Rosalis
Bibliothèque numérique patrimoniale de Toulouse

Biblia Sacra polyglotta, complectentia textus originales, hebraicum cum Pentateucho samaritano, chaldaicum, graecum... [...]

Source rosalis.bibliotheque.toulouse.fr / Bibliothèque municipale de Toulouse

Rosalis
Bibliothèque numérique patrimoniale de Toulouse

. Biblia Sacra polyglotta, complectentia textus originales, hebraicum cum Pentateucho samaritano, chaldaicum, graecum... cum apparatu, appendicibus tabulis... Opus totum in sex tomos tributum. Edidit Brianus Waltonus, (Tome 6). 1657.

Conditions d'utilisation

Les documents du domaine public

Rosalis, la bibliothèque numérique de Toulouse a été réalisée à partir des outils développés par la Bibliothèque nationale de France (BnF) pour sa bibliothèque numérique Gallica. Hébergée par la BnF, elle donne accès à des documents numérisés qui, pour la plupart, sont des reproductions d'originaux appartenant au domaine public et conservés par la Bibliothèque de Toulouse ou un des établissements partenaires.
Les œuvres entrées dans le domaine public sont librement réutilisables sous réserve de mentionner l'auteur et la provenance sous la forme suivante :
« Auteur – Ville de Toulouse, Établissement de conservation-Rosalis, cote ».

Les contenus sous licences libres ODbL et CC-BY-SA

Les notices décrivant les documents sont publiées sous la licence ODbL (Open Database License). Les textes du blog et du site (Coups de projecteur, expositions virtuelles, articles...), ainsi que quelques œuvres intellectuelles (photographies, dessins, illustrations, plans, croquis, écrits littéraires, etc.) dont la ville de Toulouse est titulaire des droits patrimoniaux, sont rattachés à la licence Creative Commons CC-BY-SA 4.0.

Vous êtes libres :
•de partager : vous pouvez copier, distribuer et communiquer le matériel par tous moyens et sous tous formats;
•de créer : vous pouvez produire des œuvres originales à partir de ces contenus;
•d'adapter : vous pouvez remixer et transformer ces œuvres, textes ou notices.
Cependant, vous devez :
•mentionner la paternité : vous devez faire figurer le nom de l'auteur et la source de l'œuvre ou des données descriptives.
La forme pour indiquer la paternité des œuvres (livres imprimés, photographies, manuscrits...) sera la suivante :
« Auteur – Ville de Toulouse, Établissement de conservation-Rosalis, cote »
Pour ce qui est des notices et des textes de médiation, la forme sera :
« Ville de Toulouse, Rosalis ».
•partager aux conditions identiques : Dans le cas où vous transformez ou créez à partir du matériel composant l'œuvre originale, vous devez diffuser l'œuvre modifiée dans les mêmes conditions, c'est à dire avec la même licence avec laquelle l'œuvre originale a été publiée. La mention des licences libres ODbL et CC-BY-SA 4.0. doit être indiquée de manière visible et à proximité immédiate des informations réutilisées.

Les conditions spécifiques d'utilisation

Quelques contenus disponibles sur Rosalis sont soumis à un régime de réutilisation particulier. Il s'agit :
•des reproductions de documents protégés par un droit d'auteur appartenant à un tiers. Ces documents marqués par la mention Conditions spécifiques d'utilisation ne peuvent être réutilisés sans l'obtention préalable de l'autorisation du titulaire de droits, sauf dans le cadre de la copie privée. Pour utiliser ces documents, contactez : webmestre.bibliotheque@mairie-toulouse.fr
•des reproductions numériques provenant des collections de la Bibliothèque nationale de France. Celles-ci sont signalées par la mention "Source : Bibliothèque nationale de France". Leur réutilisation s'inscrit dans le cadre de la loi n°78-753 du 17 juillet 1978 :
La réutilisation non commerciale de ces contenus est libre et gratuite dans le respect de la législation en vigueur et notamment du maintien de la mention de source.
La réutilisation commerciale de ces contenus est payante et fait l'objet d'une licence. Est entendue par réutilisation commerciale la revente de contenus sous forme de produits élaborés ou de fourniture de service (en savoir plus).
•des reproductions de documents conservés dans d'autres bibliothèques. Ceux-ci sont signalés par la mention « Source : Nom du partenaire ». L'utilisateur est invité à s'informer auprès de ces bibliothèques ou institutions de leurs conditions de réutilisation.

La Bibliothèque de Toulouse s'engage à retirer tout document en cas de réclamation de son auteur ou des ayants droit de ce dernier. Pour tout renseignement ou réclamation, contactez : webmestre.bibliotheque@mairie-toulouse.fr

En savoir plus

Pour plus de précision sur les licences adoptées sur le site Rosalis, vous pouvez consulter :
•la délibération adoptée par le conseil municipal de la ville de Toulouse le 23 juin 2017,
•la licence ODbL,
•la licence Creative Commons BY SA 4.0.

Source rosalis.bibliotheque.toulouse.fr / Bibliothèque municipale de Toulouse

Res A XVII 99 (6)

AD
BIBLIA SACRA
POLYGLOTTA
APPENDIX.

In quo varij Tractatus, Annotationes, Lectiones variæ,

HEBR.	SAMARIT.	ARAB.
GRÆC.	CHALD.	ÆTHIOP.
LAT.	SYR.	PERS.

Cum INDICIBUS, &c.

QUÆ

TOMUM SEXTUM CONSTITUUNT.

Quorum Catalogum versa Pagina exhibet.

18022

LONDINI
Imprimebat THOMAS ROYCROFT,
M DC LVII.

GRANDE BIBLIOTHEQUE DE TOULOUSE · H · G ·

INDEX eorum quæ hoc ultimo Tomo exhibentur.

I. *T*Ractatus de Codicum Hebræorum variis lectionibus, *quæ* Keri *&* Ketib *dicuntur;eorum origine, numero*,&c. *Item de variantibus lectionibus* Orientalium *&* Occidentalium, Ben Ascher *&* Ben Napthali, *cum singularum Catalogis*, Parascharum *item &* Haphtararum *Tabulis*.

II. Chaldaicæ Paraphraseωs *Editionis nostræ cum illa in Bibliis Regiis Collatio, ubi discrepantiæ annotantur, cum Annotationibus & Observat.doctissimis.*

III. Syriacæ *versionis Vet. Test. cum aliis vetust. Codd. Syr. MSS. Usserianis,Pocockiano & Cantabrigiensi collatio,cum notis & observationibus circa loca variantia.*

IV. Pentateuchus Samaritanus *cum Textu Hebraico collatus, discrepantiæ omnes collectæ, loca etiam in quibus Text. Samar. cum versione Græca* ᾗ *ὁ convenit, utrumque vero ab Heb. differt.*

V. *Annotationes & Observationes doctissimæ ad* Textum & versionem Samarit. *spectantes.*

VI. Notæ *& observationes doctissimæ in Psalmos,Cantic. Canticorum & Nov. Test. versionis* Æthiopicæ.

VII. Annotationes *in Pentateuchum* Persicum *& in 4. Evangelia* Persica:

VIII. Arabica *versio* Pentat.*cum R. Saadiæ versione, tam quæ in Codd. MSS. quam quæ in Bibliis Constantinopolitanis extat, collata.*

IX. Flam.Nobilii *notæ in Græcam LXXII editionem Romanam,in quibus ex antiquis Ecclesiæ Scriptoribus,& libris tam MSS.quam impressis, Hebr. Græc. Samarit. Lat.Syr.Chald.*&c. *textus explicatur vel confirmatur,quibus varia a Nobilio prætermissa ex Scholiis Romanis,Jo.Drusio & aliis,vel Latine tantum ab ipso ex Græcis Scriptoribus citata,ipsis Scriptorum verbis adductis,adjecimus.*

X. Editio Romana *LXXII Interpret. cum aliis* editionibus Hodiernis, Veneta *&* Complutensi, *ex quibus reliquæ profluxerunt, & cum quibusdam MSS. exemplaribus collata, omniaque loca variantia collecta.*

XI. *Ejusdem collatio cum aliis MSS. vetustissimis,* Cottoniano *per Genesin*,Cantabrigiensi *per libros Chronic.*Rupifucaldiano *per Esaiam* Card. Barberini *per Minores Prophetas.*

XII. Andr. Masii *notæ in Josuam, cum Asteriscis, Obelis, Lemniscis, Hypolemniscis,* &c. *ex vetustiss. exemplari* Syriaco *ante mille annos exarato, collectæ.*

XIII. Lovaniensium *Theologorum collationes Vulg. Lat. Vet. Test. cum aliis exemplaribus, item cum Textu Hebr. versionibus Chald. Græc. Syr. & Latinis Ecclesiæ Patribus.*

XIV. Patricii Junii *Annotationes quas paraverat ad* MS.Alexandrini *editionem,in quibus Codicem illum antiquiss. cum Textu Hebr. & veteribus Ecclesiæ Scriptoribus, aliisque Græcis editionibus confert.*

XV. *Ex viri summi* Hug. Grotii *Annotatis in universam Scripturam Excerpta de locis variantibus, cum ejusdem de singulis judicio.*

XVI. Variæ lectiones Græcæ N.Test. *tam quas collegerat* Rob.Stephanus *ex* XVI *Codicibus MSS, quam ex plurimis aliis vetustissimis exemplaribus collectæ & in unum corpus digestæ.*

XVII. Lucæ Brugensis *libelli duo de Græcis & Latinis varietatibus Evangeliorum, & Lovan.Theolog. Collationes Vulg. Lat.Nov.Test. cum Textu Græc.Syr. & Latinis Scriptoribus.*

XVIII. *In Syriacam versionem N.Test. notæ Mart. Trostii; ex variis codicibus collectæ, cum aliis quibusdam a nobis nuper adjectis.*

XIX. Propriorum *nominum, Hebraicorum, Græcorum, Chaldaicorum, explicatio.*

XX. *Rerum & Verborum per totam Scripturam* Index, *secundum Libros, Capita & Versus.*

VARIÆ LECTIONES HEBR. קרי וכתיב

De notis marginalibus קרי וכתיב *quæ in omnibus fere Bibliorum Hebraicorum editionibus extant, & plerumque varias antiquissimorum codicum lectiones à Masorethis collectas denotant, in prolegom. egimus; ubi earum naturam, authores, & usum explicavimus. Hic duplicem earum catalogum exhibemus, in quibus etiam discrepantias quæ in celebrioribus Bibliorum editionibus, aliisque tam Judæorum quàm Christianorum scriptis, in iis recensendis reperiuntur, annotari curavimus; cùm multis persuasum sit, earum numerum certum esse, & in omnibus codicibus eundem. Primus est secundùm ordinem librorum, capitum & versuum, adjectis editionibus ubi discrepant, quod à nullo hactenus factum vidimus. Secundus easdem refert, sed secundùm classes ad quas singulæ reducantur, in quo Clariss. Lud. Capellum, Criticæ suæ lib. 3. præeuntem habuimus. Hisce adjicimus lectiones varias inter Codices Ben Ascher & Ben Naphtali, item Orientalium & Occidentalium Judæorum. De quibus etiam quædam in dictis Proleg. observavimus.*

Notarum quæ in sequentibus Catalogis occurrunt explicatio.

L. *vel* leg. *legitur.* leg. non scrib. *legitur non scribitur.* scrib. non leg. *scribitur non legitur.* Ven. *vel* Bomb. *Editio Veneta Bombergi.* R. vel Reg. *editio Regia per Ariam Montanum.* Plant. *editio Plantiniana in 4.* Int. *Biblia Interlinearia.* Steph. *editio Rob. Stephani.* Munst. *editio Munsteri in 4. & in fol.* El. *Elias Levita.* Targ. *Targum.* Talm. *Talmud.* Aven. *Avenarius in Gram. Hebr.* Mas. mag. *Masora magna.* Mas. par. *Masora parva.* Mas. fin. *Masora finalis.* Ed. 3. *tres editiones; Bombergiana, Regia, & Plantin.* Ed. 4. *editiones quatuor; Bomb. Reg. Plant. Interlin.* ag. *agnoscit.* non ag. *non agnoscit.* ib. *ibidem.* id. *idem.* B. W.

GEN.

CAP. 8. Vers. 17. הוצא leg. היצא. 10. 19. וצבים leg. וצבוים. 14. 2. צבים l. צבוים. 14. 8. idem. 24. 14. הנער l. הנערה. 24. 16. id. 24. 28. id. 24. 33. ויישם l. ויושם. 24. 57. הנער l. הנערה. 24. 58. id. 25. 23. גיים l. גוים. 27. 29. וישתחו l. וישתחוו. ita Bomb. Plant. Interl. 30. 11. בגד l. בא גד. 33. 4. צואריו l. צואריו. 34. 3. הנער l. הנערה. ib. id. 12. id. 36. 5. יעיש l. יעוש. 36. 14. id. 36. 15. תומן l. תימן. 39. 20. אסורי l. אסירי. 39. 22. האסורים l. האסירים. 43. 28. וישתחו l. וישתחוו. ita B. Pl. sed Int. circulum tantùm inscribit.

EXOD.

CAP. 4. Vers. 2. מזה l. מה זה. 13. 11. ובאך l. ויבאך. 16. 2. וילונו l. וילינו. 16. 8. תלונו l. תלינו. 21. 8. לא l. לו. 22. 27. כסותה l. כסותו. ita B. Pl. sic Int. circulum inscribit. 27. 11. ועמדו l. ועמדיו. ita R. Pl. Int. sed B. inter Chasiras numerat. 28. 28. מטבעתו l. מטבעתיו. 32. 17. ברעה l. ברעו. 32. 19. מידו l. מידיו. 35. 11. בריחו l. בריחיו. 37. 8. קצותו l. קצותיו. 39. 21. מטבעתו l. מטבעתיו. 39. 33. בריחו l. בריחיו.

LEVIT.

CAP. 9. Vers. 22. ידו l. ידיו. 11. 21. לא l. לו. 16. 21. ידו l. ידיו. 21. 5. יקרחה l. יקרחו. 23. 13. ונסכה l. ונסכו. ita B. Pl. sed Int. circulum inscribit tantùm. 25. 30. לא l. לו.

NUM.

CAP. 1. 16. קריאי l. קרואי. 3. 51. הפדים l. הפדוים. 10. 36. ובנחה l. ובנחו. ita B. Pl. 12. 3. ענו l. עניו. 14. 36. וילונו l. וילינו. ita B. Pl. Int. 16. 11. תלונו l. תלינו. 21. 32. ויירש l. ויורש. 26. 9. קריאי l. קרואי. 32. 7. תנואון l. תניאון. 34. 4. והיה l. והיו.

DEUTERON.

CAP. 2. 33. בנו l. בניו. 5. 10. מצותו l. מצותיו. 7. 9. id. ita B. sed R. Pl. Int. scribunt קרי Keri intra textum. 8. 2. id. ita Ed. 4. 21. 7. שפכה l. שפכו. 22. 15. הנער l. הנערה. bis. v. 16. id. 20. id. 21. id. 23. id. 24. id. 25. id. 26. id. bis. 27. id. 28. id. 29. id. sed in his 13. locis Pl. & Int. sexies tantùm notant קרי Keri in margine cæteris in locis suprascripto tantùm circulo. 27. 10. מצותו l. מצותיו. 28. 27. ובעפלים l. ובטחרים. 28. 30. ישגלנה l. ישכבנה. ita Ed. 4. sed Munst. Steph. non notant. 29. 23. וצבים l. וצבוים. 33. 9. בנו l. בניו.

JOS.

CAP. 2. Vers. 13. אחותי l. אחיותי. 3. 4. ובינו l. וביניו. ita B. R. Int. 3. 16. באדם l. מאדם. 4. 18. בעלות l. כעלות. 5. 1. עברנו l. עברם. 6. 4. בשמעכם l. כשמעכם. ita B. 6. 6. ויאמרו l. ויאמר. ita Int. B. R. sed Pl. inter Jethiras numerat. 6. 8. תקעו l. תקעי. 6. 12. הולך l. הלוך. 7. 21. וארא l. ואראה. 8. 11. בינו l. ביניו. ita B. R. Int. sed Pl. inter Chasiras numerat. 8. 12 לעיר l. לעי. ita R. Pl. sed Int. tantùm circulum inscribit. 8. 16. בעיר l. בעי. 9. 7. ויאמרו l. ויאמר. 10. 24. ההלכוא l. ההלכו. ita B. & Aven. sed nulla ex Ed. reliquis notat קרי Keri. 11. 16. ושפלתה l. ושפלתו. 15. 4. והיה l. והיו. 15. 47. הגבול l. הגדול. 15. 48. ושוכה l. ושוכו. 15. 53. וינום l. וינים. 15. 63. יוכלו l. יכלו. 16. 3. תצאתו l. תצאתיו. 16. 6. שלה l. שלו. ita B. 18. 8. id. ita B. 18. 9. id. ita B. 18. 10. לבני. Pl. Int. B. scribunt in margine, *alius codex* לפני. 18. 12. והיה l. והיו. ita B. 18. 14. id. ita B. sed Int. tantùm circulum inscribit. 18. 19. id. ita B. & Int. 18. 19. תוצאותיו l. תוצאות. ita B. 18. 24. העמני l. העמונה. 19. 22. ושחצומה l. ושחציםה. 19. 29. ויהיו l. והיו. 20. 8. גלון l. גולן. 21. 10. ראשנה l. ראשונה. 21. 27. גלון l. גולן. 22. 7. מעבר l. בעבר. 22. 24. בינינו l. ביניני. ita R. & Int. Sed B. inter Chasiras numerat. Pl. circulum inscribit. 22. 34. l. עד. ita Pl. & Munst. in fol. 24. 3. וארב l. וארבה. 24. 7. ואבאה l. ואביא. 24. 15. בעבר l. מעבר.

JUDIC.

CAP. 1. Vers. 27. ישב l. ישבי. 4. 11. בצענים l. בצעננים. 6. 5. יבאו l. ובאו. 6. 39. אל. Pl. notat in margine, *alius codex legit* על. 7. 13. צלול l. צליל. 7. 21. ויניסו l. וינוסו. 9. 8. מלוכה l. מלכה. 9. 12. מלוכי l. מלכי. 11. 37. ורעיתי l. ורעותי. 12. 3. ואישמה l. ואשימה. ita R. & Int. sed B. & Pl. habent קרי Keri intra textum. 13. 17. דבריך l. דברך. ita B. Int. R. sed Pl. inter Jethiras numerat. 13. 18. פלאי l. פלי. 16. 18. לה l. לי. 16. 21. האסירים l. האסורים. 16. 25 כיטוב l. כטוב. ita Ed. 4. sed Aven. כי טוב scribit, legit כיטוב. ib. האסירים l. האסורים. 16. 26. והימשני l. והמישני. 17. 2. ואתי l. ואת. 19. 3. להשיבו l. להשיבה. 19. 21. ויבול l. ויבל ita B. sed Pl. inter Jethiras numerat. Int. circulum inscribit. 19. 25. בעלות l. בעלות. 20. 13 l. בני. 21. 20. ויצו l. ויצוו. 21. 22. לרוב l. לריב.

RUTH.

CAP. 1. Vers. 8. יעשה l. יעש. ita B. R. Int. sed Pl. inter Jethiras numerat. 2. 1. מידע l. מודע. 3. 3. ושמתי l. ושמת. ib. שמלתך l. שמלתיך. ita B. sed Pl. Int. R. scribunt קרי Keri intra textum. ib. וירדתי l. וירדת. 3. 4. ושכבתי l. ושכבת. 3. 5. l. אלי. 3. 12. אם scrib. non leg. 3. 14. מרגלותו l. מרגלותיו. ita B. 3. 17. l. אלי. 4. 4. ואדע l. ואדעה. 4. 5. קניתי l. קנית.

1. SAM.

CAP. 2. Vers. 3. ולא l. ולו. 2. 9. חסידו l. חסידיו. ita B. 2. 10. מריבו l. מריביו. ita B. R. Int. ib. עלו l. עליו. ita B. R. Int. 3. 2. ועינו l. ועיניו. ita B. 3. 18. id. ita B. R. Int. 4. 13. יך l. יד. 4. 19. ללת sec. Jarhi id. valet quod ללדת. Sed nulla ex Ed. 4. agnoscit. 5. 6. בעפלים l. בטחרים. ita B. R. 5. 9. id. ita B. R. Int. 5. 12. id. ita B. R. Int. 6. 4. עפלי l. טחרי. ita B. 6. 5. id. ita B. 7. 9. ויעלה l. ויעלהו. 8. 3. בדרכו l. בדרכיו. ita B. 9. 1. מבן ימין l. מבנימין. 9. 26. הגג l. הגגה. 10. 21. למשפחתו l. למשפחתיו. ita B. 11. 6. בשמעו l. כשמעו. ita B. 11. 9. בחם l. כחם. 12. 10. ויאמר l. ויאמרו. 13. 8. וייחל l. ויוחל. 13. 19. אמר l. אמרו. 14. 27. ותראנה l. ותארנה. ita B. R. Int. 14. 32. ויעש l. ויעט. ib. שלל l. השלל. 15. 16. ויאמרו l. ויאמר. ita Int. B. R. sed Pl. inter Jethiras numerat. 17. 7. וחץ l. ועץ. 17. 17. הקליא l. הקלי. ita Aven. sed nulla ex Ed. 4. notat קרי Keri. 17. 23. ממערות l. ממערכות. 18. 1. ויאהבו l. ויאהבהו. 18. 6. לשור l. לשיר. 18. 7. באלפו l. באלפיו. ita B. 18. 9. עון l. עוין. 18. 14. דרכו l. דרכיו. ita B. 18. 22. עבדו l. עבדיו. ita B. 19. 18. בנות l. בניות. 19. בנית l. בניות. ita B. R. sed Int. circulum tantùm inscribit. 19. 23. נוית l. ניות. ita B. R. Int. ib. בנוית l. בניות. 20. 1. מנוית l. מניות. ita B. circulum inscribit Int. 20. 2. עשה לו l. לא יעשה. 20. 24. על l. אל. 20. 38. החצי l. החצים. ita B. 21. 11. באלפו l. באלפיו. ita B. ib. ברבבתו l. ברבבתיו. ita B. 22. 13. אלו l. אליו. 22. 17. אזנו l. אזני. 22. 18. לדויג l. לדואג. ib. id. 22. 22. id. 23. 5. ואנשו l. ואנשיו. ita B. sed Pl. Int. R. scribunt קרי Keri intra textum. 24. 9. מן המערה l. מהמערה. 24. 19. ואת l. ואתה. 25. 3. כלבו l. כלבי. 25. 18. אבוגיל l. אביגיל. ib. עשוות l. עשויות. 25. 22. o Int. in margine, *alius codex* אור. 25. 34. ותבאתי l. ותבאת. 26. 5. סביבתו l. סביבתיו. ita B. R. Int. 26. 7. מראשתו l. מראשתיו. ita B. R. etiam Int. circulum inscribit. ib. סביבתו l. סביבתיו. ita B. R. Int. 26. 11. מראשתו l. מראשתיו. ita B. 26. 16. id. ita B. 26. 22. החנית l. חנית. 27. 4 יוסף l. יסף. 27. 8. והגרזי l. והגזרי. 29. 5. באלפו l. באלפיו. ita B. ib. ברבבתו l. ברבבתיו. ita B. 30. 6. בנו l. בניו. ita B. R. Int. 30. 24. הירד l. היורד.

2. SAM.

CAP. 1. Vers. 8. ויאמר l. ואומר. 1. 11. בבגדו l. בבגדיו. ita B. R. Int. 1. 16. דמיך l. דמך. ita B. & Int. sed Pl. inter Jethiras numerat. 2. 23. תחתו l. תחתיו. ita B. 3. 2. וילדו l. ויולדו. ita B. 3. 3. לאביגל l. לאביגיל. ita B. R. Int. 3. 12. תחתו l. תחתיו. ita B. 3. 15. לוש l. ליש. 3. 25. מבואך l. מובאך. 5. 2. היתה מוציא l. היית המוציא. ib. והמבי l. והמביא. 5. 8. שנאו l. שנאי. 5. 24. בשמעך l. כשמעך. ita B. 6. 23. ולד Pl. in margine notat, *alius codex habet* ילד. B. Int. R. scribunt ילד, & notant occidentales scribere ולד. 8. 3. l. פרת. ita B. Int. R. Steph in quarto. Sed Pl. scribit פרת intra textum. 10. 9. בישראל l. ישראל. 12. 9. בעינו l. בעיני. 12. 20. שמלתו l. שמלותיו. ita B. 12. 22. יחנני l. וחנני. 12. 24. ויקרא l. ותקרא. 12. 31. במלכן l. במלבן. 13. 8. ותלוש l. ותלש. ita B. sed Int. R. Pl. inter Jethiras numerant. 13. 32. שימה l. שומה. 13. 33. אם scrib. non leg. 13. 34. עינו l. עיניו. ita B. 13. 37. עמיחור l. עמיהוד. 14. 7. שום l. שים. 14. 11. מהרבית l. מהרבת. 14. 21. עשיתי l. עשית. 14. 22. עבדו l. עבדך. 14. 30. והוציתיה l. והציתוה. 15. 8. ישיב l. ישוב. 15. 20. אניעך l. אנעך. 15. 21. אם scrib. non leg. 15. 28. בעברות l. בערבות. 16. 2. ולהלחם l. והלחם. 16. 8. תחתו l. תחתיו. ita B. 16. 10. כי l. כה. ib. וכי l. כי. 16. 12. בעוני l. בעיני. ib קללתי l. קללתו. ita B. 16. 18. לא l. לו. 16. 23. legitur איש. 17. 12. באחת l. באחד. ita R. B. Int. 17. 16. בעברות l. בערבות. 18. 3. לעזיר l. לעזור. 18. 8. נפצות l. נפוצת. 18. 12. ולא l. ולו. 18. 13. בנפשו l. בנפשי. ita B. Pl. Int. 18. 17. לאהלו l. לאהליו. ita B. 18. 18. בחיו l. בחייו. ita B. 18. 20. l. כן. ita Ed. 4. sed non ag. Talm. 19. 6. לא l. לו. 19. 31. בירדן l. הירדן. 19. 40. ויעבירו l. העבירו. 20. 5. וייחר l. ויוחר. 20. 6. עיננו l. עינינו. ita R. Sed B. & Pl. inter Chasiras numerant. Circulum inscribit Int. 20. 8. ועלו l. ועליו. ita B. 20. 14. ויקלהו l. ויקהלו. 20. 23. הכרי l. הכרתי. 20. 25. ושיא l. ושוא. 21. 4. לי l. לנו. 21. 6. ינתן l. יתן. 21. 9. והם l. והמה. ib. תחלת l. בתחלת. 21. 12. תלום l. תלאום. ib. שם הפלשתים l. שמה פלשתים. 21. 16 וישבו l. וישבי. 21. 20. מדין l. מדון. 21. 21. שמעי l. שמעא. 22. 8. ותגעש l. ויתגעש. 22. 14. ויהמם l. ויהם. 22. 22. משפטו l. משפטיו. ita B. sed Pl. & Int. scribunt קרי Keri intra textum. 22. 33. דרכו l. דרכי. 22. 34. רגליו l. רגלי. 22. 51. מגדיל l. מגדול.

מגרול. 23. 8. העצנו l. העצני. ita B. ib. אחד l. אחרת. ita B. 23. 9. ואחרו l. ואחריו. ita B. ib. דדי l. דודו. ib. גברים l. הגבורים. 23. 11. ואחרו l. ואחריו. Ita B. R. Int. 23. 13. שלשים l. שלשה. 23. 15. מבאר l. מבר. ita B. 23. 16. id. ita B. 23. 18. השלשי l. השלשה. 23. 20. חי l. חיל. ib. האריה l. הארי. ib. הבאר l. הבר. ita B. 23. 21. אשר l. איש. 23. 35. חצרו l. חצרי. 23. 37. נשאי l. נשא. ita B. sed R. Pl. Int. inter Jethiras numerant. 24. 14. רחמו l. רחמין. ita B. 24. 16. האורנה l. הארונה. 24. 18. ארניה l. ארונה. 24. 22. בעינו l. בעינין. ita B.

1. REG.

CAP. 1. Vers. 27. עבדיך l. עבדך. ita B. sed Int. inter Jethiras numerat. 1. 33. על l. אל. 1. 37. יהי l. יהיה. 1. 47. אלהיך l. אלהים. 2. 24. ויושיבני l. ויושיבנו. ita B. sed Int. R. Pl. inter Jethiras numerant. 4. 7. אחד l. האחד. 5. 3. רגלו l. רגליו. 6. 5. יצוע l. יציע. 6. 6. id. ita B. reliquæ circulum inscribunt. 6. 10. היציע l. יציע. ita B. 6. 16. מרבותי l. מירכתי. ita B. sed Int. & Pl. inter Jethiras numerant. 6. 21. ברתיקות l. ברתוקות. 6. 38. משפטו l. משפטיו. ita B. 7. 20. שבכה l. השבכה. 7. 23. וקוה l. וקו. 7. 36. ומסגרתיה l. מסגרתיה. ita B. sic Int. Pl. circulum לשד ו inscribunt. 7. 45. האהל l. האלה. 8. 48. בנית l. בניתי. ita B. Pl. 9. 9. וישתחו l. וישתחוו. ita B. R. Int. 9. 18. תמר l. תדמור. 10. 5. משרתו l. משרתיו. ita B. 12. 7. וידבר l. וידברו. 12. 12. ויבו l. ויבא. 12. 21. ויבאו l. ויבא. 12. 33. מלבד l. מלבו. 14. 2. אתי l. את. 14. 25. שושק l. שישק. 15. 15. וקדשו l. וקדשי. 15. 18. מלך l. המלך. 16. 26. ובחטאתו l. ובחטאתיו. 16. 34. ובשגיב l. ובשגוב. 17. 14. תתן l. תת. ita Int. B. R. sed Pl. legit תן. 17. 15. הוא והיא l. היא והוא. 18. 5. מן בהמה l. מהבהמה. 18. 42. ברכו l. ברכיו. ita B. 19. 4. אחת l. אחד. 20. 41. מעל l. מעלי. 21. 8. הספרים l. ספרים. 21. 21. מבי l. מביא. ita Int. B. Pl. sed R. inter Chasiras numerat. 21. 29. אבי l. אביא. ita B. Int. Pl. sed R. inter Chasiras numerat. 22. 13. דבריך l. דברך. ita B. 22. 49. עשר l. עשה. ib. נשברה l. נשברו.

2. REG.

CAP. 2. Vers. 16. הנאורת l. הנאיורת. 3. 24. ויבו l. ויכו. 4. 2. לכי l. לך. 4. 3. שכניכי l. שכניך. 4. 5. מצקת l. מוצקת. 4. 7. נשיכי l. נשיך. ib. בניכי l. ובניך. 4. 16. אתי l. את. 4. 23. id. ita B. ib. הלכתי l. הלכת. 4. 34. כפו l. כפיו. ita B. 5. 9. בסוסו l. בסוסיו. ita B. 5. 12. אבנה l. אמנה. 5. 18. נא scrib. non leg. 5. 25. מאן l. מאין. 6. 10. והזהירה l. והזהירו. 6. 13. איכה l. איכו. ita B. 6. 25. חריונים l. דביונים. 7. 12. בהשדה l. בשדה. 7. 13. ההמון l. המון. 7. 15. בהחפזם l. בחפזם. ita B. sed R. Int. Pl. inter Jethiras numerant. 8. 1. אתי l. את. ita B. & Int. Pl. circulum לשד י inscribunt. 8. 10. לא l. לו. 8. 17. שנה l. שנים. 9. 15. לגיד l. להגיד. 9. 25. שלשה l. שלשו. 9. 33. שמטהו l. שמטוהו. ita B. sed Pl. Int. R. inter Jethiras numerant. 9. 37. והית l. והיתה. 10. 27. למחראות l. למוצאות. 11. 1. וראתה l. ראתה. 11. 2. הממתים l. המומתים. 11. 4. המאיות l. המאות. 11. 9. id. 11. 10. id. ita B. Pl. sed Int. circulum inscribit tantùm. 11. 15. id. 11. 18. מזבחתו l. מזבחתיו. 11. 20. מלך l. המלך. 12. 9. בימין l. מימין. 12. 11. יד l. ידי. ib. הפקדים l. המפקדים. 13. 6. החטי l. החטיא. 14. 2. יהועדן l. יהועדין. ita B. sed Pl. R. Int. inter Jethiras numerant. 14. 6. ימות l. יומת. 14. 7. המלח l. מלח. 14. 12. לאהלו l. לאהליו. ita B. 14. 13. ויבאו l. ויבא. 15. 25. מלך l. המלך. 16. 6. ואדומים l. וארומים. ita B. R. Int. 16. 15. ויצוהו l. ויצוה. 16. 17. ואת l. את. 16. 18. מיסך l. מוסך. 17. 13. נביאי l. נביאו. 17. 16. שנים l. שני. 17. 21. וידא l. וידח. 17. 24. וספרוים l. ומספרוים. ita B. R. Int. 17. 31. אלהי l. אלה. ib. ספרים l. ספרוים. ita B. R. Int. sed Pl. scribit קרי Keri intra textum. 18. 27. חריהם l. צואתם. ib. שיניהם l. מימי רגליהם. 19. 23. ברכב l. ברב. ita B. Pl. Int. ib. קצה l. קצו. 19. 25. להשות l. להשאות. 19. 31. צבאות leg. non scrib. 19. 37. בניו leg. non scrib. 20. 4. העיר l. חצר. 20. 13. נכתה l. נכתו. ib. כל leg. non scrib. ita Pl. Munst. quarto, Int. 20. 18. יקח l. יקחו. 21. 12. שמעיו l. שמעה. 22. 5. ויתנה l. ויתנהו. ib. בבית l. בירת. 23. 10. בני l. בן. 23. 33. במלך l. ממלך. 23. 36. ובידה l. זבודה. 24. 10. עלה l. עלו. 24. 14. עשרה l. עשרת. ita B. 24. 15. אולי l. אילי. 24. 18. חמיטל l. חמוטל. 25. 12. ולגבים l. וליוגבים. ita B. 25. 17. אמה l. אמות.

1. PARALIP.

CAP. 1. Vers. 6. ודיפת l. וריפת. ita R. sed Pl. scribit קרי Keri intra textum. 1. 46. עוית l. עיות. 1. 51. עליה l. עלוה. 2. 55. ישבי l. ישבו. 3. 24. הודויהו l. הודיוהו. ita B. R. Int. 4. 7. יצחר l. וצחר. 4. 20. ותולון l. ותילון. 4. 41. המעינים l. המעונים. 6. 26. בנו l. בני. 6. 35. ציף l. צוף. 7. 1. ישיב l. ישוב. ita B. R. 7. 10. יעיש l. יעוש. ita R. Int. sed Pl. circulum tantùm inscribit. 7. 31. ברזות l. ברוית. 7. 34. יחבה l. וחבה. ita B. 8. 25. ופניאל l. ופנואל. 9. 4. בנימן l. בני מן. ita Ed. 4. & Mas. sed Steph. Munst. fol. & quarto divisim scribunt sine Keri. 9. 33. פטירים l. פטורים. 9. 35. יעואל l. יעיאל. 11. 11. השלושים l. השלישים. 11. 20. ולא l. ולו. ita Ed. 4. Steph. Munst. 11. 44. ויעואל l. ויעיאל. ita B. R. Int. 12. 3. ויואל l. ויויאל. ita B. R. 12. 5. החריפי l. החרופי. ita B. sed Pl. habet קרי Keri intra textum, ut & Int. 12. 15. גדיתיו l. גדותיו. 12. 18. השלושים l. השלישים. ita B. R. Int. 14. 1. חירם l. חורם. ita B. Pl. Int. 16. 38. ידיתון l. ידותון. ita R. Pl. Int. 20. 5. יעור l. יעיר. 22. 7. בנו l. בני. 23. 9. שלמות l. שלמית. ita B. R. Int. sed Pl. circulum tantùm inscribit. 24. 24. שמור l. שמיר. ita B. Pl. Int. 26. 25. ושלמות l. ושלמית. 27. 12. לבנימיני l. לבן ימיני. ita B. 27. 29. שטרי l. שרטי. ita B. & Steph. 29. 16. היא l. הוא.

2. PARALIP.

CAP. 3. Vers. 17. הימני l. הימיני. ita B. 4. 11. חירם l. חורם. ita B. R. 9. 10. id. ita B. 9. 29. יעדי l. יעדו. 11. 18. בן l. בת. 13. 19. עפרין l. עפרון. 17. 8. ושמרימות l. ושמירמות. ita R. Pl. Int. 18. 8. מיכהו l. מיכיהו. 24. 27. ורב l. ירב. 26. 11. יעואל l. יעיאל. ita B. R. Int. 26. 21. החפשות l. החפשית. ita B. R. Int. 29. 8. לזועה l. לזעוה. 29. 13. יעואל l. יעיאל. ita B. R. Int. 29. 14. יחואל l. יחיאל. ita B. R. Int. 32. 21. ומיציאו l. ומיציאי. 33. 16. ויכן l. ויבן. ita B. R. Int. 34. 6. בחר בתיהם l. בחרבתיהם. 34. 9. וישבי l. וישבו. 35. 3. המבינים l. המבונים. 35. 6. והכינו l. והכונו. ita B.

ESDR.

CAP. 2. Vers. 46. שמלי l. שלמי. sic B. Steph. 2. 50. נפיסים l. נפוסים. 3. 3. ויעל l. ויעלו. 3. 7. יפוא l. יפו. ita Aven. sed nulla ex Ed. 4. notat קרי Keri. 4. 2. ולא l. ולו. ita Ed. 4. sed Munst. quarto non notat קרי Keri. 4. 4. ומבלהים l. ומבהלים. ita B. R. Int. 4. 7. כנותו l. כנותיו. ita B. 4. 9. ארכוי l. ארכויא. ib. ושורי l. ושוריא. ita B. 4. 11. עבדיך l. עבדך. ita B. 4. 12. דהוא l. דהיא. sic B. & El. sed reliquæ scribunt קרי Keri intra textum. 6. 17. לחטיא l. לחטאה. ita B. Int. 7. 18. עליך l. עלך. ita B. ib. אחיך l. אחך. ita B. 7. 25. דאנין l. דיינין. ita B. R. Int. 7. 26. לשרשו l. לשרשי. ita B. R. Int. 8. 13. יעואל l. יעיאל. 8. 14. וזבוד l. וזכור. sic B. Steph. 8. 17. ואוצאה l. ואצוה. ib. הנתונים l. הנתינים. ita B. R. Int. 8. 25. ואשקלה l. ואשקולה. ita Int. Pl. sed R. inter Jethiras numerat. 10. 2. עולם l. עילם. ita B. 10. 12. כדבריך l. כדברך. ita B. sed Int. & Pl. inter Jethiras numerant. 10. 29. וירמות l. ורמות. ita B. 10. 35. כלוהי l. כלוהו. 10. 37. ויעשו l. ויעשי. 10. 43. ידו l. ידי. 10. 44. נשאי l. נשאו.

NEHEM.

CAP. 2. Vers. 13. הם l. הם. 3. 15. ויעמידו l. ויעמיד. 3. 20. ובי l. וכי. sic B. & Steph. sed Pl. R. Munst. scribunt וכי intra textum. 3. 30. אחרי l. אחריו. 3. 31. id. ita B. Pl. sed Int. circulum tantùm inscribit. 4. 13. בצחחיים l. בצחיחים. ita B. & Int. sed R. inter Jethiras numerat. 4. 15. ונשוב l. ונשב. ita B. 5. 9. ויאמר l. ואמר. ita B. 7. 3. ויאמר l. ואמר. ita R. 7. 43. להודוה l. להודיה. ita B. 7. 52. נפושסים l. נפישסים. 9. 6. את l. אתה. 9. 17. וחסד l. חסד. ita B. 10. 19. נובי l. ניבי. ita B. 11. 17. ידיתון l. ידותון. 12. 9. וענו l. ועני. 12. 14. למלוכי l. למליכו. 12. 16. לעדיא l. לעדוא. 12. 46. ראש l. ראשי.

ESTH.

CAP. 1. Vers. 5. ובמלאת l. ובמלואת. 1. 16. מומכן l. ממוכן. 3. 4. באמרם l. כאמרם. 8. 14. עתידים l. עתודים. 9. 19. הפרזים l. הפרוזים. ita B. Int. sed Pl. inter Jethiras numerat. 9. 27. וקבל l. וקבלו. 10. 1. אחשרש l. אחשורוש.

JOB

CAP. 1. Vers. 10. את l. אתה. 2. 7. עד l. ועד. ita B. 5. 18. וידו l. וידין. ita B. R. 6. 2. והיתי l. והותי. ita B. 6. 21. לא l. לו. ita B. R. Int. sed Steph. scribit לו in textu. 6. 29. ושבי l. ושבו. 7. 1. על l. עלי. ita B. R. sed Int. Pl. scribunt קרי Keri intra textum. 7. 5. וגיש l. וגוש. ita B. R. sed Pl. & Int. scribunt וגוש in textu. 9. 13. תחתו l. תחתיו. ita B. R. 9. 30. במו l. במי. ita B. R. sed Int. & Pl. scribunt קרי Keri intra textum. 10. 20. יחדל l. וחדל. ita B. R. Int. ib. ישית l. ושית. ita B. R. Int. 13. 15. לא l. לו. ita B. 14. 5. חקו l. חקיו. ita B. R. 15. 15. בקדשו l. בקדשיו. ita B. R. sed Pl. scribit קרי Keri in textu, ut & Int. 16. 16. חמרמרה l. חמרמרו. ita B. R. sed Int. & Pl. circulum tantùm לשד ה inscribunt. 17. 10. יבאו l. ובאו. ita B. R. sed Int. & Pl. scribunt קרי Keri intra textum. 19. 29. שדין l. שדון. ita B. R. sed Int. & Pl. scribunt קרי Keri intra textum. 21. 13. יבלו l. יכלו. ita B. R. Int. 21. 20. עינו l. עיניו. ita B. R. 24. 1. וידעו l. וידעי. ita B. R. 24. 4. עניי l. ענוי. ita B. R. sed Int. & Pl. scribunt קרי Keri intra textum. 24. 6. יקצירו l. יקצורו. ita B. R. sed Int. & Pl. scribunt קרי Keri intra textum. 26. 12. ובתובנתו l. ובתבונתו. ita B. sed R. Int. Pl. scribunt קרי Keri in textu. 26. 14. דרכו l. דרכיו. ita B. R. ib. גבורתו l. גבורתיו. ita B. R. 30. 11. יתרו l. יתרי. ita B. R. sed Int. & Pl. scribunt קרי Keri in textu. 30. 13. להיתי l. להותי. ita B. R. sed Int. & Pl. scribunt קרי Keri in textu. 30. 22. תשיה l. תשוה. ita B. R. sed Pl. Int. scribunt קרי Keri intra textum. 31. 7. מאום l. מום. ita Pl. R. Int. 31. 11. הוא l. היא. ita B. ib. והיא l. והוא. 31. 20. חלצו l. חלציו. ita B. R. 33. 19. וריב l. ורוב. ita B. sed Int. & Pl. scribunt קרי Keri in textu. 33. 21. ושפי l. ושפו. ita B. R. sed Int. & Pl. scribunt קרי Keri in textu. 33. 28. נפשי l. נפשו. ita B. R. Int. ib. וחיתי l. וחיתו. ita B. R. Int. 37. 12. בתחבולתו l. בתחבולתיו. ita B. R. 38. 1. מנ l. מן. ita B. R. sed Int. & Pl. scribunt מן intra textum. 38. 12. ידעתה שחר l. ידעת השחר. 38. 41. ילדו l. ילדיו. ita B. R. 39. 12. ישוב l. ישיב. ita B. R. sed Int. & Pl. scribunt קרי Keri in textu. 39. 26. כנפו l. כנפיו. ita B. R. sed Int. & Pl. scribunt קרי Keri in textu. 39. 30. ואפרחו l. ואפרחיו. ita B. R. 40. 1. מנ l. מן. ita B. R. sed Int. & Pl. scribunt מן in textu. 41. 2. יעירנו l. יעורנו. ita B. R. sed Int. & Pl. scribunt קרי Keri in textu. 41. 3. לא l. לו. ita B. R. sed Int. & Pl. scribunt קרי Keri in textu. 42. 2. ידעת l. ידעתי. 42. 10. שבית l. שבות. ita B. R. sed Int. & Pl. scribunt קרי Keri in textu. 42. 16. וירא l. ויראה. ita B. sed Int. & Pl. scribunt קרי Keri in textu.

PSALM.

PSAL. 5. Vers. 9. הושר l. הישר. 6. 4. ואת l. ואתה. 9. 13. עניים l. ענוים.
9. 19. ענוים l. עניים. ita B. R. sed Pl. & Int. scribunt τò Keri intra textum. 10. 5. דרכו
l. דרכיו. 10. 10. ודכה l. ידכה. ib. חלכאים l. חל כאים. ita B. R. 10. 12.
עניים l. ענוים. 11. 1. נודו l. נודי. 16. 10. חסידיך l. חסידך. ita R. sed B. Int.
Pl. inter Jethiras numerant. 17. 11. סבבוני l. סבבונו.* 17. 14. וצפינך l. וצפונך.
22. 17. כארי l. כרו. ita R. & Int. 24. 4. נפשו l. נפשי. 24. 6. דרשו l. דורשיו. 26.
2. צרופה l. צרפה. 27. 5. בסכה l. בסכו ita B. R. Int. 30. 4. מיורדי l. מורדי.
38. 21. רדופי l. רדפי. 39. 1. לידיתון l. לידותון. 41. 3. יאשר l. ואשר. 49. 15.
וצירם l. וצורם. 51. 4. הרבה l. הרב. 54. 7. ישוב l. ישיב. 55. 16. ישימות l.
ישי מות. sic B. R. Int. 56. 7. יצפינו l. יצפונו. 58. 8. חצו l. חציו. ita B. R. Pl.
59. 11. חסדו l. חסדי. 59. 16. ינועון l. יניעון. 60. 7. ועננו l. וענני. 66. 7. ירימו
l. ירומו. 71. 12. חישה l. חושה. 71. 20. הראיתנו l. הראיתני. ib. תחיינו l.
תחייני. ib. תעלנו l. תעלני. Hoc & præcedens circulo tantùm notat Pl. 72. 17. ינין l. ינון.
73. 2. נטוי l. נטיו. ib. שפכה l. שפכו. ita B. R. Int. 73. 10. ישיב l. ישוב. 73. 16.
היא l. הוא. 74. 6. ועתה l. ועתה. 74. 11. חוקך l. חיקך. 77. 1. ידיתון l.
ידותון. 77. 12. אזכיר l. אזכור. 79. 10. בגוים l. בנוים. 85. 2. שבות l. שבית
89. 18. תרים l. תרום. 90. 8. שת l. שתה. ita B. R. Pl. 92. 16. עלתה l. עולתה
ita B. R. sed Int. & Pl. scribunt τò Keri in textu. 96. 3. o l. את. ita R. Pl. & Talm.
100. 3. ולא l. ולו. ita B. R. 102. 24. כחו l. כחי. ita B. R. sed Int. Pl. scribunt τò
Keri in textu. 105. 18. רגליו l. רגלו. 105. 22. שרו l. שריו. ex mente R. Idi in
Bereschith Rabba. 105. 28. דבריו l. דברו. 105. 40. שלו l. שליו. 106. 16. חסדו
l. חסדיו. ita B. 108. 7. ועננו l. וענני. 119. 79. וידעו l. ויודעי. ita B. sed Int & Pl.
scribunt τò Keri in textu. 119. 147. לדבריך l. לדברך. ita B. sed R. & Int. inter Jethi-
ras numerant. 119. 161. ומדבריך l. ומדברך. ita B. sed R. & Int. ut v. præced. 123. 4.
לגאיונים l. לנאי יונים. ita B. R. 126. 4. שבותנו l. שביתנו. 129. 3.
למענותם l. למעניתם. 139. 6. פליאה l. פליאה. 139. 16. ולא l. ולו. ita B.
R. 139. 20. נשוא l. נשו. sed nulla ex Ed. 4. notat τò Keri. 140. 10. יכסומו l.
יכסימו. 140. 11. ימיטו l. ימוטו. 140. 13. ידעת l. ידעתי. ita B. R. sed Pl. scri-
bit τò Keri intra textum, ut & Int. 145. 6. וגדלותיך l. וגדולתך. 147. 19. דברו l.
דבריו. ita B. R. 148. 2. צבאו l. צבאיו. ita B. R.

PROV.

CAP. 1. Vers. 27. כשואה l. כשואה. 2. 7. וצפן l. יצפון. 2. 8. חסידו l.
חסידיו. ita B. R. 3. 15. מפניים l. מפנינים. 3. 27. ידיך l. ידך. 3. 28. לרעיך
l. לרעך. ita B. R. sed Int. & Pl. scribunt τò Keri in textu. 3. 30. תרוב l. תריב. 4.
5. לפני l. לבני. sic Pl. Int. Steph. R. Munst. fol. & 4. 4. 16. יכשולו l. יכשילו.
6. 13. בעינו l. בעיניו. ita B. R. sed Int. Pl. scribunt τò Keri in textu. ib. ברגלו l.
ברגליו. ita B. R. 6. 14. מדנים l. מדינים. 6. 16. תועבות l. תועבת. ita B. R.
sed Int. circulum tantùm inscribit, Pl. scribit τò Keri in textu. 8. 17. אהביה l.
אהבי. ita B. Steph. R. quomodo & legunt & scribunt Pl. Munst. Int. 8. 35. מצאי l.
מצא. ita B. R. 11. 3. ושדם l. ישדם. 12. 14. ישוב l. ישיב. ita B. R. sed Int.
circulum tantùm inscribit. Pl. habet τò Keri in textu. 13. 20. הלוך l. הולך. ita B. R.
ib. וחכם l. יחכם. ita B. R. sed Int. & Pl. habent τò Keri in textu. 14. 21. עניים l.
ענוים. ita B. R. sed Int. & Pl. habent τò Keri in textu. 15. 14. ופני l. ופי. 16. 19.
עניים l. ענוים. 16. 27. שפתיו l. שפתו. 17. 13. תמיש l. תמוש. 17. 27. וקר
l. יקר. 18. 17 יבא l. ובא. ita B. R. sed Int. & Pl. scribunt τò Keri in textu. 18. 19.
ומדונים l. ומדינים. 19. 7. לא l. לו. 19. 16. יומת l. ימות. 19. 19. גרל l. גדל.
20. 4. ישאל l. ושאל. 20. 16. נכרים l. נכריה. 20. 21. מבחלת l. מבהלת. sic
B. R. sed Int. Pl. Steph. Munst. fol. & quarto habent intra textum τò Keri. 20. 30. תמריק l.
תמרוק. 21. 9. מדונים l. מדינים. 21. 19. id. ita B. R. sed Int. & Pl. habent τò Keri
in textu. 21. 29. יכין l. יבין. sic B. R. Int. ib. דרכיו l. דרכו. ita B. R. sed Int. & Pl.
scribunt τò Keri intra textum. 22. 3. ויסתר l. ונסתר. 22. 20. שלושים l. שלישים.
ita B. R. sed Int. & Pl. scribunt τò Keri in textu. 22. 25. ארחתו l. ארחתיו. ita B. R.
23. 5. התעוף l. התעיף. ita B. R. Int. ib. ועיף l. יעוף. 23. 24. גול l. גיל. ib.
יגול l. יגיל. ib. יולד l. ויולד. ib. וישמח l. ישמח. ita Int. B R. sed Pl. scribit
ישמח in textu. 23. 26. תרצנה l. תצורנה. 23. 29. מדונים l. מדינים. ita B. R.
sed Int. & Pl. scribunt τò Keri in textu. 23. 31. בכיס l. בכוס. 24. 17. אויביך l.
אויבך. ita B. R. sed Int. & Pl. scribunt τò Keri in textu. 25. 24. מדונים l. מדינים.
ita B. R. sed Int. & Pl. scribunt τò Keri in textu. 26. 2. לא l. לו. ita B. R. 26. 21.
מדונים l. מדינים. ita B. R. sed Int. & Pl. scribunt τò Keri in textu. 26. 24. בשפתו
l. בשפתיו. ita B. R. 27. 20. ואבדה l. ואבדו. ita Ed. 4. sed Avenarius אבדון
27. 24. דור l. ודור. 28. 5. ומבקשי l. מבקשי. ita Avenarius, sed nulla ex Editionibus quatuor
agnoscit. 28. 16. שנאי l. שונא. ita Bamb. Reg. Plant. sed Inter. inter Jethiras nume-
rat. 30. 10. ארנו l. ארניו. ita B. R. 30. 18. וארבע l. וארבעה. ita B. R. sed Int.
& Pl. scribunt τò Keri in textu. 31. 4. או l. אי. 31. 16. נטע l. נטעה. ita B. R. sed
Int. & Pl. scribunt τò Keri in textu. 31. 18. בליל l. בלילה. ita B. R. sed Int. & Pl.
scribunt τò Keri in textu.

ECCLESIAST.

CAP. 4. Vers. 8. עיניו l. עינו. 5. 8. היא l. הוא. 5. 10. ראית l. ראות. ita B.
R. Pl. sed Int. tantùm circulum inscribit. 7. 23. את l. אתה. 9. 4. יבחר l. יחבר.
10. 20. הכנפים l. כנפים. ita B. Pl. R. sed Int. inter Jethiras numerat. 11. 9.
ובמראי l. ובמראה ita B. R. 12. 6. ירחק l. ירתק.

CANT. CANTIC.

CAP. 1. Vers. 17. רחיטנו l. רהיטנו. 2. 11. הסתו l. הסתיו. 2. 13. לכי l. לך
4. 9. באחד l. באחת.

ESAIAS.

CAP. 3. Vers. 15. מלכם l. מה לכם. 3. 16. נטוות l. נטויות. 5. 29. ושאג l.
ישאג. 9. 3. לא l. לו. 9. 7. לםרבה l. למרבה. ita R. B. sed præter illas nulla edi-
tio notat τò Keri. Solus El. vult duas esse voces. 10. 6. ולשימו l. ולשומו. 10. 13.
ועתידתיהם l. ועתודתיהם. ib. כאביר l. כביר. 10. 32. בית l. בת. 12. 5.
מידעת l. מודעת. 13. 16. תשגלנה l. תשכבנה. 15. 2. וריבון R. notat cor-
rigi ודיבון. B. Pl. Int. Steph. Munst. utraque scribunt דיבון sine Keri. Sed in B.
Mas. mi. notat codicem emendatum scribere ריבון. 16. 3. הביאו l. הביאי. ib. עשו l.
עשי. 23. 12. כתיים l. כתים. 23. 13. בחוניו l. בחוניו. 25. 10. במי l. במו. 26.
20. דלתיך l. דלתך. ita B. Int. Pl. sed R. inter Jethiras numerat. 28. 12. אבוא l.
אבו. ita Aven. sed nulla ex Ed. 4. notat τò Keri. 28. 15. שיט l. שוט. ib. עבר l.
יעבור. 29. 11. הספר l. כפר. 30. 6. עורים l. עירים. ita B. Int. Pl. 30. 32. בה
l. בם. 30. 33. הוא l. היא. 32. 7. ענוים l. עניים. ita B. Pl. Int. 32. 15. וכרמל
l. והכרמל. 36. 12. חראיהם l. צואתם. ib. שיניהם l. מימי רגליהם. 37. 30.
ואכול l. ואכלו. 41. 23. ונרא l. ונראה. 42. 20. ראית l. ראות. 42. 24.
למשוסה l. למשיסה. ita Ed. 4. sed Aven. scribit משיסה l. למשיסה. 44. 24.
מיאתי l. מאתי. ita Ed. 4. Aven. verò scribit divisim legit conjunctim. 45. 2.
אישר l. אושר. 46. 11. עצתו l. עצתי. 47. 13. הברו l. הברי. 49. 5. לא l.
לו. ita Ed. 4. sed Steph. Munst. non agnoscunt τò Keri. 49. 6. ונצירי l. ונצורי. 49. 13.
ופצחו l. ופצחו. 52. 2. התפתחו l. התפתחי. 52. 5. משלו l. משליו. ita B. R.
53. 4. o l. הוא. ita Steph. Munst. in quarto. 54. 16. הן l. הנה. 55. 11. l. את. ita
Pl. Steph. Munst. quarto, Talm. 55. 13. תחת l. ותחת. ita B. R. Pl. 56. 10 צפו l.
צפיו. 57. 19. נוב l. ניב. 60. 21. מטעו l. מטעי. 62. 3. וצנוף l. וצניף. 63. 9.
לא l. לו. ita Ed. 4. Steph. circulum inscribit. 65. 4. ופרק l. ומרק. ita B. R. Steph.
Munst. in fol. 65. 7. על l. אל. 66. 17. אחד l. אחת.

JEREM.

CAP. 2. Vers. 15. נצתה l. נצתו. 2. 16. ותחפנס l. ותחפנחס. ita B. Int. Pl.
& Steph. sed Munst. in fol. scribit τò Keri intra textum. 2. 20. אעבוד l. אעבור. 2.
24. נפשו l. נפשה. 2. 25. וגרונך l. וגרונך. 2. 27. ילדתני l. ילדתנו. 2. 33.
למדתי l. למדת. ita B. sic Pl. R. Int. circulum inscribunt. 3. 2. שגלת l. שכבת.
ita B. 3. 4. קראתי l. קראת. 3. 7. ותראה l. ותרא. 3. 19. תקראו l. תקראי.
ita B. R. sed Pl. & Int. scribunt τò Keri intra textum. ib. תשובו l. תשובי. 4. 5.
ותקעו l. תקעו. 4. 19. אחולה l. אוחילה. ib. שמעתי l. שמעת. ita B. R.
sed Int. & Pl. inter Jethiras numerant. 4. 30. ואתי l. ואת. ita B. R. sed Pl. & Int. inter Je-
thiras numerant. 5. 7. אסלוח l. אסלח. 5. 8. מוזנים l. מיזנים. 5. 24. וירה l.
יורה. 6. 7. בור l. ביר. 6. 21. יאבדו l. ואבדו. 6. 25. תצאי l. תצאו. ib.
תלכי l. תלכו. 6. 29. מאשתם l. מאש תם. 7. 22. הוציא l. הוציאי. 8. 1.
ויוציאו l. יוציאו. 8. 6. במרצותם l. במרוצתם. 8. 7. וסוס l. וסים. 9. 8.
שוחט l. שחוט. 10. 5. ינשוא l. ינשאו. ita Mas. Aven. sed nulla ex Ed. 4. agnoscit
τò Keri. 10. 13. ארץ l. הארץ. 10. 17. יושבתי l. יושבת. ita R. B sed Pl. nu-
merat inter Jethiras, Int. circulum inscribit. 13. 16. ישית l. ושית. 13. 20. שאי l.
שאו. ita B. sed Pl. & Int. scribunt שאו intra textum. 14. 3. צעוריהם l. צעיריהם.
14. 14. ואלול l. ואליל. ib. ותרמות l. ותרמית. ib. להם in alio quidem Codice
לכם legi notant R. & B. sed. Int. Pl. Munst. fol. & 4. scribunt לכם sine Keri. 15.
4. לזעוה l. לזועה. 15. 8. אלמנותו l. אלמנותיו. ita B. R. 15. 9. באה l. בא.
15. 11. שרותך l. שריתיך. 15. 16. דבריך l. דברך. ita Int. B. R. sed Pl. circu-
lum tantùm inscribit. 16. 16. לדוגים l. לדיגים. 17. 8. ירא l. יראה. 17. 10.
בדרכו l. בדרכיו. ita R. B. 17. 11. ימו l. ימיו. ita B. R. 17. 13. יסורי l. וסורי. ita
R. B. 17. 19. עם l. העם. 17. 23. שומע l. שמוע. 17. 24. בה l. בו. 18. 3.
והנהו l. והנה הוא. 18. 10. הרעה l. הרע. 18. 14. שבולי l. שבילי. ita R. B.
18. 16. שרוקת l. שריקות. 18. 22. שיחה l. שוחה. 18. 23. והיו l. ויהיו. 19.
2. החרסות l. החרסית. 19. 15. מבי l. מביא. 21. 9. יחיה l. וחיה. 21. 12.
מעלליהם l. מעלליכם. 22. 2. שמע R. notat, alias codex שמעי. 22. 4. ועבדו
l. ועבדיו. ita B. 22. 6. נושבה l. נושבו. 22. 23. ישבתי l. ישבת. ita R. B. sed
Pl. & Int. inter Jethiras numerant. ib. מקננתי l. מקננת. ib. נחנתי l. נחנת. 23.
18. דבריו l. דברו. ita R. B. sed Pl. & Int. scribunt τò Keri intra textum. 24. 9. לזועה
l. לזעוה. 25. 4. אשכם l. השכם. sed omnes Ed. scribunt השכם intra textum sine
Keri. 25. 7. הכעסוני l. הכעיסני. ita R. B. sed Pl. & Int. inter Jethiras numerant.
25. 13. והבאותי l. והבאתי. ita R. B. sed Int. & Pl. inter Jethiras numerant. 26. 6.
הזאתה l. הזאת. 26. 18. מיכיה l. מיכה. 28. 1. בשנת l. בשנה. 29. 14.
שביתכם l. שבותכם. 29. 18. לזועה l. לזעוה. 29. 23. הודע l. היודע. 31. 21.
הלכתי l. הלכת. ita B. sed Pl. & Int. inter Jethiras numerant. 31. 38. l. באים.
31. 39. קוה l. קו. 31. 40. השרמות l. השדמות. 32. 1. בשנת l. בשנה. 32. 4.
ועינו l. ועיניו. ita B. R. 32. 23. ובתורתך l. ובתורתך. 32. 35. החטי l. החטיא.
33. 26. אשוב l. אשיב. 34. 11. ויכבישום l. ויכבשום. ita Int. B. R. sed Pl. inter
Jethiras numerat. 34. 17. לזועה l. לזעוה. 37. 4. הכליא l. הכלוא. 37. 19. ואיו
l. ואיה. 38. 2. יחיה l. וחיה. 38. 11. הסחבות l. סחבות. ita R. B. sed Pl. &
Int. inter Jethiras numerant. 38. 16. את scribitur non legitur. 39. 12. אם scribitur non
legitur.

legitur. 35. 16. מבי' l. מביא. 40. 3. דבר l. הדבר. 40. 8. עופי l. עיפי. 40. 16. תעש l. תעשה. 41. 17. כמוהם l. כמהם. 42. 6. אנו l. אנחנו. 42. 20. התעתים l. התעיתם. 43. 10. שפרורו l. שפרירו. 43. 11. ובאה l. ובא. 46. 11 הרביתי l. הרבית. ita R. B. Pl. sed Int. tantùm circulum קרי ו inscribit. 48. 4. צעוריה l. צעיריה. Sed B. alt. edit. malè צעירוה. 48. 5. הלחות l. הלחית. 48. 7. כמיש l. כמוש. ib. יחד l. יחדו. 48. 18. ישבי l. ושבי. 48. 20. הלילי l. נמצא l. נמצאה. 48. 21. מופעת l. מיפעת. 48. 27. וזעקי l. וזעקו. ib. הלילו ita B. Pl. sed Int. inter Jethiras numerat. 48. 44. הנים l. הנס. ita B. R. Pl. sed Int. inter Jethiras numerat. 48. 45. יצאה l. יצא. ita Aven. 49. 25. תהלה l. תהלת. ita B. 49. 30. עליהם l. עליכם. ita B. R. 49. 36. עולם l. עילם. 49. 39. אשוב l. אשיב. ib. שבית l. שבות. 50. 6. היה l. היו. ib. שובבים l. שובבום. 50. 8. יצאו l. צאו. ita B. R. Pl. sed Int. numerat inter Jethiras. 50. 11. תשמחי l. תשמחו ib. תעלזי l. תעלזו. ib. תפושי l. תפושו. ib. ותצהלי l. ותצהלו. 50. 15. אשויתיה l. אשיותיה. 50. 29. לה legitur non scribitur. 50. 44. ארוצם l. אריצם. 51. 3. ידרך scribitur non legitur. 51. 13. שכנתי l. שכנת. ita R. B. sed Pl. & Int. circulum tantùm inscribunt. 51. 34. אכלנו l. אכלני. ib. הממנו l. הממני. ib. הציגנו l. הציגני. ib. בלענו l. בלעני. ib. הדיחנו l. הדיחני. 52. 1. חמיטל l. חמוטל. 52. 11. בבית l. בית. 52. 20. האחד l. אחד. ita R. B. sed Pl. & Int. inter Jethiras numerant. 52. 21. קומה l. קומת. 52. 31. הכליא l. הכלוא. 52. 32. מלכים l. המלכים. 52. 33. חיו l. חייו ita B. & R.

LAMENT. JER.

CAP. 1. Vers. 6. מן בת l. מבת. 1. 18. עמים l. העמים. 2. 2. לא l. ולא. 2. 13. אעודך l. אעידך. 2. 14. שביתך l. שבותך. 2. 19. בליל l. בלילה. 3. 10. אריה l. ארי. 3. 20. ותשיח l. ותשוח. 3. 39. חטאו l. חטאיו. ita B. R. 4. 3. תנין l. תנים. ita B. R. ib. כי ענים leg. una dictio, ita B. R. 4. 12. וכל l. כל 4. 16. זקנים l. וזקנים. 4. 17. עודינה l. עודינו. ita B. R. Int. sed Pl. tantùm circulum קרי ה inscribit. 4. 21. יושבתי l. יושבת. 5. 1. הביט l. הביטה. 5. 3. אין l. ואין. 5. 5. לא l. ולא. 5. 7. אינם l. ואינם. ib. אנחנו l. ואנחנו. 5. 18. שהשמם l. ששמם. ita Aven. sed Ed. 4. scribunt קרי Keri intra textum. 5. 21. ונשוב l. תשובה.

EZECH.

CAP. 1. Vers. 7. וידו l. וידי. 1. 14. רצוא l. רצו. ita Aven. sed Ed. 4. non agnoscunt. 3. 15. ואשר l. ואשב. 3. 20. צדקתו l. צדקתיו. ita Aven. 4. 6. הימיני l. הימני. 4. 15. צפועי l. צפיעי. 6. 3. ולגאות l. ולנאיות. 7. 1. ארבעת l. ארבע. 7. 21. וחללוה l. וחללוהו. ita B. R. 8. 6. מהם l. מה הם. 9. 4. אלו l. אליו ita B. R. 9. 5. על l. אל. ib. עיניכם l. עינכם. ita B. R. 9. 11. כאשר l. ככל אשר. 12. 14. עזרה l. עזרו. ita B. R. Pl. sed Int. circulum tantùm קרי ה inscribit. 14. 4. בה l. בא. 16. 13. ששי l. שש. ita B. R. sed Pl. inter Jethiras numerat. ib. אכלתי l. אכלת. ita B. R. 16. 19. נתתי l. נתת. 16. 20. ילדתי l. ילדת. ita R. B. 16. 22. זכרתי l. זכרת. ita R. B. 16. 25. תזנותך l. תזנותיך. 16. 31. עשיתי l. עשית. ita R. B. sed Pl. inter Jethiras numerat ut v. 47. & 51. ib. הייתי l. היית. ita B. R. 16. 36. נתתי l. נתת. ita B. R. 16. 43. זכרתי l. זכרת. ita B. ib. עשיתי l. עשית. ita B. R. 16. 47. idem, ita B. R. 16. 51. אחותך l. אחותיך. ita B. R. ib. עשיתי l. עשית. ita B. R. sed Pl. inter Jethiras numerat. 16. 53. שבותהן l. שביתהן. ib. שבית l. שבות. ib. idem bis. 16. 59. ועשית l. ועשיתי. 17. 6. פארת l. פארות. ita B. R. 17. 21. מברחו l. מברחיו. ita B. R. 18. 14. וירא l. ויראה. 18. 19. רשע l. הרשע. 18. 20. חטאתו l. חטאתיו. ita B. R. 18. 22. מדרכו l. מדרכיו. ita B. R. 18. 23. צדקתו l. צדקתיו. ita B. R. 18. 28. וישוב l. וישב. ita R. B. sed Pl. & Int. inter Jethiras numerant. 22. 18. לסוג l. לסיג. 23. 14. כשדים l. כשדיים. ita B. sed R. inter Jethiras numerat. 23. 16. ותעגב l. ותענבה. 23. 42. סובאים l. סבאים. ita B. R. 23. 43. עת l. עתה. ib. יזנה l. יזנו. ita B. R. 25. 7. לבג l. לבז. 25. 9. וקריתמה l. וקריתימה. 27. 3. הישבתי l. היושבת. ita B. R. 27. 6. כתים l. כתיים. ita B. R. 27. 15. והובנים l. והבנים. ita B. R. 29. 4. חחיים l. חחים. 29. 7. בכפך l. בכף. 30. 16. תחיל l. תחול. 31. 5. סרעפתו l. סרעפתיו. ita B. R. 32. 32. חתיתו l. חתיתי. 33. 14. צדקתו l. צדקתיו. ita B. R. 33. 16. חטאתו l. חטאתיו. ita B. R. 34. 25. ביעורים l. ביערים. 35. 9. תשבנה l. תשובנה. 35. 12. שממה l. שממו. 36. 13. אתי l. את. ita B. R. circulus inscribitur קרי ו in Pl. & Int. ib. גויך l. גוייך. 36. 14. id. 36. 15. id. 37. 16. חברו l. חבריו. ib. id. 37. 19. id. sed 2. posterioribus locis circulus tantùm inscribitur in Int. & Pl. 37. 22. יהיה l. יהיו. 39. 25. שבית l. שבות. 40. 6. במעלתו l. במעלתיו. ita B. R. 40. 9. ואילו l. ואיליו. ita B. R. 40. 15. היאתון l. האיתון. Unicum hoc Keri agnoscitur in marg. in Pl. hoc cap. ut & in Int. 40. 21. ותאו l. ותאיו. ita B. R. ib. ואלו l. ואליו. ita R. B. ib. ואלמו l. ואלמיו. ita B. R. & ita ad finem hujus cap. 40. 22. וחלונו l. וחלוניו. ib. ואילמו l. ואילמיו. ib. ותמרו l. ותמריו. ib. ואילמו l. ואילמיו. 40. 24. אילו l. איליו. ib. ואילמו l. ואילמיו. 40. 25. ולאילמו l. ולאילמיו. 40. 26. עלותו l. עלותיו. ib. ואילמו l. ואילמיו. ib. אילו l. איליו. 40. 29. ותאו l. ותאיו. ib. ואלו l. ואליו. ib. ואלמו l. ואלמיו. ib. ולאלמו l. ולאלמיו. 40. 31. ואילמו l. ואילמיו. ib. אילו l. איליו. ib. מעלו l. מעליו. ut & v. 34. & 37. 40. 33. ותאו l. ותאיו. ut & v. 35. ib. ואלו l. ואליו. ib. ואלמו l. ואלמיו. ut & v. 34. & v. 36. ib. ולאלמו l. ולאלמיו. ib. אילו l. איליו. ut & v. 36. & v. 37. bis. 41. 8. מיסדות l. מוסדות. 41. 15. ואתוקיהא l. ואתיקיהא. 42. 5. יוכלו l. אכלו. ita Pl. 42. 9. ומתחתה לשכות l. ומתחתה הלשכות. ib. המבוא l. המביא. 42. 14. ילבשו l. ולבשו. 42. 16. אמות l. מאות. 43. 11. צורתו l. צורתיו. ita B. R. ib. id. ita B. R. ib. תורתו l. תורתיו. ita B. R. 43. 26. וכפרו l. כפרו. ib. ידו l. ידיו ita B. R. 44. 5. תורתו l. תורתיו. ita B. R. 45. 23. לשפט l. למשפט. ib. ושפטהו l. וישפטהו. 45. 3. חמש l. חמשה. 45. 5. יהיה l. והיה. 46. 9. יצאו l. יצא. 46. 15. ועשו l. יעשו. 46. 19. בירכתם l. בירכתים. 47. 10. ועמדו l. עמדו. 47. 11. בצאתו l. בצאתיו. ita B. R. 47. 12. והיו l. והיה. 48. 8. בתוכה l. בתוכו. ita B. R. 48. 14. יעבור l. יעביר. 48. 15. בתוכה l. בתוכו. ita B. R. 48. 16. חמש scrib. non leg. 48. 18. תבואתה l. תבואתו. 48. 21. בתוכה l. בתוכו. ita B. R.

DANIEL.

* CAP. 2. Vers. 4. עבדיך l. עבדך. ita B. Nota nullum in Daniele notari Keri in R. 2. 5. לכשדיא l. לכשראי. ita B. 2. 9. הזמנתון l. הזדמנתון. ita B. Int. Steph. Munst. in fol. sed R. Pl. Munst. in quarto scribunt קרי Keri intra textum. 2. 10. כשדיא l. כשראי. ita B. 2. 22. ונהירא l. ונהורא. ita B. 2. 33. מנהון l. מנהין. ib. ומנהון l. ומנהין. ita B. sed Int. circulum tantùm קרי ו inscribit. Hæc duo eodem modo habentur v. 41. in B. 2. 38. דארין l. דיירין. ita B. 2. 39. ארעא l. ארע. ita B. sed Pl. & Int. inter Jethiras numerant ut verb. seq. ib. תליתיא l. תליתאה. ita B. 2. 40. רביעיא l. רביעאה. ita B. 2. 42. מנהון l. מנהין. ita B. & Int. ib. Idem. Ita B. sed Pl. & Int. scribunt קרי Keri intra textum. 3. 3. וקאמין l. וקיימין. ita B. 3. 5. קיתרס l. קתרום. ita B. 3. 7. id. 3. 10. אנתה l. אנת. ita B. Atque ita in hoc pronomine ה abundare sæpius notat B. quod in aliis editionibus non observatur. 3. 12. עליך l. עלך. ib. לאלהיך l. לאלהך. 3. 19. אשתנו l. אשתני. 3. 25. רביעיא l. רביעאה. ita B. 3. 27. עליא l. עלאה. ita B. 3. 29. שלה l. שלו ita B. 3. 31. דארין l. דיירין. 3. 32. עליא l. עלאה. 4. 4. עללין l. עלין. ita B. ib. כשדיא l. כשראי. ita B. 4. 9. ידרון l. ידרן. 4. 13. אנושא l. אנשא. & v. 14. ita B. Pl. sed Int. circulum tantùm inscribit. 4. 14. עליא l. עלאה. ita B. sed Int. circulum tantùm inscribit. ib. עליה l. עלה. ita B. 4. 16. לשנאיך l. לשנאך. ita B. ib. לעריך l. לערך. ita Pl. 4. 21. עליא l. עלאה. ita B. & v. 22. & 29. 4. 22. עליך l. עלך. ita B. ut & v. 23. & 29. 4. 24. וחטיך l. וחטאך. ita B. 4. 31. ולעליא l. ולעלאה. v. 32. דארי l. דיירי bis v. hoc ita B. & Int. 5. 5. נפקו l. נפקה. 5. 7. והמונכא l. והמניכה. 5. 8. עללין l. עלין. ita Pl. sed B. habet קרי Keri intra textum. Int. circulum tantùm inscribit. 5. 10. עללת l. עלת. ita B. Pl. sed Int. inter Jethiras numerat. 5. 14. עליך l. עלך. ita B. 5. 16. תוכל l. תכול. ita B. ib. והמונכא l. והמניכה. ita B. & v. 29. 5. 18. עליא l. עלאה. ita B. ut & v. 21. 5. 19. ואעין l. וזיעין. ita B. 5. 21. שוי l. שויו. ita B. ib. עליה l. עלה. ita B. 5. 31. מדיא l. מדאה. ita B. & Int. 6. 13. עליך l. עלך. ita B. 6. 25. דארין l. דיירין. ita B. & Int. 6. 26. ואעין l. וזיעין. ita B. & Int. 6. 28. פרסיא l. פרסאה. ita B. 7. 4. נפיה l. נפה. ita B. sed Int. Pl. habent קרי Keri in textu. 7. 5. שניה l. שנה. ita B. 7. 7. רביעיא l. רביעאה. & sic v. 23. 7. 8. בניהון l. ביניהן. ita B. sed Int. scribit קרי Keri intra textum, ut & Plant. etiam in præcedenti. ib. אתעקרו l. איתעקרה. 7. 10. אלפים l. אלפין. ita B. ib. רבון l. רבבן. ita B. 7. 19. כלהון l. כלהין. ita B. ib. שניה l. שנה. ita B. 7. 20. ונפלו l. ונפלה. 7. 25. עליא l. עלאה. ita B. 8. 11. הרים l. הרם. ita B. 9. 12. דבריו l. דברו. 9. 18. פקחה l. פקח. ita B. sed Pl. & Int. inter Jethiras numerant. 9. 24. ולחתם l. ולהתם. 11. 10. ובנו l. ובניו. ita B. ib. ויתגרו l. ויתגרה. ita B. ib. מעוה l. מעוז. ita B. 11. 12. ירום l. ירם. 11. 39. הכיר l. יכיר.

HOS.

CAP. 6. Vers. 10. שעריריה l. שערוריה. 8. 12. רבו l. רבי. 9. 16. בלי l. בל. 10. 10. עינתם l. עונותם.

JOEL.

CAP. 3. Vers. 6. אשוב l. אשיב. 3. 24. נקיא l. נקי. ita Maf. & Aven. sed nulla ex Ed. 4. notat קרי Keri.

AMOS.

CAP. 8. Vers. 4. ענוי l. עניי. 8. 8. ונשקה l. ונשקעה. 9. 6. מעלותו l. מעלותיו. ita B. R.

OBAD.

Vers. 11. שערו l. שעריו. ita Bomb. & Reg.

JON.

CAP. 1. Vers. 14. נקיא l. נקי. ita Maf. & Aven. sed nulla ex Ed. 4. agnoscit.

MICH.

CAP. 1. Vers. 8. שילל l. שולל. 1. 10. התפלשתי l. התפלשי. 3. 2. רעה l. רע. ita B. Pl. Int. circulum tantùm קרי ה inscribit.

NAH.

CAP. 1. Vers. 3. וגדול l. וגדל. ita B. R. 2. 6. בהליכותם l. בהליכתם. ita B. & R. sed Pl. inter Jethiras numerat, ut & Int. 3. 3. יכשלו l. וכשלו. ita B. & R.

HABAC.

CAP. 3. Vers. 4. עוה l. עוז. ita B. & R. 3. 14. פרזו l. פרזין. ita B. R. Pl.

SOPH.

CAP. 2. Vers. 7. שבותם l. שביתם.

HAGG.

CAP. 1. Vers. 8. ואכבד l. ואכבדה.

ZACH.

CAP. 1. Vers. 16. וקוה l. וקו. 2. 4. אלו l. אליו. ita B. & R. 4. 2. ויאמר l. ואמר. 11. 2. הבצור l. הבציר. 14. 2. תשגלנה l. תשכבנה. 14. 6. יקפאון l. וקפאון.

Catalogus secundus Variarum Lectionum Hebraicarum קרי וכתיב *prout in certas Classes distribuuntur secundùm methodum Clariss. Lud. Capelli Crit. Sacr. Lib. 3.*

CAP. II. Nullæ sunt in toto Keri & Cetib variæ lectiones circa puncta & accentus, sed tantùm circa literas seu consonas quas vocant, vel circa integras dictiones.

Quæ sunt circa dictiones integras oriuntur ex vocum omissione, additione, compositione, divisione, vel permutatione.

Quæ sunt circa literas sunt vel circa serviles, vel radicales, & inter serviles, circa literas אהוי *Ehevi* longè frequentius occurrunt. Ambæ verò vel sunt ex literarum omissione, additione, metathesi seu transpositione, vel ex earum invicem permutatione.

Circa integras dictiones, in primo ordine sunt voces quæ intra textum non scribuntur spatio vacuo relicto, aut punctis solis adscriptis, literis in margine scriptis, cum hac marginali nota, קרי ולא כתיב. id est, *legitur hæc vox, licet non scribatur*: hujusmodi sunt 13. I. בְּנֵי. Judic. 20. 13. II. אֵלַי. Ruth. 3. 5. & v. penult. III. פְּרָת. 2. Sam. 8. 3. IV. אִישׁ 2 Sam. 16. ult. V. כֵּן. 2 Sam. 18. 20. VI. צְבָאוֹת. 2. Reg. 19. 31. VII. בָּנָיו. 2 Reg. 19. ult. VIII. בָּאִים. Jer. 31. 38. IX. לָהּ. Jer. 50. 29. X. עַד. Jos. 22. ult. XI. כָּל. 2 Reg. 20. 13. XII. הוּא. Esa. 53. 4. XIII. אֶת. Esa. 55. 11. & Psal. 96. 2.

Ex his in Talm. Massecheth Nedarim cap. 4. in Gemara, notantur tantum sex. viz. II. III. IV. VIII. IX. XIII. El. Lev. agnoscit octo priores. Masora mag. decem quæ recensentur in vestib. Deuter. viz. I. II. III. quæ duplex. IV. V. VI. VII. VIII. IX. illæ antiquæ, reliquæ recentiores: ex his 13. paucæ necessario supplendæ viz. IV. V. VIII. & fortasse prima, reliquæ sensu integro manente omitti possunt. III. פרת. in textu scribitur in Plant. & Munst. utraque, & sic legerunt LXX. & Vulg. Lat. X. עד. Jos. 22. non est in Aven. Bomb. Reg. Steph. in quarto, nec Targ. agnoscit. XI. כל. 2 Reg. 20. 13. non est in Bomb. Steph. in quarto, Reg. Munst. in fol. nec LXX. aut Vulg. Lat. agnoscunt. Idem כל. Ezech. 9. ult. est in omnibus Editionibus Heb. at non agnoscitur à LXX. & Vulg. Lat. XII. הוא. Esa. 53. 4. habetur in Plant. Steph. Munst. in 4. Vulg. Lat. ag. in Bomb. & Reg. relinquitur vacuum spatium at non notatur in margine Keri. XIII. את. Esa. 55. 11. sic apud Plant. Steph. Munst. in 4. deest in Munst. fol. & Bomb. At Psal. 96. 2. eadem vox notatur in Plant. & Reg. Munst. in 4. habet vacuum locum cum circulo superscripto, sed nihil in margine. at Munst. in fol. habet את sine Keri. Steph. in 4. non agnoscit. Bomb. habet circulum in textu, cum nota marg. יפה. pulchre, recte, quod scilicet sic scribi debet sine את. & sic Mas. par.

CAP. III. Quæ scribuntur sed non leguntur, habent hanc notam marg. כתיב ולא קרי *scribitur sed non legitur*. Et his nulla puncta subscripta sunt: talium numerantur 5. in Talm. loco citato, & in omnibus Editionibus. I. אם in locis 4. Ruth. 3. 12. 2 Sam. 13. 33. & 15. 21. Jer. 39. 12. II. vox est נא. 2 Reg. 5. 18. III. את. Jer. 38. 16. IV. ידרך. Jer. 51. 3. Sept. & Vulg. Lat. non agnoscunt, & Vulg. Lat. legit sensu plane contrario, *Non tendat qui tendit arcum suum*, legit enim ejus author אל pro אֶל. V. est חמש. Ezech. 48. 16. In hoc solo necessariò vox redundat, in reliquis sensus constare potest manente voce quæ redundare putatur.

CAP. IV. Quædam voces in contextu scribuntur ac si unica vox essent, quas divisim legendas monet Keri marginale. Mas. par. ad Gen. 30. 2. & Exod. 4. 2. & Deut. 33. 2. notat 15. hujusmodi sic El. Lev. At Avenarius tantum 9. inter quas numerat אלקום. Prov. 30. 30. pro quo legendum vult אַל קום. sed hoc non agnoscunt Bomb. Plant. Reg. Quidam 11. tantum numerant. I. בגד pro בא גד. Gen. 30. 11. sic Targ. sed Sept. & Vulg. Lat. legunt conjunctim. II. מזה pro מה זה. Exod. 4. 2. III. Esa. 3. 15. מלכם pro מה לכם. IV. Ezech. 8. 6. מהם pro מה הם. V. Jer. 6. 29. מאשתם pro מאש תם. VI. Jer. 18. 3. והנהו pro והנה הוא. In his 6. vocibus nulla est dissensio inter Ed. 3. VII. Psal. 10. 10. חלכאים pro חל כאים. ut Bomberg. & Reg. Sed Plant. Steph. Munst. fol. non agnoscunt τὸ Keri. VIII. Psal. 55. 16. ישימות pro ישיא מות. Sed Plant. conjunctim scribit sine Keri. Steph. & Munst. fol. scribunt intra textum divisim sine Keri. quomodo sane videntur legisse LXX. & Vulg. Lat. IX. 1 Par. 9. 4. בני מן בנימן pro בנימן, ut Bomberg. Reg. & Plant. Sed Steph. & Munst. fol. & 4. scribunt divisim intra textum sine Keri; quomodo LXX. & Vulg. Lat. legerunt. X. 1 Par. 27. 12. לבנימיני. ut Bomberg. Plant. Steph. Sed Reg. & Munst. fol. & quarto divisim scribunt intra textum sine Keri. Vulg. Lat. divisim legit. LXX. habent ὁ ἐκ γῆς Βενιαμίν. XI. Psal. 123. 4. לגאי יונים pro לגאיונים. ut Reg. & Bomberg. sequuti Sal. Jarhi. Sed Plant. Steph. 4. & Munst. fol. & 4. legunt divisim sine Keri. LXX. & Vulg. Lat. sequuntur τὸ Cetib. Kimhi in hunc locum explicat secundùm τὸ Keri & τὸ Cetib. His undecim Mas. mag. ad 1 Paral. 27. 12. quatuor addit, viz. Deut. 33. 2. אשדת pro אש דת. Job. 38. 1. מנהסערה pro מן הסערה. Job. 40. 6. idem. Sed in libris impressis in hoc ultimo loco scribitur מנ סערה, divisim utrobique & מנ pro מן. Nehem. 2. 13. המפרוצים pro הם פרוצים.

CAP. V. Quædam voces divisim scribuntur, sed conjunctim leguntur, quas Elias Grammaticus quinque tantùm numero esse dicit. Masora octo, quot exhibet in specie 2 Par. 34. & forte in Eli. Lev. ח legendum pro ה. Nos ex collatione variarum Ed. hæc loca observavimus. I. 1 Sam. 9. 1. מבן ימין pro מבנימין. II. 1 Sam. 24. 9. מן המערה pro מהמערה. III. 1 Reg. 18. 5. מן בהמה pro מבהמה. IV. Thren. 1. 6. מן בת pro מבת. V. 2 Paralip. 34. 6. בחר בתיהם. quomodo scribitur in Bomberg. & Plant. & Kimhi & Jarhi monent scribi pro בחרבתיהם. quomodo scribunt Steph. & Munst. in fol. & quarto. VI. Thren. 4. 3. כי ענים. quomodo scribunt Bomberg. & Reg. pro כיענים. quomodo Plant. Steph. Munst. in fol. & quarto. VII. Esa. 9. 7. לםרבה. hanc vocem Editiones omnes scribunt conjunctim. Bomberg. Reg. cum Keri in margine. Steph. Plant. Munst. in fol. & quarto sine Keri. Sed LXX. Vulg. Lat. Targ. & Eli. Lev. legunt divisim. Sex his vocibus Aven. in Gram. tres alias addit. I. 1 Par. 27. 12. לבן ימיני. II. Jud. 16. 25. כי טוב. III. Esa. 44. 24. מי אתי. quomodo legerunt Sept. & Vulg. Lat. videtur legisse. Jonathan sequitur τὸ Keri.

CAP. VI. Quædam voces sunt quarum loco, quia obscœniores visæ, aliæ magis honestæ à Rabbinis substituuntur per τὸ Keri. Quarum I. est Deut. 28. 30. ישגלנה pro quo legunt ישכבנה. II. תשגלנה. Esa. 13. 16. & Zach. 14. 2. pro quo legunt תשכבנה. III. Jerem. 3. 2. שגלת pro quo legunt שכבת. IV. בעפלים. Deut. 28. 27. & 1 Sam. 5. 6. 9. & 12. pro quo legunt בטחרים. Sed notandum in tribus postremis locis Sam. Bomberg. & Reg. solùm notare τὸ Keri. V. עפלי. 1 Sam. 6. 4. pro quo legunt טחרי. VI. עפליכם. 1 Sam. 6. 5. pro quo legunt טחריכם. Sed notandum quod in his duobus locis sola Bomberg. notat τὸ Keri. VII. חראיהם. 2 Reg. 18. 27. & Esa. 36. 12. pro quo legunt צואתם. VIII. למחראות. 2 Reg. 10. 27. pro quo legunt למוצאות. IX. חריונים. 2 Reg. 6. 25. pro quo legunt דביונים. X. שיניהם. 2 Reg. 18. 27. & Esa. 36. 2. pro quo legunt מימי רגליהם. Hæ sunt quæ circa integras dictiones versantur, quæ sequuntur sunt circa literas.

CAP. VII. Quædam voces per Metathesin literæ alicujus Radicalis aliæ fiunt, quæ secundùm Eliam undecim sunt. Præter אהוי serviles Masora in genere notat 62. esse, quas recenset Mas. mag. fin. in litera *Vau*. I. Eccles. 9. 4. יבחר pro יחבר. II. 1 Sam. 27. 8. והגרזי. quomodo legit etiam Vulg. Vers. pro וגזרי. quomodo legit Targum, & legendum monent Masorethæ per marginale Keri. III. 2 Sam. 15. 28. בעברות pro בערבות. quomodo legit Targum, Vulg. Vers. & LXX. IV. 2 Sam. 20. 14. ויקלהו pro ויקהלו. V. 1 Reg. 7. 45. האהל pro האלה. VI. Ezech. 42. 16. אמות pro מאות. VII. Prov. 23. 26. תרצנה pro תצרנה. quomodo legerunt LXX. & Targ. VIII. Esd. 2. 46. שמלי pro שלמי. quomodo Bomb. & Steph. monent legendum, & legerunt LXX. Vulg. Lat. hic habet *Semlai*. Sed Nehem. 7. 48. *Selmai* IX. Esd. 4. 4. ומבלהים pro מבהלים. quomodo Bomb. Reg. Steph. & Munst. legi volunt. X. Esd. 8. 17. ואוצאה pro ואצוה. quod Munst. fol. in textum admittit. Sed in quarto in textu habet ואוצאה. cum nota τὸ Keri, ut & reliquæ omnes editiones. Sed secundùm τὸ Cetib reddiderunt Vulg. Lat. & LXX. XI. 1 Par. 27. 29. שטרי pro שרטי. quomodo Bomb. Steph. legendum notant. Verùm Reg. Plant. Munst. fol. & 4. nihil notant, nec ullum hic agnoscunt Keri. Vulg. Lat. etiam & LXX. sequuti sunt τὸ Cetib. Reliquas vi. in Mas. loco supra dicto.

CAP. VIII. Quædam lectiones variæ oriuntur ex literæ alicujus Radicalis additione, omissione & permutatione: quas Masora 62. esse notat. Quarum aliæ sunt Radicales, aliæ serviles. Radicales autem istæ literæ sunt ג ד ח ע פ צ ר. *Gimel* bis ponitur pro *Ajin*. Ezech. 25. 7. לבג pro לבז. quomodo legerunt LXX. Vulg. Lat. & Targ. Rursus c. 47. 11. 13. גה pro זה. quomodo Targum & omnes, atque sic legendum censent Avenarius & Elias Levita Grammaticus. Editiones tamen omnes nullum hic habent Keri, Bomb. tantùm annotat *alibi non inveniri scriptam hanc vocem per He*. *Daleth* bis legitur non scriptum, semel scribitur pro *Vau*, bis pro *Resch*, ter pro *Cheth*. Non scriptum I. 1 Reg. 9. 18. תמור pro תדמור. Sed LXX. & Vulg. Lat. sequuti sunt τὸ Cetib. II. Dan. 2. 9. הזמנתון pro הזדמנתון. quomodo Munst. fol. Steph. Bomb. legendum monent. Sed Reg. Plant. Munst. 4. scribunt cum *Daleth* intra textum sine Keri. Alius est locus in quo *Daleth* videtur deficere, neque tamen numeratur inter Kerioth. 1 Sam. 4. 19. ללת pro ללדת. *Daleth* pro *Vau* scribitur, 1 Reg. 12. 33. מלבד pro מלבו. quomodo lege[illegible]t LXX. Vulg. Lat. & Targum. *Daleth* bis scribitur pro *Resch*. I. Jer. 2. 20. אעבד pro אעבר. quomodo legit Targ. Jon. Sed LXX. & Vulg. Lat. sequuti sunt τὸ Cetib. II. Esd. 8. 14. וזבוד pro וזכור. quomodo legendum notant Bomb. Steph. & Aben Ezra. LXX. sequuntur τὸ Cetib, Vulg. Lat. τὸ Keri. *Daleth* ter ponitur pro *Tau*. I. Cant. 4. 9. II. 2 Sam. 23. 8. III. Esa. 66. 17. ubi אחד pro אחת. Avenarius quartum addit, 1 Reg. 19. 2. ubi אחד etiam pro אחת. Sed Bomb. Plant. Reg. Steph. Munst. non agnoscunt. *Cheth* bis legitur non scriptum, semel pro *Tau* semel pro *Ajin*, quater pro *He*. Non scriptum. I. Jer. 2. 16. ותחפנס pro ותחפנחס. quomodo Bomb. Plant. Steph. Sed Reg. non agnoscit illud Keri, neque Munst. in fol. Idem in 4. habet תחפנס intra textum sine Keri, quomodo legerunt LXX. II. Jer. 42. 6. אנו pro אנחנו. Sed orientales Judæi אנו. & scribunt & legunt. *Cheth* scribitur loco *Tau* Eccles. 12. 6. ירחק pro ירתק. loco *Ajin* 1 Sam. 17. 7. חץ pro עץ. Sed tantùm R. B. & Plant. agnoscunt illud Keri. Loco *He*. I. Cantic. 1. 17. רחיטנו pro רהיטנו. Sed tantum R. B. & Plant. notant illud Keri. II. 2 Sam. 13. 37. עמיחור pro עמיהוד. Sed tantùm R. Plant. & Bomb. notant illud Keri. Hieron. in Tradit. Hebr. in lib. Reg. sequitur τὸ Cetib, Vulg. Lat. & LXX. τὸ Keri. III. Dan. 9. 24. ולחתם. quomodo LXX. & Tertullianus, pro ולהתם. quomodo Vulg. Lat. IV. Prov. 20. 21. מבחלת pro מבהלת. quam lectionem annotant Bomb. & Reg. At Plant. habet per *Cheth*, Steph. & utraque Munsteri per *He* sine Keri. *Ajin* non scribitur, Amos. 8. 8. נשקה pro נשקעה. quomodo legit Targ. & videntur legisse LXX. & Vulg. Lat. *Ajin* ponitur pro *Tsade*, 2 Reg. 20. 4. העיר pro חצר. quomodo LXX. Vulg. Lat. & Targ. legerunt. *Ajin* ponitur pro *Aleph* quater. I. 1 Sam. 20. 24. II. 1 Reg. 1. 33. III. Esa. 65. 7. IV. Ezech. 9. 5. in quibus על pro אל. Avenarius duo alia loca addit, sed non inveniuntur in Plant. vel Bomb. *Phe* ponitur pro *Mem*, Esa. 65. 4. פרק pro מרק. quomodo legerunt LXX. Vulg. Lat. & Targum. Sed Editio Plant. & Munst. in 8. non notant τὸ Keri. *Phe* ponitur pro *Beth*, Prov. 4. 3. לפני. quomodo legerunt LXX. Vulg. Lat. Targum, pro לבני quomodo legendum monent Plant. Steph. Munst. utraque, & Reg. Sed Bomb. non numerat hanc vocem inter *Kerioth* sed *Sebirim*. *Tsade* πλεονάζει quinquies, idque in eadem voce sc. מחצצרים. 1 Par. 15. 24. 2 Par. 5. 13. & 7. 6. & 13. 14. & 29. 28. *Resch* πλεονάζει quater. I. 2 Par. 5. 12. in voce מחצררים. II. & III. Jos. 8. 12. & 16. in עיר pro עי. quomodo legerunt LXX. Vulg. Lat. & Targ. IV. 2. Sam. 23. 21. *Resch* scribitur loco *Beth*, Ezech. 3. 16. ואשר. quomodo LXX. pro ואשב. quomodo Vulg. Lat. & Targ. *Resch* quater ponitur pro *Daleth* quod Elias notat, & Masora mi. ad 2 Sam. 13. 37. & 2 Reg. 16. 6. I. 2 Sam. 13. 37. עמיחור pro עמיהוד. II. 2 Reg. 16. 6. וארומים quomodo Targ. pro ואדומים. quomodo legerunt LXX. & Vulg. Lat. III. Jer. 31. 40. השרמות quomodo LXX. pro השדמות. Vulg. Lat. legit divisim שדי מות. IV. Prov. 19. 19. גרל pro גדל. quomodo legerunt LXX. Vulg. Lat. & Targ. His alius additur nempe Esa. 15. 2. ורִיבון pro ודיבון. quomodo legerunt LXX. & Vulg. Lat. & Reg. legendum notat. Sed Plant. Steph. Munst. utraque ריבון scribunt sine Keri. Bomb. scribit ריבון & in margine Mas. mi. annotat Cod. emendatum scriptum habere דיבון.

CAP. IX. Quædam lectiones variæ versantur circa literas Serviles (sive sint actu Serviles sive de radice vocis) ב כ ל מ נ ש ת. & in his sunt præcedentibus longè frequentiores. *Beth* quater πλεονάζει. I. 2 Sam. 10. 9. II. 2 Reg. 22. 5. III. Jer. 52. 2. IV. Prov. 28. 8. Sed hoc loco in Plant. non comparet ב πλεονάζον. *Beth* semel deficit, viz. 2 Sam. 21. 9. תחלת pro בתחלת. *Beth* Radicale quater pro *Caph* ponitur. I. 2 Reg. 3. 24. ויבו. quomodo LXX. & Vulg. Lat. pro ויכו. quomodo legit Targ. II. Job. 21. 13. יבלו pro יכלו. quomodo LXX. & Targ. Vulg. Lat. utrique lectioni favet. Bomb. & Reg. agnoscunt τὸ Keri, Plant. Steph. Munst. utraque non. III. Esd. 8. 14. de quo loco vide c. 8. IV. Nehem. 3. 20. ובי pro וכי. quomodo Bomb. & Steph. & LXX. Sed Plant. Reg. Munst. Vulg. Lat. non agnoscunt τὸ Keri. *Beth* Servile septies ponitur pro *Caph*. Eli. Lev. & Mas. in universum (tam ב Radicale quàm servile) undecies poni notant; & voces reperiuntur in Mas. fin. in litera *Beth*. I. Jos. 4. 18. II. Jos. 16. 4. III. Jud. 19. 25. IV. & V. 1 Sam. 11. 6. VI. Esth. 3. 4. VII. 2 Sam. 5. 25. Sed hoc postremo loco, ut & 1 Sam. 11. 6. & Jos. 6. 4. Bomb. tantùm notat τὸ Keri. *Beth* semel ponitur pro *Daleth*, sc. Jos. 15. 47. הגבול pro הגדול. quomodo legerunt LXX. Vulg. Lat. & Targ. *Beth* semel ponitur pro *He*, sc. 2 Sam. 19. 32. בירדן pro הירדן. *Beth* Radicale bis pro *Mem* Radicali. I. 2 Reg. 5. 12. אבנה. quomodo LXX. & Vulg. Lat. pro אמנה. quomodo Targ. II. Dan. 11. 18. וישב. quomodo LXX. & Vulg. Lat. pro וישם. quomodo Bomb. & Steph. Sed Plant. Reg. Munst. utraque non agnoscunt τὸ Keri. *Beth* Servile quater pro *Mem* Servili. I. Jos. 3. 16. באדם pro מאדם. quomodo LXX. Vulg. Lat. & Targ. II. Jos. 24. 15. בעבר. quomodo LXX. pro מעבר. III. 2 Reg. 12. 19. בימין pro מימין. IV. 2 Reg. 23. 33. במלך pro ממלך. quomodo LXX. Vulg. Lat. & Targ. legerunt. *Beth* pro *Phe* Jos. 18. 10. לבני. quomodo LXX. Vulg. Lat. & Targ. pro לפני. Sed Plant tantùm & Bomb. notant τὸ Keri. *Caph* Radicale redundat, 2 Reg. 19. 23. ברכב pro ברב. quomodo legitur Esa. 37. 23. LXX. Vulg. Lat. & Targ. sequuntur τὸ Keri. Sed Reg. non agnoscit τὸ Keri, Eli. Lev. verò agnoscit. Ezech. 29. 7. בכפך pro בכף. El. Lev. non agnoscit τὸ Keri. Vulg. Lat. Targ. sequuntur τὸ Keri, LXX. videntur legisse בכפם aut mutasse ך secundæ personæ in affixum tertiæ. *Caph* Radicale semel deficit, viz. 1 Sam. 17. 23. ממערות pro ממערכות. ubi LXX. Targ. & Vulg. Lat. sequuntur τὸ Keri. Kimhi tueri conatur τὸ Cetib. *Caph* ponitur pro *Beth* ter, quæ recenset Masora 2 Sam. 12. ult. Prov. 21. 29. 2 Par. 33. 16. tot notat etiam El. Lev. I. 2 Sam. 12. 31. במלכן pro במלבן. ubi LXX. & Vulg. Lat. sequuntur τὸ Keri. Kimhi tueri conatur τὸ Cetib. II. Pr. 21. 29. יכין pro יבין. Bomb. & Reg. notant τὸ Keri. Pl. Steph. Munst. utraq; non agnoscunt. LXX. sequuntur τὸ Keri. Vulg. Lat. Aq. Sym. τὸ Cetib. III. 2 Par. 33. 16. יכן pro יבן. ubi Bomb. Reg. notant τὸ Keri, non autem Plant. utraque Ed. Munst. habet יבן. cùm tamen ipse in Versione sua reddat, *reparavit*. LXX. & Vulg. Lat. sequuntur τὸ Cetib. Eli. Lev. in Tab. secunda hunc locum non agnoscit, ut nec primum,

& tamen notat *Caph* ter poni pro *Beth*. *Caph* finale semel ponitur pro *Daleth* viz. 1 Sam. 4. 13. יך pro יד ubi LXX. Vulg. Lat. Targ. sequuntur τὸ Keri. Kimhi conatur aliquem sensum elicere ex Cetib. *Caph* finale semel ponitur pro *Mem* finali. viz. 1 Reg. 1. 46. אלהיך pro אלהים ubi neque LXX. neque Vulg. Lat. nec Targ. agnoscunt affixum illud. *Lamed* vel redundat vel deficit. Redundat semel, viz. 2 Sam. 16. 2. ולהלחם ubi LXX. Vulg. Lat. & Targ. sequuntur τὸ Keri. Sunt præterea 3. loci alii viz. Dan. 4. 4. & 5. 8, 10. Sed sine necessitate. Eli. Lev. vult *Lamed* quater in universum redundare in supradictis istis locis. *Lamed* deficit semel, viz. 2 Sam. 23. 20. חי pro חיל ubi Targ. & Vulg. Lat. sequuntur τὸ Keri. Et sanè 1 Par. 11. 22. ubi idem narratur, legitur חיל. Sed LXX. legerunt הוא. Aven. alium locum addit, viz. Esa. 42. 24. ubi ait scribi משסה pro למשסה. Sed Bomberg. Reg. & Plant. habent למשוסה cum Keri למשסה. *Mem* redundat, vel deficit, vel ponitur pro alia litera. Redundat bis in fine vocis, viz. I. 2 Sam. 22. 14. ויהמם pro ויהם. Sed Psal. 18. 15. ubi idem repetitur, legitur ויהמם. Et sanè LXX. Vulg. Lat. & Targ. utrobique agnoscunt affixum tertiæ personæ. II. 2 Reg. 17. 18. שנים pro שני. Masora verò notat quinquies fieri; voces & loca recensentur. Prov. 20. 16. *Mem* deficit ter, viz. I. 2 Reg. 12. 12. הפקדים pro המפקדים. II. 2 Reg. 17. 24. וספרוים ubi Bomberg. & Reg. legi volunt ומספרוים. Sed Plant. nullum agnoscit Keri. III. Ezech. 44. 24. לשפט pro למשפט. Sed LXX. & Targ. sequuntur τὸ Cetib. Vulg. Lat. omittit vocem. Mas. quinquies deficere notat. *Mem* semel ponitur pro Beth, viz. Jos. 22. 7. מעבר pro בעבר. *Mem* bis ponitur pro *He* fœminino, I. 2 Sam. 23. 13. שלשים pro שלשה quomodo legitur 1 Par. 11. ubi idem narratur. LXX. Vulg. Lat. & Targ. sequuntur τὸ Keri. II. Prov. 20. 6. נכרים pro נכריה. LXX. & Targ. sequuntur τὸ Keri, Vulg. Lat. τὸ Cetib. *Mem* finale ponitur semel pro *Samech* viz. Jos. 15. 53. וינום pro וינוס. Sed LXX. & Vulg. Lat. sequuntur τὸ Cetib. *Mem* Plurale ponitur pro *Nun* secundùm Bomberg. solùm Dan. 7. 10. אלפים pro אלפין. *Mem* clausum ponitur pro initiali aperto. Esa. 9. 7. de quo loco vid. cap. 5. Contra *Mem* apertum ponitur pro clauso, Nehem. 2. 13. הם pro הם. *Nun* vel redundat, vel deficit, vel pro alia litera ponitur. Redundat ter, viz. I. 2. Sam. 21. 6. ינתן pro יתן. II. 1. Reg. 17. 14. תתן. Ubi Bomberg. & Reg. legi volunt תת. Plant. תן. III. Prov. 15. 14. פני pro פי LXX. Vulg. Lat. & Targ. sequuntur τὸ Keri, Mas. par. & mag. notant septies redundare; loca & voces recensentur ad 2 Sam. 21. 6. & 2 Par. 11. 18. *Nun* deficit ter. viz. I. Judic. 4. 11. בצענים pro בצעננים. Vulg. Lat. videtur sequi τὸ Cetib. LXX in Vatic. Ed. habent πλεονεκτούντων, unde videntur legisse בצעים, in aliis codd. ἀναπαυομένων qui ita reddiderunt legerunt בשאננים. II. 2 Sam. 21. 4. לי pro לנו. III. Prov. 3. 15. מפניים pro מפנינים. *Nun* initiale pro finali ponitur Job. 31. 8. & 40. 1. מנ pro מן in Bomberg. Reg. & Steph. at non in Plant. & Munst. *Nun* semel ponitur pro *Tau*, viz. 2 Par. 11. 18. בן pro בת. *Nun* ponitur pro *Mem* finali Jos. 5. 1. עברנו pro עברם. LXX. & Vulg. Lat. videntur sequi τὸ Keri. II. Thren. 4. 3. תנין pro quo Reg. & Bomberg. legi volunt תנים. Plant. Steph. Munst. nihil hic notant. *Schin* redundat in voce יששכר. Ita Aven. post Eli. Lev. at nullibi numeratur illa vox in Masora inter Kerioth. Elias in Tab. 2. Orat. 1. notat illud *Schin* secundùm Ben Ascher redundare, secundum verò Ben Naphthali prius *Schin* cum Scheva notari sic יששכר. *Schin* semel ponitur pro *Teth*, viz. 1 Sam. 14. 33. ויעש pro ויעט quomodo legitur paulò post, cap. 15. 16. *Thau* vel redundat, vel deficit, vel mutatur in aliam literam. Redundat bis viz. I. Ezech. 7. 2. ארבעת pro ארבע. II. Mich. 1. 10 התפלשתי pro התפלשי. Sed Mas. notat septies scribi & non legi, & voces exhibet ad 1 Reg. 19. 4. *Thau* semel deficit viz. 2 Sam. 20. 23. הכרי pro הכרתי. LXX. & Vulg. Lat. sequuntur τὸ Keri; atque ita legendum esse liquet ex c. 8. 18. ubi idem narratur. Sed Masora notat undecies deficere. Loca exhibentur in principio libri Judicum, & in fine Ecclesiastis. *Thau* bis ponitur pro *Daleth*, viz. I. 1 Reg. 19. 4. אחת pro אחד. II. 2 Sam. 17. 11. באחת pro באחד. *Thau* bis ponitur pro *He*, viz. Jer. 28. 1. & 32. 1. בשנת pro בשנה.

C A P. X. Circa literas אהוי variæ lectiones sunt frequentissimæ, tum quia interdum moventur interdum quiescunt, tum quia sunt matres lectionis, & sono vel figurâ affines. *Aleph* πλεονάζειν in medio dictionis annotat Mas. fin. locis 48. Avenarius 47. El. Lev. 41. Reg. 13. Bomberg. & Plant. 11. tantùm. Sed Aven. in multis fallitur. ex. gr. in 1 Sam. 14. 33. & Psal. 99. 6. in quibus corrigenda est potiùs Masoretharum punctatio. & in Num. 11. 25. Mich. 4. 8. Esa. 40. 25. Ezech. 47. 8. 1 Reg. 11. 39. Zach. 11. 5. Jud. 13. 18. in voce פלאי. Jos. 21. 12. voce דאר. Jos. 10. 20. voce מראן. 2 Reg. 20. in בראדך. In nonnullis *Aleph* scribitur ad designandum vocalem A vel E (cùm enim Hebræa scribebantur sine vocalium notis tùm literæ אוי veniebant sæpe loco vocalium) viz. Oseæ 10. 14. in וקאם. 2 Sam. 12. & Prov. 10. in ראש pauper. Prov. 13. in ראשים. Prov. 30. in ראש paupertas Prov. 6. in ראשך paupertas tua. Nehem. 13. 16. in דאג. Ezech. 16. in שאטים & שאטות. Ezech. 25. in שאטך. Prov. 24. 7. Ezech. 27. 16. Job. 28. 18. in ראמות. Jud. 4. in בלאט. Eccles. 12. 5. in וינאץ. Quæ omnia sunt à quiescentibus Ain Vau. Possunt & huc referri האוקים & באוקים. Jer. 40. In duabus vocibus *Aleph* est loco ה quiescentis viz. Nehem. 5. 7. נשאים, & Deut. 24. 10. משאת quò referri possunt רבוא & רבאות. Esd. 2. & Dan. 11. In aliis vocibus *Aleph* non abundat, sed variat vocem & vocis significationem, viz. 2 Sam. 23. מבאר bis & הבאר. Jer. 20. 13. בארות. Job. 31. 7. & Dan. 1. 4. מאום. 2 Sam. 11. 25. ויראו המראים. Item 1 Sam. 18. 29. ויאסף & Exod. 5. 7. תאספון, in quibus *Aleph* videtur poni loco Jod primæ radicalis. Sed pleraque hæc omnia in Plant. numerantur inter anomala. In fine πλεονάζειν Mas. par. initio Proverb. & ad cap. 10. 24. Josue, fin. mag. & Avenarius annotant 12. locis. Jos. 10. 24. Esa. 28. 12. Ezech. 20. in אבוא. Psal. 139. 20. Jer. 10. 5. Joel 4. 19. Jon. 1. 14. 1 Sam. 17. 17. Eccles. 11. 3. Esd. 3. 7. voce יפוא. Ezech. 1. 14. Ezech 41. 15. voce אתיקהא, ubi הא affixum est formæ Chaldaicæ non Hebraicæ: quorum tamen τὸ Keri non occurrit in aliqua trium Editionum, Bomberg. Reg. aut Plant. *Aleph* deficere Mas. par. ad Mich. 1. 15. annotat locis 9. Reg. 15. Bomberg. & Plant. 14. Avenarius quinque tantùm dictionibus, quarum duæ tantùm notantur in Bomberg. Reg. & Plant. viz. 2 Sam. 21. 12. in תלום pro תלאום & Job. 15. 30. in בשו pro בשוא. *Aleph* transponitur secundùm Aven. & Eli. Lev. semel tantùm, viz. 1 Sam. 14. 27. in תראנה pro תארנה. ubi Reg. & Bomberg. quoque transponi notant, ut & Ezech. 17. 6. in פראת pro פארות. Plant. nusquam. Semel autem initio ad præcedentem dictionem rejici notant tantùm Eli. Lev. & Bomberg. viz. Esd. 4. 12. *Aleph* ponitur pro *Cheth* secundùm Ed. 3. semel tantùm viz. 2 Reg. 17. 21. in וידא pro וידח. *Aleph* ponitur pro *He* Jerem. 25. 4. in אשכים pro השכים quod tamen inter Kerioth non ponitur in ulla Editione. In Plant. Ezech. 31. 5. נבהא cum circulo supernè scribitur. Sed Bomberg. nullum hic notat τὸ Keri. *Aleph* ponitur pro *Jod* secundùm Reg. bis, secundùm Plant. semel, secundum Bomberg. novies, ex. gr. Dan. 2. 37. דארין pro דיירין & c. 3. 4. קאמין pro קיימין. Verùm in ejusmodi utraque lectio defendi potest, cùm sensus non mutetur, aut vocis significatio. Ponitur pro *Vau* in voce לא pro לו secundum Plant. locis 9. Bomberg. 17. Aven. & Reg. 15. ut & Mas. par. Lev. 11. 21. quibus 15. locis annumerari ait Aven. ab aliquibus tria alia, viz. Esa. 49. 5. Job. 6. 21. Psal. 139. 16. Sed Buxtorf. in Lex. Rad. לא duo tantùm addit. viz. Esa. 49. 5. Par. 11, 20. Hæc lectio momentosa est quia mutat sensum negativum in affirmativum, quare singula loca expendemus. I. Exod. 21. 8. ubi Targ. Vulg. Lat. legerunt לו quomodo & LXX. secundùm Ed. Vat. & Codd. al. Alii tamen Codd. LXX. sequuntur τὸ Cetib, quomodo & August. Quæst. in Gen. II. Lev. 11. 21. ubi Targ. LXX. & Vulg. Lat. sequuntur τὸ Keri. III. Lev. 25. 30. ubi Targ. & LXX. legerunt לו. IV. 1 Sam. 2. 3. Ubi Vulg. Lat. sequitur τὸ Keri, quomodo etiam Targ. videtur legisse. Symmachus sequutus est τὸ Cetib. LXX. legerunt ואל. V. 2. Sam. 16. 18. ubi Targ. LXX. & Vulg. sequuntur τὸ Keri. VI. 2 Reg. 8. 10. ubi LXX. Targ. & Vulg. Lat. sequuntur τὸ Keri. VII. Ezræ. 4. 2. ubi LXX. & Vulg. Lat. sequutur τὸ Keri. Plant. Munst. in quarto non notant τὸ Keri. Ab. Ezra notat, sed & τὸ Cetib. tuetur. VIII. Job. 13. 15. Bomberg. sola notat hic τὸ Keri. Sed Targ. Vulg. Lat. sequuntur τὸ Keri. LXX. legerunt אל. IX. Job. 41. 3. ubi LXX. Targ. Vulg. Lat. sequuntur τὸ Cetib. Neque notarunt hic τὸ Keri Ab. Ezra Jarhi, & R. Levi in Comment. ad hunc locum. Bomberg. & Reg. tantùm agnoscunt. X. Prov. 19. 7. ubi Chald. Vulg. Lat. & LXX. (ut videtur) sequuntur τὸ Cetib. Reg. Bomberg. Plant. notarunt τὸ Keri, cujus meminit etiam Jarhi. XI. Prov. 26. 2. ubi LXX. Targ. sequuntur τὸ Cetib. Vulg. Lat. τὸ Keri. Solæ Ed. Bomberg. & Reg. notarunt τὸ Keri. Ab. Ezra, Jarhi, & R. Levi utramque tuentur lectionem. XII. Psalm. 100. 3. ubi LXX. Symmach. Vulg. Lat. sequuntur τὸ Keri, illos Eusebius & Theophylactus, sed Targ. τὸ Keri; quod Reg. Bomberg. & Plant. notarunt. XIII. Psal. 139. 16. ubi LXX. Targ. Vulg. Lat. Syr. interp. sequuntur τὸ Cetib. Solæ Bomberg. & Reg. notarunt τὸ Keri. Jarhi agnoscit τὸ Keri & utramque lectionem tuetur, Ab. Ezra solùm τὸ Cetib. Kimhi utrumque interpretatur, τὸ Keri autem magis probat. XIV. Esa. 9. 3. ubi Targ. & LXX. (ut videtur) sequuntur τὸ Keri. Vulg. Lat. τὸ Cetib. Editiones Reg. Bomberg. & Plant. notant τὸ Keri. XV. Esa. 63. 9. ubi LXX. Targ. Vulg. Lat. sequuntur τὸ Cetib. Jarhi agnoscit tantùm τὸ Cetib. Editiones Plant. Bomberg. & Reg. notant τὸ Keri. Steph. etiam τῷ לא circulum superscribit. His ab aliis tres loci annumerantur. I. Esa. 49. 5. Sym. Theodot. Vulg. Lat. sequuntur τὸ Cetib. Aquila & Targum τὸ Keri; quomodo & Jarhi exponit. Kimhi utramque tuetur lectionem, sed τὸ Keri præponit. Editiones Reg. Bomberg. & Plant. notant τὸ Keri. II. 1 Paral. 11. 20. ubi LXX. & Vulg. Lat. sequuntur τὸ Keri, quomodo etiam legitur 2 Sam. 23. & Reg. Bomberg. Plant. Steph. & Munst. legendum monent. III. Job. 6. 21. ubi LXX. & Vulg. Lat. sequuntur τὸ Keri, Targ. τὸ Cetib. Editionum solæ Bomb. & Reg. notant τὸ Keri. Munst. & Steph. habent לו intra textum. Adhuc alia duo restant loca quibus א ponitur pro ו. I. 2 Sam. 18. 12. לא pro לו, ubi LXX. Chaldæi & Vulg. Lat. sequuntur τὸ Keri, quomodo legendum monent Reg. Bomberg. Plant. Steph. II. 2 Sam. 19. 6. ubi Bomberg. Plant. Reg. notant τὸ Keri, Munst. Steph. & scribunt & legunt לא quod Interp. omnes reddunt *si*.

C A P. XI. Quædam variæ lectiones oriuntur ex litera He quæ modò abundat modò deficit, modò ponitur pro alia litera, modò loco suo movetur. Abundat initio, medio, aut fine vocis. Initio, ut Aven. & Ed. tres locis octo. Medio, ut Aven. locis 5. ut Ed. tres 4. non enim numerant Thren. 5. 18. Fine, ut Aven. Reg. & Plant. locis 20. ut Mas. par. in Gen. 27. 3. locis 21. ut Bomberg. 32. Sed Bomberg. notat *He* per Keri in verbo אנתה apud Danielem, quod Ed. aliæ non observant. *He* quod initio vocis censetur abundare est ה demonstrativum: quod in medio est ה demonstrativum præcedente literâ servili, ut בהשרה 2 Reg. 7. שהשמם Thren. 5. שהתקיף Eccles. 6. & בשהסכל Eccles. 10. at בהחפזם 2 Reg. 7. legi potest בחפזם. Loca in quibus *He* abundat in fine sunt. Thren. 3. & 2. & 2 Sam. 23. אריה. Jer. 13. & Mich. 3. הרעה. Gen. 27. צידה. 1 Reg. 7. Jer. 51. & Zach. 1. וקוה. Prov. 27. ורעה & *solatii*. Jer. 3. ותראה. Jos. 7. ואראה. Ruth. 1. יעשה. Dan. 6. פקחה. Jos. 24. ואביאה. Psal. 51. הרבה. Jer. 15. & 43. בארה. Jer. 48. אש יצאה. Sed hæc frustra notantur, cùm tam Cetib quàm Keri frequenter dicatur. Cætera sunt Jer. 26. 6. הזאתה. Jer. 48. נמצאה. Prov. 8. 17. אהביה pro אהבי. quomodo LXX. Vulg. Lat. Targ. legerunt. Bomberg. Reg. Steph. notant τὸ Keri; Plant. Munst. אהבי recipiunt in textum sine ullo Keri. *He* deficit initio, medio, vel fine vocis. Initio, ut Aven. Eli. Lev. Mas. par. in Reg. 7. 20. & Ed. tres locis 13. Sed cum censetur deficere initio vocis est He demonstrativum. Medio, secundùm omnes ter. Esa. 32. 15. כרמל ו. 2 Reg. 9. 15. לגיד. 1 Sam. 18. 1. ויאהבו. Fine, ut Aven. Reg. locis 28. ut Eli. Lev. & Bomberg. 29. ut Plant. 25. idque non numeratis illis quibus נער occurrit pro נערה, quomodo in sola Lege semel & vicies occurrit. Inter cætera sunt hæc, Thren. 2. & Prov. 31. בליל. 1 Sam. 9. הנג. Ezech. 45. חמש. Prov. 20. וארבע. 2 Sam. 21. והם. Esa. 54. והנ. Psal. 6. Ecclesiast. 7. Nehem. 9. Job. 1. & 1 Sam. 24. עת. Prov. 31. נטע. Thren. 5. הביט. In quibus planum est ה non deficere, cùm tam unum quam alterum dici possit. Sed in והית. 2 Reg. 9. 37. videtur deficere. *He* pro *Aleph* ponitur in fine vocis, viz. Ezech. 14. 3. בה pro בא qui locus censetur inter Kerioth in Ed. 3. LXX. sequuntur τὸ Cetib. Targ. Kimhi & Jarhi in hunc locum τὸ Keri. *He* in fine ponitur pro Schurec, ut Aven. locis 19. ut Bomberg. 17. ut Reg. & Eli. Lev. 14. ut Plant. 11. Ex his Mas. par. in Jos. 15. 4. notat sexies esse והיה pro והיו. cùm 5. tantùm notentur in Ed. 3. & Aven. viz. Num. 34. 4. & Josue 15. 4. & 18. ter. Inter hæc 14. loca est Thren. 4. 17. עודינה pro עודינו, quomodo LXX. & Vulg. ubi vide reliqua. *He* in fine ponitur pro affixo ו ut Bomberg. locis 21. ut Reg. 16. ut Plant. 12. *He* pro *Jod* ponitur, ut Aven. ter. ut Ed. 3. bis tantùm. viz. I. Dan. 11. 39. II. Jud. 16. 18 לה pro לי. quomodo legerunt LXX. Vulg. Lat. & Chald. III. 2 Reg. 8. 17. שנה pro שנים. Sed est enallage numeri. *He* pro *Tau* ponitur, ut Aven. & Plant. bis, ut Reg. ter. ut Bomberg. quater. viz. 2 Reg. 25. 17. Sed est enallage numeri. Jerem. 52. 20. Sed est enallage status absoluti pro constructo. & 49. 25. Plant. non notat τὸ Keri. 2 Reg. 24. 14. secundùm Bomberg. tantùm. *He* pro *Nun* semel secundùm Aven. occurrit, viz. Prov. 27. 20. אבדה pro אבדון. Sed tres Ed. legunt אבדו. *He* pro *Cheth* semel ponitur secundùm Ed. tres. viz. 2 Reg. 20. 4. Affixum הם pro כם ut Aven. Mas. par. in Jerem. 21. 12. Eli. Lev. Bomberg. & Reg. bis occurrit; ut Plant. semel. viz. Jerem. 21. 12. מעלליהם pro מעלליכם. & Jerem. 49. 30. עליהם pro עליכם. quem locum Plant. non notat. vi. etiam Jer. 14. 15. *He* in fine vocis positum jungitur voci sequenti, ut Aven. Eli. Lev. Ed. tres, ter. I. 2 Sam. 5. 2. הייתה מוציא pro היית המוציא. II. Ezech. 42. 9. ומתחתה לשכות pro ומתחת הלשכות. III. Job. 38. 12. ידעתה שחר pro ידעת השחר. Contrà secundùm Bomberg. semel initio vocis positum rejicitur ad vocem præcedentem, viz. 2 Sam. 21. 12. שם הפלשתים pro שמה פלשתים. Plant. nihil habet in marg. tantùm habet duo crassa puncta, quorum alterum præcedit, alterum sequitur שם.

C A P. XII. Variæ sunt lectiones quæ occurrunt circa literam *Vau*; quæ vel abundat, vel deficit, vel transponitur, vel in aliam literam mutatur. Abundat, initio, medio aut fine vocis. Initio, ut Aven. Mas. fin. & par. (ad 2 Reg. 11. 1.) undecies, quibus nonnulli addunt (inquit Aven.) Dan. 9. 5. ut Reg. & Plant. novies. Ex his 12. locis 5. tantùm sunt in quibus abundat. viz. Prov. 23. וישמח. Nehem. 9. 6. וחסד. 2 Reg. 16. 17. ואת הכיר. 2 Sam. 16. 10. וכי יהוה. 1 Reg. 7. 36. ומסגרותיה. In medio abundat, ut Aven. in locis 70. ut Bomberg. in 48. ut Plant. in 41. ut Reg. in 38. tantùm. Ex his 70. locis viginti sunt

sunt in quibus ו censetur abundare ob sequens Maccaph, ut 1 Sam. 22. & 1 Paral. 18. לשאול־לו pro לשאל־לו. &c. Sed sine necessitate, cùm dici possit vel hæc à generali regula excipi, vel Maccaph sine necessitate adponi. Quater censetur abundare ob præpositum voci ו conversivum. ut Ezech. 18. וישוב pro וישב. &c. In aliis censetur abundare ob ה paragogicum. viz. Jud. 9. מלוכה. Psal. 26. צרופה. Ezr. 8. אשקולה. sic in infinitivo cum affixis, Psal. 38. רדופי. & in imperat. fœm. 1 Sam. 28. קסומי. Jud. 9. מלוכי. Sed hæc potius excipienda sunt à regula. Cætera sunt Deut. 32. & Mich. 1. & 4. במותי ארץ. 2 Reg. 6. מירכותי. Jer. 25. והבאותי. 1 Sam. 27. יוסף. Jos. 15. יוכלו. Dan. 11. ירום. Esa. 37. 30. ואכול. Jer. 25. הכעיסוני. Psal. 140. יכסומו. 2 Sam. 14. והוציתוה. Jer. 5. חטאותיכם. Nehem. 9. חטאותינו. Psal. 25. & 1 Reg. 16. חטאות. Jer. 25. 12. כמלאות Job. 22. במלאות. Dan. 9. & 1. Paral. 29. & 2 Paral. 36. למלאות. Jud. 8. קראות. 2 Paral. 8. אוניות. Esth. 9. הפרוזים. Thren. 1. מחמודיהם. Psal. 101. מלושני. Jud. 4. את־נאוד. Ruth. 3. 14. בטרום. Esa. 42. למשוסה. Nehem. 13. 23. אשדודיות עמוניות. Ez. 27. הובנים. Quæ omnia regularia fieri queant, si aliter punctentur. Restat locus Ezech. 23. 43. ubi סובאים *Sabæi.* Sed LXX. legerunt סובאים οἰνωμένες. Vulg. Lat. הבאים. *Vau* in fine abundat, ut Aven. in locis 15. ut Mas. (& exhibet 1 Reg. c. 12. ab initio) Eli. Lev. & Bomberg. in 11. ut Reg. in 10. ut Plant. in 9. tantùm. Tria loca quæ adferuntur ab Aven. viz. Jud. 8. Esth. 9. & 2 Reg. 9. sunt sine Keri in Ed. 3. Ex tredecim locis sunt novem in quibus ו nota Pluralis numeri censetur abundare, ex. gr. Jos. 6. & 9. Jud. 8. & 1 Sam. 13. ויאמרו. 1 Reg. 12. & 2. Reg. 14. ויבאו. Ezech. 46. יצאו. Esth. 9. וקבלו. Neh. 3. ויעמידו. Quorum in nonnullis est enallage numeri, in nonnullis tam quadrat Pluralis quam Singularis, ob nomen collectivè sumptum. Cæteri 4. sunt 2 Reg. 16. 15. 2 Reg. 9. 33. שמטוהו. 2 Sam. 22. 34. qui unicus est locus ubi ו abundat. Jos. 18. 19. in Bomberg. תוצאותיו cum Keri תוצאות. Sed in Plant. scribitur & legitur תוצאותיו. *Vau* deficit initio, medio, vel fine vocis. Initio *Vau* Copulativum deficit, ut Aven. in locis 11. ut Eli. Lev. & Mas. par. in Dan. 2. 43. in 12. ut Bomberg. in 9. ut Reg. & Plant. in 7. tantùm. Horum omnium 3. tantùm sunt loci, in quibus jure censetur deficere. viz. Prov. 23. 24. יולד חכם. Prov. 27. לדור דור. 2 Reg. 4. ואת בניך. In medio *Vau* deficit, ut Aven. bis, ut Bomberg. septies, ut Reg. sexies, ut Plant. quater. Eli. Lev. in libro Massoreth negat unquam deficere in medio. Avenarii loca sunt. I. Esth. 10. 1. אחשרש pro אחשורש. quomodo legi vult Arias Montanus. II. 2 Reg. 17. 31. ספר ים pro ספרוים. quod Keri notant Bomb. & Reg. Sed Plant. & scribit & legit ספרוים. *Vau* deficit in fine, ut Mas. mag. Eli. Lev. Præf. tertiâ in Masoram, in locis 18. ut Aven. & Bomberg. in 17. ut Plant. in 13. ut Reg. & nota marginalis ad Jarhi in Psal. 144. in Ed. Bomberg. in 12. tantùm. Septendecim horum ab Aven. nominatorum 11. sunt in quibus ו nota pluralis numeri censetur deficere ex. gr. 1 Sam. 13. אמר פלשתים. Sed in his aut enallage est numeri, aut tam singularis quàm Pluralis quadrat. Cæteri loci sunt. Esa. 37. 30. ואכול. 1 Sam. 7. 9. ויעלה. In duobus aliis locis ubi *Vau* affixi הו censetur deficere est enallage generis. Jer. 48. יחד pro יחדו. Nehem. 3. bis אחריו pro אחריו. *Vau* transponi notat Mas. locis 62. quæ singula adducit. Ut Bomberg. in 33. ut Reg. in 29. ut Plant. in 28. ut Aven. in 23. Loci sunt Prov. 19. 16. יומת. 2 Reg. 14. 6. ימית. 2 Reg. 11. 2. הממותים. Psal. 73. 2. נטוי רגלי. Jer. 15. 24. 29. 34. & 2 Par. 29. לזועה. 2 Sam. 24. אורנה. 2 Sam. 3. מבואך. Jer. 9. 8. שוחט pro שחוט. quod LXX. reddiderunt τιτρώσκουσα. Vulg. Lat. *vulnerans.* Esth. 1. 16. מומכן pro ממוכן. Vulg. Lat. sequitur τὸ Cetib. LXX. habent Μαχαῖος. quibus omnibus non refert utro modo legas. Sed in his melior videtur lectio τοῦ Keri. viz. Prov. 13. 20. ubi Reg. Bomberg. הלוך pro הולך. Sed Plant. & scribit & legit הולך. Jer. 17. 23. שמוע. Jos. 6. 12. הלוך. 2 Sam. 18. 8. נפוצת. Jer. 2. 25. גרונך. Jos. 20. 8. גולן. Jer. 8. 6. במרוצתם. *Vau* ponitur loco *Aleph* bis tantùm secundùm omnes. I. 1 Sam. 20. 2. לו pro לא. II. 1 Reg. 12. 12. ויבו pro ויבא. Sed Aven. omisso hoc ultimo loco affert 1 Sam. 2. 16. לו pro לא. Sed 3. Ed. non agnoscunt τὸ Keri. Pro *Beth* ponitur. Dan. 7. 10. sed secundum Bomberg. tantum. Pro *Caph* finali semel secundum omnes ponitur, nempe 2 Sam. 14. 22. *Vau* pro *He* ponitur ut Aven. & Reg. locis 6. ut Bomberg. & Plant. 8. I. Ezech. 47. 11. II. Dan. 11. 10. ויתגרו pro ויתגרה. ut Bomberg. Sed Plant. & legit & scribit יתגרה sine ullo Keri. III. Jud. 19. 3. להשיבו pro להשיבה. IV. Jer. 2. 22. נפשו pro נפשה. V. Jer. 37. 19. איו pro איה. VI. 2 Sam. 19. 40. ויעבירו pro העבירו. *Vau* ponitur pro *Jod* initio dictionis in locis 12. Sed ut Mas. mag. in 10. quæ recenset. Prov. 11. 3. Prov. 2. 7. Psal. 10. 10. Esa. 5. 29. Ezech. 44. 23. & 46. 15. 2 Paral. 21. v. ult. ורב, quod Vulg. Lat. & Interp. omnes recentiores legunt ורב, sicut & LXX. videntur legisse. Prov. 17. v. 27. וקר pro יקר. LXX. & Targ. sequuntur τὸ Cetib. Vulg. Lat. τὸ Keri. Prov. 12. 3. & 13. 19. & 23. 5. In duobus his posterioribus Plant. non agnoscit τὸ Keri, sed solum τὸ Cetib. cum Jod. In ultimo agnoscunt τὸ Keri Bomberg. & Reg. Exod. 13. 11. Ezech. 43. 26. וכפרו. *Vau* in medio vocis ponitur pro *Jod* ut Bomberg. locis 116. ut Reg. 99. ut Aven. 97. ut Plant. 91. ut Mas. magna fin. 78. ut Eli. Lev. Præf. 3. in Masoram; non numeratis iis in quibus הוא occurrit pro היא. quod fit, ut Mas. mag. Bomberg. & Reg. ter, ut Plant. bis. Sed pleraque ex his sunt supervacanea, cum per ו integro sensu legi possint. Exempla ejusmodi variæ Lectionis ab Aven. adferuntur 28. aut 30. quorum vix unum aut alterum est in quo necessario ו ponitur pro י. puta. Nehem. 1. 9. והבואתים. Rursus aliquoties occurrit Paul Cal cum Schurec, quod legi volunt per Hirle magnum. ex. gr. Gen. 39. 20. 22. אסורי. Num. 26. 9. קרואי. Esth. 8. עתודים. 1 Reg. 6. יצוע. Zach. 11. 2. הבצור. Item nomina aliquot fœminina terminata ות mutantur sine necessitate in ית. ex. gr. שבות quinquies vel sexies mutatur in שבית. Sic Jer. 19. החרסות. 2 Par. 26. החפשות. Psal. 129. 3. למענותם. Sic aliquoties occurrit ענוים quod mutant in ענים ut & מרונים. Prov. 18. & 21. 23. 25. 26. Jer. 16. דונים pro דינים. Et in quibusdam nominibus propriis, 1 Reg. 14. 25. ubi LXX. habent Σουσακίμ. Vulg. Lat. sequitur τὸ Keri. Ezr. 8. 14. & 1 Par. 9. & 11. & 2 Par. 26. & 29. יעואל pro יעיאל. quibus omnibus in locis LXX. & Vulg. Lat. sequuntur τὸ Keri. Jer. 49. 36. עולם pro עילם. ubi LXX. Αἰλάμ. 1 Par. 29. יחואל pro יחיאל. ubi LXX. & Vulg. Lat. sequuntur τὸ Keri. Jer. 48. 12. 21. הלחות & מופעת. ubi LXX. sequuntur τὸ Cetib. Vulg. Lat. τὸ Keri. 2 Par. 13. 19. עפרון. ubi LXX. & Vulg. Lat. sequuntur τὸ Cetib. 1 Paral. 23. 91. שלמות. ubi LXX. sequuntur τὸ Cetib. Vulg. Lat. τὸ Keri. Nehem. 7. 52. נפושסים. ubi LXX. & Vulg. Lat. sequuntur τὸ Cetib. Nehem. 10. 20. נובי. ubi LXX. sequuntur τὸ Cetib. Vulg. Lat. τὸ Keri. 1 Sam. 19. & 20. aliquoties occurrit nomen *Naioth* quod c. 19. 18. scribitur נוית & legitur נָיות. at v. 19. & v. 23. bis scribitur נוית. ut & c. 20. 1. LXX. ubique habent Ναυὰθ sequuti τὸ Cetib prius; Vulg. Lat. ubique *Naioth*, sequutus τὸ Keri. 1. Par. 20. & 24. 1 Sam. 25. LXX. sequuntur τὸ Keri. *Vau* loco *Jod* in fine vocis ponitur, ut Plant. & Masora, locis 48. (quæ voces enumerat Mas. initio. l. 1 Samuelis) ut Bomberg. in 49. ut Aven. in 47. ut Reg. in 46. ut Plant. in 41. Quæ omnia referri possunt ad enallagen numeri & personæ, paucis exemptis nominibus propriis. Ad enallagen numeri referri possunt. Psal. 11. 1. Esa. 16. 2. Jer. 3. 19. תקראו, תשובו pro תקראי, תשובי. Sed LXX. sequuntur τὸ Cetib. Decies affixum נו censetur poni pro ני. ex. gr. Psal. 71. 20. ter. Jer. 51. 34. quinquies. Ad enallagen personæ possunt referri ista, primò 10. in locis affixum ו tertiæ personæ censeri positum pro י primæ personæ, ex. gr. Esa. 46. v. ult. עצתו pro עצתי. quomodo legerunt LXX. & Vulg. Deinde plur. ו pro י ex. gr. 2 Sam. 12. 9. בעינו pro בעיני. quomodo legit Vulg. Lat. Sed LXX. sequuntur (ut videtur) τὸ Cetib. 1 Reg. 5. 3. רגליו. quomodo legerunt LXX. Vulg. Lat. & legi vult. Reg. pro רגלו. quomodo legunt Bomberg. & Plant. Job. 24. 1. וידעו pro וידעי. quomodo legi volunt Bomberg. & Reg. Sed Vulg. Lat. sequitur τὸ Cetib. Esa. 60. 21. מטעו pro מטעי. quomodo Vulg. Lat. Deinde pro forma constructa י ex. gr. Psal. 119. 79. וידעו pro וידעי. ut Bomberg. & Reg. at Plant. & scribit & legit וידעי. Jos. 6. 8. Esa. 47. 15. 2 Sam. 5. 8. שנאו pro שנאי. quomodo LXX. & Vulg. Lat. 1 Reg. 15. 15. קדשו ubi LXX. legerunt קדשיו. 2 Reg. 17. 13. נביאו. quomodo LXX. pro נביאי. quod sequitur Vulg. Lat. Ezech. 1. 7. וידו. 1 Par. 6. 26. בנו quomodo Plant. pro בני. quomodo Vulg. Lat. Bomberg. & Reg. Sed LXX. sequuntur τὸ Cetib. 2 Par. 32. 21. ומיציאו. Osee. 8. 12. רבו. Job. 9. 30. במו pro במי. quomodo legi notant Bomberg. & Reg. & legerunt LXX. Sed Vulg. Lat. sequitur τὸ Keri. Plant. & scribit & legit במי. Prov. 31. 1. או pro אי. quomodo Vulg. Lat. Restant 7. nomina propria, viz. 1 Sam. 25. כלבו pro כלבי. 2 Sam. 21. 16. ישבו pro ישבי. quomodo LXX. & Vulg. Lat. 2 Sam. 23. 8 העצנו pro העצני. quomodo legi notant Bomberg. & Reg. Sed Plant. & scribit & legit העצני. LXX. sequuntur τὸ Keri. 2 Sam. 23. 35. חצרו pro חצרי. quomodo LXX. & Vulg. Lat. legerunt. Esd. 10. 41. ידו quomodo Vulg. Lat. pro ידי. quomodo LXX. Esd. 10. 37. ויעשו quomodo LXX. (qui acceperunt pro verbo עשה *facere*) pro ויעשי. quomodo Vulg. Lat. Nehem. 12. 10. וענו pro ועני. quomodo Vulg. Lat.

CAP. XIII. Quædam variæ Lectiones occurrunt circa literam *Jod*; quæ abundat, deficit, transponitur, & loco aliarum literarum venit. Abundat initio, medio, & fine vocis. Initio secundùm omnes bis tantùm viz. I. Jer. 50. 8. יצאו pro צאו. LXX. ἐξέλθετε. Vulg. Lat. *egredimini.* II. Ezech. 47. 10. יעמדו pro עמדו. *Jod* medio abundat, ut Bomberg. locis 109. ut Aven. 87. ut Reg. 71. ut Plant. 65. Quæ variæ Lectiones potissimum oriuntur ex 3. causis. viz. I. vel ex affixo יךָ posito pro ךָ, ut Psal. 16. 10. חסידיך. 1 Reg. 1. 27. עבדיך. Cujusmodi numerat Aven. 22. & præterea alia duo viz. יךָ pro ךָ Cant. 2. 14. ומראיך & יכם pro כם. Ezech. 9. עיניכם pro עינכם. II. Vel ex affixo יו posito pro ו, ut Psal. 105. 19. רגליו. Cujusmodi numerant Aven. & Mas. 7. vide Mas. fin. in litera Vau. Multò autem plura & hujus & præcedentis exempla habet Bomberg. Porrò hæc omnia ad enallagen numeri referenda sunt, nisi quòd Jod verè videatur abundare in Psal. 16. 10. & 1 Reg. 1. 27. III. Vel ex eo quòd nomina in ים terminata inveniuntur aliquoties cum gemino *Jod*, ut היהודיים. Esth. 9. 16. & 18. פלשתיים. 1 Par. 4. כשדיים. Ezech. 23. & 2 Par. 36. כתיים. Esa. 23. לודיים. 1 Par. ערביים. 2 Par. 26. In cæteris omnibus perinde est utrum sequaris τὸ Cetib. an τὸ Keri, ex. gr. Jer. 31. 11. ויכבישום. 2 Par. 34. 2. ויקטירו. Dan. 8. 11. הרים. Quæ scribi possunt in Hiphil secundùm τὸ Cetib. 2 Par. 32. 31. Ezech. 35. 8. Jos. 19. 29. 2 Sam. 13. 40. In 2 Sam. 1. 8. Nehem. 5. 9. & 7. 3. Zach. 4. 2. scribitur ויאמר pro ואמר. & sane sensus postulat primam personam. In his exemplis mutatur conjugatio, aut tempus, aut persona verbi; in sequentibus tantùm forma vocis ut Esth. 4. 4. Jer. 9. 17. & Psal. 45. 16. & 1 Sam. 10. 7. Quibus Aven. addit, 2 Reg. 9. 2. & Esa. 43. 23. והביאת. 2 Reg. 19. 25. & Esa. 37. 26. הביאתיה. Cant. 3. 4. שהביאתיו. Sed in his tribus vocibus Ed. 3. non notant τὸ Keri. Psal. 21. 1. Amos. 9. 8. Esa. 59. 4. Jer. 25. 4. Sed in 3. posterioribus Ed. 3. non notant τὸ Keri. 1 Par. 25. 1. 2 Par. 8. 10. Ezech. 4. 6. & 2 Par. 3. v. ult. Zach. 1. 4. Quò referenda est vox מאיות. quæ quater occurrit 2 Reg. 11. Nempe punctandum מאיות à מאיה. *centuris.* In quibusdam *Jod* notat vocalem *i* vel *e* quâ vox est efferenda, ut Job. 15. Jos. 21. 10. Prov. 20. 20. באישון. ubi sola Bomberg. notat τὸ Keri. Exod. 25. 31. תיעשה pro תעשה. quod numerat Aven. inter τὸ Keriοth, non autem Ed. 3. Reliqua pauca sunt, viz. 2 Reg. 8. 21. הסביב pro הסבב. Sed Ed. 3. non notant τὸ Keri. Ezech. 11. 6. ומלאתים. Jer. 48. 44. הניס. 2 Sam. 14. 11. מהרבית. 2 Sam. 21. שבעתים. 2 Par. 34. 5. מובחותים. Jud. 16. 25. כיטוב. Esa. 44. 23. מיאתי. Esa. 10. 31. בירת. 2 Reg. 14. 2. יהועדין pro יהועדן. ut Vulg. Lat. Sed LXX. sequuntur τὸ Cetib. Jer. 26. 18. מיכיה pro מיכה. Sed LXX. & Vulg. Lat. sequuntur τὸ Cetib. *Jod* in fine abundat, ut Aven. & Plant. locis 47. ut Bomberg. in 49. ut Reg. 46. ut Mas. in 43. tantùm (quæ loca & voces recenset in vestibulo 1 Reg.) Hæc omnia ad tres Classes revocari possunt. Prima, eorum quæ in 2. persona sing. fœm. scribuntur cum Jod, ex. gr. Jer. 2. 32. & 13. 20. למדתי pro למדת. Cujusmodi Aven. 16. numerat. Quæ videntur à Pronomine אתי. (quæ quinquies ita scribitur, nempe 1 Reg. 14. 2. Reg. 4. bis. Jer. 4. & Ezech. 36.) deduci. Præsertim cùm & Syriacè אנתי. *tu fœmina* dicatur, & 2. persona sing. fœm. in Jod terminetur. Secunda, quæ in Benoni fœm. sing. scribuntur cum Jod, ex. gr. Jer. 22. 23. ישבתי. *habitans.* Cujusmodi sunt 7. in quibus Jod non est supervacaneum sed Paragogicum. Tertia, eorum in quibus affixum fœm. sing. ךְ habet Jod adjunctum, ex. gr. 2 Reg. 4. 2. Cant. 2. 13. & 4. לכי pro לך. 2 Reg. 4. 7. נשיכי & בניכי & v. 3. שכניכי. Quæ forma revera est Syriaca; & 600. aliis in locis in Prophetarum libris non notatur τὸ Keri. Reliqua pauca sunt, viz. 2 Sam. 23. 37. נשאי pro נשא. quomodo legerunt LXX. & Vulg. Lat. Prov. 28. 16. שנאי. 2 Reg. 23. 10. בני. Osee. 9. 16. בלי. Ruth. 4. 5. קניתי. & hic certè videtur sensus postulare τὸ Keri. 1 Sam. 25. 31. ותבאתי. Ezech. 16. 13. ששי. In quo loco *Jod* abundat. 2 Sam. 14. 21. עשיתי pro עשית. Sed hunc locum non agnoscit Masora; LXX. quoque & Vulg. Lat. sequuntur τὸ Cetib.

Jod deficit initio, medio, & fine vocis. Initio ut Ed. 3. ter, ut Aven. bis. viz. I. Esa. 28. 15. עבור pro יעבור. II. 1 Sam. 20. 2. עשה pro יעשה. *Jod* deficit in medio vocis sæpissimè. In affixo plurali masculino deficit, ut Bomberg. in locis 115. (quorum 33. sunt in c. 40. Ezech.) ut Reg. in 80. ut Aven. in 76. ut Mas. & Eli. Lev. in 56. (Vide Mas. fin. in litera *Jod*) ut Plant. in 18. tantùm, non numeratis illis quæ habentur c. 40. Ezech. In eodem affixo, cùm additur nominibus fœmininis pluralibus terminatis in ות deficit, ut Aven. locis 34. ut Bomberg. in 33. ut Reg. in 23. ut Plant. in 9. tantùm. Sed in his Masorethæ notarunt τὸ Keri tantùm ad tollendum homonymiam vocis (utrum sit Plur. an Sing. numeri.) In affixo Masculino יךָ & fœminino יִךְ. deficit, ut Aven. sæpissime, (sed nec loca notat nec numerum definit) ut Bomberg. & Reg. sexies, ut Plant. quater tantum. De quibus idem judicium esto ac de præcedentibus. Præter affixa *Jod* deficit, ut Aven. in locis 16. ut Reg. & Plant. in 21. ut Bomberg. in 22. ex. gr. 2 Sam. 22. 8. ויתגעש. Jer. 18. v. ult. ויהיו. 2 Reg. 5. 25. מאין. Prov 6. 14. מדנים. 2 Sam. 25. 18. עשוות. Esa. 5. 16. נטוות. Ezech. 16. 51. אחותיך. Jos. 2. 13. אחותי. 1 Sam. 18. 9. עון *intuens.* 1 Sam. 30. 24. היורד. 2 Par. 18. 8. מיכהו. Et in hoc quidem loco rectè Masorethæ legunt cum Jod. Ezech. 46. 19. בירכתם pro בירכתים. Sed nonnunquam dualis numerus terminatur etiam in ים ut שנים. Idem esto judicium de nomine urbis Hierosolymæ, quod quinquies tantum occurrit cum Jod, Masorethæ tamen semper legi volunt, atque hoc modo punctant ירושלם. Sed LXX. & Vulg. Lat. semper legerunt ירושלים. Quod quis suspicetur

ſuſpicetur ab illis factum ex occulto odio adverſus Græcam τῶν LXX. Interpretationem. Hoc enim animadvertere licet in punctatione nominum Propriorum, quorum occurrunt pluſquam 2000. rariſſimè Maſorethas ſequi lectionem τῶν LXX. Eadem eſt ratio hujus nominis cùm ſcribitur cum *He* in fine; nam quia ſemel occurrit ſcriptum cum *Jod*, viz. 2 Par. 32. 9. propterea ubicunque occurrit cum *He* in fine, etiamſi ſit ſine *Jod* in medio, legi tamen volunt cum *Jod* ירושלימה. cum tamen punctari & legi poſſit ירושלמה. quomodo legebant illi qui inde efformarunt nomen Ἱεροσόλυμα, quomodo non ſemel vocatur in Novo Teſtamento, ut & apud Ethnicos Scriptores, & in Machab. libris & 3. Eſdræ. Eadem eſt ratio nominis קריתים. *Jod* in fine vocis deficit, ut Aven. in locis 13. ut Maſ. mag. (loca etiam & voces exhibet Job. 7. ab initio) & Maſ. par. (in 1 Reg. 8. 48.) locis 12. ut Bomberg. in 10. ut Reg. & Plant. in 9. tantùm. viz. 2 Reg. 8. בנירה. Job. 42. 2. ידעת. Ezech. 16. 59. עשית. Jer. 7. 22. הוציא. Jud. 1. 27. יושב. 2 Reg. 12. 11. יד. & 17. 31. אלהי. Nehem. 12. 46. ראש. 1 Reg. 20. 41. מעל. Job. 15. 22. צפו pro צפוי. Job. 41. 25. העשו pro העשוי. quomodo LXX. videntur legiſſe. Sed nullum notatur Keri in Ed. 3. Eccleſ. 2. 11. יד pro ידי. Sed Ed. 3. non notant τὸ Keri. Job. 7. 1. על pro עלי. ſola trium Ed. Plant. & ſcribit & legit עלי. *Jod* tranſponitur, ut Aven. in locis 14. ut Reg. in 12. ut Bomberg. in 16. ut Plant. in 10. tantùm. I. Pſal. 73. 2. נטוי pro נטיו. II. Jud. 12. 3. ואשימה pro ואשמה. III. Jud. 16. 26. והימשני pro והמישני. IV. Ezech. 40. 15. האיתון pro האתון. Vulg. Lat. videtur ſequi τὸ Cetib LXX. τῆς αὐλῆς ἔξωθεν. V. Jer. 50. 15. אשויתיה pro אשיותיה. VI. Prov. 31. 24. הילכות pro הליכות. quomodo Bomberg. & Reg. Sed Plant. non notat τὸ Keri. VII. Pſal. 139. 6. פליאה pro פלאיה. VIII. Jer. 29. 23. הוידע pro היודע. IX. Ezech. 6. 3. ולגאיות pro ולנאיות. X. 2 Par 17. 8. שמרימות quomodo LXX. & Vulg. Lat. pro שמירמות. XI. 1 Par. 1. 46. עוית pro עיות. quomodo legitur. Gen. 36. 35. & utrobique habet Vulg. Lat. *Avith*. LXX. utrobique Γεθθαίμ videntur legiſſe עתים. 1 Sam. 19. quinquies occurrit נוית pro ניות. *Jod* commutatur & pro *Aleph*, *He*, *Vau*, *Nun* & *Tau*. Pro *Aleph* ut Bomberg. quater, ut Reg. & Plant. ter, nempe in *Doeg* quod 1 Sam. 22. ter ſcribitur דויג pro דואג. *Jod* pro *He* ponitur, ut Maſ. in locis ſex (voces & loca adducuntur in Maſ. fin. in litera *Jod*) ut Aven. in 5. ut Bomberg. & Reg. in 4. ut Plant. in 5. I. Joſ. 18. 24. העמוני pro העמונה. LXX. ſequuntur τὸ Cetib. Vulg. Lat. τὸ Keri. II. 2 Sam. 21. 21. שמעי pro שמעה, vel שמעא. Sed LXX. ſequuntur τὸ Cetib. III. 2 Sam. 16. 10. כי pro כה. ut LXX. Sed Vulg. Lat. ſequitur τὸ Cetib. IV. 2 Sam. 23. 18. השלשי pro השלשה. quomodo LXX. & Vulg. Lat. V. Eccleſ. 11. 9. ובמראי pro ובמראה. quomodo Bomberg. & Reg. Sed Plant. & ſcribit & legit ובמראה. His addit Maſora VI. Mal. 3. 5. ומטי. quamvis noſtri libri hodie nullum exhibeant hic Keri. *Jod* ponitur pro *Vau* initio, medio, & fine vocis. Initio ut Aven. Maſ. par. & mag. (vide Maſ. fin. in litera *Jod*) in locis 22. ut Bomberg. in 20. ut Reg. in 18. ut Plant. in 14. tantùm. Horum 22. locorum undecim ſunt in quibus vox eſt fut. pro præterit. cum *Vau* copulativo & converſivo ex. gr. Prov. 20. 4. ישאל pro ושאל. Sex ſunt in quibus fut. eſt verbi pro Imperativo cum *Vau* copulativo, ex. gr. Job. 10. 20. יחדל ישית pro וחדל ושית. Ejuſmodi ſunt cætera, excepto Jer. 48. 25. Jer. 28. 12. יסורי. Zach. 14. 6. יקפאון pro וקפאון. quomodo LXX. & Vulg. Lat. legerunt. Sed de hoc loco dubitat Nachmanides. Eſd. 10. 29. ירמות pro ורמות. quomodo LXX. & Vulg. Lat. 1 Par. 4. 7. יצחר pro וצחר. ut LXX. Sed Vulg. Lat. ſequitur τὸ Cetib. 1 Par. 7. 34. יחבה pro וחבה. ut Vulg. Lat. Sed LXX. ſequuntur τὸ Keri. *Jod* pro *Vau* ponitur in medio vocis, ut Bomberg in locis 113. ut Reg. in 102. ut Plant. in 92. ut Eli. Lev. 75. (niſi forte legendum ſit 70. quomodo habetur in Tab. 2.) ut Maſ. 70. ut Aven. in 97. Horum varietates pauciſſimæ ſunt neceſſariæ. Sunt enim loca 13. in quibus futur. Hiph. ponitur pro futuro Cal, ex. gr. Pſal. 77. 12. אזכיר pro אזכור. atque ita de reliquis. Tria ſunt in quibus verba Conjugationis Hiph. ponuntur pro Niph. ut Pſal. 140. 11. ימיטו pro ימוטו. Exod. 16. 2. & Num. 14. 36. ter ילינו pro ילונו. Pſal. 72. 17. ינין pro ינון. Tria ſunt in quibus fut. Pihel ſcribitur pro fut. Hiph. ex. gr. Num. 21. 32. ויירש. 2 Sam. 20. 5. וייחר. 1 Sam. 13. 8. וייחל. Sic in verbis שום & חוש. 2 Sam. 13. 31. Eſa. 10. 5. Gen. 24. 33. Pſal. 71. 13. Sexies occurrit שבית pro שבות. cùm tamen utraque forma uſurpetur, & quinquies עניים pro ענוים. cùm tamen utraque ſignificatio quadrare poſſit. Item aliquot verba formâ פקיר ſcribuntur pro פקור. ex. gr. Jer. 37. 4. & 52. 31. הכליא pro הכלוא. Pſal. 17. 14. צפינך. 1 Paral. 9. 33. פטירים. Num. 1. 16. קריאי. Eſa. 49. 6. נצירי. Eſa. 23. 13. בחיניו. Prov. 20. v. ult. תמריק. Oſee. 6. 10. שעריריה. 1 Reg. 6. 21. רתיקות. Eſa. 10. 13. עתידותיהם. Job. 7. 5. גיש. Pſal. 49. 15. צירם. Jer. 18. 22. שיחה. Eſa. 28. 15. שיט. Quæ aliter punctata rectè legantur ſecundùm τὸ Cetib. In Prov. 23. 31. בכיס pro בכוס. ubi rectè notatur τὸ Keri. Job. 33. 19. וריב pro ורוב. Sed Reg. & Plant. & ſcribunt & legunt ורוב. Quatuor ſcribuntur in Ben. Puhal. pro Ben. Hophal. viz. Eſa. 12. 5. מידעת. Ruth. 2. 1. מידע. Ezech. 41. 8. מיסדות. 2 Reg. 4. 5. מיצקת. Sed Mich. 1. 8. pro שילל rectè habet Keri שולל. 2 Reg. 16. 18. מיסך pro מוסך. ubi LXX. & Vulg. Lat. ſequuntur τὸ Keri. Quinquies *Jod* ponitur pro *Vau* Holem, cùm tamen rectiùs ſcribatur per Holem defectivum, ut Gen. 25. 23. & Pſal. 79. 10. גיים. Idem dicendum de צביים. quod bis occurrit Gen. 14. ſemel Deut. 29. Porrò Job. 6. 2. והיתי pro והותי, quomodo Bomberg. ut & c. 30. v. 13. Sed Plant. utrobique & ſcribit & legit הותי. Jud. 11. 37. ורעיתי. 1 Par. 12. 15. גדיתיו. Oſee. 10. 10. עינותם pro עונותם. LXX. & Vulg. Lat. ſequuntur τὸ Keri. 1 Par. 4. 41. המעינים pro המעונים. ubi LXX. ſequuntur τὸ Cetib, Vulg. Lat. τὸ Keri. 2 Sam. 21. 20. ubi LXX. ſequuntur τὸ Keri, Vulg. Lat. τὸ Cetib. 2 Sam. 21. 20. מדין pro מדון. Job. 19. 29. שדין pro שדון. Sed Plant. & ſcribit & legit שדון. LXX. videntur legiſſe שדן vel שדון pro שדהון. Jer. 5. 6. שבבים pro שובבים. 2 Sam. 22. 51. מגדיל pro מגדול. Sed LXX. Vulg. Lat. & Targ. ſequuntur τὸ Cetib. Eſa. 42. 20. ראית pro ראות. Sed LXX. & Vulg. Lat. ſequuntur τὸ Cetib. Eccleſ. 5. 10. ראית pro ראות. Reliqua ſunt nomina decem propria, viz. Jer. 48. 7. כמיש. 1 Par. 6. 35. ציף pro צוף. ubi LXX. & Vulg. Lat. ſequuntur τὸ Keri. Nehem. 12. 15. לעדיא pro לעדוא. ubi LXX. & Vulg. Lat. ſequutur τὸ Cetib. Pſal. 39. & 77. in titulo ידיתון pro ידותון. Sed LXX. & Vulg. Lat. utrobique ſequuntur τὸ Cetib. 2 Par. 4. 11. חירם pro חורם. Ita Bomberg. & Reg. Sed Plant. & ſcribit & legit חירם. LXX. & Vulg. Lat. ſequuntur τὸ Cetib. 1 Par. 8. 25. פניאל pro פנואל. ut Bomberg. & Reg. Sed Plant. & ſcribit & legit פניאל. LXX. & Vulg. Lat. ſequuntur τὸ Keri. 1 Reg. 16. 34. ובשגיב pro ובשגוב. ubi LXX. & Vulg. Lat. ſequuntur τὸ Keri. 2 Reg. 23. 36. זבידה pro זבודה. Ita Bomberg. & Reg. Sed Plant. & ſcribit & legit זבודה. Vulg. Lat. ſequitur τὸ Cetib. LXX. aliter legerunt, quàm hodie legatur: habent enim Ἰελδάφ. 2 Reg. 24. 18. חמיטל pro חמוטל. Sed LXX. & Vulg. Lat. ſequuntur τὸ Cetib. Gen. 36. 5. 14. יעיש pro יעוש. quomodo legerunt LXX. & Vulg. Lat. Sic & 1 Par. 7. 10. ubi etiam LXX. & Vulg. Lat. ſequuntur τὸ Keri. & 1 Par. 8. 38. ubi LXX. videntur legiſſe יעש. & c. 23. 10. ubi Vulg. Lat. ſequitur τὸ Keri. LXX. videntur legiſſe יועש. Item 2 Par. 11. 18. ubi Vulg. Lat. *Jehus*, LXX. τὸ Ἰεύς. Porrò in his omnibus non numerantur loca in quibus Pronomen היא ſcribitur pro הוא. quod ſit, ut Maſ. (quam vide Pſal. 73.) Aven. & Ed. 3. quinquies. viz. Pſal. 73. 16. Eccleſ. 5. 8. Job. 31. 10. 1 Reg. 17. 5. ubi Vulg. Lat. ſequitur τὸ Cetib. LXX. τὸ Keri. 1 Par. 29. 16. *Jod* in fine vocis ponitur pro *Vau*, ut Maſ. in locis 26. (Vide Maſ. fin. in litera *Jod*) ut Aven. in 24. ut Bomberg. in 22. ut Reg. in 21. ut Plant. in 15. tantum. Quorum 20. poſſunt referri ad enallagen numeri vel perſonæ, viz. Jer. 6. 25. תצאי & תלכי pro תצאו & תלכו. quomodo legerunt LXX. & Vulg. Lat. Sic c. 2. 10. & 48. 20. Job. 33. 21. ושפי pro ושפו. ut Bomberg. & Reg. Sed Plant. & ſcribit & legit ושפו. Job. 6. 29. ושובי pro ושובו. ubi LXX. & Vulg. Lat. ſequuntur τὸ Keri. Eſd. 10. v. ult. נשאי pro נשאו. 2 Par. 34. 9. וישבי pro וישבו. ubi LXX. & Vulg. Lat. ſequuntur τὸ Cetib. Sexies affixum ני primæ perſonæ ſingularis ponitur pro נו tertiæ, & bis pro נו primæ perſ. plur. ex. gr. Pſal. 17. 11. סבבוני pro סבבונו Sed LXX. & Vulg. Lat. ſequuntur τὸ Cetib. Jer. 11. 25. ילדתני pro ילדתנו. Sed LXX. & Vulg. Lat. ſequuntur τὸ Cetib. Job. 33. 28. נפשי & וחיתי pro quo Bomb. & Reg. legi volunt נפשו & וחיתו. quomodo Vulg. Lat. etiam legit. Sed LXX. ſequuntur τὸ Cetib. 1 Sam. 27. 1. מידי pro מידו. ut Aven. Sed Ed. 3. non notant τὸ Keri. 2 Sam. 16. 12. קללתי pro קללתו. ut Bomberg. Sed Reg. & Plant. nullum hic agnoſcunt Keri. Jer. 23. 18. דברי pro דברו. ut Bomberg. & Reg. Sed Plant. & ſcribit & legit דברו. quomodo etiam Vulg. Lat. Eſa. 25. 10. במי pro במו. ubi LXX. & Vulg. Lat. ſequuntur τὸ Keri. Superſunt quatuor nomina propria virorum. viz. 2 Sam. 23. 8. דודי pro דודו. ubi LXX. ſequuntur τὸ Cetib, Vulg. Lat. τὸ Keri. Eſd. 10. 35. כלוהי pro כלוהו. ubi Vulg. Lat. legit כליהו. Nehem. 12. 13. מלוכי pro מליכו. Lat. *Milicho*, LXX. habent Ἀμαλούχ מלוך. 2 Par. 9. 29. יעדי pro יעדו. Vulg. ſequitur τὸ Keri; LXX. vero habent Ἰωήλ. *Jod* pro *Nun* ponitur ſecundum Ed. omn. ſemel, viz. Prov. 22. 3. *Jod* pro *Tau* ponitur ſecundum Aven. Reg. & Bomberg. ſemel, viz. 2 Sam. 12. 24. ויקרא pro ותקרא. Sed Plant. & ſcribit & legit ויקרא. *Jod* & *Aleph* ſimul occurrunt pro *Aleph* & *He* ſecundum Bomberg. ſolum in locis 18. apud Danielem & Eſdram. *Jod* & *Vau* ſimul ponuntur ſecundùm Plant. pro *Aleph* ſemel. viz. Ezech. 42. 5. יוכלו pro אכלו. Sed Reg. nihil hic notat. Bomberg. ſcribit יוכלו, notátque in margine non amplius inveniri ita ſcriptum.

VARIÆ LECTIONES HEBR.

Inter Ben ASCHER & Ben NAPHTALI.

B. Nephtali.	B. Aſcher.	GEN.	B. Nephtali.	B. Aſcher.		B. Nephtali.	B. Aſcher.	
וחיתו־ארץ	וחיתו ארץ :	1. 24.	כי עתה הרחיב	כי־עתה הרחיב	26. 22.	קרא שם המקום	קרא שם־המקום	33. 17.
מכל־עץ הגן	מכל עץ הגן	2. 6.	עלי קללתך	עלי קללתך	27. 13.	ויאהב את הנער	ויאהב את	31. 3.
והשקה את־כל	והשקה את כל	2. 6.	ויתן לך האלהים	ויתן־לך האלהים	27. 28.	ונתתי לך ולזרעך	ונתתי לך	17. 8.
בעצבון תאכלנה	בעצבון תאכלנה	3. 17.	וישתחוו לך	וישתחוו לך	27. 29.	אלוף קרח	אלוף־קרח	36. 16.
אשר בראתי	אשר בראתי	6. 7.	ויעקבני	ויעקבני	27. 36.	ויתנכלו	ויתנכלו אותו	37. 18.
התהלך־נח	התהלך נח	6. 9.	ועל חרבך	ועל־חרבך	27. 40.	יפה תאר	יפה תאר	39. 6.
את כל היקום	את־כל היקום	7. 4.	ויתן־לך	ויתן־לך את	28. 4.	שם יוסף	ויקרא שם־יוסף	41. 45.
ובכל־דגי הים	ובכל דגי הים	9. 2.	יששכר	יששכר	30. 18.	כי לא לו יהיה	כי לא־לו יהיה	38. 9.
וימצאו־בקעה	וימצאו בקעה	11. 2.	יעקב מן־השדה	ויבא יעקב מן	30. 16.	את כל מאומה	את־כל מאומה	39. 23.
ויאהל עד סדום	ויאהל עד סדום	13. 12.	וכל שה	וכל־שה חום	30. 32.	וליוסף ילד	וליוסף ילד	41. 50.
ויהי כהוציאם	ויהי כהוציאם	19. 17.	ובהעטיף	ובהעטיף	30. 42.	את כל	את כל אשר	41. 56.
את בן הגר	את־בן הגר	21. 9.	אל המחנה	אל המחנה	32. 8.	בהתחננו	בהתחננו	42. 21.
גר ותושב	גר־ותושב	23. 4.	המחנה	והיה המחנה	32. 8.	כמרגלים	כמרגלים	42. 30.
לא־אדני	לא אדני	23. 11.	כי יפגשך דנש	כי יפגשך רפי	32. 17.	היש לכם	היש־לכם אב	44. 19.
ואת־הצמידים	ואת הצמידים	24. 30.	לא אשלחך	לא אשלחך	32. 26.	אל עבדך	אל עבדך אבי	44. 24.
חשב הנערה	חשב הנערה	24. 55.	על־כן ראיתי	כי על כן ראיתי	33. 10.	בנימן אחיו	בנימן אחיו	45. 14.
							ימנה	

B. Nephtali.	B. Ascher.	
ימנה וישוה	ימנה וישוה	Gen. 46. 17.
ובני דן	ובני־דן	46. 23.
לבית יעקב	לבית־יעקב	46. 27.
יהיה־לעם	יהיה לעם	48. 19.
ויגרשום	ויגרשום	Exod. 2. 17.
המדברים	הם המדברים	6. 27.
כי־טוב	כי טוב לנו	14. 12.
אז ישיר	אז ישיר משה	15. 1.
ויאמינו ביי	ויאמינו ביי	14. 31.
זה אלי ואנוהו	זה אלי ואנוהו	15. 2.
עם זו גאלת	עם זו גאלת	15. 13.
ותטעמו	ותטעמו	15. 17.
כל המחלה	כל המחלה	15. 26.
אל־כל עדת	אל כל עדת	16. 9.
על־הצור	על הצור	17. 6.
או־ירה יירה	או ירה יירה	19. 13.
לא יהיה־לך	לא יהיה לך	20. 3.
כי יגנב	כי יגנב	22. 1.
על־כל	על כל דבר	22. 9.
כן־תעשה	כן־תעשה	22. 30.
לא אגרשנו	לא אגרשנו	23. 29.
ויחזו	ויחזו	24. 11.
ואת שמות	ואת שמות	28. 10.
לכהנו לי	לכהנו לי	28. 1.
או בגשתם	או בגשתם	28. 43.
וקנמן	וקנמן	30. 23.
את־זרעכם	את זרעכם	32. 13.
כי פרעה	כי־פרעה	32. 25.
אל כל עדת	אל־כל עדת	35. 4.
את התכלת	את־התכלת	35. 25.
אל בצלאל	אל־בצלאל	36. 2.
על־השלחן	על השלחן	37. 16.
וחמש	וחמש אמות	38. 1.
את כל כלי	את־כל כלי	38. 3.
ומן־התכלת	ומן התכלת	39. 1.
מטבעתיו	מטבעתיו	39. 21.
ואת האבנט	ואת האבנט	39. 29.
ומכנסי בד	ומכנסי־בד	Levit. 6. 10.
ומן הדם	ומן הדם	8. 30.
המעלה	המעלה	11. 45.
יפל עליו	יפול עליו	11. 32.
בעור הבשר	בעור־הבשר	13. 3.
או בשתי	או בשתי	13. 48.
או־מן השתי	או מן השתי	13. 56.
עץ הארז	עץ הארז	14. 6.
על המשכב	על המשכב	15. 23.
עמיתך	עמיתך	18. 19.
ומורעך	ומורעך	18. 20.
אל כל עדת	אל כל עדת	19. 2.
מות־יומת	מות־יומת	20. 10.
או בת אמו	או־בת אמו	20. 17.
שתים	שתים	23. 17.
שבתכם	שבתכם	23. 32.
את־מועדי	את מועדי	23. 44.
והיתה	והיתה	25. 6.
ולבהמתך	ולבהמתך	25. 7.
את־כספך	את כספך	25. 37.
כי־עבדי	כי־עבדי	25. 42.
ואם מעט	ואם מעט	25. 52.
ואם־מך	ואם מך	27. 8.
וכל ערכך	כל־ערכך	27. 25.
ויתילדו	ויתילד	Num. 1. 18.
כן חנו	כן חנו	2. 34.
על המשכן	על־המשכן	3. 26.

B. Nephtali.	B. Ascher.	
וכלה אהרן	וכלה אהרן	Num. 4. 15.
בן אהרן	בן אהרן	4. 16.
המאררים	המאררים	5. 22.
ונזרעה	ונזרעה	5. 29.
כן עשו	כן־עשו	8. 20.
על המשכן	על־המשכן	9. 15.
ובהאריך	ובהאריך	9. 19.
אספה	אספה	11. 16.
והתיצבו	והתיצבו	11. 16.
אם את כל	אם את כל	11 22.
ויאסף	ויאסף	11. 30.
אם יהיה	אם־יהיה	12. 6.
הבמחנים	הבמחנים	13. 20.
היש־בה	היש בה	13. 21.
ואל כל עדת	ואל כל עדת	13. 27.
וכל־מנאצי	וכל מנאצי	14. 23.
ויתאבלו	ויתאבלו	14. 39.
והכנעני	והכנעני	14. 43.
ויכתום	ויכתום	14. 45.
אשר בתוככם	אשר בתוככם	15. 14.
כל העדה	כל־העדה	15. 24.
בן־אהרן	בן־אהרן	16. 37.
זה יהיה	זה יהיה	18, 9.
בכור הבהמה	בכור הבהמה	18. 15.
והיתה	והיתה	19. 9.
לך ולזרעך	לך ולזרעך	18. 19.
הוא יתחטא	הוא יתחטא	19. 12.
אין צמיד	אין צמיד	19. 15.
הכנעני	הכנעני	21. 1.
שם המקום	שם המקום	21. 3.
דגש 1. Sam. 22. 17.	לסבב לפגע	21. 4.
נתן סיחן	נתן סיחן	21. 23.
על הנהר	על־הנהר	22. 5.
וידברו	וידברו	22. 7.
וקבנו לי	וקבנו לי	23. 13.
מה פעל אל	מה פעל	23. 23.
אם יהיה	כי אם יהיה	24. 22.
אל־שפטי	אל שפטי	25. 5.
בן אהרן	בן־אהרן	25. 7.
והיתה	והיתה	27. 11.
את השבי	את־השבי	31. 12.
את הנחשת	את־הנחשת	31. 22.
את הבדיל	את־הבדיל	31. 22.
וחצית	וחצית	31. 27.
העשה	העשה	32. 13.
והיתה	והיתה	32. 22.
ואת נבו	ואת־נבו	32. 38.
ממחרת	ממחרת	33. 3.
מות יומת	מות־יומת	35. 17.
את נחלת	את־נחלת	36. 2.
טוב הדבר	טוב־הדבר	Deut. 1. 14.
ולא תיראון	ולא תיראון	1. 29.
ונלחמנו	ונלחמנו	1. 41.
ויכתו	ויכתו	1. 44.
דגש	כאשר תמו רפי	2. 16.
אשר־אעבור	אעבור	2. 29.
ויחרם	ויחרם	2. 34.
את גדלך	את־גדלך	3. 24.
כמעשיך	כמעשיך	3. 24.
כי־לא	כי לא	3. 27.
את־הדברים	את הדברים	4. 9.
והיה כי	והיה כי	6. 10.
ונשל גוים	ונשל גוים	7. 1.
והחסד	והחסד	7. 9.

B. Nephtali.	B. Ascher.	
והיה עקב	והיה־עקב	Deut. 7. 12.
בלבבך	בלבבך	8. 2.
עם־גדול	עם גדול	9. 2.
אשר יצאת	אשר יצאת	9. 7.
על הלחות	על הלחת	10. 4.
תשתה־מים	תשתה מים	11. 11.
ובשכבך	ובשכבך	11. 19.
את גבולך	את־גבולך	12. 20.
את־הצבי	את הצבי	12. 22.
ליראה ביראה Psal. 2. 11.	ליראה ביראה	14. 23.
בישראל	בישראל	17. 4.
אשר	אשר־תשאלך	14. 26.
בתתך־לו	בתתך לו	15. 10.
אשר יבחר	אשר־יבחר	15. 20.
על ממלכתו	על־ממלכתו	17. 20.
הגוים־האלה	על הגוים האלה	20 15.
אשר פדית	אשר פדית	21. 8.
בשור ובחמור	בשור ובחמור	22. 10.
ואם בשדה	ואם בשדה	22. 25.
והחזיק בה	והחזיק־בה	22. 25.
אשר ינצל	אשר ינצל	23. 15.
לעשר	לעשר	26. 12.
כל־דברי	כל־דברי	27. 3.
הקים אותך	הקים אותך	29. 13.
ביום ההוא	ביום־ההוא	31. 17.
נשבעתי	נשבעתי	31. 20.
את מריך	את־מריך	31. 27.
ויכננך	ויכננך	32. 6.
ימצאהו	ימצאהו	32. 10.
מלעיל	שנותי מלרע	32. 41.
רבבות	רבבות	33. 17.
יערפי טל	יערפו טל	33. 28.
ויתא	ויתא	33. 21.
יהושע	JOS.	
וישכבו	וישכבו	2. 1.
והחייתם	והחייתם	2. 13.
הכנעני	הכנעני	3. 10.
ממחרת	ממחרת	5. 11.
ויאמר לו דגש	ויאמר לו רפי	5. 13.
את מחנה	את מחנה	6. 17.
ויחרימו	ויחרימו	6. 20.
המרגלים	המרגלים	6. 22.
ואת רחב	ואת רחב	6. 23.
אשר ילכדנו	אשר ילכדנו	7. 14.
ואת בניו	ואת בניו	7. 24.
וכל ישראל	וכל ישראל	7. 24.
ושפטיו	ושפטיו	8. 33.
כי קרובים	כי קרובים	9. 16.
יהושע	יהושע	10. 1.
אל המחנה	אל המחנה	10. 6.
את כל הארץ	את כל הארץ	10. 40.
שפת הים	על שפת הים	11. 4.
כן עשה	כן עשה	11. 15.
המלכים	המלכים	11. 18.
את כל האדם	את כל האדם	11. 14.
מבעלה	מבעלה	15. 10.
ויתהלכו	ויתהלכו	18. 4.
והתחלקו	והתחלקו	18. 5.
וגבל אתו	וגבל אתו	18. 20.
ואת בעשתרה	ואת בעשתרה	21 27
אל כל עדת	אל כל עדת	22. 18.
והנשיאים	והנשיאים	22. 32.
והתחתנתם	והתחתנתם	23. 12.
אל קנוא	אל־קנא	24. 19.

B. Nephtali.	B. Ascher.	
	שפטים	JUD.
מנאקתם	מנאקתם	2. 18.
את מעברות	את מעברות	3. 28.
שש מאות	שש־מאות	3. 31.
וימכרם	וימכרם	4. 2
היש פה	היש פה	4. 20.
ופגע בנו	ופגע בנו	8. 21.
כל ישראל	ויזנו כל ישראל	8. 26.
ויבצרו	ויבצרו	9. 27.
על כל	על כל אשר	9. 44.
ואת	ואת העשתרות	10. 6.
וירצצו	וירצצו	10. 8.
את כל	את כל	10. 8.
ויתלקטו	ויתלקטו	11. 3.
אל מלאכי	אל מלאכי	11. 13.
והיה כי	והיה כי	
ויאחו	ויאחו	16. 3.
ומחיתך	ומחיתך	17. 10.
שש מאות	שש מאות	18. 11.
ואת הכהן	ואת הכהן	18. 24.
ויקראו	ויקראו	18. 29.
הנה־נא	הנה נא	19. 9.
מן־מעשהו	מן מעשהו	19. 16.
מבית לחם	מבית לחם	19. 18.
ונבעדה	ונבעדה	20. 13.
ממערה	ממערה נבע	
יתפלל	יתפלל לו	1. Sam. 2. 25.
שים לפניך	שים לפניך	9. 21.
כי רעתכם רבה	כי רעתכם	12. 17.
הדרבן	הדרבן	13. 21.
את ממלכות	את־ממלכות	15. 28.
למסלה	למסלה	Jud. 21. 19.
יתהלכו	יתהלכו	21. 24.
שמר לך	שמר לך	Exod. 34. 11.
אשר על	אשר על	
קול הצאן	קול־הצאן	1. Sam. 15. 14.
אתן לך	אתן־לך	18. 17.
	שמואל	1. SAM.
להשתחות	להשתחות ולזבח	1. 3.
איש בנימן	איש בנימן	4. 12.
ותאמרו	ותאמרו	10. 19.
ממחנה	ממחנה	13. 16.
וימאסך	וימאסך	15. 23.
נ בשבא	להרגך ג	24. 10.
ושאלתם	ושאלתם	25. 5.
את כל	את כל	25. 21.
ותדבר נא	ותדבר־נא	25. 24.
את נערי	את נערי	25. 25.
רגש	לרדפך רפי	25. 29.
ביד־הנביאים	ביד הנביאים	28. 19.
וימצאו	וימצאו	30. 11.
את הגדוד	את הגדוד	30. 23.
ממחנה	ממחנה	2. Sam. 1. 3.
ואקבצה	ואקבצה	3. 21.
ואת בענה	ואת בענה	4. 9.
ובשרך	ובשרך	5. 1.
מפיבשת	מפיבשת	9. 6.
	מלכים	1. REG.
ואת־הגברים	ואת הגברים	1. 10.
מכסא	מכסא	1. 37.
את עמך	את עמך	3. 8.
צפה־עץ	צפה עץ	6. 15.
מירכתי	מירכתי	6. 16.
אל מחזה	אל מחזה	7. 4.

B. Nepthali.	B. Ascher.	
ועל המסגרות	ועל המסגרות	1. Reg. 7. 29.
לכלהנה	לכלהנה	7. 37.
לשום	לשום	21. 7.
שש מאות	שש מאות	10. 19.
לירבעם	לירבעם	11. 31.
לדוד	לדוד	11. 36.
על חמזבח	על המזבח	12. 32.
אל בן	אל בן	15. 18.
וישרתהו	וישרתהו	19. 21.
וזהבך	וזהבך	20. 3.
אל עבדך	אל־עבדך	20. 9.
ויחנו אלה	ויחנו אלה	20. 29.
אל השדה	אל־השדה	2. Reg. 4. 39.
בהשתחויתי	בהשתחויתי	5. 18.
את־נעמן	את־נעמן	5. 6.
אשר־למלך	אשר־למלך	11. 10.
מן הסוסים	מן הסוסים	7. 13.
וראה שם	וראה שם	9. 2.
את יבלעם	את יבלעם	9. 27.
את־החנית	את החנית	11. 10.
את הברית	את הברית	23. 3.
כל־הקדשים	כל־הקדשים	12. 18.
לא סר	לא־סר	13. 2.
שבע עשרה	שבע־עשרה	16. 2.
ויחפאו	ויחפאו	17. 9.
ויעבירו	ויעבירו	17. 12.
על חזקיהו	על־חזקיהו	18. 14.
דבר	דבר־שפתים	18. 20.
המבלעדי	המבלעדי	18. 25.
דבר המלך	דבר־המלך	18. 28.
על הבית	על־הבית	10. 5.
אם מעשה	אם־מעשה	19. 18.
קטרו־שמה	קטרו שמה	23. 8.
אשר על	אשר על	23. 12.
ואת המזבחות	ואת־המזבחות	23. 12.
תשע עשרה	תשע־עשרה	25. 8.
	ישעיה	ISA.
ובפרשכם	ובפרשכם	1. 15.
ונוכחה	ונוכחה	1. 18
ואם תאמנו	ואם תאמנו	1. 20.
ואנקמה	ואנקמה	1. 24.
ומשקרות	ומשקרות	3. 16.
ויסקלהו	ויסקלהו	5. 2.
ולבבך	ולבבך	7. 4.
את־כל	את־כל	
אם יהוה	אם יהוה	
והתנחלום	והתנחלום	14. 2.
ייליל	ייליל	15. 7.
מושל ארץ	מושל	16. 1.
ובכלי נמא	ובכלי־נמא	18. 2.
לבד בך	לבד בך	26. 13.
ישב הארץ	ישב הארץ	24. 17.
והיתה	והיתה	
אור הלבנה	אור הלבנה	30. 26.
כן־תרנם	כן־תרנם	33. 23.
קו תהו	קו תהו	33. 11.
ואין־שם	ואין־שם	34. 12.
אל־ישעיה	אל־ישעיה	39. 8.
תערכו־לו	תערכו לו	40. 18.
אחך אני	אחך־אני	43. 5.
הלא־שקר	הלא שקר	44. 20.
ומתפללים	ומתפללים	45. 20.
ויהמו	ויהמו	51. 15.
אין מנהל לה	אין־מנהל	51. 18.

B. Nepthali.	B. Ascher.	
ואת עצומים	ואת עצומים	Isa. 53. 12.
וברחמים	וברחמים	54. 7.
למה־	למה תשקלו	55. 2.
בלוא	בלוא	Jerem. 2. 11.
ויגרשו	ויגרשו	Isa. 57. 20.
אשר	אשר	58. 2.
וינטלם	וינטלם	63. 9.
המתקדשים	המתקדשים	66. 17.
ירמיהו		JER.
המעלה	המעלה	2. 6.
אם תכבסי	אם תכבסי	2. 22.
אשר־נקרא	אשר נקרא	7. 10.
המעשים	המעשים	7. 13.
והיתה	והיתה	7. 33.
וידרכו	וידרכו	9. 2.
למקוננות	למקוננות	9. 17.
ואינם	ואינם	10. 20.
בן יחזקיהו	בן־יחזקיהו	15. 4.
ואין־בם	ואין בם	16. 19.
והיה	והיה	17. 6.
אל איש	אל איש־	18. 11.
בית־מלך	בית מלך	22. 11.
אין־חפץ	אין חפץ	22. 28.
את אשר	את אשר	23. 25.
הנבאים	הנבאים	23. 16.
מלך־בבל	מלך בבל	25. 1.
את כל	את־כל	25. 4.
וכמעשה	וכמעשה	25. 14.
ויללת	ויללת	25. 36.
להנבא	להנבא	26. 12.
כל קהל	כל־קהל	26. 17.
והתפללו	והתפללו	29. 7.
הנבאים	הנבאים	29. 19.
ועל בני	ועל בני	31. 32.
אכתבנה	אכתבנה	31. 33.
וכל חילו	וכל חילו	34. 1.
ובמשרפות	ובמשרפות	34. 5.
שבע	שבע	34. 14.
אשר	אשר שלחתם	42. 9.
שובו נא	שובו נא	35. 15.
בן־שמעיהו	בן שמעיהו	26. 20.
אם הכיתם	אם־הכיתם	37. 10.
ויקח את־	ויקח את	38. 14.
המבלעדי	המבלעדי	44. 19.
וידעו	וידעו	44. 28.
כוס זהב	כוס־זהב	51. 7.
ונספרה	ונספרה	51. 10.
	יחזקאל	EZECH.
ואני בתוך־	ואני בתוך	1. 1.
אשר בית	אשר בית	8. 6.
כל־הישבים	כל הישבים	12. 19.
ושכלתה	ושכלתה	14. 15.
ואתן־נום	ואתן נום	16. 12.
ותיפי	ותיפי	16. 13.
וקטרתי	וקטרתי	16. 18.
לכל מאהביך	לכל־מאהביך	16. 33.
ותשחדי	ותשחדי	16. 33.
בתוכהנה	בתוכהנה	16. 53.
כנעת בה רגש	הלא כנעת רפי	17. 10.
ויתנוהו	ויתנוהו	19. 9.
ויזבחו	ויזבחו	20. 28.
התאחדי	התאחדי	21. 16.
בקסם	בקסם	21. 23.
נדר	נודר	22. 37.

על

B. Nephtali.	B. Ascher.	
על מאהביה	על מאהביה	Ezech. 23. 5
את־אהלה	את־אהליבה	23. 36
ונוסרו	ונוסרו	23. 48
קמץ	או תובל פתח	
הבראך	הבראך	28. 15
לראות־בך	לראות בך	12. 2
בלא נעיא	וידעו בנעיא	28. 24
ויף	ויף	31. 7
אל־ההרים	אל־ההרים	31. 12
ותדלח מים	ותדלח־מים	32. 2
ידברו	ידברו	32. 21
היות צאני־	היות צאני	34. 6
אל־הרעים	אל־הרעים	34. 9
ירדפך	ירדפך	35. 6
בית־ישראל	בית ישראל	35. 15
והסיבתי	והסיבתי	7. 22
המחולל	המחולל	36. 23
הלוו	הלוו	36. 35
יטמאו	יטמאו	43. 7
קהלך דגש	קהלך רפי	38. 13
ויצאו	ויצאו	39. 9
אתן לגוג	אתן לגוג	39. 11
כל מעלם	כל מעלם	39. 26
ואל־הכתף	ואל הכתף	40. 40
על אחריה	על־אחריה	41. 15
והחק	והחק	45. 14
מכל	מכל	43. 11
ומשרתים	ומשרתים	44. 11
אל שערי	אל־שערי	44. 11
אשר לא	אשר לא	44. 25
לבתים	לבתים	45. 4
והיה	והיה	45. 4
בכל מועדי	בכל־מועדי	45. 17
עם־הארץ	עם הארץ	45. 22
ומבשלות	ומבשלות	46. 43
בנחלה	בנחלה	46. 17
אשרי	אשרי ישרץ	47. 9
אשר תרימו	אשר־תרימו	45. 13
תרי עשר	Duodecim.	
והיה מספר	והיה מספר	Hos. 2. 1
והיה	והיה במקום	1. 10
ואין חסד	ואין חסד	4. 1
ירחצו־	ירחצו	Ezech. 43. 9
כי יילילו	כי יילילו	Hose. 7. 14
אכתב לו	אכתב לו	8. 12
אם־יגדלו	אם־יגדלו	9. 12
ולא־איש	ולא איש	11. 9
ויתחנן לו	ויתחנן לו	12. 5
ונשלמה	ונשלמה	14. 3
אשר לא	אשר־לא	14. 4
כל־הגוים	כל־הגוים	Joel 3. 7
על המזבח	על־המזבח	Amos 9. 1
כל־הגוים	כל־הגוים	Obad. 15
אשר כנענים	אשר כנענים	20
אל־חנון	אל־חנון	Jonas 4. 2
על נינוה	על נינוה	4. 11
בין־ימינו	בין ימינו	4. 11
אם־יועצך	אם יועצך	Micha 4. 9
ומעוננים	ומעוננים	5. 11
תדרך	תדרך	6. 15
מה־תחשבון	מה תחשבון	Nah. 1. 9
לא־לו	לא לו	Hab. 1. 6
העליזה	העליזה	Zeph. 2. 15
שום־אבן	שום אבן	Hag. 2. 16

B. Nephtali.	B. Ascher.	
לעת־ערב	לעת ערב	Zach. 14. 7
וראמה	וראמה	14. 10
ופנה דרך	ופנה דרך	Mal. 3. 1
ובעשקי	ובעשקי	3. 5
דברי הימים	1. PARA.	
בני־פרץ	בני פרץ	2. 4
וימצאו	וימצאו	4. 40
ואהרן	ואהרן	6. 49
ויתנו	ויתנו	6. 40
וימצאו	וימצאו	10. 8
כל ישראל	כל־ישראל	11. 1
עצמך ובשרך	עצמך ובשרך	11. 1
המתחזקים	המתחזקים	11. 10
ויתיצבו	ויתיצבו	11. 14
וישיהו	וישיהו	12. 6
ומן־הגדי	ומן־הגדי	12. 8
את־עמשי	את עמשי	12. 18
וממנשה	וממנשה	12. 19
וגם־הקרו־	וגם הקרובים	12. 40
ובבקר	ובבקר	12. 40
בית עובד	בית עובד	13. 13
ולשרתו	ולשרתו	15. 2
להעלות	להעלות	13. 6
וישיה	וישיה	23. 20
ומעשה	ומעשה	23. 28
ישראלה	ישראלה	25. 14
ויפקדם	ויפקדם	26. 32
ואת בתיו	ואת בתיו	2. Par. 8. 1
לבנות־לך	לבנות לך	1. Par. 25. 16
המחלקות	המחלקות	27. 1
כל־רכוש	כל רכוש	28. 1
שלמה	שלמה	28. 6
להתנדב	להתנדב	29. 17
ויברכו	ויברכו	29. 20
ומנצחים	ומנצחים	2. Par. 2. 2
שם הימיני	שם־הימיני	3. 17
למחצרים	למחצרים	5. 13
והחסד	והחסד	6. 14
ויתפללו	ויתפללו	7. 14
להיות שמי	להיות שמי	7. 16
ויחזק	ויחזק	8. 3
התיצבו	התיצבו	11. 13
את־מעכה	את מעכה	11. 20
ושבע	ושבע	12. 13
חומה	חומה	14. 6
עודד	עודד	15. 8
הפוך	הפוך	18. 33
ומקח	ומקח	19. 7
התיצבו	התיצבו	20. 17
וימצאו	וימצאו	20. 25
וינצלו	וינצלו	20. 25
בהתחברך	בהתחברך	20. 37
על עמדו	על־עמדו	20. 34
על עזיהו	על־עזיהו	26. 18
נביא ליי	נביא ליי	18. 6
ויזעקו	ויזעקו	32. 20
יתקדשו	יתקדשו	29. 35
וישרם	וישרם	32. 30
המדברים	המדברים	33. 18
ויבשלו	ויבשלו	35. 13
בהעלות	בהעלות	35. 14
תהלות	PSALM.	
כי אם	כי אם	1. 2
ובתורתו	ובתורתו	1. 2

B. Nephtali.	B. Ascher.	
ובחרונו	ובחרונו	Psal. 2. 5
אספרה	אספרה	2. 7
פן יאנף	פן־יאנף	2. 12
נסה עלינו	נסה עלינו	4. 7
אור פניך	אור פניך	4. 7
וישמחו	וישמחו	5. 12
בשוב איבי	בשוב־איבי	9. 4
ישפט	ישפט	9. 9
נודע יי	נודע יי	9. 17
במזמות זו	במזמות־זו	10. 2
תדרש	תדרש	10. 13
עד אנה	עד אנה	13. 2
מפלטי	מפלטי	18. 49
כבוד אל	כבוד אל	19. 2
בכל הארץ	בכל הארץ	19. 5
עדות־יי	עדות יי	19. 8
מצות יי ברה	מצות יי ברה	19. 9
טהורה	טהורה	19. 10
הנחמדים	הנחמדים	19. 11
מפשע	מפשע	19. 14
יתן־לך	יתן לך	20. 5
והתפרדו	והתפרדו	22. 15
כי לא בזה	כי לא בזה	22. 25
דשנת בשמן	דשנת בשמן	23. 5
והנשאו	והנשאו	24. 7
הבגדים	הבגדים	25. 3
ולמדני	ולמדני	25. 5
ועתה	ועתה ירום	27. 6
אל־תחרש	אל תחרש	28. 1
ומשירי	ומשירי	28. 7
לא יוצא הריש	ירעם יוצא הרוש	17. 34
קול יי	קול־יי	29. 3
וירקידם	וירקידם	29. 6
ויחשף	ויחשף	29. 9
לצור מעוז	לצור מעוז	31. 3
צוררי	מכל צוררי	31. 12
ולשכני	ולשכני	31. 12
הצילני	הצילני	31. 16
בשועי	בשועי	31. 23
אהבו	אהבו	31. 24
וכל מעשהו	וכל־מעשהו	33. 4
ויגרשהו	ויגרשהו	34. 1
לכו בנים	לכו בנים	34. 12
ואת־דכאי	ואת דכאי	34. 19
למנצח	למנצחי	36. 1
וירממוהו	וירממוהו	107. 32
אל בקצפך	אל־בקצפך	38. 2
כי־עונתי	כי עונתי	38. 5
אהבי	אהבי	40. 17
אשמרה לפי	אשמרה לפי	39. 2
מכל פשעי	מכל פשעי	59. 4
ויעלני	ויעלני	40. 3
לעשות	לעשות	40. 9
ימלטהו	ימלטהו	41. 2
באמר אלי	באמר אלי	42. 4
ותהמי	ותהמי	42. 12
אל תהום	אל־תהום	42. 8
באמרם	באמרם	42. 11
מאיש	מאיש	43. 1
למנצח אין בו	למנצחי	45. 1
על־דבר אמת	על דבר אמת	45. 5
בקרותיך	ביקרותיך	45. 10
נצבה שגל	נצבה שגל	45. 10
ובית אביך	ובית אביך	45. 16

על־כן

B. Nephtali.	B. Ascher.	Psalm.
על כן עמים	על־כן עמים	45. 18.
ישמחו	ישמחו	46. 5.
לכו חזו	לכו חזו	46. 9.
למנצח אין בו פסק	למנצח ׀ פסק	47. 1.
לשאול	לשאול	49. 15.
זובח	זובח	50. 23.
ובגבורתך	ובגבורתך	54. 3.
לא שמו	לא שמו	54. 5.
תורידם	תורידם	55. 24.
ישובו	ישובו	56. 10.
להתהלך	להתהלך	56. 14.
כי בך	כי בך	57. 2.
ממתקוממי	ממתקוממי	59. 2.
ומאנשי	ומאנשי	59. 3.
יראני	יראני	59. 11.
ואת ארם	ואת ארם	60. 2.
תרצחו	תרצחו	62. 4.
כמעשהו	כמעשהו	62. 13.
והמלך	והמלך	63. 12.
הארץ	הארץ	65. 10.
יכחשו	יכחשו	66. 3.
אעשה	אעשה	66 15.
יאר	יאר	67. 2.
נערי	נער	68. 31.
ואל תאטר	ואל תאטר	69. 16.
ולמנחמים	ולמנחמים	69. 21.
תנה עון	תנה עון	69. 28.
יהללוהו	יהללוהו	69. 35.
רדפו	רדפו	71. 11.
ואין עוזר	ואין עוזר	72. 12.
בסבך	בסבך	74. 5.
שברת	שברת	74. 13.
כי־מלאו	כי־מלאו	74. 20.
זכור חרפתך	זכור חרפתך	74. 22.
בקום למשפט	בקום־למשפט	76. 10.
על ידותון	על־ידותון	77. 1.
ובעלילותיך	ובעלילותיך	77. 13.
וינהגם	וינהגם	78. 52.
והצילני	והצילני	79. 9.
אלהיהם	אלהיהם	79. 10.
ארזי אל	ארזי אל	80. 11.
אל תחרש	אל־תחרש	83. 2.
ובסופתך	ובסופתך	83. 16.
וגם־כלתה	וגם־כלתה	84. 8.
את מזבחותיך	את־מזבחותיך	84. 4.
נירשה לנו	נירשה לנו	83. 13.
הלא־אתה	הלא אתה	85. 7.
אל רחום	אל־רחום	86. 15.
אתה תשבחם	אתה	89. 10.
אתה יסדתם	אתה	89. 12.
פורת	פורת	89. 11.
דברת	דברת	89. 20.
ובנהרות	ובנהרות	89. 26.
ובנגעים	ובנגעים	89. 33.
אם לדוד	אם־לדוד	89. 36.
כל נדרותיו	פרצת כל	89. 41.
העטית	העטית	89. 46.
ומעולם	ומעולם	90. 2.
אתה אל	אתה אל	90. 2.
ובחמתך	ובחמתך	90. 7.
ונרננה	ונרננה	90. 14.
ומעשה	ומעשה ידנו	90. 17.
ותחת	ותחת	91. 4.
במעשה	במעשה	92. 5.

B. Nephtali.	B. Ascher.	Psalm.
דשנים	דשנים	92. 15.
אדירים	אדירים	93. 4.
אל־נקמות	אל־נקמות	94. 1.
יתאמרו	יתאמרו	94. 4.
לפני	נברכה־לפני	95. 6.
אם בקולו	אם בקולו	95. 7.
ירעם	ירעם	96. 11.
ישפט	ישפט	96. 13.
המעטרכי	המעטרכי	103. 4.
הרחיק	הרחיק	103. 12.
גבול	גבול	104. 9.
יבהלון	יבהלון	104. 29.
התהללו	התהללו	105. 3.
פתח	פתח	105. 41.
במעלליהם	במעלליהם	106. 29.
וקבצנו	וקבצנו	106. 47.
ומארצות	מארצות	107. 3.
וילחמני	וילחמוני	109. 3.
אל יהי	אל יהי	109. 12.
המגביהי	המגביהי	113. 5.
אני עבדך	אני עבדך	116. 16.
לך אזבח	לך אזבח	116. 17.
מן המצר	מן־המצר	118. 5.
אל־תעזבני	אל תעזבני	119. 8.
ותורתך	ותורתך	119. 29.
ואל תצל	ואל תצל	119. 43.
ואתהלכה	ואתהלכה	119. 45.
ואשתעשע	ואשתעשע	119. 47.
אל־מצותיך	אל מצותיך	119. 48.
תנחמני	תנחמני	119. 82.
מכל מלמדי	מכל מלמדי	119. 99.
ממשפטיך	ממשפטיך	119. 102.
ומשפטיך	ומשפטיך	119. 108.
אל־יעשקוני	אל־יעשקוני	119. 122.
כחסדך	כחסדך	119. 124.
אני שלום	אני שלום	120. 7.
עם־אהלי	עם אהלי	120. 5.
ששם	ששם	122. 4.
הנה	הנה	123. 2.
שהיה	שהיה	124. 1.
נתננו	נתננו	124. 6.
למען	למען	125. 3.
שוא לכם	שוא לכם	127. 2.
זכר־יי	זכר יי	132. 1.
אלמדם	אלמדם	132. 12.
הררי	הררי	133. 3.
מעלה	מעלה	135. 7.
אין יש	אין־יש	135. 17.
ויפרקנו	ויפרקנו	136. 24.
על ערבים	על ערבים	137. 2.
שיר יי	שיר־יי	137. 4.
אם־אשכחך	אם־אשכחך	137. 5.
עולליך	עולליך	137. 9.
ותענני	ותענני	138. 3.
לדבר רע	לדבר רע	141. 4.
עד אעבור	עד אעבור	141. 10.
במעשה	במעשה	143. 5.
לעשות	לעשות	143. 10.
בני נכר	בני נכר	144. 7.
שככה	שככה	144. 15.
וגבורתיך	וגבורתיך	145. 11.
את־המיחלים	את־המיחלים	147. 11.
השם־גבולך	השם־גבולך	147. 14.
בצלצלי	בצלצלי	150. 5.

B. Nephtali.	B. Ascher.	
איוב		JOB.
שבעת	שבעת	1. 3.
והיה	והיה	1. 1.
אל־ידרשהו	אל ידרשהו	3. 4.
תשכן	תשכן	3. 5.
ואל מצנים	ואל־מצנים	5. 5.
וקפדת	ופקדת	5. 24.
ואתה דע	ואתה דע	5. 26.
כמרירי	כמרירי	3. 5.
ויבא רגז	ויבא רגז	3. 26.
אני ראיתי	אני ראיתי	5. 3.
היש בלשוני	היש־בלשני	6. 30.
הים־אני	הים אני	7. 12.
את עוני	את עוני	7. 21.
יעות־צדק	יעות צדק	8. 3.
היגאה	היגאה	8. 11.
אם־יבלענו	אם־יבלענו	8. 18.
לא־יש	לא יש	9. 33.
ואימתו	ואימתו	9. 34.
ואל־עפר	ואל עפר	10. 9.
ובעצמות	ובעצמות	10. 11.
ותופע	ותופע	10. 22.
ישה לך	ישה לך	11. 6.
ומצהרים	ומצהרים	11. 17.
מי אין	מי אין	12. 3.
ואימתך	ואימתך	13. 21.
ארחותי	ארחותי	13. 27.
ושבע רגז	ושבע רגז	14. 1.
תשטף	תשטף	14. 19.
ויהלך	ויהלך	14. 20.
וזה־חזיתי	וזה־חזיתי	15. 17.
אל תכסי	אל תכסי	16. 18.
בלא־יומו	בלא יומו	15. 32.
ויקם־בי	ויקם בי	16. 8.
טרף	טרף	16. 9.
מתקוממה	מתקוממה	20. 27.
תנחמתכם	תנחמתיכם	21. 2.
האנכי	האנכי	21. 4.
נר רשעים	נר רשעים	21. 17.
מתקו לו	מתקו לו	21. 33.
ערבה	ערבה	24. 5.
ומבלי	ומבלי	24. 8.
יקטל	יקטל	24. 14.
וצור־יצוק	וצור יצוק	29 6.
ותאשרני	ותאשרני	29. 11.
ויחלו	ויחלו	29. 21.
ותתבונן	ותתבונן	30. 20.
ויבא אפל	ויבא אפל	30. 26.
ובוז־משפחות	ובוז משפחות	31. 34.
ויחר־אפו	ויחר אפו	32. 5.
והוחלתי	והוחלתי	32. 16.
וכל דברי	וכל דברי	33. 1.
על משפטי	על משפטי	34. 6.
אנשי	אנשי	34. 8.
ותחולל	ותחולל	35. 14.
אתן צדק	אתן־צדק	36. 3.
היש למטר	היש־למטר	38. 28.
תשחק	תשחק	39. 18.
התשחק	התשחק בו	40. 24.
אין־על	אין־על אפר	41. 24.
משלי		PROV.
אם יפתוך	אם־יפתוך	1. 10.
אם תבקשנה	אם־תבקשנה	2. 4.
כי את	כי את אשר יתמך	3. 12.

B. Nepthali.	B. Ascher.	
יתמך	יתמך	Prov. 4. 4.
ונהמת	ונהמת	5. 11.
ואמרת	ואמרת	5. 12.
עשה זאת	עשה זאת	6. 3.
כי־באת	כי באת	6. 3.
לך אל	לך אל נמלה	6. 6.
בהתהלכך	בהתהלכך	6. 22.
נתעלסה	נתעמלסה	7. 18.
צרור	צרור	7. 20.
אני חכמה	אני חכמה	8. 12.
וליועצי	וליועצי	12. 20.
אור צדיקים	אור צדיקים	13. 9.
תרומם גוי	תרומם גוי	14. 34.
אם־בהתגלות	אם בהתגלות	18. 2.
ימלא פיהו	ימלא פיהו	20. 17.
אם אין־לך	אם אין־לך	22. 27.
למה יקח	למה יקח	22. 27.
לשון שקר	לשון־שקר	26. 29.
אל־תתהלל	אל תתהלל	27. 1.
למי אוי	למי אוי	23. 29.
ובית אחיך	ובית אחיך	27. 10.
ענה כסיל	ענה כסיל	26. 5.
על־ריב	על ריב	26. 17.
אל תתן־לי	אל תתן לי	30. 8.
ומי יי	ומי יי	30. 9.
ומיץ אף	ומיץ אף	30. 33.
ומה	ומה בר	31. 2.
יראת יי	יראת יי	31. 30.
רות		RUTH.
הנערה	הנערה	2. 5.
קציר השעורים	קציר־השעורים	2. 23.
הלא־בעז	הלא בעז	3. 2.
יי את האשה	יתן יי את האשה	4. 11.
שיר השירים		C. CANT.
שעטרה לו	שעטרה לו	3. 11.
אנהגך	אנהגך	8. 2.
וראינה	צאינה וראינה	3. 11.
במלות תיבות	שלהבתיה	8. 6.
קהלת		ECCLE.
בכל־מעשי	בכל־מעשי	2. 11.
שעמלו	שעמלו	2. 21.
וישתבחו	וישתבחו	8. 10.
המעשה	את המעשה	3. 11.
וכצפרים	וכצפרים	9. 12.
הטוחנות	הטוחנות	12. 3.
למד־דעת	עוד למד דעת	12. 9.
וכמשמרות	וכמשמרות	12. 11.
את כל מעשה	את כל־מעשה	8. 17.
קינות		THRENI
בהתעטפם	בהתעטפם	2. 12.
ונחקורה	ונחקורה	3. 40.
מגלה		ESTHER
והנערה	והנערה	2. 4.
ואת מאמר	ואת מאמר	2. 20.
את המן	את־המן	3. 1.
כתב־הדת	כתב הדת	4. 8.
להתחנן־לו	להתחנן־לו	4. 8.
מה לעשות	מה לעשות	6. 6.
האחשדרפנים	האחשדרפנים־	8. 9.
להקהל	להקהל	8. 11.
דניאל		DAN.
אשר אין בהם	אין־בהם	1. 4.
וללמדם	וללמדם	1. 4.
וידברו	וידברו	2. 4.

B. Nepthali.	B. Ascher.	
ומן־נצבתא	ומן־נצבתא	Dan. 2. 41.
ונבוכד נאצר	ונבוכד נאצר	3. 2.
עזרא		EZRA.
לאוצרות	לאוצרות	Nehem. 12. 44.

נשלם חלוף הכתובים

*Catalogum hunc variarum lectionum B. Ascher & B. Nephtali prout in exemplari Basileensi legitur hic exhibemus; in quo tamen verba sola habentur, locis non annotatis: ea itaque, nequid deesset, non sine magna molestia adjecimus. Ordo librorum & capitum Bibliorum Hebr. aliquatenus in eo servatur, sed hoc non perpetuum, unde loca nonnulla plusculum difficultatis antequam reperirentur exhibuerunt, pauca Lectori indaganda relinquere coacti fuimus. Sicubi in assignandis locis aberravimus, id partim vitio exemplaris, partim preli festinationi tribuendum. Quæ ex Pentateucho sunt contulimus cum alio Catalogo qui repertus est ad calcem Pentateuchi in exemplari Bibliorum Hebraicorum A. C. 1304. sive anno mundi juxta Judaicam computationem 5064. ut perhibetur, scripto, quod Cl. Seldeni bibliotheca nobis suppeditavit; Ordo illic cum nostro per omnia idem non est. Quædam in eo habentur quæ in nostro desunt, ideoque hic subjicere visum est.

B. Nephtali.	B. Ascher.	
להשתחוות לך	להשתחוות לך	Gen. 37. 10.
וארד להצילו מיד	וארד להצילו מיד	Exod. 3. 8.
כי לא־יתן אתכם	כי לא יתן אתכם	3. 19.
ובחדר משכבך	ובחדר משכבך	8. 3.
נטה את־מטך	נטה את־מטך	8. 16.
כי אם אינך משיב נש	כי אינך־משיב־דערב	8. 21.

Corruptus & confusus est hic locus. Vide etiam Gen. 20. 7. nam ordo illum locum, verba hunc potius indicant.

B. Nephtali.	B. Ascher.	
כי השערה אביב	כי השערה אביב	Exod. 9. 31.
לכו נא הגברים	לכו נא הגברים	10. 11.
דברו אל כל עדת	דברו אל־כל עדת	12. 3.
ונתת על־השלחן	ונתת על השלחן	25. 30.
וכהנו לי	וכהנו־לי	28. 41.

Hic locus unà adducitur cum לכהנו לי v. 1.

B. Nephtali.	B. Ascher.	
אל תאמר בלבבך	אל תאמר בלבבך	Deut. 9. 4.

Quædam contrà quæ in nostro leguntur illic desunt, quæ sequuntur. Exod. 6. 27. Deut. 14. 23. & 17. 4. unà cum Ps. 2. 11. Item Deut. 14. 26. & 15. 10, 20.

Reliquas ejus à nostro variationes ordine hic proponemus.

B. Nephtali.	B. Ascher.	
מכל עץ הגן	מכל עץ־הגן	Gen. 2. 16.

Hoc in nostro malè citatur ex vers. 6.

B. Nephtali.	B. Ascher.	
אשר בראתי	אשר־בראתי	6. 7.

Hinc exemplar nostrum correximus, ubi erat בראותי.

B. Nephtali.	B. Ascher.	
וימח את־כל היק	וימח את כל היק	7. 23.

In nostro citatur ex vers. 4.

B. Nephtali.	B. Ascher.	
וימצאו בקערה	וימצאו בקערה	11. 2.
עלי קללתך	עלי קללתך	27. 13.
ויתן לך	ויתן־לך	27. 28.

Sic c. 28. 4. sed absque Makkaph.

B. Nephtali.	B. Ascher.	
אם יב עש אל־המ	אם יב עש אל המחנ	32. 8.
והיה המחנה	והיה המחנה	Ib.
כי יפגשך	כי יפגשך	32. 17.
ויא לא אשלחך	ויאמ לא אשלחך	32. 26.
כי־על כן ראיתי	כי על־כן ראיתי	33. 10.
על כן קרא שם הם	על כן קרא שם־הם	33. 17.
ויאהב את הנער	ויאהב את הנער	34. 3.
ונתתי לך ולזרעך	ונתתי לך ולזרעך	17. 8.

Varia lectio videtur hic esse in voce ולזרעך quam juxta ordinem melius petas ex c. 35. 12. Nudas enim voces discrepantes initio positas esse probabile est, quibus aliæ deinceps antecedentes vel consequentes, ut de locis melius constaret, ex scribentium arbitrio adjectæ sunt; quarum omnium hic rationem non habuimus, quod sæpe nihil ad rem faciant, licet in illis etiam exemplaria dissentiant: subinde autem in illis erratum esse locorum ordo manifestò prodit.

B. Nephtali.	B. Ascher.	
ויהי יוסף יפה תאר	ויהי יוסף יפה־תאר	Gen. 39. 6.
וליוסף ילד שני בני	וליוסף יולד שני בנים	41. 50.
את כל אשר בהם	את־כל אשר בהם	41. 56.

B. Nephtali.	B. Ascher.	
ימנה וישוה	ימנה וישוה	Gen. 46. 17.
ויבאו הרעים ויגרש	ויבאו ה־עים ויגרש	Exod. 2. 17.
כי טוב לנו במצרים	כי טוב לנו במצרים	14. 12.

Hic locus habetur Num. 11. 18. vi. supra ad Gen. 17. 8.

B. Nephtali.	B. Ascher.	
ויאמינו ביי ובמש	ויאמינו ביי ובמ	14. 31.
אז ישיר משה	אז ישיר משה	15. 1.
כל־המחלה	כל־המחלה	15. 26.
אמר אל כל עדת	אמר אל־כל עדת	16. 9.
כי יגנב־איש	כי־יגנב איש	22. 1.
כן תעשה לשרך	כן־תעשה לשרך	22. 30.
לא אגרשנו מפניך	לא אגרשנו מפניך	23. 29.
ויחזו אל האלהים	ויחזו אל האלהים	24. 11.

את pro אל.

B. Nephtali.	B. Ascher.	
לכהנו לי וכהנו לי	לכהנו־לי וכהנו־לי	28. 1.
כי־פרעה אהרן	כי פרעה אהרן	32. 25.
ומן התכלת והארג	ומן־התכלת וא	39. 1.
ואת־האבנט	ואת האבנט	39. 29.
ומכנסי־בד	ומכנסי בד	Levit. 6. 10.
ומן הדם יתן על	ומן־הדם יתן על	8. 30.

Ultima sunt ex c. 4. 18. vi. quæ supra notavimus.

B. Nephtali.	B. Ascher.	
וכל אשר יפל עליו	וכל אשר יפל עליו	11. 32.
בעור הבשר	בעור הבשר	13. 3.
או מן השתי	או מן־השתי	13. 56.
את עץ הארז	את עץ־הארז	14. 6.
ואם על־המשכב	ואם על המשכב	15. 23.
אל כל עדת בני	אל־כל עדת בני	19. 2.
בת אביו או־בת אמו	בת אביו או בת אמו	20. 17.
שתים שני עשרני	שתים שני עשרני	23. 17.
כי־עבדי הם	כי עבדי הם	25. 42.
ואם מעט נש	ואם־מעט נש	25. 52.
ואם מך־הוא מע	ואם מך הוא מע	27. 8.
וכל־ערכך יהיה	וכל־ערכך יהיה	27. 25.
ויתילדו על משפ	ויתילדו על	Num. 1. 18.
כן חנו לדגליה	כן־חנו לדגליה	2. 34.
וכלה אהרן ובניו	וכלה אהרן־ובניו	4. 15.
ופקדת אלעזר בן אה	ופקדת אלעזר בן־א	4. 16.
אספה לי שבעים	אספה־לי שבעים	11. 16.
אם את כל דגי	אם־את־כל דגי	11. 22.
ואל כל עדת	ואל־כל עדת	13. 27.
כי העמלק והכנעני	כי העמלק והכנעני	14. 43.
או אשר־בתוכל	או אשר בתוככם	15. 14.
אמר אל־אלעזר בן	אמר אל אלעזר בן־	16. 37.
זה יהיה לך	זה־יהיה לך	18. 9.
ואת בכור־הבה	ואת בכור הבמה	18. 15.
אין־צמיד פתיל	אין־צמיד פתיל	19. 15.
וישמע הכנעני	וישמע הכנעני	21. 1.
ויקרא שם המקום	ויקרא שם־המקום	21. 3.
ולא נתן סיחן	ולא נתן סיחן	21. 23.
אשר על הנהר	אשר על־הנהר	22. 5.
וידברו אליו	וידברו אליו	22. 7.
מה פעל אל	מה פעל אל	23. 23.
כי אם יהיה לבער	כי אם־יהיה לבער עז	24. 22.
ויאמר משה אל שפט	ויאמר משה אל־שפ	25. 5.
והיתה לבני ישראל	והיתה לבני ישראל	27. 11.
העשה הרע פת	העשה הרע קמ	32. 13.
ויכתו אתכם בשע	ויכתו אתכם בשעי	Deut. 1. 44.
אשר יעש כמעש	אשר יעש כמעש	3. 24.
את אשר בלבבך	את אשר בלבבך	8. 2.
יאריך ימים על־מם	יאריך ימים על ממ	17. 20.
מערי הגוים האל	מערי הגוים האל	20. 15.
כי תכלה לעשר	כי תכלה לעשר	26. 12.
ימצאהו	ימצאהו	32. 10.
אם שנתי	אם שנתי	32. 41.

Omnia Deuteronomii loca literis fugientibus ab exteriore parte membranæ scripta sunt, adeo ut de lectione eorum vix constaret: eorum tamen nonnulla, quoad oculorum acie percipi potuerint, hic adduximus. Quædam præterea sunt loca ubi

quæ libri nostri aliter legunt quàm in hoc Catalogo exhibentur. Deut. 2. 34. ונחרם. Idem occurrit cap. 3. 6. quorum alterum ordo hic postulat: sed Catalogus, tum Mſ. tum excusus, habent ויחרם, quod extra ordinem habetur. Num. 21. 3. Jos. 18. 20. leg. יגבל. Pro שמר לך, quod inter loca Jud. & 1. Sam. citatur ex libro Exod. lege שמור לך. 1. Sam. 9. 24. proximus autem ei locus est c. 15. 7. ejusdem libri. 1. Par. 12. 8. leg. הגדי. Job 41. 24. leg. עפר. Psalm. 79. 9. leg. והצילנו pro והצלני, quod Psalm. 144. 7. habetur. Psalm. 92. 5. leg. במעשי pro במעשה, quod in Psal. 143. 5. extat. sic pro וירממוהו, quod non nisi Psal. 107. 32. legitur, idque plene scriptum וירוממוהו, ordo omnino legendum suadet וירוממך, ex Psal. 37. 34. Prov. 30. 9. leg. מי sine ו. Eccl. 8. 10. leg. וישתכחו. Esa. 1. 20. leg. תמאנו. Ezech. 15. 14. leg. וחק. Hos. 14. 4. leg. אשור. Hæc, & siqua alia sunt hujusmodi, eruditorum judicio relinquentes prout in exemplari reperta sunt summa cum fide expressimus; unum correximus כנערת. Ezech. 17. 10. quod illic erat בנערת. Idem de sequente Catalogo judicium, in quo tamen Venetæ exemplaris ope nonnulla emendavimus.

VARIÆ LECTIONES HEBR.

Inter Occidentales & Orientales, sive Judæos in terra Israel & in Babylonia degentes.

	Occidentales.	Orientales.
JOS.	יהושע	
7. 21.	וארא בשלל וארא כתי׳	וארא כת׳ וארא קרי
8. 12.	ויקח בחמשת בין בית אל	בין בית און כתי׳ בית אל קרי
8. 13.	ב׳ פסו׳ לעיר כתיב וקרי	לעיר כתיב לעי קרי
10. 26.	ויכם וימיתם כתיב וקרי	וימיתום כתיב וימתם קרי
19. 38.	חרם ובית ענת כתיב וקרי	חרום כתיב חרם קרי
13. 1.	אתה וקנתה מלא	אתה וקנת חסר
18. 14.	אל קרית בעל	על קרית בעל
15. 51.	ונשן וחילון	גשן כתיב ונשן קרי
22. 22.	אם במרד ואם במעל	אם במרד אם
22. 20.	ועל כל עדת ישראל	ואל כל עדת ישראל
24. 8.	ואביא אתכם אביאה כתיב	ואביא כתיב ואביאה קרי
JUD.	שפטים	
1. 21.	ואת היבוסי ישב ק׳ וכתיב	ישב כתיב ישבי ק׳
8. 3.	כדברו הדבר הזה כתי׳ וקרי	כדברי כתיב בדברו קרי
9. 33.	ופשטת על העיר	אל העיר
11. 31.	היוצא והעליתיהו קרי וכתיב	והעלותיהו כתיב
19. 3.	על לבה להשיבה להשיבו כתי׳	להשיבו כתיב וקרי
20. 36.	אשר שמו אל הגבעה	על הגבעה
20. 42.	אל דרך המדבר	על דרך
13. 17.	כי יבא דבריך דך כתיב	דברך כתיב וקרי
1. SAM.	שמואל	
4. 15.	ועיניו קמה	קמה כתיב קמו קרי
15. 6.	פן אספך עמו קרי וכתיב	עמי כתיב עמו קרי
18. 25.	כי במאה ערלות	כי אם במאה
22. 9.	והוא נצב על עבדי שאול	אל עבדי שאול
2. Sam. 13. 21.	והמלך דוד שמ׳ את כל הדברי׳	שמע כל הדברים האלה
14. 7.	המשפחה על שפחתך	אל שפחתך
13. 33.	אל נא ישם אדני אל לבו	על לבו
6. 23.	לא היה לה ילד כתיב וקרי	ולד כתיב ילד קרי
15. 3.	ראה דבריך טובים	דברך כתיב
13. 32.	היתה שומה כתיב וקרי	שימה כתיב שומה קרי
1. REG.	מלכים	
3. 20.	ואמתך ישנה מלא	ישנה חס׳
17. 4.	לכלכלך שם	לכלכלך שמה
7. 34.	וארבע כתפת אל	כתפת על
16. 12.	וישמד זמרי אל בעשא	על בעשא
19. 3.	ויקם וילך אל נפשו	על נפשו
21. 7.	תעשה מלוכה על	תעשה מלוכה אל
2. Reg. 1. 12.	ויען אליהו וידבר	ויאמר
9. 37.	והיתה נבלת איזבל	והיית כתיב
19. 9.	וישמע אל תרהקה	על תרהקה
14. 13.	ויפרץ בחומת ירושלם בשער	משער
8. 16.	ובשנת חמש מלך יהורם	מלך יורם
9. 15.	להגיד ביזרעאל	לגיד כתיב וקרי
10. 31.	ויהוא לא שמר מעל חטאות	מעל חטאת
17. 4.	אל סוא מלך מצרים	סיא כתיב סוא קרי
17. 24.	ומעוה ומחמת כתיב ה׳	ומעוה כתיב א׳
17. 31.	אלהי ספרוים כתיב קרי	ספרים כתיב וספרויים קרי
19. 20.	התפללת אלי אל סנחריב	על סנחריב
18. 29.	אל ישיא להציל אתכם מידו	מידי כתיב
18. 37.	ויבא אליקים ויגידו לו דברי	ויגידו לו את
21. 12.	אשר כל שמעה	שמעו כתיב וקרי
23. 12.	ואת המזבחות עלית	עלות כתיב עלית קרי

	Occidentales.	Orientales.
ESA.	ישעיה	
6. 13.	ועוד בה עשיריה	עשיריה חס׳
14. 19.	יורדי אל אבני בור	יורדי על אבני בור
21. 14.	לקראת צמא התיו מים	היתיו ב׳ יודין
38. 14.	כסום עגור כתיב כן וקרי	כסים עגור כתיב כסוס קרי
23. 12.	לא תוסיפי כתים קומי כתיב וקרי	כתיים כתיב כתים קרי
37. 9.	וישמע על תרהקא	אל תרהקא
27. 6.	יציץ ופרח ישראל	יציץ יפרח כתיב ופרח קרי
44. 27.	לצולה חרבי ונהרתיך חס׳	ונהרותיך מלא
45. 8.	יוצר הארץ ועושה מלא	יצר הארץ חסר
46. 8.	השיבו פשעים על לב	והשיבו כתיב השיבו קרי
49. 5.	כה אמר יי׳ יצרי מבטן חס׳	יוצרי מלא
51. 7.	שמעו אלי יורעי צדק מלא	ידעי צדק חס׳
53. 4.	ומכאובינו סבלם	ומכאובינו מלא
56. 3.	אל יאמר בן הנכר הנלוה על יי׳	הנלוה אל יי׳
56. 7.	והביאתים אל הר קדשי	והביאותים אל הר
57. 10.	דרכך יגעת לא אמרתי	לא אמרתי כתיב
59. 4.	הרה עמל והולד און מלא	והלד און חס׳
66. 2.	ונכה רוח וחרד על דברי	אל דברי
JER.	ירמיה	
5. 17.	אשר אתה בוטח בהנה מלא	בטח בהנה חסר
6. 6.	כרתו עצה ושפכו	כרתו עצה מפיק
6. 6.	היא העיר הפקד כלה	הפקד כלו
9. 24.	כי אני יי׳ עושה חסד משפט	חסד ומשפט
10. 18.	והצרותי להם למען	והצירותי מלא
11. 11.	כה אמ׳ יי׳ הנני מביא ולא אשמע	ואל אשמע
51. 16.	ויעלה נשיאים מקצה הארץ	מקצה ארץ
8. 7.	ותר וסים ועגור	ותר וסוס ועגור כתיב
15. 14.	קדחתם באפי עליכם תוקד	עליכם תיקד
43. 1.	ויהי ככלות לדבר אל כל ישר׳	לדבר על כל העם
29. 22.	ולקח מהם קללה ישימך יי׳	כצדקיה וכאחב כתיב וקרי
29. 7.	שלום העיר אשר הגליתי קרי	אשר הגלתי אשר הגליתי קרי
32. 11.	את החתום המצוה והחקים	את החתום ואת המצוה והחקים
33. 3.	ואגידה לך גדלות ובצרות	גדלות ובצורות כתי׳ ובצרות ק׳
32. 19.	על כל דרכי בני אדם	על כל דרכי בני האדם
32. 31.	וישימו שקוציהם בבית	ישימו כתיב וישימו קרי
36. 23.	ויהי כקרא יהודי	כקרוא כתי׳ כקרוא קרי
39. 11.	ויצו נבוכד נצר על ירמיהו	אל ירמיהו
44. 18.	ומאז חדלנו והסך לה נסכים	ולהסך לה נסכים
45. 1.	בשנה בכתבו את הדברים	בשנת כתיב בשנה קרי
46. 2.	אשר היה על נהר פרת	אל נהר פרת
42. 6.	אם טוב ואם רע אשר אנחנו	אשר אנו כתיב וקרי
48. 17.	אמרו איכה נשבר מטה	איך נשבר כתיב איכא קרי
48. 36.	אל אנשי קיר חרש בחלילים	כחללים תנינא דפסו׳
48. 44.	הנס מפני הפחד הנים כתיב	הנים כתיב וקרי
49. 19.	כי מי כמוני ומי יעידני ק׳ ראדו׳	ומי יעודני כתיב
50. 6.	התעום הרים שבבים כתיב	שובבים כתיב וקרי
50. 45.	עצת יי׳ ומחשבתיו	ומחשבותיו מלא
48. 41.	הקריות והמצרות נתפשה	נתפשו כתיב
50. 29.	השמיעו אל בבל רבים	על בבל
50. 20.	בימים ההם ובעת ההיא	בימים ההמה
50. 11.	ותצהלו כאבירים מלא	כאברים חסר
51. 46.	ומשל על משל	אל משל
52. 2.	ככל אשר עשה יהויקים	כל אשר עשה
	יחזקאל	

Locus	Occidentales.	Orientales.
	EZECH.	יחזקאל
1. 13.	היא מתהלכת בין	הוא מתהלכת כתיב היא קרי
5. 11.	וגם אני אגרע קרי	וגם אני אגרע כתי׳ אגרע קרי
7. 22.	ובאו בה פריצים מלא	ובאו בה פרצים חסר יוד קדמ׳
7. 7.	באה הצפירה מלא	הצפרה חסר ושוסירין ב׳ חסר
11. 6.	חלליכם ומלאתם חוצה חלל׳	ומלאתים כתיב
13. 17.	שים פניך על בנות עמך	אל בנות
14. 19.	או דבר אשלח אל בנות הארץ	על הארץ ההיא
14. 21.	נותרה בה אשר הבאתי על ירו׳	אל ירושלם
16. 13.	ומלבושך שש ומשי	ששי כתיב שש קרי
17. 7.	כפנה שרשיה עליו	כנפה
21. 14.	הנבא והך כף אל כף	והך כף אל כף
23. 19.	ותרבה את תזנותיה	ותרב כתיב ותרבה קרי
25. 9.	בעל מעון	וקריתימה כתיב וקרי
22. 4.	ותבא עד שנותיך	עת שנותיך כתיב עד קרי
27. 31.	והקריחו עליו קרחה	קרחא כתיב
38. 4.	החיים כתיב חיים קרי	ונתתי חחים כתיב וקרי
27. 6.	אלונים מבשן מאיי כתים	כתיים סו׳ פסו׳
31. 11.	ואתנהו ביד אל גוים חסר	ביד אל גוים מלא
37. 24.	ועבדי דוד מלך עליהם	ועבדי דויד ביוד
41. 4.	והנה אל פני ההיכל	על פני ההיכל
43. 20.	ונתתה על ארבע קרנותיו	אל ארבע
43. 26.	שבעת ימים יכפרו	וכפרו כתיב יכפרו קרי
	Duodecim.	תרי עשר
Hose. 14. 5.	כי שב אפי ממנו	ממני
Joel 1. 12.	כי הוביש ששון מן בני אדם	מן בני כתיב מבני קרי
4. 12.	אשר מכרתם אתם שמה	שמה כתיב שם קרי
Amos 3. 6.	אם יתקע שופר ויי׳ לא עשה	לא עשה מפיק הא
Nahum 2. 12.	איה מעון אריות מרעה הוא	ומרעה היא
3. 8.	התיטבי מנוא אמון	התטיבי כתיב התיטבי קרי
2. 6.	יזכרו אדיריו יכשלו בהליכתם	בהלוכתם כתיב
Hab. 3. 19.	למנצח בנגינותי	בנגנותי
Soph. 2. 6.	אך תיראי אותי תקחו מוסר	תקחו כתיב תקחי קרי
Hab. 2. 16.	וקי קלון על כבודך	אל כבודך
Zach. 3. 7.	ועל גבר עמיתי	עמיתו כתיב עמיתי קרי
14. 4.	ועמדו רגליו ביום ההוא	ועמדו ורגליו ביום ההוא
14. 13.	ועלתה ידו על יד רעהו	אל יד רעהו
	1. PARALIP.	דברי הימים
6. 44.	איתן בן קישי	איתן בן קושי כת׳ קישי ק׳
7. 28.	עד איה ובנותיה ב׳ מלין	הרא מלה כתיב ערעיה
7. 36.	סוח וחינפר	סיח כתיב סוח ק׳
12. 3.	ויזואל ופלט	ויזיאל ופלט כתיב וק׳
10. 14.	ויסב את המלוכה	את המלוכה כתי׳ המלוכ׳ ק׳
17. 6.	לרעות את עמי	את עמו כתיב עמי ק׳
16. 29.	השתחוו ליי׳	והשתחוו
25. 27.	לעשרים לאליאתהי	לאליתא
2. Par. 1. 5.	ויעש מזבח נחשת	מזבח הנחשת כתיב
15. 2.	ויצא לפני אסא שמעני	שמעוני מלא
24. 24.	כי במצער אנשים	כי במעצר אנשים
	PSALM.	תהלות
17. 14.	והניחו יתרם לעלליהם	לעוללידם
22. 24.	וגורו ממנו כל זרע ישראל	יגורו כתיב וגורו ק׳
43. 3.	יביאוני אל הר קדשך	יבואוני כתיב יביאוני ק׳
45 16.	בשמחת חסר	בשמחות מלא
109. 4.	תחת אהבתי ישטנוני	ישטונני
58. 10.	בטרם יבינו סירתיכם	סירתכם חסר
110. 1.	לדוד מזמר חסר	לדוד מזמור מלא
139. 20.	אשר ימרוך	אשריאמרוך
	JOB.	איוב
2. 7.	מכף רגלו עד כתיב ועד ק׳	ועד קדקדו כתיב עד ק׳
5. 5.	ושאף צמים חילם	ישב צמים
18. 13.	יאכל בדיו	יאכל בדוי כתיב
6. 21.	כי עתה הייתם לו	הייתם לא כתיב לו ק׳
17. 10.	ואולם כלם תשובו באו נא	ובאו נא כתיב
22. 24.	ושית על עפר בצר	ושית כתיב
26. 12.	ובתבונתו מחץ רהב	ובתבונתו
34. 14.	ישים עליו לבו	ישיב אליו כתיב
32. 11.	עד תחקרון מלין	מלים
31. 7.	ובכפי דבק מאום	מאומה כתיב מום ק׳
41. 1.	לא אכזר כי יעורנו	כי יעירני
37. 19.	הודיעני מה נאמר	הודיעני כתיב הודיענו ק׳
	PRO.	משלי
5. 19.	דדיך ירוך בכל עת	דדיך ירויך בכל עת כתי׳ ירוך
8. 19.	טוב פריי	טוב פריו כתיב
12. 18.	יש בוטה כמדקרות	יש ביטה כתיב
18. 20.	מפרי פי איש תבואת	תביאת כתיב תבואת ק׳
21. 31.	סוס מוכן התשועה	התשעה כתיב
18. 19.	את נפשע ומדונים כתיב	ומדינים
21. 19.	טוב שבת ומדונים כתיב	ומדינים
28. 17.	עד בור ינוס	עד בר
	RUTH.	רות
3. 16.	ותאמר כל	את כל אשר עשה
2. 11.	ויען בועז כל אשר עשית	את כל אשר עשית כתיב
1. 6.	ותקם היא וכלתיה	ותקם הוא וכלתיה כתיב
2. 7.	ותבא ותעמוד מלא	ותעמד חסר
1. 9.	ותשינה קולן	ותשאנה קולן
3. 9.	ופרשת כנפך חסר	כנפיך מלא
4. 18.	ואלה תולדות פרץ	ואלה תלדת
	C. CANTIC.	שיר השירים
1. 9.	לססתי ברכבי פרעה	לסוסתי
7. 1.	כמו חלאים מעשה	מעשי כתיב
	ECCLE.	קהלת
5. 5.	וחבל את מעשה ידיך	את מעשי כתיב
3. 9.	מה יתרון העשה	העושה מלא
4. 1.	ושבתי אלי העשוקים	העשקים תרויהון חס׳
7. 3.	אל בית אבל משתה	המשתה כתיב
12. 5.	האדם אל בית עולמו	על בית עולמו
9. 9.	כי הוא חלקך בחיים	כי היא חלקך כתיב
	THREN.	קינות
2. 14.	משאות שוא ומדוחים	ומדוחים מלא
4. 17.	עודינה תכלינה כתיב	עודינו כתיב כן ק׳
4. 14.	בלא יוכלו יגעו	בלא יכלו יגעו חס׳
3. 22.	חסדי יי׳ רחמיו	רחמו כתיב רחמיו ק׳
3. 52.	צוד צדוני כצפר חס׳	כצפור מלא
5. 21.	השיבנו יי׳ אליך	השיבנו אדני
	ESTHER.	מגילה
2. 14.	אל יד שעשנו	על יד שעשנו
2. 21.	בימי ההם ומרדכי אחשורש	אחשורוש
3. 12.	ויקראו ספרי המלך קדמא	אחשורוש מלא
10. 1.	וישם המלך אחשרש	אחשורוש מלא
	DANIEL.	דניאל
3. 21.	באדין גובריא אלך פטשיהון	פטשיהן
3. 28.	ויהבו נשמהון	נשמיהון כתיב
5. 8.	אדין עלית ופשרא כתיב	ופשרה כתיב וקרי
6. 19.	בשפרפרא חדא מלא	בשפרפרא תרין מלין
9. 17.	על מקדשך השמם	אל מקדשך
9. 8.	לנו בשת הפנים למלכינו	למלכינו ולשרינו.
9. 7.	לך יי׳ הצדקה ביום	כהיום הזה
11. 4.	ולא תעצור כוח הזרוע	כח הזרוע
	2. EZRA.	עזרא
4. 5.	אל תכס על עונם	ואל תכס אל עונם
7. 5.	והעמיד משמרות	והעמד משמרות כתיב
6. 2.	ונודעה יחדיו בכפירים	בכפירים כתיב ככפירים ק׳
12. 35.	ומבני הכהנים בן מכירה	מיכירה כתיב מיכה ק׳
8. 6.	ויקדו וישתחוו	וישתחו כתיב וישתחוו ק׳
13. 10.	ואדעה כי מניות נתנה	לא נתנה כתיב נתנה ק׳
1. Ezra. 10. 3.	ועתה נכרת ברית בעצת	בעצת כתיב בעצות ק׳

תמו הפלוגתות מכל המקרא מדינחאי ומערבאי

Ne

Ne Pagina hæc vacaret, apposuimus INDICEM ALPHABETICUM PARASCHARUM, sive SECTIONUM, secundum quas Judæi lectionem Legis Mosis Sabbathinam singulis annis absolvere, & ex ea in libris suis loca citare solent; una cum Haphtaris, sive Lectionibus Propheticis, quæ singulis Paraschis respondent.

Parascha.	Haphtara.
אחרי מות 29. Levit. 16. 1.	ויהי דבר ה׳ וגו׳ ואתה בן אדם התשפוט. Ezech. 22. usque ad וידעת כי אני ה׳. v. 16.
אלה מסעי 43. Num. 33. 1.	Juxta consuetudinem Italorum אלה הנחלות אשר נחלו. Jos. 19. 51. usque ad ואת מגרשיהן. c. 21. 3. Juxta consuetud. Germanorum & Hispanorum שמעו דבר ה׳ בית יעקב. Jer. 2. 4. usque ad היו אלהיך יהודה. v. 28. Hinc transilientes Germani adjiciunt v. 4. c. 3. Hispani verò v. 1. & 2. c. 4.
אלה פקודי 23. Exod. 38. 21.	Juxta consuetudinem Germanorum ותשלם כל המלאכה. 1. Reg. 7. 51. usque ad מארץ מצרים. c. 8. 21. Vi. infra Par. ויקהל.
אמור 31. Levit. 21. 1.	והכהנים הלוים. Ezech. 44. 15. usque ad לא יאכלו הכהנים. v. ult.
אתם נצבים 51. Deut. 29. 10.	שוש אשיש בה׳. Esa. 61. 10. usque ad כל ימי עולם. c. 63. 9. Juxta consuetudinem Italorum ויאסף יהושע. Jos. 24. usque ad כי הוא אלהים. v. 18.
בא אל פרעה 15. Exod. 10. 1.	Juxta consuetudinem Germanorum הדבר אשר דבר ה׳ אל ירמיה. Jer. 46. 13. usque ad ונקה לא אנקך. v. ult. Secundùm Italos בעת ההיא יובל שי ליהוה. Esa. 18. ult. usque ad ונחלתי ישראל. c. 19. ult.
בהעלותך 36. Num. 8. 1.	רני ושמחי. Zach. 2. 10. usque ad תשאות חן חן לה. c. 4. 7.
בהר 32. Levit. 25. 1.	Juxta consuetudinem Germanorum & Hispanorum ויאמר ירמיהו. Jer. 32. 6. usque ad הממני יפלא כל דבר. v. 27. vi. Par. sequentem.
בחקותי 33. Levit. 26. 3.	ה׳ עזי ומעוזי. Jer. 16. 19. usque ad כי תהלתי אתה. c. 17. 14. Sed hæc Haphtara juxta consuetudinem Italorum pertinet ad Parasch. בהר, cujus verò Paraschæ Haphtara est ויהי דבר ה׳ וגו׳ בן אדם הנבא. Ezech. 34. usque ad נאם אדני יהוה. v. 15.
בלק 40. Num. 22. 2.	והיה שארית יעקב. Mic. 5. 6. usque ad והצנע לכת עם אלהיך. c. 6. 8. Sed Itali incipiunt à v. 4. capitis 5.
במדבר 34. Num. 1.	והיה מספר בני ישראל. Hos. 1. 10. usque ad וידעת את ה׳. c. 2. 20.
בראשית 1. Genes. 1.	Secundum consuetudinem Italorum הן עבדי אתמך בו. Es. 42. 1. usque ad ואחרי לא יהיה. c. 43. 10. Sed Germani & Hispani incipiunt à v. 5. c. 42.
האזינו 53. Deut. 32. 1.	Juxta consuetudinem Germanorum שובה ישראל. Hos. 14. 2. usque ad finem, deinde adjiciunt תקעו שופר. Joel. 2. 15. usque ad עמי לעולם. v. ult. Juxta consuetudinem Hispanorum וידבר דוד לה׳. 2. Sam. 22. usque ad עד עולם. v. ult. Juxta consuetudinem Italorum כה אמר אדני. Ezech. 17. 22. usque ad והשיבו וחיו. c. 18. ult.
הדברים 41. Deut. 1.	חזון ישעיהו. Esa. 1. usque ad ושביה בצדקה. v. 27.
ואלה המשפטים 18. Exod. 21. 1.	הדבר אשר היה אל ירמיהו. Jer. 34. 8. usque ad finem. Germani & Hispani adjiciunt v. 26. c. 33. & absolvunt ad את שבותם ורחמתים. v. 27. Sed Itali absque illis versibus duobus pergunt usque ad ונשב בירושלים. c. 35. 11.
ואלה שמות 13. Exod. 1.	Juxta consuetudinem Germanorum הבאים ישרש יעקב. Es. 27. 6. usque ad ונוקשו ונלכדו. c. 28. 13. deinde adjiciunt v. 22. & 23. c. 29. Secundùm consuetudinem Hispanorum & Italorum דברי ירמיהו. Jer. 1. usque ad נאם ה׳. c. 2. v. 3.
וארא 14. Exod. 6. 2.	כה אמר ה׳ בקבצי את בית ישראל. Ezech. 28. 25. usque ad וידעו כי אני ה׳. c. 29. v. ult. Itali à versu 24. incipiunt.
ואתחנן 45. Deut. 3. 23.	נחמו נחמו עמי. Esa. 40. usque ad איש לא נעדר. v. 26.
וזאת הברכה 54. Deut. 33. 1.	Nulla assignatur Haphtara huic Paraschæ, sed Haphtara festi *Lætitiæ Legis* est ויהי אחרי מות משה. Jos. 1. usque ad רק חזק ואמץ. v. ult.
ויגש אליו 11. Genes. 44. 18.	ויהי דבר ה׳ וגו׳ ואתה בן אדם קח לך. Ezech. 37. 15. usque ad מקדשי בתוכם לעולם. v. ult.
ויהי בשלח 16. Exod. 13. 17.	ודבורה אשה נביאה. Jud. 4. 4. usque ad ותשקט הארץ ארבעים שנה. c. 5. ult.
ויהי מקץ 10. Genes. 41. 1.	ויקץ שלמה. 1. Reg. 3. 15. usque ad כל ישראל. c. 4. 1.
ויחי יעקב 12. Genes. 47. 28.	ויקרבו ימי דוד למות. 1. Reg. 2. usque ad ותכן מלכתו מאד. v. 12.
וילך 52. Deut. 31. 1.	Juxta consuetudinem Italorum & Germanorum דרשו ה׳. Esa. 55. 6. usque ad אקבץ עליו לנקבציו. c. 56. 8. Juxta consuetudinem Hispanorum שובה ישראל. Hos. 14. 2. usque ad finem, deinde adjiciunt Micah. 7. 18. usque ad מימי קדם. v. ult.
ויצא 7. Genes. 28. 10.	ועמי תלואים. Hos. 11. 7. usque ad על תלמי שדי. c. 12. 12.
ויקהל 22. Exod. 35. 1.	Secundùm consuetudinem Hispanorum & Italorum וישלח המלך שלמה. 1. Reg. 7. 13. usque ad אלפים בת יכיל. v. 26. Secundùm consuetudinem Germanorum ויעש חירום. 1. Reg. 7. 40. usque ad להיכל זהב. v. 50. At secundùm consuetudinem Hispanorum & Italorum Haphtara hæc usque ad finem v. 51. pertinet ad Parasch. פקודי.
ויקרא 24. Levit. 1.	עם זו יצרתי. Esa. 43. 21. usque ad ובישראל יתפאר. c. 44. 23.
וירא 4. Genes. 18. 1.	ואשה אחת מנשי בני הנביאים. 2. Reg. 4. usque ad ותשא את בנה ותצא. v. 37. Sed nonnullæ congregationes Haphtaram absolvunt post v. 23.
וישב יעקב 9. Genes. 37. 1.	כה אמר ה׳ על שלשה פשעי ישראל. Amos. 2. 6. usque ad מי לא ינבא. c. 3. 8.
וישלח 8. Genes. 32. 3.	Secundùm consuetudinem Germanorum. ויברח יעקב. Hos. 12. 13. usque ad ופשעים יכשלו בם. c. 14. ult. Secundùm consuetudinem Hispanorum & Italorum. חזון עבדיה. Obad. 1. usque ad finem.
וישמע יתרו 17. Exod. 18. 1.	בשנת מות המלך עזיהו. Esa. 6. usque ad finem v. 6. c. 7. deinde v. 6. cap. 9. usque ad ה׳ צבאות תעשה זאת. v. 7. Sed Hispani absolvunt Haphtaram ad finem c. 6.
חיי שרה 5. Genes. 23. 1.	והמלך דוד זקן. 1. Reg. 1. usque ad יחי המלך דוד לעולם. v. 31. Itali adjiciunt tres versus proximè sequentes.
חקת התורה 39. Num. 19. 1.	ויפתח הגלעדי. Jud. 11. usque ad מפני בני ישראל. v. 33.
כי תבוא 50. Deut. 26. 1.	Juxta consuetudinem Italorum אז יבנה יהושע. Jos. 8. 30. usque ad המקום אשר יבחר. c. 9. 27. Juxta consuetudinem Germanorum & Italorum קומי אורי. Esa. 60. usque ad בעתה אחישנה. v. 22.
כי תצא 49. Deut. 21. 10.	Juxta consuetudinem Italorum ויאספו פלשתים. 1. Sam. 17. usque ad ויהוה יהיה עמך. v. 37. Juxta consuetudinem Germanorum & Hispanorum רני עקרה. Esa. 54. usque ad אמר מרחמך ה׳. v. 10.
כי תשא 21. Exod. 30. 11.	Secundùm consuetudinem Germanorum ויהי ימים רבים ודבר ה׳. 1. Reg. 18. usque ad אכלי שלחן איזבל. v. 19. Secundum consuetudinem Hispanorum & Italorum וישלח אחאב. 1. Reg. 18. 20. usque ad הוא האלהים. v. 39.
לך לך 3. Genes. 12. 1.	למה תאמר יעקב. Esa. 49. 27. usque ad בקדוש ישראל תתהלל. c. 41. 16. Sed Itali incipiunt à versu 25. c. 49.
מטות 42. Num. 30. 2.	Juxta consuetudinem Italorum ויתן משה למטה בני ראובן. Jos. 13. 15. usque ad כאשר דבר להם. v. 33. Juxta consuetudinem Germanorum & Hispanorum דברי ירמיהו בן חלקיהו. Jer. 1. usque ad תבא אליהם נאם ה׳. c. 2. 3. Quando verò conjungunt Par. מטות cum Par. מסעי legunt Jer. 1. ad Par. פנחס. & legunt Jer. 2. 4. ad מטות & מסעי.
מצורע 28. Levit. 14. 1.	וארבעה אנשים. 2. Reg. 7. 3. usque ad וירמסו אתו העם בשער וימת. v. ult. Itali incipiunt ab initio capitis, à fine verò transilientes adjiciunt v. 13. c. 23.
נח 2. Genes. 6. 9.	רני עקרה. Es. 54. usque ad ולקדוש ישראל כי פארך. c. 55. 5.
נשא 35. Num. 4. 21.	ויהי איש אחד מצרעה. Jud. 13. 2. usque ad בין צרעה ובין אשתאול. v. 25.
עקב 46. Deut. 7. 12.	ותאמר ציון. Esa. 49. 14. usque ad תודה וקול זמרה. c. 51. 3.
פנחס 41. Num. 25. 10.	ויד ה׳ היתה אל אליהו. 1. Reg. 18. 46. usque ad וילך אחרי אליהו וישרתהו. c. 19. 21.
צו 25. Levit. 6. 8.	כה אמר ה׳ צבאות. Jer. 7. 21. usque ad finem v. 3. c. 8. deinde v. 23. c. 9. usque ad finem v. 24. באלה חפצתי נאם ה׳.
קדשים 30. Levit. 19. 1.	Secundùm consuetudinem Germanorum הלוא כבני כשיים. Amos. 9. 7. usque ad אמר ה׳ אלהיך. v. ult. Secundùm consuetudinem Hispanorum & Italorum ויהי דבר ה׳ בן אדם דבר את זקני ישראל. Ezech. 20. 2. usque ad כי אני ה׳ אלהיכם. v. 20.
קרח 38. Num. 16. 1.	ויאמר שמואל אל העם. 1. Sam. 11. 14. usque ad לעשות אתכם לו לעם. c. 12. 22.
ראה 47. Deut. 11. 26.	עניה סוערה. Jer. 54. 11. usque ad ולקדוש ישראל כי פארך. c. 55. 5.
שלח לך 37. Num. 13. 2.	וישלח יהושע בן נון. Jos. 2. usque ad כל ישבי הארץ מפנינו. v. 24.
שמיני 26. Levit. 9. 1.	ויוסף עוד דוד. 2. Sam. 6. usque ad כן דבר נתן אל דוד. c. 7. 17.
שופטים 48. Deut. 16. 18.	Juxta consuetudinem Italorum ויהי כאשר זקן שמואל. 1. Sam. 8. usque ad לכו איש לעירו. v. ult. Secundùm consuetudinem quarundam congregationum אנכי אנכי הוא מנחמכם. Esa. 51. 12. usque ad ומאספכם אלהי ישראל. c. 52. 12.
תזריע 27. Levit. 12. 1.	ואיש בא מבעל שלשה. 2. Reg. 4. 42. usque ad כברת ארץ. c. 5. 19.
תולדות יצחק 6. Genes. 25. 19.	משא דבר ה׳ אל ישראל. Mal. 1. usque ad כי מלאך ה׳ צבאות הוא. c. 2. 7.
תצוה 20. Exod. 27. 20.	אתה בן אדם הגד את בית ישראל. Ezech. 43. 10. usque ad נאם אדני יהוה. v. ult.
תרומה 19. Exod. 25. 1.	וה׳ נתן חכמה לשלמה. 1. Reg. 5. 12. usque ad את עמי ישראל. c. 6. 13.

VARIÆ LECTIONES

Et OBSERVATIONES in Chaldaicam Paraphrasin.

SAMUEL CLERICUS Studioso & benevolo Lectori S.

ITa comparatum esse opus hoc Biblicum (quod à Cl. & admodum reverendo viro D.D. Waltono, cui summum ejus adornandi curæ incubuit, Waltonianum appellare liceat) ut studiosorum usui alio quocunque, à quibusvis in hoc genere antehac elaborato, longè accommodatius sit, cùm ex omnibus ejus partibus, tum ex Chaldaicæ Paraphraseos in eo dispositione æquo æstimatori abundè constabit. Cùm enim varia Targum, seu modò dictæ Paraphraseos, exemplaria circumferantur, eaque plurimum inter se diversa; quorum præcipua sunt Regium sive Antuerpiense, Venetum aliquoties excusum, & Basileense, ut quæ singula universos, qui quidem Chaldaicè habentur, V. T. libros complectantur: horum nos postremum, sive Basileense, tanquam omnium accuratissimum nobis proposuimus, cujus fidem in hoc opere sequeremur. Neque tamen ita hoc elegimus, ut reliqua, quasi digna quorum nulla prorsus ratio habeatur, exauctoremus: imò, si rectè res perpendatur, ita in hoc excudendo illis consultum est, ut eadem opera Lectori unà exhibeantur. Quid enim aliud est Basileensis editio quàm Veneta emendata, & innumeris quibus antea fœdata est corruptelis magni Buxtorfii operâ vindicata & quasi sibi restituta? Hac ratione quicquid sani Venetæ inerat, in Basileensi, adeoque etiam in editione nostra, idem reperire est: labes verò ac mendas sibi sublatas nemo sanæ mentis conqueretur. Quòd si cui animus fuerit porrò scire quid in hac re & qua ratione ab eo præstitum sit, desiderio ejus hac etiam in parte Babylonia ejus, cùm edita fuerit, abundè satisfaciet. In illo utilissimo opere sive Commentario Cl. J. Buxtorfii patris ז״ל (quem ante annos circiter quadraginta ab eo confectum, necdum in lucem editum, filius ejus Johannes הנכבר מאביו, nuper ad nos transmisit) non solum eorum, quæ in Venetis depravata in Basileensibus restituuntur & castigantur, ratio redditur, sed & variarum editionum differentiæ expenduntur, vocum & phrasium difficiliorum genuini sensus ex aliorum locorum collatione nonnunquam etiam ex Rabbinicis & Talmudicis scriptis eruuntur, atque alia Chaldaicæ linguæ studiosis non minus utilia præstantur, ut eo nomine illis commendatissimum esse debeat. De Regio exemplari proximum est ut aliquid dicamus, cui tot egregiorum virorum, Ximenii, Ariæ Montani, Raphelengii, aliorumque dignitate & eruditione præstantium labores pretium jure conciliant: hoc autem in opere nostro integrum haberi haud immeritò affirmari queat, cùm omnes ejus à Basileensi variationes, etiam minutissimæ quæ quidem alicujus momenti videri possent, quantâ fieri potuit diligentiâ collectæ hîc exhibeantur. Quamvis autem quædam earum ejusmodi sint, ut exiliores nonnullis quàm quæ hîc annotari mereantur primâ fronte videri possint, nec ipse forsan earum causâ λεπτολογίας notam effugiam: sciant tamen illi non omnium palata uno modo sapere, cùm quæ aliis nauseam aliis salivam movere possint, maluisse autem nos quiddam hîc redundare potiùs, quàm ut deesse aliquid jure causarentur; vix quicquam denique hîc esse quod non aliquo modo, si non rerum pondera sectantibus, verborum saltem orthographiæ & rei grammaticæ studiosis usui esse possit. His adjunximus variantes lectiones Constantinopolitanæ editionis Pentateuchi, cùm is liber jam rarior esse cœperit. Quia autem in editione Basileensi translatio Latina deerat, eam quæ in opere Regio habetur textui nostro adaptavimus, mutatis illis quæ exemplarium diversitas mutari requirebat, ac diverso charactere plerumque notatis. Hîc monendus est Lector accentus etiam qui in libris nostris Hebraicis respondentes in Pentateucho cernuntur, nobis sub differentiæ rationem venire, ita ut nonnunquam distinctio accentuum translationis mutationi occasionem præbeat, licet verba Chaldaica in utroque exemplari sint eadem. Exemplo res clarior fiet. Gen. 1. 11. in Regiis sic legitur; Et dixit Deus, Germinet terra germinationem herbæ cujus filius sementis seminatur: in nostris pausa Sakeph katon occupans vocem דִתְאָה indicat vocem עִשְׂבָּא pertinere ad incisum sequens, ita ut paulò aliter apud nos in hoc & sequenti versu hæc verba legantur. Aliquando verbis etiam Latinis eisdem manentibus distinctio diversa diversum parit sensum, ut in illo Gen. 3. 6. ubi Regia habent; & dedit etiam marito suo, & comedit cum ea. Sed ordini verborum huic interpretationi reclamanti accedit in nostris accentus distinctivus Tiphcha, qui voci עִמַּהּ appositus ejus cum præcedentibus cohærentiam ostendit. Est & ubi dictionis unius variatio alterius vel etiam plurium in eadem sententia significationem mutet, ita ut eadem vox in Regiis & nostris variè reddatur: exemplo sit, Gen. 4. 1. ubi קְנֵיתִי in Regiis redditur, possedi, in nostris, acquisivi, quòd verba sequentia מִן־קֳדָם יְיָ sic postulare viderentur, ubi Regia tantùm קֳדָם יְיָ. Quòd si cuipiam translatio textui non satis aptè alicubi congruere videatur; sciat, nobis initio operis propositum fuisse ibi solummodo (ut supra dictum) eam mutare, ubi exemplarium Regii & Basileensis diversitas necessariò id requirebat: in progressu tamen deprehendimus, exemplar textus Chaldaici, ex quo facta est translatio Latina, saltem Pentateuchi, quæ in opere Regio habetur, planè diversum fuisse ab eo quod in eodem opere exprimitur, quod ex his & hujusmodi locis quamplurimis liquidissimè constat. Gen. 19. 27. in Regiis legitur, דְשַׁמֵּשׁ תַּמָּן, quod vertendum, ubi ministraverat, pro quo tamen translatio habet, ubi steterat: hinc patet Interpretem in suo codice legisse, דְקָם תַּמָּן. Gen. 42. 36. legitur, וְשִׁמְעוֹן לֵיתוֹהִי, i. e. & Simeon non est, ubi Interpres addit, hîc, quòd codex quo usus est habuerit, ut in Constantinopolitano legitur, וְשִׁמְעוֹן לָא הֲוָה הָכָא: neque enim Vulgatum interpretem in hoc secutus est, quod de præcedenti loco dici posset. Exod. 8. 26. legitur אֲנַחְנָא נָסְבִין, i. e. nos accipiemus, quod tamen ille vertit, nos immolabimus, nullâ aliâ necessitate nisi quòd codex ejus habuerit אֲנַחְנָא נָכְסִין. Num. 8. 15. legitur וּתְדַכֵּי i. e. & mundabis; sed in translatione est, & unges, quod argumento est codicem quo usus est Interpres habuisse וּתְרַבֵּי. Plura hujusmodi proferre in promptu esset, sed exemplorum multitudine supersedemus, cùm jam allata rem propositam satis luculenter demonstrent. Cùm autem translationem jam ex alio factam, ut probavimus, suo exemplari adaptarent Complutenses, eos enim in Pentateucho secuti sunt Antuerpienses, idem illis evenit quod & nobis nonnunquam, ut locus subinde unus aut aliter discrepans eorum diligentiam fugerit; quod tamen illi non indicârunt, ut nos fecimus. Hinc factum est quòd, in nostra etiam editione, Latina quibusdam in locis Chaldaica minus accuratè reddant, cùm ea emendare extra nostrum propositum fuerit: pauca tamen emendavimus, reliqua, eaque longè plura, (nam omnia non ausim dicere) inter notas nostras observata reperiet Lector. Variantes porrò lectiones tum Chaldaicas tum Latinas nudè plerumque proponere satis habuimus; partim quòd vel sic in nimiam excrescerent molem, partim quòd Babylonià suâ Cl. Buxtorfius maximâ nos hujus laboris parte levaverit: apud quem plenâ volâ suppeditatum invenire licebit, quicquid hîc desiderabitur; ut è contra hîc nonnulla, neque forsan inutilia, ab illo prætermissa, aliquando etiam ex Hebræorum commentariis à nobis observata habentur. Constantinopolitanum codicem ubi, ut plerumque fit, unà cum Regio citamus, non ita accipiendum est acsi in omnibus minutiis convenirent, sed in eo cujus gratiâ potissimùm locus adducitur. E. gr. Gen. 8. 2. in nostris legitur וְאִסְתַּכַּרוּ ex conjugatione Ithpael, sive gravi, ibi notamus Reg. & Const. habere וְאִסְתְּכָרוּ ex Ithpeal, sive levi, licet in Const. sit vocalis Camets sub litera כ: sic cap. 9. 9. pro מְקַיֵּם participio Pael notamus Reg. & Const. habere מְקִים ex Aphel, cùm tamen in Const. sit מָקִים: hujusmodi enim differentias, quando una (præsertim cognata) vocalis pro alia ponitur, aut Scheva simplex pro composito &c. cùm nihili sint & pene infinitæ, in exemplaribus etiam Regiis & Basileensibus prætereundas esse plerumque duximus, iis ferè solummodo notatis quæ in nominibus saltem formam, in verbis conjugationem, vel in utrisque sensum diversum efficiunt. Ubi denique ex Regiis aliquid adducimus, & partem deinceps ejus aliquam ex Constantinopolitana aliâve editione, intelligendum est reliquam ejus partem in illa editione eodem modo ac in nostra se habere, licet ubique illud non moneamus. Atque hæc sunt quæ de hisce annotatiunculis Lectores admonendos esse duxi, quarum conficiendarum munere mihi demandato pro tenuitate mea utcunque defunctus sum. Meâ verò quicquid fuit, vel in eis vel in opere ipso, opellæ, id si in Dei O. M. gloriam & Ecclesiæ ejus utilitatem vel minimùm cedat, ut eo nomine hallucinationum & defectuum meorum veniam consequar, nihil est quod ampliùs expectem: at si laudis insuper quicquam meritum esse videatur, id totum eidem summo Numini, cujus instinctu incepta, cujus ductu & auspiciis totius operis moles stupendâ planè providentiâ ad exitum perducta est, summo jure ascribendum erit; nobis interim Psaltis illud convenientissimè usurpantibus,

לא לנו יהוה לא לנו כי לשמך תן כבוד

Notarum quibus usi sumus explicatio.

R. *Biblia Regia.* C. *Pentateuchus Constantinopolitanus.* Amst. *Amstelodamensis Manassis B. Israel.* Ven. mi. *Venetus cum triplici Targum in octavo.* Ven. vel Ven. ma. *Biblia Veneta in fol. editionis secundæ Bombergi.* Bas. *Basileensia.* Bab. *Buxtorfii patris Babylonia, de qua in præfatione.* Ar. Maur. *Arabs Mauritanus, sive versio Arabica Pentateuchi à Judæis in Mauritania olim facta, & Erpenii operâ edita; quæ non rarò, in locis præsertim difficilioribus, Chaldæum Paraphrasten sequitur.* Ubi Arabs uterque laudatur huic *Saadias adjungitur.*

GENESIS.

CAPUT I.

VErs. 2. R. וְרוּחָא דַיְיָ *& spiritus Dei*, nomine Dei per tria יְיָ ut ubique expresso, sed in C. per duo semper, etiam ubi unà cum R. citamus, ut Gen. 4. 1. & alibi passim. v. 11. R. *Germinationem herbæ.* v. 12. *Germen herbæ*, sed accentuatio hic ut in præcedenti versu indicat potiùs appositionem quàm regimen: ideoque distinctione post vocem *germen* adhibitâ, pro *herbæ* substituimus *herbam*. Ib. R. C. לִזְנוֹהִי. v. 17. R. *eas*: mutavimus in *ea*, ut referatur etiam ad *luminaria*. v. 20. C. יִרְחֲשׁוּן Ib. R. עַל־ אַפֵּי אֲוִיר רְקִיעַ שְׁמַיָּא *super faciem aeris firmamenti cælorum.* v. 24. R. לִזְנַהָא in plurali: sed in C. & nostris est לִזְנַהּ, quod vertendum; *secundum speciem suam.* v. 27. C. בְּצַלְם אֱלָהִים. Vi. Cl. Buxtorfii Babyloniam. v. 29. R. דְבֵהּ אִבָּא דְאִילָנָא *in qua est fructus arboris.* C. פֵּרִי Ib. C. דִלְכוֹן יְהֵי. v. 30. R. *& omni reptili quod reptat.* Vocem *reptilis* ut redundantem omisimus. v. 31. R. וְהָא טָב לַחֲדָא *& ecce bona valde.* Vi. etiam c. 2. 18. & Num. 24. 1.

CAP. II.

Vers. 1. R. *& omnis exercitus*: sed in Chaldæo est plurale, sicut etiam in utraque versione Arabica, Mauritana scilicet & Saadiæ. v. 2. R. וַחֲמִיד יְיָ בְּיוֹמָא שְׁבִיעָאָה עֲבִידְתֵּיהּ *Et delectatus est Deus in die septima opere suo.* v. 3. R. *ut faceret* i. e. *à faciendo.* v. 4. R. דִבְרָא יְיָ אֱלָהָא *quo creavit Dominus Deus.* אֱלָהָא passim pro אלהים quod est Hebraicum. v. 5. R. וְכָל־ אִילָן חַקְלָא עַד לָא יְהָא *& omnem arborem agri antequam esset.* Ib. R. יִצְמַח, C. יִצְמָח. Ib. R. אֲרֵי לָא אַמְטַר *quia non pluerat*, C. לָא אַחִית יְיָ אֱלָהִים מִטְרָא. v. 6. R. C. וּמַשְׁקֵי יָת כָּל אַפֵּי אַרְעָא sic etiam v. 5. & 7. אַרְעָא pro אַדְמְתָא, & c. 3. 23. v. 7. *& fuit homini*, vel *in homine*. Sic Arabs Mauritanus وكانت في الانسان لنفس ناطقة Ib. R. וַהֲוָה אָדָם *& fuit homo.* v. 8. R. וְשַׁוִּי תַּמָּן *& posuit ibi.* v. 14. R. וְשׁוּם נַהְרָא תְלִיתָאי חִדְקֶל *Et nomen fluvii tertii, Hidecel.* v. 17. R. C. דְאָכְלִי, ut supra v. 9. v. 18. R. לָא טָב *Non est bonum.* v. 19. C. מַה יִקְרָא לְהוֹן. v. 21. R. וְאַפִּיל יְיָ אֱלָהָא *& immisit Dominus Deus.* Ad verbum *cadere fecit.* Ib. C. וּנְסִיב חַד. Ib. *& replevit carne locum ejus.* Sic prorsus Ar. Maur. lectionem nostram his verbis expressit وملا باللحم موضعها :

est autem Hypallage, ad verbum sic, *implevit carnem loco ejus*, vel pro ea. R. ושוי וּבנא *& posuit carnem pro ea*. Sic & C. תחותוהי vi. Bab. v. 22. R. ובנא בשרא תחותוהי ייי ית עלעתא, licet in translatione sit, *Dominus Deus*. v. 23. C. לדא תתקרי Ib. C. ולא הוו לבשרא חדא. Ib. R. וית אמיה. v. 24. C. אתנסיבא דא. v. 25. R. ולא הוו מתכלמין.

CAP. III.

Vers. 1. R. C. וחויא הוה חכים *Et serpens erat sapientior*. Ib. R. מכל חיות חקלא. v. 2. R. C. מפרי *De fructu*. sic v. 3. v. 5. R. C. ויתפתחון. Ib. C. דעבד ייי אלהא. v. 6. R. *& comedit cum ea*. v. 8. C. קל ייי אלהים מהלך. v. 11. R. חכמין ידעין. Ib. R. *ex ea comedisti?* v. 13. R. עבדתר. v. 14. R. חיות חקלא. v. 15. R. וּבין בנהא, verte *& inter filios ejus*: est enim plurale. Ib. R. הוא יהא נטר לך *Ipse observabit tibi*. C. דכיר sine לך. Ib. R. בסופא. v. 16. R. תיובתך *conversio tua*. Vi. Bab. v. 17. R. בצער תיכלנה C. תיכלונה. v. 19. C. בדעת דאפך. v. 22. R. *est unicus in seculo, ex se sciens*. v. 23. R. C. ית ארעא. C. דאתנסיב מתמן. v. 24. R. ואשריה מדנח לגנתא *& collocavit ad Orientem horti*, redundante affixo. Versionem hic non mutavimus, quamvis מלקדמין plerisque sit, *ab initio*. Vi. cap. 3. 15. & 4. 16. & Deut. 2. 10. 12. 20. Ib. A. Ezra legit כרביא, unde à nonnullis etymologiam vocis peti innuit, acsi dicas *similes pueris*, quod ipsi minus probatur. Ib. *acutum gladium*, ad verbum *aciem gladii*, i. e. *mucronem* vel *laminam*, Gallice, *lame*, quo sensu R. Sal. citat vocem שנן ex Talmud Sanh.

CAP. IV.

Vers. 1. R. C. קניתי גבר קדם ייי *Possedi virum coram Domino*. sed C. קניתי גברא. Vi. Bab. v. 4. R. מבוכרי עאניה ומתרביהון, C. מבכירי. In nostris pro *adipibus* lege *pinguibus* adjectivè, vel *pinguioribus* aut *præpinguibus*, ut litera geminata significationem intendat. Ib. sequitur in R. וקבל ייי ברעוא להבל ולתקרובתה *& suscepit Dominus cum beneplacito Abel & munus ejus*. C. ולקין ולתקרובתיה. v. 5. R. C. והות רעוא מן קדם ייי. Ib. R. לא קבל ברעוא *Cain autem & munus ejus non suscepit cum beneplacito*. Ib. C. ותקיף רוגזא דקין. Ib. R. ונפלו אפוהי *& ceciderunt vultus ejus*. Sic etiam v. 6. ולמה דנן נפלו אפך *& quare ceciderunt vultus tui?* Vi. Bab. v. 7. in R. deest עובדך clausulæ secundæ. Ib. R. דהוא עתיד ליתפרעא. v. 8. R. C. ואמר קין *Et loquens Cain*. Ib. R. C. על הבל *Contra Abel*. v. 9. R. לא ידעית *Nescio*. v. 10. R. קבלן. v. 11. R. דפתחת ית פמהא, verbo præfigitur ד, quod in nostris separatim legitur, id cùm passim fiat, & contraria ratione, hic semel monuisse sufficiat. Ib. R. C. למסב *ut susciperet*. v. 13. verte, *Major est iniquitas mea, quàm ut dimittatur*: vel *dimittas*. Est enim activum למשבק, cui præfixum מ præcedenti positivo comparativi vim tribuit. v. 14. R. ומן קדמך אהא מטמר *& à facie tua ero absconditus*; vi. Bab. v. 15. R. כל דקטלין לקין *omnes qui occiderint Cain*, vi. Bab. v. 16. R. בארעא דנוד לקידומא דעדן *in terra Nod, ad Orientem Eden*. vi. Bab. v. 17. R. כשמא דבריה. v. 20. in R. & C. deest כל. Ib. R. ומרי גתין. Vi. Bab. v. 21. R. דכל די ממנן על פום כנורא ואבובא *canentium in cithara & organo*. videtur autem interpres legisse דכל דמננן (neglecta tamen inter vertendum voce כל quod supplevimus) ut habetur in editione Constantinopolitana, & Amstelodamensi, & Veneta minori, pro ממנן quod *præfectum* significat. v. 22. R. הוא הוה רבהון *qui fuit magister*. v. 23. R. *uxoribus suis Ada & Sella: Audite vocem meam uxores Lamech*: sed accentuum ratione aliter distingui postulante, supposuimus *Ada & Sella* in vocativo. Ib. R. אציתן. Ib. ארי לא גבר קטלית *Quoniam non occidi virum*. v. 24. R. ארי לשבעה דרין יתפרעון לקין הלא ללמך שבעין ושבעה *Quoniam si in septem generationes vindicta dabitur de Cain, nonne de Lamech in septuaginta & septem?* C. ארי לשבע, reliqua ut in nostris. v. 25. R. ארי שוי לי ייי *quoniam posuit Deus mihi*. Corrige autem in nostris יהב, juxta quam lectionem Arabs uterque habet رزقني *dedit mihi*. Ib. R. ארי קטליה קין *quia interfecit eum Cain*. v. 26. R. בכין שריאו בני אנשא לצלאה *tunc inceperunt filii hominum orare in nomine Domini*. C. etiam שריאו pro חלו, quod à radice חור nobis derivatur. Vi. etiam Bab.

CAP. V.

Vers. 1. R. C. תולדת *generationis*, in Hebræo est pl. quomodo etiam hic fecimus ob solius vocalis indicium. Ib. R. בדמותא דייי. v. 3. R. בדמותה כצלמה *ad similitudinem suam secundum imaginem suam*: v. 18. R. ותרין, sic v. 20. Ib. C. ותרתין. v. 22. R. בתר ואול חנוך בתר דחלתא דייי. v. 23. R. & C. והוו. v. 24. R. דחלתא דייי. v. 26. & 28. R. C. ותמנין, sic alibi. v. 29. C. דלטיא, א pro ה, sic רומא וליתוהי cap. 6. 15. קולתא cap. 24. 16. ורחמא cap. 24. 67. & alia similia.

CAP. VI.

Vers. 2. R. C. שפירן אינין. v. 3. in C. deest בדיל. Ib. R. בישין וארכא *pessimus & terminus*. v. 4. R. בתר כן העלו בני רברביא לות בנת דעללין. C. דעללין, reliqua ut in nostris. Ib. R. וילדן להון *& genuerunt eis*. C. וילידן מנהון, vi. Bab. Ib. R. דמן עלמא. v. 5. R. C. וגלי קדם ייי ארי סגיאת *Et palam fuit coram Domino &c.* Ib. R. C. מחשבת ליביה לחוד ביש כל יומא *cogitationis &c.* simile vide c. 5. 1. prætermisit autem Interpres vocem לחוד *tantummodo*. v. 6. R. C. abest ית אינשא במימריה. Ad finem v. 6. C. addit, ואמר שפיר עבדית די בראתינון ברקיעא. v. 7. lege *desuper faciem*: ut cap. 7. 4. vel *à facie*. v. 13. R. קיצא דכל בשרא עלת. Ib. R. C. עובדיהון בישיא. v. 17. R. C. טופנא per Cholem: de notatione autem hujus vocis, ut & Hebr. מבול, propriorum etiam בבל & שנער vide quæ habet R. Sal. ad hunc versum. Ib. R. כל די בארעא ימותון *omnia quæ in terra sunt, morientur*. v. 20. R. C. מכל רחשא sine præfixo ו.

CAP. VII.

Vers. 2. R. דליתהא דכיתא & דכיתא, sic v. 8. C. די לא דכיא היא. At v. 8. דליתה דכיא. v. 11. R. בשבעא עשרא. Ib. יתבזעו & יתפתחו C. אתפתחא. v. 16. R. C. ואגין ייי עלוהי *& protexit Dominus super eum*. v. 17. R. ארבעין יומין sic cap. 8. 6. v. 20. R. C. חמש עשרה אמין מלעילא. Ib. R. וחפו טוריא *& operuerunt montes*. v. 21. R. בחיתא ובכל רחשא, sine priori ו. Sic autem רחשא etiam v. 23. & alibi. v. 22. R. C. דנשמתא רוחא דחיי. v. 23. R. ואשתאר.

CAP. VIII.

Vers. 2. R. C. ואסתכרו. Ib. R. & C. וכוי שמיא. v. 4. R. בשבעה עשר. v. 6. C. כוא דתיבותא. v. 7. R. ושלח sic v. 8. Ib. lege, *egrediebatur egrediendo*. v. 11. R. מחית בפמיה. Interpres præteriit vocem מחית, verte itaque, *detulit ore suo*. In Amstelodamensibus est מחת ex participio præterito; si ita legas, sententiam integram sic vertere licebit: *Et ecce folium olivæ decerptum, positum* (vel *delatum*) *in ore ejus*: vi. etiam Bab. v. 13. C. וחד. Ib. R. *prima die mensis*, neglecto בקדמאה *in primo*, mense sc. Ib. C. נגיבו bis. v. 17. R. תפיק עמך. Ib. ויפשון cum Daghes, rectè, est enim à נפש. v. 20. R. בעירא דכיאתא. Ib. R. C. עופא דכיא. Ib. R. עלוון *holocaustum*, sed est plurale. Ib. C. במדבחא. v. 21. C. מועגרוהי. Ib. R. ית כל חייא. C. חיא. v. 22. R. ויומי ולילי לא יבטלון *& dies & noctes* &c. Elias in Thisbite legit יבטלון in Methurgeman יבוטלון, Amstelod. יבטלון rectius.

CAP. IX.

Vers. 2. R. חוית pluraliter, C. חית. Ib. C. ובידכון. v. 3. R. כירוקא דעשבא. v. 5. R. ומידא דאינשא מידא דגבר דישוד דמא. v. 6. R. *cum testibus, per sententiam judicum*, &c. Sed mutata distinctione, prout accentus & res ipsa postulare videbantur, voces ipsas nonnihil immutavimus. Ib. R. בצלמא ייי, Amst. בצלם אלהין. C. בצלמא אלדים, ubi est ד pro ה, non errore sed studio, ne nomen Dei profanaretur. v. 7. R. אתילדו *generationemque facite*, cùm tamen in Chaldæo sit asyndeton. v. 9. R. & C. מקים ex Aphel, uti verbum v. 11. v. 10. R. וית כל נפשא. Ib. C. ובבעירא. Ib. R. חיתא דארעא bis. Ib. C. דעמכון. v. 11. R. במימי טופנא. v. 12. R. לדרת עלמא. v. 13. C. לאת קימא. v. 14. C. ותהי בעננותי. v. 15. R. C. בשרא ולא יהא עוד. v. 17. R. דא את קימא דאקמית. Pro את, quod in Basileensibus erat, posuimus אח ut Buxtorfium voluisse dubium non est: supple autem in versione, *quod statui*. v. 18. R. דנפקין. Ib. C. חם sine ו. v. 19. R. אתבדרת. C. איתבדרו בכל ארעא. v. 20. R. C. ושרי. v. 23. R. מחזרין וחפו, repetito מחזרין ex Aphel. C. מאחורין utrobique. v. 26. R. ייי אלהא דשם. v. 27. R. C. יפתי ייי ליפת וישרי שכינתיה במשכני דשם *& habitet gloria ejus &c.* Arabs Mauritanus ويسكن نوره, quod cum absque punctis sit utroque modo reddi potest, *habitet*, vel *habitare faciat lumen suum*. Sed in C. est במשכניה. Observat autem hic R. Salomon verbum יפת, quo hic etiam in Hebræo alluditur ad nomen Japhet, Chaldæum esse, Hebræo ירחיב alibi respondens, ut Deut. 12. 20.

CAP. X.

Vers. 1. R. C. שם וחם *Sem, & Cham*. v. 4. Elias notat Targum pro כתים hic habere איטליא *Italia*, hoc de Targ. Hierosolymitano intelligendum, quod abbreviaturâ illâ ת״י ipse voluit, licet Interpreti ejus id non fuerit animadversum. v. 5. R. אתפרדו נגוות עממיא בארעהון. v. 8. R. למהוי גבר בארעא *esse potens in terra*. v. 9. R. גבר תקיף bis. Observavimus in Targum voces גבר *vir*, & גבר *potens, robustus*, inter se confundi, ut hæc pro illa aliquando usurpetur, & vice versa: ideo significationem priorem & in hoc versu retinuimus, & in præcedenti adhibuimus. v. 10. R. C. והות רישׁ. v. 11. R. נפק אשור *egressus est Asur*; in nostris est אתוראה, elliptice pro לאתוראה, sic in Arabica Saadiæ خرج الموصل, pro الي الموصل ut est Gen. 25. 18. quæ locutio cùm interpolatori ejus duriuscula videretur, quòd ellipsin hanc non animadverteret, pro الموصل ille substituit اشور, ut in editione Parisiensi & nostra. Eandem ellipsin in Hebræo jampridem observarunt viri magni, Drusius, Junius, & qui fusè hanc rem explicat Bochartus; his astipulatur Jonathan, qui hic disertè tradit Nimrodum egressum ex illa terra regnasse in Assyria. Sed nequis putet אתוראה gentile tantùm esse, non autem proprium regionis nomen, ut hic reddimus, videat Gen. 2. 14. in Onkelo edit. Reg. & Gen. 25. 18. in T. H. ubi eadem etiam ellipsis; est enim אתוריה illic idem quod hic אתוראה, ut ex Grammatica notum, à quo videtur profluxisse græcum Ἀτερία apud Strabonem. Sunt & alia loca Targumica ubi hæc vox pro regione accipitur, vel saltem accipi deberet, licet interpretes ubique fere pro gentili habeant: hoc in loco quod nobis visum est secuti sumus, ita tamen ut aliter sentientibus suo judicio uti per nos liberum sit. Ib. R. רחובות קרתא. v. 13. R. ית לודים וית ענמים וית להבית וית נפתחים, sed in C. est ת להבית pro ם Typographi lapsu, malè etiam in translatione *Ananiim*. v. 18. R. וית צלמודאי ubi translatio habet *Samarathæos*, vi. Num. 21. 15. Ib. C. וזרעית כנען. v. 19. R. C. תחום כנענאי *terminus Chananæorum*. Ib. C. ארמה sine ו. v. 20. R. C. ללישניהון בארעהון sic etiam v. 31. Ib. C. לעממהון. v. 21. R. *Et de Sem nati sunt: ipse quoque est pater omnium filiorum Heber, frater Japheth major*. At accentuatio in nostris huic versioni repugnat. v. 25. R. אתיליד. v. 30. R. מותבניהון. C. מותבניהון. v. 31. R. לעממיהון. v. 32. R. אתפרשו. Ib. C. נגות עממיא.

CAP. XI.

Vers. 2. C. במטלהון ממדינחא. v. 3. C. ונוקידינון יוקדתא. Ib. R. חמרא הות להון. v. 4. C. הב נבנה. v. 5. C. על עובד קרתא ועל מגדלא. v. 7. C. ישמעון גבר. v. 8. C. ומנעו למבני. v. 9. rectius vertas, *vocavit nomen ejus*, ut cap. 19. 22. Vi. etiam cap. 16. 14. ubi קרא masc. non potest referri ad Hagar, sed indefinitè accipiendum est. v. 13. R. C. ותלת שנין *& tribus annis*: Sed Arabs Mauritanus habet وثلثين سنة *& triginta annis*. Vi. Bab. v. 16. R. ארבע ותלתין. v. 26. C. וית נחור. v. 28. R. בחיי תרח *vivente Thare*. Vi. Bab. Ib. R. בארע ילדותיה. C. בארעא דילדותיה.

CAP. XII.

Vers. 2. R. וארבי שמך. C. וארבי. v. 5. R. וית כל נפשתא *& omnes animas*. v. 6. R. בכין שרי בארעא *tunc morabatur in terra*. v. 12. R. C. ויהי כד יחזון. v. 13. R. דאחתי את. C. אמרי כען דאחתי את בדיל דיוטיב לי בדיליכי & דיוטב

דיוטב לי בדילך. v. 14. R. כַּד עַל. C. עאל. v. 15. R. יָתַהּ לְוָת פַּרְעֹה.
v. 19. R. דַּאֲחָתִי הִיא.

CAP. XIII.

Vers. 2. R. יַקִּיר לַחֲדָא *honoratus valde*. Sic Arabs Mauritanus مُكَرَّم بِزَّافْ, לְמַשְׁכְּנֵיהּ. unde videtur non legisse תַּקִּיף cum nostris. C. תַּקִּיף. Vi. Bab. v. 3. R. וַהֲוָה מַצּוּתָא בֵּין רָעֵי בְעִירֵי דְאַבְרָם וּבֵין. v. 5. R. C. הֲווֹ עָאן. v. 7. R. C. מַצּוּתָא בֵּינִי וּבֵינָךְ וּבֵין רָעֵי בְעִירֵי דְלוֹט, sed C. בְּעִירָא utrobique. v. 8. R. כּוּלַהּ בֵּית שַׁקְיָא קֳדָם חַבָּלוּת רָעֲוָתִי וּבֵין רָעֲוָתָךְ אֲרֵי גַּבְרִין. v. 10. R. C. לוֹט. v. 14. R. לְמֵטֵי צֹעַר *ad introitum Segor*. Simile vide cap. 25. 18. Ib. R. יְיָ. v. 15. R. C. אֲרֵי יָת כָּל אַרְעָא דְאַתְּ. C. מַעְמֵיהּ. מַלְוָתֵיהּ וְקוּף.

CAP. XIV.

Vers. 2. C. סַדָּרוּ קְרָבָא. v. 3. R. הוּא יַמָּא דְמִלְחָא *quod est mare salis*. v. 4. R. וּבִתְלַת עַשְׂרֵה *& in tertio decimo*. Vi. Bab. v. 6. R. C. בְּטוּרַיָּא *in montibus*. v. 7. R. C. הִיא רְקָם. Ib. R. & C. יָת כָּל חֲקַל *omnem regionem*. v. 8. R. & C. וְסַדָּרוּ. v. 10. R. בֵּרִין בֵּרִין מַסְּקָן חֵימָרָא, quod verbatim reddas, *putei, putei* (i. e. *erat repleta vel scatens puteis*) *producentes bitumen*. C. etiam מַסְּקָן. v. 11. R. קִנְיָנֵיהוֹן דִסְדוֹם. Ib. R. וְיָת כָּל מֵיכַלְהוֹן *& omnes cibos eorum*: v. 15. R. C. בְּלֵילְיָא. Versum autem juxta verborum ordinem sic vertas licet: *Et divisum est contra* (i. e. *divisis copiis adortus est*) *eos nocte, ipse & servi ejus, & percusserunt eos: & persecutus est*, &c. v. 16. R. C. לוֹט אֲחוּהִי *Loth fratrem suum*, v. 17. R. מֵפְנָא הוּא בֵּית דֵּימָא. Sed nostram lectionem confirmat R. Salomon & C. v. 19. C. לְאֵל עִלָּאָה. v. 21. C. סַב לָךְ. v. 22. R. C. יְדִי *manum meam*.

CAP. XV.

v. 1. R. הֲוָה מֵימַר מִן קֳדָם יְיָ *factus est sermo à facie Domini*. Ib. C. עִם אַבְרָם. v. 2. *Filius gubernator* vel *filius alimoniæ domus meæ*, quòd tota domus mea juxta os illius alatur, si verò mihi esset filius, esset præfectus meis filius meus. Ita R. Salomon. Est autem in Regiis וּבַר פַּרְנָסָאָה. Vi. etiam Bab. v. 3. R. יָרֵת יָתִי. v. 4. R. וְהָא מֵימַר מִן קֳדָם יְיָ לֵיהּ לְמֵימַר לָא יֵרְתִנָּךְ *Et ecce sermo à facie Domini factus est ad eum* &c. v. 7. C. מֵאוּר כַּשְׂדָּאֵי. v. 9. R. וְעִזִּין תְּלָתָא. In sequentibus autem corrige וְשַׁפְנִינָא in nostris. v. 10. R. C. בְּשַׁוֵּיהּ. v. 11. R. וְתָרִיךְ יָתְהוֹן *& ejecit eas*. v. 12. R. C. וַהֲוָה שִׁמְשָׁא לְמֵיעַל *Et factum est cùm sol occumberet*, in nostris est וַהֲוָת, ut in Ar. Maur. وَكَانِتْ fœm. talis itaque erit constructio: *Et fuit Sol ad occumbendum*, (i. e. *occubiturus*) *& somnus* &c. aliter v. 17. ubi etiam C. וַהֲוָת. Ib. R. קַבַל רַב. v. 13. Elias scribit vocem Hebraicam וַעֲבָדוּם reddi in Targum וְיִשְׁתַּעְבְּדוּן בְּהוֹן. v. 14. R. דִּיפַלְחוּן דָּאִין אֲנָא. Vi. Bab. v. 15. C. תִּתְקְבַר. v. 18. R. לִבְנָךְ. Ib. R. C. עַד נַהֲרָא רַבָּה נַהֲרָא פְרָת.

CAP. XVI.

Vers. 4. *despexit dominam suam*. Melius reddas, *despecta est domina ejus*: sicut versu proximo *despecta sum*. v. 5. R. אַמְתִי בִּידָךְ *ancillam meam in manu tua*: Ib. C. אַעְדִּיאַת וְקַלִּית. v. 6. C. דְּתַקַּן. Ib. C. וְעַנִּיתָהּ. R. וְעַנִּיתָהּ. Vi. Bab. v. 11. R. וְתִילִיד בַּר וְתִקְרֵי. v. 13. R. הָא אֲנָא שָׁרֵיתִי חָזְיָא *Ecce ego cœpi* &c. C. הַאַף הָכָא שָׁרֵיתִי. v. 14. R. יִתְחֲזֵי עִלָּאָה, citatur apud R. Sal. ut est in nostris. Ib. C. הָא הִיא בֵּין.

CAP. XVII.

Vers. 1. R. וְיִתְגְּלֵי, in futuro ut v. 13. capitis præced. v. 4. R. C. לְאַב סַגִּי, sic v. 5. sed absque ל in Regiis. v. 7. R. *inter verbum meum, & inter te; & inter filios tuos post te in generationibus suis in pactum sempiternum: ut sim tibi in Deum, & filiis tuis post te*. Hæc aliter in nostris habentur ex editione Parisiensi, cùm ad manus non esset Antuerpiensis donec excuderetur Pentateuchus. C. לֶאֱלָהּ infra verò c. 28. 21. לֶאֱלָהּ. v. 10. R. דְּאַקְיְמֵי דִתְטְרוּן. Ib. R. & C. מִנְּהוֹן absque ל. v. 11. R. יָת בְּשַׂר עָרְלַתְכוֹן וִיהֵא לְאָת, sic fere C. v. 13. C. וִיהֵי קְיָמִי. v. 15. R. שְׁמַהּ שָׂרַי sine יָת. v. 16. C. וּמַלְכִין. v. 17. R. הֲלְבַר מְאָה שְׁנִין יִתִילִיד *Nunquid homini centum annorum nascetur filius?* Hæc autem non esse dubitantis sed admirantis observat R. Salomon, ideoque Paraphrastes Hebræum וַיִּצְחָק *& risit* exponit per וַחֲדִי *& gavisus est*, eò quod verbo Dei crederet: quò illud Servatoris nostri Joh. 8. 56. spectare videtur. Infra autem cap. 18. 12. ubi de Sara sermo fit, Paraphrastes habet וְחַיְכַת *& risit*, i. e. *derisit sive subsannavit*, per incredulitatem sc. unde increpari merita est illa, non autem ille, ut observat idem R. Salomon. Ib. *Etsi Sara*, videtur esse Aposiopesis, hoc vel non absimili modo supplenda; *Etiamsi Sara* fœcunda & nondum effœta esset, sed majoris miraculi erit *si filia nonaginta annorum pariet*. v. 19. R. C. לִקְיָם עָלַם *in pactum æternum, & filiis suis*. וְלִבְנוֹהִי. v. 20. C. וְאַפֵּישׁ יָתֵיהּ וְאַסְגֵּי. v. 21. C. יָת יִצְחָק. Ib. R. בְּשַׁתָּא אָחֳרָנָא. v. 23. R. וּבִינְיַן. C. וּבִינְיָנֵיהּ. Ib. R. יָת בְּשַׂר עָרְלַתְהוֹן. v. 24. R. בְּמִגְזְרֵיהּ בְּשַׂר עָרְלְתֵיהּ. v. 26. R. יִתְגְּזַר. C. אִתְגְּזַר. v. 27. R. מִן בַּר עַמְמִין יִתְגַּזְרוּ עִמֵּיהּ; C. אִתְגְּזָרוּ.

CAP. XVIII.

Vers. 3. R. & C. רַחֲמִין קֳדָמָךְ *gratiam coram te*. v. 6. C. סָאוִין. v. 7. R. וּלְוָת. Ib. C. מְשַׁמְּשִׁין. תּוֹרִין. v. 8. R. וּנְסַב שְׁמַן וַחֲלַב, sed errore Typothetæ pro שְׁמַן. Ib. C. עִילָוֵיהוֹן. v. 10. C. בְּעִידָן sed in Regiis & nostris est כְּעִדָּן, quod potius vertendum *secundum* vel *juxta tempus* &c. Vi. etiam v. 14. Ib. *& ostium erat à tergo ejus, Angeli* sc. ut exponit R. Salomon. Sed in textu Hebr. est tantùm וְהוּא אַחֲרָיו, in Chald. וְהוּא אַחוֹרוֹהִי, *& ipsum*, vel in masculino, *& ipse erat à tergo ejus*. i. e. Angelus loquens cum Abraham erat post tentorium, inquit A. Ezra: idem addit nonnullos dicere, ostium tentorii Saræ fuisse post tentorium Abraham; Jonathan denique & Targ. Hieros. de Ismaele intelligunt: satius igitur fuisset rem dubiam in medio reliquisse. v. 12. *Et risit*. Vi. supra cap. 17. v. 17. לְאֵלָהִין חַיְכַת. v. 15. R. אֲרֵי דְחֵילַת. Ib. C. דְּחֵילַת. Ib. R. v. 16. Elias legit, לְאִלְוָיוּתְהוֹן. Vide Babyloniam Buxtorfii. v. 19. R. אֲרֵי יְדַעְתֵּיהּ. יָת דְּמַלֵּיל לְאַיְתָאָה עֲלוֹהִי *quia novi quòd* &c. Vi. Bab. Ib. C. דִּיפַקֵּיד. Ib. R. בְּדִיל *quod loquutus est ut adduceret super eum*. v. 20. R. דִּסְדוֹם. Elias legit סְדוֹמָאֵי. v. 21. lege, *sicut clamor eorum*. Ib. C. נְמִירָא אִם תָּיְבִין וְאִם לָא אֶתְפְּרַע. v. 25. C. כָּל אַרְעָא. C. הַדַּיָּין דְּכָל אַרְעָא לָא בְרַם יַעְבֵּיד דִּינָא. Ib. R. וִיהֵא כְּוָתָה.

Vi. Bab. v. 27. lege: *Ecce nunc multum loquutus sum* &c. ut v. 31. v. 28. R. יֶחְסְרוּן. מְחַמְשִׁין. v. 29. R. לְמַלָּלָא עִמֵּיהּ *loqui cum eo*. v. 31. R. בְּדִיל הַעֶשְׂרִין. v. 32. R. בְּרַם בְּזִמְנָא הָדָא.

CAP. XIX.

Vers. 1. R. וַאֲתוֹ תְּרֵין מַלְאֲכַיָּא *Et venerunt duo angeli*, &c. Sed verbum על indifferenter usurpatur in Targum pro Hebr. בּוֹא, ita ut nonnunquam simpliciter *venire* significet. Vi. Levit. 14. 35. Ib. R. C. בִּתְרַעָא דִסְדוֹם. v. 2. R. וְתַקְדְּמוּן. Ib. C. וּתְהַכוּן לְאוֹרַחֲתְכוֹן. Ib. R. C. בִּרְחוֹבָא rectiùs. Camets enim præfixi ad compensationem articuli demonstrativi adhiberi solet, quo Chaldæi carent. v. 3. R. C. וְאַתְקֵף בְּהוֹן. v. 4. R. אֱנָשִׁין דִּסְדוֹם. C. אֱנָשֵׁי סְדוֹם. Vi. Bab. v. 8. R. תַּרְתֵּין בְּנָן דְּלָא יְדַעוּנִין גְּבַר *quæ non cognoverunt virum*: transtulimus autem acsi punctatio esset יְדָעָן. C. יְדָעוּנִין. Vi. Bab. Ib. R. Sal. legit בְּטֵלַל שָׁרִיתִי. v. 10. R. לְבֵיתָא, quæ forma in Regiis sæpe occurrit, etiam proximo versu. Sic לְעֵינָא. cap. 24. 16. 42. v. 12. R. הָכָא הֲלָא חַתְנָךְ, *hic generos tuos*. Vi. Bab. v. 14. R. כִּמְחָאִיךְ. C. כִּמְחָאִיךְ sic cap. 21. 9. v. 16. R. בִּידוֹהִי *manus ejus*. Ib. C. וּבִיד אִתְּתֵיהּ. Ib. R. C. וּבִיד תַּרְתֵּין. Ib. R. בְּרַחֵם. v. 17. *ne pereas*] Chald. *ne vapules*. v. 18. R. C. בְּבָעוּ כְעַן רִבּוֹנִי *Obsecro nunc, domini mei*: Sic Ar. Maur. يا موالي. R. Sal. legit בְּבָעוּ כְעַן יי, eodem modo editio Amstelodamensis. Vi. Bab. v. 19. R. רַחֲמִין בְּעֵינָךְ *misericordiam in oculis tuis*; Ib. R. & C. בִּישְׁתָא & טֵיבוּתָךְ. v. 22. R. לְמֶעְבַּד מִדַּעַם. Ib. R. & C. שְׁמַהּ דְּקַרְתָּא. v. 23. R. אֲתָא לְצוֹעַר *venit in Segor*. Vi. supra v. 1. v. 26. R. קַמְתָּא דְמִלְחָא. v. 27. R. C. דְּשַׁמֵּשׁ תַּמָּן, quod significat potiùs, *ubi ministraverat*. v. 28. R. וְעַל כָּל אַפֵּי אַרְעָא דְמֵישְׁרָא וַחֲזָא וְהָא סְלֵיק, lege, *contra omnem faciem terræ campestris* &c. v. 29. R. וְשַׁלַּח. v. 33. R. וּבְמִקְמַהּ C. וּבְקוּמַהּ, sic v. 35. v. 38. R. וּצְעֵירְתָא.

CAP. XX.

Vers. 1. לְאַרְעָא דְדָרוֹמָא. v. 2. C. דַּאֲחָתִי הִיא sic v. 5. & cap. 26. 7. 9. v. 3. R. בְּחֶזְוָא דְלֵילְיָא *in visione noctis*: Ib. R. אִתְּתָא דִנְסַבְתְּ. v. 7. R. C. אִיתְּתָא. נְבִיאָה הוּא. Ib. R. גַּבְרָא. v. 8. R. C. יָת כָּל פִּתְגָמַיָּא. In nostris quia abest כָּל delenda est vox *universa*. Ib. C. בְּאוּדְנֵיהוֹן וּדְחִילוּ. v. 11. R. דַּחַלְתָּא דַיְיָ. v. 12. R. C. אֲחָתִי בַת אַבָּא. Vi. notam ad v. 2. supra, & cap. 12. 13. v. 13. Corrigo in nostris, *manum*. Ib. R. & C. דֵּין טֵיבוּתִיךְ דְּתַעְבְּדִי. Ib. R. דְּנֵעוּל לְתַמָּן *in quem ingrediemur*, pro דִּנְהָךְ *perveniemus*, vel *ibimus*. v. 16. C. דִּיקַר עֵינִין, ubi in nostris est ד pro ר. Ib. R. וְעַל כָּל מַה דַּאֲמַרְתְּ וְאִתּוֹכַחַת *& super omnia quæ dixisti, estoque reprehensa*. C. וְיָת כָּל מַה, cætera ut in Regiis. Vi. Bab. v. 17. R. וְאִתְרְוַחוּ, quod melius forsitan reddatur, *dilatati sunt*. I. e. explicante R. Salomone, aperti sunt meatus (genitales sc.) eorum, & genuerunt, illud enim (inquit ille) est partus eorum; virorum sc. cum verbum sit masculinum. Ita clarior erit antithesis, cùm refrigerandi & concludendi actus inter se non opponantur.

CAP. XXI.

Vers. 2. R. וְאַעְדִּיאַת quod alibi passim legitur עַדִּיאַת. Vi. Bab. Ib. R. לְזִמְנָא דְמַלֵּיל יָתֵיהּ יְיָ, quod videtur potius reddendum, *in tempore quo locutus fuerat illud Dominus*. i. e. se illud facturum. Vel sic, *in tempore quod locutus fuerat Dominus*, ut R. Salomoni placere videtur. v. 6. R. כָּל דְּיִשְׁמַע יַחְדֵי לִי. v. 8. R. C. וְאִתְחַסִּיל & דְּיִתְחַסִּיל, ubi in nostris corrigendum דְּאִתְחַסִּיל. v. 10. C. תָּרִיךְ אַמְתָא. v. 13. R. לְעַם. v. 14. R. C. בְּמַדְבְּרָא. Corrige autem in nostris בְּמַדְבַּר. Ib. R. דְּבֵירָא דְשֶׁבַע. C. דִּבְאֵר שָׁבַע. v. 15. R. *unam arborem*. v. 16. R. C. אַרְחִיקַת. v. 17. R. C. יָת קָלֵיהּ דְּרַבְיָא בַּאֲתַר. v. 18. R. לְעַם רַב סַגִּיא. v. 23. R. לִי וְלִבְרִי. C. דַּאֲנִיסוּ. לִי וּבִבְרִי וּבַר בְּרִי. v. 25. R. וְהוֹכַח אַבְרָהָם עִם אֲבִימֶלֶךְ. Ib. v. 29. R. אִינִּין שְׁבַע חוּרְפָּאן הָאִלֵּין דַּאֲקֵימְתְּ בִּלְחוֹדֵיהוֹן. Vi. Bab. v. 30. R. שְׁבַע חוּרְפָּאן תִּיסַּב. Ib. לְסָהִיד. Ib. R. C. בֵּירָא הָדֵין. v. 32. R. C. לְאַרַע פְּלִשְׁתָּאֵי. v. 33. *Et plantavit arborem*] אִילָנָא olim lectum fuisse ex. A. Ezra constare videtur, qui Hebr. אשל interpretatur אִילָן, & ex Targ. Jonathan Exod. 26. 28. ubi mira nugantur de hac arbore. R. C. וּנְצַב נִצְבָא בִּבְאֵרָא דְשֶׁבַע *Et plantavit plantationem in Bersabee*: Hinc Ar. Maur. وغرس غرسا. Ib. R. אֱלָהּ עָלְמָא.

CAP. XXII.

Vers. 2. C. לְאַרַע פּוּלְחָנָא וְאַסְּקֵהִי. Vi. Bab. v. 3. R. אָעֵי דַעֲלָתָא, at v. 6. sine ד. v. 12. C. בְּעוּלֵימָא. v. 13. R. וּזְקַף אַבְרָהָם יָת עֵינוֹהִי וַחֲזָא וְהָא דִּיכְרָא בָּתַר דְּאִתְּאַחַד *Et levavit Abraham oculos suos, & vidit: & ecce aries, postquam apprehensus est*. Apud R. Salomonem sic legitur, וּזְקַף אַבְרָהָם עֵינוֹהִי בָּתַר אִילִּין fere ut in nostris; sicut etiam in C. nisi quod deest חַד. Vi. Bab. v. 14. R. צַלִּי וּפְלַח *Et oravit atque immolavit*. Ib. R. C. וַאֲמַר *Et dixit*. v. 18. C. לְמֵימְרִי. v. 19. R. לְעָלֵימוֹהִי. Ib. בְּבֵירָא דְשֶׁבַע & לִבְאֵרָא דְשֶׁבַע.

CAP. XXIII.

Vers. 2. R. לְמִסְפְּדָא. v. 4. R. וְאֶקְבַּר יָת מִיתִי. v. 6. R. C. לָא יִמְנַע מִנָּךְ. v. 8. R. אִם אִית רַעֲוָא לְנַפְשֵׁיכוֹן. Ib. בְּעֶפְרוֹן. v. 9. R. C. בִּכְסַף. v. 10. lege, *omnibus ingredientibus portam*. C. עָלֵי תְרַע, sic v. 18. v. 11. R. יְהַבִיתַהּ, bis. v. 13. C. אִם עֲבַדְתְּ לִי. Ib. R. קַבֵּל מִנִּי וְאֶקְבַּר יָת מִיתִי לְתַמָּן. v. 15. R. C. סִלְעִין דִּכְסַף מִתְקַבַּל. אַרַע שָׁוְיָא. Ib. R. בֵּינִי וּבֵינָךְ. v. 16. C. סְחוֹרָא. v. 19. C. עַל אַפֵּי, sine ד.

CAP. XXIV.

Vers. 2. R. C. שַׁוִּי כְעַן. v. 3. R. בִּכְנַעֲנָאֵי דַּאֲנָא יָתֵיב. v. 7. C. לִבְנָךְ. v. 8. R. וְזַכָּאֵי. v. 10. R. מִגְּמַלֵּי רִבּוֹנֵיהּ וַאֲזַל וְכָל שְׁפַר רִבּוֹנֵיהּ. v. 11. C. עִם. דִּנְפְקָן. Ib. בֵּירָא. v. 12. R. יְיָ אֱלָהָא דְּרִבּוֹנִי, at v. 27. אֱלָהֵיהּ. v. 14. R. וְאַף גַּמְלָךְ, sic v. 46. v. 17. C. אַשְׁקֵינִי כְעַן. v. 18. R. וְאוֹחִית. Vi. Bab. v. 19. R. וְשֵׁיצִי לְאַשְׁקָיוּתֵיהּ *Et cùm cessasset bibere*, malè, cùm sit וּנְחָתַת ex Aphel. v. 21. C. וּגְבַר מִסְתַּכַּל. v. 22. R. עֲשַׂר סִלְעִין דִּדְהַב הֲוֵי. מַתְקַלְהוֹן. v. 23. R. C. חֲוִי כְעַן. Ib. R. בְּשַׂר לָנָא לְמֵבַת. v. 27. R. C. דְּלָא שְׁבַק טֵיבוּתֵיהּ *qui non dimisit misericordiam suam*, אֱלָהֵיהּ דְּרִבּוֹנִי, sic v. 42. Ib. R.

suam. v. 29. C. לברא לעינא. v. 30. R. על גמליא. v. 35. R. וכספא ודהבא. v. 37. R. C. בארעהון, redditur itaque, *Chananæorum, in quorum terra ego habito*, ut כנענאה sit collectivum, pro quo in C. & Ven. est כנענאי. v. 39. R. לא תיזיל. v. 45. R. עד לא שציתי *antequam cessarem &c.* absque אנא. Ib. C. בלבי. v. 46. R. ואוחיאת ונחתת קולתה מעלה. *Et festinavit & deposuit hydriam suam desuper se &c.* Vi. supra v. 18. Ib. C. ואשתיתי. Ib. R. ואף ית גמליא אשקיאת. v. 47. R. על אפהא. v. 56. R. C. לות רבוני. v. 57. R. דהיא אמרת. Vi. Bab. v. 59. R. C. ושלחו. v. 60. R. C. הוי לאלפין ולרבון, verte, *esto in millia & myriades.* v. 61. R. ועלימותהא. Vi. Bab. Ib C. ואולית. v. 62. R. בארעא דדרומא. v. 63. R. לעדן מפני רמשא. v. 67. R. בתר דמיתת אמיה, *postquam mortua est mater ejus.* C. דמית.

CAP. XXV.

v. 3. R. הוו משירין. v. 4. R. C. עיפה. v. 6. R. *Filiis autem concubinæ Abrahæ*, sed לחינתא, est plurale, ut Hebr. הפילגשים. Ib. C. לקידומא. Ib. R. לארע בני מדינחא, *in terram filiorum Orientis.* C. לארע מדינחא. v. 8. R. ושבע יומין ויתכנש, *& plenus dierum: congregatusque est.* v. 9. R. למערת כפלתא. v. 10. R. תמן יתקבר. v. 12. C. אמתה דשרה. Sic v. 13. בוכריה דישמעאל, qualia multa passim occurrunt. v. 15. Lege, *Adar*, est enim חדר in Regiis ac Venetis majoribus: sed minora cum triplici Targum & C. habent חדד, ex qua lectione enatus est חריפא, *Acutus* apud Jonathanem. In Sam. utroque legitur צייד, sed in Ar. Maur. حدد. v. 18. R. עד חגרא. Ib. R. למטי אתור. v. 22. Verbum *concepi* est supplementum interpretis: paulo aliter R. Salomon, *Quare ego desideravi & oravi pro conceptu?* Aben Ezra, *Quare ego in conceptu ab aliis diversa sum?* Vide præterea Targ. Jon. & Hierosolymitanum. v. 23. R. ותרין מלכון. Ib. C. תתקף. v. 26. R. וקרו שמיה, ut versu præcedenti, licet hic reddatur per singulare. v. 27. pro נחשרכן, C. videtur legere נחשרבאן, ut sit vox à Persis desumpta, quibus نخچیر est *Venatio*, unde fit نخچیروان *Venator*: litera enim ז accedit proximè ad sonum ژ, و, س autem & ב (pro quo codices facili errore habent כ) ejusdem organi sunt, adeoque inter se permutabiles, quin & Persis terminationes وان & بان, perinde habentur. Quod siquis vocem esse compositam cum Rabbinis maluerit, quo minus judicio suo utatur nihil impedimus. v. 29. R. ואתא עשו, *& venit Esau.* v. 30. Magis ad verbum reddas licet; *Ciba me nunc de ruffo ruffo (i. e. valde ruffo) hoc*, C. סמוקא סמקא.

CAP. XXVI.

v. 3. R. C. ולבנך. Sic v. 4. לבנך & ית בנך. v. 5. R. דקביל אברהם. v. 7. Ib. R. דילמא אמורן בסימרי. v. 9. R. אחת היא. C. דאחת. Sic. v. 7. Ib. R. דילמא אמורן במימרי עלה, *ne fortè moriar propter eam.* v. 10. Omisit interpres vocem דמיחד, *peculiaris, singularis in populo*, i. e. Rex, inquit R. Salomon, consentiente Jonathane. In C. deest חד. v. 11. R. בגברא הדין. v. 13. R. וכל ובאתתה. v. 13. R. סני ורבי. C. ורבי. v. 14. R. C. ופלחנא סגי. v. 15. R. וכל בירי. C. בירי, sic & v. 18. Ib. R. ביו מי דאברהם, sic v. 18. Ib. R. בירייא דחפרו טמונון. Vi. Bab. v. 18. R. ית בירין דמיא דחפרו, *puteos aquarum quos foderant.* Ib. C. די קרא להן. v. 20. R. C. שמה דבירא. v. 22. R. יפתי יוי לנא, *dilatabit nos Dominus*; v. 23. R. ויסתלק מתמן לבירא דשבע. v. 25. R. משכניה, absque ל. v. 26. C. אתא לותיה. Ib. וסיעת רחמוהי. v. 28. R. C. דהורת. Ib. R. *& inter nos & te*: ubi prius & redundat. v. 29. R. ושלחונך. Vi. Bab. v. 33. R. C. וקרא יתה. Ib. R. שמה דקרתא בירא דשבע. v. 35. R. מסרבן ומרגזן.

CAP. XXVII.

Vers. 1. R. וכהיאן. Vi. Bab. v. 2. R. לא ידעית יומא. Ib. C. יום מותי. v. 3. Corrige, וצוד. v. 4. R. C. ואעיל לי. v. 5. R. *ad venandum ut afferret venationem.* v. 7. R. איתי לי. v. 8. R. קבל במימרי למה דאנא *acquiesce verbo meo, quod ego &c.* v. 9. R. C. במה דרחים. v. 12. R. C. ואיתי עלי לווטין. v. 13. C. ותאמר. Ib. R. לוטיא עלך אלהין ברכן ברי *maledictiones super se, nisi benedictiones, fili mi*: v. 15. Lege, *Et tulit Rebecca &c.* nomen *Rebecca* in editione nostra à Typotheta omissa ob angustiam paginæ reponi non potuit. v. 16. R. משכי דגדיי בר עזי. C. דגדי בני עזיא. v. 17. R. ביד יעקב. v. 22. R. C. ידוהי דעשו. v. 25. C. קריב לי. Ib. R. ואיכול מציד ברי בדיל דיתברכינך. v. 26. R. ונשיק לי ברי. v. 27. R. C. ונשק ליה. Ib. C. ריח לבושוהי. Ib. חזו. Ib. R. כריחא דחקלא דברכיה יוי. v. 28. C. ויהב לך. v. 29. C. וישתעבדן. Ib. R. C. לאחך, est enim לאחוך forma potius singularis, *fratri tuo.* Ib. R. ומברכך. v. 31. R. ואיתי לאבוהי. v. 32. Lege, *Et ait illi Isaac pater ejus*: v. 34. R. צוחא רבא. C. צוחא. Ib. R. אף אנא אבא. Sic v. 38. v. 35. R. בחכמתא. v. 36. R. ואכמני, א pro ח, de voce ipsa vi. Bab. v. 37. R. שויתיה לך. Ib. R. וחמר סעדתיה ולך הכא מה אעבד. v. 42. R. ויתחוא: corrige autem in nostris, *insidiatur.* v. 44. R. דיתתוב רגזא. C. דתתוב חמתא. Vi. Bab. v. 45. R. אתכל מתרויכון. v. 46. R. בנת חת אם נסב.

CAP. XXVIII.

Vers. 2. C. לפדן דארם. Sic v. 6. & 7. & cap. 33. 18. & alibi passim. v. 3. R. ויפשינך. v. 7. R. למימר אבוהי ואמיה, *verbo patris & matris suæ.* v. 11. R. ויערע. Vi. Bab. v. 13. R. אלהא דאברהם. Ib. דארעא שכיב עלהא. v. 16. R. ברם בקשטא. *Utique in veritate.* v. 17. *Quàm terribilis*, vel, *Quantus est terror loci istius?* observat enim R. Sal. דחילו esse substantivum instar סוכלתנו, & כסו, quod habetur v. 20. v. 19. R. בקדמיתא. v. 20. R. לחמא & וכסוי. Vi. Bab.

CAP. XXIX.

Vers. 1. R. לארע. v. 2. R. עלהא. v. 6. lege *venit*, in præsenti, ut v. 9. in præterito: in Hebræo utrobique est באה, quod hic in ultima illic in penultima accentum habere observat R. Salomon, eaque diversitate diversa indicari tempora, Chaldæis vocibus ad idem confirmandum adhibitis, ostendit. v. 7. R. יומא רבא. Ib. בעירא. v. 8. R. ית ענא. v. 11. R. ונשק, sic v. 13. v. 12. C. ארי בר secundò sine ו. v. 24. C. ויהב לבן ית זלפה. v. 26. R. לא יתעבד כדין. v. 27. R. שבועתא דדא. Ib. C. אוחרנין, sic v. 30. v. 28. R. ועבד יעקב כדין. Ib. R. C. לאנתו, contra cap. 30. 4. R. לאתו. v. 31. R. וגלי קדם יוי ארי שניאתא. *Et manifestum fuit coram Domino &c.* v. 33. R. ית שמיה. v. 34. R. ואמרת כען זמנא.

CAP. XXX.

Vers. 2. R. דמעיך, *ventris tui.* v. 8. R. קביל בעותי יוי בהתחננותי. Ib. באחתי אף יתיהב. v. 13. R. תשבחתא. Corrige in nostris, *laudabunt.* v. 14. R. C. יברוחין, per Cholem, sic in sequentibus. v. 15. R. ותסבין אף. Ib. שכב עמיך. v. 18. R. ארי יהבית. v. 19. R. C. בר שתיתאי. v. 20. R. יהב יוי יתי חולק טב. *Dedit mihi Deus optimam partem*: nostra autem lectio sic reddi potest; *Dedit Dominus illum mihi partem bonam.* Ib. R. יהא מדורא דבעלי. v. 26. R. C. בהן. Ib. C. דפלחתך. v. 30. R. ותקף לסגי. v. 31. R. ית פתגמא. v. 33. R. ותסהיד עלי זכותי ביום מחר. Ib. R. C. גנובא הוא. v. 37. Lege, *virgas populeas recentes, vel virides.* Ib. R. ודדלוו. Ib. בהון. v. 39. R. ואתיחמן ענא לחטריא וילידן. v. 41. R. מבכרתא. Ib. ית חטריא לקבליהן דענא. v. 42. R. לא משוי והוו.

CAP. XXXI.

Vers. 1. R. דהוו אמרין. v. 5. R. אפי דאבוכן. Ib. ומדקדמוהי ואלהיה דאבא מימריה הוה בסעדי, *& verbum Dei patris mei &c.* v. 7. R. שקר. C. שקר. v. 8. R. וילידן, sic v. 43. דילידן. v. 13. R. דיתגלי עלך. Ib. דקיימת ניתי קניניה, *ubi vovisti*, sine copulativo. v. 14. R. העד כען לנא. v. 18. R. ניתי קניניה דיקנא, quod ab interprete neglectum sic vertas licet, *pecora acquisitionis suæ quæ acquisierat.* v. 29. R. רמשא, absque ב. v. 36. R. ומה סורחני. v. 37. R. שו כען, *pone nunc.* v. 39. R. תבירא, absque ד. v. 40. R. C. הוה נחית. Ib. R. ונדדת, sic C. sed absque daghes, quod in ea editione ut & Mappik frequenter deest. v. 41. *Egi in domo tua*, vel *fui*: ad verbum, *Isti viginti anni mihi in domo tua*, i. e. exacti sunt. R. contra verborum & accentuum ordinem, *Istis viginti annis servivi tibi in domo tua: quatuordecim &c.* v. 42. R. אלהיה דאבא אלהיה דאברהם ודחיל ליה. v. 43. R. חזי לי. v. 45. R. וארמה קמא. v. 53. R. ואלהיה דנחור. Ib. אלהיה דאבוהון. v. 54. R. וביתו. v. 55. R. C. יתהון.

CAP. XXXII.

Vers. 2. C. משרי. Ib. R. דין. Ib. C. שמיה, sic v. 30. & cap. 33. 17. v. 3. C. חקלי sine ל. R. חקלא דאדום *regionis Idumeæ.* v. 4. R. כדנן תימרון. v. 5. R. C. עאן, quam tamen vocem prætermisit Interpres. v. 6. R. אזיל לקדמותך. v. 8. C. ויקמחיניה. Ib. R. C. ויהא, acsi משריתא esset masc. Vi. Bab. Ib. C. דתשתאר. v. 11. R. יתיה דילמא ייתי ויקטלינני אמא, *& interficiat matrem.* v. 13. R. מדאיתי. Vi. Bab. v. 15. R. C. וחורי עשרה. v. 17. R. ושאילינך. Ib. ולמאן אלין. v. 18. R. דמשתלחא. v. 19. R. תשכחון. v. 23. R. C. ואעבר ית דיליה, *& traduxit omnia sua.* v. 24. R. וישתאר. Ib. גבר עמיה עד מיסק צפרא. v. 26. R. שלחני & אשלחינך. Ib. C. ברכת לי. v. 27. R. מה שמך. Vi. Bab. v. 30. C. מלאכיא. v. 31. R. C. כמא דעבר.

CAP. XXXIII.

Vers. 1. R. מאה גברין. v. 2. R. C. וית בניהן קדמיתא. v. 3. R. C. עד אחוהי. v. 4. R. ונפיף ליה. v. 5. R. דחם יוי. Vi. Bab. Ib. R. & C. ית עבדך. v. 6. R. C. אינין ובניהן. Ib. R. וסגידן. v. 8. R. מן לך כל. Supple in versione, *omnis.* Ib. R. C. דערעית. v. 10. R. בבעו כען אם כען *Obsecro nunc si inveni nunc.* v. 11. C. רחים עלי קדם יי. v. 12. C. ניטל, sic etiam apud R. Salomonem in illa editione legitur נטל ונהך, *proficiscamur & eamus*, ut in Hebr. ubi reliqua omnia R. S. exemplaria impressa, & Ms. Cl. Seldeni exhibent טול. v. 13. R. וימותון. C. וימותן. v. 14. R. C. עד דאעול. v. 17. R. ולניתיה עבד. v. 18. R. C. לקביל קרתא, *è regione civitatis.* v. 19. R. משכניה. Ib. C. מיד.

CAP. XXXIV.

Vers. 2. R. ונסיב יתה. v. 3. R. ומליל תנחומין על לבא, *& locutus est consolationes, &c.* v. 5. Verte, *quòd violâsset*, vel *contaminâsset Dinam filiam suam*, sic v. 13. Ib. C. עם גיתיהון. v. 7. R. *De agro: cùmque audissent quod factum fuerat, indignati sunt viri*, turbato ordine verborum, & quibusdam redundantibus: paulò autem post verte, *ignominiam fecisset.* Ib. R. ית ברתא דיעקב וכדין. Sic v. 19. בברתא דיעקב. v. 9. R. ואתחתנא בננא. Vi. Bab. v. 14. C. ערלתא. v. 19. R. C. ולא אוחר. v. 21. R. פתיית. v. 27. R. ובזו. v. 28. R. C. בזו, *deprædati sunt.* v. 29. R. *& omnes mulieres eorum captivaverunt, atque deprædati sunt omnia.* v. 30. R. ואשתצי. v. 31. C. יתעביד.

CAP. XXXV.

Vers. 1. R. דאתגלי לך. v. 3. R. בעידן עקתי. v. 7. R. יתגלי ליה מלאכא, *apparuit ei angelus.* C. אתגלו. v. 8. R. C. בבותא. v. 10. supple, *Nomen tuum est Jacob*: v. 11. R. שליטין sine ד. v. 13. R. ויסתלק מעלוהי. v. 14. R. C. קמתא דאבנא. Ib. ניסוכין. v. 16. Quid propriè significet כרוב haud minus in incerto est quàm Hebr. כברת, quod, aliis aliud statuentibus, Menahem interpretatur *multum viæ*: eodem modo licebit interpretari כרוב, sed ita ut כ pro servili habeatur, quod A. Ezra & post eum alii faciunt in voce Hebræo: hac ratione talis erit versio, *cùm adhuc esset quasi multum terræ &c.* v. 17. R. במקשיותה. v. 18. R. מיתה, C. מיחת. v. 20. R. C. קמא, secundo verò loco קמת. Ib. R. יומא הדין. v. 21. R. מלהלאה. v. 22. C. עם בלהה לחינתא. R. לחינת אבוהי. v. 23. R. בוכרא. v. 27. R. ממרא sine ל.

CAP. XXXVI.

Vers. 6. R. C. לארע אחרי. v. 7. R. סגי מלמיתב, verte, *major quàm ut habitarent*: Vi. not. in cap. 4. 13. v. 12. R. פילגש לאליפז בר עשו נפק מינה עמלק. v. 19. R. רברביהון. v. 20. C. חוראי יתבי. v. 27. R. C. אלין sine ו. v. 31. R. C. קדם דמלך. v. 35. R. ית מדין *Madian.* v. 37. R. מרחובי. v. 39. R. C. בצרה. v. 43. R. אבוהי דאדום.

CAP. XXXVII.

Verf. 2. R. C. שבע עשרה שנין בר הוה. Ib. R. ית טיפהון בישא לות אבוהון. Vi. Bab. v. 3. *Filius sapiens*, quòd quæcunque ipse pater vel jam didicerat, vel porro disceret, ei traderet, ut R. Salomoni placet. v. 5. C. סנו יתיה. v. 7. R. מסתחרן אסרותכון. v. 8. R. למסני יתיה. v. 9. R. אחרו. Ib. R. C. סגדן לי. v. 10. R. C. על ארעא. v. 14. R. *Vade, obsecro, nunc*, redundante adverbiorum uno. Ib. ית שלמא דאחך וית שלמא דענא. Ib. R. C. ואתיבני פתגמא. v. 15. R. C. טעי. v. 16. R. חוי. C. חוי. v. 19. R. C. אתי. v. 22. R. לא תושדון. Ib. C. ויד לא. Ib. R. מידיהון. v. 24. R. ריקא. v. 25. R. טעונין. Vi. Bab. Pro שעף R. Salomon habet שעוה *ceram*, sic etiam Jonathan. Eodem modo legisse videtur Arabs Maur. qui شمع vertit, nisi idem forsan sint שעוה & שעף. v. 26. R. אתהני. Elias in Thisbite affert lectionem nostram. Ib. R. C. על דמיה *sanguinem ejus*: in Venetis abbreviatè videtur lectum fuisse דמי׳, unde omissâ virgulâ illâ abbreviationis indice, quod alibi factum subinde observavimus, varia nata est lectio. Vi. Exod. 12. 6, 15. v. 27. R. C. ונזבנניה. v. 28. R. בעשרין סלעין דכסף *viginti siclis argenti*. v. 31. C. צפירא. Vi. Bab. v. 32. R. ושלחו. Ib. C. ואיתיו לאבוהון. v. 34. R. ושוי שקא וגו׳, *& posuit saccum in lumbis suis*. v. 35. R. בדאבילא, una voce, *super filium meum lugens*. C. לברי בידאבלנא. v. 36. R. למצראי *in Ægypto*, vertendum potius, *Ægyptiis*.

CAP. XXXVIII.

Verf. 1. R. מעם אחוהי וסטא לות גברא. v. 2. R. גבר תגרא, omissa voce בת, etiamsi translatio habeat *filiam hominis mercatoris*, hanc mendam secuta est etiam Parisiensis editio. C. בת גבר כנענאי. v. 9. R. יתקרי זרעא והוי כד עליל. v. 11. R. בבית אבוהא. v. 12. R. C. וסניאו. Ib. R. ויתנחם יהודה וסליק לות גוזי עאניה הוא וחירה חבריה *& Hyra socius ejus*. Vi. Bab. C. על גזוי. v. 14. R. לנפקת. Ib. ויתכסיאת & ויתקנת & יתיהבת. v. 15. R. ואעדיאת ית לבושי. ושלח יהודה ית גדיא. v. 17. R. אנא אשדר גדיא בר עיזי. v. 20. בדא. v. 21. C. אתרא. Ib. דהיא. Ib. R. לא הות הכא, sic בר עיזי בידא דרחמיה. v. 22. v. 22. R. לא אשכחתיהא. Vi. Bab. v. 23. C. נהי חוך. v. 25. C. לחמוהא. v. 26. R. מני היא מעדיא *ex me ipsa concepit*; hic Arabs Maur. Chaldæum, quod passim facit, secutus habet مني حامل. v. 28. R. C. קדמיתא.

CAP. XXXIX.

Verf. 1. R. גבר מצראי מידא דערבאי. Ib. R. C. דאחתוהי לתמן. Sic v. 2. R. מצראי. v. 3. R. ארי הוה מימרא. v. 5. C. והות ברכתא. v. 6. R. דהוה אכל. Ib. שפירא. v. 7. C. ליוסף. v. 8. R. C. מה די בביתא *quicquam eorum quæ in domo sua sunt*. v. 9. C. לית רב. v. 11. R. והוה ביומא. v. 12. R. לשוקא, sic deinceps. v. 14. lege in nostris, *voce alta*, ut in Ar. Saad. & Maur. عال: est autem in Regiis רבא *magna*. v. 16. Fieri potest ut ואנחת sit à נוח litera י quiescente elisa, & punctatione nonnihil immutatâ pro ואניחת & *quiescere fecit* vel *sivit* i. e. ut Interpres habet, *retinuit*: at rectius & simplicius deducitur à ינח, à quo etiam Hebr. ותנח. Nam à נחת in fœminino, quod hic convenit, dicendum esset ואנחתת, vel elisa prima radicali ואחתת. Vi. etiam Bab. Ib. R. עד על רבוניה לביתיה. v. 20. R. ויהביה לבית אסירי אתר דאסירי מלכא תמן אסירין. Sic & C. דאסירי מלכא. v. 21. R. קדם רב, *coram principe*. Ar. Maur. كصوه رئيس. v. 22. R. הוא הוה מתעבד *ipse faciebat*. R. Sal. במימריה הוה מתעבד. Vi. Bab.

CAP. XL.

Verf. 1. R. בית שקיא למלכא* ubi vel deesse vocem רב asterisco notatur, vel redundare בית. C. שקיא דמלכא. Vi. Bab. v. 2. R. C. ורגיז. v. 3. R. במטרא. Ib. לבית אסירי אתר דיוסף. v. 5. R. וחלמו חלם. v. 6. R. *Venitque*, quod rectum, sed conjunctio in Parisiensibus omissa est. v. 7. C. מדין. R. C. אפיכון. v. 8. R. פשרן חלמא. C. פושרן חלמיא. v. 11. R. על כסא *in calice*. v. 13. C. קדמיתא. v. 14. R. C. יוטיב לך. Ib. R. ותדכרינני לות פרעה *& recordaberis mei apud Pharaonem*. v. 15. R. מגנב אתגנבית. Vi. Bab. v. 20. R. *& recordatus est capitis principis pincernarum, & capitis* &c. acsi esset ודכר. C. ואדכר. Ar. Maur. وفكر, Saad. فكر. Vi. Bab.

CAP. XLI.

Verf. 1. R. שנין דיומין ופרעה חלם. v. 3. R. וקמן. v. 4. R. ואכלן תורתא בישן למחזי. C. בישן מחזי. Ib. R. C. שפירן למחזי. v. 6. R. לכל חרשי מצראי ולכל. v. 7. R. ובלען, sic v. 24. v. 8. R. שבליא לקיין. v. 9. R. ית סורחני. *Peccati mei*. v. 12. C. עברי. R. גבר כפשרן חלמיה. Ib. R. C. פשר. v. 15. R. ומפשר יתיה. C. ותפשר. Vi. Bab. v. 16. R. בר מן חכמתי. Ib. אתותב. v. 18. redundat vox *pulchra* in versione. v. 19. R. C. סליקן בתריהן חשיכן. Vi. Bab. Ib. דיכותהן. v. 20. R. ואכלן תורתא חסירתא. v. 21. R. עלן & ועלן. Ib. ומחזיהון ביש כיד בקדמיתא. v. 22. & sequentibus, R. שבליא. v. 23. נצן *inanes*, i. e. inquit R. Sal. quibus nihil inest nisi הנץ *flos*, semine vacuæ. v. 25. corrige in nostris חד. Sic cap. 42. 11. v. 26. R. שבע שנין bis, sic v. 48. at v. 27. C. שבע שניא אינין. v. 27. R. חסירתא ובישתא דסלקן. Ib. ושקיפן קדום. v. 28. R. ית דייי עתיד למעבד אחזי ית פרעה. v. 30. R. בתריהון. v. 32. R. דנן תרתין זמנין, *his duobus vicibus*. v. 33. ומניניה. v. 35. R. ויצרון. C. ויוצרון, tanquam ab אצר. In utroque autem est אלין absque præfixo ה. v. 36. R. גניז לארעא בשבע שני כפנא דתהוין *servatum in terra* &c. Ar. Maur. لأهل الأرض *populo terræ* juxta lectionem nostram. v. 37. lege, *omnium servorum suorum*. v. 39. R. דאודע. R. C. ית כל דא. Ib. R. דבותך. v. 43. C. ברתיכא תנייתא. v. 44. R. ובר מן מימרך, in C. deest מן. v. 45. R. & C.

פוטיפרע, una voce, sic v. 50. v. 46. R. C. ועבר שליט *& transivit dominans in universam terram*; in præcedenti autem versu quamvis non sit כל, translatio tamen habet *universam*. v. 49. R. C. מלממני. v. 55. R. לות פרעה ללחמא *ad Pharaonem pro pane*. v. 56. R. למצרים. v. 57. R. תקיף, sic cap. 43. 1.

CAP. XLII.

Verf. 1. R. עיבורא. Ib. למה דנן. v. 7. R. מה דימליל. v. 8. Verbum Ch. אשתמודע, ut & Hebr. הכיר, tum *cognoscere* tum *agnoscere* significat: unde R. Salomon ex Midras Agada hanc expositionem affert; *Et agnovit Joseph fratres suos*, utpote qui illorum sibi in manus traditorum fraterni juris memor misertus sit: *at illi non agnoverunt eum*, cùm sc. incidit illis in manus, ut fraternè cum illo agerent. v. 9. R. ודכיר. C. ואדכר. Ib. R. דחלים. Observat autem R. Salomon vocem בדקא hic non satis aptè exprimere Hebr. ערוה, cùm hæc *discoopertoriam*, illa verò *rupturam* significet. v. 15. lege, *probabimini*. v. 16. R. שלחו & וידבר, utrumque ex Kal. sic & C. nisi quod prius punctetur שלחו. v. 17. R. בבית מטרא. v. 20. R. ויהמנון. C. ויתמהמנון, inusitatâ formâ. v. 21. C. בעקת. Ib. R. אתת עלנא, sed nostra lectio, quam & reliqua exemplaria præferunt, à R. Salomone citatur. v. 23. R. שמיע. v. 25. R. ודבר מנהון. v. 26. R. C. עיבוריהון. v. 28. C. ותהו גבר באחוהי. v. 30. R. C. קשין. v. 33. R. ועיבורא. Ib. R. סיבו. C. סבו, sic cap. 43. 11, 12. v. 35. R. C. והא גבר. v. 36. R. C. ליתוהי, pro quo in Regiis repetito in C. legitur לא הוה הב, & sic legisse videtur Interpres Latinus. Ib. R. בולהון.

CAP. XLIII.

Verf. 2. R. כד ספיקו למיכל, sed hæc lectio improbatur R. Salomoni; quòd non sit eadem ratio hujus loci ac Gen. 24. 22. Cameli enim *cessârunt* bibere quòd sat bibissent, Jacobi verò domestici frumento jam absumpto inediâ laborabant: mavult itaque reddi שציאו, quod cæteri etiam codices exhibent. Ib. C. מעט עבורא. v. 4. & 5. R. משלח. v. 6. R. העד כען לכון. v. 7. R. משאל שאיל. v. 10. R. נתעכבנא. Vi. Bab. Ib. R. תיובנא. C. תבנא. v. 11. בטנים quid sint fatetur R. Salomon se nescire, reperisse autem in expositionibus Alphabeticis R. Machir esse *pistacia*, sibi verò videri *mala persica* esse: in Ch. est בוטנין, quod Interpres neglexit, nos in genere *nuces* reddimus, de specie dispiciant docti; pro eo autem quod in Ar. Maur. habetur مسلعى, procul dubio legendum فستق *pistacia*, juxta sententiam R. Machir. v. 12. R. בידכון bis. Ib. R. C. שלו הות. v. 14. R. כמא דתכולית אתכלית. C. כמא דאתכולית. v. 15. *Et tulerunt*. Chal. ונסיבו de munere & argento, ודברו de Benjamin: neque enim Chaldaicè sicut Hebraicè idem verbum significat *accipere* rem & personam, cùm res manu capiatur, persona verò ducatur, ut observat R. Salomon. v. 16. R. לדממנא. Vi. Bab. Ib. ונכום. Ib. *in prandio*, non malè, est enim שירותא, *primus pastus* Chaldæis, hic autem Metonymicè pro Hebr. צהרים adhibetur, quòd alias in Targum reddi solet טיהרא, ex observatione R. Salomonis. v. 18. R. וית חמרנא, *& asinos nostros*, absque למדבר. v. 22. R. וכספא אחרנא אחיתנא. v. 23. R. סימא. Vi. Bab. v. 27. R. השלם לאבוכון. Ib. העד כען הוא קיים. v. 33. R. ותוהו גבריא. v. 34. R. ונטל חולקין מן קדמוהי לותהון וסגיאת *Et datæ sunt eis portiones à facie ejus: & major fuit*. Ib. R. C. מחולקי כולהון.

CAP. XLIV.

Verf. 4. R. C. מן קרתא. C. לא רחיקו. Ib. למה שלמתון. v. 7. R. *dominus noster*. v. 8. R. אתיבנא לותך. C. אתבנהי. Vi. Bab. v. 9. R. ימות *moriatur*: v. 14. C. ואתא יהודה. v. 15. R. C. מה עובדא הדא דעבדתון. v. 16. R. ומן קדם ייי *à facie enim Dei*. Ib. R. C. אשתכח חובא. R. דעבדך *servorum tuorum*. v. 22. R. וימות. v. 29. C. בדוונא לשאול, ut v. 31. v. 33. R. C. תחות עלימא. v. 34. C. אסק לבית אב.

CAP. XLV.

Verf. 1. R. C. עלוהי. Ib. R. מלותי & עם אחוהי. v. 2. R. ושמע בית פרעה, *audivitque domus Pharaonis*. Ar. Maur. juxta lectionem nostram اهل بيت *populus domus*, quod Saad. effert unâ sed æquipollenti voce آل. v. 5. R. דזבנתון יתי. Ib. R. C. הכא, sic v. 8. & 13. Ib. קדמיכון. v. 7. R. C. רבא. v. 11. C. דלמא תתמסכן. v. 12. R. חזן. v. 14. C. על צואריה דבנימין. Ib. על צורוהי. v. 16. R. אחוהי דיוסף. v. 17. R. טעונו. C. טעינו בעירכון. v. 18. R. ית שפר ארעא דמצרים, sic v. 20. v. 21. R. על מימר פרעה. v. 22. R. וחמש. v. 23. R. כדא עשרה. Ib. מטובא דמצרים ועשר. v. 24. R. לא תתנצון. v. 26. C. והוי.

CAP. XLVI.

Verf. 1. R. ונכים נכסין לאלהיה דאבוהי יצחק. C. לאלהא אבוהי דיצחק. Vi. Bab. v. 4. R. ישוי ידיה. v. 5. R. C. מבירא דשבע. Ib. R. טפליהון. v. 7. R. C. וכל בנוהי איתי. v. 8. C. בוכריה. v. 9. R. C. וחצרון *& Esron*, v. 10. R. כנענאה. Vi. Bab. v. 12. R. ומיתו. v. 15. R. ברתיה כל נפשת. v. 18. R. שית עשר. v. 20. R. ואתיליד. v. 25. R. שבעה. v. 26. R. עם יעקב. v. 28. R. *& venit*, cum in Ch. sit ואתו. v. 29. R. ית רתיכיה. v. 30. R. מתנחם אנא. Vi. Bab. Ib. את קיים. v. 32. R. וגבריא רעי ענא ארי מרי *quia possessores*. v. 33. R. ויהי כד יקרי. v. 34. R. ועד כען.

CAP. XLVII.

Verf. 1. *& boves eorum*, deest in Regiis. Ib. ואינון, *& ipsi sunt*. v. 3. R. רעי ענא. v. 6. R. גיתי. v. 7. R. ואקמיה. Vi. Bab. v. 9. desunt hæc in Regiis, *fuerunt dies annorum vitæ meæ*. v. 11. R. בארעא דרעמסס. v. 13. R. תקיף. v. 14. lege, *omne argentum*. v. 17. R. ובחמריא. v. 18. R. ושלימא. Vi. Bab. v. 19. R. נמות לקבלך. Ib. R. C. בר זרעא, sic R. v. 23. v. 20. R. וזבן יוסף. v. 21. R. אעבר

F

R. אַעְבַּר יַתְהוֹן. Ib. מְסַיְפֵי תְחוּם מִצְרָאֵי, *à finibus termini Ægypti*, quod potius vertendum esset, *Ægyptiorum*. v. 22. R. אֲרַע כּוּמְרַיָּא לָא זְבִין, sic v. 26. ארע abſque ד ſequente. Vi. Bab. כּוּמְרַיָּא *ſacerdotes Idololatricos* à nigredine dictos plerique volunt, Elias verò ſic apellatos mavult quòd ſimul recluſi viverent. Vi. ipſum in Thisbi, in radice כמר. v. 24. R. C. בְּאַעוּלֵי עַלַלְתָּא. Ib. C. יְהֵי לְכוֹן. Ib. R. לְטַפְלֵיכוֹן & וּלְמֵיכְלֵיכוֹן. v. 25. R. *invenimus gratiam*.

CAP. XLVIII.

Verſ. 1. R. אֲבוּךְ שְׁכִיב מְרַע, *pater tuus jacet infirmus*. Vi. Bab. v. 4. C. מַפְּשִׁינָךְ. Ib. R. *& filiis tuis*. v. 6. R. בְּאַחְסַנְתְּהוֹן. v. 11. R. C. מֶחֱזֵי fine ל. וְאַסְגֵּינָךְ. v. 13. R. *ad ſiniſtram Iſrael*, in Pariſienſibus deeſt nomen *Iſrael*. v. 15. C. אֱלָהָא דִּפְלַחוּ. v. 17. R. וּסְעַדָא. Vi. Bab. v. 19. R. יְהֵי לְעַם. v. 21. R. בְּסַעֲדֵיכוֹן וְאָתִיב יַתְכוֹן לַאֲרַע אֲבָהָתְכוֹן: Vi. Bab.

CAP. XLIX.

Verſ. 1. & 2. R. אִתְכַּנְּשׁוּ. v. 4. R. הַכְמַיָּא, una voce. Vi. Bab. Ib. לְבֵית מִשְׁכְּבֵי. v. 6. R. בְּרוּזְהוֹן. Ib. לְמֵהָךְ, quam ſententiam ſic vertere licet, *cùm congregarentur ad euntum non deſcendi de gloria mea*. v. 8. R. וְלָא בְהָתִיתָא בָּךְ לָךְ יוֹדוּן, ubi בָּךְ ad verbum præcedens adhæreſcere videtur, *non confuſus es in vel apud te, non puduit te*. v. 9. R. *Dominium erit ei in principio*; quod ſequitur autem ſic verte, *ſed in fine magnificabitur rex de domo Juda*: de Davide hoc intelligit R. Salomon, qui principio *catulus* erat, cùm regnante Saule educeret & introduceret Iſraelitas, in fine autem *leo*, cùm regem ſibi illum conſtituiſſent. Si hujuſmodi interpretatio admitti poteſt, quidni de diverſis perſonis pari imò majore ratione accipere liceat, ut *Catulus* Davidem, *Leo* verò Chriſtum deſignet, quem ſub finem regni Judæ affuturum verſus proximè ſequens (ipſomet R. Sal. interprete) prædicit. Ib. R. C. וְלֵית מַלְכוּ, *neque erit regnum* &c. Ib. R. דְתוּדְעוּנֵיהּ. v. 10. עַד עָלְמָא abeſt à Regiis. v. 11. Notatu dignum eſt Paraphraſten hic reſpexiſſe ad illud השער האיתון, Ezech. 40. 15. acſi האיתון illic *templum* ſignificaret, (quod tamen aliter ibi reddit Jonathan) ideoque hæc verba בני אתנו reddidiſſe יִבְנוּן הֵיכְלֵיהּ. Porro duplici paraphraſi hanc priorem verſus partem exprimi, omnia verò ad Chriſtum accommodari docet R. Sal. Ib. R. מֵילַת מֵילַת צְבַע. C. מֵילָא מֵילָא, ſic etiam geminatum habetur in reliquis omnibus exemplaribus editis, miror itaque in Baſileenſibus, quæ ſequuntur noſtra, alterum omiſſum eſſe: certè ex mente Buxtorfii minimè factum fuiſſe, tum ex Babylonia ejus, tum ex Lexico conſtat, ubi ſic vertit, *Veſtimentum ejus ex meleta eſt, meletâ coloratâ*. v. 12. Neſcio quid interpreti Latino in mentem venerit, cùm reddiderit נַעֲוּהִי *colles ejus*, niſi forſan quòd præceſſerit, *montes ejus*: melius reddas *torcularia ejus*, יקבים שלו, qua ſignificatione etiam נעוא citatur à R. Salomone ex Talmud, tract. de Idololatria. v. 13. R. עַד צִידוֹן. v. 15. R. וְדִישְׁתַּאֲרוּן, C. וְדִיאִשְׁתַּאֲרוּן, in quo utraque lectio quodammodo exprimitur. v. 17. lege, *manebit in via, & quaſi aſpis* &c. Ib. גִּבָּרִין בְּמַשְׁרִיָּת *robuſtos in caſtris*. v. 18. in Regiis ad hunc modum habetur; לְפוּרְקָנָךְ סְבָרִית יְיָ אֲמַר אֲבוּנָא יַעֲקֹב לָא לְפוּרְקָנֵיהּ דְגִדְעוֹן בַּר יוֹאָשׁ דְּהוּא פוּרְקָן שָׁעָה וְלָא לְפוּרְקָנֵיהּ דְשִׁמְשׁוֹן בַּר מָנוֹחַ דְּהוּא פוּרְקָן עָבַר אֶלָּא לְפוּרְקָנֵיהּ דִּמְשִׁיחַ בֶּן דָּוִד דְּהוּא עָתִיד לְאַיְתָאָה יַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵיהּ וּלְפוּרְקָנֵיהּ סְכִיאַת נַפְשִׁי: *Salutare tuum expecto, Domine, dixit pater noſter Jacob: Non expecto ſalutare Gedeon filii Joas, quæ eſt ſalus temporalis: neque ſalutare Samſon filii Manue, quæ eſt ſalus tranſitoria: ſed expecto redemptionem Chriſti, filii David, qui venturus eſt ad accerſiendum ſibi filios Iſrael; cujus redemptionem deſiderat anima mea.* Habentur etiam hæc, ſed paulò aliter, inter Toſephoth ſive additamenta ad finem Geneſeos edit. Conſtantinopolitanæ, & in editione Ven. min. ad finem Pentateuchi. Vi. Bab. v. 19. R. מָרֵי יַעְבְּרוּן בְּנוֹהִי, ſed interpres omiſit בְּנוֹהִי. v. 22. R. C. דְיִתְבָּרַךְ. v. 23. R. מָרֵי פַלְגְוָותָא *viri diſſenſionum*. Vi. Bab. v. 24. R. נְבִיאוּתָא *prophetia*, C. ut noſtra נְבִיאוּתֵיהּ quemadmodum citatur etiam à R. Salomone. Ib. R. דְּהַב טָב, *aurum optimum*. Ib. אַחְסִין *corroboravit*, ſine copula. Ib. שִׁבְטַיָּא דְיִשְׂרָאֵל. v. 27. R. קָרְבְּנָא וּלְעִידָן. v. 28. R. תְּרֵי עֲשַׂר. Ib. דְּמַלֵּיל עִמְּהוֹן. v. 29. R. עִם אֲבָהָתַי.

CAP. L.

Verſ. 1. R. וְנַשֵּׁיק לֵיהּ, ſic Exod. 4. 27. & 18. 7. v. 2. R. יַת אָסְוָתָא & וְחַנְטוּ אָסְוָתָא. C. אָסְוָותָא duplici ו. Vi. Bab. v. 3. R. בֵּן שְׁלָמִין. v. 8. R. טַפְלֵיהוֹן, ſic v. 21. & Exod. 10. 10. 24. טַפְלֵיכוֹן. v. 11. R. אֶבְלָא תַקִּיף. v. 12. R. לֵיהּ. v. 15. R. אֲחוּהִי דְיוֹסֵף. v. 17. R. אֲרֵי בִישָׁא. Ib. אֱלָהֵיהּ דַּאֲבוּךְ. כְּמָא. v. 19. R. לָא תִדְחֲלוּן אֲרֵי דְחִיל מִן קֳדָם יְיָ אֲנָא *quoniam ego timeo à facie Dei*. Hic Arabs uterque Chaldæi Interpretis veſtigiis inſiſtit. v. 20. R. עֲלֵי בִשְׁתָּא.

EXODUS.

CAPUT I.

VErſ. 5. R. עִם יוֹסֵף. v. 7. R. בַּלְחֹדָא לַחֲדָא. v. 8. R. גְּזֵירַת דְיוֹסֵף. v. 9. R. עַמָּא דִבְנֵי. v. 10. R. תְעַרְעִינַנָא קְרָבָא. v. 12. R. דְמַעֲנַן. v. 14. R. וּבְלִיבְנֵי. v. 16. R. מֵילְדָן. Ib. אִם בְּרָא הוּא וְתִקְטְלוּן יָתֵיהּ וְאִם בְּרַתָּא הִיא תְקַיְּמוּנַהּ: Vi. Bab. v. 17. R. כְּמָא דִי מַלֵּיל לְהֵן *ſicut locutus fuerat eis*. v. 18. R. עֲבַדְתּוּן פִּתְגָמָא הָדֵין וְקַיֵּימְתּוּן *& reſervatis filios?* ita etiam legitur verbum poſterius apud R. Sal. C. וְקַיֵּימְתִּין & עֲבַדְתִּין, ſic cap. 2. 20. R. שְׁבַקְתּוּן. C. שְׁבַקְתִּין. Vi. etiam cap. 2. 18. v. 19. R. וַאֲמַרַת. Vi. Bab. v. 21. R. לְהֵן. v. 22. R. מִן יְהוּדָאֵי *ex Judæis*. Ib. לְנַהְרָא תִרְמוֹנֵיהּ.

CAP. II.

Verſ. 1. R. מִבֵּית לֵוִי. v. 6. R. וְחָזִיתֵיהּ יַת רַבְיָא. Ib. R. C. וְחָסַת, R. *& miſertus eſt*, quod minimè congruum. Ib. R. וַאֲמַרַת מִן בְּנֵי יְהוּדָאֵי דֵין. v. 9. R. וְאוֹנִיקֵיהּ לִי. Vi. Bab. v. 11. R. עִם אֲחוּהִי, *cum fratribus ſuis*. Ib. מִצְרָאֵי מָחֵי. נְבַר. C. & Ven. ma. מִצְרָאֵי & יְהוּדָאֵי, quæ forma pluralis eſt. v. 12. R. וְאִטְמְרִתֵּיהּ. v. 16. R. וְאָתְאָן וּדְלָאָן וּמַלְיָאָן. Ib. יַת עָנָא. v. 17. R. וּפָרְקִינִין & וּטְרַדִינִין. Vi. Bab. v. 18. C. אוֹחֵיתִין, ita reliqua omnia exemplaria præter Regia & Baſileenſia, in quibus eſt אוֹחֵיתוּן, acſi ea forma communis eſſet generis, non tantùm maſculini ut grammatici ſtatuunt. Vi. ſupra cap. 1. 18. v. 23. R. דַּהֲוָה קַשְׁיָא.

CAP. III.

Verſ. 1. R. לְאַתַר שְׁפַר רַעְיָא דְמַדְבְּרָא, *ad locum optimi paſtus in deſerto*: præpoſitio etiam *poſt* in noſtris diverſo charactere notari debuit. v. 2. R. וְיִתְגְּלִי, ſic alibi paſſim י pro א. v. 4. R. וּגְלֵי קֳדָם יְיָ *Et revelatum eſt coram Domino*. v. 5. R. לְהַלְאָה. Ib. אֲרַע קַדִּישׁ הוּא: *terra ſancta eſt*. v. 6. R. אֱלָהֵיהּ דַּאֲבוּךְ, & ſic deinceps ut v. 15. Ib. אַפּוֹהִי fine ל. Ib. לְצֵית יְקָרָא. v. 7. R. מִן קֳדָם שִׁלְטוֹנֵיהוֹן. Vi. Bab. Sequitur יַת דּוּחְקָא דְמִצְרָאֵי. Ib. אֲרֵי גְלֵי קֳדָמַי כֵּיבֵיהוֹן. v. 9. R. עָלַת לִקְדָמַי. Ib. אֲרֵי אֲנָא. v. 12. R. C. אֶתְאָ, nam אֶתָא verbum eſt, *venit*. Ib. R. דּוֹחֲקִין לְהוֹן. v. 13. R. אָתֵי לִבְנֵי. v. 17. R. אַסֵּיק יַתְכוֹן מִשִּׁעְבּוּד מִצְרָאֵי לַאֲרַע. v. 18. R. וִיקַבְּלוּן מִינָךְ *Et obedient tibi*. Ar. Maur. يسمعون أمرك, *obedient verbo tuo*, ſicut in noſtris. Ib. לְמַלְכָּא. v. 19. R. לְמֵהָךְ אֱלָהֵין מִן קֳדָם דְּחִילָא תַקִּיפָא *niſi propter timorem fortem*. C. דְּחֵילָא, reliqua ut in lectione noſtra, quam laudat R. Salomon ex nomine R. Jaacob filii R. Menahem, adductâ prius expoſitione Rabbinica totidem verbis ei reſpondente, ולא בשביל שידו חוקה, *neque [dimittet] propterea quòd manus ejus ſit valida*. v. 20. R. וְאֶשְׁלַח. v. 22. R. יַת מִצְרָאֵי.

CAP. IV.

Verſ. 3. R. דְמוֹהִי. Vi. Bab. Ib. C. לְחִוֵי. v. 4. R. בְּרַנְבֵיהּ. Vi. Bab. v. 7. R. חַב יְדָךְ לְעִיטְפָךְ. v. 10. C. גְּבַר מְלוּל. v. 11. R. אוֹ פַקִּיחָא. Vi. Bab. v. 13. R. בְּיַד דְּכָשַׁר לְמִשְׁלַח. v. 17. C. אָתַיָּא abſque יַת, ſic v. 21. R. כָּל מוֹפְתַיָּא. v. 20. In omnibus exemplaribus legitur עַל חֲמָרָא in ſingulari pro Hebræo עַל־הַחֲמֹר *ſuper aſinum*: de ſeptuaginta autem ſenibus accipiendum eſt quod ſcribit A. Ezra, coactos fuiſſe illud reddere על נושא אדם, prout ipſi ſonant Græca ἐπὶ τὰ ὑποζύγια. In Gemara legitur על נושא בני אדם. v. 23. R. וְיִפְלְחוּן קֳדָמַי וְאִם סָרֵיב, ubi tamen Verſio Latina habet, *ut ſerviat coram me in deſerto*. v. 25. R. אִתְיְהֵב חַתְנָא לִי *detur mihi ſponſus meus*. v. 30. In Venetis majoribus & C. legitur abbreviatè פתגמ׳, cui addito א in Baſileenſibus fit פִּתְגְמָא, legendum ut in reliquis exemplaribus פִּתְגָמַיָּא in plurali, Hebr. הַדְּבָרִים. v. 31. R. יַת שִׁעְבּוּדְהוֹן.

CAP. V.

Verſ. 1. R. שְׁלַח in Kal, cujus futurum habetur v. 2. Sic cap. 7. 16. שַׁלְחַנִי & שְׁלַח. Vi. etiam cap. 10. 7. & cap. 13. 17. v. 3. lege, *revelatus eſt*, ſed in Regiis eſt אִתְקְרִי עֲלָנָא. Ar. Maur. lectionem noſtram אִתְגְּלִי iiſdem ac totidem fere literis reddit تجلى. Ib. finem verſus ſic vertas, *ne forte occurrat nobis morte aut occiſione*. v. 4. R. מֵעֲבִידָתְהוֹן. Vi. v. 13. v. 5. R. מִדְּסַגִּיאִין. v. 7. R. וּמִדְקַדְמוֹהִי, ſic v. 8. & 14. Ib. יֵזְלוּן וְיִגְבּוֹן. v. 13. R. עֲבִידַתְכוֹן in ſingulari ut ſupra v. 4. ubi tamen redditur per plurale. Ib. כַּד. v. 14. R. אַף אֶתְמָלֵי אַף יוֹמָא הָדֵין. v. 15. R. לְמָה אַתְּ עָבֵיד. יִתְיְהֵב לְכוֹן. v. 20. R. מִלְוַת פַּרְעֹה, ſic cap. 10. 6. & è contra cap. 11. 8. v. 22. R. הָדֵין לְמָה, aſyndetως ut in Hebræo. v. 23. verte, *malè fuit populo huic*.

CAP. VI.

v. 1. R. לְמֹשֶׁה. v. 6. R. בִּדְרָעָא מְרָמְמָא. v. 7. R. וְאָתֵא לְכוֹן. Ib. דְּאַפֵּיקִית יַתְכוֹן *qui eduxi vos*. v. 9. R. לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל, ſic v. 13. *Locutuſque eſt Moyſes filiis Iſrael*: neglectâ ab interprete particulâ כֵּן. Ib. מֵעַיִק רוּחָא וּמִפֻּלְחָנָא דַּהֲוַת קַשְׁיָא. v. 11. lege, *de terra ſua*. v. 20. R. בַּת אֲחָת אֲבוּהִי לֵיהּ לְאִנְתּוּ *filiam ſororis patris ſui* &c. quæ lectio ab omnibus diverſa eſt. LXX. habent, θυγατέρα τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. Vulgatus & quidam alii Interpretes, *patruelem ſuam*. Ar. Maur. & Saadias habent عمته *amitam ſuam*, ſive *ſororem patris ſui*, ut in noſtris. v. 29. R. דַּאֲנָא מְמַלֵּיל לָךְ *quæ ego loquor tibi*.

CAP. VII.

Verſ. 4. R. עַל מִצְרַיִם וְאַפֵּיק יַת חֵילַי. v. 5. R. אֲרֵימִית יַת מַחַת. v. 7. R. תְּמָנַן bis. v. 9. R. הַבוּ לְכוֹן מוֹפֵת. v. 14. R. אִתְיַקַּר לְבָא, ſed R. Salomon legi mavult יַקִּיר, quòd nomen ſit כבד. v. 19. R. וְעַל אֲרִיתֵיהוֹן *& ſuper rivos eorum*. Ib. בֵּית כְּנִישׁוּת. v. 22. R. מִצְרָאֵי *Ægyptiorum*, quæ verſio hic etiam in noſtris retineri potuiſſet, ut ſupra cap. 3. v. 17. & 19. & infra cap. 9. v. 4. & 6. & cap. 11. 3. & alibi factum: contra v. 19. hujus capitis in Regiis עַל מַיָּא דְמִצְרָאֵי *ſuper aquas Ægypti*, pro דְמִצְרַיִם, ut eſt cap. 8. 6. in R. & C. ſic בְּגוֹ מִצְרָאֵי *in medio Ægypti*, cap. 11. 4. in Regiis. Vi. etiam Gen. 47. 21.

CAP. VIII.

Verſ. 5. R. וְעַל אֲרִיסַיָּא וְעַל אַגְמַיָּא. v. 12. C. מִן קֳדָם פַּרְעֹה. v. 13. R. כִּפְתַּנְמָא. C. Ib. וּמִן דָּרָתָא *& de atriis*, v. 16. R. עַפְרָא וְתְהֵי לְקַלְמִיתָא, ut ſit fœmininum: ſic v. 17. in utroque membro הֲוַת קַלְמִיתָא, cùm in Venetis & Baſileenſibus in poſteriori, ubi refertur ad עפרא, ſit הוה, ſicut in noſtris etiam legendum, at C. illic etiam הֲוַת קַלְמְתָא. v. 20. R. וְאִתְחַבַּל, ſic cap. 9. 13. v. 21. R. אִם לֵיתָךְ מְשַׁלַּח. v. 22. R. דְעַמְמַיָּא קָאִים עֲלֵיהּ. Vi. Bab. v. 24. R. *& in domum ſervorum ejus, & in omnem terram Ægypti. corrupta eſt* &c. Horum verborum in noſtris alia eſt diſtinctio. v. 26. R. לְמֶעְבַּד כְּדֵין. Ib. *nos immolabimus*, exemplar quo interpres uſus eſt videtur habuiſſe נִכְּסִין pro נִסְבִּין, per metatheſin & antitheſin literarum ſimilium ב & כ. Ib. R. יַת בְּעִירָא דְמִצְרָאֵי דְחָלִין לֵיהּ *animal quod ipſi colunt*, ubi in noſtris eſt דִּדְחָלִין, ideoque expreſſimus vocem *Ægyptiorum* in obliquo, quæ in Regiis ſubintelligitur in recto. v. 28. R. וְתִתְרַבְּחוּן. v. 30. R. מִלְוַת פַּרְעֹה *à Pharaone*. Vi. ſupra cap. 5. 20.

CAP. IX.

Verſ. 1. R. וּתְמַלֵּיל לֵיהּ *& loquere ei*: v. 3. R. הַוְיָא בְּנִיחָךְ. v. 4. R. בְּעִירָא מִבְּעִירָא דְמִצְרָאֵי, ſic v. 6. Ib. מִכֹּל. v. 6. R. מוֹתָא דִבְעִירוֹהִי. v. 7. R. דְיִשְׂרָאֵל, quamvis tranſlatio ſit ut in noſtris. v. 8. R. סִיבוּ. Ib. ut & v. 10. פִּיחָא. Ib. לְעֵינֵי פַרְעֹה *ante oculos Pharaonis*. Corrige autem in noſtra editione וְזוֹרְקִנֵיהּ. v. 9. R. &

R. *& in jumentis & pecoribus*, cùm in textu sit וְעַל בְּעִירָא tantùm. Ib. & v. 10. R. סַנִי, sic cap. 19. 21. & v. 28. hujus cap. וְסַנִי. v. 14. R. לִלְבָךְ. v. 15. R. וְאֶשְׁלַח & וְאַמְחֵי, in futuro. Vi. Bab. v. 17. R. & C. כְּבִישַׁת, Hebr. מִסְתּוֹלֵל, ex cujus radice est מְסִלָּה, pro quo in Targum adhiberi solet אורח כבישא *via strata, agger*. Utraque dictione Hebraicâ & Chaldaica hoc indicante, Pharaonem populo Israelitico insultare, eosque opprimere & quasi conculcare, non aliter ac via publica à prætereuntibus premitur & calcatur: ut hac observatione insinuare velle videtur R. Salomon. v. 18. R. בְּעִידָנָא. v. 19. R. כְּנוֹשׁ יַת גֵּיתָךְ, *congrega pecora tua quæ sunt in agro*; quasi Interpres non legerit verba sequentia, וְיַת כָּל־דִּלָךְ. Ib. R. C. לְבֵיתָא, Bas. לְבֵיתְהֵי, sed Affixi hic nullus est usus, contenti igitur sumus nudo ה, quod in Venetis majoribus ex Hebræo locali remansit. v. 20. R. וְיַת גֵּיתֵיהּ לְבֵיתָא, translatione nihilominus præferente, *in domos*. v. 21. R. שְׁבַק sine ו. v. 23. R. וּמְהַלְכָא אִישָׁתָא. v. 24. R. לְעַמָּא. v. 25. R. חַקְלָא sine ד. v. 28. R. וְאֶשְׁלַח, at cap. 10. 10. כַּד אֲשַׁלַּח. v. 31. R. אָבִיב וְכִתָּנָא גִּבְעוֹלִין. v. 33. R. עַד אַרְעָא *ad terram*. v. 34. R. וְיַקַּר לִיבֵּיהּ. C. וְיַקְרֵי לִיבֵּיהּ. v. 35. R. שְׁלַח, formâ Hebr. C. שַׁלַּח, sic cap. 10. 20. & 11. 10.

CAP. X.

Vers. 1. R. C. אָתְוָתִי אִלֵּין. v. 8. R. דְּאָזְלִין. v. 10. R. יְהֵי כְּעַן. Ib. pro simplici *sit* meliùs forsan vertas *circumstat* vel *circumdat*: i. e. quacunque faciem vertatis vobis obversatur. v. 11. R. *coram domino Deo vestro*: sed textus habet tantùm קֳדָם יי. v. 15. R. שִׁמְשָׁא דְּאַרְעָא, absque כָּל: in hoc versu & quinto Interpres sensum verborum, non verba ipsa reddidit, quæ ita sonant; *cooperuitque oculum solis terræ*, vel *solem oculum terræ*, ut שִׁמְשָׁא appositum sit exegeticon. Eandem locutionem vi. Num. 22. 5, 11. Ib. R. כָּל פֵּירֵי. v. 17. lege, *dimitte*, ut in Regiis. v. 20. R. וְאַתְקֵיף, sic v. 27. v. 26. מִנֵּיהּ prius abest à Regiis.

CAP. XI.

Vers. 3. R. בְּעֵינֵי מִצְרָאֵי. v. 5. R. דִּי בְּבֵית רֵחַיָּא *quæ est in domo molarum*. v. 7. R. דְּתִדְעוּן אֲרֵי אַפְרִישׁ יי. v. 8. R. וּנְפַק מִן קֳדָם פַּרְעֹה.

CAP. XII.

Vers. 3. R. C. גְּבַר אִימַּר. v. 4. R. וְאִם יְזְעַר. C. יְזְעַר. Ib. R. C. מִלְּאִתְמְנָאָה. v. 5. C. בַּר שַׁתֵּיהּ. v. 6. R. אַרְבְּעָה עֲשַׂר, ita C. sed abbreviatè עֲשַׂר, ex qua abbreviatione forsan nata est lectio Regiorum, voce nondum punctatâ: tale vide infra v. 15. Ib. R. C. כָּל קְהַל. v. 9. R. C. וְאַף לָא כַּד מְבַשְּׁלָא. v. 13. R. וִיהֵי דְּמָא. Ib. וְלָא יְהֵא לְכוֹן. v. 14. R. לְדָרֵיכוֹן. v. 15. R. פַּטִּיר, voce per abbreviationem facta ex פַּטִּירָן, ut in sequentibus habetur: C. hic & v. 17. פַּטִּיר, quod legendum פַּטִּירָא, uti in reliquis exprimitur lectio nostra. v. 16. R. בְּרַם דְּמִתְאֲכַל. v. 17. R. לִקְיָם עָלַם. v. 18. R. בְּאַרְבְּעַת עַשְׂרָא, contra ac v. 6. Ib. R. חַד וְעֶשְׂרִין. v. 19. R. חֲמִיר, sic c. 13. 7. פַּטִּיר, ut contra eodem versu R. חֲמִירָא. v. 21. R. אִתְנַגִּידוּ וְסִיבוּ לְכוֹן מִבְּנֵי עָנָא. v. 22. R. וּלְתַרֵין סִפַּיָא, at versu proximo vice versa עַל תַּרְתֵּין סִפַּיָא. v. 23. R. וְאִתְגְּלֵי in præterito, contrà ubi nostra præteritum Regia solent habere futurum, ut supra de hoc verbo aliquoties notatum. Ib. R. לְבָתֵּיכוֹן. v. 25. R. דְּיִתֵּן יי. v. 29. R. עַל כּוּרְסֵי מַלְכוּתֵיהּ. Ib. דִּי בְּבֵית אֲסִירֵי, ita omnia exemplaria reliqua excusa & Ms. Westmonasteriense. v. 30. R. בְּלֵילְיָא, sic v. 31. Ib. v. 30. דְּלָא הֲוָה בֵּיהּ מִיתָא *in qua non esset aliquis mortuus*. v. 32. R. דִּבְרוּ. Ib. צַלּוֹ sine præfixo ו. v. 34. R. לִישְׁתְהוֹן. Vi. Bab. v. 36. R. וְתַרוֹקִינוּ. Vi. Bab. v. 37. R. כְּגַלְאִין גְּבַר מִן טַפְלָא, absque גַּבְרָא. v. 38. R. וְתוֹרֵי נִיתֵי תַּקִּיף לַחֲדָא. v. 39. R. אֲרֵי לֵית חֲמִיעַ. v. 40. R. וּמוֹתְבְנֵיהוֹן דִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל. v. 48. R. וַאֲרֵי יִתְגַּיַּר עִמְּכוֹן. Ib. גְּזַר לֵיהּ כָּל דְּכוּרָא *circumcidetur omnis masculus ejus*. Ar. Maur. اختن له *circumcide ei*, in imperativo, quemadmodum præcedens lectio reddenda erat. Ib. וְכָל חִילוֹנֵי *& omnis prophanus*. v. 49. R. דְּיִתְגַּיַּר.

CAP. XIII.

Vers. 3. R. C. בִּתְקוֹף יְדָא, sic v. 14. & C. etiam v. 16. v. 4. R. יוֹמָא דֵין. v. 5. R. לְאַרַע כְּנַעֲנָאָה, ita v. 11. habentur etiam reliqua in hoc versu in singulari emphatico, versionem itaque retinuimus etiam ob convenientiam cum Hebræo. v. 7. R. שִׁבְעָא יוֹמִין, sic versu præcedenti. v. 8. R. לִבְנָךְ. v. 9. R. וּלְדוּכְרָן. Ib. בִּידָא תַקִּיפָא, sic v. 16. v. 10. R. יַת קְיָמָא הָדָא לְזִמְנָהּ. v. 13. R. וְכָל בּוּכְרָא דַּחֲמָרָא, absque פָּתַח *quod aperit vulvam*. Ib. וְתִתְקְפִיהּ. v. 14. in nostris lege, *cùm interrogaverit te* &c. v. 15. R. וְלִדְנָא דוּכְרַיָא. v. 17. R. שְׁלַח, sic cap. 18. 27. וּשְׁלַח. Vi. supra c. 5. 1. Ib. R. קְרִיבָא הוּא. v. 18. R. יַמָּא דְּסוּף *maris rubri*. v. 21. R. לְאַשְׁרָיוּתְהוֹן בְּאָרְחָא וּבְלֵילְיָא *ut pararet eis locum mansionis in via; & in nocte* &c. Vi. Bab. v. 22. R. לָא עֲדֵי. Ib. וְאַף לָא עַמּוּדָא דְּאִישָׁתָא.

CAP. XIV.

Vers. 2. R. בֵּין מַגְדְּלָא וּבֵין יַמָּא קֳדָם בְּעֵיל צְפוֹן לְקָבְלֵיהוֹן *è regione eorum* &c. v. 6. R. וּטְקֵים. Ib. דְּבַר עַמֵּיהּ, sic v. 21. וְדַבַּר. v. 7. R. עַל כּוּלְהוֹן. v. 9. R. כָּל סוּסָוָן *omnesque equi* &c. Vi. Bab. Ib. קֳדָם sine ל, ut v. 2. v. 12. R. פְּסַק מִנַּנָא *Recede à nobis*. v. 16. R. וּבְזַעְהוּ וְיֵעֲלוּן. Vi. Bab. v. 19. R. וַאֲזַל מִבַּתְרֵיהוֹן *& abiit post eos*: ubi in nostris est וַאֲתָא, quod propriè significat motum ad locum, ut אֲזַל à loco & עַל in locum; licèt hæc differentia ubique non obtineat. v. 20. R. מַשְׁרִיתָא דְּמִצְרָאֵי. v. 24. R. בְּמַטְרוּת, sed R. Sal. citat מַטְרַת. v. 25. R. גַּלְגַּלֵּי רְתִיכוֹהִי. Ib. אֶעְרוֹק. v. 29. R. מִיַּמִּינֵיהוֹן וּמִשְּׂמָאלֵיהוֹן plurali forma: ita supra v. 22. v. 30. R. וּפְרִיק יי. Ib. וַחֲזוֹ יִשְׂרָאֵל *& viderunt Israelitæ* &c. Sic versu proximo, ubi tamen translatio est singularis.

CAP. XV.

Vers. 1. R. אִתְגָּאֵי עַל גֵּיוְתָנָא וְגֵאוּתָא דִּילֵיהּ הִיא סוּסְיָא וְרוֹכְבֵיהּ, sic v. 21. C. וְרָכְבֵיהּ, at v. 21. ut in nostris. Vi. Bab. v. 2. R. מַקְדְּשָׁא. v. 4. R. שְׁדִי בְיַמָּא וּשְׁפַר גִּבָּרוֹהִי. v. 7. R. וּבְסַגִּיאוּת. Ib. C. שֵׁיצִינוּן. v. 8. R. תְּהוֹמִין. v. 11. אֵת prius in Regiis legitur דְּאֵית, posterius deest: translatio autem totius versus sic habetur; *Non est absque te, quoniam tu es Deus dominus: nullus est præter te Deus fortis in sanctitate: terribilis laudabilis, faciens mirabilia.* v. 13. R. דַּבַּרְתְּ בְּטֵיבוּתָךְ. Verbum autem סוֹבַרְתָּ, quod sequitur, *portandi* significatione acceptum, Hebræo נֵהַלְתָּ ad amussim non respondere docet R. Salomon. v. 14. R. כָּל דַּהֲווֹ יָתְבִין *omnes qui habitant*. v. 15. R. אַחֲדַתִינוּן רְתֵיתָא. Ib. *qui habitabant*. v. 16. R. תַּפֵּיל, sic C. & Veneta majora, sed minora & Amst. תַּפִּיל *cadere facias, injicias eis terrorem & timorem*. Ib. בִּסְגִיאוּת, ut supra v. 7. deest autem יַת אַרְנוֹנָא *Arnon*, & יַת יַרְדְּנָא *Jordanem*. v. 17. R. אֲתַר בֵּית שְׁכִינְתָךְ *locum domus majestatis tuæ*. Ib. *sanctuarium Domini* &c. reclamante accentu Sakeph katon. Sed & Ar. Maur. habet يا رب *ô Domine*, ut in membro præcedenti: ex Genitivo itaque Vocativum fecimus, alias legendum esset מַקְדְּשָׁא דַּיי. v. 18. קָאֵם *durat*, abest à Regiis. v. 19. R. כַּד עַל סוּסְוָות. v. 20. R. C. בִּידְהָא. v. 21. R. רְמָא בְּיַמָּא, ut v. 1. v. 23. R. מְרִירִין אִינּוּן. v. 24. R. וְאִתְרַעֲמוּ: observat R. Sal. hoc verbum, ut & Hebr. וַיִּלֹּנוּ, efferri passivâ vel reciprocâ formâ, hinc participia מִתְרוֹעֲמִים, מִתְלוֹנְנִים, non רוֹעֲמִים, לוֹנְנִים, quali fere locutione Gallus diceret, *complaignant se*. Ib. R. מַה נִשְׁתֵּה formâ Hebraicâ. v. 26. R. C. וּדְכָשַׁר קֳדָמוֹהִי. Ib. R. וְתַצִּית. Ib. דְּשַׁוֵּיתִי בְּמִצְרָאֵי לָא אֲשַׁוֵּינוּן עֲלָךְ *non ponam eos super te*: v. 27. R. תַּרְתָּא עַשְׂרָה. Ib. וְשַׁבְעִין.

CAP. XVI.

Vers. 3. R. עַל מֵימְרָא דַּיי *per verbum Domini* &c. Ar. Maur. بين يدي الله *coram Domino*, ut in nostris. Ib. כַּד הֲוֵינָא אָכְלִין *quando comedebamus*, sine copulativo. v. 6. R. בְּרַמְשָׁא, sic v. 7. וּבְצַפְרָא. Ib. כַּד שְׁמִיעַ יַת תּוּרְעֲמוּתְכוֹן קֳדָם יי *eò quòd auditum sit murmur vestrum coram Domino*. C. בִּדְשְׁמִיעַן. Ib. R. אֲרֵי אִתְרַעַמְתּוּן. C. מִתְרַעַמְתּוּן. Vi. Bab. v. 8. R. בִּדְיִתֵּן יי. Ib. לְמִשְׂבַּע כַּד שְׁמִיעַ & תּוּרְעֲמוּתְכוֹן bis in singulari ut versu præcedenti. Sic Ar. Maur. تذمركم. Vi. etiam LXX. & reliquas versiones in Bibliis nostris. v. 9. R. אֲרֵי שְׁמִיעַ קֳדָמוֹהִי תּוּרְעֲמוּתְכוֹן *quia auditum est coram eo murmur vestrum*. v. 10. R. לְכָל כְּנִשְׁתָּא *ad omnem congregationem*. v. 12. R. שְׁמִיעַ קֳדָמַי יַת תּוּרְעֲמוּת. v. 13. R. שְׂלָו וְחַפְאַת. v. 19. R. גְּבַר לָא יַצְנַע *Nullus reponat*. v. 21. R. וְדָאִשְׁתְּאַר מִנֵּיהּ. Ib. כַּד חַמָּא. v. 23. R. נְיָח שַׁבְּתָא hic pro נְיָח Parisienses substituerunt שַׁבָּא ex Venetis. v. 28. R. וְאוֹרָיְתִי. C. וְאוֹרָיְתִי. v. 29. in Regiis transpositæ habentur voces גְּבַר & אֱנָשׁ, ita ut hæc priorem illa posteriorem locum occupet. v. 31. R. מַנָּא וְהוּא כְּבַר זְרַע. v. 32. R. מְלֵי עוּמְרָא. Nostra lectio, quam sequuntur C. & Veneta majora (nam reliqua legunt מְלֵי) sic verti posset, *Implete gomor ex eo, servandum in generationes vestras*. Sic Ar. Maur. املوا الكيلة. v. 34. R. יַת מֹשֶׁה. v. 35. R. עַד מֵיתֵיהוֹן לְאַרְעָא יָתֵיבְתָא. Ib. עַד מֵיתֵיהוֹן לִסְיָפֵי.

CAP. XVII.

Vers. 1. R. לְמִשְׁתֵּי לְעַמָּא. v. 2. R. מָה נִצַּן אַתּוּן עִמִּי מָה מְנַסּוּ אַתּוּן. v. 3. R. וּצְחִי. Ib. בִּצְחוּתָא. v. 5. R. וּדְבַר עִמָּךְ. Ib. טוֹל בִּידָךְ. v. 7. R. הַאִית שְׁכִינְתָּא דַּיי שָׁרְיָא בֵּינָנָא *Utrum majestas Domini in medio nostrûm habitat*. v. 9. R. *pugna contra Amalech cras. Ego stabo* &c. nostræ distinctioni, vi accentus factæ, reliquæ versiones astipulantur, præter Græcam & Syriacam. v. 11. R. כַּד אֲרֵים. v. 12. R. סְעִידִין לִידוֹהִי. Ib. וַהֲווֹ יְדוֹהִי. Vi. Bab. v. 14. R. כְּתוֹב. Ib. וְשַׁו. v. 15. R. דְּעָתִיד *Fore*, קֳדָם אֵל *coram Deo*, v. 16. R. יי לְאַגָּחָא קְרָבָא מִן קֳדָם absque דְּעָתִיד. Ib. מִדָּרֵי עָלְמָא.

CAP. XVIII.

Vers. 2. R. בָּתַר דְּפַטְרָהּ. v. 3. R. בְּאַרְעָא נֻכְרָאָה. v. 4. R. אֲרֵי אֱלָהָא דְּאַבָּא מֵימְרֵיהּ הֲוָה בְּסַעֲדִי וְשֵׁיזְבַנִי *quia verbum Dei patris mei* &c. v. 5. R. C. לְוָת. v. 7. R. וַאֲתוֹ לְמַשְׁכְּנָא. v. 8. R. וּלְמִצְרָאֵי. v. 9. R. דְּשֵׁיזְבִינוּן מֹשֶׁה. v. 10. R. מִגּוֹ דְּחוֹק מָרְוַות מִצְרָאֵי *de medio angustiæ dominii Ægyptiorum*. v. 11. R. דְּלֵית אֱלָהָא. v. 13. R. מִיּוֹמָא דְּבַתְרוֹהִי. v. 16. R. דְּמִצְרָאֵי. *& legem ejus*. v. 19. R. יַת פִּתְגָּמֵיהוֹן *verba eorum in conspectum Domini*. v. 21. R. רַבְּנֵי אַלְפֵי רַבְּנֵי מָאוָתָא, absque intercedente copula, sic & רַבְּנֵי עַשְׂרָיָתָא, quæ omnia eodem modo habentur etiam v. 25. v. 26. R. יַת פִּתְגָּמָא קַשְׁיָא.

CAP. XIX.

Vers. 3. R. לְקַדְמוּת מֵימְרָא דַּיי *in conspectum verbi Dei*. v. 4. R. כְּדַעַל כַּנְפֵי. v. 5. R. בְּמֵימְרִי. v. 7. R. וְסַדַּר. v. 12. R. וְתִתְחָם. Ib. אִסְתַּמַּרוּ לְכוֹן מִלְּמִיסַּק לְטוּרָא, sic cap. 23. 21. & 31. 12. Deut. 9. 4. אִסְתְּמַר. v. 13. R. C. בְּמֵינַד ubi corrigendum in nostris, *subtractis fuerit*. Ib. מִרְשַׁן לְמִיסַּק לְטוּרָא. v. 15. R. לְצַת אִתְּתָא. v. 16. R. בְּמִהְוֵיהוֹן בְּצַפְרָא. Ib. וּבַרְקִין. v. 18. R. תְּנָנֵיהּ, sic cap. 20. 18. v. 19. וּתְקֵיף. Ib. מִתְעֲנֵי. v. 22. R. דִּלְמָא יִתְקוֹף. Sic v. 24. לְקָדָם יי דִּלְמָא יִתְקוֹף בְּהוֹן *ne fortè irascatur contra eos*. v. 25. R. לְעַמָּא.

CAP. XX.

Vers. 3. R. אַחְרָן & יְהָא. v. 4. R. צְלַם וְכָל דְּמוּ דְּבִשְׁמַיָּא. v. 5. R. מָרְדִין. R. & C. בָּתַר חוֹבֵי אֲבָהַתְהוֹן. v. 7. R. לָא תֵימֵי יַת שְׁמָא. v. 14. R. לָא תִינוּף. v. 17. R. לָא תַחְמֵיד, utrobique. Ib. R. C. בֵּיתָא דְּחַבְרָךְ. v. 19. R. וְלָא יִתְמַלֵּל עִמָּנָא מֵימַר מִן קֳדָם יי *& non loquatur nobiscum verbum à facie Domini*. v. 20. abest à Regiis לְכוֹן *vobis*. v. 21. R. קְרִיב. v. 24. R. וְתוֹרָךְ וּמִן עָנָךְ מִן בְּכָל אַתְרָא דְּאַשְׁרֵי שְׁכִנְתִּי לְתַמָּן אֶשְׁלַח עֲלוֹהִי בִּרְכָּתִי *de ovibus tuis & de bobus. In omni loco in quo habitare fecero gloriam meam, ibi mittam* &c. Sic Ar. Maur. من غنمك ومن بقرك, à quo parum differt Saad. v. 25. R. יָתְהֵן. Ib. עֲלָהָא. Ib. R. & C. וְתַחֲלִינַהּ. Vi. Bab.

CAP. XXI.

Vers. 1. R. דְּתִסְדַּר. v. 2. R. וּבְשַׁתָּא שְׁבִיעֵיתָא *& in anno septimo*. v. 4. R. *& pepererit*. Ib. לְרִבּוֹנְהָא. v. 5. R. בַּר חוֹרִין absque ל. v. 6. R. C. אוֹ לְוָת מְזוּזְתָא *aut ad postem*. Ib. R. וְיִרְצַע. Ib. עֲבֵיד פְּלַח. v. 7. R. עַבְדַיָּא. v. 8. R. אִם

R. אם בישתא בעיני רבונהא דקימה ליה *quam sibi despondcrat.* v. 12. R. דימחי גבר וימות *& mortuum fuerit.* v. 14. R. C. מן קדם מדבחי, indè nostra versio, *de conspectu altaris mei.* v. 15. & 17. R. לאבוהי ולאמיה. v. 21. R. ברם אם יומא חד *sed si die uno.* v. 22. R. אתנבאה. Ib. בעלא דאיתתא. Ib. R. C. על מימר דיניא *per sententiam judicum.* Ar. Maur. علي امر الحكام. v. 26. & 27. R. יפטרינּיה. v. 28. C. וארי יגח תורא. Ib. R. *Et quando bos viri cornu percusserit virum &c.* v. 29. R. מאתמלי ומדקדמוהי ויתסהיד, sic voces duæ priores v. 36. v. 31. R. או בר. Ib. או בת ישראל יגח תורא pro לבת. Sic v. 32. אם עבדא. Ib. 32. R. כסף תלתין. v. 34. R. *solvet argentum, quod reddet &c.* v. 35. R. ויפלגון ית דמיה, sic in fine versus יפלגון. v. 36. R. *& non custodivit eum, dominus ejus solvet &c.*

CAP. XXII.

Vers. 1. R. או יזבנינּיה. v. 3. C. ואם עינא. Ib. R. ואם לית ליה *& si non habuerit.* v. 4. R. ואם אשתכחא *si autem inventum fuerit.* Ib. נגבתא. Ib. כד אינון חיין. v. 6. R. ארי תיפוק נור. C. יתפק. Vi. Bab. Ib. R. ותשכח כובין ותיכול גדישין או קמתא או חקלא *& succenderit acervos, aut segetem, aut agrum integrum, reddet qui &c.* v. 12. R. אם *Si*, absque copulativo. v. 13. R. ייתי סהדין דתבירא *afferas quod dilaceratum est in testimonium*, sed hæc violenta est constructio, cui verborum etiam ordo, & accentus Athnach in nostris repugnat. v. 14. R. או מית. v. 16. in Basileensibus erat וארי דשדל, ubi reliqua omnia exemplaria habent ישדל. v. 21. R. deest ליה *eum.* v. 22. R. ויתום. v. 23. R. יקבל. v. 24. R. ותהוין נשיכון. Ib. יתמין. v. 25. R. לעמי לענייא דעמך *populo meo, pauperi qui habitat tecum.* Ar. Maur. لقومي للفقير *populo meo, pauperi.* Ib. חבוליא. v. 26. R. C. תתיבינּיה, sic cap. 23. 4. v. 27. R. בלחודה, cujus dictionis Interpres rationem non habuit, reliquæ translationes habent, *solum.* v. 29. R. מלייך ודמעך לא תאחר *Primitias frumenti tui & vini non tardabis reddere.* דמעך generalius reddimus *liquores*, vinum nempe & oleum, licet R. Saadias de oleo solo intelligat, ita ut vox præcedens מלאה comprehendat oblationem tam de frumento quam de torculari, teste A. Ezra: ipse tamen dicit eam esse כנוי לתירוש *musti appellationem.* Ar. Maur. نبيذك وزيتك *vinum tuum & oleum tuum.* Vi. Bab. Ib. R. בוכרא דבנך. v. 30. R. וביומא תמינאה. v. 31. R. מן חיות ברא *à bestia agri.* Vi. Bab.

CAP. XXIII.

Vers. 1. R. שמע דשקרא. v. 2. Rabbi Salomon sic legit; לא תמנע מלאלפא מה דמתבעי לך על דינא. Ib. R. בתר סגיאין. v. 4. R. דטען. v. 7. R. מפתגמין בטלין תהי רחיק *A verbis scissis procul eris.* Ib. R. ודיפוק זך מן דינא. v. 8. R. מעור עיני חכימין. v. 9. R. C. ואתון ידעתון. v. 11. R. C. תשמטינה, sic etiam in omnibus exemplaribus ותרטשינה, quod in Regiis solis legitur ותרטשינה ex Pael. v. 12. R. תעביד עיבידתך. v. 13. R. על פומכון *in ore vestro.* v. 16. R. במפקת שתא. v. 19. R. C. לבית מקדשא. Ib. R. לא תיכול *Non comedes.* Ar. Maur. لا تاكل لحما بلبن *non comedes carnes cum caseo.* Vi. infra cap. 34. 26. v. 24. R. לא תסגדון. v. 27. R. אשלח קדמך ואתבר *& conteram &c.* Ar. Maur. واقتل *& interficiam.* Sed apud R. Salomonem legitur ואשגש, ut in nostris. Vi. Bab. v. 28. R. ואשלח. v. 29. R. לא אתרכינּיה. Ita etiam cum Affixo singulari versu proximo, quod pluraliter utrobique redditur. Ib. ויסגי עלך. v. 30. R. עד דתפיש ותחסין. v. 31. R. עד ימא sine ו. Ib. וממדברא עד פרת *Et à deserto usque ad Euphratem.* Ib. ואתרכינון מן קדמך. v. 33. R. ולא תפלח ית טעותהון *neque servies idolis eorum.* Ib. ארי לתקלא יהון לך.

CAP. XXIV.

Vers. 1. R. לקדם ייי, contrà v. 2. קדם ייי. v. 3. R. כל עמא כחדא *omnis populus simul.* v. 4. R. ית כל פתגמיא דייי. Ib. ותרתא עשרה קמא. Ib. R. C. לתרי עשר. v. 5. R. ית בכורי. Ib. ונכסו. v. 8. R. הא דם קימא. v. 11. R. לא הות נוקא. Ib. deest ברעוא *cum beneplacito.* Ib. באלו הוו אכלין. v. 17. R. כחזו אשא. C. אישתא.

CAP. XXV.

Vers. 5. R. ומשכי bis per Chirek, ut passim: ססגונא autem sine ר, sic versu proximo רבותא. v. 8. R. מקדשא. v. 11. R. זיר דדהב, & sic postea per ו. Vi. infra c. 37. 26. v. 14. R. על סטרי ארונא. v. 17. R. פותיה & אורכיה. v. 18. R. *de auro ductili*: nos ob accentum Athnach hæc ita distinximus, ut *ductili*, subaudito *opere*, cum sequentibus cohæreat. v. 19. R. מסטרא bis. v. 20. R. לקביל bis, sic v. 27. & 37. v. 22. R. ואזמן. v. 29. R. דיתנסך בהון. Ib. יתהון. v. 31. R. דדהב דכי נגיד תתעביד מנרתא שדהא וקנהא, melius vertas, *ductile fiet candelabrum.* v. 34. R. ארבעא כלידין. v. 35. R. כן לשתא קנין *sic facies sex calamis.* v. 38. R. דדהב דכי ut v. 31. sic cap. 28. 22. v. 40. R. דאת מתחזי, sic cap. 26. 30.

CAP. XXVI.

Vers. 1. R. שזיר per Tseri, ut ubique. v. 3. R. תהוין, sec. pers. pl. f. pro יהוין tertiæ, ut supra cap. 22. 24. & infra cap. 28. 21. bis. v. 4. abest à Regiis בסטרא *in latere*: translatio itaque sic habetur, *in loco quo jungenda est*, ut versu proximo. C. בסטרה utrobique. v. 5. R. דבית לופי תנינא מכוונן ענוביא חדא לקביל חדא *respicientibus se mutuò ansulis, ita ut ansula sit è regione alterius.* v. 7. R. חד עשרי יריען תעביד יתהון. v. 8. R. אמין bis sine ב. v. 9. R. שתיתאה לקביל. Contrarium vide Levit. 25. 21. v. 10. R. מסטרא דבית. v. 12. R. יריעתא דיתירת. v. 13. R. באורך יריעת משכנא. v. 14. R. C. וחופאה per ה in fine, ut præcedens. v. 17. R. תרתין צירין, sic cap. 36. 22. Ib. חדא עם חדא *una cum alia.* v. 19. R. עשרין, ut ubique. v. 21. R. דפא חדא priori loco, sed in posteriori חד ut in nostris. v. 23. R. בסופיהון in plurali, sic v. 27. לסופיהון. v. 24. R. ברישיהון *in capite suo.* Ar. Maur. الى راسه *ad caput ejus*, juxta versionem nostram. v. 25. R. כסף sine ד, contra cap. 27. 10. & 38. 12. דכסף. v. 26. R. עברין: in translatione autem sic, *Et facies quinque vectes de lignis setim, ad continendas &c.* v. 28. initio, Elias legit ואריח מציעאה. Thisb. rad. מצע. Ib. R. מעבר. v. 30. R. ותקים. v. 31. R. דתכלא, sic v. 36. & cap. 27. 16. & 28. 33. & 36. 37. Ib. desunt hæc verba, יעביד יתה, translatio nihilominus habet, *facies illud.* v. 33. R. לתחן מניו. v. 35. R. משכנא, rectè sine ד.

CAP. XXVII.

Vers. 2. verte, *super quatuor angulos ejus.* Ib. R. דנחשא, sic v. 11. & 17. & cap. 38. 6. v. 4. R. על ארבע סטרוהי. v. 7. R. ויתעלון *Et inducentur.* Arabs Mauritanus ويدخل *& inducet*, congruenter lectioni nostræ. v. 9. R. מאה אמין, sic v. 18. v. 11. R. מאה באורכא. Ib. desunt hæc verba Latina, *& columnæ ejus viginti.* v. 16. R. עובד צייר, sic cap. 36. 37. v. 17. R. מכבשין כסף וויהון כסף. v. 19. R. וכל סיכי דרתא. v. 21. R. מעם בני ישראל, deerant etiam in translatione hujus versus hæc verba, *& filii ejus.*

CAP. XXVIII.

Vers. 4. R. וכתונין מרמצן מצנפין *& tunicas strictas*, i. e. *tessellatas* vel *ocellatas*, (Ar. Maur. وقمصا مغبغبة) Sic infra v. 39. verbum ותרמץ redditur, *Et stringes*, qua de causa interpretationem hic retinuimus, mutato solùm numero: cujus tamen ipse Interpres rationem non habet in voce מצנפין, quam, vulgatum Interpretem ut in præcedentibus secutus, singulariter vertit *cidarim.* Eadem incuria vox אחוך *fratri tuo* ab eo prætermittitur. v. 6. R. דדהבא, sic v. 15. Ib. וצבע. v. 11. R. דאבן טבא. Ib. כגלוף דעזקן *sicut sculptura quæ fit in annulis.* Ib. משקען מרמצן בדהב תעביד יתהון *circumdatos & inclusos auro facies eos*, ubi מרמצן participium est, nobis verò substantivum sic postulante voce דדהב, sicut v. 13. *cælaturas* autem reddimus, quòd cap. 39. 6. in Regiis ita reddatur: nam uncinos hic reddere minimè convenit. v. 12. lege, *super humerulos superhumeralis.* v. 14. R. ותרין תיכין. Ib. מתחמן תעביד יתהון. v. 17. R. אשלמות אבן טבא *impletionem lapidis pretiosi.* Arabs uterque الجوهر, quod idem. v. 18. R. ושבזין. v. 20. R. ופנתירי. v. 22. R. תיכין מתחמן, ut supra v. 13. & infra cap. 39. 15. v. 24. R. על תרין עזקתא. v. 26. in fine R. מלגו. v. 27. R. ותתן יתהון. v. 28. R. לעזקת אפודא. v. 30. R. במיעליה לקדם ייי. v. 31. R. ית מעיל אפודא. v. 32. R. ויהי פום רישיה. Ib. R. דלא יתבזע *ut non rumpatur.* v. 38. R. ית עוית *iniquitates*, in pl. sic Arabs uterque ذنوب. Ib. R. לכל מתנן. v. 40. R. המיינין וקובעין. Ib. ולתושבחא. v. 41. R. ותקדיש יתהון וישמשון קדמי. v. 43. R. ולא ימותון *& non suscipient peccatum, ne moriantur.* Ar. Maur. totidem plane literis, ولا يموتون.

CAP. XXIX.

Vers. 2. R. סלת חיטין. v. 3. R. על סלא חדא. v. 5. R. ותתקין ליה. v. 7. R. ותיסב ית משח דרבותא ותריק. v. 9. R. ותתקן להון קובעין. v. 10. R. C. ותקריב ית תורא. v. 11. R. בתרע משכן זימנא *in ostio tabernaculi fœderis*, At contra v. 32. לתרע. Ar. Maur. utrobique في باب. v. 13. R. כולין וית תרבא דעליהון, sic v. 22. v. 14. R. ית בשרא דתורא וית משכיה. v. 18. R. עלתא, ita passim, C. hic עלתא, alibi fere עלתא. v. 20. R. ועל אליון ידיהון. v. 24. R. C. על ידי אהרן. Ib. R. ועל ידי בנוהי ותרים. v. 25. R. ותיסב יתהון מידהון *Et tolles ea de manibus eorum.* Sic Arabs uterque من ايديهم. v. 26. R. ית חדיא, sic v. 27. Ib. ותרים יתיה, sic & C. יתיה. v. 28. R. ארי אפרשותא הוא. Ib. מנכסי קודשיהון. v. 30. R. כהנא דיתרבא תחותוהי. v. 33. R. לקרבא ית קרבניהון. Sic v. 35. R. תקריב קרבניהון. v. 36. R. ותדכי ית מדבחא. v. 37. R. קדש קודשין, sic cap. 40. 10. v. 39. initio, R. ית אימרא חדא. v. 41. R. וכנסכה. v. 46. initio, C. יי אלהכון.

CAP. XXX.

Vers. 1. R. לאסקא עלוהי קטורת. v. 4. R. על תרתין זויתיה. v. 6. R. קדם פרוכתא דעל. v. 7. R. ויסיק עלוהי אהרן קטורת. Ib. באתקנותיה. Vi. Bab. v. 9. R. ואף לא עלתא ומנחתא ונסכא לא תנסכון עלוהי *neque holocaustum, neque munus, neque libamen libabitis super eo.* v. 10. R. על קרנוהי חדא בשתא מדם חטאת כפוריא הדא זמנא בשתא *super cornua ejus semel in anno de sanguine sacrificii quod fit pro expiatione peccati. semel in anno &c.* horum verborum alia nobis est interpunctio. v. 13. & 14. R. כל דעבר. v. 15. R. ית אפרשותא דייי *separationem Domini.* v. 16. R. ותיסב ית כסף כפוריא. v. 23. R. מרא דכיא. v. 24. R. מלי הינא. v. 29. R. קדש קדשין. Vi. supra cap. 29. 37. v. 31. R. קדמי לדריכון *coram me in generationes vestras.* Ar. Maur. لكم pro لي. v. 33. R. גבר דיבסם כותיה ודיתן. v. 34. R. *& galbanum aromatizans*, sed hæc separanda esse docet accentus. v. 35. R. לקודשא. v. 37. Corrige in nostris, *sacellum.*

CAP. XXXI.

Vers. 2. R. דרביתי. v. 3. R. רוחא מן קדם ייי *spiritu à facie Dei.* Ar. Maur. روح علم من عند الله *spiritu scientiæ divinitus*, sic fere Saadias pro eo quod in nostris legitur רוח נבואה *spiritu prophetiæ.* Sic infra cap. 35. 31. v. 5. R. בכל עיבידתא. v. 8. R. וית מדבח קטורת בוסמין. v. 14. C. ותתרון *male.* Ib. R. C.

R. C. דיחלינה, Ven. & Amst. דיחלינה. v. 17. R. ארי בשתא *quoniam in sex.*

CAP. XXXII.

Vers. 2. R. ואיתיאו לותי. v. 6. R. ואסתחר עמא למיכל. v. 10. R. ויתקוף רגזי, sic v. 11. & 22. v. 12. R. בנו טוריא. Ib. ואתיב מן בישא. v. 13. R. הוי דכיר לאברהם. Ib. ותמליתא עמהון. v. 14. R. דחשיבתא. vi. supra v. 12. v. 16. R. עובדא דיוי אינין. Ib. כתבא מן קדם יוי הוא *erat scripta à facie Dei.* v. 19. R. כד קריב. v. 21. lege, *peccatum magnum?* v. 25. *ut contaminaret eos nomine pessimo.* Videtur potius vertendum, *ut capere vel acquirere faceret eos nomen pessimum:* ut לאסבותהון, sit infinitivus à נסב, unde regulariter & simplicius deducitur quàm à סאב. v. 26. R. C. ואתכנשו לותיה. v. 27. R. ונבר ית קריביה. v. 28. *in die illa*, hæc ab Interprete omissa erant. v. 29. R. קריבו קרבניכון יומא דין *Obtulistis oblationes vestras hodie.* Melius vertas in imperativo, *Offerte.* Ar. uterque اكملوا واجبكم *exsolvite debitum vestrum.* Ib. ולמיתן עליכון. v. 30. R. והוה ביומא דבתרוהי. Ib. איסק לקדם יוי. v. 34. R. דבר ית עמא לאתרא דמלילית.

CAP. XXXIII.

Vers. 1. R. *Filiis tuis dabo eam terram fluentem lacte & melle.* quæ postrema verba ad versum tertium pertinent, ubi Chaldaica habentur etiam in Regiis. v. 2. R. ואמוראי *& Amorrhæo*, sic וחואי. v. 3. R. ארי לא אסיק שכנתי בינך *in medio tui.* v. 5. R. והודה כל דהבע. Ib. R. ונלי קדמי מה אעביד לך. v. 7. R. C. וקרי ליה. Ib. R. כמא דמליל גבר. Ib. נפיק, ut & v. 8. Ib. דמברא למשריתא. v. 11. R. הודעני. Ib. C. לא יעדי. v. 12. R. לא אודעתני. v. 13. Corrige in nostris ויתאיב. v. 16. R. ארי אשכחנא רחמין. Ib. משנין מכל. v. 17. R. ברם ית פתגמא. v. 19. R. אעיבר כל יקרי *transire faciam omnem gloriam meam.* Ib. ואיחון על מן דאיחון. v. 22. R. ית אפי יקרי *faciem gloriæ meæ.* v. 23. R. ית דברית יקרי. Ib. lege, *& videbis id &c.*

CAP. XXXIV.

Vers. 1. R. דתברתא. v. 3. R. ונבר לא יסק. v. 7. R. סלח לדתיבין לעוינא ולחובנא ותחסיננא. Ib. מסעד חובי. v. 9. R. לאוריתיה ודלא. v. 10. R. ויחזי כל עמא דאת ביניהון *Videbitque omnis populus, in cujus medio tu es.* Ib. ארי דחיל הוא. v. 12. R. ליתבי ארעא *cum habitatoribus terræ*, sic v. 15. Ib. עליל עלהא. v. 16. R. ותיסב מבנתיה לבנך ויטעין בנתיה בתר טעותהן. Ib. ויטעין. Vi. Bab. v. 18. R. חיכול פטירן. v. 19. R. דילי absque הוא. Ib. תקדיש דיכרין, ordine inverso. v. 20. R. וכל בוכרא *& omne primogenitum.* v. 22. R. במיפק שתא. v. 25. R. ולא יביתון בר מן מדבחא תרבי נכסת חגא עד צפרא *neque manebunt extra altare adipes victimæ solemnitatis usque manè.* v. 26. R. לא תיכול *Non comedes*, ut supra cap. 23. 19. Nisi quod Ar. hic habeat كما. v. 28. R. עם יוי *cum Domino.* Ib. לא שתי. v. 29. R. נחית משה מן טורא. Ib. לוחי סהדותא. Ib. C. ארי סני. v. 31. R. דכנשתא. v. 34. R. מעדי ית בית אפי, absque Affixo. Ib. ומתמליל. v. 35. R. ית סבר אפי משה *aspectum vultus Mosis.*

CAP. XXXV.

Vers. 1. R. ואכניש, sicut etiam à R. Salomone citatur. v. 2. R. שבת שבתא, ut cap. 31. 15. at Levit. 16. 31. & 23. 3, 32. שבת שבתא. v. 5. R. סיבו מנכון. Ib. ייתינה ית אפרשותא. v. 6. C. ומעזי, ita etiam in Ven. & Amst. punctatur hæc vox. v. 8. R. בוסמיא למשח sine ו præfixo. v. 11. R. ית עברוהי. C. per patach sed absque daghesh in ב, ut supra cap. 26. & capite proximo 36. v. 12. R. וית כפורתא *& propitiatorium.* v. 17. R. ית עמודהא. Ib. *& bases ejus.* Affixum singulare reddidimus pluraliter, quòd referendum videretur ad *columnas.* v. 18. R. סיכי דרתא. v. 21. R. רוחיה עמיה איתיו. vi. etiam v. 29. at v. 26. è converso est ית pro עם. v. 22. R. C. גבריא עם נשיא. Ib. ושבבין עזקן, absque intercedente copulâ. C. ושבבין. vi. Num. 31. 50. v. 23. R. ובוץ שיר ומעזי ומשכי. Ib. ומשכי דססגונא איתיו. v. 24. R. כספא ונחשא איתיו. v. 25. R. עולא ומיתן. Ib. R. C. וית ארגונא *& purpuram.* Ib. R. וית צבע זהורי *& coccinum.* v. 26. R. דיתרעי לבהן יתהן בחכמתא עזלן ית מעזי. v. 28. R. ולמשח רבותא. v. 29. R. דאיתרעי לבהון עמהון. v. 31. R. רוחא *spiritu*, absque נבואה *prophetiæ.*

Vi. supra cap. 31. 3. v. 35. R. *& in omni opere textoris, & docent artifices*, sed nec ipsi verba Chaldaica ומחי עבדי כל עבידתא, ut in Regiis habentur, hanc Interpretationem ullo modo ferent; multo minus in nostris, ubi etiam Accentus Athnach in voce ומחי, illam à sequentibus dirimens, ei obstat.

CAP. XXXVI.

Vers. 1. R. חכמתא וסכלתנו. v. 3. R. ואינון איתיו לותיה עוד. v. 6. R. ועברו כרוז. v. 7. R. ואשתאר, in fine versus, ubi in C. & reliquis est ויתרת. v. 8. R. C. עבד יתהון, & v. 14. in R. v. 11. R. דבירת לופי bis, in fine autem תניתא pro תנינא, sic v. 12. & 17. & cap. 37. 3. v. 14. R. חד עשרי. v. 18. R. דנחשא. Ib. ללפיף. C. ללפאה. v. 19. R. דמשכי bis. v. 29. R. אל עוקתא חדא. v. 32. ad finem, R. לדפי סטר משכנא לסופיהון. v. 35. R. תכלא sine ד, contra ac v. 37. ubi in R. est דתכלא. Vi. supra cap. 26. 31. v. 36. R. *& effudit*, sic cap. 37. 3.

CAP. XXXVII.

Vers. 1. R. תרין אמין. v. 5. R. סטרי ארונא. Ib. desunt hæc Latina, *ad portandum arcam.* v. 7. R. *de auro ductili.* Vi. supra cap. 25. 18, 31, 37. v. 8. R. כרוב חד, & rursus וכרוב. v. 9. R. פרישן גדפיהון. v. 13. R. וויתיה דלארבע רגלוהי. v. 14. R. הוו pro הואה, sic v. 25. v. 16. R. וית בזיכוהי וית מכילתיה וית קסותא דיתנסך בהון דדהב דכי. v. 19. היזור ושושן, atque ita deinceps vox prior. v. 21. R. מינה ter absque ד. v. 23. R. ציבתהא. v. 25. R. ית מדבח קטורת. v. 26. R. דיר, at v. 12. & ubique antè per ו, ut supra cap. 25. 11. notatum, ac si deditâ operâ codices discreparent. C. etiam & Ven. minora & hic & v. 12. habent ר.

CAP. XXXVIII.

Vers. 1. R. ית מדבח עלתא. v. 9. R. סרדי דרתא, sic cap. 39, 40. v. 15. R. ולעברא תניתא. v. 17. R. וכיבושיהון דכסף. Ib. וחפא רישיהון דכסף ואינון מכבשין דכסף *& cooperuit argento capita earum. Illæ quoque &c.* v. 18. R. אורכיה ורומיה בפותיה *sicut latitudo ejus.* v. 19. R. דכסף וחפא רישיהון וכיבושיהון דכסף *& operuit capita earum & cælaturas earum argento.* v. 21. R. דאתמניא. Ib. על פולחן ליואי *per ministerium Levitarum.* v. 23. R. ובוצא. v. 24. R. והוה דהב ארמותא עשרין. v. 25. R. מאת ככר ואלף ושבע מאה ושבעין. v. 27. R. והוה. Ib. מאת ככרא דכספא. Ib. מאת & מאת. למאת. v. 28. R. וית אלפא ושבע מאה ושבעין וחמש. Ib. וכבש יתהון. v. 29. R. ונחשא דארמותא שבעין. v. 31. R. דתרע.

CAP. XXXIX.

Vers. 2. R. דדהבא. v. 4. R. כתפין עבדו ליה מלפפן. v. 5. R. כעובדוהי. Ib. deest in translatione, *& coccino.* v. 6. R. מרמצן ברהב כתב מפרש כגלוף דעיזקא על שמהת *in cælaturis aureis scriptos distinctè quasi sculptura annuli &c.* v. 9. R. ורתא & ורתא. v. 11. R. ושבזין. v. 12. R. בנקרי תרקיא. v. 13. R. משקען מרמצן בדהב *inclusi strictique auro.* Vi. not. ad cap. 28. 11. v. 17. R. על תרין עיזקן. v. 19. R. מלגיו. v. 20. R. על תרתין כתפי. Ib. בית לופיה מעלוי להמיין *juncturæ ejus.* v. 21. R. בחוטא דתכלתא, ita v. 31. Ib. ולא. v. 22. R. ית מעילא דאיפודא. v. 23. R. ופום מעילא בגויה מתפריק. *Et os pelli in medio ejus.* v. 27. R. ית כתוניא דבוצא. v. 28. R. קובעיא. Ib. וית מכנסין דבוץ בוץ שזיר: *Et femoralia ex bysso retorta*, sed hæc Latina habentur initio v. 29. ut in Vulgata. v. 29. R. דתכלא. v. 30. R. deest כגלוף דעזקא, contra ac vers. 6. supra. Ib. קדש ליוי. v. 32. R. עיבידת פולחן משכן זימנא. v. 34. R. דמשכי דדיכרי בסמקי sic דמשכי דססגונא. v. 36. R. וית כל מנוהי. Sic v. 37. R. וית בוצינהא. Ib. דסידרא. v. 40. R. וכל מאני פולחן. v. 43. lege, *fecerant illud*, ut in Regiis.

CAP. XL.

Vers. 2. R. דמשכן זימנא, sic v. 6. & 29. v. 3. R. ותחפי על ארונא. v. 4. R. ותסדר ית סידריה. v. 5. R. לאסקא קטורת בוסמין קדם ארונא. Sic & v. 6. קדם sine ל. v. 17. R. בחד יומא לירחא. v. 19. R. ופרש. v. 23. R. ואסדר עלוהי ex Aphel. Vi. Levit. 24. 3. 4. v. 24. R. על צירא דמשכנא, apud R. Sal. legitur צדא levi discrimine: contrà Num. 3. 29. in Regiis legitur שדא. v. 27. R. ואסיק עלוהי קטורת. v. 31. R. ויקדשון מניה. v. 36. R. C. מעילוי. v. 37. R. C. דאסתלקותיה. v. 38. R. ארי ענגא דיוי *Nubes enim Domini.* Ib. ואישתא תהי ליליא ביה *& ignis erat &c.*

L E V I T I C U S.

CAPUT I.

Vers. 2. R. מן תורי. v. 9. R. *holocausti oblatio est*, sed hoc esset עלתא דקורבן, cùm illic legatur simpliciter קורבן, ut in nostris, ubi accentus inter duas voces distinctionem facit: v. 13. intervenit etiam הוא, similiter tamen in Regiis redduntur verba. v. 10. R. מן בני ענא קרבניה, sic cap. 3. 6. v. 12. R. ויסדר, sic cap. 6. 12. v. 16. R. וירמי יתיה. Ib. דמושדין קיטמא, lectionis hujus, quòd convenientior videretur, versionem retinuimus: at reliqui codices nostram confirmant; lege itaque si placet, *ubi comburunt cineres.* Amst. & Ven. min. דמקדין. Vi. Bab.

CAP. II.

v. 2. R. ית אדכרתה, sic v. 9. & cap. 5. 12. v. 4. & 5. R. סלת. v. 7. R. מנחתא דרדתא. v. 8. R. למדבחא. v. 10. R. ודאישתאר, ut v. 3. Vi. etiam v. 7. 9. v. 12. R. C. קורבן קדמי. Ib. R. לא יסקון לאיתקבלא ברעוא. v. 14. R. פרוכן דכיכן. v. 16. R. ית אדכרתה מגרשה. Ib. C. ומשחא. Ib. R. על כל לבונתה.

CAP. III.

Vers. 2. lege ut in Reg. *filii Aharon sacerdotes sanguinem per circuitum altaris.* v. 9. Elias legit, לקבל שזרא. Interpres omisit hæc verba, *& adipem qui operit intestina*, supplenda sunt ut legitur in nostris. v. 13. R. לקדם משכן זימנא.

CAP. IV.

Vers. 2. R. חד מנהן. v. 4. R. זימנא קדם יוי. v. 5. R. וייתי יתיה. v. 7. R. מדבחא דקטורת. v. 8. R. תרבא דתורא. Ib. דחפי ית גוא. v. 9. lege, *auferat illud.* v. 11. R. וית משכא דתורא. Ib. *& cum intestinis, & fimo ejus.* Adhibitâ distinctione inter hæc verba & proxime præcedentia, casum etiam mutavimus. v. 12. R. למברא למשריתא. Ib. על אעיא בנורא. v. 17. R. לקדם פרוכתא. v. 22. R. דרבא יחוב *Quando Princeps peccaverit per ignorantiam & fecerit &c.* cùm in fine versus sit vox בשלו etiam in Regiis, interpretationem ejus illuc transtulimus. v. 27. R. במעבדיה. Ib. חד מפקודיא. v. 28. R. או יתידע. Ib. וייתי ית קרבניה. Ib. שלמתא נקיבתא. v. 31. R. וית כל תרבא. v. 33. R. באתר דיכוס ית עלתא. v. 35. R. כמא דאתעדא. Ib. על חובתיה דחב.

CAP. V.

Vers. 2. R. *& postea ipse scivit quod peccavit*, pro *& pollutus &c.* ex v. 3. v. 3. R. בכל סובתיה דיסתאב. Vi. Bab. v. 4. או לאוטבא לכל דיפריש. C. די יפריש. Ib. אנשא. v. 5. supple initio versus, *Eritque cùm peccaverit in uno ex his*, quæ in Regiis desunt. v. 6. R. C. וייתי ית אשמיה. v. 7. R. ית אשמיה דחב. v. 8. R. לות כהנא. Ib. קדמיתא sine ב. v. 9. R. ודישתאר מדמא, contra c. 7. 20, 27. & 24.

& 14. 18. v. 11. R. לחרתין שפנינין fœmininè, ut supra v. 7. Vi. c. 14. 22. v. 15. R. חדא מכל פיקודיא. v. 17. R. לקדם ייי.

CAP. VI.

Vers. 3. lege, *quæ facit homo* &c. v. 4. R. דאתפקד לותיה. v. 6. R. וית אשמיה. ייתי לקדם ייי. v. 9. R. היא עלתא על דמתוקדא. Ib. יקדא, sic in sequentibus. v. 10. R. ומכנסין דבוץ ילבש, sic v. 11. וילבש. v. 12. R. C. נכסת, quæ forma singularis est, in nostris est נכסת forma pluralis, Hebr. השלמים. v. 16. R. ודאשתאר מינה. Ib. C. ייכלוניה. v. 18. R. ייכלונה. v. 20. R. ביומא דרבי, sic cap. 7. 36. Ib. פלגותא, bis. v. 21. R. תתעביד רביכא *feces teneras, afferas eam coctam*, &c. Vi. Bab. C. רביכא. Vi. etiam infra. cap. 7. 12. ubi Interpres hanc vocem prætermittit. v. 25. R. באתרא די. v. 27. R. ודידי מן דמה על לבושוהי *super vestimenta sua.* v. 28. R. וישתטף ex Ithpehal, sic infra cap. 15. 12.

CAP. VII.

Vers. 1. R. C. קדש קדשין הוא. v. 7. R. כחטאתא כאשמא. Ib. כהנא דיכפר ביה. v. 9. R. דמקרב. v. 12. R. רביכא, ut supra cap. 6. 21. v. 14. R. דיקריב. Ib. C. מכל קרבנא. דזריק ית דם. v. 16. R. ואם נדר. Ib. R. C. לא. Ib. ודאשתאר, sic v. 17. Vi. supra cap. 5. 9. v. 18. R. C. ית נכסתיה. או בכל in Ithpael, sic cap. 17. 4. v. 21. R. בסאבת אנשא. Ib. יתחשב ליה דיקרב מינה קרבנא *aut omnem abominationem immundam.* v. 25. R. שקץ מסאב. v. 26. R. לעופא ולבעירא, pro *avibus* autem corrige in nostris, *avibus*. v. 30. R. ייתיון דיליה. Ib. חדיא bis. Ib. לארמא יתיה ארמא. Vi. Bab. v. 33. R. ית קרבניא חדי. v. 38. R. ביומא דפקדותיה.

CAP. VIII.

Vers. 4. Corrige in nostris פקיד, & v. 8. ית אוריא. v. 12. R. על ריש אהרון. v. 13. R. קובעין. v. 18. R. וקריב ית דכר עלתא. v. 24. R. אודניהון & רגליהון, quæ tamen singulariter illic redduntur. v. 25. & 26. R. & C. שקא pro שוקא, ut & alibi C. v. 29. R. C. ית חדיא. Ib. R. וארמיה *& elevavit illud elevatione coram Domino de ariete oblationum, fuitque in portionem Mosi sicut* &c. v. 30. R. ועל לבושוהי *& super vestimenta ejus*, Ar. Maur. وعلى ثيابه. v. 31. R. כמא דפקידית למימר *sicut præcepi, dicens.* v. 33. R. יקריב ית קרבניכון.

CAP. IX.

Vers. 2. R. וקריב קדם ייי. v. 3. R. C. ועגל ואימר בני שנה. v. 5. R. וקריבו ית דפקיד *Obtuleruntque ea* &c. v. 7. R. ועביד. C. ועבד bis. v. 9. R. וקריבו. Vi. Bab. v. 10. R. וית כליתא, sic v. 19. וכולייתא plurali formâ, ut & supra cap. 3. & 4. at cap. 7. 4. על כלייתא. v. 11. C. למברא, sic 14. 8. in Regiis. v. 16. & 17. R. וקריב. v. 20. & 21. R. חדיתא. v. 24. R. ונפקת & ואכלת, sic cap. 10. 2. Ib. וחזו.

CAP. X.

Vers. 4. R. ית אחיכון. v. 6. C. ית יוקירתא. v. 7. R. רבות קדשא דייי. v. 8. R. עם אהרן *cum Aaron.* v. 15. R. לארמא ארמא. Vi. Bab. v. 16. R. מבעא תבעיה. v. 18. verte, *sicut præcepi.* v. 19. R. קריבו ית חטאתהון וית עלתהון. Ib. יערען יתי.

CAP. XI.

Vers. 1. R. ועם אהרן *& cum Aaron*, sic c. 14. 33. & 15. 1. v. 3. R. וּמטילפא. C. ומטלפן טילפין, uti etiam à R. Salomone citatur. Vi. Bab. v. 4. R. *camelum.* Ib. R. & C. ad finem versus, ופרסתא : sequitur in Regiis לא סדיקא; sic v. 5. & 6. sine Affixo, ut & v. 7. v. 7. R. ומטילפא. C. ומטלפן, ut supra v. 3. Finem v. 10. & initium v. 11. sic verte; *abominatio sunt vobis. Et abominatio erunt vobis*: hujusmodi anadiplôsin vide cap. 14. v. 30. 31. quam etiam Interpres, ut hanc, compendio reddidit. v. 11. R. מבשריהון pluraliter, ut in translatione. v. 16. R. ונצא sine ית. v. 18. R. ובותא וקתא. Vi. Bab. Ib. C. וירקריקר. v. 19. R. וחוריתא. v. 26. R. וטלפין כל דיקרב בנבלתהון. לא איתהא מטילפא ופשרא לא איתהא מסקא. Ib. *omnis qui tetigerit morticinia eorum.* v. 27. R. C. על ארבע. v. 29. R. וצבא. v. 32. R. C. או שק. Ib. R. דיתעביד, sic c. 13. 51. v. 33. C. תתברון. v. 34. Verba illa in translatione, *& aliquid horum tetigerit*, nihil habent in textu Chaldæo cui respondeant. Ib. R. דישתיתי. Vi. Bab. v. 36. R. בית כנישות. v. 42. R. לא תיכלונון. v. 45. R. דאסקית. v. 46. R. ודכל priore loco, ולכל in posteriore.

CAP. XII.

Vers. 4. R. בדם דכי. Vi. Bab. v. 5. R. C. ואם נקבא. Ib. R. ארבעת עשר יומין, at quia in nostris deest vox יומין interpretationem ejus, cùm omitti non posset, alio charactere notavimus. v. 7. R. עלהא. R. C. ותדכי.

CAP. XIII.

Vers. 2. R. ויתיתי. Vi. Bab. v. 5. R. *Videbitque eam.* v. 10. R. והא עמיק חורא. v. 12. R. ותחפי. v. 13. R. בשרידה ודכי. Vi. Bab. Ib. אתהפך, sic v. 17, 20, & 25. & v. 16. ויתהפך, ubique autem למחור per Segol. v. 14. R. דאתחזי. v. 15. R. סגירותא הוא. v. 18. R. שחנא ויתסי. v. 21. R. שערא למחור, sic v. 26. v. 28. R. עומק כואה. v. 40. R. *calvus & mundus est.* v. 41. R. C. מלקביל. v. 42. R. או בגלושותא. Vi. Bab. v. 43. R. סגירותא משך בשרא. v. 45. R. לא יתסתאבון, secundo loco absque ו præfixo. v. 46. R. יהי מותביה; quod de voce יומין supra c. 12. 5. dictum, idem hic de verbo יהי dicendum. v. 49. R. ירוק. R. C. סמוק. v. 51. Interpres omiserat hæc verba, *aut in subtegmine.* v. 55. R. C. תוקדוניה, sic v. 57. Ib. 55. R. תברא הוא. Ib. apud R. Sal. edit. Bas. & Ven. mag. בשחיקיתיה, quod mendosum videtur, cùm in aliis ejus editionibus legatur ut in nostris. v. 56. R. ויבוע. v. 58. R. דתתחור. Observa hoc verbum חור in præcedentibus ubique adhiberi pro Hebr. כבס, cui eidem in proximis verbis respondet יצטבע: hujus differentiæ rationem sic exponit R. Salomon, quòd in illis locis lotio esset ad mundandum vel dealbandum, cùm hoc ultimo immersio sufficeret; ubicunque verò, inquit, כבס immersionem tantùm denotat, Chaldaicè redditur per יצטבע. v. 59. R. לדכאותיה.

CAP. XIV.

Vers. 10. R. שלמתא, & sic alibi. C. שלמתא. v. 13. R. באתרא דיכוס. v. 16. R. דעל ידיה שמאליתא, sic v. 27. v. 22. R. ותרין שפנינין masculinè, sic cap. 15. 14, 29. & Num. 6. 10. contrà cap. 5. 11. v. 26. R. שמאליתא, ut supra v. 16. & versu sequente. v. 35. R. וייתי דדיליה. v. 37. R. בותלא. C. מן כותלא. v. 40. R. וישלפון, sic v. 43. דשליפו. v. 41. R. דקליפו, ut v. 43. v. 42. C. אבנין אוחרנין ויעלון. Ib. R. באתר אבניא. v. 45. R. ויתרע. Ib. *& omnem pulverem domus educent extra* &c. v. 49. R. תרין צפרין ואעא. v. 51. R. וצפרא דנכיסתא. v. 57. R. C. וביומא & ביומא.

CAP. XV.

Vers. 3. C. סאובתיה היא. v. 9. R. מרכבא דירכוב. v. 11. C. ויצבע. v. 13. R. ויסחי בשרידה ex Aphel, sic v. 16. contra cap. 16. 24. ויסחי, sic cap. 17. 15, 16. v. 14. R. וייתי ex Aphel, cùm in nostris legatur וייתי ex Kal, solâ punctorum differentiâ, ideoque versionem non mutavimus: neque enim punctorum authoritas in Targum tanti apud nos fuit, ut ubique versionem eis conformem redderemus; accedit hic quod conjugationes Kal & Aphel verbi אתא in Targum nonnunquam inter se confundi observavimus. Fatendum interim nostram lectionem Hebræo magis convenire: verte itaque, si mavis, *& veniet*; ubi si intelligas *cum iis*, perinde erit acsi diceres, *& adducet ea*; si modò Chaldaicè dicere liceat וייתי בהון, sicut Arabicè ويأتي بهم, vel ut in nostris بكي, quo nihil usitatius. v. 16. R. שכבת זרעא, sic v. 17. & 18. at cap. 22. 5. שכבת. v. 19. Bas. דא יהי דובה, pro דא reliqua omnia exemplaria habent דם, sic ergo emendavimus. v. 23. C. במקרבדה ביה. v. 25. R. C. ידוב דוב. Ib. C. סואבתה. Ib. R. in fine versus, *erit immunda*, absque *erit* posteriore. v. 26. R. דתשכב. C. די ישכוב, ut in fine v. 24. rectè, hic male. Ib. R. בסואבות ריחוקה. v. 31. R. ותפוק מינידה שכבת. v. 32. R. בסואבתהון בסאביהון ית משכני. ורעא. v. 33. R. עם מסאבא.

CAP. XVI.

Vers. 3. R. בדא יעול אהרן. Ib. C. בקודשא. v. 4. C. ומכנסי דבוץ יהיא. Ib. R. ובמצנפתא, redundante ב. Ib. וילבישינון. v. 5. R. *& tollet* &c. v. 8. C. ית תרין. v. 12. R. חפנוהי. C. חופנוהי. v. 13. R. ויחפי ענן. v. 14. R. וקדם absque ל, sic v. 15. v. 15. R. C. ויעביד ית דמיה. v. 16. R. מסואבת, sic v. 19. in fine autem hujus versus בנו סואבתהון. v. 21. corrige in nostris, *ambas.* v. 22. R. דלא יתבא. v. 27. R. יתפקון *efferent.* Interpres videtur legisse יפקון. v. 30. R. תדכון. C. תרכון pravè. v. 33. post *quoque expiabit*, adde, *& super sacerdotes*, quæ clausula Latina in Regiis deest.

CAP. XVII.

Vers. 3. R. או עזא *sive capram*, contrà cap. 22. 27. v. 4. R. C. לא איתיניה לקרבא. Ib. יתחשיב in Ithpahel. Vi. supra 7. 18. Ib. R. מגו עמיה *de medio populi sui*, sic v. 9. v. 5. R. וייתנון לקדם ייי *afferantque ea Domino.* v. 7. R. ולא ידבחון. v. 8. R. בניהון דיסיק עלתא, ubi tamen translatio est ut in nostris, juxta quam etiam in Ar. Maur. est في وسطكم. At v. 10. & 13. R. בניהון *inter eos.* Ib. 10. R. ואשיצי יתיה. Vi. Bab. v. 11. R. C. בדמא הוא. v. 12. R. in fine לא ייכלון דמא. v. 13. R. C. בניהון. Ib. R. דיצוד ציד. v. 14. R. ad finem דמיה הוא.

CAP. XVIII.

Vers. 5. R. לחיי עלמא. v. 6. R. לכל דקריב. v. 11. R. קריבא דאבוך הוא, sic v. 13. קריבא דאמך הוא. v. 17. R. וברתה, ut supra v. 10. ברתך; sic cap. 19. 29. & alibi passim hac formâ. v. 18. R. בחיידה. v. 20. R. ובאיתת. Ib. שכבתך, sic v. 23. Ib. in translatione, *ut seminis commixtione contamineris in ea.* v. 21. R. ומזרעך *Et de semine tuo non dabis ut transferatur ad Moloch.* Ib. *nomen Domini Dei tui.* v. 24. R. דאנא מגלי. v. 28. R. כמא דרוקינת ית עממיא. v. 29. R. וישתצון נפשתא. v. 30. corrige in nostris, *faciatis.*

CAP. XIX.

Vers. 11. R. לא תגנבון. v. 15. R. בדינא. Ib. ולא תהדר. v. 18. R. ותרחם לחברך. v. 19. R. לא תזרע. v. 20. R. והיא אמתא. Ib. in fine לא אתחרת. v. 21. R. לקדם ייי. v. 23. R. מרחק לאבדא. v. 34. R. ותירחם ליה. v. 35. R. במשחתא. v. 36. והינין דקשוט.

CAP. XX.

Vers. 2. R. ומן גיורא. Vi. Bab. Ib. דבית ישראל. v. 4. R. בדיהביה מזרעיה. v. 11. R. גלי. v. 16. R. ואיתתא דתקרב לכל בעירא *ad omne jumentum* &c. sequitur ib. *occides mulierem, jumentum quoque occisione occidatur.* v. 18. R. דישכב ית איתתא. Vi. v. 20. Ib. ית סואבתה. Vi. cap. 16. 16. v. 19. R. ית קריבתיה. v. 20. R. דישכב ית איתת אחבוהי עריתא דאחבוהי. Ib. R. C. בלא ולד, sic v. 21. v. 22. R. ולא תרחק יתכון ארעא דאנא מעיל יתכון לתמן. v. 25. R. עופא מסאב לדכי *avem immundam & mundam*, epitheta transposita leguntur in versione Vulgata, & inde in Parisiensibus & nostris. Ib. lege, *& in omni* &c.

CAP. XXI.

Vers. 2. lege, *pro consanguineis suis*, vel potius in sing. *consanguineo suo qui propinquus est ei.* Ib. R. לאימיה לאבוהי, absque copula. v. 5. lege, *barbæ suæ.* Ib. R. C. ובבשרהון. v. 6. R. ולא יחללון. Ib. R. C. אינון מקרבין. v. 7. R. איתתא מטעיא ומחלא. Ib. דמתרכא מבעלה, ita Ven. min. & Amst. sed C. דמתרכא, Ven. maj. & Bas. pravè דמתרבא, correximus autem ex v. 14. v. 8. R. *quia sanctus sum ego* &c. sine interpunctione. v. 9. R. ארי תתחל. C. תתחל. Ib. R. C. היא מתחלא. v. 14. R. מטעיא, ut supra v. 7. v. 20. R. או תניר או חריום. C. חרים. v. 21. Finis hujus

hujus versus & versus proximi translatio sic in Regiis habetur : *non accedat ut efferat.* v. 22. *Oblationem Dei sui. Et sanctificatio autem quæ efferuntur Deo suo vescetur de sanctis sanctorum.*

CAP. XXII.

Vers. 2. R. ויפרשון. Vi. Bab. Ib. ולא יחלון. C. יחלון, sic v. 15. & cum Affixo v. 9. Vi. etiam v. 32. Ib. R. דאינון מקדשין. v. 3. R. דיקרב מכל זרעבון. Ib. ומסובתיה contractè, ut & v. 6. v. 11. R. וכהין ארי יקנה, sic v. 12. & 13. R. ובת כהין. v. 13. C. ברביותא. v. 16. R. במיכליהון. v. 18. R. מבית ישראל. Ib. דיקריב קרבניה. Ib. דיקרבון קדם יי. v. 19. R. שלים דכר בתורי. Ib. in transl. *pro vobis.* v. 23. R. ולנדרא לא יתרעי. v. 24. deest in Regiis, *aut enervatos.* Vi. Deut. 23. 1. v. 27. R. או עז ארי. v. 32. R. ולא תחלון. C. תחלון. Vi. supra v. 2.

CAP. XXIII.

v. 2. R. דתערעון יתהון מערע קדיש אלין אנון *quas vocabitis invocatione sancta, hæ sunt.* Vi. Bab. v. 3. R. מתבניכון, sic v. 14, 21, 31. & alibi. v. 4. R. מערע קדיש דיתערעון *quas vocabitis vocatione sancta in t. s.* v. 7. R. כל עבידת פולחנא, sic v. 8, 21, 25, 35, & 36. v. 10. R. ותחצרון. v. 12. R. ארמותכון. v. 13. R. תרי עשרונין. v. 14. R. עד כרן absque ב. Ib. ית קורבן אלהכון. v. 15. R. שלמן תהוין, secunda persona pro tertia, vi. Exod. 26. 3. v. 16. lege ut in Regiis, *& effectis &c.* v. 18. R. *& arietes duo erunt &c.* v. 21. R. *vocatione sancta, sanctitas erit vobis.* v. 22. R. במחצדך ולקטא דחצדך. v. 29. R. דלא מתעני. v. 32. R. שבת שבתא הוא. Vi. Exod. 35. 2. C. שבא שבתא. v. 38. R. נדבתכון. C. קדם יי שבעא יומין, forma plurali נדבתכון. v. 39. R. בחמשת עשרא. Ib. ut v. 41. v. 43. R. בממלת ענני אותיבית *in umbraculo nubis meæ &c.* C. ענני.

CAP. XXIV.

Vers. 3. & 4. R. יסדר, ut Exod. 27. 21. sic v. 8. hujus capitis cum Affixo, יסדריניה. v. 6. R. תרין סדרין שית בסדרא. v. 7. R. לארכרתא קרבנא. C. לאדכרתא. v. 10. C. בר אתתא בר ישראל bis in eodem versu & sic etiam v. 11. hoc ultimo loco Ven. maj. & Bas. habent ית אתתא, quod ex reliquis correximus. v. 12. R. עד דיתפרש. v. 23. R. באבניא.

CAP. XXV.

Vers. 5. R. ית כתי חצדך לא תחצד. v. 8. R. שבע שמטין bis. v. 11. R. ולא תחצדון ית כתהא. v. 14. R. וארי תזבון. Ib. או תזבון מן יד. Sic v. 15. תזבון מן חברך. v. 16. R. לפום סניות. v. 17. Lege juxta ordinem verborum, *vir proximum suum.* v. 21. R. בשתא שתיתתא. Vi. Exod. 26. 9. Sic v. 22. תמיניתא.

v. 25. R. וביני דאחוהי. v. 28. R. ביד דזבן. v. 30. R. לדזבן יתיה. C. לידזבן. v. 32. R. יהי לליואי. v. 35. R. ותתקיף ביה. Vi. Bab. v. 38. in fine R. לאלה, sic cap. 27. 45. v. 44. R. מן בני עממיא *de filiis populorum.* v. 46. R. למירת אחסנא לעלם, translatio autem hujus versus in Regiis sic habetur : *Et dimittetis eos in possessionem filiis vestris post vos, ut possideant eos in æternum, & serviant eis. Fratres autem &c.* v. 47. R. דעמך או לארמאי, hæc vox *Aramæum* sive *Syrum* propriè significat, generalius verò *gentilem* quemlibet : hac significatione Syris frequens est, & hic accipi videtur, verte itaque, *aut gentili de familia peregrini, seu proselyti.* v. 48. R. בתר דאזדבן פרקנא יהי ליה חד מאחוהי יפרקיניה : v. 49. R. אחבוהי unâ voce, bis, Vi. cap. 20. 20. v. 50. R. עם זבניה. v. 51. adde in fine, *de argento emptionis suæ.* v. 52. R. יתיב ית פרקניה. v. 53. R. כאגיר שנה בשנה.

CAP. XXVI.

Vers. 1. R. *nec imaginem, & statuam non erigetis vobis.* Ib. ואבן סגדא. v. 2. R. דחלין. v. 8. R. חמשא למאה. Ib. יעירקון ex Kal, sic v. 17. ותערקון rectius, est enim illic intransitivum. Vi. etiam v. 36. v. 9. R. ואתפני במימרי לאוטבא. v. 13. C. ותברית. v. 16. in fine R. ויכלוניה שנאיכון. v. 19. R. ואתבר. v. 20. R. ויסוף. v. 21. R. ולא תבו. v. 25. R. ויתפרעון. v. 29. R. בנתיכון. v. 31. R. חרבה. Vi. v. 33. v. 32. R. ויצדון. v. 33. R. יהון חרבה. v. 34. R. בבן תרעי. v. 35. in fine R. יתבין בה. v. 36. R. C. דשקיף. Ib. R. ויערקון במיערק. Ib. desunt in translatione hæc verba, *cadentque nemine persequente.* v. 37. R. ויתקלון. Ib. ולא תהי לכון תקומה. v. 39. R. ודישתארון בכון יתמסון בחוביהון בארעתא דסניכון. Ib. דאחרו בידיהון עמהון יתמסון. v. 40. R. בשקריהון דשקרו במימרי *quæ prævaricati sunt in verbum meum.* v. 42. R. C. ודכירנא, sic v. 45. v. 43. C. ירעון & ותרעי ex Aphel, sic v. 34. & 41. Ib. 43. R. רחיקת נפשהון. v. 44. R. ברם דא. v. 45. R. C. לאלה.

CAP. XXVII.

Vers. 3. deest in Regiis vox *masculi.* v. 4. R. ואם נקבה. v. 7. R. אם דכרא ויהי. v. 9. R. C. מיניה קדם. v. 10. R. לא יחלפיניה *Non immutabit eum*, sic v. 12. *appreciabit eum*, minimè congruè, utrobique enim præcedit *animal.* v. 11. R. דלא יקרבון לדדיליה. v. 16. R. C. כור שערין. v. 22. C. *consecraverit.* v. 24. R. אחסנת. v. 25. R. הווא סלעא pro יהי. v. 33. R. יחלפיניה bis, ex Pael ut v. 10. sic melius convenit cum infinitivo חלפא.

NUMERI.

CAPUT I.

Vers. 5. C. ואלין גובריא absque שמהת. Notetur hic editionem Constantinopolitanam in hoc libro fere ad finem rarius à Regia discedere, cùm alibi Venetæ majori in plerisque quàm proximè accedat. v. 17. R. C. ודבר משה. v. 18. R. ואתיחסו *& numerati sunt per genealogias & familias suas.* v. 19. R. C. ומננון. v. 20. R. בכרא דישראל, sed Interpres omisit. v. 29. R. וארבעת אלפין. v. 51. R. C. יפרקון יתיה. Ib. ובמישרי. v. 52. R. C. גבר על משרוהי.

CAP. II.

Vers. 2. R. C. באתין. Vi. Bab. Ib. מקבל. v. 3. R. C. ודשרן, sic v. 5. & sæpius in hoc capite. Ib. R. משרית sic alibi. v. 9. R. C. ותמנן. v. 13. R. ותשעה. v. 14. R. דעואל *Deuel.* v. 17. R. C. ונטל משכן. Ib. R. בנו משריתא. v. 24. R. למשריית. Ib. R. C. ותמניא אלפין *& octoginta millia*, sed legendum *octo*, ut cuivis numerorum summam subducenti facilè constabit : pro *octoginta* legitur v. 9. תמנן vel תמנן. Ib. בתליתיתא. v. 31. R. למשריתא דדן. C. למשריא. v. 32. R. C. משריתא. v. 34. R. לזרעיתיה. C. לזרעיתיה.

CAP. III.

Vers. 1. R. C. ית משה *ad Moysen.* v. 4. R. בקרביהון אישתא נכריתא. Ib. על אהרון absque אפי, quod ab interprete tamen lectum fuit. v. 10. R. C. תמני ויטרון ית כהנותהון. v. 15. in fine R. תמנינון. C. תתמנון. v. 16. R. כמא דאתפקד. v. 19. R. C. וחברון. v. 20. C. לזרעיתהון. v. 21. R. ורעית, atque ita deinceps. v. 25. lege, *tegitur*, ut in R. Ib. *quod est in ostio &c.* v. 26. R. C. וסרדי דרתא. Vi. vers. 37. v. 28. R. C. מטרת קדשא. v. 31. R. C. ומדבחיא ומאני קדשא. v. 32. R. C. מתחות fine ד. v. 36. R. C. עברוהי עמודוהי asyndetως. v. 37. R. C. דרתא, ut vers. 26. absque præfixo ד constructionis nota, cujus opus nullum, cum nomen præcedens sit in forma constructa : sic etiam cap. 4. 32. v. 40. R. C. כל בכוריא, sic vers. 43. Ib. 40. בבני ישראל. Ib. ית חשבן שמהתהון. v. 46. R. C. וית פריקי. Ib. מבכוריא. v. 48. R. C. פריקי דיתירין. v. 50. R. C. מן בכוריא.

CAP. IV.

Vers. 2. R. *Suscipe*, quamvis verbum Chald. plurale sit, ut in nostris : sic vers. 23. *numerabit.* v. 3. R. C. למפלח פלחנא במשכן זימנא. v. 5. R. C. ויפרקון ית פרוכתא. Ib. C. ויכסון, sic vers. 8. v. 7. R. C. ית מניסיא. Ib. ניסוכין. v. 9. C. מני ששושה. v. 10. R. *Et ponent super illud & super omnia vasa ejus coopertorium &c.* v. 11. R. C. יפרסון לבוש תכלא. Sic v. 12. R. C. תכלא. Ib. C. ויכסון יתיה. Ib. R. C. על אריתא. v. 13. R. C. ארגונא. v. 14. R. דשמשון. Vi. Bab. Ib. וית מגרפיתא וית מזרקיא. v. 15. R. *consumabit*, & sic alibi unicâ m. v. 16. R. ודמסיר למטר אלעזר. C. ודמסיר אלעזר, male omisso למטר. Ib. R. C. מסרת כל משכנא, vi. Bab. v. 17. R. C. ועם אהרון. v. 23. R. תמנון יתהון. v. 27. R. C. תהי כל פלחן. Ib. R. במטרת. v. 30. R. C. תמנינון. v. 32. R. C. תמנון. v. 33. R. C. וזרעיה, & sic vers. 37. & vers. 46. לזרעיתהון.

v. 38. R. לבירת, contrà v. 42. R. C. ולבירת. v. 48. in fine R. *& octoginta juxta verbum Domini.* v. 49. *Constituitque eos &c.* Nescio quid viderit Interpres, Chaldaica enim illic ut in nostris habentur.

CAP. V.

Vers. 2. R. C. carent דאנשא. v. 7. R. C. ויודון ית חוביהון דעבדו, vi. Bab. v. 8. R. C. ואם לית לגברא, ante hæc quædam habuisse videtur exemplar quo Interpres usus est. Ib. R. C. דמתיב קדם יי, lege autem in nostris, *redditur.* v. 10. R. מעשר קדשוהי. v. 14. sub initio R. C. והיא מסאבא. Ib. ad finem וקני ית איתתיה. v. 15. R. C. קמח. R. שערין. C. שעורין. Ib. R. C. קנאתא הוא, sic vers. 18. C. v. 18. R. C. ויפרע. Ib. יהון מיא מריריא. v. 19. R. C. ויימי, sic vers. 21. vi. Bab. Ib. R. יתיך. C. יתיך, sic vers. 21. Ib. R. הוי זכאה. C. הויא. v. 21. C. במומתא דלוטו. Ib. R. C. ית ירכיך. v. 22. R. C. ירך. v. 24. R. C. ללוט pro למרר, sic vers. 27. v. 26. R. C. ארכרתה. v. 27. R. ושקרת. Ib. R. C. מעהא ותתמסי ירכה. Ib. ללוט בגו עמה. v. 30. R. C. או גבר דיעבר. v. 31. R. C. ויהי זכאי.

CAP. VI.

Vers. 2. R. C. ארי יפריש למידר. v. 3. R. C. ויבישין. v. 5. R. C. ומיא דינור. Ib. יהי ירבי פרוע. v. 7. R. C. ארי כלילא דאלהיה. Vi. Bab. v. 12. R. C. ויזר קדם יי. Ib. ארי מסאב נזיריה. v. 14. R. בת שתה. Ib. R. C. שלמתא. Vi. Levit. 4. 28. & 14. 10. v. 15. R. C. סלת. Ib. ואספוגין, sic v. 20. per Segol, & alibi in Regiis. v. 19. R. C. ית דרועא. v. 23. R. C. כד תימרון להון. v. 25. R. C. שבינתיה לותך וירחם עלך. v. 26. R. יעדי יי רגזיה מינך וישוי. C. יקבל יי שבינתיה לותך, nostram autem lectionem sic verte; *Tollat Dominus vultum suum ad te.* Vi. Bab.

CAP. VII.

Vers. 1. R. C. ורבינון. v. 2. R. C. וקריבו. v. 3. R. C. ואיתיו ית קרבנהון קדם יי. Ib. ותורא לחד. v. 5. R. C. קביל מנהון. v. 7. R. C. עגלתא וית ארבעת. v. 8. R. C. תורי. v. 9. R. בכתפא. v. 10. R. C. קדם מדבחא. v. 13. C. מנסתא דכסף חד, sic v. 25. & R. etiam v. 31. & sequentibus aliquot. Ib. R. C. הוה מתקלה, sed in C. est א pro ה affixo, & sic in 11. reliquis. Ib. דכסף מתקליה שבעין. v. 14. R. C. בזכא. Ib. deest היא, ut in sequentibus. Ib. מליא קטורת בסמין. Vi. v. 86. v. 17. R. *Et in sacrificiis &c.* sic v. 41. & 65. Ib. R. C. דכרי חמשא, & sic deinceps. Ib. בני שנה, & sic passim in hoc cap. Ib. קרבן נחשון. v. 18. R. C. רבא דישׂשכר. v. 20. R. *Mortariolum unum aureum &c.* & sic v. 38. & 44. sed quia statim sequitur *auri*, omisimus illud *aureum*, cùm in Chaldæo sit solummodo דדהב. v. 25. R. *phialam unam auream &c.* sed lege nobiscum, *argenteam* : est enim illic etiam in Chald. דכסף. v. 53. R. C. אמרין. v. 60. in Bas. mendosè legitur, ביומא חמישאה, quod ex Typothetarum incuria factum, characteres ex v. 36. eâ voce non mutatâ, huc transferentium. v. 70. lege, *de capris unum &c.* v. 74. R. C. בזיכא

בזיכא חדא, ut in præcedentibus. v. 80. R. C. מתקל עשר. v. 84. R. C. מניסי כסף תרתא עשרי מורקי כסף תרי עשר בזכי דהבא תרתא עשרי תרי. v. 85. R. C. הוה מתקלה דמניסתא חדא דכסף ושבעין דמורקא. Ib. מלין קטורת בסמין. v. 86. R. C. בזכי דהבא תרתא עשרי. Ib. אלפין דכרי שתין. v. 87. R. C. וצפירי עזין. v. 88. R. C. הוה מתקלה דבזכא. Ib. נדרי שתין. v. 89. R. C. וכד עליל. Ib. R. ושמע. Ib. in translatione: *super arcam testimonii. Loquebaturque cum eo de medio duorum Cherubim.*

CAP. VIII.

Vers. 4. נגידא דדהב *ex auro ductili ab bastili ejus* &c. Vi. Exod. 25. 18. & Bab. Ib. C. כחזוא דאחזי. v. 7. R. C. לדכואיהון, sic v. 21. v. 9. R. C. קדם משכן. v. 12. R. C. על ריש תורי ועיבד *super caput boum & fac* &c. v. 15 R. *& unges eos*, Interpres videtur legisse, ותרבי pro ותדכי. v. 16. R. C. קריבית יתהון לפלחני *applicavi eos ad cultum meum.* v. 19. C. ויהבית sequitur in R. & C. ית ליואי יהיבין לאהרן *dono datos Aharon.* v. 24. R. C. עשרין וחמש שנין. v. 26. R. C. מטרא במטרתהון. Ib. ופלחן.

CAP. IX.

Vers. 3. C. בארבעא עשרא, sic v. 5. v. 8. R. C. מה דיתפקד. v. 13. R. C. מלמעבד. v. 14. R. C. וכד יתי ליה. v. 19. R. ינטרין בני ישראל. C. ינטרון. Ib. corrige, *verbi Domini.* v. 20. & 21. R. C. ואית דהוי. v. 21. R. C. עד צפרא sine ו. Ib. או יומם.

CAP. X.

Vers. 2. R. *de argento ductili* &c. Vi. cap. 8. 4. Ib. R. C. לערעא כנשתא. v. 3. R. C. ויתקעון בהון. v. 5. R. C. ויטלן משריתא. v. 8. R. C. בחצצרת ויהון. v. 9. R. C. ויעול דכרנכון. v. 11. R. C. בעשרין בירחא. v. 18. C. ונטל, ut v. 14. sic & v. 22. & 25. Ib. 18. R. טקס משרית, sed v. 25. משרית מטיל. v. 33. R. C. נטיל קדמיהון. Ib. לאתקנא. Ib. בית מישרי. v. 34. R. מטיל עלויהון, ita C. sed aliter punct. עלויהון. v. 35. R. סנאך ויערקון. C. punctat סנאך ויערקון. v. 36. R. C. ובמשרוהי ימר. Ib. R. רבות אלפיא. Vi. Bab.

CAP. XI.

Vers. 2. R. C. וצוח עמא למשה. v. 3. R. שמיה דאתרא, sic v. 34. v. 4. R. יאכלננא בישרא. C. יאכלננא, sic v. 18. v. 5. R. C. דכרתי. Vi. Bab. v. 6. R. C. תאיבא. v. 8. R. C. ורעבי דאיך במדוכתא. Ib. והוי טעמיה. Ib. R. Sal. legit, דליש במשח. v. 9. R. C. בליליא. v. 10. R. לורעיתהון. C. דתימר לי. Ib. corrige, לורעיתהון. Ib. רונוא. v. 12. R. C. ואם בני sine ו. Ib. v. 13. R. C. מנן לי. v. 14. R. C. לכל עמא. v. 15. lege בבישתי. v. 20. Translatio in Regiis incipit, *Donec in fastidium* &c. his verbis, *sed usque ad mensem dierum*: versui 19. appositis. Ib. R. C. דקצתון במימרא. Ib. C. נפקתא haud rectè. v. 22. R. C. היתכנסון, ענא ותורין יתנכסון להון, sic Amst. & Ven. mi. sed Ven. ma. & Bas. יתכנסון, quod verte sis, *congregentur*, ut idem sit quod sequens יתכנשון. Nos in hoc & hujusmodi locis quæ mendæ suspecta habuimus, translationem ei quod rectius judicavimus conformem fecimus, vel ut hic jam factam reliquimus. v. 24. R. C. סחור סחור למשכנא. v. 25. R. C. ומתנבן. v. 26. R. C. ואשתארו. Ib. בכתיביא. Patach sub literis בכל, sequente Daghesh Hebraicum est. v. 28. C. משמשניה. Ib. R. C. מעלמותיה, nostra lectio sonat potius, *de juvenibus ejus*, quod Hæbræo etiam magis convenit. v. 29. R. C. רעינא absque לי præcedente. v. 32. R. C. עשר דגורין. v. 33. R. C. בישרא עד דהוא בין. v. 34. in fine R. C. דשאילו. v. 35. R. C. חצרות sine ל, ut in Hebræo.

CAP. XII.

Vers. 2. R. C. ברם במשה מליל. v. 3. R. C. ענותן לחדא. v. 6. R. C. בחזוין אנא מתגלי להון *apparebo eis*, legendum enim in nostris *ei*, quod nescio quo casu aliter factum. Vi. Bab. v. 7. R. C. בכל עמי, nostra lectio reddenda erat, *in omni domo mea*, juxta Hebr. v. 8. R. C. מלילנא עימיה. Vi. Bab. Ib. ולא בחדון ודמות *& similitudinem* &c. & sic in nostris translatio corrigenda. v. 11. R. דיטפשנא ודיסרחנא. C. divisim די טפשנא ודי סרחנא. Vi. cap. 15. 23. v. 12. R. C. תתרחק. Ib. ויתסי.

CAP. XIII.

Vers. 20. R. אם בכרכין. C. בכרכין. v. 21. R. C. ותתקפון. v. 23. R. ואתו עד חברון. v. 24. R. C. נחלא דאתכלא. Ib. באריתא. v. 25. C. על עיסק אתכלא דקציצו מתמן. v. 27. R. C. ואחוינון ית אבא. v. 28. R. *Et narraverunt eis* &c. Ib. *ad quam misistis nos*, sed Chaldaica illic habentur, ut in nostris. v. 31. R. C. לות משה, sed v. 33. לבני ישראל. Ib. v. 33. אינשין דמשחא. v. 34. R. C. בקמצין.

CAP. XIV.

Vers. 2. R. C. לוי bis. v. 8. R. C. אם רעוא בנא ייי *Si voluntas Domini fuerit nobiscum, introducet nos in terram hanc, & tradet nobis terram quæ fluit lacte & melle*, ad verbum redde, *quæ facit lac & mel*, & sic v. 28. cap. præced. v. 11. R. עד אימתי bis. v. 12. R. C. לעם סגיא ותקיף. v. 14. R. C. וימרון לדיתב בארעא. Ib. חזו שכינת יקרך ייי in nostris autem lege, *gloriæ Domini.* v. 15. R. C. ותקטול. v. 16. R. C. וקטלינון. v. 17. R. C. וכען סגי כען חילא קדמך ייי, lege autem in nostris, *coram Domino.* v. 18. in R. & C. deest וקשוט, translatio autem in R. sic habetur, *& multum benefaciens.* Ib. ולדלא תיבין. v. 19. R. C. טיבותך. v. 22. R. C. במימרי. v. 24. R. C. in fine, ובנוהי ירתונה. Vi. Bab. v. 26. R. C. ועם אהרן *& cum Aaron*, sic cap. 16, 20, & 19, 1. v. 27. R. ית תרעמות, sic cap. 17. 5. v. 28. R. C. קים אנא. v. 29. R. C. עשרין. v. 33. R. C. עד דיסופן. v. 34. R. *dies pro anno, dies pro anno supputabitur*: & sic geminatum quoque in nostris legendum. v. 36. R. וגבריא per Kibbutz, ut in sequentibus aliquoties, quæ in C. scribuntur per, Schurek. v. 39. R. C. עם כל. v. 40. R. C. ונסלקין לאתרא דאמר. v. 45. R. C. וטרדונין.

CAP. XV.

Vers. 3. R. C. לפרשא, sic v. 8. v. 4. R. C. דפיל ברבעות. v. 12. R. C. כמנינא דתעבדון. v. 15. C. קהלא וקימא חד. v. 16. R. C. ודינא חד. v. 23. R. דפקיד ייי יתכון, ita C. nisi quod hic ut & v. 12. relativum די seorsim scribatur; quod & aliàs fit, ubique autem notare non erit opus. v. 27. R. עיזא בת שתא. C. בר שתא. v. 28. R. C. על אינשא. v. 29. C. ולגיורא. v. 30. C. ואנש די תעבד pravè. v. 31. R. C. ארי על פתגמא דייי בסר. v. 32. R. C. גבר כד מגבב. v. 34. R. C. לא איתפרש מה יתעביד ליה. v. 35. R. C. למברא למשריתא, sic cap. 19, 9. v. 36. lege, *eduxerant.* v. 38. R. C. על גדפי כסותהון. Ib. על כרוספדא דגדפא. v. 39. R. C. ויהון לכון. Ib. C. ולא תטעון בתר הרהור. Hic non convenit Aphel, suspicari itaque posset quis mendam esse Typographicam, ex transpositione vocalium Pathach & Chirek in verbo & sequenti nomine factum: nisi הרהור in adversa pagina in illa editione esset, quod rectè etiam per Chirek effertur, & sic in R. notatur hic & alibi.

CAP. XVI.

Vers. 1. R. C. בן פלת. v. 3. R. ואתכנשו. Ib. R. *Sufficiat vobis quòd universi* &c. v. 7. R. C. והבו בהן. Ib. הוא דקדיש. v. 10. R. C. ובען אתון absque כען, in nostris lege, *& nunc quæritis* &c. v. 13. R. C. מארע. C. עבדא. Sic vers. 14. לארע. v. 15. R. C. ולא אבאשית לחד. v. 16. R. C. הוו זמינין קדם ייי. v. 17. R. C. עליהן קטורת, sic v. 18. bis cum affixo fœminino. v. 19. R. C. וכנש עליהון. v. 21. R. C. אתפרשו. Ib. כשעתא. v. 22. R. C. אל אלהא. Ib. הגברא. v. 24. desunt in R. hæc verba Latina; *Loquere cum congregatione dicens*; v. 30. R. C. ואם בריאה יברא ייי ותפתח ארעא ית פומהא. Ib. R. כד גבריא האנון חיין, ut & vers. 33. sed C. כיד hoc versu, vers. 33. כד. Ib. 30. R. C. קדם ייי. v. 32. R. ופתחת ארעא ית פומהא. v. 33. R. C. ואבדו מגו. Vi. Bab. v. 37. R. ירחק. C. ירחיק להלא. Ib. R. C. ארי אתקדשו. v. 38. R. C. דאתחיבו. Ib. יתהון טסין רדידין. Ib. ארי קריבנון. Ib. R. ואתקדשו, ut vers. 37. v. 41. R. *contra Aaron*, omisso *Moyse* ab interprete. v. 49. R. C. ארבעת עשרא.

CAP. XVII.

Vers. 8. R. C. והוה מטמא דבתרוהי. Ib. R. וכפית שקדין. C. שגדין, & sic legitur apud R. Sal. v. 9. R. C. לכל בני. v. 10. R. C. קדם pro לקדם. Ib. R. תרעמותהון. Elias in Thisb. rad. רעם legit תרעומותיהון. Vi. Bab. Ib. C. ולא תמותון. v. 12. R. C. חרבא והא. Ib. דמיתנא. v. 13. C. מאית הוא אנחנא.

CAP. XVIII.

Vers. 1. lege, *propitiabitis.* v. 5. R. C. ותטרון ית *Custodietisque* &c. v. 6. R. מתנין יהיבין. v. 7. R. C. פלחן מתנן. v. 8. R. C. עם אהרן. v. 9. R. ובכל אשמהון דיתיבון, ita C. sed absque ו copulativo. v. 10. R. C. בקדש קדשיא תיכלינה. v. 11. R. מתנתהון, plurali formâ. C. מתנתהון. Ib. C. לכל ארמות. Ib. R. C. כל דידכי. v. 12. R. C. ראשהון דיתנון. v. 13. R. C. בארעהון דיתנון קדם. Vi. Bab. v. 15. R. C. יהי דילך. v. 16. R. C. כסף חמש סלעין, lege autem in nostris, *argenti.* v. 17. ad finem, C. קורבן. R. caret. v. 18. R. C. ובשרהון. Ib. R. כחדיא. C. כחדיא. v. 19. R. כל אפרשות. v. 22. R. C. ולא יקרבון. v. 23. lege, *peccata eorum*: v. 26. R. C. ועם ליואי. Ib. ותפרשון מניה. v. 28. R. *accipitis.* v. 29. R. C. אפרשותא קדם ייי, *separationem coram Domino* &c. v. 30. R. באפרשתכון. Vi. Bab. v. 32. R. לא תחלון ולא.

CAP. XIX.

Vers. 4. C. מן דמא באצבעיה. v. 9. C. חטאתא הוא. R. הוא. v. 10. R. C. ויצבע דמכניש. Ib. ביניהון *inter eos*, ita etiam Ven. mi. sed Ven. ma. & Amst. nostram lectionem præferunt, astipulantibus Græcâ & Samaritanâ versionibus. v. 13. in fine, R. C. סובתיה ביה. v. 14. R. כל דעליל. v. 18. R. מאניא. Ib. R. C. ועל נפשתא דהואה.

CAP. XX.

Vers. 1. R. ואתקברת, ita C. sed cum duplici Pathach. v. 2. R. C. ולא הון מיא. Ib. R. ואתכנשו. v. 4. R. C. ולמה איתיתון ית קהלא. v. 5. R. C. ומיא לא אית למשתי. v. 6. R. C. ועלו משה ואהרן. Ib. corrige, קהלא. v. 8. R. C. סב ית חטרא וכנוש ית כנשתא. Ib. R. ויתן מימוהי. v. 10. R. C. וכנשו משה. v. 11. R. C. תרתין זמנין. v. 17. Dictio *vineam* malè notatur in nostris charactere diverso, cum nulla sit illic differentia inter exemplar Reg. & Bas. v. 18. R. C. בקטלין. Ib. לקדמותך, sic v. 20. לקדמותיה, & c. 21. 23. absq; affixo: & alibi passim. v. 21. R. C. למשבק. Vi. Bab. v. 29. R. C. דמית, absque particula ארי, quam tamen reliqui codices exhibent. R. Sal. videtur legisse, דהא מית, sed Interpretis errori imputat, quòd non benè conveniat cum præcedentibus: malè enim dici contendit, וחזו כל כנשתא דהא מית, *Et viderunt omnis congregatio* &c. quòd vim causalem habeat דהא, cui tamen locus esse possit si in Hebræo legatur ויראו, hoc sensu; *Et timuerunt omnis congregatio eò quòd mortuus esset Aaron.* A morte enim ejus nubes gloriæ, quæ illis præsidio erant, sublatas esse nugantur; qua de re vi. Targ. Jon. & Hieros.

CAP. XXI.

Vers. 1. R. C. ושבא מנהון שביא. v. 5. *coram Domino*] lege, *in verbum Domini*: sed in R. C. est ואתרעם עמא קדם ייי. Ib. במיכליה קליל. v. 7. R. C. לות משה. Ib. R. ית חויא. C. חויא, ut in nostris, quod collectivè sumendum. v. 9. R. C. ועבד משה חויא. Ib. והוי כד נכית. Ib. ומסתכל בחויא. v. 11. R. C.

R. C. במגזת עבראי. R. in translatione, *transeuntium in, desertum quod est* &c. acsi במדברא referendum sit ad עבראי, & illud *transeundi* significatione, non autem ut proprium loci nomen accipiendum: nos retulimus ad verbum ושרו, *& castrametati sunt in deserto quod* &c. huic conveniunt reliquæ omnes versiones; quin & accentuatio indicat distinguendum esse inter עבראי & במדברא. Vi. Bab. ad vers. 44. capitis 33. v. 14. R. C. בספרא קרבין. Vi. Bab. Ib. על נחלי, sine ד. v. 15. R. C. ושפיך נחליא. Ib. לקבל לחירת. C. לחירת. Interpres hic & alibi retinuit nomen Hebræum, sic Genes. 10. 17. *Cinæus* habet pro Chald. אנתוסאי, & vers. 18. *Samarathæos* pro צלמוראי, & vers. 33. hujus capitis & alibi, *Basan* pro מתנן. Cap. 32. 8. *Cades Barne* pro רקם גיאה. Vi. etiam vers. 2. ejusdem capitis. Deut. 3. 14. *Machati* pro אפקירוס. v. 16. C. מתמן absque ו. Ib. R. C. הוא בירא דאמר. v. 17. R. סקי. C. סקי. v. 18. R. C. בירא חפרוהא. Ib. כרוהא. Ib. ממדברא sine ו. v. 19. R. לרמתא, ita C. sed absque Daghesch. v. 20. R. ומרמתא. R. C. לחילתא. Ib. בית ישימות *Beth-jesimoth*. v. 22. R. C. לא נסטה בחקל. v. 23. R. C. ואנח קרבא. v. 24. R. C. וירותו. v. 26. lege, *erat*. Ib. R. C. עד ארנונא. v. 27. R. C. יאמרון מתליא, sed C. per Tsere יאמרון, quod magis Chaldaicum. v. 28. R. C. ועבדי קרבא כשלהוביתא. Ib. R. קטילו עמא. C. קטלו. Ib. C. דפלחין ביה דחלת רמתא. R. בית דחלת רמתא. v. 29. R. בשביה, quod Hebraicum, ita C. nisi quod pro ה in fine sit א ex Chaldaismo. v. 30. C. ומלכו פסק, minus congruè. Ib. R. Sal. habet עד pro עדא, quod respondere ait verbo Hebræo סר, menda fortasse est, sed quæ in omnia ejus exemplaria mihi visa invasit. Ib. R. C. וצדיאו. v. 32. R. C. וכבשו כפרנהא.

CAP. XXII.

Vers. 1. R. C. במישריא דמואב. v. 2. R. דעבד ישראל. C. דעבד. R. C. לאמוראה. v. 3. R. C. למואבאה, sic vers. 4. v. 6. R. ידענא ית דתברך מתברך ודיתלוט ליט, ita fere C. nisi quòd verbum primum punctetur ut in nostris ידענא, ultimum verò pravè ודיתלוט. v. 7. R. C. בידהון. v. 11. R. C. הא עמא נפק. v. 13. C. ארי רעוא קדם יי דלא למשבקי. v. 17. R. C. ארי יקרא. v. 20. R. C. לות בלעם. Ib. דאימליל. v. 22. R. לשטן ליה. C. לשטן. Vi. Bab. v. 23. R. C. באורחא, cum vocali Cholem, ut in versu præcedenti & aliquoties præterea in hoc versu. Hujusmodi varietates licet passim in hac & aliis dictionibus occurrant, ubique tamen notare tanquam supervacaneum supersedemus. v. 24. R. מבא ואתרא דגדירא מבא, repetita voce אתרא. v. 25. R. C. וארחקת עם כותלא. Ib. C. לכותלה. v. 29. lege, *quia nunc*. v. 33. R. ואילופון לא. Ib. R. קטלית יתך. C. קטליה. v. 34. R. C. ארי את מעתד. Ib. R. C. אם ביש קדמך, *Si displicet coram te*, Ar. Maur. ان قبح بحضرتك. v. 36. R. *in urbe Moab*. v. 39. C. ואעליה לקריית, i. e. *& introduxit eum in urbem*. v. 40. R. C. ועאן ושדר לבלעם.

CAP. XXIII.

Vers. 2. R. C. על כל מדבח, sic vers. 14. v. 5. R. בפום בלעם. v. 6. R. C. והא הוא מעתד. v. 7. R. C. ית ישראל. v. 8. R. C. לא לטיה sine ד. Ib. R. C. ומה אתריך. v. 9. R. לא יתדנון, quod redde, *non adjudicabuntur*, vel *damnabuntur consumptioni*, sic explicante R. Salomone ex Jer. 46. 28. v. 10. C. מאן דיכול למני. Ib. R. C. ויהי סופי. v. 11. R. C. דברתך והא ברכא ברכת להון. v. 13. R. C. לחוד קצתיה. v. 17. C. והא הוא מעתד, ut versu 6. R. והא מעתד, absque הוא. v. 19. R. *Num sicut* &c. interrogativè, minus commodè: sequitur enim paucis interjectis, *nec juxta opera* &c. absolutè. Ib. R. C. ad finem versus, ולא יעבד, cui lectioni apposita est translatio interrogativa, quam nostram simpliciter vertas meliùs; *quod ipse dixit, faciet*. v. 20. R. C. ואברכינון. Ib. ברכתי מנהון. v. 22. R. אלהא דאפיקינון. C. אלה, unde videtur orta lectio nostra, uti supra observavimus Exod. 12. 6. v. 23. R. C. לא נחשיא. Ib. בדבית יעקב. Hic autem locus videtur sic vertendus; *Non enim volunt auguria ut bene sit domui Jacob, neque divinationibus placet multitudo domus Israel*: ubi forsan metonymicè intelligendi sunt *Augures & Divinatores*, qualis fuit Balaam. v. 25. R. C. לא תלוטינניה. Ib. לא תברכינניה, utrumque cum Affixo singulari, contra ac vers. 20. v. 26. R. C. כל די ימליל. v. 27. R. C. לאתרא אוחרי מאים יהי רעוא. v. 28. R. C. ריש רמתא דפעור דאסתכיא, *in verticem collis Phogor, qui respicit* &c.

CAP. XXIV.

Vers. 1. R. C. ארי טב קדם יי. Ib. ושוי לעגלא. v. 3. R. C. אמר בלעם בר בעור ואימר, sic vers. 4. אמר דשמע, sed in his omnibus C. legit אימר, sic v. 15, & 16. Ib. v. 4. R. C. דחזו. Ib. R. קדם שדי absque מן. v. 5. R. C. בית מותבך ישראל. v. 7. R. C. ויתנטל. v. 8. R. C. ייכלון בית ישראל, in nostris lege, *devorabunt filii Israel* &c. v. 9. R. C. ולית מלכו דיזועיניה מברכך יהון. Vi. Bab. v. 10. R. C. וספקינון. Ib. למילט שנאי דברתך, ubi in nostris vertendum, *vocavi te*. Ib. מברכת. v. 13. R. C. טבא או בישא מרעותי דמליל יי יתיה אימליל. v. 14. R. C. דיעבד absque מה. v. 15. R. C. בר בעור. v. 16. R. C. דחזו. Ib. C. חזוה. v. 17. R. C. מדבית יעקב & מדבית ישראל: delenda est in nostris utrobique vox *domo*. v. 18. R. C. ויהא אדומאה ירותא ויהא ירותא. v. 19. R. C. ויאבד, per א, sic v. 20. יאבד, & v. 24. יאבדון. v. 21. R. שלמאה cum puncto sinistro, sic vers. 22. C. cum ש utrobique puncto carente. v. 22. in C. & R. deest עד מה, *quousque*. v. 23. R. C. וי. Ib. lege ut in R. *quando faciet Deus hæc*.

v. 24. R. C. וציען, lege in nostris, *& turmæ*. Ib. יצטרחן מן רומאי, *venient à Romanis*, sic legit etiam Elias. Hinc Ar. Maur. من الرومانيين. Verbum יצטרח, cujus hic usus est, derivatur à צרח quod *clamare* significat, ut & Ar. صرخ: sensus igitur videtur esse, *cum clamore militari & strepitu ingruent*; vel, *convocabuntur*, *cogentur*, quo sensu Hebraicè diceretur יזעקו. Verbum Arabicum *ejulandi* etiam significationem habet, quæ hujus forsan loci potest esse. Vi. Bab. Ib. R. C. וישעבדון, quod activum, in nostris legendum potius, *& subjicient*. Observat autem R. Sal. non esse morem scripturæ adhibere vocem עבר absque addito נהר, eo sensu quo Paraphrastes hic accepit. v. 25. in fine R. לארחיה, pro quo in C. repetitur לאתריה.

CAP. XXV.

Vers. 1. R. בשטים. C. בשיטים. R. C. ושריו. v. 2. R. טעותהן, bis cum Aff. fœm. C. טעותהן, formâ singulari. v. 3. R. C. לפלחי בעלא פעור, sic vers. 5. dele in nostris utrobique vocem *cultoribus*, sicut etiam Deut. 4. 3. v. 4. C. ודין וקטול. Ib. לקבל שמשא. Ib. R. deest in translatione nomen *Mosi*, Ib. *morte coram* &c. v. 14. R. בר סלו. Ib. R. C. לשבטא דשמעון. v. 17. R. C. ותקטלון יתהון, *& occidite eos*: sic in priore clausula, *Affligite*, licet illic sit אעיק verbum singulare.

CAP. XXVI.

Vers. 2. R. *Accipe*, quamvis verbum Chald. plurale sit. v. 14. R. אלין זרעית, Sic v. 15. R. C. לזרעיתהון, atque ita deinceps in R. sæpius punctatur hæc vox, & in sing. & in plurali, in C. in plurali tantùm. v. 17. R. C. זרעית ארוד. v. 23. R. C. לתולע זרעית. Ib. זרעית פוה. v. 25. R. C. וארבעא אלפין, sic vers. 43. v. 31. R. C. זרעית אשריאל. v. 33. R. C. בן חפר. Ib. R. מחלה ונעה. v. 36. lege, *Isti autem*. v. 40. R. C. זרעית ארד. v. 41. ut & antè aliquoties in hoc capite & post, melius forsan legas *quorum*, & *eorum*; erat enim ille numerus hominum, non cognationum aut familiarum. v. 46. R. C. שרח. v. 51. R. C. ושבע מאה. v. 55. R. C. תתפלג ארעא לשמהת. v. 57. Verte, *Et isti sunt numeri Levitarum* &c. v. 58. R. C. זרעית ליואי. v. 62. R. C. לא אתיהב להון. v. 65. R. *in solitudine, & nullus vir remaneret ex eis*, sed majore distinctione ad vocem במדברא vi accentus Athnach factâ, quod sequitur de impletione dicti Dominici accipimus. Vi. versionem Interlinearem, Græcam, & Arabicam. Ib. R. & C. habent גברא pro איש.

CAP. XXVII.

Vers. 1. R. C. וקריבא. Ib. C. לזרעית. R. לזרעיית, juxta id quod ad vers. 15. cap. præced. dictum. v. 4. lege, *cognationis suæ*. v. 6. R. C. למשה, sic cap. 31. 25. v. 7. R. C. אחודת pro אחידת. v. 8. R. לברתיה. C. לברתיה, sic vers. 9. R. ברתא, quomodo & alias hæc vox in illa editione punctari solet. v. 9. C. לאחוהי. v. 14. C. כמא דשקרתון. Ib. R. C. במימרי. v. 16. R. C. אלהא רוחיא. Ib. C. גבר ממנן על כנשתא. v. 17. R. C. דלית להון רעי. v. 19. R. C. קדם אלעזר, absque præfixo ל.

CAP. XXVIII.

Vers. 2. C. סדור לקורבנין. v. 3. R. C. דתקרבון. Ib. בני שנה, ita sæpius in hoc capite & sequenti. v. 8. R. *facies oblationem quæ suscipitur* &c. v. 9. R. C. סלתא מנחתא. v. 10. R. C. עלת שבת דתתעביד בשבת על עלת. v. 14. R. C. ריש ירח באתחדדותיה. v. 15. R. C. בר עזין, sic cap. 29. 5. in C. v. 17. R. ובחמשא עשרא, sic c. 29. 12. Ib. C. פטירא יתאכיל. v. 18. R. C. עבידת פלחנא, sic v. 25, 26. & in cap. sequenti. v. 20. R. C. ותרי. v. 23. R. C. די לעלתא תדירא. v. 26. R. C. חדתא. Ib. R. בעצרתכון. C. בעצרתכון. v. 27. R. C. ושבעא, sic v. 28. ותרין. ubi Interpres non transtulit hæc verba דפילא במשח. v. 29. R. C. כן לשבעה אמרין, *sic fiet per septem agnos*.

CAP. XXIX.

Vers. 4. R. C. כן לשבעה, ut in præcedenti nota. v. 6. R. C. ועלתא תדירא. Ib. R. C. כד חזי, sic vers. 18. v. 7. R. C. ובעשר יומא לירחא. Ib. כל עבידת פלחנא לא תעבדון. v. 9. C. לתורא חד. v. 11. R. C. לחטאתא בר מחטאתא דכפוריא. v. 13. R. C. תורי תלתא עשר. v. 16. C. מעלתא תדירא. v. 18. R. C. לתורי לדכרי ולאמרי, sic in sequentibus. v. 22. R. C. וצפיר חטאתא, sic vers. 28. & 31. v. 31. R. C. מנחתה, sic v. 34. v. 35. R. C. כנישין תהון לכון. v. 37. R. C. ולאמרא. v. 39. R. C. ונדבתיכון.

CAP. XXX.

Vers. 3. R. C. למיסר איסר. Sic v. 4. ותיסר איסר. v. 5. R. דאסרת, ac deinceps sic aliquoties. v. 6. R. C. יתהי, bis pro יתהון, quod melius hic reddetur, *ei*, ut vers. 9. & 12. ubi eadem etiam differentia in Chaldæo. v. 7. R. C. ונדרהא עלהא. v. 9. R. C. דישמע בעלה יעדי יתה ויבטל ית נדרה. Ib. C. דעלהא, sic vers. 15. etiam in R. v. 11. R. נדרת או אסרת איסר. v. 12. R. C. לא אעדי יתהי, *neque contradixit ei*. Ib. וכל אסרי דאסרת על נפשה יקומון, *& omnia vincula quibus obligavit animam suam firma erunt*. Sed in C. est דאסרת cum duplici Patach, ut in nostris, & sic aliquoties in hoc capite. Ar. Maur. وكل عقد الذي عقدت على نفسها يثبتون. v. 13. R. C. ולאיסר, sed in C. neque Daghesch comparet, quod, ut alibi diximus, in ea editione familiariter omittitur, neque ׳ quiescens, ut nec supra vers. 4. & 11. quomodò etiam versu sequenti scribitur אסר, sed in R. אסר. v. 15. C. יקים יתהון ארי שתיק. R. שתיק. v. 17. R. בין אבא לברתיה.

CAP. XXXI.

Verf. 3. R. C. ודיוו מנכון גברין, fed in C. eft Schurek loco Kibbuts: & fic paffim in hac & aliis dictionibus, ex. gr. R. גברא, פלחנא, סלתא &c. C. גוברא, פולחנא, סולתא &c. quod ubique notare moleftum & inutile. Idem de aliis, præfertim cognatis vocalibus, ut Kamets & Pathach, Tfere & Segol, Cholem & Kamets catuph, dicendum. Ib. R. פרענות עמא, abfque דין. v. 6. R. C. וחצוצרת יבבא. v. 12. R. למישרי דמואב. C. למשריא. v. 14. R. מאותא, fic infra in hoc capite. C. מאותא. v. 16. C. הא אנון. R. C. הואן לבני. v. 17. R. C. דחדע גבר למשכבי דכורא. v. 19. R. C. כל דקטול. Ib. R. דיקרב. C. בקטולא. v. 22. C. ית נחשא ית פרזלא. R. C. ית אבצא וית אברא, fed in his pro Chateph pathach C. habet Pathach fimplex, quomodo etiam Segol & Kamets pro Chateph fegol & Chateph kamets in illa editione frequentiffimè occurrunt, quod etiam monuiffe fatis fit. v. 23. R. C. תעברון בנורא, abfque Affixo. Ib. יתדי. v. 24. R. C. ותדכון. v. 26. R. C. דברתא דשביא. v. 30. R. C. דאתחד. v. 32. R. C. שאר ביזא דבזו. Ib. מנין ענא. v. 33. R. *feptuaginta quinque milia*: & v. 34. *fexaginta quinque milia*: utrumque male; quod ex Chaldæo, ubi ut in noftris legitur, & ex utriusque numeri dimidia parte verf. 38. & 39. liquidò conftat. v. 37. R. C. והוה דנסיב קדם ייי. Ib. R. ושבעין. v. 41. R. C. ית דנסיב. v. 43. R. *trecenta & triginta & quingenta*, omiffo *feptem milia*, & *trecenta* in fœminino pofito ut conveniat cum *ovibus*, ineptè profus: fi enim maximè verus effet hic numerus, melius & compendiofius diceretur octingenta & triginta. Sed Chaldaica ut in noftris habentur. Mirari fubit tot fphalmata & folœcifmos paffim in tam præftanti opere occurrere: paucos porrò fubjiciemus. Supra verf. 40. *triginta duo animæ*. v. 5. & cap. 1. 4. & cap. 13. 3. *de unoquoque tribu*. cap. 24. 6. *cedri quæ plantati funt*. cap. 34. 15. *Duo tribus*. Levit. 14. 16. *in oleo qui eft*. cap. 27. 10. & 12. *eum*, cùm utrobique præcedat *animal*. Hos five Interpretis five Typographi lapfus non alio animo (ideoque nec plures, quamvis in promptu effet) proferimus, quàm ut oftendamus illos etiam, qui ifti editioni operam navârunt, homines fuiffe: quò in nos cenfores noftri mitiores effe difcant, nec ficubi in tanto opere, tam incredibili celeritate peracto, cæfpitaverimus, quafi facinus inauditum ac dirum nefas nobis impingant. v. 47. R. דאתחד, ut verf. 30. C. mendofe דאתחד. v. 48. R. דממנן די לאלפי. v. 50. R. C. ית קרבנא דייי, in noftris lege, *oblationem coram Domino*. Ib. R. ואשבבין. C. ושבבין. Vi. Bab. v. 51. in fine, R. C. דעובד. v. 52. R. C. שיתא עשר. Ib. C. ושבע. v. 53. R. C. גברין דחילא בזו.

CAP. XXXII.

Verf. 1. R. C. ית ארעא דיעזר וית ארעא דגלעד. v. 3. R. C. שכללתא ואלעלה ושבם ומלבשתא שופן דבית נמרה ובית חשבני. Sequuntur in R. ובית חושבני בעיל דבבא וסיעת בירת קבורתא דמשה. C. ונבו ובעון ובעון. Interpres nomina Hebræa, fere ut in Vulgato habentur, retinuit, nifi quod *Nabo* fcribat per *a*, & *Seban* vice verfa per *e*, & *Efebon* abfque afpiratione. v. 4. R. C. דמחא ייי ית יתבהא קדם, in noftris lege, *quam percuffit Dominus* &c. Ib. R. C. כשר, fic verf. 1. v. 5. in R. deeft hoc, *in poffeffionem*. v. 6. R. C. יעלון לקרבא. v. 7. R. מלעבר לארעא דיהב. v. 10. R. וקיים, quod deeft in C. v. 13. R. C. ואוחרינון. Ib. דעבדו דביש. v. 14. R. C. קמתון חלף אבהתכון. v. 16. R. C. ואמרין חטרין דעאן, fed in C. eft ואמרין & חוטרין, quod verf. 24. habetur cum Schurek. Vi. quæ notavimus ad verf. 3. cap. præced. v. 18. R. לבתנא. v. 19. R. C. מעברא דירדנא מדינחא. v. 20. R. C. אם תזדרזון. v. 25. R. C. ואמרו בני גד, *Dixeruntque filii Gad* &c. v. 27. R. C. כל דמזרין לחילא. v. 32. C. אחסנתא, abfque Affixo. v. 33. R. C. ית מלכות סיחון מלכא דאמוראה וית מלכוות. v. 38. R. C. וקרו, abfque א in fine, quod in noftris redundare videtur, nifi ex Arabifmo fit: deeffe contrà verf. 39. in Affixo verbi, quod in illis legitur, וכבשוהא.

CAP. XXXIII.

Verf. 7. R. בעיל צפון. v. 8. R. C. מן קדם חירתא, *de confpectu Hiroth*: Arabs Maur. من فم الحيروت, noftram lectionem fecutus eft. Ib. deeft in tranflatione proprium nomen *Etham*. v. 16. 17. R. דמשאלי. v. 22. R. בקהלתה, per ה in fine, quod in C. abbreviate fcribitur, at v. 23. R. C. מקהלתה. Ib. R. C. בטורא דשפר, & v. 24. מטורא דשפר. v. 25. C. ושרו בקהלתא. Deinde repetuntur verfus 23. 24. & 25. profus ut in noftris habentur. v. 29. C. במוסרות, omiffa ftatione חשמונה. v. 36. R. *in defertum Sin*: v. 45. R. C. מעיים pro מפניזתא, quod verte, *de vadis*. v. 52. in R. deeft כל ante יתבי, vertendum autem in noftris, *omnes habitatores*. Ib. C. ותיברון, ex forma conjugationis Kal, quæ hic minimè convenit licet ftatim repetatur. v. 53. R. ותירתון ית ארעא, ubi in noftris vertendum ut in verfu præcedenti, *Et ejicietis habitatores terræ*: nifi autem hic effet ית יתבי verfio ftare poffit; Illud ex verfu præcedenti huc irrepfiffe videtur, cùm nihil fit in Hebræo cui refpondeat in hoc verfu. Antiquam tamen effe lectionem hinc conftat quod Ar. Maur. habeat etiam ويطردون سكان الارض. v. 54. R. חוערון ית אחסנתהון לדיפוק. Ib. לשבטא דאבהתכון. v. 55. R. נטלן וין. Ib. C. מקפנכון, & fimile quid videtur legiffe Interpres: fed in R. eft מפקניכון, fere ut in noftris, omiffo tamen fequente לכון. Vi. Bab. Ib. R. ויעיקון לכון.

CAP. XXXIV.

Verf. 2. R. דתפל לכון באחסנא, *quæ forte cadet* &c. in noftris lege, *dividitur*. v. 3. R. מפרברא דסין על ידי ארומאה, fed v. 4. לצין, ut in noftris. Ib. v. 4. R. למסקני עקרבים. v. 5. R. ליםא מערבא, *ad mare Occidentis*. Ar. M. الى المغرب, *ad Occidentem*, ficut in noftris. v. 6. R. ימא רבא ותחומיה. v. 7. R. להר טורא, fic verf. 8. מהר, abfque ל. Ib. v. 8. R. מפקני חחומא. v. 9. R. לזיפרן. v. 11. R. על כתף ים גינוסר. v. 12. R. לימא דמלחא. v. 15. lege, *Jordanem Hiericho*, ut cap. 33. 48, 50. licet ab Interprete nomen Hiericho hic omiffum fit. v. 18. R. C. תדברון לאחסנא.

CAP. XXXV.

Verf. 2. R. ורות לקרויא די בסחרניהון. v. 3. R. ויהוין קרויא להון למיתב וריוחיהון. Ib. R. ולכל חיתהון. v. 5. R. לרוח קידומא, & fic in tribus fequentibus ל pro ית. Ib. דין יהי לכון רוחי. In noftris lege, *Hæc erunt eis* &c. v. 6. R. ועליהן. Ib. ותרין. v. 8. R. תסנון. v. 11. R. ויעירוק לתמן, fic verf. 26. דייעירוק. v. 15. R. ולתותבא דביניהון יהוין. In noftris lege, *qui funt inter eos*. Prior pars hujus verfus in R. refertur ad verfum præcedentem, ut poft vocem *eos*, ubi periodo clauditur, altera pars hoc modo fequatur; *Eruntque fex urbes* &c. fed hoc abfque neceffitate, imò contra fidem omnium exemplarium, quorum in nullo legitur ויהוין. v. 16. C. דברולא. v. 17. R. C. ביד, fic verf. 18. Ib. v. 18. R. דהוא במיסת דימות בידה. eft enim מאנא mafculinum. v. 20. R. C. ואם בשנאה דחהי. v. 21. lege, *percufferit eum*. Ib. מן דינא deeft in R. & C. v. 22. R. C. מן תחוב מחהי או רמא. In noftris lege, *impulit eum*. Vi. Bab. v. 26. R. C. מן תחום. Ib. R. דייעירוק. C. די יערוק. v. 27. R. C. לית ליה דמא. v. 30. R. C. כל דיקטול נפש. Ib. R. באנש. v. 33. R. דאתון יתבין בה. Ib. הוא יחיב. Ib. R. לא יתכפר. v. 34. R. ולא תסאב.

CAP. XXXVI.

Verf. 2. Verte; *Domino meo præcepit Dominus* &c. v. 3. R. C. שבטי בני ישראל. Ib. C. ותתמנע אחסנתהון, ubi corrige in noftris, *earum*. Ib. R. C. על אחסנת. v. 6. R. C. שבטא דיהוין להון. v. 8. R. וכל ברתא יהוין לנשין. fic etiam C. מירת. v. 9. R. C. ולא תסחר אחסנתא מירת. v. 10. R. על. v. 11. R. לבני אחבוהן. v. 12. R. בן עבדא. C. עבדא. v. 13. R. C. דפקיד ייי ית משה לבני ישראל. Ib. שבטא דורעית. C. דורעית.

DEUTERONOMIUM.

CAPUT I.

Verf. 1. R. ארגיוו על בשרא, abfque præfixo ד. v. 3. R. בחד עשר ירחא. v. 8. R. עולו, abfque Daghefch: Hoc verbum unà cum fequentibus ufque ad די קיים, deeft in C. v. 11. R. דאבהתהון, fed Interpres videtur legiffe ut in noftris habetur. v. 12. C. לחודי. v. 13. R. וסכלתנין ומנדעין, fed v. 15. R. ומנדען. Vi. Bab. v. 15. R. רבני חמשין, fine præfixo ד. Ib. עשוריתא. C. עסוריתא. v. 16. R. בין אחוכון ותדינון. Ib. בין גבר. v. 17. R. מקדם אנש ארי. v. 22. in fine R. דניעול להן. v. 25. R. בידהון. Ib. ואחיתו לותנא. v. 26. R. C. וסרבתון. v. 28. R. C. חברו. v. 30. R. C. יניח לכון קרב ככל דעבד. v. 37. R. לא תיעול לתמן, fic v. 38. יעול לתמן, & cap. 4. 14. & alibi, עברין לתמן. v. 40. R. אתפניו. Ib. דנתון. v. 42. R. לית שכינתי שריא בינכון. v. 44. R. C. ימא דסוף חשבני. v. 21. R. מן קדמיהון, *à facie eorum*. Ib. R. C. ותריכנון, fic v. 22. v. 23. R. ועויאי דיתבין בפציח, *qui habitant in villis* &c. Vi. Bab. Ib. מן קפוטקאה. Vi. Bab. v. 25. R. למיתן ויעתך ודחלתך, *dare terrorem tuum* &c. Vi. Bab. v. 26. R. מסרברא דקדמות. v. 27. R. לא נסטי ימינא ושמאלא, *non declinabimus* &c. Sed prima pluralis aliquando ufurpatur pro fingulari. v. 30. R. ולא אבי. C. אבא. v. 34. R. ההוא ונסרנא ית כל קרויא. v. 37. R. לחוד לארע בני עמון לא קריבתא. Ib. גבריא. C. ונמרנא. C. לארע abbreviatè.

(The text from "v. 44. R. C. ימא דסוף" in this paragraph onward is Caput II, which begins directly below.)

CAP. II.

Verf. 7. R. ממרא דייי אלהך עמך, quorum verborum cum præcedentibus hujufmodi tranflatio illic eft; *per defertum magnum hoc iftis quadraginta annis, verbum Domini Dei tui fuit tecum*. Ib. לא מנעתא מדעם. Vi. Bab. v. 8. R. מלות אחנא. v. 9. ית מואבאי. v. 10. R. *à principio*. v. 11. R. גבריא מתחשבין. v. 14. R. גברי מגיחי קרבא. v. 20. R. ארע גבריא. C. גבראי. Ib. in fine R. דבריתא

CAP. III.

Verf. 1. R. לאורח מתנן. v. 3. R. ויהב ייי אלהנא. Ib. ומחיניה עד דלא. Vi. Bab. v. 4. R. מלכותיה דעוג, fic v. 13. v. 5. Baf. סקפן, fed R. & reliqua omnia exemplaria habent מקפן, quemadmodum correximus. Ib. R. סניאן לחדא fine præfixo ד. v. 6. R. כל קרויא גבריא, abfque ית quod in reliquis editionibus non comparet, præter Ven. ma. Baf. & C. nec in Hebræo eft את. v. 7. R. ועדי. Ib. בזנא. v. 11. R. דברזלא, per ב, at contra cap. 8, 9. & alibi per פ: indifferenter enim utroque modo fcribitur. v. 12. R. ירתנא. v. 13. R. טרכונא לכל מתנן ההוא מתקרי, quorum tranflatio cum præcedentibus fic ibi connectitur; *tribui Manaffe omnem regionem provinciæ Argob. Omnis illa provincia* &c. v. 16. R. ולשבט, formâ Hebraicâ ut fupra v. 13. Ib. ותחומיה ועד יובקא נחלא. v. 17. R. מירמתא, fic cap. 4, 49. v. 19. R. ידענא

ירעא Ib. יתבון. v. 20. R. לירותתיה דיהבית. C. לירותתיה. v. 21. R. חואן. C. חזאן, sic cap. 4. 3. ubi vide Bab. v. 22. R. יניח לכון קרב. v. 23. R. ההוא. v. 24. R. ארוני יהוה את שריתא לאחזאה. Ib. בארעא מלרע in terra deorsum. Ib. ובגברותך. Vi. Bab. v. 28. R. ותקיפהי ועלימהי.

CAP. IV.

Vers. 1. R. שמעו. v. 3. R. בתר פלחי בעלא פעור, ubi in nostris legendum tantùm, post Beel-phegor. Vi. Num. 25, 3. v. 4. R. ואתון דדבקתון. Vi. Bab. v. 8. Lege, puto. v. 9. R. דחזאה עינך. v. 10. R. למדחל יתי. C. יתי קדמי, ambigens sc. Scriba utram potiùs lectionem præferret, utramque retinuit. Ib. in fine versus R. ילפון. v. 17. R. כל ציפר דפרח דתיעוף באויר, ubi in locum vocis נרפא omissæ succedente דפרח, ei verò ejusdem significationis verbo succenturiato, sensus non variatur. Mirari autem est Eliam in Thisbi, ubi vocabulum אויר ex primo Geneseos capite citat, scribere se illud amplius non invenire in toto Targum, cùm & hic & alibi occurrat. v. 18. R. כל רוחשא. v. 19. ad finem R. תחות sine præcedente די. v. 21. R. לארעא טבא pro טבתא, sic v. 22. v. 23. R. דילמא תנשון. v. 25. lege, Domini Dei tui. v. 27. R. בעממיא. Ib. R. C. דאגלי יוי יתכון. v. 29. verte, Et quæretis &c. Ib. Abest à Regiis מן קדמוהי, quod in C. & nostris redundare videtur: tale vide supra v. 10. v. 30. R. ויערעונך כל פתגמיא. Vi. Bab. Ib. עד דחלתא. v. 31. R. לא ירטשינך ולא יחבלינך. Vi. דיוי אלהך ותקבל במימריה. Bab. v. 32. R. ומסיפי abſque ל. Ib. in fine כותיה ſine ד. v. 33. R. קל מימרא דיוי ממללא, ubi participium fœm. refertur non ad יוי ſed ad קל, quod alias tamen masc. eſt: hinc Interpres reddidit *loquentem*, non ut in reliquis verſionibus *loquentis*. Ib. R. ויתקים. v. 34. R. או ניסין דעבד. C. ניסין עד, ſed omnino mendoſe. Ib. R. לעינך *ante oculos tuos*. v. 35. R. C. הוא אלהא, ſic v. 39. v. 37. R. וחלף דרחם. Ib. ויתרעי. Ib. in C. deeſt בחיליה, illic igitur במימריה reddit Hebræum בכחו; ita legentibus vertendum erit, *verbo ſuo magno*. v. 39. R. ועל ארעא *& in terra*, abſque בר מניה. & שליט. v. 40. initio R. ותיסר, ſed proculdubio menda eſt. v. 41. R. C. בכן יפריש. v. 42. R. ויערוק לחד. v. 43. R. בארעא דמישרא לשבטא דראובן. Ib. לשיבטא דגד. v. 44. R. דסדר משה. v. 45. R. אלין סהדותא. Vi. Bab. v. 46. R. בארעא דסיחון מלכא דאמוראה דיתיב בחשבון דקטל משה. v. 47. R. וית ארעא דעוג. Ib. מפרנח שמשא.

CAP. V.

Verſ. 1. R. שמעו ישראל. v. 2. & 3. corrige, *pepigit*. v. 8. R. צלם, Hebraicâ formâ. v. 9. R. רביעאי & תליתאי, quieſcente א, quod in C movetur, תליתאי, רביעאי: hæc pluralia cùm ſint ſic reddas licet, *in generationem tertiorum & quartorum*, Hebræo convenientiùs. Ib. R. בתר חובי אבהתהון. v. 14. R. deeſt hoc, *Deo tuo*. Ib. כל עיבידא את ובנך ובנתך. v. 20. סהיד שקר, ſed noſtra lectio melius convenit cum tranſlatione. v. 21. R. ולא תחמד. Ib. ותוריה. v. 22. R. עם pro עם, mendoſe. v. 23. R. כשמעכון. Vi. Bab. v. 25. & 26. R. יומא דין, ſic cap. 27. 9. Ib. in fine ויתקיים. v. 26. R. בישרא דישמע ית קל מימרא דיוי קימא ממללא. v. 27. R. קרב את ותקבל ית כל דיימר. In noſtris verte, *& audi*, ſic cap. 6, 4. קביל ישראל. v. 29. R. למדחל יתי *ut timerent me*. Ib. דיוטב להון, ſic v. 33. ויוטב. v. 30. R. אזל אמר להון. v. 31. R. ואת הכא הוי קאים.

CAP. VI.

Verſ. 1. R. ודא תפקדתא וקימיא. v. 2. R. בדיל דתדחל ית יוי *ut timeas Dominum Deum tuum*. v. 3. R. דיוטב לך, ſic v. 18. Vi. cap. 5. 29. Ib. ארע עבדא חלב. v. 5. R. ותרחם. v. 7. R. ותתנינון לבנך *Et narrabis ea* &c. Ar. Maur. وحككهم. C. ותתנינון, ex quo punctulo uno abjecto & reliquorum ſedibus mutatis præcedentem lectionem efficias. R. David explicans verbum יתנו Jud. 5. 11. *docendi* ſignificationem habere ait, exemplo hoc Targumico ad illud confirmandum adducto ותתנינון לבנך. Vi. etiam Bab. v. 11. R. ובתין מלין כל טב. v. 13. R. תקיים. Vi. Bab. v. 15. R. ארי אלהא קנא. Ib. שכנתיה שריא בינך *habitat in medio tui*. v. 19. initio R. למימר, mendoſe. Ib. in fine R. C. כמא דמליל יוי *ſicut locutus eſt Dominus*. v. 20. R. סהדותא וקימיא. v. 24. R. למדחל ית יוי אלהנא כמיטב.

CAP. VII.

Verſ. 2. R. גמרא תגמר. v. 4. R. C. ארי יטעין ית ברך מבתר דחלתי. v. 5. initio R. תקצצון וצלמי טעותהון & *imagines idolorum eorum*. Ib. C. תרעון. Ib. R. אלהין כדין. v. 6. C. חביב לכל עממיא. v. 7. R. צבי יוי, ſic cap. 10, 15. Vi. Bab. v. 8. R. מיד פרעה. v. 9. R. לאלף דרין. v. 10. R. C. ולא מאחר *& non differt*. v. 12. R. ית קימיא וית חסדא. v. 16. R. ית טעותהון ארי תקלא הוא לך. v. 17. initio R. דלמא תימר. v. 18. C. ארכרא תדכר. Vi. Bab. Ib. R. ולכל מצראי. Vi. Exod. 7, 22. v. 19. R. וידא תקיפתא. v. 24. R. ית שמהון. v. 25. R. לא תחמד. Ib. דעליהון.

CAP. VIII.

Verſ. 3. R. לאודעותך. Ib. יתקים אנשא. Ib. מימרא דיוי יתקיים אנשא. Noſtram lectionem ſic vertas licet; *ſed in omni prolatione verbi à facie Domini vivet homo*. v. 5. R. כמא דמאליף גבר ית בריה יוי אלהך מאלפינך. v. 7. R. מעלינך לארעא טבא. Ib. ומבועי עינון. v. 9. R. דלא במסכנות תאכול. C. במסכנו, cum abbreviationis nota. Ib. R. מדעם abſque præcedente כל. v. 10. R. טבא דיהב לך. v. 13. R. ועניך יסגון, abſque לך *tibi*. v. 14. R. ויתקף ליבך ותנשי. In noſtris verte, *Extolletur cor tuum* &c. Vi. etiam v. 19. v. 15. R. אתר חיון, abſque ד. v. 17. R. קנו לי, ubi in noſtris eſt כנש, ſic itaque vertas, *congeſſit mihi opes hæ*.

v. 18. R. הוא דיהב. Ib. C. עיצה pro חילא. v. 19. R. ויהי אם מנשא תנשי ית יוי *oblitus fueris Domini*. Vi. Bab. v. 20. R. דיוי מגלי מן קדמיכון. In noſtris verte, *quos Dominus perdit* &c. Ib. R. in fine אלהך.

CAP. IX.

Verſ. 1. R. למיעל לתרכא עממין in noſtris verte, *& poſſideas populos*. Vi. Bab. v. 4. R. לא תאמר בלבך כד יתבר. C. כדיתבר, pravè. Ib. R. בזכותי איתני יוי. Ib. תריכינון מן קדמך, at v. 5. מתרכינון, quod melius vertas, *ejicit*. v. 7. R. ארגזתון קדם יוי. v. 8. R. הוי דכיר pro אדכר. ואתון רגזתון קדם יוי והוה רגז מן קדם יוי בכון. v. 9. R. לא שתיתי. C. שתיתי, ubi Dagheſch indicium eſt Aphæreſeos א. Vi. Bab. v. 12. R. סטו בפריע. v. 15. R. על תרתין ידי. v. 17. R. ותברתינון. v. 20. R. C. בעידנא ההוא fœm. ſic cap. 10. 1, & 8. v. 23. R. על מימרא דיוי. Sic Ar. Maur. وخالفتم امر الله. Lectionem noſtram verte, *in decretum Domini Dei veſtri*. v. 25. lege, *conſumeret vos*. v. 27. R. לא תתחבר. Ib. ולחוביהון ולחטאיהון.

CAP. X.

Verſ. 1. in fine R. דאע. v. 9. C. & Baſ. אחוהי formâ ſingulari. R. אחוהי. v. 10. R. בזמנא הדא לא אבה. v. 11. R. ויעלון. v. 12. R. C. למדחל ית יוי in noſtris verte, *coram Domino*. v. 13. R. דיוטב לך, ſic cap. 12. 25, 28. v. 16. R. טפשות. v. 17. R. C. אלה אלהין. Vi. Bab. Ib. R. מסב אפין, abſque ל. v. 18. R. דין יתים. C. יתם. v. 19. R. ותרחמון.

CAP. XI.

Verſ. 2. R. ידיה תקיפא. v. 6. R. ית פומהא, ut Num. 16. 30; 32. v. 9. Hæc Latina, *& filiis eorum*, deſunt in R. Ib. ארע עבדא. v. 10. R. משקרת. Vi. Bab. v. 11. R. תשתי מיא. Vi. Bab. v. 12. R. *requirit eam ſemper, oculi* &c. Accentus Athnach præcedit vocem תמיד in Hebr. & תדירא in Chald. quo indicantur inchoare inciſum poſterius: hoc verſio Interlinearis & Arabica ſolùm obſervant; ſed Gr. διαπαντὸς & Sam. [Samaritan] cum antecedentibus vel conſequentibus indifferenter jungi poſſunt. Ib. מריש שתא ועד סוף שתא. v. 14. R. ואתן מטרא דארעכון. v. 22. R. ולמהך בארחן. In noſtris autem verte; *ut ambuletis in omnibus viis* &c. v. 24. R. ועד ימא מערבאה. Plagam *Orientalem* Judæis *Anteriorem* mundi partem eſſe notum. Hinc lacus Aſphaltites ſive mare ſalſum Hebr. dicitur הים הקדמוני *Mare Orientale* vel *Anterius*; mare Mediterraneum verò הים האחרון, quod hic in noſtris libris Chaldaice redditur ימא בתראה. Ar. Maur. البحر الاخراني, Saad. الاخر, Syr. ܝܡܐ ܐܚܪܝܐ, *Mare Poſterum* vel *Poſterius*. v. 26. R. חוי דאנא יהיב. v. 27. R. ית ברכתא דתקבלון לפקודיא. v. 29. Lege, ut in R. *in terram ad quam* &c. Ib. דאת עליל לחסן. v. 31. lege, *ut ingrediamini ad poſſidendum terram*.

CAP. XII.

Verſ. 1. R. דיהב יוי אלהך דאבהתך. v. 3. R. תקצצון ותאבדון ית שמהון. v. 11. R. דאתרעי יוי, ſic v. 14. Ib. מעשרתכון ואפרשות ידכון. v. 13. R. בכל אתר דתחזי. v. 14. R. בחד מן שבטך. v. 15. R. בכל רעות נפשך, ſic v. 20. 21. Ib. דיהב, ſic v. 21. C. דיהיב. v. 17. R. נדרך דתדר ונדבך. v. 20. R. ארי תרעי נפשך. v. 21. lege, *præcepi*. v. 22. C. כן תיכלוניה. v. 25. lege, ut R. *ſi feceris*. v. 26. R. לחוד מעשרי קדשך. v. 28. R. עד עלם. v. 29. R. לתרכא יתהון מקדמך ותתריך יתהון. Vi. ſupra cap. 9, 1. v. 30. R. דלמא תתקל. Verbum Hebr. ינקש in ſignificatione מוקש minus rectè à Paraphraſte reddi contendit R. Salomo. Suſpicari forſan poſſet quis eum aliter legiſſe quàm hodie in libris noſtris legatur, quod tamen doctis inquirendum relinquimus. v. 31. R. לא תעביד כדין. v. 32. R. ית כל תפקדתא דאנא: in noſtris lege, *omne verbum* &c.

CAP. XIII.

Verſ. 1. R. או מופת. v. 3. R. רחמין קדם יוי. v. 4. R. בתר דחלתא דיוי. Ib. ולדחלתיה תתקרבון. Vi. Bab. v. 7. R. דרחיקין. v. 8. R. ולא תקבל מיניה. In noſtris lege, *neque obedias verbo ejus*. v. 14. R. אתעבידא. v. 15. R. קרתא ההוא. v. 16. C. תל חרוב. Ib. in R. deeſt vox Lat. *perpetua*, quamvis in Chaldæo ſit לעלם. v. 18. R. תקבל במימרא, ſic cap. 15, 5. etiam C.

CAP. XIV.

Verſ. 1. Lege in noſtris, *inter oculos veſtros*. v. 4. R. ונדיין. v. 7. R. ומסריקי. v. 8. R. C. פרסתא. Ib. R. בשר. Ib. ובנבלתהון לא תקרבון. v. 16. R. ית קדיא וקיפופא ובותא. v. 21. lege, *peregrino incircumciſo* &c. v. 22. lege, *omnes fructus ſeminis tui*. Ib. R. דיפוק לחקלא שתא שתא. C. דיפק. v. 23. R. ובכורי תורך. v. 26. C. בחמר ſine ו.

CAP. XV.

Verſ. 2. R. מרי רשו דירשי. Ib. *non repetat à fratre ſuo*, his vocibus, *à proximo ſuo vel*, omiſſis. v. 3. R. ודיהי לך עם אחוך, ſic & C. עם אחוך. v. 6. R. ברכך כמא דמליל. Ib. לא תזוף. v. 7. R. מחדא מאחך. Ib. lege אלהך. Ib. R. C. לא תתקיף ית לבך ולא תקמוט. v. 8. R. initio אלהין מפתח. Ib. in fine, ותבאיש דיחסר ליה. v. 9. R. דילמא יהי פתגם. Ib. שנת שביעיתא. Ib. עינך באחוך. v. 10. R. מתן תתן ליה ולא יבאיש. v. 11. R. אנא מפקד לך. Ubi Interpres habet, *ego præcipio tibi hodie*. Ib. לאחך. v. 12. R. לבר חורין, ſic v. 13. v. 14. R. דברכך יוי. v. 16. R. C. ארי רחמך. v. 18. R. על חד תרין אגרא דאגירא. v. 19. R. דאתיליד. Ib. ולא תיגוז. v. 20. R. שתא בשתא. v. 21. R. כל מדעם ביש.

CAP. XVI.

Verſ. 1. Hæc verba, ועבד לך נסין *& fecit tibi mirabilia*, deſunt in Regiis. v. 2. R. מן ענא abſque בני. v. 3. R. C. לחם עוני. v. 6. R. ומן מפקך. Elias obſervat vocem Hebr. מועד in Targum per זמן ubique reddi, ut vocem ערת per עדן. Vi. Thiſbi

Thisbi in radice ומן. v. 9. R. שבעה שבועין תמני לך מדשרי מגלא, verba duo priora eodem modo recurrunt in fine versus. v. 11. R. ותחדי. Hæc autem ויתמא וארמלתא דבינך באתרא, in editione Basileensi Typothetæ incuria omissa sunt. v. 14. ועבדך deest in C. v. 16. R. C. ריקנין. Vi. Bab. v. 19. R. *non accipies personam*. v. 20. R. קשטא קשטא תהי רדיף. v. 21. R. לא תנצוב לך, ubi in nostris pro *ibi*, lege *tibi*. v. 22. R. דרחיק ייי.

CAP. XVII.

Vers. 2. R. דיעביד דביש. v. 3. R. ולשמשא ולסיהרא. v. 4. R. ואתחוה לך. v. 5. R. לקרוך, pro לתרע בירת דינך *ad portam domus judicii tui*. Ar. Maur. في محلك *in habitatione tua*. Vi. Bab. v. 9. lege, *verbum judicii*. v. 10 & 11. R. דילפונך. v. 11. R. דיחוון לך לימינא ולשמאלא. v. 12. R. או מן דינא. v. 13. R. ולא ירשעון עוד. C. וידחלון. וידחלון. v. 15. R. דלא גבר נכרי. v. 16. R. C. ולא יתיב. Ib. לאסגאה ליה סוסון. v. 18. R. על כורסי. v. 20. R. מלכותיה ויכתוב. דלא למסטי מן תפקדתא לימינא ולשמאלא.

CAP. XVIII.

Vers. 3. R. מן נכסי נכסתא. Ib. דרועא ולועא וקובתא. v. 4. R. תתן ליה. In nostris verte, *separabis ei*. v. 5. R. ארי ביה יתרעי. v. 9. R. כתועבתא דעממיא. v. 10. R. האינון. מעבר בריה וברתיה. Ib. קסם & מענן. Vi. Bab. v. 11. lege, *requirat*. v. 12. R. ארי מרחק קדם ייי כל עביד אילין ובדיל תועיבתא. v. 13. R. האלין. בדחלתא, fine Affixo. C. בדחלתא. v. 15. R. מאחך דכותי, sic v. 18. דכותך. v. 16. R. אלהי. v. 18. R. פתגמי נביאותי. v. 19. R. דלא יקבל מן פתגמי דימליל. v. 20. R. ודי מליל, sic initio v. 22. די מליל, quod præteritum.

CAP. XIX.

Vers. 3. R. למערוק לתמן. v. 4. R. דקטול. v. 5. R. C. בברולא למקצי אעא. R. Sal. in commentario ad 2. Sam. 6. 6. legit, בברונא, quæ vox Chaldaica aliàs non reperitur. v. 11. R. ויכמון ליה. v. 14. R. לא תשני. v. 15. R. C. בגבר. Corrigendum autem in nostris, *contra virum*, & paulò post, *delicti*. Ib. בכל חטא דיחטי. v. 17. R. C. תרין גבריא. Ib. R. וקדם כהניא. v. 18. R. סהיד שקר סהדא. C. סהדא, etiam absque ו. Ib. R. באחוהי. v. 19. R. כמא דחשיב. v. 20. R. C. ודישתארון ישמעון וידחלון.

CAP. XX.

Vers. 2. R. ויתקרב. v. 3. lege, *acceditis*. v. 4. R. ארי ייי אלהך. Vi. Bab. v. 5. R. C. וימללון סרכיא עם עמא. v. 7. R. C. יתקטל, ut in v. 5. & 6. v. 8. R. C. ויסופון. Vi. Bab. v. 9. lege in nostris, *consummaverint*. v. 11. R. שלם. v. 12. R. תתיבינך. עימך קרבא. v. 14. R. ית עראה דסנאך דיהב. v. 16. R. לא תיחי כל נשמא. v. 18. R. יילפון. Vi. Bab. Ib. תועבתהון דעבדין. v. 19. R. לא תחבל, ex Pael ut v. 20. v. 20. R. כרקומין. Ib. דהיא עבדה עמך קרבא.

CAP. XXI.

Vers. 1. R. C. לא ידע מן. v. 3. R. דלא נגידת בנירא. v. 4. R. לנחלא דקריבין לקטילא. Ib. ויקפון תמן. v. 5. R. C. בני לוי. v. 6. R. בייר דלא יסחון. v. 9. R. ואת תפלי אשדי דם זכי. In nostris autem lege, *reatum sanguinis innocentis &c.* v. 10. R. שביהון. C. שביהון. v. 11. R. בשביא per א. C. per ה, absque Mappik. v. 15. R. ארי יהוין. Ib. R. C. רחומתא & שנואתא, sic in sequentibus. Vi. Bab. v. 16. R. *Et evenerit dies &c.* Ib. *rerum quæ habuerit.* v. 19. R. C. ויחדון. Vi. Bab. v. 23. R. C. לא תבית.

CAP. XXII.

Vers. 2. R. ולא ידעת ליה. Ib. עד דתבע. v. 3. R. ותשכחינה. Ib. לאתכסאה. Vi. Bab. v. 5. R. בתיקוני איתא. v. 8. R. חובת קטול. Ib. יפול. v. 12. Corrige in nostris, *vestimenti tui*. v. 14. R. וקריבית לותה. v. 15. R. לתרע, sine præfixo ו. Ib. אתרא, absque Affixo. v. 16. R. ברתי, qua forma venit etiam versu sequente, & alibi passim. Ib. in fine וסנינה, ita C. sed per שׂ. v. 18. R. ויסבון סבי. Ib. וילקון. Vi. Bab. sic ילקיניה cap. 25. vers. 2, 3. v. 19. R. ויגבון יתיה. Ib. על בתולתא דישראל. v. 21. R. *domus judicii patris sui*: Quis non videt Interpretem hic legisse בירת דין אבוהא, ut habetur in C. Ib. R. C. וימות. Vi. Bab. v. 22. R. C. דישכב, bis, sic vers. 25. & 29. Ib. וימותון, ubi in nostris lege, *occidentur*. Ar. Maur. ويقتلون اثناهم. Ib. C. מבינך, ut vers. præcedenti. v. 23. R. וישכחה. Vi. Bab. v. 24. Lege, *lapidabitis*. v. 25. R. C. וימות. v. 27. R. C. צוחת. Ib. דפריק לה.

CAP. XXIII.

Vers. 1. R. דפסיק ודמחבל ודנויר דמשלף, posteriora duo non vertit Interpres, quòd exemplar quo usus est ea non habuerit: hoc eò veri similius fit, quòd nullum aliud exemplar nobis visum ea agnoscat. Sunt autem priorum exegetica, margini forsan ab aliquo primùm ascripta, ac postea, ut fieri amat, in textum ascita: ex Levit. 22. 24. ubi tamen pro משלף est שליף, mutato etiam ordine, desumpta videntur. v. 2. ad finem R. C. לא ידכי להון. v. 3. R. C. לא ידכי עמונאי. Ib. R. ומואבאי למיעל, illud autem למיעל deest in C. ut & vers. 2. post ממזרא. v. 4. R. דלא ערעו. C. ערעו, malè omisso דלא. v. 5. R. ית לוטיא לברכתא *in benedictionem*. v. 7. R. לא ירכון להון bis. v. 8. R. דאתילידו להון, sed in C. deest להון. Ib. R. תרחק. v. 9. R. למשריתא *in castris*. v. 10. R. מקרה. v. 11. R. ויהי לעידן רמשא. Ib. *ad castra*. v. 12. R. ואתר מתקן תהי לך. Vi. Bab. v. 13. R. על יסחי. Ib. ית מפקנך. v. 14. R. ולממסר סנאך בידך, pro ולממסר, verte autem in nostris, *coram te*. Ib. ויהי משריתך קדיש, ubi discrepantia est generis. Vi. Gen. 32. 8. Ib. R. C. מלאוטבא לך. v. 15. R. לרבוניה, absque יד. v. 16. R. בדיוטיב ליה. v. 17. R. C. אתתא אמרה, sed in C. est א in fine. v. 18. R. לביתא דייי *in domum domini &c.* Ib. ארי מרחקא דייי, sic cap. 25. 16. etiam in C. & cap. 27. 15. v. 19. in fine R. דיתרבי. v. 20. R. C. דאת עליל תמן, sed in C. est עליל. v. 21. R. C. תדר. Ib. לשלמיה. Vi. Bab. v. 22. R. C. למדר, absque præfixo ב. v. 23. R. *coram domino Deo tuo, & quod sponte locutus es ore tuo.* v. 24. R. C. כנפשך למשבעך.

CAP. XXIV.

Vers. 1. R. C. ויתן בידיה. Ib. sequitur in C. ויפטרינה, pravè. v. 3. in fine R. לאתו, resoluto נ per Daghes, quod usitatum. v. 4. R. C. למתוב לנסבה, sic posterius cap. 25. 8. & vers. 19. hujus capitis לנסביה, ubi Vi. Bab. Ib. R. *coram domino Deo tuo*. Cùm non legatur in textu nisi קדם ייי, ut in nostris. v. 5. R. C. מעם pro פתנם. v. 6. R. C. לא תסב. v. 7. R. C. גבר דיגנוב. Ib. R. ויתגר ביה ויזבניניה. C. ויתגר, reliqua ut in R. Vi. Bab. v. 8. R. דילפון יתכון. Vi. sup. cap. 20. 18. C. abbreviate דילפי, quod legendum דילפו pro דילפון. v. 10. R. C. ארי תרשי. v. 11. R. C. יפיק לותך. v. 15. R. C. ארי מסכן הוא. Ib. R. הוא מסר. v. 16. R. C. לא ימותון. Vi. Bab. v. 17. R. C. דין דייר יתום, nisi quod in C. sit יתם. Vi. cap. 27. 19. v. 19. R. ארי תחצור. Ib. R. C. ותנשי, sic cap. 25. 19. לא תנשי, quod forsan legendum תנשי pro תתנשי. Vi. cap. 26. 13.

CAP. XXV.

Vers. 1. R. גברין ויתקרבון לות דינא וידנינון. Vi. Bab. In nostris verte, *ad judices*. v. 2. R. *erit modus plagarum, usque ad numerum quadragenarium &c.* Ib. ילקיניה, rectius apud Eliam in Thisbi ילקיניה ex Aphel. v. 4. C. לא תחור. Vi. Bab. Ib. R. ויסבינה ליה לאינתו ויבמינה. v. 5. R. לגבר חלוני. Ib. בדישיה. v. 6. R. על שום אחוהי. v. 7. R. לא אבי יבמי. C. יבמי. Vi. Bab. v. 8. R. *seniores civitatis*, licet in Chald. sit קרתה *civitatis suæ*. v. 9. R. C. ויתקרב יבמתיה ליה. Ib. in fine ית בירת אחוהי. v. 10. R. C. שרי סנא. v. 11. R. C. ארי ינצון גברין כחדא גברא ואחוהי. Ib. ית בעלה מידא דמחוהי. v. 14. R. לאי ולא דחיל. v. 18. R. C. דערעך באורחא וקטיל. Ib. C. רבא וזעירא. יקרא דייי.

CAP. XXVI.

Vers. 2. R. C. דתיתי מארעך. v. 3. R. *quam juravit Dominus dare patribus nostris*: sed hæc versio verum sensum verborum Chaldaicorum, quæ perinde habentur ac in nostris, haud satis apertè exprimit, si non alium ab eo ingerit; quocirca eam nonnihil immutavimus. v. 5. R. C. רב תקיף, nulla intercedente copula. v. 8. R. C. ובחיזו רבא. In nostris vertendum, *& in visionibus magnis*. v. 9. R. C. ואיתיננא. Vi. Bab. Ib. ארעא עבדא, sic v. 15. & cap. 27. 3. v. 10. R. C. ותצנעיניה קדם ייי אלהך. Vi. Bab. Quod reliquum est hujus versus deest in C. v. 11. R. C. ותחדי, ex forma Aphel quod hic non convenit, sic cap. 27. 7. & cap. 28. 63. R. יחדי. v. 12. R. C. שתא דמעשרתא. v. 13. R. C. פליתי קדש מעשרא. Ib. לגיורא, sine ו. Ib. בכל תפקדתך. Ib. ולא אנשיתי. Vi. Bab. v. 14. R. C. לא פליתי מיניה בדמסאב על מית. In nostris lege, *nec permutavi ex eis pro immundo*. Vi. Bab. Ib. קבילית במימרא דייי אלהי, sic vers. 17. ולקבלא במימריה, & cap. 27. 19. R. במימרא, & cap. 28. sæpius. v. 15. R. *quam dedisti mihi*, ubi tamen textus habet דיהבת לנא.

CAP. XXVII.

Vers. 1. R. טר ית כל. v. 6. R. אבנין שלמן. v. 9. C. עם משה pravè. Ib. R. עם כל ישראל rectiùs. v. 14. R. לכל גבר ישראל קלא רמא. v. 15. R. מרחקא דייי *abominationem Domini*. Ib. ידי אומן. Ib. C. ויתיבון, & sic versu præcedenti. v. 18. deest in C. v. 19. R. דין דייר יתים, ut supra cap. 24. 17. C. יתם גיורא. v. 24. R. חבריה, sine ל. v. 25. R. ליט דמקבל *qui acceperit*. v. 26. R. ליט דלא יקיים.

CAP. XXVIII.

Vers. 2. R. כל ברכתא האלין. v. 7. R. באורחא חד. Ib. ובשבעה אורחין לחלש ותהי, sic vers. 25. v. 9. R. יקימינך. v. 10. R. יתקרי עלך. v. 13. R. ית לחוד לעילא. v. 14. R. C. ולא תסטי. Ib. R. למפלחינון. v. 20. C. ית מאירתא. Vi. Bab. Ib. R. ית שגושיא, absque copula: ipsam autem vocem prætermisit Interpres, quam nos reddidimus *conturbationem*. Ib. דשבקת לדחלתי. v. 21. R. דישצי in futuro. C. separatim די ישצי. v. 22. R. ובדלקתא. v. 24. R. עד דתשתיצך. Vi. Bab. sic v. 45. 51. & 61. v. 25. R. תביר קדם בעלי דבבך. v. 27. R. בטפשותא ובסמאותא & *hæmorrhoidis*. v. 28. R. בשחנא דמצראי ובטחורי. v. 29. R. בטהרא כמא דמשש. Vi. Bab. Ib. ית אורח טובך ותהי לחוד עשיק. v. 30. R. C. לעם תנצב, sic vers. 39. Ib. R. ולא תחלליניה. Vi. Bab. v. 32. R. עינך דתחזי. Ib. בגללהן. v. 33. R. עשיק ורציץ. Vi. Bab. v. 34. R. אוחרי, sic cap. 28. 67. v. 38. R. לחקלא. Ib. יחסליניה גובאה. v. 40. R. ומשחא לא תשוף. Vi. Bab. v. 42. R. יתריך סקאה: ubi in nostris verte, *possidebit locusta*: sic Ar. Maur. يرثه الجراد. Vi. Bab. v. 44. R. לא תוזפיניה. Ib. לתקיף & לחלש. v. 46. R. לאתין. v. 47. R. בחדוה ובקשיטות לבא: Hebr. ובטוב לבב, ad quod proprius accedit nostra lectio ובשפירות לבא *in pulchritudine vel bonitate cordis*. Vi. Bab. Ib. מסניורת כולא. v. 48. R. C. דינרי. Ib. ניר פרזלא. v. 49. R. דישתרי. Ib. עם דלא תקבל בלישניה. v. 50. R. לא ירחם. v. 52. R. ויעיק לך. Vi. Bab. Ib. עד דכבש שורך כריכתא ותקיפתא דארת רחיץ. In nostris vertendum, *excelsos & munitos*. Ib. בכל ארעא ויעיק לך, ut in principio versus; sed hic in C. deest לך. v. 54. in fine R. דישתאר. v. 56. R. טרפנקותא

מִדְּפַנְקוּתָא וּמִרְכִּיכוּ, quorum posterius Interpres neglexit. Ib. in fine וּבִבְרַתַּהּ, absque ב praefixo. v. 57. R. דְּיִפְּקוּן מִנַּהּ. v. 58. In R. deest pronomen hoc post terribile, licet in Chald. sit הָדֵין. v. 59. R. מְחָן סַגִּיאָן וְהֵימְנָן וּמַרְעִין בִּישִׁין וְהֵימְנִין. Vi. Bab. v. 60. R. וְיִתְּיבוּן בָּךְ. Ib. מִצְרָאֵי. v. 61. R. אַף כָּל מַרְעִין וְכָל מַחְאָן דִּי לָא כְתִיב בִּסְפַר אוֹרַיְתָא הָדֵין יַסְּקִינּוּן יְיָ עֲלָךְ עַד דְּתִשְׁתֵּצֵי: v. 62. R. עַם דִּמְנַיִן. Ib. לְמִסְנֵי. v. 63. R. לְאוֹטָבָא יָתְכוֹן. Ib. וְתִטַּלְטְלוּן. v. 64. R. וְתִפְלַח תַּמָּן. v. 65. In R. deest illic, licet adsit Chald. תַּמָּן. Ib. לֵב תַּוְהִי וַחֲשְׁכוּ עֵינִין וּמַפְחַן נַפְשׁ. Vi. Bab. v. 66. R. מִלְּקֳבֵיל. v. 67. R. מִתְּהוּת לִבָּךְ דְּתַהֲוֵי תָהֵי. Vi. Bab. Ib. דְּתֶחֱזוּן, ut supra cap. 27. 34.

CAP. XXIX.

Vers. 1. R. יָת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. v. 3. R. דַּחֲזוֹ עֵינָךְ. Vi. Bab. v. 4. R. וְאַף לָא עֵינִין לְמֶחֱזֵי. v. 5. R. לָא יְחִיפוּ מֵעַל רַגְלָךְ. In nostris verte, non recesserunt à pedibus tuis. Ar. Maur. لا انقطع calceus tuus non disruptus, vel solutus fuit de pede tuo. Vi. Bab. v. 6. R. וַחֲמַר וּמְרַוֵּי לָא שְׁתֵיתוּן & vinum & quicquid inebriare potest non bibistis. v. 8. R. וּכְבַשְׁנָא יָת אַרְעֲהוֹן. In nostris lege, & cepimus. v. 9. R. בְּדִיל דְּתַשְׂכְּלוּן יָת כָּל דְּתַעְבְּדוּן. Vi. Bab. v. 13. R. בְּדִיל לְקַיָּמָא יָתָךְ. Ib. לְעַם, & לֶאֱלָהּ, absque א emphatico. Ib. R. C. לְיִצְחָק, absque ו copulativo. v. 15. legendum, coram Domino Deo nostro. v. 16. R. יָת דִּיתֵיבְנָא. Ib. וְיָת דַּעֲבַרְנָא בֵּינֵי עַמְמַיָּא דַּעֲבַרְתּוּן. v. 18. R. גְּבַר אוֹ אִתְּתָא. v. 19. R. כְּמִשְׁמְעֵיהּ. v. 21. R. לְבִישׁוּ מִכֹּל שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל. v. 22. R. יָת מַחֲתָא דְּאַרְעָא. v. 23. כַּהֲפֵכְתָּא סְדוֹם. v. 26. R. & adversuerunt portenta &c. prætermisso לְהוֹן, quod illic in textu habetur. Ib. דְּלָא יָדְעִינּוּן. Vi. Bab. Ib. וְלָא אוֹטִיבָא, quemadmodum etiam adducitur apud R. Sal. v. 29. R. דִּמְטַמְּרָן.

CAP. XXX.

Vers. 1. R. C. וְתְתֵיב. Ib. R. דְּאַגְלְיָךְ. Vi. Bab. v. 3. R. וִיתוּב וִיכַנְשִׁינָךְ. v. 4. R. אִם יְהוֹן גָּלְוָתָךְ. Ib. וּמִתַּמָּן יְקָרְבִינָךְ. Vi. Bab. v. 7. R. דְּרָדְפוּךְ. v. 9. R. לְטָבָא כְּמָא דַּחֲדִי. C. דַּחֲדִי. v. 12. R. C. לִשְׁמַיָּא וְיִסְּבַהּ. v. 13. R. מַן יַעֲבַר לָנָא. C. יַעֲבַר, sequitur autem in utroque לְעִבְרָא דְיַמָּא. v. 14. R. C. קְרִיב לָךְ. v. 15. R. דִּיהֲבֵית. Bas. mendose דִּי חֲבֵית. Ib. in fine R. C. וְיָת בִּישָׁא. v. 16. R. C. וּלְמְהָךְ. Ib. עָלֵיל לְתַמָּן. Vi. supra ad cap. 1. 37. v. 20. R. C. לְמֵימְרֵיהּ וּלְאִתְקָרְבָא, contrà vers. 2. R בְּמֵימְרֵיהּ, cujusmodi alia vide supra ad cap. 26. 14.

CAP. XXXI.

Vers. 4. lege, Seon & Og. v. 6. R. תְּקִיפוּ וְעַלִּימוּ, sic vers. 7. & 23. וְעַלִּים. Elias observat dupliciter scribi, sed hæc in plerisque exemplaribus per א. C. תְּקִפוּ וְעַלְּמוּ, vers. 7. & 23. וְעַלֵּם. Vi. Bab. v. 7. in fine R. C. תַּחְסְנִינַהּ לְהוֹן. v. 8. R. וְלָא יְרַחֲקִינָךְ, ex Pael. v. 11. Redundat in nostris coram Domino, post istam. v. 12. C. וְטַפְלַיָּא. v. 13. R. C. דְּלָא יָדְעוּ. v. 14. R. C. קְרִיבוּ. v. 16. R. C. שָׁכִיב. Ib. וִישַׁנּוּן. v. 17. R. C. וְיִתְקֵף רֻגְזִי בְּהוֹן בְּעִדָּנָא הַהוּא וַאֲרַחֲקִינּוּן וְאֶסְלֵק. Ib. וִיהוֹן לְמִבַּז. Lege in nostris, in consumptionem. Ib. בְּעִדָּנָא הַהִיא. In nostris legendum, sicut etiam in membro præcedenti, in die illo. Ib. בִּישָׁתָא הָאִלֵּין. v. 18. R. C. בְּעִידָּנָא הַהִיא עַל כָּל בִּישְׁתָא דַּעֲבַד quæ fecit. v. 19. R. & docete illud. Sed verbum Chald. est singulare ut in nostris. Ib. R. C. דִּתְהֵי קֳדָמַי תִּשְׁבַּחְתָּא. In nostris lege, ut sit mihi. v. 20. in fine R. C. יָת קְיָמִי. v. 21. cogitatio ejus, licet in textu sit יִצְרְהוֹן. v. 22. in fine R. C. יָת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. v. 23. R. C. וּמֵימְרִי יְהֵי בְּסַעְדָּךְ. In nostris lege, & verbum ejus. v. 26. R. C. סַבוּ. Ib. בִּסְטַר אֲרוֹן. v. 27. R. יָדְעְנָא. Ib. R. C. עַד דַּאֲנָא קַיָּם. v. 28. R. C. כְּנוֹשׁוּ לְוָתִי. v. 29. R יָדְעְנָא, ut supra vers. 27. C. utrobique יָדַעְנָא.

CAP. XXXII.

Vers. 4. R. מִן קֳדָם זַכַּי. C. זַכַּי. v. 5. R. C. דְּאַשְׁנִיוּ עוֹבָדוֹהִי. Ib. R. וְאַשְׁתַּנִּיו. C. וְאַשְׁנִיוּ. v. 7. R. אִדְכַּר. C. אִדְכַּרוּ. Ib. R. אִסְתַּכְּלוּ. Ib. R. C. לַאֲבוּךְ. v. 8. R. בְּאַחְסָנוּת עִילָּאָה. v. 10. R. C. אֲלִיפִינּוּן פִּתְגָּמֵי אוֹרַיְתֵיהּ. v. 11. R. פָּרֵס גַּדְפּוֹהִי. C. פָּרֵים. v. 13. R. C. אַשְׁרִינּוּן. Ib. אוֹכְלִינּוּן, sine præfixo ו. v. 15. R. C. שְׁבַק, sine ו. Ib. C. פָּרְקֵיהּ, sine ד. v. 16. R. בְּתוֹעֵיבָתָא. v. 17. R. דְּלָא יָדְעִינּוּן. C. יָדְעוּנּוּן. v. 18. in fine, R. אֱלָהָא דְּבָרָךְ, licet in translatione sit, qui fecit te. Ar. Maur. ونسيت ربا خالقك & oblitus es Dominum creatorem tuum. v. 21. R. C. בְּלָא דְּחַלָּן אַרְגִּיזוּ קֳדָמַי בְּפֻלְחַן טַעֲוָן. v. 22. R. C. וְשֵׁיצִי. v. 23. R. C. בִּישָׁן. v. 26. R. יְחוּל רֻגְזִי. v. 30. R. C. יִרְדוֹף חַד אַלְפָּא. Ib. deest אֲרֵי. v. 32. C. בִּישָׁן. Ib. R. C. בְּרִישֵׁי. Ib. C. חִוְיָן, & sic versu sequente. Ib. כִּמְרָרוּתְהוֹן, verte, sicut amaritudo vel fel eorum. v. 35. R. C. לְעִידָּן דְּיִגְלוּן. v. 37. R. C. וְלֵית אֱלָהּ. v. 42. C. אַרְוֵי גִירָרַי. Ib. R. וְחַרְבִּי תִּקְטֹל. Ib. R. C. וְשַׁבָּן. v. 43. R. שַׁבַּחוּ עַמְמַיָּא דִּינָא דְּעַמֵּיהּ, ubi Interpres lectioni nostræ adhæret. Ib. R. C. מִתְפְּרַע, participium, quod in nostris est futurum. v. 46. R. דְּתִפְקְדוּנּוּן. C. דְּתִפַּקְדוּנּוּן. Vi. Bab. v. 49. R. C. הָדֵין לְטוּרָא. v. 50. lege, ad populum suum. Ib. in fine R. וְאִתְכְּנַשׁ לְעַמֵּיהּ. v. 51. R עַל דְּסָרֵיבְתּוּן בְּמֵימְרִי. Vi. Bab. v. 52. R. C. אֲרֵי מִקֳּבֵיל.

CAP. XXXIII.

Vers. 2. R. C. רִבְוַת קַדִּישִׁין. v. 3. initio R. C. בְּרַם חַבִּיבִינּוּן. Ib. מְדַבְּרִין, absque præfixo ד. v. 6. R. C. לְחַיֵּי עָלְמָא. v. 7. R. C. בְּמִפְקֵיהּ לִקְרָבָא. Ib. לִשְׁלָם. Ib. עָבְדִין לֵיהּ פּוּרְעָנוּתָא מִסַּנְאוֹהִי. Ib. R. מִבַּעֲלֵי דְּבָבוֹהִי. C. מִבַּעֲלֵי דְּבָבָא. v. 8. R. C. קֳדָמָךְ דְּנַסִּיתוּהִי. v. 11. R. C. קַבֵּיל בְּרַעֲוָא, in imperativo. v. 12. R. מְגִין. R. C. כָּל יוֹמַיָּא. v. 13. R. C. עֵינָוַת תְּהוֹמִין, ubi in nostris legendum, fontium & abyssorum. Ib. deest in fine מִלְרַע desubter. v. 14. R. C. עֲלָלִין sine ו. Ib. R. מִבּוּל שִׁמְשָׁא וְעִבּוּרָא. C. מִיבוּל & וְעִבּוּרָא. v. 16. R. C. וּמִטּוּב אַרְעָא וּמְלָאָהּ רַעֲוֵי לֵיהּ. Verte, gratus, vel acceptus fuit ei cujus &c. vel sic, Et de bonis terræ & plenitudinis ejus benevole largitus est ei is cujus majestas &c. Ib. יֵיתְיָן כָּל אִלֵּין. v. 17. lege, fines terræ. v. 18. C. בְּטַחֲבָךְ, legendum בְּמַהֲכָךְ cum sociis. R. cum federis, licet in textu sit בְּמַהֲכָךְ, ut in nostris. v. 19. R. C. וְסִימָן דִּמְטַמְּרָן בְּחָלָא יִתְגַּלְיָן לְהוֹן. v. 20. R. C. דִּיפְתֵּי לְגָד. Ib. וְיִקְטַל. v. 21. R. C. וְיִתְקַבַּל. Ib. וְהוּא נָפֵיק וְעָאֵל. v. 25. R. C. תַּקִּיף כְּפַרְזְלָא וּכְנְחָשָׁא מוֹתְבָךְ Fortis sicut ferrum & sicut æs erit habitatio tua. v. 27. R. מְדוֹר אֱלָהָךְ, sed Affixum non expressit Interpres. v. [illegible] R. C. בִּלְחוֹדוֹהִי. Ib. בְּאַרַע עִבּוּרָא. v. 29. R. C. תַּקִּיף סַעֲדָךְ וְדִמִן קֳדָמוֹהִי.

CAP. XXXIV.

Vers. 1. R. C. וְאַחְזְיֵהּ. v. 2. R. C. אֲרַע אֶפְרַיִם. Ib. אֲרַע יְהוּדָה עַד יַמָּא מַעַרְבָאָה usque ad mare Occidentale. Vi. supra cap. 11. 24. v. 3. R. בִּקְעַת יְרֵחוֹ. Ib. C. דִּקְלַיָּא, sine ד præfixo. v. 4. R. אַחְזֵיתָךְ. C. חַזִּיתָךְ. Vi. Bab. Ib. R. C. וְתַמָּן, absque ל. v. 8. R. C. אֲבֵילוּתֵיהּ דְּמֹשֶׁה. v. 9. R. C. מְלֵי pro אִתְמְלִי. Ib. R. חָכְמְתָא. C. חָכְמָה, Hebraicâ formâ. v. 10. R. נְבִיאָה. Ib. C. יְיָ לֵיהּ, vocibus transpositis.

JOSUE.

CAPUT I.

Vers. 3. R. רַגְלֵיכוֹן. Ib. יְהַבְתַּהּ. v. 4. R. וְלִבְנָן הָדֵין. Ib. נַהֲרָא פְרָת. Ib. יְהוֹן תְּחוּמְכוֹן. v. 5. R. כֵּן יְהֵי מֵימְרִי בְּסַעְדָּךְ, sic erit verbum meum in auxilium tuum. Ib. וְלָא אֲרַחֲקִינָךְ. v. 7. R. יַמִּינָא וּשְׂמָאלָא. v. 8. R. יְמָמָם וְלֵילֵי. Ib. in fine יָת אָרְחָתָךְ וּבְכֵן תַּכְשִׁיט. v. 12. R. וּלְשִׁבְטָא דִּרְאוּבֵן וּלְשִׁבְטָא גָד. v. 14. R. וְטַפְלֵיכוֹן. Ib. in fine וְתִסְעֲדוּן יָתְהוֹן, Ven. & Bas. יָתְכוֹן, quod hic non convenit. v. 16. R. כְּכֹל דְּפַקֵּדְתָּנָא Juxta omne &c.

CAP. II.

Vers. 2. R. וְאִתְאֲמַר. Ib. אֲתוֹ הַלְכָא. v. 5. R. וְלָא יָדְעִית. v. 7. R. בְּאוֹרַח יַרְדְּנָא. Ib. R. David legit עַד מְגִיזָתָא, ad 2. Sam. 19. 17. v. 11. R. רוּחַ בֶּאֱנָשׁ. Ib. corrige in nostris, Deus vester. Ib. R. הוּא אֱלֹהִים. v. 13. R. וְיָת אַחְוָתִי. v. 14. R. מְסִירִין חֲלַף נַפְשֵׁיכוֹן לִמְמָת אִם לָא תְחַוּוּן. Vi. Bab. v. 16. R. יְעַרְעוּן. Ib. in fine, תְּהָכוּן לְאָרְחֲכוֹן. v. 17. R. דָּא, pro הָדָא. v. 19. R. קְטוֹלֵיהּ, bis. Vi. Bab. Ib. עִמָּךְ בְּבֵיתָא. v. 23. R. תְּרֵין גֻּבְרַיָּא.

CAP. III.

Vers. 6. R. יָת אֲרוֹנָא דִקְיָמָא וַעֲבַרוּ. v. 7. R. יוֹמָא דֵין אֲשָׁרֵי. Ib. בְּעֵינֵי כָּל יִשְׂרָאֵל בְּדִיל דְּיִדְעוּן. v. 8. R. כְּמִמְטֵיכוֹן. v. 10. R. אֲרֵי אֱלָהָא קַיָּם יְתָרֵיךְ. v. 11. R. דְּרִבּוֹן כָּל עָלְמָא עָבַר Domini totius mundi &c. Vi. Bab. v. 12. R. דְּבַרוּ, sic cap. 4. 2. Ib. תְּרֵי עֲשַׂר גֻּבְרִין מִשִּׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל. Ib. in fine לְשִׁבְטָא. v. 13. R. דְּיְיָ דִּרְבּוֹן. v. 14. R. נְטַלוּ עַמָּא מִמַּשְׁכְּנֵיהוֹן. Nostra lectio sonat, ex civitatibus suis, quod hic alienum. v. 16. R. דִּרְחִיקִין לַחֲדָא.

CAP. IV.

Vers. 3. R. מִמֵּיקַם רַגְלֵי de statione pedum. Ib. תַּרְתָּא עַשְׂרֵי אַבְנַיָּא וְתַעְבְּרוּן יָתְהוֹן. Ib. בְּבֵית מְבָתָא. Vi. Bab. v. 6. R. אֲרֵי בְּנֵיכוֹן. Ita melius legitur quàm אֶת, vel אַתְּ, ut in Ven. & Bas. v. 16. R. Jube sacerdotes ferentes. Ib. & exeant. v. 17. Et jussit Josue sacerdotes, cum accusativo ut in versu præcedenti, quem casum Interpres frequenter adhibet post verbum jubeo. v. 18. R. וְנָחַתוּ. Vi. Bab. Ib. in fine כֵּיפוֹהִי. v. 21. R. לַאֲבָהָתְהוֹן. v. 23. initio, R. אֲרֵי דְּיַבֵּשׁ יְיָ. v. 24. R קֳדָם יְיָ אֱלָהֲכוֹן.

CAP. V.

Vers. 1. R. אֱמוֹרָאָה, sic cap. 9. 10. v. 3. R. דִּקְרוֹ לֵהּ quem vocaverunt. v. 4. R. דִּנְפַקוּ מִמִּצְרַיִם דְּכוּרַיָּא כָּל גֻּבְרֵי. v. 6. corrige in nostris, annis. v. 9. R. אַעְדִּיתִי. Ib. מִנְּכוֹן וּקְרָא שְׁמֵהּ, Ven. mi. in Haphtara diei primæ Paschatis ex hoc capite, מֵעֲלֵיכוֹן. v. 10. R. & Ven. mi. בְּאַרְבְּעָה. Ib. in fine, R. דִּירִיחוֹ. v. 11. R. מִבָּתַר יוֹמָא טָבָא דְּפִסְחָא post diem festum Paschatis. Ib. פַּטִּיר וְקַלְיָא. v. 12. R. וּפְסַק מַנָּא בְּיוֹמָא. v. 13. R. הַלְמִסְעֲדָנָא אַתְּ אָתֵי. v. 14. R. מַלְאֲכָא דִּשְׁלִיחַ.

CAP. VI.

Verſ. 1. R. הות אחידא, vocibus tranſpoſitis. In Ven. mi. abeſt הות. Ib. ומתקפא בעברין ודנחשא מן קדם בני ישראל לית דנפיק מנה ולית דעלל לנוה, לית דנפק מנה לאגחא קרבא ולית דעליל לנוה למשאל בשלמא, *non erat qui prodiret ex ea, nec qui ingrederetur eam: non erat qui prodiret &c.* Sic Ven. miniſi quod illic ſit מתקפא, ut in noſtris, & בנוה utrobique. v. 2. Baſ. יהושע pro ליהושע. v. 3. R. ותסחרון, ex Aphel. Ib. כל גברי חילא דקרבא *omnes viri virtutis belli*, גברי pro גברי. Vi. quæ notavimus ad Gen. 10. 9. v. 4. R. קדם ארונא דייי *ante arcam Domini.* v. 5. R. ויהא במנגד בקרן דכרא. Ib. יבבון. Vi. Bab. Ib. תחותוהי. v. 6. R. ושבעא כהניא יסבון שבעא שופריא דקרן דכרא. v. 8. R. לות עמא ושבעא כהניא נסיבו שבעא. Ib. אזלין ותקעין *ambulantes & clangentes.* v. 11. R. ועלו למשריתא. v. 18. initio R. לחוד, ſine ו copulativo. v. 20. R. יבבא רבתא. v. 23. R. וית אחהא. Ib. ואשרינון. Vi. Bab. v. 25. R. בנו בני ישראל. Ib. in fine, לאללא ית יריחו *ad explorandum Jericho.* v. 26. R. בבכריה ישכללינה. v. 27. ad finem R. והוה מימריה סני ורבי *& fuit verbum ejus magnum & amplificatum.* In noſtris horum alterutrum in verſione redundat.

CAP. VII.

Verſ. 3. R. כתרין אלפין או כתלתא אלפין גבריא. Ib. לא תרגיש לתמן. v. 5. R. כל עמא. v. 6. R. ושיתא גברין. v. 7. R. ובזע יהושע לבושה. v. 8. R. ולוי פון דשרינא. Ib. בבעו ייי מה, ut verſ. 12. v. 9. R. לא תיכלו למיקם קדם. v. 11. initio, R. חבו ישראל. v. 13. R. ואת עבד *& tu fac.* למקם קדם בעלי דבביכון *non valebitis ſtare ante auctores inimicitiarum veſtrarum.* v. 14. R. ויתאחד ית זרעית זרח. v. 15. R. בנורא הוא וכל. v. 17. R. יתקרב לזרעין *& deprehenſa eſt proſapia Zerahh.* Vi. Bab. v. 18. Corrige in noſtris, *domum ejus.* v. 19. R. שוי כען. Ib. אודאה, Elias in Thisbite per ה ab initio ſcriptum adducit. Ib. מה עבדית לא תכסי מני. v. 21. R. אצטלי בבלי. Ib. ורגתנון ונסבתנון. Ib. וכספא תחותיהון, ſic verſu proximo. v. 22. R. ורהטו למשכניה *& cucurrerunt ad tabernaculum ejus.* v. 23. R. ולות כל ישראל *& ad omnem Iſraelem.* v. 24. R. ונסיב ית כספא וית אוצטלא *& tulit argentum, & ſtolam.* v. 25. R. בתר דרגמו.

CAP. VIIJ.

Verſ. 3. R. גברין גיברי. v. 4. R. מאחורי קרתא לא תרחקון. Ib. מתקניא, & ſic cap. 3. 24. & 4. 3. Vi. Bab. v. 5. Corrige in noſtris, *egredientur.* v. 6. R. עד דניגיד. v. 7. R. מן כמנא ותתרכון ית יתבי קרתא *& extirpabitis habitatores urbis.* v. 8. R. מקבל. v. 8. R. ויהא במיחדכון. Vi. Bab. v. 11. R. וכל עמא דעבדי. Ib. קרתא ושרו. v. 13. בליליא ההוא. v. 14. R. דמתקן ליה. v. 15. R. ואפנו למדברא *& verterunt ſe verſus deſertum.* v. 16. R. כל עמא דבעי *omnis populus qui in Ghai.* v. 17. R. בדפתיחא, una voce. Sic verſ. 23. ברחי. v. 18. R. ברמחא די בידך על עי די בידך. v. 21. R. כמנא. v. 22. R. במציעין אלין. v. 25. initio, R. והוה כל *Et fuit, omnes.* Ib. in fine, אנשי דעי. v. 27. R. בזו להון בני ישראל. In noſtris vox [*filii*] hoc modo uncinulis includenda eſt. v. 28. R. תל חרוב לעלם לצדו. v. 29. R. במעלנא דתרע. v. 33. ad finem R. ית עמא דישראל *populum Iſraëlis.*

CAP. IX.

Verſ. 4. R. ואזודו. Paraphraſtes videtur legiſſe in Hebræo ויצטידו per ד, quod R. David obſervat & miratur. Nam צדה *viaticum* ex eadem radice per זוודין in Targum transferri ſolet. v. 5. *ut obleca*: ſed ex verſu 12. & ex Interpretis notis præfationi ejus ſubjunctis conſtat legendum eſſe *oblita*, quemadmodum correximus. v. 7. R. מאים ביני את יתב ואיכדין אגזר עמך קיים *Forſan inter me tu habitas; & quomodo pangam tecum fœdus?* Elias legit דלמא, Thisb. in שמא. v. 10. R. אמוראה *Emorhæi.* v. 19. in fine R. לאנזקה להון. Totus hic verſus deſideratur in editione Pariſienſi. v. 21. R. ויהון לקטי, ſic verſ. 23. ולקטי. v. 24. R. אתחואה אתחוא. v. 25. R. כשפר וכתקין בעינך *ſicut pulchrum & ſicut rectum in oculis tuis.* v. 26. R. מידא דבני ישראל.

CAP. X.

Verſ. 1. R. ית ישראל. v. 2. R. רבתא מן עי. v. 4. R. ונמחי ית גבעון *& delebimus Gibghon.* v. 5. in fine R. עלהא. v. 10. R. ומחנון מחתא רבתא. v. 13. R. עמא דישראל. Ib. ולא דחק. v. 14. R. ארי ייי במימריה אגיח *quoniam Dominus in dicto illius &c.* v. 18. R. אבנין רברבן לפומא *ad oſtium.* v. 19. in fine, R. בידכון *in manu veſtra.* v. 21. R. למקדה לשלם. v. 23. וית מלכא דחברון, atque ita in reliquis (excepto rege Lachis) וית. v. 24. R. גברי עבדי קרבא *facientes bellum.* v. 27. R. ורמונון במערתא. v. 28. R. ומחהא, ſic verſu 32. v. 30. R. דבה לא אשתאר בה משיזיב *non relicta eſt in ea evaſio.* v. 39. R. ית כל נפשתא דבה. Ib. כן עבד. Ib. ונמרו ית כל נפשתא דבה. v. 40. R. ית כל יתבי ארעא טורא *omnes habitatores terræ montis.* Ib. ושפלתא, ſic cap. 11. 2, 16. & alibi. Ib. כל נשמה, ſic cap. 11. 11, 14. ſed abſque Mappik, quod forſan melius hinc abeſſet. v. 41. R. ארעא דגושן. v. 42. R. ומנא, ſine ב. Ib. deeſt במימריה *in verbo ſuo.*

CAP. XI.

Verſ. 2. initio, R. ולמלכיא. v. 3. initio, R. וכנענאה. Ib. ואמוראי, in plurali, ſicut etiam reliqua quæ ſequuntur. Ib. in fine בארעא מצפיא. v. 7. R. עמיה לותהון *cum eo ad eos.* v. 8. R. חריצי מיא. Kimchi & Jarchi hunc locum citantes legunt חריצי ימא. Sunt autem, inquiunt illi, Salinæ ſive foſſæ ad hanc rem factæ; in quas derivatæ aquæ marinæ ſalſæ, & à Solis calore aduſtæ, fiunt Sal. In Veneta etiam & Baſileenſi editione legitur ימא: ſed ob convenientiam cum Hebræo, & ne verſionem mutare cogeremur, correximus ex Regiis מיא. v. 10. R. וית מלכה נטר לפתגם דחרב. In noſtris ſimpliciter vertendum, *interfecit gladio.* v. 13. R. אוקד בנורא יהושע *incendit in igne Joſue.* v. 14. initio R. וכל עדאה קירויא. Vi. Bab. Ib. בזו להון. v. 16. R. ית כל ארעא דרומא. v. 17. R. דסליק, ſic cap. 12. 7. Ib. וית מישר *& planitiem.* v. 18. R. עם כל מלכיא. v. 19. R. אילהין חיואי. v. 20. R. דלא יהון עליהון רחמין. v. 21. R. טור יהודה. v. 22. R. לא אשתארו גבריא. Ib. in Gad, ſed in textu eſt בגת. v. 23. Baſ. ית ארעא, omiſſo כל, quod ex Ven. & R. reſtituimus. Ib. R. בפלגותהון.

CAP. XII.

Verſ. 1. in fine R. מישר מדינחא. v. 2. R. מלכא דאמוראה. Ib. ארעא דגלעד, ſic v. 5. Ib. יובקא נחלא, noſtra lectio דנחלא, habetur etiam Deut. 3. 16. in Jonathane, & Onkelo editionis noſtræ. v. 7. R. לשבטיא דישראל. v. 8. ad finem, R. חיואי, abſque ו copulativo, *Hivæum.* v. 22. R. דיקנעם לכרמל. v. 23. R. דעממי לגלגל.

CAP. XIII.

Verſ. 1. R. עלתא ביומיא. v. 2. R. כל תחומי. In noſtris vertendum pluraliter, *omnes termini*, juxta Hebr. v. 3. R. על ארע כנענאי מתחשבא, ubi in noſtris corrigendum, *Chenaghanæorum.* Ib. עזאי ואשדודאי. v. 4. R. כל ארע כנענאי ומערתא דכל צידונאי עד אפקה *omnium Sidoniorum &c.* v. 5. R. וארע גיבלאי *Terra Gebalæorum*, neglecto copulativo ab Interprete: quod tamen initio verſus 6. & 8. habetur & in textu & in verſione, quamvis utrobique abſit ab Hebræo. v. 6. R. חרצי מיא. Vi. ſupra ad cap. 11. 8. & Bab. v. 7. R. לתשעת שבטין ולפלגות. v. 8. R. ועימיה שבט ראובן ושבט גד. Ib. deeſt vox מדינחא, ſed in tranſlatione nihilominus legitur, *ad Orientem.* v. 11. R. וארע גלעד. Vi. ſupra ad cap. 12. 2. Ib. in fine, לחוד לשבטא. v. 12. R. הוא אשתאר, abſque ו copula. v. 14. R. עד סלכה. v. 19. R. וצרת שחר בטורא דעמק *in monte vallis.* Sed apud R. Sal. Jarhi & R. David Kimhi legitur בטורא דמישרא, ut in noſtris. v. 20. R. ומשפך רמתא *& effluxionem Ramatha.* Vi. Deut. 3. 17. & 4. 49. in Onkelo & Jonathane. v. 22. R. קסומא. v. 23. R. ותחומא, abſque Affixo, contrà ac cap. 15. 12. ſed & Jarhi & Kimhi hic etiam legunt ותחומיה. Vi. inſuper Onk. & Jon. Deut. 3. 16, 17. Ib. קרוי ישראל ופצחיהן *urbes Iſrael & villæ earum.* Vi. Bab. v. 25. R. ארע בני עמון. v. 26. R. רמת המצפה *Ramath Miſpeh.* v. 27. R. מלכות סיחון מלכא דחשבון ירדנא ותחום עד סוף ימא דגינוסר *uſque ad finem &c.* v. 29. R. לפלגות שבטא. Hujus lectionis, quòd melius convenire videretur, verſionem retinuimus. Ib. דבני מנשה. Sed Interpres videtur legiſſe, והות לפלגות שבטא דמנשה. v. 30. R. וכל מתנן כל מלכות עוג. v. 31. R. ארע דגלעד. Legendum vel ארעא, ut cap. 12. 2. vel גלעד, abſque præfixo ד, ut ſupra verſ. 11. Ib. קירוי מלכות עוג. v. 32. R. ואילין דאחסין. v. 33. R. דיהב להון ייי, omiſſo אלהא דישראל *Deus Iſrael.*

CAP. XIV.

Verſ. 2. R. בערבא, ב pro ד. Ib. יתפלגון להון אחסנתיהון כמא דפקיד ייי ית משה *diviſæ ſunt eis poſſeſſiones ſuæ: juxta id quod præcepit Dominus Moyſi.* v. 4. R. ורוחיהון לבעיריהון ולקניניהון. v. 10. R. וכען ארי קיים. Ib. דאזל עם ישראל במדברא, ſic apud R. Davidem in commentario. In noſtris vertendum, *quando ambulavit Iſrael in deſerto.* v. 11. R. כחילי דבכן וכחילי *ſicut virtus mea quæ tunc &c.* Vi. Bab. v. 12. R. וקירויא רברבין.

CAP. XV.

Verſ. 2. R. דרומא, ſine ל. v. 3. R. ונפק, ſic verſ. 4. & 11. bis. Ib. דעקרבים, terminatione Hebraicâ. v. 4. לתחומא דימא *ad terminum maris*: ſic verſ. 11. v. 7. R. והוו מפקנוהי לעין קצרא. Atque ſic correximus pro קצרא, quod in Ven. & Baſ. Vi. Bab. v. 8. R. וסליק, in præterito bis, ut & ſupra verſ. 6. ſic verſ. 6. & 7. & cap. 16. 6. ועבר. Ib. v. 8. ירושלם. v. 9. R. ויסחר, ex Aphel, & ſic poſtea aliquoties. Ib. ותאר תחומא לבעלה *& reſpexit terminus ad Baghala.* Sic verſ. 11. ותאר תחומא לשכרון. Attamen R. Salomon & R. David verbum תאר, à Jonathane per יסחר ubique reddi affirmant. v. 12. R. ימא רבה ותחומה *& termini ejus.* Sic etiam apud R. David legitur ותחומיה. Vi. cap. 13. 23. v. 13. R. חולק בנו. v. 14. R. *& Seſſai*, male. v. 16. R. דימחי. Ib. ברתי לאנתו. Sic cum Affixo tertiæ perſonæ ad finem verſ. 17. v. 18. R. ומלכתיה. v. 19. in fine R. תחותאה. v. 21. R. והואה קרויא. v. 36. R. קירויא ארבע עשרי, ſic verſ. 41. קירויא שית עשרי. v. 38. R. ומצפה. v. 51. R. חד עשרה. Ib. *& vici ejus.* Sed Affixum plurale eſt ut in noſtris. v. 52. R. ורומה *& Rumah.* v. 53. R. ויגום *Et Janum.* In Hebræo ſcribitur per ם, legitur per ס. v. 57. R. קרוין עשרא. v. 62. R. והנבשן וקרתא דמלחא *Et Hanibſan, & urbs Salis.*

CAP. XVI.

Verſ. 1. R. למי יריחו. Ib. דסליק מיריחו בטורא דביתאל. v. 2. Corrige in noſtris, *prodiit.* v. 3. R. לתחום ליפליט. Ib. והוו. Sic verſ. 8. v. 7. R. ולנערת. v. 10. R. ית כנענאה דיתבין *Chananæum qui habitantes.* Vi. Bab. Ib. בגו בני אפרים. In noſtris vertendum, *in medio domus Ephraim.*

CAP. XVII.

Verſ. 1. R. עבד קרבין והוו ליה ארע, *faciens bella, & fuerunt ei &c.* Sic verſ. 2. והוו, *Et fuerunt.* v. 4. R. וקריבא. Ib. in fine, אבוהון. Vi. Bab. v. 5. R. עשרא לבר מארע גלעד. Sic verſu ſequente, וארע גלעד. v. 6. R. אחסנא. v. 7. R. למיטנא לות יתבי. v. 9. R. ויהון מפקנוהי. Sic cap. 19. 14, 22. v. 10. R. והוי ימא. v. 11. R. בשבט יששכר. v. 12. R. ושרי. v. 14. R. ליהושע *Joſue*, in dativo. Ib. אחסנא חד ועדבא חד ואנא *poſſeſſionem unam & funem unum, & ego &c.* v. 15. R. ותתקין ex Aphel. Ib. בארעא דפריזאי. Ib. טורא דבית אפרים *mons domus Ephraim.* Vi. Bab. v. 16. ולדבבית מישר יזרעאל. v. 17. R. לבני יוסף. In noſtris legendum, *domui Joſeph.*

Joseph. Ib. R. ולא יהי לכון. v. 18. R. להון. Nostra lectio convenit cum Hebræo, ubi est לו in singulari.

CAP. XVIII.

Vers. 1. R. לשילו per ו, sic postea aliquoties. v. 4. R. ויתהלכון. v. 5. R. ותפלגון יתה לשבעא. v. 6. R. ותיתון לותי הכא. Lege in nostris, *& afferetis* &c. Ib. ושבטא דגד ושבטא forces, in plurali, sic vers. 10. v. 7. R. עדבין הכא דראובן *& tribus Gad, & tribus Ruben.* v. 11. R. ונפק, in præsenti, contra ac cap. 15. 3. v. 12. R. וסליק תחומא. Ib. ad finem, למדברא. v. 13. R. דלעיבר לוז. Ib. לעטרות. Ib. in fine, ארעתא. v. 16. in colo posteriore, R. לחילת הנום *ad vallem Henom*, absque בר *filii*; sed nec in Hebræo illic est בן. v. 17. R. והוו מפקני. Ib. לגלגלא דלקביל *ad Gilgela* &c. v. 19. R. מציפונא תחומא. Ib. לציפונא. v. 20. R. לה, fœminine. Rectius in nostris ליה, ut referatur ad עדבא vel ad שבטא, quæ præcesserunt vers. 11. Heb. אתו. v. 21. R. והואה קרויא. v. 23. R. ועוים. v. 24. R. וכפר עמוני ועפני. v. 25. R. והרמה *& Harama.* v. 26. R. והמצפה והכפירה *Et Hamisepeh.* v. 28. R. וצלע האלף ויבוס *Et Szelagh, & Eleph, & Jebusa.*

CAP. XIX.

Vers. 1. R. והות אחסנתהון. v. 13. R. לניתה חפר. v. 18. R. והכסלות. v. 22. R. מפקנוהי דתחומא *exitus ejus termini Jordanis*: absque pronomine affixo. v. 27. R. *Jiphtahel*, pro *Jiphtahel* quod postulat textus. Ib. in fine, מציפונא *à Septentrione.* v. 29. R. ותאב תחומא bis. v. 30. R. קירוין עשרין ותרין. v. 34. R. ונפק מתמן לחקוק. Ib. ובאשר מערע. v. 40. R. נפק עדבא. v. 41. in fine, R. ועיר שמש. v. 46. R. ומי הירקון והרקון. v. 47. R. לפתגם דחרב ואחסינו יתה. v. 50. R. בטורא דבית אפרים, *In monte domus Ephraim.* v. 51. R. אילין אחסנתי דאחסינו.

CAP. XX.

Vers. 4. R. קרתא ההיא *urbis ejus*, ut in inciso sequente. Ib. ויכנשון, ex Kal. v. 7. ad finem, R. בארע דבית יהודה *in terra domus Judah.* v. 8. R. ראמות, sed in translatione est *Rimoth.* v. 9. R. כל דיקטול. Vi. Bab. Ib. ביד גאל דמא.

CAP. XXI.

Vers. 1. in fine, R. דבני ישראל. v. 2. R. בירא דמשה. Ib. ורוחיהון. Contra vers. 26. ורוחיהן. v. 3. R. מאחסנתיהון. Ib. וית רוחיהן. Sic vers. 8. v. 4. R. ומשבט בנימין. Ib. קרוין תלת עשרה. v. 5. in fine, R. עשרא. v. 6. R. תלת עשר. Sic vers. 33. v. 9. R. משבטא דבית יהודה *ex tribu domus Juda.* v. 10. in initio, R. יהון. Ib. מבני לוי *Ex filiis Levi.* Ib. עדבא קדמאה. v. 11. R. בטורא דבית יהודה *in monte domus Juda.* Ib. וית רוחהא. Sic versu sequenti ac sæpius deinceps, etiam vers. 36, & 37. v. 20. R. ללואי דאשתארו. v. 21. R. קטוליא, pluraliter, quamvis translatio sit singularis ut in nostris. v. 27. R. מורעית ליואי, sic vers. 40. v. 29. R. וית ירמות *Et Jarmuth.* v. 36, & 37. desunt in Ven. & Bas. supplevimus itaque ex Regiis. Vi. Bab. v. 38. R. בגלעד, more Hebraico. v. 42. R. קרתא קרתא ורוחהא *urbs urbs, & spacia ejus.* v. 44. R. קדמיהון מכל, absque priore מן. v. 45. in fine, R. יתקיים.

CAP. XXII.

Vers. 4. R. לאחוכון, formâ singulari. Sic vers. 8. עם אחוכון. Ib. איתפנו. Ib. לארע אחסנתיהון. Ven. & Bas. אחסנתהון. Pro הון Affixo tertiæ personæ posuimus כון secundæ, quod sensus hic omnino postulat, unde Interpres etiam in Regiis reddidit *possessionum vestrarum.* Idem judicium de versu 19. ubi omnia exemplaria habent אחסנתהון. v. 5. R. בדחלתיה. v. 8. R. ובלבושין סגיאין. v. 9. R. לארע גלעד לארע אחסנתיהון. v. 10. R. לגלגלי *ad Gilgelin.* Sic v. 11. בגלגלי *in Gilgelis.* Ib. v. 11. ad finem, לעיבר בני ישראל. v. 13, & 15. R. לארע גלעד, ut supra vers. 9. v. 16. R. כדנן אמרו. Ib. דשקרתון במימר מבתר דחלתא אלהא דישראל. v. 17. R. והוה מחתא. v. 18. R. מבתר דחלתא דיי ויהי *de post timorem Domini*, &c. v. 19. R. ברם אם מסאבא ארע אחסנתהון עיברו לכון לאחסנת *Profecto si polluta terra possessionis vestræ, transite vobis ad possessionem.* Vi. supra vers. 4. v. 20. R. שקר שקר בחרמא. Ib. גברא חד. v. 22. R. קדמוהי גלי *ante eum manifestum.* Ib. ידע אם במימרד. v. 23. R. למבני. v. 24. R. מפתגמא עבדנא ואם בשקרא שקרנא. Ib. מה לכון חולק *Quæ vobis pars* &c. Interrogatio autem in nostris tollenda est. v. 25. R. ותחומא יהב. v. 27. R. מחר לבננא, per transpositionem vocum. v. 29. R. למימרד. Vi. Bab. Ib. ולמנחתא *& ad munus.* v. 32. R. מארע גלעד לארע דכנען. v. 34. R. סהיד למדבחא *testem altare*; vi. Bab. Ib. in fine, האלהים.

CAP. XXIII.

Vers. 1. R. והוה לזמן. Ib. סחור סחור. v. 2. R. סבית עלית ביומיא. v. 3. R. ית כל עממיא האילין. Ib. in fine, *pacem dedit vobis.* Interpres videtur legisse מניח. v. 7. R. דאישתארו האילין עמכון ובשם. Ib. in fine, להון. v. 10. R. לחבר ולתקלא. מניח לכון קרבא כמא דמליל לכון. v. 13. R. v. 14. R. הא *Ecce.* Ib. חד מכל. Ib. ולא בטיל מנהון פתגמא חד *& non otiosum fuit ex illis verbum unum.* v. 15. R. בכל פתגמיא תקניא. Ib. ית כל פתגמא בישא. Ib. מעלוי ארעא טבתא הדא דיהב.

CAP. XXIV.

Vers. 3. R. מעבר פרת ודבריית יתיה *& suscepi eum in omni terra* &c. Ib. *filium ejus*, sed in textu est בנוהי, sicut in nostris. v. 6. R. ואפקית, absque יי, quod redundat in Ven. & Bas. & inde in nostris. v. 7. R. ואיתי עליהון. Vertendum, *Et venire fecit*, in tertia persona. v. 8. R. לארע אמוראי. Ib. בידכון *in manus vestras.* v. 10. in fine, R. מידהון *de manu eorum.* v. 11. R. ואגיחו קרבא עמכון. Ib. *& Emorrhæi*, licet in textu Chal. nulla sit conjunctio. Ib. וחואי *& Hhivæi.* Ib. בידיכון *in manibus vestris.* v. 12. pro ערעיתא Kimhi legit ארעיתא, & rationem nominis assignat, quod homini obstet, & ei in faciem involet, ab ארע deducens, qua voce utitur Targum pro Heb. קרה *Occurrit.* Ib. R. ותרכת יתהון *& ejecit illos.* Ib. מלכי אמוראה *reges Emorrhæi.* v. 13. R. ויתיבתון בהן. v. 15. R. ית טעותא דאמוראה דאתון. Ib. די מעבר פרת ואם ית טעותא דאמוראה דאתון. v. 17. R. מן ית אתיא רברבתא האילין ונטרנא; ut redundet וית, quod in nostris habetur ex Ven. & Bas. v. 18. R. יתבי ארעא *habitatores terræ.* Ib. ואף אנחנא *& etiam nos.* v. 19. R. לא תיכלון. Ib. אל קנוא. Ib. מן קדם דין *ab ante quem.* v. 20. R. לטעות עממיא. v. 24. R. קדם יי אלהנא *Ante Dominum Deum nostrum.* v. 26. Hujus versus membrum prius sic adducitur à Kimhi in commentario. ויהושע כתב ית פתגמיא האילין בספרא ואצנע בספר אוריתא דיי. Verbum ואצנענון abest à Regiis, ubi translatio sic habetur, *Et scripsit Josue verba hæc in libro legis Domini.* Ib. R. תחות אלתא. Vi. Bab. Vox אלתא, ut & Hebr. אלה, hic non *quercum*, sed *postem januæ* denotat, ut R. Salomoni & R. Davidi placet. Nam אלה *quercus*, per בוטמא in Targum reddi solet. v. 27. R. דכתיבין עלהא. R. David legit עלה. Ib. deest in Regiis ולסהדו *& in testimonium.* v. 32. R. חקלא דזבן יעקב מן בני חמור. v. 33. R. בטור דבית.

JUDICES.

CAPUT I.

Vers. 3. R. בכנענאה. v. 4. R. ומחונון בבזק עשרא. v. 6. R. ואפך ארני בזק *Et vertit Adoni-Bezeq.* Ib. קרצולי, per צ loco ס, & sic versu proximo. Vi. Bab. v. 7. R. מקצצין. v. 9. R. בכנענאה. Sic v. 10. לות כנענאה. v. 12. in fine, R. ברתי לאנתו. Sic v. 13. cum Affixo tertiæ personæ. v. 14. R. ומלכתיה, quod habetur apud R. Sal. ut in nostris. Ib. אחסנא, & sic vers. 15. Ib. v. 15. ארע בית שקיא. Ubi in nostris vertendum, *locum domus irrigationis.* v. 16. R. מקרית יריחו, sic apud Kimhi. Ib. R. עם בית יהודה למדבר *cum domo Judæ* &c. Ib. בדרום ערוד. v. 19. R. Sal. legit ובתר כן דחבו. Ib. R. רתיכי. Rectius apud R. Dav. רתיכין, ut in nostris. v. 21. R. אחוינא. v. 26. R. לארע חיתאי. v. 27. R. ושרי כנענאה. v. 28. R. ומני ית כנענאה *& numeravit Chenaghanæum.* v. 29. R. לא תריכו ית כנענאי *non extirpavere Chenaghanæum.* v. 32. R. דבני אשר *de filiis Aser.* Sic v. 33. דבני נפתלי *De filiis Nephtali.* v. 35. R. ושרו אמוראי *Et cœperunt Emorrhæi.* Ib. ותקיפת בית יוסף *Et pressa est domus Joseph.* Quid hic sibi voluit Interpres haud satis liquet; certè in nostris, ubi adest יד ut in Hebræo, aliena erit ista interpretatio: melius Buxtorfius in Babylonia, *Et ingravescebat manus domus Josephi.*

CAP. II.

Vers. 1. R. לבוכים. Ib. דעמכון. v. 3. R. יהוין לכון לתקלא. v. 4. R. נברא דיי *Vir Dei.* Ib. עם כל בני ישראל *cum omnibus filiis Israel.* v. 5. R. שמה דאתרא. v. 7. R. כל יומי, licet statim sequatur וכל יומי. v. 9. R. בחמנת סרח. v. 10. R. לבית אבהתוהי *ad domum patrum suorum.* Vi. Bab. Ib. דלא ידעו. v. 12. R. טעותא מטעות עממיא *post errores ab errore populorum.* Ib. וסגידו להון. v. 14. R. ביד בוזין ובזו יתהון ומסרינון *in manu direptorum, & diripuerunt eos; & tradidit eos.* v. 16. R. ופרקינון מיד בוזיהון. v. 17. R. ואף מן נגודיהון. Vi. Bab. Ib. ולא עבדו כן. v. 18. R. נגודין, & bis præterea in eadem forma. Vi. versum præcedentem. Ib. ארי מתיב יי מממה דאמר *nam conversus est Dominus ab eo quod dixit, & excepit* &c. Ib. מרחקיהון ומשעבדיהון *ab oppressoribus eorum, & ab humiliatoribus eorum.* v. 19. R. והוי כד מית נגודא. Ib. למפלחהון ולמסגד להון. v. 20. R. *& dixit.* Malè, cùm in Chaldæo verbum sit præteritum ואמר. v. 22. R. דתקנן מן קדם יי. v. 23. in R. deest כל *omnes.* Ib. ולא מסרינון, Ven. מסרינון, sed Bas. מסרנון.

CAP. III.

Vers. 2. ad finem, Bas. להון pro לחוד. Ib. in fine R. ידעין להון *cognoscentes illos.* v. 3. R. טורא דלבנן. v. 7. R. ופלחו לבעליא. v. 9. R. פריק לבני. v. 10. R. ומסר יי בידיה. Ib. מלכא דארם. In nostris adjiciendum versioni Latinæ, *quæ ad Perath.* v. 13. R. קרתא דיריחו. v. 14. R. תמני עשר שנין. v. 15. R. גבר שבט בנימין גבר נמיר. R. Sal. legit גבר נמיר יד ימיניה. v. 16. ad finem R. דיסינא, absque Affixo. v. 20. R. ואהוד עאל. Ib. פתגמא דיי אית לי. v. 21. R. מעל ירכה דימינא וקבעה. v. 24. ועבדוהי אתו וחזו. v. 26. R. עד איתעכוביהון. Ib. in fine, לשעירת. Vi. Bab. v. 28. R. ית מגיות ירדנא על מואבאי *vadum Jordanis super Moabitas.* v. 29. R. ית מואבאי. Ib. וכל גיבר חילא. v. 30. R. ואיתברו מואבאי. v. 31. R. David legit בפרשא דתורא, ad 1. Sam. 13. 20.

CAP. IV.

Vers. 5. R. והיא יתבא בקרתא בעטרות דבורה בין הרמה ובין ביתאל בטורא

בטורא דבית אפרים וסלקין לותה בית ישראל לדינא *Et fuit habitans in urbe in Ghataroth Debora, inter Rama & inter Bethel, in monte domus Ephraim: & ascendentes ad eam domus Israel ad judicium.* cæteris omissis. His autem verbis (juxta mentem Paraphrastæ nostri) non tam designatur locus habitationis ejus, quàm ostenditur eam fœminam perdivitem fuisse, cui ex diversis locis facultates suppetebant. *Pulverem* vel *terram albam* eam intelligit R. Salomon quam figulis vendebant, licet alii agrum sativum interpretentur, qui sc. *gravibus canebat aristis*, seu *albescebat ad messem*, juxta illud Servatoris Joh. 4. 35. v. 10. R. ית שבט זבולן וית שבט נפתלי. v. 11. R. עם מישר אגניא *prope planiciem lacuum.* v. 14. R. נפק *exiens.* v. 15. Corrige in nostris, *ad verbum gladii.* v. 16. R. בתר רתיכיא. v. 19. R. צחינא, una voce. v. 20. R. האית הכא. Ib. in fine לית. v. 21. R. בידהא. Ib. וקשרת ית סיכתא. Vi. Bab. Ib. ונעצת. R. Sal. habet ונעיצת, sic Elias in Thisbite. v. 22. R. דמימת *qui mortuus.*

*CAP. V.

Vers. 1. R. בר אבינועם בעידנא ההוא *Filius Abinoghan in tempore illo.* Quæ his interjiciuntur in nostris, ut & alia plura in hoc capite, in Regiis ut supervacanea rejecta sunt. v. 2. באוריתא *in legem*, abest à Regiis, sed à Kimhi lectum est, qui Targum hujus versus in commentario suo laudat. Ib. R. איתגברו אינון. Ib. מעל תחום כל. Ubi in nostris legendum, *qui expulerant eos de omni termino.* Ib. ומשיריתיה, sine ו. Ib. דאתעבר לישראל, absque להון. Ib. לאלפא, sine copulativo. v. 3. R. שמעו מלכיא ואציתו שלטוניא אמרת דבורה *Audite reges, & attendite dominatores, dixit Deborah &c.* Ib. ומורא *& confitens.* v. 4. R. ייי ביום אתגליותך להון משעיר בהופעות יקרך ועל תחומי ארעא דאדום *Domine, in die revelari te illis de Seghir, & in ostensione gloriæ tuæ, super terminos terræ Edom, &c.* absque illis quæ initio versus in nostris habentur. v. 5. Quæ uncinulis inclusa sunt absunt à Regiis. Ib. R. איתרגיף ואיתרגיש וסליק תנניה. v. 6. R. בשבילין מתקנין. v. 7. R. דהואה יתבין. Ib. אצטדיאו ואטלטלו. Vi. Bab. Ib. בגו בית ישראל *in medio domus Israel.* v. 8. R. בית ישראל *domus Israel.* Ib. R. וכד תבו לאוריתא *& cum redierunt ad legem.* Ib. דכד אתא עליהון סנאה ומעיקא בארבעין אלפין אחדי סייפין ונו׳ *& quando venit super eos osor & tribulator in quadraginta millibus tenentium gladios &c.* Ib. ובשיתין *& in sexaginta*, adjecta copula: sic statim, ובתמני & ובשבעין. Ib. גירדיא, absque ודתיכוהי, quod in nostris, paucis interjectis, sequitur. Ib. in fine, לא יכילו לאגחא קרבא בישראל *non potuerunt ad ineundum prælium cum Israel.* v. 9. R. וכדו. Vi. Bab. Ib. בבי כנישתא *in domo congregationis.* v. 10. post medium, R. יהון אזלין, ubi in nostris vertendum, *qui fuerunt ambulantes.* Ib. in fine, deest בארעא דישראל *in terra Israel.* v. 11. R. בית מתובת מכסין וכמנת ליסטין על גובין בית שקיא דמיא אתרא דיתעבידא להון ניסין וגבורן לדבית ישראל מלקדמין אתר דהואה בנת ישראל נפקן לממלי מיא דחלין לאשמעא קל טרפת פרסת רגלאי מן קדם כמנת סנאה ומעיקא *domus sessionis absconditorum, & insidiæ latronum super lacus domus irrigationum aquarum, locum quo facta sunt illis signa, & fortitudines domui Israel ab antiquis, locum quo fuerunt filiæ Israel exeuntes ad implendum aquas, metuentes ad audire faciendum vocem strepitus pedum ab ante insidias osoris & affligentis.* Vi. Bab. Ib. ועל זכותיה. v. 12. R. תושבחתא. v. 14. R. ואגיח קרבא *& iniit bellum.* At paulo post, קטיל, absque copulativo, quod ab Interprete nihilominus adhibitum est. Ib. נחתו מרשמין *descenderunt signati.* Ib. ומשבט. Ib. בקולמוס דספר, absque חד, R. David legit בקולמוס דספרא. v. 15. R. ושאר שבטיא דישראל *& reliquæ tribus Israel.* In nostris ושאר שבטא *& reliqui tribûs*, i. e. *qui reliqui fuit de tribu Issachar*: sequitur itaque missi, masculinè. v. 16. R. בין תחומיא למשמע בשורא למדע אידא משרי נצחא בקרבא למהוי עמיה לברק אתון אמרין דילך אנחנא ולסיסרא אתון אמרין דילך אנחנא הכדין ונו׳ *inter terminos, ad audiendum legationem ad sciendum manum exercitus vincentem in prælio ad esse cum eo: Barak vos dicentes, Tui nos; & Ziszaræ vos dicentes, Tui nos; num ita &c.* Vi. Bab. Ib. in fine, מחשבת ליבא. v. 17. R. שרו. Ib. גזו עברו ירדנא *vadarunt, transmiserunt Jordanem*: quod apud R. D. legitur גזו ועברו, intercedente copula. Ib. על ספר ימא. Ib. ובנונון ויתיבו בהן. Vi. Bab. v. 18. desunt hæc in R. קדם יי *coram Domino.* Ib. R. כל יתבי ארעא *omnes habitatores terræ.* R. David legit cum nostris, כל עממי ארע. v. 19. R. אתו מלכיא אגיחו קרבא *Venerunt reges, inierunt bellum*, absque sequenti קרבא. v. 21. R. דאיתעבידא. Vi. Bab. Ib. R. לישראל מלקדמין היא נחליא. v. 22. R. בבין אישתלפא טופרי סוסותהון מפניק. v. 23. R. נביאה דייי, sed apud Kimhi scribitur נבייא. Ib. לסעודן עמא דייי לסעודן עמא דייי כד אגיח ונו׳ *ad auxilia populi Domini, ad auxilia populi Domini quando iniit &c.* v. 24. R. דמשמשן, in fœminino rectiùs. v. 25. R. שאל יתה *petiuit eam.* Sed R. David legit מינה. Ib. R. קריבת. v. 26. R. ידה לסיכתא אושיטה וימינא, præcedentibus omissis. Ib. R. פעת מוחיה. Ib. אעברת בצדעידה *transivit in tempore ejus*; absque סכתא, quemadmodum etiam adducitur à R. Davide. v. 28. R. בעד מן חרכא *In usque ex fenestra.* Vi. Bab. Ib. pro ומדיקא R. David habet ואוריקדה *prospiciendi* significatione, ut ipse ait; legendum itaque ואוריקדה. Ib. ad finem, R. מיתין לי. v. 29. ad finem, deest in R. ואמרא *& dixit.* v. 30. R. ומפלגין *& dividentes.* absque הלא initio versus. Ib. לכל חד, & sic apud Kimhi. v. 31. Deest in Regiis כסיסרא, initio versus, & paulo post צדיקיא: sed hoc posterius à R. Davide legitur. Ib. R. לאזהרה כמיפק שמשא *& misericordiæ ejus erunt futuræ splendescere, sicut exire Solem.*

CAP. VI.

Vers. 1. R. ביד מדינאי. Sic vers. 13. v. 2. R. *fecerunt sibi Israel*: sed in Chal. est בני ישראל, ut in nostris. Ib. וית מערתא וית מצדתא. v. 3. in fine R. עליהון *super eos.* v. 4. R. ושרן עליהון *Et tenderunt super eos.* Ib. לא משארין ... v. 8. R. מארעא דמצרים *de terra Ægypti.* v. 9. R. דמצראים ומיד כל ... v. 11. R. אבוהי דעזר *patris Ghezer*; v. 12. in initio, R. ואתחזי ליה. v. 13. R. ולמה ערענא כל אילין *& ad quid acciderunt nobis omnia hæc?* v. 14. R. ואתפני ליה מלאכא דייי *Et reversus est ei angelus Domini.* v. 15. R. בבעו ארני. Sed R. David legit בבעו יי, ut in nostris: subjicit idem, Gedeonem, juxta sententiam Paraphrastæ, Angelum quasi Deum ipsum sanctum benedictum sic compellâsse, cùm nondum sciret eum esse Angelum. Ib. deest הלא. v. 16. R. ית מדינאי *Midianæos.* v. 17. R. רחמין קדמך *misericordias ante te.* v. 18. R. מכאן עד מיתי לותך ואסיק & afferam. v. 19. R. לתחות אלתא *ad subtus quercum*, R. D. legit אלנא juxta nostra. v. 20. R. וית פטיריא. v. 21. R. אסתלק. v. 24. R. שלמא עד ... Ib. בעפרא דאבוהי דעזר. v. 25. R. אינורא דבעלא דאבוך. v. 26. R. עלותא *holocausta.* v. 27. in fine, R. בליליא. v. 28. R. ואשרתא דעלוהי קציצא, Bas. אשרתא, sine præfixo copulativo. Ib. R. מסק. Vi. Bab. v. 31. R. יהב ליה. Ib. ואם צרוך *& si militar.* v. 38. R. בומא דבתרוהי mendosè pro ביומא. Ib. ונפק טלא מן גיזתא מלא לקנא מיא *& exivit ros à vellere &c.* v. 39. R. לא יתקוף. Ib. ומא הדא בגיזתא יהא כען יובשא בגיזתא *siccitas in vellere*

CAP. VII.

Vers. 3. R. אכריז כען *clamare fac nunc.* v. 4. R. ויהי דאימר, Bas. די אמר, quod hic non convenit. v. 5. R. בלחורוהי. v. 6. R. גברי. v. 8. R. אתקף. Vi. Bab. v. 11. R. מה די ממללין ובתר כן יתקפן ידך ותחות *quid loquentes, & postea fortificabuntur manus tuæ &c.* v. 12. R. כנובא. v. 14. in fine, R. ית משריתיה *castra ejus.* v. 15. R. *ad castra ad Israel.* Ib. in fine, משריתא דמדינאי. v. 16. in fine R. בדיא. Sic vers. 19. v. 18. R. בסתרנות. Ib. Bas. דמקטלא, deest in Regiis. Vi. Bab. v. 20. R. שופריא *buccinas*, absque præfixo ב. v. 23. R. משבט נפתלי *ex tribu Nephthali.* Ib. ומן שבט אשר ומן כל שבטיא דמנשה *& ex omnibus tribubus Menasse.* v. 24. R. בכל טורא דאפרים *in omnem montem Ephraim.* Ib. ויחודו עליהון. Vi. Bab. Ib. כל אינש דבית אפרים *omnis homo domus Ephraim.* v. 25. R. רברבי מדינאי *principes Midianæorum.*

CAP. VIII.

Vers. 1. R. במדינאי *in Midianæos.* v. 3. R. ומה יכלנא. Ib. נחת רוחתהון. v. 4. R. גבריא דעימיה. v. 8. R. ומליל עמהון כהדא. v. 10. R. כחמשא עשר אלפין. Ib. גברי שלפי סיפא. De voce גברי vide quæ notavimus ad Gen. 10. 9. v. 12. R. וכבש ית תרין מלכי. Vi. Bab. v. 16. R. ודבר ית כובי. Ib. וגריד עליהון *& radere fecit super eos.* Vi. Bab. v. 18. R. כחווא. v. 20. R. עד כען הוא יניק. v. 21. initio R. ואמרו *& dixerunt.* v. 24. in fine R. ארי ערבאי קטילו *nam Arabes occiderunt.* Vi. Bab. v. 26. R. וכליליא *& coronas*, pluraliter, sicut etiam apud R. Davidem habetur. R. Sal. שנקיא וכליליא. v. 28. R. ואיתכבנעו מדינאי *Et humiliati sunt Midianæi.* v. 30. R. נשין סגיאן. v. 35. R. הוא גדעון *ipse Gideghon.*

CAP. IX.

Vers. 2. R. יתבי בית שכם *habitatores domus Sechem.* v. 3. lege, *ante omnes habitatores.* v. 4. R. גברין סריקין ובקרים *viros vacuos & libertos.* Vi. Bab. v. 7. R. טורא דגריזים. v. 10. R. לתאינתא. Sic v. 11. absque ל. v. 12. R. לגפנא איתא כען מלוכי *Veni nunc regna.* v. 15. lege, *habitate*, absque conjunctione, ut in Regiis. v. 16. R. ובשלימותא. v. 17. R. ברם דאגיח קרבא אבא *Verùm quod iniuit bellum pater meus.* v. 23. R. רוח בישא. v. 24. R. ידמהון. Ib. *manum ejus*, sed in Chal. est ידוהי. v. 27. R. ושתיו ולטיטו. v. 28. R. שלטוניה. v. 31. R. ואחוהי. Ib. צרין על קרתא עלך *angustiantes super urbem super te.* v. 33. R. דעמיה נפקין לותך *exeuntes ad te.* v. 34. R. ארבע. v. 37. Rabbi Salomon legit, מעם תוקפא דארעא. R. Dav. מתוקפא. Ib. in fine, R. מעוננים. v. 38. R. דקצתא בידה. Vi. Bab. Ib. פוק בבעו כען *exi, precor, nunc.* v. 39. R. קדם בעלי שכם *ante possessores Sechem.* v. 40. R. ונפלו קטילין. Vi. Bab. v. 43. initio, R. ודבר. Ib. in fine, וקטלינון *& occidit eos.* v. 44. R. ואבימלך ומשריתא *& Abimelech, & turma*, absque כל omnes. v. 45. R. אגיח בקרתא, sine קרבא. v. 47. R. אתכנישו. v. 48. R. ונטלה ושוי על כתפיה. v. 52. R. וקריב. v. 53. R. אתתא. Ib. רכב ריחי. v. 55. R. וחזו אנש ישראל. v. 57. R. לוטת יותם.

CAP. X.

Vers. 1. R. בר אחבוהי. R. Salomon & R. David statuunt דודו esse nomen proprium: hic tamen observat, alia exemplaria Targum habere בר דודו; alia בר אח אבוהי, quasi Thola filius patrui Abimelech fuisset. Vi. Bab. Ib. R. משבטא דיששכר *de tribu Issachar.* v. 4. R. להן קרת *illis vocavit.* Ib. בארע גלעד. v. 8. R. תמני עשר שנין. Ib. בארע. v. 9. R. בדבית יהודה ובבני בנימן ובבני אפרים *in eos qui domus Jehuda, & filiis Benjamin, & filiis Ephraim.* v. 10. R. פלחנא דאלהנא *cultum Dei nostri.* v. 11. R. ומן אמוראי. v. 12. R. מן קדמי. Ib. מן ידיהון *de manibus eorum?* v. 15. R. יומא הדין, sic cap. 12. 3. contrà Jos. 22. 22. & alibi דין, ubi in nostris est הדין. v. 16. R. ותקצר נפשו. Vi. Bab. v. 17. R. במצפיא *in Mispeia.* v. 18. R. גברא דישרי. Ib. לרישא.

CAP. XI.

Vers. 1. R. גלעדאה. v. 2. R. איתתא משבטא אוחרי *mulieris de tribu alia.*

Vi. Bab. v. 3. R. בארע טוב in terra Tob. Sic apud Kimhi. Vi. Bab. v. 4. R. והוה לזמן Et fuit ad tempus. v. 5. R. מארע טוב. Vi. supra vers. 3. v. 12. R. לי ולך. v. 15. R. ית ארע מואבאי וית ארע בני עמון terram Moabæorum, &c. sic vers. 18. v. 17. R. ולא קביל מלכא דאדום. Ib. ולא אבא & non voluit, scil. rex Moab. v. 18. R. ית ארע אדומאי terram Edomæorum. Sic bis in hoc versu, מואבאי Moabæorum. v. 20. R. ושרו ביהץ. v. 21. In fine, R. בארעא ההיא. v. 23. R. למירתיה. Vi. Bab. v. 25. R. ואם קרבא & si bellum. v. 26. R. ובערעור. v. 27. R. ואנא לא חבית. Ib. עמי mecum. Ib. דעבד דינא qui faciens judicium. v. 29. R. רוח גבורתא: sic adducit Kimhi ad cap. 6. 14. hujus libri. Ib. in fine versus, R. ית בני עמון. v. 31. R. ויהי מיפק דיפוק & erit egrediens quod egredietur. v. 33. R. קדם, sine præcedente מן. v. 34. R. למצפיא לביתיה והא ברתיה נפקא לקדמותיה & ecce filia ejus exiens &c. Ib. לית ליה מנה non erat ei ab ea. Vi. Bab. v. 35. R. חזא יתה ובזע. Ib. הוית בעוכרי. v. 36. R. ית פומך. Ib. דעבד יוי לך fecit Deus tibi. v. 37. R. תרתין ירחין. Sed vers. 39. תרין, ut in nostris. v. 38. R. וחברתהא. v. 39. R. וחברת לאבוהא. Ib. לא ידעה גבר והוה. De additione ad hunc versum consule Kimhi, & Bab.

CAP. XII.

Vers. 2. deest in Regiis vox אנא ego. Ib. מידיהון de manibus eorum. v. 3. R. בעל גב לאתקטלא propter ad occidendum. v. 6. R. שובלתא, per Segol. Ib. סובלתא ולא מתקין. Ib. מדבית אפרים ex-de domo Ephraim. v. 8. R. מדבית לחם ex-de Bethlehem. v. 9. R. ותלתין כלן אעיל. v. 11. R. דמשבטא דזבולן de-ex tribu Zebulun. v. 12. R. דמבית זבולן de-ex domo Zebulun. Ib. באילון בארע שבט זבולן in Eilon in terra tribus Zebulun. v. 14. in fine, R. תמני שנין. v. 15. R. שבט אפרים.

CAP. XIII.

Vers. 1. R. ומסרינון יוי ביד פלשתאי. v. 7. R. ותילדין בר. v. 8. in fine, R. דיתיליד. v. 9. R. Et Manoahh & maritus ejus &c. redundat conjunctio & posterior. v. 10. R. דאתא יומא דיכי, apud Kimhi habetur ביומא דיכי. v. 14. R. ככל דפקידתיה תיטר ut omnia, &c. v. 16. R. אם תיחדינני. Vi. Bab. v. 17. R. מן שמך. v. 19. R. ומפרש למעבד. Vi. Bab. v. 23. R. אילו רעוא מן קדם יוי.

CAP. XIV.

Vers. 2. R. וכען סבו כען & nunc accipite nunc. Ib. לאינתו. v. 3. R. ואמר ליה Et dixit illi. Ib. הלית בבנת. v. 4. R. היא וארי תסקפא & quid adversionem. v. 8. R. וזר למחזי. v. 11. R. תלתין גברין. In nostris lege, triginta sodales. v. 12. R. שבעא יומי. v. 15. R. קריתון לנא. R. Sal. & R. David legunt יתנא. v. 16. R. חוריתא חדתא. v. 17. R. שבעא יומין. v. 20. R. והוה אתתת, quod incongruum. Ib. לחבריה, quemadmodum citatur etiam à R. Davide.

CAP. XV.

Vers. 1. R. בנדיא. v. 2. R. ויהביתה, Ven. סניתא ויהביתה: in verbo priore est א loco ה Affixi 3. pers. fœm. qualia nonnulla ex Pentateucho Constantinopolitano notavimus supra ad Gen. 5. 29. sic in fine hujus versus etiam in nostris est חלופא, ubi Regia habent חלופה commutatio ejus. v. 3. R. הדא זימנא. Ib. אעביד עמהון faciam cum eis, absque præcedente ארי nam. v. 4. R. ושוי בעורא חדא. v. 5. R. מגדישא ועד קמיא ועד כרמיא ועד זיתיא ab acervo & usque ad segetes, & usque ad vineas, & usque ad olivas. Sic & R. David citat ועד זיתיא, qui Hebr. וית collective sumptum exponit וזיתים. v. 10. R. אנשי דבית יהודה homines domus Jehudæ. v. 11. R. ex domus Jehuda. Ib. שליטין בנא. v. 13. R. גדילן חדתן. v. 14. R. והוה גדילתא & fuit funes. Ib. דארח ביה. R. David legit, דאחד ביה נורא quod corripuit ignis. Ib. R. ואיתפסקו איסרוהי & defecerunt vincula ejus. v. 16. R. דגורין דגורין acervos acervos. v. 18. R. עבדת על ידא דעבדך. v. 19. R. ובזע אלהים Et rupit Deus. Verborum proximè sequentium triplicem ex diversis exemplaribus lectionem adducit R. David. 1. juxta libros nostros, ית כיפא דבלועא. 2. ית ככא דבלועה. 3. רומא דבלעא. Vi. Bab. Ib. R. הא היא קיימא בלחי ecce ipse constans &c.

CAP. XVI.

Vers. 1. R. לעות. v. 2. Initium hujus versus sic adducit R. David. לעותא איתחוא למימר, ubi legendum לעותאי. v. 5. R. במה חיליה סני ובמה. v. 7. R. אם ייסרוני בשבעה. v. 9. R. כמא דמתפסק. v. 10. R. שקרת בי, sic vers. 13. Ib. עמי כדבין כען חוי לי nunc annuncia mihi. v. 11. R. אתעבידת בהון עיבידתא. v. 12. R. בהון ואמרת. Ib. in fine, מעל דרעוהי כחוט. v. 13. R. כדבין חוי לי, sine כען. Vi. supra vers. 10. Ib. אם תשתן. Vi. Bab. v. 14. R. David, אכסין דנרדאין. Vi. Bab. v. 17. R. ואהוי ככל אנשא. In nostris legendum, ut unus ex filiis hominis. v. 18. deest in Regiis ברם tantum. v. 21. R. ונקרו. Ib. in fine, אסירי. R. David legit, והוה טחין בבית רחיא, ex hac versione simplici & literali, alienam & absurdam eorum interpretationem redarguens, qui molendi verbum eo sensu hic accipiunt, quo usurpatur Job 31. 10. v. 22. R. ושרי שער. v. 23. R. דבח רב. v. 24. R. ואסגי ית קטילנא. v. 25. R. קרו לשמשון Vocemus Simson. Vi. Bab. v. 26. R. דביתא מתקן עליהון, sic vers. 29. Ib. ואסתמך עליהון. v. 27. R. גבר ואיתתא. v. 28. R. יוי יעול דכרני כען קדמך Domine, intret memoria mei nunc ante te. In nostris legendum, Domine Deus. Ib. בזימנא הדא in vice hac. Ib. in fine, דנקרו פלישתאי, deest לי mihi. v. 30. ad finem, R. מדקטל.

CAP. XVII.

Vers. 1. R. והוה גבר מטורא דאפרים Et fuit vir de monte Ephraim. v. 2. R. דאינסיב, contractè pro דאתנסיב. v. 5. R. והוה ליה לכוהן & fuit illi sacerdoti. Vi. Bab. v. 7. R. מדבית לחם דבית יהודה ex-de Bethlehem domus Jehuda. Ib. והוא לואה. v. 8. R. דישכח, ex Kal. v. 9. R. מבית לחם דבית יהודה ex Beth-lehem domus Jehudah. v. 10. R. ולכהן, sic v. 12 לכהן. Ib. ופרנוסך. v. 13. R. לכהן sacerdoti, ut vers. 5.

CAP. XVIII.

Vers. 1. R. אחסנא למיתב. Ib. לא איתפלגת, absque להון. Ib. בנו שבטיא. v. 2. R. גברין בני חילא. Vi. supra ad Gen. 10. 9. Ib. ולמבדקה & ad rimandum eam. ubi in nostris est א loco Affixi. Vi. supra cap. 15. 2. v. 3. R. אינון עם בית מיכה. Ib. עביד כא. v. 4. R. ואהוי ליה לכהן & ero ei sacerdoti. Vi. cap. 17. 5. v. 5. R. ונידע התצלח. Ib. in fine, אלהא. v. 6. R. אורחכון, sic & apud Kimhi אתקין יוי ארחכון. v. 7. R. ושרן. Ib. ורחוקין אינון. v. 8. R. אחיהון. Ib. לצרעה ולאשתאול ad Tzaraghah & ad Esthaol. v. 10. R. בידכון In manu vestra. v. 14. R. ארעא דליש. Ib. וצלם ומתכא & simulachrum & fusum? v. 15. R. ואתו pro ועלו. Vi. Gen. 19. 1. Ib. לבית מיכה. v. 16. R. במעלנא דתרעא דמבני דן qui ex filiis Dan. v. 17. R. גברין דאזלין. Ib. אתו לתמן נסיבו ית צלם venerunt eò, tulerunt simulachrum. v. 19. R. ואיתא עמנא & veni nobiscum. Vi. supra, ad Exod. 14. 19. Ib. לאב ולכהן. Ib. ad finem ולזרעו. v. 21. R. ית טפלא. v. 23. R. וקרו לבית דן Et vocârunt domum Dan. v. 24. R. ית דחלתי דעבדית נסיבתון ודברתון accepistis, & tulistis. Ib. ומה דין אתון אמרין ונו' & quid hoc? vos dicentes &c. v. 25. Pro דילמא ישלטון R. David citat hinc, וישלטון בכון. Ib. R. גברין מרירי נפשן ותוסיף. Vi. Bab. Ib. ונפש, per duplex Segol ex forma Hebraica: sic in hoc capite & præcedenti צלם, & אלף, qualia multa passim occurrunt quæ singula suis notare locis nimium περιέργου ἀκριβείας esset. v. 26. R. לאורחתהון. v. 27. R. ודברו. Ib. ואתו עד ליש על עמא & venerunt usque Lais &c. v. 28. R. ארי רחיקין אינון מצידונאי quoniam distantes illi à Sidoneis. v. 29. R. בשום דן. v. 30. R. לשבטא דבני דן tribui filiorum Dan. v. 31. R. ית צלם מיכה דעבד כל יומין.

CAP. XIX.

Vers. 1. R. והוה גברא. Ib. legendum in nostris, in finibus montis domus Ephraim. v. 3. R. למללה. Ib. וחזיה. v. 6. R. לחתניה genero suo. v. 8. R. ואקדימו בצפרא Et anticipaverunt in aurora. v. 9. R. פניא יומא. Ib. לחור כדי יומא דין בית כא. Vi. Bab. Ib. ותקדמתון מחר. v. 12. R. לקרית בני עממיא. v. 13. R. איתא ונתקריב Veni, & applicabimur. v. 15. R. דיכניש qui congregare faciat. sic vers. 18. v. 16. R. אתא מן עיבידתיה. Ib. בני שבטא דבני בנימין filii tribus filiorum Binjamin. v. 17. R. ברחובא דקרתא. v. 19. Vocem עבדך tam de viro quam de concubina ejus dici observat R. David, acsi dixisset עמנא nobiscum: pluraliter itaque legendum, cum servis tuis, juxta Hebr. עם עבדיך. v. 20. R. ברחובא. Vi. Gen. 19. 2. v. 22. R. אינון מוטבין. Ib. גברי. v. 23. in fine, R. קלנא הדא. v. 29. ad finem, R. ארעא דישראל. v. 30. R. ויהי כל דחזי. Ib. לא הוה. Ib. עלהא, sic cap. 20. 9.

CAP. XX.

Vers. 1. R. וארע גלעד. Ib. lege in nostris, ad ante Dominum. v. 4. R. דלשבט בנימין. v. 5. R. עגוהא. v. 9. R. דין פתגמא. v. 12. R. גברין בכל שבטי בנימין in omnibus tribubus Binjamin. Familiæ nomen pro tribu aliquando usurpari, & vicissim, observat R. David: hic itaque per tribus Binjamin intelliguntur decem familiæ magnæ ab illo ortæ. v. 20. R. ונפקו אנשי ישראל Et exierunt viri Israel, in plurali, sicut etiam in hoc versu repetitur. Ib. עם בני בנימין. v. 21. R. עשרין ותרתין אלפין. v. 22. R. באתר דסדרו קרבא תמן ubi ordinaverunt prælium ibi. v. 25. R. ונפקו דבית בנימין Et exierunt de domo Binjamin. Corrige in nostris exiit. Ib. R. רמן, ut & supra vers. 21. v. 28. R. בר אלעזר כהנא קאים filium Elghazar sacerdos stans. v. 31. R. בכבש ארחתא דחדא דסלקא quæ una quæ ascendit. v. 32. R. בקדמיתא. Ib. לכיבשיא. v. 33. R. וכמנא דישראל. v. 35. R. ותבר יוי ית דבית בנימין Et fregit Dominus de domo Binjamin. v. 36. R. אתרא לדבית בנימין locum iis qui domus Binjamin. v. 37. R. אוחו ואתנגידו. v. 38. R. מתקן. Vi. Bab. v. 39. R. קטילין באנש. v. 40. R. לאחוריהון ad posteriora sua. v. 41. Elias legit, ונבר ישראל. Tisb. rad. חור. Ib. R. ארי קריבת דתיתי עליהון בישתא. v. 42. R. ארבקונון ואינשי כמנא. Ib. מיכן ומיכן. v. 43. R. טלטילו ית בנימין ורדפונון מבית ניחיהון Disperserunt Binjamin, & persecuti sunt eos à domo requietionum eorum. Sed R. David legit ניחתון in singulari, ut in nostris. Ib. מדנח שמשא ad ortum Solis. v. 44. R. כל אילין, sine præcedente ית. v. 46. R. omnes hi facientes belli. Ubi tamen in Chal. est גברי עבדי קרבא. v. 48. R. ועד כל.

CAP. XXI.

Vers. 2. R. ובכו בכו סגיא. v. 4. R. והוה ביומא *Et fuit in die.* Ib. ונכסת *& oblationem.* v. 5. R. מכל שבטיא *ex omnibus tribubus.* Ib. שבועתא רבא. v. 6. R. ואתנחמו דבית ישראל *Et pœnitentiâ ducti sunt domus Israel.* Ib. אחיהון. v. 10. R. ושלחו לתמן. v. 11. R. דידעה משכבי. v. 12. R. למשכבי דכורא *quæ non noverunt virum ad concubitum masculi.* Ib. יתהן. v. 17. R. לדבית בנימין *iis qui domus Benjamin.* v. 18. R. ליט גברא דיתן וגו׳ *Maledictus vir qui dabit uxorem filiis Benjamin.* Sed in textu est לדבית בנימין, ut in nostris. v. 19. Apud Kimhi legitur, מזמן לזמן ממועד למועד. v. 21. R. וחטפון לכון. Ib. לארע שבט בנימין. v. 22. R. חנינן להון. Vi. Bab. Ib. לא סופיקנא למיתן להון גבר אתתיה. v. 23. in fine R. בהן.

R U T H.

CAPUT I.

Vers. 1. R. והוה ביומי נגוד נגודיא. Vi. Bab. Ib. ונפק *& exiit.* Observet Lector ea, quæ in translatione hujus versus Italico, quem vocant, charactere habentur, in Regiis desiderari: atque idem deinceps in genere notandum de omnibus hoc characteris genere excusis, de quibus in hisce notis nihil dictum erit. Hic verò postrema verba sic potius vertenda sunt in nostris; *Quando autem erat fames hæc gravis in terra Israel, exiit vir magnus &c.* v. 7. Supple hæc ex Regiis: ומהלכן בארחא למיתב לארע יהודה *& ambulantes in via ad redeundum ad terram Jehudah.* v. 8. R. עם בעליכן & עמכן. v. 9. R. ותשכחון. Ib. in fine, קלהון ובכיאן. v. 10. R. ואמרן לה. Ib. in fine R. *revertemur ad terram tuam.* Sed in Chal. est ניתוב לעמך. v. 11. R. למה אתון אזלן עמי *ad quid vos venitis mecum?* Ib. העד כען אית לי וולדין במעי *num usque nunc sunt mihi nati in visceribus meis.* Ib. in fine לגברין *in viros?* v. 12. R. ארום סיבית מלמהוי מבעלא לגבר *ab esse maritatam viro.* Sic denuo in hoc versu, מבעלא. v. 13. קליל reddidimus adjectivè, *parvulum*; Mercerus adverbialiter, *parumper*: Vi. etiam cap. 3. 10. Mallet idem statim legi למסבריה, cum Affixo masculino, *ut eum accipiat in virum.* Desunt hæc in Regiis, juxta ea quæ notavimus ad vers. 1. hujus capitis. Ib. R. ארום מריר לי לבי יתיר מנכון. v. 14. R. ונטלן קלהן ובכין. Ib. post לחמותה subjicitur in R. ואולת לארחהא *& ivit ad viam suam.* v. 15. R. לות עמהא. v. 16. R. למתוב מבתריך. Ib. ולכל אתר דתבית אבית מה דנטרין עמיך אהא נטרא כאילו הוו *& in omni loco quo pernoctabis, pernoctabo. quod custodit populum suum, erit custos meus, ut si fuerunt.* Ib. ואלהך *& Deus tuus.* v. 17. R. בכל מה דתמותי אמות. Ib. ad finem, מותא יפריש. v. 19. R. עד דעלן לבית לחם *usque quo ascenderunt ad Bethlehhem*: melius vertas cum Mercero, *ingrederentur, intrarent*, vel *venirent*, sic statim in hoc versu & in versu 22. v. 19. R. ואבנישו כל יתבי קרתא עליהן. Vi. Bab. v. 20. R. לא תהוון קראן. Ib. קרון לי מרירא ברם אמריר *vocate mihi Amaram quoniam &c.* v. 21. R. אסתהיד בי חובתי ושדי אבאיש לי. v. 22. R. ויתבת נעמי *Et sedit Noghami.* Ib. ורות מואביא כלתה. Ib. ואינון עלן לבית לחם. *Et illæ ascenderunt in Bethlehhem.* Vi. supra ad vers. 19. Ib. ובההוא יומא. Ib. in fine, מן שערין.

CAP. II.

Vers. 1. R. לגברהא. Ib. מן יחום, Elias legit, דמן יחום. Thisb. in יחס. v. 2. R. מואביה. v. 3. R. ואורע ית ארעותא אחסנת חקלא דהות *& accidit accidens possessioni agri &c.* Elias legit וארע ארעותא, Mercerus ואורע ארעה, ita correxit Venetorum lectionem אירעתהא, sicut cap. præced. vers. 6. ex כלתהא fecit כלתה, & ex בעלהא vers. 9. בעלה. v. 6. R. ריבא דמן עמא *Puella quæ ex populo.* Ib. מחקל מואב. v. 7. R. מה דישתאר. Ib. ואתעכברת כאן מן צפרא *& commorata est hic à mane.* Ven. ואיתעכבירת. Ib. ועירא דין. v. 8. R. הלא קבילת, Ven. קביל. Ib. מכאן למיזל לאומא אחריתי. v. 9. R. עינך תהא מסתכלא *Oculus tuus erit observans.* Ib. דיחצדון תמן ותיזילי בתריהון. Ib. בדיל דלא יקרבון ביך לביש *ut ne appropinquent in te ad malum.* Ib. צחיא למוי, Ven. צהירת. Ib. מן מוי די מליין, Mercerus legit דימלין. v. 11. R. אתחוא לי כל טיבותא *denuntiatum est mihi omne bonum.* Ib. וארע ילדותיך. v. 12. R. לאתגיירא ולאתכספאה תחות. v. 13. R. ואמרת אשכחית *Et dixit: Inveni.* Ib. ארי נחמתני. Ib. למהוי חולקי עם חדא מן אמהותך. v. 14. R. קריבי ותיכלין לחמא *Accede & comedes panem.* Ib. בסטר חצודיא ואושיט לה קלי ואכלת *in latere messorum, & porrexit illi tostum &c.* Ib. ואשארת, rectius quàm in Venetis & nostris. v. 15. R. ולא תכספונהא. v. 16. R. מן עתריא ואף משבק תשבקון לה מן אסריא *relinquetis ei ex fascis, & etiam sinere sinetis illi ex ligatis.* v. 17. initio R. ולקטת שבלין. Ib. ית שבלין דצברת והות. Ib. in fine versus, שערין, sic vers. 23. v. 18. R. מה דאכנשת. Ib. מזונה דשיירת לה מן שבעהא *cibum suum quem reliquit illi ex saturitate.* v. 20. ad finem R. מפריקנא הוא. Vi. Bab. v. 21. R. עם ריביא דילי תסתופין. Ib. ית כל חצדא דילי *omnem messem quæ mihi.* v. 22. R. תיפקין עם עולימתיה. Vi. Bab. v. 23. R. ואדבקת בעולימתוי. Ib. למעבד *ad faciendum*, pro למצבר.

CAP. III.

Vers. 1. R. לא אנוח. Ib. בגין דיוטב לך. v. 2. R. אידר שעורין ברוחא דליליא. v. 3. R. בשמנין. Ib. תכשיטיך *ornamenta tua.* Elias legit, ותשוי תכשיטך עלך. v. 4. initio, R. והוה בעידן, absque דמכיה. Ib. ותהא מיניה עיטא *& erit ab ea consilium.* v. 6. R. ועבדת כל דפקדתה *& fecit omnia quæ jussit eam.* v. 8. R. ותוה גברא ואתרכין בשרידה כליפתא. Ib. וחזא והא אתתא דמכא *& aspexit, & ecce mulier dormiens.* Ven. דמכא. v. 9. R. מאן אנת ברתי *Quæ tu filia mea?* Ib. ארי פריק את. v. 10. R. קדם יוי ברתי, absque מן. Ib. בתראי מן קדמאי. Ib. בתר עולימיא. v. 11. R. כל דתימרי לי אעביד, absque ליך. v. 12. R. ארי פריק אנא. Ib. וחזי ליה למפרק יתיר מני. v. 13. R. אם יפרקנך גברא דחזי ליה. Ib. ואי לא צבי. v. 14. R. ודמכת קביל רגלוי עד עידן צפרא *usque ad tempus matutini.* Ib. עד דלא *usque ut non.* Ib. ארי אתת. v. 17. R. יהב לי, sine גברא. Ib. לא תהכי.

CAP. IV.

Vers. 1. R. בית דין דאתרא דסנהדרין. Elias legit cum nostris absque דאתרא. Tisb. in סנהדר. Ib. גברא דצניען ארחתיה. v. 3. R. לפריקא. v. 4. R. אהא מחרדה בך ואגלה ית אדנך *Ero perforans in te, & revelabo aurem tuam.* Ib. ובן כל קביל יתבי בי דינא דסנהדרין וקביל סבי עמי *coram sedentibus domo judicii Zanhedrin, & coram &c.* Ib. אם רעותך למפרק פרוק ואם לית רעותך למפרק חוי לי. Ib. לית בר מינך למפרוק ואנא אהא פריקא בתרך *non est præter te ad redimendum, & ego ero redemptor post te.* Pro למתב *ad habitandum*, quod in nostris, Mercerus putat legendum למסב *ad accipiendum.* v. 5. R. ובינותך ית חקלא מידא. Ib. מואביה איתת שכיבא תהא קני ליבמה יתה בגין דיקום שמא דשכיבא על אחסנתיה *Et Ruth* (in Chal. est ומן ידא דרות) *Moabitæ uxoris jacentis, eris emens ad propinquandum eam; ideirco ut surgat nomen jacentis super possessionem illius.* v. 6. R. ואמר פריקא כיהאי גונא *Quia illo colore.* Elias in Thisbite legit, בהאי גונא. Vi. Bab. Ib. ולית לי רשו *& non est mihi facultas.* Ib. פרוק לך את דלית לך אתתא ית אחסנתי *redime tibi tu, quia non est tibi uxor, possessionem meam.* v. 7. R. דשקלין וטלין *quæ ponderantes, aut ferentes.* Vi. Mercerum hic, & Bab. ad Cant. 3. 8. Ib. R. ומחלפין, ex Aphel. Ib. שלע גבר נרתקיה *excalciavit vir vaginam suam.* Elias in Thisbite in voce תיק affert lectionem nostram. Ib. והכי נהינין. v. 8. R. ושלע ית נרתקה וקנא מניה *& detraxit vaginam suam & emit ab eo.* omissa mentione nominis *Boghaz.* v. 9. deest in R. אתון *vos.* Ib. R. ולמחלון. v. 10. R. מואביה, ut vers. 5. Ib. למיקם, absque בגין. Ib. ולא ישתצי. v. 11. R. ית בית אבוכון ישראל *domum patris vestri Israel.* v. 14. R. שמא דיוי. Ib. בין צדיקי ישראל *inter justos Israel.* v. 15. R. למקימא נפש ולכלכלא. v. 16. R. ושויאת יתיה בעיטפתה. v. 22. R. הוא ישי דאוליד, ubi tamen translatio habet, *& Jisai genuit David.* Adde, *regem Israel*, quas voces Interpres omisit.

S A M U E L. I.

CAPUT I.

Vers. 1. R. גבר פלין, R. David legit גברא. v. 2. R. והוו לפננה. v. 3. R. David legit, יומא דמועדא: & vers. 5. איתמנע לה ולד. v. 7. R. וכן עבד שנה בשנה. Ib. ולא אכלא. v. 8. R. ולמה לא אכלת ולמה באיש לליבך *& cur malè est cordi tuo?* v. 9. R. ובתר ואישתיו *& postquam biberant.* Ib. בסטר סיפא *in latere postis.* In nostris redditur, *in latere liminis*, quia præcedit על מזוזי *juxta postes*, quod abest à Regiis. v. 11. R. ולא תרחיק. Ib. Magis ad mentem Paraphrastæ vertas, *& timor hominis non erit super eo.* Acsi in Hebræo legerit ומורא, per א. Ita R. David. v. 12. R. ויהא מדאסניאת. Ib. ועלי מוריך לה *& Gheli expellens illam.* Sed R. Sal. & R. David legunt אוריך. v. 13. R. David habet כד מצלא בלבה. v. 15. R. ואמרית עלבון נפשי. Apud R. Davidem est עולבן. v. 19. R. דכרנה לקדם יוי *recordatio ad ante Dominum.* Affixo neglecto. v. 21. R. ית דבח מועדא, R. Sal. & R. David citant ית דבח מועדיא. Ib. R. David ולאשלמא. v. 23. R. עיבידי דתקין *Fac quod firmum.* Ib. ברם אם יקיים. v. 24. Elias in Thisbite legit ורביא ינוק. v. 28. R. מסרתיה ויהא. Apud Kimhi legitur, דיהא משמש, juxta lectionem nostram. Ib. כל יומין דהוא קיים ישמש *ministrabit.*

CAP. II.

Vers. 1. כבר שמואל ברי עתיד למיהוי נביאה על ישראל. Hæc & reliqua, quæ in versibus sequentibus de regibus Gentium & Israele, habentur, à R. Davide tanquam Jonathanis verba citantur; quamvis in Regiis ut supervacanea rejecta sint: quin & eadem à R. Salomone lecta esse videntur, qui verba vers. 3. אל תרבו תדברו, quasi ad Peninnam dicta intelligenda esse scribit, juxta sensum literalem; at verò juxta sensum allegoricum, prout in Targum interpretatur Jonathan. Vi. Bab. Ib. R. איתפתח פומי *apertum est os meum.* v. 3. R. רברבן רברבן *magnalia magnalia.* Ib. יוי על כל עובדוהי מתיח דינא *Dominus super omne factum suum extendens judicium.* v. 4. R. קשתי דגיבריי יתברן. v. 5. R. חבו לאגרא בלחם מזון פימהון *in pane cibi oris sui.* Ib. ודרדהון *& qui fuerunt.* Sic versu præcedenti. Ib. ואתת עקרא דלא ילדה עתידא ליתמלי ודמליא בנין

בנין יסופן & mulier sterilis quæ non pepererit, futura ad implendum, & plenæ filiis fmuerunt. v. 6. R. ייי דהוא שליט Dominus qui ipse regnans. Ib. מחית, fine copula. Ib. לחיי עלמא ad vitam sæculi. v. 9. R. ורשיעיא עברי מימריה & improbi transgressores dicti sui. v. 10. R. בקל רם ישקיף יעביד פורענות דין מגוג in voce excelsa impellet, faciet ultionem de Gog. Ib. deest in Regiis עמידה. v. 12. R. גברין רשיעין. Ib. מן קדם ייי ab ante Dominum. Sic vers. 20. v. 13. Elias in Thisbite legit, ונימוסי כהניא. v. 14. Pro. ובקע, correximus וקבע ex Regiis, & ex cap. 19. 10. Vi. Bab. v. 15. R. ואף עד לא יתסקון תרביא למדבחא ואתי Et etiam nondum &c. v. 16. R. ואמר לא ארי & dixit: Non; quoniam. Vi. Bab. v. 17. R. והוה חוב. Ib. ארי בזו גבריא. Ib. R. David legit, ית קרבנא דייי; singulariter ut in Hebræo. v. 20. in fine, R. לאתריה. v. 24. R. לא בני. v. 25. R. ויפלי, quod rectius videtur: sic enim in Pael hoc verbum Hebraico בער, respondere solet, quo sensu Paraphrastes hic adhibuit, ut R. Davidi videtur; apud quem paulò post in eodem versu legitur ממן יבעיה. v. 27. R. על בית אבוך super domum patris tui. v. 29. R. בנכסת קודשי in mactationem sanctam meam. Ib. ית בנך קדמותא. Vi. Bab. v. 30. R. בכין כדנן אמר Propterea sic dicit. Ib. יתשטון. v. 31. R. ית תקוף דרעך, juxta quam lectionem melius reddas; fortitudinem brachii tui, & fortitudinem brachii domus patris tui: cùm in Hebræo sit זרע brachium, non זרע semen. v. 32. R. ותהא מסתכל ותהי חזי. Vi. Bab. Ib. quæ peccaverunt. Ib. deest קדמך, nec habetur apud Kimhi, à quo hic versus citatur. v. 33. R. ואנש לא איפסק Et homo non deficiet. Ib. וכל סניאות. v. 35. R. וברעותי. R. David legit, די במימרי וברעותי.

CAP. III.

Vers. 2. R. ביומא ההוא in die illo. Ib. שריא למכהי ולא יכיל & non potens. v. 3. R. וקלא דייי מהיכלא דייי & vox Domini è templo Domini. Vi. Bab. v. 6. & v. 8. sub initio, R. מקרי fine ל. Sic v. 7. מדע. v. 9. R. ארי שמע Nam audiet. v. 10. R. ואתגלי ליה יקרא דייי Et revelata est ei gloria Domini. v. 12. R. אקים לעלי. Ven. אקים. Ib. R. על אנש ביתיה super hominem domus ejus. v. 16. R. וקרא עלי לשמואל. v. 17. R. יעביד ייי לך. Ib. פתגמא מכל. v. 18. R. דתקין קדמוהי quod rectum ante ipsum. v. 19. R. ולא בטיל. Ib. in fine, חדא unum, pro דארעא terræ, ut cum nostris legit R. David. v. 21. R. לאיתגלאה. Ib. כפיתגמא דייי juxta verbum Domini.

CAP. IV.

Vers. 2. R. וסדרו. v. 3. R. ניסב כען לנא accipiemus nunc nobis. Ib. ויהך ביננא. Ib. ובדיל & propter. Ita citatur à R. Davide. v. 8. R. אילין, absque reduplicatione, sic etiam apud R. Davidem. Ib. R. ית מצראי. v. 9. R. לגברין גברין, quemadmodum recurrit ad finem versus. Ib. in fine, קרב. v. 10. R. והוית מחתא. Ib. ואתקטילו. Ib. גבר ריגלי. Vi. Bab. v. 12. R. משבטא דבית בנימין ex tribu domus Binjamin. Ib. in fine רמי ברישיה conjectum in capite ejus. v. 13. R. הוה ליביה זיע על ארונא fuit cor ejus tremens &c. Ib. בקרתא ואישתגישת in urbe &c. v. 17. R. מן קדם ab ante.

CAP. V.

Vers. 3. R. אנש אשדוד, sic vers. 7. v. 4. R. מחתן על סקופתא. v. 5. R. וכל עלין & omnes intrantes. v. 9. R. שגוש רב לחדא. Ib. in fine, בטחוריא. Ita etiam à Kimhi citatur, apud quem verba præcedentia sic leguntur ולקו יתהון. v. 10. R. והוה כד אתא ארונא. v. 11. R. ולא יקטול. Ib. ארי הוה. Ib. תקיפא. Ib. לתמן. v. 12. R. בטחוריא, ut supra vers. 9.

CAP. VI.

Vers. 1. R. והוה ארונא. v. 3. R. משלחין אתון mittentes vos. Ib. אשמיה expiationis ejus, sic vers. 4. 8. v. 4. Ven. ואמר מניין, ubi verbum est singulare, ita etiam Bas. Ib. R. מחתא חדא שריא. Interpres videtur legisse שויא. v. 6. R. שלחונון. v. 8. R. ותשלחון יתיה. v. 9. R. סליק pro יסק. Ib. קריבת לנא. v. 12. R. ואזלו מיזל ונען & iverunt eundo &c. v. 13. R. ובית שמשא קצדין. v. 14. R. מבית שמש וקמת תמן de Beth-Semes, & stetit ibi. v. 19. R. David legit, על דחדיאו ודחוו ית ארונא דייי. Ib. R. חמשין אלפין, R. Sal. & R. David habent אלפי, ut in nostris. v. 20. R. מן יכל. Ib. ולאי דין אתר יסתלק.

CAP. VII.

Vers. 3. R. ואתקינו לבכון בפלחנא דייי & firmate cor vestrum in cultu Domini. v. 6. R. ומליאו מיא ושפכו לבהון בתיובתא קדם ייי & impleverunt aquas, & effuderunt cor suum in pœnitentia ante Dominum. R. Salomon & R. David hunc locum prout in nostris legitur afferunt. v. 8. R. לא תשתוק מיננא. v. 9. R. עלתא גמיר holocaustum consumptum. v. 11. R. ונפקו אינש ישראל מן מצפיא. v. 13. R. בתחום ארעא דישראל in terminum terræ Israel. Ib. והוה מחתא. v. 14. R. ובין אמוראה.

CAP. VIII.

Vers. 1. R. דיינין לישראל. v. 2. R. בריה בוכרא. Ib. בבארא דשבע In Beera de Sabagh. v. 3. R. וצלו דינא. Vi. Bab. v. 6. R. למידיננא. v. 9. R. נמוסא דמלכא דימלוך, sic vers. 11. sed R. David legit נימוסא. v. 11. Interpres omisit pronomen vestros, licet in textu sit בניכון. v. 12. R. איכריא למינך, fine ו copula: in sequente verò clausula R. David legit ואומניא. v. 15. R. ויתן pro ויהב. v. 16. in fine, R. ית עיבידתה. v. 18. R. בעידנא ההיא in tempore illo, sic etiam in fine versus. v. 22. R. ותמליך עליהון & regnare fac super eos.

CAP. IX.

Vers. 2. R. דשפיר מיניה. Ib. רב מכל עמא. In nostris legendum, altior, vel procerior. v. 4. R. ועבר בטורא דאפרים. Ib. R. David legit בארעא דרומא. Vide etiam cap. 13. 17. & 2. Reg. 4. 42. Ib. R. ועברו בארע מדברא & transierunt in terra deserti. Vi. Bab. Ib. ועברו בארע שבט בנימין & transierunt in terram tribus Binjamin. v. 5. R. דבה נביא in qua Propheta. R. Sal. & R. David legunt דבה נביא, non addito דייי. Ib. R. לעלמה דעמיה. v. 6. R. וגברא יקיר ויתנבי קשוט & vir honorabilis; & vaticinabitur veritatem. R. David hæc adducit juxta lectionem nostram, apud quem sequentia verba sic leguntur, כל מה דיתנבי אתקיימא יתקיים. Ib. R. כען ניזיל לתמן דלמא יחוי nunc ibimus eò &c. v. 7. R. וזודין עטרו ממננא viatica defecerunt de vasis nostris. R. David hæc affert juxta ac in nostris leguntur, sed absque עדן. Ib. R. מדעם sine ו; sic apud R. Sal. sicut paulo post R. מה עמנא, atque ita etiam Kimhi, qui in præcedenti loco legit ומדעם, cum libris nostris. v. 8. R. וזוא חד, ita Kimhi & Elias, sed R. Sal. habet חדא. Ib. R. ואתן & dabo. v. 9. R. אמר נביא, ubi tamen translatio habet, dixit vir. Ib. חוזיא, bis, sic vers. 11. & præterea aliquoties in hoc capite. Vi. Bab. v. 12. Ven. ואתיבת יתהון ואמרת. Ib. R. אית כא. v. 13. R. כן תשכחון. Ib. מברכין על מזונא ובתר כן benedicent super cibum, & postea. Vi. Bab. Ib. Elias legit יאכלון זמיניא, Thisb. in זמן. Ib. R. כיומא דין. v. 16. R. בעידנא הדין מחר אשלח, sic R. David. Ib. מארע שבט. Ib. R. David legit, ארי גלי קדמי עולבנא דעמי. v. 20. R. למבעיהן. R. David sequitur lectionem nostram, sic pergens יומא דנן תלת יומין. Ib. R. עליהן. Ib. דילך ודכל. v. 21. R. שבטי בנימן ולמה מללתא לי tribuum Binjamin? & quare locutus es mihi v. 22. R. David legit, ואעלינון לבית אסחרות. Ib. R. אתרא בריש.

CAP. X.

Vers. 1. מני, non est in Regiis, uti nec יתהון. v. 3. R. וישכחונך. Ib. R. David legit לבית אל. Ib. R. גדיין. Ib. תלתא פתין, sic R. David. Ib. גרב דחמר. v. 4. R. תרתין גריצין. R. David legit גריסן. Ib. R. מידהון de manu eorum. v. 5. R. דבה ארונא. Ib. לתמן. v. 7. R. אתקין לך מני paratis tibi, sic R. Sal. & R. David. v. 8. R. ולנכסא נכסת. v. 9. R. כד אתפני quando reflexit, absque בתפיה. v. 14. R. אחבוהי, una dictione, sic in versibus sequentibus. Vi. Levit. 25. 49. Ib. לא אשכחנון non reperiremus eas. v. 21. R. וקריב ית שבטא דבית בנימן לזרעיתיה ואיתאחד Et applicuit tribum domus Binjamin &c. v. 24. R. יצלח מלכא. Vi. Bab. v. 25. R. ית נמסא דמלכותא statutum regni. v. 26. R. גברין דחלי חטאה viri timentes peccatum, sic R. Sal. & R. David, apud quos sequitur ut in nostris דיתיהב, pro quo in Regiis est ויתיהב.

CAP. XI.

Vers. 1. R. כל אנש יבש. v. 2. R. אם תעבדון כהדא Si feceritis hoc. v. 3. R. בכל תחום עמא דישראל in omni termino populi Israel. v. 7. huc referendum videtur quod R. David scribit ad 1. Sam. 13. 20. צמד בקר reddi in Targum פדן דתורי. v. 8. R. ואנשי יהודה, sic vers. 9. לאנשי יבש. Vide vers. 15. v. 9. R. כמיחם שמשא. v. 12. R. מן דין; sed R. David legit cum nostris, מא דין: idem pro לממלך, quod sequitur paulò post, habet למילך, minus convenienter. Ib. R. איתו, pro איתו, ex Aphel. Vi. quæ notavimus ad Lev. 15. 14. v. 15. R. וכל אנש ישראל & omnis homo Israel, contra ac suprà notatum ex vers. 8. & 9.

CAP. XII.

Vers. 1. R. לכל אנש ישראל ad omnem hominem Israel. v. 2. R. קשית וסבית & ego antiquatus sum & senui. Ib. מנעורי à juventute mea. v. 3. R. שחדית, munere accepi. Vi. Babyloniam Cl. Buxtorfii, & Lexicon ejusdem Chaldaicum in radice שחד, significatione secunda & tertia. Ib. R. ומן דמן קבילית & à quo accepi. Ib. מיניה בדינא ab eo in judicio. v. 4. R. מידא דאנש. v. 6. Delenda est in nostris vox Testis. v. 7. R. ית כל זכוותא, fine ית. v. 8. R. בארעא הדין in terra hac. Vi. Bab. v. 9. R. וביד, bis pro ובידא. v. 11. R. ית ירבעל Jerubaghal. v. 12. R. אתא לגליכון. Vi. Bab. In nostris vertendum, venit contra vos. v. 14. R. ותהון אף אתון. Ib. דימלך qui regnabit. v. 16. initio, R. ואף Et etiam, sic vers. 23. v. 17. & 18. R. קלין ומטר. v. 18. R. וצלי שמואל & oravit Semuel. Ib. ודחלו & timuerunt. v. 19. R. אלהנא Deum nostrum. v. 20. R. אתון עבדתון Vos fecistis. Vi. Bab. v. 22. R. מן קדם ייי ab ante Dominum.

CAP. XIII.

Vers. 2. Particula כן, abest à Regiis. Ib. R. תרתין אלפין. Ib. ובטורא דבית אל. Ib. בגבעתא דבנימן in Ghibghatha Binjamin. Contra vers. 15. לגבעתא דבית בנימן. v. 3. & 4. R. ית איסטרטיג. v. 5. R. עם ישראל cum Israel. v. 6. R. טינריא ובנביא. v. 8. Deest in Regiis pronomen ליה, quod tamen apud Kimhi legitur, ubi hunc locum adducit. v. 9. R. קריבו לותי עלתא. v. 11. R. יומיא. Ib. אתכנשו. v. 13. R. ולא נטרתא & non custodisti. v. 17. R. ממשרית פלשתאי תלת משרין. Ib. לארע דרומא, ubi R. David habet לארעא, qui similem phrasin adducit ex cap. 9. 4. ubi tamen בארעא דרומא reddit בארץ שליש in Hebræo, non בארץ שעלים, vel שעולים, ut ipse quod illic scripserat oblitus hic statuit. v. 19. R. יהודאי. v. 20. R. לארע פלשתאי, sic R. David. v. 21. R. פינמרת. Elias legit לחרפא בהון פנימרת. Thisb. rad. פנם. Ib. ולאפצא זקרא. Vi. Bab. v. 22. R. ולא משתכחא. R. David legit, לא משתכח, ubi deest etiam copula. Ib. בידא דכל עמא. Ib. ומשתכחא לשאול.

CAP. XIV.

Vers. 2. R. שיפולי רמון planiciei granati, absque ב præfixo. Ib. in fine גבריא. v. 9. R. אתעכבו עד מקריבנא לותכון, fine præcedenti לנא. v. 10. R. סקו לותנא. v. 11. R. לאיסטרטיג. Ib. מן חוריא. v. 13. R. מטענין. R. David legit, ונפלו כד טעינין חרבא קדם יהונתן. Ib. R. ממחת בתרוהי. v. 14. R. David legit, כפדן דתוריא בחלקא. v. 19. R. David legit, אזל מזל וסגי תבריה. v. 20. R. שגוש רב לחדא. v. 22. R. וכל אנשי ישראל דאטמרו. Ib. אפכו. v. 24. R. אדחיק, cum duplici י. R. David אדחק. Ib. R. לא טעים. v. 27. R. ואתיב יתיה לפומיה & retulit ipsum ad os suum. v. 30. initio R. ארי ברם verum enimvero. v. 33. & 34. R. קריבו. v. 36. R. עד נהר צפרא.

Ib.

Ib. Corrige in nostris, *Accedemus huc.* v. 37. R. בירא דישראל. v. 38. R. אתקרבו
הכא. Ib. הוה חובא. v. 40. R. תהון לעברא חדא. v. 41. R. David legit,
אייתיניה בקושטא. v. 43. R. יונתן & ליונתן. v. 48. R. ושיזיב ית דבית
ישראל *& eruit homines domus Israel.* v. 52. R. והוה קרבא תקיף.

CAP. XV.

Vers. 3. R. כען איזיל, sic in eodem versu עד יניק, sine copulâ. Sed Elias in Thisbi-
te legit ועד. v. 4. R. גבר רגלי ועשרא. Ib. ית אינש דבית יהודה *hominum*
domus Jehuda. v. 9. R. ושמיניא. v. 12. R. והא מתקן. Kim. מתקין. v. 17.
R. הלא משריותך. Kimhi legit, הלא אם שריותך חזי הויתא שיט וגו׳. Ib. R.
היא גרמא לך *ipsum occasionem dedit tibi.* Quæ verò parenthesi inclusa statim sequuntur,
diverso charactere insignita quòd è Regiis absint, à R. Salomone tanquam ex Jonathane ad
hunc modum citantur; שבטא דבנימן עבר בימא בריש כל עמא. v. 20. R. וית
דבית עמלק גמרית *& homines domus Ghamalec confeci.* v. 21. R. דיחרמון. R.
Sal. & R. David divisim legunt cum Venetis די חרמון. v. 22. R. הרעוא. Ib. הא
קבלא. Ib. לאצתא. v. 23. R. ארי כחובי גבריא *Nam ut culpæ virorum &c.* sic R.
David, sed R. Sal. legit כחוב גברא. Sequitur apud R. Davidem, רשאלין בקסמיא
וגו׳: apud R. Sal. verò sic, רשאלין בקסמא בן חובת כל אינוש דמסרב על
מילי נביא, ubi desunt nonnulla. Ib. R. על פתגמי אוריתא דיוי *super verba legis Do-*
mini. Ib. דטען. Vi. Bab. Ib. ורחקך *& elongavit te.* v. 24. R. ובסרית על
פיתגמך. v. 28. R. דתקנין עובדוהי מינך *quòd rectiora sint facta illius præ te.* v.
29. R. גזר עלך. v. 32. R. מרור מותא.

CAP. XVI.

Vers. 1. R. על שאול *super Saulem*, sic vers. ult. capitis præcedentis & cap. 19. 9. Ib.
מלי קרנך. v. 2. R. עגלת תורין. v. 3. R. ותזמין. Ib. ואנא אחוינך. v.
4. R. ואתכנישו. R. David habet ואתכנשו. Ib. R. מיתך. v. 5. R. בשירותא.
Ib. in fine, קודשיא *familiarum.* v. 7. R. לא כמא. v. 13. R. ומשח יתיה, *&*
unxit eum. Ib. רוח גבורה. Sic & R. Sal. & R. Jesaias: at R. David habet רוח
נבואה, ut in nostris, ubi in translatione legendum, *spiritus prophetiæ.* Vi. Bab. v. 16. R.
דידע לנגנא. v. 18. R. ברא לישי. Ib. בריוה *aspectu suo.* R. David legit, וגבר
שפיר בריוה. v. 19. R. ואמר שלח לי. v. 20. R. טעון חמרא בלחמא
oneratum asinum pane. Sic fere R. David, טעון חמרא בלחם. v. 22. in fine, בעיני
in oculis meis. v. 23. R. על שאול *super Saul.* Ib. ית כנרא. Ib. ומתרוח. Ib.
ומסתלקא מעלוהי *& ascendit desuper eum.*

CAP. XVII.

Vers. 1. R. ואיתכנישו לסוכו דלשבט. Sic v. 2. איתכנישו. v. 5. R. ומתקל
שרינא. v. 6. R. ומטל בין כתפוהי *gestata inter humeros ejus.* Ven. ומטל דנחש.
R. David & R. Solomon legunt etiam ומטל, sed absque דנחשא, quod omnino redundare
videtur. v. 8. R. וקם ואכלי על סדרי קרבא דישראל *Et stetit, & intonuit super*
ordines belli Israel. R. David, וקם ואכריז על סדרי קרבא דישראל וגו׳. Ib. R.
למה אתון נפקין לסדרא קרבא עם פלישתאי הלא אנא גלית פלישתאה
Ad quid vos exeuntes ad ordinandum bellum cum Pelisthæis? nonne ego Goliath Pelisthæus. Vi. Bab. v.
13. R. דאזלו בקרבא *qui iverunt in bello.* v. 15. R. אזל ותאב. v. 16. R. וקריב
פלישתאה מקדים. v. 17. R. טולמין דלחמא האלין *tortas panis has.* R. David
affert lectionem nostram. v. 20. R. על נטירא ונטל ואזל כמה דפקדיה *super custo-*
diam &c. v. 22. R. ואתא ושאל. v. 25. Lege in nostris, *& erit vir qui &c.* v.
26. R. סידרי עמא דיוי. v. 28. R. רוגזה דאליאב. v. 30. Deest in Regiis vox
פתגמא. v. 31. R. ודברוהי *& duxerunt eum.* v. 33. R. לפלישתאה *ad Pelisthæum.*
v. 34. R. David scribit in nonnullis exemplaribus Chaldaicis esse ואף דוב, hinc constat
aliter in ejus exemplari lectum fuisse. v. 35. R. ושיזבית מן פומיה. v. 36. R.
ערלאה הדין. v. 37. R. מיד אריא ומיד דובא. v. 39. R. לא אילוף. Ib.
ארי לא אילופית *quia non doctus fui.* R. Sal. & R. David lectionem nostram adducunt.
Vi. Bab. Ib. R. מניה *de se.* v. 40. R. שעועי. R. Jesaias habet שעיעי. Ib. R.
ובטרמיליה. R. Sal. legit ובתורמליה. R. David & R. Jesaias ובתרמיליה.
v. 42. R. וסמוק ושפיר *& rufus, & pulcher.* v. 43. R. הכלב שטי. Ib. ולטט.
Ib. בטעותיה. v. 44. R. איתא עלי. Ib. ולבעירא דחקלא *& feris agri.* v. 45
R. הא את אתי *Ecce tu veniens.* Ib. אלהא סידרי דישראל. v. 46. R. פגרי
משרית *cadavera exercitus.* Ib. אלהא קימא בישראל *Deus permanens in Israel.* v. 47.
R. נצחן קרבא *victorem bellum.* v. 49. R. ואחור ומחא *& convolvit & percussit.* v.
51. R. בפלשתאה *in Pelisthæo.* Ib. ופסק בה. v. 52. R. וקמו אנש ישראל.
Ib. קטילי. Vi. Bab. v. 55. R. חי נפשך. Ib. אם ידענא. v. 56. R. שאל לך
את *Pete tibi tu.* v. 57. R. ואיתייה לקדם.

CAP. XVIII.

Vers. 2. R. למיתב לבית *ad redeundum ad domum.* v. 4. R. ושלח *Et misit.* v. 5.
R. דשלח לה. v. 6. R. ובחדוא *& in lætitia.* v. 8. R. לא אשתארת ליה
עוד אילהין. v. 10. R. והוה מיומא. v. 11. R. ואברוינה, cum Affixo fœmi-
nino: in nostris est masculinum, quod unà cum præcedenti ad Davidem referendum
esse videtur, ut non malè vertas; *Percutiam Davidem, & affigam eum ad parietem.* Vi.
cap. 19. 10. v. 14. R. בכל ארחתיה מצלח *in omnibus viis suis &c.* R. Sal. & R.
David legunt מצליח. v. 17. R. עביד קרבין ואגיח קרבא עמיה דיוי. In no-
stris legendum, *facienti bellum meum.* v. 18. R. ברם ורעית אבא *verùm & prosapia pa-*
tris mei. Sic apud Kimhi. v. 19. R. דמטא איתיהבא ית מירב. v. 20. R. ית
דוד. Ib. ושפר פיתגמא *& pulchrum verbum.* v. 21. R. לתקלא. Ib. מן תרתין
תתחתן ביומא דין. Interpres videtur legisse ut in nostris, בי יומא דין &
מתרין, in masculino, sic enim reddit; *& dixit Saul, In uno de duobus gener fies mihi hodie.* Ubi
omissa est etiam vox *Davidi*, licèt in Chaldæo sit לדוד. Vi. Bab. v. 25. R. לאיתפרעה
מסנאי מלכא. v. 26. R. ולא שלימה יומיא.

CAP. XIX.

Vers. 3. R. איפוק ואקום לות אבא. R. David legit לקדם אבא. v. 4. R.
לא חטא, sine לך. v. 5. R. ולמה את חאיב *& quare tu culpabilis.* v. 6. R.
וקיים שאול קיים הוא יוי *& juravit Saul, Permanens ipse Dominus.* v. 8. R. ואוסיפת
עוד קרבא למהוי *Et addidit adhuc bellum esse.* v. 9. R. על שאול *super Saul.* Ib.
ומורניתיה *& hasta ejus.* Sic vers. 10. במורניתה *in hasta sua.* v. 10. R. ולמברזה
& ad perforandum, quasi ה, paragogicum esset, non pronomen Affixum. Ib. ואיתפטר. v.
11. R. לבית דוד. v. 13. R. וית נודא דעזיא *& pellem caprarum*, sic R. David &
R. Jesaias, & postea vers. 16. v. 14. R. ואמרת מרע הוא. v. 17. R. ושלחת
ית בעלי דבבי. v. 20. R. וחזא *& vidit.* v. 22. R. היכא שמואל. v. 23. R.
ואזל תמן. v. 24. R. ושלח. Ib. ונפל ברשן. Quid propriè significet ברשן, haud
satis liquet; tradit R. Salomon authore R. Menahem, eum ex ore cujusdem Arabis audivisse
ברשן, in lingua Arabica idem esse quod משוגע *insanus, furore correptus*: hanc ipsam vocem
Arabicam reperire non potuimus, proximè tamen accedit verbum برسم *mærorem & iracun-*
diam præ se ferre, obtutum defigere, quæ hominis mentis alienatæ sunt. Tritum illud, *Ira furor*
brevis est: Saulem autem iracundiâ & rabie in Davidem tunc temporis percitum fuisse non est
quod dubitemus.

CAP. XX.

Vers. 2. R. ומדין יכסי אבא *occultabit pater meus.* v. 3. R. וחי נפשך. v. 4. R.
ויתעביד לך. In nostris lege, *& faciam tibi.* v. 5. R. ביומא תליתאה *in die tertia.*
Lectio nostra citatur à R. Davide. Sic cap. 20. 12. ubi in exemplaribus etiam nostris est
ביומא, ille habet דיומא. v. 8. R. בקיימא דיוי. v. 11. R. איתא וניפוק sed
& exibimus. v. 12. R. פתגמין תקנין. v. 13. R. ויהך בשלם. v. 15. R. כד
ישיצי יוי. v. 16. R. ואיתפרע יוי, sine ליה, quod in citatione horum verborum apud
R. Salomonem legitur. v. 18. R. למחר *Ad crastinum.* Ib. יהא מרוח, ex Pael ut &
vers. 25. v. 19. R. ובתלתות יומא. R. David affert lectionem nostram. v. 20. R.
בקשת שדי *in arcu sagittario.* v. 21. R. איתי ית גירריא. Ib. הא גירא מינך, &
sic vers. 22. *Ecce jaculum à te & illuc abi &c.* v. 23. R. מימרא דיוי סהיד בינא
ובינך עד עלמא *dictum Domini testis, inter me & inter te, usque in sæculum.* v. 25. corrige *&*
accubuit. Ib. R. על שויא דמתקן ליה. Ib. בסטרא דשאול *in latere Saulis.* v. 26.
R. ערוע הוה ליה. v. 27. R. מיומא דבתרוהי דהוה עיבור, *à die &c.* Elias
in Thisbite, rad. עבר, sic adducit, מיומי דבתרוהי וחוא עבור. R. David & R.
Jesaias legunt ביומא, cum nostris. v. 28. R. ית שאול למימר *Sauli, dicendo.* v.
29. R. והוא דפקיד לי *& ipsum quod præcepit mihi.* Ib. לא על לפתורא *Non intravit*
ad mensam. v. 30. R. בבר ישי. v. 33. R. לממחהי. v. 34. R. מן פתורא
בתקוף רגז. v. 36. R. ואמר לעולימא. In nostris lege, *Adolescenti suo.* Ib. ית גירריא דאנא
שדי, sic postea in hoc versu שדא per ד, & in versu etiam sequenti. Vi. Bab. v. 38. R. ולא תעכב
v. 40. R. אוביל לקרתא, sine Affixo. v. 41. R. ובכו גבר ית חבריה עד דוד
אסגי *& fleverunt vir socium suum &c.* v. 42. R. איזל בשלם. Ib. בינגא ובינך.

CAP. XXI.

Vers. 2. Deest in Regiis vox קדמי, sed apud R. Davidem legitur: in nostris redde, *an-*
te me. v. 4. R. ואמר ליה לית לחם. Ib. ידי אלהין לחם דקודשא. v. 5. R.
ויהון מניהון דעולימיא *ipsorum adolescentium.* Ib. והוא לא באורח *& ipse non in via.*
Vi. Bab. v. 6. R. דמעדן. Ib. איתנסבותיה. v. 7. R. ארומאה. v. 8. R.
ואילו *Et forsan.* Ib. ואף זיני לא נסבית *& etiam arma mea &c.* Sic R. David hæc
utraque. v. 9. in fine, R. הבהנה לי. Vi. Bab. v. 11. R. הלא לדין משבעין
in nostris verte, *nonne hunc laudantes.* Ib. ברבון. Vi. Bab. ad Levit. 26. 8. v. 13. R.
ושני ית מדעה *& mutavit cognitionem suam.* Ib. ומשריט דשי: melius Kimhi, ומשרט
על דשי. v. 14. R. הכדין חזיתון *Ecce ut hunc vidistis.*

CAP. XXII.

Vers. 1. R. וכל בית אבוהי *& omnis domus patris ejus.* v. 5. R. לארע דבית
יהודה *ad terram domus Juda.* v. 7. R. בני שבטא דבני בנימן *filii tribus filiorum Ben-*
jamin. Ib. אלפי. v. 8. R. ולית דכאיב לי מנכון עלי *& non est qui doleat mihi &c.*
Ib. כיומא הדין *sicut die hac.* v. 10. R. ושאיל ליה. v. 13. R. שאלת ליה
Vi. Bab. v. 14. R. ויקר בביתך. v. 15. R. שריתי. Ib. וכל בית *& omni domu.*
v. 17. R. לרדטיא. v. 18. R. לשלוט *ad potestatem exercendam.* Ib. תמנן וחמשא
גברא. v. 19. R. קרתא דכהניא מחא *urbem sacerdotum percussit.* v. 20. R.
ואשתיזב בר חד. v. 22. R. ואנא גרמית *& ego occasio fui.* Elias in Thisbite,
rad. גרם, adducit sine copula. Ib. בכל בית אבוך *in omni domo patris tui.* v. 23. R.
Sal. legit, ארי מאן דבעי וגו׳.

CAP. XXIII.

Vers. 1. R. בקעילה ואינון. v. 7. R. ארי איתמסר. v. 9. R. Sal. legit
כמין ית בישתא. v. 11. R. הסביר למיחת כמה דשמע. Lege in nostris,
Num cogitat Saul descendere &c. v. 14. R. ובעהי. v. 15. R. למבעיה למקטליה
ad quærendum & ad occidendum se. v. 16. R. לחורשה ותקף. v. 18. R. אזל
לארחיה *ivit in viam suam.* Sic R. David. v. 19. R. מטמר עמנא במצדתא
בחורשא. v. 21. R. בריכין אתון. v. 22. R. אמרין לה *dicentes ei.* v. 23. R.
מכל מטמוריתא. Ib. איתוהי בארעא ואבלש *& erit si ille non est in terra, acsi In-*
terpres legisset והוי אם ליתוהי. v. 24. R. לקדם שאול. v. 25. R. למדברא
דמעון. v. 26. R. מתבעת למיזל. Vi. Bab. v. 28. Posterior pars hujus versus ad
hunc modum habetur apud R. Davidem, כיף פלגותי אתרא דאתפליג ביה לבא
מלכא דשאול למיזל לכא ולכא. Elias legit כיף פלגותא. Thisb. rad. פלג.

CAP. XXIV.

Vers. 1. R. במצדת. v. 2. R. במדבר עין גדי. v. 3. R. וית גברוהי. Ad
verba sequentia scribit R. David se nescire qua ratione inductus Jonathan reddiderit עליים
per

per כיפא. v. 4. Interpres neglexit vocem יתבין *sedentes.* v. 5. ad finem, מעילא
לשאול. v. 8. R. קם במערתא. v. 12. R. ולא קטלתך. Ib. ולא סטית לך
& non adversatus sum tibi. Ib. in fine, למקטלי. In nostris redde, *ad occidendum eum.* v.
14. R. מלקדמין *assimilatores ab antiquis.* R. David etiam legit מלקדמין, fine
præfixo ד, reliqua ut in nostris. Ib. R. מרשיעיא תיפוק. v. 16. R. וגלי
קדמוהי דינין דיני *& manifesta ante eum judicia.* Vi. Bab. Ib. in fine, בינך, pro quo in
nostris est מנך, formâ magis Hebraicâ quam Chaldaicâ. Vide 2. Sam. 19. 43. v. 19. R.
ית דמסרני, sine præcedente copulâ. v. 22. R. ולא תפסק. v. 23. R. למצדיא
ad præsidia.

CAP. XXV.

Vers. 1. R. בביתיה ברמתה *in Ramathis.* Ib. ונפק לה למדברא דפארן *& fugit*
sibi in desertum ad Paaran. v. 2. R. ית עאניה בכרמל. v. 3. R. ושפירת ראו.
v. 4. R. David legit והוו מורעיית כלב, sed R. Jesaias affert lectionem nostram. v. 7.
R. וכען רעיא דילך. Ib. לא אנויקננון. R. David habet, לא אנויקינון. v.
9. R. עם נבל ית פתגמיא. v. 10. R. סניאין, sine ד. v. 11. R. *tonsoribus*, sine
pronomine *meis.* v. 14. R. אונדין. v. 17. R. גבר רשיע. v. 18. R. וחמש סין
קליא *& quinque Zeavan polentæ.* Ib. דעינבין יבישין. v. 20. R. ונחתא בסטר
in Kimhi edit. Bas. legitur בסתר טורא, sed in Veneta, qua usi sumus, editione בסטר
juxta textum Jonathanis. v. 21. R. *quæ illis in deserto.* v. 22. R. כדין יעביד יוי *Sic*
faciat Dominus. Ib. עד נהר צפרא. v. 24. R. ונפלת קדם ריגלוהי *& cecidit ante*
pedes ejus. v. 26. R. וחי נפשך די מנעך יוי מלמשפך דמא, absque וכבאי. v.
28. R. David legit ארי קרביה דעמיה דיוי, in fine, R. ביומך. v. 29. R. וקם
אנש. v. 30. R. ויהוה ארי יקיים. Ib. ויפקדינך. v. 31. ליצפא. R. David
legit cum ה in fine, ליצפה. v. 32. R. דשלחיך יומא הדין לקדמותי. v. 34.
R. אילולפון, voce unâ. Ib. עד נהר צפרא, sic vers. 36. Ib. ידע מדע. v. 35.
in fine, R. אפיך. v. 38. R. ותבר יוי. v. 39. Bas. & Ven. חסודי, per Tseri. R.
חיסדי. Ib. R. ושאל לאביגיל. v. 40. R. לאביגיל. v. 42. R. עלימתהא
ואולת לקיבלה אולין. v. 43. R. תרויהון.

CAP. XXVI.

Vers. 1. R. ואתו אנש זיף. Ib. בגבעת חכילה דעל. v. 3. R. דעל אורחא.
v. 8. R. במורניתה ואברזינה *in hasta sua, & configam eum.* R. David legit במורניתא,
ut in nostris. v. 10. R. אלהין יוי ימחיה *nisi Dominus percutiat eum.* v. 11. R. ידי.
Ib. וכען סב כען ית מורניתא. v. 12. R. דחזי, & דידע, in præsenti; contrà
vers. 14. ואמר, in præterito: utrumque juxta Hebr. v. 15. R. הלא גברא את, apud
Kimhi legitur גבר גיבר, ut in nostris. v. 16. R. בני גברי חייבי *filii debitores.* Ib.
חזי אי מורניתא. v. 18. R. ולא בידי חובא *& non in manu mea culpa.* v. 19. R.
יתקבל קורבני: lege in nostris, *accipiat sacrificium meum.* Ib. R. מלמידר. Vi. Bab.
Ib. deest in R. nomen דוד, quod tamen legitur apud R. Sal. & R. Davidem qui hunc lo-
cum adducunt. Ib. R. Jesaias legit לעממיא. v. 20. R. לא יתאשד. v. 21. R.
דיקרת, sed vers. 24. divisim די יקרת. Hæc forma cum duplici Segol pro Pathach in
R. passim occurrit, ut אמרת, cap. 28. aliquoties, & alibi multa ejusmodi. v. 25. R.
אצלחא תצלח.

CAP. XXVII.

Vers. 1. R. כען אתמסר *Nunc tradar.* v. 2. R. בר מעכה *filium Mughakah.* v. 7.
in fine, R. למבעיה. v. 6. R. למלכא *regi.* v. 7. R. יומין וארבעה ירחין
dies & quatuor menses, ita etiam apud Kimhi. v. 8. R. וגרזאי *& Gergezæum.* Ib. R.
דמעלנא. R. Salomon legit מן מעלנא דחגרא. v. 9. R. ומחי. Ib. ואתתא,
sic vers. 11. Ib. ושבו *& ceperunt.* v. 12. R. בעמיה ישראל. Ib. Deest עבד in
Regiis.

CAP. XXVIII.

Vers. 2. R. ית דיעבד. v. 3. R. אנש קרתיה *homines civitatis ejus.* R. David ad-
ducit lectionem nostram. v. 7. R. ואיהך לותה ואבעי מנה. v. 8. R. ותרין
גברין. Ib ואתאו *& venit.* v. 12. R. בקל רם *in voce alta.* v. 13. ad finem, R.
דסליק. v. 14. R. יכרע שאול. v. 18. R. למימרא דיוי. Ib. בדבית עמלק
in homines domus Ghamaleck. v. 19. R. ואף ית משרית ישראל *& etiam castra Israel.*

CAP. XXIX.

Vers. 1. R. בעין די. v. 4. R. התיב ית גברא. Ib. ולא יהא לנא לסטן *&*
non erit nobis in Zatan. Ib. ובמרי. v. 5. in fine, R. בריבון. v. 7. R. ואיזיל
לשלם. v. 9. in fine, R. לקרבא. v. 10. in fine, R. ותהכון.

CAP. XXX.

Vers. 1. R. ועמלקאי. Ib. ומחו ית צקלג ואוקידו. v. 2. in fine, R. לארחתהון.
v. 3. R. והא קליא. v. 4. R. עד דלא הות. v. 6. R. ואתקף דוד. v. 7. in
fine, R. לות דוד. v. 8. R. וארבקינה. Vi. Bab. Ib. ארי ארבקא. v. 10. in
fine, R. ית נחלא דבסור, sic per ס, in versu præcedenti, & vers. 21. v. 11. R.
לדוד. Ib. ואכל ואשקוהי. v. 12. R. ותרתין איתכלין. Ib. ולא שתי. Ib.
יומין. v. 13. R. עברא דגברא. v. 16. R. אכלין ושתין. Ib. מארע, &
ומארע. v. 17. R. דיומא דבתרוהי, sic etiam R. David. Ib. R. עולם, sine גבר.
Ib. על ינקיא ואפכו. V. Lexicon nostrum Orientale. v. 19. R. כל דשבו להון
omnia quæ captivaverant eis. v. 20. R. ותורי דברו. v. 21. R. למאתן גבריא
דאתמנעו. Ib. ואותיבונון. v. 22. R. ורשיע מגבריא. v. 24. R. כחולק
דנחית לקרבא וכחולק דאשתאר *sicut pars descendentis ad bellum, sic pars residui.* Ib.
יפלגון. v. 26. R. לסבי דבית יהודה *ad senes domus Jehudæ.* v. 29. R. בקרוי
ירחמאלה *in urbibus Jerahhmeelah.*

CAP. XXXI.

Vers. 1. R. אנש ישראל. v. 2. R. מלכישוע, conjunctim. v. 3. R. קשתיא.
R. David legit קשתין. Ib. Ven. למינר, per ר, sic apud Kimhi ejusdem editionis. Vi.
Bab. ad 2. Sam. 1. 18. v. 4. R. ויתעלבון בי. R. David legit ויתעלצון, ubi men-
dam arguit vox במתלעב in exemplum adducta. v. 7. in fine, R. בהן. v. 9. R.
בארע פלשתאי. v. 12. R. וית נופיא דבנוהי.

SAMUEL II.

CAPUT I.

Vers. 4. R. ואמר דאפך. v. 17. R. ית אליא הדא. v. 18. R. ית בני יהודה
למינך. Vi. Bab. v. 19. R. איתעתדתון על ישראל *steterunt super Israel.* R. David
adducit sine על, ut in nostris. Vi. Bab. v. 20. R. ולא תבסרון *& ne bene nuncietis.*
Ib. דילמא ידוצן. v. 21. R. טורי בגלבוע. Vi. Bab. Ib. מינה חלתא. R. Da-
vid & R. Sal. habent מיניה. v. 23. R. מנשריא קלילין ומאריותא. v. 25. R.
קרבא בנו עבדי *inter belligerantes.* v. 27. R. אתקטלו.

CAP. II.

Vers. 2. R. וסליק לתמן. Ib. in fine, דבכרמל. v. 9. R. David legit, דבית
אשור. Ib. R. ועל יזרעאל, & ועל ישראל כולהון, utrumque absque דבית. v.
13. R. בריכתא דגבעון. v. 16. R. ואתקטלו כחדא *& occisi sunt simul.* Ib.
קטיליא אחסנת גבורת *Hæreditatem fortitudinis occisorum.* R. Sal. & R. David legunt ut
in nostris. v. 17. R. ואיתבר אבנר. v. 19. R. ועל שמאלא *& super sinistram.*
v. 20. R. ואתפני אבנר לאחורוהי. v. 22. R. למימר לות עשהאל. v. 23.
R. והוו כל *& fuerunt omnes.* v. 25. R. לסיעא חדא. Elias citat לסיעה חד
Thisb. in סעה. Ib. R. רמא חדא. v. 27. Deest עמא in R. v. 30. R. תשע
עשר.

CAP. III.

Vers. 1. R. והוה קרבא תקיף. Ib. ובית דוד אזיל ותקיף *& domus David ambu-*
labat & prævalebat. v. 6. R. כד הוה קרבא. v. 7. R. ואמר איש־בשת לאבנר
& dixit Ishboseth ad Abner. v. 8. R. David legit הלא רישא אנא, sine כלבא, sic eti-
am legisse videtur R. Salomo. v. 10. R. מלכותא. v. 11. R. מדחל מנה. v.
12. R. והא ידי. v. 13. R. שאיל מינך. Ib. מיתיותך. Vi. Bab. v. 16. R. עד
עלמת. v. 19. R. קדם בני בנימן *ante filios Benjamin.* Sic in fine versus, כל בני
בנימן *omnium filiorum Benjamin.* v. 20. R. ואתא אף אבנר *Et venit etiam Abner.* Ib.
ועמיה עשרין גברין. v. 22. R. אתו ממשריתא *venerunt de castris.* v. 25. in fine,
R. דאת עביד. v. 26. R. מלות דוד *à David.* v. 27. R. בשיליה. v. 29. R.
על רישא דיואב ועל. Ib. R. Jesaias legit, ומתקיף באנר. Vi. Bab. v. 32. R.
ובכא על קברא *& flevit super sepulchrum.* v. 34. R. איתקרבא. Ib. גברין רשיעין.
Vi. supra ad Gen. 10. 9.

CAP. IV.

Vers. 1. R. ואיתרשלא. Ib. רישי תרתין משרין *capita duorum exercituum.* v. 4. R.
בתרתין ריגלוהי. Ib. בסורא דשאול. Ib. תרבינתיה ואפכת. v. 6. initio
R. והא אתו. In nostris lege, *& illi venerunt.* v. 7. R. משכביה. Ib. וקטלוהי
ופסקו ית רישיה. v. 10. R. מתנה בבסורתא *donum pro nuncio.* R. David legit,
מתנא בבשורתיה. v. 11. R. גברין רשיעין. v. 12. R. וקטלונין וקציצו.

CAP. V.

Vers. 1. R. הא אנחנא קריבך ובשרך אנחנא. v. 3. R. לות מלכא לחברון.
v. 4. R. וארבעין *& quadraginta.* v. 6. R. יתב ארעא ואמר *habitatorem terræ, & dixit.*
Ib. לא יעול דוד הכא. v. 8. R. ית חטאיא, sine copulativo. Ib. רחיקת נפשא.
v. 9. R. מן מליתא ולגיו. Vi. Bab. v. 10. R. אזיל וסני. Ib. אלהי צבאות.
v. 11. ואבנין, deest in Regiis. R. David adducit juxta lectionem nostram, quæ sic verten-
da; *ligna & lapides.* v. 18. R. ואתרטישו. v. 20. R. במישר גבריא, ut vers. præ-
cedenti 18. & sic etiam in fine hujus versus, sed absque præpositione ב. Ib. ית סנאי
קדמי. Ib. R. David legit כמוה דמתבר מאן דחסף, reliqua ut in nostris. Ib. R.
דמלי מין. Ib. שמא דאתרא.

CAP. VI.

Vers. 1. R. ואוסיף עוד דוד למכנש *Et addidit adhuc congregare omnes &c.* Sic etiam
legit R. Jesaias. v. 2. R. שמא שמא *nomen nomen.* Epizeuxis eadem in Hebr. v. 3.
R. מדברין. v. 4. R. אתן עם ארונא *venientes cum arca.* v. 6. R. אתר מתקן.
Ib. ואחד ביה ארי מרגוהי. v. 13. R. שיתא דרגין. Vi. Bab. v. 15. R. וקל
שופרא. v. 16. R. אתא לקרתא. Ib. corrige in nostris *cribrantem.* Ib. ובסרת ליה
בלבה. v. 17. R. ואעילו ית ארונא. Ib. משכניה בגו ואקימו יתיה *& statue-*
runt eam intra tentorium suum. v. 22. R. דאת אמרה בעיניהן. v. 23. R. ולד.

CAP. VII.

Vers. 4. R. עם נתן *cum Nathan.* v. 5. in fine, R. בה. v. 7. R. דמלילית לכל
חד משבטיא. v. 10. R. ואשוי אתר מתקן קדמי לעמי. Ib. בני רשיעיא.
v. 12. R. ארי ישלמין יומך. Ib. ואקים. Ib. דתוליד בתר כן ואתקין. v. 14. R.
אנא אהוי ליה לאב והוא יהי קדמי כבר *& ipse erit ante me ut filius.* Ib. גברין ובמרדות.
v. 16. R. יהא מתקן, sic v. 26. v. 17. R. כן מליל נתן. v. 18. R. ואמר לית
אנא כ״יסת *& dixit; Non sum pro sufficientia.* Ib. ומה ביתי. v. 21. R. וברעותך
עבדתא ית כל רברביא האלין *& secundum voluntatem tuam fecisti &c.* Vi. Bab. v. 22. R.
ככל שמענא אמרין קדמנא. Hæc leguntur apud R. David Kimhi ut in nostris.
v. 23. R. ומי כעמך ישראל. Ib. R. David legit שלוחין, cum Venetis. v. 25. R.
ועל ביתיה *& super domum ejus.* v. 27. R. גליתא ית און עבדך *revelâsti autem servi*
tui. Ib. ית צלותא הדא. v. 29. R. יתברכון: sed R. David legit, יתברכון.

CAP.

CAP. VIII.

Verf. 2. R. רמי יתהון. v. 3. R. הדדעזר *Hhader Ghezer.* Sic in fequentibus. v. 4. initio, R. ואחד דוד. R. David legit ואסר. v. 7. R. ית שלטי דדהבא. v. 8. R. ומבארות *& ex Beeroth.* v. 11. in fine, R. דכבש. v. 12. R. ומןמואבאי *& de Moabæis.* v. 13. R. ועבד דוד תמן משרית *Et fecit David ibi habitacula.* v. 18. R. על קשתיא ועל קלעיא. Vi. Bab.

CAP. IX.

Verf. 7. R. ואותיב לך. Ib. על פתורא דילי *fuper menfam, quæ mea eft.* v. 11. R. כחדא מבני.

CAP. X.

Verf. 2. R. על אבוהי ואתו. Ib. לארע. v. 3. R. ולמבדקה. Vi. Bab. v. 4. initio, R. ודבר חנון. v. 8. R. וסדרו קרבא. v. 12. R. תקף ונתקף. v. 15. R. וחזא אנש ארם *Et vidit omnis vir Aram.* v. 16. R. רב חילא: hinc vocem רב, quæ in Ven. & Baf. deeft, in noftris reftituimus. v. 18. R. מחהי *percuffit.* v. 19. R. ואשלימו ית ישראל.

CAP. XI.

Verf. 2. R. והליך על איגר. Ib. מעל אגרא *defuper tecto.* v. 6. R. שלח לי ית אוריה. v. 11. R. במטליא. Ib. וחי נפשך. v. 13. R. ואכל ושתי קדמוהי *& comedit & bibit coram eo.* v. 20. R. הלא ידעיתון. v. 23. R. ונפקו עלנא בחקלא *& exierunt fuper nos in agro.* v. 24. ושדו קשתיא. Ib. מעל שורא *defuper muro.* v. 25. R. כדנן תימר. Ib. לא יבאש. Ib. תקטל. v. 26. וספדרת, ita fupra verf. 8. ונפקת, & alia hujus formæ paffim occurrunt in Regiis. v. 27. R. ועברת אבלא.

CAP. XII.

Verf. 3. R. אימרתא חדא ועירתא דזבנה. Vi. Bab. Ib. מפתיה אכלה. v. 4. R. ואתא ארחא. v. 6. R. על חד ארבעה *fuper unam quatuor.* R. David citat ארבעין, ut habetur in noftris. v. 7. R. ייי אלהים אלהא דישראל *Dominus Elohim Deus Ifrael.* Sic & verf. 11. ייי אלהים *Dominus Elohim.* v. 8. R. בחינך, verte, *in finum tuum.* Interpres in mente habuit vocem לחינך, vel לחינתך. v. 9. R. קדמי וית אוריה *ante me? & Uriah.* v. 14. R. עמיה דייי. v. 15. R. לביתיה ותבר. v. 18. R. הא כד הוה *Ecce quando fuit.* Ib. in fine, בישתא. v. 20. R. מארעא ואסחי ושף *& lavit fe, & unxit fe.* v. 22. R. David legit, הער רביא קיים. v. 24. R. וקרא ית שמיה. Ib. ויי רחים ליה. v. 25. in fine, בעבור ייי. v. 28. R. ושרו על קרתא. v. 29. in fine, R. וכבשה. v. 31. R. ונגר יתהון בשוקיא *& laceravit illos in plateis.*

CAP. XIII.

Verf. 5. R. ונדב שכב. Ib. אחתי ותוכלינני. Ib. in fine, מן ידהא. v. 7. R. אחוך, fic verf. 20. bis. v. 8. R. ואזלת תמר לבית אמנון *ad domum Amnon.* v. 9. R. ונפקו כל אנש *& egreffi funt omnes homines.* v. 12. R. בבעו אחי, tranfpofitis vocibus. v. 13. R. אוביל ית חסדי. v. 15. R. וסנה אמנון. Ib. די סנאתה סנה מרחמתא. דרחמה. v. 16. R. את אמרת *tu dixifti.* v. 17. R. ואניף דשא. v. 18. R. כן לבשי. v. 19. R. ואזלא מיזל וצוחא. v. 23. R. עם דבית אפרים *apud viros domus Ephraim.* v. 29. R. גבר על כודנתיה. v. 32. R. לא יימר מלכא. Lege in noftris, *Non dicat dominus meus.* Ib. אלהין אמנון. Ib. הוה כמינא. R. David legit, דות כמינא. v. 33. R. אתקטלו *occifi funt.* v. 35. R. כפתגם עבדך. v. 36. R. בכיא סגיאה. v. 37. R. עמיהוד *Ghamihhud.* Ib. יומין סגיאין *diebus multis.*

CAP. XIV.

Verf. 1. R. ארי בלבא דמלכא *quòd effet in corde regis.* v. 2. R. ודבר מתמן. Ib. דמן יומין *quæ à diebus.* v. 3. in fine, R. בפמהא. Sic verfu proximo, על אפהא. v. 4. initio, R. David legit, ואתת איתתא, cujus etiam lectionis rationem hanc innuit, quòd de adventu ejus prius quam de locutione ejus ad regem mentio fit facienda. Ib. R. ואמרת פרק מלכא. v. 5. R. ואמרת ברם אתתא ארמלתא. R. Sal. & R. David legunt בקושטא. v. 6. R. ומחא חד ית חד. v. 7. R. כל זרעיתא. Ib. ית ירותא ובען. v. 8. in fine, R. עליך. v. 10. in fine, R. לאנוקא ליך. v. 14. R. דמאית הא כמיא. R. David affert lectionem noftram. Vi. Bab. Ib. in fine, R. מניה בידור. v. 15. R. תמליל כען *Loquatur nunc.* Ib. ית פתגמא הדין *verbum hoc.* v. 21. R. ואזיל ואתיב *ito & reduc.* v. 22. R. על ארעא *fuper terram.* Ib. in fine, דעבדך *fervi tui.* v. 25. R. רגליה. v. 30. R. אחסנת יואב, & ad finem verfus ית אחסנתא, abfque Affixo. v. 32. R. ואשלח יתך לות מלכא.

CAP. XV.

Verf. 2. R. וקרי אבשלום ליה ואמר ליה. Ib. מחדא שבטיא. v. 4. R. כל גברא. Ib. ואדנינידה. R. Sal. & R. David legunt ואידנינידה. v. 5. R. ונשק ליה. v. 6. R. קדם מלכא *ante regem.* v. 12. R. מלוכא דדוד. v. 14. R. וידבקיננא ויכמון עלנא ית בישתא *& infidietur fuper nos malum.* v. 17. R. וכל עמא דעמיה *& omnis populus qui cum illo.* Ib. R. David legit באתר דרחיק, & fic etiam R. Salomon. v. 18. R. קשתיא. Ib. גבריא דאתו. v. 19. R. נכראי. Ib. ואף גלי ארת, fine particula אם, quem tamen legit R. David. v. 20. R. ואנא אזיל לאתר. Ib. ואתיב ית אחוך. v. 21. R. קיים הוא ייי וחי ריבוני. Ib. אם לחיי, abfque copulativo. Sic verf. 22. עבר, & verf. 25. יתיבינני. v. 27. R. חוזאה את תתוב. R. David legit חוזיא. Vi. Bab. Ib. R. בן אביתר. v. 30. R. מכרך. v. 32. R. ריש טורא *caput montis.* R. Sal. & R. David legunt in plurali טוריא. Ib. והא לקדמותיה חושי ארכאה. v. 33. R. למטול, fic cap. 19. 35. v. 34. Ven. & Baf. אחי עבדך דאבוך, correximus ex Regiis עבדא. v. 35. R. *& erunt*, fed in textu eft ויהי, ut in noftris.

CAP. XVI.

Verf. 1. Deeft in Regiis vox יבשין. R. David legit דעינבין יבישין. v. 2. Lege in noftris *Afini.* v. 5. R. עד עלמת. Sic cap. 17. 18. בעלמת, & cap. 19. 16. מעלמת. v. 6. R. וכל גבריא. Vide notam noftram ad Gen. 10. 9. v. 7. R. David legit נבר דחייב קטול. Ib. R. ונבר רשיע. v. 8. R. אתיב ייי עלך, mutato verborum ordine. v. 12. R. מאים גליא. v. 13. R. ומשדי עפרא. v. 17. R. עם חברך ולמה איתגריתא מאביך. v. 21. R. לות לחינתא. Ib. וישמע. Ib. ויתקפן. Vi. Bab. v. 22. R. לות לחינתא, formâ plurali ut in verfu præcedenti, æque ita in Venetis etiam utrobique: mirandum itaque in Bafileenfibus legi לחינתא, quod fingulare.

CAP. XVII.

Verf. 2. R. כדהי משלהי. v. 3. R. David legit, כד יתיבון כלהון. v. 8. R. והוה מחתא. Ib. in fine, עם עמא. v. 9. R. הוא טמיר. Ib. ומרירי נפשן דעל כיף. v. 10. R. ממסא ימסי ארי ידע. v. 11. R. כדין מלכית *Sic confului.* Ib. ימא. v. 12. R. מן אתריא דנשתכח תמן *ex locis in quo invenietur.* v. 14. R. אנשי ישראל. v. 15. R. וכדין וכדין מלכית אף אנא *& fic & fic confului ego.* v. 16. R. במישרא במדברא *in planicie quæ eft in deferto.* Ib. דילמא יתהני. Vi. Bab. v. 17. R. ואינון ייזלון ויחוון. v. 19. R. דקלין. R. David habet דקילן, de qua lectione Vi. Bab. v. 22. R. עד ניהר צפרא, & fupra 1. Sam. 25. 22, 34, 36. v. 25. R. *matrem Joab*, malè. v. 26. R. בארעא דגלעד.

CAP. XVIII.

Verf. 1. R. אלפי. v. 3. R. לב bis pro emphatico לבא, quod in noftris. v. 4. R. למאון ולאלפין. v. 5. R. אסתמרו, fic verf. 12. v. 6. R. והוה קרבא. v. 7. R. עמא דישראל. Ib. והוה תמן מחתא. v. 8. R. והות תמן *Et fuit ibi præliantes differfi funt fuper facies &c.* Vi. Bab. Ib. מדקטלת. v. 11. R. עלי למתן. v. 12. R. על ידי אלף. v. 13. R. או עבדית פון בנפשי שקרא *Aut faciam utique &c.* v. 14. R. מכבין אנא אשרי *nunc ego manebo.* v. 15. R. עשרה עולימין. v. 16. R. ארי ועד יואב. Vi. Bab. v. 18. R. ית קמתא. v. 20. R. כשר את לבסרא יומא הדין. v. 21. R. מה דחזיתא *id quod vidifti.* v. 22. R. ויהוי מה. Ib. in fine בסורתא מתיהבא, fic & R. David. v. 23. R. מאורח מישרא ואקדים. v. 25. R. היא בסורתא. v. 27. R. בסורתא טבא. v. 30. R. אתעתד בדין. v. 33. R. צבית דמיתית.

CAP. XIX.

Verf. 3. R. במהפכותהון בקרבא. v. 4. R. וצוח. v. 6. R. ארי חזיתא. v. 7. R. ומליל עם לבא *& loquere cum corde.* Ib. ותהא בישא דא לך. Ib. מנעירך ועד כען. v. 9. R. והא פרקנא *& ecce redemit nos.* v. 10. R. למה אנחנא שתקין *ut quid filemus.* v. 11. R. עם סבי *cum fenioribus.* v. 14. R. ושלחו לות מלכא. v. 17. R. משבטא דבית בנימן *ex tribu domus Binjamin.* Ib. ונון. v. 18. R. ואעברו מגוחא *& tranfire fecerunt fcapham.* R. David legit ut in noftris עברו. Ib. ולמעבד תקין. v. 20. R. אתיתי. v. 21. R. החלף דין. v. 22. R. ארי תהון לי. v. 24. R. רגלוהי. R. David & R. Jefaias legunt רגלוהי. Ib. in fine, R. בשלמא. v. 26. R. ארי מחגר עבדך. v. 28. R. ארי לא הוו. Ib. למקבל, abfque ו. v. 31. R. ועבר עם מלכא. Vi. Bab. v. 32. R. בר תמנין שנין. At verf. 35. תמנן. Ib. במותביה במחנים. v. 35. R. ואם אשמע *& num audiam.* v. 36. R. תשלומתא הדא. v. 37. R. יתוב כען. Ib. ואמא ואבא. v. 41. R. וכל גברי, contra ac fupra cap. 16. 6. v. 42. R. ולמה דנן תקף. Ib. אכילנא. v. 43. R. David legit, רעינא ממך. Vide fupra 1. Sam. 24. 16. Ib. R. ומדין אשיטתני.

CAP. XX.

Verf. 1. R. משבטא דבנימן. Ib. לית לנא. v. 3. R. David legit נטירין, quod non convenit genere. v. 5. R. ית בית יהודה. v. 6. R. כען דלמא יבאש. Ib. דבר וכען *quæfo accipe.* v. 8. R. בגדגדה. Vi. Bab. v. 11. R. וגברא קם. v. 12. R. מטרף. v. 13. R. כד אפכיה. v. 14. R. לאבל. v. 15. R. וצברו מליתא. Ib. R. Sal. & R. David legunt ואפיקא. Vi. Bab. v. 19. R. אנחנא משלימין. Ib. לחבלא קרי. v. 21. R. יתיה בלחודוהי. v. 22. R. בחכמתהא. v. 23. R. ממנא על קשתיא *præfectus fuper jaculatores.* v. 24. R. ואדונירם *Et Adoniram.* v. 25. R. ושישא ספרא *Et Sifa fcriba.* v. 26. R. ואף עירא דמתקוע *Et etiam Ghira qui erat ex Thecoagh*, abfque voce יאיראה. Sic & R. David, & R. Salomon, & R. Jefaias. Vi. cap. 23. 26. *Tekoitam* refpectu patriæ, *Jairitam* refpectu familiæ, à patre vel avo *Jair*, dictum putat R. David: nifi forfan *Tekoa*, quod R. Salomoni placet etiam, ab olei illic nafcentis copia cujus ad lucernas ufus erat, alio nomine vel faltem epitheto *Jair* dicta fuerit; ut idem fit יאיר & יצהר, à *lucendo* utrumque dictum. Vide etiam R. Davidem fupra ad cap. 14. 2.

CAP. XXI.

Verf. 2. R. משאר אמוראה. Ib. ברקני. v. 3. R. ובמה אכפר. v. 4. R. לית אנחנא בריכין למיסב *Non nos benedicimus accipiendo*, & paulò poft, *occidendo.* v. 5. R. ודחשיב עלנא. v. 6. R. ונצלבינון. R. David legit, וניצלובינון. v. 8. R. חמשת. Ib. דרביאת. Ib. דמחולת. v. 9. R. ביד גבעונאי וצלבינון. v. 10. R. דנחת עליהון מטרא *defcendit fuper illos pluvia.* Ib. ולא שבקה. v. 12. R. משורי דבית שן. Ib. בגלבוע. v. 14. R. צלות דירי ארעא. v. 15. R. והוה עוד קרבא, fic verf. 18, 19, & 20. Ib. ad finem verfus, בפלשתאי *in Pelifthæos.* v. 16. R. בבני גבריא *ex filiis robuftorum.* v. 19. R. מחי פרוכתא דבית מקדשא. R. David מוחי פרוכתא דבית מקדשא דמבית לחם. Ultima verba defunt in Regiis. v. 20. R. ושית עשרין וארבע מנין.

CAP.

CAP. XXII.

Verſ. 3. R. אלהי תקפי. Ib. דבבי רוחצני. Ib. סמכני verbum, pro nomine סומכני, ad hunc itaque modum habetur tranſlatio: *quid extolleret cornu meum, in liberatione ſua fulcivit me, ecce fuit &c.* Ita ſtatim פרקני *liberavit me.* Ib. in fine, שיזבני. R. David legit ואף מיד כל חטופין ואנסין שויב יתי. v. 5. Lege in noſtris, *anguſtiæ.* Ib. R. וחיל לית. v. 7. R. ובעותי מן קדמוהי מתקבלא באדנוי *ab ante ipſum ſuſcipiebatur in auribus ejus.* v. 8. R. ושכלולי *& fundamenta.* v. 9. R. סליק תננת רגזיה כאשא בערא מן קדמוהי משיצי דלקא מסימריה. Ib. Ven. mi. in Targum Haphtaræ diei ſeptimi Paſchatis, דלקן מסימריה. Totius autem verſus tranſlatio in Regiis ſic habetur: *Aſcendit fumus indignationis ejus ſicut ignis comburens, abſumit illum; conſumit increpatio ejus, ſicut carbones ignis, ſuccenſa à dicto ejus.* v. 11. R. על כרוביא ודבר בתקוף *Super Cherubim, & deduxit &c.* v. 12. R. אשרי, abſque præfixo copulativo; ſic pauló poſt, ענן יקר, ubi in noſtris vertendum, *& nube gloriæ.* v. 13. R. דלקא מסימריה *ſuccenſa eſt à dicto ejus.* Vi. ſupra verſ. 9. v. 16. R. עמקי ימא ואתגליאו. v. 17. R. דברני ושיזבני *gubernavit me & eripuit me.* v. 18. R. ישיזבנני משנאי. v. 19. R. קדמוני. R. David legit, יקדמוני. Ib. Corrige in noſtris, *migrationis.* Ib. R. והוה. Ib. סמך. v. 20. R. לרוחא. v. 24. R. נטר נפשי כל יומי מחובין *omnibus diebus meis à peccatis.* v. 27. R. מחשבן בישן *cogitationes malæ.* v. 28. R. וית עם חשיך *& populum miſerum.* v. 30. R. אלהי. Ita ſupra in fine verſus 22. v. 31. R. אלהנא דכיונא *Deus noſter eſt &c.* Ib. היא תקוף לכל דמתרחצין עלוהי *ipſa eſt fortitudo omnibus &c.* v. 32. R. לית אלהא אלא ײ׳ ולית דתקיף *Non eſt Deus niſi Dominus, nec qui ſit fortis.* v. 33. R. ומתקן. v. 34. R. תקפי יקימינני. v. 35. R. ומתקף בקשת נחשא דרעי *ut arcum æneum.* v. 36. R. תקוף פרקנך ופרקתני *fortitudinem liberationis tuæ & liberaſti me.* v. 37. R. תחותי ולא אזדעזעה. v. 38. R. רדפית שנאי. Ib. עד דנמרתינון, ex Pael, & ſic verſu ſequente ונמרתינון. v. 39. R. למקם קדמי *ſtare ante me.* v. 41. R. מחורי קדל *vertentes cervicem,* abſque קדם. Ven. mi. מחורי קדל קדם, ubi utramque lectionem habes. v. 43. R. כטין שוקין בעטית. v. 44. R. לכל עממיא *omnibus gentibus.* v. 45. R. למשמע אודן ישתמעון לי, Ven. mi. למשמע אודן ישתמעון לי. v. 47. R. ומרמא אלהא תקיף פרקננא *& ex alto Deus noſter robur &c.* v. 48. R. דעבד פרענותא. Ib. תחותי, ſic verſ. 37, & 40. v. 49. R. ופריקי. Ib. תגברינני ממשרית חטופין תשיזבינני *roborabis me, ab exercitu raptorum eripies me.* v. 51. R. מסגי פירקן למעבד *Qui multiplicat liberationem facere.*

CAP. XXIII.

Verſ. 1. R. משיח במימר אלהא. Ib. R. בחיך בסים. Vi. Bab. v. 3. R. אמר דוד אמר אלהא. Ib. שליט, ſine ד. quæ ſic redduntur, *Dixit David, Dixit Deus Iſrael ſuper me, locutus eſt fortis Iſrael dominator in filiis hominis.* R. David legit ut in noſtris, אמר דוד אלהא דישראל. Ib. הוא משיחא דעתיד ליקום. v. 4. R. וכשימשא דמוהר לאנהרא בזיהור יקרכון *ut luceatis in luce gloriæ veſtræ.* Ib. בלא ענגין בזיהור יקריה הא כברא דמסברא בשני בצרתא *& ſicut Sol qui ſplendet abſque nubibus in ſplendore gloriæ ſuæ: ecce ſicut ager &c.* v. 5. R. יתיר מכדין. Ib. ad finem, עוד לקבליה *amplius contra ipſum.* Tranſpoſitis vocibus. v. 6. R. וכל בר אנש חיים *& omnis filius hominis parcit.* v. 7. R. ואף כן כל אנש *Et ſic omnis homo.* R. David citat abſque כן. Ib. R. לא יכלין, ſine præfixo ד. Ib. מורנין ורומחין. v. 8. initio, R. ואילין *Et hæc.* R. David affert, ut in noſtris legitur, ſine ו. Ib. שפיר בריוה. Ib. גיבר בגברותא. Ib. מתקן במאני זינא ונפק *& exiens,* ſic ונצח. v. 9. R. בר אחבוהי בר אחוהי *filius patrui ejus filii Akhokhi.* R. David legit, בר דודו, ſic etiam verſ. 24. Ib. Ven. & Baſ. בתלתא גבריא, correximus ex Regiis בתלתא. v. 10. R. עד די לאיאת ידיה ואדביקת. Ib. ועמא תבו *& populus redierunt.* v. 11. R. דמן הרר, apud R. Davidem adjicitur טוראה, ut in noſtris: in tranſlatione Latina in Regiis eſt *Hader,* ſed aliter infrà v. 33. Ib. R. מליא דטלופחין. v. 12. R. ושיזביה. Ib. R. & Ven. למערת עדלם *in ſpeluncam Ghadulam.* v. 17. R. למעבד, ſine præfixo מ. Ib. גבריא, Ven. גבריא. v. 18. R. & Ven. והוא חביב. Vi. Bab. v. 19. R. מן תלתא גיבריא *Præ tribus robuſtis.* Ib. ולתלת גבורן *& uſque ad tres fortitudines.* Ita citatur etiam à R. Salomone. v. 20. R. ולידיה עובדין. Ib. רברבי מואבאי *magnates Moabæorum.* R. Sal. & R. David adducunt lectionem noſtram. v. 22. R. בתלתא גברין. Sic v. 23. מן גיברין. v. 24. R. בר אחבוהי, ut ſupra verſ. 9. v. 26. R. חלץ דמן פרעתון *Hhelefs qui ex Pirghathon.* v. 33. R. שמא דמן הרר, omiſſo טוראה, ut ſupra verſ. 11. v. 34. R. בר מעכתי *filius Maghachati.* v. 35. R. חצרו *Hheſaraj.* v. 36. R. דמשבט גד *qui ex tribu Gad.* v. 39. R. ושבעה.

CAP. XXIV.

Verſ. 2. R. בכל שבטיא. Ib. ומנו ית עמא ואידע. v. 3. R. חוין. v. 4. R. מן קדם מלכא *ab-ante regem.* v. 5. R. דשבט גד, R. David legit דבשבט גד. v. 6. R. ולארע, R. David legit, ולארע דרומא, ut in noſtris; fatetur tamen ſe neſcire, cur Paraphraſtes vocem תחתים reddiderit per דרומא. Quod ſequitur apud eum דמתמן menda videtur. v. 7. R. ועלו למבצר צור *& intrarunt ad munitionem Szor.* Vi. Bab. v. 8. R. לסיפי תשעה ירחין ועשרין יומין לירושלם *à fine novem menſium &c.* v. 9. R. אלפין גברי חילא. v. 11. R. חוזאה דדוד. v. 13. R. ואם תלתא ירחין תהי ערוק. Ib. מותנא בארעך. v. 15. R. דמתמסק: R. Salomon legit דאתסק in præterito, ſed R. David habet דמיתסק, juxta libros noſtros. v. 16. R. מלאכא דײ׳ *angelus Domini.* Ib. באדרי דארונה *in area Araunah.* v. 20. R. עברין עלוהי. Ib. על אפוהי *ſuper faciem ſuam.* v. 21. R. למיזבן מינך ית אידרא *Ut emam à te aream.* Ib. ותתכלי מותנא. v. 22. R. תוריא לעלתא, abſque דכשירין. Sic v. 23. deeſt in R. למלכא; contrà verò in quibuſdam exemplaribus ſic legi monet R. David, יהב ארונן למלכא די בעא מיניה מלכא. In Venetis etiam ſuprà verſ. 21. pro ארונה, legitur ארונן. v. 25. R. צלותא דדיירי. Ib. מעל עמא דישראל *à populo Iſrael.*

REGUM I.

CAPUT I.

Verſ. 2. R. יבעון. Ib. ותשחין. v. 4. R. והות למלכא, rectius per verbum fœm. ſermo enim eſt de *Abiſag.* v. 5. R. רדפין קדמוהי. v. 7. R. ארניהו. In hoc & hujuſmodi nominibus ו in fine modò adeſt, modò non. Sic verſ. 10. ובניהו *& Benajahu.* v. 9. R. עין קצרא, Sed R. Salomon & R. David legunt per ד, ut in noſtris. Ib. R. אחוהי. Ib. R. וכל גברי שבט יהודה *& omnes viros tribus Jehudah.* v. 12. R. ואמלכינך. v. 13. R. והוא יתיב, ut infrà verſ. 17. v. 14. R. הא עד דאת, ſine præeunte ו. Ib. אעול בתריך. v. 18. R. וכען ריבוני *& nunc domine mi.* Contrà verſ. 20. ואת רבוני *Et tu domine mi.* In priore loco in Hebræo legitur ועתה, adjectâ notâ Maſorethica, *tria eſſe quæ Lectorem fallere poſſint, cùm legenda videantur* ואתה, *legantur tamen* עתה: in poſteriore ואתה, ubi ſimiliter R. David annotat, *fieri poſſe ut per errorem legatur per* ע, *cùm ſenſus eò magis accedat.* In MS. Bibliorum codice Seldeniano utrobique leg tur ואתה. v. 19. R. לסני, ſic verſ. 25. v. 21. R. ובני שלמה מתרכין. v. 22. R. והא עד. v. 28. R. וקמת קדם מלכא. v. 33. R. דברו עמכון. v. 35. R. ועל דבית יהודה *& ſuper populum domus Jehudah.* v. 36. R. אלהיה דריבוני. v. 37. R. מכרסי מלכותא. v. 38. R. וקשתיא וקלעיא, ſic verſ. 44. v. 41. R. ומיניא, ſic verſ. 49. v. 42. R. עד דהוה ממליל והא יהונתן. v. 48. R. ועיני חזין. v. 51. R. ביומא הדין. Ib. דלא יקטול. v. 52. in fine, R. יתקטיל, ſine ו.

CAP. II.

Verſ. 2. R. ותתקף ותהוי. v. 3. R. וסהידותיה כמה. Ib. ולכל אתר. v. 4. R. ית ארחתהון. v. 5. R. דקטילינון בערמימותיה, ſic etiam legit R. David. Ib. ודמי דמחשיב דמהון, quod ſic forſan verti poſſet, *& ſimilis fuit,* vel *aſſimilavit ſe, quaſi reputaret ſanguinem illorum.* Noſtra verò lectio ſic, *quaſi reputaretur ei ſanguis eorum &c.* Ib. באיספנקי. v. 8. R. בר שבטא דבנימן. Ib. והוא לוטני. Vi. Bab. v. 14. R. עמיך ואמרית. v. 17. R. ית אפיך ויתן לי. v. 19. R. על כרסוהי ושוי כרסיא לאמיה דמלכא. v. 22. R. אחי קשוט מני *Frater meus verior me.* Vi. Bab. Ib. בעצה חדא הוו *in conſilio una fuerunt.* R. David legit, בעצה דא. v. 23. R. יעביד לי ײ׳. v. 26. R. דײ׳ אלהא. v. 32. R. בתרין גברין. v. 33. R. ותבו דמיהון. Ib. בנוהי לעלם. v. 34. R. ושלט בידיה, ſic verſ. 46. v. 44. R. ואתיב ײ׳ *& reddidit Dominus.* v. 45. R. וכרסי מלכותה דדוד יהא מתקן. v. 46. אתקנת.

CAP. III.

Verſ. 2. R. על במתא. v. 4. R. אסיק שלמה. v. 5. R. ואמר ײ׳ שאל. v. 6. R. בקשוט ובזכו. Ib. ad finem, על כרסוהי. v. 8. R. בנו עמא, ſine Affixo. Ib. לא יתחשבון, abſque ד. v. 9. R. לב סבר. Ib. in fine, ית עמא סני הדין, ſed R. David legit סניאה. v. 11. R. סברותא. v. 12. R. וסכלתן דדבותך. v. 15. R. ארונא דקיימא. v. 16. R. תרתין תרין אנתנא. Ib. וקמאה נשיא. v. 18. R. בחדא ולית נברי. Ib. v. 20. R. מלותי, convenientius quàm מלותיה quod in noſtris ex Venetis & Baſileenſibus habetur. v. 21. R. וקמית בצפרא. v. 22. R. אלהן ברי חייא *ſed filius meus eſt vivus.* Sic poſtea in hoc verſu & in ſequenti, אלהין בריך מיתא. Ib. ומללן קדם מלכא *& locutæ ſunt ante regem.* v. 25. R. לתרין והבו פלגה לחדא ופלגיה לחדא *in duo, & date partem ejus uni, & partem ejus alteri.* v. 26. R. אתגוללו. v. 27. R. הא היא אימיה.

CAP. IV.

Verſ. 3. Pro ספריא, quod in Baſileenſibus, ex R. & Ven. correximus ספריא, quod & ſenſus poſtulat. v. 7. R. תרי עסר איסטרטיגין. Ib. מטי לחד. v. 9. R. ואילון בית חנן. v. 10. R. שוכה וכל ארעא דחפר. v. 12. R. דילה דבסטר צרתן. v. 13. R. בר גבר. Ib. דילהון עברין מחנים *cujus erat Makhanaim.* v. 16. R. דמשבט אשר *ea quæ erant de tribu Aſſer.* v. 18. R. בשבטא דבני בנימן *in tribu filiorum Binjamin.* v. 19. R. גבר בר אורי בארע גלעד ארע סיחון מלכא דאמוראה. v. 21. R. בכל מלכותא מן פרת ארע פלשתאי *omnibus regnis à Perath terra Peliſhthæorum.* R. David hæc citat ut in noſtris leguntur. v. 23. R. ועופא פטימא, R. David legit ut in noſtris, ועופיא פטימיא, & ſic ad initium verſus, פטימיא, ubi in exemplaribus omnibus excuſis eſt דפטמא. v. 24. R. וכל מלכי *& omnibus regibus.* v. 26. R. ארות סוסון. v. 28. R. ושעריא ותבנא. v. 29. R. סניא לחדא. v. 30. R. וסגיאת חכמת שלמה. v. 31. R. וחכים מכל. v. 32. R. תשבחתיה. v. 33. R. ומלל על אעיא מארזא די בלבנן ועד אזובא דנפק

דנפק בכותלא ומליל על בעירא *Et locutus est super lignis à cedro quæ est in Libano, & usque ad hyssopum quæ prodit de pariete: & locutus est super jumentis.* R. David legit ואתנבי על מלכי בית דוד וגו׳, ut in nostris.

CAP. V.

Vers. 3. Lege in nostris, *nomini Domini.* Ib. R. עד דימסר. v. 4. R. לית סטן. v. 6. R. ויקצון לי ארזין. Ib. דידע למיקץ. v. 8. R. אסופיק ית כל, sic v. 9. תסופיק ית צרכי למתן. v. 11. R. יהב לחירם עשרין, צרכך ad finem verò versus, יהיב. Ib. שתא בשתא. v. 12. חכמה. v. 14. R. עשרא אלפין גבריא בירחא משתנן *decem millia virorum, in mense vicissim.* Ib. ותרין ירחין בביתיה. v. 16. R. אסטרטיגיא דלשלמה דממנן על עבידתא *antesignanorum Selomoh qui præpositi erant super opus*, juxta ordinem verborum in Hebræo. v. 17. R. ועקרו. Ib. אבנין טבן *lapides bonos*, sed R. David legit יקרן, cum libris nostris.

CAP. VI.

Vers. 3. R. עשר אמין פותיה. v. 4. R. וסתימן מלבר, R. David legit ויזא מלברא, sequentia verò sic, וחפין כלינסא בית אבהרת. v. 5. R. סחור סחור אקף על כתלי ביתא סחור סחור להיכלא *prominentiam in circuitu, gyravitque parietes domus circumcirca templum.* v. 6. R. ותליתאה. Ib. ארי נפקתא עבד לגיו לברא שלמן *quia projecturam fecit in medio forinsecus.* v. 7. R. מטקס. v. 12. R. דארת בני, malè in Bas. בני. Ib. ואם ית דיני. v. 13. R. ולא ארחיק. v. 15. R. ועד כתליא, & sic versu sequente. R. David citat ex hoc versu sine copulativo, ut in nostris. Ib. וחפי ית אושי. v. 16. R. חפי נסרין מלגיו לבית. v. 18. R. ונסרין דארזיא חפי ביתא, ac rursus, דארזיא, apud R. Sal. legitur ut in nostris, דארזא, in singulari. v. 19. R. בגו ביתא *in medio domus.* v. 22. R. די לבית כפורי. v. 25. R. משחתא חדא ועיברא חד. v. 29. R. ונלף קליעין. v. 31. R. אילוהי וספוהי מטקסין *super liminaribus ejus & postibus ejus inter se ordinatis.* R. David legit אילא וספוהי, quod proprius accedit ad Hebr. v. 32. R. ושושנין וחפי, sic vers. 35. Ib. על צורת דיקליא. v. 33. R. דאעי זיתא מן רביעתא, R. Salomon & R. David afferunt lectionem nostram. v. 34. R. ותרתי דשין. Ib. דדשא תנינא. v. 35. R. ונלף כרובין. v. 37. R. בשתא, sine ו. v. 38. R. מיסף אביביא, R. David habet איבביא, juxta ac in nostris legitur.

CAP. VII.

Vers. 2. R. וקרונתהון דארזיא. Vi. Bab. v. 3. R. וחפי נסרין. Sic vers. 7. & 11. v. 4. R. תלתא סידרין ווי לקביל ווי. R. David legit, וכלונסא תלתא סידרין ווי לקביל ווי, sic & R. Sal. habet כלונסא, per ו, & ווי sine copulativo. v. 5. R. מרבעין. Ib. ומקביל ווי לקביל ווי, ut in versu præced. v. 7. Corrige in nostris, *præparaverat.* Ib. R. Sal. legit, כוסרייה לבית דין, sed R. David magis accedens ad lectionem nostram, כורסיה בית דינא. Idem paulò post habet פורסדא pro פרוסדא, & idem esse ait quod פרוזדור in celebri illo apophthegmate R. Jacob in Pirke Aboth cap. 4. ubi etiam quædam exemplaria פרוסדור per ס habere testatur. R. Sal. legit ut in nostris פרוסדא. Ib. R. ועד אושיא, sic R. David & R. Salomon. Vi. Bab. v. 8. R. בעובדא הדין. v. 9. Lege, *mensuram.* Ib. R. ומשכללין. v. 10. R. ומשכלל באבנין טבין, sic vers. 11. טבין pro טבן. v. 12. R. ית חכמתא דמריש אעי ארזיא. Ib. גוייתא. v. 14. R. אומן נחשא. Ib. & תמניא עשרי & עיבידתיה & עיבידא. Ib. וית סכלתנותא. v. 15. R. תרתא עשרי, quæ apud R. Davidem leguntur ut in nostris. v. 16. R. קרונתין, & sic vers. 18. Ib. מתיך נחשא. Ib. רומיה דקרונתא, & rursus רומיה דקרונתא תנינא: sic deinceps masculinè. v. 17. R. סרינין עובד סריגי, & sic, עובד גדילו. v. 18. Lege, *in circuitu.* v. 19. R. וקרונתהון *Et coronæ earum.* v. 20. R. וקרונתין על. Ib. R. Sal. legit לקבל דובקא. v. 23. R. עשר מקפין. Sic vers. 24. לספתיה. v. 24. R. אמין משפתיה ועד שפתיה. v. 25. R. למערבא *ad Occasum*, prius quàm לדרומא *ad Meridiem*: idem ordo est in Hebræo. Ib. R. ליַמא. Ib. R. מתקן עליהון מלעילא. v. 26. R. ושפתיה כעובד כוס שפרת. Ib. R. David legit, לקיט כשושנתא. Ib. R. ברטיבא. v. 27. R. מכונה, singulare est Hebr. מכונה. v. 28. R. בסיסא גדנפין להן, וחלתא אמין, quod observat etiam R. David à Jonathane reddi בסיסא. v. 29. R. ציר ארזין. Ib. כתפין מתכין מכבש. Ib. כתפין להן. v. 30. R. כנתא מלעילא. v. 31. R. ורומה דגלגלא. v. 32. R. מרבעין. Ib. ופומה סגלגל. Ib. לקרונתהון. R. ונביהון וכיבושיהון וחפוייהון & *colla earum, & subligacula earum, & ligamina earum.* R. David legit, וחופיהון וכיבושיהון, eodem ordine quo in nostris leguntur. v. 33. R. חדא. v. 34. R. כתפין על ארבע זוין *super quatuor angulos.* v. 35. R. רומה. v. 37. R. ומשחא חדא. ועברא חדא. Ib. כדה עבד ית עשר. v. 38. R. ברטיבא מחסיל כיורא. v. 38. R. יַמינא קידומא. Ib. משמאלא. v. 40. R. ועבד חירום, per Cholem ut Hebraicè. v. 41. R. ואנני קרונתין דעל ריש, eædem voces eodem modo punctatæ iterum in hoc versu & in proximo habentur: R. Sal. legit קרנוותא, suprà ad vers. 18. v. 42. R. תרתין סידרין. v. 43. R. וית בסיסיא עשרה וית כיוריא עשרה. v. 45. R. בבית מקדשא, R. David legit sine præfixo ב, ut in nostris est. v. 46. R. בעובי גרנושתא, R. Sal. & R. David legunt, גרנישתא, ubi litera י indicat vocalem Chirek, quâ hæc vox in nostris effertur. v. 48. R. מניא דבית מקדשא *vasa domus sanctuarii.* v. 49. R. ושושנא. Ib. ויציבתיא, ubi Bas. pravè נצבתיא. v. 51. R. מלכא שלמה *rex Selomoh*, juxta ordinem verborum in Hebræo. Ib. באוצרי בבית.

CAP. VIII.

Vers. 2. R. ואתכנישו. Ib. קרן לידה, sed R. David & R. Sal. legunt דקרן, ut in nostris habetur. v. 5. R. כנישתא דבני ישראל דאזדמנו *congregatio filiorum Israel &c.* v. 6. R. דמתקן בגו ביתא. v. 7. R. פריסין. Ib. Lege in nostris, *& vectes ejus.* v. 9. R. בארונא מחתין תרין לוחי *In arca depositæ sunt duæ tabulæ.* v. 11. R. ולא יכלין כהניא. v. 13. R. אתר מתקן, sic vers. 21. עליהון כתיבין קיימא. v. 16. R. למן יומא דאפקית. v. 21. R. מתקן דיוי *super quas scripta sunt verba fœderis Domini.* v. 23. R. דפלחין קדמך *qui serviunt tibi.* v. 24. R. כיומא הדין *secundum diem hanc.* v. 26. R. פתגמך דמלילתא *verba tua quæ locutus es.* v. 27. R. ארי מן סבר ומן דמי דבקשטא. Ib. לא יכלין לסוברא ית יקרך. v. 28. R. ייי אלהים. v. 29. R. לקבלא. Ib. R. David legit, באפי אתרא הדין. v. 31. R. דרשי בידה, R. David adducit lectionem nostram. v. 32. R. לחייבא חייב. v. 33. R. יצלון ויבעון. v. 34. R. דקימתא לאבהתהון *quam jurâsti patribus eorum.* v. 37. R. ירקונא. Ib. ארי יעיקון להון *cùm obsederint illos.* Ib. בארע קרויהון. Ib. כל מרע. v. 38. R. וכל בעותא דתהא. v. 41. R. מארע רחיקא. v. 42. R. ירך תקיפא ודרעך. v. 43. R. וארית תקביל. v. 45. R. עלבניהון, R. David legit ut in nostris, עולבנהון, quod singulare juxta ac Hebr. משפטם. v. 46. R. וישתבון שביהון *& captivati fuerint captivitate sua.* Vi. Bab. Ib. רחיקא, fine ר. v. 47. R. בארע שבייהון. v. 48. R. בארע, ut versu præcedenti. Ib. אורח ארעהון. v. 56. R. ביד משה. v. 57. R. ולא ירחקיננא. v. 63. R. תרתין ריבוא, absque ועשרין, quod in libris nostris ex Ven. & Bas. omnino redundare videtur, quocirca nec Latinè illud expressimus: *duæ* enim *myriades*, h. e. תרתין רבוא, sunt *viginti millia*, quibus si alia *duo millia* adjicias, habebis *viginti & duo millia.* Ib. R. ועאנא מאה ותרתא ריבוא, i. e. *& ovium centum & duæ myriades*, sive, *mille & viginti millia*; hæc igitur clausula rectius in nostris habetur; nam *duodecim myriades*, seu תרתא עסרי רבוא, conficiunt *centum & viginti millia.* Interpretatio Latina utrobique rectè se habet. v. 64. Pro רחיק correximus ex Regiis דחיק. Ib. R. ית עלתא וית מנחתא. v. 65. R. קהל רב. Ib. ארבעה עשר. v. 66. R. בד חדו ושפיר לבהון.

CAP. IX.

Vers. 3. R. ואמר ייי ליה שמיע קדמי ית צלותך *Et dixit Dominus illi: &c.* Ib. ואף רעותי *& etiam beneplacitum meum.* R. Sal. & R. David citant ut in nostris אם רעותי. v. 6. R. וקיימי דיהבית *& decreta mea &c.* v. 7. R. *domus quam ædificavi.* Sed in Chaldæo est דאקדישית, ut in nostris. Ib. ארחיק. Ib. ולשועי. v. 8. R. David legit, דהוא עילאי יהא חרוב. Ib. R. ויניד. v. 11. R. זכיה. Ib. ובכן יהב. v. 12. R. למסער. v. 13. R. קרא להן. Ib. בארע גלילא. v. 14. R. ושדר חירם, sic vers. 27. v. 15. R. ית שוריא דירושלם *& muros Jerusalem.* v. 16. R. ויהבה מתנה לברתיה. v. 19. R. קרוי בית אוצריא *urbes domus repositoriorum.* Ib. in fine, שלטוניה. v. 20. R. דאשתארו. v. 21. R. למסקי מסין פלחין *in allatores tributorum servientes.* v. 22. R. *quia erant illi viri belligeratores.* v. 25. R. קטורת בסמין, R. David legit בוסמיא. v. 26. R. וספינא עבד מלכא שלמה. v. 27. R. אומנין לדברא ימא *& peritos regendi maris.* R. David affert lectionem nostram.

CAP. X.

Vers. 1. R. לנסיותיה במתלין *ut tentaret eum in parabolis.* v. 2. R. במשרין סגיאן. Ib. נטלין טעינין בסמנין. v. 3. R. ולא הוה מדעם. v. 5. R. ומקם משימשניה. Ib. ועלוותיה, sed R. David legit ועלתיה, ut in nostris. Ib. R. ולא אשתארת. v. 7. R. לא אתחואה לי פלגות מה. v. 8. R. טובי עבדך *& beati servi tui.* v. 10. R. כברי דהבא ובסמין. Ib. לא אתי בבסמניא. v. 11. R. דמתיא דהבא. Vi. Bab. Ib. R. אלמוגיא. v. 14. R. דדהבא דאתא לשלמה. Ib. ושיתין. v. 16. R. דדהבא טבא, R. David דהבא, sine ד servili, ut in nostris. v. 19. R. ואשרתא, formâ singulari sicut etiam ad finem versus. v. 21. R. מקירת מלכיא *refrigerii regum.* Ib. in fine, מדעם, sine præposito ל. v. 22. R. ארי ספינת אפריקא. Elias legit, ספינתא דבשפלתא. v. 25. R. ומני כספא *& vasa argenti.* v. 27. R. דאפריקי לסגי.

CAP. XI.

Vers. 2. R. דלא יטען. Ib. טעותהן בהן, sic vers. 8. לטעותהן. v. 7. R. שקוץ מואבאי. v. 11. R. חלף דהוה דא. Ib. ית מלכותך מינך *regnum tuum à te.* v. 12. R. לא אעבדינה. Ib. מיד ברך אעדינה. v. 13. Lege in nostris, *Jerusalem urbem quam volui.* In Regiis deest vox קרתא. v. 15. R. Sal. legit ית קטיליא, & in Hebræo est את החללים. v. 17. R. וערק הדד *Et fugit Hadad.* v. 19. R. אחתא דתחפנס. v. 20. R. בגו בני פרעה *in medio filiorum Pharghoh.* Ib. רבי בית פרעה. Deest in nostris vox רבי, retinuimus tamen interpretationem ejus uncinulis inclusam & alio charactere notatam; quod in hoc tomo & sequenti fit, quoties aliquid supplendi sensus gratiâ inferitur: at sine ea hic locus in nostris sic forsan reddi potuisset, *& fuit Genubath domesticus Pharghoh*; sic enim דבית in Targum quodammodo adjectivè nonnunquam accipi solet. v. 21. R. שכב דוד. v. 23. R. הדר עזר *Hadarghezer.* v. 24. R. רב משריתא. v. 29. Deest in Regiis pronomen אנון. v. 30. R. וסדקה לתרי עשר סידקין. v. 31. R. עשר סידקין ארי כדין. v. 32. R. בדיל עבדי דוד. v. 35. R. ואתננה לך. v. 36. R. דאיתרעיתי בה. v. 37. R. בכל דרעוא נפשך. v. 38. R. דכשר קדמי *quod rectum est ante me.* v. 39. R. ואעני *Et humiliabo.* Vi. Bab. v. 41. R. ספר פתגמי שלמה.

C P.

CAP. XII.

Vers. 1. R. Lege, Et ivit Rehhabgham. v. 3. R. בכל קהלא דישראל cum omni ecclesia Israel. v. 4. R. אקיל מפלחנא allevia de servitio patris tui duro. v. 7. R. ותפלחנון ותענינון מילין טבן. R. David legit טבן. v. 10. R. כדנן תימר. Ib. אקיל מיננא כדנן תמלל עמהון. v. 13. R. פתגמין קשין verba dura. v. 14. R. במלכא דינקיא. v. 15. R. בדיל לקימא ייי ית פתגמיה ut firmaret Dominus verbum suum. v. 16. R. מה לנא חולק בדוד Quæ est nobis pars in David? Kimhi legit לית לנא, ut in nostris. v. 20. R. וקרו יתיה לכנשתא. Ib. שבטא דבית יהודה tribus domus Jehudah. v. 21. R. ית כל דבית יהודה וית שבטא דבני בנימין omnes viros domus Jehudah, & tribum filiorum Binjamin. Ib. עם בני ישראל cum filiis Israel. v. 22. R. שמעיה נביא קדם ייי. v. 23. R. מלכא שבטא דבית יהודה ולכל בני יהודה ובנימין regem tribus domus Jehudah, & ad omnes filios Jehudah & Binjamin. v. 24. R. קרב. Ib. וקבילו ית פתגמא דייי. v. 27. R. נכסת קדשיא. v. 28. R. עגלי דדהבא. v. 31. R. ית בית במן. v. 32. R. דשבט יהודה. Ib. לות כומרי. v. 33. R. בחמשא עשרה יומא בירחא.

CAP. XIII.

Vers. 2. R. ואתנבי וקרא על אגורא Et prophetavit & clamavit contra aram. v. 3. R. ומשתפיך קטמא דעלוהי, sic vers. 5. ואשתפיך. v. 4. R. לאתבותה ליה. v. 6. R. ובעי. v. 10. R. ואזל באורח אחרי. v. 11. R. ונביא שקרא חד סבא ושמיה מיכה יתיב Et propheta mendax unus senex, & nomen ejus erat Michal &c. R. David observat in quibusdam exemplaribus scriptum esse illud, ושמיה מיכה, Rabbinorum quoque nonnullos in hac sententia esse eum fuisse Michah, (sic enim legendum in Regiis pro Michal,) cùm alii Amasiam sacerdotem Bethel, alii Iddo prophetam, alii Jonathanem filium Gersom fuisse dicant. Quisquis verò fuerit, Samariæ priùs habitâsse & illinc in Bethel commigrasse ex historia Josiæ, 2 Reg. 23. 18. colligunt. Ib. R. ואשתעיאונון. v. 12. R. ומליל עמהון Et locutus est cum eis. Ib. משבט יהודה, sic vers. 14. v. 13. R. ורכיב עלוהי. v. 20. R. עם נביא דאתיביה cum propheta qui reduxerat illum. v. 22. R. עמך למימר tecum, dicendo; v. 24. R. והוה נבלתיה. Ib. לקבלה, acsi נבלתא masculini esset generis. v. 25. R. שקרא, ut suprà vers. 11. & infrà vers. 29. ubi in posteriore parte versus legitur דנבי שקרא. v. 30. R. ווי על אחי. v. 31. R. בתר דקבר יתיה, sed Interpres videtur legisse דקברו, vertit enim, postquam sepelierunt. v. 33. R. דרעי מקריב.

CAP. XIV.

Vers. 1. R. מרע אביה. Vi. Bab. v. 2. Corrige in nostris, ut non cognoscant. Ib. R. והא תמן. v. 3. R. ותסבין בידיך עשרה. Ib. וכיסנין וולוע. Vi. Bab. Ib. והוא יחוי & ille indicabit. v. 4. R. ארי קמא עינוהי & steterant oculi ejus. v. 5. R. והא אתת. Ib. פתגמא מינך. Ib. ארי מטלע הוא. v. 6. R. קל ריגלהא עלה. Ib. עליך פתגמין קשין. v. 8. R. ויהבתא לך, ubi א est pro ה. Vi. suprà notata ad Jud. 15. 2. v. 9. R. ומתכא & conflatilia. v. 10. R. על בית ירבעם super domum Jerabgham. Ib. אחיד, sine ו copulativo. Ib. ואפלי בתר ירבעם כמה דמנרדין בגלילא עד דמסיפין. Vi. Bab. v. 11. R. במימרא דייי. Vi. Bab. v. 12. R. לביתך. Ib. וימות רביא. v. 13. R. ויספדון עלוהי. v. 14. R. ויקים ייי קדמוהי. v. 16. R. וימסר ייי ית ישראל Et tradet Dominus Israel. v. 17. R. לתרצה rectè, ת in nostris est ex Hebræo תרצתה. v. 19. R. למלכי ישראל. v. 20. Corrige in nostris, Nadab. v. 21. R. ארבעין וחד שנין. v. 22. R. ועבדו דבית יהודה Et fecerunt populi domus Jehudah. Ib. דעבדו קדמיהון בחוביהון דחבו quæ fecerunt majores eorum, &c. v. 26. R. ונסיב ית כל מאני בית מקדשא דייי וית אוצרי & cepit omnia vasa domûs &c. v. 27. R. על יד רבני in manu magistrorum. v. 28. R. והוי בזמן דעליל. Ib. לדובא דרהטיא. Vi. Bab. v. 29. R. למלכיא דבית יהודה regum domus Jehudah?

CAP. XV.

Vers. 1. R. ובשתא תמניא עשרי. v. 3. R. כלבא דדוד. v. 4. R. קים ייי firmavit Dominus. Ib. ית בריה בתרוהי filium ejus post eum. v. 5. R. לא סטא, asyndetως. Ib. בפתגם אוריה חיתאה. v. 6. R. וקרבא הוה, sic versu sequente & 16. ut vers. 32. הות, fœmininè ut in nostris. v. 7. R. למלכיא דבית, sic infrà vers. 23. v. 13. R. אעדי מפלכותה דעבדת טעותא. Ib. ית טעותא, א pro ה. Vi. cap. 14. 8. v. 15. R. ית קדשי אבוהי. Ib. וקדשי דבית מקדשא & sancta domus sanctuarii. R. David habet lectionem nostram. Ib. ודהב ומניא. v. 17. R. בדיל דלא למשבק נפיק ut non permitteret exeuntem. Verbum למשבק paulo aliter in nostris desinendi seu desistendi sensu accipitur. v. 18. R. דאשתארו באוצרי. Ib. ובאוצרי בית מלכא & in thesauris domus regis. v. 19. R. בינא ובינך ובין אבא. v. 20. R. ושדר. Ib. עד כל ארע שבטא דנפתלי. v. 21. R. ויתיב בתרצה. R. David legit בתרעיתא, ut in nostris. Vi. Bab. Nominis תרצה, quod ille à רצץ frangere deducit, etymologiam aliam, à רצה velle, bene velle, colligere licet ex Cant. 6. 3. ubi illud כתרצה sicut Tirsah, periphrasticè redditur בזמן דצבותיך למעבד רעותי in tempore quo vis facere voluntatem meam. LXX. magis concisè reddiderunt ὡς εὐδοκία sicut beneplacitum, quò reliqui etiam Interpretes eos secuti respexisse videntur. Quid quòd nomen תרעיתא, ex Targum ab ipso hic adductum, melius à רעה velle, quàm à רעע frangere deducitur, cùm nullibi fracturam significet, sed cogitationem, solertiam, sæpius? v. 23. R. למלכיא regum. Ib. לעידן סיבותיה מרע. Vi. cap. 14. 1. v. 25. R. מלך שבטא דבית יהודה, sic vers. 28. v. 26. R. ובחובוהי דחייב & in peccato ejus qui peccare fecit, sic vers. 34. v. 29. R. ית כל בית ירבעם לא אשתאר כל נשמה. Corrige in nostris, quemsque. Ib. בידא דעבדיה. v. 30. R. בארגוותיה. v. 31. R. למלכיא דישראל, sic cap. 16. 5.

CAP. XVI.

Vers. 9. רבני רתיכא. Lectio nostra adducitur à R. Davide. Ib. R. שתי ורוי bibens & ebrius. Ib. ארצא די על ביתא Arsca qui erat super domum. Legitur hoc etiam apud R. Davidem ut in nostris. v. 11. R. במתביה על כורסוהי. v. 14. R. למלכי ישראל. v. 15. R. עשרין ושבע. Bas. malè עסרי, quod ex Venetis correximus עסרין. Vide infra, vers. 23. Ib. R. שבע יומין. Ib. על גבתון. v. 19. R. על חובוהי דחב propter peccata sua quæ peccavit. v. 20. R. ומרדיה. Ib. פתגמי יומיא. v. 21. R. פלגות עמא הות. Ib. לאמלכותיה pro לאמלכיותיה, sic cap. 15. 30. בארגוותיה, ubi in nostris est בארגוויתיה. v. 23. R. לאסא, absque מלכא. Ib. תרתי עשרי שנין. Ven. & Bas. ut in nostris עסרין, non bene: verisimile autem est Correctorem Basileensem, hunc locum emendare in animo habentem, in alterum v. 15. ubi vox eadem rectè erat, incidisse, eoq; modo pro una menda duas fecisse. Posito itaque hic עסרי, & illic reposito עסרין omnia rectè se habebunt. v. 24. R. כרכא שומרון, at in fine versus, דטורא דשומרון, minus convenienter. v. 25. R. ואבאיש מכל & pejus fecit omnibus. v. 29. R. לאסא מלך. v. 31. R. מלכא דצידונאי regis Szidonæorum. v. 33. Lege, & addidit Achab. v. 34. R. לשכללותיה. R. David legit pronomen separatim, ut in nostris. Ib. R. דמליל ביד יהושע.

CAP. XVII.

Vers. 3. R. ותסתטר. v. 9. R. לצרפת די לצידון ad Szarphath in Szidon. v. 10. R. ואתא בתרע. v. 13. R. ותפיקין לי. v. 14. R. לא תחסר, rectè, cùm præcedat nomen fœmininum וצלוחיתא, sic vers. 16. לא חסרת. v. 15. R. היא והוא ואנש ביתה. Vi. cap. 14. 8. v. 17. R. מרע בר אתתא. Vi. cap. 14. 1. v. 18. Lege, rememorares. v. 20. R. ייי אלהים, sic vers. 21. v. 22. R. נפשה דרביא.

CAP. XVIII.

Vers. 1. R. והוה לזמן & fuit in tempore. Ib. על ארעא super terram. v. 5. R. נשכח עסבא ונקיים סוסוות. v. 6. R. למעבר בה, mendosè pro למעבר. Ib. אחאב הליך Achab ambulavit, sic statim ועובדיה הלך & Ghobadiah ambulavit. v. 7. redundat in præpositio ante in occasum, etiam in R. v. 10. R. תמן, sine ל. Ib. ואומי. v. 12. R. עד דאנא. Ib. ורוח. Ib. ולא ישכחינך ויקטלינני. Bas. ויטלנני. Ib. R. מעורי. v. 13. R. מאה גברא. v. 17. R. אליה, sine ו paragogico; & sic aliquoties præterea in hoc capite. v. 18. R. בדשבקתון. v. 21. R. לתרתין פלגון. R. David legit לתרין פלגון, sicut in nostris. Ib. R. בתר בעליא post Baghalaia. v. 22. R. הא אנא Ecce ego. v. 24. R. וישלח מימריה ויחות. v. 25. R. תורא חדא ועבידו. v. 26. R. ולית דענה ומשתטן. Apud R. Sal. & R. Davidem legitur ut in nostris, ואשטתו. v. 27. R. בקל רם voce alta. v. 29. R. ולית דמציית. v. 31. R. כמנין שבטי. v. 34. R. ארבעה כדין. Ib. על עלתא. Ib. תליתו ותליתו. v. 35. R. מלא מיא. v. 37. R. ברחמותך יתהון. v. 38. R. ונפלת. Ib. ואכלת ית עלתא. v. 39. R. וחזא כל עמא. v. 40. R. ואנש לא ישתיזיב. Ib. לנחלא דקדרון ונכסינון תמן ad torrentem Kedron, &c. v. 42. R. לריש כרמלא. v. 44. R. deest סליק prius, posterius legitur סליקא. Ib. אוררו. v. 45. R. עד דמורו. Ib. ענגין ורוחא.

CAP. XIX.

Vers. 3. R. David legit, לשיזבא ית נפשיה. Ib. R. דלשבט יהודה. v. 4. R. אנא מטרף בדין וכען conturbabor in hoc? &c. Apud R. Davidem legitur ut in nostris, מיטרף כדין. v. 10. R. אלהי צבאות, sic v. 14. Ib. למקטלי ut occidant me. Ita etiam vers. 14. v. 11. R. והא יקרא דייי מתגלי & ecce gloria Domini revelatur. Ib. וקדמוהי משרית מלאכי רוחא, sic apud R. Sal. & R. Dav. ex quibus correximus, cùm in Ven. & Bas. hic רומא, sed in sequentibus רוחא. v. 12. R. ובתר משרית מלאכי זיעא משרית מלאכי אשתא Et post exercitum angelorum commotionis, exercitus angelorum ignis. Ib. בחשאי, cum א quiescente, sic apud Eliam in Thisbite. v. 14. R. בית ישראל. Lege in nostris, filii Israel. v. 15. R. למדברא דדמשק. v. 19. R. ודי תרי עשרי פדנין דתוריא. R. David legit, תרין עשר פדנין דתורא. Bas. כתרי, per כ, sed emendavimus ex Venetis. Ib. R. בחד בתרי עשר, hoc à R. Davide adducitur ut in nostris. v. 20. R. אשוק כען.

CAP. XX.

Vers. 6. R. ויהא כל רגגא דעינך. v. 10. R. אם יספק. Ib. בשעלי פרסא דריגלי. R. David hæc adducit ut in nostris leguntur. v. 11. R. וסליק מיגיה. v. 12. R. איזדרזו ואזדרזו על קרתא Expedimini: & expedierunt se adversus urbem. R. David affert lectionem nostram. v. 15. R. תלתין, sine copula. Ib. ית עמא, absque interveniente כל. v. 16. R. ובן הדד שתי רוי. Ib. מלכין מסעדין ליה. v. 20. R. על סוסיא. Vi. Bab. v. 21. R. ונטר ית רתיכיא. Nostra lectio ונמיר habetur apud R. Davidem. Vi. Bab. v. 23. R. תקפו מיננא. v. 27. R. ואיזדמנו. v. 28. R. ואמר למלכא. v. 30. R. ובר הדד אפק ועל. v. 31. R. מלכי גברי חסדא אינון reges sunt viri misericordiæ. v. 32. R. העד כען. v. 34. R. אתיב ושוקין תמני. v. 35. R. מתלמידי נביא de discipulis prophetarum. R. David legit מתלמידי נבייא, ubi duplicatio literæ י pluralem numerum indicat. v. 38. R. במעפרא על עינוהי. R. David legit במעפרת עינוהי, ex alio tamen exemplari affert במעפרא עלי אפוהי. R. Sal. legit במעפורתא, i. e. inquit ille, סודר sudarium. v. 39. R. והוא צוח. v. 40. R. והוה עם עבדך. v. 41. R. נביא, quod rectius punctatur נבייא, ex forma plurali. Vi. supra vers. 35. v. 42. R. גבר חייב. R. David legit גבר דחייב.

CAP. XXI.

Verf. 1. R. די ביזרעאל. v. 2. R. קריב בסטר ביתי *propinqua in latere domus meæ.* Ib. דמי מה דשוי. v. 4. R. נסיס ודוי. v. 6. R. יזרעאלאה, fic verf. 7, 15, & 16. v. 7. R. במלכותך *in regno tuo.* R. David legit, במלכותא. v. 8. R. ושדרת אגרין. Ib. דבקרתיה *qui erant in civitate illius.* Vocem præcedentem R. David legit תורבינא, in fingulari, ut in Venetis. Vi. Bab. v. 11. R. ותורביניא. Ib. כמה דכתיב. Ib. לותהון. v. 13. R. גברי בני רישעא. Ib. ורגמוהי. v. 16. R. למירתה, fic verf. 18. fed כרמא eft mafculinum. Vide initium capitis hujus. v. 23. R. David obfervat Paraphraften habere באחסנת, acfi vox Hebræa בחיל effet pro בחלק, ablatâ literâ ק. v. 24. R. ודימות בחקלא, abfque ליה. v. 25. R. דחשיב. v. 26. R. אמוראי.

CAP. XXII.

Verf. 3. R. הידעיתון. Ib. שתקין מלמיסב. v. 5. R. ביומא הדין, Ven. ביומא דין. v. 6. R. לרמות גלעד, fic verf. 15. Ib. בידא דמלכא. v. 8. R. הוא מיכה *ille eft Micha.* v. 9. R. לגוארה חדא ואמר אבע מיכיהו *& dixit, Accelerare fac Michajahu.* Vi. Bab. v. 10. R. מלכא דשבטא דבית יהודה *rex tribus domus Jehudah.* Ib. R. על כרסוהי, fic verf. 19. Ib. v. 13. R. למקרי למיכיהו. Ib. מתנבן... ממלל חד שוי תקן קדם מלכא *locutione una ponunt rectum ante regem;* pro שוי forfan legendum שוי, ut hujufmodi fenfus fit, *locutio una æqualis, vel pariter recta eft ante regem.* v. 14. R. ית דיימר לי ייי. v. 15. R. לרמות גלעד *in Ramoth Gilghad,* fic verf. 29. v. 16. R. כמה זימנין ... דלא תמליל עלי. v. 19. R. שרי על כרסוהי. v. 21. R. ואמר ליה ... v. 22. R. ואהא. Ib. ייי במה את יכיל *& dixit, in quo prævalebis?* ... נביא שקרא דיליה *omnium prophetarum mendacii qui funt illi.* Ib. ועביד לך רעותך *& fac tibi voluntatem tuam.* Vide Targum Tofiphta five addititium, apud Kimhi. v. 25. R. ... ואת עליל תוון. v. 26. R. ית מיכיהו. v. 27. R. ואוכלוהי. Ib. עד ... מיתא בשלמא. v. 28. R. מן קדם ייי. v. 30. in fine, R. על לקרבא. v. 31. R. קרב עם. v. 32. R. רבני רתיכא. v. 34. R. בין דיבקי שירינא *inter juncturas loricæ.* Ib. ארי אתמרעת, abfque אנא. Lectio noftra laudatur à R. Davide. v. 35. R. מתקף וקאים. Ib. דמא דמחותא. v. 38. R. ית רתיכא *currum.* v. 43. R. בכל אורח אסא. v. 44. initio, R. לחוד במתא. v. 46. R. ונברותיה דעבד *& fortitudines ejus quas fecit.* Ib. וראגיח, abfolute, abfque fequente voce קרבא. Ib. על ספר פתגמי יומיא למלכיא. v. 48. R. ... איסטרטינא מלכא. v. 49. R. ארי איתברא. v. 52. R. מלך שבטא.

REGUM II.

CAPUT I.

VErf. 3. R. ואתנבי להון *& vaticinare illis.* Ib. אלהא קיים, fic verf. 6. v. 6. R. ארת שלח. Ib. לתמן, fic verf. 16. v. 8. R. בעיל סערין. v. 10. R. ואם נביא *Et fi propheta.* Ib. ותחות אשתא מן קדם ייי מן שמיא *& defcendit ignis à Domino de cœlo,* fic verf. 12. v. 11. R. רב חמשין אחרנא *magiftrum quinquagenorum alterum,* fic verf. 13. תליתאה *tertium,* bis. v. 12. R. ואתיב אליהו ואמר ליה *Et refpondit Eliah & dixit ei.* v. 13. R. ובעא מניה *& precatus eft eum.* Ib. ונפש דעבדך. v. 14. R. אשתא מן קדם ייי. In noftris lege, *ignis de cœlo.* Ib. R. חמשין קדמאי. v. 17. R. דמליל לאליהו *quod locutus erat ad Eliahu.* Ib. מלך שבטא דבית יהודה. v. 18. R. למלכי ישראל.

CAP. II.

Verf. 2. R. תיב כען *Sede quæfo,* fic verf. 4, & 6. v. 3. R. ייי דבר ית ריבונך מנך *Dominus accipit dominum tuum à te,* ficut verf. 5. v. 6. R. לירדנא *ad Jardena.* v. 9. R. עד לא איתדבר, fic verf. 10. דאנא מידבר. v. 12. R. דטב לישראל *ipfi Ifrael.* Ib. ומפרשין. Hæc leguntur apud R. Davidem, ut in noftris. Ib. R. ואתקף בלבושוהי וסדקינון לתרין סדקין. v. 15. R. נחת רוחיה. v. 16. R. נטליה רוחא. v. 17. R. עד סני, R. David legit ut in libris noftris, סניא. v. 19. R. דריבוני חזי. Ib. in fine, מתכלא. v. 20. R. ואיתסיאו. v. 21. R. מות ותכלו *mors & orbitas.* v. 22. R. ואיתסיאו ליה. v. 23. R. והוא סליק. Ib. ויניקין דעדקין נפקו. v. 24. R. וחזנון. Ib. ונפקא.

CAP. III.

Verf. 1. R. תמניא עשרי. v. 3. R. לא סטא מינהון. v. 4. R. מרי גיתא ומתיב תקרבתא. R. David legit, מרי ניתי. v. 5. R. ומרד מלכא. Ib. מרד בי. v. 7. R. מלך שבטא דבית יהודה *regem tribus domus Jehudah.* Ib. סוסותי כסוסותך. v. 9. R. ומלכא דיהודה *& rex Jehudah,* contra ac v. 7. Ib. ולא הוו מיא. v. 10. R. ביד מואב *in manum regis Moab.* v. 13. R. נביא דאבוך. Ib. חובי דשעתא ההיא *peccata temporis hujus.* R. Sal. legit ut in noftris, ficut etiam R. David, nifi quod addat עלנא hoc modo, לא תידכר עלנא חובי דשעתא ההיא *ne memineris in nos peccata &c.* Vi. Bab. Ib. R. בידא דמואב *in manum Moab.* v. 15. R. כד מנגן דמנגן. v. 19. R. וכל קריא כריכא. v. 20. R. מיא אתין. v. 23. R. דמא דין. v. 25. R. וכל אחסנא שפירתא. Ib. עקרו. Ib. ואסתחרו קלעיא. v. 27. in fine, R. לארעא דישראל *in terram Ifrael.*

CAP. IV.

Verf. 1. Quæ defunt hic in Regiis, à R. Davide ad hunc modum citantur, כד קטילת ... איזבל רשיעת ... Apud eundem vide Tofiphta, five additamentum Targumicum fatis prolixum in hunc locum, ficut etiam ad verf. 6, & 7. v. 3. R. מן כל שבביכי. Vi. Bab. v. 5. R. באפהא. v. 6. R. עוד מניא. Ib. ואמר ברה ליה לית במה עוד מניא *& dixit filius ejus: Non funt amplius vafa.* v. 7. R. ובנייכי. Ib. דאשתאר. v. 8. R. בזמן מעברוהי. v. 12. R. קרי לשונמתא. v. 13. R. אם רב חילא. R. כל עסקתא הדא, R. David legit עסקא. Ib. Ven. & Baf. עם, fed proculdubio legendum עם, ut ex R. correximus. v. 16. in fine, R. לאמתך. R. David legit cum noftris, באמתך. v. 17. R. בעידן דהוית קיימא, R. David hic etiam affert lectionem noftram. v. 19. R. אובילהי לאמיה. v. 22. R. ואתמטי עד נביא דייי ואתוב. v. 23. R. ואמרת שלם, rectè ut verf. 26. v. 25. R. שונמיתא דיכי. v. 28. R. ואם לא, R. David legit fine ו. v. 29. R. ואמרת אמא דרביא. Ib. ואזיל. Ib. תשבח. Ib. ודין חרצך. v. 30. R. ואמרת אמא דרביא. v. 34. R. ואלהית. Vi. Bab. Ib. בשרא דרביא. v. 35. R. ואלהית. Vi. Bab. Ib. עלוהי ואתמסמך רביא. Vi. hic etiam Bab. Ib. ופתח רביא. v. 36. R. ואתת לותיה *& venit ad illum.* v. 39. R. ירקנין, R. David legit ירוקנין. Ib. R. ולקט מיניה פקעי. R. David habet פיקעי, ubi י indicat vocalem Chirek, quâ notatur hæc vox in noftris. v. 42. R. ועשרין טולמין דלחם שערין *& viginti placentas &c.*

CAP. V.

Verf. 1. R. והוה לקי בסגירותא. v. 6. R. לות מלכא דישראל. v. 9. R. ביתא לאלישע. v. 10. R. ואיתסי, fic verf. 13, & 14. & verf. 11. ותיתסי, & verf. 12. ואתסי. v. 14. R. כפתגמא דנביא. v. 15. R. אלה. קיים. v. 17. R. עלה ודבח. v. 18. R. לבית רמון, & paulo pòft בבית רמון *in domo Rimon.* v. 26. R. ית כספא, & ית לבושיא.

CAP. VI.

Verf. 2. R. גבר שרי חדא. v. 5. R. נפל, fine ו. v. 8. R. בית משרנא *ftatio caftrorum noftrorum:* fed יהי, abeft à textu. v. 9. R. למלכא דישראל. v. 11. R. דוי. v. 13. R. אוילו וחזו. v. 14. R. סגיאן. v. 15. R. וסוסון *& equi.* v. 18. R. מחי ואמר ייי *& dixit: Domine, percute.* v. 19. R. לא דא אורחא. Ib. לגברא דאתון בען. v. 20. R. והא בשמרון *& ecce erant in Somron.* v. 21. R. האקטול אקטול. Ib. את קטיל. v. 25. R. בחמש סלעין. v. 26. R. פרוק רבוני. v. 32. R. מן קדמוהי. Ib. *filius occiforis hic:* fed in textu eft קטולא הדין ut in noftris.

CAP. VII.

Verf. 2. R. ואתיב גברא *Et refpondit vir fortis.* Vide fuprà Gen. 10. 9. Ib. דמלכא סמיך. Ib. פתח. Ib. כפתגמא הדין *fecundum verbum iftud?* Contrà verf. 19. פתגמא הדין, fine ב. v. 3. R. יתבין הכא. v. 4. R. וכען איתו. v. 5. R. למשרית ארם. v. 6. R. וית מלכי מצרים *& reges Mifzraim.* v. 8. R. למשכנא דחד. Ib. וטמרו ותבו. v. 9. R. יומא דין יומא דבסורא. Ib. ויערעיננא חובנא. Ib. לבית מלכא. v. 11. R. וקרו נטרי תרעיא. v. 12. R. ידעו ארי. v. 14. R. ודברו. Ib. סוסון, fic R. David. v. 15. R. באיתבעתותהון. Vi. Bab. v. 16. R. ובזו. v. 17. R. על ידיה. v. 18. R. בעידן הדין. v. 19. R. אלו ייי, fine præfixo copulativo.

CAP. VIII.

Verf. 1. R. דאחי, fic verf. 5. & 6. Ib. אף עתיד, fine ו. v. 2. R. בארע פלשתאי. v. 3. R. מארע פלשתאי ונפקת. v. 4. R. ומלכא ממליל. v. 5. R. הא איתתא *ecce mulier.* Elias legit דא. v. 6. R. גואה חד. R. David legit נאוא. Vi. Bab. Ib. R. חקלא, fine Affixo; nifi א Affixi fœm. ה locum fuppleat, ut fupra aliquoties notatum. v. 7. R. לדמשק. Ib. ממרע ואתחוה. Ib. אתמטא נביא *Perductus eft Propheta.* v. 8. R. ממרעי דין. v. 10. R. ואחזיני. v. 12. R. תקטול ינקיהון. v. 15. R. ונסיב גונבא. Vi. Bab. v. 16. R. in fine etiam ficut in medio, מלך שבטא דבית יהודה *regis tribus domus Jehudah.* v. 17. R. deeft הוה. v. 19. R. ולא הות רעוא. Ib. לחבלא ית בית יהודה *difperdere domum Jehudah.* Ib. בקרתא לקימא ליה מלכו *quòd firmares illi regnum.* v. 23. R. למלכיא. v. 24. R. בקרתא דדוד אבוהי *in civitate David patris fui.* v. 27. Ven. & Baf. בבית אחאב, malè. v. 29. R. למסער, fic cap. 9. 16. & cap. 10. 13. Ib. ממרע הוא.

CAP. IX.

Verf. 1. R. וסב מנא. v. 4. R. תלמידא דנביא דייי *difcipulus prophetarum Domini.* R. David & R. Salomon adducunt fine דייי. v. 7. R. ואתפרע. Ib. נביא. v. 8. R. ואבד כל בית. v. 10. R. ופתח. v. 12. R. Lege, *unxi te.* v. 13. R. על אם דרג שעיא *in gradu horarum.* Sic etiam à R. Davide citatur. v. 15. R. אם רעוא נפשכון. v. 16. R. ורכיב יהוא ואתא ליזרעאל. Ib. מלך שבטא. v. 17. R. דבר רכבא *Accipe currum.* v. 25. R. רמהי. Ib. דכיר אנא. Ib. עלוהי מטל. v. 26. R. גלן קדמוהי. v. 27. R. באורח בית גינא. v. 28. R. בירושלם. v. 29. R. בר אחאב מלכא דישראל *filii Achab regis Ifrael.* v. 31. R. קטיל ית רבוניה. v. 32. R. תלתא גואין. v. 35. R. ופיסת ידיא. v. 36. R. דמליל ביה עבדיה אליה דמתותב. In noftris vertendum, *quod locutus eft per manum fervi ejus &c.* v. 37. R. David legit דמבדר, quod Elias, in Thisbite in radice זבל hunc locum adducens, omittit.

CAP. X.

Vers. 1. R. וכתב יהוא אינרין. v. 2. R. אגרתא הדא. Ib. בני ריבונכון. v. 4. R.
תרין מלכין. v. 7. R. ודברו. Ib. ונכסו שבעין. v. 10. R. לא בטיל. Ib. מפתגמא
דיוי חד דמליל *de verbo Domini, unum, quod locutus est.* v. 12. R. רעיא בארחא. v. 14. R.
ואמר אחורונין. Ib. לגוב בי כנישא. Nostra lectio sonat, *ad medium domus* &c. v.
18. R. אחאב פלח. Ib. ויהוא *at Jehu.* v. 19. R. וכל דישנא. Ib. בחכמתי
בדיל לאבדא. v. 20. R. כנישא. v. 21. in fine, R. ספא לספא. v. 22. R.
קסטריא על ממנא לדי. R. Sal. & R. David legunt קומטריא per ו, quo indica-
tur vocalis Schurek vel Kibbuts. Ib. R. אפיק לבוש, at in fine versus לבושיא. v.
23. R. בית בעלא, ut in Hebr. absque præfixo ל. v. 24. initio, R. ועלו למעבד.
26. R. מן נבריא דאנא. v. 29. R. לחוד חובי. v. 30. R. רביעאין יתבון לך.
v. 31. R. מכל חובי ירבעם בר נבט דחייב *ab omnibus peccatis Jarobgham filii Nebat* &c.
v. 32. R. שרי רונוא. v. 33. R. ארע גלעד ארע שבט גד ושבט ראובן ושבט מנשה.
Ib. וארע גלעד. v. 34. R. וכל גבורתיה *& omnis fortitudo ejus.* Ib. למלכיא דישראל.

CAP. XI.

Vers. 3. R. מיטמר. v. 5. R. עלי שבתא, sic vers. 7. נפקי שבתא. v. 6. R.
משתרלי *solliciti*: in nostris est מדאשתלי, à radice שלה, quæ inter alia *errare &*
diversi significat: hinc Cl. Buxtorfius in Lexico Chald. Talm. Rab. ex prima significatione
reddit, *ne alicubi errèsur*: aliam tamen interpretationem affert in Babylonia sua, quam illic vi-
de. v. 8. R. ותקפון דעל מלכא *& circumdabitis ea quæ sunt circa regem.* Ib. בידיה.
Omissio literæ ה in nostris virgulâ voci supernè impositâ indicari debuit; sed prout in Venetis
& Basileensibus invenimus, relinquere visum est. Hujusmodi quædam suprà notavimus. Ib.
סדריא מן לגיו *intra ordines*, ita etiam R. Salomon, sed R. David legit ut in nostris. In
Regiis etiam vers. 15. habetur ut in hoc versu, redditur tamen illic, *extra ordines.* v. 13.
R. ית קל דרננין עמא *vocem ovantium populi.* In nostris est דרקדנין *plaudentium*, pedi-
bus sc. i. e. *saltantium & choreas agentium*, juxta illud Virgilianum, *Pars pedibus plaudunt choreas*
& carmina dicunt. Vi. Bab. Ib. R. ועלת לות עמא. v. 16. R. ושויאו לה אתר.
Ib. דסוסותא. v. 17. R. ובין מלכא. v. 18. R. בומרא דבעלא. v. 19. R.
באורח רהטיא בבית מלכא *per viam cursorum in domum regis.*

CAP. XII.

Vers. 2. Abest à Regiis vox כמא, quæ in nostris redundare videtur: reddidimus *quatenus*,
ut hoc modo significetur eum non ex proprio ingenio sic fecisse, sed quousque & quamdiu so-
lummodo à Jehojada sacerdote ita institutus est. v. 4. R. דעבר על מנין גברא *quod*
transit super computum viri, גבריא, in nostris reddimus *virorum*, non *fortium* aut *robustorum*,
quod in Hebræo sit איש. Vide suprà ad Gen. 10. 9. v. 5. R. ואינון יתקפון ית
בידקא. v. 6. R. למלכא יואש; sic alibi יורם, ubi in nostris est יהורם. v.
7. R. אלהן לבידקא *sed ad rupturas.* v. 9. R. ונקב חרכא ברשיה. Ib. בימינא
a dextris. Ib. ויתנון תמן כהניא נטרי היכלא *& dederunt ibi sacerdotes custodes templi.*
R. Sal. & R. David legunt אמרכליא, ut in nostris. v. 10. R. סני כספא בארונא.
v. 11. R. ומפקין ליה לנגרי. Ib. ויתנון ית כספא דמתקם. Ib. עבדי עבידתא
& impendebant illud in fabros. v. 12. R. ית בדק מקדשא דיוי ולכל. v. 13. R.
וכסף מזמריא מורקיא חצוצרתא כל מן דדהב ומן דכסף. v. 16. R.
חטאתא. Ib. יהבין לידה. Ven. יתבין. v. 18. R. מלכיא דבית יהודה. Ib.
שרה ובגנזי בית מלכא *& in gazis domus regiæ* &c. v. 19. R. למלכיא. v. 20. R.
ומרדו מרד.

CAP. XIII.

Vers. 6. R. לא סטו מחובי בית ירבעם *à peccatis domus Jarobgham.* v. 7. R. גבר
רינלי. v. 8. R. למלכיא דישראל *regum Israel*, sic vers. 12. v. 13. R. יתיב על
כרסוה. v. 16. R. אחית ית ידך. v. 17. R. פתח בוין. Ib. עד דתשיצינון
usque consumas eos. v. 20. R. ומשרית מואבאי עלה *& exercitus Moabæorum intrarunt.*
v. 21. R. בגרמי אלישע. v. 25. R. מיד יהואחז *de manu Jehoahaz.*

CAP. XIV.

Vers. 6. R. לא ימתון על פום אבהן אנש בחוביה. Ib. לא ימתון אבהן
ימותון. In nostris lege, *sed quisque* &c. יומתון verò sonat, *morte afficientur*, sed forma est
Hebraica non Chaldaica. v. 10. R. ותפול את *ut cadas tu.* v. 11. in fine, R. לשבט
יהודה. v. 13. R. ואתא לירושלם *& venit in Jerusalem.* Ib. ופרט בשורא. Ib.
R. מתרע שבט אפרים עד תרע זויתא *à porta tribus Ephraim* &c. v. 21. R.
עמא דארעא ודברו כל *omnis populus terræ.* v. 23. R. מלך על ישראל. Ib.
ארבעין וחד. v. 25. R. אלהא דישראל עם עבדיה *Dei Israel cum servo suo Jonah*
filio Amithai propheta. v. 27. R. ולא יהא רעוא. Ib. על יד ירבעם *per manum*
Jarobgham.

CAP. XV.

Vers. 1. R. מלך עוריה. v. 2. R. וחמשין ותרין שנין. v. 4. R. עד כען
עמא מדבחין ומסקין בוסמין *adhuc usque populus sacrificabat* &c. sic vers. 35. v. 6.
R. למלכיא, sic vers. 36. ut alibi sæpius. v. 7. R. בקרתא דבית דוד *in civitate do-*
mus David. v. 10. R. לקביל עם. R. Sal. & R. David legunt ut in nostris קדם עמא.
v. 11. R. על ספר פתגמי יומיא למלכיא דישראל. v. 12. R. בנין רביעין
יתבון. Vi. supra cap. 10. 30. v. 15. R. על ספר פתגמי *in libro verborum.* v. 16.
R. תרעא sine Affixo. Ib. in fine, בזע. v. 18. R. לא סטא מכל חובי *non declinavit*
ab omnibus peccatis. v. 19. R. לחקפא מלכותא. v. 20. R. על כל גברי, sine copu-
lativo, quod Interpres nihilominus expressit. v. 25. R. ית אריה. Ib. מבני גלעד
de filiis Gilghad. v. 29. R. וית גלעד וית גליל כל ארע שבט נפתלי. In nostris le-
gendum, *omnem terram tribus Naphthali.*

CAP. XVI.

Vers. 1. R. מלך שבטא דבית יהודה *regis tribus domus Jehudah.* v. 6. R. וארומאי
אתו *& Edomæi venerunt in Eilath.* In Hebræo scribitur ארמים, inquit R. David, quòd
rex Aram ceperit eam, & ejus ope Edomæi habitarent: sed legitur אדמים per Daleth,
quòd ad filios Edom pertineret, ut suprà exposuimus. v. 8. R. בית מקדשא, absque
ב servili præfixo. v. 9. R. לקיר *in Kir.* Vi. Bab. v. 13. R. *& sparsit victimam.* v.
15. R. וכל דם עלה. Ib. ניכסת קודשין. v. 19. R. הא אינון כתיבין. In no-
stris legendum, *nonne illa scripta sunt?*

CAP. XVII.

Vers. 4. R. שתא בשתא. v. 9. R. דלא כשרן. v. 11. R. בכל במתא. v.
12. R. ופלחו לטעותא דאמר *& servierunt idolis* &c. v. 13. R. כל ספר וכל
מליף. v. 14. R. ולא הימינו *& non crediderunt.* v. 15. R. בתר טעות עממיא
post errores gentium. v. 18. R. מארע. Ib. ולא אשתאר. Ib. שבטא דיהודה. v.
19. initio, R. ואף *Et etiam.* v. 20. R. מארע בית שכינתיה *de terra domus majestatis*
suæ, sic vers. 23. v. 22. R. לא סטו מנהון. v. 23. R. מעל ארעהון. v. 24.
R. ומכות ומעוה *& ex Chuth, & ex Ghavah.* v. 29. R. טעותיה ואחיתו בבית
במתא דעבדו *in domo excelsorum quam fecerant.* v. 31. R. ועואי *Et Ghavæi.* Ib. ואנשי
ספרוים. Corrige in nostris, *homines.* v. 34. R. כנימוסי. Ib. ליתיהון דחלין. Ib.
וליתנון עבדין כנוירתהון וכדחוי. v. 35. R. מטעות עממיא לא תסנ. v.
37. R. ולא תדחלון טעות, sic vers. 38. v. 40. R. בנימוסיהון קדמאי, per ב,
contra ac vers. 34. v. 41. R. ואף בניהון.

CAP. XVIII.

Vers. 1. R. בשתא תליתאה. v. 4. R. ותבר ית קמתא. Ib. וקץ ית אשירתא
ופסק ית חויא. v. 10. R. וכבשוה. v. 12. R. למימרא דיוי אלההון
וית סקופהא. v. 14. in fine, R. דדהב. v. 15. R. בבית מקדשא. v. 16. R.
& limina ejus. Vi. Bab. v. 17. R. David in commentario ad Jos. 15. 7. citat hinc, חקל
משטא קצריא, sed in Venetis illic etiam legitur קצריא per ר. Vi. Bab. in locum il-
lum. v. 19. R. מלכא רבתא. Vi. Bab. v. 20. R. במלל ספוון במילך
ונבורתא אעביר. Ven. במלל סיפוון במילך ונבורא, sic & R. David. v. 21.
R. ויבועינה. Ib. לכל דאתרחיץ עלוהי. v. 23. R. רכבין עליהון. v. 24.
R. ואתרחיצתא לך על מצרים *ut confidas in Ægypto.* v. 25. R. לאתרא הדין
לחבלותיה. Ib. סק על אתרא הדין וחבליה *Ascende contra locum hunc* &c. v.
28. R. שמעו ית פתגמיא דמלכא רבתא. Ib. וקם רב שקה ואכלי בקל רב
v. 29. R. לא יטעי, quemadmodum correximus pro ישעי, quod in Ven. & Bas. Ib. R. מן
ידי *de manu mea.* v. 31. R. גבר ית פירי גפנוהי. v. 32. R. לארע טבא
בארעכון. In Hebræo est בארצכם, hic igitur omnino legendum בארעכון, ut nos
correximus & Interpres legit, quamvis in Ven. & Bas. etiam scribatur per ב. Ib. sequitur
ארע, ter in forma constructa. Ib. וחיו, absque ן paragogico quod in Imperativis minus
usitatum. v. 33. R. טעות עממיא *Errores gentium*, i. e. *idola*, quo sensu frequenter oc-
currit hoc vocabulum, sicut etiam דחלא *Timor, terriculamentum*, ut hoc loco in nostris, &
in versibus sequentibus. Sed hoc posterius pro vero etiam Deo usurpatur Deut. 32. 15. in
Targ. Hier. v. 34. R. ואן דחלא דחמת, אן דחלא דספרוים, sic Ib. הלא
טלטילנון ואגלינון מלכא דאתור *nonne tulit eos & migrare fecit illos rex Athur?* Vi.
Bab. Ib. R. ארי שיזיבא ית שמרון מן ידי, sic vers. 35. דשיזבא, & מן ידי bis.
v. 37. R. כדמבזעין *cum discidissent.*

CAP. XIX.

Vers. 1. R. ואתכסי סקא. v. 2. R. ספריא וית סבי. Ib. מכסן שקין.
v. 4. R. ית פתגמי רב שקה דשלחיה, sic statim על פתגמיא, utrobique
deest כל. Ib. די שמיען קדם יוי אלהך. R. David legit דשמעין קדמוהי,
juxta lectionem nostram, quam sic vertas licet: *ut faciat ultionem super omnibus verbis quæ audita*
sunt coram eo Dominus Deus tuus. v. 5. R. חזקיהו לות ישעיהו. ו in fine hujusmodi
nominum in nostris exemplaribus frequenter omittitur, quod suprà etiam monuimus. v. 6.
R. לא תדחלון *Ne timeatis.* Ib. lege in nostris, *audisti.* Ib. R. דחסידו עלמי
מלכא דאתור. Interpres neglexit vocem מלכא. v. 7. R. ואפליניה בחרבא,
rectè. In Venetis est ואעליניה, ubi errorem Typographi facilè agnoscas, quo posita est
litera ע pro proxima פ: mirandum autem in Basileensibus, quæ nostris præiverunt, vocem non
esse restitutam, sed punctationem potius mutatam, præsertim cum vox אעלניה vix ullum
sensum commodum hic efficiat. Altum de ea in Babylonia silentium, retinuimus autem, quòd
à Buxtorfio studio sic factum videretur: versionem tamen à Regiis non mutavimus, juxta quod
suprà monuimus ad Num. 8. 22. v. 10. R. בדין תימרון. v. 11. R. מלכי
אתור. v. 14. R. ית אינרתא. Ib. וקרנון, & ופרסינון. v. 15. R. שריא
כרוביא *manet in Cherubain.* Ib. דלית בר מינך. v. 16. R. פתגמי סנחריב
v. 17. R. מלכיא דאתור. v. 20. R. לחזקיהו למימר. v. 21. R. מבסרא
עלך מעיקא עלך *despexit te, molestè egit adversum te.* Vi. Bab. Ib. in fine, R. עמא
די בירושלם, ubi lectio nostra asseritur à R. Davide. v. 22. R. ארימתא קלך.
Ib. ואמרת מילין דלא כשרן *& dixisti* &c. v. 23. R. ואמרת. Ib. בתקוף
כרכיהון. Ib. מקדשיהון. Ib. ואכבוש. v. 24. R. מיין נכראין ושפחירת
בפרסת. v. 25. R. מיומי קדם. Ib. ודא הוה לך. v. 26. R. אתקצר.
Ib. כעשב אגריא דסלק עד לא מטא *sicut herba tectorum quæ ascendit, eo usque non*
perveniat. v. 28. R. ואשוי שירין בליסתך. v. 29. R. בשתא הדא *in*
anno hoc. Ib. ובשתא תניתא. v. 32. R. ולא יקשית. Ib. in fine, מליימא.
v. 34. R. בדילי *propter me*, sic cap. 20. 6. v. 35. R. במשריתא אתוראה.
v. 37. R. לארע קרדו.

CAP. XX.

Vers. 1. R. לאינש ביתך. v. 2. R. ואסחר חזקיה ית אפוהי לכותל
Et vertit Hhezkiah &c. v. 3. in fine, R. בבי סגיאה. v. 4. R. לדרתא מציעתא.
v. 5. R. אלהא דדוד. Ib. גלי קדמי דמעתך. v. 6. Ven. & Bas. על יומא,
correximus יומך, ut in Regiis rectè habetur. v. 7. R. סבו דבלת *Accipite massam.*
Ib.

Ib. in fine, ואחסי, ut fupra cap. 5. 14. v. 9. R. פתגמא הדין *verbum hoc*. Ib. שעין, היאך טולא עשר שען, fic poftea aliquoties שען, ubi in noftris eft שען, ut verf. 11. in fine, ubi R. David exhibet lectionem noftram. v. 11. R. אבן שעת דנחתת. Elias legit שעיא in Thisbite, ficut etiam R. David in commentario. v. 12. R. ארי ... מרע חזקיה. v. 13. R. ית כל נגזוהי *omnes thefauros fuos*. Ib. וית כל בית מנוהי *& omnem domum vaforum fuorum*. Ib. שלטוניה. Ib. ולא הוה מדעם. v. 14. R. מה אמרו גבריא האינון ומנן אתו עלך. Ib. מארע. v. 17. R. ודי גנזו *& quod thefauricarunt*. Ib. ויתביל לבבל *& deferetur ad Babel*. v. 20. R. למלכיא.

CAP. XXI.

Verf. 5. R. דרת בית. v. 6. R. ועגין ונחיש. v. 8. R. בכל דפקידתינון *juxta omnia quæ præcepi eis*. v. 11. R. דבקדמוהי. v. 12. R. די כל דישמעינה. v. 13. vox צרורת, deeft in Regiis, fed apud Kimhi habetur: videtur legendum צרורת, quò refpicit verfio noftra: idem fentit Buxtorfius in Babylonia, fed in Lexico in voce מתקולת, col. 2625. reddit, *pondus afflictionis*. v. 14. R. וארטש. Ib. ויהון למבז. v. 15. R. למלכיא. v. 16. R. עד דמלא. Ib. סיפא בסיפא. v. 17. R. דעבדו דביש *regum*, fic verf. 25. v. 21. R. בכל אורח דאזל אבוהי. v. 22. R. בארחן דתקנן *in viis quæ rectæ erant*. v. 23. R. וקטלו. v. 25. R. ודעבד *& ea quæ fecit*. v. 26. R. וקברו *Et fepelierunt*.

CAP. XXII.

Verf. 1. R. תמני, fic verf. 3. בתמני עשר. Ib. verf. 3. בית מקדשא, abfque ל præfixo, ut verf. 4. abfque ב. v. 5. R. על יד עבדי *in manu facientium*, fic verf. 9. Ib. דממנן בבית. v. 7. R. לא מתחשב. v. 9. R. לות מלכא ואתיב. v. 13. R. ועל דאשתאר בישראל וביהודה *& fuper eo quod relictum eft in Ifrael & Jehudah*. Ib. על פתגמי סיפרא הדין. v. 14. R. לות חולדה נביאתא. Ib. in fine, עמה, rectiùs. v. 18. R. פתגמיא די שמעתא *verba quæ audifti*. v. 19. R. וללוטא.

CAP. XXIII.

Verf. 2. R. וכל יתבי ירושלם *& omnes habitatores Jerufalem*. Ib. וכהניא ונביאיא *& facerdotes & prophetæ*. R. David legit cum noftris, ספריא; adjicit *Prophetas* à Paraphrafte vocari *Scribas*, i. e. *difcipulos*, (fapientum fc. vel Prophetarum) quòd alii illic non effent Prophetæ, vel tunc temporis Hierofolymis abeffent, unde neceffe habuit Rex ad Huldam prophetida mittere. Sic Efa. 3. 2. שופט ונביא *Judex & Propheta*, in Targum redditur, דין וספר *Judex & Scriba*. Ib. R. וסדר קדמיהון *& expofuit illis*. v. 3. R. וית סהידותיה. Ib. ובכל נפשא. v. 4. R. בנחלא דקדרון *in torrente Kidron*, fic verf. 6. ubi redditur, *in torrentem*. v. 6. in fine, R. בני גליא, Kimhi adducit abfque בני, ut in Ven. addit idem גליא; effe nomen idoli cujufdam, de quo in Rabbinorum fcriptis obfervat, בית גליא, vocari (per ludibrium fc.) בית כריא. Vi. Buxt. Lex. in ברה. v. 7. R. דאקדיש טעותא *quas confecraverat idolis*. R. David affert lectionem noftram. v. 8. R. עד בארא דשבע *ufque ad Beera-fcbagh*. Ib. דעל שמאל גברא במעלני תרע קרתא *in introitibus portæ &c*. R. David legit ut in noftris habetur. v. 11. R. במעלני בית *in introitu domus*. R. David hic etiam lectionem noftram profert: ut & paulò poft in eodem verfu legit גוואר, pro quo in R. eft גואר, & fic cap. 25. 19. ubi ille legit גוואה. v. 12. R. תרע, fic verf. 15. v. 14. R. ומלא ית אתריהון. v. 15. R. דאחטי ית ישראל. Ib. אגורא ההוא. Ib. ואדקה *& comminuit illud*. Sic præteritum eft cum Affixo, at juxta lectionem & verfionem noftram infinitivus. v. 16. R. על אגורא. Lege in noftris, *fuper aras*, in plurali ut verf. 17. ubi eadem in Regiis lectio. Ib. R. דאתנבי נביא *quod prophetaverat propheta*. v. 17. R. משבט יהודה. v. 18. R. גרמוהי ית גרמי נבי שקרא. v. 19. R. בכל עובדיא דעבד. v. 22. R. נטריא דדנו. Ib. מלכיא דישראל. v. 24. R. דאתחזון. v. 26. R. ביהודה *contra Jehudah*. Sic cap. 24. 3. ubi redditur, *in Jehudah*. v. 27. R. וארחיק. Vide Bab. Ib. ית ירושלם וית ביתא דאמרית *Jerufalem, & domum de qua dixeram*. v. 28. R. על ספר פתגמי יומיא. v. 33. R. וככר דהבא.

CAP. XXIV.

Verf. 2. R. וית משרית מואבאי *& exercitus Moabæorum*. v. 3. R. מארע, fic verf. 20. v. 4. R. ומלא ית ירושלם דם זכאין ולא הות רעוא קדם יי למשבק *& impleverat Jerufalem fanguine innocentium, & non fuit voluntas Domini parcere*. v. 5. R. למלכיא. v. 7. R. מנחלא דמצרים. v. 13. R. ואוצרי בית מלכא, ficut in Hebræo etiam eft ואוצרות abfque את. Ib. R. מני דדהבא. v. 14. R. ולא אשתאר *& non relicti funt*. v. 15. R. וית רברבוהי. R. David legit per ג, ut in noftris. v. 16. R. שבעת אלפין. Ib. ואומניא ותרעיא אלפא *& artifices &c*. Ib. גברין גברי, fic cap. 25. 4. גברי עבדי. v. 17. R. אחבוהי, unâ dictione. v. 20. R. הות דא בירושלם.

CAP. XXV.

Verf. 1. R. וכל משריתיה. Ib. ובנא עלה. In noftris lege, *& ædificaverunt*. v. 4. R. תרע בין שוריא על גינתא. Ib. ואזלו *& abierunt*. v. 5. R. ורדפא משרית כסדאי. Ib. משריתיה איתבדרא מניה. v. 6. R. ומליל עימיה: in noftris lege, *& locuti funt*, pluraliter uti in Hebræo. v. 7. R. וית בני צדקיהו נכסו. Ib. בשלשלו דנחש. v. 9. R. ית בית מקדשא *domum fanctuarii*. v. 10. R. תרעא כל משרית. v. 11. R. וית שמיעין. R. David legit שמועיא. v. 12. R. David legit בכרמין ובחקלין, tranfpofitis vocibus, quo ordine Hebræis meliùs refpondent. v. 14. R. כל מאני דנחשא. v. 17. initio, R. ותמני עשר אמין. Ib. וקרונתהון & דקרונתהון, & fine præfixa litera קרונתהון. v. 19. R. וחמשא גברין *& quinque viros*. Sic convenit cum Hebræo. v. 23. R. חילותא אינון וגבריא. Ib. בר מעכה *filium Maghachah*. v. 24. in fine, R. ויוטיב לכון. v. 25. R. עשרה גברין עימיה. v. 27. in fine, R. ואפיק יתיה מבית אסירי *& eduxit illum de domo vinctorum*. v. 28. R. ית כרסוהי.

ESTHER.

CAPUT I.

Verf. 1. R. הוא אחשורוש דמלך מן הנדיא ועד מערבא דכוש *Ahhafueros qui imperavit ab Hendia & ufque ad occidentem Chus*. Quæ his interjecta in noftris leguntur abfunt à Regiis, ea autem in interpretatione Latina Italico, quem vocant, charactere difcernuntur à reliquis quæ agnofcuntur à Regiis & Hebraicis plerunque conformia funt. Non opus erit igitur ea ubique difertis verbis defignare, cùm hoc difcrimine animadverfo ipfemet Lector nullo negotio illa obfervare poffit. Idem fupra monuimus ad initium libri Ruth, hic autem repetimus ne femel tantùm dictum minus attentos fugeret. v. 2. על כרסי מלכותיה די בשושן *fuper folium regni fui quod erat in Sufan*. Ib. voci מדינא, quam *provinciam* reddidimus affinis videtur Syr. ܡܟܣܐ *vectigal*, quippe quod ex provinciis cogatur. Tallerus in tranflatione fua hujus libri, quæ noftrâ jam excufâ demum prodiit, reddit *Medos Babelis*; an fatis commode judicent eruditi. Vide etiam Jo. Buxtorfii Lexicon Chaldaicum & Syriacum. Locus forfan corruptus eft, fic reftituendas, וכד צדא כורש מדאה ית בבל *& quando devaftaret Cyrus Medus Babel*. Vide verf. 4. Hanc conjecturam noftram confirmat editio Hanovienfis, in qua hæc ita leguntur. v. 3. R. בשתא תליתאה למלכותיה עבד משתיא לכל רברבנוהי ועבדוהי אוכלוסי פרס ומדי אסטרטיגין ורבנין דממנן על פלכיא אכלין ושתין וחדין קדמוהי *Anno tertio regni fui fecit convivium omnibus magnatibus fuis & fervis fuis, exercitibus Parazæ & Madai, antefignanis & magiftris qui præfecti erant regionibus, comedentes & bibentes & gaudentes ante illum*. על גנזי מילתא reddimus *fuper ftratis ovillis*, i. e. farcinis melotarum, quales in repofitoriis feu thefauris recondi folent. Buxtorfius conjicit legendum גזזי. v. 4. R. ואחזי להון ית עתרא יקר מלכותה וסגא תקוף מלכותה *Et oftendit eis opulentiam gloriæ regni fui, & magnitudinem roboris regni fui*. v. 5. Elias hinc citat מדקדקיהון עד סביהון, Fagius interpres illius in Targum Hierofolymitano haberi fcribit, quod nobis nondum videre contigit; nifi Targum fecundum fit, in quo hoc loco lacuna nunc cernitur. Vide infrà ad cap. 3. 9. & 4. 1. Ib. R. גואה די למלכא *interioris qui erat regis*. v. 6. R. צביען כארגונא דלין עלוי סגלגלין דכסף דפיסן עלוי מרמרין סמקין ירקין וברקין ומרוקין וחורין אותיב יתהון עלוי ערסא דמלתין די מתחן על דרגשין דדהב טב וכסף שרין שנוי כביש קרסטלינין ומרמרין ודורא די בכרכי ימא רבא *tincta, ut purpura ; pendentia à fibulis rotundis argenteis ftrata fuper marmora rubra, viridia, corufcantia, fubtilia & candida, quæ collocavit fuper lectos acervorum qui extenfi erant fuper ftrata auri boni & argenti loricati variegati, ftrati chryftallis, marmoribus & filorum perplexionibus, quæ munitionibus maris magni afferuntur*. Vocem דורא five דרא, Interpres hic reddit *filorum perplexiones*, Tallerus *fures*, five *funiculum figuratum*; quid fibi velit uterque haud fatis capio. v. 7. R. לאשקיותהון. Ib. ומניא ממניא אשתניו *& vafa à vafis mutabantur*. Ib. דחזי למשתי. v. 8. R. כהלכת. Ib. דאנס. Ib. כן שית טעם. Ib. כרעות גבר וגבר. v. 9. R. עבדת משתא נשיא. v. 11. R. לאיתאה ית ושתי מלכתא קדם מלכא בכלילא דמלכותא על רישהא לאחזאה לעממיא ורברבניא ית שפרהא *Ut adducerent Vafthi reginam ante regem cum corona regia fuper caput ejus, ut oftenderet gentibus & magnatibus pulchritudinem ejus*. v. 12. R. מימרא. v. 13. R. במנדעא דעידניא היכדין יאה. Ib. קדם דמלכא די ביד רבניא חכים וידע *ante fapientem & cognofcentem*. v. 14. R. ודקריבו *Et hi funt qui proximi erant illi*. v. 15. R. במלכתא ושתי. v. 16. R. לא עילוי מלכא. Ib. די בכל פלכיא. v. 19. R. אין קדם מלכא ישפר. Ib. ומלכותה יתן א pro ה, Affixo fœminino pofitum fuprà aliquoties notavimus. Idem judicium de voce præcedenti רישא. v. 20. R. כפתגמא ארום רבא היא *quia magna eft*, viz. מלכותיה *ditio ejus*. v. 21. R. דמסוכן. v. 22. R. מסרכן, rectè. Ib. ממללא לישן גברא *loqueretur lingua viri*, in imperfecto, juxta quod præcedit, *ut omnis homo dominaretur*. Senfus caufâ tempus in his mutavimus.

CAP. II.

Verf. 1. R. למדכר ית ושתי וית דעבדת וית דאתגזר עלהא *recordari Vafthi, & quod fecerat, & quod decretum fuerat adverfus eam*. v. 2. R. יבעון למלכא *Quærerent regi*. Ib. שפירן חיזו. v. 3. R. בכל פילכי מלכותיה אפטרופין, vocibus tranfpofitis. Ib. רב מלכא. v. 5. R. קדם אלההא *ante Deum fuum*. Ib. ושמיה מתקרי מרדכי. Ib. שבטא דבנימן. v. 6. R. עם גלותא דאתגליאת. v. 7. R. Lege, *Et quare vocabant eam Hadaffam?* interrogativè. Ib. ועלימתא שפירת חיזו ושפירת ריוו ובעידן דמית אבוהא ואמה נסב יתה *& puella &c. & quo tempore mortui fuerant pater ejus & mater ejus, fufceperat illam Mardechi*. v. 8. R. עלימתן סגיאן. v. 9. R. רבותהא. Ib. ולבושין דמלכותא. Ib. למתן לה. עלימתן לשמשותה דחזין ית בית מלכא *quæ dignæ effent dari illi ex domo regis*. v. 10. R. ילדותהא ארום פקיד עלהא מרדכי דלא תחוי *& domum cognationis fuæ, quia præceperat illi Mardechai &c*. v. 11. R. הוה מרדכי אזל ומצלי *ibat Mardechai & orabat*. Ib. דרתא. Ib. דבירת כדין. Ib. למדע ית שלם אסתר. v. 12. R. מסוף דהוי לה. Ib. שלמין. Ib. שיתא ירחין במשח ושיתא *fex menfes in unguento & fex*. Cæterùm pro ואנפקנון, Buxtorfius pater in Lexicon legit אנפיקינון fine ו ab initio, quod non poteft effe copulativum, cùm vox præcedens fit in regimine: hanc lectionem fequitur verfio noftra. Vide ipfum in voce טכסא. Miror autem unde Tallerus didicerit טכסא, vel ut

apud

apud illum haud recte scribitur חכסא, *taxum* significare, ejusve in psilothris usum esse, ut eo nomine Buxtorfium Juniorem erroris arguere non dubitaverit. Vide hic Babyloniam, invenies Patrem etiam haud absque ratione nobiscum una in eodem errore esse, si modo error sit. *Sed parcite ista viris.* v. 13. R. *quæ perfecti erant* absque בתר. Ib. עמהא מן בית נשיא. v. 14. R. לשמושי ית מלכא. Ib. בתר כן לא תתוב לות מלכא *post hoc non revertebatur ad regem.* v. 15. R. כל מידעם, sine ל præfixo. Ib. והות אסתר משכחא טיבו בעיני כל חזהא *& invenit Ezzther gratiam in oculis omnium &c.* v. 17. Lege in nostris *cubiculi* pro *cubili*. v. 18. R. והוו קרו ליה *quod vocaverunt*. v. 19. R. ומרדכי יתיב *Mardechai sedebat*. v. 20. R. לא חוית *Non indicaverat Ezzther*, absque præcedentibus. Quæ paulo post sequuntur Tailerus sic vertit, *in diebus menstrui sui abstinuit a pulmentis, & vicinis gentium peregrinum non gustavit.* Menstrua patientibus pulmenta esse illicita nusquam antehac legisse memini. Vi. cap. 3. 8. v. 21. R. מרדכי יתיב בתרע מלכא. Ib. pro בבין, in nostris omnino videtur legendum בכין *tunc*, uti reddidimus: sic cap. 7. 7. mendose legitur בחין pro בכין. Ib. R. תרין רבני מלכא.

CAP. III.

Vers. 1. R. מורעית אנג. v. 4. R. ארי חוי להון דהוא יהודי. v. 6. R. לאושטא ידא *extendere manum*. Ib. *qui erant in omni regno Akhasueros*. Sed Chaldaica horum illic desunt. v. 7. R. הוא ירחא דניסן בשנת תריסר למלכות אחשורוש רמא פורא *ipse est mensis Nisan &c.* Sic in fine, הוא ירחא דאדר *ipse est mensis Adar*. v. 8. R. ליתיהון נטרין ולמלכא מתבדר ומתפרש. Ib. פילכי מלכותך. Ib. אין קדם מלכא שפיר לית ליה שום טימי *illi non observant: regi autem &c.* v. 9. R. יתכתב לאובדיהון. Ib. על ידא דעבדי מטבעא *super manus cudentium monetam*. Sic apud Eliam in Thisbite, rad. טבע, ex Targ. Hierosl. i. e. secundo, ubi sic legitur. Quæ statim sequuntur in nostris verba ומן יכיל ונו׳, interrogative forsan legenda sunt, *Et quid valet, quantum continet?* ista summa sc. ut verba sequentia responsum habeant: *minarum sexaginta myriades &c.* Utcunque versio nostra sensum eorum attigisse videtur. Cum enim talentum sit sexaginta minarum, *decem millia talentorum* erunt minarum sexaginta myriades sive sexcenta millia. Notetur porro, cum singuli Israelitarum dimidium sicli in redemptionem animæ dare tenerentur, Hamanem hic internecionem eorum centuplo pluris licitari; mina siquidem quinquaginta siclorum sive centum drachmarum erat. Vide Targum secundum hujus versus, ubi centum drachmas in caput promisisse, drachmarum vero summam *decem millia talentorum* esse dicitur. Vide etiam cap. 4. 1. Targ. sec. v. 10. R. ואעדי מלכא ית עזקתיה. v. 11. R. ועמא מסירין. Ib. למעבד מנה כמא דיוטיב קדמך *ut facias ex ea &c.* v. 12. R. בתליסר יומין. Ib. עמא ועמא פילכא ופלכא ברושם כתבהא. Ib. כממלל לישניה. Ib. כתיב ומפרש *scriptum & expositum*, postrema duo in Venetis etiam leguntur ut in Regiis. v. 13. R. ביומא חד ביומא דתליסר יומא לירחא תריסר. Vi. Bab. v. 14. R. גזרתא, sine Affixo. v. 15. R. וקרתא דשושן הות מתערבלא *& civitas Susan erat conturbata.*

CAP. IV.

Vers. 1. R. ית כל דאתעבד ובזע מרדכי ית לבושוהי *omnia quæ acta erant: & scidit Mardechai vestimenta sua.* Decretum a rege in Judæos sancitum superorum consensu duplici de causa ratum fuisse tradit R. Salomon: quod imaginem tempore Nebuchadnezzar adorassent, & convivium Ahhasueri participassent. Posteriorem tantum assignat Paraphrastes, cujus mentem haud satis assecutus est hic Tailerus. Vide cap. 1. 5. Eo quod *de sigillo ex luto* dicitur, ad illud Job. 38. 14. alludi videtur. Ib. R. ונפק בגו קרתא וקביל *& exivit in medium urbis & clamavit.* Illud autem quod ex hoc versu in Thisbite voce דרדק, & pleraque alia quæ ab Elia ex hoc libro illic adducuntur, in Targum secundo habentur. Commentatores Hebræi R. A. Ezra & R. Sal. Jarhi an Targum alterutrum viderint dubium facit quod vix ullibi laudent, cum in aliis libris, hic præsertim, frequentissime id facere soleat. v. 2. R. ואתא עד פלטירא *Et venit usque ad palatium.* Ib. לתרע פלטירין *portam palatiorum.* v. 3. R. ובכל פילכא ופילכא אתר דפתגם גזרת מלכא וגזירת דינא מטי *& in qualibet regione & loco quo verbum decreti regis & decreti judicii pertigit.* v. 4. R. ועלן עלימתן דאסתר. v. 5. R. וקרת אסתר להתך *Et vocavit Ezzther Hathach.* Vide Bab. Ib. לבושי דשדרת ליה *vestimenta quæ miserat ei.* v. 6. R. ונפק התך, per ה ut in versu præcedenti, & sic in sequentibus. Ib. דלקדם פלטירין דלמלכא *quæ erat ante palatia regis.* v. 7. R. להמן וית ממון כסף *Haman: & copiam argenti.* Ib. על ידיהון דגוברין *super manus thesaurariorum.* v. 8. R. וית דיטגמא די כתב. Ib. ולפקרא עלהא, sic in fine versus עמהא. v. 11. R. וכל עבדי מלכא *Omnes autem servi regis.* v. 13. R. יתיר מכל יהודאי *unica ex omnibus Jehudæis.* v. 14. R. משתק תשתקי. Ib. אין לעידנא הדא את מטיא למלכותא *an ad tempus hoc tu contigeris ad regnum?* v. 16. R. וצומו עמי. Ib. אצום הכדין *jejunabo similiter.* Ib. והיכמא דהובידת כדין אובד *& erit quomodocunque peream, peream.* v. 17. R. ועבר ועבד *& transivit fecitque.* Tailerus lectionem nostram reddit, *& omisit gaudium festi Paschalis.*

CAP. V.

Vers. 1. R. וקמת בדרתא דבבית מלכא גואה כל קביל תרע ביתא. Ib. Tailerus non male, *conspurcaretur stercore matulæ*, ut מקלקלא sit participium præteritum. Vi. Bab. Verbum vero אתנסב, a quo hic est infinitivus לאתנסבא non militia significat, sed *accipi*, *duci*, peculiariter ut hic *in uxorem*: א autem in fine est loco י Affixi primæ personæ, ut in מלכותא vers. 3, & 6. pro מלכותי in Regiis, neque alias hoc insolens. v. 2. R. אטעינת רחמין. Ib. Corrige in nostris, *sceptrum*. Ib. ומטת בידהא. v. 3. R. עד פלגות מלכותא ויתיהב ליך *usque ad dimidium regni dabitur tibi.* Ib. pro טוביה, quod in Ven. & Bas. correximus טוביה, ut infra habetur vers. 6. v. 4. R. אין על מלכא ישפר יעול מלכא *intret rex.* Ib. למשתיא דעבדית ליה *ad convivium quod feci ei.* v. 5. R. אוחיו להמן *Festinate ad Haman.* v. 6. R. מלכותא ותתעביד *regni, & fiet.* v. 7. R. ואמרת שאלתי ובעותי. v. 8. R. כפתגמא גזרת מלכא. v. 9. R. חדי ובדח. Ib. ולא קם ולא רתת מניה *qui non surrexit & non tremuit ab eo.* ארכובתא *genu* significat, non *currum*, ut Tailerus vertit. Quid opus extensione pedis ad ostendendum quod scriptum erat e regione currus, aut quis scripturæ locus iis verbis designetur alii viderint. v. 11. Tailerus ad verbum reddit אתמני עם רוכבי *numeratus est cum ducibus.* Id ita intelligendum, ut reliquos regeret & iis præesset, haudquaquam vero æquales haberet. Vide cap. 3. 1. Sic Gen. 40. 4. de Josepho dicitur ומני ית יוסף עמהון *constituit*, vel *præfecit Josephum cum eis*, i. e. juxta Syrum & Arabem, *super eos*, ut curam eorum ageret, & necessaria illis subministraret. Porro חמניא *octo* denotat non *octoginta*, ut ille; pro eo dicendum esset תמנן. v. 11. R. וסגיאות בנוי וית דרבי יתיה *& multitudinem filiorum suorum, & quod magnificaverat eum.* v. 12. R. ואף לעדן מחר. v. 13. R. דאנא חזי. Ib. יתיב בתרע. v. 14. R. יעבדו אע וקיף חמשין אמין ובצפרא אמר למלכא ויצלבון ית מרדכי עלוי ומן בתר כן עול קדם מלכא לבית משתיא בחדוה ושפר פתגמא קדם המן ועבד קיסא *Faciant lignum altum quinquaginta cubitorum, & in aurora dicito regi ut suspendant Mardechai super illud: & post hæc intrato coram rege in domum convivii in lætitia. & gratum fuit verbum ante Haman, & fecit lignum.* De significatione vocis חרא in hoc versu, quam nos *laetum* reddidimus, Tailerus *lebetem*: vide quæ habet Buxtorfius in Lex. Chal. Talm.

CAP. VI.

Vers. 1. R. בליליא ההוא נדד שנתיה דמלכא ואמר לאיתאה קדמוהי ית ספרא דדכרניא פתגמי יומיא והוו מתקרין קדם מלכא *In nocte illa recessit somnus regis, & dixit ut afferretur ante se liber monimentorum verborum dierum: & fuerunt lecta ante regem.* Hæc verba, דלא אעלת אסתר ונו׳, quæ post medium versus in nostris leguntur, sic vertit Tailerus, *quia Ezzheram ad convivandum mecum non introduxi, sed Hamanem solum.* At verbum non est primæ personæ, sed tertiæ fœmininæ. Post hæc aliquantum pro עבדי legimus עובדי דיניהון, hoc enim frequens ut Kamets chatuph ponatur pro Cholem: ubi ille sic vertit, *servi juris eorum regis antiqui, qui coram eo fuere.* v. 2. R. על בגתן. Ib. מנטרי פלטרין *ex custodibus palatiorum.* v. 6. R. ואתא המן *& venit Haman.* Ib. למן יצבי. v. 8. R. וייתון, cum ו copulativo, at sub finem versus דיתיהב, sine eo. Ultima hujus versus clausula juxta A. Ezra sic vertenda est, *& cujus capiti corona regia imposita est.* ut sermo non sit de diademate regio, sed de alia quadam corona sive ornamento, quod equus quo vehebatur rex, quemque alicui ex servis ejus equitare licitum non erat, capite gestare solebat: rem hanc notam esse ait, & verba sane tum Hebraica tum Chaldaica huic interpretationi optime conveniunt. v. 9. R. לבושא וסוסא. Ib. מרבני מלכא. Ib. וירכבונה. v. 10. R. ית לבוש וית סוסא. Ib. למרדכי יהודאה דיתיב בתרע פלטרין דמלכא לא תמנע *Mardechai Jehudæo qui sedet in porta palatiorum regis: ne subtrahas.* v. 11. R. ונסב המן. Ib. וארכביה. Ib. וקרא קדמוהי כדין אתעבד *sic fit.* v. 12. R. ותב מרדכי לתרע *& rediit Mardechai ad portam.* Ib. ומתעטף רישיה. v. 13. R. ית כל דערעיה. Ib. מזרעא דיהודאי *ex semine Judæorum.* Ib. ארי מנפל תנפול קדמוהי. v. 14. R. עד כען. Ib. ורברבני מלכא מטו ואוחיו.

CAP. VII.

Vers. 1. R. למשתי חמרא *ad bibendum vinum.* v. 3. R. שזוב נפשי מן ידא דסנאה. Ib. מן ידא דבעל דבבא *de manu auctoris inimicitiæ meæ.* Ubi juxta Interpretem א est loco י Affixi, ut supra ad cap. 5. 1. dictum. v. 4. R. ארי לית למעיקא טומין. Ib. לשיצאה ולמקטל ולאובדא ואלו. Ib. אודבננא. v. 5. R. די אמלכיה בלביה. v. 6. R. ואמרת אסתר *Et dixit Ezzther:* Ib. *est Haman malus hic.* Vox מניכא *torquem* proprie significat, sed pro diversis corporis partibus diverse redditur; capiti impositum, ut hic, *diadema* convenienter dicitur. v. 7. R. ומלכא קם *Et rex surrexit.* Pro בחין, quod in Ven. & Bas. legendum in nostris בכין. Ib. R. ממשתיא דחמרא. Ib. למתבע על נפשיה על דרגש דאסתר יתבא *ut quæreret pro anima sua vitam.* v. 8. R. עלהא. v. 9. R. מן רברבניא. Ib. הא קיסא דזמן, absque ברם, ut in versu etiam præcedenti. Ib. קאמא בביתא דהמן.

CAP. VIII.

Vers. 2. R. ית עזקתיה *annulum suum.* Ib. דהמן *super facultates Haman.* v. 3. R. ובכית ופגנת ופיסת ליה *& ploravit, & clamavit, & supplicavit ei.* Ib. וית וממיה די חשב. v. 4. R. ית תגרא. v. 5. R. אין על מלכא ישפר, sic cap. 9. 13. ut supra cap. 5. 4. Ib. טעמא למכתב. Ib. פטקיא דשדר המן *epistolæ quas misit Haman filius Hamdatha.* v. 6. R. דתנדן. v. 7. R. ולמרדכי יהודאה. Vi. Bab. v. 8. R. ית עמי ואתון כתבו. Ib. וסתמו בעזקת סטומתא. v. 9. R. בירחא תליתאה. Ib. ושבע פלכיא. v. 10. R. וכתב בשום *Et scripsit in nomine.* v. 11. R. דיהב מלכא סיעא ליהודאין *auxilium Jehudæis.* v. 12. R. פלכי מלכא. Ib. בתליסר יומין לירח תריסר. v. 13. R. גזרתא בכל פלכא. Ib. דיהון יהודאי אטמוסין. v. 14. R. רהטונין רכבי רכשא ערטוליני נפקו מבהלין ודחיפין בפתגמא דמלכא וגזרתא אתיהב בשושן בירנתא. v. 15. R. בלבוש מלכותא תכלתא וחרי והמניכא דדהב רבתא ונלימא דבוץ וארגון טב וקרתא דשושן בדחא וחדיא: *in veste regia hyacinthina & candida, & monili aureo magno, & cum amictu byssi & purpuræ bonæ; civitas autem Susan exultabat & lætabatur.* Nescio quamobrem hic verterit Tailerus גרא דמחוזא *extremitas provinciæ.* Pro סבירין ידיהון idem videtur legisse תבירין, sic enim vertit, *frangebant manus suas*, sed quo sensu aliis divinandum relinquimus. Quæ sequuntur in editione Hanoviense ad hunc modum habentur, ואולין ומרין קדם מרדכי צדיקא ואמרין ומשבחין למן דיהב אגרא v. 16. R. ליהודאין הות נהורא וחדוא ובדיחות לבא ויקרא *Jehudæis fuit lux & lætitia, & gaudium cordis & gloria.* v. 17. R. מעממי ארעא.

CAP. IX.

Verſ. 1. R. דחשיבו בעלי דבביהון. Ib. בתליסר יומין. Ib. ובתריסר ירחין. v. 2. R. יהודאי, ut verſ. 1. ſic דיהודאי למשלט בהון ואתהפכת דישלטון. verſ. 10. דיהודאי. Ib. לקטלא ית כל דתבעין ad occidendum omnes quærentes. Ib. עלויהון ית יהודאין לארכונין ſuper ſe Judæos principes. v. 3. R. פחדיהון. Ib. באנפיהון. Ib. ארום רב מרדכי בבית מלכא ומשמעה נפק. v. 4. R. וקטילת והובד & occiſionis & perditionis. v. 5. R. אולי ומתרברב. v. 11. R. בנוי דהמן דאשתארו ובכל. Ib. יהודאי ואובדו. v. 12. R. עאל מנין קטילין. Ib. פילכי מלכא & decem filios Haman qui remanſerant. Et in reliquis regionibus regis. In noſtris uti etiam in Baſilœnſibus eſt ו pro ד. Ib. in fine, R. עד כען ויתעבד. Si quæ aliæ varietates à Regiis in ſecundo hujus verſus Targum fuerint, ex hiſce deprehendi poſſunt. Idem in proximo verſu & aliis, quorum duplex Targum habetur, obſervandum. v. 13. R. למעבר כגזרת יומא הדין faciendi juxta decretum hodiernum. Ib. אף מחר. Ib. ישפר. v. 14. R. ומאה ותמניא Tallerus vertit, Ita centum & octoginta, pro octo, ut ſupra ad cap. 5. 11. dictum. Hoc & alia pauca, in quibus vir eruditiſſimus mihique quondam amicus lapſus eſt, à nobis eſſe notata, nemo, ut ſpero, ſuccenſebit; cùm veritatis amore, & nequis incautus in errorem abducatur, non contradicendi ſtudio id fiat. v. 15. R. ביום ארבע עשר. v. 16. R. ית נפשיהון ואשכחו ניחא. v. 17. R. ביומא תלת עשר. Ib. ונחו בארביסר ביה & quieverunt quarta decima ejuſdem. v. 18. R. אתכנשו בתליסר ביה ובארביסר ביה ונחו בחמיסר. v. 19. R. ארביסר, ut in verſu præcedenti. Ib. חדוא ומשתיא. v. 20. R. פלכי מלכא. v. 21. R. ארביסר & חמיסר, ut paulo ſupra. v. 22. R. ביומיא האנון בזמן דנחו In diebus illis tempore quo quieverunt. Ib. בהון יומי משתיא in eis dies convivii. Ib. מדבונא לחדוא ומאבלא. Ib. לחברה מתנן לחשוכי. v. 23. R. ית דשריו. Ib. וית די כתב, & quod ſcripſerat. v. 24. R. יחום אנג. Ib. ורמא פורא projeceratque Phura. v. 25. R. בישא ומטיה. v. 26. R. על שום פורא. Ib. נטרין וזמן. fine ליה. Ib. יומי ניסא dies miraculi. Ib. ידעין ומה ſciantque: & cur viderentur. v. 27. R. ועלוי כל דיוראין. Ib. in fine חזו. כרשם כתביהון וכזמניהון בכל שתא ושתא juxta characterem ſcripturæ ſuæ, & juxta tempus eorum quolibet anno. v. 28. R. יחום כהניא. Ib. ויחוסא דבית ישראל דשריא. Ib. יהודאין ודכרניהון לא ישתיצון. v. 29. R. ברתיה דאביחיל. Ib. תקפא דניסא, abſque. v. 31. R. באדר בזמן עובדיהון in Adar tempore operis eorum. Ib. ית אגרתא דפוריא. Ib. וית.

CAP. X.

Verſ. 2. R. וכל עובדי תקפיה. v. 3. R. ארום מרדכי יהודאה אלקפטא ורבן על כל יהודאין ומתרעי לסני אחוי דמן שבטא דבנימין. Ib. למלכא תבע טבתא לעמא בית ישראל וממלל שלמא לכל זרעה דבית יעקוב & princeps ſuper omnes Jehudæos, & acceptus multitudini fratrum ſuorum, qui erant de tribu Benjamin, quærebat bonum populo ſuo domui Iſraël, & loquebatur pacem omni ſemini ſuo, domui Jacob.

IOB.

CAPUT I.

Verſ. 1. R. בארע ארמיניא. Vi. Bab. Ib. ודחילא דייי & timens Dominum. Ib. שבעת. v. 2. R. שבעא בנין ותלת בנתא, ſic verſ. 8. v. 3. R. מן בישא. Ib. ופלחנא סגי. Ib. וזנין דתורי. Ib. אלפין דעאן ותלת אלפי גמליא. Ib. ושלחין וקרין. Ib. והוו אולין בנוהי ועבדין משתיא. v. 4. R. עתיר מן כל כד מחורין יומי משתיא. v. 5. R. לתלת אחתיהון & mittebant & vocabant &c. Ib. ואקדם בצפרא והוה מסיק עלון מנין & cùm in orbem tranſiiſſent dies &c. Ib. ושדר מאים חבו בני ולא צלו בשמא דייי בלבהון כדין וגו & non oraverint in nomine Domini in cordibus ſuis: ſic &c. Ib. כלהון. v. 6. R. והוה יום דינא רבא Et fuit dies judicii magni. Vi. Bab. Ib. למקם. Ib. ואתא לחוד שטנא ביניהון, adjicitur illic ואמר שטנא קדם ייי. v. 7. R. למקם קדם ייי ut ſtaret coram Domino. Ib. מלפשפש בארעא ולמיזל & dixit Satan coram Domino, A ſcrutando in terra & ambulando per eam. Ib. ארי לית דכותיה בכל ארעא. v. 8. R. על עבדי ſuper ſervum meum. Ib. ודחילא & timens. v. 9. R. הא מגן דחל איוב. v. 10. R. in univerſa terra. Ib. הלא אנת אגנת בדילה ובדיל אנש ביתה ועל כל דילה מחזור Nonne tu protexiſti &c. Ib. וקנינה נפיש & poſſeſſio ejus crevit. v. 11. R. אושיט כען ידך ואנזק. Ib. אין לא קדמך יצלי niſi coram te oraverit. Ib. בכל דילה manum tuam & noce omnibus &c. v. 12. R. הא כל די לה בידך En univerſa quæ habet in manu tua ſunt. Ib. ידך למנזק manum tuam ad nocendum. v. 13. R. יומי אתחולי שבועתא. Vi. Bab. Ib. מלכתא. v. 14. R. ועזנד. Ib. תורתא. Ib. ואתנן רעין. v. 15. R. חמר. Ib. לבלחודי, at contrà verſ. 16. & 17. בלחודי. v. 16. R. דומרנד דברתנין. Ib. ונמרתנון. v. 17. R. עד כדן דין, ſic verſ. 18. Ib. עד כדן דא ממלל. Ib. אף אנא בלחודי etiam ego ſolus: ſed & לחוד, ſignificat etiam. Ib. ודברנון. Ib. כשדאי מניו תלתא אוכלוסין. Ib. אף אנא. v. 19. R. וקרב בארבעא זוית. v. 21. R. ערטולי, bis per ו. Ib. אתוב תמן לבי קבורתא reverter illuc ad domum ſepulturæ. Ib. וכדמתנסב יהא שמה דייי מברך & nunc quis ablatum eſt, ſit &c. v. 22. R. ולא הדר מלי neque reddidit verba.

CAP. II.

Verſ. 2. R. הי מנן אנת אתי. Ib. ית ייי. Ib. ומטהלכא & מלמשוט. v. 3. R. על עבדי, ut cap. 1. 8. ſic לית דכותיה. Ib. ועד כען הוא מתוקף, ſic verſ. 9. אנת מתוקף. v. 4. R. אברא מטול אברא. v. 5. R. וברם הא לגרמיה ולנפשיה os ejus & animam ejus. v. 6. R. הא. Ib. אושיט כדון. v. 7. R. מן פריסת רגליה ועד מוקדיה. Ib. הוא מסיר Ecce ipſe traditus eſt. v. 8. R. פחר לאתקרספא ביה. Vi. Bab. Ib. במצע קיטמא. v. 9. R. בספותה, ſic reliquis ſuis. v. 10. R. דעבדן קלנא בית אבהתהון הא כדין. Ib. ברך. v. 11. R. למנד עלוהי & movent capita ſua in eum. v. 12. Lege in noſtris, & non cognoverunt. Ib. R. ית מעיליה. Ib. על רישיהון. v. 13. R. דמתמלל עמיה פתגמא ארי חמו ארום רב. Ib. על ארעא.

CAP. III.

Verſ. 1. R. בתר כן, non præcedente מן. v. 2. R. ופום איוב Et cecinit Job. Vi. Bab. v. 3. in fine, R. איתברי גברא. v. 5. R. יטנעון יתיה. v. 8. R. דאטמוסין למרבר באתערותהון אליתהון. Ib. ילטטון יתיה די לטטין qui parati ſunt, cùm ſuſcitantur, tollere lamentationem ſuam. v. 9. R. נשף בורקיה. Vi. Bab. Ib. יסתכי לנהורא. Ib. קריצותא. v. 10. R. פרתי דלסתי portas maxillarum mearum. Ven. פרתי, quod in Baſ. mutatum in פאתי: hujus mutationis Buxtorfius rationem non reddit. פרתי vel פאתי eſt latum, ſpatioſum, unde פתאה vicus, platea: huc reſpicientes meatum reddidimus. Ib. R. כריסא, ſine Affixo. v. 15. R. קורטיהון. Vi. Bab. v. 17. R. רשיעי דעברו תיובתא. Ib. תלמידי דאישתלהי. v. 18. R. בי רבא, ſic apud Eliam. v. 19. R. מכיפתא מן קדם ייי קירים דגדיה ab alligatione à facie Domini dominatoris ſui. v. 20. R. למה יהב. v. 22. R. דהוון. v. 24. R. מימי אכליותי. Ib. תונחתי תעול. v. 26. R. ישבחון. Ib. חרן.

R. לא שלותי ולא שלית מבשורתא Nonne diſſimulavi & nonne quievi, quoniam &c. Ib. מבשורתא דיקידתא דען de incendio ovium.

CAP. IV.

Verſ. 3. R. דחלשיא infirmorum. v. 4. R. בעבירתא תחייל. v. 5. R. כדין מן הוא דזכאי. v. 6. R. ושלימות ארחתך. v. 7. R. כדן תיתי quis eſt ipſe juſtus. Ib. ואן תריצי. v. 8. R. שקר. v. 10. R. מרתתין כדביא contremiſcere faciunt ſicut urſi. v. 11. R. וישמעאל דמתיל לאריותא יהובד Iſmahel autem qui comparatus eſt leoni peribit, eo quòd &c. Ib. כלסטיסיא מדלית וגו. Ib. דאתפרשו מן אורחן ſicut prædones &c. Alterum hujus verſus Targum ex his cum lectione Regiorum conferri poteſt ut ſupra monuimus. v. 12. R. אתאמר בתכיף ואלפת dictum eſt verbum repentè &c. v. 13. R. על בר נשא. v. 14. R. וסגעי איברי. v. 17. R. האפשר. Ib. יזדכי ואם. v. 18. R. ובמלאכוי ישוה עילא. v. 19. R. שיתאסיתהון. v. 20. R. מצפרא לרמשא מתמחין מדלית percuſſi ſunt: &c. v. 21. R. אתנטל.

CAP. V.

Verſ. 2. R. יקטל רגוז קירים ושברא. v. 3. R. חמיתי שטיא דנציב. v. 6. R. מטול דלא נפק מן עפרא. v. 9. R. דעבד. Ib. ולית סוף quorum non eſt finis. v. 10. R. דיהב. Ib. מחון עממיא provinciæ populorum. v. 11. R. Deeſt מטול ab initio. Ib. in fine, פרקניתא. v. 13. R. בחכמתהון. Ib. אתיב עליהון reddidit ſuper eos. v. 14. R. בליליא ממששין. v. 16. R. ומלכתא דרשיעי טפות פמיה & conſilium impii &c. Vi. Bab. v. 17. R. אלה, ſic cap. 8. 3, 5. & alibi paſſim. v. 18. R. מיתי מכאבה. Lege in noſtris, dolorem. Ib. יפצינך ובשביעיתא לא יקרב בך ביש. v. 19. R. ומעל מסתרתא. v. 20. R. דמצראי. Ib. מקטילת חרבא. v. 21. R. במוקא דלישן. Ib. לחית ארעא. v. 22. R. לחבל. Ib. ביני עממיא inter populos. v. 24. R. בית מקדשך ולא תנוק. Ib. במשכן בית אלפנך in tabernaculo domus doctrinæ tuæ. ubi in noſtris legendum, domus tabernaculi tui. v. 26. R. לבי קבורתא in domum ſepulturæ. v. 27. R. קביל יתיה.

CAP. VI.

Verſ. 2. R. במסחתא. v. 3. R. מן חלא דימא, fine יתיר. Ib. אשתלהיו. v. 4. R. גררי. Ib. אלהי יסדרון לי. v. 5. R. האפשר דמכרו Numquid poteſt clamare. Ib. ינוה תורא aut mugiet bos. Vi. Bab. v. 6. R. טעמא. v. 7. R. ושרי אלהא וממסכן. v. 8. R. יהב אלהא. v. 9. R. היך דוחא & pauperem me fecit. Ib. ויעתר. v. 10. R. כד תיתא על רשיעיא ולא חס cùm venerit tremor ſuper impios, &c. v. 12. R. אין היך חילא דאבניא. v. 13. R. סייע בי וחכמתא אתנדחת מני. In noſtris legendum, aufugit à me. v. 15. R. כנגור & במפקנות, utrumque ſine היך. v. 16. R. מצינתא. v. 17. R. הכדין דר טובענא בעידן דחבו Talis fuit generatio diluvii in tempore quo peccaverunt. Ib. איסרטי אורחתהון. v. 18. R. אתנפרו. Ib. אתחמיו & incaluerunt. Vi. Bab. v. 21. R. טולתי. Ib. ארום כען. Ib. in fine, ודחלתון & timuiſtis. v. 22. R. ומה דכשר. v. 23. R. ושיזבו יתי מיד. v. 25. R. מה בטימין. Ib. v. 27. R. יתים תשדון. v. 29. R. תובו כדין. Ib. רשעא iniquitas. v. 30. R. ואין.

CAP. VII.

Verſ. 6. R. קלילין יתיר מגרדית. v. 9. R. כן דנחת. v. 11. Lege, non prohibebo. v. 12. R. במצעה. v. 14. R. ומחזיוניא. v. 15. R. שנוקא. v. 16. R. רחקת לא לעלם. v. 19. R. ולא. v. 20. R. נטר בר נשא.

CAP. VIII.

Verſ. 2. R. אימת. v. 3. R. האפשר דאלה. v. 4. R. חבו קומוי. v. 6. R. וישלם יאות & pacificabit pulchritudinem. v. 7. R. ויהי שירותך. v. 8. R. שאל כען לדרא קדמאה. v. 10. R. ומלבהון & de corde ſuo. v. 11. R. דיתנאה

דיתנאה נומיא בלא ביסנא. v. 12. R. עד דהוא בפיותה. vi. Bab. v. 13. R. אסרטי. Ib. וסבר דילטור *& spes delatoris.* v. 15. R. יתוקף בה. v. 17. R. עד אינר, sine præcedente די. Ib. בי אבניא יעין. v. 18. R. אין יסלעמנירה מאחרה ומכדיב. v. 19. R. ומעפרא חורן. v. 20. R. לא ירחק. Ib. ולא יתוקף. v. 21. R. בחוכא.

CAP. IX.

Vers. 2. R. הכדן ומה יזדכי. v. 4. R. חכים. v. 5. R. מלכיא דקימין בטוריא ולא ידעו דהפכנון *reges qui stant in montibus &c.* v. 9. R. ואדרוני שטרי מזל מוליא *& cubicula syderum, constellationem planetarum.* v. 10. R. פרישן, sine copula. v. 11. R. עלי ולא אחמי יתהי *super me, & non videbo eum.* v. 12. R. מעלמא *à seculo.* v. 13. R. מרשיעיא תחותוי דיתין אוותניא דמסתיעין בסגעא *ab impiis: sub eo curvantur fortes qui auxiliantur in multitudine.* Vi. Bab. v. 14. R. כד, sine præcedente אף. v. 15. R. ובאית. v. 16 R. יצירת קלי. v. 17. R. בינתא. v. 18. R. ישבעינני מרוריא. v. 20. R. אין אזדכי פמי. v. 22. R. חדא מכילתא היא לי *Una mensura est mihi.* v. 23. R. אם ברנון ימית. Vi. Bab. Ib. מתמסין. v. 24. R. מן קדם דינהא יחפי *à facie judicum ejus operit.* Ib. אין לא דכי; hoc reddi potest, *si non justus vel purus est.* v. 25. R. ויומי קלילין. v. 26. R. חלפון היך ספינן דטעינין. Ib. דטאם. v. 27. R. אתנשי. v. 28. R. דחלית כלהון *timui omnes.* v. 30. R. אין אשתזגית במי. v. 31. R. הבדין בשוח. v. 32. R. אתיב יתה. v. 33. R. על תרוינא. v. 34. R. לא תבעת. v. 35. R. לא הכא אנא בהדי.

CAP. X.

Vers. 1. R. אתנוות נפשי. Vi. Bab. v. 2. R. תנצי בי. v. 3. R. התקין קומך. Ib. תרחק. Ib. רשיעיא. v. 5. R. הא כיומי. v. 7. R. על מנדעתך. v. 8. R. ידיך צירו יתי. Sic vers. 11. אלבשת יתי, qualia cùm passim occurrant, ubique notare opus non erit. Idem statuendum de aliis cujuslibet personæ aut numeri pronominibus, ut cap. 12. 23. R. ומאבד יתהון. v. 9. R. היך טינא. Ib. תתיב יתי. v. 10. R. הלא כחלבא. v. 13. R. ואלין טמרתא. v. 15. R. מן יום דינא רבא *à die judicii magni.* v. 16. R. ואריכם ידיך. Lectio nostra sonat, *manum ejus.* v. 17. R. סהדיך. Ib. עמי מתחלפין. Ib. ומתחילין *& militant.* v. 18. R. לא תסבי יתי. v. 19. R. במה דלא. Ib. מתיל מן כריסא *perinde ac si de utero.* v. 20. R. ופסקין. Ib. ושוי רוח עלי *at pone mihi spacium.* v. 21. R. עד לא. Ib. לארע. v. 22. R. ארע דתימורארה. Ib. יתוב בה בני נשא ומפעפעא בערע היך קבל *ut habitent in ea filii hominum, sed tenebrescit in occursum sicut caligo.*

CAP. XI.

Vers. 2. R. מרי שפין יזדכי. v. 3. R. כדבוניך גבריא משתקין. v. 5. R. ספותיה. v. 6. R. בכופלא לחכמתא. Ib. אלה מעויתיך. v. 7. R. האפשר. Ib. תשכח, bis, ut & alibi sæpe ex Aphel, quod hic notandum ut Lectoris molestiæ parcatur. v. 9. R. מארע. Ib. ופתיהא. v. 10. R. ומן. v. 11. R. גברי שקר. Ib. רחמי שקרא. v. 12. R. ועילא מרורא כבר יומי אתיליד *in diebus nascitur.* v. 13. R. ותפרוש. Ib. ידך. v. 14. R. ולא תשרי. v. 15. R. ארום בכין. Ib. בלא מום. v. 17. R. ופעפועא דקבלא *& obscuritas tenebrarum.* v. 18. R. ותשכב לרוחצן. v. 19. R. ולית דמניד. Ib. סניאין. v. 20. R. ועיני רשיעיא ישתיצון. Ib. וסברהון מפחי נפש.

CAP. XII.

Vers. 2. R. בקשטא ידעית ארום *In veritate cognovi quia.* v. 3. R. דכוותהון. Sed in translatione est, *sicut vobis.* *v. 4. R. וחיך *& irridet.* v. 5. R. לרשיעיא דמן מחשבתא שליו. v. 6. R. בני ישמעאל דשלין. Ib. דמרגזין קדם אלהא. Ib. דאיתי עלוהי אלהא. Cætera ut in Targum posteriori, ad quod prius exigendum. v. 9. R. ארום מימרא דייי *quoniam verbum Domini.* v. 10. R. נפש דכל חי. v. 12. R. בקשישי. Ib. ביונתא, sic vers. 13. וביונתא. v. 14. R. וסגר על אנש. Ib. ולא יתפתח. v. 15. R. הא יחוד. Ib. ומתהפכין. v. 17. R. מלכיא. v. 18. R. שלשילתא. v. 19. R. דמוביל רברבניא כד משתלשלין *Qui ducit principes incatenatos.* v. 24. R. עממיא *populorum.* Ib. ותעתענון. Vi. Bab. v. 25. R. ממשמשין חשוכא. Ib. ויתעתעינון בריוי. In nostris lege singulariter, *quasi ebrium.*

CAP. XIII.

Vers. 2. R. היך מנדעתכון ידעית. Ib. לא פריש. v. 3. R. ומכסוא עם v. 4. Lege, *idoli.* v. 5. R. מן יתן *Quis det ut.* Sic cap. 14. 13. *Quis dabit ut.* v. 6. R. בען, ut in præcedentibus etiam aliquoties pro כדון. v. 7. R. הקדם אלהא תמללון *Nunquid coram Deo &c.* Ib. נכלן *dolos?* v. 8. R. הא אנפוהי, sic in præcedentibus habuimus הא separatum pro ה præfixo interrogativo, quod si posthac occurrat, notare supersedebimus. Ib. לאלהא תנצון. v. 9. R. היך כמתלעבא בבר נש. Ib. תתלעבון במימריה *irridetis verbum ejus.* v. 11. R. ודלוחתיה יפול. v. 12. R. לקטם אנב טינא. v. 14. R. אטול בשרי בשני. Ib. ידי *manuum mearum.* v. 15. R. קומוי, sic iterum in hoc & in proximo versu, sicut etiam in hoc libro præcessit, hic ergo notâsse sufficiat, si quæ hujusmodi posthac reperientur. v. 17. R. קבלו, absque copulativo, quod Interpres nihilominus expressit. Ib. ותנוי. v. 18. R. סדרית. Ib. אזכי. v. 19. R. כדון אשתק. v. 20. R. תרין. Ib. בכן מן קומך לא אטמר. v. 22. R. אתיבינך. v. 25. R. דשקיף תתבר. v. 26. R. ותורתינני עוית.

CAP. XIV.

Vers. 3. R. תעל בדינא. v. 4. R. מן יהב דכי גבר *Quis dabit mundum virum.* v. 6. R. absque היך. v. 7. R. לאילן. Ib. ותוב. v. 8. R. אין מתסיב. v. 10. R. וגבר. Sic alibi forma absoluta adhibetur in Regiis, ubi in nostris est emphatica, & contrà; quam varietatem, cum sensui nihil adjiciat vel adimat, scrupulosius observare non erit necesse. Ib. יתנגיד. v. 11. R. בנישותהון. Ib. פצידהון. v. 12. R. דמכיהון. v. 14. R. האפשר, sic cap. 15. 8. & alibi. v. 16. R. פסיעותי תמני. v. 19. R. שאפו. v. 20. R. קלסטורדיה, Elias legit ut in nostris. v. 22. R. עלוהי, cætera ut in Targ. posteriore, quibusdam omissis, quæ charactere diverso indicantur in versione Latina.

CAP. XV.

Vers. 3. R. דמכסן במלין דלא. v. 4. R. תפיש דחלתא תבצר. v. 5. R. ותתרעי לישן חכימין. v. 7. R. הבקדמאה. v. 8. R. ואטפי. v. 9. R. תתבין ולא עמנא. v. 10. R. רב מן אבוך. v. 11. R. חוי למהוי נבך *videtur esse apud te.* v. 14. R. יזדכי, utrobique. Ib. דאתתא. v. 15. R. בקדישי עלאי. v. 16. R. דשתי. v. 19. R. לבלחודיהון. Ib. חלוני ביניהון. v. 21. R. בארנוי. Ib. ביזותא ייתינה. v. 23. R. למון אן. v. 24. R. מחזרין יתהי היך מלך דמעתד לאסתחרא בלגיונין *qui stat ut circundetur legionibus.* v. 25. R. ארום אושיט לאלהא. v. 26. R. באקושי ריש תריסוי. v. 27. R. חפא ויוה. v. 28. R. שכונאין בקרויא. Ib. יתב & יתיבון. v. 29. R. *divitiæ ejus.* v. 31. R. בר נש *filium hominis.* v. 33. R. בחרה *botrum suum.* v. 35. R. מתכין ניכלא. Vi. Bab.

CAP. XVI.

Vers. 4. R. דכמתכון. Ib. הלוי אירת. Ib. אחביר. Ib. ואניד עליכון. v. 5. R. אחילכון עליכון. v. 6. R. לא יתמנע *non prohibebitur.* v. 9. R. עאס עלי בבכוי כאומיל. v. 10. R. פתחו. v. 11. R. ממרט. Vi. Bab. v. 12. R. שלין הוית. Ib. ושויני ליה לפלנסא. v. 15. Lege *pulvere*, absque præpositione *super.* v. 16. R. מן בביתא. v. 17. R. חטופין. v. 18. R. אדמי. v. 19. R. האירת *annum est.* Ib. במרומם. v. 21. R. היך, sine ך. v. 22. R. אתן ואיסרטיא.

CAP. XVII.

Vers. 1. R. חבלה. Ib. דועכו. Ib. מתקנן. v. 2. R. מתלעבין עמי. v. 3. R. ערוב. Ib. לידי יקרב *manum meam tangat?* v. 4. R. אטשתא. Ib. לא תרורם יתהון. v. 6. R. ועתדתני למתלין בעממיא. Lege in nostris, *Et statuit me.* v. 8. R. ווכאו *& justus.* v. 9. R. ויוחד תריץ *Et apprehendet rectum.* Ib. ודכי אידיא יוסיף לאתחילא. v. 10. R. תובון ואתו *convertimini & venite.* v. 12. R. ליליא לימטא ישון. v. 13. R. בית שוויי *domum strati mei.* v. 16. R. טנדי, melius in nostris טנדו, sicut adducunt Aruch & Elias, qui dictionem compositam faciunt ex טן *corpus* & דו *duo*: vox est plane Persica, in qua lingua تن & دو ista significant, ex eis verò composita dictio تندو *Araneam*, forsan quòd insectorum modo ex duobus corporibus quasi tenui filo conjunctis constare videatur. Ib. R. תחתן, in Aruch legitur מחתן, in voce טנדו.

CAP. XVIII.

Vers. 2. R. למלין תבינון. v. 4. R. ארעא מלמיתב *terra, ne habitetur*, reliqua ut in Targ. priore, quod semper tenendum ubi nihil dicimus. v. 5. R. ניץ נורה *scintilla ignis ejus.* v. 8. R. סריגותא. v. 9. R. יתחד בתקלא דפותא ויתקוף עלוי ניבריא. Vi. Bab. v. 12. Regia hic Targum posterius exprimunt. v. 13. R. דמותא. v. 14. R. למלך רגושתא. v. 15. R. דלית לה ויבדר. Lectio nostra videtur sic vertenda, *quòd nihil sit ei.* v. 16. R. יתיבשן, reliqua ut in Targ. post. v. 17. R. מארעא. Ven. מני ארעא דישראל. v. 20. R. אצטדיו. Ib. וקדמאי. Ib. in fine רתיתא *tremor.* v. 21. R. עוילא. Ib. דלא ידע לה.

CAP. XIX.

Vers. 2. Lege, *confudistis.* v. 4. R. בקשטא שניתי. v. 6. R. דעו השתא *Scitote nunc.* Ib. עלי אחד *cepit me.* v. 7. R. הא אקבול חטוף. v. 9. R. מעלי אשלח. Ib. כלילא. v. 10. R. ואטל בקיסא. Sic vers. 11. במעיקוי, sine יך, & vers. 15. כבר, & alia hujusmodi passim. v. 13. R. וידעי ברם *& noti utique mei.* v. 14. R. ואשתמודעי. v. 15. R. דארי ביתי. v. 19. R. רחקו מני, eadem punctatio hujus verbi etiam in versu præcedenti. v. 20. R. ובבשרי אדבקת. v. 21. R. מחתא מקדם אלהא *plaga à facie Dei.* v. 23. R. מן יתן דיכי *Quis tribuat hic.* v. 24. R. מן פרולא. v. 25. R. ומבתר כן. Ib. עלי יקום *consurget super me.* v. 26. R. דאתפח. v. 27. R. ועיני חמון. v. 29. R. כד רגו אלהא על סרחנותא. Ib. קטלין בחרבא.

CAP. XX.

Vers. 2. R. דחישותי בי. Vi. Bab. v. 3. R. ובפותא מביונתי. v. 4. R. מעידן דאשתוי. Ib. על pro עלוי, quod idem, quocirca nec eam differentiam in posterum notare opus erit. v. 8. R. ויגלי בחוונא. v. 9. R. דסקרתה. v. 10. R. ירעון במסכנין *placabunt pauperes.* Vi. Bab. Ib. משלמין. v. 11. R. חילוה. v. 12. R. אין תבסם. Ib. ימנעינה *continebit illud.* v. 14. R. מתהפיך אירסא. Ib. דחורמנא *aspidis.* v. 15. R. ופלט יתהי. v. 16. R. לשן חניניא *lingua draconum.* v. 17. R. ולויאי. v. 18. R. כדתקפה מתפרג מנה ולא יבוע *cum fortitudo ejus immutata fuerit ab eo, &c.* שלחופיה juxta versionem nostram est verbum, sed Buxtorfio nomen: sic igitur verte; *cum opulentiæ ejus datur immutatio.* Ita melius respondet Hebraico תמורתו. v. 21. R. דמשיזב. v. 22. R. כד תתמלי, sed legendum כד. Ib. כל ידא. v. 23. R. מטרא דפרענות בקרבה *pluviam ultionis in bello suo.* v. 24. R. מזיני קרבא דפרזלא *arma bellica ferrea.* v. 25. R. מתיקא, absque Affixo, sic apud Eliam in Thisbite. Ib. R. וברקא במרירתה *& fulgurat in fel ejus.* Ib. ויהלך עלוהי. v. 26. R. תנפרנה נור נהנם. v. 28. R. מודלפין ביום רגזה.

CAP

CAP. XXI.

Verf. 2. R. תנחמתמון. v. 3. R. ומבחר כן דמללת. v. 4. R. הא ברם אנא *Ecce profectò ego.* Ib. מה דין לא תתעיק. v. 7. R. מה דין, separatim ut suprà verf. 4. quod & alibi fit, quamvis brevitatis causâ ubique non notetur. Ib. יחיון אתקפו לחדא קנו *confertati sunt valde, & possederunt.* v. 8. R. בניהון מכון. v. 9. R. שלמא מדליח. v. 10. R. יפקטן *in irritum jaciunt.* Vi. Bab. v. 13. R. נמרין בטבא. Ib. ובמרגיעא קבורא. Ib. R. Sal. legit נחיתו. v. 14. R. ויימרון לאלהא. v. 16. R. הא לא אשתדר. v. 19. R. ויפרע & *ultionem reddet.* v. 22. R. דלאל יליף. v. 23. R. בתקיף. Ib. כלה שלאנן. v. 27. R. הא נלין קומוי. v. 28. R. האן, bis pro אן, quod & alibi observatum, hic verò iterum monuisse satis sit. Ib. פריסא. v. 29. R. וספיוניהון. v. 30. R. חבריא. v. 32. R. ואיהוא. Ib. גרישן נעיר. v. 33. R. בסימו ליה. Ib. ובתרדה. v. 34. R. ואיך, sic adducit Elias. Ib. R. בכון שקרא *in vobis falsa?*

CAP. XXII.

Verf. 2. R. האפשר דלאלהא יליף בר נש *filius hominis.* v. 4. R. המרחל מנך יכסנגך. v. 5. R. דסגיעתא. v. 6. R. אחך. v. 7. R. משלהי. v. 8. R. דיליה. v. 9. R. ארמלן שלחתא. Ib. יתימי תשפף. v. 11. R. ולא. v. 13. R. דהלאל אמטתא ידין *quòd Deus per caliginem judicet.* v. 14. R. סתיר לה. Ib. ותקוף. v. 15. R. דמן עלמא *quæ est à seculo.* v. 16. R. מן עלמא *à seculo.* v. 18. R. ומלכת רשיעי. v. 21. R. ותשלם. Ib. טבא. v. 22. R. על לבבך. v. 23. R. תרחק עלתא. v. 24. R. טינר דנחליא אופיר. Vi. Bab. v. 29. R. ארום דאתמאיך במימרך *Qui enim humiliatus fuerit in verbo tuo.* Ib. ודשוח בסרחנא. Vi. Bab. v. 30. R. בזכותך. Ib. אידיך.

CAP. XXIII.

Verf. 4. R. מכסניותא. v. 7. R. יתקון עמיה *se præparabit cum eo.* Ib. מן מרי דיני. v. 8. R. אטיל וליתוהי. v. 9. R. צפונא, sine ב præfixo. Ib. כד מכוין *quando vertitur.* Ib. ולא אחזי. v. 10. R. אפוק. v. 11. R. ולא עדירת. v. 12. R. *oris mei*, sed in Chald. est פומוי. v. 13. R. והוא יחידי. v. 15. R. מטול היכנא מקומוי.

CAP. XXIV.

Verf. 1. R. ודחכימין יתיה *& qui sciunt illum.* Vi. Bab. Unde posthac Lectori petenda quæ à nobis omissa sunt, cùm angustiis temporis constrictis singulas exemplarium differentias, præsertim quæ minoris momenti sunt persequi non liceat. v. 5. R. הא כמרודיא. Ib. והכדין נפקו בעובדיהון *sic egressi sunt &c.* Ib. לבורה דמשכחת ליה מזונא לטליי *ad prædam, unde depromitur ei cibus & pueris.* v. 6. R. דרשיעיא יכסחון. v. 8. R. מקלוחא *A fluxu.* v. 10. R. ערטולאי, sic verf. 7. sed absque א. Ib. בלא כסות וכפנין. v. 12. R. ונפשת קטילין. Ib. תצלי האפשר דאלהא *clamat: Numquid potest esse quòd Deus.* v. 13. R. במרודין. v. 14. R. וחשוכא. v. 15. R. ועינא דניופא נטרא נשף למימר. Ib. וסמור. v. 16. R. מתחתמין להון לא ידעו *obsignaverunt sibi, & non cognoverunt.* v. 17. R. פרענותא דטולא. v. 19. R. צהיא. Ib. אנסו *rapuerunt.* Ib. שיול אתחיבו *infernus eis qui peccaverunt.* v. 20. R. קיסא עיליתא. v. 21. R. דמירע עקרתא. v. 22. R. ונגר. v. 23. R. על אורחתהון. v. 24. R. וקיפו זעיר וליתוהי חיבא *Exaltantur paululum &c.* Ib. והיך כל מה דעבדו אתפרעו במיא רתיחין קלקלו ובמיא רתיחין טפין ומידין והיך ריש שובלא יתמוללון *& juxta omnia quæ patrârunt pœnas luunt: in aquis ebullientibus opprobriis afficiuntur, & in aquis ferventibus præfocantur tum demum: & sicut summitas spicæ conteruntur.* Vi. Bab. v. 25. R. ואין לא דיכי האן הוא דיכדבינני *Et si non est ita &c.*

CAP. XXV.

Verf. 2. R. ודלוחא עמיה. Ib. שלמא. Ib. adjicitur in fine דילה *suis*, ut in Targum altero. v. 4. initio, ומה יזכי, pro יזכי. Idem aliquoties jam ante observavimus. v. 5. R. שמשה *sol ejus.* v. 6. R. כל דכן אנש דבחיוי רחשא, sine אף.

CAP. XXVI.

Verf. 8. in fine, R. תחותיה. v. 9. R. פרסהא כפרגודא עלוי ענני יקריה. v. 10. R. גזר ואמר. Ex hac lectione remansit in nostris illud, *& dixit.* v. 12. R. ובסכלתנותיה מחא גברא *percussit fortem.* v. 14. R. מלתא שמענא מנה ורפפת גבורתיה מן יתבין. Ultimum hoc verbum in Regiis aliquoties in hoc libro quasi ex conjugatione Ithpael punctari observavimus, in nostris ex Ithpeal, hic vero semel pro omnibus notasse sufficiat.

CAP. XXVII.

Verf. 3. R. ארום עד כדון כלא נשמתי בי וגו׳ *Quoniam adhuc totus halitus est in me, & spiritus Dei est in naribus meis.* v. 6. R. ולא יהרהר לבבי מיומי *& non male cogitabit cor meum &c.* v. 8. R. מה סבר. v. 9. R. ישמע אלהא. v. 10. R. יתפרנק. יקרי. v. 14. R. אין יסתון. v. 16. R. יתקן לבושין. v. 17. R. יהא לבש. v. 23. R. ישקף עלויהון ידיהון ויכרבק עלוי. Vi. Bab.

CAP. XXVIII.

Verf. 3. De significatione vocis מפולמן, quæ in Regiis redditur *fortes*, vide Drusium in hunc locum & Bab. v. 4. R. מן אתר דמפלח *à loco culto.* Ib. דמתנשין מלמעבר ברגלא. v. 6. R. אתרא, sine די. Ib. אבנהא ועפלתין. v. 7. R. אורח אילן חייא לא חכמתה *Semitam arboris vitæ nullus &c.* v. 8. R. בניא דאריון ולא זאר עלוי ליונא. v. 11. R. מולחי נהריא זרו. Ib. מפיק. v. 13. R. ולא תשתכח בארע וידנין דמתחטין. v. 14. R. ליתה עמי. v. 16. R. יקיר. v. 17. R. יקרא דאתי מכוש בפטלין ואיספקלריא. v. 18. R. וברורין. v. 19. R.

pretiosa quæ vidit &c. Vi. Bab. v. 21. R. מעיני כל דחי *ab oculis omnis viventis.* Ib. איטמרא. v. 22. R. בית אובדנא. Ib. במתיעבא. v. 23. R. הוא חכים. v. 27. R. בכן חמיה. v. 28. R. ביונתא, absque הוא.

CAP. XXIX.

Verf. 2. R. כירחין קדמאין כיומיא דאלהא ינטרינני. v. 5. R. הוה, sine ד. Ib. חזור חזור ביומי עולימי *in circuitu in diebus adolescentiæ meæ.* v. 8. R. קמו וזקפו *surgebant & erigebant se.* v. 10. R. אדבקת. v. 11. R. שמעת אמרת. v. 13. R. דאבדא. v. 15. R. עינין הויתי *Oculus eram.* Ib. וטיול רגליא *& deambulatio pedum.* v. 16. R. אבא הויתי. v. 19. R. דמיא. v. 20. R. משתלחפא בידי, per transpositionem. v. 23. R. ואורכין כמטרא. v. 24. R. לא יסתכלון. v. 25. R. ארחתהון, sic jam aliquoties habuimus pro אורחיהון, posthac verò non opus erit notare si occurrat.

CAP. XXX.

Verf. 1. R. דרעקין, Elias legit דרדקין. Vi. Bab. v. 2. R. לחוד חילא דידיהון *Veruntamen virtus &c.* Ib. הובד. v. 3. R. צדיא חשוך ברמשא *desertam & tenebrosam in vespere.* v. 4. R. הובאי חלף. Ib. ועיקרי רתמין. v. 8. R. בנוי דנבל. Ib. ישתתפון. v. 10. R. יתרחקון מני. v. 11. R. שירי שרא ואתיב יתי ודוממה *vinculum meum dissolvit, & respondit mihi, & silentium.* v. 12. R. יקומון רגלי. v. 13. R. צדיו שבילי. Ib. ולית *& non est.* v. 14. R. פלטירת. v. 18. R. יתלבש כסותי *induebatur vestimentum meum.* v. 20. R. קמית ותתבין בי. Vide cap. 26. 14. v. 21. R. ירדך. v. 22. R. בתשיותא. v. 25. R. ארום ידעית דמותא *Scio enim quòd morti.* v. 24. R. לגרמי יגרג מחתיה *in ossa &c.* ut in posteriore Targ. in fine verò עליהון אספליעיתא. Vi. Bab. v. 25. R. לא בכיתי, hujus formæ exempla passim obvia sunt, nec singula notare operæ pretium erit.

CAP. XXXI.

Verf. 2. R. יהיב לי *daret mihi.* v. 3. R. ותברא. v. 7. R. הלך לבבי. v. 8. R. ארע. Ib. יתלשן. v. 13. R. אין רחקית דינא דעבדי. v. 15. R. עבדני עבד יתיה *qui in ventre fecit me, fecit illum.* v. 16. Lege, *desii.* Ib. R. צבות מסכניא *quod volebant pauperes.* v. 17. R. ואכלת טולמא דלחמי בלחודי *buccellam panis mei solus.* v. 18. R. ארום דמטליותי. v. 23. R. דלח. v. 24. R. סברי ולפטלון. v. 25. R. ואין בסגעא סופקת ידי *& si in multitudine earum plausi manu mea.* Vi. Bab. v. 29. R. בתברא *in interitu.* Ib. ואין אתערת כד אשכחנה בישא *& excitatus sum cùm invenisset eum malum.* v. 33. R. אין חפית כאדם מרודי, absque קדמוי, pro quo forsan legendum קדמי, *sicut Adam primus*, ὁ πρωτόπλαστος. v. 34. R. אתקף ברגוש רבניתא *in tumultu principatus.* Ib. ולא אפוק. v. 35. R. יקבל, sine ד. Ib. דינרוני. v. 36. R. אכבנגיה *& circumdarem illum.* v. 38. R. ארעי. v. 39. R. ונפשא דמרהא.

CAP. XXXII.

Verf. 2. R. דמן ניסרת. Ib. תקף רגזיה. v. 6. R. מנדעי עמכון *scientiam meam vobiscum.* v. 7. R. וסגעי. v. 9. R. לא רברביא חכמין. v. 10. R. בכן אמרת. Ib. אף אנא. v. 11. R. עד תפשפשון. v. 16. R. ארום ישתקון קמו ולא וגו׳ *quia tacuerunt, steterunt, & non &c.* v. 17. in fine, R. לחוד אנא. Latina interpretatio hujus versus in nostris omissa est, quæ in Regiis sic habetur: *Respondebo quoque ego partem meam: annunciabo scientiam meam etiam ego.* v. 19. R. לא יתפתח, sine ד. Ib. הין לנינין, sed legendum היך, vertitur enim, *& sicut.* v. 22. R. יסובר יתי *tollet me.* Vi. Bab.

CAP. XXXIII.

Verf. 2. R. במוריני. v. 5. R. תבול. v. 6. R. ברם אנא. v. 12. R. זכית דאתיבנך *justificatus es, quòd respondeam tibi.* v. 16. R. יגלה ארנא דבני. v. 18. R. משחותא. Vi. Bab. Sic verf. 22. לשחותא. v. 20. R. מן תונבא, absque præcedente copula, quam tamen Interpres expressit. Ib. מרחקא נשמתא *abominatur spiraculum ejus*, quasi legerit נשמתיה. v. 21. R. בשריה מן למחמי *caro ejus ne non videatur.* v. 22. R. לממיתיא *mortiferis.* v. 23. R. פרקליטא חדא *paracletus unus*, transp. Ib. לבר נש. v. 25. R. אתקליש בשריה *Attenuatur caro ejus.* Vi. Bab. v. 26. R. לבר נש היך צדקתיה *filio hominis &c.* v. 27. R. ולא יהוי. v. 28. R. פרק, Ib. מן למעבר בשלחא *ne transeat per gladium.* v. 30. R. נפשיה מן שוחא *animam ejus &c.*

CAP. XXXIV.

Verf. 6. R. מטול דיני. v. 10. R. חכימי לבא *sapientes corde.* Ib. in fine, ניכלא *dolus.* v. 14. R. ישוי לותיה. Sic לותיה יכנוש, in fine versus. v. 15. R. על עפרא ישכוב. In nostris lege, *in pulverem revertetur.* v. 17. R. דשני דינא יסתמר. Bas. יסתמר. Vi. Bab. Ib. ואין זכאי רב יחיב *& num justum magnum reum peragis?* v. 18. R. דאתאמר *ut dicatur.* v. 19. R. אפי רברבניא. Ib. ידוי, ut cap. 35. 7. ידך, & alia subinde hujusmodi quæ nimis esset sigillatim recensere. v. 22. R. ברם לית חשוך *Non sunt enim tenebræ.* v. 23. R. ישוי תוב. v. 24. R. ירהטון מימי נהרא דסגיעין בנומיא מדלית סוף *Currunt aquæ fluminis quæ multæ sunt in foveas sine fine.* Ib. מבתריהון חלופיהון *sequentes pro eis.* v. 25. R. יהודע. Ib. ומדכאין. v. 26. R. דיחמון צדיקיא ויזכון דינא *in quo videbunt justi, & justificabunt judicium.* v. 29. R. שכינתיה. v. 31. R. דתימר *ut dicat.* v. 33. R. האפשר, ut verf. 31. & alibi passim, uti jam monuimus. v. 36. R. אבא דבשמיא יבחן *Pater mi qui es in cœlis probetur.*

CAP. XXXV.

Verf. 3. Elias in Thisbite hinc affert, מה צרוך מתעל סורחני. Pro מתעל fortè legendum איתי על. v. 4. R. וית חבריך מן עמך *& sociis qui tecum sunt.* v. 6. R. וסגעו מרודיך. v. 7. R. זכית. v. 12. R. קבלין ולא עני, ut verf. 9. מקבלין, ex Pael. Ib. גיותנות בישין. v. 13. R. לחוד שקרא. v. 14.

v. 14, & 15. R. וכדין ארום. v. 15. R. אסער תקפה. Ib. לאפושי. v. 16. R. ללמא יפצא.

CAP. XXXVI.

Verf. 5. R. דרמא לא ירחק. Interpres hic, ut in aliis quibufdam quæ fuis locis obfervantur lectionem noftram exprimit. v. 7. R. מצדיקא *à jufto.* Ib. לעלמין. v. 8. R. באשלין דסנופא. Hujufmodi plura jam notata funt; cùm verò utrovis modo legas fenfus idem maneat, tales etiam varietates deinceps præteriri poffunt. v. 10. R. דדמין. v. 12. R. בשלחא יעברון מעלמא *per gladium tranfibunt, & à feculo* v. 13. R. רחמוי. v. 16. R. וברם פצאינך. v. 17. R. ודינא דחיבא נמרת דינא. v. 19. R. בעדן רתחא וכל ונו׳ *in tempore furoris, & omnes qui robufti funt virtute?* omiffo fcil. משבחין. v. 20. R. לא תרחוק *ne longè fias.* Ib. לסלקא עממיא. v. 21. R. על דין. v. 22. R. אלהא יתקיף. Ib. ומן *& quis.* v. 25. R. כל בר נש חמון. v. 28. R. כאסו *quafi fanitatem.* v. 30. R. מטרה *pluviam fuam.* v. 32. R. חטוף ידיא. v. 33. R. יחוי עלוי, reliqua ut in Targum poftremo.

CAP. XXXVII.

Verf. 1. R. ויטפיו. v. 4. R. מכלי קל יכלי בקל *intonat fonus inclamat voce.* v. 5. R. *mirabilia magna quæ facturus eft quæ ignoramus.* Turbato verborum ordine, quòd abfit verbum עבד. v. 6. R. למבשלא. v. 7. R. ביד כל בר נש. Ib. עובדיה. v. 9. R. וועא. v. 11. R. בטחבות *in humiditate.* Vi. Bab. Ib. עננא. v. 12. R. חסקפתא. Ib. פלחי ארעא. Ib. בכל ארעתא דפקדינון על אפי חבל על ארעא *in univerfam terram quocunque præceperit eis fuper faciem orbis terræ.* v. 13. R. ונלימתא. v. 15. R. התדע כד שוי אלהא נירתא עלויהון. Ib. ענניה נהור *lux nubis ejus.* v. 16. R. התדע על מבשקרני עיבא פרישתא. v. 18. R. דחוותהון. v. 19. R. מן קדם חשוך. v. 20. R. אין מלל. v. 22. R. קדם אלה דחיל. v. 23. R. שדי לא אשכחנה *Omnipotentem non invenimus loquentem.* Ib. בסגעי, ac rurfus וסגעי חילא & מדבר *multa potentia.* v. 24. R. לא יחמי כל *non videbit ficut omnes.*

CAP. XXXVIII.

Verf. 2. R. מן דין דמחשיך מלכתא *qui obfcurat confilium.* v. 8. R. וסנר. v. 9. R. בדשיא. v. 10. R. בשואותי. v. 11. R. ועברין *& vectes.* v. 11. R. וכא יתיבש *& hic ficcabuntur.* Ib. גלליך *fluctus tui.* v. 12. R. למהוי צפר *ut effet diluculum.* v. 13. R. בסטרי ארעא *extrema terræ.* v. 14. R. ומתעתדין. v. 15. R. ויתכסי מחיביא נהורהון דצדיקי. In noftris lege, *lux fua.* Ib. R. ואדרעא דנברא אתברת *& brachium robufti confringetur.* v. 16. R. העלתא עד מערב לסגור ימא *ad Occidentem ut concluderes mare.* v. 21. R. ידעת ארום *Sciebat verò quid.* v. 23. R. לעדני. v. 24. R. מתקבל נהורא *fufcipitur lux.* v. 25. R. מאן פלג לשטפא דתהומא חריצי מיא ואורחא *Quis divifit inundationi abyffi tillorum aquarum, & viam:* reliqua ut in Targum fecundo, nifi quòd abfit מתמן, & in fine fit באבנא. v. 26. R. ומדברא דלית *& in defertum &c.* v. 30. R. בקלין מיא. Ib. ומטטרן. v. 32. R. בעדנה, Elias in Thisb. rad. שטר, legit האפשר. Ib. בומניה ועיש על בנהא *& vefperum fuper filios fuos.* v. 33. R. התרים לעיבא. v. 34. R. שטרא דנלנליה על ארעא. Ib. דירעתא. fine אפשר. v. 36. R. או מן יהב לתרנגול בינתא ונו׳ *aut quis dedit gallo intelligentiam &c.* ut in fecundo Targum. v. 37. R. לזיקא *vent:* reliqua ut in Targum pofteriore. v. 38. R. אישתאם. Vi. Bab. v. 39. R. האפשר דתצור לליתא. v. 41. R. לות אלהא. Ib. טעין.

CAP. XXXIX.

Verf. 2. R. דשלמין ותדע עדני. v. 3. R. חמטין. Ib. משדרן. v. 5. R. מן שלח. v. 8. in fine, R. יתבע. v. 10. R. האפשר דתקטר. Ib. נלימתא, ut cap. 37. 13. v. 11. R. סנא חילה. v. 13. R. ואין אברא. v. 14. R. ארום שבקת. v. 18. R. דבמרומא. v. 21. R. ויפול לקדמות זיני קרבא *& egreditur in occurfum armorum bellicorum.* v. 24. R. ברגוש ורגוז. v. 25. R. דרברבני. v. 26. R. פרש נדפוי. v. 27. R. מימר פמך *verbum oris tui.* v. 29. R. מסתכלין. v. 30. R. דמא.

CAP. XL.

Verf. 1. R. מימרא דיוי *verbum Domini.* Ib. מן עלעולא. v. 2. R. זרו כדון כגברא. v. 11. R. הא כדון חיליה *Ecce nunc virtus ejus.* Ib. בפרתא. v. 12. R. וגבה היך ארזא. Ib. גבריה ושעבווהי משבשבין *membrum virile ejus & tefticuli ejus perplexi.* v. 17. R. דנחלין. v. 19. R. בעיניה. Ib. נקיב נחירה *perforabitur naris ejus.* v. 21. R. אנמונא *circulum.* v. 22. R. דיסני לך בעותא. v. 23. R. יעברון שירותא עלוי חבריא לעבד פלח לעלם *in fervitium perpetuum.* v. 25. R. *Facientne prandium fuper eum focii.* v. 26. R. במשכה.

CAP. XLI.

Verf. 1. R. קדמי *coram me?* v. 2. R. כל דתחות כל שמיא. v. 3. R. בדבובוי. v. 6. R. מתריסין לה בחותם צאיר *protegunt eum figuaculo ftricto.* v. 7. R. חד בחד. v. 9. R. מקקוי תנהר. R. David legit זריוזי, ad 2. Reg. 4. 35. ubi hunc locum citat. v. 11. R. נפיח דעבר. Sic paffim participia pro verbis, & vice verfâ: quæ res cum ab arbitrio eorum pendeat qui puncta appofuerunt, nihil eft cur nos ufque adeo folicitos reddat, ut ubique notemus. v. 13. R. וקדמוי תדוץ. v. 16. R. יחשוב מן מספיה דחלון. v. 17. R. ולא תמות *& non morietur.* v. 18. R. עלוי. v. 19. R. גירא דקשתא. v. 20. R. ויגחק. Ib. רומחיא. v. 21. R. כמאן. Vi. Bab. ad Pfal. 40. 3. v. 22. R. מצילתא. v. 24. R. מדלא. v. 25. R. מלך הוא, tranfpofitio. Ib. בני טורי *filios montium.*

CAP. XLII.

Verf. 1. R. ית מימרא דיוי *ad Verbum Domini.* v. 3. R. מדלית מנדעא. Ib. היכנא, fic verf. 6. abfque ד. v. 6. R. על בני. v. 8. R. ותסקון עלותא *& offeretis holocaufta.* Ib. ואיוב עבדי, tranfp. v. 9. R. וצופר. Ib. היכמא דמליל להון. Ib. וסבר יוי *& acceptavit Dominus.* v. 10. R. מטול חברוי. Ib. דהוה לאיוב. In hoc verfu male notatur *verbum* charactere diverfo. v. 11. R. אנש חורפא. v. 14. R. תליתאה. v. 15. R. להון אבוהון אחסנתא. v. 16. in fine, R. דריא, ut contrà verf. 17. יומין, ex forma abfoluta.

PSAL. I.

Verf. 1. R. טובוהי. Vi. Bab. Ib. ובארח. v. 2. R. רעותה. Ib. Elias in Thisbite, rad. נמם legit ובנימוסי pro ובאוריתיה. v. 4. R. דתשקפנה זעפא *quam projicit ventus.* v. 5. R. מטול כן לא יקומון רשיעי ביום דינא רבא *Propterea non confiftent impii in die judicii magni.* Ib. וחטאי בסיעתהון דצדיקי, fic verfu proximo ארחתהון דצדיקי: hujus conftructionis, cùm admodum frequens fit, hæc duo exempla funto, ne quotiefcunque occurrerit notare opus habeamus.

PSAL. II.

Verf. 2. R. עם משיחה *cum Meffia ejus.* v. 3. R. אמרין נתרע *Dicunt, Diffolvamus.* Ib. ית שושלותהון. v. 6. R. על ציון טור קודשי *fuper Sion montem fanctum meum.* v. 7. R. אשתעי דאלהא קימא יוי אמר לי *Recitabo Dei pactum: Dominus dixit mihi.* Ib. חביב כבר לאבא את לי. v. 8. R. *fines terræ.* Nam abeft vox שלטוני. v. 12. R. כזעיר תקפה טב לכל.

PSAL. III.

Verf. 2. Lege, *infeftatores.* v. 3. R. דאמרין. v. 5. R. מטר וביה מקודשיה, pro מטור בית, literâ ו, malè inter excudendum ex loco fuo in alienum tranflatâ: quod ex Daghefch in litera ב, clarius liquet. Hoc non animadvertentes Parifienfes vocalem Pathach literæ ט, fuppofuerunt, hoc modo מטר, quæ vox nihili eft. v. 7. R. לא ארחל מרבון עממין דיחוור *Non timebo à myriadibus populorum &c.* v. 8. R. דרשיעי. v. 9. R. למן קדם. Ib. ועל *& fuper.*

PSAL. IV.

Verf. 1. R. על נגינתא *fuper Neghinah.* Vi. Bab. v. 4. R. ודעו ארי. Ib. חסידא לרה *mifericordem fibi.* Ib. במקריה לה. v. 5. R. וזעו מנה. v. 6. R. יצריכון. Ib. כנכסת *ficut facrificium.* v. 8. R. וחמריהון סגיעו. Vi. Bab. ad hunc verfum & Pfal. 3. 3. v. 9. R. מטול דאנת יוי לבלחודי לרחצן תותבנני *fecurè federe facies me.*

PSAL. V.

Verf. 2. R. בינה רגני *intellige defiderium meum.* v. 3. R. אצית, ut verfu etiam præcedente. v. 5. R. דלא אלה צבי ברשעא אנת ולא יתיתב. Vi. Bab. v. 6. R. עברי שקר. v. 7. R. ממללי כדבא. v. 8. R. בסוגי, fic verf. 11. v. 9. R. תשבחתי. Ib. אורחך. v. 10. R. ארום דלית. Sic Pfal. 9. 5. & 11. & alibi ארום pro ד. מטול. v. 11. R. מן מלכיהון. v. 12. R. ותטלל עליהון. Elias legit ותטיל. Thisb. in טליל. Ib. במימרך דרחמין שמך *in verbo tuo amatores &c.*

PSAL. VI.

Verf. 1. R. על כנרא *fuper citharam,* abfque בנגינתא. Ib. נימין. v. 2. R. ברגזך תכסנני *in furore tuo corripias me.* v. 3. R. חוס עלי אלהא. v. 5. R. פרק יתי. v. 7. R. כל, abfque ב. v. 8. R. חשוכת מרוגז עיני. v. 9. R. קבל יוי קל *accepit Dominus vocem.* v. 10. R. פניעתי יוי קבל צלותי. v. 11. R. כל בעלי דבבי. Ib. ויבעתון כשעה.

PSAL. VII.

Verf. 1. R. תרגמא דאוריתא *Interpretatio Legis.* v. 3. R. היך כאריא. Ib. ימשח. v. 7. R. ברוגזך. v. 9. R. ידון. Ib. פרע לי. v. 10. R. לרשיעיא. Ib. ולית דפצי ואמטולתה אתקין זינא. v. 13. R. אם לא תאב. v. 14. R. לבא וכלין. v. 16. R. בשחתא דעבד. v. 17. R. ועל מוחה חטופה יחית.

PSAL. VIII.

Verf. 1. R. כנרא. v. 2. R. תליל ומשבח שמך בכל ארעא *excelfum & laudabile eft nomen tuum &c.* ut verf. 10. v. 3. R. וינקיא אשתיתא. Ib. ונקם נקמתא *& ultorem.* v. 6. R. וחסרתיה. Hic in noftris pronomen feparatum habetur, quod in Regiis frequenter fieri fupra ad Job. 10. 8. obfervatum. v. 9. R. עברי ארחת ימא *tranfeuntes vias maris.*

PSAL. IX.

Verf. 1. R. על מיתותא דבן *fuper mortem filii.* v. 6. R. שמהתהון *nomina eorum.* v. 7. R. אשתציו וכרכיהון אצתדיו. Ib. שבקת מלמתב הובדת *deferuifti ne habitarentur: delevifti.* v. 8. R. בשמי מרומא אתקן. Elias legit cum noftris, תקין. v. 9. R. ידין ארעא *judicabit terram.* v. 11. R. ויתרחצון במימרך *Et confident in verbo tuo.* v. 13. R. יוי דתבע, fed Interpres non expreffit יוי. Ib. דמא דזכאין *fanguinem mundorum.* Ib. ית צדקוי דכר ולא יתנשי קבלתא דענותני *juftorum fuorum &c.* v. 15. R. כלהון פרשותך *omnia mirabilia tua.* v. 16. R. בשחתא. Ib. ברגלהון. Ib. דטמנו. v. 18. R. דאתנשיו דחלתא דאלהא *timoris Dei.* v. 19. R.

לא יתעשן בר נש v. 20. R. סבורא דענותני Ib. לעלמין מתנשי R.
יתרנון v. 21. R. עממיא דבני נשא אינון.

PSAL. X.

Verſ. 1. R. בעדני. v. 2. R. בגות רשיעא *Arrogantia impii.* v. 3. R. דישתבח·
ד, fine לא נלין v. 4. R. ורמברך גברא טלימא רחיק· Ib. רגגת· Ib.
v. 5. R. כל, fine ב. v. 9. R. למתפש עניא *ut deprehendat pauperem.* v. 12.
R. אמר v. 13. R. לא תתנשי עינותניא Ib. קום ייי אלהא קים.
לעלמי עלמין v. 16. R. ולא ישכחון v. 15. R. בלבביה לא תתבע.
v. 18. *aurem tuam ad orationes eorum.* ארנך לצלותהון v. 17. R. ייבדו עממיא.
R. ומסכן לא יוסיפון תוב.

PSAL. XI.

Verſ. 1. R. לשבחא לדוד *Ad laudandum Davidi.* Ib. איכדין, Elias legit היכדין
תימרון לנפשי. v. 3. R. מטול מה עבד צדיקא זכותא *cur operatur juſtus*
juſtitiam? abſque ובארח. v. 4. initio, R. מימרא דייי *Verbum Domini.* Ib. ייי
בשמי *Domini in cœlis.* v. 5. R. מימרא דייי צדיקא בחן *Verbum Domini &c.*
Ib. ורשיעא ורחים *& improbum & diligentem.* v. 6. R. מטרא דפרענותא על
רשיעיא מפחין אשתא. v. 7. R. וזכותא רחים Ib. חמין.

PSAL. XII.

Verſ. 2. R. צדיקיא ארום ספו. In noſtris legendum, *conſumpti ſunt boni.* v. 3.
R. דאמרין. v. 5. R. שפותא שעיעתא, ſic verſ. 4. Ib. גבר עם חבריה.
לשנגא Ib. מן הוא רבון. v. 6. R. אקום בדינא אמר ייי *exurgam*
in judicium, dicit Dominus. Ib. עליהון בישתא, tranſpoſitis & mutatis vocibus. v. 7.
R. מליא דייי מלין. Ib. היך סימא *ſicut argentum.* v. 8. R. לעלם. Contrà
pſal. 15. 5. לעלמין. v. 9. R. דמהון.

PSAL. XIII.

Verſ. 3. R. מלכיא. Ib. יתרורם. v. 4. R. אלהי. In noſtris א eſt loco
Affixi י. Sic pſal. 18. 7. & alibi, quod hic obſervandum ne ſæpius moneamus. v. 5. R.
בעל דבבי בישא אשלטית בדיה *inimicus meus malus &c.* Ib. ארום שטאתי.
v. 6. R. בטיבותך. Ib. דפרע.

PSAL. XIV.

Verſ. 2. R. בני אדם. v. 3. R. דעבד טב לית אף חד. v. 4. R. הלא
ידעין. v. 5. R. דלחו דלותא דשקר דלא חמי למדחל, *timuerunt timore*
falſo, quo non decebat timere. v. 6. R. דשוי ייי *poſuit Dominum.*

PSAL. XV.

Verſ. 1. R. ומן יזכי למשרי *& quis merebitur hoſpitari.* v. 2. partem priorem quæ
in Baſileenſibus deeſt ex Regiis ſupplevimus. v. 3. R. בישתא וחסורא. v. 4. R.
דשיט באנפוהי ודבסיר. Ib. in fine, ולא יפרג.

PSAL. XVI.

Verſ. 1. R. ייי ארום אתרחצית *Domine, quoniam &c.* v. 2. R. טבתי לא
אתיהיבא. v. 3. R. אנון, ſequentibus omiſſis quæ ſic etiam verti poſſunt, *notam fa-*
cite &c. v. 4. R. ורשיעיא מסגן סלמניהון ומן בתר *Impii autem multiplicant &c.*
Ib. שמהתהון & נסכיהון. v. 6. R. בבסימותא. Sic verſ. 11. בסימותא.
v. 7. R. ירת ייי, tranſp. Ib. רדאן. v. 8. R. מימרא דייי *Verbum Domini.*
Ib. שכינתיה מן ימיני *majeſtas ejus à dextera mea.* v. 11. R. בסימותא
dulcedo.

PSAL. XVII.

Verſ. 1. R. בלא שפתי דנכילו. v. 2. R. חמין *vident,* abſque יחזון.
v. 3. R. בישתא לא עברית ית פמי. Ib. ולא *& non inveniſti.* v. 4. R.
שמע *argui.* v. 6. R. אצלי אדנך לותי *inclina aurem tuam ad me.* Ib. אכסנית
מלולי. In noſtris verte, *ſuſcipe orationem meam.* v. 7. R. פרע לחון *ulciſcere illos.*
Verba Latina ſenſus gratia retinuimus, licet Chald. in noſtris deſint. v. 8. R. בטלל
שכינתך. v. 9. R. מחדין. v. 10. R. ברברבנותא. v. 11. R. חזרו
עלנא *circundederunt ſuper nos.* v. 14. R. במיתותא ומשתצין מארעא *morti,*
& abſciſſi ſunt de terra. Ib. יתמלי כריסהון *implebitur venter eorum.* v. 15. R. דאתער
איקר *quo evigilaverit gloria.*

PSAL. XVIII.

Verſ. 3. R. מתיהב לי. v. 5. R. כאתתא. Ita etiam affertur à R. Salomone
ex 2 Sam. 22. 5. Ex eo autem quod Targum illinc petat cùm hic idem habeatur, & vix alibi
Hagiographorum Targum citet, cùm Onkeloſum & Jonathanem paſſim adducat, argumentum vi-
detur colligi poſſe ipſum illud vel omnino non vidiſſe, vel dignum non judicâſſe quod à ſe
laudaretur. v. 7. R. כד עיק לי. Ib. מהיכל קדשיה דבשמיא *de templo*
ſanctitatis ſuæ, quod eſt in cœlis. v. 8. R. ואשוירת. v. 9. R. סלק קטרא קדמוי
Aſcendit fumus coram eo. v. 10. Deeſt vox יקריה in Regiis, ab Interprete tamen agnita.
v. 12. R. *pluviam:* licet in Chaldæo ſit מטרין pluraliter ut in noſtris, ſed abſque דרעוא.
v. 13. R. במופיתיה היך נומרין *in increpatione ejus &c.* v. 14. R. בשמיא
in cœlis. v. 15. R. היך כנררין ובדרנון *tanquam ſagittas & diſperſit eos.* v. 16. R.
ייי ממופיתך *ab increpatione tua Domine.* v. 17. R. שלח מן רומא *Miſit ab excelſo.*
Ib. ושובני *& eripuit me.* v. 18. R. מבעלי דבבי *ab inimicis meis* in priore membro
verſus, ומסנאי *ab oſoribus meis* in poſteriore. v. 21. R. ישלמנני ייי. v. 22.
in fine, R. קדם אלהי *coram Deo meo.* v. 23. R. נלין לקבלי. v. 24. R.
ואהי שליב. v. 26. R. ועם זרעיה יצחק *& cum ſemine ejus Iſaac.* v. 27. R.
דהלך בברירותא *qui ambulavit in puritate.* Ib. מכל פסולא. Ib. ועם פרעה
עמך דחשיבין. v. 28. R. ועם מצרא. Ib. עמך ישראל. Interpres omiſit *Iſrael.*
אנת עתיד למפרקהון *Quoniam tu populum tuum egenorum, tu, inquam ſalvaturus es.* v. 29.

R. מנהר שרגי ייי אלהי ינהר קבלי *illuminabis lucernam meam: Dominus Deus meus*
illuſtrabit tenebras meas. v. 31. R. בחירתא תריסא הוא לכלהון. Ib. במימריה
in verbo ejus. v. 32. R. אומיא ועממיא *nationes & populi.* Ib. עמך בית ישראל
יימרון *populus autem tuus domus Iſrael dicet.* v. 35. R. מאלף. v. 36. R. תקוף
פורקנך *fortitudinem ſalutis tuæ.* v. 37. R. אסגעית פסיעתי *Multiplicâſti greſſus meos.*
Ib. ולא אודעועא רכובתי. v. 38. R. ארדף בעלי דבבי וארבקנון ולא
אתוב *& comprehendam illos: &c.* Pro חבורת, quod in noſtris & Baſileenſibus, in Venetis
eſt תבירת quod Præteritum à תוב: probabile autem eſt Buxtorſium correxiſſe אתוב.
v. 39. R. ולא יכלין. v. 40. in fine, R. חמטתנון תחותי *inclinâſti eos ſub me.*
v. 41. R. ויהבתינון מחזרי קדל קדמי *terga verterent coram me.* v. 44. R. בפלנותא
דעממיא. Ib. מנית יתי ברישי עממיא *præfeciſti me in capita gentium.* Ib.
יפלחנני. v. 45. R. בני נבראין יתכדבון *filii alienigenorum: ſic verſ. 46. filii exte-*
rorum. v. 47. R. אלהי *Deus meus.* Vide ſuprà ad pſal. 13. 4. v. 48. R. פורענותא
דילי. v. 49. R. ופריקי מן בעלי דבבי ועל דקימין. Ib. מגברא חטופא
דעמיה *à viro cum quo rapina eſt.* v. 50. R. אימר תשבחן. In noſtris verte, *can-*
tabo laudem.

PSAL. XIX.

Verſ. 2. R. מחון & משתען. v. 3. R. מחוי מימרא *indicat verbum, & rurſus*
מחוי מנדעא, abſque פתית. Vi. Bab. v. 4. R. ולא משתמעין קליהון *& non*
audiuntur voces eorum. v. 5. R. עיניתהון *profectus eorum.* Ib. משרוי *tabernaculum ſuum.*
v. 6. R. היך מנגונה צריכוכא ובפלגות יומא יחדי היך גברא דמטי למרהט
בתקוף באורח מעלנה בפניא *velut de thalamo ſuo deſiderabili: & in dimidio diei lætabitur*
ut gigas, qui pervenit ut currat in fortitudine viam occaſus ſui ſub veſpera. v. 9. R. מחדין.
Ib. פקודיא דייי. v. 10. R. לעלם. Ib. זכין. v. 11. lege in noſtris, *favus.* v.
12. R. בדנטרנון חלופי היכנא אתעביד רביהון דישראל *eò quòd ſervaveris ea,*
factus eſt princeps Iſraelitarum. Vi. Bab. v. 14. R. איזין אהי *tunc enim ſiam.*

PSAL. XX.

Verſ. 4. R. ידכר. At verſ. 8. נדכר ex Aphel. v. 7. R. מסוחבה דשמיא
קדישיא. Vi. Bab. v. 9. R. הגון. At alibi per א ab initio, ubi in noſtris eſt ה.
v. 10. R. מימרא דייי פרוק לן *Verbum Domini redime nos.*

PSAL. XXI.

Verſ. 2. R. ימלוך מלכא *regnabit rex.* Ib. כמה מרנן. v. 7. R. תשוינה, abſ-
que præcedente די. v. 8. R. דמלכא מתרחץ במימרא דייי *quid rex confidit in verbo*
Domini. v. 9. R. ופרענות *& ultio.* v. 10. R. באשתא ישלהבנון ותנמרנון
בעזר נהנב *igne inflammabis eos &c.* v. 13. R. תסדר אוריתך *ordinabis legem tuam.*
v. 14. R. ונרוננא על גבורתך *& pſallemus ſuper virtute tua.*

PSAL. XXII

Verſ. 2. R. אלהי אלהי. v. 3. R. ולא תתקבל צלותי *nec ſuſcipitur oratio mea.* Ib.
ולית שתיקותא לי. v. 4. R. מן בגלל תשבחתא דישראל. v. 5. initio, R.
במימרך אתרחיצו *In verbo tuo confiſi ſunt.* Eodem ordine hæc verba illic habentur rurſus
in hoc verſu & in ſequenti. v. 7. R. ולא גבר סביל. v. 8. R. ומטלטלין *&*
movent. v. 9. R. שבחת *Laudes dixi.* Ib. ושובני פצאה יתי מטול דיתרעי בי *&*
eripuit me ; eruit me, quoniam complacuit ſibi in me. v. 10. R. ואנת הוא דאפקתני
Quoniam tu ille es qui &c. Ib. רחצני *fiducia mea.* v. 11. R. על מימרך אטלקת
מכריסא מרחם אומי אלהי אנת : *juxta verbum tuum projectus ſum ab utero; à vulva matris &c.*
v. 12. R. לית דמסיע *non eſt qui adjuvet.* v. 13. R. לתורי נגחנין סגיעין *tauris corni-*
petentibus multis. v. 14. R. פתחין עלי. Ib. ומתבר. v. 15. R. היך שעוה פיג
במצע מעיני *ſicut cera, palpitans in medio &c.* v. 16. R. ליחתי *humor meus.* v. 17.
R. סיעת חייבין רשיעין *caterva peccatorum impiorum.* v. 18. R. ומבין. v. 19. R.
פתגיי. Vi. Bab. Ib. עדבא *fortem.* v. 20. R. תקוף חילי לסיועי סרהב *fortitudo*
virtutis meæ &c. v. 21. R. פצא מרקטלין. Ib. לכלבא דרשיעא דמתיל *impii,*
qui comparatus eſt cani. v. 22. R. תקיף היך אריא *fortis ſicut leonis.* Ib. וממלכיא
תקיפין וגיותנין היך רימנין *& ſuperbis unicornium inſtar.* v. 25. R. צלותא דעניא
orationem pauperis. Ib. מנה ובצלאותה *ab eo: & dum precatur.* v. 26. R. כל תשבחתי
Sed vocem כל, inſuper habuit Interpres. Ib. בכנישתא סגיעי עמא *in congregatione mul-*
torum populorum. v. 27. R. כל תבעוהי. Hic etiam Interpres præteriit vocem כל. Ib.
לבביכון. Sed in tranſlatione eſt pronomen tertiæ perſonæ, ideoque in noſtris etiam reti-
nuimus. Vide reliquas verſiones. v. 29. R. ארום דייי היא *Quia Domini eſt.* v. 32. R.
ייתון בניהון *Venient filii eorum.* Ib. ויתנון צדקתה לעמא.

PSAL. XXIII.

Verſ. 1. R. דזן לעמיה. Ib. לא חסרין. v. 2. R. אשרינני ועל מוי דניח
ידברנני *& ſuper aquas &c.* v. 3. R. צדיקי מטול גבורת שמיה *juſtorum pro-*
pter fortitudinem nominis ſui. v. 4. R. לחוד בר איזל במישר טולי מותא. Ib.
מביש. v. 5. R. רישי כהני *capita Sacerdotum.* v. 6. R. טיבותא.

PSAL. XXIV.

Verſ. 1. R. דייי היא ארעא. Ib. ובריתהא ומליתה *& creaturæ ejus atque plenitudo*
ejus. Ib. ויתבין. v. 3. R. מאן יזכה למסק בטור *Quis merebitur aſcendere &c.* Ib. in
fine באתר קדשיה *in loco ſancto ejus.* Vide Bab. & confer quæ notavimus ad Gen. 37. 26.
v. 4. R. על מגן *in vanum.* v. 6. R. אפי שכינתיה לעלמין *faciei majeſtatis ejus in*
æternum. v. 7. R. מלך דאיקר.

PSAL. XXV.

Verſ. 2. R. במימרך אתרחצת *in verbo tuo confiſus ſum.* v. 3. R. לחוד כל דסברין
במימרך *qui ſperant in verbo tuo.* v. 5. R. אדרך יתי בקושטך ואלפני ארום את
אלהא פורקני *Deduc me in veritate tua &c.* Ib. כל יומיא *cunctis diebus.* v. 12. R.
באורחא

באורחא דיתרע· v. 13. R. בטוב עלמא דאתי תאב *in beatitudinem mundi venturi*
residebit. Ib. אחסנא pro ארעא· Vi. Bab. v. 18. R. לכל חובי· v. 19. R.
סניעו· Ib. דחטוף· v. 20. R. ארום סברת במימרך *quoniam speravi in verbo tuo*.
Sic in nostris vers. 21. ubi Regia habent עלך *in te*. v. 22. R. פרוק אלהא·

PSAL. XXVI.

Vers. 1. R. אנא בשלמותי הלכת ובמימרא דיוי אתרחצת *ego in perfectione mea*
ambulavi, & in verbo Domini &c. v. 2. R. ולבי *& cor meum*. v. 7. R. בקל תשבחתא·
Ib. פרישותך· v. 8. R. מוזמן למשכן איקרך *paratum tabernacula gloriæ tuæ*. v. 9.
R. דם זכאי *sanguinem innocentem*. v. 10. R. וימינהון מליא *& dextera eorum plena est*.
v. 12. R. רגלי קמת בתריצותא·

PSAL. XXVII.

Vers. 1. R. מימרא דיוי *Verbum Domini*. v. 2. R. כד יקרבון· Ib. לנפרא· Ib.
אנון אתקלו· v. 3. R. לא ידחל· Ib. אנא מתרחץ· v. 6. R. וכרון יתרם·
Ib. ביבבא ואנכס במצע משכנה נכסין לרעוא *in medio tabernaculi ejus sacrificia ac-*
ceptabilia cum jubilatione. Ib. ואבוע· v. 7. R. קלי אצלי *vocem meam cum oravero*. v. 8.
R. בעו *Exquirite*. v. 9. R. לא תצלי· Ib. פרקני, fine ד· v. 10. R. שבקו· Ib.
יתי יכנוש ומימרא דיוי *verbum autem Domini &c.* v. 11. R. מטול תשבחתא יוי
propter laudem Domini. Vi. Bab. v. 14. R. תקף·

PSAL. XXVIII.

Vers. 2. R. קבל קל· v. 3. R. עבדי עילא· Ib. ובישותא בלבבהון· v. 4.
R. עובדיהון פרע להון יוי היך *Rependo eis Domine &c.* Ib. וכבישות מעליהון
& secundum malitiam adinventionum eorum. Ib. הב להון והתב *tribue illis, & redde*. Verbis
הב & פרע transpositis. v. 6. R. בריך מימרא דיוי ארום שמע קל צלותי:
Benedictum verbum Domini, quoniam exaudivit vocem orationis meæ. v. 7. R. במימרה אתרחיץ
ואסתיעת לבבי *in verbo ejus confisum est cor meum, & adjutus sum*. v. 9. R. וזון יתהון
& ciba eos.

PSAL. XXIX.

Vers. 3. R. איקר בית שכינתה *gloriæ domus majestatis*, omisso pronomine ab Interprete.
v. 5. R. מתבר, ex Pael, ut verbum statim sequitur. v. 7. R. מנסר· v. 8. R.
מרטט *tremorem incutit deserto*, & rursus, מרטט *incutit terrorem verbum Domini*, חיויא די
במדברא *serpentibus qui sunt in deserto*. v. 9. R. ובהיכל בית מקדשיה *ac in templo*
domus sanctuarii ejus. Ib. יקרה *gloriam ejus*. v. 10. R. יוי בדרא דטובענא על כורסי
מנהון יתב לאתפרעא *super sedem judicii sedit &c.* Ib. ויתב על כורסי רחמין *sedit-*
que super sedem miserationum.

PSAL. XXX.

Vers. 1. initio, R. .שבח, & in fine תשבחתא לדוד *hymnus Davidi*. v. 2. R.
יוי ארוממנך *Exaltabo te Domine*. Ib. in fine, לי, ut in Hebræo. v. 4. R. מלמחת
לבית קבורתא *ne descenderem in domum sepulchri*. v. 5. R. ואודו ארכרו קדשיה &
confitemini, in memoriam revocate sanctitatem ipsius. v. 6. R. יבית בכותא ובצפרא *demora-*
bitur fletus &c. v. 7. R. בשלותא דלא אודעזע לעלמין *in tranquillitate &c.* v. 9. R.
אלהי קריתי ולות· v. 10. R. אפשר דיודון קדמך דשכבין בעפרא אפשר
קשטך דיתנון *numquid possunt confiteri coram te qui jacent in pulvere? numquid possunt annunciare*
veritatem tuam. v. 13. R. דישבחונך *laudent te*. Ib. אודה קדמך *confitebor tibi*.

PSAL. XXXI.

Vers. 3. R. לטינר כרך עשין *in petram munitam & fortem*. v. 4. R. מן בגלל· v.
5. R. תפיק *educes*. Ib. דכמנון אמטולתי *quem absconderunt propter me*. v. 7. R.
אתרחצית יוי במימרך, i. e. *in verbo tuo, Domine, confisus sum*. Sed Interpres lectionem
nostram expressit. v. 8. R. בטובך· v. 10. R. חשכת מרגוא *caligavit præ ira*. v.
11. R. ישתיצון בדוונא יומי ושנותי בתונחתא *excisi sunt in mœrore dies mei &c.* Ib.
בחובי אתקל *corruit in peccato meo*. Ib. מתכליאו חשכון *præ consumptione denigrata sunt*.
v. 12. R. יתיר מכל· v. 13. R. דמתיאש מלבא *qui despondet animum*. Ib. למאן
דמתבר דפחר *in vas &c.* v. 14. R. טב וביש, i. e. *bonum & malum*. Sed versio Lati-
na in nostris habetur per omnia, quamvis vox Chald. כחדא, illic etiam desit. v. 15.
R. במימרך התרחצית *in verbo tuo confisus sum*. v. 16. R. בידך אנון ומני· Ib.
פרקנך *redemptionis meæ*. v. 18. R. לבית קבורתא *in domum sepulchri*. v. 19. R.
דממללין שפון דמללן שקרא *labia quæ loquuntur mendacium &c.* v. 20. R. במימרך
in verbo tuo. v. 21. R. מגברי גדוד *à viris exercitus*. v. 25. R. לבכון כל דרחצין
במימרא דיוי *cor vestrum &c.*

PSAL. XXXII.

Vers. 1. R. טובוהי דבר נשא, ut vers. seq. & sic psal. 33. 12. *Beatus filius hominis*.
Ib. חטאה· v. 2. R. דלא יחשב· Ib. ולית ברוחיה· v. 5. R. אודה עלי
ליוי מרודי· Verbum *remisisti* malè hîc notatur charactere diverso. v. 6. R. לותך לעידן
רעותא *ad te &c.* Ib. לחוד לעידן דייתון *verùm in tempore quo venient*. v. 7. R.
תטרנני בסטרך *in latere tuo custodies me*. v. 9. R. דהדיא לא יקרב לותך *simul &c.*
acsi esset כחדא· v. 10. R. ודרחיץ במימרא דיוי *qui verò confidit in verbo Domini*.
v. 11. R. תריצי רעיונא *quorum sunt rectæ cogitationes*.

PSAL. XXXIII.

Vers. 1. R. לתריציא יאיא שבחא, Elias habet יאה תושבחתא· v. 3. R.
קדמוהי *coram eo*. Ib. לננא *psallendo*. v. 6. R. במימרא דיוי· v. 7. R. דמכנש·
v. 8. R. דחולו *Timete*. v. 12. R. עמא דאתרעי· v. 13. R. חמא לות כל·
v. 14. R. אסתכל; at vers. præced. אודיק, quod Elias in Thisbite ex hoc versu citat.
v. 16. R. בסגעי חילא, & rursus בסגעי תקפא, utrumque sine Affixo. v. 17. R.
לא ישתיזב· v. 18. R. ולסברין *& sperantes*. v. 22. R. דסברין לך·

PSAL. XXXIV.

Vers. 3. R. תשתבח נפשי· v. 7. R. קדי ויוי שמע *clamavit & Dominus exaudivit*.

v. 8. R. לדחלוהי ושיזבנון· v. 11. R. אריוא· v. 17. R. רגזין· v. 23. R.
פריק יוי·

PSAL. XXXV.

Vers. 1. R. אתרברב יוי *Magnificare Domine*. v. 3. R. וטרוק תיקא וזמן
לאורעות *& claude iterum, & sis in occursum*. Vi. Bab. v. 5. R. יהון· v. 6. R.
וחבירייא *& caligines*. v. 7. R. שיח מצדתהון· v. 8. R. תיתי ליה שליא
ולא ידע· Ib. תצידיה· v. 10. R. פצא עניא מדתקיף· v. 11. R. דלא,
absque מן· v. 12. R. נפשי, sine ל· v. 14. R. היך אחא, at והיך אבלא·
Interpres utrobique copulam expressit: sic vers. 15. לא ספקין· v. 15. R. *& nescivi etiam,*
si lacerarent: malè hæc sic distinguuntur. v. 19. R. לא יחדון לי· Ib. לשקרא·
v. 21. R. חמית עינינן· v. 22. R. לא תרחק מני· v. 23. R. והקיץ·
v. 25. R. דלא יאמרון *Ut non dicant*. Ita rursus Chald. v. 26. R. דחדן על
בישותי·

PSAL. XXXVI.

Vers. 2. R. לבבה *cordis ejus*. v. 3. R. שעע· Ib. חוביה *peccatum suum*. v. 7.
R. אלהא *Deus*, post צדקתך· Ib. ודינך *& judicia tua*. v. 8. R. ישרון לרחצן·
v. 9. R. יתרוון מדתן· v. 10. R. בדיל נהור יקרך *propter lucem gloriæ tuæ*.
v. 12. R. לא תטלטל יתי *non commoveat me*.

PSAL. XXXVII.

Vers. 1. R. לא תרגג *Ne æmuleris*, sic & vers. 7, & 8. In postremo loco redditur, *ne æmu-*
latus fueris. Ib. למודון *ut superbiat*. v. 2. R. בסרהוביא· v. 3. R. בארעא·
Ib. ועסוק *& operare manu*. v. 5. R. גלי קדם יוי *Manifesta coram Domino*. v. 6.
R. ויפק *Et educes sicut lucem* צדקתך *justitiam tuam: & judicia tua sicut meridiem*. v. 7.
R. שתוק אמתין *Tace, præstolare*. v. 15. R. יתברן· v. 16. R. צדיקא· v. 17.
R. דרעי רשיעיא תתברן וסעד צדיקיא יוי *sustentat autem justos Dominus*. v. 18. R.
ידע יוי *Cognoscit Dominus*. Ib. דשלימי· v. 20. R. דבבא· Ib. *vervecum impingua-*
torum, qui tandem jugulantur; omisso scil. דמן אילא· v. 22. R. במימריה *in verbo*
ejus. Ib. ודמלטטין במומתה *& qui maledicuntur in jusjurando ejus*. v. 25. R. ולא
חמית· v. 27. R. זור מלמעבד בישותא ועבד טבתא *Recede à malo agen-*
do &c. Ib. בגין כן תשרי לעלם *ut habites in sempiternum*. v. 28. Vox *misericordes* in
nostris eodem cum reliquis charactere exprimi debuit. v. 37. R. ארחא תריצותא
iter rectum. Ib. סוף, absque ד· v. 40. R. ושיזבנון שיזיב להום מחיביא
ופרקנין·

PSAL. XXXVIII.

Vers. 2. R. תרדי לי· v. 3. R. אתחתן בי· v. 8. R. כפלי אתמליו
קדיחותא· v. 9. R. פגמיית *Confractus sum*. v. 12. R. רחמי· v. 13. R.
היך חרשית פיחין· Ib. ובעתי בישתי· Ib. in fine, ממללין *loquuntur*. v. 14. R.
quasi obsurduissem. Ib. דלא פתח *qui non aperit*. v. 19. R. אנא אתני· v. 21. R.
בישא חלופי טבתא· v. 22. R. לא תרחק·

PSAL. XXXIX.

Vers. 2. R. אורחי· v. 5. R. אודע יתי יוי סופי *Notum fac mihi Domine finem*
meum. Ib. מעלמא אנא *à seculo ego*. v. 6. R. הא קלילין *Ecce leves*. Ib.
קימין לעלם *vivent in æternum*. v. 7. R. מהלך גבר· v. 9. R. חסודי סכלא·
v. 12. R. את רדי בר נשא *tu castigas hominem*. Ib. היך זחיל *instar limacis*. v. 13.
R. ולבעותי *& ad petitionem meam*.

PSAL. XL.

Vers. 3. R. תקן אסתורי· v. 4. R. חדת תשבחתא קדם אלהנא *hymnum*
coram Deo nostro. v. 6. R. ורעיונינך *& cogitationes tuæ*. v. 7. R. *ad auscultanda præ-*
cepta tua: sed in Chaldæo est פרקנך· v. 8. R. דאתכתיבא· v. 11. R. לקהלא
רבא· v. 12. R. בגלל היכנא· v. 13. R. חכפו עלי בישן *circumdederunt*
me mala. Ib. ורעיוני שבק יתי *& cogitatio mea deseruit me*. v. 14. R. אתרעי יוי
למפצא יתי· v. 16. R. חדינא *Lætati sumus*, pro חדוא·

PSAL. XLI.

Vers. 2. R. לעניני דמסכנא *de rebus pauperis*. v. 3. R. *nec tradet*: sed in Chal. est
וכד ייתי למקבל תמסרנה· v. 6. R. ויבד· Vi. Bab. ad psal. 40. 18. v. 7. R.
Et cùm venerit &c. Ib. יכנף עילא· v. 9. R. טלומא ורשיע *perversum & improbum*.
Ib. דין מרע· v. 10. R. ברם הוא אתרברב *etiam magnificavit se*. v. 11. R.
לא יתגבר בעל דבבי עלי *ab infirmitate mea*. v. 12. R. ואוקמני מן מרעי
non invalescet auctor inimicitiæ meæ super me. v. 14. R. אלהא דישראל· Ib. ויימרון
& dicant.

PSAL. XLII.

Vers. 2. R. היך נפשי· Ib. לותך אלהים *ad te Deus*. v. 5. R. רעות נפשי
כד אעבר תחות טללא *cogitationem &c. sub umbraculo*. Ib. לבלחודי· Ib. ביע
והודותא *exultationis & confessionis*. v. 6. R. ותרונשין· Ib. תוב אודי קדמוהי
adhuc confitebor ei. Sic vers. 12. ubi redditur, *coram eo*, ut & psal. 43. 5. v. 7. R. מטול
שבחה ירדנך· Ib. מארע· Ib. טורא חרמני *montis Hermonii*. v. 9. R. היכנא
עמי· Ib. לאלהא· v. 10. R. תקפי למה אנשיתני *Fortitudo mea quare &c.* v. 11.
R. בדקטלין לי ומפשחין גרמי בזמן דמחסדין יתי מעיקי *Dum occidunt me, &*
excoriant membra mea &c. Ib. כדאמרין לי מעיקי כל יומא *quando dicunt mihi tota die*
inimici mei. v. 12. R. ארום הוא אלהי·

PSAL. XLIII.

Vers. 1. R. דון יתי אלהא· Ib. מעם לא חסיד *à gente non pia*. Ib. ושלום·
Vi. Bab. v. 2. R. ארי אנת אלהא· Ib. למה אנשיתני למה בקבלא
אזיל *quare oblitus es mei? quare in tenebris incedam?* v. 3. R. אנון ידברנני יעילון·
Ib. מקדשך *sanctuarii tui*. Ib. ולמדרשי· v. 4. R. קרבנא למדבחא דיוי

In

In versione Latina corrige in nostris, *ablationem*. Ib. R. לוּת אלהא דמניה *Dei, à quo est.* v. 5. R. ותרונשין, ut psal. 42. 6, & 12.

PSAL. XLIV.

Vers. 2. R. אלהא באדננא *Deus* &c. v. 3. R. תברת אמיא. Elias legit לאמיא. v. 5. R. פורקניא. v. 6. R. במימרך *In verbo tuo.* Ib. ובשמך *& in nomine tuo.* v. 9. R. במימר אלהנא *In verbo Dei nostri.* Ib. ושמך יי נודה לעלמין *& nomen tuum Domine* &c. v. 10. R. בחילותנא. v. 11. R. בבשו יתנא. v. 14. R. שויתנא לחסודא. v. 16. R. ובהת אפי חפא יתי. v. 17. R. מקל מחסד ומגדף. Ib. ונקום נקמתנא. v. 19. R. לא נזור פלינ וחוחין *divisum elationibus.* Ib. ואסטיתא אסטורנא מתריצות. v. 20. R. אמאכתנא. v. 21. R. ופרשנא ידנא בצלו לטעות עממין נכראין *& obtendimus manus nostras in oratione &c.* v. 22. R. ארום קדמוהי גלין *quoniam ante ipsum manifesta sunt.* v. 24. R. אתגבר ייי *Invalesce Domine.* v. 25. R. שכינתך.

PSAL. XLV.

Vers. 2. R. בעא. Ib. ממלל לישני מוחי *loquutura est lingua mea festinanter.* v. 3. R. מטול היכנא ברכנך אלהא לעלם. v. 4. R. היך גברא *sicut fortis.* Ib. זיוך ושבהורך. v. 5. R. ושבהורך סניא בכן. Ib. על כרסי *super thronum.* Ib. הימנות קשוט וענותנות צדקתא *fidei veritatis & mansuetudinis justitiae.* v. 6. R. וגירדי קשותך *& sagittae arcuum tuorum.* Ib. בעלי דבבי מלכא. v. 7. R. כורסך אלהא בשמיא *sedes tua Deus in caelis.* Ib. מלכות תריץ חטר מלכותך *regnum rectum &c.* v. 8. R. ואנת מלכא משיחא מטול דרחמתא *Tu autem ô rex Christe, propterea &c.* Ib. אלהים אלהך *Deus Deus tuus.* v. 9. R. מורא דכיא ואסקי אלואין. Ib. מני יחדונך *inde laetificabunt te.* v. 10. R. דמתעתד. Ib. ומכתבא בפרשגן זיותך היך אובריזין וגו׳ *& exarabitur in exemplari splendor tuus velut obrizo &c.* v. 11. R. ותחמי. Ib. דפלחתא בבית. v. 14. R. כל שבח שפר *Omne laudabile &c.* Ib. פלכין ואוצרי. Ib. דמטמרין. Ib. יקרבון קרבנין קדם מלכא ודורונין לכהניא *efferent in oblationes coram rege, & munera sacerdotibus.* v. 15. R. חבריהא דמתחברין *socii ejus &c.* v. 16. R. חתין בחדותא וביע *cum gaudio & exultatione.* Ib. דמלכא דעלמא *regis orbis.* v. 17. R. אבהתך צדיקיא יהון בנך *patrum tuorum justorum erunt filii tui.* v. 18. R. אדכר שמך *Memorabo nomen tuum.* Ib. יודו לותך *confitebuntur tibi.*

PSAL. XLVI.

Vers. 1. R. לבני קרח על ידיהון אתאמר בנבואה *filiis Korakh per manus eorum, dictum est in prophetia.* v. 2. R. סיוע בעקתא. Ib. נשכח *inveniemus.* v. 3. R. כד אשלחיפו אבהתנא. Ib. היך טוריא *sicut montes.* v. 5. R. ומחדין קרתא דאלהא. v. 6. R. אלהא ושכינתה במצעה *Deus & majestas ejus &c.* v. 9. R. עובדי אלהא. Ib. ברשיעי. v. 10. R. קרביא *bella.* v. 11. R. פסקו מסדרי קרבא ודעון *Discedite ab acie belli & advertite.* Ib. אלהא רמא בעממיא.

PSAL. XLVII.

Vers. 2. R. קדם אלהא *coram Deo.* v. 3. R. על כל יתבי ארעא *super omnes habitatores terrae.* v. 5. R. בית מקדשא יקר תקפה דיעקב *domum sanctuarii, gloriam fortitudinis Jacob.* v. 6. R. שום אלהנא *nomen Dei nostri.* Ib. אלהא *Deus,* sic bis versu sequenti, & psal. 48. 4, 9. & alibi. v. 8. R. על כל יתבי *super omnes habitatores.* v. 9. R. כל עממיא *omnes populos.* Ib. כרסי יקריה *thronum gloriae suae.* v. 10. R. עמא דמהימנין *populum fidelium.* Ib. דייי אנון תריס ארעא ועל כלהון לחדא אתעלה *Domini sunt clypei terrae, & supra illos omnes vehementer exaltatus est.*

PSAL. XLVIII.

Vers. 1. R. שיר תשבחתא *Canticum laudis.* v. 3. R. דמשורא רצפונא קרתא *qui est diffusio Aquilonis &c.* v. 6. R. ופרשותא. v. 7. R. וזעא. v. 9. R. יימרון כלהון כחדא היכמה *Dicent omnes simul &c.* v. 10. R. אשוינא אלהא טובך *Coaequavit nos Deus benignitas tua.* Ib. במצע, sic apud Eliam. v. 12. R. בועא בתשבחן כנישתא *exulta laudibus congregatio.* v. 14. R. לאוכלוסותא דמלעילא בירניתהא *ad coetum qui est supra palatia ejus.* v. 15. R. דנן הוא אלהא אלהנא *hic est Deus, Deus noster.*

PSAL. XLIX.

Vers. 3. R. לחור בני אדם. v. 4. R. לבי כיונא *cordis mei recti.* v. 6. in fine, lege in nostris, *me.* v. 8. R. גברא רשיעא ולא יתן *vir impius &c.* v. 9. Vide Babyloniam. v. 10. R. ולא יחמי *& non videbit.* v. 11. R. ארי יחמי חכימי רשיעא דמיתין מיתותא ומתדנין בגיהנם כחדא היך כסלא *Quoniam videbit sapientes improbos qui moriuntur morte secunda, & adjudicantur gehennae, unà sicut insipiens.* v. 12. R. מטול דאתנאו. v. 13. R. ובר נש *Et filius hominis:* de reliquis vide Bab. v. 14. R. יתנון סרחניהון *peccata sua.* v. 15. R. ותברו חסידיא ופלחו בהון ותריציא *& conterunt pios; ut serviant sibi & recti insuper.* Ib. מדור בית שכינתא דיליה *habitationem domus majestatis ejus.* v. 16. R. מן גהנם *à gehenna.* Ib. in fine, ודברנני לחולקיה בעלמא דאתי *& inducet me in partem suam in seculum venturum.* v. 17. R. יעתר *dives fit.* v. 18. R. ולא ייחות. v. 19. R. *anima ejus.* Ib. תתברך *benedicetur.* v. 21. R. בר נש, ut supra vers. 13. Ib. ולא יתבין *nec intelligit.* Ib. ואשתוי.

PSAL. L.

Vers. 1. R. וקרא *& vocavit.* Ib. ועד מעלנה. v. 2. R. מכלל ושירוי *Perfectio & initium.* v. 3. R. ליום. v. 5. R. דמתילא לקרבניא *quae similis est oblationibus.* v. 6. R. ויתנון. v. 7. R. שמעו *Audite.* v. 8. R. דבחיך. v. 10. R. ותורא דרביע ורעי כל יומא טורין אלפא: *accubantem & pascentem.* Vi. Bab. v. 13. R. מן יומא דחרוב בית מקדשא לא קבלית *A die destructionis domus sanctuarii non accepi.* v. 14. R. נדריך דנדרית בסיני לקימא פקודיא *vota tua quae vovisti in Sinai ut firmares praecepta.* v. 15. R. בסרדא אמר אלהא. v. 19. R. לישן תליתאי *lingua triplici.* Ib. מרבקא. v. 20. R. תתיב באחוך *Stabis contra fratrem tuum.* Neb. תתיב *Sta.* Cur ita verterint haud constat. Ib. כדבובא. v. 21. R. אהוי דוגמת אלהא ואנא בתקוף רגו אתפרע מנך אכסננך *Ero similitudo Dei, ego verò in furore irae ultionem sumam de te; arguam te.* v. 22. R. דחלת אלהא *timoris Dei.* v. 23. R. בישא וכבש לדיה *pravum, & compresserit illum.* Ib. דמוקיר לי ודי יצדי. Ib. בפרקנא דאלהא *redemptionem Dei.*

PSAL. LI.

Vers. 6. R. לבלחודך. v. 7. R. *generare me, & in peccato foeminis pravi &c.* Versum totum vide in Babylonia. v. 8. R. ובמטמור לבא. v. 9. R. ומדי מי אדיותא עלוי מסאבא באזובא מקטם. Eadem in Latinis transpositio. Ib. תחורנני ומתלגא אחור. v. 10. R. תשמעינני *Facies me audire.* Ib. תבוען תשבחתא נרמיא. v. 11. R. מחובי וכלהון עויי. v. 12. R. ברא לי. Ib. חדת בגושמי *renova in corpore meo.* v. 14. R. אתיב לותי. Ib. ורוח נרבותא *& spiritu munificentiae.* v. 16. R. אלהים אלה׳ פרקני תבוע תשבחתך לישני צדקתך: *Deus, Deus redemptionis meae: stillabit laudem lingua mea justitiae tuae.* v. 17. R. באורייתך *in lege tua.* v. 18. R. קדשין. v. 20. R. ברעותך. v. 21. R. הבכן תצבי נכסת קודשין דזכותא עלתא דמתסקא גמירא דא בכן *immolationem sanctorum justitiae, oblationem illam, quae offertur perfecta: &c.*

PSAL. LII.

Vers. 3. R. גבר. Vi. Gen. 10. 9. v. 6. R. סלעמותא. v. 7. R. יתרעינך. v. 8. R. בפרענותך *punitionem tuam.* v. 10. R. דזירת עבוף.

PSAL. LIII.

Vers. 1. R. על חננין על פרענות *super choros, ob retributionem.* v. 2. R. מטבא אשתכח. v. 3. R. בני נשא. Ib. האית משכיל. v. 4. R. זרו לאחורא כחדא איטנפו. v. 5. R. הלא ידעון עבדי. v. 7. R. די יהב. Ib. פרקנות דישראל כד יחזור יי גלות עמיה *redemptionem Israel? quando reduxerit Dominus &c.*

PSAL. LIV.

Vers. 3. R. וברוח *& in spiritu.* v. 4. R. אלהא קבל *Deus accipe.* Ib. צית למימרי פומי *verba oris mei.* v. 6. R. הא אלהא סעד. v. 7. R. יתיב בישא *Convertat malum.* Ib. אמאכנון.

PSAL. LV.

Vers. 2. R. אצית אלהא צלותי. v. 4. R. ארי יערון *quoniam testificabuntur.* v. 6. R. וחפרת. v. 7. R. גדפא. v. 8. R. אבורת. v. 9. R. נטילה ועלעולא *sublatae & turbinis.* v. 12. R. אתרגושתא, hinc sequitur verbum singulare ej. Ib. מפלמיתה שקרא. v. 13. in fine, R. מניה *ab eo.* v. 14. in fine, R. יתי. v. 15. R. נתריץ רזא *inibimus laetum secretum.* Ib. מקדשא דייי. v. 16. R. בישא. In singulari, unde sententiam sic reddidit Interpres; *& malum Doeg & Achitophel fe[illegible] feret adversum ipsos.* v. 18. R. וארגוש וישמע. v. 20. R. ישתמע קדם אל *Audietur coram Deo.* Ib. לעלמיא מלקדמין ורשיעיא דלא מהשנין *in secula ut à principio: peccatores autem qui non mutant.* Ib. בישא ולא דחלין. v. 22. R. משח דפוטמין *unctione pinguedinum.* v. 23. R. לצדיקא *justo.*

PSAL. LVI.

Vers. 1. R. ליונתא שתיקותא. v. 2. R. יתבי גתאה *ex incolis Gath.* v. 5. R. אתרחצת. v. 9. R. בויקך. Ib. הלא סכום עולבני בחשבנך *num summa miseriae meae &c.* v. 10. R. מחורי קדל קדמי ביומא *vertentes cervicem coram me &c.* v. 11. R. במשחתא דרחמין. v. 13. R. קרבני.

PSAL. LVII.

Vers. 3. R. דזמין עכבוביתא למגמר בפום איספלירא עולא אמטולתי *qui accersivit araneam ut perficeret in ore speluncae telam propter me.* Vi. Bab. v. 4. R. יזמן מלאכיה *aptabit angelum suum.* v. 5. R. נפשי חריא *Anima mea acuitur.* Vi. Bab. Ib. כדביני גומריא *tanquam inter carbones.* Ib. in fine, חריפתא. v. 8. R. בדחלתך *in timore tui.*

PSAL. LVIII.

Vers. 2. R. תמללון תריצותא. v. 3. R. אוף רשיעי *Etiam impii.* Ib. ידיכון יתקפון *manus vestrae complectantur.* v. 4. R. אתעבדו נכראין רשיעיא מן מעא תעו. v. 5. R. אירסא להון היך גון אירסא דחויא *Venenum eorum sicut interius veneni serpentis.* In nostris est בגון, quod, ne longius ab interpretatione Regiorum discederemus, reddidimus, *in interiore eorum:* sed hoc sensu potius dicendum esset בגוהון. Sit itaque, ut revera est, finale illud ן radicale, & lectio vera כגון, de qua vide Eliam in Thisbite, & Babyloniam. v. 6. R. דלא מקבל. Ib. אסורי נחשין ומן רטוני רטן *sed in incantationibus incantantis.* v. 8. R. אגגיד גירדוהי. v. 9. R. ולא חמין. v. 11. R. אסטורוי ישוג באדמא דרשיעא. v. 12. R. מתיחין בדיירי ארעא *extenduntur in incolas terrae.*

PSAL. LIX.

Vers. 4. R. מטול חובי & מטול סרחני. v. 5. R. ומסדרין *& ordinantur,* absque קרבא. v. 8. R. הוא דישמע. v. 10. R. עשני לותך. v. 11. R. אלהי טובי. Ib. אלהא, sine Affixo. v. 13. R. ויתאחדן. v. 15. R. ויתרגשון *& frement.* v. 17. R. ואבוע.

PSAL. LX.

Vers. 2. R. על אונך *per cuneum.* Ib. ונפלו. v. 3. R. ותקפתא רגותא עלנא בתקוף רתחתא *confregisti nos; iratus es &c.* v. 5. R. אשקיתנא כס דלוט *calicis maledictionis.* v. 7. R. פרוק ימינך *redime dextram tuam.* v. 8. R. אלהא מלל. v. 10. R. דודי שיווני. Ib. על פריקת צורי קדל גברי אדומאי *super jacturam colli cervicis &c.* Ib. יביבי ואתגברי *jubila & fortificare.* v. 14. R. במימר אלהא *In verbo Dei.*

PSAL. LXI.

Verſ. 1. R. על יד דוד *per manum Davidis.* v. 3. R. קדמך לותך *in conſpectu*
tuo, ad te. Ib. על טור *ſuper montem.* v. 4. R. קשטא עשנא מבעל דבבא.
vi. Bab. v. 6. R. ירותא לעלמא דאתי *hæreditatem in ſeculo venturo.* v. 8. Lege,
ſeculo. Ib. R. קדם אלהא *coram Deo.*

PSAL. LXII.

Verſ. 1. R. על ידא *per manum.* v. 3. R. לא אודעזע. v. 4. קטולין
וצלו קומוי בכל, adjicitur in Regiis, קומוי והוהי לבכון. v. 9. R. בולכון.
& orate coram eo toto corde veſtro, & dicite. v. 10. R. בר יסבון גבריא לבכון ואמרו
במסחתא מתקלין מזליהון *ſi acceperint homines ſtateram ponderantes fata ſua.* Vi. Bab. Ib.
R. למא הוון. v. 11. R. בטלומא. Ib. לא תתהבלון מטונא. Quæ ſic cum præce-
dentibus cohærent, *Ne confidatis in rapina, & violentia: nolite divitiis vani fieri.* v. 12. R.
ותניתא דנא שמענא *& ſecundam illam audivimus.* In noſtris vertendum ſingulariter,
audivi. v. 13. R. יאה למעבד. Ib. אנת תשלם.

PSAL. LXIII.

Verſ. 1. R. מהוידה. Ib. בתחום, ſine ד. v. 2. R. אקדם בצפרא. Ib. טב
צהית לותך נפשי מרגג לותך. v. 3. R. קדשך *ſanctitatis tuæ.* v. 4. R. חסדך.
v. 5. R. ובשום *& in nomine.* v. 6. R. נפשי באוריתא *animam meam*
in Lege. v. 7. R. במטרתא. v. 9. R. בתר אורחתך במימרי סעדת ימינך
poſt vias tuas: verbum meum ſuſtentavit dextera tua. v. 10. R. לבית קבורתא *in domum*
ſepulturæ. v. 11. R. מוהבות תעליא יהון. v. 12. R. פומהון דממללי.

PSAL. LXIV.

Verſ. 2. R. דבעל דבבא. v. 4. R. קשותהון. Ib. דקטל מריר. v. 5.
R. בטמרא. v. 8. R. ויתנהון על מחתיהון *& inferet plagas eorum.* v. 9. R.
ויטלטלון ברישיהון כל דחמי להון *& movebunt capita ſua &c.* v. 10. R.
דאלהא עובדא ויתנון.

PSAL. LXV.

Verſ. 1. R. על יד דוד ושירתא *per manum Davidis & canticum.* v. 2. R. שבחתא
דמלאכיא *laus Angelorum.* v. 5. R. טובוהי דתתרעי בה ותקרבנה לדחלתך
קבל צלותנא
Beatus in quo tibi complacueris, & cum applicueris ad timorem tui. v. 6. R.
אלהא פרקננא *exaudi orationem noſtram Deus redemptio noſtra.* v. 7. R. דמתקן.
v. 9. R. סיפי תהומיא *finium abyſſorum.* Ib. שבחא בפומהון, tranſp. v. 10. R.
מקובלתא דאלהא דבשמיא דמליא מטרין
ארעא דישראל *terræ Iſrael.* Ib. תקוף מרביני צמחיתהא רוה תשדך
דברכתא *imbribus benedictionis.* v. 11. R. בכסיסי תמוגגנה צמחיתה תברך *Eguis*
נסהא *Vi ſulcorum germina ejus &c.* Ib.
diſſolvis eam, germini &c. Vi. Bab.

PSAL. LXVI.

Verſ. 1. R. שירתא ותשבחתא. v. 2. R. יקירו שמה *glorificate nomen ejus.*
v. 3. R. מן קדמך *à conſpectu tuo.* v. 6. R. דהפך *Qui convertit.* Ib. לטור בית
מקדשא *ad montem domus ſanctuarii.* v. 8. R. ײ *Domino.* v. 12. R. מרי מופנא
auctorem exaltionis. Vide Buxtorfii patris Lexicon Chald. in וּף נוף & נְוּף, & ejuſdem Babylo-
niam in hunc locum. Ib. דנחנא כד בכור *tanquam fornace.* v. 13. R. לבית מקדשך
in domum ſanctuarii tui. v. 20. R. בריך ײ.

PSAL. LXVII.

Verſ. 3. R. אורחתך, hæc forma in hoc & in aliis nominibus frequenter occurrit, licet
brevitatis cauſa non ubique notemus. v. 5. R. קשוט *in veritate.* v. 6. R. אמיא
בולהון. v. 7. R. ארעא דישראל *terra Iſrael.*

PSAL. LXVIII.

Verſ. 1. R. על יד דוד שבחא ושירתא *per manum Davidis &c.* v. 2. R.
ויתבדרון *& diſpergantur.* v. 3. R. והיכמא דתתמסי שעוה. v. 4. R.
קדם אלהא. v. 5. R. כורסי יקרא. Ib. ובועו. v. 7. R. מזוג זוונין,
abſque præcedente די. Ib. לברונא כחדא. Sequitur hic, למבני ביתא מנהון *ut*
ædificet domum ex eis. Ib. בני ישראל *filios Iſrael.* Ib. מטול עובדי אבהתהון
דכשרין פרקינון בפומבי *ſalvavit eos in pompa.* v. 8. R. בעמודא דאשתא
בליליא ובעמודא דעננא ביממא קומי עמך *in columna ignis nocte, & in columna nu-*
bis die &c. v. 9. R. ענני שמיא אטיפו טלין דרעוא מן קדם שכינתא דײ
nubes cælorum ſtillaverunt rores beneplaciti à conſpectu majeſtatis Domini. Sic ad finem, דאתגלי
עלויה שכינתא דײ *quod manifeſtata eſt ſuper illum majeſtas Domini Dei Iſrael.* v. 11. R.
משרית בתי מלאכיא *exercitum cætuum angelicorum.* v. 12. R. מימרא דײ יהב
Verbum Domini dedit. Ib. הוון מבשרין. Ib. לאוכלוסין סגיעין *cætibus multis.* v. 14.
R. אמר אלהא דישראל אתון מלכיא אין דמכין אתון ביני *Dixit Deus*
Iſrael, Vos reges ſi dormitis &c. Ib. האי כנישתא *ecce eccleſia.* Ib. וקיק, ſine ד. v. 15.
R. בכן גהנם *tunc gehenna fuit.* v. 16. Vide Bab. v. 17. R. טוריא גיותניא
הא טור דסיני. Ib. מימרא דאלהא. Ib. שכינתה בה *majeſtatem ſuam in eo.* Ib.
מימרא דײ ישרי לעלמין *Verbum Domini in cælis &c.* v. 18. in fine, R. בקדשא.
v. 19. R. תיבין לאוריתא *qui revertuntur ad legem.* Ib. deeſt אלהים in fine verſus.
v. 20. R. דכל יומא. Ib. טען יתנא מוסיף לנא *addens nobis.* Ib. וסעודנא. v. 22.
R. דמהלך בחובוהי. v. 23. R. דישתנקו ובלוטינון נוניא ונו׳ *qui ſunt ſuf-*
focati, & quos abſorpſerunt piſces &c. v. 24. R. בפרענותהון דרשיעיא *vindictam im-*
proborum. Ib. מבעלי דבביהון מנהון ישבעון. v. 25. R. הליכת אלהנא
מלך על כל עלמא *Inceſſus Dei noſtri &c.* v. 26. R. עם מריבם, ſine די.
v. 27. R. במצע כנישיא. v. 28. R. *obruentes ipſos tribus, lapidibus: negotiatores filiorum*
Nepthali, ſuppeditantes cibum ipſis &c. Chaldaica horum, & reliqua hujus verſus vide in Babylonia.
v. 31. R. כנישת גברין *congregationem virorum.* v. 32. R. אוכמיא *nigri.* Vi. Bab.
Ib. למפרש. v. 33. R. מלכות עממיא *Regna gentium.* Ib. קדם אלהא *coram*
Deo. Contrà in fine verſus præcedentis eſt ײ *Domino*: & rurſus in hoc verſu, קדם ײ
cantate coram Domino. v. 34. R. לדיתב על כרסי יקרה *thronum gloriæ ſuæ.* v. 35.
R. איקר בעשנא *gloriam in fortitudine.* v. 36. R. ויימרון בריך אלהא *proinde di-*
cant, Benedictus Deus.

PSAL. LXIX.

Verſ. 1. R. על שושניא *ſuper lilia.* v. 3. R. טמעית כד בביצא דמצו *Demerſus*
ſum tanquam in limo profundi. Ib. ומלך תקיף היך ווטא דמיא דנגדין בתקוף *&*
rex fortis, ſicut alveus aquarum quæ rapiditate feruntur. Sic fere verſ. 16. Vi. Bab. v. 4. R
מלאורכא בצלו קדם ײ אלהי *ob perſeverantiam in oratione coram Domino Deo meo.* v.
5. R. על סהדותהון *ob teſtimonium eorum.* Ib. אתיב אשלם *reſtituam & reddam.* v.
10. R. טננת בית מקדשך גמרת יתי. v. 11. R. חסידותי. v. 12. R.
ויהברת חלף כסותי שקין. v. 13. R. לותי יתבי תרע. v. 16. R. ולא
יסלעם יתי שלטן תקיף ולא תתפתח *nec abſorbeat me princeps potens, & non aperiatur*
adverſum me gehenna ut claudat ſuper me os ſuum. v. 17. R. אסתכל. v. 18. R. ולא
תסלק *Neque auferas majeſtatem tuam.* v. 19. R. יתרברבן. v. 21. R. היא מרעא
ipſe morbo afficit. Ib. הספידא *luctus.* Vi. Bab. v. 23. R. באבלי *in luctu meo.* Nebi
באבלי, cujus interpretationem ſecuti ſumus. v. 26. R. תהי משכנהון. v. 27. R.
ומן דכאיב. Ib. מנה ישתעון. v. 28. R. הב עויא. v. 31. R. אלהי בשבח
v. 32. R. בקרנוהי וטלפוהי *cum cornibus fuit & ungularum fiſſionibus.* Vi. Bab. v. 33.
R. חמין. v. 35. R. ישבחון לה. v. 36. R. ויתבון תמן *& habitabunt ibi.*
v. 37. R. ישרין בגוה.

PSAL. LXX.

Verſ. 2. R. לפצאה יתי *ad liberandum me.* v. 3. R. ויחסדון. Ib. צבין בישתי.
v. 4. R. יתכרעון היך בהתתהון *Incurventur juxta &c.*

PSAL. LXXI.

Verſ. 4. R. מידא דמרי עולא. v. 5. R. סברי. Ib. אלהי. Ita frequenter
cum Affixo formæ ſingularis. v. 6. R. ממעיני אמי. Ib. לך תשבחתי *tibi laus*
mea. v. 10. R. עלי בעלי דבבי בישו, eodem ordine habentur Latina. Ib. מתמלכין.
v. 12. R. תרחק. Ib. ײ לסעודי זרז. v. 13. R. וישתיצון. v. 14. R. ואצלי
ואוסיף *precaborque & adjiciam.* v. 15. R. צדקתך, ſic verſ. 16. v. 17. R. אלהא
אלפתנא. Ib. ועד השתא. v. 18. R. תקיף דרועך. Ib. לדר חורן *gene-*
rationi alteræ. v. 20. R. דאחמיתן עקן סגיעין. In noſtris legendum, *oſtendiſti mihi.*

PSAL. LXXII.

Verſ. 3. R. לעמה בית ישראל. v. 4. R. ידין לעניי. v. 5. R. *coram lu-*
mine Lunæ: omiſſo ſcil. קדמך. Ib. לדרי. v. 6. R. על ארעא *ſuper terram.* v. 8.
R. ועד סטר ימא דאוקינוס *& uſque ad angulum maris Oceani*: at verſ. 10. retento etiam
רבא, *maris magni Oceani.* v. 12. R. חשובא. Ib. דסעיד. v. 14. R. נפשיהון
animas eorum. v. 15. R. מדהב דאיתיו משבא. v. 16. R. ירגוש היך לבנן.
v. 17. R. לעלם מדכר, tranſp. Ib. וקדם דאתברי שמשא *& antequam*
creatus eſſet Sol. v. 18. R. עבד, ſine ד. Ib. לבלחודוהי. v. 19. R. לעלם
ויתמלא.

PSAL. LXXIII.

Verſ. 2. R. כזעיר פון. v. 3. R. בעידן שלים *in tempore pacifico.* v. 4. R.
על יום מיתותיהון. Ib. אתנטלון מחשבתהון ובריר ופטים ונו׳ *efferuntur*
cogitatus eorum: & terſum, & pingue, &c. v. 6. R. מחטופין *de rapinis.* v. 7. R.
דמות פרצופיהון *ſimilitudo vultuum eorum*: ideo præcedit in fœminino mutata eſt. Ib.
עברו רוטביהון חפו על לוחי לביהון *progreſſæ rugæ eorum cooperuerunt tabulas cordis*
illorum. Vi. Bab. v. 8. R. מרוטבא *præ humore.* v. 9. R. בצדיקי *in juſtos terræ.*
v. 10. R. בגין כן על מימרא דײ דימחינון *Propterea decretum eſt verbo Domini ut*
percutiat eos. Ib. היך מין סגיעין *quaſi aquæ multæ.* v. 13. R. ברם אנא. v. 17.
לבית מקדשא דאלהא אתבין לסופיהון *ad domum ſanctuarii &c.* v. 19. R.
בשעתא, abſque ſequenti verbo כלו, cujus loco poſt אשתיציו *vaſtati ſunt* adjicitur
שלימו *& conſumpti.* v. 22. R. בעירא. v. 23. R. תדירא נבך. v. 24. R.
תדברנני בעלמא הדין ומבתר *deduces me in hunc mundum: &c.* Ib. עלי ponitur
poſt לאיתאה. v. 27. R. דמתרחקין מפלחנך ייבדון *qui abhorrent à cultu tuo, &c.*
Ib. כל דטעו. v. 28. R. למקרב בתר פלחנא דײ *accedere ad cultum Domini.*
Ib. שויתי במימרא דײ רחצני למשתעיא *poſui in verbo Domini fiduciam &c.*

PSAL. LXXIV.

Verſ. 2. R. דשרית משכנך בה *in quo requievit tabernaculum tuum.* Vi. Bab. v. 4.
R. אכלין מעקיך. v. 5. Lege, *contundet.* Ib. R. קיסא. v. 6. R. ומפסלת.
Ib. מחין. v. 7. R. בית מקדשך *domum ſanctuarii tui.* v. 8. R. אמרין *Dicunt.*
v. 9. R. נביאיא לא חזינא. v. 11. R. מלמפרוק. v. 12. R. פורקניא
redemptiones. v. 13. R. מוי דימא דסוף *aquæ maris carectoſi.* Ib. על מוי דימא
in aquis maris. v. 16. R. תקנתא. v. 17. R. תחומיא. v. 19. R. לא
תנשי. Sic verſ. 23. v. 21. R. ועניא וחשיכא *tunc pauper & egenus.*

PSAL. LXXV.

Verſ. 2. R. אודינן לך אלהא אודינן. Ib. שכינת שמך *majeſtate nominis tui.*
v. 7. R. בית מדברא *domo deſerti.* v. 9. R. לטלטלא בה מנדעא דרשיעיא
ad tollendam per illud &c. Ib. מדין קדמאי *fuit ex priori.* Sine קשי. Vi. Bab.

PSAL. LXXVI.

Verſ. 1. R. ושירא *& canticum.* v. 3. R. בית שכינתה בציון. v. 4. R.
תריסי וחרבא וסדרי *ſcuta & gladios, &c.* v. 6. R. בשנתיהון *in ſomniis ſuis.*
Ib. גברי חילא *fortes robore.* v. 7. R. וארתיכין *& currus.* v. 8. R. אנת
דחיל אנת ומן דיקום.

PSAL. LXXVII.

Verſ. 2. R. קלי ברב קדם אלהא *Vox mea utique coram Deo.* Ib. ויצרת למימרי אצלי קדם *& attendet verba mea.* v. 3. R. רוח נבואה *ſpiritus prophetiæ.* v. 4. R. ייי *orabo coram Domino.* v. 5. R. חמורתא. v. 8. R. לעלמיא ירחק. v. 10. R. ואין סלק. Ib. מלבכמר, Elias in Thisbite legit לםבכמר omiſſo מן quem vide. v. 11. R. ואמרת מרעיתי היא אשתניו. v. 12. R. עובדי ייי *operum Domini.* v. 17. R. מגו *de medio.* Ib. רתיתון. v. 18. R. כיפי.

PSAL. LXXVIII.

Verſ. 1. R. על ידיה. v. 5. R. ית אבהתנא. v. 6. R. דידעון. v. 8. R. דלא אתקן. v. 9. R. הפכי קדל. v. 11. R. דאחמי להון. v. 13. R. וזקיא *utres.* v. 14. R. היך בעננא יימם. Sed Interpres neglexit particulam היך. v. 16. R. מיא. עוד למחטי לה למרנו עילאה. v. 17. R. נגרין דמיא. Ib. נוליא מכיפא. v. 18. R. למשאל מיכלא. v. 19. ſub initium, R. קדם אלהא *coram Deo*, mox autem קדם ייי, & ſic verſ. 21. v. 20. R. ודיבו מיא. Ib. ונחליא נגרין *torrentesque diſcurrerunt.* v. 21. R. ולחור רונא, ſine תקוף. v. 32. R. בפרישותיה. v. 35. R. פרק יתהון. v. 36. R. & Neb adjiciunt in fine, בעדן צלותהון *in tempore orationis ipſorum.* v. 37. R. לא מכון *non erat rectum.* v. 41. R. ונסיו קדם אלהא. v. 42. R. ית ניסיא *miraculorum.* v. 46. R. ומסר לזחלא עבוריהון. v. 49. R. ושקמיהון. v. 52. R. היך רעיא *ſicut paſtor.* v. 53. R. ולא דחלון. v. 54. R. דקנת. v. 56. R. ונסיו, ut ſupra verſ. 41. v. 58. R. ובצלמיהון. v. 62. R. לדקטלין. v. 64. R. בחרבא נפלו וארמלתוי *gladio ceciderunt &c.* In Targum ſecundo hujus verſus pro דכשרו, videtur legendum דבשרו. v. 65. R. היך גברא. v. 69. R. לעלם *in ſeculum.* v. 70. R. מטדריא דענא.

PSAL. LXXIX.

Verſ. 1. R. על ידא דאסף *per manum Aſaph.* v. 4. R. לשבבנא. Ib. וניחכא. v. 5. R. תתבער היך אשתא טנונתך. v. 6. R. ארי בשמך לא צלין *quandoquidem in nomine &c.* v. 11. R. דאסירא, ſing. juxta Hebr. אסיר, ſed Interpres reddit pluraliter. v. 12. R. לשבבנא, ut ſupra verſ. 4.

PSAL. LXXX.

Verſ. 1. in fine, R. שירתא. v. 3. R. לבני אפרים *Filiis Ephraim.* In Hebræo eſt לפני *Coram.* Ad hanc vocem Maſora notat *duo eſſe quæ Lectorem fallere poſſint*, ut ſc. per errorem putet legenda eſſe לבני. Horum alterum habetur Prov. 4. 3. Hinc in hujus loci Targum nata varia lectio, cui ſimilem ſuprà notavimus. 1. Reg. 1. 20. v. 6. R. דדמעא. v. 7. R. עממיא דארעא. תליתי. v. 7. R. יתלעבון לנא *ludibrio nos habuerunt.* v. 9. R. v. 11. R. חפון. Ib. בירת מקדשה ובתי מדרשיה הא רבנין אלימין ונו׳ *domus ſanctuarii ejus, & domus doctrinæ ejus: ecce præceptores fortes &c.* v. 12. R. ינקיהא. v. 14. R. יתבדנה *Devaſtabit eam.* Vi. Bab. v. 15. R. אלהא, ſic in aliis paſſim locis, in quibus noſtra habent אלהים. v. 19. R. ולא נזור *Et non diſcedemus.* v. 20. R. מגלותנא *à captivitate noſtra.* Ita ſuprà verſ. 8. ubi Pronomen omiſſum eſt ab Interprete.

PSAL. LXXXI.

Verſ. 3. R. ופקדין *& frequentate.* Ib. עם נבלא *cum nablo.* v. 4. R. יומא חגא דילנא *die ſolemnitatis noſtræ.* v. 5. R. לישראל הוא והלכת. v. 6. R. ושלט על ארעא. Ib. אלפת ושמעת. v. 8. R. באתר טמור. v. 9. R. בך *in te.* Ib. במימרי. v. 10. R. לא יהון בניכון *Non erunt filii veſtri.* v. 11. R. אלהכון *Deus veſter.* v. 12. R. לא צבי במימרי. v. 14. R. דעמי ישמע. Elias legit, דעמי שמיע. v. 15. R. ועל מעיקיהון אתיב. v. 16. R. תקפתהון לעלם.

PSAL. LXXXII.

Verſ. 1. R. במצע דינין בקשוט דאין *in veritate judicat.* v. 5. R. בחושכא. Ib. כל בסיסי *omnes baſes.* v. 8. R. דון יתבי מהלכין.

PSAL. LXXXIII.

Verſ. 1. R. שיר תשבחתא *Canticum laudis.* v. 8. R. נבלאי. v. 10. R. במדין והיך ולסיסרא וליבין. v. 11. R. דעיא דרמים לעפרא *in pulvere.* v. 12. R. בלחורך. זבח וצלמונע כל. v. 15. R. דבערא חרשא. v. 19. R. וידעון. Ib.

PSAL. LXXXIV.

Verſ. 2. R. מה רחימין הנון משכניך. v. 3. R. לדרתך ייי *atria tua Domine.* Ib. ולחור בסרי *atque adeo caro mea.* v. 4. R. אית לה דמתכשרין נוליתהא. Ib. על נבי מדבחך *in ſuperficie altaris tui.* v. 5. R. מקדשך בעלמא הדין *ſanctuarii tui in ſeculo iſto.* Ib. לעלמי עלמין *in ſecula ſeculorum.* v. 7. R. דעברין בעמקי. In Baſ. eſt עם pro על. Ib. R. ישוונה. Ib. לדיתבין באלפן *qui immorantur in doctrina.* v. 11. R. Pro *in exilio* Interpres habet *extrà*, diverſo à cæteris charactere quòd in textu nihil ei reſpondeat. Ib. רשעא *impietatis.* v. 13. R. טוביה לבר נש דמתרחצין.

PSAL. LXXXV.

Verſ. 5. R. פורקננא. Ib. מננא *à nobis.* v. 8. R. אחמי. Ib. ופורקנך תיהב *& ſalutem tuam da.* v. 11. R. אורעין. Elias in Thisbite legit ארעין. v. 13. R. מימרא דייי יתן *verbum Domini dabit.*

PSAL. LXXXVI.

Verſ. 2. R. את ייי אלהי *tu Dominus Deus meus.* v. 5. R. לאוריתא. v. 6. R. בקל. v. 8. R. באנגלי שמיא *in angelis cæleſtibus.* v. 12. R. אודי לך *Confitebor tibi.* Ib. ואיקר. v. 14. R. וכנישת תקיפין *& caterva fortium.*

PSAL. LXXXVII.

Verſ. 1. R. אתאמר שבח שירא *dictum eſt hymnus, & canticum.* v. 5. R. אתאמר. Ib. דוד מלכא דישראל *David eſt rex Iſraelis.* v. 6. R. חשבן כל עממיא. v. 7. R. תשבחתן על קרבניא.

PSAL. LXXXVIII.

Verſ. 1. R. לשבחא על צלותא לשבחא על שכלא *ad laudandum pro oratione, ad canendum pro intellectu.* v. 6. R. דלא תבו. Ib. ממצותא *à præceptis.* Vi. Bab. Ib. דלא דכרתנון *quorum non recordatus es.* Ib. יתפלנון. v. 7. R. בניבא. v. 8. R. נזירך *procellæ tuæ.* v. 10. R. מעניותא. Ib. כל יומא פרשת לך. v. 11. R. דאתמסרו בעפרא *quæ tradita ſunt pulveri.* v. 12. R. וקשטך. v. 13. R. דיתודע בחשוך. Ib. בארעא צדותא. v. 16. R. ונעור מטליותא. Vi. Bab. v. 19. R. באפיהון *& in conſpectu &c.*

PSAL. LXXXIX.

Verſ. 2. R. חסדיא *miſericordias.* v. 3. R. אתבני. v. 6. R. אנגלי שמיא *angelis cælorum.* v. 7. R. דידמי לייי. v. 8. R. ברזהון. Ib. דיתב. v. 9. R. מדברא דצפונא. וקושטא חזור חזור לך. v. 12. R. אף דילך. v. 13. R. *Deſertum Aquilonis.* Ib. ארע בראתנון תבור דבמערבא וחרמון *tu creaſti: Tabor in Occidente & Hermon.* v. 18. R. עושניהון. Formæ pluralis nomen Interpres vertit ſingulariter, quod ſæpe facit & contrà. Ib. תרומם יקרנא. v. 19. R. תריסי ארעא ולקדיש *protectionis terræ & ſancti.* v. 20. R. הבכן מללתא בחזונא. Ib. אמרתא. v. 21. R. במשח קודשי. v. 23. R. ובן רשיעיא לא יסנפניה. Vi. Bab. v. 27. R. אלהי. v. 28. R. על כל מלכי *ſuper omnes reges terræ.* v. 40. R. עם, ſine ד. v. 43. R. אחדיתא. v. 44. R. סיפיה חריפא *gladium ejus acutum.* R. ולא אוקימתא ידיה *& non confirmaſti manum ejus.* v. 46. R. עולימוי. Ib. שפתא עלוי. v. 49. R. ישזיב. v. 51. R. על עטפי. v. 53. R. בעלמא הדין ולעלמא דאתי *nec non in ſeculo venturo.*

PSAL. XC.

Verſ. 1. R. לכל דר ודר. v. 3. R. ואמרת. v. 4. R. חשיבין. v. 5. R. היך דמכין יהון *quæ erit illis ſicut ſomni.* v. 6. R. יציץ. Ib. ולרמשא *veſpere autem.* v. 7. R. ומחמתך אתבהלנא. v. 8. R. עויתן, ubi ן redundat. v. 11. R. דידע. v. 12. R. מן יתכון *quis diriget.* Ib. מבני חכמתא *conſtruit ſapientiam.* v. 17. R. ייי אלהנא *Domini Dei noſtri.* Ib. *præpara verba Legis &c.* Vi. Bab. In Regiis eſt אוריתא, ſine Affixo.

PSAL. XCI.

Verſ. 7. R. ויפלון. v. 8. R. בעינך תסתכל. v. 9. R. *excelſam poſuiſti.* Vi. Bab. v. 10. R. ומזיקא *atque nocumentum.* v. 12. R. לאבנא. v. 15. R. קדמי ואעני.

PSAL. XCII.

Verſ. 5. R. בעובדי ניסך בעובדי ונו׳ *in operibus miraculorum tuorum, in operibus &c.* v. 6. R. כמה הנון רברבין *Quàm magnifica illa opera tua, &c.* v. 7. R. בר נשא טפשא, mox verò ושטיא. v. 16. R. ייי תקיפי.

PSAL. XCIII.

Verſ. 4. R. מקלין דמיין. Ib. תברי ימא. Ib. in fine, ייי, ſine ד quod hîc redundat. v. 5. R. יאון.

PSAL. XCIV.

Verſ. 3. R. רשיעיא מצלחין ייי *improbi proſperitate fruituri ſunt Domine.* v. 7. R. לא חמי ייי *Non videt &c.* ſic verſ. 12. & alibi ייי pro יה. v. 9. R. דאתנציבא. Ib. ולא, at verſ. 10. לא. v. 13. R. דיכרה לרשיעיא שוחא. v. 19. R. בסנעי, qua forma frequentiſſime illic occurrit. v. 22. R. ויהי מימרא דייי *& erit verbum Domini.*

PSAL. XCV.

Verſ. 1. R. ונשבחא. Ib. פרקננא. v. 5. R. דדילדיה ימא. v. 9. R. חמין *videntes.*

PSAL. XCVI.

Verſ. 1. R. חדתי אנגלי. v. 4. R. ודחיל. v. 9. R. יתותו מקמוהי. v. 11. R. ימא ומלייהא. v. 12. R. אדין ישבחון. v. 13. R. בזכו ועממיא.

PSAL. XCVII.

Verſ. 6. R. יתנין אנגלי שמיא *angeli cæleſtes.* v. 7. R. יסגדון קדמוהי כלהון אמיא. v. 10. in fine, R. פצאינון.

PSAL. XCVIII.

Verſ. 7. R. דדירין. v. 5. R. בכנרא וקל *in cithara & voce.*

PSAL. XCIX.

Verſ. 1. R. תזועו. v. 4. R. דינא רחם. v. 8. R. עניתא להון.

PSAL. CI.

Verſ. 1. קדם ייי, ſed Interpres pronomen expreſſit. v. 3. R. לא אשוי לקביל עיני *Non ponam in conſpectu oculorum meorum.* Ib. וסטין מפקודיא. v. 7. R. לא יתיתב. v. 8. R. צפרא אגמר *Manè perdam.*

PSAL. CII.

Verſ. 1. R. אשתלהי. v. 2. R. ופגינתי קדמך תעול. v. 4. R. חפין חררן *chytropodes adulti.* v. 5. R. ויתיבש לבי *& areſfactum eſt cor meum.* v. 15. R. עפריה. v. 18. R. צלותא דמצתדין. v. 19. R. תתכתב דא *Scribetur iſtud.* Ib. ישבח אלהא. v. 25. R. מעלמא הדין *de mundo iſto.* Sic pſal. 103. 17. *à ſeculo illo.* v. 26. R. דאתבריו כל בריתא. v. 28. R. משתלמין.

PSAL. CIII.

Verſ. 6. R. טלומין. v. 7. R. ארחתיה. v. 11. R. היכמה דנביהין. v. 12. R. היכמה דרחיק מדנח. Ib. ירחק. v. 13. R. היכמה דחים אבא. Ib. חים מימרא דייי *miſeretur verbum Domini.* v. 14. R. קדמוהי גלי יצרא בישא דמטעי יתנא *coram eo palam eſt concupiſcentia prava, quæ in errorem abripit nos.* v. 15. R. יומוי. v. 19. R. מימרא דייי בשמיא אתקן כרסיה ומלכותא דיליה *Verbum Domini in cælis paravit &c.*

PSAL.

PSAL. CIV.

Verf. 1. R. ייי אלהי *Domine Deus meus.* v. 3. R. על ענגין קלילין *in nubibus levissimis.* Ib. דאזל על ענגין *qui ambulat super &c.* v. 10. R. בנהרותא. v. 13. R. מפירי עובדיך תשביע ארעא *de fructibus operum tuorum satiabis terram.* v. 15. R. דמחדי. v. 16. R. לבניא. v. 19. R. למימני בה. v. 20. R. רחשין. v. 21. R. מיכלידון. v. 22. R. מדוריהון רביעין. v. 25. R. ופאתי. Ib. רחשא, ut ubicunque fere hæc vox occurrit. Ib. חיותא וטרתא. v. 26. R. אולן. v. 27. R. סבורין. v. 35. in fine, R. שבחו אלהא *laudate Deum.* Sic in fine & principio etiam aliorum plurium Psalmorum.

PSAL. CV.

Verf. 7. R. מתיחן. v. 8. R. דפקד. Ib. לאלף. v. 15. R. ולנביאי. v. 16. lege *cunct.* v. 18. R. בשיר דפרולא עלת נפשה *in catenam ferream intravit anima ejus.* v. 21. R. רבון לביתה שליט. v. 26. R. שדר משה. v. 28. R. ואחשכנון. v. 30. R. רחש ארעהון. v. 32. R. אמר למהוי מטרידון *Jussit pluvias eorum esse.* v. 33. R. ותאנתהון וחבר אילן. v. 34. R. נובאי. Ib. ולית. v. 35. כל פירי *omnes fructus.* v. 36. R. וקטל *Et occidit.* Ib. בארעהון *in terra eorum.* v. 38. R. דלוחהון.

PSAL. CVI.

Verf. 2. R. גבורתא. v. 10. R. מבעל דבבא *ab auctore inimicitiæ.* v. 14. R. באתר צדו *in loco arido.* v. 20. Pro. ומודהם, Elias legit ומודהם, Thisb. in לכלך. Vi. Bab. v. 24. R. ואתרחקו בארעא רגיגה *Et abominati sunt &c.* Ib. למחי בפתגמוי *verbis ejus.* v. 28. R. וארבקון לטעות. Ib. נכסת. v. 31. R. למחי לדר *ut viveret in generationem.* v. 32. R. ובאש. v. 34. Ven. & Baf. ית עמיה, mendose ut videtur. v. 35. R. ואליפו. v. 38. R. אדם בניהון. v. 39. R. וסאבו בעובדיהון. v. 40. R. ורחקת מימרה *& abominatum est verbum ejus.* v. 42. R. ואתכבשו תחות. v. 43. R. בצאנון, sic psal. 107. 6. v. 44. R. כד היך סוגי טבותיה. v. 45. R. שמיע קדמוי ונ' *dum audiretur coram eo oratio eorum.*

PSAL. CVII.

Verf. 3. R. ומימא סטר דרומא *& de mari latere Australi.* v. 5. R. נפשהון בהון אשתלהיא *in ipsis defecit.* v. 7. R. והולכנון בארחא. v. 10. R. יתבי *Habitantes*, & statim *vinctos*, omisso והון, ex Chaldæo. v. 14. R. ושלותהון. v. 18. R. כל אוכלא. v. 20. R. ושתקן פתגם *verbum.* v. 22. R. נכסת. v. 26. R. בבישותא תתמנג. v. 29. R. ימא היך נללידון. v. 30. R. רעותהון. v. 32. R. משבחין יתה. v. 33. R. צהותא. Interpres legit מיא. Huic geminum vide Jos. 11. 8. v. 34. R. פרי, sic vers. 37. v. 35. R. וארעא צדיא *& terram desertam.* v. 36. R. בפינין ותקנו תמן *& constituerunt ibi.* v. 38. R. וסנו. v. 39. R. מאינוק בישא. v. 40. R. רברביא ואתעינון. v. 41. R. ושגב *Et sublevavit.* Ib. ממסכנותא. v. 42. R. יחמון. Ib. שורת פומא ואתחסמת. v. 43. R. ויתבינו.

PSAL. CVIII.

Verf. 1. R. ותשבחתא. v. 8. R. מלל. Ib. שכינת קדשה *majestatis sanctæ suæ.* v. 10. R. מלכי אדום *reges Edom.* v. 13. R. דבני נשא.

PSAL. CIX.

Verf. 4. R. שטנן לי, sic vers. 5. ושנן. v. 10. R. ומטלטל. Ib. וישילון ויבעון ורחם מה דהות *quæ fuerit.* v. 13. R. יתמח שמיה *deleatur nomen ejus.* v. 17. R. ורחם מעם ייי לוטא ואתית עלה. Ib. ורחקת. v. 18. R. לבושה. v. 20. R. ייי ודמליל. v. 21. R. ואת ייי אלהא *Tu vero Domine Deus.* v. 23. R. בצליותה. v. 24. R. מלמהוי. v. 26. R. סעוד יתי. v. 29. R. שנאי. v. 30. R. אהודי ייי.

PSAL. CX.

Verf. 1. R. ואוריך עד זמן דאשוי בעלי דבבך כביש *Expecta igitur donec ponam inimicos tuos.* Cætera ut in Targum posteriori. v. 2. R. מימרא דייי *Verbum Domini.* v. 3. R. אנחותך. v. 4. R. במימרה דאנא מתמני *in verbo suo, me præfectum iri.* Ib. בגלל זכותא דהוית *pro merito quod fuerim.*

PSAL. CXI.

Verf. 6. R. חני לעמיה. v. 8. R. סמיכין לעלמי עלמין *in secula seculorum.* v. 10. R. למדחל קדם ייי *timere in conspectu Domini.*

PSAL. CXII.

Verf. 1. R. טובוהי דבר נשא דדחיל מן קדם ייי *à conspectu Domini*, ut paulo supra. v. 2. R. יהון בנוי. v. 5. R. טבא גברא transp. v. 8. R. עד זמן דיחמי.

PSAL. CXIII.

Verf. 4. R. רמא. v. 7. R. ומקלקלתא מרים *& de stercore &c.* v. 8. R. לאותבי, forsan legendum לאותביה, ut desit in Regiis apex literæ ה resectus index.

PSAL. CXIV

Verf. 3. R. כד אתגלי מימרא דייי על ימא דסוף ימא חמא ואפיך יורדנא חזר לאחורא: *Cùm apparuisset Verbum Domini super mare carectosum, mare vidit, & erupit Jordanis, & conversus est retrorsum.* v. 6. R. מטפוין. v. 8. R. לעינון דמיין *in fontes aquarum.*

PSAL. CXV.

Verf. 4. R. טעותהון דעממיא *Idola gentium.* Ib. עובדי אידי *opera manuum.* v. 5. R. ולא חמון. v. 8. R. עבדיהון וכל *& omnis.* v. 9. R. דבית ישראל רחצו *Domus Israel confidite.* Ib. סעודהון, sic vers. 10. 11. v. 14. R. יוסף ייי עליכון. In nostris legendum, *Apponat verbum Domini &c.* v. 15. R. דעבד. v. 17. R. משבחין קדם ייי *laudant coram Domino.* Ib. נחותי. v. 18. R. נברך אלהא מהשתא.

PSAL. CXVI.

Verf. 3. R. עקתא ודוונא אשכח. v. 6. R. שרניא. v. 7. R. לבית נוחיכי. v. 8. R. מן דמעתא. v. 9. R. אהלך. v. 13. R. דפרקנא *redemptionis.* v. 16. R. לשושלתי *catenam meam.* v. 17. R. קדמך ארבח *Coram te sacrificabo.* v. 19. R. בדרתיא דבית מקדשא דייי *sanctuarii Domini.*

PSAL. CXVIII.

Verf. 5. R. אלהא, bis pro יה. v. 10. R. אקפון יתי, at verf. 11. אקפוני. v. 12 R. היך דבוריתא דלקון. v. 13. R. מדחא דחית יתי חובי *Impulsione impulit me peccatum meum.* v. 1?. R. על כל עממיא *super omnes gentes.* v. 19. R. ואשבח אלהא. v. 22. R. ביני בנוהי, absque הוה. Ib. מלך ושלטן. v. 25. R. בבעו מנך ייי פרוק *Obsecro te Domine confer salutem.* Nos plurale fecimus *Obsecramus*, ut in membro etiam sequente, quod verba adjuncta sic postulent. v. 27. R. ואנהר *& illuxit.* Ib. תקרבנה ותדון אדמא *sacrificaveris eum, &c.*

PSAL. CXIX.

Verf. 1. R. אורחא. v. 5. R. דאתקנת אורחתי למנטר *quòd præparaveris vias meas &c.* v. 6. R. לכלהון פקודיך. v. 9. R. ידכה. Ib. אורחתיה. v. 17. R. ואחי *& vivam.* Ib. דבריך, ut in versu etiam præcedenti. v. 20. R. דינך *judiciorum tuorum.* v. 21. R. דטעין מפקודיך. v. 22. R. אעדי מני חסודא ובסרנותא. v. 23. R. לחוד יתבין. v. 25. R. אחי יתי *vivifica me:* sic vers. 40, 154, 156, 159. v. 26. R. אורחי אשתעית *Vias meas enarravi.* v. 28. מדוונא. v. 42. R. סברית במימרך. v. 45. R. בפתיות אורחך *in latitudine viarum tuarum.* v. 49. R. מטול דאורכתני. v. 53. R. רתיתא אחדתני מרשיעיא. v. 61. R. לא נשיתי. v. 68. R. ומוטיב. v. 76. R. יהון היך ורנוקא בקטרא קימך לא כדון חסדך *Sint quæso pietates tuæ.* v. 83. R. אנשיתי. v. 87. R. כזעיר פון. v. 90. R. וקימתא *& firmâsti.* v. 91. R. יומא דין. v. 92. R. אדין, ita suprà vers. 6. v. 93. R. לא אנשי. v. 96. R. סופא. v. 97. R. כמה רחמית. Ib. כלי יומא הוא. v. 103. R. כמה, ut vers. 97. v. 105. R. שרגא דמנהר לרגלי. v. 106. R. למטר דיני *custodire judicia.* v. 109. R. כד על גב ידי *acsi in superficie &c.* v. 110. R. קולא pro פחא. Ib. לא טעיתי. v. 116. R. ולא תבהתנני מסבריתי. v. 117. R. מדלוחך בשרי. v. 118. R. כל דטעין. v. 120. R. ואנענע בגוירתך. v. 122. R. ערב עבדך לטב *Spondę pro servo tuo &c.* v. 126. R. אפישו *adduxerunt.* v. 132. R. כהלכתך לרחמי שמך *pro consuetudine tua &c.* v. 136. R. טופי. Ib. אוריתך *Legem tuam.* v. 144. R. צדקתא סהדותך *Justitia & testimonia tua.* v. 148. R. מטרתא בצפר. v. 150. R. קרבו. v. 158. R. ואתדנית. v. 167. R. וארחמנון.

PSAL. CXX.

Verf. 2. R. משפתא *à labio.* v. 4. R. דגברין, quod Interpres tamen reddidit singulariter. Ib. עם גחלי רתמין. v. 5. Legendum in nostris juxta Regia, *cum tabernaculis.* v. 7. R. והנון.

PSAL. CXXI.

Verf. 3. R. ולא ינום. v. 6. R. שלט. Ib. לא יחנך. Ib. ולליא כד שלטא.

PSAL. CXXII.

Verf. 1. R. על מסוקין על יד דוד *super gradibus per manum Davidis.* Ib. לבית מקדשא, sic vers. 5. v. 7. R. על חילך ושלותא *& tranquillitas.*

PSAL. CXXIII.

Verf. 2. R. והיכמה דמודיקין עיני אמהתא. Ib. עד זמן דיחוס *usque ad tempus quo &c.* v. 4. R. סנעא שבעת. Ib. תלעבא דשלין.

PSAL. CXXIV.

Verf. 1. R. מימרא דייי דהוה *Verbum Domini quod fuit.* v. 3. R. תקוף. v. 4. R. מיא דימא *aquæ maris.* Ib. מרעיתא עברת. v. 5. R. עבר עלנא מלכא דמשריתה מתילין למוי דימא וידניא *cujus castra comparantur aquis maris elatis.* v. 7. R. צפרא דאשתיזבת מקולא ותקליא קולא אתבר *quæ elapsa est de laqueo & offendiculis &c.*

PSAL. CXXV.

Verf. 2. R. ושכנתא דייי. In nostris vertendum, *& verbum Domini.* v. 5. R. יולכנון ייי בגהנם וחלקהון *deducet Dominus in gehennam, & pars eorum.*

PSAL. CXXVI.

Verf. 1. R. נהוי דמין היך דמוכיא דמתערין מחלמיהון *dormientibus qui evigilant à somniis suis.* v. 2. R. אדין יתמלא חוכא פמנא. Ib. ביע לתשבחתא *jubilatione ad hymnodiam.* v. 4. R. גלותנא היך כמה דמתיתבא. Ib. נבעין בה *erumpunt in eam.* v. 5. R. ועמא דזרעין בה בדמעתא *Et populi qui seminant in ea &c.* Ib. בביע בחדוא יקצרון *cum exultatione & lætitia metent.* v. 6. R. מהלכא יהלך בבכיתא מסובר בר זרעא *portans frumentum sementis.* Vi. Bab.

PSAL. CXXVII.

Verf. 1. R. ביתא *domum.* v. 2. R. ואכלי מזוניא. v. 4. R. *sic merces erit operum bonorum eorum, qui Legi vacaverunt à pueritia.* Vi. Bab. v. 5. R. לגברא דימלי מדרשיה.

PSAL. CXXVIII.

Verf. 1. R. לכל דחליא. v. 3. R. דעברא. v. 4. R. הא כי היכנא. v. 5. R. מימרא דייי *Verbum Domini.*

PSAL. CXXIX.

Verf. 1. R. יימרון. v. 5. R. יבהתון, sic passim in Peal. v. 6. Baf. נחק ביה ex Ms.

PSAL. CXXX.

Verf. 2. R. צלותי. v. 3. R. תנטר אלהא. v. 6. R. אורכת לייי מנטורי מטרת צפרא.

PSAL. CXXXII.

Verf. 5. R. לבית מקדשא. v. 12. R. עד עלמא *usque in seculum.* v. 15. R. מברך אברך.

PSAL. CXXXIII.

Verſ. 1. R. עַל יַד דָּוִד עַל מַסּוּקִין לְדָוִד *ſuper gradibus ipſi David.* At pſal. 131. 1. *per manum Davidis.* Ib. R. בְּצִיּוֹן *in Sion.*

PSAL. CXXXIV.

Verſ. 1. R. עַל מַטְּרַת *ut redundet* בְּבֵית, priori loco. Idem judicium de קוּדְשָׁא. v. 2. poſt יְדֵיכוֹן, abſque qua voce Elias hæc adducit in Thisb. rad. דכן. Vi. etiam Bab.

PSAL. CXXXV.

Verſ. 3. R. טַב עֲבַד יְיָ *bonum fecit Domi-* שַׁבְּחוּ קֳדָם יְיָ *Laudate coram Domino.* Ib. *nus.* v. 4. R. בְּחַר לֵהּ אֱלָהָא. v. 6. R. דְּאַתְרְעִי. v. 7. R. מִטְרִין *pluviarum.* v. 8. R. דְּמִצְרַיִם. v. 15. R. עוֹבָדֵי יְדֵי. v. 18. R. עָבְדֵיהוֹן כָּל דִּמְתַרְחֲצִין. v. 20. R. דְּבֵית לֵוִי.

PSAL. CXXXVI.

Verſ. 4. R. לְמֶעְבַּד, ſic verſ. 5. & 7. v. 6. R. עִלָּוֵי מַיָּא. v. 10. R. לְמָחֵי מִצְרָאֵי בְּמַכְתָּשִׁין וּקְטַל בְּכֻרֵיהוֹן *qui percuſſit Ægyptum plagis & occidit primogenita eorum.* v. 19. R. דֶּאֱמוֹרָאֵי. v. 20. R. דְּבוּתְנָן, ut & pſal. 135. 11.

PSAL. CXXXVII.

Verſ. 2. R. בִּמְצִעָה. v. 3. R. דְּשִׁירְתָא וּבְזוֹנָא. v. 6. R. אִין לָא דִכְרָנָא אִין לָא אַסִּיק יַת יְרוּשְׁלֵם לְדָכְרָן טַב *niſi aſcendere fecero Jeruſalem in memo-* Ib. לָךְ *riam bonam.* v. 7. R. דְּאֱדוֹם יַת יוֹמָא דְחָרְבַן יַת יְרוּשְׁלֵם *diei qua deſtruxerunt* &c. v. 8. R. טוּבוֹהִי לָךְ יַת תַּשְׁלוּמַת גְּמוּלָךְ *retaliationem retributionis tuæ.* v. 9. R. דִּמְאַן דְּיוֹחֵד.

PSAL. CXXXVIII.

Verſ. 1. R. קֳדָם דַּיָּנַיָּא אֲשַׁבְּחִנָּךְ. v. 2. R. הֵיכַל קוּדְשָׁךְ *templo ſancto tuo.* Ib. Ie- *ge, magnificaſti.* v. 5. R. עַל כָּל כִּבְשַׁיָּא *in omnibus viis.* v. 7. R. וְעַל תַּקִּיפַנְנִי מֵימְרָא דַייָ יִפְרַע לְהוֹן בִּישָׁא אַמְטוּלָתִי *Verbum* נְחִירוֹי *& ſuper nares.* v. 8. R. *Domini reddet* &c.

PSAL. CXXXIX.

Verſ. 4. R. אֲרוּם לֵית *Quoniam non eſt.* v. 6. R. פְּרִישָׁא מַנְדְּעָא מִנִּי *Mirabilis eſt ſcientia præ me.* v. 8. R. וְאִימוּךְ. v. 11. R. וְלֵילְיָא מְנַהַר עֲלַי *nox verò lucet ſuper me.* v. 12. R. בְּרַם חֲשׁוֹכָא. v. 14. R. אוֹדֵי קֳדָמָךְ *confitebor coram te.* v. 16. R. יוֹמַי. v. 17. R. וְקֳדָמַי כְּמָה יַקִּירִין אִנּוּן רַחֲמָךְ אֱלָהָא *Et coram me quàm honora- biles* &c. v. 21. R. פִּשְׁפָּשׁ. v. 23. R. וּבִדְקַיִמִין לְקֳבְלָךְ אֲנָא מִתְנַגַּשׁ. Vi. Bab. בְּחַן יָתִי וְדַע. Ib. בְּחַן יָתִי אֱלָהָא וְדַע.

PSAL. CXL.

Verſ. 2. R. פְּצָא יָתִי אֱלָהָא. v. 3. R. דִּי חֲשַׁבוּ. Ib. מְגָרִין קְרָבַיָּא. v. 5. R. מֵאִידָא דְרַשִּׁיעָא מִגֻּבְרִין מָרֵי חֲטוּפִין *à viris auctoribus iniquitatum.* v. 6. R. חֲדִירָא. Ib. לְעַלְמִין pro פַּרְסוֹן *laqueum ante me.* Ib. נִיוֹתָנַיָּא קָלָא קֳדָמַי. v. 12. R. אֱנָשָׁא מָרֵי חֲטוּף וְעָבְדִין בִּישִׁין *virum pravum & operatorem malorum.* v. 14. R. יָתְבוּן תְּרִיצַיָּא, meliùs vertas, *habitabunt*, vel *ſedebunt recti.*

PSAL. CXLI.

Verſ. 2. Lege in noſtris, *manuum mearum in oratione.* בִּצְלוֹ abeſt è Regiis. v. 4. R. לְפִתְגָמֵי דְבִישׁ לְמַחְשַׁב מַחְשְׁבָן בִּישָׁן בְּרֶשַׁע *cogitationes impias in impietate.* Ib. לְאִתְחַבְּרָא עִם גֻּבְרִין *ut conjungar cum viris.* v. 5. in fine R. בְּבִישׁוּתְהוֹן. v. 6. R. בִּידֵיהוֹן דְתַקִּיפִין דִּינֵיהוֹן וִיתִיבִין *fortium judicum ſuorum: ſed revertuntur.* v. 8. R. אֲרוּם בְּמֵימְרָךְ *Quoniam ad te Domine Deus meus.* Ib. אֲרוּם לְוָתָךְ יְיָ אֱלָהִי *etenim in Verbum tuum.* v. 10. R. בִּמְצַדְתְהוֹן *in retiacula ſua.*

PSAL. CXLII.

Verſ. 1. R. עַל יַד *per manum.* v. 5. R. עַל יְמִינָךְ, pravè, unde nec Interpres Ar. rationem habuit.

PSAL. CXLIII.

Verſ. 1. R. תֻּשְׁבַּחְתָּא לְדָוִד. v. 2. R. לָא יִזְכֵּי. v. 3. R. דְּרַךְ. Ib. בַּחֲשׁוֹכָא. Ib. עָלְמָא הַהוּא. v. 4. R. וְאִשְׁתַּלְהִיאַת *Et anxius fuit.* v. 6. R. צְחִיָּא. v. 7. R. *in domum ſepulchri*, omiſſo ſc. גוֹב. v. 9. R. לְפָרִיקִי. v. 10. R. טָבָא. v. 11. R. בְּצִדְקָתָךְ תַּפִּיק מֵעָקְתָא *educes* &c.

PSAL. CXLIV.

Verſ. 2. R. טוּבִי וּכְרַךְ תֻּקְפִי *& arx fortitudinis meæ.* Ib. דְּכָבֵשׁ עַמְמַיָּא תְּחוֹתִי. v. 6. R. בַּרְקִין *fulgurationes.* Ib. גְּרִירָךְ וְתַשְׁגּוֹשִׁנּוּן. v. 7. R. מִידֵיהוֹן. v. 8. R. מְמַלֵּל מוּסְתָא. Ib. דְּאַפְצֵי. v. 11. R. דִּיהַב פּוּרְקָנָא.

PSAL. CXLV.

Verſ. 1. R. יְיָ אֱלָהִי. v. 4. R. וּגְבוּרְתָךְ. v. 14. R. דְּנָפְלִין. v. 15. R. מְסַבְּרִין וְאַתְּ יָהֵב לְכֻלְּהוֹן. v. 16. R. לְכָל חַי *omne animal.* v. 18. R. יָתֵהּ לְכָל דִּקְרֵין. v. 20. R. רַחְמוֹי.

PSAL. CXLVI.

Verſ. 1. R. יַת יְיָ *Dominum.* v. 2. R. קֳדָם יְיָ *coram Domino.* v. 5. R. דֶּאֱלָהָא דְיַעֲקֹב. v. 9. R. יַת גִּיּוֹרִין *advenas.* Ib. וְאָרְחַת *& viæ.*

PSAL. CXLVII.

Verſ. 1. R. וְיָאֵיָא *& pulchra.* v. 2. R. גָּלְוָתָא דְיִשְׂרָאֵל יְכַנֵּשׁ. Vide Eliæ Thisb. ten in כְּנַשׁ. v. 3. R. אַרְכֻּבָא לִמְרַעֵיהוֹן. v. 4. R. בִּשְׁמָהָן קָרֵי. v. 8. R. עֲסָבָא. Ib. in fine לָא בְשָׁקֵי גֻּבְרִין דִּרְהָטוּנִין. v. 10. R. דִּרְכְבִין. Ib. דְּחָפֵי. יַתִּירְעֵי *fortium currentium* &c. v. 12. Totus omiſſus eſt in Baſ. præter ultimam vocem צִיּוֹן. v. 14. R. שְׁמַן וְטוּב חִטַּיָּא יִשְׂבְּעִינָךְ *oleo & bonitate frumentorum* &c. v. 15. R. דְּשַׁדַּר. v. 17. R. לְמַקְּבַם, abſque לֵיהּ. Ib. וּמַן קֳדָם. v. 18. R. חוּמְתָהּ. Ib. אַלְחָן. v. 19. R. דְּאוֹרַיְתֵהּ *legis ſuæ.*

PSAL. CXLVIII.

Verſ. 1. R. *angeli excelſi*, deeſt enim illic כָּל חֵילוֹ. v. 6. R. וְקַיְמִנּוּן. v. 10. R. רַחֲשָׁא וְכָל צִפְּרָא דְפָרַח. Ib. חֵיוָתָא. v. 11. R. וְכָל נְגוֹדֵי אַרְעָא. Ib. דְּבָרְנֵי. v. 12. R. רוּבְקִין וּלְחוּד בְּתוּלְתָא *Adoleſcentes incorrupti* &c. v. 13. R. בִּלְחוּדוֹי. v. 14. R. אִיקַר מַלְכוּתֵהּ לְעַמֵּהּ תֻּשְׁבַּחְתָּא *gloriam regni ſui* &c. Ib. שִׁבְחָתֵהּ. יִשְׂרָאֵל עַמֵּהּ *Iſrael populo ſuo.* Ib. שַׁבְּחוּ אֱלָהָא *laudate Deum.*

PSAL. CXLIX.

Verſ. 1. R. תֻּשְׁבַּחְתֵּהּ דְּיָדָהּ. v. 2. R. יֶחְדֵי יִשְׂרָאֵל בִּמְאַן דַּעֲבַדֵהּ *Lætur Iſrael* &c. Ib. בְּמַלְכֵּהוֹן. v. 9. R. וּבְכִנָּרִין.

PSAL. CL.

Verſ. 4. R. בְּהַרְדְּבִילִין *in chordis.* Vi. Bab. v. 5. R. בְּצִלְצְלִין דְּמַשְׁמְעִין. Ib. בְּצִלְצְלִין דְּיַבָּבָא *cymbalis jubilationis.* v. 6. R. לִבְלְחוּדֵיהוֹן. תְּשַׁבַּח אֱלָהָא. Ib. שַׁבְּחוּ אֱלָהָא *laudate Deum*, ut alibi paſſim in Pſalmorum principio & fine.

PROVERBIA.

CAPUT. I.

Verſ. 8. R. וְלָא תִטְּעֵי נִמּוּסָא. Sic cap. 6. 20. v. 15. Corrige, *tuum.* v. 17. R. פַּדְחָתָא. v. 20. R. קָלָא. א pro ה, ut ſupra aliquoties notavimus. Sic cap. 5. 1. וְאוֹרַיְתָא, & verſ. 8. דְּבֵיתָא, etiam in noſtris, & verſ. 19. וּבְרַחְמוּתָא. Hæc, & alia hujuſmodi quæ ſubinde occurrunt, hinc originem traxiſſe videntur quòd pro ה ſcribis compendium ſcripturæ affectantibus in fine vocis reſecto ab aliis indoctioribus reponeretur א. v. 28. R. הֵידֵין, ſic alibi. v. 33. R. וְנִשְׁלֵה *& ſecurus erit.* His in ſumma ædium parte: Syrus ſimiliter reddit ܒܟܘܘܬܐ, qua eadem voce Jud. 5. 28. pro אשנב, itidem uſus *xyſtum* vertit. Vide quæ ad Deut 22. 8. notavit vir doctiſſimus, & linguarum tum Orientalium tum Occidentalium peritiſſimus, Edmundus Caſtellus, cui loci ejus indicii gratia debetur. v. 10. R. דְּעָלִימַי. v. 15. R. לִרְגְשָׁא. Ib. דְּאָמְרַת אַדְבַּרְתָּךְ *quòd dixeram* &c. v. 17. R. וּבִרְקְמָא וְקַנְמָא. v. 23. R. צִפְּרַיָּא לְוָת פִּיחָא *paſſeres* &c.

CAP. II.

Verſ. 4. R. תְּחַצְּצִירֵהּ *effoderis illam.* v. 7. R. סַבְרֵיהּ pro שְׁבָהוֹר, quod in noſtris reddendum *gloriam.* Vi. Bab. v. 12. R. דִּמְמַלְּלַיָּא מַפְרַכְּתָא. v. 21. R. וְדִלָּא, ita redundabit antecedens וְאִלֵּן. v. 22. R. נְסוּפִין, & נִתְעַקְּרִין.

CAP. III.

Verſ. 5. R. בְּכֻלֵּהּ לִבָּךְ. v. 20. Lege, *ruptæ.* v. 21. R. לָא נֵיזַל מֵעֵינָךְ *ne recedat ab oculis tuis.* Sic cap. 4. 21. לָא נֵיזְלוּן וגו׳, ubi in noſtris etiam vertendum, *Ne viileſcant* &c. ut hic. v. 25. R. מִן דַּחֲלְיָא. v. 35. R. דְּחַכִּימֵי נִסְבוּן. Vi. Bab.

CAP. IV.

Verſ. 4. R. קְמַט מִלּוֹי. v. 5. R. מִן מֵאמְרֵיהּ דְּפֻמִּי.

CAP. V.

Verſ. 4. R. נְגִידֵי. v. 5. R. הִלְכָתָהּ מִסְתַּבְּכָא. v. 10. R. דְּאָחְרָנֵי. v. 14. R. וּבְחַבְלֵי חֲטָאוֹי נִתְפְּסֵר. v. 22. R. הֲוַת לִי בִּישָׁן *habui mala.* Vi. Bab.

CAP. VI.

Verſ. 8. R. מַתְקְנָא. v. 28. R. מִתְכַּוְיָין. v. 35. R. מַהֲיָבָה וְלָא מַתְפִּיס.

CAP. VII.

Verſ. 4. R. דְּאָחָתִי. Ib. וּמַנְדְּעָא, Vi. Bab. v. 5. R. דְּתִנְטְרָךְ. v. 6. R. דְמַן כַּוְתָא. Ib. וּמַן תּוּרְקִין דְּבִירָא. In verſione Chaldæo-Samaritana Deut. 22. legitur vox ܬܘܪܟ תורך pro Hebr. מַעֲקֶה *lorica, peribolus tecti.* Ejuſdem ſignificati videtur hic eſſe תּוּרְקִין, quo redditur Hebr. אֶשְׁנָב *Cancelli* ſc. vel *ſepimentum ſolarii ſive ambulacri ſubdia-*

CAP. VIII.

Verſ. 9. R. דִּצְבִין. v. 12. R. וִידִיעָתָא. v. 15. R. מְשִׁיחָן. v. 16. R. טוּלְתִי. Ib. וְכֻלְּהוֹן דַּיָּנֵי בִּתְרִיצוּתָא *& omnes* &c. v. 17. R. דְּמַקְדְּמִין. v. 21. R. דְּדָבְנֵי. R. צְדוֹי. Ib. וְכַד הֲוָה. Vi. Bab.

CAP. IX.

Verſ. 6. Poſt מִנְכוֹן, Regia apponunt שַׂבְרֵי *inſipientes.* v. 11. R. דְּבִי נְסַגְיָין *per me multi erunt.* v. 16. R. מִטוּל דְּשַׂבַּר. Vi. Bab.

CAP. X.

Verſ. 1. R. נַחְדֵּי. v. 2. R. אוֹצְרִין דְרַשִּׁיעָא *theſauri impietatis.* v. 11. R. נִכְסֵי חֲטוּפְיָא *injurias tegit.* v. 15. R. דְּעָתְרֵהּ וְסִימָנָא *divitiarum ejus, & pavor.* Vi. Bab. v. 20. R. סָמָא *Argentum conflatum*, ſine בְּחִירָא. v. 22. R. נֵיוֹסַף. Sic verſ. 27. תּוֹסֵף. v. 23. R. עֲבֵירְתָא *ſcelus.* v. 28. R. סַבְרֵיהוֹן, & rurſus, וְסַבְרַיָּא, pluraliter. 30. R. לָא יְקוּעֲרוּן *non habitabunt.*

CAP. XI.

Verſ. 8. R. עַל חַלְפוֹי. Vi. Bab. v. 20. Regia addunt in fine בְּאָרְחָתְהוֹן, ſed Interpres prætermittit. v. 16. R. נִשְׁבְּקִין לְבַעֲלֵי דְבָבוֹי.

CAP. XII.

Verſ. 13. R. מַתְקַל. v. 14. R. מִן פֵּירֵי. Sic cap. 13. 2. v. 18. R. אִית דְּאָמְרִין וגו׳ *ſunt qui dicunt quaſi gladios tumultuoſos.* Vi. Bab. v. 25. R. מַחְדְּיָא & מַרְחְלָא. 26. R. מַטְעֵי לְהוֹן.

CAP.

CAP. XIII.

Verſ. 2. in fine, R. תתחיות *dejectione* ſcil. *ſatiabitur.* Vi. Bab. v. 3. R. נפשיה. v. 11. R. יסני מסונה. v. 12. R. טב ופחח. Ib. סגו שניא *multus terror.* v. 19. מן דמשדי למעדרו מן חתלי *illo qui pendit.* Legendum videtur potius *pendet.* v. 19. R. ומתרחקא. Ib. פריקא מן בישתא *eſt recedere à malo.*

CAP. XIV.

Verſ. 1. Lege in noſtris, *manibus ſuis.* v. 2. R. ודעשיק. v. 3. R. וצערא & *tribulatio.* v. 8. R. דארחא ושטיותא וגו׳ & *ſtultitia ſtultorum fraudulenta.* v. 19. R. נתון על תרעיא דצדיקא. Vi. Bab. v. 22. R. עולי תעין דחשלין *Perverſi errant* &c. v. 30. R. חסין *fortis eſt,* pro הכין. v. 31. R. נפשה *animæ ſuæ.* Ib. עלבא יקרה.

CAP. XV.

Verſ. 8. R. דבחיהון. v. 16. R. סמתא דורבתא *theſauri multiplicationis.* v. 19. R. ארחהון *Via* &c. v. 26. R. מחשבתא בישתא. v. 32. R. ודשמע.

CAP. XVI.

Verſ. 6. R. מסטיא *avertit:* at verſ. 17. מסטיא, ubi redditur per infinitivum. v. 17. R. בנפשיה. v. 25. R. וסופיה. v. 28. R. ודרתנא & *ſuſurro.* v. 30. R. גוה בשפותא *annuens labiis ſuis.* Sic præceſſit verſ. 27. ובשפותא, ſine Affixo.

CAP. XVII.

Verſ. 3. R. לבדיה, quod Interpres illic reddit, *corda.* v. 11. Baſ. מרירא, forſan pro מרידא. v. 14. R. מטעי דינא *lis, dimittenda eſt.* v. 17. R. חברא רחם.

CAP. XVIII.

Verſ. 1. R. ובכל מלכתא. v. 6. R. ממטי לה לחרתא *perducit eum ad rixam.* v. 7. R. שניא הוא ליה *pavori eſt ei.* v. 8. R. מדאבנן ליה *dolere efficient illum.* Vi. Bab. v. 24. R. דבקרת.

CAP. XIX.

Verſ. 1. R. דמתהלך. Ib. מן הוו דמתעקמן. v. 9. R. לא מודבא. v. 10. Dele in noſtris *cum.* v. 11. R. דנעבר חובא. v. 14. R. ירותותא הוא דאבהתא *ſunt hereditas à parentibus.* v. 17. R. נוף. Ib. משתלם ליה *& retributio bona reddetur ei.* v. 21. R. בלבי דגברין *in corde virorum.* v. 25. corrige, *inſipiens.* v. 29. R. וחרתא לגשמיהון *verbera corporibus eorum,* abſque דסכלי.

CAP. XX.

Verſ. 9. R. דוכי. v. 28. R. ומתקן, ut alibi paſſim ex Aphel.

CAP. XXI.

Verſ. 1. R. היך טפי. v. 2. R. מתקן לבי *corda.* v. 7. R. ריבונא *rapina.* Sic cap. 24. 2. Ib. ולא ענין וגו׳ *non ſe ſubmiſerunt ut facerent.* v. 13. R. אף נקרא. v. 15. R. ושניא *& terror.*

CAP. XXII.

Verſ. 5. R. נשבא ופוחי. v. 18. R. בכרסך ונתקנין.

CAP. XXIII.

Verſ. 1. R. אתבין במן דשים. v. 8. R. וחבלת. v. 16. R. ספותך *labia tua.* v. 24. R. נרוץ מרוץ. v. 33. R. בנבריתא & תהפוכתא, formâ plurali.

CAP. XXIV.

Verſ. 12. R. דתרעיתא וגו׳ *Deus qui cogitationes cordis ſcrutatur,* abſque דא & הלא. v. 17. R. דבעל דבבך. v. 24. R. אף לא למימר *neque dicere.* Ib. דצדיק. v. 34. R. ותדרכך מסכנותך.

CAP. XXV.

Verſ. 3. R. ולא. Ven. ולבא. Hinc in Regiis redditur, *cor inveſtigabile.* v. 20. R. היך סמא למנא *ſicut argentum vas,* מנא & *vas* & *veſtimentum* denotat, ſignificatum poſterius in noſtris convenit. מלטיתא, in Regiis redditur *tinea,* in noſtris *putredo,* quod *tinea* præcedat. Vide Bab. ad cap. 12. 4. Ib. Corrige, *irritat.*

CAP. XXVI.

Verſ. 3. R. לחמרא. v. 4. R. שטיותה. v. 15. R. בשחתה *ſub aſcella ſua,* lege *ſua.* v. 22. R. מרכבן לה *conterunt eum.*

CAP. XXVII.

Verſ. 7. R. כל מרם ומרירותא חלי ליה. v. 14. R. לוטתא. v. 17. R. אפי. v. 22. R. סיעתא ובארדך *liquè piſtillo.* Vi. Bab.

CAP. XXVIII.

Verſ. 4. R. משתבחין, ſine ו. Ib. lege, *convertuntur.* v. 10. R. נפל ושלמי, futurum, & ſic verſ. 14.

CAP. XXIX.

Verſ. 19. R. דידע ניר *qui cognoſcit jugum.* Vi. Bab. v. 24. R. נפסקוי סומתא.

CAP. XXX.

Verſ. 4. R. בריתא. v. 6. R. דלמא יכסנך. v. 15. R. בנן מהבהבן *filiæ datæ.* v. 16. R. רחמא. v. 22. R. וטפשא ישבע לחמא. v. 24. R. ומחכמין. v. 33. R. דמיצא.

CAP. XXXI.

Verſ. 2. initio, R. מה ברי *Quale væ fili mi.* v. 14. R. אלפה דתגרא. v. 29. R. ואת עברת. v. 30. R. דחלתה. Ib. היא תשבחתא. v. 31. R. עובדיה.

E C C L E S I A S T E S.

CAPUT I.

Verſ. 1. R. פתגמי קהלת *Verba Eccleſiaſtæ.* Iterum monendus eſt Lector, ea quæ hic deſiderantur è Babylonia Cl. Buxtorfii petenda eſſe, cætera verò, de quibus ne illic quidem quidquam habetur, in Regiis deeſſe, quæ characterum in verſione Latina diverſitas indicat. v. 4. R. דרא אזל ודרא אתי וארעא לעלמי עלמין קימא *Generatio abit & generatio venit & terra* &c. v. 5. R. ועאל. Ib. ולאתרה שאף ואזל *& ad locum ſuum anhelat & ambulat.* Ib. ודנח, & דהוא דנח. v. 6. R. ואזל רוחא ועל סחרנוהי למללא תאב רוחא *& ambulat ſpiritus, & per circuitus ſuos revertitur ſpiritus.* v. 8. R. מלמשמע פתגמי. Ib. ולא יכלא, bis. Ib. למיתי, pro למהוי. Ib. מה דעתיד. v. 9. R. מה דהוה. Ib. הוא דעתיד, bis. Ib. כל דרי עלמא. v. 10. in fine, R. די הוו קדמנא. v. 11. R. ואף לבתריא, abſque præcedenti קדמאין. v. 13. R. לאללא חכמתא על כל מה דאתעבד *& ad explorandam ſapientiam de omni* &c. Ib. דבר עובדי. v. 14. R. והוא כלא *& id omne.* v. 15. R. די סריבן ארחתה *cujus viæ rebelles ſunt.* Ib. חסיר באוריתא *deficiens in Lege.* v. 18. R. רגו מן קדם יי׳.

CAP. II.

Verſ. 1. R. אמרת במימרי *dixi in dicto meo.* v. 2. R. צערי. Ib. דיעבדנה. v. 3. R. בבירת חמרא. v. 5. R. וכל אילני פרין *& omnes arbores fructiferas.* v. 6. in fine, R. לאסקא *ad incendendum,* pro לאשקאה, quod reponendum ante מנהון. v. 7. R. תורין ועאן. v. 8. R. ומרובין דשדין מיא פושרי, & rurſus דשדין. Elias legit דשדיין. Vi. Thisb. in פשר. v. 10. R. וכל דבעו. Ib. ומכל בני אנשא *præ omnibus filiis hominis.* Ib. ודן הוא חלקי טב דאודמן. v. 11. R. די ובטרחא טרחת. v. 12. R. ואסתכלת אנא, ut verſ. 11. Ib. דהא כבר אתגזרת. v. 13. R. יתיר מן שטותא כמותר. v. 15. R. כארעון דשטיא *juxta accidens ſtulti.* Ib. ומללית בלבבי. v. 16. R. דיהא סופא דצדיקא. v. 18. R. בדיל דאשבקנה. Ib. דייתי בתרי. v. 19. in fine, R. אף דין הבלו. v. 20. R. תחות שמשא *ſub Sole,* ut & ſuprà verſ. 3. & infrà cap. 4. 1. v. 22. R. אית לגבר בכל טרחיה. v. 23. R. ותקף רגו גוניה *& fortitudo indignationis negotium ejus.* v. 24. R. ויחזי. Ib. ית פקודיא דייי. Ib. דמצלח. v. 25. R. דיעסוק. v. 26. R. דשפיר מניה.

CAP. III.

Verſ. 3. R. לקטלא בחרבא *ad occidendum gladio.* v. 6. R. לתבוע מסונא. v. 7. R. לאחראה. Hinc ד in Baſileenſibus & noſtris ab initio vocis לאחטא neſcio quo pacto poſitum. v. 11. R. אף ית אנשי עלמא מסר בלביהון בגין דלא יהודע למהוי בסופא *etiam homines ſeculi hujus tradidit in corda ipſorum; ne innoteſcat.* Ib. *futurum ſit in fine.* v. 13. R. מתנה דאתיהבת. v. 14. R. בין טב וביש. v. 15. R. מה דהוה. Ib. הוא מכבר הוא דאתי ומה דעתיד *id ipſum jam* &c.

Sic ſtatim, הוא כבר הוה וליום דינא רבא *id jam fuit,* &c. v. 17. R. ארום עדן מתעתד. v. 19. R. לית מדעם. v. 20. R. כל דירי עלמא. v. 21. R. ומן הוא חכימא דידע *Et quis* &c. v. 22. R. וייטיב לבה.

CAP. IV.

Verſ. 2. R. ית שכיביא. Ib. ולא חוו. v. 3. R. ולא אתברי בעלמא *nec creatum eſt in mundo.* v. 4. R. עובדא דעבדו. v. 5. R. דעל משך *quod eſt ſuper pellem.* v. 6. בהניות נפש. v. 8. R. יחידי. Ib. למשבע עתרא, abſque Affixo. Ib. למה דין. v. 10. R. ואלו חד *& ſi unus.* Ib. בעדן דיפל על ערשיה *in tempore quo decidet* &c. v. 11. R. ואף אם דמכן *Et etiam* &c. Ib. ואתתא, ſine Affixo. v. 12. R. מתקלקלין. Ib. כל קבליה *omnino adverſus eum.* Ib. דמגדליא. Ib. דלא בבהילו אתנתק. v. 13. R. *Major eſt qui eſt pauper, & ineſt in eo ſpiritus* חכמתא *ſapientiæ ab-ante Dominum, quàm rex ſenex* וטפש *& ſtultus: & ultra hæc non eſt cognitio ut admoneatur amplius.* v. 14. R. מן בית אסירי נפק *de domo vinctorum exivit.* Ib. *regni ſui.* v. 15. R. דאזלין תחות שמשא עם רביא תנינא *qui ambulant ſub Sole cum puero ſecundo.* v. 16. R. דהוה קדמיהון אף לבתראי לא יחדון בה ארי אוף דין הבלו *qui fuit ante illos: neque etiam poſteriores Lætabuntur in eo: quia etiam hoc vanitas.* v. 17. R. מלא חובין קדם יי׳ *plenus peccatis ante Dominum.* Ib. מן עובדין בישין. Ib. וליתוהי מתקבל *& non eſt ipſum acceptum.* Ib. בין טב ובין ביש.

CAP. V.

Verſ. 1. R. קדם יי׳, ſine מן. Ib. על כרסי יקרא. Ib. קלילין. v. 2. R. היכמא דייתי. Ib. בסגיאות נונין אף כדן קל שטיא *in multitudine negotiorum, ſic etiam vox ſtulti.* v. 3. R. לית רעוא מן קדם יי׳ *non eſt beneplacitum ante Dominum.* v. 5. R. על כל מלך *ſuper omne eloquium tuum.* v. 7. R. מסכנא וגזלא ודין וצדקתא *pauperis, & direptionem judicii & juſtitiæ.* Ib. deeſt למימר. Ib. ארום אלהא אדיר על שמי מרומא נטר. Ib. לביש. v. 8. R. מתיהב בפציחין. v. 9. R. די ירחם למכנש ממון *qui amabit congregare divitias:* bis eiſdem verbis. v. 10. R. כד סגיא טיבותא pro בזמן וגו׳. Ib. למריה. Ib. לעלמא דאתי יהבית אגרתא בעינוהי. v. 11. R. בבירת קבורתיה, ad finem verſus. v. 12. R. בישתא מרעיתא. Ib. ולית בה אסו. Ib. ולא יעבד מניה מדעם טב *& non facit ex eis quicquam boni.* Ib. לסוף, abſque copula. v. 13. R. בתרוהי ביד בריה *poſt illum in manu filii ſui.* v. 15. R. לעלמא דאתי *ad ſeculum venturum.* Ib. לקבלת רוחא *ut reciperet ventum?* v. 17. R. ענייי ואכסניא *pauperum & hoſpitum.* Ib. די יהב ליה אלהא *quem dederit ei Deus.* v. 18. R. ית אגר חלקיה שלים *mercedem partis ſuæ perfectam.* v. 19. R. יסתניף.

CAP. VI.

Verf. 2. R. על קריבה־. v. 3. R. הי די־יהוון יומי חיוהי *dies vitæ ejus*. Ib. מודמנא לה־. v. 5. R. ולמבחן. v. 7. R. מתון *altius*, pro מיתין. v. 8. R. מה־יותר לחכימיא *quid amplius est sapientibus*. Sic statim שטיא redditur *stultis*. Ib. באלפן אוריתא *in disciplina Legis*. v. 9. R. על מה דאית ליה *super eo quod ipsi est*. Ib. ולמחמי אגר עובדוי. v. 11. R. ארום אית פתגמין.

CAP. VII.

Verf. 1. R. למהוי בסופוהי *ut fiat in fine ejus*. v. 2. R. על רישי. Ib. די־ אתברי *quo creatus est*. v. 3. R. לבית אבלא *in domum luctus ad consolandum eum*. Ib דבית אבלא, & לבית אבלא. Ib. ואן־אית בה *& si est in ipso*. v. 4. R. לב חכימיא עצב. v. 5. R. ואיהו מרחם. Ib. עם רשיעיא *improbos*. v. 8. R. למתנה. v. 10. Ad finem, R. עד דיהובד. v. 11. R. ובעדן עקתך. Ib. מה הוה דיומין *Quid fuit quod dies*. v. 12. R. חכמת אוריתא עם אחסנתא. Ib. ויתיר למהוי גבר בענותנותא *ut sit vir cum mansuetudine*. v. 13. R. היכמא דמסתתר. Idem participium mox recurrit. Ib. בעדן דיעבד. Ib. מנדעת חכמתא יקים ית מרהא. In nostris legendum, *sapientiæ Legis*. v. 15. R. וזכותיה נטיר ליה. Ib. ית־דין לקבל דין. Ib. והוטב לכל לאתפרעא ליום דינא רבא. v. 17. R. בגין לחיסא. Ib. כחכמת *juxta sapientiam*. v. 18. R. הרהורי לבבך *cogitationes cordis tui*. Ib. ולא־תרחק ארחתך. Ib. למגמל טיבו. v. 19. R. עד־דלא־ימטי. Ib. מבית אלפן *de domo doctrinæ*. v. 20. R. וחכמתא נפק מן ידי־חובת כלהון *exit de manibus omnium delictorum illorum*. תסיע לחכימא דיכבש ית יצרא בישא מטול דלא למחטי יתיר מן עשרתי שליטין דהוו בקרתא *Et sapientia auxiliabitur sapienti qui subegerit concupiscentiam malam, ideo ut non peccet magis quàm decem imperatores qui fuerint in civitate*. v. 21. R. קדם ייי כל־יומי חיוהי בגרם לכל־ *ante Dominum omnibus diebus vitæ suæ*, vocibus transpositis. v. 22. R. דלית הוא דכותך. v. 23. R. פתגמיא *Verùm ad omnia verba*. Ib. דמלטט לך. Ib. אחכם. v. 24. R. כל־דא אמרת. Ib. ידיע בלבבך *notum est in corde tuo*. v. 25. in fine, R. בחכמתה. Ib. אתרחקת. v. 26. R. עובדי ית כל־חכמת דהיא. Ib. מן מרירות. v. 27. R. פרענות חובת שטיא. Ib. צדיקיא. Ib. אית בלבבה כפתן ידהא בדיל דלא למעבד עיבידתא *sic ut non faciant opus*. Ib. עבדא. v. 29. R. ואית *Et est*. Ib. בכל אלין. Ib. ויתלכד בנוחתיה. v. 30. R. ית אדם קדמאה *in omnibus his rectum*. כשרה

CAP. VIII.

Verf. 1. R. מן אית חכימא. Ib. ולמדע פשרי מליא בנבואתיה *& scire solutiones eloquiorum in prophetia?* v. 2. R. בשם מימרא דייי *in nomine dicti Domini*. v. 3. R. רבון כל־עלמא־. Ib. אתבהיל מן קדמוהי. Ib. בדיל דלא לצלאה. Ib. די יצבי יעבד *Dominus totius mundi &c.* v. 5. R. ודין דקשוט *& judicium veritatis*. Ib. בלבא דחכימא *in corde sapientis*. v. 6. R. דסגיאה עלוהי *quod multum est in eo*. v. 7. R. חכים דידע מה־דעתיד *sapiens qui sciat &c.* v. 8. R. בגין פרענות. Ib. דלא יפוק *ne exeat*. v. 10. R. ואולו. Ib. ואתנשיו. v. 11. R. ואית חייבין. Ib. רשיעיא. v. 12. R. אתגלי לי *revelatum est mihi*. v. 14. R. לא זכותהון אלהן למפרע *non est meriti eorum, &c.* Ib. דמטי להון טב. Ib. זכותא קלילא. Ib. אכלין אגרהון. v. 15. R. מן טרחה ובחלקה *de labore suo, &c.* Ib. לשלם לעלמא דאתי *ad seculum venturum*. v. 16. R. ארום הא חכימא. Ib. ית כל־עובד. v. 17. R. דחילא היא ולית רשו לאנש. Ib. טרחא הוא ליה *omne opus*. Ib. לית ליה למשכח *non erit illi invenire*.

CAP. IX.

Verf. 1. R. על כל־מה־דיהי ביומיהון אף רחימתא דירחמינון גבר אף שנאתא דיסנינון גבר. v. 2. R. במזלא *ex providentia*. Hanc vocem in diversis hujus libri locis pro ratione cujusque diversè reddidimus. Aliàs *fatum*, ut in versu proximo; aliàs *providentiam*, ut hic Regia; ubi cùm in nostris plurale sit, *sydera* vertere coacti fuimus.

Ib. ומן־שמיא *atque ex cœlo*. Ib. ולמסאב ולמקרב נכסת קדשין. Ib. נטבא כחיבא דלא דחל מומתא כגבר דמומתא דחל *sicut bonus, sic peccator; qui non timet juramentum, sicut vir &c.* v. 3. R. בכל דאתגזר תחות שמשא *in omni quod constitutum est sub Sole*. Ib. ובתר יומוהי דאנשא *& post dies hominis*. Ib. כדין חיבא *juxta judicium peccatoris*. v. 5. R. בגין דנטרו. v. 6. R. אף רחימותהון אף שנאותהון. Ib. הובדא *periit*, juxta Interpretem. Sed quidni plurale sit fœmininum? Ib. דמתעבד. v. 7. R. לכל־צדיקא וצדיקא. Ib. ושתי בלב טב חמרך *vinum tuum &c.* Ib. דהוו צחין *qui fuerunt sitientes*. Ib. טביא & אחרנין חלף חמרך *quæ numero conveniunt, genere discrepant*. v. 9. R. חייך ובטרחותך די־אנת. Ib. ותקיף לאתכנעא. Ib. וזכותא. Ib. וגברין נברי. v. 14. R. טרח במצרתין. Tam hæc quàm nostra lectio melius forsan verteretur *munitionibus* seu *propugnaculis*, aggeribus scil. vallis, fossis, &c. cum ab urbe sermo translatus fit. v. 15. R. וישתכח חכמת בנו נופא. Ib. ושיזב יתה *& eripuit illud*. Ib. עבד קרבא. v. 16. R. צדיקא *sapientia justi*. Sic paulo post רשיעא *improbi*. Ib. צדיקא עניא, absque intercedente copula. Sic postea פתגמי. Ib. ליתיהון מתקבלין *non suscipiuntur*. v. 17. R. מקבלת קל רשיעא דהוא שליט על־שטין דפגין *quàm clamor vocis improbi &c.* v. 18. R. חכמת חכימיא *sapientia sapientum*. Ib. מטני, absque præcedenti יתיר.

CAP. X.

Verf. 1. R. הי כרבבא דגרים. Ib. דהוא דמי. v. 2. R. לבא דחכימא. v. 3. R. דעבד מלין דלא כשרין לאתעבדא. v. 4. in fine, R. רברבנין. v. 5. R. דחוית בעלמא. Ib. כפתגמא *velut verbum*. v. 6. R. ית רשיעא ושטיא, quod Interpres reddidit asyndetos *improbum stultum*. Ib. נכסין די בידיהון *facultatibus quas in manibus suis habens*. v. 7. R. חזית עבדיא דהוו מתגברין על־ סוסון ורברבין אזלין *Vidi servos prævalentes &c.* v. 8. R. ותקפו נגרא *& qui dissipaverunt materiem*. v. 9. R. דיסגד לצלמיא דאבנין יצטער בהון ודיסגד לצלמיא דקיסין אתוקד בהון: *Qui adorabit statuas lapidum, angustiabitur in illis; & qui adoraverit statuas lignorum, comburetur in illis*. v. 10. R. כד יחובון עמא יתעבדון שמיא *fient cœli*. Ib. לא צלי. Ib. אוכלוסין אוכלוסין *singulæ turbæ*. Ib. על־ יצריהון למבעי רחמין מן אלהיה *postulantes misericordiam à Deo*. v. 11. R. לשן תליתי ביש *triplici lingua malum*. v. 13. R. פמה חולחולתא *oris ejus amentia*. Contrà in fine versus, שטותא ובישא *stultitia & malum*. v. 15. R. לקרתא. Ib. דלא יקרבון תדירא. v. 16. R. בעדן די־ימלך עליך. Ib. דחכימא. v. 17. R. אוריתא ופקודיא *Legis & præceptorum*, ut versu sequenti. v. 20. R. לא חלוט עתירא *ne maledicas diviti*.

CAP. XI.

Verf. 1. R. אושט פרנסותך *Porrige alimentum tuum*. Ib. בעלמא הדין ובעלמא דאתי *in seculo hoc & in seculo venturo*. v. 3. R. אם־אתמלין. Ib. מימרא דייי הוי ואף סבעא ונו *fiet. & etiam saturitas &c.* Ib. תמן משתלחא *mittitur eò*. v. 4. R. ארום חרשין וקוסמין מתילן *etenim incantatores & arioli assimilantur*. v. 7. R. שכינתא דייי לדעתיד. Ib. מן זיו שכינתה. v. 8. R. ויהא דכר *& erit memor*. Ib. וחזי ליה לקבלא דינא. v. 9. R. מחזו עינך דלא תסתכל בבישא. v. 10. R. דלא תגרם בישא.

CAP. XII.

Verf. 2. R. בישתא ויטטון. Ib. in fine, דעות. v. 3. R. לא יכלון. v. 5. R. ותתמנע מן־משכבא *& prohibeberis à concubitu*. Ib. ויסחרון, ex Aphel, ut mox sequitur בספריא דמסחרין. Pro ספריא *lamentantes* ex adjunctis plus quam probabile est Paraphrasten scripsisse ספריא *Scribæ*, adeoque in Hebræo legisse הסופרים. v. 6. R. לנו קברך. v. 9. R. והוא הוה מאלף *& ipse docuit*. v. 10. ad finem, R. ובמימר סהדיא *& in dicto testium*. v. 11. R. דאנסין לאלפא מנדעא. Ib. *sicut qui docet bovem*, omissa voce ויקרין. v. 12. Post אוריתא additur in Regia סגי *multùm*.

CANTICA.

CAPUT I.

Verf. 1. R. אמר אדם. Ib. פתחו כלהון פמהון. Ib. דאתיהיב ליה בר. Ib. כליל אתקדשות. v. 9. R. דאשתנקו פרעה *cùm suffocatus est &c.* v. 12. R. סריו כנרדא. Vide Buxtorfii Lexicon Chal. Talm. in נרד. v. 13. R. בי היא ומנא. Sic etiam vers. 14. & cap. 2. 15. v. 17. R. ביומי מלכא.

CAP. II.

Verf. 1. R. מן אורחתא דתקנן *à viis quæ rectæ sunt*. v. 7. R. מן קדם, absque copulativo. Ib. כל דרא. v. 14. R. ונפקת קלא *& descendit vox*. Interpres videtur legisse ונחתת. v. 16. R. ותברו יתיה *& confregerunt illum*. Ib. ותבירא בפתגם, absque intercedente copula.

CAP. III.

Verf. 7. R. והיא ברכתא. v. 10. R. שלם יתיה. v. 11. R. דמטללתא דעבד *tabernaculorum quam fecit*: omisso ית חגא דמטללתא, quod in nostris sequitur.

CAP. IV.

Verf. 9. R. וזטר די בנך *minimi filiorum tuorum*. v. 10. R. כמה שפירין. Sic passim in hoc libro pro כמה. Ib. חבתיך bis. Ib. לננפי. v. 11. R. בעורתא. v. 12. R. דנפשיהון. v. 13. R. בגין כן. Vertendum in nostris, *generant propter justos*. v. 15. R. מדברין.

CAP. V.

Verf. 2. R. ומסר יתהון ייי ביד *& tradidit eos Dominus &c.* v. 4. R. כד שמעת. v. 13. R. וספותיה חכימוי. v. 15. R. נצחן קרבא *victoriæ in bello*.

CAP. VI.

Verf. 8. R. ועסיקא בפתגמי. At alibi in hoc libro עסקא, ubi nostra exemplaria habent עסיקא. Ib. וקלסו להון. Elias legit ויקלסו. v. 9. R. כקריצתא *sicut mane*. v. 10. R. דעמי.

CAP. VII.

Verf. 4. R. לגנרא. Interpres pro nomine habuit, & vertit *ad carcerem*. Nostram lectionem melius reddas, *ad cædendum vel flagellandum*. v. 8. Elias hic adducit כלולבי דתמר ut legitur suprà cap. 2. 12. v. 13. R. ספריא. Sic cap. 8. 9. ספריהון.

CAP. VIII.

Verf. 1. R. הויתי דכרא. Ib. ומסרא נפשי. v. 5. R. כאבנא בארעא *sicut lapis quem projicit homo super terram*. v. 7. R. מלכי ארעא דמתילין. v. 13. R. ביני אמיא ויתבא. v. 14. ad finem, R. יסקון כהניא.

ISAIA

ISAIAS.

CAPUT I.

Verſ. 2. R. דְאִתְרְגִיפַת· v. 3. pro אוֹרַיְתָא, R. David ad 2. Reg. 4. 26. legit אוריא· v. 6. R. בְּחוֹבֵיהוֹן *in peccatis ſuis*. v. 7. R. וּבְחוֹבֵיכוֹן *propter peccata veſtra*, ſic apud R. David. Ib. R. צַדְיַת אַרְעָא *deſerta eſt terra*. Ib. וְאִתְחַלְפַת *& tranſlata eſt*, omiſſa ab Interprete voce מִגְּבוֹן· v. 8. R. בְּמִקְטְלָא· v. 17. R. דַכּוּ דָאְנִים דִּינֵי דִין יָתְמָא קַבִּלוּ קְבִילַת אַרְמַלְתָא *Subvenite viro patienti, judicate judicium pupilli, audite clamorem viduæ*. v. 20. R. אֲרֵי בְּמֵימְרָא דַיוי גְזִיר כֵּן *quia in verbo Domini decretum eſt ita*. v. 24. R. לְרַשִׁיעַיָא· v. 25. R. כָּל רַשִׁיעָךְ *omnes improbos tuos*. Ib. כָּל חַיָּבַךְ *omnes peccatores tuos*. v. 31. R. וְעוֹבַד יְדֵיהוֹן, quibus aſtipulatur R. David.

CAP. II.

Verſ. 8. R. לְעוֹבַד *opus*. Ib. לִדְאִתְקְנָא *quod paraverunt*. v. 10. R. יְעַלוּן לִמְעָרַק בְּטִנְרַיָא *Ingredientur ut fugiant in petris*. v. 11. R. הַהוּא· v. 16. R. בִּבִירָנְיָת· וּבִשְׁקִיפֵי כֵּיפַיָא, ita apud R. David ועל כל ברניות שופרא· v. 21. R. שִׁפְרָא *petrarumque foramina*. v. 22. R. לָא אִיתוֹי·

CAP. III.

Verſ. 2. Apud R. David וּדְמִשְׁתָּאִיל· v. 3. R. שַׂר וְרַב. At prætermiſit interpres vocem שַׂר· v. 5. R. יִשְׁלְטוּן עוּלֵימָא *Dominabitur puer*. v. 7. R. וְלֵית מָא דְאִתְכַּסִּי וְלָא תְמַנֵּנִי רַב עַל עַמָּא *Neque quo operiar, ne conſtituatis me principem ſuper populum*. v. 9. R. אִשְׁתְּמוֹדָעוּת אַפֵּיהוֹן בְּדִינָא אַסְהֵד, apud R. David ita legitur אשתמודעות אפיהון בדינא אסהיד· v. 10. R. לְצַדִּיקַיָא *juſtis*. v. 14. R. עַמָּה· v. 17. R. David יקריהון יערי· v. 18. R. בְּעִדָּנָא הַהִיא· v. 20. R. כבנתא· v. 23. R. וְכַבְנַתַיָא, ſic apud Kimhi at 2. Sam. 17. 28. וקולמוסמיא· v. 24. R. יְהָבֵין, cujus verſionem omiſit interpres. Ib. בְּשִׁפְרֵיהוֹן· v. 25. R. וְעָבְדֵי נִצְחָנִךְ, pro hoc legit Kimhi ועבדי מצותיך·

CAP. IV.

Verſ. 2. Kimhi legit ועבדי ארעא· v. 6. R. עֲלוֹהִי· Ib. וּמִמְּטַר·

CAP. V.

Verſ. 2. Kimhi habet מַרבחא· v. 4. R. דְּלָא עֲבַדַת· v. 7. R. אֲמַרַת· v. 8. R. וְאָמְרִין· v. 11. R. חֲמַר אֲנָסָא· v. 13. apud Kimhi בבוצירתא· v. 20. R. וְחָשׁוֹךְ לְרַשִׁיעַיָא *& tenebræ impiis*. Ib. מְרִירָא לְרַשִׁיעַיָא *amaritudo impiis*. v. 24. R. בְּסַנֵי תֻקְפְּהוֹן *In multitudine fortitudinis eorum*. Ib. רְחִיקוּ *Abominati ſunt*. v. 30. R. כְּאִתְרְגוּשַׁת עַמָּא *ſicut tumultus populi*. Ib. עָקָא דְאָתֵי עֲלֵיהוֹן *tribulatio veniet ſuper eos*.

CAP. VI.

Verſ. 1. R. וּמְנַטֵּל· v. 2. R. מְכַסֵּי רַגְלוֹהִי *velabat pedes ſuos*, at R. David גוויתהון· v. 5. R. מֶלֶךְ עָלְמַיָא *Regis ſeculi*. Ib. חֲזוֹ עֵינַי, ſic & Kimhi. v. 8. R. דְּאָמַר מַן וּמַן יֵיזֵיל לָנָא *& quis ibit nobis*. v. 9. R. וְחָזָן מֶחֱזָן, Kimhi חזן מחזו· Ib. דְאַשְׁלַח· Kimhi & R. תַּלְמִידָךְ, ponitur poſt מִחְטְאוּה· v. 10. Pro טְפַשׁ Elias legit אִטְפַּשׁ *Infatuatum vel incraſſatum eſt*. Convenit Gr. ἐπαχύνθη, ut Mat. 13. 15. & Act. 28. 27. hinc adducitur. Ib. לִבָּא· Ib. וְעֵינוֹהִי טַמְטֵם *& oculos ejus claude*. v. 13. R. לְאַרְעָא· Ib. דְּמִתְנַתַּר·

CAP. VII.

Verſ. 3. R. מַשְׁטַח קַצָּרַיָא· R. David ad Joſ. 15. 7. משטא קצריא· v. 7. R. דִּיתְעֲבִיד לָךְ נִסִּין עַל· v. 9. R. לְמִלֵּי· v. 11. R. David ita legit וְלָא תֶהֱוֵי מֵאַרְעָא· v. 13. R. הֲזְעֵיר מִנְּכוֹן· v. 18. R. ארעא או יתחזי לך בשמיא· v. 20. R. מַלְכָּא עִם מַשִׁרְיָתֵהּ *regem cum exercitu ſuo*. דְמִצְרַיִם *de terra Ægypti*. v. 23. R. שׁוּן אֲלַף· v. 25. R. דִּי בְּבֵית יְהוּדָה *qui ſunt in domo Juda*. Ib. וְלָא תְּעוּל·

CAP. VIII.

Verſ. 2. R. וְתַסְהֵד· Ib. בְּיוֹמֵי אוּרִיָּה *in diebus Uriæ*. Ib. דַּאֲמַרִית בִּנְבוּאַתִי *quæ dixi in prophetiam*. v. 7. R. אֲנָא יוי מַיְתֵי וּמַסִּיק *Ego Dominus adducam & aſcendere faciam*. v. 10. R. אֱלָהָנָא בְּסַעֲדָנָא *Deus noſter eſt in adjutorium noſtrum*. v. 11. R. מְרַד־מְרַד· v. 21. R. יְכַל· v. 23. R. יִשְׁתַּלְהֵי לִדְיֵיתֵי *non deficiet qui veniat*.

CAP. IX.

Verſ. 1. R. יַמָּא נִסִּין· עַם אַרְעָא־עַם אַרְעָא *cum terra cum terra*. Ib. נִסִּין· v. 3. R. מַפְּלַח· v. 4. R. כִּדְרַשְׁמֵי כִּתְמָא· Ib. כֵּן יֵיתוּן *ſic venient contra eos populi*. v. 5. R. קַיָּם עָלְמַיָא· v. 10. R. שָׂנְאֵי דְיִשְׂרָאֵל רְצִין *hoſtes Iſrael Rezin*. v. 12. R. עַד דְּאַיְתִי *donec adduxit*. v. 15. R. דְּעַמָּא הָדֵין· v. 16. R. בְּמַרְדֵּיהוֹן· v. 18. R. חֲרוּבַת אַרְעָא *deſerta eſt terra*. v. 20. R. וְעַל דָּא לָא תָבוּ *& in hoc non ſunt converſi*.

CAP. X.

Verſ. 3. R. דְּמֵרָחִיק· v. 6. R. אוֹרַיְתִי *legem meam*. v. 9. R. כְּכַרְכְּמִישׁ· Ib. בְּאַרְפָּד· v. 10. R. וּמִשּׁוֹמְרוֹן· v. 14. R. כְּבִשְׁתָּא, pro hoc in noſtris leg. collegi. v. 15. R. הֲלָא אֲנָא *Nonne ego*. v. 16. R. וּתְחוֹת יְקָרְהוֹן *& ſubtus gloria eorum*. v. 17. R. וְיִקְטֹל· v. 21. R. קֳדָם אֵל· v. 22. R. בֵּית יִשְׂרָאֵל *domus Iſrael*. v. 24. R. בִּשׁוּטֵהּ, pro quo in noſtris בְּשׁוּלְטָנֵיהּ *in dominatu ſuo*. v. 25. R. מְזְעֵיר· v. 26. R. וְעוֹד יַיְתֵי *& adhuc adducet*. Ib. עַל עַמָּא *à populo*. v. 28. R. לְמִכְמָשׁ· v. 32. R. עָנֵה וְאָמַר· Ib. עֲלִיהּ קָם וּמָנִיד *Aſcendet & ſtabit & commovebit*. v. 34. R. וְיִקְטֹל·

CAP. XI.

Verſ. 2. R. בְּדַחְלְתָא דַיוי *in timore Domini*, ſic verſ. 3. v. 4. R. וִידוּן· Ib. לְחַשִּׁיבֵי· Ib. מֵאִית רַשִּׁיעָא, mendoſè. v. 6. R. דּוּבָא, ſic verſ. 7. v. 10. R. יִשְׁתַּמְעוּן· Ib. לְמִמְחֵי יָת· v. 14. R. מְדַבִּית *de domo*. v. 13. R. דְּעַתִּיד דְּיִקּוּם· v. 15. R. וִירִם יָת·

CAP. XII.

Verſ. 4. R. אַדְכַּרוּ· v. 6. R. בְּגַוִּיךְ·

CAP. XIII.

Verſ. 2. R. יְהַב· Ib. דְּמִתְנַדְּבִין· v. 3. R. תַּקִּיפֵי תֻשְׁבַּחְתִּי *fortes laudis meæ*. v. 4. R. מַלְכְוָת, addit interpres, *multorum*. v. 5. R. מִסְּיָפֵי שְׁמַיָא יוי *à finibus cœli Dominus*. v. 8. R. וְזָעִין *trementes ſicut*. v. 11. R. בִּישָׁא· עַל יָתְבֵי תֵבֵל· v. 18. R. וְעַל בְּנַיָא *& ſuper filios*. Ib. עֵינֵיהוֹן· v. 19. R. כְּמַהְפַּכְתָּא· v. 20. R. וְלָא יִפְרוֹס·

CAP. XIV.

Verſ. 2. R. וִידַבְּרוּנוּן עַמְמַיָּא וְיוֹבְלוּנוּן לְאַתְרֵיהוֹן *& tollent eos populi & adducent eos in locum ſuum*. v. 4. R. מְרוֹדְנָא *ſubjectio noſtra*. Ib. חַיָּבַיָא *peccatorum*. v. 6. R. מַחַן וְלָא פָסְקָן *percuſſionibus ſine ceſſatione*. v. 8. R. מַלְכִין חֲדַיִן *Reges læti ſunt*. Ib. וְלָךְ מְחַבְּלָנָא· v. 13. apud R. Salomon אִיסַק עִילוֹי כָל עַמָּא· v. 16. R. וְאַף יִסְתַּכְּלוּן *& te proſpicient*. v. 18. R. Salomon legit בבית עולמיה· v. 19. אתרכינת מאתרך, ita legit R. David. v. 22. R. וְאֵיקוּם *& conſurgam*. v. 23. R. עַל כָּל אַרְעָא, יוי אֱלָהִים, vocis poſterioris verſionem neglexit interpres. v. 26. R. עַל כָּל אַרְעָא *ſuper omnem terram*. v. 30. R. לִרְחָצָא· v. 32. R. יִתְרַחֲצוּן וְיֶחֱדוּן *ſperabunt & lætabuntur*.

CAP. XV.

Verſ. 1. Raſhi legit אינון דמימין pro דְּמִיכִין, ut Kimhi habet cum R. & Ven. v. 2. R. וּבְכָל רֵישֵׁיהוֹן *& in omnibus capitibus ſuis*. v. 6. R. אַף דִּתְאָה יָרוֹק *fœnum quoque viride*. v. 7. R. עַל יַמָּא *uſque ad mare*. v. 9. R. קְטִילִין· Ib. מַשִּׁרְיָתָא·

CAP. XVI.

Verſ. 1. R. לְטוּר *ad montem*. v. 10. R. חֲמַר *Vinum*. Ib. pro יְעַצְרוּן עָצוּרִין, R. Salomon ad cap. 15. 5. legit יעוערון בקלהון· v. 13. R. עַל מוֹאָב *ſuper Moab*. v. 14. R. גְזַר יוי *decrevit Dominus*. Ib. R. מְזְעִיר·

CAP. XVII.

Verſ. 5. R. וּבִדְרָעֵהּ· v. 7. R. עַל פָּלְחַן· v. 10. R. אֱלָהָא פָּרְקָנִיךְ· v. 12. R. יְהֶמְיָן· v. 13. R. וְאֶזְוֹף בַּהּ *increpabo eos*. v. 14. R. עַד לָא·

CAP. XVIII.

Verſ. 3. R. כָּל יָתְבֵי תֵבֵל· v. 7. R. וּלְעַמָּא דְיִתְקַף דְּאִתְקְרֵי· Ib. לְאַרְעָא *ad terram in qua invocatum eſt*.

CAP. XIX.

Verſ. 1. R. מִן מִצְרַאי· v. 7. R. יְבֵשׁ *exſiccabitur*. v. 10. R. בֵּית שְׁתֵי מַיָּא *locus irriguus ejus*. v. 11. R. מַלְכְּקַדְמִין· v. 14. R. רְמִדְּשַׁדֵשׁ בְּחוֹבֵיהּ *qui provolvitur in vomitu ſuo*. Vi. Buxtorf. Bab. v. 18. R. בְּיוֹמָא הַהוּא *In die illa*. Ib. דְּהִיא· v. 19. R. מַתְּקַן· v. 25. R. וְכַד תָּבוּ לְאוֹרַיְתִי מִתְקָרְבָן *& quando converſi ſunt ad legem meam*. חֲדָא

CAP. XX.

Verſ. 3. R. דִּמְהַלֵּךְ· v. 4. R. מִצְרַאי, ſic verſ. 5. v. 6. R. וְאֵימַר· Ib. אֲתַר בֵּית רְחָצָנָא *locus confidentiæ noſtræ*, omiſſo ab interprete בֵּית·

CAP. XXI.

Verſ. 1. David ita legit, מטלן משרי דאתו ממדברא במי ימא· R. Salomon חַסְיָן דְּאָתַן בְּאוֹרַח, autem eodem modo hæc effert verba quo habentur in noſtris. Ib. וְכָל דַּהֲווֹ *& omnes*. v. 6. R. ita Kimhi & Regia, at R. Salomon ut in noſtris. v. 2. R. דְּיֵיחוּי יְחוּי· v. 7. R. מַשִׁרְיַן סַגִּיאָן אָתְיָן *turbæ magnæ veniebant*. v. 8. R. יְשַׁעְיָה כְאַרְיָא עַל נְבִיָּא *Eſaias propheta*. Ib. מַשִׁרְיַן סַגִּיאָן *turmarum multarum*. Ib. כְּאַרְיָא *ſicut leo ſuper*. v. 9. R. צַלְמַנֵי· v. 10. R. דִּשְׁמַעִית מִן קֳדָם יוי *quod audivi à facie Domini*. v. 13. R. בְּנֵי דְדָן *filii Dedan*. v. 14. R. גְּדוּנִין דְּמַיָא *utres aquarum*. v. 16. R. כָּל שְׁנַיָּא *omnium annorum*. v. 17. R. וּשְׁאָר תְּקוֹף *Et reſiduum fortitudinis*. Ib. דַיוי צְבָאוֹת אֱלָהָא *Domini exercituum*, prætermiſſo ab interprete אֱלָהָא·

CAP. XXII.

Verſ. 6. ſic legit R. David ועל שוריא דבקו תריסין· v. 7. Ita apud R. David, משריין· v. 8. R. וְיָת גִּנְזֵי מַקְדְּשָׁא Elias legit, וְיָת בֵּית מַקְדְּשָׁא· v. 10. R. לְאַתְקָפָא שׁוּרָא· v. 11. R. וּמִקְוָה *Et lacum*. Ib. וּדְבָרָהּ מִלְקַדְמִין· v. 12. R. וּלְנַוּוּ וּלְמִיסַר· v. 13. R. וְלָא נֵחֵי *& non vivemus*. v. 17. R. מְטַלְטַל לָךְ· v. 18. R. לַאֲתַר פְּתֵיוּת *in locum latum*. v. 20. R. וְאַרְבֵּי, ex Pael ut apud Onkel. Exod. 31. 1. ubi idem etiam R. verbum in Hebr. v. 22. R. David לבושי אפודא· v. 25. R. בְּיוֹמָא הַהוּא *in die illo*.

CAP. XXIII.

Verſ. 1. R. מְחוֹוְיָהוֹן, male, ut opinor, in omnibus exempl. pro מחוויכון· Ib. מִלְמֵיתָן· Ib. אַתּוּ דַּהֲווֹ עָלִין בְּיַמָּא *qui tranſibant mare*: potius, *qui aſcendebant*. v. 2. R. אִתְבְּזִיוּ· v. 7. R. קֻרְבָּנִין מֵאַרְעָא· v. 10. R. כְּמֵימֵי· v. 12. R. לְכוֹן מְנַח· v. 14. R. מַחוּו *devaſtata eſt provincia*.

CAP. XXIV.

Verſ. 1. Ita R. David ותחפיה בהתא· v. 3. R. תִּתְדַשׁ אַרְעָא *conculcabitur terra*. v. 9. R. עַד יְדֵי זְמַר· v. 10. R. אִתְאַחֲדוּן· v. 14. R. בִּשְׁמָא דַיוי *nomen Domini*. v. 15. R. בְּמֵיתֵי אוּרָא· v. 20. R. בַּעֲרְסָלָא· Ib. עֲלָהָא חוֹבָהּ וְתִפֵּל·

CAP. XXV.

Verſ. 8. R. יְתַנֵּר· v. 10. R. דְּמִדְרַשׁ תִּבְנָא, haud dubiè perperam. v. 11. R. וְיִפְרוֹס·

CAP.

CAP. XXVI.

Verſ. 1. R. תשבחתא הדא *Canticum iſtud.* v. 14. R. למיתין, at in Venetis למיתין. v. 16. R. הוו דחלין *timebunt.* v. 17. R. דבעדן מילדהא *quæ in tempore partûs ſui.* v. 18. R. כדמעדיא בעדן מילדהא *quaſi prægnantem in tempore partûs ſui.* v. 19. R. למיתין, ut verſ. 14. Ib. אוריתא *legem.* v. 20. R. עבד עובדין. v. 21. R. יתבי ארעא *habitatorum terræ.*

CAP. XXVII.

Verſ. 1. Ita legit R. Salomon דאיתרברב כסנחריב מלכא תנינא. Ib. R. ית מן קדמי. עמא דתקיף *populum qui fortis eſt.* v. 3. R. אלא חוביהון. v. 4. R. דהויתא. v. 5. R. יתעביד. v. 6. R. יתובון. v. 7. R. דהוא מחי. v. 8. R. יתקצרן חיליהון יבהתון כאיל בה יכילון לה *quâ metiebatur, metientur ei.* v. 11. R. *diminuentur exercitus ejus, confundentur.* Ib. pro ומלפן. R. Salomon videtur legiſſe מדלקן. v. 12. R. ועד נחלא.

CAP. XXVIII.

Verſ. 2. R. הא מאן תקיפן וחסינן אתן מן קדם יוי *Ecce quam terribilia & fortia venient à facie Domini.* v. 6. R. ולמימר קשוט דדאן לדיתבין בבתי דינא *Et in verbum veritatis ei qui judicat & habitantibus in domibus judicii.* v. 13. R. לפרקן בעדן *redemptionem in tempore quo.* v. 17. R. דינא תקיף *judicium forte.* v. 21. R. ומפלחין פלחן. v. 22. R. אסיריכון. v. 25. R. אתיב ואכנש יתהון *convertam & congregabo eos.* Ib. זרעין זרעין לשבטיהון. Ib. הא כזרעי חטין על לנגין ושערין *ſicut congregantur ſemina tritici in horrea & hordeum.* v. 26. R. להון אלפן דדין *ſunt ei doctrina &c.* v. 27. R. מחבטין קצחא.

CAP. XXIX.

Verſ. 1. R. cum R. Davide וי מדבחא מדבחא *Væ altare altare.* Ib. R. שנה שנה. v. 2. R. מחור, ſemel tantum. v. 7. R. דמעיקין לה *& qui tribulat eam.* v. 13. R. רחיק מדחלתי. v. 23. R. בניהון יקדשון *filii ſui ſanctificabunt.*

CAP. XXX.

Verſ. 6. R. בארח עקא *in via tribulationis.* Ib. דלא יהנון. v. 9. R. דלא אבו. v. 11. R. אבטלונא מפסטוננא. Vi. Buxtorf. Bab. v. 13. R. כשור מקף *ſicut murus circumiens.* v. 16. R. סוסין. Ib. על כן. v. 19. R. לקל קבלך צלותך *ad vocem clamoris tui orationem tuam.* v. 20. R. ויתן לכון *& dabit vobis.* Ib. שכינתה *majeſtatem ſuam.* v. 26. R. עתיד לאנהרא. v. 30. R. פסילן, ab Interprete omittitur, ejuſque loco transfertur בדור, quod in Regiis non legitur.

CAP. XXXI.

Verſ. 2. R. על דעברתא *propter tranſgreſſionem.* v. 3. R. מצראי. v. 4. R. לא אסניתו למטעי בירת. v. 6. R. מתבר. Ib. לא מתעכב כן *non demorabitur, ſic.* ישראל *multum erraſtis domus Iſrael.* v. 7. R. דעבדא. v. 8. R. מן קדם *à facie.*

CAP. XXXII.

Verſ. 2. R. קדם, abſque מן. Ib. בארע צחיא *in terra ſitiente.* v. 5. R. לרשיעיא צדיקיא *Impii juſti.* v. 6. R. דאנון כצחיא למיא *quæ ſunt ſicut aquæ ſitibundæ.* v. 9. R. שליוא, ſic verſ. 11. 18. Ib. אציתו. v. 12. R. ועל חקלי. v. 13. R. על ארע עמי. v. 17. R. עד עלמא *uſque in ſeculum.*

CAP. XXXIII.

Verſ. 2. R. ואף פרקנא. v. 5. R. ציון דעבדי. v. 6. R. ויהי כמא. v. 7. R. יתגלי להון *revelatus fuerit eis.* R. David legit cum noſtris אתגלי. v. 8. R. ארחן על דאשניו. Ib. ולאתמסרא. v. 9. R. וצדי מתנן *& vaſtata eſt Baſſan.* v. 14. R. בבישתא אתיא. Ib. יקידות נור *incendio ignis.* v. 15. R. יתיתבון. v. 16. R. והוא באתר. v. 18. R. היכא pro איכא ter. v. 23. R. אית בהון עורין *ſunt in eis cæci.* Elias habet ישתארו, juxta lectionem noſtram. v. 24. R. מסחור סחור לשכינתיה *in circuitu majeſtatis ejus.*

CAP. XXXIV.

Verſ. 3. R. ויתמסון טוריא. v. 4. R. ויתמסון כל שמי שמיא *Et tabeſcent omnes cæli cælorum.* Sequitur apud R. Sal. ויתמחון שמיא וגו'. Ib. R. כל משריתהון. v. 5. R. דחיבת בדינא. v. 6. R. רבא בארעא. v. 9. R. נחלהא דרומי *torrentes Romani imperii.* Vi. Bab. v. 10. R. לעלם עלמיא. v. 11. R. ישרון. v. 12. R. בני חורין. v. 13. R. לבנת נעמין *filiis ſtruthionum.* R. David affert lectionem noſtram. v. 16. R. ובמימריה יתקרבן *& in verbo ejus conjungentur.*

CAP. XXXV.

Verſ. 1. R. בארע צחיא. v. 3. R. אמר יוי נביאיא *Dixit Dominus Prophetis.* R. David convenit cum noſtris. v. 4. R. מתגלי מרי. v. 6. R. מין ונהרין. v. 7. R. יסגון קנה *multiplicabuntur calamus:* vertendum in noſtris, *aſcendent.* v. 8. R. לא יתעון. v. 10. R. יקר יהי. Ib. ישבחון. Ib. סדבית ישראל.

CAP. XXXVI.

Verſ. 2. R. במשרין. Ib. במוקתא. v. 4. R. מלכא רבונא. v. 5. R. אמרת *Dixiſti.* Ib. ובגבורה. v. 6. R. ארי אתרחצתא *Quoniam confidis.* v. 8. R. למנאה לך. v. 10. R. מימרא דיוי סלקת. v. 11. R. ולא תמלל. Ib. דעל. v. 12. R. העל רבונך. v. 13. R. דאשור. v. 19. R. ואן דחלת *Et ubi eſt Deus.* v. 20. R. דשיזבא.

CAP. XXXVII.

Verſ. 4. R. קדם יוי אלהך *coram Domino Deo tuo.* v. 6. R. כרנן תימרון. v. 16. R. יוי צבאות אלהא דישראל. Ib. את הוא אלהא *Tu es Deus.* v. 22. R. די גזר *quod decrevit*, vert. in noſtris, *quod locutus eſt.* Ib. מעיקא עלך *tribulavit te.* v. 23. R. ועל מן אתרברבתא וקדם *& ſuper quem magnificatus es, & contra.* v. 26. R. דשלט בהון ואף עלך *eò quod dominatus eſt eorum? etiam de te.* v. 27. R. וכירוק דתאה. Ib. אגריא דסלק *tectorum quod tollitur.* v. 28. R. Salomon legit לברא,

quod à Regiis abeſt. Ib. R. ומיתך. Ib. גלו bis pro גלי. v. 31. R. עפיה לעילא *ramos ejus ſurſum.* v. 36. R. דאתור מאה. Ib. מיתין.

CAP. XXXVIII.

Verſ. 1. R. מאית את. v. 3. R. ובלבב שלים. Ib. עבדת קדמך *coram te fecerim.* v. 10. R. ועל דכרני *& quia recordatus eſt mei.* v. 12. Pro כנחל נגדין R. Sal. habet כנחל נגרודין. Hinc colligit Hebr. ארזנ rapidi cujuſdam fluvii, *Araxis forſan,* nomen eſſe, quò trahit illud Jobi, cap. 7. 6. Ib. R. ארי גלי *quia transmigravit.* Hic noſtram lectionem confirmat R. Sal. v. 15. R. והא אסגי *ecce enim multiplicavit.* v. 19. R. הוא יודה. v. 21. R. וישטחון על שיחנא ויתסי *& extendant ſuper ſiſtulam & ſanabitur.*

CAP. XL.

Verſ. 3. R. ארחא קדם יוי *viam Domino.* v. 4. R. ודמן. v. 7. R. רשיעיא דעמא. v. 9. R. דיבסרון לציון. v. 12. R. מתקנין. Ib. כאלו במכלתא. v. 14. R. דבעו מן קדמי *qui à facie mea quæſierunt.* v. 16. R. וחיותא רבה *& animalia multa.* v. 17. R. עממיא למא. v. 18. R. קדם אלהא. v. 20. R. בדאעא דלא אחד. v. 21. R. עובדי סדרי לכון *vobis opus ordinis mei.* Ib. למדחל מן דברא. v. 27. R. דיני יעבר. v. 29. R. יהב לצדיקיא.

CAP. XLI.

Verſ. 2. R. נקשוט קרב. v. 24. R. בדה לכון. v. 26. R. מחוי ואף. v. 27. R. הא אתן. R. Sal. legit, נבייא דמלקדמין לציון הא אתו.

CAP. XLII.

Verſ. 2. R. בברא קלדה. v. 3. R. ענותניא דכקנה רעיע לא יתבר *Manſuetos qui ſunt quaſi calamus quaſſatus non confringet.* Ib. לא יטפי *non extinguet.* Hic verſus à R. Salomone ad hunc modum affertur, ענותניא דאינון כקניא רעיעא לא יתברון וחשיכיא דאינון כבוצין עמי כנר כבה לא יטפון. Voces כנר כבה priorum ſunt exegeticæ. v. 9. R. עד לא ייתון. v. 11. R. מריש טוריא *de capite montium.* Sic apud R. Salomonem. v. 15. R. אוביש ואשוי. v. 16. R. ואדבר דכסמין בארח. v. 21. R. יוי רעי לזכאותהון לישראל ורבי *Dominus voluit ut juſtificaret Iſrael & magnificavit.* v. 25. R. עבדי קרבא *bellatorum.* Ib. על לב.

CAP. XLIII.

Verſ. 2. R. במיא דסוף *mare carectoſum:* Voces ut ſunt in Venetis transfert Interpres; nec rarò id quidem. Ib. R. ולא יכלו לכון *& non prævalebunt contra vos.* v. 6. R. אימר *Dicam Aquiloni.* Ib. איתי בני. v. 12. R. פרקת יתכון משעבוד מצראי *Ego redemi vos à ſubjectione Ægyptiorum.* v. 14. R. אתגליתון לבבל *transmigraſtis in Babylonem.* Sic R. David, at R. Sal. hic legit cum noſtris. v. 17. R. כבוצין עמי. Videtur hoc potius vertendum *ſicut lucerna extincta.* Neque enim בוצין poteſt eſſe plurale à ſing. בוצא, quod apud R. Sal. & in noſtris hic legitur, cùm ſequatur adjectivum ſingulare.

CAP. XLIV.

Verſ. 9. R. צלמניא. v. 12. R. עבד מפח נור. v. 14. R. ונסב ליה. Ib. מרבי. v. 15. R. ונסב מנה *& ſumpſit ex eo.* v. 17. R. abſque תרו. post סגיר. v. 20. R. הא דחלתיה. Ib. לבה טפשא. Ib. הלא שקרא עבדת ימיני *Annon mendacium operata eſt dextra mea.* R. David legit ut in noſtris. v. 24. R. ושכללית. v. 25. R. לחכימיא. v. 26. R. מקים פתגם. Ib. תתיתב. v. 28. R. לכורש.

CAP. XLV.

Verſ. 2. R. ומישריא אכבש *& in campeſtribus ſternam viam.* R. Sal. legit ושוריא. v. 5. R. למפלח קדמי *ſervire coram me.* v. 8. R. תפתח ארעא. v. 9. R. דעבידין. v. 14. R. אלהא בר מנה *Deus præter eum.* v. 20. R. ולא ידעין. Ib. צלמנהון, ut & ſuprà verſ. 16. צלמניא.

CAP. XLVI.

Verſ. 7. R. מנה ולא יתבנה. v. 10. R. אעבד. v. 11. R. איתיניה.

CAP. XLVII.

Verſ. 5. R. יקר מלכות *Gloria regni Chaldæorum.* יקר abeſt ex Regiis. v. 13. R. דהוו מסכן למולת שמיא חזן. v. 14. R. שצינון *conſumpſit eos.*

CAP. XLVIII.

Verſ. 2. R. שמה. v. 3. R. ובסרתנון בתכיף *& annuntiavi ea: repentè.* v. 5. R. ייתון. v. 6. R. האתגלית. Ib. דלא ידעתנין. v. 14. R. מרחם לה *propter dilectionem qua dilexit Iſrael.* v. 15. R. ואצלחית אורחה.

CAP. XLIX.

Verſ. 1. R. נגון לי *inſulæ mihi.* v. 12. R. Sal. legit דרומאי *Auſtralium.* v. 15. R. נביא אף ית אלין. v. 18. R. דמתכנשין ואתן. v. 22. R. ועל כל ית דאמיר עלה. Ib. מלכותא. Ib. ייתין. v. 24. R. האפשר דאתנסב. Hujus verſus Targum poſterius etiam in Regiis habetur: ſequentis 2. verſus Targum prius maxima ſui parte poſt ישתיזב poſteriori inſeritur. v. 26. R. מונין. Sic apud Kimhi. Ib. R. כל בני בסרא *omnes filii carnis.*

CAP. L.

Verſ. 2. R. האתפקדא אתפקדת גבורתי *nunquid deficiens defuit potentia mea.* Vi. Buxtorf. Bab. v. 7. R. וידעת ארי לא. v. 10. R. אמר לכל עממיא *dicit omnibus populis.* Ib. בקל עבדוהי נביא *vocem ſervorum ſuorum prophetarum.* Ib. יתרחיץ. v. 11. R. דין על דין. Ib. בתיהון בנורא ושבינא נשיהון וטפליהון *domos igni, & captivos ducimus uxores eorum, & parvulos eorum.* Ib. ובחרבא. Ib. בשמא. Ib. נזירה שלימו *& in hoc decreto conſumpti ſunt.* Ib. ובחרב דתקפתון. Ib. לתקלתכון.

CAP. LI.

Verſ. 2. R. וקרבתיה. v. 6. R. כן תתבלי. Ib. וזכותי לא תתחת *& juſtitia*

justitia mea non deficiet. v. 7. R. אוריתא. v. 11. R. ופריקיא דיוי יתובון &
qui redempti sunt à Domino convertentur. v. 16. R. בפמי נביאיא ובטלל *in ore pro-*
phetarum & in umbra. v. 19. R. עקת אתו עלך. Ib. יכלת למקם כד ארבעיתון
non potuisti consurgere, cum irruerint. Vi. Buxtorf. Bab. v. 20. R. מטרפן. Ib. מצדין.
Ib. ומופיתא. v. 22. R. עתיד. Ib. למשתהא.

CAP. LII.

Vers. 1. R. אתנלאה אתגלאה. v. 2. R. קרתא דקדשא ירושלם *Jeru-*
salem civitas sanctae. R. David lectionem nostram simpliciter affert. v. 7. R. ומשמע פרקן.
Ib. מלכותה. v. 12. R. ועתיד לאכנשא. v. 13. R. יראם ויגטל ויתקף
exaltabitur & elevabitur & confortabitur.

CAP. LIII.

Vers. 1. R. מן האמין. Ib. דין על. v. 2. R. בכל דיחזינה ויסתכל בה.
v. 5. R. בית מקדשנא *domum sanctuarii nostri.* Ib. וכרנתינהי. Vi. Buxtorf. Bab.
v. 7. R. וממלל מלא. v. 8. R. לותה ימטי *usque ad eum pervenient.* v. 10.
R. לנקאה absque בדיל. v. 12. R. בכן יתפלג.

CAP. LIV.

Vers. 1. R. כאתתא, bis in hoc versu. Ib. מבני רומי. Sic Elias. Vi. Buxt. Bab.
v. 2. R. וקרוי ארעיך. v. 5. R. אלהא. v. 6. R. כאתתא. v. 7. Totus
abest ex Venet. & Bas. quem ex Regiis restituimus. v. 9. R. בך. v. 13. R. אוריתא.
v. 14. R. ומאתברא. v. 16. R. נפחא ונפח בשחורין ומפיק *fabrum ferrarium*
sufflantem in prunas & educentem. v. 17. R. דיתקן.

CAP. LV.

Vers. 1. R. דיצבי. v. 3. R. וקבלו אלפן אוריתי קבלו למימרי ותתקימם
& suscipite disciplinam legis meae, obedite verbo meo, & sustentabitur. v. 5. R. יפלחונך. v. 7.
R. ישבק. v. 8. R. כמחשבתי. v. 10. R. דיתוב. Ib. כמיסת לאכל.

CAP. LVI.

Vers. 1. R. ועבידו. v. 2. R. טובי אנשא, pro hoc pravè in Venetis טובי.
Ib. R. דיתקף. Ib. ובר אדם. Ib. כל ביש. v. 4. R. דנטרין ית יומי. v. 5.
R. אתן עלמא. v. 6. R. על עמא. Ib. מאהלותיה. v. 9. R. חירת
חרשא. v. 10. R. ולא ידעין. Ib. יכלין למבח. v. 12. R. הדין רבא.

CAP. LVII.

Vers. 2. R. אוריתא. v. 3. R. הבא עם. v. 8. R. אפתית משכבך
נבסין סגיאין. *dilatasti cubiculum tuum & succidisti tibi ex eis, di-*
lexisti cubiculum eorum. v. 9. R. אונדיך. Ib. תקיפרת. v. 10. R. וקצצת ליך מנהון רחמת משכבהון
אשכחת *divitias multas invenisti.* v. 11. R. לאוריתי. v. 16. R. ולא לסופא יהי
ut in finem erit furor. Vi. Buxtorf. Bab. Ib. R. עתיד לקימא. v. 19. R. לאוריתי.
קריב. v. 21. R. אמר אלהי.

CAP. LVIII.

Vers. 2. R. דקשוט כאלו. v. 3. R. נביא אמר *propheta dixit.* v. 4. R. הא
לחתו. v. 5. R. הא בהדה היא תעניתא *Haccine est jejunium.* Ib. יומא בדיה.

Ib. הלכפף. v. 6. R. הלדא היא. Ib. בדיה פרדו. v. 11. R. פסקן מוהי
v. 19. R. ולקדישא דיוי. Ib. ומלמללא מלין. Sic apud R. Dav.

CAP. LIX.

Vers. 5. R. חיון חרמנין מפקן *aspidum educunt.* Ib. מפקן חיון. v. 13. R. לאחרא.
ואסתחר לאחורא דינא וזכותא מרחיק. v. 14. R. וסטיא מחן. Ib. מבתר
קמת ארי אתקלו ברחובא עבדי קשתא *Et conversum est retrorsum judicium, & justi-*
tia longè stetit, quia impegerunt in platea veraces. v. 16. R. ויפרקנון בדרע. v. 17.
R. ואתנלי למעבד.

CAP. LX.

Vers. 4. R. בניכי מרחיק. Ib. על נפסן. v. 5. R. ותתנהרין. R. David legit
ותנהרין. v. 6. R. ייתון בדהב. v. 8. R. כיונין, absque praeced. הא. v. 13.
R. ואשברועין. Ib. ואתר משריות. v. 15. R. בית דוץ. v. 16. R. ובבזת
מלכיהון. v. 18. R. חטופא. Ib. ותברא.

CAP. LXI.

Vers. 3. R. ומשח חדוא. v. 4. R. יקימון ויחדתון. v. 7. R. חלף
דאתבהיתון. Apud R. David legitur דבהתתון, à quo etiam prius לכון omissum
est. Ib. R. ויבהתון עממיא.

CAP. LXII.

Vers. 6. R. הא כעובדי *Ecce sicut opera patrum tuorum fuerunt recta.* R. David legit על
עובדי. Ib. R. ונטירין קדמי. Ib. לא פסקין מדאמר *sic non cessant dicere.* v. 10.
R. נבייא עברו *Prophetae transite.* R. Salomon legit אמר נבייא. Ib. R. דהוה כאבן.
v. 11. R. דכל עובדיהון. R. Salomon habet וכל. v. 12. R. פריקא דיוי
redemptum à Domino.

CAP. LXIII.

Vers. 1. R. אלין דעתיד. Ib. פרענותא תקיפא. v. 2. R. ומישרן. Ib.
בסמצרתא, sic vers. 3. v. 6. R. וארושנון. v. 7. R. נביא דיוי. Ib. וכסניאות
טבותיה. v. 8. R. לא יסקרון. v. 9. R. הוא ישיזבנון ונטלנון. v. 10. R.
והוא אניח. v. 11. R. דלמא יימרון. v. 14. R. דברתהי. v. 16. R. הוא רחמך.
Ib. הוא ייי אלהנא. v. 17. R. אלפן אוריתא. v. 19. R. יהבת אוריתך
dedisti legem tuam.

CAP. LXIV.

Vers. 4. R. מתרעין קדמך *Placita fuerunt coram te.* Ib. טובא ורחמך הוו
דכרין. v. 5. R. ומן קדם חובנא. R. Salomon ובחובנא. v. 7. R. וכען ייי
רחמך *& nunc Domine tam &c.* v. 9. R. וירושלם צדיא. v. 10. R. הות לחורבנא.

CAP. LXV.

Vers. 1. R. אוריתא לדלא. v. 3. R. ועמא. v. 5. R. דאמרין קרב להלאה
Qui dicunt, Accede illuc. v. 12. R. ואמסר יתכון *Et tradam vos.* v. 17. R. די חדתן.
v. 24. R. ואנא אקבל צלותהון ובעותהון *ego exaudiam orationem & deprecationem eorum.*

CAP. LXVI.

Vers. 3. R. מסק דם קרבן *qui offert sanguinem oblationis.* v. 4. R. דיצפו. v. 6.
R. קלא דיוי.

JEREMIAS.

CAPUT I.

Vers. 7. R. לכל אתר. v. 16. R. דיני עמהון. v. 18. R. למלכי דבית יהודה
& regibus, &c.

CAP. II.

Vers. 3. R. אנון. Ib. דמן דאכל. v. 10. R. דגלו מכרך לכרך. v. 12. R.
ועל עובדין. Ib. דעבדו. v. 13. R. תרתין בישן. Ib. טובא כמבוע *bona &c.*
v. 15. R. קלהון ישוון. Ib. יצדין. v. 17. R. אורחא דתקנא. v. 23. R. David
legit מהלכא ברעות נפשה. v. 24. R. כינקתא קלילא דמקלקלא ארחהא
ambulat in voluptate animae suae. v. 25. R. לטעותא, absque עממיא, quod R. David
legit cum nostris. v. 27. R. Salomon legit עלנא, quod abest è Regiis.

CAP. III.

Vers. 2. Pro נגדין. R. David legit נגרין, quam lectionem exemplo ex Talmud adducto
confirmat. v. 5. R. דיתנטרון ליך חובין. v. 6. R. ופלחין תמן *& colunt ibi*
idola. v. 9. R. פלחי טעותא אבניא *cultoribus idolorum lapidum.* R. Salomon & R. Da-
vid afferunt haec ut in nostris habentur. v. 11. R. וכית נפשה דמתחסנא *Justifica-*
vit animam suam illa quae sese obstinat ne. Ib. ממשקרא *magis quam falsaria domus.* v. 15.
R. ואמני לכון.

CAP. IV.

Vers. 2. R. David habet בשמי, quod in Regiis deest. v. 4. R. דלמא תפוק
כאשתא *ne forte egrediatur.* v. 6. R. אתא לציון. v. 10. R. נביי *prophetae mei.* Ib.
ולירושלם. Haec apud Kimhi ut in nostris leguntur. v. 14. R. רמתא אתפרקו.
v. 15. R. דיגלון לענלא *qui migraverunt ad vitulum.* R. Salomon legit על דפלחן
לענלא. v. 17. R. סרבת. v. 18. Ven. & Bas. & R. David, ומררא. Regia
ומררא. Hoc secuti sumus cùm in Hebr. sit מר *amarum.* v. 29. R. יתבי קרתא *ha-*
bitatores civitatis. Ib. בהן אנש. v. 30. R. מן אית ביך.

CAP. V.

Vers. 1. R. ואם תשכחון. Ib. ובעי הימנותא. v. 6. R. כנמריא כמנין. Ib.
תיובתיהון. v. 7. R. לה לכנשתא. Ib. קריתי בנין. Ib. ועוד שבעת. v.
9. R. David legit, ואם עמא דכדין עובדיהון. Ultima vox deest in Regiis, nec opus
est ה ante מן cum sequatur עמא. מנהון. v. 12. R. קדם ייי אתיא *à facie Domi-*
ni &c. v. 14. R. אלהי צבאות. v. 15. R. עמא דלא תדע. v. 17. R.
לאשהבא בה. v. 20. R. בדבית יעקב. v. 22. R. הא מן קדמי. v. 23.
R. ועל דסטו. v. 24. R. דבזמן קים. v. 26. R. חיבין בנכלא. v. 30. R.
הות בארעא.

CAP. VI.

Vers. 1. R. אשתמע בארעא. v. 6. R. אנוסין בגוה. v. 8. R. דלא
אתיתבת. R. David legit per ו, ut in nostris. v. 9. R. ועוד תתוב מחתך *& adhuc*
revertetur plaga tua. R. David legit ותתיב. v. 11. R. David legit יי נבוארת. In
Regiis deest יי. v. 15. R. אף אתכנעו. v. 17. R. ואקימית. v. 22. R.
הא אנא מיתי עמא מארע צפונא *Ecce ego adducam populum de terra Aquilonis.* v. 25.
R. להה מתכנשין. R. David, למתכנשין. v. 26. R. וחופו רישיכון. R. Da-
vid, וחפו רישיכון. v. 29. R. בנו נורא. Ib. הואה בטילן. v. 30. R. הא
כבסף.

CAP. VII.

Vers. 4. R. דאמרין למימר קדם *qui dicunt dicendo.* Ib. R. Salomon legit אנחנא
תושרון. Ib. R. פלחין ודבחין קדם היכלא. v. 6. R. מתחוין קדמוהי
באתרא. v. 16. R. בבעו ובצלו. v. 18. R. אעיא ואבהתן מדלקין, forte
pro אבהתיהון, ut LXX. v. 20. R. חל על אתרא. v. 24. R. ולא שמעו ולא ארכנו
& non audierunt &c. v. 29. R. ית עם דרא *populum generationis.* v. 31. R. ית במת.

CAP. VIII.

Vers. 3. R. מבחיא. v. 5. R. תבו למסרד. v. 7. R. נפרו ית עדן מיעלהון.
Ib. ית דינא דיוי. v. 8. R. דשקר למופא. v. 9. R. חכימיא ואתברו. v.
14. R. חיוין ארי, sic vers. 17. v. 16. R. מקל מפסועית. R. Salomon & R. David
legunt פסיעות. Vi. Bab. Ib. R. וייתון ויבוון. v. 18. R. להון מן קדם. Ib. לבי
דוה. v. 22. R. לית לי עובדין.

CAP. IX.

Vers. 1. R. כמבוע דמען *quasi fontem lachrymarum.* v. 6. R. עויתהון בנכלין.
v. 8. R. מחריף, absque די, quod habent R. Salomon & R. David. Ib. R. ממלל
ובמעוהי. v. 10. R. קל ובכי. v. 11. R. לינרין. R. Salomon דנורין. v. 15.
R. דלוט ביש *maledictionis pessimae.* v. 21. R. עאל בבירניתנא. Ib. מרחובן.
v. 26. R. מקפי פתן.

CAP. X.

Vers. 1. R. פתגמא הדין *verbum istud.* v. 2. R. דמשוין בשמיא *quae posita sunt in*
caelo. v. 4. R. מחפי לדה במסמרין. v. 6. R. ארי רב את. v. 7. R. כל
עממיא, absque על. v. 8. R. עד דפלחו. v. 9. R. בספא דימפרח. v. 11.
R.

R. דאם יימרון לכון. v. 12. R. לדעבד שמיא וארעא qui fecit cælum, & terram. R. David affert absque שמיא, juxta Hebræum. v. 14. R. אטפשו כל עממיא Insipientes facti sunt omnes populi. Ib. בהיתו כל קיני. Ib. R. רוחא בהון. v. 17. R. בחקפיא in munitionibus. R. David habet בחוקפא, in singulari. v. 18. R. David legit דיקבלון חוביהון, absque פורענות. v. 20. R. ולית דמתח. v. 25. R. לא תבעא ארי.

CAP. XI.

Verf. 2. R. ותמללון על אנש. v. 3. R. דלא יקים ית פתגמי. v. 8. R. לפתגמי קימא. v. 9. R. אשתכח דמרדו באנש יהודה וביתבי ירושלם Inventa est rebellio in viris Juda & in habitatoribus Jerusalem. v. 10. R. עם אבהתהון cum patribus suis. v. 11. R. עליהון בישתא ולא יכלין super eos &c. v. 12. R. ויהכון אנשי. v. 14. R. וצלו ארי. v. 15. R. ליחטא סניאין. Vide Buxtorf. Bab. v. 16. R. מטלן באילנא in arbore. v. 20. R. דין דקשוט.

CAP. XII.

Verf. 1. R. אורחת רשיעין מצלחן viæ impiorum prosperantur. v. 3. R. ליום קטול. v. 5. R. דאנא מטיב. R. Salomon legit דברא ברובי ירדנא. Ib. R. די ברום. Ib. פון דאנא מחזינך. v. 6. Deest in Regiis nomen ירמיהו, quod apud R. Davidem habetur ut in nostris. Ib. R. ארי אף אחך. v. 8. R. סלקת לקדמי ascendit in conspectum meum. v. 9. R. עלה חיות ברא למבזה contra eam (omissis quæ sequuntur in nostris) bestiæ agri ut diripiant eam. v. 15. R. ויהי בתר.

CAP. XIII.

Verf. 9. R. אתבר ית תקוף conteram fortitudinem. v. 10. R. דאזלין בהרהור. v. 11. R. בחרצי דגבר lumbis viri. v. 15. R. שמעו ואציתו. v. 16. R. ועד. v. 18. R. למלכא ולאתתה Dic regi & uxori ejus. Ib. ויתי עליכון & venient super vos. v. 17. לא יתנגפן. v. 19. R. אתקבלת תשלימת עובדיהון operum suorum. R. Sal. איתקבלו תושלמת חוביהון. v. 20. R. ען תשבחתיך oves laudis tuæ. v. 21. R. הוו מתרברבין. v. 23. R. ואף נמרא. Ib. אלופין למעבד. v. 27. R. ועצת חטארת & consilium peccati.

CAP. XIV.

Verf. 10. R. בפלחן טעותא. v. 16. R. ובניהון ובנתהון. v. 17. R. ולא ישתקון. v. 19. R. וית יתבי ציון. Ib. סליחות חובין. R. Dav. סליחות. v. 21. R. Post אבהתנא קדמך, sequuntur hæ voces ארי חבנא קדמך, quæ referendæ ad finem versus præcedentis.

CAP. XV.

Verf. 4. R. מלכא דשבטא. v. 5. R. בשלמא לך. v. 8. R. סניאן קדמי. v. 10. R. ולמא דאנא רשינא תבע. v. 16. R. אלהי צבאות. v. 19. R. ויתינהון אנון לפתגמך Obediens ipsi verbis tuis. Sic & R. Sal. editionis Venetæ, sed in Bas. correctum est יתובון. v. 20. R. כשור דנחש תקיף quasi murum æneum, fortem. Ib. יכלין.

CAP. XVI.

Verf. 10. R. ויהי אבא תחוי. v. 13. R. אבהתהון עליכון רחמין patribus eorum. v. 17. R. לא מתכסן מן קדמי non sunt opertæ à facie mea. Ib. מקבל מימרי. v. 20. R. היעבד לה אנשא דחלן Nunquid faciet homo sibi deos?

CAP. XVII.

Verf. 2. R. כדארכרא. v. 3. R. על דפלחין. v. 6. R. בלא ולד. v. 11. R. ולא בדינא. v. 13. R. מימוהי. v. 17. R. לי לתבר mihi in interitum. v. 20. R. פתגמיא דיוי.

CAP. XVIII.

Verf. 4. R. מאן אחרן. v. 17. כן omittitur in Regiis. Ib. R. תברהון.

CAP. XIX.

Verf. 2. R. פתגמיא. v. 13. R. ונכסו נסכיהון.

CAP. XX.

Verf. 4. R. לבבל ויקטלנון. v. 7. Pro ואשתבשית Elias legit ואשתבש, מבטנא. v. 8. R. לחסודין וללעב. R. David legit cum nostris וללעג. v. 17. R. והורת.

CAP. XXI.

Verf. 4. R. בידיכון דאתון.

CAP. XXII.

Verf. 4. R. מלכין דיתבין. v. 6. R. ברישי טוריא. Interpres reddit singulariter, sicut apud R. Salomonem & in nostris habetur. v. 13. R. בלא כרחוי לדיה. v. 15. R. למלכא קדמאה. R. David legit במלכא. v. 21. R. מקבלא דין למתב לחמן. v. 23. R. בירת מלכיא & in domo regum. v. 27. R. דנא. v. 28. R. אבב כמנא דלית aut sicut vas &c. v. 29. R. פתגמא דיוי verbum Domini. Sic apud Kimhi.

CAP. XXIII.

Verf. 5. R. משיח דצדקא Messiam justum. v. 8. R. זרעא דבית ישראל. Ib. ומכל מדינתא & de cunctis provinciis. v. 14. R. ידי מבאשין. v. 16. R. אנון יתכון. v. 32. R. על נביי שקרא דמתנבן חלמין super pseudoprophetas qui prophetant somnia. v. 38. R. נבואה בשמא דיוי Prophetia in nomine Domini. v. 40. R. ואיתי עליכון חסוד עלם & adducam super vos opprobrium &c.

CAP. XXIV.

Verf. 1. R. נבוכדרצר. Sic & cap. 25. 1, 9. cap. 29. 21. cap. 34. 1. v. 2. R. טבן לחדא. v. 3. R. טבתן טבן. v. 8. R. דלא מתאכלן. v. 10. R. ובכפנא ומותא עד & famem & pestem &c.

CAP. XXV.

Verf. 1. R. על ירמיה. v. 6. R. למפלחהון ולמסגד להון. v. 7. R. בדיל לארגזא. v. 10. R. קל חתנין. v. 13. R. פתגמי verba mea. v. 14. R. אפלחו בהון. v. 15. R. יתך ביניהון inter quos ego &c. v. 17. R. יוי לותהון ad quos &c. Dominus. v. 19. R. דמצרים. v. 20. R. מלכי ארע דעוץ regibus terræ Hus. v. 27. R. ופלו ולא. v. 33. R. בעדנא ההיא. v. 34. R. חופו רישיכון. Ib. דרויתון רנינין qui satiati eratis deliciis. Nostra lectio laudatur à R. Davide.

CAP. XXVI.

Verf. 3. R. דאנא מחשב. v. 14. R. וכען הא אנא & nunc ecce ego. v. 15. R. יוי לותכון.

CAP. XXVII.

Verf. 4. R. כדן תימרון לרבוניכון. v. 12. R. ככל פתגמיא juxta omnia verba. v. 21. R. בבירת מקדשא.

CAP. XXVIII.

Verf. 1. R. נביא דשקרא. v. 5. R. שקרא abest ex Regiis; ut etiam versu 11, 15, &c. v. 6. R. כן יעבד יוי יהי רעוא sic faciat Dominus, & placeat. v. 14. R. לה למפלחיה ei, ut serviant ei: posterior vox abest etiam ex Ven.

CAP. XXIX.

Verf. 5. R. ית אבהון. v. 16. R. בקרתא הדא in urbe hac. v. 18. R. כדקטלין בחרבא.

CAP. XXX.

Verf. 3. R. לאבהתהון ויירתונה patribus eorum, & possidebunt eam. v. 4. R. ועל יהודה. v. 7. R. ולית. v. 8. R. ועקיכון. v. 14. R. תשיוך משאל. v. 17. R. קרן ליך ציון. v. 20. R. ויהון בניהון. v. 21. R. מלכהון. Ib. ומשיחהון. v. 23. R. נפקת.

CAP. XXXI.

Verf. 2. R. דאסק ממצרים ספק quem ascendere fecit &c. tribuit. Ib. ניחא לישראל. v. 4. R. בתקונין. v. 5. R. נצבו שתלין. v. 6. R. דאתון אמרין & dicitis. v. 8. R. וחגרין ייתון בהון clausi sunt in eis venient. v. 12. R. ובבני ען. v. 13. R. יחדין כנישתא. Ib. מדוניהון à mollitiis suis. v. 15. R. רחל אליא ובכן במרר ירושלם בכיא Rachel lamentatur & plorat ob amaritudinem Jerusalem, plorat. v. 18. R. עלנא יסורין. v. 20. R. הא כבר. v. 21. R. לקרויא אלין ad civitates has. v. 26. R. וחזית דמכת ושנתי הנחתני & vidi, dormivi, & somnium meum requiem dedit mihi. v. 27. R. וית בית יהודה. v. 32. R. לאפקותהון מארעא. v. 33. R. עם בני ישראל. v. 34. R. ולא ידכרון.

CAP. XXXII.

Verf. 2. R. ובכן. v. 7. R. אח אבוך אתי. v. 8. R. אח אבי, ut vers. præced. & sequent. & vers. 12. Ib. שבטא דבנימן. v. 11. R. דוביני, ut mox vers. 12. in R. & nostris. v. 14. R. וית שטרא דוביני. Ib. ית דחתים. v. 17. R. ובאדרעך. Contra, vers. 21. ובדרעא. v. 23. R. וערעת להון. v. 24. R. מליתיא צברו על קרתא aggeres congesti sunt contra civitatem. v. 32. R. כל בישות. Ib. כהניהון ונביאיהון sacerdotes eorum, & &c. v. 35. R. מן קדמי למעבד. v. 42. R. ממלל עמהון locutus sum cum eis.

CAP. XXXIII.

Verf. 9. R. ית כל טבתא. v. 11. R. בבית מקדשא. v. 13. R. דמנימן. Ib. יתנהון עמא discet populus. v. 21. R. דקימת עם. v. 22. R. הא כמא דלית Ecce sicus &c.

CAP. XXXIV.

Verf. 5. R. יספדון לך. v. 7. R. מניחין, absque קרבא. v. 14. R. ארניהון. v. 16. R. וכבשתון יתהון. v. 17. R. מן מותנא.

CAP. XXXV.

Verf. 4. R. בני חנן. v. 9. R. וזרעא לא. v. 13. R. קבלתון אלפן. v. 15. R. ארניכון.

CAP. XXXVI.

Verf. 8. R. בבית מקדשא, sic verf. 10. v. 9. R. עמא דאתא. v. 10. R. מדנחא קדמאה orientalis primæ. v. 11. R. כל פתגמיא. v. 19. R. ואטמר.

CAP. XXXVII.

Verf. 2. R. לפתגמיא. v. 4. R. ולא מסרו יתיה. v. 10. R. קרתא הדין. v. 12. R. דבנימן. Ib. תמן לבנוהי ולאחוהי בנו filiis suis & fratribus suis in medio. v. 13. R. דממנא על תרעא ושמיה constitutus super portam, nomine. v. 14. R. אמר עלי dicis de me. v. 15. R. בבירת אסירי.

CAP. XXXVIII.

Verf. 4. R. עבדי, absque נברי. Ib. אלהן לבישא. v. 8. R. עבד מלכא. v. 9. R. מית לאתריה. v. 11. R. עבד מלך, at verf. 12. ut in nostris. v. 16. R. אם מסרב את למפק. R. בירא דגבריא. v. 18. R. מידהון. v. 21. R. דבבל תתאחד. v. 22. R. והא כל. Ib. אנשי שלמך. v. 23. R. ולא תכסי. v. 25. R. ולא תכסי. v. 26. R. לבית יהונתן ספרא in domum Jehonathan scribæ.

CAP. XXXIX.

Verf. 5. R. ורדפו משרית.

CAP. XL.

Verf. 5. R. צבי למתב vis habitare. Ib. ומני לדיה. v. 8. R. בני קרח filii Careæ.

CAP. XLI.

Verf. 2. R. וקטלו יתיה. v. 8. R. מטמונין בחקלא. v. 12. R. אנתא קרבא. v. 17. למיטל למצרים.

CAP. XLII.

Verf. 6. R. לדאנחנא. v. 16. R. ידבק יתכון במצרים comprehendet vos in Ægypto. v. 17. R. ויהון כל. v. 22. R. לאתותבא לתמן.

CAP. XLIII.

Vers. 4. R. וכל רברבי חילותא, sic vers. 5. v. 5. R. בארע שבטא דבית
...erra tribûs domûs. v. 11. R. ויִמחי ית ארעא. v. 12. R. ועטר ית ארעא
דמצרים Et amiciet terram Ægypti.

CAP. XLIV.

Vers. 1. R. בארעא דמצראי. v. 6. R. ולצדו. v. 8. R. לשיצאה יתכון. v.
...Ven. & Bas. אבהתהון, quod ex Regiis correximus. Ib. R. בארע שבטא דבית
...in terra tribûs domûs. v. 12. R. ויתרמון בחרבא & cadent. v. 14. R. ולמתב
...Ib. R. לְמיתי למתב תמן ut veniant & habitent illic. v. 16. בארעא דבית יהודה
...R. פתגם נבואה Verbum prophetiæ quod &c. v. 19. R. ולנסכא לה. Ib. ומנסכין
...ליה v. 25. R. ולנסכא ליה נסוכין. Ib. תעבדון ית נדריכון facitis vota vestra.
v. 28. R. דעלו לארעא quæ ingressæ sunt in terram. v. 30. R. פרעה חגירא Pharaonem claudum.

CAP. XLVI.

Vers. 4. R. אסרו סוסותא. v. 6. R. גבריא בארע. v. 8. R. במשריתיה
...דחפי. Ib. הוה סלק כעננא. Ib. ודיתבין בהן. v. 9. R. נוגדין ומיתן extendentes & ...parentem.
v. 10. R. ייי אלהים צבאות Domino Deo exercituum; bis ita in hoc versu. ועל
v. 19. R. אתקני לך. v. 22. R. יהכון עליהון ibunt contra eos. v. 25. R.
מצראי. v. 26. R. נבוכדראצר. Ib. ובידא דעבדוהי. v. 27. R. פריק לך.
v. 28. R. דבדרתך לתמן.

CAP. XLVII.

Vers. 1. R. עד דלא ייתי.

CAP. XLVIII.

Vers. 9. R. לצדו תהוין. v. 25. R. מלכות מואבאי. v. 26. R. ויתרשון
מואבאי Et triturabuntur Moabitæ. Vide Buxtorf. Bab. v. 29. R. ומתפנקיהון. v. 31.
R. ועל אנש. v. 35. R. מן מואבאי. v. 36. R. על אנשי כרך. v. 42. R.
דייי אתרברבו. v. 45. Ven. & Kimhi חיליהון in plurali, quod non convenit verbo præced.

CAP. XLIX.

Vers. 1. R. בקרווהי יתבו. v. 8. R. עדן סעורן. v. 9. R. עלך לא משארין.

v. 11. R. לא ישתבקון. v. 16. בשנא דכיפ׳, Kimhi. Ib. R. אם תרים כנשרא
& exaltaveris quasi aquila. v. 19. Kimhi ארי מאן כוותי ומאן. v. 21. R. אשתמע
קליה audita est vox ejus.

CAP. L.

Vers. 4. R. בכין גלו ובמתבהון. v. 6. R. עאן מבדריא. v. 7. R. ממדור
אתבררת קשטיה ab habitaculo veritatis ejus. v. 9. R. מארע צפונא. v. 12. R.
מדינתכון contrita est provincia vestra. v. 15. R. אתפגרו שורהא destructi sunt muri ejus.
Ib. הוא אתפרעו. Ib. כמא דעבדת. v. 16. R. ואחד חרבא & tenentem gladium.
v. 20. R. חובי בית ישראל iniquitates domus Israel. v. 21. R. שארהון. v. 23. R.
דהוה מזיע. v. 24. R. אתצידת לך. v. 25. R. בארע כסדאי, sic vers. 35.
v. 30. R. גברי עבדי קרבא. v. 34. R. רשיעי ארעא, sic etiam Kimhi. v. 37. R.
על רתיכיהון. v. 38. R. בממהא ויבשון. v. 41. R. מארע צפונא de terra
Aquilonis. v. 44. R. והיא לדיר רען. v. 45. R. ארעא דכסדאי. Ib. מדוריהון.

CAP. LI.

Vers. 1. Kimhi legit ושפירי בקומיהון. v. 5. R. ארי כדנן אמר ייי לא Hæc
enim dicit Dominus. v. 6. R. לא תתקטלון בחובה ne occidamini in peccato ejus. v. 7.
R. מנה רון. v. 11. R. ופרענות היכליה. v. 13. R. עדן סעורן. v. 17. R.
בך עממין. כל קינאה. Ib. שקרא אתיכנון falsa sunt quæ conflavit. v. 20. R.
סגיאין in te populos multos. v. 21. R. רתיכא ורכבה currum & ascensorem ejus. v. 25.
R. מן תקיפיא à fortibus. v. 27. R. עממיא עבדי קרבא populos bellatores. v. 32.
R. ירהט ודמחוי. v. 36. R. ואתפרע. v. 42. R. בסגי כמי ימא. v. 44. R.
נכסוהי מנה. v. 49. R. אף בבבל. v. 57. R. ולא יחון לעלמא דאתי. In
nostris vertendum, non venient in seculum venturum.

CAP. LII.

Vers. 3. R. על דארגזו. v. 8. R. ובמישרי. v. 14. R. תרעא כל משרית.
v. 19. R. וית מנרתא. v. 20. R. לבית מקדשא. v. 21. R. מקף לה. v.
22. R. וקרונתון עלוהי. Ib. דקרונתון. v. 29. R. מאה ותלתין. v. 32. R.
מעל מכרסי.

THRENI.

CAPUT I.

Vers. 1. R. ושליטא באפריקיא. v. 2. Pro Augusti vertendum Julii hic & vers. 5.
alioqui Tisri erit October, cùm inter eum & mensem Ab intercedat Elul. v. 7. R. הורת
דכרא. v. 11. R. אנחן, ut supra vers. 4. אניחן. v. 15. R. דבתולתהון. v.
... R. בני עממיא filios populorum. v. 20. R. תכלת חרבא.

CAP. II.

Vers. 7. Ven. & Bas. מסר בידיה. Correximus ex Regiis ביד. v. 17. Ven. & Bas.
ארום יקר. Ex Regiis fecimus ארים. v. 20. R. ונביא & Propheta. Ib. Ven. & Bas.
דאוכח יתהון. Ib. R. יהכון, quod secuti sumus.

CAP. III.

Vers. 9. R. שבילי סראן semitæ meæ occlusæ sunt. Ad finem lineæ ponitur סרב, tanquam Keri seu varia lectio, unde vox in textu circello insignitur. Vi. Bab. v. 24. R.
אמרת נפשי dixit anima mea. v. 36. R. לסרבא. Elias legit per ב. v. 39. R.
omnibus diebus, acsi interpres legerit כל יומי. v. 47. R. אימתא, sine ו. v. 49. R.
וממלל. v. 51. Elias legit מיניול.

CAP. IV.

Vers. 2. R. בנין דילדון. v. 6. R. וסני חובת. Ib. Elias legit, דהפיכת
כשעתא. v. 7. R. סמקו. v. 8. R. על גרמיהון. v. 11. R. בעור אשתא.
v. 20. R. מלכא משיחא Rex Messias. Vi. Bab. Ib. חבוליהון דמבאשין occisionis scelerosorum. v. 22. R. ישלם עיתך.

CAP. V.

Vers. 1. Ven. & Bas. יחוי, pravè. v. 14. R. זמרהון. v. 15. R. בטיל חדות.
v. 16. R. נפלא.

EZECHIEL.

CAPUT I.

Vers. 1. R. מסוף תלתין שנין in fine triginta annorum. R. David hæc legit ut in nostris habentur; sed addit quædam exemplaria Targum habere פרת pro כבר, dissidium quoque hac de re inter Rabbinos esse, R. Judam Chebar, fluvium eundem cum Euphrate, R. ... ab eo diversum esse contendente. Ib. R. ואנא הויתי בגו. v. 6. R. Haud satis sibi constant quæ Paraphrastes habet de numero alarum sive pennarum: sedecim fuisse dicit singulis faciebus, sedecim verò facies unicuique creaturæ, quo pacto ratione subductâ invenies ducentas quinquaginta & sex fuisse creaturis singulis, cum ille non plures omnibus simul assignet. Melius itaque R. Sal. singulis faciebus quatuor alas tribuit, atque inde summam prædictam colligit. Forsan de specie non de numero facierum intelligi debet, quod dicitur sedecim fuisse singulis faciebus, i. e. humanæ, leoninæ, bovinæ, aquilinæ. v. 7. R. ומזיעין עלמא ומנצצן. R. David habet ומנצצין. v. 8. R. עבידא להון. v. 11. R. פרישן מלעילא. v. 13. R. וזהורא. v. 14. R. באנפא עינא למחזי in facie habent oculos ut viderent. Nostra lectio ad verbum sonare videtur, in claudendo oculo ad visum, i. e. dum clauditur oculus & rursus ad videndum aperitur, in illis oculi convertebantur: quemadmodum mox dicitur, veloces erant quasi aspectus fulguris. v. 24. R. מלך עלמא regem seculi. Ib. במקמיהון משתקין נפדיהון. Sic cum Affixis masculinis apud R. Davidem. Discrepantias generis, quæ hic passim occurrunt, sigillatim notare infinitum esset. v. 25. R. David legit לעבדוהי נביא הוה קלא משתמע מעילוי רקיעא דעל רישיהון, quibusdam omissis quæ in nostris & Regiis habentur. v. 26. R. כמחזי ארם. R. David notat Paraphrasten non transtulisse hæc Hebraica, דמות כמראה אדם, diversè itaque in diversis exemplaribus suppleta sunt. v. 27. R. דלא יכלא, bis. Ib. ומלרע דלא אפשר לאסתכלא ביה חזותי. R. David monet se in alio exemplari invenisse ולרע, unde suspicari subit quædam præterea in illius exemplari vel omissa, vel aliter ac in nostris habentur lecta fuisse.

CAP. II.

Vers. 6. R. David legit ובני עממיא, sed R. Sal. habet עמא in singulari. v. 8. R.
שמע ית דאנא ממלל. v. 10. R. והיא כתיבה.

CAP. III.

Vers. 3. R. נפשך תסבע. v. 8. R. לקביל, utrobique pro כקביל, ut & vers. 9. ubi sequitur בית עיניהון contra frontes eorum. v. 13. R. נשקן חד לחד sese invicem osculantium. R. David legit נקשן, & exponit דופקות זו בזו se mutuò pulsantium: juxta illud Dan. 5, 6. v. 18. R. דרשיעא, pro דרשעא, & sic vers. 19. v. 21. R. אזהרתה לצדיקא. Ib. לא חטא. v. 23. R. שרי. v. 24. R. ואמר לי עול. v. 25. R. גזרת פתגמי עלך statui verbum meum super te. Sic apud R. Salomonem.

CAP. IV.

Vers. 2. R. בציר. Sic Veneta. v. 5. R. בחוביהון in peccatis eorum. R. Sal. & R. David legunt etiam per ב.

CAP. V.

Vers. 5. R. שויתהא סחור סחור מדינתא posui eam in circuitu provinciarum. v. 11. R. אקטוף דרעך conteram brachium tuum. v. 15. R. ובתקוף רגזי & in ira furoris mei. v. 17. R. ודבר ודם יעבר בך & pestilentia & sanguis transibunt per te.

CAP. VI.

Vers. 4. R. ויתברון, sic vers. 6. ויתברן. v. 9. R. Sal. legit ואינון יהון חון.
v. 13. R. בגו פגול טעותהון in medio abominationis idolorum eorum.

CAP. VII.

Vers. 4. R. ותדעון & scietis. v. 7. R. תברא. Ib. אתרגושת. Sequentia apud R. Salomonem sic leguntur, ולא לאשתיובא לרישי טוריא. Hanc lectionem secutus est Interpres, sed R. David nostram exhibet. v. 9. R. ולא יחום מימרי ולא
צמח שולטנא הופע. ארחם כחובי אורחתיך. v. 10. R. שלטונא. R. David, צמח שולטנא הופע רשעא apparuit impietas. v. 11. R. למסער, sic R. David. Verte apud nos, ad auxiliandum impiis. v. 12. R. מן קדם ייי à facie Domini.* v. 13. R. ארי מזובנא.
Kimhi, ארי מובינא. v. 14. R. באחוחורת. Ib. דמתקנין qui accincti sunt. Ib.
דאזיל בקרבא. v. 15. R. ישיצונה. R. David habet ישיצניה, singulariter juxta Heb. v. 17. R. יתאשדון במיא. v. 19. R. יסבעון.

CAP.

CAP. VIII.

Verſ. 1. R. שתיתתא בשתיתתא. v. 12. R. ית יתבי ארעא. v. 16. R.
Salomon legit ואינון מתחבלין וסנדין.

CAP. IX.

Verſ. 1. R. מאן חבוליה. v. 9. R. לחדא לחדא *nimis valdè.* v. 10. R. לא
יחוס מימרי. v. 11. R. לבושיא.

CAP. X.

Verſ. 4. R. ואתמלי. v. 11. R. אולין ולא. v. 17. R. רוח בריתא.

CAP. XI.

Verſ. 11. R. בגויה לבשרא. v. 19. R. דהוא תקיף. v. 21. R. ובתר. Ib.
אורחתהון.

CAP. XII.

Verſ. 20. R. דהואה יתבן לרחצן *quæ habitatæ fuerunt confidenter.* v. 24. R. וקסם
כדבין, pro quo in Baſ. & Ven. וכוב כדבין. Vide Buxtorf. Bab.

CAP. XIII.

Verſ. 2. R. נביי שקרא דישראל *pſeudoprophetas Iſrael.* v. 7. R. ומן קדמי *à facie meâ.*
v. 17. R. לבהון. Ib. עליהון. v. 18. R. אתון יכלין. Ib. R. & Kimhi נפשתכון.
v. 19. R. דלא חזי להן דימותון אתון ממיתין *quas non decebat mori, quas vos occiditis.*
Ib. דלא חזי להן דיתקימן אתון מקימין בכדבותכון *quas non decebat vivere, quas*
vos vivificatis, cùm mentimini. v. 20. R. מחרשין. Ib. יתהון. Ib. מחרשין ית
נפשתהון.

CAP. XIV.

Verſ. 13. R. ית מחת. v. 21. R. בישין.

CAP. XV.

Verſ. 3. R. כל מאן.

CAP. XVI.

Verſ. 2. R. ית כל תועבתהון *omnes abominationes ſuas.* v. 3. R. מארע כנענאה.
Ib. והודעתה, at R. Salomon, ut in noſtris. Ib. R. ובדרע מרומם. Ita R. Salo-
mon. Ib. R. Salomon אנא מתריך ית אמוראי. v. 5. R. Salomon דפרעה רשיעא.
v. 6. R. Salomon מענן בשיעבודיכון. v. 8. R. פרקנכון. v. 11. R. בתקון
ית ארון. v. 12. R. פתגמי. Ib. דכתיבין על. Ib. משרה נביאה ובקודשת.
v. 13. R. ויריען דבוץ. Ib. לחדא לחדא. v. 17. R. מאני. v. 21. R. יתהון
להון. v. 29. R. לעמא דארעא דכנען. Ita etiam in Venet. R. Salomon ut in no-
ſtris. v. 36. R. ואתחוי. Ib. להון. v. 43. R. ולא עבדת ליך. v. 45. R.
דאסנית לחבלא דאתרכו אבהן *ubi ejecti ſunt patres.* Ib. עמהן אבהן. v. 47. R.
ותתדברין. v. 50. R. יתהון כמא. v. 55. R. תתובן לוולכן. v. 61. R. מנהן.
ולא יהא לך. v. 62. R. קימי דעמיך. Ib. יתהן ליך. v. 63. R. ית אורחתיך.

CAP. XVII.

Verſ. 6. R. והות & ועבדת & ושלחת. v. 8. R. על מין. v. 19. R. דאשני
ואתן.

CAP. XVIII.

Verſ. 3. R. ממתל מתלא. v. 6. R. אתתא טומארה לא עאל. v. 13. R.
משכונא. v. 14. R. כותהן. v. 15. R. בני ישראל. v. 16. R. ויתקים לא
משכן לא משכן *pignus non pigneraverit.* v. 19. R. דין דקשוט וזכו *judicium verum & juſtitiam.*
v. 20. R. אנש דיחטא הוא. v. 23. R. רעינא במותא. v. 24. R. הוא יתקים.
v. 25. R. מפרשן bis: ſic verſ. 29. v. 27. R. מחוביה *ab iniquitate ſuâ.*

CAP. XIX.

Verſ. 10. R. והיא שתילא. Ib. R. David, לנפן דשתילא. v. 11. R. על
מלכותא *ſuper regna.*

CAP. XX.

Verſ. 22. R. ואתיברת ית. v. 25. R. ומסרתנון ביד יצרהון טפשא, eodem
etiam modo legit hæc verba R. Salomon. Ib. R. יתקימון בהון *in quibus non vivent.* Ita
etiam R. Salomon. v. 26. R. ארי אנא ייי. v. 32. R. וכזרעית מדינתא *& ſicut*
cognationes provinciarum. v. 40. R. קרבנהון. v. 41. R. בריח קרבן לרעוא *In odore*
oblationis voluntariæ. Ib. דאתבדרתון בהון. v. 47. Partem hujus verſus ex alio exem-
plari, multo aliter quam in noſtris ac Regiis leguntur, citat R. David cujus hæc verba הא
אנא מגרי בך עמא דתקיף כאישתא ויקטול בך כל גבר עתיר וכל גבר
מסכן לא יטנע בשלהוביתא דמשציא *Ecce ego concitabo contra te populum fortem tanquam*
ignem, & occides in te omnem virum divitem, omnemque virum pauperem, nec reprimetur flamma conſumens,
pro ותקטיל in Regiis ותקטל. Noſtram etiam hujus commatis lectionem in quibuſdam
exemplaribus reperiri aſſerit.

CAP. XXI.

Verſ. 7. R. יתאשדן כמיא. v. 12. R. בכל רברבי *in univerſis principibus.* v. 15.
R. דאשתליפת. v. 23. R. לא הוו ידעין.

CAP. XXII.

Verſ. 12. באונסיא *in rapinis.* R. David. v. 14. R. ליומא דאנא *in die quem ego.*
v. 18. R. David, כפסילת כספא הוו *ſicut ſcoria argenti fuerunt.*

CAP. XXIII.

Verſ. 4. R. משמשא. v. 10. R. עבדו בה *fecerunt in ea.* v. 11. R. רחמהא
מנה *amores ſuos præ illa.* v. 20. R. שמשא. Vide Buxtorf Bab. v. 23. R. גברין
ומזמנין *fortes & præparatos.* v. 24. R. מסחור סחור. v. 25. R. David, רברבך
ויקירך. Ib. R. תתוקד בנורא. v. 37. R. להון לפלחן. v. 38. R. עוד דא
ארגוו. v. 39. R. ובנכסותהון ית בניהון. v. 42. R. בגוה דשלן שליוא
qui ſumma fruebantur proſperitate, fuit in medio ejus. v. 44. R. מדינתא דעיצתהון. vide
Buxtorf. Bab. v. 45. R. דם זכאי ארי *ſanguinem innocentem, quia.* v. 46. R. עליהן.
משרין. Ib. יתהן. v. 47. R. ובתיהן. v. 49. R. עליכן. Ib. טעותכן.

CAP. XXIV.

Verſ. 3. R. דיסקן מסרין. v. 9. R. ואף אנא. v. 16. R. תשגר דמעתך
emittes lachrymas tuas. v. 23. R. ברישיכון. Ib. על אחוהי.

CAP. XXV.

Verſ. 2. R. ואתנבי. v. 8. R. מה שנן. v. 9. R. תקוף מואבאי. v. 11.
R. ובמואבאי. v. 14. R. מן ארומאי.

CAP. XXVI.

Verſ. 9. R. יתן בשורך. v. 16. R. קדם תברהון. v. 17. R. לכל
יתבהא.

CAP. XXVII.

Verſ. 9. R. ביך שיטין *remiges in te.* v. 16. R. טבן ומרגלן.

CAP. XXVIII.

Verſ. 13. R. בסגי טוב. Sic R. Sal. apud quem deeſt כל ante עותרא; ſed R. Da-
vid lectionem noſtram per omnia ſervat. Ib. R. דאת עביד חללין *quid ſoſſus ſis concavi-*
tatibus. v. 14. R. ויהיבת לך רבותא *& data eſt tibi magnitudo.*

CAP. XXIX.

Verſ. 5. R. לחיות ארעא. v. 6. R. מצראי. Sic verſ. 14. & cap. 30. 6, 8, 13.
Vi. Exod. 7. 22. v. 7. R. David legit ביד מלך בבל תקיף. Reliqua vide in Ba-
bylonia. v. 10. R. ועל מלכותך. Ib. צדו ואשתממו. R. David legit nobiſcum
ושממו. v. 15. R. יפלחון, ex Aphel, ut alibi in hac locutione. v. 20. R. דאפלח
בה. v. 21. R. אקים פרקן *ſuſcitabo redemptionem domui Iſrael.* Sic etiam legit Kimhi.

CAP. XXX.

Verſ. 8. R. כד איתי עממיא *cùm adduxero populos.* Sic R. David in Venetis. v. 11.
R. *Ipſe & populus ejus.* Ib. אתן לחבלא *venient ad diſperdendum.* v. 13. ואובד. R. David
legit cum noſtris ואביד. Ib. in fine, R. בארעא דמצרים *in terra Ægypti.* v. 16. R.
ואתן, pro ואיתי, contra ac verſ. 8. Ib. באשתא על מצרים. v. 21. R. ית
תקוף מלכות פרעה *fortitudinem regni Pharaonis.* v. 23. R. לביני.

CAP. XXXI.

Verſ. 3. R. הא אחוראה דמי. Sic R. Sal. v. 4. R. Sal. legit בעממיא סגין.
Ib. R. בסומכותהא אתקף. R. David, בסומכוותיה תקיף. R. Sal. ut in noſtris.
v. 10. R. על כל מלכותיה *ſuper omnia regna.* Affixo ab Interprete neglecto. v. 11.
R. אתפרעה אתפרע מנה בחוביה. v. 12. R. כל מלכי עממי ארעא
omnes reges populorum terræ. v. 15. R. וחשוכת עלוהי. v. 17. R. אתברו
מתקפהון בגו מלכותא *contriti ſunt à fortitudine ſua in medio regnorum.* R. David legit
מתוקפיהון.

CAP. XXXII.

Verſ. 2. R. כתניניא בימיא *ſicut dracones qui ſunt in mari.* v. 7. R. כוכבי
שמיא *ſicut ſtellæ cœli.* v. 8. R. ונטירין קדמי *& aſſervati coram me.* v. 9. R.
קרבך באיתיותי תברי *cùm adduxero contritionem meam intra te.* R. Sal. & R. David le-
gunt cum noſtris תבירי קרבך. v. 10. R. גבר על נפשיה. v. 12. R. חרבי
גבריא *Gladiis fortium.* v. 13. R. *& non conturbabis eos pes.* Vi. Bab. v. 14. R. David
monet in quibuſdam exemplaribus legi, בכן אצדיתי למכיותהון ומלכיהון בניח
Tum ſubſannabo depreſſionem eorum, &c. v. 16. R. David legit אליתא היא אדבר
קבריהון. v. 20. R. לחרבא, abſque præcedente לה. v. 23. R. נבואתא וגו׳
כלהון, ut verſu præcedenti. v. 26. R. וכל אתרגושתה סחרנותהון קבריהון
כלהון *& omnis multitudo ejus in circuitu &c.* v. 27. R. דשלטו בארעא.

CAP. XXXIII.

Verſ. 2. R. למוהרא. v. 5. R. שופרא, ſine Affixo quod perperam in Ven. &
Baſ. huic voci apponitur, cùm pertineat ad vocem, קטולא mox ſequentem: Typothetæ
lapſus in proclivi hic fuit, utrâque voce lineam in iis editionibus claudente. Legendum itaque
cum Regiis קטוליה. v. 11. R. במותה דרשיעא. v. 13. R. כד אמרת
לצדיקא. Sic v. 14. וכד אמרת לרשיעא, & verſ. 19. כד אתן. Item cap. 36. 20.
כד אמרין. v. 20. R. אנש כאורחתיה. v. 22. R. עד דאתא לותי. Ib.
ואתפתח פומי *& apertum eſt os meum.* v. 26. R. אתעתדתון, ſine copulativo, & ſic
apud Kimhi. v. 27. R. די בחרבתא בחרבא. Ib. לשיציותהון *ut conſumant eos.*
v. 28. R. ויתבטל גאות תקפהא *& ceſſabit ſuperbia fortitudinis ejus.* v. 30. R. גבר
עם אחוהי. v. 31. R. וייתון לותך. Ib. וישמעין. v. 32. R. וטוטב.
v. 33. R. ובמיתהא.

CAP. XXXIV.

Verſ. 5. R. David legit ואתמסרו לשיצאה. Sed monet in alio exemplari eſſe
לאשתיצאה. v. 8. R. ולא תבעו פרנסי. Quod reddendum, *& non quæſierunt*
gubernatores mei. Sed Interpres pronomen omiſit. v. 13. R. מן ארעתא ואעילינון
de terris &c. v. 14. R. יהי בית משריהון *erit locus habitationis eorum.* v. 21. R.
ובתקפכון *& in fortitudine veſtra.* v. 28. R. לבוא בעממיא. v. 31. R. שמי
עלוהי. R. David habet עליהון.

CAP. XXXV.

Verſ. 2. ואתנבי עלוהי. v. 5. R. ותבבתא. v. 10. R. דילי יהוין.
v. 11. R. לאוטבא להון. Sic R. David. v. 12. R. שמיע קדמי ית כל
ארגוותך *Audita eſt coram me omnis irritatio tua.*

CAP. XXXVI.

Verſ. 17. R. וסאבו יתהא. v. 19. R. כאורחתהון בישא *juxta viam illorum*
peſſimam. v. 26. R. David legit רשיעא, abſque ד. v. 33. R. ואיתב ית קרויא
v. 35. R. ארעא דיכן דהות צדיא. v. 37. R. אשתאל במימרי, abſque לכון
v. 38. R. מלין אנשא עמא, abſque יהון.

CAP. XXXVII.

Verſ. 3. R. היחיון. v. 7. R. והא זיעא. v. 9. R. אתא רוחא. v. 11. R.
ואסק

v. 16. R. וכתב עלוהי ליוסף דהוה שבטא & scribe super illam Joseph, quæ est tribus. v. 19. R. ואעבדנון ללוחא חד & faciam eos in tabulam unam. v. 25. R. ויתבון על ארעא, ut mox ויתבון עלה.

CAP. XXXVIII.

Vers. 4. R. שרין בליסתך. Ib. לבשי גמר כלהון. v. 7. R. דאתכנשו עמך quæ congregatæ sunt tecum. v. 8. R. דתבו עמה מקטולי חרבא cujus populus reversus est ab occidentibus gladio. R. David ed. Ven. עמא מקטולי. v. 9. R. כאתרגושא. Ven. Bas. habent per ב ab initio. v. 12. R. חרבתא דאתותבא. v. 13. R. כנשתא דאצלחו בנכסין. Sic & R. David, nisi quod pro ד habeat ו. v. 15. R. ותהך מאתרך & ibis de loco tuo. v. 18. R. ירלק רגזי משריתך.

CAP. XXXIX.

Vers. 9. R. במאני זינא. Sic vers. 10. v. 14. Ven. & Bas. עם דעדן. Sed legendum עם, ut ex Regiis emendavimus. Vi. R. Sal. v. 17. R. על קטילי ad interfectos meos. v. 18. R. מלכין רברבין וטורנין. v. 19. R. דמא לרוי sanguinem ad ebrietatem. v. 20. R. על טורי עמי בשר סוסון ורתיכין גברין וכל גברי עבדי קרבא super montes populi mei carne equorum, & quadrigarum fortium & omnium bellatorum robustorum. v. 25. R. וארחם על כל. v. 28. R. דעל דחבו qui, pro eo quod &c.

CAP. XL.

Vers. 3. R. והוא קאם & ipse stabat. v. 5. R. שית אמין באמיא באמתא. R. David legit ut nostris, R. Sal. paulo aliter, שית אמין באמתא והיא אמתא. v. 13. R. David legit מאגרי תויא, in plurali. v. 14. R. אליא שתין ופתך רומהון אמתא חדא frontes sexaginta; altitudo earum unius cubiti erat. In quibusdam exemplaribus Targum se reperisse scribit R. David, ועבד אליא שתין אמין קומיהון, in aliis verò אליא שתין אמין רומיהון. v. 16. R. כותרתא, plurali forma sicut etiam cap. 41. 26. v. 41. in fine, R. נכסין. v. 43. R. בית מטבחין מגיו לאולמיא. Ib. בשר קרבנא caro oblationis.

CAP. XLI.

Vers. 7. R. וסלקא & ascendebat, bis in hoc versu. v. 9. in fine, דמלגיו. v. 13. R. וכתלהא. v. 21. R. בחזו יקרא. Sic apud Jarhi & Kimhi. v. 22. R. דקביל מדבחא. R. David in Venetis legit מקבל. R. Sal. mutato verborum ordine פתורא דלקביל מדבחא. v. 25. R. כותליא, absque על præcedente. v. 26. R. וסקפיא.

CAP. XLII.

Vers. 5. R. ארי נסיבו. R. David habet נסיבן. v. 6. R. מתלתין. Sic apud R. Sal. v. 12. R. דפתיחן.

CAP. XLIII.

Vers. 7. R. ולא יסאבון. Ib. in fine, במתהון & in excelsis suis. v. 17. R. ומאתר דסלקין לה & à loco per quem ascendebant ad illud. Eadem lectio venetorum; nostra, quæ ad Hebr. magis accedit, à R. Davide desumpta est. v. 21. R. David legit באתר דחזי בביתא, R. Salomon בדחזי לביתא absque אתר. v. 24. R. ותקרבנון, ex Pael ut & vers. 22. 23. Ib. ויסקון. v. 26. R. וידכון, ex Pael ut suprà vers. 22. Ib. R. ויקרבון קרבניה. R. David legit pluraliter קרבניהון. v. 27. R. ברעוא קדמי coram me voluntariè. Sic & R. David.

CAP. XLIV.

Vers. 1. R. באורח תרע, sic vers. 4. v. 2. R. ארי יקרא דיוי אלהא דישראל יתגלי quia gloria Domini Dei Israel &c. v. 5. R. שו לבך. v. 9. R. כל בני עממיא. v. 10. R. בתר טעותהון post idola sua. v. 11. R. ית עלתא. v. 13. R. ויקבלון אתכנעותהון. v. 17. R. ולא תהי עליהון כסות. v. 24. R. ידונונון judicabunt eos. v. 28. R. ותהי להון לחולק. Frustra est hic Nobilius, dum asserit Chaldæum convenire cum Vulgata, non erit eis hereditas. v. 29. R. וחטאתא. Ib. ייכלון, absque Affixo.

CAP. XLV.

Vers. 1. Ven. & Bas. ובפלגותהון. v. 2. R. חמש מאה אמין בחמש מאה אמין quingenti cubiti per quingentos cubitos. v. 4. R. שביק לבתיא. v. 7. R. לתחום. v. 10. R. יהון לכון. v. 12. R. כלהון שתין מניא רבא מני קדשא יהי לכון omnes sexaginta sunt mna magna: mna sancta erit vobis. Sic in Venetis. Vi. Bab. v. 14. R. מעשרא ביתא. v. 15. R. מפטימיא דישראל. Sic R. David. v. 22. R. תורא לחטאתא.

CAP. XLVI.

Vers. 2. R. קודשוהי ויסגד. v. 5. R. ולאמריא מנחתא דתתרבק. Ib. מלי הנא. Sic vers. 7. v. 9. R. דדרומא. Sic præterea aliquoties in hoc versu תרעא sequente ד. v. 12. R. כמא דיעבד. v. 15. R. וית משחא. v. 16. R. היא דבנוהי תהא אחסנתהון. v. 19. R. ללשכת קדשא. Ib. בסופיהן. R. David adducit cum Affixo masculino. v. 22. R. מקטרן. R. Salomon legit מקטרין.

CAP. XLVII.

Vers. 4. R. ומשח אלפא. v. 8. R. למישרא. v. 9. R. אתר דיעלון, bis. v. 12. R. על כיפוהי. v. 18. R. קדומא pro מדנחא. Sic cap. 48. 3, 4, 5, 6, & 7. Ib. מתחומא עד ימא. v. 22. R. ולגיוריא.

CAP. XLVIII.

Vers. 9. R. דפתרשון, mendosè pro דתפרשון. v. 16. R. ארבעה. Sic aliquoties. Ib. ומרוח מדנחא. v. 17. R. ולמדנחא, & ולמערבא, & ולדרומא. v. 18. R. ודישתאר. Sic vers. 21. v. 34. R. ולרוח. Ib. ארבעה. v. 35. R. יתפרש מיומא דישרי. R. Salomon legit איתפרש מיומא דאשרי.

HOSEE.

CAPUT I.

Vers. 3. R. ואם לא יתובון כמתר sed si non fuerint conversi, sicut defluunt. v. 4. R. David legit, מבדריא. קרי שמיה Ib. R. ובתר כן תבו אף אנון Et postea conversi sunt etiam ipsi. Ib. דבבית אל ודי בדן qui erant in Bethel & in Dan. v. 9. R. לא יהא בסעדכון. v. 10. R. לביני עממיא. Ib. עברו על פתגמי אוריתא transgressi fuerint verba legis.

CAP. II.

Vers. 3. R. כמא דנח רגזי sicut resedit iracundia mea. v. 4. R. ועל בנהא לא. v. 5. R. David תעו כנישתהון. Ib. R. דהוית אמרה אהך בתר quæ dicebat; Sequar. Ib. וכל פרנוסי. v. 7. R. ואתוב לרבוני קדמאה & revertar ad dominum meum priorem. v. 8. R. אסגיתי לה. v. 12. R. חיות ברא, sic vers. 18. & cap. 4. 3. v. 13. R. ומסקא להון. v. 15. R. אעבד לה נסין. v. 21. R. אקביל לצלותכון.

CAP. III.

Vers. 2. R. ויהבית כסף Et dedi argentum. Ita etiam legit David Kimhi, at R. Salomon ut in nostris. Ib. R. נפשתהון.

CAP. IV.

Vers. 1. R. בית ישראל domus Israel. v. 5. R. ביומא. Ib. וכרתי כנשתך Et excidam cœtum tuum. Ita legitur apud R. David: atque huic lectioni astipulatur A. Ezra. v. 6. R. ועד דנשיתא. v. 8. R. חטאת עמי. v. 9. R. לכהנא. Ib. לאפסא קדשיכון ad contaminandas solemnitates vestras. Ib. לדבסיר בדיל לאתפרעא. v. 12. R. ומרמי בחטרה. Ib. בתר פלחן post cultum. v. 14. R. ארי ניפן. Ib. R. Salomon מסיען in Bas. male pro מסתיען ut in Venet. Ib. R. אכלן ושתן. R. David legit ut in nostris. v. 18. R. זנותא דרחמו. Ib. R. D. Kimhi דייתי להון קלנא, ut in Venet. aliter in Basil. v. 19. R. Salomon מאיגורי תועבתהון ab aris abominationum suarum.

CAP. V.

Vers. 1. R. למלפיכון. Ita etiam R. David. v. 2. R. על כלהון. v. 3. R. טעו כען קימו דבית אפרים. v. 6. R. סלק שכנתה subduxit se majestas ejus. v. 7. R. להון. v. 8. R. דמגבעתא דבנימין qui erat de Gebaa Benjamin. Ib. שמואל נביא דבית ... samuelis prophetæ. Ib. קדמי דבית מקדשא coram me in domo sanctuarii. v. 9. R. לאספאה לכון. Ib. אפרים לצדו יהון viri domus Ephraim in desolationem erunt. v. 13. R. ... sanitatem conferre vobis: Pro hoc in Bas. & Ven. לאסאה להון. v. 14. R. ארים מחת גבורתי excidam plagam potentiæ meæ. v. 15. R. ואתוב. Ib. יתבעון דחלתי.

CAP. VI.

Vers. 3. R. ונרדף. Ib. דמקשט. v. 4. Deest in Bas. hæc clausula, מה אעבד לכון דבית אפרים, quam ex Ven. supplevimus. v. 5. R. מימרי דעותי. v. 10. R. בביתאל ובדן in Bethel & in Dan. Ib. קימא דגורת, in nostris reddi potest, pactum quod pactum est. v. 11. R. לאסגאה חובין. Ib. ימטי קיצא pertinges finis.

CAP. VII.

Vers. 2. R. ולא מחשבין. v. 4. R. דאזי לה quem accendit sibi. Vide Buxtorf. Bab. v. 6. R. ארי אתקרבו למעבד עצת חטאין Accesserunt enim ut opere complerent consilium peccatorum. v. 8. Deest in Bas. hoc comma, בעממיא אנון אתערבו בית אפרים, quod ex R. & Ven. restituitur. v. 9. R. נכסיהון. Ib. לא ידעין למדחל מן קדמי non norunt formidare à facie mea. v. 11. R. David, דמן ליונה. v. 12. R. ויסורין. Ib. אף אנון מוספין לחשבא קדמי ipsi addunt moliri coram me. v. 15. R. איתי. v. 16. R. מעקימות לשנהון propter perniciem linguæ eorum.

CAP. VIII.

Vers. 6. R. והוא נבי. v. 7. R. ארי בית ישראל.

CAP. IX.

Vers. 3. R. ולאתור. v. 4. R. ברעוא קרבניהון. Ib. קרבנהון. v. 6. בהון abest ex Regiis. v. 7. R. ומשתעממין להון. Vide Buxtorf. Bab. Ib. R. David legit חטאיך. v. 8. R. מסכן דבית. Ib. דיקום להון. Ib. תקלן. v. 10. R. על מבוע דמין juxta fontem aquarum. Ib. ערע מימרי. v. 11. R. ועל דמנעו. v. 12. R. ארי אף וי להון. v. 13. R. טעותא בניהון, sic etiam R. David. v. 16. R. טרפה מלעלא folium ejus sursum.

CAP. X.

Vers. 1. R. גפן דנציב. v. 2. R. ויבון. v. 6. R. דבית ישראל. v. 8. R. פרקת יתכון. Ib. נפלן. v. 9. R. דבית ישראל. v. 11. R. עקא דיהון דמן. Ib. מצראי. Ib. מצואריכון. Ib. מכבשין קדמיהון. v. 12. R. בארחא דזכו per viam justitiæ.

CAP. XI.

Vers. 3. R. רחים עליהון. v. 4. R. בלחיאתא. v. 8. R. מתגוללא רחמת אבהתכון convoluta est commiseratio patrum vestrorum. v. 9. R. עובדי כבני בשרא opera mea qualia filiorum carnis. v. 11. R. דתאיבא לגו שובכה quæ revertitur ad columbare suum. v. 12. R. כברבין. Ib. ובנכלין. Ib. מתקפין בפלחנא דיוי עד דגלא validi fuerunt in cultu Domini, donec exulavit.

CAP. XII.

Vers. 4. R. הלא יעקב אבוכון Nonne de Jahacob patre vestro. v. 5. R. יוי דכרנה Dominus memoriale ejus. v. 6. R. דיוי אלהך Domini Dei tui. v. 8. R. תשלמת חובין retribuentis

retributionis peccatorum. v. 11. R. תחומי חקלין *terminos agrorum.*

CAP. XIII.

Verſ. 1. R. מדרברבין *quòd principes fuerint.* Ib. רחבו על דפלחו *quia peccaverunt, in eo quod coluerunt.* v. 2. R. אנון אמרין נביי *quibus ipſi dicunt; &c.* v. 5. R. צרכיכון *neceſſaria:* Pronomen *veſtra* omiſit Interpres. v. 7. R. דכמן על. v. 8. R. מימרי להון. v. 9. R. לאוריתי. v. 10. R. דאת אמר. v. 12. R. כל חטאיהון. v. 13. R. עלוהי והוא. v. 14. R. פרקתנון מקטול *à cæde redemi.* Ib. למחבלא ועל דעברו.

CAP. XIV.

Verſ. 1. R. ועלמיהון. v. 3. R. ותקבל הא כטבין *& ſuſcipias nos utique quaſi bonos.* Ib. על מדבחך *ſuper altari tuo.* v. 9. R. כברון שפיר. v. 10. R. יהלכו בהון *qui incedunt per eas.* Ib. חיי עלמא.

J O E L.

CAPUT I.

Verſ. 12. R. ורמוניא אף. v. 16. R. הא עד דאנחנא. v. 17. R. אתפנרו אוסניא.

CAP. II.

Verſ. 1. R. נביא אמר תקעו *Propheta dic; Clangite.* Ib. ויבבו. v. 2. R. דפרים. v. 3. R. בה לרשיעיא, Sic etiam R. David. v. 8. R. ולאתר. Ib. על שליחין אזלין קטילין *miſſi ſunt vadunt, & trucidantur.* Ib. ממון. Huic expoſitioni aſtipulantur R. Salomon, Abravanel, &c. nec video quidni verior cenſeatur. v. 17. R. ולא תתן. Ib. בני עממיא אן *inter populos; Ubi.* Ib. במימר אלההון *verbo Dei ſui.* v. 20. R. ויהך ריחיה. v. 22. R. פריירהון. R. David, פיריהון. v. 23. R. מלפיכון לזכו. R. David, ארי יהיב לכון ית מלפיכון לזכו. v. 26. R. עמי בית ישראל.

CAP. III.

Verſ. 4. R. ברישכון, ſic verſ. 7. v. 5. R. חמדתי. Ib. להיכליכון. v. 6. R. תחומהון. v. 8. R. וית בנתכון. v. 9. R. מניחי קרבא. v. 13. R. אושירו דמהון. v. 18. R. דייי יפוק ויהי משקי ית.

A M O S.

CAPUT I.

Verſ. 1. R. ביומי עזיה מלכא דבית יהודה.

CAP. II.

Verſ. 1. R. בגירא בביתה *pro calce domum ſuam.* v. 7. R. כעפרא דארעא. Ib. אזלין לות עלמתא. v. 8. R. ריש מסכניא. R. David legit בעפרא. Ib. אזלין לות עלמתא. v. 8. R. מסחרין. R. Sal. legit מסחרי. v. 13. R. באתריכון *in locis veſtris.* v. 15. R. ודאחיד. Ib. לא יתקיים בקרבא *non conſiſtet in prælio.* Ib. ברגלוהי. Ib. ורכיב סוסן. v. 16. R. ערטילאי בלא זין יערק בעדנא ההיא *fugiet tunc temporis.*

CAP. III.

Verſ. 1. R. בני ישראל. Legendum in noſtris *domus Iſrael.* v. 5. R. וציד לית להי. v. 9. R. דארעא דמצרים. v. 11. R. בארעא ויבטיל. v. 14. אנוריא ויפלן *altarium, &c.*

CAP. IV.

Verſ. 1. R. אי שלטונא *ubi eſt poteſtas.* v. 2. R. קים ייי אלהים בקדשיה. v. 3. R. כנשין *quaſi mulieres.* Ib. ויגלון יתכון. Sic & R. Sal. Sed R. David habet יתהון. v. 4. R. אתו לבית אל. Ib. ומיתן אתון. v. 5. R. ומיתן להי. In noſtris verti poteſt, *& adducunt ad eum.* v. 12. R. בכן דא אעבד *Propterea hoc faciam.*

CAP. V.

Verſ. 2. R. שתא חדא *anno uno.* Ib. על ארעה ולית דיקימנה. v. 3. R. קרתא דנפקין מנה. v. 5. R. David legit לטעותא דבית אל. v. 8. R. מן קדם ייי דעבד *à facie Domini qui fecit.* Ib. משרין דסניאן. R. Sal. legit סניאן ſine ד. Et paulo poſt, ומדבר in Baſileenſibus; ſed Veneta habent ומבדר, ut in textu. v. 10. R. לדמוכח להון בית דינא *qui corripit eos in domo judicii.* Noſtra lectio R. Salomoni accepta referri debet. v. 16. R. לדידע אליא *ad eum qui ejulandi eſt peritus.* R. David legit לידעי. R. Salomonis ab omnibus diverſa eſt lectio, ועביד מספדא יערע בדעביד אלייא. v. 18. R. ויי דמחמרין. v. 26. R. David monet in quibuſdam exemplaribus legi פתכריכון pro פתכומריכון. Ib. R. טעותכון.

CAP. VI.

Verſ. 2. R. הטבין. v. 4. R. ועמקין על ערסתהון. Vi. Bab. v. 5. R. דמנגנין. v. 7. R. יגלון. Ib. ויעדי מנהון מרוחין. Sic & R. David. v. 8. R. ייי אלהי צבאות *Dominus Deus Sabaoth.* Ib. מקדשא רביתה דיעקב *ſanctuarium amplitudinis Jacob.* Sic R. David Venetæ editionis. v. 12. R. אם יהי רדי בתוריא.

CAP. VII.

Verſ. 2. R. עד לא שיצי *antequàm conſummaſſet.* Ib. דבית יעקב *domus Jacob.* v. 6. R. רנזה מן דא אף היא לא תתקים. v. 7. R. הא מימרא דייי מעתד *Verbum Domini ſtabat.* Sic & R. David. v. 9. *Domorum* haud rectè notatur diverſo charactere. v. 14. R. ומן קדם חובי עמי. v. 16. R. את אמר.

CAP. VIII.

Verſ. 3. R. דיימר. R. Sal. & R. David legunt abſque ד. v. 8. R. מלך במשריתה. R. Sal. legit במשריאן דסניאן. v. 11. R. למשתי מיא. Ib. ית פתגמיא דייי. v. 13. R. בעדנא ההיא. v. 14. R. דחלתך *Deus tuus.*

CAP. IX.

Verſ. 3. R. Sal. legit ברוש, & paulo poſt לחמן. Ib. R. ואם ידמון לאטמרא מן קדמי בביסי *præterea ſi putaverint poſſe deliteſcere à facie mea &c.* v. 5. R. ויסק עלה ונו׳ *aſcendetque contra eam rex.* v. 6. R. דסניאן כמי ימא *quaſi aquas maris.* Sic & R. Salomon, niſi quòd habeat סניאן abſque ד. v. 8. R. נמירא שיצאה, non intercedente copula. v. 9. R. ולא נפל אבן, abſque מניה. v. 11. R. וספגריהון אתקן ותשלט בכל מלכותא *& rupturas eorum reparabo &c.* Ib. סני משריתיה *copioſa ejus legiones.* v. 12. R. בדיל דיחסנון. Ib. אמר ייי בכן אבא עבד דא *ait Dominus, ideo hoc facio.* v. 13. R. ועצר, & בכפק, & וירבון.

A B D I A S.

Verſ. 2. R. David, יסביתך עשו רשיעא בעממיא *exhibui te Eſau impie inter nationes.* v. 6. R. אתגליו מטמורוהי. R. Salomon ut in noſtris. v. 7. R. אכלי לחם פתורך *veſcentes pane menſæ tuæ.* v. 8. R. מכרכא רבא דעשו *ex arce magna Eſau?* v. 9. R. Salomon יתבי ארעא דרומא. Ib. R. מכרכא רבא, ut verſ. 8. v. 11. R. ואף את. v. 12. R. ביום עקא. v. 16. R. David, כן ישתו כל עממיא. v. 18. R. ארי במימרא דייי גזיר כן *ſiquidem verbo Domini ita ſtatutum eſt.* v. 19. R. David, ית טורא דעשו. Ib. R. David דיתבי ארעא דגלעד. v. 21. R. David מטורא דציון *de monte Sion.* Ib. R. כרכא רבא *arcem magnam.* Ib. בקריב על כל יתבי ארעא ותהי מלכותא דייי קים לעלם ולעלמי עלמיא *in inſtanti omnibus terræ incolis: eritque regnum Domini permanens in ſeculum, & per ſeculorum ſecula.* Sic etiam R. David.

J O N A S.

CAP. I.

Verſ. 5. R. לאקלא מעליהון. Ib. נחת. Ib. ושכב. v. 8. R. מן בישתא. v. 9. R. יהודאי. v. 12. R. ימא מנכון. v. 14. R. בחובת נפשה. v. 16. R. לדבחא דבחין *ſacrificia ſacrificaturos.* R. David legit ut in noſtris.

CAP. II.

Verſ. 4. R. עלי עברו. v. 7. R. וארעא נגרת. v. 9. R. טעותא דמאתר.

CAP. III.

Verſ. 5. R. ולבשו שקין. v. 6. R. לבוש יקרה. Ita etiam R. David. v. 9. R. ויתרחם עלנא מן *& miſericordia fiet nobis à &c.* Ita etiam R. David. Ib. R. ניבד.

CAP. IV.

Verſ. 1. R. עד דהויתי קים על *dum adhuc ſtabam in.* v. 6. R. וסלק מטל. v. 7. R. דיומא דבתרוהי ומחת. v. 11. R. עשרי רבוא אנשא.

M I C H Æ A S.

CAP. I.

Verſ. 5. R. ובחטאי בית. v. 6. R. חקלין בית צדות. v. 7. R. בית דחלתהא. R. David ut in noſtris. v. 8. R. בשביא ארטלאין *nudi in captivitatem.* v. 11. R. מיתבי צאנן *de habitatoribus Zaanan.* v. 12. R. מסרבא למתב *converti renuit.* v. 15. R. David עדולם ייתון בתחום. v. 16. R. כנשרא דנתרו גדפוהי, aſtipulatur R. Salomon.

CAP.

CAP. II.

Vers. 1. R. ערסתהון. v. 3. R. על עם דרא הדין contra populum istius generationis. v. 10. R. בדיל טפיותהא אתון מחבלין ut cum polluatis, perdite agitis. Ib. מסתיעין עלה. Ita legit R. Salomon. v. 11. R. ומלפין יתהון. v. 12. R. David ita legit הסן כנשא אכנשינון. Ib. R. תהימן מסני, pro quo male in Venetis, חסן, rectius הסן ut in Lex. suo Chald. Buxtorf. v. 13. R. בעל דבבא.

CAP. III.

Vers. 5. R. מוביל, pro quo in Ven. & Bas. מוכיל, bis ita occurrit in hoc versu. v. 11. R. ונביי שקרא בכספא & pseudo prophetæ pro argento. Ib. לא תיעול עלנא.

CAP. IV.

Vers. 5. R. כל עממיא יחובון על universi populi peccabunt ad. Ib. נתרחיץ בשמא fiduciam collocabimus in nomine Domini. v. 10. R. ותמן תשתזבין ותמן. v. 12. R. במלכוהי ארי consilia ejus, quippe. v. 13. R. ואגמר קדם יוי consumam autem coram Domino. Ib. רבין כל ארעא dominatore universæ terræ.

CAP. V.

Vers. 2. R. דזער הויתא quæ minima fuisti. v. 10. R. David, ית רתיכיהון.

CAP. VI.

Vers. 1. R. קום אתוכח עם אבהתא וישמעון אמהתא קלך Surge judicio contende cum patribus, & audiant matres vocem tuam. Firmat hanc lectionem etiam R. David. v. 2. R. ית דינא disceptationem. Ib. דינא סדר קדם judicium ordinatum est coram. v. 3. R. אסהיד קדמי, quod ut in nostris reddit Interpres. v. 6. R. בני שתא. v. 7. R. דכרין ברבות. v. 9. R. לשמא דיוי nomen Domini. Ib. שמעו מלכא ושלטוניא audite rex & præfecti. v. 10. R. David, בבית רשיעא. v. 14. R. David ויהא עלך מרע במעך.

CAP. VII.

Vers. 1. R. גבר דלה. v. 2. R. מצדין לגמירא ad exterminium venantur. v. 4. R. עדן סערן. v. 6. R. ארי בעדנא ההיא ברא Quia tempore illo filius. Ib. מתקלא באלהא. v. 7. R. אמר נביא ואנא Dixit propheta; Ego autem. Ib. מקלא לחמתה. v. 8. R. David בעלת דבבותי. Ib. R. יתבת כרבקבלא. v. 9. R. כס לוט מן Calicem maledictionis. v. 10. Elias legit ותחוי רומי. Ib. R. במפלתהא ruinam ejus. v. 11. R. יתבניא ædificabitur. v. 12. R. וקרוי תקפהא & civitatibus fortitudinis ejus. v. 13. R. David ולמני הורמני. v. 14. R. אמר נביא פרנס Dixit propheta; Pasce. Ib. כחורשא sicut sylva. v. 15. R. כיומי מסקהון. v. 20. R. וטבות אברהם & misericordiam Abrahæ. Ib. על מרבחא. Ib. טבין וקשוט כמא דקימתא bona atque veritatem, sicut à &c. R. Salomon, תיהב קושט.

NAHUM.

CAPUT I.

Vers. 6. R. כד אתגלי ברחמנותה. Ib. חמתה pro רגזה repetito. v. 8. R. יעבד לכל עממיא cum omnibus gentibus. v. 9. R. הוא עתיד. In interpretatione Latina post vobiscum superflue adjicitur de vobis. Ib. לא תתקים בבית ישראל תרתין non consurget domui Israel bis angustia. v. 10. R. וכמא די טעו. זמנין עקא טרדין. v. 8. R. ואגון ערקין. v. 9. R. ספו כל מני. Sic R. Salomon at R. David ספו כל. v. 11. R. Salomon legit ושבקין תמן ביניהון, inverso verborum ordine. R. David legit cum nostris. v. 12. R. ומלן אוצריהון.

CAP. II.

Vers. 1. R. תקפי confirma, & חסני corrobora. v. 4. R. ברחובי קריא. Ib. in fine

CAP. III.

Vers. 4. R. שפירת חן. v. 7. R. ומנחמין לך. v. 8. R. מי ימא שורהא aquæ maris murus ejus? v. 9. R. כוש סמכותא. v. 17. R. כוחלי גובאי.

HABACUC.

CAPUT I.

Vers. 9. R. כרוח קדומא vento vehementi. v. 10. R. וצבר מליתא וכבש לה. v. 11. R. דראמת רוחה. v. 15. R. בחרמה. Sic vers. 16. מיכלה.

CAP. II.

Vers. 1. R. ומסכינא אנא. v. 4. R. אמרין בלביהון dicunt in cordibus suis. v. 13. R. הלא מחן Nome plagæ. R. David legit הא מחן תקיפין. Ib. R. ומלכותא.

CAP. III.

Vers. 3. R. David legit ומים תושבחתיה. v. 8. R. הא על מלכון En super regna. Ib. על צורי מלכי סנאיהון colla regum inimicorum ipsorum calcasti. Ib. הורעתא להון. v. 13. R. הרכת חיביא. Ib. תדרוך. v. 14. R. מחשבן בישן machinationes malorum. Ib. תברתנון ברוח confregisti eos vento. Ib. על דדחקו eò quòd oppressissent. v. 16. R. מצראי. Sic R. Salomon. Ib. לחכימי sapientes meos. Ib. נעית, pro ועית. v. 18. R. על נסיא propter signa. R. David habet in singulari ניסא. Ib. באלהא עבד פרקני.

SOPHONIAS.

CAPUT I.

Vers. 5. R. על אגוריא. v. 10. R. מן עופלא וחברא à loca sublimi &c. Sic & R. David, sed R. Salomon lectioni nostræ authoritatem astruere videtur, dum scribit משנה, secundam, esse portam avium, quæ ab ea (portâ sc. piscium) secunda erat. In fine versus R. David legit מן נובשתא, monens interim alia exemplaria habere מן נבעתא. v. 11. R. אילילו דיתבין, absque כל, quod ab Interprete tamen expressum est. Ib. ארי אתברו. v. 12. R. על גבריא.

CAP. II.

Vers. 2. R. Salomon legit דתיהון דמן למוצא דנשבא, Regia habent דנסבא, sed Interpres lectionem priorem secutus est. Vi. Bab. v. 5. R. Salomon legit עמא דמחייבין, R. David lectionem nostram habet. v. 7. R. לטבא קדם יוי in bonum coram Domino. Ib. גלותהון. v. 11. R. ויסגדון לדה ויבעון & adorabunt eum & requirent. v. 15. R. לחיותא כל דיעבר עלה. Ib. בידה.

CAP. III.

Vers. 2. R. לא שמעת. Ib. ולפלחנא דאלהה לא אתקרבת. v. 8. R. לקרבא מלכותא. Ib. כל רשיעי ארעא. v. 11. R. די מרדת. Vi. Bab. v. 14. R. ובועי. v. 19. R. הא אנא אעבד. R. Salomon & R. David citant ut in nostris. v. 20. R. גלותכון bis.

AGGÆUS.

CAPUT I.

Vers. 4. R. בכיורי ארזיא. R. Sal. בנסרי דארזיא. v. 8. R. סקו לטורא. v. 9. R. מסתכלין אתון לסני. Ib. R. David ואנא אשלח בידה מארעתא. v. 11. R. וקרית יובשא על. v. 14. R. צבאות אלההון exercituum Dei sui.

CAP. II.

Vers. 13. R. היתאסר ואתיבו Nome prohibebitur, & responderunt. v. 20. R. מן יומא הדין ex die isto. v. 24. R. ואשוינך כגלוף.

ZACHARIAS.

CAPUT I.

Vers. 21. R. אנש להלכא בקומה וקופא ואתארה. Ita etiam legit R. David.

CAP. II.

Vers. 8. R. דמנזק לכון. v. 9. R. למפלחיהון.

CAP. III.

Vers. 2. R. יגער יוי בך יחטא ויגער יוי. v. 4. R. ואלבש יתך זכון. Ita etiam R. David. v. 9. R. ואעדי ית חובי scelera auferam.

CAP. IV.

Vers. 5. R. מה אנון אלן. v. 6. R. אלהן ברוח מימר קדשי אמר sed ore verbi sanctitatis meæ, dicit. v. 7. R. ית משיחא דאמיר Christus cujus &c. v. 9. R. שלחני לותכון. v. 10. R. נדבכין באלן ordines sunt in his. R. Salomon legit ut in nostris. v. 13. R. מה אלן.

CAP. V.

Vers. 3. R. וכל דמקים. v. 10. R. עמא הדין דהוו populum illum qui.

CAP. VI.

Vers. 2. R. ברתיכא קדמיתא. v. 5. R. בארבע רוחי שמיא in quatuor ventis cœli. v. 6. R. נפקין בתריהון. v. 10. R. דאתו מבבל. v. 12. R. דעתיד דיתגלי. v. 13. R. יטל זיו.

CAP. VII.

Vers. 13. R. והוה כמא. v. 14. R. ארע חמדתא.

CAP.

CAP. VIII.

Verſ. 3. R. טוּרָא דְקוּדְשָׁא. v. 4. R. בִּרְחוֹבֵי יְרוּשְׁלֶם. v. 6. R. תִּתִּיקַר. v. 14. R. דְּחַלְתִּי. v. 14. R. וְלָא תָב מֵימְרִי *nec pœnituit verbum meum.* v. 16. R. גְּבַר. v. 20. R. קִרְוִין סַגִּיאִין. v. 22. R. מַלְכְּוָן רַבְרְבָן. Ita etiam apud R. David. Lectio quæ in noſtris, ſonat *reges magni.* v. 23. עִם חַבְרֵיהּ.

CAP. IX.

Verſ. 3. R. כְּטִין שׁוּקִין. v. 6. R. וְיִתְּבוּן בֵּית יִשְׂרָאֵל. v. 9. R. כְּנִשְׁתָּא דְצִיּוֹן יַבֵּבִי *cœtus Sion: jubila.* v. 10. R. שְׁלָמָא לְמַלְכְוָתָא. Ib. עַל. v. 11. R. בְּמַדְבַּר צָדֵי. v. 15. R. וְיִקְטְלוּנוּן. Ib. עַל סִפֵּי אַרְעָא כּוֹתֶל מַדְבְּחָא.

CAP. X.

Verſ. 2. R. שִׁקְרָא מְמַלְּלִין לְלָא מַדְּעַם. v. 3. R. כְּסוּס תַּקִּיף. v. 5. R. כְּטִין שׁוּקִין. v. 8. R. עֲלֵיהוֹן דִּיסָנוּן. v. 10. R. יִסּוֹפֵּק לְהוֹן. v. 11. R. מִצְרָאֵי יַעְדֵי.

CAP. XI.

Verſ. 2. R. נִכְסַיָּא אִתְבְּזִיזוּ. v. 4. R. יְיָ אֱלֹהִים. Ib. לְפַרְנָסָא יַת עַמִּי. v. 5. R. לֵית עֲלָנָא חוֹבָא. v. 10. R. גְּלוֹ לְבֵינֵי עַמְמַיָּא *migraverunt inter populos.* v. 11. R. קִימָא גְּלוֹ. v. 13. R. מַקְדְּשָׁא דַיְיָ לִתְחוֹת *Domini ſub manu &c.* v. 14. R. וְאַגְלְיוּ יָתֵהּ עַל דְּאַשְׁנִיו *& captivum duxerunt eum, eò quòd irritum fecerant.* v. 17. R. מִיבַשׁ יְבֵשׁ.

CAP. XII.

Verſ. 2. R. כִּיד אֲנִיסִין *quaſi per vim in &c.* v. 13. R. וְרַעֲיַת בֵּית לֵוִי גַּבְרֵיהוֹן לְחוּד. Sic in reliquis וְרַעֲיַת pro וְרַעֲיַת.

CAP. XIII.

Verſ. 3. R. אַרִי יִתְנַבֵּי. Ib. וִיחַדּוּן בֵּיהּ. Vi. Bab. v. 6. R. דְּרָחֲמָנָא Hæc vox juxta punctationem noſtram melius forſan, & Hebræo convenientius, reddatur *amatorum noſtrorum.* v. 7. R. וְעַל שִׁלְטוֹנַיָּא *& principes.* R. Sal. legit cum noſtris שלטונא in ſingulari, àt mox contrà קְטוֹל יַת מַלְכַיָּא. v. 8. R. יִסוֹפוּן וְתַלְתָּא. Sic verſ. 9. יַת תַּלְתָּא, pro quo R. David habet יַת תליתאה.

CAP. XIV.

Verſ. 1. R. עָתִיד. R. David habet ut in noſtris, דעתיד. Idem legit in fine verſus, בנך ירושלם, ſed R. Sal. בנויך. v. 4. R. עַל טוּר זֵיתַיָּא. Sic in Venetis. v. 7. R. Sal. legit כקבל ליליא & כנהור יומא. v. 8. R. וּמַדִּנְחָא. v. 10. R. בְּאַתְרֵיהּ. v. 13. R. David legit על ידא דחבריה. v. 14. in fine, R. לְמַנֵּי לְחַדָּא. v. 16. R. בִּזְמַן שַׁתָּא בְשַׁתָּא לְמִסְגַּד. v. 17. R. מַלְכָּא עָלְמַיָּא, ut verſu præcedenti. v. 18. Pro חֲסַק Baſileenſia habent חֲפַק, i. e. *exiverit.* Ib. R. Sal. & R. David legunt ולא עליהון יסק נילוס. v. 19. R. מִצְרָאֵי. v. 20. R. יְהֵי כָּל בְּרוּבַת וגו׳ *erunt omnes phaleræ equi ſanctificata coram Domino.* v. 21. R. בְּבֵית דַיְיָ.

MALACHIAS.

CAPUT I.

Verſ. 4. R. David legit ונתוב, juxta Hebræum. Ib. R. דְיֵיתֵי יְיָ עֲלֵיהוֹן *adducit Dominus &c.* v. 5. R. דְאַפְּתִּי יַת תְּחוּמָא דְיִשְׂרָאֵל. R. Salomon legit, ואפתי ית תחום ארעא דישראל. v. 6. R. אָן יְקָרִי *ubinam eſt honor meus ?* v. 11. R. Salomon legit אבא מקבל. Ib. R. בְּקָרְבָּן דְּכֵי. R. Salomon וכאי.

CAP. II.

Verſ. 3. R. David legit בעללת ארעא. v. 5. R. אַלְפֵן אוֹרַיְתָא. Sic & R. David. Aliquando א pro Affixo primæ perſonæ adhibetur; ſi hic ita accipiatur, lectio iſta conveniet cum noſtra. v. 9. R. לְכָל עַמְמַיָּא. v. 12. R. וִישֵׁיצֵיהּ מְקָרֵיב *diſperdet eum Dominus ne offerat.* v. 13. R. וְדֵי מְדַנְקַן, recte per fœmininum, quamvis R. Salomon habeat דמדנקין. v. 16. R. וְלָא תְכַסּוּן. Eadem in Venetis Apocope. v. 17. R. בְּרָאתוֹן.

CAP. III.

Verſ. 4. R. וְיִתְקַבַּל בְּרַעֲוָא קֳדָם יְיָ *Et ſuſcipietur voluntariè coram Domino.* v. 6. R. Salomon legit ואתון דבית יעקב מדמן. v. 7. R. לְאוֹטָבָא. v. 9. R. עַמָּא בֵּית יִשְׂרָאֵל כָּלְהוֹן *popule univerſa domus Iſrael.* v. 12. R. וְעָבֵד בָּהּ. Veneta pravè עָבַר. Noſtram lectionem exhibet R. David. v. 16. R. לִיקַר שְׁמֵהּ. v. 17. R. בְּמָא דְחָאֵס.

CAP. IV.

Verſ. 2. R. שִׁמְשָׁא דִזְכוּ *Sol puritatis.* Ib. וְתִשְׁלוּן *ac augeſcetis.* In noſtris eſt תִּשְׁלוּן à נשל, quod hic abſolute *tolli*, *efferre ſe*, ſignificare videtur.

Monendus eſt Lector nos in citandis *Hebræorum* commentariis exemplari *Baſileenſi* uſos eſſe, ſerius tamen deprehendiſſe plurima in eo à *Buxtorfio* correcta quæ in *Venetis* aliter lecta erant, quod ne cui fraudi eſſet hic indicare viſum eſt. Atque ita tandem hiſce annotatiunculis & cum eis toti operi *Biblico* Divina benignitate ſupremam manum imponimus. Quod in iis præſtiti, pro ratione temporis ſatis anguſti & virium imbecillate, æquos ſperò Lectores boni conſulturos; ſimul optans ut illis non minoris utilitatis ſint, quam mihi moleſtiæ fuerunt. Neque tamen (ut quod res eſt fatear, quo minus virum inſigniſſimum debita laude fraudem) ullo modo fieri potuit ut intra tempus præſtitutum eas abſolviſſem, niſi in partem laboris ultro acceſſiſſet Cl. D. *Edmundus Caſtellus.* Illius ergo ſunt annotata in *Eſaiam*, *Jeremiam*, & *Ezechielem* a capite nono uſque ad vigeſimum ſeptimum incluſive, item in *Hoſeam*, *Joelem*, *Abdiam*, *Jonam*, *Michæam*, *Hagghæum*, & *Zachariæ* capita undecim priora.

עד הנה עזרנו יהוה

Variantes in Syriaca Versione Veteris Testamenti Lectiones, e codicibus nostris MSS. excerptæ ab *Herberto Thorndicio.*

AD LECTOREM ADMONITIO.

Contulimus ad Pentateuchum Par. primo manuscriptum Pentateuchum Rev. in Christo Patris Jacobi Usserii Armachani, Hiberniæ Primatis, quem Us. appellamus, vetustatis non contemnendæ. Genesis enim ejus, in calce, absoluta scribitur Anno Alexandri millesimo quingentesimo vicesimo quarto, cujus initium in annum Christi duodecimum supra duodecies centesimum incurrit. (Nam quod, Deuteronomium Anno MDVI. *absolutum, in ejus fine scriptum est, viginti annorum mentionem omissam esse oportet) Præterea binos apographos, qui, præter Psalmos, totam Veteris Testamenti Scripturam habebant, quorum alterum in Oriente sibi describi fecerat idem Jacobus; Ad cujus marginem subinde aspersæ erant, manu nescio cujus, variantes è Gregorio quodam Syro, Scholiaste, ut opinor, quarundam Scripturæ partium, lectiones, quas, quoties operæ pretium videbatur, retulimus: Hunc in Pentateucho, Us. 2. appellamus, alibi, Us. tantum. Alterum ex Oriente secum advexerat, vir non minus morum candore quam eruditione præstans Edvardus Pococke. Psalmorum autem exemplar unum suppeditavit idem Jacobus, ad cujus oram adscriptas variantes lectiones, (quas serius deprehenderam ex editione Erpeniana excerptas) quoties operæ pretium videbatur exscripsi; Bina autem idem Edvardus. Ad Prophetas autem contulimus Ms. Erpenianum qui nunc est Academiæ Cantabrigiensis: Quem propterea Cant. appello. Ad cujus calcem, etsi manu recentiori, anno Christiano* MLXVI. *scribi cœptum esse, annotatum est. Monendus autem est Lector, in personis verborum, in quibus* ܘ *masc. plurale, vel* ܐ *fœm. sive singulare sive plurale reticetur, sine discrimine vel apponi* ܘ *&* ܐ *vel omitti solere ab eis qui Syriacos codices scribunt. Quæ scribendi ἀδιαφορία cum diversam lectionem non efficiat, ut pote quæ ad eundem sensum exprimendum ab eis adhibetur, superstitiosæ & fastidiosæ diligentiæ futurum fuisse usu comperi, eam ubique annotare. Satis igitur visum fuit, quadam hujus generis quasi exempla subinde relinquere, quibus admoneri posset lector, quatenus in eis judicio suo niti debeat, in quibus usus Syriaca scribentium nihil definiat. Eadem ratione, usu Magistro doctus, puncta pluralis non ea mente ab eis apponi, ut singularia intelligantur quibus apposita non sunt, (quæ scilicet toties apponuntur quoties scriba opus esse putat) non putavi hanc varietatem semper annotandam fuisse: exempla tantum reliqui, quæ lectorem sui juris admoneant, præsertim sicubi alius hinc sensus evadit. Denique, cum in Hebraicorum Nominum vocalibus rarus admodum sit codicum Syriacorum consensus, nulla autem idonea discrepantiæ ratio, satis putavi, (fretus etiam ejus quem prius honoris causâ nominavi Jacobi judicio) subinde hanc varietatem, quoties res ferre videbatur, annotare. Conjecturas autem, quibus emendari versionis Syriacæ lectio posse videbatur, ut inter legendum occurrentes aspernatus non sum, ita non sponte se offerentes non quæsivi.*

CAPUT. I.

VER. 2. ܘܒܝܕ̈ܐ] MSS. Us. 1. & 2. ܘܒܝܕܐ. male. Ib. ܘܡܫܘܐ] Ms. Us. ܘܡܫܐ. sed est error Scribæ. v. 6. ܘܢܗܘܐ .ܘܢܗܘܐ] Ms. Us. ܘܢܗܘܐ ܦܪܫ optime. v. 11. ܢܦܩ̈ܢ ܐܪܥܐ.ܢܦܩ̈ܢ] videtur legendum. ܢܦܩ̈ܢ ܐܪܥܐ, interpungendo post ܐܪܥܐ ut ܕܒܪ ܘܪܥܝܐ sit per appositionem, ut apud Onkelum דתאר ורעיה nam ܐܪܥܐ non potest esse activum: v. 12. ܙܪܥܐ] Ms. Poc. ܙܪܥܐ. v. 14. ܢܗܘܘܢ] Ms. Us. ܢܗܘܘܢ ut in Hebr. v. Gen. 9. 25. Levit. 10. 19. & 22. 13. vide etiam, Judith 9. 1. item Luc. 9. 28. Ib. ܘܠܙܒܢ̈ܐ] MSS. omnes ܘܠܙܒܢ̈ܐ. v. 16. ܐܝܟ] Ms. Us. ܠܫܘܠܛܢ. Ib. ܠܫܘܠܛܢܐ ܕܠܠܝܐ] Ms. Us. ܠܫܘܠܛܢ. v. 17. ܘܝܗܒ] deest ܘ in Ms. Us. per errorem scribæ. v. 18. ܘܠܡܦܪܫ ܒܝܬ] Ms. Us. ܒܝܬ ܢܘܗܪܐ. v. 21. ܘܟܠ ܢܦܫܐ] Ms. Us. non habet ܟܠ. Ib. deest in Us. ܘܟܠ ... per errorem scribæ. v. 24. ܚܝܘܬܐ] Ms. Us. ... male ex v. 25. v. 26. ܘܢܫܠܛܘܢ] Ms. Us. ... vide Cap. 3. v. 16. in Syr. v. 27. ... Ms. Us. ... Ib. ...] Ms. Poc. ... v. 29. ...] res ipsa loquitur legendum esse ... ut in Hebr. facilis enim error ܕ pro ܪ. Et sic scriptum reperio in Us. Ibid. ...] Ms. Us. ... v. 30. ...] Ms. uterque ... recte. v. 31. ܘܗܐ] Ms. Us. ܘܗܐ Ms. Poc. ܘܗܐ ... vera est lectio Us. Ib. ...] in Uff. ...

CAP. II. v. 4. ...] Ms. Us. ... v. 5. ...] ... Ms. Us. ... forte legendum ..., & post ..., est enim ... fine punctis pluralis in MSS. v. 8. ...] Ms. Us. uterque ... per ... apud Ferrarium. Sic etiam. v. 10. Et post una voce ... quod fortasse id vult quod Vulg. *a principio*, & Aqu. ἀπ᾽ ἀρχῆς Sym. ἐκ πρώτης v. 10. ...] Uterque Ms. ... non ... recte ut mihi videtur. Ib. ...] uterque ... v. 11. ...] Ms. Us. ... sic v. 13. v. 12. ...] Ms. Poc. ... in plurali. v. 15. ...] Poc. ...

CAP. III. v. 2. ...] Ms Us. ... v. 5. ...] Ms. Us. ... Ib. in omnibus MSS. ... cum punctis pluralis. v. 6. ...] MSS. uterque ... in plurali. v. 7. ...] Ms. Poc. ... sed est Græcum περιζώματα Lat. *campestria* S. Ambr. v. 10. ...] Ms. Us. ... v. 12. ...] ... non legitur in Ms. v. 16. ...] Poc. ... v. 20. ...] duabus vocibus in MSS. v. 22. ...] Ms. Poc. ... v. 23. 24. ... in Ms. Us. ... sic Cap. 4. 16.

CAP. IV. v. 1. ...] Ms. Poc. ..., male ut videtur. v. 7. ...] Ms. Poc. ... Us. 2. ... v. 15. ...] Ms. uterque ... male ut videtur, sed Ms. Us. post ... habet punctum: quod videtur necessarium; nisi legamus ... quæ emendatio est tam necessaria, quam certa: v. 22. ...] MSS. ... v. 23. ...] Ms. Us. ... sic & Poc. v. 25. ...] Ms. uterque ... restituendo ... Us. 2. ... Ibid. ...] divisim in MSS.

CAP. V. v. 5. ...] Ms. Us. ... Ms. Poc. ... v. 10. ...] Ms. Us. una voce (ut & v. 19. & Poc. ... v. 20.) Poc. ut impressum est. v. 12. 13. 15. Ms. uterque ... ut postea impressum extat. ver. 20. ...] in Poc. ... sic & in 22. & 27. v. 21. ...] libri nostri ... v. 25. ...] in Us. ... sic & in 26. & 28. v. 31 deest in Us. ... quod ipsius manu in margine notatum est suppletum esse in altero Ms. ut & in Poc.

CAP. VI. v. 2. ...] In utroque Ms. ... sic etiam v. 4. in Us. v. 4. ...] in Us. ... Ib. ... proculdubio leg. ... etsi tum MSS. tum impr. ... v. 5. ...] uterque Ms. ... v. 10. ...] ... Ms. Us. uterq; ... Poc. item, nisi quod habet ... v. 13. ...] MSS. ... recte omnino. v. 14. ...] sic punctatur in Us. ut & v. 15. ubi Poc. ... Et hoc loco semel monuisse sufficiet, Us. 1. tantæ vetustatis codicem, semper ... legere. Poc. semper ... Ex quibus in unum conflatis lectio Parisiensis ... constare videtur: quod idem usu venisse videtur in ... & aliis ejusdem formæ nominibus, quæ in Usser. primo leguntur ... in Poc. autem semper ... v. 16. ...] Ms. uterque. ... per Caph, cum his punctis in Poc. & Us. 2. v. 17. ...] in Poc. ... recte omnino. v. 19. ...] in utroque Ms. divisim per ... v. 22. in utroque Ms. ... nihilominus videtur scribendum esse ... ut in Hebr.

CAP. VII. v. 11. ...] MSS. ... Ib. ... MSS. ... v. 15. ...] divisim in MSS. v. 16. ...] Ms. uterque ... nota pluralis expressa, secundum ea quæ præmisi. v. 23. ...] est ex correctione utriusq; Ms. in Par. ...

CAP. VIII. v. 4. ...] Ms. uterque ... puncta in Poc. v. 7. ...] Ms. Poc. ... sic punctat. v. 11. ...] ad marg. Us. 2. annotatum est Gregorium legere ... Ib ...] MSS. ... v. 13. ...] Ms. Poc. ... item Us. 2. v. 21 in MSS. utrumque legitur ... quamvis alterum videatur glossema, Ib. ...] in Poc. ...

CAP. IX. v. 3. ...] duabus vocibus ... in MSS. ut alibi. v. 4. interpunctum est ubique post ... poteslq; intelligi per hypallagen, in cujus anima est sanguis ipsius, id est, in cujus sanguine est anima ipsius. Sed videtur potius ... in ... redundare, etsi in MSS. comparet. v. 11. ...] Poc. ... male. v. 15. ...] Poc. ... Us. 2. ... male. Ib. ...] Poc. ... Ib. ...] MSS. ... v. 16. Ms. Us. ... una voce. v. 17. divisim ut et in Poc. ubi una voce editum est. v. 23. ...] in Poc. & Us. 2. duabus vocibus, apud Ferrarium citatur per Teth.

CAP. X. v. 2. ܘܡܫܟ] ܘܡܫܘܟ in Poc. item, ܘܡܫܟ. v. 3. ܘܪܝܦܬ] in Poc. ܘܪܝܦܬ. v. 4. ܘܪܘܕܢܝܐ] in Poc. ܘܪܘܕܢܝܐ ut & Gregorius. Ib. ܬܪܫܝܫ] in Us. ܬܪܫܝܫ item ܩܦܪܘܣ & ܘܪܘܕܘܣ. v. 5. ܕܥܡܡܐ] in Us. utroque ܕܥܡܡܐ recte omnino v. 11. ܐܬܘܪ] in Poc. ܢܝܢܘܐ ܐܬܘܪ. Ib. ܘܟܠܚ] fortasse habet ܘ pro ܕ & ita post in 13. ܘܠܘܕܝܐ ܘܥܢܡܝܐ. fane in nominibus præsertim propriis adeo frequens est ܘ in ܕ mutatio, ut, nisi alia ratio accedat, semper annotandam eam varietatem non putaverim. v. 13. ܘܠܗܒܝܐ ܘܢܦܬܘܚܝܐ] in Poc. ܘܢܦܬܘܚܝܐ & ܘܠܗܒܝܐ v. 19. ܠܓܪܪ] in Poc. ܠܓܪܪ v. 25. ܦܠܓ] in Poc. ܐܬܦܠܓܬ male, ut opinor. v. 28. ܘܠܥܒܠ] in Poc. ܘܠܥܒܠ v. 30. ܡܫܐ] in Poc. ܡܫܐ. sic etiam Us. 2. & Gregorius.

CAP. XI. v. 1. ܡܡܠܠܐ] in Ms. utroque scriptum est ܡܡܠܠܐ scilicet quia alterum ܠ non effertur v. 6. ܠܐ ܢܬܟܠܐ] etsi in Poc. ultima vox divisim scripta est. v. 7. ܢܫܡܥܘܢ] certa est lectio, etsi Hebr. aliud suadeant, propter utrumque Ms. in quibus puncta pluralis, & propter v. 9. v. 13. ܘܐܘܠܕ ܒܢܝܐ] in Us. ܘܐܘܠܕ sed Us. 2. habet ut impressum est, quod Poc. confirmat: Et certe Syriacus Int. Hebr. lectionem exprimere solet. Onkelus tamen hic legit חלתין. v. 29. ܕܡܠܟܐ] in Poc. ܕܡܠܟܐ v. 31. ܒܪ ܒܪܗ] in Mss. ܒܪ ܒܪ ܒܪܗ.

CAP. XII. v. 3. ܘܠܝܛܝܢ] Infititium videtur aliunde: & tamen agnoscitur a nostris Mss. v. 5. ܘܟܠ ܩܢܝܢܗܘܢ] abest a Poc. sicut a Græco. item ab Us. 2. v. 6. ܡܘܪܐ] cum punctis pluralibus in Us. v. 11. ܫܦܝܪܐ ܒܚܙܘܐ] habet punctum verbi in Us. ܫܦܝܪܐ sed videtur legendum ܕ ܫܦܝܪܐ Us. 2. ܫܦܝܪܐ v. 14. ܘܚܙܘܗ] v. 15. ܘܚܙܘܗ] in Us. ܘܚܙܘܗ utrobique: in Poc. eadem varietas, quæ in impresso, sed ordine contrario. Ib. ܘܐܥܠܘܗ] in Poc. ܘܐܥܠܘܗ.

CAP. XIII. Videtur Syrus Int. v. 10. legisse in Hebr. צער pro צער & v. 18. ויאהל pro ויאחז.

CAP. XIV. v. 1. ܕܥܡܪܦܠ ܡܠܟܐ ܕܫܢܥܪ ܘܐܪܝܘܟ] ܐܪܝܘܟ. In Us. puncta sunt ܕܥܡܪܦܠ, item ܘܐܪܝܘܟ observandum autem esse etiam ibi ܕܥܡܪܦܠ in Poc. ܕܥܡܪܦܠ item ܕܐܠܣܪ item v. 9. v. 2. ܗܝ ܗܝ] in Poc. ܗܘܝܘ v. 4. ܘܒܬܠܬܥܣܪܐ] in Us. punctatum est ܘܒܬܠܬܥܣܪܐ una voce. v. 5. ܘܡܚܘ ܠܪܦܐ] in Us. ܘܡܚܘ fine ܘ, item in Poc. v. 9. ܡܠܟܐ] in Poc. punctatum est ܡܠܟܐ v. 10. ܒܐܪܐ ܕܚܡܪܐ] in Poc. ܒܐܪܐ in Us. 2. lacuna loco secundi ܒܐܪܐ v. 13. ܘܐܚܘܗܝ] in Mss. ܘܐܚܘܗܝ v. 17. ܡܠܟܐ] in Mss. ܡܠܟܐ in plurali quod non congruit cum Heb. item in Poc. v. 18. ܡܠܟܐ] in Poc. diserte scriptum est ܡܠܟܐ

CAP. XV. v. 2. ܒܪ ܒܝܬܝ] in Poc. ܒܪ ܒܝܬܝ Us. 2. ܕܐܠܝܥܙܪ v. 8. ܡܪܝܐ ܐܠܗܐ] in Poc. ܗܘ ܡܪܝܐ v. 18. in Mss. sicut impressum est, ܠܢܗܪܐ, & vide simile 39. 12, 13. 18. nisi tamen & ibi exciderit ܠ & hic reponendum sit, v. 19. ܘܠܩܕܡܘܢܝܐ] in Us. ܘܠܩܕܡܘܢܝܐ

CAP. XVI. v. 2. in Mss. ܐܬܝܠܕ cum duplici ܐ, etsi Heb. suadeat esse ܘ pro ܕ v. 6. ܒܥܝܢܝܟܝ] in Us. utroque ܒܥܝܢܝܟܝ v. 16. ܠܐܒܪܡ] in Us. ܠܐܒܪܡ.

CAP. XVII. v. 12. ܒܪ ܬܡܢܝܐ ܝܘܡܝܢ] in Us. ܒܪ ܬܡܢܝܐ cum punctis pluralis. v. 23. ܓܙܪ] in Poc. ܓܙܪ recte omnino.

CAP. XVIII. v. 7. ܘܥܒܕ ܥܓܠ] in Poc. ܘܥܒܕ item in Us. 2. v. 16. ܘܐܘܒܠܘܗܝ] in Poc. ܘܐܘܒܠܘܗܝ Us. 2. ܘܐܘܒܠܘܗܝ v. 17. ܡܟܣܐ ܐܢܐ] in Mss. ܐܢܐ ܡܟܣܐ ܠܐ ܐܢܐ. v. 19. ܕܢܦܩܘܕ] in Poc. ܕܢܦܩܘܕ sed solemnis est error, ܘ pro ܕ & ex adverso.

CAP. XIX. v. 7. ܐܚܝ] in Poc. punctatum est ܐܚܝ v. 9. ܥܠܘܗܝ] forte pro ܥܠܘܗܝ v. 20. ܗܝ ܙܥܘܪܐ ܗܝ] in Poc. ܙܥܘܪܐ ܗܘ male videtur deesse ܗܝ v. 26. ܐܢܬܬܗ] in Us. ܐܢܬܬܗ femininum ut sit, quamvis Hebr. & Chald. masculinum. v. 35. ܘܐܫܩܝܐܘܗܝ] in Us. ܘܐܫܩܝܐܘܗܝ item in Poc. cum duplici ܐ, ad quorum prius punctum pertineat. in Us. 2. ܘܐܫܩܝܐܘܗܝ, est autem ܘ illud secundæ manus, a qua codici illi ascripta sæpius puncta observavi. v. 37. ܘܩܪܬܗ] in Us. secunda manu punctatum est, ܘܩܪܬܗ Us. 2. ܘܩܪܬܗ.

CAP. XX. v. 1. ܘܥܡܪ ܒܝܬ ܩܕܫ ܘܒܝܬ ܫܘܪ] in Us. ܘܥܡܪ ܒܝܬ ܫܘܪ v. 9. ܚܛܝܬ] in Poc. ܚܛܝܬ sine ܕ v. 14. ܘܥܒܕܐ] in Poc. ܘܥܒܕܐ quod punctum manifestum est ad ܥ pertinere. v. 15. ܕܫܦܪ] in Us. ܕܫܦܪ in Poc. & Us. 2 ܕܫܦܪ in præterito. v. 17. ܘܐܣܝ] in Poc. ܘܐܣܝ ܐܢܬܬܗ.

CAP. XXI. v. 4. ܕܓܙܪܗ] in Us. ܕܓܙܪܗ ubi pthocho ad ܓ præcedentem pertinet ut nuper 20. 14. v. 7. ܕܬܢܝܩ] in Us. ܘܬܢܝܩ, ܘ pro ܕ & aperte in prima, in Us. ܬܢܝܩ ubi punctum videtur primam notare ut in Hebr. cum tertia impressa sit. v. 9. ܡܓܚܟ] in Poc. ܡܓܚܟ quod nihil est nisi error scribæ. v. 10. ܒܪܗ ܕܐܡܬܐ ܗܕܐ] in Marg. Us. notatur legendum ܗܢܐ ܕܐܡܬܐ v. 14. ܘܫܕܪܗ] in Us. ܘܫܕܪܗ per ܘ in Poc. per ܐ. v. 20. ܘܗܘܐ ܒܡܕܒܪܐ] in Us. ܗܘܐ ܘܗܘܐ male in præterito.

CAP. XXII. v. 3. ܘܩܕܡ] in Poc. ܘܩܕܡ v. 12, 16. ܚܣܟܬ] in Poc. ܚܣܟܬ item in Us. 2. in 16. v. 20. ܘܠܡܠܟܐ] in Us. ܘܠܡܠܟܐ v. 21. ܘܠܩܡܘܐܝܠ] in Us. utroque ܘܠܩܡܘܐܝܠ v. 22. ܘܠܦܠܕܫ] in omnibus est ܘܠܦܠܕܫ Ib. ܘܠܝܕܠܦ ܘܠܒܬܘܐܝܠ] in Poc. ܘܠܝܕܠܦ ܘܠܒܬܘܐܝܠ Ib. v. ... ܘܠܬܚܫ] in Us. ܘܠܬܚܫ v. 24. ܘܠܡܥܟܐ] in Poc. ܘܠܡܥܟܐ.

CAP. XXIII. v. 8. ܐܢ ܐܝܬ ܒܢܦܫܟܘܢ] in Poc. ܐܢ ܐܝܬ ܒܢܦܫܟܘܢ. Ib. ܒܪ ܨܘܚܪ] in Poc. ܒܪ ܨܘܚܪ v. 18. ܠܩܢܝܢܐ] in Mss. ܠܩܢܝܢܐ.

CAP. XXIV. v. 2. ܒܝܬܗ ܘܫܠܝܛ] in Poc. ܒܝܬܗ Us. 2. ܒܝܬܗ. v. 7. ܗܘ ܢܫܕܪ] in Poc. & Us. 2. ܗܘ ܢܫܕܪ. v. 9. ܗܢܐ ܦܬܓܡܐ ܗܢܐ] in Poc. non habetur ܗܢܐ. v. 12. ܘܥܒܕ] in Poc. ܘܥܒܕ puncto promoto, ut prius observatum est. Ib. ܘܥܒܕ] in Us. ܘܥܒܕ, ubi varietatem prius observatam in hac voce punctanda repræsentatam vides. v. 15. ܩܕܡ] quid si legamus ܘܥܕܡܐ etsi contra fidem codicum? sic statim sequitur v. 16. etsi v. 18. in Poc. ܩܕܡ v. 21. ܡܫܬܟܠ] Syriacus Int. legebat in Heb. משקה pro משתאה nisi legendum ܡܫܬܟܠ quod non dubito verum esse. v. 22. ܩܕܫܐ] in Us. ܩܕܫܐ ܕܗܒܐ per notam pluralis. v. 44. ܘܐܦ ܠܓܡܠܝܟ] in Us. ut & in Poc. ܘܐܦ ܠܓܡܠܝܟ. v. 47. ܘܫܐܠܬܗ] in Poc. ܘܫܐܠܬܗ v. 50. ܘܥܢܘ ܠܒܢ ܘܒܬܘܐܝܠ] in Poc. ܘܥܢܘ ܠܒܢ ܘܒܬܘܐܝܠ. Ib. ܡܢ ܡܪܝܐ] in Us. ܡܢ ܡܪܝܐ v. 54. ܘܩܡܘ ܒܨܦܪܐ] in Poc. ܘܩܡܘ. v. 55. ܐܝܠܝܢ] in Us. ܐܝܠܝܢ item in Poc. v. 58. ܘܩܪܘܗ] in Mss. ܘܩܪܘܗ ut alibi sæpius: item statim ܐܙܠ ܐܢܐ] in Mss. ܐܙܠ. v. 63. ܘܗܘܐ ܢܦܩ] in Poc. ܘܗܘܐ ܢܦܩ

CAP. XXV. v. 2. ܘܠܫܘܚ] in Us. ܘܠܫܘܚ v. 4. ܘܐܒܝܕܥ. ܘܐܠܕܥܐ ܘܚܢܘܟ] in Us. utroque ܘܐܠܕܥܐ, item ܘܚܢܘܟ in Poc. ܘܚܢܘܟ in Us. 2. ܘܚܢܘܟ v. 15. ܘܝܛܘܪ] in Us. ܘܝܛܘܪ item in Poc. Ad mentionem Laban Syri. ver. 20. ascriptum est Marg. Us. in hæc verba. ܗܘ ܠܒܢ ܗܢܐ ܗܘ ܒܬܘܐܝܠ ܘܗܢܐ ܗܘ ...

[illegible]

Aramæus, Syrus est. Syria de nomine Syri dicta est, qui interfecit fratrem suum & regnavit in Mesopotamia, & vocata est omnis terra possessionis ejus Syria. Antea Syri vocabantur Aramæi, & cum demum regnaret eis Syrus, tunc Syri dicti sunt. Ad Cœlosyriam pertinet Antiochia, Laodicea, Chaleb, Seleucia, Hamath, Shaizru, Emesa, Cæsarea, omnisque regio Sham: Armeni autem Aramæi non sunt, sed Syri sunt. V. 23. [illegible]] in Poc. [illegible] item in Us. 2. v. 24. [illegible] & [illegible]] in Poc. [illegible] male ut videtur, ut post [illegible]. v. 26. [illegible]] in Us. [illegible] in Poc. [illegible]. v. 34. [illegible]] in marg. Us. [illegible] item in Us. 2. etsi Syriasmus hoc non postulet.

CAP. XXVI. v. 5. [illegible]] in Us. [illegible] in Poc. sine punctis. v. 13. [illegible]] in Us. [illegible] in præsenti. v. 14. [illegible]] non est in Us. In Us. 2. ad marginem ascriptum extat. v. 22. [illegible]] in Poc. [illegible] item in Us. 2.

CAP. XXVII. In Us. in Tit. Cap. [illegible] plur. v. 9. [illegible]] in Us. [illegible] in præterito, item. v. 14. in Poc. præsens utrobique, ut & in Us. 2. v. 20. [illegible]] in Poc. [illegible] male. v. 42. [illegible]] abest hoc loco [illegible] pluraliter ab omnibus Mss. v. 44. [illegible]] In Mss. [illegible]

CAP. XXVIII. v. 3. [illegible]] in Poc. & Us. 2. [illegible]. v. 4. [illegible]] in Us. [illegible] in singulari secundum Heb. recte. Ut & in Cap. 27. v. 41. etsi ibi Mss. consentiant impresso. v. 13. [illegible]] in Us. [illegible] sine nota præsentis quæ in Poc. extat. v. 17. [illegible]] additum ad Hebr. extat in Mss. ut & post [illegible]. v. 18. [illegible]] in Poc. [illegible] in plur. male, sequitur enim [illegible]. v. 19. [illegible]] in Us. [illegible] forte legendum [illegible]. v. 20. [illegible]] in Poc. [illegible] sine [illegible]. sed male, natus enim errore repetitione [illegible].

CAP. XXIX. v. 4. cum ויאמר semper in hoc sermone Jacobi cum pastoribus & deinceps reddatur per [illegible] observandum est, semper notari puncto præsentis nisi initio v. 5. in Poc. ubi punctum infra vocem notat præteritum, quod idcirco videtur vitiosum. v. 8. [illegible]] in Us. [illegible] recte. Ita enim prius, & in Poc. v. 21. [illegible]] in Poc. [illegible] male ut videtur. v. 33. [illegible]] in Poc. [illegible].

CAP. XXX. v. 1. [illegible]] in Us. duabus vocibus [illegible] sic Greg. in Us. 2. v. 3. [illegible]] in Us. [illegible] ut & in Poc. Ibid. in Mss. etiam [illegible] ubi Hebr. congruit [illegible]. v. 8. [illegible]] in Us. [illegible] ita etiam in Poc. plenius: v. 13. [illegible]] in Mss. [illegible] neque enim adsunt puncta pluralis, sed male, nam ad marg. Us. 2. [illegible] errore [illegible] in [illegible] mutatum est. v. 14. [illegible]] in Us. [illegible] sic etiam in Poc. Us. 2. [illegible]. v. 38. [illegible]] in Us. videtur scriptum [illegible] nam sane utrumque reperitur [illegible] & [illegible] non solum apud Ferr. sed & v. 41. v. 39. [illegible]] in Poc. [illegible] sed [illegible] redundat.

CAP. XXXI. v. 1. [illegible]] in Poc. [illegible]. v. 12. [illegible]] in Us. [illegible] sic & in Poc. v. 13. [illegible]] in Poc. [illegible] quatuor reliquis vocibus male omissis. ver. 14. [illegible]] in Us. [illegible]. v. 15. [illegible]] in Us. [illegible]. v. 22. [illegible]] in Us. [illegible]. v. 26. [illegible]] deest in Poc. [illegible] male ut opinor. v. 29. [illegible]] in Poc. [illegible]. v. 41. [illegible]] in Poc. [illegible] male, opinor. v. 46. [illegible]] deest in Us. sed extat in Poc. idque rectum.

CAP. XXXII. v. 11. [illegible]] in Poc. [illegible] sine [illegible] ante [illegible]. v. 12. [illegible]] in Us. [illegible]. v. 15. [illegible]] sic in utroque Ms. quamvis viginti in Lat. Ibid. [illegible]] in Poc. [illegible] male, nam Us. ut impressum est sine [illegible]. v. 18. [illegible]] in Us. [illegible] in præsenti, ut post [illegible], in Poc. nullum est punctum. v. 19. [illegible]] in Poc. [illegible] in margine tamen ut impressum est. Ib. [illegible]] in Us. [illegible] scilicet in plurali, in Poc. nullum est punctum. v. 22. [illegible]] quamvis Mss. consentiant impresso, certum est legendum [illegible]. v. 28. [illegible]] in Us. [illegible] inverso ordine. v. 31. [illegible]] non legitur in Uss. ut nec in Hebr. etsi in Poc. & Us. 2. forte leg. [illegible]. v. 32. [illegible]] non habet in Mss. punctum [illegible] reliqua extant ut impressa sunt.

CAP. XXXIII. v. 2. [illegible]] in utroque [illegible] sine [illegible]. v. 6. [illegible]] in Us. [illegible] in Poc. [illegible] sequitur enim in omnibus [illegible]. v. 8. [illegible]] forte [illegible] ut in Hebr. Ibid. [illegible]] in Mss. [illegible]. v. 10. [illegible]] in Poc. & Us. 2. [illegible] male. v. 17. [illegible]] videtur scribendum [illegible] in plur. v. 18. [illegible]] in Us. [illegible] in præt.

CAP. XXXIV. v. 5. [illegible]] in Us. [illegible] quod videtur rectum, habes autem idem in plurali v. 7. 13. & 27. v. 18. [illegible]] in Us. [illegible] sic & in Poc. Ib. [illegible]] in Us. [illegible]. v. 24. [illegible]] in Us. [illegible] item in Poc. v. 26. [illegible]] in Us. [illegible].

CAP. XXXV. v. 9. [illegible]] in Us. [illegible] & rectum est ut in Hebr. v. 11. [illegible]] in Us. [illegible]. v. 14. [illegible]] in Us. [illegible] in sing. ut in Hebr. recte: item in Poc. v. 23. [illegible]] in Poc. punctatum est. [illegible] item prius [illegible]] [illegible] sic Us. v. 26. v. 27. [illegible]] in Poc. [illegible] in Us. [illegible] Us. 2. [illegible]. v. 28. [illegible]] in Us. [illegible].

CAP. XXXVI. v. 4. [illegible]] in Poc. [illegible] item v. 41. v. 5. [illegible]] in Us. [illegible] ubi pthocho ad primam syllabam pertinet, ut prius: v. 2. [illegible] (ubi Us. 2. & Poc. [illegible]) ut & v. 5. & 14. & 18. item 25. v. 15. [illegible]] in Poc. [illegible] ut & in Us. 2. Ib. [illegible]] in Mss. punctatum est [illegible] & hoc manu scriptoris, nam in his nominibus apposita est, in Us. alia manu, punctatio ab ea diversa quæ impressa est, cujus rationem fere non habui. v. 20. 21. [illegible]] [illegible] Us. ut & Poc. [illegible]. v. 22. [illegible]] in Us. [illegible] ut & in Poc. & in Hebr. v. 23. [illegible]] in Poc. [illegible]. v. 32. [illegible]] fortasse legendum [illegible]

gendum ܕܥܡܗܘܢ ſecundum Hebr. etſi Mſſ. non addicant. notandum econtra v. 24. ܐܝܟ quod eſt אין in Hebr. ut ſcias has literas inter ſe permutari. v. 38. & 39. ܟܕܒܝܬܐ ܟܕ] in Mſſ. ܟܕܒܝܬܐ ܟܕ hoc nomen ſemper ſic legitur & in Regum libris.

CAP. XXXVII. v. 2. ܐܒܘܗܘܢ] in Us. ܐܒܘܗܘܢ. v. 3. ܕܦܣܐ] in Poc. punctatum invenio ܕܦܣܐ. ver. 4. ܘܣܢܐܘܗܝ] in Us. utroque ܘܣܢܐܘܗܝ ſic v. 18. in Us. utroque ܘܚܙܐܘܗܝ ut etiam in Poc. v. 17. ܠܗ ܐܡܪ] in Us. ܐܡܪ in præſenti. v. 25. in Poc. & Us. 2. poſt ܘܢܛܘܦܐ additum eſt ܘܫܪܝܐ. v. 30. ܗܘ ܐܢܐ ܠܐܢܐ] quid ſi legamus ܗܘ ܠܗ ܐܢܐ? ſecundum Hebr. v. 32. ܘܫܕܪܘ] ad marg. Us. notatur legendum ܘܐܝܬܝܘ. ver. 35. ܠܡܠܒܝܘܬܗ] in Us. ſcriptum eſt ܠܡܠܒܝܘܬܗ.

CAP. XXXVIII. v. 1. ܥܕܘܠܡܝܐ] videtur non ſolum metaplaſmum paſſum, ܕ pro ܪ ſed etiam metatheſim ܥܕܘܠܡܝܐ item in Poc. ſed ver. 12. ܥܕܘܠܡܝܐ ubi in Uſſ. ut prius. v. 5. ܟܙܝܒ] in Us. ſcriptum videtur ܟܙܝܒ ſic n. clarius. v. 11. item ver. 14. tamen aliter. 39. 26. v. 8. ܘܝܒܡܝܗ] in Poc. ܘܝܒܡܝܗ per duplex ܝ ſed eiſdem punctis, in Uſſer. 2. ܘܐܝܒܡܝܗ ſed in margine reſtituitur ܘܝܒܡܝܗ ex Gregorio. v. 9. ܗܘܐ ܘܟܕ ܥܐܠ] in Poc. poſt ܗܘܐ additum eſt ܠܘܬܗ. v. 11. ܬܬܒܝ] in Poc. ܬܬܒ. v. 12. ܒܬܪ] in Poc. ܘܒܬܪ ܗܘ ܙܒܢܐ. v. 14. ܬܪܥܐ] in Poc. & Us. 2. ܬܪܥܐ ſic. v. 19. in Uſſ. v. 24. ܘܐܙܠܬ] in Uſſ. ܘܐܙܠܬ v. 25. ܡܫܟܢܐ] quid ſi legamus ܡܫܟܢܐ? v. 26. ܙܟܬ] ſi ܙܟܝ victorem ſignificat, ſuſpicandum videtur rectius lectum iri hoc loco ܙܟܬ etiam invitis Mſſ.

CAP. XXXIX. v. 8. ܐܦܠܐ] non dubito legendum eſſe ܐܦܠܐ quamvis Mſſ. conſentiant impreſſo. v. v. 22. v. 9. ܠܐ ܐܝܬ] in Poc. ܠܐ ܐܝܬ male.

CAP. XL. v. 5. ܚܠܡܐ] in Poc. & Us. 2. ܚܠܡܐ in plurali. v. 41. 11. item ver. 8. v. 8. ܚܠܡܐ ܚܙܝܢ] in Poc. & Us. 2. ܚܠܡܐ ܚܙܝܢ male. v. 10. ܫܒܫܐ] in Us. ܫܒܫܐ fine ܘ. v. 16. ܚܘܪܐ] in Poc. ܚܘܪܐ. v. 17. ܠܚܡܐ] in Poc. ܠܚܡܐ in ſingulari, item in Us. utroque.

CAP. XLI. v. 3. ܥܠ ܟܦܐ] in Us. ܥܠ ܟܦܐ. v. 8. ܚܠܡܗ] in Us. ܚܠܡܗ ſic v. 11. ܚܠܡܐ: v. 13. ܐܝܟ ܕܦܫܩ] in Poc. ܡܦܫܩܢܐ. v. 18. ܡܢ ܢܗܪܐ] in Poc. ܡܢ ܢܗܪܐ videtur legendum ܢܗܪܐ. v. 21. ܟܕ ܥܠ] in Uſs. utroque ܟܕ ܥܠ quamvis poſt ܥܠ. v. 25. ܚܠܡܐ ܕܦܪܥܘܢ] in Us. ܗܘ ܚܠܡܐ quod & ad marginem Us. 2. notatum eſt e Gregorio. v. 27. ܣܦܝܩܬܐ] in Poc. ܣܦܝܩܬܐ. v. 30. ܘܢܬܛܥܐ] in Poc. ܢܬܛܥܐ item in Us. 2. v. 34. ܘܢܫܠܛ] in Us. ܘܢܫܠܛ quod cum Hebr. non convenit. v. 38. ܐܝܟ ܗܢܐ ܓܒܪܐ] in Poc. ܐܝܟ ܗܢܐ ܓܒܪܐ v. 43. ܘܐܪܟܒܗ] in Us. utroque plenius impreſſo ܘܐܪܟܒܗ quod Hebr. poſtulat. ſic & in Poc. v. 44. ܐܢܐ ܗܘ ܐܢܐ] in Poc. ܐܢܐ ܗܘ. v. 45. ܐܣܢܬ] quamvis Mſſ. conſentiant impreſſo, puto tamen per errorem, quo ſupra notavi in propriis ܘ ſæpe ſcriptum eſſe pro ܐ, eſſe ſcriptum ܐܣܢܬ pro ܐܣܢܬ Us. 2. infra. 47. 20. ܐܣܢܬ.

CAP. XLII. ܘܗܫܐ] in Poc. & Us. 2. ܘܗܫܐ & ſane ܘ ſæpe redundat in Syriaſmo. vide ver. 13. v. 9. ܐܬܝܬܘܢ] in Us. ܐܬܝܬܘܢ ſic etiam ver. 12. v. 14. ܗܘ] in Us. neceſſario additum eſt. ܗܘ ܗܘ ܕܐܡܪܬ ܠܟܘܢ. v. 16. ܘܬܬܒܚܪܘܢ] in Poc. ܡܬܒܚܪܝܢ proclivi lapſu. v. 18. ܘܐܚܘ] in Us. ܘܐܚܘ. v. 19. ܒܝܬ ܐܣܝܪܝܟܘܢ] in Poc. ܒܝܬ ܐܣܝܪܝܟܘܢ ver. 33. ut impreſſum eſt. v. 21. ܒܐܘܠܨܢܐ ܕܢܦܫܗ] in Poc. ܢܦܫܗ ܒܐܘܠܨܢܐ. v. 30. ܥܡܢ ܕܒܝܫܬܐ] in Poc. ܥܡܢ ܒܝܫܬܐ. v. 34. ܬܬܬܓܪܘܢ] in Us. ܬܬܬܓܪܘܢ. v. 37. ܬܪܝܢ ܒܢܝ] in Us. ܬܪܝܢ ܒܢܝ.

CAP. XLIII. v. 4. ܘܢܚܘܬ] in Us. ܘܢܚܘܬ. v. 8. ܛܠܝܐ] in Poc. ܛܠܝܐ item in Us. 2. v. 11. ܘܙܒܝܒܐ] in Poc. ſingulare, quod verum videtur. Ib. ܘܫܘܩܕܐ] in Poc. ܘܫܘܩܕܐ item in Us. 2. v. 14. ܘܢܫܪܐ] in Poc. ܘܢܫܪܐ per ܝ. v. 19. ܬܪܥܐ] in Poc. ܬܪܥܐ. v. 25. ܬܡܢ] in Poc. ܗܘܐ ܠܡܐܟܠ ܠܚܡܐ item in Us. 2. v. 27. ܫܠܡܐ] in Poc. ܫܠܡܐ. v. 28. ܘܐܡܪܘ] in Poc. poſt ܐܡܪܘ infertum eſt ܫܠܡܐ ܗܘ ſenſui turbando. v. 29. ܢܪܚܡܟ] in Poc. ܢܪܚܡܟ. v. 31. ܘܐܚܝܕ ܢܦܫܗ] in Poc. ܢܦܫܗ ܘܐܚܝܕ. v. 32. ܠܗܘܢ ܠܚܘܕܝܗܘܢ] in Us. ܠܗܘܢ ܠܚܘܕܝܗܘܢ. v. 34. ܡܢܘܬܐ ܕܟܠܗܘܢ] in Us. ܡܢܘܬܐ ܕܟܠܗܘܢ etſi in margine emendatum eſt ܕܟܠܗܘܢ v. 47. 24.

CAP. XLIIII. v. 2. ܟܣܦܐ] in Poc. ܟܣܦܐ. v. 12. ܫܪܝ male legi videtur ܫܪܝ etſi Mſſ. conſentiant impreſſo, pro ܫܪܝ. v. 30. ܕܢܦܫܗ ܩܛܝܪܐ] in Us. ܕܢܦܫܗ ܩܛܝܪܐ recte, item in Poc. v. 31. ܬܘܒ ܣܒܐ] in Us. ܬܘܒ ܣܒܐ in præterito male. v. 34. ܐܣܩ] in Poc. ܐܣܩ.

CAP. XLV. v. 4. & 5. ܙܒܢܬܘܢܝ] in Us. ita punctatum eſt ܙܒܢܬܘܢܝ quod punctum debetur ipſi ܙ. v. 9. ܠܡܨܪܝܢ ܟܠܗ ܠܐܪܥܐ ܡܪܐ] in Us. utroque ܠܡܨܪܝܢ ܟܠܗ ܠܐܪܥܐ ܡܪܐ. v. 10. ܓܘܫܢ] in Us. ܓܘܫܢ. v. 23. ܥܣܪܐ ܚܡܪܐ] in Mſſ. ܥܣܪܐ ܚܡܪܐ. Ib. ܘܠܚܡܐ] habet ܘ. in Poc. & Us. 2.

CAP. XLVI. v. 6. ܩܢܝܢܗܘܢ] in Us. ܩܢܝܢܗܘܢ in plur. v. 7. ܒܢܘܗܝ ܘܒܢܝ ܒܢܘܗܝ] in Us. ܒܢܘܗܝ ܘܒܢܝ. Ib. ܘܒܢܬܗ] in Us. ܘܒܢܬܗ. v. 10. ܟܢܥܢܝܬܐ ܒܪ] in Us. ܟܢܥܢܝܬܐ ܒܪ. v. 12. ܘܫܝܠܐ ܘܙܪܚ ܘܦܪܨ] in Us. ܘܦܪܨ ܘܙܪܚ ܘܫܝܠܐ in Poc. ܘܦܪܨ ܘܙܪܚ. v. 15. ܕܝܠܕܬ ܠܝܥܩܘܒ] in Us. ܕܝܠܕܬ ܠܝܥܩܘܒ ܗܠܝܢ. v. 17. ܘܝܫܘܝ] in Poc. ܘܝܫܘܝ. v. 18. ܠܠܐܝܐ] in Us. ܠܠܐܝܐ ܒܪܬܗ. v. 21. ܘܢܥܡܢ] in Us. ܘܢܥܡܢ. Ib. ܘܪܘܫ ܘܚܦܝܡ] in Poc. ܘܪܘܫ ܘܚܦܝܡ poſt ܘܪܘܫ & ܘܚܘܫ. v. 29. ܒܨܘܪܗ] videtur fine ratione plurale eſſe etſi Mſſ. conſentiant. v. 31. ܐܡܪ] in Poc. & Us. 2. ܐܡܪ. v. 32. ܪܥܘܬܐ] in Poc. ܪܥܘܬܐ melius, ut ver. 34. ܪܥܐ quod idem eſt.

CAP. XLVII. v. 1. ܓܘܫܢ] in Poc. ܓܘܫܢ item v. 4. Ib. ܗܐ ܗܢܘܢ] in Poc. ܗܐ ܗܢܘܢ quomodo & Us. ut ſæpe impreſſum eſt. v. 3. ܐܚܘܗܝ ܕܝܘܣܦ] in Us. ܐܚܘܗܝ ܕܝܘܣܦ item in Poc. v. 12. ܠܚܡܐ ܠܦܘܡ] in Us. ܠܚܡܐ ܠܦܘܡ ut in Hebr. v. 14. ܘܟܢܫ] in Us. ܘܟܢܫ. ver. 20. in Poc. & Us. 2. ܡܨܪܝܐ ܟܠܗܘܢ ܩܕܡ. Ib. ܐܪܥܐ] in Us. ܐܪܥܐ ubi pthocho ad ܐ. pertinere vides. v. 22. ܠܐ] in Us. ܠܐ ܥܡ. v. 27. ܓܘܫܢ ܕܐܪܥܐ] in Us. utroque ܕܐܪܥܐ ܓܘܫܢ ܒܐܪܥܐ.

CAP. XLVIII. v. 2. ܐܬܐ] videtur melius legi ܐܬܐ in præſenti etſi Mſſ. conſentiant impreſſo. Nota hic ver. 3. ܐܬܚܙܝ per ܐ, quod alicubi fine ܐ ſcriptum invenimus. v. 9. ܘܐܡܪ] in marg. Us. notatur ſcribendum ܩܪܒ ܠܘܬܝ ܘܐܡܪ quod

quod impressum non est, & in textu erasum erat. v. 10. ܕܝܢ] in Us. ܕܝܢ vide a. Samariticum ubi scribitur [illegible] v. 11. ܚܫܒܐ ܠܐ] in Poc. ܚܫܒܐ ܠܐ.

CAP. XLIX. In Tit. uterque habet ܒܘܪܟܬܐ ܕܝܥܩܘܒ ܠܫܒܛܘܗܝ v. 4. ܬܬܝܬܪ] in Us. ܬܬܝܬܪ quod punctum ad ܬ pertinet, ut positum est in Poc. v. 5. in Poc. & Us. 2 non legitur ܐܚܐ. v. 6. ܒܪܥܝܢܗܘܢ] in Poc. ܒܪܥܝܢܗܘܢ. Ib. ܫܘܪܐ] in Us. ܫܘܪܐ. v. 27. ܕܐܒܐ ܛܘܪܦܐ ܘܠܪܡܫܐ ܢܦܠܓ] in Us. utroque ܛܘܪܦܐ. ܘܠܪܡܫܐ ܢܦܠܓ ܕܐܒܐ v. 28. ܫܒܛܐ] in Poc. ܫܒܛܐ. v. 29. ܘܐܬܟܢܫ] in Us. ܘܐܬܟܢܫ cum puncto sub ܟ, ut impressum leg. v. 33. ubi in Poc. punctatum est secundum impressum. v. 30. ܕܟܢܥܢ] in Poc. ܕܟܢܥܢ male. v. 31. ܬܡܢ] in Poc. ܬܡܢ.

CAP. L. v. 3. ܘܒܟܘܗܝ] in Us. ܘܒܟܘܗܝ ut prius; sic & in Poc. v. 8. ܘܬܘܪܝܗܘܢ] in Poc. sic punctatum est ܘܬܘܪܝܗܘܢ. v. 23. ܕܬܠܝܬܝܐ] in Poc. ܕܬܠܝܬܝܐ male. Ib. de annis Josephi 110. notatum est in margine Usser. [illegible] *Anni centum & decem ex hac dispositione: Septendecim in terra Canaan: In servitute decem: In carcere tres: cum vicarius esset Pharaonis octoginta: Sunt qui dicunt, in carcere tres cum dimidio.*

In Us. ad calcem Genesis. [illegible] *Finis primi libri legis, cujus sectiones sunt triginta quatuor, capita autem viginti quinque secundum traditionem LXXII. Versus autem quos continet omnes, quater mille sexcenti triginta unus, in editione simplici.*

EXODUS.

CAP. I.

IN Tit. Uss. ܦܘܩܕܢܐ ܗܘ ܕܐܬܩܪܐ ܡܦܩܢܐ ܕܡܨܪܝܢ in Poc. ut impressum est, nisi quod præmittit ܬܘܒ. v. 4. ܘܓܕ] in Poc. punctatum est ܘܓܕ. v. 10. ܢܬܚܟܡ ܥܠܘܗܝ] in Us. ܢܬܚܟܡ ܥܠܘܗܝ. v. 11. ܘܠܪܥܡܣܝܣ] in Us. punctatum est ܘܠܪܥܡܣܝܣ. v. 22. ܘܟܠ] in Poc. ܘܟܠ quod est conjug. primæ.

CAP. II. v. 3. ܘܫܒܩܬܗ] in Poc. punctatum est ܘܫܒܩܬܗ. Ib. ܝܘܡܬܐ] in Us. ܝܘܡܬܐ sine ܘ. v. 9. ܘܐܝܬܝܗ] in Poc. ܘܐܝܬܝܗ, ut & in Us. 2. v. 23. ܐܬܬܢܚܘ] in Poc. ܐܬܬܢܚܘ Us. 2. male ܐܬܬܢܚܘ.

CAP. III. v. 5. ܐܬܪܐ ܕܩܝܡ ܐܢܬ] in Us. ܐܬܪܐ ܕܩܝܡ ܐܢܬ ut & in Poc. & Us. 2. v. 14. ܐܗܝܐ ܐܫܪ ܐܗܝܐ] in MS. sic punctatum est ܐܗܝܐ ܐܫܪ ܐܗܝܐ. v. 17. ܘܕܐܡܘܪܝܐ] in Us. ܘܕܐܡܘܪܝܐ quæ puncta ad ܐ pertinent. v. 19. ܒܐܝܕܐ] in MS. ܒܐܝܕܐ.

CAP. IV. v. 9. ܠܢܗܪܐ ܘܢܗܘܘܢ] in Poc. ܠܢܗܪܐ ܘܢܗܘܘܢ. v. 11. ܥܘܝܪܐ] in Poc. ܥܘܝܪܐ sine ܘ. v. 25. ܓܙܪܬ] videtur legendum ܓܙܪܬ etsi MSS. consentiant impresso. Ib. ܠܗ ܐܡܪܬ] in Us. ܠܗ ܐܡܪܬ, male ut videtur, sed errore usitato, ܘ pro ܝ, sic & in Poc. v. 27. ܘܢܫܩܗ] in Us. ܘܢܫܩܗ ea punctandi ratione, quam observavimus. sic v. 28. ܦܩܕܗ. v. 31. ܘܗܝܡܢܘ] in Us. ܘܗܝܡܢܘ.

CAP. V. v. 6. ܘܠܣܦܪܝܗܘܢ] in Us. ܘܠܣܦܪܝܗܘܢ. v. 10. ut impressum est v. 13. ܫܠܛܘܢܐ at v. 14. ܫܠܛܘܢܐ in Poc. semper ut impressum est. ut & in Us. 2. v. 17. ܒܛܝܠܝܢ] in Us. ܒܛܝܠܝܢ in Poc. ܒܛܝܠܝܢ.

CAP. VI. v. 4. ܘܐܩܝܡܬ] in Poc. ܘܐܩܝܡܬ male ܘ pro ܐ. v. 16. ܘܫܢܝ] in Poc. ܘܫܢܝ. v. 17. ܠܒܢܝ ܘܫܡܥܝ] in MS. ܠܒܢܝ ܘܫܡܥܝ. v. 21. ܘܙܟܪܝ] in Poc. ܘܙܟܪܝ. v. 24. ܘܐܒܝܐܣܦ] in Poc. ܘܐܒܝܐܣܦ quamvis autem Us. uterque consentiat impresso, videtur tamen ubique error scripturæ, pro ܘܐܒܝܐܣܦ ut post in ܦܘܛܝܐܝܠ pro ܦܘܛܝܐܝܠ. v. 26. ܗܘ ܗܪܘܢ] in Us. ܗܘ.

CAP. VII. v. 3. ܐܬܘܬܝ] puncta ܐܬܘܬܝ confirmantur a MS. v. 4. ܒܕܝܢܐ ܪܒܐ] in Us. plenius, ut in Hebr. [illegible] interciderant, quæ inter duo ܕܢܦܩܘܢ interjecta erant. v. 7. ܡܡܠܠܝܢ] in Us. ܡܡܠܠܝܢ ut alibi: hic autem bis. v. 26. ܕܢܦܠܚܘܢܢܝ] in Us. ܕܢܦܠܚܘܢܢܝ forte, ut ܝ ad ܢ pertineat in Poc. enim, ut & Us. 2. ܕܢܦܠܚܘܢܢܝ. v. 19. ܡܝܐ] in Poc. scriptum est ܡܝܐ ܕܠܘܬܗ quod confirmat puncta apposita.

CAP. VIII. v. 6. ܘܣܠܩܘ] in Us. ܘܣܠܩܘ ܥܘܪܕܥܐ Us. 2. ܘܣܠܩܘ quod est pro ܘܣܠܩܘ. v. 9. ܬܬܥܒܪ] in Us. ܬܬܥܒܪ. Ib. ܘܢܫܬܐܪܢ] in Us. ܘܢܫܬܐܪܢ lege ܘܢܫܬܐܪܢ ut sit ܥܘܪܕܥܐ non ܥܘܪܕܥܐ. v. 13. ܥܘܪܕܥܐ ܘܡܝܬܘ] in Us. ܘܡܝܬܘ. v. 15. ܢܝܚܬܐ] in Poc. ܢܝܚܬܐ ܗܘܬ ut & in Us. 2. v. 17. ܡܫܠܚ ܐܢܐ] sic etiam in MS. legitur ut fœm. sit ܡܫܠܚ. v. 19. ܦܘܪܩܢܐ] in Us. ܗܘ ܦܘܪܩܢܐ. v. 26. ܕܢܦܠܚܘܢ] ad Marg. Usser. 2. notatum est e Græco. legere nonnullos ܕܢܦܠܚܘܢ ut in Hebr. v. 27. ܢܐܙܠ] in Us. ܢܐܙܠ male ex Heb.

CAP. IX. v. 3. ܘܒܩܪܬܐ] in Poc. ܘܒܩܪܬܐ. v. 8. ܡܠܐ] in Us. ܡܠܐ in Poc. ܡܠܐ. v. 9. ܘܫܚܢܐ] in Poc. ܘܫܚܢܐ ut post. v. 11. v. 14. ܡܚܘܬܝ] in Us. ܡܚܘܬܝ in plur. quod verius. v. 16. ܗܘ ܗܢܐ ܥܒܕܬ] in Poc. ܗܘ ܗܢܐ ܥܒܕܬ. v. 32. ܕܐܦܝܠܢ] Poc. ܕܐܦܝܠܢ. v. 33. ܘܩܠܐ] in Poc. ܘܩܠܐ ܠܐ ܫܡܥܘ.

CAP. X. v. 9. ܕܐܠܗܐ ܗܘ] in Us. ܕܐܠܗܐ ܗܘ. v. 12. ܬܠܦܐ] notatur in Marg. Uss. legi etiam ܬܠܦܐ. v. 17. ܡܢ ܫܘܒܩܢܐ] in Poc. ܡܢ ܫܘܒܩܢܐ.

CAP. XI. v. 5. ܒܘܟܪܐ ܕܐܡܬܐ] in Poc. ܒܘܟܪܐ ܕܐܡܬܐ ut & in Us. 2. v. 6. ܝܠܠܬܐ] in Us. ܝܠܠܬܐ. ut etiam Cap. 12. 30. v. 7. ܢܒܚ] in Poc. ܢܒܚ ut & in Us. 2.

CAP. XII. v. 4. ܗܘ ܒܝܬܐ] in Poc. ܗܘ ܒܝܬܐ ܘܠܐ ut & in Us. 2. v. 8. ܟܕ ܡܪܝܪܐ] in Poc. ܟܕ ܡܪܝܪܐ itaque statim. v. 13. ܘܐܦܨܚ] in Us. ܘܐܦܨܚ in Poc. v. 23. ܘܢܦܨܚ. v. 14. ܕܕܪܝܟܘܢ] in Us. ܕܕܪܝܟܘܢ bis in Us. 2. cum ܕ & sine ܝ. v. 16. ܠܗ] in Us. ܠܗ in Poc. ܠܗ & in Us. 2. Ib. ܡܬܥܒܕ] Us. ܡܬܥܒܕ. Ib. ܒܠܚܘܕܘܗܝ] Us. uterque ܗܘ item Poc. v. 17. ܦܛܝܪܐ] videtur esse plur. quia Hebr. מצות etsi in MS. non est notatum. v. 33. ܠܡܦܩܗܘܢ ܡܢ ܐܪܥܐ] in Poc. ܠܡܦܩܗܘܢ ܡܢ ܐܪܥܐ. v. 34. ܠܝܫܗܘܢ] in Us. ܠܝܫܗܘܢ in Poc. ܠܝܫܗܘܢ quod videtur rectum: in Us. 2. ܠܝܫܗܘܢ. v. 25. ܬܫܡܫܬܐ] quod in MS. etiam extat, videtur restituendum Cap. 11. 2.

v. 39. [illegible]] in Us. [illegible]. Ib. [illegible]] in Poc. [illegible] in præsenti, male. v. 42. [illegible]] forte legendum [illegible] etiam contra Mss. v. 48. [illegible]] in Us. [illegible]. v. 51. [illegible]] videtur scribendum [illegible] etsi Mss. non addicant.

CAP. XIII. v. 1. [illegible]] Poc. plenius. [illegible] pro [illegible]. v. 3. in Poc. [illegible]. v. 4. [illegible]] in Uss. [illegible] sine ? male, ut videtur.

CAP. XIV. v. 2. [illegible]] in Us. [illegible] quod est masc. v. 4. [illegible]] in Us. [illegible] ut in Heb. v. 9. [illegible]] in Poc. [illegible] abundante o Syriace. v. 14. vide num genuina sint quæ nostri etiam codices habent. [illegible]. v. 25. [illegible]] in Uss. [illegible] bene: sic n. etiam in Poc. sic & Hebr. & Sam. Ib. [illegible]] in Us. [illegible] in præsenti, bene.

CAP. XV. v. 5. [illegible]] in Mss. [illegible]. v. 11. [illegible]] Poc. [illegible]. v. 15. [illegible]] uidetur legendum [illegible]. v. 22. vide annon ubique scribi debeat [illegible] ut in Heb. & Sam. etsi in Syriacis codicibus ubique per ?. v. 24. [illegible]] in Uss. [illegible]. v. 25. [illegible]] in Poc. [illegible].

CAP. XVI. v. 4. [illegible]] in Poc. [illegible]. v. 16. [illegible]] in Poc. [illegible]. & post [illegible] & sic v. 18. [illegible]. v. 18. [illegible]] in Us. [illegible]. v. 23. [illegible]] in Us. [illegible] sine nota pluralis. v. 33. [illegible]] in Us. [illegible] promotis punctis. v. 36. [illegible]] in Us. [illegible] in præterito.

CAP. XVII. v. 1. [illegible]] In Us. plenius. [illegible]. v. 7. [illegible]] in Poc. [illegible]. v. 15. [illegible]] in Us. [illegible] item in Poc.

CAP. XVIII. v. 1. [illegible]] in Us. [illegible] puto verum esse quod versum est, [illegible]. v. 5. [illegible]] in Us. [illegible] vides promota puncta. item [illegible]] [illegible] in Poc. & Us. 2. v. 7. [illegible]] in Poc. [illegible] cum puncto superno. v. 26. [illegible]] in Us. [illegible] in Poc. ut prius, [illegible].

CAP. XIX. v. 5. [illegible]] in Poc. [illegible] ut & in Us. v. 6. [illegible]] videtur leg. [illegible] etsi Mss. consentiant impr. nisi forte secutus fuerit lectionem Apostoli βασίλειος ἱεράτευμα. Apoc. 1. 6. v. 13. [illegible]] in Us. [illegible] ut prius, in Poc. [illegible].

CAP. XX. v. 6. [illegible]] in Us. [illegible]. v. 11. [illegible]] in Us. [illegible]. v. 17. [illegible]] in Us. [illegible] in Poc. utrobique per]. v. 20. [illegible]] in Us. [illegible]. v. 25. [illegible]] in Us. [illegible].

CAP. XXI. In Tit. Us. [illegible]. v. 6. [illegible]] in Us. [illegible] etiam cum nomen est: v. 8. [illegible]] in Us. [illegible] in Aphel recte. v. 18. [illegible]] in Us. [illegible]. v. 19. [illegible]] in Poc. [illegible]. v. 29. [illegible]] in Us. [illegible]. v. 36. [illegible]] in Poc. [illegible] unde videtur corrigendum in v. 29.

CAP. XXII. v. 3. & 4. [illegible]] in Us. [illegible] sed correctum est in marg. v. 4. [illegible]] in Poc. non reperitur [illegible]. v. 9. [illegible]] in Us. [illegible]. Ib. [illegible]] [illegible] in plur. sensu postulante. sic & v. 8. v. 16. [illegible]] in Poc. [illegible]. v. 26. [illegible]] in Us. [illegible] sine [illegible]. v. 30. [illegible]] in Us. [illegible].

CAP. XXIII. v. 2. [illegible]] in Poc. [illegible]. v. 4. [illegible]] in Mss [illegible] ante v. 14. Titulus miniatus in Us. [illegible]. v. 15. [illegible]] interpunge post [illegible] ex utroque Mss. v. 16. [illegible]] in Poc. [illegible] item in Us. v. 23. [illegible]] in Us. [illegible].

CAP. XXIV. v. 3. [illegible]] in Us. [illegible] in præsenti. item v. 7. ubi item in Poc. v. 8. [illegible]] in Us. [illegible] in Poc. & Us. 2. [illegible].

CAP. XXV. v. 5. [illegible]] in Us. [illegible]. v. 17. [illegible]] in Poc. [illegible] & sic. v. 23. v. 26. [illegible]] in Us. [illegible] videtur tamen hæc clausula redundare. ver. 29. [illegible]] puto scribendum [illegible] ex seq. Mss. non juvant. v. 31. [illegible]] in utroque [illegible]. v. 36. cum [illegible] v. 35. [illegible]] in Us. [illegible] semper.

CAP. XXVI. v. 3. [illegible]] in Poc. [illegible] utrobique: [illegible] autem in [illegible] ubique caudam habet, ut & in Us. 2. quod hic sæpe per ∻. expressum est cum ipsum [illegible] non exprimitur. v. 9. [illegible]] in Us. utroque [illegible] forte ut puncta ad ? pertineant; & statim [illegible]] in Us. [illegible]. v. 11. [illegible]] Us. [illegible] Us. 2. [illegible] v. 23. [illegible]] videtur legendum [illegible] in plurali: etsi Mss. non addicant, ut v. 24. v. 30. [illegible]] in Us. [illegible] Us. 2. [illegible]. v. 31. [illegible]] in Us. [illegible]. v. 33. [illegible]] in Us. [illegible] in plurali. videtur autem legisse קרשים, & voluisse intelligi, loco asserum in lateribus futurum velum columnis appensum.

CAP. XXVII. v. 11. in Us. [illegible] in plurali ut v. 14. v. 15. [illegible]] deest in Us. videtur autem legendum. [illegible] vel [illegible] vel [illegible] etsi Poc. ut impressum est. v. 16. [illegible]] sic & Mss. tamen fortasse leg. in plur. [illegible]. v. 16. [illegible]] in Poc. [illegible] in Us. [illegible] ut in Heb.

CAP. XXVIII. v. 4. [illegible]] in Us. [illegible] necessario. v. 7. [illegible]] in Us. [illegible] bene v. 16. [illegible]] in Mss. puncta extant [illegible]. v. 19. [illegible]] in Us. [illegible] per [illegible] v. 21. [illegible]] in Poc. [illegible] per [illegible] v. 24. [illegible]] in Us. [illegible] recte. v. 32. [illegible]] in Us. [illegible] subscriptum est punctum manu diversa. v. 34. [illegible] videtur scribendum [illegible] nam in Us. ut impressum est. v. 39. [illegible]] in Us. [illegible] in singulari.

CAP. XXIX. v. 28. [illegible]] in Us. [illegible] male ut opinor in singulari. v. 31. [illegible]] in Us. [illegible] per [illegible] quod abest ab impresso.

CAP. XXX. v. 23. [illegible]] in Poc. [illegible] sine

fine affixo. Ib. ܘܐ ܐܠܝܬܝ] Us. 2. ܘܐ ܐܠܝܬܝ. v. 25. ܕܒܝܪ. ܡܕܡܘܟ ܡܕܒܪ] in Us. 1. ܡܕܡܘܟ ܡܕܒܪ ܕܒܝܪ ܡܕܡܘܟ ܡܕܒܪ. ܡܢܝܘܬܐ. in Us. 2. ܡܢܝܘܬܐ. Interpunge post ܡܕܡܘܟ & lege ܡܢܝܘܬܐ ex Heb. Poc. notaverat ad oram libri ܕܒܝܪ ܡܕܡܘܟ. v. 32. ܠܐ ܐܬܒܥܝܬ] in Us. ܠܐ ܐܬܒܥܝܬ bene ut videtur. v. 33. ܘܡܕܡܘܟ] in Uss. ܘܡܕܡܘܟ. v. 34. ܕܡܥܐ] videtur legendum ܕܡܥܐ in plurali.

CAP. XXXI. v. 1. ܕܡܥܐ] in Us. ܕܡܥܐ. v. 3. ܘܐܡܪ ܕܒܝܪ] quid si legamus ܕܒܝܪ ܘܐܡܪ? frequens enim error est ܘ pro ܕ & contra. v. 6. ܐܬܠܒܫܘܗܝ] in Poc. ܐܬܠܒܫܘܗܝ.

v. 13. ܟܠܗ] non videtur plena oratio in ܟܠܗ, nec satis Heb. respondent, nisi addas ܥܡܗ, sed Mss. non juvant. v. 18. ܕܡܕܒܪ ܕܡܕܒܪ ܠܗ] in Us. utroque ܠܗ fine ܕܡܕܒܪ ut in Heb. sic & in Poc.

CAP. XXXII. v. 17. ܡܢ ܡܕܒܪܐ] in Poc. ܡܢ ܡܕܒܪܐ. v. 18. ܘܡܕܒܪܐ] in Poc. ܘܡܕܒܪܐ item in Us. 2. v. 20. ܘܢܦܩ] in Poc. ܘܢܦܩ. v. 23. ܕܒܝܪ] in Poc. ܕܒܝܪ. v. 24. ܠܗ ܘܐܬܦܢܝ] in Poc. ܠܗ ܘܐܬܦܢܝ in Us. ܐܬܦܢܝ. Ib. ܘܐܬܦܢܝ] in Us. ܘܐܬܦܢܝ.

CAP. XXXIII. v. 19. ܕܡܕܒܪ ܡܕܒܪ] in Us. utroque ܡܕܒܪ ܕܡܕܒܪ item in Poc. & ita impressum. 3. 4. 5. ita & in Mss. fortasse legendum ܡܕܒܪ. Ib. ܘܐܬܪ] in Poc. ܘܐܬܪ.

CAP. XXXIV. v. 7. ܟܠ ܕܒܝܬܐ] in Poc. ܟܠ ܕܒܝܬܐ sed dilutius scriptum. v. 10. ܐܢܐ ܠܐ] in Us. ܐܢܐ ܠܐ. Titulus ad v. 18. in Us. ܥܠ ܦܘܩܕܢܐ quare videtur ibi legendum ܦܘܩܕܢܐ ܥܠ etsi Mss. non addicant, scribitur autem ܐܬܪܐ in Us. & hic & post. v. 21. ܒܪܝܬܐ] in Us. ܒܪܝܬܐ in sing. sic & in Poc. Titulus v. 22. non legitur in Us. in Poc ܥܠ ܕܒܪܝܬܐ.

CAP. XXXV. v. 17. ܘܡܫܚܐ] in Poc. ܘܡܫܚܐ in plurali, quod videtur rectum. v. 21. ܘܐܬܝܘ] in Us. ܘܐܬܝܘ bis.

v. 30. ܒܫܡܐ] in Us. ܒܫܡܐ. v. 35. ܕܬܟܣܝ] in Poc. ܕܬܟܣܝ male ut puto.

CAP. XXXVI. v. 1. ܘܟܠ] in Us. ܘܟܠ. Ib. ܕܒܝܪ ܡܕܒܪܐ] in Us. 2. ܕܒܝܪ ܡܕܒܪܐ. v. 7. ܘܐܘܬܪ] in Us. ܘܐܘܬܪ. v. 15. ܐܡܬܐ] in Poc. ܐܡܬܐ ܐܡܬܐ. v. 19. ܡܫܟܐ] in Us. ܡܫܟܐ in singulari, contra ac in ܡܫܟܐ. Ib. ܘܡܫܟܐ] in Us. ܘܡܫܟܐ in singulari, ut & in Us. 2.

CAP. XXXVII. v. 5. ܒܥܘܙܩܬܐ] in Us. ܒܥܘܙܩܬܐ. v. 9. ܘܡܛܠܠܝܢ] in Us. ܘܡܛܠܠܝܢ item in Poc. v. 16. ܘܡܢܩܝܬܐ] in Poc. & Us. 2. ܘܡܢܩܝܬܐ. v. 18. ܡܢ ܣܛܪܝܗ] in Poc. ܡܢ ܣܛܪܝܗ pro ܡܢ ܣܛܪܝܗ sic & in Us. 2. v. 19. ܩܢܝܐ] in Us. ܩܢܝܐ, item in 21.

CAP. XXXVIII. v. 12. ܘܡܕܒܪܐ ܕܡܕܒܪܐ] in Us. inductum videtur ܕܗܘܐ ante ܡܕܒܪܐ. ut versu. 9. & 13. erasus enim est locus dictionis unius. v. 18. ܕܬܪܥܐ] in Poc. ܕܬܪܥܐ ut & supra. 36. 20. Ib. ܡܫܘܚܬܐ] in Us. utroque ܡܫܘܚܬܐ in sing. male ut puto. v. 19. ܘܣܢܐ ܕܪܝܫܝܗܘܢ] in Poc. ܘܣܢܐ ܕܪܝܫܝܗܘܢ. v. 25. ܕܡܢܝܢܐ] in Us. utroque ܕܡܢܝܢܐ in plur. bene sic & in Poc. v. 28. ܘܣܢܐ] in Us. ܘܣܢܐ in sing. male ut videtur.

CAP. XXXIX. v. 3. ܘܦܫܛܘ] in Poc. ܘܦܫܛܘ ܐܝܟ. v. 9. ܐܝܬ] in Us. punctatur ܐܝܬ. v. 25. ܘܥܒܕܘ ܡܢ] Us. addit ܘܥܒܕܘ ... scribe ... ex Heb. manifestum est, repetitione ejusdem vocis excidisse hæc omnia. v. 32. ܘܫܠܡ] in Us. ܫܠܡ ut in Hebr.

CAP. XL. v. 23. ܕܩܕܡ ܡܪܝܐ] in Ms. ܕܩܕܡ ܡܪܝܐ. v. 35. ܡܛܠ] in Poc. ܡܛܠ. In calce hujus libri in Us. 1. ...

Finis libri Exodi filiorum Israelis, qui est secundus Legis: Sunt autem sectiones ejus viginti sex, et versus ter mille quingenti sexaginta.

LEVITICI.

CAP. I.

VER. 2. ܩܘܪܒܢܐ] in Poc. ܩܘܪܒܢܐ. item in Us. 2. v. 14. ܡܢ ܦܪܘܓܐ] in Poc. ܡܢ ܦܪܘܓܐ. Ib. ܝܘܢܐ] in Us. 2. ܝܘܢܐ ܡܢ plur. v. 16. ܘܢܣܒ] legendum secundum Heb. ܘܢܣܒ est enim ܘ & in Us. etsi non in Poc. in Mss. autem est ܘܢܣܒ pro ܘܢܣܒ. in Us., v. 14. ܡܢܗ] ܡܢܗ quare videtur restituendum esse punctum fœm. in ܩܘܪܒܢܗ. v. 14. ܩܘܪܒܢܗ ܡܢܗ] in Us. ܩܘܪܒܢܗ ܡܢܗ secundum Hebr. v. 15. ܕܒܚܝܢ] scribendum ܕܒܚܝܢ etsi Mss. non addicant, sic & Cap. 4. v. 9. 35.

CAP. II. v. 2. ܡܠܐ] in Us. ܡܠܐ in Poc. ܡܠܐ. v. 7. ܕܡܬܪܕܝܐ] in Us. punctatum est ܕܡܬܪܕܝܐ. in Poc. est ܘ pro ܡ male. in Us. 2. ܕܡܬܪܕܝܐ sed lege ܕܡܬܪܕܝܐ. v. 12. ܩܘܪܒܢܐ ܕܪܫܝܬܐ] in Us. ܩܘܪܒܢܐ ܕܪܫܝܬܐ. videtur legendum ܕܪܫܝܬܐ ܩܘܪܒܢܐ ex Hebr.

CAP. III. v. 7. ܐܢ ܐܡܪܐ ܗܘ] in Us. ܐܢ ܐܡܪܐ ܗܘ ut in Heb. v. 10. ܘܡܛܠ ܟܘܠܝܬܐ] in Us. ܘܡܛܠ. v. Ex. 29. 13, item v. 15. item 4. 9. v. 13. ܕܢܦܫܗ] in Us. ܕܢܦܫܗ fœm. quod cætera requirunt, etsi in Poc. ܕܢܦܫܗ fine puncto fœm. sequitur

CAP. IV. v. 2. ܒܫܓܓܬܐ] in Poc. ܒܫܓܓܬܐ cum punctis pluralis. v. 12. ܠܒܝܬ ܩܛܡܐ] in Us. ܠܒܝܬ ܩܛܡܐ, ܘ redundante ut alibi observatum est, sic & in Poc. v. 32. ܘܐܢ ܐܡܪܐ] in Us. ܐܡܪܐ ܘܐܢ in sing. quod versum est de agnis quasi deesset ܡܢ in Poc. ܐܡܪܐ ܡܢ ܘܐܢ item in Us. 2.

CAP. V. v. 4. ܒܣܦܘܬܗ] in Us. ܒܣܦܘܬܗ. v. 8. ܘܢܦܩܘܕ ܪܫܗ] in Us. ܪܫܗ ܘܢܦܩܘܕ bene admodum: error inde, quod ܥܠ præcesserat. v. 16. ܡܢ ܩܘܕܫܐ] in Mss. ܡܢ ܩܘܕܫܐ in singul.

CAP. VI. v. 10. ܕܟܬܢܐ ܡܐܢܐ] in Us. ܡܐܢܐ in plur. bene, ut in Hebr. Ib. ܥܠ ܒܣܪܗ] in Us. ܥܠ ܒܣܪܗ. v. 12. ܕܡܕܒܚܐ] in Poc. ܕܡܕܒܚܐ in sing. ut & in Us. 2. v. 16. ܦܛܝܪܐ]

ܦܪܝܡܐ] videtur cauda ܪ ܟ loco ܘ ut ſupra notatum: expreſſum eſt ܘ in Mſſ. ſic v. 26. 27. Cap. 6. 6. v. 20. ܦܬܘܪܐ] in Uſ. ܠܦܬܘܪܐ v. 29. ܕܡܪܐ ܠܟܠ] in Uſ. ܕܡܪܐ in plur. bene, item in Poc.

CAP. VII. v. 4. ܡܩܪܒܝܢ] ut ſupra. Mſſ. non juvant. v. 6. ܕܟܪܐ] in Uſs. ܕܟܪܐ in plur. ut ſupra. v. 8. ܕܡܩܪܒ] in Poc. bis ܡܩܪܒ v. 12. Mſſ. addunt fini verſus, ſecundum Hebr. [illegible] tantum deeſſe videtur ܘ initio clauſæ: *ſimilam recentem, placentas oleo delibutas*: legendum autem eſt in eis quæ ſtatim ſequuntur; ܕܦܘܪܢܣܐ ܠܟܠ in plur. etſi ſine Mſſ. v. 14. ܕܦܘܪܫܢܐ] in Mſſ. ܦܘܪܫܢܐ ſine ܕ ſed tum omittendum eſſet ܡܢ ante ܟܠ quod Hebraica non ferunt. v. 18. ܢܬܐܟܠ ܢܬܐܟܠ] in Mſſ. ܢܬܐܟܠ & ܢܬܐܟܠ & v. 20. ܘܢܐܟܘܠ & ܢܐܟܘܠ. & v. 21. ܢܐܟܘܠ & ܢܐܟܘܠ. ſed tamen ibi ܢܐܟܘܠ, item v. 25. bis. item in Poc. quæ hic retuli, ut ſcias quid ſibi indulgeant ſcribæ Syriacorum. v. 21. ܠܡܠܟܐ] in Poc. ܠܡܠܟܐ quod videtur referre vocalem ad ܡ aliter ac impreſſum eſt.

CAP. VIII. v. 2. ܕܦܪܝܫܘܬܐ] quid ſi legamus ex Heb. ܕܦܪܝܫܘܬܐ ſic enim ſcriptum eſt in Uſs. 2. non v. 26. ubi eadem ratio. v. 13. ܘܐܠܒܫ] vide an leg. ſit. ܘܐܠܒܫ ut in Hebr. eſt enim ܐܠܒܫ paulo alienius v. 16. ܘܐܣܩ] In Uſs. ܘܐܣܩ ut ante in Poc. ܘܐܣܩ. item v. 25. in utroque. v. 24. ܘܐܠܒܫ] in Poc. ܘܐܠܒܫ v. 26. ܠܚܡܐ] in Poc. ܠܚܡܐ v. 35. ܡܛܪܬܗ] in Uſ. ܡܛܪܬܗ. item in Poc. in Uſs. 2. ܡܛܪܬܗ in ſing. v. 36. ܡܪܝܐ in Mſs. ܡܪܝܐ.

CAP. IX. v. 2. ܒܪܐ] in Poc. ܒܪܐ per Pthohho v. 19. ܘܫܪܒܐ ܡܟܣܝܐ] in Uſs. ܡܟܣܝܐ ſing. forte legendum, ܡܟܣܝܐ. vel ܡܟܣܝܐ ut in Hebr. in Poc. ܡܟܣܝܐ [illegible]

CAP. X. v. 4. In proprio ܠܝܫܡܥܝܠ] habes exemplum ܝ pro ܘ, errore in codicibus ſcripturæ Syriacis inolito, ut ſupra notavi. Ib. ܘܐܠܨܦܢ] in Uſs. ܘܐܠܨܦܢ Ib. ܥܡܡܐ] in Poc. ܥܡܡܐ ſine ܘ in Uſs. 2. ܥܡܡܐ. v. 6. ܟܘܡܪܐ] forte legendum ܟܘܡܪܐ etſi in Uſs. ut impr. eſt, item in Poc. v. 12. ܠܟܠ ܚܘܒܐ] in Uſs. ܠܟܠ ܚܘܒܐ ut antea. v. 14. ܕܝܗܒ] in Poc. ܕܝܗܒ v. 15. ܠܩܘܕܫܐ] in Uſs. ܠܩܘܕܫܐ male. v. 17. ܡܫܝܚܐ] hic etiam per ܘ in Mſs. ut ſupra.

CAP. XI. v. 5. ܡܣܩܐ] in Poc. ܡܣܩܐ v. 11. ܬܬܛܡܘܢ] quid ſi legamus ܬܬܛܡܘܢ ut poſt v. 24. in Uſs. ܬܬܛܡܘܢ Poc. [illegible] v. 13. ܘܢܫܪܐ] in Uſs. ܢܫܪܐ ܘܝܘܪܐ in ſing. v. 16. ܘܩܩܢܐ] in Poc. ܘܩܩܢܐ. apud Ferr. ܘܩܩܢܐ. v. 17. ܘܩܘܪܢܐ] in Uſs. ܘܩܘܪܢܐ apud Ferr. ܩܘܪܢܐ ut & in Us. 2. v. 22. ܠܓܢܣܗ] in Uſs. ܠܓܢܣܗ ܚܓܐ in fœm. v. 33. ܬܬܒܪ] in Us. ܬܬܒܪ in Poc. ܬܬܒܪ Ib. ܕܡܬܛܡܐ] in Poc. ܡܬܛܡܐ v. 42. omiſſum in noſtris poſt [illegible] [illegible] hæc in Mſs. noſtris plene extant. v. 47. ܕܡܬܐܟܠ] in Poc. & Uſs. 2. ܕܡܬܐܟܠ.

CAP. XII. v. 8. ܠܐ ܡܫܟܚܐ] in Uſs. ܡܫܟܚܐ.

CAP. XIII. v. 3. ܘܢܛܡܐܝܘܗܝ] in Poc. ܘܢܛܡܐܝܘܗܝ Us. 2. ܘܢܛܡܐܝܘܗܝ. v. 4. ܡܚܘܪܬܐ] in Uſs. ܡܚܘܪܬܐ Poc. ܡܚܘܪܬܐ v. 6. ܡܚܘܪܬܐ] in Uſs. ܡܚܘܪܬܐ v. 10. ܡܚܘܪܬܐ] in Uſs. ܡܚܘܪܬܐ in plur. male v. 34. ܕܒܝܬܐ] in Uſs. ܕܒܝܬܐ Ib. ܕܚܙܐܗ] ܕܚܙܐܗ ut ſupra v. 39. ܕܚܙܐܗ] in Poc. & Uſs. 2. ܕܚܙܐܗ v. 40. ܕܚܙܐܗ] Poc. ܕܚܙܐܗ v. 42. ܡܚܘܪ] In Uſs. ܡܚܘܪ ut ſit leve.

CAP. XIV. v. 4. ܕܟܝܬܐ] in Uſs. ܕܟܝܬܐ ut ſit leve. v. 10. ܡܫܚܬܗ] in Uſs. ܡܫܚܬܗ apud Ferr. ܡܫܚܬܗ quare videri debet ita ſcriptum fuiſſe in libris quos ille tractavit: ita enim & in Poc. & in Uſ. v. 15. 21. in Uſs. 2. ܡܫܚܬܗ v. 14. ܕܝܡܝܢܐ] in Poc. ܕܝܡܝܢܐ in plurali, & ut in Uſs. 2. v. 36. ܢܦܢܘܢ] in Uſs. ܢܦܢܘܢ. Ib. ܘܢܦܢܘܢܗ] in Uſs. ܘܢܦܢܘܢܗ quod videtur indicare legendum ܘܢܦܢܘܢܗ v. 43. ܕܐܬܩܠܦܘ] in Uſs. ܕܐܬܩܠܦܘ communis generis eſt apud S. Iſaac Syrum Ferrarius. v. 48. ܘܐܢ ܠܐ] in Poc. ܠܐ ܐܢ ܘܐܢ male. Ib. ܕܐܬܩܠܦܘܗ] in Uſs. ܕܐܬܩܠܦܘܗ ut prius.

CAP. XV. v. 2. ܕܘܒܐ] Uſs. 2. ܕܘܒܐ. v. 3. [illegible] Us. non habet ܐܢ ſed tantum ܐܘ & utrobique ܐܘ nec Us. 2. ubi tamen eſt ܐܘ ſecundo loco, ut & in Poc. utrobique confer. Sam. verſ. v. 13. 15. & 19. [illegible] v. 4. ܕܪܟܒ] in Us 2. [illegible] v. 13. ܘܢܐܣܘܚ] in Uſs. 2. [illegible] v. 14. ܒܢܝ ܝܘܢܐ] in Poc. ܒܢܝ ܝܘܢܐ in plurali, ut in Arab. حمام فرخي v. 19. ܘܐܢ ܐܢܬܬܐ] uterque Uſ. diſtinguit poſt ܕܡܗ quod in Heb. aliter ſe habet; & ſane ſi ſequamur Hebr. legendum erit ܕܡܗ ſenſu expeditiori. v. 25. ܕܝܘܡܬܐ] in Us. 1. punctatum eſt ܕܝܘܡܬܐ v. 33. ܡܟܬܫܬܐ] [illegible] in Uſ. 1. [illegible] (in Uſ. 2. ܡܟܬܫܬܐ) ܡܟܬܫܬܐ [illegible] Ibid. ܘܠܛܡܐܐ] punctatum eſt in Uſ. 2. ܠܛܡܐܐ Ib. ܕܛܡܐܘܗܝ ܐܘ ܕܛܡܐܘܗܝ] non legitur in Us. 1. legitur in Us. 2. & in Poc.

CAP. XVI. Tit. ܡܛܠ ܓܢܝܘ] Uſs. 1. legit ܡܛܠ Poc. ܡܛܠ quod neceſſarium videtur v. 5. ܨܦܪܝܢ] in Us. ſcriptum eſt ܨܦܪܝܢ item v. 7. & deinceps Poc. ſine ܘ per punctum. v. 12. ܟܠܐ] v. 16. ܕܪܚܡܐ punctatio ܪ ܟܠܐ quam expreſſerunt Pariſ. eſt Pocochiani codicis, nam Uſs. 1. ſemper ſcribit ܟܠܐ ut ܚܡܪ. v. 16. quod tamen punctum pertinet ad ſecundam literam. Poc. ibi ܚܡܪ. Ib. ܘܢܡܘܬ] Uſ. 2. ſcribit ܘܢܡܘܬ cum puncto ſuperne. v. 14. utrobiq; ܘܢܡܘܬ v. 19. ܘܢܩܕܫܗ] Uſs. 2. ܕܢܩܕܫܗ male v. 25. ܢܣܩ] in Poc. ܢܣܩ quod eſt leve, item ſtatim v. 27. ܢܦܩܘܢ] ܢܦܩܘܢ ut & in Uſs. 1. & 2. v. 28. ܠܡܫܪܝܬܐ] in Uſs. ܠܡܫܪܝܬܐ ut prius v. 26. & ut in Hebr.

CAP. XVII. Tit. ܠܘܬ ܡܢ ܕܢܦܩ ܕܡܐ] non comparet in Uſs. 1. v. 5. ܢܝܬܘܢ] in Poc. ܢܝܬܘܢ ܢܡܗܝܢ v. 6. ܘܢܣܩ] Poc. ܘܢܣܩ quod eſt leve; item v. 8. ܕܢܣܩ quod oſtendit errorem ſcribæ in punctando. Uſs. 2. ܘܢܣܩ, ut prius, utrobique. v. 13. ܕܚܝܘܬܐ ܐܘ] Poc. ܚܝܘܬܐ ܐܘ ſine ܕ v. 16. ܢܣܒ] in Uſs. 2. ܢܣܒܗ.

CAP. XVIII. v. 4. ܕܝܢܝ ܬܥܒܕܘܢ] in Uſs. 1. ܬܥܒܕܘܢ ܕܝܢܝ ܠܐ v. 6. ܠܡܓܠܝܘ ܥܪܛܠܝܘܬܐ] in Uſs. 4. [illegible] v. 7. ܥܪܛܠܝܘܬܗ ܕܐܒܘܟ] in Poc. ܥܪܛܠܝܘܬܗ quia male ſuperſcriptum erat punctum fœm. ſubſcripſit maſc. v. 9. ܐܘ ܡܢ ܒܪܬ ܐܡܟ] in Poc. ܐܘ ܒܪܬ ܐܡܟ ſine ܡܢ

v. 18.

v. 18. ܘܐܠܗܐ] in Uſs. 2. ܕܐܠܗܐ recte. v. 21. ܕܦܓܕܗܘܢ] in Poc. ܕܦܓܕܗܘܢ v. 26. ܘܠܐ ܐܠܗܝܟܘܢ ܚܝ] in verſu 30. ܚܝ ܐܢܐ v. 30. ܢܘܗܪܐ ܕܢܗܘܪܝܢ] in Poc. ܢܘܗܪܐ ܕܢܗܘܪܝܢ in Uſs. 2. ܢܘܗܪܐ ܕܢܗܘܪܝܢ.

CAP. XIX. v. 4. ܠܐ ܐܠܦܬܘܢ] in Poc. ܠܐ ܐܠܦܬܘܢ v. 11. ܠܐ ܠܝܚܘܢ] in Poc. & Uſs. 2. ܘܠܐ ܠܝܚܘܢ. ܠܐ ܐܚܪܢܘܢ. ܘܠܐ ܠܝܚܘܢ ܘܠܐ ܐܚܪ v. 15. in Uſs. 1. Titulus ܡܛܠ ܡܢܬܐ ܕܦܩܕܐ v. 19. ܐܬܘܕܥܘܢ] in Poc. ܐܬܘܕܥܘܢ v. 20. ܡܥܘܠܐ] in Uſs. 1. ܡܥܘܠܐ apud Ferrarium ܡܥܘܠܐ in Poc. ܡܥܘܠܐ in Uſs. 2. ܡܥܘܠܐ v. 26. ܠܐ ܐܬܦܪܥܘܢ] in Poc. ܘܠܐ ܐܬܦܪܥܘܢ in Uſs. 2. ܐܬܦܪܥܘܢ. v. 27. ܩܕܡܐ in Uſs. 2. ܩܕܡܐ v. 31. ܙܟܘܬܐ] in Uſs. 2. ܙܟܘܬܐ apud Ferr. per ܪ.

CAP. XX. v. 10. ܕܢܦܩ ܠܟܘܢ] in Uſ. 2. ܕܢܦܩ ܠܟܘܢ v. 18. ܒܡܫܝܚܘܬܐ] in Uſs. 1. ܒܡܫܝܚܘܬܐ ut ſupra ſequitur ܘܢܦܩ ܦܘܪܫܢܗ ܡܛܠܗܘܢ ܕܢܦܩ. ܗܘܐ ܕܠܐ ܡܛܠܗܘܢ ܕܝܫܘܥ ܐܢܫ. ܦܘܪܫܢ ܒܡܛܠܬܗܘܢ. Ib. ܐܢܫ ܐܦܠܐ ܗܘ v. 19. ܘܐܦܠܐ ܢܦܩܘܢ Tit. v. 21. in Uſs. 1. ܢܦܩܘܢ ܘܕܝܢܐ ܕܡܛܠ ܘܠܐ v. 23. ܒܡܫܝܚܘܬܐ] in Uſs. 1. ܒܡܫܝܚܘܬܐ. in plur. neceſſario.

CAP. XXI. v. 4. ܢܦܫܗܘܢ] in Uſs. 2. ܢܦܫܗܘܢ v. 11. ܠܐ ܢܗܘܐ] in Uſs. 1. ܢܗܘܐ quod eſt leve. v. 14. ܡܠܟܘܬܐ] Uſs 1. 2. ܡܠܟܘܬܐ male, item Poc. v. 18. ܕܫܪܒܐ] in Poc. ܫܪܒܐ item in Uſs. 1. v. 20. ܢܗܪܝܢ] in Uſs. 1. ܢܗܪܝܢ.

CAP. XXII. v. 2. ܠܡܠܟܘܬܗܘܢ] in Poc. ܠܡܠܟܘܬܗܘܢ male v. 8. ܘܐܠܗܐ] forte legendum ܘܐܠܗܐ ex Heb. v. 9. ܢܦܫܗ] videtur legendum ܢܦܫܗ in ſing. ut et v. 16. ſic ſcriptum eſt hoc loco in Poc. v. 21. ܠܐ ܬܐܙܠ ܥܡܗܘܢ ܕܡܘܐܒ] in Poc. & Uſs. 2. ܠܐ ܬܐܙܠ ܥܡܗܘܢ male. Ib. ܬܟܝܠ ܠܗ ܡܢ ܠܘܬ] in Poc. & Uſs. 2. ܠܘܬ ܡܢ ܐܘ ܠܘܬ item in Uſs. 1. v. 23. ܕܫܪܒܐ] in Uſs. 1. ܕܫܪܒܐ unde videtur ſignificari ܫ v. 28. ܘܐܡܪܐ ܐܘ ܕܝܢܐ ܠܗ ܡܠܟܘܬܗ] in Poc. ܘܐܡܪܐ ܐܘ ܕܝܢܐ ܠܗ ܡܠܟܘܬܗ fœm.

CAP. XXIII. v. 7. ܢܦܩܘ] in Uſs. 1, ܢܦܩܘ. v. 15. ܡܟܝܟܐ] in Uſs. 2. ܡܟܝܟܐ quod poſtulat conſtructio, apud Ferrarium ܡܟܝܟܐ nec fœm. dicitur nec maſc. ita etiam eſt in Uſs. 1. eſt igitur plurale ܡ̈ ܡܟܝܟܐ quod ſequitur. v. 18. ܟܠ ܚܝܠܐ] in Uſs. 2. ܚܝܠܐ ܚܕܐ ܩܪܒܘ v. 19. ܢܦܫܗ] forte ܢܦܫܗܘܢ ܢܦܫܗ in ſing. ut prius. v. 24. ܢܦܫܐ] in Uſs. 2. ܒܢܦܫܐ v. 27. ܩܘܪܒܢܐ] in Uſs. 1. ܩܘܪܒܢܐ in ſing. ut in Heb. & antea in Syr. v. 36. ܒܢܝܢܝܢ] in Uſs. 1. ܒܢܝܢܝܢ recte. Poc. ܒܢܝܢܝܢ in Uſs. 2. ܒܢܝܢܝܢ v. 40. ܗܟܢܐ.] videtur ſcribendum ܘܗܟܢܐ. quaſi ܘ omiſſo propter ܘ.

CAP. XXIV. Tit. in Uſs. 2. ܕܥܠ ܒܠܥܡ v. 4. ܡܬܚܙܐ] Uſs. 1. ܡܬܚܙܐ recte, & Poc. Tit. v. 10. ܕܢܦܩ ܢܦܫܗ] ܒܠܥܡ Uſs. 1. ܒܠܥܡ ܘܢܦܩ ܢܦܫܗ ܒܠܥܡ bene. Poc. ܕܢܦܩ ܢܦܫܗ in ſing. niſi omiſſa ſunt puncta: ſic etiam Uſs. 2. v. 11. ܘܦܪܘܫ] Uſs 2. ܘܦܪܘܫ. ut ſit grave.

CAP. XXV. v. 8. ܕܟܠܗ ܥܡܐ ܕܥܡܗ] in Uſs. 1. ܕܟܠܗ ܥܡܐ ܕܥܡܗ unde videri poteſt & prius corruptum, ܕܟܠܗ ܥܡܐ ܕܥܡܗ in Uſs. 1. poſt v. 34. Tit. ܡܛܠ ܡܢܝܢܐ ܘܕܡܢܝܢܐ.

CAP. XXVI. v. 1. ܕܡܢܝܢܐ ܕܥܡܐ] in Uſs. 1. ܕܡܢܝܢܐ ܘܕܥܡܐ v. 8. ܠܡܪܝܡܬܐ] Poc. ܠܡܪܝܡܬܐ in ſing. ut in Uſs. 1. in Uſ. 2. ܠܡܪܝܡܬܐ v. 13. ܘܠܥܒܪܐ] in Mſs. ܠܥܒܪܐ quod eſt grave. ſic v. 19. ܐܠܥܒܪ] Mſs. ܐܠܥܒܪ Poc. ܘܐܠܥܒܪ. v. 14. Tit. ܕܒܢܝ ܫܡܥܘܢ] Uſs. 1. ܕܒܢܝ ܫܡܥܘܢ.

CAP. XXVII. Tit. in Uſs. 1. ܡܛܠ ܕܝܢܐ ܘܝܪܬܘܬܐ ܕܒܢܬܗ ܕܨܠܦܚܕ ܘܕܢܝܢܐ ܘܝܪܬܘܬܐ item in Poc. niſi quod deeſt ܘܝܪܬܘܬܐ. v. 2. ܕܝܢܐ] in Uſs 1. ܕܝܢܐ in plur. male. v. 8. ܕܢܬܠ ܝܪܬܘܬܗ] in Uſs. 1. ܕܢܬܠ ܝܪܬܘܬܗ in præſenti, ut & in Poc. item in Uſs. 2. v. 15. ܐܠܗܐ ܕܪܘܚܐ ܕܟܠܗ ܒܣܪ] in Uſs. 1. ܐܠܗܐ. ܐܠܗܐ ܕܪܘܚܐ & ܕܪܘܚܐ ܕܟܠܗ sed in Uſs. 2. v. 15. & 19. ܘܕܟܠܗ ܒܣܪ fine ܕ v. 21. ܕܢܦܩܘܢ] in Poc. ܕܢܦܩܘܢ item v. 28. & 29. v. 22. ܘܠܐ ܗܘܐ] videtur legendum ܕܠܐ ܗܘܐ etſi codices non addicant. v. 27. ܬܫܡܫܬܐ] in Uſs. 2. ܬܫܡܫܬܐ. v. 28. ܠܐ ܢܗܘܐ] Uſs. 2. ܠܐ ܢܗܘܐ v. 32. ܟܠ ܕܒܟܪ] Poc. ܘܟܠ ܕܒܟܪ In fine. ܫܠܡ ܫܦܝܪ ܣܦܪܐ ܕܢܝܢܐ] Poc. ܫܠܡ ܣܦܪܐ ܕܢܝܢܐ ܕܝܠܗܘܢ.

Cap. I. NUMERI.

Titulus libri in Poc. ܬܘܒ ܣܦܪܐ ܕܡܢܝܢܐ ܣܦܪܐ ܕܬܪܥܐ ܕܐܘܪܝܬܐ in Uſs. 2. tantum ܣܦܪܐ ܕܡܢܝܢܐ ܕܐܘܪܝܬܐ in Uſs. 1. ܬܘܒ ܣܦܪܐ ܕܡܢܝܢܐ ܕܐܘܪܝܬܐ lege ܡܢܝܢܐ in plurali. v. 5. 6. ܕܦܪܘܩ ܕܫܡܥܘܢ ܦܪܘܩ] Uſs. uterq; ܕܦܪܘܩ ܫܡܥܘܢ & ܦܪܘܩ ſic & Poc. item Cap. 2. 10. Uſ. 1. item 2. 12. v. 10. ܘܦܕܗܨܘܪ] Uſs. 1. ܕܦܕܗܨܘܪ recte, v. 13. ܠܦܓܥܐܝܠ] in Poc. ܠܦܓܥܐܝܠ v. 15. ܕܥܝܢܢ ܒܪ] Uſs. 1. ܕܥܝܢܢ in plur. melius. ſemel in Poc. aliquoties in Uſs. 2. ܥܝܢܢ v. 22. 38. ܕܡܢܫܐ ܕܒܢܝ] Uſs. 2. in Simeone & Dane ܕܡܢܫܐ ܕܒܢܝ in Manaſſe v. 34. ܕܡܢܫܐ ܘܒܢܝ & ſequitur ܒܡܢܝܢܗܘܢ v. 44. ܚܕ ܚܕ] Poc. ܚܕ ܓܒܪܐ ܠܒܝܬ ܓܒܪܐ v. 47. ܠܫܒܛܐ] Uſs. 1. ܫܒܛܐ in ſing. recte. item 2. & Poc. v. 51. ܢܛܪܘܢܗ] in Uſs. 2. ܢܛܪܘܢܗ v. 53. ܫܪܝܢ.] Uſs. 1. ܫܪܝܢ tamen v. 22. ܘܫܪܝܢ & ita Poc.

CAP. II. v. 11. ܘܡܐܐ] Uſs. 1. & 2. ܘܐܡܐ v. 24. ܟܠܗ] ܠܘܬ in Poc. ܟܠܗܘܢ ܟܠ Uſs. 2. ܟܠܗܘܢ f. legendum ܟܠܗ ܠܘܬܗ v. 25. ܐܚܝܥܙܪ] Uſs. 1. ܐܚܝܥܙܪ v. 27. ܦܓܥܐܝܠ] Uſs. 1. ܦܓܥܐܝܠ v. 31. ܕܐܣܬܪܗܘܢ] in Uſs. 1. & Poc. ܕܐܣܬܪܗܘܢ Uſs. 2. ܕܐܣܬܪܗܘܢ ut in Poc. & Uſs. 2. Cap. 3. 16. ܡܠܟܐ.

CAP. III. v. 1. ܕܛܘܪܐ ܕܣܝܢܝ] Uſ. 2. ܛܘܪܐ ܕܣܝܢܝ v. 4. ܩܕܡ ܐܗܪܘܢ] Uſs. 1. ܩܕܡ ܐܗܪܘܢ v. 13. ܗܘ ܕܢܝܟܢ] Uſs. 2. ܕܢܝܟܢ ܗܘ v. 17. ܘܡܪܪܝ] Poc. ܘܡܪܪܝ v. 18. ܠܒܢܝ ܘܫܡܥܝ] Uſs. 1. & Poc. ܠܒܢܝ ܘܫܡܥܝ item v. 21. ut in Exod. v. 26. Uſs. 1. ܘܡܢܝܢܗܘܢ pro ܘܡܢܝܢܗܘܢ ܘܟܠ] bene etſi codices non addicant. v. 30. ܠܐܠܝܨܦܢ] Uſs. 1. ܠܐܠܝܨܦܢ v. 31. ܡܕܒܚܐ] videtur ſcribendum ܘܡܕܒܚܐ in plur. ex Heb. v. 32. ܕܢܛܪܝ] Uſs. 1. ܕܢܛܪܝ v. 33. ܘܕܡܪܪܝ] Uſs. 1. ܘܕܡܪܪܝ v. 39. ܡܢܝܢܐ] Uſs. 1. ܡܢܝܢܐ Poc. & Uſs. 2. ܡܢܝܢܐ quomodo notare ſolent tertiam præteriti ſing. fœm. v. 41. ܘܒܥܝܪܐ] Uſs. 1. ܘܒܥܝܪܐ male. v. 46. ܕܒܢܝ ܦܘܪܩܢܐ] videtur ſcribendum ex Heb. ܕܝܬܝܪܝܢ. ܦܘܪܩܢܐ ܡܢ ܟܠ deeſt ܟܠ in Poc. & Uſſ. 2. v. 47. ܚܡܫܐ ܚܡܫܐ ܡܬܩܠܝܢ] Mſſ. ܚܡܫܐ ܚܡܫܐ ܡܬܩܠܝܢ recte.

CAP. IV. v. 12. ܒܗܘܢ ܒܩܘܕܫܐ] videtur ſcribendum ܒܩܘܕܫܐ ex Heb. etſi codd. non conſentiant v. 13. ܘܢܣܒܘܢܗ] Uſſ. 1. ܘܢܣܒܘܢܗ Ib. ܕܫܡܐ] Mſſ. ܕܫܡܐ in plur. ut & v. 7. male. v. 16. ܘܡܫܚܐ] Uſſ. 1. ܕܡܫܚܐ ܕܒܣܡܐ ܕܡܫܝܚܘܬܐ v. 17. ܕܩܘܪܒܐ] videtur legendum ܩܘܪܒܐ etſi codices non addicant, viz. ex Heb. v. 19 ܕܠܐ ܢܡܘܬܘܢ] videtur ſcribendum ܘܠܐ ܢܡܘܬܘܢ v. 25. ܦܪܣܐ] Uſſ. 1. ܦܪܣܐ v. 27. ܠܟܠܗ ܡܫܩܠܗܘܢ] in Uſſ. 2. ܠܟܠܗ ܡܫܩܠܗܘܢ ܟܠ v. 32 ܘܡܫܩܠܗܘܢ] in Poc. ܘܡܫܩܠܗܘܢ Ib. ܕܡܛܪܬܐ] in Uſſ. 2. ܡܛܪܬܐ in plur. male, v. 36. ܘܗܘܘ] Poc. ܗܘܘ ſine ܘ v. 46. ܟܠ ܡܢܝܢܐ] in Uſſ. 1. ܟܠ ܡܢܝܢܐ in plur. recte. v. 47. ܠܡܫܡܫܘ] in Uſſ. 1 ܠܡܫܡܫܘ recte ex Heb. v. 49. ܫܘܘܕܐܗ] in Poc. & Uſſ. 2. ܫܘܘܕܐܗ ܟܠ.

CAP. V. v. 3. ܘܠܐ ܢܛܢܦܘܢ ܡܫܪܝܬܗܘܢ ܕܐܢܐ ܫܪܐ ܐܢܐ] Mss. omnes ܘܠܐ ܢܛܢܦܘܢ recte: & post, ܡܫܪܝܬܗܘܢ sing. & ܕܐܢܐ ܫܪܐ v. 4. in Tit. Uss. 1. & Poc. ܕܥܠ ܣܛܝܬܐ in plur. male. v. 8. ܢܟܣܐ] fortasse scribendum ܕܢܟܣܐ etsi codices non addicant. v. 15. ܩܘܪܒܢܗ] f. leg. ܩܘܪܒܢܗ ex Hebr. Uss. 1. punctum non addit: videtur autē aliquid deesse. v. 17. ܕܡܫܟܢܐ] quid si scrib. ܕܡܫܟܢܐ? v. 21. ܠܡܘܡܬܐ ܘܠܡܘܡܬܐ] Uss. 1. ܠܡܘܡܬܐ ܘܠܡܘܡܬܐ ubi ܠܡܘܡܬܐ sensu singulare est. supra Poc. ܕܡܘܡܬܐ ܠܡܘܡܬܐ Uss. 2. ܕܡܘܡܬܐ ܠܡܘܡܬܐ ut & 1. & impressum. v. 29. ܘܢܐܘܬܐ] Poc. ܢܐܘܬܐ & Uss. 2.

CAP. VI. In Tit. ܢܙܝܪܐ] Poc. & Uss. 2. ܢܙܝܪܐ in plur. v. 5. ܠܐ ܢܥܒܪ] Poc. ܢܥܒܪ ܠܐ. ita ut superscriptum sit ܠܐ ܢܥܒܪ. v. 15. ܘܟܠܝܬܐ ܦܛܝܪܐ] Uss. 1. ܟܠܝܬܐ ܦܛܝܪܐ Poc. ܟܠܝܬܐ ܦܛܝܪܐ & in Uss 2. v. 22. Tit. in Uss. 1. ܕܥܠ ܒܘܪܟܬܐ in plurali.

CAP. VII. Tit. ܩܘܪܒܐ ܕܡܩܪܒܝܢ] Mss. ܕܡܩܪܒܝܢ sed in marg. Uss. 1. ܕܡܩܪܒܝܢ v. 2. ܪܫܝ ܕܦܩܘܕܐ] Uss. 1. ܪܫܝ ܕܦܩܘܕܐ quod utrobique videtur magis proprium. v. 3. ܩܕܡ ܡܫܟܢܐ] Uss. 1. & Poc. ܩܕܡ ܡܫܟܢܐ v. 7. ܡܫܟܢܐ] Poc. ܡܫܟܢܐ v. 5. 6. Uss. 2. ܡܫܟܢܐ. v. 14. ܘܡܠܟܐ] forte scribendum ܕܡܠܟܐ etiam contra codices, ex Hebr. vel ܡܢ ܡܠܟܐ ubi tamen Uss. 1. habet ܘܡܠܟܐ. Poc. ut impressum est, item in Uss. 2. lapsus in scribendo ܘ pro ܕ valdē usitatus. v. 44. tantum ܡܠܟܐ. v. 19. ܩܕܡ ܡܠܟܐ] Poc. ܩܕܡ ܡܠܟܐ die 8. v. 55. in Uss. 2. ܩܕܡ ܡܠܟܐ ܠܙܘܢܝܗܘܢ nam die nono non habetur ܩܕܡ v. 65. ܠܐܘܪܚܐ ܠܐܘܪܚܐ] in Uss. 1. ܠܐܘܪܚܐ ܠܐܘܪܚܐ ut alibi semper. ܩܘܪܒܢܗ ܗܘ] in Poc. ܕ ܩܘܪܒܢܗ ܕܝܠܗ ܗܘ. v. 67. ܩܕܡ ܡܠܟܐ ܫܡܫܐ] in Uss. 1. ܩܕܡ ܡܠܟܐ ܫܡܫܐ deest ibi ܡܫܡܫܢܐ ut alibi. v. 79. v. 89. ܠܐܘܪܚܐ ܩܘܪܒܢܐ] in Poc. ܠܐܘܪܚܐ ܩܘܪܒܢܐ.

CAP. VIII. Tit. ܕܥܠ ܫܪܓܐ] in Uss. 1. ܕܥܠ ܫܪܓܐ in plur. v. 2. ܫܪܓܐ] Uss. 1. ܫܪܓܐ in plur. valde bene. v. 3. ܘܐܢܗܪ] quid si legamus etiam sine libris? ܐܢܗܪ ܠܩܘܒܠ ܐܝܟ ܡܢܪܬܐ ܕܢܗܪ ܫܪܓܐ ܫܪܓܘܗ v. 4. ܫܪܓܗ] Uss. 1. ܫܪܓܗ item in Poc. v. 12. ܕܬܘܪܐ] videtur scribendum ܬܘܪܐ in plūr. etsi contra codices. v. 16. ܒܟܪܐ] Uss. 1. ܒܟܪܐ valde bene. v. 19. ܕܢܩܪܒ ܫܡܫܐ] Uss. 1. ܕܢܩܪܒܘܢ.

CAP. IX. Tit. ܕܥܠ ܦܨܚܐ] in Uss. 2. ܥܠ ܦܨܚܐ v. 6. ܘܠܐ ܐܫܟܚܘ] in Uss. 1. ܐܫܟܚܘ ܠܐ bene. fine v. 6. addit Uss. 1. bene ܩܪܒܘ ܩܕܡ ܡܘܫܐ ܘܩܕܡ ܐܗܪܘܢ ܒܝܘܡܐ ܗܘ. v. 7. ܠܡܩܪܒܘ ܩܘܪܒܢܐ] in Uss. 1 ܠܡܩܪܒܘ v. 10. ܐܘ ܒܐܘܪܚܐ] videtur deesse ܒܐܘܪܚܐ ante ܐܘ ܒܐܘܪܚܐ etsi codices non addicant. ܘܡܪܪܐ] Uss. 1. ܘܡܪܪܐ in plur. & tamen ܦܛܝܪܐ in sing. sic in Poc. & Uss. 2. v. 13. ܕܢܦܫܐ ܗܝ] in Uss. 1. ܕܢܦܫܐ fine ܗܝ, male, ut videtur. Poc. ܢܦܫܐ ܗܝ v. 15. ܘܡܫܟܢܐ ܗܘ ܗܘܐ] in Poc. ܗܘܐ ܗܘܐ ܡܫܟܢܐ ut & in Uss. 1. & 2.

CAP. X. v. 4. ܘܒܚܨܘܨܪܬܐ] in Poc. ܘܒܚܨܘܨܪܬܐ & Uss. 1. recte, est enim leve. v. 8. ܐܝܟ ܗܢܘܢ ܕܒܢܝ] videtur legendum ܕܒܢܝ in plur. etsi codices non addicant. v. 10. ܕܫܘܠܛܢܗܘܢ] in Uss. 1. ܫܘܠܛܢܗܘܢ quod est sing. ut in Hebr. v. 11. ܒܝܪܚܐ ܬܪܝܢܐ] Poc. ܒܝܪܚܐ ܕܬܪܝܢ v. 19. ܙܘܪܝܫܕܝ] Uss. 1. ܙܘܪܝܫܕܝ item Poc. & Uss. 2. v. 25. ܠܡܫܪܝܬܗܘܢ] Uss. 1. ܠܡܫܪܝܬܗܘܢ item Poc. & Uss. 2. v. 29 ܚܡܘܗܝ ܕܡܘܫܐ] Usf. 1. ܚܡܘܗܝ v. 32. ܢܛܒ ܠܢ] grave. Poc. ܢܛܒ ܠܢ Uss. 2. ܢܛܒ v. 35. ܫܢܐ ܐܪܘܢܐ] Uss. 1. ܫܢܐ ܐܪܘܢܐ.

CAP. XI. v. 1. ܘܫܡܥ] Uss. 2. ܫܡܥ sine ܘ. v. 6. ܢܦܫܢ] Poc. ܢܦܫܢ Uss. 2. ܢܦܫܢ v. 18. ܛܒ ܗܘܐ] Uss. 2. ܛܒ ܗܘܐ v. 21. ܡܢܝܢ ܡܐܐ] Uss. 2. ܡܢܝܢ ܡܐܐ v. 31. ܘܫܪܝܬ ܣܠܘܝܐ] Uss. 1. ܣܠܘܝܐ & ܘܫܪܝܬ Poc. ܘܫܪܝܬ v. 32. ܣܠܘܝܐ] Uss. 2. ܣܠܘܝܐ v. 34. ܩܒܪܝ] Uss. 1. ܩܒܪܝ.

CAP. XII. v. 5. ܘܢܦܩܘ] Usf. 2. ܘܢܦܩܘ v. 8. ܚܙܘܐ] Uss. 1. ܚܙܘܐ.

CAP. XII. v. 3. ܘܦܢܝܘ] Uss. 2. ܘܦܢܝܘ v. 7. ܐܚܘܬܐ] Poc. ܐܚܘܬܐ Uss. 2. ܐܚܘܬܐ. v. 10. ܘܗܘ] Uss. 1. ܘܗܘ Poc. ܘܗܘ item Uss. 2. v. 15. 16. ܘܩܕܡ ܡܢ ܦܘܩܕܢܐ] Uss. 1. & 2. ܘܩܕܡ ܦܘܩܕܢܐ. item ܡܢ. & ܦܘܩܕܢܐ item Uss. 2. v. 22. ܚܒܪܘܢ] Uss. 2. ܚܒܪܘܢ.

CAP. XIV. v. 2. ܐܝܠܘܬܗ] Uss. 2. ܐܝܠܘܬܗ quod videtur esse ܐܝܠܘܬܗ. v. 9. ܠܚܡܢ] Uss. 1. ܠܚܡܢ recte. v. 22. ܘܢܣܝܘܢܝ] Uss. 2. ܘܢܣܝܘܢܝ v. 25. ܘܡܕܒܪܐ] Poc. ܡܕܒܪܐ v. 31. Totum illud ܘܛܠܝܟܘܢ] usque ad ܐܪܥܐ videtur sapere glossema, (neque enim extat in Hebr.) etsi codices non addicant. v. 36. ܐܥܦܝܘ] videtur scribendum ܐܥܦܝܘ etsi codices non addicant. v. 41. ܥܒܪܝܢ] Uss. 1. ܥܒܪܝܢ v. 42. ܠܐ ܬܣܩܘܢ] Uss. 1. ܠܐ ܬܣܩܘܢ.

CAP. XV. v. 9. ܠܐܚܕܐ] Uss. 2. ܠܚܕ ܡܢ ܬܘܪܐ v. 42. ܡܢ ܩܕܡ ܥܝܢܝܗ] Uss. 1. ܡܢ ܥܝܢܝܗ sine ܩܕܡ.

CAP. XVI. v. 5. ܕܝܗܒ] Uss. 1. ܕܝܗܒ in præs. et v. 6. v. 9. ܕܦܪܫܟܘܢ] Uss. 1. et Poc. ܕܦܪܫܟܘܢ ut sit grave. v. 16. ܘܐܢܬܘܢ] Uss. 2. ܘܐܢܬܘܢ v. 22. ܕܟܠܗ ܒܣܪ] Poc. ܘܕܥܠ ܟܠܗ ܒܣܪ item Uss. 2. v. 31. ܐܬܦܠܚܬ] Usf. 1. ܐܬܦܠܚܬ à ܦܠܚܐ fovea ut videtur. Uss. 2. ܐܬܦܠܚܬ v. 35. ܘܐܟܠܬ ܠܡܐܬܝܢ] Uss. 3. ܘܐܟܠܬ ܠܗܘܢ ܠܡܐܬܝܢ v. 41. ܥܠ ܟܠܗܘܢ] Uss. 1. ܥܠ ܟܠܗܘܢ ut sit leve. v. 42. ܐܬܟܢܫܬ] Uss. ܐܬܟܢܫܬ item Poc. & Uss. 2. v. 47. ܠܡܨܥܬ ܟܢܘܫܬܐ] Uss. 2. ܟܢܘܫܬܐ non ܟܢܘܫܬܐ, ut ante. v. 48. ܡܝܬܐ ܘܒܝܢ ܚܝܐ] Poc. & Uss. 2. ܡܝܬܐ ܠܚܝܐ ܘܒܝܢ item v. 50. in Poc. v. 49. ܕܒܥܒܕܬܐ] Poc. ܥܒܕܐ ܕܩܘܪܚ.

CAP. XVII. v. 5. ܘܐܦܪܥ] Uss. 1. ܘܐܦܪܥܘ v. 8. ܘܦܪܥ] Uss. 1. ܘܦܪܥ Poc. ܦܪܥ item Uss. 2.

CAP. XVIII. v. 3. ܘܠܐ ܢܬܩܪܒܘܢ] Poc. ܘܠܐ ܢܬܩܪܒܘܢ v. 7. ܠܟܗܢܘܬܟܘܢ ܦܘܠܚܢܐ ܕܡܘܗܒܬܐ] Uss. 2. ܠܟܗܢܘܬܟܘܢ Poc. ܠܟܗܢܘܬܟܘܢ ܕܡܘܗܒܬܐ ܦܘܠܚܢܐ in plur. Ib. ܕܩܪܒ] Poc. ܕܩܪܒ ܠܘܬܐ. v. 9. ܕܡܩܕܫܐ ܩܘܕܫܗ] Uss. 1. item Poc. ܩܘܕܫܗ. v. 14. ܚܪܡܐ] Poc. ܚܪܡܐ v. 15. ܦܠܓܘܬܐ] Poc. ܦܠܓܘܬܐ Ib. post. ܕܐܢܫܐ ܒܘܟܪܝܗܘܢ] Uss. 2. ܡܢ ܒܘܟܪܝܗܘܢ ܕܒܥܝܪܐ ܘܒܘܟܪܝܗ ܕܒܥܝܪܐ ܦܠܓܘܬܐ ܠܦܪܘܩ. Poc. in priore ܘܒܘܟܪ v. 26. ܡܥܣܪܐ ... ܡܢܗܘܢ ܦܪܘܩܘ] Poc. item Uss. 2. ܡܢܗ: & lege ܡܥܣܪܐ in sing. hic & in fine versus.

CAP. XIX. In Tit. ܘܠܒܪܬܐ] Uss. 1. ܕܠܒܪܬܐ. quid si legas in sing. ܕܬܘܪܬܐ ܣܘܡܩܬܐ? v. 12. ܘܢܬܕܟܐ] Poc. ܢܬܕܟܐ ut sit leve bis. v. 15. ܢܗܘܐ ܛܡܐ] Poc. ܢܗܘܐ ܛܡܐ ܗܘ sic etiam in Uss. 2.

CAP. XX. v. 2. ܘܐܬܟܢܫܘ] Poc. ܘܐܬܟܢܫܘ ut sit leve v. 4. ܠܡܢܐ] Poc. item Uss. 2. ܕܬܡܘܬ ܠܡܢܐ v. 5. ܕܐܝܬ ܙܪܥܐ] Uss. 2. & Poc. ܕܐܝܬ ܙܪܥܐ in plur. v. 10. ܘܟܢܫ] Poc. ܘܟܢܫܘ

ܢܣܒܘ ut fit & grave & plur. v. 12. ܘܣܠܩܘܗܝ] Uſs. 1. ܘܣܠܩܘܗܝ Ib. ܘܡܬܩܛܠܝܢ] Uſs. 2. ܘܡܬܩܛܠܝܢ v. 14. ܕܢܗܪܘܬܐ] Poc. ܕܢܗܪܘܬܐ v. 16. ܘܠܡܝܐ] Uſs. 2. ܘܠܡܝܐ v. 17. ܣܩܘ] Poc. ܣܩܘ v. 19. ܘܡܢ] Uſs. 2. ܘܡܢ recte ut puto. v. 23. Titulus ܕܡܘܐܒ ܡܠܟܐ] in Uſs. 1. ܡܠܟܐ ܕܡܘܐܒ ܘܠܡܠܟܐ ܕܐܡܘܪܝܐ

CAP. XXI. v. 2. ܐܢ ܡܫܠܡ] Uſs. 2. ܐܢ ܡܫܠܡ Poc. ܐܢ ܡܫܠܡ v. 7. ܚܘܝܐ] Uſs. 2. ܚܘܝܐ v. 10. ܠܐܘܒܘܬ] Uſs. 1. & 2. ܠܐܘܒܘܬ v. 12. ܙܪܕ] Mſs. ܙܪܕ v. 26. ܘܐܫܬܩܠ] Poc. ܘܐܫܬܩܠ v. 27. ܬܬܒܢܐ ܘܬܬܬܩܢ] Uſs. 1. ܬܬܒܢܐ ܘܬܬܬܩܢ. Ib. ܕܣܝܚܘܢ] Uſs. ܕܣܝܚܘܢ

CAP. XXII. Tit. ܦܘܢܩܐ ܕܒܠܥܡ] in Uſs. 1. paulo plenior ܦܘܢܩܐ ܕܒܠܥܡ ܢܒܝܐ ܕܝܠܗ v. 5. ܦܬܘܪ] Uſs. 1. ܦܬܘܪ Poc. ܦܬܘܪ ut & Uſs. 2. forte idem eſt. v. 6. ܠܥܡܐ] Poc. ܠܥܡܐ ܗܢܐ ܕܗܘ v. 13 ܐܙܠܘ] Uſs. 1. ܐܙܠܘ Ib. ܕܐܬܐ] Poc. ܕܐܬܐ fine ܕ v. 18. ܒܝܬܗ] Uſs. 1. ܒܝܬܗ Poc. ܒܝܬܗ. Ib. ܠܡܥܒܪ] Uſs. 2. ܠܡܥܒܪ fine ܕ v. 24. ܒܫܒܝܠܐ] fortaſſe legendum ܒܫܒܝܠܐ in plur. etſi codd. non addicant. v. 29. ܕܐܡܣܝܬܢܝ] Uſs. 1. ܕܐܡܣܝܬܢܝ fine ܝ v. 30. ܡܢ ܡܕܡ] Uſs. 2. ܡܢ ܡܕܡ fed male. v. 35. ܗܘ ܕܐܡܪ] Poc. ܗܘ ܕܐܡܪ Uſs. 1. ܗܘ ܕܐܡܪ Ib. ܕܡܘܐܒ] Uſs. 1. ܕܡܘܐܒ v. 36. ܕܬܚܘܡܐ] Uſs. 2. ܬܚܘܡܐ fine ܕ recte. v. 40. ܥܢܐ] Uſs. 1. ܥܢܐ fine punctis pluralis.

CAP. XXIII. v. 2. ܬܘܪܐ ܘܕܟܪܐ ܥܠ] Uſs. ܬܘܪܐ ܘܕܟܪܐ ܥܠ in ſing. male ut videtur, ſic etiam v. 4. etſi v. 14. & v. 30. in plur. ex quibus apparet interdum aſcribi puncta pluralis, alibi ſecus: nec inutilem tamen interdum tamen eſſe laborem quærendi in Mſs. quando aſcribenda ſint. v. 3. ܐܝܬ ܐܢܐ] Uſs. 2. ܐܝܬ ܐܢܐ in præſenti. v. 7. ܡܢ ܐܪܡ] Uſs. 2. ܡܢ ܐܪܡ vix enim ܐܝܬܝ ferat ܡܢ ܐܪܡ etſi ſic etiam v. 18. v. 10. ܠܡܢܝܢ] Poc. ܠܡܢܝܢ. v. 13. Poc. & Uſs. 2. non habent ܠܐ ܬܚܙܐ Uſs. 1. habet. v. 14. ܒܪܝܫ] Uſs. 2. ܒܪܝܫ v. 19. ܐܝܟ] Poc. et Uſs. 2. ܐܝܟ. Ib. ܐܡܪ ܘܗܘ. ܐܡܪ ܗܘ] Uſs. 1. ܗܘ ܐܡܪ ܗܘ v. 27 ܕܢܫܦܪ] Uſs. 1. 2. ܢܫܦܪ

CAP. XXIV. v. 1. ܥܠ ܕܫܦܪ] Uſs. 1. ܥܠ ܕܫܦܪ v. 3. ܘܐܡܪ] Uſs. 2. ܘܐܡܪ. v. 7. ܡܕܠܘܝ] Poc. ܡܕܠܘܝ v. 8. ܐܝܟ ܚܝܠܐ] Uſs. ܐܝܟ ܚܝܠܐ v. 9. ܐܪܝܐ] Poc. ܐܪܝܐ v. 14. ܕܢܥܒܕ] Uſs. 2. ܕܢܥܒܕ v. 24. ܒܐܝܕܝ] Uſs. 1. ܒܐܝܕܝ quod eſt ∴ Poc. ܒܐܝܕܝ item Uſs. 2.

CAP. XXV. v. 1. ܘܫܪܝܘ] Uſs. 1. ܘܫܪܝܘ Poc. & Uſs. 2. ܘܫܪܝܘ v. 2. ܘܩܪܝ] Poc. ܘܩܪܝ item Uſs. 2. v. 6. ܡܕܝܢܝܬܐ] Poc. et Uſs. 2. ܡܕܝܢܝܬܐ v. 11. ܘܚܙܐ] videtur legendum ܘܚܙܐ etſi codd. non addicant. v. 14. ܕܐܬܩܛܠ] Poc. ܕܐܬܩܛܠ Uſs. 2. ܕܐܬܩܛܠ v. 18. ܥܠ ܕܟܢ] Uſs. 2. ܥܠ ܕܟܢ Ib. ܥܠ ܦܬܓܡܐ] Uſs. 1. ܥܠ ܦܬܓܡܐ.

CAP. XXVI. v. 16. ܐܡܪ] Uſs. 2. ܐܡܪ v. 17. ܠܥܘܙܐ] Uſs. 2. ܠܥܘܙܐ et ܠܥܘܙܐ v. 20. ܙܪܚ] Uſs. 2. ܙܪܚ v. 24. ܝܫܘܒ] Uſs. 1. ܝܫܘܒ. v. 26. ܣܪܕ] Poc. ܣܪܕ v. 29. ܡܟܝܪ] Mſs. ܡܟܝܪ. v. 32. ܫܡܝܕܥ] Poc. ܫܡܝܕܥ & Uſs. 2. v. 33. ܨܠܦܚܕ] Poc. ܨܠܦܚܕ. Ib. ܢܥܐ] Mſs. ܢܥܐ v. 35. ܫܘܬܠܚ] Mſs. ܫܘܬܠܚ v. 36. ܥܪܢ] Mſs. ܥܪܢ v. 38. ܠܒܠܥ]

Uſs. 2. ܠܒܠܥ v. 46. ܫܪܚ] Poc. ܫܪܚ et Uſs. 2. v. 49. ܫܠܡ] Uſs. 1. ܫܠܡ v. 57. ܠܓܪܫܘܢ] Poc. ܠܓܪܫܘܢ Ib. ܡܪܪܝ] Uſs. 2. ܡܪܪܝ v. 58. ܠܥܡܪܡ] Mſs. ܠܥܡܪܡ

CAP. XXVII. v. 1. ܚܠܐ] Poc. ܚܠܐ v. 2. ܘܩܡ] Poc. et Uſs. 1. ܘܩܡ et ܘܩܡ v. 5. ܕܝܢܗܝܢ] Uſs. 2. ܕܝܢܗܝܢ plur. propter affixum ut videtur. v. 21. ܢܫܐܠ] Poc. ܢܫܐܠ pro præſenti. Ib. ܕܢܦܩܝܢ] Uſs. 1. ܕܢܦܩܝܢ recte, idem enim eſt.

CAP. XXVIII. v. 4. ܐܡܪܐ] ſingulare ut in Hebr. verſu autem 11. plur. v. 12. ܘܥܠܬܐ] Mſs. ܘܥܠܬܐ ut & hic v. 20. v. 18. ܘܒܝܘܡ] videtur ܘ redundare. v. 21. ܘܨܦܪܐ] Poc. ܨܦܪܐ Uſs. 1. ܨܦܪܐ ut ſemper. v. 31. ܘܢܘܣܟܗܘܢ] quare ſingulare?

CAP. XXIX. v. 1. ܬܫܪܝ] Uſs. 2. ܬܫܪܝ ut v. 7. v. 6. videtur legendum poſt ܕܝܪܚܐ ܘܩܘܪܒܢܗ ut Cap. 31. 28. item ܘܢܘܣܟܗ, etſi codd. nihil mutant. v. 12. ܘܩܘܪܒܢܗ] Poc. ܩܘܪܒܢܗ quod eſt inſolitum. v. 13. ܕܟܪܐ] Uſs. 1. ܕܟܪܐ in ſing. item Uſs. 2. v. 33. ܐܝܟ ܚܘܫܒܢܗܘܢ] Uſs. 2. ܐܝܟ ܚܘܫܒܢܗܘܢ v. 39. ܘܠܢܘܣܟܝܟܘܢ] Uſs. 1. ܘܠܢܘܣܟܝܟܘܢ Ib. ܘܠܢܘܣܟܘܢ] videtur analogia poſtulare ܢܘܣܟܝܟܘܢ in plur. ſed eſt plur. in Poc. ſing. in Uſs. 1.

CAP. XXX. v. 3. ܐܘ ܢܕܪ] Uſs. 2. ܐܘ ܢܕܪ v. 5. ܠܢܕܪܝܗ ܥܠܝܗ] Uſs. videtur ſemper legere ܠܢܕܪܝܗ ܥܠܝܗ nunquam enim habet punctum fœm. v. 9. ܕܢܕܪܬ] Poc. ܕܢܕܪܬ in præſenti, item Uſs. 2. v. 14. ܕܣܘܓܦܐ] Uſs. 1. ܕܣܘܓܦܐ fœm.

CAP. XXXI. v. 2. ܬܬܒܥ] Uſs. 1. ܬܬܒܥ etſi in marg. ܬܬܒܥ Uſs. 2. ܬܬܒܥ Ib. ܡܕܝܢܝܐ] Uſs. 2. ܡܕܝܢܝܐ Ib. ܬܬܟܢܫ] Uſs. 1. ܬܬܟܢܫ v. 3. ܙܝܢܘ] Uſs. 1. ܙܝܢܘ v. 8. ܘܠܪܩܡ] Uſs. 2. ܘܠܪܩܡ Ib. ܘܠܚܘܪ] Uſs. 2. ܘܠܚܘܪ v. 11. ܒܥܒܕܝܘ ܕܐܢܫܐ ܘܒܥܝܪܐ] Uſs. 1. ܒܥܝܪܐ ܒܥܒܕܝܘ ܘܒܥܒܕܝܘ ut in Hebr. v. 17. ܒܪܬ ܕܝܠܕܬ] Uſs. 2. ܕܝܠܕܬ ܐܢܬܬܐ v. 18. ܕܝܠܕܬ] Poc. ܕܝܠܕܬ in plur. male. v. 23. ܠܢܘܪܐ] Uſs. ܠܢܘܪܐ ut in Hebr. & poſt. v. 24. ܘܡܚܬܘܢ] Uſs. 2. ܘܡܚܬܘܢ v. 29. poſt. ܕܡܢܬܗܘܢ] adde ex Uſs. 1. ܘܣܒ ܡܢ ܦܠܓܘܬܗܘܢ ܕܒܢܝ ܐܝܣܪܝܠ ubi Uſs. 2. & Poc. (ܗܘ ܗܘ) ܗܘܘ ܗܘ quibus additis, tolli poteſt nota lacunæ. Tantum ܘ in initio verſus tollendum erit. Vides, in ſequentibus, diſcrimen cenſus Dominici in Hebr. & Syr. 33750 | ° 6750 | ° eſſe pro ratione hujus diſcriminis. v. 31. ܘܥܒܕܘ] Uſs. 1. & 2. ܥܒܕܘ v. 32. ܘܗܘܐ ܒܪܐ] lege ܕܒܙܐ v. 52. ܕܐܘܪܡܘ] Uſs. 2. ܕܐܘܪܡܘ.

CAP. XXXII. v. 1. ܐܝܟ] Uſs. 1. ܐܝܟ male. v. 2. ܘܐܡܪܘ] ܘܐܡܪܘ ut alibi Uſs. 1. et 2. item v. 9. v. 3. ܘܥܛܪܘܬ... ܘܕܝܒܘܢ. ܘܢܡܪܐ] Mſſ. ܘܥܛܪܘܬ ܘܕܝܒܘܢ ܘܢܡܪܐ ordine quo in Hebr. Ib. ܘܫܒܡ] Uſs. 2. ܘܫܒܡ. v. 11. ܒܬܪܝ] Uſs. 1. ܒܬܪܝ. v. 18. ܕܢܬܚܣܢܘܢ] in Poc. ܕܢܬܚܣܢܘܢ. v. 24. ܕܢܦܩ] in Poc. ܕܢܦܩ ܡܢ ܦܘܡܟܘܢ. v. 33. ܘܡܠܟܘܬܗ] in Uſs. 1. ܘܡܠܟܘܬܗ. v. 34. ܘܥܪܘܥܝܪ] Uſs. 1. ܘܥܪܘܥܝܪ. v. 35. ܘܥܛܪܘܬ] Uſs. 2. ܘܥܛܪܘܬ ܫܘܦܢ. v. 39. ܕܡܟܝܪ] Uſs. 1. ܕܡܟܝܪ et ver. 40. v. 41. ܘܢܘܒܚ] Poc. ܘܢܘܒܚ. v. 42. ܘܢܘܒܚ] Uſs. 1. ܢܘܒܚ Uſs. 2. ܢܘܒܚ. Ib. ܢܘܒܚ] Uſs. 1. ܢܘܒܚ. Uſs. 2. ܢܘܒܚ.

CAP.

CAP. XXXIII. v. 3. [illegible]] Ufs. 1. [illegible] recte. v. 7. [illegible]] videtur punctandum [illegible] ex Hebr. v. 19. 20. [illegible]] Mff. [illegible] v. 21. [illegible]] Poc. [illegible] Ib. [illegible]] Ufs. 1. [illegible] & Poc. v. 25. [illegible]] Ufs. 1. [illegible] eft mhagiono. v. 29. [illegible]] Ufs. 1. [illegible]. v. 34. [illegible]] Ufs. 1. [illegible] & [illegible] v. 49. [illegible]] Ufs. 1. [illegible] Poc. [illegible]. v. 55. [illegible]] Ufs. 2. [illegible].

CAP. XXXIV. v. 4. [illegible]] Poc. [illegible] (ut v. 9. [illegible]) Ufs. 2. [illegible]. v. 7. [illegible]] Mff. [illegible] redundante o ut fæpe. v. 9. [illegible]] Ufs. 1. [illegible]. v. 15. [illegible]] Ufs. 1. [illegible]. v. 18. [illegible]] Poc. [illegible] quod non videtur abhorrere a Syriafmo. v. 26. [illegible]] Poc. [illegible] item Ufs. 2.

CAP. XXXV. v. 8. [illegible]] Us. 1. [illegible]. v. 22. [illegible]] Ufs. 1. [illegible]. v. 26. [illegible]] Ufs. 1. [illegible] plur. v. 29. [illegible]] Ufs. 2. et Poc. [illegible] in plur. non fecundum Heb. v. 33. [illegible]] Ufs. 2. [illegible] et [illegible].

CAP. XXXVI. [illegible]] Ufs. 1. [illegible] ut alibi. v. 2. [illegible]] Mff. [illegible] ut prius. v. 3. [illegible]] [illegible] item verf. 4. ubi itidem in Ufs. 2.

DEUTERONOMIUM.

CAP. I.

VER. 1. [illegible]] Ufs. 1. [illegible] ut ante. Ib. [illegible]] Poc. et Ufs. 2. [illegible]. Ib. [illegible]] Poc. [illegible] Ufs. 1. [illegible] Ufs. 2. [illegible] recte. v. 4. [illegible]] Ufs. 1. et 2. [illegible]. v. 7. [illegible]] Ufs. 2. [illegible] ut Arab. v. 13. [illegible]] Ufs. 1. [illegible]. v. 15. [illegible]] Ufs. 2. [illegible]. v. 17. [illegible]] Ufs. 1. [illegible] in præfenti. Ib. [illegible]] Poc. [illegible] in fing. v. 22. [illegible]] Ufs. 2. [illegible]. v. 24. [illegible]] Ufs. 1. [illegible]. v. 42. [illegible]] Ufs. 1. [illegible]. v. 44. [illegible]] Ufs. uterque [illegible].

CAP. II. v. 8. [illegible]] Ufs. 1. [illegible] quod videtur rectum propter Epiphanium qui per [illegible] fcribit. fic et Poc. et Ufs. 2 tamen codex Samarit. et Arab. nofter, ut impreffum eft v. 12 [illegible]] Ufs. 2. [illegible]. v. 22. [illegible]. id. v. 10. [illegible]] [illegible] pro [illegible] folenni errore. v. 18. [illegible]] Ufs. 1. [illegible]. v. 23. [illegible]] Poc. [illegible]. Ib. [illegible]] Ufs. 2. [illegible]. Ib. [illegible]] Poc. [illegible] et Ufs. 2. fed puncto fupra fcripto.

CAP. III. v. 9. [illegible]] Ufs. 1. [illegible]. v. 14. [illegible]] Ufs. 1. & 2. [illegible]. v. 15. [illegible]] Ufs. [illegible] ut alibi. v. 16. [illegible]] Mff. [illegible]. v. 17. [illegible]] Ufs. 2. [illegible]. v. 18. [illegible]] Ufs. 1. & Poc. [illegible] in præfenti. v. 20. [illegible]] quid fi legas [illegible]?

CAP. IV. v. 1. [illegible]] Ufs. 1. [illegible] in plur, unde & v. 9. forte [illegible] ut in Hebr. v. 5. [illegible]] Mff. [illegible]. v. 10. [illegible]] Ufs. 2. & Poc. [illegible] male. v. 12. [illegible]] Ufs. 2. [illegible]. v. 25. [illegible]] Mff. [illegible]. v. 33. [illegible]] Ufs. 1. [illegible]. v. 35. [illegible]] Ufs. 1. [illegible]. v. 36. [illegible]] Ufs. 1. [illegible]. v. 38. [illegible]] Poc. [illegible] Ufs. 1. [illegible] impreffum conftat ex utroque. v. 39. [illegible]] Poc. [illegible] item v. 5. 8. v. 48. [illegible]] Ufs. 1. [illegible] ut ante.

CAP. V. v. 7. [illegible]] Poc. [illegible]. v. 14. [illegible]] Mff. [illegible] in fing. v. 25. [illegible]] Poc. [illegible]. v. 29. [illegible]] Poc. [illegible] item Ufs. 2. v. 31. [illegible]] Ufs. 2. [illegible].

CAP. VII. v. 5. [illegible]] Poc. [illegible] fine o. v. 9. [illegible]] Ufs. 1. [illegible] fecundum Hebr. Poc. & Ufs. 2. [illegible]. v. 11. [illegible]] quid fi legamus [illegible] etfi contra libros, ut in Hebr? v. 13. [illegible]] etiam contra libros puto legendum [illegible] in fing. ut Heb. in Ufs. 2. ad marginem notatum eft videndum Gregorium. v. 16. [illegible]] vide an legendum fit [illegible] in fing. fecundum Hebr. etiam contra libros. v. 19. [illegible]] Ufs. 1. [illegible] fecundum Hebr. recte. v. 20. [illegible]] o in [illegible] priore non agnofcitur ab Heb. v. 22. [illegible]] Ufs. 2. [illegible] ad marginem *vide Greg.* quafi eam lectionem rejiciendam effe oftendat. v. 24. [illegible]] Poc. [illegible]. v. 25. [illegible]] Ufs. 1. [illegible] prorfus neceffario.

CAP. VIII. v. 2. [illegible]] Poc. [illegible] fine tertia [illegible]. v. 5. [illegible]] forte legendum [illegible] ut in Hebr. fic certe in Poc. v. 15. [illegible]] forte legendum [illegible] in fing. v. 16. [illegible]] Ufs. 1. [illegible] neceffario item Ufs. 2.

CAP. IX. v. 1. [illegible]] Ufs. 1. [illegible] fecundum Heb. v. 3. [illegible]] f. leg. [illegible] ut prius ex Hebr. etfi contra libros. item v. 6. Ib. [illegible]] legendum [illegible] ex Heb. contra libros. ver. 21. [illegible]] Ufs. 1. [illegible] puncto item [illegible] infra fcripto. Ufs. 2. [illegible] melius. v. 27. [illegible] fing. in Hebr.

CAP. X. v. 2. [illegible]] Ufs. 1. [illegible] male. v. 6. [illegible]] Ufs. 1. [illegible] Poc. [illegible] fed Ufs. 2. diferte [illegible]. v. 7. [illegible]] Ufs. 1. [illegible] Ufs. 2. [illegible]

CAP.

DEUT.

CAP. XI. v. 1. Ufs. 1. non habet initium. [illegible] [illegible] certe deesse videtur ܘ [illegible]. v. 6. [illegible] Ufs. 1. [illegible] recte. v. 6. [illegible] Hebr. postulant [illegible]. Ib. [illegible] Ufs. 1. [illegible] recte, [illegible] contra v. 10. Ufs. 2. [illegible] & v. 11 [illegible].

CAP. XII. v. 2. [illegible] videtur rejiciendum in [illegible], etsi invitis libris, ex Hebr. v. 5. [illegible] videtur legendum [illegible] ex Hebr. v. 18. [illegible] Poc. [illegible] in plur. male, ex Hebr. v. 20. [illegible] in Poc. & Ufs. 2. deest [illegible] post [illegible] in Ufs. 2. [illegible] sine ܘ & sane hoc habere visa est scriptura Poc. et Ufs. 1. v. 27. Ufs. 2. et Poc. non habent [illegible] v. 30. [illegible] Poc. [illegible] item Ufs. 2.

CAP. XIII. v. 8. [illegible] Ufs. 1. [illegible] v. 16. [illegible] Ufs. 1. [illegible].

CAP. XIV. v. 3. [illegible] Ufs. 1. [illegible]. v. 21. [illegible] Ufs. 1. [illegible]. Ib. [illegible] Ufs. [illegible] v. 22. [illegible] Ufs. 1. [illegible] rectius, quia sequitur [illegible] Poc. et Ufs. 2. [illegible].

CAP. XV. v. 1. [illegible] Ufs. 1. [illegible] in plur. v. 7. [illegible] Ufs. 1. [illegible]. v. 9. [illegible] Ufs. 1. [illegible]. v. 21. [illegible] Ufs. 1. [illegible] 22. [illegible] Poc. [illegible] ut et Cap. 16. 22.

CAP. XVI. Tit. Ufs. 1. [illegible]. v. 8. [illegible] quid si legamus [illegible] secundum Hebr. etiam contra libros? ut v. 16. v. 19. [illegible] Ufs. 1. [illegible].

CAP. XVII. v. 8. [illegible] quidni [illegible] in plur. etiam libris invitis, secundum Hebr? v. 9. [illegible] quid si [illegible] & [illegible] ut in Hebr. eadem ratione? nam v. 12. alia ratio est quare singulare sit. item v. 18. v. 17. [illegible] Ufs. 2. [illegible] ut sit leve, male. v. 19. [illegible] Ufs. 1. [illegible] recte secundum Hebr. v. 20. [illegible] quid ni [illegible] in singular. ut Hebr.?

CAP. XVIII. v. 3. [illegible] Ufs. 1. [illegible]. v. 6. [illegible] Ufs. 2. [illegible]. v. 9. [illegible] Poc. [illegible]. v. 20. [illegible] videtur scribendum [illegible].

CAP. XIX. v. 6. post [illegible] addit Ufs. 1. [illegible] necessario. v. 13. [illegible] forte legendum [illegible] ut v. 19. ut & 21. 9. v. 16. [illegible] Ufs. 1. [illegible] ut sit leve. ut & v. 16. Poc. [illegible] 18. [illegible] Ufs. 2. [illegible] utrobique.

CAP. XX. v. 3. [illegible] Ufs. 2. [illegible] una voce. v. 8. [illegible] Ufs. 1. [illegible] Poc. & Ufs. 2. [illegible]. v. 19. Non legebat Syrus לא in Hebr. לא תחנות sed legendus videtur ipse per interrogationem, cum ait. [illegible].

CAP. XXI. v. 7. [illegible] Ufs. 2. [illegible] ut Arab. sequitur autem [illegible]. v. 12. [illegible] Ufs. 2. [illegible]. v. 13. [illegible] Poc. [illegible]. v. 14. [illegible] Ufs. 1. [illegible] bene.

CAP. XXII. v. 18. [illegible] Ufs. 2. [illegible] ad marg. Ufs. 2. v. 21. [illegible] Ufs. 1. & Poc. [illegible] Ib. [illegible] Ufs. 1. et Poc. [illegible]. ad v. 23. [illegible] notavit Bootius ad Marg. Ufs. 2. in Cat. ad Matt. 1. 24. legi [illegible].

CAP. XXIII. v. 2. [illegible] Poc. [illegible] Item v. 3. et 10. et 11. v. 4. [illegible] Ufs. 1. [illegible]. v. 6. [illegible] Ufs. 1. [illegible] in sing. recte. v. 13. [illegible] Ufs. 2. [illegible] cum ܘ. v. 16. [illegible] Poc. et Ufs. 2. [illegible]. Ib. [illegible] Ufs. 2. [illegible] in plur.

CAP. XXIV. v. 6. [illegible] Ufs. 2. [illegible]. v. 8. [illegible] Poc. [illegible] sine ܘ. v. 14. [illegible] in Ufs. 2. [illegible] in plur. ut in Samarit.

CAP. XXV. v. 10. [illegible] Ufs. 1. [illegible] Poc. [illegible] et Ufs. 2. v. 17. [illegible] Poc. [illegible].

CAP. XXVI. v. 9. [illegible] Ufs. 1. [illegible] necessario. v. 12. [illegible] Ufs. 1. [illegible] Ufs. 2. [illegible]. v. 18. [illegible] Ufs. 1. [illegible].

CAP. XXVII. v. 1. [illegible] Poc. [illegible] post. Ufs. 1. [illegible] sine ܘ. v. 9. [illegible] Poc. [illegible]. v. 20. [illegible] Ufs. 1. [illegible]. v. 26. [illegible] Ufs. 2. [illegible].

CAP. XXVIII. v. 4. [illegible] Poc et Ufs. 2. [illegible] in plur. ut reliqua, quare sic etiam leg. v. 11. v. 13. [illegible] Ufs. 2. [illegible]. v. 25. [illegible] Ufs. 2. [illegible]. v. 30. [illegible] Ufs. 1. [illegible]. v. 34. [illegible] Ufs. 2. [illegible] in plur. v. 36. [illegible] Ufs. 1. et 2. [illegible] in sing. longe melius, ut in Hebr. sic v. 64. v. 51. [illegible] Ufs. 2. [illegible] in plur. sic alias ut Cap. 30. v. 9. v. 54. [illegible] Ufs. 1. [illegible] item v. 56. Poc. [illegible] & 56. 57. v. 57. [illegible] Ufs. 1. [illegible] in praesenti. v. 66. [illegible] Ufs. 1. [illegible]. v. 67. [illegible] versio Samarit. int. [illegible].

CAP. XXIX. v. 7. [illegible] Ufs. 2. [illegible] neutrum secundum Heb. sed [illegible]. v. 10. [illegible] videtur legendum in Hebr. ראשי. v. 17. [illegible] Ufs. uterque [illegible] in sing. recte ut in Hebr. v. 21. [illegible] Ufs. 1. [illegible] plur. v. 29. [illegible] videtur scribendum [illegible] etiam contra libros.

CAP. XXX. v. 18. [illegible] Ufs. 2. [illegible].

CAP. XXXI. v. 7. [illegible] Ufs. 1. [illegible] lege [illegible]. v. 8. in folio inserto Ufs. 1. sic scriptus est (quod tamen folium satis negligentem scriptorem habuit) [illegible] Poc. [illegible]. v. 17. [illegible] Poc. [illegible]

[Syriac] item Ufs. 1. v. 19. [Syriac]] Ufs. 1. [Syriac] fed in Ufs. 2. poft hæc, fequitur [Syriac] ubi vides errorem natum ex repetitione ejufdem vocis, nimirum, [Syriac] v. 21. [Syriac]] Ufs. 1. [Syriac] Ufs. 2. [Syriac] item 21. [Syriac] Ufs. 1. [Syriac].

CAP. XXXII. Tit in Ufs. [Syriac]. v. 2. [Syriac]] Ufs. 2. [Syriac] in fing. v. 8. [Syriac]] quid fi legamus [Syriac] in plur. etiam invitis libris? v. 10. [Syriac]] Ufs. 2. [Syriac]. ver. 14. Syrus pro בני בשן legebat. ירשון cum transferebat [Syriac]. v. 17. [Syriac]] Ufs. 2. [Syriac] fine o. & v. 26. [Syriac]] fine o. v. 32. [Syriac]] Ufs. 1. [Syriac] in plur. v. 38. [Syriac]] Poc. [Syriac] in plur. v. 39. [Syriac]] Ufs. 2. [Syriac]. ver. 44. [Syriac]] Ufs. 1. non habet [Syriac]. v. 51. [Syriac]] Ufs. 1. [Syriac] item Poc. & Ufs. 2.

CAP. XXXIII. Tit. in Mff. [Syriac] in plur. v. 2. [Syriac]] Ufs. 2. [Syriac] in præfenti. deeft autem aliquid. v. 7. [Syriac]] Ufs. 1. [Syriac] in plur. & Ufs. 2. pro [Syriac], f. [Syriac] ut Uf. 1. v. 19. [Syriac]] Ufs. 1. [Syriac]. v. 21. [Syriac]] Ufs. 1. [Syriac].

CAP. XXXIV. v. 1. [Syriac]] Ufs. 1. & Poc. [Syriac] melius. v. 3. [Syriac]] Ufs. 1. & Poc. [Syriac] Ufs. 2. [Syriac] recte. v. 7. [Syriac]] Ufs. 1. [Syriac] male. v. 11. [Syriac]] Ufs. 1. & Poc. [Syriac] non ita bene.

In fine hujus libri Ufs. 2. & Ufs. 1.

[Syriac colophon, 10 lines]

Finis Deuteronomii, libri quinti Legis, cujus Sectiones funt viginti, & verfus bis mille feptingenti octoginta tres. Tota autem Lex, continet verfus fedecim mille nongentos & viginti quinque. Sectiones autem fimul omnes centum viginti fex. Primi libri, triginta quatuor. Secundi, nimirum Exodi, viginti fex. Tertii, id eft Levitici, viginti. Quarti, five Numerorum, viginti fex. Quinti, id eft, Deuteronomii, viginti: Summa, centum viginti fex.

FINIS.

JOSUE.

CAP. I.

VER. 8. [Syriac]] videtur fcribendum [Syriac], ex Hebr. contra libros. v. 15. [Syriac]] Ufs. [Syriac].

CAP. II. v. 2. [Syriac]] Poc. [Syriac]. v. 3. [Syriac]] Poc. [Syriac]. v. 4. [Syriac]] Poc. [Syriac]. v. 5. [Syriac]] Ufs. [Syriac]. v. 6. [Syriac]] Ufs. [Syriac]. Ib. [Syriac]] Poc. [Syriac]. v. 9. [Syriac]] Poc. & Ufs. [Syriac] fine [Syriac]. v. 14. [Syriac]] Ufs. [Syriac]. v. 16. utrumque habet [Syriac] bis. v. 17. [Syriac]] Poc. [Syriac] Ib. puncta plur. in [Syriac]] minio tranfixa in Ufs. v. 19. [Syriac]] Ufs. [Syriac]. v. 24. [Syriac]] Poc. [Syriac] fine o.

CAP. III. v. 1. [Syriac]] Ufs. [Syriac] Item: [Syriac]] Ufs. [Syriac]. v. 3. [Syriac]] forte [Syriac] ut Heb. v. 4. [Syriac]] Ufs. [Syriac] male. v. 5. [Syriac]] forte [Syriac] ut Heb. v. 6. [Syriac]] Ufs. [Syriac], mox recte. v. 8. Ufs. [Syriac] ut Poc. v. 3. 6. 7. 8. v. 8. [Syriac]] Poc. [Syriac]] Poc. [Syriac]. Ufs. fine puncto. v. 10. [Syriac]] Poc. & Ufs. [Syriac] male. v. 12. [Syriac]] Poc. [Syriac]. v. 13. [Syriac]] Poc. [Syriac] Ufs. [Syriac]. v. 15. [Syriac]] Poc. [Syriac] v. 16. [Syriac]] Ufs. [Syriac] ita interpunctum v. 13. etfi fcriptum [Syriac].

CAP. IV. v. 2. [Syriac]] Poc. [Syriac] ut contra. v. 4. [Syriac] forte legendum in fing. v. 3. [Syriac]] Hebr. poftulat [Syriac]. v. 6. [Syriac]] Ufs. [Syriac] fine [Syriac] v. 21. habetur in Ufs. v. 8. [Syriac]] Ufs. [Syriac]. v. 10. [Syriac]] Ufs. [Syriac]. v. 18. [Syriac]] Ufs. [Syriac] Item. [Syriac]] Ufs. [Syriac]. v. 19. [Syriac]] Ufs. [Syriac].

CAP. V. v. 1. [Syriac]] Poc. [Syriac] Ufs. [Syriac]. v. 2. [Syriac]] forte legendum [Syriac] plur. v. 5. [Syriac]] Ufs. tantum [Syriac] Poc. tantum [Syriac]. v. 12. [Syriac]] Ufs. [Syriac] & Poc.

CAP. VI. v. 26. [Syriac]] Poc. [Syriac].

CAP. VII. v. 1. [Syriac]] Ufs. [Syriac]. v. 2. [Syriac]] Poc. [Syriac] Ufs. [Syriac]. v. 5. [Syriac]] Ufs. [Syriac]. Ib. [Syriac]] in Heb. [Syriac] in fing. v. 14. [Syriac]] Poc. [Syriac]. v. 23. [Syriac]] Ufs. [Syriac], & [Syriac].

CAP. VIII. v. 1. [Syriac]] Ufs. & Poc. [Syriac] quod eft Imp. fed lege, [Syriac]. v. 10. [Syriac]] Poc. & Ufs. [Syriac]. v. 13. [Syriac]] Poc. [Syriac]. v. 24. [Syriac]] videtur fcribendum. [Syriac] ex Heb. v. 27. [Syriac]] Ufs. [Syriac]. v. 32. [Syriac] Ufs. & Poc. [Syriac].

Jos.

CAP. IX. v. 4. [illegible]] Uss. [illegible] v. 5. [illegible]] Uss. [illegible] v. 9. [illegible]] Hebr. postulat, [illegible] v. 12. [illegible]] Poc. [illegible] v. 13. [illegible]] Uss. [illegible] v. 9. [illegible]] Uss. & Poc. [illegible] & v. 20. v. 25. [illegible]] Uss. [illegible] v. 27. [illegible]] Poc. [illegible] male.

CAP. X. v. 1. [illegible]] Poc. [illegible] v. 2. [illegible]] Poc. [illegible] item Uss. & tamen uterque v. 4. ut impressum est. v. 3. [illegible]] Poc. [illegible] secundum Arab. Uss. [illegible], item [illegible] v. 10. [illegible]] [illegible] videtur [illegible] redundare ex Heb. est tamen in Mss. v. 13. [illegible]] Mss. [illegible] v. 14. [illegible]] Uss. [illegible] v. 16. & 17. [illegible]] Uss. [illegible] v. 19. [illegible]] Poc. [illegible] v. 20. [illegible]] Uss. [illegible] [illegible] videtur autem aliter legisse. v. 28. [illegible]] Uss. [illegible] v. 33. [illegible]] Uss. [illegible] v. 35. [illegible]] Poc. & Uss. [illegible] sed v. 37. in marg. [illegible] ut & Uss. v. 37. [illegible] [illegible]] uterque Mss. [illegible] [illegible] v. 40. [illegible]] Uss. [illegible] pro. [illegible] v. 41. [illegible]] Uss. [illegible] Poc. ut impressum est. v. 43. Hebr. non reperitur in Uss. nec in Poc.

CAP. XI. v. 1. [illegible]] Uss. [illegible] Poc. ut impressum est. Ibid. [illegible]] Poc. [illegible] Uss. in Catal. ut impressum est. v. 1. [illegible]] forte legendum [illegible], errore usitato. v. 2. [illegible]] Uss. [illegible] in Catal. ut impressum; item Poc. [illegible]] Poc. [illegible] v. 4. [illegible]] videtur legendum [illegible] v. 7. [illegible]] Uss. et Poc. [illegible] v. 9. [illegible]] Uss. [illegible] v. 10. [illegible]] Uss. [illegible] Poc. v. 1. ut impressum est. Ib. [illegible]] Poc. [illegible] v. 11 [illegible]] Uss. [illegible] item Poc. v. 19. [illegible]] Uss. [illegible] sine [illegible]

CAP. XII. v. 2. [illegible]] Uss. [illegible] v. 3. [illegible]] Poc. [illegible] Ib. [illegible]] Uss. [illegible] v. 13 in Poc. et Uss. Rex Godor immediate antecedit Regem Adar v. 20. [illegible]] Uss. [illegible] v. 21. [illegible]] Uss. [illegible] Poc. [illegible] Item [illegible] & Poc.

CAP. XIII. v. 3. [illegible]] Uss. [illegible] Item [illegible]] Uss. [illegible] Item [illegible]] Uss. [illegible] Poc. [illegible] v. 11. [illegible]] Uss. [illegible] v. 12. [illegible]] videtur legendum [illegible] etsi contra libros. Ib. [illegible]] Poc. [illegible] v. 13. [illegible]] Poc. [illegible] v. 16. [illegible]] Poc. [illegible] v. 25 [illegible]] Poc. [illegible] et Uss. v. 27. [illegible]] Poc. [illegible] v. 31. [illegible]] Poc. [illegible]

CAP. XIV. v. 10. [illegible]] Poc. [illegible] v. 6. [illegible]] Uss. [illegible]

CAP. XV. v. 3. [illegible]] Poc. [illegible] v. 6. [illegible]] Poc. [illegible] v. 9. [illegible]] Poc. [illegible] v. 11. [illegible]] Uss. [illegible]] Poc. [illegible] Uss. [illegible] post statim [illegible] v. 18. [illegible]] Poc. [illegible] Uss. [illegible] A versu 22 nomina locorum.

[illegible]

In Poc. [illegible]

[illegible] In Uss. autem [illegible]

[illegible]

CAP. XVI. v. 2. [illegible]] Uss. [illegible] v. 3. [illegible]] Uss. [illegible] item v. 5. v. 6. [illegible]] Poc. [illegible] vide Cap. 17. v. 7. v. 8. [illegible]] Uss. [illegible] Poc. [illegible] v. 10. [illegible]] Poc. [illegible] item Uss.

CAP. XVII. v. 3. [illegible]] Poc. & Uss. [illegible] Ibid. [illegible]] [illegible] Uss. [illegible] v. 4. [illegible]] Uss. [illegible] v. 8. [illegible]] forte legendum [illegible] ut dicat civitatem in limite sitam, agrum autem ejus Manassi ascriptum. v. 15. [illegible]] Poc. [illegible] sine ܘ quod Usser. habet.

CAP. XVIII. v. 5. [illegible]] Uss. [illegible] v. 6. [illegible]] Uss. [illegible] Poc. [illegible] v. 9 [illegible]] Uss. & Poc. [illegible] v. 10. [illegible]] Uss. [illegible] v. 16. [illegible]] Uss. [illegible] v. 18 [illegible]] Uss. [illegible] nimirum repetito e sequentibus [illegible] quo expuncto sana omnia. Nomina locorum à versu 21. [illegible] Uss. [illegible] item Poc. [illegible] item Poc. [illegible] Poc. [illegible] Poc. [illegible]

CAP. XIX. v. 3. [illegible]] Poc. [illegible] v. 4. [illegible]] Poc. [illegible] Uss. [illegible] v. 5. [illegible]] Poc. [illegible] v. 6. [illegible]] Uss. [illegible] v. 8. [illegible]] Poc. & Uss. [illegible] Ibid. [illegible]]

ܐܠܗܘܬܐ. [ܐܠܗܘܬܐ] Ufs. v. 10. ܠܟܠܟܘܢ ܟܠ ܢܛܪܘܢ Ufs. ܢܛܪܘܬܐ v. 12. ܘܐܬܟܠܘ] Poc.& Ufs. ܘܐܬܟܠܘ Ib. ܘܬܠܝܘ] ܬܠܝܘ v. 15. ܘܐܬܕܟܪܘ] Poc. ܘܐܬܕܟܪܘ. v. 19. ܘܡܫܬܡܥ] Ufs. ܡܫܬܡܥ Ibid. ܘܥܒܕܘ] Ufs. ܥܒܕܘ v. 21. ܘܫܕܪܘ] Ufs. ܫܕܪܘ. v. 22. ܘܡܢܫܝܬܐ] Ufs. ܘܡܢܫܝܬܐ. v. 25. ܘܐܬܟܢܫܘ] Ufs. ܐܬܟܢܫܘ v. 26. ܘܥܡܗܘܢ] Poc. ܥܡܗܘܢ v. 27. ܐܝܟ ܕܟܬܝܒ] Ufs. ܐܝܟ Ib. ܘܐܬܟܢܫܘ] Ufs. ܐܬܟܢܫܘ v. 28. ܘܡܕܝܢܬܐ] Ufs. ܡܕܝܢܬܐ v. 29. ܒܚܘܪܢ] Ufs. ܒܚܘܪܢ. v. 33. ܘܬܚܘܡܗ] Poc. ܬܚܘܡܗ. Ib. ܘܦܠܓܘܗ̇] Ufs. ܦܠܓܘܗ̇ v. 34. ܘܥܠ ܝܘܪܕܢܢ] Ufs. ܥܠ ܝܘܪܕܢܢ Poc. ܝܘܪܕܢܢ v. 33. ܘܐܬܪܐ] Ufs. ܐܬܪܐ v. 37. ܘܐܬܪܐ ܘܐܬܪܐ] Ufs. ܐܬܪܐ. Poc. ܘܐܬܪܐ ܘܐܬܪܐ. v. 38. ܘܡܓܕܠ] Ufs. ܡܓܕܠ. v. 38. ܒܝܬ ܫܡܫ] Ufs. ܒܝܬ ܫܡܫ v. 41. ܘܝܪܬܐ] Poc. & Ufs. ܝܪܬܐ. Ibid. ܘܐܠܬܩܘܢ] Ufs. ܐܠܬܩܘܢ Poc. ܐܠܬܩܘܢ. v. 43. ܘܥܒܕܘܢ] Poc. ܥܒܕܘܢ. Ibid. ܘܓܬ ܪܡܘܢ] Poc. ܓܬ ܪܡܘܢ v. 45. ܘܥܡܘܢ] Poc. ܥܡܘܢ v. 50. ܬܡܢܬ] Poc. ܬܡܢܬ. Ib. ܒܛܘܪܐ] Poc. ܒܛܘܪܐ.

CAP. XX. v. 7. ܗܘ ܗܘ] Ufs. ܗܘ ܗܘ

CAP. XXI. v. 4. ܘܡܢ ܫܒܛܐ ܕܫܡܥܘܢ] Ufs. ܡܢ ܫܒܛܐ ܕܫܡܥܘܢ item Poc. fic v. 10. ܡܢ ܒܢܘܗܝ] Ufs. ܡܢ ܒܢܘܗܝ lege ܕܒܢܝ v. 13. ܠܚܒܪܘܢ] Poc. ܠܚܒܪܘܢ item Ufs. v. 18. ܘܠܥܢܬܘܬ ܘܠܡܥܠܬܗ̇] Ufs. ܠܥܢܬܘܬ ܘܠܡܥܠܬܗ̇ v. 20. ܠܫܪܟܐ ܕܒܢܝ ܩܗܬ] Poc. ܠܫܪܟܐ ܕܒܢܝ ܩܗܬ ܠܘܝܐ v. 21. ܘܠܓܙܪ] Ufs. ܠܓܙܪ Ib. ܘܠܡܥܠܬܗ̇] Uff. ܘܠܡܥܠܬܗ̇. v. 24. ܘܠܓܬ ܪܡܘܢ] Ufs. ܓܬ ܪܡܘܢ v. 27. ܘܠܓܘܠܢ ܡܥܠܬܗ̇

male ܡܢ ܡܥܠܬܗ̇ ܕܒܢܝ ܠܘܝܐ] Ufs. ܡܢ ܡܥܠܬܗ̇ ܕܩܕܫ] scribe ܕܩܕܫ non per ܟ ut & in libris. v. 30. ܘܡܥܠܬܗ̇] Ufs. ܡܥܠܬܗ̇ v. 31. ܚܠܩܬ] Ufs. & Poc. ܚܠܩܬ pro *Kedesh.* Ibid. ܘܠܪܚܘܒ] Ufs. ܠܪܚܘܒ & Poc. male. v. 35. ܘܠܢܗܠܠ] Ufs. ܘܠܢܗܠܠ Poc. ܘܠܢܗܠܠ. ܥܩܪܘܢ, forte leg. ܥܩܪܘܢ ex fuperioribus, etfi libri non addicant. Nam ex quatuor urbibus Rubenitarum, in duabus diffentiunt codices Syriaci ab Hebraicis: Sicut etiam præponunt urbes Rubenitarum urbibus Zabulonitarum. v. 40. ܡܥܠܬܗ̇ ܕܟܠܗܘܢ] Ufs & Poc. ܡܥܠܬܗ̇ ܕܟܠܗܘܢ bene.

CAP. XXII. v. 9. ܘܐܬܚܕܘ] Ufs. ܐܬܚܕܘ. v. 10. ܓܠܝܠܬܐ ܕܝܘܪܕܢܢ] verfu autem 11. ܓܠܝܠܬܐ v. 22. ܘܐܢ ܒܡܪܘܕܘܬܐ] Poc. ܗܘ ܕܐܬܚܫܒ v. 26. ܘܢܥܒܕ ܠܢ ܡܕܒܚܐ] Poc. ܢܥܒܕ ܠܢ ܡܕܒܚܐ ܠܐ ܕܥܠܬܐ (Ufs. ܠܐ.) v. 33. ܘܒܪܟܘܗܝ] Poc. ܘܒܪܟܘܗܝ & Ufs. v. 34. ܘܩܪܝܘܗܝ] lege ܗܘ ܕܩܪܝܘܗܝ nam libri non addicunt.

CAP. XXIII. v. 1. ܕܐܢܝܚ] ܕܐܢܝܚ lege, etfi contra libros ex Heb. v. 3. ܘܐܢܬܘܢ] lege ܘܐܢܬܘܢ eadem ratione, & fortaffis ftatim antea ܕܐܢܬܘܢ. v. 4. Codices noftri habent ܠܐ quod non eft in Heb. v. 7. ܠܐܠܗܝܗܘܢ] Ufs. ܠܐܠܗܝܗܘܢ non ܐܠܗܝܗܘܢ v. 13. ܘܠܡܟܫܘܠܐ] Ufs. ܠܡܟܫܘܠܐ Ibid. ܘܠܣܟܝܢܐ] Poc. ܘܠܣܟܝܢܐ v. 14. ܡܢ ܟܠܗܘܢ] Ufs. ܡܢ ܟܠܗܘܢ v. 16. ܘܬܬܛܠܩܘܢ] Poc. ܬܬܛܠܩܘܢ.

CAP. XXIV. v. 9. ܘܐܬܟܬܫ] Ufs. ܐܬܟܬܫ v. 19. ܠܚܛܗܝܟܘܢ] Ufs. ܠܚܛܗܝܟܘܢ v. 27. ܫܘܥܝܬܐ] Poc. ܡܢ ܫܘܥܝܬܐ male quamvis fic poftea impreffum eft. Sic & Ufs. v. 32. ܒܫܟܝܡ] Ufs. ܒܫܟܝܡ

JUDICUM.

INitio Uffer. ܟܬܒܐ ܕܫܦܛܐ ܕܗܢܐ ܟܬܒܐ ܠܐ ܐܬܝܕܥ ܡܢ ܟܬܒܗ. ܘܡܬܝܕܥ ܕܡܢ ܟܗܢܐ ܕܒܢܝ ܐܗܪܘܢ ܗܘ... [Syriac preface, 6 lines]

Liber autem Hiftoriæ Judicum, quamvis annotatum non fit nomen ejus qui ipfum fcripfit, notum tamen eft quod ab aliquo facerdotum filiorum Aharonis, qui temporibus Judicum iftorum facerdotio functi funt, fcriptus fit; Adeoque exactus admodum. Itaque recipitur in Teftamento veteri & Novo, quafi fpiritu Prophetico fcriptus de iis quæ annis CCXXVIII. contigerunt.

CAP. I.

VErf. 11. ܘܫܡܗ̇ ܕܕܒܝܪ] Ufs. ܫܡܗ̇ ܕܕܒܝܪ. v. 16. ܘܒܢܝ] ܒܢܝ Poc. & Ufs. ܒܢܝ v. 18. ܘܐܚܕܘ] Poc. ܐܚܕܘ Ufs. ܘܐܚܕܘ v. 21. ܘܠܐ ܐܘܪܬܘ] Poc. ܠܐ ܐܘܪܬܘ v. 27. ܘܐܘܪܬܗ] Poc. ܐܘܪܬܗ Uff. ܐܘܪܬܗ v. 30. ܘܠܐ ܐܘܪܬܗ] Poc. Uff. ܘܠܐ. v. 31. ܘܠܐ ܐܘܪܬܗ. ܘܠܐ. Poc. item Uff. ܘܠܐ Poc. ܘܠܐ Poc. item Uff. ܘܐܘܪܬܗ v. 32. ܘܐܘܪܬܗ] Poc. ܐܘܪܬܗ. v. 34. ܘܥܡܩܐ] Uff. ܥܡܩܐ. v. 35. ܘܥܡܘܪܐ] Poc. & Ufs. ܥܡܘܪܐ.

CAP. II. v. 3. ܠܡܥܩܬܐ] forte legendum ܠܡܥܩܬܐ in fciffuram.

CAP. III. v. 2. ܩܪܒܐ] Poc. & Uff. ܩܪܒܐ] in plur. recte. Ibid. ܘܡܠܦܐ] uterque ܡܠܦܐ fine ܕ v. 3. ܘܚܘܝܐ] Poc. & Ufs. ܚܘܝܐ fing. recte v. 8. ܟܘܫܢ] Ufs. ܟܘܫܢ v. 9. ܘܒܟܘ] Ufs. ܒܟܘ v. 16. ܘܐܣܪܗ̇] Poc. ܐܣܪܗ̇ forte ܘܐܣܪܗ̇ v. 19. ܦܣܠܐ] Poc. & Ufs. ܦܣܠܐ ܕܠܘܬ ܓܠܓܠܐ forte ܐ v. 24. ܘܥܒܕܘܗܝ] Ufs. ܥܒܕܘܗܝ non ܥܒܕܘܗܝ v. 24 Ufs. ܐܬܘ ܘܚܙܘ v. 22. ܦܪܙܕܘܢܐ] forte ܦܪܙܕܘܢܐ & v. 25. ܠܐ ܦܬܚ] forte ܠܐ etfi contra libros. v. 25. ܡܦܬܚܐ] Poc. ܡܦܬܚܐ in fing. v. 28. ܠܡܥܒܪܬܐ ܕܝܘܪܕܢܢ] Poc. & Ufs. ܠܡܥܒܪܬܐ ܕܝܘܪܕܢܢ v. 29. ܘܓܢܒܪܐ] Poc. ܓܢܒܪܐ.

CAP. IV. v. 6. ܕܒܢܝ ܢܦܬܠܝ] Poc. & Ufs. ܕܒܢܝ ܢܦܬܠܝ. Uff. ܕܒܢܝ ܙܒܘܠܘܢ v. 9. & ܗܘ ܚܝܠܗ] Uff. ܚܝܠܗ v. 11. ܘܩܝܢܝ] Poc. ܩܝܢܝ. Ibid. ܒܡܫܘܚܬܐ] Ufs. ܒܡܫܘܚܬܐ.

CAP. V. v. 7. ܦܪܙܘܢܐ] Ufs. ܦܪܙܘܢܐ male v. 17. ܠܡܢܐ] Poc. ܠܡܢܐ item ܕܢܬܒ fine ܕ priori, male. v. 19. ܠܐ ܢܣܒܘ] Poc. (in Uff. ܠܐ ܢܣܒܘ) ܕܡܐ ܕܒܝܬ ܡܠܟܘܬܐ ܠܐ ܢܣܒܘ v. 22. ܪܟܒܐ] Poc. ܪܟܒܐ pro ܪܟܒܐ v. 24. ܬܬܒܪܟ] Poc. ܬܬܒܪܟ v. 26. ܠܡܩܒܬܐ] Poc. ܠܡܩܒܬܐ. v. 30 ܕܨܒܥܐ

ܚܪܝܢܐ ܕܥܡܐ] Poc. & Uſs. ܚܪܝܢܐ ܕܥܡܐ ܕܥܡܐ.

CAP. VI. v. 11. ܒܛܘܪܐ] Uſs. ܒܛܘܪܐ v. 12. ܘܐܬܚܙܝ Poc. ܘܐܬܚܙܝ. v. 19. ܕܥܕܟܝܠ] Poc. ܥܕܟܝܠ in præf. v. 26. ܕܡܫܒܚܢ ܡܫܬܡܥ ܗܘܐ ܗܘܐ poſt. ܕܡܫܒܚܢ ܗܘܐ ܐܠܗܐ] Poc. ܐܠܗܐ ܗܘܐ ܡܫܒܚܢ bene: videtur autem ܡܫܒܚܢ abundare, etſi Mſs. agnoſcunt. Uſs. ܕܡܫܒܚܢ ܗܘܐ v. 34. ܘܐܬܚܙܝ] etiam in Mſſ. v. 35. ܘܫܡܗ] etiam in Poc. fine ܘ Uſs. ܘܫܡܗ eſt enim plurale, ut in Hebr.

CAP. VII. v. 4. ܕܡܝܐ] Poc. ܕܡܝܐ Uſs. ܕܡܝܐ v. 8. ܐܚܪܢܐ] Poc. ܐܚܪܢܐ v. 9. ܠܗ] Poc. ܠܗ v. 10. ܘܥܒܕܐ] Uſs. ܥܒܕܐ. v. 12. ܘܩܫܬܐ] forte leg. ܘܩܫܬܐ etſi Poc. non conſentit, nec Uſs. Ibid. ܡܢܝܢ] Poc. ܡܢܝܢ ut & Uſs. v. 6. ܘܐܡܪ] Uſs. ܘܐܡܪ v. 22. ܘܫܝܦܘܪܐ & ܘܚܨܘܨܪ] Poc. ܚܨܘܨܪ item ܫܝܦܘܪܐ Uſs. ܫܝܦܘܪܐ ܕܝܕܥ. v. 24. ܘܠܘ] Poc. ܠܘ Uſs. plur. Ibid. ܘܐܬܚܡܝ] Uſs. ܘܐܬܚܡܝܘ.

CAP. VIII. v. 2. ܩܛܝܦܘܬܗ] Poc. & Uſs. ܩܛܝܦܘܬܗ male. v. 3. ܒܪܘܚܗ] Poc. ܒܪܘܚܗ recte. v. 5. ܘܪܕܦܘ] Uſs. ܘܪܕܦܘ v. 15. ܘܪܕܦ. v. 11. ܘܪܕܦ] Uſs. ܘܪܕܦܘ v. 12. ܘܐܙܠ & ܘܪܕܦ] Uſs. ܘܪܕܦ ܘܐܙܠ v. 14. ܘܟܬܒ] Uſſ. ܠܗ ܘܟܬܒ v. 21. ܘܩܘܡ] lege ܘܩܘܡ etſi Mſs. non addicant.

CAP. IX. v. 6. ܕܡܨܒܬܐ] Uſs. ܕܡܨܒܬܐ v. 7. ܘܫܡܥܘ ܡܢܗ] Uſs. ܘܫܡܥܘ ܡܢܗ. v. 15. neuter ſubducit virgulam ܗܐ ܐܬܝܢ v. 26. ܥܠܬܐ] Arabic. per ܥ non per ܐ ut Hebr. v. 28. ܘܐܬܚܙܝ] Poc. ܘܐܬܚܙܝ. Item Uſs. & ſane v. 36. 37. in Arab. v. 37. ܘܥܠܬܐ] Uſs. ܘܥܠܬܐ v. 43. ܘܟܡܢܘ ܗܘܐ ܚܕܐ ܘܚܢܝ ܗܘܐ] Uſs. ܘܟܡܢܘ ܗܘܐ ܚܕܐ ܘܚܢܝ. v. 45. ܘܙܪܥܗ] Uſs. ܙܪܥܗ.

CAP. X. v. 4. ܘܪܕܝܢܢ] videtur leg. ܘܪܕܝܢܢ etſi contra codd. ex Hebr. Ibid. ܥܘܝܪܐ] Poc. ܥܘܝܪܐ item Uſs. v. 8. ܐܠܝܘܣܒ ܚܘܝܐ] Uſs. ܐܠܝܘܣܒ v. 9. ܘܗܐ ܐܦ] ܐܦ ܗܐ ܐܢܫ Poc. & Uſs. ܘܡܬܡܢܝܢ ܐܢܫ ܗܐ ut Hebr. v. 18 ܪܝܫܐ] Poc. ܪܝܫܐ.

CAP. XI. v. 1. ܘܓܠܥܕ] Hic Arabs corrigit errorem inſolitum in libris Syriacis, in quibus ſæpe reperitur ܕ pro ܪ, præſertim in propriis nominibus, ut ܓܠܥܕ. Ex eo igitur ſcribe ܓܠܥܕ. v. 2. ܘܚܙܝ ܗܘܐ ܐܢܬܬܐ ܕܒܢܐ] In Mſſ. ܘܚܙܝ ܗܘܐ ܐܢܬܬܐ ܕܥܡܐ ܗܘܐ ܕܐܒܘܗܝ ܚܕ ܢܘܟܪܝܬܐ ܗܘܝܐ : ܘܐܡܪܘ hæc clauſa omiſſa fuerat à ſcribis librorum quos habuit Sionita. v. 6. ܩܛܝܢܐ] Uſs. ܩܛܝܢܐ ܗܘܐ ܐܢܬ v. 33. ܘܟܪܡܐ ܡܚܘܠܬܐ ܠܡܢܝܬ ܘܥܕܡܐ ܠܡܢܝܬ] Scriptura codicis Arabici, Araar ad Manith, videtur manifeſtum facere errorem Syriaci. v. 37. ܘܐܬܒܟܐ] Uſs. ܘܐܬܒܟܐ.

CAP. XII. v. 3. ܘܥܒܪܬ] Poc. ܘܥܒܪܬ item Uſs. v. 5. videtur legendum ex Arab. ܐܢܐ ܡܢ ܐܦܪܝܡ & poſt ܡܥܒܪܬܐ ſed et ſic non ſatis congruit, forte legendum. ܗܘܐ ܕܥܒܪ ܐܢܐ ܕܚܘܪܝܢ v. 14. ܒܢܝ ܒܢܝܐ] Poc. ut ſupra. v. 15. ܕܡܢ ܛܘܪܐ ܕܥܡܠܩ] Uſs. ܕܡܢ ܛܘܪܐ ܕܥܡܠܩ & ܦܪܥܬܘܢ Poc. ܦܪܥܬܘܢ Sionita ſequitur Arabica.

CAP. XIII. v. 8. ܠܗ] Poc. habet ܠܗ cujuſmodi pleonaſmus cum exemplum non habeat, putandum eſt, vitio ſcriptoris factum hoc loco, neq; enim agnoſcit ܕ Uſſerianus. v. 14. ܬܐܟܘܠ] obſervandum eſt in Uſſeriano ſcriptum eſſe ܬܐܟܠ. aliter accipi poterat tanquam ad Manoe ſermo eſſet. v. 16. ܠܡܐܟܠ] in Poc. ſcriptum eſt ܠܡܐܟܠ item v. 17. ܢܩܪܐ ܫܡܟ] ܢܩܪܐ ܫܡܟ & quod in Hebr. וכבדנוך, cum Syriace redditum ſit ܢܝܩܪܟ, hoc paraphraſtice expoſuit Arab. *vocabimus eum nomine tuo*: Cum tamen fortaſſe tranſpoſitis literis per errorem ſcriptum ſit pro ܢܝܩܪܟ. v. 25. ܕܢܪܕܝܘܗܝ] etiam legit Arabs verum 16. 13. per ܕ.

CAP. XV. v. 2. ܕܣܢܐ] Poc. ܕܣܢܝܬܗ. v. 4. ܘܐܙܠ] Poc. ܘܐܙܠ item Uſs. v. 5. ܠܡܕܢܚܐ] Poc. ܠܡܕܢܚܐ in plur. ut et mox. & utrobique in Uſſer. v. 6. ܘܐܘܩܕܘܗ] Uſs. ܘܐܘܩܕܘܗ. v. 14. ܘܐܬܬ] Poc. ܘܐܬܬ item Uſs.

CAP. XVI. v. 2. ܠܥܙܐ ܠܗ] Mſſ. ܠܥܙܐ. v. 12. ܠܐܘܪܚܐ] Poc. ܠܐܘܪܚܐ Uſs. ܠܐܘܪܚܐ. v. 12. ܡܢ ܕܪܥܘܗܝ] Uſſer. hic & v. 23. ܠܥܠ ܡܢ ܕܪܥܘܗܝ aliter tamen v. 27. v. 19. ܕܫܥܪܐ] Uſs. ܕܫܥܪܐ v. 24. ܘܫܒܚܘܗܝ] Poc. ܘܫܒܚܘ ܠܐܠܗܗܘܢ ܥܡܐ. v. 26. ܘܐܣܬܡܟ] Uſs. ܘܐܣܬܡܟ.

CAP. XVIII. v. 2 ܠܡܪܓܠܘܬܗ] Uſſer. in plur. v. 10. ܠܫܠܝܐ] Mſſ. ܠܫܠܝܐ. 11. ܙܝܢ ܕܩܪܒܐ] ܕ pro ܙ ſolenni errore librorum Syriacorum, ut ſupra notavi. v. 14. ܠܡܪܓܠܘ ܐܪܥܐ] Uſs. ܠܡܪܓܠܘ. 19. ܠܫܒܛܐ] Poc. in plural. v. 23. ܠܡܝܟܐ] Mſſ. in ſing. v. 28. ܕܨܝܕܘܢ] Mſs. ܕܨܝܕܘܢ. v. 29. ܕܢ] f. ܕܢ. v. 31. ܦܬܟܪܐ] Uſs. ܦܬܟܪܐ.

CAP. XIX. v. 1. ܕܐܦܪܝܡ ܒܥܒܪܗ] forte legendum ܒܥܒܪܐ ܕܝܘܪܕܢܢ ſecundum Hebr. etſi nec infra reperitur v. 18. v. 8. ܘܐܬܟܬܪ] ſcribendum ܘܐܬܟܬܪܘ ܥܕ ܕܢܓܗ omiſſo ܕ quod repetendum erat. v. 30. ܠܡܨܪܝܢ] Poc. ܠܡܨܪܝܢ item Uſs.

CAP. XX. v. 1. ܘܐܬܟܢܫܘ] Uſs. ܘܐܬܟܢܫ v. 10. ܠܟܠ ܫܒܛܐ ܕܐܝܣܪܝܠ] Mſſ. ܫܒܛܐ. v. 16. ܒܩܠܥܐ] Uſs. ܒܩܠܥܐ. v. 48. ܡܕܝܢܬܐ] Mſſ. ܡܕܝܢܬܐ.

CAP. XXI. v. 5. ܠܡܨܦܝܐ] Mſſ. cum punctis pluralis. v. 14. ܗܘܝ] Poc. ܗܘܝ In calce libri hæc leguntur in Mſſ. quibus lectio impreſſa emendatur. ܒܝܘܡܬܐ ܗܢܘܢ ܠܝܬ ܗܘܐ ܡܠܟܐ ܒܐܝܣܪܝܠ : ܐܢܫ ܐܢܫ ܕܫܦܝܪ ܒܥܝܢܘܗܝ ܗܘ ܥܒܕ ܗܘܐ. ܫܠܡ ܣܦܪܐ ܕܕܝܢܐ. Abſolutus eſt liber Judicum, qui Hebræis volumen Shoptim appellatur. [Liber autem Joſue filii Nun & liber iſte Judicum continent verſus IVMCCXXXIII.

RUTH.

CAP. I.

VER. 2. Mſſ. ܟܠܝܘܢ quod accedit ad ſonum ܟܠܝܘܢ. v. 9. ܢܝܚܐ] Mſſ. ܢܝܚܐ. v. 11. ܕܢܗܘܘܢ] Mſſ. ܕܢܗܘܘܢ. v. 15. ܠܝܒܡܬܝܟܝ] ad Marg. Poc. ܠܝܒܡܬܟܝ. v. 16. ܠܐܠܗܝܟܝ] Mſſ. ܠܐܠܗܟܝ. v. 17. ܘܠܐܠܗܝܟܝ] Mſſ. ܘܠܐܠܗܝܟܝ.

CAP. II. v. 1. ܕܝܕܘܥܬܐ] Uſs. ܕܝܕܘܥܬܐ ܡܢ ܕܥܡܗ v. Arab. v. 3. ܕܡܚܨܕܢܘܬܐ] Poc. ܕܡܚܨܕܢܘܬܐ. v. 9. ܘܐܙܠܝܬܝ] ad oram Uſſer. Greg. ܘܐܙܠܝ. v. 23. ܘܥܠܬ ܠܘܬ ܚܡܬܗ] Poc. ܘܥܠܬ ܠܘܬܗ.

CAP. III. v. 1. ܘܐܡܪܬ ܠܗ ܢܥܡܝ ܚܡܬܗ] Poc. ܘܐܡܪܬ ܠܗ ܢܥܡܝ ܚܡܬܗ. v. 7. ܕܡܩܕܫܬܐ] Mſſ. ܡܩܕܫܬܐ

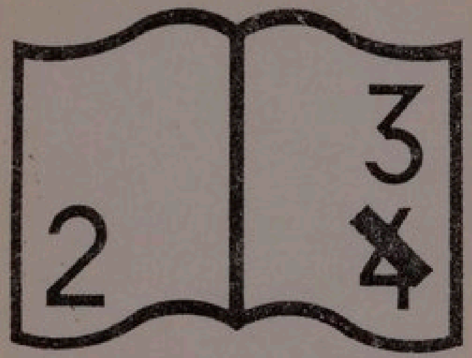

Pagination incorrecte — [redacted]

NF Z 43-120-12

ܘܡܫܡܫܢܘܬܐ. apud Ferrarium ut impreſſum eſt. v. 13. ܘܠܐ ܐܢܫ ܠܐ ܢܣܒ ܐܘܣܢܐ ܕܫܡܫܐ] in Mſſ. ܘܠܐ ܐܢܫ ܕܫܡܫܘܬܐ. ܠܐ ܗܘ ܕܝܢ ܐܘܣܢܐ ܕܢܣܒ ܐܢܫ ܠܡܫܡܫܘܬܐ. v. 14. ܒܡܫܟܢܐ] Uſs. ܒܡܫܟܢܐ.

CAP. IV. v. 4. ܘܐܝܬܝܘ ܡܢ ܬܡܢ ܩܝܒܘܬܐ ܕܩܝܡܐ ܕܡܪܝܐ ܘܡܫܡܫܢܘܬܐ ܡܢ] Duplex verſio ejuſdem clauſæ: ubi pro ܘܐܝܬܝܘ videtur legendum ܘܐܝܬܝܘ pro ܘܡܫܡܫܢܘܬܐ, ܡܫܡܫܢܘܬܐ, v. 7. ܗܘ ܐܬܐ ܠܡܫܪܝܬܐ] videtur legendum ܐܬܐ ܐܠܗܐ ܠܡܫܪܝܬܐ. v. 11. ܘܬܪܝܢ ܒܢܝ ܥܠܝ ܡܝܬܘ. Poc. ܘܬܪܝܢ ܒܢܘܗܝ. v. 16. ܘܗܘܐ ܗܘ ܗܘܐ] Mſſ. plenius ܘܗܘܐ ܡܢ ܡܫܪܝܬܐ ܘܥܪܩܬ ܗܘܝܬ recte: nimirum ſecundum Hebr.

SAMUELIS. I.

CAP. I.

VER. 1. ܨܘܦ] Mſſ. ܨܘܦ. v. 21. ܘܠܡܫܠܡܘ] Poc. ܘܠܡܫܠܡܘ ܐܢܘܢ conſentit Ar. ܢܕܪܗ] forte ܘܢܕܪܗ ſecundum Hebr. v. 27. ܫܐܠܬܗ] Mſs. ܫܐܠܬܗ. v. 28. ܫܐܝܠܐ] Poc. ܫܐܝܠܐ.

CAP. II. v. 14. ܘܡܘܣܓܐ] Uſs. ܡܘܣܓܐ. v. 21. ܘܝܠܕܬ ܬܠܬܐ] Uſs. ܘܝܠܕܬ ܬܠܬܐ. v. 31. ܕܪܥܟ ܘܕܪܥܐ ܕܒܝܬ ܐܒܘܟ] Poc. ܘܕܪܥܐ ܕܒܝܬ. Uſſer. ܕܪܥܟ ܘܕܪܥܐ. v. 35. ܡܗܝܡܢܐ] Poc. ܡܗܝܡܢܐ. v. 36. ܠܟܗܢܘܬܐ] Poc. ܠܟܗܢܘܬܐ.

CAP. III. v. 1. ܓܠܝܐ] Uſs. ܓܠܝܐ. v. 8. ܕܡܪܝܐ ܗܘ] Uſs. ܗܘ ܕܡܪܝܐ. v. 12. ܘܫܠܡ] Mſs. ܘܫܠܡ. v. 14. ܘܠܐ ܡܬܚܣܝܐ] Lege ex certa conjectura ſecundum Hebr. ܠܐ ܢܬܚܣܐ ܚܛܗܐ ܕܒܝܬ ܥܠܝ ܒܕܒܚܐ. etſi nec libri juvant, nec Ar.

CAP. IV. v. 8. ܗܢܘܢ ܐܠܗܐ ܥܫܝܢܐ] In Mſs. plenius ܡܢ ܐܝܕܝ ܐܠܗܐ ܥܫܝܢܐ ܗܠܝܢ ſed legendum ܗܢܘܢ ܐܠܗܐ ܥܫܝܢܐ ut in Hebr. ܒܡܚܘܬܐ] ſæpe admodum in libris noſtris ܡܚܘܬܐ. v. 19. ܘܐܬܟܪܝܬ ܘܝܠܕܬ] Uſs. ܘܝܠܕܬ Syriaſmo familiari, *incurvans ſe peperit*. v. 20. ܘܠܐ ܥܢܬ] non eſt in Poc. nec in Ar. magis quam in Hebr. Uſser. habet. ſed ſemel tantum ܘܠܐ ܥܢܬ.

CAP. V. v. 3. ܘܐܩܝܡܘܗܝ] Uſs. ſæpe ܐܩܝܡܘܗܝ. v. 4. ܘܬܪܬܝܢ ܐܝܕܘܗܝ] Poc. ܘܐܝܕܘܗܝ ܬܪܬܝܢ Uſs. ܘܐܝܕܘܗܝ ܬܪܬܝܢ videtur legendum ܘܬܪܬܝܢ ܐܝܕܘܗܝ quia ſequitur de trunco.

CAP. VI. v. 3. ܐܬܝܕܥ] Mſs. ܐܬܝܕܥ. v. 5. ܥܩܪܐ ܕܕܗܒܐ] Poc. ܥܩܪܐ Uſs. ܥܩܪܐ. v. 7. ܘܠܐ ܢܝܪܐ] Uſs. ܘܠܐ. v. 15. ܡܢܐ & ܕܕܗܒܐ] videntur ex Ar. legenda pluraliter ut in Heb.

CAP. VII. v. 3. ܘܥܫܬܪܘܬ ܢܘܟܪܝܐ] Poc. ܘܥܫܬܪܘܬ ܢܘܟܪܝܐ. v. 17. ܘܬܡܢ ܗܘܐ ܕܐܢ ܠܗ] Mſs. plenius ܘܬܡܢ ܗܘܐ ܕܐܢ ܠܐܝܣܪܝܠ ܘܬܡܢ ܗܘܐ ܒܢܐ ܡܕܒܚܐ. ut in Heb.

CAP. VIII. v. 3. ܘܐܙܠܘ] Uſs. ܘܐܙܠܘ.

CAP. IX. v. 1. ܒܪ ܨܪܘܪ ܒܪ ܦܝܚ ܒܪ ܐܒܝܚ] Poc. ܒܪ ܨܪܘܪ ܒܪ ܦܝܚ. Uſs. ܨܪܘܪ. v. 2. ܫܦܝܪ ܛܒ ܘܠܝܬ] Poc. ܛܒ ܫܦܝܪ Uſſer. ܫܦܝܪ ܛܒ ܘܠܝܬ. v. 7. ܘܡܢܐ] Poc. ܡܢܐ Uſs. hic habet ܡܢܐ ſupra ut Poc. v. 20. ܕܐܒܕܘ] Poc. ܕܐܒܕܘ.

CAP. X. v. 2. ܒܨܠܨܚ] Mſs. ܒܨܠܨܚ. v. 3. ܠܓܕܝܐ] ܓܕܝܐ & ܬܠܬܐ. v. 4. ܘܢܫܐܠܘܢܟ] Uſs. ܘܢܫܐܠܘܢܟ. v. 5. ܦܠܫܬܝܐ] Uſs. ܦܠܫܬܝܐ. v. 8. ܥܕܡܐ ܕܐܬܐ] Mſs. ܥܕܡܐ. male.

CAP. XI. v. 1. ܥܡܘܢܝܐ] Uſs. ܥܡܘܢܝܐ. v. 2. ܥܝܢܝܟܘܢ] Poc. ܥܝܢܝܟܘܢ.

CAP. XII. v. 3. ܘܓܙܠܬ] Poc. ܓܙܠܬ. v. 17. ܩܠܐ] forte ܩܠܐ in plur. v. 23. ܨܠܘܬܟܘܢ] Mſs. ܨܠܘܬܟܘܢ.

CAP. XIV. v. 11. ܘܐܬܓܠܝܘ] Mſs. ܐܬܓܠܝܘ. v. 14. ܦܕܢܐ] Poc. ܦܕܢܐ in ſing. v. 19. ܫܐܘܠ] Mſs. ܫܐܘܠ in præt. ܘܐܡܪ] Mſs. ܐܡܪ. v. 23. ܥܒܪ] Poc. ܥܒܪ Uſs. ܥܒܪ. v. 30. ܘܩܛܠܐ] Uſs. ܩܛܠܐ. v. 52. ܘܚܙܐ ܟܠ] Poc. ܘܚܙܐ ܟܠ in præt. Uſs. ܘܚܙܐ ܟܠ.

CAP. XV. v. 2. ܐܬܚܫܒܬ] Poc. ܐܬܚܫܒܬ. v. 4. ܘܡܢܝܢܘܢ] Poc. ܘܡܢܝܢܘܢ. v. 6. ܥܡܠܝܩܝܐ] Poc. ſæpe ܥܡܠܝܩܝܐ. v. 13. ܒܪܝܟ ܐܢܬ ܠܡܪܝܐ] Poc. ܒܪܝܟ ܗܘ. Uſs. ܒܪܝܟ. v. 21. ܘܠܐ ܥܒܕܬ ܦܘܩܕܢܐ] Mſs. ܘܕܐ ܥܒܕܬ ܦܘܩܕܢܐ forte legendum ܪܫܝܬܐ ܕܚܪܡܐ ſecundum Hebr.

CAP. XVII. v. 1. ܠܡܩܪܒܐ] Poc. in ſing. v. 4. ܘܓܒܪܐ ܚܕ] Uſs. ܓܒܪܐ ܚܕ. v. 10. ܚܣܕܬ ܠܓܘܕܐ] Uſs. ܚܣܕܬ. v. 35. ܘܡܚܝܬܗ] forte ܘܡܚܝܬܗ. v. 40. ܟܐܦܐ] Uſs. ܟܐܦܐ in plur. v. 42. ܘܗܘܐ ܘܡܪܝܐ ܕܡܚܙܐ] Mſs. ܘܗܘܐ ܘܡܪܝܐ ܕܡܚܙܐ. v. 44. ܠܦܓܪܟ] forte ܦܓܪܐ plur. ܘܠܚܝܘܬܐ] Poc. ܚܝܘܬܐ. v. 52. ܘܐܬܚܒܠܘ] forte ܘܐܬܚܒܠܘ, neque enim legi puto ܐܬܚܒܠܘ. 52. ܫܥܪܝܡ] Poc. ܫܥܪܝܡ Uſs. ܫܥܪܝܡ. v. 56. ܥܠܝܡܐ] Uſs. ܥܠܝܡܐ.

CAP. XVIII. v. 17. ܠܐܢܬܬܐ] ſecundum Hebr. ܠܐܢܬܬܐ. v. 19. ܠܥܕܪܝܐܝܠ] Poc. ܠܥܕܪܝܐܝܠ. v. 27. ܥܘܪܠܘܬܗܘܢ] Mſs. interdum ܥܘܪܠܘܬܗܘܢ. Addit autem Poc. fine verſus ܘܗܘܐ ܠܗ ܠܐܢܬܬܐ.

CAP. XIX. v. 11. ܕܢܛܪܘܢܗ] Poc. ܕܢܛܪܘܢܗ. v. 13. ܘܬܪܦܐ] Uſs. hic et v. 16. ܬܪܦܐ in plurali. v. 18. ܘܢܘܝܬ] Uſs. ܠܗ ܢܘܝܬ. v. 19. ܘܐܙܠ ܘܢܘܝܬ] Mſs. ܘܐܙܠ ܢܘܝܬ. ܢܘܝܬ] In Arab. Naiot, quaſi e codice meliori.

CAP. XX. v. 7. ܛܒ] Uſs. ܛܒ. ܡܬܚܫܒ] Mſs. ܗܘ ܡܬܚܫܒ. ܐܢ ܐܢܫ ܠܐ] videtur legendum, ܒܐܝܕܝ ܐܢܫ ܐܢܐ ܠܐ ut ſtatim ܠܐ. v. 33. ܘܪܡܐ] ܠܡܩܛܠܗ] Poc. ܘܪܡܐ.

CAP. XXI. v. 2. ܠܐ] Poc. ܠܐ ܠܐ quod idem. v. 10. ܕܩܛܠܬ] in marg. Uſser tanquam interferendum.

CAP. XXII. v. 9. ܘܬܘܒ] Poc. ܘܬܘܒ. v. 11. ܘܫܕܪ] Mſs. ܘܫܕܪ. v. 13. ܒܪ ܐܝܫܝ] Mſs. ܐܝܫܝ. v. 18. ܘܟܘܬܝܢܐ] Poc. ܟܘܬܝܢܐ.

CAP. XXIII. v. 17. ܘܠܐ] Poc. ܘܠܐ ſed videtur legendum ex Hebr. ܐܬ ܗܘܐ ܠܐ.

CAP. XXIV. v. 20. ܒܐܘܪܚܐ ܛܒܬܐ] Uſs. ܛܒܬܐ ut ܐܘܪܚܐ.

CAP. XXV. v. 18. ܡܢ ܟܠܗܘܢ] Uſs. ܡܢ ܟܠܗܘܢ v. 21. poſt ܘܐܡܪ ܕܘܝܕ ܡܛܠ ܕܐܦ ܠܐ ܡܢ ܡܕܡ ܕܐܝܬ ܗܘܐ ܠܗ Mſs. interferunt ܡܢ ܟܠ ܡܕܡ ܕܐܝܬ ܗܘܐ ܠܗ ubi vides excidiſſe interjecta duobus ܕܐܝܬ ܗܘܐ ܠܗ itaque agnoſcuntur, etiam in Arabico. v. 22. ܡܢ ܟܠ] forte legendum ܡܢ ܟܠ. v. 24 ܒܐܕܢܝܟܝ ܐܡܬܟ ܠܐ] non extat in Mſs. v. 34. ܕܐܬܝܬ] Poc. ܕܐܬܝܬܝ.

CAP.

CAP. XXVI. v. 1. ܠܣܘܡܠܐ] videtur error in omnibus libris insolitus pro ܠܣܘܡܠܐ Hebr. v. 8. ܘܙܢܝܐ] non dubito legendum ܘܡܣܪܝܐ. Nam ܪ pro ܘ frequens error. & ita locutus est supra. v. 13. ܘܬܣܦܘܢ] Poc. ܬܣܦܘܢ Uss. ܬܣܦܘܢ. v. 23. ܘܬܫܠܡܘܢ] lege ܘܬܫܠܡܘܢ.

CAP. XXVII. v. 6. ܨܩܠܓ] Poc. ܨܩܠܓ Uss. ܨܩܠܓ. v. 8. ܘܟܢܥܢܝܐ ܘܓܒܠܝܐ] Uss. ܘܓܒܠܝܐ fine ܘ. v. 12. ܗܘܐ ܠܗ] Mss. ܠܗ.

CAP. XXVIII. v. 2. ܘܐܡܪ] Mss. ܐܡܪ ܠܗ. male v. 6. ܘܐܦ ܒܢܒܝܐ] Arabs legebat ܒܚܠܡܐ. nostri non juvant. v. 18. videtur legendum ܡܛܠ ܗܢܐ ܗܘ ܦܬܓܡܐ ܗܢܐ ܥܒܕ ܠܟ, sic enim Arabs, non libri nostri. v. 24. ܘܐܦܝܬ] Poc. ܘܐܦܝܬ duplici ܝ.

CAP. XXX. v. 1. ܘܐܘܩܕܘܗ ܒܢܘܪܐ] Poc. ܘܐܘܩܕܘܗ v. 2. ܘܫܒܘ] ܘܢܫܐ Uss. ܢܫܐ v. 13. ܕ ܗܘ ܥܡ ܡܢܘܢ ܥܠܝܡܐ] Poc. ܕ ܗܘ ܥܡ ܡܢܘܢ ܥܠܝܡܐ (Uss. ܗܘ) ܗܘܐ v. 22. ܢܫܝܗܘܢ] Poc. ܢܫܝܗܘܢ.

SAMUELIS. II.

CAP. I.

VEr. 1. ܘܗܘܐ ܡܢ ܒܬܪ ܕܡܝܬ ܫܐܘܠ ܘܕܘܝܕ ܗܦܟ ܡܢ ܕܡܚܐ] Mss. ܘܗܘܐ ܡܢ ܒܬܪ ܕܡܝܬ ܫܐܘܠ ܘܕܘܝܕ ܗܦܟ v. 6. ܕܓܠܒܘܥ] Poc. ܕܓܠܒܘܥ Uss. ܕܓܠܒܘܥ optime. v. 15. ܦܓܥ] Poc. ܦܓܥ v. 25. ܒܩܪܒܐ ܘܩܛܝܠܐ] Poc. ܒܩܪܒܐ ܩܛܝܠܐ v. 26. ܪܚܡܬܟ] Mss. ܪܚܡܬܟ in sing.

CAP. II. v. 1. ܘܫܐܠ] Poc. ܫܐܠ Uss. ܘܫܐܠ. v. 5. ܥܡ ܡܪܟܘܢ] Poc. ܡܪܟܘܢ. v. 11. ܡܢܝܢܐ ܕܝܘܡܬܐ ܗܘܐ ܥܡ] Mss. ܡܢܝܢܐ ܕܝܘܡܬܐ. v. 13. ܥܠܝܗܘܢ] Mss. ܥܠܝܗܘܢ. v. 16. ܕܚܒܪܗ ܒܣܛܪܗ] Mss. ܒܣܛܪܗ ܕܚܒܪܗ. v. 20. ܠܐ ܨܒܐ] Mss. ܗܘ ܠܐ. v. 22. ܘܐܡܪ] Uss. ܠܗ ܐܡܪ.

CAP. III. v. 8. ܕܝܗܘܕܐ] Mss. ܕܝܗܘܕܐ v. 17. ܕܡܠܟܐ] ܠܡܠܟܐ fine ܘ in Mss. ut & v. 2. v. 26. ܘܐܗܦܟܘܗܝ] Uss. ܘܐܗܦܟܘܗܝ v. 35. ܠܡܐܟܠ ܠܚܡܐ ܘܐܡܪ] Poc. ܘܐܡܪ ܠܗ ܠܡܐܟܠ. ܘܐܡܪ ܠܗ ܠܚܡܐ] Poc. ܠܚܡܐ Uss. ܠܚܡܐ male. v. 36. ܘܫܦܪ ܒܥܝܢܝܗܘܢ] Poc. ܘܫܦܪ ܒܥܝܢܝܗܘܢ Uss. ܘܫܦܪ ܒܥܝܢܝܗܘܢ. recte ad Hebr.

CAP. IV. v. 2. ܪܫܝ ܓܝܣܐ] Mss. ܪܫܐ ܕܓܝܣܐ sed v. 10. Poc. ܒܣܒܪܬܐ melius quam in plurali, ut impressum est.

CAP. V. v. 8. ܘܣܡܝܐ] Poc. ܘܣܡܝܐ.

CAP. VI. v. 11. ܠܒܝܬ] Uss. ܠܒܝܬ v. 19. ܠܟܠܗ] ܠܟܠ ܥܡܐ Mss. ܠܟܠܗ ܥܡܐ ܠܟܠܗ. v. 20. ܕܐܬܓܠܝܬ] Mss. ܟܕ ܐܬܓܠܝܬ. ܐܬܓܠܝܬ] Mss. ܐܬܓܠܝܬ v. 21. ܗܘܐ ܗܘ ܩܕܡ] ܗܘ non extat in nostris. ܘܩܕܡ ܡܪܝܐ] nostri ܡܪܝܐ. ܩܕܡ ܡܪܝܐ.

CAP. VII. v. 7. ܕܝܫܪܐܝܠ] nostri post ܕܝܫܪܐܝܠ interserunt ܥܡܝ ܠܫܒܛܐ. v. 9. ܐܝܟ ܫܡܐ] Poc. ܐܝܟ ܫܡܗܐ. v. 20. ܠܥܒܕܟ] Uss. ܠܥܒܕܝܟ in sing. v. 21 ܘܐܝܟ] Poc. ܘܐܝܟ.

CAP. VIII. v. 2. ܚܒܠܐ ܕܚܒܠܐ] nostri ܚܒܠܐ ܚܒܠܐ v. 3 ܗܕܕܥܙܪ] Poc. ܗܕܕܥܙܪ. v. 12. ܘܡܢ ܥܡܠܩ] nostri ܘܡܢ ܥܡܠܩ v. 17. ܣܦܪܐ] Poc. ܣܦܪܐ Uss. ܣܦܪܐ.

CAP. IX. v. 2. ܥܒܕܟ] nostri ܥܒܕܟ. v. 5. ܡܢ ܒܝܬ ܡܟܝܪ] nostri plenius ܡܢ ܒܝܬ ܡܟܝܪ. v. 6. ܡܦܝܒܘܫܬ] Poc. ܡܦܝܒܘܫܬ v. 8. ܗܘ ܥܒܕܟ ܘܐܡܪ ܘܣܓܕ] nostri ܘܣܓܕ ܡܦܝܒܘܫܬ ܥܒܕܟ ܘܐܡܪ

CAP. X. v. 1. ܡܢ ܒܬܪ ܗܠܝܢ] Poc. ܒܬܪܟܢ. v. 8. ܘܐܬܪܗ] forte ܘܐܬܪܗ vel ܘܐܬܪܘܗܝ. v. 12. ܥܡܢ] nostri ܥܡܢ. v. 18. ܘܫܘܒܟ] nostri ܘܫܘܒܟ.

CAP. XI. v. 2. ܘܗܘܐ ܡܗܠܟ ܗܘܐ] nostri ܡܗܠܟ ܗܘܐ. v. 18. ܟܕ ܫܠܡ] nostri ܟܕ ܫܠܡ finitum fuerit narrari. v. 23. ܥܠܝܢ] Uss. ܥܠܝܢ. v. 25. ܐܝܟ ܗܕܐ ܘܐܝܟ ܗܕܐ] semel in Poc. v. 27. ܘܐܥܠܗ] Uss. ܘܐܥܠܗ.

CAP. XII. v. 4. ܠܓܒܪܐ] Poc. ܠܓܒܪܐ etsi postea ut impressum est. Sic tamen & Uss. v. 5. ܚܝ ܗܘ] Poc. ܚܝ ܗܘ v. 8. ܕܝܫܪܐܝܠ ܘܕܝܗܘܕܐ] vel scribendum ܘܕܝܗܘܕܐ, vel corrigenda Hebraica ad Syriaca. v. 17. ܘܩܡܘ ܣܒܐ] nostri ܘܩܡܘ ܣܒܐ ܕܒܝܬܗ v. 21. ܝܠܕܐ ܚܝ ܗܘܐ ܕܐܝܬܘܗܝ] nostri ܕܐܝܬܘܗܝ ܚܝ ܗܘܐ ܝܠܕܐ. v. 25. ܒܝܕ ܢܬܢ ܢܒܝܐ] Uss. interserit ܢܒܝܐ ܗܘ v. Ar. v. 28. ܘܬܫܪܐ ܥܠܝܗ] Poc. ܘܬܫܪܐ ܥܠܝܗ.

CAP. XIII. v. 5. ܠܘܬ ܐܒܘܟ] Uss. ܠܘܬ ܐܒܘܟ ܘܐܡܪ. v. 34. ܡܢ ܒܣܬܪܗ] Uss. ܡܢ ܒܣܬܪ ܛܘܪܐ. v. 36. ܘܐܬܘ] Uss. ܘܐܬܘ ܒܢܝ ܡܠܟܐ. ܐܬܒܝܐܘ] Poc. ܐܬܒܝܐܘ v. 39. ܘܫܠܝܬ] nostri ܘܫܠܝܬ *placatus est. Aberravit*, apud Ferrarium; ad marg. Uss. juxta posterius significatum exponitur ܘܚܫܒ ܗܘ: vid. Arab.

CAP. XIV. v. 7. ܢܘܗܪܗ] nostri ܢܘܗܪܗ. Ib. ܠܡܫܒܩ] Poc. ܠܡܫܒܩ. Ib. ܫܪܟܢܐ] nostri ܫܪܟܢܐ. v. 8. ܘܐܡܪ] nostri ܐܡܪ. v. 9. ܥܠܝ] Poc. ܥܠܝ. v. 12. ܥܒܕܬܟ] nostri ܥܒܕܬܟ. v. 13. ܚܫܒܬܝ] nostri ܚܫܒܬܝ. Ibid. ܠܡܠܟܐ] nostri ܠܡܠܟܐ. v. 27. ܘܐܬܝܠܕ] Uss. ܘܐܬܝܠܕ. v. 28. ܫܢܝܢ] Uss. ܫܢܝܢ. v. 36. ܠܘܬ ܡܠܟܐ] nostri ܠܘܬ ܡܠܟܐ.

CAP. XV. v. 7. ܕܐܙܠ ܘܐܫܠܡ ܢܕܪܝ] Uss. ܢܕܪܝ ܕܐܙܠ ܘܐܫܠܡ. v. 12. ܠܡܠܟܘܬܗ] Uss. ܠܡܠܟܘܬܗ Ib. ܘܣܓܝ] nostri ܘܣܓܝ. v. 25. ܘܒܝܬ ܡܫܪܝܗ] Uss. ܡܫܪܝܗ ܘܒܝܬ ubi secundum est masc.

CAP. XVI. v. 1. ܘܬܪܝܢ ܚܡܪܐ] nostri ܚܡܪܐ ܬܪܝܢ. v. 2. ܠܡܐܟܠ] Poc. ܠܡܐܟܠ. v. 4. ܘܐܡܪ] forte ܐܡܪ vide Ar. v. 16. ܚܝ ܚܝ] nostri ܚܝ.

CAP. XVII. v. 7. ܗܢܐ ܒܙܒܢܐ ܠܐ ܘܠܐ] nostri ܠܐ ܘܠܐ v. 13. ܘܢܓܪܘܢܝܗܝ] Poc. ܘܢܓܪܘܢܝܗܝ. Uss. ܘܢܓܪܘܢܝܗܝ Ibid. ܘܠܐ] Poc. ܘܠܐ Uss. ܠܐ ܘܠܐ. v. 18. ܘܚܙܐ] nostri ܘܚܙܐ. v. 23. ܒܝܬܗ] Uss. ܒܝܬܗ. v. 27. ܘܡܢ] nostri ܘܡܢ.

CAP. XVIII. v. 16. ܥܠ ܝܫܪܐܝܠ ܘܠܐ] nostri ܥܠ ܝܫܪܐܝܠ ܘܠܐ ܐܬܘ ܒܬܪܗܘܢ. v. 20. ܠܐ ܐܢܬ] ܠܐ non est in nostris. v. 24. ܘܗܐ ܓܒܪܐ ܪܗܛ] nostri ܘܗܐ ܓܒܪܐ ܪܗܛ ܠܒܠܚܘܕܘܗܝ ad Hebr. Ib. ܘܚܙܐ] nostri ܘܚܙܐ. v. 26. ܠܬܪܥܐ] nostri ܠܬܪܥܐ. Initio versus 27. excidit comma, ܗܘ ܐܡܪ ܡܠܟܐ ܗܘ ܓܒܪܐ ܛܒܐ ex repetitione ܘܐܡܪ. v. 27. ܘܗܘ ܐܬܐ ܠܣܒܪܬܐ] nostri ܘ ܗܘ ܐܬܐ ܠܣܒܪܬܐ v. 28. ܘܣܓܕ] nostri ܘܣܓܕ. lege ܘܣܓܕ. v. 29. ܫܠܡ] Poc. ܫܠܡ.

CAP. XIX. v. 31. ܠܡܠܘܝܘܬܗ] nostri ܠܡܠܘܝܘܬܗ bene est enim ἀπολύειν v. 32. ܗܘ ܣܓܝ] Uss. ܗܘ ܣܓܝ. v. 35. ܕܣܒܐ ܐܢܐ] nostri ܣܒܐ ܐܢܐ ܕܝܕܥ.

CAP.

CAP. XX. v. 8. [illegible] nostri [illegible] v. 11. [illegible] nostri [illegible] v. 14. [illegible] Poc. [illegible] ut in Hebr. Uss. [illegible] quod idem est. v. 15. [illegible] forte [illegible] v. 21. [illegible] lege [illegible] cum Ar. [illegible] Uss. [illegible] nostri [illegible] v. 24. [illegible] Uss. [illegible]

CAP. XXI. v. 4. [illegible] nostri [illegible] v. 5. [illegible] nostri [illegible] v. 7. [illegible] nostri [illegible] v. 10. [illegible] nostri [illegible] v. 27. [illegible] nostri [illegible]

CAP. XXII. v. 30. [illegible] nostri [illegible] v. 34. [illegible] Uss. [illegible] v. 46. [illegible] nostri [illegible]

CAP. XXIII. v. 4. [illegible] Poc. [illegible] v. 8. [illegible] forte legendum [illegible] v. 28. [illegible] nostri [illegible] forte legendum [illegible] v. 30. [illegible] nostri [illegible] item [illegible] Poc. [illegible] v. 33 [illegible] Poc. [illegible] Uss. [illegible] v. 34. [illegible] nostri [illegible] v. 35. [illegible] nostri [illegible] v. 37. [illegible] nostri [illegible]

CAP. XXIV. v. 2. [illegible] nostri [illegible] v. 9. [illegible] Poc. [illegible] Uss. addit [illegible] v. 13. [illegible] non comparet in nostris: In calce libri in nostris, [illegible]

Finis libri hujus qui a Samuele Propheta nominatur. Constat autem versibus tribus mille quadringentis triginta sex. Sequitur autem, [illegible]

Liber iste Historiæ Regum scriptus est a Sacerdote, cui nomen Joannes: Constat autem versibus quinquies mille tercentum viginti septem. Eodem tempore scriptus est liber Paralipomenon. Itaque comparatione illius hic confirmatur, & ille hujus. Hic autem magis recipitur, quia Spiritu scriptus est.

REGUM I.

CAP. I.

VErs. 26. [illegible] Uss. [illegible] v. 34. [illegible] Poc. [illegible] v. 38. [illegible] Uss. [illegible] v. 49. [illegible] Poc. [illegible]

CAP. II. v. 40. [illegible] Uss. [illegible]

CAP. III. v. 18. [illegible] Poc. [illegible] v. 20. [illegible] Poc. [illegible] Uss. [illegible]

CAP. IV. v. 5. [illegible] nostri [illegible] v. 6. [illegible] nostri [illegible] v. 25. [illegible] Uss. [illegible] v. 28. [illegible] sic in marg. Uss. in textu autem [illegible] ut et in Poc.

CAP. VI. v. 3. [illegible] Poc. semper [illegible] v. 8. [illegible] Poc. in plurali v. 12. [illegible] Uss. [illegible] v. 36. [illegible] Poc. per ܒ sed male. Post VII. 16. scribit ipse etiam per ܒ.

CAP. VII. v. 4. [illegible] Poc. [illegible] Poc. [illegible] ut & post. [illegible] Uss. [illegible] v. 20. [illegible] Uss. [illegible] v. 25. [illegible] in nostris occidens ante meridiem. v. 29. [illegible] nostri per ܒ. vide v. 41. v. 36. [illegible] nostri [illegible] v. 39. [illegible] forte [illegible] ut in Hebr. v. 51. [illegible] lege in plur. secundum Hebr.

CAP. VIII. v. 2. [illegible] nostri in sing. v. 6. [illegible] Uss. [illegible] v. 27. [illegible] nostri [illegible] v. 31. [illegible] nostri [illegible] v. 55. [illegible] nostri [illegible] v. 60. [illegible] nostri [illegible] v. 63. [illegible] Uss. [illegible] v. 66. [illegible] Uss. [illegible]

CAP. IX. v. 10. [illegible] nostri legunt [illegible] v. 26. [illegible] Arabs legit Edom, ut credibile sit errorem irrepsisse in codices Syriacos.

CAP. X. v. 7. [illegible] videtur legendum [illegible] in secunda, sic certe Usser. v. 13. [illegible] Poc. [illegible] item Usser.

CAP. XI. v. 11. [illegible] Uss. [illegible] v. 15. [illegible] Poc. [illegible] v. 18. videtur Arabs meliore* usus codice cum scribit Pharan per ܦ quam nostri qui per ܦ. v. 24. [illegible] Poc. [illegible] item Uss. v. 25. [illegible] Uss. [illegible] Poc. [illegible] v. 26. [illegible] Poc. [illegible] item Uss. v. 27. [illegible] Poc. [illegible] ut sit grave, item Uss.

CAP. XII. v. 6. [illegible] Uss. [illegible] v. 14. [illegible] Poc. [illegible] & [illegible] item Uss. sed v. 10. [illegible] v. 32. [illegible] in Uss. [illegible] Ib. [illegible] MSS. [illegible]

CAP. XIII. v. 3. [illegible] Poc. [illegible] v. 23. [illegible] Poc. [illegible] Usser. [illegible] in sing. [illegible] v. 32. [illegible] nostri [illegible]

CAP. XIV. v. 15. [illegible] Poc. [illegible] item Usserianus.

CAP. XV. v. 13. [illegible] Poc. [illegible] item Usser.

CAP. XVI. v. 6. & 8. [illegible] in Poc. [illegible] & sic etiam postea. v. 23. [illegible] Poc. [illegible] Usserianus autem [illegible] Ad initium Eliæ adscriptum est in nostris libris [illegible] *Elias Propheta Prophetavit XXII annos, antecessit autem adventum Domini nostri 886 annis: in alio exemplari 626. annis.* v. 31. [illegible] Poc. [illegible] item Usserianus. v. 34. [illegible] Poc. [illegible]

CAP. XVII. v. 9. [illegible] nostri [illegible]

CAP. XVIII. v. 9. & 10. [illegible] Uss. [illegible] v. 13. [illegible] Usserianus [illegible] forte scribendum [illegible]

ܠܝܢܐ frequens enim error ܚ pro ܪ. fic v. 31. fortafse legendum ܘܠܡܐ ܐܬܪ. certe in Poc. infra XIX. 2. ܠܥܡܬܪ fcriptum eft, ubi recte legimus ܠܩܕܡܘ & XXI. 26. in Uffer. fcriptum eft ܠܐܬܠܝܬ. v. 29. ܠܡܠܟܐ ܕܡܚܝܐ] Poc. ܠܡܠܟܐ ܕܚܝܐ. v. 31. ܘܐܬܒܠܘ] ad marginem Uff. adnotatum eft e Gregorio Syro ܘܐܬܒ.

CAP. XIX. v. 19. ܡܫܬܠܛܢܐ] Uff. ܡܫܬܠܛ certe ܡܠܟܐ fœm. efse conftat, fed ex fequentibus verifimile fit, mafculinam etiam effe: ܗܘܐ ܡܫܬܠܛ ܥܠ ܟܠ ܗܘܐ.

CAP. XX. v. 8. ܘܐܬܬܠܠ ܘܠܐ] Uff. ܘܐܬܬܠܠ ܠܐ fed lege ܘܠܐ ܐܬܬܠܠ. v. 14. ܕܪܝܫܢܐ ܕܡܕܝܢܬܐ] videtur legendum ܕܪܝܫܢܐ ܕܡܕܝܢܬܐ ut apud Arabem : nam quod ftatim v. 15. fcriptum eft ܘܪܝܫܢܐ ܕܡܕܝܢܬܐ & mox ver. 17. & 19. ܪܝܫܢܐ ܕܡܕܝܢܬܐ inconftantia fcripturam fufpectam facit de vitio, legendum nimirum ܪܝܫܢܐ ܕܡܕܝܢܬܐ & ܪܝܫܢܐ ܕܡܕܝܢܬܐ. v. 20. ܗܘ ܐܚܐ ܕܝܠܝ] Poc. ܗܘ ܐܚ item in Uff. Notandum autem eft, quod per totam hanc hiftoriam ܐܕܘܡ fcribitur in codicibus Syriacis, Aram efse apud Arabem : Unde conjectura eft in codices Syriacos errore irrepfiſse. v. 33. ܘܢܚܫܘ] Poc. ܘܢܚܫܘ, item in Uff.

CAP. XXI. v. 21. ܘܡܦܩܢܐ ܕܒܝܬܗ] videtur fcribendum ܘܡܦܩܢܐ ܕܒܝܬܗ, ut prius ܕ interciderit ob pofterius.

CAP. XXII. v. 3. ܡܠܟܐ ܕܐܪܡ] Poc. ܡܠܟܐ ܕܐܪܡ. v. 4. ܘܐܡܪ] Poc. ܘܐܡܪ. v. 12. ܢܒܝܐ ܡܠܠܘ ܟܠܗܘܢ in Uff. pro quo imprefsum eft ܢܒܝܐ ܡܠܠܘ ܒܦܘܡ ܚܕ. v. 24. ܡܢ ܠܘܬܝ] Poc. ܡܢ ܠܘܬܝ. v. 40. ܕܥܒܕ] Poc. ܕܥܒܕ item Uff. Notandum, nec libri nec capitis diftinctionem ullam in codicibus noftris eo in loco reperiri, ubi Hebraicus codex fecundum Regum inchoat.

REGUM. II.

CAP. I.

VER. 16. ܕܫܕܪܬ] Poc. ܕܫܕܪܬ, item Uff. Ad v. 17. in margine Uff. fic adnotatum eft ; ܒܫܢܬ ܬܪܬܝܢ ܡܠܟ ܝܘܪܡ ܒܪ ܝܗܘܫܦܛ ܘܠܐ ܫܪܝܪܐ ܗܝ. ܡܛܠ ܕܠܬܚܬ ܟܬܝܒܐ ܕܒܫܢܬ ܬܡܢܥܣܪ ܠܝܗܘܫܦܛ ܡܠܟ ܝܘܪܡ ܘܒܫܢܬ ܚܡܫ ܠܝܘܪܡ ܒܪ ܐܚܐܒ ܡܠܟ ܝܘܪܡ ܒܪ ܝܗܘܫܦܛ. *In duobus exemplaribus ita fcriptum eft ; Anno fecundo Joram filii Jofaphat regnavit Joram filius Achab ; Sed exactum non eft. Quia infra fcriptum eft, decimo octavo anno Jofaphati regnafse Joramum, & anno quinto Jorami filii Achab regnafse Joramum filium Jofaphat.*

CAP. II. v. 14. ܗܘ ܐܝܟܐ] noftri, ܐܝܟܐ ܗܘ ܐܦ ܗܘ ubi & copulativam habes, & fenfum quem reddit Sionita : interpunctio enim antecedit. v. 16. ܠܡܪܟ] in Uff. ܠܡܪܟ per mhagiono. Codices Syriaci quia fecundum Regum ab Elifæi rebus inchoant, ideo poft verfum 18. ita eft in noftris : ܫܠܡ ܟܬܒܐ ܬܠܝܬܝܐ ܕܡܠܟܐ ܕܐܠܝܐ ܢܒܝܐ. *Finis libri tertii, libri Eliæ Prophetæ. Et ftatim;* ܬܘܒ ܟܬܒܐ ܪܒܝܥܝܐ ܕܐܠܝܫܥ ܢܒܝܐ ܐܬܢܒܝ ܫܢܝܢ ܫܒܥܝܢ ܩܕܡ ܡܐܬܝܬܗ ܕܡܪܢ ܗܘܐ ܐܠܝܐ ܪܒܗ. *Elifha Propheta prophetavit annis LXX. Ante adventum autem Domini quot & Elias magifter ejus. Tum,* ܟܬܒܐ ܬܠܝܬܝܐ ܕܡܠܟܘܬܐ ܕܐܠܝܫܥ ܢܒܝܐ *Tertius liber Regnorum : Elifha Propheta.* five ut Uffer ܕܐܠܝܫܥ ut ante ܕܐܠܝܐ. v. 23. ܩܪܚܐ ܣܩ ܩܪܚܐ] noftri ܣܩ ܩܪܚܐ ut alterum gloffema fit.

CAP. III. v. 7. ܘܫܕܪ] Poc. ܘܫܕܪ ut prius. v. 21. ܚܙܘ ܕܣܠܩܘ] noftri, ܚܙܘ ܣܠܩܘ. v. 25. ܘܩܛܥܘܗ] noftri, ܩܛܥܘܗ.

CAP. IV. v. 3. ܡܐܢܐ ܣܦܝܩܐ] noftri ܡܐܢܐ ܣܦܝܩܐ *Vafa quæ fufficiant* : optime. v. 8. ܠܡܠܥܣ] videtur ex fequentibus fcribendum ܠܡܠܥܣ inde enim ܠܡܠܥܣ. v. 19. ܘܐܡܪ] Uff. ܘܐܡܪ. v. 41. ܩܡܚܐ ܐܝܬܘ] Uff. ܐܝܬܘ forte ܐܝܬܘ fing. ut in Hebr. quanquam etiam fequitur in Uff. ܢܣܒܘ in plurali.

CAP. VI. v. 15. ܘܚܝܠܐ ܣܚܪ] Uff. ܚܝܠܐ ܣܚܪ ܘ v. 29. ܘܐܟܠܢܝܗܝ] Poc. ܐܟܠܢܝܗܝ.

CAP. VII. v. 1. ܣܐܬܐ ܕܣܡܝܕܐ] noftri, ܣܐܬܐ ܣܡܝܕܐ ut poft. Item v. 16. & 18. v. 2. ܕܡܠܟܐ ܥܠ] noftri, ܕܡܠܟܐ ܥܠ, item v. 17. & 19. v. 7. ܘܫܒܩܘ] Poc. ܘܫܒܩܘ ut prius ; uterque autem noftrorum ftatim ܢܦܫܗܘܢ. v. 18. ܐܝܟ ܗܕܐ ܒܥܕܢܐ] noftri ܐܝܟ ܗܕܐ male.

CAP. VIII. v. 2. ܐܪܥܐ ܕܦܠܫܬܝܐ] noftri ܐܪܥܐ ܦܠܫܬܝܐ. v. 7. ܠܘܬ ܡܠܟܐ ܠܐ] noftri plenius ܠܐ ܡܠܟܐ ܕܐܪܡ ܠܘܬܗ Idq; fecundum Hebr. v. 19. ܥܒܕܗ] noftri ܥܒܕܘܗܝ. v. 26. ܕܡܠܟ ܒܗ] noftri, ܡܠܟ ܒܗ. v. 28. ܘܐܡܚܘ] noftri, ܐܡܚܘ ܘܐܪܡܝܐ.

CAP. IX. v. 2. ܢܡܫܝ] etfi noftri etiam libri fcribunt hoc nomen per ܫ, videtur tamen per errorem irrepfiſse hæc fcriptura ; ut e contrario ܢܡܫܝ pro ܢܡܫܝ. v. 7. ܘܬܡܚܐ] noftri, ܘܬܡܚܐ. v. 13. ܕܪܓܠܘܗܝ] noftri, ܪܓܠܘܗܝ. v. 17. ܫܕܪ ܪܟܒܐ] Poc. ܘܫܕܪ ܪܟܒܐ v. 21. ܪܟܒܐ] noftri ܪܟܒ, male. v. 25. ܚܘܠܩܐ] noftri, ܚܘܠܩܐ. v. 37. ܐܝܙܒܠ] Poc. ܐܝܙܒܠ

CAP. X. v. 1. ܕܐܚܐܒ] non reperitur in noftris, ficut nec videtur ad fenfum pertinere. In Ufferiano autem poft ܘܠܡܪܒܝܢܐ ܕܒܢܝ ܐܚܐܒ ܠܡܐܡܪ. quæ etfi infra leguntur, non videntur huic loco aliena. v. 9. poft ܐܢܐ in Poc. ܡܪܕܬ in Uff. ܡܪܕܬ quod, quid fibi vult ? ܐܢܐ ܡܪܕܬ. v. 17. ܠܫܡܪܝܢ] noftri, ܠܫܡܪܝܢ ܘܩܛܠ. v. 20. ܘܩܪܘ] ܢܛܪܘ ܥܐܕܐ] noftri, ܥܐܕܐ ܢܛܪܘ. v. 29. ܚܛܗܐ ܠܐ] ܠܐ ܥܒܕ ܡܢ] in noftris ܠܐ ܥܒܕ ܡܢ ܚܛܗܐ v. 35. ܝܗܘܐܚܙ] in Poc. ܝܗܘܐܚܙ ܒܪܗ, pro ܝܗܘܐܚܙ

CAP. XI. v. 3. ܡܛܫܐ] noftri, ܡܛܫܐ v. 5. ܡܛܪܬܐ] noftri, ܡܛܪܬܐ & poft ܕܒܝܬ ܡܠܟܐ v. 12. ܠܘܩܕܡ ܟܠܗ] noftri ܠܘܩܕܡ ܟܠܗ unde conjectura eft legendum ܠܣܗܕܘܬܐ ut in Hebr. v. 17. ܩܝܡܐ ܒܝܬ ܡܪܝܐ] noftri, male. ܒܝܬ ܡܪܝܐ ܘܒܝܬ ܡܠܟܐ ܘܒܝܬ ܥܡܐ.

CAP. XII. v. 1. ܫܒܥܝܢ] noftri, ܫܒܥܝܢ v. 18. ܘܐܫܬܠܚ] noftri, ܘܐܫܬܠܚ. v. 21. ܥܒܕܘܗܝ] in Poc. uterq; eft ܥܒܕܘܗܝ, in Uffer. uterque ܥܒܕܘܗܝ.

CAP. XIII. v. 1. ܡܠܟ ܝܗܘܐܚܙ] in Uff. ܡܠܟ ܝܗܘܐܚܙ ܒܪ ܝܗܘܐ v. 6. ܐܝܟ ܚܛܗܐ] ܚܛܗܐ & ܡܢ in Poc. ut in Hebr. v. 17. ܘܐܫܬܠܚ] noftri, ܘܐܫܬܠܚ, forte ܘܐܫܬܠܚ ut in Hebr. Sic certe fcriptum eft in Poc. 14. 15. v. 20. ܕܡܘܐܒ] noftri, ܕܡܘܐܒ ܥܠܘ ܒܐܪܥܐ v. 21. ܘܚܙܘ] Poc. plenius ܘܚܙܘ ܓܘܕܐ ܘܪܡܘ v. 23. ܐܝܬ ܥܡܗ] Poc. ܥܡܗܘܢ ܐܝܬ

CAP. XIV. v. 2. ܘܫܡ ܐܡܗ] Poc. ܘܫܡ ܐܡܗ ut in Heb. v. 9. ܫܡ ܐܡܗ] Uff. ܫܡ ܐܡܗ v. 14. ܘܢܣܒ ܕܗܒܐ] in noftris ܘܢܣܒ ܕܗܒܐ, male.

CAP. XVII. v. 4. [Syriac] non dubito legendum [Syriac] ut in Hebr. etsi libri nostri id non habeant. v. 31. [Syriac] Uss. [Syriac] pro [Syriac], ut alias annotavimus.

CAP. XVIII. v. 16. [Syriac] nostri, [Syriac] recte. v. 20. [Syriac] Poc. [Syriac], errore sæpe notato. v. 24. [Syriac] Poc. [Syriac]. Item Usser. Ib. [Syriac] Uss. [Syriac] lege, [Syriac]. v. 25. [Syriac] nostri, plenius [Syriac]. v. 30. [Syriac] nostri, [Syriac] v. 31. [Syriac] nostri [Syriac] ut Hebr.

CAP. XIX. v. 3. [Syriac] non legitur in nostris. v. 4. [Syriac] Poc. plenius [Syriac]. Ibid. [Syriac] Uss. [Syriac]. v. 9. [Syriac] nostri [Syriac] v. 12. [Syriac] Poc. plenius, ut supra [Syriac] v. 17. [Syriac] in Poc. [Syriac]: in sing. ut supra, haud ita recte. v. 20. [Syriac] Uss. [Syriac] secundum Hebr. Poc. [Syriac]. v. 20. [Syriac] nostri [Syriac]: recte ex Hebr. v. 27. [Syriac] nostri [Syriac]. v. 37. [Syriac] ad oram Usser. notatum est, Gregorium Syrum legere [Syriac].

CAP. XX. v. 4. [Syriac] nostri [Syriac] v. 19. [Syriac] nostri [Syriac] minus recte.

CAP. XXI. v. 5. [Syriac] Poc. in sing. quod fortasse semper melius. v. 19. [Syriac] Poc. [Syriac]

CAP. XXII. v. 5. [Syriac] nostri [Syriac] versu tamem 9. addunt [Syriac]. v. 7. [Syriac] nostri [Syriac]. v. 17. [Syriac] nostri [Syriac]

CAP. XXIII. v. 4. [Syriac] Uss. [Syriac] v. 8. [Syriac] in nostris sic, [Syriac]. v. 11. [Syriac] nostri [Syriac]: bene, & mox [Syriac]. v. 19. [Syriac] nostri, [Syriac] ut in Hebr. v. 35. [Syriac] hic interciderunt quæ in Hebr. sequuntur prius [Syriac] in nostris sic: [Syriac]

CAP. XXV. v. 13. Non legitur in nostris tota ista clausula [Syriac]. In nostris sic subscriptum est [Syriac]

Finis libri Regnorum Israelis & Judæ: cujus versus ꟾƆƆCCCXXVI.

Tum sequitur; [Syriac] (f. [Syriac] ut postea) [Syriac] *Etiam scriptum libri Chronicorum eodem isto tempore conscriptum est, Et scriptum est, ab eodem* Joanne *scriptum esse.*

PARALIPOMENON. I.

Notandum, Initio Paral. Lacunas quas agnoscit editio Paris. in nostris codd. nullas reperiri: Nec ullum esse satis idoneum argumentum, quod ab Hebraico in his libris tam immaniter discessum sit, vitio exscriptorum potius quam voluntate Interpretis factum esse. Quod quidem magnopere mirandum est, cum duæ tantum memorentur editiones Syriacæ: altera, quam exhibemus, ad Hebraicum facta, quam [Syriac] *Simplicem appellant, altera ad Græcum, quam* [Syriac] *in libris Paral. tantum ab Hebraico discedi, nec tamen Græcum exprimi.*

CAP I.

Vers. 39. [Syriac] Uss. [Syriac] v. 41. [Syriac] nostri [Syriac] v. 43. [Syriac] nostri [Syriac] in plur. ut [Syriac]

CAP. II. v. 8. [Syriac] Poc. [Syriac] v. 18. [Syriac] Uss. [Syriac] v. 35. [Syriac] nostri, [Syriac]

CAP. IV. v. 20. [Syriac] nostri plenius, [Syriac] v. 27. [Syriac] nostri [Syriac] male. v. 41. [Syriac] videtur scribendum [Syriac] v. 42. [Syriac] nostri [Syriac].

CAP. V. v. 1. [Syriac] nostri, [Syriac]. v. 4. [Syriac] nostri in primo loco [Syriac].

CAP. VI. v. 38. [Syriac] videtur legendum [Syriac], etsi sine ope librorum. v. 55. [Syriac] nostri, [Syriac] v. 62. [Syriac] videtur leg. [Syriac] etsi sine libris. Item videtur legendum v. 66. [Syriac] etsi dissentiente Arabe. v. 70. [Syriac] lege ex Heb. [Syriac], ut & v. 77. v. 74. [Syriac] Poc. [Syriac]. v. 79. [Syriac] Poc. [Syriac]

CAP. VII. v. 3. [Syriac] nostri [Syriac] v. 6. [Syriac] in Poc. [Syriac]. v. 12. [Syriac] Poc. [Syriac] Uss. [Syriac]. v. 21. [Syriac] Poc. [Syriac] v. 30. [Syriac] Poc. [Syriac]

CAP. VIII. v. 11. [Syriac] Poc. [Syriac] Ibid. [Syriac] nostri [Syriac] male. v. 13. [Syriac] nostri, [Syriac] ut antea.

CAP. XI. v. 10. [Syriac] videtur legendum [Syriac] & v. 11. [Syriac]

CAP. XII. v. 1. [Syriac] nostri [Syriac] male. v. 28. [Syriac] Poc. [Syriac] Uss. [Syriac]. v. 31. nostri [Syriac] absque [Syriac].

CAP. XIII. v. 2. [Syriac] Uss. [Syriac] quamvis v. 4. ut impressum est. v. 11. [Syriac] Uss. [Syriac]. v. 14. [Syriac] nostri [Syriac] quasi intercidisset quod in Samuele narratur, dictum fuisse Davidi, benedixisse Dominum.

CAP. XIV. v. 7. Ad oram Usser. notatum est ad nomen Eliphelet [Syriac] (l. [Syriac]) *Eliphelet bis scriptum est. Scripsi tamen ut inveni.*

CAP. XVI. v. 1. Post [Syriac] Poc. addit [Syriac] secundum Heb. v. 11. [Syriac] in Poc. bis [Syriac] sicut & v. 8. ubi Usser. [Syriac] in plur. ut & hic. v. 39 [Syriac] nostri [Syriac] cum [Syriac] fœm v. 39. [Syriac] Poc. [Syriac] item post, ut & Uss. [Syriac]. v. 40. [Syriac] Poc. addit [Syriac]: ut in Hebr. eadem habet & Usser.

CAP. XVII. v. 25. [Syriac] videtur legendum [Syriac], non [Syriac], etsi libri nostri sic legunt.

CAP.

CAP. XVIII. v. 2. [illegible] Poc. [illegible] v. 16. [illegible] videtur legendum [illegible], etsi neque nostri libri neque Ar. hoc habeat.

CAP. XIX. v. 2. [illegible] nostri [illegible] male. v. 4. [illegible] Uss. [illegible] quod certe idem est quod in Chald. בנשרא Prov. III. 8. v. 18. [illegible] Uss. [illegible]

CAP. XX. v. 2. [illegible] Uss. [illegible] v. 3. [illegible] nostri [illegible] v. 5. [illegible] Uss. [illegible] v. 6. [illegible] Uss. [illegible]

CAP. XXI. v. 17. in Poc. [illegible] sic & Uss. v. 22. [illegible] Poc. [illegible], item Usser.

CAP. XXII. v. 5. [illegible] Poc. [illegible] v. 19. [illegible] Poc. [illegible]

CAP. XXIII. v. 4. [illegible] nostri [illegible] v. 22. [illegible] in Poc. plenius [illegible] v. 29. [illegible] in Uss. [illegible] per ܘ non per ܒ. Poc. per ܒ.

CAP. XXIV. v. 6. [illegible] nostri, [illegible] v. 16. [illegible] Poc. [illegible], ut & Usser. v. 21. [illegible] in Poc. semper [illegible], ut & in Usser. v. 22. [illegible] Poc. [illegible]

CAP. XXV. v. 1. [illegible] nostri [illegible] v. 2. [illegible] videtur legendum [illegible], etsi sine libris. v. 7. [illegible] lege [illegible] notandum autem est 23. & 24. versus nimirum 30. & 31. in nostris non reperiri.

CAP. XXVIII. v. 1. [illegible] nostri [illegible] v. 15. [illegible] Uss. [illegible]

CAP. XXIX. v. 7. [illegible] Poc. [illegible] v. 18. [illegible] Poc. plenius [illegible] & sic etiam prorsus in Uss.

PARALIPOMENON. II.

CAP. I.

VER. 7. [illegible] videtur scribendum [illegible]. & v. 13. [illegible] etsi sine libris. v. 17. videtur deesse [illegible]

CAP. II. v. 13. [illegible] Poc. [illegible] v. 16. [illegible] Uss. [illegible] v. 18. nostri plenius, [illegible]

CAP. IV. v. 9. [illegible] Poc. [illegible]

CAP. V. v. 2. [illegible] nostri [illegible] male. v. 9. [illegible] Poc. plenius; [illegible] eadem & in Uss.

CAP. VI. In Tit. [illegible] Uss. [illegible] v. 13. [illegible] Uss. [illegible] v. 14. [illegible] nostri [illegible] male. v. 24. [illegible] Poc. [illegible] l. [illegible] ut in Usser. v. 20. in Uss. plenius [illegible] v. 30. [illegible] Poc. [illegible] v. 35. [illegible] nostri. [illegible] male.

CAP. VII. v. 10. [illegible] Poc. [illegible]

CAP. IX. v. 15. [illegible] Poc. [illegible] v. 17. [illegible] nostri plenius [illegible]

CAP. X. v. 15. [illegible] Uss. [illegible]

CAP. XII. v. 14. [illegible] Usser. [illegible] ut sit masc. quod sensus postulat.

CAP. XIII. v. 8. [illegible] Poc. [illegible] plur. v. 18. [illegible] Poc. [illegible]

CAP. XIV. v. 7. [illegible] Usser. [illegible] v. 17. [illegible] Poc. [illegible]

CAP. XVIII. v. 3. [illegible] nostri, [illegible] ut in Regibus.

CAP. XX. v. 30. in nostris sic, [illegible]

CAP. XXI. v. 4. [illegible] videtur ex Hebr. legendum [illegible]

CAP. XXII. v. 1. [illegible] Poc. [illegible]

CAP. XXIII. v. 16. [illegible] nostri [illegible] ut in Hebr. v. 18. [illegible] nostri [illegible]

CAP. XXIV. v. 6. [illegible] Poc. [illegible]

CAP. XXV. v. 1. [illegible] nostri [illegible] v. 14. [illegible] videtur legendum [illegible] v. 16. [illegible] Poc. [illegible] male; etsi sic etiam Usser. v. 19. [illegible] Poc. [illegible] male.

CAP. XXVI. v. 9. [illegible] Uss. [illegible] v. 10. [illegible] Uss. [illegible] v. 21. [illegible] nostri [illegible] male.

CAP. XXVIII. v. 5. [illegible] Uss. [illegible] v. 9. [illegible] nostri, [illegible] v. 18. Poc. [illegible] medio loco inter [illegible] & [illegible]

CAP. XXIX. v. 6. [illegible] Poc. [illegible] male quamvis sic etiam & Uss.

CAP. XXX. v. 9. [illegible] Uss. [illegible] v. 14. hic in nostris sic legimus [illegible] ita ut a fine v. 14. ad medium v. 22. nihil extet præter duas voces [illegible] v. 21.

CAP. XXXII. v. 6. [illegible] forte legendum [illegible] ut in Hebr. v. 17. [illegible] nostri, [illegible] v. 25. [illegible] nostri [illegible] v. 26. [illegible] Poc. [illegible] item Uss. v. 32. [illegible] nostri plenius [illegible]

CAP. XXXIII. v. 13. [illegible] Uss. [illegible] male.

CAP. XXXIV. v. 8. [illegible] hic videtur deesse [illegible] etsi nec in nostris comparet. v. 17. [illegible] nostri [illegible] forte pro [illegible] id est [illegible]

CAP. XXXV. v. 5. [illegible] forte legendum [illegible] secundum Hebr. etsi libri nostri non juvent. v. 21. [illegible] Poc. [illegible] item Uss. v. 24. [illegible] Poc. [illegible]

CAP.

EZRÆ.

CAP. II.

VER. v. 13. [illegible] nostri [illegible]. v. 20. [illegible] nostri [illegible]. v. 25. [illegible] nostri [illegible]. v. 22. [illegible] Uss. [illegible]. v. 36. [illegible] nostri [illegible]. v. 43. [illegible] nostri [illegible]. v. 46. [illegible] nostri [illegible]. v. 52. [illegible] Poc. [illegible]. v. 47. [illegible] nostri [illegible]. v. 70. [illegible] Hebr. postulat [illegible].

CAP. III. v. 5. [illegible] nostri [illegible] scribe ex Heb. [illegible]. v. 9. [illegible] nostri [illegible].

CAP. IV. v. 5. [illegible] lege [illegible] etsi contra libros. v. 6. [illegible]. v. 10. [illegible] nostri [illegible]. Ib. [illegible] nostri [illegible]. v. 11. [illegible] nostri [illegible]. v. 13. [illegible] Poc. omittit [illegible], item Uss. v. 17. [illegible] lege ex Heb. [illegible] etsi invitis libris. v. 18. [illegible] nostri [illegible].

CAP. VI. v. 4. [illegible] nostri [illegible] male. v. 6. [illegible] nostri [illegible] male. v. 13. [illegible] Uss. [illegible]: Potius deesse puto [illegible] e Chald.

CAP. VII. v. 15. [illegible] Poc. [illegible]. Uss. [illegible]. v. 17. [illegible] nostri [illegible].

CAP. VIII. v. 1. [illegible] Hebr. [illegible] libris non obstantibus. v. 14. [illegible] nostri [illegible]. v. 15. [illegible] nostri, [illegible]. Ibid. [illegible] Hebr. postulant [illegible] sed libri non juvant. v. 16. [illegible] fortasse [illegible]. v. 33. [illegible] nostri [illegible]. v. 36. [illegible]. Poc. [illegible].

CAP. IX. v. 1. [illegible] nostri [illegible] male. Ib. [illegible] nostri [illegible] o pro [illegible]. v. 7. [illegible] Poc. [illegible]. v. 8. [illegible] nostri, [illegible]. v. 9. [illegible] videtur scribendum [illegible], etsi libri non juvant.

CAP. X. v. 3. [illegible] nostri [illegible]. v. 4. [illegible] nostri, [illegible]. v. 15. [illegible] Poc. [illegible]. v. 18. [illegible] nostri, [illegible]. v. 20. [illegible] nostri, [illegible].

NEHEMIÆ.

CAP. I.

VErs. 8. [illegible] nostri, [illegible].

CAP. II. v. 3. [illegible] nostri [illegible]. v. 10. [illegible] Uss. [illegible].

CAP. III. v. 1. [illegible] nostri, [illegible]. Ibid. [illegible] fortasse [illegible]. v. 3. [illegible] nostri, [illegible]. v. 4. [illegible] nostri, [illegible]. v. 10. [illegible] nostri, [illegible]. v. 15. [illegible] Uss. [illegible]. v. 16. [illegible] Poc. [illegible]. v. 18. [illegible] nostri [illegible]. v. 25. [illegible] * [illegible] in nostris fine distinctione. Ib. [illegible] nostri, [illegible]. v. 27. [illegible] nostri, [illegible]. v. 29. [illegible] Uss. [illegible] Poc. [illegible]. v. 30. [illegible] nostri [illegible]. v. 32. [illegible] nostri [illegible].

CAP. IV. v. 2. [illegible] nostri, [illegible]. v. 8. [illegible] nostri, [illegible]. v. 11. [illegible] nostri, [illegible].

CAP. VI. v. 8. [illegible] nostri, [illegible]. v. 11. [illegible] nostri [illegible], fortasse [illegible].

CAP. VII. v. 3. [illegible] nostri, [illegible]. v. 7. [illegible] Poc. [illegible], sic à versu 20 in nostris, [illegible]

[illegible]

v. 55. [illegible] nostri, [illegible]. v. 57. [illegible] Uss. [illegible].

CAP. VIII. v. 8. [illegible] nostri, [illegible]. Ib. [illegible] Uss. [illegible]. Poc. [illegible]. v. 10. [illegible] Usser. [illegible]. v. 18. [illegible] nostri, [illegible].

CAP. IX. v. 6. [illegible] Uss. [illegible]. v. 25. [illegible] nostri, [illegible]. v. 29. [illegible] nostri [illegible], male. v. 32. [illegible] nostri, [illegible]. v. 33. [illegible] nostri non habent [illegible].

CAP. X. v. 10. [illegible] nostri, [illegible]. v. 14. [illegible] nostri, [illegible]. v. 20. [illegible] nostri, [illegible]. v. 24. [illegible] Uss. [illegible]. v. 28. [illegible] Uss. [illegible].

CAP. XI. v. 3. [illegible] Uss. [illegible], Poc. [illegible] vides initium erroris. v. 4. [illegible] Uss. [illegible]. v. 7. [illegible] nostri, [illegible]. v. 11. [illegible] in Uss. per [illegible]. v. 12. [illegible] nostri, [illegible]. v. 14. [illegible] nostri [illegible]. Ibid. [illegible] nostri, [illegible]. v. 18. [illegible] nostri, [illegible]. v. 24. [illegible] nostri non habent [illegible]. v. 32. [illegible] Uss. [illegible]. v. 34. [illegible] nostri [illegible] (Poc. [illegible]) [illegible]

CAP.

CAP. XII. v. 3. [Syriac]] nostri [Syriac]. Ib. [Syriac]] nostri [Syriac]. v. 10. [Syriac]] nostri, [Syriac]. v. 19. [Syriac]] nostri, [Syriac]. Ib. prius [Syriac]] nostri per [Syriac]. v. 32. [Syriac]] nostri, [Syriac]. v. 35. [Syriac]] nostri, [Syriac]. v. 39. [Syriac]] nostri, [Syriac]. v. 40. [Syriac]] nostri, [Syriac]. v. 44. [Syriac]] nostri, [Syriac].

CAP. XIII. v. 5. [Syriac]] Poc. [Syriac]. v. 11. [Syriac]] nostri, [Syriac]. v. 14. [Syriac]] nostri, [Syriac]. v. 19. [Syriac]] Poc. [Syriac], Uss. [Syriac]. v. 23. [Syriac]] nostri, [Syriac]. v. 31. [Syriac]] nostri, [Syriac].

Variantes ad Estheram lectiones quære post Prophetas.

JOB.

Hæc leguntur in Usser. ante initium libri Job, partim autem & in Poc.

[Syriac] (Poc. [Syriac]) [Syriac] (Poc. [Syriac]) [Syriac] (hactenus Poc.) [Syriac] (vitiosum) [Syriac].

*Liber iste Job, a Mose Propheta scriptus est: Quem libris suis non immiscuit, quia ex Gentibus fuit, non ex filiis Jacob. Dicunt tamen fuisse eum ex filiis Esau Jobab filium Zarach cui mater Basora, ab Abrahamo quintum; Sic Job filius Zarach filii Esau, filii Isaak, filii Abraham. Asaph autem sacerdos sodalis Ezræ, & Arud scriptor, Jacobus etiam Rubensis dicunt fuisse eum e filiis Joktan Abrahamo antiquiorem. Verba Arudi sic se habent; Fuit vir quidem dives de genere familiæ Joktan, nomine Job, qui septies cum Satana pugnans vicit: dicit autem Asaph, anno 25 Nahor agonem hunc accidisse annis ante Mosem *; ante adventum Domini *, secundum numeros editionis simplicis.*

CAP. I.

VER. 4. [Syriac]] videtur ex Heb. legendum [Syriac]. v. 16. [Syriac]] Poc. [Syriac], forte leg. [Syriac]. v. 14. [Syriac]] Uss. [Syriac].

CAP. III. v. 21. [Syriac]] vide num legendum sit [Syriac].

CAP. IV. v. 21. [Syriac]] Ad oram Usser. e Greg. [Syriac], quod ostendit legendum antea [Syriac], non ut in Uss. [Syriac].

CAP. V. v. 1. [Syriac]] Uss. [Syriac]. v. 5. [Syriac]] Poc. [Syriac] *messem ejus*. v. 27. [Syriac]] nostri [Syriac].

CAP. VII. v. 14. [Syriac]] nostri [Syriac].

CAP. IX. v. 14. [Syriac]] nostri [Syriac].

CAP. X. v. 6. [Syriac]] nostri [Syriac] male. v. 8. [Syriac]] Uss. [Syriac]. v. 21. [Syriac] Potest etiam esse futurum, [Syriac]. v. 22. [Syriac]] Poc. [Syriac], item Uss.

CAP. XI. v. 17. [Syriac]] forte legendum [Syriac].

CAP. XII. v. 6. [Syriac]] lege [Syriac] ex Heb. v. 10. [Syriac]] videtur legendum [Syriac].

CAP. XIII. v. 3. [Syriac]] nostri [Syriac]. v. 21. [Syriac]] ex Heb. [Syriac]; sed Syrus fortasse illud legerit. v. 26. [Syriac]] Uss. [Syriac].

CAP. XIV. v. 11. [Syriac]] videtur legendum [Syriac] ex Hebr.

CAP. XV. v. 13. [Syriac]] nostri, [Syriac]. Conjectura est legendum esse [Syriac]. v. 28. [Syriac]] Heb. videtur postulare [Syriac].

CAP. XVI. v. 1. [Syriac]] Uss. [Syriac]; v. 7. [Syriac]] Uss. [Syriac] Poc. [Syriac].

CAP. XVII. v. 8. [Syriac]] Poc. [Syriac].

CAP. XIX. v. 6. [Syriac]] Poc. [Syriac], Heb. [Hebrew]. v. 12. [Syriac]] Poc. [Syriac]. v. 27. [Syriac]] Uss. [Syriac].

CAP. XX. v. 5. [Syriac]] Poc. [Syriac]. v. 6. [Syriac]] nostri [Syriac]. v. 7. [Syriac]] Uss. [Syriac]. v. 23. [Syriac]] Poc. [Syriac], Uss. [Syriac].

CAP. XXI. v. 10. [Syriac]] forte legendum [Syriac]. v. 17. [Syriac]] nostri, [Syriac]. v. 24. [Syriac]] Uss. [Syriac]. v. 34. [Syriac]] Poc. [Syriac]. Uss. interpungit ante [Syriac].

CAP. XXII. v. 16. [Syriac]] nostri [Syriac] quod est [illegible]. v. 21. [Syriac]] Uss. [Syriac]. v. 28. [Syriac]] Uss. [Syriac].

CAP. XXIV. v. 5. [Syriac]] Uss. [Syriac]. v. 8. [Syriac]] nostri [Syriac] forte [Syriac]. v. 25. [Syriac]] Uss. [Syriac].

CAP. XXVIII. v. 1. [Syriac]] Poc. [Syriac]: & ad mar. Usser. Gregorium ita legere notatum est, sed male. v. 8. [Syriac]] nostri [Syriac] recte: videtur autem paulo ante legendum [Syriac] in sing. v. 25. [Syriac]] Poc. [Syriac], Uss. [Syriac].

CAP. XXIX. v. 7. [Syriac]] videtur legendum [Syriac] ut in Hebr. v. 18. [Syriac]] nostri [Syriac] male: videtur autem leg. [Syriac], sic certe in Arab. v. 19. [Syriac]] videtur legendum [Syriac] ex Hebr.

CAP. XXX. v. 10. [Syriac]] quidni [Syriac]? v. 22. [Syriac]] Uss. [Syriac].

CAP. XXXI. v. 10. [Syriac]] ad oram Uss. notatum est Gregorium legere [Syriac]. v. 15. [Syriac]] nostri [Syriac]

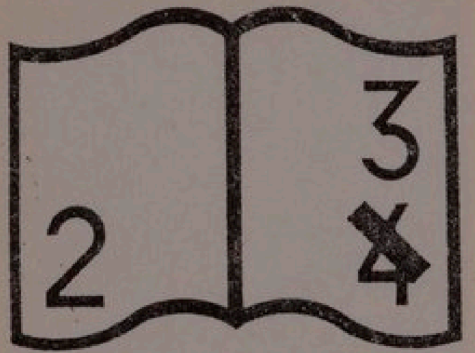

Pagination incorrecte — [redacted]

NF Z 43-120-12

ܕܡܪܚܩ. v. 26. ܡܢ ܪܚܘܩܝܢ] Poc. ܪܚܝܩܐ male procul dubio, etsi non reperitur hoc sensu ܪܚܘܩܝܢ apud Ferrarium.

CAP. XXXII. v. 2. ܐܝܟ ܕܠܐ ܚܙܝܢ ܠܗ] Ufs. ܐܝܟ ܡܢ ܕܠܐ ܠܗ. v. 13. ܘܠܐ] Poc. ܘܠܐ. v. 14. ܠܐ ܬܐܡܪ ܠܡܥܒܕ ܠܗ] videtur legendum ܠܐ ܐܡܪ ܠܘܩܒܠܝ ܡܕܡ. *adversus me nihil dixit.*

CAP. XXXIV. v. 5. ܕܡܬܝܕܥ ܘܡܬܒܥܐ] videtur legendum ܕܡܬܒܥܐ ܘܡܬܝܕܥ: si tamen repetitio hæc glossema non fit. v. 13. ܘܐܝܟ ܕܡ ܥܡܐ ܐܚܪܢܐ] forte legendum ܥܡ ܕܡ, errore nato ex iteratione ejusdem literæ.

CAP. XXXVI. v. 28. ܥܡ ܡܛܪܐ ܕܫܡܝܐ] legendum videtur ܘܡܛܪܐ.

CAP. XXXVIII. v. 21. ܚܘܒܐ ܡܢ ܐܠܗܐ] ad marg. Ufs. notatum est, legi in Catena ad Matth. ܐܠܗܐ ܕܡܚܘܒܐ. v. 30. ܘܫܘܠܛܢܐ ܕܐܪܥܐ ܒܝܕ] in nostris plenius ܘܫܘܠܛܢܐ ܕܐܪܥܐ ܒܝܕ. v. 39. ܒܝܬ ܡܫܪܝܐ] nostri ܘܡܫܪܝܐ: & statim Uffer. ܘܥܡ ܕܒܝܬ

CAP. XXXIX. v. 3. ܝܠܕܝܢ] Ufs. ܝܠܕܐ in sing. recte. v. 25. ܥܠܡܐ] videtur Arab. legisse ܢܥܡܝܐ. v. 32. ܢܛܪܘܗܝ] Ufs. ܢܛܪܘܗܝ.

CAP. XL. v. 9. ad ܐܝܟ ܐܠܗܐ] (sic enim scriptum est) ascriptum est in Ufs. ܐܘ. v. 15. ܒܥܝܪܐ] Ufs. ܒܥܝܪܐ.

CAP. XLI. v. 12. ܐܚܕܘܗܝ] Poc. ܐܚܕܘܗܝ. v. 16. ܘܡܫܡܫܢܐ] Poc. ܘܠܐ Uff. ܘܠܐ.

PSALMORUM.

PSAL. I.

VER. 4. ad marg. Ufs. ܠܐ ܗܟܢܐ ܪܘܫܥܐ ܠܐ ܗܟܢܐ.

PSAL. II. v. 1. ܘܐܬܗܓܝܘ] Poc. 1. ܘܐܬܗܓܝܘ. v. 3. Ufs. ܢܫܪܐ ܠܗܘܢ sed ad ܕ in marg. *deest*, scilicet in alio codice. v. 8. ܡܝܪܬܘܬܐ] Poc. 1. in sing. item 2. item Ufs. v. 10. ܘܐܬܪܕܘ] Poc. 2. ܘܐܬܪܕܘ, item Ufs.

PSAL. III. in fine versus 5 in Poc. 1. ܫܒܝܚܐ ܠܡܪܝܐ.

CAP. IV. v. 4. ܘܐܫܬܡܥ ܠܟ] Poc. 1. ܘܐܫܬܡܥ ܠܟ in plur. in fine versus 5 in Poc. 1. ܫܒܝܚܐ ܠܡܪܝܐ. v. 9. ܒܫܠܡܐ] ad marg. Ufs. ܒܫܠܡܐ fortasse conjectura ex Hebr.

PSAL. V. v. 1. ܒܥܘܬܐ] Poc. 1. ܒܥܘܬܐ Poc. 2. ܒܥܘܬܐ. v. 4. ܘܡܣܟܐ ܐܢܐ] Poc. 1. ܘܡܣܟܐ ܐܢܐ 2. ܐܢܐ. v. 5. ܘܠܐ] Poc. 1. ܠܐ. v. 9. post ܠܘܩܒܠܝ in Poc. 1. ܒܡܪܝܐ. o autem, quia versus incipit a ܢܬܕܢܘܢ. v. 11. ܐܝܟ] Poc. 2. ܐܝܟ.

PSAL. VI. v. 7. ܠܥܪܣܝ] Poc. 2. ܠܥܪܣܝ.

PSAL. VII. v. 7. ܕܒܥܠܕܒܒܝ] Poc. 2. ܕܒܥܠܕܒܒܝ. v. 10. ܘܟܘܠܝܬܐ ܘܠܒܐ] Ufs. ܘܟܘܠܝܬܐ ܘܠܒܐ: sed ad ܘ in marg. *deest*.

PS. VIII. v. 6. ܘܨܒܬܬܗ] Ufs. ܘܨܒܬܬܗ: sed ad o in marg. *deest*.

PS. IX. v. 3. ܠܥܠܝܐ] Poc. 1. ܥܠܝܐ. v. 16. ܘܒܦܚܐ] Ufs. ܘܒܦܚܐ, sed ad marg. ܒܦܚܐ. Poc. 2. ܘܒܦܚܐ ܕܛܫܘ.

PS. X. v. 9. in Ufs. plenius ܐܝܟ ܐܪܝܐ ܕܒܓܘ ܥܘܒܗ ܘܟܡܐ ܒܥܘܒܗ: & statim ܠܡܚܛܦܗ, sed ad marg. ܕܢܚܛܘܦ. v. 12. ܠܡܣܟܢܐ] Ufs. ܠܡܣܟܢܐ, ad marg. ܠܡܣܟܢܐ.

PS. XI. v. 4. ܒܫܡܝܐ ܟܘܪܣܝܗ] Poc. 2. ܒܫܡܝܐ ܟܘܪܣܝܗ. v. 6. ܘܪܘܚܐ] ad o in marg. Ufs. *deest*, ut legatur ܪܘܚܐ. Poc. 2. ܪܘܚܐ.

PS. XII. v. 3. ܘܠܒܐ] ad marg. Ufs. ܠܒܐ. v. 9. ܠܥܠܡ] videtur legendum ܠܥܠܡ in plur.

PS. XV. v. 4. ܘܡܫܝܢ] Poc. 2. ܘܡܫܝܢ.

PS. XVI. v. 4. ܘܠܐ] Poc. 1. ܠܐ. v. 6. ܘܡܢܬܐ] Poc. 2. in sing.

PS. XVII. v. 7. ܘܡܦܪܩܢܐ] Poc. 2. ܘܡܦܪܩܢܐ. Ibid. ܘܡܢ] ad o in marg. Ufs. *deest*.

PS. XVIII. v. 7. ܘܩܠܗ] Ufs. ܘܩܠܗ. v. 23. ܘܢܡܘܣܘܗܝ] Poc. 2. ܢܡܘܣܘܗܝ. v. 31. ܐܠܗܐ ܕܠܐ] Poc. 2. ܠܐ. Post v. 42. ܘܠܐ in Poc. 1. v. 46. ܢܦܠܘ] Ufs. ܢܦܠܘ.

PS. XIX. v. 4. ܠܝܬ ܡܠܐ ܘܠܝܬ ܡܡܠܠܐ in Poc. 2. quod quid sit nescio. Ufs. ܘܠܐ ܡܫܬܡܥܝܢ ܩܠܗܘܢ. v. 7. ܘܡܢ ܫܘܢܩܗ] Ufs. ܘܡܢ. Ib. ܘܠܝܬ] videtur legendum ܘܠܝܬ ex Hebr. etsi contra libros: certe versu 13. Poc. 1. ܘܠܝܬ.

v. 13. ܘܡܢ ܛܘܥܝܬܐ] ad marg. Ufs. ܘܡܢ ܛܘܥܝܬܐ.

PS. XX. v. 6. post versum 4. ܫܒܝܚܐ ܠܡܪܝܐ in Poc. 1. v. 6. ܘܒܫܡܗ] Poc. 2. ܒܫܡܗ. v. 7. ܒܡܫܝܚܗ] Poc. 2. ܒܡܫܝܚܗ.

PS. XXI. v. 4. ܒܒܘܪܟܬܐ] Ufs. ܒܒܘܪܟܬܐ. v. 11. ܘܙܪܥܗܘܢ] In Poc. 1. elegantissime scripto, video versuum initiis minio appictum instar ܗ, quod est o cum cauda. Unde suspicio est adhæsisse o initiis versuum quorundam ut hic. 22, 19. ubi est o in Poc. 1.

PS. XXII. v. 6. ܘܠܐ] Ufs. ܘܠܐ, sed ad o in marg. *deest*. v. 14. ܘܦܘܡܗܘܢ] Poc. 1. & 2. ܦܘܡܗܘܢ. & Ufs. v. 30. ܡܝܬܐ] Ufs. ܡܝܬܐ.

PS. XXIII. v. 4. ܘܡܣܟܢܐ] Uff. ܘܡܣܟܢܐ: ad marg. ܘܡܣܟܢܐ: Poc. 2. ܘܡܣܟܢܐ. v. 5. ܟܣܝ ܪܘܐ] Poc. 2. cum punctis plur.

PS. XXIV. in fine versus 6. ܫܒܝܚܐ ܠܡܪܝܐ in Poc. 1. Et Poc. 1. semper ܠܥܠܡ ܥܠܡܝܢ fing. ut & Ufs. in fine Psal. 24. ܫܠܡ in Poc. 2. In 1. ܫܠܡܬ ܐܪܒܥܐ. ܫܒܝܚܐ ܠܐܠܗܐ ܠܥܠܡ ܥܠܡܝܢ. ܐܡܝܢ ܘܐܡܝܢ. ܘܫܘܒܚܐ ܠܐܠܗܐ ܘܠܡܫܝܚܗ ܘܠܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ *Finis Officii matutini, versuum* 680. *bigarum autem* 340.

PS. XXV. v. 10. ܘܣܗܕܘܬܗ] Poc. 2. ܣܗܕܘܬܗ in sing.

PS. XXVII. v. 4. ܘܐܚܙܐ] Poc. 2. ܐܚܙܐ.

PS. XXIX. v. 5. ܘܬܒܪ] ad oram Uff. ܘܬܒܪ pro ܘܬܒܪ. v. 9. ܝܥܪܐ] Poc. 2. ܝܥܪܐ.

PS. XXX. v. 1. ܠܚܘܕܬܐ ܕܒܝܬܐ] Ufs. ܠܚܘܕܬܐ ܕܒܝܬܐ. v. 12. ܘܐܣܪܬܢܝ] Ufs. ܘܐܣܪܬܢܝ, ad marg. ܐܣܪܬܢܝ. v. 19. ܠܥܠܡ] videtur legendum ܠܥܠܡ ex Heb. contra codices. v. 20. ܠܕܚܠܝܟ] Poc. 1. in fing. ܠܕܚܠܝܟ ܠܚܣܝܐ ܕܝܠܟ.

PS. XXXI. v. 5. ܡܢ ܦܚܐ] ad oram Ufs. ܦܚܐ, & ita in Poc. 2.

PS. XXXII. in Tit. forte legendum ܕܡܣܬܟܠܘܬܐ.

PS. XXXIII. v. 4. ܗܘ ܬܪܝܨ] omnes libri ܗܘ ܬܪܝܨ.

PS. XXXIV. v. 9. ܘܛܥܡܘ] o in ora Ufs. *deest*, & *deest* sane in Poc. 2. v. 21. ܘܓܪܡܘܗܝ] Poc. 2. ܓܪܡܘܗܝ fine o: scilicet ܗ, initium bigæ antecedit in Poc. 1. & Ufs. unde occasio erroris: Sic Ps. xxxv. v. 3. ܐܡܪ in Ufs.

PS. XXXV. v. 18. ܠܐ ܢܚܕܘܢ] ad marg. Ufs. ܠܐ: & statim ܘܢܬܢܝܚ ܒܟ in Poc. 2. ubi videtur legendum ܘܢܬܢܝܚ. Poc. 1. ܘܢܚܕܘܢ.

PS. XXXVI. v. 1. ܠܥܒܕܗ] Ufs. ܠܥܒܕܗ, sed ad o in marg. *deest*. v. 9. ܘܡܢ ܢܗܪܐ] Ufs. ܢܗܪܐ: sed ad marg. ܢܗܪܐ *deest*. v. 13. ܘܡܫܬܒܚܝܢ] Ufs. ܘܡܫܬܒܚܝܢ, sed ad o in marg. *deest*.

PS.

PS. XXXVII. v. 7. [Syriac] ad o in marg. Uſs. *deeſt.* v. 11. [Syriac] Poc. 1. & Uſs. [Syriac] e contrario ſine o. v. 29. [Syriac] ad o in marg. Uſſer. *deeſt.* & ſtatim in Uſſer. [Syriac] (ut & in Poc. 1.) etſi ad [Syriac] in marg. *deeſt.* v. 33. videtur ex Hebr. legendum [Syriac], non [Syriac]. omnes tamen libri habent quod impreſſum eſt. v. 36. [Syriac] ad marg. Uſs. [Syriac], & ita in Poc. 2. v. 39. [Syriac] Uſs. [Syriac] ad marg. [Syriac].

PS. XXXVIII. v. 7. [Syriac] Uſs. [Syriac], ſed ad o in marg. *deeſt.* v. 10. [Syriac] Uſs. [Syriac], ſed ad marg. [Syriac], ut eſt in Poc. 1. v. 18. [Syriac] Uſſ. [Syriac]: ſed ad marg. inſerto [Syriac]. v. 20. [Syriac] videtur legendum [Syriac] ex Hebr. etſi invitis libris.

PS. XXXIX. v. 8. [Syriac] Uſs. [Syriac], appoſito etiam [Syriac]. v. 9. [Syriac] Uſs. [Syriac] in marg. [Syriac], & ita in Poc. 1. item 2. Ib. [Syriac] ad o in marg. Uſſ. *deeſt.* v. 14. [Syriac] Uſſ. [Syriac]: ſed ad o in marg. *deeſt.*

PS. XL. v. 2. [Syriac] ad marg. Uſſer. [Syriac]. v. 4. [Syriac] in Uſs. [Syriac]: ſed ad o in mar. *deeſt.* v. 6. [Syriac] Uſſ. [Syriac] ad marg. [Syriac]. Ib. [Syriac] Uſs. [Syriac], ad marg. [Syriac].

PS. XLI. v. 10. [Syriac] Uſs. [Syriac]. v. 11. [Syriac] Uſſer. [Syriac], ad marg. [Syriac]. v. 14. [Syriac] Uſs. [Syriac], ad o in marg. *deeſt*, etſi ſic in Poc. 1. In fine Pſal. 41. in Poc. 1. [Syriac].

Finis libri primi Davidis ſecundum Hebraicum. Et in initio PS. XLII. [Syriac].

Finis partis primæ, in qua Pſalmi XLI. verſus MCCXCVI. Pars ſecunda in qua Pſalmi XXXI.

PS. XLIII. v. 2. [Syriac] Uſs. & Poc. 2. [Syriac] in marg. [Syriac]. [Syriac] Uſs. [Syriac], ad marg. [Syriac].

PS. XLIV. v. 2. [Syriac] Uſſ. [Syriac], in marg. [Syriac]. Poc. 2. [Syriac]. v. 22. [Syriac] in Uſſer. [Syriac], fortaſſe ſcribendum [Syriac]. in Poc. 1. [Syriac]. In fine Pſal. 44. [Syriac] *Finis Officii horæ tertiæ, verſuum duplicium 370.*

PS. XLV. v. 4. [Syriac] in omnibus, [Syriac].

PS. XLVI. v. 10. [Syriac] Poc. 2. [Syriac] ſine o.

PS. XLVII. v. 10. [Syriac] ad marg. Uſſer. [Syriac].

PS. XLVIII. v. 15. [Syriac] in Uſſer. ſed ad marg. [Syriac]. Ibid. [Syriac] Uſs. [Syriac]: ſed ad [Syriac] in mar. *deeſt.*

PS. L. v. 1. [Syriac] ad marg. Uſſer. [Syriac]. v. 3. [Syriac] ad o in marg. Uſs. *deeſt.* v. 8. [Syriac] ad [Syriac] in marg. Uſs. *deeſt.* v. 23. [Syriac] Poc. 2. [Syriac] ſine o, & ad marg. Uſſer. notatum eſt o in alio codice deſiderari.

PS. LI. v. 1. [Syriac] omnes noſtri [Syriac], item v. 11. præter Uſſer. ubi ad marg. [Syriac]. v. 19. [Syriac] ad marg. Uſſ. additur [Syriac]: item in Poc. 1. v. 20. [Syriac] in Uſs. [Syriac]: ad mar. [Syriac].

PS. LV. v. 3. [Syriac] Poc. 1. ad Uſs. [Syriac]: ubi tamen ſcriptum eſt, o in alio exemplari deeſſe. v. 13. [Syriac] Uſs. [Syriac], ad marg. [Syriac], Poc. 2. [Syriac]. v. 21. [Syriac] Uſs. ad marg. [Syriac], ut in Poc. 2.

PS. LVI. v. 1. [Syriac] Poc. 2. [Syriac]. v. 9. [Syriac] Uſs. [Syriac]: in marg. tamen notatum eſt *deeſſe* [Syriac], in alio exemplari ſcilicet. v. 14. [Syriac] ad mar. Uſs. [Syriac].

PS. LVII. v. 3. [Syriac] ad [Syriac] in marg. Uſs. *deeſt*, & *deeſt* ſane in Poc. v. 5. [Syriac] ad mar. Uſs. [Syriac].

PS. LVIII. In Tit. [Syriac] & [Syriac] videtur [Syriac] priori loco redundari, poſteriori *deeſſe.* v. 7. [Syriac] ad mar. Uſs. [Syriac]. v. 9. [Syriac] Uſs. [Syriac] Poc. 1. [Syriac] item 2. v. 12. [Syriac] Uſs. [Syriac], & Poc. 1.

PS. LIX. v. 5. [Syriac] Uſs. [Syriac]: in margine *deeſt.* v. 9. [Syriac] Uſs. [Syriac]. v. 14. [Syriac] Uſs. [Syriac]: ſed ad marg. [Syriac].

PS. LX. v. 5. [Syriac] Uſs. in marg. [Syriac]. v. 9. [Syriac] Poc. 1. [Syriac], & ad o in marg. Uſs. *deeſt.* v. 10. [Syriac] videtur enim inolitus in libris Syr. [Syriac] pro [Syriac], adeo manifeſtus eſt ſenſus Hebr. Ib [Syriac] omnes [Syriac]: in marg. Uſs. [Syriac].

PS. LXI. v. 3. [Syriac] Uſs. & Poc. 2. [Syriac], in marg. [Syriac]. v. 8. [Syriac] ad [Syriac] in marg. Uſs. *deeſt.*

PS. LXII. In Tit. [Syriac] manifeſtum eſt legendum [Syriac]. v. 12. [Syriac] Poc. 2. [Syriac] in marg. Uſs. [Syriac].

PS. LXIII. v. 4. [Syriac] Poc. 2. [Syriac], ad marg. Uſs. [Syriac]. v. 8. [Syriac] Poc. 1. & ad marg. Uſs. [Syriac]. v. 12. [Syriac] Uſs. [Syriac], ſed in marg. [Syriac].

PS. LXIV. v. 5. [Syriac] Uſ. [Syriac]: in marg. [Syriac]. v. 6. [Syriac] Poc. 2. [Syriac], item Uſs. ſed in marg. *deeſt.*

PS. LXV. v. 1. [Syriac] noſtri omnes [Syriac]. v. 13. [Syriac] ad [Syriac] in marg. Uſs. *deeſt.* v. 14 [Syriac] Uſs. [Syriac], in marg. [Syriac].

PS. LXVI. v. 3. [Syriac] ad marg. Uſs. [Syriac]. v. 5. [Syriac] Uſs. [Syriac]. v. 6. [Syriac] Uſs. [Syriac].

PS. LXVIII. v. 6. [Syriac] Poc. 2. [Syriac]: ad [Syriac] in marg. Uſs. *deeſt.* v. 13 [Syriac] Poc. 2. [Syriac]. v. 19. [Syriac] ad o in ora Uſs. *deeſt.* Ib. [Syriac] Uſs. [Syriac], ſed ad marg. [Syriac]. v. 22. [Syriac] in Poc. utroq; ſing.: ad o in ora Uſs. *deeſt.* v. 25. [Syriac] ad oram in Uſs. [Syriac]. v. 27. [Syriac] omnes noſtri [Syriac]: nam quod ad [Syriac] in marg. Uſs. notatur *deeſt*, videtur profectum à lectione impreſſa. v. 28. [Syriac] Poc. 2. [Syriac], & ad marg. Uſs. [Syriac]. v. 35. [Syriac] Uſs. [Syriac], in Poc. 1. [Syriac] eraſum eſt: lege [Syriac] vel [Syriac] ut in Hebr.

PS. LXIX. v. 3. [Syriac] videtur legendum [Syriac]. v. 4. [Syriac] Poc. 2. [Syriac], & ad o in marg. *deeſt.* v. 30. [Syriac] Uſs. [Syriac], ſed ad o in marg. *deeſt.*

PS. LXX. v. 6. [Syriac] Uſs. [Syriac], etſi ad oram *deeſt.* Poc. 8. [Syriac].

PS. LXXI. In Tit. [Syriac] videtur legendum [Syriac]. v. 7. [Syriac] [Syriac]. ſed ad oram, *deeſt.* v. 10 [Syriac] Uſs. [Syriac], ſed ad o in marg. *deeſt.* Sic v. 13. [Syriac]. v. 16. [Syriac] ſed ad [Syriac] in ora Uſs. *deeſt*, ſecundum Hebr. v. 19. [Syriac] Uſs. & Poc. 2. [Syriac] ad oram, Uſſer. [Syriac].

PS. LXXII. v. 19. [Syriac] Poc. 1. & 2. [Syriac]: ad o in ora Uſs. *deeſt.*

PS. LXXIII. v. 10. [Syriac] Uſſ. [Syriac], ſed ad oram notatur [Syriac] *deeſſe.* v. 11. [Syriac] Uſs. (ut & Poc. 1.) [Syriac], ad oram [Syriac]. v. 15. [Syriac] videtur ex Heb. legendum [Syriac]: deeſt enim verſus, & perturbata eſt lectio.

PS. LXXIV. v. 11. [Syriac] loco hujus commatis ad oram Uſſer. [Syriac] ſecundum Hebr. Sane hoc, ut cætera, loco variantis lectionis annotandum erat.

PS. LXXV. v. 4. [Syriac] Poc. [Syriac] ſecundum Hebr. v. 5. [Syriac] Uſs. [Syriac] in marg. [Syriac], v. 6. [Syriac] Uſſer.

Uffer. [Syriac], item Poc. 2. etfi in marg. Ufs. [Syriac]: in Poc. 1. o erafum vifitur.

PS. LXXVI. v. 1. [Syriac]] ad marg. Ufs. [Syriac].

PS. LXXVII. v. 17. [Syriac]] ad [Syriac] in marg. Ufs. *deest*, & deeft certe in Poc. 2. v. 19. [Syriac]] in Poc. 1. [Syriac], et ad o in marg. Ufs. *deest*, Poc. 2. [Syriac] in plur.

PS. LXXVIII. v. 5. [Syriac]] ad [Syriac] in marg. Ufs. *deeft*. Sic fane in Hebr. v. 14. [Syriac]] ad o in mar. Ufs. *deeft*, et fane *deeft* in Poc. 2. v. 18. [Syriac]] Ufs. [Syriac]. [Syriac]] ad mar. Ufs. [Syriac]. v. 19. [Syriac]] ad ? in mar. Ufs. *deeft*, certe non legitur in Poc. 2. v. 26. [Syriac]] Ufs. [Syriac], in mar. [Syriac]. v. 34. [Syriac]] ad o in mar. Ufs. *deeft*, quod apprime convenit Syriafmo. v. 42. [Syriac]] Poc. 2. [Syriac]: & fane cætera notantur *deeffe* in mar. Ufs. v. 45. [Syriac]] Uffer. [Syriac], fed in mar. [Syriac] pro [Syriac]. v. 56. [Syriac]] Ufs. [Syriac], in marg. [Syriac]. v. 59. [Syriac]] Ufs. [Syriac]. v. 64. [Syriac]] Poc. 1. [Syriac], & in marg. Ufs. ad o *deeft*. v. 70. [Syriac]] Ufs. (ut & Poc. 1.) [Syriac], fed ad o in marg. *deeft*. v. 71. [Syriac]] Ufs. [Syriac], ad marg. [Syriac].

PS. LXXIX. v. 3. [Syriac]] ad marg. Ufs. [Syriac], quod in reliquis non comparet. v. 8. [Syriac]] Uff. [Syriac], fed in mar. [Syriac]. v. 10. [Syriac]] Poc. 2. & in ora Ufs. [Syriac], ut Heb.

PS. LXXX. v. 10. [Syriac]] Ufs. [Syriac], etfi in marg. ad ? *deeft*.

PS. LXXXI. v. 6. [Syriac]] Poc. 2. [Syriac], quæ lectio ad marg. Ufs. notata eft. v. 10. [Syriac]] Ufs. [Syriac], Poc. 2. [Syriac], item 1. v. 17. [Syriac]] in marg. Ufs. [Syriac], non in reliquis.

PS. LXXXIII. v. 18. [Syriac]] Uffer. [Syriac]: in marg. [Syriac], ut in Poc. 2. & 1.

PS. LXXXIV. v. 3. [Syriac]] Poc. 2. [Syriac], ad oram Uffer. [Syriac].

PS. LXXXV. v. 11. [Syriac]] ad marg. Uffer. [Syriac]. Ib. [Syriac]] Poc. 2. [Syriac], ut & Ufs. fed ad marg. [Syriac].

PS. LXXXVI. v. 8. [Syriac]] Ufs. [Syriac], ut & Poc. 2. etfi in marg. [Syriac]. v. 11. [Syriac]] in ora Uff. [Syriac], ut Heb. v. 13. [Syriac]] Ufs. [Syriac], fed ad [Syriac] in marg. *deest*. v. 14. [Syriac]] Ufs. [Syriac]. v. 16. [Syriac]] Ufs. [Syriac], fed ad [Syriac] in marg. *deeft*, et certe in Poc. 1. erafum eft o: fic [Syriac] ftatim, ad o in marg. *deeft*.

PS. LXXXVII. v. 5. [Syriac]] Poc. 2. [Syriac]; in 1. ? alia manu fuperfcriptum, ad ? in marg. Ufs. *deest*.

PS. LXXXVIII. v. 3. [Syriac]] Ufs. [Syriac], fed ad marg. [Syriac]. v. 14. [Syriac]] [Syriac], in marg. *deeft*.

PS. LXXXIX. v. 5. [Syriac]] Ufs. [Syriac]. v. 9. [Syriac]] Uffer. [Syriac], in marg. [Syriac]: Poc. 2. [Syriac], item 1. v. 21. [Syriac]] Ufs. [Syriac]. Ib. [Syriac]] ad o in marg. Ufs. *deeft*, Poc 2. [Syriac].

PS. XC. v. 10. [Syriac]] Ufs. [Syriac], in marg. [Syriac]: Poc. 1. [Syriac], item 2. v. 17. [Syriac]] Uffer. [Syriac], ad [Syriac] in marg. *deeft*, Poc. 1. [Syriac].

PS. XCI. v. 2. [Syriac]] Poc. 2. [Syriac], item 1. fic etiam in marg. Ufs. v. 5. [Syriac]] Ufs. [Syriac], ad o in marg. *deeft*. v. 8. [Syriac]] ad o in marg. Uff. *deeft*. v. 9. [Syriac]] Ufs. [Syriac], (item Poc. 1.) in marg. ut impreffum eft.

PS. XCIII. v. 4. [Syriac]] ad marg. Ufs. [Syriac]. v. 5. [Syriac]] Ufs. ut & Poc. 2. [Syriac]: in marg. [Syriac]. Ib. [Syriac]] ad [Syriac] in marg. Ufs. *deeft*: & fane non legitur in Poc. 2.

PS. XCIV. v. 11. [Syriac]] ad mar. Ufs. [Syriac]. v. 12. [Syriac]] ad marg. Uff. [Syriac]. Ib. [Syriac]] Uff. [Syriac], etfi in mar. [Syriac]: item Poc. 1. & 2.

PS. XCV. v. 1. [Syriac]] Ufs. [Syriac], in marg. [Syriac]. v. 2. [Syriac]] ad [Syriac] in marg. Ufs. *deeft*. v. 9. [Syriac]] ad marg. Ufs. [Syriac]. v. 10. [Syriac]] Uff. [Syriac], ad marg. [Syriac].

PS. XCVI. v. 5. [Syriac]] Ufs. [Syriac], ad marg. [Syriac] Poc. [Syriac]. v. 11. [Syriac]] Uff. [Syriac], fed ad o in marg. *deeft*.

PS. XCVIII. v. 8. [Syriac]] Poc. 2. [Syriac] perinde ut ad marg. Uffer.

PS. XCIX. v. 7. [Syriac]] ad ? in ora Uffer. *deeft*.

PS. C. v. 3. [Syriac]] ad o in ora Ufs. *deeft*, Poc. 2. [Syriac], & in marg. Ufs. inferitur [Syriac].

PS. CI. v. 2. [Syriac]] Poc. 2. [Syriac], ut in marg. Ufs. v. 7. [Syriac]] Ufs. [Syriac], fed ad o in marg. *deeft*, Poc. 2. [Syriac]. v. [Syriac]] ad oram Ufs. [Syriac], & ita in Poc. 2.

PS. CII. v. 4. [Syriac]] ad o in marg. Ufs. *deeft*, ita certe in Poc. 2. v. 9. [Syriac]] Ufs. [Syriac], marg. [Syriac], Poc. 2. [Syriac]. v. 17. [Syriac]] Poc. 2. [Syriac], ut in marg. Ufs. v. 19. [Syriac]] Ufs. [Syriac], in marg. [Syriac], Poc. 1. [Syriac]. v. 24. [Syriac]] Uff. [Syriac] (fed in marg. [Syriac]) ut & Poc. 1.

PS. CIII. v. 14. [Syriac]] ad oram Ufs. [Syriac], *fic in* Poc. 2. v. 16. [Syriac]] Ufs. [Syriac], in marg. [Syriac].

PS. CIV. v. 1. [Syriac]] ad marg. Uff. [Syriac]. v. 8. [Syriac]] ad oram Uff. [Syriac], item Poc. 1. v. 15. [Syriac]] ad o in marg. Ufs. *deeft*. v. 17. [Syriac]] ad oram Ufs. [Syriac]. v. 20. [Syriac]] ad oram Ufs. [Syriac], Poc. 2. [Syriac]. v. 25. [Syriac]] ad marg. Ufs. [Syriac]. v. 30. [Syriac]] ad oram Ufs. [Syriac], Poc. 1. [Syriac]. v. 34. [Syriac]] Ufs. (ut & Poc. 1.) [Syriac], fed ad o in marg. *deeft*. v. 35. [Syriac]] Ufs. [Syriac], fed in marg. [Syriac].

PS. CV. v. 15. [Syriac]] in marg. [Syriac]. v. 16. [Syriac]] Ufs. [Syriac] (in marg. [Syriac]) & ita in Poc. 2. v. 17. [Syriac]] ad o in marg. Ufs. *deeft*: v. 20. item ad o in [Syriac]. v. 22. [Syriac]] Ufs. [Syriac], fed in marg. [Syriac]. v. 21. [Syriac]] ad marg. Ufs. *deeft* [Syriac], Poc. 1. [Syriac], item 2. v. 23. [Syriac]] ad o in marg. Ufs. *deeft*, in Poc. 1. [Syriac], item 2. v. 41. [Syriac]] in marg. Ufs. [Syriac]. v. 42. [Syriac]] ad marg. Ufs. [Syriac].

PS. CVI. v. 5. [Syriac]] in marg. Ufs. per [Syriac] in prima perf. v. 8. [Syriac]] ad o in marg. Ufs. *deeft*: item ftatim in [Syriac], & fic in Poc. 2. v. 16. [Syriac]] in marg. Ufs. [Syriac], et ita Poc. 2. v. 22. [Syriac]] Ufs. [Syriac], fed in marg. *deeft*. v. 31. [Syriac]] in marg. Ufs. [Syriac], & ita fcriptum in Poc. 2. v. 43. [Syriac]] in marg. Ufs. [Syriac]. v. 45. [Syriac]] Ufs. cum Poc. 1. [Syriac], ad marg. [Syriac]. v. 46. [Syriac]] Ufs. [Syriac].

PS. CVII. v. 13. [Syriac]] in marg. Ufs. [Syriac], et ita in Poc. 2. Ib. [Syriac]] Ufs. [Syriac]. v. 39. [Syriac]] ad o in marg. Ufs. *deeft*. v. 40. [Syriac]] Ufs. [Syriac], ad marg. [Syriac], fic etiam Poc. 1. item 2. v. 39. [Syriac]] ad o in marg. Ufs. *deeft*, et ita in Poc. 2.

PS. CVIII. v. 10. [Syriac]] Ufs. [Syriac], fed ad o in marg. *deeft*.

PS. CIX. v. 3. [Syriac]] ad o in marg. Ufs. *deeft*. v. 18. [Syriac]] ad marg. Ufs. [Syriac], ita fane in Poc. 2. v. 26. [Syriac]] ad o in marg. Ufs. *deeft*.

PS. CXI. v. 5. [Syriac]] Ufs. [Syriac], in marg. [Syriac], fic etiam Poc. 1. v. 8. [Syriac]] Ufs. [Syriac] (ut & Poc. 1 & 2.) etfi ad o in marg. *deeft*. v. 10. [Syriac]] Ufs. [Syriac], etfi ad [Syriac] in marg. *deeft*.

PS. CXII. v. 10. [Syriac]] Uff. [Syriac].

PS. CXIV. v. 7. [Syriac] Uss. [Syriac] (ut & in Poc. 1. & 2.) etsi ad o in marg. *deest*. v. 17. [Syriac] in Uss. [Syriac] (ut & in Poc. 1.) etsi ad o in marg. *deest*.

PS. CXV. v. 4. [Syriac] Uss. [Syriac], ad marg. [Syriac] v. 6. [Syriac] ad marg. Uss. [Syriac] ut in Hebr. v. 8. [Syriac] Uss. [Syriac], ad marg. [Syriac]; Poc. 1. [Syriac] 2. [Syriac] v. 9. [Syriac] Uss. [Syriac] v. 19. [Syriac] ad o in marg. Uss. *deest*: & sane in Poc. 2. [Syriac] Titulus hujus Psalmi in Poc. 1. [Syriac]: ad versum autem 10, [Syriac] *Ordinatio populi novi, In Græco CXIV, Hallelujah, Versuum XVIII.* Tum, *Perfectio populi novi. Hic desinit in Græco Psalmus CXIV. Incipit autem Psalmus CXV, Hallelujah, Versuum XVII.* Ib. in Poc. 2. [Syriac]

PS. CXVII. v. 25. [Syriac], & [Syriac] Uss. [Syriac] & [Syriac], ad marg. [Syriac], sic certe in Poc. 1. & 2.

PS. CXVIII. v. 18. [Syriac] ad [Syriac] in marg. Uss. *deest*, Poc. 2. [Syriac] item 1. [Syriac] v. 35. [Syriac] in marg. Uss. [Syriac], & sic sane in Poc. 2. o. v. 42. [Syriac] Uss. [Syriac], ad o in marg. Uss. deest: Poc. 1. [Syriac]. v. 43. [Syriac] Uss. [Syriac], sed o in marg. *deest*. v. 46. [Syriac] sed ad marg. Uss. [Syriac] ut in Heb. [Syriac] v. 57. [Syriac] Uss. [Syriac], Poc. item 2. & 1. [Syriac] v. 96. [Syriac] Poc. 2. [Syriac]. [Syriac] v. 120. [Syriac] Uss. [Syriac], in marg. [Syriac] v. 141. [Syriac] ad [Syriac] in marg. Uss. *deest*.

PS. CXX. v. 5 & 6 [Syriac] & [Syriac] Uss. [Syriac] & [Syriac].

PS. CXXI. v. 1. [Syriac] Uss. [Syriac], sed ad ? in marg. *deest*; Poc. 1. [Syriac], item 2.

PS. CXXII. v. 2. [Syriac] ad o in marg. Uss. *deest*; in Poc. 2. priore loco [Syriac]. v. 4. [Syriac] ad o in marg. Uss. *deest*.

PS. CXXIV. v. 2. [Syriac] Uss. [Syriac] (& ita Poc. 2.) sed in marg. ad [Syriac], *deest*. v. 4. [Syriac] ad [Syriac] in marg. Uss. *deest*, Poc. 2. [Syriac], item 1.

PS. CXXXIV. v. 12. [Syriac] ad marg. Uss. [Syriac], Poc. 2. [Syriac] tantum.

PS. CXXXIX. v. 6. [Syriac] Uss. [Syriac], in marg. [Syriac]

PS. CXL. v. 6. [Syriac] Uss. [Syriac].

PS. CXLII. v. 2. [Syriac] ad marg. Uss. [Syriac]. v. 10. [Syriac] Uss. [Syriac], item Poc. 2. Ib. [Syriac] ad marg. Uss. [Syriac].

PS. CXLIII. v. 2. [Syriac] Uss. [Syriac], ut & Poc. 1: Poc. 2. [Syriac].

PS. CXLIV. v. 9. [Syriac] ad marg. Uss. [Syriac]. v. 10. [Syriac] Uss. [Syriac], sed ad ? in marg. *deest*. v. 14. [Syriac] Uss. [Syriac], sed ad [Syriac] in marg. *deest*.

PS. CXLVII. v. 18. [Syriac] in marg. Uss. [Syriac]. v. 20. [Syriac] Uss. [Syriac], sed ad o in marg. *deest*.

PS. CXLIX. v. 9. [Syriac] ad marg. Uss. [Syriac], & ita in Poc. 2.

PROVERBIORUM.

Proverbiorum initio in nostris, [Syriac] *Solomon scripsit libros hosce Propheticos XL annis. Ante adventum autem Domini nostri in carne DCCCCLV annis.*

CAP. I.

VER. 1. [Syriac] Poc. [Syriac]. v. 13. [Syriac] Poc. [Syriac], Uss. [Syriac]. v. 21. [Syriac] ad marg. Uss. *Greg.* [Syriac]. v. 23. [Syriac] nostri, [Syriac]. v. 26. [Syriac] Poc. [Syriac].

CAP. II. v. 20. [Syriac] Usser. non agnoscit [Syriac].

CAP. III. v. 9. [Syriac] nostri, [Syriac]. v. 25. [Syriac] Poc. [Syriac].

CAP. IV. v. 3. [Syriac] Uss. [Syriac]. v. 16. [Syriac] Uss. [Syriac], sed ad marg. ex Greg. [Syriac].

CAP. V. v. 9. [Syriac] nostri [Syriac]. v. 19. [Syriac] nostri [Syriac].

CAP. VI. v. 1. [Syriac] Uss. [Syriac] in præsenti, & tamen sequitur [Syriac]. v. 8. [Syriac] Uss. [Syriac]. v. 12. [Syriac] ad marg. Uss. *Greg.* [Syriac]. v. 17. [Syriac] Poc. [Syriac]. v. 23. [Syriac] forte [Syriac] secundum Hebr. v. 25. [Syriac] forte [Syriac].

CAP. VII. v. 9. [Syriac] Uss. [Syriac]. v. 13. [Syriac] Poc. [Syriac], ubi ? tantum vocalem exprimit. v. 15. [Syriac] nostri [Syriac]. v. 22. [Syriac] nostri [Syriac].

CAP. VIII. v. 5. [Syriac] Uss. [Syriac].

CAP. IX. v. 9. [Syriac] nostri habent ? pro o. v. 12. [Syriac] nostri, [Syriac].

CAP. X. v. 31. [Syriac] nostri [Syriac].

CAP. XI. v. 11. [Syriac] nostri in plurali. v. 16. [Syriac] nostri [Syriac]. v. 29. [Syriac] nostri in plurali.

CAP. XII. v. 5. [Syriac] nostri, [Syriac] in plur. v. 15. [Syriac] Poc. [Syriac].

CAP. XIII. v. 5. [Syriac] nostri [Syriac]. v. 11. [Syriac] Poc. [Syriac]. v. 12. [Syriac] Poc. [Syriac] absque o. v. 20. [Syriac] nostri [Syriac]. v. 24. [Syriac] Uss. [Syriac].

CAP. XIV. v. 3. [Syriac] Hebr. postulat [Syriac].

CAP. XV. v. 4. [Syriac] Uss. [Syriac]. v. 30. [Syriac] Poc. [Syriac].

CAP. XVI. v. 22. [Syriac] Uss. [Syriac] v. 31. [Syriac] videtur legendum [Syriac], etsi invitis libris.

CAP. XVII. v. 18. [Syriac] forte [Syriac]. v. 25. [Syriac] Poc. [Syriac].

CAP. XVIII. v. 11. [Syriac] scribendum proculdubio [Syriac] secundum Hebr. v. 14. [Syriac] Poc. [Syriac], Uss. [Syriac]. v. 16. [Syriac] Uss. [Syriac], item Poc.

CAP. XIX. v. 5. ܐܢܘܫܐ] Poc. ܐܢܫܐ.

CAP. XX. v. 3. ܠܡܐ ܕܠܗ] Uſs. ܠܡܣܟܢܐ ܕܠܗ. v. 18. ܐܡܣܟܢܘܬܐ] Poc. ܐܡܣܟܢܘܬܐ, item Uſs.

CAP. XXI. v. 1. ܘܐܠܐ] Uſs. ܘܐܠܐ. v. 4. ܪܘܚܐ ܕܐܢܫܐ] Poc. ܐܢܫܐ, item Uſſ. v. 10. ܠܡܫܒܩܗ ܠܐ] Uſs. ܠܡܫܒܩܗ: ſed puto ܠܐ omiſſum fuiſſe errore uſitato. v. 17. ܡܣܟܢܐ] noſtri, ܡܣܟܢܘܬܐ. v. 26. ܕܒܚܐ ܕܥܘܠܐ] Poc. ܕܥܘܠܐ. v. 24. ܒܡܪܚܘܬܗ] Uſs. ܒܡܪܚܘܬܗ.

CAP. XXII. v. 6. ܢܘܚ] ad marg. Uſs. *Greg.* ܢܘܚ. v. 9 ܕܝܗܒ ܡܢ] Uſs. ܡܢ. v. 16. ܕܢܣܓܐ] Poc. ܕܢܣܓܐ. v. 18. ܕܬܫܬܡܪ] Uſs. ܕܬܫܬܡܪ. v. 29. ܩܕܡ ܡܠܟܐ ܠܐ] Poc. ܩܕܡ ܡܠܟܐ: 23. 10. ܩܕܡ ܡܠܟܐ in eodem.

CAP. XXIII. v. 1. ܠܐ ܬܚܘܪ] Uſs. ܠܐ ܬܚܘܪ. v. 6. ܕܥܝܢܐ] Uſs. ܕܥܝܢܐ. v. 29. ܕܘܝ] Poc. ܕܘܝ. Ibid. ܕܝܢܐ] Poc. ܕܝܢܐ, Uſs. ܕܝܢܐ. v. 33. ܢܘܟܪܝܬܐ] Uſs. ܢܘܟܪܝܬܐ.

CAP. XXIV. v. 30. ܕܚܣܝܪ] noſtri ܕܚܣܝܪ.

CAP. XXV. v. 8. ܠܩܛܪܐ] noſtri ܠܩܛܪܐ, quid ܠܩܛܪܐ? v. 14. ܐܣܛܪܛܝܓܐ] Poc. ܐܣܛܪܛܝܓܐ. v. 20. ܕܡܪܝܪܐ] forte ܕܡܪܝܪܐ. v. 22. ܓܡܪܐ] Poc. ܓܡܪܐ, Uſs. ܓܡܪܐ ܕܢܘܪܐ.

CAP. XXVI. v. 2. ܨܦܪܐ] Uſs. ܨܦܪܐ. v. 6. ܡܢ & ܡܢ] utrumque ܡܢ in Poc. forte ܡܢ & ܡܢ, ſane in Uſs. priori loco ܡܢ.

CAP. XXVII. v. 2. ܢܘܟܪܝܐ] Poc. plenius ܢܘܟܪܝܐ, & ſtatim ܢܘܟܪܝܐ, ſic etiam Uſſ. v. 9. ܡܫܚܐ] Uſſer. ܡܫܚܐ.

CAP. XXVIII. v. 16. ܕܚܣܝܪ ܡܕܥܐ] manifeſtum eſt ſcribendum eſſe ܡܕܥܐ, etſi libris invitis.

CAP. XXIX. v. 8. ܡܕܝܢܬܐ] Poc. ܡܕܝܢܬܐ in ſing.

CAP. XXX. v. 8. ܡܠܬܐ ܕܟܕܒܘܬܐ] Uſs. ܡܠܬܐ. v. 28. ܘܙܗܝܪܐ] in marg. Uſſ. *Greg.* ܘܙܗܝܪܐ.

ECCLESIASTIS.

CAP. I.

VER. 12. ܡܠܟܐ ܥܠ ܐܝܣܪܝܠ] Poc. ܡܠܟܐ ܥܠ ܐܝܣܪܝܠ. v. 15. ܠܡܬܩܢܘ] noſtri ܠܡܬܩܢܘ, Quod eſt apud Ferrarium ܠܡܬܩܢܘ. Vide 7. 14.

CAP. II. v. 1. ܘܚܙܝ] Uſs. ܘܚܙܝ. v. 6. ܡܥܝܢܐ] videtur ſcribendum ܡܥܝܢܐ ex Heb. etſi contra libros. v. 10. ܕܫܐܠܘ] in Uſs. ܕܫܐܠܘ cum punctis plur. v. 11. ܘܚܙܝܬ] Poc. ܘܚܙܝܬ. v. 12. ܘܣܟܠܘܬܐ] noſtri, ܘܣܟܠܘܬܐ. Ib. ܕܒܬܪܗ] Poc. ܕܒܬܪܗ. v. 19. ܘܠܐ ܝܕܥ] Poc. ܘܠܐ ܝܕܥ. Ib. ܘܫܠܝܛ] Poc. ܘܫܠܝܛ. v. 24. ܛܒ ܠܗ] Poc. ܛܒ ܠܗ.

CAP. III. v. 16. ܬܡܢ ܪܘܫܥܐ] Poc. ܬܡܢ ܪܘܫܥܐ. v. 21. ܠܥܠ] ad marg. Uſs. *Greg.* ܠܥܠ.

CAP. IV. v. 1. Uſſ ܥܫܘܩܝܐ ܕܡܬܥܒܕܝܢ, omiſſis quæ inter ܥܫܘܩܝܐ & ܕܡܬܥܒܕܝܢ interjecta, ut & in Poc. Ibid. ܡܢܚܡܢܐ] Uſſ. ܡܢܚܡܢܐ. Vide Ferrarium. v. 2. ܕܡܝܬܘ] noſtri, ܕܡܝܬܘ. Ib. ܡܢ ܚܝܐ] noſtri, ܡܢ ܚܝܐ. v. 16. ܕܗܘܐ ܩܕܡܝܗܘܢ] Poc. ܩܕܡܝܗܘܢ ܕܗܘܐ.

CAP. V. v. 8. ܡܠܟܐ] Poc. ܡܠܟܐ, Uſs. ܠܐ ܡܠܟܐ, & ad marg. *Vide Greg.* v. 10. ܘܡܢܐ] noſtri non habent ܡܢܐ. v. 13. ܘܐܝܬ] Uſſ. ܘܐܝܬ. v. 18. ܘܡܢܬܗ] noſtri, ܡܢܬܗ. Ib. ܘܢܚܕܐ] Poc. ܘܢܚܕܐ.

CAP. VI. v. 2. ܘܢܦܫܗ] noſtri ܢܦܫܗ. v. 10. ܡܢ ܕܩܫܝܢ] noſtri ܡܢ ܕܩܫܝܢ: ad marginem tamen Uſs. *Greg.* ܡܢ ܕܩܫܝܢ. Ib. ܡܢ ܕܩܫܝܢ] noſtri ܠܐ, forte ܠܐ. v. 12. ܕܒܬܪܗ] noſtri ܒܬܪܗ.

CAP. VII. v. 3. ܡܢ ܓܚܟܐ] Poc. ܡܢ ܓܚܟܐ ut alibi ſæpius apud Salomonem. v. 10. ܡܢ ܗܠܝܢ] Poc. ܡܢ ܗܠܝܢ, Uſs. ܡܢ ܗܠܝܢ. v. 14. ܕܥܒܕ] in marg. Uſs. *Greg.* ܕܥܒܕ fruſtra. v. 15. ܐܝܬ ܕܨܕܝܩ] Poc. ܐܝܬ, Uſs. ܐܝܬ. v. 19. ܠܚܟܝܡܐ] Uſs. ܠܚܟܝܡܐ. v. 21. ܠܥܒܕܟ] Uſs. ܠܥܒܕܟ. v. 27. ܚܕܐ ܠܚܕܐ] noſtri ܚܕܐ ܠܚܕܐ ܠܡܫܟܚ.

CAP. VIII. v. 2. ܡܠܬܐ ܕܡܠܟܐ] Uſs. ܡܠܬܐ, quid ſi ܡܪܕ ſenſu quo in Chald. uſurpatur hoc verbum, *rebellandi* ? v. 11. ܡܛܠ ܕܠܐ ܡܬܥܒܕ] noſtri, ܡܛܠ ܕܠܐ ܡܬܥܒܕ. v. 12. ܕܚܛܐ] noſtri, ܕܚܛܐ. v. 17. ܕܢܫܟܚ ܠܐ] Poc. ܠܐ ܢܫܟܚ.

CAP. IX. v. 1. ܒܐܝܕܝܗܘܢ] noſtri ܒܐܝܕܝܗܘܢ. v. 7. ܒܚܕܘܬܐ] Uſs. ܒܚܕܘܬܐ.

CAP. X. v. 15. ܕܠܐ ܝܕܥ] noſtri, ܕܠܐ: poſt verſum ſecundum, ad oram Uſs. ܐܝܬ ܗܘܐ *lacuna magna* : et, *Vide Greg.* Quod quid ſit, quærendum.

CAP. XI. v. 6. ܘܠܐ ܬܢܝܚ] noſtri, ܠܐ ܬܢܝܚ.

CAP. XII. v. 6. ܕܡܝܐ ܥܠ ܥܝܢܐ] Heb. ܥܠ ܥܝܢܐ. v. 6. ܘܢܬܪܥܥ ܓܠܓܠܐ] ad marg. Uſs. *Greg.* ܘܢܬܪܥܥ. v. 14. ܘܥܠ ܟܠ] noſtri ܥܠ ܟܠ.

In fine noſtri ܫܠܡ ܟܬܒܐ ܕܩܘܗܠܬ ܚܟܝܡܐ: ܦܬܓܡܐ *finis libri Eccleſiaſtis, verſuum* 621.

CANTICI CANTICORUM.

CAP. I.

VER. 2. ܢܫܩܢܝ] noſtri ܢܫܩܢܝ.

CAP. II. v. 3. ܒܛܠܠܗ] ad marg. Uſs. ܒܛܠܠܗ, quod quid vult? v. 9. ܗܐ ܗܘ ܩܐܡ] Uſs. ܗܘ ܩܐܡ &in marg. *Greg.* ܩܐܡ. v. 11. ܥܒܪ ܣܬܘܐ] Poc. plenius ܣܬܘܐ ܥܒܪ ܘܐܙܠ ܠܗ: eadem lectio annotata eſt ad marg. Uſs. e Gregorio. v. 14. ܒܥܘܫܢܐ ܕܟܐܦܐ] Poc. ܒܥܘܫܢܐ ܕܟܐܦܐ.

CAP. III. v. 10. ܕܗܒܐ] videtur legendum ܕܗܒܐ, ut in reliquis.

CAP. IV. v. 3. ܘܡܡܠܠܟܝ] Poc. ܡܡܠܠܟܝ: 6. 4. cum ܘ in Poc. ubi Uſs. ܡܡܠܠܟܝ. v. 4. ܠܡܓܕܠܐ] Poc. in ſing. v. 16. ܒܓܢܐ] Uſs. ܒܓܢܐ.

CAP. V. v. 1. Poc. minus habet quam Hebr. ܐܬܝܬ ܠܓܢܬܝ ܚܬܝ ܟܠܬܐ Uſs. ܐܬܝܬ ܠܓܢܬܝ ܚܬܝ ܟܠܬܐ.

CAP. VII. v. 4. ܕܪܡܫܩ] Uſs. ܕܪܡܫܩ. v. 12. ܢܩܕܡ] noſtri ܢܩܕܡ.

CAP. VIII. v. 1. ܢܫܩܢܟ] Uſs. ܢܫܩܢܟ. v. 14. ܐܬܕܡܐ] Poc. ܐܬܕܡܐ, Uſs. ܠܐ [illegible], ſed ad marg. *Greg.* ܐܬܕܡܐ.

ESAIÆ

[illegible]

Initium in Poc. sic se habet :

[illegible]

[illegible]

ESAIÆ.

Post unum folium mutilus est Cantabrig. usque ad caput decimum. Usser. caput primum non habet, superscriptum enim est [illegible] *desunt caput primum exemplari mutilo.* Poc. autem plane aliam versionem exhibet, suppleto folio uno ac altero quæ defuerant.

CAP. I.

Vers. 4. [illegible] Cant. [illegible] v. 7. [illegible] Cant. [illegible]

CAP. II. v. 4. [illegible] Uss. [illegible] Ib. [illegible] Usser. [illegible] male. v. 8. [illegible] Uss. [illegible] v. 15. [illegible] Uss. [illegible] Ibid. [illegible] Usser. [illegible] v. 20. [illegible] leg. [illegible] Ib. [illegible] Uss. [illegible]

CAP. III. v. 1. [illegible] Usser. [illegible] v. 9. [illegible] Usser. [illegible] v. 10. [illegible] Uss. [illegible] v. 16. [illegible] Uss. [illegible]

CAP. V. v. 7. [illegible] Uss. [illegible] v. 9. [illegible] Uss. [illegible] v. 30. [illegible] nostri [illegible] sine o.

CAP. VI. v. 5. [illegible] Poc. [illegible] v. 6. [illegible] forte [illegible], etiam libris non consentientibus. v. 7. [illegible] Poc. [illegible] v. 13. [illegible] Uss. [illegible]

CAP. VII. v. 3. [illegible] Poc. [illegible] v. 13. [illegible] lege cum punctis plur. etsi libri non exprimant. v. 15 [illegible] Poc. [illegible] v. 20. [illegible] Usser. [illegible], lege [illegible]

CAP. VIII. v. 1. [illegible] nostri, [illegible] v. 17. videtur [illegible] jungendum antecedentibus [illegible]

CAP. IX. v. 14. [illegible] Poc. [illegible] v. 21. [illegible] fortasse rectius, [illegible] sic certe scriptum est in Usser.

CAP. X. v. 9. [illegible] nostri, [illegible], & statim [illegible] v. 15. [illegible] Uss. [illegible], forte [illegible]

CAP. XI. v. 2. [illegible] nostri, [illegible] v. 4. [illegible] secundum Hebr. [illegible] sic paulo ante, [illegible], & statim [illegible], item [illegible]

CAP. XII. v. 2. [illegible] Usser. [illegible]

CAP. XIII. v. 7. [illegible] Uss. [illegible] v. 22. [illegible] nostri, [illegible]

CAP. XIV. v. 8. [illegible] Uss. [illegible]; in Poc. deest.

CAP. XV. v. 1. [illegible] Usser. [illegible] v. 6. [illegible] Cant. & Poc. [illegible] v. 7. [illegible] Cant. & Poc. [illegible] Usser. [illegible]

CAP. XVI. v. 1. [illegible] omnes [illegible] v. 11. [illegible] Cantab. [illegible], item Usser.

CAP. XVII. v. 9. [illegible] Uss. [illegible], item Poc. & Cant.

CAP. XVIII. v. 2. [illegible] videtur legend. [illegible] ex Hebr. v. 4. [illegible] Usser. [illegible]

CAP. XIX. v. 15. [illegible] videtur legendum [illegible] etiam contra libros. v. 18. [illegible] Cant. [illegible]

CAP. XXI. v. 2. [illegible] videtur legendum sine nota plur. in imper. *vigila*, etsi omnes libri puncta ista exhibent. v. 5. [illegible] Cant. [illegible] v. 9. [illegible] Cant. [illegible]

CAP. XXII. v. 19. [illegible] Usser. [illegible]

CAP. XXIII. v. 4. [illegible] Uss. [illegible] v. 11. [illegible] Cantab. [illegible] v. 14. [illegible] Cant. [illegible]

CAP. XXIV. v. 3. [illegible] Uss. [illegible] v. 8. [illegible] videtur scribendum, [illegible] & [illegible] etiam sine libris. v. 9. [illegible] Usser. [illegible] v. 16. [illegible] Cant. [illegible]

CAP. XXV. v. 2. [illegible] Uss. [illegible], item Poc. & Cant. v. 7. [illegible] Uss. & Poc. [illegible], item Cant.

CAP. XXVI. v. 2. [illegible] Usser. [illegible] v. 9. [illegible] Poc. [illegible], item Uss. v. 10. [illegible] videtur legendum [illegible], & ita est in Cant. v. 11. [illegible] leg. [illegible]

CAP. XXVII. v. 3. [illegible] Usser. [illegible]

CAP. XXVIII. v. 6. [illegible] fortasse [illegible]

ܘܐܬܒܨܪ. v. 20. ܠܡܫܬܐ] Poc. ܠܡܫܐ. v. 25. ܠܡܫܬܥܕ] Cant. ܠܡܫܬܥܕ. Ib. ܘܡܫܬܥܒܕܢܘܬܗ] Uſs. ܡܫܬܥܒܕܘ.

CAP. XXIX. v. 1. ܘܒܬܪܟܢ] Uſs. ܘܒܬܪܟܢܘ. v. 6. ܘܐܬܠܠ] Uſs. ܘܐܬܠܠ. Ibid. ܘܒܥܘܠܥܠܐ] plur. in Uſs. & Cant.

CAP. XXX. v. 4. ܗܘܘ] forte ܗܘܘ. Ibid. ܢܫܝܐ] Uſs. ܢܫܝܐ. v. 6. ܠܐܪܥܐ ܕܐܘܠܨܢܐ] Cant. ܠܐܪܥܐ ܕܐܘܠܨܢܐ. v. 11. ܘܐܫܬܥܠܐ] Uſs. & Cant. ܘܐܫܬܥܠܐ. v. 13. ܘܢܦܠ] Uſs. ܘܢܦܠ. v. 17. ܩܝܣܐ] Ferrarius ait ܩܝܣܐ ſtipitem eſſe defixum in terra, Sionita autem interpretatur *onagrum*: in Cant. ܩܝܣܐ ſcriptum extat. v. 22. ܠܡܫܚܐ ܕܦܬܐ] Uſſer. ܠܡܫܚܐ. v. 23. ܕܐܪܥܐ ܕܦܪܕܝܣܐ] Uſs. ܕܐܪܥܐ ܕܦܪܕܝܣܐ, item Poc. & Cant. v. 32. ܢܩܘܫ ܕܒܪܘܠܐ] videtur legendum ܢܩܘܫ. v. 33. ܡܛܠ ܕܐܬܛܝܒܬ] videtur ſubeſſe vitium, ſed libri non juvant. Ibid. ܕܡܘܬܐ] Uſs. & Cant. ܕܡܘܬܐ.

CAP. XXXI. v. 9. ܢܘܗܪܗ] videtur legendum ܢܘܗܪܗ ex Hebr.

CAP. XXXII. v. 12. ܘܪܕܘܦܝܢ] noſtri, ܘܪܕܘܦܝܢ. v. 14. ܕܐܝܟ] videtur hoc loco redundare. v. 16. videtur legendum ܬܫܪܐ pro ܬܫܪܐ.

CAP. XXXIII. v. 1. ܘܐܢܫܐ ܠܐ ܒܙܙܟ] Si vel ἀκολουθίαν ſequamur, vel Hebr, legendum erit ܘܠܐ ܒܙܙܟ, quod ſtatim in Cant. ſcribitur ܘܠܐ ܒܙܙܟ. v. 11. ܘܬܒܪܘܢ] Uſs. ܘܬܒܪܘܢ. v. 13. ܫܡܥܘ] Uſs. ܫܡܥܘ. v. 16. ܡܫܬܘܗܝ] Uſs. ܡܫܬܘܗܝ.

CAP. XXXIV. v. 5. ܐܬܪܘܝܬ] Uſs. & Cant. ܐܬܪܘܝܬ. v. ult. ܩܦܕܐ] hanc ſcripturam agnoſcunt quidam apud Ferrarium: ex noſtris ſolus Cant. ſcribit ܩܦܕܐ.

CAP. XXXV. v. 2. ܠܒܢܢ] Uſs. ܠܒܢܢ, in Cant. ܠ raſum viſitur.

CAP. XXXVI. v. 7. ܠܗ ܠܡܕܒܚܐ] Poc. ܗܢܐ, item Uſs. & Cant. v. 8. ܥܡ ܡܪܝ ܡܠܟܐ] Cant. & Uſs. addunt ܕܐܬܘܪ ܡܠܟܐ. v. 9. ܡܢ ܚܕ ܕܡܢ ܥܒܕܘܗܝ] Uſs. & Cant. ܥܒܕܘܗܝ ܡܢ.

CAP. XXXVII. v. 21. ܠܡܠܟܐ ܕܐܬܘܪ ܠܘܬ] noſtri, ܠܡܠܟܐ ܕܐܬܘܪ. v. 26. ܥܒܕܬ ܐܢܐ] Cant. & Uſs. ܐܢܐ. v. 32. ܘܫܘܙܒܐ] forte ܘܫܘܙܒܐ, etiam invitis libris. v. 38. ܘܐܣܪܚܕܘܢ] Poc. ܘܐܣܪܚܕܘܢ: item Uſs. & Cant.

CAP. XXXVIII. v. 8. ܕܐܚܙ ܡܠܟܐ] non legitur in Uſs. & nec in Cant. v. 15. ܘܐܡܪ] Uſs. & Cant. ܐܡܪ. v. 17. ܘܐܫܠܡܬ] Cant. ܫܠܡ.

CAP. XXXIX. v. 8. Poſt ܕܐܡܪܬ, in Poc. ܕܢܗܘܐ ܫܠܡܐ ܘܫܪܪܐ ܒܝܘܡܝ. Verſus 13 intercidit in libris etiam noſtris, ex repetitione clauſulæ quæ in fine v. 12. V. 8. ܗܘܝܐ] Uſs. ܗܘܝܐ.

CAP. XL. v. 10. ܘܦܘܪܥܢܗ] Uſs. ܘܦܘܪܥܢܗ. v. 20. ܡܣܟܢܐ] Uſs. & Cant. ܡܣܟܢܐ. Ib. ܕܠܐ ܢܬܬܙܝܥ] Uſs. ܕܠܐ ܢܬܬܙܝܥ, fortaſſe ܕܠܐ ܢܬܬܙܝܥ. v. 22. ܘܡܬܚ] Uſs. ܘܡܬܚ.

CAP. XLI. v. 1. ܟܢܫܘ] Cant. ܟܢܫܘ. v. 3. ܘܢܥܒܪ] Hebr. ܢܥܒܪ. v. 7. ܘܢܚܫܠ] Hebr. ܢܚܫܠ, vel ܢܚܫܠ: libri noſtri utrobique ut impreſſum eſt.

CAP. XLII. v. 1. ܘܐܬܪܥܝܬ] ܘܐܬܪܥܝܬ. v. 5. ܠܗ ܘܠܗ] Poc. ܠܗ, item Uſs. & Cant. Et ſtatim, ܘܢܦܫܐ] forte ܢܦܫܐ vel ܢܦܫܐ ex Hebr. v. 14. ܘܐܫܬܩܠ] ad marg. Uſs. ܠܡܐܡܪ, *dictum interrogando*. v. 16. ܠܐܪܚܐ] Uſſ. et Cant. ܐܪܚܐ. v. 19. ܫܠܝܛܐ] Hebr. ܫܠܝܛܐ. v. 22. ܘܒܒܝܬ ܐܣܝܪܐ] Hebr. ܒܒܝܬ ܐܣܝܪܐ.

CAP. XLIII. v. 14. ܘܟܠܕܝܐ] lege ܟܠܕܝܐ ex Hebr. v. 26. ܐܬܕܟܪ] Uſs. ܐܬܕܟܪ.

CAP. XLIV. v. 9. Omnes libri habent ܘܠܐ, non Hebr.

CAP. XLV. v. 4. ܡܩܢܝܬܟ] noſtri ܡܩܢܝܬܟ.

CAP. XLVI. v. 10. ܕܠܐ ܥܒܝܕܢ] Poc. et Cant. ܥܒܝܕܢ ܕܠܐ, forte ܕܠܐ ܥܒܝܕܢ.

CAP. XLVII. v. 3. ܬܬܓܠܐ ܥܪܛܠܝܘܬܟ] poſt hæc addunt Uſſ. et Cant. ܘܬܬܚܙܐ ܨܥܪܟܝ. ܘܐܬܦܪܥ ܡܢܟܝ. v. 13. ܡܠܟܝ] Uſs. ܡܠܟܐ.

CAP. XLVIII. v. 15. ܘܐܝܬܝܬܗ ܘܐܨܠܚܬ ܐܘܪܚܗ] videtur ſcribendum ܐܘܪܚܗ et ܐܝܬܝܬܗ in maſc. etiam invitis libris.

CAP. XLIX. v. 5. ܘܠܡܟܢܫ] Uſs. ܠܡܟܢܫ. v. 6. ܘܠܡܦܢܝܘ ܒܢܝܐ ܕܝܣܪܐܝܠ ܕܐܬܒܕܪܘ] Hebr. poſtulat ܘܠܡܦܢܝܘ ܒܢܝܐ ܕܝܣܪܐܝܠ ܘܠܡܬܒܕܪܘ, ſed libri nihil mutant. v. 8. ܘܒܝܘܡܐ] Uſs. ܘܒܝܘܡܐ, ſed in marg. ܒܝܘܡܐ. v. 12. ܣܝܢܝܡ] Uſs. ܣܝܢܝܡ, ſed ad marg. ܣܝܢܝܡ ܐܪܥܐ Poc. ܕܐܪܥܐ ܕܣܝܢܝܡ, item Cant. v. 26. ܕܡܚܝܢ ܠܟܝ] Uſſ. ܠܟܝ ܕܡܚܝܢ.

CAP. L. v. 2. ad ܠܡܦܪܩ, in marg. Uſs. ܠܡܦܪܩ ܡܢ ܠܡܦܪܩ ܡܢ ܥܒܕܘܬܐ. Ib. ܠܚܪܒܐ] Uſs. ܠܚܪܒܐ.

CAP. LI. v. 9. ܘܐܬܬܩܦܝ ܐܬܬܥܝܪܝ] non legitur ܐܬܬܥܝܪܝ in Poc. nec in Cant. In Uſs. alia manu ad marg. inſerendum notatur. v. 14. ܠܐ ܢܡܘܬ] Uſs. ܘܠܐ. v. 20. ܕܢܚܪܟ] Uſs. ܕܢܚܪܟ ܡܪܟ.

CAP. LII. v. 2. ܫܪܝܘ] Uſs. ܫܪܝܘ, etſi in marg. ܫܪܝܘ.

CAP. LV. v. 12. ܘܬܘܪܐ ܘܪܡܬܐ ܢܕܘܨܘܢ ܩܕܡܝܟܘܢ ܘܡܬܚܦܝܢ] quid ſi ܘܬܘܪܐ ܘܪܡܬܐ ܢܕܘܨܘܢ ܩܕܡܝܟܘܢ ܒܬܫܒܘܚܬܐ ܘܟܠܗܘܢ, ſic fere Hebr. ſed libri nihil mutant.

CAP. LVI. v. 2. ܕܢܛܪ ܫܒܬܐ] libri habent ܫܒܬܐ, etſi ad ſenſum nihil faciat. v. 10. ܢܘܡܝܢ] Uſs. et Cant. ܢܘܡܝܢ.

CAP. LVII. v. 2. ܘܢܬܢܝܚ ܥܠ ܡܫܟܒܗܘܢ] videtur ſenſus poſtulare ܢܬܢܝܚܘܢ, ſed libri nihil mutant. v. 6. ܗܘ ܡܢܬܟܝ] Uſs. ܗܘ. v. 10. ܐܬܡܚܠܬܝ] Hebr. poſtulat ܐܬܡܚܠܬܝ, ſed libri nihil mutant.

CAP. LIX. v. 6. ܠܐ ܢܗܘܘܢ] Uſs. ܗܘܘ. v. 9. ܐܬܪܚܩ ܡܢܢ] Cant. ܐܬܪܚܩ ܡܢܢ ܕܝܢܐ. v. 21. poſt ܡܢ ܦܘܡܟ, deeſt clauſa quam noſtri ſupplent ܡܢ ܦܘܡ ܙܪܥܟ ܘܡܢ ܦܘܡ ܙܪܥܐ ܕܙܪܥܟ.

CAP. LX v. 8. ܠܟܘܘܬܗܘܢ] noſtri, ܠܟܘܘܬܗܘܢ. v. 9. ܩܕܡܝܬ] noſtri omnes ܩܕܡܝܬ: et ib. ܘܡܠܟܐ, etſi Heb. poſtulat ܘܡܠܟܐ.

CAP. LXI. v. 3. ܡܫܚܐ ܕܚܕܘܬܐ] noſtri omnes ܚܕܘܬܐ.

CAP. LXIII. v. 4. ܕܦܘܪܥܢܐ] Uſs. ܦܘܪܥܢܐ. v. 17. ܠܫܒܛܐ] Hebr. poſtulat ܫܒܛܐ, ſed libri non addicunt.

CAP. LXIV. v. 3. ܚܙܬ ܥܝܢܐ ܕܠܐ] Uſs. ܠܐ. v. 4. ܘܐܝܟ ܦܘܪܥܢܐ] Uſs. ܦܘܪܥܢܐ.

CAP. LXV. v. 7. ܟܠܗܘܢ ܥܡ ܐܒܗܝܟܘܢ] Cant. et Poc. una voce ܐܒܗܝܟܘܢ: in fine autem ejus verſus omnes noſtri addunt, ܘܐܦܠܐ ܕܪܚܡܬܘܢ ܚܘܒܐ ܥܠ ܡܥܒܕܢܝܗܘܢ ܕܐܒܗܝܟܘܢ ܐܫܬܥܒܕܬܘܢ, quæ Pariſienſes recto judicio expunxiſſe videntur. v. 12. ܘܐܫܠܡܬܟܘܢ] ad marg. Uſs. ܘܐܫܠܡܬܟܘܢ ܐܢܐ ſecundum Hebr. Ib. ܘܠܐ ܫܡܥܬܘܢ] noſtri omnes ܫܡܥܬܘܢ ut Hebr. v. 20. ܘܕܢܫܠܡ] Uſs. ܢܫܠܡ.

CAP. LXVI. v. 13. ܐܝܟ ܓܒܪܐ ܕܐܡܗ] Uſs. ܐܝܟ ܓܒܪܐ. v. 15. ܘܡܪܟܒܬܗ] Poc. ܡܪܟܒܬܗ.

JEREMIÆ.

CAP. II.

VErf. 6. ܘܐܙܠܢ ܒܬܪܗܘܢ] Mſs. ܒܬܪܗܘܢ. v. 13. ܙܕܩܬܐ] Uſs. ܙܕܩܬܐ. v. 24. ܢܦܫܗ] Poc. ܢܦܫܗ, ut eſt Ferrarius: Uſs. ܢܦܫܗ. v. 34. ܒܟܢܦܝܟܝ] Uſſer. ܒܟܢܦܝܟܝ ܐܫܬܟܚ. v. 37. ܡܢ ܬܡܢ ܬܦܩܝܢ] Uſs. ܡܢ ܗܪܟܐ.

CAP. III. v. 1. ܘܐܙܠܬ ܘܗܘܬ] Uſs. ܠܐ ܗܘܬ. v. 8. ܐܚܬܗ ܕܝܗܘܕܐ] videtur ſenſus poſtulare ܘܚܙܬ, ſed libri nihil mutant. v. 9. ܒܩܠܝܠܘܬܗ] Uſs. ܒܩܠܝܠܘܬܐ, Poc. ܩܠܝܠܘܬܐ, ſolus Cant. ܩܠܝܠܘܬܐ. v. 18. ܠܐܒܗܝܟܘܢ] Uſſer. ܠܐܒܗܝܟܘܢ.

CAP. VI. v. 1. ܘܥܠ ܒܝܬ ܟܪܡܐ] noſtri ܒܝܬ ܟܪܡܐ. v. 3. ܥܕܪܝܗܘܢ] Uſs. ܥܕܪܝܗܘܢ. v. 6. ܩܝܣܗ] noſtri ܩܝܣܐ. v. 15. ܘܒܥܕܢܐ] Uſs. ܘܒܥܕܢܐ. v. 20. ܘܡܢ ܐܪܥܐ ܪܚܝܩܬܐ] Uſs. ܘܡܢ.

CAP. VII. v. 11. ܡܥܪܬܐ] Cant. ܡܥܪܬܐ. v. 19. ܠܐ ܗܘܐ ܠܝ] Uſs. ܘܠܐ.

CAP. VIII. v. 5. ܒܫܘܪܩܐ] noſtri ܒܫܘܪܩܐ. v. 6. ܬܒ] noſtri ܬܒ. v. 19. ܡܠܟܐ ܠܝܬ] Uſs. ܡܠܟܗ.

CAP. IX. v. 4. ܠܐ ܬܬܟܠܘܢ] Uſs. & Cant. ܬܬܟܠܘܢ. v. 7. poſt ܐܢܐ ܗܘ ܡܪܝܐ, addit Cant. ܘܥܒܕ ܕܝܢܐ ܘܙܕܝܩܘܬܐ ܒܐܪܥܐ. v. 24. ܘܐܬܪܥܝ] Uſs. ܘܐܬܪܥܝ, lege ܘܐܬܪܥܝ.

CAP. X. v. 7. ܡܠܟܘܬܗܘܢ] Uſs. ܡܠܟܘܬܗܘܢ. v. 14. ܡܢ ܟܠ ܨܝܪܐ] Uſs. ܡܢ ܨܝܪܐ. v. 16. ܐܝܟ ܗܠܝܢ] Uſs. ܐܝܟ ܗܠܝܢ. v. 18. in Cant. inter ܘܒܥܘܠܒܢܐ & ܘܒܐܘܠܨܢܐ, inſertum legitur ܠܐ.

CAP. XI. v. 2. ܐܡܪܘ] Uſs. & Cant. ܘܐܡܪ ܫܡܥܘ: in Hebr. utrumque plurale.

CAP. XII. v. 9. ܦܪܚܬܐ] Poc. & Uſſer. ܦܪܚܬܐ. v. 14. ܘܐܥܩܪ] Uſs. ܘܐܥܩܪ, (ut cap. 13. v. 4.) Poc. ܘܐܥܩܪ propter punctum ut videtur.

CAP. XIII. v. 10. ܒܬܪ ܪܥܝܢܗܘܢ] Uſs. ܒܬܪܗܘܢ, Cant. ܒܬܪܗܘܢ. v. 14. ܘܐܒܗܬܐ ܥܡ ܒܢܝܐ] Uſs. & Poc. ܒܢܝܐ. v. 18. ܘܠܡܠܟܬܐ] noſtri, ܡܠܟܬܐ.

CAP. XV. v. 2. ܘܐܢ ܢܐܡܪܘܢ] ſic & Cant: Uſs. ܢܐܡܪܘܢ. v. 5. ܠܫܠܡܟܝ] Uſs. ܠܫܠܡܟܝ.

CAP. XVI. v. 5. ܘܠܐ ܬܐܙܠ ܠܡܪܩܕ] noſtri plenius, ܠܐ ܬܐܙܠ ܠܡܪܩܕ ܘܠܐ ܬܐܙܠ ܠܒܝܬ ܡܫܬܝܐ. v. 18. ܘܢܒܠܬܗܘܢ] Cant. in plurali.

CAP. XVII. v. 1. Poſt ܡܟܬܒܐ, addunt noſtri ܟܬܝܒܐ ܘܚܬܝܡܐ, repetitio ultimæ vocis occaſionem errori dedit. v. 4. ܘܬܫܬܒܩ] Uſs. ܘܬܫܬܒܩ.

CAP. XVIII. v. 17. ܐܦܝܗܘܢ] Cant. ܐܦܝܗܘܢ. v. 21. ܘܢܬܩܛܠܘܢ] Uſs. ܘܢܬܩܛܠܘܢ. ܠܚܪܒܐ. v. 23. ܠܩܛܠܐ] Uſs. ܠܩܛܠܐ. Ibid. ܩܕܡܝܟ ܢܗܘܘܢ] Uſs. ܢܗܘܘܢ.

CAP. XIX. v. 5. ܒܢܝܗܘܢ] noſtri, ܒܢܝܗܘܢ.

CAP. XX. v. 10. Videtur addendum poſt ܐܬܟܪܝܘ ܠܗ, ex Hebr. ܘܢܬܟܪܐ ܠܗ: ſed libri non juvant.

CAP. XXI. v. 12. ܘܦܨܘ ܠܓܙܝܠܐ] Uſs. ܠܓܙܝܠܐ. v. 13. ܥܡܘܩܬܐ] noſtri, ܥܡܘܩܬܐ in ſing. v. 14. ܘܐܦܩܘܕ] Uſs. ܘܐܦܩܘܕ.

CAP. XXII. v. 6. ܐܢܬ ܠܝ ܓܠܥܕ ܐܝܟ] Uſs. ܐܝܟ, Cant. non habet ܐܝܟ, & ad oram Uſs. notatur deeſſe apud Gregorium, ut & in Heb. v. 10. ܬܒܟܘܢ] Uſs. ܬܒܟܘܢ. v. 14. ܘܐܦܬܚ] Uſſ. ܐܦܬܚ. v. 15. ܡܛܠ ܕܐܢܬ ܡܬܚܪܐ] Uſſ. & Poc. ܡܬܚܪܐ. v. 20. ܘܐܪܝܡܝ] Cant. ܘܐܪܝܡܝ. v. 21. ܗܢܐ ܗܘ] Uſs. ܗܢܐ ܗܘ. v. 22. ܢܪܥܝܗܘܢ] Uſs. ܢܪܥܝܗܘܢ. v. 28 ܐܝܟ ܡܐܢܐ] Poc. & Cant. ܡܐܢܐ.

CAP. XXIII. v. 7. ܕܐܡܪܝܢ] Uſſer. ܕܐܡܪܝܢ. v. 10. ܘܓܢܒܘܪܘܬܗܘܢ] Uſs. ܓܢܒܘܪܘܬܗܘܢ. v. 17. ܠܡܫܬܥܒܕܢܝ] Uſſer. ܠܡܫܬܥܒܕܢܝ.

CAP. XXIV. v. 2. ܒܟܘܪܐ] Cantab. ܒܟܘܪܐ. v. 2. ܕܒܝܫܢ] Uſſer. ܒܝܫܢ. v. 6. ܘܐܒܢܐ ܐܢܘܢ – ܘܐܢܨܒ] Uſſer. ܘܐܢܨܒ – ܐܢܘܢ ܘܐܒܢܐ ܐܢܘܢ.

CAP. XXV. v. 4. Poſt ܢܒܝܐ addit Uſs. ܠܐ ܫܡܥܬܘܢ ܘܐܦ. v. 30. ܗܘܕ ܗܘܕ] Poc. ܗܘܕ ܗܘܕ. v. 34. ܘܐܬܬܒܪܘ] Uſſer. & Cant. ܘܐܬܬܒܪܘ.

CAP. XXVI. v. 2. ܒܬܪܥܐ] Uſſer. ܒܬܪܥܐ ܕܒܝܬܐ. v. 14. ܘܐܢܐ ܗܐ ܒܐܝܕܝܟܘܢ] Uſſer. ܒܐܝܕܝܟܘܢ ܗܐ. v. 21. ܘܫܡܥ] noſtri omnes ܫܡܥܘ in plur. ut Heb. V. 20 & 22. in ܐܘܪܝܐ ܒܪ ܫܡܥܝܐ & ܐܠܢܬܢ habes ܐ cum ܥ mutatum: cui noſtri hic conſentiunt, item in ܐܠܢܬܢ, ſicutetiam cap. 36. v. 12. & 25.

CAP. XXVII. v. 2. Initio addunt noſtri, ܗܟܢܐ ܐܡܪ ܡܪܝܐ ܠܝ. v. 6. ܝܗܒܬ ܐܢܐ] Uſſer. ܐܢܐ ܝܗܒܬ. v. 12. ܘܐܥܠܘ ܨܘܪܝܟܘܢ ܒܢܝܪܐ ܕܡܠܟܐ ܕܒܒܠ] noſtri plenius, ܨܘܪܝܟܘܢ ܘܐܥܠܘ ܒܢܝܪܐ ܕܡܠܟܐ ܕܒܒܠ ܘܦܠܚܘ ܠܗ.

CAP. XXVIII. v. 16. ܗܐ ܐܢܐ] noſtri, ܗܐ ܐܢܐ. v. 17. ܘܡܝܬ ܚܢܢܝܐ] Uſs. ܘܡܝܬ.

CAP. XXX. v. 18. ܘܡܕܝܢܬܐ ܬܬܒܢܐ] Uſſer. ܬܬܒܢܐ ܡܕܝܢܬܐ.

CAP. XXXI. v. 2. ܒܡܕܒܪܐ] Uſſer. ܒܡܕܒܪܐ. v. 5. ܘܐܟܠܘ] Uſſer. ܘܐܟܠܘ. v. 19. ܐܬܒܝܫܬ] Uſs. & Poc. ܐܬܒܝܫܬ, Cant. ܐܬܒܝܫܬ.

CAP. XXXIII. v. 9. ܘܢܬܘܒܘܢ] videtur legend. ܘܢܙܘܥܘܢ ſecundum Heb. ſed libri non addicunt. v. 14. ܠܒܝܬ ܝܫܪܐܝܠ ܘܠܒܝܬ] Uſs. ܠܒܝܬ ܝܫܪܐܝܠ ܘܥܠ ܒܝܬ ܝܗܘܕܐ. v. 20. ܘܩܝܡܐ ܕܠܠܝܐ] Uſs. ܘܩܝܡܗ ܕܠܠܝܐ. v. 26. ܘܝܥܩܘܒ – ܐܒܪܗܡ ܐܝܣܚܩ] omnes noſtri ܐܝܣܚܩ ܘܝܥܩܘܒ ܘܥܠ ܙܪܥܐ ܕܠܐ.

CAP. XXXIV. v. 5. Poſt ܟܡܐ ܕܝܩܕܘ, omnes noſtri addunt ܕܝܩܕܘ ܠܐܒܗܝܟ ܡܠܟܐ ܩܕܡܝܐ ſecundum Hebr. v. 20. Poſt ܘܒܥܠܕܒܒܝܗܘܢ, noſtri addunt ܘܒܐܝܕ ſecundum Hebr. v. 21. ܒܥܠܕܒܒܝܗܘܢ] Uſs. ܒܥܠܕܒܒܝܗܘܢ.

CAP. XXXVI. v. 7. ܘܬܬܩܒܠ ܒܥܘܬܗܘܢ ܩܕܡ ܡܪܝܐ] Uſs. ܩܕܡ ܡܪܝܐ ܒܥܘܬܐ. v. 10. ܒܫܡܥܬܗ] noſtri, ܒܫܡܥܬܗ in ſing. v. 16. ܘܐܬܒܗܬܘ] noſtri, ܘܐܬܒܗܬܘ. v. 26. ܠܫܠܡܝܐ ܒܪ ܥܒܕܐܝܠ] noſtri omnes ܠܫܠܡܝܐ ܒܪ ܥܒܕܐܝܠ. v. 29. ܘܢܚܒܠܝܗ] Uſs. ܘܢܚܒܠܝܗ.

CAP. XXXVII. v. 2. ܠܥܡܐ] noſtri, ܠܥܡܐ, ut & 38. 1. v. 9. ܢܦܩܘܢ] Cant. ܢܦܩܘܢ.

CAP. XXXVIII. v. 6. ܘܫܕܐܘܗܝ] Uſs. & Poc. ܘܫܕܐܘܗܝ, male. v. 9. ܘܐܒܐܫܘ] legendum ܘܐܒܐܫܘ, ſic enim noſtri & ſic in Hebr. v. 12. ܘܐܡܪ ܥܒܕܡܠܟ] Uſs. ܘܐܡܪ ܠܗ.

CAP. XXXIX. Ad marg. Poc. ſic ſcriptum: ܐܪܒܥ ܙܒܢܝܢ ܐܫܬܒܝܬ ܐܘܪܫܠܡ ܡܢ ܒܒܠܝܐ. ܩܕܡܝܬܐ ܒܫܢܬ ܐ: ܕܝܘܝܩܝܡ ܬܪܬܝܢ ܒܫܢܬ ܝܐ: ܕܝܠܗ. ܬܠܬ ܟܕ ܐܫܬܒܝ ܝܘܟܢܝܐ. ܐܪܒܥ ܒܫܢܬ ܝܐ: ܕܨܕܩܝܐ.

Quater capta eſt Jeruſalem a Babyloniis, Primo anno quarto Joakimi: Secundo undecimo ejuſdem: Tertio cum abductus eſt Jechonias: Quarto, anno XI Zedekiæ.

v. 16. ܒܥܒܕܡܠܟ] Hebr. poſtulat ܠܥܒܕܡܠܟ, ſed libri nihil mutant.

CAP. XL. v. 1. ܡܢ ܐܪܡܐ] Uſs. ܐܪܡܐ. v. 4. ܡܢ ܗܘ] Uſs. ܗܘ. Ibid. ܫܦܝܪ ܩܕܡܝܟ] noſtri, ܫܦܝܪ. v. 7. ܐܢܘܢ] Cant. ܗܢܘܢ.

CAP.

CAP. XLI. v. 9. [Syriac] Ufs. [Syriac] v. 12. [Syriac] Ufs. [Syriac] v. 15. [Syriac] Ufs. [Syriac] v. 18. [Syriac] Uff. [Syriac]

CAP. XLII. v. 6. [Syriac] Ufs. [Syriac] v. 13. [Syriac] Ufs. & Cant. [Syriac], quod perinde eft. v. 20. [Syriac] fecundum Hebr. effet [Syriac], fed libri noftri nihil mutant.

CAP. XLIII. v. 8. [Syriac] Cant. [Syriac]

CAP. XLIV. v. 2. [Syriac] Hebr. poftulat [Syriac] v. 12. [Syriac] Uff. [Syriac] v. 13. [Syriac] Ufs. [Syriac] v. 17. [Syriac] Cant. [Syriac], quod idem eft. v. 22. [Syriac] Ufs. [Syriac]

CAP. XLV. v. 4. [Syriac] noftri non habent [Syriac] v. 5. [Syriac] Ufs. [Syriac]

CAP. XLVI. v. 16. [Syriac] Cant. [Syriac] v. 22. [Syriac] noftri omnes [Syriac]

CAP. XLVII. v. 4. [Syriac] noftri omnes [Syriac]: confer cum Hebraico.

CAP. XLVIII. Titulus [Syriac] Cant. [Syriac] ut in Hebr. v. 2. [Syriac] Ufs [Syriac] v. 19 [Syriac] Ufs. [Syriac] v. 21. [Syriac] Ufs. [Syriac] Ib. [Syriac] Ufs. [Syriac] v. 23. [Syriac] Ufs. [Syriac] v. 33. [Syriac] Uff. [Syriac]

CAP. XLIX. v. 16. [Syriac] Ufs. [Syriac] v. 23. [Syriac] Ufs. & Poc. [Syriac] v. 33. [Syriac] Ufs. [Syriac] v. 36. [Syriac] Cant. [Syriac] v. 39. [Syriac] Ufs. [Syriac]

CAP. L. v. 3. [Syriac] videtur ex Hebr. fcribendum [Syriac], fed libri noftri nihil mutant. Ibid. [Syriac] Ufs. [Syriac] v. 6. [Syriac] Ufs. [Syriac] v. 14. [Syriac] noftri plenius * [Syriac] ut in Hebr. v. 15. [Syriac] Ufs. [Syriac], Cant. [Syriac] v. 22. [Syriac] noftri omnes [Syriac], male. v. 44. [Syriac] Ufs. [Syriac], ut & initio verfus 45 [Syriac], & verfus 46 [Syriac] Ibid. [Syriac] Ufs. [Syriac]

CAP. LI. v. 1. [Syriac] Ufs. [Syriac] v. 2. [Syriac] ad marg. Ufs. *Greg.* [Syriac] v. 4. [Syriac] Ufs. [Syriac] v. 5. poft [Syriac], in Ufs. [Syriac] v. 11. [Syriac] Ufs. [Syriac] v. 14 [Syriac] Ufs. [Syriac] v. 29. [Syriac] Ufs. [Syriac] v. 30. [Syriac] Ufs. [Syriac] v. 49. [Syriac] noftri plenius [Syriac], ut in Hebr: error ex repetitione τȣ̃ [Syriac] v. 59. [Syriac] Ufs. [Syriac] v. 61. [Syriac] fenfus poftulat [Syriac], fed libri nihil mutant.

CAP. LII. v. 1. [Syriac] ad marg. Ufs. *Greg.* [Syriac] v. 3. [Syriac] Ufs. [Syriac] v. 12. [Syriac] forte [Syriac] v. 20. [Syriac] noftri plenius, [Syriac], error ex repetitione τȣ̃ [Syriac]

LAMENTATIONUM JEREMIÆ.

CAP. I.

VER. 10. [Syriac] Cant. [Syriac], fed videtur [Syriac] redundare.

CAP. II. v. 7. [Syriac] Ufs. [Syriac] Ibid. [Syriac] Ufs. [Syriac] v. 9. [Syriac] videntur in fing. legenda, fi Hebr. confulamus: fic tamen libri. v. 14. [Syriac] Poc. [Syriac] v. 18. [Syriac] Ufs. [Syriac]

CAP. III. v. 2. [Syriac] Ufs. [Syriac] v. 5. [Syriac] noftri [Syriac] v. 14. [Syriac] Ufs. [Syriac] v. 18. [Syriac] noftri, [Syriac] v. 22. [Syriac] noftri [Syriac] v. 28 & 29. [Syriac] noftri, [Syriac] v. 38. [Syriac] noftri, [Syriac] v. 42. [Syriac] Poc. [Syriac], item Ufs. v. 44. [Syriac] Poc. [Syriac] v. 56. [Syriac] Ufs. [Syriac]

CAP. IV. v. 2. [Syriac] Ufs. addit [Syriac] v. 5. poft [Syriac], in Ufs. [Syriac] v. 14. [Syriac] in marg. Ufs. *Greg.* [Syriac] in fing. fed male. v. 12. [Syriac] noftri, [Syriac]

CAP. V. v. 2. Cant. non agnofcit fecundum [Syriac] Ufs. fubjicit [Syriac] *Explicit fcriptura libri Jeremiæ Prophetæ cujus preces nobis adfint, Amen.*

EZEKIELIS.

Ezekielis initio in Poc. [Syriac] *Ezekiel Propheta Prophetavit viginti annis. Ante adventum autem Domini noftri in carne CCCCXXXI annis.*

CAP. I.

VER. 25. poft [Syriac], addit C. [Syriac] ut in Hebr. item in Poc. In Uffer. totus verfus deeft.

CAP. II. v. 1. [Syriac] Cant. & Poc. [Syriac] v. 9. [Syriac] quidni [Syriac]? libri tamen nihil mutant.

CAP. III. v. 8. [Syriac] Ufs. [Syriac] v. 12. [Syriac] Ufs. [Syriac] v. 15. [Syriac] noftri omnes [Syriac]

CAP. IV. v. 15. [Syriac] Ufs. folus [Syriac]

CAP. V. v. 1. [Syriac] Ufs. [Syriac] ut in Hebr. v. 3. [Syriac] Ufs. [Syriac]

CAP. VI. v. 12. noftri addunt initio hujus verfus [Syriac] fecundum Hebr. v. 14. [Syriac] noftri addunt. [Syriac]

CAP. VII. v. 7. [Syriac] Ufs. [Syriac], Cant. & Poc. [Syriac] v. 24. [Syriac] Ufs. [Syriac] male.

CAP.

CAP. VIII. ad initium versus septimi Titulus in Uss. ܠܘܬ. ܦܘܪܫܢ ܕܥܠܝܗܘܢ. v. 11. ܘܡܕܟܪܢܐ] Uss. ܡܕܟܪܢܐ, Poc. ܡܕܟܪܢܐ.

CAP. IX. v. 2. ܘܡܟܬܒܢܐ] Uss. ܕܡܟܬܒܢܐ ut mox, recte; etsi reliqui nihil mutant. v. 9. ܥܘܠܐ ܘܡܠܬ] Uss. & Poc. ܥܘܠܐ ܡܠܬ, Cant. ut impressum est.

CAP. X. v. 8. ܘܐܬܚܙܝ] Uss. ܐܝܟ ܕܡܬܚܙܝܐ. v. 11. ܕܪܝܫܗܘܢ] Uss. ܪܝܫܗܘܢ. v. 13. ܓܠܓܠܐ] Hebr. postulat ܓܠܓܠܐ, idque congruit cum ܗܘܐ, libri tamen nihil mutant.

CAP. XI. v. 10. post ܬܚܘܡܐ, in Uss. ܕܝܠܝ ܕܐܝܣܪܝܠ ܐܕܘܢܟܘܢ. v. 12. post ܢܡܘܣܝ, in Uss. ܘܐܝܟ ܕܝܢܐ ܕܥܡܡܐ ܕܚܕܪܝܟܘܢ ܥܒܕܬܘܢ. v. 21. ܕܫܝܩܘܨܝܗܘܢ] nostri sine ܕ. v. 23. ܕܡܕܢܚܗ] Poc. ܡܕܢܚܗ.

CAP. XII. v. 5. ܘܬܦܩ] Cant. ܘܬܦܩ ܒܗ, Uss. ܘܬܦܩ, item Poc. v. 15. ܒܕܒܪܢܐ] Uss. ܒܕܒܪ. v. 16. ܒܟܠܗܘܢ] Poc. & Cant. ܒܟܠܗ optime. v. 19. ܠܡܫܬܡܥܢܘܬܗ] Cant. ܠܡܫܬܡܥܢܘܬܗ ܕܝܘܡܢ, sed ita ut apposita nota sit inducendum esse ܕܝܘܡܢ: Uss. ܘܠܡܫܬܡܥܢܘܬܗ.

CAP. XIII. v. 4. ܐܝܟ ܬܥܠܐ] nostri ܬܥܠܐ in plur. v. 16. ܘܢܒܝܐ ܕܐܝܣܪܝܠ] nostri ܢܒܝܐ ܕܐܝܣܪܝܠ ܗܢܘܢ ܕܡܬܢܒܝܢ ܥܠ ܐܘܪܫܠܡ. ܗܘ ܥܠܗ. ܗܢܘܢ, exciderat nimirum quicquid inter duo ܗܢܘܢ interjectum fuerat.

CAP. XIV. v. 1. ܘܐܬܘ ܠܘܬܝ ܓܒܪܐ ܡܢ ܣܒܐ ܕܐܝܣܪܝܠ] Uss. ܘܐܬܘ ܠܘܬܝ ܣܒܐ ܡܢ ܓܒܪܐ ܕܐܝܣܪܝܠ. v. 4. ܒܗ ܐܬܝܬ] Uss. ܒܗܝ.

CAP. XV. v. 4. ܘܦܠܓܗ] videtur Hebr. קצותיו postulare ܦܠܓܗ, sed libri nihil mutant.

CAP. XVI. v. 7. ܘܪܒܝܬܝ ܘܐܬܪܒܝܬܝ] libri hic nihil juvant: Uss. tantum ܘܪܒܝܬܝ. v. 8. ܟܢܦܝ] Uss. ܟܢܦܐ. v. 12. ܘܩܕܫܐ] Poc. ܩܕܫܐ, quod si in plurali legatur, satis placet, *globulis perforatis ex argento.* v. 16. ܕܡܨܒܥܢ] Uss. ܡܨܒܥܢ. v. 32. ܐܝܟ ܐܢܬܬܐ] Cant. tantum ܐܢܬܬܐ ܓܝܪܬܐ. Ibid. ܕܒܥܠܗ ܚܠܦ] Uss. ܕܒܥܠܗ ܐܝܟ. v. 47. ܘܐܦ ܒܗܠܝܢ] Uss. ܒܗܠܝܢ ܘܐܦ. v. 51. ܘܚܛܗܝܟܝ] nostri, ܚܛܗܝܟܝ ܡܢ ܚܛܗܝܗ̇: sequitur ܘܙܟܝܬܝܢ ܐܢܝܢ ܠܐܚܘܬܟܝ ܒܟܠܗܝܢ ܬܘܥܒܬܟܝ ܕܥܒܕܬܝ, quæ hic restituenda ex omnibus nostris.

CAP. XVII. v. 6. ܠܡܥܒܕ] nostri, ܠܡܥܒܕ. Ibid. ܘܥܒܕܬ ܠܗ ܫܘܟܐ] Uss. ܘܐܘܫܛܬ ܠܗ. v. 10. ܘܗܘܐ ܕܡܬܢܨܒ] Uss. ܗܘܐ. v. 14. ܘܢܛܪܘܢ ܩܝܡܗ] Uss. ܢܛܪܘܢ, forte ܘܢܛܪܘܢ ܒ.

CAP. XVIII. v. 5. ܘܙܕܝܩܘܬܐ] Uss. ܙܕܝܩܘܬܐ. v. 17. ܘܥܘܠܐ ܠܐ] Poc. addit ܘܪܒܝܬܐ ܠܐ ܢܣܒ, item Uss. & Cant. v. 10. ܘܡܘܠܕ] fortasse, ܘܐܘܠܕ. v. 21. ܘܢܛܪ ܦܘܩܕܢܝ] Uss. ܘܢܛܪ ܟܠܗܘܢ ܦܘܩܕܢܝ. v. 22. ܥܘܠܘܗܝ] Uss. ܥܘܠܗ. v. 25. ܠܐ ܐܬܩܢ] Uss. ܠܐ. v. 27. ܘܥܒܕ ܕܝܢܐ] Uss. ܘܥܒܕ ܟܐܢܘܬܐ. v. 29. ܥܡ ܐܝܬ ܗܘ ܕܐܝܣܪܝܠ] Uss. ܥܡܐ, item v. 30. V. 30. ܐܘܪܚܬܗ] Cant. ܐܘܪܚܬܗ ܐܝܟ.

CAP. XIX. v. 7. ܒܫܘܪܝܗܘܢ] Cant. ܒܫܘܪܝܗ.

CAP. XX. v. 5. ܘܐܬܝܕܥܬ ܠܗܘܢ] Uss. ܠܗܘܢ. v. 6. ܕܐܦܩ ܐܢܘܢ] Uss. ܠܗܘܢ ܕܐܦܩ, quod & ibi v. 15 pro ܠܗܘܢ. v. 18. ܘܠܦܘܩܕܢܐ ܕܐܒܗܝܟܘܢ ܠܐ] non legitur in Cant: sequitur autem, ܒܦܘܩܕܢܐ addito ܕ.

CAP. XXI. v. 15. ܐܝܟ ܕܢܒܪܩ] Uss. ܠܗܘܢ. v. 27. ܘܠܐ ܫܒܩܬ ܠܗ] Uss. ܠܗ ܫܒܩܬ ܘܠܐ.

CAP. XXII. v. 1. ܕܐܡܪ ܡܪܝܐ] Uss. ܘܐܡܪ. v. 28. ܠܗܘܢ ܒܗ] Uss. ܠܗܘܢ ܒܗ ܕܡܠܝܢ ܠܗܘܢ ܕܓܠܝܢ ܦܠܓܘܬܐ ܠܗܘܢ ܕܐܡܪ] Uss. ܕ.

CAP. XXIII. v. 4. ܐܚܬܗ] Uss. ܐܚܬܗ, Cant. ܐܚܬܗ. Ib. ܘܐܬܬܣܝܡ] Uss. ܬܣܝܡ. v. 7. ܠܟܠܗܘܢ ܒܢܝ] Uss. ܠܟܠܗܘܢ ܒ. v. 13. ܘܚܙܝܬ] Uss. ܚܙܝܬ. v. 16. ܠܟܠܕܝܐ] Uss. ܟܠܕܝܐ. v. 28. ܕܐܬܠܝܟܝ ܒܐܝܕܝܐ ܕܗܢܘܢ ܕܣܢܐܝܬܝ ܡܢܗܘܢ] Uss. ܡܢܗܘܢ ܕܣܢܐܝܬܝ ܒܐܝܕܝܐ ܕܗܢܘܢ, sed lege ܡܢܗܘܢ ܕܣܢܐܝܬܝ, ut interciderint quæ inter duo ܡܢܗܘܢ. v. 34. ܬܫܬܝܢ] Uss. ܬܫܬܝܢ. v. 44. ܐܬܘ] Uss. ܐܬܘ.

CAP. XXIV. v. 12. inclusa uncis extant in omnibus nostris; & v. 24. hæc etiam in omnibus extant.

CAP. XXV. v. 13. ܠܕܝܕܢ] Uss. ܠܕܝܕܢ.

CAP. XXVI. v. 19. ܐܝܟ ܩܘܪܝܐ] Uss. ܩܘܪܝܐ.

CAP. XXVII. v. 7. ܘܥܒܪܐ] lege in sing. ex Hebr, non ex libris. v. 14. ܘܦܪܫܐ] nostri, ܦܪܫܐ. v. 19. ܘܩܢܝܐ] nostri, ܩܢܝܐ. v. 26. ܠܡܝܐ ܕܐ] Uss. ܠܡܝܐ, Cant. ܠܡܝܐ. v. 27. ܠܒܣܛܪܐ ܕܡܥܠܢܐ] Uss. ܠܒܣܛܪܐ. v. 33. ܠܐ ܐܣܓܝܬܝ] Usser. ܠܐ ܐܣܓܝܬܝ.

CAP. XXVIII. v. 5. ܒܬܓܪܘܬܟ] Uss. ܒܬܓܪܘܬܟ. v. 9. ܐܝܟ ܕܐܡܪ ܐܢܬ] Uss. ܐܡܪ. v. 18. ܒܟܠ ܡܪܒܥܐ] Uss. ܒܟܠ.

CAP. XXIX. v. 4. ܘܐܣܩ] Uss. ܘܐܣܩ. v. 10. ܘܥܕܡܐ] Uss. ܥܕܡܐ. v. 12. ܡܕܝܢܬܐ ܕܡܨܪܝܢ ܚܪܒܐ] Uss. ܡܕܝܢܬܐ ܕܡܨܪܝܢ ܚܪܒܐ ܕܡܨܪܝܢ ܒܓܘ ܡܕܝܢܬܐ ܕܚܪܒܢ ܘܡܕܝܢܬܗ ܒܓܘ ܐܪܥܐ ܕܚܪܒܐ.

CAP. XXX. v. 9. ܘܢܗܘܐ] lege ܢܗܘܐ secundum Heb. etsi libri nihil mutant. v. 12. ܘܐܬܠ ܐܪܥܐ] nostri plenius, ܘܐܬܠ ܐܪܥܐ ܒܝܕ ܢܘܟܪܝܐ ܘܐܚܪܒ ܐܪܥܐ ܘܡܠܝܗ̇ intercideránt quæ inter duo ܐܪܥܐ interjecta.

CAP. XXXI. v. 6. ܦܪܚܬܐ] Uss. ܦܪܚܬܐ.

CAP. XXXII. v. 4. ܘܐܪܡܝܟ] Uss. ܐܪܡܝܟ. v. 30. ܟܠܗܘܢ] Usser. ܟܠܗܘܢ. Ibid. ܘܐܬܩܛܠܘ] Usser. ܐܬܩܛܠܘ. v. 31. ܘܢܬܒܝܐܣ ܥܠ] nostri ܥܠ ܗܘ ܢܬܒܝܐܣ, ut statim.

CAP. XXXIII. v. 5. ܒܩܠ] Uss. ܩܠ. v. 6. ܢܦܠ] Uss. ܢܦܠ. v. 18. ܒܗܝܢ ܢܡܘܬ] Uss. ܒܗܝܢ. v. 19. ܒܗܝܢ] Uss. ܒܗܝܢ. v. 20. ܒܐܘܪܚܬܗ ܢܕܘܢ] Uss. ܐܝܟ. v. 24. ܘܐܢܚܢܢ] Uss. ܐܢܚܢܢ. v. 25. ܥܠ ܕܡܐ ܬܐܟܠܘܢ] Hebr. postulat ܐܟܠܝܢ ܥܠ ܕܡܐ: fortasse legebat interpres וְעַל, nam libri nihil mutant.

CAP. XXXIV. v. 6. ܐܬܒܕܪ] Uss. & Poc. ܐܬܒܕܪ. v. 14. ܡܪܥܝܬܐ] Uss. ܡܪܥܝܬܐ.

CAP. XXXVI. v. 1. ܕܐܡܪ] Usser. ܐܡܪ. v. 3. ܘܐܬܡܠܠܘܢ] nostri omnes ܘܐܬܡܠܠܘܢ. v. 4. ܡܠܬܐ] Usser. ܡܠܬܐ: utrumque male. Ibid. ܘܠܩܘܪܝܐ] nostri omnes ܩܘܪܝܐ, sic etiam versu 34 in Cant. V. 35 prius membrum posteriori respondebit, si sic concipiatur, ܐܪܥܐ ܗܝ ܕܚܪܒܐ ܗܘܬ ܗܘܬ ܐܝܟ ܦܪܕܝܣܐ, sed libri nihil mutant; tantum Usser. ܐܪܥܐ.

CAP. XXXVII. v. 16. ܥܠ ܩܝܣܐ] Uss. ܩܝܣܐ. v. 18. ܡܕܡ ܐܢܝܢ] Uss. ܐܢܝܢ. v. 25. ܠܥܒܕܝ ܠܗܘܢ] Uss. ܠܗܘܢ.

CAP. XXXVIII. v. 4. ܦܪܫܐ] Uss. ܦܪܫܐ: (sic v. 10. ... c. 39 v. 4. ... c. 46. v. 13. ... Dan. 5. v. 30. ...) v. 7. ܘܬܗܘܐ] nostri ܬܗܘܐ.

CAP. XXXIX. v. 11. ܒܡܕܢܚܗ] Cant. ܒܡܕܢܚܗ. v. 18. ܘܬܝܫܐ ܘܥܪܒܐ] Poc. & Cant. ܘܥܪܒܐ ܘܬܝܫܐ ܘܬܘܪܐ, Uss. ܘܬܘܪܐ ܘܥܪܒܐ.

CAP. XL. v. 4. ܕܡܚܘܐ ܐܢܐ ܠܟ] Usser. ܗܘ. v. 11. ܘܬܪܥܐ ܬܪܥܐ] Cant. ܬܪܥܐ ܬܪܥܐ. v. 12. ܘܬܚܘܡܐ ܕܡܢ] Usser.

Uſs. [illegible] v. 48. [illegible] hæc non leguntur in Cant.

CAP. XLI. v. 16. [illegible] Cant. [illegible] v. 21. [illegible] noſtri [illegible]

CAP. XLII. v. 3. [illegible] noſtri [illegible]

CAP. XLIII. v. 3. [illegible] noſtri plenius, [illegible] interceiderant quæ inter duo [illegible] interjecta erant. v. 11. [illegible] Uſs. [illegible] v. 24. [illegible] Uſs. [illegible]

CAP. XLIV. v. 9. [illegible] Uſs. [illegible]

CAP. XLV. v. 1. [illegible] Cant. & Poc. [illegible] v. 4. [illegible] omnes noſtri in plur. [illegible] v. 13. [illegible] Uſs. [illegible] v. 20. [illegible] videtur ex Hebr. legend, [illegible] Sed libri nihil mutant. v. 24. [illegible] Poc. & Uſs. utrobique [illegible]

CAP. XLVI. v. 2. [illegible] Uſſ. [illegible]

CAP. XLVII. v. 18. [illegible] Cant. [illegible] v. 20. [illegible] quid ſi legas [illegible]? v. 23. [illegible] Uſs. [illegible]

CAP. XLVIII. In omnibus noſtris deeſt verſus ſextus, in quo finis tribus Ephraim, ante Judam. v. 16. [illegible] Uſs. [illegible]

DANIELIS.

CAP. I.

VER. 2. Cant. & Poc. [illegible] Cant. etiam ſemper habet [illegible] in ſing. v. 3. [illegible] ſolus Uſs. [illegible] v. 4. [illegible] Uſs. [illegible]

CAP. II. v. 25. [illegible] Uſſ. [illegible] v. 40. [illegible] Cant. [illegible]

CAP. III. v. 10. [illegible] Uſs. [illegible] v. 15. [illegible] Uſs. [illegible] v. 92. [illegible] ſuperſcriptum Uſſer. eadem, ut videtur manu, [illegible] v. 94. [illegible] Uſs. [illegible]

CAP. IV. v. 1. [illegible] Uſs. [illegible] v. 6. [illegible] Uſs. [illegible] v. 9. [illegible] Cant. [illegible] v. 22. [illegible] in marg. Uſs. [illegible] v. 33. [illegible] Uſs. & Poc. [illegible]

CAP. V. v. 2. [illegible] noſtri [illegible] v. 5. [illegible] Uſs. & Poc. [illegible] v. 13. [illegible] Uſs. [illegible] v. 20. [illegible] in Uſs. ſuperſcriptum [illegible] v. 21. [illegible] Uſs. [illegible]

CAP. VI. v. 10. [illegible] Uſs. [illegible] v. 13. [illegible] nullus noſtrum habet [illegible] quod Hebr. poſtulat. v. 17. [illegible] Cant. non habet [illegible] ut nec Hebr. v. 26. [illegible] Uſs. [illegible]

CAP. VII. v. 2. [illegible] videtur legendum [illegible] v. 8. [illegible] Uſs. [illegible] v. 14 [illegible] lege [illegible] ut in Chald.: libri tamen non addicunt. v. 25. [illegible] Uſs. [illegible]

CAP. VIII. v. 7. [illegible] Uſs. [illegible], ad marginem tamen [illegible] v. 13. [illegible] Cant. [illegible] v. 27. [illegible] Uſs. [illegible]

CAP. IX. v. 19. [illegible] noſtri [illegible] v. 21. [illegible] Poc. [illegible] v. 24. [illegible] Cant. [illegible] v. 27. in Cant. deeſt quicquid inter duo [illegible] interjicitur.

CAP. X. v. 6. [illegible] ad oram Uſſ. notatum eſt Greg. legere [illegible], & ita in Cant. v. 13. [illegible] ad oram Uſſer. notatum eſt eundum legere [illegible]

CAP. XI. Notandum, inſerta textui hoc loco argumenta explicationum ex hiſtoria in Poc. non reperiri, in reliquis minio diſtingui à textu, qua neglecta a ſcribis diſtinctione, in textum Pariſienſem irrepſit confuſio verſ. 6.

verſ. 4. [illegible] poſteriore loco lege [illegible] ex Uſſer. & Cant: ſeu, ut in marg. notatum eſt, Greg. legere, [illegible] Ib. [illegible] in marg. Uſſ. *Greg.* [illegible], ut in Hebr. Ib. [illegible] non leguntur in Uſſer. v. 5. [illegible] * [illegible] Cant. [illegible] v. 6. [illegible] Cantab. [illegible] Ibid. [illegible] Uſſer. [illegible] *Eupator.* Ib. [illegible] Uſſ. [illegible] Ib. [illegible] Cant. [illegible] Ibid. [illegible] non leguntur in Uſſ. Poſt [illegible] in Cant. [illegible] v. 7. poſt [illegible] in Cant. [illegible] Ib. poſt [illegible] in Cant. [illegible] poſt [illegible] in Cant. [illegible] v. 10. poſt [illegible] in Cant. [illegible] poſt [illegible] in Cant. [illegible] poſt [illegible] in Cant. & Uſſ. [illegible] v. 11. poſt [illegible] in Cant. [illegible] poſt [illegible] in Cant. [illegible] poſt [illegible] in Cant. [illegible] poſt [illegible] Item poſt [illegible] in Uſſ. [illegible], in quo nihil horum ulterius extat. v. 13. [illegible] Uſs. [illegible] male. poſt [illegible] Ibid. poſt [illegible] v. 14. poſt [illegible] Ib. poſt [illegible] v. 15. poſt [illegible] Ib. poſt [illegible] v. 16. poſt [illegible] v. 17. poſt [illegible] v. 19. poſt [illegible] v. 20. poſt [illegible] Ib. poſt [illegible]

Hæc non erant tanti: sed quoniam partim eorum edita sunt, volui, vel residua, vel diversa, qualia nostri codices exhibent, repræsentare.

Vers. 13. [Syriac] nostri, [Syriac]

CAP. XII. v. 3. [Syriac] Poc. [Syriac], mendose.

HOSEÆ.

CAP. I.

Vers. 10. [Syriac] Poc. & Cant. [Syriac]

CAP. II. v. 1. [Syriac] lege cum nostris, [Syriac]. v. 18. [Syriac] Usser. & Cant. [Syriac]

CAP. IV. v. 19. [Syriac] Usser. [Syriac]

CAP. VI. v. 4. [Syriac] Usser. [Syriac]. v. 7. [Syriac] Cant. [Syriac] male.

CAP. VII. v. 5. [Syriac] Uss. [Syriac]. v. 6. [Syriac] nostri [Syriac].

CAP. IX. v. 4. [Syriac] Uss. [Syriac] (sic c. 12. v. 10. [Syriac] c. 13. v. 1. [Syriac] Obad. v. 8 [Syriac]) v. 15. [Syriac] Hæc non agnoscit Cant. sed tantum [Syriac].

CAP. X. v. 10. [Syriac] Uss. [Syriac]. v. 13. [Syriac] in marg. Usser. [Syriac]

CAP. XII. v. 2. [Syriac] Cant. [Syriac], in marg. tamen [Syriac], ut & c. 10. v. 4.

JOEL.

CAP. I. Vers. 18. [Syriac] Usser. [Syriac]

AMOS.

CAP. I. Vers. 3. [Syriac] Uss. [Syriac]

CAP. IV. v. 3. [Syriac] Cant. [Syriac]. v. 4. [Syriac] nostri, [Syriac], male. v. 7. [Syriac] Uss. [Syriac]

CAP. V. v. 1. [Syriac] Uss. [Syriac]. v. 4. [Syriac] Uss. [Syriac]. v. 16. [Syriac] nostri, [Syriac]. v. 17. [Syriac] Poc. [Syriac]. v. 27. [Syriac] Uss. [Syriac], Poc. [Syriac]

CAP. VI. v. 13. [Syriac] sic nostri, non [Syriac] secundum Hebr.

CAP. VII. v. 13. [Syriac] Uss. [Syriac]

CAP. VIII. v. 4. [Syriac] nostri, [Syriac]

CAP. IX. v. 1. [Syriac] forte, [Syriac]

JONÆ.

CAP. I.

Ver. 3. [Syriac] prius] in marg. Uss. [Syriac], Greg. [Syriac]. v. 6. [Syriac] Uss. [Syriac]. v. 11. [Syriac] Uss. [Syriac]

CAP. IV. v. 5. [Syriac] Uss. [Syriac]. v. 6. [Syriac] Uss. [Syriac]. v. 11. [Syriac] Uss. [Syriac]

MICHÆÆ.

CAP. I.

Ver. 2. [Syriac] Uss. [Syriac]. v. 5. [Syriac] Uss. [Syriac]. v. 10. [Syriac] ad marg. Uss. Greg. [Syriac]. v. 12. [Syriac] Cant. [Syriac]

CAP. IV. v. 14. [Syriac] Uss. distinguit; [Syriac] quæ distinctio verum sensum ostendit.

CAP. V. v. 1. [Syriac] ad oram Uss. Greg. [Syriac]

CAP. VI. v. 1. [Syriac] ad marg. Uss. Greg. [Syriac]

CAP. VII. v. 12. [Syriac] Uss. [Syriac]. v. 17. [Syriac] in marg. Uss. Greg. [Syriac], quod speciem habet glossematis.

NAHUM.

CAP. II. VER. 5. ܘܪ̈ܗܛܘܢܐ] nostri omnes ܘܪܗܛܘܢܐ, male. v. 16. ܬܓܪ̈ܝܟܝ ܣܓܝ ܡܢ] Uss. ܬܓܪ̈ܝܟܝ ܐܝܟ.

HABACUC.

CAP. I.

VER. 8. post ܦܪ̈ܫܝܗܘܢ] interferenda e nostris ܘܢܐܬܘܢ. v. 15. ܒܡܨܝܕ̈ܬܗܘܢ] Poc. ܒܡܨܝܕܬܗ.

SOPHONIÆ.

CAP. I.

VER. 9. ܒܝܬ ܡܪ̈ܝܗܘܢ] Poc. ܕܡܪ̈ܝܗܘܢ. v. 12. ܠܐ ܢܐܒܫ] Uss. ܠܐ.

CAP. III. v. 8. ܠܣܗܕܘܬܐ ܕܥܠܡ] Uss. ܠܣܗܕܘܬܐ. v. 19. post ܠܕܚܝܠܬܐ ܗܘ ܕܐܬܚܛܦܬ] in Uss. ܐܝܟ ܕܡܢܗ ܗܘܐ ܒܗ ܒܡܠܟܐ ܕܒܬܠܬܗܘܢ.

AGGÆI.

CAP. I.

VER. 3. ܘܗܘܐ ܡܠܬܗ] ܘܗܘܐ. v. 4. ܕܬܬܒܘܢ] Cant. ܘܬܬܒܘܢ. v. 5. ܣܝܡܘ] nostri ܣܝܡܘ. v. 9. ܪ̈ܗܛܝܢ] Cant. & Poc. ܕܬܬܒܘܢ ܪ̈ܗܛܝܢ.

ZACHARIÆ.

CAP. I.

VER. 8. ܘܦܘ̈ܩܣܐ] Uss. ܦܘ̈ܩܣܐ, ad marg. *Greg.* ܦܘܩܣܐ.

CAP. III. v. 1. ܕܢܣܛܘܢܝܘܗܝ] Cant. ܕܢܣܛܢܝܘܗܝ, Uss. ܢܣܛܢܝܘܗܝ.

CAP. V. v. 9. ܘܟܢܦ̈ܐ] Poc. & Uss. ܟܢܦ̈ܐ.

CAP. VI. v. 10. ܡܢ ܛܘܒܝܐ] Uss. ܛܘܒܝܐ.

CAP. VIII. v. 2. ܘܒܚܡܬܐ] Uss. & Poc. ܒܚܡܬܐ.

v. 9. ܡܠܘܟܬܐ] Uss. ܡܠܟܘܬܐ. v. 11. ܕܩܕܡܝܬܐ] Uss. ܩܕܡܝܬܐ. v. 14. ܘܐܬܬܒܬ] nostri ܬܒܬ ܠܐ.

CAP. IX. v. 7. ܘܫܩܘܨܝܗܘܢ] ad marg. Uss. *Greg.* ܘܫܩܘܨܘܗܝ.

v. 13. ܘܓܒܪܐ] Uss. ܘܓܒܪܗ.

CAP. XI. v. 9. ܐܦܪܘܫ] Uss. ܐܦܪܘܫ.

CAP. XII. v. 5. ܘܢܐܡܪܘܢ] Uss ܕܢܐܡܪܘܢ. v. 9. ܘܢܗܘܐ] Uss. ܘܗܘܐ.

CAP. XIII. v. 7. ܠܡܪܥܝܬܐ] Cant. ܠܡܪܥܝܬܐ.

CAP. XIV. v. 4. ܗܘ] Cant. ܗܘ: item v. 5. ܐܝܟ ܕܥܪܩܬܘܢ] Cant. ܥܪܩܬܘܢ. v. 8. ܩܝܛܐ ܘܒܣܬܘܐ] Uss. & Poc. ܒܣܬܘܐ.

MALACHIÆ.

CAP. I. Vers. 7. ܠܦܬܘܪܝ] Uss. ܦܬܘܪܐ.

In fine Malachiæ in Cant. ܫܠܡ ܡܠܐܟܝ ܕܗܘ ܬܪܥܣܪ ܢܒܝ̈ܐ
ܕܨܠܘܬܗܘܢ ܬܗܘܐ ܥܡܢ ܐܡܝܢ. ܘܒܨܠܘ̈ܬܗܘܢ ܘܒܨܠܘ̈ܬܗܘܢ ܕܟܠܗܘܢ ܩܕܝ̈ܫܐ
ܘܕܚܒܪ̈ܝܗܘܢ ܘܡܛܠ ܕܝܠܕܬ ܐܠܗܐ ܘܡܪܬܢ ܕܟܠܗܘܢ ܩܕܝ̈ܫܐ ܐܡܐ ܕܚܒܪ̈ܝܗܘܢ
ܘܡܬܟܫܦܢܝܬܐ ܕܥܠ ܓܢܣܗ ܕܐܕܡ ܢܬܪܚܡ ܐܠܗܐ ܥܠ ܩܪܘܝܐ ܘܥܠ ܟܬܘܒܐ ܚܛܝܐ ܘܥܠ
ܟܠ ܕܫܘܬܦܘ ܒܗ ܒܡܠܬܐ ܐܘ ܒܥܒܕܐ ܘܥܠ ܗܘ ܕܐܡܪ ܐܡܝܢ.

Explicit Malachias sive liber XII Prophetarum, quorum oratio perpetuo nobis adsit, Amen. Precibusque ipsorum, precibusque omnium Sanctorum, sodalium ipsorum, præsertim Virginis quæ Deum peperit, omnium Sanctorum matris, quæ pro genere Adami intercedit, propitius sit Deus Lectori & Scriptori peccatori, et omnibus sive verbo sive opere ipsis participantibus.

ESTHERÆ.

Estheræ librum, Esdræ primum qui dicitur, Tobiam, & Judith, Syriaco-latinos nunc primum damus, prorsus quales in nostris codicibus extant; Nec punctis quidem illis neglectis, quæ ܦܘܣܩ̈ܐ & ܦܘܩܕ̈ܐ appellant. Præterea, secund. Epist. Baruch, Epist. Jer. additamenta Danielis, Maccabaicos, secundum, &, quem tertium appellant. Igitur, vacillante sæpiuscule duorum Apographorum fide, ratio lectionis reddenda fuit, qualem quidem subinde conjectura assequi licuit.

CAP. I.

VErs. 5. ܒܕܪܬܐ ܕܓܢܬܐ] in Usser. sensu nullo ܒܬܪܥܐ ܕܓܢܬܐ: vide cap. 7. v. 8. Ibid. ܘܦܪ̈ܣܐ] Poc. ܦܪ̈ܣܐ ܘܦܪ̈ܣܐ, sed cum ܦܪ̈ܣܐ Vela sive Aulæa significet, videtur ܦܪ̈ܣܐ quod idem valet, glossema esse, quod in textum irrepserit. v. 6. in Poc. scriptum est ܘܣܡܘܩ̈ܐ, non ܘܣܡܘܩܐ. Ib. in Poc. scriptum est ܘܦܘܪ̈ܦܪܐ: Esai. 3. v. 22 ܘܕܡܣܝ̈ܢ v. 9. in Poc. ܥܒܕܬ, ut in Hebr: non ut Usser. ܥܒܕܬ: v. 10. recte Poc. ܕܡܠܟܐ ܕܡܫܡܫܝܢ, hoc igitur exhibemus; nam in Usser. male ܕܡܠܟܐ ܕܡ. Ib. ܘܐܒܓܬܐ Poc. ܘܐܒܓܬܐ. v. 14. ܕܦܪ̈ܣ non legitur in Poc. v. 15.

ܘܥܒܕ] videtur legendum ܥܒܕ in sing. sensu exigente. v. 17. ܒܥ̈ܠܝܗܝܢ ܕܡܠܟܐ] videtur Syriasmus postulare ܒܥ̈ܠܝܗܝܢ ܕܡܠܟܐ.

CAP. II. v. 2. ܢܒܥܘܢ] ubi omissum ܘ plurale sensum mutat. v. 3. ܘܢܦܩܘ ܦܘܩ̈ܕܢܘܗܝ ܕܡܠܟܐ] Poc. ܘܢܦܩܘ ܦܘܩܕ̈ܢܐ ܕܡܠܟܐ, *& egressa sunt præcepta Regis.* Propius accedes ad Hebr. si legas ܘܢܦܩܘܕ ܡܠܟܐ ܦܘܩܕܢܐ *et constituat Rex præceptum:* quæ lectio, ex utriusq; codicis lectione quodammodo conflata est. v. 4. ܕܬܫܦܪ] Poc. ܕܬܫܦܪ. v. 7. ܘܗܘܐ ܡܪܒܝ ܠܗ] in Poc. ܡܪܒܝܢܝܬܗ, sed prius ܠ non legitur subducta virgula. v. 15. ܘܡܘܗܒܬܐ] in Poc. scriptum est, ܠܐ ܫܐܠܬ ܘܡܘܗܒܬܐ. v. 16. ܒܝܪܚܐ] in Poc. ܒܝܪܚܐ ܕܐܝܪ. v. 20. ܬܘܪܒܝܬܗ] Poc. ܬܘܪܒܝܬܗ: videtur legend. ܬܘܪܒܝܬܗ. v. 24. ܘܐܬܩܛܠܘ] Poc. ܘܐܬܩܛܠܘ, ubi ܘ plurale redundat. Hoc secutus sum.

CAP.

CAP. III. v. 4. ܡܛܠ ܕܐܬܪܡܝ ܗܘܘ ܒܡܠܟܘܬܐ] Poc. ܡܢ ܐܬܪܡܝ ܒܡܠܟܘܬܐ. v.6. ܗܢܘܢ ܠܡܠܟܘܬܗܘܢ] neuter codex habet quod respondeat Hebr. לְהַשְׁמִיד : supplevi ܠܡܘܒܕܘ. v. 7. ܦܘܪܐ] Poc. scribit ܦܣܐ. v. 8. ܘܢܡܘܣܝܗܘܢ] Poc. ܘܢܡܘܣܝܗܘܢ ܠܐ ܐܝܬ ܠܗ. v.9. ܫܦܝܪ ܠܐ] fieri potest, ut lectum sit ܠܐ illud, ܡܠܟܐ ܠܐ ܫܦܝܪ ܠܐ in Hebraico, unde facta est versio Syriaca, hoc sensu, *si non videtur Regi ferendos esse Judæos*. Sed sane simplicius est, & non solum Hebraico codici, sed etiam usui ejus locutionis, tam in Syriaco quam in Hebraico accommodatius, ut dicamus, ܠܐ illud additum esse vitio exscriptorum. Ibid. ܐܬܦܩܕܘ ܕܢܬܟܬܒ ܟܬܒܐ] Poc. ܐܬܦܩܕ, & ܕܢܬܟܬܒ ܟܬܒܐ. v.12. ܘܐܬܟܬܒ ܒܣܦܪܐ] in Poc. ܘܐܬܟܬܒ ܣܦܪܐ: lege ܘܐܬܟܬܒ ܣܦܪܐ. Ibid. ܠܡܕܝܢܬܐ] in Poc. ܠܡܕܝܢܬܐ ܡܕܝܢܬܐ. Ibid. ܡܕܝܢܬܐ] in Poc. ܠܡܕܝܢܬܐ recte. v. 13. ܘܐܫܬܕܪܘ] in Poc. ܘܐܫܬܕܪܘ. Ibid. ܡܕܝܢܬܐ] in Poc. ܠܡܠܟܘܬܗܘܢ ܡܕܝܢܬܗ. v. 14. ܦܬܓܡܐ] in Poc. ܦܬܓܡܗܘܢ. v.15. ܡܢ ܩܕܡ ܗܘܢ] in Poc. ܡܢ ܩܕܡܝܗܘܢ.

CAP. IV. v. 3. ܩܛܡܐ] in Poc. recte ܘܩܛܡܐ ܫܟܒ, *& cinis stratus*. v. 8. ܘܦܩܕܗ] in Poc. ܘܦܩܕܗ *& mandavit ipsi*. v.11. ܠܐ ܕܠܐ] videtur ܠܐ glossema esse, vacillante scriba, num ܕܠܐ, quod sequitur idem esset, ܕ præposito: Cum revera, ab Hebr. דת transumptum sit. v.16. ܠܕܝܢܐ ܕܕܝܢܐ] in utroque exemplari nostro scriptum est ܕܕܝܢܐ, sed certe hoc non est aliud ab ܕܬܐ.

CAP. V. v. 1. ܠܡܠܟܘܬܐ] videtur legend. plur. ܠܡܠܟܘܬܐ. v. 2. ܚܙܐ. ܘܫܒܩܬ ܠܗ] in Poc. ܘܟܕ ܚܙܗ recte, & mox, ܫܒܩܬ sine ܘ. v. 5. suspecta lectio ܚܙܘ, sed melius non occurrit. v.10. ܐܬܐ ܠܗ] in Poc. ܫܕܪ ܘܐܬܝܗ recte. v.14. ܘܒܨܦܪܐ] in Poc. ܘܒܨܦܪܐ ܡܢ ܩܕܡ.

CAP. VI. v. 1. ܩܪܐ] non convenit *cum* ܦܩܕ ܘܗܘܘ, etsi ita scriptum in utroque. v. 4. ܕܐܬܐ] in Poc. ܕܐܬܐ. v.8. Uss. ܕܠܒܫ ܡܠܟܐ ܠܒܘܫܐ, Poc. ܕܠܒܫ: post, Uss. ܕܠܒܫ ܒܗܘܢ, Poc. ܕܠܒܫ, quæ puncta sibiipsis diversum significant. Adeo incerta est eorum ratio in codicibus Syriacis. Ib. ܡܢ ܐܠܐ ܐܬܝܗܒ ܠܗ] in Uss. scriptum erat, ܐܬܝܗܒ ܠܗ ܐܬܝܗܒ ܠܗ ܘܐܬܢܚ, & ita verti, ac si scriptum esset ܡܢ ܐܠܐ ܐܬܝܗܒ: Est enim in Hebr. וַאֲשֶׁר נִתַּן. In Poc. autem ܡܢ ܕܐܬܝܗܒ ܠܗ, quod est dicere, *corona regia munu regis capiti ejus imposita*. v.13. ܘܐܦܪܫ] videtur legend. ܕܐܦܪܫ, est enim in Hebr. אשר החלות, & ܘ pro ܕ positum sæpe notavimus.

CAP. VII. v. 2. verti, ac si scriptum fuisset ܒܡܫܬܝܐ ut in Hebr. uterque tamen codex habet ܕܡܫܬܝܐ. Ib. ܐܬܥܒܕ ܠܟܝ] in Poc. scriptum est ܢܬܝܗܒ ܠܟܝ. v.5. ܕܡܢ ܗܘ] Poc. ܡܢ ܗܘ. v.8. ܠܓܢܬܐ ܕܒܝܬܐ] Poc. legit ܡܢ ܓܢܬܐ ܠܕܪܬܐ ܓܘܝܬܐ recte, *de horto scilicet atrii interioris*. Ibid. ܕܫܪܝܐ ܘܐܬܗܦܟ] Poc. scribit ܕܫܪܝܐ: legendum est autem statim ܕܐܬܗܦܟ eadem, ܘ pro ܕ, ratione.

CAP. VIII. v. 1. in Poc. ܠܐܣܬܝܪ ܡܠܟܬܐ ܒܝܬܗ ܕܗܡܢ ܗܘ ܡܥܝܩܢܐ. Et sane ita legisse videtur Syrus, quia sequitur ܡܥܝܩܢܐ. v. 3. ܘܡܚܫܒܬܐ] videtur scribendum ܡܚܫܒܬܗ ex Hebræo. v. 8. ܘܐܢܬܘܢ ܟܬܘܒܘ ܥܠ ܝܗܘܕܝܐ] videtur scribendum, ܘܐܢܬܘܢ ܟܬܘܒܘ ܥܠܝܗܘܢ ut in Hebr.: & statim ܕܫܦܝܪ ܠܟܘܢ sensu exigente. v. 10. ܕܪܗܛܐ] in Poc. ܡܢ ܪܟܒܐ ܕܪܗܛܐ ܕܪܡܟܐ, sed in marg. ܕܪܗܛܐ. v. 17. ܡܬܝܗܕܝܢ] In margine Poc. ܡܬܝܗܕܝܢ, quod quid sit, quæro: legendum est certe ܡܬܝܗܕܝܢ ex Hebr.

CAP. IX. v. 1. post ܠܡܫܠܛ ܒܗܘܢ] Non est dubium mutila esse hoc loco exemplaria nostra, fuisseque scriptum in hunc modum ܘܗܦܟܬ ܗܘܬ ܕܢܫܠܛܘܢ ܝܗܘܕܝܐ ܒܣܢܐܝܗܘܢ. v. 3. ܕܡܠܟܘܬܐ] lege ex Hebr. ܕܡܠܟܐ. v. 4. ܪܒ ܗܘܐ ܡܠܟܐ] in Poc. ܪܒ ܗܘܐ ܒܒܝܬ ܡܠܟܐ recte. v. 7. Ex filiis Haman quartus in Poc. ܦܘܪܬܐ, sextus ܐܪܝܣܝ, septimus ܦܪܡܫܬܐ. Versus 18 desideratur in utroque codice nostro. v. 25. ܐܡܪ ܗܘܐ ܡܠܟܐ] fortasse legendum ܐܡܪ ܗܘܐ ܠܡܠܟܐ, ut dicat, *regem scripto præcepisse*. Sed uterque codex habet quod exhibuimus. Ib. ܥܠ ܙܩܝܦܐ] in Poc. ܥܠ ܙܩܝܦܐ *in patibulis*. v. 26. in Poc. legitur ut vertimus, ܦܘܪܐ, videtur autem legendum statim ܥܠ ܗܢܐ. v. 31. ܘܨܘܡܝܗܘܢ] non dubito legendum esse ut verti, ܦܘܪܝܐ ܕܨܘܡܝܗܘܢ.

ESDRÆ.

CAP. I.

VER. 1. ܕܩܘܕܫܐ] videtur ut constat oratio legendum ܕܩܘܕܫܐ ܕܦܨܚܐ. v. 3. totum illud ܘܫܡܫܘ ܒܗܝܡܢܘܬܐ ܠܡܪܝܐ videtur melius abesse a Græco. Ibid. ܫܠܝܡܘܬܗܘܢ] in Poc. scriptum est ܫܠܝܡܘܬܗ. v. 9. ܘܚܢܢܝܐ] forte ܘܟܘܢܢܝܐ, in Gr. Καὶ Ἰεχονίας, καὶ Σαμαίας, καὶ Ναθαναὴλ ὁ ἀδελφὸς, καὶ Ἀσαβίας, ܚܫܒܝܐ. v. 10. in Poc. scriptum est ܫܡܥܝܐ ܘܐܦ, quæ inconstantia vitii suspicionem præbet: scribendum videtur ܫܡܥܝܐ ܘܐܦ. v. 12. ܒܩܘܕܫܐ ܕܦܨܚܐ] Scribe ܦܨܚܐ. v. 18. ܐܦ ܐܝܠܝܢ ܕܟܠܗ] manifestum est legendum esse ܐܦ ܐܝܠܝܢ ܕܡܠܟܐ. v.20. ܕܐܝܟ] ܐܝܟ ܗܘ ܕܐܝܟ. Ib. ܒܡܠܟܘܬܐ] forte ܒܡܠܟܘܬܗ. v. 24. ܒܟܘܪܣܝܐ ܕܡܠܟܘܬܐ] forte ܒܟܘܪܣܝܐ ܕܡܠܟܘܬܗ. v. 31. ܐܬܟܬܒ] in Poc. ܘܡܢ ܐܬܟܬܒ. v. 32. Excidit hoc loco vox una, cujus restitutio e Gr. exemplari locum sanet; legendum ܪܫܐ, ܗܘܘ ܥܡ ܢܫܝܗܘܢ *præsides cum uxoribus suis lamentati sunt eum*. Tangit enim morem luctus Judaici, quo primores populi per ordines suos, eorumque fœminæ per suos ordines luctum celebrabant: de quo more vide apud Prophetam Zachariam Cap. 12. v. 11, 12, 13. ubi hunc ipsum luctum describit: Cui illustrando consule Maimonidem in תענית. v. 38. etiam hic vox deesse videtur, & legendum ܡܢ ܐܝܟ ܕܐܣܪܗ ܘܐܘܒܠܗ e Græco, συλλαβὼν ἀνήγαγεν ἐξ Αἰγύπτου. Ib. ܙܪܗܘܢ Ζαράκην Gr. Zachariam verti, nec enim aliud occurrebat. v. 41. ܕܐܬܟܬܒܢ] videtur legendum ܗܠܝܢ ܕܒܗ ܕܐܬܟܬܒܢ *quæ scripto consignata sunt de eo*. v.43. ܐܬܝܗܒ ܐܬܝܗܒ] lege ܐܬܝܗܒ ܡܢ ܕܐܒܘܗܝ ܗܘܐ ܒܪ ܫܢܝܐ: sequitur autem in marg. Poc. ܒܪ ܬܡܢܥܣܪ ut in alio exemplari fuisse *octodecimum* significet, quæ varietas lectionis etiam in codice Romano annotata est. v. 48. videtur expungendum illud ܘܐܡܪ, sine quo procedit sensus. v.55. videtur legendum ܘܐܣܩܗ ܠܟܣܦܐ, ut sit Græcum πέμψε. v. 57 & 58. ܕܐܬܠܬ ܥܣܪܐ] lege ܕܐܬܠܬ ܥܣܪܐ ܕܫܢܝܐ ܒܡܠܟܘܬܗ.

CAP. II. v. 1. ܕܐܬܐ ܡܠܟܐ] Sensus erit apertus si legas ܕܐܬܐ quasi repetito ܕ ܡܠܟܐ ex fine c. 1. v. 8. ܪܫܝ ܐܒܗܬܐ] lege ܪܫܝ ܐܒܗܬܐ ut in Græco ἀρχόντων. v. 9. ܘܐܬܘ] expunge

expunge, & lege [Syriac] *quorum mens excitata fuerat*, ut in Gr. ὧν ὁ θεὸς ἤγειρεν. v. 10. post [Syriac] ab-funt à noftris codicibus quæ fequuntur in Græco, καὶ ἐξένεγκαι αὐτὰ ἐκ μέσου ὁ βασιλεὺς, quæ fupplenda effe orationis ἀνακολουθία demonftrat: [Syriac]. v. 13. [Syriac] neceffario fcribendum [Syriac], & poftea, [Syriac].

CAP. III. v. 2. Videri poffet fcribendum [Syriac]; fed in voce peregrina nihil mutandum: fic v. 11. & c. 4. 47. V. 3. [Syriac] lege [Syriac]. v. 5. videtur fcribendum, [Syriac], ut in Poc.; potius quam [Syriac] Gr. ὃ ἐὰν φανῇ τὸ ῥῆμα. & fane ab hoc Syriafmo videtur profectus ufus ille τὸ ἐὰν quem in Novo Teftamento adeo frequentem effe conftat: v. 11. [Syriac]. v. 6. [Syriac] videtur fcribendum in fingulari [Syriac]: & verfu fequenti, [Syriac]. v. 10. Cum vere fcriptum videatur in codicibus noftris [Syriac] : fequitur ut videri debeat ftatim inferendum [Syriac], vel [Syriac].

CAP. IV. v. 3. [Syriac] omnino legendum [Syriac]. v. 5. [Syriac] quod in Gr. καὶ ὅσα ἐὰν προνομεύσωσι, fcribe [Syriac]. v. 14. [Syriac] fortaffe legendum eft [Syriac], etfi codices in eo confentiant quod edimus. v. 16. [Syriac] videtur legendum, [Syriac] ὡς ἂν ὁ οἶνος γένηται. v. 22. [Syriac] manifeftum eft legendum [Syriac], etfi codices hoc exhibent quod damus. v. 24. [Syriac] fcribendum [Syriac] cum puncto præt. ut in Gr. v. 28. [Syriac] fcribendum [Syriac] e Græco: videtur [Syriac] additum propter fonum fimilem fonitus fequentis. v. 30. [Syriac] illud in [Syriac] argumento eft deeffe quæ amplius funt in Græco, lege [Syriac]: quod autem fequitur [Syriac], lege [Syriac]. v. 31. [Syriac] manifeftum eft legendum effe [Syriac], nam in Gr. κολακεύει. v. 33. [Syriac] lege [Syriac] in fing. v. 39 & v. 40. [Syriac] lege, [Syriac] omiffis, fcil. per fcribæ errorem, quæ in Græco utrumq; [Syriac] interjacent. v. 40. [Syriac] lege fecundum Gr. [Syriac]. v. 42. [Syriac] intellige [Syriac]. v. 43. [Syriac] in Poc. [Syriac]: lege ut in Gr. [Syriac]. v. 53. [Syriac] videtur legendum [Syriac].

CAP. V. v. 4. Videntur mihi fupplenda in Syriacis, quæ amplius in Gr. leguntur, κατὰ τὰς πατριὰς αὐτῶν εἰς τὰς φυλὰς, κατὰ τὴν μερίδα [Syriac]. Ibid. [Syriac] manifeftum eft legendum effe [Syriac]: fortaffe autem & mox legendum fuerit [Syriac], ficut & mox v. 8, ubi fcriptum eft [Syriac]: fcribendum fuerit [Syriac] ejecto, [Syriac] femper in locum [Syriac] repofito, ut cum Græcis cumq; reipfa conveniat. v. 7. [Syriac] lege [Syriac]. v. 11. videntur Græca hoc loco poftulare [Syriac], εἰς τοὺς υἱοὺς Ἰησοῦ καὶ Ἰωάβ· quanquam in Poc. fcriptum eft, [Syriac]. v. 14. Ad lacunæ hujus initium fic fcriptum legi in Poc. [Syriac] *In antiquo libro ex quo defcripfimus, corruptæ erant quafi duæ paginæ* (Vide Ecclum. c. 9. v. 7.) *hoc loco: Igitur omnia nomina hic fcripta non funt. Nota Lector.* v. 44. Videtur legendum, [Syriac] abjecto [Syriac], vel [Syriac] redundante, ut fæpe, [Syriac]. Hoc poftulant Græca, tum, orationis ἀκολουθία & integritas. v. 45. [Syriac] lege [Syriac] manifeftum ex Græcis, κατὰ τὴν, αὐτῶν δύναμιν καὶ δοῦναι εἰς τὸ. v. 50. [Syriac] lege [Syriac], quia eft in Gr. καὶ ἐπισυνήχθησαν αὐτοῖς, fenfu poftulante. Ibid. [Syriac] lege [Syriac], vel potius [Syriac], quia in Gr. eft, ὅτι ἐν ἔχθρᾳ ἦσαν αὐτοῖς. v. 55. [Syriac] videtur legendum [Syriac] in plurali, ut in Gr. χάρρα. v. 58. [Syriac] videtur e Græcis legendum; [Syriac]. v. 65. [Syriac] videtur excludendum hoc loco [Syriac], ut locus fic legatur, [Syriac], vel [Syriac], quia in Gr. ὄχλος γὰρ ἦν ὁ σαλπίζων. v. 71. [Syriac] fcribe [Syriac].

CAP. VI. Initium capitis quod ἀκολουθίαν defiderat, fatis oftendit ea quæ in Græcis amplius habentur, deeffe vitio fcriptorum in Syriacis, *viz.* ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ ἔτει τῆς Δαρείου βασιλείας ftatim autem legendum [Syriac]. v. 3. [Syriac] in Poc. fcriptum eft & hic & poftea v. 7, [Syriac]: nec eft dubium fequi debere, ut ibi, [Syriac]. v. 12. [Syriac] in Poc. fcriptum eft [Syriac] melius, ut videtur. v. 15. [Syriac] non eft dubium legendum effe [Syriac]. v. 16. [Syriac] legendum videtur ut in Poc. [Syriac]. Ibid. defideratur in Syriacis vitio fcriptorum, [Syriac] βασιλεύοντος Κύρου χώρας Βαβυλωνίας ἔγραψεν ὁ βασιλεὺς Κῦρος. v. 20. [Syriac] manifeftum eft fcribendum effe [Syriac]. v. 21. [Syriac] in Poc. [Syriac], fine [Syriac]. v. 25. [Syriac] legendum [Syriac] ἐγχωρίων. v. 27. [Syriac] videtur legendum [Syriac].

CAP. VII. v. 4. videtur expungendum effe quod mox repetitur, [Syriac]. v. 7. [Syriac] manifeftum etiam eft legendum effe [Syriac], exigente hoc Syriafmo. Sequitur autem in Poc. [Syriac]. 9. [Syriac] Cum in Græco fcriptum fit κατὰ φυλὰς ἐστολισμένοι, videtur legendum [Syriac]. v. 11. Syriaci codices legunt cum vulgata [Syriac] fecus ac in Græco: Confonabunt autem, fi legamus in Græco, ὅτι ἡγνίσθησαν οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ Λευῖται ἅμα· καὶ πάντες οἱ υἱοὶ τῆς αἰχμαλωσίας οὐχ ἡγνίσθησαν ὅτι οἱ Λευῖται ἅμα πάντες ἡγνίσθησαν, ita ut Interpres Syrus cum ὅτι pro ὅτε legeret, propterea tranftulerit [Syriac]: Nec enim purificatos fuiffe omnes Ifraelitas fatis indicant fequentia.

CAP. VIII. v. 3. [Syriac] lege [Syriac]. Ibidem [Syriac] fortaffe fcribendum ut in Gr. [Syriac]: fequente autem verfu vocem nihili [Syriac] manifeftum eft in [Syriac] mutandam. v. 9. [Syriac] lego [Syriac]. v. 11. [Syriac] lege [Syriac] nimirum καὶ τὰ φιλάνθρωπα, abundante initio [Syriac], ut Hebræis. v. 17. [Syriac] manifeftum eft fcribendum effe [Syriac] ἐπιτίλει, [Syriac] abundante ut hic fæpius. v. 24. [Syriac] Scribe ut fupra (f. [Syriac]) [Syriac]. v. 26. [Syriac] fi Græ-

Græca audias, scribes hic ܕܡܚܕܐ ܫܡܥܬܘܢ ܠܘܬܗܘܢ ܕܐܠܐ. v. 27. ܘܡܫܡܫܢܐ] necesse est rescribi ܘܡܫܡܫܢܐ in singulari. v. 30. videtur Syriacus interpres legisse in Gr. εὐσεβεῖς, cum vertit ܗܘܘ ܕܚܠܝ ܐܠܗܐ. v. 35. manifestum est ܝܗܒܘ scriptum esse in nostris pro ܝܗܒܘ. v. 37. ܐܝܟ] videtur legendum ܐܝܟ ܕܐܡܝܪ ܐܝܟ ut in Gr: in Poc. sane male ܐܝܟ: v. 39. ܟܠܗܘܢ] legendum ut in Poc. ܟܠܗܘܢ. v. 42. ܘܫܡܥܘ ܕܢܫܬܡܥܘܢ] non est dubium legendum esse, ut est in Gr. ܘܫܡܥܘ ܠܗ ܕܢܫܬܡܥܘܢ. v. 45. pro ܘܐܦ ܠܐ ܕܢܩܘܡ, & ܘܐܬܒܪܟ ܡܪܝܐ, reposui quæ in Græcis. v. 48. ܕܢܦܩܘ] manifestum est ex Græcis, legendum esse ܕܢܦܩܘܢ ܗܘܘ ܠܥܡܐ. v. 51. ܡܫܡܫܢܐ] necessario legendum ܡܫܡܫܢܐ. v. 56. ܚܕ ܡܢܗܘܢ ܘܡܫܡܫܢܐ ܡܫܡܫܢܐ] lege meo periculo ܘܡܫܡܫܢܐ ܕܝܢ ܗܘܘ (vel) manifestum enim est distingui hæc a præcedentibus. v. 65. ܒܟܠܗ ܡܕܝܢܬܐ] lege ܒܟܠܗ ܡܕܝܢܬܐ ܕܝܫܪܐܝܠ. In numero autem victimarum quæ sequuntur, patet, ultra medicinam vitiatos esse codices nostros Syriacos. v. 70. ܘܝܗܒܘ] videtur ex Græcis legendum esse ܘܝܗܒܘ ܠܗܘܢ ܕܢܦܪܢܣܘܢ ܘܢܫܡܫܘܢ. v. 71. in utroque codice scriptum est ܗܘܘ ܫܡܥܘ, pro ܗܘܘ ܫܡܥܝܢ. v. 75. ܗܘܬ ܕܐܡܪ] videtur legendum ܗܘܬ ܕܐܡܪ ܗܘ, vel ܗܘܬ ܕܐܡܪܘ. v. 78. ܡܫܡܫܢܐ ܕܢܗܘܘܢ] manifestum est legendum esse ܕܢܗܘܘܢ ܡܫܡܫܢܐ. v. 86. ܘܠܥܡܐ] videtur legendum secundum Græca ܘܠܥܡܐ,

καταλλαγήσομένῃ, v. 97. ܘܡܠܟܘܬܗܘܢ] videtur legendum ܘܫܒܝܗܘܢ ܕܝܫܪܐܝܠ: cum enim Græco sit πατρί... Ἰσραὴλ, videtur sensus postulare, capita etiam Israelitarum in ramento adacta esse; etsi in Gr. etiam deest copula.

CAP. IX. v. 5. ܒܪܫܐ] supple e Gr. ܒܪܫܗܘܢ. v. ... ܕܝܫܪܐܝܠ] videtur ex Græco, scribendum esse ܕܝܫܪܐܝܠ. Ibid. ܕܐܘܪܫܠܡ] scribe, ܕܐܘܪܫܠܡ. v. 12. ܐܝܟ ܕܐܢܬ] scribe ... ܕܐܠܗܢ ܗܘܢ, ita ut per abbreviaturam scriptum fuerit ܐܠ pro ܐܠܗܢ. v. 14. lego ܘܡܠܟܘܬܗܘܢ ad sensum Græcorum, συνεζεύξαμεν αὐτοῖς. V. 17. ܒܢܝܐ] lege ܒܢܝܐ ܕܢܫܐ ܕܝܠܗܘܢ, deest enim ܕ ante ܢܫܐ. v. 21. ܕܐܫܬܪܝܘ] in Poc. scriptum est ܕܐܫܬܪܝܘ, & mox ... v. 22. ܕܦܫܚܘܪ] in Poc. ܕܦܫܚܘܪ ܒܢܝ ܡܢ, in Gr. ἐκ τῶν υἱῶν Φασσούρ. v. 25. mirum unde factum fit ut nostri codices Syriaci legant, ܡܢ ܒܢܝ ܙܡܪܝ ܕܡܢܟܘܢ, cum fit in Gr. ἐκ τῶν θυρωρῶν Σαλοῦμος, ... v. 27. ܘܝܘܚܐܝܠ] in Poc. scriptum est ܘܝܘܚܐܝܠ propius Græco Ἰεζίηλ. v. 32. ... Poc. ܘܫܡܥܘܢ. v. 36. ܘܦܢܚܣ] Si Gr. sequamur, legendum ܒܢܝ ܚܪܡ, ἐκ τῶν υἱῶν Ἠράμ. v. 37. puto legendum ut cum Græcis conveniat, ܘܗܘܘ ܟܗܢܐ ܘܠܘܝܐ ܘܝܫܪܐܝܠ ܒܐܘܪܫܠܡ ܘܒܐܬܪܐ ܕܝܫܪܐܝܠ ܟܠܗܘܢ ܒܡܕܝܢܬܗܘܢ, ut intelligat, primo Sacerdotes Levitas & Israelitas Hierosolymis et in agro Hierosolymitano habitasse: Tum perinde reliquos Israelitas in civitatibus vicisque suis et agris eorum. v. 44. ܢܫܐ ܠܗܘܢ] in Poc. scriptum est ܢܫܐ ܠܗܘܢ.

TOBIÆ.

Titulus quem eundem uterque codex exhibet, sequitur ex eo, quod, calci primi libri Esdræ adjectum, suo loco exhibuimus. Nam, in tanta varietate exemplarium, Græci, Hieronymiani, Hebraici, Syriacus codex Græcum exprimit.

CAP. I.

VER. 1. ܕܛܘܒܝܐ] videtur legendum ܕܛܘܒܝܛ e Græco & Hebr: item post ܕܛܘܒܝܐ e Græco & Poc: in Heb. autem אריאל. v. 4. Non dubito codices nostros hoc loco mutilos esse, restituendaque hæc vel similia: ܟܠܗ ܫܒܛܐ ܕܢܦܬܠܝ ܐܬܦܠܓ ܡܢ ܒܝܬ ܕܘܝܕ ܘܡܢ ܐܘܪܫܠܡ ܡܕܝܢܬܐ ܕܐܬܓܒܝܬ ܡܢ ܟܠܗܘܢ ܫܒܛܐ ܕܝܫܪܐܝܠ ܠܡܕܒܚܘ, nimirum ut conveniat cum Græco: Sic, *Ex omnibus tribubus Israel, ut sacrificarent omnes tribus. Et sanctificatum est Templum habitationis.* Etsi autem Græca statim postulent ܗܘ ܗܝܟܠܐ ܠܡܥܡܪ, tamen uterque codex habet quod expressimus, ܗܝܟܠܐ ܒܗ. v. 16. ܠܓܒܐܝܠ] in Poc. ܠܓܒܝܠ ut vertimus, cum in Uss. semper sit Gabriel pro Gabaele. v. 18. ܠܐ ܡܫܬܟܚܝܢ] in Poc. scriptum est ܠܐ ܐܫܬܟܚܘ. v. 24. ܠܫܪܟܐܕܘܢ] lege ܘܡܠܟ ܐܣܪܚܕܘܢ ܒܪܗ. Ibid. Vide an non redundet illud ܡܢ in fine capitis, nam ܗܘ ܕܒܐܟܝܩܪ ܡܢ idem est quod in Græco ἐκ δευτέρας, ut mox ܐܝܟ ܗܘ ܡܢ ܕܡܢ δεύτερος.

CAP. II. v. 2. ܕܛܘܒܝܐ] melius in Poc. ܠܗ ܕܐܠܐ ܠܛܘܒܝܐ ὁς ἂν ἄξιος. v. 22. ܦܢܐ] plenius in Poc. ܦܢܐ ܐܡܪ ܠܝ ܟܕ ܡܫܐܠ *respondens dixit mihi*, ut in Gr. Ibid. ܗܐ ܡܬܝܕܥ] melius in Poc. ܗܐ ܡܬܝܕܥܢ ܗܘ ܟܠܗܘܢ ܥܒܕܝܟܝ ut vertimus: forte leg. ܥܒܕܝܟܝ.

CAP. III. v. 4. ܘܠܩܠܗܘܢ ܕܡܘܬܐ] videtur legendum ܘܠܩܠܗܘܢ ܕܡܘܬܐ. v. 6. ܕܢܫܬܪܐ] in Poc. scriptum est ܕܢܫܬܪܐ, sæpe ܕܢܫܬܪܐ. v. 8. ܠܗܘܢ] in Poc. scriptum est ܠܗܘܢ ܡܢܝܐ. v. 9. ܘܡܘܢ ܕܡܘܪܝܢ] Sensus postulat ܘܡܘܪܝܢ in præterito. v. 10. ܕܢܫܐ ܕܢܘܟܪܝܐ] lege ܡܢ ܢܫܐ ܢܘܟܪܝܬܐ. v. 13. ܕܢܫܬܡܥܢ] Græca postulant ܕܢܫܬܡܥܢ ܕܢܫܐ ܕܢܘܟܪܝܬܐ. Ibid. in Poc. ܕܡܢܟܢ ut in Græco, non ܕܡܢܟܢ.

CAP. IV. v. 1. ܗܘܐ ܕܟܪ] in Poc. ܗܘ ܗܘܐ ܕܟܪ. v. 6. ܘܥܒܕܝܟܘܢ] puto scribendum ܘܥܒܕܝܗܘܢ. v. ... ܠܐ ܡܫܬܪܝܐ ܡܢ ܥܘܬܪܐ] Non est dubium supplendum esse e Græco, ut vertimus, ܠܐ ܬܗܦܟ ܐܦܝܟ ܡܢ ܡܣܟܢܐ. v. 7. ܘܡܣܟܢܐ ܘܡܣܟܢܐ] in Poc. ܕܗܘܐ ܠܗܘܢ ܥܘܬܪܐ ܣܓܝ ܘܡܣܟܢܐ, quod rectum est: erat quidem insultum secundo ܘܡܣܟܢܐ ante ܣܓܝ; quo sublato reliqua exacte respondent Græcis. v. 15. ܠܐ ܬܥܒܕ] in Poc. ܠܐ ܬܥܒܕ ܠܡܢ ܕܣܢܐ ܠܟ quod rectum est. Statim versu 16. ܠܐ ܗܘ ܕܣܢܐ. Cæterum videtur addendum ܠܐ ܬܥܒܕ ܠܚܒܪܟ, interpungendo ut ex Usser. expressimus. Ibid. ܠܐ videtur scribendum ܠܐ. v. 22. ܠܐ ܕܚܠ ܐܢܬ ܗܘ ܐܝܟ] in Poc. ܐܢܬ ܠܐ ܗܘ ܕܚܠ, melius.

CAP. V. v. 1. ܕܐܥܒܕ] scriptura Usseriani quam expressimus, docet legendum esse, ܐܥܒܕ. ܐܝܟ, ut in Græcis. v. ... ܐܝܟ ܡܢ] in Poc. scriptum est, ܐܝܟ ܡܢ ܕܐܫܟܚ ܠܗ ܠܓܒܪܐ ܐܝܢܐ ܕܐܙܠ. v. 19. ܘܡܢܝܢܐ ܗܘܐ] manifestum est legendum esse, ܘܡܢܝܢܐ, ut in Græcis, etsi libri sint editum est.

CAP. VI. v. 1. ܘܐܬܐ] in Poc. scriptum est, ܘܐܬܐ ... v. 5. ܠܣܪܘܬܗ] in Poc. scriptum est ܠܣܪܘܬܗ ܠܐܣܝܘܬܐ. v. 8. non dubito legendum esse in plurali ܠܣܪܘܬܐ, ut in præcedentibus ac in Græcis: mirum autem est legi mox, non solum in Syriacis sed etiam Græcis, τῇ Ῥάγῃ, cum & res, & præcedentia & sequentia postulant Ecbatana. Et ita habet codex Hebraicus. v. 1... totum

…otum illud ܕܗܘܐ ܐܠܗܐ ܕܡܢ ܕܐܬܐܡܪ non compa-
…et in Poc. In neutro quæ præcedunt, λέγοντα περὶ αὐτῆς τῷ Ἀδὰμ σοι
…ἐν εἰς γυναῖκα.

CAP. VII. v. 1. ܛܘܒܝܐ ܕܢܐ ܗܘܐ ܛܘܒܝܐ] in Poc. ܘܐܡܪ ܠܗ ܗܘܐ ܛܘܒܝܗ: puto legendum quod ex-
pressi, ... ܠܗ ܡܠܟܐ ... ܛܘܒܝܐ. v. 5. videtur totum illud, καὶ εἶπεν αὐτῷ, Καὶ ζῇ, καὶ ὑγιαίνει,
vitio exscriptorum nostris codicibus deesse. v. 10. ܐܬ] in Poc.
… ܕܐ ܘܐܡܪ ut ante, quod rectum est. Ibid. in Poc.
… ܠܒܪܗ, fine ܗܘܐ, recte. Ibid. in Poc. ܗܘܐ
… bene. Ibid. ܬܪܬܝܢ] vel legendum est ܬܪܬܝܢ ܫܢܝܢ,
… ut in Græco, ἕως ἂν εὕρῃ καὶ πέμψῃ. Hic in
margine Usser. ...
...
...
...
… Hucusq; e codice verso de Septuaginta, descripsimus: Qui
… mutilus esset, nec ultra quicquam inveniretur, reliqua de alio codice
describere coactus fuit. Igitur, quæ hinc ad finem libri, ab editione alia
… Sane ab hoc primum versu incipiunt Syriaca Græcis disso-
nare, nec amplius Tobiam τῶν LXX habemus Syriace.

CAP. VIII. v. 2. ܕܒܣܡܐ ܕܥܠ ܓܘܡܪܐ] Poc. ... ܕܥܠ ܓܘܡܪܐ; cui (cineris, vel prunis) imposita
erant aromata: non ܒܣܡܐ in præsenti. v. 9. ܐܝܟ] in Poc.
ܐܝܟ ܢܡܘܣܐ ܕܐܬܐ, ut jus Lege constitutum postulat; melius.
v. 11. In Poc. scribitur ܘܐܡܪ ܠܗ. v. 14. ܢܘܗܪܐ] vi-
detur orationis integritas postulare ܢܘܗܪܐ ܕܠܗܘܢ. v. 15.
ܥܠܝܗܘܢ] in Poc. ܥܠܝܗܘܢ ܕܐܬ... v. 16. ܫܒܩܬ
ܠܒܢ̈ܝ] videtur legendum ܠܒܢ̈ܝ ܫܒܩܬ.

CAP. X. v. 6. ܥܕܡܐ ܠܡ] videtur legendum ܥܕܡܐ ܠܗ. v. 7. ܕܢܬܚܙܐ] videtur legendum ܠܗ ܕܢܬܚܙܐ. v. 8. ... in Poc. ... v. 9. ܘܡܫܡܫܢܘܬܐ] in Poc. ܘܡܫܡܫܢܘܬܗ, itaq; debuerat esse in Ussheriano ܕܫܡܫܐ in sing. v. 13. ܡܢ ܒܬܪ ܕܗܘܐ] in Poc. ܒܬܪ ܕܗܘܐ..

CAP. XI. v. 1. ܠܥܠܡܐ] in Poc. scriptum est ܠܥܠܡ. v. 3. ܒܪܝܟ ܐܠܗܐ] Poc. non habet ܐܠܗܐ, & sane glossema videtur. v. 4. ܢܚܙܐ] Poc. ܠܗ ܢܚܙܐ in præterito, omnino melius. Item ܚܙܐ, quod etiam melius. v. 19. ܒܩܠܐ ܪܡܐ] in Poc. ܒܩܠܐ ܪܒܐ voce magna: ibi etiam scriptum ܘܐܡܪ ܘܟܬܒ.

CAP. XII. v. 15. ܐܢܐ ܐܢܐ] recte in Poc. ܐܢܐ ܐܢܐ ܪܦܐܝܠ. v. 19. ܠܐ ܐܟܠܬ] in Poc. ܠܐ ܐܟܠܬ ܘܠܐ ܐܫܬܝܬ. v. 20. in Poc. ܘܣܠܩ ܘܣܠܩܬ.

CAP. XIII. v. 5. ܢܬܪܚܡ] in Poc. ܢܬܪܚܡ ܘ.

CAP. XIV. v. 6. ܕܚܠܬܗ] forte ܕܚܠܬܗ. Ib. ad illa ܘܢܩܒܪܘܢ ܒܠܒܗܘܢ, ascriptum erat ad marg. Usser. ... ܕܐܝܟ ܐܢܘܢ ܒܡܨܥܬܐ Hic finis eorum quæ in exemplari invenimus: Verum in Poc. sequebantur quæ adjecimus. v. 7. ܘܢܗܦܟܘܢ] fortasse, legendum; ܘܢܗܦܟܘܢ ܠܥܡܢ ܟܠܗ, & gentem nostram totam reducent, scilicet Gentes; Quemadmodum apud Esaiam scriptum est. De duplici autem Hierosolymorum instauratione, quam Græcus codex exhibet, nihil habet hæc editio. v. 14. Fortasse legendum est secundum Græca; ... ܕܠܐ ܗܘܐ ܕܠܐ ܢܫܬܟܚ. ... Certe locus vitiosus est; quem si sic legas, satis consonabit Græcis.

JUDITH.

CAP. I.

Vers. 1. Reposui quod in margine Usser. scriptum erat, ܘܐܬܒܢܝ. uterque enim codex habebat ܘܐܬܒܢܝܘ. Ibid. ܒܟܐܦܐ] Ex sequentibus clarum erit legend. esse ܒܟܐܦܐ. v. 2. Putavi vertendum ܕܫܪܟܐ ܕܡܠܟܘܬܐ ܠܓܘ, ut in Græco, in plurali; & sic etiam prius, ܠܓܘ: melius autem libri quam quod legitur in margine Usser. ܠܡܠܟܐ ܕܟܠܗ. ܡܕܝ ܕܡܠܟܐ, quamvis citetur e MS. v. 5. ܗܘ ܗܘ] in Poc. punctis aliis, ܗܘ ܗܘ ܗܢܘܢ. v. 6. ܥܡܐ] forte etiam legendum, ܥܡܐ ܣܓܝܐܐ in plurali. v. 7. vitiosa sine dubio lectio ܕܟܠܗܘܢ ܥܡܡܐ: quid tamen reponendum sit, non facile est dictu, nisi de Græco sumas ܕܟܠܗܘܢ. v. 9. ܘܠܟܠܗܘܢ] repone, non solum e Græco, sed & ex margine Uss. ܘܠܟܠܗܘܢ ܕܥܡ: Sic etiam paulo post, ܥܡܡܐ ܕܒܡܕܝ: Et in fine versus, ܠܡܠܟܐ ܕܡܕܝ in plurali: Et sic etiam post, v. 12. ܘܥܡܡܐ ܕܟܠܗܘܢ ܒܢܝ̈ ܡܕܝ. v. 11. ܗܘܐ] lege, ut in Poc. ܘܩܛܠܗ: item post, lege ܒܪܘܡܚܗ ܘܩܛܠܗ & occidit eum, rex ipse, lancea sua.

CAP. II. v. 5. ܕܪܓܠܝܗ] legendum ut in Græco, ܠܪܓܠܝ̈ ܚܝܠܝ pedibus exercitus mei: Et mox ܘܐܬܠ ܐܢܘܢ ܠܒܙܬܐ, & dabo eis in prædam exercitui meo: Statim etiam ܘܥܡܐ ܕܚܝܠܝ, est enim in Græco καὶ τραυματίαι αὐτῶν. Et ante, ܘܢܡܠܘܢ ܢܚܠܐ ܕܝܠܗܘܢ ܘܢܚܠܝܗܘܢ: expressum enim est τὸ ܡܢ in margine Uss, & errore omissum eo videri potest quod sequatur, ܢܚܠܐ ܕܝܠܗܘܢ ܡܢ. v. 6. ܘܢܫܠܡܘܢ] Gr. postulant ܘܢܫܠܡܘܢ ܠܗܘܢ. Ibid. ܘܐܡܪ ܕܐܡܪܬ] in Poc. ܘܐܡܪ ܕܐܡܪܬ: puto inter-pungendum & legendum, ut verti ܘܐܡܪ ܕܐܡܪܬ quæ dixi, ipsa faciam. v. 8. ܘܢܣܒܘܢ ܠܗܘܢ] in Poc. ܘܢܣܒܘܢܝܗܘܢ. v. 12. ܘܡܠܟ] in Poc. ܘܡܠܟ, quia præcesserat ܘܩܛܠ: Uss. autem ut in Gr. καὶ ἐπῆλθεν, καὶ ἐπεστρατοπέδευσεν sic statim, ܘܫܒܐ, Gr. καὶ ἀπῆλθεν: mox ܘܚܒܠ, Gr. διέκοψε: tum ܘܫܒܐ, Gr. ἐπρονόμευσε. Cum autem scriptum sit in Syriacis codicibus, ܘܫܒܐ ܐܢܘܢ, putandum est intercidisse nomen alicujus populi, præposito ܠ. Hinc ad finem capitis cum Græcus codex omnia efferat in singulari, Syriaci eadem exercitui tribuunt, efferen-tes in plurali. Tantum v. 14. ܘܥܒܪ ܦܪܬ ܘܥܒܪ ܠܗ ܠܝܘܪܕܢܢ. v. 13. ܘܐܬܢܣܒ] in Poc. ܘܐܬܢܣܒ ܘܢܣܒ. ut in Gr. v. 15. videtur legendum ut supra, ܠܒܢܝ̈ ܩܘܡܐ ܕܩܘܡܐ, & ܩܘܡܐ ܕܚܝܠܐ in plurali: sic enim in Græco. v. 17. ܘܫܒܩ] in Poc. ܘܫܒܩ, ut prius. v. 18. ܠܟܠܗ ܥܡܐ] Poc. ܠܟܠܗ ܥܡܗܘܢ; legend. ܠܟܠܗ, e Gr.

CAP. III. v. 1. ܚܝܠܗ ܕܡܠܟܐ] in Poc. ܚܝܠܗ ܕܡܠܟܐ, meliori ut videtur ordine. v. 2 & 3. ܘܐܡܪܘ] utrobique in Poc. ܘܐܡܪܘ ܠܗ ܘܐܡܪܘ. v. 7. in Poc. ܘܩܒܠܘܗܝ ܠܗ ܘܩܒܠܘܗܝ. sed & hic etiam habes, ܘܩܒܠܘܗܝ, ܘܐܡܪܘ, ܘܐܡܪܘ, ܘܐܡܪܘ, quæ sunt omnia in Gr. singularia: tribuenda hæc scripturæ Syriacæ, in qua ܘ plurale cum non efferatur, non est mirum si interdum non addatur plurali, alibi addatur singulari.

CAP. IV. v. 2. ܘܐܬܪܥܝܘ] vel ut in Poc. ܘܐܬܪܥܝܘ: forte ܘܫܘܪܝܐ ܕܝܠܗܘܢ, ut ܫܘܪܝܐ sit initium. v. 5. ܘܢܛܪܘ] in Poc. ܘܢܛܪܘ. v. 10. ܘܒܢܝ̈ܗܘܢ] videtur legendum ܘܒܢܝ̈ܗܘܢ in plurali: nam in Gr. καὶ τὰ κτήνη τοῦ κληρονομῆσαι αὐτῶν. Vide cap. 5. v. 22. v. 17. Non est dubium legendum esse e Gr. ܠܗܘܢ, repetito ܠ à fine vocis præcedentis. CAP.

CAP. V. v. 5. Uterque codex habebat ܕܡܫܡܫܝܢ ܡܫܡܫܝܢ: sed cum afcriptum effet ad marginem Ufferiani ܡܫܡܫܢܘܬܐ, ut in Græco, non dubitavi id reponere. v. 22. καὶ ὡς ἐπαύσατο ... ἐκρατήθησ ὑπὸ τῶν ὑπεναντίων. Syr. ܡܬܒܥܠܕܒܒܐ ܠܗܘܢ ܡܫܬܥܒܕܐ. ܕܡܫܡܫܝܢ. vid. c. 4. v. 10. v. 27. ܢܬܠܘܢ] lege ܕܢܬܠܘܢ ܠܐ vel ܬܬܠܘܢ ܠܐ repetito ܠ a fine vocis præcedentis. Reposui autem ftatim ܘܢܥܘܠܘܢ ܠܡܫܠܡܘ ܠܣܝܦܐ ܕܚܝܠܐ, nam in Græco καὶ ἔσονται εἰς κατάβρωμα πᾶσιν τῆς στρατιᾶς σου. Locutio fumpta e Num. c. 14. v. 9. Vide etiam. c. 10. v. 12.

CAP. VI. v. 4. ܠܐ ܡܢ ܦܘܡܗ] non eft dubium legendum effe ܡܠܘܗܝ ܕܡܢ ܦܘܡܗ ܠܐ ܐܝܬ, vel ܦܘܡܗ, ut in Græco ἐκ ὄψει ἔτι τὸ πρόσωπόν μου ἀφ’ ἡμέρας ταύτης, quanquam utrique codici abeft vox ifta. Ibid. ܡܬܚܙܝܢܘܬܐ ܗܘܐ] lege ܗܘ. v. 5. ܕܢܚܙܝܢ ܥܝܢܝܟ ܘܠܐ] Poc. ܕܢܚܙܝܢ ܥܝܢܝܟ ܒܛܒܬܐ &c, putafti fcilicet, *quod videbunt oculi tui bonas* v. 8. ܡܬܬܫܝܡܢܐ] Non eft dubium legendum effe ut in Græco ܡܬܬܫܝܡܢܐ ܒܚܪܒܐ reclamantibus etiam codicibus Syriacis. Ibid. ܘܢܦܠܘܢ ܒܗܘܢ] in Poc. ܒܗܘܢ ܘܢܦܠܘܢ redundante ܘ ut diximus. Ibid. ܡܫܡܫܢܘܬܐ ܘܬܗܘܐ] videtur Syriafmus poftulare ܡܫܡܫܢܘܬܐ ܬܗܘܐ. v. 11. ܠܛܘܪܐ] in Poc. ܠܛܘܪܐ, & mox ܠܛܘܪܐ. v. 12. ܡܠܝܗܘܢ ܕܟܠܗܘܢ] in Poc. ܠܡܠܝ ܟܠܗܘܢ ܠܗܘܢ male, nam in Gr. πάντα τὰ ῥήματα τῆς συνεδρείας. v. 20. ܐܬܪܐ] Scribendum ut in margine Ufferiani ܐܢܫ ܡܢܗܘܢ, fic enim & in Græco: nifi interpres Syr. legerit in Gr. pro πότον, τόπον ܐܬܪܐ. v. 21. ܡܐܟܠܐ] videtur etiam reclamantibus codicibus fcribendum ܡܫܬܝܐ ut in Græcis.

CAP. VII. v. 3. Manifeftum eft fcribendum effe femper in Syriaco ܕܘܬܢ, non autem ܕܘܬܢ quod habent codices multis in locis. Sic in fuperioribus, cap. 4. v. 3 in Syriaco, putavi vertendum ac fi fcriptum effet ܠܘܩܒܠ ܕܘܬܢ, hic tamen Poc. ܠܘܩܒܠ ܕܘܬܢ. v. 5. ܡܥܠܢܐ] in Poc. ܡܥܠܢܐ ܘܐܚܕܘ, recte fi ܡܥܠܢܐ legas in plur. ut in Gr. ἀναβάσεις. v. 8. ܥܡܗ] legendum ut in Gr. ܥܡܗ ܕܐܕܘܡ ܡܫܝܚܢܐ. Ib. Si fequamur Græca, fcribendum erit ܕܒܢܝ ܥܣܘ ܕܐܕܘܡ ܠܐ. v. 9. ܠܐ] lege ܠܐ, Gr. περί. v. 10. ܗܘܐ ܠܗ] lege ܗܘܘ ܠܗܘܢ ܡܥܝܩܢܐ ܕܣܝܡܝܢ ܗܘܘ ܒܝܢܬܗܘܢ *pofita erant in medio ipforum*, impedimenta fcilicet ut in obfidione, in caftra recepta effe, *multa admodum*: quæ lectio plenior Græca. v. 11. ܘܡܬܒܠܥܝܢ] videtur legendum ܘܡܬܒܠܥܝܢ ܡܢܗܘܢ. v. 16. ܡܠܘܗܝ] videtur legendum ܡܠܘܗܝ ܕܗܘܠܘܦܪܢܣ. v. 23. non eft dubium ܡܫܬܪܝܢ idem effe quod in Græco θαρσεῖτε, ut mox ܬܘܒ τάχα, fic cap. 11. v. 1. v. 25. ܕܢܫܬܥܒܕ] in Poc. ܕܢܫܬܥܒܕ: fcribe, ut in Græco ܕܢܫܥܒܕ, καὶ ἐδόξαζεν & mox ܦܪܘܩ καὶ ἐξαπέστειλε, non ܦܪܘܩ.

CAP. VIII. v. 1. ܒܝܘܡܬܐ ܗܠܝܢ] quoties hic fcriptum eft ܒܝܘ videtur legendum ܒܝ in Syriacis. v. 6. ܫܒܬܐ] in Poc. ܫܒܬܐ, & tamen poftea ܫܒܬܐ. v. 9. ܡܠܐ] videtur legendum, ܡܠܐ ܒܝܫܬܐ ܕܥܡܐ ܥܠ ܪܫܐ in plurali, ut in Gr. τὰ ῥήματα τὰ πονηρὰ τοῦ λαοῦ. Ibid. ܕܡܫܠܛܐ] videtur legendum, ut in Poc. ܕܡܫܠܛܐ ܥܠ ܩܢܝܢܗ, *quæ præfecta erat proprio ipfius*: ܥܠ ܟܠܗ ܩܢܝܢܗ, ἡ ἐφεστῶσα αὐτῇ, quæ præfecta omnibus facultatibus ipfius, *miniftrabat ipfi*. Ibid. ܡܫܡܫܐ ܠܗ] videtur fcribendum, ܡܫܡܫܐ ܠܗ ܘܥܠ ܩܢܝܢܗ ܡܫܠܛܐ.

v. 11. ܠܐ ܬܐܡܪܘܢ ܘܠܐ] lege ܘܠܐ. v. 14. ܠܐ ܬܐܡܪܘܢ] videtur legendum fecundum Gr. ܠܐ ܬܐܡܪܘܢ ܐܚܝ *nolite fratres irritare*. v. 15. ܕܬܫܡܫܘܢ] legendum videtur ܕܐܝܟ ܗܘ ܠܐ ܕܬܫܡܫܘܢ ܐܝܟ ܒܪ ܐܢܫܐ ܘܠܐ ܐܝܟ ܒܪ ܐܢܫܐ ܕܢܬܒܚܪ, Nec enim inftar hominis ut ei minifteris, nec ficut filius hominis ut examinetur: Eodem enim fpectat quod præcefferat, μὴ ἐνεχυράζετε, nolite quafi pignoribus captis Deum refpondendum in judicio quafi adigere. Propterea veram effe puto lectionem, Num. 23. v. 9, unde hæc fumpta, διαιτηθῆναι. v. 17. ܦܘܪܩܢܐ] lege, ܦܘܪܩܢܗ. v. 19. ܠܩܛܠܐ ܕܚܪܒܐ] in Gr. ܠܒܙܬܐ. Ibid. ܘܠܒܙܬܐ Gr. ܠܒܙܬܐ. v. 21. ܢܬܒܥܐ ܕܡܗ] fortaffe fcribendum ܢܬܒܥ ܕܡܗ, ut v. 3 ܕܡܗ ܢܬܒܥ. v. 28. ܢܬܟܬܒ] fenfus poftulat ܢܬܟܬܒ ܠܗ, fed nimirum ܗ afcititium ficut reticetur a fcribis ubi vim habet, ita adhibetur ubi non habet. Ibid. ܡܛܪܐ] Poc. ܡܛܪܐ. v. 32. ܢܬܦܢܐ] fupple, ܢܬܦܢܐ ܠܒܝܬܢ.

CAP. IX. v. 1. Non videtur vitiofum ܕܡܬܩܪܒܐ ܗܘܐ ܒܣܡܐ (cum in eo confentiunt codices) cum τὸ θυμίαμα fit Syris ܒܣܡܐ: in Poc. autem eft. ܒܣܡܐ male: quia in Gr. τῆς ἑσπέρας ἐκείνης. v. 2. ܕܢܩܡܘܢ ܐܢܘܢ] lege, ܠܗ ܕܢܩܡܘܢ ܗܘܐ ܕܢܬܒܥ] videtur legendum ܕܢܬܒܥ ܗܘܐ. v. 3. ܠܕܡܐ] manifeftum eft in Græco legendum effe, ܕܡܐ ܕܢܫܝܪ, ἣν ᾐδέσθησαν ὑπὸ (C. v. 6. ܐܬܪܐ] videtur omnino legendum ܐܬܪܐ, non ܐܬܪܐ: eft enim in Græco πάντα δῆλον ἐκ χειλέων ἀπάτης μου. v. 16. cum in Græco legamus ἐν δυναστείᾳ ἐν ἰσχύειν, non videtur ferri poffe hoc loco ܠܡܫܒܚܘ, forte fcribendum ܠܥܘܕܪܢ.

CAP. X. v. 3. videtur interpres nofter legiffe, καὶ περιείλατο τὸ σῶμα ὕδατι, cum vertit ܓܘܫܡܗ ܐܣܚܬ: fed melius noftri codices Gr. Legendum autem mox ܒܡܫܚܐ ܡܫܚܐ ܕܒܣܡܐ, vel ut in Poc. ܒܡܫܚܐ ܕܒܣܡܐ, ut *unguentum electum* dicat, quod in Gr. μύρῳ παχεῖ. Cum autem transferret hic interpres ftatim, ܡܫܚܐ ܥܡ ܪܫܗ, videtur legiffe, καὶ διέταξε quod eft in noftris libris διέταξε, & fane mox lege ܐܚܕܬ ܡܨܢܦܬܐ ܥܠ ܪܫܗ, non ܥܠ ܪܫܗ, *mitram*. v. 7. ܦܪܨܘܦܗ] Scribe ܦܪܨܘܦܗ ܡܫܚܠܦ. v. 15. ܘܩܪܘܒ] lege ܠܘܬ ܡܠܟܐ. v. 17. ܕܢܥܠܘܢ ܠܗ] videtur fcribendum ܠܗ ܗܘܐ ܕܡܫܡܫܝܢ ܠܗ ܘܠܐܡܗ: deeft autem hoc totum in Græcis.

CAP. XI. v. 1. Non eft dubium excidiffe hoc loco ܠܡܫܡܫܘ, & legendum effe ܕܢܨܒܐ ܠܡܫܡܫܘ, fic enim in Gr. ἐᾳ ᾑρέτισε δουλεύειν. v. 4. ܢܥܒܕ] videtur legendum ܠܟܝ ܢܥܒܕ ܕܡܫܡܫܝܢ ܠܗ. v. 5. ܠܡܫܡܫܢܘܬܗ] videtur legendum ܠܡܫܡܫܢܘܬܐ ܕܥܒܕܘܗܝ, ut in Gr. v. 6. ܡܫܡܫܢܘܬܐ] fcribe in fing. ܡܫܡܫܢܘܬܐ ܕܥܒܕܝܟ. v. 20. ܡܪܢ] lege ܗܘܘ ܡܘܕܝܢ ܠܗ, τὸ ἐν ἡμῶν κράτος.

CAP. XII. Deeft initio capitis de Gr. καὶ ἐκέλευσεν εἰσαγαγεῖν αὐτὴν οὗ ἐτίθετο τὰ ἀργυρώματα αὐτοῦ καὶ ἐκέ—— v. 5. ܘܩܡܬ] videtur magis convenire Gr. ܘܩܡܬ ܒܡܛܪܬܐ ܕܠܠܝܐ, reftituto ܕ in locum ܘ.

CAP. XIII. v. 6. ܠܘܬ ܪܫܗ] in Gr. καὶ πρὸς Ἰουδὶθ παρὰ τῷ κλίνῃ αὐτοῦ ἔστιν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς —— unde videtur legendum in Syr. ܠܘܬ ܪܫܗ ܕܥܪܣܗ ܘܐܡܪܬ ܒܠܒܗ. v. 10. ܒܬܪܥܐ] in Poc. fcriptum eft, ut & v. 8. ܒܬܪܥܐ: mox videtur fcribendum ܠܬܪܥܐ ܕܡܕܝܢܬܐ: & ftatim, ܩܪܘ ܠܗ: & v. 19. ܡܦܩܐ ܠܒܪ. v. 20. ܡܦܩܬܐ] puto legendum ܕܐܝܠܝܢ ܕܥܒܕܬ, quia in Gr. εἰς ὕψος καὶ αἰνεῖν. Videtur ftatim

ſtatim antea excidiſſe libris Syriacis ܠܐܒܕܢܗ εἰς ἀπώλειαν αὐτῶ. v. 24. ܚܣܡܐ] fortaſſe etiam ſcribendum ut in Græcis ܙܢܝܐ ܘܙܢܝܐ ܚܣܡܐ. v. 25. ܒܘܠܒܠܐ] ſcribe ܒܘܠܚܡܐ e Gr. CAP. XIV. v. 5. ܒܡܚܫܘܒܬܐ] legendum ut ſupra ܒܡܚܫܘ̈ܒܬܐ in plurali: vel ut in Gr. ܟܠ ܠܚܫܘܒܐ. v. 6. ܠܐܣܝܘܪ] in Poc. ܦܪܘ: ܠܐܣܝܘܪ ܒܥܕܢܐ & mox lege ܒܗܘ ܕܡܫܝܚ, vel potius ܒܗܘ ܕܐܬܡܫܚ, hoc enim eſt Græcum ἐκφαυλίσασθαι. v. 31. Videtur reponendum ut in Græcis ܒܬܪܟܢ ܕܐܝܬ ܒܚܛܗܘܢ ܥܕܡܐ ܕܡܢܟܣܐ ܕܝܗܘܒ ܠܗܘܢ ܘܟܠ: mox etiam reponenda videntur quæ Græcus codex inſuper exhibet ܘܐܬܛܠܡܘ ܒܗ ܒܥܒܕܐ ܕܟܠ ܒܗܘ ܕܝܗܒ ܡܢ ܕܝܢܐ. v. 7. ܥܠ ܡܥܒܪܢܘܬܐ] manifeſtum eſt legendum eſſe ܥܠ ܡܫܟܚܢܘܬܐ ܕܙܘܓܐ. v. 8. ܙܢܝܐ] manifeſtum etiam eſt legendum eſſe ܘܥܡ ܥܒܕܐ ܘܟܡܝܢܘܬܐ ܘܥܒܕܬܐ ܘܟܘܒܫܐ ܕܡܐܢܐ, ſcilicet ut in Gr. θεάματι, καὶ συναγμῷ, καὶ βοῆς ἰσχυρᾶς. v. 17 et 18. manifeſtum eſt legendum eſſe ܘܡܢ ܫܡܥܢܢ: non ܘܠܐ.

CAP. XV. v. 2. ܘܒܪܢܫܐ] fortaſſe legendum ut in Gr. ܕܒܪܢܫܐ ܒܥܒܕܗ ܦܠܗ. v. 5. ܘܐܢܫܘܢ] in Poc. ܘܐܢܫܘܢ: manifeſtum eſt legendum eſſe ܘܐܢܫܘܢ. v. 8. Videntur meliorem ſenſum continere Græca, his verbis: ἐκυρίευσε τῶν λοιπῶν, καὶ αἱ κῶμαι καὶ ἐπαύλεις ἐν τῇ ὀρεινῇ καὶ πεδινῇ ἐκράτησε πολλῶν λαφύρων. Itaq; videri poteſt etiam in Syriacis codicibus legendum, ܘܐܫܬܠܛܘ ܥܠ ܫܪܟܐ ܘܡܕܝܢܬܐ ܕܒܛܘܪܐ ܘܡܫܝܩܬܐ ܘܫܩܠܘ ܒܙܬܐ ܣܓܝܐܐ, abundante ܘ in ܘܫܩܠܘ. Ubi tamen non eſt quod reſpondeat τῷ, καὶ ἐπαύλεις, in codicibus noſtris Syriacis. v. 12. ܡܢܗܘܢ ܘܗܘܘ] in Poc. ܥܡܐ ܗܘܘ ܡܢܗܘܢ, quæ diſcrepantia cum ſuſpectum reddat locum, & in Græco ſit, καὶ ἐλαφύρευσε, putavi ad veſtigia lectionis Syriacæ ſubſtituendum ܥܡܐ ܗܘܘ ܡܥܡܥܡܝܢ: ſtatim, ſi Græca ſequamur, ſcribendum erit ܠܟܠܗܘܢ ܡܗܡܝܢ facili lapſu. v. 14. ܒܩܪ̈ܝܬܐ] videtur legendum ܘܥܠܡܐ ܕܐܬܝ ܥܠ ܩܘ̈ܪܝܬܗ, quia ſequitur ſtatim ܥܡ ܟܠܗ̈ܘܢ: et ita etiam in Græco, præſertim cum quod præceſſerat in Gr. τὰ ὅλκια αὐτοῦ, intellexerit Syrus ܒܥܝܪܗ. Ibid. ܘܒܪܗ] ſecundum Gr. ܘܒܪܘܗ. v. 15. ܘܡܫܬܡܥܝܢ] in Poc. punctatum eſt ܘܡܫܬܡܥܝܢ ܒܟܠܐ, ut paſſivum ſit, non ut in Uſſer. activum.

CAP. XVI. v. 5. ܒܓܒܪܘܬܐ] videtur legendum in plurali ܒܓܒܪ̈ܘܬܐ ܕܚܝܠܗ, nam in Gr. ἐν μυριάσι δυνάμεως αὐτοῦ· & mox, ܕܡܫܟܚܝܢ ܗܘܘ ὧν τὸ πλῆθος αὐτῶν. v. 12. Scribendum ܐܢܘܢ ܦܘܪ̈ܩܢܐ, reſpondet enim ܘܡܦܪܩܢܐ ut in Gr: non ܦܘܪ̈ܩܢܐ. v. 17. ܘܡܠܗ ܕܐܪܥܐ] legendum ܘܡܢ ܠܥܠܡܝܢ ܘܡܠܗ ܕܡܪܝܐ, nam quod adjiciunt codices ܕܐܪܥܐ nec in Græco eſt, & ſenſum deſtruit. v. 21. in Gr. ſcriptum eſt, καὶ κλαύσονται ἐν αἰσθήσει ἕως αἰῶνος. Cum igitur manifeſtum ſit Syriacum interpretem legiſſe in Gr. καύσονται, puto legendum in Syriaco ܘܢܐܩܕܘܢ ܒܪܓܫܐ, hoc eſt, καὶ καύσονται ἐν αἰσθήσει.

SAPIENTIÆ SALOMONIS.

CAP. I.

VER. 3. ܡܬܟܒܫܢܘܬܐ ܕܚܝ̈ܠܐ] Uſs. ܡܬܟܒܫܢܘܬܐ ܕܚܝ̈ܠܐ. v. 5. ܘܡܬܪܕܘܬܐ] fortaſſe legendum ܕܡܬܪܕܘܬܐ e Græco. v. 10. ܚܫܚܘܫܐ] Uſs. ܚܫܚܘܫܐ: forte ܚܘܫܚܐ, Gr. θροῦς. v. 14. videtur legendum ܘܡܬܚ̈ܡܝܢܗܘܢ in plur: MS. in ſing. v. 15. ܕܡܠܟܘܬܗ] videtur legendum ܕܡܠܟܘܬܗ. CAP. II. v. 4. ܘܫܘܡܗ] omnino legendum ܘܫܘܡܗ ܕܥܡܠܐ. v. 20. ܠܫܡܥܘܬܗܘܢ] Uſs. & Poc. ܠܫܡܥܘܬܗܘܢ male. v. 23. ܒܚܘܬܢܐ] Uſs. & Poc. ܒܚܝܠܢܐ. CAP. III. v. 3. ܐܝܟ ܫܒܩܐ] Uſs. & Poc. ܫܒܩܐ. v. 15. ܘܠܐ ܢܬܒܥܪܘܢ] Uſs. & Poc. ܠܐ. v. 18. ܘܐܢ ܕܝܢ ܡܬܥܪܗ] Uſs. & Poc. ܘܐܢ ܕܝܢ. CAP. IV. v. 19. ܘܢܒܥܒܥܘܢ ܐܢܘܢ ܐܝܟ ܡܢ ܠܥܠ ܒܫܬܐܣܘܗܝ] Uſs. & Poc. ܘܢܒܥܒܥܘܢ ܐܝܟ ܡܢ ܠܥܠ. CAP. V. v. 1. ܗܝܕܝܢ] Uſs. ܘܗܝܕܝܢ. v. 11. ܘܒܓܦܪܐ] Poc. ܒܓܦܪܐ. Ibidem ܘܠܐ ܐܝܬ ܐܬܐ] Uſs. & Poc. ܘܠܐ ܐܝܬ ܐܬܐ. v. 14. ܐܬܩܒܠܢ] Uſs. & Poc. ܐܬܩܒܠܢ. v. 23. ܕܡܫܟܚ ܢܦܫܗ] Uſs. ܢܦܫܗ, ad marginem ܐܚ̈ܪܢܐ ܢܦܫܗ. CAP. VI. v. 4. ܘܡܠܟܘܬܐ] Videtur ſcribendum ܕܡܠܟܘܬܐ e Græco. v. 8. ܟܠ ܟܠ] forte e. legendum ܟܠ ܘܟܠ. v. 16. ܐܝܟ] Uſs. & Poc. ܕܐܝܟ. CAP. VII. v. 3. Si credamus legiſſe Syrum ἴσαμεν ut nos legimus, legendum erit ܠܟܠܢ. v. 12. ܗܝ ܕܡܕܒܪܢܐ] Uſs. & Poc. ܗܝ ܡܕܒܪܢܐ. v. 13. ܡܢܝܚܘܢ] Uſſer. & Poc. ܡܢܝܚܘܗܝ. v. 25. ܗܝ ܕܗܠܐ] Uſs. & Poc. ܗܝ ܗܘܝܐ male. v. 27. ܡܫܚܠܦܐ ܠܟܠܗܘܢ] Quid ſi legamus ܡܫܚܠܦܐ ܠܟܠܗܘܢ ܕܢܦܫ̈ܬܐ? v. 30. ܘܡܢ ܟܠܗ̈ܘܢ] lege ܕܡܢ ܟܠܗ̈ܘܢ.

CAP. VIII. v. 9. ܘܡܠܟܬܐ ܕܡܠܟܐ ܕܐܪܥܐ] Uſs. ܘܡܠܟܬܐ ܡܢ ܕܐܪܥܐ. v. 18. ܢܬܚܙܐ] Poc. ܢܬܚܙܐ.

CAP. IX. v. 16. ܘܕܩܦܪ] Uſs. ܩܦܪ, Poc. ܘܩܦܪ, male uterque. Ibid. ܒܥܩܠܐ ܡܫܟܚܝܢ ܚܢܢ] Uſs. ܡܫܟܚܝܢܢ ܚܢܢ, Poc. ܡܫܟܚܝܢܢ.

CAP. X. v. 8. ܕܐܬܢܓܕܘ] noſtri ܕܐܬܢܓܕܘ. v. 10. ܕܫܘܒܚܐ] Uſs. ܫܘܒܚܐ. v. 20. ܒܪܘ] Uſs. ܒܪܘ. v. 21. ܢܦܫܬܐ] forte etiam contra libros, legendum ܢܦܫܬܐ.

CAP. XI. v. 7. ܕܡܘܬܐ] noſtri ܕܡܘܬܐ. v. 19. ܕܒܪ̈ܝܬܐ] noſtri ܕܒܪ̈ܝܬܐ. v. 21. ܒܟܝܠܐ ܘܒܡܫܚܬܐ] noſtri ܒܟܝܠܐ ܡܢܝܢܐ. v. 24 & 25. in initio, videtur ſcribendum ܠܐ ܐܝܬ ܡܕܡ, et ܐܝܟ ܡܕܡ.

CAP. XII. v. 2. ܒܡܥܒܪ] orationis ἀκολουθία videtur poſtulare ܘܡܥܒܪ: item v. 5. ܡܥܡܠܝܢ] Uſs. ܕܡܥܡܠܝܢ. v. 6. ܕܐܢܫܐ ܕܡܥܒܕܢܐ] legendum ܕܐܢܫܐ, vel ܕܐܢܫܐ ܡܥܒܕܢܐ. v. 11. ܗܘܐ ܠܐ] fortaſſe ܘܠܐ. v. 21. ܘܒܢ̈ܝܐ ܠܚܒܪܐ] noſtri ܒܢܝܐ. v. 22. ܕܢܦܩܬ] noſtri ܢܦܩܬ, forte ܘܢܦܩܬ.

v. 24.

v. 24. ܘܐܬܠܐ] noſtri ܘܐܬܠܘ. v. 26. ܘܐܬܩܢܘ] videtur legendum ܘܐܬܩܢ. Ib. ܒܦܘܠܚܢܐ] In noſtris ſic .ܒܦܘܠܚܢܐ ܕܐܝܟ ܗܢܘܢ ܕܠܐ ܥܒܕܝܢ ܐܝܟ ܗܘܐ ܕܡܬܬܠܝܛܝܢ ܗܘܘ ܥܠܝܗܘܢ ܘܐܦ ܒܗܘܢ ܡܬܩܢܝܢ ܠܥܠܡܐ.

CAP. XIII. v. 1. ܕܡܫܘܚܬܐ ܘܡܢ] noſtri ܘܐܦ ܡܢ, forte ܘܡܢ. Ibid. ܘܠܐ ܬܬܚܠܛ] noſtri ܠܐ ܘܠܐ: lege ܘܠܐ ܬܬܚܠܛ ܥܡ ܡܢ ܕܝܬܝܪ. v. 6. ܘܢܩܛܘܠ ܡܢܟ ܚܕܐ] noſtri ܘܢܩܛܘܠ ܡܢܟ. v. 10. ܐܝܟ ܕܪܘܚ] videtur legendum ܐܝܟ ܕܪܘܚ ܕܪܘܚ: nam propter ſimilitudinem, facile omitti potuit ܕܪܘܚ. Ibid. ܘܢܬܡܟ] ſi Græcum ſequamur aut Arab, legendum erit ܘܬܡܟ. v. 13. ܕܬܫܬܡܥ ܗܘܐ] Poc. ܗܘܐ ܬܫܬܡܥ.

CAP. XIV. v. 1. ܠܬܘܝܬܐ] noſtri ܠܬܘܝܬܗ. v. 4. ܢܬܒܣܡ] noſtri ܢܬܒܣܡܘܢ male. Ib. ܘܗܘܐ] ſcribe ſine libris ܗܘܐ. v. 7. ܘܐܦ ܗܘ ܕܠܐ ܡܢ ܐܢܫ ܝܕܥ] forte ܝܕܥ ܐܢܫ, vel e Gr. ܘܗܘ ܕܠܐ ܝܕܥ ܗܘ. v. 15. ܕܥܡܠܟ] forte, ܘܥܡܠܟ. v. 16. ܕܬܫܬܡܠܘܢ] Uſs. ܕܬܫܬܡܠܘܢ ſecundum Gr, ſed ſuperſcriptum eſt ܕܬܫܬܡܠܘܢ. v. 24. ܘܒܬܪܥܝܗ̈ܝܢ] noſtri, ܘܒܬܪܥܝܗ̈ܝܢ: & fortaſſe poſtea pro ܠܬܪܥܐ, legendum ܠܬܪܥܝܗ̈ܝܢ. v. 27. ܘܒܡܬܠܠܝܗܝܢ] forte ܡܬܠܠܝܗ̇.

CAP. XVI. v. 1. ܕܢܬܟܫܐ] forte ܘܢܬܟܫܐ, etſi contra libros. v. 4. ܘܐܦ ܠܐ ܡܬܬܢܝܚܝܢ] noſtri ܘܠܐ ܡܬܬܢܝܚܝܢ.

v. 7. ܗܘ ܠܥܠ] ſcribe ܗܘ ܠܥܠ e Gr. etſi contra libros. v. 10. ܗܘܐ ܩܕܡܝܐ] Uſs. ܩܕܡܝܐ, Poc. ܩܕܡܐ recte omnino ſecundum Gr. v. 11. ܐܝܟ ܕܐܢܫ] noſtri ܐܢܫ. v. 21. ܘܠܐ ܡܬܚܙܝܢ ܡܬܚܙܝܢ] noſtri ܘܠܐ ܡܬܚܙܝܢ: forte ܘܠܐ ܡܬܚܙܝܢ ܠܗ. v. 23. ܕܡܣܬܟܠ] noſtri ܕܡܣܬܟܠ. v. 26. ܘܒܥܒܕܘܗܝ ܕܡܪܝܐ] noſtri ܘܒܥܒܕܘܗܝ: Uſs. etiam ܕܡܪܝܐ. Ibid. ܘܠܐ] noſtri ܘܠܐ male. v. 28. ܘܡܛܠܗܢ] noſtri ܡܛܠܗܢ male.

CAP. XVII. v. 2. ܘܫܘܠܛܢܐ] noſtri ܘܫܘܠܛܢܗ. v. 4. ܕܢܫܬܠܛ] noſtri ܕܢܫܬܠܛܘܢ. v. 7. ܘܝܕܥܬܐ] Poc. ܝܕܥܬܐ. v. 13. ܘܠܐ ܡܛܫܝܢ] noſtri ܠܐ ܡܛܫܝܢ.

CAP. XVIII. v. 3. ܘܡܢ] noſtri ܡܢ. v. 4 & 5. ܘܡܢܘ ܢܫܟܚ] videtur legendum, ܘܡܢܘ ܢܫܟܚ ܠܡܫܬܥܝܘ ܓܒܪܘܬܗ ܘܡܢܘ ܢܫܟܚ. Ibid. ܠܡܫܬܥܝܘ] noſtri ܠܡܫܬܥܝܘ. Ibid. ܘܡܢܘ] noſtri ܡܢܘ. v. 9. ܘܐܢܫ] noſtri ܐܢܫ. Ibidem ܘܡܬܦܣܩܝܢ] Poc. ܡܬܦܣܩܝܢ & ad oram Uſs. notatum eſt, ita legere Gregorium. v. 19. ܘܡܬܚܙܐ] Poc. ܡܬܚܙܐ. v. 23. ܘܡܢ] Poc. ܡܢ. v. 24. ܘܥܠ ܚܘܒܐ] Uſs. ܥܠ ܚܘܒܐ.

CAP. XIX. v. 2. ܘܠܐ ܐܢܫ] noſtri ܠܐ ܐܢܫ: lege ܘܠܐ ܐܢܫ ſecundum Græca. Noſtri numerum verſuum 1236 exhibent.

ECCLESIASTICI.

CAP. I.

VER. 20. ܕܟܬܝܒܐ ܒܠܚܘܕ] Hard. ܕܡܬܟܬܒ. Aſcriptæ erant ad marg. Uſs. variæ lectiones, ex codice Sebaſt. Hardy quem contulerat Bootius. Hæ ex his notis Hard. aut H. intelligendæ.

CAP. II. v. 7. ܘܠܐ] ſic in H: noſtri ܘܠܐ. v. 11. ܘܡܢ] Uſſ. ܘܡܢ, forte ܘܡܢ.

CAP. III. poſt v. 7. ſequitur in Poc. ܘܠܐ ܬܬܠ ܢܦܫܟ ܠܡܘܬܐ ܒܐܝܕܐ. v. 9. ܕܒܘܪܟܬܗ] noſtri ܒܘܪܟܬܐ. v. 16. ܠܐܠܗܐ] noſtri ܠܐܠܗܐ. v. 19. ܠܐ ܬܒܥܐ] noſtri non habent ܠܐ ܬܒܥܐ. v. 26, 27. dimidium horum ver. nempe ܘܡܢ ܕܪܚܡ ܥܬܝܕܐ ܠܡܦܠ ܒܗ̇ ܘܡܢ ܕܪܚܡ ܒܝܫܬܐ ܒܗ̇ ܢܬܪܡܐ ܘܐܦ ܒܗ̇, non eſt in noſtris : Eſt in Hard.

CAP. IV. v. 2. ܢܦܫܐ] noſtri ܢܦܫܐ. v. 25. ܕܫܪܪܐ] ſic H: Uſs. ܕܫܪܪܗ̇. v. 29. ܠܐ ܬܗܘܐ] noſtri ܠܐ ܬܗܘܐ ܠܟ. v. 30. ܠܐ ܬܗܘܐ] Uſs. ܠܐ ܬܗܘܐ ܐܝܟ, ſed Hard. ܠܐ ܬܗܘܐ.

CAP. V. v. 6. ܘܡܢ ܩܕܡ ܪܘܓܙܗ ܗܘ ܥܡ ܚܛܝܐ] ſic etiam Hard: noſtri ܘܥܠ ܚܛܝܐ ܗܘ ܪܘܓܙܗ.

CAP. VI. v. 5. ܘܡܠܝܐ ܕܡܠܐ] ſic etiam Hard: noſtri ܡܠܝܐ ܕܡܠܐ. v. 35. ܘܬܫܒܘܚܬܐ] Uſs. ܘܬܫܒܘܚܬܗ, Poc. ܬܫܒܘܚܬܗ.

CAP. VII. v. 1. ܘܠܐ] ſic & Hard: noſtri ܠܐ. v. 4. ܒܫܘܠܛܢܐ] ſcribe ܒܫܘܠܛܢܐ e Gr. etſi ſine libris. v. 9. ܕܒܩܘܪܒܢܐ] Uſs. ܒܩܘܪܒܢܝ, Poc. ܒܩܘܪܒܢܝ. v. 10. ܘܠܐ ܬܬܡܨܐ] noſtri ܘܠܐ. v. 19. ܥܘܠܐ] noſtri ܥܘܠܐ, ſed in Uſs. inductum erat ܘ. v. 29. ܕܟܗܢܘܗܝ] Poc. ܟܗܢܘܗܝ recte.

CAP. VIII. v. 1. ܠܐ ܬܬܟܬܫ] Uſs. ܘܠܐ. v. 21. ܠܐ ܬܓܠܐ ܠܒܟ] ſic et noſtri : ſcribe, ܠܒܟ e Gr.

CAP. IX. v. 7. ܘܠܐ ܬܬܚܙܐ ܒܫܘܩܐ ܕܡܕܝܢܬܐ] fortaſse ſcribendum ܕܡܕܝܢܬܐ, videtur enim ܫܘܩܐ paginam ſignificare, in illis quæ ad Ezd. 5. v. 14, ex codice Poc. annotavi ܐܝܟ ܕܠܐ ܢܫܬܘܩ ܕܚܝܒܐ : ut ſenſus ſit, *& paginæ debitorum in-*

ſcribaris, in libro nempe accepti & expenſi : Neque enim de adulterio ſermo eſſe poteſt, quia de meretrice inſtitutus eſt.

CAP. X. v. 9 & 11. ܘܡܢ ܚܝܘܗܝ . ܘܡܢ ܚܝܘܗܝ] noſtri ܘܡܢ ܚܝܘܗܝ . ܘܡܢ ܚܝܘܗܝ. v. 20. ܘܡܢܗܘܢ] noſtri ܡܢܗܘܢ. v. 22. in Uſs. ſic, ܐܝܬ ܥܢܝܐ ܕܡܬܝܩܪ ܡܛܠ ܚܟܡܬܗ. ܘܐܝܬ ܥܬܝܪܐ ܕܡܬܝܩܪ ܡܛܠ ܥܘܬܪܗ. ܘܡܢ ܕܡܬܝܩܪ ܒܥܢܝܘܬܗ ܒܥܘܬܪܗ ܟܡܐ ܡܬܝܩܪ. Hard. ſic. ܐܝܬ ܥܢܝܐ ܕܡܬܝܩܪ ܡܛܠ ܚܟܡܬܗ. ܘܐܝܬ ܥܬܝܪܐ ܕܡܬܝܩܪ ܡܛܠ ܥܘܬܪܗ. ܘܡܢ ܕܡܬܝܩܪ ܒܥܢܝܘܬܗ. ܒܥܘܬܪܗ ܟܡܐ ܡܬܝܩܪ. In Poc. ut impreſsum eſt, niſi quod ſcriptum eſt bis ܐܝܬ ܕܡܬܝܩܪ ܡܛܠ, non ܐܝܬ.

CAP. XI. v. 28. ܒܒܢܘܗܝ] Sic & noſtri : Verum ex Gr. conjectura eſt, ſcribendum ܒܚܪܬܗ ܕܐܢܫ vel) ܒܚܪܬܗ ܕܓܒܪܐ .(ܘܒܢܘܗܝ ; ut exciderit ܡܬܝܕܥ ܓܒܪܐ ܒܚܪܬܗ ܘܡܬܝܕܥ ܒܢܘܗܝ, quod in Gr. præcedit. v. 34. ܘܢܗܦܟܟ] Poc. ܢܗܦܟܟ, Gr. ܢܗܦܟ.

CAP. XII. v. 5. ܘܡܚܣܪ] noſtri ܡܚܣܪ.

CAP. XIII. v. 13. ܘܠܐ ܬܬܡܫܟ] noſtri ܠܐ ܬܬܡܫܟ.

CAP. XIV. v. 19. ܘܡܢ ܥܒܕܘܗܝ] Poc. ܥܒܕܘܗܝ, fortaſse ܥܒܕܘܗܝ. v. 22. ܘܒܫܒܝܠܝܗ̇ ܢܬܒܩܐ] noſtri ܒܫܒܝܠܝܗ̇. v. 25. ܘܢܫܪܐ] forte, ܢܫܪܐ.

CAP. XV. v. 14. ܐܝܟ ܕܐܦ ܗܘ ܒܪܐ ܠܗܘܢ] noſtri non habent ܐܝܟ ܕ: Uſs. ܘܒܪܐ. Ibid. ܘܠܐ ܫܒܩ] noſtri ܘܠܐ fortaſſe ܘܠܐ.

CAP. XVI. v. 5. ܘܣܓܝܐܬܐ] noſtri, ܣܓܝܐܬܐ. v. 13. ܘܐܦ ܠܐ] noſtri, ܐܦ ſine ܘ. v. 27. ܘܠܐ ܡܫܬܠܛܝܢ] Uſs. ܘܠܐ.

CAP. XVII. v. 8. ܘܠܫܘܒܚܐ] noſtri ܠܫܘܒܚܐ. v. 12. ܘܚܙܘ] Uſs. ܚܙܘ. v. 16. ܘܡܬܓܠܝܢ] noſtri, ܡܬܓܠܝܢ. v. 28. ܘܒܬܪܟܢ ܢܩܘܡ] Poc. ܘܒܬܪܟܢ ܢܩܘܡ. Fortaſſe reddendum ܢܩܘܡ in fine v. 27, ut ſit ܘܡܢ ܢܩܘܡ: tunc ſcribendum ܢܩܘܡ

ܘܐܝܟ ܕܟܬܝܒ: nam in Uſs. ܒܐܝܕܐ ܕܟܬܝܒ. v. 28. ܐܢܬ ܗܘ ܗܘܐ] Uſs. ܐܢܬ ܗܘ ܗܘ: Poc. ܐܢܬ ܗܘ ܗܘ.

CAP. XVIII. v. 1. ܒܬܘܩܢܗ] noſtri ܒܬܘܩܢܗ. v. 10. ܘܐܝܟ ܢܛܦܬܐ] Poc. ܕܡܝܐ ܐܝܟ. Ib. ܐܝܟ ܚܠܐ] noſtri ܐܝܟ ܚܠܐ. Ibid. ܚܣܕܐ] noſtri ܚܣܕܐ. v. 19. ܘܡܢ ܩܕܡ] noſtri ܡܢ ܩܕܡ. v. 22. ܠܐ ܬܬܟܠ ܠܡܫܠܡܘ] Uſs. ܘܠܐ. v. 30. ܪܓܝܓܬܐ] noſtri ܪܓܝܓܬܐ.

CAP. XIX. v. 9. ܘܡܢ ܕܢܫܡܥ] ſic etiam Hard: noſtri, ܕܫܡܥ. v. 21. ܘܡܢ ܕܥܒܕ] Hard. ܕܥܒܕ. v. 24. ܘܡܫܬܡܥܢܐ] noſtri, ܫܡܘܥܐ. v. 28. ܘܡܬܚܝܠܘܬܐ] in Uſs. eſt ܡܬܚܝܠܘܬܐ, ſed Hard. ܡܬܚܝܠܘܬܐ.

CAP. XX. v. 3. ܐܝܟ ܕܐܝܬ ܠܗ] Uſs. ܐܝܟ ܕܐܝܬ ܠܗ. v. 20. ܡܬܠܐ] Poc. ܡܬܠܐ. v. 24. ܘܡܢ ܡܠܬܐ Uſs. ܡܢ ܡܠܬܐ.

CAP. XXI. v. 20. ܒܓܘܚܟܐ ܩܠܗ] noſtri ܩܠܗ ܒܓܘܚܟܐ. v. 23. ܡܪܕܘܬܐ] noſtri ܡܪܕܘܬܐ.

CAP. XXII. v. 8. ܘܡܢ ܕܡܠܦ] fortaſſe ſcribendum, ܕܡܠܦ. v. 19. ܕܥܝܢܐ] noſtri ܥܝܢܐ. v. 30. ܠܐ ܡܫܬܟܚ] ſic Hard: noſtri ܠܐ ܡܫܬܟܚ. v. 24. ܠܐ ܬܬܟܠ] fortaſſe ܠܐ ܬܬܟܠ, ut ſequitur.

CAP. XXIII. v. 8. ܘܒܣܦܘܬܗ] noſtri ܒܣܦܘܬܗ. v. 11. ܢܬܒܪܟ] noſtri ܢܬܒܪܟ. v. 14. ܘܡܢ ܕܡܠܝ] noſtri ܕܡܠܝ. v. 16. ܘܬܪܬܝܢ ܐܪܒܥ] Poc. ܐܪܒܥ ܬܪܬܝܢ. v. 17. ܠܐ ܢܫܠܐ] Uſs. ܠܐ ܢܫܠܐ. v. 18. ܡܢ ܕܫܠܐ ܠܗ] Uſs. ܡܢ ܕܫܠܐ per gloſſema. v. 21. ܠܐ ܢܣܬܟܠ] noſtri, ܠܐ ܢܣܬܟܠ. v. 22. ܒܢܡܘܣܐ] noſtri ܢܡܘܣܐ. v. 26. ܒܫܘܒܚܐ ܕܡܪܝܐ] noſtri ܕܡܪܝܐ ܫܘܒܚܐ.

CAP. XXIV. v. 10. ܘܡܢ ܕܡܫܒܚ] noſtri ܡܫܒܚ. v. 24. ܐܝܟ ܕܐܡܪ] Hard. habet ܐܝܟ: noſtri non habent.

CAP. XXV. v. 6. ܡܢ ܣܒܐ] noſtri ܣܒܐ ܡܢ. v. 10. ܗܘ ܕܐܝܬ] noſtri ܕܐܝܬ. v. 18. ܕܚܡܬܐ] noſtri ܕܚܡܬܐ.

CAP. XXVI. v. 11. ܘܠܐ ܡܬܟܠ] noſtri ܡܬܟܠ ܠܐ. v. 17. ܒܬܘܩܢܐ] Uſs. ܒܬܘܩܢܐ, Poc. ܒܬܘܩܢܐ. v. 20. ܕܬܪܥܝ] noſtri ܕܬܪܥܝ. v. 22. ܗܝ ܕܡܬܒܣܡܐ ܒܣܡܐ] noſtri ܒܣܡܐ ܒܫܡܐ.

CAP. XXVIII. v. 3. ܕܐܢܫ ܠܐܢܫ] ſic etiam Hard: noſtri ܐܢܫ ܠܐܢܫ. v. 10. ܐܝܟ ܚܝܠܗ] Hard. ܐܝܟ ܚܝܠܗ.

CAP. XXIX. v. 10. ܘܠܐ ܬܛܫܝܘܗܝ] noſtri, ܘܠܐ ܬܛܫܝܘܗܝ. Puto ܘ iſtud natum ex nota diſtinctionis, ut ܘ ſæpe initio verſiculorum, in Pſalmis. v. 17. ܘܡܢ ܚܛܗܐ] noſtri ܚܛܗܐ ܡܢ. v. 28. ܘܒܝܬܐ ܕܐܒܘܗܝ] noſtri ܒܝܬܐ ܕܐܒܘܗܝ. v. 32. ܗܘ ܕܫܒܩ] noſtri non habent ܗܘ: Hard. habet.

CAP. XXX. v. 12. ܘܠܐ ܬܬܠ] Poc. ܘܠܐ ܬܬܠ, v. 13. ܕܥܒܕ] ſic etiam Hard: noſtri ܕܥܒܕ.

CAP. XXXI. v. 3. ܘܠܐ ܡܬܒܣܡ] noſtri ܘܠܐ ܡܬܒܣܡ. v. 9. ܒܬܘܩܢܐ] noſtri ܬܘܩܢܐ. v. 18. ܡܢ ܟܣܐ ܕܚܡܪܐ] ſic etiam noſtri: Hard. ܘܡܢ ܟܣܐ. Ib. ܠܡܫܬܝܐ] noſtri ܠܡܫܬܝܐ. v. 22. ܕܢܫܬܐ] noſtri ܢܫܬܐ.

CAP. XXXII. v. 8. ܘܡܫܡܥ ܩܠܐ] fortaſſe legendum ܘܡܫܡܥܐ.

CAP. XXXIII. v. 19. ܢܬܟܠ] noſtri ܢܬܟܠ.

CAP. XXXIV. v. 4. ܥܠܝܗ] Uſs. & Hard. ܥܠܝܗ ܥܠܝܗ: Poc. ܥܠܝܗ. v. 7. ܠܐ ܬܬܟܠ] noſtri, ܘܠܐ ܬܬܟܠ. v. 8. ܘܡܢ ܕܡܫܡܫ] noſtri ܡܫܡܫ.

CAP. XXXV. v. 5. ܘܠܐ ܢܬܟܠ] Uſs ܘܠܐ. v. 19. ܠܐ ܢܬܒܫ] ܢܬܒܫ] noſtri ܢܬܒܫ ܠܐ. Ib. ܕܡܚܝܠܝܢ] noſtri ܕܡܚܝܠܝܢ, H. ܡܚܝܠܝܢ. v. 20. ܘܡܫܒܚܝܢ ܠܡܪܝܐ] noſtri ܠܡܪܝܐ ܡܫܒܚܝܢ. v. 24. ܘܠܐ ܬܚܘܒ] noſtri ܠܐ ܬܚܘܒ.

CAP. XXXVI. v. 4. ܐܝܟ ܗܢܐ] Poc. ܐܝܟ ܗܢܐ. v. 9. ܕܡܬܚܙܐ] noſtri ܕܡܬܚܙܐ.

CAP. XXXVII. v. 8. ܐܝܟ ܕܐܢܫ] Uſs. ܐܝܟ ܗܘ. v. 9. ܘܐܡܪ ܠܟ ܕܛܒܐ ܗܝ ܐܘܪܚܟ] Poc. ܕܛܒܐ ܗܝ ܐܘܪܚܟ ܘܐܡܪ: Uſs. ܘܐܡܪ ܕܛܒܐ ܗܝ ܐܘܪܚܟ. v. 27. ܒܠܒܟ ܕܝܠܟ] Uſs. ܒܠܒܟ ܕܝܠܟ. v. 29. ܐܝܟ ܕܐܢܫ] Uſs. ܐܝܟ ܕܐܢܫ.

CAP. XXXVIII. v. 6. ܒܬܘܩܢܗ] noſtri ܒܬܘܩܢܗ. v. 8. ܘܡܬܩܢܢܘܬܐ] fortaſſe ſcribendum ܡܬܩܢܢܘܬܐ. v. 14. ܘܡܢ] Uſs. in marg. ܘܡܢܗܘܢ. v. 28. ܘܡܢ ܕܥܒܕ] noſtri ܕܥܒܕ, male. v. 30. ܘܒܝܬ ܕܝܢ] videtur ſcribendum ܒܝܬ. v. 34. ܘܡܢ ܕܡܬܒܣܡ] Uſs. ܕܡܬܒܣܡ ܒܒܣܡܐ, Gloſſema, qualia aliquot habuimus. v. 37. ܕܒܪܢܫܐ] Poc. ܒܪܢܫܐ.

CAP. XXXIX. v. 1. ܕܢܫܬܡܥ] Sic etiam Hard: noſtri, ܢܫܬܡܥ. v. 5. ܕܢܣܒ ܡܢ ܩܕܡ] noſtri, ܩܕܡ ܢܣܒ. v. 10. ܘܡܬܩܢܢܘܬܐ ܘܠܐ ܡܢ] fortaſſe ܡܬܩܢܢܘܬܐ. v. 15. ܘܐܬܠܗܘܢ] noſtri ܐܬܠܗܘܢ. v. 19. ܒܬܘܩܢܗ] noſtri ܒܬܘܩܢܗ: Item, 20 & 39. ܘܡܬܩܢܢ. v. 29. ܘܐܢܬ] noſtri ܐܢܬ, male.

CAP. XL. v. 26. ܘܡܢ ܚܝܠܐ ܕܐܠܗܐ] poſt hæc Hard. addit ܘܡܢ ܚܝܠܗ ܕܡܪܝܐ ܐܠܗܐ, nimirum tranſpoſito initio verſiculi ſequentis.

CAP. XLI. v. 15. ܛܒ ܗܘ ܠܟ] Uſs. ܛܒ ܗܘ ܠܟ ܠܗܘܝܘ per gloſſema. In Poc. deletum eſt ܠܗܘܝܘ, & ad marg. ܠܟ ܗܘܐ ܘܫܦܝܪ ܠܗܘܝܘ ܗܘ ܢܡܘܣܐ *Lege* ܠܟ, *id eſt, ſolicitus eſto, & cura, ut bonum ſit.*

CAP. XLII. v. 19. ܕܡܬܚܙܝܢ ܐܘܪܚܬܐ] Uſs. ܕܡܬܚܙܝܢ ܐܘܪܚܬܐ ܕܟܣܝܢ, Gloſſ.

CAP. XLIII. v. 5. ܕܥܒܕܗ] noſtri, ܥܒܕܗ. Ib. ܡܬܚܡܗ] ſic etiam noſtri; Hard. ܡܬܚܡܗ.

CAP. XLIV. v. 3. ܘܫܘܒܚܐ] fortaſſe, ܫܘܒܚܐ. v. 6. ܘܡܢܗܘܢ] noſtri ܡܢܗܘܢ. v. 9. ܕܠܝܬ] noſtri ܠܝܬ ܕܗܘܐ.

CAP. XLV. v. 2. ܒܫܘܒܚܗ] Hard. ܒܫܘܒܚܗ. v. 8. ܒܟܠܗ] noſtri, ܒܟܠܗ. Ibid. ܘܒܬܫܒܘܚܬܐ] Hard. non agnoſcit ܘܒ.

CAP. XLVI. v. 1. ܕܢܦܩ] Uſs. ܢܦܩ. v. 2. ܘܫܠܛܢܐ] Uſſer. ܫܠܛܢܐ. v. 3. ܘܡܢ ܩܕܡ] Uſs. ܩܕܡ. v. 12. ܘܐܦ] noſtri ܐܦ. v. 15. ܘܡܫܬܡܥܐ] Uſs. ܡܫܬܡܥܐ, male. Ib. ܟܕܝܢ] Hard. ܟܕ.

CAP. XLVII. v. 23. ܕܒܝܬ ܐܠܗܐ] noſtri ܒܝܬ ܐܠܗܐ.

CAP. XLVIII. v. 28. ܘܡܬܚܙܐ ܠܗ] Uſs. ܡܬܚܙܐ ܠܗ.

CAP. XLIX. v. 3. ܒܫܘܒܚܐ] ſine dubio ſcribendum ܫܘܒܚܐ, etſi libri nihil juvant. v. 10. ܘܐܡܪ ܕܝܠܗ ܗܘ] noſtri, ܗܘ. v. 14. ܕܒܬܫܒܘܚܬܗܘܢ] noſtri ܒܬܫܒܘܚܬܗܘܢ. v. 19. ܒܝܘܡܬܐ] Uſs. ܝܘܡܬܐ, forte ܒܝܘܡܬܐ.

CAP. L. v. 1. ܘܐܬܬܩܢ] Poc. ܐܬܬܩܢ. v. 6. ܡܢ ܩܕܡ] noſtri ܩܕܡ. v. 15. ܒܣܡܐ ܕܚܡܪܐ] Uſs. ܒܣܡܐ ܕܒܣܡܐ: Gloſſ. mox ܒܣܡܐ ܕܒܣܡܐ] noſtri ܒܣܡܐ ܒܣܡܐ.

CAP. LI. v. 17. ܘܡܫܬܡܠܝܢ] noſtri ܡܫܬܡܠܝܢ.

Ordo capitum per totum hunc librum, idem eſt in noſtris codicibus qui in Pariſienſi. In fine autem, ſic ܥܕܡܐ ܠܗܪܟܐ ܡܠܘܗܝ ܕܝܫܘܥ ܒܪ ܫܡܥܘܢ ܕܡܬܩܪܐ ܒܪ ܐܣܝܪܐ. *Huc uſq; verba Jeſu filii Simeon, quem filium Aſiro vocant.* Et ſtatim literis miniatis; ܫܠܡ ܟܬܒܐ ܕܚܟܡܬܐ ܕܝܫܘܥ ܒܪ ܫܡܥܘܢ ܕܡܬܩܪܐ ܒܪ ܐܣܝܪܐ (Uſs. ܕܡܬܩܪܐ ܒܪ ܣܝܪܐ) ܕܐܝܬ ܒܗ ܦܬܓܡܐ ܬܪܝܢ ܐܠܦܝܢ ܘܚܡܫܡܐܐ. *Explicit liber iſte Sapientiæ Jeſu filii Simeonis, qui cognominatur filius Aſiro* (Uſſ. *qui cognominatur Sirach*) *continens verſus duo millia quingentos.*

BARUCH.

BARUCHI I.

PAG. I.

ܠܫܝܢܘܬܗܘܢ] fortaſſe ܠܫܢܝܢܘܬܗܘܢ. Ibid. ܘܐܡܪܢܢ] Uſs. ܘܐܡܪܢܢ. Ib. ܘܐܬܬܐ ܗܘ] Uſs. ܗܘܐ. Pag. 2. ܐܝܟ ܕ]

Uſs. ܐܝܟ. Ib. ܢܒܝܐ ܗܘ] Uſs. ܗܘ ܢܒܝܐ: lege ܢܒܝܐ ܗܘ. Pag. 3. ܐܢܫܐ.] fortaſſe legendum ܐܢܫܐ ܘܠܐ ܠܒܢܝܢܫܐ. Ad finem in Uſs. ܫܠܡܬ ܐܓܪܬܐ ܩܕܡܝܬܐ *Finis Epiſt. primæ.*

BARUCHI II.

CAP. I.

VErſ. 1. ܐܝܟ ܕܒܪܝܫ] non extat in noſtris codd. Ib. ܠܡܠܟܐ] forte, ut in Gr. ܠܡܠܟܐ. v. 2. ܫܡܝܐ ܬܚܝܬ] MSS. ܬܚܝܬ. v. 8. ܡܢ ܩܕܡ ܗܠܝܢ] lege in ſing. ܗܢܐ. v. 12. ܕܡܠܟܘܬܗ] lege ܕܡܠܟܘܬܗܘܢ.

CAP. II. v. 4. ܠܐܝܢ] lege ܠܗܘܢ. v. 22. ܠܡܫܝܚܘܬܐ] lego ܠܡܫܝܚܘܬܐ in plur. e Gr. etſi contra libros.

CAP. III. v. 5. ܥܡܟ] lego ܥܡܗܘܢ. v. 10. lego ܡܛܠ, non ܡܛܠ, ut in libris. v. 20. ܕܝܠܗܘܢ] lego ܕܝܠܗܘܢ. v. 37. ܡܛܠܗ] Poc. ܡܛܠܗ ܕܝܢ.

CAP. IV. v. 1. ܕܦܘܩܕܢܘܗܝ] lego ܕܦܘܩܕܢܐ. v. 2. ܘܐܬܚܫܒܝ] lego ܘܐܬܚܫܒܝ. v. 17. ܘܠܡܣܟܢܘܬܐ] lego ܘܠܡܣܟܢܘܬܐ.

v. 22. lego ܡܫܝܚܘܬܐ, non ut in libris ܕܡܫܝܚܘܬܗ. v. 24. ܘܢܬܟܢܫܘܢ] lego ܕܢܬܟܢܫܘܢ. v. 26. ܕܡܪܝܐ] lego ܕܡܪܝܐ. v. 33. ܕܐܬܚܙܝ] lego ܕܐܬܚܙܝ.

CAP. V. v. 5. ܒܪܘܡܐ] per hallucinationem poſitum [illegible] *cortinis:* legendum enim ܒܪܘܡܐ *in excelſis:* ut Judith c. 14 v. 1.

v. 8. ܐܝܠܢܐ ܕܒܣܡܐ] lego ܟܠ, ut in MSS.

CAP. VI. v. 3. ܗܘ ܕܝܢ ܗܘ] lege ܗܘ ܕܝܢ *tum ecce.* v. 42. ܡܢ ܡܣܬܟܠܝܢ] lego ܡܢ ܡܣܬܟܠܝܢ. v. 43. ܐܦ ܥܠ] lego e Gr. ܥܠ. Ib. ܘܐܬܒܝܫܘ] lego ܘܐܬܒܝܫܘ. v. 46. ܕܥܒܕܘ ܐܢܘܢ] lego ܕܥܒܕܘ ܐܢܘܢ. v. 52. ܕܢܦܠܘܢ] lego ܕܢܦܠܘܢ.

SUSANNA altera eſt ex Poc. ſolo.

CAP. I.

VErſ. 5. ܐܡܝܪ ܘܐܡܪ] ad marg. Uſs. notatum eſt nomina Presbyterorum iſtorum extare apud Greg. Syrum. v. 9. ܕܠܐ ܢܚܙܘܢ] lego ܕܠܐ ܢܚܙܘܢ ſecundum Gr. v. 17. lego ܘܡܫܚܐ. v. 37. in utroque ܗܘܐ ܥܠܗ] lego ܥܠܗ, ut fit

pleonaſmus Syriacus. v. 41. ܗܘܐ ܕܝܢ] lego ܕܝܢ. 41. in Poc. ܥܠ ܕܝܢ ܕܐܬܚܙܝ] forte legendum ܥܠ ܕܐܬܚܙܝ, ut v. 26, 49, 50. v. 48 ܕܐܬܚܙܝ ܠܗ] forte legendum ܕܐܬܚܙܝ. Ibid. ܠܟܘܢ] lego ܠܟܘܢ. v. 53. Poc. ܘܠܚܛܝܐ] lego ܘܠܐ ܕܚܛܝ.

Cantici III PUERORUM.

VErſ. 44. ܘܢܒܗܬܘܢ] lego ܘܢܒܗܬܘܢ. v. 63. lego ܕܚܣܝܕܐ, ut in Poc. In Cant. ܕܚܣܝܕܐ ܕܥܒܕܐ ܠܗ: nam in Pariſ. ܚܣܝܕܐ.

BELI & DRACONIS.

VErſ. 12. ܗܘܘ ܕܝܢ ܗܘ] forte legendum ܗܘܘ ܕܝܢ ܗܘܐ. v. 26. lego ܐܢܐ, ut e Greg. ad marg. in Uſſer. notatum eſt, nam in Uſſ. ܐܢܐ. Ibid. ܘܐܩܛܠ] Ib. Greg. ܘܐܩܛܠ. v. 30.

ܘܗܘܘ] Hic ad marg. Uſſer. ܗܟܢܐ ܐܫܟܚܬ ܚܣܝܪܐ ܒܨܚܚܐ *Sic inveni mutilum in exemplari.* Reliqua e Cant. & Poc. v. 33. ܠܚܩܠܐ] lego ܠܚܩܠܐ.

MACCABÆORUM I.

CAP. I.

VErſ. 11. Noſtri ܕܐܢܛܝܘܟܘܣ. v. 17. Poc. ܘܐܬܥܫܢ ܘܐܬܥܫܢ: Uſſer. ܘܐܬܥܫܢ, recte.

CAP. II. v. 7. ܘܢܬܒܗܠ] fortaſſe ܘܢܬܒܗܠ. v. 24. ܕܝܢ ܕܝܢܐ] ſcribe ܕܝܢܐ e Gr. etſi contra libros. v. 59. ܘܐܬܦܨܝܘ] Uſs. ܘܐܬܦܨܝܘ. v. 64. ܘܐܬܚܝܠܘ] noſtri ܘܐܬܚܝܠܘ male.

CAP. III. v. 28. ܠܥܡܐ ܕܝܠܗ] noſtri ܠܥܡܐ. v. 32. ܠܦܠܓܗ] noſtri ܦܠܓܗ. v. 37. ܕܥܒܪ] noſtri ܥܒܪ. v. 44. ܘܐܬܟܢܫܬ] Uſs. ܘܐܬܟܢܫܬ. v. 49. ܢܙܝܪܐ] noſtri ܢܙܝܪܐ. v. 58. ܕܢܬܛܝܒܘܢ] noſtri ܕܢܬܛܝܒܘܢ.

CAP. IV. v. 5. ܒܠܠܝܐ ܗܘܐ] fortaſſe ܒܠܠܝܐ. v. 18. ܒܬܪܟܢ ܕܝܢ] noſtri ܒܬܪܟܢ. v. 23. ܘܐܬܚܠܦܘ] ſcribe ܘܐܬܚܠܦܘ e Gr. v. 46. ܕܢܒܝܐ] non legitur in noſtris. v. 51. ܦܬܘܪܐ] Uſs. ܦܬܘܪܐ. v. 52. ܕܣܝܘܢ] noſtri ܕܣܝܘܢ.

CAP. V. v. 15. ܘܨܘܪ ܘܦܠܣܛܝܢܝ] noſtri, ܕܨܘܪ ܘܦܠܣܛܝܢܝ, tamen verſ. 21 in utroque,

ܘܦܠܣܛܝܢܝ. v. 30. ܡܠܟܘܬܐ] noſtri ܡܠܟܘܬܐ in plurali. v. 35. ܨܠܘܬܐ] orationis *ἀκολουθία* videtur poſtulare ܨܠܘܬܗ. v. 41. ܕܥܒܪ] Uſs. ܕܥܒܪ. v. 44. ܘܠܡܬܩܪܒܘ ܠܩܪܒܐ] noſtri ܘܠܡܬܩܪܒܘ ܗܘܘ ܠܩܪܒܐ ܕܝܢ ܡܩܪܒܝܢ. v. 56. ܕܐܬܓܢܒܪܘ] Poc. ܐܬܓܢܒܪܘ, Uſs. ܐܬܓܢܒܪܘ.

CAP. VI. v. 18. ܕܢܬܥܫܢܘܢ] noſtri ܕܢܬܥܫܢܘܢ. v. 20. ܘܥܒܕ ܩܪܒܐ ܕܥܡ ܦܝܠܐ] Uſs. ܘܥܒܕ ܩܪܒܐ ܥܡ ܦܝܠܐ. v. 46. ܘܡܝܬ ܥܠܘܗܝ] noſtri ܘܡܝܬ ܥܠܘܗܝ. v. 51. ܡܢܓܢܝܩܐ] Uſs. ܡܢܓܢܝܩܐ. v. 62. ܕܐܡܪ] noſtri ܘܐܡܪ. v. 63. ܘܐܫܟܚ ܠܦܝܠܝܦܘܣ] noſtri ܘܐܫܟܚ ܠܦܝܠܝܦܘܣ ܕܡܫܠܛ ܗܘܐ ܥܠ ܡܕܝܢܬܐ ܘܩܪܒ ܥܡܗ omiſſis quæ inter duo ܡܕܝܢܬܐ interjecta erant, ſenſus in contrarium verſus fuerat.

CAP. VII. v. 32. ܘܢܦܠܘ] noſtri ܢܦܠܘ. v. 33. ܡܢ ܩܕܫܐ] noſtri ܩܕܫܐ. v. 43. ܘܗܘܐ ܝܘܡܐ ܗܘ] noſtri ܘܗܘܐ ܝܘܡܐ.

CAP. VIII. v. 3. ܕܐܣܦܢܝܐ] Uſs. ܕܐܣܦܢܝܐ.

CAP. IX. v. 5. [illegible] Uff. [illegible] v. 25. 26, 32. 34. 47. 50. Uffer. [illegible] v. 40. [illegible] noftri, [illegible] v. 51. [illegible] noftri [illegible]

CAP. X. v. 34. [illegible] noftri [illegible] male. v. 37. poft [illegible] addunt noftri, [illegible] (Uff. [illegible]) [illegible] Ib. [illegible] Poc. [illegible] v. 50. [illegible] noftri [illegible] Uffer. [illegible] v. 58. V. 64. [illegible] Gr. poftulant [illegible] v. 73. [illegible] noftri [illegible] v. 85. [illegible] Poc. [illegible]

CAP. XI. v. 12. [illegible] noftri [illegible] v. 33. [illegible] noftri, [illegible] v. 73. [illegible] noftri [illegible] : lege e Gr. [illegible]

CAP. XII. v. 17. [illegible] noftri, [illegible] v. 21. [illegible] noftri, [illegible] v. 37. [illegible] noftri, [illegible]

CAP. XIII. v. 37. [illegible] libri, [illegible] *legationem.*

CAP. XIV. v. 4. [illegible] noftri, [illegible] : fortaffe [illegible] v. 20. [illegible] Poc. [illegible] male. v. 21. [illegible] v. 24. [illegible] in noftris femper [illegible] vulgato errore, pro [illegible] lego [illegible] ut fupra. [illegible] lege, e Gr. [illegible] lego [illegible] v. 43. [illegible] noftri, [illegible]

CAP. XV. v. 2. [illegible] noftri. [illegible]

CAP. XVI. v. 12. [illegible] noftri, [illegible] v. 14. [illegible] noftri, [illegible] In fine noftri, [illegible] *Explicit primus liber Maccabæorum, continens verfus MMDCCLXVI.*

MACCHABÆORUM II.

CAP. I.

Verf. 7. [illegible] lego [illegible], ut in Gr. in fine Efther æ, [illegible] eft, *anno quarto regni Ptol.* v. 8. [illegible] lego [illegible] & [illegible] in plur. v. 19. [illegible] ad marg. Poc. [illegible] *Ego Elias qui hæc fcripfi, vidi hunc puteum, & aquam ex eo bibi.* v. 20. [illegible] lego [illegible] e Gr. v. 23. poft [illegible] puto fequi debere quod paulo poft pofitum eft, [illegible]

CAP. II. v. 2. [illegible] libri [illegible] v. 9. [illegible] lego [illegible]

CAP. III. v. 5. [illegible] Poc. [illegible] v. 29. [illegible] videtur legendum [illegible] v. 32. [illegible] lego [illegible] v. 34. [illegible] Gr. [illegible]

CAP. IV. v. 12. [illegible] lego [illegible] e Gr.

CAP. V. v. 9. [illegible] lego [illegible] v. 11. [illegible] lego [illegible]

CAP. VI. v. 3. [illegible] lego [illegible] v. 4. [illegible] Uffer. [illegible] lego [illegible] v. 8. [illegible] lego [illegible] v. 16. [illegible] Poc. [illegible] : lego [illegible]

CAP. VII. v. 5. [illegible] Uffer. [illegible] v. 7. [illegible] forte [illegible] v. 36. [illegible] lego [illegible]

CAP. VIII. v. 9. [illegible] lego [illegible] v. 19. [illegible] ad marg. Poc. [illegible] *In alio exemplari fcriptum vidimus ducenta octoginta quinque millia.*

CAP. IX. v. 4. [illegible] lego [illegible] v. 28. [illegible] Uffer. [illegible]

CAP. XI. v. 5. [illegible] lego [illegible] Ibidem [illegible] apud Bar Bahlul, XII fignificat: igitur verfum eft quafi milliaria deeffent. v. 25. [illegible] lego [illegible] v. 30. [illegible] lego [illegible]

CAP. XII. v. 8. [illegible] lego [illegible] v. 11. [illegible] lego [illegible] v. 18. [illegible] lego [illegible]

CAP. XIII. v. 20. [illegible] lego [illegible] v. 23 [illegible] lego [illegible]

CAP. XIV. v. 1. [illegible] lego [illegible] vel [illegible] v. 6. [illegible] lego [illegible], *zelatores.* v. 10. [illegible] lego [illegible] v. 16. [illegible] Sic lego propter Gr. Uffer. [illegible] v. 22. [illegible] Poc. [illegible] v. 36. [illegible] lego [illegible] in Imperativo.

CAP. XV. v. 17. [illegible] Uffer. [illegible] v. 20. [illegible] Uffer. [illegible]

MACCHABÆORUM III.

CAP. I.

Verf. 12. [illegible] lego [illegible] v. 21. [illegible] fortaffe legendum [illegible] v. 25. [illegible] lego [illegible]

CAP. II. v. 19. [illegible] lego [illegible] v. 20. [illegible] lego [illegible] in plur. v. 21. [illegible] lego [illegible] v. 29. [illegible] lego [illegible]

CAP. III. v. 7. [illegible] lege [illegible] v. 22. [illegible] ad marg. Poc. [illegible]

CAP. IV. v. 2. [illegible] lego [illegible] v. 4. [illegible] conftructio poftulat fingulare. v. 7. [illegible] lego [illegible] v. 8. [illegible] fic lego, nam in Uffer. [illegible]

CAP. V. v. 12. [illegible] Sic lego, nam in Poc. [illegible] in Uffer. [illegible] v. 20. [illegible] lego [illegible]

CAP. VI. v. 10. [illegible] fortaffe legendum [illegible] v. 21. [illegible] Uffer. [illegible] v. 26. [illegible] forte [illegible] Ibid. [illegible] lego [illegible] v. 29. [illegible] lego [illegible] v. 30. [illegible] lego [illegible]

CAP. VII. v. 5. [illegible] lego [illegible]

Addenda & mutanda.

In Admonitione ad Lectorem per hallucinationem pofita eft ætas codicis Prophetarum Cantabrigienfis, ea quæ, fequiori manu paginæ vacuæ illita, prima fe objecit. Nec memineram ad calcem libri, manu Scriptoris, Annum Græcorum millefimum quadringentefimum octogefimum quintum annotatum effe, Conun pofterioris quarto, feria fexta five parafceue.

In Uffer. ad Judicum cap. 19. v. 28. [illegible]

Si verum eft diebus Phinees filii Eleazar accidiffe filiis Benjamin ut fcriptum eft, invenietur ante tempus Judicum (fuppleo enim [illegible]) *tempore, mortem Jefu filii Nun in fequente, accidiffe. Quod fi tempore*

Judice,

Judices insecuto, prout ordo Scripturæ hujus postulat, invenietur Phinees istum filium Eleazar non fuisse, sed alium qui in serie temporis Judices secutus sit, ante ætatem Eli sacerdotis. Itaque alterum duorum, vel synonymiæ ingressus est error, vel historiæ ordine: Phinees enim filius Eleazar a diebus Mosis cognoscitur, temporeque Jesu filii Nun, & post eum, octoginta annis ministravit, & mortuus est. A quo tempore ad illud inveniuntur anni plus tercentum.

Ad initium I Samuelis. ܫܡܘܐܝܠ ܢܒܝܐ ܡܢ ܫܒܛܐ ܕܠܘܝ ܗܘܐ ܘܡܢ ܫܪܒܬܐ ܕܩܘܪܚ. ܟܕ ܡܢ ܙܒܢܐ ܕܝܫܘܥ ܒܪ ܢܘܢ ܥܕܡܐ ܠܗܢܐ ܙܒܢܐ ܠܐ ܐܬܚܙܝ ܢܒܝܐ ܒܐܝܣܪܝܠ ܒܡܫܘܚܬܐ ܕܬܠܬܡܐ ܫܢܝܢ ܕܒܗܘܢ ܕܝܢܐ ܬܫܥܣܪ ܗܘܘ ܠܥܡܐ ܚܕ ܒܬܪ ܚܕ. ܘܒܕܘܟܝܬܐ ܕܝܢ ܐܦ ܫܒܩ ܐܠܗܐ ܕܢܫܬܠܛܘܢ ܥܡܡܐ ܛܢܦܐ ܥܠ ܥܡܐ ܕܐܪܓܙܗ ܠܡܪܝܐ. ܩܕܡ ܕܝܢ ܫܡܘܐܝܠ ܠܡܐܬܝܬܗ ܕܡܫܝܚܐ ܫܢܝܢ ܐܠܦ ܘܬܠܬܝܢ ܘܚܡܫ. ܘܐܬܢܒܝ ܫܢܝܢ ܐܪܒܥܝܢ. ܘܗܘܐ ܒܗ ܫܘܪܝܐ ܬܢܝܢܐ ܠܢܒܝܘܬܐ ܒܥܡܐ ܕܐܝܣܪܝܠ.

Samuel Propheta de tribu Levi generéq; Koræ fuit, cum a tempore Jesu filii Nun ad hoc usq; tempus, nullus apparuisset Propheta in Israel, spatio tercentum annorum quo Judices XIX populo præfuerunt unus post alium: Et in locis etiam quibusdam permisit Deus ut Gentes quædam profanæ dominarentur populo qui Dominum irritaverat: præcessit autem Samuel adventum Messiæ annis MXXXV, prophetavitque annis XL. Et in eo factum est secundum initium Prophetiæ in populo Israelis.

Initio Jobi, ratio postulat ܫܢܝܢ ܗ̄ D, ܘܡܐܬܝܢ MDCCCCXXV, significare. Verum Bar Bahlul in voce ܪܒܘ literas Alphabeti ab ܐ unitates, millenarios, myriades significare agnoscit, non centenarios. Hæsitabam igitur, donec moneret Poc. noster reperisse se apud scriptorem quendam Syriacum post ܬ̄ 400. ܗ̄ 500. ܘ̄ 600. ܙ̄ 700. ܚ̄ 800. ܛ̄ 900. ܝ̄ 1000. Sed initio

Proverbiorum ܡܬܠܐ sunt DCCCC & LV.

Esther. Cap. 1. v. 5. c. 7. v. 8. ܒܝܬܢܐ Syriacum ad formam & significationem Hebraici הביתן factum, una voce *palatium interius* significare videtur, ad mentem Abenezræ.

Esdræ secundum LXX. I. Cap. 1. v. 5. ܟܡܐ ܕܐܝܬ reddidi quod hæc lectio ferre videbatur. Verum legendum videtur ܒܪܒܘܬܐ ἐν μεγαλειότητι, Cap. 8. v. 3. ܕܡܢܐ] lege ܡܢܐ, delendum. Tobiæ Cap. 6. v. 8. ܐܠܐ] lege ܐܠ. Susannæ v. 17. ܐܫܠܐ] *Saponariam* dixi, virtutis similitudine. Cæterum ܐܫܠܐ Arab. est اشنان secundum Bar Bahlul & Bar Ali Lexicographos Syriacos, id est, *Alkali*. 2 Maccab. Cap. 11. v. 5. Adde: Fortassis autem, si *milliaria* deleas, septemdecim stadia (hoc enim est secundum Bar Bahlul ܪܒܘ ܐܣܛܕܘܬ) vera est distantia Bethsuræ ab Hierosolymis, non, ut in Græco, quinque. Sic nullum erit in hac lectione vitium. Monendum autem est occurrere in libris quos Latinos edimus, voces quasdam, quas neq; in Bibliorum codice, aut apud Ferrarium, sed neq; apud Bar Bahlul Erpenianum Academiæ Cantabrigiensis, nec Bar Ali qui est penes Poc. nostrum, reperias; quas proinde ad sensum loci ubi inveniuntur, reddidi. Esther Cap. 8. v. 10 ܐܚܫܬܪܢܐ. Job. Cap. 3. v. 9. ܐܢܓܠܝܘܢ. Cap. 8. v. 2. ܙܥܘܪܐ. Cap. 9. v. 7. ܢܩܘܫܬܐ. Cap. 10. v. 6. ܒܥܘܬܐ. Judith. Cap. 13. v. 8. ܢܥܬܪܐ. v. 10. ܐܪܢܐ, ut & Cap. 16. v. 11. 2 Macc. Cap. 2. v. 26. Cap. 15. v. 3. ܐܬܪܐ. 2 Macc. ܦܝܢܩܝܢ 3 Macc. ܡܘܩܕܢ. 3 Mac. Cap. 11. v. 9. ܡܐܬܠܣܛܝܢ. Alia sunt voces quas e Græco mutuo sumptas existimo. Tob. Cap. 2. v. 11. ܚܝܪܐ χήρα. Judith Cap. 8. v. 9. ܒܦܩܪܝܣܗ ἐν παρρησίᾳ αὐτῆς. Esdræ Cap. 3. v. 6. ܟܪܘܒܐ Corpá. C. 5. v. 55. ܚܝܪܬܐ χάρα. Cap. v. 11. ܐܣܛܪ ἀστήρ. Judith Cap. 11. v. 1. ܐܬܘܪܝܐ Θάρσει. Cap. 13. v. 10. ܡܓܓܘܢܐ μαγάδις· forte & Tob. Cap. 3. v. 11. ܚܝܪܐ ܡܢ, est Gr. μία χῆρα, ut ܢܓܘܪܐ Susannæ v. 51. ܬܢܝܢ ܘܐܬܢܟܠܝ ܡܢܟܘܢ verte, *metu seducti sunt a vobis.*

Collatio trium exemplarium N. T. viz. Viennensis, Guid. Fabricii, & Martini Trostii, cum nostro Parisiensi.

IN MATTHEO.

CAP. 12. vers. 2. ܒܫܒܬܐ] Vienn. Guid. & Trost. ܒܫܒܬܐ. C. 13. v. 27. ܠܐ ܗܘܐ] V. G. et T. ܠܗ. v. 35. ܐܬܡܠܠܬ] V. G. & T. ܐܬܡܠܠܗ. C. 23. v. 37. ܦܪܘܓܬܐ] G. Plant. & Trost. ܦܪܘܓܗ. C. 26. v. 73. ܡܡܠܠܟ] V. & T. ܡܡܠܠܟ. C. 27. v. 20. ܕܢܫܐܠܘܢ] sic Plant. G. & V. T. autem ܕܢܫܐܠܘܢ. v. 35. ܕܢܬܡܠܐ ܡܕܡ ܕܐܬܐܡܪ ܒܝܕ ܢܒܝܐ ܕܦܠܓܘ ܢܚܬܝ ܠܒܘܫܝ ܒܝܢܬܗܘܢ ܘܥܠ ܠܒܘܫܝ ܪܡܘ ܦܣܐ desunt in nostro Par. habentur autem in V. G. & T. C. 28. v. 6. ܘܐܡܪ] T. ܐܡܪ.

IN MARCO.

CAP. 2. v. 26. ܐܒܝܬܪ] G. et T. ܐܒܝܬܪ. v. 28. ܡܪܗ] G. et T. ܡܪܗ. C. 5. v. 13. ܘܐܦܣ] G. T. et P. ܘܐܦܣ v. 14. ܐܪܥܝܢ] T. ܐܪܥܝܢ. C. 6. v. 56. ܒܫܘܩܐ ܘܟܠܗ ܕܒܫܘܩܐ] V. G. et T. ܒܫܘܩܐ ܕܒܫܘܩܐ. C. 7. v. 8. ܫܒܩܬܘܢ] V. G. T. et P. ܫܒܩ. ܫܒܩܬܘܢ Vide L. de Dieu in locum. p. 189. C. 9. v. 25. ܠܟܬܫܐ] G. T. et P. ܠܟܬܫܐ. v. 22. ܒܢܘܪܐ] sic & V. Sed G. T. et P. ܒܢܘܪܐ. C. 12. v. 29. ܩܕܡܝܐ] sic et G. Sed V. T. & P. ܩܕܡܝܐ. C. 13. v. 8. ܙܘܥܐ] G. T. ܙܘܥܐ. C. 14. v. 37. ܕܬܫܗܪ] G. T. ܕܬܫܗܪ. C. 15. v. 20. ܐܪܓܘܢܐ] V G. & T. ܐܪܓܘܢܐ. C. 16. v. 14. ܠܣܘܒܪܐ] V. G. T. & P. ܠܣܘܒܪܐ.

IN LUCA.

CAP. 1. v. 14. ܘܪܘܙܐ] V. G. T. & P. ܘܪܘܙܐ. v. 27. ܫܡܗ] sic G. Sed V. T. et P. ܫܡܗ. v. 75. ܒܟܐܢܘܬܐ] sic V. et G. Sed Trost. Plant. et Tremel. ܒܟܐܢܘܬܐ ܘܒܙܕܝܩܘܬܐ. C. 2. v. 44.

In ACTIS *Apostolorum.* CAP. 1. v. 21. ܙܒܢܐ] T. ܙܒܢܐ ܗܘ. C. 3. v. 13. ܠܗ] T. ܗܘ ܠܗ. C. 12. v. 20. ܩܝܣܛܘܢ] G. ܩܝܣܛܘܢ. C. 13. v. 4. ܣܠܘܩܝܐ] G. ܣܠܘܩܝܐ. C. 16. v. 37. ܦܪܣܝܐ] G. ܦܪܣܝܐ. C. 17. v. 14. ܘܛܝܡܬܐܘܣ] T. ܘܛܝܡܬܐܘܣ. v. 31. ܡܢ ܐܝܩܝܡܗ] T. P. ܡܢ ܐܝܩܝܡܗ. C. 25. v. 5 ܒܐܝܕܝܗܘܢ] T. ܒܐܝܕܝܗܘܢ. v. 18. ܩܛܝܓܘܪܝܐ] V. G. T. et P. ܩܛܝܓܘܪܝܐ. C. 27. v. 12. ܣܬܘ] T. ܣܬܘܐ ܗܘܐ. v. 25. ܐܬܬܟܠܘ] G. T. ܐܬܬܟܠܘ. C. 28. v. 28. ܦܘܪܩܢܐ] T. ܦܘܪܩܢܐ ܕܐܠܗܐ.

In Epistola ad ROMANOS. CAP. 2. v. 3. ܐܬܚܙܝ] V. T. et P. ܐܬܚܙܝ ܠܗ.

CORINTH. I. In titulo ܣܦܪ ܡܢ ܐܠܗܐ ܡܫܡܫܢ ܕܐܪܥ] desunt in T. C. 7. v. 9. ܕܢܫܬܒܩܘܢ] G. T. ܢܫܬܒܩܘܢ. C. 9. v. 9. ܕܠܐ ܢܚܣܡ] T. ܕܠܐ ܢܚܣܡ. C. 10. v. 12. ܘܐܬܟܬܒ] sic V. G. et P. Sed T. ܘܐܬܟܬܒ.

CORINTH. II. CAP. 2. v. 6. ܬܪܥܐ] V. T. ܬܪܥܐ.

ܢܫܐܠܘܢܗܘܢ] V. G. T. & P. ܢܫܐܠܘܢܗܘܢ. C. 9. v. 17. ܘܐܬܪܘ] V. G. T. & P. ܘܐܬܪܘ. v. 19. ܢܩܒܠܘܢ] V. G. T. & P. ܢܩܒܠܘܢ. C. 12. v. 11 ܐܫܠܡܘܗܝ] G. T. ܫܠܡܘܗܝ. v. 19. ܐܫܟܚ] V. G. & T. ܐܫܟܚ. C. 13. v. 9. ܒܒܪܝܬܐ] V. G. et T. ܒܒܪܝܬܐ. C. 16. v. 5. ܘܐܝܟ ܡܢܐ ܚܫܒ ܐܢܬ] V. G. & T. ܐܝܟ ܡܢܐ ܚܫܒ ܐܢܬ. C. 17. v. 29. ܒܥܒܪܬܐ] V. G. & T. ܒܥܒܪܬܐ. C. 18. v. 12. ܘܢܬܪܥܝܘܢܝܗܝ] V. G. T & P. ܘܢܬܪܥܝܘܢܝܗܝ. C. 19. v. 15. ܡܢܐ ܡܠܐ ܥܡ ܡܢܝܢܗܘܢ] V. G. T. & P. ܡܢܐ ܡܢܝܢܗܘܢ ܥܡ ܡܠܐ. v. 28. ܡܢ] V. G. & T. ܡܢ. v. 31. ܕܢܬܚܘܢ] V. G. T & P. ܢܬܚܘܢ. C. 20. v. 9. ܢܣܒ] V. G. T. et P. ܕܢܣܒ.

IN JOHANNE.

CAP. 2. v. 14. ܠܗܘܢ ܕܙܒܢܝܢ] sic V. Sed T. et P. ܠܙܒܢܝܢ. C. 3. v. 30. ܘܠܐ] V. G. T. et P. ܗܘܐ ܘܠܐ. C. 4. v. 36. ܠܚܝܐ ܕܠܥܠܡ] V. G. T. et P. ܠܚܝܐ ܕܠܥܠܡ. C. 5. v. 18. ܐܒܘܗܝ] V. G. T. et P. ܐܒܘܗܝ. C. 6. v. 39. ܕܢܩܘܡܝܘܗܝ] sic G. P. et Trem. T. autem ܐܩܝܡܝܘܗܝ ܕܐܢܐ. C. 7. v. 28. ܡܢ ܢܦܫܝ T. ܡܢ ܢܦܫܝ. C. 8. v. 16. ܐܢܐ ܕܝܢ] G. T. ܕܝܢ. C. 9. v. 35. ܐܢܬ ܡܗܝܡܢ ܐܢܬ] T. ܐܢܬ ܡܗܝܡܢ: V. G. et P. ܡܗܝܡܢ ܐܢܬ ܐܢܬ. C. 10. v. 38. ܘܒܗ ܗܘܐ] in T. ܗܘܐ deest. C. 15. v. 21. ܠܗܘܢ ܟܠܗܝܢ] in G et T. ܠܗܘܢ deest. C 16. v. 24 post ܫܐܠܘ in T. habetur ܡܕܡ ܘܠܐ, uti videtur, mendose. C. 17. v. 23. ܘܐܚܒܬ] V. T. ܘܐܚܒܬ. C 19. v. 13 ܓܦܝܦܬܐ] V. G. et T. ܓܦܝܦܬܐ. C. 21. sub finem ܐܡܝܢ] in T. et P. deest.

GALAT. CAP. 4 v. 9. ܡܫܬܥܒܕܝܢ] T. ܡܫܬܥܒܕܝܢ.

PHILIPP. In tit. ܬܘܒ] T. deest. CAP. 1. v. 1. ܠܐܦܣܩܘܦܐ T. ܠܐܦܣܩܘܦܐ.

COLOSS. In tit. ܬܘܒ] T. deest. CAP. 4. v. 16. ܩܪܘܗ T. P. ܩܪܘܗ.

THESSAL. I. In titulo. ܬܘܒ] T. deest.

THESSAL. II. In titulo ܬܘܒ] T. deest. CAP. 3. v. 2. ܡܫܬܒܪܢܘܬܐ] G. T. ܡܫܬܒܪܢܘܬܐ.

TIMOTH. I. In titulo. ܬܘܒ] T. deest.

TIMOTH. II. CAP. 3. v. 7 ܡܫܟܚܝܢ] T. P. ܡܫܟܚܝܢ. C. 4. v. 13. ܟܪܛܣܐ] T. ܟܪܛܣܐ C. 6. v. 20. ܡܢ] T. ܡܢ.

HEBR. CAP. 6. v. 8. ܡܫܟܚܬܐ] G. T. ܡܫܟܚܬܐ.

TIT. CAP. 1. v. 1. ܘܫܠܝܚܐ] T. P. ܫܠܝܚܐ.

PETR. I. In titulo ܬܘܒ] T. deest. CAP. 1. v. 7 ܕܬܬܒܚܪܘܢ] G. T. ܬܬܒܚܪܘܢ. CAP. 5. in fine ܫܠܡܐ] T. deest.

JOHANN. I. In titulo ܬܘܒ] T. deest. C. 2. v. ܡܫܡܥܝܢ] T. ܕܫܡܥܬܘܢ ܡܫܡܥܝܢ.

NOTATIONES VARIANTIS LECTIONIS,

Ex optimis quibusque exemplaribus diligenter collectæ

A MARTINO TROSTIO.

IN MATTHÆO.

CAPUT I.

VERS. 20. ܡܢ ܪܘܚܐ ܗܘ ita codex Viennensis. Guido Fabricius ܪܘܚܐ ܗܘ. Vide Andreæ Masii Grammat. fol. 56. col.2. Casp item Waseri, pag.39.

CAP. III. v. 16. Raphelengius ex MS. Coloniensi legit ואתפתחו *& aperti sunt*. Editiones impressæ, & versio Arabica ܐܬܦܬܚ.

CAP. V. v.6. ܕܟܦܢܝܢ ita Viennens. & Bertram. p.103. vide etiam Luc.1. 53. cap.6. 21. 1 Cor.4.11. Guido ܕܟܦܢܝܢ. v.13. תתמלח *salietur*: Tremellius. Libri impressi ܠܐܠܡܠܚܝܢ. Vide notas ad v.34. cap. 24. Matthæi. v. 17. דאשרי *ut destruam*: Tremel. Editiones cæteræ ܕܐܫܪܐ. v.23. ܐܟܬܐ ita codex Vienn. Masius in peculio Syro fol. 4. & editio N. T. Syriaci Plantin. in 8. Tremellius, Guido, exemplar Parisiense, & Bertram.p.385, legunt ܐܟܬܐ ab Hebr. אֵיבָה *inimicitia*. v. 24. והידין תוב קרב *& tunc redi, offer*. Tremell. Codices cæteri ܬܐ.

CAP. VI. v.2 קֳדָמָךְ ita Tremellius. Vide meum Lexicon Syrum. v. 7. ܕܒܡܠܐ ܣܓܝܐܘܢ Viennensis editio, Guido, & Parisiense exemplar, Ann. 1584. apud Joan. Bene-natum in 4. excusum. Tremellius vero ex MS. legit דַמְצַלִּין Confer Marc.11. 24. Luc.11. 2. Raphelengii MS. habet דַמְצַלִּיתוּן Ib. ܕܡܨܠܝܢ Ita Viennens. & Guido. Tremell. & Rapheleng. ex MS. ܕ rejiciunt. v. 17. ܐܦܝܟ *faciem tuam*: ita Guido, Tremel. Plantini editio in 8. & Parisiense exemplar. Viennens. editio rectius legit ܐܦܝܟ Vide Luc. 21. 35. 2 Cor.1. 11. c.10. 1. c. 11.20. Gal.1. 22. 1 Thess. 2. 17. cap.3. 10. v.23. ܚܫܘܟܐ ܗܘ *tenebræ sunt*. Guid. v. 28. עָזְלִין *nent*. Tremel. v.29. ܫܠܝܡܘܢ, Ita Vienn. & Tremel. Guido & reliqui ܫܠܝܡܘܢ. Vide Matth. 1. 6, 7. c.12.42. Luc.11.31. c.12.27. Joh.10.23. Act.3.11. c.5 12. c.7.47.

CAP. VII. v. 16. ܦܘܪ̈ܓܢܐ Viennens. & Guido. vide Hebr. 6.8. v. 27. וְנָחִית *& descendit*. Tremellius.

CAP. VIII. v. 32. וְאמַר לְהוֹן ישוע *& ait illis Jesehus*. Trem. & exemplar Paris. Edit. cæteræ copulam omittunt.

CAP. X. v. 9. ܒܟܝܣܝܟܘܢ Viennens. Trem. & Guido ex MS. ܒܟܝܣܝܟܘܢ *in crumenis vestris*. v. 10. ܘܠܐ ܬܪܡܠܐ *neque viatorium saccum*. ita libri impressi Trem. legit תַּרְמִילָא Vide Marc.6. 8. Luc.9. 3. c.10. 4. c.22. 35, 36. v. 41. ܒܫܡ ܙܕܝܩܐ *in nomine justi*. ita Viennens. Guido legit ܙܕܝܩܐ

CAP. XI. v. 16. ܛܠܝ̈ܐ ita Viennens. & Guido. vide Matth. 2. 16. cap. 21. 15. Luc. 7. 32. c. 18. 16. Joh. 21. 5. v.20. ܚܝ̈ܠܐ Viennensis & Guido.

CAP. XII. v. 23. ܟܠܗܘܢ Viennens. Tremell. & Guid. ex MS. ܟܠܗܘܢ v.40. ܟܢܫܗܘܢ Viennens. v. 45. וְעָאלִין וְעָמְרִין *& ingrediuntur & habitant*. Trem.

CAP. XIII. v. 4. ܘܐܬܬ ܦܪܚܬܐ *& venit avis*. Ita Viennens. & edit. cæt. Trem. וַאתָא v.16. דְשָׁמְעִין *quæ audiunt*. Tremel. v. 22. ܘܚܢܩܝܢ Ita Guid. Trem. & exemplar Parisiense. Plantini in 8. legit ושועי v. 29. ܥܡܗ ܕܐܢܘܢ ܡܠܟܐ Viennens. Trem. ex MS. מְנַבִּין et ita quoque edit. cæteræ legunt. v. 30. ܘܐܣܪܘ ita Viennens. Trem. Rapheleng. et Guid. ex MS. restituunt ܘܐܣܪܘ *& ligate*, ut habet codex Græcus, et versio Arabica.

v. 32. ܡܢ ܟܠܗܘܢ ܙܪ̈ܥܘܢܐ ita codex Viennensis Guidonis, et Plant. Trem. et exemplar Paris. מִן כֻּלְהֵין· vide 1 Cor.15. 38.

CAP. XIV. v.1. ܛܛܪܪܟܐ ita Guid. Editiones cæt. ܛܛܪܪܟܐ v. 4. ܕܬܗܘܐ ita Viennens. Tremellius et reliqui דתהוא v.22. ܠܡܥܒܪܗܘܢ ita Viennens. Tremel. ex MS. syllabam ܗܘ omissam reposuit.

CAP. XV. v. 19. נָפְקִין et v. 20. מְשַׁנִּין Tremellius.

CAP. XVI. v. 2. ܨܚܘܐ ܗܘ *serenitas futura est*. Guid. v. 3. ܣܬܘܐ ܗܘ *hyemalis tempestas futura est*. Guid. v. 17. ܒܪ ܝܘܢܐ ita Guido. vide Joh.1. 43. c.21. 17.

CAP. XVII. v. 4. ܡܛܠܬܐ Guido. v. 6. ܠܐܦܝ̈ܗܘܢ Vienn. Guid. ܠܐܦܝ̈ܗܘܢ v. 17. ܐܗܘܐ ita Viennens. Guid. legit ܐܗܘܐ vide Bertram. pag. 277. et hæc sequentia loca; Matth. 17. 20. Luc.1. 32. c. 17. 35. 1 Cor. 14. 34. et Bertram. p.292.

CAP. XVIII. v. 6. ܪܚܝܐ ܕܚܡܪܐ *mola asinaria*: ita Vienn. Trem. et editio Plantini in 8. Guido Fabr. et edit. Parisiensis ܕܚܡܪܐ vide Marc .9. 42. v. 12 ܘܐܙܠ ܠܛܘܪ̈ܐ Viennens. Guido ܠܛܘܪ̈ܐ vide v.13. Luc. 15. 4, 7. v.16. ܕܒܪ ܥܡܟ *accipe tecum*. ita Viennens. Guid. et editio Plant. in 8. Trem. et edit. Paris. דוק וְתִמְצָא עִמָּךְ

CAP. XIX. v. 2. ܟܢ̈ܫܐ Viennens. et Tremellius. vide Matth. 4. 25. c. 9. 10. Guido, editio Parisiensis, et Plantini ܡܫܟܚ ܕܢܣܒ ܡܠܬܐ *capax sermonis*: ita Vienn. סניאא. v. 11. Trem. perperam legit ספקלא v. 16. ܡܢܐ ܛܒܐ ita libri impressi. Tremel. אֲנָא דְטָב

CAP. XX. v. 12. ܘܫܘܝܬ *& pares fecisti*. Vienn. Guido Fabr. ܘܫܘܝܬ vide Bertr. p.309. v. 33. ܕܢܬܦܬܚܢ ܥܝ̈ܢܝܢ *ut aperiantur oculi nostri*. ita Vienn. et cæteræ. Tremel. עֵינַן

CAP. XXI. v. 16. ܐܬܩܢܬ ܬܫܒܘܚܬܐ ita Viennens. et Guido Fabr. Trem. legendum censet חַקְנַת Judicent hujus linguæ periti. v. 41. ܦܐܪ̈ܝܗܘܢ ita Viennens. et Trem. Guido, Plant. edit. in 8. et exemplar Paris. plural. legunt ܦܐܪ̈ܝܗܘܢ v. 42. ܡܡܬܘܡ ita divisim legunt Viennens. Guido, edit. Plantini et Parisiens. vide etiam Luc.15.29. 1 Cor.13.8. Trem. legit מִמְתוּם conjunctim. v.45. ܘܟܕ Viennens. et Guido Fabr.

CAP. XXII. v. 16. ܘܠܐ ܢܣܒ ܐܢܬ ܒܐܦܐ *neque accipis curam*: ita legunt Viennens. Guid. et Buxtorf. in Gram. Chald. p.41. Dan.2.37. exstat. אַנְתָּה Trem. Editio Plant. et exemplar Paris. legunt. אנת absq; olaph. v. 17. Sequentia verba in Trem. desunt, שַׁלִּיט לְמֶתַּל כְּסַף רֵישָׁא לְקֶסַר אוֹ לָא *licet dare pecuniam, capitatim Cæsari, nec ne?* v. 23. קְרֶבוּ לֵהּ *accesserunt ad eum*: ita Trem Editiones cæteræ omittunt לֵה Ibid. ܕܠܝܬ ܚܝܬ ܡܝ̈ܬܐ *non est resurrectio mortuorum*. Ita Viennens. et Guido Fabr. Cæteri libri impressi legunt חַיַּת vide etiam 1 Cor.15.12, 13, 21, 42. v. 34. אַכְחַד *pariter*. Trem. Edit. cæt. cum א in fine.

CAP. XXIV. v. 5. ܢܛܥܘܢ ita Vienn. Guido legit ܢܛܥܘܢ *seducent*. v. 17. In codice Viennensi deerat ultima vox v. 17, et integer

integer verſus 18. quem Trem. et Guid. ex MS. repoſuerunt. v. 20. ܒܣܬܘܐ *in hyeme.* Viennenſ. Guido ܒܣܬܘܐ v. 34. ܕܠܐ ܬܥܒܪ ܫܪܒܬܐ *quod non præteribit generatio.* Ita Viennenſ. Trem. et Luc. 21. 32. Waſerus in Gram. p. 111. Buxtorf. in Chald. Gram. p. 61. Guido vero, Plantini editio, et Pariſ. exemplar ܬܥܒܪܝܢ cum *Jud* in fine. vide Gram. Andr. Maſii fol. 23. et Caſp. Waſeri p. 110. Ibid. ܕܗܠܝܢ ܟܠܗܝܢ ܢܗܘܝܢ *iſta omnia fiant.* Ita Viennenſ. vide etiam Luc. 21. 32. Guido et edit. Pariſ. legunt. ܢܗܘܘܢ.

CAP. XXV. v. 8. ܐܡܪܬ Guido. Trem. v. 8. 9. 11. ... v. 44. ܒܚܙܘܪܝܐ Guido. vide meum Lexicon Syrum.

CAP. XXVI. v. 25. ܐܢܐ ܗܘ et c. 27. v. 6. ܕܕܡܐ ܗܘ Guido.

CAP. XXVII. v. 7. ܕܩܒܘܪܐ Idem. Confer. v. 10. et Rom. 9. 21. v. 20. ܕܢܫܪܐ ܠܗܘܢ *ut ſolveret eis* : ita Viennenſ. Guido et edit. Pariſ. Trem. et Rapheleng. ex MS. reſtituerunt ... *ut peterent*, ut habent textus Græcus, et verſio Arabica. v. 6... ܡܩܝܡܝܢ Guido.

IN MARCO.

CAP. I.

VErſ. 11. ܘܗܘܐ ܩܠܐ *& vox facta eſt* ; ita Viennenſ. Guid. editio Plantini et Pariſ. Tremell. וְקָלָא הֲוָה vide Matth. 17. 5. Marc. 9. 7. Luc. 3. 22. c. 9. 35, 36. Joh. 12. 30. Act. 2. 6. c. 10. 15. c. 12. 22. v. 27. ܡܫܬܡܥ ܗܘܐ Guido Fabricius.

CAP. II. v. 15. דְאֶתוֹ בָּתְרֵהּ *qui venerant poſt eum.* Tremell. Reliquæ editiones habent ܕܐܬܘ ut legunt codex Græcus et verſio Arabica. v. 22. אבדין Tremellius.

CAP. III. v. 3. בִּמְצִיעְתָא *in medium.* Tremellius. v. 29. דִינַדֵּף בְּרוּחָא *blaſphemaverit contra Spiritum.* Tremel. Hujus conſtructionis exemplum unicum offendi in N. T. vide Lexicon meum Syrum. Reliquæ editiones habent ܕܢܓܕܦ ܥܠ ܪܘܚܐ

CAP. IV. v. 19. עַאלִין חָנְקִין & v. 32. רַבְעַלְלָה item v. 38. דָמֵךְ Tremel. v. 40. ܠܡܢܐ ܕܚܝܠܝܢ ܗܘܝܬܘܢ ܗܟܢܐ vox הָכַנָא exulat ab editione Tremell.

CAP. V. v. 1. וַאתוֹ *& venerunt.* Trem. vide Matt. 8. 28. Luc. 8. 26. v. 13. ܐܝܟ ܬܪܝܢ ܐܠܦܝܢ *circiter bis mille* : ita Guido & editio Plantini in 8.

CAP. VI. v. 20. ܕܫܡܥ ܗܘܐ Guido Fabricius. v. 24. וַאֲמֶרֶת לְאִמַּהּ *& dixit matri ſuæ* : Tremel. v. 35. ܥܕܢܐ ܗܘܐ Guido Fabricius. v. 36. דַחֲרָרַיהוֹן ita Tremel. & edit. Pariſ. v. 49. ܕܓܠܝܐ ܗܘ Guido.

CAP. VII. v. 2. מְסָבִין. v. 5. מְסִיבִין Tremel. vide Bertram. pag. 271. v. 7. דְחִלִּין v. 21. & 23. נָפְקִין Tremel.

CAP. IX. v. 20. ܘܡܬܦܟܦܟ *& volutabat*, ita Guid. Fabr. Trem. Edit. Plantini, & Pariſ. Vienn. codex, Andr. Maſius in peculio Syro, fol. 9. & Schindlerus legunt ܡܬܦܟܦܟ. v. 21. וּזְבַנָא הָוָא ita Tremell. Edit. cæt. ܙܒܢܐ ܗܘ vide Luc. 8. 29. v. 21. ܕܗܘܐ ܗܘ Guid. v. 22. וּבְמַיָּא מְבַעֲיָא Tremellius, vide Lexicon Syrum.

CAP. X. v. 40. לָא הוּא דִילִי *non eſt meum.* Tremell. vide Matth. 20. 23.

CAP. XI. v. 1. et Luc. 19. 29. פָּאגֵא Tremellius. v. 13. ܙܒܢܐ ܓܝܪ ܠܐ ܗܘܐ ܗܘܐ ܕܬܐܢܐ *tempus enim non erat ficuum*, ita Viennenſ. Guidonis & Plantini editio. Tremellius Non ... זַבְנָא לָא הֲוָא דְתְאֵנֵא

CAP. XII. v. 5. ܐܚܪܢܐ *alios* : Viennenſ. Reliquæ habent ܐܚܪܢܐ v. 21. כַּד אַף לָא הוּ שְׁבַק *neque ipſe relinquens* : ita Trem. vide Matth. 22. 26. Luc. 20. 31. v. 28. ܐܝܢܐ ܦܘܩܕܢܐ *quodnam eſt mandatum* : ita Viennenſ. Tremellius & Plantini editio in 8. Guido vero & edit. Pariſ. ܐܝܢܐ. Conſule Lexicon v. 39. Guid. Fabr. ex MS. Poſtelli addit ܘܪܝܫ ܡܣܡܟܐ ܒܚܫܡܝܬܐ & *primos conſeſſus in cœnis*, ut habet codex Græcus & verſio Arabica. v. 44. אַרְמִית *injecit* ; ita Tremel. Cæteri cum affixo. vide Luc. 21. 4.

CAP. XIII. v. 7. ܘܫܡܥܐ ܕܩܪܒܐ & *rumorem bellorum* : ita libri impreſſi, & Matth. 24. 6. Tremel. legit דִקְרָבָא. vide ejuſdem annotationes ad d. l. Matthæi. v. 15. ܒܐܓܪܐ ܗܘ *in tecto eſt.* Guido. v. 18. עֲרוֹקַכוֹן *fuga veſtra.* Tremel. vide Matth. 24. 20. v. 21. ܗܪܟܐ ܗܘ *iſtic eſt.* Guido Fabr. v. 31. וּמִלַּי לָא נֶעְבְּרוּן & *verba mea non præteribunt.* Tremell. vide Matth. 24. 35. Luc. 21. 33.

CAP. XIV. v. 4. מִן תַלְמִידוֹהי *ex diſcipulis ejus* : ita Trem. Cæteri ܬܠܡܝܕܘܗܝ abſque affixo. Confer Matt. 26. 8. Joh. 12. 4. Ibid. ܕܐܬܟܪܝ ܠܗܘܢ *quibus diſplicuit* : ita legunt Viennenſ. Guid. Plantini edit. in 8. & exemplar Pariſ. Cornel. Bertram. p. 253. & 273. Buxtorf. in Chald. p. 68. Waſerus p. 68. Tremellius vero דְאַתְכְּרִי

CAP. XV. v. 9. וַאֲמַר לְהוֹן & *dixit eis.* Tremellius. v. 12. ܠܗܢܐ ܕܐܡܪܝܢ ܐܢܬܘܢ ܡܠܟܐ *quem vocatis regem* : Viennenſ. MS. vero Tremell. & Guid. ܕܩܪܝܢ.

IN LUCA.

CAP. I.

VER. 45. דְאֶתְמַלְלָה Raphelengii MS. v. 53. וְעַתִירֵא שְׁרָא & *divites dimiſit* ; Tremell. v. 58. ܫܒܒܘܗ̈ܝ *vicini ejus.* Ita Guid. Edit. cæteræ ܫܒܒܘܗ̈ܝ. v. 65. מְתְמַלְלִין Tremellius. v. 75. ܘܒܟܐܢܘܬܐ & *in juſtitia.* Deeſt hoc in Viennenſi, quod Tremel. & Raphelengius ex MS. addunt.

CAP. II. v. 8. ܕܥܡܪܝܢ *qui habitabant.* Guido. vide Act. 14. 13. cap. 10. 17. 23. v. 13. אֶתְחֲזִיו *conſpecti ſunt* : Trem. v. 18. ܕܐܬܐܡܪܬ ita Viennenſ. & Trem. Guido vero, editio Plant. & Pariſ. legunt in plurali ܕܐܬܐܡܪ̈ܢ v. 19. נָטְרָא הֲוָת *conſervabit.* vide & v. 51. Tremell.

CAP. IV. v. 19. וְלַמְשָׁדָיוּ *ad dimittendum.* Trem. impreſſi codd. alii ܘܠܡܫܪܝܘ v. 36. ܕܒܡܫܬܥܝܢܐ ita Viennenſ. Cod. alii ܗܘܘ

CAP. V. v. 2. נְגוֹן Tremell. & cap. 19. 29. Joh. 3. 23. cap. 4. 5. c. 6. 23. Act. 1. 12. c. 5. 10. c. 9. 37. c. 22. 3. c. 23. 2. c. 27. 39. v. 9. אַחְדָה הוּוָת *apprehenderat.* Trem. Alii codd. ܗܘܐ

CAP. VI. v. 12. אַנְשִׁי *pernoctabat.* Tremellius. Editiones aliæ & Bertram. p. 183. ܐܥܢܝ. v. 25. ܒܣܒܥܝܢ Viennenſ. Ego reſtitui ܕܣܒܥܝܢ ut libri impreſſi habent. v. 36. ܡܪܚܡܢܐ ܗܘ *miſericors eſt.* Guido. v. 45. מִן סִימָא טָבָא *ex theſauris bonis.* Trem.

CAP. VII. v. 6. מִן בֵּיתָה *a domo ejus* : Tremell. Alii libri ܒܝܬܐ v. 37. ܕܣܡܝܟܐ ܗܘ Guido.

CAP. VIII. v. 23. וְקָרִיבָא הוּא & *proximum erat* ; ita Trem. Alii libri habent ܗܘܬ & ita Marc. 4. 47.

CAP. IX. v. 33. לְמִפְרַשׁ *diſcedere.* Tremel. Editiones cæt. ܠܡܦܪܫ. v. 38. מִן כִּנְשָׁא הֵו בְּעָא *e turba illa clamabat.* Trem. Ibidem ܕܝܚܝܕܝܐ ܗܘ *qui unicus eſt.* Guido.

CAP. X. v. 30. קָימָא בָּה נַפְשָׁה *viveret in eo anima ejus.* Trem.

CAP. XI. v. 5. ܒܦܠܓܗ ܕܠܠܝܐ *in medio noctis* ; ita Tremel. & Viennenſ. Codices reliqui legunt ܒܦܠܓܗ vide Mat. 25. 6. Mar. 14. 35. c. 6. 23. Act. 16. 25. c. 20. 7. c. 22. 6. c. 26. 13. c. 27. 27. v. 26. בְּרֵישָׁא מִן קַדְמָיְתָא *prior quam principium ejus.* Trem. & editio Plant. vide Matth. 12. 45. c. 27. 64. Guido & edit. Pariſienſis ܡܢ ܩܕܡܝܬܗ ܒܝܫܐ v. 29. שַׁרְבְתָא הָדָא בִּישְׁתָא *generatio hæc mala.* Tremel. vide Matth. 12. 39. c. 16. 4. Marc. 8. 12. Editiones cæt. ܒܝܫܐ v. 35. ܚܫܘܟܐ ܗܘ *tenebræ ſint.* Guido.

CAP. XII. v. 6. וְחַדָּא מִנְהוֹן Tremel. Vide Matth. 10. 29. v. 13. ܕܢܦܠܘܓ *ut dividat* ; ita Guido & editio Plantini. v. 34. ܠܒܟܘܢ Guido. Viennenſ. ܠܒܟܘܢ vide Corn. Bertram. pag. 292. v. 49. מִן כְּדוּ יָקִיד *jam accenſus ſit.* Tremel. Edit. cæt. habent ܝܩܕܐ v. 53. וְאֶמָּא & *mater.* Tremellius.

CAP. XIII. v. 4. תְּמָנְתָא עֶסַר *octodecim* : vide v. 11. & 16.

CAP. XIV. v. 21. ܘܠܫܘ̈ܩܐ & *in pagos* : ita Viennenſ. & Guid. Tremell. editio Pariſ. וּלְקוּרְיָא

CAP.

CAP. XV. v. 9. ܣܪܝܩܝܢ ita Guido. Editiones cæt. ܣܪܝܩܝܢ Confer Bertram. pag. 290. Andr. Maſ. Gramm. fol. 36.

CAP. XVI. v. 21. ומתאוה & cupiebat. Trem. Cæt. edit. ܡܬܪܓܪܓ Bertram. p. 365 & 369.

CAP. XIX. v. 11. ܡܢ ܠܥܠ ita Viennenſ. Guido & Trem. reponunt ܡܢ ܠܥܠ ut habet codex Græcus & verſio Arabica. v. 20. מנתך mina tua. v. 40. יקעון clamabunt. Trem. v. 41. ܘܬܘܒ Viennenſ. & editio Plantini. Edit. cæt. ותוב.

CAP. XX. v. 6. ܒܢܝܢܐ ܗܘ Guido. v. 24. ܡܫܡܫܢܘܬܐ Idem. Vide Matth. 22. 20. Marc. 12. 16. v. 38. ܣܡܝܟܝܢ Guido. vide Joh. 6. 57. Act. 17. 28. Rom. 6. 11. c. 14. 8. 1 Cor. 15. 45. 2 Cor. 1. 8. 1 Theſſ. 3. 8. c. 4. 15, 17. Hebr. 9. 14. & Bertram. p. 356.

CAP. XXI. v. 24. ܙܒܢܐ tempora. & cap. 22. 26. ܕܪܫܐ ܗܘ qui princeps eſt. Guido. v. 34. ܬܠܬ ܙܒܢܝܢ tribus vicibus. Guido. Alii impreſſi libri ܬܠܬ. Sic Matth. 26. 34. Luc. 22. 62. v. 37. ܫܘܠܡܐ ܢܣܒܘܢ complementum accipient. ita Viennenſ. Trem. & editio Pariſ. Guido vero et Plantin. legunt in plurali. v. 60. ܫܘܠܡܐ ܗܘ

CAP. XXIII. v. 2. ܡܫܕܠܐ ܗܘ. v. 7. ܡܫܕܠܐ ܗܘ Guido. v. 11. ܕܐܘܪܫܠܡ ita omnes libri impreſſi. I S. Caſaubonus exercit. XVI ad Annales Baronii pag. 435. legendum cenſet דהוריתא, quem vide. v. 49. ܘܚܙܝܢ ܗܘܘ ܗܠܝܢ & ſpectabant iſta. Viennenſ. et Trem. Edit. cæt. ܘܚܙܝܢ ܗܘܘ.

CAP. 24. 32. ܝܩܝܕ ܗܘܐ accenſum erat. ita Viennenſ. Editiones cæteræ יקיד.

IN JOHANNE.

CAP. I.

VER. 9. נוהרא שרירא lux vera. Trem. et edit Pariſ. v. 15. ܩܕܡܝ ܗܘ prior eſt quam ego. Guido et exemplar Pariſ. vide v. 30. v. 17. שררא דין וטיבותא ביד ישוע משיחא הות Veritas autem & gratia per manum Jeſchua Chriſti facta eſt. Trem. et ed. Pariſ. v. 19. סהדותא דיוחנן teſtimonium Juchanan. Idem.

CAP. II. v. 14. ואשכח להנון דזבנין תורא & invenit eos, qui vendebant boves. ita exemplar Auſtriacum et Trem. Editiones cæt. ܘܐܫܟܚ ܒܗܝܟܠܐ ܠܗܢܘܢ ܕܙܒܢܝܢ ut habent codex Græcus et verſio Arabica.

CAP. III. v. 6. ܒܣܪܐ ܗܘ caro eſt. ܪܘܚܐ ܗܘ ſpiritus eſt. Guido. v. 26. מסהדעלוהי teſtatus es. Tremell. Edit. cæt. ܐܣܗܕܬ. v. 31. ܕܐܪܥܐ ܗܘ terra eſt. v. 33. ܫܪܝܪ ܗܘ verax eſt. Guido.

CAP. IV. v. 10. הבי לי אשתא da mihi bibere. Tremell. MS. vide v. 7. et verſionem Arabicam. v. 24. ܪܘܚܐ ܗܘ ſpiritus eſt. Guido. v. 33. ܒܝܢܝܗܘܢ inter ſeſe. ita Viennenſ. Guido et editio Plant. vide Matth. 18. 15. Marc. 4. 34. Luc. 16. 26. c. 22. 17. c. 23. 24. Joh. 9. 16. Act. 15. 9. Trem. et editio Pariſ. בינתהון. vide Matth. 20. 26. Luc. 23. 12. Act. 22. 30. c. 24. 21. 1 Cor. 1. 11. c. 2. 2. c. 5. 1. c. 11. 18. Philip. 3. 18. 2 Theſſ. 3. 7.

CAP. V. v. 20. In Viennenſi codice deerant hæc : Et quæ hìs majora his opera oſtendit ei, quæ Trem. ex MS. reſtituit. v. 26. בקנומה. in ſemetipſo. Tremell. et c. 6. 53. Rom. 1. 27. c. 9. 3. 1 Cor. 6. 7. c. 9. 27. 2 Cor. 12. 15. Eph. 2. 15. Col. 1. 15. cap. 4. 9. Heb. 1. 3. cap. 8. 28. c. 10. 1. Alii libri impreſſi ܒܩܢܘܡܗ.

CAP. VI. v. 39. Initium verſiculi 39 Syrus codex Viennenſis non habebat, videlicet, Hæc eſt autem voluntas ejus, qui miſit me, Patris mei : quod Guido & Tremel. ex MS. repoſuerunt. v. 57. ܚܝܐ ܠܥܠܡ vivet in æternum : ita Viennenſ. & Tremel. MS. Poſtelli legit, propter me : ut habet codex Græcus, & verſio Arabica. v. 63. מליא דאנא מלל Tremellius. v. 70. ܣܛܢܐ ܗܘ

CAP. VII. v. 17. ܡܢ ܠܘܬܗ ܗܘ v. 27. & c. 9. 29, 30. ܡܢܐ ܗܘ Guido. v. 38. ומן דהימן בי qui credit. v. 48. ומן פרישא Tremel. & edit. Pariſ.

CAP. VIII. v. 1. Deeſt hiſtoria adulteræ in exemplari Syriaco, 11 verſibus comprehenſa. v. 32. יעדרנכון ita Tremel. Libri impreſſi alii ܢܚܪܪܟܘܢ. v. 34. ܥܒܕܐ ܗܘ Servus eſt. Guido. v. 56. מסוי הוא cupiebat. Tremel. Impreſſi libri alii ܡܣܘܚ ܗܘܐ. Vide Lexicon Schindleri fol. 1202, & 1203.

CAP. IX. v. 4. דאנשא Tremellius. v. 17. ܢܒܝܐ ܗܘ. v. 22. ܡܫܝܚܐ ܗܘ v. 24, 25. ܚܛܝܐ ܗܘ CAP. 10. 2. ܪܥܝܐ ܗܘ

CAP. XII. v. 24. ܐܢ ܕܝܢ Si vero. ita Viennenſ. Edit. cæt. אן דין v. 32. אגר כל־נש attraham omnem hominem. ita Tremell. & edit. Pariſ. Alii libri ܐܢܓܕ. Vide Lexicon Schindl. fol. 1066, & 336.

CAP. XIII. v. 10. ܘܐܦ ܐܢܬܘܢ ܕܟܝܢ ܐܢܬܘܢ & vos mundi eſtis. Guido.

CAP. XIV. v. 1. ܠܐ ܢܬܕܘܕ ne prematur : ita Viennenſ. & Tremel. MS. Guidonis leg. ܢܬܕܘܕ. Idem ex MS. addit, Quod ſi abiero, parabo vobis locum : quæ in Viennenſi deerant. v. 28. ܚܕܝܢ ܗܘܝܬܘܢ Viennenſ. Tremel. & aliæ editiones חדין

CAP. XVI. v 14. in fine deerat in codice Viennenſi dictio hæc, & indicabit vobis : quam Guido ex MS. reſtituit. v. 22. ܟܪܝܘܬܐ ܗܘ ܠܟܘܢ triſtitia eſt : Vienn. Vide 1 Theſſ. c. 4. v. 13. Guido ܟܪܝܘܬܐ vide Matt. c. 19. v. 22. Joh. c. 16. v. 21. 2 Cor. c. 6. v. 10.

CAP. XVIII. v. 13. דחמוהי Tremel. Edit. cæt. ܕܚܡܘܗܝ.

CAP. XX. v. 15. ܓܢܢܐ ܗܘ quod hortulanus eſſet. Guido. v. 16. ܪܒܘܢܝ ita codex Viennenſ. & Tremel. Guid. legit ܪܒܘܠܝ vide Druſii commentarium priorem ad voces N. T. p. 139. ejuſdem item Præterita. Ang. Caninium de locis N. T. p. 86. Arabs legit ܪܒܘܢܝ.

CAP. XXI. v. 3. אזל אנא לצוד abeo ad capiendum piſces. Tremellius & edit. Pariſienſis.

IN ACTIS APOSTOLORUM.

CAP. I.

VErſ. 18. ܒܝܬܐ ܗܘ v. 20. ܥܡܘܪܗ habitatio eius. Guido.

CAP. II. v. 33. ܕܚܙܝܢ ܐܢܬܘܢ ܘܫܡܥܝܢ Sic exemplar Auſtriacum & Tremel. MS. Guidonis ܡܪܝܐ v. 38. MS. Guid. in nomine Domini Jeſua, ut habent textus Græcus & verſio Arabica.

CAP. III. v. 13. ܕܐܫܠܡܬܘܢ ܗܘ ܠܘܬܗ ita Vienn. Guido & Plantini editio. vide Matth. c. 22. v. 32. Luc. c. 20. 37. Act. 7. v. 32. Trem. & editio Pariſ. abſque affixo.

CAP. IV. v. 24. ܕܥܒܕܬ Ita exemplar Auſtriacum, Trem. & Pariſ. vide Roman. c. 6. v. 5. Guido ܕܥܒܕܬ & ita Maſius in peculio Syro. vide Joh. c. 4. v. 36. c. 20. 4. c. 21. 2. Rom. c. 1. 12. c. 3. 12. 1 Cor. c. 15. v. 6. 1 Theſſ. c. 5. v. 10.

CAP. V. v. 19. ܦܬܚ ܬܪܥܐ : ita Viennenſ. editio. cæteræ & verſio Arabica ܦܬܚ aperuit. v. 38. ܐܢ ܗܘ ܕܝܢ ... ſi ſit. ita Viennenſ. Tremel. & Plantini codices. Guido vero legit ܐܢ.

CAP. VI. v. 7. וסגיא הוא מניגא & augebatur numerus. Trem. libri impreſſi alii ܡܢܝܢܐ.

CAP. VII. v. 55. תשבוחתה דאלהא gloriam Dei. Trem. Sic c. 8. v. 3. לביתא

CAP. VIII. v. 30. מנא דקרא אנת quod legis. ita Tremel. Ab aliis editionibus exulat dolath. ver. 37. deeſt in libris impreſ.

CAP. IX. v. 7. ܕܐܢܫ ܠܐ ita Viennenſ. Libri alii ܗܘܘ v. 13. ܕܐܒܐܫ ita Viennenſ. Maſius in peculio Syro fol. 31. & editiones cæteræ ܕܐܒܐܫ v. 15. ܡܐܢܐ ܗܘ vas eſt. Guido. v. 18 & c. 22. v. 13. Tremel. & Raphelengii MS. ואתחזית. vide Matth. 9. 30. cap. 30. 33. Luc. 24. 31. Joh. 9. 10. v. 30. בדחלתא דאלהא in timore Dei. Tremellius. vide etiam 2. Cor. 7. 1.

CAP. X. v. 6. Tremellius ſequentia verba de ſuo adjecit והויאמר לך מנא ולא לך למעבד & ille dicet tibi, quid oporteat te facere. v. 12. ܘܪܚܫܐ ܘܦܪܚܬܐ quadrupedia: ita Viennenſ. et Tremell. vide cap. 11. 6. Guido abſque affixo ܚܝܘܬܐ. v. 37. ܡܢ ܓܠܝܠܐ ita Codex Viennenſ. et Guidonis

in tota Judæa, initio facto, *a Galilæa*. Trem. & Raphel. ex MS. restituerunt incuria typographi omissum verbum ܘܫܪܝ v. 42. ܕܗܘܝܘ ܗܘ *quod ipse sit*. Guido.

CAP. XI. v.16. מלתא דמרן *sermonis Domini nostri*. Tremel. sic cap. 16. 32.

CAP. XIII. v.17. ܬܬܘܒܐ ita codex Viennens. MS. Raphelengii legit ܬܘܬܒܐ. v. 46. ܠܟܘܢ ܗܘܐ Viennens. Tremel. & Bertram. pag.287. Editiones cæteræ ܗܘܐ.

CAP. XIV. v. 2. ܡܬܛܦܝܣܝܢ ita Guido, editio Paris. & Plantini. Codex Viennens. & Trem. ܡܛܦܝܣܝܢ, vide Luc. 1. 17. Joh. 3. 36. Hebr. 7. 14. 1 Pet. 3. 21. Bertram. p. 259. v. 11. ܢܚܬ ܠܘܬܢ ita Viennen. Libri alii ונחתו & *descenderunt*. v. 14. סרקו נחתיהון *Sciderunt vestimenta sua*. Tremell. v. 15. לות אלהא חיא *ad Deum viventem*. ita Trem. & Raphelengii MS. v. 25. ܢܚܬ ܠܗܘܢ ita legunt Codex Viennens. Guido & Plantin. Tremel. vero et MS. Raphelengii ܢܚܬܘ *descenderunt*. Ibid. לאטליא ita Tremellius.

CAP. XV. v. 7. ܩܡܘ ita Viennens. Editiones cæteræ ܩܡ *surrexit*, ut legit codex Græcus, & versio Arabica. v. 12. ואתותא *& signa*. Tremel. Editiones cæteræ copulam omittunt. 34 versus deest, quem Tremellius ita restituit: ברם הוא צבינה דשילא דיקוא תמן: *Sed fuit voluntas Silæ ut maneret ibi*. v. 40. ܠܫܝܠܐ ita Viennens. Tremell. שילא. vide Act. 15. 22, 27, 32. c. 16. 19, 25, 29. c. 17. 4. 10. 14. c. 18. 5.

CAP. XVII. v. 23. ܕܝܕܥܝܢ ܐܢܬܘܢ ita cod. Viennens. et Tremel. Guido vero et editio Paris. דחלין אנתון

CAP. XVIII. v. 6. In impressis desiderantur hæc verba: *Sanguis vester super caput vestrum*, quæ Tremell. vertit דמכון על רישכון v. 13. ܟܕ ܐܡܪܝܢ ita Viennens. Guido, et Plantini editio. Tremell. et editio Paris. ואמרין

CAP. XIX. v. 21. ܐܫܬܠܡ ܗܠܝܢ ita codex Viennens. Guido et Plantini ܐܫܬܠܡܝ: Tremel. et edit. Paris. אשתלמו *expleta essent*. v. 26. דלא אלהא. et v. 27. ולא הרא ibidem דכלהון Trem. Edit. cæt. ܠܗ et ܘܠܗܘܢ.

CAP. XX. v. 14. ܡܢ ܬܐܣܘܣ *ex Theso*: ita omnes libri impressi. Andreas Masius in peculio Syro fol. 53. col. 3. suspicatur mendose ܬ pro ܐ positum esse. Versio Arabica habet ܐܣܘܣ v. 24. ותשמשתי CAP. 21. v. 5. בארחה Trem. Edit. cæt. absque affixo. v. 6. לבותיהון et v. 34. שריראית Tremel.

CAP. XXII. v. 11. Addunt ex MS. Guido et Tremel. hæc verba, quæ in impresso Viennensi deerant; *apprehenderunt me manibus meis, ii qui mecum erant*. v. 22. ܕܢܚܐ ܗܘ v. 29. et c. 23. 27. ܕܪܗܘܡܝܐ ܗܘ v. 5. ܕܢܗܘܐ ܗܘ v. 20. ܠܛܠܝܐ *adolescens*. Guido. v. 29. ܦܪܣ ܠܗܘܢ ita codex Viennens. Tremel. et Guido restituerunt ܦܪܣܘ

CAP. XXIII. v. 9. אן דין *si autem*: ita divisim Tremell. Edit. cæt. ܐܢܕܝܢ conjunctim. v. 15. רחבצין ita Trem. Edit. cæt. ܕܐܬܚܘ vide Mas. Pecul. fol. 41. col. 2. v. 21. ܢܫܬܘܢ *bibent*. ita Viennens. Tremel. Bertram. pag. 277. Edit. reliq. ܢܫܬܘܢ. vide v. 12. et Lexicon Syrum.

CAP. XXIV. v. 5. ܪܫܐ ܗܘ *princeps enim est*. Guido. v. 3. ܒܣܓܝܐܘܬ ܕܫܝܢܐ *in magnitudine tranquillitatis*. Restituendum videtur, inquit Raphelengius ex MS. דשינא hæc enim vox alibi sæpius in *pacis* significatione invenitur: cum alias שניא à שנא et שני *mente moveri*, *insanire*, deducatur. Hæc ille. Arabs vertit *in multa pace*. v. 9. ܐܪܥܘ Viennens. Edit. cæt. legunt numero plurium, et Masius Pecul. fol. 6. col. 1. v. 13. ܡܟܣܝܢ ita Viennens. Guido ܡܟܣܝܢ vide cap. 25. 5.

CAP. XXVI. v. 22. ܠܙܥܘܪܐ ita codex Viennens. Alii legunt לזעורא *parvis*.

CAP. XXVII. v. 15. ܠܐܝܕܐ *in manum*. Vienn. Vide Marc. 9. 43. c. 14. 41. Luc. 1. 47. c. 6. 9. Act. 9. 17. c. 19. 6. 1 Cor. 11. v. 15. 1 Tim. 5. 22. Waseri item Gram. p. 22. v. 27. ܕܠܡܥܡܩܐ ita Guido. Vide etiam v. 33. v. 40. ܘܫܪܘ ita Viennens. Trem. ושרו. v. 43. כאנא Tremel. Alii ܟܠ.

CAP. XXVIII. v. 2. וקראון *& vocaverunt nos*. ita edit. Paris. Edit. cæt. ܘܩܪܘܢ. Similia exempla vide c. 19. 30. Rom. 10. 20. c. 12. 21. 1 Cor. 16. 6. & Masii Gramm. fol. 12 & 35. v. 3. סוגאא דחבובא *multitudinem ramorum*. Tremellius. Alii legunt ܕܚܒܘܒܐ. v. 25. בפום אשעיא לוקבל *per os Isaiæ contra*. Tremell. v. 28. ܦܘܪܩܢܗ ܕܐܠܗܐ *redemptio Dei*: ita legunt Tremellius, Guido, & Plantini editio. Vers. 29 in omnibus editis deest. Tremellius in margine ita eundem vertit וכד הלין אמר נפקו יהודיא וסגי דרשין הוו בינתהון. *Et quum hæc dixisset, egressi sunt Judæi & disceptabant multum inter se.*

IN EPISTOLA PAULI AD ROMANOS.

CAP. I.

VER. 17. ܟܐܢܘܬܗ ܕܐܠܗܐ *justitia ipsius Dei*. Viennens. Alii interponunt ܓܝܪ *enim*.

CAP. II. v. 4. ܠܬܝܒܘܬܐ ܗܘ *ad resipiscentiam*.

CAP. III. v. 4. ܕܬܙܟܐ Guido. v. 7. ܛܠܝܐ *puer*: ita cod. Viennens. Alii rectius legunt ܚܛܝܐ *peccator*. v. 14. ܦܘܡܗܘܢ *os eorum*. ita cod. Viennens. Tremell. et Bertram. p. 375. Alii פומהון. v. 31. et CAP. 4. v. 16. ܢܡܘܣܐ ܗܘ v. 9. ܓܙܪܬܐ ܗܘ v. 11. ܐܬܐ ܗܘ v. 15 ܡܥܒܪܢܐ ܗܘ Guido. v. 17. ܩܕܡ ܐܠܗܐ ܗܘ ܕܗܝܡܢܬ ܒܗ *coram Deo, in quem credidisti*. ita omnes libri impressi. Franciscus Junius, Hic locus, inquit, judicio meo corruptus est, et adjectione unicæ literæ א curari potest in hunc modum דהימנותא בה *in quem* fuit *fides*, vel, *in quem credidit*. Alioqui nec Græco textui respondet, nec bene exprimit, sed magis obscurat Pauli argumentationem. Hæc ille. Arabs vertit אלדי אמנת בה.

CAP. V. v. 18. ܐܟܘܬܗ ita cod. Viennens. Guido et Plantin. Masius interpretatur, *ad eum modum*. Occurrit etiam. 1 Cor. 12. 12. vide jam Tremellii annotationes.

CAP. VI. v. 10. & c. 7. 7. ܠܚܛܝܬܐ ܗܘ v. 23. et c. 7. 13. ܡܘܬܐ ܗܘ. CAP. 7. v. 22. נמוסא Tremell. et edit. Paris. Cæt. cum affixo.

CAP. VIII. v. 24. ܕܡܣܒܪܐ ܗܘ *quod in spe est*. Guido.

CAP. IX. v. 4. ܐܝܣܪܝܠ ita Viennens. Guido, et Plantini codex. vide Rom. 10. 21. 2. Cor. 11. 22. Tremell. legit יסראיל. v. 28. ܡܠܬܐ ܦܣܩ *sermonem decidit*. ita Viennens. et Trem. Guido, Rapheleng. MS. Schindl. fol. 343. legunt ܦܣܩ vide etiam Masii peculium Syrum fol. 10. col. 2. v. 31. רדט הוא Viennens. et Tremell. Edit. cæt. ܪܗܛ.

CAP. X. v. 3. כאנותא *justitiam*. Tremell. Alii cum affixo. v. 14. ܕܠܐ ܗܝܡܢܘܗܝ ܒܗ *in quem non crediderunt*. Guid. MS.

CAP. XI. v. 3. ܐܢܐ ܗܘ. v. 5. ܫܪܟܢܐ ܗܘ Guido. v. 19. ܕܐܬܦܫܚܘ ita cod. Viennens. et Tremell. Alii ܕܐܬܦܫܚܘ.

CAP. XII. v. 2. ܐܢܫܐ ܗܘ. v. 7. ܕܡܬܒܥܐ ܗܘ. cap. 13. v. 1. ܐܠܗܐ ܗܘ. v. 4. ܡܫܡܫܢܐ ܗܘ. v. 11. ܕܢܩܘܡ ܗܘ.

CAP. XIII. v. 12. ܢܪܚܩ *propellamus*. Guido et Plant. Edit. reliquæ ܢܫܒܘܩ *missa faciamus*.

CAP. XV. v. 2. ܕܒܢܝܢܫܐ *filii hominis*. Cod. Vienn. Alii ܕܒܢܝܢܐ *ad ædificationem*. v. 4. ܠܡܠܦܢܘܬܐ ܗܘ Guido.

CAP. XVI. v. 25. דְמִן זַבְנֵא עָלְמָא *quod temporibus seculorum*. Trem. et edit. Paris.

IN EPISTOLA I AD CORINTHIOS.

CAP. I.

VER. 20. ܐܝܟܐ ܗܘ CAP. II. v. 11. ܐܢܫܐ ܗܘ. CAP. IV. v.4. ܡܕܝܢܐ ܗܘ. CAP. V. v. 8. ܒܚܡܝܪܐ *in fermento*: ita Viennens. Alii libri legunt ܒܦܛܝܪܐ *in azymis*. v. 11. ܕܗܢܐ ܗܘ Guido. CAP. VI. v. 5. ܠܒܗܬܬܘܢ ita omnes libri editi. Masius vero in pecul. Syro fol. 23. col. 1. legit ܒܗܬܐ. CAP. VII. v. 17. איכנא יהלך *ita ambulet*. Trem. & edit. Paris. Alii ܢܗܠܟ. v. 21. גבי לך מן דתפלוח *elige tibi potius quam ut servias*: Trem. & editio Parisiens. vide Tremell. annotationes. Reliqui ܓܒܝ ܠܟ ܕܬܦܠܘܚ Guido vertit: *elige tibi ut utaris*. v. 22. ܡܫܚܪܪܐ ܗܘ, & ܥܒܕܐ ܗܘ Guido. v. 38. In Viennensi deerant hæc verba: *Is autem, qui non dat (nuptum) virginem suam, longe melius facit*; quæ Guido ex MS. addidit.

CAP. VIII. v. 12. ܗܘ ܡܚܛܝܢܐ.

CAP. IX. v. 17. ܗܘ ܐܓܪܬܐ. v. 18. ܗܘ ܐܓܪܐ. v.21. איך דלא נמוסא כד לא איתי לאלהא דלא נמוסא *tanquam exlex*, *cum non sim Deo exlex*. Trem. & Guido. v. 22. ܠܟܠܢܫ ܗܘܝܬ *omni homini factus sum omnia*. MS. Guidonis ex Tremell.

CAP. X. v. 11. ܕܥܠܡܐ ܠܡܫܠܡܘܬܐ ita cod. Viennens. & Tremell. Reliqui ܕܥܠܡܐ. Ibid. ܘܐܬܟܬܒ Vienn. Guido & Plantini edit. Raphelengii MS. & Tremellius ואתכתבי Ibid. ܕܡܠܝܘܬܗ Viennens. Cæteri ܕܡܠܝܘܬܗܘܢ. v. 26. ܒܡܘܠܝܗ *cum plenitudine ejus*. Vienn. & Trem. Reliq. ܒܡܘܠܝܗ. v. 27. ܘܨܒܝܢ ܐܢܬܘܢ *& vultis*. Viennens. Cæteræ ܘܨܒܝܢ. v. 30. ܡܘܕܐ ܐܢܐ *gratias ago*. Viennens. & Tremell. Plantini editio מודא אנא

CAP. XI. v. 3. ܡܫܝܚܐ ܗܘ v. 7. ܕܕܡܘܬܐ ܗܘ ܘܫܘܒܚܐ Guido. Ibidem ܕܐܢܬܬܐ ܫܘܒܚܐ Viennens. & Tremell. Cæt. ܕܓܒܪ.

CAP. XII. v. 3. ܕܡܫܝܚܐ ܗܘ. v. 15. דלא הוית מנה Trem. Reliqui absque ܕ. v. 17. ܫܡܥܐ ܗܘ Guido. v. 29. *Num omnes* Apostoli? num omnes. MS. Guidon.

CAP. XIII. v. 2. ܕܛܘܪܐ *montes*. Guido.

CAP. XIV. v. 1. ܗܪܛܘ *sectamini*. ita cod. Viennens. & Tremellius. Guido legit ܗܪܛܘ; Vide Lexicon Schindleri fol. 1703. v. 16. מטל דמנא MS Rapheleng. & Tremell. Cæt. absque ܕ. v. 22. ܗܘ ܐܬܐ. v. 37. ܗܘ ܢܒܝܐ ܐܘ ܗܘ ܕܪܘܚܐ Guido. v. 45. ܢܦܫܐ & v. 52. ܢܦܫܬܐ Viennens. & Tremell. Edit. cæteræ ܢܦܫܐ & ܢܦܫܬܐ. v. 56. ܗܘ ܢܡܘܣܐ Guido.

CAP. XVI. v. 12. ܕܐܬܐ ita Viennens. et Tremellius. Reliqui absque Nun. v. 24. MS. Guid. ܚܘܒܝ *dilectio mea*. In calce Epistolæ MS. Guid. addit: *Philippis Macedoniæ, & missa est per manus Timothei.*

IN EPISTOLA II AD CORINTHIOS.

CAP. II.

VErs. 5. ܐܝܩܪ *gravis esset*. ita edit. Viennens. Tremel. Cæt. ܐܝܩܪ v.7. ܗܘ ܕܗܢܐ CAP.3. v. 14. et c.5. 17. ܗܘ ܕܡܫܝܚܐ Guido.

CAP. IV. v.18. ܡܬܚܙܝܢ Edit. Viennens. Ibid. MS Guid. addit: *Sed ea, quæ non cernuntur*. CAP. 5. v.7. ܗܘ ܒܗܝܡܢܘܬܐ CAP. 7. v.9. ܗܘ ܠܬܝܒܘܬܐ v.10. ܗܘ ܠܚܝܐ CAP. 8. v. 23. ܗܘ ܫܠܝܚܐ.

CAP. X. v.3. *Etsi enim in carne ambulamus*. MS. Tremel. et Guidonis.

CAP. XI. v. 4. ܕܡܬܟܪܙ Viennens. MS. Guidonis ܐܚܪܢܐ.

CAP. XII. v. 9. ܗܘ ܒܡܚܝܠܘܬܐ v. 19. ܗܘ ܩܕܡ Guid. In fine Guido ex MS. adjecit: *Et missa fuit per manus Titi*.

IN EPISTOLA AD GALATAS.

CAP. I.

VErs. 7. ܗܘ ܐܚܪܢܐ Guido.

CAP. II. v. 14. ܗܘ ܐܢܬ ܠܐ Guido. Vide Matth. 14. 28. Luc. 22. 68. cap. 23. 37. Joh. 10. 24. Edit. cæt. ܐܢܬ ܠܐ v. 17. ܗܘ ܡܫܡܫܢܐ CAP 3. v. 8. ܗܘ ܕܒܗܝܡܢܘܬܐ Guido. v. 25. כד אתא דין הימנותא *Quum venit autem fides*. Tremellius. v. 26. ܡܟܝܠ ܗܘ Viennens. MS. Guid. & alii legunt ܡܟܝܠ ܗܘ v. 29. וירתא דמולכנא *& hæredes per promissionem*. Tremell. et edit. Paris. Alii legunt ܒܡܘܠܟܢܐ ܝܪܬܐ vide Tit. 3. 7.

CAP. IV. v. 1. ܡܢ ܥܒܕܐ *a servis*. Ita codex Viennens. et versio Arabica. Guido legit ܥܒܕܐ *à servo*. Numerus pluralis in hisce linguis frequentissime ponitur pro singulari. Gen. 21. 7. מי מלל לאברהם היניקה בנים שרה כי ילדתי בן לזקניו Sic Joh. 19. 23. *tulerunt vestimenta ejus*. Vide Casaub. exercitat. XVI ad annales Baronii, p. 451. col. 1. v.9. ܠܡܫܥܒܕܘ ita Austriacum exemplar. Tremellius et cæt. למשעבדו v. 12. ܗܘ Guido. vide Bertram. pag.290. v. 25. ܗܘ ܛܘܪܐ Guido. v. 26. ܕܝܠܢ Viennens. Alii ܕܝܠܢ ܗܝ. Versum 31 Guido et Tremel. ex MS restituerunt.

CAP. V. v.7. ܠܫܪܪܐ ܕܠܐ ita codex Vienn. Trem. et Paris. Guido ܠܫܪܪܐ. v.13. ܗܘ ܠܒܣܪܐ Idem. v. 26. סריקא שובחא *vacui gloria*. CAP. 6. v.2. נמוסא דמשיחא Tremel. v.8. ܘܡܢ ܪܘܚܐ Raphelengii MS, et Tremell. copulam præponunt. Ibidem ܕܪܘܚܐ *de Spiritu*. Guido.

IN EPISTOLA AD EPHESIOS.

CAP. I.

VErs. 19. ܘܡܢܘ ܗܝ ܝܬܝܪܘܬܐ ܕܪܒܘܬܗ *& quæ sit hæreditas virtutis illius*. ita Viennens. et Guido. At restituenda est vera et genuina lectio ex MS. codice, qui sic habet: ומנו הי יתירותא דרבותא דחילה quæ certe pulchre exprimunt textus Græci et Latini (adde et Arabici) veritatem καὶ τί τὸ ὑπερβάλλον μέγεθος τῆς δυνάμεως αὐτοῦ *Et quæ sit supereminens magnitudo virtutis ejus*. Ad verbum; *& quæ sit excellentia magnitudinis &c.* Hæc autem vox ירתותא surrogata fuit in locum duarum יתירותא דרבותא ex præcedenti versu; in quo ירתותא legitur. Hæc Raphelengius.

CAP. III. v.13. ܕܠܐ ܐܡܠܐ et v.14. ܡܛܠ ܗܢܐ ita Vienn. Cæt. שאל אנא, & כאף אנא v. 13. תאמני *anxius sit*. Tremellius.

CAP. V. v.12. בטושיא *secreto*. [f. per ܫ pro ܛ] Trem. & editio Paris. v.13. ܗܘ ܢܘܗܪܐ v.23. ܗܘ ܪܫܐ Guido. v. 23. ܡܚܝܢܐ ita Vienn. Trem. et edit. Paris. Guido legit ܡܚܝܢܐ vide Bertram. pag. 359 et 411.

CAP. VI. v. 8. ܗܘ ܥܒܕܐ v. 16. ܥܡ ܗܢܐ MS. Guid.

AD

AD PHILIPPENSES.

CAP. II. v. 13. ܕܬܨܒܘܢ ܕܨܒܐ Vienn. Guid. MS. et alii legunt ܕܨܒܝܬ c. 3. 20. ܗܘ ܡܫܬܡܠܝܐ Guido. In fine MS. Guid. addit hæc verba : *& missa est per manus Epaphroditi.*

AD COLOSSENSES.

CAP. I. Vers. 29. MS. Raphelengii legit ומתכתש אנא כמעבדנותה *& certans ego secundum efficaciam.* CAP. IV. v. 3. MS. Guid. et Trem. legunt : *ad loquendum arcanum ipsius Meschicho, propter quod vinctus sum, ut patefaciam illud.* v. 13. MS. Guid. addit : *& pro iis.* Et in fine Epistolæ; *missa est autem per manus Tycici.*

AD THESSALONICENSES I.

CAP. II. v. 17. בחובא סגיא *cum dilectione magna.* Trem. Codices cæt. סגיאא Idem v. וצבין *& voluimus.* cæt. וצבינן Idem c. 3. 5. דלמא *ne forte.* cæt. ܕܠܡܐ.

* CAP. V. v. 7. ܗܘ ܡܫܠܡܢܐ Guid. v. 14. MS. Rapheleng. et Trem. legit ואנו. In fine Guid. ex MS. addidit hæc verba : *quæ scripta est Athenis, missa vero per manus Timothei.*

AD THESSALONICENSES II.

CAP. I. v. 1. אבא Tremell. Editiones reliq. cum affixo. In fine MS. Guid. addit : *& missa est per manus Tycici.*

AD TIMOTHEUM I.

CAP. III. v. 3. נציא *litigiosus.* CAP. 5. 13. ביתא Trem. et Paris. Cæt. ܒܬܐ ܒܝܬ v. 25. ܥܒܕܐ ܛܒܐ *viri boni.* ita codex Viennens. et Guid. Tremell. et MS. Raphelengii legunt עבדא *opera* bona.

CAP. VI. v. 10. ܥܠܘ ita Viennens. Cæt. ܐܥܠܘ *immiserunt.* Ibid. ܢܦܫ Tremellius et edit. Paris. Cæt. absque א in fine.

AD TIMOTHEUM II.

CAP. II. v. 9. ܡܠܬܗ ܕܐܠܗܐ ܠܐ ܐܣܝܪܐ *sermo Dei non est vinctus.* Guido.

CAP. III. v. 2. ורחמא כספא *& amantes argentum.* Tremell. v. 3. Principium versus 3. desideratur in impresso Syro Testam.

v. 16. ܡܠܬܐ ܟܠ ita codex Viennens. et Tremell. MS. Guid. legit ܟܠ ܗܘ Ibidem ܗܘ ܡܬܪܬܝܢܐ Idem.

CAP. IV. v. 16. ܫܒܩܘܢܝ ita Viennens. et Guido. Trem. et MS. Raphelengii legit ܫܒܩܘܢܢܝ *deseruerunt me.*

AD TITUM.

CAP. I. v. 1. עבדא דאלהא *servus Dei.* Tremellius et edit. Parisiens. Cæteræ cum affixo. v. 14. ܠܢܡܘܣܝܗܘܢ ita codex Vienn. Reliqui ܠܢܡܘܣܝܗܘܢ *conjiciant se.*

AD PHILEMONEM.

VER. 9. ܡܒܥܐ ܗܘ ܒܥܐ *petendo peto.* Guido in fine addit : *& missa per manus Onesimi.*

AD HEBRÆOS.

CAP. II. v. 9. הו ניר סתר מן אלהא בטיבותה חלף כלנש טעם מותא *Ipse enim, excepto Deo, per beneficentiam suam pro quovis homine gustavit mortem :* ita legit MS. Tremel. & editio Paris. Codex Viennens. & alii ita : ܗܘ ܓܝܪ ܐܠܗܐ ܒܛܝܒܘܬܗ ܚܠܦ ܟܠܢܫ ܛܥܡ ܡܘܬܐ *nam Deus ipse per gratiam suam pro omnibus gustavit mortem.* Arabs ita : וקד דאק אלמות בדל כל אחד בנעמה אללה *Et gustavit mortem pro unoquoque per gratiam Dei.* v. 14. ܐܫܬܘܬܦ ܒܗܘܢ ܒܗ ܒܕܡܘܬܐ Ita Guid. Alii codices & versio Arabica legunt in singulari, *communicavit.*

CAP. III. v. 3. ܗܘ ܡܫܝܚܐ MS. Guid. v. 4. ܗܘ ܕܒܢܐ ܗܘ ܕܒܢܐ. v. 10 Idem. v. 8. ܠܡܪܓܙܘܬܗ ita Viennens. Alii ܠܡܪܓܙܢܘܬܐ Ibidem כמרמרנא *tanquam exacerbatores.* Tremel. Alii ܡܬܒܩܪܝܢܢ v. 10. ܠܐ ܝܕܥܘ ita cod. Viennens. Cæteri ܝܕܥܘ *noverunt.*

CAP. IV. v. 1. ܕܠܗܘ ܗܢܘ ita Codex Viennens. Guid. & Tremel. ex MS. restituerunt ܕܢܬܟܢܫ *mutuamus.*

CAP. V. v. 7. ܕܢܚܝܘܗܝ Viennens. & Trem. Alii libri ܕܢܚܝܘܗܝ v. 13. ܗܘ ܫܒܪܐ c. 6. v. 8. ܗܘ ܡܬܩܪܒ Guido.

CAP. VI. v. 1. מלתה דמשיחא *sermonis Christi.* Tremell.

CAP. VII. v. 13. הו ניר דאתאמרי עלוהי *Is enim de quo dicuntur hæc.* Trem. Ibid. ܗܘ ܫܒܛܐ v. 28. ܗܘ ܡܫܡܠܝܐ c. 9. v. 15. ܗܘ ܕܥܠܝ Guido.

CAP. IX. v. 25. ܩܘܕܫܐ ita codex Viennens. Guid. & Trem. Editio vero Plantini סגיאא v. 7 & 26. ܗܘ ܫܢܐ v. 20. ܗܘ ܕܝܠܟܘܢ v. 22. ܗܘ ܡܬܩܪܒ

CAP. XI. v. 4. ܗܘ ܕܦܘܠ Guido. v. 14. Initium hujus versus deerat in impresso Viennensi codice, nempe, *Et, si civitatem illam, ex qua exiverant, quæsivissent :* quod Trem. & Guido ex MS. restituerunt. v. 28. ܥܒܕ ܦܨܚܐ ita codex Viennens. & Guid. Raphelengius, Trem. & versio Arabica legunt ex MS. in singulari *fecit.* v. 32. ܢܫܐ Viennens. Alii ܢܫܐ Idem ורסס דמא *& aspersit sanguinem.* Tremel.

CAP. XII. v. 9. ܟܡܐ ܕܝܢ ܠܐ ܢܫܬܥܒܕ ܝܬܝܪ ܠܐܒܐ ܕܪܘܚܬܐ ܘܢܚܐ Ita legit Viennens. & Guid. qui tamen vertit *Patri ipsorum Spirituum.* Arabica versio habet לאבי *Patri.* Vide Tremel. annot. v. 29. & Jacob. c. 3. v. 6. ܗܘ ܢܘܪܐ c. 13. 14. ܗܘ ܕܡܛܝܒܐ Guid. Idem ex MS. in fine hæc adjecit : *Finita est Epistola ad Hebræos, quæ scripta est ex Italia Romani.* Editio Plantini in 8. habet : *& missa per manus Timothei.*

IN EPISTOLA JACOBI.

CAP. II. v. 8. ܡܫܡܠܝܢ ܐܢܬܘܢ *perfecti estis.* Guido. CAP. III. v. 15. מן חושכא דנפשא *a tenebris animæ.* Tremel.

CAP. V. v. 12. ܠܐ ܒܫܡܝܐ ܘܠܐ ܒܐܪܥܐ *neq; per cœlum, neq; per terram.* Ita Trem. MS. Rapheleng. & versio Arabica.

IN EPISTOLA PETRI.

CAP. II. v. 15. ܗܟܢܐ ita Vienn. & Trem. Guid. vero & ed. Plant. קדישא v. 7. ܒܟܠ v. 17. & Joh. c. 2. 16. ܗܘ ܕܥܠܡܐ Guido.

IN EPISTOLA JOHANNIS.

CAP. I. v. 5. ܗܘ ܢܘܗܪܐ c. 2. v. 4. ܗܘ ܕܐܡܪ v. 16. ܗܘ ܕܐܝܬ v. 22. et c. 3. 23. et c. 5. 20. ܗܘ ܡܫܝܚܐ v. 7. ܗܘ ܕܡܬܬܢܐ v. 8. ܗܘ ܦܘܩܕܢܐ et ܗܘ ܚܫܘܟܐ v. 15. ܗܘ ܕܢܣܒ c. 4. 8 et 16. ܗܘ ܚܘܒܐ c. 5. 17. ܗܘ ܕܡܘܬܐ v. 19. ܗܘ ܒܝܫܐ

CAP. II. v. 19. *Si enim ex nobis fuissent, apud nos permansissent,* Guido ex MS. addidit. v. 24. ܡܢ ܫܘܪܝܐ ita Viennens. Cæteræ ܡܢ ܫܘܪܝܐ.

CAP. V. v. 2. ܟܕ ܠܐܠܗܐ ita codex Viennens. et Tremel. Guid. et editio Plantini ܟܕ ܠܐܠܗܐ versus 7. In omnibus libris impressis desideratur. v. 15. דשאלין Tremellius et edit. Paris. Alii שאלינן

EDMUNDI CASTELLI S.T.B. PRÆFATIO, DE ANIMADVERSIONUM Samariticarum in totum pentateuchum ab eo collectarum, Scopo atque usu.

In edendo Pentateucho Samaritano, ejusque versione Chaldæo Samaritana exemplar Parisiense in magnificentissimo illo (quod post homines natos in lucem prodiit unquam) opere Biblico, secuti sumus: quod quidem religiosius observantes (cum non nisi in mendis evidentissime typographicis, neque id tamen in omnibus ab eo discedere constitutum fuerit) in causa hoc erat cur in vocibus Asterisco notatis, quæ non raro erant erratorum indices, nil mutaverimus; nec plura in illo etiam quæ nobis correctione egere videbantur, emendaverimus. Nunc igitur tandem Asteriscorum illorum rationem hic tibi exhibemus; atque simul etiam propositi exemplaris errores atque defectus non paucos præcipue quoad Chald. Samar. Pentateuchum; varias item lectiones, quæ in aliorum Samaritanorum codicum collatione occurrunt: collectas partim ex nuperis Adnotationibus Doctiss. Morini (cujus studio atque labore insigni, κειμήλιον hoc admodum pretiosum, ac auro quidem contra non carum, post tot sæcula absconditum, in lucem non ita pridem Parisiis primum fuit editum) partim ex viri Reverendiss. Jacobi Usserii Archiepiscopi Armachani Hiberniæ Primatis Manuscriptis codicibus Samaritanis, quos nobis communicavit, & quorum unum pro solita ejus munificentia in me etiam contulit (Liturgiam sc. Samaritanam, cum foliis quibusdam valde imperfectis ac sine ordine compactis Commentarii Arab. in partem tantum sectionis unius vel alterius Genes. Exod. atq; Levit.) partim etiam ex Liturgia MS^ta Samaritana. (quam dono mihi legavit amicus meus singularis ὁ μακαρίτης D. Abrahamus Wheelocus Arabicæ linguæ apud Cantabrigienses nostros nuper professor primus: ubi a. nulla istorum mentio, ut nostra habenda sunt tantum conjectanea. Horum v. Asteriscorum sunt etiam aliæ nondum compertæ causæ, de quibus parum adhuc, aut nihil nobis constat, prout inter legendum cuiquam proclive erit observare.

Idem quoque dicendum est de Lineola quadam, illius instar quam literis numeralibus ac vocibus contractis supraponunt Syri, quæ dictionum apicibus frequentissime incumbit, estque nonnunquam duplex, at sæpius unica. Hujus lineolæ causa est aliquando satis clara atque aperta, nempe ut moneatur Lector de vocum quarundam homonymia, quo cautius distinguat inter dictiones plurimas iisdem literis scriptas, significationem a. omnino diversam habentes: E. g. Gen. XII. 1 [Samaritan] cum lineola, verbum est significans, *Ito*; in eodem a. versu absque illa, pronomen est. Gen. XI. 10. [Samaritan] cum illa, nomen est proprium, absque illa commune. Exo. V. 3. [Samaritan] *cum peste*, hac distinguitur a [Samaritan] *cum verbo*. Neque tamen, ut Distinctionis nota in cunctis hujusmodi ambiguis vocibus semper occurrit, sed nunc adest, nunc abest pro scribentis arbitrio: E. g. Gen. IX. 23. [Samaritan] cum lineola, *Humerus* est: absque ea Gen. XLVIII. 22. *pars, portio*: at Gen. XXI. 14. cap. XXIV. 15. Exo. XII. 34. deest hæc lineola in priori significatu tantum, imo & ultimo in loco adest vocabulo Chald. Samar: Nec non alibi sæpius inveniuntur istiusmodi exempla. Non raro loco Dagesh ponitur in hisce præsertim particulis [Samaritan] etc. *cum illo, tecum, vobiscum*, etc. ad distinguendas eas ab [Samaritan] *vos. te, eum*, Aliquando tamen, atque hoc sæpius quidem nos (forte etiam ipsos Samaritanos) latent veræ istius virgulæ rationes, nisi dicamus ejusdem esse generis cum iis quas adferunt Hebræi pro literis suis majusculis minusculis, suspensis, clausis, apertis, etc: Verbo denique, vel mysteriosi quiddam & abditi sensus, vel superstitionis saltem (cui tamen minus addicta est hæc natio) innuere videatur. Porro etiam Discrepantiæ subinde inter Chald. Samaritanum, & Arab. Samaritanum (cujus quod habuimus exemplar, valde fuit fragmentosum, defectu laborans non tantum plurium sæpe integrorum capitum, sed & quorundam etiam librorum, Levitici sc. totius, exceptisque plus minus 20. versibus, Numerorum etiam) qua data occasione hic notantur: nec non affinitas & cognatio vocum Chaldæo Samarit. cum aliis vicinis linguis semper fere, ubi id ulla postulaverit difficultas, subjungitur.

Neque omnino ingratam nos navare operam putavimus perpusillum illud quod Pentateuchi extat Æthiopice, duo sc. illa Mosis Cantica: Prius Exo. XV. posterius Deut. XXXII. sub finem Psalterii Æthiop. Romæ An. Dom. 1513. editi, ad nostrum Interpretem (utut ad 70. accedat propius) conferendo, & sicubi ab his differt, vel ab Hebræo, plenius exscribendo. Loca denique obscuriora elucidantur plurima, aliquando ex Hebræorum Syrorumque libris, aliquando etiam ex ipsis Samaritanorum Liturgiis (quarum tres quibus usi sumus interpretationem Arabicam, aliqua ex parte earum, literis Samaritanis lineatim ad latus in eadem pagina adjunctam habent; unde dialecti hujus Europæis saltem, jam pene deperditæ, certiorem deprompsimus cognitionem: quam tibi etiam hic, & in Lexico nostro (Deo volente) propediem exituro, ulterius ob oculos ponemus: ex qua lingua, ut & ex Æthiopica, Vocabulis Hebraicis, Chaldaicisque hactenus minus recte intellectis, lux clarior oritur, atque certior) itemque ex aliis MSS. libris, quos nullo non labore atque pretio conquisivit vir admodum Reverendus D. Brianus Waltonus S.T. Doctor, operis totius moderator, & ἐργοδιώκτης: cujus etiam vigilantiæ studiisque indefessis debetur, quod conatus nostri qui in eadem arena desudavimus aliquid hic in bonum publicum protulerint.

ANIMADVERSIONES SAMARITICÆ IN GENESIN

CAP. I.

VERS. 6. [Samaritan]: *Respondet sæpius in hoc Pentateuchi capite, & ni fallor solo, τῷ Hebræorum* רקיע: *&* firmamentum, *haud dubie significat, a radice* [Samaritan] *&* [Samaritan], *quæ posterior verbi forma in Liturgia MS^ta Samaritana Arabice redditur per* نسق ordinavit, conseruit, confirmavit, *Gig. Locus ubi occurrit ita se habet p. 62. lin. 12.* [Samaritan] *qui in altera columna e regione sic vertitur* اسمه مع اسمه نسقه للتعظيم * الله رب الدهور وموسي نبي كل الاجيال Nomen ejus *supra* cum nomine ejus *infra* ad magnificationem concatenavit: Jehovah Deus sæculorum, & Moses propheta ejus per omnes generationes. *Hinc ut* Κόσμος *juxta Etymolog.* παρὰ τὸ κοσμῶ, ὁ τὰ πάντα ἐν ἑαυτῷ κεκοσμημένα καὶ διατεταγμένα, *ita* Firmamentum orbes cœlestes, totaque superior mundi machina, *quam τῷ* [Samaritan] *indigitari putamus, a pulcherrimo Ordinis connexu qui in ea cernitur (Unde Platonicorum de Sphærarum concentu, nata est opinio) nomen habet. Etiam ipsis Arabibus, orbes, Sphærulæque ordine junctæ ita appellantur, sc.* نسق. *Proinde Neotericos non immerito hic perstringit Cl. D. Morinus, qui* רקיע expansionem *interpretantur. Hoc certum, ubicunque hi vocabulum* רקע *&c.* Expandi *vertunt, antiquissimi Scripturæ interpretes, qui vocum Hebraicarum sensum extra omnem dubitationis aleam callebant optime, (70. intelligo, cumque iis Vulg. Lat. auctorem,) loco ejus substituisse* ἐστερέωσα, firmavi, *vel quod Ar.* نسق *aliquatenus respondeat. Addo & Interpretem Æthiop.* [Samaritan] *Exod. 15. 8. per* ጸንዐ *i. q. Hebr.* רקע, *ab eoque deductum transtulisse. vid. An. nostras ad lo. Et quod magis adhuc ad rem facit, aptior multo atque accomodatior locis omnibus in quibus isthæc reperitur dictio, ex hac versione accrescit sensus, quam ex illorum altera. Consule hæc pauca tantum: Psal. 136. 6. Isa. 42. 5. cap. 44. 24.* Expandit Deus terram super aquas. *Quis obsecro veterum, unquam locutus est ita: Terram* expansum *dicere, quid aliud, quam cœlo terram miscere? Optime quidem,* Simul junxit *vel* Firmavit *(ut 70. & Vul. Lat.)* terram super aquas: *Et quod non minimum habet roboris ad firmandam hanc sententiam, ei favent versiones Syr. Arab. nostra & Oxon. & Psal. 136. Ar. nostra, Nebiens. D. Waltoni atque etiam Æthiopica. Mitto, quod plurimis aliis Scripturæ locis maxime consona est ista loquendi formula; altera nulli. Dictionem hanc* [Samaritan] *tribuunt Samaritani Tabulis legis, quas etiam sexto die tradunt creatas,* [Samaritan] Firmamentum Dei sunt Tabulæ legis: Firmamentum *quod* die sexto condidit. *v.* 1?. [Samaritan] *a Chald.* לבלב *Ut autem Græcis* θάλλω, *sic Ch.* מלבלב הוא לשון פרח *inquit Aquinas, & ante eum antiquiores Hebræi: per* Floruit *potius quam* Germinavit *redditur.* [Samaritan] *a. &* [Samaritan] *quamvis Chaldæis idem videntur denotare, Samaritanis diversissima significant vide Lexicon Sam. ver. 17.* [Samaritan] *vide Lexicon nostrum. v. 20. pro* [Samaritan] *in vers. Sam. leg.* [Samaritan] *D. Mor. v. 21. In H. Sam. pro* [Samaritan] *leg.* [Samaritan] *v. 22.* [Samaritan] *Est genus piscis, de quo mentio fit in Talmude Hieros.* לבים *dictum: Hanc autem dictionem, cum Græca vulgata τυλάσιος, quæ omnino idem significat quod Arab.* ثعبان *hoc loco usurpata, convenire judico: præsertim cum in hac dialecto* [Samaritan] *pleonasticum vocibus addi nonnunquam cernimus: vel quod magis forte placeat, & usu etiam venit, loco gutturalis istud* [Samaritan] *substituitur. v. 24.* [Samaritan] *respondet dictioni H.* חית *& ut illa, veraciora potius denotat animalia, ab A.* عفس voravit, *cujusmodi sunt illa quæ carnibus vescuntur, ut Lupi, leones, etc: ut non inepte distinguit Gerundensis: per* [Samaritan] *autem intelliguntur illæ animalium species quæ herbas comedunt, sive sint domestica, sive sylvestria. v. 28.* [Samaritan] *In MSS. Samaritanis non insolenter vocabulum* [Samaritan] *exponitur per Ar.* ظهر: *& videtur opponi incognitis terræ locis, habitationique minus commodis: proinde sic opinor non male vertantur prædictæ voces,* Habitate loca cognita ejus, *quæ sc. vitæ hominum, agriculturæque conducunt maxime. Arrideret quidem admodum versio Cl. D. Morini* Aratro proscindite colliculos ejus, *nisi hoc unum obstaret, quod ne semel quidem neque in Pentateucho, neque in cæteris Samaritanorum MSS. hujus vocis mihi occurrit isthæc significatio; at quam attulimus sæpissime.*

CAP. II.

v. 7. [Samaritan] *Diversus hic abit a nostro Interpres Arab. Samaritanus, qui vertit* كايا ناطقا *prorsus ut Arab. noster quocum concordat quam sæpissime etiam contra Chald. Sam. v. 10.* [Samaritan] *Videatur prope accedere ejusdemque esse significationis cum* [Samaritan] *Gen. 10. 32. sed potius hoc in loco convenire judico cum H.* נוזלים fluenta: *cui astipulatur etiam Arab. Samar. qui vertit* جداول *v. 18.* [Samaritan] secundum anterius ejus: *vide quæ de hac versione. habet Cl. de Dieu in lo.*

CAP. III.

v. 5. [Samaritan]: sicut Angeli: *Cum nostro conveniunt hic Arab. Samar. itemque Arabica Saadiæ versio, atque Erpenii: nec non plerique Hebræorum: Sunt tamen qui de Deo intelligunt,* eritis sicut Deus, *inter quos Abravanel: ut quemadmodum Deus semetipsum intelligendo cognoscendoque, creaturas fecit existere; ita homo cognoscendo uxorem suam, existere facit (hoc est gignit) liberos, qui antea non erant: qui* טוב *dicuntur* מצד המציאותם respectu essentiæ eorum, רע *autem* מצד העמל והטורח שיש בגדולם respectu laboris atque molestiæ, quæ educationem eorum comitatur. *Sunt etiam, & in eis Maimonides, qui* Sicut Dii scientes bonum & malum, *sic explicant: per vetitæ arboris appetitum, rejecta Intellectuali facultate, cujus ob-*

objectum Verū est, vel Falsū, toti demersi eritis in apprehensione rerū Sensibilium, inq, bonis & malis quæ ad ea spectant V. 6. [Samaritan] bonus, desiderabilis, *affine τῷ Persarum* خوش *cui etiam sæpius respondet. v. 7.* [Samaritan] *per epexegesin hic forte accipiatur, ad explicandū* [Samaritan] *h. e.* [Samaritan] Infectatores, *vel,* insequentes: *& intelligit opinor,* Conscientias, *quæ peccati reatu lancinatæ, animæ persecutores sunt omnium infensissimi atque maxime feroces: Et vocabulum quo utitur Arab. Sam. hoc ipso in loco, idem etiam significat, nempe* المعاقبون *vide Sap. 17. 11. v. 8.* [Samaritan] *Arab. Samar.* عند اتساع النهار In extensione diei *v. 14.* [Samaritan] *propriissime & fere semper respondet Heb.* ענה *: nisi hoc tantum in loco, & Genes. 9. 25. Itemque nomen inde derivatum Num. 5. 21. 23. 27. & Deut. 29. 20. His omnibus locis respondet Heb. vel* ארר *vel* קבב *Quem sensum in MSS. Sam. libris, ne semel quidem reperi. In hoc autem significatu varie admodum scribitur: aliquando* [Samaritan]*, ut in locis allegatis: aliquando* [Samaritan] *Gen. 12. 3. cap. 27. 29. Num. 22. 6. cap. 23. 27. cap. 24. 9. Aliquando,* [Samaritan] *Num. 22. 11. 17. cap. 23. 7. Semel tantum, sed rectissime* [Samaritan] *Deut. 23. 4.* [Samaritan] *v. 22.* [Samaritan] *Verbum* [Samaritan] *in MSS. Samaritanis Arabice redditur per* رفع *&* ارتفع *: nec non aliquando per* نصب*, ut patet ex hoc tetrasticho, ex quibus constat magna pars unius eorum Liturgiæ* [Samaritan] *Cui e regione respondet isthæc Arabica versio,* سماء وارض رفع بكلمة السلم خلق بسبب جلالها • اسوار المانصب بسبب اسمه يسبح [illegible] Cœlum & terram verbo suo extulit: Sabbatum creavit ob summas excellentias: *ut* armillas gemmeas posuit *hæc* nostri ergo: nomen ejus in secula laudandum. *Alio in loco hæc habentur verba* [Samaritan] *Arabice sic.* جبرك جعل رفيع لاسرايل Mirifice elevata est bonitas tua erga Israelem. *His ita positis, hoc modo vertatur iste locus,* Homo factus est sicut elatus, vel tanquam in cœlum evectus a se ipso *(id enim significat* [Samaritan] cœlum, *ut Arabibus* سماء *a* سما*) vel aliter,* est veluti a seipso constitutus, erectus *etc.: Et Heb.* ממנו *in hoc sensu sc.* ex se, *potius quam,* ex nobis, *accipiunt Hebræorum plurimi, Onkelos. Targ. Persic. Jonath. Hierosol. Ar. Saadiæ, Jarhi, R. S.* כהן *Menahem etc.* כי רגשות ממנו יורה על יחיד נסתר *inquit posterior iste. Ib.* [Samaritan] *forte,* ne obeat, *h. e.* permaneat (fruatur) *paradiso:* جر *Ar.* Obivit: *vel,* ne doleat, *illud* חף *Chaldæis: q. d. ne, infœlicem illam arborem, ex cujus fructu comederat, in suiipsius posterorumque omnium semper deplorandum præcipitium, perpetuo ante oculos habens, nimia tristitia absorbeatur.*

C A P. IV.

v. 12. [Samaritan] *Heb.* נע ונד *Est* كَلِّيّ *Arabibus* latitavit, locum latibuli accepit. *Gig. quod fugitivorum proprium. Vel forte,* Interdictus eris, *a* ملا *Syris & Æthiop.* Interdixit. *Multum consonat cum Ch.* גלי *quo utuntur hoc loco Targ. Onk. & Jon. Atque ejusmodi permutationes,* ג *&* [Samaritan] *sunt in hac dialecto frequentissimæ.* [Samaritan] *antem affine videtur Heb.* טמם *unde* נטמם Occultatus absconditus fuit. *Sic D. Kinhi in Job. 18. 3.* נטמינו *inquit* ענין סתימת הלבו אין דעת *: idem quod* טמטם *ut volunt Rabbinorum alii Vel aliter hanc vocem ita interpretemur* Rejectus, abominandus. *Illud Samaritanis in Lit.* [Samaritan] *& Syr.* ܛܠܩ *Pro. 29. 27. Atque in hunc sensum exponunt H.* נטמנו *Syrus, atq; Arabs, cum nonnullis etiam Hebræorum; quibus* נד *idem fere significare videtur, quod* נדה *Atque ab his perparum aut potius nihil dissentit Arab. Samar. qui locum hunc ita vertit* مسرك طريدا تكون propulsus ac rejectus eris. *vers. 15.* [Samaritan] *: Arab. Samarit.* على الكمال يعاقب complete punietur *sic etiam ver. 24. V. 20.* [Samaritan] *Arab. Sam.* واقني المال & pecuniam, vel mammona possidentium. *vers. 21.* [Samaritan] *Quatuor hæ dictiones procul omni dubio respondent aliquo fal- tem modo, quatuor aliis apud Onkelosum. Primo* [Samaritan] *idem omnino est, quod Syris* ܩܝܬܪܐ Systrum, *Gen. 31. 27. Ut enim in verbo,* ܩ *&* ܟ *Ar. permutantur:* (ܩܛܠ) *i. q.* (قتل) *Ita Samaritanis* [Samaritan] *&* [Samaritan] *autem idem est quod* [Samaritan] *qua voce hic utitur Arab. Sam: propius aliquanto cum eo consonat dictio Coptica,* κιθαρος *(quam etiam aliter appellant potius* ϨⲀⲚⲤⲀⲚⲤ *cujus significatio convenit cum Ar.* عود *quæ immediate sequitur in Arab. Sam. h. e.* Testudo. *Tertio* [Samaritan] Cymbalum. *est prorsus i. q. Persarū* چنگ *: quippe* [Samaritan] *&* [Samaritan] *facillime alternant.* [Samaritan] *denique mihi videtur idem denotare quod* זמר *&* זמרא *apud Onk. & Jo-*

nath. [Samaritan] *enim in hac dialecto loco* ו*, nonnunquā venit. v. 22.* [Samaritan] *Significatio ne convenire videtur cum Ar.* حرف conflavit, concinnavit; Rasit ظرف conflat, concinnat; Radit: *etiam Chaldæis idem. unde* [Samaritan] Novacula, rium instrumentum *Num. 6. 5. cap. 8. 7. Ib.* [Samaritan] *Pro hac voce omnino habet Hebræus textus: et v. apud 70. respondet* χαλκέως*, apud Arab.* ... *ac nostrum* صيقل *in C.* صيقال *Erp.* ثقال *: in Vul. Lat. Faber: eumque porro indigitat* [Samaritan]*, vel* qui conglutinat, connectit, coaptat *(id Ar.* ايسك*) vel si i. q.* صقل qui expolit ac lævigat, *denique* qui fabricat, ceu molitur aliquid. *vide An. ad Gen. XI. 6. Ib.* [Samaritan] *Arabibus* حاذق Sciens, intelligens. *Gig. Atque inde opinor* [Samaritan] Scientia, artificium. *Arab. Sam.* כל־חרש *vertit,* كل مخروط *V. 22.* [Samaritan] *perperam ponitur, pro* [Samaritan] *D. M.*

C A P. V.

v. 1. [Samaritan] *Sic etiam Arab. Samar. v. 24.* [Samaritan] *Arab. Sam.* وفى *Ib.* [Samaritan]*: nec aliter Arab. Sam.*

C A P. VI.

v. 3. [Samaritan] *Heb.* לא ידון רוחי באדם לעלם *: ubi vocem* ידון *R. Nissim, apud Abravanelem intelligendam fert* כעס מלשון *ex illo loco Prov. 16. 32.* Qui dominatur spiritui, *h. e.* iræ suæ *: similiter hoc in loco,* Spiritus meus, *h. e.* Ira mea, non litigabit, neque exardescet in hominem semper, perque omnes generationes, eo quod caro est, sed statuam ei præfinitum *resipiscendi* tempus, scil. 120. annos, neque ipsum amplius (nisi transfactis illis,) ob quævis que tandem sint facinora, deinceps puniam. *Huic expositioni mihi videtur favere hic noster interpres.* Opus meum, *h. e.* ira mea, *(Isa. 28. 21.)* non projiciet se, *vel* projicietur ([Samaritan] *enim Samaritanis idem est quod Arab.* لقى *: Gen. 21. 15. et quidni etiā* [Samaritan]*? siquidem* [Samaritan] *prosthetica verbis nonnunquam affigitur, absque ulla significationis mutatione; sic* [Samaritan] *in hac lingua idem est quod* قفل *: &* برخى *i. q.* ... *:* [Samaritan] *i. q.* [Samaritan] خرج *i. q.* خرج *atque id genus alia non pauca) Opus inquam iræ meæ in homines, durante illo præscripto tempore, diutius non effundetur. Atque in hunc sensum intelligatur etiam Arab. Erpenii versio* لا يتفرغ روحى Non evacuabitur (effundetur) amplius spiritus, *h. e.* ira mea. *v. 7.* [Samaritan] *tam* Appendam, *quam* Auferam *significat: Deus non prius aufert homines eosque punit, donec* appenderit *prius, Dan. 5. 27. V. 11.* [Samaritan] *vitiose in Exemplari pro* [Samaritan]*, vel ver. 12. Ver. 14.* [Samaritan] *Heb.* גפר *& quod secundum S. Hieronymum, refragante quamvis Drusio, pro eodem habetur,* כופר *: de qua re pulchram hanc allusionem, adducit R. Menahem* היה גפר וכופר בפנים מה שאם ישובו יהיה כופר לנפשם ואם לאו אש ונפרית יבא עליהם [Samaritan] *a. dictio videtur Copta, vel Ægyptiaca, arboris scilicet nomen, quam* سيسبان *appellat Avicenna, Copti vero* ⲤⲒⲤⲂⲈⲚ *quæ in Alexandria & Syria nascitur. Fateor tamen, me nihil ejusmodi huc omnino reperisse, vel apud Avicennam, Dioscoridem, Plinium, Matthiolum, P. Alpinum, Veslingium, aliosve quoscunque botanographos; de hujusce arboris quoad navigia conficienda usu. Quid si putemus igitur (cum Syris* ܩܘܡܐ *Arab.* بردي *vel Papyro (quam Cami, vel Sami, voce cum hac nostra Ch. Samar. aliqua saltem ex parte consona, appellant Ægyptienses) intelligendum potius. Vide Anim. in Exod. 2. 3. De alterutra interpretemur, hoc in loco (quod alibi etiam non raro accidit) ab omnibus aliis quibuscunque versionibus diversus abit noster interpres. Nam quatuor vis 4. Cedrorum species enumerant Hebræi,* ארז קדרום עץ שמן וברוש *(teste Abenmelec & D. Kimhi in lib. Radicum) sub quarum una, omnium aliarum τῷ H.* גפר *fere includitur interpretatio, (etiā Ar.* سيسبان *juxta aliquos) ista plane sub nulla cadit.*

C A P. VII.

v. 1. [Samaritan] *lege,* [Samaritan] *v. 23.* [Samaritan] Solus *vide Lexicon nostrum. Cap. VIII. Vers. 4.* [Samaritan] *Nec aliter Arab. Samar. Ipsis Armenis iste mons pluribus nominibus appellatur,* Արարատ Ararath, Մասիս Masis, Վասպուրական Vaspuracan, Արարադ Arasad, *quod posterius, transpositione literarum mediarum, & prothesi τῆ n. & d. nostrum hoc vocabulum plene efficit: neque apud ipsos quicquam est quod ei adhuc magis affine reperio. ver. 9.* [Samaritan] locus quietis, *ab Ar.* رُو *: concinit Arab. Sam. qui vertit* مقرا *Ib.* [Samaritan] *etiam est prorsus idem quod Arabibus* سعى *v. 21.* [Samaritan] ad secretum suum, *h. e.* apud seipsum. *Ar. Saadiæ* في ذاته *fere ut Persica. At omnibus autem hic differt Arab. Samar.* لمخاصمه litigatori ejus, *h. e.* cum eo litiganti, *vel* contendenti, eo quod universo terrarum orbi tantum induxerat παντολεθρίαν. *Quid simile tamen habet R. Menahem* אל לבו *inquit, h. e.* על לבו של נח cordi Noe: *qui ex arca jam egressus, totum conspicatus est mundum penitus desolatum, unde attonitus mansit*

...doluitque admodum, dicens; Forsan adducet Deus aliud diluvium, ...destrueretur etiam ipse semenque ejus: idcirco locutus est Dominus cordi Noæ (qui hoc modo timide disceptando, arguendoque, quasi ... factus est) verba consolatoria, eique benedixit. Hæc ille. V. 22. [Samaritan] Cui plene respondet Ar. Sa. ان طمير قلب الانسان ...

CAP. IX.

Vers. 7. [Samaritan] Et extendite, dilatationem vestri per terram facite: Perinde ut Ar. noster & Erpenii, انسلوا v. 23. & [Samaritan] Resp. Hebræis ערוה idem opinor thema utrisque: tantum posteriori præfigitur [Samaritan] (quod vocibus nonnunquam fit) & [Samaritan] pro [Samaritan]: ponitur est autem radix vel سلخ, quod Arabibus, Cutem denotat virilium, Gig. metonymice ipsa virilia: vel forte a [Ethiopic] Æthiopibus Denudavit & ערה Hebræis: mutatis ה & ח, quæ alternant quam sæpissime.

CAP. X.

Vers. 8. [Samaritan] affine videtur Arab. ... Eminuit, sublimis fuit: Dolore affecit: quo sublimior, eo populum gravabat magis, & dolere fecit. v. 10. [Samaritan]: Syr. ... Caput: Latino item vocabulo consonat Samaritanum: ut & Cretense κεφὴ & Japonicum, Cophe. v. 19. Initio hujus versus desunt (teste Morino) in exemplari hæc verba [Samaritan] v. 30. [Samaritan]. Arab. Sam. [Samaritan]. vide Cap. 12. 6.

CAP. XI.

Vers. 2. [Samaritan] Ar. Sam. [Samaritan] v. 3. [Samaritan] Arab. Sam. لنضرب لبنا: Verbum autem [Samaritan] plane idem significat quod hic ضرب Ar. Sam. vide Num. 16. v. 26. unde constat nomen [Samaritan] a Percutiendo ita dici: quia cæmentum tunditur multum atque percutitur, antequam conficiantur lateres. Ib. [Samaritan]. Affinis est hæc dictio Coptica ΝΙΣΑΙΑ, quæ fere idem significat, sc. res combustas: forsitan forma Linguæ, prout lateres solent: ea autem Coptis ΝΙΑac, ipsum nostrum vocabulum. Ib. [Samaritan] Arabibus, viscus: Cæmentum: rectius scribitur لزق a verbo لزق Illinivit 1 Regum. 20. v. 38. Atque hinc proculdubio nostrum [Samaritan] v. 4. [Samaritan] Rejecta tantum ad finem dictionis litera, [Samaritan] plane eadem est cum Iberica [Georgian]: Castello, Turris Ib. [Samaritan] vide Lexicon. v. 5. [Samaritan] Ar. Sam. ... v. 6. [Samaritan] vide Lexicon. Ar. Sa. ... Ib. [Samaritan] Omne quod se facere adstrinxerunt, verbo, voto vel pacto ... idem est quod ... Se adstrinxit, intentus rei fuit Alibi sc. Gen. 4. v. 20. Respondet hoc verbum τῷ Ar. ... apud Eripen. ... literis transpositis ipsum nostrum vocabulum: apud 70 χαλκεὺς: in V. Lat. Faber: fabricandi a. ac moliundi sensus huic loco satis apte quadrat. Cum nostro consentit etiam Ar. Sam. ... Asseruerunt se, Ar. noster & Saadias ... propofuere sibi: cumque his 70. Et quod notandum maxime, in idem ferme recidit Heb. Sam. [Samaritan] quomodo occurrit tam in Codd. Usser. quam in Parif. quod Moliuntur, interpretatus est D. Morinus. Est a. proprie, Mutuo convenire, convocare, invitare &c. ut fecerunt illi v. 3. hujus Cap. Dixit unusquisque ad proximum suum; Venite, faciamus. Certe multo majorem habet emphasin ac præcedentibus congruentiorem ifthæc expositio, quam Heb. יזמו V. 7. [Samaritan] Convenit cum Æthiop. [Ethiopic] i. q. Arabibus ... & Syr. ... Turbavit conturbavit: prout etiã ... quod recte observavit Cl. Morinus. v. 8. [Samaritan]: videtur mihi composita vox ex ... (qua utitur hic Ar. Sam.) & [Samaritan] h. e. Turris Babelis. vid. v. 9. vel quod magis arridet, ex [Armenian] Pel, Armenis, Turcisque Babel: & [Armenian] colai, quod utrisque Turris Ib. v. 9. [Samaritan], Babel, vel a [Samaritan] deducatur, vid. ver. 7. vel forte, ut [Samaritan] idem est quod אחרונים Gen. 9. v. 23. sic [Samaritan] Samaritanis idem sit quod Hebræis אחר Mutavit, quia ibi primum mutata est primæva hominum lingua. Atqui hic nihil certi pono v. 13. [Samaritan] omisso [Samaritan] pro [Samaritan] D. M. v. 14. [Samaritan] pro [Samaritan] D. M. v. 31. [Samaritan] Ar. Sam. [Samaritan]

CAP. XII.

Ver. 1. [Samaritan] Ar. Sam. الى الوادي v. 6. [Samaritan] Ar. Sa. ... Ib. [Samaritan] Ar. Sa. الى مرج الهيلا v. 8. [Samaritan] Ar. Sam. ... Ib. [Samaritan] Ar. Sa. ... ver. 13. [Samaritan] Suspectum de mendo: vel enim legendum [Samaritan] ope tua; vel forte, [Samaritan], tui gratia. v. 19. [Samaritan] Male textui in exemplari additum. D. M.

CAP. XIII.

v. 7. [Samaritan] Ar. Sam. ... v. 10. [Samaritan] Ar. Sa. كل مرج

CAP. XIV.

v. 1 [Samaritan] Ar. Sam. ... Ib. [Samaritan], Ar. Sam. ... Ib. [Samaritan] Ar. Sam. ... ver. 2. [Samaritan] Ar. Sam. ... ver. 3. [Samaritan]: forte ut נפש Chaldæis atque Syris, Monumentum salis vide 1. Mac. 11. ver. 28. Ar. Sam. ... ver. 5. [Samaritan] Ar. Sam. ... Ib. [Samaritan] Ar. Sam. ... Ibid. [Samaritan] Arab. Sam. ... Ib. [Samaritan] A. Sa. ... v. 6. [Samaritan] Ar. Sam. ... vers. 7 [Samaritan] Arab. Samar. ... v. 9. l. [Samaritan] Mo. v. 13. pro [Samaritan] in H. Sa. leg. [Samaritan] Mo. vers. 15. [Samaritan] Plane idem mihi videtur [Samaritan] quod Onkeloso מחוזן hoc ipso in loco: excepto quod apud ipsum respondet τῷ H. ימים apud nostrum etiam τῷ ירדפים: qui proinde diversis vocibus eundem tribuit sensum, quod nonnunquam alibi fit: & fere eodem modo posterius verbum interpretatur Ar. Sam. الى ... vers. 17. [Samaritan] Ar. Sam. ... ver. 18. [Samaritan]: Hic, & versibus sequentibus respondit [Samaritan] τῷ Heb. עליון ubi autem seorsim occurrit, respondet fere vel τῷ אל Gen. 16. 18. ca. 17. 1. c. 21. 33. ca. 31. 1. 3. vel τῷ האל Gen. 30. 36. ca. 31. 12. c. 46. 3. vel τῷ אל Exod. 15. 15. aliquando τῷ עצום Gen. 18. 18 Exod. 1. 9. Num. 32. 1. semel Præpositioni אל Exod. 15. 13. Neque prætereundum hic, quasdam gentes aliqua Dei Attributa præ aliis solitas sibi reddere magis propria atque peculiaria. Ut Samaritani hoc cognomento [Samaritan] & Arabice تعالى Deum sæpissime appellant tum in Scripturis tum & in ipsorum Liturgiis: Judæi הקבה communiter eum vocant: quasi Sanctitatem ejus præcipue celebrantes. Arabes Misericordia sua Deum maxime indigitant: Galli Æternitate: dum illis dici fere semper solet الرحمن الرحيم: & his L'Eternel. Quod idem de cæteris etiam nationibus dicendum est. Quin & nonnunquam ob novos eventus nova ei tribuuntur nomina. vide Anim. nostras in Exo. 3.13. v. 23. [Samaritan]: חוט, teste Schindlero idem est quod שרוך filum: transpositis autem ו & ר nostrum hoc habemus vocabulum: ו. enim & ב. ejusdem organi, ac fere soni literæ sunt: vel quod forte magis placeat [Samaritan] per hypallagen deduci potest ab Hebr. חפר fuit, consuit. מחוט שממנו תופרין כל בגד inquit A. Ezra, Cui favere videtur Symmachi versio, ἀπὸ ῥάμματος: ac si dixisset, A futricis vel sartoris filo, ad sutoris vel calceamenti corrigiam prorsus nihil accipiam.

CAP. XV.

Vers. 1. [Samaritan] in tempore istorum, v. 2. [Samaritan] Ar. Sam. ... juxta cum Onkel. uterque. v. 8. [Samaritan] hæreditabit eam, scil. semen meum, vel successores, de quibus v. 5. V. 10. [Samaritan] leg. [Samaritan] Ibid. [Samaritan]* Hæc ipsa dictio ab Onk. ver. sequenti per פלגיא divisiones transfertur, atque ita convenit cum cæteris isthac versio. Observanda autem illa significatio. Locus iste ab Ar. Sam. sic vertitur. ... v. 14. [Samaritan] legendum [Samaritan]

CAP. XVI.

Vers. 2. [Samaritan] Ar. Sam. ... Ante hanc vocem in Chald. Sam. omittitur [Samaritan], forte v. 5. post [Samaritan] deest [Samaritan] D. M.

CAP. XVII.

Vers. 17. [Samaritan] vide Cap. 18. 12. v. 18. [Samaritan]. Ecce non, vel annon? vel si [Samaritan] ut Arabica vox sumatur, quales certe non paucas habet ista dialectus, tum vertenda erit, Ecce utinam. Ibid. [Samaritan] Ar. Sam. في طاعتك

CAP. XVIII.

Ver. 3. [Samaritan] legendum potius [Samaritan] At interrogative sumptum in idem recidit. v. 6. [Samaritan]: עגל Ch. & كعك Ar. est proprie Torta rotunda i. q. כעך, quæ dictio Chaldæis, Syris, Rabb. Arab. Persis, Anglis, aliisque nationibus idem significat. v. 12. [Samaritan] tribus dictionibus utitur Interpres noster in exponendo H. צחק, sc. [Samaritan] v. 13. 15. pro qua mendose in exemplari ponitur [Samaritan] Gen. 17. 18. per metathesin loco [Samaritan]: prout hoc capite sæpius, & Cap. 21. 9. occurrit. [Samaritan] autem in Liturgia Samarina Arabice redditur per ضحك quod ex hoc constat tetrastichio

[Samaritan] Quæ verba in alia columna e regione Arabice ita se habent ... Qui induisti creaturas

turas tuas sapientiæ tuæ beneficentiis, miranda operatus es, & gloriam tuam effecisti conspiciendam: *Hinc loco supradicto, Gen. 17. 17. vertendum est verbum illud.* Et admiratus est. *Aliæ duæ voces sunt* ꠢꠓ *hic, &* ꠢꠓ *Cap. 39. 14. 17. quæ ambæ idem plane significant, nempe,* litigavit, contendit: *Habent non infrequenter hosce duos comites, non diffidentem tantum admirationem, sed & litigiosam quandam expostulationem, summa atque insolita Dei beneficia: vide 2 Reg. 4. 16. Cap. 7. 19. Luc. 1. 18. V. 21.* rependam bona: *nec multo aliter Ar. Erpenii (exemplari Arab. Sam. desunt hic multa, quod ei etiam alibi accidit quam sæpissime)* أرحمهم. *autem idem est quod Chaldæis atque Syris* פרע *nec non aliquantulum cum eo consonat.* ꠧ *enim &* ꠧ *in hac dialecto alternant sæpe (sic* i. q. שמע: קים *&* i. q. צ) *sæpius vero* ב *&* ב *literæ homo-organicæ. Dicitur etiam* ꠧ *ut &* פרע, *tam de* retributione mali, *Deut. 32. 35. 41. quam* boni & æqui, *Exod. 21. 36. cap. 23. 1. 3, 4, 5, 9. &c. ubi peculiariter intelligendum de* restitutione amissi, læsi, *&c. V. 31.* ꠢꠓ *est plane hic idem quod Ar.* رب : *& similiter respondet Heb.* האיל: *vide Arab. Deut. 1. 5. & hoc ipso in loco: unde etiam eodem modo vertendum. Aliter tamen supra accipitur ver. 28. 29, 30. hujus cap. ubi idem videtur denotare quod Chal.* מאים *V. 33.* ꠢꠓ *sic & Ar. Samar. At Ar. Erpenii* الله نور *phrasis quæ fere trigesies in libro Exodi apud illum interpretem occurrit, ubi in Hebr. est tantum* האלהים: *nec non in nostro etiam aliquoties invenitur Arabico. Neque hoc eo fine proculdubio, ne Deus ipse crederetur Abrahæ, Moysique locutus quod hisce utuntur vocibus,* ꠢꠓ نور *&c. Sed potius occasionem ita loquendi ab ipsis antiquissimis Targumistis, Onk. Jonath, & Hierosolym. sumpserunt: qui omnes simile quid habent, Exod, 34. 6. Atque alibi etiam, eorum saltem aliqui in omnibus fere locis, ubi apud Chaldæo Sam. Arabico Sam. cæterosque interpretes Arabicos τὸ* ꠢꠓ, *vel* نور *sit mentio.*

C A P. XIX.

Ver. 3. ꠢꠓ *Est plane idem quod* كلس *in vers. Ar. prout etiam* ꠢꠓ *sæpe respondet Heb.* ישב *& Ar.* جلس *Ar. Sam.* مسكنا *v. 6.* ꠢꠓ *vitiose opinor pro* ꠢꠓ *ut & mox venit v. 10. Est autem* قفل *Arabibus,* occlusit, obseravit portas. *v. 9.* ꠢꠓ Accede altius, *vel* ulterius, & veni. *Ibid.* ꠢꠓ *est suspcitio de mendo, pro* ꠢꠓ ad frangendum, irrumpendum, ꠢꠓ *enim Samaritanis est idem quod H.* פרץ, *cui sæpe respondet Exod. 19. 22. 24. Gen. 38. 29. v. 16.* ꠢꠓ Et turbatus est. *Vox est peculiaris Samaritanis: respondet ut plurimum H.* הום *&* המם: *ab Arab. Sam. vertitur, nunc per* حار *nunc per* ازعج *omnino idem quod* הום: *inde igitur petenda verbi significatio. Aliquando cum* ꠢ *scribitur* ꠢꠓ *in eodem significatu: priori modo ter occurrit: hoc in loco, Deut. 2. 15. cap. 28. 20. posteriori quater Exod. 14. 24. Num. 21. 20. Deut. 2. 25. cap. 7. 23. convenit hic cum 70. ut fere semper solet. v. 19.* ꠢꠓ ne *sis* in excisionem. *v. 21.* ꠢꠓ *vitiose in exemplari pro* ꠢꠓ *quod Arabibus plane idem est cum H.* הפכי: *vide versionem Arab. Sapient. 5. 24. cap. 11. 21. v. 23.* ꠢꠓ Ascendens egressus est: *id. Arabibus* ناص *vel potius* ناص *idem quod* طلع *in Arab. nostra & Erpenii hoc in loco. Arab. Sam.* خرج *v. 24* ꠢꠓ projecit, dejecit; *in quem sensum vertit Syrus & Targum Jonath. atque Hierosl. v. 27.* ꠢꠓ In precatione auroræ, h, e, matutina. *Phrasis Targumica, Psal. 57. 9.* evigilabo שחר *Targ.* לצלותא קדריץ *Quæ ut recte intelligatur non parum conferunt verba M. Maimonidis in* חוקה יד *Tract. de precibus. c. 1. §. 4. Sciendum est antiquiores patres numerum precum definivisse secundum numerum sacrificiorum: duplex est oratio quotidiana, respondens duplici sacrificio jugi: quoties autem offertur sacrificium superadditum eo die tertia oratio præscripta est, respondens sacrificio superaddito. Oratio quæ respondet jugi sacrificio matutino vocatur* תפלת השחר oratio autoræ: *oratio respondens sacrificio jugi quod offertur inter duas vesperas, vocatur* תפלת מנחה: *oratio respondens superadditis vocatur* תלפת המוספין *Hinc illud prophetæ, Psal. 55. 17. unde post pauca addit, Tres sunt orationes singulis diebus: Diebus vero Sabbati, atque diebus festis, & Calendis, quatuor: Die autem expiationum quinque. Hæc ille. Confule sis, 1 Cron. 15. 21. in Syr. & Arab.*

C A P. XX.

Vers. 5. ꠢꠓ *Prorsus idem quod Ar.* انصاف justitia, æquitas, من *&* من *in quam plurimis vocibus sine discrimine utuntur non Arabes tantum, sed multæ etiam aliæ gentes Orientales: suffragantur hic, ut solent, 70. v. 7. Omissa sunt hæc verba, in translat. Lat.* Tu, & omnia quæ tua sunt. *Ibid. pro* ꠢꠓ *l.* ꠢꠓ. *Mo. v. 8. l.* ꠢꠓ *M. v. 12.* ꠢꠓ Atque etiam res est, *h. e.* ita se habet: ut quod res est dicam: *vel* revera, certe. *Hoc enim in pluribus linguis observare licet, eandem fere vocem significare* rem, *vel* factum, *&* revera, *vel* fane. *v. 16.* ꠢꠓ Et quod ex adverso, *h. e.* in omni quod ex adverso, *vel* contra te est, *Aliter etiam de persona intelligatur,* ei qui contra te est, *ut D. Morinus; vel denique* ei qui coram, in conspectu tuo est. *v. 18.* ꠢꠓ *pro* ꠢꠓ *vel* ꠢꠓ *idem quod H.* הציק Angustiavit, constrinxit, coercuit: *frequens hoc apud Æthiopes tam in MSS. quam impressis libris,* ꠢ *pro* ꠢ *&* ꠢ *etiam in litera characteristica conjugationis.*

C A P. XXI. v. 1. Pro, fecitq; ei, *in translat. Lat. leg.* fecitque Jehova Saræ.

C A P. XXIII.

Vers. 16. ꠢꠓ. *H.* עבר *Æthiopibus significat verbum* ዐደ transivit, circuivit, profectus est.

C A P. XXIV. V. 2. ꠢꠓ *Sic in exemplari: pro quo alibi* ꠢꠓ *D. M. v. 21.* ꠢꠓ: *Ar. Sam.* متأمل *Ar. Saadiæ* مستغرب potius petebat ab ea: *Unde noster interpres & Saadias videntur legisse* משתה *loco* משתאה *v. 25. leg.* ꠢꠓ *v. 61. l.* ꠢꠓ *Mo.*

C A P. XXV.

Vers. 8. ꠢꠓ *Gen, 20. v. 30. & cap. 21. v. 16. Respondet Heb.* מת *&* מות: *idem etiam Syris 2 Mac. 7. v. 7. 13. 1. Bar. 1. Iisdem magis proprie ac peculiariter in hac dialecto significare videtur (quod τῷ H.* גוע *cui sæpius respondit, etiam convenit)* pacatam, facilem, dolorisque expertem mortem; *qualem Græci* εὐθανασίαν *appellant, Arab.* نيح : *quamque sibi optare solitus est Augustus Cæsar. Distinguit hic Abravanel inter* גוע יסף ויאסף *'prius dicitur respectu corporis, secundum respectu animæ, tertium respectu totius compositi. Ar. Sam.* توفى *v. 16.* ꠢꠓ *idem quod Chaldæis* דרותא: *permutatis tantum* ꠢ *&* ꠢ: *quo in omni lingua nihil est frequentius. Ar. Sam.* حصونهم *ver. 21.* ꠢꠓ ut aptaret, disponeret uxorem ejus. *Oratio medium est hominem adaptans ad omne bonum, tam recipiendum, quam faciendum. Vel forte per* ꠢꠓ *ut alibi semper occurrit. Vide Lexicon. v. 25.* ꠢꠓ *idem quod Chaldæis* כלבא pallium (*prout apud Baal Aruch occurrit*) *& ut opinor ab eo: cui affinis Gr.* χλαῖνα. *vers. 27.* ꠢꠓ: *forsan idem quod* ꠢꠓ Dux, *aut pro eo: vel tanquam ab* اول *quod cum* اول *convenit, teste Giggio, idem etiam significet, sc.* primus, primarius, princeps: *vel denique (cum Arabicas voces non paucas habet ista dialectus) idem sit quod* الولي Dominus, princeps, rector. *Frequens hoc in Samaritanorum MSS. dictiones Arabicas Arabicis etiam characteribus sæpe permixtas habere in sua ipsorum lingua. Ib.* ꠢꠓ *eliso* ꠢ *idem quod* ꠢꠓ *dictio Chaldæis familiaris. ver. 29.* ꠢꠓ: *forte pro* ꠢꠓ *vel* ꠢꠓ *vide Gen. 20. v. 18.* tædio, molestia laboro. *Vel si* ꠢ *radicale, ut* ꠢꠓ: *Ch. & Syr.* Stimulavit, pupugit: *quo sensu Latini his vocibus utuntur: h. e.* male habuit, anxit, molestiam attulit: *unde* ꠢꠓ molestia affectus, turbatus sum, ܥܩ *ut Syris. v. 30.* ꠢꠓ Multiplica, da mihi affatim. *v. 32.* ꠢꠓ *Videtur quidem* ꠢ *pro* ꠢ *scriptum: Hoc tantum obstat, hanc vocem ita scriptam, apud Samaritanos neque in Pentateucho, neque in precibus eorum, uspiam inveniri: sed pro ea utuntur potius* ꠢꠓ *&* ꠢꠓ. *Gen. 19. v. 24. occurrit hæc vox, sed alio sensu: secundum quem sic vertendus iste locus,* ꠢꠓ *Absolute,* Me quod attinet, projecit (*rejecit*) me ad mortem *v. 34.* ꠢꠓ *Ita est in exemplari: sed ut una vox efferenda. M. Ib.* ꠢꠓ: *a* ꠢꠓ *in Hiphil,* conculcationi, contemptui habuit: *id* שפט *&* רפש *Ch. (quæ duæ formæ sæpe confunduntur, idemque significant)* Calcavit, conculcavit: *idem fere cum H.* בוז: *Quæ enim contemnimus, sub pedibus nostris nunquam conculcamus. vide, Josh. 10. v. 24. Ar. Sam.* ازدري.

C A P. XXVI.

Vers. 1. ꠢꠓ *Ar. Sam.* الكنعانيين : *sic v. 6. V. 2.* ꠢꠓ *Ægyptus, apud diversas nationes variis appellatur nominibus: Judæi* מצרים *vocant: Arabes* مصر *Æthiopes* ግብጽ : *Syri antiquissime* ܡܨܪܝܢ *postea* ܡܨܪܝܢ : *Coptitæ* XHMI : *ita præter hæc sunt alia etiam nomina accidentaliter tantum, more eorum quæ* sobriquets *appellant Galli, ei adhibita: sic in scripturis* רהב *sæpius dicitur; propter* robur *& fortitudinem; Syris* ܡܨܪܝܢ *ob summam ejus* magnitudinem: *& quidni hic* ꠢꠓ *propter frequentem populi Dei, Abrahæ, Isaaci, Jacobi, &c. totius sæpius Judaicæ gentis, ipsiusque Christi illic* descensum, *atque illinc* egressum? *vel aliter sic liceat interpretari,* Ad egrediendum quo es profecturus. *v. 12.* ꠢꠓ æstimationes, proportiones: *est enim* ꠢꠓ *idem quod* ערך: *Levit. 5. v. 15. 18. proinde convenit cum Gr. Aquilæ* ἑκατὸν ἐκατονταπλάσιον centuplum, æstimatum *ut Hieronymus vertit: nec aliter Onk. & Jonath. Arab. Sam.* مائة صنف *v. 20.* ꠢꠓ *bis sic scribitur, male pro* ꠢꠓ *M. V. 21.* ꠢꠓ *plane idem mihi videtur significare quod Arabibus* حسد *& Ch. atque Sy.* חסדא Invidia, calumnia, contumelia. (*facilis est permutatio* ꠢ *cum* ꠢ) *consentiunt etiam aliæ versiones. v. 28,* ꠢꠓ: *forte,* strues, structura *juramenti causa facta; quod veteribus in more fuit: vel potius corrupte a Ch.* ימא: ב *&* ꠢ *sæpissime in hac dialecto alternant: &* ꠢ *post labialem loco* ꠢ *euphoniæ gratia: quæ tamen permutatio frequens est etiam absque labiali præcedente: ut* ꠢꠓ *idem est quod* טינה *Exod. 1. v. 14.* ꠢꠓ *Æth. i. e.* טיט *&c. v. 29. pro* ꠢꠓ *lege* ꠢꠓ ꠢꠓ.

C A P. XXVII.

V. 37. ꠢꠓ, *pro quo ver. 33.* ꠢꠓ *Cap. 43. v. 11.* ꠢꠓ *Exod. 33. ver. 17.* ꠢꠓ: *ex allusione habita ad H.* אף *est Arabibus* انف Nasus: Ira. Nunc; *Pariter etiam Samaritanis, a* ꠢꠓ Ira, *derivantur prædictæ voces significantes* Nunc, modo. *vers. 42.* ꠢꠓ *Ita in exemplari, pro* ꠢꠓ *vel* ꠢꠓ

C A P. XXVIII.

V. 1. ꠢꠓ *videtur* πλεονάζειν: *Apud Æthiopes tamen* ለ *nominativis præfixum nonnunquam invenimus: An recte quærant doctiores. v. 17. Omittitur* ꠢꠓ *D. M.*

C A P. XXX.

V. 11. ꠢꠓ *Videtur Interpres transtulisse tantum vocem* גד: *confer cum hoc versu Gen. 49. vers. 19. Ter respondit hæc dictio Heb.* גד *&* בגד: גדד *autem Chaldæis est* Contemnere: & Annuntiare, *ut* rem bonam & lætam: *Et* جاد *Arabibus significat* Bonus fuit.

...sterius significatum convenit noster cum 70. ac nonnullis Judæorum. ...poster... הכוכב apud D. Kimhi Venit sydus bonum & faustum, quod vo-... Moses ...בוכב צדק. Sic etiam Rashi, Ezra &c. Vel forte ex Arabico verbi ...intelligatur جسر Expugnavit: expedivit. Gig. [Samaritan] expeditus atque ...sensui suffragatur Aquilæ versio εὔζωνος, Expeditus, accinctus, quasi ad ...pugnam: quam præ cæteris probasse videtur S. Hieronymus in Psa. 18. ...30. Quin & alibi Hebraicam vocem ipsi 70. ita nonnunquam vertunt. ...14. [Samaritan]: ܝܠܕܐ & ܝܠܘܕܐ Syris, teste B. Bahlul. i. q. ...ولود موجود ... انا & ... Arabibus Donatio qua conciliatur ...favor: quæ posterior significatio (notationi H. דודאים aliquatenus respon-...) huic loco forsan non inepte conveniat. De specie autem sive floris ...sive fructus, dissentiunt inter se doctissimi Hebræorum: Mandragoras esse ...A. Menahem (& cum eo plærique alii) שאין להם ריח: Augu-...tamen ex eis suaveolentes comperisse affirmat, contra Faustum, lib. 22. c. 56. confirmat etiam Lemnius: & aliquatenus saltem Dioscorides, ...ὕπνον ἐμποιεῖν κατὰ βάθος τινὸς afferit. Et pastoribus (qualis Jacobus fuit) de ...comedentibus, narcoticas esse: Itemque matrici prodesse, testatur Avi-cenna ... الرحم ... كذا يبقي : quæ omnes illarum descriptiones huic loco non parum conducunt. Rashi Gelsaminum, alii Violas interpretantur. Certe vox Græca, & Georgiana ἴον, & (ია) ia quæ hasce denotat, ...nostrum [Samaritan] prope accedit. v. 21. leg. [Samaritan] Mo. v. 34. [Samaritan] Annon? Nonne? Ita est in Ex. nostro, Armach. & in Arab. Sam. v. 38. [Samaritan] Respondet semper Ch. לקביל ab eoque deduci faci-li homoorganicarum permutatione nullus dubito. v. 43. [Samaritan] Et au-ctus, ampliatus est. Ar. Sam. وأيسر

C A P. XXXI.

Vers. 9. in H. S. l. [Samaritan] M. v. 10. in H. S. [Samaritan] pro [Samaritan] M. v. 20. [Samaritan] per hypallagen idem quod Ch. & Syr. קרע: vel potius pro eo. v. 27. [Samaritan]: Ch. שבש i. q. Hebr. פתה persuasit: Item Agitavit ...לשון הלחה habet, inquit Aquinas: quare animo agitasti. Arab. Sam. ...اجليت ... Ibid. [Samaritan] pro H. שרים legebat שרים Arab. Sam. ...السراري v. 30. [Samaritan] i. q. Arabibus سوّل qua voce hic utitur Ar. Sam. cuique apud eum respondet sæpius, a quo etiam sono parum dif-fert. v. 31. In versione leg. filias tuas Mor. v. 32. lege is apud quem inveneris. v. 34. [Samaritan] In Liturg. Samar. per ܡܣܝܘܐ Arabice vertitur. v. 41. [Samaritan] interpretis oscitantia est, ut bene observat D. Morinus, qui H. שנים annos significans, & duo, sine sensu posteriorem sensum elegit. v. 42. [Samaritan] varie scribitur hæc dictio: alibi [Samaritan], & [Samaritan]: i. q. ינאיר ab H. לאה labor, molestia. v. 47. [Samaritan] est proprie Inquilinus: ...rent vertimus (Hebr. יגר tanquam a גור deducit.) Ar. Sam. جلس Sedes, consessus: ita videtur ille interpretari Chald. Sam. [Samaritan]. Quasi idem esset quod Chald. מותב. v. 49. [Samaritan] Ar. Sam. sic vertit hunc lo-cum, &c. الله ... والمنصبة الذي قال ينصب ubi notandum, ut קום Hebræis (a quo [Samaritan]) denotat & surrexit, & insurrexit, consistit, & ob-stitit; sic etiam Arabibus نصب, unde منصبة apud Arab. Sam. utrumque indigitat: proinde utræque voci [Samaritan], & منصبة conveniat forsan significatio, obstaculi, impedimenti, &c. q. d. Obstaculo hoc illi erit, ...eique cum filiabus &c.

C A P. XXXII.

Vers. 11. [Samaritan] in exemplari, pro [Samaritan] v. 14. pro [Samaritan] lege [Samaritan] v. 28. [Samaritan] vel pro [Samaritan] ponitur, vel πλεονάζει. v. 32. [Samaritan] [Samaritan] Ar. Sam. يعرف الانسا

C A P. XXXIII.

Vers. 4. [Samaritan] Et flevit: singulariter solus noster legit. v. 10. [Samaritan] pro [Samaritan] ut plenius effertur. cap. 34. 19. Deut. 33. 11. quæ literarum elisio in hac dialecto non est infrequens. v. 13. [Samaritan]: Et pulsabo eas. Illud Syris juxta cum Samar. ܕܦܩ i. q. دق لطم teste B. Bahlul. Aliud significatum, vide Deut. 31. 8. Atque hic ab Hebræo (nec raro id alibi) discedunt interpretes Orientales (excepto Persico) fere omnes: Heb. Sam. Jonath. Onk. Syr. Ar. noster, Saad. Erpen. &c. Hi cuncti verbum Hebr. vel in prima legunt persona, vel in tertia singulari. v. 14. [Samaritan] patienter sustinebo. Respondet verbo H. Sam. [Samaritan] prout in ...ser. Codd. etiam occurrit: quod Job. 8. v. 3. in hunc sensum vertunt ...ner, sc. ἀνέξομαι. Suffragatur hoc loco Arab. Samar. qui versum hunc ita interpretatur, يعبر الان مولاي قدام عبده وانا اترفق ورويدا لاجل الماشية حتى ان اتي الي مولاي الي السعير Transeat nunc Dominus meus ante servum suum, & ego lente comitabor (patienter agam Gig.) propter armenta, donec veniam ad Dominum meum in Seir. v. 19. pro [Samaritan], leg. [Samaritan]. Mor. potius [Samaritan]. ibid. pro [Samaritan], quod in exemplari legendum [Samaritan].

CAP. XXXIV. Vers. 9. In Heb. Sam. leg. [Samaritan], Mor.

C A P. XXXV.

Vers. 16. [Samaritan] Corrupte ab Heb. כברת, vel ut nomen proprium cum 70. interpretatur: Arab. Samar. كذا فرسخ من الارض Erpen. قدر ميل من الارض v. 17. [Samaritan] pro quo reponendum (inquit D. Morinus) ex alio exemplari [Samaritan].

C A P. XXXVI.

Vers. 20. [Samaritan], transponitur Resh, teste Morino: aliud exemplar habet [Samaritan] v. 23. [Samaritan] aliud exemplar [Samaritan] D. Mor. v. 24. pro [Samaritan] quod huic loco minus appositum, aliud exemplar [Samaritan] D. Mor. Arab. Sam. الكبارة مكامع v. 35. Anith, pro Avith in nostro & Paris. v. 38. leg. [Samaritan]. Mor.

C A P. XXXVII.

Vers. 3. [Samaritan]: aliud exemplar [Samaritan] D. Mor. vers. 21. [Samaritan] [Samaritan]. Ar. Sam. لا نقوله الروح v. 25. [Samaritan] est pro-culdubio i. q. Chald. שעוה & שעף vide Gen. 43. 11. Cera: cui suffragantur etiam Ar. Sam. & Erp. شمع Ib. [Samaritan], Hæc dictio apud Bar Bahlul, Triticum denotat, & paliam dulciariam: In Ar. Sam. deest quod ei respondeat. v. 27. [Samaritan] in nostris & Par. pro [Samaritan] v. 34. Aliud exemplar supplet [Samaritan] & rupit: D. Mor. sed plus deest. Ib. [Samaritan] lamed deest in exemplari. D. M. v. 35. [Samaritan] videtur potius legendum [Samaritan]

C A P. XXXVIII.

V. 5. [Samaritan] vitiose opinor pro [Samaritan] ut ver. 14. v. 8. [Samaritan]: pro quo aliud exemplar [Samaritan] D. Mor. vers. 16. Istæ dictiones [Samaritan] [Samaritan] ad finem sequentis versus referendæ sunt. v. 18. [Samaritan] Ar. Sam. [Samaritan]

C A P. XXXIX.

V. 6. post prius [Samaritan] d. [Samaritan] in H. Sam. M. v. 10. leg. [Samaritan] quamvis in exemp. [Samaritan] Mor. v. 16. pro restituit. leg. posuit. M. vers. 22. Et dedit præfectus carceris in manum Josephi omnes vinctos, qui erant in carcere: Omittitur in versione.

C A P. XL.

V. 13. [Samaritan] Ar. Sam. يرفع فرعون راسك v. 17. [Samaritan] post [Samaritan] πλεονάζει: non est in alio Exemplari D. Mor.

C A P. XLI.

V. 10. leg. & posuit eos in Mor. v. 16. [Samaritan] respondebitur: ut 70. Arab. Sam. سوى الله لا يجيب عن سلامة فرعون Sy-rus apud Hieronymum in hoc loco legit, Respondebimus. Aliter in nostro. v. 22. Desunt nonnulla in Chal. Sam. post [Samaritan] v. 31. [Samaritan] plane i. q. Arabibus عظم v. 32. [Samaritan]. Et ascendit secun-do somnium. Sit etiam Hebr. Samar. nec non Arab. Samar. ܐܬܢܚܘܢ: ثانيا الكلم non sine aliqua ab Hebr. reliquisque versionibus descrepantia, quamvis in eundem fere sensum. v. 36. [Samaritan] in reservationem: videtur affine Ar. مسرم separatus, reservatus: Ar. Sam. ܢܛܝܪ: suffra-gantur etiam Ar. Erp. & Aquil. qui παραθήκη vertit Ib. [Samaritan] Vitiose pro [Samaritan] ut in alio exemplari. D. Mor. V. 43. [Samaritan] Rectius alius interpres qui retinet Heb. המשנה D. Mor. Ar. Sam. الوزارة Ib. [Samaritan] aliud exemplar pro hoc verbo scribit [Samaritan] Ib. In Heb. Sam. pro אברך Ar. Sam. الاب السعوف v. 45. [Samaritan] Arcanum meum revelavit ab aliis diversus Ar. Sam. كنز العلم Scientiam recondidit. Arab. Erp. كاشف الاسرار cui adstipulatur Arab. noster, & cum his Onk. Jonath. atque Versio etiam Ægypt. in Pentateucho Copto: de quo vid. Kircher. Prodrom. Cap. 5. p. 126. Ib. [Samaritan] Arab. Sam. امام الاسكندرية Pontifex Alexandriæ. v. 54. post [Samaritan] aliud exemplar habet [Samaritan], [Samaritan]. Deest etiam initium versus sequentis D. Mor. v. 56. [Samaritan] per-peram; alius Codex [Samaritan] D Mor.

C A P. XLII.

V. 4. [Samaritan]: Restituit hic noster dictionem, quæ e Targum Hierof. plane videtur excidisse: siquidem testatur Baal Aruch apud illud auto-rem in hoc capite סקל respondere τῷ H. אסון: quæ excepto hoc nostro, in nullo Targumin, nedum in illo, hodie conspicitur. Eam retinent etiam Iberi, inserto tantum, d: quibus ... Sicudili, idem signi-ficat: Nec multum dissonat Græcorum ἐξώλεια: vide An. ad Exod. 21. v. 13. V. 19. [Samaritan] pro quo alibi [Samaritan] & [Samaritan]: Quod Æ-thiopibus non inusitatum supra notavimus. Ib. [Samaritan]: pro eodem v. 33. [Samaritan]: סרכא Ch. i. q. consona vox Græca ἔξαρχος, procurator: inde [Samaritan] alimentum, procuratio: Æthiopibus fere idem ሐዘን Cura, so-licitudo. Ar. Sam. قوت vid. ver. 33. Ver. 21. [Samaritan] est idem quod Talmudicis איברא: vere, profecto; veruntamen: forte etiam pro eo: ut & cum eo satis consonat. v. 25. [Samaritan] convenit cum זוין apud Onk. in hoc loco: frequentissima est Samaritanis alternatio ב & צ. v. 27. [Samaritan] Sacculus, farcina: plane idem quod Syris ܚܪܘܡܐ Isa. 46. v. 1. Sarcina compressa, colligata: voce ei illic annexa, & quidem Synonymica ܚܪܝܡܐ.

B

(حرجال enim لقطة ܗܘ inquit Bar Bahlul,) utuntur hic Onk. & Syrus: quibus adstipulatur Ar. Sam. عكم v. 28. [Samaritan] Arab. Sam. السلطان لنا v. 33. [Samaritan] Affine est Ch. & Syr. צרכא Defectus, indigentia, res necessaria: nec sensum suppeditat huic loco incongruum. Jonathan hac voce utitur: nec dissimili Onkel. v. 36. [Samaritan] in alio Exemplari [Samaritan] D. Mor. Ib. [Samaritan] in Liturgia Samar. usurpatur pro [Samaritan] v. 38. Omittitur vox [Samaritan] post [Samaritan]. M.

CAP. XLIII.

Vers. 4. [Samaritan]: Videtur confundi hæc forma cum Heb. verbo [Samaritan]. vers. 1. post [Samaritan] habet aliud exemplar [Samaritan], vel, [Samaritan] D. Mor. duobus verbis (quod sæpe fit) idem enuntians. v. 10. [Samaritan]: forsan per metathesin pro [Samaritan]: siquidem [Samaritan] Samaritanis in hac significatione sæpe occurrit. v. 11. [Samaritan] proprie Res decantatæ, vulgi sermone celebres: نبس & نص Arabibus, Sermo, loquela. Samaritanis autem peculiariter etiam cum modulatione vocis: Respondit enim H. זמר in diversis ejus significatis, Exod. 15. 2. [Samaritan] Canticum meum, H. זמרת Num. 13. 24. [Samaritan] surculus Heb. זמורה. Alibi respondet [Samaritan] H. נזל & convenit cum Ch. נסים & נצא: atque Syr. ܢܨܒ & نظر: Unde ל ut Hemanticum habendum: & ab alio themate vox illa deducenda.

Ib. [Samaritan] Ar. Erpen. فستقا pistacium. v. 14. [Samaritan] pro [Samaritan], ut res docet, & aliud exemplar D. Mor. v. 15. Defectum ita supplet aliud exemplar [Samaritan] D. Mor.

CAP. XLIV.

Vers. 5. [Samaritan] Tentando tentat: ut 70. Ar. Sam. تفاول لا v. 23. leg. [Samaritan] Mor. Ibid. leg. [Samaritan]. M.

CAP. XLV.

V. 6. Desunt [Samaritan] D. Mo. v. 7. Omittuntur nonnulla, quæ sic habet aliud exemplar [Samaritan] Ubi H. שאירית iste interpres pro Fermento sumpsit. D. Mor. v. 11. [Samaritan] Ne extermineris: In eundem sensum Ar. Sam. انعرض لا تكن Aliud exemplar habet [Samaritan] D. Mor. v. 19. Omissa hic aliud exemplar supplet. [Samaritan] D. Mor. [Samaritan] v. 26. [Samaritan] Corruit. Ar. Sam. تفلت.

CAP. XLVI.

Vers. 4. [Samaritan] Aliud exemplar præcedens [Samaritan] utrobique utitur. D. M.

CAP. XLVII.

Ver. 19. Hæc desunt in exemplari [Samaritan] D. Mor. Ibid. [Samaritan] in exemplari pro [Samaritan] v. 25. [Samaritan] aliorumque qui domibus: ex usu vocis Æthiopico: quibus [Samaritan] Alius: Nisi forte [Samaritan] idem sit quod iis [Samaritan] viri. Ita quidem Onk. ולאנש v. 26. [Samaritan]: in partem, portionem. Prima hujusce versionis occasio, a versu 22. hujus cap. desumpta videtur: ubi 70. vocabulum חק bis per δόσιν, idem plane quod H. חלק interpretantur: quos ut alibi quam sæpissime ita & hic sequaces suos habent Onk. Jon. Ar. Par. & Saad. v. 29. [Samaritan] pro, loco: aliud exemplar [Samaritan] subter D. M. v. 30. [Samaritan] dormire facies me, et aliud exemplar, [Samaritan] D. Mor.

CAP. XLVIII.

Vers. 7. [Samaritan] Ar. Sam. فرسخا vide Cap. 35. 16. v. 13. [Samaritan] [Samaritan] perperam in exemplari, pro [Samaritan] Aliud exemplar pro [Samaritan] habet [Samaritan] D. M. v. 15. [Samaritan] male, pro [Samaritan] quo fui, ut in alio exemplari. D. Mor. Et pro [Samaritan] in H. Sam. [Samaritan] Liturg. Sam. [Samaritan]. v. 16. [Samaritan] Rex: sic omnes codices Samaritani D. M. v. 17. [Samaritan] Chald. & Syris Demisit, repressit, submisit. Retinent tamen omnes interpretes Hebraicam significationem, apprehendit: Et sic Samaritanis idem.

CAP. XLIX.

Vers. 3. [Samaritan]: Aliud exemplar habet [Samaritan] afflictionis meæ. D. M. v. 4. [Samaritan] Formari potest isthoc verbum, vel ab [Samaritan] lotus est: potius forte a [Samaritan] quod cum [Samaritan] servili significat sæpe, Repente, subito, festinanter: unde in Aphel [Samaritan] festinus, præceps fuisti (fecisti) fere Ar. Erpen. عجلت: H. Sam. autem [Samaritan] optime quadrat. v. 5. [Samaritan] Arab. Sam. لطالم معاطيها لمالا v. 7. [Samaritan] In deteriorem sensum sumitur hæc dictio, ut ܡܬܓܐܝܢ Syris, Insolens, fastuosus, jactabundus, gloriosus. vide Prov. 25. 27. Syr. Isa. 10. 33 Ar. Sam. ابهج وجلا Ib. [Samaritan] concordat cum Sam. & Ar. Sam. مجلد: ab omnibus aliis versionibus, ut etiam Hebræo textu diversi: observandum. v. 10. [Samaritan] Ar. Sam. سلطان Ib. [Samaritan] Aliud exemplar [Samaritan] M. Ar. Sa. اسد v. 15. [Samaritan] Tributi dispensator: [Samaritan] enim Deut. 20. 11. respondet H. מס vel aliter, pastor ministrare: [Samaritan] vel [Samaritan] in Liturgia Samaritana reperio etiam per خادم versam: quo modo propius accedit ad versionem Aquilæ & Symmachi γεωργὸς ὑπόφορον v. 17. [Samaritan] pro [Samaritan], prout in alio exemplari legitur D. M. v. 19. &c. [Samaritan] Ar. Sam. كردوس كل الساقة في بكردس وهو بكردس v. 22. [Samaritan] Sam. صعدي: quæ sine dubio propria est hujus dictionis significatio: affinis Gr. ἀκροκόρυφο: Armenorumque atque Angl. Leaft. [Samaritan] v. 23. [Samaritan]. Ad quæ verba hæc habet Græc. Schol. τὸ Σαμαρ. πικρῶς, Καὶ ἐμάσαντο αὐτὸν κύριοι μιξείων. prout in nostro exemplari: unde eluet hujusce versionis Antiquitas, nec non autoritas: quæ tunc temporis in eximio fuit: Convenit cum nostro, ut alibi sæpius, Targ. Onkel. v. 24. [Samaritan] ἐν βάθει inquit iterum Gr. Schol. habet editio Samaritana: Arab. Sam. بصلابة ut noster Arab. a quo (nisi ubi textus Samaritanus differt ab Hebræo) raro discedit. Ib. [Samaritan] Ar. Sam. علي Ib. [Samaritan] ab Altissimo Ar. Sam. من ولي. Aliud exemplar. [Samaritan] D. M. Ib. [Samaritan] idem quod בחיר electus, Exod. 15. 4. Arab. Samar. فضل v. 27. [Samaritan] Ar. Sam. [Samaritan] Deprædatus est ornamentum. Concordant 3. Samarit. contra reliquos omnes.

CAP. L.

Vers. 21. [Samaritan] Arab. Sam. أكفيكم v. 24. [Samaritan] Arab. Sam. أفتقد يفتقدكم: ut & vers. 25.

EXODUS

CAP. I.

V*Ers.* 10. [Samaritan]: legendum [Samaritan] ut in alio exemplari. D. Mor. v. 11. [Samaritan] Chaldæis מגד עיר ארמאריא בלעז Armarium (inquit Da. d. Pomis) significatio quæ in aliis Chaldaicis Lexicis frustra quæritur. Armenis quidem Castrum denotat: & prorsus ita vertit Arab. Samarit. مقاصد: juxta quod significatum [Samaritan] deducatur non inepte ab Heb. מגדל homoorganicæ enim ל & ד: Iberis etiam idem significat Mchedeli, custodia, turris. Ib. [Samaritan] Non ingratum forte erit Samaritani Commentatoris in hunc locum expositionem subjicere: plura ex eo, cæterisque eorum MSS. de Fide illorum, Religione, Cultu, Ritibus &c. observatione non indigna, in aliud opus, Deo annuente, reservantes: Dicit textus [Samaritan]: Et posuerunt super eos principes tributorũ,

هو عدوان فيول جماعة قوله واستصوابهم رايه وطاعتهم امره. ويهذا استحقوا اهل مصر الاهلاك لموافقتهم اياه على ما يجوز شرعا وعقلا. وذلك انهم وفقوه على استعبادهم وعذابهم ونسلهم واهلاكهم &c Exinde innuens, totam Ægyptiorum turbam verbo regis acquievisse, ejus approbasse sententiam, præceptoque ejus morem gessisse: ac propterea interitum meritos fuisse omnes Ægyptios, eo quod consenserant illi, æque ac ipse; de eo, quod tum legi repugnabat, tum etiam rationi: Nempe, quia populus cum rege de affligendis Dei servis, liberis eorum interficiendis, eosque penitus delendis inique conspirassent, ideo & seipsos qui hæc eadem paterentur dignos effecerunt. Proinde cum hanc sollicitudinem Israelitis jam struxissent, factum est, quo magis eos affligebant ipsi, prolem eis denegando, robur eorum debilitando, propagandique vires solvendo, eo magis eis adaugebat Deus excelsissimus & robur, viresque propagandi, ad liberos ultra potestatem hominibus ordinarie concessam, gignendos? Hæc ille. vers. 12. [Samaritan]: Idem omnino habet hic verbum Arab. Erp. vers. 14. صكروا: unde liquet ejus significatio. Arab. Samar. صدوا v. 14. [Samaritan] اي يستكدوهم inquit Commentator Samaritanus بعنف (qua voce hic utitur etiam Interpres Arab. Sam.) Pergit autem ille prior يعني انهم لا يرفعوا بهم ولا يتركوهم زمانا في مثله فواهم نقوي Hac dictione innuit, inhumaniter cum eis egisse Ægyptios, neque tantum temporis ac quietis eis indulsisse, quantum viribus eorum laboribus exhaustis sufficeret recuperandis. Ib. [Samaritan] legendum

[illegible] : *sic alind exemplar. D. Mor. verf.* 15 [illegible]
[illegible] اي حسنة *h. e.* pulchritudo, *inquit idem Commenta-*
r. [illegible] اي بهية *h. e.* Venuftas. *v.* 18. [illegible]
Vocat rex obftetrices, *inquit prædictus commentator Sam.* ut ex
inquirat rationem, quare vivos confervaffent mafculos: quæ aftutitia
muliebri ad fpes ejus intercipiendas ufæ, narrant ei; Mulieres
hebraicas in pariendo multum diverfo modo fe habere ab Ægyptiacis:
quidem hæ كالوحوش لم تحتجن الى قوابل بل يلدن
مسرعة بسهولة وقد سمي الشرع التي تقبل نفسها
من قولة [illegible] والتي تقبلها غيرها [illegible]
ferarum inftar, obftetricibus minime indigent, fed feftinato pariunt, at-
que facillime. Appellatur autem partu laborans illa quæ fibimetipfi ob-
ftetricatur [illegible] a voce *qua hic utitur facra fcriptura*, [illegible]:
illa vero cui obftetricatur altera, [illegible]. *Hæc ille: ver.* 19.
[illegible] *Arab. Sam.* واهلن اصلاتهن وحسنات *ver.* 20. [illegible]
اليهن انه اوقع في قلب فرعون قبول قولهن فلم يكشف
عنه بل قنعه به نفسه واطمان به فيا Hoc unum fuit *in-*
quit idem Author Sam. erga obftetrices Dei beneficium, quod in cor Pha-
raonis induxerit, abfque ulla inveftigatione dictum earum boni confu-
lere, femetipfum ei fubmittendo inque ejus acceptatione acquiefcendo. *Ib.*
[illegible] عرونا ان اراده الله تعالي نمت وارادة فرعون لم [illegible]
ejufdem autoris verba habemus. Hinc difcimus, Dei excelfiffimi vo-
luntatem fuiffe adimpletam, Pharaonis autem illam minime. Siquidem
volebat Deus excelfus quod animo ejus repugnabat maxime, eumque *de*
pertinacia ejus atque rebellione, reddebat invalidum. Hoc infuper
innuens, folere Deum ex peffima hominum voluntate, quod fuo plu-
rimum infervit propofito, extrahere. *Ib.* [illegible] Innuit re-
tributionem illam, quæ opera earum bona confecuta eft: quod nempe,
numerofam earum fobolem ufque adeo multiplicaret Deus, ut in Ifraele
nominatiffima eis conftructa effent ædificia [illegible] فيقال
indigitarentque ea, dicendo; Hæc eft domus Shiprah, Hæc eft domus Puah.
v. 22. [illegible] Liquet propofitum fuiffe Pharaonis, ut fobolem
non tantum fupprimeret Ifraeliticam, fed perimeret: in quem finem tres
hafce machinatur machinas. الاوله منعهم بالشغل الشاق عن
اجتماعهم بنسائهم الثاني انه امر القوابل بقتلوا الذكور
حين يولدوا. الثالث لما لم يتم له غرضه بدا في السوارع
[illegible] فسلط عليهم الرعية
كي يدخلوا الى منازلهم ويفتشوا نساهم للبين
(pro لمعرف) الكامل منهم من غير الكامل والوالدة من
غير الوالدة Primo, ærumnofis laboribus eos coercere nititur, ne libe-
ris gignendis operam darent. Tum obftetricibus præcipit, ut mafculos
jam natos interficerent. Denique non hoc modo fuccedente ei confi-
lio, inter edicta proclamat; Omnis filius Hebræis natus &c. & ex fub-
ditis præfecit, qui domos eorum ingrederentur, uxorefque eorum per-
fcrutarentur, ad dignofcendum prægnantes inter eas a non prægnanti-
bus, & parturientes a non parturientibus. *Hæc etiam ille. Atque ex*
his omnibus, & quæ fequuntur apud eundem autorem fatis liquet, Sa-
maritanos facras illas quas admittunt Scripturas cum Commentariis non
tantum, fed & legere: (cum Liturgia enim eorum Damafcena
conjungitur ifte liber) eofque etiam literali, fimplici, atque concifa, abf-
que ulla traditionum vel quam rariffime quidem, & quæ ut indubitatæ
ab omnibus habentur, commixtione, earum interpretatione uti. Quin & hoc
obfervandum infuper, Arabicas voces, per quas ifte commentator ullam
Scripturæ dictionem explicat, plane eafdem effe cum iis quæ apud interpre-
tem Arabico-Samaritanum leguntur. Unde conjiciat quis forte, vel utri-
ufque (Verfionis fcilicet Arab. Sam. atque Commentarii) eundem fuiffe
autorem, vel faltem Commentatori huic adfuiffe iftam verfionem. Hæc ob-
iter tantum, & pro Specimine.

CAP. II.

Verf. 2. [illegible] اي انه كان حسن الصورة بهي
[illegible] الهيئة علي وجه نور ساطع. واعلم ان لفظة
[illegible] (sic) *Commentatoris Samar. verba funt*, hoc eft *inquit*; Erat ei
elegans forma, vultus fplendidus, fuper faciem ejus corufcans lumen. Dicti-
ones autem [illegible] nomina funt fefe mutuo explicantia. *v.* 3. [illegible]

[illegible] *Pro hoc in Liturg. Sam. legunt* [illegible] navi papyracea.
Huc fpectant quæ habet Bar Bahlul fub voce ܩܛܒܐ p.160. 1. ܩܛܒܐ
inquit: (qua voce tum hoc in loco, tum etiam Gen. 6. 14. *pro H.* גפר
utitur Syrus) eft شكر علاه (*quamvis inter* الكدوب والبقول olera
ac legumina *in Kircher Nomenclat. Ægypt. Arab. recenfeant Ægyptii*)
ܩܛܒܐ ܕܡܬܩܪܐ [illegible] (*hoc quidem nomine infigniunt Senes, fcil.*
πϱεσβύτεϱοι) ܚܒܪܐ ܘܐܚܪܢܐ – قالوا ساح واخرون شمشاروقال
العبرانيون ܕܐܝܬܘܗܝ ܣܐܚ – ܘܐܚܪܢܐ ܫܡܫܐܪ ܐܡܪܝܢ
ܩܛܒܐ ܩܐܡܘܢ (*unde Heb.* גפר *pro abietis, vel cedri fpecie fumunt*)
Eft a. Papyrus junci fpecies non in Ægypto tantum, fed & in Syria ac Me-
fopotamia nafcens, ex quo antiquitus lembos, fcaphas, cymbas, aliaque na-
vigia pice oblita conftruxiffe accolas Plinius teftatur, lib. 13. *cap.* 11. *item*
*lib.*7.*c.*56. *Suffragatur ei Herodotus, lib.*2. *Ægyptios accolas ex hoc junco*
feciffe fua navigia. Theophraftus, lib. 4. *Hift. Plant. Papyrus ad plurima*
utilis ex eo enim navigia faciunt. Agathias Scholafticus Smyrnæ, lib. 5.
de bello Goth. refert claffem 150. *navium ex arundinibus compactarum, quæ*
fexcentos non amplius homines caperet: Plura de papyraceis iftiufmodi, five jun-
ceis navigiis, videfis apud Wigandum Orat. 2. *Cl. Dilher. difp.* 1. *Abrava-*
*nelem, D. Kimhi, A. Ezram, aliofque præfertim Hebræos in Efa.*18. 2. *Vefling.*
obferv. ad cap. 36, *Profper. Alp. d. plant. Ægypt. qui contra* 70. *eo-*
rumque fequaces, Arab. noftrum, atque Oxon. per בכלי גמא *intelligunt*
navigia juncea, quibus utuntur gentes illæ ultra Ægyptum, quas Troglo-
ditas effe putant. Hinc Perf. hoc ipfo in loco תיבת גמא *por* كشتي
[illegible] *vertit. Arab. Sam.* سفينة ساح *Ibid.* [illegible] *fcil.* [illegible]
fi modo decantatiffimo in pluribus Samaritanorum Liturgiis verfui fidem ad-
hibeamus: [illegible]
[illegible] Deus qui fervavit Mofen de fluvio Pifone, te
fervet ab omni malo rebelli, atque faftuofo. *Ar. Sam.* الكيل *v.* 4.
[illegible] *In Lit. Sam.* [illegible] continuit, detinuit fe. *v.* 5. *poft* [illegible]
defunt hæc verba, quæ habentur in Lit. Sam. [illegible]
[illegible] *Ibid.* [illegible] *In Lit. Sam.* [illegible] *v.* 6. *poft* [illegible]
defunt in exemplari [illegible] D. Mor. *v.* 9. [illegible] *Pro hoc in Liturg.*
Sam. [illegible] Educa. *Ibidem, In Heb. Samar. leg.* [illegible] M. *v.* 10. *poft*
[illegible] *defuit* [illegible] *in Ex.* D. Mor. *v.* 13. [illegible]: Injuriam fa-
cienti, *a Chal.* סרח læfit, inique egit. *Arab. Sam.* الظالم. *ver.* 23.
[illegible] *corrupte ab* H. שועה ב & ו *permutatis.*

CAP. III.

Verf. 3. [illegible] *Convenit ejus fignificatio cum Chald.* אשתלהב
mutatis tantum ה & ף: *Atque a Samar. hoc verbo, deduci videtur vox*
שלבוקין *apud Targ. Hierof. Exod.* 9. 9. Tumores effervefcentes, abfu-
mentes, tabefcentes. *Arab. Sam.* يشتعل. *v.* 5. [illegible] H. הלום *Non*
autem ut adverbium loci hic accipiendum puto: fed potius temporis, feftinan-
ter, fubito, raptim, *ut alibi fæpius, Exod.* 33. 5. *Num.* 12. 4. *c.* 16. 21. *a*
Ch. חטף: *unde* חטופה fubitaneum, momentaneum: & *Gallorum*, Hative.
v. 6. [illegible] *Vitiofe pro* [illegible] *Ar. Sam.* من الناظر الي الله
v. 7. [illegible] Præpofitorum ejus, *Ar. Sam.* [illegible] *v.* 13. [illegible]
فاذا اقول له ان الاله (*fupra nominati Commentatoris verba funt*) فاذا
لهم [illegible] ومطالبتهم اياه اما لاجل كونهم
يعرفوا خبر ابرهيم وتاريخ الاربع مائة سنة وقد انتهت
المدة فاقتضت الحكمة بعث السيد الرسول لخلاصنا فان
كانت النعمة محققة فقد نسمي باسم جديد فقل
لنا [illegible] وكما قال بعضهم ان العادة جرية بان
يسمي رب العالمين باسم جديد عند كل حادثة
&c. تشاكل تلك الحادثة *Quid* tunc dicam? Refpondit ei
Deus, Dic eis [illegible] mifit me ad vos. Interrogationis eorum verifimile eft
hanc fuiffe rationem: Hiftoria Abrahami, æræque ejus quadringentorum an-
norum, quorum jam expletus fuit terminus, erat populo huic probe nota: pro-
inde ad ipfos liberandos poftulabat hoc tempore fapientia Dei principis Apo-
ftoli miffionem: Cujus ut vera fit, atque indubitata miffio, alio Deus ap-
pellandus erit nomine. Dic igitur nobis, *inquiunt*; Quodnam eft hoc no-
men ejus? Sunt autem qui dicunt, folitum aliquando fuiffe morem, in omni
novo, infigniorique providentiæ eventu, convenienter illi novitati, ipfum
Deum novo indigitandum nomine: Sic cum Abrahamum de Cedarlaomer,
fuifque fociis victorem fecerat. [illegible] nominatus eft, Gen. 14. Cum
magnæ

magnæ illius promiſſionis ⵣⵣⵣ Gen.17.4. eundem reddiderat compotem, ⵣⵣⵣ dictus eſt. Afferunt etiam aliqui Pharaonem reſpexiſſe hæc verba, ⵣⵣⵣ: ac ſi ipſe principem illum Apoſtolum, mittentis eum nomen requireret. At hoc ſciendum, philoſophos omnes, quique ex ſententia erant Pharaonis miſſionem hanc abnegaturos, eo quod eum Theologum, ſive, de cœlo allocutum minime agnoſcerent: illud autem non eſt hic probandi locus. Propterea fieri nequit, quæſtionem hanc a Pharaone faciendam; ſed ipſe princeps Apoſtolus, nominis ejus notitiam petit, quia ipſe de eo interrogaretur: illud igitur ei notum facit, dicendo, ⵣⵣⵣ ⵣⵣⵣ. Neceſſitatem eſſentiæ ejus exinde innuens, nequit non exiſtere, quia Immutabilis, atque Æternus eſt ille, neceſſitaſque illius exiſtentiæ. Dicunt aliqui, ⵣⵣⵣ idem eſſe quod ⵣⵣⵣ. Sunt etiam alii qui volunt nomen quo hoc loco appellatur, fuiſſe ⵣⵣⵣ tantum q. d. tecum Ero auxiliaturus in liberando filios Iſrael: Eſt igitur ⵣⵣⵣ اسم مسداه nomen derivatum, a ſignificatione Novi alicujus beneficii jam collaturi: Eumque indigitat qui neceſſario & per ſe exiſtit. *Hæc ille.*

C A P. IV.

V. 7. In Hebræo textu ⵣ *pro* ⵣ *in voce* ⵣⵣⵣ *D. Mor. Ib.* ⵣⵣⵣ *Aliud exemplar,* ⵣⵣⵣ *D. Mor. v. 8. Deſunt hæc quæ in alio exemplari habentur,* ⵣⵣⵣ *v. 11.* ⵣⵣⵣ *: Vox Hebræa plane contraria, nec cum ullo Interpretum hic convenit : locum ſic vertit,* Quis poſuit loquentem? *ver. 24.* ⵣⵣⵣ *Arab. Samar.* وصادفه ملاك الله *Ib.* ⵣⵣⵣ *Forſan* πλεονάζει ⵣ *: & radix,* ⵣⵣⵣ Deſtruxit: *vel* ⵣ *pro* ⵣ *poſito, quo nihil in hac dialecto uſitatius: dem quod Arabibus* ضاد Adverſatus eſt, oppugnavit. *Alibi reſpondet hoc verbum Heb.* אין *Exod. 5. v. 13. &* יצא*. Num 29. v. 35. quarum neutra huic loco ſatis apte quadrabit ſignificatio. v. 25.* ⵣⵣⵣ petra. *Hinc forte deducatur* מנהרות *Jud. 6. v. 2.* ſpeluncæ in petra. *Marſis per inverſionem* Hern, *idem ſignificat. Affine eſt H.* תער Novacula *mutatis tantum homoorganicis,* ת *&* ע *cum* ⵣ *&* ⵣ *Ar. Sam.* صوس

C A P. V.

V. 6. ⵣⵣⵣ *Ar. Sam.* مسكلين *v. 9.* ⵣⵣⵣ ſolliciti ſunt. *Syris atque Arabibus frequens eſt atque familiaris hæc ſignificatio. Arab. Sam.* ويتطرقون *H. Sam.* ⵣⵣⵣ *ſic etiam in Uſſer. v. 16* ⵣⵣⵣ ⵣⵣⵣ culpa apud te eſt. *Sic etiam Hebræorum quidam* עמך *per* עליך *exponunt. A. Ezra in lo.* חטאת יהיה עליך *aſtipulatur etiam Ar. Sam.* فالذنب لاحق بك *Alii* עמך *idem ſignificare volunt quod* לעמך ad populum tuum eſt &c. *h. e.* in populum tuum ſævitur, *ſic Aquila, Onk. &c. Sunt denique qui* על עמך *vertunt,* Super populum tuum reatum adducit hoc: *vid. Sal. Jarhi. R. Menahem,* נמצא חטאים עמך. *Ita etiam Symachus, & Ar. Er.*

C A P. VI.

V. 1. ⵣⵣⵣ, *vitioſe in exempl. pro* ⵣⵣⵣ *v. 5.* ⵣⵣⵣ *plane convenit cum Ar.* حرص præfocatio animi præ mœrore & anguſtia; *ab eoque videtur profectum. Emphaſin addit H.* נאקה.

C A P. VIII.

V. 3. leg. ⵣⵣⵣ *Mo. v. 4. Supplendus eſt defectus voce* ⵣⵣⵣ *D. M. v. 9.* ⵣⵣⵣ *Vertitur, ac ſi ſcribendum erat per metatheſin* ⵣⵣⵣ, judicem te fac. *At retinenda eſt potius propria verbi forma: quæ reſpondet aliquando Hebræo* הפליא *&* הפלה *; aliquando τῷ* עבר, *& nonnunquam τῷ* באר*. v. Lex. Sam. Ex his, huic loco præcipue convenit ultima ejus ſignificatio.* Effare, pronuntia, conſtitue, poſtula: *ut fere omnes habent verſiones : præ aliis huic ſenſui favet Arab. noſter* افتح *denotans proprie* poſtulationem בבטוי *verſ. 16.* ⵣⵣⵣ *Chal. atque Syr.* קלמא *Ar. per inverſionem* قمل *idem plane ſignificant quod Sam.* ⵣⵣⵣ pediculos: *& proprie quidem, teſte Bar. Seruſhai* قمقمه قمل graviſſime mordentes: *& ut Phagius exiſtimat,* Inguinales, *v. 30. abeſt a textu, ex alio exemplari ſic ſupplendum* ⵣⵣⵣ ⵣⵣⵣ

C A P. IX.

V. 5. in fine ⵣⵣⵣ *Sine ſenſu : in alio exemplari rectius* ⵣⵣⵣ *D. Mor.* ⵣⵣⵣ *autem hoc loco reſpondet prorſus præcedenti voci* ⵣⵣⵣ *vide Exod. 32. v. 6. quod etiam ſæpius occurrit ita. Neque hoc huic interpreti inſolitum, duobus nonnunquam etiam tribus verbis idem enuntiare. Gen. 21. v. 1. Animad. ca. 22. v. 16. An. V. 9. leg.* ⵣⵣⵣ & ſuper *M. verſ. 15.* ⵣⵣⵣ *: videtur in utroque ſenſu ſumi, ut Hebræis atque Chal.* דבר *tam pro* Peſte, *quam pro* verbo; *quia ut cuique virga ſive plaga ſua vox eſt ſuumque verbum Mic. 6. v. 9.* vox flagelli *Nah. 3. v. 2. ſic Peſti præ aliis eſſet. Arabibus etiam* ملك *&* ملك *& dictionem denotat atque* febrim. *v. 17.* ⵣⵣⵣ *Samaritanis, Chal. & Arab. idem; a Græco ὄχλος. Ara. Sam.* منطينا بوغنين *: quod rectius ſcribitur* منصعا *verſ. 31.* ⵣⵣⵣ *In Liturgia Samaritana Arabice redditur per* نبع *i. q. Syris* ܦܩܥ Effloruit: *quæ ut propria habenda eſt hujus vocis ſignificatio. Huic convenit Arab. Sam.* مرعم *v. 32.* ⵣⵣⵣ mollia ac tenera: *Ar. Sam.* كثيان abſcondita, latentia. האריך ... באפלה *inquit Abravanel ad lo. cui ſuffragantur D. Camius, A. Ez. Al. Lippomannus, aliique : quorum ſententiæ multis adverſatur N. Fuller. Miſcel. 3. c. 11.*

C A P. X.

V. 1. in H. S. le. ⵣⵣⵣ *Mo. in Uſſ.* ⵣⵣⵣ *v. 5.* ⵣⵣⵣ *vitioſe in exemplari pro* ⵣⵣⵣ, *ut mox occurrit. v. 6. V. 21.* ⵣⵣⵣ & recedere faciet, auferet caligo, *h. e.* inductæ tenebræ tollent ſolitas noctis tenebras; ut lux major tollit minorem. *vel,* & ceſſaverit, *h. e.* poſtquam ceſſaverit (deſierit) caligo *: Ita fere Onk. Jonath. & Arab. noſter: Arab. Sam.* وإذا نسس

C A P. XI.

Verſ. 5. ⵣⵣⵣ in ſocietate, congregatione tua. *...* Congregari, conjungi, *Nec diſſentit Arab. Sam.* بأنصلك ... ⵣⵣⵣ *pro* ⵣⵣⵣ *: aliud exemplar* ⵣⵣⵣ multiplicare. *Et* ⵣⵣⵣ *pro* ⵣⵣⵣ *D. Mor.*

C A P. XII.

V. 11. ⵣⵣⵣ *per apocopen a* לקח*. v. 14.* ⵣⵣⵣ *in Ex. pro* ... *verſ. 16. Hac deſunt in ex. noſtro* ⵣⵣⵣ *v. 40.* ⵣ *deeſt ante* ⵣⵣⵣ Mo.

C A P. XIII.

V. 12. ⵣⵣⵣ *pracedere debet* ⵣⵣⵣ *Ib. pro* ⵣⵣⵣ *aliud exemplar* ⵣⵣⵣ *: & pro* ⵣⵣⵣ *al.* ⵣⵣⵣ *M. v. 18.* ⵣⵣⵣ *alind ex.* ⵣⵣⵣ *D. Mor. verſ. 19.* ⵣⵣⵣ recordando recordabitur. *verſ.* ⵣⵣⵣ *πλεονάζει* ⵣ

C A P. XIV.

V. 4. ⵣⵣⵣ *pro* ⵣⵣⵣ *: aliud retinet H.* ⵣⵣⵣ *D. M.*

C A P. XV.

V. 1. ⵣⵣⵣ *Æthiopicus,* ስብሐ ዘተሰብሐ : Glorificandus qui glorificatur. *v. 2.* ⵣⵣⵣ *Æth.* ወምሕዋሪ : ኮነኒ : ለአድኅኖ Protector factus eſt mihi in ſalutem meam. *ver. 3. Æth.* እግዚአብሔር : ቀጥቃጤ : ፀብእ : Dominus conterens bella. *v. 4.* ⵣⵣⵣ *Æth.* ... projecit. *Pro* ⵣⵣⵣ *alind ex.* ⵣⵣⵣ *D. Mor. Ib.* ⵣⵣⵣ *Æth.* ሐረያት : ወመስተሣልስት : በመስተሐፍራት : ... : Electos & aſcenſores tribus (*h. e.* qui tribus equis inſidebant *ut Origen. & Gr. Nyſſ. vid. Nobilii in lo.*) *vel,* cum Triariis: (*Ita* ... *Arab. in eadem forma Æth. vertitur Ezec. 23. v. 23. Intelligit opinor veteranos milites, ſtatiſſima virtutis viros quos* גבריו *appellat hic Onkel.* גברוי *T. Jud. & Hieroſolym.* ... *Thavvaſ.* τοὺς ἰσχυρούς, καὶ πρὸς τρεῖς ἀναπαύσεις, *Orig. & Gr. Nyſſ. lo. pred.* ... Principes principum, *Vul. Ezec. 23. v. 23. forte q. ut apud Romanos tertio loco, poſt haſtatos qui primo, & principes qui ſecundo, pugnam peſſabant*) & ſubmerſi ſunt. *Ch. S.* ⵣⵣⵣ *idem quod* אשר ... *corrupte pro eo. v. 5. In H. Sam. leg.* ⵣⵣⵣ *Mor. Ib.* ወደፈኖሙ : ... Et operuerunt eos fluctus, & merſi ſunt in profundo, ſicut lapis. *v. 6.* ⵣⵣⵣ *Æthiop.* ... glorificata eſt *Ib.* ⵣⵣⵣ *Æthi.* ሠረዎሙ : diſperſit, eradicavit. *v. 7. Æth.* ወበብዝኃ : ስብሐቲከ : ቀጥቀጥኮሙ : ለፀርከ : ፈነውከ : መዓተከ : ወበልዖሙ : ከመ : ብርዕ :: Et multitudine gloriæ tuæ confregiſti adverſarios tuos; miſiſti iram tuam, & devoravit eos, ſicut ſtipula. *Ib. leg.* ⵣⵣⵣ *Mo. v. 8.* ⵣⵣⵣ *Æth.* ቆሙ : inſurrexerunt *Ib.* ⵣⵣⵣ طوى Elevatio, *ſenſu huic loco non incongruo. Pro hoc Æthi.* አረፍት : murus *Ib.* ⵣⵣⵣ *Æth.* ወረግዐ : ማዕበል : & compactæ, *vel,* condenſatæ ſunt undæ: *ረግዐ hic plane idem eſt quod Heb.* קפא condenſavit, confirmavit. *v. 9.* ⵣⵣⵣ *Æth* ... : implebo animam meam. *Reliqua pars ver. ſic ſe habet,* ... Interficiam gladio meo: & diiudicabo manu mea. *Ib.* ⵣⵣⵣ *Æth.* ፈነውከ : መንፈሰከ : Miſiſti ſpiritum tuum. *verſ. 10.* ⵣⵣⵣ *omnino idem quod Chal.* אטלטלו dejecti ſunt. *verſ. 11.* ⵣⵣⵣ *Æth.* አማልክት diis. *Ib.* ⵣⵣⵣ *Æth.* ስብሐቲከ : laus tua. *verſ.* ⵣⵣⵣ *Æth* ወአስተፈሥሕከ : በኃይልከ : ተረፈ : ምቅደስከ : Lætas fecisti *vel* conſolatus es reliquias ſanctuarii tui. *Ib.* ⵣⵣⵣ *Ab omnibus interpretibus diverſus hic abit noſter ſumendo* אל *præpoſitionem pro* Deo. *v. 14.* ⵣⵣⵣ *confer cum hoc loco Deut. 2. 25. c. 28. 60. c. 2. v. 27. & c. 9. v. 19. ubi Arab. Sam. verbum hoc explicat per* رجف tremuit, contremuit *: quæ quidem propria videtur ejus ſignificatio : quam prope accedit Arab.* رجز *Æth. vertit* ወተምዑ : & irati ſunt. *v. 15.* ⵣⵣⵣ *convenit cum Syr.* ܐܬܡܟܟ Attenuatus eſt, macruit. *In Aphel occurrit Ecclus. 25. v. 22.* ܐܡܟ *: idem quod* דקק *& Ch. atque Arab. v. 15. Æth.* ወተመስዉ : liquefacti ſunt. *v. 16.* ... *prorſus idem quod Ch.* שתק, *& quod per tranſpoſitionem Arab.* سكت *quæ ambo ab eo deduci videntur Ib.* ⵣⵣⵣ. *Hinc proverbium,* ... ut lapis. *Afflictionum effectus Silentium. Æth.* ጸነዐ : እምእብን : durior factus eſt. *Ib.* ⵣⵣⵣ *Æth.* ሕዝብከ : populus tuus. *v. 17.* ⵣⵣⵣ *Æth.* ውስተ : ድልው : ማኅደርከ : ዘገበርከ : እግዚኦ : ... in paratum habitaculum tuum Domine, Sanctum quod feciſti. *verſ. 18.* ⵣⵣⵣ Angelus æternitatis, & ultra. *Æth.* ይነግሥ : እግዚአብሔር : ለዓለም : ወለዓለመ : ዓለም : ... Dominus regnabit in ſeculum, & in ſeculum ſeculi, & ultra. *v. 19.* ...

exemplari Rom. atque Poc. plura habet quam ulla alia versio, totus versus sic legitur, እስመ ፡ ቦአ ፡ ሰረገለቲሁ ፡ ለፈርዖን ፡ ምስለ ፡ አፈራሲሁ ፡ ... ፡ ውስተ ፡ ባሕር ፡፡ ወአስተገብአ ፡ እግዚአብሔር ፡ ላዕሌሆሙ ፡ ... ፡ ባሕር ፡፡ ወደቂቀ ፡ እስራኤልሰ ፡ ሐለፉ ፡ እንተ ፡ የብስ ፡ ማእከለ ፡ ባሕር ፡፡ ... ፡ ሎሙ ፡ አረፍት ፡ በይምን ፡ ወአረፍት ፡ በጸጋም ፡፡ Quoniam ingressus est currus Pharaonis cum equitibus & ascensoribus in mare: & congregavit super eos Dominus aquas maris: filii autem Israel transierunt per aridam in medio maris: & aquæ etiam eis murus fuit in dextram, & murus in sinistram. *v. 21.* [Samar.] *Cum nostro convenit Onkel.* מְעַנִיא: *Verbum quod proprie est* Respondere in cantu, alternis canere. *Atque hujusmodi Antiphoniæ & carmina amœbæa permultum in usu fuerunt non in antiqua tantum Judæorum ecclesia, sed in Christianorum nova. Quin et apud Orientales omnes, quod ex Ritualibus eorum constat, durat hæc præxis usque in hodiernum diem. Hinc in Liturgia Samaritana (neque enim est aliis hic dicendi locus) post singulos fere 4. vel 6. versus hæc recitantur verba* [Samar.] Quia tu es misericors, quia tu es misericors, laus nomini tuo maximo atque victorioso. *Et ut Christiani per tot jam sæcula, quo firmius Trinitatis astruatur fides, suam Gloriam Patri, & Filio &c. in eodem officio sæpius ingeminare soliti sunt; ita illi ad propugnandam Dei unitatem suas illas antiphonias omnes hoc modo claudunt* [Samar.] Non est nisi Deus unus. *v. 24. leg.* [Samar.] *Mor. v. 25.* [Samar.] *perperam in exempl. pro* [Samar.]

C A P. XVI.

Vers. 25. Hæc desunt [Samar.] *vers. 31.* [Samar.] *Chaldæis, Syris, Æthiop. Malaic. Latine valet hæc particula,* Quid, *nec non etiam Copticis, quod primus ni fallar, ex modernis saltem Hebræis, observavit Chazkuni. Ita quidem in Nomenclatore Ægyptiaco-Arabico D. Kircheri interpretatam habemus:* ⲘⲀⲚⲒⲚⲈ *idem quod* ⲜⲈⲞⲨⲠⲈⲪⲀⲒ ما هو هذا. *Huic concinit Theodoreti illud, plurimorumque cum eo patrum, sc. quod interrogatio vicem nominis habuerit. Nil absurdi (D. Drusii verba sunt) si dicamus Israelitas, qui tot annos in Ægypto triverant, usos fuisse particula ejus linguæ. Ibid.* [Samar.]: sicut oryza decorticata: *De mendo suspectum: Sic enim Schol. in editione 70. Romana* τὸ Σαμαρειτικόν, ὡς σπέρμα ὀρύζης. *Unde liquet in codice quem ille citat, locum hunc ita olim fuisse conversum* [Samar.]: *ac proinde* [Samar.] *ibi respondisse* τῷ *Heb.* גד. *Dictio cujus significatio ipsis Judæis hodie non minus ignota, quam Manna fuit patribus. Sunt qui per* חרדל *exponunt: & sunt qui ut nomen proprium sumunt:* כורע גד *sc. ut semen Gad ultra Jordanem non gradiebatur; ita neque Manna. Communiter quidem per* כוסבר Coriandrum *vertunt Targumistarum maxima pars atque Talmudici. A. Ezra autem ingenue fatetur se nescire quid significet, quia in scriptura est absque socio. Certe* oryza *propter colorem magis convenit; præcipue notæ, atque usus apud Orientales, nutrimentique (teste Avicenna) congruentis: prout Manna omnibus convenisse ferunt; parvulis sapuisse, instar humoris olei; juvenibus ut panem; provectæ ætatis hominibus, velut placentas ex melle. Ar. Sam.* هو كالبزر مقشر Sicut semen decorticatum. *Ib.* [Samar.] *Affine est* [Samar.] τῷ *Ar.* حاف panis, *atque ita interpretantur hunc locum alii interpretes: atque etiam* [Samar.] *apud Samaritanos in eodem sensu sumitur, ut* חפף *&* חפה *apud Ch. vel forsan* Epitheton *est absque re, prout Græcis* ... , *qua voce utuntur hic Aquila & Symmachus. v. 36.* [Samar.] Epha *vide An. ad Num. 28. 5.*

C A P. XVII. vers. 3. &c. [Samar.] me, et filios meos & pecora mea.

C A P. XVIII.

Vers. 11. [Samar.] *est plane idem quod H. atque Syris* חצפו protervi, contumaces fuerunt: *cui interpretationi consentit etiam Arab. Epen.* تواقحوا *v. 13. pro* [Samar.] *leg.* [Samar.] *Mor. v. 21.* [Samar.] *videtur hic & alibi convenire cum Chal.* הנאה: *unde & forte deducitur. v. 22.* [Samar.] Et imminue: *id Arab.* قص *atque ita fere vertunt hunc locum 70. Onk. aliique: vel a* قص præcide: *In alio exemplari* [Samar.] D. M.

C A P. XIX.

Vers. 12. [Samar.] *Melius aliud exemplar* [Samar.] *D. M. v. 13.* [Samar.] *Aliud ex.* [Samar.] *D. M. v. 18.* [Samar.] *præcedere debet* [Samar.] *D. M. v. 19. Desunt initio versus* [Samar.] *ubi* [Samar.] *ponitur pro* [Samar.], *vel,* [Samar.] *D. Mor. Ib.* [Samar.] *H.* יענני *prave, vel pro* [Samar.] confortatus est eum; *vide Deut. 31. 6, 7. vel quod sensui hujus loci magis convenit, pro* [Samar.]: *quamvis enim apud Samaritanos rarissime in usu est Hebr. hoc verbum, sed pro eo fere semper Arab.* [Samar.]: *bis tamen, nec amplius (ni fallor) in Pentateucho occurrit: Gen. 30. 33. Num. 35. 30. alibi rarius. v. 21.* [Samar.] ܚܪܘܐ *inquit B. Bahlul. idem est* تشجعوا Audaces, animosi nimis: *quo sensu usurpatur in 5. Conjugatione* تشجّع *Jer. 2. 25. cap. 18. 12. Ibid. pro* [Samar.]* *leg.* [Samar.] *contracte i. q.* [Samar.] *Mor. v. 24.* [Samar.] *per Apocopen pro* [Samar.]: *ut vers. 25.*

C A P. XX.

Vers. 10. [Samar.] *præcedere debet* [Samar.] *D. Mor. v. 17. pro* [Samar.]* *leg.* [Samar.] *M. v. 22.* [Samar.] *Apud Rabbinos innuit,* Mutare fidem: *At magis arridebit forsan Arabicum vocis significatum: & jure quidem, tempore, quod ad Senum versionem propius accedit. Est enim* نكص *Arab. idem quod Hebr.* נסג Recursari, retrocedere, avertere se, *peculiariter,* præ metu, vel hæsitatione, *cui etiam diserte respondet: Isa. 50. 5.* Non te avertes, cohibebis abstinebis omnino, *ut 70. in plurali* οὐκ ἀφέξεσθε *Deut. 18. 21. v. 26.* [Samar.] *Proprie,* per machinationes, artificia, opera confecta, congesta, excogitata, *qualia sunt,* gradus, scalæ: *horum diminutivum in Græco vulg. dicitur* σκάλα, *cui affine Sam.* [Samar.]: *& mutato* [Samar.], *&* [Samar.], *quo nihil in hac dialecto usitatius, convenit etiam cum Latina voce, Turc. Copt. Ital. Hisp. atque Gall.* [Samar.] *autem idem est Samaritanis quod Heb.* מעלל *Deut. 28. 20. Et verbum respondet Heb.* התעלל Excogitavit, machinatus est: *Exod 10. 2. Num. 22. 29 Quin &* עלל *apud Hebræos videtur idem significare quod* עלה ascendit *unde* עלי super: *& Syriace* ܥܠܝܐ superiores: *atque hoc modo* [Samar.] *si ab hoc sensu verbi formemus,* Ascentiones, *&* elevationes *indigitabit, & cum cæteris omnibus interpretibus noster ad amussim conveniet.*

C A P. XXI.

Vers. 8. [Samar.] *Aliud exempl.* [Samar.], *D. Mor. Ibid.* [Samar.] In vestiendo, postquam induerit se illa: *hoc est, postquam matrimonio illam sibi junxerit: Hinc mulier viro maritata apud Jurisperitos dicitur,* Soubs couvert Baron. *Atque hic primo occurrit metaphoricus hujus vocis usus: post tam in scripturis quam alibi varie transfertur, tum ad personas, 2 Chron. 24. 20. Rom. 13. 14. tum ad res: 1 Pet. 5. 5. In Liturg. Sam. qui Sabbatum non rite celebrat, aiunt,* [Samar.] *v. 10.* [Samar.] *legendum* [Samar.] *D. M. De* [Samar.]: *vide An. ad Deut. 11. 12. V. 13.* [Samar.] *Italice significat inquit D. Pomarius,* Accidente mortale, *idem interposito tantum* ב, *quod Syris* ܡܘܡܐ. *Vide Gen. 42. 4. An. Ibid. pro* [Samar.] *leg.* [Samar.] *Mor. v. 22.* [Samar.] *rectius forte legendum,* [Samar.] *ut sic conveniat cum 70.*

CAP. XXII.

Vers. 2. [Samar.], *pro* [Samar.] *in alio Ex.* [Samar.] *D. M. v. 5.* [Samar.] *aliud* [Samar.] *& rectius,* D. M. *v. 6.* [Samar.], *aliud* [Samar.] *v. 8. deest,* [Samar.] D. M. *v. 10.* Aut abactum, *omittitur in versione. v. 13.* [Samar.]* *Asteriscus subindicat, mendum, pro* [Samar.]. *v. 15.* [Samar.] *rectius* [Samar.]

C A P. XXIII.

V. 1. post [Samar.] *deest* [Samar.] *D. Mor. v. 5. pro,* bajulando bajulabis, *lege* sublevando sublevabis. *vers. 16.* [Samar.] *Præcedere debet* [Samar.] *vers. 19.* [Samar.] Sicut ille qui sacrificat pravum, abominandum: *ad verbum* oblivionem, *h. e.* oblivioni tradendum. *Sic enim vox* שכח *(quæ in Heb. Samar. respondet huic* [Samar.]; *ex qua interpretatione eam non verbum, quod aliqui Docti volunt, sed ut nomen, habendam esse, clare liquet) &c.* לשון בזיון חיעוב מאום פגול *juxta ipsos Hebræos habet. Hinc in Targum non semel per* אתרחק *exponitur Isa. 23. v. 15. 17. Et apud Syros quod ei communissime respondet verbum* ܛܥܐ Oblitus est, *inde derivatur* ܛܘܥܝܐ abominatio, idolum. *Ut & apud Arab.* ضل oblitus est, *deducitur* ضلة, res prava, rejicenda, nihil boni habens. *vers. 25.* [Samar.] & aufert.

C A P XXIV.

V. 4. omittitur dictio [Samar.] *D. Mor. v. 11.* [Samar.] laterales, *h. e. qui conscenso monte, quasi lateri divinæ majestatis propius appropinquarant: per* גדולים *exponit Abravanel: per* בעלי סוד *Aquinas. Intelligit, inquit Menahem, Nadab, Abihu, reliquosque Seniores qui ita vocantur* שנאצל עליהם רוח הקדש.

C A P. XXV.

V. 10. Deest [Samar.] *aut quid simile D. Mor. v. 20.* [Samar.] *redundat ante* [Samar.] *Mor. ver. 29.* [Samar.] *Est idem quod Ch.* בסא *&* ביסא *v. 37. &c.* [Samar.] in illud medium quod est conjunctum faciei suæ: *h. e. ut unaquæque lucerna luceat in illam partem, quæ est e regione faciei suæ.*

C A P XXVI.

V. 19. In fine ver. le. [Samar.] *Mor. v. 34. deest, qui sic supplendus* [Samar.]

C A P. XXVIII.

V. 20. [Samar.] *Aliud exem.* [Samar.] *ut in Hebr. Notandum etiam in alio exemplari nomina lapidum omnino diversa esse. Primus ordo,* [Samar.]: *secundus* [Samar.]: *tertius* [Samar.]: *quartus* [Samar.]: *D. Mor. v. 21. leg.* [Samar.] *v. 33.* [Samar.] *Aliud ex.* [Samar.] *D. Mor. v. 36.* [Samar.] *Aliud ex* [Samar.] *D. Mor. v. 40 Deest* [Samar.] *D. Mor. v. 43.* [Samar.] *Aliud ex.* [Samar.] *rectius, D. Mor.*

C A P. XXIX.

V. 14. leg. [Samar.] *Mor. v. 22. post* [Samar.] *omittuntur duæ dictiones* [Samar.] *D. Mor. v. 29.* [Samar.] *De genuino tam hujus quam Hebr. vocis sensu judex esto doctus inter Hebræos interpres R. S. Jarhi, qui in hunc locum hæc habet* למשחה *h. e. inquit (Num. 18. v. 8.)* להתגדל בהם שיש משיחה לשון שררה כמו לך נתתי *Psa. 105. 15.* אל תגעו במשיחי

C A P. XXX.

V. 23. In fine versus omissum, & calami odoriferi ducentos & quinquaginta. Mor. *v. 25.* [Samar.]: *Ut,* Unctionem, *hic verteremus, nil cogit; testantibus illud Hebræorum doctissimis, Rashi in locum, quem consul.* מתורגם לשון רבוי לפי שאין צורך משיחתן אלא לגדלה *& observat A. Ezra &c.* שהזכיר הנכבר שהוא באהל. Dignitatis atque excellentiæ index unctio *vid. cap. 40. 15. V. 35.* [Samar.] Nigrum *significare videtur Gen. 30. 32. qui color fuit Galbani, teste Camio: ex quo cætera etiam aromata in compositione concolorata, unde totum* [Samar.] *dicatur: vel, quod magis placet, a* [Samar.] *i. q. Chaldæis* ערב *deducatur: ut sic cum cæteris versionibus conveniat.* [Samar.] *enim &* [Samar.], *in hac dialecto quam sæpissime permutantur.*

C A P. XXXI.

Vers. 5. [Samar.]: *idem quod Chald.* קיסא: *vel forte ut* קיסם. *v. 16. deest* [Samar.]

CAP. XXXII.

Verſ. 1. *Pro* [Samaritan] *leg.* [Samaritan] M. *v.* 11. [Samaritan] *Si verbum* [Samaritan] *ſumamus tanquam a* [Samaritan], *tum vertendum erit*; Et quieſcere fecit, (*quod ſubſtituendum loco* Solvit, *in Annotat. ſub fine columnæ*) Moſes iram Domini: *qualis locutio occurrit nonnunquam apud Chald. & Syros Interpretes, Gen.* 33. 20. אנחניה לרוגיה, *& alibi:* [Samaritan]. *v. apud Samar. reſpondet Heb.* נוח *vel* הניח: *Atque etiam Jonathan alio licet ſenſu vocem* שרי *hic habet. Nihilominus eſt cur malim dictionem hanc prout ſcribitur potius interpretandam,* Et Moſes miniſtrabat, attendebat, inſerviebat iræ Domini. שרת *enim i. q.* שמש *teſtantibus id Hebræis: qua ipſa voce in exponendo phraſin hanc Heb.* ויחלו פני *utitur Interpres Syrus, Prov.* 19.6. [Syriac] *Nec aliter ibidem Arab.* يخدمون وجوه *Æthiop. eam per* [Ethiopic] *reddit Pſal.* 45. 14. genuflectent, *quod miniſtrantis actus eſt, & officium. Sequaces utrique τῶν* 70. *Iræ a. ſervire quempiam æque dicamus atque vultui, cujus iſte indicium. v.* 19. *Deeſt ante* [Samaritan] *particula* [Samaritan] *D.M. v.*22. *Pro* [Samaritan] *l.* [Samaritan] M. *v.* 25. [Samaritan] *deduci poteſt a* [Samaritan] conterere, conculcare, *vide Lexicon: & Gen.*25.34. *ubi reſpondet Heb.* יבז: *quomodo etiam hic ſumendum*, ut contemptui redderet, exponeret eum; [Samaritan] *vero poſterius additur propter affixum* [Samaritan] *In gloſſa apud B. Aruch.* משתפא *per* מתגלגל *explicatur*, ut deportarentur ab adverſariis.

CAP. XXXIII.

Verſ. 16. [Samaritan]: *Aliud exemplar,* [Samaritan] *D.M. v.* 22. [Samaritan], Et tegam. *Eſt Samaritanis peculiaris iſthæc ſignificatio: In Liturgia Samarit. per* ستر *exponitur in hoc diſticho,* [Samaritan] Scriptura æqualiter ſe habet (conformatur) unicuique cordi, & cor tenerum obtegit.

CAP. XXXIV.

Verſ. 5. *Deeſt* [Samaritan] *v.* 7. *pro* [Samaritan] *aliud exemp.* [Samaritan] *v.* 9. *deeſt* [Samaritan] *D. Mor. v.* 29. [Samaritan], *i. q. Chaldæis* זיו ſplendor.

CAP. XXXV.

Verſ. 7. [Samaritan], *pro quo v.* 23 [Samaritan] *idem quod* [Samaritan] *a Chald.* אכום Niger, ater. *Hinc cap.*28. 18. [Samaritan] *reſpondet Heb.* [...] *quem nigri coloris lapidem eſſe ſcribit R. Haggaon. Atque hoc modo cum Syr. & Arab. convenit noſter. v.* 11. [Samaritan] tabulas ejus. *v.* 15. [...] *H.Sam. poſt* [Samaritan] *d.* [Samaritan] *Mor. Ib. In Ch.Sam. leg.* [Samaritan]

CAP. XXXVII.

Verſ. 5. *Deeſt* [Samaritan] *D. M. v.* 8. *&* 9. *Deſunt* [Samaritan] *v.* 9. [Samaritan] D. M.

CAP. XXXVIII.

Verſ. 5. *Omittuntur* [Samaritan] *quæ in alio exemplari* D.M. *v.*14. [Samaritan] *leg.* [Samaritan]; *v.* 15. *pro* [Samaritan] *leg.* [Samaritan] *Mor. v.* 19. [Samaritan] *deeſt τῷ* [Samaritan] D. M. *v.* 26. [Samaritan], *i. q.* [...] *Gen.* 24. 22. Monetæ ſpecies.

CAP. XXXIX.

Verſ. 3. *Pro* [Samaritan], *leg.* [Samaritan], *Mor. v.* 5. [Samaritan] D.M. *v.* 23. *pro* [Samaritan] *leg.* [Samaritan], *Mor. v.* [...] *deeſt,* [Samaritan] D. M. *v.* 39. [Samaritan], *pro* [Samaritan]: *ut in alio exemplari.*

CAP. XL.

Verſ. 7. [Samaritan], *pro* [Samaritan], *vel* [Samaritan], *ut aliud exemplar.* D. M. *v.* 15. [Samaritan]: *Ut mittamus Hebræos dictionem hanc prout nos vertimus interpretantes: ſic etiam Arab. Erpen.* كدرهم *quæ certe* unctionem *nunquam denotat. Nec apud Syros, Samaritanoſve, vel ſemel in hac ſignificatione adhuc reperi: Vide An. ad cap.* 29. 29. *cap.* 30. 25. *Lev.* 7. [...] *cap.* 10. 7. *c.*21. 10. 12. *Num.* 18. 18.

ANIMADVERSIONES SAMARIT. IN LEVITICUM

CAP. I.

Ver. 16. [Samaritan], *Vel,* ſordes & excrementa *denotet hoc vocabulum,* כל לשון דבר המאוס *ut Hebr. de ſua voce* (*a* [Syriac] Evacuavit, excrevit; *vel,* receptaculum eorum quæ evacuantur, *ſc.* Ventriculum, *ut Ar. & Perſ. & Gr. Aquilæ* Σιτιζωάν. *Multum conſonat hæc dictio cum Chald.* ופק *per quam communiter exponunt Hebræi vocabulum præcedens* מראתו; *ita ut utrumque ad idem fere ſignificatum referre videatur. Rationem hanc ſubjungit Jarhi, quare ventriculus avium in ſacrificiis rejiciendus, non perinde beſtiarum: quia hæ in veſcendo a dominorum ſuorum præſepi non recedunt; aves autem foras prædando victum ſuum quærunt: at membrum prædæ recipiendæ deditum, Deo haudquaquam placet. Vide Targum Hieroſ. in Gen.* 49. *v.* 12.

CAP. III.

V. 7. *ante* [Samaritan] *deeſt* [Samaritan] *v.* 15. [Samaritan], *pro* [Samaritan] *D. Mor.*

CAP. IV.

Verſ. 24. [Samaritan]* *legendum potius* [Samaritan] Mor.

CAP. V.

Verſ. 3. [Samaritan], *pro* [Samaritan] D. Mor. *verſ.* 11. [Samaritan] *pro* [Samaritan]

CAP. VII.

V. 24. [Samaritan] *affine eſt Chal.* לאה *& Arab.* لاغ ægrotantis, morbo laborantis: *atque ita plane habet Ar. Erpenii* سقيمة *v.* 30. [Samaritan] *pro quo Cap.* 9. *v.*21. [Samaritan] *convenit cum Syr.* [Syriac], *a quo deducitur,* בתרגומו לשון גדולה *inquit Menahem in lo. v.* 35. [Samaritan], *Hoc eſt*

CAP. VIII.

V. 15. [Samaritan] expiavit. *v.* 32. *pro* [Samaritan] *leg.* [Samaritan] *Mo. v.*35. [Samaritan] *pro* [Samaritan] *D. Mo.*

CAP. IX.

V. 2. [Samaritan] in expiationem. *v.* 15. [Samaritan] & expiavit ea. *v.*22. [Samaritan]* *vitioſe pro* [Samaritan] Ib. [Samaritan] πλεονάζει [Samaritan].

CAP. X.

V. 7. [Samaritan] *Summæ ſanctæque dignitatis atque excellentiæ tum rebus tum perſonis indicium fuit unctio ſub lege* ראוי להנהג בו כבוד וקדושה *inquit Abravanel in lo. Ver.* 9. [Samaritan] Muſti, *vel,* mulſi *genus: affinitatem habet cum Chal.* רהטה *quod* מקמח ודבש ושמן *teſtibus Hebræis confectum fuit. Unde illum ab antiquis dictum, juxta Abenmelec, Qui bibit lac, aut mel,* (*ex quibus conficitur* רהט) *& venit in Sanctuarium, reus eſt. Cum hoc aliquatenus ſaltem conſonat Gr.* βρύτος: *& Copt.* ΠΙΜΒΡΙϹ, *quæ etiam idem ſignificant. Onkelos per* יין *&* שכר *vel* [Samaritan] *intelligit* vinum novum *&* vetus. *Deut.* 14. *v.* 26. *Verſ.* 19. *pro* [Samaritan]* *legendum ut in alio Ex.* [Samaritan] *D. Mor.*

CAP. XI.

V. 5. [Samaritan] *Idem certe quod Chald.* טפזא *quod per* Chœrogryllum *hic vertitur, ſed rectius Deut.* 14. *v.* 7. *per* Cuniculum: *contra autem Samaritani textus verſio recte hic, male autem ibi ponitur. v.* 9. [Samaritan] *idem quod Chald.* חרספיתין *Ib.* [Samaritan]* *legendum videtur* [Samaritan] *v.* 13. [Samaritan] *idem quod Arab.* باري *v.* 16. [Samaritan] *Heb.* חחמס *a* violentia *nomen habet: ut etiam Arab. Erpen.* خطاف: *& quidni etiam noſtrum* [Samaritan] *ab Arab.* طعز violenta impulſio. *v.* 17. [Samaritan] veſpertilio, *Arab. Sam.* البوم *Deut.*14. *v.*16. *Ib.* [Samaritan] Rapacium *genus avium: forte ab Æthiop.* በረበረ vi rapuit: *vel juxta alios, quia in Barbaria abundant maxime. Arab. Sam.* الشاهين *verſ.* 18. [Samaritan] *Idem quod Ch.* קפופה; *qua tamen voce utitur Onkelos in exponendo Heb.* ינשוף. *De hac ave ſcitum eſt illud Talmudicorum* [...] עופות יפיה להלום חוץ מקריה וקפופה. *Syriacæ verſionis Interpres de* pellicano *intelligit. Reſtius proculdubio Bar Bahlul, qui per* [Syriac] *reddit, vel ut alii Codices* [Syriac]: *additque* [Syriac] *quod etiam de Heb.* תנשמת *cui reſpondet* [Samaritan] *affirmat S. Jarhi. Ter tantum in V. Inſtrumento occurrit, perq; tot variantes dictiones a* 70. *vertitur. Ib.* [Samaritan] *per* ſtruthionem *redditur hæc eadem vox in textu Syr. & Arab. Iſa.* 34. *ver.* 13. *Job.* 30. *v.* 29. *necnon alibi etiam. De qua ave* (*ſi tamen ita ſit dicenda,*) *ſic B. Bahlul,*

[Syriac]
[Syriac]
[Syriac]

Perſice dicitur Eſhtaurmourg, Arab. Eſhtarmuz, carbones ignis facile deglutit, camelo ſimilis, inque deſertis Arabiæ degit. Struthionem *eum indigitare ſatis liquet: ſuffragatur etiam Arab. Sam.* النعام. *Nos Judæos ſuæ ipſorum linguæ non raro ignaros ſecuti, aliam in Annotationibus ſubjunximus vocem, ſc.* ulula, *quæ corrigenda. v.* 19. [Samaritan] *tam Syriace quam Arabice in ſcripturis frequenter pro* Hirundine *uſurpatur. Iſa.* 38. *v.* 14. *Jer.* 8. *v.*7. *Epiſ. Jer.* 21. *Deut.* 14. *v.*18. *Ib.* [Samaritan] *Corrupte deduci videtur ab Heb.* אנפה: *ut & Ch.* אבו *idem ſignificans: ſiquidem* [Samaritan] *&* ו: *atque* ב *&* פ *ejuſdem organi literæ ſæpiſſime inter ſe permutantur: Ita dici volunt Hebræi* שיתאנף מהרה *v.*30. [Samaritan]* *proculdubio vitioſe; quod non innuit tantum aſteriſcus, de quo nihil Morinus, ſed literæ* [Samaritan] *ſimul junctæ quæ ſunt plane incompatibiles, ut loquuntur verborum magiſtri: Vel igitur pro* [Samaritan] *legendum, ut aliquatenus affinis ſit Heb.* חמט; *vel pro* [Samaritan] *quod ſecundum aliquos Hebræorum* [...] *ſignificat quod H.* חמט, *ſc.* לימצה limacem *ut Latine redditum habemus apud S. Jarhi. Ib.* [Samaritan] *Cum duabus Chaldaicis vocibus affinitatem habet* אשותא כרושתינא *quæ ambæ in eodem conveniunt ſignificatu, &* Talpam *indigitant,* בריה שאין לה עינים *ut R. Jehuda. verſ.* 33. *pro* [Samaritan] *leg.* [Samaritan]. *Mor. v.* 36. [Samaritan] *In alio exemp.* [Samaritan], *quod rectum D. Mor. v.* 42. [Samaritan], *in alio exempl.* [Samaritan] *v.* 45. [Samaritan]* *perperam pro* [Samaritan] *D. Mor.*

CAP. XII.

Verſ. 2. [Samaritan] *Liturg. Samar.* [Samaritan] *Ibid. pro* [Samaritan]. *in Litur. Sam. legitur* [Samaritan]: *Ib.* [Samaritan] *tranſpoſitis* [Samaritan] *&* [Samaritan] *affine eſt Ar.* فاصلة *cui etiam reſpondet in Arab. Erpen. Lev.* 15. 33. *tranſpoſito* [Samaritan] *ad initium vocis, convenit cum Heb.* דוחה: *inſerto* [Samaritan], *quod in hac dialecto uſitatum. v.* 3. [Samaritan] *In Liturg. Samar.* [Samaritan]: *quod de mendo ſuſpectum. v.* 4. [Samaritan] *Liturg. Sam.* [Samaritan]: *Ut Syrus & mox ſequitur in ver.* 5. *Ib.* [Samaritan] *Lit. Sam.* [Samaritan] *v.*5. [Samaritan] *Liturg. Sam. rectius* [Samaritan] *v.* 6. [Samaritan]: *Lit. Samar.* [Samaritan] *Ibid.* [Samaritan] *Lit. Sam.* [Samaritan] *Ibid.* [Samaritan] *Lit. Sam.* [Samaritan] *Ib.* [Samaritan]: *Lit. Sam.* [Samaritan]

[Samaritan]: *Lit. Sa.* [Samaritan]: [Samaritan]
v. 7. [Samaritan]: *Liturg. Samar.* [Samaritan]: v. 8. [Samaritan]
Sam. [Samaritan]: *Ibid.* [Samaritan]: *Lit. Samar.* [Samaritan]: *Ibid.* [Samaritan]:
Liturg. Samar. [Samaritan].

CAP. XIII.

Vers. 6. [Samaritan]: *Arab. fere idem est quod* كسا *quod hoc in loco re-* ... *Heb.* כהה. Desidit, depressus est: *vel idem cum H.* כהה *habeat* ... *ficatum, cujus interpretatio alibi fit non semel: sic apud Arabes* ... *theticum vocibus quibusdam nonnunquam accidit, tum in initio, tum in me-* ... *atque in fine quidem sæpius absque ulla significationis mutatione: In initio,* ... *i. q.* نعوذ: *in medio,* طرح *i. q.* طرح: *in fine* ... : *aliæque quamplurimæ. v.* 19. *pro* [Samaritan] *leg.* [Samaritan] *M.*
... *In Heb. Sam. pro* [Samaritan] *leg.* [Samaritan] *Mor. v.* 37. [Samaritan]
... *pro* [Samaritan] *v.* 49. *desunt* [Samaritan] *D. M.*
... *pro* [Samaritan] *quod in exempl. leg.* [Samaritan] *D. M. v.* 54. *pro* [Samaritan]
... [Samaritan] *D. M. v.* 55. [Samaritan] *idem esse quod Syr.* [Syriac] Vilitas,
... *Prov.* 30. 12. *Isa.* 4. 4. *nullus dubito: nec qui mediocriter in hac* ... *versatus fuit, mihi negabit quispiam.* In vilitate, *h. e.* in viliori parte. *Nostr significatio vocis* [Samaritan] *quæ plane convenit cum Persico* ... *Vide Lexicon Pers. Per viliorem, vel deteriorem partem, intel-* ... *exterior vestis superficies, ut per meliorem, interior: Quo sensu in-* ... *hunc locum Rashi & Abravanel.*

CAP. XIV.

Vers. 36. [Samaritan] *pro* [Samaritan], *ut in alio exempl. D. Mor. v.* 37 [Samaritan]
... *i. q.* جوابي: سيول: [Syriac] *B. Bahlul*, rivi, stagna, fluenta:
... *fere cum versione* 70. *Et Onk.* פחתין: fossæ, foveæ: *Ib.* [Samaritan] *vide-* ... *potius leg.* [Samaritan] *v.* 41. *pro* [Samaritan], *leg.* [Samaritan] *Mo. v.* 45. [Samaritan]
... *in hoc versu occurrit hæc dictio multum diverso significatu: Secundo in* ... *vitiose videtur poni pro* [Samaritan], *vel quid simile: Ib. l.* [Samaritan]
Mor. v. 56. [Samaritan], *De qua voce apud Syros, sic B. Bahlul* ... [Syriac] : *Secundum Bar* ... *est* crusta ulcerum.

CAP. XV.

Vers. 11. [Samaritan] *pro quo leg.* [Samaritan]: *Mor. v.* 26. [Samaritan] *lege* ... *v.* 31. *leg.* [Samaritan] *Mor.*

CAP. XVI.

Vers. 23. [Samaritan] *Æthiopibus* [Ethiopic] *est proprie:* In humeros posuit, *Act.* 15. 10. *Matth.* 23. 4. *Samaritanis autem contra ab* humeris depofuit, repofuit. *Num.* 17. 7. *apud utrosque convenit aliquatenus* ... *Heb.* שום posuit. *Vers.* 24. *In Heb. Samar. redundat* [Samaritan] *ante* ... *Mor. v.* 27. *Leg.* [Samaritan] *Mor. v.* 31. *In Heb. Sam.* ... *leg.* [Samaritan] *Mor. sic & in Uffer. Ibid. In Chald. Sam.* ... [Samaritan] *Mor.*

CAP. XVII.

Vers. 7. [Samaritan] Destructoribus: [Samaritan] *Ch. atque Syr. idem quod* ... *Apoc.* 9. *v.* 11. *Vel ut* חבל *Chal. respondet* τῷ *H.* שעיר ... *quidni etiam Sam.* [Samaritan] *conveniat cum H.* שעיר Dæmon syl-... *est certe eadem utriusque ratio. vers.* 8. [Samaritan] *lege* [Samaritan]

CAP. XVIII.

V. 10. *deest* [Samaritan] *D. Mor. v.* 18. [Samaritan] *vitiose pro* [Samaritan]
... *De ejusmodi indignatione intelligunt hunc locum Judæi, qua* ... *periit totus mundus; allusione facta ad vocem* חבל. *vid. A. Ezra.* ... *est hæc dictio,* Turpitudo, impuritas, fœditas: *quæ etiam sensui* ... *loci maxime est accommoda.*

CAP. XIX.

V. 15. *Post* [Samaritan] *deest* [Samaritan] *D. M. v.* 19. *Omittuntur* [Samaritan] ... [Samaritan] maculis variis, pardi instar, distinctum.
... [Samaritan] *i. q.* مرهونة oppignerata, desponsata: *amor præsertim* ... *mutuis solet firmari pignoribus. v.* 23. [Samaritan] Et vacatio-... facietis eam cum fructibus ejus tribus annis. *ver.* 29. [Samaritan] Ne permittas: *id* שרא *Chal. Atque ita convenit cum Syr.*

CAP. XX.

V. 20. [Samaritan]: *Ut homo* [Syriac] *dicitur qui sine vestibus,* ... *v.* 7. *& qui sine armis, Amos,* 2. *v.* 16. *in Tar. quidni etiam qui* ... *Hoc certum* ערה *Hebræis est & Nudare, & Evacuare: &* ... *(quod inde deductum, ut etiam* [Samaritan]*) est & Vacuus, &* ... *nec non Syris* [Syriac].

CAP. XXI.

V. 9. [Samaritan] *Proprie,* foras egredi, *quod huic interpreti idem est* ... fornicari: *puellæ vagatrices raro pudicæ. Nec prætereundum* خطى ... *Arab. Erpen. resp.* τῷ [Samaritan], *atque inde* حاطلة peccatri-... meretricem *æque indigitat. Vide Arab. Erpen. Gen.* 38. *v.* 15.

21. 22. *Deut.* 23. *v.* 18. *ubi* خاطلة *Resp. H.* קדשה. *Hinc liquet quo sensu dictio* ἁμαρτωλὸς *sumenda in N. T. Luc.* 7. *v.* 37. 39. *Vers.* 12. [Samaritan] *præcedens* [Samaritan] *satis indicat, hac voce non meram unctionem, sed magnam sacerdotii præcellentiam intelligendam esse: Unde Menahem ad lo.* לא יטמא נכבד בעמיו להחל כבודו *& Abravanel,* Interdicitur hic ne quid faciat שיהיה חלול בכבודו: *ver.* 15. *Deest* [Samaritan] *D. Mor. v.* 18. [Samaritan] *Arab.* سطل Amputare, curtari, *Gig.* Curtus membris: *plane i. q. Heb.* חרום *v.* 20. [Samaritan] *Hæc tria verba* [Samaritan] *&* [Samaritan] *omnino mihi videntur idem significare quod Heb.* בלל: *de duobus prioribus satis opinor constabit ex Animad. in Gen.* 11. *v.* 9. *de tertio ex hoc loco, ubi eidem etiam voci respondeat: &* [Samaritan] *quidem atque* ל *in fine harum dictionum, literæ sunt non in hac tantum dialecto, sed & in omni alia lingua admodum commutabiles. Atque hinc* [Samaritan] *idem prorsus erit quod* תבלול: *proinde ex nominis notatione eundem mihi videtur denotare morbum, qui a Medicis* τάραξις *vocatur. R. Menahem sic dici testatur,* שמבלבל העין *Abravan.* היא כרמות שבלול *Ib.* [Samaritan] *idem indubie quod Chald.* חרין impetigo, *cui non semel respondet: rationem Hebraicæ dictionis* ילפת *aliqui petunt a Jud.* 16. *ve.* 29. *eo quod* מלפפת adhæret & fertur *usque ad diem mortis, teste Rashi in lo. Alii a Ruth.* 3. *v.* 9. *inter quos Abravanel, qui de* tremore membrorum *interpretatur* ילפת הוא רעש האברים

CAP. XXII.

V. 23. [Samaritan] *Syris est* [Syriac] *&* [Syriac] Secuit, exsecuit, *inquit B Bahlul* [Arabic] *vel secundum alios* [Arabic] [Syriac] ... *Forte ex usu Arab.* سرح *fidit petenda hujus vocis significatio: quæ quidem plene convenit cum Syr. versione* [Syriac] *hoc in loco.*

CAP. XXIII.

Vers. 8. *pro* [Samaritan] *leg.* [Samaritan] *Mor. v.* 23. *leg.* [Samaritan] *in Heb. Sam. Mor. v.* 36. *In Heb. Sam. leg.* [Samaritan]

CAP. XXIV.

V. 11. [Samaritan] *Convenit plane cum Syr.* [Syriac] Illuxit: annuntiavit: *B. Bahlul per* صبح *&* اصطلح *reddit.* Illustrare *autem atque* Explanare *(qua voce utatur hic Syr. & Chal.) sæpe idem sonant. v.* 14. *Deest* [Samaritan] *ante* [Samaritan] *v.* 23. [Samaritan] *legendum* [Samaritan] *D. Mor.*

CAP. XXV.

Vers. 5. [Samaritan] *Olim videtur aliter fuisse lectum: loco hujus,* τὸ σκληρὸν, τῶν ἄγρων *habet h. e. interpretante Drusio in Fragmentis vet. Interpret.* uvæ quæ in locis asperis & incultis proveniunt. *Unde etiam aliud aliquando extitisse exemplar Samar. a nostris diversum constat. Quod adhuc manifestius liquet ex variis lectionibus quas in Cap.* 12. *Levit. atque alibi collegimus. Quid quod in Editione* 70. *Romana diserte memoratur non tantum* ἕτερα γραφὴ, *ad Exod.* 28. *vers.* 4. *verumetiam* ἄλλα ἐκδόσεις, *ad Levit.* 8. *v.* 15. *vid. inter Nobil. Not. Atque hic minime prætereundum puto, quod cum ibi in Genes. quater fiat mentio* τὸ σαμαρειτικὸν, *bis a nostris discordant exemplaria: in Exod. undecies, ubi quinquies diversa sunt: in Levit. etiam undecies, & discordant quater: in Num. novies, & semel tantum dissentiunt: In Deut. mentio nulla. Per* τὸ σαμαρειτικὸν *a. semper intelligitur versio Chald. Samar. non textus Hebr. Sam. Siquidem inter hæc exemplaria vix ac ne vix quidem, tantam adhuc observavimus discrepantiam, quanta (dicto absit invidia) inter Hebræa invenitur. v.* 21. [Samaritan] *pro* [Samaritan] *ut in alio Ex. D. Mor. vers.* 51. [Samaritan] *Utrobique in Hebræo textu & Sam. Ain, est pro Aleph. Alii Codices Heb.* אם, *& alter Sam.* [Samaritan] *D. Mor.*

CAP. XXVI.

V. 2. *leg.* [Samaritan] *in H. Sam. M. v.* 4. *pro* [Samaritan]. *leg.* [Samaritan] *Mor. v.* 12. *leg. in Heb. Sam.* [Samaritan] *Mor. v.* 13. *pro* [Samaritan] *leg.* [Samaritan] *Mor. Ib.* [Samaritan] *Si interpretemur hanc dictionem prout sumitur Deut.* 31. *v.* 9. *dabit sensum quem subjunximus: vel aliter* [Samaritan] *hic idem forte sit quod* וקיפי *frequentissima commutatione* [Samaritan] *pro* ו: *atque ita plane conveniet cum Heb. textu, ut illum explicant S. Jarhi, A. Ezra, aliique:* קוממיות *h. e. inquiunt,* בקומה זקופה ambulare feci eos erectos cum elata protensaque statura, *non* quasi sub onere depressos. *Vel denique* Obtectos, protectos, *sc. sub ala curæ, providentiæque divinæ. v.* 16. [Samaritan] *Ab Arab.* عرب Corruptum habens stomachum, *deductum videtur: quæ corruptio, ut præcipua recensetur Tabis causa: de quo morbo, Heb.* השחפת *communiter intelligunt. Excipio Menahem, qui* Hydropen *interpretatur,* הוא השקוי *inquit. v.* 24. [Samaritan] *Est proprie* cum contentione de victoria: τὸ σκληρὸν, ἐμφιλονείκως: *Eodem vocabulo transtulit etiam Græcus Interpres quisquis tandem ille fuerit Scholii Samaritani, dictionem* [Samaritan] *Lev.* 13. 51. *vid. Nobilii Annotat. ad locum. Accedit B. Bahlul.* [Syriac] *inquit i. q. quod* اصلا اجدال يتقل pertinaciter se opposuit, & contendit de victoria: *Suffragatur etiam doctiss. A. Ezra. qui dictionem* קרי *idem similiter denotare testatur* גבורה ונצח *ejusque significatum desumptum vult ex Gen.* 42. 29. *ubi* קרה *&* קשות *versu sequenti, ut Synonoma, ponit: h. e.* duriter, obstinate, insuperabiliter: *R. Menahem* לשון מניעה *ei tribuit,* inhibendi detinendique *sensum ex Prov.* 25. *v.* 17. הוקר: *& cap.* 17. *v.* 27. *Alii teste S. Jarhi exponunt* במקרה *per* ארעאי שאינו אלא לפרקים contingenter, abrupte, interrupte, quibusdam tantum vicibus: *Aliter Abravanel,* Deus non tantum relinquet eos; למקרה ופגעי העולם casibus & contingentiis mundi, ut in eadem communi forte cum pessimis, atque a pessimis ad eorum libitum puniantur, sed

sed peculiaris insuper eos insequetur providentia vindicatrix, quæ rotæ instar, se in eos devolvet, &c. *v.* 25. *pro* [Samaritan], *leg.* [Samaritan], *Mor.* *v.*30. [Samaritan] *pro* [Samaritan]: *ut in alio ex. Mor.* *v.*32 *In Heb. Sam.* [Samaritan] *v.*34. [Samaritan]* *pro* [Samaritan] *v.*37. [Samaritan]* *legendum certe* [Samaritan] *etiam contra exemplar Mor.* *v.* 39. [Samaritan] *legendum* [Samaritan], *ut in alio exemplari, vel* [Samaritan] D. *Mor.* *v.* 41. [Samaritan] *convenit cum Heb.* יצרו. Τὸ Σαμαρειτικὸν, ἱλάσονται; *vide Heb.* 2. 17.

ANIMADVERSIONES SAMARIT. IN LIBRUM NUMERORUM

CAP. I.

VErs. 20. [Samaritan] exercitum: *atque sic in sequent. vers.* 22. 24. *&c.*

CAP. II.

V. 3. [Samaritan]: *videtur leg.* [Samaritan], *vide Cap.* 3. *v.* 38. *V.* 7. Desunt [Samaritan] *D. Mor.* *v.* 11. [Samaritan] *scriptum in exempl. pro* [Samaritan]

CAP. III.

Vers. 13. *In Heb. Sam. leg.* [Samaritan] *ver.* 27. *pro* [Samaritan] *leg.* [Samaritan] *Mor.*

CAP. IV.

Veers. 3. *Hæc omissa sunt in ex.* [Samaritan] *v.* 6. [Samaritan] *perperam pro* [Samaritan], *vel potius* [Samaritan] *ut in alio ex. D. Mor.* *v.* 14. [Samaritan] *pro quo Exod.* 27. *v.* 3. [Samaritan] *idem prorsus quod ibidem Syr.* [Syriac] *Ib.* [Samaritan] super gestatorium, *ut* 70. *v.*25. [Samaritan] *pro* [Samaritan] *ver.* 37. *Desunt in fine ejus hæc verba* [Samaritan] *Mor.*

CAP. V.

V. 4. [Samaritan] *lege* [Samaritan] *ver.* 18. [Samaritan] *Hoc est* aquæ angustiarum; *vel* sterilitatis; remotionis; *vel* perditionis *&* exitii. *Tria priora significata, teste B. Bahlul, Syrorum propria sunt: Græce n. idem est inquit quod* البعل [Syriac] [Syriac] ἀπορία: *& paulo post illud vertit per* [Syriac] *itemque per* [Syriac]: *ultima significatio peculiaris est Arabibus: harum vix ulla quæ huic loco non conveniat. Lector hic suo fruatur judicio.* *v.* 27. [Samaritan]*: *pro* [Samaritan]

CAP. VI.

V. 3. *Vide Anim. ad Levit.* 10. *v.* 9. *v.* 4. [Samaritan]* *pro* [Samaritan] *v.* 5. [Samaritan] Novacula: *est plane ab Arab.* حلق radere, *Levit.* 13. *v.* 33. *v.* 7. *Deest* [Samaritan] *ante* [Samaritan] *v.* 8. [Samaritan]* *leg.* [Samaritan] *Mor.* *v.* 9. [Samaritan] *sic in ex. sed leg.* [Samaritan] *Mor.* *v.* 19. [Samaritan] *corrupte a* בשל *Ib.* [Samaritan] *præcedere debet* [Samaritan] D. *Mor.* *v.* 25. [Samaritan] *Lit Sam.* [Samaritan] *Ibid.* [Samaritan] *Lit. Sam.* [Samaritan] Absolvat te. *Est n.* [Syriac] *Syris i. q.* [Syriac] *&* שרה *Chald.* Absolvit, remisit.

CAP. VII.

V. 1. [Samaritan] *i. q. Ch.* חסל: *Vid. Gen.* 2. *v.* 1. *An.* *v.* 17. [Samaritan] *proprie,* Hirci sylvestres, *i. q. Syris* [Syriac] *v.* 21. *post* [Samaritan] *deest* [Samaritan] *vers.* 48. *pro* [Samaritan] *leg.* [Samaritan] *Mor.* *vers.* 78. *pro* [Samaritan] *leg.* [Samaritan] *Mor.*

CAP. VIII.

Ver. 9. *Deest* [Samaritan] *ante* [Samaritan] *Mor.* *v.* 12. Faciesque *pro* facietque D. *Mor.* *& delenda annotatio.* *v.* 16. dati, *inquam, omittitur.*

CAP. IX.

Ver. 6. [Samaritan] super cadaver: *Anima hominis mortui, nihil aliud est quam cadaver. vide Lyranum in lo: consonat Arab. Atque Æthiop. frequens hoc significatum* [Ethiopic] corpus, cadaver. *Vid. Lexic. ver.* 15. *In Heb. Sam. leg.* [Samaritan] M. *v.* 22. [Samaritan]* ἀλλοτρίζων, *nec est in alio ex.* M.

CAP. X.

V. 2. [Samaritan]* *Deest* [Samaritan], *quod in alio ex.* *v.* 17. *ante* [Samaritan] *deest* [Samaritan] *Ib. pro* [Samaritan] *leg.* [Samaritan] M. *v.*24. *Deest* [Samaritan], *&* [Samaritan], *dictioni* [Samaritan] D. *Mor.* *v.*30. *leg.* [Samaritan] M. *v.*33. [Samaritan] *ponitur pro* [Samaritan] *Deut.* 14. *v.* 24. *Aliud exemplar usurpat dictionem consuetam. Dici potest* [Samaritan], *positum pro* [Samaritan], *vel* [Samaritan], *& radicem esse* [Samaritan]. *Ib.* [Samaritan] in necessitatem; *ita quoque aliud exemplar.* D. *Mor.*

CAP. XI.

V. 4. [Samaritan] *Corrupte ab Heb.* אספסף *v.* 5. [Samaritan]* *transpositis* [Samaritan] *&* [Samaritan], *pro* [Samaritan] *ut in H.* *v.* 17. *Omissa sunt* [Samaritan] D. *Mor. Ib.* [Samaritan] *in alio ex* [Samaritan] *rectius.* D. M. *v.* 25. [Samaritan] non continuerunt se: *Talmudistis id* הכניס: *quod constat ex illo R. Channin,* לא חכניס דבריך מפפי איש Ne contineas verba tua in cujusquam gratiam. *Sanhedr. Cap.* 1. *sect.* 3. *Atque ita etiam interpretantur hunc locum Onk. Jon. pluresque Hebræorum. ver.* 31. [Samaritan] *si recte scribitur formari potest a* [Samaritan] *idem quod Heb.* נטש: *vel a* [Samaritan] *sive* [Samaritan] *in Aphel, i. q. Ch.* אפרח *qua voce utuntur hic Onk. & Jon. in transferendo præcedens* ינז: volare fecit: *sed tum deest quod respondeat Heb.* יטש *nisi illud interpres propter affinitatem literarum hoc sensu acceperit. Si subsit mendum, legendum forte erit:* [Samaritan], *vel* [Samaritan] *qua ultima vox in vertendo Heb. hoc* נטש *adhibetur Deut.* 32. *v.* 15. *Neque* [Samaritan] *vel* [Samaritan] *ullibi in Pentateucho, vel Liturgiis occurrit amplius: sed* נטש *convertit fere noster vel per* [Samaritan], *vel per* [Samaritan] *v.* 32. [Samaritan] *etiam Gen.* 37. *v.* 31. *respondet Heb.* שחט Expandit: *significatio Samaritanis peculiaris. Arab.* نكس Demisit *sensu etiam utrobique non incongruo.*

CAP. XII.

V. 1. [Samaritan] splendida, illustris: *aliud Exemp.* [Samaritan] recta, decora. *Ch. Onk.* שפירתא *idem sensus.* D. *Mor.* *v.* 3. *deest* [Samaritan] *v.* 11. [Samaritan] *De mendo suspectum, vel pro* [Samaritan] imbecilliter, stulte egimus. *Arab. n.* طوش *&* طيش *fere idem est quod* טפש *qua voce utuntur hic Onk. & Jonath: vel deficiente* [Samaritan], *quod nonnunquam in hac dialecto accidit, pro* [Samaritan], *aut pro more verborum in hac conjugatione,* [Samaritan]: *ipsissima vox quæ in Tar. Hierosolym. occurrit, & versioni* 70. *quos haud raro sequitur, prorsus conformis.* *v.* 14. [Samaritan]* in adduendo, aut faciendo ire: *Sensus nihil ad rem; & error, legendum n. est* [Samaritan], *ut aliud ex. D. Mor.*

CAP. XIII.

Vers. 1. [Samaritan], *Aliud exemplar* [Samaritan] *D. M.* *Familiare hoc admodum Samar. permutare* [Samaritan] *&* [Samaritan] *vero, &* [Samaritan] *quæ duæ voces indifferenter usurpantur, Gen.* 30. 20. *Hæ inquam, atque etiam* [Samaritan] *&* [Samaritan] *Samar. Arabibusque,* consilium, considerationem, & cogitationem *significant: Unde* [Samaritan], *sive* [Samaritan], considerent, *non inepte interpretemur; cui versioni illa* 70. *prorsus consentit. At quam convenientiam cum his habet Heb. Samar.* [Samaritan]? *dictio Hebræis, Chald. Syris, Armen. Turc. Persisque, si Lexica eorum consulimus, penitus ignota; nec ad rhombum usus quem habet apud Arab. atque Æthiopes: bis occurrit, hic &* *Deut.* 1. 22. *Mihi videtur idem denotare quod Syr.* [Syriac] *& Arab.* [Syriac] Caute, diligenter observavit: *facilis permutatio* [Samaritan] *&* [Syriac]: *Atque hoc modo Interpretes hi omnes inter se optime consentient. Ib.* [Samaritan]* *leg. potius* [Samaritan] *v.* 11. *In Heb. Sam. leg.* [Samaritan] *Mor. At in Usser, ut in Heb.* [Samaritan] *v.*19. [Samaritan]* *pro* [Samaritan]: *ut ver.*20. *V.*20. [Samaritan] munitæ, muris cinctæ, *a* [Samaritan], *Chaldæis i. q.* חגר cinxit, *inquit D. de Pomis, Talmudicis est etiam* detinuit: *unde* [Samaritan] *Deut.* 20. 20. *i. q. Chald.* כובשין munitiones, propugnacula, arces: *quæ posterior significatio huic loco fortasse convenientior: quia quæ sequitur vox* [Samaritan] *etiam muratas, vel* munitas urbes *denotat; vel denique a* [Samaritan] *&* הגר (*quod posterius pro oris interpretatio communiter fit*) extrema pars, & ambitus rei; *etiam loci, vel* regionis oras, *sive* partes, *significet* exteriores; *quas* اقطار *appellant Arabes; Galli,* les marches: *Itali,* i Cantoni, *quales Helvetiorum; Civitatum autem illas, Latini,* Suburbia; *Arab.* الاربطة *&* ارباض *quæ voces hoc ipso in loco habentur in nostra, Erpeniique versione Arabica; Hæ autem extra, & absque muris sunt. Atque hoc modo huic interpretationi omnino consentiet Hebræo-Samaritana vox cui respondet* [Samaritan], *de qua altum apud omnes Hebr. Lexicographos silentium, scil.* [Samaritan], *quam mendose scriptam testantur omnes non tantum quibus usus est D. Morinus Codices, sed Usseriani etiam. Apud Æthiopes a.* (*& frustra opinor quæritur hæc dictio in ulla alia lingua*) [Ethiopic] *unde satis apte deduci potest nostra* [Samaritan], Oram, *sive,* extremam rei alicujus partem, *indigitat.* *v.* 23. [Samaritan] Palatium, *teste Munstero, Ar. Erpenii & noster* منبر Thronus, Memphis: *rationem subjungit Rashi,* ששם מושב המלכים *Ægypti metropolin intelligit. Nisi alicui videatur mendum, nempe* [Samaritan] *pro* [Samaritan], *ut ita cum Chald. Vulg. atque Hebræorum plærisque noster conveniat.* *v.* 34. [Samaritan] *Est Syr.* [Syriac] detrectare: *Prov.* 19. 8. *cui affine Latinum hoc, itemque Armen.* [Armenian] Tartincal, *omnino idem quod hic H. Sa.* [Samaritan] murmuravit, susurravit.

CAP. XIV.

*Vers.*6. [Samaritan]* *in alio exemp. rectius* [Samaritan] M. *v.*11. [Samaritan] *a* [Syriac] *i. q. Arab.* على contra, adversus; *teste B. Bahlul: & quo sensu occurrit, Act.* 27. 5. *Samaritanis hinc videtur formari verbum, quod* contrariari, adversari, contradicere, resistere, *vel quid simile significat, Atque ita non semel interpretatur hoc verbum Ar. noster, hoc versu, & v.* 23. *&* *Sam. Deut.* 32. 19. *ejus loco habet* رفض *ut etiam noster.* *v.* 32. [Samaritan] *leg.* [Samaritan] *v.* 24. [Samaritan] *leg.* [Samaritan] *v.* 38. *pro* [Samaritan] *leg.* [Samaritan] *D. Mor.* *v.* 44. [Samaritan]: *i. q. Syr.* [Syriac] Audacter, deliberata opera fecit.

CAP. XV.

Vers. 39. [Samaritan] *Deduci etiam potest a* [Samaritan] *Syr.* Perrupit, erupit: Non erumpetis, effluetis post: *Atque ita fere interpretati sunt Chald. &* *Syr. est enim* [Syriac] *qua voce utuntur* effluxit, diffluxit. *Vel forte aliquis rectius dicamus* [Samaritan] *per metathesin poni pro* [Samaritan]: *i. q.* [Samaritan] *Heb. cui hic respondet: Sic* [Samaritan] *idem est quod* קום, [Samaritan] *i. q.* [illegible] *& id genus plurima.*

CAP. XVI.

Vers. 2. [Samaritan] vocati ad tempus, *hoc est,* tempore concilii: *Vulg. & Chald. scil. quo tempore conveniebant magnates de re aliqua consulturi.* *v.*9. [Samaritan]* *leg.* [Samaritan] *v.* 29. [Samaritan], *leg.* [Samaritan] *D. M.* *v.* 32. *Chald. Sam.* [Samaritan] omnes opes, *vel* divitias ejus.

CAP. XVIII.

*Vers.*6. *Pro* tuos, *in Vers. Lat. pone ut est in adnot.* vestros. *v.*8. [Samaritan] *etiam Onk. & Jon.* לגדולה *Rashi in lo, Nec aliter Abravanel* לגדולה *Suffragantur Senes,* εἰς γέρας, *& Ar. Erpen.* للتكبر: *Hinc satis liquet quid* [Samaritan] *v.* 12. [Samaritan] præcipuum, *in Liturgiis Samar. hoc vocabulum sæpissime occurrit, & per* خاص *Arabice convertitur; ut in hoc tetrastich.* (*perperam pro* [Samaritan]) [Samaritan]

[Samar.] Quæ Arabice sic se habent, خاص الخلوقات زهرة من نورك خاص كل الامم اخترت لك Præcipuæ creaturarum, scintilla sunt de tuo lumine: præcipuas omnium gentium elegisti, ut te adorent. *Vide Annot. ad Deut.* 32. 9. [Samar.] veteris. *Non satis assequor cur ita verterit hanc vocem doctiss. interpres.*

CAP. XX.

V. 11. [Samar.] *Alind ex.* [Samar.] *sic etiam c.* 22. *v.* 23. *V.* 13. *In Heb. Sam. leg.* [Samar.] *Mor. v.* 17. [Samar.] *leg.* [Samar.] *D. M. v.* 24. [Samar.] *pro* [Samar.] *D. M. v.* 28. [Samar.] *lege* [Samar.]

CAP. XXI.

V. 12. [Samar.] *rectius leg.* [Samar.] *v.* 14. [Samar.] *aliud* [Samar.] *D.M.* [Samar.] Vada: *est n.* [Samar.] *hic paragogicum: & a* عبر transire *deduci*. *D. Mor. v.* 17. [Samar.] *alterum ex.* [Samar.] *D. Mor. vers.* 18. [Samar.] *Narrator,* doctor: *aliud ex:* [Samar.] *D. Mor. v.* 20. [Samar.] *sic scribitur: sed leg. cum alio ex.* [Samar.] Mor. *v.* 22. [Samar.] Peragrabo, circumibo: *ut in Liturgia Samar. per* طار *Arab. exponitur: prout etiam in nostris Bibliis* طار *sæpissime respondet H.* חור *fere i. q.* طار *Ar. v.* 29. [Samar.] *verti etiam potest* Sicut res corrupta *ex Deut.* 31. *ver.* 29. *ubi* [Samar.] *respondet Heb.* השחת: *vel* [Samar.] *&* [Samar.] *commutatis, quod Samaritanis admodum familiare,* sicut res mortua *vel,* mors: *id Arab.* طغس *teste Gigg.* *Non prætereundum hic quæ habet B. Bahlul sub voce* [Syr.] *ex B. Serushai* [Syr.] *inquit* [Syr.] صنم الموابيين [Syr.]:*Per* [Syr.] *a.* Jovem *intelligit: Hoc si de Jove Stygio accipiamus, consentiunt etiam quæ tradit S*[tus] *Hieronymus libro* 5. *in Isaiam, dum idem facit quod* בעל פעור: *In Nabo, inquit, erat Chamos idolum consecratum, quod alio nomine appellatur Baal-phogor: in cujus sacris, quæ comedebantur sacrificia, inferiæ erant in memoriam defunctorum peractæ. Consule sis Psal.* 106. *v.* 28. *ubi per* זבחי מתים *intelligenda sunt victimæ quæ Jovi Stygio (qui Phœnicibus Mot dictus) mactabantur. Mot a. &* מות *Hebræis idem sonant. Hoc modo plane convenit Etymologia* כמוש *cum Chal. Sam.* [Samar.] *vel* [Samar.]

CAP. XXII.

V. 22. [Samar.] *Aphel a* [Samar.] *quod Arab.* Cohibuit, obstruxit. *Adstipulatur expositio Rashi in lo.* היה רוצה למנעו מלחטא. *ver.* 23. [Samar.] *Ita scribitur, sed al. ex.* [Samar.] *Mor. v.* 26. [Samar.] *i. q. Syris* [Syr.] *congruit etiam cum* عرض Oppofuit, restitit, adversatus est. *V.* 30. [Samar.] *in alio exempl.* [Samar.] *D. Mor. v.* 31. [Samar.]: super me a principio tuo: [Samar.] *idem videtur quod Syris* [Syr.] *Vel potius,* a prima inequitatione tua. *a* سار *Arab.* Inequitavit. *Alind exemplar habet.* [Samar.]: ex quo tu es. [Samar.]: *aliud Ex.* [Samar.] *D. Mor. v.* 34. *post* [Samar.] *deest* [Samar.] *D. Mor. v.* 39. *In Heb. Sam. leg.* [Samar.] Mor.

CAP. XXIII.

Ver. 3. [Samar.] Languidus, tristis: [Syr.] *Syris* languit, debilitatus est. *Ita fere interpretatus est Targ. Hierof. R. Jehuda,* נשבר. *R. Menahem* [Samar.] *a Gen.* 32. *v.* 25. *in eundem sensum D. Kimhi, & alii. v.* 8. [Samar.] Conviciis proscinde; *id Chal.* סכף *testibus B. Aruch, & Aquinate,* לשון השחתה וחרפה *vers.* 10. [Samar.] enarrabit: *videtur legendum* [Samar.] *vel saltem* [Samar.] *D. Mor. v.* 19. [Samar.] *aliud Ex. melius,* [Samar.] *D. Mor. verf.* 21. [Samar.] fermentum: *sed tum fere in diversa forma* [Samar.] *&* [Samar.] *Respondet Heb.* עמל *cui* לשון עבירה *tribuit Rashi* 70. ὀδύνας. *Hinc simul conjunctas habemus hasce duas voces ab Apostolo* 1. *Cor.* 5. *vers.* 8. ζύμη πονηρίας. *Aliter* [Samar.] *idem forte denotet quod Heb.* חמר grave, durum, molestum: *ut etiam* עמל *ver.* 23. [Samar.] *forte leg.* [Samar.]: *Est tamen* Ligatio *incantationis quædam species. v.* 14. [Samar.] *i. q.* חמס rapina, spolium. *Ib.* [Samar.] Attraxerit, possederit: *Talmudicis id fere sonuit: atque ita interpretati sunt Onk. & Ion. aliud ex.* [Samar.] *D. Mor.*

CAP. XXIV.

Verf. 3. [Samar.]: *aliud exempl.* [Samar.] *D.M. Ib.* [Samar.] *forte idem quod Arab.* صمار, *aut* مصمور Percussus, male affectus fuit oculus, *scil. mentis ejus, ita ut minime videre potuit, vel intelligere: usitatissima autem hæc commutatio* [Samar.] *&* [Samar.]: *atque huic expositioni favent maximi nominis Hebræi, S. Jarhi,* עינו נקורה: *cui consentiunt Elias R. Menahem, Abravanel, aliique. v.* 4. [Samar.] *aliud exempl.* [Samar.]: *ut etiam v.* 16. *D.M. v.* 8. [Samar.] *elifo* [Samar.] *(huic dialecto non infrequens) pro* [Samar.] *Ib.* [Samar.] *i. q.* שחק contereret, comminueret; *concinit Syrus* [Syr.] *v.* 17. [Samar.] *pro* [Samar.] *ut in alio exempl. D. M. Verf.* 11. [Samar.]: *pro* [Samar.] *ut aliud exempl. D.M. v.* 19. [Samar.] *pro* [Samar.] *Mor. v.* 22. [Samar.] *Hæ voces aliter ita sint vertendæ,* Donec reverteris, *Ita vir admodum Reverendus, nec vulgari eruditione clarus Jo. Lightfoot, S.T.D. qui discrepantias inter H. Sam. & Chald. Sam. in hoc & sequenti libro, prout in Bibliis nostris sub finem columnarum habentur, transtulit. Pro* [Samar.] *Aliud exemplar habet* [Samar.]: *&* [Samar.] *vertit* [Samar.] *D. Mor. v.* 24. [Samar.]: *aliud exempl.* [Samar.] *retinuit. Mor.*

CAP. XXV.

Verf. 12. [Samar.] *Ita & exemp. aliud, scribendum tamen* [Samar.]. *D.M*

CAP. XXVI.

Verf. 1. [Samar.] numeri, *ut Arab. v.* 5. *leg.* [Samar.] *Mor. ver.* 15. *In Heb. Sam. pro* [Samar.], *leg.* [Samar.] *Mor.*

CAP. XXVII.

Verf. 1. [Samar.] *pro* [Samar.]: *ut aliud exempl. M. v.* 9. *Pro* [Samar.] *in Heb. Samar. leg.* [Samar.]: *ut in Usser, v.* 14. *leg.* [Samar.] *v.* 17. [Samar.] *dele unum jod, error Exempl. Mor. v.* 20. [Samar.]: *Aliud exempl.* [Samar.], D. M.

CAP. XXVIII.

Verf. 3. *Pro* [Samar.] *leg.* [Samar.] D.M. *v.* 5. [Samar.], *a* כיל mensuravit, *pro hoc alibi* [Samar.] *Lev.* 5. 11. *c.* 6. 20. *Num.* 5. 15. *&* [Samar.] *Lev.* 19. 36. *& contractius adhuc,* [Samar.]: *Exod.* 16. 36. *Deut.* 25. 14, 15. *Semper pro* Epha *ponitur. v.* 11, *Pro* [Samar.] *leg.* [Samar.]: *sic enim scribitur in utroque exemplari. D. Mor. v.* 14. [Samar.] *Onkel.* באתחרותיה *cui manifeste respondet, atque significatu convenit; proinde legendum videtur* [Samar.] *idem quod Syr.* [Syr.]

CAP. XXIX.

Verf. 11 *In Heb. Sam. leg.* [Samar.] *Mor. v.* 35. [Samar.] *Sane scribendum* [Samar.] *Aliud exempl.* [Samar.], *Mor.*

CAP. XXX.

Verf. 6. [Samar.] *plane idem videtur quod Ar.* قطع منع *h. e.* اقطع inhibuerit, rescinderit.

CAP. XXXI.

V. 16. [Samar.] propter sermonem Phogor. *v.* 27. [Samar.] Tenentes *vel* capessentes bellum, *ab* [Samar.]: *Hebr.* תפשי *diserte respondet. v.* 48. [Samar.] *idem quod* [Samar.] *v.* 49. [Samar.] *sensu convenit cum Arab.* فقد & فقد Mortuus est: *nisi forte mendum sit pro* [Samar.], *aut* [Samar.]: *in Kal. Hebræis, Chald. Syrisque notissima vox.*

CAP. XXXII.

V. 9. *Initio hæc omittuntur* [Samar.] *D. Mor. v.* 22. [Samar.] *aliud ex.* [Samar.] *D. Mor.*

CAP. XXXIII.

V. 52. [Samar.] שרכין *Chaldæis* עלין *ut B. Aruch,* ענפים סעיפים *ut Pomarius, h. e.* Rami, furculi, folia: *Contra Syris* [Syr.] *In libro Paradisi*, profunditas fundamenti, اصول *ut B. Serushai apud B. Bahlul*; Radices: *ac si diceres,* Radices *ac* ramos eorum disperdetis. *Verum ut quod judico ad rem propius, dicam,* [Samar.] Idola *denotare prout cæteri fere omnes vertunt interpretes, nullus dubito. Idola a. in Scripturis ni fallor* 40. *plus minus variis reperio appellata nominibus: depictorum tantum, tribus,* צירים: *Isa.* 45. *v.* 16. צלם *Dan.* 2. *v.* 31. *etiam propter creditam internam virtutem ita dicta asserit Rambam: &* אבן משכית *Lev.* 26. *v.* 1. *Huic directe respondet vox Heb. in hoc versu; at per aliud exponit noster, per Mutum scil. idoli genus, a propheta* אבן דומם *nomine signatum, Hab.* 2. *v.* 19. *& paulo ante* אלילים אלמים; *jam v.* [Samar.] *atq;* [Samar.] *omnino idem indigitant; nec ulterius quærendum hujusce dictionis significatum: vide Kimhi, Rashi & Abravanel in lo. neque n. vacat eorum verba subnectere. v.* 55. [Samar.] *al. ex.* [Samar.] *M.*

CAP. XXXIV.

V. 4. *leg.* [Samar.] *ut in alio ex. Mor. ver.* 6. [Samar.] *In altero Ex.* [Samar.] D. Mor. *v.* 11. [Samar.] *legendum potius* [Samar.]

CAP. XXXV.

V. 3. [Samar.] *pro eodem ponitur quod* [Samar.] *versu præcedenti.*

CAP. XXXVI.

Verf. 8. *In Hebræo-Samarit. leg.* [Samar.] *Mor.*

ANIMADVERSIONES SAMARIT. IN DEUTERONOMIUM.

CAP. I.

Verf. 12. [Samar.] *Non* stultitiam *tantum significat hæc vox, sed* pinguedinem *etiam, ex naturali causa, juxta scitum illud Hebræorum,* שמנונית הלב גורם השטות: *Res autem pingues, graves fere sunt, atque molestæ: proinde hac ratione convenit aliquatenus* [Samar.] *cum Heb.* טרח *cui hic respondet. v.* 20. *Pro* [Samar.], *leg.* [Samar.] *M. v.* 22. [Samar.]: *Vide notas ad Num.* 13. 1. *v.* 27. [Samar.]: *Hujus radix nequit esse* [Samar.]: *sed potius* [Samar.]; *At quid dices,* [Samar.]? *prorsus idem teste Nathan in suis Concordantiis quid hoc loco Heb.* רגן: *quid illud?* כלשון סכסוך: *quæ quidem dictio sono perparum differt a nostro* [Samar.]; *nec exemplo caret harum literarum permutatio:* Perturbationem, *vel* combustionem fecistis: *prope accedit ad Arab.* تكسر *v.* 28. [Samar.] *Idem significare quod alibi* [Samar.] *extra dubium est iis, qui norunt quantam licentiam sibi sumunt Samaritani in indifferenti harum literarum usu. v.* 29. [Samar.] Conturbemini: *in Ithpeel a* צרה *quod apud Chaldæos* לשון חברה *habet teste Baal Aruch, &* לשון חמיה *ut Pomarius. Hine per* תתברון *Onk. & Jon. Hebraicum verbum cui respondet* [Samar.] *vertunt; atque in eundem sensum etiam Persicus. v.* 36. *post* [Samar.] *ex alio exemplari restituenda hæc verba* [Samar.] *D. M. v.* 41. [Samar.] *videtur pro* [Samar.]: *sic D.M. Ib.* [Samar.] Et parati fuistis. *Aliud exemplar* [Samar.] Et composuistis vos, *D. Mor.*

CAP. II.

Verf. 5. [Samaritan] *male pro* [Samaritan], *ut in alio ex.* D.M. *v.* 6. [Samaritan] *Exempl. aliud,* [Samaritan] *Mor. v.* 11. *ex alio exempl. sic resarcitur,* [Samaritan] *D. M. v.* 22. [Samaritan]* *pro* [Samaritan] *D. M. v.* 30. [Samaritan] *plane idem quod Arab.* عياص durus, difficilis volenti quid.

CAP. III.

Verf. 4. *In Heb. Sam. leg.* [Samaritan]. *Mor. v.* 5. [Samaritan] *pro* [Samaritan] *Aliud exemplar in plurali* [Samaritan]. *D. Mor. Ib.* [Samaritan] *ex Heb.* פרוי *plane videtur derivatum:* [Samaritan] *enim &* ו *eundem fere sonum habent: nec a Sam. voce multum dissonat Ital.* Borgo, *cui respondet etiam in significatu: Nam* מה שאין לו גדר חומה ומבצר פרוי *ut &* [Samaritan] *quod idem diximus* בחצר *ut Kimhi in lib. Rad. Nathan in Concord. et constanter Hebrai omnes: unde Chaldaice per* פצחיא *semper, excepto tantum Hab.* 3. 14. *convertitur. Atque hoc modo etiam* פצח *&* ברז *Ch. atque Ar. inter se conveniunt. Senes varie admodum hanc vocem vertunt, ut in locis ubi occurrit videre est. v.* 12. [Samaritan]* *pro* [Samaritan] D. M. *v.* 26. [Samaritan] præcationi meæ: בי *pro particula obsecrandi sumit.*

CAP. IV. *Verf.* 16. *Ante* [Samaritan] *deest* [Samaritan]. *D. Mor.*

CAP. V.

Ver. 5. [Samaritan], *leg.* [Samaritan] D. M. *v.* 15. [Samaritan]* *pro* [Samaritan] *ut aliud exempl. D. Mor. v.* 22. [Samaritan] *pro* [Samaritan], *ut aliud exempl.* D. M. *v.* 24. *deest* [Samaritan] *v.* 27. [Samaritan]: *Hæc antecedere debent* [Samaritan] D. M. *v.* 32. [Samaritan] *legendum* [Samaritan]

CAP. VII.

Verf. 1. [Samaritan] *idem quod Chaldæis* שלח Emisit, ejecit. בלשון סוף וקץ *ut* D. d. *Pomis. v.* 4. [Samaritan]: *Aliud exemp. recte* [Samaritan]: *D. Mor. v.* 13. [Samaritan] & [Samaritan] (*pro libertate quam sibi sumunt Samaritani in homogenearum usu*) *idem significant, & respondent Heb.* שער *Exod.* 13. 12. *Deut.* 28. 4. *&c. In Liturg. Sam. sæpius Arabice per* اصل *convertitur; ut ex hoc disticho liquet* [Samaritan] *Arabice sic:* اصل ليس لسلطنته فرع ليس لسلطنته هو اصل Potestati ejus non est principium, Dominio ejus non est finis, Principium ipse. *Hinc* principales, *vel* præcipuos, *hoc loco denotare potest: Gen.* 31. 30. *videtur idem quod Chald.* אזל *apud Onk.* abiit, exiit: *unde Æthiopibus* ሕፀል exitus aquarum, *Cant.* 1. 12. *v.* 15. [Samaritan], *pro* [Samaritan]. *D. M. v.* 26. [Samaritan]. *pro* [Samaritan] *Mor.*

CAP. VIII.

Verf. 3. [Samaritan] *Solus noster ita interpretatur Heb.* יענך: *multo melius aliud exemp. transtulit* [Samaritan]. [Samaritan] *D. Mor. Ib.* [Samaritan] *Æthiopibus significat hoc verbum* Afflixit, laborare fecit, اتعبك *ut Ar. hic habet. Nisi forte conveniat cum Ch. & Syr.* צרך Indigentia, *vel* penuria afflixit te, *ut est in Vulg.*

CAP. IX.

Verf. 17. [Samaritan]. *rectius aliud exemplar* [Samaritan] *D. Mor. v.* 23. [Samaritan]* *leg.* [Samaritan]: *ut aliud exemplar D. Mor.*

CAP. X. *Verf.* 7. [Samaritan]. *leg.* [Samaritan]: *Mor.*

CAP. XI.

Verf. 6. [Samaritan] *Aliud exemp.* [Samaritan] D. *Mor. Habet Arab. Samar. Interpres quod priori* [Samaritan] *respondet, sc.* انضموا *Sed alio ordine positum, & cum aliqua a cæteris discrepantia: Pericopes, quantum in MS. habemus est hæc versio.* فابتلعهم * وجميع الناس الذي انضموا الي قارح وبيوتهم واخبيتهم * وجميع الناس الذين معهم فيما بين اسرايل Et deglutivit eos, omnesque homines qui ad Corah congregati erant, & domos eorum, ac tabernacula eorum, & omnes homines qui cum eis erant. *v.* 10. [Samaritan] *Est nihil in hac dialecto usitatius quam istiusmodi commutatio,* [Samaritan] *&* [Samaritan]: *Confer Gen.* 21. 30. *Exod.* 22. 13. *cum Gen.* 31. 44 47. 48. 50. 52. [Samaritan] *autem &* [Samaritan] *Samaritanis est etiam i. q.* قدوم Adventus, occursus, *Gen.* 14. 17. *Deut.* 4. 30. *Ut igitur a* قدوم *est* قدم pes, *& Chald. a* סוד *est* אסחורא *idem; cujus exempla in aliis item linguis habemus non pauca: quidni* [Samaritan] *quoque* pedis *habeat significationem? Certe intra angustos adhuc limites clauditur istius dialecti cognitio; Hoc autem eo verisimilius apparet, quia (teste Morino) aliud exemplar retinet dictionem Hebraicam* ברגלך *quasi huic* [Samaritan] *Synonomon: vel aliter ita vertendum,* adventu tuo. *ver.* 12. [Samaritan] *Videtur mihi idem denotare quod Arab.* عين عناية Oculus curæ, providentiæ divinæ: *posteriori voce utitur hic Arab. noster & Erpen. Chaldæis atque Syris est proprie* Necessitas: *Verum ut Necessitas, & Necessitudo Latinis consonant, nec minus opinor hac dictio sub eodem diverso sensu Samaritanis: Hoc certum, Henain apud B. Bahlûl per* حوار *vertit, ut & Zecharia per* مملق Animi inclinatio, propensio; *quod in idem ferme recidit: Addo quod Exod.* 21. *v.* 10. *hoc idem vocabulum occurrit in* 70, *haberi* ὁμιλίαν, *congruenter satis. Hæc a. posteriori loco prædicti Zachariæ magis accommoda videtur interpretatio,* زوجة *per* مرمل *convertentis, quasi* quæ statui viduitatis necessaria. *v.* 14. *Deest* [Samaritan] mustum tuum. D. Mor. *v.* 29. [Samaritan] *ut una dictio scribitur. Mons n. iste in Samaritanorum scriptis, præclaris insignitur nominibus: nunc n.* جبل المنقطعين: *nunc* [Samaritan] *appellant; modo* الفرايض; *nec non aliquando* اشمخ الالم *Ibid.* [Samaritan] *Arab. Sam.* [Samaritan]

CAP. XII.

Verf. 6. *leg.* [Samaritan] *Mor. ver.* 8. [Samaritan] *Aliud ex.* [Samaritan] *Mor. v.* 20. *In Heb. Sam. leg.* [Samaritan] *Mor.*

CAP. XIII.

V. 5. *Omittitur* [Samaritan] *D. Mor. v.* 6. *deest* [Samaritan] *D. Mor. Ib.* [Samaritan] *pro* [Samaritan] *rectius alibi* [Samaritan], *itemque* [Samaritan] *vide Lexicon. i. q. Chald.* חיק. *v.* 10. [Samaritan] *pro* [Samaritan], *& sic v.* 13. *aliud exemplar habet. D. M. Quamvis ut* دحا *&* طحا *idem sunt Arabibus, quidni etiam* [Samaritan] *& Hebræ.* רחה *in eodem significatu conveniant? Sane Arab. Samar. per* ادحاك *vertit. v.* 14. *Sic ista legito.* [Samaritan] *D. M. v.* 16. *Omittitur dictio* [Samaritan] *D. M.*

CAP. XIV.

V. 1. [Samaritan] *Convenit plane cum Syr.* ܓܕܠ, Secuit, incidit: *per* انسق *exponitur apud B. Bahlul: firmat hanc sententiam Arab. Samar. qui* تتجرحوا *interpretatur: peculiariter de* incisione cum cultris *intelligunt plerique Hebræorum, qualis illa* 1. *Reg.* 18, *v.* 28. *Atque hinc Ar. noster suam videtur hausisse interpretationem: istiusmodi* laniatum *specialiter prohiberi putat R. Menahem* על הרוגי עיר הנדחת propter occisos in urbe depulsa: *de qua Cap. præcedente. v.* 5. [Samaritan] Mihi *videtur i. q. Chald.* אשיתא *cui* רמות תיש *testatur B. Aruch: & consentiunt fere omnes Hebræi (excepto Nathane, qui* שם עוף *scribit) dictionem hanc de aliquo* hircorum *genere esse intelligendam. Ib.* [Samaritan] *i. q. Chald.* ריצא *(* [Samaritan] *pleonastico) & Heb.* דישון *cui respondet: Arab. Sam. duabus vocibus hanc unam videtur exprimere; quarum prima* الاروي *quæ in Arab. nostro & Erpen. altera* الكركدن *h. e.* Rhinoceros, *ut transfertur Deut.* 33. *v.* 17. *Ib.* [Samaritan] *pleonastico* [Samaritan] *(quale fuit* [Samaritan] *in* [Samaritan], *ut jam nunc observavimus) i. e. quod* ראם רים *vel* רימא Unicornis. *Chascuni per* טליא *exponit:* ראם *a. &* شال *Ast.* سول *in eodem conveniunt significatu, sc.* Elevavit, exaltavit: Hinc Unicorni *hæc nomina* רימא *&* טליא *ob cornu ejus altitudine atque eminentia. Quid quod Onk. Jonath. Syrus, alliique Interpretes, Unicornem inter animalia in hoc versu comprehendi volunt? cumque ut mundum, esuque licitum communiter recensent* Hebræi *præter hanc a. non est hic alia dictio quæ illum indigitet. Ib.* [Samaritan] *Convenit aliquatenus cum Syr.* ܙܪܢܦܐ *h. e.* ܓܡܠܐ ܢܡܪܐ *teste Gregorio apud B. Bahlul; vel ut Ferrarius,* Camelopardalis: *cui suffragantur omnes non tantum versiones nostræ* 70. *Vul. Lat. Onk. Jonath.* Pers. *Syr. & Arab. sed & Arab. Samar. Erp. Saadiæ, R. Jonas Grammaticus ille antiquissimus, atque* Hebræorum *plerique. v.* 13. [Samaritan] Heb. ראה: *sic Levit.* 11. *v.* 14. *hæc eadem vox cum* ד, *legitur: & scribit A. Menahem in lo. quatuor nominibus vocari hanc avem, sc.* ראה, דאה, איה, דיה: *nec aliter* Chascuni. *ver.* 15. [Samaritan] *Heb.* תחמס *ex quo, homogenearum tantum permutatione facta deducitur. Arab. Sam.* [Samaritan] *v.* 16. [Samaritan] *Arab. Sam.* [Samaritan] Sacer, *avis. Ib.* [Samaritan] *Arab. Sam.* الكساف *v.* 18. [Samaritan] *i. q.* الخطاف Hirundo, *teste Bahlul. vid. An. ad Lev,* 11. *v.* 9. *Ar. Sam.* رمج Avis rapax *quæ Persice* دو برادران *vid. Gol. Turcice* سكسك *apud* نعمة الله *Ib.* [Samaritan] *Arab. Sam. Erp. & Saad. ut noster* الهدهد: *conveniunt hic omnes contra* 70. *v.* 23. *Omittitur dictio* [Samaritan] *D. Mor.*

CAP. XV.

Ver. 2. [Samaritan] *Est omnino idem quod Ch. atque Syr.* נבב: *Construitur cum* [Samaritan] *ut Heb.* נשה *& tum ut illud* Mutuo dare, *vel absque* ב *cum Accusativo & tum ut idem* נשה Exigere *significat. Ib.* [Samaritan]* *leg.* [Samaritan] *v.* 5. [Samaritan] *Aliud ex.* [Samaritan] *Mor. sic etiam v.* 23. *V.* 13. *Versus prior pericope abest, quæ sic restituenda,* [Samaritan] *D. M. v.* 14. [Samaritan] Viatico donabis eum, *ut* 70. *& Tar. Hieros. Paulo aliter Arab. Erp.* تعينا نعينه instruendo ornate eum instrue. *Ita etiam A. Ezra* עשה לו תפארת: *Accedit Rashi,* תעניק *inquit* לשון נטבה ובמראית העין דבר שיהא נכר שהטיבות לו: ויש מפרשים לשון הטענה על צוארו *alii inquit* sensum ei tribuunt Onerandi super collum ex Prov. 1. *v.* 9. *Atque hæc est interpretatio Jonathanis.* Porro hæc domini munificentia, *ut observat Abravanel,* pro ratione benedictionis divinæ ab adventu servi erat conferenda: quo major hæc, & amplior illa: & recordare te non tam tua, quam quæ Dei sunt daturum, & olim temetipsum etiam fuisse servum; ut sequitur. *Ita ille. vers.* 18. [Samaritan] *præponi debet* τῷ [Samaritan] *D. Mor.*

C A P. XVII.

v. 8. *Hæc desunt in nostro Exemp.* [Samaritan] D. *Mor.*

C A P. XVIII.

V. 3. [Samaritan] *Aliud exemplar* [Samaritan] In *Heb. Sa. pro* [Samaritan]* *in Usser. Co.* [Samaritan] *Nullo modo convenit hoc vocabulum cum Heb.* קרה *μύλον, κέϛπαρον, γνάφον, ut 70. varie reddunt, sed potius idem est quod Syris* ܡܪܩܡܐ *& Arabibus* مراق البطن *teste Honin apud Bar Bahlul* ܐܢܛܪܘܢ فيقال بيونانية ἔντερον *autem Græcis omnino i. q. Heb.* קבה Intestinum, interanea; *quorum pars est* ἤνυστρον, *qua voce hic utuntur Senes. De jure n. Sacerdotibus determinari hasce partes afferunt Judæi quasi ex analogia quadam: Primitiæ terræ ut iis præcepto divino solventur; pariter etiam & principia animalium. Jam n. Genas esse principium corporis, Armum esse principium membrorum quæ intricata sunt in corpore, & Ventriculum esse principium viscerum tradit cum Rambam Gerundensis: vers.* 5. [Samaritan] *leg.* [Samaritan] *Mor. vers.* 8. [Samaritan] *Aliud exemplar habet* [Samaritan] *Hebræo textu proxime* D. *Mor. ver.* 20. [Samaritan] לשון קימא *habet hoc verbum, teste Aquinate; ad quod adducit Prov. 9. v. 1. ubi Heb.* חצבה *Chaldaice per* עתירת *vertitur: etiam Syr.* ܐܩܝܡܬ: erexit: קימא *n. ejusmodi suiipsius* erectionem *innuit, quam comitatur oppositio non adhærentium sibi: apposite hoc: in præcedentibus n. dixerat Deus se Erecturum prophetam &c, hic igitur ex adverso addit, Qui n. se Erexerit, h. e. pertinaciter, diligenter, cum studio atque repetito labore, intentioneque animi; Hinc per* ܡܬܟܠܕ *i. q.* ܡܬܟܠܕ *hanc vocem exprimunt Samaritani in suis Liturgiis: Haud ingratum reor unum tantum si subjungam locum. ex Lit. Damascen.* [Samaritan text] *(Arabice vertitur per* ܡܬܟܠܕܝܢ*)* [Samaritan text] Die sexto Hebræi adsistunt cum *prima* Solis luce duplum vulgaris doctrinæ: Ipsique obnixius se applicant observationi diei Sabbati, quemadmodum eis præcepit Dominus eorum die promulgandi illum; A vespere ad vesperam celebrabitis Sabbata vestra (Levit. 23. v. 32.) Deus fixit *ei* terminum minime removendum: Paradisus est, nequaquam appensus huic mundo, Sabbatum: atque Lex in medio ejus adinstar est arboris vitæ, quo tempore populus constabat ad pedem montis Sinai. *&c.*

C A P. XX.

V. 1. [Samaritan] *leg.* [Samaritan] M. *v. 19. &c.* [Samaritan] *Textui Hebræo ad verbum respondet noster: Aliter a. Ar. Sam.* انري ان شجر الصحراء كالانسان يدخل (*pro* يدخل) من بين يديك الحصن Num forte arbores campi sint sicut homo qui ingreditur a conspectu tuo in munitione? *Ita fere 70. Rashi, atque Abravanel,* כי *inquit* שמא דילמא בלשון משמש: *Sepharadi sic exponit hunc locum, quem sequitur I. Tremellius,* Hominis est arbor agri qui a facie tua venit in obsidionem. *A. Menahem etiam affirmative, cum A. Ezra hæc verba intelligenda censet,* Ut hominem in bello servant qui tributum pendit, sic & arborem quæ fructum profert. *v.* 20. [Samaritan]* *Aliud exemplar* [Samaritan] *ut Heb.* D. *Mor.*

C A P. XXI.

V. 3. [Samaritan] *Idem quod Heb. Sam.* [Samaritan] Dominus, possessor: *Atque hæc posterior vox ita scribitur non tantum in Paris. Cod. sed & in Usser. Nec diversus opinor ab his abit Arab. Samarit. qui per* [Samaritan] *vertit: affine Heb. Samaritano* [Samaritan], *& mutatis tantum homogeneis, prorsus idem:* بعل *autem Arabiæ fœlicis idiomate, significatu nihil differt ab Hebræo* בעל. *Atque hoc modo (quod perraro accidit) contra textum Hebræum, reliquosque omnes Interpretes, simul consentiunt tres Samaritani, Heb. Chal. & Arab. Sam. v.* 18. [Samaritan] Diffluens luxuria, profusus, a זנה Defluxit, diffluxit: *Vel,* improbus, improbior, *ut Arab.* اردى: *vel,* incorrigibilis, incastigabilis, *a* זנה Castigavit, *& elif quasi privativo i. ut* لم يزل *i. q.* ازلي: *Atque hoc propius ad Heb.*

C A P. XXII.

V. 7 [Samaritan]: *In alio exemplari absque affixo. D. M. v.* 8. [Samaritan] *Hic tantum, ni fallor, in scripturis occurrit hæc dictio; in singulari hic, & respondet Heb.* מעקה: *& in plurali,* Prover. 7. *vers.* 6. *& respondet Heb.* אשנבי: *ubi in Venetis, & Regiis legimus* תורקין; *in Basiliens. & aliis* חרכין: *Erroris hujus occasio inde nata, quod Elia in suo Methurgeman fatetur se nescire quid significet* תורקין: *in B. Aruch adducitur, ut observat Cl. Buxtorfius, ubi remittit lectorem ad* בלם, *at quid proprie notat, non videtur intellexisse. Aquinas ut ignotum præterit: neque habetur in B. Bahlul; Hinc tamen loco supradicto restituendum liquet: de cujus etiam significatu deinceps non dubitandum. Quin & ulterius hoc tuto inferre liceat, non abs re fore, dictionum quibus utitur Interpres Samaritanus significationem, ex earum apud Targumistas, atque Talmudistas interpretatione (quod quidem nos sæpius fecimus) nonnunquam elicere: utrique enim una fere est eademque lingua, utut in commercio cæterisque distant quam longissime. Arab Samar. per* [Samaritan] *convertit, quod a* [Samaritan] *parum differt: vide versionem Arab. Josh. 22. 25 & Ephes. 2. 14. v.* 12. [Samaritan] *i. q.* ציצין, *vel corrupte ab eo: alibi* Tintinnabula, *quæ quia in extremitate vestimentorum sacerdotalium, quasi fimbriarum loco, olim posita, inde videntur iis etiam dedisse nomen suum. v.* 18. [Samaritan]: *Aliud exempl.* [Samaritan] *Mor.*

C A P. XXIII.

Vers. 1. [Samaritan], *i. q. Arabibus* دجل & دغل Vitium depravati alicujus menbri. *v.* 19. [Samaritan] *i. q. Chaldæis, Syr. atque Arab.* רבי *(qua voce etiam hic utitur Onk. Syr. Arab. Erpen. &c.)* Educare: contractum inire, usuram exercere: *Ac si Usura apud omnes hasce gentes ad educationem orphanorum minime improbanda.*

C A P. XXV.

Vers. 4. [Samaritan] *Idem quod Rabbinis* סבך *& Arab.* شبك Implicare, fiscellam imponere: شبك *enim* fiscella *convenit cum Syr.* ܐܣܟܠܐ *v.* 11. [Samaritan] per verenda: *illud etiam Hebr.* בשר *Ezec.* 23. 20. *& magnam carnem habere dicuntur, quibus membrum illud magnum, quos mu*tionatos *appellant. Accedit versio Arab. Samar.* [Samaritan] pudendum, *unde* حيي *i. q.* ربون impudens, سور ادم بجال *Turcice redditur in* نصاب صبيان: *Ar. Erpen.* انثيه. *v.* 18. [Samaritan] *Ar. Sam.* المرجعين وراك qui reversi erant post te. *Propius ad Heb. Arab. Erp.* لضعفين *cui convenit interpretatio A. Ezræ* שאין בם כח ללכת.

C A P. XXVI.

Vers. 4. [Samaritan]: *videtur error pro* [Samaritan] *vers.* 2. *Arab. Sam. retinet* طبق *utrobique: v.* 13. *pro* [Samaritan] *leg.* [Samaritan] *D. Mor. v.* 15. [Samaritan] *leg. ut in alio exemp.* [Samaritan] *M. v.* 19. [Samaritan] *Aliud exemplar* [Samaritan] *D. Mor.*

C A P. XXVII.

Vers. 2. [Samaritan]* & in ordinem eos constituas, *Falsus est Interpres: nam vertendum erat, &* linivit eos calce: *ut aliud exemplar* [Samaritan]: *idem error erratur, vers.* 24. *Mor.*

C A P. XXVIII.

Vers. 1. [Samaritan] *abest* [Samaritan] *copula: & post* [Samaritan] *abest* [Samaritan]: *utrumque repræsentat aliud exemplar D. M. v.* 4. [Samaritan] *debet abesse* [Samaritan], *ut in alio exempl. Mor. v.* 5. [Samaritan] *distinguendum inter* [Samaritan] *i. q.* חומר bitumen, *Gen.* 14. 10. *&* [Samaritan] *idem quod* טחן *permutata gutturali: firmat hanc conjecturam Arab. Samar. qui ita vertit* [Samaritan], *ut etiam v.* 17. *Arab. Erpen.* طبقك *qua dictione utitur Ar. Sam. Cap.* 26. 2. 4. *Ibid,* [Samaritan] *Arab. Sam.* معاجنك *ut Arab. noster, & Erpen. A. Menahem,* פירות לחים ויבשים *interpretatur.* Fructus virides, & aridi. *vers.* 13. [Samaritan] *dele unum* [Samaritan]: *Ibid.* [Samaritan] *abundat* [Samaritan]: *error exemp. Mor. v.* 20. [Samaritan] *Est tanquam a* [Samaritan], *vel* [Samaritan]: *vide Gen.* 19. 16. *Arab. Sam.* الحج *Erpen.* الدسوس *v.* 21. *Abest verbum* [Samaritan] *D. Mor. v.* 22. [Samaritan], *est certe ab Heb.* חמם *unde & Arab. Erp.* وبالحمة *& quod eodem recidit Ar. Sam.* والملحمه *Ib.* [Samaritan] *Arab. Sam.* الربع *Erpen.* بالاستعال *Ibid.* [Samaritan] *Ar. Sam.* [Samaritan] Hemicrania. *Erpen.* بالسخانة *Ibid.* [Samaritan] *Ar. Sam.* الدق Hectica, *Erpen.* بالنساف *v.* 27. [Samaritan]: *Heb.* בעפלים: *Hanc dictionem Symmachus alibi vertit per* κϛ̄ τῶν κρυπτῶν, 1 *Sam.* 5. 6. *quo significat* partes occultas, *sive,* quæ occultari debent: *Porchetus scribit hoc nomine significari morbum, qui a Græcis* τεινεσμὸς *vocatur, qui est* irritus egerendi conatus cum inflammatione ac tumore sedis, mucosa & sanguinolenta quædam egerentis. *Morbum fuisse in posteriori parte corporis firmat locus ille, Psal.* 78. 66. *ubi pro* טחרים *a Talmudicicis loco* עפלים *substituto, in Heb. est* אחור: ሐሰ *autem Æthiopibus (cui valde affine est Chald. Sam.* [Samaritan]*) omnino idem est quod Heb.* אחור dorsum, tergum. *Omittitur hic (teste Morino) unum genus morbi quod aliud exemplar sic effert* [Samaritan], *pro Heb.* חרס *seu* חרם *quod* Prurigo *interpretatur. v.* 40. [Samaritan] *idem plane quod* [Samaritan], *vel potius forsan pro eo, frequentissima labialium commutatione:* سرب *autem idem significat quod* [Samaritan] *qua voce hic utitur interpres Ar. Sam:* Effudit, fluere fecit. *Ib.* [Samaritan] *est in singulari, cum textus H. sit in plurali: in alio exemplari contrarium; in textu est singulare, in versione plurale: D. Mor. Convenit hoc verbum cum Syr.* ܫܚܠ Defluxit. *Jer.* 13. 17. *Et Chald.* שחל *quod Talmudicis etiam* decidit, cecidit: *Et quidem usitatissima gutturalium commutatione, pro eo videtur poni. Astipulatur Arab. Samar.* انثى: *imo præter illum, atque Ar. Erp. huic sensui consentiunt (quod insolenter accidit) cætera*

teræ omnes quæ in Bibliis nostris habentur versiones. Atque hinc lumen oritur dictioni Hebraicæ נשל quæ non tantum ענין ההסרה והסתירה habet, ut Kimhi vult in libro Radicum; Sed præterea כל מה שפירושו נתירה: ut Nathan in Concordant. & D. d. Pomis Defluendi, & ut marcidum decidendi significatum connotat, a נתר, qua voce hic utuntur Interpretes Arabici omnes, Samar. Saadiæ, Erpen. noster, item Syrus. Onkel. Targ. Hieros. & Jonath. v. 54. מרשׁצדישו: Deducta videtur hæc dictio ab Arab. حظي Commodorum copia, fælicitate, ac deliciis frui: unde nomen حظاة Gen. 6. 8.

Ibid. חבב, Hebr. חיקו Varie admodum scribitur hæc dictio, nunc חב, alibi בחב, & סב, eodem significatu, scil. quo Chald. חובא: At חבא quamvis Chal. Amor sit, Samarit. tamen neque in Pentateucho, neque in aliis eorum scriptis (quod memini) in hoc sensu occurrit unquam; Sed Heb. אהב & אהבה semper exprimunt, vel per רחם, aut quod idem est רסם, & ארחמה vel ipsam retinent vocem Heb. אהבה & האהבה: imo etiam H. חבב per רחמו vertunt, Deut. 33. 3. Et quamvis hic non incommodum infert sensum, est tamen ubi eum omnino ferre nequit, sc. Exod. 4. 6. Denique Interpres etiam Ar. Sam. hoc חבב per החבב reddit: proinde nulla hic varietas, neque vers. 56. V. 58. השמה Heb. השם sumpsit interpres, ut Judæi τὸ ὀνομαζόμενον pro Deo: alind exempl. שמא: D.M. v. 59. צאהבכש Intra unius lineæ spatium tribus diversis modis effertur ista dictio in eodem significatu, a שבא: Vide Lexicon Sam. Ib. שהצרצ, vel mendose scribitur; vel non insolita in hac dialecto permutatione, צ pro ב ponitur; alibi enim שברה i. q. Ar. مرض effertur. v. 61. & Cap. 7. 15. V. 63. הרעיה Chal. Voluit, complacuit, acquievit, i. q. Heb. הואיל: vocem quæ huic aliquatenus consonat habet Arab. Samar. يسر v. 65. ארצבת i. q. רויא Chald. dolor, tristitia, mœror.

CAP. XXIX.

Vers. 10. פקרדיכון: Est verbum פקד Chal. atque Syr. idem quod Heb. פקד Visitavit: Atque hinc etiam nomen פקד videtur idem significare quod פקיד præfectus: quamvis Chaldæis in usu esse hoc significatum, minime constat. Forsan vitiose scribitur פקרדיכון, pro פקרדיכון quod alibi fere semper respondet Heb. שוטר. Ita ut imprimitur in exempl. scriptum testatur D. M. sed leg. ait וקפדיכון vers. 16. ידעתון In 2a. persona plur. a cæteris omnibus interpretibus diversus hic abit noster; ut & alibi nonnunquam. v. 18. לשמה Heb. לענה Transmutatione unius tantum literæ, h. e. ס ante ל posita, est hæc dictio prorsus eadem cum Belgica Alsem, absinthium, quæ corrupte videtur ex Latina deducta. v. 19. חסמה Est i. q. Chaldæis צירא: Hunc locum Arab. Sam. sic vertit اذ بسلامة قلبي (perperam pro قلبي) انصرف بسبب هلاك الريان مع العطشان Cum in pace (securitate) cordis mei versatus fuero, eo quod perdet Deus potu repletum, h. e. צדיק ut aliqui volunt, & sitientem, sc. רשע, ita dictum ex illa allusione Jer. 17. v. 6. Ac si providentia Divina omnino non distingueret inter bonos & malos: juxta illud Eccles. 9. v. 2. Atque huic interpretationi saltem dictionis ספות favet R. Jehuda, qui לשון כריתה ei tribuit: itemque R. Jona Grammaticus qui per יכלה exponit; eo quod videt Deum perfectos simul cum impiis absumentem. Maxima quidem Interpretum pars Heb. ספות in sensu accipiunt Addendi, accipiendi &c. Ita Onk. Syr. Arab. Jonath. Pers. Christiani etiam fere omnes; nec non Hebræorum plurimi inter quos A. Ezra, qui in hunc sensum interpretatur, Eo quod addiderit, h. e. concesserit Deus irriguam animam versari cum sitiente, justos nempe commorari & simul cum iniquis habitare, ideo nihil mali iis casurum putant impii בצדקה צדיקים אחה propter justitiam justorum ipse vivam; prout Deus aliquando toti parcere voluit civitati propter 10. justos Gen. 18. Valde arrideret isthæc sententia, nisi aliter accepissent sensum vocabuli ספות Senes, Vul. La. & uterque Samaritanus; a quorum concordi interpretatione, vix aut ne vix quidem libenter discesserim. v. 21. השלטיהאשצרקא Non prætermittendum videtur, ab eadem radice deduci hic vocabulum quod Execrationem significat; & cum illo aliud, quod Fœdus denotat. Primum fœdus non absque maledictionibus. vers. 22. ההבצלה Arab. Samaritan. جوايكها الذي احاجها الله Et clades quibus extirpabit eam Deus. v. 24. הבגבו* leg. הבדע Mo.

CAP. XXX.

Ver. 3. &c. ויצב Ita etiam Arab. Sam. atque Erpen. ويعود الله v. 4. הדבנבלצ* per metathesin puto pro הדבגבלצ الهك مع عودتك Adducet te. Nisi forte (ut conjectat Morinus ad Arab. بدر respexerit: q. d. properabit reditum tuum. Arab. Sam. & Erpen. يجمعك v. 13. יצביסבב sic scribitur, sed leg. יצביסבב vel, יצביסבב.

CAP. XXXI.

Vers. 7. לתלה leg. לצלה D. Mor. v. 8. צבגבדה׳אל. Non percutiet, pulsabit te: Ex usu Syr. i. q. لطم دق vide Gen. 33. 13. In Liturg. Sam. בער per خاب exponitur in hoc disticho ...: (Ar. خايبين) De sua spe decident; qui non te quærunt. Hinc locum hunc ita vertamus, Non fallet, distituet, deseret te: quæ etiam interpretatio est Onk. Jon. & Ar. Ib. ברקבא Arabibus est Tremere: Samaritanus etiam occludere, concludere, ut constat ex hoc tetrasticho. ... Liturg. Sam. pag. 44. [illegible] Non sunt occlusæ misericordiæ tuæ portæ in eos qui se parant ex [illegible] pauperum. v. 12. סרחא Plane ut Syr. ܨܪܚ & Ar. صرخ: A[illegible] ut Clamo Latinis aliquando idem est quod Voco, Virgil. Eclog. 6. [illegible] utroque sensu sumitur סרח apud Samaritanos: in posteriori hic. [illegible] aliter Arab. noster, & Saadia. v. 15. post הלצאא omittitur הצה. [illegible] v. 19. בצאה. Forte legendum באצא colloca: Ita fere Ar. Sam. جعلها constitue illud: semel occurrit ex hoc verbo derivatum, [illegible] באצא, Gen. 31. 27. V. 20. הסד i. q. Arab. دحص pinguefactus e[st] Ib. שרב Arabibus ردم Conversus est. Absolvit: Gig. prior significatio [illegible] venit huic loco, posterior Gen. 24. 31. Ar. Sam. انصرف.

CAP. XXXII.

V. 1. צאהשלא Æthiop. አጽምእ: ሰማይ: ወእነግርከ: Ausculta c[œlum] & alloquar te: ut 70. v. 2. הבהג Ar. Sam. مرکضي Ib. [illegible] Æth. ወትሴሮ Et exspectetur. Ib. בהלםצצ Æth. ወከመ: ገሚ: ወ[illegible] ፀምር: & sicut nebula, vel nix affatim descendens in vellus. v. 3. [illegible] Ar. Sam. لربنا القدر ver. 4. הרצסה Æth. እግዚአብሔር: ጻ[ድቅ] በምግባሩ. Deus justus in operibus ejus. Ib. צלבה in H. S. videtur pro צל[illegible] Aliud ex. צלבחאא Mo. v. 5. Scribendum ut duæ voces, הל׳אל [illegible] alterum exemplar. D.M. Ib. ברבס Æth. ርኩሳን immundi. Ib. [illegible] Arab. Sam. مغلظم, vocabulum si recte scribitur, ignotum Lexico[gra]phis. Extat quidem apud Schindlerum, at significatione diversa, de qua [illegible] nihil constat. Æth. ወገፋዒት Et opprimens. v. 6. רשצב Est proprie [im]petuosus, furiosus, incitatus, ὁρμητικὸς: a רשף ὁρμῶ prout optime vertit [illegible] Symmacho Cant. 8. v. 6. Sumpta est a. metaphora ab Avibus, quæ incitæ feruntur ad escam, & prædam suam: רשף לשון עוף testantibus id [He]bræorum doctissimis: Hinc tum רשב tum נבל cui prius illud respondet multo melius per Incitavit, irritavit, impulit, incendit, transferri [illegible] quam ut Judæi communiter, per מאס בוה vilipendit: Ita transfert [illegible] bum נבל Arab Samar. vers. 15. hujus Cap. sc. per يسخط; itemque Onkel. per ארגז, irritavit: Nec multo aliter Senes Prover. 30. vers. [illegible] ἐὰν πρὸς σταυδὸν h. e. si immiseris, impuleris-at ne semel quidem in [illegible] בוה ab iis ullibi expositum reperimus. Pro רשצב Æth. አብድ stulte [illegible] 70. & Vulg. Ib. צצהלש. Æth. ፈጠረከ fecit te. v. 8. השלס Pro [illegible] ut habet aliud exemplar. D. M. Arab. Sam. علي Ib. סבר Æth. ita legit hanc clausulam, ሠርዖሙ: ለአሕዛብ: በበደብሎሙ: ወበበኍልቆ[ሙ] ለመላእክት: እግዚአብሔር: constituit populos singulis in locis suis, [illegible] in numeris, secundum Angelos Dei. vers. 9. האצלב׳סצצ Arab. Sam. خاص تكلته propria, peculiaris, præcipua ejus hæreditas. Vid. Ar. [illegible] Num. 18. vers. 12. Sæpius respondet Heb. חלב de quo sic D. Kimhi, lib. Rad. כמו שהחלב מבחר הבשר קראו למבחר כל דבר החלב Eo quod adeps optimum est de carne quod præcipue eligitur, (addo, & pre[illegible] aqua lachrymæ habentur maximi) ideo electum cujuscunque rei חלב vocant Hebræi, & סצצ Samaritani. Hinc a. clare liquet loco חבל [illegible] utrosque Samaritanos חלב. Hunc versum sic legit Æth. ወኮነ: ደቂቀ: ያዕቆብ: ሕዝቡ: ለእግዚአብሔር:: ወእስራኤልኒ: ሐብለ: ርስቱ:: Et factus est Jacob pars populi Dei: & Israel etiam funiculus hæreditatis ejus. v. 10. הסהב Syris. ܚܡܬ Constrinxit, compegit, cinxit: circumdedit: atq; hoc etiam Æthiopibus. Apud B. Bahlul. per المزز المبرم الكثيف الخصيف الملرز المشتد redditur: Estque proprie, fasciis involvere ut infantes [illegible] ligare solent nutrices, ܚܡܬ ܣܒܝܐ i. q. قماط الصبي In libro [illegible] radisi. In eundem fere sensum Arab. Sam. يشدده confortavit, [illegible] roboravit eum: ligantur n. membra ut corroborentur. Cæteri interpretes Arabici eodem hic vocabulo utuntur omnes sc. يكنفه Erp. Saad. & noster; in quo cum 70. & Onkel. conveniunt. Senes etiam alibi Heb. [illegible] similiter vertunt. Æthiop. hunc versum sic legit ወአጽገቦሙ: በምድረ ገዳም:: በብሒረ: ጽምእ: ወሐፋ: ብሒረ: በድው:: መገቦሙ: ወመሐሮሙ:: E[t] satiatus est eos interra solitudinis, & in loco sitibundo & inaquoso, in regione deserta prospexit eis, eosq; docuit Ib. הבבלבצ Retinet verbum H. noster, et [illegible] S. v. 11. הבשב Hebræis atque Chaldæis נשב & נשף omnino idem significat [illegible] quidni etiam saltem aliqua ex parte Samaritanis? mihi quidem videtur in eodem sensu hic sumi נשב quo a Talmudicis usurpatur נשף, Agitavit, movit, devolvit: Cui suffragantur Arabici Interpretes fere omnes: [illegible] Arab. Samar. & Saad. qui per يرفرف & noster qui per يرف [illegible] idem, vertunt Heb. ירחף: a quo perparum diversus est Arab. Erpen. per يطوف vertit, h. e. circumit. Ib. צאאהבבלס. Ita vertam[us] Auxilio suo: est n. לצפצבב in Liturg. Sam. i. q. معين Adjutor [illegible]

x. Sam. Æthiops hanc pericopen sic vertit, ሀ.ደስተ.ብእ: ለ.ሀ: ለ.ሀ: ... ፡ ለ.ሀ: ... Poc. ... Quæ colligit, pullos suos sub ... & ut amplexatur pullos suos in lateribus suis: ac fovet eos in ... fuis, eosque gestat in pectore suo. v. 13. ... Arab. ... est ... cameli Lac, teste Gig. Hinc etiam f. generaliter Lac denotet: atque ... vertunt hic Heb. דבש Arab. noster. & Saad. nec non Græc. Esa. 7. ... in edit Complut. v. 14. ... Fervor, æstus iræ: Heb. Sam. ... defectum τῶ ..., in eodem sensu cum Heb. חמה a חם sumpsit no- ... interpres, contra cæteras omnes versiones. Arabs noster Saad. & Erp. per ... vertunt. Ar. Sam. ... Pers. ... nec aliter reliqui. Ib. ...

... idem etiam Arab. ... vers. 15. Initium hujus versus sic legit ... Æth. ... ፡ ... Cæspitare fecit ... lascivum: vel, Auxit, abundantiorem fecit: saturitas lasciviam: ... factus est, & incrassatus, ac dilatatus. Ibid. ... Æth. ... ፡ ... Et recessit a Deo vitæ ejus, ... pulchrum, decorum, elegantem te fecisti: cui concinit etiam ... Sam. ... Ib. ... Ar. Sam. ... fere ... Arabs noster. v. 16. ... i. q. Chald. בנס Irritasti eum: in eo- ... sensu conveniunt 70. Onk. Arab. &c. in secunda a. persona solus no- ... legit. v. 17 ... Fortasse rebus vilibus, nihili דליח בין ממש ... Targ. Hier. a ... Vilis, contemptus, abjectus fuit: vel, Deceptori- ... a ... Decepit: sic n. Satanas Deceptor fratrum dicitur: Æthiop. ... Dæmonibus. Ibid. ... Æth. ... ፡ ... Dii repentini nequaquam utiles, ... quos non noverunt patres eorum. Ib. ... Obstupuerunt, exhor- ... i. q. ... Syris: Vel, Explorarunt, cogitarunt, æstimarunt; ex ... Heb. חור: atque tum loco שערום videtur legisse noster שערים, in ... sensum vertunt etiam hoc verbum Arabs noster & Saadias. Arab. ... v. 18. ... Si a ... in Aphel deducamus, Recedere fe- ... (Chald. n. נשה Recessit) ita cum nostro consentit etiam Arab. Sam. ... Heb. תשי per ... vertit. v. 19. ... Æth. ... Et ira succensus est adversus filios suos. v. 20. ... Æth. ... Avertam. Ibid. ... Æthiop. ... quid erit in novissimis eorum. Ibid. ... Contracte pro ... Æthiop. ... prævaricatores. v. 21. ... Æthiop. ... excorde. v. 22. ... Arab. Sam. ... Imum, pro- ... fundum, infimum, κατωτάτω, ut in Catena: Dalmatis etiam Doboc idem; a ... Infixus, defixus, affixus est, hæsit. Hærent maxime quæ in alto & ... profundo, Alto demersus summa rursus haut bullit in unda. Pers. Porro ... potest, רבק qui in carcerem compingitur: unde & Carcerem forte ... inepte significet. Ib. ... In Pentateucho bis tantum occurrit, hic, & ... Gen. 3. v. 24. i. q. Heb. להב & להט Arab. Sam. per ... vertit: ... convenit cum Chal. שלה unde ולשישות Ardentes. Ib. ... idem omnino ... quod Syris. ..., de quo hæc B. Bahlul ...

... ... Structura ædificii, vel strues, or- ... do lapidum: dicitur de fundamentis fodinæ: & de initiis fundamento- ... Æth. ... Omnia fundamenta v. 24. ... Propterea ingruet fames, edulium ... ejus æstus, vel furor, confringens rebelles. ... idem hic esse quod Arab. ... satis confirmat universalis omnium quotquot extant versionum con- ... sensus. ... a. est prorsus idem quod Arab. ... & ... & ... קטב Arab. Sam. ... ob hoc fames, nutrimentum ejus scintilla frangens rebelles, ... adversarios. Cuncti tres Samaritani Codices (quod notandum) inter se ... consentiunt contra reliquos etiam omnes. Vid. Animad. in Genes. 49. v. ... 27. cap. 41. v. 32. Hinc autem, atque ex aliis hujusmodi locis quamplu- ... conjiceret quis forte inter Arab. Parisiens. quem nos impressimus, atque ... Sam. interpretem, quamvis permagna non raro intercedit convenientia ... & nos notavimus, & per totum Pentateuchi, quantum saltem nobis ... illius contextum, observare est) haut tamen Samaritanum quem- ... (utpote qui contra omnes gentis suæ codices dissentanea posuisse vix ... verisimile) utriusque autorem extitisse. Ib. ... cum feruore reptilium pulveris. Arab. Sam. ... Iste versus in Æthiop. ita se habet ... Et con- ... fame, eruntque comestio avium: ac elanguet potentia eorum: ... dentes bestiarum terræ immittam in eos, cum veneno fugientium ... terra, vel ut aufugiant a terra. v. 25. ... Æthiop. ... Et deforis liberos suos destruet gla-

dius. Ibid. ... Videtur diminutivum, a ... suffixo ..., more Persico, ut a ... Samaritani a. loco ... habent ... : vide Gen. 14. v. 24. nec non alibi. v. 26. ... Arab. Sam. ... In angu- los abigam eos. Ib. ... Ita & Arab. Sam. ...: nec aliter Ar. Erp. & Saad. Æthiops versum sic legit, ወእቤ: ... Et dixi, Disperdam eos, & cessare faciam de terra memoriale eorum, & de hominibus. v. 27. Hunc versum ita transtulit Æth. ... propter iram a. adversarii reputati sunt, & ne magnificetur hostis: ne- que dicat; Manus nostra fecit hoc: Num (vel, Non) Deus est qui omne hoc præstitit? Ib. ... Arab. Sam. ... Vitiose posterius pro ...: prius idem est vocabulum Heb. Sam. Ch. Sam. Arab. Sam. Arabique nostro, verum in diverso significatu. v. 28. ... Æth. ... Et non est eis sal, fidesque. v. 29. ... Prospicerent; id Syris ... teste Sio- nita, qui ita transtulit, Eccles. 32. vers. 3. Atque ita consentit hic noster interpres cum Onk. Syr. Jonath. qui per יסתכלון vertunt: verbum sc. ab Heb. שכל deductum. Paulo aliter Ar. Sam. qui hanc clausulam sic trans- fert. ... Non dijudicarunt ut consi- derent in hoc. Versum hunc sic vertit Æth. ... Non sapuerunt ut hoc in- telligant, neque cognoverunt in secuturum tempus. vers. 31. ... Æth. ... sicut Deus noster Dii eorum: inimici a. nostri amentes. Ib. ... favent sc. huic dicto, sen- tentiæ ... apud B. Bahlul idem est quod Arab. ... faveas tibimet ipsi: Atque ita cum H. convenit. Quin & ... etiam apud eundem per ... redditur. Jer. 20. v. 7. ... h. e. inquit ... privasti me, & priva- tus sum: quo vocabulo utuntur Senes in exponendo Heb. פללו Gen. 48. v. 11. sc. ἐκρίθην: unde & פלילים cui hic respondet ... per ἀνόητοι vertunt, q. d. privati judicio, mente capti. Quæ significatio frustra inter Judæos quæritur, qui לשון משפט vel דין & תפלה tantum ei tribuunt: Secundum hunc a. sensum pulchre inter se consentiunt noster & 70. V. 32. ... Haud ulla vox est alia omnibus nationibus adeo communis, utpote quæ fere eadem est Samaritanis, Arab. Chald. Æthiop. Syr. Armen. Copt. Georg. Malaic. Turc. Sclav. Græc. vet. & vulg. Lat. Ital. Hisp. Germ. Belg. &c. at non omnibus idem significat: Arab. est calamus & no- men cujusdam plantæ: forsan hic generalius quamcunque plantam denotat. Æth. ... sicut vitis Ib. ... Et de habitatione: id Heb. שדמת: cum Vulgata congruere videatur, de suburbanis, sc. populis qui inhabitant. Aliter a. per Conversionem, vel reditum verti potest. At- que ita fere Æth. ... Et reditus eorum (ex usu vocis Arabico) de Gomorra. Consentiunt Arabici interpretes universi, Ar. Sam. Saad. Erp. nosterque in ejusdem vocis usu. Ib. ... Æth. ... poma eorum. v. 33. ... Æth. ... venenum be- stiarum terræ. Ib. ... Filius tumoris, h. e. tumefaciens. Respondet qui- dem alibi ... τῷ Heb. נאה, atque ut Arab. ... prorsus idem significat, Deut. 32. v. 26. 29. At hic certe Tumoris, vel Inflationis significatum potius habet, juxta Gig. Quod & cum sensu hujus loci cæterisq; cum ver- sionibus congruit melius. Contra nostrum etiam in hac pericope inter se fere consentiunt Arabes; quam sic vertit Arab. Sam. ... cum veneno tessellatorum odiosorum, sc. draconum. Erpen. ... Et venenum aspidum perniciosarum. Æth. ... venenum aspidum mortiferum. v. 34. ... Valde affinis hæc vox τῷ est Arab. ..., qua etiam hoc in loco utuntur 3. A- rabes, Ar. Sam. Saad. & noster: Nec non Ar. ...: sed plane idem esse puto cum eorum ..., Occultavit, abscondidit. ... & ... in hac diale- cto quam sæpissime alternantibus. Ita quoque nostro cum cæteris convenit Æth. ... edictum, Ib. ... Tanquam ligatum, ab ... ligamen vel Occultum, clausum (quod propius ad Hebræ. כמס accedit) ab Arab. ... Occultavit. Gig. Ut pro una voce legatur, nil juvat ulla quod sci- am Orientalis lingua, nedum Samaritanorum quos habemus codices: nequ- n. alibi occurrit amplius: Nisi forsan credamus ... loco vocalis esse ut in ... i. q. דנני Gen. 30. v. 6. ... i. q. ירן Deut. 32. v. 2. &c. itemque ... loco ..., ut sit ... i. q. Chald. ... Convolutum, com- plicatum, ligatum: qui sensus fere coincidit cum præcedentibus vocibus, ne- non etiam cum Heb. כמס. Ib. ... Inter negotia, vel negotiatio- nes meas: id Chaldæis ... : vel, in abditis, arcanis meis, a ... Syris i. q. ... teste B. Bahlul, Latuit, abdidit: unde ..., profunditas: vel

E denique

denique inter Scripta, chirographa mea. ܟܬܒܐ ܕܐܝܕܝ ܘ ܟܬܒܝܢ *i. q.* الخط باليد الخط *inquit idem B. Bahlul. Quin & Senes* Heb. אוצרת *cui respondet isthæc vox, per* χῶρας *exponunt Nehem.* 13. *v.* 13. *vers.* 35. [illegible] *Æth.* በዕለተ፡ ኵነኔ፡ እትቤቀሎሙ፡፡ In die judicii vindictam de eis sumam. *Ibid.* [illegible] percussionis eorum, *a* רטש *quod Chald.* לשון הכה וטרף וקטל ובוע *habet, teste P. Aquinate; Arab. idem* رطس: *Etiam* Dimittendi, deturbandi cum fractura *significatum* לשון השמטה בכתות ושבר *habet teste eodem Aqu. Hinc Arab. Erp.* Heb. אידם *cui respondet* [illegible] *per* كسرهم *vertit: similiter & Syrus. Ar. Sam.* عكسهم. *Æth.* ሓጐሎሙ፡ perditionis eorum. *Ib.* [illegible] *Æth.* ለከሙ Vobis. *ver.* 36. [illegible] *In Liturg. Sam. exponitur hoc verbum Arabice per* مار, *ut in hoc tetrasticho.* [illegible] (*Arab.* ممار) [illegible]

[illegible] *Arab.* بار السور هو موصل Adoremus Deum, quia ipse miserator: Subjiciamus nos ei, quia ipse misericors est: Animabus nostris abunde ille prospicit: Consilio autem malignanti ille supervenit. *Atqui adeo unanimiter hic consentiunt omnes Interpretes,* 70. *Vul. Lat.* 4. *Arab. Æthiop. Onk. &c. in versione* Heb. ידין *ut plane de mendo suspectum sit istud* [illegible] *Ib.* [illegible] *Æth.* ወይትናበብ፡ advocabitur, exorabitur, fermo fiet. *Ib.* [illegible] *Æth.* እስሙ፡ ርእዮሙ፡ ከመ፡ ተመሰው፡ ወኀልቁ፡፡ ወተዘንገገ፡ በኀበ፡ ሀለው፡፡ Quoniam vidit eos dissolutos, & consumptos, & convitiis affectos ubicunque manebant. *v.* 37. [illegible] *Æth.* ወሰበ፡ሰርሑ፡ይቤ፡ እግዚአብሔር፡፡ አይቴ፡ አምላኪሆሙ፡፡ Et cum male se habuerunt dixit Deus; Ubi sunt Dii eorum? *ver.* 38. [illegible] *Æthiop.* መድኃኒክሙ፡ salvatores vestri. *v.* 39. [illegible] *Æth.* አእምሩ፡ አእምሩ፡ Scitote, scitote. *Ibid.* [illegible] *Æth.* ባእደ፡ እምኔየ፡ ዘእንበለየ፡ Alius Deus præter me. *Ibid.* [illegible] *Æthiop.* ወእሣሀል Et miserabor. *vers.* 40. [illegible] *Æth.* ሰማይ *Ib.* [illegible] *Æth.* እምሕል፡ በየማንየ፡ ወእብል፡ jurabo per dextram meam, & dicam. *v.* 41. *Æth. ita vertit* ወእበልሐ፡ከመ፡ መብረቅ፡ ለመጥባሕትየ፡፡ ወትቀውም፡ እዴየ፡ በኵነኔየ፡ Quia exacuam ut fulgur gladium meum: & irruet manus mea in judicium meum. *v.* 42. [illegible] *Scriba festinans omisit Lamed. D. Mo. Ibid. Pro* [illegible] *lege* [illegible] *D. M.* Et capita principum inimicorum. *Ib. Æth.* ወእርእስተ፡ መላእክት፡ ፀር፡፡ *Postea hæc insuper addit,* ይትፈሣሕ፡ ኵሉን፡ ሰማያት፡ ኅቡረ፡፡ ወይሰግዱ፡ ሎቱ፡ ኵሎሙ፡ መላእክተ፡ እግዚአብሔር፡፡ Lætabuntur simul omnes etiam cæli; & adorabunt eum omnes Angeli Dei. *v.* 43. [illegible] *Ex usu Arabico hujus verbi significatio haurienda,* Illuminabit, illustrabit: *quamvis etiam Syris, teste B. Bahlul, idem indigitat, qui per* صاحوا *exponit juxta* ܨܗܪܘ ܩܪܘ *quod reddi potest vel* Illuxerunt, *vel* Vocaverunt: *prius significatum ni fallor sequitur Arab. Sam. qui per* ويطهر *vertit: mihi v. non satis liquet, annon potius legendum* ويطهر *quod Heb. propius: Varie admodum legit Æthiopicus Interpres hunc versum. Ita scilicet* ወይትፌሣሑ፡ ሕዝብ፡ ምስለ፡ ሐዘቢሆሙ፡፡ ወይብሉ፡ ኵሎሙ፡ ውሉደ፡ እግዚአብሔር፡ ጽእዕ፡ ውእቱ፡፡ እስሙ፡ ይትቤቀል፡ ደሞ፡ ደቂቁ፡፡ ወይትቤቀሎሙ፡ ወይትፈደዮሙ፡ በቀለ፡ ለፀሮ፡፡ ወይትቤቀሎሙ፡ ለጸላእቱ፡፡ ወያነጽሕ፡ እግዚአብሔር፡ ምድረ፡ ለሕዝቡ፡፡ Et lætabuntur gentes cum populo eorum: efferentque omnes filii Dei illam vocem: quoniam sanguinem filiorum ejus vindicabit, ulcisceturque, ac vindictam rependet hostibus ejus: & pœnam exiget ab osoribus ejus: expurgabit autem Dominus terram populi sui.

CAP. XXXIII.

Vers. 2. [illegible] *Ar. Samar.* واشرق *Ib.* [illegible] *Ar. Sam.* ولمع: Et resplenduit. *Hoc sensu usurpatur istud verbum in Liturgia Sam. de Tabulis legis verba faciens, inquit,* [illegible] Fulgent illæ fulguris instar resplendentis; Inter ignes ipsas conscripserunt, illius calami cælaturis. *Proinde caute distinguendum est inter hoc verbum, &* [illegible], *Gen.* 1. 12. *quæ prorsus diversa significant. v.* 3. [illegible] *Ar. Sam.* حقا *Erpen. Saad. noster* ايضا: *Interpretum hic nullus cum Heb. Samar.* [illegible] *concordat, prout occurrit in exemplaribus tam Usser. quam Paris.* Ibid. [illegible] De verbo tuo. *v.* 4. [illegible] *prope accedit ad Ar.* قبيل Turba, cœtus; *& ad Hebr.* קהלה *idem etiam significans: Be enim Arab. &* [illegible] *atque* [illegible] *&* [illegible] (*ut* [illegible] *i. q.* כום *&c.*) *sæpissime alternant: nisi forte mendum. v.* 6. [illegible] *Ar. Sam.* يباب *qui a cæteris omnibus hic discedit. Ibid.* [illegible] *Samaritanis in Kal passive significare videtur,* [illegible] Occidatur: *vel forte, i. q. Chald.* נקש percutiatur, puniatur: *non insolitum hoc: etiam Arab. in hisce duobus verbis* نقس *&* نعس *quæ nonnunquam in eodem significatu conveniunt. Atque huic sensui favet Ar. Sam.* يعاقب torqueatur. *v.* 8. *Post* [illegible] *omittitur* [illegible] *Mor. Ibid.* [illegible] *Eadem voce utitur, Ar. Sam.* باسكك بالرجل *ver.* 9. [illegible] Nedum oculos elevavit, intorsit, *hoc est,* respexit: *Hoc Syris* ܚܘܪ *teste B. Bahlul,* فتح الجفون او العين *&* انقلاب الجفون apertio palpebrarum, *vel* oculorum, *ut alii volunt,* inflexio palpebrarum. *v.* 10. [illegible] *Ar. Sam.* [illegible] *Non prætereunda hic observatio Cl. Abravanel in h. vers.* Statim *inquit* post Jehudam Levi meminit, triumque singularium privilegiorum, quibus ille præcellebat: horum primum, Urim & Thummim, per quæ in maxime arduis Regni negotiis consilium dabatur, quid statuendum, agendumque, quod ad Regium spectabat munus: Secundum, illud instruendi populi in lege Dei; de quo in initio hujus vers. quod opus fuit officii Prophetici, post illud Regis proximum: Postremum, Sacrificia atq; oblationes offerendi munus, quod specialissime Sacerdotum fuit, pag. 414. *v.* 12. [illegible] *Eadem voce utitur Arab. Sam.* يرفرف *Erpen.* يحوف *Vide Animad. ad Cap.* 32. 11. *v.* 16. [illegible] *ex usu Arabico, i. q.* ساير tota omnisque res; *optima interpretatio Heb.* מלאה, *quam ei tribuit hoc in loco etiam noster Arabs. In alio exempl. inquit* D. M. *est* מלאה. *Ibid.* [illegible] *Similiter Arab. Samar. Saad. & noster. v.* 17. [illegible] *Arab.* كدس Prostravit: *Forte aliquanto propius* كدش violenter impulit. *Samaritanis tamen potius idem videtur denotare quod Hebr.* נגח: *unde Ar. Sam. hunc locum ita vertit* ينطح جميعا اقاطير *v.* 19. [illegible] *Arab. Sam.* وكنوز دخاير الرمل: [illegible] *Communiter est i. q. Chald.* שתק *Arab.* سكت Quievit, siluit. *Mercatorum thesauri tum demum quieti, & in tuto sunt, postquam ad arenam, vel litus pervenerint: nec minus Litori convenit* Quietum *dici, quam, Mari,* turbulentum. *Silentis a. est apud seipsum abscondere, atq; occultare quæ in mente gerit; atq; hinc forte res occultas & absconditas non inepte significet. Itaque exponunt hunc locum plerique interpretes. Per hæc* Abscondita arenæ *intelligenda censet Rashi, tum Gemmas illas pretiosas, tum & pisces quosdam delicatiores, ut Thunnus, &c. qui in litore, & maris ripis reperiri solent. v.* 20. [illegible], *pro quo Gen.* 49. 26. [illegible] *Et* supremam partem capitis *denotat, atq; etiam* infimam partem auris, *Exod.* 29. 20. *& alibi sæpius in priori saltem sensu sumitur. Hinc Ar. Sam. per* الجماجم *vertit. v.* 21. *Ante* [illegible] *deest* [illegible] *Mor. Totam hanc periocopen sic transtulit Arabico-Samarit.* ان هناك خصال الرياسة جميع ومنتهي روسا القوم • عدل الله صنع واحكام امة في اسرايل Ibi fuit ei proprietas dignitatis simul, & initium principum populi: justitiam Dei fecit, & judicia populi in Israele. *Propius Hebr. Arab. Erpen.* لان ثم سهم الكاتب مخفي وجاء مع رؤس القوم • عدل الله عمل واحكامه مع اسرايل Quoniam ibi abscondita est Scribæ portio; & venit cum principibus populi; justitiam Dei exercuit, & judicia ejus cum Israele *V.* 23: [illegible]: *Ipsa Heb. voce hic utuntur plerique Interpretes: Arab. autem Sam. non sine aliqua discrepantia, nec minus emphatice tamen illam vertit* ذو قناعة Contentus, *seu* fælicior saturato. *Ibid.* [illegible] Et aptus, idoneus, dignus factus; *prout Arab. Sam.* مستكفي *Hinc Heb.* מלא *per* ἴσον *i. q.* [illegible] *reddunt Senes Ezec.* 41. 8. *v.* 25. [illegible] Vectes, seræ, pessula tua. *Est idem quod Æthiop.* መንሐግ፡ *& cui etiam per metathesin literarum fere consonat, quin & per illud transfertur Heb.* מנעול *Can.* 5. 5. *Vide Lex. nostrum Æth. Huic expositioni favet Arab. Sam.* اغلاقك *cæterique interpretes Arab. omnes, nec non Persicus. Atque hinc huic loco exoritur sensus magis genuinus. Quæ enim obsecro major est benedictio, an quæ homines calceos, atque chirothecas (ut aliqui volunt) an quæ arcium ac fortissimorum locorum vectes, atque repagula ex ferro, æreque conficienda prædicit? Proinde errant hic certe tam ipsi Senes, Syrus, Exempl. illud aliud de quo Mor. in quo* [illegible], *ac Judæorum plerique, quam recentiores Theologi non pauci, qui Hebr.* נעל *&* מנעל *temere confundunt:* Calceum *quidem illud indigitat;* *hoc tantum* Seram, *aut* Vectem. *Ibid.* [illegible] *Substantive hoc in loco accipiendum videtur istud vocabulum; ut sit idem quod* [illegible], *Deut.* 9. 26. Magnitudo tua. *Siquidem literæ heemanticæ, (qualis* [illegible]*) in hac præsertim dialecto, non raro excidunt. Est autem duplex magnitudo,* Copiæ *sive* abundantiæ, *atque* Fortitudinis: *Gallis utramque indigitat eadem dictio, sc.* force. *Et sunt quidem qui utramque, sunt etiam qui alterutram tantum hic intelligi volunt. Antiquiores Judæi in Vajicra rabba, &c. apud S. Jarhi, de* Copia atque abundantia rerum externarum *exponunt* כימיך *hoc est,* quotquot sunt dies vitæ tuæ, in quibus Dei voluntatem perficeris, dies erunt affluentiæ tuæ; omnes undique nationes argentum adportabunt in terram Israelis, propterea quod præstantissimorum fructuum ferax illa est, omnesque terræ ab ea sustentantur, & aurum atque argentum eorum tantopere illuc convexerint, ut ipsismet deficiet prorsus, præ copia vero vestram regionem ditabunt abundanter. *Hæc illi. Favet huic sententiæ Arab. Samar. qui per* مكثر *vertit. Et cum Heb.* דבא *in hoc sensu convenit Arab.* دبي. *At plures sunt qui de magna hujusce tribus po-*

... atque fortitudine vocem Heb. interpretantur; sic 70. Onkel. Kimhi, R. Ezra, atque alii plurimi. Et quod ad cumulum facit hujus benedictionis, ut acute observat Abravanel, non obstante summa hac Asseri præ omnibus aliis tribubus felicitate, de qua plura in hoc atque præced. versu, minime ipsi ut Josepho invidebunt fratres ejus, sed רצוי אחיו, ut v. 24. quam acceptissimus eis erit, etiam [illegible], eique gratulabuntur admodum. v. 26. [illegible] Sic & aliud exemp. Mor. [illegible] Sicut Deus gloriosi. Arab. Sam. كاله اسرييل Sicut Deus Israelis. Arab. Erpen. مثل الرب يهودا Sicut Dominus Judæ. v. 27. [illegible] Arab. Sam. قدرته العالم Potentia ejus sempiterna. Ib. [illegible] Ar. Sam. استاصل Exterminet. v. 28. [illegible] Discedit hic a cæteris noster interpres. Aliud exempl. teste Mor. ad Heb. textum magis appositè, [illegible] in confidentia, Ibid. [illegible] Potius leg. [illegible], ut in Heb. quamvis [illegible] & [illegible] in hac dialecto sæpe alternent: Ar. Sam. فارعة يعقوب fons pec. altior pars alvei Jaacob. Erp. مثل بركة يعقوب instar piscinæ Jaacob. v. 29. לבמצ Altitudinis, excellentiæ tuæ: a نمر Arab. Elevavit, extulit. Unde etiam منمر Thronus, quia in alto positus. ܢܡܪ Syr. Exiliit, i. q. ܫܘܪ teste Bar. Bahlul, quo sensu occurrit, Lev. 11. 21 Nemo autem salit nisi qui aliquatenus seipsum effert. Hinc liquet לבמצ τοῦ Heb. נאה satis apte respondere.

C A P. XXXIV.

Vers. 1. [illegible] Vitiose in exempl. positum loco [illegible] constat ex omnibus locis in quibus occurrit vox פסגה, ut Num. 21. 20. Cap. 23. 14. Deut. 3. 27. &c. V. 7. [illegible] In hac eadem dictione conveniunt Interpretes Arabici omnes, excepto Ar. Sam. qui per طراوة vertit, eodem etiam sensu. v. 8. [illegible]. Fletus dedecoris Mosis: forte, quod maximus ille propheta morti non minus obnoxius fuit (dedecus quod propter peccatum nemini non incumbit) quam infimi subsellii homunciones: vel Fletus dedecoris, hoc est, fletus minime decentis, q. effusi nimis atque superabundantis: siquidem animi sui passionibus se laxare nimium, ob externa quæcunque præsertim, viris sapientibus, nedum sanctis, turpe olim, atque indecorum habitum fuerit. Hinc Heb. hoc loco vocabulum אבל, Græce Job. 29, 25. per ταπεινὸν vertitur, quod in idem fere recidit cum nostro [illegible], ac si humilis atque abjecti animi signum, juxta Stoicos γυναικοπρεπὲς hoc esset. Quid quod Æthiop. [illegible] fere idem significat, scil. Subjectus, humilis, abjectus fuit?

Collationem Pentateuchi Hebraici cum Samaritico, multis ab hinc annis instituit Reverend. Usserius, & discrepantias annotavit, quas ut (ab ipso habui) communicavit D. Tho. Combero S. T. D. Hic vero dum Parisiis agebat, earum copiam fecit D. Morino, qui, ut in Præf. ejus ad Pentat. Samaritanum, in animo habuit, eas cum Bibliis magnis D. de Jay imprimere, licet postea consilium mutaverit; unde hactenus lucem non viderunt. Cum vero nec Usserii, nec Comberi exemplar, (utrisque perditis,) nec aliud nancisci possem, novam horum textuum collationem fieri necessarium erat, ut fidem de eis edendis solverem. In quo opere adjutores habui viros Doctiss. D. Edm. Castellum S. T. B. & D. Joh. Lightfoot S. T. D. quorum ille Genesin & sex priora Exodi capitula contulit, hic Numeros, & Deuteronomium: reliqua, inter alia negotia innumera, ipse horis succisivis notavi. Cumque in multis conveniant inter se Codex Samariticus, & versio Græca τῶν ό, ubi ab Hebræo discrepant, ne quicquam deesset, quod lectoris usui inserviret, etiam omnia loca ejusmodi diligenter annotari curavimus. Quæ omnia sacrarum literarum studiosis haud ingrata fore spero.

B. Waltonus.

GENESIS.

CAP. I.

Vers. 11 מוריע [illegible] v. 14 מארת [illegible] Ibidem [illegible] εἰς φαῦσιν ἐπὶ τῆς γῆς τοῦ διαχωρίζειν. Ibid. להבדיל [illegible] v. 15 למאורת [illegible] v. 16 לאחת [illegible] ib. הגדול [illegible] v. 20 יעופף [illegible] v. 21 המאורת [illegible] ib. עף [illegible] γένη αὐτῶν. ib. למינהם [illegible] התנינם [illegible] v. 26 כדמותנו [illegible] וחיתו ארץ [illegible] v. 24 [illegible] ירב v. 23 ib. חיה [illegible] וכבשה [illegible] v. 28 καθ' ὁμοίωσιν. [illegible] רומש [illegible] v. 30 העץ [illegible] v. 29

CAP. II.

Vers. 1 השביעי [illegible] τῇ ἕκτῃ. v. 4 תולדת [illegible] ibid. וייצר [illegible] v. 7 τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν. ארץ ושמים [illegible] החוילה [illegible] ib. הסבב [illegible] v. 11 כל [illegible] v. 9 האדם [illegible] ibid. מן [illegible] v. 19 טוב [illegible] ib. ההוא [illegible] v. 12 ויבאה [illegible] v. 22 תחתנה [illegible] v. 21 כל [illegible] ibid. καὶ [illegible] והיו לבשר [illegible] v. 24 מאיש [illegible] v. 23 ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα. v. 25 ערומים [illegible]

CAP. III.

להשכיל [illegible] v. 6 יודעי [illegible] ib. יודע [illegible] v. 5 העץ [illegible] Ver. 3 עלה [illegible] ib. ערמם [illegible] v. 7 καὶ ἔφαγον. ויאכל [illegible] ib. ויתחבא האדם [illegible] v. 9 [illegible] v. 8 הנרח [illegible] ib. עירם [illegible] ib. וארא [illegible] ib. קלך [illegible] v. 10 [illegible] v. 13 הוא [illegible] v. 12 עירם [illegible] v. 11 ואחבא [illegible] ib. והרנך [illegible] ib. Καὶ τῇ. prius. אל [illegible] v. 16 [illegible] ואל עפר [illegible] v. 19 תצמיח [illegible] v. 18 [illegible] v. 24 כתנות [illegible] v. 21 הוא [illegible] ib. האדם [illegible] v. 20 הכרבים [illegible]

CAP. IV.

חיטב [illegible] v. 7 καὶ ἀπὸ τῶν στεάτων αὐτῶν. ומחלבהן [illegible] Vers. 4 אי v. 9 τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, Διέλθωμεν εἰς πεδίον. אחיו [illegible] v. 8 תחת [illegible] v. 13 βοᾷ. צעקים [illegible] ibid. αἵματος. דמי [illegible] v. 10 [illegible] v. 17 נוד [illegible] v. 16 אסתר [illegible] v. 14 προσθήσει τὴν. [illegible] v. 26 ותקרא [illegible] v. 25 האונה [illegible] v. 18 [illegible] הוה [illegible]

CAP. V.

מאת [illegible] v. 4. κατὰ τὴν εἰκόνα αὐτοῦ. בצלמו [illegible] Vers. 3 שנה ומאת שנה ויולד v. 18 ויולד [illegible] v. 6, & 7, 9, 10, 12, 13, 15, 16 [illegible] שמנה מאות שנה ויולד v. 19 [illegible] שתים וששים שנה ותשע מאות v. 20 [illegible] ויולד v. 21 & 22 [illegible] שבע ושמונים שנה ומאת v. 25 καὶ ἐγένοντο. [illegible] ויהי v. 23 [illegible] שתים ושמונים שנה v. 26 [illegible] שנה ויולד [illegible] ושבע מאות שנה ויולד [illegible] חשע וששים שנה ותשע מאות שנה v. 27 [illegible] שתים ושמנים שנה ומאת שנה ויולד v. 28 [illegible] ממעשנו v. 29 ἀπὸ τῶν ἔργων ἡμῶν. [illegible] חמש ותשעים שנה וחמש מאת שנה ויולד v. 30 [illegible] שבע ושבעים שנה ושבע מאת שנה v. 31 [illegible] ויולד נוח את v. 32 [illegible]

CAP. VI.

ויולדו [illegible] v. 4 לעלם [illegible] v. 3 [illegible] טבת Vers. 2 ועד עוף [illegible] v. 7 מחשבת [illegible] ver. 5 המה [illegible] ibid.

ויולד [illegible] v. 10 חמים [illegible] v. 9 עשיתם [illegible] ib. ἕως πελειῶν. ושלשים [illegible] v. 16 καὶ πεντήκοντα. חמשים [illegible] v. 15 [illegible] καὶ [illegible] מכל בשר [illegible] ibid. החי [illegible] v. 19 [illegible] v. 20 ונקבה יהיו [illegible] ib. להחית [illegible] ib. ἀπὸ πάσης σαρκὸς. ibid. [illegible] מכל רמש [illegible] ibid. מהעוף [illegible] למינהו [illegible] κατὰ γένος αὐτῶν.

CAP. VII.

Ver. 1 יהוה לנח [illegible] ver. 2 הטהורה [illegible] ibid. הוא שנים איש ואשתו [illegible] ἄρσεν καὶ θῆλυ. ibid. איש ואשתו גם [illegible] δύο δύο, ἄρσεν καὶ θῆλυ. vers. 3 הטהורה [illegible] τὰ ἑρπετὰ τῶν καθαρῶν. v. 8 השמים [illegible] ib. [illegible] v. 11 אלהים [illegible] v. 9 καὶ ἀπὸ πάντων. וכל [illegible] ibid. [illegible] המה [illegible] ibid. מעינת [illegible] ib. לארבת [illegible] ib. שש [illegible] v. 16 הבשר [illegible] v. 15 Σὴμ, Χάμ. ושם וחם [illegible] v. 13. [illegible] זכר ונקבה [illegible] v. 23 ועד עוף [illegible]

CAP. VIII.

Vers. 2 מעינת [illegible] ib. וארבת [illegible] v. 3 הלוך ושוב הלוך וחסור v. 5 אררט [illegible] v. 4 מקצה [illegible] ib. [illegible] ibid. החדש [illegible] ver. 7 ויצא יצוא ושוב [illegible] v. 9 ירו [illegible] v. 11 עלה [illegible] v. 12 שוב [illegible] חוצא v. 13 בראשון [illegible] ver. 17 כל [illegible] Καὶ πάντα. ibid. [illegible] כל הרמש וכל העוף [illegible] v. 19. כל [illegible] Καὶ πάντα. ib. [illegible] עלת v. 20. καὶ πᾶν πετεινὸν, καὶ πᾶν ἑρπετόν. [illegible] v. 21 אסף [illegible] ib. לקלל עוד [illegible] τοῦ καταρᾶσθαι. ibid. [illegible] וקר וחם וקיץ וחרף ויום v. 22 אסף [illegible] ψῦχος καὶ καῦμα, θέρος καὶ ἔαρ, ἡμέραν.

CAP. IX.

Vers. 2 ומוראכם וחתכם [illegible] ib. נתנו [illegible] δέδωκα. v. 3 את כל [illegible] v. 5 חיה [illegible] ib. ומיד [illegible] ibid. כל בשר v. 11 שרצו [illegible] v. 7 האדם [illegible] v. 6 אחיו [illegible] ובניכם [illegible] v. 12 [illegible] ib. לשחת [illegible] עוד [illegible] ib. חיה [illegible] v. 15 חיה [illegible] ib. בכל [illegible] ib. לשחת [illegible] v. 16 וראיתיה [illegible] ib. לזכר [illegible] ib. חיה [illegible] v. 17 הקימתי [illegible] ver. 18 היצאים [illegible] ibid. שם וחם [illegible] Σὴμ, Χάμ. v. 19 ומאלה [illegible] ἀπὸ τούτων. v. 21. אהלה [illegible] v. 23 וישימו [illegible] v. 24 וייקץ [illegible]

CAP. X.

Vers. 1 ויולדו [illegible] ib. אחר [illegible] v. 2 ומדי [illegible] ib. ותבל ומשך [illegible] Θοβὲλ, καὶ Μοσόχ. ver. 3 וריפת [illegible] ibid. אלישה [illegible] vers. 4 ודדנים [illegible] vers. 5 בארצתם למשפחתם [illegible] ibid. [illegible] v. 6 ופוט [illegible] v. 7 [illegible] v. 8 ילד [illegible] ib. נמרד [illegible] v. 9 גבר [illegible] וסבתה [illegible] ib. כנמרד [illegible] v. 10 וכלנה [illegible] v. 11 ההוא [illegible] ibid. ענמים [illegible] v. 15 בכרו [illegible] v. 13 רחבת [illegible] v. 17 τὸν Ἀρουκαῖον. v. 18 נפצו משפחות [illegible] הערקי [illegible] מצידן באכה גררה עד עזה באכה סדמה ועמרה ואדמה וצבים עד לשע v. 19 [illegible] v. 20 במשפחתם [illegible] ib. ללשנתם [illegible] ibid. בארצתם בגויהם [illegible] ver. 22 ולוד [illegible] v. 23 עוץ [illegible] ibid. וחול [illegible] ib. וגתר ומש [illegible] ver. 25 ילד [illegible] ἐγεννήθησαν. ver. 27 אוזל [illegible] ibid. הדורם [illegible]

v. 31 [illegible] אופר [illegible] *Εὐιλά.* ver. 29 [illegible] עובל *verſ.* 28 [illegible]
[illegible] *ibid.* [illegible] ללשנתם בארצתם [illegible] למשפחתם
v. 32 [illegible] משפחת [illegible] ומאלה [illegible] *Ἀπὸ τούτων.* *ib.* אחר [illegible] הגוים *νῆσοι τῶν ἐθνῶν.* *ib.*

CAP. XI.

Ver. 3 [illegible] *ibid.* [illegible] לחמר [illegible] והחמר [illegible] v. 4 [illegible] נפוץ
ver. 5 [illegible] לראת [illegible] v. 6 [illegible] v. 7 [illegible] שפתם
ibid. [illegible] v. 8 [illegible] לבנות העיר [illegible] ישמעו
[illegible] *οἰκοδομεῖν τὴν πόλιν καὶ τὸν πύργον.* *ver.* 9 [illegible] שפת
verſ. 10 [illegible] ויולד [illegible] *ibid.* אחר [illegible] 11 12 & 13
[illegible] v. 11 [illegible] ובנות [illegible]
[illegible] חמש ושלשים שנה v. 12 *καὶ ἀπέθανε.* [illegible]
[illegible] וארבע מאות [illegible] *ἑκατὸν τριακονταπέντε ἔτη.* *ver.* 13
[illegible] ושלשים שנה ויולד *τριακόσια.* *verſ.* 14 [illegible]
[illegible] *Καὶ ἔζησε Σαλὰ ἑκατὸν τριάκοντα ἔτη, καὶ ἐγέννησε.* v. 15 [illegible] ויולד
[illegible] וארבע מאות שנה [illegible] *ibid.* v. 17 [illegible] ובנות
[illegible] *τριακόσια ἔτη, καὶ ἐγέννησεν.* *ib.* [illegible]
[illegible] *ἀπέθανε.* v. 16 [illegible] ויולד
שלשים שנה וארבע מאות שנה [illegible] *ἑκατὸν τριάκοντα ἔτη, καὶ ἐγέννησε.* v. 17 [illegible]
[illegible] *ἔτη διακόσια καὶ ἑξήκοντα, καὶ ἐγέννησεν.* *ibid.* ובנות [illegible] ויולד
שלשים [illegible] *καὶ ἀπέθανε.* v. 18 [illegible]
[illegible] *τριάκοντα καὶ ἑκατὸν ἔτη, καὶ ἐγέννησε.* *ver.* 19 [illegible] שנה ויולד
[illegible] ומאתים שנה ויולד [illegible]
ibid. [illegible] ובנות [illegible]
[illegible] *καὶ ἀπέθανε.* v. 20 [illegible] ושלשים
ἑκατὸν τριάκοντα. *ib.* [illegible] v. 21 [illegible] ויולד
[illegible] *ib.* [illegible] ובנות
[illegible] *καὶ ἀπέθανε.* v. 22 [illegible] ויולד
[illegible] מאתים שנה ויולד *ἑκατὸν ἔτη, καὶ ἐγέννησε.* v. 23 [illegible]
[illegible] *ibid.* [illegible] ובנות
ועשרים [illegible] *καὶ ἀπέθανε.* *verſ.* 24 [illegible]
תשע עשרה שנה v. 25 [illegible] ויולד *ἑβδομήκοντα.* *ib.* [illegible]
ובנות *ib.* [illegible] ומאת שנה ויולד
[illegible]
[illegible] ואלה v. 26 *καὶ ἀπέθανε.* v. 27 [illegible] ויולד
v. 30 [illegible] ולד v. 31 [illegible] שרי כלתו [illegible] *ib.*
[illegible] ויצאו אתם *ibid.* [illegible] אברם בנו
καὶ ἐξήγαγεν αὐτούς. v. 32 [illegible] ומאתים שנה

CAP. XII.

Ver. 2 [illegible] והיה v. 3 [illegible] ואברכה *ib.* ומקללך [illegible]
τοὺς καταρωμένους σε. *ib.* משפחת [illegible] *ver.* 6 [illegible] מורה [illegible]
v. 7 [illegible] לזרעך *αὐτῷ, Τῷ σπέρματί σου.* v. 8 [illegible] אהלה
v. 9 [illegible] הלוך ונסוע v. 11 [illegible] את v. 12 [illegible] אחך
bis. 13 [illegible] את v. 15 [illegible] בית v. 16 [illegible] היטיב *ibid.*
[illegible] ובקר וחמרים ועבדים ושפחת ואתנת
[illegible] v. 18 הוא [illegible] v. 19
[illegible] *ver.* 20 [illegible] לו *αὐτῷ, MS. A. addit καὶ Λὼτ μετ' αὐτοῦ.*

CAP. XIII.

Verſ. 3 [illegible] אהלה v. 4 [illegible] בראשנה v. 6 [illegible] נשא
הלא v. 9 [illegible] *κατῴκει.* v. 8 [illegible] ישב v. 7 [illegible]
[illegible] *ibid.* [illegible] *ibid.* ואימנה השמאל *εἰς δεξιά.*
ibid. [illegible] *ibid.* ואשמאילה [illegible] *εἰς ἀριστερά.* v. 10 הימין
v. 18 *ver.* 14 *Ζόγορα.* צער [illegible] צענה [illegible] *ib.* [illegible] כלה
[illegible] באלני *ib.* ויאהל

CAP. XIV.

Ver. 2. [illegible] *ib.* שנאב [illegible] *καὶ μετὰ Σενναάρ.* ושמאבר
v. 4 [illegible] רפאים בעשתרת v. 5 [illegible] ושלש
verſ. 6 [illegible] פארן *ἐν τοῖς ὄρεσι.* *ibid.* בהררם [illegible]
v. 7 [illegible] הוא *ib.* [illegible] בחצצן v. 8 [illegible] צביים *ibid.*
[illegible] בארת בארת חמר *ver.* 10 [illegible] הוא
ib. [illegible] *Βασιλεὺς Γομόῤῥας.* *ibid.* שמה ועמרה
[illegible] ואת רכשו v. 12 [illegible] רכש v. 11 [illegible] הרה
v. 16 [illegible] ענר v. 13 [illegible] באלני *ib.* [illegible] וילכו
v. 19 [illegible] *ibid.* שוה *ver.* 17 [illegible] ורכשו הרכש
[illegible] ויברכהו ויאמר ברוך אברם
Καὶ εὐλόγησε τὸν Ἀβραμ, καὶ εἶπεν, Εὐλογημένος Ἄβραμ. v. 21 תן [illegible]
אל יהוה *ibid.* v. 22 [illegible] ידי [illegible] *ib.* [illegible] והרכש
אני העשרתי *ibid.* [illegible] ואם *ib.* [illegible] שרוך v. 23 [illegible]
v. 24 [illegible] ענר אשכל

CAP. XV.

Ver. 1 [illegible] הרבה v. 2 [illegible] הולך עריריי *ver.* 3 יורש
[illegible] *κληρονομήσει.* v. 5 [illegible] השמימה v. 9 [illegible] קחה v. 10
יעברו *τὰ ὄρνεα.* v. 13 [illegible] ידע *Γινώσκων.* v. 14 [illegible] הצפר
ישובו v. 16 [illegible] תקבר v. 15 [illegible] ברכש *ib.* [illegible]
[illegible] *ver.* 21 [illegible] הקדמני *ver.* 19 [illegible] ואת הנרגשי
[illegible] *καὶ τοὺς Εὐαίους, καὶ τοὺς Γεργεσαίους.*

CAP. XVI.

Ver. 6 [illegible] *ib.* [illegible] ותעניה [illegible] שפחתך
ib. [illegible] באת v. 8 [illegible] *ib.* ותחתנני [illegible] *ver.* 9 [illegible] נברתך
ib. [illegible] ירדה v. 10 [illegible] זרעך v. 11 [illegible] הנך *ib.* שמי [illegible]
ver. 14 [illegible] *ib.* ראי [illegible] v. 13 [illegible] פרא v. 12 [illegible]
v. 16 [illegible] את [illegible] קרא

CAP. XVII.

Verſ. 1 [illegible] חשעים שנה ותשע שנים *ibid.*
והפרתי v. 6 [illegible] את שמך v. 5 [illegible] אותך v. 2 [illegible] והיה
ביניכם v. 8 [illegible] *ib.* [illegible] והיה v. 11 [illegible]
[illegible] ונכרתה v. 14 [illegible] יליד v. 13 [illegible]
ובריתי *ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ, ἐξολοθρευθήσεται.* *ver.* 16 [illegible]
ibid. [illegible] *καὶ βασιλεῖς.* v. 17 [illegible] מלכי [illegible] יולד [illegible]

ver. 18 [illegible] לו *ver.* 19 [illegible] שרה [illegible] *Σάῤῥα.* *ibid.*
v. 20 [illegible] נשאים *τῷ σπέρματι αὐτοῦ.* v. 20 [illegible]
[illegible] בהמלו v. 25 [illegible] בהכלו בשר

CAP. XVIII.

Verſ. 1 [illegible] באלני v. 2 [illegible] וישתחו v. 3 [illegible]
[illegible] *ib.* תעבר [illegible] עבדך *ib.* [illegible] v. 4 [illegible]
[illegible] *ibid.* ואקחה v. 5 [illegible] לבבכם [illegible]
[illegible] *καὶ μετά.* v. 7 לעשות אתו v. 8 ובן [illegible]
[illegible] v. 15 *ἦν.* [illegible] לאכי צחקת [illegible] v. 10 [illegible] והוא
v. 19 [illegible] אשר *verſ.* 17 [illegible] האנשים
[illegible] ועקת v. 20 *ibid.* יצוה [illegible] *Ἡλθε.* *ibid.*
[illegible] מעשה *ib.* [illegible] חללה v. 25 [illegible] צדיקם v. 24
ibidem [illegible] חללה v. 26 [illegible] הצדיקם v. 28 [illegible]
[illegible] אולי v. 29 [illegible] *ibid.* [illegible] אעשה
[illegible] שב למקמו v. 33 [illegible] *ἐπ' αὐτοῖς.* v. 30 [illegible] אעשה

CAP. XIX.

Verſ. 1 [illegible] וישתחו [illegible] ברחוב v. 2 [illegible] v. 5 [illegible] לו
ibid. [illegible] *ibid.* [illegible] הפתחה
[illegible] ונרעה v. 6 [illegible] אלהם [illegible]
[illegible] *ib.* [illegible] v. 8 [illegible] אוצאה [illegible] הרעו v. 7 [illegible] סגר
ibid. [illegible] נש v. 9 [illegible] קרתי *ibid.* האחד [illegible]
[illegible] *ibidem.* שפוט [illegible] נרע v. 12 [illegible]
[illegible] *ibid.* [illegible] עד *ib.* [illegible] ובנך *ib.* הוצא [illegible]
[illegible] הנמצאת [illegible] *τῷ τόπῳ τούτῳ.* v. 15 [illegible] המקום
[illegible] ויצאהו *ib.* [illegible] בחמלה *ib.* [illegible] ויחזיקו
[illegible] קרבה v. 20 [illegible] אלהם v. 18 [illegible] האנשים
[illegible] בהשחת v. 29 *bis.* [illegible] v. 33. *ib.* [illegible] והוא
ib. [illegible] ההפכה *ib.* [illegible] בהפך *ἐν τῷ καλαστρέφειν κύριον.*
[illegible] *bis.* בנתיו *posterius.* [illegible] מצוער *θυγατέρες* [illegible]
μετ' αὐτοῦ. v. 32 [illegible] לכה v. 33 [illegible] ותשקין v. 34 [illegible]
[illegible] ותהרין v. 36 [illegible] ותשקין v. 35 [illegible] v. 37 [illegible]
[illegible] v. 38 הוא שמו *prius.* [illegible] *ibid.* [illegible]

CAP. XX.

Verſ. 1 [illegible] ארצה v. 2 [illegible] הוא v. 3 [illegible] בחלם
[illegible] בעלת *ibid.* [illegible] האשה
[illegible] הוא אמרה *ib.* הוא [illegible] גם
[illegible] אתך *ibid.* [illegible] בחלם v. 6 [illegible]
[illegible] *ibid.* [illegible] אשת v. 7 [illegible] האנשים v. 8 [illegible]
[illegible] כי אמרתי *τὰς ἐν ἀνθρώποις.* v. 9 [illegible]
[illegible] *ibid.* [illegible] אמנם v. 12 [illegible] בת אבי הוא
[illegible] v. 13 *ἐξήγαγε.* *ib.* [illegible] התעו [illegible] אבי
ibid. [illegible] חסדך *ib.* [illegible] תעשי [illegible] v. 14 [illegible] צאן
[illegible] *χίλια δίδραχμα, καὶ πρόβατα.* *ibid.* ושפחת [illegible]
[illegible] אתך *ibid.* [illegible] *καὶ πᾶσι.* *ibid.* לכל [illegible] לך
[illegible] *ibid.* ונכחת [illegible] v. 17 [illegible] אמהתיו v. 18 [illegible]

CAP. XXI.

Verſ. 7 [illegible] היניקה *ibid.* [illegible] בן [illegible] v. 1 [illegible] יצחק
Ἰσαὰκ ὁ υἱὸς αὐτοῦ. v. 10 [illegible] האמה v. 12 [illegible] בקלה [illegible]
[illegible] שם [illegible] *τὸ παιδίσκης ταύτης.* v. 14 [illegible] האמה
[illegible] קלה *ibid.* [illegible] הרחק v. 16 [illegible] השיחם
[illegible] רבה v. 19 [illegible] והחזיקי v. 18 [illegible] מה לך v. 23 [illegible]
[illegible] *ibid.* [illegible] חסד [illegible] *ib.* [illegible] ולנכדי [illegible]
[illegible] והוכח v. 25 [illegible] אשבע v. 24 [illegible] נרתה *αὐτῷ.* *ib.*
v. 28 [illegible] ארת שבע כבשת [illegible] *ibid.* [illegible] הצאן [illegible]
[illegible] *ibidem.* [illegible] אל אברהם [illegible] כבשת [illegible] *ibidem.*
v. 30 [illegible] ויאמר *Καὶ εἶπεν Ἀβραάμ.* [illegible]
v. 33 [illegible] אשל [illegible] *Ἀβραὰμ ἄρουραν.* [illegible] כבשת
[illegible] עולם

CAP. XXII.

Verſ. 2. [illegible] יחידך *ib.* [illegible] המריה *ib.* [illegible] לעלה
v. 3 [illegible] עלה v. 5 [illegible] ונשתחוה *ib.* [illegible] ונשובה
v. 8 [illegible] השה *ver.* 12 [illegible] תעש *ib.* [illegible] יחידך
[illegible] יחידך v. 16 [illegible] שם v. 14 [illegible] לעלה
[illegible] *τοῦ ἀγαπητοῦ δι' ἐμέ.* v. 18 [illegible] בקלי v. 20 [illegible] הוא *ver.* 21 [illegible]
[illegible] ילד v. 23 [illegible] פלדש *ver.* 24 [illegible] ראומה [illegible]
[illegible] הוא

CAP. XXIII.

Ver. 2 [illegible] ארבע הוא [illegible] *Ἀρβόκ, ἥ ἐστιν* [illegible]
κοιλώματι. αὕτη ἐστί. *ibid.* [illegible] ולבתה v. 5 [illegible] לו [illegible]
[illegible] v. 7 [illegible] וישתחוה [illegible] קבור *Μή.* *ver.* 6 [illegible] לו
[illegible] *ibid.* [illegible] צחר *ver.* 9 [illegible] בתוככם [illegible] יש את
ver. 13 [illegible] וישתחו v. 14 [illegible] לו [illegible] שמר
ver. 15 [illegible] מארץ *ver.* 17 [illegible] לפני *ibid.* [illegible] גבלו
v. 19 [illegible] הוא

CAP. XXIV.

Ver. 3 [illegible] אשר [illegible] v. 4 [illegible] כי אל *Ἀλλ' ἢ εἰς.* v. 8 [illegible]
[illegible] v. 11 [illegible] אל באר [illegible] *ib.* [illegible] השאבת
v. 14 16 28 55 57 [illegible] *ver.* 13 [illegible] יצאת [illegible] הקרה
[illegible] v. 14 [illegible] הנחר *ib.* [illegible] ארני [illegible] לדבר
μετ' Ἀβραάμ. v. 15 [illegible] לדבר *λαλοῦσα ἐν τῇ διανοίᾳ.*
v. 16 [illegible] טברת v. 17 [illegible] העינה *ib.* [illegible] הנמאיני
v. 18 [illegible] ותרד *ver.* 19 [illegible] להשקתו *ibid.* [illegible]
ib. [illegible] ותער כדה אל השקת v. 20 [illegible] [illegible]
[illegible] מחריש *ib.* [illegible] משתאה v. 21 [illegible] הבאר
καὶ περισσώς. v. 22 [illegible] לשתח *ib.* [illegible] משקלו
v. 25 [illegible] ספוא *ib.* [illegible] את v. 23 [illegible] בית *ib.*
[illegible] *ver.* 26 [illegible] ללון *ib.* [illegible] גם
ibid. *ἀνῆρ εἶπε.* v. 30 [illegible] כראת [illegible] ויחגר
v. 35 [illegible] v. 32 [illegible] ומספוא [illegible] בוא v. 31 [illegible]
[illegible] ושפחת *παῖδες.* *ibid.* ועבדים [illegible] *ib.* [illegible]
[illegible] *χαμήλους.* v. 36 [illegible] וקנתה [illegible] ונמלים

[illegible] ver. 41 [illegible] *ἀλλ' εἰς.* v. 39 אלי [illegible] השקיני [illegible] ib. [illegible] v. 43 [illegible] הוא (*& sic ver. 45*) *ibidem* מכדך ver. 44 [illegible] v. 45 [illegible] העינה ib. [illegible] ואשם [illegible] v. 47 [illegible] את ib. [illegible] v. 48 [illegible] ימין ibid. [illegible] v. 49 [illegible] וישתחו [illegible] v. 50 [illegible] או טוב v. 53 [illegible] ver. 54 [illegible] ויקומו ibid. [illegible] v. 55 [illegible] ואמר [illegible] ver. 56 [illegible] אלהים ibid. [illegible] ver. 57 [illegible] v. 58 [illegible] v. 59 מנקתה [illegible] v. 60 [illegible] v. 62 [illegible] *διαπορεύετο διὰ τῆς ἐρήμου κατὰ τὸ φρέαρ.* ibid. [illegible] verf. 65 הלזה [illegible] verf. 67 [illegible]

CAP. XXV.

[illegible] Verf. 2 [illegible] v. 3 [illegible] ibid. [illegible] v. 4 [illegible] v. 6 [illegible] *τῷ υἱῷ αὐτοῦ.* v. 8 [illegible] *πλήρης ἡμερῶν.* ibid. [illegible] *τὸν λαὸν αὐτοῦ.* ver. 9 [illegible] v. 10 [illegible] v. 12 [illegible] verf. 13 [illegible] ibid. [illegible] ib. [illegible] verf. 15 [illegible] ibid. [illegible] v. 16 [illegible] ib. [illegible] v. 17 [illegible] ibid. [illegible] *αὐτοῦ.* v. 21 [illegible] ibid. [illegible] ver. 23 [illegible] v. 24 [illegible] v. 26 [illegible] ver. 28 [illegible] *θήρα αὐτοῦ.* ver. 30 [illegible] v. 32 [illegible] v. 33 [illegible]

CAP. XXVI.

Ver. 1 [illegible] v. 3 [illegible] ver. 5 [illegible] v. 4 [illegible] *ὁ πατήρ σου τῆς ἐμῆς φωνῆς.* ibid. [illegible] ibid. [illegible] v. 7 [illegible] v. 8 [illegible] ver. 9 [illegible] v. 11 [illegible] *τῷ λαῷ αὐτοῦ.* v. 12 [illegible] v. 13 [illegible] v. 15 & 18 [illegible] *οἱ παῖδες Ἀβραάμ.* ib. [illegible] v. 21 [illegible] v. 22 [illegible] verf. 25 [illegible] ver. 27 [illegible] ver. 28 [illegible] ver. 29 [illegible] *τῷ πλησίον.* v. 34 [illegible] posterius. [illegible]

CAP. XXVII.

Ver. 1 [illegible] ib. [illegible] ver. 4 [illegible] v. 7 [illegible] v. 9 [illegible] ver. 10 [illegible] v. 15 [illegible] ver. 17 [illegible] *τραχὺς αὐτός.* v. 19 [illegible] v. 21 [illegible] v. 22 [illegible] ver. 24 [illegible] v. 25 [illegible] v. 27 [illegible] ver. 28 *ἀφθονίαν* [illegible] v. 29 [illegible] v. 31 [illegible] v. 32 [illegible] v. 33 [illegible] v. 34 [illegible] *Ἐγένετο δὲ ὡς ἤκουσεν.* ver. 35 [illegible] ver. 36 [illegible] v. 39 [illegible] ver. 38 [illegible] v. 40 [illegible] ver. 41 [illegible] v. 43 [illegible] v. 45 [illegible]

CAP. XXVIII.

Ver. 2 [illegible] v. 4 [illegible] *τῷ πατρός μου* (MS. A. σου) ibid. [illegible] v. 9 [illegible] ver. 10 [illegible] v. 11 [illegible] ver. 12 [illegible] v. 14 [illegible] verf. 16 [illegible] ver. 18 [illegible] ver. 19 [illegible] v. 20 [illegible]

CAP. XXIX.

Ver. 1 [illegible] v. 2 [illegible] v. 3 [illegible] v. 7 [illegible] v. 8 [illegible] *τὰς ποιμνίας.* ver. 9 [illegible] v. 11 [illegible] v. 12 [illegible] ver. 13 [illegible] v. 19 [illegible] v. 21 [illegible] v. 23 [illegible] *πρὸς αὐτὸν Ἰακώβ.* v. 24 [illegible] ver. 25 [illegible] v. 26 [illegible] ver. 27 [illegible] *δώσω.* v. 32 [illegible] v. 33 [illegible] v. 34 [illegible] v. 35 [illegible]

CAP. XXX.

Ver. 1 [illegible] v. 6 [illegible] v. 8 [illegible] v. 15 [illegible] *prius.* [illegible] v. 16 [illegible] ibid. [illegible] v. 18 [illegible] v. 20 [illegible]

[illegible] v. 25 [illegible] v. 29 [illegible] v. 31 [illegible] v. 32 [illegible] ibid. [illegible] bis. [illegible] & ver. 33. v. 34 [illegible] v. 35 [illegible] v. 36 [illegible] *ἀνὰ μέσον αὐτῶν.* Fini hujus versus hæc sequentia subjunguntur in Samarit. [illegible] ibid. [illegible] v. 29 [illegible] v. 40 [illegible] *κριὸν ἀπολλύων.* ibid. v. 41 [illegible] *ἐδόκει.* v. 42 [illegible] v. 43 [illegible]

CAP. XXXI.

Verf. 1 [illegible] v. 2 [illegible] v. 3 [illegible] v. 6 [illegible] v. 7 [illegible] v. 9 [illegible] v. 10 [illegible] v. 12 [illegible] v. 13 [illegible] posterius. [illegible] *καὶ.* ibid. [illegible] v. 15 [illegible] v. 16 [illegible] *σοι εἴρηκεν ὁ Θεός.* v. 17 [illegible] *τὰς γυναῖκας αὐτοῦ καὶ τὰ παιδία αὐτοῦ.* v. 19 [illegible] v. 20 [illegible] v. 24 [illegible] v. 26 [illegible] v. 27 [illegible] v. 28 [illegible] v. 29 [illegible] *τὰ πατρὸς σου.* v. 30 [illegible] v. 31 [illegible] v. 33 [illegible] *ἠρεύνησεν εἰς τὸν οἶκον.* ib. [illegible] v. 34 [illegible] v. 35 [illegible] v. 36 [illegible] v. 37 *Καὶ ὅτι.* v. 39 [illegible] *παρ' ἐμαυτοῦ κλέμματα ἡμέρας, καὶ κλέμματα.* v. 42 [illegible] v. 43 [illegible] v. 45 [illegible] v. 47 [illegible] v. 49 [illegible] v. 50 [illegible] v. 51 [illegible] v. 53 [illegible] *κρινεῖ.* ib. [illegible] v. 55 [illegible] ibid. [illegible]

CAP. XXXII.

Verf. 3 [illegible] v. 5 [illegible] *καὶ πρόβατα.* v. 8 [illegible] v. 9 [illegible] v. 11 [illegible] v. 12 [illegible] v. 15 [illegible] v. 17 [illegible] v. 18 [illegible] v. 20 [illegible] *παραγίνεται ὀπίσω ἡμῶν.* v. 22 [illegible] v. 30 [illegible] v. 31 [illegible] v. 32 [illegible] bis. [illegible]

CAP. XXXIII.

Verf. 2 [illegible] v. 3 [illegible] v. 5 [illegible] v. 6 [illegible] v. 10 [illegible] v. 13 *ἐν κατακλίσει αὐτοῦ.* v. 14 [illegible] v. 17 [illegible] v. 18 [illegible] ibid. [illegible]

CAP. XXXIV.

Verf. 3 [illegible] bis. & verf. 12. v. 4 [illegible] v. 5 [illegible] v. 12 [illegible] *τὴν φερνὴν σφόδρα.* ib. [illegible] v. 13 [illegible] *ἐμίαναν.* v. 14 [illegible] v. 15 [illegible] v. 16 [illegible] v. 18 [illegible] v. 21 [illegible] *δικαιοῦται.* ibid. [illegible] v. 23 [illegible] v. 25 [illegible] *τὰ κλίνη αὐτῶν.* ibid. [illegible] v. 27 [illegible] *ὑμῶν.* ibid. [illegible] v. 28 [illegible] *Καὶ τὰ.* v. 29 ultimum. [illegible] v. 30 [illegible] v. 31 [illegible] *χρήσονται τῇ ἀδελφῇ ἡμῶν;*

CAP. XXXV.

Ver. 2 [illegible] ibid. [illegible] v. 3 [illegible] v. 4 [illegible] v. 5 [illegible] v. 7 [illegible] *ἐφάνη.* v. 8 [illegible] v. 9 [illegible] v. 10 *αὐτῷ ὁ Θεός.* v. 17 [illegible] v. 18 [illegible] ibid. [illegible] v. 19 [illegible] v. 21 [illegible] ibid. [illegible] v. 22 [illegible] v. 23 [illegible] v. 24 [illegible] v. 26 *ἐγένοντο.* v. 27 [illegible] v. 29 *τὸ γένος αὐτοῦ.*

CAP. XXXVI.

Verf. 1 [illegible] v. 3 [illegible] ib. [illegible] v. 4 [illegible] v. 5 *τὸν Ἰεὺς.* v. 6 [illegible] *ἐκ τῆς γῆς Χαναὰν ἀπὸ προσώπου.* v. 7 [illegible] v. 9 [illegible] v. 10 [illegible] *Καὶ ταῦτα.* ibid. [illegible] v. 11 [illegible] v. 13 [illegible] ibid. [illegible] v. 14 [illegible] *Ἰεὺς.* v. 15 [illegible] v. 16 [illegible] v. 17 [illegible] ibid. [illegible] ver. 19 [illegible] ver. 20 [illegible] *Οὗτοι δὲ.* v. 22 [illegible] v. 24 [illegible] v. 25 [illegible] v. 26 [illegible] v. 27 [illegible] *καὶ Ζουκάμ.* v. 28 [illegible] *Οὗτοι δὲ.* ibid. [illegible] v. 30 [illegible] v. 35 [illegible] v. 39 [illegible] v. 40 [illegible] ib. [illegible] ibid. [illegible] v. 43 [illegible]

CAP. XXXVII.

Vers. 1 מגורי [illegible] v. 2 [illegible] חלדות [illegible] v. 3 כתנת [illegible] v. 4 [illegible] v. 5 ויוספ [illegible] v. 7 [illegible] v. 8 המלך [illegible] v. 10 [illegible] v. 13 אל אביו [illegible] v. 14 [illegible] v. 16 [illegible] v. 17 [illegible] v. 19 הלזה [illegible] v. 20 ונהרגהו [illegible] v. 21 [illegible] v. 22 [illegible] v. 23 אלהים [illegible] v. 25 [illegible] v. 27 [illegible] v. 31 כתנת bis. [illegible] v. 32 ויביאו [illegible] v. 33 [illegible] v. 35 [illegible] v. 36 [illegible] אל מצרים

CAP. XXXVIII.

Vers. 1 חירה [illegible] v. 3 [illegible] v. 5 [illegible] v. 6 [illegible] v. 8 [illegible] v. 10 [illegible] v. 12 וחירה [illegible] v. 13 לחמר [illegible] v. 14 [illegible] v. 16 [illegible] v. 18 [illegible] v. 21 [illegible] v. 23 [illegible] v. 24 [illegible] v. 25 [illegible] v. 27 [illegible] v. 28 ראשנה [illegible] v. 29 [illegible] v. 30 שמו [illegible]

CAP. XXXIX.

Vers. 1 [illegible] v. 4 [illegible] v. 5 [illegible] v. 8 [illegible] v. 9 [illegible] v. 10 [illegible] v. 12 [illegible] v. 13 [illegible] MS. A. addit [illegible] 13, 15, 16, 18. v. 15 [illegible] v. 16 [illegible] v. 18 [illegible] v. 22 [illegible] v. 23 [illegible]

CAP. XL.

Vers. 2 [illegible] v. 5 [illegible] v. 8 אלהים [illegible] v. 9 [illegible] v. 10 [illegible] v. 13 [illegible] v. 15 [illegible] v. 16 [illegible] v. 17 [illegible] v. 19 [illegible] v. 20 [illegible] v. 21 [illegible]

CAP. XLI.

Vers. 2 עלת [illegible] v. 4 [illegible] v. 5 [illegible] v. 6 [illegible] v. 7 [illegible] v. 8 [illegible] v. 9 [illegible] v. 10 [illegible] v. 11 [illegible] v. 13 [illegible] v. 14 [illegible] v. 15 [illegible] v. 16 [illegible] v. 17 [illegible] v. 18 [illegible] v. 19 [illegible] v. 20 [illegible] v. 21 [illegible] v. 22 [illegible] v. 23 [illegible] v. 24 [illegible] v. 26 [illegible] v. 27 [illegible] v. 31 [illegible] v. 32 [illegible] v. 33 [illegible] v. 34 [illegible] v. 35 [illegible] v. 39 [illegible] v. 42 [illegible] v. 43 [illegible] v. 45 צפנת פענח [illegible] v. 46 [illegible] v. 48 [illegible] v. 50 [illegible] v. 53 [illegible] v. 54 [illegible] v. 55 [illegible] v. 56 [illegible] v. 57 [illegible]

CAP. XLII.

Vers. 1 [illegible] v. 2 [illegible] v. 4 [illegible] v. 6 [illegible] v. 7 [illegible] v. 8 [illegible] v. 9 [illegible] v. 11 [illegible] v. 12 [illegible] v. 14 [illegible] v. 15 [illegible] v. 16 [illegible] v. 19 [illegible] v. 20 [illegible] v. 21 [illegible] v. 22 [illegible] v. 24 [illegible] v. 25 [illegible] v. 27 [illegible] v. 29 [illegible] v. 30 [illegible] v. 32 [illegible] v. 35 [illegible] v. 36 [illegible] v. 38 [illegible]

CAP. XLIII.

Vers. 2 [illegible] v. 3 [illegible] v. 7 [illegible] vers. 9 [illegible] vers. 10 [illegible] ver. 11 [illegible] v. 12 [illegible] v. 13 [illegible] v. 14 [illegible] ver. 15 [illegible] v. 16 [illegible] ver. 18 [illegible] ver. 21 [illegible] v. 22 [illegible] v. 23 [illegible] v. 24 [illegible] v. 25 [illegible] ver. 27 [illegible] ver. 28 [illegible] ver. 29 [illegible] ver. 30 [illegible] v. 32 [illegible] v. 33 [illegible] v. 34 [illegible]

CAP. XLIV.

Vers. 3 [illegible] v. 4 [illegible] ver. 6 [illegible] v. 7 [illegible] v. 8 [illegible] v. 9 [illegible] v. 10 [illegible] v. 11 [illegible] v. 12 [illegible] v. 13 [illegible] v. 15 [illegible] v. 16 [illegible] ver. 20 [illegible] ver. 21 [illegible] v. 23 [illegible] ver. 24 [illegible] v. 25 [illegible] ver. 26 [illegible] ver. 28 [illegible] v. 31 [illegible] v. 32 [illegible] v. 33 [illegible] v. 34 [illegible]

CAP. XLV.

Vers. 1 [illegible] v. 2 קלו [illegible] v. 6 [illegible] v. 7 [illegible] v. 8 [illegible] v. 10 [illegible] v. 12 [illegible] ver. 13 [illegible] v. 14 [illegible] v. 15 [illegible] ver. 16 [illegible] ver. 17 [illegible] v. 18 [illegible] ver. 19 [illegible] ver. 20 [illegible] ver. 22 [illegible] v. 23 [illegible] v. 24 [illegible] ver. 24 [illegible] ver. 25 [illegible] ver. 26 [illegible]

CAP. XLVI.

Ver. 1 [illegible] ver. 3 [illegible] v. 4 [illegible] ver. 6 [illegible] ver. 7 [illegible] ver. 8 [illegible] v. 9 [illegible] ver. 12 [illegible] v. 12 [illegible] v. 14 [illegible] v. 15 [illegible] v. 16 [illegible] ver. 21 [illegible] v. 22 [illegible] v. 25 [illegible] v. 27 [illegible] v. 28 [illegible] v. 30 [illegible] v. 34 [illegible]

CAP. XLVII.

Vers. 1 [illegible] ver. 2 [illegible] ver. 3 [illegible] v. 4 [illegible] ver. 6 [illegible] ver. 7 [illegible] ver. 9 [illegible] ver. 13 [illegible] ver. 15 [illegible] ver. 16 [illegible] v. 17 [illegible] ver. 18 [illegible] v. 19 [illegible] v. 20 [illegible] ver. 21 [illegible] v. 25 [illegible] v. 26 [illegible] v. 28 [illegible] v. 29 [illegible] v. 31 [illegible]

CAP. XLVIII.

Ver. 1 [illegible] ver. 3 [illegible] ver. 4 [illegible] v. 7 [illegible] v. 8 [illegible] v. 10 [illegible] v. 12 [illegible] v. 14 [illegible] v. 15 [illegible] v. 18 [illegible] v. 20 [illegible]

CAP. XLIX.

Vers. 3 [illegible] v. 4 [illegible] ver. 6 [illegible] ver. 7 [illegible]

[GENESIS, continued — left column]

v. 10 [illegible] *ibid.* [illegible] *ver.* 9 [illegible] *ib.* v. 11 [illegible] אסרו [illegible] *ibid.* [illegible] לבשו [illegible] v. 13 אנוה [illegible] v. 14 [illegible] *ver.* 17 [illegible] מנחה כי טוב [illegible] v. 18 [illegible] v. 21 [illegible] שלחה [illegible] v. 23 [illegible] *ver.* 25 [illegible] *ibid.* [illegible] v. 27 [illegible] *ibid.* [illegible] v. 28 [illegible] v. 29 [illegible] *ibid.* [illegible] v. 31 [illegible] v. 33 [illegible] τὸν λαὸν αὐτοῦ.

CAP. L.

Verf. 3. [illegible] *verf.* 5 [illegible] *MS. A. ib.* [illegible] *ibid.* [illegible] *ver.* 6 [illegible] v. 11 [illegible] *ib.* [illegible] v. 12 [illegible] v. 13 [illegible] *ver.* 14 [illegible] *ver.* 15 [illegible] *ver.* 16 [illegible] v. 17 [illegible] v. 19 [illegible] *ibid.* [illegible] *ver.* 20 [illegible] ὁ δὲ Θεὸς. *ibid.* [illegible] *ver.* 21 [illegible] *ib.* [illegible] ἐπὶ τὴν καρδίαν. *ver.* 23 [illegible] v. 24 [illegible] v. 25 [illegible] ἐντεῦθεν μεθ' ὑμῶν. v. 26 [illegible]

EXODUS.

CAP. I.

Verf. 2 [illegible] שמעון לוי [illegible] v. 3 [illegible] יששכר זבולן [illegible] v. 5 [illegible] v. 9 [illegible] *verf.* 11 [illegible] *ver.* 10 [illegible] *ibidem* [illegible] v. 13 [illegible] v. 14 [illegible] v. 16 [illegible] v. 17 [illegible] v. 18 [illegible] *ib.* [illegible] v. 19 [illegible] *ib.* [illegible] *ver.* 20 [illegible] *ibid.* [illegible] *ver.* 21. [illegible] *ver.* 22 [illegible] ὃ ἐὰν τεχθῇ τοῖς Ἑβραίοις. *ibid.* [illegible]

CAP. II.

Verf. 3 [illegible] *ib.* [illegible] *ver.* 4 [illegible] v. 5 [illegible] v. 6 [illegible] *ver.* 7 [illegible] v. 9 [illegible] *ibid.* [illegible] *ver.* 10 [illegible] *ver.* 14 [illegible] v. 15 [illegible] v. 16 [illegible] *verf.* 20. [illegible] *verf.* 21 [illegible] *ibid.* [illegible] *ver.* 23 [illegible] *ibid.* [illegible] *ver.* 24 [illegible] *ib.* את *secundum.* [illegible] καί.

CAP. III.

Verf. 1 [illegible] *ver.* 2 [illegible] מלאך יהוה אליו [illegible] v. 3 [illegible] v. 4 [illegible] v. 5 [illegible] v. 6 [illegible] *ib.* [illegible] אלהי יצחק [illegible] v. 7 [illegible] *ibid.* [illegible] v. 8 [illegible] v. 10 [illegible] *ver.* 11 [illegible] *ver.* 14 [illegible] v. 15 [illegible] Θεὸς Ἰσαάκ. *ib.* [illegible] *ibid.* [illegible] v. 17 [illegible] v. 18 [illegible] v. 19. [illegible] v. 20 [illegible] *ver.* 21 [illegible] v. 22. [illegible] *ib.* [illegible]

CAP. IV.

Verf. 1 [illegible] *ibid.* [illegible] *verf.* 3. [illegible] v. 5 [illegible] *ib.* [illegible] *verf.* 6 [illegible] *verf.* 7. *ver.* 7 [illegible] v. 9 [illegible] *ibid.* [illegible] v. 10 [illegible] v. 11 [illegible] v. 12 [illegible] *verf.* 14. v. 14 [illegible] v. 15 [illegible] v. 18 [illegible] v. 19 [illegible] *ibid.* [illegible] εἰς Αἴγυπτον. v. 20 [illegible] v. 21 [illegible] v. 23 [illegible] v. 26 [illegible] *ibid.* [illegible] v. 28 [illegible] *ver.* 30. [illegible] v. 31 [illegible]

CAP. V.

Verf. 2 [illegible] v. 3 [illegible] *Sam. legit* [illegible] *& ponit* [illegible] v. 4 [illegible] *ib.* [illegible] v. 5 [illegible] v. 7 [illegible] v. 8 [illegible] *ib.* [illegible] v. 10 [illegible] v. 13 [illegible] *ibid.* [illegible] v. 14 [illegible] *ibid.* [illegible] v. 18 [illegible] *ib.* [illegible]

v. 19 [illegible] v. 20 מאת [illegible] v. 21 [illegible] אלהים [illegible] v. 22 [illegible] *ibid.* [illegible] *posterius.* [illegible]

CAP. VI.

Verf. 1 [illegible] v. 2 [illegible] אלהים [illegible] v. 3 [illegible] *ibid.* [illegible] καὶ Ἰσαάκ. v. 5 [illegible] *ib.* [illegible] v. 6 [illegible] v. 7 [illegible] *ibid.* [illegible] v. 9 [illegible] v. 14 [illegible] Καὶ ἔτει. *ibid.* [illegible] *ibid.* [illegible] *& ver.* 15, 17, 19, 24, 25. v. 15 [illegible] v. 16 [illegible] *& verf.* 19. v. 16 [illegible] Καάθ. v. 7 [illegible] Καὶ ἔτει [illegible] 18 [illegible] Χεβρών. v. 20 משה [illegible] τὸν Μωυσῆν καὶ Μαριὰμ τὴν ἀδελφὴν αὐτῶν. *ib.* [illegible] *MS. A.* [illegible] v. 22 [illegible] Ἐλισάφαν. v. 24 [illegible] *ibid.* [illegible] v. 25 [illegible] v. 27 [illegible] Αἰγύπτου. v. 30 [illegible]

CAP. VII.

Verf. 4 [illegible] *ibid.* [illegible] οἱ Αἰγύπτιοι. *ibid.* [illegible] v. 8 [illegible] v. 9 [illegible] σημεῖον ἢ τέρας. *ibid.* [illegible] *ibid.* [illegible] v. 10 [illegible] v. 12 [illegible] *ibid.* [illegible] v. 13 [illegible] v. 14 [illegible] v. 15 [illegible] αὐτοῖς. *ibid.* [illegible] v. 18 [illegible] *ibid.* [illegible] *posterius.* [illegible] (*quæ sequuntur sunt eadem quæ in superiorib.* v. 10, 17, 18, *& seq. ad* [illegible]) [illegible] v. 19 [illegible] *ibid.* [illegible] ἐπὶ τὰς διώρυγας αὐτῶν. *ibid.* [illegible] v. 20 [illegible] τῇ ῥάβδῳ αὐτοῦ. v. 22 [illegible] *ib.* [illegible] v. 24 [illegible] v. 25 [illegible] καὶ ἀνεπληρώθησαν.

CAP. VIII.

Verf. 1 [illegible] v. 3 [illegible] καὶ εἰς τὰ ταμιεῖα τῶν κοιτώνων σου, καὶ ἐπὶ τῆς κλίνης σου, καὶ ἐπὶ (*MS. A. εἰς*) τοὺς οἴκους. *ib.* [illegible] v. 4 [illegible] *ib. sequentia non habentur in Hebr.* [illegible] (*deinde repetuntur eadem verba quæ in verf.* 1, 2, 3, 4.) [illegible] v. 7 [illegible] ἐπαοιδαῖς τῶν Αἰγυπτίων. *ib.* [illegible] *ib.* את *deest in Sam.* v. 8 [illegible] v. 9 [illegible] *ib. hæc desunt in Hebr.* [illegible] v. 10 [illegible] v. 13 [illegible] v. 14 [illegible] v. 15 [illegible] v. 16 [illegible] v. 20 [illegible] *ibid.* [illegible] v. 21. [illegible] v. 23 [illegible] *ib. sequentia non sunt in Hebr.* [illegible] (*Principes eadem verba repetuntur, quæ in verf.* 20, 21, 22, 23.) [illegible] v. 24 [illegible] *ibid.* [illegible] καὶ ἐξωλοθρεύθη. v. 25 [illegible] v. 26 [illegible] *posterius.* [illegible] *ibid.* [illegible] v. 27 [illegible] v. 29 [illegible] *ibid.* [illegible] v. 31 [illegible] *MS. A. addit* τοῦ Φαραὼ [illegible] πάντων αὐτοῦ.

CAP. IX.

Verf. 1 [illegible] v. 3 [illegible] בחמרים בגמלים [illegible]

v. 5 הדבר [illegible] ἐν τοῖς ὑποζυγίοις, καὶ ἐν ταῖς καμήλοις. v. 5 [illegible] ib. *sequentia non habentur in Hebræo*, [illegible] (*deinceps eadem verba repetuntur, quæ in ver.* 1,2,3,4,5, *ad* [illegible] *exceptis hisce*, [illegible] *initio verſ.* 5) [illegible] ver. 7 [illegible] τῶν υἱῶν Ἰσραήλ. ver. 8 השמימה [illegible] ib. [illegible] ver. 9 ועל [illegible] ver. 10 [illegible] כמני [illegible] v. 12 אלהים [illegible] v. 14 [illegible] אל [illegible] ib. [illegible] v. 15 [illegible] ואך אורך [illegible] v. 19 [illegible] למן היום הוסדה [illegible] ib. *hæc sequentia non sunt in Hebr.* [illegible] (*deinceps repetuntur eadem verba quæ supra, a verſ.* 13. *usque ad finem hujus versus* 19.) [illegible] &c. בכל ארץ [illegible] v. 21 אל [illegible] v. 23 קלות [illegible] ib. ברד [illegible] v. 24 [illegible] ועד [illegible] ib. [illegible] ἐν Αἰγύπτῳ. v. 25 בכל ארץ מצרים [illegible] ἕως. ver. 27 קלות [illegible] v. 28 ואשלחה [illegible] ibid. חספין [illegible] ver. 29 את כפי [illegible] ib. הקלות [illegible] ver. 30. [illegible] τὸν Κύριον. v. 31 נכתה [illegible] ver. 33 יהוה אלהים [illegible] המטר והברד והקלות [illegible] ib. [illegible] ver. 34 הקלות [illegible]

CAP. X.

Verſ. 1 אתתי [illegible] v. 2 ולמען [illegible] Ὅπως. ib. [illegible] ויבא משה ואהרן אל פרעה ויאמרו [illegible] v. 3 [illegible] יהוה [illegible] ib. לענת [illegible] ib. עמי [illegible] ib. [illegible] כל העץ [illegible] v. 4 [illegible] v. 5 יוכל לראות [illegible] ib. [illegible] בגבלך [illegible] v. 6 *hæc sequentia non sunt in Heb.* [illegible] *deinde repetuntur eadem quæ habentur ver.* 3, 4, 5, & 6 *hujus cap. in Samar.* v. 8 [illegible] v. 9 ובבנותנו [illegible] v. 10 יהי [illegible] v. 11 וישב [illegible] ib. [illegible] אשר [illegible] τὸν [illegible] ver. 12 ירך [illegible] לא כן [illegible] καρπὸν τῶν ξύλων, ὃν. ver. 13 מטהו [illegible] ib. נשא [illegible] v. 17 שא [illegible] τὰ ἀδίκημα. ib. והעתירו ליהוה [illegible] v. 19 [illegible] ib. [illegible] אל משה [illegible] v. 24 חשך [illegible] v. 21 ירך [illegible] ועלרו [illegible] Μωυσῆν καὶ Ἀαρὼν, λέγων. verſ. 25 [illegible] אסף [illegible] v. 22 חסף [illegible] ib. לך [illegible] ver. 28 [illegible]

CAP. XI.

Verſ. 1 אחרי [illegible] καὶ μετὰ. v. 2 זהב [illegible] χρυσᾶ καὶ ἱματισμόν. v. 3 ויתן יהוה [illegible] ib. *non eſt in Heb.* [illegible] καὶ ἔχρησαν αὐτοῖς. ib. גם האיש משה גדול מאד בארץ מצרים בעיני עבדי פרעה ובעיני העם: ויאמר כה אמר יהוה *hæc præcedentia habentur verſ.* 7 *hujus cap. in Samarit.* ver. 4 כחצת [illegible] ibid. הרחים וכל בכור [illegible] v. 5 עד [illegible] καὶ ἕως. ib. [illegible] τὸν μύλον, καὶ ἕως πρωτότοκα παντὸς κτήνους. v. 6 כמהו [illegible] ibid. [illegible] בכל ארץ מצרים [illegible] v. 7 תרעין [illegible] ἀνδρός. ibid. [illegible] &c. *sunt in Heb. verſ.* 3 & 4 *hujus cap. usque ad* כחצת: *hæc autem non sunt in Heb.* [illegible] *quæ deinde sequuntur in Samar. eadem sunt, quæ supra in Heb. ver.* 4,5,6, & *usque ad finem versus* 7 *hujus cap.* v. 8 והשתחוו [illegible]

CAP. XII.

Ver. 2 חדשים ראשון [illegible] ver. 3 אל [illegible] ib. [illegible] ישראל [illegible] τῶν Ἰσραήλ. ib. בעשר [illegible] אבת [illegible] v. 4 ישראל [illegible] v. 5 הכבשים [illegible] v. 6 הקרב [illegible] ומקלכם [illegible] v. 10 והנתר [illegible] τῶν Ἰσραήλ. v. 11 [illegible] ib. [illegible] καὶ αἱ βακτηρίαι. *MS. A. addit* ὑμῶν. v. 12 עד [illegible] ἕως. v. 13 לארץ [illegible] ib. בהכתי [illegible] v. 15 עד [illegible] v. 16 בראשון [illegible] v. 17 ἐν τῇ ἐντολῇ ταύτῃ. v. 18 [illegible] כל [illegible] ib. ההוא [illegible] ver. 19 האחד [illegible] verſ. 20 [illegible] verſ. 22 ואל [illegible] ibid. [illegible] καὶ ἐπί. v. 23 לבא [illegible] ibid. [illegible] *non habentur in Heb.* v. 27 ויקד [illegible] בשמלתם [illegible] verſ. 29 עד [illegible] ver. 34 ואהרן [illegible] verſ. 28 [illegible] v. 35 ושמלת [illegible] v. 37 רגלי [illegible] v. 39 [illegible] ישראל אשר ישבו במצרים [illegible] v. 40 ענת [illegible] Ἰσραὴλ ἣν κατῴκησαν ἐν γῇ Αἰγύπτῳ καὶ ἐν γῇ Χαναὰν, *MS. A. addit* αὐτοὶ καὶ οἱ πατέρες αὐτῶν. v. 43 [illegible] v. 44 כסף ומלחה [illegible] v. 46 חוצה [illegible] ἐξάγετε. ib. חוצה [illegible] ver. 48 אתך [illegible] πρὸς ὑμᾶς. ibid. לעשתו [illegible]

CAP. XIII.

Ver. 3 זכור [illegible] Μνημονεύετε. ib. ממצרים [illegible] ἐκ γῆς Αἰγύπτου. ver. 4 היום אתם יוצאים [illegible] *cum utrumque Samarit. in nostris, tum Hebræo-Samarit. in MS. Uſſ. claudit sensum versus tertii cum voce* [illegible], *quod non animadvertit Interpres Lat.* v. 5 יהוה [illegible] Κύριος ὁ Θεός σου. ib. והחתי [illegible] והחוי והיבוסי [illegible] ib. καὶ Εὐαίων, καὶ Ἰεβουσαίων, καὶ Γεργεσαίων, καὶ Φερεζαίων. verſ. 6 שבעת [illegible] ibid. ובאך יהוה [illegible] verſ. 7 לא [illegible] ἐκ. v. 13 [illegible] ἐὰν ἀγάγῃ σε Κύριος ὁ Θεός σου. ib. ארץ [illegible] ibid. חפדה [illegible] ver. 15 עד [illegible] ἕως. ibid. בני [illegible] יהיה לאות [illegible] ib. ולטוטפת [illegible] ibid. הוציאנו [illegible] ἐξήγαγέ σε. v. 17 בראתם [illegible] v. 19 השבע [illegible] τὸν ὅρκον [illegible] *MS. A addit* Ἰωσήφ. ver. 20 בקצה [illegible] ver. 22 ימיש [illegible] ἐξέλιπεν. ib. האש [illegible]

CAP. XIV.

Verſ. 2 וישבו [illegible] ib. צפן [illegible] v. 4 וחזק [illegible]

v. 5 לבב [illegible] ib. אל [illegible] καί. ver. 7 ושלשם [illegible] אותם [illegible] ib. חילו [illegible] ibid. צפן [illegible] ver. 10 [illegible] ὀπίσω, *MS. A. addit* αὐτῶν. ib. נסע [illegible] ἀπέθανον. ver. 12 הלא [illegible] ibid. חדל [illegible] ver. 13 [illegible] חספו לראתם [illegible] ὃν τρόπον γάρ. ib. [illegible] ver. 14 תחרשון [illegible] v. 18 מצרים [illegible] Αἰγύπτιοι. ib. ברכבו [illegible] ver. 24 אל [illegible] v. 25 נלחם [illegible] ἄγειν. ib. ויאמר [illegible] ver. 27 [illegible] חמרה [illegible] ib. בתוך [illegible] μέσον. v. 29 [illegible]

CAP. XV.

Ver. 1 ישיר [illegible] v. 3 איש מלחמה [illegible] v. 4 [illegible] נאררי [illegible] v. 5 יכסימו [illegible] ירדו [illegible] v. 8 נאדר [illegible] v. 11 קפאו תהמות [illegible] ibid. פלא [illegible] verſ. 14 ירגזון [illegible] v. 16 אימתה [illegible] ibid. ידמו [illegible] v. 18 ועד [illegible] v. 21 נאדה [illegible] v. 22 ויצאו [illegible] αὐτούς. ib. [illegible] ויצעק [illegible] v. 24 וילנו [illegible] Καὶ διεγόγγυζεν. v. 25 [illegible] Ἐβόησε Μωυσῆς. ibid. ויורהו [illegible] καὶ ἔδειξεν αὐτῷ. [illegible] שמוע [illegible] ver. 27 אילמה ושם [illegible] ibid. [illegible]

CAP. XVI.

Verſ. 1 מאלים [illegible] ibid. אילם [illegible] verſ. 2 [illegible] בחורתי [illegible] ib. [illegible] v. 4 הילך [illegible] ἐν πορεύσονται. ib. [illegible] v. 7 ונתנו [illegible] & *sic v.* 8. v. 21 כפי [illegible] ib. [illegible] ver. 22 וינידו [illegible] ver. 23 עד הבקר [illegible] ver. 25 [illegible] השבת [illegible] v. 29 השביעי [illegible] ibid. [illegible] כצפיחת [illegible] Καὶ ἐσαββάτισεν. ver. 32 וישבתו [illegible] מלא [illegible] πλήσατε. ib. בהוציאי [illegible] v. 33 [illegible] והנח [illegible] ibid. [illegible]

CAP. XVII.

Verſ. 2 תנסון [illegible] Καὶ τί πειράζετε. verſ. 3 [illegible] וסקלני [illegible] v. 4 [illegible] λέγοντες. ibid. [illegible] v. 5 קח [illegible] v. 9 בחרב [illegible] ib. ויצאו [illegible] καὶ ἐξελθὼν. ver. 7 נסתם [illegible] ver. 10 ראש [illegible] ἐπὶ τὴν κορυφήν. v. 12 וישימו [illegible] ib. ויהי [illegible] *bis.* [illegible] τὰς χεῖρας. v. 12 [illegible] καὶ ἐγένοντο. ver. 13 לפי [illegible] ver. 16 כס יה [illegible] ibid. [illegible] εἰς γενεάς.

CAP. XVIII.

Verſ. 2 שלוחיה [illegible] ver. 6 אל משה [illegible] ver. 7 [illegible] ויבאו [illegible] καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ. ib. [illegible] αὐτοὺς. v. 12 ועל זקני ישראל [illegible] ver. 13 [illegible] מן הבקר עד ערב: [illegible] ib. יושב [illegible] v. 14 [illegible] והודעת [illegible] ib. ἔλθωσι. [illegible] v. 16 יבא [illegible] καὶ συμβουλεύσω αὐτούς. v. 18 עשהו [illegible] v. 19 איעצך [illegible] התורת והודעת [illegible] ibid. והזהרתה אתהם [illegible] ib. ילכו [illegible] ἐν αἷς πορεύσονται. verſ. 21 [illegible] שרי מאות [illegible] ib. עליהם [illegible] σεαυτῷ σκέψει. ib. [illegible] καὶ ἑκατοντάρχους. ib. עשרת [illegible] v. 22 הגדל [illegible] ibid. יבאו [illegible] ver. 23 עד [illegible] ib. יבאו [illegible] v. 24 ויבחר משה אנשי חיל מכל ישראל ויתן אתם ראשים [illegible] ver. 25 על העם שרי אלפים שרי מאות שרי חמשים ושרי עשרת [illegible] v. 26 הקשה [illegible] ib. [illegible]

CAP. XIX.

Verſ. 2 מרפידים [illegible] ver. 4 אשר [illegible] ibid. [illegible] ib. בקלי [illegible] v. 9 בעב [illegible] ib. [illegible] ver. 10 שמלתם [illegible] ver. 12 העם סביב לאמר [illegible] ארת [illegible] ver. 13 המרה [illegible] v. 14 שמלתם [illegible] ver. 16 בהיות [illegible] ibid. קלת [illegible] ib. וקול שפר [illegible] ver. 18 עליה יהוה [illegible] ver. 19 השפר [illegible] v. 22 הערתה [illegible] v. 23 לעלת [illegible] ib. בהם [illegible] v. 25 אל [illegible] לעלה [illegible]

CAP. XX.

Verſ. 5 על *secundum.* [illegible] v. 8 זכור [illegible] v. 10 כל [illegible] πᾶν. ibid. ובהמתך [illegible] v. 12 ירארכון [illegible] v. 17 [illegible] ibid. ועבדו [illegible] οὔτε τὸν ἀγρὸν αὐτοῦ, οὔτε τὸν παῖδα. v. 17 ibid. ושורו [illegible] ib. *post versum v.* 17 *adduntur in codice Samarit. quæ desumuntur ex Deut. cap.* 27. *ver.* 3,4,5, 6,7, *quibusdam mutatis.* v. 18 ראים הלפידים ואת קול השפר [illegible] ibid. וירא העם וינעו [illegible] Πάντες δὲ πᾶς ὁ λαὸς. v. 19 *poſt.* [illegible] *quæ sequuntur in Samarit. habentur in Hebr. Deut. cap.* 5. *ver.* 24, 25, 26, 27, *mutatis.* v. 22 ויאמר [illegible] ibid. *in Samar. quæ sequuntur* 22, *habentur in Hebr. codice, Deut. cap.* 5. *ver.* 28, 29. & *Deut.* 18. *v.* 18, 19, 20, 21, 22. & *Deut. cap.* 5. *v.* 30, 31. ibid. [illegible] אל [illegible] verſ. 23 העשון [illegible] verſ. 24 [illegible] ואת בקרך בכל המקום [illegible] ibidem [illegible]

ותהלליה [illegible] τὸ ὄνομά μου ἐκεῖ. ver. 25 [illegible] ib.

CAP. XXI.

ובשבעת [illegible] ואלה [illegible] v. 2 [illegible] יעבד δουλεύσει σοι. ib. [illegible] v. 4 [illegible] בנפו ver. 3 [illegible] v. 8 רעה [illegible] v. 10 אם [illegible] למכרה [illegible] ibid. [illegible] ver. 15 [illegible] ὃς τύπτει. v. 18 [illegible] ירבן [illegible] ver. 15 [illegible] ומכה [illegible] ἐξέλθῃ τὸ παιδίον αὐτῆς. v. 25 כויה bis. [illegible] ver. 21 [illegible] יקם ver. 22 [illegible] v. 29 & 32. ibidem [illegible] נגח שור bis. [illegible] ver. 31 [illegible] MS. A. θυγατέρα. [illegible] v. 33 posteà [illegible] ver. 35 [illegible] ibid. [illegible] שלשם ibid. [illegible] bis. [illegible]

CAP. XXII.

[illegible] v. 2 וארבע [illegible] Ἐὰν δὲ. ib. [illegible] שנים ibid. [illegible] ἐὰν δὲ. v. 4 שה [illegible] ibid. [illegible] בעירה [illegible] Ἐὰν δὲ. ib. [illegible] v. 5 [illegible] ἕτερον καταβοσκήσει ἐκ τοῦ ἀγροῦ [illegible] αὐτοῦ· ἐὰν δὲ πάντα τὸν ἀγρὸν καταβοσκήσῃ, τὰ βέλτιστα [illegible] τὰ βέλτιστα. verf. 6 [illegible] השדה ibidem [illegible] ibid. [illegible] Ἐὰν δὲ. ib. [illegible] v. 8 [illegible] Ἐὰν δὲ. v. 9 [illegible] ibid. [illegible] האלהים יבא [illegible] ver. 10 [illegible] Ἐὰν [illegible] ib. [illegible] ἢ πᾶν. ver. 12 [illegible] οὐκ. ver. 14 [illegible] ibid. [illegible] v. 17 [illegible] Ἐὰν δὲ. ibid. [illegible] MS. A. ἑτέροις, [illegible] ἐξολοθρευθήσεται. ver. 21 [illegible] κακώσετε. ibid. [illegible] v. 22 [illegible] v. 23 [illegible] Ἐὰν δὲ. ib. [illegible] κακώσητε. ib. [illegible] ver. 24 [illegible] v. 25 [illegible] v. 26 [illegible] ib. [illegible] ver. 27 [illegible] ib. [illegible] ver. 29 [illegible] v. 30 [illegible] τὸ πρόβατόν σου. ibid. [illegible] τῇ δὲ [illegible] τὸν μόσχον σου καὶ τὸ πρόβατόν σου. [illegible] ver. 31 [illegible] ibid. [illegible]

CAP. XXIII.

[illegible] v. 2 [illegible] ib. [illegible] ver. 6 [illegible] ver. 7 [illegible] ver. 8 [illegible] ibid. [illegible] βλεπόντων. ver. 11 [illegible] ib. [illegible] ver. 12 [illegible] v. 13 [illegible] ibidem [illegible] v. 17 [illegible] v. 19 [illegible] ib. hæc sequentia non habentur in Hebr. [illegible] ver. 20 [illegible] v. 21 [illegible] v. 22 [illegible] ἀκούσητε τῆς ἐμῆς φωνῆς. ib. [illegible] v. 23 [illegible] καὶ ποιήσῃς πάντα. ib. [illegible] τοῖς ἐχθροῖς σου. [illegible] τὸν Ἀμορραῖον, καὶ Χετταῖον, καὶ Φερεζαῖον, καὶ Χαναναῖον, καὶ Γεργεσαῖον. v. 26 [illegible] ver. 27 [illegible] v. 28 [illegible] τοὺς Ἀμορραίους, καὶ τοὺς Εὐαίους, καὶ τοὺς Χαναναίους, καὶ τοὺς Χετταίους. v. 31 [illegible] ib. [illegible] ἐκβαλῶ αὐτούς.

CAP. XXIV.

Verf. 1 [illegible] ואביהוא & sic infra ver. 8. v. 3 [illegible] v. 5 [illegible] λίθους. [illegible] ver. 6 [illegible] ib. [illegible] verf. 7 [illegible] verf. 8 [illegible] ver. 10 [illegible] ver. 12 [illegible] ib. [illegible] πυξία τὰ λίθινα, τὸν [illegible]

CAP. XXV.

Verf. 3 [illegible] v. 4 [illegible] ib. [illegible] bis. [illegible] Καὶ ἔλαιον &c. [illegible] ver. 7 [illegible] Καὶ λίθους. ibid. [illegible] ver. 8 [illegible] ἐν ὑμῖν. v. 9 [illegible] σοι ἐν τῷ ὄρει. v. 10 [illegible] Καὶ ποιήσεις. ib. [illegible] v. 11 [illegible] αὐτῇ. v. 14 [illegible] & ver. 15. v. 16 [illegible] ver. 17 [illegible] ver. 18 [illegible] v. 19 [illegible] ποιήσεις. ib. [illegible] ver. 20 [illegible] v. 21 [illegible] ibidem [illegible] verf. 22 [illegible] ver. 26 [illegible] bis. & ver. seq. [illegible] verf. 27 [illegible] v. 28 [illegible] ver. 29 [illegible] ib. [illegible] ibid. [illegible] MS. Uff. [illegible] ver. 30 [illegible] ver. 31 [illegible] ib. [illegible] οἱ καλαμίσκοι. v. 32 [illegible] & alibi sæpius. [illegible] v. 33 [illegible] bis. [illegible] ib. [illegible]

קנתם [illegible] v. 36 [illegible] v. 35 [illegible] היוצאים [illegible] ib. [illegible] ἐπιθήσεις. ibid. [illegible] v. 37 [illegible] καὶ φανοῦσιν ἐκ τοῦ ἑνὸς. verf. 38 [illegible] v. 39 [illegible]

CAP. XXVI.

Verf. 1 [illegible] ibidem [illegible] ibid. [illegible] v. 3 [illegible] & sic in seqq. [illegible] v. 2 [illegible] Πέντε δὲ αὐλαῖαι. ibid. [illegible] bis. [illegible] (& sic in sequentibus.) ἑτέρα τῇ ἑτέρᾳ. ibid. [illegible] ἔσονται συνεχόμεναι. v. 4 [illegible] & sic in seqq. ib. [illegible] ver. 5 [illegible] ver. 8 [illegible] ἀγκύλας ποιήσεις. ver. 13 [illegible] ib. [illegible] ver. 10 [illegible] ἀγκύλας πεντήκοντα. ibid. [illegible] ibidem [illegible] ibid. [illegible] ver. 14 [illegible] bis. [illegible] ver. 16 [illegible] τὸν στῦλον τὸν ἕνα. ib. [illegible] v. 17 [illegible] ἀντιπίπτοντας ἕτερον τῷ ἑτέρῳ. v. 18 [illegible] στύλους. ver. 19 [illegible] prius. [illegible] στύλους. ver. 20 [illegible] ibid. [illegible] στύλους. ver. 22 [illegible] ver. 24 [illegible] ib. [illegible] κατὰ τὸ αὐτό. ibid. [illegible] ver. 25 [illegible] v. 26 [illegible] v. 27 [illegible] bis. [illegible] ver. 28 [illegible] v. 29 [illegible] ver. 30 [illegible] v. 31 [illegible] ver. 33 [illegible] v. 34 [illegible] ver. 35 [illegible] ibid. [illegible] deinde adduntur quædam in codice Samarit. quæ habentur in Heb. cap. 30 a ver. 1 ad 11 [illegible]

[illegible]

ver. 37 [illegible] prius. [illegible]

CAP. XXVII.

Verf. 1 [illegible] ibid. [illegible] verf. 2 [illegible] v. 3 [illegible] v. 4 [illegible] v. 5 [illegible] v. 7 [illegible] Καὶ ἐνάξεις τοὺς ἀναφορεῖς. ib. [illegible] v. 8 [illegible] v. 9 [illegible] ver. 10 [illegible] ib. [illegible] οἱ κρίκοι αὐτῶν. ver. 11 [illegible] ibid. [illegible] ib. [illegible] οἱ στῦλοι αὐτῶν. verf. 12 [illegible] ibidem [illegible] v. 14 [illegible] ib. [illegible] ver. 15 [illegible] Ἀκκασιῆς πήχεων. ib. [illegible] & sic in seqq. v. 16 [illegible] ib. [illegible] v. 19 [illegible] ibid. [illegible] v. 20 [illegible] ver. 21 [illegible] ibid. [illegible] εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν.

CAP. XXVIII.

Verf. 1 [illegible] & sic ver. 3, 4. v. 3 [illegible] v. 4 [illegible] ibid. [illegible] v. 5 [illegible] & sic v. 6. v. 6 [illegible] v. 7 [illegible] ib. [illegible] v. 9 [illegible] ib. [illegible] ibid. [illegible] v. 10 [illegible] v. 11 [illegible] ibid. [illegible] v. 12 [illegible] μνημοσύνου εἰσί. ib. [illegible] ver. 13 [illegible] v. 14 [illegible] & sic in seqq. ibid. [illegible] v. 15 [illegible] ibid. [illegible] v. 17 [illegible] v. 20 [illegible] Ἀχάτης. ib. [illegible] περικεκαλυμμένα χρυσίῳ, συνδεδεμένα. ibid. [illegible] v. 21 [illegible] ibid. [illegible] v. 22 [illegible] v. 23 [illegible] v. 24 [illegible] v. 25 [illegible] ibid. [illegible] ἀνασπόμενα ἐπ'. v. 25. [illegible] v. 26 [illegible] ib. [illegible] ver. 27 [illegible] ver. 29 [illegible] ver. 30 [illegible] ibid. [illegible] ver. 31 [illegible] v. 33 [illegible] posterius. [illegible] καὶ ῥόαις κεκλωσμένης MS. A. ibid. ver. 34 [illegible] & sic posteà. ver. 38 [illegible] v. 39 [illegible] v. 40 [illegible]

CAP. XXIX.

Verf. 1. [illegible] v. 2 [illegible] ib. [illegible] non sunt in Samarit. nec in Græc. MS. A. v. 5 [illegible]

[illegible] *ibid.* האפר *postremum.* [illegible] v. 9 [illegible] כתנת v. 8 [illegible] *ver.* 10 [illegible] לפני [illegible] *ver.* 12 קרנת [illegible] *ver.* 13 [illegible] *ver.* 14 [illegible] ליהוה הוא [illegible] *ver.* 15 [illegible] v. 18 [illegible] v. 19 [illegible] v. 20 [illegible] *Versus* 21 *habetur in Samarit. in fine ver.* 28, *ubi pro* וקדש הוא *ponitur* [illegible] *ver.* 22 [illegible] *ibid.* [illegible] v. 25 והקטרת [illegible] לפני יהוה *non est in Samar. Versus* 21 *in codice Hebræo, hic subjungitur versui* 28 *in Samar.* v. 29 [illegible] *& sic* v. 33. v. 30 [illegible] v. 31 [illegible] v. 33 [illegible] v. 35 [illegible] v. 38 [illegible] v. 40 [illegible] v. 41 [illegible] v. 42 [illegible] v. 43 [illegible] *ib.* [illegible] ונקדש בכבדי

CAP. XXX.

Quæ hic habentur in codice Hebræo, a versu primo usque ad versum 11, *sunt in Samar. cap.* 26, *ver.* 35, *&c.* v. 13 עשרים השקל [illegible] *ver.* 14 [illegible] v. 18 [illegible] v. 19 [illegible] v. 20 [illegible] *& sic ver.* 21, 28. v. 21 [illegible] v. 23 [illegible] v. 26 [illegible] v. 27 [illegible] *prius.* [illegible] v. 28 [illegible] v. 32 [illegible] *posterius.* [illegible] v. 34 [illegible] v. 35 [illegible] v. 36 [illegible] v. 37 [illegible]

CAP. XXXI.

Verf. 2 [illegible] *ver.* 4 לחשב מחשבת [illegible] *ver.* 7 [illegible] *ver.* 8 [illegible] *prius.* [illegible] *& sic passim in seqq.* v. 11 [illegible] v. 13 [illegible] *ver.* 18 [illegible] *ibid.* [illegible] שני לחת

CAP. XXXII.

Verf. 2 [illegible] v. 6 [illegible] v. 7 [illegible] v. 10 [illegible] *ibid. hæc sequentia non sunt in Hebræo,* [illegible] v. 11 [illegible] v. 13 [illegible] v. 15 [illegible] v. 16 [illegible] *& sic ver.* 19. v. 18 [illegible] v. 19 [illegible] v. 20 [illegible] v. 22 [illegible] v. 25 [illegible] *verf.* 27 [illegible] *verf.* 28 [illegible] v. 30 [illegible] v. 31 [illegible] v. 32 [illegible] v. 34 [illegible] *ibid.* [illegible]

CAP. XXXIII.

Verf. 1 [illegible] *ver.* 2 [illegible] *MS. A.* [illegible] *ver.* 7 [illegible] v. 9 [illegible] *ver.* 10 [illegible] *ver.* 11 [illegible] v. 15 [illegible] *ver.* 16 [illegible] v. 17 [illegible] *ver.* 20 [illegible] *ver.* 22 [illegible] *ver.* 23 [illegible]

CAP. XXXIV.

Verf. 1 [illegible] *& sic ver.* 4. *ib.* [illegible] *bis.* [illegible] *ver.* 3 [illegible] v. 4 [illegible] *ib.* משה *in Samar. postponitur primæ voci hujus versus.* v. 7 [illegible] v. 10 [illegible] v. 11 [illegible] *ver.* 12 [illegible] *ver.* 13 [illegible] *ver.* 18 [illegible] v. 19 [illegible] *ver.* 20 [illegible] v. 22 [illegible] v. 23 [illegible] v. 24 [illegible] v. 26 [illegible] v. 28 [illegible] *ver.* 29 [illegible] v. 31 [illegible] v. 34 [illegible] v. 35 [illegible]

CAP. XXXV.

Verf. 1 לעשת [illegible] v. 3 [illegible] v. 6 [illegible] v. 7 [illegible] v. 10 [illegible] v. 11 *secundum.* [illegible] *sic iterum versu eodem,* [illegible] *verf.* 12 [illegible] *verf.* 14 [illegible] v. 16 [illegible] *ver.* 17 [illegible] *ver.* 18 [illegible] v. 19 [illegible] v. 21 [illegible] v. 22 [illegible] v. 23, 24, 29. v. 23 [illegible] v. 24 [illegible] v. 25 [illegible] *ver.* 26 [illegible] *ver.* 27 [illegible] *ver.* 28 [illegible] v. 29 [illegible] *ver.* 31 [illegible] *ver.* 33 [illegible] v. 35 [illegible]

CAP. XXXVI.

Verf. 1 [illegible] *idem* v. 2, 3, 4. v. 4 [illegible] *ver.* 5 [illegible] v. 7 [illegible] v. 8 [illegible] *Hinc ad initium cap.* 40, *ubi LXX discrepant tum ab Hebræo tum a Samaritano, tantum ut discerni non possit utri magis conveniant.* [illegible] v. 9 [illegible] *sic* 13, 14, 15, 16. v. 10 [illegible] *sic* v. 12, 17. *ver.* 11 [illegible] v. 12 [illegible] *ver.* 17 [illegible] v. 19 [illegible] *ver.* 21 [illegible] v. 22 [illegible] *ver.* 23 [illegible] v. 25 [illegible] *sic* v. 29. v. 31 [illegible] *ver.* 31 [illegible] *ver.* 32 [illegible] *ver.* 34 [illegible] v. 35 [illegible] v. 38 [illegible]

CAP. XXXVII.

Verf. 1 [illegible] *ver.* 3 [illegible] *idem v. eodem* [illegible] *ver.* 5 [illegible] v. 6 [illegible] v. 7 [illegible] v. 8 [illegible] *ver.* 9 [illegible] *ver.* 13 [illegible] *sic v. eodem & v.* 14 [illegible] v. 16 [illegible] v. 17 [illegible] v. 18 [illegible] *sic* v. 19, 20. [illegible] *sic. v. eod.* *ver.* 19 [illegible] v. 19 [illegible] *ver.* 21 [illegible] v. 23 [illegible] v. 25 [illegible] v. 27 [illegible]

CAP. XXXVIII.

Ver. 1 [illegible] v. 3 [illegible] *sic ver.* 7 [illegible] v. 8 [illegible] v. 9 [illegible] *ver.* 10 [illegible] v. 11 [illegible] v. 12 [illegible] *ver.* 17 [illegible] v. 19 [illegible] v. 20 [illegible] v. 21 [illegible] v. 22 [illegible] v. 24 [illegible] *ver.* 25 [illegible] *sic ver.* 28. *ver.* 27 [illegible] *ver.* 30 [illegible] v. 31 [illegible] *sic v. eod.*

CAP. XXXIX.

Verf. 2 [illegible] v. 3 [illegible] *ver.* 4 [illegible] *ver.* 6 [illegible] *sic ver.* 16, 18. *ver.* 7 [illegible] *sic* v. 8, 18, 19, 20. v. 8 [illegible] *sic* v. 22. v. 9 [illegible] *ver.* 13 [illegible] *& v.* 16. v. 14 [illegible] *sic v. eod.* v. 15 [illegible] *ver.* 16 [illegible] *& ver.* 17, 19, 20. v. 17 [illegible] *ver.* 18 [illegible] *sic* v. 20. v. 19 [illegible] v. 21 [illegible] v. 22 [illegible] *ver.* 23 [illegible] *ver.* 24 [illegible] v. 25 [illegible] *sic v. eod.* v. 28 [illegible] *ver.* 32 [illegible] *ver.* 33 [illegible] *ver.* 34 [illegible] *ver.* 36 [illegible] *& ver.* 36, 37, 39, 40. v. 37 [illegible] v. 39 [illegible]

CAP. XL.

Ver. 2 [illegible] *sic* v. 6. *ver.* 4 [illegible] v. 5 [illegible] *& sic* v. 20. v. 7 [illegible] v. 11 [illegible] *ver.* 14 [illegible]

[illegible] v. 15 להיות [illegible] ver. 17 [illegible] באחד [illegible] ἐκπορευομένων [illegible] ver. 20 האדן [illegible] *sic ver. eod.* & v. 21. הבנירה [illegible] ibid. צפנה [illegible] v. 24 [illegible] ver. 27 סמים [illegible] v. 25 הנרת [illegible]

[illegible] ver. 29 משכן [illegible] πρὸ τὰς θύρας τῆς σκηνῆς. ver. 30 הכיר [illegible] ib. שמר [illegible] ver. 31 ורחצו [illegible] ver. 34 את [illegible] ver. 36 העלתו [illegible] ver. 38 לילה בו [illegible] ἐπ' αὐτῆς νυκτός.

LEVITICUS.

CAP. I.

[illegible] לרצנו [illegible] ib. קרבנכם τὰ δῶρα ὑμῶν. v. 3 [illegible] v. 6 והפשיט [illegible] Καὶ ἐκδείραντες. ibid. את־הכל [illegible] v. 9 ורחץ [illegible] ibid. הצאן [illegible] v. 10 ניחוח [illegible] ib. [illegible] Κυρίῳ, ἀπό. ibid. השים לעלה [illegible] ibid. [illegible] *ib. desunt hæc in Heb.* [illegible] v. 12 ונתח [illegible] Καὶ διελοῦσιν. ver. 14 לא [illegible] v. 17 מראתו בנצתה [illegible] ibid.

CAP. II.

משם מלא [illegible] θυσίᾳ ἐστί. v. 2 לבנה [illegible] v. 4 חקרב [illegible] ibid. לבנתה [illegible] המחבת [illegible] ver. 5 בלולת [illegible] ibid. מצת [illegible] ver. 11 מנחתך [illegible] ver. 13 *bis.* [illegible] *secundo,* θυσιασμάτων. ib. קרבנך [illegible] v. 14 קלוי [illegible] ib. לבנתה [illegible]

CAP. III.

היותרת [illegible] ver. 4 הכליות [illegible] ibidem [illegible] ver. 5 אשה [illegible] ver. 8 דמו [illegible] τὸ αἷμα. ver. 9 ואת [illegible] v. 10 הכליות [illegible] & *sic* v. 15. & *cap.* 4 v. 9. ib. היותרת [illegible] ver. 9. v. 13 אהרן [illegible] Ἀαρὼν οἱ ἱερεῖς. v. 16 ניחח [illegible] ὀσμὴν εὐωδίας τῷ Κυρίῳ.

CAP. IV.

[illegible] המשיח מדם [illegible] v. 5 [illegible] מהנרה [illegible] ver. 6 [illegible] τὸν δάκτυλον [illegible] v. 7 [illegible] v. 8 על [illegible] החלב [illegible] ver. 12 והוציא [illegible] Καὶ ἐξοίσουσιν. ibid. אל [illegible] ibid. ושרף [illegible] κατακαύσουσιν. ib. ונודע [illegible] v. 14 עצים [illegible] v. 16 המשיח [illegible] v. 17 אצבעו [illegible] ibid. הפרכת [illegible] ibid. יהוה [illegible] על קרנת המזבח [illegible] ver. 18 [illegible] ver. 20 עלהם [illegible] ver. 21 [illegible] ver. 22 [illegible] v. 24 ידו [illegible] ibid. ושחט [illegible] ver. 25 קרנת [illegible] & *sic* v. 30 & 34. v. 27 בעשתה [illegible] ib. ממצות [illegible] ver. 28 חטאו [illegible] ἥμαρτεν ἐν αὐτῇ. ib. [illegible] ib. תמימה נקבה [illegible] v. 29 העלה [illegible] ver. 30 המזבח [illegible] ver. 31 הוסר חלב [illegible] v. 32 כבש [illegible] v. 34 המזבח [illegible] τῆς θυσίας τῆς ὁλοκαυτώσεως. v. 35 אתם המזבחה [illegible]

CAP. V.

[illegible] ver. 4 אשר [illegible] v. 5 ואשם [illegible] ver. 6 מחטאתו [illegible] אשר [illegible] περὶ τῆς ἁμαρτίας αὐτοῦ, ἧς ἥμαρτε, καὶ ἀφεθήσεται αὐτῷ ἡ ἁμαρτία. v. 8 ראשונה [illegible] ib. את [illegible] ibid. [illegible] v. 9 על [illegible] v. 11 האפה [illegible] עשירת [illegible] ibid. לבנה [illegible] ver. 12 וקמץ [illegible] ver. 16 יוסף [illegible] v. 17 כי [illegible] ib. העשנה [illegible]

CAP. VI.

[illegible] ver. 4 הגזלה [illegible] ibid. העשק [illegible] וחמשתיו [illegible] ib. בכל [illegible] v. 9 מוקדה [illegible] v. 12 לראש אל הכהן [illegible] השלמים [illegible] ver. 14 הקרב [illegible] ver. 15 ממנו [illegible] ib. הכהנה [illegible] המזבח ריח [illegible] v. 16 יאכלו [illegible] ib. קדש [illegible] ver. 20 האפה [illegible] ibid. מנחה [illegible] v. 22 המשיח [illegible] v. 27 עליה [illegible] ibid. תכבס [illegible] ib. קדש [illegible] v. 30 יבוא [illegible]

CAP. VII.

[illegible] ver. 4 ואת שתי [illegible] יורק [illegible] v. 8 הקריב [illegible] *bis.* [illegible] v. 11, 25. v. 10 מחבת [illegible] v. 12 החודה [illegible] ibid. [illegible] ver. 15 *ad finem, adduntur in Samar.* [illegible] ver. 17 האכל [illegible] ver. 19 והבשר [illegible] *posterius.* בטמאה [illegible] *sic* v. 27. ver. 21 ונפש [illegible] ib. דבר אל [illegible] v. 24 שקץ [illegible] v. 29 מלאכה [illegible] Καὶ τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ λαλήσεις [illegible] v. 30 אתו [illegible] v. 36 חקות [illegible] ver. 37 למנחה [illegible] ibid. ולמלואים [illegible]

CAP. VIII.

Verf. 6 ויקרב [illegible] & *sic* v. 13. ver. 7 הכתנת [illegible]

[illegible] ib. האפד [illegible] & *sic* v. eod. ver. 8 באבנט [illegible] ib. אל [illegible] הכיר [illegible] v. 9 וישם [illegible] *posterius.* [illegible] ver. 11 האורים [illegible] ibid. אבנט [illegible] ver. 13 כתנת [illegible] ζώνας. v. 14 ויסמך [illegible] v. 16 הכליות [illegible] & *sic* v. 10, 19. ibid. חלבהן [illegible] v. 17 עורו [illegible] ver. 18 ויקרב [illegible] ver. 21 [illegible] ver. 23 ואת הכרעים [illegible] ibid. בהן [illegible] *bis.* & *sic* v. 24. v. 24 ויקרב [illegible] ib. תנוך [illegible] v. 25 ואת *primum.* חלבהן [illegible] ibid. הכליות [illegible] ibid. יותרת [illegible] ibid. [illegible] v. 28 אשה הוא [illegible] ver. 29 וניפהו [illegible] ver. 30 על בגדיו [illegible] τὰς στολὰς αὐτοῦ. ib. את *primum.* [illegible] ver. 31 מועד [illegible] τῆς μαρτυρίας ἐν τόπῳ ἁγίῳ.

CAP. IX.

Verf. 3 בני [illegible] γερουσίᾳ. v. 5 אל פני [illegible] v. 6 תעשו וירא [illegible] ver. 10 היותרת [illegible] & *sic* ver. 20. v. 13 על המזבח [illegible] ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον. v. 15 בראשון [illegible] v. 16, 17. ib. ויקרב [illegible] ver. 17 כפו [illegible] τὰς χεῖρας. ver. 18 וימצאו [illegible] ver. 20 משה [illegible] ver. 21 ויקטר [illegible] ἐπέθηκαν. ib. וישימו [illegible] Κύριος τῷ Μωυσῇ. v. 22 אל [illegible] ib. מעשת [illegible] v. 23 וירא [illegible] v. 24 וירא [illegible]

CAP. X.

V. 1 עליה [illegible] MS. A. ἐπ' αὐτὰ. v. 3 בקרבי [illegible] v. 4 אלצפן וישאם בכתנתם [illegible] τὸν Ἐλισαφάν. ib. אלהם [illegible] v. 5 [illegible] ver. 6 ולאלעזר [illegible] ibid. [illegible] ולהבדיל [illegible] Διαστεῖλαι. ver. 9 תשת [illegible] ver. 10 אל ver. 13 הוא [illegible] ver. 14 ואת *primum.* [illegible] verf. 15 אתך [illegible] τοῖς θυγατράσι σου μετὰ σοῦ. v. 17 הוא [illegible]

CAP. XI.

Verf. 3 פרסת [illegible] δύο χηλῶν. v. 5 ושפן [illegible] v. 7 בימים ובנחלים [illegible] ver. 9 את [illegible] Καί. ver. 10 ינר [illegible] ἐν τῷ ὕδατι, ἢ ἐν ταῖς θαλάσσαις, καὶ ἐν ταῖς χειμάρροις. השחף ואת הנץ [illegible] v. 13 יאכלו [illegible] v. 15 את [illegible] Καί. v. 16 האנפה [illegible] ib. הרחם [illegible] v. 18 למינהו [illegible] ver. 19 החגיפרה [illegible] v. 20 כל [illegible] Καὶ πάντα. v. 21 העוף [illegible] ib. בהן [illegible] v. 22 למינו [illegible] ib. למינהו [illegible] ver. 25 *non sunt in Heb.* [illegible] ver. 26 מפרסת [illegible] ibid. ושסע [illegible] ibid. שסעה [illegible] ver. 27 הולך [illegible] ibid. את נבלתם [illegible] & v. 44. v. 38 הם [illegible] v. 29 בכל [illegible] ὁ κροκόδειλος. v. 31 והעכבר [illegible] ib. הצב [illegible] ἀπὸ πάντων. v. 32 בסחם [illegible] ib. יבוא [illegible] v. 35 יתץ [illegible] ver. 36 מעין [illegible] πηγῶν ὑδάτων. v. 37 כל זרע [illegible] ver. 38 יתן [illegible] v. 45 יהוה [illegible] ib. להיות [illegible] v. 46 ולכל נפש [illegible]

CAP. XII.

Verf. 3 בשר [illegible] ver. 4 בדמי [illegible] ἐν ἀκαθάρτῳ. ibid. תבוא [illegible] ver. 7 עליה [illegible] περὶ αὐτῆς ὁ ἱερεύς. ibid. ממקר [illegible] ibidem. או לנקבה [illegible] verf. 8 לעלה ואחד לחטאת [illegible]

CAP. XIII.

Verf. 3 וראהו [illegible] ὄψεται. v. 6 אתו ביום [illegible] ib. ולא [illegible] v. 7 הראתו [illegible] v. 9 נגע [illegible] Καὶ ἀφή. v. 11 ולא [illegible] v. 12 פרוח [illegible] ver. 18 בו בערו [illegible] v. 20 יסגרנו [illegible] ib. ושערה [illegible] v. 21 יראנה [illegible] v. 22 מראה [illegible] ver. 26 יראנה [illegible] ἴδῃ. ver. 27 וראהו [illegible] ib. נהפך [illegible] ואם [illegible] ib. הכהן אתו [illegible] αὐτὸν ὁ ἱερεύς. *sic* ver. 30. v. 28 [illegible] v. 32 הנגע [illegible] v. 34 וטהר אתו [illegible] והוא ver. 36 [illegible] ver. 38 בהרת לבנת [illegible] Καὶ ἴδῃ. [illegible] & v. 39. v. 42 בנבחתו [illegible] ἐν τῷ φαλακρώματι αὐτοῦ. v. 45 פרמים [illegible] ver. 55 עינו [illegible] v. 56 צרעת [illegible] ver. 59 וקרע [illegible] *sic* v. eod. ibid. הכבס [illegible]

CAP. XIV.

Verf. 1 וידבר יהוה [illegible] ver. 4 ולקח [illegible] Καὶ λήψονται. v. 5 ושחט [illegible] Σφάξουσι. v. 6 את הצפר [illegible] ib. הצפר השחטה על המים [illegible] ib. צפר [illegible] האזוב [illegible] v. 9 גברו [illegible] ver. 10 תמימם [illegible] ἀμώμους ἐνιαυσίους. ib. אחד שמן [illegible] ἀπὸ μίαν. v. 13 ושחט [illegible] ib. האשם [illegible] ὥσπερ τὸ τῆς πλημμελείας. v. 14 תנוך [illegible] ib. ונתן הכהן על [illegible] ib. בהן [illegible] *bis.* & v. 17, 25, 28. v. 16 השמן באצבעו [illegible] ver. 20 ובפר [illegible] Ἔναντι Κυρίου. [illegible] ἐξιλάσεται. ver. 22 והאחד [illegible] v. 24 [illegible] αὐτό. ver. 29 אתם הכהן [illegible] ver. 30 מן בני מן השמן [illegible] ver. 31 וכפר הכהן [illegible] ver. 36 יבוא *bis.* [illegible] v. 37 אדמדמת [illegible] ibid. שקערורת [illegible] וראה [illegible] ἤ ὄψις αὐτῶν. v. 39 ומראיהן [illegible] v. 41 בקירת [illegible] ἀποξύσουσιν. ib. הקצו [illegible] v. 42 אחר חלץ [illegible] λήψονται, καὶ ἐξαλείψει. v. 43 יקח וטח [illegible] v. 44 פשה [illegible] ib. הוא בבית [illegible] ver. 45 ונתץ

v. 45 [illegible] ונחץ [illegible] Καὶ περιεθέσει. ib. [illegible] ἐξόριστον. v. 47 פשה [illegible] את בגדיו & sic v. eod. ver. 48 [illegible] ibid. [illegible] v. 49 [illegible] ולקח [illegible] v. 50 [illegible] הצפר & sic v. 51, 52, 53. ver. 51 [illegible] ואת האזב ואת שני התולעת [illegible] ib. אל [illegible] v. 52 הצרעת [illegible] ver. 55 [illegible] ובאזב ובשני התולעת [illegible] v. 57 להורת [illegible]

CAP. XV.

Vers. 3 [illegible] החתים Non sunt hæc in Hebr. [illegible] ἡ ἀκαθαρσία αὐτοῦ ἐν αὐτῷ· πᾶσαι αἱ ἡμέραι ῥύσεως σώματος αὐτοῦ, ᾗ συνέστηκε τὸ σῶμα αὐτοῦ διὰ τῆς ῥύσεως. ibid. הוא [illegible] ver. 11 [illegible] ibid. וכבס [illegible] v. 13 [illegible] v. 15 [illegible] v. 18 [illegible] v. 19 [illegible] bis. [illegible] ver. 21 וכל [illegible] v. 23 [illegible] & v. 24. v. 19 [illegible] איש [illegible] ver. 24 ויתי [illegible] ibid. וכל [illegible] sic v. 27. ver. 27 [illegible] ver. 31 והזרתם [illegible] Καὶ εὐλαβεῖς ποιήσετε. ibid. בטמאתם יטתו [illegible]

CAP. XVI.

Ver. 2 [illegible] sic v. 3. ib. הארן [illegible] v. 4 כתנת [illegible] Καὶ χιτῶνα. ibid. ובאבנט [illegible] ibid. בשרו [illegible] τὸ σῶμα αὐτοῦ. ver. 8 [illegible] השעירם גורלות [illegible] ver. 10 [illegible] ver. 12 [illegible] ver. 14 על [illegible] v. 33 ועל prius. [illegible]

CAP. XVII.

Vers. 4, non sunt hæc in Hebr. [illegible] ὥστε ποιῆσαι αὐτὸ εἰς ὁλοκαύτωμα ἢ σωτήριον Κυρίῳ δεκτὸν εἰς ὀσμὴν εὐωδίας, καὶ ὃς ἂν σφάξῃ ἔξω, καὶ ἐπὶ τὴν θύραν τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου μὴ ἐνέγκῃ αὐτό. ibid. להקריב [illegible] v. 5 [illegible] ver. 6 פתח [illegible] ver. 8 יעלה [illegible] ποιήσῃ. ver. 10 [illegible] הגר הגר v. 13 בתוכם [illegible] ἐν ὑμῖν. ver. 14 [illegible] ver. 15 נפש [illegible] ibid. [illegible] הערב וטהר

CAP. XVIII.

Vers. 2 [illegible] אלהם v. 3 [illegible] וכמעשה ibid. ובחקתיהם [illegible] ver. 5 [illegible] ver. 9 ערותן [illegible] ἀσχημοσύνην MS. A. αὐτῆς. v. 12 הוא [illegible] sic v. 16, 17, 22. v. 13 כי שאר [illegible] v. 14 אל [illegible] ver. 18 אל [illegible] ver. 22 ארץ [illegible] μετὰ. ver. 23 לטמאה בה [illegible] ver. 25 ישביה [illegible] v. 26 את [illegible] התועבת [illegible] sic v. 27, 29, 30, &c. ver. 27 האל [illegible] ver. 29 העשה [illegible] ver. 30 אני [illegible] ὅτι ἐγώ.

CAP. XIX.

Vers. 2 [illegible] אלהם v. 7. האכל [illegible] ver. 8 ואכליו [illegible] ver. 9 ובקצרכם [illegible] ver. 13 לא posterius. [illegible] ver. 15 מכשל [illegible] v. 14 [illegible] & v. 15. [illegible] ver. 18 תקם [illegible] ibid. עמיתך [illegible] v. 17 ולא [illegible] v. 19 שדך [illegible] v. 20 לא יומתו [illegible] v. 24 הרביעת [illegible] ver. 25 להוסיף [illegible] ver. 26 לא [illegible] posterius. [illegible] sic ver. 27. ver. 27 תקפו [illegible] ibid. [illegible] ibid. וקנך [illegible] v. 28 ושרט [illegible] ib. קעקע [illegible] v. 31 האבת [illegible] sic cap. 30. v. 6. v. 33 אתך [illegible]

CAP. XX.

Ver. 2 תאמר [illegible] ibid. מבני [illegible] ver. 3 ולחלל [illegible] ver. 6 [illegible] ההוא [illegible] ib. אחו [illegible] v. 5 לזנות [illegible] sic ver. 6. v. 6 [illegible] והתקדשתם [illegible] ibid. עמו [illegible] ver. 7 Καὶ ἔσεσθε ἅγιοι. ver. 8 ארץ [illegible] ver. 9 [illegible] ver. 13 מקרה הערה [illegible] ver. 18 [illegible] ib. ואחות אביך אמך [illegible] v. 19 שארו הערה [illegible] ibid. ערירים ימתו [illegible] ver. 20 ערות [illegible] v. 21 ערירים יהיו [illegible] v. 22 [illegible] v. 23 בחקת הגוי [illegible] ארצכם הארץ [illegible] τοῖς νομίμοις τῶν ἐθνῶν. v. 25 לטהר [illegible] ib. לטמאה [illegible] v. 26 כי [illegible] ver. 27 ואבדל [illegible] ib. כי קדוש אני [illegible] ib. אותם ירגמו באבן [illegible] אוב או ידעני λίθοις λιθοβολήσετε αὐτούς.

CAP. XXI.

Vers. 1 אלהים [illegible] ib. [illegible] ver. 2 הקרב [illegible] בעמיו [illegible] ibid. ולאמו ולאביו ולבנו [illegible] ibid. שרטת [illegible] ver. 4 [illegible] ver. 5 [illegible] יקרחה [illegible] ver. 6 קדשים [illegible] ibid. שם [illegible] ver. 21 [illegible] ver. 7 ἅγιοι. וזנה [illegible] ibid. מקריבם [illegible] ibid. קדש [illegible] ver. 8 וקדשתו [illegible] ibid. קדש [illegible] ver. 9 לזנות [illegible] ver. 10 מקדשכם [illegible] v. 11 [illegible] ib. נפשת [illegible] ver. 14 את יחד [illegible] בעמיו [illegible] ibid. מעמיו [illegible] ver. 15 אשר בו [illegible] v. 18 להקריב [illegible] ver. 17 בעינו [illegible] ibid. חרם [illegible] v. 20 לחם אלהיו לא [illegible] ib. ינש להקריב [illegible] v. 21 ינש להקריב [illegible] vers. 22 לחם אלהיו מקדשי [illegible] v. 23 לבא [illegible]

CAP. XXII.

Vers. 3 ההוא [illegible] v. 5 שרץ אשר [illegible] ἀκαθάρτῳ, ὃ. v. 6 וטמאה [illegible] v. 8 יאכל [illegible] v. 11 כנעוריה [illegible] ὁ οἰκογενὴς αὐτοῦ. v. 13 [illegible] v. 14 חמשיתו [illegible] ver. 15 את אשר [illegible] v. 18 הגר [illegible] נדבותם [illegible] τῶν προσηλύτων τῶν προσκειμένων πρὸς αὐτούς. ib. לנדבה [illegible] & sic c. 23, v. 11. v. 21 לרצנכם [illegible] תעשה [illegible] ibid. כל [illegible] ver. 23 או בצאן [illegible] θλαδίαν. v. 25 משחתם [illegible] φθάρματα. ומעוך [illegible] ver. 29 זובחו [illegible] ἐκτεθλασμένον. ib. מצותי [illegible] ver. 31 לא [illegible] v. 30 אני יהוה [illegible] ibid. מקדשכם [illegible] αὐτάς. v. 23

CAP. XXIII.

Vers. 2 אלהם [illegible] ver. 3 תעשה [illegible] ibid. הוא [illegible] v. 4. אלה [illegible] ver. 5 הראשון [illegible] & sic v. 7. & c. 23. ver. 8. ביום [illegible] ver. 10 אלהם [illegible] ἡ ἡμέρα. ver. 10 הנפכם [illegible] vers. 13 רביעת [illegible] vers. 14 תמימה [illegible] & sic v. 17, 21, 31, 39, 40. ver. 15 [illegible] ver. 16 השביעת [illegible] v. 17 שתים [illegible] ib. ואילם [illegible] ib. שבעת [illegible] v. 18 בכורים [illegible] ib. שנה [illegible] δύο ἀμνοὺς. ver. 19 שנים [illegible] ver. 20 כבשים [illegible] ver. 22 שלמים [illegible] ver. 23 בקצרך [illegible] ib. וידבר [illegible] ההוא [illegible] ibid. והאברתי [illegible] ver. 30 הכפרים [illegible] ib. תשבתו [illegible] v. 31 כל [illegible] ver. 32 עמה [illegible] ver. 36 ביום [illegible] ἡ ἡμέρα. ib. יהיה [illegible] ver. 31 שבתת [illegible] ibid. מתנותיכם [illegible] ib. וענף [illegible] κλάδους. ibid. עבת [illegible] בסכת bis. [illegible]

CAP. XXIV.

Vers. 2 להעלה [illegible] ib. צו [illegible] ver. 3 העדת [illegible] ib. אתו [illegible] ibid. אהרן [illegible] ver. 4 המנרה [illegible] ib. תמיד [illegible] ἕως εἰς τὸ πρωΐ. ver. 5 שתים [illegible] ver. 6 [illegible] ver. 7 לבנה [illegible] ver. 9 ואכלהו [illegible] ibid. ib. [illegible] ver. 10 הישראלי [illegible] v. 14 הוצא [illegible] שלמירת [illegible] v. 16 רגום [illegible] v. 22 לכם [illegible]

CAP. XXV.

Vers. 5 ספיח [illegible] ארץ [illegible] Καὶ τὰ αὐτόματα ἀναβαίνοντα ibid. ולאמתך ולשכירך ולתושבך [illegible] vers. 6 [illegible] v. 8 [illegible] ver. 10 ישביה [illegible] ver. 9 השבעי [illegible] ver. 11 ספיחיה [illegible] & sic v. 13. תשבו [illegible] ver. 13 בשנת [illegible] ver. 14 תמכרו [illegible] v. 20 השביעת [illegible] ibid. תבואתנו [illegible] μετὰ ὑμῶν. ver. 21 ועשת [illegible] ib. התבואה [illegible] v. 22. v. 22 התשיעת [illegible] ibid. השמינת [illegible] ib. הקרב [illegible] v. 25 כי ימך [illegible] לצמתת [illegible] v. 28 מצאה [illegible] ib. בירבל [illegible] & sic v. 30. v. 31 חמה [illegible] ib. וחשב [illegible] ἀναλογισθήσονται. ibid. וביבל [illegible] & sic v. 40, 50, 52, 54. v. 34 [illegible] v. 35 ζήσεται ὁ ἀδελφός σου. v. 37 ובמרבית [illegible] v. 39 ימך [illegible] v. 44 ואמתך [illegible] ib. ועבדך [illegible] v. 46 תעבדו [illegible] v. 47 תושב [illegible]

CAP. XXVI.

Vers. 1 אלילים [illegible] ver. 2 שבתתי [illegible] ver. 3 והקימתי [illegible] v. 5 [illegible] ver. 13 ואשבר מטת עלכם [illegible] ibid. [illegible] vers. 15 קוממיות [illegible] ver. 17 שונאיכם [illegible] ver. 19 ומריבת [illegible] ver. 20 הארץ [illegible] ver. 21 קרי [illegible] ver. 22 והשלחתי [illegible] ver. 24 תאבו [illegible] ver. 30 גלוליכם [illegible] vers. 31 במשקל [illegible] ib. מקדשיכם [illegible] ib. נירחכם [illegible] ib. השמתי [illegible] v. 32 השמר [illegible] ib. והרצת [illegible] v. 36 בארצת [illegible] ib. עלה [illegible] v. 38 מנסת [illegible] ver. 39 איביכם [illegible] ἐχθρῶν αὐτ. vers. 42 [illegible] ibid. בריתי [illegible] ver. 43 ותרץ [illegible] ibid. ויען [illegible] v. 44 בהשמה [illegible] ver. 45 ראשונים [illegible] v. 46 לכלתם [illegible]

CAP. XXVII.

Ver. 2 אלהם [illegible] ibid. נפשת [illegible] ver. 10 [illegible] ver. 11 יקריבו [illegible] ibid. ותמורתו [illegible] φέρεται. v. 12 [illegible] v. 15 חמישיתו [illegible] ver. 17 Ἐὰν δὲ. ibid. היבל [illegible] & sic v. 18, 21, 23, 24. v. 22 יקדיש [illegible] v. 23 מכסת [illegible] ver. 26 יהיה השקל [illegible] Καὶ πᾶν. ver. 27 [illegible] vers. 30 מפרי [illegible] καὶ τοῦ καρποῦ. vers. 31 [illegible] v. 33 ותמורתו [illegible]

NUMB.

NUMERI.

CAP. I.

Verf. 2 זכר [illegible] כל לגלגלתם [illegible] ver. 22 פקדיו [illegible] ver. 23 שמעון [illegible] ver. 44 איש אחד לבית אבתיו [illegible] ὡς κατὰ φυλὴν μίαν, κατὰ φυλὴν οἴκων πατριᾶς. MS. A. addit αὐτῶν. v. 45 לבית אבתם [illegible] σὺν δυνάμει αὐτῶν. ver. 49 [illegible] ver. 50 המה [illegible] ver. 51 ובחנת [illegible] v. 52 דגלו [illegible]

CAP. II.

Ver. 2 דגלו [illegible] ver. 4 ופקדיהם [illegible] & sic v. 15, 19, 26, 28, 30.

CAP. III.

Verf. 9 לו [illegible] μοι ἱερεῖς. ver. 12 non est in Heb. [illegible] αὐτῷ δέδονται. v. 13 הכתי [illegible] v. 16 צוה [illegible] συνέταξεν αὐτοῖς. v. 22 פקדיהם [illegible] v. 31 non est in Heb. [illegible] ibid. עבדתו [illegible] τὰ ἔργα αὐτῶν. ver. 32 הלוי [illegible] Λευιτῶν. ver. 37 ויתדתם [illegible] ver. 38 ואהרן [illegible] ib. המקדש [illegible] v. 43 ויהי [illegible] Καὶ ἐγένοντο. v. 46 פדויי [illegible] & sic v. 48, 49. ibid. העדפים [illegible] ib. מבכור [illegible] τῶν πρωτοτόκων. ver. 50 בכר [illegible] τῶν πρωτοτόκων.

CAP. IV.

Verf. 3 בא [illegible] ver. 6 non est in Heb. [illegible] posterius. ἐπ' αὐτῶν. v. 8 בנד [illegible] ver. 9 מחתתיה [illegible] v. 12 בגד [illegible] v. 14 hæc sequentia non sunt in Heb. [illegible] καὶ λήψονται ἱμάτιον πορφυροῦν, καὶ συγκαλύψουσι τὸν λουτῆρα καὶ τὴν βάσιν αὐτοῦ, καὶ ἐμβαλοῦσιν αὐτὸ εἰς κάλυμμα δερμάτινον ὑακίνθινον, καὶ ἐπιθήσουσιν ἐπὶ ἀναφορεῖς. v. 15 כל כלי [illegible] v. 19 וחיו [illegible] Τοῦτο ib. משא [illegible] v. 25 איש איש [illegible] מכסהו ומכסה [illegible] πρός. ib. v. 29 למשפחתם [illegible] & sic v. 36, 42, 44, 46. v. 34 ולבית [illegible] κατ' οἴκους. ver. 36 למשפחתם [illegible] ver. 38 ולבית [illegible] κατ' οἴκους. ver. 40 למשפחתם [illegible] ver. 45 פקודי [illegible] & sic ver. 45. ver. 49 אשר [illegible] ὃν τρόπον.

CAP. V.

Verf. 2 צרוע [illegible] ver. 6 non est in Heb. [illegible] λέγων. ver. 15 עליו [illegible] v. 17 קדשים [illegible] v. 18 המרים [illegible] & sic ver. 19. ver. 21 אותך [illegible] ibid. עמך [illegible] ver. 26 והיתה [illegible] v. 27 וקנא [illegible]

CAP. VI.

Verf. 3 משרת [illegible] ver. 10 יבא [illegible] v. 19 זרע [illegible] ver. 20 לכהן [illegible] ver. 25 יאר [illegible] v. 27 ושמו [illegible]

CAP. VII.

Verf. 3 ושני [illegible] v. 8 ארבע [illegible] v. 22 שעיר [illegible] (& sic in sequentibus) Καὶ χίμαρον. ver. 23 עתדים [illegible] & sic ver. 25 קרבנו [illegible] & sic in seqq. ver. 72 פגעיאל [illegible] & sic v. 77. v. 85 כסף [illegible] v. 86 מלאת [illegible]

CAP. VIII.

Verf. 4 ירכה [illegible] ibidem פרחה [illegible] τὰ κρίνα αὐτῆς. ver. 7 הזה [illegible] ver. 15 את אהל [illegible] τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου. v. 16 תחת פטרת כל רחם בכור כל מבני [illegible] ib. המה [illegible] ver. 17 הכתי [illegible]

CAP. IX.

Verf. 2 במועדו [illegible] & sic v. 3, 7, 13. v. 3 תעשו [illegible] v. 6 ויהי [illegible] Καὶ παρεγένοντο. v. 7 ההמה [illegible] v. 9 אלהם [illegible] ver. 13 והאיש [illegible] ib. ההוא [illegible] v. 14 כמשפטו [illegible] ver. 15 הקים [illegible] ἐστάθη. ib. ובערב [illegible] v. 20 מספר [illegible]

CAP. X.

Verf. 1 חצוצרת [illegible] v. 6 תימנה [illegible] v. 7 ובהקהיל [illegible] ver. 10 שמחתכם [illegible] sequentia quæ sini hujus ver. 10 annectuntur, desumuntur ex Deut. 1. v. 7, &c. [illegible] ver. 26 פגעיאל [illegible] ver. 29 לכה [illegible] ibid. והטבנו [illegible] & sic v. 32. v. 31 חנתנו [illegible]

CAP. XI.

Verf. 11 לשום [illegible] v. 12 הריתי [illegible] v. 15 את [illegible] ib. Εἰ δὲ v. 17 ואצלתי [illegible] v. 18 יאכלנו [illegible] v. 20 לזרא [illegible] ver. 21 רגלי [illegible] ver. 22 ובקר [illegible] ver. 23 עתה [illegible] ib. היקרך [illegible] v. 25 ויאצל [illegible] ib. v. 26 מידד [illegible] Μωδάδ. & sic v. 27. ib. המה [illegible] ver. 28 מבחריו [illegible] ver. 31 על המחנה [illegible] ibid. השלו [illegible] v. 32 יום [illegible] ibid. וישטחו להם [illegible]

CAP. XII.

Ver. 2 הלא [illegible] ver. 4 בחלום [illegible] ver. 6 עגן [illegible] ἐν ὕπνῳ. ver. 8 ומראה [illegible] ἐν εἴδει. ver. 11 חטאת [illegible] ver. 12 המת [illegible] ver. 15 האסף [illegible]

CAP. XIII.

Hæc quæ sequuntur post finem versus primi in Samar. desumuntur ex Deut. 1. ver. 20, 21, 22. [illegible]

[illegible] v. 4 המה [illegible] ἀπεστάλκεις. ver. 4 [illegible] verf. 3 תשלחו [illegible] v. 10 בנימן [illegible] v. 11 סודי [illegible] v. 16 להושע [illegible] ibid. לתור [illegible] & sic ver. 18, 33. & cap. 14. v. 36, 38. ibid. ver. 22 משה [illegible] v. 18 deest in Samar. v. 21 בכורי [illegible] ver. 22 ויבא [illegible] v. 23 חמת [illegible] ibid. ויעלו ויתרו [illegible] εἰσελθόντες. ib. העגק [illegible] v. 25 ויבאו [illegible] קרא [illegible] ἐπωνόμασαν. verf. 26 מתור הארץ [illegible] verf. 30 non est in Heb. לעלות [illegible] ἀλλὰ v. 31 יכול נוכל [illegible] Εὐαῖος. ver. 31 [illegible] per. 32 הנפילים [illegible] ver. 34 בחגבים [illegible] ib. deinde post finem hujus v. in Samarit. sequuntur quædam desumpta ex Deut. 1. v. 27, &c. [illegible]

CAP. XIV.

Verf. 1 ויבכו [illegible] ἔκλαιεν. v. 4 נתנה ראש ונשובה [illegible] v. 7 ארץ [illegible] v. 6 התורים [illegible] תיראם [illegible] v. 9 [illegible] ver. 10 לרגום [illegible] v. 14 עמר [illegible] v. 15 והמתה [illegible] v. 18 non est in Heb. [illegible] ἀμαρτίας. ib. לא [illegible] v. 19 [illegible] v. 20 כדברך [illegible] v. 23 non est in Heb. [illegible] הנה [illegible] v. 24 והביאתיו [illegible] v. 25 המדבר [illegible] εἰς τὴν ἔρημον. ver. 27 המה [illegible] ib. מלינים bis. v. 28 אלהם [illegible]

Post finem versus 40 in Sam. adduntur pauca quædam desumpta ex Deut. 1. v. 41 הוא [illegible] ver. 45. החרמה [illegible] Ἐρμάν· καὶ ἐπέστρεψαν εἰς τὴν παρεμβολήν.

CAP. XV.

Verf. 3 בנדבה [illegible] v. 6 בלולה [illegible] v. 12 להטת [illegible] v. 24 ומספר [illegible] v. 25 הוא [illegible] v. 38 ציצת bis. [illegible] & v. 39. v. 39 תתורו [illegible]

CAP. XVI.

Verf. 1 בני ראובן [illegible] ver. 3 קדשים [illegible] v. 5 [illegible] v. 9 והקריב [illegible] MS. A. προσηγάγετο. v. 11 תלונו [illegible] v. 15 אחד [illegible] ἐπιθύμημα. v. 22 [illegible] v. 26 סורו [illegible] ver. 30 מקריבי [illegible] v. 35 החמשים [illegible] ib. v. 38 בריאה [illegible] ib. רקעי [illegible] בנפשתם [illegible] ib. הקריבם [illegible] ver. 41 וירא [illegible] ver. 46 והולך [illegible] ibid. מהרה [illegible] v. 40 וישב [illegible]

CAP. XVII.

Verf. 2 נשיאהם [illegible] ver. 4 לכם שמה [illegible] σοι ἐκεῖ. v. 5 מלינים [illegible] v. 8 ויצץ [illegible] v. 10 למתו [illegible] v. 13 הקרב [illegible] ib. יגוע [illegible]

CAP. XVIII.

Verf. 2 הקרב [illegible] ibid. העדת [illegible] ver. 7 עבדת מתנה [illegible] ἀπὸ τῶν ἡγιασμένων. ib. וישיבו [illegible] v. 9 מקדש [illegible] v. 16 בתוך [illegible] v. 24 לריח [illegible] v. 17 פדויו [illegible] ver. 26 בנחלתכם [illegible] ver. 27 תרומתכם [illegible] τὰ ἀφαιρέματα ὑμῶν. v. 30 בהרימכם [illegible] v. 31 וביתכם [illegible] καὶ οἱ οἶκοι ὑμῶν.

CAP. XIX.

Verf. 1 [illegible] v. 7 בשרו [illegible] אשר [illegible] v. 11 ושמא [illegible] ἀκάθαρτος ἔσται. v. 14 ואת [illegible] Καὶ ἕτερος. v. 15 פתיל [illegible] v. 17 ונתן [illegible] ἐκχέουσιν. v. 18 ועל כל הכלים [illegible] τὰ σκεύη. v. 20 ואיש [illegible] v. 21 להם [illegible] ὑμῖν.

CAP. XX.

Verf. 3 ולו [illegible] ver. 5 ותאנה [illegible] v. 10 נוציא [illegible] v. 11 ותשת [illegible] v. 13 המה Post finem ver. 13 in Samarit. sequuntur versus quidam desumpti ex Deut. cap. 2. v. 1, &c. & cap. 3. v. 24, &c. [illegible] באר [illegible] &c. v. 17 נעברה [illegible] פי [illegible] λάκκου. ib. נטה [illegible] v. 24 עמיו [illegible] τὸν λαόν αὐτοῦ. ibid. v. 26 והפשט [illegible] ib. ומת [illegible] v. 27 ויעלו [illegible] καὶ ἀνεβίβασεν αὐτόν.

CAP. XXI.

Verf. 2 והחרמתי [illegible] v. 3 non est in Heb. [illegible] ἀναθέματι αὐτῶν. ib. v. 5 העליתנו [illegible] ἐξήγαγες ὑμᾶς. v. 8 שרף [illegible] ib. אתהם [illegible] v. 10 באבת [illegible] v. 11 מסורח [illegible] ib. הנשך [illegible] נס [illegible] Post v. 11, additur versiculus ex Deut. 2.9. & post v. 12 adduntur quædam ex Deut. 2. 18, 19. ver. 13 משם נסעו [illegible] ibid. מעבר [illegible] ibid. במדבר [illegible] ibid. היצא [illegible] ver. 15 הוא [illegible] v. 16 ער [illegible] ibid. ואשר הנחלים [illegible] ibid. אשר [illegible] ib. למשה אסף את [illegible] ib. ואתנה [illegible] v. 18 כרוה [illegible] במשענתם [illegible] ib. וממדבר [illegible] v. 19 ומנחליאל [illegible] נחליאל [illegible] v. 20 ונשקפה [illegible] τὸ βλέπον. post v. 20 adduntur quædam ex Deut. cap. 2. v. 21 non sunt in Heb. לא נשתה מי באר בדרך המלך נלך עד [illegible] ὁρίων σου. v. 22 [illegible] אשר נעבר גבלך: pro quibus in Samar. adhibentur quædam ex Deut. cap. 2, nempe hæc, [illegible] v. 23 בגבלו ויאסף [illegible] ib. סיחן [illegible] deinde adduntur quædam in Samar. ex Deut. cap. 2, viz. hæc, [illegible] ver. 24 ישראל לפי [illegible] ver. 26 נלחם [illegible] v. 28 עד [illegible] ἕως. v. 29 אמרי [illegible] ib. v. 30 בשבית [illegible] ib. ואת בני [illegible] v. 35 אשר [illegible] ib. ver. 23 עוד [illegible] desunt in Samarit.

CAP. XXII.

Verf. 4 [illegible] ויקהלו הקהל [illegible] ἐξεκκλησίασε ἡ συναγωγὴ αὐτῶν. v. 5 הנה prius. [illegible] fic etiam ver. 11. ib. הנה pofterius. [illegible] καὶ ἰδοὺ. ver. 6 [illegible] ואשר ver. 7 [illegible] ib. [illegible] וקסמים היוצא [illegible] הנה העם ib. [illegible] ver. 11 [illegible] v. 9 [illegible] ויסף [illegible] ver. 12 [illegible] עמהם ver. 14 ויקומו ver. 15 ויבאלהים [illegible] v. 18 מלא [illegible] v. 19 ארעה v. 20 [illegible] במשעול [illegible] verf. 22 הולך [illegible] verf. 24 לבלעם [illegible] v. 26 [illegible] ויוסף ib. [illegible] ועמוד v. 27 [illegible] התעללת ver. 29 [illegible] ההסכן [illegible] ver. 30 [illegible] ver. 31 וישתחו [illegible] ver. 32 לשטן [illegible] εἰς διαβολήν σε. רע [illegible] ibid. [illegible] ver. 33 אתכה הרגתי [illegible] ver. 34 [illegible] ver. 35 אתה תדבר [illegible] τοῦτο φυλάξῃ λαλῆσαι. ver. 37 הלא [illegible] ver. 38 היכל [illegible] ib. בפי [illegible] חצות. ib. [illegible] ויבאו v. 39 [illegible] אתו אדבר ibid. [illegible] v. 41 קצה [illegible]

CAP. XXIII.

Verf. 1 [illegible] בנה ib. [illegible] מובחרת [illegible] v. 3 לבלק [illegible] ib. ויקר אלהים [illegible] φανέντι ὁ Θεός. ver. 4 יהוה יקרה [illegible] וישם יהוה [illegible] ver. 5 [illegible] אל בלעם [illegible] v. 6 עלתו [illegible] τῶν ὁλοκαυτωμάτων αὐτοῦ. v. 7 [illegible] מן ארם [illegible] v. 8 קבה [illegible] v. 9 צרים [illegible] ibid. [illegible] ver. 10 את רבע [illegible] ib. תמת [illegible] ver. 11 ישכון [illegible] v. 12 בפי [illegible] v. 13 אשר deeft in Sam. ver. 15 ברך [illegible] ver. 16 אקרה [illegible] ויקר יהוה [illegible] ibid. עלתך [illegible] ver. 17 והנו [illegible] ibid. לו [illegible] ver. 18 [illegible] קום ושמע [illegible] ver. 19 κατασχεῖν. ver. 20 [illegible] הנה ברך [illegible] ib. [illegible] וברך ver. 21 εὐλογήσω. v. 21 [illegible] הביט [illegible] ib. און [illegible] כתועפת [illegible] & fic cap. 24. v. 8. ver. 24 [illegible] כלביא [illegible] & fic cap. 24. v. 9. ibid. וכארי הלא [illegible] v. 25 ברך [illegible] & fic cap. 24. v. 10. v. 26 [illegible] ver. 27 לכה [illegible] ver. 29 מובחרת [illegible] ver. 30 אמר [illegible]

CAP. XXIV.

Ver. 4 נאם שמע אמרי אל defunt in Sam. ib. עינים [illegible] ver. 5 [illegible] משכנתיך [illegible] ver. 6 נטיו [illegible] ibidem כגנת [illegible] ibid. [illegible] v. 7 ἔσται. ὁ Γώγ. ib. מאגג ותנשא [illegible] v. 8 [illegible] v. 9 [illegible] כארי ver. 10 [illegible] קראתיך [illegible] ib. [illegible] ver. 12 הלא [illegible] ver. 13 [illegible] פעמים [illegible] ib. [illegible] ver. 14 [illegible] ib. מלא [illegible] וזהב [illegible] ib. אדבר [illegible] ib. לעבר [illegible] פאתי [illegible] ver. 14 [illegible] ibid. [illegible] ib. לכה [illegible] ibid. אשר [illegible] v. 17 [illegible] ver. 18 [illegible] ירשה bis. [illegible] ibid. וקרקר שעיר [illegible] v. 19 שריד [illegible] ver. 20 [illegible] עדי אבד [illegible] & fic ver. 24. וצים [illegible] ver. 24 [illegible] עד מה אשור תשבך [illegible] ver. 22 [illegible] ib. ועני bis. [illegible] ver. 25 וישב [illegible]

CAP. XXV.

Verf. 2 ותקראן [illegible] v. 3 ישראל [illegible] v. 4 קח את כל ראשי העם והוקע אותם ליהוה נגד השמש וישב [illegible] איש ישראל [illegible] ver. 14 המתים [illegible] ver. 6 [illegible] ver. 9 המגפה [illegible] v. 15 [illegible] ib. אמות [illegible] ver. 17 צרור [illegible] Ἐχθραίνετε.

CAP. XXVI.

Verf. 2 ויאמר [illegible] ἐλάλησε. ver. 5 בני [illegible] υἱοὶ N. ibid. [illegible] ibid. [illegible] הפלאי [illegible] v. 7 משפחת [illegible] & fic ver. 14, 15, 18, 20, 22, 23, 25, 26, 27, &c. ver. 8 ובני [illegible] ibidem בהצתם [illegible] ver. 9 הצו [illegible] ἐπισυστάντες. ibidem האש את [illegible] ואת קרח [illegible] ibid. [illegible] ἐν τῇ ἐπισυστάσει. v. 10 [illegible] ὁ [illegible] v. 12 למשפחתם [illegible] [illegible] δῆμος τῶν υἱῶν Συμεών. ver. 16 לערי משפחת הערי [illegible] τῷ Ἀδδί δῆμος ὁ Ἀδδί. ver. 17 לארוד [illegible] τῷ Ἀροαδί. ibid. אראלי [illegible] ver. 18 בני גד [illegible] v. 21 לחמול [illegible] MS. A. τῷ Ἰαμουήλ. ib. החמולי [illegible] ὁ Ἰαμουηλί. ver. 23 תולע [illegible] ib. הובלוני v. 24 לשוב [illegible] לפוה [illegible] ver. 27 אשריאל [illegible] Ζαβουλών. ver. 29 לגלעד deeft in Sam. ver. 31 [illegible] ver. 34 ופקדיהם [illegible] ἐξ ἐπισκέψεως αὐτῶν. v. 33 היו [illegible] v. 35 אלה [illegible] Καὶ οὗτοι. ib. לתחן [illegible] ver. 36 האשבלי [illegible] Οὗτοι. verf. 38 לאשבל [illegible] ibidem ויהיו בני בלע ארד [illegible] ואלה [illegible] v. 39 שפופם [illegible] Σωφάν. v. 40 ונעמן [illegible] defunt in Sam. ibid. הנעמי [illegible] ὁ Νοεμανί. verf. 41 [illegible] ἐξ ἐπισκέψεως αὐτῶν. v. 43 לפקדיהם [illegible] ופקדיהם לבני בריעה [illegible] v. 44 ישוי [illegible] ὁ Ἰεσουί. ib. [illegible] v. 45 הימנה [illegible] defunt in Sam. [illegible] v. 51 פקודי [illegible] & fic v. 57, 63, 64. ib. שלם [illegible] ἑπτὰ χιλιάδες. v. 55 ינחלו [illegible] שבע מאות [illegible] ver. 56 תחלק [illegible] ver. 57 הלוי [illegible] ver. 58 לוי [illegible] משפחת המושי משפחת הקרחי [illegible] υἱῶν Ἀδδί. ib. [illegible] (cæteris etiam præponitur copula in Sam.) δῆμος ὁ Κορί, καὶ δῆμος ὁ Μουσί. ver. 65 ימתו [illegible]

CAP. XXVII.

Verf. 1 נעה וחגלה [illegible] καὶ Νουά, &c. ib. ומלכה [illegible] ver. 3 מת [illegible] ibid. היו [illegible] ἦσαν. v. 4 תנה [illegible] δότε. ver. 5 [illegible] ver. 6 & 12 ויאמר [illegible] Καὶ ἐλάλησε. [illegible] ver. 8 והעברתם [illegible] אביהם [illegible] ib. [illegible] נתן ver. 11 הקרב [illegible] ib. וירש אתה [illegible] ver. 12 non eft in Heb. [illegible] ver. 13 וראיתה [illegible] ib. עמך [illegible] τὸν λαόν σου. ver. 14 כאשר [illegible] ib. מי [illegible] ver. 16 רוחת [illegible] ib. איש [illegible] ver. 18 העדה [illegible] ibid. יבאו [illegible] ver. 17 בשר [illegible] ver. 19 למען [illegible] ונתת [illegible] ver. 20 וצויתה [illegible] ibid. [illegible] ver. 21 ישמעו [illegible] ib. ויבאו [illegible] v. 23 ידיו [illegible] deinde ver. 23 adduntur quædam Deut. 3. v. 21. [illegible]

CAP. XXVIII.

Verf. 2 לאשר [illegible] ibid. במועדו [illegible] ibid. [illegible] v. 3 האשה [illegible] ib. עלה [illegible] ver. 4 אחד [illegible] ver. 5 deeft in Sam. & Græc. ib. רביעת [illegible] & fic ver. 7, 14. עשרון [illegible] ver. 13 ונסכה [illegible] ib. בשבתו [illegible] v. 15 עשה [illegible] & fic ver. 24. ib. ונסכו [illegible] יהיה & fic ver. 24. v. 16 ובחדש [illegible] v. 17 יאבל [illegible] ver. 21 עשרון [illegible] & fic ver. 29. ibid. תעשה deeft in [illegible] ver. 22 ושעיר חטאת אחד [illegible] χίμαρον ἐξ αἰγῶν ἕνα περὶ ἁμαρτίας. fic item ver. 30. & cap. 29. 28, 31, 34, 38. ver. 24 ליום [illegible] תעשו [illegible] ib. ימים [illegible] ib. [illegible] εἰς ὀσμήν. ver. 26 הבכורים [illegible] ib. ריח [illegible] ver. 27 non eft in Heb. ver. 27 לריח [illegible] ibid. [illegible] שבעה כבשים בני שנה [illegible] ibid. [illegible] ἀμνοὺς ἐνιαυσίους ἑπτὰ ἀμώμους. v. 28 שני [illegible] καὶ δύο. v. 31 ומנחתו [illegible]

CAP. XXIX.

Verf. 3 שני [illegible] καὶ δύο. & fic. ver. 9, 14. ver. 4 אחד [illegible] Δεκάδου δεκάτου. v. 5 חטאת [illegible] τίας. & fic ver. 11, 16, 19, 25. v. 6 ונסכיהם [illegible] 19. verf. 7 כל [illegible] καὶ πᾶν. verf. 8 איל [illegible] verf. 10 [illegible] v. 11 שעיר [illegible] Καὶ χίμαρον. ver. 12 non eft in Heb. [illegible] τέλος. ver. 13 אלים [illegible] & fic ver. 14, 18, 20, 21, 23, 27, 29, 30, 32, 33. ibid. non eft in Heb. [illegible] ver. 14 פרים [illegible] ver. 15 כבשים [illegible] ibid. non eft in Hebr. [illegible] & fic v. 25, 31, 34. ver. 22 ונסכה [illegible] מנחתה [illegible] αἱ σπονδαὶ αὐτῶν. & fic v. 25, 28, 31, 34, 38. v. 24 מנחתם [illegible] & v. 37. v. 35 ביום [illegible] Καὶ τῇ ἡμέρᾳ.

CAP. XXX.

Verf. 3 דברו [illegible] ibid. היצא [illegible] ver. 5 ואסרה [illegible] τὰς εὐχὰς αὐτῆς, καὶ τοὺς ὁρισμοὺς αὐτῆς. ib. [illegible] ib. יקום [illegible] μενοῦσιν. & fic v. 6, 12, 13. ubi in Græc. [illegible] v. 6 הניא [illegible] ἀνανεύων ἀνανεύσῃ. ib. [illegible] in Heb. [illegible] πᾶσαι. ibid. יקום [illegible] ver. 9 יניא [illegible] αἱ εὐχαὶ αὐτῆς. ibid. [illegible] ver. 11 בשבעה [illegible] & fic ver. 14. ver. 12 אסר [illegible] οἱ ὁρισμοὶ αὐτῆς. ver. 13 [illegible] fic etiam verf. 16. v. 14 לענת [illegible] v. 15 החרש [illegible] bis in hoc ver. fic etiam ante. ibid. הקים bis. [illegible] ver. 16 [illegible] ver. 17 pofterius. [illegible] καὶ ἀναμέσον. ibid. בין בית [illegible] ἐν οἴκῳ.

CAP. XXXI.

Verf. 2 אחר [illegible] καὶ ἔσχατον. ib. עמיך [illegible] τὸν λαόν σε. ver. [illegible] ver. 12 ויבאו [illegible] המלקוח [illegible] & ver. 53. ibid. [illegible] v. 13 ויצאו [illegible] Καὶ ἐξῆλθε. v. 14 פקודי [illegible] non eft in Hebr. [illegible] ἐνατί. verf. 16 הן [illegible] verf. 18 החיו [illegible] ver. 19 non eft in Hebr. [illegible] ibid. ושביכם [illegible] ויאמר אלעזר הכהן אל אנשי [illegible] את משה ib. deeft in Sam. v. 22 [illegible] καί. v. 23 יבא bis. [illegible] Poft v. 24 in Samarit. additur petitio omnium a v. 21. 26 מלקח [illegible] v. 27 היצאים [illegible] & fic v. 28, 36. v. 28 non eft in Heb. [illegible] v. 29 [illegible] v. 30 ממחצת [illegible] תרומת [illegible] ib. חמש [illegible] v. 43. v. 32 המלקוח [illegible] v. 36 הצאן [illegible] v. 37 [illegible] v. 38 ובקר [illegible] & fic v. 44. v. 47 האחז [illegible] ib. [illegible] v. 50 ונקרב [illegible] v. 52 כל זהב [illegible] v. 52 מאות [illegible] καὶ ἑξακόσιοι.

CAP. XXXII.

Verf. 1 non funt in Heb. [illegible] & fic ver. 2, 6, 29, 31. ib. יעזר [illegible] & fic v. 3, 35. ib. ויבאו [illegible] v. 3 ודיבן [illegible] & fic v. 34. v. 5 אל [illegible] v. 7 תנואון [illegible] v. 14 אל [illegible] ver. 15 תשובן [illegible] fic v. 22. v. 17 הביאנם [illegible] ver. 18 התנחל [illegible] κατακληρονομηθῶσιν. ib. non eft in Heb. [illegible] v. 22 נקים [illegible] & fic ver. 36. ibid. והיצא ונדרה [illegible] ויאמר בני גד ובני ראובן אל [illegible] v. 25 תעשו [illegible] Καὶ εἶπαν υἱοὶ Ῥουβὴν καὶ υἱοὶ Γάδ πρὸς. ver. 26 נשינו מקננו [illegible] copula [illegible] item in Græc. ver. 28 אבות [illegible] v. 29 אלהם [illegible] בני גד ובני ראובן [illegible] οἱ υἱοὶ Ῥουβὴν καὶ οἱ υἱοὶ [illegible] & fic ver. 31, 39. v. 30 בתככם [illegible] v. 32 נחנו [illegible] ver. 33 מנשה [illegible] ver. 35 יגבהה [illegible] v. 38 מעון [illegible] ver. 39 וילכדה [illegible] ib. ויורש [illegible] חותיהם [illegible]

CAP. XXXIII.

Verf. 5 בסכת [illegible] ver. 7 וישב [illegible] καὶ παρενέβαλον. ver. 9 אילמה ובאלים [illegible] & fic v. 9 ספני [illegible] ib. עינת [illegible] v. 13 באלוש [illegible] & fic ver feq. ver. 16 ברפידים [illegible] & fic ver. feq. ver. 16 קברות [illegible] fic verfu fequente. v. 17 חצרות [illegible] & fic v. feq. v. 19 לבנה [illegible] & fic ver. feq. ver. 20 רמן [illegible] feq. ver. 28 מתקה [illegible] & fic v. feq. v. 29 [illegible]

[illegible] & sic ver. seq. ver. 30 [illegible] & sic ver. 32 [illegible] & sic ver. 33. ver. 35 [illegible] & sic ver. 36. ver. 39 [illegible] ver. 40 [illegible] ver. 41 & 42 [illegible] v. 42 & 43 [illegible] & 44 [illegible] v. 45 & 46 [illegible] v. 46 [illegible] v. 48 & 50 [illegible] ver. 49 [illegible] ver. 52 [illegible] ver. 54 [illegible] ibid. [illegible] ibid. [illegible] v. 55 [illegible]

C A P. XXXIV.

Vers. 1 [illegible] ib. [illegible] v. 2 [illegible] v. 4 [illegible] ἡ δίκη[illegible] αὐτῶ. v. 5 [illegible] ibid. [illegible] ibid. & v. 9, 12 [illegible] ἡ δίξ[illegible]. ib. [illegible] v. 6 [illegible] bis. [illegible] posterius. [illegible] v. 7 [illegible] & sic v. 9. v. 8. [illegible] ib. [illegible] ibid. [illegible] ib. [illegible] & sic v. 9, 11 bis, 12. ibid. [illegible]

ib. [illegible] v. 9 [illegible] & sic v. 12. v. 11 [illegible] ib. [illegible] v. 15 [illegible] v. 20 [illegible] v. 21 [illegible] ibid. [illegible] v. 23 [illegible] ibid. [illegible]

CAP. XXXV.

Vers. 1 [illegible] v. 2 [illegible] v. 3 [illegible] v. 5 [illegible] ibid. [illegible] ibid. [illegible] v. 6 [illegible] ver. 8 [illegible] ver. 10 [illegible] ibid. [illegible] v. 12 [illegible] & sic v. 17. ver. 18 [illegible] ver. 22 [illegible] v. 25 [illegible] ver. 32 [illegible] v. 34 [illegible]

CAP. XXXVI.

Vers. 1 [illegible] v. 3 [illegible] v. 6 [illegible] v. 7 [illegible] & sic v. 9. v. 8 [illegible] v. 11 [illegible] v. 12 [illegible] v. 13 [illegible]

DEUTERONOMIUM.

C A P. I.

Vers. [illegible] ver. 7 [illegible] ibid. [illegible] ibid. [illegible] ibid. [illegible] vers. 9 [illegible] vers. 13 [illegible] v. 15 [illegible] ib. [illegible] v. 16 [illegible] Διακρίνετε. ver. 17 [illegible] ver. 19 [illegible] v. 20 [illegible] ver. 22 [illegible] v. 25 [illegible] v. 26 [illegible] ver. 28 [illegible] ibid. [illegible] ibid. [illegible] vers. 33 [illegible] ibid. [illegible] v. 35 [illegible] deest in Sam. & Græc. v. 36 [illegible] v. 37 [illegible] & sic ver. 38. [illegible] v. 39 [illegible] desunt in Sam. [illegible] vers. 41 non est in Hebr. [illegible] ib. [illegible] v. 43 [illegible] non est in Heb. [illegible] ib. [illegible] v. 44 [illegible]

C A P. II.

Vers. 1 [illegible] ver. 3 [illegible] ibid. [illegible] v. 4 [illegible] ibid. [illegible] & sic ver. 8, 22, 29 bis. ver. 6 [illegible] ib. [illegible] ver. 7 [illegible] Cr. ibid. [illegible] huic versui subjunguntur quædam ex Num. 20, nempe [illegible] ver. 8 [illegible] ibid. [illegible] ver. 9 [illegible] ibid. [illegible] ver. 11 [illegible] desunt in Sam. ibid. [illegible] ib. [illegible] ib. [illegible] et sic ver. 21, 22, 23. [illegible] ib. [illegible] ibid. non est in Heb. [illegible] ver. 17 [illegible] ver. 19 [illegible] v. 21 [illegible] et sic ver. 22. v. 23 [illegible] ver. 25 [illegible] v. 26 [illegible] v. 28 [illegible] ver. 29 [illegible] ver. 30 [illegible] ver. 31 non sunt in Heb. [illegible] βασιλέα Ἐσεβὼν τὸν Ἀμορραῖον. ver. 33 [illegible] ibid. [illegible] ibid. [illegible] ver. 34 [illegible] ibid. [illegible] τῶν πόλεων αὐτῶν. ibid. [illegible] v. 36 [illegible] v. 37 [illegible] ἐνετείλατο M.S.A. addit ἡμῖν.

CAP. III.

Vers. 1 [illegible] ver. 3 [illegible] ver. 4 [illegible] ver. 5 [illegible] ver. 6 [illegible] v. 10 [illegible] ver. 11 [illegible] non est in Hebr. [illegible] ver. 14 [illegible] prius. [illegible] ib. [illegible] v. 16 [illegible] et sic ver. seq. [illegible] ver. 12 [illegible] ver. 18 [illegible] ib. [illegible] ver. 20 [illegible] ver. 21 [illegible] et [illegible] ib. [illegible] ib. [illegible] in Sam. ver. 22 [illegible] ver. 23 [illegible] v. 27 [illegible] ib. [illegible]

C A P. IV.

Vers. 1 [illegible] v. 2 [illegible] ibid. non est in Heb. [illegible] vers. 5 [illegible] vers. 6 [illegible] ibidem [illegible] ib. [illegible] ver. 7 [illegible] ver. 9 [illegible] v. 10 [illegible] & sic v. 15. [illegible] v. 13 [illegible] v. 14 [illegible] v. 19 [illegible] v. 21 [illegible] deest in Sam.

ver. 25 [illegible] ver. 27 [illegible] v. 29 [illegible] vers. 30 [illegible] ibid. [illegible] ibid. [illegible] v. 32 [illegible] v. 33 [illegible] non est in Heb. [illegible] ver. 34 [illegible] ib. [illegible] ib. [illegible] v. 37 τὸ σπέρμα αὐτῶν μετ' αὐτούς. ibid. [illegible] v. 39 [illegible] ibid. [illegible] v. 41 [illegible] ibid. [illegible] v. 42 [illegible] ver. 43 [illegible] ibid. [illegible] ver. 45 [illegible] ibid. [illegible] ver. 46 [illegible] v. 47 [illegible] v. 48 [illegible] v. 49 non est in Heb. [illegible]

C A P. V.

Vers. 1 [illegible] ibid. [illegible] ver. 2 [illegible] ver. 5 [illegible] ibid. [illegible] ver. 6 [illegible] ib. [illegible] ver. 10 [illegible] ver. 12 [illegible] ver. 14 [illegible] ib. [illegible] v. 15 [illegible] v. 16 [illegible] v. 18, 19, & 20 [illegible] ver. 21 [illegible] ib. [illegible] ib. adduntur quædam ex c. 27. hujus libri [illegible] v. 22 non est in Heb. [illegible] ibid. [illegible] ib. [illegible] v. 23 [illegible] ver. 24 [illegible] ib. [illegible] ver. 26 [illegible] v. 27 [illegible] v. 29 [illegible] prius, deest in Sam. & Græc. ver. 31 [illegible] v. 32 [illegible] v. 33 [illegible]

CAP. VI.

Vers. 2 [illegible] ver. 3 non est in Heb. [illegible] ibid. [illegible] ver. 7 [illegible] ibid. [illegible] ver. 8 [illegible] ibid. [illegible] ver. 9 [illegible] ver. 10 [illegible] v. 11 [illegible] ver. 12 non est in Heb. [illegible] & sic ver. 18. v. 14 [illegible] ib. [illegible] ver. 19 [illegible] v. 20 non est in Heb. [illegible] ib. [illegible] ibid. [illegible] v. 22 [illegible] ib. [illegible] v. 23 [illegible] ib. non est in Heb. [illegible] MS. A. Κύριος, &c. v. 24 [illegible] v. 25 [illegible]

C A P. VII.

Vers. 2 [illegible] v. 4 [illegible] ib. [illegible] vers. 5 [illegible] ibid. [illegible] ver. 6 [illegible] ibid. [illegible] ver. 8 [illegible] ver. 9 [illegible] ver. 10 [illegible] bis. [illegible] ib. [illegible] vers. 11 [illegible] ibid. [illegible] ver. 13 [illegible] ib. [illegible] ibid. non est in Heb. [illegible] ver. 17 [illegible] ver. 19 [illegible] ibid. [illegible] ibid. [illegible] ver. 22 [illegible] ver. 23 [illegible] ibid. [illegible] ver. 24 [illegible] ibid. [illegible] v. 25 [illegible]

CAP. VIII

CAP. VIII.

Vers. 2 ענרך לנסתך [illegible] & sic v. 16. ib. את [illegible] deest in Samar. ib. מצותו [illegible] ver. 3 ויאכלך [illegible] ibid. ירעון [illegible] & sic v. 16. v. 4 רגלך [illegible] οἱ πόδες σε. עינת ותהמת יצאים ver. 7 non est in Heb. [illegible] καὶ πολλῶν. ibidem [illegible] ibid. ותאנה [illegible] συκαῖ. v. 10 [illegible] שרף [illegible] ib. הגדל [illegible] v. 15 טבים [illegible] v. 12 על ib. ועקרב [illegible] ib. המוציא [illegible] v. 16 המאכלך [illegible] v. 18 למען [illegible] καὶ ἵνα. ib. non sunt in Heb. [illegible]

CAP. IX.

Vers. 1 לבא [illegible] ibid. עצמים [illegible] ib. גדלת ובצרת [illegible] v. 3 והאברחם [illegible] v. 4 בהרף [illegible] ver. 5 אלהיך deest in Samar. ib. מורישם [illegible] v. 7 אל [illegible] ver. 8 חרב [illegible] v. 10 עמכם [illegible] v. 11 לחות [illegible] ibid. לחת האבנים desunt in Samarit. ver. 12 non est in Heb. [illegible] ver. 15 ואפן [illegible] ibid. וארד [illegible] ver. 16 וארא [illegible] ver. 17 ואתפש [illegible] ibid. לחת [illegible] ver. 18 ואתנפל [illegible] & sic v. 25. ib. חטאתכם [illegible] τῶν ἁμαρτιῶν ὑμῶν. & sic ver. 21. v. 20 ואתפלל [illegible] & sic v. 26. ver. 21 ואשרף [illegible] ibid. ואכת [illegible] ib. היטב [illegible] ib. ואשלך [illegible] ibid. הירד [illegible] v. 22 קברת [illegible] v. 23 בקלו [illegible] v. 24 רעתי [illegible] v. 26 ואמר [illegible] ib. תשחרת [illegible] ibid. יד חוקה [illegible] ἐν τῇ χειρί σε τῇ κραταιᾷ. ver. 28 non est in Heb. [illegible] οἱ κατοικοῦντες. ibidem להביאם [illegible] ibid. להמתם [illegible] ver. 29 non est in Heb. [illegible] ἐκ γῆς Αἰγύπτε. ibidem ובזרעך הגדל [illegible] ibidem [illegible]

CAP. X.

Vers. 1 ההוא [illegible] & sic ver. 8. ib. כראשנים [illegible] & sic ver. 2, 10. ver. 2 ואכתב [illegible] ib. הלחת bis. [illegible] & sic ver. 3. 4. 5. ver. 3 ואעש [illegible] ib. ואפסל [illegible] ibid. לחת [illegible] ib. ואעל [illegible] v. 4 אליכם [illegible] ver. 5 ואפן וארד [illegible] ib. ואשם [illegible] v. 6 נסעו מבארת בני־יעקן מוסרה [illegible] posterius pars hujus versus in Samar. habetur post ver. 7. ver. 7 נחלי־מים [illegible] לא [illegible] ver. 10 הוא [illegible] ver. 8 [illegible] לשמר [illegible] καὶ ἐκ. v. 11 non est in Heb. [illegible] τέτε. ver. 13 הגדל והגבר verf. 15 אותם [illegible] verf. 17 ואדני [illegible] ibid. נרלת ונוראת [illegible] ver. 20 אתו [illegible] καὶ αὐτῷ. ver. 21 [illegible]

CAP. XI.

Vers. 1 ומשפטיו ומצותיו [illegible] καὶ τὰς ἐντολὰς αὐτῶ, καὶ τὰς κρίσεις αὐτῶ. ver. 2 וזרעו [illegible] ver. 3 מעשיו [illegible] ibid. מלך מצרים desunt in Samar. ver. 6 non sunt in Heb. הגדל [illegible] ver. 7 הראת [illegible] ibid. תאריכו [illegible] v. 8 מצך [illegible] ib. עברים [illegible] v. 9 אתה בא [illegible] ibid. לחת לרם ולורעם [illegible] v. 10 ברגלך [illegible] MS. A. ἀποσελᾶτε ὑμεῖς. ibid. הוא [illegible] ibid. מרשית [illegible] v. 11 ובקעת [illegible] ver. 12 ארץ [illegible] ib. ונתתי [illegible] Καὶ δώσει. & sic [illegible] ib. שנה [illegible] ver. 14 ver. 15. ibid. ארצכם [illegible] τῇ γῇ Cv. ibid. יורה [illegible] ibid. בטבה [illegible] ver. 17 מהרה [illegible] ibid. רגנך ותירשך [illegible] ובשכבך [illegible] ib. בביתך [illegible] v. 19 לטוטפת [illegible] v. 18 [illegible] v. 20 מזוזות [illegible] v. 21 ירבו [illegible] v. 22 non est in Hebr. [illegible] ὑμᾶς. ibid. לעשתה [illegible] ver. 23 מלפניכם [illegible] ibid. ועצמים מכם [illegible] ver. 24 מן־הנהר [illegible] καὶ ἀπὸ τῦ ποταμῦ. ib. גבלכם [illegible] v. 25 בפניכם [illegible] ib. ומוראכם [illegible] ver. 21 תשמעו [illegible] & sic verf. 28. v. 29 גרזים [illegible] v. 30 המה [illegible] ib. אלוני מורה [illegible] ver. 31 לבא [illegible] ver. 32 non est in Hebr. [illegible]

CAP. XII.

Ver. 1 תשמרון [illegible] v. 2 המקמות [illegible] v. 3 מזבחתם [illegible] ib. מצבתם [illegible] v. 4 תעשון [illegible] v. 5 יבחר [illegible] & sic v. 11, 14, 18, 21, 26. ib. לשום [illegible] ibid. לשכנו [illegible] ib. ובארת [illegible] καὶ ἐκλήσεσθε. v. 6 תרומת ידכם [illegible] & sic ver. 11. ver. 8 תעשון [illegible] v. 9 אלהיך [illegible] ibid. לך [illegible] ὑμῶν. ver. 11 שמה [illegible] ibid. עולתיכם [illegible] ibid. מעשרתיכם [illegible] καὶ τὰ ἐπιδέκατα ὑμῶν. ib. non est in Heb. [illegible] v. 12 ועבדיכם ואמהתיכם [illegible] ver. 13 מקום [illegible] ver. 14 non est in Heb. [illegible] v. 16 תאכלו [illegible] v. 17 דגנך [illegible] ib. ותירשך [illegible] ib. ובכרת [illegible] ibid. ידך [illegible] τῶν χειρῶν σε. v. 18 ועבדך [illegible] ὁ παῖς σε. ver. 20 אלהיך [illegible] ib. גבלך [illegible] v. 21 [illegible] לשום שמו [illegible] v. 22 non est in Heb. [illegible] ἐν σοί. ibid. יחדו יאכלנו [illegible] ver. 28 שמר [illegible] ibid. non est in Heb. [illegible] καὶ ποιήσεις. ibid. non est in Heb. [illegible] ib. הטוב [illegible] ver. 30 השמדם [illegible] ibid. איכה [illegible] ver. 31 כל [illegible] ver. 32 מצוה אתכם [illegible] ibid. non est in Heb. [illegible] σήμερον. ib. תסף [illegible] ibid. תגרע [illegible]

CAP. XIII.

Ver. 4 ל paragogicum quater accedit fini verborum in Samar. ib. ובקלו [illegible] ibid. תרבקון [illegible] ver. 5 חלם [illegible] ibidem אלהיכם המוציא אתכם [illegible] Θεῦ σε [illegible] σε. ver. 6 non sunt in Heb. [illegible] ἐκ πατρός σε [illegible] v. 8 לו [illegible] ibid. הרחקים [illegible] הקרבים v. 9 בראשונה [illegible] ver. 11 ויראו [illegible] ibid. הוטב [illegible] ibid. non est in Heb. [illegible] ἐν. ver. 14 ver. 15 ההוא [illegible] ibid. החרם [illegible] v. 18 non est in Heb. [illegible] καὶ τὸ ἀρεσὸν.

CAP. XIV.

Vers. 2 קדוש [illegible] ibid. non est in Heb. [illegible] ὁ Θεός σε. שור שה [illegible] ibid. ואת [illegible] v. 4 תאכל [illegible] φάγεσθε. [illegible] μόσχον ἐκ βοῶν, καὶ ἀμνὸν. ver. 5 ואקו [illegible] ib. ותאו [illegible] השסעת [illegible] ib. ממפריסי [illegible] v. 7 מפרסת [illegible] in Sam. & Græc. ibid. המה [illegible] v. 8 הוא ולא גרה [illegible] καὶ ὀνυχίζει ὀνυχιστῆρας ὁπλῆς, καὶ [illegible] μηρυκισμὸν ἐν μηρυκᾶται. v. 9 את [illegible] Kal. v. 12 והפרס והעזניה [illegible] v. 13 ואת הראה [illegible] האיה והדיה [illegible] Καὶ τὸν γύπα, καὶ τὸν [illegible] v. 15 השחף ואת־הנץ למינהו [illegible] את [illegible] Kal. ibidem, habentur in Heb. ver. 18 [illegible] καὶ ἴκτινα. ib. והתנשמת [illegible] v. 18 והחסידה [illegible] ib. הדוכיפת [illegible] v. 19 לא יאכלו [illegible] ὁ φάγεσθε ἀπ' αὐτῶν. ver. 21 מכר [illegible] ibid. קדוש ver. 22 הוצא [illegible] ib. שנה posterius. [illegible] κατ' ἐνιαυτὸν. ואכלת [illegible] Καὶ φαγῇ αὐτὸ. ib. יבחר [illegible] & sic ver. 24 ibid. non sunt in Heb. [illegible] Κύριος ὁ Θεός σε. שמו [illegible] ibid. דגנך [illegible] ibid. ובכרת [illegible] ver. 24 [illegible] v. 26 ובין [illegible] v. 28 מקצה [illegible] ib. תוציא [illegible] ibid. ההוא [illegible] ver. 29 ידך [illegible]

CAP. XV.

Vers. 2 שמוט [illegible] ib. משה [illegible] ibid. ישה [illegible] ib. ואת [illegible] ver. 4 ברך [illegible] ib. non est in Heb. [illegible] ὁ Θεός Cv. v. 5 [illegible] ver. 7 אחד [illegible] ibid. בארצך [illegible] ἐν τῇ γῇ. ibid. [illegible] v. 8 non est in Heb. [illegible] & sic verf. 11. ib. העבט [illegible] v. 9 קרבה [illegible] ib. השבע [illegible] ver. 10 מעשך [illegible] ἔργοις MS. A. addit Cv. ibid. ידך [illegible] ver. 11 אבין [illegible] ver. 12 השביעת [illegible] v. 13 ריקם [illegible] v. 14 אשר [illegible] καθὰ. v. 18 בעינך [illegible] v. 19 בבכר [illegible] v. 20 יבחר [illegible]

CAP. XVI.

Vers. 2 יבחר [illegible] & sic ver. 6, 7, 11, 15, 16. ib. non est in Heb. [illegible] v. 3 תאכל bis. [illegible] ver. 4 גבלך [illegible] v. 5 לא [illegible] ver. 6 אל המקום [illegible] ibid. שמו שם [illegible] [illegible] ib. מלאכה [illegible] v. 9 שבעת [illegible] עצרת ib. מהחל [illegible] ἀρξαμένε Cv. ver. 10 יברכך [illegible] ver. 11 [illegible] ὁ παῖς Cv. & sic ver. 13. ib. non est in Heb. [illegible] במצרים [illegible] ἐν γῇ Αἰγύπτῳ. v. 15 non est in Heb. [illegible] ὁ Θεός Cv. v. 16 שלוש [illegible] ib. non est in Heb. [illegible] αὐτὸν. ib. [illegible] v. 22 שנא [illegible]

CAP. XVII.

Vers. 2. באחד [illegible] ver. 3 וישתחו [illegible] ibid. [illegible] v. 4 והגד [illegible] ib. היטב [illegible] v. 5 הוא [illegible] v. 6 שנים [illegible] ib. או [illegible] ὁ [illegible] v. 7 בראשנה [illegible] ib. ובערת [illegible] ver. 8 בין־דין [illegible] καὶ ἀνάμεσον [illegible] ibid. ריבת [illegible] ibid. יבחר [illegible] & sic ver. 10. ver. 9 [illegible] & sic ver. 12. ib. ודרשת [illegible] καὶ ἐκζητήσαντες. [illegible] non est in Heb. [illegible] ὁ Θεός Cv. ver. 11 ועל [illegible] ibid. [illegible] ver. 12 בזדון [illegible] ver. 13 ויראו [illegible] ibid. [illegible] v. 14 תבא [illegible] ibid. וישבתה [illegible] v. 15 [illegible] ver. 16 אמר [illegible] ib. חספון [illegible] v. 19 בו [illegible] לעשתם [illegible] v. 20 רום [illegible] ib. סור [illegible] ib. שמאול [illegible] ib. non est in Heb. [illegible]

CAP. XVIII.

Vers. 1 אשי [illegible] MS. A. κάρπωμα. ver. 3 הזרע [illegible] [illegible] לעמר [illegible] ver. 5 רגנך [illegible] v. 4 והלחיים [illegible] παρεσάναι ἔναντι Κυρίε τῦ Θεῦ MS. A. addit Cv. [illegible] לשרת בשם־יהוה [illegible] v. 6 יבא [illegible] ver. 22. ib. מאחר [illegible] ib. יבחר [illegible] v. 8 ממכריו [illegible] τῆς πράσεως. ver. 9 תועבת [illegible] & sic verf. 12. verf. [illegible] מעונן ומנחש ומכשף 11 וחבר חבר ושאל אוב וידעני [illegible] 11 κληδονιζόμενος, καὶ [illegible] νιζόμενος, v. 11 φαρμακὸς ἐπαείδων ἐπαοιδὴν, ἐγγαστρίμυθος, καὶ τερατοσκόπος [illegible] v. 12 non est in Heb. [illegible] τῷ Θεῷ Cv. ib. מורש אותם [illegible] v. 14 אתה ירש [illegible] ibid. ואל קסמים [illegible] ver. 15 מקרבך מאחיך [illegible] ἐκ τῶν ἀδελφῶν Cv. ib. [illegible] ver. 16 בחרב [illegible] ibid. אסף [illegible] ib. האש [illegible] v. 19 דברי [illegible] MS. A. τῶν λόγων αὐτῦ. v. 21 איכה [illegible] v. 22 ולא [illegible] ib. בזדון [illegible] ibid. תגור [illegible] נרע [illegible] ἀφέξεσθε.

CAP. XIX.

Ver. 2 שלוש [illegible] v. 3 תכין [illegible] ver. 4 מתמל [illegible] & sic ver. 6. ib. שלשם [illegible] ver. 5 יבא [illegible] ibid. [illegible] v. 7 תבדיל [illegible] ver. 8 גבלך [illegible] ver. 9 [illegible] ib. וללכת [illegible] πορεύεσθαι. ver. 10 נקי [illegible] ver. 13. v. 11 וכי [illegible] ib. הערים האל [illegible] ibid. דם [illegible] v. 14 ראשנים [illegible] ומת [illegible] v. 16 כי [illegible] Ἐὰν δὲ. v. 17 האנשים [illegible] חטאת [illegible] v 18 היטב [illegible] v. 20 ויראו [illegible] ibid. יהיו [illegible] ib. לעשות עוד [illegible] ἔτι ποιῆσαι.

CA[P. XX.]

CAP. XX.

אל תחפזו *ibid.* [Sam.] אלהם *ver.* 3 [Sam.] איבך
[Sam.] *ver.* 5 וישב [Sam.] &
ver. 8 ויספו [Sam.] *ibid.* ימס [Sam.] *ver.* 9
v. 10 אל [Sam.] *ver.* 15 הרחקת [Sam.] *v.* 17
[Sam.] *ibid.* החתי והאמרי הכנעני
ibid. non est in Heb. [Sam.] καὶ τὸν Γεργεσαῖον. *ver.* 19
ibidem לבא [Sam.] *vers.* 20 הוא עשה [Sam.]

CAP. XXI.

Vers. 2 שפטיך [Sam.] *ver.* 3 הקרבה [Sam.] *ibid.* ההוא
ibid. אשר [Sam.] *ibid.* עיל [Sam.] *ver.* 4 והורדו [Sam.]
ibid. פיהם [Sam.] *v.*6 הקרבים [Sam.]
*v.*8 נקי [Sam.] & *sic ver.*9. *v.*11 בשביה [Sam.]
ver. 15 תהיין [Sam.] *ib.* האחת *bis.* [Sam.] *ib.*
& *sic v.* 16, 17. *ib.* לשניאה [Sam.] *ver.* 17 אנו
*v.*18 ומורה [Sam.] & *sic ver.*20. *ver.*19 ותפשו [Sam.]
ver. 10 וקני [Sam.] τοῖς ἀνδράσι. *ibid.* בקלנו
ib. וסבא [Sam.] *ver.* 22 וכי [Sam.] *ib.* עץ [Sam.] *v.*23 קבור
תלוי [Sam.]

CAP. XXII.

Vers. 1 שיו [Sam.] *ver.*2 קרב [Sam.] *ib. non*
in Hebr. [Sam.] *ver.* 3 וכן [Sam.] *ibid.* לחמרו [Sam.] *ver.* 4
את חמור אחיך או שורו נפלים [Sam.]
ver. 6 ביצים *bis.* [Sam.] *v.*9 תקדש [Sam.]
ib. חמר [Sam.] *ver.* 11 שעטנז [Sam.]
ibid. ואקרב [Sam.] *ver.* 15 הנער *bis.*
& *sic ver.* 16, 20, 21, 23, 24. 25, 26 *bis*, 27, 28, 29. *ver.* 17
in Heb. [Sam.] αὐτῇ. *ib.* ופרשו [Sam.] *v.* 18 הוא [Sam.] &
ib. non est in Heb. [Sam.] ἐκεῖνον. *v.*19 לשלחה [Sam.]
ver. 20 הוה *deest in Samar.* *v.* 21 לזנות [Sam.] *ib.* בית [Sam.]
*v.*22 בעלת [Sam.] *v.*26 תעשה [Sam.] *v.* 29 ענה [Sam.]
*v.*30 ולא [Sam.]

CAP. XXIII.

Vers. 1 יבא פצוע דבא [Sam.] *ib.* שפכה [Sam.]
יבא *bis.* [Sam.] & *sic v.* 3 *bis*, 8, 10, 11. *v.* 4 מפתור
ver. 6 וטבתם [Sam.] *ver.* 7 ארמי [Sam.] *ibid.* לא
v. 8 יולדו [Sam.] *ib.* יבא [Sam.] *v.* 10 מקרה
ibid. אל *deest in Sam.* *ver.* 11 והיה לפנות־ערב ירחץ
במים וכבא השמש יבא אל תוך המחנה [Sam.]
v. 12 תהיה [Sam.]
ib. שמה חוץ [Sam.] *v.* 13 חוץ [Sam.] *v.* 16 באחד
ver. 17 תהיה [Sam.] *ibid.* יהיה [Sam.] *ibid.* קדשה
ib. קדש [Sam.] *ver.*20 ידך [Sam.] *v.*22 וכי [Sam.] *v.*23
deest in Sam. *ver.* 24 תבא [Sam.] & *sic ver.* 25.

CAP. XXIV.

Vers. 1 *non sunt in Heb.* [Sam.] *v.* 3 האיש [Sam.] *ver.* 4
ibid. חחטיא [Sam.] μιανθῆναι. *ver.* 5 נקי [Sam.]
ver. 8 *non est in Heb.* [Sam.] ὁ νόμος. *ib.* צויתם [Sam.] *v.*10
[Sam.] *sic etiam ver.* 11. *ibid.* תבא [Sam.] *ibid.* עבטו
& *sic ver.* 12. *v.* 11 יוצא [Sam.] *ver.* 14 מגרך
ἐκ τῶν προσηλύτων. *v.* 16 אבות [Sam.] *ib.* יומתו [Sam.]
*v.*18 משם *deest in Sam.* *v.* 21 תעולל [Sam.] *ver.* 22 לעשות
deest in Samarit.

CAP. XXV.

Vers. 2 השפט [Sam.] *v.* 3 יסיף *bis.* [Sam.] *ib.* להכתו [Sam.]
ונקלה [Sam.] *v.* 5 יבא [Sam.] *ib.* עליה [Sam.] πρὸς αὐτήν.
ver. 6 *non est in Heb.* [Sam.] *v.* 11 במבשיו [Sam.] *ver.* 12 וקצתה
vers. 13 גדולה [Sam.] & *sic vers.* 14. *ver.* 15 יאריכו
v. 17 זכור [Sam.]

CAP. XXVI.

Vers. 2 כל *deest in Sam. & Græc.* *ib.* יבחר [Sam.] *ibid.* שמו
ver. 6 וירעו [Sam.] *ib.* ויענונו [Sam.] *ver.* 7 קלנו
v. 8 ויציאנו [Sam.] *ibid.* בורע [Sam.] *ib.* ובמרא
καὶ ἐν ὁράμασι. *ver.* 9 ויבאנו [Sam.] *ver.* 12 ונתתה
v. 13 ולגר [Sam.] *ib.* מצותך [Sam.] τὰς ἐντολάς. *v.* 14
ver. 15 השקיפה [Sam.] *v.* 17 ומשפטיו *deest in Sam.*
בקלו [Sam.] *ver.* 18 האמירך [Sam.] *ver.* 19 לשם [Sam.]
ibid. ולהיתך [Sam.]

CAP. XXVII.

Ver. 1 שמר [Sam.] φυλάσσεσθε. *v.* 3 תבא [Sam.] *v.* 4 בהר עיבל
ver. 6 עלת [Sam.] *v.* 9 נהיית [Sam.] *ibid. non*
est in Heb. [Sam.] *v.* 10 חקיו [Sam.] *v.* 12 הר גרזים [Sam.]
ibid. ויהודה [Sam.] Ἰούδας. *ibid.* ויוסף [Sam.] Ἰωσήφ. *ib.* ובנימן
ver. 13 וזבולן [Sam.] Ζαβουλών. *v.* 16 ואמר [Sam.]
& *sic in sequentibus.* *ver.* 25 נקי [Sam.] *ver.* 26 *non est*
in Heb. [Sam.] ἐν πᾶσι. *ib.* לעשות אתם [Sam.]

CAP. XXVIII.

Vers. 1 שמוע [Sam.] *ibid.* לעשות [Sam.] καὶ ποιεῖν. *ibid.* גויי
v. 2 והשיגך [Sam.] *ver.* 7 הקמים [Sam.] *ibid.* אחד
& *sic ver.* 25. *ib.* בשבעה [Sam.] & *sic ver.* 25. *v.* 8
ib. ידך [Sam.] & *sic ver.* 12, 20. *v.* 9 קדוש [Sam.]
v. 10 ויראו [Sam.] *ver.* 11 והותרך [Sam.] *ibid.* לטובה
vers. 12 מטר [Sam.] *v.* 13 מצוה אתכם [Sam.] *v.* 14
[Sam.] *ver.* 15 לעשות את־כל *desunt in Sam.* *ver.* 18 ושמאול

non sunt in Heb. [Sam.] *ibid.* עשתרת [Sam.] & *sic*
v. 51. *v.* 20 המארה [Sam.] *ib.* המהומה [Sam.] *ib.* השמדך
[Sam.] & *sic ver.* 24, 45. *ib.* אבדך [Sam.] & *sic v.* 22.
v. 21 כלתו [Sam.] *ver.* 22 יככה [Sam.] & *sic ver.* 27, 28. *ib.*
ורדפוך [Sam.] *vers.* 25 ממלכות [Sam.] *vers.* 26 לכל עוף
[Sam.] τοῖς πετεινοῖς. *v.* 27 ובחרס [Sam.] *v.* 29 את רדפיך [Sam.]
ibid. אך [Sam.] *v.* 30 ישגלנה [Sam.] *v.* 31 נתנות [Sam.]
v. 33 פרי [Sam.] *ib.* יניעך [Sam.] *ver.* 37 לשמה [Sam.] *ver.* 38
תוציא [Sam.] *v.* 39 תאגר [Sam.] *ib.* התלעת [Sam.] *v.* 40
תסוך [Sam.] *ibid.* ישל [Sam.] *ver.* 41 תוליד [Sam.] *ver.* 42 יירש
[Sam.] *v.* 48 בעירם [Sam.] *v.* 49 יראה [Sam.] *v.* 51 השמדך
[Sam.] & *sic ver.* 61. *ibid.* תירוש [Sam.] *ver.* 52 חמתיך
[Sam.] *ib.* נבחרת [Sam.] *v.* 53 יהוה אלהיך *desunt in Sam.*
& *Græc.* *ibid.* יציק [Sam.] *ver.* 55 איבך [Sam.] & *sic*
ver. 57. *ver.* 56 הצג [Sam.] *ibid.* מהתענג [Sam.] *ver.* 57
היוצת [Sam.] *vers.* 58 הכתבים [Sam.] *vers.* 59 מכתך
[Sam.] *ibid.* נדלת [Sam.] *ver.* 60 מדוה [Sam.] *ibid.* ודבקו
[Sam.] *v.* 61 הזאת [Sam.] *v.* 62 שמערת [Sam.] *MS. A.* ἐπισκέ-
ψεται. *ibidem* אלהיך [Sam.] *MS. A.* τῷ Θεῷ ὑμῶν. *ver.* 63 להיטיב
[Sam.] *ibid.* ישיש [Sam.] *ver.* 65 דאבון [Sam.] *ver.* 66 תאמין
[Sam.] *v.* 68 באניות מצרים [Sam.] εἰς Αἴγυπτον
ἐν πλοίοις. *ibid.* לך [Sam.] *ibid.* תסיף [Sam.] *MS. A.* προσθήσε-
σθε. *ibid.* לראתה [Sam.] *ibid.* לאיביך [Sam.] τοῖς ἐχθροῖς
ὑμῶν.

CAP. XXIX.

Vers. 1 בחרב [Sam.] *vers.* 2 אלכם [Sam.] *vers.* 3 הגדלת
[Sam.] *ver.* 5 ונעלך [Sam.] καὶ τὰ ὑποδήματα ὑμῶν. *ibidem*
בלחה [Sam.] *MS. A.* ἐπαλαιώθησαν. *v.* 7 סיחן [Sam.] *v.* 8 לנחלה
[Sam.] *ver.* 9 תשליכו [Sam.] *ver.* 11 נשיכם [Sam.] *MS. A.*
Καὶ αἱ γυναῖκες ὑμῶν. *ib.* מחניך [Sam.] τῆς παρεμβολῆς ὑμῶν. *ver.* 12
לעבדך [Sam.] *ver.* 17 שקוציכם [Sam.] *ver.* 19 בשרירות
[Sam.] *ibid.* הרוה [Sam.] *ver.* 20 סלח [Sam.] *ibid.* יעשן
[Sam.] ἐκχυθήσεται. *ib.* ובצרה [Sam.] καὶ κολληθήσεται. *v.* 21 הכתובה
[Sam.] τὰς γεγραμμένας. *ver.* 22 יבא [Sam.] *ibid.* וראו [Sam.]
v. 23 תזרע [Sam.] *ibid.* תצמח [Sam.] *ibid.* צביים [Sam.]
v. 24 מה *posterius.* [Sam.] *v.* 25 עמם [Sam.] *ib.* בהוציאו [Sam.]
ver. 27 ההוא [Sam.] *ver.* 28 אחרת [Sam.] *ver.* 29 הנסתרת
[Sam.] *ibid.* והנגלת [Sam.]

CAP. XXX.

Vers. 1 והשבת [Sam.] *ibid.* אל [Sam.] *ibid.* הדיחך [Sam.]
ver. 3 שבותך [Sam.] *v.* 5 היטבך *deest in Sam.* *ver.* 8 *non est in*
Heb. [Sam.] τῷ Θεῷ σε. *ver.* 9 ידך [Sam.] τῶν χειρῶν σε. *ibid.* ופרי
[Sam.] בהמתך ופרי אדמתך לטבה
[Sam.] *ib.* לשוש [Sam.] *ver.* 11 הוא *bis.* [Sam.] & *sic vers.* 12, 13.
ibid. רחקה [Sam.] *v.* 12 השמימה [Sam.] *ver.* 15 היום *deest*
in Sam. *v.* 16 ללכת [Sam.] *ib.* ולשמר מצותיו וחקתיו [Sam.]
[Sam.] *ver.* 18 אתה עבר [Sam.] ὑμεῖς διαβαί-
νετε. .*ver.* 20 בקלו [Sam.] *ib.* להם [Sam.]

CAP. XXXI.

Vers. 2 אלהם [Sam.] *ib.* אמר [Sam.] *ver.* 3 עבר *bis.* [Sam.]
ib. יהושע [Sam.] *v.* 7 תבוא [Sam.] *ibid.* תנחילנה [Sam.]
v. 10 במעד [Sam.] *ver.* 11 לראות [Sam.] *ibid.* יבחר [Sam.]
ib. תקרא [Sam.] *ib.* ויראו [Sam.] *ver.* 13 אלהיכם [Sam.]
ib. אתם *prius.* [Sam.] αὐτοῖς. *ver.* 15 וירא [Sam.] *v.* 16 שמה [Sam.]
ib. ועזבני [Sam.] καὶ καταλείψουσί με. *ib.* והפר [Sam.] καὶ διασκεδά-
σουσι. & *sic v.* 20. *v.* 17 והיה [Sam.] *ib.* לאכל [Sam.] *ib.* הלא
[Sam.] *v.* 18 הסתר אסתיר [Sam.] *ibid. non est in Heb.*
[Sam.] ἀπ' αὐτῶν. *ibid.* פנה [Sam.] ἀπέστρεψαν. *ver.* 19 שימה בפיהם
[Sam.] *copula est etiam in Græc.* *ver.* 20 *non est in Heb.*
[Sam.] δοῦναι αὐτοῖς. *ver.* 21 תמצאן [Sam.] *ib.* אל הארץ
[Sam.] *ibidem, non est in Heb.* [Sam.] τοῖς πατράσιν αὐτῶν.
ver. 26 לקח. [Sam.] Λαβόντες. *v.* 27 היתם [Sam.] *v.* 28 הקהילו
[Sam.] *ver.* 29 וקראת [Sam.] καὶ συναντήσεται.

CAP. XXXII.

Ver. 1 פי [Sam.] *ver.* 2 חוד [Sam.] *ibid.* כשעירם [Sam.]
v. 3 שם [Sam.] *ib.* הבו [Sam.] *v.* 5 שחת לו לא בניו מומם [Sam.]
[Sam.] ἡμάρτοσαν ἐκ αὐτῷ τέκνα μωμητά. *v.* 6 קניך [Sam.]
ib. ויכנגך [Sam.] *v.* 7 זכר [Sam.] Μνήσθητε. *ib.* ימות [Sam.]
ibid. שנות דר ודר [Sam.] *ibid.* ויגדך [Sam.] *v.* 8
[Sam.] *ib.* נבלת [Sam.] *v.* 9 *non est in Heb.* [Sam.] בהנחל
Ἰσραήλ. *v.* 10 ימצאהו [Sam.] *ib.* מדבר [Sam.] *ib.* ובתהו ילל
[Sam.] *ibidem* יבוננהו יצרנהו [Sam.] ישמן
[Sam.] καὶ ἐπαίδευσεν αὐτόν, καὶ διεφύλαξεν αὐτόν. *v.* 11 יעיר [Sam.]
ib. על *prius.* [Sam.] καὶ ἐπί. *ib.* יקחהו [Sam.] *copula est etiam in*
Græc. *ver.* 13 ארץ [Sam.] *ib.* ויאכל [Sam.] καὶ ἐψώμισεν
αὐτούς. *ib.* מחלמיש [Sam.] *ver.* 14 חמאת [Sam.] *ib.* חלב כרים
[Sam.] *ibid.* חמר [Sam.] *ibid. non sunt in Heb.* [Sam.]
[Sam.] Καὶ ἔφαγεν Ἰακώβ, καὶ ἐνεπλήσθη. *ver.* 15 אלוה [Sam.] & *sic*
v. 17. *ib.* וינבל [Sam.] *ib.* ישתעו [Sam.] *v.* 16 יקנאהו
[Sam.] *ib.* בתועבת [Sam.] *v.* 18 תשי [Sam.] *ver.* 20
[Sam.] *ibid.* אראה [Sam.] *copula est item in Græc.*
ib. תהפכת [Sam.] *ib.* אמן [Sam.] *v.* 21 בהבליהם [Sam.]
v. 22 ותיקד [Sam.] *ibid.* שאול [Sam.] *ibid.* ותאכל [Sam.] κα-
ταφάγεται. *ibid.* ויבלה [Sam.] *ib.* ותלהט [Sam.] φλέξει. *ver.* 23
עלימו

v.23 עלימו [Sam.] ib. חצי [Sam.] καὶ τὰ βέλη μυ. v.24 מזי [Sam.] ib. [Sam.] בהמת [Sam.] ib. וקטב מרירי [Sam.] ib. ולחמי [Sam.] אפאיהם ver. 25 ומחדרים [Sam.] ibid. יונק [Sam.] ver. 26 אויב [Sam.] ibid. אשביתה [Sam.] v. 27 לולי [Sam.] ibid. עצורת המה [Sam.] ibid. צרימו [Sam.] ibid. ידנו [Sam.] v. 28 יבינו [Sam.] v. 29 לו [Sam.] 'Ουκ. ib. ישכילו [Sam.] ib. [Sam.] ver. 30 איכה [Sam.] ibid. כי non est in Sam. ver. 32 ומשרמת [Sam.] ibid. ענבמו [Sam.] ib. רוש [Sam.] ibid. אשכלת מררת [Sam.] ver. 33 תנינם [Sam.] ib. אכזר [Sam.] ver. 34 כמס [Sam.] ibid. באצרתי [Sam.] עתדת ver. 35 נקם לי [Sam.] Ἐν ἡμέρᾳ ἐκδικήσεως. ibidem [Sam.] v.37 [Sam.] v.38 ובחימו [Sam.] ib. ישתו [Sam.] copula est etiam in Græc. ib. נסיכם [Sam.] ib. ויעזרכם [Sam.] אל שמים ib. יהי [Sam.] γενηθήτωσαν. v. 39 ואני [Sam.] ver. 40 [Sam.] ver. 41 שנותי [Sam.] v. 42 פרעות [Sam.] ver. 43 יקום [Sam.] ibid. ארמתו [Sam.] v. 44 והושע [Sam.] ver. 45 לדבר את־כל [Sam.] ver. 46 לכל [Sam.] ἐπὶ πάντας. ibid. לעשות [Sam.] καὶ ποιεῖν. v. 47 תאריכו [Sam.] ver. 49 הר נבו [Sam.] ibid. ירחו [Sam.] ver. 53 ומת [Sam.] ibid. עמיך [Sam.] τὸν λαόν σε. ib. עמיו [Sam.] τὸν λαὸν αὐτοῦ.

CAP. XXXIII.

Vers. 2 פארן [Sam.] ib. ואתה [Sam.] ib. מרבבת [Sam.] ibid. מימינו [Sam.] v. 3 חבב [Sam.] ib. כל [Sam.] καὶ πάντες. ibid. לרגלך [Sam.] ib. ישא [Sam.] ver. 5 עם [Sam.] ib. יחד [Sam.] ואל ver. 6 [Sam.] ibid. מתיו [Sam.] ver. 7 רב [Sam.] ver. 8 ואוריך [Sam.] ibid. חסידך [Sam.] ib. נסיתו [Sam.] ibid. [Sam.] ver. 9 ראיתיו [Sam.] ib. הכיר [Sam.] v. 10 [Sam.] ibid. קטורה [Sam.] ver. 11 ידיו [Sam.] ibid. [Sam.] ibid. מן יקומן [Sam.] ver. 12 לבנים [Sam.] Copula item est in Græc. ib. ידיד [Sam.] ib. עליו deest in Sam. & Græc. ib. חפף [Sam.] copula est etiam in Græc. ib. כתפיו [Sam.] v. 14 גרש [Sam.] ver. 15 הררי [Sam.] ib. גבעות [Sam.] ver. [Sam.] ומלאה [Sam.] ib. שכני [Sam.] v. 17 שורו [Sam.] ταύρε. ib. [Sam.] ibid. ארץ [Sam.] ver. 19 הר [Sam.] ibid. שם [Sam.] ושפני ינקו [Sam.] v. 20 כלביא [Sam.] ibid. אף ver. 21 מחקק [Sam.] ibid. עם [Sam.] ver. 22 גור [Sam.] ibid. [Sam.] καὶ ἐκπηδήσεται. ver. 23 רצון [Sam.] ibid. ים [Sam.] ירשה [Sam.] ver. 24 יהי [Sam.] καὶ ἔσαι. ib. רגלו [Sam.] v. [Sam.] דבאך [Sam.] ver. 26 ובגאותו [Sam.] ver. 27 מענה [Sam.] ib. ורעת [Sam.] ib. השמד [Sam.] v. 28 אל [Sam.] ἐπὶ. ib. ותירוש [Sam.] ib. אף [Sam.] ver. 29 אשריך [Sam.] ibid. [Sam.] ib. נאוחך [Sam.] ib. במותימו [Sam.]

CAP. XXXVI.

Vers. 1 נבו [Sam.] ibid. ירחו [Sam.] ibid. הגלעד עד־דן את כל־נפתלי ואת־ארץ אפרים ומנשה ואת כל־ארץ יהודה [Sam.] Versus 3 deest in Sam. v. 4 est in Heb. [Sam.] ib. הראיתיך [Sam.] v. 6 בני [Sam.] בסתו [Sam.] ver. 9 ידיו [Sam.] ver. 10 נביא עוד [Sam.] ἔτι προφήτης. ver. 11 האתת [Sam.] v. 12 המורא [Sam.]

Admonendus est Lector, quòd etsi pleraque eorum quæ in hasce præcedentes collationes ex LXX interseruimus, exactè congruant cum Samarit. interdum tamen quædam inseruntur quæ non per omnia, sed quo tantùm discrepant ab Heb, τῷ Samar. consonant. Item, quòd voces quæ plenè sæpiùs scribuntur in Samarit. cum literis ו י, *quæ eædem defectivè habentur in* Heb. *(cujus etiam contrarium interdum cernitur,) præsertim cùm nullam sensûs varietatem constituant, inter collationes Num. & Deut. rariùs annotantur.*

Variantes Lectiones in ÆTHIOPICA Psalmorum versione, collectæ tum ex binis ÆTHIOPICI Psalterii Editionibus, prima Romæ A.D 1513. altera Coloniæ A.D. 1518. impensis *Jo. Potkeni* impressis, tum ex MS. Psalt. ÆTHIOP. Cl. *Pocockii*, cum brevibus subinde ad voces quasdam, ac loca difficiliora Annotationibus, per *Ed. Castellum.*

PSAL. I.

Titulus in Rom. & Col. ut in Impressis: in Poc. ብስመ : አብ : ወወልድ : ወመንፈስ:ቅዱስ:አመን::———————ፍካሬ:መዝሙር:ዘዳዊት:: ወፍካሬ: ዘጻድቃን: ወዘኃጥአን:: ሃሌ:ሉያ : ለአብ : ሃሌ:ሉያ:ለወልድ::ሃሌ:ሉያ: ለመንፈስ:ቅዱስ::=፦ In nomine Patris & Filii & Spiritus Sancti, *Amen.* ---Interpretatio Psalmorum Davidis, Atque interpretatio justorum, ac peccatorum: Hallelujah Patri, Hallelujah Filio, Hallelujah Spiritui sancto.

VER. 3. ወይከውን:R. et C. ይከውን : *P. ib.* በጊዜሁ: *Ita Rom. at C. & P.* በበጊዜሁ: quilibet tempore suo. *ver.6* ወበእንተዝ:R. et C. በእንተዝ: *P.*

PSAL. II.

Tit. in R. & C. ut in Impressis; in P. መዝሙር : ዘዳዊት:: Psalmus Davidis.

Ver.5 የኃውኖሙ: *P.* የሀውኖሙ: *v.6* በሳዕሊሆሙ: *R. & C.* ላዕሌሆሙ: *v. 9 C.*ወተርዕዮሙ: *R.* ወትርአዮሙ : *P.* ወትሬዕዮሙ : *rectius. ib.* ኃጺን: *P.*ሐጺን::=፦

PSAL. III.

Tit. in R. & C. ut in Impressis, in P. መዝሙር: ዘዳዊት::

Ver. 3 ወመልዕልተ: *R. & C.* ወመልዕል: *P:*=፦

PSAL. IV.

Tit. in R. & C. ut in Impressis; in P. መዝሙር : ዘዳዊት::

Vers. 1. አርኃብ : *P.* አርሐብ : *v.* 3 ወተሐሰዉ : *P.* ወተሐሰሡ : *ver.*5 ይትዐወቀነሙ: C. *plenius; at contractius R. et P.* ይትዐወቅሙ: *v.*8 ወቅብአ: *P.*ወቅብዕ::=፦

PSAL. V.

Tit. in R. & C ut in impressis in P. መዝሙር: ዘዳዊት::

*Ver.*4. ወአስተርኢ, :ለከ:: *R. C. & P. plane ut Syrus.* ܘܐܬܚܙܐ ܠܟ apparebo tibi: *male apud Nobilium*, videbo te. *ib. R. et* C.ዘዐመፃ:P.ዘአመፃ: *v.*5 R. et C.ዐማፅያን--*v.*6 ዐመፃ:*P.* አማፅያን--አመፃ: *Atque ita fere semper: quod hic notasse sufficiat. v.* 7 ወጕሕላዊ--*P.* ወጕሕላዊ: ልብ: ይሰቀርር: ለእግዚአብሔር:: Et cor dolosum abominatur Dominum.

PSAL. VI.

Tit. in R. & C. ut in impressis: in P. ፍጻሜ : መዝሙር : ዘዳዊት::

*Vers.*5 ወበሲኦልኒ-- *R. et C.*ወበሲኦልኒ:መኑ:የአኵተከ::*P.*& in sepulchro etiam quis tibi persolvet gratias? *v.*6 R. & C.ሰሬሕኩ--*P.* ፀሬሐኩ: *v.*7 ወተሀወክት: -*P* ወተሐመገት : እመዐትከ : ዓይንየ : Et caligat a furore tuo oculus meus. *ver.* 10 ለይገብኡ- *P.* ወይገብኡ : *ibid.* ወፍጡነ : *deest in P.*

PSAL. VII.

*Tit. in R. & C. ut in impress. in P.*መዝሙር : ዘዳዊት::

*Ver.*7. በሥርዓትከ : *Ita C. at R. & P.* በሥርዓት : præcepto *ver.* 9. እግዚኦ-*R. & C.* እግዚኦ: አምላኪ: Domine Deus mi. *P.* *v.*10 ይፈትን: ልበ : -*R. & C.* እግዚአብሔር : ሬትዕ : ይፈትን : ልበ : ወኵሊያተ : Dominus rectus (æquus) scrutatur cor. & renes P. *v.* 13 ይመልሕ: *Ita. C. at. R.* ይመልስ : *P.* ይመልሕ : Evaginabit. *v.* 14 ወአሕጸሁኒ : *P.* ወአሐፀሁኒ : *v.* 15 በዐመፃ : *Ita R. & C. at P.* ሐመ : አማፂ : በአመፃሁ. Et humiliatus est iniquus propter iniquitatem ejus. *Ib.* ወፀንሰ : በጻዕር : *sic R. & C. at P.* ጸንሰ : ፃዕረ::=፦

PSAL. VIII.

Tit. in R. & C. ut in impress. nisi quod pro መክብብ: *in R. in C. habetur* መክብብት : *in P.*መዝሙር : ዘዳዊት::

*Ver.*6 ደብ : ኵሉ : *sic R. et C. at P.* ወሰተ : ኵሉ::=፦

PSAL. IX.

Tit. in R. & C. ut in impress. in P. ፍጻሜ : መዝሙር : ዘዳዊት::

*Vers.*6 ለዝሉፈ: *sic P. et R.* ለጽሉፈ::C.*v.*20 ወኢይጸናዕ: *R. & C* ኢይጸናዕ:P. *v.*24 ወዐማፂኒ:*P.*አማፂኒ:: *ibid.* ወኢይትኃሠሥ : *ita P.* ወይትኃሠሥ: *R. & C.* *v.*28 ኢይትሀወክ: *P.* ኢይትሐወክ : *ib.* ወኢይረክበኒ: *P.* ኢይረክበኒ:: *v.* ወይጸንሕ : *P.* ይጸንሕ : *Sic etiam ver. seq. Ib.* ወይመስጦ : *P.* ይመ[...] *ib.* ወይትቀጻዕ : P. ይትቀጻዕ:: *v.* 34 ኢይረስዖኒ : *sic R. & C.* [...] P. ይረስዖኒ: *v.*35 ለነዳያን : *ita R. & C. plenius* P. ለነዳያን : ሕዝብ[...] pauperum populi tui. *v.*36 በእንተ: ምንተ : Quapropter *: ita R. & C.* እስከ : ማእዜኑ : Quousque ? P. *ib.* አምዕዓ : P. ያምዕዓ : Irrita[...] *ib.* እስመ : ይብል : Quia dicit. *R. & C.* እንዘ : ይብል : Dicens. *P.* [...] ኢይትኃሠሠኒ: *R. & C.*ኢይትቤቀለኒ : እግዚአብሔር : Deus non ulciscetur (puniet) *illud.* P. *v.* 37 ትሬኢኒ-R. et C.ሶበሰ:ይሌብዋ :በነፍሱ : እ[...] በዳ:: ወእመአእመረ : ከመ : ውእቱ : ይገብአ : ውስተ : እዴከ:: P. Si autem intellexisset insaniam quæ in anima sua, scivisset utique quod *forsan* ille tradit in manus tuas. *Atque ita fere Arab. Rom. v.* 38 ለዐበ[...] *P.* እኮኑ : ላዕሌከ : ተገድፈ : Nonne super te derelictus est? *Ib.* ወአንተ[...] *P.* ወአንተ:: *ibid.* ቀጥቅጥ-P. ብመዝራዕተ : ኃይልከ : ቀጥቅጥ : Brachium potestatis tuæ contere. *v.* 39 ወትትኃሠሠ-P. ሶበሰ : ትትኃሠሠ : ኃ[...] እቱ :በእንቲአሁ : ትትረከብ : ቦቱ : Cum etiam inquiretur peccatum ejus propter illud invenietur in eo. *A cæteris omnibus non parum hic diversus. v.*4o ለዓለም- P. ለዓለም : ዓለም:: *v.*41 ለነዳይያን: *C.* ለነዳይ: [...] pauperis. *ib.* ወሕሊና : ልቦሙ: P. ወኃሊና : ልቦሙኒ::=፦

PSAL. X.

Tit. idem in R. & C. qui in impressis; atque etiam. Psal. XI. tantum pro ሰማዕት : *hoc in loco, habetur illic* ሰማእት : *quod in idem plane recidit, sc.* De Auditione *: Heb.* על השמינית *super* octavam; *Instrumentum* 8. *chordarum: vel, Canticum* 8. *tonorum.* [...] *Ezra. Diem circumcisionis, D. Kimhi : quo tempore bis legitur* קרית שמע *lectio illa* Audi (*Deut* 6.4.) *Midras Tillim in Psal.* [...] *qui proinde Dies* ሰማዕት : *h.e.* Auditionis *dici potest non inepte.* [...] *de Die judicii, a creatione octavo, intelligunt; ob eandem forsan causam, sc. propter vocem quam omnes tunc Audient, Johan.* 5. [...] *Arnobius de Die Sabbati interpretatur; Audiendo verbo etiam* [...] *vacandum maxime. Nisi forsan error sit in utroque loco pro* ስምዕት [...] *in* P. *est tantum,* ፍጻሜ:መዝሙር:ዘዳዊት::

*Ver.*2. በጽሙሚተ : *R. & C.* በጽሚት :P. *v.*4 መቅድሶ : *C.* መቅደሶ: *perperam. v.*5 የሀትቶ : *C.* ይሐቶ : P. ይሀቶ : *R. Sic etiam. ver.* 6. *Post decimum hunc psalmum, (ut & post* 10[um] *quemque sequentem) in M S. Cl.* Pococki *subjungitur Doxologia,* ስብሐት : ለአብ : ወወልድ : ወመንፈስ : ቅዱስ:: የአዜኒ : ወዘልፈኒ : ወለዓለመ : ዓለም : ለዓ[...]:: Gloria patri, & filio, & spiritui sancto: Est modo, semper erit, & in secula seculorum, *Amen.*

PSAL. XI.

Tit. in R. & C. ut in impressis; in P. ወዝሙር: ዘዳዊት::

Vers. 3 ይሠርዎን : *R. & C.* ይሰርዎን : P. *v.*6 ወእግሊዶ : *R. & C.* ወእግዚ[...]

NUM.
ሙንግሥቲ : P. v. 8 ወተማኅፀነ : R. & C. ወተማኅጸነነ:P. ib. ለዓለም : R. & C. ወእስከ:ለዓለም:: Et usque in seculum P. v. 9 ወበከመ : ልዕልናከ- R. et C. ወበከመ : ልዕልናከ : አርሐብከ : ለሠርዓቶሙ : ለደቂቀ : እጓለ : እመ : ሕያው:: P. Secundum altitudinem tuam ampliasti statuta filiorum hominum.

PSAL. XII.

Tit. in R. & C. ut in impress. in P. መዝሙር : ዘዳዊት::
Ver. 5. ሐዘነ : R. & C. ኅዘነ : P.:=፡

PSAL. XIII.

Tit. in R. & C. ut in Impress. in P. መዝሙር : ዘዳዊት::
Ver. 3 ዘይኀሥሥ : *R. & C.* ዘይኀሥሥ:P. *v.* 8. ዓመፃ : R.C. አመፃ:P:=፡

PSAL. XIV. *Tit. idem in R. C. & P.*

Vers. 2. ዘየሐውር : *R. & C.* ዘእንበለ : ዘየሐውር : P. *prorsus ut Arabs noster* الا الذي يمشي Nisi ille qui ambulat- *ib.* ወይነብብ : R. & C. ወዘይነብብ : P. *v.* 6. ወኢይኔሱ : *R. & C.* ወኢይሐሱ : P. ... ወኢይትሀወክ : *R. & C.* ኢይትሀወክ: P.
Psal. XV. Tit. in R. & C. ut in impress. Respondet autem dictio ሠርዐት : عهد *in Tit. Arab. Et* መጽሐፍ : *videtur idem significare quod Ar.* مصاحب Qui, *vel*, quod ad aliquem referr peculiari modo. *Act.* 10.24. *i. d. Qui ut perpetuus ipsi comes adjungi debet. Tit. in* P. መዝሙር : ዘዳዊት::
Vers. 3 ለቅዱሳን- R. & C. ከመ : ክቡራን : አለ : ውስተ : P. Etiam ... (honoratis) qui in- *ib.* ተሰብሐ : *R. & C.* ዘተሰብሐ :P. *v.* 3. ... R. et C. ለነሰ: አፈቅድ : በብዝኅ:ደዌ:ታስተፍጥኖሙ:: Optarem ipse quidem in multiplicatione doloris accelerares--P. *v.* 4 ማኅበርሙ:ዘደም: R. & C. ማኅበርሙ : ዘከተ : ደም:P. *v.* 8 በቅድሜየ : *R. & C.* ቅድሜየ: *P. sequitur in* P. ውእቱ: በኵሉ:ጊዜ::ipse *est* omni tempore.

PSAL. XVI. *Tit. idem in R. C. & P.*

Vers. 3 ደወጽአ : P. ደወፅአ:: *v.* 6 ሰኰናየ : *R. & C.* ሰኰንወየ : P. *v.* 7 ጸሬኣት : P. ጸሬሕት:: *v.* 8 አሰብሐ : C. ሰብሐ : *R. & P.* *v.* 13 ... : *R. & C.* ወአዕቀጽሙ:: P. *v.* 14 እግዚአ : -- *R. & C.* እግዚአ : እምድኅረ : ውሑድ : ዝርእሙ : ውስተ : ምድር:: Domine, post paucos illos qui fuerint in terra—P. *ibid.* እምኅቡአቲከ--*R. & C.* ... መንክሪከ : ጸገበት:-- de admirandis tuis adimpletus est-. P. *v.* 15 ... *R. & C.* እስከ : ያተርፉ : እምድሬሆሙ : ለደቂቆሙ:: Usque ... ut relinquant terras eorum parvulis suis. P. *ver.* 16 R.C. ወእንሰ:P. ... እንሰ::=፡

PSAL. XVII.

Tit. in R. & C. ut in impress. in Poc. ፍጻሜ: ዘገብረ : እግዚአብሔር : ዘዳዊት : In finem, servi Domini, Davidis *Psalmus*.
Vers. 3 ወቀርነ : R. & C. ቀርነ : P. *v.* 5 ፀዕር: R. & C. ጻዕረ: P. *v.* 6 ... : R. & C. አገቱኒ : P. *ib.* ወበዝሐኒ : C. ወበጽሐኒ : R. & P. *v.* 9 ተመየሙ : R. & C. ተመዐየሙ : P. *v.* 10 ወዐረገ : R. & C. ዓረገ: ... *ib.* እምኅሁ : R. & C. ቅድሜሁ : coram eo.P. *v.* 13 ወአውረዷ: R. et C. ... P. *ib.* ወጸልመ : R. *et* C. ጸልመ : P. *v.* 14 አፍሐመ : R. & C. ... : P. *v.* 15 ወእንጐድጐደ: R. *et* C. እንጐድጐደ : P. *ib.* ወል... : R. *et* C. ልዐል : P. *v.* 15 ወሀበ : P. ወሐበ : R. *et* C. *v.* 18 ወእም ... : R. *et* C. እምተግሣጽከ : P. *ib.* መዐትከ : R. *et* C. መንፈሰ : ... መዐትከ : spiritus iræ tuæ. P. *v.* 19 እምአርደም : R. *et* C. እምርደም : P. *v.* 23 የአስየኒ : R. *et* C. የዓስየኒ : P. *v.* 32 እትአደዋ : R. *et* C. እትዓ... : P. *v.* 37 ለአደዊየ:: R. *et* C. ለእደውየ:: P. *ib.* ወረሰየ : R. *et* C. ... ረሰየ::P. *v.* 39 ዘያጸንዖኒ:R. *et* C. ያጸንዓኒ : P. *v.* 40 ወአርኅብከ : R. *et* C. አርሐብከ: P. *ib.* ስኰናየ:: R. *et* C. ሰኰንወየ:: P. *v.* 43 በጸ... :: R. *et* C. በፀብዕ:: P. *ib.* ወአዕቀጽኮሙ : R. *et* C. አዕቀጽኮሙ : P. *v.* 45 ወአውየወ : R. *et* C. አውየወ : P. *ib.* ወሀበ: እግዚአብሔር : R *et* C. ... እግዚአብሔር:P. *v.* 46 አኅርጾሙ: R. *et* C. አሐርጾሙ : P. *ib.* ወእከይ... :- R. *et* C. ወእከይድ : እብድንቲሆሙ : ከመ : ፀብር : መሠየጠት:: Et conculcabo cadavera eorum, ut lutum platearum. P. *v.* 54 ለመሲሁ: R. *et* C. ለመሲሑ: P.

PSAL. XVIII. *Tit. idem in R. C. et P.*

Vers. 1 ያየድአ : *R. et* C. ያየድዓ : P. *ib.* ሰማየት : *Ita*. R. C. *et* P. *contra cæteras versiones omnes.* *v.* 4 ወፀአ : *R. & C.* ወፃአ : *P. v.* 5 ... ውእቱስ : *R. & C.* ውእቱስ : P. *v.* 7 እምለሕቡ : *R. et C.* እምሳህቡ : ... *v.* 8 ስምዑ:: *R. et C.* ወስምዑ:: P. *v.* 9 ኰነኑ : R. *et* C. ወኰነኑ: ... *ib.* ትእዛዙ : R. *et* C. ወትእዛዙ : P. *v.* 10 ፈሪሀ : R. *et* C. ወፈሪሃ : ... *ib.* ወየሐዩ : R. *et* C. የሐዩ : P. *ib.* ፍትሑ : R. *et* C. ወፍትሑ : P. *v.* 11 ወይትፈተው : R. *et* C. ይትፈቶ : *P. ib.* ወሶከር : R. *et* C. ወሦከር : P. *v.* 12 ወገብርከሰ : R. *et* C. ገብርከሰ : P. *v.* 14 ወእምሰ: R. *et* C. ... እምሰ : P.

PSAL. XIX. *Tit. in R. C. et P. idem.*

Vers. 5 ወነዐቢ : R. *et* C. ወነዓቢ : P. *v.* 6 አድኅኖ : R. *et* C. አድኅኖ: P. *melius. ver.* 8 ነዐቢ : R. *et* C. ነዓቢ : P. *ver.* 9 ተዐቅጹ : R. *et* C. ... ዓቅጹ : P.

PSAL. XX. *Tit. idem in R. C. et P.*

Vers. 4 ወዐሀብኮ:: P. ወሀብኮ : R. *et* C. *v.* 6 ለዓለም : R. *et* C. ዘለዓለም: P. *v.* 7. ወኢይትሀወክ : R. *et* C. ወኢይትሐወክ : P. *v.* 8 ትርከቦሙ : R. *et* C. ትርከቦ : P. *v.* 9 ወትረስዮሙ : R. *et* C. ወትረስዮሙ : P. *ib.* ... ፅቶን : R. *et* C. ዕቶን : P. *v.* 12 ገጸከ : R. *et* C. ገጾሙ : P. *melius*, vultum eorum.

PSAL. XXI.

Tit. in C. ut impressis, in quo vox ሰብሐት : *perperam poni videtur, pro* ጸበሐ : *ut cum 70. conveniat. In* R. *omittitur* እንተ : ሰብሐት : *in* P. ፍጻሜ : መዝሙር : ዘዳዊት::
Vers. 1 እምአድኅኖትየ : R. *et* C. *absque* እመ : P. *contra autem* እምቀለ: ... ቃለ : R. *et* C. *absq.* እመ: *v.* 2 ዕለትየ : ወኢሰማዕከኒ : R. *et* C. *per* diem meum (*more Arab. usitatissimo, nec non aliquando Syris atque Samaritanis. vid.* 1. *Sam.* 9.12. *cap.* 20.34. *c.* 15.11. *Ar. Jer* 22.30. *Syr. &c. Suum est cuique tempus.*) P. ዕለተ : ሊሰማዕከኒ : *ib.* ወለሊትየኒ : R. *et* C. ወሌሊትኒ : P. *v.* 3 ወእንተሰ : R. & C. እንተሰ : P. *v.* 5 ወኢይትኀፈሩ : R. & ... ወኢት... : P. *melius. v.* 9 እውጽእከኒ : P. እወፃእከኒ : R. *et* C. *ibid.* ሀለውኩ.

R. *et* C. ሀሎኩ : P. *ib.* ውስተ : እማኅፀን : R. *et* C. እማኅጸን : P. *absque* ውስተ : *ver.* 12 ዑገቱኒ : C. አገቱኒ : P. & R. *ver.* 15 ዘይትመሰው : R. *et* C. ዘይትመሶ : P. *v.* 23 እሴብሐከ : እግዚኦ : laudabo te Domine P. እሴብሐከ: R. *et* C. *v.* 26 ጸሬኣኑ : R. *et* C. ጸሬሕኑ : P. *v.* 27 ወይዜክሩ : R. *et* C. ይዜክሩ : P. *v.* 31 ወውእቱ : R. *et* C. ውእቱ : P. *v.* 33 ወነፍስየኒ : R. *et* C. ነፍስየኒ : P. *v.* 34 ወይዜነው : R. *et* C. ወትዜኑ : P.

PSAL. XXII.

Tit. ፍጻሜ : መዝሙር : ዘዳዊት : P. ፍጻሜ : *omittitur in* R. *et* C.
Vers. 1 ይረእየኒ : R. *et* C. ይሬዕየኒ : P. *ib.* ወእልቦ : R. *et* C. እልቦ : P. *v.* 5 ወበትረ መከ : R. *et* C. *perperam in utroque : Recte* P. ወቀስታመከ : *Ita etiam in Wemmer. Lex.* *v.* 6 ማዕደ : P. ማእደ : R. *et* C. *ib.* በእንጸ ሬሆሙ : ለእለ : R. *et* C. እንጸሬ : እለ:: P. *v.* 7 በቅብእ : R. *et* C. በቅብዕ : P. *Ibid.* ጽኑዕ : R. *et* C. Firmus, efficax. P. ምሉዕ : plenus.

PSAL. XXIII.

Tit. in R. et C. ut in impressis: in P. መዝሙር : ዘዳዊት::
Vers. 4 ዘንጹሕ : R. *et* C. ዘእንበለ : ንጹሕ : P. Nisi qui innocens. *ibid.* ከንቶ : ለዐለ : ነፍስ : C. uanum super animam. P. *et* R. ከንቶ : ላዕለ : ነፍሱ : uanum super animam suam. *v.* 9 ወይበእ : R. *et* C. ወይበዕ : P.

PSAL. XXIV.

Tit. idem in R. C. & P.

Vers. 1 ለንቃዕደውኑ : R. *et* C. ለንቃዕደኑ : P. *v.* 2 ወኢይትኀፈሩ : R. *et* C. ወ *deest in* P. *v.* 7 ኃጢአትየ---R. *et* C. *Aliter* P. ኀጢአትየ : ወዕበደ : ንእስየ : ኢትዘክር : peccata mea, & stultitiam juventutis meæ, ne-- *v.* 8 ምህረትከ : R. *et* C. ምሕረትከ : P. *v.* 9 ይመርሖሙ : R. *et* C. ይመ ርሆሙ : P. *v.* 10 ወይሜህርሙ : R. *et* C. ወይመሕርሙ : P. *sic etiam v.* 15. *Ver.* 14 ወነፍሰዒ : R. *et* C. ወ *d. in* P. *ib.* ወዘርኡዒ : R. *et* C. ወዘርኡኒ : P. *v.* 19 ወስሬሀየ : R. *et* C. ወስሬሕየ : P. *v.* 20 ይጸልኡኒ : R. *et* C. ይጸልዑኒ : P. *v.* 21 ወኢይትኀፈር : እግዚኦ : P. እግዚኦ : *d. in* R. *et* C.

PSAL. XXV.

Tit. idem in R. C. et P.

Vers. 4 ውዴ : R. *et* C. ዓውዴ : P. *v.* 8 አፍቀርኩ : --R. *et* C. አፍቀርኩ : ተልእኮ : ለሥነ : ቤትከ :: P. Dilexi, ministravi decori domus tuæ. *v.* 9 ዕድዎ : ደም : R. *et* P. ደም : *d. in* C. *v.* 10 ወመልእት : R. *et* C. ወመልዐት : P. *v.* 11 ወእንሰ : R. *et* C. ወ : *deest in* P. *ibid.* ወተሠሀለኒ : P. ወ : *d. in* R. *et* C.

PSAL. XXVI. *Tit. idem in R. C. et P.*

Vers. 1 ወመንተኑ : የደነግፀኒ:: R. *et* C. መንተኑ : የደነግጸኒ : P. *v.* 5. ጸበእኒ : R. *et* C. ጸበዓኒ : P. *v.* 10 ርእስየ : ደበ : Caput meum super---P. ርእስየ : *d. in* R. *et* C. *v.* 11 ሶድኩ : R. *et* C. ዖድኩ : P. *v.* 14 ወኢትትገኃስ : R. *et* C. ወኢትትገሀስ : P. *v.* 15 ወኢትትሣየየኒ : R. *et* C. ወኢትትሐየየኒ : P. *v.* 18 ለእለ : R. *et* C. እለ : P. *v.* 20 ወተሰፈወዎ : R. *et* C. ወተሰ ፈዎ : P.

PSAL. XXVII. *Tit. idem in R. C. et P.*

Vers. 1 ወኢተጸመመኒ : R. *et* C. ወ : *d. in* P. *ib.* ወእመሰ : R. *et* C. ወ : *d. in* P. *v.* 3 ወኢትገድፈኒ : R. *et* C. ወኢትገድፈ : P. *v.* 6 ረዐሶሙ : R. *et* C. ረእሶሙ : P. *v.* 9 ወይረድአኒ : R. *et* C. ወ : *d. in* P. *v.* 10 ወሠረጸ : ጽጋየ : R. *et* C. ወሰረፀ : ሠጋየ : P. *v.* 11 መሲሁ : R. *et* C. መሲሑ : P. *v.* 12 ረእዮሙ : R. *et* C. ሬዕዮሙ : P.

PSAL. XXVIII.

Tit. in P. tantum መዝሙር : ዘዳዊት : *in* R. መዝሙር : ዘዓለት : ዘዳዊት : ትዕይንት :: *in* C. መዝሙር : ዘዳዊት : ዘበዓልት : ትዕይንት : *melius*.
Vers. 6 ወያደገድጎ:--R. *et* C. *ut in Impress. Poc. in initio vers. convenit cum Hebr. contra 70: in reliqua illius parte, ab Heb. cæterisque omnibus versionibus multum diversus : In quo ita legitur,* ወያቀንጾሙ : ከመ : ጠዕዋ : ከረከንድ :: ወፍቁርሰ : ከመ : ወልዱ : ርኢም : ዘአሐዱ : ቀርኑ :: Et subsilire faciet eas (*vid. Cant.* 2. 8.) tanquam vitulum (*affine* ጠዕዋ : *τῷ Arab.* طغا Bos, vacca sylvestris. *Gig.*) rhinocerotis (*vid. Deut.* 33. 17. *tam Persis quam Arab. id* كركدن) Et dilectum etiam, sicut filium monocerotis, cui unicum cornu. *v.* 8 አዕዋም : R. *et* C. አእዋም : P.

PSAL. XXIX.

Tit. in R. et C. ut in Impress. P. መዝሙር : ደዊት::
Vers. 1 ጸሳሊ : R. *et* C. ጸሳሊያ : P. *melius*. *v.* 2 ወሐይወ : P. ወ : *d. in* R. *et* C. *v.* 9 ሜጥከሰ:--R. *et* C. *ut in impress. Poc.* እመሰ : ሜጥክ:ገጸከ : እከውን : ድንጉፀ :: Cum autem averteris faciem tuam-- *v.* 10 ወኃበ : P. ወ : *d. in* R. *et* C. *v.* 11 ለእመ : R. *et* C. እመ : P. *v.* 14. ወሐሠት : R. *et* C. ወኃሠት : P. *v.* 15 ከመዝ : R. *et* C. ከመ : P.

PSAL. XXX.

Tit. in P. et R. tantum መዝሙር : ዘዳዊት : *in* C. መዝሙር : ዘዳዊት : ዘበተደሞ : ከመዝ : ውእቱ : በክልአ : Psalmus Davidis, qui in deliquio, *vel*, defectu mentis--*idem mihi videtur* ተደሞ : *quod Ar.* ندم : *Non multum a nostro dissentit Arab. MS. de quo I. Vicars in h. l.* في تحيري *quæ voces occurrunt in nostro Arab. infra v. 23 atque inde, ut aliqui volunt, occasio hujus tituli.*
Vers. 5. ኀብኡ : R. *et* C. ሀብኡ : P. *v.* 15 ቀብፀኒ : *Ita* R. C. *et* P. Obliti sunt me. *Nec aliter Arabs noster, Nebiens. & Roman.* *v.* 18 ወእነሰ : R. *et* C. ወ : *d. in* P. *v.* 19 ወእመእለ : R. *et* C. እለ : P. *v.* 24 ወይትዌከሉ : በከ : R. *et* C. ይትዌከሉከ : P. *v.* 25 ወተኀብእሙ : R. *et* C. ወተሀብእሙ : P. *v.* 26 እመባሕለ : R. *et* C. እመባህለ : P. *v.* 30 ወይትቤቀል : ሎሙ : R. *et* C. ወይትቤቀሎሙ : P. *Ib.* ይኅሥሡ : R. *et* C. ይኅሡ : P. *ib.* ቅዕቢት : C. *Arab.* قعب Sermonis pravitatem, obscœnitatem ; *vel*, profundos, latentes sensus *innuit : nisi potius f. mendum sit, pro* ትዕቢት : *ut in* R. *et* P.

PSAL. XXXI.

Tit. መዝሙር : ዘዳዊት : P. *at* R. *et* C. *ut in Impressis.*
Vers. 1 ለእለ : R. *et* C. እለ : P. *ib.* ወለእለ : R. *et* C. ወእለ : P. *v.* 6 ወእለ : R. *et* C. *perperam : rectius* P. ወእቤ : Et dixi. *ib.* ወእንተ : R. *et* C. ወ : *d. in* P. *v.* 11 ኢትኩኑ:--R. *et* C. *ut in Impressis.* ሰደቂቀ : እጓለ : እመሕያው : ኢትኩኑ:—O filii hominum nolite—P. *v.* 13 መቅሰፍትሙ : R. *et* C.

R. *et* C. መቅለሠፊቶሙ : P. *Ib.* ወእለሰ : R. *et* C. *absque* ወ : P. v. 14 ወተሠሐዮ : R. *et* C. Liberales estote, *vel*, studete ut Liberales sitis, *id Arab.* تسكي : *Nisi potius error sit in utroque, pro* ወተሐሠዮ : *ut in* P. *occurrit.*

PSAL. XXXII. *Tit. in* R. C. *et* P. *ut in impress.*

Vers. 2 ዘዐሠርቱ : R. & C. ዘእሠርቱ : P. *v.* 5 ወመጸዋዕት : R. & C. ወመጸዋት : P. *v.* 6 ኃይሎሙ : R. & C. ኃይለ : P. *v.* 11 ወምክሩሰ : R. & C. ወ *deest in* P. *v.* 18 ወእለሰ : R. & C. ወ : *d. in* P. *v.* 21 ወተከልነ : R. *et* C. ወተወከልነ : P. *rectius.*

PSAL. XXXIII.

Tit. in P. *tantum* መዝሙር : ዘዳዊት : *in* R. & *C. ut in impress.*

Vers. 3 ለዐብይዎ : R. & C. ወያዐብይዎ : P. Et magnificent. *v.* 11 ወእለሰ : R. & C. ወ *abest a* P. *ib.* ሠናዮ : R. & C. ሠናየት : P. *v.* 12 ወሰሙዑ : R. & C. *absque* ወ P. *v.* 15 ተገሐሠ : R. & C. ተገሀሠ : P. *v.* 17 ይሠረዎ : R. & C. ይሠሩ : P. *v.* 22 ወእለሰ : R. & C. *absque* ወ P.

PSAL. XXXIV.

Tit. in P. መዝሙር : ዘዳዊት : R. & C. *ut in impress.*

Vers. 1 ፀብዖሙ : R. & C. ጸብዖሙ : P. *v.* 6 ለይሠቅይዎሙ : R. & C. ለይሠቅዮሙ : P. *v.* 8 ኀብሉ : R. & C. ሀብሉ P. : *sic* & *v.* 9 *Ver.* 9 መሠገርት : R. & C. መስገርት : P. *bis : tertium ut in* R. & C. *v.* 10 ወነፍሰየሰ : R. & C. *absque* ወ P. *v.* 13 ተንስኡ :: —R. & C. *ut in impressis.* P. ወነበቡ : ላዕሌየ : በእንተ : ግብረ : ዘኢየአምር :: Et loquuntur adversus me de re quam ignorabam. *v.* 14 ወእኅዋዕየ : R. *et* C. ወእኅዋእየ : P. *v.* 15 ወእንስ : R. *et* C. ወ *d. in* P. *v.* 16 ሕፀንየ : R. *et* C. ሕጽንየ : P. *v.* 17 ከመዘ :—R. *et* C. ከመ : ዘለአኀዊየ : P. *v.* 18 ወተማከሩ : P. ወ *d. in* R. *et* C. *ib.* ይቅስፍኒ : R. *et* C. ይቅሠፍኒ : P. *v.* 22 እለ : R. *et* C. ወእለዚ : P. *v.* 26 ወእምዝ : P. ወ. *d. in* R. *et* C. *ibid.* ወእግዚእየ : P. ወ *deest. in* R. *et* C. *v.* 29 ወይትኃፈሩ : *R. et* C. ለይትኃፈሩ : *P. v.* 30 ለይልበሱ : R. *et* C. ወይልበሱ : P. *ib.* ወኃሰረ : R. *et* C. ወኀሣረ : P. *v.* 31 ለዐቢይ : R. *et* C. ዐቢይ : P.

PSAL. XXXV.

Tit. in R. *et* C. *ut in impress.* P. ፍጻሜ : መዝሙር : ዘዳዊት :

Vers. 4 ወሐለየ : R. *et* C. ወኃለየ : P. *v.* 7 አብዛኅከ : R. *et* C. አብፃኅከ : P. *v.* 8 ወይትዌከሉ : R. *et* C. ወ *abest a* P. *v.* 9 እምፈለገ : R. *et* C. ፈለገ : P.

PSAL. XXXVI.

Tit. in R. *et* C. *ut in impress. in* P. መዝሙር : ዘዳዊት ::

Vers. 3 ወየኃድረከ : R. *et* C. ወ *d. in* P. *ib.* ወይረዕየከ : R. *et* C. ወይሬእየከ : P. *v.* 4 ወይሁብከ : R. *et* C. ወ *d.* P. *v.* 5 ወተወከል : R. *et* C. *prius* ወ *deest in C. ib.* ወውእቱ : P. ወ *d. in* R. *et* C. *v.* 6 ወተጸመይ : R. *et* C. ወተጸመደ : P. Et adhære ei. *v.* 9 የኃሠሙ : R. C. የሐስሙ : P. *v.* 10 እንከ : ኃጥእ : R. *et* P. እንከ : *abest a* C. *v.* 11 ወየዋሃንሰ : R. *et* C. *absque* ወ P. *Atque ita Clemens Roman.* χρηστοὶ ἔσονται οἰκήτορες γῆς. *v.* 19 እግዚአብሔር : *abest a* P. *ante* ፍኖት : *v.* 21 የኃልቁ : R. *et* C. የሐልቁ : P. *ver.* 23 ይረግሞ : R. *et* C. ይረግሙ : P. *ver.* 24 ለዘይፈቅድ :: R. *et* C. ለዘ : ይፈቅድ : P. *v.* 26 ወርዘወኩሂ : R. *et* C. ወርዘኩሂ : P. *v.* 27 ወከኑ : R. *et* C. ወ *d.* P. *v.* 28 ተገሐሠ : R. *et* C. ተገሀሠ : P. *v.* 30 ወይትቀበሎሙ : R. *et* C. ወይትቤቀል : ሎሙ : P. & retribuet immaculatis : *ut* 70. *comma quod in* Hebr. *omnino non est. v.* 31 ወጸድቃንሰ : ወ *d.* P. *v.* 33 ዘኩናሁ : R. C. ሰኩናሁ : P. *v.* 36 ወያዐቢየከ : R. *et*. C. ወ *d.* P. *v.* 38 ኃሠሠኩ : ወኢረከብኩ : መካኖ :: R. *et* C. ኃሠሠኩ : —P. *plane ut Arabs noster, & Walton.* * *At Arab. Rom. & Nebiens.* طلبت موضعه فلم اصبه : Quæsivi locum ejus, & non inveni eum. *Prout etiam occurrit apud Clementem Romanum* καὶ ἐξεζήτησα τὸν τόπον αὐτοῦ καὶ οὐχ εὗρον. *v.* 40 ይሠረዎ : R. *et* C. ይስረዎ : P. *ib.* ወይሄረዎ : R. *et* C. ወይሰርዎ : P.

PSAL. XXXVII.

Tit. in R. *et* C. *ut in impress. in P.* መዝሙር : ዘዳዊት ::=:

Vers. 1 ወእልቦ : R. *et* C. ወ *d.* P. *v.* 4 እምሰእርት : R. *et* C. እምሰዕርት : P. *v.* 5 ወበተኵበት : ለዕጽምትየ : ——*Ita* R. C. *et* P. *ab omnibus aliis quibuscunque interpretibus diversi*, Debilitata, infirmata sunt ; *vel*, tabuerunt ossa mea. *Est n.* በተኵበት : *plane idem quod Chald.* מקמק , *cui etiam consonat ; ab Heb.* מקק : *Ar. Walt. per* قحب *Nebiens. per* بلي *vertit. Ib.* አበደየ : R. *et* C. ዕበደየ : P. *v.* 6 ሐርተምኩ : R. *et* C. ኀርተምኩ : P. *v.* 7 ፀዕለት : R. *et* C. ጸእለት : P. *v.* 8 እምሐዝን : ልብየ : R. *et* C. ኀዘን : እምልብየ : P. *v.* 9 ሊይትኃበእ : R. *et* C. ሊይትሀበእ : P. *ver.* 11 ወቢጽየኒ : R. *et* C. ወቢጽየ : P. *ibid.* እደወ : R. *et* C. ዕደወ : P. *v.* 12 ቀብፁኒ : R. *et* C. ቀብጹኒ : *P.* Obliti sunt, *vel*, negant me, & alieni facti sunt mihi. *ibid* የሐሠሠዋ : R. *et* C. የሐሠዋ : P. *v.* 13 ወኮኑ : R. *et* C. ወ *d.* P. *v.* 14 ወእንሰ : R. *et* C. ወ *d.* P. *v.* 20 ወይኄይሉኒ : R. *et* C. ወ *d.* P. *v.* 21 ወእለ : P. ወ *d.* R. *et* C. *ib.* ወገደፉ : እኁዋሆሙ : ከመ : በድን : ርኩስ :: Et repulerunt fratres suos, *vel*, & repulerunt *me* fratres eorum, tanquam cadaver immundum. *Conveniunt in additione hujusce* στίχου, *tres Æthiopici Codd. contra Hebr.* 70. *Vul. Lat. reliquosque interpretes omnes. Solus S. Ambrosius testatur in aliquot Codd. Græc. & Latinis hæc inveniri verba*, Et projecerunt me sicut mortuum abominatum,——*Quia simile habet Arabs noster, & Nebiens. a nostro diversus parum, qui sic legit*, طردوني انا الحبيب كالميت المرذول وسمروا * جسدي *Paulo aliter Arab. Rom. Gabr. Sionita* ابعدوني ورفضوني كالميت وسمروا جسدي Elongarunt me, & repulerunt me tanquam mortuum, & clavis confixerunt corpus meum. *v.* 22 ወኢትርሐቅ : R. *et* C. : ወ : *deest in.* P.

PSAL. XXXVIII.

Tit. in R. *et* C. *ut in impress. pro* ידיתון *autem M S. Alex. aliique Codd. tam Græci quam Latini, habent* Ἰδιθοὺμ, *Idithum ; longius ab Hebr. Æthiop.* ሊደቅም : (*Nisi subsit mendum*, ቅ : *pro* ት :) *at quantum ad argumentum Psalmi, tempore* doloris, *vel* mœroris (*Arab.* ندم) *scriptum, vers.* 3. *& sub finem ; & ad notationem nominis Hebr.* על הדינין של צרה *teste R. Sal. satis accommodum.* ማኅሌብ : *etiam aut vitiose ponitur, pro* ማኅሌት : Canticum, *quod verisimile ; aut per* Dilectum *ex usu Arab.* حلب *vertendum. In* P. *tantum* መዝሙር : ዘዳዊት ::=:

Vers. 1. ዕቤ : R. *et* C. ለቤ : P. *v.* 4 ወነደደ : R. *et* C. ወነደ : P. *v.* 6 እደዊ... R. *et* C. እዴኅር : P. *transpositis liberis i. q. Arab.* انتن *v.* 7. ወሊከመ... መንት : R. *et* C. ከመ : ወሊመንት : P. *v.* 9 ይትለወኩ : R. *et* C. lingunt (*unde Angl.* To Licke) *sed perperam videtur hic poni pro* ይትሀወኩ conturbantur : attoniti *vel*, obnoxii fiunt, *ex usu Arab. ut in* P. *v.* 10 ... ግቡ : እንዘ : ሊያእምሩ : P. Thesaurizant nescientes : *pro hoc in* R. *et* C. ይዘግቡ : ወሊያእምሩ : *v.* 11 ወትዕግስትየኒ : R. *et* C. ወትዕግሠትየኒ : P. *ver.* 12 ወእምኵሉ : R. *et* C. ወ *d.* P. *ibid.* ፀዐለት : R. *et* C. ፀእለት : P. *v.* 14 ሳሬት : R. *et* C. ሠሬት : P. *v.* 15 ወእጸምዉኒ : R. *et* C. ወእጸመ... P. *v.* 17 እሐር : ኃበ : C *et* P. *In* R. *desunt.*

PSAL. XXXIX.

Tit. in R. *et* C. *ut in impress.* P. መዝሙር : ዘዳዊት ::

Vers. 2. ኣሞዓ : R. *et* C. ዓሞዓ : P. *v.* 6 ቱውከልቱ : R. *et* C. ቱክልቱ : P. *v.* 7 ለሕሊናከ :: R. *et* C. ለኅሊናከ :: P. *ver.* 8. እደይከ... R. *et* C. እደደዕኩ : P. *ver.* 9 ወቍርባነ : ሊፈቀድከ : Et oblationem noluisti ; *sic tres Æthiop. Codices.* R. C. *et* P. *Itemque in Epist. ad Hebr.* X. ... *ubi hæc eadem habentur verba, ita in utroque exemplari leguntur. Contra Hebr. Chal. Græcas, Latinasque omnes.* 4. *Arab. nostram, Rom. Neb. Walt. cæterasque quotquot extant editiones. ver.* 11 በማእከለ : R. *et* C. በማዕከለ : P. *ver.* 13 ርኁይከ : R. *et* C. ርትዓይከ : P. *rectius. v.* 16 ለልባ : P. *et* R. ለልባቲ : C. *v.* 17 እምስእርት : R. *et* C. እም... ርተ : P. *v.* 18 ስምር : R. & C. ሠምር : P. *v.* 19 ወይኅሰሩ : R. *et* C. ወይኅሠሩ : P. *ib.* እለ : ያስተዋድይዋ : R. *et* C. እለ : ይፈቅዱ : ይእተትዋ : ለነፍስየ : qui quærunt ut auferant animam meam. P. *v.* 20 ለይግብኡ : R. *et* C. ወይግብኡ : *v.* 22 በጊዜሃ : ኃሳርሙ : R. *et* C. በጊዜ : ኃሣሮሙ : P. *v.* 23 ይኄሊ : R. *et* C. ይሄሊ : præsens est, adest mihi. *v.* 24 እግዚእ : R. *et* C. *In* P. *deest. ib.* ወኢትጕንዲ : R. *et* C. ወ *d. in* P.

PSAL. XL.

Tit. in R. *et* C. *ut in impress. in* P. መዝሙር : ዘዳዊት ::=:

Vers. 2. ወያበጽእ : R. *et* C. ወያበፅዕ : P. *ver.* 3 ኵሉ : መስከቤሁ : እምደዌሁ :: R. *et* C. ኵሉ : ደዌሁ : ዘውስተ : መስከቤሁ :: omnemque infirmitatem quæ super stratum ejus, *sc. avertisti.* P. *ver.* 6 ወይበ... ወይርእየ : ዘከንቶ : R. *et* C. እመ : በአ : ይርአየ : ከንቶ : P. *v.* 10 እስከ... R. *et* C. እንሠእ : P. *v.* 13 ወሲትሰ : R. *et* C. ሲትሰ : P.

PSAL. XLI.

Tit. in R. *et* C. *ut in impress.* P. መዝሙር : ዘዳዊት ::

Vers. 1. እግዚአብሔር : C. እግዚአብሔር : R. *et* P. *v.* 2 ጋጸ : R. *et* C. ገጸ : P. *ib.* ነመሰየ : P. *pro* ፄፋሰየ : *v.* 8 ነዐሰ : R. *et* C. ነእሰ : P.

PSAL. XLII.

Tit. ut in impress. in R. C. & P.

Vers. 1. አጊዚእ : C. እግዚእ : P. *et.* R. *v.* 3 ዐብየቲከ : R. *et* C. አብየቲከ : P. *v.* 4 ወእበውእ : R. *et* C. ወ *d. in* P.

PSAL. XLIII.

Tit. መዝሙር : ዘዳዊት : P. *In* R. *et* C. *ut in impressis.*

Vers. 3. ሠቀይኮሙ : R. *et* C. ሰቀይኮሙ : P. *ver.* 12 ወእገበእከነ : R. *et* C. ወእገበዕከነ : P. *v.* 13 ወዘረወክነ : R. *et* C. ወዘርዎከነ : P. ... ጽዕለተ : R. *et* C. ነገረ : P. sermonem, diverbium. *ibid.* ለአደያዊ... R. *et* C. ለአድያሚነ : P. *v.* 16 ወኅሰተ : R. *et* C. ወሐሰተ : P. *ver.* ... ዘይጽእል : R. *et* C. ዘይጽዕል : P. *ib.* ወይዘረኒ :: *sic* R. C. *et* P. Consonat aliquatenus, *atque significatione convenire videtur cum* ጸረፈ *i. q. Hebr. hic* מגדף : *Nisi forte ex usu vocis Arab.* زرف, improbus (*cui affinis Chal. Sam.* ... : *Gen.* 18. 23. 25.) *interpretanda sit hæc dictio. Hoc tantum obstat quod cum interpretum nullo plene convenit iste sensus. Est tamen ubi Senes* מגדפה *per* φαυλισμὸν Improbitatem *exponunt.* ... *Isa.* 51. 7. *ib.* ወእምገጸ : P. ወ *d. in* R. *et* C. *v.* 19 ወኢረሳዕናከ : R. *et* C. ወኢረሳእከ : P. *ver.* 20 ወኢተገሐሠ : R. *et* C. ወኢተገሀሠ : P. *v.* ... ንቅሕ : R. *et* C. ንቃህ : P. *v.* 26 ወተፀናስነ : R. *et* C. ወተጸናስነ : P. *v.* ... ኃሰረት : R. *et* C. ኃሠረት. P.

PSAL. XLIV.

Tit. መዝሙር : ዘዳዊት : P. *In* R. *et* C. *ut in impressis.*

Vers. 3. ሳሕዩ : R. *et* C. ሳህዩ : P. i. *q. Heb.* נאה *atque Arab.* ... *quibuscum fere consonat. Est autem* لهي *Arab.* Amavit. Lenocinatus est, *Gig. inde nomen*, Amabilitatem *videtur denotare ; sensu huic loco non incongruo. v.* 5 በሰንከ : R. *et* C. በሠንከ : P. *ib.* ወበሳሕይከ : R. *et* C. ወበሳህይከ : P. *ut v.* 3 *Vid. Cant.* 2. 14. *Ib.* ታሠሬኅ : R. *et* C. ... P. *ver.* 7 ኃያል :: R. *et* C. ኀያል :: P. *Ib.* ለጸላእተ : ንጉሠ :: R. *et* C. ጸላእትከ : እንጉሠ :: P. inimicorum tuorum O rex. *ver.* 8 ወበ... R. *et* C. ወ *deest in* P. *v.* 9 ቀብእከ : R. *et* C. ቀብዓከ : P. *Ib.* ቀብ... R. *et* C. ቀብዓ : P. *v.* 10 ወቀንአት : R. *et* C. ወቀንዓት : P. *ib.* ወሰሊ... R. *et* C. ወሰሊሉት : P. *ibid.* እምክቡደኒ : እቅርንት : ዘአምነሆሙ : አስተፈሥሐከ :: R. *et* C. እምክቡራኒ : ቀርን : ነጊ : ፈድፋደ : አስተፈሥሐከ :: A domibus, *vel* palatiis nostris eburneis, quibus abundantius (vehementer) te delectarunt. *Hic* ክቡድ : & ክቡረ : *videntur pro eodem sumi : sc.* ... *Regum domibus*, βασιλείοις, *ut vertit Symmachus Hebr. vocabulum respondens.*

Respondent istæ dictiones Psal. 122. 7. v.11 ወረቅ : R. et C. ወሪቅ : ለፈሪ:P. ... Ophir. ib. ወሉብርት:R.et C. ወሁብርት:P.v.12 ወረእይ:R.et C. ወረእዮ: P. melius.ib.ወረክቦ:R.et C.ወ:d.P.v.13 ክነኪ:R.et C.ሠናኪ:P.v.15 ንተሠ: ሐሰን:: R.et C.Rectius multo Poc.ንተሠ:ኦመወሰኖ:: intrinsecus, ἔσωθεν; MS. Alex. Vatican. quæ lectio a Didymo etiam ponitur, & a Sancto Hieron. tanquam 70.agnoscitur.Vid.Nob.Not. Suffragantur omnes non tantum Latinæ editiones, sed & Arabicæ, Paris. Rom. Neb. Walton. ib. ወኑብርት: R. et C. ወሉብርት: P. v.18 አበዊኪ: R. et C. አበውኪ:P. ib. ወትሠይማዮሙ: R.et C. ወትሰይሞዮሙ: P.

PSAL. XLV.

Tit. in R. et C. ut in Impress. in P. መዝሙር : ዘዳዊት::

Vers.3. ወተሰመገ:R.et C. rectius P. ተሰመጉ: mutatæ, alteratæ sunt, i.q. Arab. حمج : vel حمج Languit. ita Symmachus Heb. vocabulum cui hoc respondit, interpretatur, ἐφλέγμαινεν Psa.6.7. ubi apud Poc. ocurrit etiam ሰመገ: loco Heb. עששה. v.8. ወትረእዮ:R.et C. ወ d.in P.ib. ይከዕር: R.et C. ይሠዕር:P. ib. አክኪ:ለጸግፊ:R. et C. አመለጸግፊ. P.

PSAL. XLVI.

Tit. in R.et C. ut in Impress. in P. መዝሙር: ዘዳዊት::=>

Vers.10. እስመ:ለእግዚአብሔር:—R. et C. እስመ:እመኀበ:እግዚአብሔር: ዘከሉ: ከሉሬነ: መድር:ልዕልና:ፈድፋደ:: P. quoniam a Deo consecuti sunt magnates terræ sublimitatem suam abundanter.

PSAL. XLVII.

Tit. In R.et C. ut in Impressis. in P. መዝሙር : ዘዳዊት::

Vers.2. አድባረ:—R.et C. ደብረ: ጽዮን:ልዕልት:በገቦ: mons Zion excelsi in latere—sic & Arabs noster, Rom. ac Nebiens. v.3 እግዚአብሔር:ያእመር:— R.et C. Deus in palatiis ejus manifestabit, cum susceperit eam. እግዚአብሔር: አርእየ: ኀይሎ: ወክተ: አረፍቲሃ::P. Deus virtutem ejus declaravit in requie, vel potius in mœnibus ejus; fere ut quinta editio, εἰς ὀχύρωμα. v.8 ተወከፍነ: እግዚአ:R.et C. Suscepimus, vel, recepimus Deus—ሰበክነ:እግዚአ: P. Annuntiavimus O Deus—sic etiam Arabs noster, Ro. Nebiens. At Walt. بشرنا ut R.et C. በማእከለ:R.et C. በ:d.in P. v. 11 አግትዎ : R. et C. ዕግትዋ: P. v. 13 ወወእቱ: R.et C. ወ : d. in P.

PSAL. XLVIII.

Tit. in R et C. ut in Impressis. in P. መዝሙር : ዘዳዊት::

Vers.3. ወከሊናየ: R. et C. ወኀሊናየ: P. v. 5. ኃጢአት—iniquitas calcanei mei circundabit me. R.et C. እመ:እገቱኒ : ፀርየ: cum me circundant inimici mei. P. v. 7 አኖኒ:R.et C.እኅወኒ:P. v. 8 ወሊተወለጠ:P. ወሊይተወለጠ: R.& C. v. 11 ወመቃብርሆሙ: R. & C. ወ :d.P. ib. ወአብያቲሆሙ:R.et C. ወ d.in P. ib. አሰማቲሆሙ : በበ : በሐውርቲሆሙ : R. & C. በሐውርቲሆሙ: በአስማቲሆሙ : P. v. 12 ወሰብእሰ: R. & C. ወ : d.in P. v. 13 ወሰለሃ : R.& C.ወ:d.in P. ib. ወእንዘ:R.& C. absque ወ: in P. v. 15 ወይቀንዮሙ: R.& C. ወይቀንየወሙ: P. v.19 ፈግአት:R.& C. ፈግዕት:P. ib. የአምነከ: ሰብእ: R. et C. fidem adhibebit tibi unusquisque የአኰትከ : ሰብእ: P. Gratias tibi aget—ut Syr. Arabs noster, Rom. & Neb. at يعترف Walt.

PSAL. XLIX.

Tit. in R. & C. ut in Impress. in P. መዝሙር : ዘዳዊት::

Vers.2. እስከ : ነዐረብ : R. & C. melius P. እስከ:ዐረብ: ib. ሰነ:R.& C. ሠነ:P. v. 4 ወእለዊደዊ: R. & C. ወዓውደዊ:P. v.6 ሉቱ: R. & C. ቦቱ:P. in eo. ib. ጸድቃኑ R. & C. ጻድቃን: P. v.11 ገደም: R. et C. ገደሞ: P. v.12 ሀቢየ: R.et C. ኀቢየ: P. v.13 ወሊይከሕለከ:R.& C. absque ወ : in P. v.15 ወጸሁብ:P. deest in R.& C. v.16 መንደቤከ: R.et C. መንጸቤከ: P. Ita Clemens Romanus, θλίψεώς σου: ut & S. Augustinus atque Psalterium Romanum. v.17 በሊጸሊከ : R.C. et P. ὀπίσω σου. Clemens Romanus. v. 23 ይመሥጥ:R.C. et P. Clemens Romanus, ἁρπάσῃ ὡς λέων. Ita et S. Augustinus. ver. 24 እንተ : ባቲ : አርእየ : አድኅኖቶ : ለእግዚአብሔር:: C. —— አድኅኖቶ: እግዚአብሔር::R.——እግዚአብሔር : አድኅኖቶ:: P. per quod ostendam salutare Dei; vel Deum & salutare ejus; vel ostendet Deus salutare ejus. Clemens Romanus ἀν δείξω αὐτῷ τὸ σωτήριον τοῦ θεοῦ. Atque ita Psalter. Roman. S. Cyprian, S. Augustinus, & Vulgata.

PSAL. L.

Tit. in R. & C. idem qui in Impress. in P. መዝሙር : ዘዳዊት::

Vers.5. ከመ:ተጽደቅ:—R.et C. እስመ:ጽድቅ:አንተ: በነቢብከ:ወትመውዕ: ሶበ:ትፈትሕከ:: quia justus tu in sermonibus tuis, & vinces cum judicaris. P. v.8 ፀጽዐደ: R.et C. male pro ዕጽዐደ: vel ut rectius P. ወለጽዐደ: v.11 ወመንፈስ:R.ወ:d.in R.et C. v.16 ከናፍርየ: leg. ከናፈርየ: Clemens Romanus, τὸ στόμα μου ἀνάξεις καὶ τὰ χείλη μου—v.17 ሊትሠምር : R.et C. ሊተሰምር : P. v.18 በሠምረትከ : R.et C. በሥምረትከ: P. In doxologia Poc. sub finem hujus Psalmi, pecu†iaris est ab illa quæ post alios discrepantia; ita leg. ስብሐት:ለአብ: ወወልድ : ወመንፈስ: ቅዱስ: ለዓለ:: ዘዳዊት: ዘወልዶ: ክርስቶስ: ካህን: ናሁ: ተጽሕፈ : ፶ : Gloria Patri, & Filio, & Spiritui sancto, Amen. Davidis, cujus filius Christus Sacerdos: ecce inscribitur ፶: h.e. 50. Quæ eadem verba (exceptis tantum tribus ultimis) habentur etiam post Psa.100. ante doxologiam, ut hic post.

PSAL. LI.

Tit. in R. et C. idem qui in Impress. in P. ፍጻሜ : መዝሙር: ዘዳዊት: v.2 መሳጼ: R. et C. መሳጼ: P. v.3 ወእብደርከ: P. ወ :d.in R.et C. v.6 ወይፍርሑ: R. et C. prorsus ut Heb.70. Vul. Lat. Ar. noster, Rom. Neb. Walt. cæteraque omnes præter Syr. Versiones. Poc. autem cum Syro solus hic convenit. ወይትፈሠሑ: & lætabuntur. v.8 በምሕረቱ: ለእግዚአብሔር: R.et C. በምሕረቱ : ለልዑል : P. in misericordia Altissimi. Ab Arab. cæterisque omnibus etiam hic diversus noster.

PSAL. LII.

Tit. ፍጻሜ : ዘአመ : መጽአ : ዘበ : አእምሮ : ዘዳዊት:: R. et C. In finem, cum advenit qui in, vel, a consilio Davidi fuit : qui intelligentiam et consilium ei subministrabat de Doegi, Ziphitarumque contra eum machinationibus : ita fere R. D. Kimhi. Vet. Anglican. Gallic. pluresque editiones Lat. De, vel, pro Amalech, loco Hebr. מחלת habent. Tit. Æthiop. a cæteris omnibus hic diversus. In Poc. መዝሙር : ዘዳዊት :

Vers.3. ዘየኃቅ : C. qui certo cognosceret, vel, dignosceret de Deo, ex usu verbi Arab. حقى: nisi. f. error sit pro ዘየኃሥ : ut R. et P. Ita 4. Arab, noster, Rom. Neb. Walt. cum reliquis Version. v.4 ዓረዮ: P. አረዮ : R. & C. ver. 5 በሊዑ : R. & C. ብሊዓት : P. v. 6 ወበሁየ : R. et C. ወ : d. in P. v.7 አዕጽምቲሆሙ : R. et C. አእጽምቲሆሙ : P. ib. አኅሰርሞ : R. et C. አሕሰርሞ : P.

PSAL. LIII.

Tit. in R.et C. ut in Impressis ; in P. መዝሙር: ዘዳዊት::

Vers. 5. ሠርዎሙ : R. et C. ሰርዎሙ : P.

PSAL. LIV.

Tit. in R. et C. ut in Impressis ; in P. መዝሙር : ዘዳዊት::

Vers. 1. ወሊትትሃየየኒ : R. et C. ወሊትትሕየየኒ : P. ver. 2 ወይንገፅኡ: R.et C. in P. absque ወ : v. 6 እሠርር : R. et C. እስርር : P. v. 10 ወሠረሳ : R. et C. ወስረሶ : P. v. 12 እመተዐገሠከ : R. et C. እመተዐገሠከ : P. v. 14 ወእንተሰ : R. et C. absque ወ : P. ibid. ወእወቀየ : R. et C. ወዓወቀየ : P. v.15 አስተጠዐምከ : R.et C. absque ዐ : P. male. v.17 ወውስተ : R. et C. ወ : d. in P. ibid. ዐብያቲሆሙ : R.et C. አብያቲሆሙ : P. proprie ædes denotat magnificas, regias, palatia. i. q. ከቡሬነ: et ከቡደነ : Psal. 104. 28. Psal. 117. 15. Psal. 131. 7. vid Lex. nostrum. v.18 ወእንሰ : R. et C. in P. absque ወ : ib. ጸራኅኩ : ኀበ:— R. et C. ሶበ : ጸራኅኩ : ኀበ : cum clamabam ad—P. ibid. ወአመሰኪየ:: R. et C. ወ : d. in P. v. 19 አየድአ : R.et C. አየድዕ : P. v. 20 ይትቃረቡኒ : R. et C. ይትቃረኑኒ : P. qui consociati sunt mecum. i. q. Arab. قرن. v. 21 ወየኀስርሞ:: R. et C. ወየኀሠርሞ : P. ver. 24 ወፀሒደ : R. et C. ወጽሒደ : P. v. 25 ሕሊናከ : R. et C. ኀሊናከ : P. ib. በመዋዕሊሆሙ : R. et C. መዋዕሊሆሙ : P. ibid. ተወከልኩከ : እግዚአ : R.et C. ተወከልኩ : እግዚአ : P. expectabo Dominum.

PSAL. LV.

Tit. in R. et C. ut in Impressis : P. መዝሙር : ዘዳዊት::=>

Vers. 3. ተወከልኩ : እግዚአ : R. et C. እግዚአ : non est in P. ut nec in Hebr. 70. Vul. Lat. &c. ibid. ወይፀንሑኒ: R.et C. absque ወ : in P. ver. 8 በሕይወትየ:: R. et C. absque በ : P. v. 11 በእግዚአብሔር : ይከብር : ዘነበብኩ:: sic R. C. et P. qui omnes una diversi abeunt ab Hebr. 70. V. Lat. 4. Arab. cæterisque versionibus universis. v.12 እኁብ : ብፅአትየ : R. et C. እሁብ : ብፅዓትየ : P. v.13 እማት : ለነፍስየ : R.et C. ለነፍስየ: እማት : P. ib. እምደኃፅ : R. et C. እምደሕፅ: P.

PSAL. LVI.

Tit. in R. et C. ut in Impressis ; in P. መዝሙር : ዘዳዊት::

Vers. 4. ኃሰረ : R. et C. ኃሠረ : P.

PSAL. LVII.

Tit. in R. et C. ut in Impressis ; in P. መዝሙር : ዘዳዊት::=>

Vers. 2. ይፀፍሬ : R. et C. ይጸፍረ : P. v.3 እማኅፀኒ:: R. et C. እማኅጸኒ:: P. ib. ወእመክርሠ : R. et C. ወ : deest in P. ver. 5 ወእንዝ : P. ወ : d. in R. et C. ib. ይሠርየ : መሠርይ : R. et C. ይሰሪየ : መሰሪየ. P. v.6 ለእናብስት : R. et C. ዘእናብስት : P. v.9 ሕለተ : R. et C. ኃለተ : P. contra Psal.67.33. P. ሕለተ : R. et C. ኃለተ : ubi, ut & in N. T. semper, Arundinem videtur denotare : Vid. Mat. 27. 29, 30. Mar.15.19. Apoc. 11.1. Ei affine Copt. ⲁⲗⲁⲛⲟⲛ, atque Arab. حولان (quippe ن & ተ: literæ sunt homogeneæ) & Soridan. حلل i.q. Hebr. קנה & Gr. κάλαμος. ib. ከመ : ሕያዋን:R. et C. abest ከመ : a P. ver. 10 በቀለ:: R. et C. በቀለ : ረሲዓን:: P. punitionem impiorum. ibid. ወይትኃፀብ : R. et C. ወይትሐጸብ : P. v. 11 ወይብል : ሰብእ : ቦኑ : እንጋ : ፍሬ : ለጻድቅ:: ወቦኑ : እንጋ : እግዚአብሔር : ይፈትሕ : ሎሙ : በደብ : መድር:: Et dicet homo ; Nonne est igitur fructus justo? nonne est utique Deus judicans eos super terram? R. et C. ሶበ : ርእየ : ሰብእ : ይብል : ከመዘኑ : እንከ : ዐሴተ : ጻድቃን:: ወከመዝኑ : ይፈትሕ : ሎሙ : እግዚአብሔር : በደብ : መድር:: P. Cum viderit homo dicet; Annon ita est igitur justorum merces? Annon similiter eos in terra judicabit Deus?

PSAL. LVIII.

Tit. መዝሐፍ. C. መጽሐፍ : R. cætera idem qui in Impressis. መዝሙር : ዘዳዊት:: P.

Vers. 2. ወበልሀኒ : R. et C. ወበልሐኒ : P. ibid. እምእድዎ : R. et C. እምዕድዎ : P. v.6 ኃወጸሙ : R. et C. ሐወጸሙ : P. ib. ዐመፂ: R.et C. አመፂ : P. Atque sic fere semper. v. 7 ወይርኅቡ : R. et C. ወይርሐቡ : P. v.8 ወናሁ : R.et C. absque ወ : in P. ib. ወዘኢ : ሰምዖሙ : R. et C. ወለዘኢ : ትሰምዖሙ : P. v. 9 ወአንተ : R. et C. ወ : abest a P. ver. 10 አምሕፀኒ : R. et C. አመኃጽኒ: P. v.12 ዝርዎሙ:R.et C. እለ: ዝርዎሙ: P. ibid. ወረደሊየ:: R. et C. absque ወ : P. ver. 13 በእንተ : ኃጢአት : አፈሆሙ : ወቃለ : propter peccatum oris eorum, atque sermonem——P. in R. et C. d. በእንተ & ወ: ante ቃለ: v.14 ወየኃልቁ——በደኃሬ : R. et C. ወየኃልቁ : በደኃረ : P. ver. 16 ወይርሐቡ : R. et C. ወይርህቡ : P. v. 17 ወእመሰ : R.et C. absque ወ : P. v.18 ወእንሰ : R. et C. ወ abest a P. ib. ወእትፈሣሕ : P. ወ : d. in R. et C. ib. በምሕረትከ:: R.et C. እምሕረትከ: præ misericordia tua. P.

PSAL. LIX.

Tit. in R. & C. ut in Impressis ; in P. መዝሙር : ዘዳዊት::

Vers. 6. መሀርከ:: ita R. C. et P. Spolia indigitat hæc dictio Psal. 118. 162. Exod.15.9. vid. Lex. Affinis est Armen. կէրկ : Spoliatus. Convenit eum Chald. & Rashi in lo. שכם בנכסי איביהם. ibid. አዕጸደተ : R.et C. አዕጸዳተ : P. v.8 ወይሁይ : R. et C. ወይሁዱ : P. v. 9 ሊደመያስ: R.et C. rectius P. ሊይመያስ: ut et v.10.

PSAL. LX.

Tit. in R. & C. *ut in Impress. in* P. መዝሙር ፡ ዘዳዊት ፡፡

Vers. 2. ወአመአብን ፡ R. *et* C. ወአመዐብን ፡ *v.* 3 ወመሬሕከኒ ፡ R. *et* C. ወመሬህከኒ ፡ P. & *ad praecedentem* 2^i^. *versus* στίχον *pertinet.* *v.* 6 አምዕለት ፡ ዕለት ፡ ይወስክ ፡ ንጉሠ ፡ R. *et* C. ለለመዋዕል ፡ ይዌስክ ፡ ንጉሠ ፡ P. Illos ipsos *vel,* eosdem dies adjicies regi. *ib.* ወአስከ ፡ P. ወ ፡ *d. in* R. *et* C. *v.* 7 ሠሣሉ ፡ R. *et* C. ሠሀሉ ፡ P. *v.* 8 ከመ ፡ ተሀበኒ ፡ ተምኔትየ ፡ *Ita* R. C. *et* P. *Est* ثمن *Arab.* pretium, merces: *vel aliter ita vertendum f.* ut *reddas mihi* optata, vota, desideria mea: *a* ተመኔየ ፡ *tam Æth. quam Arab.* Desideravit, optavit, *Job.* 6. 56. *Utut sit, ab Heb. Chald. 4. Arab. Syr. caterisq; omnibus, quotquot extant, editionibus diversus hic abit noster.*

PSAL. LXI.

Tit. in R. *et* P. *idem qui in Impress. in* P. መዝሙር ፡ ዘዳዊት ፡፡

Vers. 3. ትሠውሙ ፡ C. Apponitis, *ut* S. *Augustinus.* ትቀውሙ ፡ R. *et* P. Insurgitis. *ib.* ጽንፅንት ፡ R. *et* C. ጽንንት ፡ P. *ib.* ንቱሐ ፡፡ R. *et* C. ንሁል ፡፡ P. *v.* 9 ሐሰዊያን ፡ R. *et* C. ሐሰውያን ፡፡ P. *ib.* እሙንቱስ ፡ እምከንቱ ፡ ውስተ ፡ ከንተ ፡ ክመ ፡፡ ክመ ፡ *Ita* R. C. *et* P. Ipsi de vanitate in vanitatem similiter, *vel,* idem, idem, *inquam. Caute distinguendum inter* ክመ ፡ & ከመ ፡ *h. e. Caph sextæ atque primæ Classis : hoc,* Ut, sicut, quemadmodum : *illud,* similiter, *vel potius* idem : *plane ut* ܗܟܢܐ *Jer.* 23. 10. *ut mox v.* 11 *hujus Psal.* ወዘንተ ፡ ክመ ፡ hoc idem. *vid. Psal.* 89. 2. *Psal.* 92. 3. *Psal.* 101. 28. &c. *ib.* ወሊትሰፈውዋ ፡ R. *et* C. ወ ፡ *d. in* P. *v.* 10 ለእመ ፡ R. *et* C. ለ ፡ *deest in* P.

PSAL. LXII.

Tit. in R. & C. *ut in Impress. in* P. መዝሙር ፡ ዘዳዊት ፡፡

Vers. 3. ወክመ ፡ P. ወ *d. in* R. *et* C. *v.* 6 ከመዝ ፡ እምሰቡሕ ፡ R. *et* C. ከመ ፡ ዘእምሰቡሕ P. *ver.* 7 ወበምሰከቢያኒ R. *et* C. ወበምስክብየኒ ፡ P.

PSAL. LXIII.

Tit. in R. *et* C. *ut in impressis, in* P. መዝሙር ፡ ዘዳዊት ፡፡

Vers. 1. እምትሕዝብተ ፡ ጸላኢ ፡ *Ita in* 3. *Codd. Æthiop. occurrit.* R. C. *et* P. præ *timida* inimici expectatione. *Id proprie indigitat* ትሕዝብት ፡ *confer cum hoc loco Luc.* 21. 26. *ubi eodem etiam sensu sumitur. Dictio ut mihi videtur composita, (cujusmodi apud Æthiopes reperiuntur admodum perpaucæ) tanquam a* ተከዘ ፡ timuit & ሐዘበ ፡ existimavit, expectavit. *v.* 2. ወሰውረኒ ፡ እማዕሉቶሙ ፡ *Ita* R. C. *et* P. protege me (*ut in quibusdam libris Græcis, nam in Rom. est* ἐσκέπασάς με, *consentientibus etiam* 4. *Arab. Neb. Rom. Walt.* & *Paris. una cum Syr.*) a prævaricatione (*ita potius vertendum*) *ab* ዐለወ ፡ Prævaricatus est : *Huic affine Syr.* ܥܘܠܐ, & *Arab.* علّ *hoc ipso in loco.* *ver.* 3 ወወሰቁ ፡ P. ወወሠቁ ፡ R. *et* C. *Ib.* በጽምሚት ፡፡ R. *et* C. በጽሚት ፡ P. *v.* 4 ወሊፈርሁ ፡፡ R. *et* C. ወሊይፈርሁ ፡፡ P. *ib.* ወአመጽንዑ ፡ R. *et* C. ወአጽንዑ ፡ P. *v.* 8 ከመ ፡ ሕንጸ ፡ R. *et* C. ከመ ፡ ሐጸ ፡ ደቂቅ ፡ ዘሊይክል ፡ ለቀሥሎ ፡ ኮነ ፡— Sicut sagitta parvuli quæ vulnerare nequit, facta est.

PSAL. LXIV.

Tit. idem in R. C. *et impress. in* P. መዝሙር ፡ ዘዳዊት ፡፡

Vers. 1. ይትፌነው ፡ R. *et* C. ይትፌነዋ ፡ P. *v.* 7 ለእንበረ ፡ በሕር ፡፡ R. *et* C. ለሰፋሕ ፡ በሕር ፡፡ Latitudinem maris. P. *ut* & *Schol. Gr. apud. Nobil.* & *noster Arabs.* *v.* 8 ይወጽኡ ፡ በጽባሕ ፡ ወሰርክ ፡ ይትፌሠሑ ፡፡ *Ita* R. C. & P. Exibunt mane, & vespere delectabuntur. *In plurali etiam legit ultimum vocabulum Symmachus; qui totum* στίχον *ita vertit,* progrediente diluculo, & vespere hymnos dicent, *contra textum Hebr. 70. V. Lat. 4. Arab. cæterasq; versiones omnes.* *v.* 11. አርዌዮ ፡ R. *et* C. አርውዮ ፡ P. *ib.* ወአሰምሮ ፡ R. & C. ወአሠምሮ ፡ P. *ib.* ለምአረሬ ፡፡ *R.* & *C.* ለምዕረሬ ፡፡ P. *v.* 12 ገደም ፡ *R. et* C. ገዳማት ፡ P. *ver.* 14 ወይለብቡ ፡ አበሕኮ ፡ ለባግዕ ፡፡ *R.* & *C.* ወይለብሱ ፡ ሰብሐ ፡ እብሕኮ ፡ አባግዕ ፡፡ P. Et induti sunt pinguedine arietes ovium. *ut Arabs noster.* *ver.* 14 ይመልእ ፡ *R. et C* implebit ይመልኡ ፡፡ P. implebunt.

PSAL. LXV.

Tit. in R. & *C. ut in Impress. in* P. መዝሙር ፡ ዘዳዊት ፡፡

Vers. 4. ወትርአዮ ፡ R. *et* C. ወ *d. in* P. *ib.* እምአጋለ ፡ R. *et* C. ለአጋለ ፡ P. *v.* 8 ለአገሬየ ፡ R. *et* C. ለአገርየ ፡ P. *v.* 10 ወአጽአንከ ፡፡ R. *et* C. ወአጽዕንከ ፡ P. *ver.* 12 ብፀላትየ ፡ R. *et* C. ብፀዓትየ ፡ P. *ver.* 13 መንደቤየ ፡፡ R. *et* C. መንደቡየ ፡ P. *ver.* 14. ለበውእ ፡ R. *et* C. አበውዕ ፡ P.

PSAL. LXVI.

Tit. in R. et C. *ut in impressis ; In* P. መዝሙር ፡ ዘዳዊት ፡፡

Vers. 1. ወንሕዮ ፡፡ R. *et* C. ወንሕየወ ፡፡ P.

PSAL. LXVII.

Tit. in R. *et* C. *ut in impress. in* P. መዝሙር ፡ ዘዳዊት ፡፡

Vers. 4. እግዚአብሔር ፡ ሰሙ ፡ *R.* & C. ስሙ ፡ *abest a* P. *v.* 5 ለአብ ፡ P. አብ ፡ R. *et* C. *ib.* ለአቡሬት ፡ *R.* & C. ለዓቤሬት ፡ P. *v.* 7 ለሙቁሐን ፡ P. ለሙቁሐን ፡ *R.* & *C.* *Ib.* ከማሁ ፡ ሰምሬሬን ፡ እለ ፡ ይነብሩ ፡ ውስተ ፡ መቃብር ፡፡ *R.* & C. ከማሁ ፡ ለእኩያን ፡ እንብርሙ ፡ ውስተ ፡ መቃብር ፡፡ P. Similiter malignos habitare facit in sepulchris. *v.* 8 እንተ ፡ ገደም ፡ ኀለፍከ ፡፡ *R.* & C. እንተ ፡ ያሴሞን ፡ ኀለፍከ ፡፡ P. Cum pertransieris Jeshimon. *ver.* 9 ገጽከ ፡ P. ገጽ ፡ *R.* & C. *ib.* ለእምላከ ፡ R. & C. እምላከ ፡ P. *ib.* ገጹ ፡ ለእምላክ ፡ R. & C. ገጽከ ፡ እምላክ ፡ P. A facie tua Deus— *v.* 11 እንሰሰከ ፡ የኀድር ፡ R. & C. ኀሬያኒከ ፡፡ ይኀድሩ ፡ Electi tui habitabunt. *ib.* ወአስተደሉከ ፡ R. & C. *absque* ወ *in* P. *v.* 12 ኀይለ ፡ R. & C. ኀይሉ ፡ virtus ejus. P. *ver.* 16 ለምንት ፡ ይትኀሠሉ ፡ አድባር ፡ ርጉዓን ፡፡ R & C. ለምንት ፡ ይትገአዙ ፡ እድበረ ፡ ቤሳን ፡፡ Quare contenditis (ἐρίζετε *Aquila*) altercamini montes Basan? P. *v.* 17 ዘሠምረ ፡ R. *et* C. ዘሰምሮ ፡ P. *melius.* *v.* 20 ይከሕዱ ፡ R. *et* C. ይከህዱ ፡ P. *v.* 24 ወዓአየ ፡ እገብእ ፡፡ *Ita Codd.* R. *et* C. *defective ut videtur, atque ab omnibus Editionibus hic diversi (quod huic Interpreti frequens admodum)* … *cum Syro, Arabe nostro, Nebiens. ac Roman. non ut nomen proprium* … *pretatur.* Transmigrationem, *vel,* egressionem meam reducam. *plenius* … *Poc.* ወዓአየ ፡ እገብእ ፡ ማእከለ ፡ ለእሶን ፡፡ *f. pro* ለበሶን ፡ *vel,* … Transmigrationem meam reducam e medio Eson : *forte,* Basan, *vel,* … tium; *ut Syrus* & 3. *Arab. Ro. Neb. et noster.* *v.* 26 ዘውስተ ፡ መቅደስ ፡፡ R. … ቤተ ፡ መቅደስ ፡፡ P. *in* domum Sanctuarii. *v.* 30 ይሁይ ፡ R. *et* C. ይሁ … *ib.* ወመሳእክተ ፡ ንፍታሌም ፡፡ P. ወ ፡ *d. in* R. *et* C. *ver.* 31 ወአጽ … እግዚአ ፡ R. *et* C. እግዚአ ፡ *deest in* P. *ver.* 32 ነገሥታት ፡ P. ነገሥ … R. *et* C. *v.* 37 ወለዐለ ፡ P. ወ *d. in* R. *et* C.

PSAL. LXVIII.

Tit. in R. C. *ut in impressis ; in* P. መዝሙር ፡ ዘዳዊት ፡፡

Vers. 2. ወጠግእኩ ፡ R. *et* C. ወጠገዕኩ ፡ P. *v.* 4 ሠሬሓኩ ፡ R. *et* … ሰሬሕኩ ፡ P. *ib.* ወሰሀከኒ ፡ R. *et* C. ወሰሕከኒ ፡ P. *v.* 6 ወጸንዑ ፡ P. … *d. in* R. *et* C. *v.* 10 ጸዕለተ ፡ P. ፀለለተ ፡ R. *et* C. *ver.* 11 ለአኀውየ … R. *et* C. ለአኀውየ ፡፡ P. *v.* 12 ቅንአተ ፡ R. *et* C. ቅንዓተ ፡ P. … ወለበስኩ ፡ R. *et* C. ለበስኩ ፡ P. *v.* 18 እምዐምዓም ፡ R. *et* C. እም … አመ ፡ P. *Est* 1. *q. Arab.* حماة 2 *Pet.* 2. 22. & حمة cœnum, … fœtidum : *qua posteriori dictione utitur hic Arab. Nebiens.* *Ib.* ወሊይ … R. *et* C. ወሊየሐጠኒ ፡ P. *tum hic, tum* & *præcedenti vers.* 1. *q.* … 7. *conjug.* τοῦ حط Depressus, infixus est : *sæpe in Scripturis respondet* … כבש Dejecit. Operuit *posterius significatum utrique loco aptissime* … *venit* ; Ne me operiat, obruat. *ver.* 19 ወሊያብቁ ፡ አፈሁ ፡ … ለዐሴየ ፡፡ R. *et* C. ወሊያብቀው ፡ አፈሆሙ ፡ አዝቃት ፡ ላዕሌየ ፡፡ P. ne … sint ora puteorum super, *vel,* adversus me. *v.* 23 ለሊከ ፡ እግዚ … Ipse tu Domine. እግዚአ ፡ *d. in* R. *et* C. *ib* ወኀሣርየ ፡፡ *R. et* C. ወኀ … P. *et sic v.* 24 *Ver.* 25 ወነበርኩ ፡ R. *et* C. ወ ፡ *d. in* P. *v.* 26. ሐሞተ … *Arab.* حمة Bilis, fel. *Gig.* *v.* 27 ማዕደሙ ፡ P. *rectius* ማእደሙ ፡ R. *et* C. *v.* 27 ማዕገተ ፡ Circuitus, *quo sensu occurrit Psal.* 139. 10. *ab* ዐገተ ፡ … ወይጽለማ ፡ R. *et* C. ወ ፡ *deest in* P. *v.* 35 ወለዐቢዮ ፡ R. *et* C. ወአ … P. *v.* 36 ወእሠምር ፡ R. *et* C. ወእሰምሮ ፡ P. *ibid.* ዘሊያበቍል ፡ … R. *et* C. non, *vel,* nondum cornua producentem ; *contra* Heb. 70. *Vul. Lat.* … *Arab. Clement. Rom. cæterasque omnes versiones. Propius ad* Heb. *Poc.* … እብቍል ፡ ቀርነ ፡ *v.* 37 ኀክዎ ፡ R. *et* C. ኀሠዎ ፡ P. *v.* 40 አሕጉረ ፡ R. *et* C. … አህጉረ ፡ P. *v.* 41 ወይነብሩ ፡ P. ወ ፡ *d. in* R. *et* C.

PSAL. LXIX.

Tit. in R. *et* C. *ut in Impress. in* P. መዝሙር ፡ ዘዳዊት ፡፡

Vers. 1. ነጽረ ፡ ውስተ ፡ R. *et* P. ነጽረ ፡ *deest in* C. *ver.* 3 ወይገ … R. *et* C. ለይገብሉ ፡ P. *ver.* 4 ወይግብሉ ፡ P. ለይገብሉ ፡ R. *et* C. *ver.* 7 እግዚአ ፡ ለምላኪየ ፡ ወሊትጕንደ ፡፡ R. *et* C. እግዚአ ፡ … ጕንደ ፡፡ P.

PSAL. LXX.

Tit. in R. *et* C. *ut in Impress. in* P. መዝሙር ፡ ዘዳዊት ፡

Vers. 1. ወሊትኀፈር ፡ C. ወሊይትኀፈር ፡ R. *et* P. *rectius.* *ver.* 6 ት … ውጉክ ፡ R. *et* C. ትክርጉክ ፡ P. *v.* 10 ረሰእየ ፡፡ R. *et* C. ረሰየ ፡፡ … *v.* 14 የሰትዋድደዋ ፡ R. *et* C. የሰተዋድደ ፡ P. *v.* 15 እለፈወከ ፡ C. … እሌፈወከ ፡ R. *rectius* እሌፈከ ፡ P. *v.* 17 እበውእ ፡ R. *et* C. እበውዕ ፡ … *ver.* 19 ወእረሰእ ፡ R. *et* C. ወእረሰዐ ፡ P. *v.* 21 ወጽድቍከኒ ፡፡ R. *et* C. ወጽድቀኒ ፡፡ P. *absorpto* ከ ፡ *in præcedente* ቀ ፡ *quod in hac lingua* … *inusitatum.* *v.* 23 ከዐበ ፡ R. *et* C. *deest in* P. *v.* 24 ወእዜምር ፡ P. … *d. in* R. *et* C.

PSAL. LXXI.

Tit. in R. *et* C. *idem qui in Impressis ; Deest in P.*

Vers. 7 ወርኃ ፡፡ R. *et* C. ወርኁ ፡፡ P. Luna ejus. *v.* 9 ይቀመኑ ፡፡ R. *et* C. … መሐሩ ፡፡ P. *v.* 10 ገደ ፡ R. *et* C. ጋደ ፡ *a* جاد Consecravit, dedicavit … (*Samaritanis etiam idem, Deut.* 20. 5.) *deducitur* ገደ ፡ Donum, donarium, *proprie Deo dicatum : prout apud Demosthenem legimus,* ἀναθήματα … θεῖναι Donaria consecrare. *v.* 12 ረደኣ ፡፡ R. *et* C. ረዳኢ ፡፡ P. *v.* 13 … መሕከ ፡ R. *et* C. ወይመህከ ፡ P. *v.* 14 ወአምተእግልት ፡ R. *et* C. ወአ … ዐገልት ፡ P. *v.* 15 ወየሐዮ ፡ R. *et* C. *absque* ወ ፡ P. *ib.* አረብ ፡ R. *et* C. ዓረብ ፡ P. *v.* 16 ወይነውኅ ፡ R. P. *et* C. prolongabitur, *h. e.* durabit. … ሰመ ፡ R. *et* C. ስሙ ፡ P. *melius.* *ib.* ወእምቅድመ ፡ P. ወ *d. in* R. *et* C. … ወየስተበፅእዎ ፡ R. *et* C. ወየስተበጽዕ ፡ P.

PSAL. LXXII.

Tit. in R. *et* C. *ut in Impressis : in* P. መዝሙር ፡ ዘዳዊት ፡፡

Vers. 2. እገሬየ ፡፡ R. *et* C. እገረየ ፡፡ P. *v.* 4 ሕልበሙ ፡ R. *et* C. ሕል … *v.* 5 ሊኮኑ ፡ ዕድወ ፡፡ R. *et* C. ሊኮኑ ፡ ከመ ፡ ሰብእ ፡ P. non sunt … quam homines. *ib.* ወሊተቀስፉ ፡ ምስለ ፡ ሰብእ ፡፡ R. *et* C. *Multo aliter legit hunc* στίχον P. *sc.* ወአገቱ ፡ ርእሶሙ ፡ በአመፃ ፡ ከመ ፡ በቈጽለት ፡ … ሠርፁ ፡፡ Et iniquitate seipsos circundant, veluti ramulis pullulantibus … *Diversus hic a* 4. *Arab.* 5. *Syr. cæterisque omnibus quas adhuc vidimus editionibus.* *v.* 7 ዘእምእንጕዕ ፡ P. *absque* ዘ ፡ R. *et* C. *v.* 11 ወበ … R. *et* C. *absque* ወ ፡ P. *ver.* 13 ወኀፀብኩ ፡ R. *et* C. ወሐጸብኩ ፡ P. … እደዊየ ፡፡ R. *et* C. እደውየ ፡ P. *v.* 15 ወሰበ ፡ P. ወ *abest a* R. *et* C. *ib.* … ሠሬዕኩ ፡ —*Ita* R. C. *et* P. *Fere ut Psalterium Romanum,* Ecce … filiorum tuorum, quibus disposui : *id proprie* ሠሬዕኩ ፡ *quibus, vel qui*… *cum* disposui, constitui *pec. fœdus, pactum. vid. Hebr.* 8. 8, 9. *vel,* conven… astipulatus sum, وصعتهم *ut Arabs Walton. vid. Arab.* Rom. *Psal.* 8… & *Gig. licet aliter etiam interpretemur, ex usu sc. hujus vocis Syr.* … Ecce in nationem filiorum tuorum offendam, impingam : *illud etiam Arab.* … صرع : Allisit, impegit ; *vel denique* determinavi contra, … *Ita* ለ ፡ *Æthiop. nonnunquam significat : Vid. Lex. Æthiop.* …

appofite ad Heb. 70. Vulg. La. reliquasque versiones. ver. 16 ወተወከፍከ : R. et C. ወተወከፍከኒ : P. Et tu me juvisti ut cognoscerem. v.18 ለጸናሕ ከሙ : Ita R. et P. sustinere, pati fecisti eos, sc. mala: ut diserte Arab. Walt. accuratissimum exemplar وضعت لهم المساوي mala eis constituisti. v.20 ለኅሥሮሙ : R. et C. ለኅሠር : P. v.23 መሪሕከኒ :: R. et C. መሪሀከኒ :: P. ver. 24 በከ :: ተሀሉ R. et C. በከ : ለሀሉ : P. in te, vel, tecum ero.

PSAL. LXXIII.

Tit. in R. et C. ut in Impress. in P. መዝሙር : ዘዳዊት ::
Vers. 6. ከመ : ዘወከተ : ለዐልዮ : P. ከመዝ : ወከተ : ለአልዮ : R. et C. v.7 ወከማሁ : R. et C. ከማሁ : P. v. 9 በበሕዘቢሆሙ :: R. C. P. singulæ tribus eorum. v. 11 ማእዜኑ : R. et C. ማዕዜኑ : P. ib. እንከ : እግዚእ : R. et C. እግዚእ : P. ibid. ይጸእል : R. et C. ይጸዕል : P. v.14 እግዚእ : R. et C. absque ወ : P. v.16. Tu siccasti fluvios Ethan; Deest iste εἰχὼ ወአንተ : R. C. et P. v.17 ወዐርኃ :: R. et C. ወዐርኅ :: P. v.18 ወመድር : R. et C. in P. ib. ወሐጋየ : አንተ : ፈጠርከ :: R. et C. ወሐጋየ : ዘአንተ : ወ deest in P. ... :: P. ሐጋየ : æstatem, an ver significat, ex Orientali nulla quod sciam satis constat lingua. חגי Exod. 23. 18. atque alibi, pascha, festum vernale, ... observant docti: De vere intelligere videntur hunc locum Arabs noster, ... Walt. Nec non cum Heb. קיץ aliquatenus consonat ሐጋየ : transpositis ጋ : & የ : ... interpretatio est Arab. Nebiens. atque Rom. v.22 ወሊይገብእ : P. ሊይገብዕ : R. et C. v. 24 ወሊትርሳዕ : P. ሊትርሳዕ : R. & C. ib. ትዝኅርቶሙ : R. & C. ትዝህርቶሙ : P.

PSAL. LXXIV.

Tit. in R. & C. ut in Impress. in P. መዝሙር : ዘዳዊት ::
Vers. 3. ወትመሰወት : C. ትመሰወት : R. & P. v.4. ለኃኖ እኑ : R. et C. deest in P. v.7 ዘመሱእ : R. & C. ወመሱእ : P. ib. ቅድሐቱ :: R. C. & P. Haustus ejus : a ቀደሐ : tam Arab. quam Æth. Hausit. vid. Apoc. 14. 10. & cap. 18. 6. v.10 ወእሰብር : R. & C. ወይሰብር : P. Et confringet. ... ኃኖእኑ :: R. & C. ኀኖእኑ :: P.

PSAL. LXXV.

Tit. in R. et C. ut in Impress. in P. መዝሙር : ዘዳዊት ::
Vers. 3. ወበህየ : ሰበረ : ለቀርንተ :: R. C. & P. Non habetur in Hebr. 4. Arab. 70. Vulg. Lat. nec in ulla alia versione. v.4 እመአድባር : R. & C. ... እመአድባር : P. v.5 ወሐለሙ : R. & C. ሐለሙ : P. v.6 ለሊመሳከ : P. እሙሳከ : R. et C. ib. ይጸእኑ : R. et C. ይጸዕኑ : P. ver. 9 ለኵ ሉሙ : P. ለኵሉ : R. & C. ver. 10 ሕሊናሆሙ : R. & C. ሕሊ ናሁ :: P.

PSAL. LXXVI.

Tit. in R. & C. ut in Impress. in P. መዝሙር : ዘዳዊት ::
Vers. 1. ወአጽመእኒ :: R. et C. ወ : d. in P. v. 2 እደዊየ : ሌሊተ : ቅድ ሜሁ : ወሊኪዱኒ :: R. et C. Ab omnibus aliis hic diversi. Aliter P. ... : እደውየ : ሌሊተ : ቅድሜሁ : ወሊተወኅወልኩ :: Extendi manus meas nocte coram eo, & non plangor. ولول sæpissime respondet Heb. ילל & יבב : proinde cum nullo interpretum etiam hic convenit noster. In 4. Codd. Syr. ܒܚܫܐ ܠܐ Arab. Walt. ولم اضل ver. 4 ተረከብከወኒ : R. C. et P. deprehendi, pro deprehendisti, ut perperam in Annot. sub fi. Colum. Frequens hoc Æthiopibus, verba formæ passivæ sæpius significationem habent activam; & contra : vel, Inventus, deprehensus sum a custodiis inimicorum meorum : utcunque vertamus diversus hic abit a cæteris omnibus noster Interpres. Symmachus tantum, atque S. Hieronymus verbum Hebr. cum nostro legunt in prima persona. v.8 ወኮኑ : P. absque ወ : R. & C. v.10 ከመዝ : ያስተባርሪ : R. et C. ከመ : ዝያስተባርሪ : P. v. 13 ባሕቲትከ : ዓቢይ. Solus tu magnus P. ዓቢይ : d. in R. et C. v. 16 ይመና : R. et C. ይመናት : P. v.20 ወመራሕከሙ : R. & C. ወመራህከሙ :: P.

PSAL. LXXVII.

Tit. in R. & C. ut in Impressis; in P. ወዝሙር : ዘዳዊት ::
Vers. 8. ዘዐቀመ : R. et C. ዘአቀመ : P. v. 14 ረድኤቶሙ : R. & C. ረድኤቶሙ : P. melius. v. 18 ወእንቅዖ : R. & C. ወእንቅዓ : P. Fregit, rupit : scidit. Congruit cum Arab. بقع v. 23 ወይዘብጥ : R. et C. ወ : d. in P. v.25 ወኀደደ : R. & C. ወኀደ : P. v. 29 በልዑ : R. & C. deest in P. v.32 ወዐደቀ : R. & C. ወደቀ : P. v. 34 ወመጽአ : R. & C. absque ወ : P. v.35 መብዝኅቶሙ :: R. C. & P. Ita etiam Arab. Walton. اكثرهم S. Augustinus, Psalterium Romanum, nec non alii quoque libri Græci, πλεῖοσιν, Psalter. Nebiens. atque Aquila, teste Euthymio : cui tamen adversatur S. Hieronymus, dicens, Hebraicam vocem Aquilam esse interpretatum ἐυπορῶς ἀυτῶν : forte utramque lectionem conjunxit, ut vetus Psalterium. Vid. Nobil. Not. v. 37 ለመቲሆሙ : R. & C. ዓመቲሆሙ : P. v.38 ወእሙ : R. & C. absque ወ : P. v.46 ወተመይጡ : R. & C. absque ወ : P. v.49 ለእፍለጊሆሙ :: R. & C. እፍለጊሆሙ :: P. v.50 ወፈነወ : R. et C. absque ወ : P. v.50 አኮተ : R. C. et P. אך Talmud. & Arab. اكل plaga, calamitas; pec. quarta illa qua percussi erant Ægyptii Exod. 8. 21. De cynomya constanter intelligunt Sent. 4. Arab. ac fere omnes interpretes. Ib. ወበልአሙ :: R. et C. ወበልዖሙ :: P. ibid. ወአርኰሶሙ :: R. et C. absque ወ : P. v.54 ወፈነወ : R. et C. absque ወ : P. v. 55 ወሊ ሰሕከ : R. et C. ወሊመሀከ : P. ver. 56 በወከተ : R. et C. ወከተ : P. v.65. ወአኅሰሰየ :: R. C. et P. Dimisit, rejecit, repulit. Affine videtur τῷ Arab. حسى & حسا i. q. همل, طرح : atque ita fere transfertur Heb. התעבר a 4. Arab. Dimittendi significatum sæpius habet in Miss. Æthiop. p. 174. 175. v. 71. ወኀደገ :: ወደኀ :: Hoc est, ዘኀደገ : frequens hoc Æthiop. ወ : i. q. ዘ : v. Ps. 80. 5. Ps. 85. 9. qui reliquit, vel, quem dereliquit vinum. v. 72 ዐቀሞሙ : R. et C. absque ሙ : P. v.75 ወኀረዮሙ : R. et C. absque ሙ : P. ver. 76 መቅደሶ : R. et C. መቅደሶ : P. ver. 79 ወመረሆሙ : R. et C. ... : P.

PSAL. LXXVIII.

Tit. in R. et C. ut in Impressis; in P. መዝሙር : ዘዳዊት ::=:
Vers. 2. መብልዖሙ : C. መብልዖ : R. et P. v. 5 ቅንዐትከ :: R. et C. ቅንአትከ :: P. v. 9 ወሰረይ : ለነ : P. ለነ : d. in R. et C. v.14 ወንሕነሰ : R. et C. absque ወ : P. Ibid. አባግዒ : R. et C. ወአባግዒ : P. ib. ለዓለም : ዓለም : P. ለዓለም : R. et C. v. 15 በኵሉ : ትውልደ : ትውልደ :: in omni generatione & generatione, h. e. in singulis generationibus P. ለትውልደ : ትውልደ :: R. et C.

PSAL. LXXIX.

Tit. in R. et C. ut in Impressis; in. P. መዝሙር : ዘዳዊት ::
Vers. 1. ዘይርዕዮሙ : R. et C. ዘይርዕዮ : P. ib. ባግዐ : P. አባግዐ : R. et C. ib. ሰዮሴፍ : P. ዮሴፍ : R. et C. v.5 ማእዜኑ : R. et C. ማዕዜኑ : P. v.9 ዐጸደ : R. et C. አጸደ : P. v.10 ወተከልከ : R. et C. absque ወ : P. v.11 እርዝ : R. et C. ዓርዝ : P. v. 17 ለውዓት : እሳት : C. —ባእሳት : R. እለ : እውዓይተ : ባእሳት : P. Quæ succensa est igne. ib. ወእመተገሠጸ : R. et C. absque ወ : P. v.18 ለከ : R. & C. d. in P.

PSAL. LXXX.

Tit. in R. et C. ut in Impressis. ፍጻሜ : ዘበእንተ : ማኅበብት : ዘአሰፍ : መዝሙር : ዘኃምሰቱ : ሰንበት :: In finem pro torcularibus (a حب Acinus vinaceus, deduci videtur ማኅበብት : locus unde Vinum premitur. Torcular, Baptismi typus, teste S. Augustino, ut Deus die quinto ex aquis creavit animalia, & quinto die exivit Israel ex Ægypto per mare Baptismi. Est etiam ኀበበ : Heb. i. q. כסה Occultavit, operuit : unde ut aliqui volunt, כסא, ver. 3. quo tempore canendus erat iste Psalmus : vid. Paraphrast. Chald.) Asaphi Psalmus, qui quinta Sabbati, sc. canendus : ut diserte habetur in MS. Lat. Pro torcularibus Psalmus in Sabbato canendus. Hic idem titulus qui in Æthiop. occurrit etiam apud S. Augustin. in Psalterio Roman. & in Vulgata, asserente Nobilio. Hinc liquet, atque ex plurimis aliis hujusmodi locis, Psalterium Æthiopicum Romæ, atque Coloniæ impressum, Psalterio Romano quoad Titulos saltem, nec non alicubi in sequentibus etiam Psalmorum verbis, ac sententiis quibusdam, ab Abyssino aliquo, ut probabile est; conforme fuisse factum. Aliter enim in MS. Poc. ut pro more præfigi solet fere omnibus; መዝሙር : ዘዳዊት :: Neque in Arab. Walton. Psalmorum ulli alius habetur Titulus, quam مزمور لداوود, & مزمور لداوود النبي, aliquando etiam مزمور tantum, cum numero Psalmi. v. 3 ንፍኁ : R. et C. ንፍሑ :: P. Ib. ሰርቅ :: R. & C. ሠርቅ :: P. rectius : Convocationis; videtur enim convenire cum Hebr. שרק Convocavit. v.5 ወአቀሞ : R. & C. ዘአቀሞ : P. 8 ወእሰምዖ : R. & C. እሰምዖ : P. v.14 ወጸለእቱሰ : P. absque ወ : R. et C. ib. ኅሰውዎ : R. et C. ሐሰውዎ : P. ib. ወይከውን : ——R. et C. ከመ : ዘይከውን : ጊዜሆሙ : P. Adeo ut esset tempus eorum. Arab. Walt. فيكون خوفهم. v. 15 ወሴሰዮሙ : R. & C. ሶበ : ሴሰዮሙ : Dum cibasset eos. P.

PSAL. LXXXI.

Tit. in R. & C. ut in Impress. in P. መዝሙር : ዘዳዊት ::
Vers. 1. ወይኰንን : R. et C. ወኳንን : C. v. 8 ወኰንና : R. et C. absque ወ : P. ib. እስመ : አንተ : R. et C. እስመ : P.

PSAL. LXXXII.

Tit. in R. & C ut in Impressis; in P. መዝሙር : ዘዳዊት ::
Vers. 4. ወሊይዝከሩ : R. et C. absque ወ : P. v. 12 ቅድመ : R. et C. ዘቅድመ : P. v. 15 መሰለ : R. et C. መሰዐ : P. v. 16 ወይትኃፈሩ : C. absque ወ : R. & P. melius. v. 17 አንተ : እግዚአብሔር : P. እግዚአብሔር : omittitur in R. et C.

PSAL. LXXXIII.

Tit. in R. & C. ut in Impressis; in P. መዝሙር : ዘዳዊት ::
Vers. 4. እግዚእ : እግዚእ : P. እግዚእ : R. et C. v.6 ወዝይሄሉ : በልቡ : ዘበላዕሉ :: Ita R. C et. P. Cujus in corde manet, quod in summo ejus est, h. e. summum ejus bonum.

PSAL. LXXXIV.

Tit. in R. & C. ut in Impressis; in P. መዝሙር : ዘዳዊት ::
Vers. 8. አጸመእ : R. et C. አጸምዖ : P. ib. ዘይነብበኒ : R. et C. ዘይነብበኒ : P. v. 11 ተሰዐማ :: R. et C. ተሰአማ :: P. v. 14 ወየኃድግ : Ita R. C. et P. permittet, vel, mitigabit.

PSAL. LXXXV.

Tit. in R. & C. ut in Impressis; in P. መዝሙር : ዘዳዊት ::
Vers. 3. አንቃዕደውኩ : R. et C. አንቃዕደኩ : P. v. 9 ወትገብር : R. et C. ዘትገብር : P. v. 13 ዐማፅያን : R. et C. አማፂያን : P.

PSAL. LXXXVI.

Tit. in R. & C. ut in Impressis : in P. nullus, nec distinctio inter hunc et præcedentem psalmum.
Vers. 3. ሰሬዐብ : R. et C. ሰሬአብ :: P.

PSAL. LXXXVII.

Tit. in R. et C. ut in Impressis; ዘእሙ : መጽአ : cum advenit, respondet Heb. מחלת Deceptus proculdubio hic fuit, quisquis tandem ille fuit qui titulum hunc transtulerit, similitudine vocum Græc. χορεία & χόρησις; prior tantum huc spectat, qua utitur etiam Aquila, ἐπὶ χορείας. In P. መዝሙር : ዘዳዊት ::
Vers. 10. ወኵሉ : P. absque ወ : R. et C. ib. እደዊየ. R. et C. እደውየ : P. v. 11 ሠረይኑ : R. et C. ስረይኑ : P. v.13 ወይትዐቀኑ : C. male. ወይትዐወቀኑ : R. rectius. ይትዓወቁኑ : P. ver.14 ቅድሜከ :: R. et C. omittitur in P. ver. 16 ወሰሬኩ : R. et C. plenius P. at absque ወ : ሰሬሕኩ ::=:

PSAL. LXXXVIII.

Tit. in R. et C. ut in Impressis; in P. መዝሙር : ዘዳዊት ::

Vers. 7.

Verf. 7. ለእግዚአብሔር ፡ እመደቂቀ ፡ C. *et* R. ለእግዚአብሔር ፡ *omittitur in P.* *v.* 10 ታረምም ፡ R. *et* C. ታረም ፡ P. *ib.* ወእንተ ፡ R. *et* C. *absque* ወ ፡ *P.* *v.* 12 ወለዓለም፤ ፡ R. *et* C. ወዓለም፤ ፡ *P.* *v.* 18 ወለቅዱስ ፡ R. *et* C. ወቅዱስ ፡ *P.* *v.* 19 ወውእቱ ፡ R. *et* C. *absque* ወ ፡ *P. ib.* ወዐ ልዐልኩ ፡ R. *et* C. ወአልዐልኩ ፡ *P.* *v.* 20 ቅብእ ፡ ቅዱስ ፡፡ R. *et C.* ቅብዓ ፡ ቅዱስ ፡፡ P. oleo ſancto : *Clemens Romanus iſtud comma ita legit,* ἐν ἐλαίῳ αἰωνίῳ ἔχρισα αὐτόν. In oleo ſempiterno unxi eum. *v.* 33 እቀሠየ ፡ *R. et C.* እቀሥየ. P. *v.* 36 ይኄሉ ፡ *R. et* C. ይሄሉ ፡፡ *P.* *v.* 41 ጽእለተ ፡ R. *et* C. ጽዐለተ ፡ P. *v.* 44 ፀብእ ፡፡ R. *et* C. ፀብዕ ፡ *P.* *v.* 44 መቅደሶ ፡፡ R. *et* C. መንበሮ ፡፡ *P.* thronum (ſedem) ejus. *ver.* 47 ተዘከር ፡ እግዚኦ ፡ *P.* እግዚኦ ፡ *d. in* R. *et* C. *v.* 50 ዘጸአልዎሙ ፡ R. *et* C. ዘጸዓልዎሙ ፡ *P.* *v.* 51. እቤሬተ ፡ R. *et* C. ዕብሬተ ፡ *P.*

PSAL. LXXXIX.

Tit. in R. C. *ut in Impreſſis ; in P.* መዝሙር ፡ ዘዳዊት ፡፡ *Atque ita etiam in Arab. Walton.* مزمور لداوود : *Ver.* 6 ወእንግዶ ፡ R. *et* C. ወእ ንጸዶ ፡ *P. Affine* τῷ *Arab.* نضو Amputavit, tranſivit : evanuit, detritus fuit : *fere* 1. *q.* ذبل *qua voce hic utuntur Arabs noſter,* Rom. *& Nebienſ. Unde* στίχος *iſte ita vertatur,* Et veſpere quidem decidet *quod* aridum ac languidum, *vel*, amputatum *eſt* illius. *v.* 7 በመቅሠፍትከ ፡፡ R. *et* C. እመቅሠፍትከ ፡፡ *P.* a flagello tuo. *v.* 10 ሰብእ ፡ R. *et* C. ሰብኦ ፡ *P.* *v.* 15. ማእዜኑ ፡ R. *et* C. ማዓዜኑ ፡ P. *v.* 19 ወይሠርሕ ፡ R. *et* C. ወይሰርሕ ፡ P. *Ut in* R. *et* C. *convenit cum Arab.* سرح Diſpoſuit, 1. *q.* اصلح *qua voce utuntur hic Arabs noſter & Rom. Ut in* P. *congruit cum Arab.* سهل 1. q. سرح facilem reddit, *quæ dictio occurrit etiam hic apud omnes* 4. *Arabes, Neb. Rom. Walt. atque noſtrum. Deeſt in omnibus tribus Codd. Æthiop.* R. C. *et* P. *quod reſpondeat* Heb. ומעשה ידינו כוננהו : *Convenientiam obſervat hic Nobilius Æthiop. cum Pſalterio Roman. quæ nulla, niſi in hoc defectu :* ለነ ፡ *enim proprie non eſt* 1. q. עלינו *Abeſt iſte* στίχος *a Græc. Vatic. Habetur autem in Alexandr. &* 4. *Arab.*

PSAL. XC.

Tit. in R. C. *ut in Impreſs. in* P. መዝሙር ፡ ዘዳዊት ፡፡

Verſ. 3. ናእዊት ፡፡ R. *et* C. ናዓዊት ፡፡ P. *v.* 5 በወልታ ፡ R. *et* C. ከመ ፡ ወልታ ፡ P. *v.* 6 ወእምሐፀ ፡ R. *et* C. ወ ፡ *omittitur in* P. *v.* 7 ይወድቁ ፡ በገቦከ ፡ ዐሠ ርቱ ፡ ምእት ፡፡ እእላፍ ፡ በየማንከ ፡ ወኀቤከሰ ፡ ኢይቀርቡ ፡፡ R. *et* C. ይወ ድቁ ፡ በጸጋምከ ፡ እሰርቱ ፡ ምእት ፡ ትውልድ ፡፡ ወእእላፍ ፡ በየማንከ ፡ ኀቤ ከሰ ፡ ኢይቀርቡ ፡፡ P. Cadent a ſiniſtra tua mille generationes ; Et millia a dextra tua, ad te autem non appropinquabunt. *v.* 12 በእብን ፡ R. *et* C. በዕብን ፡፡ P.

PSAL. XCI.

Tit. in R. & C. ut in Impreſſ. in P. መዝሙር ፡ ዘዳዊት ፡፡

Verſ. 8. ይሠርፁ ፡ R. *et* C. ይሰርፁ ፡ P. *v.* 10 ሲበትየ ፡ *ita* R. C. *et* P. *Male a Wemmars exponitur,* Quies, ſuavitas : *cujus fefellit nos authoritas ; Eſt enim prorſus* 1. q. *Arab.* شيبتي Senectus mea, *ipſiſſima vox qua hic utitur Arabs Walton. Atque ita convenit noſter cum* 70. *Vulg. Lat. cunctiſque Arab.* *v.* 11 ወርእየት ፡ Hoc *verbum cum* በ ፡ *constructum, eſt proprie* videre aliquem cum deſpectu, *vel ſaltem*, abſque metu.

PSAL. XCII.

Tit. in R. *et* C. *ut in Impreſs. in* P. መዝሙር ፡ ዘዳዊት ፡፡

Verſ. 5. *Deeſt in* 3. *Codd. Æthiop.* R. C. *et* P. στίχος *reſpondens* Hebr. ישאו נהרות דכים : *Omittitur etiam in Græc. Edit. Rom. Arab. Rom. & Nebienſ. Habetur a. in Alexandr. in Arab. Walt. atque noſtro.* *v.* 6 ተሰሀየ ፡ R. *et* C. ተሰሃየ ፡ P. *Arab.* Illuſiones, deceptiones : Hebr. Furores ; labores *ſignificat hæc dictio.*

PSAL. XCIII.

Tit. in R. *et* C. *ut in Impreſſis ;* ዘበረቡዕ ፡ ሰንበተ ፡፡ qui quarto Sabbato, *vel*, quarto Sabbati *ſc. canendus erat. vid. Pſal.* 80. *Tit. & Nobil. Not. ad hunc Pſal. in Poc.* መዝሙር ፡ ዘዳዊት ፡፡ *ver.* 6 እቤሬተ ፡ R. *et* C. ዕቤረ ፡ P. *v.* 9 ዘተከለሰ ፡ R. *et* C. ዘተከለሁ ፡ P. *ver.* 10. ወኢይዘለፎኑ ፡፡ R. *et* C. *Abſque* ወ ፡ P. *ib.* ዘይሜሕሮሙ ፡ R. *et* C. ወዘይሜህሮሙ ፡ P. *v.* 13 ይትገኃስ ፡ R. *et* C. ይትገሀሠ ፡ P. *v.* 21 ወይ ነዕውዋ ፡ *R. & C.* ወይነዕዋ ፡ P.

PSAL. XCIV.

Tit. in R. & C. ut in Impreſſ. in P. መዝሙር ፡ ዘዳዊት ፡፡

Verſ. 3. እቢይ ፡ R. & C. ዓቢይ ፡ P. *ver.* 5 ይእቲ ፡ በሕር ፡ ወውእቱ ፡ ፈጠሯ ፡፡ R. & C. ውእቱ ፡ ሰይእቲ ፡ ባሕር ፡ ፈጠሮ ፡፡ P. *ver.* 7 ወእበገዐ ፡ P. *abſque* ወ ፡ R. *et* C. *ib.* ሰእመ ፡ R. & C. እመ ፡ P. *v.* 8 እመ ፡ እመ ከርዎ ፡፡ P. እመ ፡ *deeſt in R. & C.* *v.* 9 ወፈተኑኒ ፡ *R. & C. abſque* ወ ፡ P. *v.* 10 ወእር-በዐ ፡ R. *et* C. *abſque* ወ ፡ P. *ib.* ተቈጣዕክዎሙ ፡፡ *R. & C.* ተቈጥዕክዋ ፡፡ P. *v.* 11 ፊናዊየ ፡ R. *et* C. ፊናውየ ፡ P.

PSAL. XCV.

Tit. in R. & C. ut in Impreſſis ; in P. መዝሙር ፡ ዘዳዊት ፡፡

Verſ. 2. ወተዜነው ፡ እምዕለት ፡ ዕለት ፡ R. ዕለት ፡ *d. in* C. ወተዘየ ነው ፡ እምዕለት ፡ ዕለት ፡ P. *v.* 9 ለእግዚአብሔር ፡ ኵሉ ፡ P. ለእግዚአ ብሔር ፡ *deeſt in* R. & C. *ver.* 11 ወትትከወስ ፡ *R. & C.* ወተከወስ ፡ P. *v.* 12 ወይመጽኡ ፡፡ *R. & C.* ወይመጽእ ፡፡ P. *ib.* ወይመጽእ ፡ *R. & C. abſque* ወ ፡ P.

PSAL. XCVI.

Tit. in R. *et* C. *ut in Impreſſ. in* P. መዝሙር ፡ ዘዳዊት ፡፡

Verſ. 2. ለውደ ፡፡ *R. & C.* ዓውደ ፡፡ P. *ver.* 6 ወለኵሉሙ ፡ R. & C. ወኵሉሙ ፡ P. *melius.* *ver.* 7 ወለለ ፡ ይትሜከሑ ፡ P. እለ ፡ ይትሜከሁ ፡ R. *et* C.

PSAL. XCVII.

Tit. idem in R. & C. P.

Verſ. 8. ወዓለም፤ ፡ R. *et* C. *abſque* ወ ፡ P.

PSAL. XCVIII.

Tit. idem in R. C. *et* P.

PSAL. XCIX.

Tit. in R. *et* C. *ut in Impreſſis ; in* P. መዝሙር ፡ ዘዳዊት ፡፡

Verſ. 2. በሐሠት ፡፡ R. *et* C. በኀሠት ፡፡ P. *ver.* 3 ውእቱ ፡ እምላክነ ፡፡ R. *et* C. ውእቱ ፡ *omittitur in* P. *v.* 4 ወንሕነሰ ፡ R. *et* C. *abſque* ወ ፡ P.

PSAL. C.

Tit. idem in R. C. *&* P. *tantum ubi* P. ዘዳዊት ፡ R. *et* C. ደዊት ፡፡

Verſ. 1. እሐሊ ፡ R. *et* C. እኀሊ ፡ P. *v.* 2 እንዘ ፡ እብል ፡ ማእዜ ፡ P. dicens ; Quando—ማእዜ ፡ R. *et C.* *ver.* 5 ተገሕሠ ፡ R. & C. ተገሐሠ ፡ P. *v.* 7 ወሥሡዐ ፡ ልብ ፡ R. *et* C. ወክሩእ ፡ ልብ ፡ P. *proprie,* diffiſſo, ſciſſo corde. *ib.* ኢይትሀወል ፡ R. *et* C. ኢይትሐወል ፡ P. *v.* 8 እንብርሙ ፡ እንብሮ ፡ *R. & C. male. ib.* ለኵሉ ፡ *R. et C.* ለኵሉሙ ፡ P. *melius.* ለኵሉሙ ፡ P. ኵሉሙ ፡ *R. & C. Sub finem hujus Pſalmi habentur Cod. Poc. eadem verba, quæ etiam poſt Pſal.* 50. *occurrunt. ſc.* ዘዳዊት ፡ ዘወልዱ ፡ ክርስቶስ ፡ ካህን ፡፡ Davidis, cujus filius Chriſtus Sacerdos, *cum ſequente Doxologia illa quæ in Impreſſis.*

PSAL. CI.

Tit. in R. & C. ut in Impreſſis ; idem etiam in P. *dempto tantum vocabulo* ኵሉ ፡፡

Verſ. 6. ጠግእ ፡ R. *et* C. ጠግዐ ፡ P. *ver.* 7 እድግ ፡ መረብ ፡ *In Æthiopicis illis quas habemus Scripturæ partibus hæ voces amplius non occurrunt :* Gallum Gallinaceum *ſignificare videntur : quemadmodum hunc locum vertit Armenus. vid. Annotationes noſtras ad Excerpta quædam ex Gregorio Syro in Pſal.* 102. 7. *v.* 14. እድሜሃ ፡፡ R. *et* C. ዕድሜሃ ፡፡ P. *ver.* 15 እበኒሃ ፡ *R. & C.* ዕበኒሃ ፡ P. *ver.* 18 ወኢታቈጥእ ፡ *R. & C.* ወኢታቈጥዓ ፡ P. *v.* 26 ሣርተ ፡ C. ሣረርተ ፡ *R. &* P. *rectius.* *ver.* [illegible] እግዚኦ ፡ እንተ ፡ P. እግዚኦ ፡ *deeſt in R. et* C. *ver.* 29 ወደቂቀ ፡ *R. et C.* *abſque* ወ ፡ P.

PSAL. CII.

Tit. in R. & C. ut in Impreſſis ; in P. መዝሙር ፡ ዘዳዊት ፡፡

v. 5 ዘይኄድሳ ፡ R. *et* C. ወይሐድሳ ፡ P. *ver.* 6 ግፉእን ፡፡ R. *et C.* ግፉዓ[illegible] P. *v.* 10 ወእኮ ፡ R. *et* C. እኮ ፡ P. *ver.* 13 ይምህር ፡ R. *et* C. ይምሕ[illegible] P. *v.* 14 ይፈሬ ፡፡ R. *et* C. ይጸምሒ ፡፡ P. *propria hinc liquet vocis* ጸመ[illegible] *ſignificatio, convenire* ſc. *eam cum* Hebr. צמח *per quam etiam exponit Nathan, aliique* Hebræi *quod hic occurrit vocabulum* ציץ : *In Concord.* כל שענינו צמיחה או נלוי *inquit* ציץ : *dicitur de omni quod,* Germinat, *vel*, apparet, *licet ad perpuſillum tempus : vid. Pſal.* 92. 8. ויצו כל פעלי און *inde* ጸምሀ ፡ *Æthiop.* Marcuit, evanuit, q. d. *quod oritur &* *moritur vid. Jac.* 1. 11. 1 *Pet.* 1. 4. *cap.* 5. 4. *In hunc etiam modum cum Poc. exponunt hunc locum Arabs noſter, & Nebienſ.* *v.* 16 ወሠዊሁ ፡ *R. C. abſque* ወ ፡ P.

PSAL. CIII.

Tit. in R. & C. ut in Impreſſis ; in P. መዝሙር ፡ ዘዳዊት ፡፡

Verſ. 1. ዐቢይከ ፡ R. *et C.* እቢይከ ፡ P. *v.* 3 ጽርሑ ፡ *R. et* C. ጸርሖ[illegible] P. *melius.* *v.* 10 ወሰናም ፡ *Ita* R. C. *et* P. *affine eſt* τῷ *Arab.* سين Edita prominens terra, editus locus : *quo nomine Aquarum termini, hoc eſt,* Litus, *vel*, ripa, *loca illa altiora quibus compeſcuntur fluenta indigitari videntur.* *ver.* 12 ለጸምዖሙ ፡ R. *et* C. ለጸምእሙ ፡ P. *v.* [illegible] በማእከለ ፡ R. *et* C. ማእከለ ፡ P. *v.* 17 ወቅብእ ፡ R. *et* C. ወቅብዕ ፡ [illegible] *v.* 18 ኵሉ ፡ ዕፀወ ፡ P. ዕፀወ ፡ R. *et* C. *ver.* 19 ወጸሳዓት ፡ R. *et* C. [illegible] ልዓት ፡ P. *v.* 20 በእድሜሁ ፡ R. *et* C. በዕድሜሁ ፡ P. *ibid.* ወፀሐይ[illegible] R. *et C. abſque* ወ ፡ P. *ver.* 24 ወይውዕል ፡ R. *et* C. *abſque* ወ ፡ P. *ver.* [illegible] ወርሒብ ፡ P. ወርሂብ ፡ *R. et* C. *ibid.* ዘይትሀወሰ ፡ R. *et* C. ዘይትሐወ[illegible] P. *ver.* 28 በኀቤከ ፡ P. ኀቤከ ፡ R. *et* C. *ibid.* እንተ ፡ *abeſt a* P. *ver.* [illegible] መንፈሶሙ ፡ R. *et* C. ነፍሶሙ ፡ P. *ver.* 35 በቃልየ ፡፡ P. ቃልየ ፡፡ R. *et* C.

PSAL. CIV.

Tit. in R. & C. ut in Impreſſ. in P. መዝሙር ፡ ዘዳዊት ፡፡

Verſ. 11. ውሁደን ፡ R. *et* C. ውሑዳን ፡ P. *ver.* 16 ወፈነወ ፡ R. *et* C. ፈነወ ፡ P. *ibid.* በቀድሜሆሙ ፡ P. ቀድሜሆሙ ፡ R. *et* C. *ib.* ወተሰይመ[illegible] R. *et* C. ተሰይመ ፡ P. *ib.* ወኮነ ፡ ከመ ፡ C. *omittitur in* R. *in* P. ወገ[illegible] ገብረ ፡፡ *v.* 18 ወፈነወ ፡ *R. et* C. ፈነወ ፡ P. *ver.* 19 ወእሙንቱ ፡ በሰዐ[illegible] P. በሰዐለ ፡ *deeſt in* R. *et* C. *ver.* 20 ለሊቃውንቲሆሙ ፡ *R. et C.* ለ[illegible] ውንቲሆ ፡ P. *melius ad Hebr.* *v.* 24 ወፈነወ ፡ R. *et* C. ፈነወ ፡ P. *ver.* [illegible] በሰዐሊሆሙ ፡ *P.* ሰዐሊሆሙ ፡ R. *et* C. *v.* 26 ወፈነወ ፡ R. *et* C. ፈነ[illegible] P. *ver.* 28 ወእውፅእት ፡ R. *et* C. ወእውጽእት ፡ P. *v.* 29 መጽ[illegible] R. *et* C. መጽእ ፡ P. *ibid.* ወትንንየ ፡ *Ita* R. C. *et* P. *Ab Arab.* طنين Sonitum edidit *muſca, formatur* دنين & دنة (*cui affine hoc noſtrum* ትንንየ ፡ ተ ፡ *enim Æthiop. quam ſapiſſime reſpondet* τῷ *Arab.* [illegible]

ደቂቅ : 1. q. داوود) Infecti genus formicis simile : *a qua interpreta-tione non multum diversa illa Senum, qui per σκνῖφας transferunt hunc locum, ut illum etiam Exod. 8. ver. 16. 17, 18. Arabs Walton. per* برغس *vertit*, 1. q. *Italis*, zanzare, *teste docto quodam in Annotat. ad lo-cum* : h. e. muschetta notturna, *ut alius interpretatur* : Muscula no-cturna; *de qua vid. Lex. Ital. ver.* 30. ዝናሞሙ : R. *et* C. ዝናሞ : P. pluviam ejus *Ibid.* ወናደደ : R. *et* C. ወነደ : P. *ver.* 32 ወደቤ : R. *et* C. ደቤ : P. *Ibid.* ወመጽአ : R. *et* C. *absque* ወ : P. *ver.* 36. በጸላቶሙ:: R. *et* C. በጸላቶሙ:: P. *Ibid.* ፈርሃዎሙ : R. *et* C. ፈሪሃዎሙ : P. quia timebat eos. *ver.* 37. ወአንጦልዐ : R. *et* C. አንጦልዐ : P. *ver.*39. ወአንቀዐ : R. *et* C. አንቀዐ. P. *v.* 42 ወወሀቦሙ : R. *et* C. ወወሀቦሙ : P.

PSAL. CV.

Tit. ሃሌሉያ : *In* R. *et* C. መዝሙር : ዘዳዊት:: P.

Vers. 10. ከመዘ : በገደሎ:: R. *et* C. ከመ : ዘበገደሎ:: P. *v.* 18. ሰተአይዎ : R. *et* C. ሰተዓይዎ : P. *v.* 19. ወነደደ : R. & C. ወነደ : P. *ibid.* ወለወጠዎሙ : R. & C. ወለወጣዎሙ : P. *v.* 21. ዘይትረአይ : R. *et* C. ዘይትረዓይ : P. *ver.* 33. ወአዘዘ : præcepit *eis* : *plane ut Arabs Nebiens. & Rom.* اوصاهم Ordinavit labiis suis, *ut non in-tcederentur Canaan* : *MS. Angl. apud I. Vicars in lo. v.*35. ወዘብሎ : R. & C. ዘብሎ : P. *v.* 38. ወተመዐዓ : P. ወተመዐ : R. & C. *v.* 40. ወኀሠሩ : R. & C. ወኀሠሩ: P. *v.*46. ንትመከሕ : R. & C. ንትመክሀ : P. *v.*47. ሰደበሉ : R. & C. ሰደበለ : P.

PSAL. CVI.

Tit. ሃሌሉያ:: R. *et* C. መዝሙር : ዘዳዊት:: P.

Vers. 9. ሰነፍስ : ዕርቅት : P. ነፍስ: ዕሩቅ : R. *et* C. *v.* 20. ወፈነወ : R. & C. ፈነወ : P. *v.* 25. ወመጽአ : R. *et* C. መጽአ : P. *v.* 27. ውደንገፁ : *R. et* C. ደንገፁ : P. *v.* 33. ወረሰዮሙ : R. *et* C. ዘረሰዮሙ : R. *et* C. *ver.* 35. ወበመድረ : P. ወመድረ : R. *et* C. *v.* 36. ወአን በረ : R. *et* C. አንበረ : P. *v.* 37. ወተከሉ : *R.* & C. ተከሉ : P. *ibid.* ማእረረ : *R. et* C. ማዕረረ : P. *v.* 38. ወበረከሙ : *R. et* C. በረከሙ : P. *v.* 41. በተፅናሑ:: R. *et* C. በተጽናሑ : P. *ibid.* ብሔር:: R. C. & P. *proprie* Regionem, provinciam : *ver.* 42. ወደርአዮ : R *et* C. ደርአዮ : P.

PSAL. CVII.

Tit. in R. et C. ut in Impress. in P. መዝሙር : ዘዳዊት::=:

Vers. 4. አቢያት : R. *et* C. ዓቢያት : P. *v.* 12. ወሊትወፀአ : R. *et* C. ወሊትወጽአ : P.

PSAL. CVIII.

Tit. in R. & C. *ut in Impress. in P.* መዝሙር : ዘዳዊት::

Vers. 3. ወዘአመአፍቀሩኒ : R. *et* C. ከመ : ዘአፍቀሩኒ : P. Quem-admodum, *vel*, pro eo quod diligerent me. *v.* 12. ወበአሐቲ: R. *et* C. በአሐቲ : P. *v.* 16. ወአብደረ : መርገመ : R. *et* C. አብደረ : ለመርገም : Dilexerunt maledictionem. P. *De mendo suspectum, pro* አብድረ : *q. neque affixa, neque verba sequentia sunt in plurali. v.* 17. ወበአ : R. *et* C. ወበእት : P. *v.* 20. ወአንተሰ : R. *et* C. አንተሰ : P. *v.* 23 ወስሕከ : *Ita* R. C. *et* P. *Est certe* 1. q. *Arabibus* سلكب, *& ni fallor pro eo,* Immutatum, alteratum *corpus* fuit, *pec. colore : quæ significatio optime huic loco quadrat, prout eum transtulerint Senes, Chald. 4. Arabes, Syrus*, &c. *& ut Heb.* שחכ *exponunt D. Kimhi, Nathan, ceterique Hebræi. ver.* 24. ወሶበ : P. ሶበ : R. *et* C. *ver.* 27. ወአመንቱሰ : ይረግሙኒ : R. *et* C. እመንቱሰ : ይረግሙ:: P. *v.* 28. ሰይልብሱ : ኃፍረተ : R. *et* C. ወይልብሱ : ኃፍረተ : ወኀሣረ : Et pudore induentur atque contemptu. P.

PSAL. CIX.

Tit. in R C. *et* P. *ut in Impressis.*

Vers. 3. ወኋንኒ: R. *et* C. ወትኋንኒ: P. *v.*7. ብዚኃኒ : C. *male* : ብዙኃኒ: R. ብዙኃኒ : P.

PSAL. CX.

Tit. ሃሌሉያ : R. *et* C. መዝሙር : ዘዳዊት:: P.

*Vers.*1. እግዚአ: *omittitur in P. v.*5. ወአርአዮሙ : R. *et* C. አርአዮሙ: P.

PSAL. CXI.

Tit. ሃሌሉያ : R. *et* C. መዝሙር : ዘዳዊት:: P.

Vers. 3. ዓለመ : *abest a* P. *v.*5. ወይሌቅሞ : R. *et* C. ወይዓቅሞ::P.

PSAL. CXII.

Tit. ሃሌሉያ : R. & C. መዝሙር : ዘዳዊት:: P.

Vers. 3. ነዐረብ : C. *male*. ዐረብ : R. ዓረብ:: P.

PSAL. CXIII.

Tit. ሃሌሉያ : R. *et* C. መዝሙር : ዘዳዊት : R. *et* C.

Vers. 2. ወከና : R. *et* C. ከና : P. *v.*4. ወአድባር : *R. et* C. አድባር : P. *Ita etiam v.*6. *v.*9. ነሀብ : R. *et* C. ሀብ : Da, *ut* 70. *Vulg. Lat.* &c. *v.*11. በሰማይ : ወበመድርኒ : *Conveniunt hic.* 3. *Æthiop.* R. C. *et P. cum Psalterio Romano. v.* 15. ወአልቦሙ : መንፈስ : ውስተ : አፈሆሙ:: *Non invenitur iste στιχ@ neque in Heb. neque in ullo alio apud nos interprete. v.*26. ሙታን : P. መዉታን : R. *et* C.

PSAL. CXIV.

Tit. ሃሌሉያ : R. *et* C. መዝሙር : ዘዳዊት:: P.

Vers. 4. ወጸዋዕኩ : R. & C. ጸዋዕኩ:: P.

PSAL. CXV.

Tit. ሃሌሉያ : R. *et* C. መዝሙር : ዘዳዊት:: P.

Vers. 2. ወአንስ : *R. et* C. አንስ P. *ibid.* አመ ገዐዝዮ : *Ita* R. C *et* P. *Si a* ግዐዝ : *deductum hoc*, præ commotione, *vel*, indignatione mea. *Ita fane interpretantur Senes* Heb. חפזי, *Psal.* 47. 6. *sec.*70. *nec multo aliter Symmachus hoc ipso in loco*, sc. ἀδημονῶν ; ዐ : *autem &* አ : *in hac lingua quam sæpissime alternant. Sin autem a* ግዕዘ : in ecstasi mea ; *& sunt qui Heb.* חפזי *sic interpretantur. vid. Annot. Æth. ad Act.*10.10. *v.*4. አትሜጦ : *Pro circumferam leg.* Sumam, accipiam : *est enim a* ተመጠወ : *quod tam Activam quam passivam habet significationem: Activam hic: ut & Psal.*16.12.*Psal.*17.19. *Psal.*47.3.*Apoc.*5.7. *Alibi passivam. Ib.* አጼውእ : *R.* & C. አጼውዕ P. *v.*5. *Deest in omnibus* 3. *exemplaribus* R. C. *et* P. *quod respondeat Heb.* ובשם יהוה אקרא. *v.*7. *Deest etiam rursus in R.C. & P. quod respondeat iisdem* H. *vocibus* ובשם יהוה אקרא.

PSAL. CXVI.

Tit. ሃሌሉያ : R. & C. መዝሙር : ዘዳዊት:: P.

PSAL. CXVII.

Tit. ሃሌሉያ : *in* R. & C. መዝሙር : ዘዳዊት:: P.

Vers. 5. ወሶበ : P. ሶበ : R. *et* C. *v.*6. ወእግዚአብሔር : *R. et C.* እግዚአ ብሔር : P. *v.*11. ዐጊተሰ: ዐገቱኒ:: R. *et C.* አጊተሰ : አገቱኒ:: P. *v.*12. ዐገቱኒ : R. *et* C. አገቱኒ : P. *ib.* ነሀብ : R. *et* C. ነሐብ : P. *ib.* ወነደደ : R. *et* C. ወነደ : P. *v.*13. ተንተንኩ : *Significatione omnino convenit, nec non aliquatenus sono, cum Heb.* נטה, מטט, מוט & נוט, *unde Latinorum*, nutare ; *priori diserte respondet Psal.*72.2. *Quadrat omnibus locis iste sensus, ubicunque in Scripturis, vel Miss. occurrit* ተንተን : *vid. Psal.* 144. 15. *Ephe.*4.14.&c. *v.*15. ዓቢያቲሆሙ : R. *et* C. አቢያቲሆሙ : P. *v.*17. ዘአን በለ : ዘአሐዩ:: R. *C et* P. Absque hoc, *vel*, ita ut non vivam ; *Sunt enim mortui qui moriuntur. vid. Psal.*17.14. *Syr. idque* לחבל : *Isa.* 51.14. *Ch. Syr. Vulg. non ita Sancti. Psal.*16.10. *v.*19. ዝአንቀጽ : R. *et* C. ዝቲ : አንቀጽ : P. *v.*21. ወውእቱ : ኮነ : R. *et* C. ወይእቲ : ኮነት : P. *Est n.* እብን : *Æthiop. c. g. at Heb.* אבן *f. tantum. Ib.* ማእዘንት : : R. *et* C. ማዕዘንት:: P. *v.*14. አድኅኒሰ: R. *et* C. አድኅንኒ: P. *ib.* ሠርሕሶ:: R. *et* C. *Respondet litera isthæc paragogica* ሶ : *in fine hujus, & præcedentis vocis, particulæ Heb.* נא, *quam Chaldæus fere semper vertit* כען *vel* כדון Nunc : *non autem tempus, sed animi indigitat affectum, pec. Obsecrantis : proinde* לשון בקשה *propriissime habet, testantibus id Talmudicis, (apud quos semper ita usurpatur) ceterisque etiam maximi inter Heb. nominis :* אין נא אלא בלשון בקשה *inquit Rashi in Num.*10.31. *Ita quoq; Arabs Mauritanus ibidem* بطلبه اسعي *emphatice utrumque connectans vocabulum:* עתה & בקשה: *Et quidem litera hæc* ሶ : *tanquam a* ሰአለ : *excerpta (ut, da, Gallorum in ouy da, &c. a δῆμαι; nisi malles potius ab isthoc* נא, *homogeneæ enim literæ sunt* נ, & d.) *idem similiter connotare nullus dubito. Firmant insuper hanc conjecturam versio Symmachi, δῆμαι, & Quintæ editionis*, O Domine, serva obsecro; O Domine prosperare obsecro. *Poc. pro* ሠርሕሶ : *legit,* ሰርሕ : ፍኖትነ:: prosperare viam nostram : *Ita fere Arabs Nebiens.* اللهم سهل طريقنا Deus facilem redde viam nostram: *nec multo aliter Arabs noster. v.*26. በሎብ:አለ:ያስተሐምሙ: *Ita* R. C. *et* P. apud eos quibus ea curæ sunt: ሐመመ : *in* 1. *conj. respondet nonnunquam τῷ Ar.* عمّ *in* 10. *conj. Ar.* 1. q. عبا *Deut.*32. 17. *vid. Luc.* 15. 8. 1 *Tim.*3.5.

PSAL. CXVIII.

Tit. ሃሌሉያ : R. *et* C. አሌፍ : ብሂል: ከብ : Alef. *h. e.* dicere *sequentes* 22. *literæ Alfabeti.* P.

*Vers.*2. *Deest posterior στιχ@* ወበኵሉ:ልቦሙ:የኀሥሥዎ::*in* P. *v.*6. በርዕየ: R. *et* C. በርእየ: P. *v.*16. ወሊይደሬስለ: R. *et* C. ወሊይደሬስዕ : P. *v.*21. ይትግሐሡ : R. *et* C. ይትገሀሡ: P. *v.*22. ጽእለተ:R. *et* C. ጽዕለተ:P. *v.*25. ጠግአት : R. *et* C. ጠግዓት: P. *ib.* ወአሕይወኒ: P. አሕይወኒ:R. *et* C. *v.*32. በፍኖተ : P. ፍኖተ: R. *et* C. *v.*34. ወዕቀበ : R. & C ወአዕቀበ: P. *melius* : & custodiam. *v.*35. መርሐኒ:እግዚኦ:P. መርሐኒ:*tantum*. R. & C. *v.*41. ወይ መጽአ: R. *et* C. ይመጽአ : P. *v.*44. ወአዐቅበ: R. *et* C. ወዓዐቅብ: P. *v.*49. ለገብወርከ : R. *et* C. ለገብርከ : P. *melius. v.*51. ሊተገኃሠኩ : R. *et* C. ሊተገሀሠኩ: P. *v.*63. አለ: R. *et* C. *in priori sticho*; ለአለ:P. *v.*67. ነሰሕኩ:: R. *et* C. ነሣሕኩ : P. pœnitentiam egissem, *vel*, egeram : *f.* pœnitenda feci, commisi. *Est qudiem Heb.* שגג Incogitanter, inconsiderate, ignoranter egit : *quod fecisse homines merito pœnitet, neque id insolenter quidem. v.*82. መአዜ: R. *et* C. መዕዜ : P. *v.*84. ማአዜ: R. *et* C. መዕዜ:P. *v.*85. ወአመአከሰ : P. ወአከሰ : R. *et* C. *v.*97. ተመሐርየ : R. *et* C. ተመሀርየ: P. *v.*98. ወአመጸበ እትየ : P. እመጸበእትየ : R. *et* C. *v.*102. ወሊትግሐስኩ : R. *et* C. ወሊ ትግሀስኩ : P. *v.*107, ወሐመምኩ: P. ሐመምኩ: R. *et* C. *v.* 112. ዘአንበለ : ሒስ:: R. *C. et* P. *Si sumi liceat* ሒስ : *in eodem sensu cum* ኅይስ:(*quæ tum literæ, tum vocum formæ, in hac lingua alternant non raro) ita consentiet hic noster Interpres cum* 70. *eorumque sequacibus*, 4. *Arab. Vul. Lat. &c. Est autem hujus dictionis magis propria atque peculiaris significatio (de qua nihil omnino habet Wemmars in Lex. suo Æthiop. ut neque de quamplurimis aliis vocabulis Æthiopicis, quæ non tantum in SS. Scripturis, sed in Liturg. atque Missal. hujus gentis occurrunt sæpius) eadem quæ Ar.* خيس Crimen, culpa, error : res prava. *Proinde ita vertenda hæc verba*, absque crimine, *vel* culpa. *Consule sis hæc loca, Act.*25.27. 1 *Cor.*11. 34. *Col.*3.13. *Quin & forma* ኅይስ : *significatione nonnunquam convenit cum hac voce, neque alium satis apte sensum feret, vid. Math.* 5.23. *Judæ.. v.*9. *at sæpius cum* ሐ : *Rom.* 9. 19. *cap.*14.15. *Col.* 3. 13. *Apoc.*2.4.14.20. *Affine est Æthiop.* ሐሰወ : Decepit: *& Heb.* עקב *cui hic respondit: nec semel ita vertunt Senes*, πλεονασμὸς Decepito, dolus ; *& cum iis etiam Chal. Syr. Arab. Psal.* 40.10.4. *Reg.*10. 19. *v.*117 በኵነኔከ : R. *et* C. ኵነኔከ: P. *v.*118. አመትአዛዝከ:: R. *et* C. አመኔከ:: P. *ib.* ፍትወቶሙ : R. *et* C. ፍትወቶሙ : ውእቱ::P. *v.* 120. አው ድድ : R.C. *et* P. *plane deductum videtur ab* Heb. יתד (*unde & Ar.* ود *eliso* ת) *certe optime convenit cum verbo* סמר *cui hic respondit :* מסמר *enim &* יתד *voces sunt synonomæ : &* ת *cum* ደ : *alternant nonnunquam in hac lingua, ut in* ደቂት:) *quasi* clavis confige timorem *tuum in carnem meam. vid. Psal.* 151.2. *Ubi in* 10. *conjugatione Arab. occurrit. v.*126. ወአለው: R. *et* C. ወዓለው : P. *v.*128. ወኵሉ : ፍኖተ : P. ኵሉ:ፍኖተ : R. & C. *v.*131. አናሕኩ : *idem plane significat hoc verbum, quod Arab.* لهج Anhelavit, spiritum vehementer duxit, ና : *autem est* 4ta. *Classis propter tertiam gutturalem.*

L

Cognationem

Cognationem enim eo habent قرب : **אנח** *Hebr.* **אנק** : **נחרה—נאק** : *v.*133.
ወለ.ደምዕ፡ R. *et* C.ወለ.ደምአፂ፡ P. *v.*137. ኵሉነ፡ R. *et* C.ኵሎሙ፡ኵሉነ፡ P. *ver.* 138. ወአዝዝከ : R. ወአዝዝከ : C. *vitiose proculdubio in utroque, pro* ወአዘዝከ : *ita in* P. præcepisti, *ut in Hebr.* 4. *Arab. &c. ver.* 141. ወሕገከ : R. *et* C. ወሕገ : P. *ver.* 147. ማእሰለ : አድባር : R. *et* C. ማእሰለ : አድባር : P. *Significatione hic certe convenit* አድባር : *cum Arab.* بلدا post justum tempus *ad precationem venit* : & بلدا

Res posticæ, post venientes ; elapsa occasione : بعد ومضي *ut Arab.* *Walt. hic vertit* ; h. e. ἐν ἀωρίᾳ, *ut* 70. *De vespera diei intelligit autor* **בנשף**, *Hebr.* **נשף** : q. d. *statim post decubitum* : *quod quidem intempestivum surgendi tempus. Ex hac autem, atque Senum hujus dictionis versione, satis constat errare eos, qui Hebr.* **נשף** *primam tantum & ultimam noctis partem, per horam sc. integram ante solis occasum, vel ortum, ut Genebrard. & cum eo alii non pauci indigitare putant : nam de omni tempore a vespera ad mane dictam reperimus : vid. transl.* 70. *Isa.* 5. 11. *Job.* 24. 15. *cap.* 3. 9. *Isa.* 59. 10. *Job.* 7. 4. 1 *Reg.* 30. 17. *Hoc a. in loco specialiter de intempesta nocte intelligenda est ; prout etiam Jerem.* 13. 16. *hanc vocem Hebrai communiter interpretantur. Vide Luc. Brugens. Notationes ad S. Biblia, qui de varietate codicum in legendo hunc locum, quamplurima congessit. ver.* 149. በከመ : ትፈቅድ፡፡ R. *et* C. በከመ : ፍጥሕከ፡፡ P. *ver.* 151. አንዚአ : R. *et* C. *deest in* P. *ver.* 152. እምትካት : R. *et* C. ከመዕከ : P. *ver.* 156. ሠሕለከ : R. *et* C. ሠሀለከ : P. *ver.* 157. ወለ.ተገሕፅከ : R. *et* C. ወለ.ተገሀሽከ : P. *ver.* 162. ምህርከ : R. C. *et.* P. *vid. An. ad Psal.* 59. 6. *ver.* 163. አፍቅርኩ፡፡ R. *et* C. አፈቀርኩ፡፡ P. *melius. ver.* 164. ወለሕብከ : R. *et* C. አሐብ ሕከ : P. *Ibid.* በእንተ : ኵሉ : ጽድቅከ፡፡ R. *et* C. በእንተ : ኵሉ : ኵነኔ : ጽድቅከ፡፡ P. de omni judicio justitiæ tuæ, *ver.* 166. ተሰፈውኩ : R. *et* C. ተሰፈዉ : P. *Ibid.* ወአቀብኩ : R. *et* C. ወዐቀብኩ : P. *ver.* 167. ነፍስየ : ትእዛዘከ፡፡ R. *et* C. ነፍስየ : ስምዕከ፡፡ P. anima mea testimonium tuum. *ver.* 171. ጉሰአ : R. *et* C. ጕሠዐ : P. *Ibid.* ምሕርካ : R. *et* C. ምህርካ : P. *v.*172. ኵሉ : ትእዛዝከ፡፡ R. *et* C. ኵሉ : ኵነኔከ፡፡ P. omnia judicia tua. *v.* 176. ተሪስእኩ : R. *et* C. ተረሰዕኩ : P. *ibid.* ኢረሳእኩ፡፡ R. *et* C. ኢረሰዕኩ፡፡ P.

PSAL. CXIX.

Tit. in R. C. *et* P. *ut in Impressis*

Vers. 5. ሰአየ : R. *et* C. ሰደአየ : P. *ibid.* ሐርህቀ : R. *et* C. ሐርቅከ : P. *ver.* 6 ወበሀ : R. *et* C. ሰበ : P. *ibid.* ይፀብኡኒ : impugnabant : R. *et* C. ይጸልኡኒ : odio me habebant. P.

PSAL. CXX.

Tit. in R. C. *et* P. *ut in Impressis.*

Vers. 3. ሰእገርየ፡፡ R. *et* C. ሰእገርከ : P. *melius. ibid.* ዘየአቅበከ፡፡ R. *et* C. ዘየዐቅበከ፡፡ P. *ver.* 6 ኢየውኢከ : R. *et* C. ኢየውዒከ፡፡ P.

PSAL. CXXI.

Tit. in R. C. *et* P. *ut in Impressis.*

Vers. 3. ከማሁ : ኅቡረ : R. *et* C. ከማሁ : *cum litura quadam ad pedem dextri lateris* ማ ሁ: *unde videtur leg.*ሁ: *qui regularis est illud scribendi modus*, ከማሁ : P.ወኅቡረ : quæ similiter *se habet*, & consociata est apud seipsam. *v.*4. ሕዝበ : እግዚአብሔር፡ስምዐ : እስራኤል : R. & C. *Deest iste stichus in* P.

PSAL. CXXII.

Tit. in R. C. & P. *ut in Impressis.*

Vers. 3. ዉሙት : R. *et* C. አሙት : P. *ver.* 5 ፀአለተ : R. *et* C. ጽዕለተ፡፡ P.

PSAL. CXXIII.

Tit. in R. C. *et* P. *ut in Impressis.*

Vers. 2. እስከዝበ : R.C. *et* P. *ut & ver.* 3, *vel ut Adverbium dubitandi sumatur, vel, ut verbum prout transtulimus ; atque ut S. Augustinus Gr.* ἄρα *vertendum esse contendit, sed in alia persona*, sc. putas pertransiit, *&c.v.*4. ሀከከ፡፡ R. *et* C.ሐከከ፡፡ P. *v.*6 ነአቂት : R. *et* C. ነዐቂት፡፡ P.

PSAL. CXXIV.

Tit. in R. C. & P. *ut in Impressis.*

Vers. 2. የአውደ : R. *et* C. የዐወደ፡፡ P.

PSAL. CXXV.

Tit. in R. C. *et* P. *ut in Impressis.*

Vers. 1. ወጎኑ : P. ጎኑ : R. *et* C. *ver.* 6 የዐርሩ፡፡ R. *et* C. የአርሩ፡፡ P. *v.*7. ወሰበ : R. *et* C. ሰበ : P.

PSAL. CXXVI.

Tit. in R. C. & P. *ut in Impressis.*

Vers. 6. ፍትወቶሙ : *R. et* C. ፍትወቶ፡፡ P.

PSAL. CXXVII.

Tit. in R. C. & P. *ut in Impressis.*

Vers. 1. ወእለ : የሐውሩ : P. እለ : የሐውሩ : R. *et* C.

PSAL. CXXVIII.

Tit. in R. C. & P. *ut in Impressis.*

Vers. 1. ይፀብኡኒ : R. *et* C. ይፀብኡኒ : P. *v.*3 ዲበ : ዘባንየ : R. *et* C. አዕዱ : ዘባንየ : ዘበጡ : P. *Ad os usque* dorsum meum flagellarunt. *vel forte ab* **עצב**, *sive* عطب *Heb. atque Arab.* Gravis, fortis fuit (ሀ *enim &* አ : *ab Æthiopibus sæpissime sine ullo discrimine usurpantur*) *adverbialiter significare potest* አጽሙ : Graviter, fortiter strenue d. m. flagellarunt : *vel denique ab Arab.* عصلم lorum, *lorio* d. m. f. *dictio est quæ in nullis Æthiopum quos habemus libris occurrit amplius : Neque ut præpositio (qua hic cum Hebr. utuntur cæteri omnes illius interpretes) in hac, vel ulla alia quacunque Orientali lingua reperitur, puto.v.*4. ሰበረ : ሕድፀሆሙ : *Affine hoc* ሕድፀ : *transpositione literarum Chald.* **צדפא** Collum. R. *et* C. ሰበረ : ክሳውደሆሙ : P. *eodem sensu.* *v.* 5 እንኩት፡፡ R. *et* C. እንኩት፡፡ P. *vitiose : est n.a* ፃእክ : *ibid.* ዘእንበለ : R. *et* C. እንበለ፡፡ P.

PSAL. CXXIX.

Tit. in R. *et* C. *ut in Impressis ; absque titulo in* P. *quasi idem cum priore Psalmus.*

Vers. 2. ዘያድምዕ : R. & C. ዘያድምእ : P. *ver.* 4. ወበእንተ : P. ወበእንቲአ R. & C.

PSAL. CXXX.

Tit. in R. C. *et* P. *ut in Impressis.*

Vers. 1. ኢይትዐበይ : R. *et* C. ኢተዐበየ : P. *ibid.* ወኢይዘየዕ : R. *et* C. ወኢተዘውዐ፡፡ P. *v.*4. ትእስየ : R. *et* C. ትዕስየ፡፡ P.

PSAL. CXXXI.

Tit. in R. C. *et* P. *ut in Impressis.*

Vers. 2. ወበዕለ : R. *et* C. ወበፅአ : P. *ver.* 3. ከመ : ኢይበውእ : R. *et* C. እኄዝ : ይብል : ኢይበውዕ : — Dicens, Non introibo — ወከመ : ኢየዐርግ : R. *et* C. ወኢየዐርግ : P. *ver.* 4. ወከመ : ኢየሀብ R. *et* C. ወኢይሁብ : P. *ver.* 5. ወእረክብ : R. *et* C. ወእረክብ P. *ver.* 7. ንበውእ : R. *et* C. ንበውዕ : P. *ibid.* ውስተ : ደብተራሁ : ለእግዚአብሔር : : P. Palatia Domini. *ver.* 8. እረፍትከ R. *et* C. ዕረፍትከ : P. *ver.* 11. እስመ : እምፍሬ : R. *et* C. ወይቤ እምፍሬ : Et dixit, de fructu——*ver.* 12. ወሰለሙ : R. *et* C. ሰለሙ P. *ver.* 13. እስከ : ሰዓለም : R. *et* C. ሰዓለም : P. *ver.* 15. ወዝየ R. *et* C.ዝየ፡፡ P.

PSAL. CXXXII.

Tit. in R. C. & P. *ut in Impressis.*

Vers. 3. ወከሙ : P. ከሙ : R. *et* C. *ib.* ጠለ : አርሞንኤም : R. *et* C. አርሞንኤም : *omittitur in* P. *v.*4 ሀየ : አዘዘ : ibi mandavit P. ሀየ *in* R. *et* C.

PSAL. CXXXIII.

Tit. in R. C. *et* P. *ut in Impressis.*

Vers. 2. ዐደዴ : R. *et* C. ዓደዴ : P.

PSAL. CXXXIV.

Tit. in R. & C. ሃሌሉያ : P. ማኅሌተ : ዘበመዓርጊሁ፡፡=፡

Vers. 2. አደዴ : R. *et* C. ዐደዴ : P. *v.* 12 ወርስተ : R. & C. ርስተ P. *v.* 13 ሰዓለሙ : ዓለም : P. ሰዓለም : R. *et* C.

PSAL. CXXXV.

Tit.in R.*et* C.ሃሌሉያ : *At in* P.ማኅሌት:ዘበመዐርጊሁ፡፡Canticum graduum

Vers. 6. ዘአጽንአ : R. & C. ዘአጽንዖ : P. *v.* 13 ወገደፈ፡፡ R.C. *et* P. & partitus est eum, *q.* in duas partes secuit. *ver.* 16 ዘወሰዶሙ : *R. et* C. *male* ; *rectius* P. ወአውጽአሙ : *ibid.* ዘአውፅአ : እምተኅትኡ፡፡ እስመ : ሰዓለም : ምሕረቱ፡፡ *Ita* R. C. *et* P. *Nec habetur istud comma in ullo alio quem adhuc vidimus interprete, nisi Arab. nostro, ac Romano : Unde, atque ex permagna illa quæ inter hosce per totum fere Psalterium reperitur convenientia, alicui videri satis probabile, Translationem illam Arabicam ex Æthiopica factam fuisse ; aut saltem contra, hanc ex illa. Idem etiam forte dicendum de libro Canticorum. Ver.*17 ዘቀተለ : ነገሥተ : ዐቢያተ፡ R. & C. ዘቀተለ : አሕዛበ : ብዙኃን፡፡ P. Et percussit multas gentes ; *Notanda discrepantia : neque enim in ulla alia quæ extat editione invenitur hæc lectio.*

PSAL. CXXXVI.

Tit. ዘዳዊት፡፡ *R. et* C. ማኅሌት : ዘበመዐርጊሁ፡፡ P.

Vers. 2. ኵሐይሁ : *R. et* C. ኵሐኪሁ : P. *Est* 1. *q. Arab.* خلاف *Talmud.* **חילפא** salix : *& corrupte videtur ab eo deductum* : ף, *&* ח, *alternant nonnunquam* (*sic in Talmude non semel legitur* ח 1. *q.* **חלף**) ל, *etiam atque* י, *&* ח : *sæpius. Salix autem Marina videtur hic præcipue intelligenda, quæ saxis* (*Æthiop.*ኰኵሕ) *adnascitur, vid.Bauhin.H.Plant.Li.*8.*c.*20.*& L.*39.*c.*41. *V.*4 እምዓሌዩ:R. *et* C. ሰዓዩ : P. *v.* 5 ወእረ : R. *et* C. እረ : P. *v.*6 ወእምሰ : R. *et* C. እምሰ P. *ibid.* ረሰዐክኪ : R. *et* C. ረሰዕኩኪ : P. *ver.* 7 ሰእሙ : P. እሙ R. *et* C. *ver.* 8 ኢሰዐክኪ : R. *et* C. ኢሰዐዕኩኪ : P. *ver.* 10 ተሀውጉ : R. *et* C. Effundatur atque evacuetur usque ad f. *in eundem sensum cum* 70. ንስቱ : ንሥቱ : P. Destruite, destruite, *ut in Arab. tantum in nostro Arabe deest repetitio verbi* اهدموا, *quæ habetur in Nebiens. & Rom. in Walton. autem est* وينقص الهدم *propius ad formam Æthiop. prout extat in* R. *et* C.

PSAL. CXXXVII.

Tit. ዘዳዊት : *R.* & C. መዝሙር : ዘበመዐርጊሁ፡፡ P.

Vers. 4. እዌድሰከ : *R.* & C. እዌድሰከ : P. *v.*6 በቢደ : R. *et* C. ዐቢደ : P. *v.* 8 እስከዝበ : *etiam contra* 4. *Arabes, cæterosque omnes interpretes legit hunc locum.*

PSAL. CXXXVIII.

Tit. in R. *et* C. *ut in Impressis ; in* P. መዝሙር : ዘዳዊት፡፡

PSAL.

Vers. 2. —ቀጸዐከ:: *Ita* R. C. *et* P. *Est proprie* ቀጸዐ : *Afflictione,* vel onere depressit, incurvavit; *veluti adversarius, extraneus,* qui minime amicus: *atque ita certe a 70. exponitur* זר (*quod* alieni, *ut aliqui volunt verbi* זרית *cui hic respondet* ቀጸዐከ :) זור, *radice* tam ἐχθρὸς *Prov.* 6. 1. *quum* ἀλλότριον, *tanquam a* זור : *Vocabulum* interpretatur *Chald.* אתעברת חילוני : *suffragantur Senes Psal.* Hebr. 57. 4. ἀπηλλοτριώθησαν —— זרו : *qui & alibi per* ἐναντιοῦμαι *reddunt.* Prov. 20. 8. *Convenit Æthiop.* ቀጸዐ : *cum Arab.* فصع pressit, depressit: *Sed potius, ac prorsus quidem idem opinor quod* قعص Incurvavit, inflexit: *unde* انقعص شي res incurvata est. *Loco hujus vocabuli* vertitur 70. πίθει, *cui aliquatenus consonat* ቀጸዐ : *Psal.* 9. 10. *secundæ* partis. *Vid. etiam Psal.* 56. 8. *Psal.* 68. 13. 28. *Psal.* 37. 6. *in quibus omnibus locis*, premendi, incurvandi, inflectendi *sensum habet.* vestigia mea *tanquam alienus, vel adversarius arctissime premis,* generis inflectisque, *quocunque me vertam, supra, infra, addextram,* sinistram (*quos* 4. *situs* τῷ רבעי *indigitari putat Camius*) *semper* ubique meos tractus, *meam gyrationem, meas spiras pervestigas, me-* venaris, *ut vertagus leporem: metaphora qua toto fere Psalmo utitur* propheta. ver. 4. ወፈጠርከኒ : P. ወፈጠርከ : R. *et* C. *ibid.* ወደደከ : R. *et* C. ወወደደከ : P. *melius. ver.*6. እሐውር : *Ita* R. C. *et* P. Ibo. Clemens Romanus *pro hoc habet* ἀφήξω, *& in marg.* ἴσ. ἀφίξομαι. *ibid.* ... : R. *et* C. እትጌጌ : P. *Clemens Romanus,* κρυβήσομαι *illius lo-* ... habet; *suffragatur Syrus.* v. 7. ወእምኒ : ዐረፐ::—— ውስተ : ቀላይ : R. *et* C. እምኒ : ዓረፐ::——እስከ : ቀላይ : P. *verba sequentia ita le-* Clemens Romanus, ἐὰν ἀναβῶ εἰς τὸν οὐρανὸν (Cù εἶ ἐκεῖ, ἐὰν ἀπέλθω εἰς τὰ ἔσχατα τῆς γῆς, ἐκεῖ ἡ δεξιά (Cu. ἐὰν κατασρώσω εἰς τὰς ἀβύσσους, ἐκεῖ τὸ πνεῦμά (Cu. *ver.* 8. ወእምኒ : R. *et* C. እምኒ : P. *ver.* 11. በእ... : ጸልመት : ከማሁ : ብርሃን : R. C. *et* P. በእምጠኑ : *in Scrip-* turis quas habemus Æthiop. *semel tantum de quantitate temporis di-* citur, *sc. Psal.* 145. 1. *quamvis & illic aliter interpretari liceat: Alibi* semper, *vel de modo, ratione, respectu rei, vel de ejus qualitate, de* numero semel *Apoc.* 13. 18. *intelligendum videtur. Vid. Math.* 25. 15. Mar. 4. 33. *Rom.* 5. 15. 16. *Apoc.* 21. 16. *Unde ita vertendus eti-* am iste locus, Pro ratione tenebrarum ejus h. e. *noctis,* ejusmodi est lux ejus. q. d. *Maxime nigrantes tenebræ, atque splendidissima lux* sunt omnino apud Deum pares. *ver.* 12. ወተወከፍከኒ : ከመ : አእምር:: *Ita* R. C. *&* P. *Consentiunt hic.* 4. *Arabes, Syri, cæterique omnes quos* habemus Interpretes cum Hebræo, *soli hi nostri Æthiop. codices viden-* tur in diversum ire. *Si enim* አእምር : *nihil aliud sit quam* አእምሮ : Scientia, cognitio, *tum vel sensum exhibebit quem anneximus,* Scientia quasi fovisti me, *per trajectionem particulæ* ከመ : *vel,* suscepisti me quasi scientiæ *tuæ objectum, hominem quem probe, intus & in cute* nosti: *de qua cognitione plura in sequentibus subjungit: vel si ex usu* Arab. vocis الامر res miranda, prodigium: quasi miraculum *potentiæ* tuæ: *quæ quidem interpretamenta plane nihil habent, quod vel cum He-* bræo textu, *vel cum cæteris conveniat versionibus. Quid si igitur ul-* timo in loco dicamus አእምር : *cognatæ significationis esse cum Chald.* אימורים viscera, intestina? *C.* יומא *c.* 6. *s.* 7. *in Mishna, de Juvenco,* & hirco, *qui erant comburendi verba faciens,* והוציא *inquit* קרען את אימוריהן findebat eos *sacerdos*, eorumque viscera educebat: *quo* sensu apud Talmudicos *occurrit sæpius. Atque hinc per Synechdochen,* አእምር : venter: *ut* בטן (*cui hic respondet*) *Hebræis, tam* מעין Chald. *Num.* 5. 22. *&* σπλάγχνα *ut Senes Prov.* 26. 22. *transtule-* runt, *quam* venter: *Quod eidem vocabulo in aliis etiam linguis non in-* frequenter accidit. *Atque ita congruenter cum Heb. cæterisque versionibus* omnibus *sic reddi potest iste* στίχος, Et suscepisti me etiam *de* utero. Ver. 14. ወሊአከልየ : *Ita R. C. &* P. Neque essentia, *vel* substantia mea; እከለ : *enim sæpe ut verbum substantivum occurrit, i. q. Græce.* ἦν Vid. *Luc.* 3. 23. *Act.* 1. 15. *cap.* 19. 7. *cap.* 23 13. *cap.* 24. 11. *cap.* 27. 37. *Alibi significatione convenit cum Heb.* כלכל ,כול ,יכל ,אכל potuit; sufficit, pavit, nutrivit, *unde* እክል : panis, frumentum, *quo* sustentamur. *ver.*15. ወዘኒ : ገበርከ : *Ita R. C. &* P. *Ab omnibus aliis* Interpretibus *in diversum hic abeunt Codices Æthiop. Quatuor Arabes* Heb. Rom. Walt. *& noster inter se conveniunt; nequaquam cum Græcis,* vel Latinis. *ver.* 18. እድዎ : R. *et* C. ዕድዎ : P. *ibid.* ተገሐሠ : R. *et* C. ተገሐሠ : P. *v.*19. ይዜኀሩ : R. *et* C. ይዜሀሩ : P. contendunt, superbe dicunt, *ut* زهر *Arab. nostro suffragatur Theodotio. ibid.* ወይነሥእዎ... : C. *male* ወይነሥእዎን : *R. & P. v.* 20. ወተመንሰውከ : *R. & C.* ተመንሰው : P. Tentatus sum, periclitari proclivis sum. *v.* 22. ፈተኑኒ : ... P. *at in R. & C.* ወኮኑኒ : etiam facti sunt mihi; *quod de mendo* suspectum.

PSAL. CXXXIX.

Tit. in R. et C. ut in Impress. in P. መዝሙር : ዘዳዊት::=፦

Vers. 3. ወእብሎሙ : R. *et* C. እለ : አብሎሙ : P. *ver.* 4. እምእደ : R. *et* C. እምዕደ : P. *v.*6. እኅባለ : R. *et* C. እህባለ : P. *v.* 7. ወእጽም... : R. *et* C. ወእጽምአኒ : P. *v. 9.* ሊተመኖዉኒ : *R. et C.* ሊተመኖዉኒ : ...ዚአ : P. *ibid.* ሊይዜኀሩ:: R. *et* C. ሊይዜሀሩ : P. *v.* 10. ወርእስ : R. *et* C. ርእስ : P. *v.*11. ወትንጽሕሙ : ውስተ : መድር::R. *et* C. *deest iste* στίχος *in* P. *v.*12. ይነዕዎ: R. *&* C. ተንዖ : P.

PSAL. CXL.

Tit. in R. & C. ut in Impressis; in P. መሓልይ: ዘበዐርጊሁ::=፦ Canticum graduum.

Vers. 3. ዘዓቅም : R. *&* C. ዘእቅም : P. *In eundem etiam sensum* Arabes. *v.*6. ወቅብእ : R. *&* C. ወቅብዓ : P. *Ib.* ሊይትቀብእ: R *&* C. ሊይትቀብዓ : P. *v.* 7. ከመ : ይሣህሉ:: R. *&* C. Ut misereantur *male, pro* ይሣህሎሙ : *ut cum* 70. *atque Theodotione conveniat: qui vocem* ברעותיהם *ex usu Chald.* רעה *i. q.* רצה *vertunt.* P. ከመ : ኢትሣህሎሙ:: *plane in contrarium sensum,* ut non miserearis eorum. *Propius aliquanto ad Heb.* Ob mala eorum, *h. e. ut iis male sit. ibid.* ጸኑእኒሆሙ:: R. *&* C. ጸኑዓኒሆሙ:: P. *v. 9.* እዕጽምቲሆሙ : Ossa eorum. *Ita* R. C. *&* P. *quibuscum faciunt (teste Nebilio) quidam Græci, nec non Syri, quatuor Arabes, &c. ib.* እግዚእ : R. *&* C. እግዚእ : እግዚእ : P. *sic & Arabs noster, ac Neb. v.* 10. ኅብሉ R. *&* C. ሀብሉ : P.

PSAL. CXLI.

Tit. in R. *&* C. *ut in Impress. in P.* መኅሌት : ዘዳዊት::=፦

Vers. 4. ወኅብሉ : R. *&* C. ሀብሉ : P. *ver.* 6. ወኅበሂ : ለመሰጥ : አልብየ:: *Ita* R. C. *&* P. Et quo aufugiam non habeo. *ver.* 9. ይሂ ይሉኒ:: R. *&* C. ይኄይሉኒ:: P. *ver.* 10. ተእሰየኒ:: R. *&* C. ተዓሰ የኒ:: P.

PSAL. CXLII.

Tit. in R. *&* C. *ut in Impress. in P.* መዝሙር : ዘዳዊት::=፦

Vers. 4. ወቀበጸትኒ : R. *et* C. ወቀበፀትኒ : P. *Tria significata habet hoc verbum, duo priora Æthiopibus peculiaria.* 1. Oblitus est: *Atque hoc satis constat ex Psal.* 30. 15. *Ubi omnes Interpretes, etiam quibuscum maxime concordat noster, ita vertunt* Hebr. נשבחתי. 2. Abnuit, renuit, negavit. *Psal.* 76. 3. *Rom.* 4. 20. *Ubi & secundum priorem sensum interpretemur.* 3. Commotus, contractus, angustiatus, conturbatus; pavidus fuit; *ex usu vocis Arab.* 1 *Thess.* 3. 3. *Psal.* 60. 2. *Itemque hoc in loco. ver.*7. ከመዐኒ : እግዚእ : R. *&* C. እግዚእ : *omittitur in* P. *v.* 8. እምኔየ:: R. *&* C. እምገብርከ:: P. a servo tuo. *ibid.* እዘቅት:: R. *&* C. ዓዘቅት:: P. *ver.*10. ለንቀዕደጉ : R. *&* C. ለንቀዕጉ : P. *perperam. v.* 12. ይመርሐኒ : *R. et* C. ይመርሀኒ : P. *ibid.* ወበእንተ : R. *et* C. በእንተ : P.

PSAL. CXLIII.

Tit. in R. *&* C. *ut in Impress. in P.* መዝሙር : ዘዳዊት::=፦

Vers. 6. ወይጠይሱ:: R. *&* C. ወይጠሱ:: P. *v.*13. ተክል: R. *et* C. ተክል:ዘይት : ሐደስ:novellæ plantationes olivæ. P. *v.* 15. መሉእ::R. *et* C. መሉዕ:: P. *ver.* 16. በመፍረሆን:: R. *et* C. በመፍረሆሙ:: P. *ibid.* ሰቡሕ : R. *et* C. ሰቡሓን:: P. *melius. v.* 17. ቅጽርሙ:: *R. C. & P. Arab.* قصر Arx, palatium. 2 *Sam.* 11. 2. 27. *unde Hispan. Alcazar: Hujus autem vocabuli sensum jam autumo a verbo* ቀጸረ : *petendum: potius, quod tam Arab. quam Æthiop. i. e. q.* حبس, *qua voce loco* ቀጸረ : *utitur Arabs Walton. Psal.* 16. 10. Inclusit, conclusit, incarceravit. *Unde nomen* ቅጽር : Mœnia, maceria, murus, *quo aliquid cingitur vel includitur, satis apte indigitare puto. Imo bis alibi diserte respondet* τῷ *Heb.* חומה *Cant.* 5. 7. *& cap.* 8. 10. *proinde iis in locis, ut etiam hic, ita vertendum censeo. Quin & Arab. fere idem videtur denotare* قصارة الارض brevis terræ ambitus. *ibid.* ያበወእዎሙ::R. *&* C. ያበውዕዎሙ:: P.

PSAL. CXLIV.

Tit. in R. *et* C. *ut in Impress. in P.* መዝሙር:ዘዳዊት::=፦

Vers. 3. ዐቢይ :——ወብዙኅ : R. *&* C. ዓቢይ——ወብዙኅ : P. *v.* 6. ወያየድዑ : ጽንዐክ:: R. *&* C. ወያየድዑ: ጽንዓከ:: P. *Habetur iste* στίχος *tantum apud hunc, atque Arabem nostrum. v.* 15. ትትኒ::R. C. *et* P. *vid. An. ad Psal.*117.13.

PSAL. CXLV.

Tit. in R. *et* C. *ut in Impressis; in* P. መዝሙር : ዘዳዊት::=፦

Vers. 1. ሀለውኩ:: *R. et* C. ሀሉኩ:: P. *v.*2. ወሊትትእመኑ: *R. et* C. *absque* ወ : P. *v.* 9. ለዓለም:: *R. et* C. ለዓለም : ዓለም::P.

PSAL. CXLVI.

Tit. in R. *et* C. *ut in Impressis; in* P. መዝሙር : ዘዳዊት::=፦

Vers. 3. ቀኅሰሎሙ:: R. *&* C. ሎሙ : ቀኅሰሎሙ:: P. eos, contritionesque eorum. *ver.* 12. በመሕርቱ:: R. *&* C. ቦቱ:: P.

PSAL. CXLVII.

Tit. in R. *&* C. *ut in Impressis in* P. ሃሌ : (*contracte pro.* ሃሌሉያ :) መዝሙር : ዘዳዊት::=፦

Vers. 1. ወሰብሐዮ : P. ሰብሕዮ : R. *&* C. *v.* 9. ለበዕድ : R. *&* C. ለበዕድን : P. *rectius.*

PSAL. CXLVIII.

Tit. in R. *et* C. *ut in Impressis; in.* P. ሃሌ : Halleluiah.

Vers. 4. ሰማያተ : ሰማያት:: R. *&* C. ሰማየ : ሰማያት::P. *ver.*8. እስትትየ; R. *et* C. ወእስትትየ : P.

PSAL. CXLIX.

Tit. in R. *et* C. ሃሌሉያ:: *in* P. ሃሌ::=፦

*Vers.*5. ይትሜክሁ : R. *et* C. ይትሜክሑ:P. *ver.*8. ከመ: R. *et* C. ወከመ: P. *ver.* 9. ይዕስርዎሙ : R. *&* C. ይእስርዎሙ : P.

PSAL. CL.

Tit. in R. *&* C. ሃሌሉያ : *in* P. ሃሌ::=፦

Vers. 3. ወበመሠንቆ:: R. *et* C. ወበመሰንቆ:: P. *ver.* 4. ወበእንዚራኒ; *R. & C.* ወበዕንዚራ:: P.

Excerpta paucula ex Scholiis Gregorii Syri in LIBRUM PSALMORUM; a Doctissimo viro DUDLEIO LOFTUSIO I. V. D. & in Latinum versa cum brevibus Annotationibus per EDMUNDUM CASTELLUM.

PSAL. I. Ver. 6.

[Syriac]

Quoniam novit Dominus; *Athanasius* dicit *Cognoscit* [Syriac] pro *honorat ponitur.*

PSAL. II. Ver. 12.

[Syriac]

Osculamini filium ne irascatur. Graeci, Apprehendite disciplinam, nequando Dominus. Aquila, Osculamini electe. Symmachus. Adorate pure.

PSAL. IV. Ver. 5.

[Syriac]

Dicite in cordibus vestris. Juxta regulam Grammaticae, [Syriac] *dicamus oportet* [Syriac] *dicimus enim* [Syriac] *& non* [Syriac]: *Unde inter alia, argumentum hoc unum est puritatis Translationis hujus Simplicis.*

PSAL. VII. Tit.

[Syriac]

Psalmus septimus Davidis, quando auditionem acceperat [Syriac] *de strangulatione Ahitophel*; *Graeci, pro verbis Chusi filii Iemini. Aquila, Symmachus, Theodotio* ὑπὲρ ἀγνοήματος, *hoc est, pro ignoratione Davidis.*

PSAL. VIII. Tit.

[Syriac]

Psalmus octavus de Messiah redemptore nostro, & de [Syriac] *distinctione naturarum. Graeci, In finem, pro torcularibus; qui per dictionem Torcularia,* intelligunt *omnes* quoscunque *vinearum proventus, & semina, & proles animalium,* & *volucres, & pisces, quae nobis a Deo tribuuntur, in unius-cujusque alimentum.* Ibid. [Syriac] *In Syriacis* [Syriac] *exemplaribus* τῶν 70. *ubicunque* occurrit *nomen* [Syriac] *circa eum notatur* [Syriac].

PSAL. X. Ver. 5.

[Syriac]

Et elevatum est judicium tuum e conspectu [Syriac] *illius. Oportet ut scribatur* [Syriac] *cum duplici Lamed, & ut legatur* [Syriac] *hoc est, facies ejus*; *quomodo etiam vertunt Graeci, Auferuntur judicia tua à facie ejus. Dicit... Attamen in omnibus codicibus Occidentalium atque Orientalium quos vidimus, cum unico Lamed scribitur.*

PSAL. XIV. Ver. 3.

[Syriac]

Et ne unus quidem, h. e. de Assyriis. Atque inveniuntur hic octo versus plures in quibusdam antiquis Graecorum codicibus; *Hi autem sunt, Sepulchrum patens est guttur eorum.....*

PSAL. XVI. Ver. 9.

[Syriac]

Propter hoc gavisum est cor meum. Ex regula Grammaticae oportet [Syriac] *eodem modo efferri, quo* [Syriac] *Atque exinde* [illegible] *diceres, ut* [Syriac] *Sunt vero qui* [Syriac] *hoc,* [illegible] [Syriac] *ad regulam peculiarem referunt.*

PSAL. XVIII. Ver. 21.

[Syriac]

Et secundum puritatem manuum mearum explevit me. In antiquis quibusdam Simplicis editionis *codicibus scribitur, & secundum puritatem manuum mearum, quam a me requisivit.* Ver. 26. [Syriac] *Cum puro purus eris. Armenus, cum sancto sanctus ero,* [illegible] *hoc est, ego. Aegyptiacus similiter cum Aleph.* Ver. 43. [Syriac] *Et sicut lutum platearum.* [Syriac] *conculcabo eos. Aegyptiacus, comminuam.*

PSAL. XIX. Ver. 4.

[Syriac]

Non est sermo, neque verbum, quod non audiatur in voce eorum. Graecis [illegible] *rum non est sermo, neque verbum eo quod non audiatur vox eorum, hic* [illegible] *sensus, vel intellectus. Opponitur hic Syrus Graeco in hoc, quod Syrus dicit voce eorum audiri Sermonem*; *Graecus autem, omnino non audiri vocem* [illegible] *rum. Et correctius hoc*; *Scopus siquidem Psalmistae hic est ut indicet Silentes esse praedicatores.*

PSAL. XXII.

In primo versu hujus Psalmi, sic se habet Armen.

Աստուած իմ նայեաց առ իս ընդէ՞ր *Deus meus* [illegible] *spexit ad me quare, &c.* Ver. 22. [Syriac]

Et a cornu excelso humilitatem meam. Graecus, & a cornibus [Syriac] *Unicornium humilitatem meam. Monocerotem intelligit, cervi* genus *magni* [illegible] *que excelsi, qui unicum* tantum *medio capitis cornu possidet.* Ver. 30. [Syriac] *Famelici terrae*; *Aegyptiacus, magnates.* [Syriac]

PSAL. XXIII Ver. 4.

[Syriac]

Virga tua, & baculus tuus, ipsa me consolata sunt. [Syriac]

In uno exemplari *duplex Nun. Aegyptiacus, virga tua, & rivus tuus.*

PSAL. XXIV. Ver. 1.

[Syriac]

Domini est terra cum plenitudine sua. Aegyptiacus, cum perfectione sua.

PSAL. XXVII. Ver. 6.

[Syriac]

Sacrificabo in tabernaculo ejus Sacrificia laudis: *Aquila & Symmachus, Sacrificia tantum dicunt, neque addunt Laudis, quod sententiam Judaicam retinerent.*

PSAL. XXVIII. Ver. 8.

[Syriac]

Et protector, atque Salvator Christi sui; *Armenus, Spes mea Christus ejus.*

PSAL. XXIX. Ver. 1.

[Syriac]

[Syriac] *Domino filios arietum*; *In Græco non est hoc initium* [Syriac] *Afferte Domino filios Dei, deinde transfert, Afferte Domino filios arietum.*

PSAL. XXX. Ver. 10.

[Syriac]

utilitas est in sanguine meo, ut descendam in corruptionem? Armenus, utilitas est tibi utilitas in sanguine meo, si ipse descendero in corruptionem?

[Syriac]

confitetur tibi pulvis, neque patefacit fidem tuam. Armenus, nunquid in ... confiteor ipse tibi, aut notam facio veritatem tuam?

PSAL. XXXI. Ver. 5.

[Syriac]

... me ex reti illo quod absconderunt mihi. Græcus, ex laqueo: & correctè: quippe laqueus absconditur, at non rete.

PSAL. XXXVIII. Ver. 14.

[Syriac]

... verò tanquam mutus non audiebam, & sicut surdus non aperui os meum; Armenus, & ego sicut surdus non audiebam, & tanquam mutus, qui non ... os ejus: Et in hoc rectè, quia [Syriac] *non audit*, & [Syriac] *non loqui-... : At* [Syriac] *ille est qui potest audire*, & [Syriac] *qui potest loqui.*

PSAL. XL. Ver. 7.

[Syriac]

... autem perfodisti mihi. Armenus, Auditum autem in nobis confirmasti.

PSAL. XLII. Ver. 1.

[Syriac]

... cervus: Græcus, quemadmodum cupiditate flagrat cervus ad fontes aqua-... Ver. 12. [Syriac]

... adhuc confitebor ei; *In Græco atque Armeno, non legitur adhuc.*

PSAL. XLIX. Ver. 16.

[Syriac]

... de manu inferni, vel, [Syriac]

... sepulchri educet me; *pro* [Syriac] (quod legit etiam Cod. Erpen.) in aliis Codd. *epitor erat* [Syriac] *& ex antiquo scripto in Coph mutatum est, in hoc ... Græcus dicit* [Syriac] *accepit me*; & *Armenus*, [Syriac] *... suscipit me.*

PSAL. L. Ver. 14.

[Syriac]

... sacrifica Deo gratiarum actionem. Armenus, Ascendere fac oblationem benedictionis.

PSAL. LI. Ver. 9.

[Syriac]

Asperge super me hysopo, Græcus [Syriac] *appellat, & Armenus* [Syriac] Vid. F. Rivolæ Dictionar. Armenolat. p. 368.

PSAL. LVII. Ver. 8.

[Syriac]

... laudabo & Psallam; *Græcus, canam & psallam, scilicet primum cum Zain ... quiescente ex* [Syriac] : & *secundum cum Zain phathacato de* [Syriac] & ... : f. hoc vult, in Pael. de cantu Musico, sive modulatione vocis, ... ut B. Bahlul vertit; in Pael, de subjecta materia laudationis divinæ ... Vid. quæ habet Lud. de Dieu in Matth. 11. 17.

PSAL. LIX. Ver. 7.

[Syriac] Sono, atque significatione convenire videtur hoc verbum si rectè scribitur (nam apud Syrorum Lexicographos, quos habemus minimè reperitur) cum Arab. [Arabic] i. q. Syris [Syriac] *Clamare, ejulare.* At potius de mendo suspectum, pro [Syriac] qua voce utuntur hic non tantum Syrus noster, sed & 3. Arabes, Rom. Walton. atque noster; *Symmachus, & vociferabuntur* (vid. Num. XIV. 1. in Syr. & V. Lat.) *ut canes, sc. ob percussionem eorum, qui cadunt eos.*

PSAL. LXIV. Ver. 2.

Exaudi Deus vocem [Syriac] *meam: Armenus, orationem meam.*

PSAL. LXVI. Ver. 3.

[Syriac]

Propter multitudinem roboris tui mendaces tibi fient inimici tui: cum Dolath, ([Syriac] enim pro. [Syriac] ponitur) *quod non leg. sed* [Syriac] *cum Thau* (sc. loco, [Syriac]) *scribentur*, vel *describentur. Armenus, Mendaces sunt tibi.*

PSAL. LXVIII. Ver. 16.

Montes Ghebenjam: [Syriac]

Græcus mons coagulatus: (nam leg. [Syriac]) Ver. 28. [Syriac]

Ibi Benjamin parvulus [Syriac]

in tranquillitate; *Armenus, in stupore*, vel *pavore*; ut S. Hilarius, & Roman. Psalterium.

PSAL. LXIX. Ver. 3.

In quo non est consistendi [Syriac]

locus: *Armenus, quietis.*

PSAL. LXXII. Ver. 1.

Da judicium tuum regi: *Ar-* [Syriac] *menus, justitiam tuam.* Ver. 7. [Syriac]

Et multitudo pacis, donec desierit. Symmachus, consenuerit. [Syriac]

Ver. 9. [Syriac]

Et inimici tui pul- [Syriac] *verem lingent*, [Syriac] *Cum Caph molli post Cheth in omnibus antiquis exemplaribus ita scribitur*: *Veruntamen* [Syriac] *cum Caph duro ante Cheth* potius *probatur.* Ver. 17. [Syriac]

Et ante Solem est nomen ejus. Græcus, permanebit nomen [Syriac] *ejus*: & *confirmata* hæc lectio. *Armenus, erat nomen ejus*; *quæ non est confirmata* vel *probata. f.* quia ab Arianis, hæreticisque fuit impugnata.

PSAL. LXXIV. Ver. 14.

[Syriac]

Populo forti; *Græcus, populis Æthiopibus. Armenus, fortibus Indiæ.*

PSAL. LXXV. Ver. 3.

[Syriac]

Quia nanciscar tempus. Græcus, cum accepero tempus; *scil. quod Deus* [Syriac] *præfinivit.* Ver. 9. [Syriac]

Et plenus est mistione vini feculenti. Græ- [Syriac] *cus vino non misto. h. e.* mero. *Armenus, vino puro.* Id [Syriac] & חיא tam Syris quam Hebræis: unde illud Maimonidis אין נוטלין ידיהן ביין בין חי בין מזוג Non lavant manus suas in vino, nec puro, nec mixto. Tractat. ברכות Cap. 7.

PSAL. LXXVIII. Ver. 57.

Instar arcus fal- [Syriac] *lacis. Armenus, extensi.*

PSAL. LXXIX. Ver. 1.

[Syriac]

Feceruntque Jerusalem [Syriac] *desolatam. Græcus pergulam. Aquila, acervum. Symmachus, Sylvam. Armenus, tuguria custodientium fructus.*

PSAL. CII. Ver. 7.

ܘܐܬܕܡܝܬ ܠܩܩܐ ܕܡܕܒܪܐ. ܗ̄ܘ ܠܩܘܩܢܘܣ ܐܪ̄ܡ

Et similis factus sum pellicano, qui est in solitu- ܠܦܪܚܬܐ ܕܢܘܗܪܐ *dine : hoc est, Cygno. Armenus, Avi lucis*; f. Gallum intelligit gallinaceum : juxta illud Poetæ, Cristatæque sonant undique Lucis aves. Martial. lib. 14. qui Græcis ὀρθροβόαν dicitur: cujus insuper nomen fere idem est Græcis, Gallis, Lusitanis, Polonis, atque Hungaris, manifesto vestigio (alio licet sensa) vocis hujus Syriacæ, ܩܩܐ. Nec multum diverso nomine appellatur Arab. Gallis, Bohemis, Hispanis, &c. Alauda avis, Lucis etiam non minus matutinæ præcentor. Dictiones autem illæ, quibus utitur hic Æthiops, scil. ኣዶግ ፡ መረብ ፡ priori conjecturæ magis favere videntur: siquidem ኣዶግ ፡ affinis est τῷ Arab. الديك *Gallus*; & መረብ ፡ Iaponensium, Maru, vel, Marab, pec. *Gallus gallinaceus*. vid. Dict. Iapon. p. 54. a. & 237. a.

PSAL. CIV. Ver. 18.

Et rupes latibulum ܘܟܐܦ̈ܐ ܡܥܫܢܐ ܠܚܙ̈ܝܪܐ. ܝ̄ܘ ܠܐܪ̈ܢܒܐ. *herinaceis. Græcus, leporibus.*

PSAL. CVII. Ver. 1.

Confitemini Domino, ܐܘܕܘ ܠܡܪܝܐ ܕܛܒ ܗܘ. ܐܪ̄ܡ ܕܚܝܠܬܢ ܗܘ *quia bonus est. Armenus, quia fortis est.* Ver. 23. ܘܥܒ̈ܕܝ ܥܒܕܐ ܒܡܝ̈ܐ ܣܓܝ̈ܐܐ. ܡܪܩܦܝܐ ܥܒ̈ܕܝ ܥܒܕܐ ܒܝܡܐ ܘܠܐ ܢܫܒܥܘܢ. *Et gerentes negotium in aquis multis. Carcaphiensis, transe-*

untes terminos, vel transitus in principio. At non probatur.

PSAL. CIX. Ver. 8.

ܘܢܛܝܪܘܬܗ ܗ̄ ܕܡܟܢܫ ܠܗܘܢ. ܐܚܪ̈ܢܐ ܢܣܒܘܢ ܗ̄. ܝ̄ܘ ܘܐܦܝܣܩܘܦܘܬܗ. ܐܪ̄ܡ ܘܡܫܝܚܘܬܗ ܢܣܒ

Et quod custoditum est, hoc est, quod congregatum est eis, alii accipiant, h. e. deprædentur. Græcus, & Episcopatum ejus; & unctionem ejus alius accipiat. Arm[illegible]

PSAL. CXV. Ver. 11.

ܐܢܐ ܐܡܪܬ ܒܪܬܝܬܝ. ܐܪ̄ܡ ܒܬܗܪܘܢܝ. ܐܡ̄ܨ

Ego dixi in tremore meo. Armenus, in admiratione mea. ܒܛܘܥܝܝ *Ægyptus, in errore meo.*

PSAL. CXXXV. Ver. 13.

ܠܡܢ ܕܦܠܓ ܝܡܐ ܕܣܘܦ. ܐܪ̄ܡ ܠܝܡܐ ܪܒܐ ܠܦܠܓ̈ܘܬܐ.

Dividenti Mare Suph in duas partes : (id proprie ܦܠܓܝ in [illegible] ܠܐܘܪܚܐ ܕܬܪܬܝܢ ܦܠ̈ܓܘܬܐ *in viam duarum partium* : teste Bar Bahlul, qui etiam adducit hunc ipsum locum, eumque ita explicat ܘܦܠܓܝ ܠܚܕ ܠܦܠܓܐ ܘܦܠܓܐ ܠܚܕ) *Armenus, mare magnum in par*[illegible]

PSAL. CXXXVI. Ver. 1.

ܕܒܡܘܟܟܢ. ܡܪܩܦܝܐ ܟܕ ܐܬܕܟܪܢ ܝܗܘܕ. ܘܠܐ ܫܦܝܪ.

Ad recordandum nos, vel, cum recordaremur. Carcaphiensis, cum recor[illegible] *daremur Judæam; quod non probatur.*

ANNOTATIONES *E. Castelli* in ÆTHIOPICAM Versionem CANTICI CANTICORUM.

CAP. I.

Vers. 5. ሊይርእየኒ ፡ ፀሐይ ፡፡ *Ita etiam S. Ambrosius d. Isaac.* Non est intuitus me Sol; *nec multo aliter Arabs. Quod observandum quidem, vel ob hoc, quod vocem Hebræam* שופתני *in contrarium transtulerint sensum, non Hebræi tantum omnes, qui* עגין ראיה והבטה *communiter ei tribuunt, sed & Symmachus atque Senes, qui* שוף *ubique interpretantur idem quod Arab.* سرر (ף & ر *in aliis etiam vocibus alternant nonnunquam*) limis oculis intuitus est. *id proprie* παρέβλεψε, *qua voce utuntur semper quoties occurrit* שוף. *Nisi dicamus,* non est intuitus—*idem denotare quod* non *benigne,* h. e. *torve, vel limis oculis* intuitus est. *Hunc intuitum Syrus per ejus exprimit effectum, idque melius teste S. Hieronymo,* decoloravit, nigram me reddidit. *ver.* 8. ሳቤየ ፡ *Est quidem* صب *Arab.* Amicus 1. *q. Heb.* רעה, *unde* רעיתי *hoc ipso in loco : at hic potius a usu hujus vocabuli apud Æthiopes vertendum est,* propinqua mea : *ad verbum,* prope me; *at more Græc.* πλησίον, *ut nomen usurpatur* 1. *q.* ቢጽ ፡ *cui etiam sæpissime respondit tam in N. Testamento, quam in Veteri. v.* 12. አቍረ ፡ Alligamentum. *Convenit plane cum* عقل *Arab. atque* Heb. Ligavit, alligavit : *permutatis tantum* ر ፡ & د ፡ *quæ literæ in* Heb. *admodum similes : nec infrequens hæc alternatio. Sic* أقر & أقل *Arab. idem,* locus *sc.* arboribus consitus. ገዐዶ ፡ *Æth. i. q.* جهر &c. *Ibid.* ሜየ ፡ ልብን ፡ *plane idem est quod Arab. hic* الميعة & *alibi* لبني styrax : *vid. Gen.* 30. 37. *Exod.* 30.34. *Ecclus* 24.17. *vel aliter ita verti possint hæc verba,* Alveus aquarum Libani— *At prior magis placet interpretatio. ver.* 15.—— ዘብሑቅ ፡ in cubili nostro ornato, splendido, venusto, nitido. *Ita multo mallem transferendum; ut* ብሑቅ ፡ *plane idem sit quod Ch.* בהק & *Arab.* بهي (*siquidem* ሐ ፡ & ה; *itemque* ק & ي *alternant sæpe*) *In eundem ferme sensum Aquila hic, atque alibi Symmachus, & Senes vertunt non infrequenter* Heb. רענן sc. εὐθαλής. *Vid. Dan.* 4. 1. *Job.* 15. 32. *Sym. Quinetiam ut versu sequenti Heb.* ברות *per eandem vocem exponit noster, nec multo aliter reddunt Græci Heb.* ברוש *idem omnino quod* ברות, & *pro eo positum* (*ut aliqui volunt*) *sc.* ἡρμοσμένον. 2. *Reg.* 6.5. concinnum, ornatum. Cupresum *autem minime denotare* ብሑቅ ፡ *exinde collige, non tantum quia Interpretum nullus est qui* Heb. רענן *ita verterit; sed quia inter Orientales nulla lingua est, in qua* Cupressi *nomen affinitatem saltem aliquam non habet cum voce Græca & Lat. Non Heb.* ברות & ברוש *quibus deest tantum prima syllaba, ne dicam litera. Armen. Turcæque deest,* ر : سالوي *Cæteræ omnes propiores Arab.* سربين *transpositis* ر : & ب. *Georg. Sclavon,* &c. *prorsus eadem.*

CAP. II.

Vers. 1. ጽጌ ፡ ገደም ፡ (*ita leg. cum* ደ ፡ *prima Classis*) *male hic* [illegible]*tur poni, pro* ጽጌ ፡ ደናግላት ፡ *ut mox sequitur. Ver.* 2. ጽጌ ፡ ደናግ[illegible] Flos virginum : *non usitata pluralis forma,* ደናግላት ፡ 1. *q.* [illegible] *satis apte ita appellatur* Lilium, *propter candorem atque puritatem;* [illegible]*ginum autem summum decus est, ut in hac precellam.* Hinc *etiam* [illegible] *versa,* Florem Lilii *appellant Sancti Patres virginitatem : Et quidem* [illegible] *in suo genere optimum est, ac præstantissimum, Æthiopes hoc insign*[illegible] *epitheto : unde Thus purissimum iis dicitur* ዕጣን ፡ ደንግል ፡ Thus Virgin[illegible] *quo nomine vocatus fuit* David *Abyssinorum Imperator, Caroli* [illegible] συγχρόνος. Huc *spectant quæ habet* S. *Ambrosius de Instit. Virgin*[illegible] *Christi Lilia sunt specialiter sacræ Virgines; quarum est splendida,* [illegible] *immaculata virginitas : cujus* (*inquit alibi*) *decor excellit sup*[illegible] *nem alium Ecclesiæ decorem. v.* 8. ወየንበሰብስ ፡ *Respondet* Heb. [illegible] raptim accurrens, *ut Ar. Montanus,* ממהר ללכת, *ut* D. *Kimh*[illegible] *lib. Rad. plane* 1. *q. Arab.* بسبس Properavit, acceleravit. [illegible] እንቲአየ ፡ *pro quo alibi* ሳቤየ ፡ 1. *q. Syris* ܕܝܠܝ *q. d.* mea solius, [illegible] propria, *ut cum Cicer. loquar. v.* 17. ይትኃኑ ፡ *Convenit certe* [illegible] ደሐየ ፡ Cavavit, excavavit : *Hæ enim verborum formæ tam apud* [illegible] *quam Arabes sæpissime inter se permutantur. Atque ita cum* 70. [illegible]*tit noster Interpres. ver.* 17. *Male hic in Notis suis citat Nobil*[illegible] *S. Ambrosium libr.* 3. *de Virginitate, qui non hunc vertit locum,* [illegible] *lum huic similem, versu ultimo* Cap. 8. *ubi loco Græc.* ἀρωμάτων, [illegible] *Heb.* בשמים *noster cum S. Bernardo legit* ሌቶል ፡ *Quam lectionem* [illegible]*tinent hic Complutens. Biblia Regia, & cum Patribus saltem Lat*[illegible] *Ambros. Anselm. Greg. &c. omnes fere codices impressi, teste Ghis*[illegible] *in lo. Montes autem isti de quibus in hoc libro sæpius loquitur Sal*[illegible]*mon, tria habuisse nomina ex ipso textu, præsertim Gr. atque Æthi*[illegible] *satis constat. Primo Montes* בתר *hic in Heb. dicuntur, vel ob id qu*[illegible] *in plures partiti erant, vel quod eorum rupes bifidæ essent, hiulcæ* [illegible]*que diffissæ. Deinde, Montes* בשמים Cap. 8. *ver. ult. quia herbis ar*[illegible]*maticis pleni essent ac referti. Denique Montes* Βαιθὴλ *Æthio.* [illegible] Cap. 2. *v.* 9. *ex vicina civitate Bethel in tribu Benjamin, ubi descr*[illegible] *reperiuntur Montes quidam nemorosi, arboribus consiti, graminisque* [illegible] *herbis aromaticis pleni.*

CAP. III.

Vers. 6. ስኂን ፡ & *alibi,* ስሒን ፡ Thus *a* ሰኀነ ፡ *Chal. Syris,* [illegible] *Arab.* Calefecit, incaluit : *Vid. cap.* 4. 6. 11. *cap.* 5. 15. *cap.* 7. 8. [illegible] 18. 13. *ut ab* ዐጠነ ፡ Incensavit, ዕጣን ፡ Incensum, Thus. *q. sine ca*[illegible] *& incendio aromata odorem non emittunt. v.* 9. መጸረ ፡ *ut* מצור [illegible] Munitio, propugnaculum; *vel a* ጸወረ ፡ Portavit, gestavit, መጸሬ ፡ [illegible] *qua voce utuntur hic Senes.*

CAP. IV.

Vers. 2. ይመንትዋ ፡ *sic etiam cap.* 6. 5. *A Chald.* תיומין *per inter*[illegible]*onem literarum formatur verbum* መንተወ ፡ Gemellos edidit : *unde* [illegible] Gemelli. *cap.* 7. 3. *Roman.* 9. 10. *v.* 4. መዋጽፍት ፡ *videtur conv*[illegible] *cum Arab.* مواصفة Tituli, insignia; descriptiones, encomia : *in Impr*[illegible] *amplius non occurrit. v.* 7. ወአልቦ ፡ ነውር ፡ ላዕሌኪ ፡ neque super te [illegible]

...quicquam est; h. e. nihili, vel, nullius culpæ reus es; non debitor——id ... Æthiop. ut عفى Arab. ver. 9. ትብሪትኪ : est hic & cap. 7. 1.

...: Situs; positio, structura, lineamentum. v. 13. ዐቀሞሩ : rectius ... ut cap. 7. 13. ኣ : enim nota pluralis, vel characteristica ...: male cum ዐ : commutatur, inquit apud Venerium Petrus ... vir suæ linguæ peritissimus: quamvis in libris præsertim im... Æthiops, ... admodum frequenter invenimus.

CAP. V.

Vers. 1. ኣቀሞሁሉ : male in exemplari ponitur pro ኣቀሞሉሉ ::=:· Vers. 11. ደለወ : pendulus. Convenit cum Æthiop. ደለለ : cum Arab. ... 4. conj. Extendit se. Gig. ادلل 7. conj. effusus est: itemque cum ... Chald. דלדל atque Arab. دلدل Pendula res fuit; in quibus Heb. ... liquido agnoscas. Huic expositioni astipulatur Syrus, qui ... Ar. qui ... reddit. Nec refragantur Senes, qui Elatæ in lon... sua filamenta diffundenti, cincinnos comparant sponsi. vid. Prosper. ... de Plantis Ægypt. cap. 7. Bauhini Hist. Plant. T. 1. l. 3. p. 352, Proinde errant hic fere omnes Hebræi Interpretes, eorumque sequaces, ... Heb. תלתלים crispos exponunt, vel condensos, tanquam a תלל ... A. Ezra, D. Kimhi, &c. Solus Rashi inter eos quos mihi videre conti... rectum assecutus est hujus vocis sensum, qui לשון תלוים פנדלויים ... ei tribuit; omnino ut nos vertimus, tanquam a דלה deducens; ... quod certe propius accedit ejus significatum. v. 13. ሞለትሑሉ : ma... in exemplari pro ሞለትሑሁ : Ibid. ርሂ : areola, ab Heb. ערוגה corrupte de... elisa ע, nullus dubito. Propius aliquanto Chald. ארוגא 1. q. ערו... quo ultimo vocabulo deficit secunda Heb. litera; ut in Æthiop. ...

CAP. VI.

Vers. 1. ኣብያት : Ita etiam scribitur Psal. 143. 13. Et in utroque ... vocem eandem ei respondentem sc. ταμεῖα Senes habent. Alibi in ... & C. semper cum ቤ : occurrit, ቤብያት : in Poc. tamen cum ኣ : & Pala... ædes magnas, vel regias proprie denotat ab ሀበየ : Sic autem cum ... alio hic convenit noster interpres. v. 2. Post ሓቢያ : in versione Æthiop. ... nonnulla partim ad hunc versum, & partim ad sequentem per... v. 10. ወሪደ :——Duplex est hic in nostro Interprete discrepan... a ceteris versionibus omnibus; 1. quod legit Descendit nepos meus ... Descendi: 2. quod hæc verba insuper addit, ወእሞ : ጸገየ : ቀዐ : ... desumpta videntur ex cap. 7. 12. & perperam huc translata. Vid. illic.

CAP. VII.

Vers. 1. ከሣቤት : Respondens, vel, responsio; videtur mihi e mar... in textum irrepsisse hæc dictio; quæ enim sequuntur verba manifestam ... responsionem continent præcedenti quæstioni factam. Ibid. ወደበለ : Est جبل Arab. congregavit, coegit; adunavit, adaptavit, concinnavit: Gig. unde sensus huic loco exoritur non incongruus. Siquidem castra bene coacta, atque ordinata intelligenda hic esse communiter censent interpretes. v. 2. ትንብርትኪ : Est ትንብርት : idem quod Chald. טבור פרת, quibuscum etiam ex parte consonat: At propius ut aiunt, Japon. Tandaporoth, umbilicus. Ibid. ሞዐክሕ : Affine videtur Arab. عكة, عكك : Uter, vas, in quo retinetur aliquid, ab عك Retinuit. Ibid. ርሱዩ : Tornatus, tornatilis; ut Gr. & Vulg. Lat. quibus non refragor. Quin & ex usu Arab. ملى (si modo ሞዐክሕ : putemus cum Ar. عكك convenire, de quo propriissime dicitur) vocem hanc etiam non inepte interpretandam judico, plenus, amplus fuit. Quæ significatio tam sensui hujus loci, quam & cap. 5. 14. ubi idem occurrit vocabulum, perbelle quadrat: De hoc loco extra dubium est. In illo altero, Manus sponsi dicuntur ፈሱቅ : h. e. carnibus plenæ, vel carnosæ, planæ, læves, quasi torno edolatæ: ut sic coincidat Æthiop. cum 70. Ibid. ከመር : Acervus; ab effundendo, & projiciendo multa simul, Æthiop. nomen habet. Ibid. ሓጹር : Vallatus, circundatus; 1. q. Arab. حصر Vid. Luc. 19. 43. Nulla harum in hoc unico versu vocum prout annotavimus, apud Wemmers in Lex. suo Æthiop. invenitur. Solum hanc ultimam habet in sensu abbreviationis, & diminuntionis, 1. q. Arab. قصر : Atque ita etiam vertit hunc locum S. Ambrosius, Sicut acervus tritici minuti inter lilia. ver. 7. In hoc versu, & sequentibus, sive scriptoris, sive epanorthotæ incuria, tum ordo versuum invertitur, tum desunt etiam non pauca. ver. 12. ጸገየ : ቀዐ : floruit Cyperus. Ita cum Philone legit noster, a cæteris omnibus interpretetibus, ut alibi etiam quam sæpissime, admodum hic diversus. De Cypero videsis Avicennam. Lib. 2. Tit. 2. sub حنا quo nomine ab eo appellatur. Prosper. Alp. d. Plant. Ægypt. cap. 13. sed præsertim Bauhin. To. 2. lib. 18. cap. 182. Heb. סמדר Senibus 1. q. Gr. κυπρισμὸς Judæis primulus vitium fructus, qui flore deciduo emergit: Paulo grandior, sed adhuc immaturus בסר dicitur; demum cum plane maturus ענב nuncupatur. Ter in hoc libro occurrit Æthiop. ቀዐ : Cap. 4. 14. ubi in Heb. כפרים. Gr. κύπρος, & c. 6. 10.

CAP. VIII.

Vers. 6. ድሩክ : Durus, a, um Mat. 25. 24. idem quod Arab. درك v. 7. Deest in Æthiop. quod respondeat his verbis [& flumina non undabunt eam] Ibid. ብእሲ : bis occurrit: alterum videtur παρέλκον. v. 10. ኣሃ : ወይእቲ : f. pro ወኣነ : ደእቲ : Ibid. እርክበ : in Exempl. ዕርክበ : haut recte, teste Petro Æthiop. v. 12. Deest initium hujus versus in Æthiop. v. 13. ይሌእዩ :: vident, percipiunt intelligunt eum. v. 14. ሩጽ : Ita etiam S. Bernardus: quæ lectio desumpta videtur ex Cap. 2. ver. ultimo. Vid. Annot. illic.

THOMÆ

THOMÆ GRAVII

Obſervationes quædam in Perſicam Pentateuchi Verſionem.

QUinque Moſis libros in Perſicam linguam traduxit *Jacobus Tuſenſis* (qui vulgò *Tawoſius* audit) cujus verſio ſuperiori ſeculo (an. ſcil. 1551) *Conſtantinopoli* excuſa eſt, additis etiam *Chaldæâ Onkeluſii* Paraphraſi, & R. *Saadiæ Arabicâ* interpretatione, quæ omnia Hebraicis duntaxat, non Perſarum aut Arabum propriis characteribus exarata ſunt.

Eſt autem, ut rectè cenſet *Lud. de Dieu*, Verſio minimè contemnenda, quæque Lectori Sacrarum literarum, & Perſicæ linguæ ſtudioſo utilis admodùm eſſe poſſit, ideoque Vir præſtantiſſimus *Br. Waltonus* ſuæ Bibliorum πολυγλώττων editioni adjungi dignam cenſuit. Multa quidem de ea ejuſdem Viri rogatu, atque ut mihimet ipſi ſatisfacerem, obſervavi, quæ memoriæ atque ordinis causâ ad certa quædam *Capita* ſeu *Claſſes* redegi: quorum brevem hic indicem ſubjicere viſum eſt, ut videat Lector quæ potiſſimum in hoc opere animadvertere oporteat, de quibus aut ego (ſi Deus facultatem concesserit) alibi fuſiùs diſſeram, aut ſaltem alius quiſpiam, harum literarum peritus, non inutiliter uberiorem *Tractatum* conficere poſſit.

Sic autem mihi commodiſſimè diſtribui poſſe videntur.

I. *De locis quibuſdam difficilioribus à Perſico Interprete illuſtratis.*

II. *Loca in quibus* Rabbinorum *traditiones & placita, potius quam Hebraicum Textum, ſequitur.*

III. *Loca in quibus* Hebraiſmi *nimis tenax videtur.*

IV. *Peculiares quædam interpretationes, & locutiones huic Scriptori uſitatæ.*

V. *Diſcrepantiæ inſigniores, & loca in quibus ab aliis Interpretibus recedit.*

VI. *Loca prætermiſſa, & ſine interpretatione relicta.*

VII. *De Latinâ hujus Verſionis interpretatione.*

VIII. *De erroribus ex vocum ambiguitate enatis, aliiſque locis emendatione indigentibus.*

De hiſce omnibus aliiſque nonnullis ad Opus hoc pertinentibus multa in Adverſariis meis annotata habeo, quæ in aliud tempus & volumen reſervanda ſunt, ne ultimus hic ſacri operis Tomus, eruditis aliorum obſervationibus refertus, in molem nimiam, & enormem excreſcat. *Specimen* tamen exiguum, & veluti guſtum hic exhibere libuit, ut reliqua faciliùs vel ipſe Lector ſuppleat, vel poſthac abſolvenda æquiori animo expectet.

Ad *primam claſſem* referri meretur celeberrimum illud *Jacobi Vaticinium* Gen. 49. 10. quod ſic à Perſico Interprete redditum eſt, نه گردد سلطنت از يهوده — h. e. *Non recedet Principatus à Jehuda, neque Scriba è medio filiorum ejus, donec veniat* Chriſtus *ejus, et ad eum congregabuntur* Gentes.

Quanquam verò *Benjamin Tudelenſis* aliique prophetiam hanc eludere conentur, magnifica quædam de Judæorum Bagdadi aliiſque locis dominatu & imperio referentes, mera tamen figmenta & fabulas eſſe *Kimchi* aliique ingenuè fatentur: ut ad verba illa Hoſ. 3. 4. *Dies multos manebunt filii Iſraelis abſque Rege & abſque Principe, & abſque ſacrificio*--- ואלה הם ימי *Hi ſunt dies exilii* (inquit Kimchi) *in quo hodie ſumus, nec Regem nec Principem ex Iſraele habemus, & in poteſtate Gentium ſumus.* Promiſſum igitur Meſſiam veniſſe propriæ ipſorum confeſſiones, & Perſæ aliorumque ſanæ hujus loci interpretationes clarè teſtantur.

Magiſtrorum ſuorum expoſitiones, & *Rabbinorum* commenta interdum, potiùs quàm *Moſis* verba ſecutum eſſe multa indicia commonſtrant: ut Exod. 24. 12. *Dixit Dominus ad Moſen, Aſcende ad me in montem, & ibi eſto: et dabo tibi* אֶת־לֻחֹת הָאֶבֶן *Tabulas lapideas.* Sic V. Vulg. & LXX. & Syrus. At Perſicus habet مر لوحهاي آن جواهرين *Tabulas Gemmeas* (nam جوهر Perſis, quod etiam گوهر ſæpe ſcribitur, *Gemmam*, & *Margaritam* vulgò notat) ſic etiam Exod. 31. 18. ubi Targum Jonathanis B. Uziel, *dedit Moſi duas Tabulas ſapphirinas è ſolio gloriæ, etc.*

Imò poſtquam Moſes has Tabulas confregiſſet, alteras ſimilis materiæ confectas & edolatas fuiſſe ſcribit. Vide Exod. 34. 1. *Dola tibi tuas Tabulas lapideas:* ubi Perſicus iterum habet دو لوحهاي جواهرين: atque etiam Arab. interpres utroque loco eâdem voce الجوهر utitur. Aliquando tamen Perſicus habet سنگينها *lapideas*, ut Deut. 4. 13. & cap. 5. 22. & cap. 9. 9, 10. quibus in locis Targum *marmoreas* fuiſſe dicit.

Aliud exemplum ſit illa *Balaami prædictio*, Num. 24. 24. --- צִים מִיַּד כִּתִּים quæ ſic Pagninus vertit, *Naves è littore* Chittim *affligent* Aſſur, *& affligent* Heber, *& etiam ipſe in ſeculum perit:* at Perſicus in hunc modum, *Turmæ populi Romæ affligent Aſſur et Heber, &c.* quem locum Targum utrumque & Jonath. & Hieroſol. de exercitibus, & copiis ex *Italia* deductis, ad Aſſyrios & Judæos ſubjugandos exponunt. Imò Hieronymus ſeu V. Interpres Lat. eodem modo intelligit. *Venient* (inquit) *in Trieribus de Italia, ſuperabunt Aſſyrios, vaſtabuntque Hebræos.* Hinc (ut credibile eſt) Latini & Romani Κίτιοι dicti ſunt, ut apud Euſebium, & alios legimus.

Quamplurimis in locis *Hebraiſmi* (ut ſuprà dixi) tenaciſſimus eſt, quod ſatis liquet ex voculis آن & مر ad nauſeam uſque repetitis: ſcilicet, veritus eſt ne ſe alioqui parum fidelem interpretem oſtenderet, & Lectorem ſuum defraudaret, ſi pro אֵת & הַ nihil reponeret. Cui labori utinam pepercisset, nihil enim Verſionem hanc, multis in locis venuſtam ſatis & laudandam, magis ingratam atque faſtidiendam reddit. Quòd ſi הַ conſtanter exprimenda ſit, cur non etiam ו quæ apud Moſem toties in principio ſententiarum, & alibi occurrit? Quamvis enim Perſica lingua aſyndetis gaudeat, hic tamen multis in locis ו potiùs quàm آن libentius admitteret.

Eandem κακοζηλίαν & Hebraiſmi affectationem in vocula بود (*Fuit*) aliiſque tum verbis tum nominibus paſſim deprehendas. Ob hanc & ſimiles alibi cauſas *Latinus Interpres* dum Perſici veſtigia arctiùs premit, ſæpenumerò locutiones & phraſes habet inconcinnas, & (ſi ad *Grammaticorum* ſtateram appendantur) minime probandas, quas tamen Lector cauſæ haud ignarus, ei faciliùs condonabit. Tales ſunt Gen. 15. 17. Gen. 23. 3. Vide etiam cap. 26. 10. *quid hoc feciſti nobis? ut parum dormierit unus &c.* & cap. 27. 30. & 34. *fuit quando fu*---*tantùm exeundo egreſſus.* & v. 34. *benedic mihi etiam ego.* & Gen. 10. 18.

Enimverò, non in hac tantùm ſed in aliis quoque Verſionibus *interpretationes nimiùm verbis aſtrictæ à* Solœciſmis *parum abſunt.*

Quanquam verò religioſè adeò tot locis Perſa Hebraicis verbis incubet, in nonnullis tamen habenas ſibi laxat, & *libertatem*, ut opinor, majorem quam fidum interpretem decuit, ſibi indulget; ut Gen. 10. 10. pro בָּבֶל *Babel*, بغداد *Bagdad* ſubſtituit. Atqui Bagdad, ſi cum Babylone conferatur, recens urbs eſt, quippe ab *Almanſore* condita anno *Hegiræ* 145. (*Chriſti* 762.) Porrò Babylon ad Euphratem, & Bagdad ad *Tigrim* fluvium ſita eſt, ut videas apud *Geogr. Nub.* parte Climatis 4. & *Sarac. hiſt.* autorem in vita Almanſoris Chaliphæ. lib. cap. 3.

Peculiares huic Scriptori interpretationes, & proprias quibus gaudet formulas & locutiones crebrò obſerves. Gen. 31. 19. legimus, *Rachel furata eſt* תְּרָפִים Teraphim *patris ſui*, i. e. ut Vulg. & LXX. reddunt *Idola*, & Chald. Syr. ut et Anglicana noſtra Verſio habet *Imagines.* At Perſicus آن اسطرلابها juxta Lat. interpretem, *furata eſt Aſtrolabia patris ſui*: ſic etiam comm. 35. ejuſdem capitis. Adeoque nomen hoc illi placet, ut eo ſæpiſſimè utatur. Num. 22. 7. Legati à Balaco ad Bilhamum profecti dicuntur, קְסָמִים בְּיָדָם & *Divinationes* (ut vertit Ar. Mont.) *in manu eorum*, vel ut LXX. μαντεῖα. noſter — رفتند *perrexerunt* (inquit) *cum Aſtrolabiis in manu ſua.* Et Num. 23. 23. Bilhami verba ſic redduntur, *Non eſt omen in Jacob, neque Aſtrolabium in Iſraele.* Et Moſis verba, Deut. 18. 10. Vide etiam v. 14.

Ad interpretationum *diſcrepantias* & differentias inſigniores digitum demum referre nunc licet. Vide Gen. 32. 32. Exod. 4. 16. & 17. 15. Levit. 26. 30. Num. 55. Deut. 33. 3. quibus alias quamplurimas adjicere facile eſt.

Loca prætermiſſa & ſine interpretatione derelicta habes Exod. 3. 14. Num. 10. Deut. 14. 12. Integræ quidem ſententiæ rariſſimè abſque interpretatione occurrunt: at nomen unum & alterum per ſe, & veluti ſolitarium, ſæpiſſimè ſine verſione reperitur. Ut שַׁדַּי Shaddai *Omnipotens*: כֻּשִׁית Cuſhith *Æthiopiſſa*: Azazel *hircus emiſſarius*: &c.

De *Latina interpretatione*, de *interpolationibus*, atque clauſulis quibuſdam adjectis, de *erroribus* item & lapſibus nonnullis, ſi fuſè, & prout res poſtularet, dicerem, longiori multò tempore quam nunc mihi conceſſum eſt, opus foret.

Cum *linguâ Perſicâ*, characteribus verò & *literis Hebraicis* (quarum ... rum Perſicæ longè ſuperant) Verſio hæc excuſa & exarata prodierit, certè non *interpretari* modò, ſed & fideliter *deſcribere* Libros hoſce arduum & difficile erat: quapropter Interpreti Latino æquus Lector facilè ignoſcet, ſi in viâ tam perplexâ, ſpinoſâ, & aſperâ hæſitaverit aliquando, vel etiam impegerit. Meo certè judicio non veniam tantùm, ſed et laudem meretur, qui opus adeò intricatum ... perit, & eo, quem vides, modo abſolverit.

Si igitur eum aliquando *literarum*, aliquando autem *ſignificationum ambiguitas* fefellerit, quis adeò iniquus, aut etiam propriæ ſortis, & ignorantiæ immemor eſt, ut errata quædam carpere & vellicare potiùs velit, quàm ob tot bene & ... liter præſtita meritam laudem, & grates rependere?

Alia permulta ſunt quibus te *ſtudioſe Lector* alloqui libenter, & commu... cere vellem: ſed inſtat, atque urget feſtinans Typographus, ut mihi ad hæc & ... quædam perficienda paucæ tantùm horæ ſuperſint. Quamplurima igitur hic ... ſa, tuo candori & diligentiæ ſupplenda relinquo: quod idem de *Evangeliorum* quoque Perſica Verſione intelligi cupio. Quanquam enim in meis *Animadverſionibus* haud pauca animadverſa ſint, plura tamen reſtant dicenda, quæ temporis anguſtiæ, & MSSorum exemplarium defectus præterire invitum coegerunt. De ... bus, & aliis tum Novi tum Veteris Teſtamenti locis uberiùs differere ... Deus O.M. vitam & vires benignè conceſſerit, cui nos & noſtra, Chriſto mediante, probari & accepta eſſe cupimus, atque ad hunc optatiſſimum Finem, *Vota*, ac *Studia* noſtra omnia dirigantur.

ANIMAD

Annotationes in Evang. secundum MATTHÆUM.

CAP. IV.

IN Exemplari omittitur numerus, quo suum sumit initium hoc Cap. qui deest etiam Capp. 6, 7. 9. nec non sequentibus plurimis.

CAP. V.

Vers. 18. እንተ ፡ አሐቲ ፡—videtur hic እንተ ፡ ut in seq. verss. itemque ...libi nonnunquam significare, vel, etiam : vid. Lexicon nostrum. Ver. 22. ዘፀሪቀ ፡ Ita in exemplari; rectius alibi ፀሪቀ ፡ ut in Miss. Æthiop. p. ...9. Ca. 2. li. 6. vel ጸሪቀ ፡ Mat. 10. 9. Mar. 6. 8. cap. 12. 41. in quibus omnibus ...cus respondet Græc. χαλκὸς. Est autem χαλκὸς, proprie quadrans oboli. ...Unico tantum in loco idem videtur quod Gr. λεπτὸν, sc. Luc. 21. 2. hoc ...octava pars oboli, Syr. ܦܫܝܛܐ minimus nummus : q. d. nihili, vel, ...obolaris homuncio. ver. 23. ዘይትኤየስ ፡ Significatione proculdubio con...nit hoc verbum cum nomine ሒስ ፡ Psal. 118. 112. & Act. 25. 27. i. q. Res prava ; error, culpa, crimen, reatus; cui affine Arab. حبس ...etiam ሐሰወ ፡ proinde locus ita vertendus, quod—in te reus factus sit, vel, crimen commisit. Vid. Annot. ad Psal. 118. 112. ver. 29. post ...ዚአሁ ፡ deest in exemplari. እሞን ፡ አበሰ ። ፡=፡

CAP. VI.

Vers. 20. ወኢይፈትሉ ፡ Et non operantur, pro quo leg. Et non nent.

CAP. IX.

Vers. 4. Post ኅበውእ ፡ deesse videntur hæc verba, አምበሃለ ፡ ተንሣእ ፡ ...v. 37. ገባሪ ፡ idem significare quod ገብሪ ፡ factor, operarius con...gruens ex Rom. 9. 21. ubi opponitur τῷ ግብር ። ፡=፡

CAP. X.

Titulus ante initium hujus capitis, in exemplari ad initium ver. 37. præ...cedentis Cap. minus commode ponitur.

CAP. XI.

Hujus capitis initium in exemplari ponitur ante sequentem Titulum.

CAP. XII.

Vers. 1. Tit. ሰንበተ ፡ ወትረ ። Vespere Sabbati : Ita literis de hoc rogatus ...transtulit hæc verba doctissimus Interpres : Certe in Scripturis Vet. atque N. Testamenti Æthiopumque Leiturgiis, quas mihi percurrere licuit, ወትረ ፡ nihil aliud adhuc denotare reperi, nisi Semper, continuo ; frequenter : Vid. Psal. 102. 9. Mat. 18. 10. 1 Thess. 1. 2. cap. 5. 17. Act. 24. 26. mitto ...quæ in Liturgiis occurrunt loca. At certo certius hujusmodi Titulis, qui ...quidem ter in S. Lucæ Evangelio, Capp. IV. VI. & XIII. & semel hic ha...bentur, minime competunt isthæc significata. Si quod ipse sentio liberum ...sit proferre, dicerem ወትረ ፡ plane idem esse quod ፋሲክ ፡ Primo, quia aliter ...nulla instituitur lectio pro ipso die Paschatis, primo sc. Sabbato: Pro secundo, ni...si ...post Pascha extat, Luc. 24. pro tertio. Joh. 20. pro quarto, Joh. ...pro quinto. Joh. 4. pro septimo. Acts 6. pro octavo Act. 18. pro sexto ...ipso Paschatis die sub hoc nomine nullam invenimus ; loco igitur posterio...ris autem ሰንበተ ፡ ወትረ ፡ hic poni ; loco prioris, በ ፪ ሰንበተ ፡ ወትረ ፡ ...Luc. 4. In sexto Sabbato VVathra. Ita dictum forte ad distinguendum Sabbatum Judæorum, quod temporarium tantum fuit, ab hoc Christianorum, ...quod cum Salvatoris nostri resurrectione suum cepit initium, perpetuum, ...ad finem usque mundi duraturum, Æternique Sabbati (quod proprie ...ሰንበተ ፡ ወትረ ፡) clarior typus. His deinde addo etiam Persicum hujus ...vocis usum. Joh. 11. 55. Ubi Græcus textus habet τὸ πάσχα, 4. Arab. ...فصح, Vul. Lat. Pascha, vertit hoc Persa عيد ورم Ver. 44. ወሥ...ርጉ ፡ & ornatam : In libris Scripturæ quos impressimus amplius non oc...currit : Vox est Æthiopibus peculiaris : Hinc Sapientia ሥርጕተ ፡ ጻድቃን ፡ ...dicitur, Ornatrix. vel, ornamentum justorum.

CAP. XIII.

Vers. 1. In exemplari omittitur titulus qui præfigitur, quod & alibi ...etiam fit sæpissime; ex Tabula autem ante initium N. T. illum restituimus.

Vers. 22. ወስጠፈተ ፡ Est שטף Talm. Festinavit, acceleravit cum ...impetu; unde hoc nomen. ver. 33. ሐሪጽ ፡ Est proprie Farina, a ሐረጸ ፡ ...Moluit : ut ἄλημα Gr. ab ἀλέω. Respondet alibi τῷ Gr. φύραμα. 1 Cor. 5. 6, 7. Gal. 5. 9.

CAP. XIV.

Vers. 1. Titulus cum initio hujus capitis in exemplari ponitur ad initi...um v. 58. cap. præcedentis.

CAP. XVI.

In exemplari incipit in medio primi vers. hujus Cap. cum ወእንዘ ። ፡=፡

CAPX. XVIII.

Vers. 7. ግብር ፡ necessario : ita transtulerat hanc dictionem doctissimus Interpres : & quidem optime. Neque tamen displicebit opinor versio quam ...ejus loco substituimus. A ግብረ ፡ enim Res, factum formatur ግብር ፡ Adverbium affirmandi, i. q. Gallis De faict, h. e. certe, vel ut Gr. Πάντως ...cui diserte respondet Luc. 4. 23. omnino, utique : vid. quæ habet Stepha...nus in Lex. de voce πάντως, per omnia enim conveniunt huic ግብር ። ፡=፡

CAP. XXI.

In exemplari incipit hoc cap. cum Titulo, medio primi vers. cum voce ...ወሶበ ። ፡=፡

CAP. XXII.

Vers. 8.——ሊከፈሎሙ ፡ eodem puto sensu quo ἐκείνοις οὐ δέδοται dici...tur, Mat. 13. 11. ver. 11. በተዘከረ ፡ ንጉሠት ፡ Et cum admonuisset ...regina ; vel, & quum annunciatum est Principibus, prout nos transtuli...mus ; in quo fere cum Pers. convenit. Omisit hunc locum interpres. v. 42. [...ዚአሁ ፡] quod in exempl. deesse videbatur, supplevimus.

CAP. XXIII.

Vers. 6. ፋጻሜ ፡ Est ፈጸመ ፡ Finis, cousumatio : finis autem mensæ, est in consessibus summus ac supremus locus, quem præcipue ambiebant Pharisæi.

CAP. XXIV.

Vers. 12. ተሰነኰስ ፡ Plane convenire puto cum Arab. شكس Durus, difficilis : Avarus, tenax ; q. d. gravate, ac valde difficulter se exeret. ver. 27. ወያበርቅ ፡ In exemplari, ወያስበርሊ ፡ vitiose procul dubio, vel pro ያበርቅ ፡ ut impressimus ; vel potius f. pro ያስተርኢ ፡ videtur, apparet ut mox occurrit v. 31.

CAP. XXV.

Vers. 9. እምበ ፡ Rectius leg. videtur አልበ ፡ እምበ ፡ ut cap. 13. 29. v. 24. ድሩክ ፡ vid. Annot. ad Cant. 8. 6.

CAP. XXVI.

Vers. 50. ወሊአንዝዎ ። —Diversus hic admodum noster, ac plane contrarius Gr. ac cæteris Interpretibus : f. ሊ ፡ πλεονάζει.

CAP. XXVII.

Tit. ante ver. 20. በደገሙ ፡ ምስቀል ፡ Dies ምስቀል ፡ i. q. Arab. جمعة Scriptoribus antiquis magis peculiariter σωτηρία, & Parasceve ; Hisp. El viernes santo, quo die, ut ex Rituali Arab. penes Illustriss. hujus operis ἐργοδιώκτην, D. VValtonum satis constat ; In more antiquitus Ecclesiis Orientalibus positum fuit, pro qualibet hora tot distinctas habuisse Evangeliorum Lectiones : unde ደገሙ ፡ hoc in loco vel alteram harum Lectionum, vel secundam hujus Diei partem respicere videtur. Ibid. ለሀ ፡ አበሉ ፡ Aliter, annuerunt populo. vid. An. Æthiop. ad Rom. 3. 26. v. 51. ወነቅዐ ፡ Convenit certe cum Arab. نقع Scissus, apertus fuit. نقع الجيب Gig. vid. Psal. 77. 18. Psal. 104. 39. Æthiop.

CAP. XXVIII.

In Titulo, ወበማኅሌል ፡ —f. leg. potius, በማእከለ ፡ ——in medio Sabbati : ut Mar. 7. 1. Tit in Syr. ܕܦܠܓܗ ܕܫܒܬܐ

Annotationes in Evangelium secundum MARCUM.

CAP. I.

VERS. 3. ጺሖሉ ፡ Est ሉ ፡ vel paragogicum, vel sollicitudinis nota ; quæ in initio Apocal. sub fine vocum occurrit quam sæpissime.

CAP. IV.

Vers. 22. ዘይትከሠት ፡ quid si legamus ዘኢይትከሠት ? facili scribæ lapsu, quod non manifestabitur ? Hoc certe ad Gr. magis apposite. v. 27. ወይፄውዖ ፡ Et visitat illud ; Id quidem proprie videtur significare : vid. Psal. 88. 33. እፄሀዮ in R. & C. scribitur, in P. እፄሕዮ ፡ & Act. 15. 36. ንፄሕ ዮሙ ፡ Hic visitationem cum expectatione innuit, qualis illa agricolarum.

CAP. V.

Vers. 26. ዘለፈሐማ ፡ Addidit, adjecit, ita videtur significare ex comparatione Luc. 5. 36. cum hoc loco.

CAP. VI.

Ver. 14. ረድአ ፡ —— ad verbum, Auxiliatur ei virtus. Id proprie tam Arab. quam Æthiop. ረድአ ። ፡=፡

CAP. VII.

Vers. 3. በለቁ ፡ Semel occurrit hoc verbum post in N. Test. sc. Act. 18. 28. በለቁ ፡ ይትዋቀሥዎሙ ፡ qui locus f. non inepte transferri sic potest, Clare vel manifeste redarguebat —— & quidni etiam hic (salvo semper Doctissimi Interpretis judicio) aperte, manifeste, (nisi malles dicere, ornate) lavant—videtur enim convenire cum Chald. בהק in omnibus quibus invenitur locis, vid. Annot. in Æthiop. Vers. Cantic. Cap. 1. 15. Ibid. ወጕስጕሳት ፡ Affine τῷ Arab. كأس & idem proculdubio significans. Ibid. ወጸሀራት ፡ صهور simile quid æri significat apud Gig. Convenit plane cum Arab. صفر i. q. Gr. χαλκὸς ; nec exemplis caret isthæc alternatio, sc. τῶ ف & ه : sic Arab. هلع i. q. فلع, &c. Japonensibus significat hæc dictio i. q. Arab. فصاع qua voce utitur hoc in loco Arabs noster & Erpen. v. 11. ቍርባን ፡ —Locus iste non parum perplexus, ita non inconcinne reddatur, Donum quod Lucrareris, vel, in quo quæstum faceres, a me, h. e. de potestate mea elapsum dicendum est.

CAP. IX.

Vers. 50. ዘተሰናአዉ ። Ut alia habent vocabula quam plurima Arabes sensu Hebræis plane contrario, ita & hoc : Est enim שנא Heb. Odio habuit ; Arab. contra in 3. conjug. Benevolus fuit, comiter egit : Cum illo etiam convenit hic Æthiop. at sensu potius, licet forma remotior cum Syr. ܫܝܢ Ezech. 39. 2. Syr. vid. 1 Pet. 5. 14. 2 Pet. 3. 14. Æth.

CAP. X.

Vers. 5. አንስቲያክሙ ፡ uxores vestras ; ita vertimus. Est enim አንስት ፡ non Fœmina tantum, ut Wemmars in Lex. suo habet, sed etiam Uxor, ut אנתתא Chald. & Syr. ܐܢܬܬܐ ; quod per امراة reddit B. Bathlul; vid

*vid. Psal.*108.9. *Arab. & paulo post per* زوج Uxor, *quam novit maritus ejus. v.*40.——ለካልኣን : እስተ ሬእየሙ : *Ita etiam verti potest hic locus*, Non ego ille, qui daturus sum vobis; *at amicis*, *vel* sodalibus paratum est: *quo sensu vocabulum* ከልኣን: *præsertim in libro Canticorum sæpius occurrit. Cap.*5.1.*Cap.*1.6. *Cap.*8.13.

CAP. XIII.

Vers. 1. መንት : ይመስል : *Al.* —cui similis, *h. e.* qualis est *hac structura*— *v.*17. ይሐፅና : *plane convenit cum Arab.* حضن fœtum fovit, in sinum cepit. *v.*24. ወእት : *Ita in exemplari fuit, pro quo leg. potius* እንተ : *ut posuimus.*

CAP. XIV.

Vers. 3. ወለስሑት : *vel a* ስሑት : *deducitur, & cum Syro atque Persa convenit; vel a* ስሕስ : 1.*q. Arab.* فصح (*quæ tamen forma in Defectivis vix reperitur*) *magis apposite ad Gr. & Vul. Lat. v.*12. ፋሲካ : *videtur hic* festum Paschatis *denotare; ut* ፋሲክ : Paschale sacrificium: *vel forte indifferenter pro eodem usurpantur; ut etiam* فصحا *Syris Ezr.* 6.19.1. *q.* فصحا *ver.*44. ወአሰርዎ : *Arab. convenit* أصلي *cum* صلي *&* أصل Ligavit *f. idem etiam Æthiop. ver.* 54. በርሀ : *Ut* φῶς *Græcis* Lux *&* Ignis; *sic* በርሀ : *Æthiop. &* بهر *Arab.* Luxit, *&* ignis, *vel* solis calore ustus fuit; *Huic interpretationi suffragantur Syrus, Uterque Arabs noster & Erp. Persa, & Vulg. Lat. Proinde nec reijcienda.*

CAP. XV.

Vers. 1. ወወመይዎ : *sic in exemplari; nec amplius invenitur: De mendo suspectum, f. pro* ወይይዎ : commiserunt—*vel*, ሐመይዎ : *quo verbo utitur S. Johan. cap.*18.12. *putat doctissimus Interpres pro* መቀጥዎ : *poni. At quid ni potius cum Arab.* الولاء Angustia *conveniat, nihil video: Hinc verbum* ወመየ : Angustiavit: Ligavit. *Quæ duo significata eidem competunt voci apud Heb. Chal. & Syr. in* צור ; *apud Arab. in* ضاق, *itemque in aliis linguis.*

Annotationes in Evangelium secundum *LUCAM.*

CAP. I.

VERS. 80. ያገሪሀዎ : *ad verbum*, manicaret se; *nisi sit forte mendum pro* ያስተርኢ : manifestaret se, *ut in Gr. quæ vox occurrit Math.* 12. 16.

CAP. II.

Vers. 7. ወአሰሪቶ : መንበሊያቲሁ : ligavit pollicem ejus: *Phrasis obscura satis; nisi f. D. Wemmers sua fefellit interpretatio; quem alibi errasse observavimus non semel: Indis tamen occidentalibus* Pollicem *paulo contractius sc.* Cobian *dici reperio. Mallem latioris esse hic significationis, ut apud Arabes. Sed hic certi nihil habeo quod statuam. ver.* 37. ማዕሰብት : *Ita est in exemplari: 1. q.* መበለት : *vel potius f. pro eo.*

CAP. V.

Vers. 36. ግመደ : ይርገብ : —*alio, & quidem meliori ordine leguntur hæc verba, Mar.* 2. 21. *vid. illic.*

CAP. VI.

Vers. 38. ወንሕሑ : *f.* conjectam, projectam, depulsam : *Arab.* نحا *&* نحى Repulit, depulit rejecit, *Ita fere convenit cum Ar.* نحل.

CAP. VIII.

*Numerus hujus cap. omittitur in exemplari. v.*1. ወሰብ: 1.*q. Arab.* إذا *cui hic respondet: in qua significatione etiam alibi sæpe invenitur. Psal.* 118.81. *Psal.* 136.1.12. *&c. v.* 14. ወስመዘ : ተድላው : *f.* voluptas copiæ, abundantiæ; prosperitatis. *Illud Gr.* ἡδονῶν *cui respondet, Psal.*29. 7. *vel*, deliciarum, *prout significat,* 2 *Pet.* 2. 13. *& in Miss. p.*164. *Col.* 4. *li.* 3. *a Petro Paulo Gualterio Aretino ita transfertur.* ወረሲ : ፍግዐ : ወተድላ : ወተረ : præbe semper gaudium & delicias.

CAP. IX.

Vers. 4.——ትወፅኡ : *puto rectius scrib.* ትወፅኡ : donec emiseritis *aliquos sc. ex illa domo; vel*, donec feceritis *ut alii vobiscum* exeant. *v.* 6. አሐደ : aliqui *eorum sc. Apostolorum, ut diserte Syrus. ver.* 62. *Ante* ድኅሬት: *videtur deesse* እንዘ : ፃረ : *vel* ፃረ : retro respiciens.

CAP. XI.

*Numerus hujus cap. omittitur in exemplari. v.*42. ወጸግዎ : etiam Rutam. *Mihi enim videtur (eliso* ግ :) *consonare, & significatione omnino convenire cum* سذاب *Avicen. Lib.* 2. *Tr.* 2. *n.* 578. *idem sc. esse quod Gr.* πήγανον. *Ibid.* ወተኀብኡ : Occultatis, *vel* abscondi faciatis; *respondet enim Heb.* העלים *Psal.*9. 22. *unde post ver.* 52. *clavis justitiæ dicitur abscondi.*

CAP. XII.

Numerus hujus Capitis omittitur in exemplari, atque ut priori jungitur.

CAP. XIII.

Vers. 19. አስ : *Tam sono quam significatione plane convenit cum Teuton.* Ochs. *Apud Talmudicos etiam dicitur* תורא *de pecudibus.*

Annotationes in Evangel. secundum *JOHANNEM.*

CAP. I.

VERS. 1. ወእእምሮሀሬት : *Ita nos restituimus: pro quo in utroque exemplari* ወእእምሬት : *quamplurimis hujusmodi mendis scatent Codices quos secuti sumus Æthiopici: perpaucas tantum notare patitur operis atque temporis nostri ratio. ver.* 25. የእምን : Qui non es Christus. የ : *enim pro* ዘ : *alibi etiam nonnunquam occurrit Luc.*13.35.*vid. Lex.*

CAP. III.

Vers. 5. *In utroque exemplari legitur* መንግሥሥት : እምዘ... *v.*6. ወእቱ : *pro* መንግሥት : እምዘልፍሰር :—— *v.* 6. ሥጋ : ... *Infinitum fere esset omnia hujusmodi errata quæ in eo extant recensere.*

CAP. IV.

*Vers.*1.*Tit.* በኀምሳ:ፋሲካ: *Non his verbis intelligitur Festum Pentecostes ut quibusdam videri potest, vel ob hanc causam, quia apud Syros illis inscribitur hæc lectio: primo enim* ኃምሳ: *non* quinquaginta, *sed quintum tantum denotare constat ex duplici titulo ad cap.*15. *Actorum ubi ... in priori; per* ፲ *hoc est,* quinque, *in posteriori exprimitur: Pentecostes autem alibi non per* ፲ : *sed* ፶ : *Actor.* 2. *Tit. & plenius per ipsam Græcam vocem Act.* 2. 1. *cap.* 20. 16. *Æthiop. designatur; & diserte illud significans, non* ኃምሳ : *sed* ኃምሳ : *vid.* 1 *Cor.*12.11. *Tit. in Syr. & Æthiop. Quid quod in Tit. ante, v.* 33. *cap.* 13. *Joh. ubi noster* ... ኃምሳ : (*pascha intelligens*) *Syrus habet*, Quinta *post* Resurrectionem, *plane in idem recidit. Denique Rituale Arabicum D.* WValtoni (*quod luce aliquando* ان شا الله *cum aliis etiam ejusdem generis* ... *rata peculio non indignis donari posse speramus*) *isti lectioni hunc præfigit Tit.* الخميس بعد الفصح *p.* 56. *a. v.* 8. *ሲሳይ : ...* *Al.* panem comestionis eorum; *quo vescerentur: v.* 12. ጥሪት : ... קנה Possedit מקנה Pecus, *atque Arab.* قنية ; *sic a* ጥሪት : *nomen ...* Pecora, *vel* armenta *opinor hic non inepte significare potest. v.* 28. ቀሡት : *Mihi plane videtur idem quod Syris* ܩܣܛܐ Urceus, hydria.

CAP. V.

Vers. 39. ትርአዩ : ስምዕት : *Ita est in exemplari: Non sine mendo pro* ስሉጣት : *ut nos mutavimus; & transtulit D. Interpres. Remittit Arab.* الفاظ Pandectæ, *quamvis* Nun & Thau *in hac dialecto nunquam alternant. Est quidem* פלגא *Chald. atque Syr.* Certavit, *unde* Certamina, *vel* Controversias; ἀντιλογίαι *illa, ex quibus Scriptura ... ma lis oritur f. denotare videatur. At prima magis placet conjectura. Non invenitur ista lectio in* 4. *Arab. Rituali Arab. Syr. Pers. vel ... Interprete.*

CAP. VII.

In exemplari incipit hoc caput ad vers. 68. *cap. præcedentis v.* ... ለሊአየ : እነግር : de meipso loquor: *est enim fere idem quod Syr.* لذاتي ... *quo sensu sæpius* ለ : *Æthiop. sumitur; pro De: vers. sequenti: &* 1 *Cor.* 9.11. *ab ipso Interprete ita transfertur. v.*28. ወለሊየ... *aliter*, ex meipso: *neque enim* ለሊየ : *unius tantum casus particula* ... *vid. infra cap.* 8. 42. *ubi D. Interpres ita vertit.*

CAP. VIII.

Vers. 25. ወዓርበ : *idem quod* ዘነገርክዎ : Hoc nihil frequentius *apud Æthiopes. vid. Var. Lect. in Æthiop. Psal. vers. ad Psal.* 77. ... *Psal.* 85. 9. *&c. ubi est in uno Exemplari* ወ : *est in alio* ዘ : ... ወለመለው : ን : *subintelligi videtur* ለለሙ : *quod alibi diserte exprimitur. Mar.*13.19. *Nisi dicendum potius* ን : *contracte pro* ንሕነ : ... fuimus.

CAP. IX.

In exemplari incipit medio ultimi vers. cap. præced cum ወዐለ :——

CAP. X.

Vers. 1. በእጥርስ : ዘፈደፈ : De Petro peregrino, *vel* Monachi: *vel*, de Petri cathedra, sede, residentia: *vel, prout nos in impressis transtulimus. v.* 22. *Tit.* በመሐፍል : *Ad verbum*, In cruce, *hoc autem per Humiliationem vertimus: quia magnum Humiliationis, vel Jejunii ... dicitur Jer.* 36. 6. *festum, mense* መስከረም : *hoc est, Septembri ... Deus: vid. Levit.* 23. 24. 27. *&c. quo tempore Festum Dedicationis ... ቅሐ : hoc versu dictum, celebrabant Judæi; alii tamen id mense Decembris observatum volunt. Dicitur Dedicatio* ዘመስከረም : *hyemalis ... quæ in hyeme, (cujus primus mensis Æthiopibus* መስከረም *appellatur) ad distinguendum illud a tribus aliis Dedicationis Festis; de quibus ... Schindler. Lex. f.* חנוכה. *vel. f.* መስቀል : *idem esse potest ...* الأحد يوم Dies veneris, *Titulus sc. qui huic lectioni præponitur in Rituali Arab. D* WValtoni.

CAP. XI.

Vers. 41. ወአንቀዐ : —— *Al.* & aperuit eos etiam: *Arabicid* ... فتح *apud Gig.* انكشف فتح aperta est tunica. *p.*784.

CAP. XIII.

Vers. 29. ዘመዳየ : *Non extat omnino apud Wemmars, ut nec alia ... quam plurima, quæ ut hæc in N. præsertim Testamento occurrunt sæpius. Est autem* መዳየ : *proculdubio,* 1. *q. Arab.* مدى Pera, ...

...ctus.

qua voce hic utitur Arabs noster. Ibid. Tit. ante ver. 33. O :
Referre mihi videtur hoc O : quatuor, *ad quatuor personarum* ...ሰብእ : *Officio Æthiopico per vices loquentia, sc.* ቀሲስ : ካህን : ዲያቆን : *Episcopum, Sacerdotem, Diaconum, & Populum ; quorum f.* ...ሕዝብ : *semel clamat*, Paraclete.

CAP. XV.

In Cod. Roman. incipit hoc caput cum his verbis ተንሥኡ፡ንሑር : እመዝየ: *ultimi vers. præcedentis capitis.*

CAP. XVII.

Vers. 8. *Est redundantia quarundam vocum in hoc versu.* v. 12. *Sunt in hoc versu nonnullæ dictiones quæ redundant in utroque exemplari. Nihil hic mutavimus.*

CAP. XIX.

Vers. 23. *Male ponitur verborum ordo in hoc versu, quæ sic forsan ...* ክደ : ሊያብትኑ : ወውእቱ : ክዳን : ዘአልቦ : ርኅብት : ለዐለ:... Tunicam ejus non lacerabunt, & illa tunica non habuit futuram ...eam ullam.

Annotationes in ACTUS APOSTOLORUM.

CAP. I.

...ተበቍዑ : *male, vel pro* ተበቍዑ : proficiant, *ita ut transferuli-...; vel pro* ተበጽሑ : adveniant. v. 3. እንዘ : ይመዝኖሙ : *vel, con-...* solans eos, *ut transtulit D. Interpres ; vel*, consolans eos, *vertenda ... hæc dictio. In iis quas impressimus Scripturæ libris non oc-... amplius : semel invenitur in Miss. proprietates trium in Deitate ... quantum ad fideles distinguens, hæc habet*, አብ : ይስሕብ : ...: ወልድ : ያለምድ : መንፈስ ቅዱስ : ያስተፌሥሕ : Pater attrahit, filius assuefacit, Spiritus sanctus consolatur, *ita potius vertendum puto, quia hoc officium ... maxime peculiare, ob quod ei nomen Paracleti, quem præ aliis Christi ... Æthiopes summa cum solennitate sub hoc titulo, & ceremoniis celebrant ... Vid. An. ad Joh.* 13. 33. *Tit. itemque Tit. seq. ver.* 12. ...ሰንበት : *Al.* primam septimanæ, diem *intelligit* Dominicum, ... *sc. iter illo die carpere fas erat.*

CAP. II.

Vers. 31. ወሠርዑ : *præponendum potius* ለይኩን : v. 33. ዘሥጠ : Effusionis, *vel* qui effunditur. v. 41. ሠለስቱ : *male opinor in exemplari pro* ሠለስ : Trigesies : *est enim* ሠለስቱ : Tres. v. 47. ወአኀዘ : ... *Est Chald.* צבת Ordinavit, *hinc transferenda putanimus hæc ... ex* decreto, *vel* ordinatione : *sed potius de mendo suspectum, sc. ... pro* ጸብሐ : per omne mane, *synechdochice pro* in dies *: occurrit ... phrasis infra. cap.* 16. 5. እንተ : ጸብሐት : *prætermisit hunc locum ... interpres.*

CAP. III.

Vers. 17. አእምሩ : ——*Aliter*, Scitote quod in non cognoscendo ..., *h. e.* per ignorantiam——

CAP. V.

Vers. 5. ሰሚዖ : *vitiose puto in exemplari pro* ሰሚዖ : audiens hunc sermonem. v. 7. ዘኮነ : ምታ : quod fuit maritus ejus *: Al.* quid factum ...erat, (*h. e.* acciderat) marito ejus.

CAP. VI.

Vers. 1. ወእለ : እምአሕዛብ : *Al.* cum Gentilibus *hanc significationem habet* ወ : *Æthiop. ut etiam Heb. sæpe : vid. Schindler. f. hac litera ... Ibid.* ይፀንዑ : *Al.* Attendentes, permanentes, *q. d.* Præstolantes ...*fra.*

CAP. VII.

Vers. 39. *Ante initium hujus versus post* ዮሴፍ : *redundant in exemplari omnia hæc verba*, ዘሎቱ : ዕብዩ : እሳት : ዘተመጠወ : ሰላም : ለ... ...ቱ : ሰ... : ...ስ : ዮሴፍ : *tum sequitur* ዘሎቱ——*ut in Impressis no-...* v. 54. ... *Al.* excanduerunt, efferbuerunt corda eorum, *ex usu ...*, *magis apposite ad Gr.*

CAP. VIII.

Vers. 32. ለተኀርዶ : *Paulo aliter verbum scribitur, Cap.* 10. 13. & 11. 7. ሕርድ : *Affine quidem est τῷ* חרד *Heb. ut observavit D. Interpres ; ... & Iberorum* Chdari, mactare.

CAP. X.

Vers. 6. ቆርኔሌዎስ : *Al.* O Corneli ; *non enim Cornelii, sed Petri ... vicina fuit mari, ut diserte mox etiam noster habet Interpres. ...* v. 32. *ver.* 10 ግዕዘ : ሐለየ : *Aliter*, Ecstasis, *vel* abstractio mentis *a corpore, quæ Dionysio ἀναγωγὴ dicitur.*

CAP. XI.

Vers. 18. እንጋ : ለእመ : *Al.* Quod si forte, *vel*, forte ita est quod ... *Syris* ... & *consonat etiam* እንጋ : *cum* ... ለእመ : ... *plane idem est quod Syr.* ...: *hoc a Bar Bahlul exponitur per* ... & *sæpius quidem in hoc sensu occurrit.*

CAP. XII.

Vers. 20. ዶቅ : ጽርሑ : ለንጉሥ : *Al.* Minister palatii regis : ጽርሕ: ... *idem puto quod Arab.* ... v. 23. ወዐጸ : *Al.* & vermiculatus, ... vermibus exesus, *ab* ዕፄ *: enim* vermis, *formari videtur verbum* ዐፀ : ... ዐጸ::—

CAP. XIV.

In Cod. Rom. numerus ፲፡ : h. e. 15. *Male ponitur pro* ፲ O : *ante* ወለ... ... *in ultimo vers. præced. cap.* v. 5. *videtur deesse* ከሙ : ይትከፈሎሙ : ... ወይትፃረፉ : & *quidem hujusmodi defectus in exemplari occurrunt non infrequentur.* v. 11.——ዮሴ : *h. e.* Barnabam Jovem *dicunt* & ... *Mercurium in lingua Romana ; utitur Interpres noster Lati-...* voce.

CAP. XV.

Vers. 16. ዘወድቀ : መንዘርት : *Al.* Siquid mali, detrimenti, *vel* ruinæ ei accidit. דוריזת *apud Talmudicos peculiariter dicitur de* Agro deterrimo ; *vid. Mishn. fo.* 1. *pa.* 1. *sect.* 6. & *fo.* 5. *p.* 4. *sect.* 8. *atque alibi sæpissime occurrit. Hinc generatim etiam de re quavis* deteriori זבר & זבורה *intelligi videtur. Hinc & Arab.* زرزو & زرزو (*quibuscum haud dubie convenit nostrum* መንዘርት :) Malum : Infortunium, adversitas, noxa, detrimentum. زرزو على عطب cum detrimento, *vel* noxa ad me refertur. *ver.* 38. በእንተዝ : *pro hoc in Codice Rom. legitur* በእንተ::—

CAP. XVI.

Vers. 11. እምተልዕ : *f. pro* ስእምተልዕ : v. 12. ቀዳሚ : *Al.* Primitiæ. *vid. Psal.* 77. 56. *vel prima* & præcipua *civitas, ut Gr. Vul. Lat. atque Arab.*

CAP. XVII.

In Cod. Rom. incipit hoc cap. cum vers. 40. *cap. præced. v.* 28. *In Cod. Rom. ita legimus*, ወንሕሉ : ወንትሐወስ : ወንሕሉ : *ubi posterius* ወንሕሉ : *proculdubio redundat.* v. 31. *Post* በከመ : *deest* ሠርዐ : *vel* ሠየመ : & *tum locus ita vertendus*, Eo quod statuit diem——*At quomodo posterior pars versus supplenda esset, difficilior conjectura. Ibid.* ወአንሥአ : *Al.* eo quod, *vel* quia suscitavit eum. *Vid.* 1 *Cor.* 14. 5. *Rom.* 16. 27. *ver.* 34. እለ : ዘከበረ : *Est* דבר *Rab. testibus Schindlero & Munstero*, Illustravit ; *unde ita verti possint hæc verba*, qui illustris, *vel* clarissimi Dionysii *sequaces, a partibus ei*——ሰሰ : *in Missal. semel tantum inveni, locus ita se habet*, በእንተ : ሰሰ : ክርስቲያን : ሕዝብከ : ከመ : ትዕቀብ ሙ : ——*qui f. ita vertendus*, pro Secta, *vel* instituto Christianorum populo tuo, ut servares eos. —— *Arab. etiam* ... & ... *idem fere videtur quod* ... *: Hinc ita etiam hunc locum transferre non inepte liceat*, qui Sectæ, *vel* instituti erant Dionysii——

CAP. XIX.

In Cod. Rom. incipit ad vers. 6. *hujus cap.* v. 2. ሰሚዐነ : ጥቀ : *Al.* Vix dum audivimus quod—— v. 18. ወይኔስሑ : *Al.* Et pœnitentiam egerunt de iis quæ fecerant. v. 40. ዘእልቦሙ : ጌጋይ : *Al.* ab inculpatis.

CAP. XX.

Vers. 5. ፀኒሖሙ : *Omittitur* እንዘ : *nota participii, ut & alibi sæpe. Al.* expectantes nos erant. *Participium enim Paul Activam habet nonnunquam significationem. Luc.* 9. 53. ሖሩ : iens, tendens. *Heb.* 4. 12. *sic* ይኅዕ : &c. v. 34. *Post* ተቀንያ : *deesse videtur* ዘእንበለ : Non—— Ministratunt nisi——.

CAP. XXI.

In Cod. Rom. incipit hoc cap. cum ወፈጺሞ:——*in ultimo vers. cap. præcedentis. ver.* 33. ግብረ : factum ejus, *vel leg.* ግብሮ : *ver.* 35. ዐረ : *Al.* Accidit ei, *ab* ዐረ : 1. *q. Chald.* ערא, *a quo etiam deduci videtur. Atque sic consentit noster Interpres cum Gr. Vulg. Lat. atque Arab.*

CAP. XXIII.

In Cod. Rom. incipit cum ይቤሎሙ : *medio primi versus hujus Capitis. v.* 19. ዘእንተ : *redundat hic, ut alibi etiam solet.*

CAP. XXIV.

Vers. 4. ሊያጽሕብከ : *Tanquam vitiose pro* ሊያጽሕብከ : *vertit hoc D. Interpres*, ne protraham te, *ita consentit cum Vulg. Lat. Al.* ne nimis familiariter tecum agamus, *ex usu vocis Arab. in* 3. *conj. vid. Ecclus* 30. 9. *vel denique* ጸሐበ : *idem opinor hic significare quod Arab.* صحب (*est nihil apud Æthiopes usitatius quam harum literarum permutatio*) gravis, molestus fuit : ne tædio sim tibi. v. 24. *vocabula quædam perperam in hoc versu posita, ita f. rectius legenda*, ዘስሙ : ድሩ ሲላ : እንተ : አይሁዳዊት : እስመ : ይሰምዑ : በእንተ : ሊየሱስ : ክርስቶ ስ : ——cujus nomen Drusilla (quæ Judæa fuit) quia audirent de Jesu Christo—— v. 29. ወበጽሑ : —— *Ita in Cod. Rom.* Et venerunt Portius & Festus : *ac si duo diversi homines erant. Per oscitantiam certe vel scribæ, vel epanorthota, f. utriusque.*

CAP. XXV.

Vers. 14. ፈለጠ : *male in exemplari pro* ፈለጠ : v. 16. ወአውሥኦሙ : *pro quo in exemplari* ወይቤሎሙ : & dixit eis. *ver.* 27. ሐሰ : *vid. An. ad Psal.* 118. 112.

CAP. XXVI.

Vers. 3. ተዐገሠ : አጽምአኒ : *Al.* ut patienter me audias. v. 14. ...ፍትሕ : ወትርጓጽ : *Aliter f. sic reddi potest*, Spinæ, vel spineto meo, ut pedem opponeres : ... *: enim convenire puto cum Arab.* ... & ... 1. *q.* ... *qua voce hic utitur Arabs Mauritanus*, Palus ; Spina, spinetum. ተረገጸ : *autem idem est quod* እግር : Pes, *Joh.* 20. 12. *inde formari videtur verbum*, Pede conculcare, pedem opponere, &c. v. 29. ከመ : ይኩኑ:—— *Al.* ut ita sint, exceptis vinculis meis.

CAP. XXVIII.

Vers. 3. አሰሪ : *Ita in exemplari, pro* አሐደ : *ut videtur D. Interpreti, qui proinde ita transtulit*, accepit : *quæ quidem versio etiam convenit cum Syr. Nisi f. vox sit Æthiopibus peculiaris : in Impressis alibi non extat.*

Annota-

Annotationes in Epiſtolam ad ROMANOS.

CAP. I.

ANte verſ. 26. ቁሙ : In more eſſe videtur apud Æthiopes in Templis ſuis ſtare in pedes cum leguntur Evangelia atque Epiſtolæ. Quod ad Evangelia diſerte conſtat ex ipſorum Miſſ. p. 162. col. 3. li. 30. Diaconus accipens Evangelia dicit, ቁሙ : ለጽምዑ : ወንጌለ : ቅዱስ, &c. State, & audite Sanctum Evangelium.

CAP. II.

Verſ. 3. ወዘትጸልኣ : male, vel pro ወዘትጸልኣ : vid. Gram. Æthiop. vel pro ወዘትጸአልኣ : criminaris, detractas—— v. 15. ወይቀልዮሙ : & deteſtabuntur. Ex uſu ſc. Arab. قلي quo ſenſu in V. Teſt. ſæpe occurrit, Levit. 20. 23. cap. 26. 30. &c. vel potius opinor convenit cum Heb. הקלה & Chald אקלי. vilipendit, contempſit, ſprevit. vid. An. in 1 Joh. 3. 20.

CAP. III.

Verſ. 22. ሌለየ : Caute hic diſtinguendum eſt (quod noſtrorum ſaltem virorum quos vidimus adhuc nullus fecerit, & hujus diſtinctionis aliquando nos etiam cum aliis magni nominis fefellit defectus) inter hæc tria verba, ለየለየ : ex quo in 4. conj. Ar. formatur አለለ : Pernoctavit: & ለወለ : Inflammavit, a quo ትለኰሲ : Jac. 3. 6. & ሌለየ : vel ሌሊ : Diſtinxit, diſcriminavit, diſcrevit: Hoc ſemel tantum in Scripturis occurrit. Heb. 4. 12. de verbo Dei dicitur ወይሌሊ : ሠርጸ : እምሌሊት : Et diſcernit, vel diſtinguit a nocte vel tenebris perditionem; ita vertendum opinor vocabulum ሠርጸ : Sunt in omnibus hominibus tenebræ quædam quoad Scripturarum veræque Religionis myſteria; at in quibuſdam, ne dicam plurimis, tenebræ ut ita dicam Ægyptiacæ ad perditionem, animum intelligo non cæcutientem tantum, ſed pertinaciter obſtinatum, veritatique adverſantem: Inter hos diſcernit Sermo Dei. Niſi forte alluſio fiat ad Horrorem illum noctu perdentem, Pſal. 90. 5, 6. quærant quibus pinguius otium, nobis non vacat. Hujus verbi in Liturgiis Æthiop. frequentius occurrit iſte ſenſus. In confeſſione fidei illorum ita legimus, አብ : ይነብር : ወወልድ : ይኴንን : ወመንፈስ : ቅዱስ : ይሐትት : ከመዝ : ነአምን : ጽምረ : ወሁብረ : እንዘ : ኢንፈልጥ : ወኢንሌሊ : ከመ : ኢይኩን : ብዑድ : ንፈልጥ : እንከ : ወንሌሊ : ከመ : ኢይኩን : ሓውስ : Pater inhabitat, Filius judicat, Spiritus Sanctus ſcrutatur, Ita credimus communicationem atque unionem, non ſeparantes neque diſtinguentes ſc. eſſentialiter: Separamus autem ſine diverſitate, & diſtinguimus ſine mixtura. p. 171. col. 3. li. 30. Atque hinc ſatis aperte deducitur ሌለየ : Diſtinctio, differentia. v. 26. ወበ ለሀ : ብሂሎቱ : ejuſque conniventiam: vox compoſita, quales perpaucæ Æthiopicæ, ex ለሀ : etiam. Mat. 21. 30. & በሂለ : dicere. Verbum ſignificat Annuere, connivere, conſentire, obedire, accomodare ſe, vel quid ſimile. Conſule ſis hæc loca, Mat. 27. 20. Rom. 6. 12. 16. Jac. 4. 7. cap. 5. 6. in editione Niſſel. ver. 7. ubi, ut in aliis etiam locis male transfertur. Hinc nomen ለሀ : ብሂሎት : & ለሀ : ትብሉ : μακροθυμία. cap. 2. Eph. 4. 2. Atque ለሀ : ብሂሊት : ὑπομονῆς idem plane quod Perſis ارى كرد Hiſt. Chriſti Perſice. p. 40. li. 6.

CAP. V.

Verſ. 5. ምልአ : ውስተ :—— Eo ſenſu vocem ምልአ : accipiendam hic puto, quo Heb. הממלאים Iſa. 65. 11. libantes, infundentes, ut Schindl. vel effundentes. Apud Æthiopes a. nihil uſitatius quam idem verbum in quacunque fere conjugatione, præſertim prima, Activam ſimul & Paſſivam habere ſignificationem: Vel aliter ita etiam verti poteſt, expanditur, vel extenditur in cordibus noſtris: Id Arab. مليئم qua voce loco Iſaiæ prædicto utitur Arab. Oxon. ex quo plurima ſupplevimus in Bibliis noſtris, quæ deerant in Pariſienſ. (quem ſperamus, cum bono Deo, in Majores ac Min. Prophetas integrum cum aliis etiam Scripturæ partibus, tam Arabice, quam Syriace, Æthiop. &c. fore ut brevi edamus) املي in 4. conj. Expandit, extendit: Dilatavit, amplificavit: fere ut Senes qui per ἐπληθύνω vertunt, Exo. 1. 7. Multiplicabat—— v. 14. እስኩ : Mihi videtur hic, ut & Ca. 7. 18. atque Eph. 6. 12. idem ſignificare quod ዘዘ : quilibet, quicunque, quodcunque.

CAP IX.

Verſ. 3. አትዐለል : genuinam hujus vocis apud Æthiopes nondum inveni ſignificationem: ex uſu Arabico tantum conjecturam fecimus, quibus اعلل in 4. ejug. itemque in 8. eſt Avertit, divertit; deduxit, abduxit; ablactavit.

CAP. XI.

Verſ. 1. አሉ : videtur male pro አቤ : vel አለ : አቤ : ut cæteræ habent verſiones. v. 21. ሌምሕክሙ : Ita eſt in Cod. Rom. male, pro ሊምሕክሙ : v. 22. ያወቀየከ : videtur convenire cum ዐወቀ : animadvertit; vel وقي Reformidavit, q. formidabile exemplum te reddet; vel f. pro ይወቅርከ : exſcindet te.

CAP. XIV.

Tit. ante v. 19. አፕንያ : quo modo occurit etiam. Cap. 15. v. 14. Cap. 16. v. 1. male opinor pro አጺፕንያ : Epiphania, prout alibi ſcribitur.

CAP. XVI.

Verſ. 2. ዘሬቀድክሙ : f. pro ዘሬቀደትክሙ : rogaverit vos——

Annotationes in I. Epiſtolam ad CORINTHIOS.

I. CORIN. III.

VERS. 5. ለእኩ : f. vel pro ለእኩን : Miniſtri, ut in verſione; vel pro ተለእኩ : miſſi ſunt illi, ut per eos.——

CAP. IV.

Verſ. 7. ትግእዝ : Non ſatis aſſequor rationem cur ita verterit vocem doctiſſ. Interpres: Eſt proprie, exprobras, contemnas; judicas, &c. v. 8. Eſt ወነሠለጥክሙሂ : in Rom. Cod. loco ወነጋሠክሙሂ : præſ... tuimus.

CAP. V.

In Rom. Cod. incipit cum ወበየውሁት : ultima voce cap. præcedentis.

CAP. VII.

Verſ. 10. ምስለ : idem quod እሙ : v. 12. ሊይግኙበ : non ſubjectus ita in prima conj. ſignificare videtur. Contra in 5ª. Arab. ተግኙበ : Dominari 1 Tim. 2. 12. vox eſt peculiaris Æthiopibus.

CAP. VIII.

Incipit hoc caput in Cod. Rom. ad finem ult. verſus præcedentis Cap. ዘሀሉ : perperam. ver. 7. በሊያጠብዖቶሙ : Al. in inſtabilitate ...rum. ver. 12. ወታወድቁ : Al. Deijcientes, vel deiici facientes.

CAP. IX.

Verſ. 22. በግዕዝ : ኩሉ : Al. pro omni indole, vel, cujuſq... ingenio.

CAP. X.

Verſ. 18. በሥጋ : Al. ſecundum carnem hominis: qui edunt ... mas, etiam ſunt——ver. 22. ንቅናእ : f. rectius tranſpoſitis duobus ... ናቅንእ : zelare, iraſci facimus—— ver. 28. ከመ : ይግእዝዋ :—— Al. ut judicarent conſcientiam veſtram.

CAP. XI.

Verſ. 14. ሊያወቅቅክሙ : pro ሊያዳውቅክሙ : ut D. Interpres, ... manifeſtum facit vobis, —— vel. f. pro ይወቅሥክሙ : ſed prior magis ... conjectura. v. 15. እንጋተ : Eſt contracte pro እንወጋተ : vid. Gram. v. ... ሊትትሐየሱ : Al. Ut in hoc non ſitis crimine maculati, notati; ... vid. Annot. ad Pſal. 118. 112.

CAP. XII.

Verſ. 7. አሐዱ : videtur redundare: Atque hujuſmodi pleonaſmus Scripturis occurrit alibi non inſolenter. vid. Act. 17. 28. cap. 19. Heb. 11. 9. Rom. 15. 6. Jac. 1. 27. &c. ver. 13. ግብረ : Pro hoc ... ነግሬ : ut in Cod. Rom. Nam ſæpius ita occurrit, & opponitur τῷ ... ዐዚ : vid. Gal. 3. 28. Cap. 4. 1. Eph. 6. 5. 8. Col. 3. 11. 22. Cap. 4. 1 Tim. 6. 1. Tit. 2. 9. Rom. 14. 4. 1. Pet. 2. 18.

CAP. XIII.

Verſ. 3. ከመ : እትመዘገን : Al. ut premium nanciſcar. ver. 6. ... ግዕ : in violentia; retinemus vocabulum ut in exemplari, affine Ch... פגע violenter incurrere, impetum facere. ver. 12. media pars ... verſus ita mihi legenda videtur, ወእስተርአዮ : ኵሉ : ከመዝ : ... ሂት : ወአመዘ : (quod inſerendum) ከሠተ : ገጽ : በገጽ : & viſa ... mihi omnia quaſi in ſpeculo, tunc autem aperte videbo facie ad faciem. Alia exemplaris vitia, quæ emendavimus (non tamen ... nimis longum id foret) uncis habentur incluſa. ver. 13. ወተቀሃዕ : ... radix ቀሐወ : vid. Lexic. noſtrum. Affine eſt Chald. קהה Laborioſe ... ligenter intendere, q. d. zelare.

CAP. XIV.

Verſ. 15.——ሰቤጽየ : leg. f. ሰልብየ : & petam, vel rogabo ... de meo. ver. 18. —— እነብብ : Al. quod loquar, vel loquens ſim. ... ሊኮኑ : f. pro ሊኮን::=÷

CAP. XV.

Verſ. 1. ——ተዓሉክሙ : Al. quemadmodum adducta, vel de... lata eſt.

Annotationes in II. Epiſt. ad CORINTHIOS.

CAP. II.

VERS. 5. ወዘ : ተከዘ : —— Aliter, Et ſiquid triſtitiæ eſt, non ... multum mihi, quod contriſtatur, ipſe ſi unus pariter afficiatur, ... non aggravem illud, vel illum ſupra vos omnes. Huic expoſitioni ... vere videntur illa quatuor puncta quæ ante ውእቱ : ponuntur, majoris pauſæ nota.

CAP. III.

Verſ. 8. ንሐመም : ——Al. in omnibus afflicti, ſed non tentati.

CAP. V.

Verſ. 4. Pro ንሰልበ : ut nos mutavimus, in exempl. eſt ንልበስ : ... ver. 6. ትነግዱ : Al. peregrinamini in corpore veſtro : እሙ : idem quod In; Math. 12. 42. Mar. 6. 11. ver. 7. በአድልዎ : Al. p... quod apparet. ver. 10. ንትሐተት : Eſt proprie Scrutinio, indagini ... explorationi ſubijci. ver. 19. እናሕሰዮ : Al. Dimittens pecca... eorum.

CAP. VI.

Verſ. 7. ዘአልበ : ኑፋቄ : Al. abſque ſimulatione, vel, quæ non ... ſimulata. Ex tribus, quibus uſi ſumus Codicibus in excudendo N. ... Teſtamentum Æthiop. unico illi Doctiſſ. Interpretis D. Loſtuſii qui ... Paulinas habuit Epiſtolas, caſu contigit infœlici, ut ex eo hoc in loco ... ces aliquot exuſtæ fuerint, quas (ne moraretur prelum) conj... ut ut potuimus uncis incluſas ſupplevimus; ubi autem noſtra ... lit conjectura. dictiones illas ex perfecto quem poſtea comparavit R. D. ... VValtonus exemplari, hic tandem reſtituimus. v. 9. pro [ነፍሊ... leg. ሕያዋን : Ibid. pro [ወሊቀታለን] : leg. ወሊቀታልያን : ver. 10. ... ንትሐ...

GALA.

[ንትፈሣሕ] leg. ንትፈሥሕ : eodem sensu. Ibid. pro [ከመዘ : አልብክሙ: ወንበርፑ : ኵሎ :] leg. ከመዘ : አልብክሙ : ወሊመንት : ወኵሉ :—— ut nihil omnino apud vos habentes, & omnia in manibus vestris. ver. 11. pro [ርኅት :]leg. ክሡት : eodem etiam sensu. Ibid. pro [ቀርንቀስ: (error typograph.) ተረሐበ:] leg. ቀርንቶስ : ወርሐበ : Ib. pro [ተኀሠሡ:] in exemplari est ኃሠሡ : an recte dubito.

CAP. VII.

Vers. 1. pro [ንፈጽም] : leg. ወንገበር : sed operemur, vel perficiamus. ver. 2. pro Agedum leg. Statio. Ib. pro [ጽንሐሑ:] leg. ትፈልጡኑ : Distinguite nos v. 3. pro [አቀደመኩዒ :] leg. ወይእኩዒ : quod in idem recidit, jam antea ego, adverbio more verborum formato. vid. Phil. 3. 12. Vers. 7. ወትትቃሐው : Al. & zelo commoti estis, zelamini. vid. An. ad 1 Cor. 13. 13.

CAP. VIII.

Vers. 17. ሰላጤክሙ : Al. Concessionem, potestatem vestram, facultatem ei impertitam.

CAP. IX.

Vers. 7. ማህዘ : ዘአክሙ: መዝገ: ኵልክሙ : Convenit f. ማህዘ : cum ምሕዘ : a ወሐዘ : affluxit: q. d. de vestra propria affluentia, vel abundantia propinarunt vobis : sed pro ኵልክሙ : puto melius leg. ኵሉሙ::=:

CAP. X.

Vers. 1. Pro እስፈ : in exemplari est አተፈ : sine sensu. v. 18. ከመ: ... : in hac classe, Idem significat. vid. An. ad Psa. 61.9.

CAP. XI.

Vers. 19. ኀበዖን: vitiose puto in exemplari pro ጠቢባን::=:

CAP. XIII.

Vers. 11. ወተሠናአዉ : Significatione convenit cum Syr. ܫܝܢܐ & pacem habete, inite, vid. Annot. ad Marc. 9. 50.

Annotationes in Epistolam ad GALATAS.

CAP. II.

VERS. 20. አሐዪ : videtur leg. አሐዩ : vivo. ver. 21. አሰመስኩ : f. pro እስመ : ሰበኩ::==:

CAP. IV.

Vers. 3. አንደዒ : ለአመ : vid. An. ad Act. 11. 18. ver. 13. በአመጠኑ: — Al. pro infirma, vel tenui facultate mea, edocui vos. v. 26. ወሊየሩሳሌም:— Al. Et Hierusalem quæ sursum, libera est, cujus, vel de qua mater nostra. v. 29. በመንፈስ : ቅዱስ : Al. per Spiritum Sanctum.

CAP. V.

Vers. 17. ዘሊይፈቅድ : In exempl. absque ሊ : vitiose ዘይፈቅድ : v. 24. አልቦ : ዘይኄይስ :—— Al. non habet criminis quod incuset eum; vel adversus eum nil habet reatus lex.

CAP. VI.

Vers. 3.— ዘየስሕት : ርእሶ : Al. nemo sit qui fallit seipsum. v. 12. የድልወ: ገጸ : qui volunt accipere personas.

Annotationes in Epistolam ad EPHESIOS.

CAP. III.

VERS. 11. በዘ : ሠረዐ : Al. propter quam, h.e. propter Ecclesiam constituit mundum : በ : sæpe hoc sensu occurrit. Joh. 4. 41, 42, 50. vel, per quam.

CAP. IV.

Vers. 32. መርያን : male puto pro መሐርያን : vel, መሀርያን : vid. Rom. 12. 10. Phil. 1. 20. benigni : a መሐረ : benignus fuit : nomen መሐሪ : pl. መሐርያን::=:

CAP. V.

Vers. 5. ወዘያጠወዉ : pro hoc in exempl. vitiose ponitur ወዘያጠዐዉ : v. 17. እንዘ : ታኅሥሥዎ : Al. Dimittentes quæ sunt——

CAP. VI.

Vers. 4. ኢታስተቈጥዑ : Al. angore ne afficiatis. vid. Col, 3. 21. Tit. 3. 2.

Annotationes in Epistolam ad PHILIPPENSES.

CAP. I.

VERS. 12. ከመ :—— Al. quomodo jam major est profectus, sive exaltatio in doctrina Evangelii. ver. 20. መሀርያን : benigni. vid. An. ad Eph. 4. 32.

CAP. II.

Vers. 6. አኮ : ሀይደ:—— Al. Non fuit rapina ejus, quod factus est Deus. ver. 17. አወጽኣ: Significatione convenit cum Arab. ضحى Sacrificavit.

CAP. III.

Vers. 8. ኵስሕ : Est plane, i. q. Arab. كساحة Purgamentum, quod verrendo ejicitur, a كسح i. q. كنس.

CAP. IV.

Vers. 8. ወዘመደሐር : Al. & quodcunque benedictio est. ver. 16. ትካዘየ: Al. in ærumna, sive sollicitudine mea, per ellipsin præpositionis, quæ frequens valde in hac lingua.

Annot.

Annotationes in Epistolam ad COLOSSENSES.

CAP. I.

VERS. 20. በደሙ : መስቀሉ : pro hoc in exemplari legitur በቅድሙ : መስቀሉ : in conspectu crucis ejus, puto non sine mendo. v. 24. ተኅጸጸ: ita est in exempl. minutiora, vel minima. Nisi f. leg. potius ተኣደደ : quod nescio an quis Reliquias vertat, a ኣደደ reliquit : Psal. 37. 10. in Edit. Col. pro quo in Codd. Rom. & Poc. rectius ponitur ኣደገ: & quidem de mendo prius illud merito suspectum.

CAP. II.

Vers. 15. ተቀለጦሙ : ቦቱ : Al. transfiguratus est eis in illa. ver. 16. ወሊበሊሠሣርትክሙ : Deduci videtur a Chald. סהר Luna. v. 18. ፈቂደ:— Al. Cupiens per blanditias religionem Angelorum, quasi oblitus (id Ar. نسي Alibi non occurrit: videtur legisse D. Interpres ይትሰናየ : at in exempl. est ይትናሰየ : f. vitiose) suiipsius, aut inflatus carnali corde suo: v. 16. & non firmiter tenet caput suum—— Ibid. ወይትወደደ : significat hoc verbum in 4. conj. Configere, vid. Annot. ad Psal. 118. 120. in hac 5ª. conj. configi, arcte conjungi, connecti. In 10. conj. Apte, arcteque concinnare, conjungere, copulare. Ps. 151. 2.

Annotationes in Epist. I. ad THESSALONICENSES.

CAP. II.

Vers. 5. ወእመአመ :—— Ad verbum, Ex quo fuimus, non sumus usi— ver. 6. ወሊበዕደ : f. melius በዕደ : ver. 14. በክርስቶስ : pro hoc in Rom. Cod. ዘክርስቶስ : quam recte judicet Lector.

CAP. III.

Vers. 1. አቲናኒ : pro quo perperam in exemplari እስታኒ::=:

CAP. IV.

vers. 11. ትክብሩ : Al.—— Honoretis, h. e. honorem æstimetis— v. 17. ወእመዝ :—— Al. Et tunc nos qui vivi, & qui reliqui sumus, nos rapient——

CAP. V.

Vers. 9. ለመንሲት : hic & Cap. 2. 10. idem videtur denotare quod መሰነ: v. 13. መገበረ : pro quo male in exemplari መክበረ::=:

Annotationes in Epist. II. ad THESSALONICENSES.

CAP. III.

Vers. 7. ሊሠሀዕነ:—— Proprie, non fisso, h. e. falso ac duplici corde fuimus apud vos. Semel tantum occurrit in Psalmis, Psa. 100. 7. ubi pro ሠሠዐ : in R. & C. in P. est ስሱእ : fissus; adeo ut de hoc sensu vocis liquidò consentiunt omnes codices. ver. 11. ወአልቦ : ዘይትቀነዩ : Al. non est cui inserviunt.

Annotationes in Epistolam I. ad TIMOTHEUM.

CAP. I.

Vers. 6. ዐወከኩ : Est ܥܘܩ Syr. Obstetit, impedit. Arab. Decertavit. Æthiop. videtur significare hoc verbum Defecit, recessit; ut D. Interpres abrenuntiavit cum quadam resistentia atque impugnatione. vide sis hæc loca, v. 19. hujus cap. 2. Tim. 2. 18. v. 15. ከመ : የድኅኖሙ : pro quo in exempl. ይድኅኖሙ : ከመ::=:

CAP. II.

Vers. 9. ይትረሰዩ : Al. constituantur, collocentur. v. 12. ወይትሜህሮ : vid. An. ad 1. Cor. 8. 2.

CAP. III.

Vers. 1. ጳጳስ : Papa, apud Æthiopes est distinctus clericorum gradus supra Episcopos; quod constat ex Missal. p. 161. c. 2. l. 13. ubi hoc ordine ponuntur personæ inter eos sacræ (alibi tamen alia etiam reperio nomina) pro quibus indies orare solent; sc. ሊቀ : ጳጳሳት : ጳጳሳት : ሊጳጳሳት : ቀሳውስት : ወዲያቆናት : Archi-papæ, Papæ, Episcopi, Præsbyteri, & Diaconi. ver. 5. ወዘሰ :—— Al. Nam qui—— ወ : enim ut conjunctio illativa quam sæpissime usurpatur : vid. 1 Cor. 14. 5. Act. 7. 40. v. 13. ይገብሩ : Al. efficiunt, operantur, procurant.

CAP. IV.

Vers. 7. መድኅት : Ita in exempl. pro መኀይምት : ut rectius occurrit supra. Cap. 1. 4.

CAP. V.

Vers. 1. ሊታመናጽ : Si recte scribitur vox est peculiaris Æthiopibus i. q. ገሠጸ::=:

CAP. VI.

Vers. 9. ወዘይብእሶሙ : Al. & quæ malæ, sive pessimæ sunt eis; vel, quæ nocivæ; id Syris ܒܝܫܐ teste B. Bahlul, qui per ضرر exponit.

Annotationes in Epist. II. ad TIMOTHEUM.

CAP. I.

IN Titulo per hæc verba ዘኣዲር : ሰዐሊኒ : quæ ad ver. 14. hujus Cap. satis aperte referenda, intelligi videtur Hymnus ille quem nos appellamus, Te Deum.

CAP. III.

Vers. 9.—— ኢይትለዐሉ : Al. sed non proficient, provehentur; atque similiter ver. 13. ver. 10. በተከሉ : በአፍቅሮ : pro quo in exempl. vitiose በተከፍቅሮ::=:

O CAP.

CAP. IV.

Verf. 10. ገጸ:*f. pro* ገጸ:*v.* 13. ተማልአ: *Si* ሰሌ: *eo fenfu fumatur quo Syrus noster, Ar. Erpen. cum veterum nonnullis τὰ φαιλόνην vertunt* الكتب vafa librorum, *tum fic vertendus erit ifte locus,* vafa chartacea collige, *vel* afsume tecum; *Id.* ምላአ: *non Heb. tantum, fed & Æthiopibus; vel a* ملا *Ar.* venire fac, adducito: *vel denique pro* ተማጽአ: *qua conjectura eft D. Interpretis. Mitto quod* لیف *Ar. eft* Surculus, *vel filamentum Palmæ, cujus ufus Scriptioni infervire teftantur cum Plinio etiam alii plures.*

Annotationes in Epiftolam ad TITUM.

CAP. I.

VERS. 2. እንዘ: ተሰፈዉ: — *Al.* expectantibus vitam. *v.* 8. ዘያኅሥሥ: *Al.* remittentem, qui facile condonat peccantes in eum; *vel,* qui piger, tardufue eft ad iram.

CAP. II.

Verf. 14. ዘይትቀንዑ: *Al.* fervidum, zelo affectum. *vid. An. ad* 2 *Cor.* 7. 7.

CAP. III.

Verf. 8. ዘኢይበቍዕ: *f. intelligit, quod* non utile *tantum eft hominibus, fed in fe etiam bonum; vid. Luc.* 16. 6. 7. *ubi laudatur factum* ዘይበቍዕ: ለሰብእ: እኮ: ለእጓለ እመሕያው: hominibus bonum, non ex fua natura.

Annotationes in Epift. ad PHILEMONEM.

CAP. I.

VERS. 15. ለዕለት: *Ita eft in Cod. Rom.* fupra te, *ut tranftulit D. Interpres: vel,* ut factus fis debitor: *id* ለዕዳ: *Æth. ut &* عدى *Ar. vid Luc.* 16. 6. 7. *vel f. mendum eft pro* ለዓለም: in perpetuum.

Annotationes in Epift. ad HEBRÆOS.

CAP. II.

VERS. 8. ኢናርእዮ: *vitiofe puto pro* ኢናርእዮ: *vel* ኢናእ: nunc autem non videmus——

CAP. VIII.

Verf. 6. ሐሪያ: *q. d.* Electiffimus, *qui ad Mediatoris officium aptiffimus eft atque convenientiffimus; ut* حرى *Arab. quod neque de duobus, neque de omnibus ufurpatur, vid. Gal.* 3. 20. *fed qui unus eft ex multis.*

CAP. X.

Verf. 5. ኢፈቀድከ: *Al.* Nolui: *permagna eft varietas quæ in hifce verfibus apud Interpretem noftrum invenitur, quæ non a fonte tantum, fed ab omnibus aliis quæ adhuc apud nos extant verfionibus longe difcedit. vid. An. ad Pfal.* 39. 9. *ver.* 25. ለምዕር: *videtur idem connotare quod* ይለምዱ: ሰብእ: ut mos eft quibufdam; *vel f. pro eo ponitur.*

CAP. XI.

Verf. 5. ወዘአበሰ: *pro quo vitiofe proculdubio in exempl.* ወዘአበሰ: *v.* 20. በረከቶሙ: *Ita nos reftituimus, at pro hoc in exempl. male legitur* ረከቡ: adeptus eft— *Ib.* በእንተ: — *Al.* de rebus futuris, quæ ipfis efsent eventuræ. *v.* 35. ወነሥኣ: — *Æth.* Et mulier accepit— *v.* 38. ዘኢይደልዎ: — *Æth.* Quos non decuit, non æquum, *vel* par erat, *ut*——

CAP. XII.

Verf. 1. ተፋነ: *puto pro* ትክፍ: ad conftructa nobis promifsa. *v.* 4. ወዓ ይ: *f. rectius* ወኢዓይ: *vel,* ወዓይ: ኢ— nondum ad mortem——

CAP. XIII.

Verf. 5. — ለመላእክትነ: *Al.* perfiftite, *vel* durate, fi modo fufficit vobis pro minifterio veftro. *Pro* ለመላእክትነ *in exempl. prave habetur* ለመ ልአክነ: pro principe veftro, *contra textum Græcum, verfiones omnes, fanumque fenfum. v.* 15. በት: Nunquid: *f. pro* በቱ: per eum igitur—

Annotationes in Epiftolam. S. JACOBI.

CAP. I.

Verf. 27. ሕሡቅ: *i. q. Ar.* حلق, *& cum eo partim confonat, & partim Græc.* κακῷ.

CAP. II.

Verf. 7. ዘተሰምየ: — *Al.* quod nominatum fupra vos. *v.* 11. ኢትቅትል: ንፍስ: ne percutias, *vel* occidas animam, *h. e. lethaliter. vid. Gen.* 37. 21. *unde phrafis ifthæc Æthiopibus juxta cum Chald. ufitatiffima fuum traxit originem.*

CAP. III.

Verf. 4. ወይትኀውክ: *Convenit haud dubie cum Arab.* نوك Commotus eft; *cui affine Heb.* נוד,נדד, *Ib.* ዘኀሪዶ: ሰብእ: *Ad verbum* Gubernans homo, *h. e.* navarchus: *In impreffis Scripturæ libris alibi non occurrit: In Confeffione autem fidei Æthiop. de proprietatibus* 3. *Perfonarum hæc lego,* አብ: ያጸንዕ: ወወልድ: ያስተዳሉ: ወመንፈስ: ቅዱስ: ይኅሪድ: *h. e.* Pater corroborat, Filius præparat, Spiritus Sanctus dirigit, *vel* gubernat. *p.* 171. *c.* 3. *li.* 28. *Atque hinc* ሕሪድ: Gubernaculum navis, *Act.* 27. 40. *v.* 5. እም: *Nequaquam ut præpofitio hic, quæ utramque literam alterius Claffis habet, fed ut nomen extra omne dubium fumi debet; & ut Latinis* Mater, *&* Materia *cognatæ voces funt, fic* እም: *&* እም: *Æthiopibus. Pofterius hoc* Materiam, *vel* Sylvam *denotare, vel ex hoc loco fatis conftat. Addo quod* عقر *Arab.* Spinæ *genus eft: &* Defertum, *locus fylveftris Japonenf. yama,* Sylva: *quæ vox Lat. ut Gr.* ὕλη *generatim etiam pro quacunque materia ufurpatur. Et materia quidem quafi mater eft ex cujus potentia, vel matrice (ut ita dicam) res materiatæ omnes a prima Caufa in actum educuntur. Ibid.*

ወተሐምዐ: *ab* ሐመ: *vel i. q. Arab.* حمى Affixit, dolore affecit; *vel f. convenit cum* عيس Sordidat, inquinat; *quod magis appofite ad cæterafque verfiones omnes. Ib.* ወተለ: *Eft tanquam a* ለወ: Inflammavit, *de quo tamen nihil adhuc inveni in ulla Orientalium linguarum, inde tam hoc quam alia vocabula plurima Æthiopica, Syriaca, Samaritana, Arabica, atque Perfica, de quibus in omnibus quos habemus Lexicographis ne γρῦ quidem extat, vel ad Lexicon noftrum Orientale, vel ad aliud volumen Biblicum, quod aliquando (volente Deo) fimus editurus, referre neceffum erit.*

CAP. V.

Verf. 7. ትሰየ: Spicas edat, *vertit D. Interpres:* effundat pluviam *Niffelius, tanquam a* ሰወጠ: *nos, ut cognatæ fignificationis cum Arab.* سقى demittat *pluviam. Mentem Interpretis Æthiop. an quis noftrum affecutus fuerit, haud parum dubito. ver.* 11. ናስተበጽዖሙ: *Ita in exemplari, melius* ናስተበጽዖሙ: *ver.* 12. እም: ኢትትኰነኑ: ወኢትኩኑ: ይደኑ: *Quæ verba ita tranftulit D. D. Loftufius, vir non tantum πολυγλωττος, fed & omnigena eruditione clarus, mihique multis nominibus merito colendus;* Nifi in judicium vocemini, & intretis in judicium.

Annotationes in I. Epiftolam S. PETRI.

CAP. I.

VERS. 5. ከመ: ትድኅኑ: — *Æthiop.* ut fervemini *ad id* pro quo parati eftis, & revelabitur——

CAP. III.

Verf. 18. ጸድቅ: *Æthiop.* Juftitia.

CAP. IV.

Verf. 8. ወያሐው: *Occurrit hæc dictio Math.* 16. 2. *nec in impreffis aliis, ubi convenit cum Heb.* צחה Terfus, politus, lucidus, luculentus. *f. leg.* ወያቅ *vel* ያሐቅ: *ut conjectat D. Interpres. v.* 17. ለቅደ: *videtur idem quod Heb.* לפני: *nifi mendum fit pro* ፍትሕ: *vel* ለፍትሕ::=፡

CAP. V.

Verf. 8. ደግዕ: *idem puto quod Arab.* طلع Prodit: *vel dictio Æthiopibus peculiaris.*

Annotationes in II. Epiftolam S. PETRI.

CAP. I.

VERS. 9. በመርሰስ: *f. rectius leg.* መገሰስ: ambulat contrectans, palpans, manu tentans; *vel fi* በመገሰስ: cum contrectatione— *v.* 10. ዕሉ: *Al.* contra divitias ejus; *Ita fæpe fignificat hæc litera, vid. Act.* 6. ሰቱ: *C.* 15. 2. *C.* 18. 28. *&c.*

CAP. II.

Verf. 4. በዐፅ: Ardor, incendium, perditio; *ut Hebræis. v.* 14. ወስሕብ *Eft proprie* extenfum, dilatatum: *Heb.* 4. 13. *ut Heb.* משך. *v.* 20. በከንቱ: *Al.* fruftra, gratis: *i. q. Heb.* חנם.

CAP. III.

Verf. 2. ዘወቀደሙ: *rectius leg.* ዘአቀደሙ::=፡

Annotationes in I. Epiftolam S. JOHANNIS.

CAP. I.

VERS. 1. *In exemplari* ለዓለም: ዓለም: *ubi πλεονασμὸς pro* ዓለም: *v.* 5. ዜነዉ: *pro quo male in exempl.* አበሁ::=፡

CAP. II.

Verf. 2. *Incipit hic verfus in exemplari cum duabus ultimis vocibus præcedentis, fc.* ጸድቅ: ወእቱ: *v.* 14. አእመርክሙ *f. leg.* አእመርክሙዎ: novifis.

CAP. III.

Verf. 20. ወይቀልዮ: & contempferit nos: *Eft plane idem Æthiopibus in Kal, quod in Hiphil Chald.* אקלי: Vilipendit, fprevit, contempfit: *In noftro hic aftipulatur Arabs Erp.* ليس.

Annotationes in Epiftolam 3[am]. S. JOHANNIS.

CAP. I.

VERS. 9. አላ: ርቱዕ: አቀርዎ: ለሙ: *Al.* Sed rectus (*ut* Jfra- ישרון *Deut.* 32. 15. *h. e.* vel quem oportuit fuifse rectum, *vel per periphrafin*) *qui* præeft eis, is quidem per infidelitatem fuam vos minime acceptos habet; *id fignificare,* ኢይስጠወነ: *conftat ex* 1 *Pet.* 2. 5. *at hic fenfus ad Gr. magis eft accommodus.*

Annotationes in Epiftolam S. JUDÆ.

CAP. I.

VERS. 9. ይኰንኑ: እንዘ ኢያስምር: *Male hic in Edit. Niffel.* ይኰንኑ *Significat proprie* ይኰንኑ: criminis te reum peragat Deus. *vid. Pfal.* 118. 112. *& ad Math.* 5. 23. *ver.* 13. እለ: ይፈልሑ: ሰሐፍሮሙ: ferentes *vel* eijcientes ignominiam fuam, h. e. *quocunque fe conferunt produnt infamiam, atque turpitudinem. Satis apte convenit vox D. Niffelio adeo difficilis explicatu cum Arab.* غلى Egeffit, ejecit, الغلط اسهاله ventris egeftio, *apud. Gig. v.* 21. እንተ: ሕይወት: *Æth.* ad vitam quæ in fecula feculorum.

Annotationes in Apocalypsin S. JOHANNIS.

CAP. I.

Tit. —ዘቍስጥንጥንያ : መንርጾሊስ : *vertit D. Interpres*—Chuiftnniæ metropolis ; *cujusmodi loci, nedum Metropolis, nuspiam apud ullum Chorographum mentionem invenimus: nisi(quod probabile)pro* Chuiftntniæ *intelligenda sit Constantinopolitanæ ; unde mutavimus hic, ut etiam alibi nonnunquam eruditissimi viri translationem : Hoc certissimum, his literis apud Æthiopes scribi solere nomen hujus urbis: Consule sis Miss. Æthiop. p.161. col. 1.3. In formula Absolutionis ቀትስት : ዘቀሲስ : ut ibi dicitur, quam Sacerdos ante Synaxin legit, eam rogant ipsis ratam fieri per os 318. Episcoporum recta fide in Synodo Nicena fuerunt congregati, & centum quinquaginta* ... በቍስጥንጥንያ : *in* Constantinopolitana. *Firmant insuper sententiam* ... *idem etiam scribendi modus apud Arabes; vid. Cl. Joh. Gravii Tabulas Geogr. P.4. p.7.*

CAP. I.

Vers. 15. ዘአርበንዎ : *Plane convenit hæc dictio cum Heb.* רפס ,& *Arab.* رصى (ف & ح ; : *alibi alternant non raro) vid. Psal.* 18.33. *Psal.*118. 140. *Apoc.* 2.18.

CAP. II.

Vers. 5. በበይነ : ምንት : *Al.* propter quod, *vel* qua de causa. *Ibid.* ... : *Hoc substituimus, pro* ሊነኀስከ : *quod in exemplari vitiose legitur;* ... *f. affine sit Arab.* حث & حك Extimulaveris, incitaveris te. v.10. ዘስወት : *male in exempl. pro* ዘትደወት : & *quidem centurias aliquot hujusmodi mendarum in eo invenire est; quas ut plurimum nos correxisse speramus.*

CAP. IV.

Vers. 5. ደመናት : *Ita nos mutavimus, pro quo in exempl. male* ደትቀ : : =:

CAP. V.

Vers. 5. ደፍትሃ : *Ita in exempl. rectius le.* ደፍትሖሃ : *v.*6. ፯ : ፯ : *pro hic in exempl.*—ፘ ፘ. *h.e.* sex.

CAP. VI.

Vers. 6. ለዮአብሬ : *Puto convenire hanc vocem cum Arab.* ابر i. q. Heb. אבר (ר & ד *ob similitudinem literarum sæpissime permutantur*) perdidit, exitio dedit. *v.*16. ወሰጸበት : *male pro* ጸበዓት : i.q. Heb. סלע *Ps.* 103.13.19. *atque ita vertit D. Interpres : vel f. tanquam ab Hebr.* צולה *formatur* ጸበት : Abyssus, profundum : *ut operuit Pharaonem, ejusque exercitum Exod.*15.5. *Ita eos etiam obruat, & abscondat a c. e.q.f.*

CAP. VII.

Vers. 4. ፲ ወ ዐ፻ ወ፼ : እለ : ተኀትሙ : *Quæ verba ita transtulit D. Interpres*, decies & quadragies, centies & quadragies centum obsignati erant: *et sic post v.*5. ፻ ወ፳፻ : decies centies, & vigesies centum, *et ita in sequentibus: quæ vero mutavimus ut in Impressis. Et quidem ut verum hic fatear, in figuris Æthiopicis debito modo computandis errarunt omnes quotquot adhuc vidimus Grammaticæ Æthiopicæ Scriptores, Jo. Potken, Ach. Venerius, & quem sequitur Marianus Victorius, Joh. Gerhardus, & Jac. Wemmers qui omnes* ፻ : mille *denotare volunt, &* ፲፻ : myriadem, h.e. 10000. *Cum revera Æthiopes mille sic exprimunt,* ፲፻ : & *myriadem hoc modo* ፻፻ : & 20000. ፳፻፻ : 30000. ፴፻፻ : &c. *Hunc nodum non sine ope suavissimi mei amici, inque maximo hoc opere συνεργοῦ ἀκμαίου, Sam. Clerici, A.M. viri tum in studiis Philologicis, tum Mathematicis, nec non universa politiori literatura versatissimi, expedivi.*

CAP. IX.

*Vers.*12. ወተረፈ : *f. le.* ወተረፉ : *v.*17. ደርከና : *Est dictio quæ alibi in Impressis quos habemus Scripturæ libris quantum ad hunc præsertim sensum nequaquam comparet,* دركون *Persis est* دوال فتراك (*teste* نعمة الله) Lorum pharetræ, *vel potius* hippoperæ ; *Arab.* funis, *vel* chorda arcus, *Gig. unde f. verbum,* Chorda, *vel* fune ligare, connectere.

CAP. XI.

Vers. 1. ዘመጠነ : በትር : *Est proprie,* qui baculus *erat* mensorius. *v.* 6. መጠነ : ፈቀዱ : : *Al.* quantumcunque voluerint.

CAP. XII.

Vers. 14. ኀበ : ትትዓቀብ :—*Æthiop.* ubi servatur omnibus diebus, tempus, & tempora, & dimidium temporis. *v.*15. & 16. ወሒዘ : *Est etiam ubi hæc dictio pro* Torrente, *vel* flumine *usurpatur; vid. Psal.*123.4.

CAP. XIV.

Vers. 17. ወይጸውር :—*Alit.* Et portabat ille etiam falcem.— *v.* 20. ምዕራፍ : *Hoc vocabulum* Stationes *puto non inepte transferri potest* : Stationi *autem si* 100. *tribuere liceat stadia, conveniet ita isthæc computatio cum textu Gr. cæterisque versionibus.*

CAP. XV.

Vers. 8. ወእመዝ : መልአ :—*Æthiop.* Et tum implevit *eos* in templo fumo— *Ibid.* ወክብሩት : *rectius f. le.* ወክብሩት : : =:

CAP. XVII.

Vers. 10. ወ ፩ ለመጽአ : *Æthiop.* Et unus oh venit : *sed potius* ለ : *vitiose in exemplari videtur poni pro* ሊ : *vel* ዓ.ደሊ : non, *vel* nondum.

CAP. XVIII.

Vers. 11. ገሬወሃሆሙ : merces eorum, *ita nos vertimus hoc vocabulum, quod a D. Interprete omissum est : vel, aliter,* agros eorum, *v.*12. ዕፀ : ሐቄ : *Observatu forte non indignum* ዕፀ : *aliter hic scribi, quam* ዕፀ : Arbor, lignum: *sc. cum* ፀ : *primæ Classis: unde aliam etiam interpretationem ei tribuendam puto : nempe ut fere idem sit quod* ንዋየ : vas, instrumentum, &c. *quod eo magis adducor ut credam; primo, quia Ms. Alexandr. pro ξύλον legit σκεῦος. Deinde quia iste sensus melius convenit cum sequenti voce* ሐቄ, *quæ mihi plane idem videtur quod Arab.* عاج *siquidem* ቄ : & ج *literæ sunt homogeneæ*) Ebur. *Totam denique hanc conjecturam firmat Arabs Mauritanus, qui hunc locum ita transtulit* وكل انية من العاج & omne vas eburneum. *Nisi sit f.* ሐቄ : *nomen Æthiop. arboris Thyiæ, ξύλου θυΐνου, ut Gr. de qua vid. Bauhin. Hist. Plant. To.*1. *li.*9. *c.*17. & 18. *vel denique, quid si dicamus* ሐቄ : *i. q. Arab.* حاقة *h. e.* قيمة pretium : *quo modo legit Arabs noster, sc.* الثمين *v.*14. ወኢይረክብዎ :— *Al.* Et non invenerunt ista amplius. *v.*15. Mercatores tui horum in te etiam stabunt— *v.* 17. ወኵሉ : ኬንት :— *Al.* & omnes artifices navium—*vid. Act.* 19.24.25. *ver.*19. እምነ : ክቡሬ : *Al.* de pretiosis, *vel* præcipuis illius——

CAP. XIX.

Vers. 1. በሰማይ : *Al.* in cœlo. *Ib.* ወይቤሉ : *Al.* & dixerunt. *Ib.* ወፈርቃን : & redemptio, salus. *ver.*11. ስሙ : nomen ejus, *ver.*12. ለስማት : nomina.

CAP. XX.

*Vers.*1. ጸሐይ : *Mendum puto, pro* ቀሊይ : *Aliter diversissimus hic abit noster interpres, nec raro id quidem, non a textu tantum, Gr. sed ab omnibus quibuscunque quæ apud nos sunt versionibus. ver.*3. ወለወደቆ : *Æth.* & cadere fecit eum.

CAP. XXI.

Vers. 5. ዘይቤ : πλεονάζει. *v.*8. እንዘ : የአምኑ : *f. le.* እንዘ : ለየአምኑ : *ut Gr. uterque Arabs, cæteraque versiones omnes. ver.*9. በግዑ : *rectius leg.* በግዐ : *ut ver.* 14.

CAP. XXII.

*In Edit. Rom. incipit hoc Cap. medio v.*24. *Cap. præced. cum voce* ወንገሠተ : *v.*11. ወለዘገፍዐ፤ : ——*Al.* Et qui oppressit, opprimet eum adhuc, & qui sordidus est, sordescere faciet eum amplius. *Est enim* ፤ : *sæpe litera paragogica. Sunt quidem præter hæc, alia etiam vocabula quamplurima, non in hac tantum Translatione, sed in versionibus Arabica, Syriaca, atque Samaritana, Animadversiones opinor severiores merito exposcentia, quæ ratione ad exitum jam jam festinantis preli, necessario sunt hic prætermittenda, et ad aliud tempus, opusque (si Deus annuerit) reservanda. Quod restat, pro* BIBLIIS *hisce vere πολυγλωττάτοις, Providentia summe miranda, labores immensos atque indefessos R*^mi^*. & ad maxima nati, D.D.* BRIANI VVALTONI *secundante, nunc tandem fauste, festineque absolutis,* በስሙ : ለእግዚአብሔር : ለይገኒ : ኵሉ : ለስን : : =:

ሻ ሻ
ሻ

Annotationes quædam in Persicam Interpretationem EVANGELIORUM.

Doctissimo Viro BRIANO WALTONO *S. Theol. Doctori* THOMAS GRAVIUS S.

ANimadversiones quasdam in Sacra Evangelia, Persicam in linguam traducta, & tuis auspiciis luce dona ut tibi, & aliis communicarem, nuper efflagitasti. Desiderio tuo obsecutus *Annotationes* hasce tibi leg das, & (quod maxime cupio) exactâ judicii tui lance trutinandas misi, ut tuo calculo, & suffragio proba aliorum censuram minus reformident. Utinam majori operâ tibi gratificari, & publicum commodu cui tu labores tuos, & studia devovisti, promovere possem. Plurima quidem in hoc opere observand occurrunt, ego verò de copiosa segete manipulos quosdam collegi, & ut Arabes loquuntur من ال كثير de ingenti acervo pauca delibavi, quod *necessitati*, potius quam voluntati meæ, imputandum Nam temporis angustias quibus constringor, & occupationes meas singulis Septimanis in orbem recurren tes, tute, & alii cognoscunt. Illud præterea mihi incommodum accidit, quod ab Urbe vestra, & *Aca miis* remoto exemplaria quædam, & instrumenta ad hoc opus idonea defuerint, ideoque perplexius in fuit, cum *Manuscriptos* Evangeliorum codices, tanquam viæ duces, nullos haberem. Quæcunque h scripta sunt, non docendi magis, quam discendi, & veritatis explorandæ causa elucubravi, quæ Doctoru examini, tuo præsertim, libens subjicio. Adeo mihi *Veritas* cordi est, ut convinci, & moneri, beneficiu non opprobrium esse ducam. Latino Persicæ hujus versionis interpreti, viro eruditissimo, me una c aliis debitorem agnosco, a quo si aliquando deflectam, & in diversum abeam, non illud dissentiendi l bidine factum est, sed eâ *Libertate*, & *Candore* quibus literatos uti oportet. Si in meis vero errata no nulla deprehendantur, veniam quam aliis impertior, ipse vicissim jure postulo. Labi, & errare homini quidem est, sed errantibus consulere, & ignoscere multo magis humanum esse censeo. Tuis laboribu (vir Doctissime) faustum Deus exitum concedat, ut *Sacro Operi* felix colophon imponatur, & omn חֲנֻכַּת הַבַּיִת h. e. festa *Encænia* læti celebremus. Vale.

Dunsbeiæ in Agro Lincolniensi, XI KAL. *Jan.* 1657.

SAMUEL CLERICUS *Linguæ Persicæ Studioso Lectori* S.

QUatuor *Evangeliorum* duplex apud nos *Persica* Versio habetur; Una recentior, ut quide videtur, ex *Græco* traducta: hujus exemplaria bina, ex utraque *Academia* unum, na ctus vir clarissimus *Abrahamus Wheelocus* (mihi tum ob eruditionem non vulgarem, tum ob singularem ejus, dum viveret, erga me humanitatem, haud sine honore memorandus) in *La tinum* sermonem eam convertit, & prelo subjectam notis illustrare cœpit; sed morte prævent opus imperfectum reliquit: quod tamen viri splendidissimi, *Mæcenatis* quondam illius, mu nificentia haud penitus intercidit. Altera est quam hîc damus; cujus licet unicum exempla ex divite celeberrimi viri *Edwardi Pocockii* penu depromptum, habuerimus: quia tamen ex *Syriaco* facta, & priore antiquior visa est, & ne actum agere videremur, eam non indignam judicavit *Cl. D. Waltonus*, operis hujus *Biblici* ἐργοδιώκτης, qui in eo locum haberet. In ea *Lati* sermone donanda ita versatus sum, ut nec verborum proprietates negligerem, nec *Per sicæ* phraseos, quoad fieri posset, vim enervarem; sed mediam quandam viam ingressus, in iis quæ sæpius recurrunt locutionibus satis habui, in uno vel altero loco ἐξ πόδα, alicubi eti am minus forsan Latine, verba reddere, in aliis vero liberiore explicatione eorum sensum & *Interpretis* mentem exprimere. Quocirca *Lectorem* plurimum juvabit hujusmodi loca ob servare & inter se conferre, quo uberiorem ab ejus lectione fructum percipiat. Statueram qui dem versionem totam recognoscere, & quasi ad incudem revocare, ac plurimorum quæ in ea occurrunt rationem reddere: sed cùm aliis, quæ mei in hoc opere muneris fuerunt, distracto, festinante interim & urgente prelo, id minime liceret, opportune hîc subvenit vir doctissimus, mihiq; adeo tum eruditionis tum amicitiæ nomine plurimum colendus, *Thomas Gravius*, cujus in hanc interpretationem exquisitæ animadversiones, quicquid à me hac in parte expectari, ne dum præstari potuit, satis superque *Lectori* pensabunt. Ille si alicubi à me diversum sentire vi deatur, & cum *Lectoris* utilitate res conjuncta sit, haud ægre mihi ferendum duxi. *Homo* cum sim, *humani* hoc mihi accidere potuisse ut errarem, nihil est quod quispiam miretur, aut me pu deat; haud novum videri debet si currentem impingere contingat, aut si mentis æque ac ocu lorum acies pluribus intenta nonnunquam allucinetur: at si in errore pertinacius perstitero dignus fuero qui gravissimas doctorum & bonorum omnium censuras subeam. Vale, Le ctor amice, & conatibus nostris fave.

Persica hujus interpretationis Autorem, Syriacum, non vero Græcum Evangeliorum contextum sibi vertendum proposuisse multis indiciis liquido constat. Hinc est quod Syriaca vocabula interdum retineat, eorundem interpretationem illico adjungens, ut Joh.19.17. ܓܓܘܠܬܐ ܩܪܩܦܬܐ & 13. ܓܦܝܦܬܐ & alia Lectori observanda. Sæpissime vero suiipsius quoque interpres est. i.e. Persicas & Arabicas voces (Persis familiares & receptas) aliis velut notioribus reddit. Ut pro Spiritu sancto sæpe روح القدس & جان پاك simul conjunctis utitur. Sic شستگاه & معموديت Baptismus. Luc.20.4. (v. etiam Joh.1.33.) غيور & بارشك zelotes Luc.16.15. عاقر & نازاينده sterilis Luc.1.36. صحوست & روزبي بارانست serenitas est. Mat.16.2. Hujus generis creberrima exempla per totum opus sparsa reperiuntur. Pleraque istorum Persæ ab Arabibus mutuati sunt, & in suam linguam receperunt, quibus promiscue tanquam vernaculis utuntur, ideoque ab hoc Interprete frequenter etiam sine ulla explicatione adhibentur. Interdum Syriacas voces haud satis animadvertendo hallucinatur, & impingit, præsertim in iis quæ sonum & literas similes habent, ut in Animadversionibus hisce fusius monstratur. Crebro liberius spatiatur, & paraphrasten magis quam interpretem agit, multa de suo explicationis causa adjiciens. Quorum luculenta exempla habes Mat.16.18. & c.24. 37. Marc.10.22. Item Luc.2.26. c.5.8. c.16.23. & c.24.45. Vide etiam Joh.2.9. & 21.7.20.25. &c.

Multa Evangelico textui assuit, & adjungit, quorum in Græcis & Syriacis codicibus neque vola, neque vestigium est, ut Matth.26.52. Martyras post Christi mortem resurrexisse dicit: & Luc.15.13. Filii prodigi fratrem portionem suam diligenter asservasse, & negotiatum fuisse scribit. Alia his exempla adjicere promptum foret. Vide sis Marc.15.05. Luc.2.7. & 5 7. & 18.13. & 19.9. & 24.53. Illud quoq; monendum est aliqua variis in locis prætermissa esse, quod plerunque non Interpreti, sed ei potius qui codicem excripsit, imputandum censeo, cujus fidem, & diligentiam hic sæpe desideramus. Nonnunquam uno & eodem loco desunt alia, & alia redundant, ut Luc.11.10. verborum Christi (πᾶς γὰρ ὁ αἰτῶν λαμβάνει, καὶ ὁ ζητῶν εὑρίσκει, καὶ τῷ κρούοντι ἀνοιγήσεται) interpretatio omittitur, hæc vero inseruntur كيست از شما كه فرزندش ازو— Quis est e vobis qui filio bonum petenti malum daturus sit? Vide etiam Joh.2.9. & alibi.

Eorum sane quæ in hac versione partim deficiunt, partim superfluunt, & redundant, amplum hic indicem Lectori exhibere possem. Sed brevitatem mihi prælum festinans injungit. Præcipua additamenta in his Annotationibus indicavi, atque etiam hiatus, & defectus insigniores, quorum aliquos in Lectoris gratiam supplevi, idem in reliquis facturus si Manuscripti Evangeliorum codices, & exemplaria mihi præsto fuissent. Consulat Lector Persicam versionem doctissimi viri Abr. Wheelock opera concinnatam, quam morte præreptus imperfectam, & semianimem reliquit, quod vero nunc vita & luce fruatur, Clarissimo Viro Thomæ Adams (harum literarum eximio Fautori) debemus.

MATTH.

Tit. Evangelium] A Persis & Arab. إنجيل & أنجيل dicitur. Syri Græcam vocem Εὐαγγέλιον integram retinent, cui Persæ & Arabes primam syllabam detraxerunt. الانجيل فيه هدي ونور Evangelium in quo directio & lux. Alcor. Sur.5. & paulò post لستم على شي حتي تقيموا التورية والانجيل Nihil proficitis nisi observetis legem & Evangelium. Hæc diserte pronuntiat αὐτοκατάκριτος Muhammedes. A Persis alio nomine مژده appellatur, quod in hâc versione passim occurrit.

Hebr. dictum est] Vel, prædicatum est. Nam sic crebrò Gr. κηρυχθῆναι exprimere solet. Ut Matth.14.14. Evangelium hoc in universo mundo prædicabitur, habet hæc ipsa verba ܟܪܙܘ ܣܘܕ sic cap.26.13. Matthæum verò Hebraicè Evangeliū non prædicasse tantùm sed etiā scripsisse plurimorū sententia est. Propter eos qui ex circumcisione crediderant Evangelium Christi Hebraicis literis verbisque composuit, inquit Hieronym in catal. script. Eccl. qui se exemplaria ejus apud Nazaræos in Syriâ & alibi vidisse asserit.

CAPUT I.

Vers.1. Liber Generationis] Discrimen est inter γένεσιν quæ hic, & γέννησιν quæ v.18. habetur: at Persa eadem voce (زايدن) utrobique utitur, sic & Vulg. Lat. Ver.5. E Raguth] Heb. nomen est רוּת & Chald. unde 70 Ῥούθ, at Syr. & Arab. literam Ain inserunt, quam Persa in غ mutat. Sic Lazarus qui ab Arabibus Muhammedanis عازر Azarus dicitur, à nostro غازر Gazarus vocatur. v. Luc.16. & Joh.11. v.21. Jesu] Variis modis effertur, & scribitur à Persico interpr. salutare hoc nomen: ver.1. est يوسع, at hic et v.16. يشوع cap.3.13. عيسي & alibi ايشوع. Nomen عيسي Muhammedanis receptum est, & in Alcorano sæpe usurpatur, Arabes verò & Persæ, qui Christiani sunt, aliis libentius utuntur. Sic Johannes Bapt. cap.3. & alibi passim يحي & يوحنا dicitur: يحي à Muhamm. (ut in Alc.c.3.&c.) à Christianis verò usitatius يوحنا. Quod ad nominis hujus interpretationem attinet (quam hîc Angelus declaravit σώσει γὰρ, &c.) notatu dignæ sunt Persicæ voces quibus Σωτὴρ exprimitur sc. خلاص كننده Luc.2.10. (ut Tertull. Salutificator & salutis artifex) item رستگاري دهنده Lu.1.47. & Joh.4.42. vides in singulis locis, binis & compositis vocibus utatur. Idem quippe in hâc linguâ notari potest, quod Cicero in Latinâ de nomine isto observavit. Ita magnum est (inquit) ut Latino uno verbo exprimi non possit. Is est nimirum Σωτὴρ qui salutem dedit. Or.2. in Verr. ver.23. Deus noster nobiscum] Sic & Syr. pronomen possessivum adjicit, quod in istâ linguâ solenne est, in Immanuelis tamen nomine non includitur, ideoque Evangelista habet tantum μεθ' ἡμῶν ὁ Θεός. Arabs vero hîc nominis hujus interpretationem prorsus omisit, quod sanè miror; at in editione illâ quæ Romæ prodiit, integra habetur, & Græcæ undiquaque respondens. sc. تفسيره معنا الله*

CAP. II.

Ver.1. In Bethlehem] Locus hic à Pers. interprete بيت اللحم constanter dicitur, at in aliâ versione Pers. & sic apud Arab. بيت لحم Composita vox, quæ (si verbum verbo reddas) domum carnis significat, & sic Heb. בית־לחם. Sæpe equidem miratus sum doctos viros in scriptis & concionibus nomen hoc explicantes, etymon ejus à לחם quâ panem significat arcessere, de alterâ vero ejus vocis significatione prorsus silere. Atqui לחם etiam carnem denotare certum est, præsertim in iis S.S. locis ubi de sacrificiis agitur. Zeph.1.17. לְחֻמָם caro eorum, (ut Pagn. & Angl. nostra versio rectissimè,) malè verò ibi Arias M. panem substituit. Audiamus Mercerū de eo loco sic disserentem. Quidam pro cibo exponunt, sed Hebræorum certior expositio est ut לחום sicut & לֶחֶם, carnem vel quæ editur, vel quæ non editur, i.e. corpus significet. Sic ille. Apud Arabes لَحْم carnem non verò panem significat. Itaque licet non improbem priorem nominis rationem, hanc tamen longè præfero, quam forsitan Persicus interpres & Arabes respexerunt. Quo enim aptiori nomine insigniri possit locus ille in quo primo Deus (ut Apostolus loquitur) ἐν σαρκὶ ἐφανερώθη? 1 Tim.3.16. Certè in ipso nomine mysterium, & vaticiniū latuisse non dubito. Adventus Regum Persiæ] Hunc titulum interpres huic capitis parti in gentis suæ honorem præfixit, quanquam an Reges fuerint, multò magis an in Persiâ regnaverint, dubium sit. Habet tamen multos sibi assentientes. E Persiâ venisse quibusdam vox ipsa Μάγος (مجوس) persuadet, quam Persicam esse fatetur Kamusi author. Nec quisquam rex Persarum potest esse qui non ante Magorum disciplinam, scientiamque perceperit; inquit Cicero 1. de divin. Ex Arabiâ venisse non minus recepta erat opinio apud veteres, de quâ vide Grotium. Magis sapientiæ & doctrinæ laudem magno consensu tribuunt scriptores, unde Anglic. interpretibus visum pro Magis Sapientes ponere, licet aliæ pleræque versiones Persicum nomen retineant.

Magi] Quia vox hæc Persica esse à scriptoribus agnoscitur, operæ pretium erit pauca hic de eâ notare. Aliis verbis dicitur آتش پرست Ignis cultor. Persas ignem numinis instar veneratos esse historiæ passim docent. Θεὸν τὸ πῦρ ὑπειλήφασι inquit Theodor. hist. eccl. 5. Sacraria ei dicata πυρεῖα à Græcis vocantur. In precibus, atque cantilenis, aliisque mysteriis in Ignis honorem peragi solitis, præcipua Magorum θρησκεία & religio sita erat. Μάγοι τὸ πῦρ τετιμήκασι, &c. v. Clement. Alexandr. & πρώτῳ τῷ πυρὶ εὔχονται, inquit Strabo l.15. Ignis ille, Æternus, & ἄσβεστον πῦρ à Strab. & aliis dicitur, eodem prorsus nomine quo ignis Diabolo, & Angelis ejus paratus in Evangelio appellatur. Fortè hæc Persarum superstitio (ut alii quamplurimi Gentilium ritus) à malè intellectis Scripturæ verbis originem traxit, ubi Deus ignis dicitur, ut Deut.4.24. אֱלֹהֶיךָ אֵשׁ quod sic Persicè vertitur خدا تو آتشي Deus tuus Ignis. مجوس seu Magi nomen (ut refert Alfirazab.) ex duabus aliis Persicis vocibus conflatum est, sc. ميج كوش quæ nihil ad religionem spectans significant, sed صغير الاذنين hominem breves aures habentem notant, qualem primum disciplinæ hujus Autorem fuisse perhibent, à quo ad sectatores ejus nomen translatum est. v. Kamus in مجوس. v.16. ipsum ludos fecissent] Vel simpliciter

pliciter, *illustrem*. Gr. ἐπιτάξατε habes eandem phrasin, Lu. 13. 36. *eum ludificabant*. Idem significat ریشخند کردن Mat. 17. 19. v. 10. *Dixit*] Deest hic گفت, nam in Gr. est λέγων, & Syr. ܐܡܪ: at quod hic omittitur, alibi sine causâ additur, ut Mar. 9. 13. گفت *dixit, Ite* &c. ubi planè redundat, neque in Gr. Syr. aliisque versionibus habetur. Conjunctionem و [&] in hac versione, & aliis sæpissimè omitti, in unaquâque ferè paginâ observari potest.

CAP. III.

Ver. 3. *Vox clamantis resonat*] Vel, *vox clamat* (seu *resonat*,) quod propius accedit ad Gr. & Syr. nam منادی کردن *verbum* compositum est quod passim apud hunc interpretem significat *clamare, prædicare*, ut cap. 10. 27. *prædicate in tectis*, habes hanc ipsam locutionem. v. 4. *lana*] پشم de ovibus dicta *lanam*, at de camelis *pilos* etiam significat. Hujusmodi tunica è lana seu pilis camelinis alio nomine à Persis dicitur اسپارنه Arab. زرمانقه

ver. 6. *in fluvio Jor*.] Sic Syr. sed non Evangelista. Marc. 1. 5. utraque vox habetur. ver. 11. *Ignis nunquam sopietur*] vel, *nunquam extinguetur*; nam sermo est de igne inextinguibili. Sic Marc. 9. 44. & alibi passim. خفتن est *dormire*, at de igne vel lucernâ dictum significat *extingui*, ut Marc. 9. 44. vide etiam Matth. 12. 20.

CAP. IV.

Ver. 1. *A Diabolo calumniatore*] Varia nomina sunt in Perf. & Arab. lingua quibus solet iste humani generis hostis denotari, ut جان، دیو، الوسواس، شیطان, &c. sed vix ullum frequentiùs eo quo Persa nunc utitur (ابلیس) quod ut Arabes tradunt à verbo ابلس (quod *desperare* & *animo conturbari* significat) originem habet, quia scil. perditus & deploratus Dei misericordiam, & salutem penitùs desperat: sic Alkamusi autor ابلس يبلس — وبكم ومنه ابليس. Intelligitur plerunque hoc nomine *princeps Diabolorum*, qui sæpissimè ἄρχων δαιμονίων dicitur. Ut verò *Beelzebub* à Syro ܪܫܐ ܕܫܐܕܐ *caput dæmonum*, sic in Hebr. Tobiæ versione *Asmodæus* ראש השדים de quo liceat hic pauca ad caput hoc pertinentia annotare. Dicitur Tob. 3. 8. Ἀσμοδαῖος τὸ πονηρὸν τὸ δαιμόνιον· sic etiam v. 15. De nominis origine varia à doctis adferuntur. Apud *Wierum* de præstigiis dæmonum acervus etymorum habetur. *Asmodæus* (inquit l. 1. c. 21.) *spiritus vel deus cæcitatis, destructor, dissipator, aut delicti abundantia, vel peccatum abundans, sive ignem mensurans*. Plerique à verbo שמד quod in Hiphil *perdere, destruere* significat duci credunt, ut conveniat cum Ἀβαδδὼν, Apoc. 9. 11. Verum qui sequentia perpenderit originis Persicæ nomen esse fortassis haud diffitebitur: nam آزمود (*azmoud*) Persis usitatissimum est, & significationem habet Satanæ & malo spiritui maximè congruentem. Est enim آزمود *ad malum solicitavit, tentavit*. Unde tertio hujus capitis versu ὁ πειράζων, *Diabolus* dicitur, quod Persicè آزماینده redditur. Hujus capitis titulus est, *Azmoudan*, & sæpè hic vocabulum istud occurrit: versu primo Christus dicitur آزموده i. e. *tentatus*. Nota & certissima regula est, apud Persas *Agentem & Patientem* eâdem voce exprimi solere, ut نویسنده *scriptor* & *scriptus*. خورده *comedens* & *comestus*: sic pariter آزموده (azmoudah) *tentatus* & *tentator*. Persica vero terminatio ده in Græcam [δαῖος] facillimè transit. Illud quoque conjecturam meam probabiliorem reddit, quòd nusquam ante deportationem Judæorum in Babylonem, eorumque per Mediam & Persiam dispersionem nomen hoc legatur, *Ecbatanis* verò Mediæ Metropoli receptum fuerit. Nova hæc esse fateor, sed vera, ut opinor, aut saltem verisimillima erudītus lector censebit. v. 2. *Jejunium suscepit*] vel simpliciter, *jejunavit*. v. 5. *Urbem Hierosolymam*] Evangelista vocat ἁγίαν πόλιν, sic Syr. & Arab. قدس *sanctitatem*, & civitatem etiam *Hierosol.* denotat, unde & hodie à Turcis aliisque *Kuds* vulgò dicitur, maluit hic interpres proprium urbis nomen quam ejus epitheton ponere. v. 16. *Tyrannidis mortis*] In Gr. est σκιᾷ θανάτου, & sic Syr. & Arab. atque ita proculdubio Persicus interpres verba transtulit, non minus hic quam aliis in locis. Nam Luc. 1. 19. habetur سایه مرگ i. e. σκία θαν. ita etiam Pf. 44. 19. & 107. 10. & alibi. Itaque locus hic corruptus videtur, ut etiam multi alii, non interpretis vitio, sed ejus qui librum exscripsit. ver. 24. *Fama ejus inclaruit*] Gr. ἀπῆλθεν ἡ ἀκοὴ. Vulg. *abiit opinio ejus*: optimè Arab. ذاع خبره *Emanavit fama ejus*, Et sic Perf. hoc loco خبر او فاش شد *fama ejus divulgata est*. فاش کردن est *palam facere & publicare*, ut supra, حال آشکارا کردن phrasis ejusdem significationis, cap. 1. 19.

CAP. V.

v. 4. *Ingemiscent ad consol.*] multū ab Evang. verbis differt hic locus, & à Syr. Arab. facile tamen conciliari potest si voculam که quæ زیرا immediatè sequitur, ante eam colloces. Tum enim verba sic reddenda sunt, *Beati lugentes quia consolationem, desiderium suum* (i. e. quam desiderant) *invenient*. ver. 7. *In ipsos*] vel, *erga ipsos*. v. 11. *Objecerint*] vel, *ingesserint*, nam objicere mala verba est potiùs aliquem ut maledicum accusare. Nisi per *verba* hic intelligantur, quomodo etiam Hebr. דבר & Græcum ῥῆμα frequenter usurpantur. ver. 15. *Lucernam tinæ supponat*] Gr. ὑπὸ τὸν μόδιον. *Tina* vasis genus, de quo sic Varro, *antiquissimi in convivis utres vini primò, postea tinas ponebant*. Persica vox est کیلی mensura rotundæ figuræ. Marc. 4. 21. & Luc. 11. 13. *Amphora* redditur, quæ Latinis modio multo major est, nam juxta Volusianum, tres modios continet. Arabs hic habet مکیال quod mensuram in genere significat, & à Lat. ejus interprete *Modius* redditur, sic Syr. ܣܐܬܐ & pari ratione کیلی ita verti possit. ver. 19. *Parvi erit*] Syr. ܙܥܘܪܐ & Arab. صغيرا *parvus erit*. Perf. خوار داشتن est *parvum habere, rejicere*, & cum شدن *nihili fieri*, quod optimè loci hujus sensum explicat, qui mandata hæc rejecerit ipse rejicietur, qui ea nihili fecerit is nullo in loco, numero habebitur. Eo verò elegantior est Persica interpretatio, quia eadem & *parvum* & *perditum* significat. v. 21. *Retaliationem in eum competere*] ἔνοχος ἔσται τῇ κρίσει, cum quo Syr. & Arab. conveniunt, & certè پاداش judicium verti potest. Signif. enim *retributionem, judic.* & *condemnationem*, ut ... ver. 25. *Dum in via amicabiles estis*] vel, *dum in viâ propinqui* (seu *simul præsentes*) *estis*. Nam یار est *propinquus, vicinus, socius*, qui eodem loco præsens est, & sic convenit cum Syr. ܥܡܗ, & Gr. μετ' αὐτοῦ· sermo est non de amicis sed adversariis. v. 29. *Si oculus tibi fraudem fecerit*] Et mox, sequenti versu *si dextra in te proditionem fecerit*: in utroque loco est eadem Persica vox (atque Græca σκανδαλίζει) فریب i. e. ὕβρις, & *offensa*: alibi sæpiùs ... habetur, ut Jo. 6. 61. & Mat. 18. 7, 8.

CAP. VI.

Ver. 7. *Multiloquium*] Si Persicè legas, بسیار گوئی, sic vertere liceat, ob *multiloquium eorum*, &c. v 9. *Sanctum est nomen tuum*] Sunt penes me sex aut 7 *Dominicæ orationis* Persicæ versiones inter se diversæ, in nullâ tamen per ... terquàm istâ, Gr. ἁγιασθήτω per indicativum vertitur, quæ sanè à Gr. Syr. Arab. & aliis omnibus, ut opinor, discrepat, imò absurda videtur, neque enim petitio, sed affirmatio est. In MS. veteri quod Romæ habetur, est apud Mat. پاک باد & apud Luc. پاک باد سوم sc. ἅγιον ἔσω. In editione etiam Wheelokiana prior ... nis pars omittitur, neque enim Persica verba aliud sonant quam, *O Pater sancte esto nomen tuum*, Luc. 11. 2. quod fortasse Typographo imputandum. ... in hac versione aliquando ponitur pro بادا *esto*, ut Luc. 3. 14. *stipendium vestrum vobis* بس است ubi Syr. *sufficiens esto*, vel *sufficiat*, Arab. اقنعوا *contenti estote*, sic Luc. 2. 2. Etiam alibi observari potest apud hunc interp. *Enallage* temporum & modorum, ut Mat. 10. 24. οὐκ ἔστι, at Perf. نباشد ... *erit*, vel *ne fit*. v. etiam Jo. 3. 18. & v. 35. &c. v. 11. *Panem qui dici necessarius est*] Gr. ἐπιούσιον, quod quidam ab οὐσία duci volunt: (& inde Vulg. hic *supersubstantialem* vertit:) alii verò ab ἰέναι sc. ἡμέρα, at per *supervenientem* diem quidam *crastinum* intelligunt, ut Arab. hîc للغد; plerique rectiùs *hodiernum* neque tamen absolutè hodiernum panem peti volunt, sed potius *sufficientem*, ... Deus hodie sive cras daturus sit, ejus arbitrio, & providentiæ relinquentes; hæc interpretatio admodum placet: sic in Romanâ editione Arab. ... كفافنا *panem nostrum nobis sufficientem*. Syr. *panem indigentiæ nostræ*, ... quocunque tempore eo indigemus, Luc. 11. 3. & Perf. similiter ... در بایست ... *panem quo indigetur*, ut Luc. 10. 42. خبز در بایست است ... ἑνὸς ἐστι χρεία, à quo loco hic etiam aliquam lucem accipiat. v. 13. *Tentationem afflictionis*] Notandum est Perf. interpretem solere vel ante vel post ... [*tentationem*] aliud vocabulum *miseriam* denotans addere, ut hic بلا, & Luc. 11. 28. ..., & Mat. 26. 41. ..., quanquam in singulis hisce locis Gr. πειρασμ. tantum habeat, & Syr. unam duntaxat vocem, ut Persa etiam Luc. ... unicâ contentus est. *Serva & libera*] Solet Perf. interpres à ἰσοδύναμα & ... δύναμις vocabula conjungere, licet Gr. & Syr. unum solummodo exhibeant, exempla passim obvia sunt. Mat. 11. 8. δαιμόνια ἐκβάλλετε, *dæmonia ejicite & fugate*, cap. 9. 9, 10. *publicani & mancipes*, cap. 10. 14. τελώναι, *pacem & ...*

...cap. 19. 21. πτωχὸς, درويش و مسكين. v. 24. *Servitium præ-*
...] vel simpliciter, *servire.* v. 34. *Malo suo competit*] vel, *dies malo suo*
...est. Nam sic Persicus (licet malè) locum hunc intellexit.

CAP. VII.

ver. 22. *Prophetiā egimus*] vel *prophetavimus.* *Dæm. eduximus*] vel, *ejecimus.*

CAP. VIII.

ver. 4. *Cohnan, id est, sacerdotibus*] quod hic sacerdotes in plurali reddat (cum in Gr. ἱερεῖ sit, & sic quoque in aliis versionibus) Syro forsassis imputari debet, ubi legitur, *ostende te sacerdotibus*, quanquam meo judicio etiā Syrus cum Græco convenit, nam ܟܗܢܐ, si vocales demas, est tū singul. tū plur. v. etiā Lu. 5. 14.

ver. 15. *Salutem experta*] vel, *adepta*, ut c. 15. 30. frequens locutio.

ver. 21. Hawarion *seu Apostolos*] *Apostolorum* prima (ut puto) mentio habetur Mat. 10. 2. igitur hæc velut proleptica epenthesis est, quâ tamen hoc in loco minimè opus fuit, nam dubitari meritò potest, an hic Discipulus ex Apostolorum numero fuerit. Certè Beza id negat, D. Augustinum secutus. Quod ad appellationem hanc [*Hawarijoun*] spectat certum est Apostolos sic vocari, sed ab Arab. & Persis Christianis frequentiùs رسل dicuntur (quo nomine hic interpres sæpiùs utitur) quod nomino convenit cum Syr. ܫܠܝܚܐ. A Muhammedanis vero الْحَوَارِيُّونَ

Azoar. 3. قال عيسي من انصاري — قال الحواريون نحن انصار الله امنا بالله *Dixit Jesus, quinam sunt* Adjutores mei? *Dixerunt Apostoli, nos sumus adjutores Dei: credimus in Deum, &c.* Cur verò sic vocati sint, rationem hanc edunt, quæ magnâ ex parte falsa, & ridicula est. حواري *Fullonem* significat, & credunt Muhammedani Apostolos non Piscatores sed *Fullones* fuisse: sic *Gelaloddin* celebris apud eos scholiastes, cujus verba (ut locus hic Persici interpretis plenè explicetur) visum est hic apponere: ad Sur. 3.

هم اصفياء عيسي اول من امن به وكانوا اثني عشر من الحور وهو البياض الخالص، وقيل كانوا قصارين يحورون الثياب اي يبيضونها Hoc est, *Fuerunt electi à Jesu, primi qui in eum crediderunt, numero duodecim.* [*dicti* Hawariyoun] *ab* Al-hawar *quod purum candorem significat, traditur enim* Fullones *eos fuisse, & in* vestibus *dealbandis operam posuisse.* Eadem habet ad Sur. 61. & similia etiam alius Scriptor جامع اللغة dictus, & nisi brevitati studerem plura hâc de re ex eorum scriptis proferri possent. At longè rectius à *mentis candore* & innocentiâ, ob *vitæ, & doctrinæ puritatem* nomen hoc merentur. Illud præterea notandum non Christi tantùm Apostolos, sed etiam ipsius Muhammedis *adjutores*, & *socios*, & fidelissimos *sectatores* حواريون i. e. eodem hoc nomine insigniri.

CAP. IX.

Ver. 27. *Cæci vestigiis ejus inhæserunt*] vel, *secuti sunt eum:* در دنبال ... alio verbo est, *sequi*, ut Marc. 2. 15.

CAP. X.

ver. 10. *Maximus Simon*] Gr. πρῶτος, & Ar. اول & Syr. ܩܕܡܝܗܘܢ, ... مهتر. Mat. 18. 1. مهتر μείζων. Οἰκονόμος in Evang. vertitur مهتر خانه Luc. 12. 42.

v. 20. *Mens pura, & Spiritus Sanctus*] Duas hasce ejusdem rei seu personæ appellationes suo more conjungit, sic Marc. 1. 10. pleniùs *Spiritus Sanctus*, i. e. *mens pura*: sic Marc. 13. 11. & Luc. 13. 16. Una quidem sufficeret, & sæpe unam duntaxat adhibet, ut Mat. 28. 19. *in nomine Patris & F. & Sp. S.* habetur جان پاك, & Mat. 1. 18. *prægnans de Sp. S.* روح القدس tantùm: eadem in multis locis observare possis. Ab Arab. & Persis Sp. Sanctus Arab. روح القدس, at جان پاك putum putum Persicum ejus nomen est.

v. 30. *Coma singulatim numer. est*] Gr. τρίχες πᾶσαι, Syr. ܡܢܝܢ, Pers. ad verbum *pilus capitis vestri unus unus* (unusquisque) *numer.* ... similis pæne phrasis, Hebr. אִישׁ אִישׁ, i. e. *quilibet vir*, ut Lev. 20. 2. ubi Pers. مردي مردي *vir vir.*

v. 37. *Me dedecet*] vel, *me non est dignus*, vel, *mibi non est aptus*, ut Gr. οὐκ ἄξιος & Syr. ܠܐ ܫܘܐ ܠܝ. Pers. شايان ... *dignus*, & vox quâ Syrus utitur eadem est quoad signif. & originem.

CAP. XI.

Ver. 5. *Pauperes beantur*] At Gr. εὐαγγελίζονται, & sic reliqui interprètes, Pers. فرخنده significat *faustum, auspicatum*, ut qui faustum & lætum nuntium audit, sic vox quâ Arab. hic utitur يبشرون q. d. *fausta & læta iis nuntiantur.*

v. 19. *Sap. ab operibus s. perfecta est*] Gr. verba sunt ἐδικαιώθη ἡ σοφία ἀπὸ τῶν τέκνων αὐτῆς. V. Vulg. *Justificata est sap à Filiis s.* At Syr. versionis Lat. interpres longè aliter, *Justificata est sap ab operibus suis:* & Pers. hic كردارها [*Opera*] habet. Verùm ut Syriaca vox sic reddatur, neque necessarium, neque huic loco accommodum est. Nam ܥܒܕܝܗ *Opera & Operarios*, seu *Servos* ac *Cultores* notat: & unius punctuli vario situ significationes istæ distingui solent. Utra vero istarum loco huic magis conveniat facilè judicabit eruditus Lector. Sapientiæ studio operam dantes *Filios* ejus appellari, in Orientalibus & aliis Linguis usitatum est, sic φιλοσόφων παῖδες pro Philosophiæ incumbentibus. Eosdem sapientiæ *Cultores* & quasi *Servos* dici notissimum est. Ideo Tremellius locum hunc sic vertit, *Justif. est Sap. à cultoribus suis.* Syro igitur cum Evangelista satis convenit, quod magis manifestum est è Luc. 7. 35. ubi eadem sententia habetur, quam Syrus ad verbum reddit. *Justif. est sap. à Filiis suis* (ܒܢܝܗ) & sic etiam rectè Pers. از فرزندان خود. Quæ omnia rite conferenti nulla de loci hujus versione dubitatio aut *scrupulus* restabit. Istud haud intempestivè adjiciam simillimum planè huic locum esse, Eccles. 9. 1. חֲכָמִים וַעֲבָדֵיהֶם ubi per עֲבָדֵיהֶם interpretum plerique *sapientum Opera*, at alii *Operantes*, & sapientiæ *inservientes* intelligi volunt. Certè Chald. paraphr. non Opera, sed *Discipulos* reddit, & sic alii quidam.

CAP. XII.

ver. 9. *In synagogis eorum obibat*] vel, *agebat*, seu *versabatur.* v. 19. *Hypocriticè non aget*] corrigendus est hic locus, nam Gr. habet οὐκ ἐρίσει *non contendet*, & similiter Syr. & Arab. Pro مراءام itaque videtur legendum ممارام à ماري *contendit, litigavit.* Confer Persicam interpretationem cum Arab. & in meam sententiam facilè transibis.

v. 44. *Calefactam*] Gr. habet σεσαρωμένον, & vulg. *scopis mundatam*, sic etiam Syr. & Arab. cur igitur hic Persicus گرم شده i. e. *Calefactam* reddit, ut & Luc. 11. 25? Ratio, ut mihi videtur, satis manifesta est: vox ܡܟܢܫܐ (quâ hic Syrus utitur) duo significat, quod *scopis purgatum* est (v. Luc. 15. 8.) atque etiam quod *calefactum* est. Persicus posteriorem significationem amplexus est, priore neglectâ, quæ tamen huic loco maxmè quadrat.

ver. 21. *Fiduciam agent*] vel, *fid. habebunt.* ver. 39. *Novissimum creaturarum*] vel, *finis rerum creatarum.* Mat. 28. 20. in Gr. eadem verba habentur συντέλεια τοῦ αἰῶνος, & cap. 24. 3. atque hic iterum v. 40. Phrasis hæc, toties repetita, diversimodè à Pers. interprete redditur, & reverâ S. Scripturam hâc linguâ editam legentibus observandæ, & notatu dignæ sunt copiosæ, & elegantes locutiones quibus una hæc res (*finis sc. mundi* Christiano semper meditandus, & in animo figendus) à Persis exprimitur, ut انتها عالم & پايان & فرجام خلق & جهان aliæque in versione Evangeliorum, & alibi occurrentes.

ver. 55. *Jacob & Joses*] Persicum nomen hic est يوسا, sed in genealogiâ Christi Luc. 3. 29. يوسا scribitur, at Syr. utrobique ܝܘܣܐ, & Arab. يوسا. Monendus est Lector de duplici circa hoc nomen errore apud *Vulg. Lat.* Nam primò hic est *Joseph* pro *Jose*, apud Lucam verò *Jesu*: quod aliis occasio errandi fuit, & *Tho. Aquinatem* decepit, qui hinc infert nomen Jesu novum non fuisse, sed aliis anteà impositum, *ut patet* (inquit) *ex genealogiâ Christi.* v. tertiæ part. qu. 37. art. 2.

CAP. XIII.

Parab. excudit] vel, *proposuit*, ut Pers. زدن idem significet ꝙ Ar. ضرب.

ver. 46. *Unionem pretiosissimam*] *unio* cum gemmam significat est masculini generis, ut, *unio exaluminatus*, Plin. Legas itaque *pretiosissimum*, & *illum.*

CAP. XIV.

Ver. 26. *Spectrum & apparit. falsam*] Sic Marc. 6. 49. φάντασμα. Arab. & Persæ خيال vocant, *mendax & falsum* دروغ vulgò à Persis dici solet, unde Mendaciorum pater *Diabolus*, Jo. 8. 44. دروغ vocatur. Quidam πνεῦμα, Luc. 24. 37. eodem sensu, quo hic φάντασμα, dici volunt, & Angl. versio utrumque uno *Spiritûs* nomine expressit. Syr. verò & Ar. روح habent, & Pers. جان i. e. *Genius.*

v. 35. *Opem prætergressos*] ad verbum, *manum prætergressos, è manu egressos*, i. e. *tanquam insanabiles relictos.* Quanquam hic mendum suspicer.

CAP. XV.

ver. 24. *Oves quæ aberrarunt*] Gr. πρόβατα ἀπολωλότα, *oves quæ perierunt*, & certe Persicus hic apto utitur vocabulo quod & *errantem* & *pereuntem* notat: Est enim composita vox à گم *perditio* & راه *via*, ideo sæpe priori tantùm utitur, ut Mat. 10. 6. & cap. 18. 12. quod satis est ad Gr. ἀπωλωλὸς exprimendum, & rectè ibi *ovis amissa* redditur. v. 27. *Et vivunt*] *Additamentum* hoc est, neque tamen hujus solius, sed *Syri* interpretis.

CAP. XVI.

ver. 23. *O infidelis*] Notandum est Persicum hunc interpretem (quisquis fuerit) ea quæ ad *D. Petri* laudem & honorem spectant multum verbis ornare & amplificare, ut paulò antè v. 18. Christi verba ita περιφράζει, *Tu es Petra religionis meæ, & fundamentum ecclesiæ meæ, super te extruetur.* Ea vero quæ ad ipsius vituperium & reprehensionem dicuntur valde minuit & extenuat, si hic *pro Satana, infidelem* posuerit. Ego verò non dubito quin locum hunc rectè satis verterit, nam Marc. 8. 33. diserte habet اي شيطان *O Satana*, & Syrus quē sequitur habet utrobique ܣܛܢܐ, & eo probabilius est locum hunc (ut multa alia) à scribâ depravatum esse, quia utriusque vocis شيطان & ايمان terminatio eadem est, & aliquæ literæ communes.

CAP. XVII.

Ver. 15. *In quem dæmonium potestatem obtinet*] Gr. σεληνιάζεται, Syr. ܒܪ ܐܓܪܐ ܐܝܬ ܠܗ *est ei filius tecti*, & sic c. 4. 24. similis locutio, ubi in alia versione Persica redditur خداوند بام *dominus tecti.* De nominis hujus ratione video doctos viros *Tremellium, Fullerum, Lud. de Dieu* multùm inter se dissentire.

Tremellius

Tremellius *filium agri* vertit, quod meritò ab aliis exploditur. Ludovic. de Dieu hæc habet, *Filius tecti vocatur ipse spiritus lunaticus gaudens tectis, ac supremis ædium partibus.* Fullerus (velut ἐκ διαμέτρου oppositus) sic dici putat *quia tecta fugitaret, & procul à domibus, & locis habitatis (solitudinem quærens) versaretur.* Mihi aliud in mentem venit, quod Lectori perpendendum offero. ܒܪ hic (ut sæpe alias apud Syros, & בן Hebr. & Arab.) *incolam, possessorem* (ut à Pers. etiã redditur خداوند *dominus, possessor*) significat. In Scripturis verò homo dæmone corruptus impuri spiritus *domicilium* esse dicitur. Locus ille, Mat. 12. 43. clarè hoc indicat, ὅταν ἀκάθ. πνεῦμα, &c. *Cum immundus spiritus exierit ab homine, ambulat quærens requiem--dicit revertar in* Domũ *meam unde exivi & assumit secum 7 alios spiritus, & habitant ibi,* sic Luc. 11. 24. En *domum & incolas.* Hinc Dæmoniaci vulgò *Possessi* dicuntur, quia eos malus spiritus velut domum suam incolit & possidet. Hinc toties in sacris literis dæmonia *ingredi, exire, reverti* dicuntur, planè ut dominus in suas ædes. Itaque خداوند بام i. e. *tecti dominus* & *possessor* seu *incola* spiritus impurus dicitur, non tamen quivis, aut quovis tempore, sed is demum qui in misero homuncione mansionem suam habet, ibi velut *sub tecto* degens. Cogita an non ob similem rationem Syris dæmonia ܫܐܕܐ vocentur à ܫܐܕ habitare, ut apud Arabes سكينة non tantùm de Dei præsentiâ (quæ Hebr. שְׁכִינָה est) sed de malo etiam Genio seu spiritu inhabitante exponitur. v. Kamus. & Cl. Golium in سكن. Cur vero ܐܓܪܐ & بام i. e. *tectum* & superior ædium pars nominatur? Nimirum domini & incolæ in eâ parte plurimum gaudebant, ibi *ambulare, colloqui, cubare* solebant, ut etiam hodie moris est in Persiâ & calidioribus Orientis regionibus. Hinc teste Hieronymo *tecta* domorum peculiariter δώματα dicebantur, quod liquet etiã ex variis V. & N. T. locis. Hæc à me *quæsita* magis quàm afferta in medium protuli, veriora monstrantem sequi paratus. v. 25. *Corpus perdat*] Nimis à Gr. & Syro discrepat, apud quos sic habetur, *qui voluerit animam suam servare perdet eam*; cum quibus convenit Persicus: nam تن est *corpus*, sed sæpissimè ponitur pro Gr. αὐτὸς, *ipse*, sic Marc. 5. 34.

C A P. XVIII.

Ver. 6. *Dignus est cui lapis*] Luc. 17. 2. hic vertitur بهتر مي بود *melius esset, ut* &c. rectissimé. Eadem est hic, & illic Syriaca vox ܦܩܚ, quæ aliquando Persicè redditur per بهتر *melius*, aliquando per لايقست, *aptum, conveniens est*, quomodo si hic verteretur proximè accederet ad Gr. συμφέρει, viz. *Conveniret ei ut lapis* &c. v. Marc. 9. 42. ver. 10. *Angeli cum illis--videbunt*] Insignis discrepantia tum à Gr. tum Syr. verbis, quæ tamen facilè tolli potest. Nam vocula با redundat, (ut alibi,) quâ neglectâ sic locus hic verti debet. *Angeli eorum omni temp. vultum patris m. qui in cœlis est vident.* ver. 25. *Venditum esse*] seu *venum dari.*

C A P. XIX.

Ver. 12. *Non evenit ei relinq.*] *Animus ei non erat relinquere,* vel magis ad verbum, *in cor ejus non venit ut relinqueret.* v. Marc. 10. 12.

ver. 29. *Decuplam mercedem*] Imò *centuplam,* ut Gr. ἑκατονταπλασίονα & Syr. sic Marc. 10. 30. ubi Pers. rectè habet يكي در صدبل, itaque hîc etiam repone صدبل pro ده, 100 pro 10.

C A P. XX.

Ver. 18. *Mortem ei adjudicabunt*] vel, *eum morti adjudicabunt,* juxta Syr. nam الزام كردن apud hunc interpretem est *reum facere* & *damnare.* v. Marc. 12. 41. & alibi. ver. 19. *Eum in manus plebis tradent*] Gr. τοῖς ἔθνεσι, Christus intelligit *Gentes* à Judæis distinctas, & sic Latini interpretes Gr. Syr. & Arabici textus. At عوام quo Persicus utitur (quod ejusdem omnino originis est cum voce Syriacâ) ita redditur ac si plebem & vulgus Judæorum etiam denotaret, de quo monendum putavi Lectorem, nam sæpissimè hæc apud Persicum confunduntur. Verum est عوام aliquando significare *plebem & populum Judaicum,* ut cap. 27. 20. Sed hîc, & Marc. 10. 33. & quam plurimis aliis in locis aliter intelligendum, pro *Gentibus,* ut dixi, à Judæis sejunctis.

ver. 28. *Animam s. pro salute m.*] Gr. ψυχὴν α. λύτρον ἀντὶ π. Arab. ليبذل نفسه *ut commutaret animam s.* &c. Multùm notandæ sunt voces apud Hebr. & alios Orientales quibus λύτρον exprimitur: nam ad intelligendum grande salutis nostræ & *redemptionis mysterium* plurimum conferunt. *Syr.* vox hîc & 1 Tim. 2. 4. est ܦܘܪܩܢܐ pro qua Pers. hîc adhibet عوض خلاص. عوض idem est quod Gr. ἀντάλλαγμα, & pro eo ponitur, Mat. 16. 26. *res sc. quæ pro aliâ vicissim datur.* خلاص pro פִּדְיוֹן Ex. 21. 30. Num. 3. 49. 50. & alibi sæpe, cùm igitur utrumvis separatim hoc notent, multò magis hîc conjuncta. *Hebr.* maxime usitata sunt פִּדְיוֹן, כֹּפֶר & גְאֻלָּה. *Persis* كفارت, فدي, خلاص, عوض quæ illis cum *Arabibus* communia sunt, & *Hebraicis* valdè affinia.

C A P. XXI.

ver. 7. *Vestimentum suum Jesus*] At Evangelista (quem reliqui interpretes sequuntur) non Jesum sed discipulos ejus hoc fecisse narrat, sic tamen Persicus vertit etiam Marc. 11. 7. ver. 9. *Hosanna, id est, Laus*] In laudem & bene[dictionem] Christi hæc dicta & facta fuisse non est dubium, & ob hanc rationem fortas[se Ho]sanna laudem significare dicit. Quid propriè sonet notum est è Psal. 11[8] הוֹשִׁיעָ־נָּא i. e. *libera obsecro* (ubi in הוֹשִׁיעַ est allusio ad *Jesu nomen* in[de] ductum) & Persicus ibi interpres rectè vertit فرج ده *liberationem* vel [sa]lutem da. Judæi *ramos palmarum* in festo Tabernaculorum gestari solitos [...] hoc vocant, & *diem septimum* festi Hosanna magnum: si igitur frondes, qui[d] Laus etiam, & festæ acclamationes eâ voce denotentur? Ut ὡσαννὰ ab H[ebr.] voce differt, ita reliquæ linguæ illam corrumpunt & variè efferunt. v. [...] Arab. Pers. At Joh. 12. 13. in Pers. codice omittitur.

C AP. XXII.

In puncto sermonis] Gr. ἐν λόγῳ, & sic Syr. atque ita Pers. vox نكته [...] 11. 54. *dictum* redditur. v. 30. *In resurrectione conjugium non est*] Liberius q[ui]dem hunc locum vertit, sed tamen eleganter Christi verba παραφράζει, & [...] hanc ob causam, quia religioni quam *Persæ* & *Muhammedani* profitentur, & [...]rum sententiæ de ultima hominis *felicitate*, hic maximè locus adversatur. No[tis]simum est Muhammedem suis *post hanc vitam* polliceri *uxores*, & *mulieres* for[mosas] elegantissimæ, auro, & gemmis, & sericis vestimentis indutas, & super pulvina[ri]bus in Paradiso recubantes, ut ipse loquitur *Sur.* 18. & 76. & alibi: post lo[ngos] hac de re sermones illud epiphonematis loco subjungit, نعم الثواب, *O su[a]vem retributionem!* Meritò igitur hic Persa Christi verba paulò fusiùs expo[suit] ut vecordi eorum opinioni, & spei divinum hoc oraculum opponeret.

v. 39. *Proximum veluti oculum*] Græ. ὡς σεαυτὸν, *sicut teipsum*, & Syr. [...] *ut animam tuam*, & Persa plerunque habet جان *animam*, ut cap. 19. 19. [&] Marc. 12. 31, 33. &c. ubi Lat. *teipsum* (& rectè quidem) vertit. Solent vero O[ri]entales *oculum* pro *ipsa persona*, seu *rei essentia*, quod apud *Arabes* usita[tissi]mum est, ponere. Ut Hebr. עֶצֶם (*os* vel *corpus*) pro re ipsa frequenter [...] vide Jos. 10. 27. & Gen. 7. 13. ubi Arab. بذات *in essentia.* Ita Arabes & P[er]sæ *oculum* accipiunt. Exempla obvia sunt è quibus facilè loci hujus interpreta[ti]onis causa, & ratio discernatur. v. 46. *Procaciter adortus est*] Vel, [...] *ausus est*: phrasis hæc frequens est, & Marc. 12. 34. eadem verba habes, ubi ve[rtit] *nemo ausus est* &c. sic Luc. 12. 40.

CAP. XXIII.

Ver. 23. *Hæc oportet vos facere, non illa*] vel Persici interpretis, vel scribæ ma[...]gnum hic erratum est; nam verbum quod respondeat τῷ ἀφιέναι (i. e. omitt[ere]) prorsus omisit, quod tamen sensus maximè postulat, alioqui Christo contra[...] qui utraque præstari voluit. Itaque كذاريد vel tale quid, quod omit[ten]di significationem habet, hic post انها ponendum est. Quòd si nihil add[ere] velis, sensus longè sanior erit, si verba *per interrogationem* legas, viz. *hæcine* [o]*portet facere, non illa?* quod quidem Luc. 11. 42. (ubi locus huic germanus hab[e]tur) fecit Lat. interpres. Utinam verò errato huic obtegendo velum illud [...]ficeret.

CAP. XXIV.

Ver. 6. *Unicâ vice*] vel, *primâ vice* (i. e. nondum, οὔπω) erit finis. [...] *Usque electos etiam*] Quanquam mihi festinanti quædam necessariò prætere[unda] sint, hîc tamen monere libet duo verba اكر توانند i. e. *si possent*, εἰ δυνα[τὸν], (quæ habentur Marc. 13. 22. ubi idem sermo est) hîc etiam inseri debere, [...] qui interpretatio hæc minus sana erit. ver. 37. *De diluvio notitiam n[on] habuerunt*] Hoc inter *Additamenta* illa de quibus in Præfatione monui, recen[sen]dum est. Annon *Noam præconem*, & futuræ calamitatis vatem habuerunt? [...]sus hîc esse videtur, diem quo venturum esset diluvium neminem præscivisse: [...] sic optimè convenit cum verbis Christi de die judicii, versu præcedente, *diem* [...] *horam nemo scit.* Sed reverâ præferenda est alia loci hujus interpretatio, [...] *luvio nullam rationem*, seu *considerationem habebant*: nam phrasis quâ hîc [...] وقوف داشتن est ad verbum, *considerationem habere*, seu *animum rei in[ten]dere*, atque ita Persicus verè & eleganter hunc Evangelistæ locum exposuit, [...] quanquam Noachus de diluvio venturo eos admoneret, imò *in conspectu eorum* [ar]*cam extrueret*, minimè tamen animum advertebant: sed prædicantem lusui [...] habebant. Confer hæc cum verbis D. Petri, 1. epist. c. 3. 20. & judica.

CAP. XXV.

Ver. 23. *Majus hoc meritus es*] Multum à Gr. & Syr. differt, neque certè [...] *meritum*, sed convenientem, & congruam cuique seu *pœnam*, seu *mercedem* [si]gnificat. v. passim. ver. 34. *prædestinatum*] معد *paratum* significat, ut e[st] verbum illud quod hîc immediatè sequitur; solet enim ut ante dixi, duo *ind[...]* vocabula unius loco crebrò ponere. (v. 41.) Arab. etiam habet hanc ipsam vo[cem] معد, & à Lat. interprete *paratum* bene redditur.

CAP. XXVI.

Ver. 7. *Unguentum Galiæ*] Sic etiam in titulo hujus Sectionis, & Luc. 7. 3[7] [&] alibi, *Galiam* appellat. Evangelista dicit fuisse βαρύτιμον *pretiosum*, & Sp[...] *aromaticum*, quæ duo hoc unum Galiæ nomen comprehendit, & includit: [...] غاليه significat unguentum maximè *odoratum*, notat etiam *rem charam* & *pr[eti]osam*, & hinc Galia nomen habet apud Arabes, tum ob *odorẽ* tum ob *pretiũ*. v. J[oh. 12.] 3. ubi dicitur نردين *nardus*, &c. v. 31. *Duplici animo eritis*] A[...] dubius & hæsitans, à Persis eleganter دودله dicitur, i. e. *duo corda*, vel (u[t] vertitur) duplicem animum habens, & دودله شدن est *ambigere* & *dub[ita]re*, quod de iis aptè usurpatur, qui persecutione ingruente animo distrahuntur, [in]certi quam viam eligant, & Christum sequantur necne. Talis à D. Jacobo δίψ[υχος] ap[...]

MAR. [c.] 1.9. cum quo Persica vox omnino convenit. Idem διαχριθόμενος dicitur, appellatur à Arab. *dubitans* & *animo divisus*. Utrumque Persico vocabulo comprehenditur. Juxta Syriacam vocem, quæ Gr. σκανδαλισθῶναι respondet, Persicus variè interpretatur, ut suprà dictum, & clariùs Marc.11.23. Luc.17.1. Jo.6.61. patebit; præcipuè verò Matt.18.6,7. qui locus hujus ope corrigi & explicari potest. ver.41. [Corpus meum] Differt à Gr. & reliquis omnibus interpretibus, qui pronomen non de Christo, sed potius de discipulis ejus verba intelligenda sunt; sic etiam Marc.14.38. vertuntur. ver.75. *Peccatum ejus remissum est*] Hoc etiam interpretis Persici assumentum est, ut multa alia.

CAP. XXVII.

ver.32. *Angariarunt.*] Syr. Arab. & Persa hic utuntur verbo ejusdem originis, significationis, & literarum (scil. سخر) quod est *compellere*, & *vi adigere*. Interpretes Latini singulis in locis illud verbo *angariandi* reddiderunt, quod fanè improbari non debet. Licet enim *peregrina*, & *Persica vox* sit, Græcis tamen & Latinis in usu est, pro *cogere, Angarorum* scil. & regiorum apud *Persas* ministrorum more. Propriè quidem *equi & jumenta* (τοῦτο τὸ δράμημα τῶν ἵππων καλέουσι Πέρσαι Ἀγγαρήϊον, inquit Herodotus lib. 8.) at apud Ulpianum etiam *naves*; apud Evangelistas verò *Homines*, sæpè dicuntur *Angariari*. Ἄγγαρος λέξις Περσική, inquit *Hesychius*, quod etiam alii scriptores satis testantur.

MARC.

CAPUT I.

Ver.2. *in Isaiah propheta scriptum est*] Non sunt *Isaiæ*, sed *Malachiæ* verba quæ immediatè sequuntur, & duorum prophetarum vaticinia hic conjungunt. Ideoque Evangelista haber, ἐν τοῖς προφήταις, fine ullius nomine. Syrus tamen quem hic sequitur Persicus *prophetas* omittit, & Isaiæ nomen inserit, imo sic *Vulg. Lat.* Igitur vel sic antiquitùs legebatur, vel interpretes isti respexerunt locum Matth 3.3. ubi Evangelista Isaiam prophetam citat, hujus Malachiæ tenere nullà mentione factâ, quod tamen cap.11.10. legitur. vide Luc.1.76. & ver.4. *Johannes, i.e. Jahja*] Sæpè interpres hoc *Baptistæ nomen* cum illo quod à Syro accepit, conjungit. Sic Mat.3.1. *Jahja quem* (inquit) *Johannem appellatur*. Pleniùs verò Joh. 1. 6. *nomen ejus* Johannes, *Persicè autem* Jahja *vocatur*. Quod non ita intelligendum est, quasi hujus linguæ proprium nomen fuit, nam certum est Persas illud ab Arabibus accepisse, (diserté enim *in Alcorano* hoc nomine appellatur Sur.3.) quod interpres hic agnoscit. Luc.1. tit. sect. quartæ, *Johannes* (inquit) *significat misericordiam Dei, eum verò* (يحيى عرب) *Arabum Jahia appellant*: quod nomen ab altero, punctorum mutatione, originem habuisse videtur. ver.13. *à spiritibus impuris*] Gr. ἦν [ἐν] [τῷ] θηρίων. Syr. & Arab. at Persicus, *pro bestiis, dæmonas* substituit. Interdum quidem per bestias & feras, diabolos allegoricè exponi haud nego, at hic verisimili eft eum Syriasmo more suo conjungere, & post *Satanam, impurū spiritum* explicationis gratiâ adhaere. Pro verbis autem illis, καὶ ἦν [μετὰ] [τῶν] θηρίων (quæ hic non redduntur) supple ... Sic in Levit. 26. 22. ubi Gr. θηρία, Pers. habet ... Syr. similiter (ut hic etiam) ܚܝܘܬܐ. ver.24. *Quid opus est tibi Je-* [*su*] vel, *quod negotium est tibi?* Sic cap. sequenti v.7. ... *ad necessitatem tuum abi*. cap 5.7. habes eadem verba etiam ab impuro spiritu prolata, ... ubi Lat. interpres, *quid negotii habes mecum?* & Luc.4.34. & Jo. 2.4. ... *quid negotii mecum habes mulier?* fæpissimè enim hæc formula occurrit, pro qua Ar. plerunq; ... *quæ voluntas*, vel *quis animus est tibi*, interdum ... v. passim. ver.27. *Authoritati simi-* [*lis est*] vel, *cum authoritate versatur*, seu *manet*. Sic enim ... significat, quæ ita aliis in locis vertitur, ut cap.6.2. ... *cum admiratione manserunt*. Et cap.6.51. cum ..., quod propius accedit ad hunc locum.

CAP. II.

Ver.4. *Per fenestram*] Evangelista dicit eos tectum nudasse & persodisse, quod foramen Pers. ... appellat. Sic verò dicitur quivis locus in domo, ... *diem* & lucem admittens, & hic fenestra fatis aptè redditur, nam Latinis etiam *lumen*, & quivis aditus aliquando fenestra dicitur. ver.15. *Matthæum sequebantur*] Imò potiùs Jesum quàm Matthæum sequebantur. Sed facilè agnosces hic Persico textu erratum esse quod etiam facillimè tolli potest, si pro ... scribas ..., quod *temporis nota*, non *hominis nomen* est, & sequenti statim versu, imò in hoc capite, & alibi millies occurrit, verbis præpositum. Sic igitur lege ... *eum sequebantur*. Hoc si admittas (quod ut opinor negari non debet) discrepantia omnis sublata est.

CAP. III.

Ver.21. *Amici ejus*] Gr. οἱ παρ' αὐτοῦ, quinam verò hi fuerint incertum est. Syr. habet ܐܚܝܢܘܗܝ *consanguinei ejus*, at Anglicana versio cum Persica con[venit], in margine verò habet *cognatos*: iidem fortasse Johan.7. 3. ... dicuntur. ver.22. *Ex intellectu suo excessit*] Gr. ἐξέστη. Multum locum hic interpretes torsit, & à nonnullis eorum vicissim tortus est. Videat Lector ... dicturus sum lucis aliquid ei accedere possit. Quidam hoc *per simulationem* quidem putant, ut eo prætextu Christum è turba eriperent, cui sententiæ, etiam aut probabili, favet tamen Maldonatus. Illud affirmari potest nullam necessariam causam hic esse cur per verbum ἐξέστη, *amentiam*, aut *insaniam*, multò minus *furorem* (ut vet. Lat. transtulit --- *in furorem versus est*) intelligamus. Nam fanè credibile est (licet impii scribæ eum *dæmonium habere*, & μαίνεσθαι Jo. 10. 20. dixerint) amicos *Christi*, inter quos etiam *mater* ejus nunc adfuisse [pu]tandum, eum pro insano aut furioso habuisse. Quare commodà interpretatione le[nire] hasce phrases illæ (*extra mentem suam exiit*) ut Syrus, & (*ex intellectu suo excessit*) ut Persicus vertit. Christus turbæ docendæ, ægrotis sanandis, dæmoniis expellendis intentus, ne comedendi quidem tempus (ut refert Evang.) habebat. Atque sui velut oblitus videbatur, & eorum quæ ad corpus & vitam spectant, curam abjecisse. Solent verò *extatici* per plures dies inediam pati, ut Act.9.9. *Paulus* cœlesti visione & voce attonitus, per triduum neque comedebat neque bibebat; & *Psaltes* in vehementi angore constitutus queritur se oblitum fuisse comedere panem, Psal. 102.4. Longam verò abstinentiam sequi solet ἔκλυσις & ἀφρασία, & *animi deliquium* (v. quæ de Jonathane dicuntur, 1 Sam. 14.) quod nunc Christo accidisse amici ejus censebant, si *Arab. interpretem* sequamur, qui ἐξέστη ita reddit ... *in deliquium cordis incidit*, ut in *Waltoniana* editione vertitur, meliùs certè quàm in *Romana* (*vecors est*); nam ... significat, *oblitus est, neglexit*. Sæpè ἐξίστασθαι in S.S. dicuntur, non mente & intellectu privati, sed rei alicujus admiratione perculsi. vide Act.8.9,13. & cap.9.21. sæpè vehemens animi intentio intellectum, licèt non tollat, abstrahit tamen, ita ut homines *extra se rapi*, & res ad victum & vitam spectantes minimè intelligere, aut animadvertere videantur. Liceat unum exemplum huic loco accommodare. *Socrates* (ut refert Gellius noct. Att.l.2.1.) *perdius & pernox stare solitus est, à solis ortu ad solem alterum orientem --- tanquam quodam secessu mentis*, &c. Annon de sapiente illo (quanquam ab insania remotissimus erat) dici poterat ἐξέστη; & si amici ejus ex humanitate & benevolentia eum κρατῆσαι (ut hic loquitur Evang.) *prehendere*, & ad cibum sumendum cogere voluissent, ecquid mirum fuisset? Mihi certè hujusmodi interpretatio placet, quæ hasce locutiones duras apud Syrum & Persicum & alios interpretes molliat, quibus se offendi quidam, & olim, & nuper professi sunt.

CAP. IV.

Ver.40. *Quid me terruistis?*] Imò discipuli territi & consternati sunt, non Christus, quod affirmare valde absonum & indecorum esset: longe rectiùs Matth.8. 26. ubi de hac ipsa re sermo est ... *quid timuistis?* & hic procul dubio ita legendum est. Locus fanè corruptus est, sed scribæ potiùs quàm interpretis vitio.

CAP. V.

Ver. 13. *Extra se cucurrerunt*] Confer hunc locum cum Mat.8.32. & Luc. 8. 33. videbis hic quædam *deesse*, & quædam etiam *redundare*.

CAP. VI.

Ver.1. *In eum crediderunt*] Longè aliter Evang. ἀκολουθοῦσιν αὐτῷ, & Syr. non dubito quin assentiaris legendum esse ... (nullâ penè mutatione) & sic omninò convenit cum Gr. *ambulabant cum eo*: habes hanc ipsam phrasin de discipulis Jesum sequutis, Joh.6.66. ... ὀπίσω μετ' αὐτοῦ περιεπάτουν. Ver.9. *Calceos odio haberent*] Odiosa fortassis Lectori videatur hæc interpretatio, quæ Christi verbis, & loci hujus sensui, & cæteris interpretibus repugnat. Jussit Christus discipulos iter capere ὑποδεδεμένους σανδάλια, i.e. (ut vulg. Lat. vertit) *calceatos sandaliis*, ita Syr. ... *ut calcearentur* sandaliis, & Arab. ... Quæ igitur tam insignis discrepantiæ causa fuit? rationem breviter edam. Persicus hic Syrum sequi voluit (ut ex ipso ejus errore manifestum est) verum ut in LXX. Interpretum versione gravissima errata sæpenumero contigerunt, ob voces quasdam malè acceptas (quæ literas quidem easdem, vel similes, at significationes toto cœlo distantes habent) idem hic accidit. Nam Syr. ܣܢܐ est *odio habuit*: item ܣܐܢܐ est *calceus* (& Chald. סין Exod.3.5.) quod cum ܠ præposito sæpissimè occurrit. v. Luc.15.22. Joh.1.27. v. Joh.15.25. ... *odio hab.* & Ephes. 6.15. ... *calceate*: utraque vox iisdem literis constat. Ut verò propiùs accedam, & rem quasi manu palpandam exhibeam, Matth.24.10. habes ... *odio prosequentur*, & hic ... *calcearentur*: ecce autem quantilla differentia! Persicus igitur non fatis hic oculatus unum pro altero accepit, notabili fanè errore; quem tamen ut aliquantulum excusemus, dici potest illa Christi verba respexisse quibus prohibet discipulos calceos secum ferre. v. Luc.10.4. *Nolite portare sacculum, neque peram, neque calceamenta*. In cujus loci expositione interpretes quidam eodem ferè modo, quo hic Persa, falluntur. Sed verba in speciem pugnantia è Matth.10.10 conciliari, ut opinor, possunt. Nam ibi legimus, μηδὲ δύο χιτῶνας, μηδὲ ὑποδήματα, & vox δύο ad sequentia referri videtur. Christus non *nudis pedibus* (ut aliqui putant) discipulos incedere voluit, sed vetat futuri sollicitos plures tunicas, & calceamentorum paria secum portare. Sic Juvencus,

Nec geminas vestes, nec plantis tegmina bina.

CAP. VII.

Ver.4. *A foris* empta] In Perf. & Syr. textus Latinâ versione vox (*empta*) inferitur, quæ vereor ne erudito Lectori multum displiceat, nam omnino ab hoc loco aliena est, neque lucem aliquam ministrat, sed à vero sensu animum legentis abstrahit, ut ex sequentibus facilè patebit. Evang. verba sunt ἀπὸ ἀγορᾶς ἐὰν μὴ βαπτίσωνται οὐκ ἐσθίουσι. quæ optime exprimunt Judæorum traditionem & consuetudinem, & rectissime Syr. & Perf. hunc locum verterunt; ut etiam vet. Lat. (*à foro*) nude & sine ulla interpolatione. Non enim de rebus in foro emptis, sed de hominibus *à foro redeuntibus* verba intelligenda sunt. Etiamsi nihil emissent, tamen juxta placita τῶν πρεσβυτέρων, necesse erat à foro revertentibus manus lavare. Ratio hæc erat, quia in forum prodeuntibus multa obvia erant (tum homines, tum res venales) è quorum contrectatione facile polluerentur. Ideò ut refert *Maimonides*, *Solebant Pharisæi ad latera viarum incedere*, ut *ne* (עם הארץ) *populi terra, seu plebeiorum contactum in plateis, ne contaminarentur, melius vitarent*. *Domi* quidem manentibus difficile erat pollutionem vitare, *in foro* autem pæne impossibil[e]

possibile judicabatur. Ideoque ex seniorum traditione necesse erat non tantùm Pharisæis, sed etiam cuivis plebeio (unde etiam hic Evang. postquam dixisset φαρισαῖοι, addit καὶ πάντες Ἰουδαῖοι) à foro venientibus, sive aliquid emissent, necne, lavari. Imò *Drusius* & alii ex hoc loco, & verbo βαπτίσωνται, probare contendunt à foro redeuntes *totum corpus* lavasse solitos. Lege quæ de Judæorum lotionibus Cl. & doctissimus Pocockius observavit, & facile mihi assentieris vocem (*empta*) hoc loco omitti posse, cui (ut puto) inferendæ occasionem dedit *Arab. interpres*. ver. 11. *Ut vobis ministerium præstem*] Si Persicus interpres minùs rectè locum hunc exponat, & quid sit juramentum seu votum. Κορβᾶν haud satis intellexerit, facilius ei ignosci potest, cum alii quamplurimi in ejus explicatione à vero deviarint. Doctissimi Viri *Pocockius*, & *Capellus* hac de re multa observarunt. Rem paucis accipe. *Corban* est *munus* Deo consecratum, quod in privatam alicujus utilitatem convertere illicitum fuit: erat etiam *juramenti* seu *voti contracta quadam formula*. Corban *esto quicquid mei te juvare possit*, ut Christus hic loquitur, Κορβᾶν (ὅ ἐστι δῶρον) ὃ ἐὰν ἐξ ἐμοῦ ὠφεληθῇς, quasi plenius diceret, *è rebus meis utilitatem aliquam capere tam illicitum tibi esto, quàm* Corban, *i.e. donum Deo consecratum in tuos usus convertere*. His animadversis facile erit à Christo *disputata* intelligere. Jubet Deus *parentes* honore afficere, & si *egentes* fuerint sublevare. Ingratus aliquis *filius* (avaritiâ aut aliâ causâ stimulante) jurat, & voto *Corban* se obstringit, egenti patri *nihil se daturum*. Quid igitur hic faciendum? Respondent *Scribæ*, Mandatum potiùs quàm sacrosanctum illud juramentum violandum. Unde clare sequitur illud *Conclusionis* loco à Christo illatum, ἀκυρ. τὸν λόγ. Θεοῦ τῇ παραδ. *Traditione vestrâ irritum facitis Dei mandatum*. Notandum voto hoc obstrictos non semper bona sua Deo vovisse, & consecrâsse, (ut multi existimârunt) sed apud se retinuisse, alii tamen (cui nunquam benefacere decreverant) *haud profutura*, nec magis ei communicanda, quàm si consecrata, & alienis usibus prorsus interdicta fuissent. Hæc *summatim dicta* in Judæorum libris, & doctorum scriptis fusiùs differuntur.

C A P. VIII.

ver. 12. *Jesus quietem cepit*] Sic etiam cap. 7. 34. *quievit*, آسود, at Gr. ἐστέναξε, error quidem est Persici interpretis, sed eo magis excusabilis, quia labi hic facillimum erat, nam *unum iota* differentiam hanc peperit, بنالید est *quievit*, at بنالید *ingemuit*, ἐστέναξε, exemplum habes Mat. 26. 45 *dormite & requiescite*, ubi vides hanc Persicam vocem & Syriacam *Jud* intermediâ auctiorem.

C A P. X.

v. 19. *Peccatū ne committas*] Gr. est μὴ μοιχεύσῃς, pro quo Persa habet گناه مکن peccatum ne facito, *genus* pro *specie* sumens: sic supra v. 12. hujus cap. در گناه باشد *in peccato erit*, ubi Gr. μοιχᾶται. Mat. 19. 9. فساد quod *spurcitiem* & *corruptelam* notat, specialiter pro *adulterio* ponitur: etiam apud Evang. ἁμαρτωλὸς pro adulterâ, v. Luc. 8. 37, 39. alibi verò planius habet زنا مکن, ut Mat. 19. 18. *adult. ne committas*. ver. 22. *Non ferret relinquere*] Hæc de suo addit, quæ neque Gr. neq; Syr. habet. v. 30. *Omnia anxietas & ægr.*] Nil tale habet Gr. vel Syr. neque hoc dicere voluit Christus, sed potius fidelem Christianum inter *persecutionum ærumnas & anxietates*, pro rebus Evangelii causâ relictis centies majori emolumento & *solatio*, & *post hanc vitam æternâ* fruiturum, ut rectè satis Persicus int. apud Matth. Christi verba reddit, cap. 19. 29. quæ hic nimis *distorquentur*. μετὰ διωγμῶν, i. e. فى الشدائد *inter tribulationes & persecut.* ut rectè Arab.

C A P. XI.

ver. 17. *Emistis & vendidistis*] verba hæc neque apud Evang. neque Prophetam habentur, nec Syrus aut alius quis interpres, imò neque ipse Persicus ea adjecit Mat. 21. 13: at Luc. 20. 46. post *speluncam latronum* additur مقام طراران loc° crumenisecarū, sic n. Ar. طرار βαλαντιοτόμος.

C A P. XII.

ver. 42. *Duos glomos fili*] Locus insigniter depravatus. Gr. verba sunt δύο λεπτά, quæ Pers. reddit دو کروهها ریسمان, sic Luc. 21. 2. Eadem & Gr. & Persica verba sunt: at Luc. 12. 59. τὸ λεπτὸν, pro quo Persicus habet پول quod in hâc linguâ sæpissimè pro *minutulo nummo* usurpatur. ریسمان est *filum*, & sic *Latinus interpres* hic vertendum esse judicavit. کروهه etiam est πολύσημος. Fateor me MSS. exemplaribus destitutum istic hærere, & quamquam multa divinare possem, mallem tamen *vera* ab aliis discere, quam *dubia* & incerta proferre.

C A P. XIII.

ver. 34. *Ut janua semper clausa esset*] Sic quidem sonant Persica verba, v. Luc. 11. 7. & Joh. 10. 19. at Evangelistæ verba sunt τῷ θυρωρῷ ἐνετείλατο ἵνα γρηγορῇ. Mihi videtur hujus loci *sensum dimidiatum* reddidisse: Nam duplex *janitoris* officium in Evangelio refertur, Primò, ostium furibus & *alienis clausum* diligenter custodire, Secundò, *Domino pulsanti statim respondere & aperire*. v. Joh. 10. 3. & hoc à nobis Christus potissimum exigit, Luc. 12. 36. *Sitis similes expectantibus Dominum suum--ut cum pulsaverit statim aperiant ei*. Syrus hic habet, *janitori præcepit*, ܕܢܗܘܐ ܥܝܪ, *ut vigilans esset*, i. e. paratus Domino pulsanti respondere & fores recludere, ut apud Malach. prophetam cap. 2. 12. ער וענה *vigilans & respondens*.

C A P. XIV.

ver. 65. *Teipsum libera*] verba hæc ab Evangelistâ semel, à Persâ bis referuntur, hic sc. & cap. sequenti v. 19. utroque in loco convitia & scommata Christo ingeruntur, at hujus dicterii nulla istic apud *Gr.* vel *Syrum* mentio habetur.

C A P. XV.

ver. 43. *Joseph-- Boulentes dictus est*] Gr. Ἰωσὴφ εὐσχήμων βουλευτής, Syr. *honorabilis Senator*: at notandum βουλευτοῦ nomen à Syro retineri, quod Persa aliud *Josephi nomen* esse credidit, atque ut illud Mat. 27. 22. *Jesus qui vocatur Christus*, & Mat. 10. 2. *Simeon qui vocatus est Cephas*, ita hic eodem modo *Josephus qui vocatur Boulentes*, vertit: nam in singulis locis est بولیوطس موسوم Causam vero mecum perpende, quam ut opinor verissimam agnosces, ܝܩܝܪܐ est *honoratus, nobilis*, ܡܬܩܪܐ (& frequentius ܡܬܩܪܝܢܐ quod in locis prænominatis occurrit) *nominatus, vocatus*, iisdem ferè literis constans: Persicus præsentem quoque vocem tanquā à ܩܪܐ deductam sumens, ob *literarum & sonorum similitudinem*, per موسوم itidem reddidit, & hinc Josepho novum nomen indidit. Confer Mat. 27. 16, 17. Luc. 1. 36. Joh. 11. 16. εὐσχήμων, (cujus interpretatio hic deest) Persicè est گرامى & بزرگ. Cum autem *de corpore* & *animo* dicatur, ut utriusque decorem notet, utraque vocis significatio scitè ab *Arab. interprete* conjungitur, ubi suavis agnominatio est وجيه & رأي.

C A P. XVI.

ver. 16. *Aquâ Christianus factus*] Sic Gr. vox βαπτισθεὶς, & Syr. ܥܡܕ redditur: ita Mat. 28. 19. ترسا كنيد يعني ... *Baptizate*, i. e. *Christianos efficite*. Arab. معمودية est *Baptismus* atque etiam الدين والملة i. e. *Ipsa Religio*.

L U C.

C A P. I.

Ver. 4. *Fidelissime Theophile*] Gr. κράτιστε, Syr. ܢܨܝܚܐ *potens, illustris*, Arab. العزيز, ubi Lat. *O Charissime*. Verum quidem est عزيز Arab. & Persis aliquando *carum* & *dilectum*, usitatius verò, & loco huic convenientius, *potentem*, & *excellentem* denotare. مومن à *fide*, & *securitate* pariter sic dicitur. Is nimirum cujus fidei se alii committunt, & qui eos potestate suâ protegit, & incolumes præstat. *Auditor fuisti*] Observet hic Lector verbi κατηχήθης interpretationem, quæ optimè convenit cum voce à *Tertulliano*, *Cypr.* & aliis Scriptoribus Latinis receptâ. شنوده Persis est *audire*, & à Patribus Lat. *Catechumeni, Audientes* passim dicuntur: hinc Rupertus de div. off. *Audiens quisque regulam fidei Catechumenus dicitur: Catechumenus namque Auditor interpretatur*, lib. 4. cap. 18. ver. 6. *Deo digni*] vel, *Deo placentes*, nam سزاوار est *placere*, & *dignum esse*: utrumque includit phrasis illa ab Apostolo usitata, περιπατῆσαι ἀξίως τοῦ Θεοῦ. ver. 17. *Universum populum*] Gr. λαὸν κατεσκευασμένον, Syr. ܡܫܡܠܝܐ *perfectum*, & sic Persis تمامى de numero vel opere dictum significat *Totum*, & *finem*. at de moribus & animo, *perfectionem & integritatem*, ut Gr. τέλειος, & *Integer* Lat. ver. 36. *Elisabetha matertera tua*] Gr. συγγενής σου, & Syr. *cognata*: at *Nicephorus* longè diversum tradit, sc. Elizabetham & Mariam *consobrinas* fuisse, sic etiam *Xaverius* in hist. Christi, juxta interpretationem *Ludovic. de Dieu*, afferit Elisabetham *materterâ* Mariæ genitam. ver. 61. *In Israele tuo*] à Gr. & Syr. plurimum discrepat, imò & sacris literis contrarium dicere videtur: Nam certum in Israele quendam longè ante hoc nomine appellatum fuisse. v. 1. Paralip. Evangelistæ verba sunt, οὐδείς ἐν τῇ συγγενείᾳ σου, &c. quibus Syr. & Arab. similia habent, nec dubito locum hunc à Persico benè redditum fuisse, sed jam depravatum. Nam vix credibile est eum qui paulò ante (vers. 58.) rectè vertit, statim in συγγενείᾳ reddendâ turpiter adeo lapsum esse. Quare etiam قبيله (quæ habetur v. 58.) repone, quod συγγενεῖς & cognatos & tribum significat. Si retinere quis velit vocem اسرائيل, sic defendi possit, si dicas تو (*tuum*) Israelis nomini appositum ita generale vocabulum restringere, ut idem cum συγγενείᾳ significet: q. d. *in eâ Israelis parte* quam tu cognatione propius contingis, nemo sic appellatus est. Sed hoc nimis *tortum* & violentum videtur, itaque mallem loco corrupto medicinam patrocinium commodare.

C A P. II.

ver. 11. *Hodie servator nascitur*] vel, *natus est*, nam idem prorsus est بزاد, cum Gr. ἐτέχθη & Syr. ܐܬܝܠܕ. Certum anni diem quo natus fuerit Christus etiamsi non referant Evangelistæ, antiquissima tamen Ecclesiæ traditio VIII. *Kal. Januar.* Natalem ejus fixit. Eodem die *Bruma*, seu solstitium hyemale, illo seculo statuebatur. Sic Plinius qui illo ævo vixit, lib. 18. 25. *Bruma Capricorni ad VIII. Kal. Jan. ferè*. & cap. 27. VIII. *Kal. Jul. longissima dies totius anni*. Notatu verò haud indignum est Muhammedanos, Arabes &c.

...re cum Christianis consentire. Nam apud eos, *Natalis Messiæ* quasi in ...bium abiit pro nocte longissimâ. Sic scriptor quidam جامع الادلة ...verbis, وليلة ولادة عيسى ع م وهو اطول ليلة من ... *Tempus nativitatis Jesu, super quo pax, fuitque illud nox totius anni* ...issima. Huc referendum est illud in Glossario Persico سيء يلدا ...longissima. Eadem quoque ليلة اليلدا *Nox perfectionis*, seu con... ...tionis, Kamusio & aliis, quia tum solis curriculum perficitur, & absolvitur.

...49. *Convenit ut in domo Patris sim*] Sic etiam Syrus hæc Christi verba de ...dicta intelligit. Gr. ἐν τοῖς τοῦ πατρός. Profectò sensus hic, & inter... ...rejici non meretur: quasi dixerit Christus parentibus (qui eum anxie apud ...amicos quæsiverant) Cur me alibi quam in templo quærebatis? *ubinam* ...*commorari oportet potius quam in Patris sui domo*, in quâ me nunc inve... ...Amplectuntur hanc interpretationem non tantum *Syrus* & *Persicus*, sed ...B. *Augustinus*, & *alii* ex antiquis.

CAP. IV.

...ver. 11. *Aliis suis te tollent*] Nullus, ut opinor, interpres locum hunc sic ver... ...in Gr. est ἐπὶ χειρῶν ἀροῦσί σε, sic Syr. *in ulnis suis* vel *brachiis*, atque ita ...91. 11. unde hæc verba citata sunt. ubi etiam Pers. بر دستهاى *in manibus* ...Arab. على ايديهم *super manus s. portabunt te*. Quid verò moror ...rem cum vera interpretatio in propinquo sit, sc. cap. 2. 28? ibi Simeon dicitur ...in *ulnas suas* accepisse, ubi Persicus habet بر دو دست, & Marc. 10. 16. ...ipse dicitur puerulos *in sinum* suscepisse: in singulis hisce locis Persicus ...phrasi utitur, quæ eodem modo etiam hic reddenda. ver. 41. *Chri... ...severus fuit*] vel, *objurgabat, increp.* ut Gr. ἐπιτιμῶν, & Syr. Persis ...est *durus*, & *de metallis* dicitur post liquefactionem concretis & duratis, ...درشتى نمودن *durum se & asperum exhibere*, quod etiam apud Latinos *ad* ...*& orationem* transfertur.

CAP. V.

...ver. 10. *Venator hominum*] vel *Piscator*, شكار كردن respondet ...Hebr. צוד quod ab Orientalibus de *ferarum, avium, & piscium capturâ* usur... ...ut hic apud Syr. & Arab. videas. Gr. est ζωγρῶν *vivos capiens*, ideoque ad... ...Syr. & Pers. *ad vitam*, quanquam vox hæc non tantum de Apostolis, sed ...de Satanâ (qui non ad vitam sed *mortem homines* capit) usurpetur, 2 Tim. ...Mat. 4. 19. ἁλιεῖς ἀνθρώπων *piscatores hominum*, ubi Pers. eleganter آدمى ...گيران, sic Marc. 1. 17.

CAP. VI.

...ver. 35. *Quempiam desperabundum ne facite*] Locus hic eò magis observan... ...est, quod non tantum *Persicus*, sed etiam *Syrus* & *Arabs* velut uno consensu ...interpretatione donarint, quæ cù à *Vulgata* & ab antiquis receptâ versione ...argumento est aliter ab illis quam à nostris lectum fuisse. Græca verba ...nunc legimus) sunt δανείζετε μηδὲν ἀπελπίζοντες. Vulg. *mutuum date* ...inde sperantes, at Syrus ita videtur legisse δαν. μηδένʼ ἀπελπίζοντες (exiguâ ...imò nullâ quoad literas, differentiâ, quæ tamen sensum insigniter variat) ...ἀπελπίζειν non eâ significatione quæ probatissimis apud Græcos Scriptoribus ...est (quibus *desperare* semper ferè notat) sed qualis est plerunque verborum ...Hebræos in *Piel* & *Hiphil* accepit. Si igitur *Græcos* Scriptores, & *Orienta*... ...& *Latinos* hic conferas, *triplex* apparebit vocis hujus usus: & ἀπελπίζοντες ...Primo *Qui ipsi desperant*, juxta communem Græcorum usum. Secundo, ...*alium desperare faciunt*, juxta Syr. Arab. & Persicum. Tertio contrariâ pœne ...ficatione, *qui aliquid aliunde sperant*, juxta *Vulgatam*. & *Latinorum* inter... ...tationem. E tribus hisce vocis hujus acceptionibus, *tres*, & quidem satis ele... ...tes, sensus emergunt, in quibus expendendis ingeniosus lector sese utiliter ...cere possit.

CAP. VII.

...ver. 47. *Multum digna fuit*] & paulò post, *parum dignus fuit*, multum discre... ...à Gr. & reliquis interpretibus, cujus causam è Syro interprete Lector divinet. ...sunt in hâc parabolâ præcipuæ notæ verba, quibus tota narratio quasi pendet, ...necitur, quorum unum alterum consequitur, *Debuit, Remisit, Dilexit*, quæ si rite ...penderis differentiæ hujus ansam prehendes.

CAP. IX.

...ver. 7. *Mirans hæsitabat*] Gr. διηπόρει, V. Lat. *hæsitabat*, at Syr. ܡܬܕܡܪ ...*tus est*, Mat. 8. 10. ubi Gr. ἐθαύμασε. Persa utroque in loco Syrum sequitur ...dem phrasin adhibens. Arab. eleganter & Gr. & Syr. interpretationem con... ...it, تحير وارتكب.

CAP. X.

...ver. 21. *Cum Spiritu Sancto collocutus est*] ܪܘܙ hic idem est quod τῷ πνεύ... ...ut الغى alibi passim, v. Luc. 1. 17, 80. Joh. 4. 23. Quia vero Syrus ...*tum* addidit, idem & Persa fecit. Pro ἠγαλλιάσατο, Syrus habet ܪܘܙ quod ...*dere*, & *exultare* significat. v. Mat. 5. 12. at Pers. بسرائر سخن كرد ...*rebus arcanis sermonem fecit*, (راز كرد est *secretum communicavit*) quia ...Christus de revelatione & occultatione *mysteriorum* hic loquitur: vel fortasse

ܪܘܙ idem hic quod راز *mysterium, arcanum* denotare sensit, ut etiam Persica vox راز; utriusque exemplum habes Gen. 49. 6. ver. 34. *In diversorium suum*] Nota voces quibus hic Syr. Arab. & Persa utuntur, Arab. الفندق Græcæ voci πανδοχεῖον est significatione, & sono simillima: dicitur etiam فنديق cui proximè accedit Syr. ܦܘܬܩܐ *nun* elisâ. Est autem ut Kamus exponit خان السبيل, i. e. *taberna diversoria*, ut Plautus loquitur. Talis fuit (secundum Chald. paraph.) *Rahab* mulieris domus in quam Israelitarum exploratores diverterunt, Jos. 2. 1. dicitur enim פונדקיתא, i. e. πανδοκεύτρια, *mulier cauponaria*. vide Exod. 4. 24. ubi 70 καταλύμα habent, ut Luc. 2. 8. Nomen autem quo Persicus hic utitur est *Caravanserai*, i. e. *domus* seu *hospitium Caravanæ*, quæ mercatorum aliorumque *simul iter facientium caterva* est. Nomen ut judico Persicum est, & quidem aptissimum: nam كار est *negotium*, كاروان *negotiatorum turba*. سرا Pers. est *ampla domus*, unde Mat. 26. 3. Pontificis M. *Aula* sic dicitur, & Turcici Imper. (ut etiam aliorum) palatium *serai* (vulgò *Seraglio*). v. Matth. 11. 8. convenit cum Ch. & Syr. ܫܪܐ, *habitavit, mansit*.

ver. 40. *Martha — in omnib. rebus exornata es*] Locus hic attentum Lectorem postulat, ne ipse una cum Persico interprete fallatur, quem certum est in hoc versu reddendo cespitasse. Error verò hic cum multis aliis ex eodem fonte manavit, nempe ex verbis literas similes habentibus, vel ejusdem soni, aut organi, malè intellectis & confusis, quod non tantum huic interpreti, sed D. Hieronymo, & aliis frequenter impingendi causa fuit. Si hic آراسته cum Lat. interprete vertas *ornata es*, Syr. vocem ܝܨܝܦܐ *solita es*, videtur accepisse pro ܨܒܬܐ. V. Luc. 21. 5. ubi ܡܨܒܬܐ *ornatum* per آراسته redditur. Sed ut, quantum fieri potest, interpretem excusemus, & errorem hunc minuamus, cogitet lector annon hæc ipsa vox quâ hic utitur (آراسته) utrumque denotet, *solicitudinem*, sc. & *ornatum*: profectò meâ sententiâ, posterior significatio cum priori bellè & aptè congruit. Nimirum qui ornati & nitidi videri cupiunt, solent multam solicitudinem, & curam adhibere, atque in se poliendo & comendo, ut loquitur Comicus, anxiè laborare, & satagere, ut non immerito idem verbum & *curam*, & *ornatum* significet. Etiam Latinis *adornare* est curare & parare, & eodem sensu à Persis dicitur آراسته كردن. Locum huic simillimum habes, Luc. 21. 34. ubi Gr. ἐν μερίμναις, at Pers. آرايش, cum quo si conferas Syrum conjecturam meam probabiliorem dices. ver. 41. *Præcellentiam habes*] Gr. τυρβάζῃ, Syr. *inquieta es*, at immane quantum distat ab his noster? decepit illum ut puto vox πολύσημος ܫܓܘܫ, quæ Syris *perturbationis*, atque etiam *excellentiæ*, & *roboris* significationem h. bet. Perpende annon simillima huic ταρασσομένη & discrepantia in LXX. & aliis versionibus reperiatur, Cantic. 6. 4. ubi habes hoc ipsum verbum רהב, quod tum *velocitatem* & *commotionem*, tum *præcellentiam* & *elationem* notat: hanc posteriorem *Anglic.* & aliæ versiones sequuntur, LXX. & Arab. priorem: operæ pretium erit loca & verba conferre. Præsens verò locus satis arguit Persam Græcum codicem haud consuluisse, nam apud Evang. est περὶ πολλά quod Syrus per plurale fœmininum reddit, (cui respondet neutrum apud Græcos) quia verò de Marthâ muliere sermo est, putavit etiam hâc voce ܣܓܝܐܬܐ *fœminas* plures denotari.

CAP. XI.

Ver. 3. *In cœlo terra potiris*] Locus corruptus, quis enim credat Persam, qui hæc orationis Dominicæ verba apud Matth. rectè vertit, hic adeò à veritate, atque etiam à seipso discrepare? Matth. 5. 10. sic legimus, *Fiat voluntas tua, sicut in cœlo, & in terra*: et si Persicas voces rite perpenderis, hoc loco easdem positas fuisse dices, & à scriba præposterè & perversè exaratas. Nam pro *zamîn dari*, scribe *dar zamîn*, & nihil hic differt ab Evang. aut à Syr. & reliquis, & apud Mat. 5. 10. expressè habetur در زمين. Vides quàm exiguâ & pæne nullâ mutatione verus sensus emergat: quòd si *MSS. exemplaria* mihi suppeterent, non dubito quin Versio hæc à multis erroribus (quibus nunc *exscriptorum* vitio scatet) vindicari posset, in quorum nonnullis detegendis, atque emendandis tantum laboris & operæ impendi. ver. 31. *Regina Austri*, i. e. *Æthiopiæ*) Mat. 12. 42. βασίλισσα Νότου, ut hoc etiam loco dicitur: à *Josepho* Antiqu. 8. (p. 270.) Αἰγύπτου καὶ Αἰθιοπίας βασίλισσα sæpius appellatur. Verùm Arabes اليمنى i. e. Yamanensis *Arabiæ reginam* fuisse magno consensu affirmant, & in Regum Hamyarensium serie numerant. Imò nomen ipsius referunt بلقيس (*Belkis*), cujus sæpe à scriptoribus mentio fit. vide *Geogr. Nub.* & *Alcor. Scholiast.* ad Sur. 27. ubi varias fabellas & narrationes de hac Regina legas. A Syro & Arab. ملكة اليمن, Nomen verò hoc يمين *Austrum* quidem & *Meridionalem plagam* (ut Psal. 126. 5.) at peculiariter Territorium & *Clima Arabiæ* felicis denotat, quod *Australe* jure dicitur, cùm ad æquinoct. ferè circulum pertingat. Nam *Sanaa* urbs Ar. fel. & Regia olim sedes, ab Arabum Geographis initio primi climatis statuitur, & *latitud.* gr. 14. 30. ac dies noctibus toto anno prope æquales habere dicitur. *Aden* verò maritimum oppidum multò Australius est, de quo sic Abulfeda عدن خارج عن الاول الى الجنوب, *Extra primum clima jacet ad Meridiem*.

ver. 34. *Lucerna corporis oculus*] Locus hic corruptus est, non tamen interpretis sed *scriptoris* culpâ, quod res ipsa monstrat. Nam Matth. 6. 12. (ubi eundem sermonem habemus) rectè & fideliter vertitur, at hic quàm præpostera & confusa

sint verba facile videas. Itaque prior ille locus integer & sanus huic male affecto medeatur. Idem *remedium* aliis quoque permultis applicandum est.

CAP. XII.

Ver. 16. *Aquam & terram habuit*] Notanda est hæc *Divitis* descriptio آب وزمين داشت *Aquam & terram habuit*: per duo hæc elementa omnium rerum affluentia & abundantia denotatur. Ideoque Persarum Reges à populis quos imperio suo subdere volebant, per feciales denuntiare soliti erant, ut Aquam & Terram traderent, hoc est, ut omnia suo imperio & potestati resignarent & subjicerent. Clarè hoc indicat Aristides in Panathen. — αἰτεῖν ὕδωρ καὶ γῆν — ἀπαρχὰς τῆς γῆς καὶ ὕδατος πάντων δ' ἄναι τούτων Κύριος. Unde Aristot. Rhet. 2. διδόναι γῆν καὶ ὕδωρ δουλεύειν ἐστί, *Tradere Terram & Aquam, servire est*. Hinc facilè intelligas locum illum *Judithæ* cap. 2. 7. ubi *Nabuchodonosor* Olopherni adversùs Occidentales populos expeditionem paranti hæc mandat, ἀπαγγελεῖς αὐτοῖς ἑτοιμάζειν γῆν καὶ ὕδωρ. Simillimus huic locus est apud Diod. Sic. lib. 11. de Xerxe, — κήρυκας ἐξέπεμψε προστάξας εἰς πάσας τὰς πόλεις ἰέναι, καὶ τοὺς Ἕλληνας αἰτεῖν ὕδωρ καὶ γῆν, hoc est, ut se servos ejus agnoscerent, neque liberum sibi esse vel Aquam *bibere*, vel Terræ fructibus *vesci* absque ipsius permissu. Sic enim insolens hoc Persarum postulatum Alexander M. interpretatus est --- *Aquam ipsam Terramque postulantium, ut neque Fontium haustum, nec solitos cibos relinquerent*, apud Q. Curt. l. 3. Quid igitur per Terram & Aquam apud nostrum Interpretem significetur ex *Judit.* cap. 3. 3. colligas, scil. agri & valles frugiferæ, fontes, campi, greges ovium & caprarum, armenta boum, equorum, camelorum, & alia quæ ibi recensentur à LXX. & V. Lat.

CAP. XIV.

Ver. 2. *Hydropicus est tumefactus toto corpore*] Hic nobis Persicus more suo Arabicam vocem مستسقى interpretatur, & simul Syriaca verba, quibus *hydrops* exprimitur. Cùm verò tria hujus morbi genera medici statuant, *Tympanitem, Ascitem, & Anasarcā* (v. Cels. 3. 21.) quæ Arabes الطبلى, السقى, اللحمى vocant, manifestum est hic *Asciten* intelligi. Non ingratum, ut puto, neque ab hoc loco alienum erit, si paucis hujus morbi nomen, quod apud Lat. & Græcos obtinet, ab hoc ipso verbo, quo hic Persa & Arabs utuntur, peti ostendam. Nam اسقا (*Asca*) est propriè *aquam in hydria detulit*; inde, *aquâ intercute seu hydrope laboravit*. استسقا (ipsum ferè Gr. nomen ἀσκοὶ) *Utres*, unde *Ascites* hic morbus. Quàm verò cognata & propinqua sint ista Hebr. שקה *bibit, adaquatus f.* facilè vides. ver. 5. *Filius aut bos*] In Gr. est, ὄνος ἢ βοῦς, at Syr. ܒܪܐ *filium* habet: cùm primò hoc legerem, facile suspicabar exemplar, quod secutus est, υἱὸν habuisse, quod confirmat MS. Alexandrinum eximiæ antiquitatis, cujus discrepantes à codicibus vulgatis Lectiones in hac editione *Waltoniana* (magno studiosorum commodo) apponuntur, in quo sic legitur, υἱὸς ἢ βοῦς. Arab. verò utrumque tum υἱὸν tum ὄνον omisit, & tantùm ثور *bovem* habet, at in Romana editione est حمار او ثورة.

CAP. XV.

Ver. 13. *Victu, voluptate, & sociis*] Habes hic non inelegantem ἀσώτου descriptionem. Optimè huic loco conveniunt quæ Philosophus initio quarti lib. Ethic. scripsit *de prodigis*, & εἰς ἀκολασίαν δαπανηροῖς. vide etiam & confer Sap. 2. 6, 7, 8, 9. Multa in hoc versu addidit Persa, quæ neque apud Evangelistam neque Syrum interpretem habentur. Ver. 23. *Boves saginatos mactate*] Multa hic notanda occurrunt. Gr. habet τὸν μόσχον τὸν σιτευτὸν θύσατε, & Arab. etiam عجل *vitulum*: at Syr. quem Pers. sequi solet, ܬܘܪܐ *bovem*. Nec tamen hoc Lectori displiceat, nam *aureus ille vitulus* quem Israelitæ coluerunt à Psalte, dicitur שור *bos*, Psal. 106. 20. Imò Græci μόσχον *Bovem*, & *Vitulum* Latini *Juvencum* appellant, quare utro modo hic vertatur parum refert: sed neque hic Persicus ab usitata versione recedit, nam præsens vox گوساله est etiam *vitulus*, ut Gen. 18. 7. ubi Hebr. בן־בקר, LXX. μοσχάριον, Tawosius hâc ipsâ voce گاو utitur. At illud longè majoris momenti est, quòd hic *boves saginatos* mactari dicat, cum nulla quod sciam versio hic plurali numero utatur, imò singulari numero *singulare mysterium* inesse Christiani fatemur, quibus per vitulum Christus intelligitur. *Vitulus saginatus* (inquit Hieron.) *qui ad pœnitentis immolatur salutem ipse Salvator est, cujus quotidie carne pascimur, cruore potamur.* Libenter velim Persam cum cæteris interpretibus in concordiam reducere, & quidem facile erit, sine ulla verborum distortione, ac ne literulâ quidem mutatâ. Disjungas modò vocis hujus گاوان syllabas, & separatim scribas گاو ان, omnis discrepantia penitùs sublata est, habes ipsissima Evangelistæ verba Persicè reddita. Nam ورزا گاو ان فربه را ad verbum exprimit μόσχον τὸν σιτευτὸν θύσατε. ان sexcenties ab hoc interprete usurpatur (& Gr. articulo ὁ, Hebr. ה passim respondet) nominibus frequenter præpositum, & interdum cum illis coalescens, ut انكس *ille homo*, انگاه *illud tempus*, seu *opportunitas*. Observa autem hic ab Evangelista articulum geminari, & bis dici τὸν μόσχον τὸν σιτευτὸν, ut meritò Persa quoque notam emphaticam addiderit.

CAP. XVII.

Ver. 10. *Servi mundi*] Aut hic in codice vitium est, aut fatendum interpretem locum hunc haud rectè vertisse. ver. 36. *Ubi cadaver vultures*] Haud dubium est quin Christus verba illa respexerit, quæ Jobi c. 39. 30. habentur נשר sive *Aquilâ*, sic legimus. באשר חללים שם הוא, quod V. Lat. reddit, *ubicunque cadaver fuerit statim adest*. Deut. 14. 12, 13. & Levit. 11. 13. avium genera memorantur, ubi hæc ipsa vox à Pers. interprete ponitur i. e. *Ossifraga*, ut in Anglicana versione & alibi redditur. Ossifraga vero nio & aliis in Aquilarum genere recensentur, à quibus etiam *Vultures* ... rari scribit, natur. hist. lib. 10. c. 3. Notet verò Lector *Hierosolymorum* excidium hic à Christo prædici, ideoque clarissimus Theologus scitè per *urbem Hierosolymitanam*, per *aquilas, Romanorum insignia* & exercitus voluit, qui in Judæa *congregati* urbem illam obsidione cinxerunt, & tandem *quilæ & vultures putidum cadaver*) penitùs absumpserunt.

CAP. XVIII.

Ver. 2. *Jus meum ab adversario capias*] داد est *æquitas*, & jus illud unicuique tribuendum est (aptissimum huic loco verbum) à دادن *dare*, ... ere: hinc etiam داد *debitum* notat. Sensus itaque est, æquum & jus quod ab adversario obtinere nequeo, *Tu exigito*, & dare cogito. Ver. 7. ... *us jus capiet*] Notatu dignum est, & huic loco convenit, apud Persas *Dei* ... esse دادار. Sic Nematallah, دادار نام خداي تعالي partim ob rationem quæ hic à Christo exprimitur, quia ἐκδίκησιν ποιεῖ, & æquitatem & ... stitiam dispensat; præcipuè verò quia bonorum omnium (دهنده) *Dator*, Largitor est. ver. 13. *Capite suo terram pulsabat*] Observet hic Lector ... vam planè interpretationem; quoties apud Evang. occurrit phrasis hæc ... ..., pluribus verbis à Persa redditur, quæ longè aliud significant, scil. *in* ... *procidit capite terræ applicato*. Sic Luc. 23. 48. Quæ verò hujus diversitatis causa est? Dicam quod mihi verisimile videtur. Ut Pharisæi jactantiam, ita ... mam Publicani humilitatem Christus hic exprimit, qui voce, & gestu pœnitentiæ & demissi animi indicia commonstrat. Solent verò Persæ, atque Muhammedani cùm in templo sunt (ut nunc Publicanus fuisse dicitur) ad reverentiam & ... dejectionem testandam fronte terram contingere, & caput, ac pedes, & genua, & utramque manum humo applicare. Actio hæc seu gestus peculiariter ... dicitur, quo verbo Persa sæpe utitur pro γονυπετεῖν & προσκυνεῖν. v. Luc. ... Matth. 2. 11. Marc. 10. 17. Ut verò locum hunc, & Orientalium morem plenè intelligas, notandum est *septem corporis membra* (paulò ante nominata) quæ venerationem & humilem submissionem indicant, ob hanc causam مساجد ... i. e. *religiosæ prostrationi inservientia*. Sic Alfiraz. آراب السجدة سبعة quibus adjice quæ ex *Gienhario* citavit J. Golius, السجود على سبعة آراب *adoratio fit super septem membris, scil. utroque pede, utrisque genibus, ... manu, & fronte humo applicitis*. Idcirco solent in Templis stoream seu ... ponere corporis humani longitudine, ne frons & reliqua membra humi ... didentur, quod etiam à religioso hoc usu سجاده dicitur. Igitur per ... Persis nunc, & olim, usitatos Publicani submissionem & humilitatem describi... mihi probabilis hujus interpretationis ratio videtur, quam, donec meliorem ... suggerat, boni consulas. Certè aliis in locis interpres iste vocabula quædam ... hammedana religione deprompta Christianis rebus accommodat, & locutiones nonnullas adhibet quæ *Islamismum* redolent.

CAP. XIX.

Ver. 12. *Ad parabolas adjecit*] Unam hanc parabolam ita titulis & verbis ... guit, ac si duæ essent, & duæ etiam Personæ, *Rex & Mercator*. Postremâ ... parte unus idemque est qui à servis rationes exigit, & rebelles subditos supplicio afficit. Reverâ hic ut multis aliis in locis nimis confusa, & perplexa narratio ... betur: & in hujus Evangelistæ Persicâ versione plura quàm in cæteris, ut mihi ... detur, luxata & distorta sunt.

CAP. XXI.

Ver. 35. *Veluti fulgur*] Repentinus Christi adventus fulguri comparatur, ut Matth. 24. 27. ubi Pers. eandem vocem habet, برق, scil. quæ *fulgur* significat. ... que dubito quin illa Christi verba in animo habuerit, cùm hæc scriberet; ... lioqui nulla hujusmodi comparatio aut similitudo hoc loco occurrit, sed Gr. ... sunt, ὡς παγίς. Syr. vox ܦܚܐ & *laqueum* & *fulmen* denotat: unde ... discrepantia, ut opinor, nata est.

CAP. XXII.

Ver. 32. *Tu convertere, & fratres tuos confirma*] Notanda est hæc interpretatio: non enim Persicè tantùm, sed & Syriacè atque Arabicè locus hic ita ... tur. Syr. ܐܬܦܢܝ (vide cap. 9. 38.) Arab. فارجع, *revertere*: gemino ... perativo utuntur, & Petro *duo* hic præcipi innuunt, Primò ut pœniteret ... ret, dein ut Fratres quoque (sui lapsus & imbecillitatis memor) erigeret & ... firmaret. Et profectò si Græca verba perpendas, ἐπιστρέψας στήριξον τοὺς ἀδελφούς ... ipsa quoque sensum hunc & interpretationem commodè ferre possunt. Nam ... in sacris literis Participium cum Imperativo junctum ejusdem *Modi* vim & ... statem obtinet, ut Act. 22. 16. ἀναστὰς βάπτισαι, ubi V. Vulg. *exurge & baptizare* & sic quoque Syr. & Arab. vertunt. ver. 4. *Lacrymæ ejus instar sanguinis*] Apud Syrum est ܕܘܥܬܗ *sudor ejus*, Persa autem legisse videtur ... & pro oculorum humore, seu *lacrymis* accepit: non magnâ quidem quoad literas differentiâ; at grandi, si sensum spectes, vel ipsius, vel codicis, quem secutus est, errore.

JOHAN

JOHANNES.

CAPUT I.

Ver.1. *In principio fermo erat*] كلمه. Aliæ verſiones Perſicæ habent ﺳﺨﻦ, quod Latinos, perinde eſt, ſive *Sermo*, ſive *Verbum* reddatur ὁ Λόγ☉, (cum apud Veteribus in uſu fuerit:) ita apud Perſas utraque vox indiſcriminatim uſurpatur. ﺳﺨﻦ Perſarum peculiaris eſt, at كلمه illis cum *Arabibus* communis. Notatu dignum eſt, non à Chriſtianis tantùm, ſed etiam à Muhammedanis Filium كلمه, ſeu *Dei verbum* agnoſci. Sic enim Alcor. Sur. quartâ, انما المسيح عيسى ابن مريم رسول الله وكلمته *Certè Chriſtus Jeſus Mariæ Dei Legatus eſt, & Verbum ejus.* Inſigne profectò ad ipſos convincendos teſtimonium; ſed peſſimâ interpretatione veritatem depravant. Nam Evangeliſta Chriſtus dicitur Verbum illud quod *omnia creavit*, (verſ. 3.) at illis hos ſic dicitur, quia ipſe verbo *creatus eſt*, ſcil. in utero Matris abſque operâ. Sic Gielal. Alcor. Scholiaſtes ﺳﻤﻲ كلمة لانه خلقه بكلمة, كن, *Verbum nominatur, quia ipſe creatus eſt verbo, Eſto.* Eadem Kamuſi autor, & alii eorum ſcriptores. Ver.4. *Vita in eo erant*] No. חיים Hebr. Chald. & Syris habet tantùm pluralem numerum, ut etiam alia nomina (ob multitudinem, ut volunt, & diſtinctionem dierum, annorum, &c.) quia igitur Syrus hic habet ﺣﻴﺎ Perſicus itidem plurale poſuit. Quod factò minimè neceſſe erat: nam Latinus Syri interpres rectè ſatis ſingulari utitur, & ipſe etiam Perſ. ſæpiſſimè, ut in illo Chriſti dicto (quod huic loco lucem dat) 14.6. *Ego ſum Via, Veritas, & Vita.* At quare Lat. Syri interpres hic vertit, *in ipſum facta eſt vita*, cùm Syriaca verba omnino cum illis Evang. conveniant, ὃ γέγονεν ἐν αὐτῷ ζωὴ ἦν? ver.5. *Lucem non extinxerunt*] Valde alienum hoc eſt ab Evangeliſtæ ſenſu. Gr. habet κατέλαβε, & ſimiliter Syr. & Arab. &c. an hic Perſ. ادراك vel ادراك pro ... acceperit, penes Lectorem judicium eſto.

Ver.13. *Ex voluntate & carne*] Scrib. potiùs از اراده كوشت, ut Arab. از ارادة جسم *ex voluntate carnis*: nam و hîc redundat. Vel fortaſſe eſt ἓν διὰ δυοῖν, ut apud Poetam, --- *dolor & mens*, i.e. mentis dolor. Sic verſ.23. *vox & clamor*, i.e. vox clamantis, ut Gr. φωνὴ βοῶντ☉. ver.16. *Ex ſcaturigine abundantiæ ejus*] Perſa aptiſſimis verbis hic utitur ad exprimendam Chriſti plenitudinem. Nam فيض de rebus maximè diffuſis & exuberantibus dicitur. Unde فيض مصر (juxta Kamuſ.) *Nilus* amnis (*Ægypti rigator, & fecunditatis parens*, ut à Plinio dicitur,) النيل nominatur. Optimè hæc conveniunt cum illo Joh.7.38. ubi de Spiritu, & ubere Chriſti gratiâ ſermo eſt, *flumina aquæ vitæ è ventre ejus manabunt*. Eadem vox فيض hic adhibita *gratiam* dat, & *flumina* longè latéque exundantia ſignificat. Imò Arab. الطوفان *Mors* (Kamuſ.) ſic vocatur, quia totum orbem inundavit, vel (ut Apoſt. Rom.5.12.) εἰς πάντας ἀνθρ. διῆλθε. ver.51. *Angeli deſcendent & praibunt*] Gr. & *aſcendentes & deſcendentes*. Perſica etiam vox روى cum بالا eſt *aſcendere*, ut cap.7.8g. ... eſt ἐπὶ & πρὸς, ut hoc cap. v.1,2. & *ante*, ut cap. 3.28. Hic ſenſu ſi hic ſumendum ſit, intelligit Angelos ut *Miniſtros & Anteambulones* Chriſtum præceſſuros. Sic Joh. Baptiſta dicitur *Angelus faciem Domini præcedens*, vide Marc.1. (& Luc.1.76. ubi habes eadem verba quæ hic پيش روى) Matt.4.11. Angeli dicuntur ad eum *miniſtrandi gratiâ* acceſſiſſe.

CAP. II.

Ver.6. *Conchæ erant ex lapide*] Gr. ὑδρίαι, Perſa hic طشت habet, & Luc. λουτῆρ☉ eâdem voce redditur. Unde ſatis conſtat *vas* eſſe *lotionibus deſtinatum*. Exod.30.18. *Facies concham æris, & baſin*: ibi pro כיר Perſicus etiam hanc vocem طشت. At Johan. 4.28. ubi iterum vox ὑδρία occurrit, eſt كوزه, quod eſt *vas teſtaceum*, unde Perſis كوزه كر *Figulus*. De *Hydriis* variæ quæſtiones moventur, quas utinam ſolverent *Colonienſes*, apud quos (ſi credere liber) una earum aſſervatur, de qua ſic *Winheimius* in ſacr. Agripp. *Bibitur ex una Hydria, in qua Chriſtus in Cana Gal. aquam in vinum convertit.*

CAP. III.

Ver.8. *Spiritus ubicunque vult ſpirat*] Græca vox πνεῦμα anceps & πολύσημος ſuis hujus loci interpretationes peperit, Syriaca ܪܘܚܐ æquè ambigua eſt. Perſica verò جان reſtrictior, quæ *Spiritum* & *Animam* denotat. Arabica eſt *Ventus*, & ſic quoque Anglicani interpretes reddendam judicarunt, Chryſoſtomum aliosque præſtantiſſimos Autores ſecuti. Sæpe hanc diſcrepantiam hâc ipſâ in voce reperias, ut Gen.1.2. ubi per רוח plerique *S. Dei Spiritum*, at alii *Ventum* ad Aquas, ſuper quas movebatur, exiccandas emiſſum intelligunt. Perſicus ibi باد *ventum* habet, imò Arabs in plurali, رياح *ventos*. Similis diverſitas eſt Micai.2.11. ubi איש הולך רוח à quibuſdam redditur, *Vir ambulans ſpiritu*, à Junio autem *homo ventoſus*. Pauca hic adjicere libet de loco ſatis vexato, Pſalm.104.4. עשה מלאכיו רוחות משרתיו אש להט, cujus interpretationem (ut mihi videtur) Apoſtolus luculentam exhibuit Hebr. 1.7. ὁ ποιῶν τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ πνεύματα, καὶ τοὺς λειτουργοὺς αὐτοῦ πυρὸς φλόγα, qui utramque verſus illius partem de *Angelis* intelligendam clarè docet, & ex priori πνεύματα è poſteriori λειτουργοὺς eſſe demonſtrat, quæ poſteà conjungens (v.14.) Angelos λειτουργικὰ πνεύματα *adminiſtratorios Spiritus* (nam *Ventos* quis hic diceret?) eſſe pronuntiat. Sic Pagninus illo Pſalmiſtæ loco, & V. vulg. *Angelos & ſpiritus*, Arabica verſio ارواحا & ملائكة habet. Hos, ſeu ipſum potiùs Apoſtolum, Anglici interpretes ſecuti ſunt, quorum verſio rejici haud debet tantâ authoritate ſuffulta. Ver.18. *Judicium non ſubibit*] Sic rectè vertitur, licèt Perſica phraſis داورى نخورد propriè ſonet, *judicium non comedet*. Notandus enim eſt frequens & elegans uſus verbi خوردن. Qui mentitur, aut jurat, qui curâ torquetur, vel pœnas luit, à Perſis *mendacium, juramentum, ſolicitudinem ſupplicium comedere*, ſeu *devorare* dicitur. Matth.6.34. غم مخوريد *ne anxii eſtote*, & paulò poſt غم خود را خورد, quod Latino interpreti ſic vertere libuit, *moleſtiam devorabit*. Crebras ejuſmodi locutiones apud Hebræos & alios Orientales, & nonnunquam apud Græcos & Latinos reperies. Hinc illud Diaboli nomen toties Chald. & Syris uſitatum, אכלקרצא, quod propriè eum notat qui criminationibus veſcitur, ſeu *calumniis paſcitur*. Ad Perſicam phraſin, *edit judicium*, propè accedit illud Apoſtoli 1 Cor.11.29. κρῖμα ἐσθίει.

A Filio Dei alienus] Locus multum depravatus & à Syro & Gr. diſcrepans. vide paulò ante v.16. & ſupra cap.1.14. è quibus locis non difficulter hic reſtitui poſſit. ver.33. *Fidem fecit quod Deus*] Locus hic notari meretur ob inſignem interpretationum varietatem. Gr. ἐσφράγισεν ὅτι ὁ Θεὸς ἀληθής, ad quæ Syrus proximè accedit, ܚܬܡ &c. ubi Lat. *definivit*, melius verò eſſet, *ſignavit*. Arab. prout nunc legitur, longiùs abit, ſed aliter ſcribendum, & interpretandum eſſe vix quiſquam, ut opinor, dubitabit; ſcil. ختم *obſignavit* &c. ut Joh.6.27. habetur. Ne longior ſim, conferas velim loca quæ ſeſe mutuò illuſtrabunt. vide etiam edit. *Wheel.* Perſis σφραγίζειν eſt مهر كردن, ut Matth.27.26.

CAP. IV.

ver. 6. *Jeſus non ſolus baptiz. ſed*] Videtur hic Perſicus & verbis & menti Evangeliſtæ contraire, cum quo tamen conciliari poſſit ſi voculam نيز, quæ hîc ſenſum corrumpit, auferas. Nam بن & بنفسه eſt αὐτὸς, تنها μόν☉, ſi ſic legas, diſcrepantia tolletur. ver. 14. *In corpore ejus fons erit*] at Gr. ἐν αὐτῷ πηγή. ſic Syr. ܒܗ *in eo*, ſic etiam Perſicus: nam تن eſt αὐτός. Notant Perſæ varias habere ſignificationes, & frequenter denotare شخص و كس i.e. *Perſonam & ipſummet hominem*. Ut עצם Hebr. eſt *corpus*, atque etiam locum *Perſonæ*, & pronominis ſupplet: ſic omnino تن Perſis. Exemplum habes utriuſque tum Hebr. tum Perſ. vocabuli in hac ſignificatione Gen. 7.13. *in ipſo die*, ubi Ar. Mont. *in corpore diei*, at Angl. & alii. *in illo ipſo die*. ver.24. *Rectè oportet ut adorent*] Interpretatio hæc aliquantò perplexior & obſcurior eſt, ſenſus verò dilucidus, & cum Chriſti verbis congruens; nam جان *Spiritus* eſt, & راستى *Veritas*, quæ duo Chriſtus in veris adoratoribus tanquam ἀναγκαῖα requirit: externos autem Ritus ad divini cultus τάξιν & decorem pertinentes, neutiquam damnat. ver. 26. *Ego ſum, ego ſum*] Gr. ἐγώ εἰμι, quod Syrus geminato pronomine انا exprimere ſolet, quem loquendi modum Perſicus hic imitatur: ſed hoc notandum, à Syro tantum pronomen duplicari, (uno verbi locum ſupplente,) at à Perſ. & pronomen & verbum etiam geminantur, & in unum coaleſcunt: ſic cap.6.35. *ego ſum, ego ſum panis*: & v.41. Aliquando verò contractiùs dicitur, منم منم *ego ſum ego*, ut cap.6.20. & 8.28.

ver. 46. *Nomen ejus Abdi lmelic*] Locus notandus, Gr. eſt βασιλικός, qui à V. Lat. *Regulus* dicitur, idcirco, βασιλίσκος, eum legiſſe multi ſuſpicantur. Alii *Regalem* interpretantur, quod Eraſmo placet, & Arab. انسان ملكى *homo regius*, at Syr. ܥܒܕܐ ܕܡܠܟܐ *Servus regius*, ut multi volunt, unus ex Herodis *aulicis*. Perſicus verò Syriacis vocibus *proprium* viri hujus nomen exprimi credidit, atque eum fidenter ſic vocat, & titulus huic ſectioni præfixus, eſt, *Sanat Chriſtus filium Abdi lmelici*. Neque hoc temerè damnes, nam ſi, Græco codice inconſulto, Syriacum tantum ſequereris, fortaſſis locum hunc non aliter

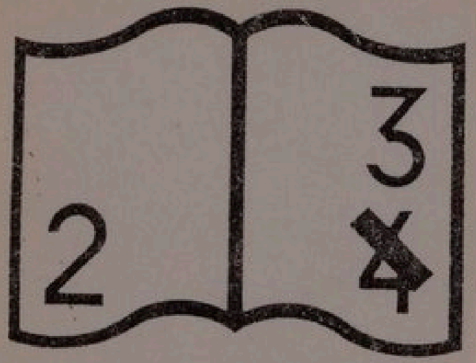

Pagination incorrecte — ~~date incorrecte~~

NF Z 43-120-12

verteres, præsertim cum hæ ipsæ voces Syr. *proprium nomen* conficiant Orientalibus usitatum: nam Jerem. 38. 7. & alibi, *Ebedmelec* Syriacè est ܥܒܕ ܡܠܟ, qui in Lat. Vulgatâ *Abdemelech* dicitur.

CAP. V.

Ver. 6. *Fons Baptisterii*] Sic etiam Syri Lat. interpres vertit, Gr. προβατικὴ κολ: Κολυμβήθρα est locus ubi quis *natare*, & *lavare* possit, unde κολ. Σιλωὰμ *Natatoria Siloe* Jo. 9. 7, 11. à Vulg. redditur; at à Syro juxta posteriorem significationem *maamuditho*: Pers. utrumque inclusit, dùm hic چشمه *fontem*, & v. 5. حوض *piscinam* vocat. Locus hic, ut putatur, vicinus erat *portæ* quæ eodem nomine (προβατικὴ) dicta est, & sic à LXX vertitur Nehem. 3. 1. Cum verò Hebraicè *Baitâ lhesed* vocari dicat, magis respexit Arabicam quã Hebr. linguam: neque enim Hebr. aut Syri articulum ال agnoscunt. ver. 24. *Vitam æternam in perpetuum*] Gr. ζωὴ αἰώνιος, sic Syr. & Ar. Observet autem Lector ad æternitatẽ declarandam solere Persicum etiam ابد ا addere, sic c. 3. 16. & c. 6. 40, 54, 69. sic Hebr. לעלם ועד, quarum vocum una sæpe æternitatẽ significat, & sic Persic' etiam unâ quandoq; omittit. c. 10. 28. & 20. 31. ver. 25. *Mortui audient*] νεκροὶ Pers. مردكان. Notum est in S. literis etiam *Viventes* Mortuos dici, animâ quidem præditos, at Dei *Spiritu* & gratiâ destitutos: quales hic Christum intelligere verisimillimum est, quos Paulus νεκροὺς τοῖς παραπτώμασιν appellat, Eph. 2. 1, 5. Notandus verò est (qui mox sequitur) de *duplici resurrectione* locus, ζωῆς sc. & κρίσεως, quo conciliari possunt quædam ἐναντιοφανῆ Scripturarum dicta. *Impios* resurrecturos negant è Rabbinis quidam, quod verum sanè est si ἀνάστασιν ζωῆς intelligas. Non adversatur huic Christi effato illud If. 26. 16. מתים בל יחיו רפאים בל יקומו *mortui non vivent, defuncti non resurgent.* Neque illud Psal. 88. 11. *Num mortui exurgent?* Nam alia illic resurrectio, & ad præsentem vitam regressus intelligitur. Utile autem, & volupe simul erit in his locis diversas Hebr. vocis רְפָאִים significationes animadvertere, quæ varias pariter interpretationes pepererunt. Siquidem una illa vox & *Mortuos*, & *Medicos*, & *Gigantes* denotat, & juxta singulas has acceptiones totidem quoque hic versiones reperiuntur. Ex hâc ambiguitate nata est absona illa interpretatio quæ *Medicos* à futurâ resurrectione excludit; sic enim Arabicè vertitur supra memoratus Isaiæ locus, 26. 14. الاموات لا يرون الحيوة والاطباء لا يقومون i. e. *Mortui vitam non videbunt, nec medici resurgent.* Sic etiam Pf. 88. 11. pro רפאים Vulg. habet *Medicos*, LXX ἰατρούς. In Walton. editione habes فلاسفه *philosophos*, (quod eòdem ferè recidit:) at in aliis MSS. Psalterii codicibus اطباء *Medicos.* Ne verò hoc in Medicorum aut Philosophorum contumeliam trahatur, notanda est *Vet. Latini* interpretis expositio, *Num medici suscitabunt?* ut sensus sit Medicos, quanquam ad salutem & vitam conservandam à Deo constituti sint, defunctos tamen ad vitam revocare haud posse. Sic etiam Lat. LXX interpres verba illa ἰατροὶ ἀναστήσουσι reddit, tum in Psal. tum apud Isaiam. Ἀναστῆσαι cum accusativo (quem hic subintelligi volunt) est *suscitare*, ut Joh. 6. 45. 54. ἐγὼ ἀναστήσω αὐτόν. sic apud Hom. Il. ω. Achilles de Hectore defuncto Priamum alloquens, οὐδέ μιν ἀνστήσεις *Neque ipsum resurgere facies*, inquit: cui simillimum est illud Davidis dictum cum ipsi quoque filius obierat, 2 Sam. 12. 23.

ver. 26. *In essentiâ naturæ s.*] Syrus vocem ܩܢܘܡ hic habet & Persa quoque eandẽ retinuit, سرست insuper, i. e. *naturam*, addens nimis operosé. Evang. tantum habet ἐν ἑαυτῷ, pro qua Syriaca vox poni solet *personam* significans, & *pronominis* vicem frequenter supplens. vide Rom. 9. 3. pro quâ Persicus سرست adhibet, ut cap. 6. 53. eadem est vis & usus Arab. بذاته hic & alibi. v. Gen. 7. 13.

CAP. VI.

ver. 19. *Uti quisp. in aridâ*] Hoc Persæ additamentum est; in animo ut opinor habuit alia S. S. loca ubi hæc verba occurrunt, ut Heb. 11. 29. *transierunt mare tanquam per aridam.* v. Ex. 15. 19. ubi Pers. eadem ferè quæ hic, & Jos. 13. 7. ver. 27. *Hunc fructum obsignavit D.*] Antiquum hic Persa obtinet, &, quod sæpe aliâs observavi, voces Syriacas quæ literas easdem, at significationes remotissimas habent, confundit. ܐܒܐ demptis vocalibus *patrem* significat & *fructum*, ille non پدر (ut solet, & debuit) sed ميوه *fructum* hic posuit. Si Græcum textum, vel saltem Arabicum consuluisset, errorem hunc, & plures alios facilè vitasset.

ver. 31. *Manna comederunt*] variis nominibus à Persis & Arab. insignitur, hoc capite كرانكبين, alibi verò dicitur ترانكبين & طلانكبين, i. e. *ros melleus*, nam in singulis hisce habes Persicam vocem انكبين *Mel*, cujus saporem Mannæ tribuit Scriptura. Nominis ratio vulgò petitur ab illâ mirantium Israelitarum quæstione מָן־הוּא *man-hu*, ut Ex. 16. 15. ויאמרו איש אל אחיו מן־הוא כי לא ידעו מה־הוא, quod sic vertit Hieron. *Dixerunt ad invicem* Manhu, *quod significat*, quid est hoc? *ignorabant enim quid esset.* LXX etiam τί ἐστι τοῦτο; At sic sentientes Aben Esra irridet, neque מָן *Quid* significat vel in Hebr. vel in Arab. linguâ, neque in Chaldaicâ (ut censet Buxtorf.) nisi impropriè & *abusivé.* Igitur alii è Rabbinis deducunt à מָנָה *præparavit, disposuit*, ut Dan. 1. 5. וַיְמַן &c. *Constituit eis Rex portionem*: fuit enim Manna cibus à Deo præparatus & constitutus, & Israelitarum quotidianum velut *Demensum.* Optimam (ut mihi videtur) appellationis hujus causam, & rationem suggerit Arabica lingua, quæ S. literis, & rei ipsi undiquaque convenit, quam è Judæis quoque nonnulli amplectuntur. مَن (ipsa Hebr. vox מָן *Man*) *Donum* est, & مان Mânna *donavit, benefecit* idem sc. cum [illegible] Ita quidem *Manna* idem quod Latinis *Munus*, vel Dei benefici Donum: & [illegible] Tawosio Judæo expresse redditur in Persicâ suâ versione מן־הוא, [illegible] *Beneficentia*, seu *gratuitum Donũ est.* Annon ipse Moses quoq; hoc dicit? Nam [illegible] lac Manna cœlitus deciderat mirantibus Judæis illico respondet הוא הלחם אשר נתן יי לכם *Iste est cib' quem* Donavit *vobis Deus*: & notandũ est cum de Ma[nna] sermo fit, verbum נָתַן aut ἔδωκε præponi vel sequi, (vide Pf. 78. 24. Joh. 6. 31, 3[2]) quasi nominis vim, & originem, gratiosi Dei eximium munus, & Donati[onem] esse indicans; jure enim hoc nomen meretur panis ille, & cœleste alimentum, q[uod] Deus populo suo viritim per 40 totos annos quotidie largitus est. Hoc quoque [ob]servandum est مَنّان (*Mannân*) Dei ipsius nomen esse, ut apud Kamus. & al[ios] *Benefactorem*, & propitium *Largitorem* significans, qualem se Israelitis mons[tra]vit divinum hoc munus liberaliter impertiendo, quod non ineleganter Poetæ v[erbis] appelles -- *Aërii mellis cœlestia Dona.* Georg. 4. In Datoris igitur & D[oni] memoriam jure hoc Israelitæ, ut Moses loquitur, מָן *Man* appellarunt. Hæc [illegible] exposui ut tibi Lector, vel mecum sentiendi, vel meliora indagandi [illegible] darem. v. 43. *Futile ne dicatis*] Sic v. 61. & cap. 7. 23. & melius cap. 7. [illegible] γογγυσμὸς *sermo indecorus*, Syr. & Arab. رطن (Hebr. רגן) est [illegible] *murmurare*, Pers. بيهوده *vanum, ineptum* significat, unde [illegible] *fatuus*: alibi verò habet ܕܡܪܛܢܝܢ, ut Mat. 20. 11. Persicus vero Pentateuc[hi] interpres sæpius لندش كردن

CAP. VII.

ver. 8. *Ego non ascendo*] Notum est quantas lites hic locus pepererit. Cum P[ers.] consentit etiam V. Latinus, ut hic quidem editur, nam in nonnullis codic[ibus] legitur, *ego nondum ascendo.* Etiam in Gr. exemplaribus scriptum fuit ἐγὼ [οὐκ] ἀναβαίνω, ut ex *Chrysost.* liquet, apud quem tamen sequitur νῦν, & ἄρτι, atque h[anc] lectionem amplectuntur *Syr.* & *Arabs* qui ܗܫܐ, & الآن habent. Ob d[ictum] istud (teste Hieronymo) impius *Porphyrius* Christum mendacii insimulare aus[us est] & alii (id quod mendacio proximum est) *Æquivocationem* hinc astruere nitu[ntur]. Sed vox ἔτω sensum manifestissimum reddit, quam si cum Persico & aliis [illegible] fineres, ex iis tamen quæ versu 10 sequuntur, Christi mentem intelligas.

CAP. VIII.

ver. 6. *Minimum quid captarent*] Gr. ἵνα ἔχ. κατηγορεῖν. Syrus ipsam Gr[æcam vo]cem retinet, nam ܩܛܓܪܐ per metathesin literarum est à κατηγορεῖν. Ar[ab.] علة *causa, accusatio.* Lucem Persicæ interpretationi ministrent illa K[illegible] verba, ܕܦܫܡ (inquit) المطهرون عيوب, i. e. (ut vertit Cl. Golius) [illegible] *aliena manifestant vitia.* ver. 9. *Singulatim exibant*] Deest hic (& in W[alton.] quoque editione) interpretatio horum verborũ [ὑπὸ τῆς συνειδήσεως ἐλεγχόμ[ενοι]] quæ quidem non *Persicus* tantum, sed & *Syrus*, imò ipse etiam V. *Latinus* o[mi]sit, & in quibusdam *Græcis* codicibus desunt. Quid verò mirum *particulam* [ali]quam hujus *historiæ de adulterâ* muliere omitti, cum *tota* olim à nonnullis in[ter]pretibus *exclusa* fuerit? ver. 37. *Verbis meis digni non estis*] Hæc interpr[e]tatio orta est ex ambiguitate Syr. vocis ܡܣܦܩܝܢ quæ *sufficientes, capaces*, [&] *dignos* denotat: apud Latinos etiam *sufficere* aliquando significat *capacem*, ido[neum] & *dignum* esse, sic quoque Gr. ἱκανός. ver. 44. *Calumniator qui Dia*[*bolus*]] Gr. τῦ διαβόλυ, Syr. ܐܟܠܩܪܨܐ ad quam vocem exprimendam [so]let aliquando Persicus plura nomina conjungere, sic Mat. 4. 1. ابليس معتاب. Ejusdem prorsus significationis cum præsenti voce compositâ [illegible] كوي est معتاب, & per eandem à Persico scriptore sic expo[nitur] معتاب يعني بهتان كوي. De nomine ابليس quæ sit Arabum sententia suprà explicavi, quia vero Alfirauz. عجمي [per]egrinum nomen esse suspicatur, non improbanda est Cl. Golii conjectura, qui è [Gr.] διάβολος per aphæresin contractam esse putat. Certè Persica hæc, seu potius Ara[bi]ca vox non magis à Græcâ distat, quàm *Zabulus* apud Cyprianum & alios oc[cur]rens: est autem بهت, à quo Act. nomen بهتان Buhton, *falsò imputavit*, [ca]*lumniatus*, & *mentitus fuit*, & Buhtânon *Calumnia, mendacium.* ve[r. 56.] *Cupidus erat*] Aptè & verba, & mentem Evangelistæ, & vim vocis ἠγαλλιάσατο [ex]primit, quod non tantum *exultare* & *gaudere*, sed & *cum gaudio cupere*, de[side]rium sc. cum lætitiâ permixtum, notat. Magis amplectenda est hæc interpr[etatio] cum Syrus & Arab. consentiat, & Gr. vox ἵνα sic vertendum esse satis arguat.

CAP. IX.

ver. 35. *Qui te sanavit*] verba hæc intempestivè hic inferuntur, & locum [per]vertunt: si dixisset ei Jesus, Filium Dei esse qui ipsum sanaverat, quid opus [erat] sequenti interrogatione, *Quis est Domine?* Notandum verò est Syrum illa [verba] [*qui sanatus fuerat*] addere, quæ in Gr. non habentur, è quibus non rectè p[er]ceptis discrepantia hæc orta est. Quinetiam deest interpretatio horum verbo[rum] ἑώρακας αὐτ., quæ Persice vertas ديدي اورا.

CAP. X.

ver. 1. *Oves per ostium*] Locus depravatus, cui si *MSS.* exemplaria [illegible] suppeterent, mederi fortasse haud difficile esset. Idem judicium de versu 5 fe[ren]dum. Consule Wheel. editionem. ver. 10. *Quod amplius est*] [π]ερισσὸν *abundantiam*, & *præstantiam*, seu *excellentiam* notat. v. Rom. 3. 1. [sic] etiam Syr. ܡܝܬܪܬܐ & Arab. افضل. Interpretum alii priorem, alii posterio[rem]

...ationem sequuntur. ver. 24. *Quamdiu animam nostram tollis?*] sic ...Gr. ψυχ. ἡμ. αἴρεις; eandem Syriacam phrasin bis habes Rom. 8. 15. ...accipientibus, οὐκ ἐλάβετε πνεῦμα δουλ. &c. ܢܣܒ est *accipere*, ...etiam *auferre*, sic Pers. vox ستانن hic usurpata. Utriusque exemplum ...Gen. 30, 15. Ut vero res suspensæ *Tolli* dicuntur, (sicut *in crucem tollere*,) sic ...etiam *dubitatione* cruciati & *suspensi*. Arab. hic habet الى متى تعذب ...*quo cruciabis animas nostras? Enecare*, pro longâ morâ & expectatione ...incertum tenere, frequenter apud Latinos legas: & hoc ut puto re... ...qui Syr. versioni illud hic apposuit (*nos sines animam agere?*) quod meo ...omittere satius fuisset.

C A P. X I.

...*Vivificat Christus Gazarum*] Sic per totum hoc caput constanter appel... ...& Luc. 16. *Pauper* ille ad divitis januam decumbens. A Muhammeda... ...عازر frequenter dicitur, cujus exemplum dabo ad locum hunc imprimis spe... ...ut scias ab illis historiæ hujus veritatem, & Christi miraculum agnosci. In ...Sur. tertia, Christus sic loquens introducitur, احيى الموتى *mortuos* ...*restituam*. Ibi *Gialal*. celebris Scholiastes hæc habet, احيى عازر ...صديقا له وابن العجوز وابنة العاشر ubi vides *Azarum* nomi... ...que (ut ver. 11. hujus capitis) *Amicum Christi*, & unà cum *aliis* recenseri qui ...sto suscitati sunt. Sic quoque Alfirauzab. Kamusi author, عازر اسم رجل احياه عيسى *Azarus viri nomen, quem vitæ restituit Jesus, super quo* ...

...Persicus verò ع in غ mutat, quod Latini quoque & Græci faciunt in ...nibus quibusdam Orientalibus. Ab Arab. Evang. interprete لعازر dicitur, ...iam in alia versione Persica. ver. 16. *Thomas, cui nomen Tama*] Gr. ...ὁ λεγόμενος Δίδυμος. Interpretationem nominis *Thomæ* hic refert, & a... ...locis, nam *ter* apud unum hunc Evangelistam occurrit. v. cap. 20. 24. & 21. 2. ...Apostoli nomen præterquam hujus interpretatione donatum esse observat ...quod quare factum sit divinant potiùs quàm docent scriptores. Illud cer... ...Δίδυμον non esse aliud Apostoli nomen, sed prioris duntaxat *interpreta*... ...quod clarè liquet è Syra, Arab. & Pers. versione. Haud rectè igitur *Non*... ...& alii *Thomam* διώνυμον fuisse affirmant. *Hoc tam ridiculum est* (inquit ...*ac si dicam binominè Adamum esse, quia nomen ejus terram denotat*. Plu... ...hic annotari possent: omitto, illud tantùm monens in Persicis vocibus, quæ ...& ا terminationem habent, *fatham* ut *o* sæpissimè pronuntiari, quod si hic ...تاما melius respondebit Græcæ appellationi, & Syriacæ ܬܐܘܡܐ.

...ver. 16. *Tama, i. e. Gemellus*] vide locum illum Genes. 25. 24. *Gemini in ...ejus erant*, ubi Hebr. תומם Syr. ܬܐܘܡܐ. LXX. Δίδυμα. Pers. verò (ut hic) ...توام cujus vocis elegans usus notandus est, significat enim duos æqua... ...& *par* conjunctum, sive *utero*, ut Gemelli, sive *connubio*, ut maritus & uxor, (v. ...19. 6. & Mat. 19. 6.) sive eâdem *specie*, ut par turturum, (Luc. 2. 24.)

C A P. X I I.

...ver. 4. *In manum inimicorum*] Persica phrasis بدست دشمنان دادن, ad verbum ...*in manum tradere*, non inimici tantùm, sed cujusvis, ut supra cap. 3. 35. de Chri... ...dicitur, *Pater omnia in manum ejus dedit*, ubi Persicus iisdem (quibus hic) ver... ...utitur. Hic verò idem notat quod سپردن, παραδιδόναι, quod etiam ali... ...ubi habet دست (*manum*) adjunctam. vide Joh. 19. 1. & 18. 35. ver. 32. ...*omnes meos ad me traham*] Gr. πάντας. Sic Syr. & Ar. at V. Lat. *omnia*, quasi ...πάντα. Sic etiam Versio Wheel. habet همه چيز را *omnes res*, à quibus ...quantum noster discrepet. Fortasse locum illum respexit, ubi Christus eos ...quibus moriturus erat, *amicos suos* vocat. vide Joh. 15. 13, 14. & confer.

C A P. X I I I.

Ver. 38. *Animam tuam non dabis*] Hic absolutè negat quod Gr. & alii interpre... ...per *interrogationem* tantùm efferunt. Verùm optime cum illis conveniet, si pun... ...primæ literæ supra positum, infra colloces, hoc est, si pro نخواهى legas ...بخواهى.

C A P. X I V.

Ver. 2. *Si dixero, Ibo &c.*] Locum hunc perplexum & difficilem in... ...interpretum dissensus, & variæ expositiones reddiderunt, de quo multa observavi ...nimis longum foret hic inserere. Εἶπον, quidam ad præcedentia referunt, alii ...sequens πορεύομαι, ut hic Persicus, qui locum hunc ita interpretatur, acsi μὴ à ...Christi abesset, cujus particulæ etiam alii rationem nullam habuerunt. ...Ver. 8. *Patrem nobis ostende*] Hic etiam paucula desunt, nam pro Gr. ἀρκεῖ ἡμῖν, ...Syr. ܘܣܦܩ ܠܢ, nihil habet, quæ sic interpretari possis بس است ما را, ...ut *Wheel.* versio habet, بس است ما را, quæ noster, ut verisimile est, o... ...quia vox ܘܣܦܩ (cujus varius usus est apud Syros) aliquando redundare vi... ...& hic pleonasticam esse credidit. Sic Luc. 22. 51. eadem Syr. vox à Pers. o... ...ver. 14. *Si à me petieritis*] Verba hæc (*à me*) redundant, notan... ...tamen non Persam tantùm, sed & Syrum, atque Arab. imò & vulg. Lat. sic lo... ...hunc vertere, quod satis innuit aliter olim scriptum fuisse. In V. Lat. observa ...additamentum, nam versu præcedenti *Patrem* inserit, & hic *Me* (i. e. *Fili*-*um*) quum neutrum in Gr. habeatur. ver. 17. *Totus mundus*] همه (*totus*) non rectè hic additur, quod neque Gr. neque Syr. habet. ver. 16. *Paracle-tum*] Observa Perf. & Syr. & vulg. Lat. hic, & ver. 26. & cap. 15. 26. atque etiam cap. 16. 7. *Græcam* vocem retinere, ab Orientalibus, literis quibusdam (ut in aliis fieri solet) interpositis, variatam; à Vulg. Lat. *Paraclitus* scribitur. *Arabs* neque Græcam vocem, neque eandem Arabicam constanter retinet, sed hoc loco habet المعزى, at v. 26. الفارقليط, utraque autem *Consolatorem* denotat. Aliud quoque hic notandum, sed & *detestandum* simul, Muhammedanos hoc nomen *pseudopropheta* suo tribuere, atque de ipso hæc Evangelii loca, & Christi promissum interpretari. Sic Greg. Abulfar. de Arabum moribus refert, eruditos inter eos censere Muhammedem indigitari في التورية و في الانجيل و في الزبور *In Lege, & Psalmis, & Evangelio*. Evangelii verò hunc locum intelligunt, *Si ego non abiero, Paracletus non veniet*. Hoc verò minus mirandum, cùm Muhammedes diserte affirmet, *proprium suum nomen à Christo prædictum, & expressum* fuisse. Sic Sur. 61. — قال عيسى *Dixit Jesus Filius Mariæ Israelitis, Ego annuntio vobis post me venturum Apostolum cui nomen Ahmed*(sive Muhammed) Sic Sur. 7. ait se مكتوبا *scriptum*, scil. in Lege & Evangelio, i. e. (inquit Scholiastes) باسمه وصفته *quoad nomen, & quoad mores* seu *officium*. Hinc *Persa* quidam (cujus epistola ad Meletium Monachū Græcè extat) Christianos ita criminatur, τὸ τοῦ Μωαμὲθ ὄνομα &c. *Mahometi* (inquit) *nomen in Vet. Test. & in Evang. scriptum erat, & à Christo laudatum, Christiani verò illud expunxerunt*. Cui elegantissimè & solidè respondens Imperator Constantinop. Jo. *Cantacuzenus*, acuto, & forti *dilemmate* impudens hoc mendacium retundit, quod habes *Apologiâ* 4. Hæc (à me alio opere si Deus voluerit fusiùs tractanda) breviter hic referre libuit, ut videat Lector quales blasphemias in *Paracletum* Spiritum *veritatis*, Spiritus *mendax* eructaverit.

C A P. X V I.

ver. 2. *Deo oblationem fecisse*] Observa vocem quæ hic à Perf. Syr. Arab. (nam in eadem omnes conveniunt) usurpatur, [*Corban*,] quæ *sacrificium* & *munus Deo oblatum* notat. Vulg. Lat. reddit *obsequium*, nimis laxè. Vox λατρεία, & προσφέρειν ei additum, denotat aliquid *eximium & extraordinarium*, quod instar *gratissimæ hostiæ* Deo offeratur. Et sic intelligendum esse locum ipse *eventus*, & *Judæorum ac Paganorum crudelitas* satis docet, qui Diis suis nullum gratius libamen Christianorum sanguine crediderunt. Nam (ut *Tertulliani* verbis loquar) *Christianum omnium scelerum reum, Deorum, Imperatorum, Legum, Morum, Naturæ totius inimicum existimabant*. Apol. p. 15. Ita apud *Muhammedanos*, bello persequi الكفار, (sic illi etiam Christianos vocant,) سبيل الله *via* seu *cultus Dei*, & peculiariter اجر (quasi grande & præcipuum *Dei mandatum*) appellatur. Sed *crudelitas vestra* (inquit Tert.) *nostra gloria est: & præmium fecit religio, quod perfidia putabat esse supplicium*, ut eleganter respondit Ambrof. iis qui Christianos *proscribere*, & *necare*, Deo & hominibus gratum esse censebant. ver. 11. *Gubernator mundi is est*] Insignis defectus; deest enim interpretatio verbi κέκριται, cujus causâ hæc mihi videtur. Syr. vox ܕܝܢ *judicium* notat, atque etiam particula est per se nihil significans (utriusque exemplum habes hoc ipso versu) ideoq; eam omittendam censuit; confer & judica: supple igitur حكم شده است *judicatus est*, (ut rectè Wheelock. editio,) vel simile aliquid. ver. 32. *In provinciam dispergamini*] Supra Joh. 7. 35. ubi de Judæorum διασπορᾷ sermo est, vocem hanc ولايت usurpavit, quæ *regionem* significat, hic verò Syr. ܐܬܪܗ, i. e. *loco* respondet: & sic Arab. الى موضعه. Per τὰ ἴδια hic propria cujusque vel *regio* vel *domus* intelligi potest, sic cap. 19. 27. recepit eam εἰς τὰ ἴδια. Arab. redditur الى بيته, *ad domum suam*: atque ita *Angl.* versio utroque in loco.

ver. 33. *Ut mihi propter vos pax sit*] Imò potiùs, *ut vobis propter me pax sit*, ut sensus manifestò postulat. Sic Syr. Arab. لكم السلام في *vobis pax in me*. Est itaque hic manifesta verborum transpositio, ut sæpe alibi. Neque in *Wheelock.* editione satis sana interpretatio est, nam ibi ايمان (*fides*) habetur, potiùs, ut noster, سلامتى (*pax*,) optimus fidei effectus.

C A P. X V I I.

Ver. 21. *In sermonem eorum unum sint*] Quod sæpe suspicatus sum, & antea monui, hic locus confirmat: Nempe in hac versione phrases & verba *transponi*, scribæ, ut opinor, magis quàm interpretis culpâ. Conferenti Græca verba & alias interpretationes, evidenter quod scribo elucescet, & verba sic collocanda esse, — بسخن ايشان كه همگنان يكى باشند i. e. -- *per eorum sermonem, ut omnes unum sint*.

C A P. XVIII.

ver. 11. *Alii cupiam bibendum*] Gr. οὐ μὴ πίω αὐτό; interrogationem hanc Arabs sic vertit, لا بد لى *fieri non potest quin bibam*: pari sensu Persa, necesse est ut *egomet non alius*, poculum hoc bibam. ديگرى كه Christo contraponitur, ut in illâ Baptistæ quæstione Mat. 11. 3. Tunc es ille venturus, an *alium* (ديگرى كه) expectamus, & Luc. 7. 19. vide etiam Joh. 5. 43.

C A P. XIX.

ver. 11. *Peccato tuo majus*] in Gr. nulla hujusmodi Pilati cum Juda comparatio habetur, neque in Arab. apud Syrum vero (quem noster sequitur) reperitur, ubi i...

in fine versus verba hæc adduntur, علم وبدحب. ver. 13. *Nomen Agger lapideus*] vel, *pavimentum lapideum*, ut Syr. & Arab. notandum enim Syr. Arab. & Perf. hic eodem verbo uti رصيف pro Gr. voce λιθόςρωτον. رصف est *lapides in pavimento*, atque eleganti metaphorâ, *verba in oratione conjunxit*, juxta versum illum à *Cicerone* sæpiùs laudatum. *Quam lepidè lexes compôstæ, ut tesserulæ omnes, Arte pavimento.* ver. 14. *Feriâ sextâ*] Parasceue, quod eleganter Marc. 15. 42. προσάββατον dicitur, & Syr. *Arubtho* à Persico solet per روز ادينه exprimi, sic v. 31. & Luc. 23. 54. & alibi. Arab. جمعه, non quod vox hæc proprie *parasc.* aut *præparationem* notet, (nam *Congregationem* & σύναξιν potius significat) sed quia *dies Veneris*, Arabibus جمعه dictus, idem est tempus cum Jud. parasceue. ver. 17. *Impos. crucem in loco*] بكاكامي referendû est ad verba بدر بروند v. 16. non ad immediate præcedentia, *crucem impos.* Nam antequam ad Golgotha ventum esset, crux ei imposita est. v. Gr. Syr. Ar. *Karkita*] hic deest vox illa quam Evang. & Syr. & Arab. *Hebraicam* vocant, licet diversimode apud illos scriptam. Persicus *Karkita* Hebraicam vocem dicit, vel potius scribæ hoc imputandum, nam Mat. 27. 33. & Marc. 15. 20. habes *Golgothæ* nomen expressum, ut minimè dubium sit quin hic quoque ita scripserit خوانده قرقفتا وبعبري كاكولتا. Syrus singulis locis habet *karkaphtho*, quod hic *karkita* corruptè legitur, idem vero significat quod Persis سر كله *Cranium*. Hebr. גֻּלְגֹּלֶת, Ch. *gulgultha*. Evangelista posterius Lamed, Syrus verò prius abjecit. ver. 19 *Hic est Jesus Nazar. Rex Jud.*] Varietas aliqua & discrepantia observari potest in Evangelistarum verbis, dum ἐπιγραφὴν seu (ut Johannes appellat) τίτλον cruci impositum referunt. In hoc omnes consentiunt, verba illa ὁ βασιλεὺς τ̃ Ἰουδαίων, quæ Judæos maximè cruciabant, clarè & diserte scripta fuisse: quibus *Jesu* nomen apud Matth. & Johan. præponitur. Apud Matth. verò & Luc. ἔτός ἐςὶν ante cætera legitur. Notandum verò apud Syrum singulis in locis ܗܢܘ expressum esse, acsi omnes Evangelistæ ἔτός ἐςὶν scripsissent. Consimiliter Persa اينست *hic est* adhibet, ut loca conferenti liquebit. Annon verò (ut hoc obiter notem) Latina Syriaci textus interpretatio (v. 21.) inconcinna, & solœcismo proxima est? viz. *Ipse dixit me Regem Jud. esse*, pro, *ipse dixit quod Rex Jud. sum*. In *Æthiopicâ* versione titulus cruci impositus talis esse dicitur, *Dominus Jesus Nazarenus Rex Judæorum*, sic etiam Matth. 27. 37. Quis verò credat Pilatum sic scripsisse? solet quidem in illa linguâ nomini Jesu *Domini* titulus præponi, at hic parum aptè neque ex decoro additus videtur. Huic verò loco quadrat *Giraldi Cambrensis observatio*, qui Henr. 2. regnante in *Angliâ* floruit. *Notandum* (inquit) *quod Monachi ferè cuncti abusivis pronuntiationibus, præ cæteris viris Ecclesiasticis, utentes, quoties Evangelia legunt, huic dictioni JESUS hanc dictionem DOMINUS juxta casuum inflexiones, adjicere solent, in hunc modum, Dixit Dominus Jesus discipulis suis: Cum tamen in Evangelicis scripturis totis 4^r sc. Evangeliis, talis junctura, præterquam duobus in locis, minimè reperiatur.* Sic ille in libro nondum (quod sciam) typis edito, cujus verba hic opportunè referre libuit. ver. 22. *Quod scriptum est perinde est*] Gr. ὃ γέγραφα γέγραφα, i. e. quod scripsi ratum manebit, haud mutabitur, ut Nonnus, ἔγραφον ἀσφαλέως τόπερ ἔγραφον. Solent ad rei certitudinem, & consilii immutabilitatem declarandam, verba geminari, ut in illo Esth. 4. 16. כַּאֲשֶׁר אָבַדְתִּי אָבָדְתִּי, Syr. *cum fecero, fecero*: quanquam suspicari quis possit ibi Syriaca verba olim cum Hebraicis eadem fuisse, & gutturalem unam pro alterâ (ܥ pro ܐ) poni. Hic vero Perf. همانست significat *ita est*, *illud ipsum est* (sc. quod scripsi) ut Mat. 26. 44. همان سخن كفت *eundem sermonem dixit*. v. etiam Luc. 6. 33. è quibus locis hic lucem accipiat.

ver. 23. *Vestimenta*] Desunt hic quædam aliunde supplenda, ut locus integer fiat.

ver. 31. *Judæi dix.*] Evangelista non ait Judæos hoc dixisse, sed istud *Syri additamentum* est, à quo Persa accepit. ver. 39. *Condituram camphoram*] Gr. μίγμα, sed nota Syr. Arab. & Perf. eâdem hic voce حنوط uti, quæ propriè exprimit *Orientalium consuetudinem* in condiendis mortuorum corporibus antequam sepelirentur, quem morem Ægyptiis usitatum optimè descripsit Herodotus, & doctissimus Frater meus *Joh. Gravius* in suâ *Pyramidographiâ*: eâdem voce חנט Hebr. etiam utuntur. v. Gen. 50. 1. ubi hæc tibi omnia occurrent, atque ut hic noster Christi, ita illic Jacobi corpus *camphorâ conditum* ait Perf. interpres.

C A P. XX.

ver. 7. *Strophiolum involutum*] Persicâ vox دولبند (*Dulband*) est fascia capiti obvoluta, seu *linteum* unde *Tiaræ* conficiuntur, atque hinc *Cidaris* seu capitis tegumentum Orientalibus usitatum ita appellatur, quod à nostris variatè fieri solet, peregrinâ voce, *Tulipant* & *Turbant* dicitur, quam postremam vocem etiam *Anglicani interpretes* in Bibliorum versione adhibuerunt, Dan. sc. 3. 21.

ver. 20. *Manus & axillam*] بغل *axillam* significat & sic redditur c. 19. & alibi: sed cum toties ab Evangelistâ πλευρὰ dicatur, & à Syr. ܓܒܗ, Arab. جنب, idem quoque hic Lector intelligat, ut *axillam* & *partem* alis proximam, *latus* sc. notet, unde بغل كردن est *amplexus*. In Wheel. editione est بپهلو, quod sæpe pro צֵלָע *latere* ponitur.

C A P. XXI.

Ver. 12. *Quis esset, vel ut interrogaret*] vel, *quis esset interrogare*, ut وا, sic etiam وا redundat, (v. Joh. 14. 2.) atque ita convenit cum Gr. Ver. 15. *Pasce agnos meos*] verba hæc à Christo inculcata accuratiùs expendi merentur, quibus tenerrimus ejus *affectus* & amor indicatur. Bis dicit βόσκε, semel ποίμαινε, at Syrus & Orientales versiones singulis in locis eodem verbo utuntur, quod *pascere* significat, ut etiam vulg. Latina. *Pascendos* verò triplici nomine distinguunt Syrus, Arabs, & Persicus, imò ipse etiam Evangelista, juxta codicem Alexandrinum. Primò Syrus habet ܐܡܪܝ τὰ ἀρνία μου, *Agnos*, vel ut doctissimus *Casaubonus* reddi mavult, *Agnellos meos*. Secundò, ܢܩܘܬܝ, προβάτιά μου. Vulg. hic & etiam priore loco *Oves* habet. Tertiò, ܢܩܘܬܝ, Arab. نعاجي, Perf. ميشان مرا, quæ in his linguis propriè *Oves fœmellas*, & *fœtantes* Vulg. appellat Psal. 78. 79. Hebr. רְחֵלִים, notanter exempla habes Gen. 31. 38. *Oves tuæ non abortierunt*, ubi Syrus & Persa iisdem quibus hic nominibus utuntur, etiam Gen. 32. 14. *MS. verò Alexandr* προβάτια habet. Pronomen quoque ter suffixum, suavissimum sensum efficere, & salubre pastoribus monitum præbere *August.* observavit; cui Syrus ter (majoris emphasis causâ) ܡܢ addidit, & Perf. براي من, quæ interdum *obsecrandi formula* est, quasi Christus dixisset, *obsecro te pasce*, *meâ causâ*, imò *meâ vice* oves meas pasce: hoc enim Perf. براي من significat. ver. 25. *Scribæ mundi deficerent*] Hoc à Persa additur ad præcedentis dicti explicationem, scil. *scriptores universos tanto operi impares futuros*. Eâdem phrasi aptè satis utitur Marc. 5. 26. عاجز بودند de *Medicis* qui inveteratum mulieris αἱμοῤῥοούσης morbum nullâ arte sanare poterant. Multi hic *Allegoriam* statuunt, & Evangelistæ verbum χωρῆσαι non de *Locorum* sed de *Lectorum* capacitate intelligunt: quia sc. *animalis homo non capit quæ Dei sunt*. 1 Cor. 2. 14. Verum (ut scitè regerit Erasmus) *ad hunc modum nec unam paginam divinæ sapientiæ caperet mundus*. Itaque *Hyperbolen* christiani fere ubique agnoscunt (quam Persicus hic ampliorem facit) cùm *salvâ Rerum* fide *Verba fidem excedere videntur*. Ita σοφῇ σιγῇ (ut loquitur Nonnus) *sapienti silentio* Christi res gestas obsignat simul, & amplificat Evangelista, & magnitudinem earum *tacendo* quodammodo exprimit. Huc referas illud Minutii Fel. de Deo, *Nobis ad intelligendum pectus angustum est, & ideo sic eum digne æstimamus, dum* Inæstimabilem *dicimus*.

HÆc, *Amice Lector*, prout tempus (perquam breve, & angustum) ferebat, annotavi, suasu doctissimi Viri *Br. Waltoni*, cujus indefessos conatus, & summum de piis doctisque omnibus bene merendi studium, eximium hoc *Sacrorum Bibliorum* Opus abunde comprobavit. Quantum *Ecclesiæ*, totique *Literariæ Reip.* beneficium hinc accesserit, qui candorem, & pietatem cum eruditione conjunctam habent, libenter & grate agnoscunt. Multi profecto rei *difficultatem*, & funestos *Angliæ motus* intuentes, tantæ molis opus inter tantos patriæ nostræ Tumultus vix inchoari quidem, ne dum perfici posse credebant. Sed divina benignitas obstacula omnia, & fidem quoque plurimorum superavit: quæque propitio numine pridem incepta sunt, vides nunc eodem cœli favore ad metam feliciter perducta. Ne ipsa quidem *Invidia* insignem hanc *Dei Bonitatem*, & pulcherrimi istius *Operis Utilitatem*, ac præstantiam diffiteri ausit: quod non *Britanni* modo, sed *Exteri* quoque ingenti applausu, meritisque Encomiis celebrarunt. Quod si in tam varia, & multiplici materia, quædam, vel *Codicum* vitio, vel *Typothetarum* incuria, vel *Interpretum* demum hallucinatione, depravata occurrant, haud mirum videri debet: quin illud potius stupendum foret, si in tam vasto, & diffuso opere nihil mendosum, aut corrigendum inveniretur. Æquissimum censeo illud Varronis monitum, *Si quis multa commode dixerit, magis boni consulendum, quam si aliquid nequiverit, reprehendendum.* (L. L. 6^r.) Quum ex fœcundo solo uberes proventus, & copiosam messem Agricola reportaverit, impium sane foret ob paucas hinc inde spicas, & grana quædam, levia fortassis, & rejectanea, Deo frugum datori obmurmurare. Haud minus iniquum esset in utilissimi Operis contumeliam vitiosa quædam, & defectus perpaucos objicere, ac piis aliorum laboribus obloqui, si non omnia curiositati nostræ, & votis undiquaque respondeant. In sacris hisce Bibliis legendis Μωμοσκόπου tantum partes agere, & maculas duntaxat, ac *nævos*, (qui formosissimis corporibus insunt) reprehendere, & sugillare, maligni est animi, & Deo hominibusque ingrati, atque, ut verbo dicam, à *Charitate* illa remotissimum, quam *Sancta* hæc *Volumina* qualibet fere paginâ nobis commendant. Istud postremum, Lector, opto voveoque, ut assidua horum Librorum *Lectione*, & *Studio*, ea tibi Felicitas, qua nulla major esse possit, obtingat, hoc est (ut Davidis utar verbis) חֵן וְכָבוֹד יִתֵּן יְהוָה *Gratiam* simul & *Gloriam*, à Deo, qui solus utramque largitur, uberem & perennem consequaris.

Μόνῳ σοφῷ Θεῷ τιμὴ καὶ δόξα.

Præfatio EDWARDI POCOCKII linguarum Hebraicæ & Arabicæ in Academia Oxonienſi Profeſſoris, in qua variantium in Pentateucho Arabico lectionum ratio redditur.

Quod Chriſtianum quendam Alepenſem, ſectæ Melchiticæ, conquerentem aliquando audivi, non reperiri penes ipſos Arabice exemplar Bibliorum, quod, quod æquali filo contextum partibus inter ſe congruis apteque diſpoſitis conſtaret; idem de illo quod magnificis nobiliſſimi viri ſumptibus, laudatiſſimaque virorum doctorum induſtria Pariſiis nobis exhibitum eſt, Londiniq; non minori cura ac laude fæliciter expreſſum, merito affirmari poſſe res ipſa teſtatur. Ejuſmodi ſcil. eſſe quod e diverſis atque inter ſe multum diſcrepantibus ...nis contextum ſit, ſive id agente qui ipſum deſcriberet, ſive (quod magis ſimile) quod ipſi ad manum non fuerit, omnium librorum ab uno aliquo ...nata verſio, adeo ut neceſſe habuerit quo integrum ſibi corpus conflaret, ...tes parum ſibi conſtantes, utpote, e diverſis fontibus, diverſis ſæculis, & a ...ſorum ſententiarum hominibus profectas connectere. Hinc factum ut li...rum Veteris Teſtamenti alii ea lingua editi fontem Hebraicum, alii LXXII. ...onem, ſive ex ea immediate, ſive (quod de pleriſque forſan affirmandum) ...ante Syriaca derivati, referant. Non idem ergo de omnibus judicium ...poteſt, de ſingulis ſeorſim pronunciandum erit, unde & a quo tranſlati ...nt, prout cuique ſe obtulerint codices qui interpretum vel nomina, vel ...men præ ſe ferant. Nobis impreſentiarum de Pentateucho privatim, prima ...operis parte diſquirendum erit, de quo quid rationibus, ſi non certis ...que omnino indubitatis, ſatis tamen (ut mihi videtur) probabilibus nixi ſenti..., in medium proferre liceat.) Horum igitur librorum verſionem Arabicam ...æ hic edita eſt, celebri Judæorum Magiſtro R. Saadiæ Haggaoni originem ...debere autumamus licet ab alio quopiam ſubinde interpolatam. Neque ...opera alius cujuſpiam privata, ex fonte Hebraico primitus deductam ſa...ſundet ea quæ eſt inter hanc & illam quæ R. Saadiæ eſſe ab omnibus pro ...ceſſo habetur, in iis paſſim locis quæ Paraphraſtico more interpretandi li...nium ſumpſit, convenientia: Si duobus quibuſvis συγχρόνοις, ὁμοπατρίοις, atq; ...er ſe ſtudiis ac familiaritate conjunctiſſimis, mandaretur librum aliquem, ...m maxime fieri poſſet, ad verbum ex una in alteram linguam transferendi ...ncia, haud facile, pro majori quæ in hominibus reperitur ingeniorum & ...eptuum quam formarum varietate, eodem ubique verborum delectu, iiſ... loquendi formulis uterentur; at ut qui his legibus non adſtricti, autorem ...mpiam Paraphraſtica libertate interpretentur iis in locis ubi maxime a ver...m ſono abeant, eoſdem ſenſus, eaſdem dictiones adhibeant, haud ſine ma...quam quod de LXXII Græcæ verſionis autoribus narratur, miraculo fieri ..., fidemque plane exuperat. Quod tamen in iis, de quibus jam ſermo ... verſionis Arabicæ exemplaribus, contigiſſe videmus. Non major alibi ... inter ipſa diſcrepantia eſt, quam quæ inter diverſa ejuſdem ſcriptoris ἀπο... & alias occurrit; in locis autem non tam ſecundum autoris verba, quam ...terpretum mentem expreſſis, ea quæ in diverſorum Interpretum verſionibus ...reperitur, vel repertum iri probabile ſit, concordia. Quod ſi quis R. Sa... opus in manus ſumptum ſibi in aliquibus mutandum cenſuerit, non eſt ...d novæ verſionis autor habeatur: Ac talem quidem exſcriptorem nactus vi... Haggaon iſte, quem ut plagii, niſi alicunde conſtaret ipſum quæ Saadiæ ...erant pro ſuis venditaſſe, iiſque nomen ſuum inſcripſiſſe, minime arguerim, ita ...eſo an ψευδεπιγραφίας notam facile effugerit. Opus enim cui manum admovit ...ſuito aliquoties immutaſſe conſtat, adeoque in diverſum a primo ejus auto...bliſſe ut ſe aliud plane ab ipſo ſenſiſſe ac τῷ ὑποθέσει ἐκλεύειν prodat. Pro...m hoc nobis dabunt vel loca illa in quibus glorioſa Dei præſentia ejuſque ...efactio deſcribitur, aliter paſſim enunciata. Gen. 11.5. וירד יהוה *Et de...ndit Dominus*, vertit Haggaon, فاورد الله امرا موحلا *Demiſitque Do...minus mandatum terrificum*; hic فانحدر ملايكة *Deſcenderuntque angeli.* Cap. 12.7. bis pro יהוה reddente Saadia اَللّٰه *Dominus*, apud hunc, ملاك الله *angelum Domini* legimus. Ita & cap. 18. ver. 1. Ibid. v. ultimo וילך יהוה ...itque Dominus, Saadias. وارتفع نور الله *Sublatuſque eſt ſplendor Do...mini*, hic فمضي ملاك الله *Abiitque* (inquit) *angelus Domini*. Exod. 19. ...Saad. *Aſcenditque Moſes* الي الله *ad Dominum*; hic الي ملاك الله ...*ad angelum Domini*. ver. 9. ها انا متجلي لك *Ecce ego manifeſtaturus ...ſum me tibi in nube*; hic, *Ecce ego* مجلي ملاكي لك *manifeſtaturus ...ſum tibi angelum meum*. ut & ibid. ver. 11.18.20. & c. 20. v. 20. & c. 24. v. 1,2. ...n his omnibus Saad. الله *Dominus*, hic vero ملاك الله *angelum Domini* ...reddit. ut ver. 10.11.17. Saad. نور الله *ſplendorem Domini*, hic ut ante ملاك الله *angelum Domini*. Sic Exod. 33.20. *Non poteris videre* את פני ...*faciem meam*, Saad. اوايل نوري *anteriora ſplendoris mei*; hic وجه ملاكي *faciem angeli mei*. v. 23. *Videbis poſteriora mea, at facies meæ non vi...debuntur*, Saad. *poſteriora ſplendoris mei, at anteriora ejus non videbuntur*; hic *po...ſteriora angeli mei, at faciem ejus non videtur*. [leg. *facies*. vel, *videbis*] c. 34.5. *...Deſcenditque Dominus in nube*. Saad. *Revelavitque ſe Dominus*, hic, *Et appa...ruit angelus Domini*. ver. 6. *Et tranſivit Dominus*. Saad. *Cumque tranſiret* نور الله *ſplendor Domini*: hic ملاك الله *angelus Domini*. ver. 9. *Vadat ...nunc Dominus*. Saad. *Cum graditur* نورك *ſplendor tuus inter nos*: hic ملاكك *angelus tuus*. his adde Gen. 9.6. ubi verba iſta כי בצלם אלהים עשה את האדם *Quia in imagine Dei fecit hominem*. Saadias interpretatur لان بصورة الله مسلطا صنعه *Quoniam in imagine Dei dominantem* [...ſeu dominio præditum] *fecit ipſum*, (ut in MS. legitur. vel ut in edit. Conſtant. بصورة شريفة *forma illuſtri, glorioſa*) *dominantem fecit ipſum*; hic vero interpoſito الملايكة ſenſum corrumpens, *Quoniam ad imaginem angelorum fecit ipſum dominantem*. Nec non ea loca in quibus pro *Dei* nomine etiam *Propheta* ſubſtituit. e.g. Gen. 18.13. فقال نبي الله لابرهيم *Dixitque Propheta Domini Abrahamo*. ubi Saad. prout ſonant Hebraica, فقال الله لابرهيم *Dixitque Dominus Abrahamo*. cui conſonum eſt & quod Gen. 8. 21. apud ipſum legimus, *Dixitque Dominus* لنبيه *Prophetæ ſuo*, cum Hebraica אל לבו *ad cor ſuum*, vel *in corde ſuo*, reddiderit Saadias, من ذاته *ab eſſentia ſua*, i.e. *a ſeipſo*. Quis non alium hic, ac diverſa plane ſentientem operi Saadiano ſe immiſcuiſſe ſentiat? Cui interim ſectæ ipſum adjudicemus, nondum in comperto eſt. Nam ut a Judæo prodire potuiſſe hæc non temere negaverim, cum ab Aben Ezra diſcamus eſſe inter eos qui Abrahamo non tres Angelos, ſed tres Prophetas apparuiſſe ſtatuant, ita nec eorum quempiam in ipſo verſionis, quam ſuis gratam eſſe cuperet, textu vel pro יהוה, toties ملاك *angelum*, vel eo quem indicavimus loco *Prophetam*, more aliis inſolito atque inaudito, ſubſtituere voluiſſe, haud facile crediderim. Samaritanorum forſan genium magis hæc ſpirant, quorum hanc notat hæreſin Morinus, ad Gen. 5. & Ab. Ezr. ad Gen. 1. (a qua nec immunes videntur Judæorum aliqui) quod hominem ad Angelorum ſimilitudinem creatum aſſerant, quibuſque fere ſolenne eſſe ut nomen Angeli Tetragrammato vel ſubſtituant, vel addant tum ex ejuſdem doctiſſimi viri annotationibus, ipſaque Paraphraſi inſpecta, tum iis quæ ex verſione Arabico-Samaritano adducit Cl. vir. Jo. Henricus Hottingerus, percipere eſt. Sunt & quæ ſuadeant eum a quo hæc navata eſt opera, ſi non Mohammedanorum partibus addictiorem fuiſſe, ſtudium tamen adhibuiſſe ut ipſis non ingrata eſſet: dictiones nempe & loquendi formulæ apud ipſos præcipue in uſu, atque inprimis nomina quædam propria aliis minime uſitata. Quis enim alius Jethronem شعيب *Shoaibum* appellaret? ut taceam ſolennem iſtam ex Alcorano formulam بسم الله الرحمن الرحيم *In nomine Dei Miſeratoris Miſericordis*, libri fronti præfixam. (ſi a MS. ſit) quam non temere adhibent vel Chriſtiani vel Judæi niſi iis in libris quos eo nomine Pſeudoprophetæ iſtius aſſeclis commendatiores eſſe volunt: ac certe verſionem iſtam, prout characteribus Arabicis, eaque quam videmus forma, expreſſa eſt (a quocunque tandem præſtitum fuerit) in Mohammedanorum præcipue gratiam adornatam fuiſſe, ſi quis aſſeruerit, minime me repugnantem habebit. Liceat quæ conjecturæ anſam præbeant Lectori proponere. Iſmael AbulFeda Hamai Princeps opere tam hiſtorico quam geographico, aliiſque ſcriptis clarus, de Judicibus ac Regibus Iſraeliticis acturus hæc habet: *Hac in parte neceſſe eſt ut multa recurrant errata, cum ob magnam temporis intercapedinem, tum quod Hebraice ſcripta ſint quæ de iis memoriæ prodita ſunt, cujus linguæ verba debito modo proferre admodum difficile eſt. Neque in exemplaribus Hiſtoriarum his de rebus conſcriptarum quæ inſpicere contigit inveni de cujus veritate certo mihi conſtaret. Unumquodque enim alteri contrarium reperi, vel in nominibus Judicum vel eorum numero, vel temporis quo præfuerunt ſpatio, notandis. At Judæis libri ſunt viginti quatuor antiquitus apud ipſos per manus accepti,* [ولم تعرب الي الان بل هي باللغة العبرانية] *qui nondum Arabici facti ſunt, verum lingua Hebraica exarati. Comparatis ergo mihi ex ipſis Judicum Iſraeliticorum et Regum libris, accerſivi virum Hebraice & Arabice doctum cui eos prælegendos tradidi, tribuſque adhibitis exemplaribus, ex ipſis tranſcripſi quod mihi veriſſimum viſum eſt, nominaque literis & vocalibus ſuis quam fideliter potui, notavi.* Docent hæc magni Autoris verba nullam tunc temporis reperiri potuiſſe textus Hebraici verſionem, literis Arabicis exaratam. neque enim aliter intelligenda ſunt quæ ſcribit, viginti quatuor Judæorum libros nondum Arabicos factos fuiſſe, cum multis ante annis a R. Saadia (forſan & aliis) verſi fuerint (ipſe enim anno Hejræ 672. natus, Haggaon autem anno mundi ſecundum Judæorum computum 4702. denatus perhibetur) ſed uti Judæis, adhuc etiam, in more eſt, ſuis tantum depicti characteribus quo minus a diverſæ profeſſionis hominibus legerentur. Si quis igitur eandem cum Iſmaele Principe religionem profeſſus, ipſius exemplo, vel ſimili, ea quæ textus Hebraicus a LXXII. verſione, iiſque quæ Samaritanorum libri (forſan & tunc temporis Arabice delineati) præ ſe ferrent, diſcrepantia contineret, videndi deſiderio flagrans, ab aliquo utriuſque linguæ perito obtinuerit, ut quæ penes Judæos eſſet interpretationem Arabicam, Arabicis etiam literis deſcriberet, facile fieri potuit ut cum illis quas innuimus a primigenia ipſius facie differentiis, in eorum quorum manibus terenda erat, gratiam, nec aliis obſervata, in plures emanaret. Neque vero tunc primum habitu Saracenico amictam temere affirmaverim, cum de ipſo Saadia aſſerentem Aben Ezram habeamus שתרגם התורה בלשון ישמעאל וכתיבתם ipſum legem lingua & Scriptura Iſmaelitica interpretatum, cujus tamen exemplaria aliqua Iſmaelitis communicata fuiſſe vix credi ſinunt docti Principis, quæ laudavimus, verba. Quicquid hujus ſit, non omnia prout nunc ſe habent a Saadia prodiiſſe cenſeat neceſſe eſt qui non ipſum aliis alium finxerit, aliaque ſuis, alia Mohammedanis obtuliſſe, quam verſutiam ab Aben Ezra operis iſtius cenſore non nimis benigno, haud impune, credo, tuliſſet. At vero propius videtur ut alium quempiam in meſſem Saadianam falcem miſiſſe credamus, eumque ortu vel Judæum vel Samaritanum. Neque enim Chriſtianum (Orthodoxum ſaltem) fuiſſe, vel a Chriſtianis gratiam captare voluiſſe res ipſa docet, nedum ut verſionem iſtam omnes Eccleſias Orientales maximopere venerari concedamus

cedamus. Si igitur in differentiarum quæ inter hoc & alia interpretationis Saadianæ exemplaria intercedunt, causas inquiratur, tres eæ potissimum statuendæ videntur. Quarum prima omnibus fere doctorum scriptis quæ in vulgus emanarunt, communis est: viz. exemplarium, sivê ea autoribus, qui post editos a se libros aliqua subinde mutare consueverunt, sive librariis imputetur, varietas (unde & ille, ni fallor, editionis Constantinopolitanæ tam a MS. quam ab editione Parisiana dissensus) Secunda, ea quam jam innuimus, viz. tum ut sententiam suam (majori certe audacia quam patitur fidæ versionis ratio, quicquid sibi in Commentariis permittere potuisset) quasi divina autoritate stabilitam daret; tum ut ad eorum quibus operam suam præcipue locavit, usum ac loquendi morem, ea quæ dicerentur, accommodaret. Tertia demum, quod ad Grammaticorum Canones, quorum in Arabicis Hebraice exarandis, negligentiores fere sunt Judæi (uti codices ipsorum manuscriptos consulenti patebit) omnia inter transcribendum diligentius exegerit. Hinc factum ut quæ ad generum ac casuum distinctionem, nec non literarum quiescentium rationem pertinent, accuratius in his editionib' quam vel Constantinop^na vel codice MS. expressa reperiantur. Cui addi possit quod & alias verba minus probata magis Arabicis commutaverit, cum apud Saadiam ea aliquando occurrant, quæ vix agnoscant qui proprie loqui amant, autores. His conditionibus atque hac usus licentia, Haggaonis versionem transcribendam suscepisse videtur hic quisquis fuerit, cujus ad exemplar edita Parisiis prodit. quod tamen doctissimi viri meliore fide quam ille Saadiana dedit, edendo, magnam apud bonos omnes gratiam merito inierunt. nec minorem reportabunt, spero, qui editioni Londinensi, magna peneque stupenda diligentia incubuerunt, variantes, quo inter se conferri possint & interpretis & interpolatoris opera, lectiones adjiciendo. Quid de versione ista prout recens edita est, nobis videatur indicavimus, liceat de eadem prout Saadiam autorem habet, pauca subjungere. Consilium ipsius, si præfationem integram inspicere liceret, magis perspectum haberemus. E fragmento quod in codice MS. extat aliquatenus illud elicere licet, dum ejusmodi concinnasse se ait interpretationem quæ Lectori breviter abditos legis sensus, quatenus Majorum traditionibus consentiant, recluderet, essetque تفسير بسيط النص فقط محررا بمعرفة العقل والنقل *illius quod præ se fert textus explicatio secundum rationem intellectus & traditionis* (Hebraicis שכל & קבלה respondent.) واذا امكنني ان اودع الاية كلمة او حرفا ينكشف به المعني المراد لمن يقنعه التلويح من القول فعلت ذلك *quod si* (inquit) *potuerim commati alicui, verbum vel particulam addere quo manifestior fiat sensus illi, cui vel verbo innuisse sufficiat, hoc feci.* Idque in gratiam eorum qui librum aliquem, ex quo depromi possent quæ ad Dei cultum spectant, desiderarent, nec quæstionibus minus necessariis, nec adversariorum objectionibus & ad easdem responsionibus refertum, sed qui معاني نص التوراة فقط *sensus textus legis tantum exhibens, ad ea interim digitum intenderet.* Quo spectant & quæ ad calcem operis monet, ويجب ان يتذكر الناظر في هذا التفسير ما تحت كل كلمة زدتها او نقصتها من المعاني فانه اذا صنع ذلك انكشفت له امور كثيرة من المسايل والاجوبة وصار له ذلك اصلا يبني عليه علم الفقه اعني אלמשנה ואלתלמוד وساير ما حملته اثار انبيا الله *Oportet eum qui interpretationem istam consuluerit memoria tenere quid unicuique verbo quod vel addiderim vel subtraxerim, subsit intellectuum; quod si fecerit retegentur ipsi quæstiones & responsa quam plurima, eritq; ipsi fundamentum cui scientiam juris superstruat, viz. Mishnam & Talmud, reliquaque quæ suggerunt quæ a Prophetis sunt [traditionum] vestigia.* Opus hoc Constantinopoli dudum impressum, doctorum manibus teritur, quæ tamen editio passim mendis scatet, exemplaris, aliquando forsan, quod secuti sunt vitio, alias eorum qui vocales apposuerunt Grammaticæ Arabicæ linguæque proprietati minus consonas, sive imperitia sive negligentia. Codex MS. cujus mentionem fecimus & ex quo variantes lectiones datæ sunt, exaratus est anno æræ contractuum 1760. initio mensis Nisan, in urbe Hamah ad fluvium Marud [Orontem] sita, manu Eliæ filii Bar Josuæ, F. Bar Chalphon. Quando primum literis Arabicis descripta ad Christianorum Orientalium manus pervenerit versio ista non est quod statuamus, aliter quam ex conjectura post Abul Fedæ demum tempora factum, ob eas quas innuimus, rationes; nec quam apud ipsos autoritatem consecuta sit, cum in eas propensiores videantur quæ LXXII. sequantur. quod antiquitus ea ipsis (nescio quam ob rationem) insedisse videatur opinio a Judæis odio Christianorum corruptos esse libros sacros. Ipsi interim complures sive a Græco, sive Syriaco derivatas habent. Tres mihi videre contigit Arabice scriptas; quarum primæ bina possidet Academia Oxoniensis exemplaria, munificentia Magni literarum Orientalium (ut & cæterarum) quondam Patroni Gulielmi Laud Archiepiscopi Cantuariensis, lemniscis, asteriscis, obelis, cæterisq; ab Origene excogitatis notis, & variantibus subinde e codd. Judæorum & Samaritanorum lectionibus, ornata, quæ ante annos aliquot una cum Patritio Junio percurri, quo Cl. vir inde quæ ad editionem LXXII. quam meditatus fuerat adornandam facerent, excerperet. Interpretatio ista ab AlHaretho Senani filio (exemplarium alterum Al Harbo legit) concinnata præfatione luculenta conspicua est, in qua non sui tantum operis, sed & multorum quæ ad Græcos & e Græco Syros codices spectant, rationem reddit; tum ad Octaplū sc. Origenis, in quo areis suis distinctim locabantur textus Hebraicus tam suis quam Græcis depictus characteribus, & sex quæ tunc temporis extiterunt versiones Græcanicæ, tum ad opus e sex illis inter se collatis conflatum, necnon ad notas istas, Asteriscos sc. Obelos, Lemniscos, Hypolemniscos, &c, quas eo fine adhibuit ut versionum tam inter se quam cum textu Hebraico convenientia vel discrepantia uno intuitu p[…] poneretur. Originem etiam ostendit hallucinationis illius qua factum ut [in] multis codicibus Græcis ΠΙΠΙ, Syris vero ܦܝܦܝ Fisi, ad marginem ad[…]ptum reperiatur; viz. Librariorum quorundam inscitia qui nomen יהוה [li]ris Hebræis, non ut docti quidam, Samariticis quæ figura admodum dissimile[…] ab Origene appositum, ubi ab Interpretibus, κύριος (quod sonat Adonai […] nominis Tetragrammati a Judæis inter legendum proferri solitum) redderet[…] more non, quo decuit, Hebræorum, a dextra sinistrorsum, sed Græcorum a [si]nistra dextrorsum legendo, & pro ipsorum literis quas proxime referre vide[…]bantur, habentes, ΠΙΠΙ scripserunt, quod & Syri suis exprimere conat[i] ܦܝܦܝ Fisi corruperunt. Operæ demum a Lucio [i.e. Luciano] in textu co[n]ferendo positæ meminit. In his atq; hujusmodi observandis tota est primæ ve[r]sionis præfatio, qua in describenda optandum foret & Scribas autoris diligen[…]tiam adæquasse. Secundæ pariter exemplar perquam eleganter & splendid[e] scriptum eidem Bibliothecæ donavit Gulielmus Corderoy Mercator Londin[en]sis, cui & sua est præfatio, sed minoris momenti, utpote quæ legibus q[uas] שבכתיב seu *scriptam*, & שבעלפה *ore traditam* vocant, confusis, Propheta[rum] & Sacerdotum apud Judæos, quibus per manus traditam vult […] illam, [a] Mose usque ad Annam & Caipham Pontifices summos, Catalogum pene[…] Codex iste versionem a priori diversam exhibet, exaratus anno Æræ Mar[ty]rum millesimo sexagesimo quarto, a Thoma quodam Monacho, nulla (qua[m] viderim) transferentis facta mentione. Tertia, privati adhuc juris a[…] utraq; in diversum, quod ad verba, abit. hoc omnes commune habent q[uod] a LXXII. Interpretum versione fluxisse videantur. quod & de binis a[…] aliis statuendum, quas exhibent duo Commentariorum in Pentateuchum vo[lu]mina, literis Syriacis dialecto Arabica (quem scribendi morem Curshani vo[…] appellant) in eadem celeberrima Bibliotheca Oxoniensi. Textum utrum[que] altero diversum, sed qui LXXII. interpretationem fontem habeat, præter […] ea loca in quibus ipsa ab Hebraico longius recedit, videre est. Atque hac de [re] etiam quas oculis usurpare licuit, Christianorum versionibus e Græca (media[n]te forsan Syriaca quæ figurata audit) derivatis. ne quid de illa ad simplice[m] quam vocant, conformata, aliisve quæ nobis auditu tantum cognitæ, in præ[…]tiarum dicamus, cum vel hæc ultra præfationis justæ modum, & præter in[…] de opere privatim Saadiano pauca proferendi esse videantur.

Specimen breve versionum quarum in Præfatione facta est mentio.

بدا خلق الله السموات والارض وكانت الارض Gen. 1. 1, 2. Exem[…]
غير محسوسة في الابتدا خاوية من غير شي مهملة وغير
محكمة وكانت الظلمة علي غمر المياه وروح الله ترف علي وجه
الما *Initio creavit Deus cœlos & terram, eratq; terra imperceptibilis "in principio, inanis, vacua neglecta, non stabilita, [vel imperfecta] fueruntque tenebræ super abyssum aquarum, & spiritus Dei incubabat facici aquæ.* " loco non suo posita sunt hæc verba, […] variam primæ vocis lectioné exhibe[…]

في البدء خلق الله السما والارض وكانت الارض غير
منظوره وغير مستعده وكانت الظلمة علي وجه الغمر وروح
الله تهب (al. ترف) (al. رياح) علي المياه *In principio creavit Deus cœlum et terram, fuitq; terra inaspectabilis et incomposita, & fuerunt tenebræ super faciem abyssi, et spiritus Dei flabat super aquas.*

في الاول خلق الله السما والارض وكانت الارض غير
منظورة وغير مستعده والظلمة فوق اللجة وروح الله ترف
فوق الما *Inprimis creavit Deus cœlum & terram, fuitque terra inaspectabilis & incomposita, & tenebræ super profundum, & spiritus Dei expandebat se super aquam [vel incubabat aquæ]*

اول ما خلق الله السما والارض وكانت الارض غير منظورة
وغير مستعده والظلمة فوق اللجة وروح الله ترف فوق الما
Primum quod creavit Deus [erat] cœlum & terra, fuitque terra [ἀόρατος καὶ ἀκατασκεύαστος] inaspectabilis & incomposita, & tenebræ super profundum, & spiritus Dei expandebat se super aquam.

في البدء خلق الله ذات السما وذات الارض وكانت الارض
خاوية غير محسوسة من غير شي وغير محكمة وكانت
الظلمة علي غمر المياه وروح الله ترف علي وجه الما *In principio creavit Deus ipsum cœlum & ipsam terram, fuitque terra vacua, imperceptibilis, inanis, & non stabilita [vel imperfecta] erantque tenebræ super abyssum aquarum, &c.*

وقال قاين لهابيل اخيه اعبر بنا الي البقعة Gen 4. 8.
Transi nobiscum [i.e, transeamus]

ثم قال قاين لهابيل اخيه * لنمض الي الحقل ** abeamus.*

قال قاين لهابيل اخيه * امض بنا نسير في الوطا 4. 8.
** Abi nobiscum.*

ثم قال قاين لهابيل اخيه اعبر بنا الي البقعة
Tum dixit Cain Abeli fratri; Transeamus [transi nobiscum] in campum.

CAP. I. ver. 2. العَمْر *Abyssi.* Mſ. العمور ib. رِيَاحُ ٱللهِ
Conſt. & Mſ. رياح الله v. 4. فصل الله C. & Mſ. وفصل
Unde patet, verba ſic diſtinguenda, *Voluitque Deus ut eſſet lux, & fuit lux, cum cognoviſſet Deus lucem eſſe bonam.* *Et diviſit Deus, &c.* v. 5. ولما مضى الليل والنهار
يوم واحد *Cumque præteriiſſet nox & dies, dies unus.*
Conſt. & Mſ. من الليل والنهار *De nocte & die, dies unus.*
v. 7. فوقه والما الذي C. & Mſ. وبين الما الذي من فوقه
Non malè repetitur بين *inter.* Et revera requiri videtur tam ante فوقه quam ante دونه ib. فكان كذلك
Mſ. & C. فكان كذلك v. 9. وسمّا الله C. سمّا الله ib. ان
يجتمع الما C. الامياه ان تجتمع ib. كذلك P. & C. &
Mſ. كذلك v. 10. وتجمع الماء بحارا Conſt. & Mſ.
وجامع الماء سماه atque exprimendo מקוה melius convenire videtur تجمّع quam تجمّع ib. لما علم ان
ذلك حسن *Cum cognoviſſet illud eſſe bonum.* Conſt. لعلم
الله ان ذلك حسن *Quod ſciret Deus illud bonum eſſe.*
Mſ. Eo modo quo Par. at aliter diſtinguit ut antea monuimus, ſc. ut, *Cum ſciret illud bonum eſſe,* claudat ſententiam, non incipiat. v. 11. ان يُكلي الارض
C. & Mſ. ان تكلا الارض. nam ارض f. g. eſt. ib. عشبا
Mſ. & C. وعشبا *Et herbam, &c.* ibid. كذلك
Mſ. & C. كذلك v. 12. لما علم الله &c. *Cum cognoviſſet Deus, &c.* C. rurſus, لعلم الله *Ob ſcientiam Dei,* i.e. *quod ſciret Deus illud bonum eſſe.* v. 14. ان يكون انوار Mſ.
& C. ان تكون f. rectè. ib. بين الليل والنهار *Inter noctem & diem.* Mſ. & C. بين النهار والليل *Inter diem & noctem.* ut in H. ib. فيكونوا Mſ. & C. فيكونان in duali.
v. 15. وكان كذلك Mſ. & C. كذلك v. 18. وللاصباح ſic & C.
nisi quod male cum ד pro ح ut & v. 17. Ubi
habet pro تضيئ: & ſic pro ط ut ולאם h. ver. pro
: at Mſ. ولسلطا *ad dominandum,* ut in Hebr. ibid.
Mſ. & C. والتفرق *Et ad ſeparandum.* ib. لما علم الله
Cum cognoviſſet Deus. ſic & Mſ. at C. rurſus, لعلم الله: male hic iterum Verſ. Latina illis verbis ſententiam inchoat, quibus præcedens claudenda. ſic & rurſus ver. 21. & 25. ver. 20. in C. سعا ساع ubi dictio سعا redundare videtur. v. 21. فخلق pro خلق Cujuſmodi & alia, cunctis ligaturis Arab. ſub initio operis nondum conflatis, nonnunquam occurrunt. ibid. التنانين
العظام ſic & Mſ. ut in margine adſcript. נא i. e. aliud exemplar, אלתנינין אלעצימין v. 22. البحار pro البحار ib.
الارض فكان كذلك v. 24. على الارض Mſ. في الارض Mſ.
لاصنافه الارض لاصنافها فكان كذلك ſic & C. nisi quod habet. v. 25. فصنع Mſ. & C. وصنع ib. وكل دبيب Mſ. &
C. وسائر دبيب ib. لاجناسه Mſ. لاصنافها C. لاصنافه
v. 26. انسانا بتصويرنا وتشكيلنا اياه مسلطا يستولي Mſ. &
C. انسان بصورتنا كشبهنا مسلطا يستولون ib. والبهايم
ut ſ. v. 24. بهايم ponitur ut invariabile. v. 27. بصورة
الله شرّفها C. بصورة شريفة at Mſ. بصورة الله v. 28.
وبارك litera ب cum ligatura peſſimè formata. ibid.
فعموا Mſ. & C. وعموا melius prius. ib. البحر pro البحر
v. 29. قد اعطيتكم ها قد هوذا Mſ. & C. &c. ib. حب على
وجه Mſ. & C. حب الذي على ib. طعاما ſic & Mſ. ماكلا
v. 30. وجميع طير ſic & C. in Mſ. deeſt. جميع ib. وسائر
الدواب ſic & C. at Mſ. وسائر الدواب. ib. جعلته deeſt in Mſ.
& in C. ib. in C. pro الان eſt الى ان. ib. فكان كذلك Mſ.
وكان كذلك C. v. 31. لما علم C. ولعلم الله كان كذلك
CAP. II. v. 1. كملت Mſ. فكملت C. وكملت ib. جيوشهن
الذي Mſ. & C. addunt مثل خلقه v. 2. جيوشهم Mſ. & C.
صنعه v. 3. وبارك الله اليوم Mſ. &c. وبارك الله في اليوم C.
اذ خلقها Mſ. اذ خلقها v. 4. اليوم omiſſo وبرك فيه وقدسه
C. خلق v. 5. وان جميع in Mſ. deeſt. و ib. ولا انسان كان
نفسا v. 7. ولا انسان كان يفلحها Mſ. & C. ليفلح الارض
ناطقا Mſ. نفسا حيا ناطقا *Animam viventem rationalem.*
v. 8. وصير هناك Mſ. & C. ثم v. 9. وطيب Mſ. deeſt و v. 10.
يسقي Mſ. & C. ونهر ib. ليسقي Mſ. & C. وجعل نهر ib.
فيصير Mſ. & C. ويصير ib. اربعة ارؤس Mſ. رووس C.
ذلك v. 12. لاربع رووس v. 11. الذي فيه Mſ. & C. الذي ثم
البلد ſic & C. at Mſ. تلك الارض v. 13. جيحان Mſ. & C.
واحد ib. جيكون Mſ. & C. الدجلة v. 15. فاخذ Mſ. & C. حيكون
فانك في يوم v. 16. جائز لك ان Mſ. & C. جائز ان v. 17.
في يوم ان تاكل C. في يوم تاكل منها Mſ. اكلك منها
v. 18. وقال الله Mſ. وان الله قال v. 19. وحشر C. ib. لبريه
C. لير ib. ما سماه Mſ. & C. ما سمّي ib. باسم deeſt in Mſ.
& C. v. 20. فاسمي ادم Mſ. & C. وسما. ib. وطير اسما male
pro

pro السما C. & Mſ. السما طاير السما ib. ولم يجد ادم عونا ſic & C. at Mſ. ولم يوجد لادم عون v. 22. وبني الله الضلع التي Mſ. ib. وبنا الله منها امراة Mſ. اخذ امراة فاتي بها الي ادم v. 23. وقال ادم هذه المراة شاهدت & C. فاتي بها اليه &c. عظما. Et Lat. *Et dixit Adam: Hæc mulier vidit os ex oſsibus meis, &c.* peſsime: legendum ut in C. هذه المرة &c. شاهدت *Hac vice vidi.* Mſ. habet ايقينا هذه المرة *Num certo hac vice, &c.* ib. ان تسمى امراة ſic & C. at Mſ. ان تسمي هذه امراة v. 24. فيصيران Mſ. فيصيرون male. v. 25. من in Mſ. & in C. deeſt من ذلك

Cap. III. v. 1. تاكلا C. & Mſ. تاكلوا ut & v. 3. ubi & pro تموتو v. 2. تموتوا قالت المراة للثعبان C. & Mſ. قالت له *Dixit ea illi.* v. 4. في وسطه ſic & C. at Mſ. في وسط الجنان *In medio Paradiſi.* v. 4. لستما تموتان C. & Mſ. لا موت تموتون v. 5. انكما C. & Mſ. انكم Ut & cætera in pl. quod & alibi ſæpius ubi duali locus eſt, contingit, ut ſemel monuiſſe ſufficiat. ib. تنفتح C. & Mſ. تنفض eodem ſenſu. v. 6. المراة C. & Mſ. الامراة ut & alibi. ſic v. 12. v. 13. &c. ib. شهية للمنظر مني Mſ. شهيه المنظر منا ut & C. quod ad vocem poſtremam. ib. واعطت بعلها Mſ. واعطت ايضا بعلها v. 7. رانفتحت C. & Mſ. وانفتحت ib. عريانان C. & Mſ. عرايا ib. مازر C. Mſ. ميارزا v. 8. في حركة C. & Mſ. بحركة ibid. Mſ. فاختبا ſic & v. 10. in prima perſona. ibid. &c. فاستخبا خبا فيما *Abditione inter arbores horti* C. & Mſ. خباء &c. من بين يدي الله فيما *Præ pudore a præſentia Domini inter, &c.* facile mutari potuit حياء in خباء ver. 9. اذ Mſ. ادم v. 10. &c. بادم فايقنت C. & Mſ. فابقيت اذ انا *Et timui.* ſi ايقنت *Certus factus ſum*, legatur, deberet potius ſequi انّ *quod* quam اذ *quando*. ver. 11. التي نهيتك عن الاكل منها *E qua prohibui te ne comederes.* C. & Mſ. التي امرتك ان لا تاكل منها *De qua præcepi tibi ne comederes.* v. 14. ملعون انت Mſ. فانت ملعون ib. طول Mſ. طول ايام حياتك ib. ومن جميع Mſ. وجميع وعداوة اجعلها C. & Mſ. واجعل عداوة v. 15. حيوتك ib. &c. الراس Mſ. & C. يشدخ منك الراس ib. يشدخك البنين v. 16. الاولاد ſic & C. at Mſ. وانت تلدغه العقب ib. وهو يتسلط عليك *Et ipſe dominabitur tibi.* Mſ. وهو

المتسلط عليك بالاختيار *Et ipſe in te dominium exercet* (erit) *pro arbitrio.* Ut & C. niſi quod deſit [illegible] v. 17. فاكلت Mſ. واكلت ut & ſæpius ف pro و, & vice verſa و pro ف occurrit, quod tanti non eſt, [illegible] pro variante lectione habeatur. v. 19. رجوعك [illegible] in Mſ. & C. deeſt حين v. 20. سمي ادم زوجته C. & Mſ. [illegible] ان ناطق حي ناطق Mſ. ibid. سمي ادم اسم زوجته [illegible] forſ. pro حيوان vel redundat ان ver. 21. *Indumenta* [illegible] at بدن *Corpus* ſignificat, non *corium*: ut reddi [illegible] ſit, *Indumenta corporis*, i. e. quibus corpus ipſorum [illegible] geretur. ver. 22. منا C. & Mſ. منه forſ. eo ſenſu [illegible] Chald. hæc reddit, فيجب ان يخرج من الجنان لئلا [illegible] يده عله *Et modo oportet ut exeat* (vel *educatur*, [illegible] *ciatur*) *ex horto ne extendat manum ſuam.* C. & Mſ. [illegible] كيلا عله يده *Et nunc ne extendat manum ſuam* omiſsis cæteris, quibus nihil eſt in textu Hebr. quod reſpondeat. ver. 24. الملايكة in C. & Mſ. deeſt articulus. ib. شجر الحياة C. & Mſ. شجرة

Cap. IV. ver. 1. ثم ان C. & Mſ. وان v. 2. [illegible] C. & Mſ. هبل ut & alibi. v. 4. هابيل ايضا بشي [illegible] اتي هو ايضا من بكور C. & Mſ. من بكور v. 5. وسقط وجه C. & Mſ. ووقع وجهه v. 6. قال الله القاين ſic & C. at Mſ. قال الله له ib. ولم سقط C. & Mſ. [illegible] وانت المتسلط ſic & C. at Mſ. وانت المسلط v. 7. وقع [illegible] فقال الله لقاين Mſ. فقال الله له in C. deeſt له ibid. [illegible] احافظ C. & Mſ. انا حافظ لاخي v. 10. وقال Mſ. [illegible] v. 12. ولا تقلحها C. & Mſ. تقلح الارض ولا v. 14. [illegible] من بين يديك C. & Mſ. انستر من بين يديك [illegible] انستر v. 15. قال الله ſic & C. at Mſ. قال له الله v. 16. [illegible] v. 17. من بين يدي الله C. & Mſ. من قدام الله [illegible] Mſ. واقع v. 20. سكان الخيام ومتخذي المواشي [illegible] C. & Mſ. كان اول من سكن الاخبية وملك الماشية [illegible] in C. deeſt articulus. ver. 23. وصلا ايضا C. & Mſ. [illegible] وهو اول وصلا هي ايضا ibid. C. & Mſ. وكان [illegible] اول ibid. وكانت اخته ſic & C. at Mſ. وكان اسم [illegible] ibid. فقال لامك لامراتيه يا عادا ويا صلا اخته C. & Mſ. [illegible] فقال لمك لنساه ibid. وانتما يا عده ويا صله *Dixit* *Lamech uxoribus ſuis confidens*, vel, *confidenter*, deeſt in Mſ. ibid.

ib. وبا مراتي Mſ. وبا نسا ut & C. niſi quod deſit copula
ib. اترابي C. & Mſ. اترا v. 24. تقاد C. & Mſ. يقاد v. 25.
ثم ان ادم C. & Mſ. وان ادم v. 26. ولشيث ايضا وُلِد Mſ.
ولد ابنا وشيث هو ايضا ib. بالدعا حينيذ ابتدي
باسم الله C. & Mſ. حينيذ تبدلت الدعوة باسم الله Tunc
mutata eſt invocatio nominis Dei. Niſi f. leg. تبذلت
pro תבדלה, *ſic n. in C. occurrit, Profanata eſt: quod ad* H. *propius*
Cap. V. v. 1. — هذا كتاب شرح اعمار اولاد ادم Mſ.
وهذا Mſ. & C. شرح تاليد ادم كما انه في يوم خلقه الله
صنعه بشبه مسلطا Explicationis generationis Adami
quemadmodum die quo creavit ipſum Deus, in ſimi-
litudine ſua, dominio præditum fecit ipſum. Niſi ad
Deum referatur, & reddend. pro imperio fecit eum.
v. 2. باركهما وخلقهما ذكرا Mſ. ولما خلقهما ذكرا وانثي باركهما
وبارك فيهما C. وانثي وبارك فيهما ذكرا وانثي خلقهما
ib. وسماهما ادم في Mſ. وسماهما ادميين في يوم خلقهما
ذلك اليوم C. ودعا اسمهما ادم في يوم خلقهما v. 3. فعاش
ثم اولد ولدا (pro سنة) ادم ماية وثلثين سنت Mſ. & C.
سنة (C. ماية وثلثين) كذلك لما عاش ادم ثلاثين وماية
اولد ابنا Ita poſtquam vixiſſet &c. v. 5. الذي عاشه deeſt
in C. & Mſ. ib. تسعماية سنة وثلثين سنة in C. & Mſ. ماية
وثلثين سنة v. 6. ماية وخمس سنين ſic & C. & Mſ. ماية
سنة وخمس سنين ib. ثماني ماية وسبع سنين C. & Mſ.
وسبع سنين v. 15. ثمان ماية سنة خمسا C. & Mſ. خمسة
v. 18. ماية سنة اثنتين وستين سنة C. & Mſ. ماية واثنتين
وستين سنة v. 22. بعد ايلاد C. & Mſ. بعد ما اولد v. 24.
وقبضه الله Aſſumpſitque eum ad ſe. C. & Mſ. وقبضه
الله Aſſumpſitque ipſum Deus. v. 25. ماية سنة وسبعا
وثمانين C. & Mſ. ماية وسبعة وثمنين v. 29. ومن مشقة
ſic & C. in Mſ. deeſt من v. 32. اولد ساما وحاما ويافث
Mſ. اولد نوح شم وحم ويفث

Cap. VI. v. 1. الناس ſic & C. at Mſ. الانسان v. 2. بنو
Mſ. بني ut ſæpius: non obſervata caſuum differentia:
v. 3. قال الله عند ذلك لا تحل روحي على هولاء الناس
&c. ابدا Mſ. قال الله لا يغمد روحي في هولا الناس الي
مدتهم الدهر اذ هم بشريون ويكون Non recondet ut in
vagina (vaginabitur) ſpiritus meus in iſtis homini-
bus in ſæculum, cum ſint carnales, eritque ſpatium
eorum, &c. ſic et C. niſi quod pro روحي ſpiritus
meus, habeat, ذاتي Eſſentia mea. v. 4. وكان على

وكانو (كان C.) الجبابرة في الارض في ذلك Mſ. الارض &c.
الزمان وبعد ذلك ايضا كان (كانو يدخلو C.) يدخل
بنو الاشراف الي بنات العامة حراما فيلدن لهم هم
الجبابرة الذي (الذين من الدهور C.) من الدهر ذوو
الاسما Fueruntque Gigantes in terra eo tempore; et poſt
illud etiam ingreſsi ſunt filii illuſtrium ad filias ple-
bis, per nefas, et pepererunt illis: ſunt illi Gigantes
qui à ſæculo magni nominis (*fuerunt*.) v. 5. فراي الرب
ولما راي الله Mſ. ان شر الناس قد كثر على الارض &c.
ان قد كثر شر الناس في الارض وجميع خاطر افكار
قلوبهم شر محض طول الزمان Cumque vidiſſet Deus
quod multiplicata eſſet malitia hominum in terra, et
omnis imaginatio cogitationum cordium ipſorum
malum merum (ſimpliciter mala) eſſet continue: ſic et C.
niſi quod pro شر محض legatur راي محض typographi,
ut videtur, errore. v. 6. &c. وكره الله خلقه C. et Mſ.
تواعدهم (و C. cum præced.) الله كما صنعهم في الارض
واوصل المشقة الي قلوبهم Comminatus eſt ipſis Deus,
ſicut fecerat ipſos; et induxit (immiſit) miſeriam in
corda ipſorum. v. 7. &c. فقال الرب امحق Mſ. بان قال
امحو الناس الذين خلقتهم عن وجه الارض من انسان
الي بهيمة الي دبيب الي طاير السما اذ تواعدتهم كما خلقتهم
Ut diceret; Delebo homines quos creavi à facie terræ
ab homine uſq; ad jumentum (beſtiam) uſq; ad reptile,
uſque ad volucrem cœli, cum minatus ſim ipſis, ſicut
creavi ipſos: ut et C. v. 8. فظفر نوح من الله برحمة Mſ.
من ونح وجد حظا من عند الله ut et C. niſi quod deſit
v. 9. هولا وُلْد نوح Mſ. et C. هذا شرح تاليد نح ib. برا تقيا
صالحا صحيحا في اجياله في طاعة الله Mſ. et C. في حقبة —
سلك Probus integer in generationibus ſuis, in obſe-
quio Dei inceſsit. v. 10. فولد له ثلث بنين C. et Mſ.
وفسدت v. 11. واولد نوح ثلث بنين شم وحم ويفث Mſ.
واذ انفسدت in C. deeſt اذ ib. وامتلات اثما فجورا Mſ. et C.
ولما رآها الله قد فسدت بان v. 12. وامتلات الارض ظلما
من v. 13. وراها اذ انفسدت اذ (بان C.) فسد Mſ. افسد
ظلما Mſ. et C. قبلهم ظلما من قبلهم v. 14. بالقفر ſic et C.
Mſ. بقفر v. 15. ذراعا سمكها in Mſ. deeſt سمكها v. 16.
من جانبها Mſ. في جانبها v. 17. لاهلاك كل بشر C. et Mſ.
ونسوة v. 18. يتوفا C. et Mſ. يموت ib. لاهلاك كل بشري
يدخل ib. البشر C. et Mſ. البشرة v. 19. ونسا C. et Mſ.
ib. ليحيون C. ليحيو Mſ. لتحيا ib. تدخلهم C. et Mſ.

تدخل .v. 20 يكونون .C. et Mſ يكون pro يكرن
v. 21. يدخلون اليك ليحيون .C ليحيو Mſ. اليك لتحيا
الله به .ib جميع .Mſ بجميع .v. 22 ويكون .Mſ فيكون
in Mſ. et C. deeſt به

CAP. VII. v. 1. فقال الله لنوح .Mſ. له فقال الله .v. 2 وخذ
C & من جميع البهايم الطاهرة سبعة سبعة الواحد وزوجه
ذكورا واناثا من جميع البهايم الطاهرة تاخذ سبعة سبعة .Mſ
ibid. ذكرا وانثي .Mſ. & C. ذكورا واناثا .v. 3 ايضا وخذ In C.
& Mſ. deeſt خذ ibid نسلها على وجه الارض .C. & Mſ علي
فانه .Mſ. فاني ممطر بعد سبعة ايام .v. 4 وحه جميع نسلهم
والحو جميع ما يقوم مما خلقت .ibid سبعة ايام انا ممطر الي
C & Mſ. صنعتها .C والحو جميع الناس الذي صنعت
التي *Et delebo omnes homines quos feci.* v. 5. نوح جميع .C &
Mſ. نوح بجميع .ibid. الله به in C. & Mſ. deeſt به v. 7.
ونسا بنيه معه cum ipſis Mſ. ونسوة بنيه معهم cum ipſo
v. 9. دخلت .Mſ دخلو ut et alibi, ut v. 15. &c. ibid. ذكور
&c. Mſ. ذكورا واناثا كما امره الله et ſine به in fine.
v. 11. لعمر .Mſ. et C. من عمر .ibid السبعة عشر .C. et Mſ.
السابع عشر .ib جميع عيون .Mſ. تشققت عيون Omnes
fontes. v. 16. والداخلين .Mſ والداخلون ذكرا وانثي
ذكور واناث .ib به deeſt in Mſ. v. 17. تحمل .Mſ. تحملت
v. 18. ولما عظم الما وكثر جدا .Mſ. ولما كثر الما جدا وعظم
C. ولما كثر الما وعظم جدا v. 20. — ولما علا .Mſ عظم
in cæteris convenit, niſi quod in وتغطت copulam و
omittat, at C. خمسة عشر ذراع من العلو صعد الما
v. 23. نوح ومن معه فقط .Mſ. نوح فقط ومن معه .v. 24 ولما
ولما عظم الما على الارض .C & .Mſ علا الما غطي الارض
forſ. على rectius quam غطي

CAP. VIII. v. 1. وراعي ſic et C. Mſ. ذكر .ib واجاز الله ريحا
C. et Mſ. وفي يوم خلا منه .v. 5 فامر الله بريح .C. et Mſ
الذي صنعه وفي الواحد منه Et uno, ſeu primo ejus. v. 6.
C. et Mſ. التي صنعها .v. 8 جفي .C. et Mſ خفي alleviata
eſſet aqua: ſic et v. 11. v. 10. اطلاقها .C. et Mſ اطلقها .v. 11
اليه deeſt in Mſ. ib. ورقة .C. et Mſ بورقة .v. 12 ولم
ولم تعاود الرجوع اليه .C. et Mſ تعاود الي الرجوع اليه البتة
وجه الارض قد جفي .ib احد .Mſ. et C احدي .v. 13 ايضا
C. et Mſ. قد جفي وجه الارض .v. 15 وخاطب الله نوحا .Mſ

&c. الوحش .ib الوحوش .C. et Mſ وقال الله لنوح .v. 17 والدواب
Mſ. يتوالدون في الارض ويثمرون ويكثرون .v. 19
&c. جميع الوحش والطاير وساير الدبيب .Mſ من التابوت
C. الداب على الارض لاجناسهم خرجو من التابوت
(leg. والطاير) الوحوش الساير .v. 20 بعد الجميع صعايد
الله (f. pro لله: deeſt in C.) صواعدا .Mſ على المذبح
رب على المذبح .v. 21 وقال الله لنبيه Dixitque Deus Pro-
phetæ ſuo. C. et Mſ. قال الله من ذاتهم Dixitque De-
us ab eſſentia ſua (à ſe ipſo) ib. pro لعن in C. et Mſ.
اعود .C ولا اعيد ايضا قتل .Mſ ولا اعيد قتل .ib
لا يعطلون .C. et Mſ لا تعطل .v. 22 ابدا اقتل

CAP. IX. v. 1. اكثروا واثمروا .C. et Mſ اكثرو واثمرو
v. 2. مسلمة .C. et Mſ مسلمون .v. 4. deeſt in Mſ. و init.
بالنفع .C فاطلبها بالمنع .v. 5 تاكلوه .C. & Mſ تاكلم
انفسكم فاطلبها بالنهي .Mſ in quo & deſunt aliqua.
من يد ساير الحيوان فاطلبها بالمنع ومن يد الناس .&c
*A vobis ipſis requiram, interdicto, & a cæteris ani-
libus requiram ipſum prohibitione (vel cohibendo) &c.*
ver. 6. بدمه .ibid بنفسه ſic & C. Mſ. بانسان ſic & C.
Mſ. لانه بصورة الملايكة صنعه مسلطا .ib بناس Quo-
niam ad imaginem Angelorum fecit eum dominantem.
Mſ. لان بصورة الله مسلطا صنعه Quoniam ad imagi-
nem Dei, dominio præditum fecit illum C. بصورة
شريفة forma excellenti. v. 12. جاعله .C. & Mſ التي انا
جاعلها .ib بيه التي معكم .C. & Mſ حية معكم
v. 13. قوسي وهي in C. & Mſ. deeſt وهي v. 14.
بين كل .v. 15 اذا غيمت غماما .C. & Mſ غيمت غيما
ſic & C. Mſ. وبين لكل .ib ولا تصير .Mſ. & C تصير
بين الله لكل نفس .ib فتصير .C. & Mſ. ويكون .v. 16
ſic & C. at Mſ. بين الله وبين كل نفس .ib على بشري
& Mſ. بشري الذي على .v. 17 ثم قال .Mſ لذلك قال
in C. وقال .ib علامة العهد ſic & C. at Mſ. علامة امان
ſignum fidei, ſeu ſecuritatis. ib. اقمت .Mſ. ثبتتها .C ثبتها
ib. بشري الذي على .C. & Mſ. بشر علي الارض v. 20.
غرس .Mſ. ابتدى وابتدي .ib ſic & C. at Mſ. ابتداء
v. 24. علم .C. & Mſ فعلم .ib الصغير ſic & C. at Mſ.
ويحسن .Mſ يحسن .C. ليفت .Mſ. الي يافث .v. 27 الاصغر
الثانية سنة .v. 28 في اخبية شم .Mſ ويسكن اخبية سام
C. & Mſ. ثلث ماية وخمسين C.

Cap. X. v. 1. وهولآ اولاد Mf. وهذا شرح تاليد C. وهذه
وهم بنون ولد لهم Mf. ولد لهم بنون بعد الطوفان
C. deest بنون v. 2. والصين Mf. والصين C. والصيص
وقبرس وادنه & Cyprus & Adbata. Mf. وادنة وقبرس
Cyprus & Adena. v. 5. بلغاتهم وعشايرهم واسمايهم Et
omnibus suis C. & Mf. لغتة لعشايرهم وامهم Et
gentibus suis v. 6. ونبت Lat. & Tafta. Mf. وبنت v. 7. وبنو
Et filii Æthiopiæ. C. & Mf. وبنو كوش & filii
Cush. ib. والدمس الفاوق Mf. & C. القاوتوا والدمدم (vel
والدمدم) ib. والسند والهند Mf. والسند والهند v. 8.
في الارض Mf. & C. في البلد v. 9. نحيفا Mf. نحوفا ib. يقال
كنمرد Mf. يقال هذا كنمرد v. 10. الارض Mf. ذلك
البلد v. 12. العظيمة Mf. العظمي v. 13. والقرمانيين C.
Mf. والفرميين Et Firmæos. v. 14. فالبمنيين Et
Alyamanæos Mf. والمميين C. واليمنيين Et Bimæos.
v. 19. خلوص Mf. الخلوص v. 21. &c. ايضا بنون Mf. وولد
v. 22. لسم هو ايضا ابو جميع بني عبر اخي يفث
خورستان Chorastan. C. & Mf. خوزستان Chuzastan
puto rectius. v. 24. deest in Mf. v. 26. الماده Mf. المادد C.
العبر ib. والشلف Mf. والسلف C. sine articulo ib.
وحصرموت (in Mf. deest) ib. ويارح C. & Mf. ويرح v. 27.
ودقلة Mf. & C. ودقلة v. 30. المدينة الي الجبل الشرقي C.
الي مدينة الجبل الشرقي ad urbem montis orientalis.
Mf. الي المدينة الشرقي ad urbem orientalem. v. 32.
لتوالدهم Mf. لتاليدهم in C. deest ب. ib. في البلد C.
Mf. في الارض

Cap. XI. v. 1. جميع اهل الارض in Mf. deest اهل ib.
وكان الكلام C. & Mf. وكلام واحد v. 2. وكان لما رحلوا C.
Mf. ولما رحلوا ib. من المشرق sic & C. at Mf. من
المشرق v. 3. كان لهم ملاطا C. كان لهم بدل الطين in
Mf. deest لهم. v. 4. لنبني C. & Mf. نبني ib. علي وجه
الارض C. & Mf. علي وجه جميع الارض v. 5. فانحدر ملايكة
ليطلعوا Descenderuntque Angeli ad videndum. C. & Mf.
واورد الله امرا موجلا ليري Demisitque Deus mandatum ter-
rificum, ut videret. v. 6. &c. لا والان ما اختاروا ان يفعلوه
Mf. فلا ما ابتدو ان يصنعوه والان Quod cœperunt fa-
cere, &c. Sic & C. nisi quod pro فلا habeat لا. v. 7.
حتي لا يسمع Mf. لغاتهم حتي لا يصنع لغتهم male pro

& لغاتهم v. 9. يسمع بها بلبل Mf. ثم سنت ibi dispersit.
ib. جميع اهل الارض sic & C. Mf. اهل الارض Omnium, &c.
ib. بددهم علي جميع وجهها sic & C. at Mf. بددهم الله علي
جميع الدنية v. 10. اولاد Mf. & C. تاليد. ut & v. 27. v. 12.
خمسا C. & Mf. خمسة v. 20. اثنين Mf. اثنتين v. 21.
وعاش بعد ذلك leg. بعد. v. 23. وعاش مايتي سنة Mf. بعد
&c. مايتي C. ولما عاش بعد ذلك: ut & in præcedentibus.
v. 24. تسعا Mf. & C. تسعة v. 26. وعاش تارح Mf. & C. ولما
عاش تارح v. 27. تارح اولد Mf. اذ اولد quando genuit.
v. 28. ابيه تارح C. & Mf. تارح ابوه v. 29. لهما امراتين
Mf. & C. لهم نسا ib. ابنة C. بنت Mf. بنت male. v. 31.
Et Sarai nurum suam, uxorem Abraham filii sui.
Desunt hæc in Mf. ib. معهم قوم من in Mf. deest قوم

Cap. XII. v. 1. ومنشاك C. & Mf. ومولدك v. 3.
والعن شاتميك Mf. ويستبركو وشاتمك العن ويتبرك C.
اموالهم التي v. 5. فمضي C. & Mf. وانطلق v. 4. ويتبارك
سرحهم الذي C. & Mf. تمولوا والنفوس التي اصطنعوا في
وجاوا الي ib. ملكوه والنفوس التي اكتسبوها بحران
ابرام البلد Mf. & C. & Mf. وجاو اليه v. 6. بلد كنعان
C. ابرم في البلد ib. بلوط Mf. & C. مرج & sic noster.
c. 14. 13. ib. في البلد Mf. فيه v. 7. ملاك الله له Mf. & C.
له الله ib. له وقال in C. & Mf. deest له v. 8. هناك C. &
Mf. ib. ثم الذي جعل ملاكه متجليا اليه Mf. & C.
له المتجلي لله Deo qui se ipsum manifestarat. ib. بيت
بيت ال من الغرب وعي Mf. ايل من الغرب له والعي
ib. مذبحا ثم ايضا مذبحا Mf. ib. ودعاه باسمه Mf. & C.
من دخول v. 9. رحل ابرام in Mf. deest ابرام v. 11. ودعا
مصر C. & Mf. من الدخول الي مصر v. 12. راك Mf.
لقبل ان يحسن لي Mf. حتي يحسن الي v. 13. راوك C. اراك
C. من اجلك ib. لكي ان يحسن الي C. & Mf.
ونعتوها v. 14. المراة انها Mf. & C. ان المراة v. 15. بحريرتك
C. & Mf. ومدحوها ib. الي منزله sic & Mf. at C. الي قصره
v. 17. فبلا Afflixitque C. & Mf. فتواعد Et minatus est.
ib. واهله Mf. & C. وآله ib. زوجته C. & Mf. زوجة ابرم
v. 18. ابرام Mf. & C. بابرم v. 20. عليه sic & C. at Mf. به
ib. بذرقوا Mf. Recte بذرقوا C. برجال فبذرقوه

Cap. XIII. v. 4. كان فيه مصرية Mf. كان ثم حيناه
ib.

ib. ثم في الابتدا Mſ. ثم اولا v.5. وكان ايضا للوط السايي
(C. السالك) Mſ. وايضا للوط السايِر ib. وخيام C. & Mſ.
v.6. واخبية ولم حملهما البلد Mſ. ولم تحملهما حشة البلد
C. ولم يحملهما الارض ib. يقيما فيها in Mſ. deeſt فيها
v.7. فكانت Mſ. فكان v.8. حتي قال ſic & C. Mſ. ثم قال
ib. لا يحسن ان يكون C. & Mſ. tantum لا تكون Ne ſit.
ib. لانا رجلان Mſ. لانا قوم C. فاننا قوم v.9. الان جميع
البلد Mſ. الا ان جميع الارض C. &c. اليس جميع ib. اما
الي الشمال C. & Mſ. اما يسرة ib. عنك deeſt in Mſ. & C.
v.10. &c. فاذا جميعه سقي C. & Mſ. ان كله سقي ib.
كجنة الله مثل Mſ. & C. كجنان الله وكارض v.11.
الي المشرق Mſ. من الشرق C. من المشرق v.12. ابوام pro
ابرام ib. بارض Mſ. & C. في بلد v.14. بعد ما Mſ. بعد ان
ib. انت فيه C. & Mſ. انت ثم ib. الي الابد C. & Mſ. الي
v.16. الدهر ان امكن C. ليس malè. ib. احصا تراب
C. & Mſ. ان يحصي تراب v.17. فاني اعطيكها C. & Mſ.
فاني لك اعطيها v.18. ابرام مرحلة مرحلة الي ان C. & Mſ.
ابرام وجا omiſsis cæt. ib. في ارض ممري C. & Mſ. في مرج
ممرا ib. وبني مذبحا Mſ. وبني ثم مذبحا

Cap. XIV. v.1. سريان Mſ. & C. السر ſic & v.9. ibid.
خورستان C. & Mſ. خورستان ſic & v.9. v.2. عمورا وشنياب
Mſ. عمره شناب v.3. مرج الحقول Mſ. عمق السدين ſic &
v.8. ut & C. & v.10. at hic C. مرج ib. هو البحيرة الميتة C.
& Mſ. هي البحيرة المالحة *Eſt illud lacus ſalſus.* v.4. عشره
C. & Mſ. عشر v.5. الشجعان الذين في الصنمين *q.d.*
fortes qui in duobus Idolis, (vel loco ſic dicto) C. & Mſ.
والهيبين الذين في ib. الشجعا الذين بعشترون قرنايم
والهيوبيين C. والهيوبين الذي في شوه Mſ. المستوي
Forſ. ergo legend. والمهيبين v.6. والحورانيين Mſ.
والحوريين C. والحوريون ib. جبال الشراه ſic & C. at Mſ.
جبل شراه ib. كان في Mſ. كان ايضا في v.10. فيه اداك
(quod quid ſit quæro: forſ. pro اذاك, tunc temporis)
ابار Mſ. فيه ابار C. فيها v.11. ماءكلهم C. & Mſ. طعامهم
v.12. وماله C. & Mſ. وسرحه v.13. ابرام C. & Mſ. لابرم ib.
اصدقا ابرام Mſ. & C. ذوو عهد ابرام *Fœderati Abrami.*
v.14. ان قد سبي قريبه C. ان قريبه قد اسر Mſ. اقريبه
malè. v.17. فتلقاه Mſ. & C. تلقاه ib. الي مرج المستوي

Mſ. الي عمق شوي ſcrib. ال ut in C. v.18. [مل]ك العدل
[او]رسلم C. وملكي صدق ملك شلم Mſ. ملك سوليم
v.19. للقادر Mſ. للطايق. ut & v.20. & alibi ſæp[e]
طايق pro قادر v.23. &c. ان اخذت من خيط in [C.]
& Mſ. Mutato verborum ordine [من] خيط الي شمخ
ان اخذت v.24. &c. وقسم القوم Mſ. [ن]صيب القوم
Cap. XV. ver.1. هذه الخطوب Mſ. هذا الامور v.
فقال Mſ. قال v.4. بل — قايلا له Mſ. الا — له قايلا v.
الي التفت الان — خارج Mſ. الي التفت — براً v.5. — [ا]حصا
قال ثم تحصيها Mſ. قال تحصيهم — احصا جميع v.
خذ Mſ. قدم v.10. — وشطرها هذه — فاخذ Mſ. — [...]
ثم سطرها ذلك melius شطرها ibid. يسطره — قبالة M[ſ.]
يسطره — تلقا v.11. صنوف الجارح علي الاجساد [...]
Mſ. ثم وضع الطاير علي الصطور *Deſcenderunt volucr[es]*
in ordines, ſcil. *cadavera ordine diſpoſita;* C. [عل]ي الاجساد
ſuper corpora. ibid. ابرام تحركها ونفرها Mſ. [...]
ابرم تحركت C. فتحركت v.12. وقع سبات علي ابرام ſic & [C.]
Mſ. فاذا بسبات قد وقع علي ابرام v.13. لابوام pro [ابرام]
ib. عام اربعماية ويشقونهم Mſ. ويستقدموهم [...]
اربعماية v.14. يخرجون بمال Mſ. يخرجو بسرح eodem ſe[...]
v.15. وتدفن ut & C. Mſ. تدفن v.16. ذنوب ut & [C.]
Mſ. ذنب v.17. الشطور — وشعل نار ساير — الدهمة [...]
السطور — وقليل نار قد جاز — الجهمة C. الاشطار v.[...]
هذه الارض — عهد Mſ. (pro هذا ut in C.) هاد — [...]
البلد v.19. وسامكنكم من القينيين Mſ. [الق]ينيين
v.20. والشجعان Mſ. والشجعا ut & in C.

Cap. XVI. v.1. وكانت لها Mſ. وكان لها ſic & [C.]
v.3. فاعطتها ابرام Mſ. لابرم v.5. فقالت Mſ. [...]
v.6. حتي فعذبتها ساراي in Mſ. ساراي omittitur v.[...]
الحجار حجر Mſ. الجفار C. حجرا لحجار Lapidis Hejaz [...]
من قالت — فقال Mſ. من قال — قال v.9. [...]
Mſ. واستخدي C. واستخدمي v.10. كثر Mſ. كثرة [...]
C. من الكثرة v.11. وتسميه ſic & C. Mſ. وتسمينه ib. [...]
من شقايك دعاك اليه Mſ. لضعفك ut & C. nihilo [...]
dito. v.13. الراي القادر — لمخاطب — فنادت Mſ. — [...]
المتجلي (*qui ſe revelavit, vel apparuit*) — الناظر [...]

GENES.

ib. هاهنا Mf. هانا deeft in C. v. 14. يرد — الحي Mf.
يرد — الناظر ut & C. v. 15. ابنه — ابنا Mf. بسم — ابن
ابنه ib. وسمّي male pro وسمّي v. 16. لابرام deeft in Mf.
CAP. XVII. v. 1. القادر — ملك الله تراي له Mf. تجلي
الطايق — له الله v. 4. ابرهيم — ايضا fic & C. Mf. ابرهم — ابدا
v. 5. ملوك منك ويخرج — واثمرك Mf. ملوك منك — وانميك
يخرجون ut & C. v. 7. — وبين نسلك Mf. وبينك ونسلك
fic & C. ib. ولنسلك بعدك Mf. ولنسلك من بعدك defunt
in C. v. 8. حورا موبدا — وهي جميع — بلده Mf. — بلد
حور الدهر — جميع v. 9. احفظ — لابرهيم Mf. فاحفظ — له
defunt in C. v. 8. & 9. v. 10. ان وبين نسلك من بعدك
يختتن Mf. ونسلك بعدك يختتن fic & C. v. 11. فتختتنون
Mf. فاذا تختتنون ut & C. v. 12. ليس (ut & C.) — كل ذكر
C. كل رجل — الذي ليس هو نسلك Mf. هو من نسلكم
بل C.) واذ يختانه Mf. اختتانا — بمالك — v. 13. من نسلك
يختتن) — لك بثمن ib. عهدا موبدا Mf. عهد الدهر v. 14. واي
واي رجل اقلف لم Mf. اقلف من الذكور لم يختتن —
ينقطع ذلك Mf. تنقطع تلك النفس — اذ قد ib. يختتن —
واعطي لك — واباركها — v. 16. الانسان (ذلك الرجل C.) — لا
وابارك فيه C. ابارك فيه — ut & C. وارزقك Mf. منها امم —
يكونون Mf. ut & C. يخرجون ib. (امه C.) — منه امم —
v. 17. & 18. الابن ut & C. Mf. الا ابن redundante ا. C. لابن
v. 18. يحيا بين — فقال ut & C. Mf. يحيا معه بين — وقال
v. 19. ومع نسله عهدا موبدا — فقال Mf. عهد — قال
الدهر ونسله ut & C. v. 20. وقد سمعت قولك في اسماعيل
وها Mf. ها قد سمعتك وفي اسمعيل ut & C. ib. واثمره Mf.
وانميه C. واثمرته ib. ويولد اثني عشر شريفا Mf. واثني
عشر شريفا يولد v. 21. الاتيه Mf. القابلة C. الاخري altero.
v. 22. ملاك الله Mf. نور الله *Splendor Domini*, ut & C. v. 23.
ولدان بيته وساير المشترين بماله مع كل ذكر Mf. & C.
كل رجل (بثمنه C.) المولودين في منزله والمشترا بثمن v. 23.
الله به — حسب ما — في هذا Mf. — في ذات ذالك ut & C.
Eo ipso die الله — كما v. 24. وابراهيم Mf. وكان ابرهيم
fic & C. ib. عند ختنه لحم قلفته Mf. حين ختن القلفة
من بدنه ut & C. v. 27. بماله من — والمولودين — اناس
الاجنبيين Mf. بثمن — المولود — رجل (fic & C.
nifi quod leg. من كل غريب (بثمنه

CAP. XVIII. v. 1. بلوط — ملاك الله في بلوط Mf. الله في مرج
in prato, vel, *planitie*. ib. عند حر — بباب المضرب Mf. على
عند حما باب الخبا (في C.) v. 2. المضرب — احضر للقايهم
Mf. & C. الخبا — تلقاهم v. 3. حاضر عن الان تجز Mf. تجز
عن (تجور عن C.) v. 4. ما Mf. من ما v. 5. لتسندوا خبز
جزتم — ثم تمضوا بعد ذلك — بها Mf. & C. من خبز
مررتم — بعد ذلك تمضون — واسندوا ver. 6. — فاسرع
وبيات ثلاث ياخذ — المضرب Mf. & C. اصنع بثلث — الخبا
ver. 7. — احضر Mf. — حاضر C. حضار v. 9. قال ها Mf.
& C. قال هوذا v. 10. — سارجع قال المبعوث منهم اليها
المضرب Mf. & C. الخبا — قال سارجع v. 11. شيخان
وقد امتنع — طاعنان Mf. & C. وانتهي — قد شاخا وطعنا
v. 12. — ابعد Mf. — بعد v. 13. الله وقد — فقال نبي الله
Mf. قد وانا الله — فقال الله *Dixitque Deus, &c.* v. 14. امر
ابن امر للوقت Mf. في مثل هذا الوقت اعود اليك ولساره
ارجع اليك في مثل هذا الوقت من قابل ولشره ابن
C. شيا سارجع اليك في مثل هذا الوقت لاقبل ولشره ابن
v. 15. فقال Mf. قال v. 16. من هناك على طاهر سدوم Mf.
& C. قبالة سدم — من ثم v. 19. واهله بعده — اعلم انه
بان يحفظوا Mf. ويحفظون والله من بعده — عالم بانه
C. والله بعده — اعلم بانه ib. ما — حتي ينجز الله — طريق
Mf. بما — الله لقبل ان يفي — طرق C. بسبب — طريق
Mf. & C. فقال — صراخ المظلومين في سدوم v. 20. ان يوفي
فاحدر اليها نذيرا ينظر v. 21. فقال له — صراخ سدوم
Mf. اورد (الان C.) امرا موجلا *Demittam mandatum ter-*
rificum. انظر C. ابصر اكتب Nifi f. leg. כהב vel
כתב de quibus haud fatis conftat. v. 22. وبقي واقفا
Mf. عاده واقف v. 23. تسيف fic & C. Mf. تسفي malè
v. 24. القرية — وان وجد خمسون fic & C. Mf. لعل
— يوجد — البلد ايقينا تسفهم *Num certo perdes ipfos?*
C. تسيفهم ib. صالحا في — من اجل — اتفي اهلها
لقبل — (بسبب C.) الصالح — في ما بينهم Mf. وسطها
v. 25. وانت — انت معاذا حاكم fic & C. Mf. وان — ان
فقال له — في وسط القرية v. 26. احاكم C. معاذا احكام
Mf. & C. وقال — في ما بينهم v. 27. امعنت Mf. امعت
malè, deeft ن. v. 28. نقص — ينقصون الخمسين صالحا
ينقصون C. ان ينقص الخمسين صالح خمسة Mf. الخمسة

حمسة — في كلامة — v. 29. من الخمسين صالح حمس
v. 30. خمسا — كلامه — وقال لعل Mſ. فقال عسي ان
فقال لعل C. قال — ثم لعل Mſ. وقال — عسي ان — هناك
وقال هوذا قد Mſ. وقال قد — الله عسي ان ver. 31.
quæ حتي اتكلم هاده المرة فقط لعل post الله ſequntur
redundare videntur. v. 32. عسي ان — ربي — يشتد Mſ.
Mſ. فمضي ملاك الله v. 33. يصعب — الله — لعل &C.
وارتفع نور الله *Et ſublatus eſt ſplendor Domini.*

Cap. XIX. v. 1. Mſ. الرسولان — راهما — لاستقبا لهما
وتدكان Mſ. وادكجا وسيرا v. 2. الملكان — راهم — تلقاهم
نبيت في الرحبة Mſ. في الرحبة نبيت ibid. وتمضيان
حتي الج — الي منزله — مجلسا — فطيرا فاكلوا ver. 3.
ثم الاح — (حتي الح C.) منزله — منزلة — فطير واكلا Mſ.
deeſt باهل قريه — الذي Mſ. اهل القرية — الذين v. 4.
بالمنزل من شب ut Mſ. C. بالبيت من حدث ib. in C. الذي
Mſ. الرجلان اللذان جا — في هذه الليله — نواقعهما v. 5.
v. 6. القوم الذي دخلو — الليله اخرجهم — نواقعهم
ما عرفنا — v. 8. اليهم — Mſ. اليهما — v. 7. وغلق Mſ. واغلق
لم يعرفون — (لم يعرفان C.) عدا Mſ. ولا تصنعوا بهولاء
قالوا — Mſ. فقالوا — عن الباب وقالوا v. 9 بهاولاي (لهاولاي C.)
من اساتنا ibid. فقالوا — الي ههنا ثم قالوا C. ثم ثم قالوا
فمدا v. 10. منهم فلحوا C. منهم فالحوا Mſ. اليهما فالجوا
فمد القوم — وادخلو Mſ. الرجلان اليد — وادخلا لوط
عندهم — وغلقوا Mſ. اليهما — واغلقا الباب ib. لوطا الي
في باب — بالعشي v. 11. اليهم — وغلقوا الباب C. الاصراع
بباب — بالعشا من صغير الي كبير Mſ. من شاب الي شيخ
Mſ. الرجلان — ايضا هاهنا — v. 12. من شاب الي شيخ C.
وبنات — Mſ. وبناتك — من لك ib. القوم — هاهنا ايضا —
فانا مهلكا ناس — اذ قد عظمت صرختهم — v. 13. مالك
لاهلاك ib. لانا مهلكو هذا — لما صعد صراخهم — Mſ.
آخذي v. 14. بعث بنا لنهلكهم Mſ. هذه المدينة
المتزوجين ببناته — اخرجوا — Mſ. بناته — واخرجوا — فكان
Mſ. عند طلوع — الج الرسولان — فخذ — v. 15. وكان
كيلا ib. طلوع — الجّ (الح C.) الملايكة — خذ —
كلا تنساف Mſ. ينقرضين بالبلا النازل بذنب اهل القرية
الرجلان — بسبب v. 16. برتب (بذنوب C.) اهل البلد
v. 17. القوم — بشفقة — خارج Mſ. رحمت — الي خارج

…خرجوهم — برا — Mſ. اخرجاهم — خارج — كيلا تنقرض
M… رسولي — v. 18. وتخلّصْ pro وتخلص ib. كلا تنساف
v. … — رسول C. برغبة يا رسول الله *Quæſo O Legate Dei.*
…يبه ان Mſ. قريبة يمكنني الهرب v. 20. كلا — Mſ. ليلا
M… الخلاص — لست v. 22. ليلا Mſ. بان لا v. 20. اهرب
v. … وعمره Mſ. وعلي عموره ib. تخلص — (اخلص C.) ليس
…يلب — وساير المرج — Mſ. فقلب — المرج — (ſic & C.) نبت
v. … من in C. omittitur من وريه Mſ. ورآه v. 26. نبات
…لوط — v. 29. وادلج — فيه Mſ. ut & C. فادلج — ثم
v. … فلما — لوطا — لوط يسكنها Mſ. ut C. يسكنها لوط
…بلت — v. 31. اذ — في مغاره Mſ. انه (ان C.) في المغارة
ut … من ابينا v. 32. قالت — الناس Mſ. (ناس C.) النسا
…لغد — (الغد C. deeſt) فنسقيه — (ut C.) v. 34. منه Mſ.
…يبتقي C. من غد — فنسقه — نستبقي Mſ. واستبقي
…ابلهما Mſ. C. في تلك الليلة اباهما خمرا وقامت v. 35.
…فلت Mſ. فحملتا v. 36. خمرا في تلك الليلة ايضا وقامت
v. 38. ايضا ut C. Mſ. هي ايضا

Cap. XX. v. 2. …لتي هي بعث Mſ. هي اختي وبعث
…ر Mſ. اخي هو v. 5. انسان صالح Mſ. انسانا صالحا v. 4.
…قال — من ان — لي Mſ. فقال — عن ان — الي v. 6. اخي
v. 9 فادلج Mſ. وادلج — v. 8. يدعو Mſ. ويدعوا v. 7.
…رتلت معي افعالا لا يجوز ان تفعل ib. بابرهيم Mſ. ابراهيم
…ني v. 10. واعمال لم يصنع مثلها صنعتها معي Mſ.
v. 11 ut in C. صنعت pro اذ صنع Mſ. حتي فعلت
…ليس خوف الله — Mſ. خوف الله ليس — فيقتلني اهلي
…حقيقة — لكن Mſ. الحقيقة — لا من v. 12. فيقتلوني
…واعطي — عليه Mſ. واعطي ذلك — اليه v. 14. ليس من
…هوذا قد — Mſ. قد — يكون v. 16. اقم Mſ. فاقم v. 15.
…تواعد — من ال Mſ. قد توعد — من اهل v. 18. تكون

Cap. XXI. v. 1. بها — رعي Mſ. لها — ذكر v. 2. …زارلت
…زارلت — (ساره omiſſo) في Mſ. ساره — في زمان —
ib. فيه تلد انها الله قال Mſ. الله قالت omiſsis cæteris
…رولين — v. 4. فسمي — اسحق Mſ. فاسمي — اسحاق v. 3.
…قالت v. 7. اسحق Mſ. اسحاق v. 5. بن — كما Mſ. حسب ما
…قالت من — شيخوخيته — Mſ. صدق من — شيخوختها
…قالت v. 10. فصنع — فطم Mſ. وصنع — فطم v. 8.
ابراهيم

وقال— لك ساره فاقبله— فان .v.12 قالت له Mſ. لابراهيم

قال له— سره لك اقبلها— من يصحك .v.13 Mſ. اسحق

فدفعهما— صيرهما— .v.14 اذ هو Mſ. ut & C. فانه

فدفعه— صيره— عنقها— Mſ. منكبها— فضلت

فجلست— كعلوه— موت الصبي .v.16 Mſ. وضلت

وجلست— كنجلوة— (leg. كعلوة cum ع ut & C.) موته

.v.22 وانتخذت Mſ. واخذت .v.21 فسمع Mſ. وسمع .v.17

بل تصنع معي كالاحسان الذي .v.23 فايلين Mſ. وقال

قال احسان الذي Mſ. صنعته معك ومع اهل البلد

عصبوها .v.25 صنعته معك اصنع معي ومع البلد Mſ.

فقال ابيمالخ لم— وايضا فانت لم .v.26 ut C. Mſ. غصبها

اخذ ابراهيم غنما— فاعطي .v.27 فقال لا— وانت لم

.v.28 اخذ غنما— فاعطا— وعهدا— ذلك Mſ. وقطع

هذا— نعاج Mſ. هذه— النعجات .v.29 واوقف Mſ. ووقف

قال لتاخذها من اجل .v.30 &c. hunc verſ. Mſ. ſic legit.

قال ان تاخذها مني (من يدي .C) لتقبل ان تكون

لذلك— حلفا ثم Mſ. ولذلك— حلفا .v.31 لي شهادة اني

ونصب .v.33 عهدا عهدا— فرجعوا Mſ. عهدا ورجعا .v.32

ثم غرس غرسا— (وغرس غرسا .C) نصبا— الله العالم Mſ.

وجاور ابراهيم .v.34 رب العالم .C رب العالمين Mſ.

وسكن ابرهيم

Cap. XXII. v. 1. هذه— فقال Mſ. هذا— قال v.2.

وحيدك— Mſ. واحدك— هو اسحق— قربانا— اعرفك به

.v.3 للقربان— اقول لك —(هو اسحق in Mſ. deeſt) هو اسحق

حطبا للقربان— Mſ. حطب الصعيدة— ومضي

قال الله امض اليه .ib فمضي— (للقربان in C. deeſt)

فقال .v.5 وراي .v.4 ut & Mſ. at C. فنظر قال له

النار والسكين .v.6 قال— البكم Mſ. ابراهيم— البكما

الله .v.9 واين— Mſ. فاين— .v.7 نارا وسكينا Mſ. ut & C.

فاخذ .v.10 الله— ثم ابرهيم Mſ. امض اليه— ابرهيم ثم

قال يا ابرهيم Mſ. قايلا يا ابراهيم يا ابراهيم .v.11 واخذ Mſ.

تمد (Mſ. deeſt) تمد يدك الي— انك تقي الله .v.12

بعد ذلك فاذا— قرناه— .v.13 يدك) الي— لانك تقي الله

عينيه فنظر— بقرناه— فمضي Mſ. فمضي اليه فاخذه

وسمي ابرهم Mſ. — مكان يرحم الله زايره .v.14 &c. وسمي

ذلك الموضع الله يتجلا كما يقال اليوم في هذا الجبل

الله Mſ. — من السما ثانية .v.15 ſic & C. الله يتجلي

—فيك .v.17 قال Mſ. وقال .v.16 بابرهيم ثانيا من السما

اجمعين Mſ. اجمعون .v.19 فيك male pro فيه— Mſ.

Mſ. اخوه .v.21 هذا— وقيل Mſ. هذه— بان قيل .v.20

ولدتهم .v.23 وحزو وفلداش Mſ. وحز وفلداش .v.22— اخاه

ولدتهم ملكه لنحور Mſ. لنحور

Cap. XXIII. v. 1. وسبعا Mſ. وسبعة v. 3. حصرة ſcrib.

او ضيف— Mſ. وضيف— عندكم وادفن .v.4 حضرة

(redundat ا.) معكم ادفن ver. 5. &c. فاجاب بنو Mſ.

.v.7 في خير Mſ. في خيار .v.6 فاجابه بني حث وقالوا له

اشتهت .v.8 البلد بني حث Mſ. البلد وهم بنو حيث

شاءت انفسكم— مني Mſ. نفوسكم— مني في ان تشفعوا

نعطيني— Mſ. وفي ان يعطيني— المضعفة .v.9 واشفعوا

وساير— Mſ. وبحضرة ساير— دخل باب .v.10 المضاعفة

لا تذكر ثمنا يا سيدي .v.11 في باب .C دخل من باب

قد اعطيتكها ut & C. ib. لا يا سيدي اسمع Mſ. فاسمع

قد وهبتها لك بشهادة .ib. &c. الذي قد اعطيتها لك Mſ.

Quæ eſt in ea, dedi tibi in præſentia filiorum patrui mei, &c.

Nec aliud hic valet بشهادة quam *in præſentia.*

Poſteriorem partem verſus ſic legit Mſ. ut & C.

التي فيها بحضرة بني عمي اعطيتها لك ادفن فيها

ميتك— .ver. 13 — ليس حاجتي الا عندك فليتك Mſ.

بحضرتهم .ib اما ان ليتك .C اما ان انت بل ليتك—

واجاب عفرون .v.14. &c اوقبله Mſ. وتقبله .ib بحضرتهم pro

ارض— بيني وبينك ما هي .v.15 واجابه وقال له Mſ.

روضة— ما هي بيني وبينك ادفن Mſ. فادفن ميتك فيها

سمع ابراهيم— الدراهم— .v.16 ut & C. فيها ميتك Mſ.

مما هو جايز بين التجار .ibid القضة— (ابراهيم abeſt)

Mſ. جايزة في التجارات ut & C. v.17. وجوب شري in Mſ. de-

في حقل مغاره .v.19 قريته Mſ. قريتهم .v.18 ſunt ut & in C.

في مغارة الضيعة المضاعفة Mſ. المضعفة

Cap. XXIV. v. 1. له— وبارك Mſ. وباركه .v.3— الا ان

بل تمضي الي بلدي وولدي .v.4 الا— الذي Mſ. الذين

Mſ. المراة لا تشا .v.5 الا الي بلدي وولدي تمضي Mſ.

اخرجني— وينجح طريقك فتاخذ .v.7 لا تشا الامراة ان

وينجح طريقك .C abſunt & in .اخذني— —فتاخذ Mſ.

غيبتي هذه الا من احلافك ان لا ترد ابني الي ثم .v.8 Mſ.

ثم لا ترده الي ابني غير عيني *Præterquam quod filium meum*

على هذا الامر Mſ. على هذه الامور v. 9. meum non reduces.
اخذ عشره جمال — Mſ. اخذ العبد عشرة اجمال — v. 10.
فاناخ — v. 11. معه — فمضي Mſ. بيده — ومضي ibid.
فاناخ — (فاناخ rectius) العشا — Mſ. عشا — المستقيات
فيكون الجارية التي — v. 14. ها انا Mſ. هوذا انا v. 13. يستقون
واسقي ايضا ibid. فاية جارية — فلتك — Mſ. جرتك
وكان قبل فراغه v. 15. &c. وايضا جمالك اسقي Mſ. جمالك
فهو قبل ان يفرغ من كلامه initium 15. v. ſic legit Mſ.
لم يعرفها رجل — v. 16. فاذا بربقة قد خرجت ربقا التي
فاحضر — لتلقاها — v. 17. ورجل لم يعرفها — الي Mſ. على
فقالت — v. 18. فتحاضر — تلقاها — وقال Mſ. وقال لها
v. 19. قالت — وسارعت — واسقته Mſ. واسرعت — وسقته
v. 20. لجمالك ايضا استقي Mſ. اسقي ايضا لجمالك
فسارعت Mſ. فاسرعت وفرغت — في المسقاه واحضرت
الي ان سقت جميع ibid. ونفضت — الي الساقية وحاضرت
Mſ. وبقي الرجل متاملا v. 21. حتي استقت لجميع Mſ.
v. 23. Petens ut bibendum daret. مستسقي C. والرجل مستسقي
بعد ما — Mſ. بعد ذلك — اخبريني بنت من انت هل اجد
v. 25. Num reperitur? ابنة من انتي اخبريني هل موجود
ver. 28. ثم قالت — وايضا Mſ. قالت له — ولنا ايضا
ثم حاضرت — في منزلها Mſ. احضرت — في بيت امها
فاحضر لابان — خارج ibid. وسمي اسمه Mſ. يسمي v. 29.
وكان ذلك بعد نظره — وبعد v. 30. فحاضر — برا Mſ.
ibid. لما راي — وسمع كلامها قايلة كذا Mſ. سماعه
قال لي Mſ. كلام ربقا قايلة كذا خاطبني — فصار
الي v. 32. قال — الله Mſ. فقال — من الله v. 31. الرجل صار
صير الطعام v. 33. المنزل — يغسل Mſ. المنزل — يغسل به
فقال له تكلم ibid. صير بين — اقل — Mſ. بين اتكلم
جدا فكثر Mſ. فعظم وروقه غنما v. 35. قال تكلم Mſ.
Mſ. فاحلفني — مقيم في بلده ver. 37. واعطاه غنم
لسيدي لعل المراة v. 37. واحلفني — ساكن في بلدهم
ver. 41. لمولايي فلعل لا تتبعني المراة Mſ. لا تتبعني
فهوذا — v. 43. يعطوك كنت Mſ. يعطوك امراة لابني كنت
انا v. 44. هوذا — فاية جارية — من ما Mſ. فالجاريه — ما
ver. 46. لجمالك استقي فهي Mſ. اسقي لجمالك هي
فسارعت — وايضا Mſ. فاسرعت — حتي اسقي جمالك

وسجدت (pro وخررت وسجدت — v. 48. جمالك اسقي
(male وخرت — Mſ. وسبحت الله اله (وسجدت
وباركت الله الاه licet & ita in C. legatur.) وخررت
ibid. اخبروني وان لا — Mſ. فاخبروني بذلك والا —
نكلمك v. 50. اولي يمنة او يسرة Mſ. يمينا او يسارا
نكون زوجة Mſ. — فتكون امراة v. 51. ان نكلمك
— وفواكه Mſ. العبد انية — وطرايف اعطاها v. 53.
— عندنا — Mſ. وقال — معنا — عشرة اشهر v. 55. اعطا
قال — امضي Mſ. فقال — لامضي v. 56. عشرا
وضيفين v. 61. قال — قولها Mſ. فقال — قولها في هذا
Mſ. قدم من سفرته الي — الراي v. 62. — ومضو Mſ.
رفعت ربقا — كادت v. 64. في مجيه من — الناظر
استقبالنا v. 65. كادها تسقط C رفعت — سقطت
Mſ. — مضرب — بها عن امه ver. 67. تلقانا Mſ.
على امه

Cap. XXV. v. 1. فاخذ Mſ. — وتخذ v. 2. فولدت
— وصرفهم — v. 6. ثم اعطا Mſ. واعطي v. 5. وولدت
— واطلقهم — وعاده باقيا شرقيا Mſ. في حياته شرقا
dimiſitque eos — dum ipſe adhuc ſuperſtes eſſet orientem verſ[us]
— Mſ. وهذه — عاشها ماية سنة — وخمس v. 7.
ومات quo[d] additur ابرهيم post v. 8. عاش — ماية وخمسة
مغارة الضيعة Mſ. في المغارة المضعفة v. 9. in Mſ. deeſt.
دفن — Mſ. فيها قبر — وزوجته ساره v. 10. المضاعفة
Mſ. وكان — ان بارك — الراي v. 11. وسره زوجته
— Mſ. توليد — الذي v. 12. كان — بارك — الناظر
ولي هذه — Mſ. هذه — حسب ولادتهم v. 13. التي
بنو — Mſ. بنو — وهذه — v. 15. باسمايهم لتاليدهم
— ومات Mſ. ماية سنة — ولما مات صار v. 17. وهذا —
حضرة جميع Mſ. واقام بحضرة جميع اخوته v. 18. وصار
اسرح تاليد Mſ. & C. وهذه اخبار اسحق v. 19. اخوته اقام
اسحق بن ابرهيم بعد ما خص ابرهيم من اولاده يصحك
كان — بربقا — الارمني Mſ. وكان — ربقا — الارمي v. 20.
— ولدان — v. 22. عاقره فاشفعه Mſ. عاقرا فشفعه v. 21.
اولاد — انا Mſ. ان (ut & C.) الامر هكذا لم اطلبه —
Mſ. لتلتمس علما من عند الله ibid. بهذه لم اردة
قال الله لها — وكلا حزبين ممن في v. 23. تطلب امر الله
سالك

فقال لها—وحزينين تتفرق Mſ. احسابك يفترقان وبنابك
ولادتها Mſ. حملها نطرت واذا توءمان v.24. منها بنابك
كل بدنه كمدرعة—فاسمياه العيص v.25. فاذا بتوامين
ممسكة—العيص v.26. ككسا من—فاسموه عشو Mſ.
العيص—تام v.27. ماسكة—عشو واسمي Mſ. واسمي
فاحسب—Mſ. C. فاحب v.28. عشو—ساذجا Mſ. الفضايل
فقال العيص—لاغب— v.30. —لغب Mſ. لاغب v.29
فقال— v.31. فقال—لغب—اسمي عشو Mſ. سمي العيص
وقال العيص—فلم v.32. قال—بكوريتك Mſ. بكوريتك
v.33. قال عشو—ولما لي بكورة Mſ. تكون لي بكوريه
خبزا وطبيخا— v.34. قال—بكوريه Mſ. فقال—بكوريه
العيص v.34. خبز وطبيخ—وقام فمضي—Mſ. ومضي—
عشو البكوره Mſ. بالبكوريه

على عهد—فمضى Mſ. في ايام—ومضي Cap. XXVI. v. 1.
فتجلي له الله وقال—Mſ. فتظاهر له ملاك الله فقال— v.2.
وبالعاجل (*Et cito f. in præsen-* v.3. اقم Mſ. بل اسكن ib.
اسكن—Mſ. اسكن—فانني اكون (*tiarum, seu, in hac vita*)
فاني—ولنسلك اعطي Mſ. لانني—ولنسلك هذه ib. اكون
قولي—رسومي v.5. ويتبارك Mſ. ويتبرك v.4. جميع هذه
خاف—قال v.7. امري—وصاياي ورسومي Mſ. ووصاياي
تخوف—قايلا كلا يقتلوني—Mſ. ليلا تقتلني—بسببها
بسببها v.9. بيضحك—Mſ. اسحق— v.8. يقتلني C. عليها
فنادي ابيملخ— v.11. جبلت Mſ. تجلبت v.10.—عليها Mſ.
Mſ. ut & C. فافاد—بالحرز v.12. فنادي—قومه Mſ. القوم
فاكثر Mſ. وعظم شان الرجل &c. v.13. فوجد—بالتقدير
Et multipli- الرجل وكان كل ما مر كثر الي ان عظم جدا—
غنم وماشية بقر وفلاحة عظيمة v.14. *catus est vir &c.*
في ايام— v.15. من الغنم والبقر وعبيد كثير Mſ.
على عهد (*tempore &c.*) —Mſ. الفلسطيون قد سدوها
فمضي من ثم اسحق v.17. قد سدها الفلسطينيون
عاد اسحق فحفر— v.18. ومضي يصحق من ثم Mſ.
فاختصم v.20. —نابع Mſ. —عذب v.19 عاد وحفر Mſ.
بير— Mſ. بيرا—فاختصموا—فاسماها v.21. فخاصم Mſ.
يختصموا—فاسماها—الان—علينا v.22. فخاصموه—وسموه
وتظاهر له ملاك v.24. يخاصموه—فسماها—لان—لنا Mſ.
Et ap- وتجلا له الله—وقال انا— Mſ. الله—وقال له عنده—

aruit ipsi Dominus. —Et dixit, Ego, &c. ibid. ابراهيم
Mſ. مصرنه وكرا ثم عبيد v.25. ابرهيم عبدي Mſ.
v.27. واحرث Mſ. واحراث v.26. كبابه وكرو ثم عبيده
Mſ. فقالوا—قد علمنا v.28. شنيتموني Mſ. ابغضتموني
واطلقناك— Mſ. واطلقناك—من الله v.29. قالوا—راينا
اكلوا فيه Mſ. واكلوا v.30. واطلقناك male pro الله
جاو Mſ. عبيد—حفروا v.32. ومَضَوْا pro ومَضَوْا v.31.
Mſ. فاسماها سبعة v.33. (pro جاوا) عبيد—حفروا ها
كان Mſ. صار العيص ابن—باير v.34. فسماها سبعا
عشو بن—باري

Cap. XXVII. v.1. ولما ضعفت—بالعيص—يا بني
قامت C. ثم لما—دمست—(*caligarunt*) بعشو— ابني Mſ.
احمل اليك— v.3. هوذا قد Mſ. هوذا انا قد v.2. *steterunt*
ut & C. صد *instrumenta tua* فاحمل التك—Mſ. وصد
v.5. به—منه—اموت Mſ. بها—منها—ان اموت v.4.
v.6. فسمعت—عشو— باتي Mſ. وسمعت—العيص—وباتي
ابنتي—منها v.7. ابنها—عشو Mſ. ابنها قولا—العيص
المعز جيدين— v.9. اتني—منه حتي اباركك Mſ. واباركك
الماعز جيادا اصلحهما—يحب Mſ. اصلحهما—احب
قال لها يعقوب ان العيص v.11. اليه Mſ. الي ابيك v.10.
Mſ. يجسني—كالساخر منه—ولا v.12. قال لها هوذا عشو Mſ.
Mſ. اقبل وامض وخذ v.13. ان يجسني—كلاعب به—لا
اخذت v.15. يحب Mſ. احب v.14. قبل مني وامض خذ
واخذت v.16. اخذت ثياب عشو Mſ. ربقا ثياب العيص
وجلود الجدا البستها Mſ. جلدي جديي الماعز فالبستهما
v. 17. in fine Mſ. adduntur بيد يعقوب ابنها v. 18.
العيص—قد v.19. يابه—يا ابني Mſ. يا ابت—يا بني
عشو—صنعت—لقبل ان Mſ. صنعت— لكي تبركني
ماذا اتفق لك حتي اسرعت الوجود يا بني v.20. تباركني
Mſ. —ماذا اسرعت في المجي يا ابني *quam cito venisti?*
vel, *qui factum est, ut tam cito veneris?* ib. وفق قدامي ذلك
Mſ. مجسه—يدا العيص v.22. وفقه بين يدي Mſ.
شعرانيين Mſ. شعرانيتين v.23. وجسه—يدي عشو
انظر—بارك الله فيها v.27. بل اقال Mſ. ثم قال v.24.
v.29. الدجن Mſ. المحبوب v.28. انظروا—باركها الله Mſ.
يعقوب v.30. ويخدمك—ويخضع Mſ. ويخدم لك—وتخضع

D اتفق

اتفق انه خرج يعقوب خروجا من بين يدي اسحاق
يعقوب كان كما فرغ (f.pro خرج ut in C.) &c. Mſ. ابيه
v.31. من بين يديه اذ اقبل عشو اخوه من صيده
ibid. اني—يقم—لقبل ان Mſ. واني—يقوم—لكي
قال له من Mſ. وقال له اسحق ابوه من v.32. صَيْدِ pro صَيْدِ
فرعج—ارعاجا— Mſ. فقلق—قلقا—ليكون v.33.
فقال له جا v.35. مرة—يا ابه Mſ. ومرة—يا ابت v.34. وليكن
Mſ. فقال الان اباه سماه يعقوب قد— v.36. قال قد جا Mſ.
وهوذا هو الان—ابقيت ibid. قال نعما اسمي يعقب لانه—
فاجاب اسحق وقال—عبيدا له v.37. والان—بقيت Mſ.
اجابه فقال—لك (male pro له ut in C.) عبيدا Mſ. والحبوب
فقال العيص لابيه—وبركني ايضا يا ابتي v.38. وبالدجن
فاجابه اسحق ابوه وقال له v.39. قال له—بركني انا ايضا Mſ.
واخوك—اصره Mſ. واخاك—نيره v.40. فاجابه وقال Mſ.
وقال— Mſ. وقال العيص—تقرب v.41. اسره pro ut in C.
فاخبرت— Mſ. فخبرت—بكلام—متوعدك v.42. ستقرب
وقم pro وقوم— Mſ. واقم— v.44. كلام—متواعدك
وعند زوال v.45. ايام—ترجع Mſ. اياما—تزول— ibid.
غضب اخيك من فعلك فينسي ما صنعت به ابعث
اولي ان يرجع غضبه عنك فينسا جميع صنعت به Mſ.
وابعث—*aut donec revertatur (avertatur) ira ipſius a te, & *
ابنتي—v.46.—*oblivifcatur omnium quæ feciſti ipſi, & mittam*
بنات—منهم مثل Mſ. من بنات حيث مثل هايتن
ساير هذا—فلما Mſ. ساير اهل هذا—فلم ib. هاولاي—
يعقوب— Mſ. يعقوب—فقال—تاخذ CAP. XXVIII. v.1.
قم—فامض—بيت—الي امك— v.2. وقال—تتخذ
بامراة من ثم ibid. قوم فامضي—الي بيت جدك— Mſ.
بعدك v.4. والطايق Mſ. والقادر v.3. من ثم بامراة Mſ.
من بعدك ان تحوز بلد Mſ. بارثك ارض مجاورتك التي وهب
سكناك الذي اعطاه *ut poſsideas regionem habitationis*
v.6. وبعث—ومضي Mſ. وارسل—فمضي v.5. *tuæ*, &c.
عشو بان—وبعث— Mſ. العيص ان—وقد بعث—بمره
ومضي العيص الي حلة v.9. شرار Mſ. اشرار v.8. بامراة
اسماعيل Mſ. مضي الي اسمعيل v.11. فصيرها ut & C. Mſ.
منتصبة— Mſ. منتصب—وكان ملايكة—فيه v.12. فجعلها
Mſ. ملاك—له عن الله انا—التي v.13. وملايكة—فيها

بنور—(*Lux* ſeu *ſplendor Domini* quod & v.16. reti[...]
impreſs :) الذي—انا له v.14. ويتبرك Mſ. ويتبارك v.1[5]
نومه Mſ. نومته v.16. اينما—بما Mſ. اين—بكلما
v.1[8] جعله متوسده وانصبه Mſ. جعل توسده ونصبه
v.1[9] كان v.20. وايضا—بيت الله Mſ. وسمي—بيت ايل
الله—هذا—الذي— Mſ. الله—هذه—التي—سالكها
v.22.— ن redundante وليا Mſ. وليبا v.21. سالكه
—ترزقنيه اعشره لك Mſ. يرزقنيه اعشره تعشيرا لك
بير—ثلثة قطعان—رابضة— CAP. XXIX. v.2.
—بثلثة قطوع-رابضها (ها redundare videtur) عندها
يسكون Mſ. القطعان وصخرة ibid. (رابضة عليه C.)
تسقت رعاة vers. 3. يسقون القطوع وصخرة C.
Mſ. من حران v.4. اجتمع ثم رعا القطوع Mſ. القطعان
قال—قالوا— Mſ. فقال—فقالوا— ver.5. نحن من حران
[...]—هو وقت— v.7. لهم pro قال له Mſ. فقال لهم v.6.
[...]—وقت—اسقوا—ارعوها Mſ. فاسقوا—به فارعوها
تجتمع رعا Mſ. تجتمع رعاة القطعان ويدحرجوا—فم v.8.
[...]—جات—لانها كانت v.9. القطوع ندحرج—في
Mſ. ودحرج—عن البير v.10. بيناه—اذ جات—لانها Mſ.
[...] ربقا Mſ. ربقا فاحضرت v.12. فدحرج—عن في البير
v.14. حاضر تلقاه Mſ. احضر للقايه v.13. فحاضرت
[...] قال له لبن— Mſ. قال لابان ليعقوب—فعظمي—ومكث
[...] قال Mſ. وقال له لابان—اتخذ مني v.15. عظمي—فمكث
Mſ. حسنتان وان كانت v.17. لبن ليعقب—فتخذ مني
[...] Mſ. فاحب راحيل يعقوب v.18. حسناوان وكانت
قال لابان اعطاي اياها لك اصلح من v.19. يعقوب رحل
قال لبن اصلح Mſ. اعطاي اياها لرجل اخر فاقم عندي
[...] اعطيها لك من ان اعطيها لرجل اخر اقم عندي
—[...] *Melius eſt ut dem eam tibi, quam ut dem alii*, &c. v.22.—
v.23 [...] اجمع ut C. vel pro فجمع f. pro فصنع— Mſ.
[...] لاه— Mſ. هي ليا—فلم ارتبتني v.25.—بالعشا Mſ.
v.2[7] قال لا Mſ. لا قال لابان لا v.26. ut & C. ولم وارتبتني
[...] تخدمني Mſ. بالخدمة التي تخدمها عندي سبع
[...] كذلك Mſ. كذا وكمل اسبوع هذه ليا v.28. سبع
[...] اعطي لابان راحيل ابنته بلها v.30. واكمل اسبوع لاه
[...] شنية Mſ. ليا مبغضة v.31. واعطاها لبن بلها Mſ.

الله معاي لاني v. 33. لضعفي Mſ. الي ضعفي
v. 34. الله اني مستنية — هذا ايضا Mſ. مسنوه — ايضا هذ
اشكر Mſ. جلده سكر v. 35. الي رجلي Mſ. الي زوجي
Cap. XXX. v. 1. له وقالت احسدتها Mſ. حسدت
امتها بلها v. 4. هودا Mſ. هده v. 3. اختها وقالت ليعقوب
تحملت بلها — ليعقوب v. 5. بلهه امتها — Mſ. زوجة
Mſ. صوتي فرزقني هذا واسمه دان v. 6. تحملت — له Mſ.
v. 8. معوتي ورزقني ولدا لذلك اسمه دن واطعقت redun-
dare videtur ف & leg. ut in Mſ. واطقت *Et prævalui.*
فولدت v. 10. الولاد — ليعقوب Mſ. الولادة — يعقوب v. 9.
وولدت زلفا امة ليا v. 12. فولدت له ابنا Mſ. ليعقوب
به الي امه v. 14. ثم ولدت له ابنا ثانيا Mſ. ابنا ثانيا
بهي (ي redundante) الي لاه Mſ. ليا — راحيل ليا
قالت — بعلي Mſ. فقالت — زوجي v. 15. امه — لها رحل
جا من — Mſ. جا يعقوب من — استحققتك ver. 16.
لها — Mſ. دعا ليا — ابنا v. 17. ف deficiente استحقتك
تحملت v. 19. وقالت قد Mſ. فقالت ليا قد v. 18. له ابنا
Mſ. فقالت ليا قد v. 20. وحملت ايضا Mſ. ايضا ليا
دكر — Mſ. رعي — وسمع دعاها فرزقها v. 22. — وقالت قد
v. 26. امضي Mſ. حتي امضي v. 24. فسمع لها ورزقها
نساي واولادي الذين — Mſ. اولادي ونسوتي اللواتي
ان الله v. 27. التي خدمتك Mſ. خدمتي الي خدمتك ib.
قال له — فباركني Mſ. تعالي قد بارك علي من اجلك
قال Mſ. — وقال بين لي — حتي ver. 28. الله بجريرتك
كثيرا — عليك الله v. 30. اشرح — علي حتي اعطيك
اذا صنعت — فيه ارجع الي v. 31. كثرة — الله لك Mſ.
امر — بغنمك — معز v. 33. اصنع — ارجع ارعا Mſ. رعي
ان امر — في غنمك — شاه Mſ. ut & C. منقطع — حم
— ابلق ومنقطا v. 33. منقطع (شا منقط وابلق C.) حم
والمنقطة — v. 33. منقط وابلق C. — منقطع وابلق Mſ.
v. 36. والبلق — فاعطا — بنيه Mſ. تجعل — بيده بنيه
v. 37. بينه — ويعقوب كان يرعا Mſ. بينهم — ورعي يعقوب
اخذ Mſ. ut & C. اخذ — وجوز — الي قشر ابيض — وسط
(& C. حور quod alius arboris nomen.) له — وجور
التي — الاعواص — وتكون v. 38. القشر الابيض — قسم
الغنم Mſ. الضان v. 39. الذي — الحياض — لتكون Mſ.

v. 40. قطعانا — افرد يعقوب الضان pro ط ſcrib. ظ. Mſ.
قطوعها — فرد الغنم v. 41. للتوحم — الربيعة — تحمي — في كل
كل — وحام — (وحام rectius يحام C.) — الربيعية Mſ.
لتتوحم ut & C. v. 42. الكثيرة Mſ. الكثير
Cap. XXXI. v. 1. لابان قايلين Mſ. لبن يقولون v. 2.
ارجع v. 3. ايضا يعقوب — قبله Mſ. يعقوب ايضا — قبل
فبعث v. 4. ايضا ارجع امض الي ارض Mſ. الي بلد
وبعث — الي غنمه — Mſ. يعقوب — الي عند غنمه — لهما
وانتن Mſ. وانتما تعرفان v. 6. قبله Mſ. قبل v. 5. لهم
وابوكن — بي — Mſ. وابوكما — مني — اجري v. 7. تعرفن
تكون اجرك Mſ. مجعلة يكون اجرك v. 8. اجرتي
فافاد — Mſ. فافرد — ابيكما ما اعطاني v. 9. مجعلة
ابيكن واعطاني (C. فافاض) v. 10. فاذا — وحم Mſ.
المنام — قالت Mſ. الحلم — فقالت v. 11. وحام — فكان
القادر المبشر لك — اذ — v. 13. صانع Mſ. صانعة v. 12.
الطايق المبشرك — الذي — Mſ. النصيبة — نذرا
— افادك v. 16. الا ان Mſ. الان v. 15. النصيبة — النذر
فهو — والان ibid. — افاده الله من — Mſ. الله اياه من —
v. 17. هو — والان ما — اصنعه Mſ. تجميع ما — فاصنعه
ماشيته وجميع سرحه الذي v. 18. ثم قام Mſ. فقام
سرحه الذي ملكه ومع Mſ. ملكه في فدان ارام
ماشيته ساير ملكه الذي ملكه في فدن ارم —
C. ومع ملكه الذي سرحه وجميع ماشيته &c. ut in Mſ.
مسيرة Mſ. مسير v. 23. — من لبن Mſ. — لابان v. 20.
Mſ. خيمته v. 25. — في تلك Mſ. sic & C. — في حلم v. 24.
وقال Mſ. فقال لابان ماذا — بنتي — بالسيف v. 26. خباه
Mſ. وهفوف v. 27. لبن ليعقوب ماذا — بناتي — بسيف
مضيت مضيا — Mſ. مضيا مضيت — فلم v. 30. وهفاف
فاجاب يعقوب بان قال للابان في تحوفت وقلت v. 31. لم
فاجابه يعقوب وقال لاني توحفت Mſ. ليلا تغصبني بنتيك
تغصبني وقلت كلا تغصبني (تغصبني) *vi eriperes, auferres*, pro quo
male (تعصيني) علي بناتك v. 35. ولم Mſ. ولم [ففتشه]
Mſ. وخاصم لابان — بان قال — خطيتي — رهقتني — v. 36.
— وقد — v. 37. وخاصمه — وقال — خطايي — ارهقتني —
يا هذا — v. 38. — واذ — فما — جميع Mſ. فماذا — من جميع
استهلكته — تطلبه v. 39. هذا — تتكل Mſ. يتكل
Mſ.

يفرحني —Mſ. يحرفني —v.40. استهلكتها— تطلبتها Mſ.
vulneravit, male me affecit, C. autem يحرفني quid ſi
in Mſ. literas tranſpoſitas putemus? v.41. وهذا — Mſ.
فاجاب لابان بان v.43. ويتعب Mſ. ولتعب v.42. —هذا
قال ليعقوب—والبنون بني—عسيت ان افعل— وباولادهما
فاجابه لبن وقال— والاولاد اولادي— عسي ان Mſ.
Mſ. نعهد— ويكون ver. 44. اصنع— او باولادهن
ورفعها نصبة Mſ. ورفعه نصيبه v.45. نعاهد— يكن
قال— Mſ. قال يعقوب— ونصبوها— فوقها ver. 46.
Mſ. الشهادة— جل عيذ ver. 47. وصنعوها— فوقه
الرجم الشاهد Mſ. رجم الشادة v.48. الشاهدة— جلعد
Mſ. قال فيه— علي وعليك— نستتر— v.49. ut & C.
واحد ibid. تنستر C. قال— الله بيني وبينك— نستر—
ان لا— v.15. امر عن صاحبه Mſ. منا من صاحبه
وقال لابان v.51. الا— بناتي— عليهن Mſ. بنتي— عليهما
والنصيبة— ib. وقال له ايضا هوذا— Mſ. ليعقوب هوذا—
النصبه— زدوت Mſ. سدوت ſic & C. idem valet cum س
& ز; & *jactum* ſeu *projectionem* inter cætera denotat.
والنصبه— علي Mſ. والنصيبة— ان لا— الي لشر v.52.
يحكموا بيننا Mſ. يحكم فيما بيننا v.53. الا— الي شر
لبن بالغدا— Mſ. لابان فقبل— لابان فرجع ver. 55.
فقبل— لبن ورجع

Cap. XXXII. ver. 1. في طريقه Mſ. الي طريقه
عشو— الشراه بلد Mſ. العيص— شراه حقل ver. 2.
ut & C. *Ad Sharah regionem Edom.* ver. 4.
عشو كذي— عند Mſ. العيص هكذا— عند لابان
وصارت— v.5. مع لبن سكنت C. in Mſ. deeſt Laban.
العيص— هو— للقايك v.6. وصار— اخبر Mſ. من اخبر
قال— Mſ. وقال— العيص v.8. الي عشو— به— تلقاك Mſ.
Mſ. واله— القايل لي— والي مولدك واحسن v.9. عشو
بعصاي v.10. يا الاه— الذي قلت لي— ومولدك احسن
عبرت هذا الارض بعصاي— Mſ. عبرت هذا الاردن— قد
العيص— اخاف منه ان من معي من v.11. فقتل
عشو— اخافه كلا— ممن Mſ. الامهات— مع البنين
Mſ. —انا v.12. *crudeliter.* معي الام مع البنين قسوة
ثم بات— وعزا— Mſ. وبات— وعزل— للعيص v.13. —اني
v.16. مايتين Mſ. مايتي v.14. لعشو (عزل pro ſ.)

—واعطا— عبيده Mſ. —وجعل— بيد عبيده—
وقطيع Mſ. تقدموا قدامي— وبين قطيع
عشو— وقال Mſ. ووصي— العيص— فقال v.17.
Mſ. فقال— الي سيدي العيص وهوذا v.18. لك
بمثل ذلك وايضا v.19. لسيدي عشو وهذا
كذاك والثالث Mſ. الثالث وايضا ساير—
القطعان— للعيص— وافيتموه ib. وساير— ut & C.
يشفعني Mſ. v.20. القطوع— لعشو— وجدتموه
تلك— والاحد— v.22. وبات هو Mſ. وهو بات v.21.
ib. وقام تلك— واحدي— ولد له Mſ. ابنا الذين
v. 23. *tranſitum.* C. معبر عبر يبق Mſ. يبوق
راي ان Mſ. ولماراي انه لم يطقه v.24. الواد Mſ.
قال— قال Mſ. وقال— قال له v.27. ليس يطيقه
اسرايل لان Mſ. بل اسراييل ايضا لانك راست—
باسمك— وما v.29. وطقت Mſ. واطقت ib. تراست
الموضع Mſ. الموضع يعقوب v.30. اسمك— ما
leg. فنوال— يضلع Mſ. فنيابيل— يظلع v.31.
ياكلوا— من حق Mſ. ياكل— بحق v.32.

Cap. XXXIII. ver. 1. علي راحيل وليا العيص—
ولادهما— ثم راحيل v.2. بعشو— علي لاه وعلي رحل
واولادهم— بعد ذلك ثم رحل ويوسف Mſ. واولادها
Rahel & Joſeph. v.3. يقدمهم Mſ. تقدمهم v.4.
فنظر v.5. فحاضر عشو تلقاه Mſ. العيص للقايه
Mſ. ونظر— ورفع v.6. الامتان واولادهما Mſ.
جميع— v.8. وسجدوا Mſ. فسجدا v.7. واولادهن
جميع هذا— فاجبته— حظا Mſ. فاجابه— حظا
فاقبل— v.10. قال له عشو Mſ. قال العيص v.9.
حظا— (*Gratiam, &c.*) اقبل— وجوه Mſ. وجه
اقبل— Mſ. واقبل— جيت بها— من ذلك— اخذها
قال له نرحل v.12. جيات (redundat ا.) لك— منه— قبلها
قال له تعال نرحل ونتساير Mſ. وامضي واسير معك
فاني اسير حذاك *Veni proficiſcamur & una eamus, ego ſi-*
dem ibo ante te. v.13. رطاب Mſ. رخاص C.
eodem ſenſu. v.14. من اجل الملاك —اسوقهم
العيص— ذا قد— v.15. اسوق— لقبل الملك
قال— (omiſſo nomine)— ذا— حظا Mſ. كل هذا الحظ

ver. 16. الي شراه — العيص Mſ. الي الشراه — عسو ver. 17.
عرشا ولذلك اسمي الموضع عرشا هو سكوث ut &C.
nisi quod omittantur voces عرشا هو. Posteriorem
partem sic legit Mſ. عريشا ولذلك اسم الموضع سكوث
Tabernaculum, ideoque nomen loci est Succoth. ver. 18.
التي في Mſ. الت في deeſt ي v.19. نعجه — فيها مضربه
Mſ. نقجه — ثم كبابه pro نعجه v. 20. الـه اسرايل
Mſ. الله الطايق الاه اسرايل

CAP. XXXIV. v. 1. بنات البلد Mſ. الي بنات اهل
البلد v. 4. شخلم لحمور Mſ. وقال لحمور v. 6. بذلك
Mſ. في ذلك v. 7. ابنته Mſ. ابنة يعقوب v. 8. فتكلم
— حمور معهم Mſ. — حمور فكلمهم ib. فاجعلوها — شعف
Mſ. فاعطوها — قد شعف v. 10. ايديكم Mſ. يديكم
v. 11. — ولاخوتها — Mſ. — واخوتها — ib. وما تقولوه لي
ابلغه لكم Mſ. وما تقولون لي اعطيكم v. 12: — المهر
لاعطيكم Mſ. اعطيكم — من المهر ibid. ترسموه لي
واجعلوا لي Mſ. تقولون لي واعطوني *Dicatis mihi, & date*
mihi puellam, v. 13. &c. فاجاب بنو يعقوب Mſ. فاجاوبوهما
بني يعقوب بمكر قايلين كما نجس دينه اختهم
Responderuntque illis filii Jacob dolo, dicentes, sicut conta-
minaverat Dinam sororem ipsorum. v. 14. — هذا ان — وقالوا
لانه — رجلا Mſ. اذ هو — لرجل — هذا الامر ان — وقال
v. 15. &c. لكنا بخلة نطابقكم Mſ. لكنا بخلة نواتيكم
ان صرتم مثلا (leg. مثلنا) واختتن منكم كل رجل
At conditione hac assentiemus vobis, si sitis sicut nos, &
unusquisque vestrum circumcisus fuerit. v. 17. ان تختتنوا
Mſ. فتختتنوا v. 19. جميع اهل — ان يصنع — Mſ. ليصنع
جميع v. 20. خاطبا قريتهما Mſ. خاطبو قريتهم v. 21.
فيجلسون — مسالمون Mſ. — ان يجلسوا — مسالمين
ibid. ونتزوج بناتهم Mſ. وان نتزوج ببناتهم v. 22. رجل
كل منا Mſ. لنا كل رجل v. 23. بان مواشيهم Mſ.
عدا ان — ومواشيهم v. 27. واحد منهم سيفه — وليوي اخوا
Mſ. امرء سيفه — ولوي اخوي v. 27. من اجل نجس — وبنو
Mſ. كما نجسوا — وبني *ficut contaminaverant.* v. 28. واخذوا
الضياع — غنمهم Mſ. الضياع اخذوه — غنمهم v. 29.
المنزل — سبوه وغنموه Mſ. المنازل — سبوها وغنموها v. 30.
فاهلك انا واهلي ويقتلوني — وليوي — Mſ. — ولوي

Mſ. اكرانية يجعل اختنا v. 31. ويقتلوني وانفك انا والي
قالا فكرانية يصنع باختنا

CAP. XXXV. ver. 1. للقادر المظهر ملاكه لك —
عند هربك من قدام العيص اخيك Posteriorem par-
tem verſ. 1. sic habet Mſ. واصنع ثم مذبحا للطايق
المتجلي لك في هربك من بين يدي عسو اخيك
—*Omnipotenti qui se tibi manifestavit*— ver. 2. — وقال
فقال — لاله — انزعوا — الذين Mſ. لاهله — ازيلوا — التي
ver. 3. للقادير المجيب لي — ونصنع — فنصعد Mſ.
ونصعد — واصنع — (*& faciam*, &c.) للطايق المجيبني
verſ. 4. المعبودات — التي — والاشناف التي في اذانهم
Mſ. معبودات — التي كانت — والا شنفة الذي
الذي — ورا بني Mſ. التي — بني verſ. 5. في اذنيهم
ver. 6. جا الي — هيا — هوا Mſ. جا يعقوب الي — هي — هو
(bis redundante!) وبني — القادر — تظاهر له v. 7. وجميع
ملاك الله Mſ. الله فبنا الطايق — تجلي له *manifestavit se ei*
Dominus. ver. 9. عند مجيه — تظاهر ملاك الله Mſ. تجلي
بل — في مجيه — الله *manifestavit se Deus*—&c. ver. 10.
Mſ. الا v. 11. القادر Mſ. الطايق v. 12. — واسحق — جعلته
اعطيته — ولاسحق — اعطيه — من Mſ. اجعله — بعدك
نور الله — خاطبه Mſ. ملاك — خاطبه فيه v. 13. بعدك
Splendor Domini—v. 14. نصيبة — خاطبه فيه ربه من حجر
f. ربه factum a دكه scribæ errore, quod Hebr. מצבה
respondit. Mſ. دكه — خاطبه دكة من حجاره v. 15.
من الطريق الي ان v. 16. ثم بيت ال Mſ. فيه بيت ايل
يدخلوا Mſ. من المسافة الطريق (forſè margine irrepsit
cum sint synonyma.) ليدخلوا v. 17. هذا Mſ. هذا لك
v. 20. نصبه — رحل Mſ. دكة — قبر راحيل v. 21. خيمته
فلما — البلد — Mſ. ولما — الموضع — فصار v. 22. كباه Mſ.
غد — بني — الذي Mſ. اجاد — بنو — الذين v. 26. فصاروا
v. 27. حبرا الذي فيها Mſ. حبري الموضع الذي — فيه
v. 28. توفي اسحق — العيص v. 29. ثمنين Mſ. ثمانين سنة
Mſ. توفي — عشو

CAP. XXXVI. v. 1. اولاد العيص Mſ. تاليد عشو
ver. 2. العيص قد تزوج Mſ. عشو تزوج v. 3. — وباسمات
فولدت — للعيص v. 4. وبسمت — يشمعال Mſ. اسمعيل

عشو الذي Mſ. العيص الذين v.5. وولدت—لعشو Mſ.
عشو—اله— Mſ. العيص—ما له—وساير ملكه— v.6.
بذلك الي—من بين يدي ib. وساير بهايمه وساير ملكه
سرحها— يمكن—سكنها ان v.7. الي—من قبل Mſ.
سرحهم—يطق—سكانهم ان Mſ. يحملهما من اجل
وكان العيص فى جبل شراه ver. 8. &c. يحملهم من قبل
v.9. فسكن عشو الذي هو الاحمري جبل شعير Mſ.
هذه—بني العيص—v.10. تاليد—شعير Mſ. ولادة—شراه
بنو— ver. 11. هذا—بنو عشو— رعوال Mſ. ورعوايل
وتمناع كانت—v.12. بني—اومر صفو Mſ. واومار وصفو
وكانت تمنع—عشو— Mſ. العيص—عماليق—العيص
وهاولي— Mſ. وهولا—وشما—العيص v.13. عملق—عشو
بنت—عشو Mſ. ابنة—العيص وولدت v.14. شمه—عشو
بنو عشو— Mſ. بني العيص—واومار—وصفو v.15. ولدت
وهولا صناديد v.17. غعتم Mſ. وغعتام v.16. ومر—صفو—
sic & in C. وهاولي رعوال بن عشو— Mſ. رعوايل ابن العيص
وزرح—وشمه—صناديدهم Mſ. زارح—شما—صناديده ib.
—عشو Mſ. العيص v.19. عشو— Mſ. العيص— v.18.
الكري forſ. pro وهاولي—الكوري Mſ. هولا—الكورانيون v.20.
وديشن— الكوريون Mſ. وديسان— الكورانيين ver. 21.
واخته لوطن تمنع Mſ. واخته تمناع v.22. الكوريون C.
وهاولي بني شوبل علوان Mſ. وهولا بنو شوبال v.23. &c.
وهولا v.25. اية Mſ. وايا v.24. ومنحت وعيبل شفو واينم
هولا بنو ver. 27. وابن عنه ديشن Mſ. بنو عنا ديشون
وهاولي بني اصر بلهن وزعون وعقن Mſ. يصير &c.
ver. 29. هاولي بني ديشن Mſ. هاذان ابنا ديشان ver. 28.
وديشان Mſ.— الكورانيين v.30. الكوريين Mſ. الكورانيين
ملك بادوم—دهابا v.32. (صنديد abeſt)—الكوريين
بن (من pro) بصري v.33. اول من ملك فيه—دنهبه Mſ.
v.36. هدد بن بدد Mſ. هداد بن بداد v.35. من بصرا Mſ.
حشن بن Mſ. حانان ابن v.38. ممسرقا Mſ. من مسريقا
واله— Mſ. وايلا—وفينون v.41. عشو Mſ. العيص v.40.
وقنز—وتمن— Mſ. وقناز—وتمان— ومبصار v.42. وفيدن
من بلد Mſ. في ارض v.43. ومبصر

في ارض تجاوز ابيه في بلد ver. 1. Cap. XXXVII.
حوادث يعقوب لما كان— v.2. بلد سكنا ابيه بلد Mſ.
تاليد يعقوب كان— Mſ. وبني مراتي—واتي—لابيهم
اكثر من ver. 3. ومع بني نسوه—اتي—لابيهم
من جميع—لانه له— Mſ. محبته لجميع—لانه—حبة
محبته لجميعهم ابغضوه ولم يستطيعوا السلام v.4. تونيه
جميعهم شنوه ولم يصيقوا ان يسلموعليه Mſ. عليه
لهم اسمعوا— الرويا التي ver. 6. ريا Mſ. رويا v.5.
v.8. كانا Mſ. وكان v.7. قال اسمعوا—الريا الذي Mſ.
له املك—سلطان Mſ. له اخوته ملكا— سلطانا
رايت ايضا رويا— واحد— ساجدون ver. 9.
هوذا قد رايت رويا ايضا—واحدي— ساجدين Mſ.
نصها—الرويا التي راتها هل نجي انا v. 10. تسجد C.
واذ قص— (فقص C.) الريا الذي رايتها انا Mſ.
ver. 1 حفظ pro حفظ ver. 11. هل نجي esse videtur
v. 1 قال نعم Mſ. قال له نعم v.13. ليرعو Mſ. لرعي
v. 1 اعلم C. قال امض اعرف Mſ. قال له امض فاعلم
في دشن Mſ. فقال—بدوثان v.17. رجلا Mſ. رجل
نقتله— ونقول ان v.20. قبل Mſ. وقبل v.18.
لهم v.22. نقتله ونقول وحش ردي Mſ. وحشا رديا
لهم لا— Mſ. راوبين لا—هذه—ايديكم—كي
سلخوا عنه جبته v.23. هذا—يديكم—لقبل ان
كلوا— v.25. واخذوه Mſ. فاخذوه— v.24. سلخوه تونيه
الجرس— ibid. ياكلوا— اعينهم Mſ. عيونهم
وبلبلوط ibid. بقافلة—جرش— خرنوب— Mſ. خرنوبا
تبيعه v.27. وشاه بلوط ماضين Mſ. وهم سايرون
المدنيون—واعوه Mſ. المدينون—وباعوه v.28. نبيعه Mſ.
رجع—وقال اذ—في الجب v.30. فاذا Mſ. واذا v.29. لهم
ثم اخذوا جبة— v.31. ثم رجع—فقال ان—فانا Mſ. فانا
بية— v.32. فاخذوا تونية—وغمسو التونية Mſ. وغمسوها
خرق على v.34. —تونيه Mſ. —جبة v.33. —تونيه Mſ.
تخرق—في Mſ.

عذولمي اسمه Mſ. عذلمي واسمه v.1. Cap. XXXVIII.
v.2 ابنة—اشوع فتزوجها Mſ. بنت—شوع فتزوج v.2.
ولدت—شلة Mſ. فولدت—شيلا ibid. عم Mſ. عير
حبيه (اخيك pro) بها Mſ. اخيك—عليها ver. 8.
قال لا v.11. وافسد Mſ. افسد v.9. اخيك وابني بها C.
لم تجعل له زوجة v.14. ut & C. قال كلا Mſ. من ان

قالت له ما v.16. sic & C. لم تعطي له لتكون
Mſ. جديا من الغنم— تبعث بذلك الي v.17. قالت ما
وشرابتك— v.18. تبعثه C. جدي من المعز— تبعث
Mſ. الجدي v. 20. ومقتولك— فاعطاها Mſ.
وقال— ايضا v. 22. الموضع Mſ. موضعها v. 21.
—تقبض لنفسها كيلا نكون v.23. فقال— قالوا Mſ.
فقال يهوذه دع تاخذه كلا Mſ. هزوة هوذا قد ارسلت
—تاخذ ذلك C. نصير هزوا هوذا قد بعثت هذا الجدي
ثلثة اشهر— بان قيل له— v.24. كلا نكون ازرا قد ارسلت
ثلاث شهور— وقيل له قد— وها Mſ. وهي— قال يهوذا
بينما هي مخرجة— v. 25. —وقيل له زنت C. هي— قال
v. 26. والمقتولة C. بيناهي تخرج— والمقتول Mſ.
فاثبتهم— يعود ايضا Mſ. فاثبتها— ولم يعد ايضا الي ان
ولما— خرج v. 28. في وقت— واذا Mſ. وقت— فاذا v.27.
يا نامى forſ. pro باامي v. 29. فلما— يخرج Mſ. ut & C.
Mſ. يا نامي O creſcens. ut & C.

Cap. XXXIX. v. 1. هبط الي— حدروه الي ثم ut & C.
رجلا— في بيت v. 2. هبط به الي— احدروه الي مصر Mſ.
وجد Mſ. ووجد حظا v. 4. رجل— في منزل Mſ. ut & C.
ولما Mſ. وكان منذ— بركته في v. 5. يوسف حظا
v. 7. ترك Mſ. فترك v. 6. كان من— بركت الله
—باكثر تصرفا v. 9. بما Mſ. ما v. 8. عينيها Mſ.
غيرك ibid. major. باكبر C. —باكثر مني Mſ.
الا انت لانك— واخطي لله Mſ. لانك— واعصي
بجانبها ليكون v.10. واعطي C. malè in Deum. Et peccem
كان— Mſ. وكان— صنعا v.11. لصقها او يكون Mſ.
Mſ. ليلعب v.14. فتعلقت به Mſ. تعلقت v.12.
وكان عند رفع— v.18. صوت Mſ. صوتي v.15.
v. 19. فلما رفعت— ترك— في يدي Mſ. فترك— جانبي
سمع كلامها Mſ. سمع مولاه كلام زوجته التي— كل
فاخذه واودعه السجن الموضع v. 20. الذي— كذي
Mſ. الذي فيه اسري الملك محبوسون فاقام في السجن
فاخذه مولاه وودعه في السجن موضع اساري الملك
مع Mſ. معه— وامال v. 20. ماسورون واقام ثم في السجن
جعل Mſ. جعل في يده— مدبره v. 22. يوسف— ومبلغ
لان— وما v. 23. ريس السجن تحت يد يوسف

مما— وجميع ما يعمله الله Mſ. يفعله فالله
هذا— Mſ. هذه— الي سيدهما Cap. XL. ver. 1.
على Mſ. على كل خادميه v. 2. لسيدهما ملك مصر
عليهما v. 4. ودعهما Mſ. ut & C. وجعلهما v. 3. خادميه
يوسف عليهما— في Mſ. ut & C. يوسف— في الحفظ
رايا— كل واحد منهما على حدته— اللذان v. 5. السجن
قالا— رويا v. 8. راينا— كل رجل على حدة— الذين Mſ.
Mſ. وفيه ثلاثة v. 10. رياه Mſ. روياه v. 9. قالوا— ريا Mſ.
في الكاس Mſ. فيتها وناولته اياه v. 11. وفي الجفن ثلاث
تفسيرها ثلثة Mſ. تفسيره الثلاثة v. 12. وناولته لفرعون
Mſ. ثلثة— منزلتك وتناوله— الاولي اذ ver. 13.
ثلاث— مرتكتك وتلاوه (مرتبتك وتناوله C.)— الاولة الذي
لاني— v. 15. الي ان— الي Mſ. الان— عندي v. 14.
لان— بلد— Mſ. ارض— استحققت به ان اجعل
v. 17. بخير Mſ. بخير v. 16. استحقت ان يجعلوني بسببه
تفسيره v. 18. مما— الطاير— منها Mſ. ما— الطير— منه
تفسيرها ثلاث— ثلاث ايام Mſ. الثلاث— ثلثة ايام هي
في اليوم— مولد— v. 20. الي ثلاث Mſ. والي ثلثة— v. 19.
اليوم— ولاد— صنع— لجميع Mſ. صنع فيه— لكل
كما Mſ. حسب ما v. 22. وامر Mſ. فامر v. 21.
مضت Mſ. مضي من الزمان حولان Cap. XLI. v. 1.
v. 3. وراعت pro ورعط Mſ. فرعت v. 2. سنتان حايلتان
فوقفت على Mſ. ووقفن الي جانبهن على شاطي النيل
Mſ. البقرات الحسنات الضخمات v. 4. sic & C. جانبهن
ثم حلم ثانية v. 5. بقرات الحسنات المنظر الضخمه
ثم نام فراي Mſ. فراي— سنابل— ممتليات جياد
Mſ. سنابل— مضروبة v. 6. ثانية— سنبلات— ملاا جيادا
السبع السنابل— السنابل الممتليات v. 7. سنبلات— مشوبة
السنبلات— سنبلات السمان الملا به حلم Mſ. هو حلم
على v. 10. راه— من يفسرها Mſ. راوياه— من فسرها v. 8.
v. 12. على عبيده— في حفظ منزل Mſ. عبديه— في منزل
فقصصناها— فسر— رياه Mſ. فقصيناهما— ففسر— روياه
فكما— كذاك Mſ. وكما— كان ذاك— الي رتبتي v. 13.
فقال— v. 15. الحبس Mſ. السجن v. 14. كان— الي مرتبتي
قال— ريا— عنك اذا— ريا Mſ. رويا— عنك انك اذا— رويا
وقال من— بسلام Mſ. وقال له من— بالسلام v. 16.

ver. 17.

v. 17. ثم كلم فرعون يوسف وقال Mſ. ثم كلمه وقال v. 18.
الشبه Mſ. الحلي pro quo in C. الرلي male. v. 19. الهيات
جدا لم Mſ. الحلي جدا رقيقات اللحم لم v. 20. البقرات
الاول Mſ. بقرات الاوايل v. 21. دخلت اليها Mſ. دخلت
v. 22. سنابل—ممتليات جدا Mſ. سنبلات—ملا جيادا
Plenæ, *bonæ*, & ſic forſ. reponend. loco جدا ver. 23.
سنابل—مضروبة—وراهن Mſ. سنبلات—مشوية—وراها
v. 24. السنابل الدقاق—السنابل—فاخبرت بذلك Mſ.
السنبلات الرقاق—السنبلات—فقلت ذلك v. 25. قال
يوسف لفرعون معني رويتي فرعون Mſ. قال له يوسف حلما
فرعون هما v. 26. السنابل—سبع سنين للخيرهن Mſ.
سنبلات—هي سبع سني خير v. 27. السنابل—المضروبة—
القبول Mſ. سنبلات—المشوبة—قدول v. 29. يكون فيها
شبع كبير Mſ. يكون شبع كثير v. 30. ثم تاتيكم—
في ارض مصر Mſ. ثم توافيكم—في بلد مصر v. 32.
وانما—لان—عند—صنعه Mſ. واما—فلان—من
عند—ان يصنعه v. 33. بلده Mſ. على بلد v. 34. ويطلق
له ان—مصر Mſ. ويطلق له فرعون ان—بلد مصر
v. 35. ويجمعوا—ويحفظوا طعاما Mſ. ويجمعون—ويحفظون
طعامها v. 36. لسبع سني Mſ. لسبع سنين v. 37. قواده
اجمعين Mſ. جميع قواده v. 38. ثم قال ut & C. Mſ. فقال
v. 39. هذه—لا فهم Mſ. هذا ليس فهم v. 40. انت تكون—
والي امرك ينقاد كل شعبي وجميع قومي Mſ. انت تكون
وعلي امرك ينقاد جميع (*Tu eris præfectus*) موكلا—
قومي v. 41. ثم قال له—فقد Mſ. ثم قال فرعون ليوسف—
قد v. 42. ثم نزع—من عن يده—على عنقه Mſ. فنزع—
من يده—في عنقه v. 43. واركب—الطريف Mſ.
واركبه—الطريق ut & C. *viam*, f. *parate viam*, vel,
via cedite. v. 48. فجمع—السنين الذي كان— Mſ.
وجمع—سنين التي كانت— ibid. جعل طعام كل حقل
لضيعة هي Mſ. جعل طعام ضياع كل قرية التي ibid.
حولها في وسطها Mſ. حواليها فيها v. 49. انتاهي leg.
انتهي v. 50. هما اللذان ولدتهما اثنات Mſ. ولدتهما له
اسنث v. 51. فسمي—نساني Mſ. وسما—قد انساني v. 53.
الذي كان Mſ. الذي كانت pro كان v. 54. في ان
تاتي—وفي جميع بلد Mſ. ان تاتي—وفي بلد v. 55. يقطه

لكم فاصنعوه Mſ. يقول لكم اصنعوه v. 56. وجه
البلد—في بلد Mſ. جميع وجه الارض—في جميع
بلد v. 57. البلدان الي مصر ليمتاروا Mſ. البلدان جاو الي
مصر يمتارون C. ان يمتارون

Cap. XLII. v. 1. فقال لبنيه Mſ. يعقوب لبنيه
v. 2. هودا—ميرا موجود—ونحيا Mſ. هودا—ميره
موجوده—نحيا v. 3. ليمتاروا Mſ. يمتارون v. 4. —
قال اخاف ان Mſ. يبعث به—قال كيلا v. 5. في وسط
ut & C. Mſ. بني—في ما بين v. 6. مابر بجميع—فجا
ممير بجميع—فجاو v. 7. وراي—وتنكر لهم Mſ. —
وتنكر v. 8. واثبت Mſ. فاثبت v. 10. ليمتاروا Mſ.
ver. 11. ثقات *religioſi*, potius *veraces*, ſeu, *fide d*
v. 15. الا—اخيكم الصغير Mſ. اخوكم الاصغر (pro الا)—
v. 16. تمتحن—فنعرف هل—فوحياة انكم— Mſ. —
هل—وحيوة انتم— v. 17. الي تحفظ Mſ. الي حفظ
ثقات—فامضوا وادوا—بيوتكم Mſ. امضو—
ودعوه—منازلكم v. 20. الي ليتحقق Mſ. بتحقق
v. 21. لالمنا—اذ ضرع Mſ. لكنا—وضرع v. 22. —
لذلك نحن Mſ. اقول—والان هوذا انا v. 23. يعلموا—جعل
Mſ. لا يعلمون — اوقف ver. 25. جوالقه —
Mſ. فضتهم—جولقه v. 27. الواحد جوالقه—هي في
اخذهم جولقه—بها في فا *in ore* ver. 28. وانزعج—
Mſ. وهوذا—ورعج v. 30. بتجسيس Mſ. بجساسه
فقلنا Mſ. فقلنا له v. 33. فقال لنا Mſ. قال لنا الرجل
سيد البلد v. 34. لستم—وتتجروا Mſ. وتجروا—
v. 35. فبينماهم—اذا—وابوهم Mſ. فاذا—وابيهم
ver. 36. عَلَيَّ pro عَلَيَّ ver. 37. راوبين لابيه اثكل—
اجي به (C. تثكل) Mſ. عيبت—احييه
v. 38. وحده بقي فان صادفته Mſ. قد بقي
فان وافقه

Cap. XLIII. v. 2. ارجعوا l. ارجعوا ib. الطعام
Mſ. فرغوا—طعام v. 3. وقال لنا لا Mſ. وقال لا v. 4.
Mſ. باخينا v. 5. تبعث لا ننحدر Mſ. به لم ننحدر
ver. 6. وقال—الي بان اخبرتم Mſ. فاخبرتم الي
v. 7. مولدنا—ابوكم بعد باق—اخاكم Mſ. —
ابوكم حي—اخوكم v. 8. قال يهوذا لاسرائيل—

واما— v.9. ثم يهوذه ليسرال ابيه—ونقوم Mſ. حتي نقوم
ومن يدي— وان لم اجي به اليك— مذنب اليك
v. 10. انا— ومني— فان لم اجيبه لك— مخطي لك Mſ.
ver. 11. الان قد رجعنا دفعتين Mſ. قد رجعنا مرتين
كان كذاك صنعوا— Mſ. كان ذلك كذلك فاصنعوا
خذوا— v. 12. هدية للرجل Mſ. الي الرجل هدية ibid.
v. 13. خذوه— مردوده—لعله Mſ. المردودة— لعل ذلك
Mſ. والقادر— فيطلق— ver. 14. ارجعوا Mſ. فارجعوا
Mſ. وبنيامين واخاف انا ibid. والطايق—حتي يطلق—
وضعف Mſ. وضعفا من ver. 15. مع بنيمن واما اخاك
بنيمن معهم— Mſ. معهم بنيامن— الي المنزل— v. 16.
واصلبحه—Mſ. واصلح ما تذبحه— طهرا ib. المنزل—
تخافوا اذا— v. 18. قال Mſ. امره به ver. 17. في الظهيرة
تخافوا القوم اذ— Mſ. وقالوا انما نحن بسبب— مدخلون
v. 22. بفضة Mſ. فضة v. 21. وقالوا بسبب نحن مدخلون
قال— Mſ. وقال —لا تخافوا v. 23. لنمتار بها Mſ. لنمتار
وهيوا— v. 25. الي منزل Mſ. الي بيت ver. 24. لا تخافون
وهيا— (pro وهيوا) انهم ياكلون ثم Mſ. بانهم ثم ياكلون
دخل— التي— Mſ. ولما جا— التي جات—وسجدوا v. 26.
عاد— Mſ. بعد— الذي ذكرتم حتي v. 27. وسجدوا له
قال عاد—ثم خروا Mſ. قالوا الان— وخروا ver. 28. باقي
ibid. اخوه بن امه— Mſ. اخاه ابن شقيقه امه— v. 29.
التي (l. الذي) قلتم لي Mſ. الذي ذكرتموه لي قالوا نعم
يستجرون ان ياكلوا ver. 32. فطلب Mſ. وطلب ver. 30.
Mſ. ان ياكلون يستجيزون *permittunt*, ſeu, *licitum ducunt*.

Cap. XLIIII. ver. 1. ويصير v. 2. كما Mſ. حسب ما
وجامي—في في— قال له Mſ. جامي—في فم—امر به
فهم قد—ولم يبعدوا— v. 4. ثم وحميرهم Mſ. وحميرهم v. 3.
لم كافاتم على الخير بالشر ib. هم قد—لم يبعدون— Mſ.
فيه Mſ. مولاي فيه v. 5. لم كافيتم شرا بدل خير Mſ.
الكلام عبيدك Mſ. القول حاشا عبيدك ان v. 7. مولاي
v. 11. كما—تكونوا Mſ. ما—تكونون v. 10. معاهدون
واسال v. 13. بدا Mſ. وبدا v. 12. وحط— Mſ. بحط—
الصنع— v. 15. وعاده ثم Mſ. وهو ثم ver. 14. وسال Mſ.
الصنيع—تعلمون انه ما يمتحن Mſ. علمتم اننا نمتحن

ايتكلم— علي عبدك ver. 18. علمتم انه—يمتحن C.
ver. 20. يتكلم— على عبدك فان مثل فرعون Mſ.
فقلنا له موجود Mſ. فقلنا لسيدي لنا موجود اب شيخ كبير
قلت— v. 23. لسيدنا Mſ. لسيدي v. 22. لنا اب شيخ
قال v. 24. فقلت—ان تروا وجهي Mſ. النظر الي وجهي
Mſ. الصغير v. 26. قال لنا ابونا— قليل Mſ. ابونا—قليلا
ولدت لي اثنين Mſ. انما ولدت لي ابنين ver. 27. الاصغر
v. 28. —اره Mſ. —اراه v. 29. بشر Mſ. بكسره ut & C. *cum
mœrore*. verſ. 30. Mſ. والان عند مجي ال— متعلقة
معقوده pro ſit niſi *collecta* والان ان صرت الي—معلوقة
ut in C. *alligata*. ver. 31. ويكون عند نظره ان ليس
وكمي Mſ. الفتي معنا فيموت ويحدرا عبيدك &c.
(فكما C.) يرا انه ليس معنا يموت ويكون عبيدك
من ver. 32. قد انزلوا شيبة عبدك ابوهم بحسرة الي الثري
ابي-واحصن حضرتك فاكون مذنبا الي ابي طول الزمان
ver. 33. من ابيه— فاكون خاطيا لك طول الزمان Mſ.
كلا اشاهد Mſ. فاشاهد ver. 34. يجلس Mſ. فليجلس

Cap. XLV. v. 2. سمعه Mſ. سمعوه v. 3. هل ابي بعدي
يطق اخوته اجابته ibid. هل عاد ابي باقي Mſ. باق—
ver. 4. يطيقوا ان يجيبوه مما دهشوا Mſ. مما اندهشوا
v. 5. بعتموني الي مصر Mſ. بعتموه للمنحدرين الي مصر
فالان لا يشق ولا يشتد Mſ. والان لا يشق عليكم ولا يشتد
عليكم اذ— لمعيشة Mſ. عندكم اذ— معونة ibid.
ut & C. *ad vitam* conſervandam, vel, *ad victum* parandum.
v. 7. ولذلك ان هذا سنتي Mſ. وذلك ان هاتين سنتا v. 6.
وبعثني الله Mſ. فبعثني الله قدامكم ليصير— ſic & C.
ويحيي Mſ. وليحيي ibid. *ut ſuſcitem* بين يديكم اثير—
ليس— هاهنا الا الله— Mſ. لستم—الي هاهنا بل الله— v. 8.
قد صيرني— Mſ. صيرني—ولا تقف v. 9. اله Mſ. اهله ib.
فتقيم—وبنوك وبنو بنيك وغنمك وبقرك ver. 10. لا تقف
بنيك C. تقيم— وبنيك وبني بنيك وجميع Mſ. وجميع
اموتك ثم Mſ. واموتك هناك اذ قد— v. 11. وجميع بقرك
جوعا Mſ. للجوع حتي لا— واهلك وينفد جميع ib. لان قد—
Mſ. بكا ايضا v. 14. في Mſ. فمي v. 12. ليلا— والك وجميع
وقبل v. 16. وبكا Mſ. وبكي معهم v. 15. ايضا بكا
لاخوتك— اوسقوا— ver. 17. وقيل لهم قد جا Mſ. له جا

احملوا— ver. 18. اخوتك— وسقوا— اذوها Mſ. وردوها
واحملوا— وصيروا— اعطيكم Mſ. وصيروهم — اعطيكم
فصنع — بني اسرايل Mſ. فصنعوا — بنو اسراييل ver. 21.
واعطا كل — خلع Mſ. واعطي لكل — خلعات v. 22.
حمير محملة من خير مصر وبعشر اتن محملة برا ver. 23.
ut & C. Mſ. حمير محملة برا reliqua ſcribæ lapſu de-
ſiderantur. ver. 24. ترجزوا في Mſ. تراجزوا في الطريق
وقالوا له Mſ. وقالوا بعد يوسف باق v.26. الطريق فمضوا
العجل— Mſ. العجلات— فعاشت v.27. عاد يوسف باقي
وقال حسبي ان— بعد باق واراه v.28. فعاش f. pro فاعش
وقال اسرايل حسبي ان عاد— باقي اراه Mſ.

Cap. XLVI. v. 1. من له Mſ. اله *familiam ipſius.* v. 2.
v.4. وقال انا الاه Mſ. قال انا الله الاه v. 3. في ريا Mſ. في رويا
يعقوب ابلهم— الذي Mſ. اباهم— التي v. 5. وانا Mſ. انا
وبنو بنيه وبنات v.7. يعقوب وجميع Mſ. وجميع v. 6.
وهذه— دخل يعقوب v. 8. وبني بنيه وبناته وبنات Mſ.
v. 12. وبني Mſ. وبنو v.11. وهذا— الذي هو يعقوب Mſ.
جميعهم— Mſ. جمعهم— وثلثون v. 15. وشله Mſ. وشيلا
التي— v. 18. وبني بريعه Mſ. وبنو بريعا v. 17. وثلثين
وبنو رحل Mſ. وبنو راحيل v. 19. التي pro الذي Mſ.
من v. 25. ما ولدت Mſ. من ولدت v. 20. زوجة يعقوب
من خرج— وذلك v. 26. ſic & C. ما ولدته Mſ. ولدته
اللذان v. 27. ما خرج— سوي نسوي Mſ. سوي نسوه
ثم v. 28. الذين ولدوا— نفسان Mſ. ولدا— وهما نفسان
ليتلقي— v. 29. وبعث يعقوب بيهوده Mſ. بعث بيهودا
præ affectu. يتلقا— ابيه— عليه هويا Mſ. اباه— عليه
وجهك ان عادك باقي Mſ. وعلمت انك بعد باق v. 30.
v. 32. اني— الذي في Mſ. انا— الذين كانوا في v. 31.
وقال v.33. وجميع مالهم قد Mſ. وحميرهم وجميع مالهم
فقولوا كنا ذوي— منذ— v.34. وقال ما Mſ. لكم ما
اباونا من v. 34. قولوا كان عبيدك ذوي— من — Mſ.
ابونا لقبل ان Mſ. اجل ان

Cap. XLVII. v. 1. الي فرعون فاخبره Mſ. الي فرعون
واخذ من Mſ. واخذ خمسة اناسي من اخوته ووقفهم v.2.
وقال فرعون لاخوه v. 3. بعض اخوته خمس اناس فاوقفهم
قال لهم فرعون Mſ. يوسف ما صنعكم قالوا له رعاة غنم

جينا نسكن v.4. ما صنعتكم قال عبيدك رعا غنم
لك اذ ليس مرعي لغنمنا من اشتداد الجوع في
قالوا له انما جينا Mſ. بلد الشام فلنقم في بلد السدير
سكن في البلد مما ليس رعا لغنم عبيدك مما اشتد
جوع في بلد كنعان والان فعبيدك يسلون المقام في
بلد السدير— *venimus ut habitemus in regione, quod n[on]*
ſit paſcuum ovibus ſervorum tuorum, eo quod gravis fuer[it]
fames in terra Canaan: & nunc rogant ſervi tui, ut man[e]-
ant, (vel, *locum*) *in regione Alſadir.* ver. 5. ابوك الاك
Mſ. هوذا v.6. ابوك واخوتك جاوا اليك Mſ. واخوتك
ل له فرعون v. 8. ايضا فاوقفه Mſ. فوقفه v.7. فهوذا
ل فرعون ليعقوب كم ايام Mſ. كم سنو حياتك
ي Mſ. سنو عمري مايه وثلثون v.9. سني حيوتك
ي Mſ. في اجود موضع منه v. 11. عمري ثلاثون ومايه
ي جميع البلد من v. 13. الله Mſ. اهله v. 12. اجوده
ي ibid. في جميع اهل البلد مما اشتد Mſ. اشتداد—
v.14. حتي حل C. حتي جاوا اليه كل اهل Mſ. احتل اهل
ي في— ومن v.15. وبلد كنعان Mſ. وفي بلد الشام
م في— وبلد كنعان ثم جا Mſ. بلد الشام وجا
Mſ. لئلا نموت— لان الورق قد فني ibid. جميع—
ل لهم يوسف— v. 16. لا نموت— اذ فني الورق
ل— اعطيكم Mſ. ابعكم (اابيعكم C.) بماشيتكم
بماشيته— وبالحمير— Mſ. وبماشيته— الحمير— v.17. بها
v.18. بالطعام بمواشيهم في تلك Mſ. بالطعام تلك ibid.
ل الورق قد فني والمواشي من البهايم عند سيدنا
ورياضنا Mſ. وارضونا ibid. ut & C. Deeſt a. in Mſ.
لم— وارضونا— نحن ver. 19. *agri noſtri.* ut & C.
عبيدا ib. فلا— ورياضنا— Mſ. وارضينا—
نحن عبيدا ورياضنا ملكا Mſ. لفرعون وارضونا ملكا له
ولا نموت Mſ. ولا نمت ولا تختل الارض ibid. لفرعون—
Mſ. اراضي— كل رجل منهم— v. 20. والارض لا تخل
Mſ. الجوع عليهم— الضياع ibid. رياض— كل رجل—
Mſ. من طرف تخم مصر v. 21. عليهم الجوع— الرياض
Mſ. ماعدا اراضي— يشترها— v. 22. من طرف مصر
كلن Mſ. لايمتهم— رضيهم ib. عدا رياض— يشتريها—
v. 24. ورياضهم Mſ. واراضيكم v. 23. لايمتهم— رياضهم
لبذر الضياع C. فاعطوا منهم— لبذار الضياع وما—
Mſ.

Mſ. لبذر الحنطة —فاعطوا (redundat, & è margine irre-
pſiſſe videtur.) الصحرا وما v. 26. الا اراضي اعيهم
كلها Mſ. فانها كلها v. 27. لفرعون عدا رياض ايمتهم فان كلها
فلما Mſ. ولما v. 28. في مصر سبع Mſ. في بلد مصر
سبعة v. 29. تدفني بمصر — واصنع به — فاوصي Mſ.
في مصر تدفني — واصطنع لي — اوم v. 30. — فادفني
Mſ. وادفني v. 31. خلف له Mſ. خلف له فسجد اسرايل
السرير شكرا — على طرف *Juravitque ei, & adoravit Iſrael*
ſuper extremitate lecti, gratias agens. C. شكرا على
طرف السرير

Cap. XLVIII. ver. 1. ان قيل — فكان هذه Mſ. ولما
قيل — هذا — كان v. 2. فقيل Mſ. وقيل v. 3. القادر — لي
فيلزان — ملاكه في Mſ. تجلي لي — الطايق (*qui appa-*
ruit mihi) وبارك — في v. 4. نسلك بعدك هذا — اثمرك Mſ.
لنسلك Mſ. هذا البلد — مثمرك — الي افرايم v. 5. — والان Mſ.
ان يكون الي — فالان v. 6. وموالودك الذين يولدون
يضافون Mſ. ينضافون — ولك — الذي والايك v. 7.
هي بيت — فدفنتها Mſ. في بيت — فدفنتها هناك v. 8.
من هذان Mſ. من ماولي ver. 9. قال هما Mſ. قال له
ver. 10. ثقلتا — وكانت عينا اسرايل قد ثقلتا Mſ.
قد ثقلتا عيني يسرال وكانا ibid. — ولم يطق Mſ.
ليس يطيق ver. 11. لم ارجها وجهك روية — وقال
وهودا قد Mſ. فقد لم اوسل الي وجهك النظر — ثم قال
v. 12. ايضا نسلك Mſ. ايضا v. 12. من عند حجره Mſ. من
على الارض وجهه على يوسف وسجد عند حجره *Et in-*
curvavit ſe Ioſeph in faciem ſuam ſuper terram, ver. 13.
ثم اخذ Mſ. ثم اخذهما C. ثم اخذ يوسف كليهما
v. 14. البكم منشا Mſ. البكر leg. البكر هو منشه
v. 15. منه كتب Mſ. ابوي — منه كتب v. 16. اباي
ويعياني — ابوي — ملك Mſ. ويعون — اباي — يملك
فكي الذي بالملك al. افتكني الذي الملاك
v. 18. — يا ابي ان هذا صوابا ليس ذلك لابيه وقال يوسف
اجعل ut & C. Mſ. وقال له ليس كذي يابه هذا صبير
non ita, O pater mi, ſic & C. v. 14. يكثر — فابي ابوه
الامم — منه اكثر يكثر — ولكني امة ايضا منه ويكون ايضا
ſic & C. Mſ. — ولكني امة منه ويكون يكثر ايضا — فابي

ذلك — يتبرك — verſ. 20. — يكثر منه — الامم شبهه
في ذلك — يتبارك — بعض Mſ. قايلين بعضا لبعض
ويكون — Mſ. فيكون — ابيكم v. 21. لبعض قايلين
شكم *Donum.* — Mſ. قسما — وهو الذي v. 22. ابايكم
الذي (C. حظا *portionem.*)

Cap. XLIX. ver. 1. بما ينالكم ابارك فيكم واخبرك
على — تبدلت تخلص v. 4. اخبركم بما يوافيكم Mſ.
Mſ. تخلصت الي — تبدلت فراشي *Ex quo mutaſti lectum*
meum evaſiſti. v. 5. فرصهما Mſ. فرضتهما ut & C. ſ. eo
ſenſu quo apud Geographos, &c. v. 6. سورهما Mſ. سورها
v. 7. فمذموم ut & C. Mſ. فذموم deeſſe videtur م
v. 8. في اقفا — ينشدك Mſ. — نسودونك (*Dominum te agnoſcent*)
لا — والرسم v. 10. الذي اذا — Mſ. اذا v. 9. في اقفيته
Mſ. الي الجفن جحشه وللسوريق v. 11. — ولا — والراسم Mſ.
وابيض Mſ. ومبيض ver. 12. الجفن جحاشه ولسريق
ويصير v. 15. وزبولون ساحل Mſ. زبولون في سواحل v. 13.
خادما Mſ. خادما كالدمة ويصير *Ut tributarius*
ſerviens. C. כאדמא דמה ver. 16. دان Mſ. ودن
ويكون دن — Mſ. — ويكون — وكالمعرون — ver. 17.
الاسع — فيقع Mſ. اللاسع — فيقع الي ibid. وكالمطرون —
وجد — Mſ. وغاد v. 19. — *& cadit equitans ipſum* وراكبه الي
ver. 21. تدر C. تدر Mſ. يرده *afferet, proferet* ver. 23.
فبتت — واهترت — طاعة v. 24. امرروه C. امرروه Mſ. وسرموه
Mſ. — فثبتت (*firmus fuit*) — وفازت (C. فازت, *prævaluerant*)
طايق — بركات Mſ. — الله بركة — وبركات — v. 25. طاعمة
الربضة — وبركات الثادي ibid. الطايق الاه C. بركات —
ان يفاع Mſ. يفاع v. 26. رابطة — بركات الثدايا Mſ. re-
dundare videtur, nec in C. habetur. v. 27. — كالذيب
هذه جماعة — ver. 28. كذيب — سلبا — Mſ. السلب
v. 29. هاولي جميع — امره حسب Mſ. امري على حسب
المضعفة — الشام — ver. 30. مع اباي Mſ. مع ابوي
المضاعفة — كنعان — Mſ. الحي الخطة مقبرة & ſic C.
ثم Mſ. وثم v. 31. حور قبر C. الحي مقبرة

Cap. L. ver. 1. ابيه Mſ. ابوه v. 2. — وامر Mſ. وامر
كمل له اربعين — Mſ. كملت له اربعون — v. 3. يوسف —
ibid. كذلك كانت تكمل Mſ. كذاك تكمل v. 4.
هطا —

استخلفني— .v.5 حطا— كلموا .Mſ حطاب فكلموا
قال فرعون .ver. 6 كان استخلفني— ادفن .Mſ فادفن
اهل— غير ان— تركوهم .v.8 الا .Mſ اهله v.7 قال .Mſ
وصعد .Mſ وصعدت معه .v.9 ال— عدا— تركوها .Mſ
سكان— الكرن— الذي في .ver. 11 معه ايضا .Mſ
جميع ما اوصاهم به .ver. 12 ساكن— ذلك الكرن— في
وحملوه— المضعفة— .v. 13 ككجميع ما اوصاهم .Mſ
ver. 14. حملوه— المضاعفة— ابرهيم .Mſ ابرهيم كحور
ليت يوسف لا .ver. 15 كان صعد معه .Mſ كان معه
كلا يتهددنا يوسف— بجميع .Mſ يتهددنا— علي الشر

اذي .Mſ قولوا كذي ليوسف بطلبة يا— .v.17 الشر
تغفر ذنبهم وخطيتهم فقد .ibid قولوا ليوسف يا—
صفح عن .ibid اغفر ذنب اخوتك وخطاهم فقد .Mſ
ـا— .v.18 تغفر ذنب— كلمه— .Mſ ذنب— كلموه
v. 2 انقي .Mſ لخاف .v.19 وحالوا— ووقعوا .Mſ فوقعوا
الان .Mſ والان .v.21 وانتم— لقبل .Mſ انتم— لاجل
نم ان عملكه ابراهيم .v.24 بن منشه .Mſ ابن منشا .v.23
— .Mſ الله تعالي— بعظامي .v.25 اقسم لابرهيم .Mſ
ان .Mſ فمات يوسف ابن— في تابوت .v.26 باعظامي
بن— في صندوق

Variantes Lectiones in Libro EXODI.

وهاولي— واهل بيته .Mſ هذه— واهله .Cap. I. ver.1
وكانت— .v.4 شمعون لوي .Mſ وشمعون وليوي .v. 2
لم .ver. 8 وكان— سبعون مع .Mſ سبعين نفسا مع
فقال— .v. 9 من لم يشاهد يوسف .Mſ يعرف يوسف
وقال— هوذا قوم بني اسرايل .Mſ بنو اسرايل .ver. 10
نحتال— يكثرون— وافانا .Mſ نحتل— يكثروا— وافتنا
ولا— وعين .Mſ fic & C. ولاه— وفي عين .ver. 11
ويزندون .C ويبسرون .Mſ يوسرون .verſ. 12 روسا .C
ثم قال— .v.15 وامروا— كانت باقما .Mſ وبرروا— باقما .v.14
ويامر وقال— لقوابل— التي— .Mſ لقبلتي— اللتين—
اذا قابلتما— المنبر— .v. 16 احدهما .Mſ احداهما .v. 15
قبلتين— .Mſ ابن فاقتلاه— بنت فاستبقياها
القابلتان— .v.17 المنبر— ابنا فاقتلوه— ابنة فاستبقوها
القوابل من— يصنعن— .Mſ تصنعا— لهما— فاستبقتا
فدعا بهما— .v. 18 لهن— (و redundante) فاستبقت
فدعي .Mſ لهما ما بالكما صنعتما— من استبقايكما
بهم— لهم (لهن & بهن .C) ما بالكن صنعتن—
ان العبرانيات لسن كالنسا المصريات .v. 19 واستبقيتن
ان ليس كالنسا المصريات العبرانيات .Mſ لانهن كلهن—
v.20. قبل— اليهم .Mſ وقبل— اليهن .ibid بل هن—
القابلتان— صنع لهما .v.21 القوابل .Mſ القابلتين
القوابل— صنع لهن بيوتا جبهن .Mſ بيوتا وجبهما
Cap. II. v. 1 ابنة لوي .Mſ بابنة لليوي .v. 2 فحملت
تخفيه بعد— .v. 3 فحملت وولدت .Mſ الامراة وولدت

قبه زيادة— .Mſ تابوت بردي— وقفرته— وصيرته
جواريها سايرات .v.5 تابوتا من بردي— وقفرتها— وصيرتها
بكته— فاذا— فاشفقت بني .v. 6 جوارها عشين .Mſ
بكتها— فاذاه— فشفقت بني العبرانيين .Mſ اسرايل
كبر .v. 10 وادعي لك بامراة .Mſ وادعوا لك بمراة .v. 7
كبر جات— كابن .Mſ الصبي جات— كالولد
Mſ كبر male in impreſſ. ان كبر موسي .v. 11
بسرة فراي .Mſ وشمالا فلم ير انسانا .v. 12 موسي كبر
v.14 يتناصيان .Mſ يتضربان .v. 13 ان ليس انسان
قال— ريسا علينا وحاكما— ففزع وقال اذن الخبر
ال— ريسا حاكما علينا— ففزع موسي .Mſ قد ذاع
ولك— الاحواض لسقي .v. 16 وقال اذا قد عرف الخبر
لما— فطردوهن .v. 17 وولات— الحياض لتسقي .Mſ
M فلما جين— المجي .v. 18 ولما— فطردوهم .Mſ
M فلن رجل— لنا وسقي .v. 19 ولما جاءت— بالمجي
دعوه .Mſ ادعينه .v. 20 قالت رجل— لنا ماء وسقي
ver. 22 بصفرة .Mſ صفورا .ver. 21 ادعون به .C
M فسمع الله .v. 23 في بلد غربة .Mſ ارض غريبة
فسمع الله شهيقهم
موه— الي طرف .Mſ حمية— في طرف .Cap. III. v. 1
ضرم— من وسط العليقة— العليقة— وهي لا .v. 2
عليق .v. 3 بضريم— السنا— السنا— وهو ليس .Mſ
نزع— .v. 5 من السنا .Mſ الله من السما .v. 4 السنا .Mſ
ملاك الله .v. 6 و redundante انزع— وانت .Mſ انت

ثم قال قد— لضعف— v.7. sic & C. الي نور الله Mſ.
v.9. ثم قال الله قد— ضعف— علمت Mſ. وعلمت
الذي المصريين ضاغطوهم Mſ. الذي ضغطهم المصريون
تتعال الان— Mſ. فالان تعال— من بلد مصر v.10.
deside- ارض مصر in Mſ. :من ارض مصر v.11. من مصر
اني— Mſ. انا— في انني بعثتك— فاعبدوا v.12. ratur
يزول الازلي بعثني Mſ. يَزُولُ v.14. اني بعثت بك— اعبدوا
وقال له ايضا كذي Mſ. قال كذا قل v.15. اليكم
حظا— فلا— فراغا v.21. ادخل Mſ. فادخل v.18. قل
وتتدسفون Mſ. وتستدسفون v.22. حظا— لا— فارغا Mſ.
Cap. IV. v.1. Mſ. يومنوني— يتجل لك ملاك الله
فقال له Mſ. قال الله له v.4. يومنون بي— يتجلي لك الله
لكي— تجلي Mſ. قال لكي— تجلي ملاك الله لك v.5.
قال له— فاذا Mſ. وقال له— فاذا هي بيضا v.6. لك الله
Mſ. بالاية الثانية v.8. فارا بها قد Mſ. وقد v.7. بيضا
Mſ. يقبلوا— من ماء— وصبه— ver. 9. بالثانية
بان يصير— على ib. يقبلون— ماء من— واصببه—
لست v.10. *In arida.* فيصير— في اليبس Mſ. الارض
ليس انا ذو نطق Mſ. ذا نطق منذ امس وما قبل ولا منذ
نطقا— اليس v.11. من امس وما قبله ولا من حين
والان ver. 12. النطق— اليس انا الله Mſ. خالقهم انا الله
واشتد غضب— يتلقاك v.14. فامض الان Mſ. فامض
تصنعون Mſ. تصنعان v.15. فاشتد وجد— تلقاك Mſ.
الي اَثَرٌ— (male cum Dhamma.) فارجع— هل هم v.18.
بمدين— فارجع— v.19. الي يثر— ارجع— هل عادهم Mſ.
ورجع الي مصر— v.20. في مدين— ارجع— فان Mſ.
ورجع هو الي بلد مصر— بها في يده Mſ. باخذها بيده
صنعتها— ولم يطلق Mſ. صيرتها— ولا يصلق v.21.
فقل— مشرفا على سبيل المجاز Irrepsisse videntur v.22.
ista è margine & continere explicationem vocis مسرفا
quod valet *honoris gratia*. sc. metaphoricum esse lo-
quendi genus. Mſ. مشرفا— فقال v.23. فها انا ابني—
في الطريق في المبيت فاجا v.24. ابني يعبدني— هانا Mſ.
صفورة— Mſ. صفورا— العريس v.25. في الطريق فاجا Mſ.
حين ادن— العروس Mſ. حينيذ— العريس v.26. العروس
واخبر— بعثه— امره الله v.28. وقبله Mſ. فقبله v.27.

—وجمعا v.29. فاخبره— بعث— امره بها Mſ. باقامتها
v.31. الله موسي Mſ. الله به موسي v.30. وجمعوا Mſ.
فامن— لضعفهم— Mſ. فامن ضعفهم— وسجدوا لله
وسجدوا

Cap. V. ver. 1. كذا— دخل موسي Mſ. abest
قالا اله— v.3. واطلق Mſ. فاطلق v.2. دخل— كذي
قبل v.7. تعطلوهم Mſ. تعطلاهم v.5. قال الاه— Mſ.
Mſ. يصنعوها— ولا— ويقولون v.8. قبله بل هم Mſ. هم
فيشتغلون Mſ. فيستغلوا v.9. يصنعوها— لا— ويقولوا
تمضون v.11. كذي— ليس Mſ. كذا— لست v.10.
امضوا خذوا— من حين Mſ. وتاخذون— من حيث
v.12. واعلموا انه لم Mſ. وتعملون اذ ليس ib. حيث pro
قايلون اكملوا اعمالكم— v.13. فتبددوا Mſ. فتبدد
وقالوا— v.14. قايلون كملو عملكم— عطا Mſ. اعطا
وجاء— ver. 15. وقيل (deest in Const.) ان Mſ. بان
نجاوا— وصرخوا— كذي بعبيدك Mſ. واستغاثوا— كذا
التبن ليس يدفع الينا ويقولون لنا &c. ver. 16.
Eodem modo & in C. legitur hic verſ. Mſ.
تبن ليس يعطا لعبيدك ولبن يقال لنا اعملوها
لذلك v.17. وهوذا عبيدك مضروبون وقومك اثمون فيهم
جدا لذلك انتم قايلين— Mſ. sic & C. تقولون— فنذبح
والان امضوا Mſ. والان فامضوا &c. v.18. نقرب C. نذبح
اعملوا وتبن لا يعطا لكم وضرايب اللبن ادفعوها—
لهم بشح قايلين وقالوا Mſ. نفوسهم بشر وقالوا ver. 19.
وفيجوا— ليتلقياهم— v.20. f. varia lectio è margine.
فجاوا— ليتلقياهم— فرعون Mſ. فرعون وعند عبيده
فقالوا— في يدهم Mſ. فقال— في ايديهم ليقتلونا v.21.
الي فرعون وخاطبته Mſ. الي فرعون اساء ver. 23. لقتلونا
اسي باسمك ibid. ومن حين sic & Mſ. at C.
ومن حيث

Cap. VI. v.1. لفرعون— لموسي Mſ. بفرعون— لمسه v.3.
تجليت— بالطايق— Mſ. تسميت— بالقادر— واسمي الله
واسم الله فقط لم اعرفهم *Nomen Domini tantum, iis non feci*
notum. v.4. سكناهم Mſ. بلد سكناهم v.5. —سمعت بني
سمعت شهيق بني— المصريون Mſ. يستخدمهم المصريون
المخرجكم من Mſ. المخرج لكم من نقل v.7. يستخدمونهم
البلد— ابرهيم— فاعطيكم اياه— اوفي ver. 8. تحت نقل

Mſ. اني — فاعطيه لكم — لابرهيم — الي البلد ver. 9.
كلم Mſ. فكلم ver. 11. موسي بذاك بني Mſ. موسي بني
وحصرون v. 14. يسمعوا — القم Mſ. يقبلوا — اللسان ver. 12.
وهذه — موالدهم — وسنو — ماية ver. 16. وحصرن Mſ.
وهذا — تاليدهم — وسني — Mſ. وسبع وثلثون سنة
ماية وثلثا وثلثين 133. C. malè سبعة وثلثون ومايه سنة
يعلي ver. 19. وعزال وسني Mſ. وعزاييل وسنو ver. 18.
فانحنا — يوخابد — ver. 20. يعلي تاليدهم Mſ. موالدهم
فتزوج — Mſ. زوجة له وكانت سنو — ماية وسبعا وثلثين
بيوخبذ (*antequam prohiberetur.* — من قبل ان تحظر —
ſic & C. at in Mſ. manu recentiori apponitur (له لزوجة
Mſ. ميشاييل ver. 22. وكان سني — سبعا وثلثين وماية
قال لهما v. 26. اللبوانيين Mſ. اباء اللبوانيين ver. 25. ميشوال
هما المخاطبان — من ver. 27. قال الله لهما Mſ. الله تعالي
يوم كلم — v. 28. وهما المخاطبين — من مصر Mſ. بلد مصر
v. 30. وقال له Mſ. وقال الله لموسي v. 29. يوم خاطب — Mſ.
ibid. وقال بين يديه — Mſ. قال موسي بين يدي الله —
يسمع (ف desideratur) وكي Mſ. وكيف يسمع
منكم ver. 4. قال له Mſ. قال الله لموسي Cap. VII. v. 1.
المصريون — قدرتي يعلي الصرين ver. 5. منكما Mſ.
ver. 8. المصريين — يدي يعلي المصرين Mſ. المصريين. leg.
(redundante اذا — وقالوا Mſ. اذ — وقال v. 9. قايلا Mſ. قولا
كذاك — قال الله Mſ. كذلك — قال الله تعالي ver. 10. (وا
والسحرا — علما Mſ. والسحرة — ايضا سحرة مصر ver. 11.
Mſ. منهما ver. 13. ثم ابتعلت Mſ. فابتلعت ver. 12. مصر
امض الي فرعون — هوذا v. 15. وابا Mſ. وابي ver. 14. منهم
Mſ. وقل له — وهوذا انت ver. 16. امض اليه — هوذاه Mſ.
كذا — بهذه — ver. 17. وقال (ا redundat) له — وهوذاك
كذي — بهذا — اني الله المعاقب هانا Mſ. انني الله ها انا
me eſſe Deum qui punit. ver. 18. عن ان ويعجز المصريون
Mſ. ان المصريين (malè puto pro ويعجز) ويعج ver. 19.
المصريون — Mſ. — المصريين — تجمع — وفي الحجارة
Mſ. فصنع — وجميع ver. 20. ملام — والحجارة
وانتن — فعجز — عن ان ver. 21. وصنع — وبحضرة
فصنع — السحرة — v. 22. ونتن — فلم يطيق — ان Mſ.
(male وصنع حلما مصر — قبل — Mſ. — قلب — منهما

pro (قلب منها ver. 23. منزله Mſ. منزله الي ver. 24.
واحتفر جميع المصريون Mſ. جميع المصريين
Cap. VIII. ver. 1. وقل له كذا Mſ. وقال (redundat
يسعي ver. 3. — جميع ver. 2. تخمك Mſ. تخمك له كذي
يسعي — مضاجعك — بيوت Mſ. — مضاجعك — بيت
بيوت قوامك وساير قومك تضعد الصفادع ver. 4.
Mſ. بدنك وبدن فوادك وساير قومك تضعد
مياه مصر فصعدت — وغطت ver. 6. الصفادع
علي (مياه male pro) المصريين فصعد — وغطوا Mſ.
ان يزيل — ver. 8. علي بلد مصر Mſ. علي مصر ver. 7.
موسي — ver. 9. يزيل — يذبحون Mſ. يذبحوا
موسي — فيقطع — منازلك Mſ. فتقطع — منازلك
(redund ليكي — Mſ. لكي — انه — مثل لله ver. 10.
عنك وعن قومك وفوادك ver. 11. ان — مثل لله (ي
الدور ver. 13. منك وعن منازلك وقوادك وقومك
— ver. 14. والدور والضياع Mſ. ومن الضياع
(جمعوها 1.) وانتنت — Mſ. وانتنت الارض منها
ver. 15. ولما Mſ. فلما ver. 17. فصنعا Mſ. الارض
في الغداه — وهوذا ver. 20. جرحه Mſ. جراحه v. 19.
قومي فها انا — المصرين ver. 21. بالغداة — هوذاه
قومي هانا — المصريون عليها ايضا Mſ. عليها
اني — علي العالم Mſ. بها — انني — يعلي الارض v. 22.
فرعون اطلقكم — ويكم v. 28. وصنع Mſ. فصنع v. 24.
انا اطلقكم — ويكم في البر عدا Mſ. عدا فابعادا
Mſ. عدا لا يعاود فرعون السخرية ليلا v. 29. ابعادا
وعن قوادة v. 30. السخرية فلا يعاودها فرعون ليلا
Mſ. وقواده — ورال[?]
Cap. IX. ver. 1. الطلق — كذا Mſ. الاه — ي
مقسك Mſ. وعدال مقسك v. 2. العبوانيين اطلق
البقر والغنم وبا عظيما Mſ. والغنم والبقر وباه عظيمة v. 3.
يعث — لم ينفق ver. 7. المصريون Mſ. المصريين v. 4.
Mſ. ويرشه موسي الي السما v. 8. فبعث — لم يمت
نابت Mſ. قرحا نابتا متنفطا ver. 9. به موسي في الهوا
Mſ. ورشه — الي السما — قرحا متنفطا نابتا v. 10. متنفط
قال الله لموسي v. 12. في الهوا — قرح متنفط نابت قال الله
قال الله Mſ. كذا قال الله اله العبرانيين v. 13. قال الله
ver. 1[?]

لان— انا باعث بكثير Mf. فاني— باعث كثيرا v.14.
cum لقتلتك leg. لاني لو اطلقت قدرتي لقتلتك v.15.
والي الان لو اطلقت يدي لقتلك Mf. phathata.
v. 17. بقيتك— ولكي Mf. ابقيتك— وكي v.16.
v.19. من يوم Mf. منذ يوم v.18. ومهما انت Mf. بعد انت
ابعث (desunt in Mf.) فانه اي انسان او بهيمة Mf. فابعث
من خاف من Mf. فمن خاف كلام v.20. وجد في الصحرا
v.24. في جميع بلد مصر Mf. في بلد مصر v.22. كلام
متلكدة—مثله Mf. متكده— مثله في بلد مصر منذ
عدا في— Mf. غيران بلد— الذي فيه ver. 26. منذ
فدعا— لله Mf. من دعا— الله العدل v. 27. الذي ثم
ان تكون Mf. من ان يكون v.28. الله العادل C. العدل
Mf. وانت وعبيدك— قبل v. 30. ايضا Mf. ابدا v.29.
ان الكتان الذي v. 31. واما انت وقوادك— من قبل
Mf. والجلبان— افلتان v. 32. ان الكتان Mf. لكم
v.34. يديه Mf. يده v.33. افليتين C. والكرسنة—افلاون
وشده— قلب فرعون— الله v. 35. وقواده Mf. وعبيده
شده— قلبه— الله Mf. لموسي

Cap. X. ver. 1. قد Mf. تويت— وقلب عبيده— بهم
Mf. وتعلمون انني v. 2. قويت— وقلوب قواده— فيهم
Mf. فدخل— الي كم— تدعن لي v. 3. وتعلموا اني
فيها— v. 4. ودخل— كم قد— تدعن من بين يدي
ها— غدا بالجراد الي تخمك Mf. بالجراد غدا في تخمك
منذ— على الادمة— v. 6. تبقت لكم Mf. تبقت v.5.
تشاهد— بادت v. 7. مذ— علي الارض— وخرج Mf. تخرج
v. 9. *videas Ægyptum periisse.* تشاهد ان— انبادت Mf.
عصي— فيعبدون— وطردهما v. 11. بيننا Mf. بيننا
البلد الذي v. 12. عصي— يعبدون— وطردهم Mf.
يده— الريح القبول— حملت v.13. البلد جميع ما Mf.
ولا v. 14. عصاه— ريح قبول— حمل ريح Mf. الريح
فغطي جميع— v.15. وبعده لا يكون Mf. يكون بعده
فاسرع v.16. فغطا عيون جميع— اظلم Mf. اظلم البلد
v.17. فاسرع فرعون بموسي Mf. فرعون في الدعا بموسي
غريبة ver. 19. المرة ايضا— يزيل Mf. المرة— ليزيل
غربيا شديدا— Mf. شديدة— فحملت— وصكك
تبق— Mf. يبق— في بلد مصر v.19. فحمل— وصك

Mf. مدلهم v.22. منذ Mf. بعد v.21. في جميع تخم مصر
v.24. انسان— وبجميع Mf. الانسان— وبجميع v.23. اهل
قال v. 25. اعبدوا— فتمضي Mf. فاعبدوا— فيمضون
v. 26. قال له موسي— وصواعدا Mf. موسي— وصعايد
ايضا تمضي— لم Mf. تمضي— لا يبقي— الله ربنا
Mf. قال له— النظر الي— يوم رويتك v. 28. يبق— الله
قال له— لست v. 29. ثم قال له— ان تري— في يوم تري
ثم قال له— ليس اعود Mf. اعاود

Cap. XI. ver. 1. قال— الطاقة لكم— يطردونكم
حظا— فكان ver. 3. فقال— الطاقة— يطردكم Mf.
حظا— فعظيم— في جميع بلد Mf. عظيما— في بلد
كذي— انا متجل Mf. كذا— انا مسير ملاكي v. 4.
من Mf. من ناسهم الي— v. 7. يعاود Mf. يعود v. 6.
الله v.7. من الادا (*de noxa*) من نشاهم الي—(من انسان C.)
الله بين المصريون بني Mf. بني اسرايل من المصريين به
Mf. بني اسرايل v. 10. قوادك Mf. قومك v. 8. اسرايل
بني اسرايل من بلده

Cap. XII. ver. 3. يتخذ— ذلك— من العلم لكل
عن— رب البيت v. 4. يتخذوا— ذاك— لكل Mf.
يتاساه— راسا ibid. من— هو وجار— Mf. وجاره—
ذكرا— او الماعز v.5. تتواسونه—راس صحيح Mf. صحيحا
Mf. فيذبحه v. 6. ذكر— والماعز تاخذونه Mf. ياخذونه
Mf. وليأخذوا— ما يجعلونه— والمظل v.7. ليذبحه
وياكلوا— في تلك— v.8. ويخذون— ويجعلون—المظل
لا ياكلوا— v.9. وياكلون--ذلك--ياكلونه Mf. ياكلوه
ولا ib. لا تاكلوا— طبخ منضج Mf. طبيخا منضجا
وعلي هذه الصفة v. 11. ولا تبقوا منه Mf. تبقوا شيا منه
v. 12. وكذي فكلوه— وتاكلوه Mf. كلوه— وكلوه
فيراه ملاكي v. 13. فاتجلي في Mf. فاجلي ملكي في
ويكون— وحجوا— فتحجونه v. 14. انظره وارثي Mf. ويرثي
ولياكلوا سبعة ايام ib. فيكون— تحجون— تحجونه Mf.
واما اليوم— v. 15. وسبعة ايام تاكلوا فطيرا Mf. فطيرا
v.16. اما في اليوم— من—ينقطع Mf. فيه من—ينقرض
يكونان لا يصنع Mf. يكون— ولا يصنع شي— هو
v. 19. الي اليوم Mf. الي اخر اليوم v. 18. فيهما شي— فهو
خميرا في Mf. خمير في بيوتكم— ينقطع من صريكي
منازلكم—

كل شي v.20. منازلكم — ينقطع ذلك الانسان من صريح
بجميع شيوخ بني — Mſ. جميع بني — انهضوا v.21. شيا Mſ.
صعتر — في الدم الذي في v.22. اندبن C. استدوا
من صعتر — في دم في طست — Mſ. الطشت — في الطشت
فيجوز ملاك الله — على المظل — دخله v.23. في الطست
فيتجلي الله — على المظل — داخله ولا يرد Mſ. ولا يدع
فاذا — بنيكم — Mſ. واذا — اولادكم — العبادة v.26.
قولوا — Mſ. فقولوا رافة — راف بمن في بيوت v.27. الصنعة
بنو — فصنعوا جميع — الله به — v.28. ارثي — رثي لبيوت
Mſ. بحسب ذلك ib. بني — وصنعوا بجميع — الله — Mſ.
Mſ. فدعا موسي — فاخرجا — فاذبحوا لله v.31. كذلك
وشده — في v.33. ودعي بموسي — اخرجا — اعبدوا الله
وتشده — ليطلقونهم — Mſ. اطلاقهم — قالوا انا — موتي
مشدودة Mſ. مشدودة في ثيابهم v.34. قالوا — مايدون
وصنعوا بني Mſ. وصنع بنو اسرائيل — امر الله v.35.
v. 37. حطا Mſ. حطاء v. 36. اسرايل حينيذ — (tunc) امر
الي سكوت شبيها — (quaſi Mſ. الي العريش — رجل خلا
vel circiter.) سوي (virorum fortium) رجل راجل ver. 39.
v. 40. حتي زادا لم يصنعوا Mſ. حتي ان زاد لم يصنعوه
Mſ. كان في v. 41. مقام اهل — اقام Mſ. مقام — اقاموه
كان بعد اربع ماية وثلثين سنة في fuit poſt annos 430.
كذلك هذا الليل لله محفوظ لخروجهم كذلك — v. 42.
الليل Mſ. وكما كان ليل حفظ (Nox cuſtodiæ, ſeu obſer-
vationis.) — لله ليخرجهم فيه من بلد مصر كذلك
انسان — حينيذ يجوز له ان v.44. الليل لله (nox Domino)
وفي بيت — v. 46. لانسان — وحينيذ ياكل Mſ. ياكل
v. 47. في بيت — وعظم لا تكسرون Mſ. وعظما لا يكسروا
وارد — (leg. واراد) فحينيذ v. 48. يصنعه Mſ. يصنعونه
واراد — وحينيذ يتقدم — اذ يصير Mſ. فيتقدم ويصير
شريعة واحدة Mſ. ولتكون شريعة واحدة بينهم v.49.
فصعوا Mſ. فصنع بنو v. 50. تكون — بينكم
بني (leg. فصنعوا)

Cap. XIII. ver. 1. ثم قال Mſ. ثم كلم v. 2. كل رحم
Mſ. خرجتم — من بيت — ver. 3. كل بطن Mſ.
الله اخرجكم ibid. اخرجتكم — (eduxi vos) من بين
واذا — v. 5. بشدة يد اخرجكم الله Mſ. بشدة قدرة

… — اقسمت — (juravi) يعطيكه Mſ. اقسم — الله يعطيك
… الايام v. 7. تاكل — حجا لله Mſ. كلوا — حج لله v. 16.
… ذلك اليوم Mſ. قايلا في ذلك اليوم — بسبب v. 8. ايام
… يكون — وذكرا — لان الله بقدرة v. 9. قايلا — شبب
… يكون — وذكا — (pro ذكرا) لان Mſ. شديدة اخرجك
… v. 1… وتحفظ Mſ. واحفظ v. 10. بشدة يد اخرجك الله
… كذلك — قسم Mſ. وكذلك — اقسم الله لك — واعطاك ايام
… بطن — Mſ. رحم — التي تكون v. 12. لك — واعطاه لك
… كل الحمير فافده — بكر من — v. 13. الذي يكون
… كل بكر حمار افده — بكر ذكر Mſ. افده
… — Mſ. هذا — قدرة v. 14. (maſculum —) من — فافده.
… Mſ. من بكور — الي بكور — ولذلك — v. 15. يد
… من بكور — وكل ابكار ibid. ابكار — الي ابكار — لذلك —
… يكون — لان الله v. 16. من ذكور — وكل بكور Mſ.
… وتكون — لان بشدة يد Mſ. اخرجنا Quoniam forti-
dine manus, vel manu forti. ver. 17. لم يسيرهم — …
… في طريق ارض لان — قال لا يسيروا فيها كيلا —
… كان لما — لم يسيركم طريق بلد Mſ. حربا فيرجعوا
… الي طريق — v. 18. والان — قال ليلا — الحرب فيرجعون
… — ومتعبون (متعبيون Mſ.(pro ومتعبيين صعد بنو
… من سكوت — Mſ. من العريش — البر v.20. صعدوا بني
… — Mſ. وملاك الله — ليسيروا ليلا ونهارا v. 21. البرية
… Mſ. لا يزيل عمود — وعمود v. 22. فيسيروا نهارا وليلا
يزول العمود — والعمود

Cap. XIV. ver. 1. قايلا Mſ. تكلما ver. 2. — …
… — الكيث — Mſ. الجبلات — صفون الطاغوت انزلوا
… (C. صنم Idolum. ut & v. 9.) صفون بعل تنزلون ver.
… — واعظم — وبجميع ver 4. قد انغلق Mſ. انغلق
… — واتعظم — وجميع جنده Mſ. جنوده كذلك
… Mſ. وقلوب قواده عليهم — بني ver. 5. كذلك
… وساير — وعلي جميعهم قواد ver 7. اليهم — من بني
… فم الجبلات — صفون v. 9. وجميع — وقواد علي جميعهم
… — v. 10. علي فم الجيروت — بعل صفن Mſ. الطاغوت
… Mſ. اخرجتنا v. 11. رفع — بالمصريين Mſ. المصريون
… v. 13. لهم اصلح لنا من Mſ. لهم خير من ver. 12.
… يصنعها — Mſ. يصنعها اليوم — رايتم — ابد الابيد

لم — كلم بني — في ان. v.15. لكم — رايتم — ابدا الي الدهر
ارفع — الي — فشقه فيدخل. v.16. ما — مر بن — (بني .l) ان Mſ.
المصريين. v.17. فارفع — على — وشقه فيدخلوا بني Mſ.
فيدخلون — بما اصله بفرعون وبجميع جنوده وبمراكبه
المصريون ويدخلون — علي فرعون وعلى جنده Mſ.
بين. ver.19. علي فرعون Mſ. باهلاك فرعون. v.18. بمراكبه
بين يديهم — وصار — Mſ. يدي — فصار — فرحل عمود
Mſ. فدخل — وبين عسكر — فغشيا. ver.20. ورحل العمود
ومد — الله علي البحر. ver.21. فدخلا — وعسكر — وعسكر
ودخل — ver.22. فمد — الله البحر بريح قبول Mſ. ركانت
بجميع. ver.23. ودخلوا — البحر والما Mſ. البحر في اليبس وال
مراكبه. ver. 25. من النار Mſ. من نار. ver. 24. جميع Mſ.
مراكبهم وساقوها — المصريين Mſ. وساقه — في المصريين
جيش — الداخلين — v.28. وفرسانهم Mſ. فرسانهم ver.26.
شمالهم. ver. 29. جيوش الداخلون — ولا واحد Mſ. احد
فاغاث — Mſ. واغاث — من المصريين. ver.30. يسارهم Mſ.
فامنوا Mſ. وامنوا به وبموسي عبده. v.31. من يد المصريين
بالله وبموسي رسوله

التسبيح — بهم Mſ. المسبحة — بها. ver. 1. Cap. XV.
Mſ. وبجدي الذي — قادري — اعظمه ver. 2.
وجنوده. ver. 4. وبجدي الازلي الذي — طايقي — ارفعه
العمور عظمهم. v.5. وجنده ردا بها (رمي بها .C) Mſ. وشقها
الاعدا Mſ. العدو. v.6. العمور عظمتكم (malè ک pro ه) Mſ.
ver. 8. وبكثرة — بسخطك Mſ. وبعظمة — سخطك ver.7.
ver.11. بربحك Mſ. ربحك v 10. تعرم الما Mſ. تعرمت الما
جليل — يخوف المدايح Mſ. الجليل — يخيف ذو المدايح
ver. 14. الشعب Mſ. القوم ver. 13. *metuendus laudibus*
وماجوا جميع Mſ. وماج كل v.15. — وسمعت Mſ. — فسمعت
تقع — Mſ. يقع — بعظيم — الذين ملكته حوزا. ver.16.
(ut v.17. initium fit, atque ita بعظم — الذين ملكتهم
(sic & C.) فتاتي — اصلحته يداك. ver.17. حوازا (C. etiam)
اذ دخلت — ver. 19. تاتي — اصلته (deest ح) يداك Mſ.
الدف — v.20. اذ دخل — فرد الله عليهم Mſ. فرد عليهم
مريم قايلة — بهم ver. 21. دفا — بدفاف Mſ. بدفوف
منها شيا في v.25. شور Mſ. الجفار. v.22. مريم — بها Mſ.
ثم جاوا — فنزلوا Mſ. فجاوا — ونزلوا ثم v.27. منها في Mſ.
ثم علي الما

Mſ. وهرون في تلك البرية ver. 2. Cap. XVI.
وقالوا لهما ليتنا — الي — فلم v. 3. وعلي هرون في البرية
وقال — v.4. وقال لهما بنو اسرايل ليتنا — على — اذ Mſ.
قال — فيخرج — فيلقطونه Mſ. فليخرج — ليلقطوه حسب
يصلحون — Mſ. فليصلحوا — يلقطونه ver. 5. امر
فقال موسي وهرون Mſ. فقال موسي وهرون v. 6. يلقطون
ان — منه — تمرمركم — ver. 8. لجميع بني اسرايل
بان — به — Mſ. متمرمرون — ومن نحن — تمرمركم
ثم ver. 9. تذمركم — متذمرون — ونحن من — تذمركم
ثم قال موسي Mſ. قال الله لموسي وهرون قولا — تمرمركم
Tum dixit Moses Aaroni, Dic. v.10. لهرون قل — تذمركم
فكما (فلما — .C) الي — الله — Mſ. فكلما — في — الله في
تذمر Mſ. تمرمر. v.12. تكليما Mſ. قايلا. ver.11. قد ظهر في
بالعشي — سلب Mſ. العشي — كان سبط الطل. ver. 13.
Mſ. سبط — شي. v.14. الطلي (*effusio roris* سكب الطل .C)
بني — Mſ. بنو — اعطاكم الله ايام v. 15. سكب — بشي
Mſ. ليلقط كل — مريانا — نفوسهم ver. 16. اعطاه الله لكم
من قليلا ومن ver.17. يلقط منه كل — مريان — انفسكم
لم ينقص ذلك ver. 18. من كثير ومن قلل Mſ. كثيرا
منه شيا الي — ver.20. فلم ينقصه كل Mſ. من حاجته كل
منه الي — Mſ. (ut ver.24. نغل) فانتن ونغش فيه الدود
كل Mſ. الرجل يلقط على مقدار ver. 21. فنتن ونغل دودا
اليوم — اشراف جميع بني اسرايل ver.22. رجل على قدر
ver. 23. في اليوم — جميع اشراف الجماعة فا — Mſ. فا —
فقال لهم موسي هو — Mſ. فقال لهم هو — فدعوه لكم
Mſ. فتركوه — فلم — ونغل لم يكن فيه ver.24. دعوه
لا تجدونه ver. 25. فودعوه — ولم — ورمة لم تكون فيه
ver.27. وكذاك ست Mſ. وكذلك ستة ver. 26. لا تجدوه Mſ.
في اليوم — Mſ. اليوم — خرج — ليلقطوا — يجدوا شيا
لموسي قل لهم الي ver. 28. خرجوا — ليلتقطوا — يجدوا
الله جعل لكم شريعة — كل امري ver. 29. لموسي الي Mſ.
اسمه المن v.31. الله قد اعطاكم شريعة — كل انسان Mſ.
مل — لاجيالكم — ينظروا — اطعمتهم v.32. المن اسمه Mſ.
ملوا — لاجيالهم — ينظرون — اطعمتكم Mſ. اخرجتهم
وقال لهرون Mſ. وقال موسي لهرون ver. 33. اخرجتكم
الي ان دخلوا — الي حين ver. 35. كما Mſ. فكما ver.34.
حولهم

الي دخولهم — الي دخولهم Mſ. دخولهم
Cap. XVII. عن امر — يك Mſ. علي امر — تكن
اعطنا — Mſ. عطيانا — ولم تمتحنون ما عند الله ver. 2.
ولما عطش — تمرمروا — من مصر ver. 3. وما تمتحنون الله
يرجموني v. 4. ولما ظمي — تذمروا — من بلد مصر Mſ.
فقال — يدي القوم — خذها ver. 5. سيرجموني Mſ.
ها انا مقيم ver. 6. قال — يديهم — خذه Mſ. (ſic & C.)
ذا — خاصم به بنو — v. 7. ها نا موقف دليل Mſ. دليلا
ذات — خاصم بنو — وامتحنوا Mſ. وامتحنوا به ما عند الله
فقال موسى ليوشع — v. 9. عملق Mſ. عملاق ver. 8. الله
فقال ليهوشع — Mſ. لمحاربة — ومعي العصا — باتخاذها
يوشع — من ver. 10. حارب — والعصا — بها في يدي
ver. 11. يهوشع — ان يحارب عملق Mſ. محاربة العمالقة
ولما — يدا — عليه — ver. 12. العملق Mſ. العمالقة
فلما — يدي — فوقه — Mſ. فكانت — محصونتين
حتي كره يوشع ver. 13. فكانتا — محصونتين (ſic & C.)
v. 14. (C. حتي بذر *donec diſperſeret*) ثم كره يهوشع Mſ.
الان لي — ان ver. 16. في كتاب ذكرا Mſ. ذكرا في كتاب
الازلي — ان تكون ال عمالق Mſ. يكون — العمالقة جيلا
جيل (ſic & C. *Juravit æternus per thronum, &c.*)

Cap. XVIII. v. 1. يثرو Mſ. & C. شُعَيْبٌ ver. 2. فاخذ
فاخذ يثرو — ما كان قد ارسلها Mſ. شعيب — ما ارسلها
ابي كان ver. 4. غرشم Mſ. جيرشوم v. 3. (ما بعث بها C.)
شعيب — وابناه — نازل فيه ver. 5. ابي في عوني Mſ. عوني
شعيب — v. 6. يثرو — وبنوه — نازل ثم الي Mſ. & C. الي
حماه — واحد منهما v. 7. يثرو — وابنيها Mſ. & C. وابناها
ver. 8. حموه — امر عن — الي الخبا Mſ. عن — الي الخيمة
شعيب — ver. 9. فقص — حموه Mſ. وقص — حميه
وقال شعيب — من v. 10. يثرو — وخلصهم Mſ. وخلاصهم
اكبر v. 11. يثرو — من تحت نقل (ſic & C.) Mſ. نقل
اكبر من جميع — انفكوا Mſ. دون جميع — انفجوا
(ſic & C. *Impudenter ſeu inſolenter ſe geſſerunt*) ver. 12.
ثم قدم يثرو — مع Mſ. ثم قرب شعيب — مع حمي
ما هو Mſ. ما صنع — وقال — جالسا — واقفون v. 14. حمو
v. 15. صانعه — وقال — انك جالس — وقوف (واقف C.)
ان كانت لهم Mſ. ان كانت v. 16. ليطلبون Mſ. يطلبون

ليس هذا الامر الذي انت صانعه حسنا v. 17.
ليس الاصلح هذا الامر الذي انت صانعه
— v. 18. ليس يصلح C. *quod maxime expedit, &c.*
v. 19. وهذا القوم — ان تصنعه Mſ. ان تتولاه
بالرسوم — فيه — يعملونه ver. 20. الي الله Mſ.
جميع القوم اناسا — v. 21. الرسوم — فيها — يعملون
Mſ. ساني (melius cum ش) الطمع وخمسين
— (malè omiſsis cæteris.) شناة للطمع — (شاني C.)
— ويكونوا يرفعون — v. 22. الطمع) وخمسات
— ويكونون — يرفعونه — Mſ. وهم يحملون
ويصبر ايضا — الشعب الي موضعه v. 23. ويحملون
بهم وايضا — القوم الي موضعه Mſ. بسلام
Mſ. من حميه v. 24. يصير (يسير C.) بسلام
— Mſ. فاختار موسي — فجعلهم v. 25. حموه
يرفعون الامر الصعب — والصغير v. 26. فولاهم
ver. 27. الامر الصعب يرفعونه — والامر الصغير
حموه Mſ.

Cap. XIX. v. 20. من بلاد — من خروج Mſ. —
من رفيديم — الاسرايليون حذا v. 2. من بلد
ملاك الله — هكذا قال v. 3. مرفيديم — ال اسرايل ازا
— v. 4. الي الله — كذي قل لال Mſ. الله لال
v. 6. شاهدتم — شبيها على Mſ. شبه المحمول على
ودعي بشيوخ Mſ. فدعا باشياخ v. 7. تكونوا Mſ.
القوم اجمعين — Mſ. فاجابوه اجمعون وقالوا —
v. 9. قاله الله نصنعه Mſ. قال الله نعمل بحسبه ib.
لك في غمام Mſ. ملاكي لك في غلظ الغمام
— Mſ. ويومنوا — فكلم — القوم ib. السحاب —
ويغسلوا Mſ. وليغسلوا v. 10. فاخبر — القوم لله
ويكونوا — يتجلا Mſ. وليكونوا — يتجلي ملاك الله
— دنا فليقتل Mſ. من الصعود — دنا به فليقتل
— او انسانا واذا — بالبوق جازلهم — v. 13. قتلا
حيث لا — يرجم — ام انسانا لا يحيا Mſ. الجبل
الي القوم v. 14. واذا — البوق جايز لهم — الي الجبل
معدين ثلاثة — تقربوا v. 15. من الجبل الي القوم
— كانت في v. 16. مستعدين لثلاثة — تقربون
— Mſ. غداته — حتي انزعج جميع القوم الذي

فاخرج — ليتلقي v.17. بالغداه كانت — رعج القوم الذين
وطور — من اجل تجلي ملاك v.18. واخرج — لتلقا Mſ.
وجبل — من قبل ما تجلي الله — Mſ. ibid. الله
وترعرع C. وترعرع جميعة Mſ. وترعرعت الجبل
ملاك الله — وبادي الله موسي — راس v.20. الجبل حل
ان لا — الي v.21. الله — واذا موسي — راسه Mſ. الجبل
Mſ. وليتقدس لايمة — كيلا v.22. كي لا — على Mſ.
قال الله له — فانزل v.24. وايضا الايمة — يتقدسون لئلا
وقال لهم Mſ. وقال لهم ذلك v.25. قال له — انزل
Cap. XX. v.2. من بلد مصر Mſ. من الارض مصر
Mſ. & C. منحوتا — لما — من العلو — في الارض سفلا v.4.
القادر الغيور — v.5. فسلا — مما — في العلوا — في السفل
الطايق الغيور C. الطايق المعاقب — لشانيي Mſ. لسانيي
بسم — Mſ. باسم — يحلف v.7. لمحبي Mſ. من محبي v.6.
سبت تسبت فيه لله — v.10. تعمل Mſ. تخدم v.9. حلف
ſic & C. السابع — v.11. سبت لله — في منزلك Mſ. في محلك
لا Mſ. معطيه لك Mſ. معطيكه v.12. السبت Mſ.
ibid. ولا — Mſ. لا — v.16. ولا — Mſ. لا — v.15. ولا Mſ.
لا تهو بيت صاحبك v.17. شهادة باطلة Mſ. شهدة زور
ولا تمن منزل Mſ. لا تشته زوجة صاحبك وعبده
يدوكون — v.18. صاحبك ولا تمن زوجته وعبده
ينظرون — والقلايل — زعقوا Mſ. والشعل — ارتعدوا
انت نسمع — الله ليلا Mſ. نسمع — الله فنهلك v.16.
فانما تجلي لكم ملاك الله ليمتحنكم v.20. نهلك
فاني لكي يمتحنكم تجلي لكم Mſ. ولتكون تقوية في
عن v.21. تقوية leg. تقوية ib. الله ولكي تكون تقيته في
فلا v.23. من بعيد — الذي ثم Mſ. بعد — الذي فيه
فلا تصطنعوا معي — لا Mſ. تصنعوا — لا تصنعوا
واصنعوا لكم مذبح على الارض v.24. تصطنعوها لكم
Mſ. اصنعوا لكم — صدعايدك — اذكر باسمي اجيبك
(quo mentionem) مذبح على الارض اصنعه لي صواعدك —
faciam nominis mei. Potius quam, Recordare ut Par.)
Mſ. علي — سوتك ver. 26. اذكر اسمي التجلي
الي — سوانك
Cap. XXI. v.1. وهذا — Mſ. وهذه — التي تجعلها لهم
Mſ. يخرج ſic & C. فليخرج v.3. التي تتلوها بحضرتهم
بامراه — (المراه C.) فالامراه Mſ. ſic & C. عراه — فالمراه v.4.

ver. 6. الحكام — او الي Mſ. الحاكم — او حده
فيخبت — غريب Mſ. ان فتح — الغربا لا يسلط v.8. حده
باخري معها فلا ينقصها من طعامها v.10. لا يتسلط
فطعامها وكسوتها واوقاتها لا ينقصها Mſ. وكسوتها واوقاتها
وان ver.13. فقتله فليقتل قتلا Mſ. فمات فليقتل v.12.
لم يعتمد قتله وسببه الله على يده فساجعل لك موضعا
ومن لم يتعمد فان الله اوصل في امره Mſ. للهرب اليه
وان لم يتعمده — In C. : اني اصير لك موضعا يهرب اليه
الله سبب له علي يده واصير لك موضع يهرب الي ثم
ver.14. واذا تقحم رجل علي اخر فقتله باغتيال من قدام
وان اتقح انسان علي صاحبه Mſ. مذبحي تاخذه ليقتل
بمكر C. فقتله يخبت من عند مذبحي خذوه واقتلوه
ver. 16. فمن عند مذبحي ياخذ (pro يوخذ) ويقتل
قتل يقتل Mſ. (ſic & C.) ووجد في يده فليقتل قتلا
ver. 18. تخاصم اناس — Mſ. تخاصما انسانان — احدهما
Mſ. الضارب غير انه يعطيه ارش عطلته v.19. احدهم
v.21. فمات Mſ. ومات v.20. الضارب عدا عطلته يعطيه
ſic & C. Mſ. انه ماله pecunia ejus, ut Hebr. لانه مولاه
تناصا اناس — Mſ. واذا تخاصم قوم — ويعطه ذلك v. 22.
ودية عين — Mſ. وعينا — وسنا — ويدا v. 24. فيعطيه
pretium oculi او ver. 26. وكي Mſ. وكيا v.25. وسن — ويد
وان Mſ. وان القي — او امته ibid. او عين امته Mſ. امته
او سن امته (C. طرح excuſſerit. f. rectius.) سرح —
ثورا — فاشهد ver. 28. الثور نقي Mſ. الثور بري v.27.
ثور — فنوشد صاحبه Mſ. علي صاحبه Indicatum fuerit
domino v. 30. فليعط — وان Mſ. فليعطي — فان v. 31.
v. 33. فلم Mſ. لا ver.35. ابنا او امة Mſ. صبيا او صبية
فيباع — وكذلك الميت Mſ. فليبيعا — وكذلك الميت
ثور Mſ. ثورا v.36. ايضا

Cap. XXII. ver. 2. فلا تبل به Mſ. فدمه مطلول
Non eſt ob eum vindicta. C. فليس له دية Non eſt ei
pretium ſanguinis. v.3. اشرقت — Mſ. شرقت — فلا تبل له
فله دية فليغرم Eſt ob eum vindictæ. C. فله تبل Et re-
pendat. v. 5. وان Mſ. واذا ارعي الانسان ضيعة — ورعت
فوجدت Mſ. ووجدت v. 6. ارعا انسان ضيعا — ان رعت
ليحفظه له فسرق ذلك Mſ. ليحفظ ذلك له فسرق v. 7.
ver. 8.

يقول — هولي — سلمه v.9. سارق يوجد Mſ. يوجد السارق v.8.
ثورا — او شيا v.10. يغرم C. ان يقول — هو — سلم Mſ.
ثور — او ساير البهايم ليحفظه Mſ. من ساير البهايم
او Mſ. غنم بغير v.10. deeſt verbum hoc etiam in C.
وان v.12. تفصل — ولم Mſ. يفصل — ولا v.11. سبي بغير
Mſ. (ſic & C.) يغرم الفريسة v.13. ومن سرق Mſ. سرق
Mſ. الانسان من صاحبه شيا v.14. يغرم ثمن الفريسة
ver. 16. اجيرا Mſ. مستاجرا v.15. انسان شيا من صاحبه
خادع — Mſ. (ſic & C.) خدع — فليمهرها زوجة له
منه Mſ. به ver. 17. فليمهرها وتكون له زوجه
وكل من ضاجع شيا من Mſ. وكل من اتي بهيمة ver. 19.
ver. 21. (حاشي لله C.) الا الله Mſ. الا لله ver. 20. البهايم
v.22. (ſic & C.) تعبنه — في بلد Mſ. تعنيه — في ارض
كل ارملة ويتيم فلا تظلمه Mſ. ولا تظلم كل ارملة ويتيم
فانك ان ظلمته Mſ. فان ظلمت واحدا منهم ver. 23.
وان Mſ. وان اقرضتم ver. 25. وبنيكم Mſ. وبنوكم v. 24.
فبماذا — Mſ. فبماذا — فان هو — منه لاني v.27. اقرضت
(له C.) فانه قد — صراخه انني (اكيف ذا C.)
ver. 29. والحاكم لا تشتمه Mſ. ولا تشتمن حاكما ver. 28.
وسلافتك — Mſ. وسلافك — وابكر — فاجعلها لي
فاصنع — ver. 30. تعطيه لي C. وبكور — وتعطينيهم
تصنع — Mſ. وليكن المولود منها سبعة تجعله لي
وكونوا اناسا مقدسين لي v.31. (تعطيه لي C.) سبعة — تعطينيه
واناس مقدسين Mſ. وحيوانا مفترسا في — بل اطرحوه للكلب
تكونوا لي وحيوان مفترسين في — بل للكلب اطرحوه

Cap. XXIII. ver. 1. لتكون Mſ. فتكن ver. 2. عما
لتميلها بل ورا Mſ. تميلها به بل مل الي ورا الاكثر
تحابي Mſ. (ſic & C.) تحاب v. 3. (فمل C.) الاكثر فميل
حمله — بل يجبان تحط ver.5. فلجيت Mſ. فاجات ver. 4.
تمل ver.6. تحمله — بل حطا تحطه معه Mſ. عنه حطا
ومن Mſ. وابعد من الكلام الباطل ver.7. تميل Mſ.
الرشا Mſ. الرشي تعمي ver. 8. الكلام الباطل فابعد
والغريب لا Mſ. ولا تضغط الغريب اذ طال ver.9. يعمي
تضغطه وانتم عالمون بضعف نفس الغريب اذ طال *Infirmitatem animæ peregrini.* C.
ولا تضغط الغريب لانكم عارفين
وازرع حقلك ست سنين ver. 10. بنفس الغريب وطال ما

...يها وذرها v. 11. وست سنين ازرع ارضك فيها Mſ.
...يها Mſ. تاكل — وفاضلها — البرية كذلك فاصنع
...رها ياكل — وفاضلهم — الصحوا وكذاك اصنع
...تقط بجميع ما ver. 13. ست C. وست Mſ. وستة ver.12.
...جميع ما Mſ. ſic & C. وصيتك به تذكره — فيك
v.14 قلته لكم احتفظوا تذكروه — (تذكروه leg.) فاك
...كل فيها — ver. 15. وثلث مرات Mſ. وثلاث كرات
...كل — فان — بين Mſ. لانك — مقدسي فارغين
M... تحضر في جميع — مقدس ver. 17. يدي فارغا
...اكير — بها — ولا v. 19. يحضر جميع — بين يدي
...كور — به — ولا Mſ. تطبخ الجدي بلبن امه
تاكل لحم بلبن *Neque comedes carnem cum lacte.*
Ita Rabbini locum hunc intelligi volunt. ver. 2...
...ل اك — وابغض v. 22. جرومكم Mſ. عن جرمكم v. 21.
...ضاريك C. اقوله — واضرب مضاريك Mſ. مضاديك
Et affligam affligentes te. v. 23. وادخلك Mſ. ...ملك
...اعمالهم — Mſ. ſic & C. باعمالهم — مذابحهم v.24.
...ارك — وفي شرابك v. 25. *Statuas eorum.* دكاكها
...لا وتكون v. 26. يبارك — وشرابك ويزيل Mſ. وازيل
v. 2... ولا تبقا مكثال وعاقر Mſ. تاكل ولا عاقر
...كن قليلا Mſ. لكني اطردهم قليلا قليلا —
ver. 3... البلد Mſ. الارض ibid. قليلا اطردهم —
...هم ver. 32. الفلسطين — اسلم Mſ. فلسطين — اجعل
...كيلا ver. 33. معهم ومع معبوداتهم Mſ. ولمعبوداتهم
Ne te peccare in me faciant. كيلا يخطوك لي Mſ. يبغوك على الخطا لي

Cap. XXIV. v. 1. الي الله Mſ. الي ملاك الله v.2. ...ملاك
...ض القوم — الكلام الذي به عليه v. 3. الي الله Mſ. الله
...ض — قوم الله — (f. è linea prox. redundat vox iſta) Mſ.
... — غدوه وبني — عشر v. 4. الامور التي بها نصنعها
...كار v.5. الله ذاك — بالغداة فبني عشر دكة Mſ. دكة
...كور من شباب Mſ. بني — صعايد — من البقر لله
...جعل جميع ما امر v.7. بني — صواعد — لله من البقر
...لوا Mſ. الله به بين ايديهم وقالوا نقبله ونعمل به
v.8. ſic & C. جميع ما امر الله به نقبله ونصنعه
...خذ موسي الدم — على — هوذا — (ſic & C.) لكم —
...خذ موسي من (deeſt من in C.) الدم — Mſ. الاحكام

EXOD.

الكلمات .C عن — (علي) هذا معكم — الامر (pro
ver. 10. ملاك الله .Mf نور الله الاه sic & C. *Splendorem*
Domini. ver. 11. ملاك الله .Mf نور الله ver. 12. الي الجبل
الي الي الجبل ثم واعطيك .Mf هناك حتي اعطيك *Ad me*
montem. — v. 13. فقام هو .Mf فقام موسي v. 14. اليهما
اليكم .Mf C. rectius اليهم v. 16. ستة .Mf ست v. 17.
وكان ريا نور الله .Mf وكان منظر ملاك *Et fuit*
aspectus splendoris. v. 18. فيه .Mf به

Cap. XXV. ver. 1. قايلا .Mf تكلما ver. 2. — فريزة
فريزة .Mf رفيعة — رفيعتي *Oblationem meam*: à رفع *tollere*,
levare. atque hanc vocem infra c. 29. 28. noster
etiam retinet. ver. 3. الرفيعة .Mf الفريزة التي تاخذونها
التي تاخذون v. 4. ومرعزي .Mf ومرعز C. ومرعزا v. 5.
الاضاءة — للدهن — الاصماغ ver. 6. كباش .Mf كبش
sic & C. .Mf للاضاءة — الدهن — الصموغ v. 8. فليصنعوا
.Mf فيصنعوا ver. 9. فاصنعوا .Mf تصنعوا ver. 10.
وليصنعوا — وليكن ذراعين — وعرضه ذراعا ونصفا
ويصنعوا — ذراعين — وذراع .Mf وسمكه ذراعا ونصفا
من ذهب .Mf v. 11. ونصف عرضه وذراع ونصف سمكه
حلقات — من جانبه — من جانبه .Mf ver. 12. بذهب
وعشاها .Mf جلق — في جانبه — في جانبه v. 13.
في الحلق .Mf v. 15. لا علي جانبي .Mf علي جانب v. 14.
وليكن ذراعين — وذراعا v. 17. في حلق الصندوق
واعمل كروبا من — ver. 19. ذراعين — وذراع .Mf
واصنع كروبا واحدا من — واحدا من .Mf وكروبا من
من بعد .Mf بعد v. 21. ومظللين .Mf ومظللين v. 20.
علي الصندوق — .Mf علي صندوق — اوصيك به v. 22.
وليكن طولها ذراعين وعرضها ذراعا v. 23. امرك به
ذراعان طولها وذراع عرضها .Mf وسمكها ذراعا ونصفا
وصنع — حلقات v. 24. وعشاها .Mf وعشها v. 25. ذراع ونصف سمكها
واصنع — حلق من ذهب — في .Mf ذهب — في اربع زوايا
v. 26. مستديرا — ريح .Mf مستديرة — ريح
ver. 27. امام .Mf وامام ver. 28. — وعشها .Mf الاربع زوايا
يدي داءما .Mf يدي سكينتي داءما v. 30. —
sic & C. مصمتة .Mf واعملها مصمتة — تكون v. 31.
ولتكن ست قصبات v. 32. تصنعها — يكون .Mf
v. 33. كذلك .Mf كذلك v. 34. وست قصبات خارجات

كذلك — القصبات v. 35. وفي نفس المنارة .Mf وفي المنارة
تفاحها — تكون مصمتة ver. 36. كذلك — قصبات .Mf
سبعة — ver. 37. تفافيحها — يكونون كلها مصمتا
سبع — اسرج — تجي .Mf اسرجت — فلتضي *pertin-*
get C. تضي *cum accensæ fuerint lucernæ.* ver. 38. ودوات
من بدرة .Mf بدرة من ذهب v. 39. وكابتها .Mf كابتيها
واصنع .Mf واعمل مثل شكله — مراه ver. 40. ذهب
مورا — كشكله *videre factus est.*

Cap. XXVI. ver. 1. صنعة صورة — عشر شقق .Mf
عشرة اشقاق — (شقاق .C) صورا صنعة (صورة .C
ثمان — ذراعا — الشقق v. 2. (*figuræ Cherubim*) كروبين
وخمس ver. 3. (الاشقاق .C) ثمانية — ذراع — الشقاق .Mf
شقق تكون خيطة الواحدة مع الاخري * اصنع .Mf
خمس شقاق تكون خيطة واحدة مع اخري وخمس شقاق
وكذلك فاصنع v. 4. خيطة واحدة مع اخري * واصنع
خمسين — تصنع — ولتكن — v. 5. وكذلك تصنع .Mf
وخمسين — تصنعها — وتكون الواحدة ver. 6. احداها .Mf
شظطا — .Mf شظية — والف الشقق الواحدة بالشطاطا
(شظة .C ,puto شظة) sic ولف الاشقاق واحدة بالشظط
& C. ver. 7. واصنع شقاقا من مرعزي مضربا .Mf
اربعة — لاحدي v. 8. وتصنع شقاقا من ماعز خبا .Mf
والف — شقق — الشقق — واثن v. 9. اربع — للاحدي
وخيط — الشقاق — اشقاق واثني الخبا .Mf المضرب
شظية — الشطاطا — والف v. 11. المتلفة .Mf الموتلفة v. 10. .Mf
من شقق المضرب — تسبله — v. 12. شظطا — الشظاط — وولف
هاهنا وذلك — شقق المضرب — v. 13. شقاق الخبا — تسبلها .Mf
تيوس اديما — v. 14. ههنا — شقاق الخبا — جانبي .Mf جانب
.Mf كباش اديم ibid. — دارش *pellibus nigris.* Author
Kamusi Darish *pelles notas* esse dicit, *colore nigricante*: non
ergo est coloris, sed potius pellis ejus coloris nomen.
quid si à Græco δέρας; neque enim originis esse Arabi-
cæ censet idem Autor. ver. 15. قاعة .Mf قاما ver. 17.
ولها — كذاك تصنع .Mf ولتكن لها — كذلك فاصنع
v. 19. التحتة قاعدتان .Mf تحتة ولتكن قاعدتان v. 20.
ولها .Mf واربعين — من فضة ver. 21. والجانب .Mf وبجانب
في الغرب .Mf من الغرب ver. 22. اربعين — فضة ver. 24.
ثاني — ولتكن قاعدتان v. 25. للركنين .Mf لكل ركنين

Mf. عوارض — المسكن .ver. 26 ثمنية — قاعدتان Mf.
عوارض — عوارض — .ver. 27 امهاجا — المسكن الواحد
والعارضة .ver. 28 امهاج — امهاج — للزاويتين .Mf للزوايا
والمهج الاوسط — نافذ .Mf الوسطي — نفذة .ver. 29
هيئته .ver.30 للا مهاج — المهاج .Mf للعوارض — العوارض
Mf. كهيأته .ver. 31 محلم .Mf شحفا سجفا .C rectiùs
cum س ut ver. sequenti. ver. 32. — اعمدة — واصنعها
عمد — .Mf وعلقه *appende ipsum* — ولتكن زرافينها
الحجلة — الشطايا — .ver. 33 (واجعله .C) وزرافينها
السجف — الشطاظ — .Mf الحجلة فتفصل الحجلة
v.34. السجف فيفصل السجف (الشظظ pro الشضض .C)
خارج .Mf من خارج الحجلة .v. 35 واجعل .Mf واصنع
اعمدة — وغشها — .ver. 37 راقم .Mf رقام .ver.36 السجف
عمد — .Mf ولتكن زرافينها من ذهب وافرغ لها — نحاس
وعشاها وزرافينها ذهب وصب لها — من نحاس

Cap. XXVII. v.1. مذبح القرابين من — وليكن طوله
مذبحا (مذبح القرابين .C) من — خمسة .Mf خمس اذرع
اركانه — اركانه .Mf شرفته — شرفه .ver.2 اذرع طوله
من .Mf النحاس — حلقات — في اربعة الاطراف .ver.4
fic & C. وادخل .v.7 نحاس — حلق — في اربع اطرافها
Mf. من الوح — كذلك يصنعون .ver. 8 وتدخل .Mf
الوحا .ver.9 — ا deeft (الواحا .C. rectiùs) كذاك يصنعوا
الجنوب — من عشر .Mf مهب (fic & C.) الجنوب — عشر
Mf. فلتكن عشرين — واجعل زرافين .ver. 10 (fic & C.)
وكذلك لجهة — واعمدتها عشرون .v. 11 عشرون — وزرافين
وكذلك في جهة — وعمدها .Mf الاعمدة — من فضة
قليع .Mf يكون قلوعا .ver. 12 عشرون العمد — فضة
واعمدتها — .v.14 خمسة عشر .Mf خمس عشرة .v.13 طولها
ولباب — مشرور وله .ver. 15 وعمدها — ثلاثة .Mf ثلث
والباب — مشرور .Mf خمسة (اربعة al. pro) عمدة — اربع
colu- *(opere phrygionico)* صنعه راقم وله اربع عمد — اربعة
mnæ quatuor, ut in Hebr. ver. 17. خمسون ذراعا .Mf
من خارج .ver. 21 واوتادة (dele ه) السرادق .v. 19 خمسون
خارج السجف — .Mf الحجلة — بين يدي سكينة الله
بين يدى الله fic & C.

Cap. XXVIII. ver. 1. من بين جميع بني — ليدوموا

بني — ليعوا لي — .Mf (fic & C.) ويكونوا لي — بنيه
علم .Mf fic & C. علم روح الحكمة ان .v. 3 بنوه
الحكمة ان يصنعوا ثياب الحكمة ان repetita hæc err
fcribæ. v.4. — ومطرة ومبطنة — التي يصنعونها
الذي يصنعوها — وممطر .Mf ويصنعون — وبنيه
ونبيه — (fic & C.) ويصنعوا — ولبنيه ver.
الاسمانجون .ver. 6 (deeft س) والاسمانجون .Mf
الذي — .v. 8 محيط .Mf محيطان .ver. 7 فيصنعوا .Mf
حسب ولادتهم .v. 10 التي عليها .C الذي عليها
— واجعلهما محيط .ver.11 fic & C. كتاليدهم Mf.
بهما .Mf — واصنعها (C. خارط quod verius)
تحيطه معينة من ذهب تصنعها .C محيط بها circum-
tos ocellatos ex auro facies eos. ver. 12. بين يدي — بين يدي
— .ver. 17 حجارة — بين يدي الله .Mf سكينة الله
اربعة .Mf اربع — فيه .ver.18 البلور ومها (forfan vox
cunda primæ explicatio eft, ut in Kamufio.) Mf.
rectiùs cum م .C ومها fed fine البلور .v.19 رجع وسبج
Mf. رجع وسبج malè tranfpofitis literis. C. وسبج
ver. 20. ويشب fic & C. Mf. ويشب .ver. 21 الاثني
— اللتان .v.24 سلاسل .Mf سلسلة .v. 22 للاثني
— الاخرين — .ver.25 الضفيرتين — التي في .Mf في
— الاخرين — فتصير على .Mf فتصيران على
ver. 26. حلقتين واجعلهما fic & C. Mf. من
— .Mf وتحبكون — الي حلقة .v. 28 ذهب واجعلها
صدره .Mf على الصدرة .v. 29 fic & C. الي حلق
fuper pectus fuum. C. قلبه على *fuper cor fuum.* ver.
— .Mf وتجعل في البدنة المهياة — وتكون
قلبه بين يدي .ibid وتجعل على البدنة .C فتكون
قلبه .C على صدره بين يدي الله .Mf سكينة الله
الصدرة صنعة حايك .ver. 31 بين يدي الله fic &
Mf. الصدرة omifsis cæteris, ut in Hebr. v.32.
— من وسطه — تصير له .Mf في وسطه — يصير له
ذهب .ver.33 وبك في الذي راسه من وسطه .C
فيما بينها دايرة fcribæ errore — deeft in Mf. C.
— ذهب — .ver.34 من ذهب في ما بينما مستديرا
من ذهب — من ذهب — مستديرا .Mf مما يدور fic &
ver.

ver.35. سكينة الله اذا خدم — الي القدس بين يدي
Mf. بين يدي الله — القدس — اذ يخدم sic & C.
ver.36. قدسا لله sic & C. Mf. قدش لبوي Hebraica
sic retinens. ver.37. دون — بخيط Mf. دو — من بسلك
malè omissa litera ن. v.38. تقدسها — ذنوب — ويكون
اعطايانهم Mf. اعطاياهم عن ذنوب — يقدسها — ويكون v.39.
— الجبة Mf. — التوبية sic & C. راقم C. رقم ver.40.
جبة Mf. تونيات C. توانية v.42. من ابدانهم — سراويلات
sic & C. Mf. من بدنهم — سراويل ver. 43. وتكون Mf.
فتكون C. وبك ut sæpe alibi omisso ن
Cap. XXIX. ver. 1. — من ويوموا لي خذ فتيا Mf.
— من وياموا لي خذ رتا sic & C. v. 2. — جرادف — وخبزا
تصنعها — ممسوحا — Mf. ممسوحا — وجرادف — وخبز
تصنعها v.3. الفتي — وقدمه — واجعل ذلك Mf. — واجعلها
الرب — وقدمها v. 4. واغسلهما Mf. وغسلهم v. 5. المبطنة
Mf. التونية v. 6. دون Mf. علي v.7. وامسحه Mf. وامسحه
به v. 8. حببا — بنيه Mf تونيات — بنوه v.11. عند خبا
Mf. عند باب خبا C. بباب خبا v. 12. علي — دمه شيئا
شرفات Mf. علي اركان — دمه v. 13. للجوف — وخذ منه
Mf. الجوف — وخذ v. 14. وشحمه pro وفرثه Mf. وفرثه sic
& C. recte. v. 16. ما ترشه Mf. ورشه v 18. — وقتره علي
قربان لله sic & C. مقبول قربان لله Mf. الله — وقتر جميعه علي
v.20. ما تجعله — وعلي شحمات وعلي — اباهم ايديهم الايامن
الايامن وعلي اباهم ارجلهم Errore scribæ, deest in Mf.
v.21. ثم خذ — وعلي Mf. وخذ — وثيابه — وثيابهم معه
ثياب بنيه معه (C. وثياب بنيه معه) ثيابه — وعلي v. 22.
اليمني Mf. اليمن v.23. ورغيفا Mf. وعريفا malè transpo-
sitis literis. C. الايمن v. 24. وعلي اكف Mf. وكفي
v.25. وخذه Mf. ثم خذه v. 27. رفعت Mf. رفع qui eleva-
tus est. ver. 28. رفيعة — رفعا — رفيعتان — فيصير Mf.
رفيعتهم — رفيعا — رفيعا — فيصيران ver. 30. — الامام
ويخدم sic & C. Mf. ليخدم — الامم C. ان يخدم v. 31.
مكان مقدس في وتنضج تاخذ الكمال وكبش sic & C.
interposito لحمه viz. لحمه وتنضج Mf. ثم خذ كبش
مقدس في موضع لحمه واطبخ الكمال v. 32. لحم الكبش
والخبز sic & C. Mf. لحمه مع الخبز ver.33. In Exempl.

impress. dividitur hic versus, & deest versus 34.
quem sic exprimit Mf. v.33. واكلونها لما استغفر
وياكلون ذلك الذي C. لهون بها ليكمل ولتقديسهم
وغريب لا ياكل شيا ibid. استغفر عنهم لاكمال واجبهم
واي اجنبي لا ياكل منه اذ هو C. منها لانها مقدسة
وان بقي شي من لحم الكمال ومن الخبز Mf. v.34. قدس
الي الغداة فاحرقه بالنار ولا يوكل انه مقدس Quod si
remanserit quid de carne completionis & de pane usque mane,
comburas illud igne: & non comedetur quoniam sanctum est.
C. وان تبقا من لحم الكمال — وتحرق الفاصل لا
يوكل اذ هو قدس *Combures quod reliquum est, non*
comedetur cum sit sanctum. v.35. كذا حسب ما امرتك به
Mf. كذي كجميع ما امرتك v.36. alias) وتصنع رتا
للذكاة في كل — فتذكي ver. 1.) subſtituit. فتيا
Mf. فتذكيه — كل وربت للذكوة تصنعه v.37. — ويصير
حملان v. 38. فيصير — كل دان Mf. sic & C. كل من دنا
Mf. بالغداه — المغيبين ver. 39. حملين ابني Mf. ابنا
sic & C. العروبين Mf. المغيبين ver.41. بالغدا العروبين
واناشد v.43. دايمة — احضرك Mf. دايما — احضرك اليه v.42.
Mf. ثم بني اسرايل ويتقدس بكرمي واقدس به &c.
فاذا* حضرت ثم لبني اسرايل تقدس البيت بنوري
واحضر هناك لبني اسرايل واتقدس C. وقدست به
بوقاري *Et cum convenero ibi filios Israelis sanctificabitur*
domus splendoris mei. C. *Conveniam ibi, &c. gloria mea.*
v. 44. وقدس Mf. وقدست v.46. اني من ارض — ربكم
sic & C. Mf. ربهم — من بلد — اني deest in C.

Cap. XXX. ver. 1. السنط تصنعه Mf. السنط v. 2.
— وشرفاته at ver.10. اركانه Mf. واركانه ver.3. وشرفاته
وحلقتين من ذهب — في جهتيه ver. 4. — واركانه Mf.
وحلقتا ذهب — تكون في جهتيه كذاك Mf. كذلك
السجف Mf. الحجلة التي على الشهادة بالموضع ver. 6.
بين يدي C. الذي على صندوق الشهادة Repone ex C.
العشا الذي على الشهاده الذي احضرك هناك *Coram*
operculo quod super testimonium ubi te conveniam. ver. 7.
اسرج بين المغيبين — ver. 8. الصموغ Mf. الاصماغ
بخورا Mf. دايما بخورا — السرج بين العروبين deest etiam
in C. ver. 10. مرة في السنة من دم ذكاة يوم الغفران
مره

مرة في السنة يستغفر— عنده من خواص الاقداس هو لله
مرة واحدة في السنة (C. &c. مرة في السنة يستغفر — Mſ.
عنده (C. عنه) وهو (هو in C. deeſt) من ut in impreſsis.)
Mſ. اذا احصلت — اذا احصيتهم v.12. خواص الاقداس لله
v.13. اذا رفعت — (اذا حضرت C.) اذا احصيتهم ſic & C.
وهو v.14. يعطي — نصفه Mſ. يعطون — نصف المثقال
رفيعة Mſ. رفيعة لله v.15. من ابن وهو Mſ. ابن — فهو
وحد Mſ. وخذوا فضة التكفير — واصرفها v.16. الله
تكليما Mſ. قايلا v.17. ſic & C. فضة الغفران — واصرفه
— وبنيه Mſ. — وبنوه ver. 19. ومقعده Mſ. ومقعد v.18.
يغتسلوا — يهلكوا Mſ. يغتسلون — يهلكون في v.20.
وكلم v.22. فلا يهلكوا Mſ. ولا يهلكون v.21. وفي
تخذ لك من — العود v.23. ثم كلم — تكليما Mſ. قايلا
ومن Mſ. القسط — قسط ver. 24. تخذ من — عود Mſ.
دهنا لمسح — v.25. القصط — (س at rectius cum) القسط
وقدس جميعها v.29. دهن مسح — بذاك Mſ. كذاك
وقدسهم ويكونوا — بهم يتقدس Mſ. تكن — بها تقدس
وهرون وبنوه Mſ. وتمسح هرون وبنيه v.30. يقدس C.
لا يدهن به بدن انسان v.32. تمسحهم C. امسحهم
ولا تصنعوا مثله على هيته وكما هو قدس كذاك
على بدن انسان لا يدهن Mſ. فليكن قدسا لكم
وبهياته (لا يدهن منه C. &c. لا تصنعوا مثله وكما
تعطر بمثله — v.33. هو قدس كذاك قدسا يكون لكم
male عطر مثله — على انجبي Mſ. ſic & C. على اجنبي
ثم قال الله Mſ. وقال &c. ver. 34. tranſpoſitis literis.
لموسي خذ صموغا منها اصطراق واظفار وميعه وصموغ
وقال الله لموسي خذ لك C. مع لبان ذكي اجزا متساويه
اصماغ مصطكي ولادن ولبنا الصموغ ولبان ذكي
وتصنعها بخور عطر — ver. 35. جور بجور يكون
واصنعها Mſ. مطرا (مطريا C.) طاهرا ſic & C.
وتسحق منها نعما v.36. بوخرا (بخورا pro) معطرا — مطهرا
Mſ. وتجعل منها حذا — حيث — قدس تكون
واسحق منه دقيقا واجعل منه بين يدي — الذي —
وتسحق منها دقيق وتجعل C. هناك ومن خواص — يكون
منها حذا — حيث احضرك ثم خواص الاقداس يك لكم
لا تصنعوا بخورا علي هيته لكم قدسا يكون لله ver. 37.

بهيانها لا تصنعوا مثله قدسا يكون لك كما هو لله Mſ.
Ad modum ejus non facietis inſtar ipſius, ſanctum erit vobis
بهيانها لا تصنعوا لكم قدس تك لكم C. *ſicut eſt Deo.*
صنع Mſ. يصنع ver. 38. *ſanctum erit vobis.*

CAP. XXXI. ver. 2. تشريفي Mſ. قد شرفت ver. 3.
وحذق بالمهن Mſ. وحذق v.4. من عند الله Mſ. عندي
ودل — ver. 6. — ونجر Mſ. ونجاره leg. — ونخاره ver. 5.
وانا دفقد — فيصنعوا — امرتك Mſ. فيصنعون — امرتك
والصندوق للشهادة Mſ. وصندوق الشهادة ver. 7. به
كجميع ما Mſ. حسب ما امرتك به يصنعونها v. 11.
ينقطع ذلك الانسان من قومه v. 14. امرتك يصنعوها
وذلك ان — ستة — v.15. ينقطع من قومه Mſ. & C.
وذاك ان C.) وذاك بان — Mſ. ſic & C. اليوم السابع — وهي
ſic & C. في يوم — يقتل ibid. ست — السابع — هي —
Mſ. فليحفظ — واجبتها v.16. في اليوم — يقتل قتلا Mſ.
بيني — الي الدهر اذ في v.17. ſic & C. وكذاك يحفظ — بها
بين — (بيني pro) الدهر (للدهر C.) لان في Mſ. ستة
لوحين من جوهر مكتوبين بفعل الله v.18. ست
لوحي جوهر (لوحان الجوهر C.) مكتوبان بقدره Mſ.
الله ſic & C.

CAP. XXXII. ver. 1. ايدينا — عن النزول Mſ.
Mſ. سنوف ver. 3. اشناف Mſ. سنوف ver. 2. ينزل — يدينا
ſic & C. فسجدوا له وقالوا — نسل — ارض ver. 4. اشناف
ولدا — حج Mſ. وادي — جا v.5. وقالوا — ال — بلد Mſ.
وصعدوا Mſ. فقربوا صعايد وذبحوا سلايم — يلعبوا ver. 6.
قربوا صواعدا وذبحوا C. ليلعبوا صواعدا وقربوا ذبايح سلامة
انزل Mſ. فانزل فقد فسد شعبك الذي ver. 7. سلامة
زالوا — بسلوكه — لها — v.8. فان قد افسد قومك الذي
اشتد — ver. 10. زالوا — به — لهم — يا ال Mſ. يا نسل
ver. 11. اشتد — فافنيتهم وصنعت Mſ. فافنيهم واصنع
بلا — اخرجهم من v. 12. من بلد مصر Mſ. من مصر
v.13. بشر اخرجهم C. ولا — اخرجهم بشر Mſ. هاهنا بشر
كالكواكب — قلت فيه اني اعطيه لنسلكم ويحوزونه
كالكواكب — (errore ſcribæ.) قلت اعطيه Mſ. ſic & C.
هما من خلقه — v.16. ان Mſ. انه v.14. لبنيكم ويحوزوه
ſic & C. هما صنعة — على الالواح Mſ. ſic & C. عليهما
ver. 18.

Exod.

ver. 18. صوتا Mſ. صوت ver. 19. لعسكر — تحت الجبل
ſic & C. Mſ. دون الجبل (malè, omiſſa litera ك) — العسر
ver. 20. دق مثل التراب وذراه — وسقي بني اسرايل Mſ.
بني اسرايل الما (ſic & C.) دق وذراه — وسقي منه f. per-
miſſu. ver. 22. وانهم اشرا Mſ. انهم اشرار ver. 23. ايدينا —
المر موسي Mſ. يدينا — الرجل موسي ver. 26. وقف —
المعسكر Mſ. ووقف — العسكر ver. 27. كذا — في المعسكر
وليقتل كل رجل منكم من عبد العجل وان كان اخا
Mſ. كذي — في العسكر ويقتل كل رجل ſic & C.
حتي اخا etiam vel fratrem ſuum. C. اخيه ver. 28. اليوم
ثلاث Mſ. اليوم شبيه بثلثة ſic & C. ver. 29. كل رجل
يبطش حتي Mſ. كل رجل حتي ver. 30. انتم اخطاتم —
(ſic & C.) الي مكان خطايي لله لعلي Mſ. انكم قد
اخطاتم — الي الله لعل ver. 32. والا فامحني ſic & C.
فامحني (redundante ن) والان ver. 33. الذي اخطا Mſ.
من اخطا ver. 34. والان امض فسر بالقوم — اخبرتك به
يسير امامك — بذنبهم Mſ. والان سير القوم — قلته
لك — يسير بين يديك — بخطاهم (بخطيتهم C.) ver. 35.
فصدم الله جماعة من القوم من اجل ما عبدوا Mſ.
فصدم الله من القوم علي ما اصطنعوا ſic & C.
Cap. XXXIII. v. 1. ثم كلم الله موسي وقال له Mſ. ثم
قال الله لموسي ver. 2. وابعث — ملكا Mſ. ابعث — ملاك
ver. 3. لبنا وعسلا — اقوام — ليلا Mſ. اللبن والعسل —
قوم — كيلا ver. 4. ولما — الردي حزنوا Mſ. فلما — السوا
تخربوا v. 5. قال — اصعد ſic & C. Mſ. ثم قال — اصعدت
ver. 7. المعسكر — وكان كل طالب ما عند الله Mſ. العسكر —
فكان كل من طالب الله ver. 8. امري مهم علي —
وينظرون — ان يدخل العمام Mſ. امر علي — ويلتفتون
دخوله ver. 9. العمام Mſ. عمام deſunt hic in C. aliqua.
ver. 10. جميع القوم — اجمعون فسجد كل امريء Mſ.
القوم — اجمعين فسجدوا كل امري C. كل رجل v. 11.
بغير واسطة كما Mſ. شفاها كما ſic & C. ver. 12. ولم — فقد
Mſ. وانت فلم — قد v. 13. فعرفني طرق مرضاتك حتي —
حظا حزبك هذا Mſ. عرفني سيرك (malè C. صيرك) حتي —
حظا الا — هذه الامة ver. 14. اقرك Mſ. يقرك ver. 15. فلا ſic
& C. Mſ. لا ver. 16. يعرف اني وجدت حظا — الا — الذين

Mſ. يعرف الان اني قد وجدت حظا — الي — malè pro الا
الذي ver. 17. هذا الذي — افعله لك — وجدت Mſ.
هذا الامر الذي — اصنعه — قد وجدت C. ايضا هذا
الكلام الذي قلت اصنعه ايضا لانك وجدت v. 18. اري
نورك ſic & Mſ. at C. اوريني الان وقارك ver. 19. جميع —
واراف من اراف — من Mſ. بجميع — واروف ما اروف — ما
C. واروف علي من اروف ver. 20. وجه ملكي Mſ. اوايل
نوري anteriora ſplendoris mei. C. اول نوري ver. 22. امر —
وظللتك بسحابي حتي تجوز هادية tranſeas pacate. forſan
يجوز هاديه tranſeat quod præcedit ipſius. Mſ. مر — وظللت
بسحابي عليك حتي يجوز اوله tranſeat primum ejus. ſic &
C. ver. 23. ملكي ووجها لا ينظر (C. سحابي) — سحابي
Mſ. سحابي — نوري واوايله لا تري ſic & C.
Cap. XXXIV. ver. 1. انحت لوحي — واكتب —
اللذين Mſ. انحت لك لوحا — اكتب — الذي ver. 2.
معدا — الي جبل Mſ. مهيا — الي سبل (malè: ſcrib. جبل)
v. 3. شي — حتي (leg. يُرَ في) ولا يصعد انسان — يرفي
ان الغنم — لا ترعي فيما Mſ. لا يصعد (C. ورجل) وانسان
معك — يري انسان في شي حتي الغنم — لا يرعوا مما
C. لا يرعون مقابله Non paſcent e regione ipſius. v. 4. عند
الغداة وصعد Mſ. بالغداة فصعد v. 5. ملك الله — ووقف
Mſ. الله — واوقف v. 6. ملك — الله القادر — الفضال Mſ.
نور — الله الله الطايق — الفظل C. ولما مرّ الله بنوره v. 7.
للالوف — البنين — والروابع المذنبين Mſ. لالوف —
البنين وبني البنين — والروابع v. 9. ملكك — ذنوبنا Mſ.
نورك — ذنبنا v. 10. اعهد — مثله — بين — الذين
وان الذي اصنعه معك تخيف Mſ. عاهد — مثلها — في
الذي انا صانعه (C. مُخَوَّف) ما بين — الذي انه تخيف
معك v. 11. بين يديك Mſ. من بين يديك v. 12.
فاحذر ان تعهد — بينكم Mſ. واحذر ان تعاهد — بينك
ſic & C. v. 13. ودكاكهم (ſic & C.) بل تنقض مذابحهم
فكسروا وقطعوا سواريهم Mſ. بل مذابحهم تنقضوا
تكسروا سواريهم تجدعوا (C. دكاكينهم) ودكاكهم v. 14.
ولا تسجد لمعبود ſic & C. Mſ. ولا تسجدوا لمعبودات v. 15.
فيطعوا في اتباع — ويدعوك — من ذبايحهم Mſ. فيطغون
ويدعون بك — من ذبحه (C. فيتبع) في تبع — v. 16.

من بنانه Mf. ببناته فتطغي — في اتباع — وتطغين
حسب ما ver. 18. فتطغل — sic & C. في تبع — وتطغي
Mf. واول ما يولد فهو لي مما — من جميع v. 19. كما Mf.
وكل اول بطن هو (فهو C.) لي ما — وجميع (جميع C.)
الحمار — بين يدي Mf. الحمير — مقدس فارغين v. 20.
احدم — (sic & C.) حتي تسبت ver. 21. sic & C. فارغا
تخدم — حتي في وقت الحرث Mf. في وقت الحرث والحصاد
تسبت C. والحصاد اسبت (ثامن male hic in C. irrepsit)
احد ارضك — ثلاث v. 24. بكور Mf. بواكير v. 22.
احد شيا من ارضك sic & C. — ثلث مرار Mf. مرات
ولا تذبح فصحي على خمير ولا تبت شحومه الي الغداه v. 25.
ولا تذبح على خمير ذبحي ولا يبيت الي Mf. sic & C.
لا تذبح فسحي على خمير ولا C. الغداه ذبح حج الفسح
بواكير — فات — ولا v. 26. تبيت شحومه الي الغداه
بكور — تات — (تاتي C.) ولا Mf. تنضج الجدي بلبن امه
ver. 27. vid supra c. 23. 19. مع لبن C. تاكل لحما بلبن
واقام ثم مناجيا لله v. 28. بسببها C. بسببه Mf. من اجله
من طور سينين — v. 29. sic & C. فاقام ثم عند الله Mf.
من Mf. في يديه — (sic & C.) ان وجهه قد بص حين
جبل سيني — (omisso Sinai.) من الجبل C.) في يده —
male. ان قد بض وجهه C. انه قد بص نور وجهه حين
فاذا قد بص Mf. ان وجهه قد بص فخافوا ver. 30.
ثم دعي موسي بهم ver. 31. وجهه فخافوا (malè — بض C.)
في طور ver. 32. حتي دعي (ثم دعي C.) بهم موسي Mf.
البرقع على وجهه Mf. v. 33. في جبل سيني Mf. سينين
الي C. الي خرجه Mf. الي ان يخرج v. 34. على وجهه برقعا
جميعهم وجهه انه قد بص ثم Mf. جميعهم انه — v. 35. خروجه
جميعهم وجهه قد بض حتر C.

Cap. XXXV. ver. 2. واليوم Mf. وفي اليوم ver. 4.
ايتوا — من الذهب والفضة v. 5. اسرايل فايلا Mf. اسرايل
اتوا — (accipite C.) خذوا ذهبا وفضة ونحاسا Mf. والنحاس
وعشر ومرعز Mf. وعشر مشرور ver. 6. ذهب — ونحاس C.
وطيب — ver. 8. ادما Mf. sic & C. اديم ver. 7. sic & C.
واطياب — (واطيبة C.) بخور الصموع Mf. ولبخور الاصماغ
Mf. الحجلة ver. 12. وسطاطه Mf. وسطاطاه v. 11. sic & C.
ver. 15. الموجه leg. الموجة ver. 13. لالسجف C. والسجف

...لام Mf. sic & C. الامام ver. 19. الصموغ Mf. الاصماغ
...ري عما ver. 21. ثم خرجت Mf. sic & C. ثم خرج ver. 20.
...ا — v. 22. رجل عما راي C. امر عما راي Mf. راي فيه
...ا — منهم Mf. اتي باشيا حتي اتي بدستينق وتركية
...حتي (سخت نفسه منهم اتي حتي بدستينق C.)
...ومرعزي — تيوس — v. 23. sic & C. بدستينق وحقاب
...ي — v. 24. ومرعز — كباش (deest in C.) اتي به Mf. اتوا به
...Mf. انت — وصبغ القرمز ver. 25. اتوا — السنط Mf. سنط
...ل المرعزي ver. 26. sic & C. اتين معزولا — والصبغ قرمز
...بي يد — سخاه v. 29. غزلوا (غزلنا C.) المرعز Mf. غزلته
...v. sic & C. شرف Mf. ذوه v. 30. sic & C. بيد — تبرعا Mf.
...وحذق Mf. وحذقا ver. 32. من عند الله Mf. من عنده
...واكمل — ver. 35. وللتعليم Mf. والعلم بالتعليم ver. 34.
...كمل — Mf. وصبغ القرمز والعشر وصنعة الحايك
والصبغ قرمز والعشر وحايك sic & C.

Caput hoc 36tum ob maximam discrepantiam li...buit hic totum ex MSS. describere. ver. 1. ...للصنعا
...يلر (بصلال واهلياب وكل رجل حكيم القلب الذي C.)
...الحكما من جعل الله فيهم حكمة وفهم ان يعرفوا ويعملوا
...ثم نادي ver. 2. جميع صنعة عمل القدس مما امر به الله •
...هما وساير الحكما الذين جعل الله الحكمة في قلوبهم كل
...نشضوا v. 3. من راي رايه ان يتقدم الي الصناعة ليعملها •
...من بين يدي موسي جميع الرفيعة التي جاوا بها بني
...اسرايل اصناعة عمل القدس لتعمل منها وعاد القوم ياتونه
...في جا (حتي اتا C.) v. 4. تبرعا (ببراعة C.) في كل غداه •
...صنع الحكما الصانعين جميع صنعة القدس كل امر من
...قالوا لموسي هوذا القوم مكثرون ان ver. 5. في صنعته •
...اتي بافضل كفاية عمل الصنعة التي امر الله ان تعمل •
...امر موسي ونودي بصوت في العسكر يقولوا (يقول C.) v. 6.
...كل رجل وامراة لا يات بشي بعد هذا من رفيعة القدس
...وكان ما اتي به ver. 7. فانقطع القوم من المجي بشي •
...الصناعة كانت C.) كفاية لجميع الصناعة ان تعمل
...صنع كل ver. 8. منه وفضلا (كفاية لجميع الصنعة •
...حكيم من الصناع نفس المسكن عشرة اشقاق من
...طول كل شقة ثمانية وعشرون ver. 9. ut in P. • عشر, &c.
...ذراعا وعرضها اربع اذرع مساحة واحدة لجميع الشقاق •

ver. 10

وخيط خمسة شقاق واحده مع اخري وخمسة ver. 10.
وصنع عري من اسمانجون في ver. 11. واحده مع اخري
طشية الشقة الواحده في الطرف المولف وكذاك صنع في
خمسين عروه ver. 12. طرف الحاشية الطرفي للمولفة الثانية
صنعها في الشقة الواحده وخمسين عروه صنعها في طرف
الشقة المولفة الثانية والعري متقابلة واحده بازا الاخري
وصنع خمسين شظه من ذهب وولّف الشقاق واحدة ver. 13.
وصنع ver. 14. الي الاخري بالشظظ فصار المسكن واحدا
شقاقا من مرعز خبا علي المسكن احدي عشر شقة
طول كل شقة ثلثون ذراعا وعرضها اربع ver. 15. صنعها
وخيط ver. 16. ادرع مساحة واحده لاخري عشر شقة
v. 17. الخمسة الشقاق على حده والست اشقاق علي حده
وصنع خمسين عروه في حاشية الشقة الواحده الطرفي
المولفة وايضا خمسين صنعها في طرفي (طرف C.) الشقة
وصنع خمسين شظاظا من نحاس يولف v. 18. المولفة الثانية
وصنع غطا للخبا من جلود v. 19. الخبا فيصير واحدا
وصنع v. 20. كباش ادم وغطا من جلود درش فوقه
عشره ver. 21. التخاتج للمسكن من خشب سنط قايمة
والها v. 22. ادرع طول كل تختجة وذراع ونصف عرضها
صيرين ملسنان احدهما بازا الاخر كذاك صنع بجميع
فصنع التخاتج للمسكن عشرين ver. 23. تخاتج المسكن
واربعين قاعده من v. 24. تختجة من جهة مهب الجنوب
فضة صنعها تحت العشرين تختجة قاعدتان تحت كل
وقاعدتان تحت كل تختجة (Repone è C. تختجة لصيريها
وبجانب المسكن الثاني من جهة مهب v. 25. (لصيريها
واربعين قاعده من v. 26. الشمال صنع عشرين تختجة
ولموخر المسكن في v. 27. فطة قاعدتان تحت كل تختجة
وتختجتان صنعهما في ركني v. 28. الغرب صنع ستة تخاتج
فصارت معتدلة من اسفل v. 29. المسكن في الزاويتين
وجميعا صارت معتدلة من فوق بحلقة واحده كذلك
فصارت ثمانية تخاتج v. 30. صنع لزاويتين كلتيهما
وقواعدها من فضة ستة عشر قاعده قاعدتان تحت كل
وصنع امهاجا من خشب السنط خمسة ver. 31. تختجة
وخمسة امهاج لتخاتج v. 32. لتخاتج جانب المسكن الواحد
جانب المسكن الثاني وخمسة امهاج لتخاتج جانب المسكن
وصنع المهج الاوسط منها نافذ v. 33. في موخره غربا

وغشا v. 34. في جوف التخاتج من الطرف الي الطرف •
التخاتج بذهب وصنعها (وصنع C.) حلقها من ذهب
وصنع v. 35. مكانا للامهاج وغشا الامهاج ايضا بذهب •
السجن (leg. السجف & sic C.) من اسمانجون وارجوان
وصبغ قرمز وعشر مشزور صنعة حادق صنعه
وصنع v. 36. (صنعة حادق صورة كروبين C.) صورا •
له اربع عمد من سنط وغشاها بذهب ورزافينها من
ذهب وصاغ لها اربع قواعد من فضة • ver. 36.
وصنع سترا الباب الخبا من اسمانجون وارجوان وصبغ
وعمده ver. 37. قرمز وعشر مشزور صنعة راقم •
خمسة ورزافينها وغشا روسها وطلاها ذهبا وقواعدها
خمسة من نحاس

وصنع بصلال الصندوق Cap. XXXVII. ver. 1.
من خشب السنط ذراعين ونصف طوله وذراع ونصف
وغشاه بذهب ver. 2. عرضه وذراع ونصف سمكه •
خالص من داخل ومن خارج وصنع له زيحا من
وصاغ له اربع حلق من ذهب ver. 3. ذهب مستديرا •
وجعلها في اربع جهاته حلقتين في جانبه الواحد وحلقتين
وصنع دهوقا من خشب السنط ver. 4. في جانبه الثاني •
وادخل الدهوق في الحلق على ver. 5. وغشاها بذهب •
وصنع غشا من ver. 6. جانبي الصندوق ليحمل بهما •
ذهب خالص ذراعين ونصف طوله وذراع ونصف
وصنع كروبين من ذهب مصمدين ver. 7. عرضه •
احدهما من جانبه ver. 8. صنعهما من طرفي الغشا •
الايمن والاخر من الجانب الايسر من الغشا صنعهما عند
طرفيه • In Constantin. Edit. ita habetur]
ان واحد من هذا الطرف وكروب واحد من هذا الطرف
وكانوا C.) فكانا ver. 9. من الغشا صنعهما عند طرفيه •]
باسطين اجنحتهما الي فوق مظللين (الكروبين باسطي
بها علي الغشا ووجوههما الواحد الي الاخر والي
وصنع المايده من ver. 10 الغشا كانت وجوههما •
خشب السنط ذراعان طولها وذراع عرضها وذراع ونصف
وغشاها بذهب خالص وصنع لها زيحا من v. 11. سمكها •
وصنع لها حافة مقدار قبضة ver. 12. ذهب مستديرا •
ver. 13. مستديرا وصنع زيحا من ذهب لحافتها مستديرا •
وصاغ لها اربع حلق من ذهب وجعل الاربع حلق
على

امام ver.14. في الاربع جهات التي بازا اربع ارجلها •
الحافة كانت الحلق مكانا للدهوق لتحمل بها المايده ***
وصنع الانية التي عليها القصاع الدريج والملاعق v.16.
ver. 17. والمداهن التي تغطا بها من ذهب خالص •
وصنع المنارة من ذهب خلاص مصمتة صنعها ارجلها
وقصبها وجاماتها وتفافيحها وسواسنها منها كانت •
وست قصبات خارجات من جانبيها ثلثة ver. 18.
قصبات من جانبها الايمن وثلثة قصبات من جانبها
ثلاث جامات ملوزات في كل قصبة وتفاحة v. 19. الايسر •
وسوسنة كذلك صنع للست القصبات الخارجات منها •
للست v. 21. (وتفاحها Par) وفي نفس — وتفافيحها • v.20.
تفافيحها — ver. 22. قصبات (منها للست القصبات Par.) •
وصنع لها سبعة v. 23. كانت — (تفاحها — كن Par.) •
Mf. عملها وكل ver. 24. وصنع سرجها سبعة Par. • سرج —
وجعل Par.) طوله (وعمل — Par.) وصنع v.25. صنعها وجميع •
واركانة منه C. & Mf. (ذراعان Mf.) ذراعين (طوله —
بذهب خالص سطحه وحيطانه ver.26. شرفه منه Par. •
v. 27. مستديرا واركانه وصنع له زيجا من ذهب مستديرا •
وحلقتين من ذهب صنعها له تحت زيجة في جهتيه كذلك
(بالذهب Par. بذهب (وعمل -- Par.) وصنع • v.28. على &c. •
وصنع دهن المسح مقدسا وبخور الصموغ مطهرا ver.29.
صنعة عطار •

Cap. XXXVIII. ver. 1. وصنع مذبح الصعيده من
خشب السنط طوله خمسة اذرع وعرضه خمسة اذرع مربعا
وعمل Par.) وصنع اركانه في ver. 2. وسمكه ثلثة اذرع •
وصنع جميع انيته v. 3. شرفه Par. اركانه (شرفه على —
الصنان والمغارف والكرانب والمناشل والمجامر جميع ذلك
وصنع له للمذبح سردا على صنعة شبكه v. 4. C. من نحاس •
وصنع Mf. v. 5. من نحاس دون شرجبه من اسفل الي نصفه
اربعة حلق — (السرد Par.) وصاغ اربع حلقات — لسرد •
فادخلها في الحلق علي ver. 7. (وعمل Par.) وصنع • ver.6.
مرايا ver. 8. جانبي المذبح ليحمل بها الواح مجوفه صنعها •
وصنع ver. 9. مراي — المضرب Par. النسا — لمحضر •
صرادق المسكن من جهت مهب الجنوب قلوع الصرادق
واعمدتها — الاعمده ver. 10. من عشر مشرور مايه ذراع •
ومن جهة Mf. v. 11. وعمدها — العمد وطلاها Mf. وطلاوها

...مال مايه ذراع وعمدها عشرون وقواعده عشرون من نحاس
...ـمدتها — الاعمده ver. 12. وزرافين العمد وطلاها فضة •
...ـمدها — العمد وطلاها فضة Mf. وطلاوها من الفضة
...شهت (جهة leg.) الشرق خمسون Mf. ver. 13.
...ـها قلوع طولها خمسة عشر اذرعا Mf. ver. 14. ذراعا •
...هنا وهنا ver. 15. للكم وعمدها ثلث وقواعدها ثلث •
...كذاك فيصير عمه Mf. من باب — قلوع — اعمدتها
...طلاها — ver. 17. Mf. ويسره لباب — قلوع طولها وعمدها
...ـه وغشا روسها فضة ايضا كان (كما leg. ut C.) ان •
السرادق مصنوع صنعة — خمس السرادق ver. 18.
...ـه Mf. ver. 19. الصرادق صنعه — خمسة — الصرادق
...ـع وقواعدها اربع من نحاس وزرافينها فضة وغشا روسها
...صرادق Mf. والسرادق بما يدور ver. 20. وطلاها فضة •
...ذي Mf. وحمله الي الليوانية على يد ver. 21. مستديرا
...ذي — على حسب — الله ver. 22. يحمله الليوانيين بيد
الذي — علي جميع — الله به موسي Mf. موسي به
...ق — Mf. وحادق — في الاسمانجون — وصبغ
...ـا — فكانت جملته ver. 24. بالاسمانجون — والصبغ
اما — فكان جملة ذهب — تسعة Mf. وهو ذهب — تسعا
...Mf. الف ver. 26. حصل من Mf. حصل منها من
...ـه ماصبغ — Mf. مايه — ان صبغ — الكحلة v.27.
...ـبع — Mf. وسبع — مثقالا — زرافين ver. 28. السجف
...صرادق Mf. السرادق بما يدور v. 30. المثقال — زرافينها
مستديرا Mf. دايرا v. 31. مستديرا

Cap. XXXIX. ver. 1. وصبغ Mf. الصبغ v. 2. — ...ـل
...ـم — وصبغ ver. 3. وصنع — من الذهب Mf. من ذهب
Mf. — لها — في طرفيها خيطا ver. 4. بان — واصبغ Mf.
...ـكها في صنعتها — v. 5. خاطوها في طرفه (في طرفيه C.)
...ـلكه كصنعته — كما — الله موسي Mf. حسب ما — الله به
...ـبرزها — v. 7. وصنعوا — منقوش Mf. وعملوا — منقوشا v. 6.
...ـبرزهما — ذكرا Mf. ذكر بني حسب ما الله به موسي
...ـس اذ Mf. صنعوها مربعة v. 9. لبني — كما — الله موسي
...ـه اسطر ver. 10. صنعها مربعا (وكانت اذا صنعوها C.)
...ـع سطور حجارة جوهر — الاول Mf. حجارة — الاول منها
...ـع وسبج C. زنجع وسبج Mf. جزع وسبج ver. 12.
...ـب — (ويسفى C.) في Mf. ويشف — في نظمها v. 13.
...ـطها

الخاتم Mſ. الخاتم نقش اسما الاثني عشر سبطا v.14. نظامها
من v.15. اسم كل واحد على حجر كذاك الاثني عشر سبط
عيونا من v.16. من ذهب خالص Mſ. الذهب الخالص
ver. 18. عيون الذهب C. عينين من ذهب Mſ. الذهب
وطرفي الضفيرتين Mſ. وعلقوا طرفي الضفيرتين الاخرين في
من مقدمها Mſ. في مقدمها ibid. الاخرتين علقوهما في
وصنعوا ايضا v. 20. في حاشيتها Mſ. في الحاشية v. 19.
ver. 21. وصنعوا حلقتين من ذهب Mſ. حلقتي ذهب
من اسمانجون لتكون — Mſ. اسمانجون ليكون — يزل
فصار جلجل ورمانة Mſ. جلجلا ورمانة ver. 26. تزل
وصنعوا Mſ. وعملوا الجباب ver. 27. جلجل ورمانة
من Mſ. in fine. من عشر ver. 28. التواني C. التونيان
وكتبوا عليه v. 30. عشر السراويل من عشر مشرور
ونقشوا Mſ. ſic & C. كتابة كنقش الخاتم — قدس لله
عليها كتابه الخاتم قدس ليوي Hebraicis ſc. re-
entis. v. 31. &c. وجعلوا عليه سلك اسمانجون ليجعل
ſic & C. Mſ. وعلقوها بسلك من اسمانجون لتوضع على
(ſic & C) عمل — v.32. العمامة فوق الجبهة كما امر الله موسي
شطظه — v. 33. ذلك — بني — ككجميع Mſ. بنو — جميع
ver. 34. شطاظه — (شطظه C.) وامهاجه Mſ. وعوارضه
والغطا Mſ. والغطا من جلود التيوس الاديم والغطا من &c
الدراش C. والجلود الكباش الادم والغطا الجلود الدارش &c
ut & alibi. ſed malè, ni fallor. ver. 35. وغشايه Mſ.
v. 38. والمايده — انيتها Mſ. والكوان — انيته v. 36. وغشاه
والمذبح — Mſ. ومذبح — وسرد ver. 39. والمذبح Mſ. ومذبح
ككجميع ما امر الله Mſ. على حسب ما v. 42. &c. والسرد
v. 43. موسي به كذاك صنع بني اسرايل جميع العمل
فاذا هم Mſ. ووجدهم
Cap. XL. ver. 1. قايلا Mſ. تكلما ver. 2. انصب
Mſ. في اول يوم من الشهر الاول المسكن باب خبا المحضر

في الشهر الاول في اليوم الاول منه انصب المسكن
عليه بالسجف ver. 3. مسكن باب المحضر C. خبا المحضر
مذبح male l. مذهب Mſ. مذبح ver. 5. على السجف Mſ.
بين يدي باب مسكن خبا Mſ. بين يدي خبا ver. 6.
deeſt in C. hic verſus. ver. 10 وامسح ايضا ſic & C.
ليوموا ver. 15. وغسلهم Mſ. فاغسلهم ver. 12. وامسح Mſ.
ليامو الي ويكن مسكهم ذاك Mſ. لي ويكون مسكهم
وذلك انه — الشهر — ver. 17. وصنع Mſ. وعمل ver. 16.
مين انه — في الشهر — (فلما كان في الشهر C.) في Mſ. اليوم
نصبه — عليه — وجعل فيها عوارضه واقام ver. 18. اليوم
نصبه موسي — عليها — ووضع فيها امهاجه Mſ. عمده
السجف Mſ. حجلة الستر فستره بها ver. 21. واوقف عمده
Mſ. من خارج ver. 22. المستور فستره عليه ſic & C.
Mſ. عليها صف — يدي سكينة الله v. 23. خارج ſic & C.
يدي سكينة v. 25. عليه صفي — يدي الله ſic & C.
الصموع Mſ. الصماع v. 27. يدي الله ſic & C. الله Mſ.
Mſ. علي باب خبا — (ſic & C.) صعيده وهديه v. 29.
على باب مسكن خبا — الصعيده (ſic & C.) والهدية
C.) حوالي — وعل — Mſ. حول — وعلي — واكمل v. 33.
يطق — المحضر لكون الغمام — v. 35. فاكمل (وعلق
يطيق — المحضر ونور الله Mſ. عليه ونور الله مالي —
— ملا Deeſt in C. qui hic omnia confundit legitque,
ita à verſu 34. ثم غطا الغمام خبا المحضر مما سكن
عليه الغمام ونور الله المسكن كان الغمام فاذا ارتفع
— يرحل بنو ver. 36. المسكن يرحل بني اسرايل &c.
وان لم يرتفع (ſic & C.) لم ver. 37. — يرحلوا بني Mſ.
وان لم يرتفع Mſ. يرتفع C. يرحلوا الي يوم ارتفاعه
الله v. 38. الغمام لم يرحلوا القوم الي حين ان يرتفع
الله علي — ونارا Mſ. كان علي — وكانت فيه النار ليلا
تكون فيه ليلا.

Variantes Lectiones in LEVITICO.

Cap. I. ver. 1. ودعا الله Mſ. ثم دعي الله ibid. موسي
Mſ. بموسي ibid. فخاطبه Mſ. وخاطبه ver. 2. قايلا Mſ.
وقل لهم ibid. قرب منكم Mſ. منكم قرب ibid.
فمن البقر ومن الغنم تقربونه Mſ. فليقربه من البقر والغنم

فذكر صحيح Mſ. فليقربه ذكرا صحيح ويقربه ver. 3.
باب خبا لمحضر Mſ. باب المحضر ibid. يقرب وليقدمه
على ما يرتضي منه بين Mſ. مرضيا عنه الله ibid.
يدي سكينة الله v. 5. abeſt Mſ. الصعيده v. 4. يدي الله

ويرشوه علي .Mf ويرسه الامام عند .ibid يدي الله .Mf
مستديرا .Mf الذي عند باب خبا المحضر مستديرا .ibid
.Mf ويسعل بنو .ver. 7 الذي عند باب خبا المحضر
الامام .ibid وينضد .Mf وينضدوا .ver. 8 ويشعلوا بني
صعيدا .ibid يغسلها .Mf فليغسلها .ver. 9 الايمه .Mf
صعيدة قربانا .Mf قربان مقبول مرضي هو عند الله
قربانه هو من الغنم الضان .ver. 10 مقبولا مرضيا لله
قربانه من الغنم او من المعز صعيدة .Mf او المعز صعيدا
شمالا بين .Mf شماليا بين يدي سكينة الله .ver. 11
.ver. 12 المذبح مستديرا .Mf المذبح ديرا .ibid يدي الله
وراءسه وقصبته .Mf وينضدها مع راءسه وقصبته علي
هو صعيدة .Mf صعيده .ver. 13 وينضدها الامام على
فليقربه .ver. 14 مرضي لله .Mf مرضي عند الله .ibid
الامام على .Mf الامام الي .v. 15 فليقربه من .Mf ذلك من
ويطرحهما في جانب .ver. 16 ويمصي .Mf ويصفي .ibid
من جناحيه ولا يفرزهما .ver. 17 ويطرحها لرق .Mf
هو .Mf وهو صعيدة .ibid من اجنحته ولا يفرزها .Mf
مقبول مرضي الله .Mf مرضي عند الله .ibid صعيدة

CAP. II. ver. 1. قرب قربان .Mf قرب قربانا .ibid
.Mf عليه دهنا ويجعل عليه .ibid سمدا .Mf سميدا
وياتي .Mf ولياءت .ver. 2 عليها دهنا ويجعل عليها
ويقبض هو من هناك .Mf ويقبض منها مل قبضه .ibid
من سميدها ومن دهنها ومن — فوحها .ibid قبضه
المذبح فهو .ibid من سمدها ودهنها مع — فيحها .Mf
لله .Mf عند الله .ibid المذبح قربانا مقبولا .Mf مقبول
فطيرا .Mf فطير .ibid فلتكن .Mf فليكن .v. 4
ملتوت .Mf ملتوتة .ibid فلتكون .Mf فليكن .ver. 5
.Mf وتقدمها .ver. 8 ما تكون .Mf يكون .ver. 6
ويرفع منها فيحها .Mf فيرفع منها فوحها .v. 9 ويقدمها
والفاضل .ver. 10 مرضيا لله .Mf مرضيا عند الله .ibid
قربان .ibid والفاضل منها لهرون .Mf منها لهارون
تقربون .ibid خميرا .Mf من الخمير .ver. 11 قرابين .Mf
.Mf قربانا اولا تقربونهما .ver. 12 تقربو منه .Mf منهما
.ver. 13 تصعد .Mf يصعدا .ibid قربن اول تقربوها
قربان — املحه بملح .Mf قربانا — فاملحها بالملح
بكور .Mf بواكير .ver. 14 انه .Mf فانه .ibid

قربانك مقلو .Mf فقربكا مقلوا بالنار جريشا من .ibid
ما تكون هدية .Mf هي هدية .ver. 15 نار جريس من
فيحها .Mf اذكارها .ver. 16

CAP. III. ver. 1. بين يدي الله .Mf يدي سكينة الله
والكليتين — .v. 4 قربان — الجوف .Mf قربانا — للجوف .v. 3
ويقتر .ver. 5 والي كليتين — علي .Mf والذي على
ذلك الامام على المذبح قربانا مقبولا مرضيا عند الله
ويقتر ذلك بني هرون على المذبح على الصعيدة .Mf
التي علي الخطب التي علي النار مقبولا مرضيا لله
قربانا — فليقربه .Mf قربانه — فضحيكا يقربه .ver. 6
فان قرب — من الضان فليقدما .ver. 7 ضحيتكا
على راسه — عند باب .v. 8 فان كان — حملا فليقربه .Mf
.ver. 9 علي راس قربانا — بين يدي خباء .Mf خبا
.ibid ويقرب من ذبح اسلامة قربانا .Mf ويقرب منه قربانا
يقلعها الي امام .ibid ثربه والالية .Mf شحمة الالية
تمام العصعص ينزعها والثرب .Mf العصعص والشحم
على الاحشاء — .ver. 10 على الجوف .Mf عليه .ibid
ويقتر .ver. 11 علي الاحشاء — الكلي .Mf الكليتين
المذبح مع الصعيدة التي على الحطب .ibid ويقتر .Mf
وان كان .ver. 12 المذبح قربانا .Mf الذي على النار قربانا
قربانه من الغنم ذبح سلامة لله ذكرا او انثي فضحيكا
فليقربه وان كان قربانه من المعز فليقربه بين يدي سكينة
وان كان قربانه معزا فليقربه بين يدي الله .Mf الله
.Mf معطي — وجميع .ver. 14 ويرشو .Mf ويرش .ver. 13
على — .Mf وعلى — الكليتين .v. 15 المعطي — وساير
ويقترها الامام على المذبح .Mf ويقترها قربانا .v. 16 الكلي
.ver. 17 مقبولا مرضيا .Mf مرضيا مقبولا .ibid قربانا
(redundante) مساكنكم — .Mf مساكنكم — تاءكلوهما
تاءكلونها (

CAP. IV. ver. 2. خطا سهوا في شي من ما نهي الله
خطا يسهو بشي من فرايض الله .Mf عن فعله فعمل
.Mf وان — من اجل خطيته — ذكاة لله .v. 3 التي لا تعمل
بين يدي سكينة .ver. 4 ان — علي خطيته — لله ذكوة
.ver بين يدي الله — بين يدي الله .Mf الله — هناك
.Mf مرات بين يدي سكينة الله .v. 6 من .Mf شيا من
يصبغ — الاصماغ — المذبح .ver. 7 بين يدي الله

ثم يضع-- Mf. الذي للصعيدة الذي علي باب خبا المحضر
الصموغ— مذبح الصعيدة الذي عند باب خبا المحضر
الذكاة— وهو الثرب— لجوف— الذي على الجوف ver.8.
الذكوة— الثرب— على الجوف— المغطي الجوف Mf.
والكليتين— Mf. والكليتان— وعلى— الكليتين ver.9.
وتحته ver.11. ثور ذبح Mf. ذبح ثور v.10. على— الكلي
يخرج— جميعه— المعسكر— بالنار— للرماد v.12. وفرثه Mf.
ويخرج— جميع ذلك— العسكر— بالنار كذلك— النار Mf.
فان اخطا جميع ال اسرايل وعبي امر عن عيون Mf. v.13.
الجوف فعملوا واحدة من فرايض الله التي لا تعملوا فا
اخطوا بها— للذكوة Mf. اخطوها— للذكاة ياتون ver.14.
يدي قدس الله— الثور بين يدي سكينة الله ver.15. با
Mf. شيا الي ver.16. يدي الله— الرب بين يدي الله Mf.
سبع مرار Mf. سبع دفعات بين يدي سكينة الله v.17. الى
ويصب منه— بين يدي سكينة الله v.18. بين يدي ال
ومنه Mf. الذي في خبا المحضر وباقيه يصبع عند
ver. 20. يضع— بين يدي الله في باقيه يصبه عند
كذاك— عنهم الامام ويغفر Mf. وكذلك عنهم فيغفر
v.22. l redundante خارج— هوا Mf. الي خارج— هو ver.21.
ver.23. ان— من فرايض الله ربه Mf. وان— من محارم الله
ذنبه— يدي v.24. اخطا— عتود Mf. اخطاها— عتودا
v.25. يذبح— يدي الله— ذكوة Mf. سكينة الله— ذكا
شيا باسبعه ويجعله— وسايره يصبه عند مذبح الصعيدة
باصبعه ويجعل— وساير دمه يصبه عند اساسه Mf.
انسان من— v.27. ذبيح— ويغفر Mf. ذبح— فيغفر v.26.
انسان واحد من— Mf. وعمل— محارم— لا يجوز ان تعمل
بخطيه— اخطاه— ver.28. فعمل— فرايض لا تعمل
بخطاه— Mf. انثي— من اجل خطيه الذي اخطا
اخطا— شاه— من المعز صحيحة انثي على خطاه الذي
باصبعه ويجعل Mf. باصبعه شيا ويجعله ver. 30. اخطا
شحم الماعز من ذبيح— على قرابين الله فيغفر له ver.31.
الشحم من ذبايح— مقبول مرضي لله— ويغفر له Mf.
للذكاة ver. 33. للذكوة فليات بها Mf. فليات به v.32.
باصبعه Mf. باصبعه شيا ويجعله ver.34. للذكوة Mf.
علي Mf. علي قربان— خطيته التي اخطاها v.35. ويجعل
قرابين— عن خطاه الذي اخطا

CAP. V. ver.1. تحريج— المحرج من اجله او علمه ان لم
حرج— ذلك او علم به ولم يخبر فقد Mf. يخبر به فقد—
او بنبيلة Mf. وعيتة بهيمة نجسة او بنبيلة شي ver. 2.
وحش نجس او بنبيلة بهيمة نجسة او بنبيلة شي ver. 3.
انسان من البشر من النجاسات التي سبيلها ان— تخفي
انسان بشي من نجاسته مما سبيله ان— فعبي ذلك Mf.
سفيه--(شفيه l.) احسان به في اليمين وخفي عنه ذلك-- v.4.
شفتيه لاحسان— بيمين وعبي ذلك Mf. في واحدة من هذا
في واحدة— اخطا فيه ver. 5. عنه— بواحدة من هذه
لله من اجل— اخطاها— او ver. 6. بواحدة— اخطا Mf.
بين يدي الله علي— اخطا— Mf. معزي للذكاة— الامام
بسبب خطيته— v. 7. او شاة للذكوة— عنه الامام عن
دمه شيا ver. 9. علي ما اخطا— للذكوة Mf. للذكاة
دمه علي— Mf. علي— يراق— بذاك يكون ذكاة
على السيرة ver. 10. عصي— بذاك ما يكون ذكوة
Mf. تنل يده ثمن— بسبب ما اخطا فيه v.11. كالسيرة Mf.
الامام منها— بذلك v. 12. تنال يده مقدار— علي ما اخطا
منها الامام— بذاك ما تصير ذكوة Mf. تصير ذكاة
عن خطيته— Mf. خطيته— اخطاها— للامام v. 13.
v.15. تكليما Mf. تكليما قال v. 14. اخطا— الي الامام
فضة v. 16. بشي— كسب Mf. في شي— وهو كبش
فضة بمثقال Mf. القرابين— فيه— فليسلم— يزيد
في ان فعل— ver.17. القدس للقربان— به يسلم— يزيده
فعمل— من فرايض— لا Mf. من محارم— لا تفعل
ويكفر— Mf. ويستغفر— سهوته— سهاها ver. 18. تعمل
الذي Mf. الذي اثمه ver. 19. عن سهوته— سها
اثم لله .

CAP. VI. ver.1 قايلا Mf. تكليما ver.2. بعهده لله
علي باطل Mf. على ذلك كاذبا من— فيه v.3. بالله Mf.
واذا— او الغشم Mf. اذا— والغشم v.4. على خلة من— بها
براسه— ويعطي Mf. بذاته— ويعطيه الذي ver.5.
يدي سكينة الله— اية خلة فعلها من فيه v.7. للذي
تكليما Mf. قايلا v.8. يدي الله علي اية خلة من— بها Mf.
Mf. بان تقول لهم— التي توضع— المذبح— عليه v.9.
عشر يلبس ver.10. قايلا— توضع— على المذبح— فيه
فيصير اياه ويجعله ملاصقا ver.11. من عشر يلبس Mf.
المذبح

تقد فيه ولا تطفا — v.12. فيجعله لزق المذبح Mſ. للمذبح
v.13. Mſ. تقد لا تطفا فيه — ذبح السلامة Mſ. السلامة
يدي ver. 14. كذاك نار دايما تقد على المذبح لا تطفا.
مقبولا مرضيا عند الله ver.15. يدي الله Mſ. سكينة الله
توكل — Mſ. يوكل — ياكلوها v.16. قبول مرضي الله Mſ.
لا تخبز — قسمهم Mſ. لا يخبز — قسمتهم v. 17. ياكلوها
ver.19. كل ما لامسها تقدس Mſ. كل ماسها تقدس v.18.
منذ يوم مسحه — في الغداة v.20. تكليما Mſ. قايلا
رخة تاتي بها مثرودة v.21. من يوم مسح — بالغداة Mſ.
وكذلك — من v.22. ستوتية تاتي بها رخة تكون ثردة Mſ.
وكذالك — بعده من بنيه — Mſ. بنيه بعده — تقتر جملة
ولبنيه — تذبح فيه — يدي سكينة الله v.25. جملة تقتر
وبنيه قايلا — تذبح — يدي Mſ. من خواص الاقداس هي
كل v.27. لها Mſ. بها v.26. الله لانها من خواص الاقداس
ver.30. فليدلك Mſ. فليكره v.28. كل ما دفي Mſ. من دنا
يدخل من — Mſ. يدخل بشي من — يستغفر به فلا
ليستغفر به في القدس فلا.

Cap. VII. ver. 2. الذكاة ذبح Mſ. الصعيدة تذبح v.4.
والامام المقرب صعيدة Mſ. ver.8. الكلي Mſ. الكليتين
ver.9. عن امره جلد الصعيدة التي قربت يكون له.
ما — الامام المقرب لها Mſ. مما — تكون للامام المقرب لها
شكرا فليقرب — رخا v.12. تكون Mſ. يكون v.10. تكن له
ما Mſ. مع جرادق ver.13. على شكر فيقرب — رخة Mſ.
ذلك واحدا — الامام الذي v.14. جرادق (مع forſan pro)
ذلك رغيفا واحدا — للامام Mſ. ينضح دم ذبائح
منه الي Mſ. منه شيا الي ver.15. الذي ينضح ذبح ذبح
وان ذبح — Mſ. وان كان ذبح — لله وفي غده يوكل ما ver.16.
فليحرق بالنار في Mſ. يحرق بالنار ver.17. له ومن غد ما
فان اكل منه في اليوم — يحتسب ver. 18. اليوم الثالث
اكلا من لحم ذبيح السلامة في Mſ. خسيسا — منه شيا
الذي هو لله ver.21. اليوم — يحسب — كالاخس — منه
قايلا v.22. الذي لله فينقطع ذلك Mſ. فينقرض ايضا ذلك
يستعمل — لا ver.24. تاكلوه Mſ. ياكلوه ver.23. تكليما Mſ.
فان Mſ. فان من — v.25. استعمله — فلا تاكله Mſ. ياكلوه
Mſ. قايلا v.28. فلا تاكلوه Mſ. لا تاكلوه ver.26. كل من —
وقل Mſ. بان تقول لهم في المقرب — الذي v.29. تكليما

Mſ. وهو السكم ver.30. لهم المقرب — هو التي
— Mſ. اليمني — الامان رفيعة — سلامتكم ver.32.
الايمن Mſ. اليمني ver.33. رفيعة للامام — سلامكم
من يوم Mſ. مذ يوم v.35. من ذبح Mſ. من ذبائح
بها ان يعطوه من يوم Mſ. بان يعطوها مذ يوم
في وقت امر Mſ. سينين في يوم امره بني — فان
بني — ان

Cap. VIII. ver. 1. قايلا Mſ. تكليما ver. 2.
— Mſ. وقال — بعمله v. 5. الجماعه نحوقه Mſ. جوقه
— Mſ. القميص — الزنار — بها منها v.7. ان يعمل
Mſ. حسبما امر الله به موسي v.9. بالزنار — بهميانها
— وقدسهم Mſ. المسح وقدسهما v. 10. الله موسي
Mſ. سبع نضحات — انيته — وقدسها ver. 11.
Mſ. المسح v. 12. مرار — ما فيه — وقدسهم
ver. 13. Mſ. تونيات فالبسهم هرون بني موسي
برانيس وضمدهم بقلانس كما امر الله موسي
Mſ. ودبحه موسي واخذ شيا من v. 15.
— Mſ. واخذ موسي جميع — وقتر ذلك v. 16.
— Mſ. ولحمه مع نحته — موسي به v.17. وقتره
Mſ. من دمه شيا فجعله v. 23. موسي
— اليمنيات وعلي اباهيم — اليمنيات واباهيم —
— الايامن وابهام — الايامن — Mſ. اليمنيات
تحريكا لله v. 27. الايمن Mſ. اليمني v. 25. الايامن
Mſ. من بين ايديهم v. 28. بين يدي الله
— Mſ. المسح — وقدسهم اجمعين v. 30. ايديهم
— v. 33. فقدسه هو وثيابه وبنيه وثياب بنيه معه
— v. 34. سبع — فراغ ايام Mſ. فراغ —
— Mſ. فاجلسوا — ولتحفظوا احفاظ v. 35. في سبعة
Mſ. موسي بها v. 36. ويحفظون حفظ موسي

Cap. IX. ver. 1. — دعا فيه موسي —
في اليوم — دعي موسي — Mſ. وشيوخ اسرايل
Mſ. خذ لك عجلا ver.2. واشياخ بني اسرايل
اليوم ملك الله متجل فيه لكم ver.4.
هذا اليوم الله يتجلا لكم *Manifeſtabit ſe*
vobis. ver. 5. امر به Mſ. امر الله به ver. 7. لك —
— عنك وعن قومك Mſ. ولقومك — امر الله

وجعل منه — صبه عند اساس المذبح ver. 9. قال ال
الذكاة قترها ver. 10. وجعل — صب عند اساسه Mſ.
ver. 12. احرقها Mſ. حرقهما v. 11. الذكوه قتر ذلك Mſ.
Mſ. وذكي به كالاول ver. 15. اليه الدم Mſ. الدم اليه
وعملها كالسيرة Mſ. وصنعها كالرسم v.16. وذكاه كالاول
حسب ما v.21. ذبايح — التي Mſ. ذبيحي — الذين v.18.
Mſ. فنظر القوم وارادوا v.24. وذبح Mſ. وذبايح v.22.
فنظر ذلك القوم

Cap. X. ver. 1. ابنا — Mſ. ابنان — يامرهم الله به
خرجت f. pro فرجت Mſ. خرجه ver. 2. يامرهما
عيشاويل v.4. اتعظمت بالمقربين Mſ. اتعظم بالمقربين v.3.
Mſ. المعسكر — امر الله موسى ver. 5. عيشال Mſ.
يسخط كل — بني ver. 6. العسكر — امر موسى
ver. 7. اهل al. يكون سخط — جميع بني Mſ.
ver. 9. مسح الله — كا امر Mſ. مسكة الله — بما امر
خمر ومسكر لا تشرب Mſ. لا تشرب خمرا ومسكرا انت
ver. 10. في دخولكم Mſ. عند دخولكم ibid. انت
امرتكم بها على يد موسى v.11. وبين النجس Mſ. والنجس
ثم كلم موسى هرون — ver. 12. امرتهم بيد موسى Mſ.
في ver. 13. ثم قال موسى لهرون — لرق Mſ. بجانب
في ساير لان كذاك Mſ. ساير بقاع — لاني كذا
من قرابين Mſ. مع الشحوم — ولبنيك رسم v.15.
قايلا Mſ. وقال لهم ver. 16. الشحوم — ولبنيك معك رسم
الذي Mſ. الذي قربت ذكاتهم — وافتني ver. 17.
قربوا فيه ذكوتهم — وافاني

Cap. XI. ver. 1. ثم كلم — وقال Mſ. وكلم — فقال
وكلما — Mſ. كلما — الذي يجوز لكن ان ver. 2.
اجترار male p. l. اشترار Mſ. اجترارا ver. 3. الذي يجوز ان
واما — المصعدات اجترارا ومن المظلفة بالاظلاف — v.4.
اما — المصعدين اشترار (اجترار l.) والمفرقي Mſ. اجترار
والارينة فانها مصعدة ver. 6. الظلف — اشترار (اجترار l.)
والارنب فانه ايضا مصعد اجترار غير Mſ. اجترار وغير
وهو اجترارا لا يجتر Mſ. وهو لا يجتر اجترارا ver. 7.
من لحومها لا Mſ. لا تاكلوا شيا من لحومها — تدنوا v.8.
Mſ. وفلوس في البحار ver. 9. تاكلوا — تدنوا كذلك
Mſ. في جميع ver. 10. وفلوس من الما من مثل البحار
ان من Mſ. ان لا تاكلوا من لحومها ver. 11. من جميع
ما ترجسون من الطيره ولا توكل ver. 13. لحومها لا تاكلوا
ver. 16. ما يجب ان ترجسوه من الطاير لا يوكلوا Mſ.
والببغا v. 18. والباز واصنافها Mſ. والبازي لاصنافها
والببغة واصنافها — والخفاش Mſ. لاصنافها — والخشاف
ver. 21. وجميع دبيب الطاير Mſ. وجميع الطير ver. 20.
اما — اربع ما له Mſ. واما — اربع ارجل ما له كراعان
Mſ. والحرجل وصنوفه والجندب ver. 22. كارعين
تنجسوا — Mſ. فانجسوا — ببنابيلها v. 24. والجربا والجندب
ومن Mſ. وكان من حمل شيا من ver. 25. ببنابيلهم
مفرقة — ليس هي مصعدة — بها ver. 26. حمل من
ver. 27. هي مفرقة — ليست مصعدة — بهم Mſ.
حمل شيا من نبايلها ver. 28. ببنابيلهم Mſ. ببنابيلها
وهذا النجس لكم ver. 29. حمل من نبايلهم Mſ.
والورك — والعظاة والحربا ver. 30. وهذا لكم النجس Mſ.
منها شي بعد — v. 32. والورل — والعظاية والحربة Mſ.
كل ما في v.33. منها بعد — يدخل في Mſ. ويدخل في
فكلما داخله — فاكسروا Mſ. داخله — فاكسر
Mſ. وكل ما وقع من نبايلها شي عليه — ver. 35.
فانقضوهما ibid. وجميع ما يقع من نبايلهم عليه —
لانهما نجسان وكذلك حكم كل ما هو لكم نجس
ينقضان لانها انجاس وعلى هذا ايضا تكون كل Mſ.
وملام Mſ. ويجمع الما فذلك يكون ver. 36. الانجاس
نبايلهم Mſ. نبايلها شي على شي ver. 37. الما فيكون
نبايلهم عليه Mſ. نبايلها شي عليه ver. 38. على شي
وكل ما سلك — ver. 42. فمن دنا Mſ. من دنا ver. 39.
من سالك — وسالك — الي ما Mſ. والسالك — الي كلما
الداب على الارض لاني الله ولا تترجسوا به (تتنجسوا l.) v.43.
ver. 46. الداب ولا تنجسوا بهم Mſ. non habetur in Hebr.
وساير النفوس الدابة على Mſ. وكل نفس ساعية على
وبين الذي Mſ. والذي ver. 47.

Cap. XII. ver. 1. سبعة ايام Mſ. سبع ايام ver. 8.
فلتاخذ Mſ. فلتاخذ — للصعيدة والاخر للذكاة فتطهر
شاة — للذكوة والاخر للصعيدة — وتطهر

Cap. XIII. ver. 1. قايلا Mſ. تكليما Ut c.12. 1.
etiam Par. تكليما retinet. ver. 2. او واحد Mſ. او الي

—برص— كذاك Mſ. —البرص—كذلك ver. 3. واحد
—لم يقتش Mſ. —ولم يتقش v. 5. وان—Mſ. فان— v. 4.
l. potius تقشت v. 8. وان تقشت— Mſ. وان تقشت— v. 7.
شامة—انقلب—ابيض v. 10. واذا Mſ. اذا v. 9. تقشت
وان—حتي v. 12. بشامة—اقلبت—ابيضا او جزء Mſ. او جزو
ver. 13. فان—حتي غطا جميع جلد Mſ. يغطي بدن
فلينجس فيه Mſ. فلينجس v. 14. فينظر— Mſ. فنظر—
v. 20. فصار— Mſ. فصارت— v. 19. لانه Mſ. —انه v. 17.
انتشر Mſ. قد انتشر ibid. —فاذا راي Mſ. —فان راي
—وان v. 22. فليوقفه سبعة Mſ. فيقفه الامام سبعة v. 21.
وان— لم تنقش (l. تنقش) فليطهره v. 23. —فان Mſ.
melius. فان هي — لم تنقش — فليطهره Mſ. الامام
v. 25. في جلد بدنه كي Mſ. في جلده كي ver. 24.
فان راها—مستقلة ver. 26. فهو برص Mſ. فذلك برص
ver. 28. فان راها الامام—مستقلة بل Mſ. من الجلد بل
Mſ. او لحيته v. 29. ولم تنقش Mſ. تنقش leg. لم تنقش
اصهب دقيق Mſ. دقيق اصهب ver. 30. او في لحيته
فان Mſ. فان لم ينقش الكلف— الكلف ليس ver. 23.
فليحلق راسه Mſ. ver. 33. هو لم ينقش—مع ذاك ليس
ver. 34. سوي موضع الكلف ويوقفه سبعة ايام ثانية
ثاني انه—Mſ. فانه—ver. 36. فليطهره الامام Mſ. فليطهره
وان كان مما v. 41. وقف بعينه Mſ. بعينه وقف v. 37.
وان انتتف من جهة وجهه فهو Mſ. يلي وجهه فهو
ان كانت— او Mſ. فان كانت— اوفي جلحته ver. 43.
فانه—Mſ. لانه— منفردا في خارج المعسكر v. 46. جلحته
وكان— من الة v. 49. فردا خارج العسكر يكون مقامه
فاذا Mſ. فينظره الامام ويقفه v. 50. ويكون من آنا Mſ.
جميع انا— فانه Mſ. جميع الة—لانه ver. 52. راه اوقفه
ينظره بعد— ولا Mſ. ينظره الامام بعد—ولم يتقش v. 55.
جميع انا — Mſ. جميع الة — بالنار الذي v. 57. يتقش
الة v. 58. *Vestis in qua, &c.* بالنار الثوب الذي
البرص الكاين Mſ. البرص في — من الة v. 59. انا Mſ.
في—من انا.

Cap. XIV. ver. 1. —قايلا Mſ. —تكليما ver. 3. —الي
امر بما يجب ver. 4. —خارج— اشفي Mſ. خارج — شفي
الحي ver. 6. فيامر—ويوخذ Mſ. فيه فيامر— بان يوخذ

v. 7. الحي (والعود الارز redundare videntur) في Mſ. في
...ض— ويقيم في v. 8. سبعة مرار Mſ. ذلك سبع مرات
...ين— وقارورة v. 10. ويرحض— ويقيم خارج Mſ. خارج
...يل ver. 11. خروفين retenta voce Hebr. — ولج Mſ.
...لم leg. الامام المطهر وهو بين Mſ. المتطهر واياها بين
المطهر الرجل المتطهر *Sacerdos mundans, virum mun-*
dandum. Desunt aliqua in utroque exempl...
...ه شيا ويجعل ver. 14. واللج Mſ. وقارورة ver. 12.
...روة— ver. 15. دمه ويجعل علي— Mſ. ذلك علي—
v. 16. اللج — ويصب في يده Mſ. ما يصبه على كفه
...يغمس— Mſ. يغمس—في الدهن— وينضح منه—مرات
M... يصبه — له— v. 18. من الدهن— وينضح— مرار
...ثم v. 21. —عنه—Mſ. —له—v. 20. ويضعه— عنه—
...عشرا من سلت سميد— ولج Mſ. سميد — وقارورة دهن
...ي ما Mſ. علي حسب ما v. 22. retenta voce Hebr. دهن
... v. 25. واللج Mſ. وقارون v. 24. بهما Mſ. بذلك v. 23.
M... ويصب شيا من v. 26. دمه ويضع Mſ. شيا ويجعله
...ي Mſ. علي دم v. 28. مرار Mſ. مرات v. 27. ويصب من
...ع ما تنال يده احدهما—Mſ. احدهما—v. 31. موضع دم
الذي له البيت الي ver. 35. تكليما Mſ. قايلا ver. 33.
الذي البيت له ويخبر Mſ. الامام ويخبره قايلا شبه برص
ويدعوا Mſ. بتفريغ ver. 36. الامام قايلا — شبه بلوي
فليخرج— سبعة سبع ايام Mſ. فيخرج— سبعة ايام ver. 38.
فان راي البلا Mſ. فان كان البلا v. 39. سبع redundat
ويرموا— الي موضع ver. 41. وتخلع Mſ. بان تخلع ver. 40.
حجارة اخري Mſ. حجارة v. 42. ويرمون — في موضع Mſ.
...لا من خرف على ما v. 50. بعد ما Mſ. بعد v. 48.
...عود— وحرير v. 51. في انا خزف مع ما من نبيع Mſ. نبيع
الحي الي خارج Mſ. الحي خارج v. 53. العود— الصبغ Mſ.
...برص— Mſ. ولبلوي— v. 55. الشريعة Mſ. شريعة v. 54.
والفتوي في وقت v. 57. والشامة Mſ. —وللشامة v. 56.
&c. التطهير (الفتوي) Vox Mohammedanis præ-
...يدل علي وقت التنجيس ووقت التطهير Mſ. cipue in usu.
وكلها شرايع البرص.

Cap. XV. ver. 1. قايلا Mſ. تكليما v. 2. ذاك هو نجس M...
...على الالة— ver. 6. ويرحض Mſ. ويرتحض ver. 5. ذاك نجس
ويرحض

فليغسل — ويرتحض v.8. على الانا — ويرحض Mſ. ويرتحض
Mſ. عليه الذايب ينجس ver.9. يغسل — ويرحض Mſ.
وكل من — يكون تحته كذاك v.10. الذايب عليه ينجس
ويرتحض v.11. ومن — مما يكون تحته ينجس Mſ. ينجس
v.18. فاذا Mſ. واذا v.12. ويرحض بالما وينجس Mſ. وينجس
واي — وذلك ان يكون ver.19. وايت امراه Mſ. واي امراه
Mſ. وجميع ما تجلس ver.20. واية — وهو ان يكون Mſ.
ويرحض Mſ. ويرتحض ver.21. وجميع الانا الذي تجلس
ver.23. وكل من — التي تجلس Mſ. ومن — تجلس v.22.
واي — من غير — كايم — نجسة v.25. انا او علي Mſ. وعلي
at in وايت — في غير — فلتكن فيها كايم — تنجس Mſ.
ان يجنب v.31. تجلس Mſ. تنضجع ver.26. نجسة marg.
Mſ. ان تجانبا vos duo, ſc. eos ſeparetis, vel, amoveatis ab im-
munditie. ver. 32. هذة Mſ. هذه شريعة — ومن يخرج
الشريعة — ومن تخرج

Cap. XVI. ver.1. لاني تجلي ملاكي بالغمام فوق
Mſ. لاني متجلي بالغمم من فوق (quia ego apparebo in nube)
زنارا — ويعتم ver.4. يدخل الي Mſ. يدخل هارون الي v.3.
Mſ. فيقدم — له ولاهل بيته ver.6. برنار — ويتعمم Mſ.
له ver.11. ذكوة Mſ. للذكاة v.9. ويقرب — عنه وعن آ[له]
فيلقي Mſ. وليلق v.13. عنه وعن آله Mſ. له ولاهل بيته
من دمه شيا الي — بان ver.15. الرب Mſ. الرب شيا v.14.
حين يدخل ليستغفر عنه ver.17. من دمه الي — ان Mſ.
في دخوله ليستغفر في — Mſ. في — له ولاهل بيته وجميع
Mſ. منه باصبعه سبع ver.19. عنه وعن اله وعن جميع
المحضر Mſ. المحضر فيخرج المجمرة ثم ينزع v.23. منه سبع
ويستغفر عنه وعنهم Mſ. ويستغفر له ولهن ver.24. فينزع
v.28. دمها — وفروثهما Mſ. دمهما شي — واخانثهما v.27.
v.29. والمحرقهما يغسل ثيابه Mſ. والمحرق لهما يغسل ثيابه
v.33. تطهرون Mſ. فاطهروا ver.30. تجيعوا Mſ. ان تجيعوا
من خطاياهم مرة v.34. يستغفر فيها عن Mſ. يستغفر عن
من جميع خطاياهم مرة [ان] Mſ. واحدة — كما امر الله
واحدة كما (امر deeſt) الله (ان redundat

Cap. XVII. ver.1. قايلا Mſ. تكليما v.4. ولا ياتي به
v.5. والي باب خبي المحضر لا ياتي به Mſ. الي باب خبا المحضر
لكي Mſ. لكي ياتوا بنو — فيجيوا — المحضر فيذبحو[ها]

اتي (pro ياتي) بني — فيجوا — المحضر الي الامام فيذبحوها
والغربا v.10. اصعد Mſ. يحرق v.8. لله Mſ. عند الله ver.6.
لان v.11. ومن الغريب الدخيل في ما Mſ. الداخلين فيما
لان نفوس جميع Mſ. نفس البشريين جميعهم الدم
(علي l.) على Mſ. عن النفس ibid البشريين الدم
الغربا ver.13. لا ياكله Mſ. لا ياكل دمه ver.12. النفس
الدخيلين — صاد — والطير الذين يوكلان — بالتراب
الغريب الدخيل — اصاد — او الطاير الذي اكله — Mſ.
كل واحدة منها في دم كل واحد منهم ولاني ver.14. التراب
Mſ. واي رجل — ويرتحض v.15. كل واحدة في دمه ولاني Mſ.
واي انسان — ويرحض

Cap. XVIII. ver.1. قايلا Mſ. تكليما ver.3.
فان Mſ. فان جرا من عمل v.5. هناك لا Mſ. اليه فلا
انا Mſ. انا الله الناهيكم ver.6. جرا اي انسان عمل
وسوة — فلا v.10. سوأتها Mſ. سوتها ver.9. الله ربكم نهيتم
ver.17. وذلك الا Mſ. وذلك ان لا ver.14. سوأة — لا Mſ.
وسواه امراه وابنتها — Mſ. وسوة امراة وسوة ابنتها — تتخذهما
فلا تضاجعه Mſ. فلا يصناجع (l. يضاجع) ver.22. تتخذ
واعلموا ان من — تنقطع v.29. البلد Mſ. الارض ver.25.
واعلموا من — تنقطع Mſ. منهم

Cap. XIX. ver.1. قايلا Mſ. تكليما v.5. بان —
فقد Mſ. قد حمل وزرهُ v.8. فان Mſ. وان v.7. ان — Mſ.
تجحدوا — مري منكم بصاحبه ver.11. حمل وزرا
Mſ. كذبا فانك ان ver 12. تحلف — امر بصاحبه Mſ.
Mſ. وخف ربك ver.14. لا Mſ. ولا v.13. باطلا فانك اذا
لا Mſ. ولا تحابوا — ولا تجوا عظيما ver.15. وخف من ربك
ولا تشن Mſ. لا تشنا v.17. تحابين — ولا تبتهجن جليلا
لا تذرها — v.19. مثل نفسك Mſ. مثل ما تحب لنفسك v.18.
وضياعك — نوعين وثوب من نوعين ملحمين صوف
لا ترتيها — وضيعتك — نوعين ملحمين Mſ. وكتان لا
لا deſunt reliqua, & ſupplenda ſunt. ver.20. مضاجعة
مضاجعة وهي — Mſ. انسال — لرجل وفدا لم — فلتك
Mſ. فليات ver.21. لاي رجل كان وفدا لم — فلتكون
ويستغفر عنه الامام Mſ. فيستغفر الامام عنه v.22. وليات
لله v.24. ومد — بلد كنعان Mſ. واذا — بلد ver.23.
Mſ. موهلا لله (pro مهلا litera و Damma vocalem indicat)

ولا تحلقوا (nec circumdabitis) Mſ. ولا تحلفوا زاويتي v.27.
فاتقوه — شرفتها Mſ. فتوقوه — شرفتهما ver. 30. بزاويتي
وابتهج — Mſ. وبه — الله المعاقب v.32. بها Mſ. بذلك v.31.
له كل تحب v.34. معكم غريب Mſ. غريب معكم v.33. الله
ولا تصنعوا Mſ. لا تفعلوا ver.35. له كنفسك Mſ. لنفسك
وصنجات عادلة واكيال عادلة واقساط عادلة يكون v.36.
واكيال عادلة تكون — من Mſ. لكم — من ارض
بلد

الدخيلين v.2. تكليما Mſ. قايلا ver. 1. CAP. XX.
في اعطايه v.4. الرجل Mſ. الانسان ver.3. الدخيل Mſ.
غضبي انا — Mſ. غضبي — فاقطعه v.5. مع اعطايه Mſ.
Mſ. فليقتل قتلا ver.9. الله Mſ. انا الله ver.7. فقطعته
جميع فقد حل v.11. بمراة Mſ. بامراة v. 10. قتلا يقتل —
جميعا ولما صنعا داهية (& cum patraverint malum) فقد Mſ.
ولا — داهية فقد حلت Mſ. ولما — داهية حل v.12. حلت
علي فن من — حلت Mſ. على فن — حل ver.13.
فليحرق هو وهما على البدل ولا تكن فيما ver. 14.
فليحرق بالنار هو وهن Mſ. بينكم فاحشه
على البدل ولا تكن فاحشة في ما بينكم
فنظر الي — فلينقطعا ver. 17. لتزنوها Mſ. ليزنوها v.16.
فلينقطعا — قومها ver.18. ونظر هو الي — فينقطعان Mſ.
ver.21. ومما Mſ. ولانهما ver.20. فينقطعان — قومهم Mſ.
بسيرة — ver.23. هناك Mſ. اليه v.22. يكونان Mſ. عونان
(aliàs ubi Mſ. habet سيرة impreſſ. رسم vide cap.9 16.)
ver.24. في رسوم — فانهم — اقليهم Mſ. لانهم — قليتهم
لهم — انتم — اعطيكم اياه حوزا انا الله ربكم الذي
لكم — انكم — اعطيه لكم Mſ. افرزتكم من بين الامم
v.25. فتكورونه لاني الله ربكم افرزتكم من جميع الامم
فميزوا والطاير Mſ. فتميزوا — والطاير الطاهر من النجس
Mſ. كان واحد منهما ver 27. النجس من الطاهر
كان منهما .

الكريبة v. 3. منهم Mſ. منكم ver. 1. CAP. XXI.
الاقرب اليه التي — فيها Mſ. اليه وهي التي — فيها
لانهم ver. 6. بخير من قومه Mſ. بخطير في قومه ver. 4.
ver. 8. فانهم لما هم — يصيروا Mſ. اذهم — ويصيرون
Mſ. ويكمل — لا يعرفها ver. 10. الله Mſ. الله ربكم

لا يدخل Mſ. لا يدخل v. 11. او كمل — فلا يعرفها
v.13. لما تاج دهن مسح — Mſ. لما صار تاج مسح — v.12.
احدي من هاولي الا Mſ. باحداهن الا v.14. لا Mſ. فلا
تكليما Mſ.-- قايلا v.16. الله مقدسه Mſ. الله ربكم مقدسه v.15.
ومن في عينيه وكت او v. 20. فيه Mſ. به v. 19.
ويهما يكن — فقربان v. 21. او كتيب في عينيه او Mſ.
وليا السجف فلا v. 23. وبهما به — فقربن ربه Mſ. الله
وليا الي Mſ. يدخل اليه ولا يتقدم الي المذبح اذ فيه
السجف لا يدخل والي المذبح لا يتقدم اذ فيه

قل لهم Mſ. v. 3. تكليما Mſ. قايلا v.1. CAP. XXII.
اي رجل من نسلهم على مر اجيالهم يتقدم الي الاقداس
التي يقدسونها بني اسرايل لله فقربها ونجاسته عليه
v.4. فينقطع ذلك الانسان من بين يدي الله المعاقب
ميتا ومن خرجت — انسال Mſ. ميت او خرجت — نسل
وي — Mſ. او — ان ينجس منه على سبيل نجاسته v.5.
ان ينجس منه او بانسان سبيله ينجس منه على ضروب
Mſ. فلا — بذلك انا الله v.8. بدنه Mſ. ذاته v.6. نجاسته
Mſ. عليه — يبذلوه لاني انا الله v.9. لا — به لاني الله
انسانا Mſ. انسانا — تلاديته v.11. عنه — تبذلوه لاني الله
لا — ومن طعام ابيها تاكل — v.13. شرار — تيلاد بيته
لا — ومن طعامه تاكل — لا ياكلوا Mſ. لا ياكلون
تكليما Mſ. قايلا v. 17. فيحملون Mſ. فيحملوا v. 16.
ال اسرايل — ال اسرايل Mſ. الاسرايلية — الاسرايلية v. 18.
فالصحيح هو المرتضي v.20. وكل ما — Mſ. وما — v.29.
Mſ. فيه عيب v.21. اومن الغنم فالصحيح &c. Mſ. منه
ثول — له Mſ. ثولول — لله v. 22. فيه شي من العيب
شاة كانت Mſ. او شاة عامرة او قيليط — وعلي v. 23.
المنصل — فلا — بلدكم v. 24. عامرة مدنجة — واما علي
المصول — لا — بلدانكم — ومن يد Mſ. ومن يد المر
قايلا v. 26. الذي فيها Mſ. الذي هو فيها v. 25. الامم
والنعجة لا تذبحوها وولدها في يوم v. 28. تكليما Mſ.
v. 30. والشاة هي وولدها فلا تذبحوهما في يوم Mſ.
Mſ. لاني v.31. ان — لا تبقون Mſ. بان — ولا تبقوا
مخرجكم من Mſ. المخرج لكم من ارض مصر v. 33.
بلد مصر

تكليما Mſ. قايلا ver. 1. CAP. XXIII. ver.
تعرفوها

Mf. ايام يجب ان تاكلوا .v.6 تسموها في Mf.
واليوم — .v.8 لا تعملوا Mf. لا تصنعوا .v.7
منكم — .v.11 تكلما Mf. قايلا .ver.9 وفي اليوم
عشران من سميد — .v.13 منه — تحريكا Mf.
عشرين سميد — مرضيا مقبولا لله Mf. مقبولا
جيتم .ver.16 Mf. جيتكم .v.15 لا تاكلون Mf. لا
بان .v.17 السابع فيصير جملة Mf. السابعة
(duo a- وكبشين Mf. وكذشا يكونان — الله .ver.18
منها ما يجب — الله وليكن عن — .v.20 يكونوا — لله
حصدتم .v.22 ما يجب منها — الله عن — ولتكن Mf.
(leg. حصدكم زرع رياضيهم — Mf. زرع ارضيكم
تكلما Mf. قايلا .v.23 طرة (حصدتم زرع رياضكم
هذه — الله الاهكم .ver.28 قربانا زايدا لله Mf. قربانا لله
علي مر اجيالكم Mf. لاجيالكم .v.31 ذلك — الله ربكم
عطلة هي — Mf. هي عطلة — التسعة — التالي له
تجب — .v.37 لا تصنعوا Mf. لا تعملوا .v.35 التاسع — الثاني
في .ver.39 يجب — وبر وذبح ومراح Mf. وذبح وبر
.ver.42 اوان — فحجوا حج Mf.
صريخ من الاسرايل Mf. صريخي من بني اسرايل فليجلس
من بلد مصر انا الله Mf. من ارض مصر .ver.43
ربكم

Cap. XXIV. ينضدها .v.4 تكلما Mf. قايلا .v.1
وصيرها في .v.6 اثني عشر Mf. اثنتي عشرة .v.5 يصفها
وصيرها صفين Mf. صفين في كل صف ستة منضدة على
على كل صف Mf. على المصفوفة .v.7 ستا في كل صف على
قام — تناص في المعسكر — .v.10 ياكلونه Mf. لياكلوه
.v.11 اقام — تناصوا في العسكر — اسرايلي Mf. الاسرايلي
فسب ابن المراة الاسرايلية Mf. وسب ابن الاسرايلية
ليبين له — عن قول Mf. ليتبين لهم — عن فم
.v.15 العسكر Mf. المعسكر .ver.14 تكلما Mf. قايلا
والدخيل Mf. الغريب .ver.16 اي رجل Mf. اي انسان
فمات .ver.21 يجعل عليه Mf. يجعل فيه عليه
الي .v.23 يساوي Mf. يتساوي .v.22 فليغرم Mf.
خارج Mf. خارج المعسكر — بما — الله تعالي به موسي
العسكر — كما — الله موسي

Cap. XXV. بطور Mf. في طور سينين قايلا .ver.1

ان تكون — Mf. وليكن — تدقق .v.3 سيني تكلما
عطلة هي — — .v.4 ut & C. ترفق vel potiùs تدقق
عطلة هي سبت تكون للارض هي تدقق Mf. تدقق
عطلة Mf. عطلة للارض .v.5 ut & C. ترفق vel forsan
سني — وذلك سبع سنين سنين مرات .ver.8 هي للارض
.v.9 سنين — سبع سنين سبع مرار فتصير Mf. فيصير
فتكن Mf. فيكون .v.10 عفران Mf. الغفران v.12
فلا يغبن كل .v.14 حوزه Mf. حوزته .v.13 تاكلوا Mf. تاكلون
.v.15 فلا يغبنن كل واحد اخاه Mf. واحد منكما اخاه
جملة — .v.16 غلاتها يبيعك هو Mf. غلتها يبيعكها
كثرت — تكثر — يجب ان Mf. يكثر — يجوز ان يقل
واعملوا Mf. واسكنوا .v.18 كل واحد Mf. واحد .v.17 تقل
وتزرعون .v.22 فتاكلوه Mf. فتاكلونه .v.19 بها واسكنوا
Mf. لا فلا تبع ثباتا .v.23 فتزرعون السنة Mf. في السنة
ان تكمل .v.30 فليكن Mf. فيكون .v.29 تبع بثاثا
Mf. بان يكون .v.31 ان كملت له — بثاثا Mf. له — ثباتا
فليخرج Mf. فليخرج عنه كل — حوزه في .v.33 ان تكون
فناقراهم Mf. في قراهم لا تبع .v.34 كل — حوز ولابهم في
وخف ربك Mf. وخف من ربك .ver.36 لا تبع بتة
وضيف .ver.40 اخرجكم Mf. الخرج لكم .ver.38
Mf. لا تستول — بالقماة وخف ربك .ver.43 او ضيف
من السكان .ver.45 ولا تستولي — باقما وخف من ربك
واما احد اخوتكم — واحد .ver.46 من بني السكان Mf.
واما اخوتكم — Mf. من بني اسرايل لا — عليه
وان — Mf. واذا — معه .ver.47 واحد لا — علي اخيه
منه — .ver.50 ما بيع Mf. ان يبتاع .ver.48 عنده
وفي الجملة .v.53 كم من — ابتاع له Mf. ابتاع فيها له
وبالجملة Mf. فيجب ان يكون معه كاجير سنة لسنة ولا
Mf. يفتك .ver.54 كاجير سنة بسنة يكون معه ولا
انا الله ربكم Mf. انا الله ربكم .ver.55 يفك
اعبدوني

Cap. XXVI. .ver.2 لاني الله Mf. انا الله .ver.1
نزلت Mf. انزلت غيوثكم .ver.4 الا ان Mf. الان ان
الدوس — Mf. الدياس — البزار — وتقيموا .v.5 اغياثكم
واجعل لكم Mf. واجعل .v.6 البذار — وتقيمون ibid.
اسيافكم Mf. سيفكم .v.7 ببلدكم Mf. في بلدكم

والماية تكلب — Mſ. والماية منكم يكلب — وتحت v. 8.
Mſ. تكونون لي خربا v. 12. وافي Mſ. واوفي ver. 9. تحت
وقلت انفسكم — وصاياي v. 15. تكونوا لي شعبا خاصا
واقلات نفسكم — وصاياي وتفسخوا Mſ. والان تفسخوا
ما تشخص — وتبذل Mſ. ما يشخص — ويذبل v. 16.
شانوكيم Mſ. شانيوكم v. 17. male, tranſpoſitis literis.
v. 24. وكسرت — وجعلت Mſ. واكسر — واجعل v. 19.
بالوبا — في Mſ. الوبا — بيك v. 25. بكم Mſ. معكم
معين — Mſ. معونة — طعاما — في الميزان v. 26. بك
ويستودش Mſ. ويستودشون v. 32. طعامكم — الي الميزان
v. 35. تسيب — فتستوفي Mſ. تتشتت — فتستوفي v. 34.
انهم — ver. 13. طول ايام — كا لم Mſ. طول — لما لم
وليس v. 37. انه — من غير كالب Mſ. وليس كالب هناك
وبيبك منكم v. 38. Mſ. وليست — قوام Mſ هناك — ثبات
التي v. 39. في ما بين الامم يفنيهم بلد اعدايكم
بنكثهم اذ — بسلوكهم v. 40. التي معهم Mſ. هي معهم
فانا — ver. 41. بنكثهم الذي — بما سلكوا Mſ.
انا — على اللجاج — او الي Mſ. باللجاج — الي ان ينهزم

(deeſt الذي Mſ. الذي مع اسحاق v. 42. حين ينهزم
الارض — هذا جزاوهم — وبسوي قلتها v. 43. اسحاق
الارض — جزاهم — وبسومي اقلتها نفوسهم Mſ. انفسهم
صادق l.) الذي — صادع Mſ. الذين — الصادق v. 45.
الذي نزلها الله — Mſ. التي جعلها الله — في طور v. 46.
علي طور

XXVII. ver. 1. قايلا Mſ. تكليما ver. 6.
[عشر] مثقالا Mſ. مثاقيل فضة والاثني ثلاثة
كان — v. 9. (redundare videtur, عشر) والاثني عشرة
كانت — Mſ. يصلح — قربانا لله — يكون قدسا لله
ردائه — قومه v. 14. — تصلح — قربان الله يكون قدسا
Mſ. كر من شعير ver. 16. ردائه — بقومه Mſ.
قيمك تكن بمثاقيل القدس عشرين Mſ. v. 25. شعير
Mſ. من الغنم او هو من البقر v. 26. دنق المثقال
ما — فالعشر منه v. 32. البقر او الغنم فهو لله
ver. 33. عشور — كل ما — فالعاشر يكن Mſ. يكون
بين جيدا وردي Mſ عن جيد او ردي ولا
(جيد او ردي l.) ولا

Variantes Lectiones in Libro *NUMERORUM.*

Cap. I. ver. 1. اسرايل جماعة Mſ. اسرايل لعشايرهم
بني اسرايل (f. varia lectio è margine irrepſit.) لعشايرهم
v. 10. تحصوهم بجيوشهم انت Mſ. تحصيهم انت v. 3.
v. 17. ومن بني افريم Mſ. ومن بني يوسف فمن افرايم
Mſ. تسعة v. 23. روبن Mſ. راوبين v. 20. هاولي Mſ. هاولا
ومن منسا v. 34. فمن بني Mſ. فمن افرايم v. 30. سنا
من سبط اشر Mſ. من بني اشير v. 40. ومن بني منشا Mſ.
v. 48. الي ابايه — من Mſ. الي بيت ابايه — ممن v. 45.
وفي نزوله هم Mſ. وفي نزوله v. 15. تكليما — Mſ. قايلا —
كا امر الله Mſ. بجميع ما امر الله به موسي وهارون v. 54.
موسي كذاك صنعوا
Cap. II. v. 1. ثم كلم — تكليما Mſ. وكلم — قايلا
ماية الف ver. 9. كل سبط رجل في Mſ. كل سبط في v. 2.
جميع عسكر v. 16. ماية وثمانين Mſ. وثمانون — وهم اولا
جميع عدد عسكر راوبن ماية Mſ راوبين ماية الف واحد

بنيامين ابيدن Mſ. بنيامين وشريفهم ابيدان v. 22. احد
جيشهم اثنين وستين Mſ. جيشه اثنان وستون ver. 26.
نفتالي وشريفهم احيراع v. 29. والنازلين الي Mſ والي v. 27.
جميع عسكر v. 31. نفتلي احيرع بن عينن Mſ. بن عينان
جميع عدد عسكر دن
Cap. III. ver. 1. موسي وهارون — لموسي — في برية
ver. هرون وموسه — موسي في جبل سيني Mſ. سينين
بين يدي v. 4. هذه — بنو هرون Mſ. وهذه — بني هارون
Mſ. فكلم — قايلا ver. 5. بين يديه في Mſ. الله في
مسلمون v. 9. فاوقفهم Mſ. & C. فقفهم v. 6. كلم — تكليما
تكليما Mſ. قايلا v. 11. مسلمين معطين Mſ. & C. معطون
لليوانيين Mſ. اللاويانيون لي v. 12. deeſt in Conſt cod.
ملاكي ibid كما ان لي Mſ. كما لي C. كما كان لي v. 13.
بكري Mſ. at C. & ſic يصير ibid. اهلكت Mſ. & C.
بين قايلا C. سيني تكليما Mſ. سينين قايلا ver. 14.

LEVIT.

لبيت Mf. & C. لبيوت v.17. in Mf. deeft باسمايهم
لبوى v.18. هذان Mf. & C. هذه ibid. لقبايلهما
& C. لعشايرهم ver. 19. وعزايل Mf. & C. وعزيال
لعشايرها Mf.& C. لعشايرهم ibid. لبيت Mf. & C.
v.21. عشايرهم Mf. عشايره C. عشاير جرسون v.23.
Mf. الي ورا v.24. لايل Mf. & C. لال v.25. والخبا
v.26. السرادق Mf. الصردواق C الصرادق
27. ولقهات Mf. & C. لقهت ibid يصهار Mf. & C.
ibid. عزايل Mf. & C. عزيال v.28. الف Mf.& C.
ver.30. قهات عشاير امة بيت وشريف Mf. وشريفهم
defunt. C. لعشيره اب لبيت وشريف ibid. عزايل
& C. عزيال ibid. والمذبح fic & C. at Mf. المذابح
وجميع واستر بها يستخدمون التي القدس واواني
وساير والستر بها يخدمون الذي القدس وانية C.
وجميع والستر يستخدموا الذي القدس وانيه ver. 32.
Mf. & C. العزر ibid. هارون Mf. & C. هرون ibid
Mf. يحفظ C. حافظ v. 33. هاتان عشيرتاه Mf. هذه
ibid. ولمراري Mf. ولمرري C. لمرري ibid
C. هاتان عشيره مرري C. هذه عشيره v.34 عددهم fic &
at Mf. وعددهم ibid. الف Mf. الاف ibid ومايتان Mf.
C. ومايتين v.35. صوريايل Mf. & C. صوريال ibid.
Mf. & C. ابيحيل ibid. الشمالي Mf. & C. الشمال
36. مراري Mf. & C. مرري v. 37. السرادق fic & Mf.
C. الصرادق v.38 هارون Mf. & C. هرون ibid وابناه
ibid المسكن Mf. المقدس ibid فليقتل Mf.
C. يقتل v.39. فكذلك Mf. & C. فذلك ibid. الذين
Mf.&C. الذي ibid الجيوشيهم كل Mf. & C. العشايرهم
فصاعدا شهر ابن من ذكر ibid. هارون Mf. & C. هرون
ibid. الفا وعشرون اثنان Mf. الف وعشرين اثنين C. الذي
v.42. الذين Mf. انا الله ibid. وبهايمهم Mf.
v.43. الفا — اثنين C. الف اثني ibid. وبهايم اللاويين
Mf.& C. وثلثه v.44. فكلم Mf. ثم كلم ibid. قايلا
v.46. والثلاثه Mf. الثلثه C. ثلثا ibid. Mf.
C. وسبعين ver.47. منهم in Mf. deeft. C. منهم
ver. 48. الي هرون Mf. لهرون v.49. فاخذ ut & C.
ibid. مفديي Mf. القطه C. الفضه ver.50 وهي

in Mf & C. deeft. ibid. وستون Mf. & C. وستين

CAP. IV. ver. 1. قايلا Mf. تكليما ver. 2. ارفعا Mf.
& C. ارفع ver. 2. C. من بني Mf. من بين بني ibid.
بعشايرهم Mf. & C. لعشايرهم v. 3. ابن ثلاثين Mf. & C.
الي خمسين ibid. الي ابن خمسين Mf. & C. بن ثلثين
ibid. الي الجيش Mf. & C. للجيش ver.5. فيهيون fic & C.
at Mf. فيحطوا ibid. ويغطون Ms. ويغطو v.6. ويجعلون Ms.
ويجعلو ibid. عليه جلود Ms. عليه غشا جلود ibid.
ويبسطون Ms. & C ويبسطو ibid. اسماكون Ms. اسماكون
ibid ويصلحون Ms. ويصلحو v.7. الموجهه Mf. & C.
الموجه ibid. يبسطون Ms. ويبسطو ibid الريش Mf. & C.
الستر ver.8. ويبسطون Ms. ويبسطو ibid صبغ Mf. ثوبا
صبغ ibid. ويغطونها بغشاء جلود Ms. ويغطوهم بجلود
C. بغشا ويغطهم ibid ويصلحون Mf. & C. ويصلحو v 9.
وليأخذوا Ms. & C. ويأخذوا ibid. وذوات كلبتيها Ms. &
C. وكلباتها v.10. ويصنعوا fic & C. at Ms. ويجعلو ver.11.
فليبسطوا Ms. & C. يبسطو ibid. ويصلحون Ms. & C.
ويصلحو v.14. ويجعلوا Ms. & C. يجعلون ibid. يخدمون
عليه بها Ms. & C. يخدمو بها عليه v.15. فعند Ms. &
C. فبعد ibid قهات Ms. & C. قهت ibid. فيحملونها Ms.
& C. فيحملوها ibid فيهلكون Ms. & C فيهلكو v.16.
الاضاه fic & C. at Ms. الاضاته ibid الاصباغ Ms. &
C. الاصبوع ibid. وجميع ما فيه fic & C at Ms. في ما
v.18. بني قهات Ms. & C. سبط قهت v.19. بهم Ms. &
C. لهم ibid. التي يخدون بها Ms & C. حتي يحيو ibid.
بذنوبهم fic & C. at Ms. بذنوبهم ibid. منهم deeft Ms.
& C.v.20. يدخلوا ut Ms, at C. يدخلون ibid. وينظروا Ms.
& C. وينظرون v.21. وكلم Ms. ثم كلم ibid قايلا Ms تكليما
ver.22. جيرسون Ms & C. جرسون ibid لبيت fic et C. at
Ms لبيوت v.23. ثلاثين Ms & C. ثلثين ver. 25. وغشا
الداريش fic & C. Mf والغشا الداريش ib. C. وستر Ms وستر باب
ver.26. Ms. السرادق C. الصرادق ibid التي Ms & C.
الذين ibid التي Ms الذين ibid مستديره Ms مستديرا
ibid. وكل fic & C. at Ms. فكل ib. فيه deeft in Mf & C.
v.27. وبنيه fic et C. at Mf. وبنوه ibid. جيرسون Mf. & C.
جرسون v.28. جيرسون Mf. & C. جرسون ibid. ايثامر Mf.
& C.

& C. ايثمر ibid. بين C. et Mſ. ابن v.29. مراري Mſ. & C. ابن ثلثين C. ثلثون Mſ. ثلاثين v.30. مرري C. خمسين ſic & C at Mſ. خمسين ibid لخدمة خبا Mſ. الصرادق Mſ. & C. السرادق ver. 32. لخدمة خبا ibid. واطنابها C. واطنبها: deeſt Mſ. ibid. آنية deeſt Mſ. ver. 33. مراري Mſ. & C. مرري ibid. ايثامر Mſ. & C. ايثمر ibid قهات v.34. بني هرون C. ابن هرون Mſ. بني هارون Mſ. & C. قهث ibid — لعشايرهم ſic & C. Mſ. tantùm ابن خمسين. ibid. ثلثين Mſ. & C. ثلاثين v.35. كذلك كل من. Mſ. كل الداخل ibid. خمسين Mſ. بني خمسين. C. يدخل C. دخل كل من ver. 37. Ita legitur in Mſ. & C. هذا (هاورلي C) عدد عشاير القهثيين كل من يخدم (خدم C) في خبا المحضر الذي عد موسي وهرون عن (علي C) قول الله بيد موسي Hic eſt numerus familiarum Caathitarum, omnis qui miniſtrat in tabernaculo præſentiæ, quos numeravit Muſa & Haron juxta verbum Dei per manum Muſæ. v.38. وعدد بني جيرشون لعشايرهم لبيوت ابايهم Et numerus filiorum Gerſhon per familias eorum, per domos patrum ſuorum. ver 39. Deeſt etiam in Mſ. in C. autem ita ſe habet من ابن ثلثين سنة فصاعدا الي ابن خمسين سنة كل من دخل الجيش لخدمة في خباء المحضر A filio triginta annorum & ſupra, ad filium quinquaginta annorum, omnem ingredientem in turmam ad miniſtrandum in tabernaculo præſentiæ: poſt ver.39. in Mſ. habentur quæ in noſtro exemplari loco v.38. ponuntur, ſc. وعددوا &c. Poſt illa etiam ſequitur ut eſt in ver.40. فكان &c. Poſt ver. 44. in Mſ. hæc tantùm occurrunt وعد بني مرري كذلك فكان — ut in noſtro ver.44. In exemplari autem Conſtant. pleniùs, et ad Heb. propius extant hi verſus, qui in noſtro atque Mſ. compendiariò habentur. ver. 41. هاورلي معدودين عشاير بني جرشون كل من خدم في خبا المحضر الذي عد موسي وهرون علي قول الله ver.42. ومعدودي عشاير بني مرري لعشايرهم لبيوت ابايهم v.43. من ابن ثلثين سنة فصاعدا الي ابن خمسين سنة كل من دخل الجيش لخدمة في خبا المحضر ver.44. &c. وكان عددهم لعشايرهم ver.41. Hi ſunt numerati familiarum filiorum Gerſhon, omnes miniſtrantes in tabernaculo præſentiæ, quos numeravit Muſa & Haron juxta verbum Domini. ver. 42. Numerati etiam familiarum filiorum Merari per familias ſuas, per domos patrum ſuorum.

v.43. A filio triginta annorum & ſupra, ad filium quinquaginta annorum, omnem ingredientem in turmam ad miniſtrandum in tabernaculo præſentiæ: ver.44. Fuit inquam numerus eorum per familias ſuas, &c. ver. 45. in Conſt. معدودي بني مرري الذي عد موسي وهرون علي قول الله v.46. المعدودين الذي عد موسي وهرون بيد موسي واشراف اسرايل الليوانيين لعشايرهم ولبيوت ابايهم ver.47. ابن ثلاثين سنة فصاعدا الي ابن خمسين سنة كل من دخل ليخدم خدمة الحمل في خبا المحضر v.48. وكان عددهم خمس الاف ماية وثمانين v.45. Hi ſunt numerati familiarum filiorum Merari, quos numeravit Muſa & Haron juxta verbum Dei per manum Muſæ. ver.46. omnes numerati, quos numeravit Muſa & Haron & principes Iſraelis de Levitis per familias ſuas, & per domos patrum ſuorum: v.47. A filio triginta annorum & ſupra, ad filium quinquaginta annorum, omnis qui ingreditur ad miniſtrandum miniſterium onera portandi in tabernaculo præſentiæ: ver.48. Fuit inquam numerus eorum quinque millia centum & octoginta.* Vitioſè ſic in exemplari ponitur iſte numerus ver.48. in Mſ. — وكان جميع v.49. poſt وعددهم ſequitur in Mſ. كما امر الله موسي Prout mandaverat Dominus Muſæ.

Cap. V. in Mſ. ver. 1. وكلم الله موسي تكليما v. 2. لميت ſic & C. at Mſ. بميت v.3. فلينفوهم Mſ. & C. ينفوهم ibid. العسكر Mſ. & C. العسكر: ſic & v. 4. V. 6. بنو Mſ. & C. بني bis. ver. 5. قايلا Mſ. تكليما ver. 6. بعهد الله Mſ. & C. بالله v. 7. فيرد Mſ. & C. فيرده ibid. للامام v.9 للّه وهي ibid. يكون C. يري Mſ. يكن ſic & C. at Mſ. ان يستغفر ibid. وهي لله Mſ. & C. ويستغفر ibid. فللامام Mſ. & C. ادفعوها Mſ. & C. دفعوها ibid. كل Mſ. فهي له C. تكون له Mſ. كنت له ver. 10. Mſ. كل اليه يكون امر اقداسه لاي امام دفعها كانت له C. كل امر يكون اقداس اليه لاي امام دفعها كانت له v. 11. قايلا Mſ. تكليما v. 13. عن ſic & C. at Mſ. بضبط Mſ. & C. واستترت ibid. واستترت v. 14. يضبط Mſ. & C. تقهر ibid. وخطر ſic & C. Mſ. وخطر ibid. او غير Mſ. & C. فيغار ibid. — نجسة Mſ. & C. نجسة contractius. v. 15. وياتي ſic & C. at Mſ. يجعل ibid. عليها ſic & C. at Mſ. عليه v. 16. [illegible] ſic & C. at Mſ. يصنع ib. يذكر ſic & C. Mſ. الذكر يذكر

NUM.
16. ويقفها Mſ. & C. ويوقفها v.17. الامام deeſt Mſ.
18. ويقفها Mſ. & C. ويوقفها v.21. بيمين Mſ. بيمين
plenius ſic يمين ذلك علي المراة الامام ibid. بيبن ſic
C. Mſ. بيبن لما في ibid. الله deeſt in Mſ. & C. ibid.
Mſ. & C. ساوقطا v.22. المر deeſt in Mſ. & C. ibid.
Mſ. & C. فيرم v.25. الذكر ſic & C. Mſ. الغيرة
26. منه Mſ. فيكم منه C. فيكها الامام منها v.27.
Mſ. ib. مرا فيها Mſ. ما فيها C. المره الما فيها
28. Mſ. & C. لم تنجس وان كانت لم تنجس وان
30. فليقفها Mſ. & C. فليوقفها ver. 31. بيرا Mſ. &
بيرو.

CAP. VI. ver. 1. وكلم Mſ. ثم كلم ibid. قايلا Mſ.
v. 2. لينسك Mſ. & C. لينتسك v. 3. بنتسك
Mſ. & C. منه بنتسك ibid. Mſ. المسكر — الخمر
ibid. لا يشربه Mſ. & C. لا يشرب منه ibid. يشربه
Mſ. & C. يشرب v. 6. طول وطول Mſ. & C. طول v. 7 ابيه
& C. Mſ. ابوه ib. واخيه ut & C. Mſ. اخوه ver. 8. Mſ.
C. كذلك ايام وطول v. 9. بغتة in Mſ. deeſt
11. ذكاة Mſ. ذكوه C. للذكوه ibid. ميت Mſ.
v. 12. ابن Mſ. & C. بن ſic v. 14 V. 13. بها ut &
Ms. به v. 14. للذكاة Ms. & C. للذكوة v. 15.
Ms. & C. وبسله ibid. ممسوح Mſ. & C. ممسوحه
& C. at Mſ. معهن ver. 16. ذكاته Ms. & C.
v. 17. السلامة Ms. & C. سلامة ibid. سله ſic
C. Ms. السلة ibid. الذين Mſ & C. الذي v. 18.
ſic & C. Mſ. المطبوحة ver. 19. الفطير ſic & C.
ver. 21. نحن ſic C. Mſ. مع v. 22. قايلا
v. 23. كذا Mſ. كذي ibid. فبركوا Mſ.
v. 24. فيك omittitur in Mſ. & C. v. 25.
abeſt à Mſ. ibid. يرعك Mſ. & C. يرعيك
ver. 26. السلم Mſ. & C. السلام ver. 27. فيتلوا Mſ. &
فيتلو.

CAP. VII. v. 1. فراغ Ms. & C. فرغ ibid. ومسحها
Mſ. & C. abſque و v. 2. Ms. & C. قرب ibid. Ms.
الذي C. ابايهم الذين هم روسا الاسباط وهم الحاضرين
قايلا وقولا Mſ. ver. 4. هم روسا الاسباط وهم الحاضرين

v. 7. منها omittitur in Mſ. & C. v. 8. عجلات Mſ. & C.
موسي Mſ. لموسي v. 11. وقربو Mſ. ولما قرب v. 10. عجل
ver. 12. قربان abeſt à Mſ. v. 13. poſt مثقالا deſunt
بمثقال القدس quæ habentur in Mſ. v. 14. عشرة Mſ.
& C. عشر v. 16. للذكاه Mſ. & C. للذكوه v. 17.
خمسة — C. خمس خباش Mſ. وخمسة اكبش & ſic
poſtea ſæpius ver. 18. قربانه omittitur in Mſ. & C.
In Exemplari Conſt. omnes ſequentes verſus plenè habentur ut in Heb. cum repetitione ſcil. antedictorum verſſ. 13. 14, 15, 16, 17. in Mſ. autem compendiario ut in noſtro Arab. at non ſine aliqua varietate nempe v. 24.
حيلون Mſ. حلن v. 36. مثل ذلك Mſ. بعد ذلك v. 54.
جمليايل Mſ. & C. جمليال ibid. فداصور Mſ. & C.
فدهصور v. 60 بنيامين — جدعوني — ابيدان Mſ. &
C. بنمين — جدعني — ابيدن ver. 66. احيعازر —
دان — شداي عمي Mſ. & C دن — شدي عمي — احيعزر
v. 72. الاحد Mſ. الحادي ib. اشير — عكران — فجعيابل
Mſ. & C. اشر — عكرن — فجعيال v. 78. الثاني عشر
C. الثالث عشر ibid. نفتالي — عينان — احيراع Mſ.
& C. نفتلي — عينن — احيرع ver. 84. مسكة Mſ.
مسح C. ممسح ibid اثنتا عشرة Mſ. اثنا عشر C. — اثني
ibid. اثنا Mſ. & C. اثني bis & v. 86. V. 85 مثقال Mſ.
مثقالا ibid. in Mſ. poſt مائة omittitur مثقال ver. 86.
ودروج Mſ. & C. الدروج ibid. منها من عشر Mſ.
من عشر C عشر v. 87. اثنا عشرة Mſ. اثنا عشر C.
اثني عشر ib. Mſ. & C. عشر اثني ſic ter poſtea. ib. للذكاه
Mſ. & C. للذكوه ver. 88. ذباح Mſ. ذبح C. ذباح
ibid. عشرون Mſ. & C. عشرين ibid. ستون Mſ. & C.
ستين ter ita. ib حملا Mſ. & C. حمل v. 89. خباء المحضر
omittuntur in Mſ. & C. ibid. مخاطبة ſic & C.
Mſ. مخاطبا

CAP. VIII. v. 1. Ms. تكليلها v. 4. وسوسنها Ms. & C.
وحراحها ibid. اري Ms. & C. ارا v. 5. Ms. تكليلها v. 6.
من بني ſic & C. at Ms. من بين بني ibid. وكذا Ms. &
C. وكذي ibid. فاصنع Ms. & C. اصنع ibid. لهم Ms.
& C. بهم ibid. من Ms. & C. في v. 7. الذكاة Ms. &

C. والذكوه ſic & v. 8. 12. ibid. بالموسي Ms & C.
الموسي ibid. ابدانهم Ms. & C. جميع بدنهم ibid.
ويتطهرون . Ms. & C. ويطهرون v. 8. سميك ſic & C at
Mſ. سمك v. 10. بنو Mſ. & C بني v. 12. يسندون Mſ.
C. يسندو ibid. ارءس الثورين Mſ. & C. راس الثوران
ibid والاخر Mſ. & C. واخرهما v. 13. وقفهم Mſ. & C.
واوقفهم v. 15. يدخل Mſ. & C يدخلو : deeſt اللبوانيون
in Mſ. & C. v. 16: بني ſic et C. Mſ. بين بني ib. اني C ان
Mſ. deeſt : ib. اهلاكي Mſ. et C. اهلكت v. 19. للقدس
Mſ. et C. الي القدس ver. 20. جماعه في Mſ. et C.
وجماعة ibid. صنعا Mſ. et C. صنعو v. 23. صنعا Mſ.
et C. صنعو v. 24. خمس Mſ. et C. خمسة v. 26. يعانها
omittitur in Mſ. C. نخدم ib. كذا Mſ. et C. كذي

Cap. IX. v. 1. ارض ſic et C. at Mſ. بلد v. 2. ليصنع
بنو Mſ. et C. بني v. 3. فليصنعوه Mſ. et C. يصنعوه
bis v. 5. صنع Mſ. et C. كذاك صنع v. 7. من الناس
Mſ. بميت من الناس C. — من ميت v. 8. به omititur
in Mſ. et C. v. 9. Mſ. تكليما v. 10. نجسا Mſ. et C. نجس
v. 11. منه Mſ. منه بين الغورويين poſteriora verba
loco في وقته ibid. ياكلونه Mſ. & C. ياكلوه v. 12. شيا
deeſt in Mſ. & C. v. 12. فليصنعوه Mſ. & C. يصنعوه
ver. 13. لله Mſ. & C. الله v. 14. ان يجب deeſt in Mſ. &
C. ver. 15. وفي ſic in C. Ms. ومن ib. غطا Mſ. & C.
غطاه ibid. وفي اليل Ms. & C. وباليل ibid. كمنظر نار
Ms. & C. كرويا النار v. 16. — منظر Mſ. (ϰαϰόζηλ quod) وليلا
ورويا النار ليلا ſic & C. v. 17. بنو Mſ. & C. بني ibid.
اي abeſt à Mſ. & C. ibid. Mſ. & C. يسكن فيه
ibid. — ينزل ſic & C. Mſ. ينزلو بني v. 18. ان امر Mſ.
& C. علي قول ibid. بنو Mſ. & C. بني ibid. وعن امره
Ms. & C. وعلي قوله ibid. — ما سكن طول Mſ.
طول ما مده سكن ibid. مقيمون Ms. & C. مقيمين
v. 19. طال Ms. اطال ibid. علي Ms. المقام علي ibid.
بنو Mſ. & C. بني ibid. يرحلوا Ms. & C. يرحلون
v. 21 المسا Ms. السما malè, literis tranſpoſitis v. 22 مقيمون
Mſ. et C. مقيمين

Cap. X. ver. 1. وكلم Mſ. ثم كلم Mſ. تكليما ver. 4.
Mſ. باحدهما Mſ. بحدهما ibid. اجتمع ſic & C.
v. 7 فانفخوا Mſ. et C. تنفخو v. 8. يضربون Ms
يضربو ibid. وليكن Ms. et C. ويكن v. 9.
Ms. صرتم C. صعدتم ibid. حرب Mſ. الحرب
روس Ms et C. رووس ibid. فاضربوا Ms. et C.
ibid. صعايدكم Ms. et C صواعدكم ib.
Ms. et C. فتكون Deeſt الله in Ms. et C. v. 12.
Mſ. et C. بني ver. 13. رحلتهم Mſ. et C. رحيلهم
عن امر الله Ms. et C. علي قول الله v. 14. جيوشه
et C. جيشه v. 17. بنو Mſ. et C. بني bis. ibid.
Mſ. et C. حملوه v. 20. جاد Mſ. بني جد v. 23.
Mſ. et C. منشه ibid. فداصور Mſ. et C.
v. 25. عسكر Mſ. et C مركز عسكر v. 27. جيش
جيشه C. جيش عسكر ver. 29. حميه Mſ. et C.
ibid. راحلون Mſ. et C. راحلين ib. الذي ſic et C.
التي ibid. الله Mſ. et C. الله اياه ibid. وعد ſic et C.
اوعد ib. خيرا Mſ. et C at بخير v. 31. البريه Mſ. et C.
البر ib. كابصارنا ſic et C. Mſ. كبصارنا v. 32.
Mſ. وان الا v. 33. فرحلوا ſic et C. Mſ. ثم رحلو ib.
Mſ. et C. ثلثه bis. ib. ايديهم Mſ. et C. يديهم
للعسكر Mſ. et C. العسكر v. 35. الرسم Mſ. et C.
السبيل ib. رب Mſ. رب بنصرنا ib. سانيوك Mſ.
C. سانيك v. 36. Mſ. et C. وعند نزوله ان يقول رد
الاسرايل Mſ. اسرايل

Cap. XI. v. 1. ناره Mſ. et C. فيهم ناره v. 2. فدعا
et C. فدعي v. 4. الذين Mſ. et C. الذي v. 6.
لنا شي Mſ. et C. مما ليس شي v. 8. فيلتقطونه Mſ.
C. فيلقطونه ibid. بالمدق Mſ. منه في المدق ibid.
بدسم ſic et C. at Mſ. بدبس v. 9. وعند ſic et C at
وبعد v. 10. موسي Ms. علي موسي v. 11. موسي Ms.
C. موسي لله ibid. خطا Ms. et C. خطاه v. 12. ام ſic et C.
at Mſ. او ibid. تحمل Mſ. et C. يحمل ibid. عليه omi-
titur in Mſ. et C. v. 13. هذا الجمع لاعطا Mſ. et C.
اعطي جميعهم v. 14. لست Mſ. لا C. فلا v. 15. وان
et C. at Mſ. فان ibid. حطا Mſ. et C. حطا v. 16.
Mſ. et C. اتجلي ibid. خطاي deeſt in Mſ. et C. v. 17.

انت Mſ. انك v. 18. للقوم Mſ. القوم C. الي القوم ibid.
لعل Mſ. et C. الي الغد ib. لاجل ما ſic & C. at Mſ. ولما
ib. مصر لنا Mſ. et C. لنا مصر v. 19. الا deeſt in Mſ.
v. 20. انفكم Mſ. et C. انفاكم ib. اخرجنا ſic et C. at Mſ.
خرجنا v. 21. الذين Mſ. et C. الذي ib. اني Mſ. انا v. 22.
اغنا بهم Mſ. & C. اغنانهم v. 24. ووقفهم Mſ. & C. واوقفهم
v. 25. ملاك الله Mſ. & C. الله tantum. ib. ſequens الله deeſt
in Mſ. & C. v. 25. prius ذلك deeſt in Mſ. & C ib. رجلا
الشيوخ C. رجل الشيوخ Mſ. الشيوخ tantum. v. 26.
المعسكر Mſ. & C. العسكر ib. واسم الثاني Mſ. & C.
والاخر ib. تنبيا في المعسكر Mſ. & C. نبو في العسكر
ver. 27. فاحضر Mſ. & C. تحاضر ib. الداد Mſ. & C.
ان الذ ib. متنبيان Mſ. & C. متنبيين ib المعسكر Mſ.
& C. العسكر ſic & v. 32. v. 28. يوشع Mſ. & C. يهوشع
ibid. يا موسي d. in Mſ. v. 29. صاروا Mſ. & C. صار
v. 31. سلوي ſic & C. at Mſ. سلوا ib المعسكر Mſ. & C.
العسكر ib. كذا d. in Mſ. et C. ib. ويسره ſic et C. at
Mſ. ومسير يوم يسره ib. حواليه ſic et C. at Mſ. حوليه ib.
مثل d in Mſ. et C. v. 32 فاقام ſic et C. at Mſ. فقام
ib. عشره ſic et C. at Mſ. عشر ib. فسطحوها Mſ. et C.
فسطحوه v. 34. فيها Mſ. et C. فيه

CAP. XII. ver. 1. الحبشا Mſ. الحبشي C. الحبشه ibid.
اعتزل عنها Mſ. & C. اعتزلها v. 2. فقالا Mſ. & C. فقالو
v. 4. علي عفلة Mſ. & C. abſque علي v. 5. ملاك الله Mſ. et
C. الله tantùm. ibid. وادي ſic & C. Mſ. فنادي ver. 7.
فليس Mſ. & C. ليس v. 8 اخاطبه واسطة اني بغير Mſ.
اخاطبه [C. شفاه] ان شفاها ver. 9. Mſ. et C. وارتفع
v. 10. هي Mſ. et C. بها ver. 11. لموسي ſic & C. at Mſ.
موسي v. 13. فدعا Mſ. & C. فدعي ibid. فاشفها Mſ.
فاشفاها ver. 14. ولو ſic et C. at Mſ. لو ibid. في خارج In
Mſ. et C. في deeſt. ibid. المعسكر Mſ. et C. العسكر ſic &
ver. 15. ibid بعد ذلك ſic et C. at Mſ. بعدها ver. 14. في
deeſt in Mſ. et C. ibid. ولم Mſ. ايام ولم [C. سبعه] سبع
ibid حين deeſt in Mſ. et C.

CAP. XIII. ver. 1. رحل القوم Mſ. رحلو tantùm. C.
رحلو القوم v. 3. رجلا واحدا Mſ. et C. رجل واحد ibid.

فابعثوه Mſ. et C. تبعثو به ver. 4. في ſic et C. at Mſ. من
v. 6. شافاط deeſt in Mſ. v. 10. deeſt in Mſ. ver. 12. منشا
Mſ. et C. منشه v. 13. deeſt in Mſ. ver. 17. وهذه Mſ. & C.
هذا ibid الذين ſic & C. at Mſ. الذي ibid. موسي deeſt in Mſ. v. 18. فقال Ms. قال C. وقال ibid. اصعدوا ſic
& C. at Mſ. صعدو ver. 19. والشعب الي بلده Mſ. & C.
في اراض. C. الرياض ver. 20. البلد ما هو والقوم Mſ. & C.
ibid ام Mſ. & C. ام في v. 21. ايام العنب deeſt ايام in Mſ.
& C. v. 22. deeſt in Ms. v. 23 وشيشاي Mſ. & C. شيشي
ibid. بنو Mſ. & C. بني ibid. حبري Mſ. & C. حبرا ibid.
سبع Ms. بسبع C. بسبعه v. 24. واحدا Mſ. & C. واحد
v. 25. من ثم ſic & C. at Ms. معه ver 26 روم Mſ. & C.
البلد v. 27. ريام واروهم Ms. واوراهم C. ver. 29.
المقيمين Mſ. & C. المقيمون ibid. Ms. ومن اولاد الجباره
وايضا اولاد الجباره راينا ثم C. راينا هناك v. 31. صعودا Ms.
صواعدا C. صعودا v. 33. فيه Ms. & C. به فرمناه هو ibid.
ذوو Mſ. & C. ذوي

CAP. XIV. ver. 1. فرفع Ms & C. فرفعت ver. 3.
الي ذلك Ms. لذلك C نساونا ذلك Ms. et C. نسانا
ibid. ارامل deeſt in Mſ. et C. v. 6. يوشع Ms. et C.
يهوشع ver. 7. قولا Ms. et C. قايلين v. 10. بالحجاره
ſic et C. Mſ. في الحجاره v. 13. المصريون الذين Mſ. et C.
المصريين الذي ib. هاولا Mſ. et C. هاولي القوم v. 15.
يسير Mſ. et C. تسير ib. ايديهم Mſ. et C. يديهم
ib. قولا Mſ. et C. قايلين v. 18. الامهال ſic et C. Mſ. المهل
ib. كثير ut et C. Mſ. وكثير ib غافر ut et C. Mſ. وغافر
v. 20. له ſic C. in Mſ. deeſt. ib لقد Mſ. et C. قد ibid.
لهم ſic et C. at Mſ. عنهم ib. يملا ſic et C. Mſ. يملي
ib الارض ſic et C. Mſ. العالم v. 22. الرجال الذين ſic
et C Mſ. رجل الذي ib. البريه Mſ. et C. البر v. 23. لا راوا
Mſ. et C ان راو ib. وكذلك ſic et C. Mſ. كذاك
ib. عصاني Mſ. et C. يعصيني ib. الي البلد Mſ. et C.
البلد v. 25. فالعمالقة الكنعانيون مقيمون ſic et C.
Mſ. في غد ib. فالعملقيين وكنعانيين مقيمين deeſt
in Mſ. ib. لكم الي البر C. الي البريه Mſ. الي لبر
ſequens الي deeſt in Ms. v. 26. ثم deeſt in Ms. et هرون
poſt

poſt تكليما ponitur v.27. Mſ. et C. التي تدمرو v. 28.
قل ut et C.Mſ. فقل ib. لاصنعن Mſ. et C. ان لم اصنع
v. 29. معدود Mſ. et C. كل معدود ver.30. ان اعطيه
ان Mſ. et C. ابراهيم واسحاق ويعقوب • الا كاليب
كلب الا فيه اسكنكم ib. يفنا ويوشع Mſ. et C.
ويهوشع يفنه v.31. الذين ſic et C. Mſ. الذي ib. يعرفوا
Mſ. et C. يعرفون ib. فيه Mſ. به C. فيها v.33. يقيمون
Mſ. et C. يقومون v. 34. التي — باحصا ſic et C. Mſ.
الذي — احصا v.35. واصنعه ut et C Mſ. لاصنعه v.36.
الذين Mſ. et C الذي ib. الارض Mſ علي البلد C.
علي الارض v.37. فمات ſic et C. Mſ. مات v. 38. ويوشع
Mſ et C ويهوشع ib. وكاليب — يفنا Mſ. et C. وكلب — يفنه
ib عاشا Mſ. & C. عاشو ib. الذين Mſ. & C. الذي
v.40. فصعدوا ut & C. Mſ. وصعدو ib. بالصعود اليه deeſt
in Mſ. & C. v. 41. لا Mſ. & C. لا يا قوم ib لا فانها
ſic & C. Mſ. وهيا فلا v.42. معكم Mſ. & C. هو معكم
v.43. العملاقيين والكنعانيين Mſ. & C. العملاقيون
والكنعانيون ib. ايديكم Mſ. & C. يديكم ib.
فتقطعون Mſ. & C. فتقعون ib. لانكم ſic et C. Mſ.
اذ ib. عوذكم Mſ. & C. معكم v.44. في وسط المعسكر
Mſ. et C. من وسط العسكر v. 45. العملاقة Mſ. & C.
العملاقيون ib. حرما Mſ. & C. حرمه

Cap. XV. ver. 1. قايلا — خاطب Mſ. كلم — تكليما
v. 2. معطيكم هناك ut C. Mſ. معطيكموه ver. 3.
في ut C. Mſ. او في ib. مقبولا مرضيا عند الله ut C.
Mſ. لله مقبولا مرضيا ver. 4. سميد ملتوتا عشر Ms.
et C. ملتوتة سميدا عشرا in Mſ. بدهن poſt ملتوته
πλεονάζει ib. للمزج Ms. et C. للمزاج v. 5. يصعده مع
Mſ. مع تصنعه in C. مع tantum v. 6. عشري Mſ. et
C. عشرين ibid. سميد ملتوتين Mſ. سمد ملتوتا C.
ملتوته سميدا ver. 7. للمزج Mſ. & C. للمزاج ibid.
الله عند مرضيا مقبولا (C. لله) Mſ. لله مقبولا مرضيا
v. 8. صعيده Mſ et C صعيدا ib. او تسويح in Mſ.
او deeſt ib. لله ut C. Mſ. ليوي v.9. عشار ثلاثة Mſ.
et C عشور ثلثه ib. ملتوته سميد Mſ. سمدا C. — سميدا
ver. 10. وخمرا Ms. et C وخمر ib. قسط Ms. قسط قربان

ib. عند الله Ms. & C. لله v. 11. كذا Ms. et C. كذي
ib. مع كل ut C. at Mſ. من كل ib. ومع ut C. at Mſ. مع
ib. الكمل ut C. Mſ. الكملان v. 12. المحصيات Mſ. et C.
المحصيين v. 13. كذا Mſ. et C. كذي ib. عند الله Mſ. et C.
لله v. 14. عند الله Mſ. et C. لله ib. فكما ut Mſ. C. كما
فليصنع لذاك Mſ. & C. كذاك يصنع v. 15. ايها
Ms. يا ايها C. يا هو ib. يكون deeſt in Mſ. & C. v. 16.
شريعه Mſ. & C. شريعه واحده v. 17. قايلا Mſ. تكليما
v. 19. رفيعة Mſ. et C. رفيعه لله v. 20. ترفعونها Mſ. & C.
ترفعوها ib. البذار ترفعونها Mſ. كذاك (البذار C.) البيدر
ترفعوها v. 21. اجعلو من اول اجينكم Mſ. et C.
تجعلو من اول اجينكم وكذاك v. 22. فلم C. ولم Mſ.
ولا v. 23. من جميع Ms. et C. مثل جميع ib. ما امر
C. at Mſ. ما امركم ib. يد موسي منذ يوم Mſ. من
يوم C. يد موسي من يوم v. 24. مقبولا مرضيا Mſ. مرضيه
مقبله ib. للذكاة الماعز Mſ. للذكوه (الماعز C.) المعز v. 25
ويستغفر ut C. at Mſ. فيستغفر ib. فاتوا Mſ. et C. يوم
فاتو ib. وذكاتهم Mſ. et C. وذكوتهم v. 27. واحد Mſ.
كذلك واحد ib. للذكاة Ms. & C. للذكوه v. 29
خطيه Mſ. & C. ما اخطا v. 30. من بين in Mſ. بين
deeſt. v. 31. ازري Mſ. & C. ازرا v. 33. قدمه Mſ. & C.
فقدمه v. 35. في خارج المعسكر Mſ. & C. خارج العسكر
v. 36. المعسكر Mſ. & C. العسكر ib. كما امر الله تعالي
لموسي C. الله موسي (in Mſ. امر deeſt) كما امر v. 37
ولا قايلا Mſ. v. 38. اكناف ut C. at Mſ. كناف v. 39
لتروها Mſ. تروها C. تراوه literis tranſpoſitis.

Cap. XVI. v. 1. اصهار Mſ. & C. اصهر ib. داثان
Mſ. & C. وذن ib وابيرام Mſ. & C. وابيرم ib. ابنا Mſ.
& C. بني ib. بنو Mſ. & C. بني v. 2. فقاموا Mſ. & C. وقاموا
ib. خمسون ميتان Ms. & C. خمسين مياتين ib.
Ms. & C. ذوو v. 3. ما حسبكما Ms. & C. حسبكما
v. 6. يا omittitur in Mſ. & C. v. 7. عليها ut C. at Mſ.
فيها ib. فيها ut C. at Ms. عليها ib. بني ليوي Mſ.
v. 8. يا omittitur in Ms. v. 9. اذا فرزكم الاه Ms. &
الاه افرزكم اذ ib. in Ms. deeſt خدمه ib. يخدمونهم
Mſ. تخدمو v. 10. فكذاك ut C. at Mſ. كذاك ibid.

طلبتم ut C. at Mſ. تطلبتم ib. ايضا ut C. omittitur
in Mſ. v.11. كذلك Mſ. & C. لذلك ib. جمعك Mſ.
جموعك C. جمع ib. المجتمعون Ms. المتجمعين C.
المجتمعين ib. تتذمروا هو حتي Mſ. تتذمرون من C.
تتذمرون من حتي v.13. ان اقليل Mſ. اقليل ما ib.
تراس—تراس Mſ. تروسا—تتراس C. تتروس tantum.
v.14. نخلة Mſ. & C. نخله من ضيعه ib. كرما Mſ. &
C. كرم ib. هاولايك Ms. اوليك v.15. موسي Ms. جدا موسي
ib. هدايتهما Mſ. & C. بكورهم ib. لاحدهما Mſ. & C.
لاحدهم ib. ان من Mſ. ان علي ib. الي احدهما Mſ.
احدهم الا C. الي احدهم v.17. خمسين مايتي Mſ. & C.
وخمسين مايتين ibid. وكل واحد منهم يقدم Mſ.
مجمرة كل رجل C. مجمرته واحد v.18. كل واحد
Mſ. & C. كل رجل ib. وموسي ut C. at Mſ. موسي
v.19. جميع ut C. at Mſ. ساير v.20. وكلم Mſ. فكلم ib.
تكليما وهرون Mſ. تكليما وهرون ver. 21. افنيتهم Mſ.
افنيتهم حتي v.22. اوجهها Mſ. & C. وجوههما ib. يا اله
يا قادر وقالا Ms. يا طايق يا الاه (قالا .C) وقال ib.
ارجل واحد Mſ. الرجل الواحد ib. ساير Mſ et C. جميع
v.23. فكلم Mſ. ثم كلم ib. قايلا Mſ. تكليما v.24.
وداثان Mſ. & C. دثن v. 26. وقال ut C. Mſ. وقل per-
peram. ib. اجتنبوا Mſ. et C. اعتزلو ib. تتساقوا Mſ. & C.
تنساقوا v. 27. ابواب Mſ. et C. باب ib. ونساوهما وبنوهما
والطفالهم Mſ. et C. واطفالهم وبنوهم نساهم v. 18.
ليس ذلك in Mſ. et C. omittitur. ذلك v.19. هولاء Mſ.
et C. هاولي القوم v. 30. فتبلعهم Mſ. et C. فتبتلعهم
ib. هاولاء Mſ. & C. هاولي القوم v 31. ان انشقت in Mſ.
& C. omittitur ان ib. التي Mſ. et C. الذي v. 33.
من جميع Mſ. & C. من بين v. 36. وكلم — قايلا
Mſ. ثم كلم تكليما ver. 37. بين يدي Mſ. et C. بين
tantum. ib. لانها ut C. Mſ. فانها v. 38. واما Mſ. & C.
فاما v. 40. ممن Ms & C. من ibid وكالجموعه Ms. &
C. وجموعه ver. 41. فلما in Mſ. & C. deeſt v. 42. عليهما
ſic & C. at Mſ. عليهم v. 44. وكلم Mſ. ثم كلم ib. وهرون
omittitur in Mſ. ib. قايلا Mſ. تكليما v. 45. ارتفعتما
ut C. at Mſ. ارتفعتهم ib. من بين in Mſ. omittitur من

ib. افنيتهم ut C. at Mſ. افنيهم v. 46. لهم Ms. & C.
عنهم ib. بدا وقد ut C. at Mſ. وبدا ib. الصدم Mſ.
& C. الصدام v. 47. قال ut C. at Mſ. امر ib. الوباء Mſ.
& C. بالوبا ib. ابتدا ut in C. in Mſ. deeſt ib. فنجر ut C. at
Mſ. فاخذ ib. لهم Mſ. & C. عنهم v.48. الاحيا والموتي
Mſ. الموتي والاحيا C. الموتا والاحيا

CAP. XVII. ver. 1. ثم كلم — تكليما Ms. وكلم — قايلا
v.2. مر ut C, at Ms. كلم ibid. لكل ut C, at Ms. من كل
ibid. اثني عشره يكون ذلك Ms. اثني عشر فذلك In C.
tantùm اثني عشر ibid. علي كل رجل Ms. اسم كل سبط
علي C. علي كل رجل اسم v.3. بيوت ut C. at Ms. بيت v.4.
هنا لك احضرك عندها Ms. احضركم هنا لك C. احضرك
هناك v.5. الذين ut C. at Ms. الذي v.6. عشره Ms. &
C. عشر ibid. وعصي Ms. وعصا C. وعصاه ibid. بينهم
ut C, at Ms. بينها v.8. في خبا Ms. & C. الي خبا ibid.
عصي Ms. عصا C. عصاه ver.9. كل واحد ut C, at Ms.
كل رجل v.10. فيفني Ms. & C. فيفنا ibid. يهلكوا Ms. &
C. يهلكون

CAP. XVIII. v 1. وابناك Mſ. & C. وبنوك ibid. وابناك
Mſ. & C. وبنيك ibid. تحملان Mſ. & C. تحملون ver. 2.
وابناك Ms. & C. وبنوك ibid فقط omittitur in Ms. v.3.
ويحفظوا تحفظك ويحفظ كل المضرب (جميع الخبا .C) لكن
لا يتقدموا الي آلة القدس والمذبح (واما الي انيه القدس
والمذبح لا يتقدمو .C) ليلا يموتوا هم وانتم (ولا يهلكو
فيحفظون ما يستحفظيهم Mſ. ايضا هم وايضا انتم .C)
وحفظ جميع الخبا واما انيه القدس والمذبح فلا يدنو بها
فليحفظون v 5. كيلا يهلكوهم وانتم ايضا ان الجنوهم ذلك
Mſ. & C. ويحفظو ibid. المقدس Mſ & C. القدس ver. 7.
تحفظون C. تحفظو Ms. تحفظا ibid. فتخدمونه Ms & C.
وتخدموه ver. 8. اياها Mſ. & C. لك ibid. وبنيك Ms. & C.
ولبنيك ver. 9. وذكاتهم Mſ. & C. وذكوتهم v. 10.
كل Mſ. وكل v. 11. عطيتهم Mſ. & C. عطاياهم ib. جعلتها
Ms. & C. اعطيتها v. 13. التي ut C. at Mſ. الذين v. 14.
الاسرايلية Mſ. & C. الاسرايل ver. 16. وفدا ut C. at Mſ.
وفدي ib. هم pro هو ib. دانقا Mſ. & C. دانق v. 17.
واما Mſ. & C. فاما ib. والماعز Mſ. & C. والمعز ib. تفديها

Mſ. & C. تقدمها ibid عند الله Mſ. & C. لله ver. 19.
Ms. et C. ترفعها ib. يرفعها الدهر Ms. العالم ib. لله Ms.
et C. لله لك v. 20. لله Deeſt in Ms ib. رباضهم Ms. et C.
رباضهم ib. قسم ut & C. at Mſ. نصيب ibid. صرت
Ms. & C. جعلت v. 21. التي Ms. & C. الذين v. 22.
فتحملوا Ms. & C. فيحملون v. 23. اللاويانيون Mſ. & C.
اللاويانيين v. 24. اعشار Mſ et C. عشور ib. للاوانيه Ms.
et C. للاوانيين ib. فلذالك Ms. & C. فلذلك ib. له Mſ.
et C. لهم v. 25. قايلا — وكلم Ms. ثم كلم تكليما v. 26.
الاعشار Mſ. & C. العشور ib. كتخلتكم Mſ. & C. بخلتكم
v. 27. وذلك ut et C. وذاك Mſ. ibid. البذار ut & C. البيدر
Ms. ibid. وكالسلافة ut & C. والسلافه Mſ. ibid. المعاصر
Mſ. & C. البنار ver. 28. كذاك ترفعون Mſ. et C. فكذاك
من جميع عشوركم (اعشاركم C.) Mſ. من بني ترفعو ibid
Mſ. واعطوه ut & C. واعطوا ibid. التي تاخذونها من بني
ibid. الله ut & Mſ. لله C. ver. 29. ترفعونه Mſ. & C. ترفعوه
ver. 30. ليوانيون Mſ. & C. ليوانيين ibid ut & C. بني من
بني Ms. ibid. البذار ut & C. البيدر ibid. والعصير Ms.
& C. والبنار ibid. واهلوكم Mſ. واهاليكم C. واهلكم ibid.
لانه deeſt in Mſ ver. 32. بسببه Mſ. & C. عنه ibid
تبذلوها — C. تبذلوها — تهلكون Mſ. تبذلوا — تهلكوا
تهلكون

Cap. XIX. ver. 1. وكلم Mſ. & C. ثم كلم v. 2. ببقره Mſ.
خارج C. الي خارج المعسكر Mſ. & C. ver. 3. بقره C. ببقرا
Mſ. باحراقها v. 5. فابله Mſ. ut & C. مقابل v. 4. العسكر
& C. يحرقها ibid. وجثثها Mſ. & C. وفرثها v. 6. حريقها ut
& C. حرقها Mſ. v. 7. المعسكر Mſ. & C. العسكر ver. 8.
ثيابه بالما والذي يحرقها ibid. C. والمحرقها Mſ. ويحرقها
In Mſ. & C. omittitur بالما ib. العروب Mſ. & C. الليل
ver. 9. في خارج المعسكر Mſ. & C. خارج العسكر ibid.
ويكون Mſ. & C. وتكون ib. ذكاة Mſ. & C. ذكوه
v. 11. دنا Mſ. & C. دني v. 12. يتذكي Mſ. & C. يتذكا ib.
ومن دنا v. 13. يتذكا منه فيهما Ms. & C. يتذك فيهما
Mſ. & C. من دني ib. فكل يموتون ولا يتذكي Mſ. et C.
من ibid. يدخله Mſ. et C. دخله ibid. يموت ولا يتذكا
بين الخوف اذ لم يرش عليه ما النضح (اذ ما النضح

الاسرايل اذ ما النضح Mſ. لم يرش عليه C.) فهو
عليه v. 15. In Mſ. redundat لم يرش عليه فهو
الارض ut et C. الصخره v. 16. ما ليس Mſ. & C.
بالقتيل Mſ. v. 18. حرق ut et C. حريق ver. 17.
القتيل Mſ. v. 19. يوم السابع ut et Mſ. In C. deeſt
في العشا Mſ. & C. ibid ويرحص Mſ. & C. وارتحص ib.
ولا (ولم C.) يتذكا Mſ. ولم يتذك ver. 20. بالعشي
وهو Mſ. ut & C. فهو Mſ. ib. من ما ut & C. ماء
لامس vitioſe in Mſ. ib. ويكن sic & C. ويكون
ذلك النجس Mſ. ib. النجس ut & C. النجس v. 22. الامس
انسانا Mſ. & C. انسان ib. ينجس مثله Mſ. sic & C.

Cap. XX. v. 1. بنو Mſ. & C. بني ib. فهناك ut C.
البرية v. 4. Ms. قال ut C. قالوا v. 3. ثم Mſ.
بين وجفن Mſ. عليه • ولا جفن • ولا تين v. 5. البر ver. 5.
حتي ماء للشرب ليس فيه ib. ولا جفن وتين C.
من بين v. 6. حتي ما ليس للشرب in Ms. deeſt C.
وقعو C. وجوههما Mſ. & C. فوقعا اوجههما ib.
الصخر Mſ. & C. علي الصخر ib. ماوه Mſ. & C.
الصخر الحجر v. 10. الما Mſ. & C. المياه ib.
لكم ما Mſ. & C. لكم ماء ib. الصخر & C. omittitur
وتقدساني v. 12. الصخر Mſ. & C. السخر v. 11.
تدخلو C. تدخلا Mſ. تدخلان ib. وتقدسوني
رسل v. 14. Mſ. et C. رسولي v. 13. به Mſ. et C.
الاخوك Ms. ib. ut C. اخوك ib. كذي Mſ. et C.
ان Mſ. ib. ut C. وان v. 15. الذي ut C. at Mſ.
مصريين Mſ. et C. المصريون ib. واسي Mſ et C.
صوتنا ib. فدعونا ut C. at Ms. فدعونا الي الله v. 16.
طريق Mſ. v. 17. اخرجنا ut et C. واخرجنا ib. صوطنا
الاحمر sic & C. الاحمري v. 18. الطريق ib. Mſ.
نصعد ib. بني Mſ. et C. بنو v. 19. كلا Mſ. et C.
فنصعد Mſ. ib. اليك omittitur in Ms. et C. v.
كذلك ut et C. فقال ib. كذاك ut et C. at Ms. قال
اسرايل Ms. et C. اسرايليين ib. ابا Ms et C ابي
هر ut et C. هور v. 22. ان يجوز Ms. et C. يجوزون
فانه ver. 24. لانه Mſ. et C. قايلا Ms. et C. قولا
بكا • Ms et C. بكي

Num.

Cap. XXI. ver. 1. أثاريم ut et C. at Mſ. اتريم ib.
وسبي Ms et C. وسبا v. 2. الاسراليه Mſ. et C. الاسرايل
ib. وقالوا ut et C. وقال Ms. v. 3. ايديهم Ms. et C. يديهم
ib. فجعلوهم وقراهم Mſ. et C. فجعلوه وقراه v. 4. رحلوا
ut C. at Mſ. رحل ib. ليستديروا sic et C. ليستريح Ms.
v. 5. اصعدتنا Mſ. et C. اصعدتمونا ib. لنموت Mſ. et C.
نموت ib البريه Mſ. et C. البر ib. اذ ليس Ms. et C. مما
ليس ib. لنا deeſt in Mſ. et C. ib. سئمت Ms. et C.
ضجرت v. 7. فقالوا Mſ. et C. وقالو ib. ادع الله Ms. ادع الي الله
ib. فدعا Mſ. et C. فدعي v. 9. وجعله ut C. at Mſ. دفعه
ib. علم ut Ms. علام C. ib. الي ذلك Mſ. et C. — تابيا الي
v. 10. بنو Mſ. et C. بني ib في اوبوث ut C. باوبوث Mſ.
v. 11. من اوبوث Mſ. من ثم C. منها ib. وحطوا في بلاقع
الجيرين في البر الذي بحضره مواب من مشرق الشمس
Mſ. ونزلو في عيي هعبريم (المجاز .C) في البريه التي
مقابل مواب (علي جهه مواب .C) من جهه مطلع الشمس
v. 13. في اردون (من جانوب اردون .Mſ) الذي في البريه
في جانب .C الخارج عن تخم — ماب (مواب .Mſ) والامورين
— ملاحم الله v. 14. الاردن الذي في البريه Mſ. et C.
فتوح الله v. 15. عار ut C. at Mſ. عر ib واسنده — ماب
Mſ. et C. — مواب واسنده v. 16. ماء Mſ. et C. ما v. 18.
ونير C. بير Mſ. بيرا ib. الروسا Mſ. et C. الريسا ib. رسموها
Mſ. et C. وراسموها ib. بمتوكاءتهم Mſ. et C. بوكاياتهم
v. 19. الوادي Mſ. et C. الواد v. 20. — ماب الوادي Mſ.
et C. — مواب الواد ib السماوه Ms. السماوا v. 21. الاسراليه
Ms. et C. الاسرايل v. 22. في تخمك Mſ. et C. تخمك v. 23.
بحورين Ms. et C. بحور ib. للقايهم Mſ. et C. تلقاهم v. 24.
فقتله Ms. فقتلوه ib ال اسرايل omittitur in Ms & C.
ib. عمون ut C. عمان Ms. v. 25. في حسبون ut & C. at Mſ
حسبون ib. من ورساديقها Mſ. & C. ورساتيقها ver. 26.
ماب Ms. & C. مواب v. 28. عار Mſ. & C. عر ib ماب ut
et Ms. مواب C. sic et v. 29. V. 29. يا شعب Mſ. يا قوم In
C. deeſt ib. كموش Mſ. et C. كموش عبدت ib. سبيا
ut C. at Mſ. سبايا v. 30. الي ut C at Ms. ذلك الي v. 32.
رساديقها Ms. et C. رساتيقها v. 33. وصعدوا Ms. & C.
فصعدوا ib. في طريق Mſ. et C. طريق ib. للقايهم Mſ. et

et C. تلقاهم ver. 34. تخمه Mſ. et C. تخافه.

Cap. XXII. v. 1. رحلوا Mſ. رحلو بني اسرايل ib. ماب بيدا
Mſ. et C. بيدات مواب ib. ريحا Mſ. et G. يريحا ver. 2. بالاق
Mſ. & C. بلق ib ما Mſ. & C. جميع ما ib. بالاموري Mſ.
et C. بالاموريين ver. 3. المابيون Mſ. جدا الموابون C.
كل ناس Mſ. كلما ib. فقال Mſ. et C. وقال v. 4. الموابيون
C. كل اناس ib. كلحس Mſ. & C. كما يلحس ib. بالاق
Mſ. وكان بلق ver. 5. بلعام Mſ. & C. بلعم ib الي فاثور
Mſ. الي فاثورا C. فاثورا ibid. هذا الشعب Mſ. & C. هوذا
القوم ib. غطي ظهر Mſ. et C. غطا ظاهر v. 6. والان تعال
Mſ. فالان C. فالان فتعال ib بلدي (Mſ. & C. عن) من
ib. ان In Mſ. omittitur ib. تبارك عليه Mſ. & C. تباركه
v. 7. فمضي C. فمضاو ا. فمضوا ib. ماب ومديان Mſ. et C.
رووسا C. ريسا Mſ. روسا ib. هاهنا Mſ. ههنا v. 8. مواب ومدين
v. 9. فوافي امر sic & C. In Mſ. فوافي deeſt. ib. وقال Mſ.
et C. قال ib. يقولون عنه ان الذين Mſ. & C. يقول ان
ib. غطا ظاهر Mſ. et C. غطوا ظهر v. 11. القوم الذين
فالان تعال sic & C. فتعال الان Mſ. ib. سبهم Mſ. & C.
سبه ibid. احاربهم فاطردهم Mſ. et C. احاربه فاطرده v. 12.
تمض Mſ. & C. تمضي ib. الشعب Mſ. & C. القوم v. 13.
فقام C. فقام بلعم Mſ. فاقام بالغداه ib. لروسا Mſ. et C.
لريسا ib. عن omittitur in Mſ. et C. ver. 14. روسا Mſ.
& C. ريسا ib. وقالوا ut & C. قالو Mſ. ib. ابي Mſ. & C.
ابا ver 15. روسا Mſ. & C. ريسا ib. اجل واعظم ut et C. at
Mſ. اعظم واجل ver. 16. كذا Mſ. et C. كذي ib. لم
تمتنع Mſ. et C. — لا ver. 17. فالعن Mſ. et C. العن
v. 18 بلق omittitur in Ms. ib ملء Mſ. & C. ملو v. 19.
ايضا انتم Mſ. & C. انتم ايضا ib. هنا Mſ. هاهنا C. ههنا
ib. خطابي Mſ. تخاطبني v. 20. فامض Mſ. & C. امض ib.
لكن sic et C. ولكن Mſ. ib اصنعه Mſ. اسنعه v. 21 مضي
C. مضا ib. روسا بالاق Mſ. & C. ريسا مواب ver. 22. ملاك
Mſ. & C. ملاك sic et verſſ. 23, 24, 26, 31. ver. 23. ولما Mſ.
& C. فلما v. 24. وجدار يسره In Mſ. et C. omittitur جدار
v. 26. موضع Mſ. & C. موضع مضيق ib. — الي يمنه او
Mſ. & C. — يمنه ولا ver. 28. هذه مره Mſ. هذه العقبه
v. 29. تراوغت بي Mſ. et C. تمرست بي ibid. لكنت قد
ملكك

قتلتك ſic et C. at Mſ. لقتلتك ver.30.— الست Mſ.
(C. آآنك) التي ركبتني مذ كنت الي .ib اليس انا اتانك
اليوم ſic & C. at Ms. الذي ركبت علي منذ كنت والي
الان .ib كذا ſic & C. at Ms. كذي ver.31. بيده ſic et
C. at Mſ. في يده ver.32. دفعات Mſ. & C. عركات .ib ان
احيدك Ms. et C.—في ان v. 33. الاان deeſt in Mſ. ib.
الدفعة Mſ. & C. عركه v.34. له قال in Mſ. et C. omit-
titur له v. 36. لماب Mſ. et C. لمواب v. 37. ولم تصير علي
Mſ.— فلم لم تصير C. لم لم تجي .ib اترلني ليس Ms.
اتري ليس C. اتري اليس .ib علي اكرامك Mſ. ان
اكرمك C. اكرمك v. 38. اترلني Mſ. & C. ترلني ibid.
ما يلقننيه Mſ. ان يلقننيه C. ما يلقننيه v.39. ومضا Mſ.
فمضا ib. الي ان ſic & C at Mſ. حتي v. 40. ودبح Mſ. ودبح
بلق ib. الروسا Mſ. & C الريسا v.41. كان بالغداه ut C.
كانت الغداه ib. ثم بعض Mſ. et C. ثم الي بعض *

Cap. XXIII. ver. 1. ههنا abeſt à Mſ. سبعه
(C. مذابحا) مذابح Ms. مذابح زبح (malè, vel pro ز
tantum, vel pro سبع ib. سبعه Mſ. سبع ib. وسبعه
اكبس Mſ. كباس (C سبعه) سبع v.3. فلعلي C.
فلعل ان Ms. فلعل ib. لقننيه ut Mſ. at C. يلقننيه ib.
ومضي Ms. فمضي C. ومضا v.4. سبعه Mſ. سبع C.
كبشا وثورا علي كل مذبح (كل واحد .ib سبعه مذابحا
(C. منها Mſ. ثورا وكبشا علي كل واحد منها v.5. فقال
Mſ. له فقال ibid. كذا Mſ. et C. كذي ver.6.
هو وجميع روسا ماب Mſ. et C. وجميع ريسا مواب ver.7.
ارام Mſ. & C. ارم ib. ماب Ms, & C. مواب ib. جبال
ut C. at Ms. جبل ib. فالعن ut C. at Ms. سب ib.
يعقوب Mſ. اليعقوب v. 8. كما Mſ. & C. ما ib. يسبه الله
Mſ. & C. يسبه الطايق v. 9. روس Ms. & C. رووس
ib. فرادي C. فريدا Mſ. فردا v. 10. تموت نفسي ſic &
C. at Mſ. اموت v. 12. وقال له ut C. at Ms. قايلا ibid.
الا ان Mſ. لا ان v.14. فبني Mſ. & C. فبنا ib. سبعه
Mſ. سبع ver. 15. ههنا Ms. هاهنا bis. ver. 16. كذا
Mſ. & C. كذي ver. 17. واقف Ms. & C قايم ib.
وروسا ماب Mſ. & C. وريسا مواب v. 18. وانصت Mſ.
وانصتا ver. 19. القادر Mſ. & C. الطايق ib. كلاما

omittitur in Mſ. & C. ib. يقوم مقامه Mſ. & C.
يقوم به v. 20. قد in Ms. & C. deeſt v. 21. دغلا
Mſ. دغلا ولم ير v.22. القادر Mſ. & C. الطايق v.23.
القادر Mſ. & C. الطايق v.24.— ينضجع الي ان
Mſ. لا ياكل الذي لا ينضجع حتي ver. 25. in Mſ.
pro بلق ib. عليه omittitur in Mſ. & C. v. 26. كم
Mſ. & C. لك ib. فاصنعه Mſ. به اصنع C. اصنع v. 27.
فلعله Mſ. & C. فلعل ib. من عند Mſ. & C.
ib. سبعه omittitur in Mſ. et C. v. 28. السماوه Mſ. et C.
السماوا ver. 29. ابن لي سبعه مذابح Mſ. et C.
ابني لي سبع مذابح C. سبعه مذبحا ibid.
سبعه Mſ. — سبع ibid. اكبس وسبعه Mſ.
سبع كبلس

Cap. XXIV. v. 1. اسرايليه Mſ. et C. اسرايل
ver. 2. نازلين Mſ. نزلو نزلا ver. 4. القادر Mſ. & C.
الطايق v. 5. يا نسل Mſ. & C. يا ال ib. منازلكم Mſ.
& C. منازلك v. 6. وكجنات Mſ. وكجنان C. كجنانين
ver. 7. اعاج Mſ. et C. احج ib. وتدسالي Mſ. & C.
وتتسانا v. 8. القادر Mſ. & C. والطايق ib. المخرج لهم Mſ.
المخرجه C. المخرجهم ibid. يعرق Mſ. et C. ليس
v. 9. كلبوه Mſ. & C. لبو ib. من ذا ut C. at Mſ. اذا
ib. مبارك فيك المبارك Mſ. & C. مباركا مباركك
ملعون Mſ. & C. ملعونا v. 10. حردا ſic & C. at Mſ.
ib. دعوتك Mſ. et C. دعوت بك ib. فاذا Mſ. & C.
فاذا بك ib. باركت فيهم Mſ. et C. باركتهم ver. 11.
والان انصرف Mſ. والان فانصرف C. فالان فانصرف
كنت deeſt in Mſ. & C. ver. 13. ماء Mſ. لملو C.
ib. او ذهبا C. او ذهب Mſ. وذهب ib. لم استطع Mſ.
et C. لا استطيع ib. فاعمل ut C. at Ms. فاصنع ib.
من راي انما اقول الذي يقوله Mſ. رايي (C. من)
اقوله يقوله الله (in C. deeſt انما) انما الذي ver. 14.
منصرف ut C. at Mſ. منصف ib. الي قومي Ms. بقوم
In C. deeſt v. 15. يايها ut C. at Ms. ياايها v. 16.
Mſ. & C. الطايق ib. العالي وعارف معرفه deſunt in Mſ.
ib. وهو مفتوح in Mſ. deeſt وهو v. 17. ولا امرا وليس هو
الان موجودا Mſ. & C. ب الان وليس هو اراه امر ib. وهو

& C. فهو ib. يطلق ut C. at Mſ. يطلع ib. فيوص جهات
Mſ. & C. فيوهن جهات مواب ib. شيث Mſ. et C.
v. 18. سيعير Mſ. سعير C. ساعير v. 19. عماليق فضرب
Mſ. & C. عملق وضرب v. 21. مسكنك ut C. at Mſ.
محلسك ib. ويصيم Mſ. et C. وتصير v. 22. منكم
Mſ. & C. فكم v. 23. ويل من Ms. & C. الويل من
ib. القادر Mſ. & C. الطايق ver. 24. والدارمين C.
والدرامين Mſ. ودرامين ver. 25. راجعا Mſ. et C.
ورجع

CAP. XXV. v. 1. الاسراليه Mſ. et C. الاسرايل ib.
في ان Mſ. & C. ان ver. 2. فدعون القوم Mſ. & C.
بالقوم فدعين ver. 3. فعور ut C. at Mſ. بعور vitioſe,
rectius poſtea. ver. 4. لموسي ut C. at Mſ. موسي ibid
روسا Mſ. et C. ريسا ib. حذا Mſ. اجرا C. حذي ib.
حتي ترجع ut C. at Mſ. شده حتي ترجع v. 5. فقال
ut C. at Mſ. قال v. 6. رجل Mſ. et C. برجل v. 7. راي ut C. at
Mſ. راه v. 7. هرون ut C. at Mſ. اهرن ib. وسط ut C. at
Mſ. وسط ib. بيده ut C. at Mſ. في يده v. 8. ودخل
ut C. at Ms. فدخل v. 9. عشرون Mſ. & C. عشرين ib.
الالف Mſ. الف v. 10. قايلا — وكلم Mſ. & C. — ثم كلم
تكليل v. 11. ان omittitur in Mſ. & C. ib. بغيرته Mſ.
& C. بما غار v. 13. غار ut C. at Ms. مار ver. 14. ابايه
ſic & C. at Mſ. ابنه ibid. بنت Mſ. & C.
ابنا ſic & ver. 18. Ver. 16. قايلا — وكلم Mſ. & C.
تكليل — ثم كلم v. 18 بة abeſt in Mſ. et C.

CAP. XXVI. v. 3. العازار Mſ. & C. والعزر ib. باحصايهم
ut C. at Mſ. بيدات ib. باحصياهم بيدا ماب Mſ. et C. بيدات
مواب ib. ريحا Mſ. & C. يريحا v. 5. من راوبين Mſ.
& C. بني راوبن v. 7. الفا Mſ. & C. الف v. 8. فلو Mſ.
& C. فلوا v. 9. وبنو Mſ. et C. وبني ib. داعيا Mſ. et C.
دعا ib. الذين ut C. at Ms. الذي ib. تلفقوا Ms. & C.
تلعقوا v. 10. وقت deeſt in Mſ. ib. اكلت Mſ. & C.
واكلت ib. — ومايتي Ms. — ومايتين C. الميايتين وخمسين
ib. رجل ut Ms. at C. رجلا ib. فصاروا Mſ. & C. فصارا
v. 11. لم Ms. & C. ولم كسف بهم v. 12. وبنو Ms & C.
وبنو ib. عشاير Mſ. عشايره ter in hoc ver. itemque in

verſſ. ſequentibus v. 14. عشرين redundat in Ms.
v. 15. وبنو Mſ. & C. وبني v. 16. العيريين Mſ. & C. العريين
v. 19. وبنا Mſ. بني C. وبني ib. عير واونان Mſ. & C. عر
بني C. وبني Mſ. ib. كنعان Mſ. كنعن v. 23. بنو Mſ. وبني C. بني
ib. عشاير Mſ. عشايره تولع in C. deeſt تولع v. 26. بنو
Mſ. & C. وبني v. 28. وابنا Mſ. وبني C بني v. 29. بن
منشا d. in Mſ. & C. v. 30. وبنو Mſ. et C. وبني v. 33. بنون
Mſ. & C. بنين ib. بل كان له Mſ. & C. الا ib. محلا
ونوعا وحغلا وملكا وترصا Ms. & C. محله نعه
Mſ. لعشايرهم v. 37. (ونوعه C.) حغله ملكه وترصه
et C. وعشايرهم v. 42. الشوحامي Mſ. & C. الشوحميين
v. 51. والف واحد Mſ. الفا واحدا v. 52. قايلا — وكلم
Mſ. تكليما — ثم كلم v. 53. الارض ut C. البلد Mſ.
v. 54. يعطي Mſ. & C. يعطا v. 55. Ms. & C. باسهم
البلد يقسم mutato verborum ordine. v. 56. السهم
ut C. at Mſ. لسهم v. 58. عشاير Mſ. عشيره et ſic poſtea.
In Ms. d. poſterior pars. ver. 59. امراه Mſ. & C. زوجة
ib. ليوي — يوخابذ Mſ. & C. لوي — يوخبذ v. 60.
ناداب وابيهو والعازر وايثامار Mſ. & C. ندب وابيهوا
لم يعدوا v. 62. العزر وايثمر ut C. at Ms. ولم يعدو
v. 63. الذان Ms. الذين C. الذي ib. بيدا ماب Ms &
C. بيدات مواب v. 64. اذ عدا Ms. et C الذين عدا ib.
ان يتماوتو Ms. et C. بان يموتوا ibid. يوشع Ms.
et C. يهوشع.

CAP. XXVII. v. 1. منشا Ms. et C. منشه ib. منشي
deeſt in Ms. ibid. اللاي Ms. التي C. التين ib. — محلا
Ms. et C. كله ut v. 33. præc. cap. v. 2. فقمن ut Ms.
C. فاقامو ib. والعازار Ms. العزر وبين يدي v. 3. وهو لم
Ms. فلم وهوا C. rectius وهو فلم ib. وانه Mſ. لانه C. انه
ib. بنين C. بنين له v. 4. ولم Mſ. فلا C. فلم ib. فاعطنا
Mſ. فلاعطنا C. اعطنا v. 5. حكمهن Mſ. et C. حكمهم
v. 6. فقال Mſ. ثم قال ib. لموسي Ms. له v. 7. لنعم Mſ.
& C. نعما ib. لهن Ms. et C. لهم v. 10. لم يكن Mſ.
& C. لم يكون et ſic v. 11. in C. ib. فيكونها deeſt in
Mſ. ib. — وليكون Ms. et C. (C. ذلك لبني) وليكون لك
Mſ. ib. البلد الذي Mſ. بلد — v. 12. (Mſ. ولبني) اسرايل رسم
Q عطيته

اعطيته بالوجوب (Convenit hic fere cum 70. ἐν κατασχέσει: quæ adjectio apud hosce duos tantum Interpretes invenitur. Vide cap. 36. 3.) لبني اسرايل v. 13. رايته Mſ. & C. ابصرته v. 15. قال Mſ. ثم قال ib. الله Mſ. & C. قايلا الله v. 16. ذلك deeſt in Mſ. & C. ibid. الاه يا Mſ. et C. الاه ib. — الارواح Mſ. ارواح كل بشر C. ارواح جميع البشر — v. 17. ويدخلهم Ms. ويخرجهم ويدخلهم ib. ليلا Mſ. & C. ولا v. 18. فقال ut C. وقال Mſ. ib. يوشع Mſ. & C. يهوشع v. 19. وقفه Mſ. & C. واوقفه v. 20. يقبل Mſ. & C. تقبل ver. 21. يسل ut C. at Ms. يسال ibid. ويدخلو عن Mſ. ويدخلو وعن امره يخرجو ويدخلو (C. ويدخلو هو بني — (يخرجو ver. 22. فعمل Ms. et C. فصنع ib. بما Ms. & C. كما ib. به deeſt in Mſ. et C. ibid. فاخذ يوشع Mſ. et C. ان اخذ يهوشع v. 23. واوصاه ut & C. at Mſ. وامره *

Cap. XXVIII. v. 1. قايلا — وكلم Mſ. & C. — ثم كلم تكلما v. 2. Mſ. & C. مرضيي مقبولي ان تقربوه ibid. in Mſ. deeſt في ver. 3. محاحا C. حملان ابنا سنه لله حملين Mſ. صحيحين ib. لله حملين ابني سنه قربان دايم Mſ. دايما صعيده C. دايم tantùm. ver. 5. سميد Mſ. & C. سميد v. 6. في بريه سيناي sic & C. Mſ. في جبل سيني ib. عند الله Mſ. & C. لله ver. 8. — صنعت Mſ. قربت C. صنعت الخروف الثاني ib. عند الله Mſ. & C. لله v. 9. — حملان ابنا Mſ. & C. حملين ابني سنه صحيحين ib. عشران Mſ. & C عشرين ib. سميدا ملتوتا Mſ. & C. سميد ملتوت ibid. ومراجه Mſ. ومراجهما C. ومراجهم ver. 11. قربان Mſ. & C. قربو ib. ريان Mſ. & C. ريتين ib. وكبش Mſ. & C. وكبشا ib. وسبعه sic et C. at Ms. سبع ib. — ابنا Mſ. & C. محاحا وثلث بني سنه C. ابني عشور v. 12. سميدا ملتوتا C. سميد ملتوته Mſ. سميد ملتوته ib. وعشران Mſ. et C. وعشرين ver. 14. ومراجها Mſ. et C. ومراجهم ibid. للحمل sic & C. at Mſ. لكل حمل sequitur in Mſ. & C. من الشراب quod deeſt in noſtro Arabe. ver. 15. الماعز Mſ. & C. المعز ib. ذكاه Mſ. ذكوه C. ذكوه واحد ib. وضع قربان sic & C. at Mſ. القربان مع v. 16. فصح Mſ. & C. فسحا v. 17. فيها deeſt in Mſ. et C. v. 18. في Mſ.

وفي ver. 19. وسبعه sic & C. at Mſ. سبع ib. محاحا Ms C لكم يكونو محاحا ver. 20. سميدا من البر ومعها Mſ & C. — ومعهم Mſ. سميد C. سميد Ms. & C. ملتوت وعشران لكل ثور ثلثة اعشار Mſ. et C. لكل عشور (ثور .C) وعشرين رب v. 22. Mſ. & C. للذكوه ver. قربان Ms. & C. وقربان ib. تقربون Ms. & C. تقربو ver. في كل sic & C. at Mſ. بكل ibid. قربان Mſ. قربن يكون Mſ. يكن v. 26. تصنعوا Mſ. تعملو ver. 27. Ms. سبع ver. 28. ومعها Mſ. & C. ومعهم ibid. Mſ. ملتوت C. سميد ملتوت ibid. اعشار ثلثة Ms. & C. عشور ib. وعشران Ms. & C. وعشرين ver. 30 Ms. & C المعز v. 31. القربان Ms. & C. قربان ibid. فلتكن تكون C. تكن

Cap. XXIX. ver. 1. يكون sic & C. at Ms. يكن وكل Mſ. & C. كل ib فليكن Mſ. & C. يكون ver. وسبعه Mſ. سبع v. 3. ومعها Mſ. & C. ومعهم ib. سميد Mſ ib. اعشار Mſ. & C. عشور ib. وعشران Mſ. & C. عشرين ver. 5. Mſ. & C. المعز Mſ. المعز للذكوه v. 6. القربان الدايم والبره deeſt in Ms. v. 7. فليكن Mſ. يكن C. ib. نفوسكم Mſ. & C. انفسكم v. 8. وسبعه Mſ. & C. v. 9. ومعها Ms. & C. ومعهم ib. Ms. سميد ملتوت ib. سميد وعشران — اعشار Ms. & C. وعشرين — ثلث عشور الذكاه للماعز Mſ. & C. للذكوه المعز ibid. ذكاه C. ذكوه v. 12. Ms. & C. يكون لكم اسم مقدس وكل Mſ. & C. كل v. 13. قربانا Ms. & C. صعيده عند الله Mſ. & C. لله ibid. ثلاثه عشر ربا C. عشر رب Ms. ثلثه عشر رب ver. 14. ومعها Mſ. & C. ومعهم Ms. سميد ib. ملتوت Ms et C. ملتوته ib. Mſ. et C. عشور ibid. وعشران Ms. et C. وعشرين ver. 16. الذكاه Mſ. et C. المعز للذكوه ver. 17. عشر ربا Ms. اثني عشر رب من البقر C. — اثنعاشر: in noſtro من البقر ib. وكبشان Mſ. et C. وكبشين ib. Mſ. et محاحا — حمل بني ver. 18. Mſ. et C. — ومراجهم باحصايهم والحملين v. 19. للذكاه Mſ. et C. المعز للذكوه v. 20. Mſ. et C. محاحا — حمل بني — كبشين v. 21. باحصايهم والحملين — ومراجهم وبرهم v. 22.

NUM. et C. للذكوره ib القربان Mſ. et C. قربان v.23. Mſ. et C.
صحاحا — حمل بني — وكبشين — v. 24. برها ومراجها ſic
et Mſ. C. باحصايهم Mſ. et C. برهم ومراجهم — والكمل
v. 25. Mſ. et C. للذكوره المعز ib. القربان Ms. & C. قربان
v. 26. Mſ. & C. صحاحا — حمل بني — وكبشين v. 27.
برهاـ In Mſ. omnia prout in noſtro, at in C. وبرهم
باحصايهم والكمل — ومراجهم v. 28. Mſ. & C. للذكوره
v. 29. Ms. & C. صحاحا — حمل بني — وكبشين v. 30.
In Mſ. ut in noſtro. C. وبرهم ومراجهم — والكمل باحصايهم
v. 31. Mſ. et C. للذكوره ib. صعيده Mſ. et C. قربان
برها ومراجها ib. Mſ. برها ومراجها v. 32. — سبعه Mſ. & C.
سبع وكبشين — ib. Ms. et C. صحاحا — حمل بني v.33.
In Mſ. ut in noſtro. at C. وبرهم ومراجهم — الكمل باحصايهم
v. 34. Mſ. et C. للذكوره ver. 35. Ms. et C. في محكت
لكـ يكون القدس ib. وكل Mſ. et C. كل v.36. سبعه Ms.
سبع v.37. In Mſ. ut in noſtro, niſi quod pro باحتسابها
ib. باحصايها C. وبرهم مراجهم — باحصيهم v.38. Ms. et C.
للذكوره ibid. تقربون Mſ. et C. تقربو *

CAP. XXX. ver. 2. روسا Mſ. & C. روسا v. 3. بل
فيذ من خرج بما يعمل Mſ. & C. كل ما خرج من
يعمل (فاه C.) فيه v.4. فايه Mſ. & C. وايه ib. Mſ. نذرا
نذرت ib. صناها Mſ. & C. صنايها v.5. ابوها Mſ. & C.
ابيها ibid. ثبت ut C. ثبتت Mſ. ver. 6. — وان نهرها Mſ.
وان انتهرها vitioſe pro انتهرها In C. deeſt init. ver. ibid.
سماعه Mſ. سمع ib. اذا Mſ. & C. اذ v. 8. ذلك omittitur
in Mſ. & C. ib. التي ut C. Mſ. الذي ib. ثبتت in fine
ver. deeſt in Mſ. et C. v. 9. انتهرها زوجها Mſ. بعلها —
C. ذلك بعلها فسخ ib. سماعه Mſ. et C. سمع به poſtea ita
ſequitur in C. مجموع نذورها وعقودها التي عقدتها على
نفسها لها غير ثابت يغفر لها فقد فسخ نذورها In Mſ. autem ſic,
الذي عليها ولفظ شفتيها الذي عقدته على نفسها والله
يغفر لها v. 10. فثابت ut C. at Mſ. ثابت v. 11. نذرت
Mſ. & C. قد نذرت ib. — عقدت بيمين Mſ. et C. عقدت
بيمين ib. سمع Mſ. & C. سماعه v. 13. عقدا على نفسها
Mſ. ونذر من عقود ib. فالله Mſ. et C. الله v.14. وكذلك
Mſ. كذلك ibid. فبعلها Mſ. & C. بعلها ver. 15. عقودها

Mſ. عقدها ib. التي Mſ. & C. الذي ib. سماعه Mſ. & C.
سمع ver. 17. صباها Mſ. et C. صبايها ib. منزله C.
بيت ابيها

CAP. XXXI. ver. 1. قايلا — وكلم Mſ. & C. تكليما —
Mſ. ثم كلم v.2. لقومه deeſt in Mſ. v.3. يغزون Mſ. & C.
بهن ib. بهم Mſ. ib. وكلو ſic C. at Mſ. ليكلوا ib. يغزو
C. فيهم v. 4. الفا Ms. & C. الف ib. تبعثون Mſ. & C.
تبعثو v.5. الفا Mſ. & C. الف v.7. مدان Mſ. & C. المدين
ver. 8. — املاك Mſ. & C. ملوك مدين ib. وهم abeſt à
Mſ. & C. v. 9. فسبي بنو Mſ. & C. بني Mſ. فسبا ibid.
نسا مدان Mſ. & C. نسي مدين ib. غنموه Mſ. & C.
غنمو v. 12. العسكر Mſ. et C. العسكر ib. — بيد
للقايهم v. 13. بريكا Mſ. et C. ريكا ib. بيدات مواب Mſ.
وسخط v. 14. العسكر Ms. et C. العسكر ib. تلقاهم Mſ. et C.
المبين ib. bis روسا Ms. et C. روسا ib. فسخط ut C. at Mſ.
انثي ib. استبقيتم Ms. et C. ابقيتم v. 15. المابين Ms. et C.
اوقعوا ib. Mſ. et C. deeſt in مطغيات v. 16. الاناث Ms.
في جمعاعه Mſ. et C. اوقعن ib. بجمعاعه ut C. at Ms.
الرجل ibid. قد عرفت ut et C. at Mſ. عرفت ver. 17.
التي ib. Mſ. التين C. اللواتي v. 18. الرجال ut et C. at Ms.
الرجل ſic et C. at Ms الرجال ib لا يعرفان Mſ. لا C. لم
العسكر Mſ. & C. ib. في in Ms. et C. deeſt في خارج v. 19.
جلود v. 20. فتذكون Mſ. & C. وليتذكوا ib. ſic et C.
التي ver. 21. تذكوره Mſ. & C. ذكوره ib. الجلود at Ms.
Mſ. & C. الذي v. 22. القلقي Ms. & C. القلعي v. 23.
منه deeſt in Mſ. & C. ib. اجيروه Mſ. et C. امروه ib.
في النار ib. تذكا C. وايضا يتذكا وليذلك ايضا Mſ. & C.
تدخلون v. 24. في abſque النار امروه Mſ. et C. اجيروه
Mſ. تدخل C. تدخلو ver. 25. تكليما Mſ. قايلا ver. 26.
ما deeſt in Mſ. ib. — وروسا Mſ. & C. ابا جماعه ربسا v. 27.
منه v. 32. الذي خرجو — ut C. at Mſ. لخارجين للغزو
deeſt in Mſ. & C. ibid. الف ut C. at Mſ. الفا ver. 33.
اثنان Mſ. et C. اثنان Mſ. ib. ومن البقر ut C. وعدد البقر
اثنين v. 34. وستون Mſ. & C. وستين ver. 35. اللواتي Mſ.
& C. التي ibid. وثلاثون اثنان الرجال Mſ. &
C. وثلثين اثنين الرجل ver. 36. منه deeſt in Mſ.

Mſ. et C. v. 37. عدد deeſt in Mſ. ib. راسا ut C. راس Mſ.
ver. 38. وثلاثون C. وثلثين Mſ. وثلاثين ib. ومكسها
Mſ. et C. ومكسهم ib. Mſ. et C. اثنين وسبعين v. 39.
ثلاثون Mſ. & C. ثلثين ib. فمكسها Mſ. et C فمكسهم
ſic v. 40. ib. وستون Mſ. وستين v. 40. اثنان وثلاثون
Mſ. et C. اثنين وثلثين v. 43. كان Mſ. et C. فكان
ver. 44. ستة Mſ. ستا v. 47. من الخمسين Mſ. & C.
— من كل ver. 48. تقدم ſic et C. at Mſ. قدم ibid.
الموكلون Mſ. & C. الموكلين ib. روسا ſic & C. at Mſ.
ريسا bis ib. الميين Mſ. المابن ver. 49. يفقد Ms. & C.
يفتقد v. 50. لله ut C. at Ms. الله ib. — كل رجل Mſ. &
C. روسا ib. الذي Mſ. التي v. 52. اي رجل منا وجد C.
رووسا Mſ. ريسا ib. وروسا Mſ. ومن ريسا ib. الميين Mſ.
المابن C. الميابن ver. 53. غنم واحد منهم Ms. et C.
عنمه كل واحد ver. 54. روسا Mſ. ريسا C. رووسا ſequens
روسا omittitur in Mſ. et C. ib. الميين C. الميابن Mſ.
المابن ib. اتيا به Ms اتي بها

Cap. XXXII. ver. 1. فراوا ut et C. at Mſ. وراو v. 3.
deeſt in Mſ. ver. 4. لبلد ut Mſ. at C. الارض ibid.
يدي بني C. يدي جماعة اسرايل Mſ. ايدي بني اسرايل
اسرايل v. 5. حطا Mſ. et C. حطاا ib. تجزا Mſ. et C.
تجيرنا v. 6. لهم Mſ. et C. لهم موسي v. 7. امر الله بالمصير اليه
Mſ. et C. اعطاهم الله v. 8. كذلك Mſ. et C. كذي
v. 9. وادي Mſ. et C. واد ib. الي لبلد in Mſ. deeſt الي
ver. 10. واقسم deeſt in Mſ. V. 11. ان لا Mſ. ان يرو C.
ان يراو ibid. الذين صعدوا Ms. — الذي ibid.
ابراهيم Mſ. & C. لابرهيم ver. 12. ويوسع Mſ. & C.
يهوشع v. 13. تيههم Mſ. & C. توههم ib. البريه Mſ.
البر ib. يديه ut & C. at Mſ. يدي الله v. 14. وها انتم
Ms. & C. هوذاكم ibid. مقام Ms. & C. مقان ibid.
المخطين Mſ. الخطايين ver. 15. زاد deeſt in Ms. v. 16.
حظاير Ms حظايرا v. 17. مكانهم ſic et C. at Ms مساكنهم
ib. فتقيم ut Ms. C. فيقيم ver. 18. لا Ms. ولا ver. 19.
تخلتنا pro تخلتنا ib. شرقيا in Mſ. deeſt ver. 20. قل
in Mſ. malè pro قال v. 21. يديه Ms. الله يدي v. 22.
ايديهم Mſ et C. يديهم ib. تكونوا C. وتكونو Ms.

وتكونون ib. بروا Mſ. برا C. ابريا ib الاسرايلية Mſ. & C.
الاسرايل ver. 24. وحطاير Mſ. & C. وحطايرا ib. اغنامكم
Ms. et C. لغنمكم ibid. تصنعوه Ms. & C. تصنعون
ver. 25. له deeſt in Mſ. ver. 26. ونساونا Mſ. et C. ونساونا
v. 28. بذلك deeſt in Mſ. & C. ibid. يوسع Mſ. & C.
يهوشع ib. وروسا Ms. & C. وريسا v. 29. عبروا Mſ.
عبرك perperam. ك pro و ibid. ايديكم Mſ. & C.
يديكم v. 30. يعبروا Mſ. يعبرون v. 31. جميعا Mſ. &
C. جميع ib. فانا Mſ. & C. انا v. 32. فنحن Mſ. et C.
نحن v. 33. فاعطي Ms. & C. فاعطا ib. بني Ms. لبني ib.
وبني Mſ. ولبني ib. منسا Ms. & C. منسه ib. وبلد
Mſ. deeſt و ib. مستديره Mſ. & C. مستديرا ver. 35.
ويعبها Mſ. et C. ويعبهه ver. 36. قريه Mſ. & C. قري v. 3
بنوا Mſ. & C. بنوها ver. 39. بنو Mſ. & C. بني ib.
Ms. & C. منسه & ſic in ſequentibus. ver. 40. فاعطي
Mſ. فدفع C. واعطا ib. وسكن فيها C. وسكنها Mſ.
فاقامو بها ver. 42. — نوبح ومضي Mſ. — نوبح مضي
(eadem vox etiam in C.) قنت ورساتيقها
وسماها نبح.

Cap. XXXIII. ver. 3. فخرج ut et C. at Ms. فخرجو
ib. بنو Ms. & C. بني ver. 4. الابكار Mſ. & C.
بكر ib. احكاما ut C. at Ms. احكامهم v. 5. ورحلوا Mſ. &
C. فرحلو ver. 6. في طرف Mſ. & C. — في ايتم في v.
باعل C. بعل Mſ. جبل v. 8. ثم ساروا Mſ. وسارو v. 1
عشره Mſ. عشر ib. منها Ms. من ثم ver. 11. من ثم Mſ.
et C. منها v. 18. في رثما Ms. & C. برثمه v. 19. من ثم
Mſ. منها ver. 20. لبنا Mſ. لبنه v. 38. لخروج ſic & C.
Mſ. لخرج ver. 39. in C. ut in noſtro. Mſ. بن
— مايه وثلث وعشرين ver. 40. هناك omittitur in Mſ.
& C. ib. وهو ساكن ut C. at Mſ. وكان ساكن ibid.
في بلد ut C. at Mſ. من بلد v. 45. منها Mſ. عييم
v. 47. جبال عبرين Mſ. جبل العبريين v. 48. ماب
Mſ. بيدات مواب ſic et ver. 49. 50. ib. ريحا Mſ.
v. 50. قايلا ريحا Mſ. يريحا تكليما v. 51. مر Mſ. كلم v. 5
ايديكم Ms. & C. يديكم ib. مسبوكاتهم Mſ. & C.
مسبوكهم ver. 53. فاسكنوا Mſ. & C. اسكنو ver. 5

وتورعوه Mf. وتتورعوه ibid. باسهم Mf. et C. باسهام
ibid.—واقلوها Mf. & C. للقليل قلوها ib. كان omittitur
in Mf. et C. ib. تبرعوه Mf. تتورعوه C. تورعوه v. 55.
فيصير من Mf. et C. فيصير مما ib وكمثال Mf. &
C. وكامثال v. 56.— فيكون Mf. & C. فاكون كما قصدت
ib. اصنعه Mf. & C. اصنع bis.

CAP. XXXIV. v. 1. ثم كلم — Mf. & C. وكلم — قايلا
تكليل v. 2. داخلون ut C. at Mf. داخلين ib. ارض
Mf. & C. ib. بلد تحصل Mf. & C. تحصل v. 3. — فيكون
Mf. ويكون لكم v. 4. الجنوب Mf. & C. من الجنوب
ib. ويصير Mf. & C. ويعبر v. 7. تحدون Mf. & C. تحدو
v. 10. وتحدون Mf. وحدو C. ويحدو v. 11. دفنه C. دفني
Mf. دبله ib. ويضرب ut C. at Mf. فيضرب ib. شرقا ut C.
at Mf. شرقيا ver. 12. مستديره Mf. & C. مستديرا
ver. 13. تتورعوه Mf. et C. تورعوه ib. بسهام Mf. & C.
باسهم ibid. يعطي Mf. & C. يعطا ver. 14. Mf. et C.
اذ قد اخذ سبط راوبن وسبط جد ونصف سبط منسا
ابائهم لبيوت ver. 15. ريحا Mf. & C. يريحا v. 16. يوشع
Mf. et C. يهوشع ver. 19. يفنا Mf. & C. يفنه ver. 21.
من سبط Mf. & C. السبط ver. 23. منشا Mf. et C.
منسا

CAP. XXXV. v. 1. Mf. & C. (C. بلدات) — ثم كلم
بريكا — بيدات مواب Mf. تكليما v. 2. ان Mf. & C.
ايان ib. اياها تعطونهم in Mf. desunt C. تعطيهم ver. 3.
سكني موضع Ms. سكنا C. يسكنوها ver. 4.
تعطونها Mf. تعطوها C. تعطو ibid. الليوانيين Mf. & C.
لليوانيين ib. حابط Mf. حياط ver. 5. الي Mf. et C. جهه
ib. ذراع Mf. ذراعا & sic in sequentibus. ib. جهه الشمال in
Mf. antecedit جهه المغرب ibid. لم Ms. مقدار v. 6.
تعطونها Mf. تعطوها C. تعطوهم ib. الليوانيين Mf. & C.
لليوانيين ibid. منها قري الكمي sic & C. at Mf. الكما
omisso منها v. 7. فتصير Ms. & C. فيصير ib. ثماني
Mf. et C. ثمنيه ver. 8. فمن Mf. et C. فممن bis ibid.
فكثرو Mf. & C. كثرو ib. فقللوا Mf. تقللو C.
فقلل ibid. رجل ut et C. at Mf. سبط v. 9. Mf. & C.
تكليما — ثم كلم v. 10. مر ut C. at Ms. كلم ib. قل C.

قول v. 11. لكم ذلك in Ms. deest ذلك in C. deest
لكم ib. قري C. قريه ib. حمي ut C. at Mf. حما ibid.
كل Mf. & C. اي ver. 12. فيكون C. فتكون Ms.
فتكن ib. القري ut Mf. at C. قريه ibid. تحميه Mf.
التي تحميه ibid. فيحكموا Mf. & C. فيحكمون v. 13.
التي C. القري الذي ib. قري Mf. & C. ست قري
ibid. حمي C. حمي تكون Mf. حمي تكون لكم
in hoc versu. In Mf. & C. incipit ver. 14. cum ثلثه
منها ib. ثلاث Ms. ثلث C. ثلثه ut antea. ib. تكون
(Mf. حما) قري حمي in Ms & C. ad v. 14. pertinent. ver. 15. بينكم Mf. & C. بينهم ver. 17. وان
Mf. او ver. 18. بالة Ms. بانا C. بانيه ver. 19. صادنه Ms.
& C. فاجاه v. 22. الة بغير تعمد Ms. اية انيه بلا تعمد
C. انيه بلا تعمد v. 24. ولي الدم Mf. & C. الولي tantum
v. 25. هذا الولي Mf. et C. يد الولي ib. ويقيم فيها Ms.
يقيم بها C. ويقيم بها ib. حين deest in Mf. & C v. 26. وان
Mf. فان v. 27.— فوجده C. فاصاباه ولي الدم ib. حد قريه
Ms. عن قريه C. عن حد قريه ibid. قتله Mf.
ولي الدم قتله ibid ثار C. ثوار v. 28. فليجلس Mf. et C.
بل يجلس ib. ان يموت Ms. et C. موت ib. ارض deest
in Mf. & الي deest in C ver. 29.— رسوم Ms. رسوم
حكم رسوم الدهر v. 30. فاقتلوه Mf. & C. اقتلوه ib. فاما
Ms. & C. واما ib. يشهد Ms. يشاهد v. 31. — بل قتلا
Mf. & C. الا يقتل قتلا ver. 32. ايضا deest in Ms. ib.
فيعود Ms. ليعود ver. 33. تدنسوا Mf. & C تنجسو ibid.
سفكه sic & C. at Mf. سفك فيه v. 34. نوري posterius
omittitur in Ms.

CAP. XXXVI. ver. 1. روسا Mf. ريسا ib. منشا Mf. et
C. منسه ib. وروسا Ms. et C. والاشراف وريسا v. 2. ان ut
& C. at Mf. وان ib. ان ut & C. at Mf. بان ib. باسهام بني
Mf. et C. باسهم لبني ib. وامرت Mf. & C. وامره ib. بان
تدفع Mf. بان يدفع C. يدفع ib. صلفحاد Mf. & C.
صلفحاد v. 3.— يصيرن Ms. تصيرا نسا C. تصير
ib تخلتهن sic & C. at Ms. حصتهم ὁ κλῆρος αὐτῶν prorsus
ut 70. vid. Cap. XXVII. 12. ibid. اباينا Ms. ابينا ver. 4.
ولو حتي — توافي Mf. et C. ولو حتي يوافي الاطلاق بني

سنه اليوبل لبني— ib وناقصة ut Mſ. at C. وينقصا v. 5.
لنعم ما Mſ. & C. نعما قال v. 6. صلفحاد Mſ. & C.
صلفحد ſic & ver. 10. & 11. Ibid. يتروجن Mſ.
ان يتروجن ib. يجب ان In Mſ. & C. omittitur. v. 7. بل
Mſ. et C. الا v. 8. وكذلك Mſ. & C. وكذي ib. بنت
ut et C. at Mſ. ابنة ibid. اسباط Mſ. & C. بعض اسباط
ib.—لاحد فلتكن Mſ. & C. فلواحد من ib. ابايها ut
& C. at Mſ. ابيها ib. زوجة Mſ. ما تكون زوجه C.—تكون

ver. 9. نحلة (C. ايه) نذور اي ut & C. at Mſ. ...
ib.—بل يلزم In C. deeſt بني Mſ. بنحلته كل امر ...
يلازمو اسباط بني اسرال ver. 10. فصنع ut & C. at Mſ.
فصنعو ib. به deeſt in Ms. & C. v. 11. ازواجا Ms. & C.
نسا v. 12. الذي ut & C. at Mſ. الذين ib. منشا Ms. & C.
منشه ib. ابيهن ut & C. at Mſ. ابوهن v. 13. ...
ماب—ريحا Ms. & C. لبني اسرايل في بيدات (C. ...
مواب— يريحا.

Variantes Lectiones in Libro *DEUTERONOMII.*

Cap. I. ver. 1. الخاطبات Mſ. et C. الكلمات ibid.
ſic وحصروت ib. فارن— تفل ولبن Mſ. فاران— ولابان
& C. at Mſ. وحصرت v. 2. مسافه Mſ. & C. علي مسافه
ib. احد Mſ. احدي ib. حوريب Mſ. & C. حريب ib. علي
Mſ. الي ibid. سيعير Mſ. & C. سعير v. 3.— في الاول Mſ.
& C. في اليوم الاول من الشهر ib. بما Mſ. بجميع ما ib.
به deeſt in Mſ. et C. ver. 4. سيكون Mſ. سكون ibid.
عشترت— اذرعي Mſ. عشتروث C. عشتاروث— اذرعات
v. 5. ماب ut & Mſ. C. مواب v. 6. قال Mſ. قل malè ib.
حوريب Mſ. et C. حريب ib. البر Ms. & C. الجبل v. 7.
ولبنان ibid. الكناعنيين ut C at Mſ. الكنعانيين
Mſ. & C. اللبنان ver. 8. وانظروا Ms. انظرو ib. اني omittitur in Mſ. et C. ib. ايديكم Mſ. et C. يديكم ib.
لابرهيم Mſ. ابرهيم C. ابراهيم ib. قسم Mſ. et C. اقسم
ان يعطيهم deeſt in C. اياه ib. Mſ. واصحق C. واسحق ib.
اياه deeſt in Mſ. v. 9. وقلت Mſ. فقلت v. 10. فهوذا Mſ.
فهوذاكم ver. 12.— كيف Mſ.— فكيف ver. 13.
يعمل الامر ver. 14.— هابوا— ريساء Mſ.— ايتوا— روساء
يعمل هذا الامر الذي قلت انت Mſ. الذي ذكرته
صانعه punctis notantur verba iſta انت صانعه quaſi redundantia. v. 15. حكماء Ms. رجالا حكما ib فجعلتهم
روساء عليكم روسا الاف وروسا مىين وروسا خمسين وروسا
فاجعلتهم ريسا عليكم ريسا الوف وريسا مايين Mſ.
مابين— بالعدل بين الرجل v. 16. وريسا خمسيناه وريسا
Mſ. في مابين كل رجل— بالعدل في مابين ver. 17.

للكبير— لان— Mſ. كسماعكم — فان— فارفعوه
حريب— الي ver. 19. تصنعوها Ms. تعملوها v. 18. ارفعوه
ibid.— حريب— تلك— المخيفة Ms. تلك— المخوفة
v. 20. امرنا— الي ان جينا— برفع Mſ. حتي جينا— برفيع
بين— الله به اله ابايك ver. 21. فقلت Mſ. وقلت
فقالوا— ايدينا v. 22. الذي بين— الله اله ابيك
واحدا من Mſ. من كل سبط واحدا v. 23. فقلتم— يدينا
البلد وانحدروا ver. 25. واد Mſ. وادي v. 24. كل سبط
ربنا— Mſ. الله— ibid. ثمره احدروه الينا Mſ. به الينا
في— Mſ. في يدي ib. لنا— Mſ.— ابانا— v. 27.
ادابوا ver. 28. لينفدوننا— Mſ. فيفقدونا— ib. ايدي
Mſ. قد ماسو— ib. وحصينة Ms. حصينة v. 29.
Ms.— ايديكم— عنكم كما v. 30. ترهبوهم Ms.
ان— Ms. v. 31. رايتم— من ان عنكم كجميع ما
فيها ib. ربك حملك حملا كما Ms. ربكم حملكم كما ib.
سخط Ms. فسخط عليكم واقسم ver. 34. سرتم Ms.
وان راي— Ms. لا راي— الناس هذا v. 35. وقسم
البلد الذي— ان اعطيه ibid. الناس اهل هذا (... derit)
البلد الجيد (regionem bonam) الذي— بعطيه Ms.
سخط الله— ايضا انت ver. 37. كلب Ms. كاليب
v. 38.— وجد الله— (ſuccenſuit Dominus) انت ايضا
يهوشع— هوا— (redundat ا) انه Ms. هو— فانه
خير وشر للحرب Ms. خيرا ولا شرا هم (bonum aut malum quod ad bellum) هم ib. واعطيهم اياها Mſ. اعطيها
ونحن— Mſ. بان قلتم— نحن— في الجبل ver. 41.

ليس — يديـ Mſ. لست — ايديـ v. 42. الي الجبل
v. 44. امر الله — على صعود Mſ. الله — في صعود v. 43.
البلد للقايكم — سيعير ibid. الاموريين Mſ. الاموريون
باكين بين ايدي v. 45. الجبل تلقاكم — شعير Mſ.
• باكيين بين يديـ
البر Mſ. البلد طريق — الي سيعير CAP. II. ver. 1.
ثم v. 2. الي طريق — (*in deserto ad viam*) بجبل شعير
بني v. 4. ثم كلم لي الله تكليما Mſ. كلمني الله قايلا
بني عشو Mſ. العيص المقيمين بسيعير فسيخافونكم
من ان — لست — v. 5. المقيمون بسعير وسيخافوكم
v. 6. ان — ليس — شعير — لعشو Mſ. سيعير — للعيص
اليك — v. 7. بل اشروا — واسربوه Mſ. بل اشتروا — فاشربوه
عليك — Mſ. العظيم فهذه اربعون سنة الله ربك معك — فلم
اخوتنا — العيص ver. 8. — العظيم فلم *desunt cætera.*
عن Mſ. المقيمين بسيعير — جابر ولينا — سيناء
اخوتنا — (*fratribus noſtris* —) عشو المقيمون بسعير
الموابيين — Ms. المابيين — بهم v. 9. جبر وولينا — مواب
لا اعطيكم — عارا ibid. *Ut eos bella laceſſas.* بمحاربتهم
Ms. المهيبون اقام — شعب v. 10. ليس معطيك — عر Ms.
شجعا Ms. شجعانا v. 11. الهيوبين اقاموا — قوم كبير
والموابيون يسمونهم Ms. والمابيون يسمونهم المهيبين ib.
شعير — Ms. سيعير — عيساو — وافدوهم v. 12. الهيوبين
Ms. ايديهم — ببعض — اعطاه ib. عشو — وانفدوهم
يديهم — ببعض بلد — اعطاهم *Quibuſdam regionibus*
poſſeſsionis. v. 13. فقوموا — واد Ms. قوموا — وادي v. 14.
برفع — واد — ثمنية Ms. برفيع — وادي — ثماني وثلاثين
العسكر — Ms. المعسكر — اقسم الله عليهم ibid. وثلاثين
ماب — عار — v. 18. فنيوا — Ms. فنوا — ver. 15. قسم عليهم
لبني لوط ib. — عمان Ms. — عمون v. 19. مواب — عر
Mſ. — الجبابرة v. 20. جعلته لبني لوط — Mſ. جعلته
قوم كبير Mſ. شعب كبير — ايديهم v. 21. جبابرة
بنو العيص — المقيمون في سيعير v. 22. كثير — يديهم
لبني عشو — (*ſicut fecit filiis Eſaui*) المقيمين في سعير Mſ.
v. 23. يديهم فاقرضوهم Mſ. ايديهم فقرضوهم ibid.
الدمياطيون الذين خرجوا Ms. والدمياطيون الخارجون
ارحلوا — واد — انظر Mſ. فارحلوا — وادي — انظراني قد v. 24.

يدك سيكن — Mſ. يديك سيكون — حسبان ibid. قد
فابدي — بمحاربته Mſ. فابدا — لمحاربته ibid. حسبون
ومن — ابتدي — Mſ. من — ابتدا — تحت السما v. 25.
v. 26. باخبارك زجروا Mſ. بخبرك زجروا ib. تحت جميع السما
فبعث — قدموث — Ms. فبعثت — قديموث — حسبان
et dixerunt ei. وكلام وقالوا له Mſ. والكلام ib. حشبون
بنو v. 29. الجاد ولا اميل Ms. الجادة — لا اميل v. 27.
والمابيون — ib. بني عشو — بشعير Mſ. العيص — بسيعير
v. 30. والموابيون — بعر — معطينا Mſ. بعار — معطيناه
ibid. يش سيكن — حشبون Mſ. يشا سيكون — حسبان
بدات — ver. 31. روحه فعاش وايد Ms. روحه وايد
v. 32. بديت — سيكن — فابد Mſ. سيكون — فابدا
سيكن — تلقانا — الي Mſ. سيكون — للقاينا — الي ياهص
— واهلكنا v. 34. في يدنا — Mſ. في ايدينا — v. 33. يهص
عدا Mſ. وغنمنا كل بهيمة وسلب ver. 35. — واتفلنا Mſ.
عروعير — شط وادي — ver. 36. البهايم غنمناها وسلب
الواد — Mſ. الوادي — ايدينا ib. عرعر — شاط واد — Mſ.
كل شاطي ib. بلد عمون Mſ. بلد بني عمان v. 37. يدينا
• فجميع شط واد يبق Mſ. وادي يبوق
CAP. III. ver. 1. للقاينا Mſ. تلقانا v. 2. بسيكون
بسكن ملك الاموريين — Mſ. ملك الاموري — حسبان
Mſ. فاسلم — ايدينا — عوجا ملك ver. 3. حشبون
فيهم — ibid. ملك male pro فسلم — يدنا — عوج بلك
فتحنا — تبق Mſ. وفتحنا — يبق ver. 4. منهم — Mſ.
من ذلك Mſ. وذلك ستون — مملكة — البثنيه ibid.
واهلكنا ver. 6. ستين — من مملكة — البثنيه
ibid. واتلفناهم — بسيكن Mſ. بسيكون من —
حشبون كذاك Mſ. حسبان كذلك اهلكنا — الارهاط
Mſ. التي في جانب — وادي ارنون v. 8. اتلفنا — الرهط
يسموه الصيداويون v. 9. الذين في هذا جانب — واد ارنن
والاموريون يسمونه سنير ibid. يسميه الصيدانيين Mſ.
سلخة — قري عوج — ver. 10. والاموريين سنير Mſ.
سلخا — قري مملكة عوج — البثنيه Mſ. البثنية
البلد — عروعير — ارنون — v. 12. الرابة Mſ. الرابية v. 11.
الراوبيين ibid. البلد الذي — عرعر — ارنن — Mſ.
منشا — ver. 13. الراوبنيين والجذيين Mſ. والجاذيين
السحعان

ويابر — تخم — v.14. المنشيين الشجعا Mf. الشجعان
ن. deesse videtur يابر — حل يابر — يوما Mf. يابر — يومنا
الروبيين v.16. منخير جرش Mf. ماخير جرشا ver.15.
وادي ارنون — ib. الراوبنيين والجذبيين Mf. والجاديين
واد ارنن — الواد — Mf. الوادي — الوادي يبوق
هاولا — v.18. الغور Mf. الغور والاردن v.17. واد يبق
هاولي بين يدي — كل ذي Mf. قدام — من كل ذي
عذ — Mf. الا — كبيرة — اعطيتكم اياها v.19.
يقر — فيكوروا — ver. 20. كثيرة — اعطيتكم
يقرر — فيكورون — معطيهم Mf. معطيكم اياه في —
امر الي — Mf. امر منكم الي — اعطيته اياه ib. في —
يهوشع — Mf. يوشع — عينك — ربنا v.21. اعطيتكم
Mf. تخفهم فان — المحارب ver. 22. عيناك — ربكم
تخنت — Mf. تضرعت — ver.23. تخافوهم ان — محارب
لا قادر في — ibid. اللهم يا رب Mf. يا رب يا اله ver. 24.
لا الاه في — ولا في الارض — Ms. والارض — كصنايعك
اسلك — فانظر — البلد — الذي v. 25. كصنيعك
وذلك البلد ib. اسالك — وانظر — البلد الجيد الذي Mf.
v.26. وذلك الجبل — واللبنان Mf. والجبل — ولبنان
فوجد — لي Mf. فعتب — مني بل قال لي حسبك
في هذا السبب Ms. هذا الباب ibid. بل قال لي حسبك
Mf. يوشع — هاولا ver. 28. وانظرها Ms وانظره ver. 27.
• الواد Mf. • الوادي ver. 29. يهوشع — هاولي
الذي الله (انا f.pro) Ms. التي انا معلمكم Cap. IV. v. 1.
وتدخلوا Mf. فتدخلوا وتحوزوا — اله ibid. معلمكم
لتحفظوا — التي — امركم بها ver. 2. فتحوزوا — الاه
رات ver. 3. واحفظوا — الذي — امركم Mf. اليوم
اللازمون لله ver. 4. رات جميع ما — انفذه Ms. ما — فناه
ver.6. رسوما Mf. اليوم رسوما ver. 5. اللازمين الله Mf.
هذه — Mf. بهذه — والاحكام فيقولون — الحزب
اله قريب منها كقرب الله ربنا ver.7. يقولون — القبيل
متي دعوناه Mf. متي ما دعوناه ib. الاه قريب كالله ربنا Mf.
احترز Ms. احترس — ver.9. التورة Mf. التوراة — ver.8.
تنسا الكلام Mf. تنسي الخطوب التي راتها عينك — ib.
كل — حياتك بل عرفها لبنيك ib. الذي راته عيناك —
طول — حيوتك بل عرفه لابنك Mf. وبني بنيك

Mf. في وقت — فيه بين — حوريب ver. 10. وابن ابنك
القوم — لكي — ib. في — يوم بين — حريب
القوم لي لكي ان — ان يخافوني طول Mf. مخافتي طول
Mf. التي مقيمون فيها علي ويعلموا ذلك بنيهم ibid.
يسمعين — ver. 12. الذي مقيمون علي ويعلموا بهم
تسمعون — Mf. وشبها لا تدركون سوي صوت فقط
علي كلي لوحي v.13. وشبها لم تروا سوي الصوت فقط
تعملوا — Mf. تعملون — ver. 14. علي لوحي Mf.
خاطبكم Mf. خطاب الله لكم في حوريب في وسط v. 15.
كيلا — بان تعملوا لكم v.16. الله في حريب من وسط
وكيلا — v.19. كلا — فتصنعوا لكم فسلا Mf. فسيلا
اصطفاكم — ver. 20. وكلا — الذي Mf. التي
اصطفاكم — حديد — Mf. الحديد — لتكونوا شعب
علي — واقسم ان لا — والا v. 21. لتكونوا له شعب
الا — فتكورون v.22. علي الله — وقسم لي لا — ولا Mf.
احذروا علي انفسكم من ان v.23. واني — فتحوزوا Mf.
عهده — شبح Mf. عهده — شبه ibid. فاحذروا ان Ms.
اكلة هو القادر الغيور المعاقب — ver.24. شبه malè pro
وعلمتم — ver. 25. ربك نار اكلة هو الطايق المعاقب — Mf.
شبه pro وعتقتم — عملتم — شبح Mf. تعملوا — شبه
السماوات والارض انكم Mf. السماء والارض بانكم v. 26.
ver.17. بل نفاد تنفدون Mf. بل فناء تفنون ibid.
في ما بين الامم Mf. فيما بين الشعوب حتي تبقوا
ver. في ما بين الامم Mf. في الامم ibid. وتبقون
الهة — Mf. هناك الهة — ناس من حجر وخشب
بصر — يسمع — ياكل — يشم ib. الناس من خشب وحجر
ver. 30. تبصر — تسمع — تاكل — تشم Mf.
Ms. قادر رحيم — تنسي — اقسم به v.31. امره Mf.
— منذ — v. 32. مقيم — ينسا (obliviscetur) قسم به
ver. 33. الاوايل — من — او سمع Ms. او سمع به
يظهر ver. 34. vixit. & الله — فعاشت Mf. فعشت
Ut بان ظهر فتخلص له Mf. انعامه فيخلص له
كبار حسب ما صنع ibid. reret & eriperet &c.
الرب هو الاله لا اله غيره ver. 35. كبيره كما صنع
Neque præter ipsum ان الله هو الله لا غيره ولا سواه Ms.
اكثر ver. 38. برضايه — Mf. برضاه — ver. 37.

Mf. بلدهم ويعطيك اياه نخلة v.38.
Mf. السما— ليس سواه ver. 39. ويعطيك بلدهم
ثلث قري Mf. ثلاث قريات ver. 41. السماوات— لا
Mf. —فباصر في البلد v. 43. فيحيي Mf. فيحيا
راوبين— جاد وجولان— منشا ibid. — فبصر
الودي —سيحون— v.46. راوين —جد وغولين —منشه
وبنو ibid. الاردن في الواد— سيحان حشبون Mf.
تحازوا— ملكا— ver. 47. وبني اسوايل في Mf.
من ver. 48. فلحازوا— ملكي— الذي Mf.
عروعير التي على شاطي واديء ارنون الي جبل سيحان
من عرعر الذي علي شاط واد ارنن والي Mf.
جبل male pro سيحان •

Cap. V. ver. 1. فتعلموها • امركم بها — ثم دعا
فتعلموها rectius ثم دعي— امركم اليوم فتعملوها Mf.
discetis. ver. 2. في حوريب Mf. في حريب ver. 3. بل
ان ver. 4. الا redundat ا. معنا— ونحنا Mf. معنا— ونحن
ان Mf. الله كلمكم بغير واسطة في حوريب من وسط
شفاها (*Labio ad labium coram*) كلمكم الله في الجبل
فقال لكم v.6. ولا— الجبل Mf. ولم— الجبل ver.5. من وسط
in Mf. et C. ad v. præced. pertinent ib. اخرجتك Ms. اخرجك
eduxi te. ver. 7. —اله— يكن Mf. —الاه— يكون ver. 8.
في تحت — ibid. فسلا • ولا من كل Mf. منحوتا • ولا كل
Mf. — التي تحت ver. 9. من البنين — والقادر Mf.
من Mf. من شاني — ibid. والطايق — مع البنين
ver. 10. ويحاري — Mf. ويجاز— لالوف من يحبي شاني
v. 13. — ستة ايام — Mf. ستة ايام— v. 15. الوفا من يحبني
ولا Mf. لا تقتل ver. 17. بيوم السبت Ms. يوم السبت
ولا تشتهه— وجميع Ms. ولا تشته— وساير ماله v.21. تقتل
v. 23. بها جميع جوقكم Mf. بها جوقكم v.22. ماله
Mf. ارانا— وسمعنا صوته— انسانا v.24. الي ريسا Mf. الي راوينا
(& مع lineola obducitur ut redundans) -- ارانا-- وسمعا مع
اذ كلمتموني— ver. 28. فانه قد Mf. v.25. فانا ان انسان
حين كلمتموني— هاولي— اذ Mf. هاولا— الذي *quando.*
ibid. لبيتهم— v. 29. كلموك وقد Mf. كلموك به وقد
امض فقل ver. 30. ليت ان— ان يخفوني Mf. ليخافوني
Mf. فاقم هاهنا— تعلمهم اياها ver. 31. امض قل Mf.

Mf. معطيهم اياه يحوزونه ibid. فقم ههنا — تعلمهم
الطرق التي— ربكم بسلوكها ver. 33. معطيهم يحوزوه
• الطريق الذي— ربكم تسيرون Mf. تسيرون

Cap. VI. ver. 1. — لتصنعوها Mf. — وتصنعوها
v. 2. وابنك— حيوتك Mf. انت وابنك— حياتك ver. 3.
اعلم يا اسرايل ان الله ver. 4. وكي تكثر Mf. وتكثر
Mf. في جلوسك— نومك ver. 7. اسمع يا اسرايل الله Mf.
v. 10. وتكون Mf. ولتكن v.8. في حال جلوسك— نيامك
ابرهيم— ويعقب — Mf. لابراهيم— ويعقوب— ذلك قري
تنسي الله ربك— من ver. 12. *istas urbes.* تلك قري
بارا ver. 13. تنسا ربك— من بلد مصر Mf. ارض مصر
—الذي Mf. —الذين ver. 14. باسمه بارا— Mf. باسمه—
Mf. قادر— فيما— تخفه ليلا— فيغنيك من ver. 15.
جربتموه— ver.16. طايق— في ما— ليلا— فينقذك عن
ver. 18. —امرك Mf. —يامرك ver. 17. جربتمونه— Mf.
عنده— فتدخل— البلد الذي اقسم الله لابايك ان
بين يديه — وتدخل — البلد الخير Mf. يعطيكه
وعدك الله Mf. وعدك ver. 19. الذي قسم عليه لابايك
الذي امركم بها Mf. التي امرك الله ربنا بها ver. 20.
Ms. فقل له — الله ربنا منها ver. 21. الله ربنا
مضرة — ver. 22. فقال (male pro فقل) له— الله منها
من هناك— اقسم ver. 23. ضارة — الله Mf. عبيده
الله v. 25. ليحار Mf. لكي يحار v.24. من ثم— قسم Mf.
• الله ربنا Mf.

Cap. VII. ver. 1. — وجرشيين— لتحوزوه— البلد
الكنعانيين ibid. الي البلد— لتحوزه— والجرجشيين Mf.
واتلفهم— Mf. واهلكهم— تراف ver. 2. والكناعنيين Mf.
يزيلون Mf. يزولون ابنك عن— فيعبد الها ver. 4. ترف
Mf. ويفنيك — ibid. ولدك عن — فيعبدون الالهة
ver. 6. تكسروا — Mf. فكسروا — ver. 5. وينقدك—
الشعوب— Mf. الامم— اقل منهم v.7. تكون Ms. يكون
هو القادر v.9. قسم Mf. اقسم v.8. و redundat اقل منهون
v. 10. هو الالاه الطايق الامين حافظ Mf. المهيمن حافظ
—التي Mf. —التي امركم v. 11. لانفاده— Mf. لايادته—
وتحفظوها Mf. وتحفظوها وتعملون بها ان يحفظ v.12. انا امرك
v. 13. قسم بها Mf. اقسم عليهما ibid. وتعملوا بها يحفظ

ونتاج — ibid. وثمر ارضك برك Mſ. وثمرة ارضك من برك
الذي الله ربك معطيكه ibid. نتاج — وجفراه Mſ. وجفور
وتكون — ver. 14. الذي قسم لابايك ان يعطيكه Ms.
وتكن — يبقا — Ms. يبقي — عقيم — عاقر — ولا في
التي يسلمهم في يدك الله ربك v. 16. عاقر — عاقرة — ولا
هاولا — ver. 17. الذي يعطيكهم الله ربك ولا Mſ. فلا
ver. 19. — اذكر Mſ. — تذكر ver. 18. هاولي Mſ.
الباقين ver. 20. كذاك — تخافهم Mſ. كذا — تخافها
معك القادر ver. 21. الباقون المستترون Mſ. والمستترين
يفنيهم — v. 22. في ما بينك الطايق العظيم Ms. العظيم
— واذا — بيدك v. 23. تفنيهم — كلا Mſ. كيلا —
الي Mſ. الي ان ينفدوا — v. 23. — فاذا — في يدك Mſ.
في يدك — Mſ. بين يدك — تفنيهم ver. 24. تفادهم
Mſ. الذين عليها — توهق به فانها ver. 25. تنفدهم
متلفا — ver. 26. الذي عليهم — كلا توهق به فانه
متلوفا — رجسا — Ms. ترجيسا — كراهة — متلف
كرها — متلوف.

Cap. VIII. ver. 1. جميع — Mſ. وجميع — فاحفظوها
ver. 2. فتكوروا — قسم Mſ. وتكوروا — اقسم ibid. احفظوها
ولا — Mſ. ولم — بالخبز — يحيا — ver. 3. الذي Mſ. اذ
جميع ما Ms. جميع قول ibid. على الخبز — يحيي —
قبل v. 4. *Omne quod protulit dictum Domini.* اخرجه قول
leg. in im- قبل — الاربعين — Mſ. عليك — الاربين
pressis الاربعين ver. 6. طريقه Ms. طرقه — ver. 7.
Mſ. فيه طعامك — لا يعوزك v. 9. تفحجر Mſ. تتفجر
Mſ. وبارك — اعطاكه v. 10. طعامك فيه — ولا يعوزك
واحذر — Ms. فاحذر — تنسي الله ver. 11. فبرك — اعطاك
كي لا v. 12. ورسومه Mſ. وشواهده ibid. تنسا الله ربك
يكثران — يكثران — مالك يكثر v. 13. كلا Mſ.
المخوف — v. 15. اذا يكثرون — يكثر — ما هو لك Mſ.
فلا تقل في v. 17. المخيف — ماء من Mſ. الماء من
عهده الذي اقسم v. 18. فلا تقول في نفسك Mſ. قلبك
فعبدت — v. 19. بعهده الذي قسم لابايك Mſ. عليه لابايك
التي v. 20 وعبدت — لها فقد — اليوم Mſ. لها — من اليوم
بين ايديكم ib. الذين الله ربكم مبيدهم Mſ. الله مبيدها
بين يديكم كذاك تبيدون اذ — قول M. اذ — امر

Cap. IX. ver. 1. كبين حصينة Mſ. كبين
[...]نيا كبيرا رفيعا — الجبابرة ver. 2. عظيمة حصينة
الجبابرة male pro قوم كبير رفيع — الجبابهة Mſ.
[...]نفدهم — وتقرضهم Mſ. يبيدهم — فتقرضهم v. 3.
[...]لا تقول — الله ربك — Mſ. ولا تقل — الله — يديك v. 4.
[...]حوز — تلك Mſ. احوز — هاولاء ibid. يديك انه
[...]ل ليس — اني — Mſ. فليس — انت — اوليك v. 5.
[...] لابراهيم واسحاق ويعقوب ibid. الايك (انت pro)
[...]عب v. 6. قسم لابايك لابرهيم واسحق ويعقوب Mſ.
[...] اذكر ولا تنس اسخاطك ver. 7. صعاب Mſ.
[...] انكم منذ ibid. فاذكر ولا تنسا ما اسخطت
[...] منذ يوم خرجت من بلد Mſ. يوم خروجكم من
[...]لي — Mſ. الي — البلد لم تزالوا مخطيين لله ibid.
[...] حريب — ver. 8. الموضع لم تزلون مسخطين الله
v. [...] الي الجبل Mſ. الجبل ver. 9. ففي حريب — Mſ.
[...]عليها — بها في الجبل من Mſ. وعليهما — بها من
[...]نبا التي لوحي الجوهر الواح Mſ. دفعهما الي ver. 11.
[...] وقال له لان — من بلد مصر ver. 12. العهد
[...]ريهم بسلوكها ib. وقال الله — له الان — من مصر
[...]علت Mſ. قد علمت ان هاولا القوم v. 13. امريتهم Mſ.
[...]كت male Mſ. كففت — v. 14. هاولي القوم انهم
ver. [...] انفدتهم Mſ. فيهم افنيتهم ibid. ف omisso
[...]طلقوها اذا ver. 18. امرتكم Mſ. امركم بسلوكه
[...]بالوجدان — الله في v. 19. اخطاتم وصنعتم Mſ. صنعتم
[...]ب الله — وكاد — ver. 20. والحمية — الله لي في Mſ.
[...] وجل الله — وكاد ان — فاستغفرت Mſ. واستغفرت
[...] خطيتكم — Mſ. واما ما به اخطاتم — الذي
[...]ي دق — وادي ib. التي (*Peccatum autem vestrum*)
[...]شعال وفي ذات — المشتهين v. 22. الي ان دق — واد
[...]زلوا — لله — ibid. الاشتعال وذات — المشتهيين Mſ.
[...] برنع Mſ. برنيع ver. 23. تزلوا — الله — Mſ.
[...]طيتكم فنخالفتموه Mſ. اعطيتكم اياها خالفتموه ولم
[...] تزالوا — لله منذ — عرفتكم به ver. 24. ولم
[...]كم — ver. 25. تزلوا — الله منذ — عرفتكم
[...]لت يا Mſ. وقلت اللهم يا ver. 26. ينقذكم — Mſ.
[...]كر — Mſ. واذكر — ابراهيم واسحاق ويعقوب v. 27.
[...]راهيم

DEUT.

كيلا — التي — الي البلد v.28. ابرهيم واسحق ويعق
الذين — بحولك ver. 29. كلا — الذي — البلد Mſ.
• الذي — بقول
v.2. واصعدهما Mſ. واصعد بهما ver. 1. Cap. X.
ونكتب ver.3. الذي — الذي Mſ. التي — الذين
Mſ. ونحتت Expreſſo ت quod ſequenti inſeritur pro
وكتب — Ms. فكتب — الكلمات v. 4. dageſh.
ونزلت — فبقو Mſ. فنزلت — فبقيا ver. 5. كلمات
بنو اسرايل من بايروث بني ibid. ولما Mſ. فلما ver.6.
بني اسرال Ms. ياعقان وموسيرا ومات هرون ثم — العازار
من باروث بني يعقن وموسره مات ثم هرون — العز
ليوي — v.8. ولما — يطبث Ms. لما — يطباثا ver. 7.
لوي — ويقوموا — Ms. ويقيموا — ويخدموه يبارك
Mſ. للديوانيين — حسب ما ver.9. فيخدموه ويبرك
فقال v.11. الا — Mſ. ان لا — v. 10. للوانيين — كما
و redundat. يمضوا فيرثوا البلد — اعطيهم ib. وقال Mſ.
طريقه v. 12. يمضون فيرثون البلاد — اعطيهم Mſ.
Mſ. امرك — ver.13. طرقه وتحبه Ms. وتحبه وتعبده
تصعدوها جدا v. 16. واختار Ms. فاختار v.15. امرتك —
الطايق Mſ. الكبير القادر الجبار v. 17. تصعدوها Ms.
فاحبوا v.19. يررقه — Ms. فيررقه — v.18. الكبير الجبار
(redun- وخاف — Mſ. وخف — برا باسمه v.20. واحبوا Mſ.
الكباير — Mſ. العظايم — ver. 21. باسمه بارا (l dante.
• وسبعين نفس Mſ. في سبعين نفسا v.22.
Cap. XI. ver. 1. — استحفظك طول Mſ. استحفظك
Et præſcripta ejus, & judi- ورسومه واحكامه ووصاياه طول —
بفرعون وجميع قواده ver. 3. cia ejus, & mandata ejus.
بفرعون ملك مصر وساير بلده Mſ. وساير اهل بلده
Regem Ægypti & univerſam regionem ipſius. ver. 4.
بجند — الذي Mſ. بجيش — اذا طف — كلبوكم
كم male pro كلبوهم (quando reduxit) الطاف —
البرّ male pro لكم في البحر Mſ. بكم في البر v.5.
بداثان وابيرام — راوبين — فاها — فابتلعتهما v.6.
وبيوتهما واخبيتهما وجميع الناس الذين معهما فلما
بدثن وابيرم — راوبن — فاها فابتلعتهم وبيوتهم Mſ.
رات v.7. واخبيتهم وجميع الاناس الذي معهم في م

الذي اقسم الله عليها لابايكم v.8. التي رات Mſ.
Mſ. الذي انتم عابرين الي ثم لتحوزوه Quo vos tran-
ſitis ut poſsideatis eam. ſic & H. v. 9. — اقسم الله ان
زرعك فيه — v.10. اقسم ان — ونسلكم Ms. ونسلهم
التي انتم v. 11. زرعك — كجنان Mſ. كجنانين
الله — اخرها — v.12. الذي انتم جايزين Mſ. جايزون
ibid. نزلت Mſ. نزل v.14. الله ربك — اخرتها — Mſ.
Mſ. وسميا وربيعيا وتجمع برك ودهنك وعصيرك —
Mſ. وسمي (primi veris pluviam, cui opponitur ergo لقيم)
محرايك v.15. ولقيم فتجمع برك وعصيرك ودهنك —
Ms. فتزلوا وتعبدوا — وتسجدوا ver. 16. محراك Mſ.
فيحبس — فلا — v.17. فتزلون وتعبدون — وتسجدون
pro ويحبس — ولا — معطيكهما Ms. معطيكموها
واعقدوه — ولتكن — عيونكم v. 18. معطيكمها
طريقك — v. 19. واعقدوها — وتكن — عينيكم Ms.
علي الارض التي v. 21. طرقك — نيامك Mſ. نومك
في البلد الذي قسم — يعطيهم Ms اقسم — يعطيكموها
Mſ. امركم بها — بان — وتلزموه ver. 22. daret ipſis.
ايديكم فترثون — v.23. امركم — ان — وتلزمونه
تطوه — ver. 24. يديكم فورثتم — اكثر Ms. اكبر
يطاه — يكن — واللبنان Mſ. يكون — ولبنان
ايديكم • بل يلقي الله ربكم فزعكم ver. 25.
يديكم • Ms. وخوفكم علي جميع اهل — تسلكونه
بل فزعكم وخوفكم يلقيه الله ربكم علي جميع —
هانا تالي — Mſ. ها انا تال — بركات ولعنات v.26. تسلكوه
البركات فتنالكم ان — التي — v.27. البركات واللعنات
Mſ. امركم بها — البركات فان (benedictiones ſi &c.)
فتدرككم ان — ورغتم — v.28. الذي — امركم
به — (& declinetis) فان — وزلتم Mſ. بسلوكه
ibid. وعبدتموها Ms. ما لا تعرفوها quæ non noſtis
فاتلو — غريزيم — Mſ. فاتل — كريزيم — عيبال v.29.
الكنعني — Mſ. الكنعاني — الجبل — مورا v.30. عيبل
انا Mſ. • انا امركم بها اليوم v. 32. الجلجل — موره
تاليها بين يديكم اليوم • Quæ lego, vel pronuntio,
coram vobis hodie.

Cap. XII. ver.1. — الد لتحوزه — التي يجب ان
Mſ.

Mf. احيا فيه على ibid. التي — الله الاه ان تحوره — Mf.
Mf. فيها — الرفيعة واليفاع — شجر ver. 2. احيا على
مصاطبهم ver. 3. ثم — الرفاع وعلى اليفاع — شجرة
ibid. دكاكهم وسواريهم احرقوها Mf. واحرقوا سواريهم
وفسول معبوداتهم تجدعوها Mf. واجرعوا فسول معبوداتهم
نوره Mf. فيه نوره القسوا فيه مسكنه — تصيروا v. 5.
صعايدكم — v. 6. فيه التمس مسكنه — تصيرون
ibid. صواعدكم — وعشوركم Mf. واعشاركم —
وتفرحوا — v. 7. بقركم وغنمكم Mf. غنمكم وبقركم
كل امري ver. 8. وتفرحون — انبسطت Mf. انبسطت فيه
التي — معطيكها v. 9. كل انسان ما Mf. يفعل ما
معطيكم اياه — وجلستم v. 10. الذي — معطيك Mf.
فاي — ver. 11. منحلكم — فجلستن (pro م) Mf.
في اي — Mf. تخيره — فاليه تاتون — امركم به من
صعايدكم — ib. يختار — اليه تاتوا — امركم من
صواعدكم — وعشوركم — Mf. واعشاركم — تنذرونها
وافرحوا — الهكم — واماوكم واللبوي v. 13. تنذروها
ver. 15. فتفرحوا — ربكم — وامواكم واللوي Mf.
متي ما اشتهت — الله ربك Mf. متي اشتهت — الله الذي
ver. 17. لكن صبه — Mf. بل صبه ver. 16. الذي
Mf. تاكلها — واللبوي — ver. 18. عشور Mf. اعشار
ver. 21. اللوي Mf. اللبوي ver. 19. تاكله — واللوي —
في ان — للنجس — ياكله ibid. الذي Ms. التي —
الا — Mf. ان لا ver. 23. ان — النجس — ياكلا منه Ms.
ver. 25. لا تاكله Mf. لا يجوز ان تاكله ver. 24.
واصنع صعايدك v. 27. ولبنيك — اذا Ms. ولا بنك — اذ
ver. 29. ومن دم Mf. ودم ibid. فاصنع صواعدك Ms.
الامم من بين يديك الذين هو معطيك ارضهم •
الامم الذي Ms. فقرضتهم وسكنت في قراهم وبيوتهم
انت داخل الي بلدهم وقرضهم من بين يديك وورثتهم
باتباعهم — افنايهم — وان — ver. 30. وسكنت في بلدهم
انا ibid. في تبعهم انفادهم — وكلا — هاولي Mf. هاولاء
ويشتوه — ان بنيهم — قد يحرقونهم — ver. 32. انا ايضا Mf.
ibid. ويشناه — بنيهم — قد يحرقوها — لهم Mf. لها
• احفظوه — لا Mf. فاحفظوه — ولا

CAP. XIII. ver. 1. برهانا Mf. برهان ver. 2. — انت

الكلم — v. 3. اني — اوالبرهان — ما لم Mf. والبرهان — لم
تبع Mf. تبع طاعة الله ربكم v. 4. او الكلم — Mf.
تسيروا — Mf. يجب ان تسيروا — والزموا ibid. الله ربكم
الكلم فليقتل — المخرج لكم من مصر v. 5. فالزموها
الذي لكم من العبودية • ليحيدك عن الطريق
(deest او الكلم فيقتل — المخرجم Mf. التي — بان
من بلد مصر الفاديكم من بيت العبودية (المخرجكم
ابنك • v. 6. ليدحوا بك عن الطريق الذي — ان
القريبين منكم ver. 7. او امراتك Mf. او امراتك
القريبين اليك او الابعدين Mf. او البعيدين عنكم • من
v. 9. تش ذلك — Mf. تشاء ذلك — v. 8. منك • من
يمينك — احادتك عن الله — v. 10. ما تقع Mf. يقع
ترجمه — ادحاك عن طاعة الله — المخرجك Mf. المخرج
كل القوم v. 11. العبودية Mf. العبوديه بيد شديده
اسرايل الاسرايل Mf. يسمعون — يصنعوا مثل هذا
تسكن Mf. لتسكن v. 12. يسمعون — يصنعون هذا
انيا انسان Mf. خرج قوم كفار منها — تعرفوها ver. 13.
في ذلك — v. 14. كفار منها — تعرفونها (اناس forf. pro
كل — v. 16. ذلك — قد صنعت هذه Mf. من فعل هذه
يلتصق بيدك شي v. 17. وتكون — تبنا Ms. تبني
يلتصق في يدك شيا من Mf. من المتلف — اقسم
تحفظه وتعمل بجميع وصاياه ver. 18. المتلوف — قسم
• وتحفظ جميع وصاياه التي Mf. ورسومه التي
CAP. XIV. ver. 1. فلا تتواجدوا ولا Mf. لا تلبسن
اختارك Mf. واختارك لتكون له امة خاصة v. 2. تتجادوا
تاكلوا — Mf. تاكل — v. 3. ان تكون له خاصة
اليحمور • Mf. والظبي • اليحمور v. 5. تاكلوا Mf. تاكلونه
تاكل — اجتار Mf. وكل — اجترار ver. 6. والظبي
هذا — Mf. الا هذا — مصعده الاجترار والظلفه
v. 8. المصعدي الاشترار (ج ش forf. pro) والمظلفين
ينشد (يجتر male pro) وهو — Mf. يجتر • فهو — بنبايلها
v. 11. — تاكلوا — Mf. تاكلون v. 9. من نبايلها
وجميع الغربان v. 14. لا — والعقاب Mf. والعنقاء
v. 15. باصنافها — Mf. باصنافه • v. 15. والغرابيب —
الخفاش — Mf. والخشاف — v. 18. والقوق Mf. والقيق
تحلك — لانك — لله ربك ver. 21. idem valent.

DEUT.

v. 23. تنبته .Mſ نبتته. v. 22. مخالك— لا جنبي لانك—
عسور— وبكور— .Mſ عشر— وابكار— كيف تعبد
وان— ولم— حمله— v. 24. كيف خوف الله ربك تعبد
تشتهي— v. 26. فان— ولا— لن تحمله— يختاره .Mſ
واللوي— .Mſ واللبوي— لا— تخلة— v. 27. تشتة— .Mſ
عشور— .Mſ اعشار— مخلك v. 28. فلا— ونخلة
اللوي— .Mſ اللبوي— التي في مخلك ver. 29. مخالك
• الذين في مخالك

Cap. XV. ver. 1. يسيب— نسيب— يسيب— (vix credo hoc sensu reperiri نسيب ideoque in Mſ. rectius haberi.)
v. 3. يسيب— نسية— (نسي .C) ينسي .Mſ. & C. ينسيه
لا— ver. 6. يكون لك علي— معه .Mſ يكون علي— عنه
فلا— كثيرين— .Ms كثير— ولا يتسلطون عليك
من بعض— مخلك— ver. 7. وعليك لا يتسلطون
في بعض— مخالك— معطيك .Mſ ver. 8. معطيك
وقول جهل فتقول • قد— v. 9. افتحها— .Mſ افتح
اخيك— الله عليك— .ibid جهل قد— سنة .Mſ السنة
v. 10. اخين— (ك pro ن) على الله— عقوبة .Mſ عقوبة
ver. 11. اعطيه— لا— الله ربك .Mſ اعطه— ولا— الله
ver. 12. البلاد من مسكين .Mſ البلد مسكين
وبذارك • وعصيرك ver. 14. —اطلقه .Mſ —اطلقه
تبغارك forſ. ويذرك • (& area tua) وتغارك Mſ.
Mſ. واذكر انك طول ما كنت ver. 15. amphora tua.
فعلي ذلك افذاك الله ربك • ibid. وتذكر انك كنت
Mſ. وامرك ان تفي بمثل هذا الامر في مثل هذا اليوم
وفكك الله ربك فلذلك انا امرك بهذا الامر اليوم *Et liberavit te Deus Dominus tuus, ideoque dedit tibi hoc mandatum hodie.* ver. 16. قال لك— ان .Mſ قال— اذ ver. 18.
Mſ. الاجير • في خدمته لك ست سنين • فيبارك
في جميع ما .Mſ بجميع ما تصنعه ibid. الاجير فيبارك
Mſ. كل— يولد لك في غنمك وبقرك ver. 19. تصنع
Mſ. واهلك— ver. 20. وكل— يولد في بقرك وغنمك
v. 23. فان— الفاحشة .Mſ وان— الفاسدة v. 21. والك
• وصبه .Mſ بل صبه

Cap. XVI. v. 1. ان تصنع— .Mſ وان تصنع— v. 3.
ير لك— سبعة— يبيت من v. 4. الزمان .Mſ زمانك
يري لك— سبع— .Mſ لحم الذي تذبحه في اليوم—
Mſ. معطيكه v. 5. بيت من اللحم التي تذبح اليوم—
لمحل نوره هناك— .Mſ لتحل نورن فيه— v. 6. معطيك
ابتدا v. 9. ست .Mſ سنة ver. 8. ولي— .Mſ ول— ver. 7.
وابتدي وضع .Mſ المنجل— ابتدي باحصايها
Mſ. واصنع حج اسابيع ver. 10. المنجل— تبتدي بها
ibid. واللوي .Mſ واللبوي v. 11. ثم اصنع حج الاسابيع
يختاره الله ربك .Mſ يختار الله ربك ان يحل فيه نورن
ver. 13. بمصر .Mſ في مصر— ver. 12. فيحل نورن فيه
المظل— بيادرك وتغارك .Mſ المظال— بيدرك ومعاصرك
—ليبارك في ver. 15. واللوي .Mſ واللبوي— ver. 14.
غلاتك— قد— اليه فرحا— ibid. ليبارك لك في .Mſ
علاتك— تصنعه— فرحا تحظيا .Mſ فرحا تحضا *lætus & prosper.* ver. 16.
ثلث— يديه .Mſ ثلاث— يديه حظورا
التي يعطيها— ver. 18. كرف .Mſ علي حسب رزق ver. 17.
ولا— حكما— ver. 19. الذي يعطي— بحكم .Mſ حكم
لا— حكم— تحابين— تاخذن .Mſ تحابوا— تاخذوا
الله ربك الذي ver. 21. العدل— .Mſ الحق— ver. 20.
• يشاه .Mſ يشوه v. 21. الله ربك .Mſ تصنعه

Cap. XVII. ver. 1. لا تذبح لله الهك ثورا • او شاة
يكون فيه عيب • او شي ردي • لانه يكرهه الله الهك
ولا تذبح له ثورا او شاه ما فيه عيب من الامور الفاحشة .Mſ
Mſ. التي— معطيكها ver. 2. فانه مما يكرهه الله ربك
Mſ. وعبد— وسجد— مما لم ver. 3. الذي— معطيك
في .Mſ فيما بينكم ver. 4. فعبد— او سجد— كما لم
وتلك المرة— فيما بينكم— ver. 5. ما بين اسرايل
او تلك الامراة— الي مخالك— وارجمها .Mſ وارجموها
وايدي— .Mſ ويد— اخرا v. 7. ثلثة .Mſ ثلاثة— v. 6.
الي بلاء— .Mſ الي حكم بلاء— اختان ver. 8. اخيرا
جميع ver. 10. واللبوانية .Mſ والي اللبوانيين ver. 9. يختاره
ver. 11. بجميع ما يدلونك .Mſ ما يدلونك عليه
الت (التي male pro) .Mſ التي يدلونك بها— تزل
Mſ. لتخدم بين يدي الله— ver. 12. يدلونك— تزول
معطيك— .Mſ معطيكه— الذين v. 14. لتخدم الله—
ver. 16. لك— اخوك .Mſ عليك— اخاك v. 15. الذي
الخيل (male puto pro للاستكثار من الخير— *bonorum*

لاستكثار الخيل — لا Mf. لا تعاودوا pro *equorum*)
في ذلك الطريق Mf. في هذا الطريق ver. 16. تعودوا الي
يستكثر — Mf. يستكثر له — الذهب والفضة v. 17.
Mf. فليستكتب له هذه ver. 18. الفضة والذهب
Mf. ولتكن — حياته v. 19. يستكتب له نسخه هذه
Mf. مملكته هو وبنوه ver. 20. تكن — خيوته
• ملكه هو وبنيه

Cap. XVIII. ver. 1. والليوانيين — جميع — ليوي —
واللوانيين — ساير — لوي — ونحلته لهم Mf. ونحلته
معك — من القوم — ver. 3. امر له بها Mf. امر بها ver. 2.
مع — على القوم — ذباحي — ان Mf. ذابحي — كان
بسم Mf. باسم ver. 5. واول — Mf. اول — ver. 4. هكان
لوي — Mf. ليويـ — بعض — الاسرايلية ver. 6.
الليوانيين — ver. 7. بعن — (بعض male pro) الاسرايل
— النوب ver. 8. اللوانيين الواقفين — Mf. المقيمين —
Mf. معطيكه — العمل مثل مكان ver. 9. النوايب Mf.
لا — مشتعل — ومنجم v. 10. معطيك — لتعمل كمكاره
ولا — من يشعل — وقاسم قاسومات Mf. تنجيمات ومتفايل
هو v. 12. رقاء وسال — Mf. رقي وسايل — v. 11. — ومتفال
ان v. 14. و redundante كون Mf. كن ver. 13. او Mf.
وان هاولي — المتفالين Mf. هاولاء — المتفايلين والمنجمين
ينصب لك — Mf. ينصبه ربك لك منه v. 15. والقاسومين
اخوتك v. 18. حريب — امت Mf. حوريب — اموت v. 16. ربك منه
v. 20. لا — اطالبه Mf. لم — اطلبه v. 19. اخوتهم Mf.
متنبي — فتقول — Mf. متنب — فيقول — بقوله
نعرف — Mf. يعرف — ver. 21. (فيقول pro) ان يقوله
• يقله — بقحته Mf. يقوله — بقحكم v. 22.

Cap. XIX. ver. 1. الذين الله — فترثهم وتسكن
فافرز لك ver. 2. الذي هو — فورثتهم وسكنت Mf.
Mf. ثلاث — الذي الله ربك معطيك اياه لتحوزه —
افرز لك ثلثة — التي الله ربك لتحوزه (معطيك deest)
طريقها — فتكن Mf. طريقها — فتكون v. 3.
مثل v. 5. من — بلا معرفة Mf. ان — بغير علم v. 4.
كيلا — v. 6. كمن فيمت هو Mf. من — فيموت • وهو
كلا — يحما — لكثرة Mf. يحمي — لبعد — شانيا
انا امرك قايلا — ثلث Mf. امرك اليوم — ثلاث v. 7. شاني

قسم -- Ms. اقسم -- التي اقسم بان يعطيها اباءك ver. 8,
ولذلك اذا — ver. 9. الذي قسم بان يعطيه لابايك
ويكون ان -- طرقه -- الزمان -- Mf. طريقه -- الايام -- الثلاث
رجلا -- v. 11. معطيك Mf. معطيكه ver. 10. الثلاثه
(*lethaliter*) رجل -- معتلا -- Mf. في مقتل -- احدى هذه
ver. 13. واخذه Mf. واخذوه ver. 12. واحدة من هذه
بين بخار (بني اسرايل desideratur) Mf. بين بني اسرايل بحر
اتروع — Mf. ولا ترع — تحمه الاولون — معطيكه v. 14.
لا يقم Mf. — ثلاثه v. 15. تحموه الاولين — معطيك
الذان — بين يدي الايمة ver. 17. ولا يقوم — ثلثة
coram — الذان — بين يدي الله بين يدي الايمة Mf.
ليليا Mf. يكونون في ذلك ibid. *Domino, coram sacerdotibus.*
Mf. فليلتمسوا الحكام جيدا v. 18. — *præficientur* — ذلك —
لهم بان يصنعه — v. 19. فليلتمس الحكام ذلك جيدا
مثل ما هم ان يصنع — من بينك Mf. من وسطك
في القصاص v. 21. ولا يعاودون Mf. ولا يعودوا ver. 20.
النفس بالنفس والعين بالعين واليد باليد والسن بالسن
(*pre-* في قصاص نفس بنفس ودية عين Mf. والرجل بالرجل
بعين وسن بسن ويد بيد ورجل برجل (*tio oculi*)

Cap. XX. v. 1. ومراكبا وقوم Mf. ومراكب وقوما
الي ver. 3. فعند — الي الحرب Mf. وعند — الحرب ver. 2.
نا — كلا Mf. يبني — كيلا v. 5. للحرب Mf. الحرب
يبذله — كلا — Mf. يبذله — كيلا — ويبذله — v. 6.
ويقولون اي رجل كان v. 8. كلا Mf. كيلا v. 7. ويتبذله —
فادعها اولا الي v. 10. ويقولوا اي رجل خايف Mf. خايفا
اطلب الي السلم — v. 11. فنادها اولا بسلام Mf. السلم
اجابتك بالسلام — فجميع — Mf. جميع — الذين
يكونوا — Mf. يكونون — ويخدمونك ibid. الموجودين
v. 13. فحاصرها — Mf. فحاصرتها — ver. 12. ويخدموك
Mf. فاغنمهم — رزقكه v. 14. فيسلمها Mf. واسلمها
كذا فاصنع — ليست — هاولا v. 15. فاغنمه — رزقك
هاولا — v. 16. كذي اصنع ليس هي — هاولي Mf.
هاولي — Mf. الذين — معطيكها — منهم فيها نسمة
فتلفهم ver. 17. الذي — معطيك — منهم نسمة
اتلافا تتلفهم Mf. اتلافا — والاموريين والكنعانيين
Mf. كيلا — مثل — ver. 18. والاموريين والكناعنيين
حصرت ibid. Mf. حصرت ver. 19. لكي لا — كلجميع

Deut.

ibid. لتخاربهم Mſ. لتفتحها وتخاربها — تاكل — احتفي
علمت — تخاربها v. 20. وتفتحها — فتاكل — اخ
Mſ. علامة تهدمة *diruas eam*: nisi sit pro تخطها *circumscribas*.

Cap. XXI. ver. 1. — معطيكه Mſ. — معطيك
ver. 3. لم يفلح ولم Mſ. البقر ما لم ver. 4. — البقر لم
Mſ. بنو ليوي — يفصل كل ver. 5. ما لا يفلح ولا —
Mſ. القريبة — ver. 6. بني لوي — يفصل حكم كل
Mſ. بتواهم v. 7. وقالوا — الاسرايليين ver. 8. القريبين
تنواهم فقالوا — ال اسرايل Verſum octavum inchoans, ut
Mſ. توان — توانيهم في — ibid. C. cum تنواهم
انك تصنع Mſ. فانكم تصنعون v. 9. توافي — ما توانوا في
v. 10. الي الكرب على — Mſ. الي خرب — (حرب l.) فسبيت
سبيها عنها — فتبني عليها وتكون v. 13. وسبيت
سبها (ب deeſt ـ post) منها — فتبنى بها وتكن Mſ.
تبيعها — ان اتيتها — Mſ. تبعها — ما اتيتها — v. 14.
ver. 15. زوجتان لرجل Mſ. لرجل زوجتان احداهما مكنة
مشنوة فولدتا — الولد ibid. — واحد احدهما تحبه
v. 16. مشنية فولدا — الابن — للمشنية Ms. المشنوة
تخلته — فليس له — المحبة على ابن المشنوة البكر
يتخل — فلا يجوز له — المحبوبة على بن المشنية Ms.
بل — عليه — ابن المشنوة ver. 17. الذي هو البكر
بن (بل pro) — عليها (عليه pro) — بن Mſ. — ليعطيه
Mſ. وله حكم البكورية ibid. المشنية ليعطا —
ابن رابع — ويودبانها فلا v. 18. له حكم البكورة
رابع — في الكرام — v. 20. بن رايل — ويودباه ولم Mſ.
وجميع v. 21. رايل — في الحكام (الحرام f. pro Mſ.
افترا — معطيك Mſ. افترى — معطيكه v. 23. وساير Mſ.

Cap. XXII. ver. 1. عليه — وشاته — ثر Mſ.
فان لم يكن — ver. 2. — ثري او شاته — اليه Ms.
وان لم يك — ذلك Mſ. ذلك الي — ليكون — عليه
Mſ. وكذا — v. 3. — اليك الي — يكون — عليك Mſ.
ثري — واقعين Mſ. ثر — واقعا v. 4. وكذي ibid.
v. 5. ما بل اقيمها معه اقاما Mſ. بل اقمه معه —
واذ اوفيت — ولا ver. 6. — صنع Mſ. لا — يصنع
وان وافيت وكرا من Mſ. وكر الطاير في الطريق في
الارض فيه فراخ او بيض — ib. الطاير في طريق او

الارض فراخا او بيضا — رابطة Ms. حاضنة على —
v. 7. معهم — Mſ. ذلك — مع الفراخ — ibid. عليهم —
على Mſ. لسطحك ولا تجعل ver. 8. البنين Mſ. والفراخ
من نوعين Mſ. نوعين كيلا — v. 9. سطحك ولا تصنع
ولا تصمد الثور Mſ. ولا تحرث بثور وحمار معا v. 10. كلا —
ذلك Mſ. لك جدايل في اربعة — v. 12. والحمار جميعا (for-
ſan pro لك) — اربع في جدايلا ver. 13. شنيها Mſ. ثم
وامها ver. 15. اسم — فلم Ms. اسما — ولم ver. 14. وشناها
او امها براتها Mſ. البراة واخرجاها — والي باب
v. 17. فشناها — Ms. فشنيها — v. 16. فاخرجوها — الي باب
ibid. هوذا قد جعل — فقال Mſ. وهوذا هو جاعل — قايلا
وهذا — ويبسطوا — Mſ. وهذه — ويسطوا — ايديهم —
اب — ver. 19. ويودبوه Mſ. فيودبوه ver. 18. يديهم —
ابي — ال اسرايل Mſ. الاسرايلية ولتكن — ولا — اطلاقها
مفكرت Ms. يفكورها في v. 21. وتكون — لا — طلاقها
مضاجعا — v. 22. *& ſcortata eſt incluſa domo &c.* محصنة في
مضاجع — المضاجعها — Mſ. المضاجع — وانفي الشر
مضاجع — المضاجعها — وانف اهل Mſ. وانف الشر
في فضاجعها Mſ. في القرية فضاجعها v. 23. *malos* الشر
ver. 25. وارجموها — وانف Mſ. وارجموهما — فانفي v. 24.
الرجل الجارية Mſ. الرجل المملكة — المضاجع لها
Mſ. يصنع بها شي ver. 26. المملكة — المضاجعها
واذا — يكن v. 27. *non facies illi quippiam* تصنع بها شيا
واذ — ver. 28. وان — يك لها من مغيث Mſ. لها مغيث
فليعط — اباها — v. 29. واذا — ما لم تملك Mſ. لم تملك
فليعطي — لابيها — ولم — طلاقها Mſ. ولا — اطلاقها
ابيه كذاك ولا Mſ. ابيه ولا v. 30.

Cap. XXIII. ver. 2. — الزنيم Mſ. — زنيم ver. 3. لا
يتلقوكم — بلعام Mſ. يدخل منهم لا يدخل منهم v. 4.
يلتقوكم — بلعم فاتور ارم نهريم Mſ. فتور ارام ناهاريم
الله ربك ان — Mſ. الله ان — بلعام — قلب لك ver. 5.
كان رجل — خارج من ver. 10. بلعم — قلب الله ربك لك
يترحض ver. 11. كان فيكم رجل — خارج ذلك Mſ. ذلك
خارج للعسكر ينزل [ſtercus] *emittet* ver. 12. يرحض Mſ.
وليكن — ver. 13. خارج ذلك العسكر تبول *minges* Mſ.
نوره سالك Mſ. نورن ساكن سالك v. 14. ويكون — Mſ.
ibid.

ibid. —ولا Mſ. —ولم v.15. —دينه Mſ. —دينه ver.16.
تضهده— بينكم Mſ. تضطهده— بينك —v.17. —يكن
Mſ. تكن v.18. في نذر— اجعال الزنا Mſ. اعجال(for-
ſan malè pro اجعال) في كل نذر— الزواني —v.19. اخاك—
— وكل Mſ. — ولا كل— اخيك ver.20. الله الهك— واخاك
Mſ. الله ربك— واخيك —v.21. به فيحل— Mſ. به مطالبة
فتحل— ver.22. من النذر —ولو Mſ. عن الانذار— مالو
v.23. فاحفظه —Mſ. احفظ —v.24. على حسب شهوتك—
شهوتك— تضع منه في Mſ. تجعل منه شيا في

Cap. XXIV. ver.1. —لانه —ثم لم —امراة— واذا
وان— بامراة —ثم انهم لم —ان —قطيعة Mſ. قطعة
v.2. وصارت Mſ. فصارت v.3. وكتب —الاخير فشنيها Mſ.
قطعة فدفعه— ibid. واذا شناها — الاخر فكتب
قطيعة ودفعه— فطلقها— الاخر Mſ. فيطلقها— الاخير
ver.4. معطيكه — خطاء— او التزوج يعاود Mſ. يعود
فلا— يكن— v.5. فيتزوج— ان— خطية— معطيك
الرضي— ver.6. لا— يكون— مع زوجته Mſ. زوجته
انسان— من بني— ال v.7. الرجا— النفوس Mſ. النفس
واحرس من بلوي v.8. انسانا —بني —بينكم Mſ. اسرايل
وتحرز من بلا— Mſ.-- رسمه— والليوانيون حسب ما امرتهم به
علام صنع ver. 9. رسومه— والليوانيين كما امرتهم —
Mſ. ماذا صنع على quid fecerit v.10.— فلا— Mſ. انسات
Mſ.— فلا (نسية ما mutuum quid,) انسيت— ما ver. 11.
— انساته —Mſ. انسيته v.12. عوضه Mſ. وعوضه v.13.
عليه— Mſ. اليه— اذ كان ينام — ويدعوا لك وتكون
ولاسيما ضعيف او v.14. اذ ينام— فيدعوا لك فتكون
وخاصة (& privatim) ضعيفا او مسكينا Mſ. مسكين
v.15. وعليها Mſ. وعليه v.16. —امري بخطيته— تقتل
Mſ. —خطيته على امره— يقتل ver.17. عمل Mſ. عيل
v.18.— ولذلك Mſ.— من ثم ولذلك *inde, ideoque* v. 19.
فتاخذها بل تكن Mſ. لتاخذها بل يجب ان تكون
v.20. خرطت Mſ. —بل ليكن ما لم تستقصه للغريب
بل Mſ. ليكن —v.21. خبطت (C. نفضت) --بل يكن للغريب
كنت عبدا —بمصر وفكك الله ربك من v.22. يكن—
عبدا كنت —بمصر ولذلك Mſ. ثم ولذلك

Cap. XXV. ver.1. —ليحكموا Mſ.— يحكموا v.2.

فان Mſ. واذا ver. 3. —اخاك ذلك Mſ. —ذلك
ver. 4. دياسه Mſ. دوسه v.5. تكن زوجة —ولدا
المبيت Mſ. ذلك تكون زوجة— وله (redundat و)—
المبيت ib.— ويواصلها— Mſ. بها (C. بيتي) ويبني v.6.
Mſ. تلد & *filios ex ea gignas* ver.7.— والي— الرجل
— ذلك الرجل — الي — وتقول Mſ. وتقل قد ابي —
— قد ابا ibid. — يشا ان يواصلني Mſ. ان يبني
— بي ver. 9. يصنع كذا Mſ. كذي يصنع
— فمدت— فتقدمت— تشاجر Mſ. —فقدمت
Mſ. فامسكت فرجه ibid. من يده فمدت —
يدها Mſ. فاقطع كفها ولا تشفق ver. 12. حياه
لتخلصه منها (*ut eripias ipſum ab ea*) ولا تشفق
—يكون —كبري Mſ. ولا يكن —كبيرة وصغيرة—
يكون v.15. ولا يك Mſ. ولا يكن v.14. وصغري--
يكن Mſ. لك واكيال وافرة عادلة تكون لك لكي
معطيكه— ibid. لك لكي deſiderantur reliqua
الله ربك Mſ. الله ver.16. الله ربك معطيك-- Mſ.
من يصنع هذا Mſ. كل فاعل هو لا كل صانع جور
ان-- Mſ. عماليق -- v. 17. وكل من يصنع الغش
نخلة فتكون --العمالقة v.19. لعب Mſ. لاعب ver.18.
Ms. نخلة لتكون —ال عملق

Cap. XXVI. ver. 1. — فتكون — معطيكه
Mſ. معطيكها — ver. 2. فاحرثه — معطيك Mſ.—
واخذ— النبكة — قدس v.4. قسم Mſ. — اقسم — ver. 3.
واخذ — النبيكة — (في بنيكة & ſic v.2.) مذبح Mſ.
تقول — ان لابان الارمي كاد يبيد ابي— v.5.
وقال — ان الارمي كان ان يبيد ابي — Mſ.
— عظيمة كثيرة — هناك Mſ. — عظمة —
صوتنا— ضعفنا P.&C. v.7. فلسي Mſ. فاسا ver. 6.
الاه— صوطتي — لضعفنا وشقانا Ms. وشقاتنا
واعطانا — الذي يفيض Mſ. (puto pro واعطانا)—
اللوي — Mſ. والليوي — في محالك ver.11. بلد يفيض
جميع اعشار غلتك وذلك — ver. 12. في ما بينكم
جميع وذلك — العشور— اللاوي Mſ. الاعشار — الليوي
الي الليوي والغريب — حسب جميع —v.13.
قد — للوي وللغريب — ككجميع — Mſ.

اوصيتني — (اوصيتني pro) انسه Mſ. اوصيتني بها انسا
ان — اليوم بهذه — ver. 16. قسمت Mſ. اقسمت
بان — اليوم ان تعمل بهذه — وبكل Mſ. وكل نفسك
ربك اليوم ان — Mſ. ربك ان — طريقه ver. 17.
Mſ. فكذاك املك الله لان تكون ver. 18.
على جميع — ver. 19. فكذاك ومرك الله اليوم لتكون
• علي ساير — شعب مقدس Mſ. شعبا مقدسا

CAP. XXVII. ver. 1. الاسرايليين — قايليين
عبوركم — لن ver. 2. ال اسرايل — قايلون Mſ.
تعبرون — انصب — Mſ. تنصب — وتنصب
معطيك Mſ. معطيكم بلدا — الله ver. 3.
تنصبو — Mſ. فلتنصبوا — عيبال — ver. 4. بلد —
عليها ver. 6. حجارة Mſ. مذبح حجارة ver. 5. عيبل
— الله ver. 7. عليها صواعدا — Mſ. صعايدك
واكتب على — كل ver. 8. — الله ربك Mſ.
وقد كتبت علي — جميع عيون Mſ. خطوب — مبين
واللبوانيون نسل اسرايل قايلين — يا نسل ver. 9.
واللوانيين ال اسرايل قايلون — يا اسرايل Mſ.
واعمل وصاياه ورسومه Mſ. واعمل جميع وصاياه التي ver. 10.
Mſ. وهاولا — وال ليوي — ويساخار — وبنيامين v. 12.
وهاولاء — للعنة v. 13. هاولي — ولوي — ويسشكر — وبنيامين
Mſ. علي — ال راوبين وجاد واشير وزبولون ودن ونفتالي
وهاولاي — علي اللعنة — ال راوبن وجد واشر وزبولن ودن
فيبتدي Mſ فليبتدي اللبوانيون — ver. 14. ونفتلي
الرجل الذي يصنع — فيصير — ver. 15. اللبوانيين
Mſ. رجل يصنع — ويصيره — ويقولون ver. 16. ويقول
— من يحور ver. 17. مستخف ابيه — Mſ. المستخف بابيه
ويتيم v. 19. طريق — Mſ. الطريق — v. 18. — مزيغ Mſ.
Mſ. جميع القوم — ibid. او يتيم او ارملة Mſ. وارملة
ver. 25. — جميع القوم Mſ. — جميعهم ver. 21. جميعهم
لم يثبت ver. 26. من اخذ — زكية Mſ. الاخذ — برية
• لا يثبت Mſ.

CAP. XXVIII. v. 1. ان سمع — Mſ. ان سمعت — جميع
— وحلت بك Mſ. — ونالتك هذه v. 2. ساير — (سمعت pro)
Mſ. — في نباليك ومعاجنك v. 5. وجفرات Mſ. وبهلم — v. 4.
يخرجون — ver. 7. — في بنيجتك (v. c. 26. 4.) ومشاورك

اهرايك — يدك — ver. 8. فيخرجوا — ويهربوا Mſ. فيهربون
Mſ. الله — v. 7. اهراك — يديك — معطيك Mſ. معطيكه —
— جميع (deeſſe videtur — جميع الامم ان ver. 10. الله له —
وثم رياضك وثم بهايمك — اقسم — يعطيكه v. 11. ان (الامم
الله v. 12. وثم بهايمك وثم ارضك — اقسم الله — يعطيك Mſ.
لك الله — كثيره — (حنيره Mſ. لك — خيره — يداك —
— امرك بها اليوم Mſ. — امرك بها v. 13. بيديك — (خيره pro
وتعمل وصاياه v. 15. تزول من جميع Mſ. تزل في جميع v. 14.
وتعمل جميع وصاياه ورسومه التي — Mſ. التي — فادركتك
في — ver. 17. في البلد — Mſ. — في البدو — v. 16. وادركتك
v. 18. ما في بنيجتك — ومشاورك Mſ. نبيجتك) ومعاجنك
والمدمشة — v. 20. وملعونا — وجفرات — Mſ. وصار ملعونا — وبهام —
Mſ. ان ينفذك ويبيدك — من — رداءه ib. والاهامة — Mſ.
والدق — فيكلمك v. 22. انقادك واباديك — ويقول من — رداية
Mſ. & C. — والشوب (Nomencl. vocem Heb. שדפון per
الله جميع ما — ارضك — ان v. 24. فيكلبوك explicat.) شاوب
بين يدي اعدايك — v. 25. الله ما — بلدك — انفادك Mſ. تنفذ
لطير السما ولبهايم — v. 26. بين اعداك — يديهم Mſ. ايديهم
v. 27. لجميع طاير السما وبهايم — مزعج لها Mſ. لها مزعج
من قرح مصر والبواسير — بما Mſ. بقرح مصر والبوسير — ما
v. 28. — والعمي — Mſ. والعما — ver. 29. تجسسا — في ظلمة —
ver. 30. كمتجسس — في افل — وتصير Mſ. وتكن
ver. 31. بان تتزوج — فلا — فلا — Mſ. فتزوج — ولا — ولا —
وعيناك ترايانهم شاخصتان اليهم v. 32. ويكون Mſ. فيكون
Mſ. الله بقرح — وعلي v. 35. وعينيك تراهم وشاخصة اليهم
Mſ. التي — اليها v. 37. الله حتي بقرح — والسوق Mſ. السوق
الي صحرا بذرا — Mſ. تخرج الصحرا v. 38. الذي — الي ثم —
ib. — اذ — فما — ولا توعيها v. 39. — مما — Mſ. زرعا — اذ —
تكون — فما — بل v. 40. واذا — فلا — ولا توعيه اذ Mſ. بل
بنين وبنات فما — v. 41. يكون — فلا — بل تنتثر Mſ. تنثر
Mſ. — الفرس v. 42. بنينا وبناتا (redundance !) فلا — Mſ.
Mſ. لا — يصير لك راسا — وانت تصير ذنبا v. 44. — الفراش
بها اليوم Mſ. بها — ver. 45. فلا — يصير راسا وانت ذنبا
v. 48. — وتصير — المشابهك Mſ. فتصير — المشابه لك v. 46.
ver. 49. تحكم — ان ينفذك Mſ. ان تحكم — ان يفنيك
ويجزيك — الارض — Mſ. ويغربك — (ويغربك .l) السما — قبيلا

ومثيل

قبيل—شيخ ولا Mſ. قبيلا—شيخك ولا يرءف v.50. قبيل
فيحاصرك في جميع—v.52. وحفرات Mſ. وسخال—v.51. يروف
من جميع—اعطاك Mſ. اعطاكه ib. ويحاصرك في غيرها Mſ.
In anguſtias رزقك—يضايقك Mſ. يرزقكم—يحاصرك v.53.
v.55. وحتي—الذي Mſ. حتي ان—الذين v.54. *rediget te.*
ان—واحدا—الذي—له منه Mſ. بان—لواحد—الذين—له شي
Mſ. عشيمتها—واجنتها—بها v.57. المرة Mſ. المراه—v.56. شي
هي بهم—Mſ. بهم هي ib.—وعشيمتها—وباجنتها—بهم
ibid.—واذ—جميع—التورية Mſ.—وان—بجميع—التوراه v.58.
كبارا—وامراضا v.59. وتخاف—الكريم Mſ. وتخف—الكبير
—مرضة—v.61. ادوي—Mſ. لدوا—v.60. كبار—وامراض Mſ.
Mſ. فتعبد—واباوك v.64.—مرض—مكتوب Mſ مكتوبا
تطمان—قرارا—Mſ. تطمين—قرار—v.65. فتخدم—ولا اباوك
ثم قلوبا رجزة Mſ. ثم قلبا خافقا وشخوص—النفس ibid.
حياتك—حذاك—بعيشك ver. 66. وشخيوص—القلب
تقول في الغداة—v.67. حيوتك—بحذاك—بحيوتك Mſ.
بالغداة—تفزع—نظر—تري Mſ. تفزعه—منظر—فراه
الي مصر—تعد اليها ابدا—وتعرضون هناك للبيع v.68.
الي حال مصر—Mſ. علي اعدايكم—وليس لكم مشتر
تعودان تراها ابدا—وتعرضون للبيع لاعدايكم—وليس
مشتري

بان—ماب سوي العهد الذي—CAP. XXIX. ver.1.
ان—مواب سوي الذي—معهم في جبل Mſ. معه في
دعا—بشيوخ بني ver. 2. حريب Mſ. حوريب—ibid.
ibid. دعي—بجميع ال اسرايل وقال Mſ. اسرايل فقال
بحضرتكم في Mſ. بحضرتكم بفرعون—قومه—
الاعلام العظيمة التي ver.3. بلد مصر بفرعون—قواده
وتلك الاعلام الكبار Mſ. نظرت—وتلك الايات—
الكبار Mſ. العظيمة ibid. التي راتها—والايات—
تعلموا مثلها ولا Mſ. لعلم مثلها ولم تنظروا ذلك ver. 4.
في البرية ver.5. ولا تسمعون Mſ. ولم تسمعوه ib. تنظرون
اربعين سنة في البر—Mſ. اربعين سنة—ولا نعالكم
لا تشربوا فيقول Mſ. لم تشربوا لكي ver. 6. ونعالكم
حسبان—للقاينا الي الحرب ver. 7. لكم الله لكي
فاخذنا بلديهما ver. 8. حسبون—تلقانا للحرب Mſ.
واخذنا بلدهما ودفعناها—Mſ.—ودفعناهما—راوبين

ل عد—منشه Mſ. وال جاد—منشا ver. 9. راوبين
ver. 10 تنجحون بذلك في Mſ. تنجحوا في ibid.
كم—Mſ. اجمعون—وروساوكم—وجميع
ver. 1 مايك Mſ. ماءك ver. 11. روساكم—وساير
ير Mſ. ويكون لك هو—اقسم—ابراهيم—ويعقوب
كم v. 14. يكون لك—قسم—لابراهيم—ويعقب
موجود حاضر بين—حاضرا v. 15. معكم Mſ. اليوم
ver. 16 موجود معنا حاضر اليوم بين—حاضر Mſ.
لتي هي Mſ. مما هو v. 17. الذي—Mſ. الذين—
كيلا—رجل—ممن—متول—فيمضي ليعبد v. 18.
لا—رجل اخر—من—متولي—ليمضي فيعبد Mſ.
وا—بالريا v. 19. كلا—اصل Mſ. كيلا—رجل ibid.
ا—المذكور—الكتاب—v. 20. هوي—بالروي Mſ.
ver. 2 يشء المكتوب—السفر—يمح Mſ. عمحوا
الاخر—الذي—Mſ. الاخر—الذين—من بعدكم
Mſ. وكبريت—وعمورا—قلبها ver. 23. بعدكم
تقل—v. 24. وكبريت ملحة—وعمرة—قلبها الله
تقل—ما—كذي—Mſ. ماذا—كذا—شدة هذا
يكيبون—v. 25. هذه (f. pro شدة vel pro حمية) هذا
يكيبوا—ما تركوا—لهم—Mſ. ان تركوا—اياهم—
بدوا—تنصبهم Mſ. وعبدوا—تنصب لهم v. 26.
يقولون المستورات—v. 29. وحمية Mſ. وموجده—v. 28.
والكشوفات—ibid. ويقولون كذاك المستورة Mſ.
والمكشوفة ولبنينا—جميع Mſ. ولبنينا—بجميع

v. 3 ويكل—Mſ. وكل—CAP. XXX. ver. 2.
نكم—ver. 4. فيعود—هناك Mſ. ويعود—في بلدانهم
ربك جميع هذا Mſ. الله هذا—وشانيك v.7. منك Mſ.
وتعمل v.10. يرجع لك الله—Mſ. يرجع الله—v.9. وشانيك
وكل نفسك—ibid. وتعمل—التورية Mſ. بجميع—التوراه
وليست—v.13. وليسها Mſ. وليست v.12. وكل نفسك—Mſ.
Mſ البحر فتقول من يجوز لنا جانب ذلك البحر فياخذها
وليسها—البحر (deſiderantur reliqua , & reponend
بين Mſ. اليوم بين يديك الحياة v.15. فياخذها ſunt)
امرك به من—طريقه—فتحيا—v.16. يديك اليوم الحيوة
v. 17 امرك اليوم—طرقه—فتحي—اليه Mſ. فيه
Mſ تسجدون—اليه v.18. فسجدت—Mſ. وسجدت—
تسجدون

عليكم اليوم السموات — v.19. — ستبيدون — اليه فتح
ibid. اليوم عليكم السماوات — يديكم — Mſ. ايديكم
فان في v. 20. البركات — تحيي Mſ. والبركات —
فان ذلك حيوتك — قسم Mſ. ذلك حياتك — اقسم
ملكي — v.2. هاولي — يهوشع Mſ. هاولا — ويوشع v.1. Cap. XXXI.
بيوشع v.7. ملك — بلدهم الذي — Mſ. بلدهما الذين
الاسرائيلية — اقسم — يعطيهم. اياه وانت ibid. بيهوشع Mſ.
الاسرائيل — قسم — يعطيهم وانت تنحله Mſ. تنحلهم
لوي الكاملي — Mſ. لبوي حاملي — الاسرائيلية v.9.
سنين (سبع Mſ. (deeſt سبع سنين ver.10. ال اسرا
توجف — ويتعلموا — Mſ. تجوف — وتتعلموا — v.12.
ويحفظوا Ms. وتحفظوا وتفعلوا كل خطوب هذه الشريعة ibid.
وبنوهم — يعلموا — v.13. ويعملوا بجميع كلام هذه التوراة
حتي بنيهم — يبلغوا — Mſ. ويتعلمون مخافة الله
الذين انتم Mſ. الذي هم احيا فيه ibid. فيتخافوا الله
بيهوشع — المحضر Mſ. بيوشع — المحضر v.14. احيا
حتي استخلفة فمضي موسي ويهوشع فوقفا quuntur
ut illum tibi ſucceſſorem ſtatuam, abieruntque في خبا المحضر
Moſes & Joſue, & ſteterunt in tabernaculo conventus v.15.
ويطغي — اليه — عهدته معه ver.16. فوقف Ms.
ver. 17. ويطغا — الي ثم — عهده (عهدته pro) معه Mſ.
Mſ. فيشتد — وفي ذلك الوقت — الزمان — من
Mſ. عنهم — v.18. ويشتد — في ذلك الزمان — الحين —
والان — Mſ. فالان — لهم — تكون لي شهادة v.19. عند
اذ ادخلهم — اقسمت v.20. لكم — تكن لي شاهدا عليهم
اذ ادخلهم — (ادخلهم pro) قسمت Mſ. لابايهم عليه — سمعهم
اذ يجب ان لا تنسي — بخاطره من ver.21. لابايهم — فوهم
اقسمت ib. اذا يجب الا تنسا — بخاطره وبما سيصنعه من Mſ.
واوصي v.23. لبني Mſ. بني v.22. اقسمت له — Mſ. عليه له
يهوشوع بن نون وقال له تشدد وتايد فانك انت تدخل
حتي استخلف يهوشع بن نون Mſ. الي الارض التي اقسمت
فقال له اشتد وتايد لانك تدخل — الي البلد الذي اقسم
سفر التورية وصيره — الله Mſ. السفر وصيروه — ربكم v.26.
Mſ. لاني — خلافك — في الحياة — لم تزالوا — لله v.27. ربكم
v.28. لانك — (لاني pro) خلفك (في الحيوة) اليوم لم تزلوا —
الي جميع شيوخ — اكلمهم — Mſ. الي شيوخ — اكلمك — عليكم

به — Mſ. بسلوكه — لتغضبوه — ايديكم v.29. عليهم
لتغيظوه — يديكم
Cap. XXXII. v.1. — السموات Ms. — السماوات v.4. — كل
Mſ. الفعل — ibid. جميع — الطايق Mſ. القادر — المستقيم
لكن الجيل — ibid. امامه لا Mſ. لا له v.5. المستقيم —
تكافيون — v.6. لكن المعيبين الجيل — المنفتل Mſ. المتقلب
تكافون — شعب جاهل غير حكيم Mſ. شعبا جاهلا غير حليم
جيل جيل — اشياخك Mſ. جيل لجيل — واشياخك v.7.
من حيث Mſ. من حين نحل — وقف — ما هو باحصا v. 8.
v.10. البعقوب Mſ. وال يعقوب v.9. الحل — اوقف — باحصا
— البرية — فلا السماوة (Pariſ. *In ſolitudine amœna campi*—
mallem, *in ſolitudine deſerti Aſſamawaæ.* eſt enim nomen
proprium deſerti, ut è Geogr. Arab. patet, quod innui
putavit interpres nomine ישימון) كانسان عينه Mſ. — البر
اذا يثير — فراخه يرف — v.11. فلاه السماوا ككحنين عينيه
فياخذها Mſ. — يثير — جوار له يروف) (forſ. و hic ſolum vo-
calem Damma notat) فياخذهم v.12. معبودات — لذلك
Mſ. فماقم — الرياض — والعسل ver.13. كذلك — معبود Mſ.
ولبن الغنم — فمقم — عينه والدهن & *oleum* ver. 14.
واللبن والغنم — Mſ. وعدان — وكان يشرب دم العنب خمرا
وجسات فترك v.15. وعدان — وكان دم العنب يشربه خمرا
— واسقط الاله Mſ. وجسوت فتركا فودر (& *avertit* ſe ab—
ſed puncta his verbis in Mſ. ſuperimpoſita alterum ut
redundans notare videntur) الله — وامتهد *complanavit*, vel
æqualis fuit [aliis] C. — معتمه وامتكن v. 16 واخذوا
بالاهة — Mſ. بالهة — حدثات — يعبا v.17. واخذوا ان Mſ.
فقيل — Mſ. فاقول — والقادر — ver. 18. وجده — يعبه
رحمي v. 20. — البنين Mſ. — البنون v. 19. والطايق —
كادوني — Mſ. كادوني — اله — سقط v. 21. رحمي Mſ. عنهم
تقدم من Mſ. تتقدم من غضبي ver. 22. الاه — جاهل
اريدهم — Mſ. اريد عليهم — وسهامي ver. 23. عضبني
وحتف مر — Mſ. وحتفا مرا — حموة زاحل ver. 24. وسهاما
وسيفا منكلا — والعاتق — خافوه ver.25. حمية زواحل
اهلاك جهامهم v.26. وسيف يثكل — حتي العاتق — خافه Mſ.
Mſ. عليهم — اعداءهم كيلا يقولوا ver.27. انقصاهم Mſ.
وهي — واثنان — لو ان v.30. — لهم — اعدايهم كلا يقولون
ver.31. وهو — واثنين لولا ان — والله مكن Mſ. الله امكن
ن

انه ليس كمعمدنا — .Mſ ان ليس معمدنا — ولا اعداونا
واعداونا يفقهون & *inimici noſtri percipiunt*, ſeu *pronunti-*
ant: atque hic finis eſt verſus ut in Hebr. v.32. — عمورا
.Mſ وكمموره ver.33. عموره — وعناقيده .Mſ وعناقيدهم
تزل قدمهم — ان .Mſ تزل فيه اقدامهم لانه v.35. وكلكمية
الهم — ver.37. اذ — ذهبت منهم .Mſ اذا — ذهبت v.36.
ياكلون شحوم — فيعينونكم v.38. الاهتهم — سكنوا .Mſ لحوا
و (redundante) ياكلوا شحم — فيعينونكم .Mſ ويكونون
pro فيعينكم ut in C.) ويكونوا v.39. — وليس اله .Mſ
وارد — v.41. اني — ويقابي .Mſ وانا — ويقاي v.40. لا الاه —
v.42. فارد — اعدايي — لشانيي .Mſ اعداي — على شانيي
بابها — ينقم v. 43. فاني — كرومهم .Mſ فكاني — من كرومهم
القوم v.44. يا ابها — ينتقم دما — وعباده .Mſ دم — وشعبه
v.45. القوم بجميع كلام هذه — وهوشع .Mſ بهذه — ويوشع
ver. 47. فلما فرغ من مكالمتهم .Mſ وفرغ من مخاطبتهم
.Mſ تكليما في ذات ذلك اليوم v.48. حيوتكم .Mſ حياتكم
العبرين — البلد الذي — v.49. في ذات ذلك اليوم تكليما
v. 50. العبريين — الي بلد كنعان الذي — لبني .Mſ بني
.Mſ على ما نكثتما الامة في — v.51. في جبل — .Mſ بجبل —
في .Mſ بريه ibid. عل (على pro) ما انكثتما الامة في —
اعطيها بني اسرايل v.52. وسط — الاسرايل في — في برية
اعطيها لبني اسرايل .Mſ

Cap. XXXIII. v.1. — في بني الله .Mſ بني الله — v.2. — يا الله
ibid. قال اللهم — تجلي لهم من — .Mſ تجلي من —
سيني — بنوره — .Mſ سيناي — نوره — فاران — ربوه —
.Mſ واحبتي — ويتناقلون ver. 3. فارن — ربوات —
يا الله — تحوت — v.4. واحبنا — (f. redundat ا) يتناقلون
اسيلك ان v.6. روابسه .Mſ رويساوه v.5. اللهم — تحوقه — .Mſ
ليهودا يا v.7. اسلك ان يحيي ال راوبن .Mſ يحيا ال راوبين
يهوده اللهم — يهوده — يراه .Mſ الله — يهودا — واجعل يديه
v. 8. منتصفتان له وكن .Mſ منتصفتين له فكن ib.
وقال للوي .Mſ وقال لليوي يا لله اذ تخلت — الرجل — فاضل
يفقنون — ال يعقوب — v.10. اللهم الذي انخلت — للرجل — بارك
v.11. يفقيدون — لال يعقوب — لال اسرايل .Mſ ال اسرايل

فبارك على جنوده .Mſ اللهم كذلك فبارك في جنده
v.12. بنيمين — يطوف — ساكن .Mſ لبنيامين — يطوف — ساكن
مواد سماواتك — .Mſ في مواد سمواتك — v.13. يسكن
v.14. مواده .Mſ ملاه v. 17. افرايم — الامم الي — وليكن
redundante ا ولا يكن — الامم جميعا الي — افريم
pro وليكن v.18. يساخار — زبولون — قال ولزبولون
v. 20. كاللبوة — وقال لزبولن — زبولن — يشخر
.Mſ كاللبو — كتف — مكنوز v.21. ان جوف — .Mſ — حوقة
v. 22. مكنوزه — فوه — دان — لدان .Mſ بقوه — دن —
v. 23. وقال لنفتالي استكثر من الارض .Mſ لنفتلي
beneplacito *abundes* يا نفتلي استكثر من الرضا
v.24. يكون — سكن — قدمه — اشير — لاشير .Mſ —
beneplacito Qui *erit* اشر — سيكون رضي — قدمه
fratrum, &c. v.25. وتكون — مغالقك — الحديد .Mſ يكون
ver.26. على — المستوي الحديد — مغاليقك ولتكن — شي
.Mſ الشواهق والسما بقدرته في عونك — ساكن
Pariſ. ma... وهو العقل الاله v.27. السما والشواهق في عونك
potius, *munimentum*, vel *Aſylum*. .Mſ الله الوطن
locus manſionis. ver. 28. سماوه — سكن .Mſ — الكن
• يا ال اسرايل .Mſ يا نسل اسرايل v. 29. سماه

Cap. XXXIV. v.1. — ريحا — ماب التي في بيدا .Mſ
بلد نفتالي وافرايم — يهودا v.2. بيدات مواب الي — يريحا
بلد نفتلي وبلد افريم — يهوده الي بحر .Mſ الي البحر
v. 3. ريحا .Mſ يريحا ver. 4. لابراهيم واسحاق — قال له —
وقال الله — لابرهيم واسحق — اعطيها قد .Mſ اعطيها
ثم في الوادي — v. 6. مواب على امر الله .Mſ ماب بامر الله
ودفن هناك في الواد — مواب — قبره .Mſ ماب — بقبره
ver. 8. ببيدات مواب ثلثين .Mſ في بيدا ماب ثلاثين
ver. 9. — روح وحكمة — ويوشع (at tum potius eſſe de-
beret ويوشع — روح .Mſ وقبل — بنو (روحا وحكمه
بني — فاقبل — حكمة v.10. ناجاه بغير واسطة .Mſ نجاه
ver. 11. مواده *Quaſi admoto labio.* شفاها — بجميع
وسائر .Mſ وبجميع قومه وبسائر ver.12. الشداه — بجميع
• ولساير — الشديده .Mſ

FLAMINII NOBILII NOTÆ

In variantes lectiones Versionis Græcæ LXX *Interpretum. Adjectis omnibus quæ in Scholiis Romanis habentur, a Nobilio vero omissa erant, ipsisque Patrum Græcorum verbis appositis, quæ interdum a Nobilio Latine tantùm citantur.*

GENES. CAP. I.

(a) INvisibilis & incomposita. [Ἀόρατος καὶ ἀκατασκεύαστος. S. *August. in lib. de gen. ad literam imperf.* vel incomposita, vel inordinata, vel imparata. *Aquila*, κένωμα, καὶ οὐδὲν, inanitas, & nihil. *Symmachus*, ἀργὸν καὶ ἀδιάκριτον, iners & indiscretum quiddam. *Theodotio*, κενὸν καὶ οὐθὲν, inane & nihil. *Potuerunt autem Aquila & Theodotio dictione*, οὐδὲν, & οὐθὲν, *non tam proprie nihil, quam absentiam unitatis & compositionis significare.* (b) Superferebatur.] S. *Ambr. in Hexaëm. l.* 1 *c.* 8. Denique Syrus, qui vicinus Hebræo est, & sermone consonat in plerisque & congruit, sic habet, Et Spiritus Dei fovebat aquas. *quod videtur sumptum ex* S. *Basilio, homil.* 2. *in Hexaëm.* (c) Et factum est vespere.] *Ita* S. *Ambrosius & Interpres Origenis, quod græce est*, καὶ ἐγένετο ἑσπέρα. S. *August. ferè semper solet dicere*, & facta est vespera. (d) Congregetur.] Συναχθήτω. *Aquila & Symmachus*, συστήτω, coeat, & consistat. (e) In congregationes suas.] *Ita etiam* S. *Basilius homil.* 4. & S. *Joannes Chrysostom. homil.* 1. *in gen. & Theodoretus q.* 12. *in gen. qui locum hunc diligenter tractat, & Interpres Origenis: sed apud* S. *Augustinum, & lib. imperf. c.* 10. *& de gen. ad lit. l.* 2. *c.* 11. *& de gen. contra Manich. c.* 12. *legitur*, in congregationem unam. *Item que apud* S. *Ambr. l.* 3. *c.* 2, *&* 3. *quamvis cap.* 5. *sit*, in collectiones suas. *Ceterum* S. *Basilius eadem homilia admonet, omnia ista verba*: & congregata est aqua, quæ sub cœlo, in congregationes suas, & apparuit arida; *in exemplaribus accuratis notata esse obelo, quod rejectionis est indicium, neque a ceteris interpretibus afferri, quemadmodum neque apud Hebræos habentur. Nec tamen frustra addi ostendit* S. *Ambr. eodem lib.* 3. *c.* 5. (f) Seminans semen.] *Ita* S. *Ambr. ad verbum e græco*, βλαστησάτω ἡ γῆ βοτάνην χόρτου, σπεῖρον σπέρμα κατὰ γένος. *Quæ verba* S. *Basilius hom.* 5. *putavit hoc modo construenda*, βλαστησάτω ἡ γῆ βοτάνην χόρτου, καὶ σπέρμα σπεῖρον κατὰ γένος, germinet terra herbam pabuli, & semen feminificans secundum genus. *alioquin parum aptam judicavit compositionem. Nec tamen hujusmodi paulo duriores constructiones insuitatæ sunt in sacra scriptura.* S. *August.* herbam pabuli ferentem semen. *Interpres Origenis*, herbam fœni semen seminantis. *Scholiastes refert ex Aquila hæc*, σπερματίζον εἰς τὸ γένος αὐτοῦ, ferens semen in genere ipsorum. *Sed Theodoretus q.* 51. *scribit, Aquilam pro* σπεῖρον σπέρμα *esse interpretatum* σπειρόμενον (*al.* ἐσπαρμένον) σπέρμα, seminatum semen. (g) Ad illuminationem super terram.] Εἰς φαῦσιν ἐπὶ τῆς γῆς. *In uno vetusto codice*, εἰς φαῦσιν τῆς γῆς, ad illuminationem terræ. S. *Ambr. hoc habet lib.* 4. *c.* 2. *illud vero cap.* 3. S. *August. & Interpres Origenis*, ut luceant super terram. *paulo post autem pro* εἰς φαῦσιν, S. *August. habet*, in splendorem: *Interpres Origenis*, ad illuminandum. (h) Luminare majus.] *Sic apud latinos, græce tamen est*, τὸν φωστῆρα τὸν μέγαν, luminare illud magnum. (i) In principatus.] Εἰς ἀρχάς. S. *August. lib.* 2. *de gen. ad lit. videtur legisse* ἀρχήν, *& Interpres Origenis*, in principatum. *quo etiam verbo utitur* S. *Ambr. c.* 5. *&* S. *August. loco allato inquit, hoc magis accedere ad græcum verbum: quamvis ipse in suis codicibus habuerit*, in inchoationem, *aut*, initium. *Pro principatu interpretatur etiam in lib. imperf. c.* 13. *Dictio hebraica, quæ hoc loco versa est*, εἰς ἀρχάς, *Psalm.* 135. *vertitur*, εἰς ἐξουσίαν, in potestatem. *Quare in creatione hominis pro verbo* ἀρχέτω, S. *August. interdum dicit* principari, *interdum* potestatem habere. (k) Secundum firmamentum.] *Ita Interpres Origenis, &* S. *August. lib.* 3. *c.* 1 *quod græce est*, κατὰ τὸ στερέωμα. *sed primo contra Man. c.* 15. sub firmamento. S. *Ambr. l.* 5. *c.* 1. secus firmamentum. *Tertullianus adv. Hermog.* per firmamentum.

CAP. II.

(a) HIc est liber.] *Apud* S. *Ambrosium lib.* 7 *in Luc. c.* 15. *sic legitur*, Hic dies generationis cœli & terræ cum facta sunt: qua die fecit, *&c. Apud* S. *August.* 2. *de gen. contra Man. cap.* 1. *&* 5. *de gen. ad lit. cap.* 1. *legitur*, Hic est liber creaturæ (*al.* facturæ) cœli & terræ, cum factus est, (*al.* esset) dies, quo fecit, *&c. & in quinto quidem præcipue libro de hac sententia copiose disputat. Ea vero lectio est etiam in quibusdam codicibus græcis impressis, itemque apud Interpretem Origenis lib.* 6. *contra Celsum, & apud Philonem, in libro de mundi opificio.* (b) Fons autem.] *Aquila*, ἐπιβλυσμὸς ἀνέβη ἐκ τῆς γῆς, καὶ ἐπότισε πᾶν τὸ πρόσωπον τῆς χθονός. Scaturigo abundans ascendit de terra & irrigavit omnem faciem terræ. (c) Pulverem de terra.] *Ita* S. *August.* 6, *&* 7. *de gen. ad lit. cap.* 1. *nec multo aliter Tertullianus in lib. de resurr. carnis*, limum de terra. *Idem vero* S. *August. de gen. contra Man.* finxit Deus hominem de limo terræ, *In quibusdam editionibus græcis legitur*, χοῦν λαβὼν ἀπὸ τῆς γῆς. *& Rufinus in expositione symboli*, accipiens Deus limum terræ plasmavit hominem. (d) Faciem.] *Aquila, & Symmachus*, μυκτῆρα, nasum. (e) Ad orientem.] *aut* contra, *aut* secundum, *ut alij. Aquila*, ἀπὸ ἀρχῆς, ab exordio, *ut vertit* S. *Hieronymus. Symmachus*, ἐκ πρώτης, a prima. *Theodotio*, ἐν πρώτοις, in primis. (f) Ad sciendum] *Sic* S. *August. verbum è verbo, lib.* 1. *locut. fateturque se nescire, utrum id locutionis sit, & non magis certum sensum aliquem insinuet. Alijs autem libris varie refert. Frequentior lectio apud ipsum, &* S. *Ambr. & alios est*, lignum scientiæ boni & mali. (g) Carbunculus,] S. *Hieronymus*, Pro carbunculo, & lapide prasino, bdellium & onyx, alii transtulerunt. (h) Deliciarum.] *Symmac.* ἐν παραδείσῳ τῆς ἀνθήσεως, *quod, ut inquit* S. *Hieron. in tradition. sonat amœnitatem & delicias.* (i) Qua die autem.] *Symmachus*, ᾗ δ' ἂν ἡμέρᾳ φάγῃ ἀπὸ τοῦ ξύλου, θνητὸς ἔσῃ, quacumque autem die comederis de ligno, mortalis eris. (k) Ecstasim.] *Aquila*, ἣν καταφορὰν, *Symmachus*, κάρον, *quæ dictiones significant somnum gravem. Multi hoc loco utuntur nomine soporis.* (l) Hoc nunc os.] *Symmachus & Theodotio*, τοῦτο ἅπαξ ὀστοῦν ἐκ τῶν ὀστῶν μου, hac vice os ex ossibus meis. (m) Mulier] *Symmachus* αὕτη κληθήσεται ἀνδρὶς, hæc vocabitur virago. *Ita enim* S. *Hieron: qui in traditionibus memorat Theodotionem hanc aliam suspicatum esse etymologiam* hæc vocabitur assumptio, quia ex viro sumpta est.

CAP. III.

(a) PRudentissimus.] *Sic* S. *Aug: l.* 11. *c.* 1. *quod græce est*, φρονιμώτατος, *in quibusdam libris græcis est*, φρονιμώτερος. *apud latinos sæpe est*, sapientior *&* sapientissimus. *Aquila*, καὶ ὄφις ἦν πανοῦργος ἀπὸ παντὸς ζώου τῆς χώρας, οὗ ἐποίησε κύριος ὁ θεός, & serpens erat versipellis (*ita enim interpretatur* S. *Hier: in tradit. eodémque modo Theodotionem dixisse refert*) præ omni animali terræ, quod fecit Dominus Deus. (b) Ederunt.] *Ita fere latini Patres, & libri græci. Inventum est tamen in uno vetusto codice*, καὶ ἔφαγε. *& apud* S. *August. de gen. contra Man. lib.* 2. *cap.* 1. & manducavit. *quod convenit cum latina vulgata.* (c) Ad vesperam.] *Aquila.* ἐν τῷ ἀνέμῳ τῆς ἡμέρας, in vento diei. *Symmachus*, διὰ πνεύματος ἡμέρας, per spiritum diei. *Theodotio*, ἐν τῷ πνεύματι πρὸς κατάψυξιν ἡμέρας, in spiritu versus refrigerationem diei. (d) Ipse.] *Sic.* S. *Hier. in tradit. & græce est*, αὐτός. *Sed* S. *August. & ceteri fere Patres*, ipsa. (e) Servabit] *Ita latini veteres, & græci codices*, τηρήσει, *& paulo post*, τηρήσεις. *quamvis in Complutensi editione sit*, τειρήσει conteret, *&* τειρήσεις, conteres. (f) Conversio tua.] S. *Hier. in tradit.* pro conversione, Aquila, societatem, Symmachus, appetitum vel impetum transtulerunt. (g) Maledicta terra.] S. *Hier. ibidem.* Aquila, maledicta humus propter te. & Theodotio, maledicta Adama in transgressione tua. (h) Mulieris suæ, vita.] *Sic fere libri græci. In homilia tamen* 18. S. *Joan. Chrysost: legitur*, τὸ ὄνομα τῆς γυναικὸς αὐτοῦ εὔα, ὅτι ἐστὶ ζωή. *&* S. *August. lib.* 11. *cap.* 1. nomen mulieris suæ Eva, id est, vita. quam lectionem sequutus videtur Origenes.

CAP. IV.

(a) ACquisivi.] S. *Hier. in tradit.* acquisivi, sive, possedi. *Apparet autem etymologia in hebræo, quæ in Græco, aut in Latino non apparet: idque in ceteris etiam nominibus plerumque evenit.* (b) Et respexit] *Theodotio* ἐνεπύρισεν, inflammavit. *Aquila*, ἀπεκλήθη, *al.* ἀπεκλήθη, delenitus est. *al.* revocavit se. *Symmachus*, ἐτέρφθη, delectatus est. *editio Syra*, εὐδόκησεν, acceptavit, benedixit. S. *Hier. hæc refert ex Theodotione.* Et inflammavit Dominus super Abel, & super Sacrificium ejus: super Cain vero, & super Sacrificium ejus non inflammavit. (c) Quare tristis.] *Aquila*, εἰς τί ὀργίλον σοι; ad quid est ira tibi? (d) Transeamus in campum.] *Schol. ex Cyrillo*: παρ' οὐδενὶ τῶν λοιπῶν κεῖται τὰ ῥήματα τοῦ κάϊν πρὸς ἄβελ, ἀλλ' οὐδὲ παρ' ἑβραίοις, παρὰ δὲ τοῖς ἑβδομήκοντα κεῖται· ἔχει δὲ αὐτὰ καὶ τὸ σαμαρειτικόν. Apud neminem ex ceteris interpretibus posita sunt verba ipsius Cain ad Abel: sed neque apud Hebræos. Posita tamen sunt apud lxx. eaque etiam Samariticum volumen habet. *Idem fere notat* S. *Hier. in tradit. Ceterum in Thargum Hierosolymitano, qui Romæ est, habentur.* (e) Quid fecisti?] *In aliis vetustis codicibus est* τί ἐποίησας τοῦτο; cur fecisti hoc? (f) Gemens & tremens. *Schol.* Hebræus & Syrus, σαλευόμενος καὶ ἀκαταστατῶν τουτ' ἔστι, μὴ μένων ἐν ἑνὶ τόπῳ. *id est*, non manens in eodem loco. *Theodoretus*, τὸ τρέμειν ἢ κατὰ τοὺς ἄλλους ἑρμηνευτὰς ἀκαταστατεῖν. Tremere, aut secundum alios interpretes, ἀκαταστατεῖν, vagari, nusquam consistere. (g) Septem vindictas.] S. *Hier.* Pro septem vindictis Aquila septempliciter interpretatus est. Simmachus, septimum. Theodotio, per hebdomadem. (h) In terra Næd] S. *Hier. scribit* Naid, *& in aliquo libro græco est*, ναΐδ. *Idem vero admonet non significare terram, sed idem. quod* σαλευόμενος, *id est, fluctuans & instabilis, ac sedis incertæ.* (i) Mathusala.] *Schol.* παρὰ τοῖς ἑβδομήκοντα μαθουσάλα κεῖται, τοῦτο δὲ πλάνη γραφική ἐστιν· ὁ γὰρ μαθουσάλα ἐκ τῆς συνεστώσης γενεᾶς ἐστι τοῦ σὴθ. ὁ ἀπὸ τοῦ κάϊν μαθουσάλα καλεῖται ὃς ἐξώρισται μετὰ τῶν λοιπῶν. Apud lxx ponitur μαθουσάλα. Id vero erratum scriptoris est. Nam Mathusala est ex progenie Seth, quæ stabilis constitit. Qui a Cain descendit, vocatur μαθουσαλὰ, qui una cum ceteris exulavit. *In latina editione Mathusala dicitur, qui ex Seth: Mathusael qui è Cain.* (k) Et cognominavit.] S. *Hier.* Denique Aquila, & vocavit, inquit, nomen ejus Seth, dicens, quia posuit mihi Dominus semen alterum. (l) Hic speravit.] *Theodoretus q.* 47. ὁ δὲ ἀκύλας οὕτως τοῦτο ἡρμήνευσεν. Id vero Aquila sic est interpretatus: τότε ἤρχθη τοῦ καλεῖσθαι ἐν ὀνόματι κυρίου. *quæ* S. *Hieronymus ita reddidisse videtur*, tunc initium fuit invocandi nomen Domini. *Theodoretus tamen sic videtur explanare, quasi ipse Seth cœperit vocari Deus, & filii ejus, filii Dei.*

CAP. V.

(a) NOmen ejus Adam.] *Ita fere in libris græcis, qui collati sunt, præterquam in uno vetusto, in quo est*, τὸ ὄνομα αὐτοῦ. S. *Augustinus* 15. *de civitate Dei, cap.* 21. & cognominavit nomen eorum Adam. S. *Hieronymus in tradition.* & vocavit nomen eorum Adam, id est, homo. Hominis nomen tam viro quam feminæ convenit. (b) Placuit Deo.] *In Compl. sequitur*, καὶ ἔζησεν ἐνώχ, *& vulgata*, & vixit Enoch. *quæ tamen in collatis Græcis codicibus non sunt inventa, neque sunt in hebræo, neque in chaldæo.* (c) Nongenti anni.] *Ex annorum supputatione exortam esse quæstionem scribit* S. *Hier. quæ omnes exercuerit Ecclesias: quam ipse hoc modo ad exitum perducit.* Restat ergo, ut quomodo in plerisque, ita & in hoc sit error in numero. Siquidem & in Hebræis, & Samaritanorum libris ita scriptum reperi, &c. S. *August. in quæstionib. in Gen. q.* 2. Quæri solet quomodo Mathusalem secundum annorum computationem vivere post diluvium potuerit, cum omnes, præter eos qui in arcam ingressi sunt, periisse dicantur. Sed hanc quæstionem plurium codicum mendositas peperit. Non solum quippe in hebræis aliter invenitur; verum etiam in LXX interpretatione, Mathusalem in codicibus paucioribus, sed veracioribus, sex annos ante diluvium reperitur fuisse defunctus. *quod etiam explicat* 15. *de civit. c.* 13.

CAP. VI.

(a) VIdentes autem] *Apud S. August. lib. 15. de civit. cap. 23. conjunguntur hæc cum superioribus hoc modo.* Postquam ceperunt homines multi fieri super terram, & filiæ natæ sunt illis; videntes angeli Dei, *&c. Quod autem pertinet ad dictionem istam,* angeli, *quam ipse habet (ut etiam Philo in libro de Gigantibus) cum de hoc loco copiose disputasset; addit hæc verba:* Et lxx. quidem interpretes & angelos Dei dixerunt istos, & filios Dei. Quod quidem non omnes codices habent: nam quidam, nisi, filios Dei, non habent. *Idem notat in quæstionib. in Gen. q. 3. At S. Joannes Chrysostom homil. 22. & Theodoretus q. 47. non inquiunt in codicib. legi angelos, sed quosdam putasse vocabulo filiorum Dei significari angelos. Aquila,* υἱοὶ τῶν θεῶν. *Symmachus,* οἱ υἱοὶ τῶν δυναστευόντων. *S. Hieron. in tradit.* Verbum Hebraicum, eloim, communis est numeri: & Deus quippe & Dij similiter appellantur. Propter quod Aquila plurali numero filios Deorum ausus est dicere, Deos, intelligens sanctos, sive angelos. Deus enim stetit in synagoga Deorum: in medio autem Deos discernit. Unde & Symmachus istius modi sensum sequens, ait, videntes filij potentum filias hominum, *& reliqua.* (b) Quia bonæ.] *Ita S. Hieron. in tradit. & S. August. eodem libro 15. de civit. cap. 23. ubi etiam docet consuetudinem esse scripturæ hujus, etiam speciosos corpore bonos vocare. græce est,* καλαὶ, *quæ dictio sæpe pulchritudinem significat.* (c) Non permanebit.] L.V. οὐ καταμενεῖ τὸ πνεῦμά μου ἐν τοῖς ἀνθρώποις τούτοις διὰ τὸ εἶναι αὐτοὺς σάρκας. *Symmachus,* οὐ κρινεῖ τὸ πνεῦμά μου τοὺς ἀνθρώπους αἰωνίως, non judicabit spiritus meus homines sempiterne. (d) Gigantes.] *Aquila,* οἱ ἐπιπίπτοντες, οἱ βίαιοι, ij qui irruunt, violenti. *Symmachus,* οἱ δυσίατοι, βίαιοι, incurabiles, violenti. S. *Hieron. in tradit.* Pro cadentibus, sive gigantibus violentos interpretatus est Symmachus *ut videatur illud* ἐπιπίπτοντες *apud ipsum esse,* cadentes. (e) Videns autē.] *S. Cyprianus ad Novatianum hæc ita refert:* Et vidit Dominus Deus redundare nequitias hominum super terram, & quod omnes in malum recordarentur a principio dierum suorum, *&c.* (f) Et cogitavit.] *Ita S. August. 15. de civit. cap. 24. græce est,* ἐνεθυμήθη. *Procopius Gazæus,* Illud ἐνεθυμήθη, dictum est, pro κατενύγη, σύννουν ἔσχε λογισμὸν, indoluit, tristem suscepit cogitationem. *Aquila,* μετεμελήθη, pœnituit. *Symmachus,* ἀπέστρεψεν, aversatus est. *Rursum idem Procopius ad idem verbum* ἐνεθυμήθη. τὸ ἑβραϊκὸν ἔχει διενοήθη ἢ προσέσχεν ἐνταῦθα μόνον, ἀλλαχοῦ δὲ εἴ τι ἔχει μετεμελήθη, δηλοῖ παρεκλήθη. hebraicum habet, διενοήθη, consideravit. vel προσέσχεν, attendit. hoc loco duntaxat. Alibi vero, sicubi habet μετεμελήθη, pœnituit; significat παρεκλήθη, revocavit se. (g) Et recogitavit,] S. *August. in locut.* Quod scriptum est in quibusdam latinis codicibus: & pœnituit, & dixit Deus; deleam hominem, quem feci, a facie terræ, in græco invenitur διενοήθη: quod magis recogitavit, quam pœnituit, significare perhibetur: quod verbum etiam nonnulli latini codices habent. (h) Quia cogitavi.] *Id est magna me tangit cura. rursus enim idem verbum* ἐνεθυμήθην. *& Theodor. interpretatur.* id est, constitui disperdere hominum genus. *In uno codice vetusto, & in aliquot impressis est,* μετεμελήθην. *& interpres Originis homil. 2. pœnitet me, quod feci hominem, alius codex vetustus habet,* ἐθυμώθην, *itemque Philo in libro, quod Deus sit immutabilis. &* S. *August. 15. de civit. c.* 24. quia iratus sum. *& S. Ambros. in lib. de Noe c. 4.* Ideo postea habes, quia iratus Dominus est. (i) Placuit Noe.] *Scholion.* σὺν τῷ θεῷ περιεπάτει, τῷ θεῷ ἐπηκολούθησεν, cum Deo ambulabat, Deo est obsequutus. *& S. Hieron.* cum Deo ambulabat Noe, hoc est, illius vestigia sequebatur. (k) Ipsius.] αὐτοῦ. S. *Ambros. cap 5. cum locum hunc ita retulisset:* quia homo viam naturæ suæ corrupit; *addit,* alij habent, viam ipsius, id est, Dei: *Nos tamen cum dicimus, ipsius, non prohibemus, quin intelligatur, suam, licet non satis apta constructio videatur.* πᾶσα σὰρξ τὴν ὁδὸν αὐτοῦ: *non sunt enim inusitatæ in sacra scriptura constructiones hujusmodi.* (l) Tempus.] *Aquila* τέλος, *finis. Symmachus,* πέρας, terminus. (m) Quadratis.] *Scholion.* ἐκ ξύλων ἀσήπτων, ἢ κεδρίνων, ex lignis imputribilibus, vel cedrinis. Hebræus illud τετραγώνων, inquit, ἐπὶ πλακῶν πυξίνων, super tabulas buxeas. Sed S. *Hieron.* Pro quadratis lignis, bituminatis legimus in hebræo. S. *August. tract. 6. In Joan. inquit inveniri in scriptura ex lignis imputribilibus arcam hanc esse fabricatam. Sed S. Ambros. de Noe c. 7. admonet hic simpliciter ligna poni, in Exodo autem, imputribilia.* (n) Arcam.] *Alij libri græci* κατὰ τὴν κιβωτὸν, secundum arcam. *Compl.* ἐπ' αὐτῆς. in ea. S. *Ambros. cap. 6.* in arca. S. *August. in locut.* Quod habent latini codices plurimi, nidos facies in arcam, cum latina locutio sit, non, in arcam, sed, in arca; græci nec in arcam nec in arca, habent; sed, nidos facies arcam: quod intelligitur, ut ipsa arca nidi essent. *Eodem modo habet hebræus. Symmachus,* καλιὰς ποιήσεις, mansiunculas facies. *Scholion.* τὰς εἰς νεοττοτροφίαν ἐπιτηδείως ἐχούσας καταλύσεις, diversoria apta ad pullorum nutritionem. AA. LL. νοσσιὰς ποιήσεις κατὰ τὴν κιβωτὸν. (o) Bituminabis.] *Sic interpres Originis, ad verbum è græco.* S. *Ambros. c.* 6. illinies. *Aquila,* ἀλοιφήσεις ἀλοιφῇ, unges unguine. (p) Colligens.] *Symmachus* διαφανὲς ποιήσεις, perlucidum facies. *Aquila,* μεσημβρινὸν, meridianum. S. *Hieronymus:* Pro eo, quod est, colligens facies arcam, in hebræo habet, meridianum facies arcæ: quod manifestius interpretatus est Symmachus, dicens διαφανὲς, hoc est, dilucidum facies arcæ, volens fenestram intelligi. (q) A latere.] S. *August. in locut.* Quod habent plerique codices, facies ostium arcæ a latere, nonnulli habent, ex transverso. sic enim voluerunt interpretari, quod græce dicitur ἐκ πλαγίων. S. *Ambros. c.* 8. ex adverso. (r) Inferiora.] κατάγαια, *aut, ut alius liber,* κατώγαια διώροφα, καὶ τριώροφα. *Symmachus.* κατὰ δίστεγα καὶ τρίστεγα, secundum binas & ternas contignationes. (s) Bestiis.] *Aquila & Symmachus,* ζώων, animalibus.

CAP. VII.

(a) SUscitationem.] ἀνάστημα, S. *August. in locutionibus, num. 19. videtur legisse* ἀνάστασιν. *ubi etiam notat aliquid fortasse discriminis esse inter* ἀνάστασιν, *&* ἐξανάστασιν. *& num. 21. suscitationem videtur interpretari, conditionem vel creaturam carnis.* S. *Ambrosius, cap. 13.* & delebo omnem resurrectionem carnis a facie terræ. *Omnino dictione istà videtur significari, quod exurgit, atque extat super terram.* (b) Omnis.] *Abest à S. Ambrosio, itemque a Compl. illud* πάσης. (c) Cataractæ] *Aquila & Symmachus,* αἱ θυρίδες, fenestræ. (d) In quo est.] S. *August. in locut. num.* 20. Non refertur in quo, nisi genus subaudias, id est, in quo genere. Nam, si in carne subaudiremus, in qua, fuerat dicendum: quod solus Interpres Symmachus dixit. *Verum & Theodoretus in ps. 103. & alii notarunt non raro unum genus pro altero poni.* (e) Deforis ejus.] ἔξωθεν αὐτοῦ. *Interpres Origenis absolutè,* de foris, & S. *Ambr. c.* 15. a foris. (f) Exaltata est.] *Aquila* ἐνεδυναμώθη, invaluit. *Symmachus,* ἐπεκράτησεν, prævaluit. *De hac varietate meminit* S. *Aug. q.* 11.

CAP. VIII.

(a) CEssavit.] *Sic S. Ambr. cap 16. S. Hieron. in tradit.* quievit. *S. Augu. in quæst.* desiit. *Aquila,* ἐστάλησαν, contractæ sunt. *Symmachus,* ἐλώφησαν, allevatæ & sedatæ sunt. (b) Clausi sunt.] *Ita S. Ambr. cap. 17. & libri græci vetusti,* ἐπεκαλύφθησαν, *id est,* cooperti sunt. *Theodoretus, id est* ἐκλείσθησαν, clausi sunt. nam & inferne crescebat aqua. *S. Hier. videtur legisse, quemadmodum est in quibusdam vulgatis editionibus,* ἀπεκαλύφθησαν. *Ita enim scribit in tradit.* & revelati sunt fontes abyssi, & cataractæ cæli. Pro revelatis fontibus, clausos, & obturatos, omnes interpretes transtulerunt. *Schol. ex Aquila,* ἐνεφράγησαν, obstructi & obsepti sunt. (c) Fenestram.] θυρίδα. *Ita libri vetustiores. In aliis, & apud S. Ioannem Chrys. hom. 26.* τὴν θύραν, *Et S. Hier. cum haberet,* ostium arcæ; *hæc addit,* pro ostio fenestra scripta est in hebræo. *S. Ambr. cap. 17. primo* ostium, *deinde,* fenestram *habet.* (d) Manum.] *Ita S. Ambr. cap. 18. In aliquo libro græco additur* … *& S. August. in locut. notat hanc dicendi formam,* manum suam. (e) Festucam.] κάρφος, *S. Ambr. cap. 19.* & ramum: *S. Aug. in locut.* furculum. (f) Tectum.] *Aquila,* τὸ κάλυμμα, operculum. (g) Domino.] *S. Ambr. c.* 22. *habet,* Deo, *& rationem affert cur potius dictum sit,* Deo, *quam,* Domino. *In aliqua etiam editione vulgata est,* τῷ θεῷ. (h) In holocarposin.] *Retinuimus dictionem græcam, quod interdum Patres eam a cæteris similibus distinguant. potest tamen verti,* in holocaustum. *Symmachus,* ἀναφορὰς, oblationes. [Καὶ ὠσφράνθη] *Schol.* ὄσφρησιν καλεῖ τὴν τὸ εὐσεβὲς ἀποδεξαμένην κρίσιν. *Odorem vocat judicium favens pietati.* (i) Recogitans. *Apud S. Ambr. c.* 22. *sic interpungitur:* Et dixit Dominus Deus, recogitans non adijciam. *Sed fortasse, quantum ex explanatione colligitur, vitium scriptoris est. Omnino melius respondet hebræo, si ita legatur:* & dixit Dominus Deus, recogitans. *Symmachus,* εἶπε κύριος πρὸς ἑαυτὸν, dixit Dominus ad seipsum. Theodoretus, εἶπε κύριος πρὸς τὴν καρδίαν αὐτοῦ, dixit Dominus ad cor suum. (k) Omnibus diebus terræ.] S. *Ambr. c. 22. videtur ista conjungere cum superioribus; ita enim inquit:* Non ergo adhuc percuteret omnem terram, sicut fecit, omnibus diebus terræ. Et *c. 23. sic incipit,* Quid sit etiam quod ait, semen & messis, *&c. Sed S. Aug. q. 15. videtur conjungere cum sequentibus. Ita enim scribit,* Quid sibi vult, quod Dominus dicit, non adjiciam adhuc maledicere super terram propter opera hominum: quia apposita est mens hominis ad malitiam a juventute. Non adjiciam ergo adhuc percutere omnem animam vivam, quemadmodum feci: & deinde jungit, quæ secundum largitatem bonitatis suæ donat hominibus indignis. *Ita etiam interpungit latina vulgata.* (l) Æstas & ver.] S. *Ambr. cap. 23. hunc locum ita refert,* semen & messis, hiems & æstas, die & nocte non requiescent.

CAP. IX.

(a) ET tremor, & timor vestri.] *In aliis libris græcis partim est,* καὶ ὁ φόβος ὑμῶν, καὶ ὁ τρόμος, *& S. Ambr. c. 24.* & timor vestri, & tremor. *partim,* καὶ ὁ τρόμος ὑμῶν, καὶ ὁ φόβος ὑμῶν, & tremor vestri & timor vestri. (b) Carnem in sanguine.] *Aquila,* ἐν ψυχῇ αὐτοῦ αἷμα αὐτοῦ, in anima ejus sanguinem ejus. *Symm.* ὃ σὺν ψυχῇ αἷμα αὐτοῦ, cujus cum anima sanguis ejus. (c) Et de manu hominis.] *Ita fere S. August. q. 16. sed S. Ambr. c. 26. videtur hoc modo habere,* Etenim justum sanguinem, & animarum vestrarum exquiram de omnibus bestiis, & de manu hominis. Sanguinem hominis de manu fratris ejus exquiram. *In græcis etiam libris sunt aliquæ varietates.* (d) Nudationem.] *Aquila, & Symm.* τὴν ἀσχημοσύνην, turpitudinem. (e) Puer, famulus.] *Sic videntur interpungere S. Joan. Chrys. hom. 29. & S. Aug. lib. 16. de civit. cap. 1. Sed possunt etiam conjungi, ut significetur puer domesticus. Theodoretus q. 57. habet* δοῦλος δούλων, servus servorum. *licet interpres videatur legisse* δοῦλος δουλεύων, *vertit enim,* servus serviens. *Scholiastes illud* δοῦλος δούλων *tribuit Aquilæ.* (f) Puer famulus ejus.] *S. Ambr. c. 31.* & erit Chanaan servus ejus: *& Theodoretus,* καὶ ἔσται χαναὰν παῖς αὐτοῦ. (g) In domibus] *Ita S. Ambrosius, & S. Aug. locis allatis. In aliis libris græcis & apud S. Joan. Chrys. & Theodoretum est,* ἐν τοῖς σκηνώμασι, in tabernaculis, *quemadmodum etiam est apud S. Hieronymum. Theodoretus in commentario utramque lectionem agnoscit.*

CAP. X.

(a) ET Elisa.] *Hoc abest à Compl. ut etiam à S. Hier. qui (ne videatur vitium scriptoris) addit septem filios natos esse ipsi Japheth filio Noe. Est tamen in collatis exemplaribus. Et S. Aug. lib. 16. de civit. cap. 3. scribit filios Japhet octo esse nominatos.* (b) Gigas venator.] *Schol.* βίαιος, violentus. (c) Contra Dominum.] *S. Aug. in locut.* Incertum est utrum possit accipi, coram Domino Deo, quia & sic solet intelligi, quod græce dicitur ἐναντίον. *De hac re disputat etiam 16. de civit. c. 4.* (d) Unde exierunt Philistiim.] *S. Aug. in locut.* unde exiit inde Philistiim, *& ita Compl.* ὅθεν ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν φυλιστιείμ. (e) Majoris.] *ita collata exemplaria,* τοῦ μείζονος. *& videtur hebraismus. S. Aug. 16. de civit. cap. 3. ubi de hoc loco disputat, habet majoris.*

CAP. XI.

(a) BItumen.] *Diodorus,* Asphaltus, id est, bitumen ad ædificationem inutile: Asbestus autem, id est, calx viva, aptissima. *Schol.* … καὶ ὁ ἑβραῖος ἄσβεστον φασὶν καὶ τὴν ἄσφαλτον. τινὲς τῶν διδασκάλων ἄσβεστον … εἶναι, ἀγνοοῦντες ὡς εἰκὸς τὰς ἐν τῇ ἀσσυρίᾳ πηγάς. Syrus & Hebræus ἄσβεστον, calcem, dicunt: & nonnulli Doctores bitumen inextinctum esse dixerunt, nescientes …

[de]ficientes, ut videtur, fontes qui sunt in Assyria. Diodorus, ἄσφαλτος εἰς [οἰκοδομὴν] ἄχρηστος, ἄσβεστος δὲ ἐπιτηδειοτάτη. Bitumen inutile ad ædificandũ, calx vero commodissima. Syrus & Hebræus Asbestum dicunt. Verum de hac sen[tentia], quam nonnullos ex magistris habuisse inquit, accurate disputat Theodor. in appendice q. 58. (b) Et non deficient. S. Aug. lib. 16. de civit. c. 6. Ita interpretatur hanc sententiam, ut non dicta sit affirmando, sed interrogando, & comminando. (c) Filius.] Abest hæc vox ab aliquo codice. S. Aug. l. 16. de civit. c. 10. habet, filius Noe. In locut. testatur quosdam latinos codices sic habere, græcos autem tantum, filius centum annorum, novamque esse locutio[nem]. (d) Coram Tharra.] Ita etiam S. Aug. c. 12. ejusdem lib. & respon[d]et hebræo: quodque apud S. Hieron. est, ante Tharæ, potest eandem notio[nem] habere. Nam sæpe in scriptura ante, valet idem quod coram. (e) Et pater.] Hunc locum paulo obscuriorem videtur illustrare voluisse S. August. eodem capite, cum ita refert, Iste Aram pater Melchæ fuit, & pater Jescæ, quæ Jesca creditur ipsa esse etiam Sara uxor Abrahæ. (f) Venerunt.] ἦλθον. In aliquo codice est ἦλθεν, & S. Aug. c. 13. venit. In Complutensi autem est ἦλθον, & sequitur ᾤκησαν, habitaverunt.

CAP. XII.

(a) De Charran.] Ex χαῤῥάν. Compl. ἐν χαῤῥάν. S. Amb. l. de Abraam c. 2. in Charran. (b) Quercum altam.] Schol. τῆς δρυὸς μαμβρῆ, Quercum Mambre. (c) Recessit.] Aquila, μετῆρεν, divertit. (d) In Bethel.] Observanda locutio: hoc enim videtur significari, in loco, qui habet Bethel ad mare, & Angæ ad orientem; quod ex sequenti capite colligitur. (e) Ad mare.] Schol. ἀπὸ δυσμῶν, ἀπὸ θαλάσσης, ab occasu, a mari. (f) In deserto.] Aquila, νότονδε. Symm. εἰς νότον, ad Austrum. Notat in tradit. S. Hieron. & in hoc, & in pluribus aliis locis, pro deserto, scribi in hebræo, ad Austrum. (g) Invaluerat.] Aquila ἐβάρυνεν, ingravescebat.

CAP. XIII.

(a) Et ivit, unde.] S. Hier. in tradit. Denique non, ut in lxx. legimus, abiit unde venerat, in desertum usque Bethel; sed, sicut in hebræo scriptum est, abiit itinere suo per Austrum usque Bethel. Vulgata tamen habet, reversusque est per iter, quo venerat. (b) Boves & tabernacula.] Ita S. Ambr. lib. 2. de Abraam, cap. 5. & vetusti codices græci. In aliis, & apud S. Joan. Chrys. hom. 33. est, βόες καὶ κτήνη, boves & jumenta. (c) Usque in sæculum.] Sic S. Aug. lib. 16. de civit. cap. 21. & quæst. 28. Sed S. Ambr. lib. 2. cap. 7. in æternum; de qua re disputat S. Aug. in illo cap. 21. & q. 31. & alibi sæpe. (d) Et semini tuo in sæculum.] Habentur hæc verba in plerisque vetustis codicibus græcis, & apud S. Ambr. lib. 2. cap. 7. Absunt tamen a nonnullis codicibus: neque referuntur a S. Aug. locis indicatis.

CAP. XIV.

(a) Et Arioch regis.] In aliqua editione est, καὶ ἀριὼχ βασιλεὺς, & Arioch rex. A Complutensi abest etiam illud καὶ. (b) Hellasar. Aquila, πόντου, ponti. Symmachus, σκυθῶν, Scytharum. (c) Consenserunt.] Συνεφώνησαν. Aquila, συνέβαλον, contulerunt, coiverunt. Symmachus, συνῆλθον, convenerunt. (d) Salsam] Τὴν ἁλυκήν. S. Hier. in tradit. salinarum. Addit autem dictionem hebræam Aquilam esse interpretatum τῶν πεδινῶν. Theodotionem, τῶν ἀλσῶν, amœna nemora significantes. Quamvis potuit fortasse Aquila regionem campestrem significare voluisse. (e) Gigantes.] Aquila, ῥαφαΐμ, Raphaim. (f) Et Carnain.] Abest conjunctio & a Compl. quemadmodum & a S. Hieron. qui diligenter hunc locum tractat. (g) Cum eis.] Ita etiam in vulgata: quamvis S. Hieron. scribat in hebræo significare locum, id est, in Hom. (h) Terebinthum.] Schol. δρυὸς, quercum. ἡ πόλις αὕτη τοῦ ἰώβ, civitas hæc ipsius Job. (i) Gentium.] Symmachus, σκυθῶν, Scytharum. Schol. παμφυλίας, Pamphyliæ. (k) Sennaar.] Schol. πόντου, ponti. (l) Habitans in Sodomis.] Alij codices, κατασκηνῶν ἐν γῇ σοδόμων, aut, ἐν σοδόμοις. Tabernaculum habens in terra Sodomorum, aut in Sodomis. (m) Evaserunt.] Ita S. Aug. in locut. quod græce est, τῶν ἀνασωθέντων. Symmachus, διαφυγόντων. S. Hieronymus, & qui fugerat. (n) Transitori.] Τῷ περάτῃ, nec multo aliter Aquila. περαίτῃ. Symmachus autem τῷ ἑβραίῳ, hebræo. quod est in vulgata: licet fateatur S. Hier. vocabulo hebræo exprimi transitorem. Apud S. Aug. in locut. & quæst. 29. est transfluviali, cujus verba diligenter sunt perlegenda. Acacius, τὸ ἀπὸ τοῦ περάτου τοῦ ἀβραὰμ, λέγω δὲ τοῦ ἕβερ, ἐθνικὸν ὄνομα ἑρμηνευθὲν ἐτέθη, οἷον ἀντὶ τοῦ ἀβραὰμ τοῦ ἑβραίου, ἀβραὰμ τοῦ περάτη, ἑβραῖος γὰρ περάτης ἑρμηνεύεται. Positum est gentile nomen ductum ab atavo ipsius Abraham, id est, Heber, sed interpretatione redditum: nimirum pro, Abram hebræo, Abram transitore: hebræus enim interpretatione redditur transitor. Quod etiam est Philonis in lib. de migrat. Abraam. Diodorus περάτην καλεῖ τὸν ἀβραὰμ ὡσανεὶ πέραν οἰκοῦντα τοῦ ἰορδάνου. Transitorem vocat Abram, quippe qui habitaret trans Jordanem. Origines, περάτης ἑρμηνεύεται ἀβραὰμ ἐπειδὴ ἀπὸ τῆς χαλδαίων χώρας διαπεράσας τὴν μεσοποταμίαν, ἦλθεν εἰς τὰ μέρη τοῦ χαναάν. Transitor nominatur Abram, quoniam e Chaldæorum regione pertransiens Mesopotamiam venit in partes Chanaan. Schol. τοῦτο παρὰ τῷ ἑβραίῳ κείμενον ἐστιν. ὁ ἀβραὰμ ἀπὸ τῆς χαλδαίων χώρας εἰς τὴν παλαιστίνην ἦλθεν τὸν εὐφράτην ποταμὸν διαβάς. Theodoretus q. 60. ad istud περάτῃ. Hoc, inquit, in hebræo reperi esse ἴβερ (al. ἴβρ.) hoc autem græce declinatum fit ἑβραῖος. & multa alia in hanc sententiam: ut ostendat hebræos dictos esse ab Abram transitore, qui Euphratem transierat, cum e Chaldæorum regione in Palæstinam veniret. (o) Ad sinistram.] S. Ambr. lib. 2. c. 7. habet ad dexteram. (p) Et benedixit Abram.] Ita libri veteres græci, & S. Cypr. lib. 2. epist. 3. In aliis est, εὐλόγησεν αὐτὸν μελχισεδὲκ, benedixit eum Melchisedech. (q) Homines.] Aquila τὴν ψυχὴν, animam. Symmachus, τὰς ψυχὰς, animas. (r) A filo.] Aquila, ῥάμματος. Symmachus, νήματος. quæ idem hoc loco significant ac σπαρτίον. S. August. in locut. habet σπάρτου, unde inquit fluxisse errorem in latinam interpretationem, ut legeretur, a sparto. (s) Corrigiam] Σφυρωτῆρος, Schol. ita autem vocat τὸν ἱμάντα τοῦ ὑποδήματος, corrigiam calcementi.

CAP: XV.

(a) Dicens.] λέγων, sæpe in scriptura ponitur, ac si esset impersonale, et valeret, dicendo. (b) Despota Domine.] Non invenimus qui aptius interpretaremur illud δέσποτα κύριε. (c) Filius autem Masec.] Aquila, ὁ υἱὸς τοῦ ποτίζοντος οἰκίαν μου, filius potum dantis domui meæ. Theodotio, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἐπὶ τῆς οἰκίας μου, & filius ejus, qui super domum meam est. Ita enim interpretatur utrumque S. Hieron. et hæc addit: Quod autem dicit, hoc est: Ego sine liberis moriar, & filius procuratoris mei, vel villici, qui universa dispensat & distribuit cibaria familiæ meæ, vocaturque Damascus, Eliezer, hic meus hæres erit. legenda etiam sunt, quæ de isto nomine idem affert in cap. 40. Schol. ὁ δὲ συγγενὴς τοῦ οἴκου μου, cognatus (aut congenitus) domus meæ. (d) Super divisiones.] S. Hier. in tradit. super cadavera, & super divisiones eorum. et plerique vetusti codices græci ἐπὶ τὰ διχοτομήματα αὐτῶν, nonnulli vero καὶ τὰ διχοτομήματα αὐτῶν. eamque vocem habet omnino Theodoretus q. 65. in aliis tamen quibusdam est, ἐπὶ τὰ σώματα τὰ διχοτομηθέντα. & S. August. 16. de civit. cap. 24. & descenderunt aves, & sederunt super corpora, quæ divisa erant. S. Ambr. lib. 2. c. 8. supra devisa corpora vitulæ. (e) Et consedit.] Sic S. Ambr. & S. August. S. autem Hier. & sedit cum eis. Aquila, ἀπεσόβησεν, abegit. quo modo inquit S. Hier. ex hebræo vertendum esse. Theodoretus hoc factum explicans bis utitur verbo, ἐξήλαυνεν, expellebat. (f) Ecstasis.] Ita S. Hier: S. Ambr: lib: 2. c. 9. excessus. S. Aug: loco indicato, pavor irruit. Symm: κάρος. S. Hier: In hebræo legitur καταφορὰ, quam supra vertimus, in soporem. (g) Et humiliabant eos.] Hæc absunt a S. Aug: (h) In pace.] S. Aug: & S. Ambr. locis indicatis, cum pace. & aliquot libri græci μετ' εἰρήνης. (i) Nutritus.] Ita S. Ambr: & S. Aug: locis indicatis, & omnes vetusti codices græci τραφείς. In Compl: est ταφεὶς, sepultus. AA. LL. πατέρας σου μετ' εἰρήνης τραφεὶς ἐν γήρᾳ καλῷ. AA πατέρας σου τραφεὶς ἐν εἰρήνῃ, ἐν γήρᾳ καλῷ. (k) Senecta.] Schol: ἐν πολιᾷ ἀγαθῇ, in canitie bona. Omnes LL. VV. τραφεὶς, nusquam ταφείς.

CAP: XVI.

(a) Filios faciam.] Τεκνοποιήσωμαι. Ita plerique libri græci manuscripti, & Theod. q. 66. & S. Hier. in tradit. ut habeam filios ex ea. In aliis quibusdam est τεκνοποιήσῃς, & apud Philonem de congressu quær. erud. gratia, & S. Joannem Chrysost. hom. 38. Item S. Amb. lib. 1. c. 4. ut filium facias ex illa. (b) Sur.] Schol. τεῖχος ἢ διευθυσμὸς, murus aut directio. S. Hier. inquit viam istam per desertum ducere ad Ægyptum.

CAP. XVII.

(a) Place.] Ita S. Aug: lib: 16. de civit. cap: 26. quod græce est εὐαρέστει. Int: Orig: hom: 3. complace. S. Ambr: lib: 1. cap: 4. emerere: quasi adhuc, inquit, plene non emeruisset, qui desperaret sterilis partum uxoris. (b) Inculpabilis.] Sic Int: Orig: S. Aug: sine querela, græce ἄμεμπτος. (c) Testamentum.] διαθήκην. Notat autem S. Hier: in tradit. ubicunque in græco, testamentum, legimus, ibi in hebræo sermone esse, fœdus, sive pactum, id est, Berith. (d) Inter te.] S. Aug: inter me & te. itemque Compl: (e) Dabo.] Symm. καὶ δίδωμί σοι, & do tibi.

CAP. XVIII.

(a) Et lavent.] S. Aug: q. 34 & lavem pedes vestros, & refrigerate, &c. (b) Et dixit.] In aliquot libris græcis legitur, καὶ εἶπαν, & dixerunt: itemque paulo post. Philo in lib: de Abraham, omnes simul loqui parum decorum fuisset: civilius erat unius verbis cæteros annuere. (c) Tres mensuras.] Aquila, & Symm: σάτα, sata: quod se ideo ex hebræo addidisse dicit S. Hier: ut idem mysterium & hic & in Evangelio, ubi mulier tria sata farinæ fermentare dicitur, agnoscamus. (d) Ad faciendum.] locutio usitata in scriptura, ut facere significet parare. (e) In horas.] εἰς ὥρας. eodemque prorsus modo habet Philo in lib: de migratione Abraham. S. Hier. in tradit. & in hora. pro quo vitam inquit legi in hebræo. (f) Risit autem.] Aquila, ἐγέλασε κατ' αὐτῆς, risit super se. (g) Nec dum mihi.] Aquila, μετὰ τὸ κατατριβῆναί με, ἐγένετό μοι τρυφερία, Postquam attrita sum, facta est mihi voluptas. Symm. μετὰ τὸ παλαιωθῆναί με, ἐγένετό μοι ἀκμὴ, Postquam vetustate consenui, facta est mihi adolescentia. S. Hier. hæc Symm. ita vertit: superiora autem tamquam ex hebræo affert. (h) Et multam.] Aquila, ὀστέινον, osseam, Symm: ἰσχυρὸν, robustam. (i) Erga me.] absunt ista à SS. Ambrosio, & Aug: & ab Int: Origenis. Schol: clamorem dicit τόλμαν, ἢ καὶ τὴν παρρησίαν, audaciam, vel etiam, fidentiam. S. Aug: in locut. Clamorem solet scriptura ponere pro tanta impudentia, & libertate iniquitatis, ut nec verecundia, nec timore abscondatur. S. Ambr: l. 1. c. 6. Nisi forte quia ei quem nihil latet, clamant omnia, clamare videntur singulorum crimina. (k) Magna valde.] Aquila, & Symm. ἐβαρύνθησαν, sunt aggravata. (l) Consummantur.] Ita S. Aug: q. 39 quod græce συντελοῦνται. S. Ambr. eod. cap. 6. consummabuntur: posset etiam active accipi, consummant: Symm. ἐπετέλεσεν (aut fortasse ἐπετέλεσαν) τὸ ἔργον, complevit (aut compleverunt) opus. (m) Sicut.] ὡς τὸ ῥῆμα τοῦτο, Abest illud ὡς ab aliquot codicibus: & à Compl. sed respondet hebræo. (n) Nequaquam.] Symm. οὐχὶ σὸν, non tuum est. (o) Nunquid Domine.] S. Hier. in tradit. nunquid est Domine. idque putat obscure dictum, & in hebræo plenius scribi; ne quæso irascaris Domine si locutus fuero. S. Aug: in locut. ait subaudiri, irasceris, aut aliquid hujusmodi. Schol. μὴ δὴ ὀργίλον τοῦ κυρίου, ne provocet, obsecro, iram Domini.

CAP.

CAP. XIX.

(a) FAcie.] S. *Ambr. lib* 1. *c.* 6. *& S. Aug. q.* 41. in faciem. (b) Ab adolescente.] ἀπὸ νεανίσκου ἕως πρεσβυτέρου. *In Compl. est* πρεσβύτου. S. *Ambr.* ab infante usque ad senem, totus populus pariter. *Notavit autem S. Hier. in trad. apud hebræos omnem filiũ ad comparationẽ parentũ vocari infantẽ & parvulum.* (c) Attraxerunt.] εἰσεσπάσαντο. *pro quo Justinus habet* ἐπίασαν, prehenderunt. (d) In cæcitate.] S. *Ambr. ibidem, & S. Aug. q.* 43. percusserunt cæcitate. *notatque S. Aug. græcos habere* ἀορασίᾳ, quod magis significet, si dici possit, avidentia, quæ faciat non videri, non omnia, sed quod non opus est. (e) Et turbati sunt.] *Aquila,* ἐμέλλησεν, cunctabatur: *quo videtur spectasse S. Ambr: cum inquit,* & tum adhuc morabatur Lot. *Schol:* ἐστρατεύσατο, profectionem adornabat. (f) Quod facis.] ὃ ποιεῖς. S. *Aug. q.* 44. quam facis in me. (g) Ut vivat.] *Schol:* τοῦ ζωῶσαι, ad vivificandum. (h) Nonne parva est.] οὐ μικρά ἐστι; *In multis codicibus est nota interrogationis: quæ tamen ab aliis abest. Philo in lib. de Abraham* μικράν τε καὶ οὐ μικρὰν τὴν πόλιν ταύτην οἱ χρησμοὶ διασυνιστᾶσιν. parvam sane, & non parvam civitatem hanc oracula statuunt. *Orig. etiam hom.* 5. *id explicat, quomodo Segor sit pusilla, & non pusilla. Vulgata,* nunquid non modica est, & vivet anima mea? *quo etiam loco habet Compl. notam interrogationis.* (i) Admiratus sum.] ἐθαύμασα, *quod etiam verti potest,* suspexi, reveritus sum. S. *Aug. lib.* 16. *de civit. cap.* 29. *habet;* ecce miseratus sum faciem tuam. *Symm.* ὁράσεως ἐδυσωπήθην τὸ πρόσωπόν σου, aspectu reveritus sum faciem tuam. *Aquila,* ἦρα τὸ πρόσωπόν σου, sumpsi faciem tuam. *De hoc loco S. Hier. in tradit.* (k) Cum ipse dormivit.] ἐν τῷ κοιμηθῆναι αὐτόν. *In aliqua editione, & apud Chrys. hom.* 44. *& hic, & paulo inferius est* αὐτήν. *S. Hier. in tradit.* & nescivit, cum dormisset cum ea, & cum surrexisset ab eo. (l) Dicens de patre meo.] *Hæc non referuntur à S. Hier. in tradit. quemadmodum neque in vulgata habentur.*

CAP. XX.

(a) QUia.] *Ab aliquot codicibus græcis, & apud S. August. q.* 48. *abest illud,* quia, *itemque in sequentibus verbis,* timuit, &c. *quæ quidem omnia usque ad illud,* Misit autem, *non leguntur in hebræo, neque in vulgata.* (b) Quid videns.] *Aquila,* τί εἶδες, ὅτι ἐποίησας σὺ τὸ ῥῆμα τοῦτο; quid vidisti, quia fecisti tu verbum hoc? *Symm.* τί ἰδὼν ἐποίησας τὸ πρᾶγμα τοῦτο; quid videns fecisti rem hanc? *Theodotio,* τί ἑώρακας, ὅτι ἐποίησας τὸν λόγον τοῦτον; quid vidisti, quia fecisti sermonem hunc? (c) Mille didrachmas.] *hæc hoc loco absunt à vulgata.*

CAP. XXI.

(a) LUdentem.] παίζοντα. *Acacius.* Num forte illud παίζειν dictum est, ἀντὶ τῆς μάχης, καὶ διώξεως, pro pugna, & insectatione? *S. Hier. notat illa,* cum Isaac filio suo, *non haberi in hebræo, ac dupliciter locum hunc ab hebræis exponi, sive, quod idola ludo fecerit, sive, quod adversus Isaac joco sibi, & ludo, primogenita vendicaret.* (b) Et puerum.] *S. Hier. in tradit. & S. Aug. quæst.* 53. *& Scholium insertum Theodoreti quæstionibus, docent subaudiendum, non,* imposuit, *sed,* dedit. (c) Tene illum.] *Ita plerique vetusti codices græci,* καὶ κράτησον τῇ χειρί σου αὐτό. S. *Aug. q.* 54. & tene illum in manu tua. *In alijs quibusdam, & apud S. Joannem Chrysost. homil.* 46. *itemque in Compl est* καὶ κράτησον τῆς χειρὸς αὐτοῦ, *& S. Hier. in tradit* & tene manum ejus. (d) Et Hochozath.] *Notat S. Hier. hunc in hebræo non haberi, sed tantum Abimelech & Phichol.* (e) Agrum.] *Sic S. Aug. q.* 56. *quod græce est* ἄρουραν. *Aquila, & Symm.* δένδρων φυτείαν, arborum plantationem. (f) In puteo.] ἐπὶ τῷ φρέατι. *& significat locum, quem dixit eo modo esse cognominatum à puteo, pro quo juraverant. S. Aug. q.* 56. *narrans hanc rem, inquit,* ad puteum juramenti.

CAP. XXII.

(a) TEntavit.] *Symm.* ἐδόξασεν, glorificavit (b) Dilectum. ἀγαπητόν. S. *Ambros. lib.* 1. *cap* 8. *habet,* dilectissimum: *& paulo inferius,* non pepercisti filio tuo dilectissimo, *itemque S. Cyprianus, lib.* 2. *contra Iud. Interpres Orig.* carissimum. *Aquila* τὸν μονογενῆ, unigenitum: *quomodo habet S. Hieron. in tradit. & vulgata. Symm.* τὸν μόνον σου, unicum tuum. (c) Excelsam] *Aquila,* τὴν καταφανῆ, lucidam. *Symm.* τῆς ὀπτασίας, visionis. *Ita enim utrumque interpretatur S. Hieron. in tradit. & posterius quidem est in vulgata. Idem vero notat in hebræo esse Moria, & hebræos putare hunc esse montem in quo postea templum conditum sit.* (d) Quos] *S. Hieron. & S. Ambros. & Interpr. Orig.* quem. (e) Qui tenebatur] *Ita S. Hieron in tradit. & S. August. lib.* 16. *de civit. cap.* 32. *S. Ambros. loco indicato,* hærens. *græce est* κατεχόμενος. *Melito,* σύρος καὶ ὁ ἑβραῖος (κρεμάμενος) φησί, ὡς σαφέστερον τυπῶν τὸν σταυρόν. Syrus & Hebræus dicunt, κρεμάμενος, pendens, ut manifestius effingeret crucem. (f) In virgulto Sabec.] S. *Ambros.* hærens in virgulto. S. *August. loco indicato.* Quando eum vidit Abraham, cornibus in frutice tenebatur. S. *Hieronym. in tradit.* tenebatur in virgulto Sabec cornibus suis, *græce est,* κατεχόμενος ἐν φυτῷ σαβὲκ τῶν κεράτων. *apud Philonem autem in lib. de profugis,* κατεχόμενος τῶν κεράτων ἐν φυτῷ σαβέκ. *Schol. refert Aquilam pro virgulto Sabec, dixisse* συχνῷ, condenso, & constipato. *Sanctus autem Hier.* Rursus Aquila συχνεῷ interpretatus est, quem nos, vepretum, possumus dicere, vel spinetum, & ut verbi vim interpretemur, condensa, & inter se implexa virgulta. Vnde & Symm. in eandem ductus opinionem, & apparuit, ait aries post hoc retentus in rete cornibus suis. *Addit etiam quosdam putare Sabec esse certam virgulti speciem: quod est in Scholio quodam incerto codici quæstionum Theodor.* Schol. τὸ σαβὲκ ἄφεσιν τινὲς ἐκδεδώκασιν. οἱ δὲ ὄρθιος, ὡς εἶναι αὐτὸ τὸ λεγόμενον τράγος ὀρθὸς ἐπαναβεβηκὼς φυτῷ. ἐνταῦθα δὲ ὀρθὸς τῶν κεράτων κατεχόμενος, ὡς εἶναι φανερὸν τύπον σταυροῦ. διὰ τοῦτο δὲ οὐχ ἑρμηνεύεται, ὅτι ἡ ἑβραϊκὴ μία οὖσα λέξις, πολλὰ σημαίνει ἑρμηνευομένη. πρὸς δὲ τοὺς πυνθανομένους δεῖ ἀποκρίνεσθαι καὶ λέγειν, ὅτι τὸ σαβέκ, ἐπηρμένος ἑρμηνεύει.

Illud σαβὲκ quidam reddiderunt ἄφεσιν, dimissionem, liberationem: quidam vero ὄρθιος, erectus, ut idem valeat, ac si diceretur, hircus erectus, qui in virgultum inscenderat: hoc autem loco, erectus cornibus detentus, ut sit manifestus typus crucis. Propter hanc vero causam in aliam linguam non convertitur, quoniam dictio hebraica, cum una sit, multa significat, multasque fert interpretationes. Ad eos autem, qui interrogant, respondere oportet, atque ita dicere, Sabec, significare erectum, & sublatum. S. Hier. ridiculam rem in hoc loco Emisenus Eusebius est locutus: Sabec, inquiens, dicitur hircus, qui rectis cornibus, & ad carpendas arboris frondes sublimis attollitur. (g) Dominus vidit.] *Ita S. August. refert hunc locum q.* 58. *nisi quod pro* dicant, *habet*, dicatur. S. *Hieron.* Dominus videt; ut dicant hodie, in monte Dominus videt. Pro eo quod hic habet, videt, in hebræo scriptum est, videbit. *Longe aliter interpretatur paraphrasis Chaldæa.*

CAP. XXIII.

(a) QUæ est in valle.] S. *Hier.* Hoc, quod hic positum est, quæ est in valle, in authenticis codicibus non habetur. Nomen quoque civitatis Arboc paulatim a scribentibus legentibusque corruptum est. Neque enim putandum lxx interpretes nomen civitatis hebrææ, barbare, atque corrupte, & aliter, quam in suo dicitur, transtulisse. Arboc enim nihil omnino significat: sed dicitur Arbeæ, hoc est, quatuor, quia ibi Abraham, & Isaac, & Jacob conditus est, & ipse princeps humani generis Adam.

CAP. XXIV.

(a) PEr Dominum.] *Notat S. Aug. in locut. illud,* per, *abesse à græcis. Nam verbum* ἐξορκιῶ σε, adjurabo te, *significat, ut in hebræo,* jurare te faciam. (b) A juramento meo.] *In aliquot codicibus græcis est* ὅρκου τούτου, a juramento hoc. *& ita S. Aug. in locut. & S. Ambr. lib.* 1. *cap.* 9. *Editio autem Complutensis habet utrumque,* ὅρκου μου τούτου, juramento meo hoc. (c) Fecit accumbere] ἐκοίμισε. *Schol.* ἐγονάτισε, fecit genu flectere, *aut* procumbere in genua. (d) Parasti.] *Schol.* ἀπέδειξας, demonstrasti. (e) Singularum drachmarum] *Sic S. Ambr. ibidem, quod græce est* ἀνὰ δραχμὴν ὁλκῆς. *Unus codex vetustus habet* διδραχμήν. *S. Hier. in tradit,* & tulit vir inaurem auream: didrachmum pondus ejus. (f) Vitias] *Ita S. Ambr.* quod græce ψέλια. *S. Hier. & hic & alibi interpretatur armillas.* (g) Et benedicens] καὶ εὐδοκήσας, *cujus verbi multiplex est notio: interdum autem bene hoc modo reddi admonet S Hier. ad Suniam, in psal.* 84. *ad illud,* Benedixisti Domine terram tuam. *Etiam in psal.* 144. Imples omne animal benedictione: *illud,* benedictione, *græce est,* εὐδοκίας. *Posse autem hoc loco, & paulo inferius verti,* comprobans. (h) Justitiam suam.] *Aliquot codices non habent dictionem* αὐτοῦ, *quemadmodum neque S. August. in locut. Apud Theodoretũ est* τὴν διαθήκην testamentũ. *In Complutensi autem legitur,* ὃς οὐ κατέλιπες τὴν δικαιοσύνην σου, qui non dereliquisti Justitiam tuam. (i) Benedictus Domini] εὐλογητὸς κυρίου, *& vulgata,* benedicte Domini. *Alii libri* εὐλογητὸς κύριος. Benedictus Dominus. (k) Ad lavandum.] νίψασθαι *& S. August. in locut.* lavare. *Abest autem à Compl. & aliis quibusdam editionibus.* (l) Ad Dominum meum.] *In nonnullis codicibus sequitur,* ἀπαγγείλατέ μοι. *& apud S. August. quæst* 66. renunciate mihi (m) Malum, vel bonum] *Alibi libri* κακὸν καλῷ, malum bono. *Schol. Syrus.* ἢ καλὸν ἢ κακόν, vel bonum vel malum. (n) Viam meam in me.] *A Complut. abest* in me. *In aliis quibusdam editionibus est* ὁδὸν αὐτοῦ ἐν ἐμοί, viam suam in me. (o) Et substantiam.] *Aquila,* καὶ τὴν πτῶσιν αὐτῆς. *Symm.* καὶ τὴν τροφὸν αὐτῆς, & nutricem ejus. *Quod S. Hier. in traditionibus inquit esse in hebræo, & dicens fuisse: lege eundem ibidem in cap.* 35 (p) Ancillæ] ἄβραι. *Aquila,* παιδίσκαι. *Symmach.* κοράσια, *quæ idem fere significant.* (q) Exercen.] ἀδολεσχῆσαι. *Symm.* λαλῆσαι ἐν τῷ ἀγρῷ, loqui in agro. *Aquila,* ὁμιλῆσαι ἐν χώρᾳ, colloqui in regione. *Schol.* ἐξῆλθε κατὰ μόνας τοῖς ἰδίοις λογισμοῖς ἐνομιλῆσαι. οὐ πρόσκειται δὲ τινί. εἰκότως ἐπεὶ μηδὲ ἀνθρώπων ἡ τοιαύτη ὁμιλία γίνεται, ἀλλ' ἤτοι πρὸς θεόν, ἢ αὐτοῦ τινὸς πρὸς ἑαυτόν. Exiit solus propriis cogitationibus operam dare ac sermocinari. Non additur autem quocum: jure id quidem: quando neque hominum hæc collocutio est, sed vel erga Deum, vel sui ipsius erga seipsum. *Verum de isto verbo* ἀδολεσχῆσαι *& S. Hier. in tradit. & S. Aug q.* 69. *& alibi sæpe multa dicunt. S. Ambr. de Isaac c.* 1. *hæc habet,* exivit in campum abalienare. (r) Theristrum.] S. *Hier. in tradit.* Theristrum pallium dicitur, genus etiam nunc Arabici vestimenti, quo mulieres provinciæ illius velantur: *ac de eodem nomine plura in cap.* 4. *Esaie.* (s) Intravit autem] *Aquila,* εἰσήγαγεν αὐτὴν εἰς τὴν σκηνὴν σάῤῥας τῆς μητρὸς αὐτοῦ, introduxit eam in tabernaculum Sarræ matris suæ, *& sic vulgata.*

CAP: XXV.

(a) DEficiens.] S. *Hier: in tradit.* Male in lxx interpretibus additum est, & deficiens Abraham mortuus est, quia non convenit Abrahæ deficere, & imminui. *Est tamen etiam in vulgata, & in paraphrasi chaldaica, & respondet hebræo.* (b) In senectute.] *Aquila, & Symm.* ἐν πολιᾷ ἀγαθῇ, in canicie bona. (c) Dierum] *Hanc dictionem, quæ in græcis codicibus ponitur, S. Hier. in tradit. testatur, à se omissam esse: quæ tamen remansit in vulgata.* (d) Populum suum.] *Schol:* πρὸς τοὺς περάτας. *quos supra notavimus apud S. August. esse transfluviales.* (e) Generationum ejus.] S. *Hier: in tradit.* in nominibus suis, & generationibus suis. S. *Aug. in locut.* secundum nomina generationes eorum. *In quæst autem q.* 71. secundum nomina generationum eorum. (f) Et Nabaioth] *Illud,* Et, *abest à Compl.. Et S. Hier: in tradit.* primogenitus Ismaelis Nabaioth. (g) Fratrum.] *disputat de isto loco S. Hier: in tradit. ac notat,* fratres *pro filijs appellari, ut etiam alibi.* (h) Exultabant.] ἐσκίρτων. *Verbo exultandi utitur S. Ambr: in lib: de Isaac. cap.* 4. *Eodem modo redditur idem verbum in vulgata, Psal:* 113. montes exultaverunt. *S. Aug: & ibi, & hic q:* 72. *&* 16. *de civit. cap:* 35. *utitur verbo gestiendi. S. Hier: in tradit.* Et movebantur filii ejus in ea. Pro motione lxx interpretes posuerunt ἐσκίρτων, id est, ludebant

debant, sive, calcitrabant; quod Aquila transtulit, constringebantur filii in utero ejus. Symm. vero διέπλεον, id est, in similitudinem navis in superficie ferebantur. *Scholiastes tamen ex Sym. refert*, διεπάλαιον, colluctabantur. (i) Simplex.] *S. Aug. q. 74.* Quod græce dicitur ἄπλαστος, hoc latini simplicem interpretati sunt. Proprie autem ἄπλαστος, non fictus. Unde alii latini interpretes, sine dolo interpretati sunt, dicentes: Erat Jacob sine dolo, habitans in domo: Ut magna sit quæstio, &c. *Idem fere repetit 16. de civit. cap. 37. Aquila*, ἁπλοῦς, simplex. *Symm.* ἄμωμος, sine crimine. (k) Rubea.] *Symm.* ἀδὰμ, Adam.

CAP. XXVI.

(a) LUdentem.] *Schol.* εὐσχημόνως εἴρηται, verecunde & honeste dictum est. (b) Ignorantiam.] *S. Chrysost.* causam dedisses, ut propter ignorantiam in peccatum incideremus. *Aquila, & Symm.* πλημμέλημα, delictum. (c) Centuplicans hordeum.] ἑκατοστεύουσαν κριθὴν. *S. Hier. in tradit.* centuplum hordei, *Aquila*, ἑκατὸν εἰκασμένον, *id est, eodem S. Hieron. interprete & laudatore*, centuplum æstimatum. (d) Pugnaverunt.] ἐμαχέσαντο. *Schol.* ἐδικάσαντο, litigaverunt. (e) Vocaverunt.] *S. Ambros. cap. 4. videtur legisse*, vocavit. *itemque S. Chrysost. homil. 52.* (f) Injustitia.] *Schol.* συκοφαντία. ἐσυκοφάντησαν γὰρ αὐτόν. calumnia: nam calumniam intulerant in eum. (g) Inimicitia.] ἔχθρα. *S. Ambros.* inimicitias. *S. Hieron.* & vocavit nomen ejus, inimicitiæ. Pro inimicitiis, quod Aquila, & Symm. τὴν ἀντικειμένην, & ἐναντίωσιν, transtulerunt, id est, adversum, atque contrarium, in hebræo habet, Satana. Ex quo intelligimus, Satanam, contrarium, interpretari. (h) Benedicam.] *Alij codices habent*, εὐλόγηκά σε. *& S. August. 16. de civit. cap. 36.* benedixit te. *Apud S. Chrysost. hom. 52. utroque modo legitur.* (i) Hochozath.] *S. Hier.* Pro, Ahuzath pronubo, in hebræo habet, collegium amicorum ejus, &c. *In vulgata tamen est*, Ochozath amicus illius. (k) Execratio.] ἀρά. *S. August. q. 77.* id est, juratio, quæ maledictis astringit, quæ accidant ei qui pejeraverit. (l) Non invenimus.] *Sic omnes græci collati codices, & S. Chrysost. eadem hom. 52. & S. Ambrosius eod. cap. 4. S. Hier. in tradit.* E contrario in hebræo, cui interpretationi Aquila consentit, & Symm. hoc significat, quod invenerint aquam, & propterea appellatus sit puteus ipse, saturitas, &c. *In Complutensi legitur sine negatione. Videndus S. Aug. q. 78.*

CAP. XXVII.

(a) SPernens.] *Aquila*, καταμωκώμενος, irridens, & subsannans. *Symm.* καταπαίζων, illudens. (b) Agri pleni.] ἀγροῦ πλήρους. *Diodorus.* ὁ σύρος, ἀντὶ τοῦ ἀγροῦ, ἀρούρας ἔχει. Syrus pro ἀγροῦ habet ἀρούρας, arvi, Illud autem πλήρους, πεπληρωμένου βλαστημάτων εὐωδεστάτων, referti germinibus & plantis optime olentibus. (c) Expavit.] *S. August. quæst. 80.* Quod habent latini codices, expavit autem Isaac pavore magno valde, græci habent, ἐξέστη δὲ ἰσαὰκ ἔκστασιν μεγάλην σφόδρα. ubi tanta commutatio intelligitur; ut quædam mentis alienatio sequeretur, Ipsa enim proprie dicitur ecstasis, &c. (d) Erit.] ἔσται. *Ita libri veteres, & S. Chrysost. hom. 53. Alij libri* ἔστω. *& S. August. 16. de civit. c. 37.* & sit benedictus. (e) Nunc.] *Notabitur, in psalmis illud* δὴ *solere verti*, nunc, *sed habere vim quamdam obsecrandi, ac si diceremus, quæso, amabo.* (f) Dolo.] *Aquila*, ἐνέδρας, insidiis, *Symm.* ἐν ἀπάτῃ, in fallacia, imponens mihi. (f) Supplantavit.] *Cyrillus.* πτερνιστὴς, ἰακὼβ, τέλειος τεχνίτης, ἤτοι νικᾷν εἰδώς. supplanator Jacob, id est artifex, vel sane doctus vincere. (h) Et erit, cum deposueris.] *Visa est S. Hieron. secundum LXX pendere sententia, nec esse completa. Quare ipse ita vertit:* & erit, quando depones, & solves jugum illud de collo tuo. *Schol.* ἔσται δὲ ἐὰν καμφθῇς, καὶ ἔσται καθὰ καταβιβάσῃς, erit autem cum flexeris, & erit, sicut deposueris. (i) Graviter iratus.] ἐνεκότει, *S. Chrysost. hom. 53.* hoc est, insidebat, & perdurabat odium. (k) Minatur.] *Schol.* διανοεῖται κατὰ σοῦ, cogitat contra te. (l) Infensa sum.] προσώχθικα. *de qua dictione alibi dicetur, Aquila*, ἐσίκχανα, tædio affecta sum. *Symm.* ἐνεκάκησα, affixi.

CAP. XXVIII.

(a) SYriæ.] *S. August. in locut.* Quasi Mesopotamia dicatur, nisi Syriæ: quamvis hoc LXX habere non perhibentur, Syriæ, sed cum asterisco scriptum est. (b) Domus Dei.] *Aquila.* βαιθὴλ, Bethel. (c) Ulam Luz.] *Vetusti codices græci variant: in aliis enim est*, οὐλαμμαοὺς, *in aliis*, λαμμαοὺς, *in aliis* οὐλάμ. *S. August. quæst. 85.* Ulamaus. *S. Hieron. in tradit.* Et vocavit Jacob nomen loci illius Bethel, & Ulam Luz erat nomen civitatis prius. Ab eo, quod supra dixerat, quam terribilis est locus iste, non est hic, nisi domus Dei, & hæc porta cœli, nunc loco nomen imponit: & vocavit illum Bethel, id est domum Dei: qui locus vocabatur ante Luza: quod interpretatur nux, sive amygdalum. Unde ridicule quidam verbum hebraicum Ulam, nomen esse urbis putant, cum Ulam interpretetur, prius, &c. *Sanctes tamen reddidit*, utique, *nam in fine clausulæ adest dictio hebraica, quæ significat*, prius. *Aquila*, πρότερον λοὺζ ὄνομα τῇ πόλει: antea Luz nomen erat civitatis.

CAP. XXIX.

(a) NUptias.] γάμον, *Aquila, & Symmachus*, πότον, potum, convivium. (b) Decepisti.] *Schol.* ἐνήδρευσάς με, insidiatus es mihi. (c) Septimanam.] *Ita S. August. quæst. 89. quod græce est*, τὰ ἕβδομα ταύτης. *S. Hieron. in tradit.* hebdomadam istius; *& uterque locum istum diligenter tractat.* (d) Filiæ.] *S. August. ibidem*, Rachel filiæ suæ, *& ita etiam Complut.* (e) Apud me.] πρὸς ἐμοῦ. *S. Hier. ibidem.* Ubi nos legimus, Apud me erit vir meus, Aquila interpretatus est, applicabitur mihi vir meus, quod hebraice dicitur, ilave, & a doctoribus hebræorum aliter transfertur, ut dicant, prosequetur me vir meus, &c. (f) Nunc etiam hoc.] νῦν τοῦτο. *Videtur autem significare*, hac etiam vice: *quod & alibi notabitur.*

CAP. XXX.

(a) COassumpsit.] συναντελάβετό μου. *Ita libri veteres, & S. Chrysost. In aliis est*, συνελάβετό μου, auxiliatus est mihi. *S. Hier. in tradit.* habitare me fecit Deus habitatione cum sorore mea, & invalui. *Ex Aquila autem hæc refert*, συναναστρέψεν με ὁ θεὸς, καὶ συναναστράφην, convertit me Deus, & conversa sum. (b) In fortuna.] *Ita S. Hieron. ibidem, & libri veteres*, ἐν τύχῃ. *In aliis & apud Chrysost. & Theoderetum est*, εὐτύχηκα. bona fortuna sum usa. *Quomodo autem scriptura faciat fortunæ mentionem; docent Theodoretus, quæst. 86. & S. August. q. 91. Ubi etiam hæc habet:* Quod latini habent, nato filio Liæ de Zelpha, quod dixerit, beata facta, vel felix facta sum, græci habent, εὐτύχῃ, quod magis bonam fortunam significat Theodoretus. εὐτύχηκα, οὐ τοῦ ἰακὼβ ἐστι ῥῆμα, ἀλλὰ τῆς λείας γυναικὸς ἐν δυσσεβείᾳ τραφείσης, καὶ κατὰ βραχὺ τὰ θεῖα παιδευομένης. ὥσπερ καὶ ὁ ταύτης πατὴρ ἔφη τὸ οἰωνισάμην. εὐτύχηκα, bona fortuna sum usa, non est Jacob, sed Liæ sermo, mulieris in impietate enutritæ, sic quoque hujus pater dixit οἰωνισάμην, auguratus sum. *Sed videri potest depravato codice usus. S. Hieron. ex Aquila*, venit accinctio. (c) Beatificabunt.] μακαριοῦσί με. *Ita vetusti codices SS. Chrys. Cyrillus, & Philo. In aliis est*, μακαρίζουσι, *& S. Hier.* beatificant. (d) Aser.] *In nonnullis codicibus sequitur*, ὅ ἐστι πλοῦτος, quod est, divitiæ, *quam additionem reprobat S. Hier. ibidem.* (e) Nunc temporis.] ἐν τῷ νῦν καιρῷ. *S. Hier. in sua tralatione (quamvis aliter vulgata) videtur habere*, in hoc tempore: *& fortasse etiam hoc significat*, hac vice: *quod de simili phrasi notatum est cap. præcedente. Notandum autem est hæc verba posse conjungi & cum antecedentibus, ut est in nostra græca editione, & in Complutensi; & cum consequentibus, quemadmodum apud S. Chrys. & S. Hier.* in hoc tempore habitabit mecum vir meus. (f) Deliget.] αἱρετιεῖ. *S. Hier.* Ubi nos posuimus, habitabit mecum, & LXX interpretati sunt, deliget me, in hebræo, &c. (g) Addat.] προσθέτω. *In aliquot codicibus, & apud S. Chrysost. hom. 56. est*, προσέθετο, addidit. (h) Auguratus sum utique.] οἰωνισάμην ἄν. *Ita etiam S. Chrysost. & Theodoretus. Compl.* οἰωνισαίμην ἄν. *& S. August. in locut.* auguratus essem, *& legenda sunt, quæ ille affert: itemque illa, quæ S. Chrysost. hom. 57.* (i) Distingue.] *id est*, distincte pronuncia, *ut in psalmis, & alibi. Aquila*, ἐπονόμασον, nomina. *Symm.* ὅρισον, constitue. (k) Quando.] πότε. *Apud S. Chrysost. legitur sine interrogatione, ut vertendum sit*, aliquando. (l) Fuscam.] Shol. ποικίλον, φαιὸν, variam, nigrescentem. *S. Hier: aliter hæc refert, quam hic sunt, & putat confusum esse sensum.* (m) Sparsos, & subalbos.] *Symm.* λευκόποδας, albis pedibus. (n) Nucinam.] καρυΐνην. *Schol:* ἀμυγδαλίνην, amygdalinam. *S. Hier:* Tres enim virgas, populeas, & amygdalinas, & mali granati, quamquam LXX styracinas, & nucinas, & plataninas habeant, &c. (o) Et distrahens.] *illud*, Et, *abest a nonnullis codicibus, & a S. Chrysost. In aliis autem quibusdam minus vetustis pro τὸ χλωρὸν est τὸ λευκὸν*, album. (p) Non signata.] *Aquila*, ὄψιμα, serotina. *Symmac:* δευτερότοκα, nata ex secunda fœtura. *Quam sententiam docet S. August: quæst: 93. elici etiam ex verbis LXX licet obscuris.*

CAP. XXXI.

(a) CIrcumvenit.] παρεκρούσατο. *Aquila, & Symm.* παρελογίσατό με, decepit me. (b) Decem agnorum.] *Ita S. August. q. 95. quod græce est*, τῶν δέκα ἀμνῶν, *sed posset etiam verti*, decem agnis, *ut S. Hieron. aut*, agnabus, *ut paulo inferius, quamvis ibi sit* δέκα ἀμνάσιν. *Aquila*, δέκα ἀριθμοὺς, decem numeros. *Symm.* δεκάκις ἀριθμῷ, decies numero. *Eusebius.* ὁ σύρος, δεκάκις, ἀντὶ τοῦ πολλάκις, Syrus utitur decies pro multoties. *Miratur S. Hieron. cur LXX posuerint decem agnos, cum verbum hebræum magis numerum quam agnos sonet. Sed totam hanc rem explicat S. August: q. 95.* (c) Apparatum.] ἀποσκευήν. *de qua dictione & dictum est, & dicetur. Schol*, κτῆσιν, possessionem. (d) Idola.] *Aquila*, μορφώματα; *id est, ut interpretatur* S. *Hieron* figuras *vel* imagines. *Symm. posuit vocem hebræam, Theraphim.* θεραφείν. (e) Fratres.] In Compl. est τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ, καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ, filios suos, & fratres suos. *Quod quidem in nullo ex collatis codicibus est inventum, neque est in vulgata, neque in hebræo. Fratres autem pro filiis appellari docet* S. *Hieron. in tradit.* (f) Et non cognovit apud eum quicquam.] *Hæc absunt a Complut. ut a vulgata:* (g) Disponam.] διαθῶμαι, *Complutensis & Chrysostomus*, διαθώμεθα, disponamus. (h) Dixit autem ei: ecce nemo nobiscum est: vidit (*aut*, vide) Deus testis inter me & te.] *Hæc, ut a vulgata, ita etiam absunt a Complutensi: quæ tamen in omnibus collatis codicibus sunt inventa: & referuntur a Chrys: hom: 57.* (i) Titulum.] *Ita S. Hier: &* S. *Aug. q. 96. quod græce est*, στήλην, *& posset etiam verti*, monumentum, *aut*, columnam. (k) Acervus testimonii.] *Quomodo aliter vocaverit Jacob tumulum illum, dictione hebræa, aliter Laban dictione Syriaca, docet S. Hier: in tradit: itemque S. August. q. 97.* (l) Visio.] *Exhibuit hic locus molestiam S. August: q. 98. qui neque etiam in vulgata satis clare reddi videtur. Hebraice enim est alterum nomen ejusdem loci: Nam sicut nominabatur Galghed, ex eo, quod fuisset acervus testimonii; ita nominabatur, Mizpah, id est, specula, quia dixisset Laban, Speculetur Dominus inter me & te. Apud S. Chrys: non referuntur verba ista*, καὶ ἡ ὅρασις, ἣν εἶπεν. (m) Videns.] *Ita etiam S. Chrys: Nonnulli conjungunt cum sequentibus*, videns Deus. *A Complutensi abest, neque a S. August: refertur q. 99.* (n) Sive enim ego non transgrediar.] *A Compl: abest negatio, non autem a manuscriptis, neque a S. Chrysost: Et videtur hoc esse pactum, si ego non transiero ad te lædendum, neque tu transibis ad me. Sed fortasse est hebraismus, & illud* ἐάν τε γὰρ *valet* ὅτι: *atque hic est sensus. Titulus hic testis est, quod neque ego transgrediar, neque tu ad malum inferendum.*

CAP. XXXII.

(a) ET respiciens vidit castra Dei applicantia.] *Ita S. Ambr: lib: 2. de Jacob, cap: 6. quod græce*, παρεμβολὴν θεοῦ παρεμβεβληκυῖαν, *& posset etiam verti*, castra Dei castrametata, *aut*, posita. *Abest autem hæc tota particula à vulgata, & hebræo.* (b) Una.] S. *Aug: quæst: 102. habet*, prima. *Nam sæpe in scriptura unum significat primum.* (c) Sufficiat.] ἱκανούσθω μοι. *Ita vetusti codices, & Chrysost: Cyrillus autem* ἱκανοῦταί μοι, sufficit mihi:

Alii libri ἱκανός εἰμι, idoneus ſum. S. Auguſt. videtur legiſſe εἶ μοι. Ita enim q. 102. Idoneus es mihi ab omni juſtitia. S. Hieron. in tradit. cum hunc locum ita reddidiſſet, minor ſum omni miſericordia tua, hæc addit: Pro eo, quod nos poſuimus, minor ſum, aliud neſcio quid, quod ſenſum turbet, in græcis & latinis codicibus continetur. Ac tamen idem ſenſus ex noſtra lectione elicitur. Nam ἱκανέσθω μοι hoc valet, ut ſæpe alibi, ſatis mihi ſuperque eſſe deberet, quod me, tot tantiſque beneficiis es proſecutus. (d) Matrem.] Sic etiam S. Chryſoſt. & vulgata. Nonnulli græci codices habent, μητέρας. & S. Auguſt. quæſt. indicata, matres. (e) Dices.] S. Auguſt. locut. 118. & dices, notatque ex conſuetudine ſcripturæ redundare illud, &c. Eſt etiam in hebræo. (f) Præcedentibus eum.] A Complutenſi abeſt illud, eum, ſicut etiam a vulgata. hebræus habet, ad facies meas. S. Auguſt. q. 103. putavit iſta, in muneribus præcedentibus eum, eſſe verba ſcriptoris interpoſita inter verba Jacob, ſed poſſunt etiam dici a Jacob, hoc ſenſu, venientibus ad faciem Eſau, antequam nos accedamus. (g) Forſitan.] Schol. ἐάν πως ἐντραπῇ, ſi quomodo revereatur. (h) Luctabatur.] Aquila & Symm. ἐκυλίετο ἀνὴρ μετ' αὐτοῦ, ſeſe verſabat vir cum eo. (i) Quia invaluiſti.] Aquila, ὅτι ἦρξας κατὰ θεοῦ, quia princeps fuiſti cum Deo. Symm. ὅτι ἦρξω ἰσχύϊ πρὸς θεόν, quoniam princeps fuiſti fortitudine erga Deum. Ita enim fere videtur interpretari S. Hieron. qui etiam addit Theodotionem vertiſſe, ut lxx. (k) Nomen meum.] In aliquot codicibus, & apud Theodor. quæſt. 91. ſequitur, καὶ τοῦτό ἐστι θαυμαστόν, & hoc eſt admirabile, quæ verba teſtatur Scholiaſtes παρ' οὐδενὶ κεῖσθαι ἐν τῷ ἑξαπλῷ. apud neminem eſſe in hexaplo. (l) Species Dei.] Ita S. Ambr. in Pſal. 43. græce eſt, εἶδος θεοῦ. S. Hier. in tradit. facies Dei. Aquila, πρόσωπον ἰσχυροῦ. facies fortis. Symm. φανουήλ. Phanuel: quam vocem notat S. Hier. eſſe in hebræo: eamque interpres Theodoreti habet, non autem codex græcus quo uſi ſumus.

CAP. XXXIII.

(a) RESpiciens.] Aquila, καὶ ἦρεν Ἰακὼβ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, & levavit Jacob oculos ſuos. Symm. ἐπάρας δὲ Ἰακὼβ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ εἶδε φανέντα Ἡσαῦ ἐρχόμενον, Elevans autem Jacob oculos ſuos, vidit apparere Eſau venientem. (b) Diviſit.] Aquila, ἡμίσευσεν, dimidiavit: ac de iſto loco diſputat S. Hieron. in tradit. (c) Complacebis mihi.] εὐδοκήσεις με. Complut. εὐδοκήσεις με, benedices me. (d) Eamus.] Symm. καὶ προοδεύσωμεν ἵνα συνοδεύσω σοι. & eamus, ut una tecum iter faciam. Schol. πορεύσομαι εἰς κατέναντίον σου, ibo e regione tui.

CAP. XXXIV.

(a) IPſi.] S. Auguſt. q. 107. habet, ipſius. (b) Dixit.] Compl. εἶπε δὲ, dixit autem. (c) Appoſitus enim erat.] ἐνέκειτο. S. Auguſt. in locut. id eſt, amabat eam. (d) Pacifici.] S. Hier. in tradit. habet, pacifici nobis ſunt. Aquila. ἀπηρτισμένοι, conſummati atque perfecti, ut idem S. Hier. interpretatur. (e) Negotiabantur.] οἱ ἐμπορευόμενοι. Alii libri habent, ἐκπορευόμενοι. qui egrediebantur. (f) Confidenter. ἀσφαλῶς, quod S. Hier. interpretatur, diligenter. (g) Corpora.] σώματα. Diſputat S. Auguſt. in locut. quid iſta dictione ſignificetur. Non eſt autem inuſitatum ſignificari filios, & ſervos, quemadmodum etiam infra cap. 36.

CAP. XXXV.

(a) ET perdidit ea uſque in hodiernum diem.] Hæc non ſunt in vulgata, neque in hebræo. (b) Luza.] S. Auguſt. q. 113. putat eandem civitatem tria habuiſſe nomina, Ullamaus, Bæthel, Luza. Sed S. Hieron. in tradit. Ecce manifeſtiſſime comprobatur, Bæthel, non Ulam Luz, ut ſupra dictum eſt, ſed Luzam, id eſt, amygdalam, ante vocitatam. (c) Dedi.] Schol. ὤμοσα, juravi. (d) Profectus autem Jacob de Bæthel, fixit tabernaculum ſuum ultra turrim Gader.] Hæc à S. Hieron. in tradit. videntur referri non ex hoc loco, ſed ex paulo inferiore, ubi etiam habentur in vulgata, & hebræo, nimirum ante illa verba: Factum eſt autem, quando habitavit Iſrael. (e) In Chabratha.] A Complutenſi abeſt illud, in: & apud S. Hieron. in tradit. Et factum eſt, dum appropinquaret Chabratha in terra Chanaan, ut veniret Ephrata. Qui etiam notat dictionem hebræam Chibrath, quæ nunc verſa eſt Chabratha, infra cap. 48. verti hippodromum: in hoc autem capite paulo poſt poni Hippodromum pro Ephratha. Teſtatur etiam Aquilam propoſitum nunc locum ita tranſtuliſſe, καθ' ὁδὸν τῆς γῆς, id eſt, in itinere terræ. Melius autem ipſe putat transferri, In electo terræ tempore. Alii ex hebræo reddunt, quaſi tractum (aut, milliare) terræ. (f) In via Hippodromi Ephrata.] In aliquot codicibus eſt, ἐν τῇ ὁδῷ ἐφραθά, in via Ephrata. S. Hieron. ubi in hebræo dicitur, & ſepelierunt eam in via Ephrata, hæc eſt Bethleem, rurſus LXX pro Ephrata poſuerunt Hippodromum: Quare via Hippodromi, & Ephratha, duæ, quantum ex S. Hier. colligitur, videntur interpretationes. Interpretatione quidem LXX utitur S. Hier. in cap. 4. Michææ, Rachel in via erat, & in Hippodromo, id eſt, equorum curſu. Et ipſe Jacob Gen. 48. ἐγγίζοντός μου κατὰ τὸν ἱππόδρομον χαβραθὰ τῆς γῆς τοῦ ἐλθεῖν ἐφραθά. καὶ κατώρυξα αὐτὴν ἐκεῖ ἐν τῇ ὁδῷ τοῦ ἱπποδρόμου. appropinquante me ad Hippodromum Chabratha terræ ad veniendum in Ephratha: & defodi eam in via hippodromi. (g) Et malum apparuit coram eo.] Hæc abſunt a vulgata & hebræo. (h) Campi.] S. Hier. Pro arbee in LXX campum habet, cum Chebron in monte ſita ſit. Eadem autem civitas dicitur & Mamre, ab amico Abrahæ ita antiquitus appellata.

CAP. XXXVI.

(a) ISti filii Eſau.] Alii codices, οὗτοι υἱοὶ Ἡσαῦ, οὗτός ἐστιν Ἐδώμ, καὶ οὗτοι υἱοὶ Σηείρ. Iſti filii Eſau: hic eſt Edom: & iſti filii Seir: & ita S. Hier. niſi quod addit eo loco, quo habet noſtra, & iſti principes eorum. (b) Chorræi.] S. Hieron. in tradit. videtur hæc ſejungere à præcedentibus. Ita enim ſcribit, Eſau, & Edom, & Seir, unius nomen eſt hominis: & quare varie nuncupetur, ſupra dictum eſt. Quod autem ſequitur (& Chorræi habitantis terram, & reliqua.) Poſtquam enumeravit filios Eſau; altius repetit, & exponit, qui ante Eſau in Edom terra principes fuerint ex genere Chorræorum, &c. Vulg. tamen habet, Iſti ſunt filii Seir Horræi habitatores terræ: & paulo poſt. Hi duces Horræi filii Seir in terra Edom: quo loco etiam S. Auguſt. quæſt. 120. habet, Horræi. (c) Jamin.] Diodorus, ὁ σύρος καὶ ὁ ἑβραῖος τὸ ἰαμεὶν ὕδωρ βούλονται λέγειν. ἀντὶ τοῦ, εὗρε πηγὴν ἐν ἐρήμῳ. οἱ δὲ ἑρμηνεύσαντες αὐτὴν πως τὴν λέξιν τὴν ἑβραϊκὴν τεθείκασι. Syrus & Hebræus, ἰαμείν, volunt aquam ſignificare; ac ſi diceretur, invenit fontem in deſerto: Qui autem ſunt interpretati, ipſam quodammodo dictionem hebraicam poſuerunt. Schol. ex Aquila, & Symm. τοὺς ἰαμείμ. S. Hier. teſtatur Theodotionem, ut LXX vertiſſe, τὸν ἰαμείν, quod indicat numerum ſingularem: Aquilam vero, & Symm. uſos eſſe numero plurali: & multa in hunc locum affert: quæ legenda. (d) Hæc nomina.] S. Auguſt. in locut. Hæc nomina principum Eſau ſecundum loca eorum in regionibus eorum, & in gentibus eorum, gentes appellans unius gentis, &c. In aliqua editione additur ἐν ὀνόμασιν αὐτῶν, in nominibus ipſorum, quod videtur eſſe ex alia interpretatione, & ſatis reſpondet hebræo.

CAP. XXXVII.

(a) DEtulerunt.] κατήνεγκαν. Ita Chryſoſt. & Theodoretus in hunc locum: & Schol. ex Cyrillo. οἱ ἀπὸ Ζέλφας καὶ Βάλλας ψόγον πονηρὸν κατήγαγον ἐπὶ τὸν Ἰωσήφ. Qui a Zelpha & qui a Balla, crimen malum detulerunt in Joſeph. Diodorus. ὁ σύρος καὶ ὁ ἑβραῖος ἀντὶ τοῦ κατήνεγκαν κατήνεγκεν ἔχουσι, τουτέστιν, ὁ Ἰωσὴφ διέβαλε τοὺς ἀδελφοὺς τῷ πατρὶ, ὡς οὐκ εὐτάκτους ὄντας, ὅθεν καὶ ἐμισεῖτο παρ' αὐτῶν. Syrus & Hebræus, pro, κατήνεγκαν, habent κατήνεγκεν, id eſt, Joſeph criminatus eſt fratres patri, tanquam non modeſtos, nec bene compoſitos: quare etiam ab illis odio habebatur. Symm. καὶ ἔφερεν Ἰωσὴφ διαβολὴν κατ' αὐτῶν πονηρὰν πρὸς πατέρα αὐτῶν, & afferebat Joſeph criminationem adverſus eos malam ad patrem ipſorum. Aquila, καὶ ἤνεγκεν Ἰωσὴφ τὸν ψόγον αὐτῶν πονηρὸν πρὸς τὸν πατέρα αὐτοῦ, & detulit Joſeph vituperationem eorum malam ad patrem ſuum. nec multo aliter Complutenſis. (b) Variam.] Aquila, ἀστραγάλειον, talarem: Ita enim interpretatur S. Hier. & addit Symm. dixiſſe tunicam manicatam. (c) Vos.] ὑμᾶς. Philo in lib. de Joſeph videtur legiſſe ἡμᾶς, nos. (d) Si valent.] Schol. τὴν εἰρήνην τῶν ἀδελφῶν σου, καὶ τὴν εἰρήνην τῶν βοσκημάτων, pacem fratrum tuorum, & pacem pecorum. (e) Malignabantur.] Schol. ἐδολιεύσαντο, dolum ſunt meditati. (f) Ut eriperet. Ita etiam hebræus. In aliquot codicibus hæc antecedunt, ἐζήτει γὰρ, quærebat enim, & vulgata, hoc autem dicebat volens eripere. (g) Odoramentis.] θυμιαμάτων, Aquila, στύρακος, ſtyrace. (h) Quid utile.] Aquila, τί πλεονέκτημα, quæ acceſſio, & emolumentum: alii interpretes, τί κέρδος, quod lucrum. (i) Madianæi.] ut S. Hier. aut, Madianitæ, ut S. Auguſt. Schol. ἰσμαηλῖται, Iſmaelitæ. Quomodo autem Iſmaelitæ, & Madianitæ ſint potuerint, diſputat. S. Aug. q. 124. (k) Aureis.] Notat S. Hier. in hebræo eſſe, argenteis. (l) Petephræ.] Ita S. Aug. q. 127. & ita teſtatur S. Hier. in latino ſcriptum eſſe: ſed legendum ait, Putiphar. (m) Archimagiro.] S. Auguſt. ibidem, & S. Ambr. in libro de Joſeph cap. 4. præpoſito coquorum. S. Hier. magis probat, principi exercitus, & bellatorum: quare in vulgata eſt, magiſtro militum, idque non diſplicet etiam S. Auguſt.

CAP: XXXVIII.

(a) HÆc autem.] S. Hieron. in tradit. Hæc autem erat in Caſbi, quando peperit eum. Verbum hebræum hic pro loci vocabulo poſitum eſt, quod Aquila pro re tranſtulit, dicens: Et vocavit nomen ejus Selom: & factum eſt, ut mentiretur in partu, poſtquam genuit eum, &c. (b) Sua uxor.] In vulgata eſt, filia Suæ, uxor Judæ, & reſpondet hebræo. (c) Theriſtrum.] De hoc dictum eſt ſupra. S. Cyprianus, lib. 3. ad Quirinum, numb. 38. hunc locum ita reddit: Thamar cooperuit ſe pallio, & adornavit: & cum aſpexiſſet eam Judas, viſum eſt ei meretricem eſſe. Schol. σπαθαρίσκον, flabellum fortaſſe e palmulis factum, aut ſimile ſpathæ. (d) Annulum.] τὸν δακτύλιόν σου καὶ τὸν ὁρμίσκον. Aquila, τὴν σφραγῖδά σου καὶ στρεπτόν σου, ſigillum tuum, & torquem tuum. Schol. ἄλλως φησὶν τὸν ὁρμίσκον, ὠράριον. Κύριλλος, κοσμήματί τινι περὶ τὴν δέῤῥιν, ἔθει χαλδαϊκῷ κοσμουμένου Ἰούδα. χρυσῷ γὰρ οὗτοι καὶ χεῖρας καὶ δέῤῥιν καταλαμπρύνουσι, καὶ αὐτὴν τὴν τρίχα στεφανοῦσιν ἔσθ' ὅτε. aliud, τὸν ὁρμίσκον dicit, ὠράριον, orarium. S. autem Cyrillus, ornamento, quo δέῤῥις, (id eſt pellis, aut veſtimentum e pilis confectum) circumdatur, ex conſuetudine Chaldaica ornato Juda. Auro enim hi & manus, & δέῤῥιν ſplendidam faciunt, & ipſum etiam capillum coronant interdum. (e) Virgam.] Symm. ἐγχειρίδιον, enchiridion. (f) Meretrix.] ἡ πόρνη. Aquila, ἡ ἐνδιηλλαγμένη, proſtituta illa. (g) Non fuit hic meretrix.] A. οὐκ ἦν ἐν τούτῳ διηλλαγμένη. non fuit in hoc proſtituta. (h) Derideamur.] Aquila, & Symm. γενώμεθα εἰς ἐξουδένωσιν, ſimus in contemptum. (i) Socerum.] Schol. κύριον, dominum. (k) Juſtificata.] S. Hier. in tradit. in hebræo habet, juſtificata eſt ex me, &c. (l) Quid diviſa eſt.] Schol. Syrus, & Hebræus, τί διεκόπη ἐπὶ σοὶ διακοπή; quid diviſa eſt ſuper te diviſio? Aquila, τί διέκοψας ἐπὶ σὲ διακοπήν; quid diviſiſti ſuper te diviſionem? Aliud Scholion aliter, τί διέπλωσας καθ' ἡμῶν ἅπλωμα; quid trajeciſti contra nos expanſionem? id eſt, ut opinor, membranulam ſecundinarum. Sanctus quidem Hier. inquit, Aquilam & Symm. pro maceria diviſionem tranſtuliſſe, ab eo quod infans diviſerit membranulam ſecundinarum.

CAP. XXXIX.

(a) EVnuchus.] Schol. ὁ μὲν σύρος, μιᾷ προσηγορίᾳ τὸν τε σπάδοντα καὶ τὸν πιστὸν ἄνδρα λέγει τοῖς δεσπόταις. ὁ δὲ ἑβραῖος ἀληθῶς εὐνοῦχον, καὶ τοῦτον ἀπὸ τῆς πίστεως. ἐπειδὴ φιλεῖ τὸ τῶν εὐνούχων γένος μάλιστα πιστεύεσθαι τὰ τιμιώτερα κτημάτων, καὶ αὐτὴν τὴν βασιλέων σωτηρίαν. Syrus quidem eodem vocabulo nominat & ſpadonem, & virum fidelem dominis: hebræus autem vere eunuchum & hunc ex fide: Solent enim eunuchorum potiſſimum generi pretioſiſſima

preciosissima quæque bona credi, & ipsamet regum salus. *Aliud scholium ad marginem quæst. Theodoreti,* Eunuchi nominantur non soli secti, sed etiam qui inter famulos sunt εὐνοοῦντες τοῖς ἔχουσιν, benevoli possessoribus. Nonnulli autem dicunt solere Eunuchos Ægyptios habere uxores propter libidinem & salacitatem. *Verum de hoc Eunucho multa disputat S. Hieron.* ... alij. (b) Prosperans.] ἐπιτυγχάνων, *& posset etiam verti,* qui assequebatur quod cupiebat, fortunatus. *Quamobrem dubitat Theodoretus, quomodo in viro pio utatur hoc nomine scriptura: ac respondet manifesto tamen ostendere scripturam, hanc prosperitatem a Deo fuisse;* intelligebat enim, inquit, dominus ejus quia Dominus erat cum eo. *Aquila,* κατευθυνόμενος. *Symm.* εὐοδούμενος, qui bene dirigebatur ac prospere procedebat. (c) Propter me.] δι' ἐμέ. *S. Ambros. 2. offic. cap.* 17. præter me. (d) Et nihil est in domo hac quod supra me sit.] *Hæc non referuntur a S. Ambros.* ... indicato. *A Complutensi absunt illa,* quod supra me sit, *ac tamen respondent hebræo.* (e) Princeps custodiæ carceris.] ὁ ἀρχιδεσμοφύλαξ, *S. August. in locut.* & dedit carceris custos carcerem per manum Joseph, pro eo, quod in manus Joseph, per quod significat in potestate. (f) Abductos] τοὺς ἀπηγμένους, ὅσοι ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ. *A Compl. abest illud,* ὅσοι. *quare ita interpretatur,* adductos in carcere. *Symm. pro* ἀπηγμένους, *dixit,* δεδεμένους, vinctos.

CAP. XL.

(a) PRinceps vinariorum.] *Ita S. Hieron. in tradit. quod græce est,* ὁ ἀρχιοινοχόος, *& posset verti,* præpositus pincernarum. *S. Ambros. cap. 6. habet,* præpositus vini, & præpositus pistorum. *Aquila,* ὁ ποτιστής, καὶ ὁ ..., pocillator, & panificus. (b) Princeps carceris.] ὁ ἀρχιδεσμώτης. *S. Ambros. ibidem,* carceris clavicularius. (c) Fuerunt autem dies.] ἦσαν δὲ ἡμέραι. *S. Ambros. ibidem hanc rem narrans,* cum essent illic dies complures. (d) Visio autem.] *In alijs codicibus est.* ὅρασις τοῦ ἐνυπνίου αὐτῶν. ὁ ἀρχιοινοχόος, καὶ ὁ ἀρχισιτοποιός, οἳ ἦσαν τῷ βασιλεῖ Αἰγύπτου, οἱ ὄντες ἐν τοῖς δεσμωτηρίοις, visio somnii eorum: præpositus pincernarum, & præpositus pistorum, qui erant regi Ægypti, qui erant in custodiis. *Complutensis autem,* ὧν αἱ ὁράσεις τοῦ ἐνυπνίου αὐτῶν, ὁ οἰνοχόος, καὶ ὁ σιτοποιός, &c. quorum visiones somnii eorum: pincerna, & pistor, &c. (e) Perturbati.] *Aquila,* ἐμβεβρασμένοι, perculsi, & concussi. *Symmachus,* σκυθρωποί, tristes. (f) Propagines.] πυθμένες. *Aquila, & Symmachus.* κληματίδες, malleoli, & sarmenta. *S. Ambr.* radices. *S. Hier. in trad. & S. August. in locut.* fundi. (g) Maturi.] *Aliquot codices habent,* πεπείρους βότρυας σταφυλῆς, maturos racemos uvæ. *Apud S. Hier. hæc de hoc loco referuntur.* Et ecce vitis in conspectu meo, & in vite tres fundi, & ipsa germinans tres fundos. *Apud S. Ambr.* Erat vitis in conspectu meo, in vite autem tres radices, & ipsa flores ferens, germina matura, & botryones uvarum. (h) Pincernarum principatum.] ἐπὶ τὴν ἀρχιοινοχοΐαν σου. *S. Ambr.* super officium tuum pristinum. (i) Furto furtive ablatus sum.] κλοπῇ ἐκλάπην. *S. Ambr.* furtive captus sum de terra hebræorum, & hic nihil mali feci, & miserunt me in lacum carceris hujus. *Compl. quidem habet,* εἰς τὸν οἶκον τοῦ λάκκου τούτου, in domum cisternæ hujus.] (k) Chondritorum.] *S. Hier.* Pro tribus canistris Chondritorum tres cophinos farinæ in hebræo habet. *S. Aug. q.* 131. Quod aliqui codices latini habent, tria canistra alicæ, cũ græci habeant, χονδριτῶν, quod interpretantur, qui usum ejusdem linguæ habent, panes esse cibarios, &c. *Aquila,* τρεῖς κόφινοι γύρεως, tres cophini pollinis. *Sym.* τρία κανᾶ βαϊνά, tria canistra Baina. *Quidam ex hebræo interpretantur,* alba. (l) Opus pistoris.] *S. August. quæst.* ... *indicata,* opus pistorum. *Compl.* ἔργου σιτοποιοῦ, opere pistoris.

CAP. XLI.

(a) PUlchræ specie.] *S. Hieron.* speciosæ ad videndum. *Schol.* στερέμνιοι χρόα, καὶ παχεῖαι σαρξίν, solidæ carne, & densæ carnibus. (b) In Achi.] ἐν τῷ ἄχει. *Alii libri,* ἐν τῇ ὄχθῃ. *& ita videtur habuisse Philo in lib. de Joseph. Ita enim hanc rem narrans inquit,* καὶ παρὰ ταῖς ὄχθαις νέμεσθαι. & apud ripas pasci. *Schol.* ἐν τῷ ἕλει. in loco stirpibus conferto, & uliginoso, *aut,* in palude. *Aliud Scholium* ἄχος ἐστὶ τὸ λεπτὸν καὶ βοτανῶδες φυτεῖον, est plantarium tenue, & herbosum. *Job cap. 8. eadem dictio hebræa transfertur,* βούτομον. ἢ ὑψωθήσεται βούτομον ἄνευ ὕδατος, *quod Aquila vertit,* ἢ πληθυνθήσεται ἄχι. *ubi vulgata editio habet,* carectum. *Et in Ecclesiastico cap. 40. ubi græca,* ἄχι ἐπὶ παντὸς ὕδατος, *latina,* super omnem aquam viriditas. *S. Hieron. in tradit. notat Achi esse dictionem hebræam nonnihil mutatam, & significare paludem.* (c) A vento corruptæ.] ἀνεμόφθοροι, *Schol.* ἐφθαρμένοι καύσωνι, πεφρυγμένοι ἀνέμῳ. corruptæ ab æstu, arefactæ a vento. (d) Et erat somnium.] *Corrupte videtur legi apud S. August. in locut.* & non erat somnium. *Nam ipsemet locum explanat sine negatione.* Amant scripturæ sic loqui de somniis, cum fuerit evigilatum: tanquam reddita homini veritate vigilantium, tunc illud appareat somnium: quod, cum videretur, quasi veritas fuit. (e) Turbata.] *Schol.* κατεπλάγη, trajecta est. (f) Interpretes.] τοὺς ἐξηγητάς, explanatores. *Aquila,* κρυφιαστάς, occultorum cognitores. *Symm.* μάγους, magos. (g) Est nobis.] *In aliquot codicibus sequitur,* τὰ ἐνύπνια ἡμῶν, ἀνδρὶ κατὰ τὸ ἐνύπνιον αὐτοῦ ἐπέλυσεν, somnia nostra, viro juxta ipsius somnium solvit, & explicavit. (h) Eduxerunt.] *Schol.* δρομαίως ἤγαγον, cursim duxerunt. (i) Interpretibus.] *Rursus Aquila,* πρὸς τοὺς κρυφιαστάς, *& Symm.* μάγους. (k) Futuræ.] *S. August. quæst.* 133. non futuræ illis, qui famem patientur, tamquam postea veniat illis ubertas: sed futura erat tunc, quando loquebatur: tamquam diceret, ubertatis hujus, quam futuram significaverunt boves bonæ, & spicæ bonæ, obliviscentur homines in ea fame, quam significaverunt boves, & spicæ malæ. *S. Ambros. cap. 7. habet tantum,* & obliviscentur ubertatem. (l) Verum.] *Schol.* ἕτοιμον τὸ ῥῆμα. βέβαιος ὁ λόγος, promptum, ac paratum verbum, sermo certus, & stabilis. (m) Locorum principes.] *Ita S. August. in locut. quod græce est* τοπάρχας, *Schol.* ἐπισκόπους. visitatores. *eam dictionem S. August. interdum vertit,* superintendentes. (n) Escas] βρώματα, *Schol.* γεννήματα, genimina, fruges. (o) Custoditæ.] τὰ πεφυλαγμένα. *Aquila,* εἰς παραθήκην. *Sym.* εἰς ἐνθήκην, in deposito. (p) Præco.] *S. Hier.* Pro quo Aquila translit, Et clamavit in conspectu ejus adgeniculationem. Symm. ipsum hebraicum sermonem interpretans ait, Et clamavit ante eum Abrech. Unde mihi videtur non tam præco, sive adgeniculatio, quæ in salutando, vel adorando Joseph, accipi potest, intelligenda, quam id, quod hebræi tradunt, dicentes patrem tenerum ex hoc sermone transferri, &c. (q) Manum.] *Vulgata & hebræus, addunt,* aut pedem. (r) Psonthom Phanech.] *Schol.* ὁ σοφὸς ἔχει. Syrus habet, ὁ εἰδὼς τὰ κρυπτά qui novit occulta. *Philo in lib. de Joseph,* μετονομάζει δι' αὐτὸν ἀπὸ τῆς ὀνειροκριτικῆς ἐγχωρίῳ γλώττῃ προσαγορεύσας, Novum illi nomen imponit, ex judicatrice somniorum facultate vernacula lingua illum appellans. κρυπτῶν εὑρετής, ἢ ὀνειροκρίτης. absconditorum repertor, aut somniorum judex. idem *S. Hier.* Licet hebraice hoc nomen absconditorum repertorem sonet; tamen, quia ab Ægyptio ponitur, ipsius linguæ debet habere rationem. Interpretatur ergo sermone Ægyptio Zaphanath Phaanecha, sive ut LXX tranferre voluerunt, ψονθομφανήχ, salvator mundi, &c. (s) Petephtræ.] *Quomodo Petephres, si erat eunuchus, habuerit filiam, disputant S. Hier. in tradit. & S. August. quæst.* 136. *S. Chrysost. hom. 63. non videtur putare hunc esse eundem atque eunuchum, de quo superius dictum est, nec fortasse etiam Philo. vocat enim hanc uxorem clarissimam præ ceteris; quippe quæ esset filia sacerdotis Heliopoleos.* (t) Uxorem.] *Hic in vulgata, & hebræo. sequitur:* Egressus est itaque Joseph ad terram Ægypti. (u) Quia oblivisci.] *Ita etiam S. Chrysost. hom. 64. S. Hier.* quia dixit, oblivisci me fecit, *& in aliquot codicibus græcis est,* λέγων, ὅτι ἐπιλαθέσθαι, *itemque paulo post,* λέγων ὅτι ηὔξησε. *quo tamen loco S. Hier.* quia crescere me fecit. *Est autem hebraismus: nam utroque loco subintelligitur,* dixit. (x) Erant panes.] *Ita vetustiores codices, & S. Chrysost. Alii libri.* οὐκ ἦσαν ἄρτοι, non erant panes: *quibuscum videtur facere vulgata,* fames erat, *sed cum retenta lectione, hebræus & chaldæus.*

CAP. XLII.

(a) LAnguor.] μαλακία. *Aquila,* σύμπτωμα, casus, calamitas. *Symm.* κίνδυνος, periculum. (b) Exploratores estis.] κατάσκοποί ἐστε. *Aquila,* ἐφοδευταί, insidiatores. (c) Pacifici.] *Aquila:* ὀρθοί, recti. *Symm.* ἁπλοῖ, simplices. (d) Vestigia.] *Aquila & Symm.* τὰ κρυπτά, occulta, intima. (e) Manifesti eritis.] φανεῖσθε. *Aquila, & Symm.* δοκιμασθήσεσθε, probabimini ac deprehendemini. (f) Per salutem.] *Ita S. August. q.* 139. *(ubi de hac sententia disputat) quod græce est,* νὴ τὴν ὑγίειαν. *Aquila.* ζῇ φαραώ, vivit Pharao. (g) Abducamini.] ἀπάχθητε. *quo verbo etiam superius significatum est, conjici in carcerem. Aquila, & Symm.* δεθήσεσθε, vinciemini. (h) Sin autem non.] εἰ δὲ μή. *S. August. ibidem habet tantum,* sin autem, *quasi valeat,* sin minus, *ut in Exodo dicitur.* (i) Marsupium.] *Aquila,* θύλακον, vas panarium. *Symm.* σάκκον, saccum.

CAP. XLIII.

(a) ET nuces.] *S. Hieron.* sive, ut Aquila, & Symm. transtulerunt, ἀμύγδαλα, amygdala. Idcirco hoc capitulum posuimus, ut sciamus, ubi in nostris codicibus habetur thymiama, in hebræo esse nechota, quod Aquila, storacem transtulit, &c. (b) Et hoc argentum.] *Ita S. August. in locut. quod græce est,* καὶ τόδε τὸ ἀργύριον, *videtur autem illud,* τόδε, *valere idem atque,* ecce. (c) Propitius vobis] *Sic interpungit etiam S. Ambros. & reliqui. S. August. in locut.* In his verbis, quibus dictum est, Propitius vobis, duo verba sunt, quæ subaudiuntur, &, sit, &, Deus. Plenum est enim, propitius sit vobis Deus: quod omnino in græco usitatissimum est. *S. Chrysost. homilia 64. videtur habuisse* Deus, *sicut etiam S. Ambr. cap. 9.* (d) Probum acceptum habeo.] *Sic S. Ambros. cap. 9. quod græce est,* εὐδοκιμοῦν ἀπέχω. *S. August. quæst.* 143. probatum habeo. (e) Benedictus homo ille Deo.] *Hæc absunt à vulgata, & hebræo.* (f) Intestina.] τὰ ἔγκατα. *Alii codices habent* τὰ ἔντερα, *quod idem valet: alij,* τὰ σπλάγχνα, viscera. (g) Ægyptiis.] *Ita libri veteres, & S. Chrysost. ibidem, & S. August. in locut. In nonnullis recentioribus sequitur,* πᾶς ποιμὴν προβάτων, omnis pastor ovium, *quæ videri possunt importata ex cap.* 46. (h) Jura ætatis.] τὰ πρεσβεῖα. *S. Ambr. cap.* 11. contra eum primitivus secundum ætatem. (i) Ad seipsos.] πρὸς ἑαυτούς. *alii libri,* πρὸς αὐτούς, ad eos. (k) Inebriati.] *S. Hier.* Idioma linguæ hebraicæ est, ut ebrietatem pro satietate ponat. *Quod etiam notat S. August. q.* 144.

CAP. XLIV.

(a) ET injicite.] *S. Hieron. in tradit.* Et pone argentum uniuscujusque in ore sacculi, & Condy meum argentum mitte in sacculum junioris. Pro sacculo, peronem, vel follem in hebræo habet. Pro Condy, id est, poculo, quod etiam in Esaia legimus, Aquila, σκύφον. scyphum, Symmachus, phialam, transtulerunt. (b) Augurio auguratur.] *Schol. Samariticus,* καὶ αὐτὸς πειρασμῷ πειράζει ἐν αὐτῷ, & ipse tentatione tentat in eo. (c) Augurabitur.] οἰωνιεῖται. *Alii codices, & Theodoretus,* οἰωνίζεται. *& S. August. q.* 145. augurio auguratur. *Schol.* καὶ γὰρ ἔγνωτε, ὅτι πειρασμῷ πειράζεται ὅμοιος ἐμοί. etenim novistis, quia tentatione tentat similis mihi. (d) Dependet.] *Aquila,* συνδεδεμένη, colligata. *Symm.* ἐνδέδεται, illigata est. (e) Ut non videam.] *de hac locutione S. August. in locut.*

CAP. XLV.

(a) AD vitam.] *S. Ambrosius cap.* 12. ad vitam vestram. *Aquila,* ζώωσιν, vivificationem. *Symm.* σωτηρίαν, salutem. (b) Et enutrire.] *Ita vertimus, ut quam minimum à S. August. discederemus, qui quæst. 148. hæc ita refert.* Misit me Deus ante vos remanere vestrum reliquias super terram, & enutrire vestrum reliquias. *Complutensis, pro,* ἐκθρέψαι ὑμῶν, *habet* ἐκθρέψαι ὑμῖν. *Valde autem suspicamur hujus secundæ partis hanc esse sententiam,* ad danda vobis alimenta in evasionem magnam, & incolumitatem a summo famis periculo. *Nam ita videtur habere hebræus.* (c) Arabiæ.] *S. Hier.* Hic Arabiæ additum est: In hebræis enim voluminibus non habetur

betur. Unde & error increbruit quod terra Gosem in Arabia sit. (*d*) Vehicula.] φορεῖα. *Ita libri veteres, & S. Hieron*: Pro vehiculis, quæ LXX & Theodotio τὰ φορεῖα interpretati sunt, jumenta reliqui transtulerunt. *In aliis libris est*, πορεῖα, quæ ad iter faciendum sunt necessaria. *In aliis*, φορτία. sarcinas. S. *Ambros*: *cap*: 13. *ita hanc rem narrat*, & mandat impleri eorum sarcinas tritico, & vehicula dari. (*e*) Valis.] τῶν σκευῶν. *In aliquot libris est*, ἐπισκευῶν, supellectilibus. (*f*) Eximias.] ἐξαλλασσούσας. *Alij vertunt*, mutatorias: *quarto Reg*: *cap*: 5. *est* ἀλλασσομένας. *Schol*. ὁ σύρος, πέντε ζυγὰς στολῶν καὶ διακοσίους χρυσίνους. Syrus, quinque paria stolarum, & ducentos aureos. (*g*) Eadem.] κατὰ τὰ αὐτά. *Alij libri*, κατὰ ταῦτα, juxta hæc.

CAP. XLVI.

(*a*) PRomovens.] Ἀπάρας, *sic in libris sequentibus videbimus a Patribus transferri dictionem istam*: *& significare solet, quasi movere castra*. S. *Ambros*: *cap*: 14. *habet*, & elevans se, *ut videatur legisse*, ἐπάρας. (*b*) Ascendere te faciam.] ἀναβιβάσω σε. S. *August*: *in locut*. Sic habent græci, quod latini habent, & ego deducam te in finem. S. *Ambr*: *ibidem*, & ego deducam te in perpetuum, (*c*) Facti sunt autem.] S. *Hieron*: *in tradit*. Sed & illud, quod supra legimus, [Facti sunt autem filii Manasse, quos genuit ei concubina Syra, Machir: & Machir genuit Galaad. Filii autem Ephraim fratris Manasse, Suthalaam, Ethaam: filii vero Suthalaam Edom,] additum est. *Habentur tamen in omnibus collatis libris, & referuntur etiam a Philone in libro de congressu quarendæ eruditionis gratia*. (*d*) Septuaginta quinque.] *De hoc numero disputat in tradit*. S. *Hier*: *&* S. *August*: *quæst*: 152. *&* 16. *de civit*: *cap*: 40. (*e*) Ut occurreret.] S. *August*: *in locut*. ut venirent sibi obviam juxta heroum civitatem.] Nescio utrum heroum nomen facile in scripturis reperiatur. S. *Hieron*: *ibid*. In hebræo nec urbem habet heroum, nec terram Ramesse, sed tantummodo Gosen. Nonnulli Judæorum asserunt, Gosen nunc Thebaidem vocari. (*f*) Uberi.] πίονι. *In alijs libris est*, πλείονι, plurimo. *Psalmo quiddem* 77. *ubi recentiores codices habent* ἀπέκτεινεν ἐν τοῖς πλείοσιν, *in vetustioribus est*, ἐν τοῖς πίοσιν, *& in vulgata*, occidit pingues. (*g*) Moriar.] ἀποθανοῦμαι, Aquila, ἀποθάνοιμι, mortem obeam.

CAP. XLVII.

(*a*) HAbitabimus.] *Hic in vulgatis codicibus additur*, οἱ παῖδές σου, pueri tui: *& ordo verborum, quæ a Pharaone dicta sunt ipsi Joseph, alius est eb eo, qui in hac editione, & magis respondet hebræo. Sed nostra videtur convenire cum* S. *Chrysost*. *homil*. 65. *& cum* S. *August*: *quæst*: 155. *Qui de his ipsis verbis disputans, quæ soli Joseph Pharao dixit, ita inquit*, Quorum omnium in codicibus græcis, qui a diligentioribus conscripti sunt, quædam obeliscos habent, & significant ea quæ in hebræo non inveniuntur, & in LXX inveniuntur: quædam asteriscos: quibus ea significantur, quæ habent hebræi, nec habent LXX. (*b*) Quos incolo.] *Ita* S. *August*: *quæst*: 156. *quo verbo vult significari peregrinantis habitationem. Aquila*, ἡμέραι ἐτῶν τῆς προσηλυτεύσεώς μου, dies annorum incolatus mei. (*c*) Istam.] ταύτην. *Abest dictio ista ab aliquot codicibus. &* S. *August*: *in locut*. Præter terram sacerdotum tantum non possedit Joseph: quasi dixisset, præter terram sacerdotum tantum, omnem terram possedit Joseph. (*d*) In datione.] *Aquila*, ἀκριβασμὸς γὰρ τοῖς ἱερεῦσιν. *Symm*: σύνταξις γὰρ ἦν τοῖς ἱερεῦσιν. constitutum enim erat sacerdotibus. *Consuesse autem Aquilam*, ἀκριβασμὸν *vocare constitutionem, & ordinationem, constabit ex alijs locis*. *Schol*. καὶ γὰρ μερὶς ἦν τοῖς ἱερεῦσιν ἐκ συγχωρήσεως φαραώ. Etenim portio erit sacerdotibus ex concessione Pharaonis. (*e*) Non erat.] *In Compl*: *est*, ἣ οὐκ ἦν, quæ non fuit. (*f*) Et habuerunt.] ἐκληρονόμησαν. *aut, ut in alijs libris*, ἐκληρονομήθησαν. *Aquila*, κατεσχέθησαν, καὶ ηὐξήθησαν, possederunt, & creverunt. (*g*) Super summitatem.] ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς ῥάβδου αὐτοῦ. S. *Hieron*: *in tradit*. contra summitatem virgæ ejus. S. *August*: *q*. 162. Quod habent latini codices, & adoravit super caput virgæ ejus, nonnulli codices emendatius habent, adoravit super caput virgæ suæ, vel, in capite virgæ suæ, sive, in cacumine, vel, super cacumen: *& cetera, quæ diligenter legenda sunt. Theodoretus quidem q*. 108. *videtur interpretari pro*, suæ. *Sed Chrysostom*: *in epist*: *ad hebræos* 26. ejus. *Aquila*, ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τῆς κλίνης. ad caput lecti. *Quam interpretationem probat* S. *Hieronym*: *& agnoscit etiam* S. *August*: *Symmachus autem eadem sententia*, ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς κλίνης, ad fastigium lecti. S. *Paulus secutus LXX in epistola ad hebræos, cap*: 11. ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς ῥάβδου αὐτοῦ, *quamvis in latina vulgata tantum sit*, fastigium virgæ ejus.

CAP. XLVIII.

(*a*) TUrbatur.] S. *August*: *in locut*: *probat hanc interpretationem verbi*, ἐνοχλεῖται, *licet alij verterint*, vexatur, *alij*, æstuatur. S. *Hier*: *in tradit*. ægrotat. (*b*) Erunt in nomine.] *In aliquot codicibus, & apud* S. *Chrys*: *hom*: 66. *legitur*, σοὶ ἔσονται. ἐπὶ τῷ ὀνόματι. *&c*. S. *Hier*. Quos autem generaveris post hæc, tui erunt: in nomine fratrum suorum vocabuntur. S. *Aug*: *q*. 164. Natos autem si genueris postea; tibi erunt: in nomine fratrum suorum appellabuntur in sortibus eorum. (*c*) Hippodromum Chabathra.] *De hoc loco dictum est supra in cap*: 35. (*d*) Qui tibi hi.] *In Compl*: *& apud* S. *Chrys*: τίνες οὗτοι; qui sunt hi? (*e*) Qui eruit me.] *Schol*: ὁ ἀγχιστεὺς, redemptor, ultor. (*f*) Grave ei.] *Symm*: ἀηδὲς αὐτῷ, injucundum ei. *Aquila*, ἐκακώθη, afflictus est. (*g*) In multitudinem.] S. *Ambr*: *in lib*: *de benedict*: *Patriarch*: *cap*: 1. multitudo gentium. (*h*) Sicimam.] S. *Hier*: Sicima juxta græcam & latinam consuetudinem declinata est: alioquin hebraice Sichem dicitur: ut Joannes quoque Evangelista testatur: Licet vitiose, ut Sichar legatur, error inoleverit: & est nunc Neapolis urbs Samaritanorum. Quia igitur Sichem lingua hebræa transfertur in humerum; pulchre allusit ad nomen, dicens: & ego dabo tibi humerum unum. Pro præcipuo enim (id est, ἐξαίρετον) unum scribitur in hebræo.

CAP. XLIX.

(*a*) DUrus ad ferendum.] S. *Hieron*: *hunc locum ex LXX ita ref*[...] Durus ad ferendum, & durus procacitate, injuria, sicut aqua, [...] ebullias. Ascendisti enim super lectulum patris tui, & tunc violasti stra[...] meum, cum ascendisti. S. *Ambros*: *in lib*: *de benedict*: *cap*: 2. durus porta[...] durus, & temerarius affecisti me contumelia: sicut aqua non efferve[...] *Diodorus*. Syrus habet, ῥουβὴν πρωτότοκός μου, ἡ δύναμίς μου, καὶ ἀρχὴ τῆς ἰσχύος μου. ἐπλανήθης, ὡς ὕδωρ, μὴ παραμείνῃς, ἀντὶ τοῦ μὴ ζήσῃς. Ruben primogenitus meus, virtus mea, & principium fortitudinis meæ: vagatus es, [sicut] aqua: ne permaneas, pro, ne vivas. *Aquila*, σὺ ἰσχύς μου, καὶ κεφάλαιον λύπης μου, περισσὸς ἄρσει καὶ περισσὸς κράτει: ἐθαμβώθης ὡς ὕδωρ, μὴ περισσεύσῃς. Tu for[...]titudo mea, & caput doloris mei, abundans elatione, & abundans potentia [...] turbasti, ut aqua: ne excellas. *Symm*: ῥουβὴν πρωτότοκός μου, καὶ ἀρχὴ λύπης [...] περισσὰ λαβεῖν, καὶ ἐκ περισσοῦ ὑπερζέσας ὡς ὕδωρ, οὐκ ἔσῃ περισσότερος. Ruben primogenitus meus, & principium doloris, ad capiendum excellentia: & præter modum efferbuisti ut aqua: non eris excellentior. S. *Hieron*: *ex hebræo*, [li]*cet non eodem modo sit in vulgata*, fortitudo mea, & capitulum in liberis [...] major ad portandum, & major robore: effusus es, sicut aqua: ne adjicias. Ascendisti enim cubile patris tui, & contaminasti stratum in ascensu. *Theo*[...]*doretus quæstione ultima interpretatur illud*, ὡσεὶ ὕδωρ μὴ ἐκζέσῃς, *pro*, μὴ [...] μανθάνῃς εἰς πολυγονίαν, non calefias ad multos procreandos. (*b*) Propositi [sui.] ἐξ αἱρέσεως αὐτῶν. *Interpr*: *Orig*: voluntatis suæ. S. *Hieron*: adinventionis suæ. S. *Chrys*: *homil*: 67. *videtur habuisse*, ἐξ αἱρέσεως αὐτῶν, ex electione sua. (*c*) Non contendant.] *Ita* S. *Ambros*: *cap*: 3. *quod græce est*, μὴ [...] τὰ ἥπατά μου. *Et* S. *Hieron*: *ex LXX* non æmuletur jecur meum: *In aliis libris græcis, & apud* S. *Chrysost*: *est*, μὴ ἐρείσαι. *& Tertullianus adversus Judæos*, non incubuerint viscera mea. *Interpr*: *Origen*: non innitantur viscera mea. (*d*) Subnervaverunt.] *Schol*: ἐξερρίζωσαν τεῖχος, *&* S. *Hieron*: [*ex*] *hebræo*, suffoderunt murum. (*e*) Laudent.] αἰνέσαισαν. *Ita Theodore*[*tus*] *in codice manuscr*: *Interp*: *Origen*: collaudant, *& paulo post*, adorent. *In alijs codicibus græcis, & apud Chrysost*: *est*, αἰνέσουσι. *Et* S. *Cyprianus* [*lib*:] 1. *adversus Judæos*, S. *Hieronym*: *in tradit*: S. *Ambros*: *cap*: 4. S. *August*: 16. *de civit*: *cap*: 41 laudabunt. (*f*) Princeps.] *Schol*: ἀνὴρ ὃς ... φυλὴ ὀνομάζεται. Aquila, σκῆπτρον, sceptrum: sceptrum autem nomina[tur] ipsa tribus. (*g*) Quæ reposita.] *Ita* S. *August*: *lib*: *xij*. *contra Faustum* *cap*: 42 *& lib*: 16. *de civit*: *cap*: 41. *&* S. *Cyprianus loco indicato*, quo[d] veniant deposita illi, *quod græce est*, ἕως ἂν ἔλθῃ τὰ ἀποκείμενα αὐτῷ. *quam* [*le*]*ctionem habent*, S. *Chrys*: *Cyrillus in Glaphyris*, *Clemens Alexandrinus*, *Eusebius Cæsariensis*. *In aliis codicibus est*, ᾧ ἀπόκειται, *quam lectionem* [*se*]*quuntur* S. *Ignatius*, S. *Irenæus*, *Tertullianus de Trinitate*, S. *Ambros*[...] S. *Leo Papa*: *&* S. *Hieronymus explicans prophetiam de Dan, ita inquit*, [...] veniat cui repositum est, & ipse erit expectatio gentium. *Justinus martyr* [...] *interpres Origenis utramque lectionem agnoscunt. In codicibus Theodoreti* *manuscriptis in eadem ultima quæstione bis est*, ὃ, *al*: ὃ ἀπόκειται, qui reserva[*tur*], *aut*, quod reservatur. (*h*) Ad helicem.] *Ita* S. *Cyprianus loco indicato, græce est*, τῇ ἕλικι. *& apud* S. *Ambrosium, &* S. *August*: cilicio, [...] cilicium. *Interpr*: *Origen*: ad palmitem. S. *Hieron*: funiculo. (*i*) Grati[...] *Sic voluit Interpr*. *Orig*: *vertere dictionem græcam*, χαροποιοὶ, *quam lectio*[*nem*] *habent vetusti codices, & Cyrillus in Glaphyris, & Diodorus Tarsensis* *& Theodoretus*; *qui hinc putant significari lætitiam orbi terrarum ex* [...] *tari illa passione proventuram*: *quare verti posset* lætifici. *Diodor*: *ita* [...] *cat*: δείκνυσι τὴν ἀπὸ τοῦ πάθους γενομένην εὐθυμίαν. εὐφροσύνη γὰρ τῆς οἰκουμένης [...] σωτήριον πάθος. *In aliis libris est*, χαροποί. *& Schol*: θερμοί, διάπυροι, φοβεροί, ardentes, ignei, terribiles. *In latinis libris varie legitur*. *Irenæus*, [...]buntur oculi ejus. S. *Ambros*: hilares. S. *Cyprianus*, formosi, *aut*, [...] *manuscriptis codicibus*, formidolosi. S. *Hieron*: *in cap*: 55. *Esa*. [...] S. *August*: *contra Faustum*, fulgentes, 16. *de civit*: fulvi. (*k*) Super vinum.] *In multis libris græcis est*, ἀπὸ οἴνου. *& apud latinos fere*, a vino [...] *Ambros*: *absolute*, hilares oculi ejus vino. (*l*) Vir agricola.] *Schol*: [...] [...]πος εἰς φόρον δουλεύων, homo in tributum serviens, *quemadmodum etiam* [...] *tit* S. *Hieron*: *ex hebræo*. *Aquila, & Symm*: καὶ ἔσται γεωργὸς ὑπουργεῖν, & erit agricola ad subministrandum. (*m*) Fiat Dan.] *In aliquo codice est*, [...] τῷ δὰν, factus est ipsi Dan. *S*. *Ambros*. *cap*. 7. & factus est Dan [...] pens. (*n*) Tentatio.] *Sic* S. *Ambros*. *cap*. 8. *quod græce est*, πειρατήριον. [...] *potest etiam significare globum, atque incursionem Piratarum, ut in* [...] *bitur*. *Aquila*, εὔζωνος. accinctus, *sive*, expeditus: *utroque enim* [...] *terpretatur* S. *Hieron*. *& bene putat ista dictione hebræam reddi*. *Symm*[...] λόχος, agmen insidiatorum. (*o*) Delicias.] *Sic etiam est in vulgata* [...] *na, quod græce*, τρυφήν. *In alijs libris. & apud* S. *Chrysost*. *est* τροφήν, [...] *Ambros*. *cap*. 9. dabit escam. (*p*) Virgultum resolutum.] *Sic interpreta*[*tur*] S. *Hieron*. στέλεχος ἀνειμένον. S. *Ambros*: *cap*. 10. *habet*, vitis [...] porrigens in germine decorem. (*q*) Maledicebant.] S. *Ambros*. *cap*. [...] maledicebant, & intendebant in eum domini arcum. *Nisi legendum* [...] arcuum. *Schol*. τὸ σαμαρειτικόν. Samariticum. καὶ ἐμίσησαν αὐτὸν κάτοχοι [...] καὶ διέμεινεν ἐν βάθει τόξευμα αὐτοῦ, & oderunt eum tenaces factionum: & [...] sit in profundo arcus ejus. (*r*) Qui confortavit.] ἐκεῖθεν ὁ κατισχύσας ἰσραὴλ, παρὰ θεοῦ τοῦ πατρός σου. S. *August*. *in locut*. Inde, qui confortavit Israel, mirum si non subauditur, est, ut plenum sit, inde est, qui confortavit Israel, S. *Ambros*. *cap*. 11. Ille, qui prævaluit a Deo Israel patri tuo, & adjuvit te Deus meus. Quis est, qui confortavit Israel, & adjuvit filium, nisi solus Deus pater, &c. *Secundo autem Off*. *cap*. 16. *sic per compendium* *refert hanc benedictionem*, Filius ampliatus meus Joseph, filius meus ampliatus, Zelotes filius meus, filius meus adolescentior: adjuvet te Deus meus, [&] benedicat te benedictione cœli a summo, benedictione terræ habentis omnia; propter benedictiones patris tui, & matris tuæ: prævaluit super benedictiones montium manentium, & desideria collium æternorum. *Apud* *Theodoretum legitur*, ὁ κατισχύσας σε, qui confortavit te. *S*. *Hieron*: *in tradit*. *ex hebræo vertit*, inde pascetur lapis Israel a Deo patris tui. (*s*) Benedictionem.] *S*. *Ambros*. *eodem cap*. 11. Benedictiones patris tui, & matris prævaluit. Benedictiones montium manentium, & desideria collium æternorum.

norum erunt super caput Joseph. *In aliquo codice est, & fortasse apud Chry- sost.* ϑινῶν αἰωνίων, αἳ ἔσονται ἐπὶ κεφαλῆς Ἰωσὴφ, collium æternorum, quæ e- runt super caput Joseph. *Apud Theodoretum (nec multo aliter apud S. Chrysost.)* ὑπερίσχυσας ὑπὲρ εὐλογίαν (*al.* εὐλογίας) ὀρέων μονίμων, καὶ ἐπιθυμίας ϑινῶν αἰωνίων. ἔσονται, &c. Prævaluisti super benedictionem montium stabi- lium, & desideria acervorum æternorum: Erunt, &c. *Addit autem Theo- doretus, Aquilam,* τὰς ϑινὰς *esse interpretatum* βουνοὺς, colles. *S. Hieron. in 47. Ezechielis dicit significare cumulos arenarum.* (*t*) Adhuc.] *illud abest a Chrysost. & Theodoreto, sed non a S. Hieron. in tradit.* (*u*) Dat escam.] δίδωσι τροφὴν. *Apud eosdem legitur sicut etiam in Complutensi,* διαδώ- σει, distribuet. *S. Hieron.* dabit escam. *S. Ambros. cap* 12. & ad vesperam dividet escam principibus. *Aquila,* διαμεριεῖ λάφυρα, *Symm.* μεριεῖ σκῦλα, di- videt spolia. *Alius Schol.* Syrus, ἑσπέρας ἁρπάσεται καὶ τὸ πρωϊνὸν μεριεῖ σκῦλα, vespere rapiet & mane dividet spolia. *Attamen S. Hieron. ex hebræo,* In ma- tutino comedet prædam, & ad vesperam dividet spolia.

CAP. L.

(*a*) Sepultoribus.] *S. August. in locut.* Non invenit lingua latina, quem- admodum appellaret ἐνταφιαστάς. Non enim ipsi sepeliunt, id est, ter- ræ mandant corpora mortuorum, quod non est græce, ἐνταφιάζειν, sed ϑάπτειν. Illi ergo ἐνταφιασταὶ id agunt, quod exhibetur corporibus humandis, vel con- diendo, vel siccando, vel involvendo, & alligando: in quo opere maxime Ægyptiorum cura præcellit. Quod ergo dicit etiam, sepelierunt, curave- runt, intelligere debemus. (*b*) Pro me.] *Hæc non referuntur a S. August. in locut. & multi etiam græci codices non habent* περὶ ἐμοῦ, *quemadmodum neque vulgata.* (*c*) Et cognatio ejus] *In aliis græcis codicibus legitur* καὶ τὴν συγγένειαν, & cognationem. *Pro quo in hebræo est,* tantum parvulos suos. (*d*) Ostendimus in eum.] *In aliis codicibus græcis est,* ἃ ἐνεδειξάμεθα αὐτῷ. *& S. August. in locut.* quæ ostendimus ei. Ex hac locutione ait & Aposto- lus, Alexander ærarius multa mala mihi ostendit: ostendimus enim dictum est, vel, ostendit, pro eo, quod est, fecimus, vel, fecit. (*e*) Accipe.] *S. Aug. in locut.* Puto inde esse dictum, accipe, ac si diceretur, æquo animo accipe, hoc est, noli indigne ferre. (*f*) Dei enim sum ego.] *Aquila,* ὅτι μὴ ἀντὶ ϑεοῦ ἐγώ; *al.* ὅτι μὴ ϑεὸς ἐγώ; quoniam numquid pro Deo ego? *al.* quoni- am numquid Deus ego? *Symm.* μὴ γὰρ ἀντὶ ϑεοῦ ἐγώ; *al.* εἰμὶ ἐγώ; nunquid enim pro Deo ego? *al.* sum ego? *Samariticus autem,* μὴ φοβεῖσθε, καὶ γὰρ φο- βούμενος ϑεόν εἰμι ἐγώ. Ne timeatis: etenim timens Deum sum ego.

EXODUS.

CAP. I.

(*a*) Animæ de Jacob.] *Ita Interp. Origenis homilia* 1. *in Exodum. In Complutensi est,* ψυχαὶ αἱ ἐξελθοῦσαι ἐξ Ἰακώβ, animæ e- gressæ ex Jacob. (*b*) Effusi facti sunt.] χυδαῖοι ἐγένοντο. *Interpr. Origenis,* & in multitudine magna diffusi sunt. χυδαῖον *sæpe significat, vulgare, & ex copia vile. Quare admonet Theodo- retus q.* 1. *non esse hoc loco accipiendum quasi per contumeliam dictum, quemad- modum nonnulli acceperint, sed tantum numerosam multitudinem significare.* ... ἐπληθύνθησαν, ὥστε κατὰ πάσης ἐκείνης ἐκχυθῆναι γῆς. *Ita enim creverunt, in- quit, ut per universam illam terram diffunderentur. Aquila,* ἐξήρπυσαν, *Symm.* ... crepserunt. (*c*) Alius.] *Aquila, & Theodotio,* καινὸς, novus. (*d*) Præfectos operum.] ἐπιστάτας τῶν ἔργων. *Interp. Origenis,* magistros operum. *Schol.* ἐργοδιώκτας, *qui instando, & urgendo exigerent opus, ut infra cap.* 3. (*e*) Abhorrebant.] ἐβδελύσσοντο οἱ αἰγύπτιοι ἀπὸ τῶν υἱῶν Ἰσραήλ: *quod fortasse etiam posset verti,* abominationi habebantur Ægyptii a filiis Israel. *Aquila,* ... execrabantur. *Schol* ὁ σύρος, καὶ ὁ ἑβραῖος. ἐθλίβοντο ὁρῶντες αὐτοὺς ... καὶ ἐκάκουν αὐτούς. Syrus, & Hebræus: cruciabantur videntes illos augeri. & affligebant eos. (*f*) Pariunt enim.] *Symmac.* μαῖαι γάρ ... καὶ πρὶν εἰσελθεῖν τὰς μαίας, τίκτουσιν, obstetrices enim sunt: & prius- quam ingrediantur obstetrices, pariunt. *Theodotio,* ὅτι ζωογονοῦσιν αὗται. διότι πρὶν εἰσελθεῖν πρὸς αὐτὰς, τίκτουσιν. quoniam ipsæmet vivificant, & incolume præstant: quare, priusquam ingrediamur ad eas, pariunt. (*g*) Fecerunt sibi domos.] *Schol.* ἀντὶ τοῦ, pro eo, quod est, ἐξ αὐτῶν γένος ἐπλήθυνεν, ηὔξη- σεν ὁ ϑεὸς αὐταῖς τὸ γένος, ipsarum genus multiplicavit, auxit Deus ipsis genus.

CAP. II.

(*a*) Levi.] *In aliquot codicibus sequitur,* καὶ ἔσχεν αὐτήν, *& apud S. Aug in locut. in Exodum,* & habuit eam, & concepit. (*b*) Elegantem] *Ita interpr. Origenis: quod græce est,* ἀστεῖον, *Aquila,* ἀγαθόν. bonum, *Symm.* καλόν, pulchrum. (*c*) Thibin.] ϑῖβιν. *Alius codex, & Cyrillus in Glaphyris habent,* ϑίβην; theben. *In aliis* est, ϑίβην, thiben. *S. August. in locut.* Quid sit thiben, ideo difficile est nosse; quia nec græcus interpres ex hebræo, nec latinus ex græco vertit hoc nomen, sed transtulit ut invenit. *Interpr. Origenis.* Tibis. genus est tegminis ex virgis aut ex papyro contextum, vel etiam ex arborum cortice formatum. *Schol.* ϑίβη, κιβωτὸς παπύρου, ἢ ὑδρία, ἢ πλατυσμὸς, ἣν τινες καλοῦσι σιτίον. est arca ex papyro, vel hydria, vel latum vas, quam nonnulli vocant σιτίον. *In aliqua editione est,* ϑίβην παπύρου. *In Complutensi vero,* ϑήκην, thecam (*d*) Illa autem dixit.] *In aliis codicibus* καὶ εἶπεν αὐτῇ, & dixit ei. (*e*) Expellebant.] ἐξέβαλλον. *Alii libri,* ἐξέβαλον, *& S. August. & vulgata,* ejecerunt. (*f*) Et hausit eis.] *Hæc absunt a Complutensi, ut etiam a vulgata.* (*g*) Raguel.] *Schol.* ἰοϑόρ. Jothor. (*h*) Aliena.] *In aliis codicibus hæc sequuntur, quorum magna etiam pars habetur in Complutensi:* ἔτι δὲ συλλαβοῦσα ἔτεκεν υἱὸν δεύτερον, καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἐλιέζερ, λέγων, ὁ γὰρ ϑεὸς τοῦ πατρός μου, βοηθός μου, καὶ ἐρρύσατό με ἐκ χειρὸς φαραώ. *Pro quibus est in vulgata,* Alterum vero peperit, quem vocavit Eliezer, dicens: Deus enim patris mei, adjutor meus, & eripuit me de manu Phara- onis. *Quæ tamen non habentur in hebræo, neque in paraphrasi Chaldaica: sed prope eadem afferuntur infra cap.* 18. *inde S. Stephanus Act.* 7. *potuit sumere Moysem in terra Madian genuisse duos filios.*

CAP III.

(*a*) Soceri.] γαμβροῦ. *Ita fere vetusti codices, & Cyrillus Alexandrinus. lib.* 2. περὶ τῆς ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ προσκυνήσεως. *de adoratione in spiritu, & veritate. In aliis est* πενθεροῦ, *quod idem hoc loco valet.* (*b*) Mon- tem.] *In quibusdam codicibus est,* τὸ ὄρος τοῦ ϑεοῦ montem Dei. *quemadmo- dum & in vulgata.* (*c*) Igne flammæ.] *Sic Justinus Martyr adversus Tryphonem, & Cyrillus lib. indicato. Et in secunda antiphona ex majoribus ante Natalem Domini,* Qui Moysi in igne flammæ rubi apparuisti. *Ita etiam Act.* 7. *in editione latina,* in igne flammæ rubi. *Sed & ibi codices græci, & multi hic, & Theodoretus q.* 5. *habent,* ἐν φλογὶ πυρός. *Et S. Cyprianus lib.* 2. *adversus Judæos,* in flamma ignis de rubo. *quo loco multa ex hoc capite re- fert S. August. q.* 3. in flamma ignis in rubo. S. *Ambr. lib.* 1. *de spiritu s. c.* 16. vox facta est de flamma ignis, *& in lib. de fide contra Arianos cap.* 8. Moysi in rubo in flamma ignis apparuit. (*d*) Uritur] *Ita S. Ambros: ver- sis loco indicato de Spiritu s. quod græce est,* καίεται, *&* κατεκαίετο. *Cyprianus autem, pro,* καίεται *habet, ardere, pro* κατακαίεται, *cremari. Aquila, pro,* καίε- ται, *dixit,* ἀναπτόμενος, accensus, *Symm.* φλεγόμενος, inflammatus. (*e*) Solve.] λῦσαι. *Symm.* ὑπόλυσον, solvendo tolle. *Aquila,* ἔκσπασον, extrahe. (*f*) Et ego vidi] *Non multo aliter Aquila,* καὶ γε ἑώρακα σὺν τὸν ἀποθλιμμὸν, ὃν οἱ αἰγύπτιοι ϑλίβουσιν αὐτούς. (*g*) Interrogabunt me.] *In aliis editionibus par- tim est,* καὶ ἐρωτήσουσί με, & interrogabunt me, *partim,* καὶ ἐὰν ἐρωτήσωσί με, & si interrogaverint me. (*h*) Senatum.] γερουσίαν. *Aquila,* τοὺς πρεσβύτας, senes. (*i*) Deus.] *In aliis editionibus est,* κύριος ὁ ϑεὸς, Dominus Deus: *itemque paulo post,* ἵνα ϑύσωμεν κυρίῳ τῷ ϑεῷ ἡμῶν, ut sacrificemus Domino Deo nostro: *quemadmodum etiam utroque in vulgata latina.* (*k*) Contubernali.] συσκήνου *S. August in locut.* & ab inquilina sua. *Et addit hæc.* Græcus habet, a coha- bitatrice sua, hoc est, συνοίκου, quod latini aliqui interpretati sunt, a concel- laria sua. *quæst. autem* 39. & mulier a vicina, & concellaria, vel concellanea, si ita dicendum est, vel cohabitatrice sua. (*l*) Spoliate.] σκυλεύσατε. *Ita vetusti codices. In aliis est,* συσκευάσετε, convasabitis. *In Complutensi,* ἀποσκευάσατε, convasate. *Schol.* Alius inquit, καὶ συνεπίσετε αὐτοῖς τὴν ἐν τοῖς σκεύε- σιν αὐτῶν δύναμιν, & colligite vobis ipsis opes, quæ sunt in vasis eorum.

CAP. IIII.

(*a*) Ut credant tibi.] *Teste S. August in locut. latini codices habebant,* & dixit illi: ut credant tibi. *Sed idem notat græcum non habere,* & dixit illi, *certamque esse elocutionis formam* (*b*) Manus ejus.] *In multis co- dicibus, & apud Theodoretum q.* 10. *sequitur,* λεπρῶσα, leprosa. *Sed non apud Philonem lib.* 1. *de vita Moysis & S. August. in locut.* Quod latinus habet, & facta est manus ejus leprosa, tanquam nix, Græcus non habet leprosa, sed tantum, facta est, tanquam nix. (*c*) Secundi.] *Aquila,* τοῦ ἐχθὲς, noviss- simi. *Symm.* τοῦ ἐπιφόδου, insequentis. (*d*) Idoneus.] ἱκανός. *In aliis vetustis libris est,* εὔλογος, eloquens: *qua dictione utitur etiam Philo hunc locum tractans in libro* ὅτι τὸ χεῖρον τῷ κρείττονι ἐπιτίθεσθαι, *Quod deterius meliori insidi- atur. S. August. q.* 7. non sum eloquens. *Apud S. Ambros. lib.* 2. *de Abra- ham, cap.* 10. *totus hic locus sic habet,* Precor Domine: non sum dignus ante hesternam, & nudiustertianam diem, neque ex quo cœpisti loqui servo tuo: gracili enim collocutione, & tardiore lingua ego sum, *ut videatur e- tiam ipse habuisse,* ἱκανός. *Aquila,* οὐκ ἀνὴρ ῥημάτων, non vir verborum. *Sym- mac.* οὐκ εὔλαλος, non disertus, non bene loquens. *Hanc dictionem habet Complutensis.* (*e*) Mutum.] δύσκωφον, καὶ κωφὸν, *Aquila, Symm. Theodotio, pro* δύσκωφον, *dixerunt,* μογιλάλον, balbum, hæsitantis linguæ. *S. August. quæst.* 8. Quis fecit mutum, & audientem? *S. Cyprianus de exhortatione martyrum cap.* 10. & quis fecit mutum, & quis surdum? (*f*) Et instruam.] συμβιβάσω. *Aquila,* φωτίσω, illuminabo. *Symm.* ὑποδείξω. commonstrabo, ac subjiciam. (*g*) Quod locuturus es.] ὃ μέλλεις λαλῆσαι. *S. Cyprianus ibidem,* quid loquaris. *S. Ambros. loco indicato,* quod debeas loqui. *In aliquot co- dicibus est,* ἃ μέλλεις. *& S. August. q.* 9. quæ locuturus es, *& interpres Ori- genis,* quæ oporteat te loqui. (*h*) Loquens.] *Philo in eodem libro habet tantum,* ὅτι λαλήσει, quia loquetur. (*i*) Indurabo.] *Aquila,* ἰσχυρῶ, cor- roborabo. *Symm.* ϑρασυνῶ, implebo audacia & confidentia. *Locus est & hic a Theodoreto, & alibi ab omnibus fere patribus diligenter tractatus.* (*k*) Nolis] εἰ μὲν οὖν μὴ βούλει. *Aquila,* ἀνένευσας. renuisti. *Symm.* ἠπείθησας contumaciter detrectasti. (*l*) In diversorio] ἐν τῷ καταλύματι. *S. August. q.* 11. ad refectionem. (*m*) Angelus Domini.] *Ita etiam paraphrasis chal- daica. S. August. quæst.* 11. *habet tantum,* angelus. *Aquila,* ϑεὸς, Deus. *Symm. & Theodotio,* κύριος, dominus, *quemadmodum & vulgata.* (*n*) Cal- culo.] ψῆφον. *Aquila,* πέτραν, petra. (*o*) Et procidit.] *Schol.* Alius, καὶ ἀψαμένη τῶν ποδῶν αὐτοῦ, εἶπεν, ὅτι νυμφίος αἱμάτων σύ μοι. ἀφῆκε δὲ αὐτὸν ὅτι εἶπεν, νυμφίος αἱμάτων τῆς περιτομῆς. & cum tetigisset pedes ejus, dixit, quia sponsus sanguinum tu mihi. Dimisit autem eum, quia dixit, sponsus sangui- num circumcisionis. Alius, καὶ ἥψατο τῶν ποδῶν αὐτοῦ, καὶ εἶπεν, ὅτι νυμφίος αἱμάτων σύ μοι. καὶ ἀφῆκεν αὐτὸν, ὅτι εἶπεν, νυμφίος αἱμάτων εἰς περιτομάς. Et tetigit pedes ejus, & dixit, quia sponsus sanguinum tu mihi: & dimisit eum, quia dixit, sponsus sanguinum ad circumcisiones. Alius, νυμφίον αἵματος ἔχω, sponsum sanguinis habeo. *Aliud Scholium,* hebræus, ἐσφράγισε τὸ αἷμα τῆς περιτομῆς, obsignavit sanguinem circumcisionis. (*p*) Recessit ab eo.] *In aliis codici- bus additur,* ἄγγελος, angelus. *S. August. q.* 11. *non habet: sed ita inter- pretatur ac si haberet. Alij potius interpretantur, Sephoram recessisse, vel a Moyse, vel ab angelo.* (*q*) Verba.] *Alij codices,* τὰ σημεῖα, signa.

CAP. V.

(*a*) Sicut heri.] *Aquila,* καθὰ ἐχθὲς, καὶ τρίτης, αὐτοὶ πορευέσθωσαν. sicut heri & nudiustertius, ipsi vadant. *Sym.* καθάπερ καὶ πρότερον, αὐτοὶ ἀπερχόμενοι, καλαμάσθωσαν ἑαυτοῖς ἄχυρα, quemadmodum & antea, ipsi abeuntes colli-

gant

gant sibi paleas. *Theodotio*, καθάπερ ἐχθὲς, καὶ τὴν τρίτης, αὐτοὶ πορευθέντες, καὶ καλαμάσθωσαν ἑαυτοῖς ἄχυρον. Quemadmodum heri, & nudiustertius, ipsi euntes & colligant sibi paleam. (*b*) Et ecce pueri] *Aquila*, καὶ ἰδοὺ οἱ δοῦλοί σου πεπληγμένοι, καὶ ἁμαρτία λαῷ σου. Et ecce servi tui percussi, & peccatum populo tuo. *Symm* καὶ οἱ δοῦλοί σου μεμαστιγωμένοι, καὶ ἡ ἁμαρτία εἰς τὸν λαόν σου. Et servi tui flagellati sunt, & peccatum in populum tuum. (*c*) Non omittetis.] οὐκ ἀπολείψετε. *Aquila*, οὐχ ὑφελεῖτε, non subtrahetis. (*d*) Execrabilem fecistis.] *Sic S. August. in locut. quod græce est*, ἐβδελύξατε. *Aquila, & Symm.* ἐσαπρίσατε, fœtere fecistis. (*e*) Ivi.] πεπόρευμαι. *In aliquot libris est*, εἰσπεπόρευμαι. *& S. August. q.* 14. ex quo enim intravi ad Pharaonem.

CAP. VI.

(*a*) IN qua & incoluerunt.] *Notat hanc locutionem S. August. in locutionibus. Animadvertendum autem est fere solere latine reddi*, incolere, *quod græce est*, παροικεῖν, *& significare habitationem more advenæ, & peregrini.* (*b*) Quem.] *Nescio, an hoc referri possit ad Israel. In Complutensi est*, ἃ. *S. August. in locutionibus habet*, quemadmodum. (*c*) Vestri] *In Complutensi est*, τῆς διαθήκης μου, *& in vulgata*, pacti mei. (*d*) A defectione animi.] *Sic apud S. August. in locut. quod græce est*, ἀπὸ τῆς ὀλιγοψυχίας, *& posset etiam verti*, præ pusillanimitate. *Schol.* ἀπὸ κολοβότητος πνεύματος, præ inopia spiritus. (*e*) Sine sermone.] ἄλογος. *Quam dictionem interpretatur Philo in libro, Quod deterius potiori insidietur. S. August. in locut. habet græce*, ἄλογος, *& latine in codicibus emendatioribus*, ineloquens *Aquila*, ἀκρόβυστος χείλεσι, præputiatus labiis. *Symm.* οὐκ εἰμὶ καθαρὸς τῷ φθέγματι, non sum purus locutione. *Theodotio*, ἀπερίτμητος τοῖς χείλεσιν, incircumcisus labiis. *S. Hieron. in cap.* 43. *Ezech.* Ego autem sum tardi sermonis. Pro quo LXX dixere, ἐγὼ δὲ ἄλογός εἰμι. quod melius habetur in hebræo, ego autem incircumcisus sum labiis. (*f*) Domus familiæ] οἶκοι πατριᾶς αὐτῶν. *In aliquot libris est*, πατριῶν, familiarum. (*g*) Triginta duo.] *Alii codices*, τεσσαρακονταεπτά, triginta septem. quo modo Philo legisse videtur lib. 1. περὶ βίου μωυσέως. (*h*) Virtute] *Sic solet verti in scriptura illud*, δυνάμει, *& plerumque significat exercitum.* (*i*) Gracili voce] *Hic in uno Scholio ex alio interprete refertur, quod paulo ante ex alio Scholio tributum est Symmacho, ad illud*, ἄλογος.

CAP. VII.

(*a*) ECce.] *Aquila*, ἴδε, vide: *& Symm.* ἴδε, κατέστησά σε θεὸν φαραώ, vide, constitui te Deum Pharaoni. *Theodoreti Interpres quæst.* 17. *habet*, Deus ipsius Aaron, *sed in manuscriptis est*, φαραώ. *Et quæ ad hunc locum explicandum affert, sunt fere eadem cum iis, quæ à S. August. q.* 17. (*b*) Locutus est.] ἐλάλησεν *Alii vetusti codices, & Cyrillus lib.* 2. *de adorat.* ἐλάλησαν, locuti sunt. (*c*) Virgam.] *In aliqua editione est*, τὴν ῥάβδον αὐτοῦ, virgam suam, *& ita S. August. quæst.* 20. *notatque ita dici potuisse, quod esset communis Moysi, & Aaron. hebræus & chaldæus habent illud*, suam, *a vulgata abest.* (*d*) Sophistas.] *S. Augustino in locut. magis placet ita dici, quam*, sapientes, *quemadmodum alii latini tunc haberent, & nunc habet vulgata. Aquila*, κρυφιασταὶ, occultorum cognitores, *vel*, patratores. (*e*) Invaluit.] κατίσχυσεν, *quod etiam posset verti*, corroboravit se. (*f*) Præcepit.] *In aliis libris est*, ἐλάλησεν, locutus est. (*g*) Et factus est.] *In aliqua editione hæc tantum sunt*, καὶ ἔσται αἷμα ἐν πάσῃ γῇ αἰγύπτῳ, & erit sanguis in omni terra Egypto. *Nam illud*, καὶ ἐγένετο αἷμα, & factus est sanguis, *videtur quodammodo præpostere narrari.* (*h*) Virga sua.] *In aliis codicibus est* τὴν ῥάβδον αὐτοῦ, virgam suam. (*i*) Fecerunt autem similiter.] *Aquila*, καί γε αὐτοὶ οἱ κρυφιασταὶ αἰγύπτου καὶ ἐν ἠρεμαίοις αὐτῶν οὕτως, Ac sane ipsi etiam occultorum patratores Ægyptii & in susurris suis sic *Schol.* Alius, καὶ αὐτοὶ οἱ ἐπαοιδοὶ τῶν αἰγυπτίων διὰ τῶν ἀποκρύφων αὐτῶν ὡσαύτως. Et ipsi incantatores Ægyptiorum per occulta sua similiter. Alius, καί γε αὐτοὶ οἱ ἐπαοιδοὶ τῶν αἰγυπτίων ἐν ταῖς φαρμακίαις αὐτῶν ὡσαύτως: ac sane ipsi incantatores Ægyptiorum in veneficiis suis similiter (*k*) Foderunt.] *Aquila*, καὶ ὤρυξε πᾶσα ἡ αἴγυπτος κυκλόθεν τοῦ ῥείθρου ὕδωρ τοῦ πιεῖν, ὅτι οὐκ ἠδύναντο πιεῖν ἐκ τοῦ ὕδατος τοῦ ποταμοῦ. Et fodit universa Ægyptus in circuitu fluvii aquam ad bibendum: quoniam non poterant bibere de aqua fluminis.

CAP. VIII.

(*a*) COnspersis.] *Ita S. August. in locutionibus, quamvis in explanatione habeat*, conspersionibus, *quod græce est*, ἐν τοῖς φυράμασι. *Ita etiam* 1. *Cor.* 5. *latine est* conspersio, *quod græce* φύραμα. *Alii interpretantur*, massam, *& pastam.* (*b*) Ipsos] *In aliis codicibus est*, τὸν λαόν, populum. (*c*) Villis.] ἐπαύλεων. *Abest hoc loco ista dictio à Compl. sicut etiam à vulgata. Sed paulo post, ubi etiam Compl. habet* ἐπαύλεων, *in vulgata est*, villis: *quamvis dictio græca possit etiam cortes, & alia significare, itemque dictio hebraica a nonnullis vertatur* atria. (*d*) Pulverem.] χῶμα. *S. August. in locut.* aggerem. (*e*) Scyniphes.] *Sic S. August. in locut. quod in plerisque vetustis codicibus est*, σκνῖφες. *In aliis, & apud Philonem lib.* 1. *de vita Moysis est* σκνῖπες, σκνιπῶν φορὰ ἐχύθη, *scniphum multitudo profusa est. & Interpr. Origenis hom* 4. scnipes. *Eodem modo legitur græce in Psal.* 104. *ubi latine*, cyniphes, *quomodo etiam habet S. August. q.* 25. *& multi alii. Schol.* Alius, φθεῖρες, pediculi. (*f*) Cynomyian.] *Ita Interpr. Origenis, & S. August. in locutionibus & q.* 26. *quod græce est*, κυνόμυιαν. *Sic Theodoretus, & Philo eodem* 1. *lib. etymologiam affert, quasi animal compositum ex musca, & cane. Attamen S. Hier. in extrema epistola ad Suniam putat melius scribi*, κοινόμυιαν: *quo modo etiam Aquila dixerit*, παμμυῖαν, id est, omnimodam muscam. *Schol.* Samariticus, κόρακα, corvum. *S. Aug. q.* 29. *de hac plaga loquens habet*, cum ablata esset locusta: *sed erratum aut scriptoris, aut memoriæ est.* (*g*) Gloriosam.] *Ita S. August. in locut. quod græce est*, παραδοξάσω, *quod etiam valet, faciam mirabilem, & eximiam, distinctamque a ceteris, aut mirabiliter distinguam, ut cap. sequenti.* (*h*) Hoc.] *In quibusdam libris additur* σημεῖον, signum. (*i*) Terra.] *Ita hebræus, & chaldæus. In aliquot libris additur*, ταύτῃ. *Et S. August. q.* 27. terra hac, *quemadmodum etiam vulgata.* (*k*) Abominationes.] *In nonnullis codicibus hæc sententia profertur cum nota interrogationis: quam varietatem fuisse etiam apud interpretes latinos admonet S. Augustin. quæst.* 28. (*l*) Cynomyia.] *Hic in aliis codicibus sequitur*, ἀπὸ σοῦ, a te: *In aliis* ἀπὸ φαραὼ, καὶ ἀπὸ τῶν θεραπόντων αὐτοῦ, καὶ ἀπὸ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ *Et S. August. in locut.* a Pharaone, & a servis ejus. (*m*) Decipere.] ἐξαπατῆσαι. *Aquila & Symm.* παραλογίσασθαι, fallere.

CAP. IX.

(*a*) VErbum.] *Hac dictione in hebræo sæpe significari rem notum est. Quare LXX reddiderunt*, ῥητόν. (*b*) Effervescentes.] ἀναζέουσαι. *Aquila*, πιτυζόμεναι, volaticæ. *Symm.* ἐξανθοῦσαι, efflorescentes. *Has pustulas Philo lib.* 1. *de vita Moysis vocat*, φλυκταίνας. (*c*) Constituit Dominus.] *Apud Theodoretum quæst.* 12. *est*, συνέταξεν αὐτοῖς, constituit eis. *In Complutensi, pro*, αὐτοῖς, *est*, μωυσῇ. Moysi. *Vulgata ex hebræo*, sicut locutus est Dominus ad Moysem. (*d*) Nunc enim in hoc tempore.] ἐν τῷ νῦν καιρῷ. *& videtur significare, quod habet vulgata*, in hac vice. (*e*) Voces.] *Notat S. August. in locut. scripturam voces solere appellare tonitrua. Schol.* Alius, ἀνέμων ἤχους, ventorum fragores. Alius, βροντὰς, tonitrua. (*f*) Valde] *In aliqua editione est*, σφόδρα σφόδρα. *Et S. August. in locut.* valde valde. (*g*) Peccavi nunc.] *Schol* ἐν καιρῷ ἕως τοῦ νῦν, in tempore usque nunc. *Sed videtur hoc etiam loco illud* τὸ νῦν, *significare*, hac vice. *Interpr. Origenis habet.* Peccavi, & nunc Dominus justus est. *Sed fortasse legendum* Peccavi & nunc, Dominus justus est. (*h*) Nondum timuistis.] οὐδέπω πεφόβησθε. *In Compl. est*, οὐδέποτε φοβεῖσθε, nunquam timetis. *S. August. q.* 3[illegible] nondum timetis, *ut videatur legisse*, οὐδέπω φοβεῖσθε.

CAP. X.

(*a*) DEinde.] ἑξῆς. *S. August. q.* 36. ut ordine superveniant signa mea hæc super eos. *Atque in Compl. etiam est*, τὰ σημεῖά μου ταῦτα, Signa mea hæc, *ut vulgata ex hebræo.* (*b*) Illusi.] *S. August in locut.* illusit. *Sed videtur mendum scriptoris. Notat idem nonnulla de ista dictione, quæ quidem eadem notione videtur sumi & in hebræo, & in græco, Num.* 22. (*c*) Scandalum.] σκῶλον, *Aquila*, πρόσκομμα, offensio, ruina. *Schol.* Samariticus, εἰς ἄτας, in detrimenta, & calamitates. (*d*) Nunquid scire vis] *Aquila*, ἆρα οὔπω οἶδας, ergo nondum nosti. *Schol.* Samariticus, πρὶν γνῷς, ὅτι ἀπόλωλεν αἴγυπτος; antequam noveris, quia Ægyptus periit? (*e*) Sic.] *In aliquot libris hæc conjunguntur cum sequentibus. sicut in vulgata.* Sit sic dominus vobiscum. *In aliis autem, & in Complutensi.* Sit sic: Dominus vobiscum, sicut dimitto vos. Nunquid etiam supellectilem vestram. *Quo etiam loco apparet, nomen illud*, ἀποσκευὴν, *quod more aliorum vertimus supellectilem, interdum vero apparatum, significare familiam & filios. Vide S. August. q.* 47. (*f*) Nihil in lignis.] *S. August. in locut.* Dicendum fuit more locutionis nostræ, non est relictum aliquid viride in lignis. *At nos quidem posthac morem latinæ locutionis sequemur. Satis est enim semel indicasse morem LXX.* (*g*) Suscipite.] προσδέξασθε. *S. August. in locut. notat simili locutione usos esse fratres Joseph, Gen. ultimo*, accipe iniquitatem servorum Dei patris tui. *ubi græce est*, δέξαι. (*h*) Tantum oves.] πλὴν τῶν προβάτων. *S. August habet in locut.* præter oves, *atque inusitata ipsi videtur locutio. Sed sæpe*, πλὴν, *valet*, tantum. (*i*) Dixisti.] *In Compl. est*, ὡς εἴρηκας. Sic dixisti. *In alia editione*, καθὼς εἴρηκας, sicut dixisti, *quod respondet vulgatæ.*

CAP. XI.

(*a*) PLagam.] *Aquila, & Symm.* ἀφὴν tactum. (*b*) Omnino.] *græce est*, σὺν παντὶ, *& potest significare*, cum omni re vestra. *In aliis editionibus est*, σὺν πάσῃ ἐκβολῇ ἐκβαλεῖ ὑμᾶς, cum omni ejectione ejiciet vos. (*c*) Proximo.] *In aliis libris sequitur*, καὶ γυνὴ παρὰ τῆς πλησίον αὐτῆς. *S. August. in locut.* & petat unusquisque a proximo suo, & mulier a proxima sua. *q. autem* 39. a proximo, & mulier a proxima. *Et a Complutensi quidem abest illud*, αὐτῆς. (*d*) Et mutuo dederunt illis.] *Hæc absunt a vulgata, & ab hebræo.* (*e*) Et usque.] καὶ ἕως. *Ab aliqua editione abest illud*, καὶ, *quemadmodum & a vulgata, & ab hebræo, in Complutensi tamen est: neque est inusitatum in scriptura.* (*f*) Ancillæ.] θεραπαίνης. *Schol.* Alius, αἰχμαλωτίδος, captivæ, *quemadmodum etiam est in sequenti capite.* (*g*) Multiplicans.] *hoc non est in aliis editionibus, neque apud S. August. q.* 40.

CAP. XII.

(*a*) PEcus.] *Sic visum est commodius omnia respondere, si vertatur dictio illa*, πρόβατον. *Quod etiam vidit S. August. q.* 41. *&* 42. *licet non satis hoc modo judicet servari sacramentum; & ipse in locutionibus, sicut etiam S. Cypr. lib.* 2. *adversus Judæos, habeant*, ovem; *quæ usitata est ipsius vocabuli notio. Sed idem S. Cyprianus, cum paulo post dicat*, perfectum masculum anniculum erit vobis, *videtur aliquid neutri generis subintellexisse. S. autem August. habet*, agnus perfectus, *& idem Cypr. adjungit*, occidere illum. (*b*) Patriarum.] *S. August. in locut.* Quas dicat patrias, non facile est intelligere: utrum civitates, in quibus commanebant; an potius numerosas familias, a cujusque velut paternitate propagatas: hoc enim magis in græco significari perhibetur. *S. Cypr. loco indicato*, accipiant sibi singuli ovem per domos tribuum. (*c*) Masculum.] *In aliis libris sequitur*, ἄμωμον. *S. Cyprianus videtur habuisse, sed non eodem ordine. Inquit enim*, ovem sine vitio: perfectum, masculum, anniculum erit vobis. *S. Ambros. in Psal.* 39. agnus sine macula, mundus, maturus, masculus, anniculus, &c. S *August. q.* 42. *habet ut nostra, itemque vulgata. Ex vulgata, & chaldæo conjici potest hanc esse aliam interpretationem pro*, τέλειον. (*d*) Ab agnis, & hœdis.] *Inquit Theodoretus q.* 24. non, ut simul utrumque immolent, sed

[...]ed, ut is, qui ovem habet, agnum immolet: qui vero caret ove, immolet [h]œdum: *quam interpretationem dicit S. Aug. q. 42. ab hebræis solitam [...] afferri.* (e) Illa.] αὐτά. *& potest intelligi*, pecora. S. *August. fatetur [gr]æce est*, αὐτά, *sed putat esse vertendum*, illas, *quoniam intelligatur*, carnes, *[qu]od apud græcos neutri generis est. Hæc enim sequuntur*, καὶ φάγονται τὰ κρέα. *[In] aliqua editione est*, αὐτὸ, *id est*, τὸ πρόβατον, *& S. Cyprianus*, in quibus [...] edent in ipsis, *ut videatur accepisse de agno: S. Ambros. serm.* 2. man[du]cabitis illud cum amaritudine. (f) Picrides.] *S. Cyprianus*, cum pi[cr]idibus edent: *sed nos retinnimus phrasim græcam, quæ respondet hebræo*, [...] πικρίδων. *Theodorus Gaza apud Aristotelem & Theophrastum* πικρίδα [v]ertit amaraginem. *Est autem genus intybi. Vulgata habet*, cum lactucis [a]grestibus. *S. Ambros. ut diximus*, cum amaritudine. (g) Non remane[bi]t.] ἐκ ἀπολείψετε. *Ita est in libris vetustioribus. In alijs partim est*, καταλείψετε, *partim*, ὑπολείψετε. *Et S. Cyprianus ibidem*, nihil derelinquetis de [e]o in mane. (h) Non conteretis.] *Ita S. August. q:* 41. *S. Cyprianus*, [n]on confringetis ex eo. *Schol.* ἐ συντριβήσεται, ἐχ ὑπολείψεται, non conteretur, [n]on remanebit. (i) Cum festinatione.] μετὰ σπουδῆς. *S. Cyprianus*, [fe]stinanter. *Aquila*, ἐν θάμβῳ, in trepidatione. *Symm.* ἐν ἐπείξει, urgendo. (k) Pascha.] *Theodoretus q.* 24. Illud πάσχα, ὁ μὲν φίλων ἡρμήνευσεν δια[β]άσεια, ὁ δὲ ἰώσηππος, ὑπέρβασία. ὁ δὲ σύμμαχος, ὑπέρβασις, ὁ δὲ θεοδοτίων, [φ]ασέκ, αὐτὴν τὴν ἑβραίαν φωνὴν τεθεικώς. Philo quidem interpretatus est, [δια]βατήρια, sacrificia pro transitu, Joseppus autem, ὑπέρβασία, al. ὑπέρβασιν, Symmac. autem ὑπέρβασις, al. ὑπέρβάσεις, (*quibus item nominibus transitus [si]gnificatur*) Theodotio autem Phasee, ipsam hebraicam vocem ponens. Significat autem nomen hebraicum, primogenitorum salutem. *Philonis [lo]cus est 3. lib. de vita Moysis: ubi addit chaldaice dici* πάσχα. (l) Do[mi]no.] *Hæc lectio videtur consentire hebræo, & significare*, coram Domino. *In aliis codicibus, & apud Theodoretum est*, πάσχα γάρ ἐστι κυρίῳ, *& S. Ambros. & S. Cyprianus locis indicatis, itemque 3. lib. adversus Judæos num.* 11. Pascha est enim Domini. (m) Diminutionis.] τῆς ἐκτετριβῶσαι. *Sic S. Cyprian. ad Demetrianum, & lib. 1. adversus Judæos num 22. aut*, diminu[ti]onis. *Sequitur autem apud eum*, cum percutiam terram Ægypti, *sed LXX expresserunt hebraismum.* (n) Servile.] λατρευτόν. *Ex quo loco, & aliis [si]milibus, intelligi potest, quamvis*, λατρεία, *sæpe significet cultum religiosum Deo exhibitum, ut infra in hoc eodem capite, tamen istius verbi notionem la[t]ius patere, atque interdum vilia etiam ministeria significare.* (o) Virtu[te]m.] δύναμιν. *Significat exercitum, ut alibi sæpissime.* (p) Incipientes.] [ἐν]αρχόμενοι. *In Compl. est*, ἐναρχομένη. incipiente. (q) Unam.] *Notum est [u]num apud hebræos dici, quod primum est.* (r) Et in advenis.] γειώραις. *Theodoretus ibidem*, γειώραν, τὸν προσήλυτον προσηγόρευσεν, appellavit proselytum. (s) Juxta ostium.] *Vulgata*, qui est in limine: *hebræus & chaldæus*, qui in vase. *S. August. q.* 46. An, quod est credibilius, ideo dixit ex sanguine, qui est juxta ostium; quia utique ille, qui liniturus est super limen, & po[s]tes, vas ipsum, in quo sanguinem excepit, juxta ostium positurus est; ut ad manum habeat, quando tingat? (t) Tangetis.] καθίξετε. *Compl.* θίξετε, *quod idem valet. In aliqua editione est*, ἐπὶ τῆς φλιᾶς. *Et S. August. in locut. & quæst.* linietis super limen. (u) Immolatio pascha hoc Domino.] *Ita S. August. in locut. Sed quod sequitur in nostra*, sicut, *& græce est* ὡς, *in aliis codicibus est*, ὃς, qui. (x) Et surgens.] καὶ ἀναστὰς. *In aliis libris est*, [ἀνέ]στη, & surrexit. (y) Mortuus.] *Ita S. August. q. 44 & vulgata lati[n]a. Alii codices habent*, τεθνηκὸς. mortuum: *ut referatur ad* πρωτότοκον, primogenitum. (z) Præter apparatum.] πλὴν ἀποσκευῆς. *S. August. q. 47. ad[m]onet dictionem istam solere verti instructum, censum, substantiam, ac de [ej]us notione diligenter disputat. Omnino, ut alibi notavimus, apud LXX vi[de]tur significare familiam minime idoneam militiæ. Aquila hoc loco*, χωρὶς [νηπί]ων, sine infantibus. (zz) Quam habitaverunt.] *Hoc modo potius dixi[m]us, quam*, incoluerunt, *ut S. August: bis quæst. 47. quoniam græce est*, [κατῴ]κησαν, *non*, παρῴκησαν. *In aliis autem codicibus sequitur*, αὐτοὶ καὶ οἱ πατέρες [αὐτ]ῶν. *Et S. August. ibidem*, quem incoluerunt in terra Ægypti, & in terra Chanaan ipsi, & patres eorum. *Ubi etiam de hoc numero annorum egregie [d]isputat.* (aa) Custodia.] προφυλακή. *In Compl. est*, νὺξ προφυλακῆς, nox custodiæ. *Aquila*, παρατηρήσεως, observationis. *Symmachus.* παρατετηρη[μέ]νη, observata. *Schol.* Samariticus, φυλάξεως, observationis.

CAP. XIII.

(a) NOvorum.] τῶν νέων. *Et valet*, novarum frugum, *sicut habet vulgata.* (b) Domini.] *In Complutensi est*, κυρίῳ, Domino. (c) Signum.] *In aliis editionibus est*, εἰς σημεῖον, in signum. *aut, ut solent dicere S. Cyprianus, & S. August* in signo. *Ita etiam paulo inferius in hoc eodem capite.* (d) Legem] *Schol.* Alius, ἀκριβασμὸν, (*solet autem Aquila hoc modo vocare præceptum:*) alius, πρόσταγμα, constitutionem. (e) Tempora statuta.] *Visum est hoc modo non male reddi illud*, κατὰ καιρὸς ὡρῶν. *Nam & vulgata habet*, statuto tempore. *Complutensis autem*, tempora annorum. (f) Separabis.] ἀφελεῖς. *Alii libri*, ἀφοριεῖς, *quod idem valet.* (g) Asini.] *S. August. in locut. habebat*, asinæ: *sed putat græcum habere*, asini. *Ita certe vertunt in hebræo.* (h) Redimes.] *Aquila*, τενοντώσεις, jugulabis. *Symmachus*, ἀποκτενεῖς, interficies, (*quod habet etiam vulgata*) *Theodotio*, τραχηλιεῖς αὐτὸ, cervicem illi franges. (i) Et immobile.] *Aquila*, καὶ εἰς [...]. & in appensa quædam. *Vulgata*, quasi appensum quid. *Sanctes vocabulum hebræum vertit*, & in frontalia. (k) Quinta autem progenie.] *S. August. q.* 50. Has autem dicit progenies latinus interpres, quas γενεὰς græci vocant: quæ in Evangelio generationes appellantur: nec numerantur, nisi per successiones hominum, non per numerum annorum. *Aquila, & Symm.* καθωπλισμένοι, *armati* (*quod etiam habet vulgata*) *Theodotio*, πεμπταζόντες, quintati. *Ita enim vertit Sanctes ex hebræo, alii autem*, accincti.

CAP. XIV.

(a) SUburbii.] τῆς ἐπαύλεως. *Interpres Origines hom. 5. retinuit verbum græcum* (*quemadmodum & vulgata verbum hebræum Phiairoth*) *atque ita hunc locum refert*: De Othon conversi iter facite inter Epauleum, & inter Magdalum, quod est contra Beelsephon: *Et vulgata etiam habet*, Magdalum: *sed hoc propius Chaldæo*: Magdolum *autem hebræo.* (b) Sumens.] λαβὼν. *In aliis libris est*, ἔλαβεν, sumpsit. (c) Tristatas.] *S. Hier. in cap. 23. Ezech.* Duces, & magistratus, sive tristatas; quos nos principes principum interpretati sumus. De quibus, & in Exodo legimus, electos ascensores tristatas: pro quibus latina simplicitas ternos statores transtulit. Tristatæ autem nomen est apud græcos secundi gradus post regiam dignitatem. De quibus scriptum est, verumtamen ad tres primos non pervenit. Qui principes equitum peditumque erant, & tributorum: quos nos magistros utriusque militiæ, & præfectos annonarii tituli nominamus. *Ternos quidem statores habet interpres Origenis homil. 6. & ibi multa Origenes, & vide sequentis capitis notationes.* (d) Accessit.] προσῆγε. *& non discedit a vulgata. Compl. habet*, προῆγε, præibat. (e) Et Ægyptii.] *In aliis libris est*, καὶ ἰδοὺ οἱ αἰγύπτιοι, & ecce Ægyptii. (f) In sempiternum tempus.] *Ita S. Aug. quæst. 51. quod græce est*, εἰς τὸν αἰῶνα χρόνον. (g) Et disjungant.] καὶ ἀναζευξάτωσαν. *Militare verbum est, & significat dissolvere tentoria, ut alibi dicemus ex S. Aug. Schol.* Samariticus. ἵνα ἀπάρωσιν; *quod item significat tollere castra, & abire. S. Aug. q. 47. ubi græce est*, ἀπάραντες. *dixit*, sustulerunt. *Interpres autem Origenis hom.* 5. levantes. *Alibi S. Aug. pro hoc verbo græco, utitur* promovere. *S. Cyprianus lib. 2. testim. num 5. pro*, ἐξῆρεν, *dixit*, promovit. (h) Virga tua.] *In aliis libris*, τὴν ῥάβδον σου, *& S. Aug. q.* 53. & tu eleva virgam tuam. *Eandem varietatem supra etiam notavimus.* (i) Per siccum.] κατὰ τὸ ξηρὸν. *Schol.* εἰς χέρσον, εἰς ξηρὸν, in solum terræ, in siccum. (k) Tenebræ, & caligo.] *Aquila*, καὶ ἐγένετο ἡ νεφέλη σκότος, καὶ ἐφώτισε τὴν νύκτα, καὶ οὐκ ἤγγισεν οὗτος πρὸς τοῦτον. Et nubes facta est tenebra, & illuminavit noctem, & non appropinquavit hic ad illum; *nec multo aliter vulgata. Symm.* καὶ ἦν ἡ νεφέλη σκότος μὲν ἐκεῖθεν, φαίνουσα δὲ ἐντεῦθεν, Et erat nubes inde quidem tenebræ, hinc vero apparens, & lucens. *Schol.* Samariticus, καὶ ἦν τὸ νέφος, καὶ τὸ σκότος, καὶ ἔφαινε τῇ νυκτὶ, Et erat nubes, & tenebræ: & apparebat nocte. (l) Colligavit.] συνέδησε, *id est* impedivit. *Symm.* μετέστησε, transtulit, pervertit. (m) Super locum.] ἐπὶ χώρας. *Aquila*, εἰς τὸ ἀρχαῖον αὐτοῦ, ad pristinum locum, *ut fere vulgata. Paraphrasis autem chaldaica*, ad vigorem suum, *nec multo aliter Sanctes.* (n) Sub aquam.] ὑπὸ τὸ ὕδωρ. *Compl.* ἐπὶ τὸ ὕδωρ. ad aquam. (o) Excussit.] *Aquila*, ἀνέβρασεν, coxit, suffocavit. (p) Medium maris.] *Sic notat in locut. S. Aug. habere græcum pro*, in medio maris. *In aliis tamen editionibus est*, εἰς μέσον τῆς θαλάσσης. (q) Dicentes.] *A Complutensi abest illud*, λέγοντες. *In aliis libris est*, καὶ εἶπαν τοῦ λέγειν, *quod S. Aug. in locut. vertit*, & dixerunt dicere, *sed posset etiam verti*, & dixerunt dicendo. *Utrumque satis respondet hebræo. Sed*, λέγοντες, *est usitatius.*

CAP. XV.

(a) TRistatas.] *Præter ea, quæ superiore capite sunt allata, libet & ea afferre, quæ habentur ex Gregorio Nysseno partim in catena in hoc canticum versa in latinum à summo & singulari viro Cardinali Caraffa: partim hoc loco ex Scholiaste, qui etiam citat Origenem, quamvis hic quidem homilia sexta anagogice tantum istam dictionem interpretetur.* Nomine isto, τριστάτας, hoc significat. Contra hostiles manus antiqui magnos currus faciebant, adeo, ut tres homines caperent: ὁ μὲν ἡνιόχει, ὁ δὲ ὑπερήσπιζεν, ὁ δὲ ἐμάχετο. ἢ τριστάτας λέγει, τοὺς ἐπὶ τριῶν ἵππων ἐπιβεβηκότας. οἱ γὰρ παλαιοὶ ἐν πολέμῳ ἐξιόντες ἐπὶ τριῶν ἵππων ἐπωχοῦντο. ἢ τοὺς ἰσχυροὺς καὶ πρὸς τρεῖς δυναμένους ἀντιστῆναι. ἢ τοὺς ἐν τῇ παρατάξει τρίτους ἱσταμένους ἐν τῇ φάλαγγι τούτῳ τῷ τρόπῳ τῆς παρεμβολῆς ἱσταμένης φαλαγγοειδῶς. τοῦ γὰρ πρώτου πίπτοντος, ἢ ἀποκάμνοντος, ὁ τριστάτης ὑπεισήρχετο τὸν ἐκείνου τόπον. ἢ τὸν τριστὸν, τοῦτ᾽ ἔστιν τὸν ἐν τῷ καθέζεσθαι τὸν βασιλέα τρίτον ἱστάμενον. ἢ τὸν τρίτην ἔχοντα καθέδραν. οἷος ἦν ὁ δαβὶδ παρὰ τῷ σαοὺλ. Unus quidem aurigæ officio fungebatur: alter vero protegebat, tertius vero pugnabat, (*al.* ut unus quidem auriga esset: duo vero alii certarent.) Vel tristatas dicit eos, qui ascenderant super tres equos. Antiqui enim in bellum exeuntes super tres equos vehebantur. Inquit enim, omnem equum, & tristatas super ipsis. (*Videtur autem indicare locum præcedentis capitis, licet paulo aliter referat.*) Vel robustos, & eos, qui adversus tres possent consistere. Vel eos, qui in acie, tertii stabant in phalange, hoc ipso modo, exercitu consistente in speciem phalangis. Primo enim cadente, vel defesso, ac laborante, tristata succedebat in locum illius. Vel significat, τριστὸν, id est eum, qui sedente rege tertius stat, vel tertiam sedem habet: qualis erat David apud Saul. *De tristata cum alibi in scriptura fit mentio, tum 4. Reg c. 7. hoc modo*, καὶ ἀπεκρίθη τριστάτης, ἐφ᾽ ὃν ὁ βασιλεὺς ἐπανεπαύετο ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτοῦ. & respondit tristata, super quem rex innitebatur, & quiescebat super manum ejus. (b) Submersi sunt.] κατεποντίσθησαν. *In alijs libris est*, ἐπιλέκτους ἀναβάτας τριστάτας κατεπόντισεν. *Et Interpr. Origenis*, electos ascensores, ternos statores demersit, &c. (c) Divisa est aqua.] *Ita etiam S. Aug. q. 55. Aquila autem, Symm. & Theodotio*, ἐσωρεύθη, coacervata est. (d) Mirabilis in majestatibus.] *Sic Interpr. Origenis, quod græce est*, θαυμαστὸς ἐν δόξαις. *Compl.* θαυμαστῶς, ἐνδόξως ποιῶν τέρατα, mirabiliter, gloriose faciens prodigia. *Symm.* οὔτε ἐν δυναστείᾳ, οὔτε ἐν ἁγιασμῷ ἐξισωθῆναι, neque in potentatu, neque in sanctificatione æquari. (e) Terra.] *S. August. quæst.* 44: Terra pro aqua nimirum est posita, &c. (f) Advocasti] παρεκάλεσας τῇ ἰσχύϊ σου εἰς κατάλυμα ἅγιόν σου. *Int. Orig.* Consolatus es in virtute tua, in requie sancta tua. *Sym. pro*, παρεκάλεσας, *dixit*, διεβάστασας, portasti: *quod habet vulgata.* (g) Iratæ sunt.] *Aquila*, ἐκλονήθησαν, commotæ sunt. *Schol.* ἐταράχθησαν, turbatæ sunt. (h) Festinaverunt.] *Sic Int. Orig. sed verbo* σπεύδειν, *non solum significari festinationem, sed etiam interdum trepidationem, alibi quoque notabitur. Nam & trepidatio non raro facit festinationem: cursitant enim, qui trepidant. Schol.* Alii, ἐθορυβήθησαν, tumultuati sunt. (i) Magnitudine brachii tui.] *hæc possunt etiam conjungi cum præcedentibus. Int. Orig.* Veniat ergo super eos timor, & tremor magnitudinis brachii tui. Fiant tanquam lapis, &c. (k) In paratum habitaculum.] *Schol.* ἕδρασμα, εἰς καθέδραν, sedem, in cathedram. (l) Sanctuarium,] ἁγίασμα. *Int. Orig.* sanctimonium. (m) Seculum.] *Compl. habet* εἰς αἰῶνα. *& Int. Orig.* qui regnas in seculum: *Ubi multa de isto vocabulo*, αἰών. (n) Sumens.] *In aliis libris est*, ἔλαβε, sumpsit. (o) Principium.] ἐξῆρχε δὲ αὐταῖς. *Schol.* καὶ κατέλεγεν αὐταῖς & dicebat eis. (p) Bibere de Merra.] *Alij codices habent*, πιεῖν ὕδωρ ἐκ μερρᾶς. *& Int. Orig. hom* 7. non poterant aquam bibere de Merrha. *Itemque S. Aug. q.* 56. (q) Cognominavit.] *Respondet hebræo. In aliis libris est*, ἐπωνομάσθη, cognominatum est.

CAP. XVI.

(a) Quod diei, in die.] τὸ τῆς ἡμέρας εἰς ἡμέραν, *id est, quod uni diei sufficit, singulo quoque die. Inter opera S. Cypriani, in lib. de montibus Sina & Sion*, diurnum in diem. *Apud S. August. quæst.* 58. *est*, unius diei in diem: *itemque apud Interpr. Origenis hom.* 7. *qui verba paulo post sequentia, atque idem significantia*, τὸ καθ' ἡμέραν εἰς ἡμέραν, *interpretatur*, quotidianum in die. (b) Lege.] *Interpr. Origenis*, in lege. (c) Quodcunque collegerint.] *Interpr. Origenis*, quodcunque intulerint. *Videtur autem idem valere, ac si diceretur*, duplum ad illud, quod colligere soliti sunt singulo quoque die. (d) In exaudiendo.] *S. August. in locut.* dum exaudiet: *atque optima interpretatio est: sed nescio quomodo phrasis illa græca & hebræa efficacior est: quare in Psalmo* 125. In convertendo Dominus captivitatem. *Itaque & nos ea interdum utimur.* (e) Ortygometra.] *S. August. q.* 62. Unde & illis ortygometra data est, id est, aves, quas coturnices multi latini interpretati sunt: cum sit aliud genus avium ortygometra, quamvis coturnicibus non usquequaque dissimile. *Vulgata quidem habet*, coturnix *& hic, & Psalmo* 104. (f) Gelu.] πάγος. *Schol.* πάχνη, pruina. (g) Contubernalibus.] συσκηνίοις, *aut, ut alij codices*, συσκηνίαις. *S. August. in locut.* cum commanentibus vobis. *Compl. habet.* ἐν ταῖς σκηναῖς ὑμῶν. in tabernaculis vestris. (h) Et ebullivit.] ἐξέζεσε. *Schol.* Alius, ἀνέβρασεν, *quod idem valet.* (i) Quod pertinebat.] τὸ καθῆκον. *Schol.* Alius, ἕκαστος τὸ ἀρκοῦν, quod satis erat. (k) Sabbata.] *Videtur rectius in numero multitudinis, & significare solemnitatem sabbati; quemadmodum apud ethnicos Floralia, Magnalesia, & hujusmodi.* (l) Cras.] *In Compl. & in multis editionibus vulgatæ itemque in chaldæo conjungitur cum sequentibus; ut intelligatur, quod cocturi estis cras, coquite hodie: sed melius conjungitur cum præcedentibus.* (m) Hodie.] *In Compl. est*, φάγετε σήμερον αὐτό· ἔστι γὰρ σάββατον τῷ κυρίῳ· σήμερον οὐχ εὑρεθήσεται ἐν πεδίῳ· comedite hodie illud: est enim sabbatū Domino: hodie non invenietur in campo. *In alia autem editione*, φάγετε σήμερον· ἔστι γὰρ σάββατα ἀνάπαυσις τῷ κυρίῳ· σήμερον οὐχ εὑρήσετε ἐν τῷ πεδίῳ. Comedite hodie: sunt (*al.* est) enim sabbata requies Domino: hodie non invenietis in campo. (n) In domibus vestris.] *In alijs libris additur*, παρ' ἑαυτῷ, apud semetipsum. *Hoc habet vulgata ex hebræo, & non illud: quare videri possunt duæ interpretationes.* (o) Semen coriandri.] *Schol.* Samariticus, ὡς σπέρμα ὀρύζης tanquam semen oryzæ. (p) Laganum.] *aut*, simila. *græce est*, ἐγκρίς. *Theodoretus quæst.* 30. *ex Symm.* ὡς ἄμυλος ἐν μέλιτι, tanquam bellarium in melle. *Schol. ex Aquila.* ἄμυλος ἐξ ἐλαίου, bellarium ex oleo. *Incertus interpres*, μέλι κηρίου, mel favi. *aut*, placentæ. (q) Trium mensurarum.] *Chaldæus*, trium satorum. *Schol.* τὸ οἰφί, *vulgata* Ephi. *Theodoretus notat Gomor apud Josephum continere tres atticas cotylas cum dimidia. Verum hac de re alibi.*

CAP. XVII.

(a) Propter aquam.] ὕδατι, *id est, propter inopiam aquæ. Sic enim quod in hebræo concise dictum est, explicavit vulgata*, præ aquæ penuria. (b) Ipse ego.] *Sic visum est posse reddi illud*, ὃ δὲ ἐγώ. *In aliis editionibus partim est*, ὧδε, *hic (itemque apud Philonem lib.* 2 *allegoriarum non longe ab initio) partim*, ἰδού, ecce. (c) Sto ibi.] *S. Ambrosius*, de Cain. l. 1. c. 8. Ego steti hic priusquam tu. *Philo*, ὧδε ἕστηκα πρὸ τοῦ σε. hic sto prius quam tu. *Alii codices, & Compl.* ἕστηκα ἐκεῖ πρὸ τοῦ σε ἐλθεῖν, sto ibi, antequam tu venias: *aliæ editiones*, ἕστηκα πρὸ τοῦ ἐκεῖ σε ἐλθεῖν, sto, priusquam tu illuc venias. (d) Congredere.] παράταξαι τῷ ἀμαλήκ. *S. Cyprianus testim. lib.* 2. *num.* 21. & constitue cum Amalec in crastinum: *quo quidem loco, itemque in lib. de exhortatione martyrum, multa refert ex hoc capite.*

CAP. XVIII.

(a) Post dimissionem ejus.] μετὰ τὴν ἄφεσιν. *Schol.* ἐξ ἀποστολῆς, *quod videtur significare*, postquam eam remiserat. (b) Et egressus est.] *Aquila*, καὶ ἦλθεν ἰεθρὼ νυμφευτὴς μωυσῆ, & venit Jethro nupta Moysis. *Symm.* ἦλθεν οὖν ἰοθὸρ ὁ πενθερὸς μωυσῆ: venit igitur Jothor socer Moysis. (c) Infectati sunt.] ἐπέθεντο. *Schol.* Alius, ὑπερηφανεύσαντο, superbe egerant. *quod habet etiam vulgata.* (d) Et sumpsit.] *S. August. in locut.* Et sumpsit Jethor, vel Jethro. *ubi etiam de ista locutione disputat.* (e) Testaberis.] *Ita S. August. q.* 69. *quod græce est*, διαμαρτύρῃ, *aut, ut in aliis libris*, διαμαρτύρει. *Aquila*, διαστελεῖ, distingues, explicabis. (f) Deum colentes.] *Sic vertit S. August. ibid.* θεοσεβεῖς. *Schol.* ceteri, φοβουμένους τὸν θεόν, timentes Deum. (g) Superbiam.] *Schol.* Alius, πλεονεξίαν, avaritiam. (h) Super eos.] *Sic etiam hebræus, & chaldæus, ac significat*, super populum. *In aliis libris est* αὐτοὺς ἐπ' αὐτοῖς, ipsos super eos, (*quemadmodum paulo inferius etiam in nostra*) *id est viros istos super populum. S. Aug. in eadem quæstione.* Electis videlicet potentibus viris, Deum colentibus, justis, & qui oderint superbiā; quos constituat super millenos, alios super centenos, alios super quinquagenos, alios super denos. (i) Decuriones.] *In quibusdam codicibus hic, in quibusdam vero paulo inferius, ubi hæc repetuntur, sequitur*, καὶ γραμματοεισαγωγεῖς, & scribas: *quod tamen utroque loco abest à vulgata & hebræo. S. August. ibidem.* Quos autem dicat γραμματοεισαγωγεῖς, post decuriones; non facile sciri potest: quoniam hoc nomen in nullo usu habemus vel officiorum, vel magistrorum, &c. (k) Et suscipient.] καὶ συναντιλήψονταί σοι. *Symm. & Theodotio*, συμβαστάσουσιν, simul portabunt. (l) Grave.] *Sic S. August. in locution.* ὑπέρογκον. *Schol.* τὸ μέγα, magnum. *Aquila, & Symm.* σκληρόν. durum. *Theodotio*, τὸ δυσχερές. molestum.

CAP. XIX.

(a) Mense autem tertio. *S. August. q.* 70. Mensis autem tertii. (b) Quæ feci.] *S. August. ibidem*, quæ fecerim Ægyptiis, quomodo portaverim vos super alas aquilarum, & assumpserim mihi. (c) Peculiaris.] περιούσιος. *Theodotio*: ἐξαίρετος, electus. *S. August. ibidem*, eritis mihi in peculium. (d) Et vocavit.] *Alii codices*, ἐλάλησε πρὸς τοὺς πρεσβυτέρους, locutus est ad seniores. (e) Purifica.] ἅγνισον. *Et ita S. August. ibidem. Sch.* ceteri, ἁγίασον, Sanctifica, *& S. Cyprianus lib.* 2. *testim. num.* 25. *sic habet.* (f) Vestimenta.] *In quibusdam codicibus & hic, & paulo inferius additur*, αὐτῶν. *Et. S. August. ibidem*, vestimenta sua, *itemque S. Ambr. primo Off. c. ult. & S. Cypr. ibidem*, vestem suam. (g) Terminabis.] ἀφοριεῖς. *Schol.* ὁροθετήσεις, terminos statues, *quos nimirum populus ne prætergrediatur.* (h) Jaculo.] βολίσι. *Aquila*, ῥοιζήσει, stridore. *Symmach.* βέλεσιν missilibus. *Theodotio*, τοξευθήσεται, telis petitus. (i) Discesserint.] *non dissimilem sententiam reddit chaldæus: Vulgata autem*, cum cœperit clangere buccina. *alia ex hebræo*, cum prolixum sonum dederit buccina. (k) Interimat.] *Non est inusitata hæc notio istius verbi* ἀπολέσῃ, *& paulo post eadem sententia videtur dici*, ἀπολέσῃ: *quemadmodum etiam est idem verbum hebræum. S. Cyprianus ad Epicletum epist.* 64. ne forte derelinquat illos Dominus. *Aquila*, διακόψῃ, discindat. *Symm.* διαφθείρῃ. disperdat. (l) Vim faciant.] βιαζέσθωσαν. *In Compl. est.* βαδιζέσθωσαν, vadant.

CAP. XX.

(a) Præter me.] πλὴν ἐμοῦ. *S. Cyprianus ad Demetrianum*, absque me. *Sed S. August. q.* 71. *& alij habent, ut nos.* (b) Idolum.] *Schol.* ceteri. γλυπτόν, sculptum, *vel* sculptile. *De nomine idoli multa Origenes hom.* 8. *& Theodoretus quæst.* 38. (c) Nec cujusquam.] *Ita S. Cyprianus de exhortatione martyrum cap. primo. Interp. Origenis*, neque ullam similitudinem. *S. August. ibidem* neque ullum simulachrum, *Græce est* οὐδὲ παντὸς ὁμοίωμα. (d) In vano.] ἐπὶ ματαίῳ. *quod S. Cypr. lib.* 3. *testim. num.* 12. *habet*, in vanum. *Aquila*, εἰς εἰκῆ, in cassum. *vide Theodoretum q.* 41. (e) Non mœchaberis.] *Ita vetusti codices. In aliis idem est ordo atque in vulgata, & hebræo*, οὐ φονεύσεις, οὐ μοιχεύσεις, οὐ κλέψεις, non occides, non mœchaberis, non furaberis. (f) Ne moriamur.] *In aliis libris est*, μήποτε ἀποθάνωμεν. *& S. August. q.* 73. nequando moriamur. (g) Annominavero.] *S. August: in locut.* Quod græcus habet, ἐπονομάσω, supernominavero, aut annominavero, expressius dicitur, quod usitatius: cognominavero, nisi nulli interpretati sunt. Sed non habet necessariam significationem cognominavero: propinquius tamen dicitur cognominavero, quam nominavero, nam & hoc aliqui interpretes dixerunt. (h) Cultrum.] ἐγχειρίδιον. *Aquila*, ὅτι μάχαιράν σου ὕψωσας ἐπ' αὐτό, quoniam gladium tuum elevasti in illud: *at multo aliter Symm.* τὴν γὰρ μάχαιράν σου ἐκίνησας ἐπ' αὐτό, *& Theodotio*, τὴν ῥομφαίαν σου ἐπιβέβληκας ἐπ' αὐτό.

CAP. XXI.

(a) Acquisieris.] κτήσῃ. *S. August: in locut.* emeris. (b) Tribunal.] κριτήριον. *Aquila, & Symm.* πρὸς τοὺς θεούς, ad Deos. *id est, judices. Nam nomen hebræum quod significat Deos, significat etiam judices. Vide Theodoretum q.* 51. (c) Famulam.] *S. August: q.* 78. in famulam. *Shol:* Alius, καὶ ὅταν πωλήσει ἀνὴρ τὴν θυγατέρα εἰς οἰκέτιν, οὐκ ἐξελεύσεται, quando vendet vir filiam in famulam, non exibit. *In alio Scholio hæc referuntur ex Theodotione, quæ videntur cum istis conjungi*, οὐκ ἐξελεύσεται ὡς ἐκπορεύονται οἱ δοῦλοι, εἰ πονηρά ἐστιν ἐν ὀφθαλμοῖς τοῦ κυρίου αὐτῆς, ἣν οὐ καθωμολογήσατο αὐτήν. non exibit, sicut egrediuntur servi: si mala est in oculis domini sui, quam non adnominavit eam. *Ex Symm. autem*, οὐ προσελεύσεται προσέλευσιν δουλικήν, εἰ μὴ ἀρέσκῃ ἐν ὀφθαλμοῖς τῷ κυρίῳ αὐτῆς ἡ μὴ καθωμολογημένη, non adibit aditum servilem, si non placeat in oculis domino suo, quæ adnominata non est. (d) Quam.] *Ita visum est verti posse, quod græce in nostra editione est*, ἣ αὐτῷ καθωμολογήσατο. *ut idem sit atque illud, quod in alio codice legitur*, ἣν αὐτῷ καθωμολογήσατο. *Sunt enim observatæ similes locutiones in codice Vaticano. Num:* 19. τὴν δάμαλιν ἣ οὐκ ἐπεβλήθη ἐπ' αὐτὴν (ζυγός) *ubi alii libri habent*, καὶ οὐκ ἐπεβλήθη, *alii* καὶ ἡ οὐκ ἐπεβλήθη. *Deut:* 18. ὃ οὐκ ἀκούσῃ τὴν φωνὴν αὐτοῦ, *ubi in aliis* ὃς οὐκ ἀκούσῃ. *Ceterum, quod ad locum pertinet, alii codices partim habent*, ἣν οὐ καθωμολογήσατο αὐτήν, (*quod jam diximus Scholiastem referre ex Theodotione*) *& S. August. eadem q.* 78. quam non adnominavit eam, *atque ita interpretatur*, id est, eam non fecit uxorem: *partim vero*, ἣν καθωμολογήσατο αὐτήν, quam adnominaverat eam. *Sine negatione videtur accepisse vulgata, & chaldæus: negationem habet hebræus.* (e) Redimet.] *durius hoc visum est S. August: ibidem dare dominum ejus, ut redimat, quam ipse famulam possidet. quare pro* ἀπολυτρώσει, *ipse habet*, remunerabit. *Sed si illud*, redimet, *accipiatur more hebræo*, faciat redimi *id est, dabit, unde redimi possit; idem fere valebit ac* remunerabit. (f) Nolens.] *Sic S. August: quæst.* 79. *quod græce est*, οὐχ ἑκών. *Aquila*, καὶ ὃς οὐ μεθώδευσεν, & qui non de industria id molitus est, non est insidiatus, *ut habet vulgata.* (g) Tradidit.] παρέδωκεν. *Symm.* ἀφῆκεν, dimisit. *De hac autem re disputat ibidem S. August.* (h) Quemque furatus.] *hæc sententia in hebræo habetur ante illam de maledicto in patrem & matrem.* (i) Jurgati.] λοιδορῶνται. *Aquila*, διαμάχωνται, rixati fuerint. *quod etiam habet Complutensis. S. August. q.* 80. si autem litigabunt. (k) Et percusserint.] *Alii codices*, καὶ πατάξῃ τις, & percusserit quis, *quod etiam est S. Augustini ibidem.* (l) Non formatus.] *S. August. ibidem*, nondum formatus: *græce est*, μὴ ἐξεικονισμένον, *in quo non est expressa imago, & effigies hominis: qua de re etiam Theodoretus quæst.* 48. (m) Dabit cum postulatione.] *In aliquot codicibus est*, καὶ δώσει. *S. August. ibidem.* Quod autem dixit, & dabit cum postulatione, quod maritus mulieris informi excluso dandum constituerit, non est in promptu intelligere, ἀξίωμα (*ita enim locus ille restituendus*) quippe, quod græcus habet, pluribus modis intelligitur: & tolerabilius, cum postulatione, dictum est, quam si aliud diceretur. Fortassis enim postulabit, ut de eo modo Deo satisfaciat, etiam si maritus mulieris non expetat. *Sed fortasse significat interventum judicis, aut arbitri. Interp. Origenis hom.* 10. *habet*, & dabit cum honore. (n) Indicta.] ἐπιβληθῇ. *Ita enim paulo ante reddidit hoc verbum S. August. In aliquot libris est*, ἐπιβαρυνθῇ, imposita tanquam onus.

CAP.

CAP. XXII.

(a) IN ipsa perfossione.] ἐν τῷ διορύγματι. *S. August. q.* 84. si autem perfodiens. (b) Cædes.] φόνος. *S. Aug. ibidem*, homicidium. (c) Vicissim morietur.] ἀνταποθανεῖται. *S. August. ibidem*: & morte morietur. *Alii ex hebræo hunc locum interpretantur de fure, qui reddere debeat; alioquin, ut in sequenti sententia dicitur, si non habet, unde reddat, vendatur.* (d) Quicquid igitur illud sit.] ὅ τι οὖν ἂν ᾖ. *Sic fere vulgata*, & quidquid damnum inferre potest. *Suspicari tamen quispiam posset ex hebræo & chaldæo hunc esse sensum, si quis dixerit, quod hoc ipsum utique sit, quod reus inquit furto esse ablatum; coram Deo, id est, judicibus rem esse judicandam.* (e) De toto deposito.] καθόλου τῆς παρακαταθήκης. *In quibusdam libris antecedit*, μεταχεῖν, ut tolleret aliquid. *In Compl. est* πεπονηρεῦσθαι ἐπὶ τῆς παρακαταθήκης, improbe se gessisse in deposito. (f) Reddet.] *Compl.* ἀποτίνων ἀποτίσει, reddens reddet. (g) Non sinetis incolumes.] οὐ περιποιήσετε. *In aliis libris est*, οὐ περιβιώσετε, non dimittetis vivos. (h) Eradicabitur.] ἐξολοθρευθήσεται. *Ita S. Cyprianus ad Cornelium epist.* 55. *nisi*, quod non habet, morte, *itemque multis aliis locis. Solet autem idem verbum sæpe verti*, exterminari, *sæpe etiam*, disperdi. *Schol.* ἀναθεματισθήσεται αὐτὸς, ipse anathemati subjicietur. (i) Urgens.] κατεπείγων, *S Ambr. de Tobia*, c. 14. Quod si pecuniam fœneraveris pupillo orphano, pauperi apud te; non suffocabis eum, non impones illi usuram. *ut videatur legisse* καταπνίγων. (k) In pignus] *S. August. in locut. habet tantum*, si autem pignus acceperis: *sed nos conati sumus reddere locutionem illam græcam respondentem hebraicæ.* ἐνεχύρασμα ἐνεχυράσῃς.

CAP. XXIII.

(a) NOn consenties.] οὐ συγκαταθήσῃ, non dispones pactum. *Ita enim paulo inferius vertit S. August. hoc verbum in locut. In Compl. est*, οὐ συγκαθίσῃ, non simul sedebis. (b) In malitia.] *Ita S. August q.* 87. *quod græce est*, ἐπὶ κακίᾳ, *& posset verti*, ad malum. (c) Exclusas.] ὥστε ἐκκλεῖσαι. *In aliis libris*, ὥστε ἐκκλῖναι, ad declinandum. *Apud. S. August. q.* 88. *hic locus sic habet*: Non apponeris cum multitudine, cum pluribus, ut declines judicium. *A Complutensi abest etiam illud*, μετὰ τῶν πλειόνων, cum pluribus, *& videri potest altera interpretatio.* (d) Non misereberis.] *Symm.* οὐ τιμήσεις ἐν δίκῃ αὐτοῦ, non honorabis in judicio ejus. (e) Sublevabis.] συνεγερεῖς. *Alii libri*, συνεγερεῖς, consuscitabis. (f) Verbo.] *In uno vetusto codice, & in Compl est.* κρίματος, judicio. (g) Videntium.] *Aquila*, σοφῶν, sapientum. (h) Feræ bestiæ.] *Ita S. August. quæst.* 88. *Aquila*, ζῶα τῆς χώρας, animalia regionis. (i) Consummationis] συντελείας. *Aquila*, συλλογῆς, collectionis. *Symm.* συγκομιδῆς, repositionis. *Schol.* Samariticus, συνεισφορᾶς, cum fructus conduntur, & inferuntur in horrea, & cellas. (k) Thymiamatis.] *Quasi dixeris*, incensi. *Ita vetusti codices, ac Theodoretus q.* 55 *& infra c.* 34. αἷμα θυμιαμάτων. *Ac videtur isto tamen nomine appellari sacrificium, quod incenderetur. Hic in aliis libris est*, θυμιάματος, *quod ex eodem loco videtur ductum. In aliis*, ἁγιάσματος, sanctificationis. *In aliis*, θυσιάσματος. *In Compl.* θύματος, *quæ significant victimam, & sacrificium, De hoc nomine dicetur etiam cap.* 29 (l) Non coques agnum.] *De hac sententia S. August. q.* 90. *& Theodoretus q.* 56. *Symm.* οὐ καθέψεις ἔριφον διὰ γάλακτος μητρὸς αὐτοῦ, non apparabis hœdum per lac matris suæ. (m) Verebitur.] οὐ γὰρ ὑποστείληταί σε, non parcet tibi. *S. August. q.* 91 *hunc locum sic refert*: Attende tibi, & exaudi eum, ne non credas illi: nihil enim subtrahet tibi, &c. *S. Cyprianus lib.* 2. *testim num.* 5. Observa eum, & obaudi eum, & ne fueris inobaudiens ei: & non deerit tibi, &c. (n) Si auditione audieritis.] *Hæc usque ad alterum*, si auditione, *absunt ab aliquot libris græcis, sicut etiam à vulgata.* (o) Destructione destrues.] *In aliis libris est*, καθελεῖς αὐτοὺς, destrues eos: *in aliquo etiam*, τοὺς βωμοὺς αὐτῶν, aras eorum. (p) Timorem.] *Schol.* τὴν καταπληξίν μου, terrorem meum obstupefacientem. (q) Amentes faciam.] *Sic S. August. ibidem, quod græce est*, ἐκστήσω, in excessum & pavorem inducam. (r) Ejicies.] *In aliquot codicibus est*, ἐκβαλῶ, ejiciam. *& sic S. Aug. q.* 93. *In aliis*, ἐκβαλεῖ, ejiciet: *& sic idem S. August. in locutionibus.* (s) Paulatim.] *In aliis libris est*, κατὰ μικρὸν μικρὸν, paulatim, paulatim. *S. August. in locut.* per partes.

CAP. XXIV.

(a) CRateras.] κρατῆρας. *Ita libri vetustiores. In aliis est*, κρατῆρα. *S. August. q.* 99. Sumens autem Moyses dimidiam partem sanguinis, infudit in craterem; & partem reliquam sanguinis, &c. (b) Ubi steterat.] *In aliquot libris est*, οὗ εἱστήκει ἐκεῖ *S. August: in locut.* ubi steterat ibi Dominus Deus Israel. (c) Firmamenti cœli] *S. Aug. q.* 102. Saphiro autem significatur vita cœlestis, maxime, quia dictum est, sicut aspectus firmamenti. Firmamentum autem cœlum appellari quis nesciat? *Ex quibus verbis suspicari quispiam possit, S. August. non habuisse*, cœli. (d) Non dissonuit.] *Ita S. Aug. q. eadem, quod græce est*, οὐ διεφώνησεν οὐδὲ εἷς *Sed fortasse posset etiam reddi*, nemo detrimentum accepit. *Nam simili quadam notione videtur accipi* 1 *Reg.* 30. οὐ διεφώνησεν αὐτοῖς, *itemque Ezech.* 37. διαπεφωνήκασιν. (e) Qui adstabat ei.] *Aquila, & Symm.* ὁ λειτουργὸς αὐτοῦ, minister, & famulus ejus.

CAP. XXV.

(a) ET accipite.] *In aliis libris est*, λάβετέ μοι, accipite mihi. *In aliis* καὶ λαβέτωσάν μοι. & accipiant mihi. *quod respondet vulgatæ.* (b) Hyacinthinas. *In aliis libris est*, πυρρωπὰ, ignitas, & flammantes. *In uno pervetusto* ἰάνθινα, ianthinas, *quomodo est in aliquo codice vulgatæ.* (c) Sardij] σαρδίου. *In aliis fere omnibus est*, σαρδίους. Sardios: *& hæc proxime sequuntur*, καὶ ἔλαιον εἰς τὴν φαῦσιν, θυμιάματα εἰς τὸ ἔλαιον τῆς χρίσεως, καὶ εἰς τὴν σύνθεσιν τοῦ θυμιάματος, oleum ad illuminationem, thymiamata ad oleum unctionis; & ad compositionem thymiamatis. (d) Facies.] *Interpr: Origenis homil.* 9. facietis mihi sanctificationem: & inde videbor vobis. (e) Cymacia.] S. *Aug: q.* 104. Cymacia dixit, quæ in quadratura extant per quatuor partes: sicut mensæ quadræ fieri solent. *Alii undulas dixerunt.* (f) Tortilia.] S *August. ibidem habebat versatilia: sed hæc addit.* Nec quod ait versatilia, mobilia debemus accipere: (Fixa sunt enim, sicut dixi mensas habere solitas:) sed versatilia dixit tortilia, quæ græce dicuntur στρεπτὰ, vel canalibus, sicut sunt columnæ tortiles, aut implicatis duabus virgulis in modum restis, sicut etiam torques fieri solent. (g) Latera.] S. *August. ibidem*, latera arcæ: *& in aliquo libro est*, κλίτη αὐτῆς. (h) Gestatoria.] *Gestatoria, vel supportatoria dicit* S. *Aug: quod græce est*, ἀναφορεῖς. *Alii vectes dicunt.* (i) Ligna imputribilia.] *In aliis libris est*, ἐκ ξύλων ἀσήπτων, ex lignis imputribilibus. (k) Extendentes alas.] *Schol:* ἐκπετάζοντες. expandentes. (l) Obumbrantes.] *Aquila*, σκεπάζοντες, tegentes. (m) Innotescam] *Schol:* ceteri, συνταξομαι, conveniam, constituam. (n) Et secundum omnia] καὶ κατὰ πάντα. *A Compl: abest illud*, καὶ. (o) Auream.] χρυσοῦν. *Abest ista dictio ab aliquot codicibus. In aliis vero legitur*, τράπεζαν ἐκ ξύλων ἀσήπτων, mensam ex lignis imputribilibus: *ubi vulgata*, de lignis Sethim. (p) Tortile cymatium] *Schol:* στρεπτὰ κυμάτια χρυσᾶ. tortilia cymatia aurea. (q) In thecas.] εἰς θήκας. S. *August: q.* 106. *habuit*, in thecis: *sed ita interpretatur.* Erunt quippe in thecis, ita dictum est, tanquam diceretur, erunt pro thecis. (r) Libabis.] σπείσεις. S. *August: in locut.* in quibus immolabunt in eis. (s) Præsentes.] *Fortasse hoc modo non inepte vertitur illud*, ἐνωπίους. *Aquila*, ἄρτους προσώπων, panes facierum. *Symm.* προθέσεως, propositionis, *atque ita usus obtinuit, ut appellentur: & hoc modo à nobis posthac appellabuntur.* (t) Reddentes formam nucum.] ἐκτετυπωμένοι καρυΐσκοις, *aut, ut alibi libri*, καρυΐσκοις. *Schol: refert ex Aquila*, ἐξημυγδαλωμένην, *& interpretatur*, ἐκτετορευμένην ἀμύγδαλον, sculptum in modum amygdalæ. (u) Lilia.] *Symm.* ἄνθη, flores. (x) Sub quatuor.] *Alii codices habent*, ὑπὸ τοὺς δύο, sub duobus. *In aliis non est hæc geminatio, sed tantum legitur*, ὁ σφαιρωτὴρ ὑπὸ τοὺς δύο καλαμίσκους ἐξ αὐτῆς, sphærula sub duobus calamis ex eo: *quod in vulgata est*: sphærulæ sub duobus calamis per tria loca. (y) Et in candelabro quatuor crateres formati in typum nucum.] *Hæc absunt a Compl: & vulgata, ac videri possunt per errorem ex superiore loco huc irrepsisse.* (z) Totum.] *Compl:* ὅλοι τορευτοὶ, toti ductiles. *Sed nostra propius ad hebræum.*

CAP. XXVI.

(a) AUlæa.] S. *August. q. ultima*, αὐλαίας quas græci appellant, latini aulæa perhibent, quas cortynas vulgo vocant. Non ergo decem atria fieri jussit, sicut quidam negligentes interpretati sunt: non enim aulas, sed aulæas dixit. *Interpres Origen: habet*, atria (b) Cocco torto.] *Ita* S. *August: non semel, præcipue in q. ultima in Exodum: quæ diligenter perlegenda est: græce est*, κοκκίνου κεκλωσμένου, *quod solet verti*, coccino retorto. *In vulgata est*, coccoque bis tincto. (c) Cherubim.] S. *August. q.* 107. *conjungit cum sequentibus*: Cherubim facies ea opere textoris: *& q. ultima*, opere ergo textili Cherubim jussit in aulæis fieri. S. *Hieron: ad Marcellam.* In Exodo, ceterisque locis, ubi describuntur vestes plumaria arte contextæ, opus Cherubim, id est, varium atque depictum, factum esse describitur, ita tamen, ut vau literam Cherubim non habeat: quia ubicunque cum hac litera scribitur, animalia magis, quam opera significat. (d) Super labium.] ἐπὶ τοῦ χείλους S. *Aug. solet dicere*, ora summa. (e) Faciem contra faciem.] ἀντιπρόσωποι ἀντιπίπτουσαι ἀλλήλαις εἰς ἑκάστην. S. *Aug: ibidem*, faciem contra faciem consistentia ex adverso singula. *Ac de aulæis videtur accepisse: cum tamen commodissime de ansulis accipi queat. Schol:* Samariticus, διαδεχόμεναι συμβολαὶ μία πρὸς μίαν ἀντιπροσώπως κατὰ τὸ προσέχειν ἀλλήλαις. excipientes se commissuræ una ad unam, facie contra faciem, eo quod sibi invicem cohæreant. (f) Vela capillacea.] *Schol:* τρίχινοι καλυπτῆρες, e capillis conserta opercula. (f) Tegmen] σκέπην. *In aliis est*, σκέπειν. S. *August: quæst:* 108. operite super tabernaculum, *& addit q. ultima*, id est, quæ venirent super, non a parte tecti, sed supercingendo: *quam interdum esse notionem istius dictionis*, super, *docet locut.* 110. (h) Circulos.] *Ita* S. *August: quod græce est*, κρίκους. *alii vertunt*, fibulas. (i) In eo, quod abundat.] εἰς τὸ πλεονάζον. *Ab aliis libris abest illud*, εἰς. S. *August: hunc locum, quem difficillimum judicat, sic refert*: Et suppones in velis tabernaculi dimidium veli, quod superaverit, subteges, quod abundat de velis tabernaculi, subteges post tabernaculum, cubitum ex hoc, & cubitum ex hoc, *&c.* (k) Duos anconiscos] S. *August: locis indicatis*: duos anconiscos, (*al.* anconicos) columnæ uni consistentes ex adverso, *& addit q.* 109. Anconicos autem dicit, quos vulgo vocamus ancones: sicut sunt in columnis cellarum vinariarum, quibus incumbunt ligna quæ cupas ferunt. Ducta est autem similitudo verbi a cubitis, ubi flectuntur manus, quibus incumbunt recumbentes, qui græce, ἀγκῶνες, vocantur. *Quare alii* cubitulos *sunt interpretati. Symm:* κατοχὰς, retinacula. (l) Omnibus columnis.] S. *August:* omnes columnas: *utraque est non inusitata locut.* (m) Bases.] S. *August: q.* 110. Bases non eas tantum videtur dicere scriptura, quibus columnæ ab imo fulciuntur; sed etiam superiores; quæ capitella nos dicimus. *Idem Origenes homil:* 9. (n) Commissuram.] *Sic* S. *August: quod græce est*, σύμβλησιν, *aut, ut in aliis codicibus*, συμβολήν. *quæ dictio non semel in hoc capite est usurpata, atque idem valet.* (o) Columnæ uni.] *Hic in aliquot codicibus sequitur*, εἰς ἀμφότερα τὰ μέρη αὐτοῦ, in ambas partes ejus: *quæ geminatio habetur etiam paulo superius: & eam notat* S. *August: in locut. & q. ultima.* (p) Cherubim] *de hac locutione dictum est In vulgata appellatur opus plumarium, aut plumarii.* S. *August: hoc loco in q. ultima habet*, super Cherubim. (q) Adductorium] *Ita* S. *August: græce est*, ἐπίσπαστρον, *& ab aliis solet dici tentorium.*

CAP. XXVII.

(a) AD Africum.] *Describuntur quatuor atrii latera per quatuor hæc hemisphærii partes, quæ sunt*, λὶψ, ἀπηλιώτης, θάλασσα, νότος, Africus, subsolanus,

subsolanus, mare, auster. In aliis codicibus sunt, νότ☉, βοῤῥᾶς, θάλασσα, ἀνατολαὶ, auster, aquilo, mare, oriens. & ita apud S. August. quæst. ultima. propterea quod latus atrij e deserto ad mare spectans non respiciebat ζέφυρον, favonium & æquinoctialem occidentem, sed ἀργέστην. & occidentem æstivum; idcirco hic ponitur λὶψ Africus, & ἀπηλιώτης Subsolanus ei adversus, & θάλασσα mare, eique contrarius νότ☉ Auster. (b) Uni lateri.] Schol. Alius, τῇ γωνίᾳ, angulo. (c) Columnæ.] Notat Theodoretus quæst. 60. quod hic est, στῦλοι, alios interpretes dixisse, σανίδας, tabulas. (d) Eorum.] videtur referri ad tentoria: græce est, αὐτῶν, quod posset etiam verti, earum, ut habet hic S. August. quasi subintellexerit, cortynarum, aut quiddam ejusmodi: hebræus & chaldæus habent, ejus, id est, lateris; & infra in similibus locis. S. August. interdum habet, ejus, interdum eorum. (e) Et arcus.] In aliis libris est, καὶ ψαλίδες αὐτῶν. Et apud S. August. & arcus earum. Alii autem pro circulis & arcubus dixerunt fibulas & forcipes. (f) Quæ ad mare.] τὸ κατὰ θάλασσαν, & videtur referri ad latitudinem, quæ græce est, τὸ εὖρ☉, Paulo post autem est, τῆς αὐλῆς τῆς πρὸς νότον. ut illud τῆς, referatur ad ipsum atrium. Sic apud S. August. latitudo atrij, quæ est ad mare, & latitudo atrij, quod est ad orientem. (g) Cocco torto.] S August. habet, cocco neto & bysso torta, in aliqua autem editione est, κοκκίνου κεκλωσμένου καὶ βύσσου νενησμένης, cocco torto & bysso neta. (h) Acu picti.] τοῦ ῥαφιδευτοῦ. S. Aug. habet, acu picta. Sed videtur intelligendum, operis acu picti: ut paulo post habet ipsemet S. Aug. (i) Ex olivis] Schol. ἐκ σπερμάτων, de seminibus. (k) Ad lumen accendendum.] εἰς φῶς καῦσαι. Ab aliis libris abest illud, καῦσαι.

CAP: XXVIII.

(a) SApientiæ.] dictio σοφίας, abest ab aliquot exemplaribus, nec refertur à S. Aug. q. 114. (b) Sensus.] fatetur ibidem S. Aug. hoc latine esse, quod græce est, αἰσθήσεως, verum quoniam scriptura de sensu interiore, quem intellectum vocamus, sic loqui solet; propterea in latinis codicibus hic fuisse, spiritu intellectus; cum tamen alibi sit, sensus; ut in epist. ad hebr. cap. 5. (c) Ad sanctum.] εἰς τὸ ἅγιον, quod interdum valet, ad sanctuarium. quemadmodum paulo inferius in hoc eodem capite, εἰσιόντι εἰς τὸ ἅγιον, ubi S. August. in locut. habet, in sanctum: quæst. autem 119. in sanctuarium. Sed potest etiam significare, ad sanctitatem, ut sanctificetur. (d) Superhumerale.] S. Hieron. ad Fabiolam, LXX ἐπωμίδα, id est, superhumerale, appellant. Aquila, ἐπένδυμα. nos Ephod suo ponimus nomine. Interpr. Origenis, & S. August. dicunt, humerale. (e) Cosymbotam.] Putavimus retinendam dictionem græcam, quam etiam retinet S. Hieronymus ad Marcellam. S. August. q. 114. habet cum cornibus, & hæc addit, Tunicam vero cum cornibus honestius putarunt latini interpretes dici, quam si dicerent, cum cirris, qui bene dispositi ornamento esse vestibus solent. Sed alij interpretantur strictam, & præcinctam: quæ interpretatio non videtur inepta; cum infra in hoc eodem capite cosymboti, vel cosymbi nodos significent. Alii ex hebræo vertunt, ocellatam. (f) Cidarim.] Schol. κατὰ τὸ σαμαρειτικόν. Apud Samariticum, πῖλον, pileum: ἤτοι καθ' ἑτέραν γραφὴν, vel secundum aliam scripturam, μίτραν, mitram. Theodoretus dictionem, μίτραν, agnoscit ex LXX. Sed ad significandum tæniam, quæ frontem tegebat. S. Hieron. ad Fabiolam: hoc græci & nostri, πίλαν, nonnulli galerum vocant. Conferenda sunt cum ijs, quæ à S. Hieron. ea quæ à Theodoreto quæst. 60. & à S. August. hic quæst. 123. & in Levit. quæst. 81. afferuntur. Zonam.] S. Hier. ad Fabiolam. nos cingulum, vel baltheum, vel zonam possumus dicere. S. August. utitur vocabulo zonæ. (g) Coccum.] Notat S. Hieron. ad Fabiolam, pro cocco apud hebræos scribi vermiculum, & deputari igni, &ætheri, qui hebraice Sen appelletur, quod Aquila διάφανον, Symm. διάφανον, id est perspicuum, & dilucidum sit interpretatus. (h) De bysso torta.] Schol. Alius, ἐκ χρυσίου, καὶ ὑακίνθου, καὶ πορφύρας, καὶ κοκκίνου νενησμένου, καὶ βύσσου κεκλωσμένης, ex auro, & hyacintho, & purpura, & cocco neto, & bysso torta. (i) Smaragdi.] S. August. q. 115. habet, onychinos. S. Hieron. ad Fabiolam. Qui hebraice dicuntur Soom, ab Aquila, & Symmacho, & Theodotione onychini, a LXX Smaragdi transferuntur. Josephus sardonychas vocat, cum hebræo Aquilaque consentiens: ut vel colorem lapidum, vel patriam demonstraret. (k) Secundum generationes.] S. August. ibidem. juxta ordinem nativitatis eorum. (l) Et pones.] Schol. Alius, περικεκυκλωμένους καὶ συνεσφραγισμένους χρυσίῳ ποιήσεις αὐτοὺς, καὶ θήσεις, circumdatos, & conclusos auro facies eos & pones. (m) Aspidiscas] Ita S. August. ibidem, ac de etymologia nominis disputat. Alii uncinos verterunt. (n) Secundum paromidas earum ex anterioribus.] hæc absunt ab hebræo, & chaldæo. Complutensis habet, secundum superhumeralia eorum, recte, an secus, non ausim dicere. Non enim videtur esse idem, παρωμὶς & ἐπωμίς. (o) Spithami.] S. August. ibidem, Spithamus autem longitudo & Spithamus latitudo, latini quidem interpretati sunt mensuram extentæ palmæ a fine pollicis usque ad finem digiti minimi. (p) Saphirus] S. Hieron. ibidem inquit Symm. pro smaragdo transtulisse, ceraunium. (q) Ligurius.] S. Hieron. ingenue fatetur se ignorare, quis iste lapis sit; nisi si hyacinthus sit. Apud Theophrastum & Plinium fit mentio lyncurii. (r) Unusquisque.] ἕκαστ☉. in aliis est, ἑκάστου, uniuscujusque, sed longius ab hebræo. (s) Fimbrias complectentes.] Sic S. August. q. 116. quod græce est, κροσσοὺς συμπεπλεγμένους, & alii vertunt, catenas connexas. (t) Catenatum.] Symm. βροχωτὸν, laqueatum. (u) Puro] Hic in Complutensi multa sequuntur, quæ in collatis codicibus non sunt inventa, neque significantur à S. August. Respondent tamen satis vulgatæ. (x) Introeunti.] Sic manuscripti, & S. August. in locutionibus bis in hoc capite notat hanc locutionem, quam inquit potius se credidisse notandam, quam corrigendam: quod aliqui latini fecissent. In Compl. est, εἰσιὼν, intrans. (y) Et pones.] Hæc vicissim hoc loco absunt à Compl. usque ad illud, Et impones. Atque idem S. August. notat hanc locutionem, fimbrias, catenata: quorum loco in Compl. paulo ante videtur dictum, καὶ ἐπιθήσεις τοὺς κροσσοὺς, καὶ τὰ ἁλυσιδωτὰ, &c. & impones fimbrias, & catenata, &c. (z) Subuculam.] Sic S. Hieron. ad Fabiolam: subtunicalem, ad Marcellam scribens: quod græce est, ὑποδύτην ποδήρη. S. August. q. 118. & facies tunicam talarem hyacinthinam. (aa) Peristomium.] S. August. [ibi]dem, id est, qua caput ejiciatur. S. Hieron. ibidem, quod vulgo capitium vo[cant]. (bb) Ex ipso.] ἐξ αὐτοῦ, & videtur subintelligi, peristomio. [S.] August. tamen ibidem habet, ex ipsa, & addit, id est ut ex seipsa sit ipsa [...] contexta cum veste. (cc) Et erit Aaron.] S. August: q. 119. nec ma[...] to aliter in loc. Et erit Aaron cum cœperit fungi sacerdotio, audietur vo[x] ejus intranti, &c. Theodotio, ἐπὶ ἀαρὼν. Aquila, & Symmac. ἐπὶ τὸ ἀαρὼν, super Aaron. (dd) Tortam.] S. August: q. 120. hyacinthum du[pli]cem tortam (ee) Super mitram.] Aquila, & Theodotio, ἐπὶ τῆς κιδάρεως, super cidarim. (ff) Nodi.] οἱ κοσυμβωτοὶ, aut, ut alii codices, οἱ κόσυμβοι. Schol. ceteri, αἱ συσφίγξεις, constrictiones.

CAP. XXIX.

(a) SAnctificabis eos.] in aliis libris est, ἁγιάσαι αὐτοὺς, ad sanctificandum eos. (b) Lagana azyma,] Schol. κολλύρας ἀζύμους ἀναμεμιγμένας, [...]centas azymas permistas. (c) Talarem.] καὶ τὸν χιτῶνα τὸν ποδήρη. In aliquo codice est, καὶ τὸν ποδήρη, & poderem, id est, tunicam talarem: quod respondet hebræo, & vulgatæ. Theodotio, τὸν χιτῶνα, καὶ τὸ ἐπενδύτην τῆς ἐπωμίδ☉, tunicam & pallium superhumeralis. Symmac τὸν χιτῶνα, καὶ τὸ ἐπένδυμα τοῦ ἐπωμίδιου τ☉, tunicam & superindumentum superindumenti, id est, tunicam illam hyacinthinam, quæ ad tunicam illam simplicem lineam intimam relata [...] superindumentum; sed substernebatur alteri superindumento, nimirum [su]perhumerali. Huc videtur spectasse Theodoretus; cum dixit, ἐπενδύτην [...] scriptura vocari poderem, quod ad pedes usque perveniret. Superiore tamen capite vocata est, ὑποδύτης, quod, ut diximus, substernitur superhumerali. (d) Laminam.] Symm. ἀφόρισμα, separationem, id est, eximium illud signe. Schol. Alius τὸ ἅγιον, sanctitatem. Fortasse autem hæc varietas pertinet ad illud, quod sequitur, τὸ ἁγίασμα, sanctificationem. (e) Zonam.] Theodotio, ζώνη ἀαρὼν, zona Aaron, Aquila, διὰ ζώνην ἀαρὼν, per zonam Aaron. Vulgata convenit cum Theodotione. (f) Et consummabis.] Ita S. August. q. 125. quod græce est, τελειώσεις, & sic solet vertere plerumque hoc verbum, quod alii dicunt, consecrare: superiore capite eadem vox hebræa reddita est, καὶ ἐμπλήσεις, & implebis. (g) Aaron.] In aliis libris est, τὰς χεῖρας ἀαρὼν καὶ τὰς χεῖρας τῶν υἱῶν αὐτοῦ, & S. August. manus Aaron, & manus filiorum ejus. (h) Pennam.] τὸν λοβὸν. Sic S. August. in Levit. q. 22. quod in vulgata est, reticulum. Theodoretus q. 61. testatur alios interpretes dixisse, περιττὸν, quod excedit. (i) Peccati.] Alii codices, ἁμαρτία, peccatum, id est, sacrificium pro peccato. (k) Suavitatis.] Theodoretus q. 62. Alii quidem interpretes, pro, εὐωδίας, posuerunt, εὐαρεστήσεως, acceptationis. (l) Thymiama.] quasi incensum: nam hujusmodi sacrificium hebræus vocat ignitionem. Diximus etiam superius de ista dictione. In aliis libris est, θυσίασμα, sacrificium. (m) Summitatem.] Schol. τὸ ἀκρότηλον, pollicem (n) Qui ab altari] τοῦ ἀπὸ τοῦ θυσιαστηρίου. Alii codices, τοῦ ἐπάνω τοῦ θυσιαστηρίου, qui super altare, alij, ἀπὸ τοῦ αἵματ☉ τοῦ θυσιαστηρίου, de sanguine altaris. (o) Adipem ejus] Schol: Alius interpres addit ex hebræo, καὶ τὴν κέρκον, & caudam. (p) Brachium] Schol: ceteri, τὴν κνήμην, femur. (q) Illa.] αὐτά. Alii codices, αὐτοὺς, illos. (r) Oblatio.] græce est, κάρπωμα. hebraice autem est eadem dictio, quæ paulo ante dicta est Thymiama. (s) Aaron.] S. August: q. 128. id est ipsius Aaron: hoc enim pertinere voluit ad summum sacerdotem. (t) Purificationis.] τοῦ καθαρισμοῦ. Aquila, Symm. & Theodotio, ἐξιλασμοῦ, expiationis, aut propitiationis. Ita enim vertit S. Aug: q. 133. (u) Purificabis.] Schol. ceteri, ἐξιλάσῃ, expiabis. (x) Sancti.] Ita S. August: q. 130. ubi de hoc loco disputat. In alijs codicibus est, τῶν ἁγίων, sanctorum. (y) In] Theodoretus q. 64. Genus est mensuræ vini & olei apud hebræos; continet [sex]tem, ut ait Josephus, duas choas atticas.

CAP. XXX.

(a) IMputribilibus; & facies illud cubiti longitudinem.] In Complutensi est, ἀσήπτων ποιήσεις αὐτὸ, πήχεως τὸ μῆκ☉: imputribilibus facies illud. Cubiti longitudo, &c. (b) Duobus lateribus.] Ita S. August: q. 131. ubi de hoc loco disputat. Posset tamen dici, ad duo latera facies in duabus costis: nam græce est, εἰς τὰ δύο κλίτη ποιήσεις ἐν τοῖς δυσὶ πλευροῖς. (c) Amitibus.] Sic idem q. 132. & addit: Quos annulos dixerat, arcus dicit. Annulos quippe pro rotundis ansis posuit. Et quid est aliud annulus, nisi circulus, nisi undique arcus? Ideo quidam nolentes arcus dicere, thecas interpretati sunt, quibus amites inducerentur, dicentes, & erunt thecæ amitibus, quasi græcus hoc non posset dicere, cum etiam thecæ græcum verbum sit. Dixit autem, ψαλίδες, quod arcus interpretatur. Eodem modo redditur invenitur dictio ista apud S. August: supra cap. 27. Quod autem pertinet ad amites, alii habent, vectes, quemadmodum & c. 27. Ibi tamen græce est, ἀναφορεῦς, hic autem est, σκυτάλαις, quamvis in hebræo eadem sit dictio. (d) Testimoniorum.] In Complutensi est, τοῦ μαρτυρίου, testimonii. Alii codices manuscripti addunt, κατὰ πρόσωπον ἱλαστηρίου, ὅ ἐστιν ἐπὶ τῶν μαρτυρίων, ad faciem propitiatorii, quod est super testimonia: quæ respondent vulgatæ. (e) Sero.] ὀψέ. Abest ab aliquot codicibus. S. August: in locutionibus habet, & conjungit cum sequentibus, sero incendet super illud. Notat etiam, sero dictum esse pro vespere. (f) Semper.] abest ista dictio à S. August. q. 133. & ἐνδελεχισμοῦ, & διαπαντὸς, videri possunt duæ ejusdem hebraicæ dictionis interpretationes. (g) Eorum.] Ita etiam S. August. In Compl. est, ὑμῶν, vestras: quæ varietas est etiam paulo inferius. (h) Super illud.] Alij codices, καὶ ἐξιλάσεται ἀαρὼν ἐπὶ τῶν κεράτων αὐτοῦ ἅπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ ἀπὸ τοῦ αἵματ☉ τοῦ καθαρισμοῦ τῶν ἁμαρτιῶν. Et S. August: ibidem. Et depropitiabit Aaron, (vel exorabit) super cornua ejus semel in anno de sanguine purificationis delictorum. Alii codices, ut etiam Compl. post verbum, ἁμαρτιῶν, addunt, τοῦ ἐξιλασμοῦ, depropitiationis, quæ est altera interpretatio. Nam Aquila pro, τοῦ καθαρισμοῦ, dixit. ἐξιλασμοῦ. (i) Purificabat illud.] In aliis libris est, ἅπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ καθαριεῖ αὐτό. & apud S. August: semel in anno purificabit illud. (k) Redemptiones.] λύτρα, id est, pretia pro redemptione. S. August. in locut. dabunt singuli redemptionem. Schol. Alius, ἐξίλασμα.

ἐξίλασμα, (al. ἐξιλασμῶν,) expiationem. (l) Quicumque transibunt ad visitationem.] Schol. ὁ παραπορευόμενος ἐν τοῖς ἀριθμοῖς, qui vadit in numeris, vel, ad numeros, S. August. q. 134. Quid est, quod ait, si acceperis computationem filiorum Israel in visitatione eorum; nisi quia jubet eos aliquando visitari, & computari, id est numerari? Quod in David propterea vindicatum intelligendum est; quia Deus non jusserat. De constructione hujus periodi disputat in locut. (m) Omnis, qui transit ad visitationem.] Schol. Alius, πᾶς ὁ πορευόμενος ἐν τοῖς ἀριθμοῖς, omnis, qui vadit ad numeros. Et est vocabulum castrense. (n) Cum accedent.] In aliis libris est, ἢ ὅταν προσπορεύωνται, vel quando accedent. (o) Cum ingredientur in tabernaculum testimonii, lavabunt aqua.] hæc absunt ab aliis codicibus: ab aliis quibusdam tantum illa, lavabunt aqua. (p) Suavitates.] ἡδύσματα, Aquila, ἀρώματα, aromata, ut vulgata. De hedysmatis Plinius, & alii. (q) Non facietis.] Schol. ceteri, οὐ ποιηθήσεται, non fiet.

CAP. XXXI.

(a) QUi Or.] τῆς ὤρ. nisi legendum sit, τοῦ ὤρ. In aliis quidem libris est, υἱοῦ ὤρ. filii Or. (b) Netum.] In aliis codicibus sequitur, καὶ τὴν βύσσον τὴν κεκλωσμένην, & byssum tortam. Ab hebræo autem & hæc, & alia ex præcedentibus absunt. (c) Et lapidaria.] In aliis libris partim est, καὶ εἰς τὰ λιθουργικὰ ἔργα, καὶ εἰς τὰ τεκτονικὰ τῶν ξύλων, & ad lapidaria opera, & ad fabrilia lignorum: partim, καὶ τὰ λιθουργικὰ εἰς τὰ ἔργα, καὶ τὰ τεκτονικὰ τῶν ξύλων, & lapidaria ad opera, & fabrilia lignorum, (d) Et elaborabunt.] ἐργάσονται, alii libri, καὶ ποιήσουσι, & facient. (e) Domino vobis.] A Compl. abest illud, κυρίῳ, Domino, quemadmodum & a vulgata. In aliqua editione est, κυρίῳ, καὶ ὑμῖν, Domino, & vobis. (f) Et filiis Israel] disputat de hoc loco S. August. q. 139. & dubitat, an ita interpungendum sit, æternum inter me, & filiis Israel signum, &c.

CAP. XXXII.

(a) COnvenit.] συνέστη. Schol. Alius, συνηθροίσθη, ἢ ἐπανέστη, congregatus est, vel insurrexit. S. August. in locut. consurrexit. (b) Stylo.] γραφίδι. Schol. Alius, ἐν τέχνῃ, in arte. (c) Fecit eas vitulum conflatilem, & dixit.] Alii codices, ἐποίησαν, & εἶπαν fecerunt, & dixerunt. (d) Mandasti.] In Complut. est, ἐνετειλα, mandavi. (d) Dare eis.] Alii codices, δοῦναι τῷ σπέρματι αὐτῶν, dare semini eorum. (f) Ad servandum.] διατηρῆσαι. In aliis libris est, περὶ τῆς κακίας ἧς ἐπεποίησαι. & apud S. August. q. 143. de malitia, quam dixit facere populo suo. In aliis, ἐπὶ τῇ κακίᾳ ᾗ εἶπε ποιῆσαι, super malitia, quam dixit facere. (g) Non est vox.] Schol. ἀντὶ τοῦ, ὅτε νικώντων, ὅτε φευγόντων. Pro eo, ac si diceret, neque vincentium, neque fugientium. Samariticus, οὐκέτι φωνὴ ἀποκρίσεως ἀνδρείας, καὶ οὐκέτι φωνὴ ἀποκρίσεως ἥττης, ἀλλὰ φωνὴν ἁμαρτιῶν ἐγὼ ἀκούω. non jam vox responsionis fortitudinis, (id est, respondens, ac præ se ferens fortitudinem) & non jam vox responsionis cladis: sed vocem delictorum ego audio. (h) Et cum vidisset.] Ita S. August. q. 146. videtur autem sumi pro eo, ac si diceret, & vidit: quamquam, si paulo post, ubi nos habemus, stetit autem Moyses, abesset illud, autem, sicut abest ab aliis editionibus, plana esset constructio. (i) Gaudium.] ἐπίχαρμα, quod potest etiam verti, ludibrium. S. August. videtur legisse, εἰς χάρμα. inquit enim q. 146. ut in gaudium venirent. (k) Quis ad Dominum.] Sic S. August. in locut. & posset accipi quasi dictum interrogando. In Compl. est, εἴ τις πρὸς κυρίῳ, si quis a Domino. (l) Implevistis.] Dictum est supra, verbum hoc locis hujusmodi valere idem, ac consecrare: & est phrasis hebraica. (m) Sin autem.] Ita S. August. q. 147. & S. Cyprianus de lapsis, & alibi, quod græce est, εἰ δὲ μὴ, & vetustiores latini dicebant, sin minus.

CAP. XXXIII.

(a) PRocede.] προπορεύου, In Compl. est, πορεύου καὶ ἀνάβηθι, & apud S. Aug. q. 149. Vade, & ascende. (b) Introducam.] In aliis libris, εἰσάξει. & S. Aug. q. 150. & introducet. (c) Manifeste.] S. Aug. q. 151. videtur hoc modo interpungere, ostende mihi temetipsum; manifeste ut videam te. Nam de ipsa dictione hæc addit: Quod habet græcus, γνωστῶς, hoc quidam latini interpretati sunt, manifeste, cum scriptura non dixerit, φανερῶς. Potuit ergo fortasse potius dici, si inveni gratiam in conspectu tuo; ostende mihi temetipsum, ut scienter videam te. AA. LL. γνωστῶς ἴδω σε, scienter videam te. (d) Sim inveniens.] Ita S. August. græce est, ὅπως ἂν ὦ εὑρηκώς, ut sim ille, qui inveni. (e) Magna.] Abest hæc dictio, μέγα, ab aliquot codicibus, & a S. Augustino. (f) Veneris.] In aliis libris additur, μεθ' ἡμῶν. & S. Aug. q. 154. si non tuipse simul veneris nobiscum. (g) Teipsum.] Alii codices, δεῖξόν μοι τὴν σεαυτοῦ δόξαν. & S. August. ostende mihi gloriam tuam. (h) Prior te gloria mea.] S. August. ante te in gloria mea. (i) Et vocabo nomine meo Dominus ante te.] In aliqua editione loco istorum verborum legitur, τῷ ὀνόματι κυρίου ἐναντίον σου. Et S. August ibidem. Et vocabo nomine Domini in conspectu tuo. In Comp. ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, κύριος ἐναντίον σου. in nomine meo, Dominus in conspectu tuo. Quid autem sibi velit illud, vocabo nomine; disputat ibidem S. August. (k) Stabis supra petram. Statim vero.] In aliis libris est, καὶ στήσῃ, & stabis. itemque apud S. Aug. a quo tamen abest illud, vero: & interpretatur, id est, statim ut transiet gloria mea; stabis supra petram. (l) Caverna petræ. S. Aug. ibidem, Munimen firmissimum significat. Alii autem interpretati sunt, in spelunca petræ. Sed græcus habet ὀπὴν hoc enim foramen, vel cavernam, rectius interpretamur.

CAP. XXXIV.

(a) EXcide.] Ita S. August. in extremo q. 154. quod græce est, λάξευσον, S. Hier. in epist. ad Suniam in extremo docet, λαξευτήριον, dolatorium dici posse. (b) Sicut & primæ.] S. August. in locut. subauditur, fuerunt: unde hoc verbum nostri interpretes etiam addendum putaverunt. In extremo q. 154. habet, sicut & primas. (c) Et vocavit nomine Domini.] Hebraismus, pro, vocavit nomen Domini. Eusebius Cæsariensis, ἐλάλησε, locutus est. (d) Dominus Deus.] Alii codices, κύριος κύριος ὁ θεὸς Dominus, Dominus Deus. Eusebius Cæsar. κύριε κύριε, Domine, Domine. Vulgata, Dominator Domine Deus. (e) Et misericordiam.] In aliis libris, καὶ ποιῶν ἔλεος, & faciens misericordiam. (f) Ponas.] In aliis, θῇς. S. August. in locut. ne quando ponat. & q. 157. testatur sic habuisse græcum, paulo tamen inferius & ipse habet, ne forte ponas. quod constat ex q. 158. (g) Ne tibi.] Alii, μήποτε γένηται, ne forte fiat. (h) Et sculptilia Deorum eorum combur etis in igni.] Hæc absunt ab hebræo, & vulgata. (i) Deos alios.] Alii libri, θεῷ ἑτέρῳ, Deum alterum. (k) Zelans nomen.] S. August. q. 158. id est, ipsum nomen, quod Dominus Deus dicitur, Zelans est, quia Deus Zelator est. In uno pervetusto codice est, ζηλωτὸν ὄνομα αὐτοῦ. Zeli plenum nomen ejus. (l) Et comedas de eis.] Alii libri, καὶ φάγῃς τῶν θυσιῶν αὐτῶν, & comedas de sacrificiis eorum. (m) Tuæ.] hebræus habet, ejus, id est, populi serentis super terram: & hanc sententiam reddit vulgata. (n) Fornicentur filii tui.] Alii libri, καὶ ἐκπορνεύσωσι τοὺς υἱούς σου, & fornicari faciant filios tuos: quod optime conveniret, si supra legeretur, ejus. (o) Sationi, & messi requies.] τῷ σπόρῳ καὶ τῷ ἀμητῷ κατάπαυσις. Alii libri, καταπαύσεις. Et S. August. q. 160. de satione & messe requiesces. (p) Principium messionis tritici.] Alii codices, ἀρχὴ τῶν πρωτογεννημάτων, principium primorum fructuum. In vulgata videtur utrumque fere conjungi, in primitiis frugum messis tuæ triticeæ. (q) Terram tuam.] S. Aug. q. 161. de terra tua.] Sed eodem sensu. (r) Incensorum.] θυμιαμάτων. In aliis partim, θυσιασμάτων, partim, θυμάτων. S. August. in locut. & q. 162. non occides super fermentum sanguinem immolatorum meorum. De hac dictione dictum est supra cap. 23. (s) Sacrificia.] θύματα. In aliquo libro est, θῦμα. & apud S. August. in locut. & q. 163. Et non dormiet in mane. (al. usque in mane) immolatio solennitatis Paschæ. (t) Cutis.] χρώματος, & potest etiam verti, coloris. In aliis libris est χρωτὸς, quod aut idem significat, aut, corporis. Interpr. Origenis hom. 12. & erat glorificata facies ejus, & color vultus ejus.

CAP. XXXV.

(a) TUnicam talarem.] ποδήρη. In Compl. est, καὶ εἰς τὸ λόγιον, ad rationale. Verum & in numero, & in ordine, & in qualitate rerum, quæ faciendæ commemorantur, multæ sunt codicum varietates: nec satis causæ visum est, cur omnes indicarentur. Possunt enim magnam partem peti ex vulgatis editionibus. Complutenses eo spectarunt, ut græca vulgatæ latinæ responderet. (b) Operimenta.] κατακαλύμματα, aut, ut alii, καλύμματα. Schol. ceteri, τὴν σκέπην αὐτῶν, tegmen eorum. (c) In eis.] In aliis codicibus additur, ἐν τῷ ἁγίῳ, in sancto. (d) Et quibus visum est animæ eorum] Schol. Alius, ἑκούσιον καρδίαν, corde spontaneo. (e) Et pelles arietum.] In aliquo codice est, καὶ πᾶς ᾧ εὑρέθη παρ' αὐτῷ δέρματα κριῶν ἠρυθροδανωμένα, & apud S. August: in locut. Et omnis, cui inventum est apud eum coria arietum rubricata. (f) Demens demptionem. S. August. in locut. Omnis afferens redemptionem, argentum, & æs attulerunt, redemptiones Domino. quæst. autem 168. Omnis afferrens demptionem, argentum, & æs, attulerunt, demptionem Domino: atque hæc adjungit, tanquam diceret, omnis qui attulit; attulit illud, atque illud, inter cetera, quæ dicebat, & argentum, & æs commemorans. Demptionem sane interpretati sunt latini, quod græcus habet, ἀφαίρεμα. Appellata est autem demptio, eo quod sibi demeret, qui Domino offerret. (g) Menti earum.] S. Aug. in locut. sensu suo. itemque paulo inferius, ubi græce est eadem dictio, διάνοια, ipse habet, quorum afferebat sensus eorum. Sed tamen paulo superius, ubi græce est, σοφὴ τῇ διανοίᾳ, apud illum est, sapiens mente: atque ita videtur tutius verti. (h) Et compositiones.] In aliquo codice est, καὶ εἰς τὰς συνθέσεις, & ad compositiones. In Compl: καὶ τὰς συνθέσεις, καὶ τὸ ἔλαιον, & compositiones, & oleum: & ita S. August. in locut.

CAP. XXXVI.

(a) PErtinentia ad sancta.] aut, ad sanctuarium, ut Complutensis: græce est, τὰ κατὰ τὰ ἅγια καθήκοντα. & in uno pervetusto codice, τὰ καθήκοντα. ac posset fortasse etiam reddi, ea, quæ secundum sancta officia. (b) Demptiones.] In multis codicibus S. August. q 170. pro, demptiones, corrupte videtur legi, demptum æs. (c) Mane.] Aliquot codices, τὸ πρωῒ πρωΐ. mane, mane. (d) Et dixit.] Alij codices, καὶ εἶπαν. & S. August. q. 121. ita refert, & dixerunt Moysi. (e) Secundum opera.] Alij codices, παρὰ τὰ ἔργα, præter opera. (f) Stolas sanctorum. Ita vetusti codices collati, & hunc eundem ordinem præ se fert S. August. In Complutensi autem, quemadmodum & in vulgata, hæc, quæ ad vestes sacerdotales pertinent, rejiciuntur in caput 39. hic autem subjiciuntur, quæ ad tabernaculi constructionem. (g) Partibus] In aliquot codicibus additur αὐτοῦ, & apud S. Aug. in locut. partibus ejus. (h) Complicata.] In Compl. συμπεπλεγμένον, complicatum. (i) Exculpta.] ἐγγεγλυμμένα. Alii codices, ἐγγεχαραγμένα, inscripta. Complutensis, ἐγγεγλυμμέναι σφραγῖδες, insculpti sigilli. (k) Aspidiscas.] De hoc vocabulo dictum est supra. Scholion insertum quæst. Theodoreti, Hæ majores quidem erant numismatis, rotundæ autem sicut numisma, & scutum. Utraque enim orbicularia sunt. (l) Annulos.] Alii codices addunt, duos, ἐπὶ τοὺς δύο δακτυλίους. (m) Et imposuerunt in duos humeros.] Pro his in Compl. legitur, καὶ ἐπέθηκαν ἐπὶ τὰς δύο ἀσπιδίσκας τοὺς ὤμους, & imposuerunt super duobus uncinis humeros, &c. (n) Super summitatem.] ἐπ' ἄκρου. Alii libri, ἀπ' ἄκρου. a summitate: & a Complutensi abest sequens, &c. (o) Super marginem.] ἐπὶ τὸ λῶμα. In aliis libris est; καὶ ἐπέθηκαν ἐπ' αὐτῷ λῶμα, & super eam imposuerunt marginem.

CAP. XXXVII.

(a) UNius.] Hæc in Compl. & vulgata habentur cap. 36. & adnectuntur ea quæ pertinent ad constructionem ipsius tabernaculi: In extremo

extremo autem capite 36. ponuntur ea, quæ in nostra hoc loco sequuntur, Et fecerunt velamen, *&c. usque ad illud:* Et fecerunt atrium, *nec sine aliqua varietate in verbis ipsis.* (b) Eorum.] *Alij codices,* αὐτῦ. ejus. (c) Et fecerunt atrium.] *Hæc in Compl. & vulgata habentur, cap. 38. non longe ab initio.* (d) Africum.] λίβα. *In aliis quibusdam,* νότον, Austrum: *& ita S. August. in ultima illa diligenter perlegenda quæstione.* (e) Centum per centum.] *S. August. ibidem,* id est, centum cubita tentoriorum per centum cubita spatii: quod tenebant viginti columnæ. (f) Viginti.] *S. August. addit,* æreæ: *quod etiam repetit in latere ad Aquilonem.* (g) Et latus, quod est ad Austrum, centum per centum.] *Hæc absunt ab omnibus fere libris, & videntur esse ex alia interpretatione. Idem enim latus est, quod pertinet ad Africum, atque ad Austrum.* (h) Aulæa.] *S. August. ibidem,* Eadem dicit aulæa, quæ tentoria *id est,* αὐλαίας, *&* ἱςία. (i) Quindecim cubitorum, quod est a dorso.] *Ita interpungit S. August. & addit:* Dorsum appellat, quia posteriora tabernaculi erant: id est a parte occidentis: *& paulo post:* Manifestum est certe eadem duo dorsa dici hoc loco, cum commemorantur omnia quemadmodum facta sunt; quæ latera dicebantur, quando præcipiebatur, ut fierent. (k) Tabernaculi.] *Ita etiam Compl. Ac potest nomine tabernaculi significari atrium. S. quidem August. habet,* omnia aulæa atrii. (l) Texere de cocco, & bysso.] *Ita S. August. in loco. Complut.* ὕφανε τῷ ὑακίνθῳ, καὶ πορφύρᾳ, καὶ κοκκίνῳ νενησμένῳ καὶ βύσσῳ, texuit hyacintho, & purpura, & cocco neto, & bysso.

CAP. XXXVIII.

(a) ET fecit. [*Hæc in vulgata, & Compl. habentur cap. 37. & aliqua ex parte ad initium 38. Et res, quæ commemoratur, & ordo idem in utraque. Verba etiam, quibus exponuntur in Compl. proprius accedunt ad vulgatam & hebræum, quam nostra. Veruntamen pleraque illa in collatis codicibus non sunt inventa.* (b) Arcam.] *Aquila,* γλωσσόκομον, *quasi loculum & thecam rerum sanctarum.* (c) Extra.] *Hic in aliquot codicibus additur,* καὶ ἐποίησεν αὐτῇ κυμάτιον χρυσοῦν κύκλῳ, & fecit ei undulam auream in circuitu. (d) Et enthemia.] καὶ τὰ ἐνθέμια, *& paulo post,* καὶ τὸ ἐνθέμιον. *Ita in alio etiam codice pervetusto. In aliis est,* ἀνθέμια. &, ἀνθέμιον, *quibus item vocabulis significantur ea, quæ ornamenti causa adjunguntur, alibi quoque* σφαιρωτῆρες, *sphærulæ appellantur, & paulo ante,* βλαςοὶ ἐξέχοντες, *germina extantia.*

CAP. XXXIX.

(a) OMne aurum.] *Hæc in vulgata, & Complutensi habentur partim in cap. 38. & partim in 39.* (b) Viginti.] *In Compl. ut in vulgata est* triginta. (c) Septuaginta.] *Alii libri,* τετρακόσια καὶ ἑβδομήκοντα τάλαντα καὶ δισχίλιοι, quadringenta, & septuaginta talenta, & bis mille. *Compl.* τριακόσια, ἑβδομήκοντα τάλαντα, καὶ δισχίλιοι, καὶ τετρακόσιοι σίκλοι, trecenta septuaginta talenta, & bis mille, & quadringenti sicli; *& hoc loco sunt etiam quædam varietates inter vulgatam, & Complutensem.* (d) Reliquum.] *hæc usque ad,* & reliquam, *absunt a Compl. & vulgata.* (e) Et reliquam.] *Ita videtur vertendum illud,* καὶ τὴν καταλειφθεῖσαν, *quamvis Compl. verterint,* & receptam, *eodem tamen fortasse sensu. Nam &* reliquum aurum, *& reliquum* hyacinthum, *hoc videtur significare,* aurum, & hyacinthum, quæ recepta *erant,* oblata sunt, præter cetera jam memorata.

CAP. XL.

(a) PRopones.] προσθήσεις. *In Compl. est,* προσθήσεις, appones. (b) Holocaustomatum.] *Ita S. August. q. 172. & 173. quod græce est,* ὁλοκαυτωμάτων. (c) Et circumpones tabernaculum, & omnia ejus sanctificabis in circuitu.] *Hæc non sunt in Compl. sed horum loco ista, quæ respondent vulgatæ,* καὶ θήσεις τὸν λουτῆρα ἀναμέσον τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου, καὶ ἀναμέσον τοῦ θυσιαςηρίου, καὶ θήσεις ἐν αὐτῷ ὕδωρ. καὶ θήσεις τὴν αὐλὴν κύκλῳ, καὶ θήσεις τὸ καταπέτασμα τῆς πύλης τῆς αὐλῆς. Et pones labrum inter tabernaculum testimonii, & altare: & pones in eo aquam. Et pones atrium in circuitu: & pones velamen portæ tabernaculi. (d) Super tabernaculum.] *S. August.* 173. non utique desuper tectum, sed cingens columnas: quia de columnis dixerat quod statuerit tabernaculum. (e) Sub arca.] *In Compl. ut in vulgata additur,* καὶ ἐπέθηκεν τὸ ἱλαςήριον ἐπάνω τῆς κιβωτοῦ, & imposuit propitiatorium super arcam. (f) Moysi.] *In Compl. additur, ut in vulgata,* καὶ ἔθηκε τὸ ἐπίσπαςρον τῆς θύρας τῆς σκηνῆς, & posuit tentorium portæ tabernaculi. (g) Tabernaculi.] *Et hic in Compl. & vulgata interponuntur multa de oblatione, & labro, & de lotione Moysis, & Aaron, quorum nonnulla habentur in nostra in extremo capitis 38.* (h) Statuit.] *S. Aug. ibidem videtur legisse,* Et super atrium. (i) Disjungebant.] ἀνεζεύγνυσαν. *S. August. ibidem.* Quando quidem non removebatur; nisi cum hoc signum dabatur disjungendi, hoc est castra movendi ex eo loco, ubi erant.

LEVITICUS.

CAP. I.

(a) ET revocavit.] καὶ ἀνεκάλεσε. *Ita libri veteres. In alijs,* καὶ ἐκάλεσε κύριος. Et vocavit Dominus. *& ita interpres Origen. homil. 1. Isychius presbyter in comm. in hunc librum,* juxta LXX non vocari, sed revocari Moysem scriptum est; *atque hunc locum diligenter tractat: notatque similem locutionem Exod. 35 sicut etiam est Exod. 31.* (b) Si holocaustoma.] *Ita libri veteres, & Cyrillus* ἐν τῷ περὶ τῆς ἐν πνεύματι προσκυνήσεως, *in tractatu de adoratione in spiritu, &c. In alijs est,* ὁλοκαυτώματα, holocaustomata. (c) Sacerdotes.] *Origenes videtur legisse,* ἱερέως, Sacerdotis. (d) Constipabunt.] *Alij libri,* ἐπιθήσουσιν, *& Interpr. Origenis,* imponent. (e) Adipem.] *Interpr. Origenis,* adipes, *& ita testatur Isychius esse apud LXX cum ipse antea esset interpretatus,* & quæ adhærent jecori. (f) Interanea.] *Ita Interpr. Origenis, quod græce est,* τὰ δὲ ἐγκοίλια, *Cyrillus habet,* τὰς δὲ κοιλίας, ventres autem. *Compl.* τὰ δὲ ἐν τῇ κοιλίᾳ, quæ autem in ventre. *Isychius, cum in textu haberet,* intestinis autem, & pedibus lotis aqua, *addit hæc:* Quod LXX edunt: Ea quæ sunt in ventre, & pedes aqua lavent. (g) Et imponent Sacerdotes. *In aliis libris est,* καὶ ἐπιθήσει ὁ ἱερεὺς, *& Interpr. Origenis,* & imponet sacerdos. (h) Sacrificium.] *Interpr. Origenis,* hostia est, & sacrificium. *Compl. paulo inferius,* κάρπωμα θυσίας. oblatio sacrificii. *Nostra respondet hebræo.* (i) Retorquebit.] *Schol.* Samariticus. καὶ ἀνακλάσει, & refringet. (k) Vesiculam gutteris.] *Ita Isychius, & vulgata, quod græce est,* τὸν πρόλοβον. *Theodotio,* τὴν φύσαν αὐτοῦ σὺν τοῖς πτίλοις, folliculũ ejus cum lanuginibus. J: Drusius apud Theodot. non φύσαν sed φῦσαν scribi ait, & forte inquit φῦσαν pro φύσας posuit sic in lingua Hellenistarum χάρις denotiat gaudium. χάραν. *Aquila,* τὴν σπίζουσαν, *(quamvis Isychius habeat* σπίον,*) tanquam partem illam, ut ait Theodoretus q. 1. quæ cibum recipit; & aliis partibus suppeditat* (l) Non dividet.] *Schol.* Samariticus, μαδίσει, λεπίσει, desquamabit, decorticabit. (m) Imponet.] ἐπιθήσει, *Compl.* ἐπιθύσει, sacrificabit. *Et hanc sententiam ita semper in hoc capite affert Isychius,* & adolebit super altare.

CAP. II.

(a) SAcrificium est.] *hoc abest ab hebræo, & vulgata, sicut etiam paulo inferius: & notat Isychius additum esse a LXX.* (b) Plenum.] πλήρη. *Alij libri,* πλήσει, implebit. *Isychius in textu,* ac deferet ad filios Aaron sacerdotis, quorum unus tollet pugillum plenum simila, *&c. nec multo aliter vulgata. Idem autem in comm. notat apud LXX non dici, quis sit qui in pugillo tollat, ut absolute offerentem significarent.* (c) Ex clibano, munus Domino, ex simila.] *Alii libri,* ἐν κλιβάνῳ καὶ ἐκ σεμιδάλεως, *& Isychius,* in clibano de simila. *interpr. Origenis habet,* ex clibano. (d) Offeret.] *Complut.* καὶ προσοίσεις τὴν θυσίαν, ὃ ἂν ποιήσῃ, & offeres sacrificium quodcunque feceris. (e) Novas torrefactas spicas vigentes comminutas.] νέα πεφρυγμένα χίδρα ἐρικτά. *Eusebius.* χίδρα ἐςὶν, ὅταν ἀπὸ τῶν ἀκμαζόντων ςαχύων λαβὼν διαθρύψῃ τις χερσὶν, ὁμοιεῖ ἀλέσας. ἐρικτὰ καὶ τὰ ἐν μύλῳ πτισθέντα καὶ φλοιὸν ἀποβαλόντα ὀσπριώδη λάχανα, χίδρα sunt, quando quis sumens de vigentibus spicis, conterit manibus, quasi molens: ἐρικτὰ, olera ex leguminibus, & quæ in mola sunt pista, & quæ corticem abjecerunt. *In Compl.* χίδρα ἐρικτὰ, *redduntur,* farra comminuta. *Isychius, & vulgata, hoc modo faciunt mentionem farris,* & confringes eas in modum farris. *Huic voci respondet* χίδρα *nisi fallor, sunt autem spicæ novæ ac virides, ut quidam volunt, aliter interpretantur. Moschopulus* περὶ σχεδῶν, χίδρα παρὰ ποῖ μὲν τὰ ἄγρια λάχανα, παρὰ δὲ ἑτέροις τὰ ὄσπρια, καὶ ἔτι παρ᾽ ἑτέροις τὰ ἀπὸ χλωρᾶς κριθῆς. χίδρα apud nonnullos sunt olera agrestia, apud alios legumina & porro apud alios, quæ ex viride hordeo exprimuntur. Affine in Arabica lingua Giris quæ est minutissima farina, pollen, pulvis molendini, ut exponit Stephanus, & cum Sylvaticus in Pandectis Medicinæ. כרמל quæ spica recens, tenera & plena: sic dico, spica כרמל dicitur cum adhuc mollis est ac delicata virens. Drus. *Aquila,* ἁπαλὰ λάχανα ὀσπριώδη, tenera olera ex leguminibus. *Theodotio,* πίονα ἄλφιτα, pingues farinas. *Interpr. Origenis hæc habet ad hunc locum pertinentia.* Si autem sacrificium offerat primitiarum de primitiis frugum, ut simila sic recens, id est nova, igni quoque eam torreri vult, & medio fractam esse (ne multum minutatum sit, quoniam primitiæ sunt) & bene purgata sit: *atque has easdem conditiones perpendit in anagoge.*

CAP. III.

(a) ADduxerit.] προσαγάγῃ. *Ita libri veteres, & Cyrillus pro eo, quod in aliis est,* προσοίσῃ. (b) Ante Dominum.] *Hæc absunt ab aliis codicibus, ut etiam a vulgata.* (c) Holocaustomatum in circuitu.] *Sic etiam Compl. Ab aliis codicibus græcis absunt: ab hebræo & vulgata illud* holocaustomatum, *non autem illud,* in circuitu. (d) Ventrem.] *Isychius cum haberet in textu,* vitalia, *sicut vulgata; hæc addit:* LXX ventrem id est cor: cujus secundo facit mentionem juxta LXX. quia duplicem habet operationem, &c. (e) Pennam.] *Hoc agnoscit ex LXX Isychius.* (f) Super altare.] *Hæc absunt à multis codicibus, ut etiam a vulgata.* (g) De ovibus.] *Isychius,* LXX vero si ab ovibus munus ejus, ab agnis, & hœdis, immaculatum offeret. Ovis enim & agnorum, & hœdorum genus esse videtur, &c. (h) Et lumbum.] *Isychius,* & caudam, vel etiam secundum LXX lumbum immaculatum. *Idem vero refert pro immaculato Symmachum dixisse integrum, Aquilam vero perfectum. Theodoretus quæst. 1. testatur ceteros interpretes dixisse, pro* ὀσφὺς, ἡ κέρκος, pro lumbus, cauda.

CAP. IV.

(a) NOn sponte.] ἀκουσίως. *Aquila,* ἐν ἀγνοίᾳ, *& vulgata,* per ignorantiam. (b) Ventre, & fimo.] *Isychius,* Cum intestinis & fimo, *LXX.* cum ventre & stercore. (c) Non sponte.] *Hoc loco abest dictio,*

ἐὰν, ab aliquot codicibus græcis, & ab interprete Origenis hom. 2. sicut etiam à vulgata. (d) Et latuerit.] Schol. παρορϑῇ λόγος, despectus fuerit sermo. (e) Quod non fiet.] ita interpres Origenis; quod græce est, ἣ οὐ ποιηθήσεται: & respondet hebræo; & ita paulo post etiam in Compl. in qua tamen hoc loco est, ὧν οὐ δεῖ ποιεῖν, quæ non oportet facere. (f) Sacerdos.] Compl. ἀρχιερεὺς: & confunduntur sæpe istæ voces. (g) Incensorum,] ϑυμιαμάτων. Schol. Alius, τῶν ἀρωμάτων, aromatum. (h) Basim.] Schol. Alius, εἰς τὸ ϑεμέλιον, ad fundamentum.

CAP. V.

(a) PEccatum.] In aliis libris & Compl. additur, αὐτοῦ, suum, & vulgata, iniquitatem suam, quam vocem nec Cyrillus agnoscit, nec habet lectio Vetus. S. August. quæst. 1. & accipiet peccatum: notatque abundare illud &, locutione usitata in scripturis: ac sane in aliquot libris est, καὶ λήψεται, quod respondet hebræo. Interp. Origenis, & ipsa accipiet peccatum e-jus. (b) Immundum.] Isychius, LXX addiderunt immundum. (c) Abominationum immundarum.] Idem notat has esse canes, & simias, quæ ab infidelibus colebantur, vel quodcumque reptile; quomodo quidem verterint Aquila, & Symmachus. (d) Pecorum.] Disputat. S. August. q. 2. sic maluisse verti κτηνῶν, quam dicendo, jumentorum, quod tamen haberent codices Latini. (e) Immundorum.] Ita S. August. In multis codicibus sequitur, καὶ μιαίνεται, in aliquibus, καὶ λάϑῃ ἀπ᾽ αὐτοῦ καὶ μιαίνεται, & latuerit ab eo, & inquinatus est. (f) Inquinatus fuerit] S. Aug. ab omni immundicia cujuslibet quam si tetigerit, & inquinabitur: & si latuerit eum, post hoc autem cognoverit, etiam deliquerit: & de horum verborum constructione disputat in extremo quæst. 3. Ac fortasse tota oratio pendet usque ad illud, Et confitebitur, aut ad illud, Et offeret. (g) Iniqua distinguens.] ἢ ἄνομος, ἢ διαστέλλων, in Compl. ἢ ἂν ὀμόσῃ διαστέλλουσα, & S. August. q. 3. quæcunque juraverit, distinguens. Et interp. Origenis hom. 3. quæ juraverit, pronuncians. Et respondet vulgatæ & hebræo. (h) Ante oculos.] Alius liber, ἐξ ὀφϑαλμῶν ab oculis. Ab aliis libris, & S. August. & interprete Origenis utrumque abest. (i) Et confitebitur peccatum, pro quibus.] καὶ ἐξαγορεύσει τὴν ἁμαρτίαν, περὶ ὧν. Compl. καὶ ἐξαγορεύσῃ τὴν ἁμαρτίαν, περὶ ἧς. S. August. Et confessus fuerit peccatum, quod peccavit. Interp. Origenis, pronunciet peccatum quod peccavit. Illud quidem περὶ ἧς, est in plerisque codicibus. (k) Adversus ipsum.] κατ᾽ αὐτῆς. Hoc non refertur ab interp. Origenis. S. August. Quod autem addit, adversus ipsum; quid intelligitur nisi, adversus ipsum peccatum confessus fuerit, id est, confitendo peccatum accusaverit? (l) Oblivio.] ἢ ἂν λάϑῃ αὐτὸν λήϑη. Apud Theodoretum quæst. 2. & in Compl. est, ἐὰν λάϑῃ αὐτὴν λήϑῃ, si latuerit eam oblivione. S. August. quæst. 5. Anima, si latuerit, cum oblivio est ei, id est, si oblivione factum fuerit, ut lateat eum, vel, eam. quæst. autem 20. si latuerit eum oblivione. Interp. Origenis, si qua latuerit. Schol. Alius, ἀδικήσει ἀδικίαν, injuste faciet injustitiam. Vel, ἐὰν παραβῇ παράβασιν, prævaricatus fuerit prævaricationem. (m) Non sponte.] Interp. Origenis. non volens. S. August. nolens: qui addit, hoc esse, a sanctis oblivione peccare, aliquid per oblivionem usurpare, quod debetur sanctis, sive sacerdotibus, sive oblationibus, &c. De hac re etiam Origenes & Theodoretus. (n) Siclorum siclo sanctorum.] Schol. σταϑμὸν ἐν σταϑμῷ ἁγίων, pondus in pondere sanctorum. Est cur malim σταϑμῶν. Sane in septuaginta τιμῆς ἀργυρίου σίκλων. Hieronymus, qui emi potest duobus siclis juxta pondus sanctuarii, notum ut שקל & pondus & siclum significet. Drus. Alii codices σίκλῳ τῷ ἁγίῳ, siclo sancto. (o) Peccatum] Sic etiam in aliquot codicibus additur, αὐτοῦ. S. August. quæst. 2. depravate, ut videtur, & non cognoverit peccatum suum: nam quæst. 20. habet, & acceperit peccatum suum. (p) In delictum.] Schol. εἰς λύτρωσιν, in redemptionem. (q) Deliquit enim delicto.] S. August: ibidem, deliquit enim delictum ante Deum. Isychius ex LXX, deliquit enim delictum ante Dominum. In aliis codicibus est, ἐπλημμέλησε γὰρ πλημμελείᾳ πλημμέλησιν: & apud S. August: ibidem paulo inferius, & quæst. 20. deliquit enim delicto delictum ante Dominum. Compl. cetera eodem modo: sed pro, πλημμελείᾳ, habet, πλημμέλειαν.

CAP. VI.

(a) QUæ sunt ad proximum.] Ita S. August quæst. 20. quod græce est, τὰ πρὸς τὸν πλησίον. ab aliquot codicibus abest illud τά. & interpres Origenis homil. 4. & mentietur proximo. (b) In desposito.] ἐν παραϑήκῃ. Interp. Origen. super deposito S. August. de commendatione. (c) Societate.] Schol. ἐν πιστώσει χειρὸς, in eo quod creditum est manui. πίστωσις χειρὸς, proprie quando manu rei alicui fidem facimus. Sic πίστωσις λόγων, quando Verbis idem fit. Drus. (d) De rapina] Schol. ἐν ἀναγκασμῷ, in violentia. ἀναγκασμὸς, quando aliquis cogitur reddere quod non accepit, aut solvere quod non debet; hinc Cohel 5 7. גזל משפט Coactio juris & æquitatis, quando videlicet judices compelluntur contra jus & æquum sententiam dicere. Aliis גזל est ἁρπαγὴ sive ἅρπαγμα, direptio, rapina melius, Drus. (e) Aut injuriam fecerit aliquam proximo.] Sic S. Aug. ibidem. interpr. Origenis, aut nocuit aliquid proximo. Schol. ἐσυκοφάντησεν, & paulo post pro ἀδίκημα, συκοφαντίαν. Isychius, Ceteri interpretes, Aquila, & Theodotio, & Symmachus, ubi dixerunt LXX, Si nocuit aliquid proximum suum; illi, Si calumniatus est aliquid. ἀδίκημα intelligitur quod injuste alteri extortum, sic calumnia, quod per calumniam ablatum. idem. (f) Perditionem.] Ita S. August. & interp. Origenis quod Græce est, ἀπώλειαν. & est hebraismus, significatque rem ipsam amissam. (g) Et reddat.] Interp. Origenis, & reddet. S. August. reddet. Isychius totum hunc locum sic refert. Erit cum peccaverit, & pœnituerit, & reddiderit rapinam, quam rapuit, vel injustitiam, quam injuste egit, aut depositum quod depositum est ei, sive perditum, quod invenit. (h) Fuerit] Ita interpungit interp. Origenis: & S. August. quæst. 9. eodem modo videtur interpungere. Idem vero quæst. 20. sic habet, Et qua die convictus fuerit delicti sui; offeret Domino, &c. (i) Ista holocaustosis.] ita S. August. quæst. 10. et putat, quod sequitur & ignis, redundare illud, &c. Sed interp. Origenis. Hoc holocaustum in crematione sua erit super altare, &c. (k) Catacarposim.] S. August. in suo codice latino habebat, & auferet holocarpoma, quod consumpserit: sed addit quæst. 9. Nisi forte illud est verum, quod in quodam græco invenimus. Non enim ait, auferet holocarposim, sed, auferet catacarposim, hoc est, reliquias holocausti, quod ignis consumpsit. Has autem reliquias, veluti est cinis & carbo, appellavit [illam holocaustosim] ejus rei nomine, quæ consumpta est, reliquias ipsius consumptionis appellans. Notat autem idem esse holocarpoma, quod holocaustosis: cur autem dicatur holocarpoma rationem reddit ipse Origenes homil. 5. (l) Holocaustosim.] Sic S. August. ut diximus. Interp. Origenis & holocaustum. In Compl. est, holocarposim. (m) Ab eo.] S. August. quæst. 12. Et ignis altaris semper ardebit ab eo. In aliis libris est, non, ἀπ᾽ αὐτοῦ. sed, ἐπ᾽ αὐτοῦ. Et Interp. Orig. & ignis altaris ardebit super illud. (n) Mane, mane.] S. August: & Interp. Orig. semel tantum habent. (o) Circumvoluta.] ἑλικτά. Ita libri vetustiores. In aliis est, ἐρικτά. & fortasse legendum, ἑλικτά, ut supra cap. 2. Isychius. Quod LXX sic ediderunt, consparsam offeret eam, buccellas, sacrificium boni odoris Domino, odorem .... consparsam eandem dicentes buccellas Et buccellas quidem dixisse intelliguntur, utpote multipliciter procedentem propter passiones per partes provenientes: consparsam autem, utpote in unum collectam: unde pro buccellis Symmachus dilatatam edidit. Quædam autem antigrapha, electa (videtur legendum, ἑλικτά) habent, id est, complexa; quia invicem sibi cohærent passiones Domini. Ex quibus verbis, utcunque se habeant, in mentem nobis interdum veniebat, suspicari, ἑλικτά. & ἐκ κλασμάτων, duas apud Isychium esse ejusdem rei interpretationes. S. August: q. 15. in codice græco, quo usus est, habuit, ἑλικτά, sed in latina interpretatione, in sartagine in oleo fiet consparsa, offeret eam fresa; quod videtur magis convenire vocabulo, ἑλικτά. Interp. Orig. In sartagine ex oleo fiet consparsa: offeret eam teneram. (p) Holocaustum erit.] Refert Isychius Aquilam edidisse, integrum erit, id est, non dividetur dentibus, non mandetur. (q) Quicunque aspersus.] In aliis codicibus, partim est, ὃ ῥαντισϑῇ ἐπ᾽ αὐτὸ, quod aspersum fuerit super illud, (& fortasse est hebraismus, ut intelligatur, illud super quod aspersus est) partim, ᾧ ἂν ῥαντισϑῇ ἐπ᾽ αὐτῷ, cuicunque respersus fuerit super illud.

CAP. VII.

(a) SAlutaris] σωτηρίου. Sic vetustiores codices, & Interp. Orig. In aliquibus aliis est, εἰρηνικῶν: quæ varietas & in hoc, & in aliis capitibus sæpe notari potest. Isychius quidem lib. 2. non longe ab initio admonet, quem alii adipem pacificorum dixerant, LXX edidisse, salutare. (b) Pro laudatione.] Schol. περὶ εὐχαριστίας, pro gratiarum actione, quod habet vulgata. Sumptum puto ex editione Aquilæ Pontici; sane Amos 4. 5. תודה A. εὐχαριστίαν. Similiter Psal. 107. 22. זבחי תודה, idem ϑυσίας εὐχαριστίας. Hieron. hostias gratiarum: hinc nomen Juda, quod Josephus εὐχαριστίαν interpretatur. (c) Panes ex simila.] Alii libri habent, ἄρτους ἀζύμους ἐκ σεμιδάλεως, panes azymos ex simila. Interp. Origen. & offerent ad sacrificium panes laudationis ex simila: sed videtur mendum, ac legendum esse, ad sacrificium laudationis panes ex simila. Schol. ἄλλος φησὶ κολλυρίδας. Alius inquit, collyridas: quod habet etiam vulgata, sed paulo post. (d) Consparsam.] Schol. Alius inquit, ζεστὴν, coctam, fervescentem. (e) Super sacrificio laudationis salutaris.] ἐπὶ ϑυσίᾳ αἰνέσεως σωτηρίου. Interp. Orig. Quia sacrificium laudationis salutaris ejus est. Quare primum videtur legisse, ἐπὶ ϑυσία, quod in nullo codice est inventum; deinde habuisse, σωτηρίου αὐτοῦ, quod est in multis codicibus: & videtur agnosci a S. August. quæst. 22. ubi etiam dubitat an aliud sit salutaris, aliud salutaris sui. (f) Demptionem.] Sic enim solet S. August. vertere, ἀφαίρεμα. Interp. Orig. separationem. Schol. idem est ἀφαίρεμα, καὶ ἀφόρισμα, καὶ ἐπίϑεμα, καὶ καρπώματα, ἀπὸ τῶν ϑυσιῶν ἀφοριζόμενα ϑεῷ, ἅπερ γίνεται μέρη τοῦ ἱερέως, demptio, & separatio, & impositio, & hostiæ, quæ de sacrificiis segregantur Deo: quæ quidem fiunt partes sacerdotis. Unde quidem dictum sit pectusculum impositionis, docet S. August. quæst. 23. (g) Non erit acceptum ei.] Ita interp. Orig. quod græce est, οὐ δεχϑήσεται αὐτῷ, significat autem, non erit, id est, non proderit ei tanquam acceptum. (h) Non reputabitur ei.] Theodotio, φέγγους δεῖται, eget lumine. (i) Quæcunque tetigerint omne immundum] In Orig. quæcunque tactæ fuerint ab omni immundo. (k) Domini.] In aliis libris est, κυρίῳ. & Interp. Orig. Domino. (l) Fiet in omne opus.] Ita collati codices, & S. August. quæst. 21. Interp. Orig. non erit ad omne opus. (m) Offeret.] Ita libri vetustiores. In aliis est, προσάξετε. & Interp. Orig. ex quibus offertis ab eis. Apud S. August. quæst. 21. in aliqua editione est, ex quibus Domino offeretur; in aliqua, offeretis (n) Sacrificium salutaris.] In ceteris libris partim est, ϑυσίαν τῶν εἰρηνικῶν αὐτοῦ, sacrificium pacificorum suorum, partim ϑυσίαν σωτηρίου αὐτοῦ, & interp. Orig. sacrificium salutaris sui. Sic etiam haberi apud S. August. quæst. 22. paulo ante admonuimus. (o) Adipem super altare.] Alii, τὸ στέαρ τὸ ἐπὶ τοῦ στηϑυνίου ἐπὶ τὸ ϑυσιαστήριον. & Interp. Orig. adipem, qui est super pectusculum, super altare. (o) Salutaris vestri.] Ita collati codices. In editionibus vulgatis est, τῶν σωτηρίων, & interp. Orig. a sacrificiis salutaribus vestris.

CAP. VIII.

(a) EJus.] Abest à Compl. & Interp. Origenis. (b) Manifestationem & veritatem.] Aquila & Theodotio, τοὺς φωτισμοὺς, καὶ τελειώσεις, illuminationes, & consummationes, sive consecrationes. (c) Tunicas.] Aquila & Theodotio, ὑποδύτας, subuculas. ὑποδύτης tunica interior, ut ἐπενδύτης exterior. Quidam subuculam latine reddunt. Hieron. de veste sacerdotali, Secunda ex lino tunica est ποδήρης. i. talaris, duplici sindone, quam & ipsam Josephus byssinam vocat, appellatur כתנת i. χιτὼν, quod Hebræo sermone in lineam vertitur; hæc adhæret corpori, & tam arcta est & strictis manibus, ut nulla omnino in veste sit ruga & usque ad crura descendat. (d) Mundavit.] Schol. Samariticus habet, καὶ ἱλάσατο, & propitiavit. Alia autem editio, περιεκάϑαρεν, expiavit, & quasi undique aptum reddidit ad peccatum delendum. (e) Et panem ex oleo unum.] Schol. ἄλλος, κολλύραν. Alius, collyram. In Compl. totus hic locus sic habet, ἔλαβε κολλύραν ἄζυμον

μίαν,

μίαν, καὶ κολλυρίδα ἄρτου ἐξ ἐλαίου μίαν, sumpsit collyram azymam unam, & collyram panis ex oleo unam. (*f*) In atrio.] *Compl.* πρὸς τὴν θύραν τῆς σκηνῆς, apud ostium tabernaculi. (*g*) Donec dies impleatur.] *Alij codices*, ἕως ἡμέρας πληρώσεως ἡμερῶν τελειώσεως ὑμῶν, usque ad diem plenitudinis dierum consummationis vestræ.

CAP. IX.

(*a*) Seniores.] *Sic vertit S. August. quæst. 25. quod græce est*, γερουσίαν, *licet alii partim dixerint senatum, partim ordinem seniorum.* (*b*) Et vitulum.] *Sic etiam vulgata, & hebræus. Aliqui codices habent*, καὶ κριὸν, καὶ μοσχάριον. *Et S. August. quæst. 26.* & arietem, & vitulum. (*c*) Illud secundum membra ea, & caput.] *In aliis codicibus partim abest illud*, ea; *partim vero legitur*, αὐτῷ καὶ τὰ μέλη αὐτῆς, καὶ τὴν κεφαλὴν, ei & membra ipsa, & caput. (*d*) Mente excessit.] *Sic videtur subindicare S. Augus. quæst. 29. vertendum esse illud*, ἐξέστη, *quod ipse habuit*, & amens factus est, *& alios inquit vertisse*, expavit.

CAP. X.

(*a*) Filios.] *Abest dictio ista à Compl. ut etiam a vulgata.* (*b*) Legitimum æternum in progenies vestras.] *S. August. quæst. 33.* Ambiguum est, utrum superiori sensui connectatur, id est, ad vinum non bibendum pertineat; an inferiori, ubi sequitur, Distinguere, *&c. Interp. quidem Orig. hom. 7. cum inferiore conjungit.* (*c*) Instruere.] *Schol.* Alius, φωτίζειν, illuminare. (*d*) Salutaris.] *In aliis libris est*, σωτηρίων, *Interp. Orig.* sacrificiis salutaribus. *S. August. quæst. 35.* sacrificiis salutarium; *quamvis dubitet, an sit vertendum potius*, sanitatum, *multaque excogitet, quamobrem hoc loco*, σωτηρίων, *idem valeat ac*, σωτηρίας.

CAP. XI.

(*a*) Et fissuras findit duarum ungularum.] *Sic visum est satis apte & congruenter etiam hebræo posse reddi, quod græce est*, καὶ ὀνυχιστῆρας ὀνυχίζον δύο χηλῶν. *Interp. Origen.* & ungulas habet. (*b*) Quæ dividunt ungulas.] *Apud eundem totus hic locus sic habet*: Præterea ab his non manducabitis, quæ reducunt ruminationem, & non dividunt ungulas, & habent ungulas: Camelus, *&c. & ita fere vulgata. In aliqua Græca editione est*, πλὴν ἀπὸ τούτων οὐ φάγεσθε, ἀπὸ τῶν μὴ ἀναγόντων μηρυκισμὸν, καὶ ἀπὸ τῶν μὴ διχηλούντων τὰς ὁπλὰς, καὶ ὀνυχιζόντων ὀνυχιστῆρας. Tantum ab his non comedetis, a non reducentibus ruminationem, & a non dividentibus ungulas, & habentibus ungulas. *Sed collati codices manuscripti græci omnes eodem modo, ac noster: & respondent hebræo & chaldæo. Intelligendum enim ita est, ab iis quæ ruminant, & dividunt ungulam, excipi camelum, & cetera, quæ alterutra istarum conditionum carent.* (*c*) Et leporem.] *Hunc ordinem servant collati codices; & Interp. Orig. In Compl. quemadmodum & in vulgata, prius memoratur chirogryllus (quem Interp. Orig. erinacium vocat) quam lepus. Eadem varietas est paulo post in commemoratione aliorum animalium.* (*d*) Reducit.] *In quosdam libros græcos per errorem irrepsit* οὐκ: *Nam abest ab exemplari Vaticano, ut etiam a Compl. tam in lepore quam in chirogryllo: itemque ab Orig. Et Theodoretus in codicibus manuscriptis (nam versio est depravata) q. 11. inquit*, camelum & leporem ruminare quidem, *sed ungulam non dividere.* (*e*) Chalabotes.] χαλαβώτης. *Alij* ἀσκαλαβώτης, stellio. (*f*) Et inter vivificantia.] *In aliquot codicibus legitur*, καὶ συμβιβάζειν τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ ἀναμέσον τῶν ζωογονούντων, *&c. S. August. q. 38.* Instrue (*fortasse legendum*, instruere) filios Israel inter vivificantia, *&c. Quod autem pertinet ad illud vivificantia, S. August. putat græco verbo significari, non quæ vivere faciunt; sed quæ vivos fœtus gignunt. Nobis tamen non constat, præsertim si hebræum consulamus, an idem significet, quod viventia.*

CAP. XII.

(*a*) Purgationis.] *Ita S. August. q. 40. quod græce est*, τῆς ἀφέδρου, *& ab aliis solet verti*, menstrui: *posset etiam*, puerperii. *Notat Isychius Symm. dixisse*, secundum dies separationis afflictionis, *Aquilam*, eparationis miseriæ, *Theodotionem*, separationis doloris ejus. (*b*) Immundo.] ἀκαθάρτῳ. *Sic vetustiores codices. In aliis est*, καθαρῷ. *Orig.* quia in sanguine immundo fecit septem dies, in sanguine autem mundo triginta & tres dies. *S. August. utramque lectionem agnoscit. Compl.* καθαρισμοῦ αὐτῆς, purificationis suæ, *quod habet vulgata. Isychius harum duarum lectionum mentionem facit*, in sanguine mundo, sive purificationis. (*c*) Pro filio, aut pro filia.] *Sic placet S. August. reddi illud*, ἐφ' υἱῷ καὶ ἐπὶ θυγατρὶ, *potius quam*, super filio aut super filia, *quod nonnulli codices haberent.* (*d*) Aut turturem.] *Idem habet*, & turturem: *quamvis fateatur nonnullos codices habere*, aut turturem: *ac de ista varietate disputat.*

CAP. XIII.

(*a*) Lucida.] τηλαυγής. *Ita libri veteres, & S. August. q. 41. & Isychius lib. 4. qui etiam interpretatur, quid sit* τηλαυγής. *Alii habent*, ἢ τηλαυγὴς, vel lucida: *quam lectionem agnoscit S. Gregor. Nazianz. in oratione de amore pauperum.* (*b*) Carnis.] χρωτός. *S. August. & Interp. Origen. habent*, coloris. *Alii vertunt*, corporis. *Sed visum est omnia melius respondere, si dicatur*, carnis. (*c*) Tactus.] *S. Aug. ibid. & in locut.* Ipsam maculam tactum vocat: unde nonnulli nostri non tactum, sed maculam interpretati sunt, &c. *Possemus etiam satis apte plagam dicere.* (*d*) Humilis.] ταπεινή. *Schol.* Aquila, & Symm. κοῖλη, βαθυτέρα. cavus, profundior. *Dictio quidem* κοίλη *habetur etiam in nostro, & in aliis libris hoc eodem capite; sicut etiam* ἐγκοιλότερα, *aut*, κοιλότερα. (*e*) Inquinabit.] *S. August. q. 42.* id est, inquinatum pronunciabit. (*f*) Non mutavit pilum album.] *Est phrasis qua significatur*, non mutasse pilum in album. *Paulo quidem post ita dicitur*, μετέβαλεν ἡ ἀφὴ εἰς τὸ λευκόν. (*g*) Non est commutatus.] *Sic solet etiam* ... *Aug. quod græce est*, οὐ μετέπεσεν. *& videtur significare*, non effluxit, ... *alij vertunt*, non crevit. (*h*) Significatio.] σημασία: *Aquila*, ... excrescentia, pustula. *Th.* ἐξάνθημα, eruptio, scabies. Papulæ autem, quæ post ægrotationem nascuntur in labris, vocantur ἐπιφάσματα, & sanitatis ... detur indicium, morbum in superficiem prorupisse. Hieron in Comment. super Nah. 2. apud *Druf. S. August. interpretatur q. 44.* non est ... sed signum. (*i*) Conversa mutata fuerit.] *Aquila, & Symm.* ... ἐπὶ τὸ ἐμφύσημα, procedendo processerit tumor. (*k*) Commutata ... *S. August. q. 46. quod rursus est*, μετέπεσεν, *& interpretatur*, id est, non fuit in illa sanitate, in qua eum viderat, &c. *Aquila*, ... *Symm.* ὑπέβη, supergressa est. *Th.* διεχύθη, diffusa est. *Schol.* Samariticus, ἐπλατύνθη, dilatata est. (*l*) Et segregabit.] *Compl.* ... *August. q. 47.* non segregabit eum: *quod illi difficultatem fecit: ac respondet vulgata & hebræo.* (*m*) In tactu.] ἀφὴν ὁ ἱερεὺς τὴν ... *est*, secundum tactum. *Et simili locutione infra habetur*, μετὰ τὸ πλυθῆναι τὴν ἀφὴν, *quod vertimus*, postquam lotum fuerit ipsum in tactu. *Aliæ voces hic partim pro*, ἀφὴν, *habent*, αὐτῆς, ejus tactum, *partim neutrum habent, & ibi* αὐτῆς, postquam lotus fuerit ei tactus. (*n*) Carnem sanam ... χρῶτα [τὸν] ὑγιῆ. *Scholion*. τὴν σάρκα τὴν ζῶσαν, carnem vivam. (*o*) Et ... versus fuerit.] *Sæpe in hujusmodi locutionibus subintelligendum est*, ... (*p*) Vulnus.] *Sic videtur transferre interp. Orig. quod est* ... *Schol.* Alius, ἀποσπάσμα, scissura. *S. August. quæst. 48. inquit, cum Moyses de lepra capitis loqueretur, eam etiam quassationem appellasse.* (*q*) Lepra ... *In quibusdam codicibus additur*, ἐξανθοῦσα, efflorescens. (*r*) Immunda cum sit.] *Sic S. August. in locut. quamvis fateatur non potuisse exprimi latino, quod græce est* ἀκάθαρτος ὢν ἀκάθαρτος ἔσται. *Interp. Orig. habet* tantum, immundus erit. (*f*) Permanens.] *Schol.* Samariticus, φιλόνικος, obstinata. ὅπως δὲ παλαιουμένην αὐτὴν εἶπεν, ἀντὶ τοῦ συγγηρῶσαν τῷ σώματι, καὶ ἀνίατον. Superius autem, παλαιουμένην, veterascentem ipsam dixit, pro eo quod est consenescentem corpori, & insanabilem. (*t*) Fixit se.] *Nimirum tactus vel lepra. Schol.* Alius, ἀραιάζουσαν, *quasi corrosione rarefacientem.*

CAP. XIV

(*a*) Duas aviculas.] *Interp. Orig. interpretatur duas gallinas, græce est* δύο ὀρνίθια. (*b*) Cotylam.] *S. August. in locut. habet*, heminam. *Alii vertunt*, sextarium. (*c*) Possessione.] *Alij codices habent*, ἐν κλήρῳ, in sorte. (*d*) Splendentis.] αὐγάζοντος. *Compl.* αὐγάσματος, splendoris.

CAP. XV.

(*a*) Omnes dies.] *Hæc usque ad* omnis lectus, *absunt a Compl. ut a vulgata. Ac sane apparet in his verbis coacervatio quædam. S. August. in locut. hæc tantum refert.* Viro, viro, cuicunque fuerit fluor, & homo cuicunque exierit ex eo concubitus feminis, & omne super quodcunque dormit super illud, & omne, super quod sederit super illud, immundum erit. *Legendus accurate Isychius.* (*b*) Stramen asini.] ἐπίσαγμα ὄνου. *Ita libri veteres. A quibusdam abest vox* ὄνου, *quam tamen esse LXX interpretum testatur Isychius.* (*c*) Et lavabit corpus aqua.] *Alii codices habent*, σῶμα αὐτοῦ ὕδατι ζῶντι, corpus suum aqua viva. (*d*) Et qui patitur fluxum feminis in fluxu suo.] καὶ ὁ γονοῤῥυὴς ἐν τῇ ῥύσει αὐτοῦ. *In aliqua editione est*, ἐξονοῤῥυήσαντι, & ei qui effudit semen.

CAP. XVI.

(*a*) Et arietem.] καὶ κριόν. *ut subintelligatur*, adducens. *Alii codices habent*, κριῷ, ariete. (*b*) Lineum.] *Schol.* τὸ λινοῦν, καὶ λινὴν στολὴν. ἄλλος φησὶ ἄσπιλον, καὶ στολὴν. lineum, & lineam stolam, alius inquit, duplex & duplicem. (*c*) Emissario.] *Sic B. August. Interp. Orig. retinuit vocabulum græcum Apopompæi.* Aquila, κλῆρος εἷς, κεχωρισμένος, καὶ εἷς, ἀπερχόμενος, sors una, retentus, una, abscedens. *Isychius autem in hunc locum hæc habet*, cujus autem rei gratia non immolatur, qui ad confirmatum deputatus est, sicut Aquila edidit? Quis autem fit confirmatus, sive fortis, *&c.* ... *nomen, videatur accepisse hircum, qui vivus relinquitur. Theodoretus q.* ... *citans illa verba inferius posita*, & tollet hircus super seipsum, *&c.* ... *Symm. ipsum Apopompæum interpretatum esse*, εἰς τράγον ἀπερχόμενον, ... τράγον αὐτὸν εἰς τὴν ἀποπομπήν, in hircum abscedentem, ad emittendum eum, in emissionem: *Aquilam vero*, εἰς τράγον ἀπολυόμενον εἰς τὴν ἔρημον, in hircum qui solvitur in deserto. *In Scholio etiam Apollinaris refertur ex Symm.* ... τράγον ἀπερχόμενον. (*d*) Et exorabit sanctum.] *B. August. q. 53. habet*, & exorabit pro sanctis: *testatur tamen in codice Græco, qui emendatior videbatur, se legisse*, τὸ ἅγιον. *quomodo autem exoretur, ac propitietur sanctum, disputat in ea, ac duab. sequentib. quæstionibus, ac quæst. quidem 55.* ... An potius, exorabit, dictum est, exorando purgabit. (*e*) Requies.] *Abest hæc dictio a Compl. & videtur esse ex alia interpretatione*: ... *fortasse Theodoretus. Isychius in cap. 19.* Sicut uno existente speciali sabbato, septima videlicet die, omne aliud legitimum ocium sabbatum appellatur, sic cum generalis, *&c.*

CAP. XVII.

(*a*) Vel profelytorum, qui appositi sunt in vobis.] *Hæc verba absunt ab aliquot exemplaribus.*

CAP. XVIII.

(*a*) Habitastis.] κατῳκήσατε. *Ita ll. vv. & Clemens Alex. l. 2. stromat.* ... *aliquot cod. est*, παρῳκήσατε, incoluistis. (*b*) Quæ si fecerit.] ἃ ποιήσας ...

Clemens Alex. habet, ὁ ποιήσας αὐτά, qui fecerit ea. *Et sic legitur in quibusdam codicibus.* (c) Mater enim tua est.] *S. August. q. 58. videtur legisse,* turpitudo enim eorum est, *& notat in matre esse utriusque turpitudinem, in noverca tantum patris.* (d) Uxorem super sororem.] γυναῖκα ἐπ' ἀδελφῇ αὐτῆς οὐ λήψῃ ἀντίζηλον. *D. August. q. 63. sic habet*, super uxorem sororem ejus non accipies in zelum. (e) Principi.] ἄρχοντι. *Theodoretus q. 25.* τὸ ἑβραϊκὸν, μολὸχ ἔχει, καὶ οἱ λοιποὶ δὲ ἑρμηνευταὶ τοῦτο τεθείκασι. Hebraicum habet Moloch, & ceteri interpretes sic posuerunt. *B. etiam Aug. q 66. interpretatur*, principi, qui pro Deo colitur. (f) Abominatio.] *Testatur Isychius Symmachum vertisse*, ineffabile, *Aquilam*, infectum. (g) Exhorruit.] *Sic S. August. in locut. Quaest. autem 57.* exhorrebit. *Graece est*, προσώχθισεν. *Theodotio*, ἀπέβαλεν, abjecit. *Aquila*, ἐξῆρεν, *sustulit. Symm.* ἐξήμεσεν, evomuit.

CAP. XIX.

(a) ACceptum vestrum.] δεκτὴν ὑμῶν. *Isychius lib. 7. ex LXX* accepta vestra. *& videtur significare*, quod vobis placet, quod voluntas vestra fert, *aut, ut putat Isychius*, illud in quo vestra conscientia vos non reprehendit. (b) Insacrificabile.] ἄθυτον. *Aquila*, ἀπόβλητον, abjiciendum. (c) Neque admiraberis] *Schol.* Alius inquit, οὐ δοξάσεις πρόσωπον μεγάλου, non glorificabis faciem magni. (d) Instabis] ἐπισυστήσῃ, *& respondet hebraeo. In aliis codicibus est*, ἐπισυστήσῃ, conjurabis. (e) Vindicabitur.] *De hoc loco disputat S. August. q. 70.* (f) Differentem.] διάφορον, diversam, ac variam. *In aliqua editione est*, δίφορον, biferam. (g) Manducabile] βρώσιμον. *Philo in libro de plantatione, habet* βρώσεως, cibi, *quod respondet hebraeo.* (h) Circummundabitis.] περικαθαριεῖτε. *Schol. ceteri inquiunt*, ἀκροβυστεῖτε (*fortasse legendum*, ἀκροβυστιεῖτε) *quod in vulgata est*, auferetis praeputia. (i) Super montes.] *Isychius*, Comedere enim super montes, quod LXX in initio praesentis legis posuerunt pro eo quod nostra editio habet, non comedetis cum sanguine, propter eos, qui idolorum festivitatibus consueti sunt, prohibuit, &c. *Schol.* Alius, οὐ φάγεσθε ἐπὶ τοῦ δώματος, non comedetis super tecto, *sed fortasse legendum*, ἐπὶ τοῦ αἵματος, super sanguinem. (k) Sisoem.] *Theodotio*, οὐ κυκλώσετε τὸ φαὰθ τῆς κεφαλῆς, non circumdabitis (*aut*, rotundabitis) Phaath (*hoc verbum hebraeum alii vertunt angulum, alii comam*) capitis. *Aquila*, οὐ περικυκλώσεις τὸ κλίμα τῆς κεφαλῆς σου, non rotundabis regionem capitis tui. Alius Interpres, οὐ περιξυρήσετε κύκλῳ τὴν πρόσοψιν τῆς κεφαλῆς ὑμῶν. *Hunc vero esse Symmachum ostendit Isychius his verbis*: Insuper nec comam in rotundum tondere, id est non radere in rotundum, aspectum capitis, sicut & Symmachus edidit: quemadmodum etiam hi facere consueverunt, qui barbaricas student comas. Propter quod, hoc LXX σισόην, forsitan propter magnitudinem concursorum capillorum appellaverunt *Idem paulo post.* Sed nec cincinnos nutrire in honorem daemonum capillis aliis fortiores, & hoc vovere: student enim hoc pagani, caput puerorum offerre daemonibus. *S. Cyprianus lib. 3. ad Quirinum*, non facietis cirrum ex coma capitis vestri. *Theodoretus quaest. 28.* (*quamvis multa in latino impresso desint:*) *de hac ipsa dictione* σισόη. Alii autem dixerunt demptionem capillorum in circuitu capitis: alii autem ex ejus capillis plexum, quem graeci κρόβυλον vocant. Saturnium hoc anathema, & devotamentum studiose curantes: τινὲς τὸ σισόην, τὰς ἐξ ἐπιτηδεύσεως οὔλας γενομένας ἡρμήνευσαν. ἐγὼ δὲ ἄλλο οἶμαι τὸν νόμον ἀπαγορεύειν. εἰώθασιν ἕλληνες μὴ ἀποκείρειν τῶν παιδίων τὰς κορυφάς, ἀλλὰ ἐᾶν τοὺς μαλλούς, καὶ τούτους μετὰ χρόνον ἀνατιθέναι τοῖς δαίμοσιν. Quidam σισόην interpretati sunt capillos de industria crispos factos. Ego vero aliud puto lege prohiberi: Consueverunt graeci non attondere puerorum comas, (*al.* extremitates) sed sinere promitti capillos, & hos post tempus offerre anathema daemonibus. *Simile quiddam habetur in Scholio*, σισόη ἐστὶν ὁ κρόβυλος. πλέγμα δέ ἐστι τοῦτο, ὃ οἱ ἕλληνες ἐπλέκοντο ὡς κρονικὸν ἀνάθεμα. καὶ μᾶλλον σαρακηνοὶ μέχρι νῦν τοῦτο ποιοῦσι. Sisoe est cincinnus: plexus autem est hic, quem graeci complicabant, tanquam Saturnium anathema: & praecipue Saraceni hucusque hoc faciunt. (l) Aspectum.] ὄψιν. *S. Cyprianus in lib. de lapsis, & lib. 3. ad Quirinum.* Non corrumpetis effigiem barbae vestrae. *Isychius lib. 6.* Non oportet, sicut praediximus, barbam radere, vel secundum LXX, corrumpere faciem barbae. (m) Super animam.] *S. August. quaest. 71.* Super animam dixit, super funus mortui. Theodoretus legit ἐκτομίδας. *Isychius*, nec incisuras in corpore sibi facere eos, qui flent supra mortuos: etiam hoc enim pagani facere consueverunt, &c. *Qua de re Theodoretus etiam ibidem.* (n) Litteras impressas.] γράμματα στικτά. *Isychius*, Prohibet etiam stigmata fieri in corpore, &c. Sed & stigmata, id est malae doctrinae dogmata, quia inhaerent & infiguntur animae per quaedam blandimenta vel Syllogismos vel per quemlibet alium modum docentium intelligamus. Praecepit ergo nobis lex & ab his abstinere quia impressa vel immersa sicut solent stigmata, difficulter abolentur. *Theodoretus de hac graecorum funebri consuetudine*, & aliquas vero corporis partes acubus pungebant. (o) Iniquitate] *Isychius*, vel sicut LXX, adulterio. (p) Ventriloquos.] *Sic etiam S. Augustinus quaest. 77. quod graece est*, ἐγγαστριμύθοις. *Scholion.* Alius, *inquit*, μὴ ἐπικλίνητε πρὸς τοὺς θελητάς, καὶ τοὺς γνώστας, ne declinetis ad Theletas, & Gnostas; *de quibus alio loco dicetur.* γνώστας sciolos dicas; nam vendicant sibi scientiam rerum, quas ignorant, aut sic dicti a scientia rerum abditarum & occultarum: qua ratione κρυφιασταί, vocantur in his fragmentis. sic magi peculiariter, חכמים *i.* Sapientes appellantur. sane quidem in ידעני, significatio scientiae, unde pluralis, ידענים γνώστας. *i.* gnavos, alii ariolos, alii ἐπαοιδούς, incantatores referunt, quod genus in foeminis latini sagas nuncupant. *Drus. Theodoretus.* τινὲς ὑπὸ δαιμόνων τινῶν ἐξαπατώμενοι ἐξηπάτων πολλοὺς τῶν ἀνοήτων ὡς δῆθεν προαγορεύοντες οὓς ἐγγαστριμύθους οἱ ἕλληνες προσαγορεύουσιν, ὡς ἔνδοθεν δοκοῦντος τοῦ δαίμονος φθέγγεσθαι. Quidam a daemonibus quibusdam agitati multos ex dementibus decipiebant, perinde ac praedicerent, quos ἐγγαστριμύθους graeci appellant, quippe quod ab intus videatur daemon loqui. *Isychius ex LXX.* Non sequimini ventriloquos, & veneficis non adjungamini.

CAP. XX.

(a) PRincipi.] *Isychius*, Olim ergo prohibens, de semine suo Moloch, sive secundum LXX, principi, dari. Erat autem hoc idoli cujusdam, vel daemonis nomen, secundum quod Stephanus Amos introduxit dicentem, Et recepistis tabernaculum Moloch, &c. (b) Despectione.] *Schol.* Alius, ἐὰν κρύψει κρύψωσιν ὁ λαὸς τῆς γῆς. si occultatione occultaverint populus terrae. (c) Ipse.] *Alii libri*, ὥστε ἐκπορνεύειν αὐτούς, ut ipsi fornicarentur. *Nostra convenit cum vulgata*, ut fornicaretur cum Moloch. *S. August. q. 72.* ita ut fornicentur principes (*videtur legendum*, in principes) de populo suo: *Et addit*, non de populo suo principes, sed de populo suo fornicentur. Eos quippe principes vult hic intelligi, qui pro diis colebantur: sicut Apostolus dicit &c. *Ista tamen* de populo suo, *videntur referenda ad verbum illud praecedens*, & perdam. (d) Maledixerit.] κακῶς εἴπῃ. *Schol.* Alius inquit, καταράσηται, execratus fuerit. (e) Filiorum.] *Sic testatur Isychius dixisse LXX, S. Aug. q. 75.* in conspectu generis sui. (f) Peccatum.] *In aliquot codicibus est*, ἁμαρτίαν αὐτοῦ λήψεται, peccatum suum accipiet. *S. August. ibidem*, peccatum suum accipient: *quod convenit cum vulgata.* (g) Cognata.] *Vulgata*, cum uxore patrui, vel avunculi sui. *Legendus S. August. quaest. 76.* (h) Morientur.] *Scholion*, ἀντὶ τοῦ, οὐ λογισθήσεται τὸ σπέρμα αὐτοῦ εἰς τέκνα. *pro eo quod est*, non reputabitur semen ejus in filios, *quod etiam & S. August. ibidem; testatur Isychius Symmachum, & Theodotionem edidisse*, sine filiis erunt. (i) Exhorrescet.] *Isychius*, Hoc est enim evomere, quod & Symmachus, similiter & Theodotion, abjicere, edidit.

CAP. XXI.

(a) NOn inquinabitur subito.] *Haec agnoscuntur ab Isychio esse ex LXX, pro quibus in vulgata est*, sed nec in principe populi sui contaminabitur. *A Compl. abest illud proxime praecedens*, μιανθήσεται, *& ita in ea legitur*, ἐπὶ τούτοις οὐ μιανθήσεται ἐξάπινα ἐν τῷ λαῷ αὐτοῦ, super his non contaminabitur subito in populo suo, &c. (b) Caput.] *Non habet istam dictionem S. August. in locut. sed est hebraismus.* (c) Ex fratribus suis.] Sic *Interp. Orig. hom. 12. & Isychius ex LXX*, maximus de fratribus ejus. *S. August. q. 29.* magnus coram fratribus suis. (d) Christo.] τοῦ χριστοῦ. *Ita S. August. q. eadem, & addit*, ipsum oleum appellat scriptura Christum. *In Compl. est* τοῦ χρίσματος, *& Interp. Orig.* cui infusum est super caput ejus oleum chrismatis. *Paulo post tamen ubi idem Interpres habet*, oleum chrismatis, *etiam Compl. habet*, ἔλαιον τὸ χριστόν. (e) Consummatus.] *Alii codices addunt*, τὰς χεῖρας, *& S. August. q. 80* consummatus manus induere vestimenta. *Et Isychius*, & consecratas fuisse manus, sive, ut LXX, consummatas. *Compl. addit praeterea* αὐτοῦ, *& Interp. Orig.* & perfectas habet manus suas. (f) Non nudabit.] *vel, ut S. August.* non reteget. *Schol.* Alius inquit, οὐκ ἀπομιτρώσει, non nudabit mitra. (g) Ephelus.] ἔφηλος. *In Compl. additur* ἔφηλος τοὺς ὀφθαλμούς, *& vertitur*, lippus oculos. *Vulgata etiam habet*, lippus, *& ita videtur interpretari Isychius; inquit autem Aquilam pro hoc edidisse suffusionem Schol.* ἔφηλος ἀρρώστημα καταμελαίνειν εἰδὸς τὴν ἐπ' ἄκρου δέρματος ὄψιν, ἐπ' αὐτοῖς δεικνύμενον μετώποις. πτίλος δὲ τοὺς ὀφθαλμούς, ὁ ἥκιστα μὲν τοῦ βλέπειν ἐστερημένος, ὑγιῶς δὲ τοῦτο ποιεῖν οὐκ ἔχων. ὁποῖοί τινές εἰσιν αἱρετικῶν παῖδες, Ephelus, morbus est, qui novit denigrare faciem in summa cute, in ipsa se ostendens fronte & superciliis. (h) Maculosus oculos.] *Schol.* πτίλος autem τοὺς ὀφθαλμούς, est ille, qui parum quidem abest, quin cernat, sed id sane, atque integre facere non potest: cujusmodi quidem sunt haereticorum filii. *Isychius, ut vulgata*, habens albuginem, *& non affert varietatem ex LXX.*

CAP. XXII.

(a) MAtre.] *In quibusdam codicibus additur*, αὐτοῦ, *& S. August. in locut.* sub matre sua.

CAP. XXIII.

(a) FRicta chidra.] *Isychius loquens de Christo*, Et cibum nobis novae polentae & pultium, sive, ut LXX, cytrorum, praestitit. Non enim nova solum, sed & citra Christi praecepta sunt, sive ut mollia, sic enim citra alii Interpretes ediderunt. *Ubi quamvis corrupte, apparet tamen esse*, χίδρα, *de quibus superius diximus. Paulo ante apud eundem legitur*, sive secundum *LXX*, & fricta cedrinea. *Alii vertunt*, tosta farra. (b) Sabbatorum.] *S. August in locut.* sabbatis: *ut intelligatur idem nonnunquam esse sabbata, ac sabbatum.* (c) Manipulum superpositionis.] *S. August ibidem*, gremium (*fortasse legendum* cremium) superpositionis. *Schol.* Alius inquit, ἀφορίσματα, separationes. (d) Integras.] *Alii codices addunt*, ἀριθμήσεις, *& S. August. ibidem*, integras numerabis. (e) Et imponet.] *Isychius*, secundum LXX autem sic. Et separabit ea sacerdos separatione cum panibus primitiarum ante Dominum, &c. (f) Vocatam: sancta.] *Alii codices*, κλητὴ ἁγία, vocata sancta, *quomodo saepe in hoc ipso capite dicitur. Apud Isychium paulo inferius ex LXX, dicitur dies vocalis sanctus. Videtur enim significare diem convocationis & celebrationis.* Ergo vel hinc liquet δουλεύειν καὶ λατρεύειν, Synonyma esse. *Drus.* (g) Tubarum.] *Schol.* ἡ τῆς σκηνοπηγίας. quod quid sibi velit nescio, nam festum tubarum sive clangoris diversum erat a festo scenopegiae sive tabernaculorum; illud celebrabatur primo die mensis septimi quē Thesri vocant, & est initium anni veteris, hoc incipiebat primum decima quinta ejusdem mensis & durabat dies septem, videlicet usque ad vigesimam secundam Thesri exclusive. *Drus.* Vel scenopegiae. (h) Servile.] λατρευτόν. *Schol.* Alius inquit, δουλευτόν, quod est expressius. (i) Exodium.] *vulgata*, coetus, atque collectae. *Isychius*, Vel secundum LXX, Egressus est: quia hinc exitus, illic habitatio est. *Theodoretus q. 32.* Exodium indicat finem solennitatum. (k) Speciosum.] ὡραῖον. *Schol.* Alii, ἔνδοξον, nobilem. (l) Spatulas.] κάλλυνθρα. *Schol.* Alius inquit, βάϊα, ramos, *& proprie palmarum.* (m) Ad laetandum.] *Alii codices*, καὶ εὐφρανθήσεσθε, & laetabimini, *ut vulgata.* (n) Septem diebus anni.] *Alii libri*, ἑπτὰ ἡμέρας. ἑορτάσατε αὐτὴν ἑορτὴν τῷ κυρίῳ ἑπτὰ ἡμέρας τοῦ ἐνιαυτοῦ, septem diebus: celebrate ipsam celebritatem Domino septem diebus anni.

CAP. XXIV.

(a) ILlud.] αὐτό. id est, lumen. Compl. αὐτὸν. ut referatur ad λύχνον, lucernam, & Interpr. Orig. & accendent illam. (b) Et sal.] Hoc abest ab hebræo, & vulgata; sed notat Isychius positum esse a LXX. (c) In panes.] Est hebraismus. Alii codices, & Cyrillus, lib. 9. de adorat. καὶ ἔσονται οἱ ἄρτοι εἰς ἀνάμνησιν προκείμενοι τῷ κυρίῳ. Et Interpr. Orig. hom. 13. Et erunt panes in commemoratione appositi Domino. (d) Coram filiis Israel.] In aliis codicibus, & apud Cyrillum eodem lib. 9. & 10. est, παρὰ τῶν υἱῶν. & Interpr. Orig. a filiis Israel. (e) Testamentum sempiternum] διαθήκην αἰώνιον, & subintelligitur præpositio, quam supplet Interp. Orig. in testamentum. Alii libri pro illo, προσθήσετε, apponentur, quod paulo ante præcedit, habent, προθήσετε, proponetis, aut, προσθήσετε, apponetis. Compl. hoc loco habet, διαθήκη αἰώνιος. (f) Eorum] αὐτῶν. Interpr. Orig. illis. Alii libri, αὐτῷ, ei, & respondet hebræo. (g) Nomen] S. August. in locut. Manifestum est, nomen Dei esse intelligendum, cui maledixit. (h) Homo.] Sic etiam Interpr. Orig. & Philo 2. de vita Moysis; & Theodoretus q. 33. Alii codices habent, ἄνθρωπος, ἄνθρωπος, ἐὰν καταράσηται θεὸν αὐτοῦ. & S. August. in locut. Homo, homo si maledixerit Deum suum: q. tamen 87. semel tantum habet homo. Isychius ex LXX Homo, homo quicunque maledixerit Deo, peccatum accipiet. Paulo inferius ex Symmacho, homo, qui detraxerit Deo suo. Et rursus ex Aquila, Vir, quando blasphemaverit Deum suum, & acceperit iniquitatem sibi, & denominans nomen Domini, morte moriatur: docetque cur dixerit, denominans. Legenda sunt, quæ & ipse, & S. August. & Theodoretus in hunc locum afferunt, itemque Origenes. (i) Justificatio.] δικαίωσις. Notat Orig. hom. 11. hoc modo appellari, quando judicatur qua pœna quis sit afficiendus.

CAP. XXV.

(a) ET requiescet.] S. August. q. 89. habuit, & requieverit: idque ei magnam exhibuit molestiam. (b) Sanctificationis tuæ.] S. Aug. vineam sanctificationis tuæ. Schol. Alius inquit, τῆς ναζιραίας, separationis (flexit enim dictionem hebræam ad græcam declinationem:) Samariticus, τῶν χέρσων, solitudinum: videtur autem idem significare, id est, quam sepofuisti Deo eique soli dicasti. Isychius, uvas primitiarum, sive, ut LXX uvam sanctificationis. (c) Escæ.] Apud S. August. legitur, sancta; sed ex ea, quam affert, explanatione apparet erratum esse librarii. In editione Plantiniana ad marginem est, esca. (d) Requietes.] Isychius, Sabbata autem pro requie reliqui interpretum ediderunt. (e) Familiam.] εἰς τὴν πατριὰν αὐτοῦ. Sic vetusti codices, & Cyrillus. Alij libri habent, εἰς τὴν πατρίδα, in patriam. Isychius, vel sicut, LXX ad patriam suam. (f) Redibit rursus.] ἐπανελεύσεται. In alijs additur, ἕκαστος, unusquisque. In aliquo est, ἐπανελεύσεσθε ἕκαστος, redibitis unusquisque. Si autem vendideris, ἐὰν δὲ ἀποδῷ, & valet idem atque, ἀποδῷς, quod in Compl. Sic vendet.] οὕτως ἀποδώσεται, ut quod proxime antecedit, numerum fructuum suorum, videatur valere, juxta numerum. In aliis libris est, οὗτος, hic, in aliis, αὐτὸς, ipse. (i) In confirmationem.] εἰς βεβαίωσιν. S. August. q. 90. hanc etiam lectionem agnoscit; sed ipse illam primo attulit, in prophanationem.] quasi græce legeretur βεβήλωσιν. & utranque lectionem explanat. (k) Redemptionem.] Idem q. 91. & 92. hanc lectionem testatur item in aliis cod. haberi, licet in suo fuerit, mercedem. (l) Inopia laboret.] Isychius, Aquila, si exciderit, Symmachus, si humiliatus fuerit, ediderunt. (m) Propinquus.] ὁ ἀγχιστεύων, Schol. Samariticus, λυτρωτὴς, redemptor. Interpretum Chaldæorum alter habet פרקה, alter פריקה: utrumque valet redemptor ejus. λυτρωτὴς αὐτοῦ. Septuaginta maluerunt ὁ ἀγχιστεύων, & eos sequendo Hieron. propinquus ejus. Drus. (n) Redemptio ejus.] Isychius videtur legisse ex LXX Diurna erit redemptio ejus. (o) Ipsarum.] vel ipsorum, αὐτῶν, quod tamen abest ab aliis libris. Testatur autem Isychius, quod LXX dixerunt, & quicunque rediment a Levitis, Symmachum, & Aquilam, dicere, quicunque affinis est de Levitis. (p) Paupertate.] Isychius, ex Aquila, Si exciderit frater tuus, & culpaverit manus ejus tecum. (q) Remissione.] Alii, ἐν ἀφέσει, in remissione. In hebræo, & vulgata neutrum est. (r) Possessi.] κατόχιμοι. S. August. in locut. in possessione. (s) Distendet.] Schol. Alius inquit, οὐ παιδεύσει ἐν αὐτῷ ἐμπαιγμῷ, non adhibebit disciplinam in eum ludibrio. (t) Computabit.] Isychius, ex Aquila, supputabit cum eo, qui possedit eum; ex Theodotione, tractabit cum eo, qui acquisivit eum. (u) Mercenarii.] Schol. Alius inquit, καθάπερ μισθὸς τοῦ μισθωτοῦ, sicut merces mercenarii. Verum in aliis libris est, ὡς ἡμέρα μισθίου, seu, μισθωτοῦ, sicut dies mercenarii. Et Isychius, sive secundum LXX, erit pecunia venditionis ejus, anno sicut dies mercenarii erit cum eo.

CAP. XXVI.

(a) ET bellum non pertransibit per terram vestram.] Origenes, & Compl. hæc habent paulo inferius, nimirum post illa & exterminabo bestias malas de terra vestra, quemadmodum & vulgata. Isychius, qui LXX eundem ordinem agnoscit quem habet nostra editio. (b) Quinque centum.] Isychius, sive, ut LXX quinquaginta, centum quinquaginta. (c) Ponam tabernaculum.] Sic Interpr. Orig. & S. August. Isychius autem, Vel, sicut LXX, constituam testamentum meum vobiscum. (d) Non faciatis.] Isychius, Planius Aquila, & Theodotio, & Symmach. edidisse inveniuntur. Nam ille quidem ait, si constituta mea reprobaveritis: illi autem, si subtilitates meas, id est, agri viam, (legendum est, ἀκρίβειας,) temeritis. (e) Super vos.] In Compl. additur σπουδῇ, velociter: sicut habet vulgata. (f) Consumentem.] In Compl. est, σφακελίζοντας, & Isychius, ex LXX, Scabiem & morbum regium consumentes oculos vestros. Sed idem paulo post, & ardorem, sive, ἴκτερον, conficientem, oculos eorum & animas consumentem eis dedit. Sch. Alius inquit, συντελοῦντα ἴκτερον, conficientem, obcæcantẽ. (g) Persequentur.] Isychius, ex Sym. in servitutẽ redigent vos, ex Theodotione, non sine mendo, erudiunt a vobis. (h) Castigare vos.] Compl. addit, plagis; Sed non S. Aug. in locut. (i) Mitto.] ἀποστέλλω. Alii ἀποστελῶ. mittam (k) Faciam.] Compl. ποιήσει, facient. (l) Furore obliquo] Schol. Alius ἐναντιώσει, ex adverso. Samariticus, ἐμφιλονείκως, dure, & pertinaciter. (m) Bene sentiet.] Ita S. August. q. 94. quod græce est εὐδοκήσει, id est, chara habebit: multa enim intelliget carendo, quæ fruendo non intelligebat. (n) Servitutem.] δουλείαν. Alii codices, δειλίαν, & S. August. ibidem, formidinem. (o) Vox.] S. August. sonus. (p) Incircumcisum.] Schol. Samariticus, ἡ ἀκρόβυστος, præputiatum. (q) Bene sentient.] Isychius, sive, ut LXX. & peccata sua placita habebunt, id est, pœnas, quas patiuntur pro peccatis. (r) Accipient.] Schol. Samariticus, ἱλάσονται, expiabunt.

CAP. XXVII.

(a) TAnquam pretium.] ὥστε τιμήν. Compl. εἰς τιμήν, in pretium. Theodoretus q. 38. ὥστε δοῦναι τιμήν, ad dandum pretium. Isychius, vel, sicut LXX, honorem animæ suæ Domino. Testatur autem, pro eo quod dictum est, votum fecerit, Aquilam, & Theodotionem edidisse, si superaverit. Alii ex hebræo vertunt, separaverit. (b) Inter bonam, & malam.] Schol. Samariticus, καὶ διατιμήσεται αὐτὴν ὁ ἱερεύς, εἴτε καλή, εἴτε σαπρά. & æstimabit eam sacerdos, sive bona, sive putris. (c) Sanctificavit eam.] Isychius, ex Aquila, si sanctificans ad finem fecerit. (d) Ab anno remissionis] Est notanda ista locutio, itemque ea quæ paulo post sequitur, ultimo post remissionem: nam hæc significat, ab inchoatione anni remissionis, sequens autem, post remissionem: ut illud, ἔσχατον, nihil faciat ad sensum, sed efficacius exprimat. (e) Consecratio.] Alii retinent verbum græcum anathema. Docet autem Isychius differre anathema a sanctificatione. Nam, quæ sanctificata sunt, redimi possunt: quæ autem anathemati subjecta, non possunt. Sunt tamen, qui multum differre credant, ἀνάθεμα, & ἀνάθημα. Sed in codice Vaticano idem est, ἀνάθεμα, atque ἀνάθημα.

NUMERI.

CAP. I.

(a) PRincipium.] ἀρχὴν, quo nomine significatur etiam summa: sicut apud hebræos eodem nomine significatur caput, & summa. (b) Secundum caput eorum. Omnis masculus.] In Compl. est, πᾶν ἄρσεν κατὰ κεφαλὴν αὐτῶν, omne masculinum per caput ipsorum. & respondet hebræo. (c) Evocati.] ἐπίκλητοι, quod etiam significat electos, & nobiles: ac similis multiplicitas notionis est etiam in dictione hebræa. (d) Chiliarchi.] Notat S. August. q. 1. hos ab alijs esse vocatos tribunos: non eosdem autem plane esse atque eos, quorum mentio fit in Exodo. Nam illorum unusquisque erat mille hominum princeps: istorum autem unusquisque millium princeps. (e) Recensuerunt.] ἐπεξονοῦσαν. ἄξονες, olim dicebantur tabulæ publicæ: unde factum videtur, ἐπεξονεῖν, atque idem valere, ac censere, & referre numerum censumque in publicas tabulas. Dictum est autem, ἐπεξονοῦσαν, eodem modo quo Genes. 6. ἐγεννῶσαν. Alij codices partim habent ἐπεσκέψαντο, recognoverunt, partim, ἐπεσκέπησαν, recogniti sunt. Recognitionis nomine utitur S. August. pro ἐπισκέψει, quæ solet etiam verti visitatio, & numeratio, ut apud interp. Origenis. (f) Filiis Symeon.] De hac locut. S. August. in locut. (g) Filiis Juda.] In Compl. ponuntur filij Gad ante filios Juda, ut respondeat hebræo.

CAP. II.

(a) ORdines.] τάγματα. Compl. τάγμα, ordo.

CAP. III.

(a) CUstodias.] Testatur S. Aug. q. 4. verbum græcum, φυλακάς, quosdam ita esse interpretatos, quosdam vero, excubias: ipse putat rectius verti vigilias: ibique de hac re disputat. (b) Alienigena.] Quis sit intelligendus, ἀλλογενής, S. August. q. 3. & 5. (c) Gedson.] Alij codices, Γηρσών, & interp. Origenis Gerson, ut vulgata.

CAP. IV.

(a) SUme caput.] λάβε τὸ κεφάλαιον. Interp. Origenis homil. 5. accipiat numerum. Alii vertunt, accipe summam. Nam quod diximus de vocabulo ἀρχὴ, idem dicendum est de κεφάλαιον. (b) A vginti, & quinque.] Ita etiam Origenes. Vulgata, ut hebræus, & chaldæus, a trigesimo. (c) Caath.] ita & alius liber vetus, & Cyrillus de ador. & Compl. & respondet hebræo. In aliis additur, ἐκ μέσου υἱῶν Λευὶ κατὰ δήμους αὐτῶν κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν. Interpr. Origenis. Post hæc dicitur, quæ sint opera filiorum Caath

Caath in medio filiorum Levi secundum plebes suas in tabernaculo testimonii. (d) Trajicient per eam.] *Ita alius liber vetus, & Cyrillus. In aliis est,* καὶ διαμβαλοῦσι τοὺς ἀναφορεῖς αὐτῆς, & trajicient gestatoria ejus. (e) Adoperient.] ἐπικαλύψουσιν. *Alii, & Compl.* ἀποθήσουσιν. *Sed S. August. quæst. habet ut nostra: eamque locutionem interpretatur.* (f) Opertorium.] *Etiam Compl. hoc loco habet,* τὸ καλυπτῆρα, *sed non post tres abhinc lineas. Vulgata hic habet,* & altare mundabunt cinere, *ibi autem,* uncinos, & batilla. (g) Et fument.] *Hæc usque ad,* & consummabunt, *absunt a Compl. ut a vulgata. Sed Origenes,* septimo in loco operitur labrum, *&c.* (h) De tribu.] *Interp. Origenis, eadem hom. 5. & 6.* nolite exterminare de tribu plebem Caath: *sed exterminare de tribu, videtur idem significare, ac si diceretur, facere ut non sit tribus, id est, perdere ipsam: quo fere modo habet vulgata.* (i) Accedentibus ipsis ad sancta sanctorum.] *Hæc ab interp. Origenis videntur conjungi cum superioribus, quemadmodum & in vulgata. Alii præponunt punctum, & conjungunt cum sequentibus.* (k) Cooperimentum.] *Schol.* καὶ δέρματα ὑακίνθινα, & pelles hyacinthinas. Sic & LXX. Latina Vulgata *Janthina.* i. purpurea aut violacea. Lectio varians, Jacinthina. *Ezec.* 16. תחש *A. Symm.* ἰάνθινον, *alias* ἄνθινον, *i.* floribus distinctum. *Oncelos & Jonathan* ססגונא. *R. David* in libro radicum. Doctores nostri piæ memoriæ dixerunt תחש Mosis ævo animal fuisse mundum varii coloris, unde Targum *Onceli* ססגונא illud appellat quasi gestiens & gaudens de coloribus multis quibus pollet: in alio loco tradunt sex colores habuisse, indeque ששגונא dici. *Drus.* (l) Operimentum.] *Schol.* Samariticus, ὑπόστρωμα, *quæ dictio in aliquot editiones vulgatas irrepsit, & valet* velum *vel* tentorium: *in quibus etiam, ut in vulgata, antecedit, quod in nostra sequitur,* καὶ τὰ ἱστία τῆς αὐλῆς, & tentoria atrii. (m) Capitella.] κεφαλίδας. *ubi vulgata,* tabulas. (n) Et cooperimentum, & bases earum, & columnæ earum & cooperimentum ostii tabernaculi.] *Hæc, ut a vulgata, ita absunt a Compl. & certe apparet coacervatio quædam.*

CAP. V.

(a) AB omnibus peccatis humanis.] *Ita S. August. in locut. & q. 10. ubi etiam explicat, quid sit peccatum humanum; quemadmodum & Theodoretus q. 9.* (b) Anima illa.] *Optime possunt hæc conjungi cum præcedentibus, & congruenter hebræo. S. August. tamen ibidem conjungit cum sequentibus.* (c) Proximus.] *Ita S. August. q. 9. græce est,* ὁ ἀγχιστεύων, *quod valet etiam, redimens, & qui habet jus persequendi: quales sunt propinqui. Legendus Theodoretus q. eadem.* (d) Aqua argutionis.] τὸ ὕδωρ τοῦ ἐλεγμοῦ τοῦ ἐπικαταρωμένου τούτου. *Ita & alius liber vetus, & Theodoretus quæst. 10. Alii codices,* τὸ ἐπικαταρώμενον τοῦτο. *Et S. August. in locut.* erit aqua argutionis, quæ maledicitur hæc: *& inquit ita potuisse usitate dici,* erit aqua argutionis hæc, quæ maledicitur. *Verum in hoc eodem capite non semel in omnibus codicibus uterque locutionis modus repetitur; ut dicatur & aqua maledicta, & argutio maledicta.* (e) Execramentum.] *S. August. q. 11. in execramentum, & habet, ut etiam Theodoretus,* ἐνόρκιον, *eamque dictionem explanat. Compl.* ἐν ὅρκῳ, in juramentum. (f) Inflabitur] *Sic S. August. in locut. Posset autem verti etiam, ut paulo superius fecimus,* dirumpetur.

CAP. VI.

(a) MAgne voverit.] *Sic S. Aug. in locut. Alij ex hebræo vertunt,* Cum mirificaverit vovendo votum. (b) Votum suum.] *Alij codices, & Compl.* τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, caput suum. *Sed nostra retinuit hebraismum. Nam in hebræo est,* postquam rasus fuerit Nazareatus ejus.

CAP. VII.

(a) REcognitione.] *De hac dictione jam notatum est. Schol.* Alius, ἀριθμήσεως τοῦ λαοῦ, numeratione populi. (b) Vehicula lampenica.] ἁμάξας λαμπηνικάς. *Schol.* Alius interpretatur, κατασκευασμένας, ædificatas, & apparatas: Aquila, σκεπαστάς, tecta: Samariticus autem habet, δυνάμεως, validas. Euseb. Emiss. ἁμάξας λαμπηνικάς, dicit, τὰς διατρόχους, quæ rotis ad discurrendum aguntur, quæ nonnulli vocant, ζυγώτια. *S. August. in locut.* vehicula tecta. *Vulgata,* plaustra tecta λαμπήνη apud Pollucem recensetur in censu vehiculorum. Suidas λαπήνη scribit. Stephanus opinatur utrobique mendum esse: sed falso. *Drus.* (c) Princeps unus quotidie, princeps quotidie.] *S. August. in locut.* pro eo, ut diceret, singulis diebus singuli principes. *At sane, quod græce est,* καθ' ἡμέραν, *potest etiam verti,* in diem, *aut* per diem. (d) Anniculi.] *Abest hæc dictio a Compl. sed in hebræo est dictio, cui possit respondere: a quo hebræo potius abest illud, quod sequitur,* immaculatæ. (e) Postquam implevit manus suas, & postquam unxit eum.] *In Compl. tantum est,* μετὰ τὸ χρῖσαι αὐτό, postquam unxit illud. *Sed potuit dici,* αὐτόν, *pro* αὐτό; *quoniam altare in hebræo est masculini generis, ut alibi notatum est.*

CAP. VIII.

(a) ACcedens.] *Ita plerique libri veteres. In aliis quibusdam additur,* τῶν υἱῶν Ἰσραήλ. *Et S. August. in locut.* Et non erit in filiis Israel accedens filiorum Israel ad sancta. (b) Hoc est, quod de Levitis.] *S. August. q. 13.* Hoc est de Levitis: Hoc alii interpretes interpretati sunt, hæc est lex de Levitis, &c. (c) Operari.] *Alii codices, & Cyrillus lib. 5. de adoratione,* λειτουργεῖν λειτουργίαν ἐν ἔργοις. *& S. August. q. 14.* ministrare in ministerium in operibus. (d) Custodire.] *Ita S. August. ibidem: notatque hæc esse intelligenda de quinquagenario, illa autem proxime antecedentia,* & ministrabit frater ejus, *per hyperbaton esse interiecta. Sed Compl. habet,* καὶ λειτουργήσει μετὰ ἀδελφῶν αὐτοῦ ἐν τῇ σκηνῇ τοῦ μαρτυρίου φυλάσσειν τὰς φυλακάς, & ministrabit cum fratribus suis in tabernaculo testimonii custodiendo custodias: *quod respondet hebræo.*

CAP. IX.

(a) HOmo.] *S. August. in locut.* homo, homo. (b) Domum testimonii.] *Ita & alius liber vetus. & Cyrillus lib. 5. de adoratione, & S. August. q. 16. Nonnulli,* καὶ τὸν οἶκον, & domum. (c) Collocabunt.] *Notat S. August. ibidem hanc locutionem: in qua narrator rerum gestarum utitur verbis temporis futuri.* (d) Protraxerit.] *S. August.* protexerit. (e) Mense diei.] *Sic plerique libri. In Compl. est,* vel mense. *In nonnullis, & apud Cyrillum lib. 5. sic legitur,* καὶ ἐὰν ἀναβῇ ἡ νεφέλη ἀπαροῦσιν ἡμέρας, ἢ μηνός. *S. August.* & cum sic ascenderit nubes; promovebunt die, vel mense, &c. *Legenda diligenter sunt quæ in hoc loco afferuntur à S. August. quamvis subesse possit mendum aliquod, quod ex collatione cum hebræo & alia interpunctione tolli posset.*

CAP. X.

(a) SYnagoga.] *Ita etiam alius liber vetus, & Cyrillus. In aliis additur,* πρὸς σέ, ad te. (b) In una.] *Ita & alius liber vetus, & Cyrillus in 5. de adoratione. Alii* μιᾷ σάλπιγγι σαλπίσωσι, una tuba cecinerint. (c) Duces] ἀρχηγοί. *Ita & alius liber vetus, & Cyril. Alii* καὶ χιλίαρχοι, & chiliarchi. (d) Congregabitis.] *Sic visum est satis aptam reddi sententiam; quamvis S. Aug. q. 17. habeat;* Et cum congregaveritis synagogã, tuba canetis, & non in signo, *eaque verba ingeniose interpretetur. Omnino,* σημασία *videtur significare certam soni speciem, quam alii ex hebræo dixerunt ovationem, alii ululationem. Legendus Theodor. q. 15.* (e) Obab.] *S. August. in locut.* Obeth filio Raguel Madianitæ genero Moysi. *Theodoretus q. 16. putat Jobab fuisse filium Raguelis, qui idem sit, ac Jothor.* (f) Et nubes.] *Hæc usque in finem in Compl. habentur paulo superius, nimirum, ubi in vulgata.*

CAP. XI.

(a) COriandri.] κορίου. *Schol.* ceteri, βδελλίου, Bdellii. *Quamvis putem hanc varietatem potius pertinere ad illud sequens,* crystalli. *Nam & eo loco habet vulgata, & ceteri, qui ex hebræo.* (b) Ex oleo.] *Schol.* Alius, ἐκ μέλιτος, ex melle. *Aquila, & Symm.* μαστοῦ ἔλαιον, μαστοῦ εἰς λίπος, mammæ oleum (*id est, recens; ut puto*) mammæ in pinguedine. (c) Gravius est mihi.] *id est, grave est præ me, & facultate mea quod habet hebræus. In aliis libris est* βαρύ μοι, grave mihi. (d) In choleram.] *Theodoretus q. 19.* Vel, ut Symm. εἰς ἀπεψίαν, cruditatem. ἡ γὰρ ἀδηφαγία τὴν νόσον ἐπήγαγε, καὶ πολλοῖς τὸν θάνατον ἡ θεήλατος πληγή. Nam edacitas morbum attulit, & multis mortem divinitus illata plaga. (e) Omne edulium] πᾶν τὸ ὄψος, *aut,* ὄψον, *ut alii. S. August. q. 19.* omnis piscis. (f) Si super comprehendet] εἰ ἐπικαταλήψεταί σε. *Ita & alius liber vetus, & Theodoretus: ac posset etiam reddi,* si antevertet. *In aliis codicibus est,* ὅτι καταλήψεταί σε, quoniam comprehendet te, quoniam continget tibi. (g) Adjecerunt.] *Ita fere vertit Sanctes ex hebræo: & de hac sententia disputat Theodoretus q. 20. Vulgata, & Chaldæus,* nec ultra cessaverunt. (h) Electus ille.] ὁ ἐκλεκτός. *Ita etiam Theodoretus. Plerique codices habent,* ὁ ἐκλεκτὸς αὐτοῦ. electus ejus. (i) Domine Moyses] *Ita etiam Theodoretus. Alii,* κύριέ μου, Domine mi. (k) Nunquid æmularis me?] μὴ ζηλοῖς σὺ ἐμέ; *In aliis, & apud Theodoretum est,* σύ μοι, *& sine interrogatione:* ne æmuleris tu mihi, *id est,* pro me. (l) Transtulit coturnicem.] ἐξεπέρασεν ὀρτυγομήτραν. *In nonnullis codicibus est,* ἐξεπέτασεν, evolare fecit. *De ortygometra autem alibi notatum est.* (m) Dominus plagam.] *Sic S. August. in locut. In aliis libris partim est,* κύριος ἐν τῷ λαῷ πληγήν, *partim,* τὸν λαὸν πληγῇ, Dominus in populo plagam, *aut* populum plaga.

CAP. XII.

(a) FUroris.] *Sic Interpr. Origenis, quod græce est,* θυμοῦ. *S. August. in locut.* animationis, *quæ dictio familiaris est etiam S. Cypriano. Quod autem sequitur,* & abiit, *longe melius est, quam quod apud* Interpr. *Orig. & in Compl. & aliis,* καὶ ἀπῆλθον, & abjerunt.

CAP. XIII.

(a) AScendemus.] ἀναβησόμεθα, καὶ κατακληρονομήσομεν. *In aliis est,* ἀναβησόμεθα καὶ κατακληρονομήσωμεν, ascendamus, & possideamus: *quod habet vulgata. A qua etiam, sicut ab hebræo abest illud proxime præcedens,* nequaquam. (b) Pavorem] ἔκστασιν. *S. Aug. q. 22.* Pavorem terræ dixit, non quod paveat eadem terra, sed quem ex ea terra conceperant. *Schol.* Samariticus, ὄνειδος κατὰ τῆς γῆς, infamiam contra terram. (c) Eorum.] *Compl.* ἡμῶν, nostro: *quod respondet hebræo & chaldæo: quamvis idem possit etiam significari dictione* αὐτῶν.

CAP. XIV.

(a) SI mortui.] *A Compl. abest illud* εἰ, *quod tamen ut alibi, valet idem atque* utinam; *quod etiam in vulgata repetitur.* (b) Et domum patris sui.] *Ita etiam Interpr. Origenis homil. 8. Absunt autem à Complutensi, quemadmodum & à vulgata.* (c) Et vivens nomen meum.] *Item ista. In aliquo autem libro est,* καὶ ἀεὶ ζῶν, & semper vivens. *Apud Theodoretum quæst. 27.* καὶ ζῇ, & vivit: *ubi etiam notat ceteros interpretes dixisse,* ὅτι ἐμπλήσει, quoniam implebit. (d) Mare rubrum] *Supplendum est, ut sæpe alibi,* juxta, *aut hujusmodi quiddam. In Compl. est* θαλάσσης ἐρυθρᾶς, maris rubri. (e) Et obsecutus est.] *S. August in locut,* & assecutus est me, & inducam. *Et in aliquot quidem codicibus est.* καὶ εἰσάξω. (f) Quam vos.] *Notat istam locutionem S. August. in locut.* (g) Reportabunt.] ἀνοίσουσι. *Schol.* Alius, βαστάζοντες, portantes. (h) Diem anno.] *Subintelligitur* pro, *sicut etiam in hebræo. Interpr. Orig.* pro die per annum. (i) Et reversi sunt in castra.] *Ista etiam absunt à Compl. ut à vulgata.*

CAP.

CAP. XV.

(a) ET facies holocauſtomata.] *In aliis libris eſt*, καὶ ποιήσετε καρπώματα (*al.* κάρπωμα) κυρίῳ, ἢ ὁλοκαύτωμα ἢ θυσίαν, & facietis oblationes (*al.* oblationem,) Domino, vel holocauſtum, vel ſacrificium. (b) Facies tantum.] *Hæc uſque ad*, & arieti, *abſunt a Compl. ut a vulgata.* (c) Synagoga Domino.] *Sic ſi interpungatur, viſum eſt ſatis reſpondere hebræo.* (d) Per omnem Synagogam.] κατὰ πᾶσαν συναγωγήν. *In aliis eſt*, πάσῃ συναγωγῇ, omni ſynagogæ. (e) Exorare pro eo.] *Alij libri addunt*, καὶ ἀφεθήσεται αὐτῷ. *Apud S. Auguſt. totus hic locus ſic refertur in locut.* Si autem anima una peccaverit non ſponte, offeres capram unam anniculam pro peccato: & exorabit ſacerdos pro anima invita, & quæ peccaverat nolenter ante Dominum, exorare pro eo, & remittetur ei, *ubi etiam diligenter eum explanat.* (f) Superbiæ.] *Ita etiam S. Auguſt. in locut. Theodoretus q.* 30. *habet* ὑπερηφανίαν, ſuperbiam. *Itemque Baſilius de judicio Dei: ſed ex explanatione quam affert, ſatis apparet eum legiſſe*, ὑπερηφανίας. (g) Exacerbabit.] παροξυνεῖ. *Alii* παροξύνει, καὶ. *Et S. Auguſt. q.* 25. exacerbat, &c. (h) Sabbatorum.] *Alii* τοῦ σαββάτου, Sabbati, *itemque paulo poſt.*

CAP. XVI.

(a) ET dixerunt. Sufficiat.] *In aliis eſt*, καὶ εἶπον πρὸς αὐτούς. ἐχέτω. & dixerunt ad eos. Sufficiat. *Aquila, & Theodotio pro* ἐχέτω *dixerunt* πολύ, multum, *id eſt ſatis ſuperque vobis ſit.* (b) Novit.] ἔγνω. *Sic & alius liber vetus, & S. Paulus* 2. *Timoth.* 2. *In aliis eſt*, ἐπέγνω, recognovit. *Vulgata ex hebræo habet*, mane notum faciet. (c) Sufficiat.] ἱκανούσθω. *Schol.* ἀρκείτω, *eodem ſenſu.* (d) Ante tabernaculum.] *In aliis libris eſt*, ἔναντι τῆς συναγωγῆς, coram ſynogoga; *quod reſpondet vulgatæ.* (e) Princeps es.] *S. Aug. q.* 26. quoniam præes nobis princeps: & tu in terram, &c. (f) Utique abſcidiſti.] ἂν ἐξέκοψας. *à Compl. abeſt illud* ἄν. *S. Auguſt. ibid.* oculos hominum illorum abſcidiſſes, *& diſputat quorum hominum.* (g) Confeſtim.] ἐξάπαξ. *Interp. Orig.* Semel. *Sed ſignificat ſubito, & funditus.* (h) In viſione.] *S. Auguſt. q.* 28. Quidam interpretati ſunt, in hiatu oſtendit Dominus: credo putantes dictum χάσματι, quod græce poſitum eſt φάσματι, quod pro eo dictum eſt, ac ſi diceretur, in manifeſtatione, quod apertis oculis apparebit. *Illud* χάσματι *inventum eſt in uno antiquo codice, & eſt in multis vulgatis editionibus.* (i) Quia dicentes.] ὅτι λέγοντες. *In aliis codicibus partim abeſt illud*, ὅτι, *partim eſt*, ὅτι εἶπαν λέγοντες, quoniam dixerunt dicentes. (k) Et ad Eleazarum.] *Ita S. Auguſt. q.* 30. *In Compl. eſt*, λάλησον πρὸς Ἐλεάζαρ, loquere ad Eleazarum, *quod reſpondet vulgatæ.* (l) Animabus ſuis.] *S. Auguſt. ibidem*, manibus ſuis, *itemque in locut.* (*ubi tamen ad marginem eſt*, animabus.) *& explanatur locus iſte. Poſſet tamen fortaſſe verti*, Sanctificaverunt ſe in animabus eorum. *Interp. Orig. habet*, quia ſanctificata ſunt. (m) Et non erit.] *Interp. Orig.* ne fiat. *S. Cyprianus epiſt.* 76. ut non ſit ſicut Core. (n) Vulneratio.] θραῦσις. *Interp. Orig.* vaſtatio, vel certe, ut verius habet ſe ſcripturæ ſermo, confractio: *paulo poſt etiam hujus exemplarium varietatis mentionem facit, Pſal.* 106. θραῦσις *vertitur* quaſſatio.

CAP. XVII.

(a) A Me.] *Ita etiam vulgata. In aliis codicibus eſt*, ἀπὸ σοῦ. *& Interp. Orig.* & auferam a te. (b) In Domum.] *Sic S. Auguſt. in locut. Interp. Orig.* in domo. (c) Nuces.] *Schol.* οἱ λοιποὶ, ἀμύγδαλα. ceteri, amygdala. Sic etiam Hieronym. ante in LXX, erat κάρυα. *i.* nuces; nam in cenſu nucum amygdala. Dicimus autem ἀμύγδαλον & ἀμυγδάλη. Heracleon Ephesius κάρυα ἐκάλουν καὶ τὰς ἀμυγδάλας καὶ τὰ νῦν κασάνεια, nuces vocarunt & amygdalas & caſtaneas; ab hoc nomine verbum eſt apud interpretes ἐξαμυγδαλόω, inſtar amygdalæ torno; de quo alias. *Druſ.*

CAP. XVIII.

(a) PAtris tui.] *In aliis cod. ſequitur*, μετὰ σοῦ, *tecum, & ita Interp. Orig. & S. Auguſt. q.* 31. (b) Et cuſtodient cuſtodias tuas.] *Apud Origenem videtur abeſſe illud* καὶ, *ac pro* σοῦ, *habuiſſe* αὐτῶν. *Ita enim habet interpres homil.* 10. Et tu, & filii tui tecum in conſpectu tabernaculi teſtimonii obſervabunt cuſtodias ſuas. (c) Et non erit.] *In aliis*, καὶ οὐκ ἔσται ἔτι, & non erit ultra. (d) Dationem.] *Sic S. Auguſt. in locut. ubi de hoc loco diligenter diſputat.* (e) Dationem ſacerdotii.] *Schol.* Samariticus ſic habet, καὶ δόματι δώσω τὰς ἱερατείας ὑμῶν, & datione dabo ſacerdotia veſtra. (f) Honorem.] *Sic Interp. Orig. hom.* 11. *quod græce eſt*, γέρας. *Eſt autem quaſi munus quoddam honorarium.* (g) Tritici.] *Alii* καὶ σίτου, *& S. Aug. in locut.* & tritici. (h) Primogenita.] *S. Auguſt. q.* 32. *ſic habet, quod græce eſt*, πρωτογενήματα, *& interpretatur*, primi fructus de terra ſumpti vel de arbore, vel de vite: *ubi etiam declarat quid ſint proprie* πρωτότοκα, *&* ἀπαρχαί. *Nam ubi paulo poſt ſequitur*, primogenita hominum, *ibi eſt*, πρωτότοκα. (i) Salis.] *Theodoretus, q.* 35. Teſtamentum ſalis vocat communicationem, &c. (k) Eos.] *Ab aliis codicibus abeſt illud* αὐτούς, *quod videtur ſententiam obſcurare.* (l) Quod ſanctificatum eſt.] *Proprius ad hebræum, quam quod in Compl. legitur* τῶν ἡγιασμένων, ſanctificatis.

CAP XIX.

(a) ACcipiant ad te.] *S. Auguſt. in locut. interpretatur*, accipiant, & adducant ad te. (b) De ſanguine.] *S. Auguſt. q.* 33. in ſanguine; *ubi vulgata*, tingens digitum in ſanguine. (c) Immittent.] *S. Aug. ibidem.* immittet, *quod reſpondet vulgatæ.* (d) Suum.] *In aliis libris additur* ὕδατι, aqua: *& ita S. Auguſt.* (e) Apponuntur.] *Ita etiam S. Auguſt. In Compl. additur*, ἐν μέσῳ ὑμῶν, in medio veſtri. (f) De omni anima.] *S. Auguſt.* Omnis anima hominis immunda erit. (g) Vulneratum.] *S. Auguſt: q.* 34. & vulneratum mortuum intelligamus, id eſt, vulnere peremptum. *Ac certe* τραυματίας *ſolet ſcriptura appellare, quos latini dicunt caſos. Quare nos ea dictione plerumque utimur.* (h) Immundo.] *Eſt hebraiſmus, ut ſupra notatum eſt; atque intelligitur*, pro immundo. (i) Ejus, quæ combuſta eſt, purificationis.] τῆς κατακεκαυμένης τοῦ ἁγνισμοῦ. *videtur referendum ad juvencam, non ad cinerem, quemadmodum alii faciunt.* (k) Et anima, quæ tetigerit, immunda erit.] *Hæc abſunt à Compl. ſed non à S. Auguſt: q.* 33. *neque ab Hebræo.*

CAP. XX.

(a) ISrael.] *In aliquo libro additur* ἐν κατασχέσει, *& S. Auguſt. quæſt.* 35. in poſſeſſionem. (b) Dimiſſus eſt.] ἀπελύθη. *Notat S. Auguſt. in locut. hoc verbum magis ſonare reſolutionem, quam dimiſſionem. Idem verbum eſt Gen.* 15. *& alibi.*

CAP. XXI.

(a) ANathemabo.] *Sic S. Auguſt. q.* 40. *quod inquit vulgo ſolitum* [illegible] devotare, *ſicut etiam anathema, devotationem: ac de etymologia ipſius dictionis accurate diſputat.* (b) Exhorruit.] *Sic ſolet S. Auguſt. reddere illud* προσώχθισεν. *Aquila*, ὠκχαίνεν, faſtidit. *Symm.* ἐνεκάκησεν, male affecta eſt. (c) Super ſignum.] ἐπὶ σημείου, *quod alii verterunt*, pro ſigno, *ut reſponderet vulgatæ: ſicque etiam habet Chaldæus. Sed hebræus videtur ſignificare, ſuper vexillum, & perticam.* (d) Et caſtra.] *S. Aug. in locut.* Caſtra collocaverunt in Colgai trans in eremo, hoc eſt in ulteriore eremo. *Et in aliquo cod. pro* ἐκ τοῦ πέραν, *eſt* ἐν τῷ πέραν. *Compl.* παρενέβαλον ἐν ἀχελβαρὶμ ἐν τῇ ἐρήμῳ, *quod reſpondet vulgatæ*, fixere tentoria in Jeabarim in ſolitudine. (e) Eremo.] *S. Aug. q.* 42. *habet*, Hermon: *ſed videtur librarii erratum.* (f) Moab.] *Ita etiam hebræus: neque aliter vulgata. A S. Auguſt: abeſt iſta dictio. Compl.* ἔστι γὰρ ἀρνῶν ὅρια μωὰβ ἀναμέσον τοῦ ἀμορραίου: eſt enim Arnon limes Moab inter Amorræum. (g) Bellum Domini ipſam Zoob.] *S. Aug.* bellum Domini Moab inflammavit, & torrentes Arnon & torrentes conſtituit inhabitare.] *In aliquo libro eſt*, κατοικίαν ἤρ, habitationem Er: *in vulgata ex hebræo eſt*, in libro bellorum Domini: *& cetera etiam non eundem omnino ſenſum præ ſe ferunt.* (h) Præcinite illi puteum.] *Vertimus illud* ἐξάρξατε, *quomodo idem verbum redditur Exod.* 32. *& in Pſal.* 146. Præcinite Domino in confeſſione: *& alibi Interp. Orig.* Initiare illi puteum, *& addit*, Hic eſt ſenſus, Initium, ait, omnium puteum ponite. (i) Mathanain.] *Aliquot codices*, μαθαναὶμ, *& Interp. Orig. Mathanain.* (k) Janen.] *Alii libri* νάπην, *& Interp. Orig.* in nemus, quod eſt in campo Moab a vertice montis excelſi, qui reſpicit ad faciem deſerti. (l) Ceperunt.] *In aliis*, ἔλαβε, cepit. (m) Ænigmatiſtæ.] *De his Orig. hom.* 15. *& S. Auguſt. q.* 45.

CAP. XXII.

(a) AD occidentem.] *Sic alij verterunt, quod græce eſt*, ἐπὶ δυσμῶν. *Interp. Origen. homil.* 13. ab occidente. *Nos tamen ſuſpicamur, ex hebræo, hoc valere*, ſuper loca demiſſa, & campeſtria. (b) Prævalet hic quam nos, ſi poterimus.] *Eſt hebraiſmus uſitatus. In aliis libris eſt*, ἰσχυρότερός μου ἐστὶν, εἰ ἄρα δυνήσομαι. *Interp. Orig.* quia fortior eſt hic quam nos: ſi forte poſſimus. (c) Divinationis.] *Interp. Origen.* divinationis: *græce eſt*, τὰ μαντεῖα. *Ut pœna peccati dicitur peccatum; ita præmium divinationis videtur appellata eſſe divinatio. Multa de hac re Origenes, & S. Auguſt. q.* 47. (d) Ad dominum veſtrum.] *Alij* πρὸς τὴν γῆν ὑμῶν, in terram veſtram, *ut vulgata.* (e) Faciendo.] *S. Auguſt:* nec facere. (f) Differre.] διαβαλεῖν. *Alii*, ἐνδιαβάλλειν. *S. Auguſt. q.* 49. διαβάλλειν, *& habet*, differre in via: *diſputatque, quomodo ſatis apte potuerit verti*, differre, *& paulo poſt*, διαβολήν, dilationem. (g) Sua.] *Abeſt à multis codicibus, & S. Auguſt. q.* 50. (h) Manu.] *S. Auguſt:* manu mea, *& in aliquot codicibus additur* μου. (i) Facie ſua.] *Reſpondet hebræo. Compl. non habet* αὐτοῦ. (k) Urbana.] ἀστεία. *Alii vertunt*, regalis. *Vulgata*, quia perverſa eſt via tua. (l) Satisfaciet.] ἀρκέσει. *In aliis eſt*, ἀρέσει, placet. (m) Hoc loquar.] *Reſpondet hebræo. In Compl. eſt.* τοῦτο φυλάξω λαλῆσαι, *hoc obſervabo loqui.* (n) Platearum.] *Ita multi reddunt dictionem hebræam: nec videtur abeſſe a notione dictionis græcæ* ἐπαύλεων. *Alii vertunt*, diverſoriolum. *Vulgata*, urbem, quæ in extremis regni ejus finibus erat. (o) Statuam.] στήλην. *Alii* columnam. *Vulgata*, excelſa. *Tertullianus vocat* ſtaticulum.

CAP. XXIII.

(a) ET aſtitit Balac ſuper ſacrificium ſuum: & Balaam ivit interrogare Deum.] *Hæc abſunt a Compl. ut a vulgata.* (b) Iſtorum.] τούτων. *Compl.* τούτο, hoc. *Interp. Origenis ſæpe repetit*, juſtorum. (c) Deus ſuſpenditur.] *Ita S. Cyprianus lib.* 2. *adverſus Judæos. Schol.* διαρτᾶσθαι, τοῦτ' ἔστι, σαλευθῆναι. τὰ γὰρ κρεμάμενα σαλεύονται. hoc eſt commoveri, & fluctuare. Nam quæ ſuſpenduntur, commoventur, & fluctuant. *Hanc eandem lectionem habet Theodoretus q.* 43. *quamvis interpres ſuo modo tranſtulerit. Conſiderandum tamen eſt, an iſtud etiam ſignificari poſſit non eſſe Deum tam quam hominem, qui ſuſpendatur, id eſt cohibeatur, ac retardetur, quo minus conſilia ſua ad exitum perducat. In Compl. eſt*, διαψεύσασθαι. *Philo lib.* 1. *de vita Moyſis*, οὐχ ὡς ἄνθρωπος διαψευσθῆναι δύναται οὐδ' ὡς υἱὸς ἀνθρώπου μετανοεῖ. Non ſicut homo mentiri aut falli poteſt; neque ſicut filium hominis, eum pœnitet. *Interp. Orig. homil.* 16. Non ſicut homo Deus fruſtratur, neque ſicut filius hominis, terretur ipſe: *& paulo poſt*, Non ergo Deus, ſicut homo, qui fruſtra loquatur: neque, ſicut filius hominis, terretur: vel (ſicut in aliis exemplaribus legimus) neque, ſicut filius hominis, terret, *& utrumque explanat Judith* 8. ὅτι οὐχ ὡς ἄνθρωπος, ὁ θεὸς, ἀπειληθῆναι, οὐδ' ὡς υἱὸς ἀνθρώπου, διαιτηθῆναι. quoniam non ſicut homo, Deus, ut minis terreatur, (*aut*, terreatur,) neque, ſicut filius hominis, ut judicetur. (e) Avertam.] *Idem, pro Interp. Orig.* avertam eam, *id eſt, benedictionem.* (d) In eo.] *Idem*, præclara principum cum ipſo ſunt.

CAP. XXIV.

(a) Sicut consuetum ei erat.] κατὰ τὸ εἰωθὸς αὐτῷ. *A Compl. abest illud* αὐτῷ. *Interp. Origen. homil.* 17. ex more. (b) Gog regnum.] ἡ γὼγ βασιλεία. *Ita Eusebius* 9. *demonstr. cap.* 3. *In aliquo codice est* ἡ γώγ. *& in manusc. S. Cypr.* 2. *testim.* quàm Gog. *Apud Origenem latine legitur*, exaltabitur Gog regnum ejus: *atque exponitur* Gog, id est, super tecta. *apud Theodoretum q.* 43. ὤγ βασιλεία αὐτοῦ, Og regnum ejus. *Compl.* ἡ ὠὼχ βασιλεία. Pfoch regnum. *Diodorus*. Samariticus, καὶ ὑψωθήσεται ὑπὲρ γὼγ βασιλεὺς αὐτοῦ, & exaltabitur super Gog rex ejus. *Idem videtur referre Theodoretus q.* 43. *ex Symmacho: sed habet*, ὑπὲρ ὤγ, super Og. Nota γὼγ hic legi pro ἀγάγ. i. Agag. Alioqui vocabulo Gog significatur gens Scythica, quæ hodie a Turcis Giok sive Kioc dicitur: unde Kioc Chan, qui alibi Gogkan. *Theodoretus*, γὼγ ἢ μαγὼγ φασὶν εἶναι ταῦτα σκυθικὰ γένη *Hujus mentio aliquoties in Ezechiele*. Druf. (c) Ab altissimo.] ἐπιστήμην παρὰ ὑψίστου. *Ab aliquo libro abest illud* παρά. *& Interp. Orig.* scientiam excelsi, *quod respondet vulgatæ.* (d) Ostendam ei.] *Interp. Orig.* In aliis quidem exemplaribus legimus, videbo eum, sed non modo. (e) Beatifico.] *Compl.* μακαρίσω, *& Interp. Orig.* beatificabo. (f) Homo.] *Sym.* σκῆπτρον, sceptrum. (g) Percutiet.] *Interp. Orig.* vastabit. *Symm.* παίσει τὸ κλίμα μωάβ, cædet clima Moab. (h) Prædabitur.] *Symm.* ἐρεδυνήσει, excutiet. (i) Et erit Edom.] *Interp. Orig. habet*, Et erit Edom hæreditas ejus, Esau inimicus ejus. (k) Ipsi Beor.] τῷ βεώρ. *Interp. Orig.* tibi Beor. (l) Pariter.] ὁμοθυμαδόν. *Interp. Orig.* Pariter: ergo græcus sermo pro, statim, ponit.

CAP. XXV.

(a) Ostenta eos.] *Sic Interp. Origen. homil.* 20. *& S. August. in locutionibus, & quæst.* 52. *quod græce est*, παραδειγμάτισον. *& apud latinos de insigni supplicio dicitur, exemplum ede. Aquila*, ἀνάπηξον, confige: vel, sursum fige. *Symmach.* κρέμασον, suspende. *Sic enim vertit utrumque S. August. in quæst. illa. Sunt tamen qui interpretentur*, fac, ut ipsi principes exempla edant, & occidant. (b) Siromasten.] *Aquila*, κόντον. contum. *Symmachus*, δόρυ. lanceam. *De hoc alibi etiam dicetur.* (c) Caminum.] *Aquila*, τὸ τέγος, conclave. *Symmachus*, τὸ πορνεῖον. *quod videtur idem valere ac caminus: & fortasse balneum fuit. Interp. Orig. habet*, prostibulum, *vulgata*, lupanar: *quod etiam dictionibus illis græcis significatur.* (d) Gentis Ommoth.] *Videntur esse duæ interpretationes. Nam Ummoth valet, gentium.* (e) Domus familiæ.] *S. August. in locut. videtur accepisse illud* domus, *pro recto: græce tamen est* οἴκου.

CAP. XXVI.

(a) Principium.] *S. August. in locut.* robur scilicet ætatis in populo. *Sed videtur valere* summam; *ut jam dictum est.* (b) Sacerdos.] *In aliis libris sequitur* μετ' αὐτῶν, cum eis. (c) Ipsi Phallu.] τῷ φαλλώ. *Notandus modus dicendi; ut hic intelligatur filius proxime memorati, & ex eo prodiisse familiam Phalluitarum, & sic deinceps.* (d) Ducenti.] *Hic in Compl. quemadmodum & in vulgata sequitur de filiis Gad: & etiam in sequentibus licet animadvertere aliquam ordinis varietatem.* (e) Suthalan.] *Sequitur in uno codice, sicut etiam in Compl.* τῷ βέχερ, δῆμος ὁ βεχερί, ipsi Becher, populus qui Becheri: *nec multo aliter in alio*, βάχαρ, δῆμος ὁ βαχαρί. (f) Chebroni.] *In aliis sequitur*: καὶ δῆμος ὁ μοολί, & populus qui Mooli.

CAP. XXVII.

(a) In montem istum, qui trans Jordanem, hic est mons Naban.] *Vulgata pro istis hæc tantum habet*, in montem istum Abarim. *Abarim autem significat* transituum. *Quare illud* ἐν τῷ πέραν τοῦ ἰορδάνου, *valet fortasse*, non, trans Jordanem. *sed*, in transitu Jordanis. (b) Synagoga.] ἐν τῷ ἀντιπίπτειν τὴν συναγωγήν. *In Compl.* τῇ συναγωγῇ, cum resisteretis synagogæ: *quod abest sententiæ.* (c) Spiritum.] *Ita libri veteres, & S. August. quæst.* 54. *Interpres Orig. hom.* 22. spiritum Dei in semetipso. *& Theodoretus q.* 48. πνεῦμα θεοῦ. (d) Et mandabis de eo coram eis.] *Hæc non referuntur a Theodoreto, & absunt à Compl. sicut à vulgata. Referuntur tamen apud Origenem eadem hom.* 22. (e) De gloria tua.] *Ita S. August. q.* 55. *quod græce est*, τῆς δόξης σου. *& ita libri veteres, & Procopius Gazæus, & Theodoretus q.* 48. *quamvis interpres suo modo reddat. In aliquot vulgatis editionibus legitur*, τὴν δόξαν σου. *Et S. August. ibidem testatur apud nonnullos interpretes latinos fuisse*, gloriam tuam. *Interp. Orig.* claritatem tuam. (f) Manifestorum.] *Schol.* Istud τῶν δήλων, *alii interpretes ediderunt*, φωτισμούς, illuminationes. *Theodoretus hunc locum paraphrasi explanans dicebat*, & per rationale judicii, quod illius (*id est sacerdotis*) pectori adjacet, quid agendum sit, discetis. (g) Commendavit eum.] *Sic S. August. in locut. quod græce est*, συνέστησεν αὐτόν. *ac posset etiam verti*, constituit eum.

CAP. XXIX.

(a) Significationis.] σημασίας. *De hac dictione supra dictum est. Schol.* Samariticus, ἡμέραν ἀκουστήν, diem sonoram. *Interp. Orig. hom.* 23. *vocat festivitatem memoriæ tubarum.* (b) Exodium.] *De hac quoque jam dictum est. Cyrillus*, Samariticus, pro eo quod dictum est, ἐξόδιον, inquit, πλήρωσις ἐποχήσεως, consummatio retentionis, *quasi finis mansionis in tabernaculis.* πλήρωσις ἐποχήσεως, perfectio retentionis aut inhibitionis, id est, perfecta retentio aut inhibitio. עצר cohibuit, עצרת cohibitio. Festum significat quo populus cohibetur ab opere. Sic dico עצרת est dies cessationis ab opere, cum homines vacant orationi & rebus divinis. Sic ἑορτὴ a cohibendo. Proprie & ἀντονομαστικῶς עצרת dicitur xxij Thesri, quæ est octava Succoth. i. festi tabernaculorum. Pentecoste tamen sic etiam vocatur. Ab eadem mente prisca ecclesia Græcanica dixit σύναξιν. i. coactionem, & Latina, *collectam*. Druf. (c) Exceptis.] *De hac locutione S. August. in locut.*

CAP. XXX.

(a) Adversus animam suam.] *S. August. in locut.* id est, adversus delectationes animæ suæ. (b) Facta fuerit.] *Sic S. August. q.* 59. *quod græce est*, γινομένη γένηται ἀνδρί, *quasi diceremus, habens habuerit virum.* (c) Quas definivit.] οὓς ὥρισατο. *& videtur subintelligi*, οἱ ὁρισμοί, definitiones. *In aliis libris est*, ὅσα ὥρισατο. *& S. August. ibidem*, quanta definivit. (d) Quoniam vir abnuit ab ea.] ἀπ' αὐτῆς. *Alij* ἐπ' αὐτῆς, *& S. Aug.* ad eam. *Ab hebræo absunt omnia ista verba.* (e) Affligere animam.] *Sic S. Aug. ad verbum è græco*, κακῶσαι ψυχήν. *quod tamen poterat verti*, de affligenda anima.

CAP. XXXI.

(a) Hæ enim fuerunt.] *In editionibus S. August. corrupte videtur legi q.* 63. hæc enim fecerunt filii Israel. *Græci quidem codices consentiunt, & Theodoretus quæst.* 45. *Interp. Origen. hom.* 25. Ipsæ enim sunt, quæ filios Israel secundum verbum Balaam apostatas fecerunt. (b) Propter Phogor.] *Anesperus.* τὸ παραμαρτυρικόν· σαφέστερόν φησι, διὰ λόγου φογώρ. Samariticus manifestius inquit, per verbum Phogor. *Theodoretus ibidem.* Phogor est nomen Idoli. (c) Multitudine.] *Sic redditur ista dictio*, ἀπαρτία, *apud S. August. locut.* 99. *Dictio hebræa significat pubem, id est, parvulos, quemadmodum habet vulgata. Idem etiam alibi dictum est de dictione illa* ἀποσκευή. (d) Præter aurum.] *Est notanda locutio. Intelligendum enim est hæc excipi a proxime præcedente lege, non autem a sequente.* (e) In igni.] *In aliquot codicibus sequitur*, διάξετε ἐν πυρί. *Et Interp. Orig. hom.* 25. traducite per ignem. (f) Caput.] κεφάλαιον. *quo nomine, ut etiam apud hebræos, diximus significari summam. Schol.* Samariticus habet, λάβε τὸ τέλος, accipe summam. (g) Prædati sunt.] *Schol.* pro eo, ac si diceret, ἐκτήσατο. οὐκ ἐκοινοποίησεν, sibi acquisivit, non in commune contulit.

CAP. XXXII.

(a) Multitudo.] *Notat hanc locutionem S. August. in locut. Sed paulo post habet*, multitudo copiosa valde. *ubi etiam in aliis libris est*, πολὺ σφόδρα. (b) Ille segregatus.] *Schol.* Samariticus, ὁ κενεζαῖος, ἤτοι ἀποχωρίσας ἑαυτὸν ἀπὸ τῆς βουλῆς τοῦ Ἰσραὴλ λέγοντος, οὐ πορευσόμεθα εἰς τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας, cenezæus, nimirum segregans se a consilio Israel dicentis, non ibimus in terram promissionis. (c) Circumagitavit.] κατεῤῥέμβευσεν, *aut, ut in aliis libris*, κατερρέμβευσεν, (d) Contritio.] σύντριμμα, *quasi reliquiæ, aut multiplicati ex contritione. Nam dictio hebræa significat multiplicationem. Alii codices habent*, σύστρεμμα, factio, *aut, ut alij vertunt*, alumni: *& ita vulgata.* (e) Impedimentis nostris.] *Ita hoc loco* S. *August. in locut. ac videtur commodissime hoc modo reddi illud* ἀποσκευή, *& significari tenera ætas, quæ magno impedimento solet esse in castris.* (f) In prima acie.] προφυλακήν. *Alij*, παρελευσόμεθα προφυλακῇ, præteribimus in prima acie. (g) Commendavit eis.] *Sic S. Aug. in locut. ac videt tamen hunc esse sensum*, commendavit eos Eleazar sacerdoti. *Possent tamen verba illa*, καὶ συνέστησεν αὐτοῖς ἐλεάζαρ, *ita verti*, & constituit eis Eleazar. *Hebræus habet*, & præcepit eis Elizaro, *id est*, pro eis. (h) Trans Jordanem.] *Notandum est illud*, πέραν, *interdum significare*, ultra; *interdum*, citra. (i) Dimidiæ tribui.] *Schol.* Nunc mentionem fecit dimidiæ tribûs Manasse, cum in iis quæ antea dicta sunt, non fecisset. In Samaritico autem fit.

CAP. XXXIII.

(a) Et castrametati sunt e regione Magdoli: & promoverunt contra Iroth.] *Schol.* τινὰ τῶν ἀντιγράφων οὕτως ἔχει. καὶ ἀπῆραν ἀπὸ στόματος εἰρώθ, καὶ παρενέβαλον ἀπέναντι μαγδώλου· καὶ ἀπῆραν ἐκ μαγδώλου, καὶ διέβησαν μέσον τῆς θαλάσσης. Quædam exemplaria sic habent: Et promoverunt ab ore Iroth, & castrametati sunt e regione Magdoli. Et promoverunt e Magdolo, & transierunt, *&c.* (b) Ad occasum.] *Rursus illud* ἐπὶ δυσμῶν, *& hic, & in locis sequentibus in hoc capite, videtur significare*, in locis demissis, campestribus. (c) Belsa, qua.] βελσὰ τό. *In alijs libris est*, βελσαττίμ. *& vulgata*, Belsathim. *In Complutensi* ἀβελσαττίμ. *quod non abhorret ab hebræo.*

CAP. XXXIV.

(a) Hoc erit vobis] S. *August. in locut.* Non dixit, hi erunt vobis. (b) Montem, montem.] *In aliis libris non geminatur. Sed geminatio ista videtur vestigium lectionis respondentis hebraicæ, quæ habet*, apud Or montem: *& in proxime sequentibus verbis*, ab Or monte: *quo loco etiam in aliis libris est*, ἀπὸ τοῦ ὄρους, τὸ ὄρος. *Vulgata*, ad montem altissimum a quo.

CAP. XXXV.

(a) Segregationes.] *In hebræo eadem dictio est, quæ paulo ante versa est* προάστεια, suburbana. *Nam idcirco fortasse suburbana dicuntur* ἀφορίσματα, *quoniam ea cives quasi sibi seposita, & peculiaria habent: hæc eadem paulo post videntur vocari* ὅμορα, confinia. (b) Hujus.] *Complut.* τούτων, horum. *Ab hebræo abest hoc loco utrumque: sed in proxime sequenti sententia dicitur*, hoc erit eis suburbana. (c) Dabitis.] *In aliis*, ἃς δώσετε, quas dabitis. (d) Vindicante.] *Ita S. August. q.* 64. *&* 65. *quod græce est*, ἀπὸ τοῦ ἀγχιστεύοντος τὸ αἷμα, *& alii vertunt*, a redimente sanguinem, *aut*, ab eo, qui propinquus est sanguine. *Vulgata habet*, propinquus occisi, cognatus occisi. (e) Non polluetis.] *Severus.* τινὰ τῶν ἀντιγράφων οὐκ ἔχει τό, μή. Quædam exemplaria non habent illud μὴ, non.

CAP. XXXVI.

(a) Remissio.] ἄφεσις; *& significat Jobeleum, ut supra. Alii libri, & Complut.* ἀφαίρεσις, ablatio. (b) Filiabus.] *Alii* θυγατράσι, filiæ: *quod respondet vulgatæ.*

DEUTERO-

DEUTERONOMIUM.

CAP. I.

(a) AD occidentem.] *De hoc loco jam indicavimus suspicionem nostram. Schol. Aquila & Symm.* ἐν τῇ ὁμαλῇ τῆς ἐρυθρᾶς θαλάσσης, in planicie maris rubri. οὕτως καλεῖται τὰ μεταξὺ πεδία τῶν τῆς ἀραβίας καὶ ἰουδαίας ὀρέων. Sic vocantur campi, qui interiacent inter montes Arabiæ, & Judææ. (b) Sufficiat vobis habitare] *Notanda locutio. Hoc enim videtur significare*, satis vobis sit habitasse hucusque, *vel*, satis diu habitastis. *Similis locutio est in c. sequenti.* (c) Tradidit.] *Alii* παρέδωκα, tradidi. (d) Vobis ipsis.] *Est hebraismus, pro*, de vobis ipsis. (e) Judicibus.] *Videtur dictum pro* de judicibus; *hebræus habet*, tribubus. (f) Viam montis Amorræi.] *Hæc absunt ab aliis libris, quemadmodum & a vulgata.* (g) Quoniam gestabit te.] *In aliis libris est*, ὡς ἐτροποφόρησέ σε, *aut* ἐτροφοφόρησέ σε, quomodo gestavit te: *quod propius accedit ad vulgatam. Lucifer lib. 1. pro S. Athanasio.* Quomodo fovit te Dominus Deus tuus, sicut quis foveat homo filium. Videndum an Actor. 13. legi possit ex hoc loco ἐτροφοφόρησεν αὐτούς: gestavit eos ut altor sive educator: ubi vulgo ἐτροποφόρησεν, mores toleravit. Nam quin huc respexerit Apostolus non est mihi dubium. *Drus.* (h) Siquis homo gestet.] *Aquila*, ὡσεὶ ἄραι τροφὸς τὸν υἱόν, tanquam nutrix levet filium. *Symm.* βαστάσαι, portet. (i) Et omnis *In aliis libris*, καὶ τὰ παιδία ὑμῶν, ἃ εἴπατε ἐν τῇ ἁρπαγῇ ἔσεσθαι, καὶ πᾶν παιδίον, *&c* & parvuli vestri, quos dixistis in direptionem fore, & omnis parvulus, &c. *quod respondet vulgatæ.* (k) Castra movistis.] *Sic etiam Compl. In aliis est*, στρατοπεδεύσατε, castra facite, *aut*, abite, *ut vulgata.* (l) Et vim facientes] *Compl.* καὶ ὑπερηφανήσατε, καὶ παρεβιασάμενοι, & superbe egistis, & vim facientes: *quæ fortasse duæ sunt interpretationes.*

CAP. II.

(a) ET verebuntur vos valde.] *Pro his in hebræo est*, & cavete vos valde, *& vulgata*, videte ergo diligenter. (b) Hæreditarunt] *In aliis libris additur*, αὐτούς, eos, *ut paulo post etiam in nostra.* (c) Fecerunt] *Sic etiam Compl. In aliquo libro est* ἐποίησεν, fecit, *& vulgata*, sicut fecerat. (d) Ante faciem nostram.] *Hæc a nonnullis codicibus absunt: in quibusdam vero adduntur præterea hæc*, εἰς τὰς χεῖρας ἡμῶν, in manus nostras.

CAP. III.

(a) EUm.] *Ista dictio redundat, & nihil facit ad sententiam, ut sæpe aliæ hujusmodi.* (b) Percussimus.] *Aquila* ἀναθεματίσαμεν, anathematizavimus. Nihil verius; sign. autem ἀναθεματίζω inter alia, occido, funditus perdo, extermino, ut Exod. 22. 20. יחרם. *Schol.* ἀναθεματισθήσεται, occidetur aut exterminabitur, quod ex Aquila sumptum; id paret ex hoc loco, cæterum Jud. 1. 18 pro ויחרימו אותה legitur in LXX, ἀνεθεμάτισαν αὐτήν καὶ ἐξωλόθρευσαν αὐτήν. sunt autem duæ interpretationes, prior ex editione Aquilæ irrepsit, posterior pura puta interpretum est. *Drus.* (c) Pherezæas.] *Dictio hebræa, unde hæc inflexa est, significat* non munita. *Quare in vulgata est*, absque oppidis innumeris, quæ non habebant muros. (d) Exterminavimus.] *In aliis additur* αὐτούς: *& vulgata*, & delevimus eos. (e) Reliquus factus est a Raphain.] *Ita putat S. August. quæst. 3. apte reddi hunc locum, & significari ipsum solum ex Raphain, id est, ex gigantibus, remansisse.* (f) Hic est in arce.] *Ex græco liquet intelligendum esse de lecto. Illud autem* ἐν τῇ ἄκρᾳ, in arce, *in vulgata est*, in Rabath. (g) Regionem.] τὴν περίχωρον, *quasi*, circumregionem: *& videntur LXX isto nomine usi, ut responderent vocabulo hebraico, quod significat funem.* (h) Thavoth.] *Alii*, αὐὼθ, *& vulgata* Avoth Jair, id est, villas Jair. (i) Machanareth.] *In aliqua editione est* ἀπὸ μαχανερὲθ, a Machenereth. *In Compl.* ἀπὸ χενερὲθ, a Chenereth, *quod respondet hebræo. Sed illud* μα, *in nostra videtur positum ex hebræo, pro* ἀπό. (k) Sub Asedoth Phasga.] *Respondet fere hebræo, & significat*, sub effusionibus collis. *Alii*, ἀπὸ σηδὼθ, *aut*, ἀπὸ ἀσηδὼθ, ab Asedoth. (l) Fecisti tu.] *In Compl. additur*, κατὰ τὰ ἔργα σου, secundum opera tua, *quod respondet hebræo, & vulgatæ.*

CAP. IV.

(a) SCulptilem similitudinem.] *Ita S. August. q. 4. & vulgata*, sculptam similitudinem, *sed* γλυπτὸν ὁμοίωμα, *posset etiam verti*, sculptile, similitudinem. *Apud eundem sequitur*, aut omnem imaginem, *& vulgata*, aut imaginem: *Ab hebræo tamen abest illud*, aut. (b) Quæ distribuit.] *Theodoretus.* Sic enim & ceteri sunt interpretati, ἅτινα διεκόσμησεν ὁ θεός σου εἰς τοὺς λαοὺς ὑφ' ὅλον τὸν οὐρανόν, quæ disposuit Deus tuus in populos sub toto cœlo. (c) Et faciatis iniquitatem.] *Hæc absunt a multis codicibus, & a S. August. quæst. 7. quemadmodum etiam a vulgata.* (d) Perdemini] *In aliis libris additur*, ταχύ, cito. (e) Et ad summum cœli usque ad summum cœli.] *Ita fere hebræus. ac tamen idem solet significare ac si diceretur*, a summo cœli, *quod habet S. August. quæst. 8. & vulgata.* (f) Audita facta est vox.] ἀκουστὴ ἐγένετο ἡ φωνὴ αὐτοῦ. *In aliis*, ἀκουστὴν σοι ἐποίησε τὴν φωνὴν αὐτοῦ, auditam tibi fecit vocem suam: *quod respondet vulgatæ.* (g) Omnem Araba trans Jordanem ad ortum Solis sub Asedoth excisam.] *Satis sit semel admonuisse Araba significare planitiem, aut solitudinem: sicut jam paulo ante diximus*, sub Asedoth excisam, *valere*, sub effusionibus collis, *aut*, Phasga. *Josue 12. est*, ὑπὸ ἀσηδὼθ φασγά. *Valde autem suspicandum est hic deesse aliquid: nam in vulgata interjicitur ut in hebræo*, usque ad mare solitudinis.

CAP. V.

(a) DIcens.] *S. August. quæst. 10. & in locut. interpretatur*, cum d[...] ret. (b) Idolum.] *Alii codices*, γλυπτόν, sculptile; *quemad[modum] & vulgata.* (c) Sabbatorum, & sanctifices.] *S. August. in locut.* [...] bati, & sanctificare.

CAP. VI.

(a) IMmobile] *In aliis libris*, καὶ ἔσται ἀσάλευτα, & erunt immobilia. (b) Ne obliviscaris.] *Alij*, μὴ πλατυνθῇ ἡ καρδία σου καὶ ἐπιλάθῃ. *Et sic S. Au[*]*gust. in locut.* ne dilatetur cor tuum, & obliviscaris. (c) Justificationes] *Aquila*, ἀκριβάσματα, præcepta, *quasi exquisitas rationes.*

CAP. VII.

(a) ET servans.] *In aliis est*, καὶ διατηρεῖ & conservat. *A Compl. abest* [...] (b) Quos vidisti, & quæcunque nosti.] *In Compl. non est* [...] quos vidisti: *& habet*, ἃς ἔγνως, quas nosti. *Ac certe videntur duæ inter*pretationes.

CAP. VIII.

(a) DEus tuus] *Ita etiam S. August. q. 13. In Compl. additur*, [...] τεσσαρακοστὸν ἔτος, quadragesimum hunc annum: *quod respondet vulgatæ.* (b) Fierent.] *S. August.* faceret. *Apud S. Cyprianum* [...] *tal. sic refertur hic locus*, Dominus Deus tuus vexabit te, & famem in[...] tibi, & cognosceretur in corde tuo, si bene custodieris, &c. (c) Non [at]teraverunt a te, & soleæ tuæ.] *Hæc absunt ab aliis libris, & a Theod[oreto] quæst. 6. sicut etiam a vulgata. S. Chrysost. ad Philipp. hom. 9. hunc lo[cum] fortasse significans ita de Israelitis dicebat*, ὧν τὰ ὑποδήματα οὐ κατετρίβη, [οὐδὲ] τὰ ἱμάτια, quorum soleæ non conterebantur, neque vestimenta: [...] *quam potuit etiam hoc sumere ex cap. 29.* (d) Et, ut firmet.] *Illud* [...] *abest a Compl. ut a vulgata.*

CAP. IX.

(a) FIlios Enac.] *Theodoretus quæst. 7.* Gigantum erant abnepotes. (b) Justitiam meam] *Alij & Theodor. q. 7.* δικαιοσύνας μου. *Et S. Au[*]*gust. in locut.* justitias meas. (c) De Ægypto.] *In aliis* ἐκ γῆς αἰγύπτου ἕως ἤλθετε. *S. August. q. 14.* de terra Ægypti, donec venisti in locum [...] incredulus perseverasti; quæ ad Dominum. (d) Quas disposuit.] [...] ἃς διέθετο, quod disposuit, *ac respondet vulgatæ.* (e) Die Ecclesiæ.] *Hæc* [a] *nonnullis codicibus absunt. In Compl. autem est*, ἐκ μέσου τοῦ πυρὸς ἐν ἡμέρᾳ ἐκκλησίας, de medio ignis in die Ecclesiæ, *quod respondet vulgatæ.* (f) [Us]que ad cœlum.] *hæc absunt ab aliis exemplaribus.* (g) Fusile.] *In aliis* μόσχον χωνευτόν, vitulum conflatilem, *ut vulgata.*

CAP. X.

(a) SCribas.] *Alii codices*, καὶ γράψω, & scribam, *& ita S. August. q[uæst.]* 15. *ubi de hac re diligenter disputat.* (b) Tabulas.] *Alii*, τὰς [δύο] πλάκας, *& S. August. ibidem*, duas tabulas. (c) Misadai.] *Compl.* [...] Mosera: *quod est in vulgata.* (d) Terra, torrentes aquarum.] *Ita fere hebræus. In aliis*, γῆν (*aut* γῆ) χειμάρρου ὑδάτων, terram (*aut* terra) torrentis aquarum. *In Compl.* γῆν, οὗ χείμαρροι ὑδάτων, terram, ubi torrentes aquarum. (e) Proselyto, &.] *Sic etiam Compl. abest tamen a vulgata & hebræo.* (f) Septuaginta.] *Josephus lib. 2. Antiquitatum de Jacob scri[*]*bens, eundem numerum posuit. Et S. Hieron. in quæst in Genesim LXX in[*]*terpretes ita scripsisse testatur. Alii codices habent*, ἐν ἑβδομήκοντα καὶ πέντε ψυχαῖς, in septuaginta & quinque animabus: *qui numerus habetur Act. 7.* ἀποστείλας δὲ ἰωσὴφ μετεκαλέσατο τὸν πατέρα αὐτοῦ ἰακώβ, καὶ πᾶσαν τὴν συγγένειαν ἐν ψυχαῖς ἑβδομήκοντα πέντε. Missis autem nuntiis Joseph accersivit Patrem su[*]um Jacob, omnemque cognationem suam capitum septuaginta quinque.

CAP. XI.

(a) QUia non filii vestri.] *id est, quia non ego filios vestros alloquor, [sed eos, q]uibus iis nunc mihi res est: non enim ipsi hæc noverunt.* (b) Et quæ fecit virtutem.] *S. August. in locut.* Intelligendum est, quid eam fecit, quoniam ad nihil eam redegit. *Testatur autem*, quosdam latinos vertisse, quæ fecit virtuti vel exercitui. (c) Et virtutem eorum.] *Absunt ista ab aliis libris.* [ἑώρακαν πάντα] *alii libri*, ἑώρων videbant. (d) Mandata.] *In aliis additur*, αὐτοῦ, ejus: *& ita S. August. in locut.* (e) Matutinam, & serotinam.] πρώϊμον καὶ ὄψιμον. *Retinuimus dictiones S. August. in locut. quamvis ipse habeat*, matutinum, & serotinum. *Alii interpretantur*, temporaneam, & serotinam: *& sic vulgata.* (f) Timorem vestrum.] *S. Au[*]*gust. ibidem*, Non timorem & tremorem, quo ipsi timent & tremunt: sed quo timentur, & alios tremere faciunt. *Posset tamen verti*, timorem & tremorem vestri. (g) Occasum] *Vulgata*, in campestribus. *Non enim eadem nunc dictio hebraica est ac paulo ante, ubi dicitur*, occasus Solis. (h) Et habitabitis.] *Alii libri*, καὶ κληρονομήσετε αὐτήν, καὶ κατοικήσετε ἐν αὐτῇ, & hæreditabitis eam & habitabitis in ea. *Sed*, ἐν κλήρῳ, *quod proxime præcessit, & [*]καὶ κληρονομήσετε, *videntur duæ interpretationes.*

CAP. XII.

(*a*) Illic.] ἐκεῖ. *In aliis* ἐκεῖ τὰ ἔθνη, illic gentes. *Et quoniam hebr. non habet, illic, fieri fortasse potuit ex* ἔθνη, ἐκεῖ. (*b*) Quæ vos.] *Ita diximus, quod, quæ, referatur ad loca: sicut* οὓς *græce referri potest ad,* τόπους. *Si retineatur dictio* ἔθνη, *vertendum erit,* quos. *Usitatum enim est in scriptis, gentes,* quos. (*c*) Civitatum.] *In aliis* τῶν φυλῶν, tribuum. *Complutens.* τῶν φυλῶν ὑμῶν, de cunctis tribubus vestris: *quod habet vulgata.* (*d*) Vestra.] *In compl. sequitur,* καὶ τὰς δεκάτας ὑμῶν, & decimas vestras: *quod respondet vulgatæ.* (*e*) Et confessiones vestras.] *Non est in hebræo, neque in vulgata, quod his verbis respondeat: quare suspicari licet, hæc, & illa proxime præcedentia,* spontanea vestra, *duas esse cujusdem sententiæ interpretationes. Nam paulo inferius, ubi repetitur,* & confessiones vestras, *habet idem vocabulum ac nunc isto loco, quo nos habemus,* spontanea. (*f*) Vestrarum.] *In aliquot codicibus sequitur,* καὶ τὰ δόματα ὑμῶν, & data (*dona*) vestra. *Theodoretus alicubi in hoc capite videtur habuisse dictionem ista: atque ita, inquit,* τὰ δόματα *ceteri interpretati sunt* τὰ ἑκούσια, *spontanea. Ita* ἑκούσιον, δόμα, ὁμολογία, *videntur esse diversorum interpretum.* (*g*) Portas.] *Aliqui codices* πόλεων, civitates. (*h*) Tribuum.] *Non* πόλεων, civitatum. (*i*) Non poteris.] *S. August. in locut.* pro eo *quod est,* non debebis. (*k*) Ancilla tua.] *In aliis libris & in compl. sequitur,* καὶ ὁ Λευίτης σου, καὶ ὁ προσήλυτος, & Levita tuus, & proselytus: *quod responderet vulgatæ & hebræo, si abessent ista,* & proselytus. (*l*) A facie tua.] *In aliis codicibus sequitur,* οὐ μὴ ἐκζητήσεις τοὺς θεοὺς αὐτῶν; non exquires Deos eorum, *quod respondet hebræo.*

CAP. XIII.

(*a*) Illus.] Alii ὑμῶν, vester, *& ita S. August. q.* 19. (*b*) Timebitis.] *In aliis adjungitur,* καὶ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ φυλάξεσθε, & mandata ejus custodietis: *quod respondet vulgatæ* (*c*) Et ei apponemini.] *Alii* καὶ αὐτῷ δουλεύσετε, καὶ αὐτῷ προστεθήσεσθε, *quod vulgata,* ipsi servietis, & ipsi adhærebitis. (*d*) Non desiderabis.] οὐκ ἐπιποθήσεις, *Compl.* οὐκ ἐλεήσεις, non misereberis. (*e*) Terram.] *Alii* τὴν πόλιν, civitatem. (*f*) Facta est.] γεγένηται *& optime respondet hebræo. In nonnullis est* γέγονε, *& cohæret cum antecedentibus, hoc modo.* Et ecce verus manifesto sermo factus fuerit; abominatio hæc in vobis. (*g*) Terra.] *Alii* ἐν τῇ πόλει, in civitate. (*h*) Quæ in ea.] *In Compl. additur,* καὶ πάντα τὰ κτήνη αὐτῆς ἐν στόματι μαχαίρας, & omnia pecora ejus in ore gladii: *quod respondet hebræo.*

CAP. XIV.

(*a*) Vestri.] *In Compl. sequitur,* οὐ καταφθήσεσθε, non vos incidetis; *quod est in vulg. In aliis vetustis, & ad marginem Vaticani.* οὐ φοιβήσετε, *quod Cyrillus sic explicat.* τὸ φοιβᾶσθαι κατὰ τὴν συνήθειαν τὴν ἑλληνικὴν καθαίρεσθαι, καὶ καθαίρεσθαι ἐπὶ νεκρῷ. οὐ γὰρ πρέπει μολυσμὸν ἡγεῖσθαι ψυχῆς τὸ σωματικόν θάνατον. Illud φοιβᾶσθαι secundum consuetudinem græcam est purgare, & purgari super mortuo. Non enim decet inquinationem animæ putare mortem ipsam corpoream. *Theodoretus q.* 13. διὰ μὲν τοῦ οὐ φοιβήσετε, τὰς μαντείας ἐκβάλλει. φοῖβον τὸν ψευδόμαντιν ἐκάλουν τὸν πύθιον. Per illud φοιβήσετε explosit τὰς μαντείας, vaticinia. Nam Pseudomantem illum Pythium vocabant Phœbum: *Sequentia etiam sequentia verba de calvitio explanat* (*b*) Capream.] *In aliis codicibus sequitur,* καὶ βούβαλον, καὶ τραγέλαφον, & bubalum, & tragelaphum. (*c*) Et similia ei.] *Sic in compl. in aliis autem libris paulo post, additur,* καὶ πάντα τὰ ὅμοια. (*al. abest illud* τὰ, *& recte*) καὶ τὰ ὅμοια αὐτῷ, & omnem corvum, & similia ei. *Sunt etiam nonnullæ aliæ in his avium nominibus varietates non magni ponderis.* (*d*) Feretis.] *In aliis est,* ἐκεῖ οἴσετε, illuc feretis. *A vulgata, & ab hebræo utrumque abest. Nam pendent sequentia ab illo* comedes, *quod proxime antecessit.* (*e*) Fuerit via a te.] *S. August. in locut.* ac si diceret, longa via erit; adverbium posuit pro nomine. (*f*) Benedixit.] *In aliis est,* ηὐλόγησε, *aut,* εὐλόγησε, benedixit. *Sed nostra magis respondet hebræo, & vulgatæ, quæ habet,* tibi benedixerit. (*g*) Quæ in civitatibus tuis.] *S. August. q.* 20. qui in civitatibus tuis erunt: *ibique comparat versionem ex LXX cum versione. S. Hieronymi.* (*h*) Operibus.] *In aliis & apud Theodoretum additur* σου, *& S. Augustinus ibidem,* operibus tuis. *Compl.* τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν σου, operibus manuum tuarum, *ut vulgata.*

CAP. XV.

(*a*) Per septem.] *S. Aug. q.* 4. *habet,* post septem annos, *& putat ex hoc declarari illud, quod in proximo (superiore capite positum est,* post tres annos. *Nam ut hoc significat, septimo quoque anno, ita illud tertio quoque anno.* (*b*) Invocata enim est.] ἐπικέκληται γὰρ, *aut, ut aliquot codices, & Cyrillus l.* 7. *de adorat.* ὅτι ἐπικέκληται, *& Tertullianus lib.* 4. *contra Marcionem,* quoniam remissio Domini Dei tui invocata est. *In aliis exemplaribus est,* ὅτι ἐπικέκληκα ἄφεσιν. quoniam invocavit remissionem: *idque respondet hebræo, & chaldæo.* (*c*) Quia benedicens.] *Ita etiam Cyrillus lib.* 7. *Tertullianus lib.* 4. Non erit, inquit, in te indigens; uti benedicens benedicat te Dominus Deus tuus. *In aliis exemplaribus est,* διὰ τὸ ῥῆμα τοῦτο εὐλογῶν, Propter verbum hoc benedicens, *&c.* (*d*) Fœnerabis gentibus multis.] *Sic S. Ambr. lib.* 2. *de Jacob cap.* 3. *S. August. in locut. habet,* gentes multas, *sed ipse etiam paulo post,* fœnus fœnerabis ei. (*e*) Tui autem non principabuntur.] *S. August. in locut.* tanquam diceret, tibi non dominabuntur, hoc est, gentes. (*f*) Indurabis.] *Sic visum est reddi posse illud,* ἀποστέρξεις. *Quod magnam vim habet. Significat enim quasi ex animo ejicere humanitatem, & amorem naturalem. In aliis libris est,* οὐκ ἀποστρέψεις. *S. August. in locut.* non avertes. (*g*) Quantum postulat.] ὅσον ἐπιδέεται, καθότι ἐνδεῖται. *In aliis,* ὅσον (*aut* ὅσα) ἂν ἐπιδέηται, καὶ καθόσον ὑστερεῖται, *aut,* ὑστερῆται. *S. August. in locut.* quantumcunque postulat, & quantum eget. (*h*) Ex vino.] *Alii,* ἀπὸ τῆς ληνοῦ, de torculari, *quod est in vulgata.* (*i*) Masculinum.] *S. August. q.* 23. masculinum. (*k*) Vitium malum.] μῶμον πονηρὸν. *In aliis libris,* ἢ πᾶς μῶμος πονηρός. *& S. August. in locut.* vel omne vitium malum: *ubi etiam de locutionibus totius hujus loci disputat.*

CAP. XVI.

(*a*) Immolaveris.] *Alii,* θύσετε, immolaveritis: *& ita S. August. in locut. ubi istam sententiam explanat.* (*b*) Et coques & assabis.] *Ex hebræo, & vulgata suspicari licet alterutrum esse ex alia interpretatione.* (*c*) Septimanas.] *Ita etiam vulgata, in aliis additur,* ὁλοκλήρους, integras: *& ita S. August. q.* 25. (*d*) Inchoante te.] *S. August. ibidem,* inchoare te falcem mittere in messem. (*e*) Tuus.] *In aliis est,* σοι, καθότι ηὐλόγησέ σε κύριος ὁ θεός σου, tibi, prout benedixit te Dominus Deus tuus. *Sed hæc etiam videri potest altera interpretatio præcedentis sententiæ.* (*f*) Epulaberis.] *Ita nunc S. Aug, quod græce est,* εὐφρανθήσῃ, *& solet etiam verti,* lætaberis. (*g*) Magistros.] γραμματοεισαγωγεῖς. *De hac dictione dictum est supra ex S. Augustino.*

CAP. XVII.

(*a*) Non præcepit.] *In aliis est,* οὐ προσέταξα, non præcepi: *quod respondet vulgatæ.* (*b*) Illam.] *In aliis codicibus sequitur,* οἵτινες ἐποίησαν τὸ πρᾶγμα τὸ πονηρὸν τοῦτο, ἐπὶ τὴν πύλην, qui fecerunt rem malam hanc ad portam: *quod respondet vulgatæ: sed à Lucifero Caralitano non referuntur.* (*c*) Malum.] τὸ πονηρόν. *In aliis,* τὸ πονηρὸν, *quod est usitatius: atque hæc eadem varietas est paulo post, & sæpe: de qua S. August. quæst.* 39. (*d*) Verbum.] *Apud Theodoretum quæst.* 17. *sequitur,* ἐν κρίσει ἀναμέσον κρίσεως, καὶ ἀναμέσον ἀφῆς, καὶ τὰ ἑξῆς. *Quod suspicionem facit ipsum habuisse hoc loco insignem varietatem. Et illa,* ἀντιλογία, ἀντιλογίας, *optime cohærerent cum sequentibus,* ῥήματα κρίσεως ἐν ταῖς πόλεσί σου, *ut intelligeremus, repugnantes esse inter se judicum sententias in minoribus civitatibus.* (*e*) Illuc.] *In aliis est* ἐπικληθῆναι τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐκεῖ. Ut invocetur nomen ejus ibi. *Quæ absunt à vulgata.* (*f*) Rem.] *Alii* ῥῆμα, verbum. (*g*) Tibi.] *In aliis sequitur,* ἐν κλήρῳ, In sorte: *& ita S. Aug. q.* 26. *quod tamen abest a vulgata, & hebræo.* (*h*) Quare.] ὅπως. *Alii,* πλὴν, veruntamen. *S. August. in locut.* Non multiplicabit sibi equum: pro equis vel equitatu, equum posuit: unde nonnulli equitatum interpretati sunt. (*i*) Non.] *Abest illud* μὴ *a Compl. sicut ab Hebræo, & Chaldæo.*

CAP. XVIII.

(*a*) Civitatum.] *Alii addunt* ὑμῶν, vestrarum. *S. August. quæst.* 28. tuarum, *ut vulgata.* (*b*) Elegerit.] *In aliis sequitur,* κύριος, Dominus: *& ita apud S. August. ibidem, & convenit cum vulgata.* (*c*) Præter venditionem.] *Legendus est S. August. in eadem quæst.* (*d*) Nomine.] *Alii,* ἐπὶ τῷ ὀνόματι, in nomine. (*e*) Fuerit.] *In aliis additur,* ῥῆμα, verbum *quod respondet hebræo.* (*f*) Non timebitis.] οὐκ ἀφέξετε. *Non enim aliter vulgata, & hebræus, & chaldæus, nisi quod habent* timebis. *Verum dictio græca posset verti,* non abstinebitis ab eo, *id est, non abstinebitis manus ab eo, quin illum interficiatis.*

CAP. XIX.

(*a*) Terram.] *In aliis additur,* αὐτῶν, *earum.* (*b*) Cædentis lignum, *videtur dictum pro eo ac si diceret,* ad cædendum lignum. *Alii interpretantur,* & percussa fuerit manus ejus securi scindentis lignum. (*c*) Et purgabis sanguinem innoxium.] *Sic fere hebræus, & intelligendum est,* auferes effundentem sanguinem innocentem. *Quare vulgata ad sensum spectans habet,* & auferes noxium sanguinem de Israel. *Similis loquutio est etiam cap.* 21.

CAP. XX.

(*a*) Frangamini.] θραύεσθε. *Compl.* θροεῖσθε, turbemini. (*b*) Ad simul debellandos.] *Optime respondet phrasi hebraicæ. In aliis est* συνεκπολεμῆσαι ὑμῖν τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν, καὶ διασῶσαι ὑμᾶς. *& S. August. q.* 30. *ita hunc locum refert,* Quoniam Dominus Deus vester, qui præcedet (*in locut.* præcedit) vobiscum, simul debellabit vobiscum inimicos vestros, & salvos faciet vos. (*c*) Non de civitatibus.] *Alii codices habent,* αἱ οὐχὶ ἀπὸ τῶν πόλεων τῶν ἐθνῶν τούτων. ἰδοὺ δὲ ἀπὸ τῶν πόλεων τῶν ἐθνῶν τούτων, quæ non sunt de civitatibus gentium harum. Ecce autem de civitatibus gentium harum. *Hanc repetitionem habet etiam vulgata.*

CAP. XXI.

(*a*) Dupla.] *Aut ut alii, duplicia. S. Ambr. l.* 1. *de Cain c.* 4. det illi dotem, &c. *ubi etiam* πρωτότοκα *vertit* primitias.

CAP. XXII.

(*a*) Ipsum.] *Sic hebræus, & chaldæus. Alii codices græci habent* αὐτὰ, *ea.* (*b*) Si cadat.] *Miratur S. August. in locut. inusitatam locutionem. Sed verba græca,* ἐὰν πέσῃ ὁ πεσὼν ἀπ᾽ αὐτοῦ, *poterant hoc etiam modo verti,* Si ceciderit cadens ab eo. (*c*) Civitati.] *Sic hebræus, & vulgata. In aliquot codicibus additur,* ἐκείνης, illius: *& ita apud. S. Aug. q.* 33. (*d*) Eam.] *In aliis sequitur,* οἱ ἄνδρες τῆς πόλεως αὐτῆς. *& S. August.* viri civitatis ejus. (*e*) Proximi.] *In aliis additur* αὐτοῦ, sui. (*f*) Et vim faciens.] *Item hic additur* αὐτὴν, *& apud S. August.* & vim faciens ei.

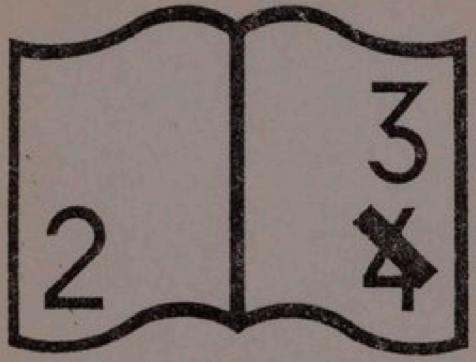

Pagination incorrecte — ~~date incorrecte~~

NF Z 43-120-12

Pompeium. Sed meditaberis in eo die, ac nocte; ut observes facere omnia, quæ scripta sunt in eo. *Lucifer Calar. l. 1. pro S. Athanasio*, ut custodias facere. (*d*) Prosperaberis &.] εὐοδωθήσῃ καί. *Absunt ista a Compl. ut a vulgata.* (*e*) Prosperabis.] *Respondet hebræo. Aliqui cod. habent*, εὐοδώσω. *& Lucifer ibidem*, tum dirigam vias tuas. (*f*) Bene accincti priores. εὔζωνοι πρότεροι. *S. August. in locut.* expeditiores fratribus vestris.

CAP. II.

(*a*) Juvenes.] *Compl.* ἄνδρας, viros, *quemadmodum vulgata.* (*b*) Duo juvenes.] *Et hæc absunt a Compl. ut a vulgata.* (*c*) Nocte.] *Abest hoc a vulgata, ut ab hebræo.* (*d*) Viri.] *In Compl. additur*, καὶ οὐκ ᾔδειν, πόθεν ἦσαν, *quod vulgata*, sed nesciebam, unde essent. (*e*) Si.] *In Compl.* καὶ, &. (*f*) Super nos.] *In Compl. sequitur*, καὶ κατέπτηξαν πάντες οἱ κατοικοῦντες τὴν γῆν ἀφ' ὑμῶν: & elanguerunt omnes inhabitantes terram a vobis: *quod respondet hebræo.* (*g*) Nostrum.] *Abest ab aliis, & a Theodoreti manuscriptis codicibus istud* ὑμῶν. (*h*) Facite.] καὶ ποιήσατε. *Compl.* καὶ ποιήσετε, & facietis. (*i*) Fenestram.] *In Compl. sequitur*, ὅτι ὁ οἶκος αὐτῆς ἐν τῷ τείχει, καὶ ἐν τῷ τείχει αὐτὴ κατῴκει: *quod in vulgata est*, quoniam Domus illius in muro, & in muro ipsa habitabat. (*k*) Erimus.] *In Compl. sequitur*, ἐὰν χεὶρ ἅψηται αὐτοῦ, si manus tetigerit illum, *quod respondet hebræo.* (*l*) Et iverunt.] *In ceteris fere omnibus codicibus hæc sequuntur*, καὶ ἔδησε τὸ σημεῖον τὸ κόκκινον ἐν τῇ θυρίδι· καὶ ἐπορεύθησαν· & ligavit signum coccineum in fenestra. Et iverunt.

CAP. III.

(*a*) Nostri.] *In aliquot codicibus, & apud S. August. q. 3. est* ὑμῶν, vestri. *quæ varietas & in hoc ipso capite, & alibi sæpe notari potest.* (*b*) Quam ibitis eam.] *Ita S. August. in locut. quamvis q. 3. habeat.* in eam. *In Compl. est*, ᾗ πορεύεσθε ἐν αὐτῇ, qua itis in ea. (*c*) Stabit.] *In Compl. sequitur*, ἄνωθεν ὡς σωρός. καὶ ἐγένετο ὡς ἀπῆρεν, desuper tanquam cumulus. Et factum est, ut promovit. *Atque ista quidem*, καὶ ἐγένετο ὡς, *sunt etiam in aliis codicibus.* (*d*) Sicut dies.] *Compl.* ὡς ἐν ἡμέραις, *& S. August. q. 3.* sicut in diebus. (*e*) Concretio.] *Theodoretus.* Istud quidem, πῆγμα, Symm. interpretatus est, ἄσκωμα, tumorem in modum utris inflati. ἐπεχομένη τῶν ὑδάτων ἡ ῥύμη διον ἠσκοῦτο καὶ ἐκορυφοῦτο. Psal. 33. 7. כנד Idem Symmachus, ὡς ἐν ἀσκῷ: ut in utre, Septuag. ὡσεὶ ἀσκὸν, nisi legas ὡς εἰς ἀσκὸν, quasi in utrem. Confundunt נד cum נאד quorum hoc utrem, illud potius acervum aut cumulum denotat. Si divinare licet, ἄσκωμα est acervus utris in morem assurgens. *Drus.* Cohibitus enim aquarum fluxus, instar utris tumescebat, & in fastigium attollebatur. (*f*) Valde vehementer.] *In aliis est*, σφόδρα σφόδρα ἀπὸ ἀδαμί. *In Compl. autem*, σφόδρα σφοδρῶς ἀπὸ ἀδαμὶ τῆς πόλεως, valde vehementer ab Adami urbe: *quod respondet hebræo.*

CAP. IV.

(*a*) Eis.] *In aliis additur*, λέγων, dicens, *ut in hebræo.* (*b*) Jordanis.] *In Compl. sequitur*, ἀπὸ στάσεως ποδῶν τῶν ἱερέων, e statione pedum Sacerdotum, *quæ respondent hebræo, & vulgatæ.* (*c*) Vobiscum ipsis.] ὑμῶν αὐτοῖς. *sic legendum, non* καὶ αὐτοῖς, *quemadmodum habet Compl.* (*d*) Coram me.] ἔμπροσθέν μου. *Absunt hæc a compl. vulgata habet*, Ite ante arcam Domini Dei vestri. (*e*) Positum.] *In compl est*, κείμενοι, positi. (*f*) Omnia.] *In compl. additur*, τὰ ῥήματα, verba, *quod respondet hebræo.* (*g*) Testamenti testimonii.] *Sic etiam compl. & notat istam locutionem S. Aug q. 5. Sed hebræus habet tantum*, testimonii, *vulgata*, fœderis. (*h*) Opere.] ἔργῳ. *Sic etiam habet alius liber. In ceteris est*, χρόνῳ, tempore, *ut vulgata.*

CAP. V.

(*a*) Reges.] *Compl.* πάντες οἱ βασιλεῖς, cuncti reges, *ut vulgata.* (*b*) Petrinos de petra acuta.] *Ita etiam codices Theodoreti manuscripti. Nam in impressis multa desunt. A compl. abest illud*, ἐκ πέτρας ἀκροτόμου. *S. Aug. q. 6.* Fac tibi ipsi cultros de petra acutos, vel, sicut habet græcus, de petra acuta. *S. Cypr. l. 1. test.* Fac tibi cultellos petrinos nimis acutos: & assidens, circumcide secundo filios Israel. *Illud autem*, ἐκ δευτέρου, *Theodoretus in manuscriptis exemplaribus interpretatur*, pro eo, ac si diceret ex secunda hac legis latione. *In hebræo eadem dictio significare potest petram & acutum.* (*c*) Et fecit.] *In aliis additur*, ἑαυτῷ, *& S. Aug.* sibi ipse. (*d*) Hoc autem modo.] *Ita fere S. Aug. ibidem: Compl. autem longe aliter: Et in græcis commentariis insertum est hoc Scholion ex Theodoreto.* In alia editione usque ad illud, Quadraginta enim & duobus annis, non hoc modo propositus locus habet, sed potius isto: καὶ οὗτος ὁ λαὸς (*Compl.* λόγος,) ὃν περιέτεμεν ἰησοῦς πᾶς ὁ λαὸς ὁ πορευόμενος (*Compl.* οἱ ἐκπορευόμενοι) ἐξ αἰγύπτου· τὸ ἀρσενικὸν πάντες ἄνδρες πολέμου, οἱ ἀπέθανον ἐν τῇ ὁδῷ (*Compl,* ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐν τῇ ὁδῷ) ἐξελθόντων αὐτῶν ἐκ γῆς αἰγύπτου, ὅτι περιτετμημένοι ἦσαν (*additur in compl.* πᾶς ὁ λαὸς ὁ ἐξελθὼν) καὶ πᾶς ὁ λαὸς οἱ γεννηθέντες ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐν τῇ ὁδῷ ἐξελθόντων αὐτῶν ἐκ γῆς αἰγύπτου οὐ περιετμήθησαν. Et hic populus quem (*Compl.* & hoc verbum, quo) circuncidit Jesus. Omnis populus pergens (*Compl.*) egredientes ex Ægypto masculinum, omnes viri belli, qui mortui sunt in via (*Compl.* in deserto in via) egressis ipsis e terra Ægypti quoniam circuncisi erant (*additur in Compl.* omnis populus egressus.) Et omnis populus qui nati fuerant in deserto in via, egressis ipsis e terra Ægypti, non erant circuncisi. Deinde, τεσσαράκοντα ἔτη, quadraginta annis, & quæ sequuntur. *Quæ quidem & præsertim Complutensia valde respondent hebræo.* (*e*) Et duobus.] *Hoc abest a Compl. ut a vulgata. Sed non a S. August. Exodi etiam 16. ponuntur anni 40.* (*f*) In deserto Mabdaritide.] *Alii codices*, μαδμαρείτιδι, *aut*, μαγδαρίτιδι, Madmaritide, *aut*, Magdaritide. *S. August.* Mabdarich. *Abest autem a Compl. & fieri potest ut sint duæ ejusdem vocis interpretationes, & una retinuerit nomen ipsum hebræum, quod significat desertum, inflexum ad formam græcam.* (*g*) Ideo incircuncisi erant.] *Explicat hunc locum S. August. Et Interp. Orig. ad initium homiliæ sextæ*, qui non obedientes fuerunt mandatis Domini, incircuncisi dicuntur. *Vulgata habet*, donec consumerentur qui non audierunt vocem Domini. (*h*) Definient.] *In aliis sequitur*, κύριος αὐτοῖς, *& S. August.* Dominus eis. (*i*) Dare. *In aliis additur*, ὑμῖν, vobis, *aut*, ἡμῖν, nobis, *quod habet hebræus. S. August*, date illis. (*k*) Jesus.] *In aliis sequitur*, ὅτι ἀκρόβυστοι ἦσαν, quoniam præputiati erant. *Sed non apud S. August.* (*l*) Galgala.] *Theodoretus q. 3.* quod nomen libertatem significat. (*Ceterum in aliis libris, adjungitur* ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης. καὶ παρενέβαλον οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ ἐν γαλγάλοις, usque in diem hanc: Et castrametati sunt filii Israel in Galgalis. (*m*) Occasum.] *Rursus est dictio illa quæ, ut diximus, potest significare loca demissa, & campestria.* (*n*) Trans Jordanem.] *Abest hoc ab aliis. Ab hebræo autem & hoc, & quod sequitur*, in campo. (*o*) Phœnicum.] *Interp. Orig.* palmarum. (*p*) In Hiericho.] *S. Aug. in locut.* In Hiericho dictum est, in terra, quæ pertineret ad Hiericho. (*q*) Terram.] *In aliis libris hæc sequuntur*, καὶ προσεκύνησεν, *& in quibusdam additur*, αὐτῷ, & adoravit eum: *quæ tamen neque a Justino Martyre in dialogo adv. Tryphonem, neque a S. Cypriano lib. 2. test. hunc locum afferentibus referuntur. S. Aug. etiam q. 7. hæc tantum habet*, & prostratus in terram, dixit. *Interpres vero Orig.* Et cum hoc audisset Jesus, adoravit, & dixit (*r*) Sanctus est.] *Ita etiam vulgata. Theodoretus q. 5.* τόπος ἅγιός ἐστι, locus sanctus est. *Justinus* γῆ ἁγία ἐστί. *& S. Cyprianus ibidem*, terra sancta est, *itemque Interp. Origenis.*

CAP. VI.

(*a*) Munita.] *In Compl. additur*, ἀπὸ τοῦ προσώπου υἱῶν ἰσραὴλ, a facie filiorum Israel: *quod respondet hebræo.* (*b*) Qui sunt in fortitudine.] ὄντας ἐν ἰσχύϊ. *Ab aliis abest illud*, ὄντας, *a Compl. vero etiam illud*, ἐν. *Et S. Aug. in locut.* potentes fortitudine. (*c*) Tu autem admove.] *In hoc capite tot ac tam insignes varietates, cum in verbis, tum in verborum ordine & numero sunt, ut præstet ipsos adire codices, præsertim Complutensem, atque inter se conferre.* (*d*) Consonanter.] ἐντόνως, *hoc sensu videbitur accipi ab Origene, & posset etiam verti*, vehementi, & contenta voce. *Alii interpretantur*, assidue; *quasi scriptum sit*, ἐκτενῶς (*e*) Vel æs.] *Ita etiam Cyrillus Alii libri*, καὶ πᾶς χαλκὸς, & omne æs. (*f*) Jubilabit.] *Sic interpreti Origenis magis placet verti*, ἠλάλαξε, *& sic etiam solet in psalmis: ut ibi dicetur* (*g*) Qui ædificabit.] *Ita etiam Theodoretus q. 8. S. August. q. 19.* qui resuscitabit, & ædificabit: *atque alii codices*, ὃς ἀναστήσει, καὶ (*Compl.* ἢ) οἰκοδομήσει. *quod respondet hebræo.* (*h*) Et ita fecit.] *Hæc usque ad illud*, Et fuit, *absunt a Compl. ut a vulgata. Theodoretus etiam non videtur illa agnoscere. Nam cum hanc maledictionem explicasset, addit, ejus in historia regnorum mentionem fieri, (nimirum 3. Reg. 16.) quasi hic ista non commemorentur. Habet tamen S. August. q. 19. & putat a LXX. esse interposita, qui factum esse noverant.*

CAP. VII.

(*a*) Magnum.] *Abest hoc a Compl. ut ab hebræo. Lucifer in lib. de non parcendo in Deum delinquentibus.* Et neglexerunt filii Israel negligentia: & fraudaverunt fraude de anathemate. (*b*) Contra Bæthel.] *Ita fere Lucifer. In aliis*, κατὰ βηθαυὲν κατὰ ἀνατολὰς βαιθὴλ, καὶ εἶπεν αὐτοῖς, λέγων. ἀναβάντες κατασκέψασθε, ad Bethaven, ad orientem Bæthel. Et dixit eis, dicens: Ascendentes explorate. (*c*) Et contriverunt.] *Lucifer*, & contribulaverunt illos in proclivi. *Alii*, ἕως συνέτριψαν αὐτοὺς (*Compl. addit*, καὶ ἐπάταξαν αὐτοὺς) ἀπὸ τοῦ καταφερoῦς, quoadusque contriverunt eos (*Compl.* & percusserunt eos) in declivi. *In hebræo est*, usque ad tractiones (*aut* usque ad Sabarim) & percusserunt eos in descensu. (*d*) Ante Dominum.] *Compl.* ἔναντι κιβωτοῦ κυρίου, Coram arca Domini: *atque hæc varietas sæpe occurrit.* (*e*) Domine.] *Alii*, κύριε κύριε. *Vulgata*, Domine Deus. (*f*) Transierit.] *Sic Lucifer. Compl.* διαβιβάζων διεβίβασεν, traducens traduxit. (*g*) Et utinam mansissemus.] *Lucifer ad verbum e græco*, si mansimus: *quomodo & nos vertimus, Num. 14. Sed hoc loco nimis obscurum visum est.* (*h*) Jordanem.] *In Compl. sequitur*, ἐν ἐμοὶ κύριε, in me Domine. (*i*) Furati de anathemate.] *Ita fere Lucifer. Compl.* καὶ γὰρ ἔλαβον ἀπὸ τοῦ ἀναθέματος, καὶ κλέψαντες ἐψεύσαντο καὶ ἔβαλον, & quidem sumpserunt de anathemate, & furati sunt mentiti, & injecerunt, *&c.* (*k*) Hæc dicit.] *In aliis*: ὅτι τάδε λέγει, quoniam hæc dicit. (*l*) Tribus.] *In compl. additur*, ὑμῶν. vestras: *itemque paulo post.* (*m*) Et applicatus est.] *Ita libri veteres. In aliis est*, καὶ προσήχθη δῆμος ὁ ζαραὶ κατ' οἴκους, καὶ ἐνεδείχθη οἶκος ὁ ζαμβρί. καὶ προσήχθη ὁ οἶκος κατ' ἄνδρα, & applicatus est populus Zarai per domos, & deprehensa est domus Zambri: & applicata est domus per virum. *Lucifer*, & obtulit plebem Zare per domos, & ostensa est domus Jambri: & oblata est domus per viros: & ostensus est Achar filius Charmi filii Zambri. *Et quod ad hæc postrema verba pertinet, additur in aliis*, υἱοῦ ζαρὰ, filii Zara, *& in compl.* τῆς φυλῆς ἰούδα, de tribu Juda. (*n*) Achar.] *In Compl. sequitur*, υἱέ μου σήμερον δὸς δὴ δόξαν, fili mi hodie da quæso gloriam. (*o*) Vestem variam.] ψιλὴν ποικίλην. *Theodoretus, q. 9.* Verum τὴν ψιλὴν Aquila interpretatus est, στολὴν *stolam, Josippus autem*, χλανίδα, penulam, τὴν γλῶσσαν, *autem* (*id est*, linguam) μάζαν χρυσῆν, massam auream. *Cyrillus.* ψιλὴν ποικίλην οἴονται εἶναι στρατιωτικὴν στολὴν, καὶ πλεονεξίας σύμβολον. παρεμπέφυκε γὰρ ἀεί πως τῷ στρατιωτικῷ φῦλῳ τὸ ὡς ἥδιστα ἁρπάζειν. putant esse militarem stolam, & symbolum rapacitatis. Insitum enim est semper quodammodo militari generi quam libentissime rapere. *Quod autem in nonnullis codicibus, & compl. post* ψιλὴν ποικίλην *sequitur*, καλὴν, *vel una* καλὴν, unam bonam, *id neque apud Cyrillum est. Lucifer tamen habet*, vestem variam optimam. *Interp. Orig. hom. 7.* Furatus sum linguam auream, & dextralia pura: *multaque ibi in hunc locum afferuntur.* (*p*) Animo commotus.] ἐνθυμηθείς. *videtur enim hic majus quiddam significare quam cogitans. In compl. est.* καὶ ἐπεθύμησα αὐτῶν, καὶ ἔλαβον. *Lucifer*, & concupivi ea (*videtur legendum, ea*) & sustuli. (*q*) Et duxit eum in vallem Achor.] *Lucifer*, & perduxerunt in valle Achor. *Quæ absunt a Compl. ut a vulgata.* (*r*) Populus.] *Alii*, ἰσραὴλ, Israel, *& sic etiam Lucifer.* (*s*) Emec Achor.] *Etiam Lucifer retinuit dictionem hebræam, quæ significat*, vallem Achor, *aut* vallem turbationis. (*t*) Israel.] *Neque Lucifer plura habet. In Compl. sequitur*, καὶ κατέκαυσαν ἐν πυρὶ, & combusserunt ea in igni. (*u*) Magnum.] *Ita & Lucifer. Compl. addit*, ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης, usque in diem hanc: *quod respondet vulgatæ.* (*x*) Iræ.] *Alii*, ὀργῆς αὐτοῦ, *& Lucifer*, iræ suæ.

CAP.

CAP. VIII.

(a) GAi.] *Ita S. Auguſt. in locut. In aliis additur,* καὶ τὸν λαὸν αὐτοῦ, καὶ τὴν πόλιν αὐτοῦ, & populum ejus, & civitatem ejus. (b) Regem.] *In aliis,* τῷ βασιλεῖ regi: *& S. Aug. Utraque locutio in ſcriptura eſt uſitata, facere aliquem, & facere alicui.* (c) Retrorſum.] εἰς τὰ ὀπίσω, *& ſic videtur habuiſſe S. Aug. q.* 10. *Compl. addit,* αὐτῆς, a tergo ejus. (d) Vos inſidiamini.] *Ita S. Aug. eadem q. In compl. eſt,* ἴδετε, ὅτι ὑμεῖς ἐνεδρεύετε τὴν πόλιν ὀπίσω τῆς πόλεως σφόδρα. Videte, quia vos inſidiamini civitatem a tergo civitatis valde. *Atque illud,* videte, *reſpondet quidem hebræo. ſed cetera ſunt depravata.* (e) Antea.] *Sic etiam S. Aug. In compl. additur,* καὶ φευξόμεθα ἀπ' αὐτῶν, & fugiemus ab eis. (f) Civitatem.] *Eodem modo apud S. Aug. In aliquot libris ſequitur,* καὶ ἐμπρήσετε αὐτὴν πυρί, & incendetis eam igni. *In compl. vero,* καὶ ἐκπορθήσετε τὴν πόλιν, καὶ δώσει αὐτὴν κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν ἐν χερσὶν ἡμῶν. καὶ ἔσται ὡς ἂν συλλάβητε τὴν πόλιν, ἐμπρήσατε αὐτὴν ἐν πυρί: & vaſtate civitatem: & dabit eam Dominus Deus noſter in manibus noſtris. Et erit, cum ceperitis civitatem, incendite eam in igni. (g) Gai.] *In Compl. additur,* καὶ ηὐλίσθη ἰησοῦς τὴν νύκτα ἐκείνην ἐν μέσῳ τοῦ λαοῦ, & manſit Jeſus nocte illa in medio populi. (h) Civitatis a mari.] *S. Auguſt. in locut.* civitatis a mari: *ubi & hunc locum explicat. In aliis autem codicibus ſequitur:* καὶ παρενέβαλον ἀπὸ βορρᾶ τῆς γαί (*Complutenſis addit,* καὶ ἡ κοιλὰς ἀναμέσον αὐτοῦ καὶ τῆς γαί) καὶ ἔλαβεν ὡς πέντε χιλιάδας ἀνδρῶν, καὶ ἔθετο αὐτοὺς ἔνεδρον ἀναμέσον τῆς βαιθὴλ καὶ τῆς γαί. (*Compl. addit,* θάλασσαν τῆς γαί) καὶ ἔθηκεν (*al.* ἔταξεν) ὁ λαὸς πᾶσαν τὴν παρεμβολὴν ἣ ἦν ἀπὸ βορρᾶ τῇ πόλει, καὶ τὰ ἔσχατα αὐτοῦ θαλάσσης τῆς πόλεως. καὶ ἐπορεύθη ἰησοῦς τὴν νύκτα ἐκείνην ἐν μέσῳ τῆς κοιλάδος. Et caſtrametati ſunt ab Aquilone ipſius Gai (*Compl.* & vallis inter eum, & Gai.) Et ſumpſit ad quinque millia virorum: & poſuit eos in inſidiis inter Bæthan & Gai. (*Compl.* ad mare ipſius Gai:) & poſuit (*al.* ordinavit) populus univerſa caſtra, quæ erant ab Aquilone civitati, & noviſſima ſua mare civitatis. Et ivit Jeſus nocte illa in medio vallis. *Hæc ſunt in hebræo, a quo tamen abſunt illa, quæ proxime præcedunt,* ab oriente, & inſidiæ civitatis a mari. (i) Et exiit.] *Alii,* καὶ ὤρθρισεν, καὶ ἐξῆλθον οἱ ἄνδρες τῆς πόλεως εἰς συνάντησιν αὐτοῖς ἐπ' εὐθείας εἰς τὸν πόλεμον, αὐτὸς καὶ πᾶς ὁ λαὸς αὐτοῦ εἰς τὸν καιρὸν κατὰ πρόσωπον ἀραβά. Et ſurrexit mane: & exierunt viri civitatis in occurſum eis recta in prælium ipſe, & omnis populus ejus, in tempore ad faciem Araba, id eſt, planiciei, *vel* deſerti. (k) Eorum.] *In aliis additur,* καὶ ἔφυγον ὁδὸν τῆς ἐρήμου, καὶ ἐνίσχυσε πᾶς ὁ λαὸς διῶξαι ὀπίσω αὐτῶν. Et fugit per viam deſerti: & invaluit omnis populus perſequi poſt eos. (l) Gai.] *In aliis ſequitur,* καὶ ἐν βαιθήλ, & in Bæthel. (m) Gæſo.] *Theodoretus, q.* 10. τὸ μὲν δὴ γαῖσον, ᾧ τοὺς λοχῶντας διήγειρεν ἰησοῦς, ἀσπίδα ἡρμήνευσεν ἰώσηπος· ὡσαύτως δὲ καὶ ὁ σύμμαχος. Gæſum ſane quo latentes in inſidiis excitabat Jeſus, ἀσπίδα, ſcutum interpretatus eſt Joſephus, ſimiliter autem & Symm. *Euſebius E-miſ.* [illegible] αὐτὸ λέγει ἐν ᾧ τὸν βασιλέα τῆς γαί ἐκρέμασεν ἐπὶ ξύλου διδύμου. ὁ δὲ λεξικογράφος διογενιανὸς ἐμβόλιον εἶναι ὁλοσίδηρον. ἄλλοι δὲ κόντιον. Haſtile ipſum dicit, in quo regem Gai ſuſpendit ſuper lignum geminum. Diogenianus autem lexicographus ait eſſe, ἐμβόλιον, jaculum totum ferreum. Alii autem, κόντιον, contum. *Eadem fere notantur à Procopio Gazæo. Multa etiam S. Auguſt. in locut.* (n) Vel huc.] *In aliis ſequitur,* καὶ ὁ λαὸς ὁ φεύγων εἰς τὴν ἔρημον ἐστράφη ἐπὶ τοὺς διώκοντας, & populus qui fugiebat in deſertum, verterunt ſe in perſequentes. (o) Caſtrorum.] *Notat S. Auguſt. in locut. caſtra dici etiam productas acies. Hebræus tamen habet,* & fuerunt Iſrael in medio. (p) Ab ea in finem.] Alii, καὶ ἔπεσον πάντες ἐν στόματι ῥομφαίας ἀπ' αὐτῆς εἰς τέλος, & ceciderunt omnes in ore gladii ab ea in finem. (q) Omnes inhabitantes.] πάντας τούς. *In aliis fere omnibus eſt,* πάντες οἱ κατοικοῦντες γαί. καὶ ἰησοῦς οὐκ ἐπέστρεψε χεῖρα (*al.* χεῖρα αὐτοῦ) ἣν ἐξέτεινεν ἐν τῷ γαισῷ, ἕως ἂν ἀνεθεμάτισε πάντας (*al.* σύμπαντας) τοὺς κατοικοῦντας γαί, omnes qui inhabitabant Gai. Et Jeſus non reduxit manum (*al.* manum ſuam) quam extenderat in Gæſo, donec anathemavit omnes inhabitantes Gai. (r) Præter ſpolia.] *Alii libri,* πλὴν τῶν κτηνῶν (*aliqui addunt* αὐτῶν) καὶ τῶν σκύλων τῶν ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ ἐπρονόμευσαν (*al.* πάντα ἐπρονόμευσαν.) *S. Auguſt. in locut.* Exceptis pecoribus & ſpoliis, quæ erant in civitate, prædati ſunt: *& addit:* Excepta ideo dicta ſunt; quia hæc illo prælio ſola conſumpta non ſunt. *Sed potuiſſet etiam ita verti congruenter hebræo,* tantum pecora, & ſpolia, quæ erant in civitate illa, prædati ſunt: *quam locutionem alibi notavimus.* (ſ) Foveam.] *In aliis additur,* πρὸς τὴν πύλην τῆς πόλεως, ad portam civitatis. (t) Lapidum.] *In aliis ſequitur,* μέγαν, magnum.

CAP. IX.

(a) UNiverſa maritima.] *Interp. Orig. hom.* 9. ſuper ora maris magni. *Dictionem hebræam alij vertunt, littus, alii, portum.* (b) Tunc ædificavit.] *Hæc uſque ad illud,* Et qui inhabitabant Gabaon, *in aliis libris ponuntur in extremo præcedentis capitis, quemadmodum & in vulgata: eodemque loco videtur habuiſſe Origenes, hom.* 9. (c) Integrorum.] *Sic etiam Origenes: & omnia huic lectioni reſpondent. Compl. habet,* ὁλόκληρον, integrum. (d) Moyſi.] *In aliis ſequitur,* ὃν ἔγραψεν, quam ſcripſit. (e) Qui erant dimidium.] *Compl.* ἦσαν οἱ ἡμίσεις αὐτῶν ἐπὶ πλησίον ὄρους γαριζίν, καὶ ἡμίσεις αὐτῶν ἐπὶ πλησίον ὄρους γαιβάλ. *Interp. Orig.* Et erunt (*fortaſſe* erant) dimidii juxta montem Garizin, & dimidii juxta montem Gebal. (f) Paraverunt cibaria.] ἐπεσιτίσαντο· *quod videtur reſpondere vulgatæ & chaldæo. Nam alij interpretantur dictionem hebræam,* legatos ſe finxerunt. *In alijs libris græcis, & Compl. eſt,* ἡτοιμάσαντο, inſtituerunt ſe. (g) *Humeros.*] ὤμων. *Ita libri veteres, & ita videtur habuiſſe S. Chryſoſt. in Pſalm.* 14. *ubi de Gabaonitis hæc ſcribit,* ἀσκοὺς σαπέντας καὶ παλαιοὺς ἀσκοὺς βαστάζοντες, bajulantes utres putridos, & utres veteres: *itemque Joſephus Antiqu. l.* 5. *Alii codices,* ἐπὶ τῶν ὄνων, ſuper aſinos. *Quam lectionem S. Auguſt. quæſt.* 12. *magis probat, licet & alteram agnoſcat.* (h) Panis.] *Sic hebræus. Alii,* οἱ ἄρτοι, panes: *a compl. autem abeſt illud,* εὐρωτιῶν, *ſive,* εὐρωτιῶντες, carioſi. *quod eſt in aliis.* (i) Chorræum.] *Compl.* πρὸς τὸν εὐαῖον, ad Evæum, *quod reſpondet hebræo. Vulgata,* ad eos. (k) Ne in me.] *S. Auguſt. in locut.* quod eſt apud me, id eſt, in terra quam eis promiſerat Deus. *Quod autem in noſtra eſt,* κατοικεῖς, *ſimplicitatem antiquam videtur habere. In aliis libris eſt,* κατοικεῖς (l) Amorræorum.] *Alii,* ἐσεβών, Eſebon. (m) Audientes.] *Abeſt a compl. ut a vulgata.* (n) Eorum.] *In aliis ſequitur,* τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ. die tertio: *quod habet vulgata.* (o) Eis.] *Alij addunt,* καὶ εἶπαν αὐτοῖς οἱ ἄρχοντες, & dixerunt eis principes (p) Annunciata.] *In aliis,* ἀπαγγελία ἀπηγγέλη. *In compl.* ὅτι ἀγγελία ἀνηγγέλη, nuncium nunciatum eſt. (q) Propter hoc facti ſunt habitatores Gabaon cæſores lignorum; & portatores aquæ altaris.] *Hæc abſunt a compl. ut a vulgata.* (r) Dominus.] *Abeſt hæc dictio a compl. ut ab hebræo; quam tamen ſupplet vulgata.*

CAP. X.

(a) ADonibezec.] *Interp. Orig. hom.* 11. Adonibeie *S. Auguſt. q.* 15. Adonizedech. *Vulgata,* Adoniſedec: *& compl.* ἀδωνισεδέκ. (b) Iſrael.] *In compl. ſequitur,* καὶ ἐγένοντο ἐν μέσῳ αὐτῶν, & facti erant in medio eorum. (c) Ab eis.] ἀπ' αὐτῶν. *Alii,* ἑαυτοῖς, ſibi ipſis. *Compl.* ἐν αὐτοῖς, in ipſis. *In vulgata, & hebræo nihil horum eſt.* (d) Metropoles.] *In compl. ſequitur,* τῶν βασιλέων. ὅτι αὐτὴ μεγάλη ὑπὲρ τὴν γαί, regum quia ipſa magna ſuper Gai. (e) Odollam.] *Ita & compl. Vulgata,* Eglon. *Sed multæ ſemper in his nominibus ſunt varietates.* (f) Jæbuſæorum.] *Notat S. Auguſt. q.* 15. *ſecundum* 70. *hos nunc dici reges Jebuſæorum, qui paulo poſt dicantur reges Amorræorum: in ea autem interpretatione, quæ eſt ex hebræo, utrobique dici Amorræorum. Ita etiam compl. utrobique,* τῶν ἀμορραίων. (g) Remanebit.] ὑπολειφθήσεται. *In aliis,* ὑποστήσεται, *& S. Auguſt. q.* 14. ſubſiſtet. (h) Quoniam adveniebat.] ἐπὶ παρεγένετο. *Videtur dictum, pro,* ut adveniret. (i) Oronim.] *In aliis,* βαιθωρών, *& vulgata,* Bethoron. *quæ varietas eſt etiam paulo poſt.* (k) Quando contrivit eos in Gabaon, & contriti ſunt a facie filiorum Iſrael] *Hæc abſunt à compl. ut a vulgata* (l) Elom.] *Interp. Orig. hom.* 11. Elom, donec expugnem populum iſtum. Et ſtetit ſol & luna in loco ſuo. (m) Eorum.] *In aliis ſequitur,* οὐχὶ τοῦτο γεγραμμένον ἐπὶ βιβλίου τοῦ εὐθοῦς; nonne hoc ſcriptum eſt ſuper librum recti? *Et Theodoretus q.* 13. *de hoc loco diſputans, cetera habet eodem modo, præter iſtud,* τοῦτο γεγραμμένον. *quod apud ipſum eſt,* αὐτὸ γέγραπται, *eodem ſenſu.* (n) Iſrael.] *In aliis ſequitur,* καὶ ἐπέστρεψεν ἰησοῦς καὶ πᾶς ἰσραὴλ μετ' αὐτοῦ εἰς τὴν παρεμβολὴν εἰς γάλγαλα, & revertit Jeſus & omnis Iſrael cum eo in caſtra in Galgala: *quæ etiam ſunt adſcripta margini codicis Vaticani.* (o) Lapides.] *Alii addunt,* μεγάλοις, magnos, *quæ etiam varietas eſt infra in hoc eodem capite* (p) Omnis filius.] *Compl.* οἱ υἱοί, filii *Alii,* πᾶς ἰσραήλ, omnis Iſrael. (q) In Maceda.] *In aliis additur,* εἰς παρεμβολήν, in caſtra. (r) Educite.] *Compl.* ἐξαγάγετε πρός με, adducite ad me, *& paulo poſt,* ἐξήγαγον πρὸς αὐτόν, addunxerunt ad eum. (ſ) Odollam.] *Hic & paulo poſt in aliquot libris eſt,* αἰλών, aut, ἐγλών. (t) Iſrael.] *In compl. additur,* λέγων αὐτοῖς. dicens eis. (u) Gazer.] *Alii libri veteres partim habent* γάζε, *partim* γάζης, *partim* γαζήρ. (x) In Chebron.] *Compl.* ἀπὸ ἐγλὼν εἰς χεβρών, Ab Eglon in Chebron. (y) Gladii.] *In compl. ſequitur,* καὶ τὸν βασιλέα αὐτῆς καὶ τὰς πάσας κώμας αὐτῆς καὶ πάντα τὰ ἐμπνέοντα, & regem ejus, & omnia oppida ejus, & omnia ſpirantia, *&c.* (z) Ejus.] *In aliis additur,* καθάπερ ἐποίησαν τῇ λεβνὰ (*al.* λεμνά.) καὶ τῷ βασιλεῖ αὐτῆς, ſicut fecerant Lebna, & regi ejus. (aa) A Cades.] *In omnibus fere aliis,* καὶ ἀπέκτεινεν αὐτοὺς ἰησοῦς ἀπὸ κάδης, & occidit eos Jeſus a Cades. (bb) Iſrael.] *In compl. additur,* καὶ ἀνέστρεψεν ἰησοῦς εἰς γάλγαλα, & revertit Jeſus in Galgala.

CAP. XI.

(a) MAron.] *Interp. Orig. hom* 14. regem Amorræorum. *In aliis libris* μαδών. *quod reſpondet hebræo. Vulgata* Madan. (b) Symoon.] *Interp. Orig.* Symeon. *& multa dicuntur in ea homilia, cur idem potuerit eſſe nomen hujus regis, ac patriarchæ. In aliis libris eſt, partim,* συμεών, Semeron, *& ſic vulgata, partim,* συμερών, *ut compl. Multæ aliæ varietates obſervari poſſunt in his nominibus, quæ ſequuntur, tum ex codicibus, tum ex Interp. Orig. & aliis.* (c) Et qui.] καὶ τούς. *A compl. abeſt illud,* καί: *plura autem ab Interp. Orig. Habet enim,* Et Evæos, qui erant ſub deſerto Maſecma. (d) Sicut arena] *Ita fere Interp. Orig. Compl.* λαὸς πολὺς ὥσπερ ἡ ἄμμος, populus multus ſicut arena. (e) Maris.] *Eodem modo Interp. Orig. In aliis libris eſt,* ἡ παρὰ τὸ χεῖλος τῆς θαλάσσης, quæ circa labium maris. (f) Ipſi.] αὐτοί. *Alij,* οὗτοι, iſti. (g) Fugatos] τετροπωμένους. *Ita libri veteres: vulgatæ editiones,* τετρωμένους, *& Interp. Orig.* ſauciatos. (h) Maron.] *Sic Interp. Orig. Alii,* μερώμ, *aut* μερρών. *Vulgata,* Meron. (i) Sunt.] *Sic idem interp. Alii addunt,* αὐτούς, eos. (k) Maſeron.] *Int. Origenis,* Maſefoth. *Alii libri,* μασρεφὼθ μαείμ, *quod chaldæus interpretatur,* Salinas aquarum. *Vulgata,* aquas Maſerephot. S. *Hier. in locis hebr.* Maſrephoth. (l) Regnorum.) *Compl. addit.* τούτων, iſtorum. (m) Ejus.] *In aliis ſequitur,* καὶ τὰ κτήνη, & pecora. (n) Reliquerunt.] S. *Auguſt. q.* 16. non dimiſit in ea Jeſus. (o) Quæ præcepit ei.] *ita etiam compl. in aliis eſt,* ὧν συνέταξε κύριος τῷ μωϋσῇ, *&* S. *Auguſt. ibidem,* quibus conſtituit Dominus Moyſi: *& reſpondet vulgata.* (p) Quam non ceperit Iſrael. *Alii,* ἣν οὐ παρέδωκαν τοῖς υἱοῖς ἰσραήλ, quam non tradiderit filiis Iſrael. S. *Aug. q.* 17. & non erat civitas, quæ non erat tradita filiis Iſrael. (q) Omnia ceperunt.] *Alii,* πάντας ἔλαβεν. S. *Aug. in locut. & q.* 17. Et omnes cepit in bello. *Compl.* πλὴν ὁ εὐαῖος ὁ κατοικῶν ἐν γαβαών, πάντας ἔλαβεν, præter Evæum, qui hab itabat in Gabaon, omnes cepit. (r) Ita ut non daretur] *Ita etiam S. Auguſt. q.* 18. *Theodoretus q.* 14. καὶ ὅπως μὴ δοθῇ αὐτοῖς ἔλεος, τοῦ ἀφανισθῆναι αὐτούς, & ut non daretur ei miſericordia, ad delendos eos. (ſ) Genere.] *Ceteri,* ὄρεις, monte. *In compl. prius dicitur de monte Juda, deinde de monte Iſrael, ut vulgata.*

CAP. XII.

(a) ARnon.] *In aliis libris eſt,* ἀροήρ, Aroer: *& in Complut. ſequitur:* ἥ ἐστιν ἐπὶ τῷ χείλους ἐν τῇ φάραγγι ἀρνὼν κατὰ μέσον τῆς φάραγγος, quæ eſt ſuper labium in valle Arnon, ad medium vallis. *videatur ſequens caput, ubi hæc eadem civitas deſcribitur.* (b) Jaboc.] *Compl. addit.* τοῦ χειμάρρου, torrentem. (c) Aſimoth.] *Alii,* βαιθασιμὼθ, *& vulgata,* Bethſimoth: *quod ſignificat domum ſolitudinum.* (d) Et Og regem Baſan remanſit.] *Compl.* καὶ ὅρια ὢγ βασιλέως

βασιλέως βασὰν, ὃς ὑπελείφθη, & fines Og regis Basan, qui remanserat. (e) De finibus.] ὁρίων: Compl. ἕως ὁρίων, usque ad fines. (f) Moyses.] In aliis additur, ὁ παῖς κυρίου. puer Domini: quod est in hebræo, sed non in vulgata. (g) Chelcha.] In aliis est, ἀχὰλ. utraque vestigium est dictionis hebraicæ: pro qua in vulgata est, cujus pars, in chaldæo, divisionis, in aliis, levem. (h) Hiericho.] Compl. addit, ἕνα, unum: & sic deinceps in omnibus regibus qui enumerantur. (i) Ælam.] In aliis est, ἐγλὼμ, Eglom: & multæ aliæ sunt in his nominibus varietates: neque idem est numerus. Nam ubi in nostra habetur in extremo, omnes hi reges viginti novem; in aliis est, τριάκοντα καὶ εἷς, triginta & unus. (k) Gei Galilææ.] Alij, γωεὶμ τῆς γαλγὰλ, quod vulgata, gentium Galgal.

CAP. XIII.

(a) Multa.] Compl. addit, Σφόδρα. & Interp. Orig. homil. 16. multa valde. (b) Galgal.] Compl. βααλγὰδ. & vulgata, Baalgad. (c) Masereth Mempho Maim.] Alij, μασερεφωθμάϊμ, aut, μασερεφωθμάϊμ, quæ propius accedunt ad hebræam vocem, quæ significat combustiones aquarum. vulgata, aquas Masserephot. (d) Et dimidiæ.] Hæc usque ad alterum, Et dimidiæ, absunt à Compl. ut à vulgata. (e) Et dimidiæ tribui Manasse ipsi Ruben.] Alii, καὶ τοῦ ἡμίσους φυλῆς μανασσῆ, τοῖς μετ' αὐτοῦ τοῦ ῥουβὴν, & dimidio tribus Manasse. Iis qui cum eo, ipsi Ruben. &c. Ut illud, ijs qui cum eo, videatur significare, alteri dimidio ejusdem tribus. (f) Dedit.] Sic videtur satis bene fluere oratio. In aliis est, ἣν ἔδωκεν, quam dedit. In Compl. autem, τοῖς μετ' αὐτοῦ, τοῦ ῥουβὴν καὶ τοῦ γὰδ ἐλάβοσαν κληρονομίαν αὐτῶν, ἣν ἔδωκεν, ijs qui cum eo, ipsi Ruben & ipsi Gad acceperunt hæreditatem suam, quam dedit. Quæ responderent hebræo, & vulgatæ, si diceretur in recto, ij qui cum eo, ipse Ruben, & ipse Gad. (g) Mædaban.] In Compl. ἀπὸ μεδαβὰ ἕως διβὼν, a Medaba usque Dibon. A vulgata abest illud, à, sicut etiam ab hebræo. & Chaldæo. Nam Misor Medaba, valet, Campestria Medaba. (h) Et hæc est.] Hæc usque ad illud, Et dedit Moyses, absunt à Compl. ut à vulgata. (i) Misor usque Esebon.] In Compl. est. μισὼρ, καὶ μεδαβὰ ἕως σεβών. Si esset locus conjecturæ, sic ex utraque concinnari posset lectio congruens hebræo, τὴν μισὼρ ἕως μεδαβὰ, ἐσεβὼν, καὶ πάσας. Planitiem usque Medaba, Esebon, & omnes, &c. (k) Domus] οἴκου. Alii, οἴκους, domos. In his nominibus propriis multæ semper varietates: quarum nonnullæ tantum indicabuntur. (l) Sion.] Alii, σιώρ. Vulgata hanc cum præcedenti conjungens, Sarathasar. (m) Principem, spolia.] ἄρχοντα, ἔναρα. ἔναρα autem sunt spolia, arma, & hujusmodi. Quidam libri habent, ἄρχοντας παρὰ σιὼν, principes apud Sion. Alius, ἄρχοντα σιὼν, principem Sion. Alii, ἄρχοντας σηὼν τοὺς κατοικοῦντας τὴν γῆν, quod est in vulgata, Duces Seon habitatores terræ. (n) Impetu.] ῥοπῇ. Alii codices, ἐν ῥομφαίᾳ ἐν τῇ τροπῇ, in gladio, in fuga. Nonnulli, ἐν τῇ προνομῇ, in direptione. Vulgata, gladio cum ceteris interfectis. (o) Araba.] Alii, ἀροὴρ, Aroer. (p) Secundum populos] Hæc usque ad illud, & pagi eorum, sunt etiam in nonnullis aliis vetustis. Absunt tamen a multis. (q) Filiis.] Alii, υἱοὶ, filii, itemque paulo post.

CAP. XIV.

(a) Jesu.] Compl. μωσῆ, Moysi, ut vulgata. (b) Tribui] In aliis hæc sequuntur, ἔδωκε γὰρ μωυσῆς κληρονομίαν ταῖς δύο φυλαῖς, καὶ τοῦ ἡμίσους φυλῆς ἀπὸ τοῦ πέραν τοῦ ἰορδάνου, dedit enim Moyses hæreditatem duabus tribubus, & dimidiæ tribui, ex eo quod trans Jordanem. (c) Segregata earum.] Compl. τὰ περιόσπια αὐτῶν, suburbana earum: quod habet vulgata. (d) Respondi.] In Compl. & aliis quibusdam est, ἀπεκρίθησαν, responderunt: sed est manifestum erratum præcipue in Compl. in qua sequitur, ut in nostra, κατὰ τὸν νοῦν αὐτοῦ. οἱ δὲ ἀδελφοί μου, &c. Nam tolerabilius in aliis, κατὰ τὸν νοῦν αὐτῶν οἱ ἀδελφοί μου οἱ συναναβάντες μετ' ἐμοῦ, καὶ μετέστησαν, secundum mentem suam fratres mei, qui simul ascenderant mecum, & perverterunt, &c. Hebræo. & vulgatæ omnino responderet, si pro, αὐτοῦ, esset, μου, id est, respondi ei verbum secundum mentem meam. (e) Argob. Alii, ἀρβὴ, Arbe.

CAP. XV.

(a) Juda.] Compl. υἱῶν ἰούδα, & Interp. Orig. homil. 19. filiorum Juda. quæ varietas sæpe occurrit. (b) Africum.] Interp. Origen occidentem. Inquit autem, in occidentis partibus, & Africum, & Ægyptum nominari, & occasum. (c) Vallem] Compl. χειμάῤῥου: torrentem, ut vulgata. (d) Ad Jordanem.] Compl. μέρους τοῦ ἰορδάνου, partem Jordanis. Vulgata, ad extrema Jordanis. (e) Quartam.] ἐπὶ τὸ τέταρτον. Alii, ἐπὶ δαιβηρὰ, Compl. ἐπὶ τὸ δαβηρὰ, Vulgata Debera. (f) Assar.] Alii, σηίρ. & vulgata, Seir. (g) Socchot.] Alii, σακχάρωνα, καὶ παρελεύσεται ὄρος γῆς βααλὰ (al. βααλὼν) καὶ διεκβαλεῖ ἐπὶ ἰαβνὴλ, καὶ ἔσται ἡ διέξοδος, & præteribunt montem terræ Baala, (al. Baalon) & pervenient in Jabnel, & erit exitus, &c. (h) Fratris Chabel.] Ita hebræus, & chaldæus. Alii, & Compl. ἀδελφὸς (al. ὁ ἀδελφὸς) χαλὲβ ὁ νεώτερος, & vulgata, frater Chaleb junior. Itemque apud Originem hom. 20. (i) Nageb.] In aliquo libro est, νότου, Austri, ut etiam habet Interp. Orig. Nam Nageb significat meridiem. (k) Botthanis.] Alii, γωλαθμαΐμ, quod significat, fontes aquarum. (l) Gonæthlam.] Ita fere Interpres Origenis. In aliis est, τὴν γωλαθμαΐμ τὴν ἄνω, καὶ τὴν γωλὰθ τὴν κάτω: quod vulgata, irriguum superius, & inferius. (m) Civitates ad tribum.] πόλεις πρὸς τῇ φυλῇ. In aliquo codice est, πόλις πρώτη φυλῆς, civitas prima tribus filiorum. &c. Vulgata, ab extremis partibus filiorum. (n) Et Beteleel] Ab omnibus fere abest illud, Et: atque in multis est, καβσεὴλ, Cabsel, ut in vulgata. Magnæ autem sunt semper, ut præmonuimus, in his nominibus propriis varietates, neque omnes sunt indicandæ. (o) Et oppida earum.] Hæc a multis absunt. In Compl. horum loco videtur esse, ἀσὼρ τὴν καινὴν, Æasor novam. (p) Et oppida earum. & villæ earum.] Hæc item a Compl. absunt; sed horum loco ponuntur alia civitatum nomina. (q) Decem.] In aliis, ἐννέα, novem, ut vulgata. (r) Eorum] Alii, αὐτῆς, ejus. (s) Novem. Alii, δέκα, decem. (t) Theco] Hinc usque ad, Cariath Baal, abest a Compl. ut a vulgata. (u) Et Baddargis.] In Compl. nec multo aliter in aliis quibusdam, ἐν τῇ ἐρήμῳ βηθαραβὰ, In deserto Betharaba, ut vulgata. (x) Septem] In aliis, ἕξ, sex, ut in vulgata.

CAP. XVI.

(a) Oriente. In aliis additur, τὴν ἔρημον, quasi, desertum versus. Vulgata, solitudo. (b) Desertum.] Abest hoc loco a Compl. ut a vulgata. (c) Luza.] Alii, καὶ ἐξελεύσεται ἀπὸ βαιθὴλ εἰς λουζὰ, καὶ παρελεύσεται ἐπὶ ὅρια τοῦ ἀρχαταρώθ. Et egredientur a Bæthel in Luza, & præteribunt ad fines Archiataroth: nec multo aliter vulgata. (d) Infra.] Compl. addit, ἕως γαζὴρ, & usque Gazer: quod respondet vulgatæ. (e) Icasmon.] Libri veteres partim habent, ὀκλομὼν, Oclomon, partim, μοσχὼθ, Moschoth. In aliis est, μαχθώθ, Machthoth. Vulgata, Machmetath. (f) Therma: circuibunt.] In aliis, καὶ παρελεύσεται. Et præteribunt. (g) Et in Machoth Ataroth] Alii, εἰς ἀταρώθ, καὶ ναραθὰ, in Ataroth, & Naaratha, quemadmodum fere vulgata. Compl. autem εἰς ἀναταρὼθ, καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν, καὶ εἰς ἀναραθὰ, in Anataroth, & pagi earum, & in Anaratha. (h) Istum.] Sic etiam S. August. q: 19. In Compl. additur, καὶ ἐγένοντο ὑπόφοροι δοῦλοι. Interp. Orig. hom. 22. & factus est sub tributo servus. (i) Donec ascendit.] Hæc usque in finem absunt a Compl. ut a vulgata: sunt tamen apud Origin. & S. August. qui etiam de isto loco disputat. (k) Eam.] Alii τὴν πόλιν, civitatem, & sic S. August. & Interp. Orig. (l) Transpunxerunt.] Alii, ἐξεκέντησαν, & S. August. transpunxit. Interp. Orig. trucidavit.

CAP. XVII.

(a) Ab Anassa, & campus Labec.] In aliquo libro est, μανασσῆ πεδίον λαβὰδ. Manasse campus Labad. Itemque in Compl. nisi quod habet Labed. Et post illa, de terra Galaad, in iisdem sequitur, καὶ τῆς βασὰν, & Basan. Vulgata, Et ceciderunt funiculi Manasse decem, absque terra Galaad, & Basan. In hebræo est dictio Lebad, quæ significat absque, aut, præterquam. (b) Belanath, quæ est ad faciem filiorum Anath.] In aliquo libro est, ἀπὸ ἀσὴρ τῆς μαχθὼθ ἡ δανάθ, ἥ ἐστιν κατὰ πρόσωπον συχὲμ, ab Aser ipsius Machthoth, quæ Danath, quæ est ad faciem Sychem. Ita etiam in Compl. nisi quod non habet, ἡ δανάθ. Nec multo aliter vulgata, ab Asar Machmata, quæ respicit Sychem. (c) Ipsi Manasse erit, & Tapheth.] Hæc absunt a Compl. quæ tamen habent aliquid in hebræo, quod illis respondeat, in quo ter repetitur Thaphuahh, atque hoc significatur, terram istam fuisse ipsi Manasse, tandem vero super terminos Manasse fuisse etiam filiis Ephræm. (d) Carana.] Abest a Compl. In aliquo libro est, κανὰ, quod est verbum hebræum significans arundinem. Quare in vulgata est, vallis arundineti. (e) Jariel terebinthus.] In aliis est non Jariel, sed, ἰαεὶρ, aut, ἰαὶρ: quæ propius accedit ad hebræam dictionem, quæ significat, civitates. Nam in hebræo hic est sensus, Civitates istæ fuerunt ipsi Ephræm in medio civitatum Manasse. Quare melius est, τῷ ἐφραὶμ, quam, τὴν ἐφραὶμ, quod in Compl. (f) Aseb.] ἀσὴβ. In aliis, ἀσὴρ, & vulgata in tribu Aser. (g) Earum.] Ita omnes collati codices, & Compl. quamvis vulgata habeat ejus. In Compl. autem sequitur, καὶ ἰαβλαὰμ, καὶ αἱ θυγατέρες αὐτῆς, καὶ ἐπὶ τοὺς κατοικοῦντας δὼρ, καὶ τὰς κώμας αὐτῆς, καὶ ἐπὶ τοὺς κατοικοῦντας ἐνδὼρ, καὶ τὰς κώμας αὐτῆς, καὶ ἐπὶ τοὺς κατοικοῦντας θανὰχ, καὶ τὰς κώμας αὐτῆς, καὶ τοὺς κατοικοῦντας μαγεδδὼ, &c. Et Jablaam, & filiæ ejus, & super habitantes Dor, & pagos ejus, & super habitantes Endor, & pagos ejus, & super habitantes Thanach, & pagos ejus, & habitantes Maggedo, &c. Quæ respondent vulgatæ: eorumque nonnulla, quæ absunt a nostra, habentur etiam in aliis libris. (h) Mapheta.] In aliis, ναφεθὰ, in Compl. νοφὲθ, & vulgata Nopheth: quæ dictio hebræa potest etiam significare climata, & regiones: ut significetur urbes memoratas cum suis pagis, fuisse tres regiones. (i) Et pagos ejus.] Ita etiam Compl. A vulgata, & hebræo absunt. (k) Et postquam.] Illud, &, abest a multis, & ab Interp. Orig. (l) Exterminando.] ἐξολοθρεῦσαι. Valde respondet hebræo. In aliis codicibus est, ἐξολοθρεύσει, & Interp. Orig. exterminatione: quæ etiam locutio scripturæ familiaris est. (m) Succide tibiipsi.] ἐκκάθαρον. Alii, ἐκκαθάρισον: Interp. Orig. munda tibiipsi, & para locum in terra: expurga Pherezæos & Raphaim. Compl. non multo aliter, ἐκκάθαρον σεαυτῷ ἐκεῖ ἐν τῇ γῇ τοῦ φερεζαίου, καὶ τοῦ ῥαφαΐμ. (n) Satisfacit.] ἀρκεῖ. Ita enim in aliquo alio libro. Ad marginem libri Vaticani adscriptum est, quasi emendandi causa, ἀρκέσει, sufficiet. Et ita est in alio vetusto. In nonnullis est, ἀρκεῖ, sufficit. Et ita S. August. in locut. & Interp. Orig. (o) Habitant in eo in Bethsan.] S. August. qui habitat in Basan. Interp. Orig. qui habitat in meridie. Alii libri habent, κατοικοῦντι ἐν ἐμοὶ ἐν βαιθσὰν, habitanti in me in Bæthsan. Compl. in τῇ γῇ ἐμὲκ ἐν βαιθσὰν, in terra Emic in Bæthsan. Illud, Emic, est vox hebræa, quæ significat, vallem. Quare vulgata habet, terra campestri. (p) Et quando.] A multis abest illud: & Interp. Orig. si emundaveris sylvam, erit tibi cum exterminaveris. Compl. καὶ ἔσται σοι ἡ ἐξοδία αὐτοῦ, ὅταν ἐξολοθρεύσῃς, & erit tibi exitus ejus, cum exterminaveris. (q) Quoniam.] Vox hebræa, quæ significat, quoniam, valet etiam, quanquam: & ita nunc videtur velle græcum, ὅτι.

CAP. XVIII.

(a) Pervenerunt.] διήλθοσαν. Alii, ἦλθον, venerunt. In vulgata autem hæc omnia dicuntur à Josue, veniant: dividite. (b) Judas statuet.] Compl. ἰούδα στήσεται ὅριον ἀπὸ λιβὸς αὐτοῖς, καὶ οἱ υἱοὶ ἰωσὴφ στήσονται ἐπὶ ὅριον αὐτῶν ἀπὸ βοῤῥᾶ. Judæ stabit terminus ab Africo eis: & filii Joseph stabunt super terminum suum ab Aquilone. (c) Ite.] Compl. διέλθατε, καὶ περιέλθετε τὴν γῆν, transite & ambulate terram. (d) Jesum.] Alii addunt, εἰς σηλὼ, in Selo. Compl. præterea. εἰς τὴν παρεμβολὴν ἐν σηλώ. Et vulgata, in castra Silo. (e) Dominum.] In Compl. sequitur: καὶ ἐμέρισεν ἐκεῖ ἰησοῦς τὴν γῆν τοῖς υἱοῖς ἰσραὴλ κατὰ μερισμοὺς αὐτῶν, & partitus est ibi Jesus terram filiis Israel, secundum partitiones eorum. (f) Super dorsum Luza] Hæc absunt à Compl. sed non ab hebræo. (g) Maatarob Orech.] Alii, ἀπὸ ἀταρὼθ ἐδδὰρ, ab Ataroth Eddar. A Compl. abest illud, ἀπὸ, sicut etiam ab hebræo. Vulgata supplet præpositionem, in Astaroth Addar. (h) In parte.] In ceteris legitur,

..., in parte montis, qui eft. (*i*) Gænna.] *Alii*, γαι-... Gehennon, id eft, vallis Ennom. (*k*) Bethfamys.] ... *vulgata*, En Semes, id eft, fontem Solis. (*l*) Ad fines] ... *aliquo libro*. (*m*) Mare.] *In aliis*, Βεθαγλά, Bethagla, *ut* ... (*n*) Duodecim.] *Tot modis variant hæc locorum nomina, & ex* ... *duo, ac viciſſim ex duobus unum; ut mirandum non ſit ſi numerus* ... *conſtet*.

CAP. XIX.

(*a*) Filiorum.] *Compl.* τῶν υἱῶν, τῇ φυλῇ υἱῶν Συμεών, ipſi Symeon, tribui filiorum Symeon. (*b*) In circuitu.] *Eſt aliqua varietas & ... libris. Compl.* καὶ πᾶσαι αἱ ἐπαύλεις περικύκλῳ τῶν πόλεων τούτων, & omnia vici per circuitum urbium iſtarum, *quemadmodum vulgata*. (*c*) Eſe-Gola, fines.] *In aliis*, καὶ ἔσται τὰ ὅρια τῆς κληρονομίας αὐτῶν ἕως Σαρίδ. τὰ ... Et erunt fines hæreditatis eorum uſque Sarid. Fines, *&c. nec multo ... Complut. De varietate, quæ tantum in nominibus propriis, nihil dici-...* (*d*) Et Hiericho, & Bæthman.] *Complut.* καὶ Ἱεριχὼ καὶ Βηθαλεὶμ (*quomodo habent alii libri*) πόλεις δώδεκα, καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν, & Ledala, & ...leem, civitates duodecim, & pagi earum. (*e*) Jordanes.] *In Compl.* ... ἑκκαίδεκα, καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν, civitates ſedecim, & pagi earum. (*f*) Raay.] *In aliis eſt*, Ῥοὼβ, πόλεις εἰκοσιδύο. Roob, civitates vigintiduæ. *Compl. addit*, καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν, & pagi earum. (*g*) Tyrus.] *Alii*, ..., καὶ Ἀμμάθ. *A Compl. abeſt*. ἀσηδείμ, *quod tamen reſpon-... vulgatæ*. (*h*) Theſſamys.] *Compl. & ex parte etiam alii*. Βηθσαμύς, ..., καὶ αἱ ἐπαύλεις αὐτῶν, Bethſamis, civitates decem, & ... & villæ earum. (*i*) Hæc eſt hæreditas.] *Hæc in Compl. haben-... paulo poſt; hic autem*, καὶ ἐξῆλθεν τὸ ὅριον υἱῶν Δάν, & exiit terminus filiorum Dan. *Cetera autem uſque ad illud*, Et iverunt, *abſunt a Compl. ut ... vulgata. Quæ tamen agnoſcuntur a S. Auguſt. q. 22. Eadem fere ha-... c. 1. Jud.* (*k*) Lachis.] *Ceteri*, Λεσέμ; *& vulgata*, Leſem. (*l*) ... Dan.] *In Complut. additur*, κατὰ τὸ ὄνομα Δὰν τοῦ πατρὸς αὐτῶν, ſecundum nomen Dan patris ſui. (*m*) Et Amorræus.] *Hæc uſque ad illud*, Et ...runt, *abſunt a Compl. ut a vulgata: quæ tamen agnoſcuntur a S. Aug. ... & ab Origene, hom. 24.* (*n*) Et iverunt adire terram, ſecundum ...minum ipſorum.] *Pro his in Compl.* καὶ συνετέλεσαν τοῦ κληροδοτῆσαι τὴν ... ὅρια αὐτῆς. Et conſummaverunt forte dividere terram in terminos ejus.

CAP. XX.

(*a*) Quoadufque conſtiterit coram Synagoga in judicium.] *Hæc abſunt a Compl. in qua, quemadmodum & in aliis libris, ſequuntur iſta*, ... εἰς μίαν τῶν πόλεων τούτων, καὶ στήσεται ἐπὶ τὴν θύραν τῆς πύλης τῆς πόλεως, ... ἐν τοῖς ὠσὶ τῶν πρεσβυτέρων τῆς πόλεως ἐκείνης τοὺς λόγους αὐτοῦ, καὶ ὅτι ... αὐτὸν ἡ συναγωγὴ πρὸς αὐτούς, καὶ δώσουσιν αὐτῷ τόπον, καὶ κατοικήσει ... αὐτῶν. καὶ ὅτι διώξῃ ὁ ἀγχιστεύων τὸ αἷμα ὀπίσω αὐτοῦ, καὶ οὐ συγκλείσουσι τὸν ... ἐν χειρὶ αὐτοῦ, ὅτι οὐκ εἰδὼς ἐπάταξε τὸν πλησίον αὐτοῦ, καὶ οὐ μισῶν αὐτὸν ... ἀπ' ἐχθὲς, καὶ τρίτης. καὶ κατοικήσει ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ ἕως στῇ κατὰ πρόσωπον ... συναγωγῆς εἰς κρίσιν, ἕως ἀποθάνῃ ὁ ἱερεὺς ὁ μέγας, ὃς ἔσται ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκεί-... τότε ἐπιστρέψει ὁ φονεύσας, καὶ εἰσελεύσεται εἰς τὴν πόλιν αὐτοῦ, καὶ πρὸς τὸν ... αὐτοῦ, καὶ πρὸς πόλιν, ὅθεν ἔφυγεν ἐκεῖθεν. Et fugiet in unam civitatum ...rum: & ſtabit ad oſtium portæ civitatis: & loquetur in auribus ſeniorum civitatis illius verba ſua. Et colligent eum ſynagoga ad ſe; & dabunt ...locum: & habitabit cum eis. Et quando redimens ſanguinem perſe-...tus fuerit poſt eum; & non concludent homicidam in manu ejus: ...oniam non ſciens percuſſit proximum ſuum, & non odio habens ipſe ... ab heſterna, & nudiuſtertiana. Et habitabit in civitate illa, donec ...terit ad faciem ſynagogæ in judicio, donec moriatur ſacerdos magnus, ...erit in diebus illis. Tunc revertet homicida, & ingredietur in civitatem ſuam, & ad domum ſuam, & ad civitatem, unde fugerat inde. *De his ... ſic in commentariis græcis notatum eſt*, ταῦτα ἐν τοῖς ἑβδομήκοντα ἀπὸ-... hæc in lxx. ſunt omiſſa. (*b*) Dedit Boſor.] *Alii*, ἱερεῖς ἀπὸ ἀνατο-... ἔδωκαν (*al.* ἔδωκεν) τὴν Βοσόρ, Hiericho ab oriente, dederunt (*al.* dedit) Boſor.

CAP. XXI.

(*a*) Baſan.] *Alii addunt*, κλήρῳ τῇ, per ſortem. (*b*) Et de tribu filiorum Benjamin.] *Hæc abſunt a Complut. ut a vulgata*. (*c*) Et vocati ſunt filiis Aaron.] *Compl.* καὶ ἀπεκλήθησαν ἐν ὀνόματι. καὶ ἐγένοντο υἱοῖς, ... vocatæ ſunt in nomine. Et fuerunt filiis, *&c.* (*d*) Sors.] *Compl. addit*, ..., prima. (*e*) Suburbana autem.] *Ita etiam compl. Vulgata autem ... hæc cum antecedentibus, ut intelligatur filiis Aaron donatum eſſe ... cum ſuburbanis, ſicut etiam paulo poſt repetitur, ipſi autem Caleb ... donatum fuiſſe agrum, & villas.* (*f*) Tredecim.] *Alii*, πόλεις ..., καὶ περισπόρια αὐτῶν, civitates tredecim, & ſuburbana earum. (*g*) Filiorum.] *In aliis*, υἱῶν, filiorum, *quæ locutio eſt uſitatior*. (*h*) Sacerdotum.] *Alii*, ...ficum. (*i*) Ei.] *Compl.* τὰ πρὸς αὐτῇ ἐν τῷ ὄρει Ἐφραίμ. quæ ad eam in monte Ephraim. (*k*) Et quæ ad eam, & ſegregati ei.] *Videntur eſſe duæ interpretationes. In aliis eſt*, καὶ τὰ ἀφωρισμένα τὰ πρὸς αὐτῇ, & ſegregata, quæ ...; *Videntur autem ſuburbana ideo vocari poſſe ſegregata, quoniam ſepo-... ſunt ei, cui & civitas ipſa.* (*l*) Et Bæthoron, & ſegregata ei.] *In aliis*, ... καὶ Καβσαίμ (*al.* Καβσεὶν.) καὶ τὰ ἀφωρισμένα τὰ πρὸς αὐτῇ, καὶ Βαιθωρὼν (*al.* ... Βαιθωρὼν) καὶ τὰ ἀφωρισμένα τὰ πρὸς αὐτῇ, Et Cabſaim (*al.* Cabſem) ... ſegregata, quæ ad eam, & Bæthoron (*al.* & ſuperiorem Bæthoron) & ſegregata, quæ ad eam (*m*) Levitis.] *Compl.* τοῖς υἱοῖς τοῖς Λευίταις, ... Levitis. (*n*) Tredecim.] *In Compl. additur*, καὶ τὰ ἀφωρισμένα τὰ ..., & ſegregata, quæ ad eas. (*o*) Zabulon.] *Alii*, υἱῶν Ζαβουλών, ..., καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς, καὶ τὴν Κάρθα, καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς, καὶ τὴν ... περισπόρια αὐτῆς, καὶ τὴν Δαλνὰ, καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς, πόλεις τέσ-... filiorum Zabulon, Jecnaan, & ſuburbana ejus, & Cartha, & ſuburbana ..., & ſuburbana ejus, & Dalol, & ſuburbana ejus: civitates quatuor. *Nec multo aliter compl. & vulgata, quamvis hæc compendio utatur.*

(*p*) Et trans Jordanem, qua contra Hiericho.] *A nonnullis abeſt illud*, τῷ, *quod vertimus*, qua. *Et leguntur iſta verba in aliquot editionibus vulgatæ, licet non ſint in hebræo. In compl. autem eſt nihilo melius*, καὶ πόλις τὰ ἰορδάνῃ τὴν Ἱεριχὼ, & civitates Jordanis ipſam Jericho. *Notandum etiam eſt in vulgata prius commemorari civitates Gad, quam Ruben; licet græco cum hebræo & chaldæo conveniat. Sed alibi de varietatibus vulgatæ.* (*q*) In deſerto: Miſo.] *Hæc abſunt a Compl. ut ab hebræo. In aliquo libro eſt*, ἐν τῇ ἐρήμῳ τῇ Μισώρ, *& vulgata*, in ſolitudine Miſor. (*r*) Fines.] *In aliis additur*, αὐτῶν, eorum. (*s*) Civitas.] *Compl.* πόλις, καὶ πόλεις, καὶ τὰ περισπόρια αὐτῶν κύκλῳ τῶν πόλεων οὕτως πάσαις ταῖς πόλεσι ταύταις. civitates, & civitates, & ſuburbana earum in circuitu civitatum: ſic omnibus civitatibus iſtis. (*t*) Et dederunt.] *Hæc uſque ad illud*, Et dedit Dominus, *abſunt a compl. ut a vulgata: quæ tamen manifeſto agnoſcuntur ab Origene hom. 26. & a S. Aug. in locutionibus, ubi de cultris petrinis.* (*u*) Dominus in manus.] *Apud S. Aug. q. 21.* Dominus eis: & manus eorum non decidit. Ex omnibus verbis bonis, *&c.*

CAP. XXII.

(*a*) Mandavit.] *In aliis eſt*, ἐνετειλάμην, mandavi. (*b*) Omnibus.] *Alii*, ἐν πᾶσαις, in omnibus. (*c*) Eis.] *Alii addunt*, λέγων, dicens. *Et S. Auguſt. in locut. notat hanc locutionem; quomodo, cum his verbis intentos feciſſet audire, quid benedicendo dixit Jeſus; ea tamen ſubjecerit ſcriptura, quæ magis eſſe narrantis, quam benedicentis apparet. In vulgata tamen ut in hebræo, quæ ſequuntur, dicuntur ex perſona Joſue uſque ad illud*: Et iverunt. (*d*) Inimicorum] *In aliis additur*, αὐτῶν, *& S. Aug.* inimicorum ſuorum. (*e*) Galaad.] *Alii*. Γαλιλώθ, Galiloth, *quod ſignificat confinia, vel tumulos, ut habet vulgata* (*f*) Videre.] *S. Aug. in locut.* Iſta locutio etiam in ſermone latino nota eſt. *Poſſet tamen etiam verti*, ad videndum, *vel*, viſu. (*g*) Dicentium.] *Ita idem S. Auguſt. & ſignificat*, eos qui dicerent. (*h*) A Domino.] *Compl.* ἀπὸ ὄπισθεν κυρίου, ab eundo poſt Dominum: *quod ſapit hebraiſmum.* (*i*) Et unus hic ipſe.] *Alii*, καὶ οὗτος εἷς μόνος ἦν (*iſtud* ἦν, *abeſt a compl.*) μὴ μόνος οὗτος ἀπέθανεν ἐν τῇ ἑαυτοῦ ἁμαρτίᾳ. Et hic unus ſolus erat: non ſolus hic mortuus eſt in ſuo ipſius peccato. (*k*) Salamin.] *Abeſt a compl.* (*l*) Audiens.] *Alii*, ἀκούσαντες, *& S. Auguſt. in locut.* Audientes. (*m*) Placuit.] *hic in aliis additur*, ὁ λόγος, verbum. *A compl. autem abeſt quod ſequitur*, καὶ ἐλάλησαν πρὸς τοὺς υἱοὺς Ἰσραήλ.

CAP. XXIII.

(*a*) Vobis.] *Eſt hebraiſmus, & accipiendum, ac ſi diceretur*, pro vobis. (*b*) Et exterminavi.] *Illud*, Et, *abeſt ab aliis: hebræus loco iſtius conjunctionis habet*, quas. (*c*) Donec pereant.] *Pro his uſque ad illud*, & hæreditabitis, *in compl. ſunt tantum iſta*, καὶ ἐξολοθρεύσει αὐτοὺς ἀπὸ προσώπου σου, & exterminabit eos a facie tua. (*d*) Noſcite.] *Ita etiam Theodoretus q. 18. Alii*, γνώσει γνώσεσθε, cognitione cognoſcite. (*e*) Calcaneis.] πλευραῖς. *Theodoretus*, πλευραῖς ὑμῶν, καὶ σκόλοπες ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς ὑμῶν, in coſtis veſtris, & aculei in oculis veſtris. (*f*) Recurro.] *Diſputat de iſta locut. S. Auguſt. q. 24.* (*g*) Verbis.] *In Compl. & apud Theodoretum additur*, τῶν ἀγαθῶν, bonis. (*h*) Ad omnia pertinentia nobis.] πρὸς πάντα τὰ ἀνήκοντα ὑμῖν. *Compl. habet*, πρὸς ἡμᾶς πάντα τὰ ἀνήκοντα ἡμῖν. *Etiam Theodoretus habet*, πρὸς ἡμᾶς, *ſed non cetera. In aliquo libro eſt*, κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν πρὸς ὑμᾶς. πάντα ἥκει ὑμῖν. ἐν οὐ διαπεφώνηκεν ἐξ αὐτῶν, Dominus Deus veſter ad vos, omnia veniunt vobis: unum non diſſonuit ex eis. (*i*) Ad nos.] *Alii*, ἐφ' ἡμᾶς, ſuper nos, *itemque Theodoretus*. (*k*) Servieritis.] λατρεύσητε. *Meliùs, quam quod in compl.* λατρεύσετε, fervietis. *Eſt enim hebraiſmus, ut intelligatur in hoc eos violaſſe mandatum, ſi iverint, & ſervierint Diis alienis.* (*l*) Eos.] *In aliis ſequitur*, καὶ ὀργισθήσεται θυμῷ κύριος ἐν ὑμῖν, καὶ ἀπολεῖ σε (*Compl.* καὶ ἀπολεῖσθε) τὸ τάχος ἀπὸ τῆς γῆς τῆς ἀγαθῆς, ἧς ἔδωκε κύριος ὑμῖν. Et iraſcetur furore Dominus in vos: & expellet te (& peribitis.) cito de terra iſta bona, quam Dedit Dominus vobis.

CAP. XXIV.

(*a*) IN Selo.] *Alii codices habent*, εἰς Συχὲμ, in Sychem. *quemodo in vulgata, atque eadem varietas eſt paulo poſt, ubi ſcribitur Jeſum dediſſe populo legem, & judicium in Selo. Nam & ibi alii habent*, Συχὲμ. *S. Aug. q. 30:* Sylo. (*b*) Et ſcribas eorum.] *In aliis eſt*, καὶ τοὺς ἄρχοντας αὐτῶν, καὶ τοὺς δικαστὰς αὐτῶν, καὶ τοὺς γραμματεῖς αὐτῶν, καὶ ἔστησαν. Et principes eorum, & judices eorum, & ſcribas eorum, & ſteterunt. (*c*) Terram.] *Alii libri addunt*, Χαναάν, Chanaan. *Sed S. Auguſt. q. 25.* interpretatio quæ eſt in hebræo habet, Et induxi eum in terram Chanaan. Mirum eſt ergo, ſi lxx pro terra Chanaan omnem terram ponere voluerunt, niſi intuentes, *&c.* (*d*) Et facti ſunt.] *Pro his uſque ad illud*, & intraſtis, *habentur iſta in Compl.* καὶ ἀπέστειλα Μωυσῆν, καὶ Ἀαρών, καὶ ἐπάταξεν τὴν Αἴγυπτον ἐν οἷς ἐποίησεν ἐν αὐτοῖς, καὶ μετὰ ταῦτα ἐξήγαγον ὑμᾶς, καὶ ἐξήγαγον τοὺς πατέρας ὑμῶν ἐξ Αἰγύπτου. Miſique Moyſem, & Aaron; & percuſſit Ægyptum in iis quæ fecit in eis: & poſt hæc eduxit vos & eduxit patres veſtros de Ægypto. (*e*) Illos.] *S. Auguſt in locut. videtur legiſſe*, ſuper illos. (*f*) Et tradidit eos.] *Hæc non ſunt in Compl. quemadmodum neque in vulgata.* (*g*) Veſpas.] *Sic S. Auguſt. q. 27. quod græce*, σφηκίαν, *quaſi examen veſparum.* (*h*) Emiſit.] *In aliquot libris eſt*, ἐξέβαλεν, *& S. Auguſt. ibid.* ejecit. (*i*) Duodecim.] *In aliis*, δύο, duos, *& ſic vulgata.* (*k*) Quia ſanctus eſt.] *Abſunt hæc a Compl. ut a vulgata: Codices, & Theodoretus, q. 18. habent* (*l*) Aegypto.] *In compl. additur*, ἐξ οἴκου δουλείας, καὶ ὅσα ἐποίησεν ἡμῖν, τὰ σημεῖα τὰ μεγάλα ταῦτα, e domo ſervitutis, & quæcunque fecit nobis, ſigna magna hæc. (*m*) Domino.] *In aliis codicibus & apud Theodoretum, eſt*, τὸν κύριον, Dominum. (*n*) Legum.] *Alii*, νόμον, *& S. Auguſt. q. 30.* legis. (*o*) In vobis.] *Alii non habent*, ἐν. *& S. Cypr. l. 2. teſtim. & S. Auguſt. ibid.* vobis: *eadem varietas eſt paulo poſt.* (*p*) Ei.] *Abeſt illud*, αὐτῷ, *ab aliis, & a Theodoreto q. 19. & a S. Aug. & S. Cypr. ibid.* (*q*) Quodcunque.] ὅ, τι. *In aliis eſt*, ὅσα, *& S. Cypr.* quanta. *S. Aug.* quæcunque. *Theodoretus*,

doretus, ἃ, quæ. (r) Meo.] *Alii*, ὑμῶν, *& S. Aug.* vestro. (s) Et ive-runt unusquisque.] *In aliis est tantum*, ἕκαστον, unumquemque. *Et in Compl. statim sequuntur, quæ de morte Jesu.* Et factum est post illa, *&c. Et quæ hic interjiciuntur, in Compl. ponuntur paulo post, eo nimirum loco ubi habet vulgata. Sed Origenes hom.* 1. *in Jud. hoc eodem loco, quo nostra, videtur habere.* (t) Centum.] *Compl.* υἱὸς ἑκατὸν, filius centum. (u) Thamnasachar.] *In aliis codicibus est*, ἐν θαμναθσαχὰρ (*al.* θαμναθσαχὰρ) ἐν τῷ ὄρει ἐφραὶμ ἀπὸ τοῦ βοῤῥᾶ τοῦ ὄρους γαάς. In Thamnasachar (*al.* Thamnathsachar) in monte E-phræm ab Aquilone montis Gaas. *In libro quidem Judicum c.* 2. *legitur* θαμναθαρὲς, *&* τοῦ ὄρους γαάλ. (x) Ibi posuerunt:] *Hinc usque ad illud*, Et ossa, *absunt a Compl. Quod quidem de cultellis petrinis dicitur; hoc ali-am loco videtur agnosci a S. August. q.* 30. (y) In die illa.] *Hinc usque ad finem absunt a Compl. ut a vulgata. Agnoscuntur tamen magnam partem a Theodoreto ibidem, & a S. August. in præfatione quæstionum in librum Judicum.*

JUDICES.

CAP. I.

(a) PEr Dominum.] *Alii*, ἐν κυρίῳ, *& S. August. in locut.* in Domino, *quamvis q.* 2. *habeat*, Dominum. (b) Chananæos.] *Alij*, τὸν χαναναῖον, ἀφηγούμενος τοῦ πολεμῆσαι ἐν αὐτοῖς. *Compl. autem*, ἐν αὐτῷ. *S. August. ibid.* Quis ascendet nobiscum ad Chananæum dux ad bellandum eum? (c) Instruamus exercitum.] παραταξώμεθα πρὸς τοὺς χαναναίους. *In aliis est*, πολεμήσωμεν, (*Compl.* πολεμήσομεν) ἐν τῷ χαναναίῳ. *Et S. August. in locut.* Et bellemus in Chananæo: *quamvis q.* 2. *habeat*, in Chananæos. (d) Eorum.] *Ita etiam vulgata, & hebræus. Alii, & Compl.* αὐτοῦ, ejus. (e) Assecuti sunt.] κατέλαβον. *Alii*, εὗρον, invenerunt. (f) Hierusalem.] *Compl.* ἐπολέμησαν υἱοὶ ἰούδα ἐν ἱερουσαλὴμ, pugnaverunt filii Juda contra Hierusalem. (g) Sepher.] *Hæc dictio abest a compl. quemadmodum etiam nulla fit ipsius mentio Jos.* 15. *aut aliis locis, ubi ista civitas commemoratur. Est tamen in plerisque codicibus: & videri potest ex loco qui paulo post sequitur, huc irrepsisse. S. August. q.* 3. Cariatharbe, vel Sepher. (h) Civitas literarum.] *Est interpretatio proxime præcedentis dictionis. Quare vulgata*, Cariat Sepher, id est, civitas literarum. *Apud S. August. ibid. est tantum*, Nomen autem Dabir, quod erat ante civitas literarum. (i) Ascha.] *Compl.* ἀσχάν. *S. August. ibid* Axam. *ut vulgata. Sed multæ semper in his nominibus varietates etiam ejusdem libri.* (k) Fratris.] *Respondet hebræo, sicut dictum est Jos.* 15. *Compl. habet*; ἀδελφὸς, frater. (l) In ingressu.] ἐν τῇ εἰσόδῳ αὐτῆς. *Alii*, ἐν τῷ εἰσπορεύεσθαι αὐτὴν, *eodem sensu, id est*, dum illa ingrederetur iter. *S. August. q.* 4. *habuit*, cum ingrederetur ipse: *& confert hunc locum cum loco Jos.* 15. *ubi legit*, cum ingrederetur ipsa. *licet ibi quidem sit*, ἐκπορεύεσθαι. (m) Incitavit.] ἐπέσειεν. *Propius ad hebræum, quam*, ἐπέσειεν, *quod habet Complut. & S. August.* monuit, *ut vulgata.* AA. LL. habent, ἐν τῷ εἰσπορεύεσθαι αὐτὴν, καὶ ἐπέσειεν. Cum ingrederetur ipsa, & incitavit. (n) Et murmuravit.] *Alii*, καὶ ἐγόγγυσεν ἐπάνω τοῦ ὑποζυγίου, καὶ ἔκραζεν ἀπὸ τοῦ ὑποζυγίου. *Compl. hanc secundam partem totam omittit. S. Aug. hæc tantum refert*, clamans de subjugali. (o) Redemptionem aquæ.] *Theodoretus*, Symm. *est interpretatus*, ἀρδείαν ὕδατος, irrigationem aquæ. *Et pro* ταπεινῶν, humilium, *ipse dixit*, πεδινῶν, campestrium. (p) Affinis.] γαμβροῦ: *& sic infra c.* 4. *Compl. hic*, πενθεροῦ, soceri. *Alii libri & Theodoretus q.* 3. καὶ υἱοὶ ἰωβὰβ τοῦ κιναίου (*al.* ἰωβὰθ) πενθεροῦ μωυσῆ, & filii Jobab Cinæi soceri Moysi. *Atque addit Theodoretus*, Et jam dixi Jobab fuisse filium Jothor. Eum autem vocavit πενθερὸν, tanquam uxoris fratrem. Nam & multi nunc eos qui tales sunt, vocant, πενθερίδας. *Vulgata*, Cinæi cognati Moysi. (q) Quod est in Austro Juda.] *Compl.* εἰς τὴν ἔρημον ἰούδα τὴν οὖσαν ἐν τῷ νότῳ ἐπὶ καταβάσεως ἀράδ, in desertum Juda, quod est in Austro super descensum Arad. *Et sic hebræus; nisi quod non habet*, super descensum. (r) Et habitaverunt.] *Alii*, καὶ ἐπορεύθησαν, καὶ κατῴκησαν, & iverunt, & habitaverunt. (s) Et exterminaverunt eos.] *In aliis est*, καὶ ἀνεθεμάτισαν αὐτὴν, καὶ ἐξωλόθρευσαν αὐτήν. Et anathemarunt eam, & exterminarunt eam: *ac videntur duæ interpretationes. Quare in verbis proxime sequentibus, ubi nostra habet*, anathema, *alii habent*, ἐξολόθρευσις, exterminatio. (t) Et non hæreditavit.] *Alii*, καὶ ἐκληρονόμησεν ἰούδας τὴν γάζαν, καὶ τὸ ὅριον αὐτῆς, & hæreditavit Judas Gazam, & terminum ejus: *& sic deinceps. Sed S. Aug. q.* 5. Et hæreditavit Judas Gazam, & finem ejus, & Ascalonem, & finem ejus, & Accaron, & finem ejus, *&c.* (u) Exterminare.] *Alii*, κληρονομῆσαι. *Et Theodoretus. q.* 5. (*nec multo aliter comp.*) οὐκ ἠδύνατο κληρονομῆσαι: *& S. August. ibid.* non potuit hæreditare. (x) Rechab obstitit eis.] *Ita S. August. quod græce est*, διεστείλατο. *Theodoretus putat, Rhechab virum pium, distincte & aperte comminatum esse eis, ut vallem fugerent. In aliis libris additur* καὶ ἅρματα σιδηρᾶ αὐτοῖς. *Et S. Aug. paulo aliter*, & currus erant ei ferrei. *Ac videntur duæ interpretationes. Nam dictio hebræa, unde ducitur* ῥηχάβ, *significat currus.* (y) Enac.] *In aliis, sed non in compl. sequitur*, καὶ ἐξῆρεν ἐκεῖθεν τοὺς τρεῖς υἱοὺς ἐνάκ: *& apud S. August. q.* 6. & abstulit inde tres filios Enac. (z) Hæreditaverunt.] *Ita etiam S. Aug. q.* 7. *Alii*, ἐξῆρεν, abstulerunt. (aa) Exploraverunt.] *Pro his in aliis est*, οἶκος ἰσραὴλ, domus Israel. (bb) Et ecce vir egrediebatur.] *Alii*, ἄνδρα ἐκπορευόμενον, virum egredientem. (cc) Abstulit. *Ita hebræus. In aliis*, ἐκληρονόμησεν μανασσῆς, *& apud S. August. q.* 8. Et non hæreditavit Manasses: *ubi etiam disputat, quid sit quod sequitur*, quæ est Scytharum civitas: *quod abest a Compl. ut a vulgata.* (dd) Fecit.] *Alij*, ἔθετο, *& S. Aug. q.* 10. posuit. (ee) Et factus est ei in tributum.] *Hæc absunt a Compl. ut a vulgata.* (ff) Et factus est ei in tributum, & habitantes Dor.] *Hæc in Compl. non sunt, neque in vulgata.* (gg) Nephthali.] *In Compl. est*, ἰσραὴλ, Israel. *Ab hebræo abest utrumque.* (hh) Bætheneth.] *Ita fere etiam Compl. In aliquo libro est*, βεθανὰχ, *& in hebræo est eadem dictio quæ paulo ante versa est*, Bæthanach. (ii) Non permiserunt eum.] *Compl.* οὐκ ἀφῆκαν αὐτὸν, *alii propius hebræo*, αὐτοὺς, *& S. August. q.* 11. non permisit eos. (kk) Testaceo.] *Alii*, τοῦ μυρσινῶνος. *Compl.* τῷ ἄρες. *Vulgata*: In monte Ares, quod interpretatur, testatio. (ll) In quo ursi, & in quo vulpes.] *Sunt hæc in Compl. sed non, quæ sequuntur*, in Myrsinoni, & in Thelabin. *In vulgata est*, in Haylon, & Salabin. (mm) eis.] *Alii*, αὐτῷ. *In Compl. & hebræo neutrum est.*

CAP. II.

(a) CLauthmona.] *Retinuimus nomen græcum, imitati S. Aug. q.* 12. *qui tamen addit*, montem: *nec refert ea quæ sequuntur*, & super Bæthel, & super domum Israel, *quæ etiam absunt a Compl. & a vulgata: habentur tamen apud Theodoretum q.* 6. *in codicibus manuscriptis.* (b) Quoniam hæc fecistis.] ὅτι ταῦτα ἐποιήσατε. *Sic habet etiam Theodoretus, & ita videtur interpungere. Propius tamen accederet ad hebræum, & vulgatam, si ita verteretur*, Cur hæc fecistis? *In aliquo libro, pro*, ὅτι, *est* τί, quando *in Compl.* ὅτι, neque. (c) Non auferam.] *Ita hebræus. In aliis codicibus, & apud Theodoretum, & in Compl. est.* οὐ προσθήσω μετοικῆσαι τὸν λαὸν, ὃν εἶπα τοῦ ἐκβαλεῖν *... Et in nonnullis quidem sequitur*, οὐ μὴ ἐξάρω αὐτοὺς ἐκ προσώπου ὑμῶν, *& apud S. Aug. q.* 13. non adjiciam transmigrare populum, quem dixi ejicere: non auferam eos a facie vestra. *Theodoretus autem, & Compl. habent tantum* ἐξῶσαι αὐτὸν (*aut*, αὐτοὺς) ἀπὸ (*aut*, ἐκ) προσώπου ὑμῶν. (d) Clauthmones.] *Theodoretus videtur habuisse, ut Compl.* κλαυθμῶν. *Vox hebræa significat, fletium.* (e) Et venit vir.] *Alii libri, & Theodoretus*, καὶ ἀπῆλθον οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ ἕκαστος εἰς τὸν τόπον (*al.* οἶκον) αὐτοῦ, καὶ ἕκαστος εἰς τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ, & abjerunt filii Israel, unusquisque in locum. (*al.* domum) suum, & unusquisque in hæreditatem suam. *S. Aug. q.* 14. Et abjerunt filii Israel unusquisque in domum suam. *In hebræo est, &* abjerunt filii Israel, vir ad hæreditatem suam. *Ex quo colligi potest, quid sit ex alia interpretatione admixtum.* (f) Cum Jesu.] *Ita apparet legisse S. Aug. q.* 17. *Alii libri, & Theodoretus*, μετὰ ἰησοῦν, post Jesum. *Apud Origenem, hom.* 1. *videtur agnosci utraque lectio: ita enim inquit Interpres.* Seniores, qui vel cum Jesu, vel post Jesum fuerunt. (g) Quæcunque fecit in Israel.] *Alii, & Theodoretus*, ἐποίησε τῷ ἰσραὴλ, quod fecit Israeli: *quod etiam repetitur paulo post.* (h) Astartibus.] *Ita S. August. q.* 16. *ubi hunc locum diligenter tractat.* (i) Manus.] *Alij* χειρὶ, manu: *& sic S. August. in locut.* (k) Ibant.] ἐπορεύοντο. *Compl.* ἐπόρνευον, fornicabantur. *Sed illud* ἐπορεύοντο, respondet hebræo. (l) Et quia suscitabat.] καὶ ὅτι ἤγειρε. *Plerique codices ac Theodoretus, habent*, ὅτε, *& S. Aug. in locut.* Et cum suscitavit. (m) Revertebantur.] καὶ ἀπέστρεψαν, καὶ πάλιν διέφθειραν. *Alii & Theodoretus*, καὶ ἀπέστρεφον, καὶ πάλιν διέφθειρον, *al.* διέφθειραν. *S. August. in locut.* Et factum est, cum moreretur judex; & revertebantur, & iterum corrumpebant. (n) Pro iis quæ.] ἀνθ' ὧν ὅτι. *S. August. in locut. & q.* 17. Propter quod tanta. (o) Et dimisit ad tentandum.] *Sic S. August. q.* 17. *licet compl. alio modo interpungant, & interpretentur.* (p) Dimittet.] ἀφήσει. *Alii*, ἀφῆκε, *& S. Aug.* Et dimisit Dominus.

CAP. III.

(a) DOminus.] *Sic omnes præter Theodoretum q.* 7. *& Compl. qui habent*, ἰησοῦς, Jesus. (b) Ut tentaret.] *Theodoretus.* Illud quidem, πειράσαι, Symm. interpretatus est, ἀσκῆσαι, exercere. (c) Bella.] *Sic etiam Theodoretus. Alij*, πάντας τοὺς πολέμους, & *S. Aug.* omnia bella. (d) Tantum.] *Abest ista dictio à S. Aug.* (e) Illas.] αὐτά. *Putat enim S. August. intelligi*, τὰ ἔθνη, gentes. *Alii tamen vertunt*, qui ante ipsos non cognoverunt eas. (f) Laboemath.] *Et significat*, ad introitum Emath, *ut habet vulgata. S. Aug.* aut montem Hermon usque ad Cabemath. (g) Lucis.] ταῖς ἄλσεσι. *In vulgata Asteroth.* (h) Fluminum.] *Respondet hebræo. Alii, & Compl.* μεσοποταμίας, Mesopotamiæ, *ut vulgata.* (i) Fratris Chaleb.] *Ita codices; quamvis postea habeant*, τὸν νεώτερον αὐτοῦ, *& Compl.* ὁ νεώτερος. *Theodoretus q.* 8. *habuit*, ἀδελφὸν, fratrem: *& de hac re disputat. Et S. August. q.* 18. fratrem Chaleb minorem ipsius. *Adjungit autem ista*, & exaudivit eos: *quæ etiam sunt in aliquo libro græco*, καὶ εἰσήκουσεν αὐτῶν. (k) Adversus Cusarsathæm.] *Hæc absunt a Compl. ut a vulgata: sicut etiam paulo post illud*, fluminum: *quod abest etiam ab aliis libris.* (l) Ad se.] *Ita etiam hebræus. Compl.* πρὸς αὐτοὺς, contra eos. *alii*, πρὸς αὐτὸν, ad eum, *ut vulgata*, & copulavit ei. (m) Filium.] υἱὸν. *Compl.* υἱοῦ, filij, *quæ varietas sæpe observari potest.* (n) Habentem duo ora.] δίστομον, *& respondet hebræo. Alii vertunt*, ancipitem, *ut vulgata.* (o) Urbanus.] ἀστεῖος: *fortasse significat*, pinguem, *ut dictio hebraica. Tales enim fere esse solent urbanis deliciis innutriti. Attamen S. August. & q.* 21. *& in locut. habet*, exilis: *& utrobique rem considerat.* (p) Quæ cum Galgal.] *Est hebraismus, pro* in Galgal. *Et multi putant significari lapidicinas, quæ essent in Galgal. Sed Theodoretus quæst.* 8. *habet*, καὶ ἐγλὼμ ἀπέστρεψεν ἀπὸ τῶν εἰδώλων ἐν γαλγάλοις, Et Aeglon reversus est ab Idolis in Galgalis. (q) Flammam.] *Theodoretus*, φλόγα, autem nominavit ferrum ipsius gladii. (r) Et conclusit adeps super flammam.] S. *August. q.* 21. *& in locut. videtur habuisse*, & concluserunt adipes vulnus. *Theodoretus autem*, καὶ ἐπέκλεισε τὸ στέαρ τῇ παραξιφίδι, & defluxit adeps super capulum. *Idem enim notat*, παραξιφίδα, *valere idem, quod* τὴν λαβήν. (s) Vestibulum.] *Alii*, εἰς τὴν προστάδα, ad vestibulum. *S. August. q.* 22. exiit ad fores, *ubi etiam pro* ὑπερῷα *habet*, domus superioris: *licet nos more aliorum dixerimus, cœnaculum.* (t) Evacuat pedes suos in conclavi æstivo.] *Satis prope ad hebræum. In aliis est*, μήποτε πρὸς δίφρους κάθηται ἐν τῇ ἀποχωρήσει τοῦ κοιτῶνος; numquid forte

in sedibus sedet in secessu cubilis? (u) Permisit.] *Alii*, ἀφῆκαν, permiserunt. (x) Omnem pinguem.] *Ita hebræus: alii*, πάντας τοὺς μαχητάς, omnes bellatores. (y) Confusa est.] ἐνετράπη. *Sic etiam Compl. In aliquibus est*, ἐταπεινώθη, humiliata est. (z) Vomere.] ἐν τῷ ἀροτρόποδι τῶν βοῶν. *Interp. Orig. hom.* 4. in stiva vel pede aratri. *In aliis*, ἐν τῷ ἀρότρῳ τῶν βοῶν ἐκτὸς μόσχων, in aratro boum, præter vitulos. *S. Aug. q.* 25. præter vitulos boum. *Et hæc notat*, Non autem habet interpretatio ex hebræo, præter vitulos boum, sicut ista, quæ secundum LXX est, sicut habet illa ex hebræo, vomere occisos sexcentos viros, quod ista non habet. *Chaldæus habet*, stimulo boum.

CAP. IV.

(a) AD judicium.] εἰς κρίσιν, *sic hebræus. Alii*, τοῦ κρίνεσθαι. *& Interp. Orig. hom.* 5. ut judicarentur. (b) Decem millia.] *Interp. Orig.* duodecim millia. *Sed est perspicuum erratum.* (c) Super Sisara.] ἐπὶ τὸν σισαρα. *A Compl. abest illud*, ἐπὶ, *quemadmodum & a vulgata.* (d) Quoniam nescio diem, in qua prosperat Dominus angelum mecum.] *Ita S. Aug. q.* 26. *& in locut. ubi addit*, utrum prosperat actus angeli ejus, qui mecum est, an prospera mihi facit per angelum? *Interp. Origenis* quia nescio diem, in qua mittet Dominus angelum suum mecum. *S. Ambros. in lib. de Viduis*, quia non novi diem, in qua dirigit Dominus angelum suum mecum. *Quæ tamen absunt a Compl. ut a vulgata.* (e) Primatus.] *Sic Interp. Orig. quod græce*, τρόπαιον, *& alii interpretantur*, victoriam. (f) Conclamavit.] *Sic hebræus, quasi*, clamando convocavit. *In aliis libris est*, καὶ παρήγγειλε βαρὰκ τῷ ζαβουλὼν καὶ τῷ νεφθαλὶ εἰς κάδης, & annunciavit Barac ipsi Zabulon, & ipsi Nepthali in Cedes. (g) Chaber.] *Melius & propius etiam vulgatæ, quam quod in aliis legitur*, καὶ οἱ πλησίον τοῦ κιναίου ἐχωρίσθησαν, & propinqui ipsius Cinæi secesserant. (h) Rapacium.] πλεονεκτούντων. *Alii*, ἀναπαυομένων, quiescentium. *Vulgata*, Sennim. *Chaldæus*, lacuum. (i) Quoniam Dominus.] *Compl.* οὐκ ἰδοὺ κύριος, nonne ecce Dominus. (k) Arisoth.] *Alii*, δρυμοῦ, sylvam. (l) Sodalis.] ἑταίρου. *Hæc dictio non est in aliis exempl. neque apud Joannem Damascenum, in collectaneis locorum communium*, (m) Et circumvolvit eum indumento.] *In aliis est*, καὶ συνεκάλυψεν αὐτὸν ἐν τῇ δέρρει αὐτῆς. *Et S. Aug. in locut.* Et cooperuit eum in pelle sua: *Vulgata*, pallio. (n) Non est.] *Ita etiam Compl. & respondet vulgatæ: nec plura refert S. Damascenus in collectaneis hunc locum citans. In aliis sequitur*, καὶ συνεκάλυψεν αὐτὸν ἐν τῇ δέρρει αὐτῆς, & cooperuit eum in pelle sua. (o) In occulto.] *Alii*, ἐν ἡσυχῇ. καὶ ἐνέκρουσε τὸν πάσσαλον ἐν τῇ γνάθῳ αὐτοῦ, καὶ διήλασεν ἐν τῇ γῇ. Tacite: & adegit paxillum in malas ejus: & impulit in terram. *Interp. Orig. hanc rem narrans*, post hæc palum malleo adactum per ejus malas, vel maxillas, defixit. *Nostra tamen magna ex parte propior hebræo: quemadmodum etiam in sequentibus*, & ipse soporatus obtenebratus est, & periit. *Nam alii*, καὶ αὐτὸς ἀπεσκάρισεν (*Compl. addit.* ἀναμέσον τῶν ποδῶν αὐτῆς) καὶ ἐξέψυξεν, καὶ ἀπέθανεν, & ipse palpitavit (inter pedes ejus) & expiravit, & periit. (p) Fugavit.] ἐτρόπωσεν. *In aliis*, ἐταπείνωσεν, humiliavit.

CAP. V.

(a) CEcinerunt.] *Alii*, ᾖσε, cecinit, *& paulo post, pro*, λέγοντες, dicentes, *habent*, καὶ εἶπεν, & dixit. (b) Revelata.] *Alii*, ἐν τῷ ἄρξασθαι ἀρχηγοὺς ἐν ἰσραὴλ ἐν προαιρέσει λαοῦ, εὐλογεῖτε κύριον: *& Interp. Orig. hom.* 6. In incipiendo principes in Israel in voluntatibus populi, benedicite Dominum. *Sanctes ad verbum ex hebræo*, in ulciscendo ultiones Israel, in offerendo se spontaneum populus, benedicite Domino. (c) Canam ego quidem Domino, ego quidem.] *Illud*, εἰμὶ, *quod nos vertimus*, quidem, *abest ab aliis: nec repetitur*, ἐγὼ: *quæ tamen repetitio est in hebræo.* (d) In Seir, dum promoveres tu.] ἐν σηεὶρ ἐν τῷ ἀπαίρειν. *Alii*, ἐκ σηεὶρ ἐν τῷ ἐπαίρειν σε, e Seir, in elevando te. (e) Et cœlum stillavit rores.] *Alii*, καὶ ὁ (*Compl.* καί γε) οὐρανὸς ἐταράχθη. & ipsum cœlum turbatum est: *hebræus*, Etiam cœli distillaverunt. (f) Heloi.] *Abest à Compl. ut à vulgata.* (g) Diverticula.] ἀτραποὺς. *Compl.* τρίβους, semitas. (h) Potentes.] δυνατοί. *Theodoretus. q.* 11. οἱ κρατοῦντες, *quod idem valet. Alii*, οἱ κατοικοῦντες, habitantes: *& ita S. Aug. q.* 29. *Vulgata*, cessarunt fortes. (i) Quoadusque.] *Melius quam quod in Compl.* ὅτι, quoniam. (k) Elegerunt.] *Alii, & Theodoretus*, ᾑρέτισαν θεοὺς κενοὺς, elegerunt Deos vanos. *Compl. tamen habet* καινοὺς, novos. *Apud eosdem (non autem in Compl.) sequitur*, ὡς ἄρτον κρίθινον. *Et S. Aug. q.* 30. elegerunt, ut panem ordeaceum, Deos novos. (l) Clypeus si apparuerit.] *In aliis legitur*, σκέπη νεανίδων σιρομαστῶν ἐὰν ὀφθῇ καὶ σιρομάστης ἐν τεσσαράκοντα, tegmen novellarum siromastarum si conspectum fuerit, & siromastes in quadraginta, *&c. Deterius etiam Compl. pro* ἐὰν ὀφθῇ, *habet*, ἀνώφθη, apparuit, *& pro*, σιρομάστης ἐν, σιρομάστισεν, siromastis pugnavit. *Hujusmodi tamen dictionem videtur habuisse Theodoretus. Ita enim inquit*, ἐὰν ἴδω, φησὶ, σιρομαστῶν μ. χιλιάδας, ἡ καρδία μου ἐπὶ τὰ διατεταγμένα τοῦ ἰσραήλ. Si videro Syromastarum quadraginta millia; Cor meum est ad ea, quæ disposita & parata sunt Israeli: *hoc autem interpretatur auxilium divinum.* (m) Qui sponte agitis.] οἱ ἑκουσιαζόμενοι. *Respondet magis hebræo quam quod in aliis & apud Theodoretum*, οἱ δυνάσται, *& Interp. Origenis*, potentes populi. (n) Super asinam fœmellam meridie.] ἐπὶ ὄνου θηλείας μεσημβρίας, *& posset etiam fortasse verti*, super asinam teneram meridiei, *id est meridianam, ac nitentem. In aliquo manuscripto sequitur*, καὶ λαμπηνῶν, & nitentia. *In aliis*, ἐπὶ ὑποζυγίων μεσημβρίας καὶ λαμπηνῶν. Super subjugalia meridiei, & lecticas. *Compl. pro*, καὶ λαμπηνῶν, *habet*, ἐπὶ λαμπηνῶν: *& fortasse sunt duæ dictiones*, ἐπὶ λαμπηνῶν. *Int. Orig.* Qui ascenditis super jumenta, super vehicula sedentes, & super asinas refulgentes, *ubi apparet quædam variarum interpretationum admistio: Theodoretus refert tantum hæc*, ἐπιβεβηκότες ἐπὶ ὑποζύγια. (o) Super tribunal.] ἐπὶ κριτηρίου. (p) Super vias concessorum.] ἐπὶ ὁδοὺς συνέδρων. *Hæc absunt à Compl. & fortasse admista sunt ex alia interpretatione.* (q) Narrate a voce agitantium.] διηγεῖσθε ἀπὸ φωνῆς ἀνακρουομένων. *Et videtur significari*, a strepitu agitantium, & jaculantium sagittas. *Nam ita multi reddunt ex hebræo. In aliis tamen, & apud Theodoretum est*, φθέγξασθε φωνὴν ἀνακρουομένων ἀνὰ μέσον εὐφραινομένων, loquimini vocem agitantium in medio lætantium: *Interp. Orig. hunc locum significans*, & in medio lætantium laudate Deum.

(r) Justitias. Domine justitias auge in Israel.] *Alii*, δικαιοσύνην κυρίῳ (*& hucusque etiam Theodoretus*) δικαιοσύνας ἐνίσχυσον ἐν τῷ ἰσραήλ. Justitiam Domino: justitias conforta in Israel. *Compl. pro*, δικαιοσύνας ἐνίσχυσον, *habet*, δίκαιοι ἐνίσχυσαν. *Et interp. Orig.* Ibi dabunt justitias Domino: justi confortati sunt in Israel. (s) Expergiscere.] *Hoc loco Interp. Orig videtur habuisse.* & suscita dena millia populi. (t) Tunc descendit residuum fortibus: populus Domini descendit ei in potentibus ex me.] *Pro his, quorum multa vestigia sunt in hebræo, & vulgata (& Chaldæus habet*: tunc descendit unus ex exercitu Israel, *&c.) in aliis legitur*, τότε ἐμεγαλύνθη ἡ ἰσχὺς αὐτοῦ. κύριε ταπείνωσόν μοι τοὺς ἰσχυροτέρους μου. Tunc magnificata est fortitudo ejus: Domine humilia mihi fortiores me: *quæ posterior pars habetur etiam apud Interp. Orig.* (u) Ephræm eradicavit eos in Amalec, post te Benjamin.] *Pro his, quæ satis respondent hebræo, & vulgatæ, in aliis est* λαὸς ἐφραὶμ ἐτιμωρήσαντο αὐτοὺς ἐν κοιλάδι ἀδελφός σου βενιαμὶν, populus Ephraim ulti sunt eos in valle, frater tuus Benjamin. (x) In me Machir.] ἐν ἐμοὶ μαχὶρ. *Alii*, de me Machir. *Vulgata*, de Machir. (y) Trahentes in virga narrationis scribæ.] *Alii*, ἐξ ἐμοῦ μαχὶρ ἐνισχύοντες ἐν σκήπτρῳ διηγήσεως γραμματέως, potentes in sceptro narrationis scribæ. *A Compl. abest illud* διηγήσεως. *Quod autem in nostra est*, ἕλκοντες, trahentes, *valde respondet hebræo.* (z) Et Barac, sic Barac in vallibus misit in pedibus suis.] *Complutensis & magna ex parte alii*, καὶ ἰσσάχαρ, οὕτω βαρὰκ ἐν τῇ κοιλάδι ἐξαπέστειλεν πεζοὺς αὐτοῦ. Et Issachar, sic (*& valet, ut etiam in hebræo*, sicut) Barac, in vallem misit pedites suos. *Hebræus tamen habet*, in pedibus suis, *ut intelligatur, Barac pedibus suis, id est, sponte ac fidenter, misisse se in vallem: quod significat vulgata.* (aa) In portionibus Ruben magni penetrantes corde.] εἰς τὰς μερίδας ῥουβὴν μεγάλοι ἐξικνούμενοι καρδίαν. *Sic fere hebræus. Compl.* ἐν διαιρέσεσιν ῥουβὴν μεγάλοι ἀκριβασμοὶ καρδίας, in divisionibus Ruben magnæ perscrutationes cordis: *quæ verba habentur etiam in aliis libris, sed valde perturbate.* (bb) Digomiæ.] *Videtur dictum, quasi in medio duorum ponderum, quod latino proverbio dicitur, sedentes in duabus sellis. Alii*, ἱνατί μοι κάθησαι (*Compl.* κάθησθε) ἀναμέσον τῶν μοσφαιθαίμ, ut quid mihi sedes (*al.* sedetis) inter ordines (*aut*, terminos, *ut vulgata*) duos. *Theodoretus & ipse videtur habuisse dictionem hebræam. Nam ita inquit*, μοσφαὶ autem exponuntur, ἀγροὶ, agri. (cc) Gregum.] ἀγγέλων, *visum est (nam librarius Vaticanus solet sæpe geminare consonantes) hoc loco idem valere, atque*, ἀγέλων. *Et ita etiam vulgata, & hebræus. Theodoretus hoc fortasse loco habuit dictionem hebræam, quæ apud ipsum est* ἀμαδαρὼθ, *& redditur*, ἀβλεψία, cœcitas, *quamvis & paulo inferius est*, μαδαρὼθ. *In aliis est*, ἐξεγειρόντων, excitantium (dd) In divisionibus Ruben magnæ perscrutationes cordis.] *Est repetitio sententiæ superioris, quemadmodum in hebræo, & vulgata. Alii*, τοῦ ἐλθεῖν (*al.* ἐξελθεῖν) εἰς τὰ τοῦ ῥουβὴν. μεγάλοι, ad veniendum (*al.* transeundum) in ea quæ ipsius Ruben. Magnæ, *&c* (ee) Ubi habitavit.] οὗ ἐσκήνωσε. *Alii*, κατεσκήνωσεν, inhabitavit, *sine* οὗ. (ff) Ad littus marium: & super exitus suos habitavit. *Alii*, παρ' αἰγιαλὸν θαλασσῶν, καὶ ἐπὶ τὰς διακοπὰς αὐτοῦ κατεσκήνωσεν, ad littus marium, & super confractiones ejus inhabitavit. (gg) Altitudines.] ὕψη. *Et idem significat ac* Merome, *quod est in vulgata: Compl corrupte*, ὕλη sylva. (hh) Munus.] *Alii*, πλεονεξίαν, abundantiam. (ii) Pugnaverunt.] παρετάξαντο, *melius quam quod in Compl.* ἐπολεμήθησαν, oppugnati sunt. (kk) Ex semitis suis.] ἐκ τρίβων αὐτῶν. *Alii*, ἐκ τῆς τάξεως αὐτῶν, e gradu suo. (ll) Devolvit.] ἐξέσυρεν. *Optime ad hebræum. Alii*, ἐξέβαλεν, ejecit. (mm) Antiquitatum.] ἀρχαίων. *Alii habent dictionem hebræam hoc significantem* καδημὶμ, *& vulgata*, Cademim. (nn) Quando impediti sunt.] ὅτε ἐνεποδίσθησαν. *Alii*, τότε ἐνευροκοπήθησαν, tunc subnervati sunt. *Compl.* ἀνεκόπησαν, succisi sunt. (oo) Festinatione festinaverunt fortes ejus.] *Alii*, ἀμαδαρὼθ δυνατῶν αὐτοῦ, a calcitrationibus potentum ejus: *& est idem sensus. Theodoretus, si minus in loco superiore, certe ex hoc videtur accepisse illud suum*, ἀμαδαρὼθ. (pp) Maledicite. Maledictus.] *Alii*, καταράσει καταράσασθε τοὺς ἐνοικοῦντας αὐτὴν, *aut, ut Compl.* τοὺς ἐνοίκους αὐτῆς, maledictione maledicite habitatores ejus. (qq) Domini, in auxilium in potentibus.] *Ita fere hebræus. Alii*, κυρίου, βοηθὸς κύριος ἐν μαχηταῖς, Domini, auxiliator Dominus in pugnatoribus: *Compl.* κύριος βοηθὸς ἡμῶν, κύριος ἐν μαχηταῖς δυνατὸς, Dominus adjutor noster, Dominus in pugnatoribus potens. (rr) In mulieribus.] ἐν γυναιξὶν, *id est*, inter mulieres, *ut vulgata. Alii*, ἐκ γυναικῶν, præ mulieribus. *Sunt etiam in sequentibus aliæ varietates, sed non magni ponderis.* (ss) Fenestellam.] ἐκτὸς τοῦ τοξικοῦ. *Alii*, διὰ τῆς δικτυωτῆς, per cancellum. (tt) Erubuit.] *Ita hebræus. Alii*, ᾐσχάτισεν, cunctatus est. (uu) Misericors miserebitur.] *Alii*, φιλιάζοντα φίλοις, amice agentem cum amicis *Compl.* φιλιάζων φίλοις. (xx) Exitus.] ἔξοδος. *Sic hebræus. Alii*, ἀνατολὴ, ortus, *& sic S. Aug. in locut.* (yy) Virtute.] δυνάμει. *Alii*, δυναστείᾳ. potentatu. *S. Aug.* potentia.

CAP. VI.

(a) PEnsilia.] τὰ κρεμαστά. *Et videtur significare aggeres, & munitiones, aut altas aut non valde firmas, sed quasi suspensas. Alii*, μάνδρας ἐν τοῖς ὄρεσι, καὶ τοῖς σπηλαίοις, καὶ τοῖς ὀχυρώμασιν, antra in montibus & speluncis, & munitionibus: *& sic videtur habuisse Interp. Orig. hom.* 7. *Sed nostra respondet hebræo ad verbum.* (b) Si seminaverunt.] *In aliis*, ὅτε ἔσπειρεν ἀνὴρ ἰσραήλ. *Et S. August. in locut.* quando seminavit vir Israel. *Interp. Orig.* cum seminasset vir Israel. *In hebræo est*, si seminabat Israel. (c) Simul ascendebant cum eis.] συνανέβαινον αὐτοῖς. *Alii*, καὶ ἀνέβαινον ἐπ' αὐτὸν, & ascendebant super eum. *Et sic S: Aug. in locut. Interp. Origenis*, super eos. (d) Fructus.] *Alii*, ἐκφόρια, proventus. *In Compl. videtur corrupte legi*, ἐφόρια. (e) Neque in gregibus, taurum.] *In aliis*, καὶ ποίμνιον, καὶ μόσχον, καὶ ὄνον, & gregem, & vitulum, & asinum. (f) Possessiones.] *Sic hebræus: ac tamen intelliguntur pecora: quod est in aliis*, κτήνη. (g) Adveniebant.] *Hebræus*, & adveniebant, *cetera, ut nostra. In aliis est*, καὶ τὰς σκηνὰς αὐτῶν παρέφερον, καὶ παρεγίνοντο, & tabernacula sua afferebant, & adveniebant. (h) Et misit.] *Alii*, καὶ ἐγένετο ὅτε (*Compl.* ἐπεὶ) ἐκέκραξαν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ πρὸς κύριον διὰ μαδιὰμ, καὶ (*abest* καὶ, *à Compl.*) ἐξαπέστειλε. *Et S. Aug. q.* 31. Et factum est, quando clamaverunt filii Israel ad Dominũ propter Madiam: & misit. (i) Vestræ.] *Abest ab aliis.* (k) Terebintho.] *Alii*, δρῦν, *& S. Aug. ibidem*, sub quercu. *Eadem*

varietas est paulo inferius, & alibi. (*l*) Ephratha in terra] ἐν ἐφραθὰ ἐν γῇ ἰωάς. *Alii,* ἐν ἐφρὰ τῇ τοῦ ἰωάς. In Ephra, quæ ipsius Joas. *Etiam S. August. ibid. habet Ephra: & eadem varietas est c.* 8. (*m*) Fortis virtutum.] ἰσχυρὸς τῶν δυνάμεων. *Alii,* δυνατὸς τῇ ἰσχύϊ. *& S. Aug. q.* 32. potens in fortitudine: *ac putat esse referendum ad Deum. Sed vulgata,* virorum fortissime. (*n*) In me Domine mi] *S. Aug. in locut.* subintelligitur, intende. *Apud hebræos illud,* in me, *valet,* obsecro. (*o*) Angelus Domini.] *Sic etiam Chaldæus: ut vulgata ex hebræo,* Dominus. (*p*) Ecce.] *S. Aug. q.* 33. nonne ecce misi te? *quod respondet hebræo* (*q*) Infirmata est.] ἠσθένησεν. *Alii & Theodoretus,* ταπεινοτέρα. *& S. Aug q.* 34 ecce mille mei humiliores. *Et addit,* intelligitur præpositus fuisse mille hominum. (*r*) Angelus Domini, Dominus erit tecum.] *Ita etiam Theodoretus q.* 12. *Alii,* κύριος, ὅτι ἔσομαι μετὰ σοῦ, Dominus, quia ero tecum. (*s*) Hodie omne, quicquid locutus es mecum.] *Compl.* σημεῖον, ὅτι σὺ λαλεῖς μετ' ἐμοῦ, signum, quia tu loqueris mecum. (*t*) Sacrificium] *Alii,* καὶ οἴσω τὴν θυσίαν μου, καὶ θήσω ἐνώπιόν σου. *Et S. Aug. q.* 35. offeram sacrificium meum, & ponam in conspectu tuo.] *Compl. tamen & ipsa habet,* θύσω (*u*) Cophino.] *Alii,* ἐπὶ τὸ κανοῦν, in canistro, *ut vulgata.* (*x*) Appropinquavit.] προσήγγισεν, *melius quam quod in aliis,* καὶ προσεκύνησεν, & adoravit. *Vulgata,* & obtulit ei. (*y*) Juxta.] ἐχόμενα, *abest ab aliis, & a S. August. ibidem.* (*z*) Ascendit.] *Sic hebræus. Alii,* καὶ ἀνήφθη. *& S August. ibidem,* accensus est. (*aa*) Ah, ah Domine.] *Alii.* οἴμοι κύριε, κύριε, ὅτι εἶδον, heu mihi Domine, Domine, quia vidi, *& Compl.* ὅτι ἐπὶ τοῦτο εἶδον: quoniam ad hoc vidi. (*bb*) Ei.] *Est phrasis hebræa. Alii,* αὐτὸ, illud. (*cc*) Illo existente.] *Ita vertimus, ut servetur ambiguitas, quæ est in hebræo, an de altari, an de Gedeone; sicut videtur accipi in vulgata.* (*dd*) Vitulum, taurum.] *hebræus,* vitulum bovis, *Alii,* τὸν μόσχον τὸν σιτευτὸν, vitulum saginatum. (*ee*) Maozi hujus. *quod valet,* fortitudinis, *sive,* petræ, *ut vulgata,* sive arcis hujus. *Alii addunt,* τοῦ ὄρους, montis: *quod non est in hebræo.* (*ff*) Vitulum secundum.] *Melius quam quod in Compl.* σὺν τῷ μόσχῳ τῷ δευτέρῳ, Cum vitulo secundo. (*gg*) Sicut.] *Id est,* quoniam: *nam ita etiam est interpretanda dictio hebræa.* (*hh*) Gedeon filius Joas.] *In aliis est tantum,* ἰωάς, *ut pater ipse fuerit, qui protulerit verba sequentia.* (*ii*) Induit.] *Sic hebræus. Alii,* ἐνεδυνάμωσε. *Et Interp. Orig.* Confortavit. *Itemque S. Aug. q.* 49. (*kk*) Clamavit.] *Supra etiam dictum est ita interdum dici, pro,* clamando vocare. *Quare Interp. Orig. habet,* vocavit. *Posset tamen etiam verti,* & clamavit Abiezer post eum.

CAP. VII.

(*a*) GAbaathamoræ.] *Sunt duæ dictiones hebrææ significantes, collem Hamorech. In Compl. est,* βουνῷ τοῦ ἀβώρ, colle Abor. (*b*) Ita ut non ego traditurus sim.] ὥστε μὴ παραδοῦναί με, *Theodoretus q.* 15. ὥστε παραδοῦναί με, quam ut tradam ego (*c*) Revertatur & secedat.] *Propius ad phrasim hebræam, quam quod in aliis,* καὶ ἐξώρμησαν, & recesserunt: *quod tamen habet vulgata. Interp. Orig. hom.* 9. *habet tantum,* revertatur. Et reversi sunt de monte Galaad de populo, *&c.* (*d*) Et emundabo tibi eum ibi] *Numerum singularem habet etiam hebræus. Alii,* καὶ δοκιμῶ αὐτοὺς ἐκεῖ, *& Interp. Orig.* & ibi eos probabo tibi. (*e*) Ad bibendum.] *Sic etiam hebræus; & subintelligitur ex membro superiore,* statues eum seorsum. *In aliis additur,* μεταστήσεις αὐτὸν καθ' αὐτὸν, transferes eum per se. *Etiam Interp. Orig. habet,* transferens eum. (*f*) Manu sua.] *Sic hebræus, & etiam Theodor. Compl.* ἐν τῇ γλώσσῃ αὐτοῦ, *in lingua sua. In aliquo libro utrumque conjungitur,* ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, ἐν τῇ γλώσσῃ αὐτοῦ. *Et S. August. q.* 37. manu sua, lingua sua: *& ita testatur habuisse græcum: quamvis plerique latini codices haberent duntaxat,* lingua sua. *Interp. Orig.* qui lamberunt in manu aquam, vel lingua. (*g*) Confortavit] κατίσχυσεν. *Nisi fortasse ducatur a verbo,* κατίσχω, *quod significat, retinere. Nam in aliis est,* τῶν δὲ τριακοσίων ἀνδρῶν ἐκράτησεν, trecentos autem viros retinuit. (*h*) Principium.] *Alii,* εἰς μέρος, *& S. August. q.* 38. in partem, *& hæc addit,* quod latini quidam codices habent, in eam partem, in qua erant quinquaginta custodes in castris: alii vero, partem quinquagesimam in castra: *& alia de hac re. Idem vero in locut. ad locum qui inferius sequitur in hoc capite,* in tria principia, *notat, principia esse posita pro partibus.* (*i*) Mensa.] *Ita S. August. q.* 39. *quod græce est,* μαγὶς, *& potest etiam significare genus offæ, aut tortam. Vulgata,* quasi subcineritius panis. (*k*) Et cecidit.] *Abest hæc ab aliis, itemque, quod paulo post sequitur,* desuper, *quæ tamen sunt in hebræo.* (*l*) Domino, & ipsi Gedeon.] *Sic etiam Compl. & hebræus, & vulgata. In aliis est,* ῥομφαία τῷ κυρίῳ, καὶ τῷ γεδεών. *Et S. Aug. q.* 40. Gladius Domino, & Gedeon. *Videri potest illud,* ῥομφαία, *huc irrepsisse ex loco, qui paulo post sequitur.* (*m*) Significaverunt.] ἐσήμαναν. *Alibi etiam notatum est,* σημασίαν, *indicare vehementem quendam sonum: quare hoc etiam loco significatur vociferatio.* (*n*) Tagaragatha Abelmula super Tabath.] *Pro his in vulgata est,* & crepidinem Abelmeula in Tebbath. *In aliis,* καὶ συνήγαγεν (*Compl.* καὶ ἦν συνηγμένη) ἕως χείλους ἀβελμεουλὰ, καὶ ἐπὶ ταβὰθ, & congregavit se usque ad labium Habelmeula, & super Tabath, (*o*) Eis.] *Ita habet hebræus: neque est inusitatum* ἑαυτοῖς. *idem valere quod* αὐτοῖς. *Alii vertunt,* vobis. (*p*) Hiacephzeph.] *Alii,* ἐν ἰακὲβ ζὴβ, in Jaceb (*id est in torculari*) *Zeb.*

CAP. VIII.

(*a*) ET jurgabant adversum eum fortiter.] καὶ διελέξαντο πρὸς αὐτὸν ἰσχυρῶς. *Alii eodem fere sensu,* καὶ ἐκρίνοντο μετ' αὐτοῦ κραταιῶς. (*b*) Esurientes, & persequentes.] *Alii,* ὀλιγοψυχοῦντες καὶ πεινῶντες, animo deficientes, & esurientes. *Hebræus,* lassi, & persequentes. (*c*) Qui in pedibus meis, quoniam deficiunt.] *Multo proprius hebræo, quam quod est in aliis,* τῷ μετ' ἐμοῦ, ὅτι πεινῶσιν, qui mecum quoniam esuriunt. (*d*) Quia dabimus virtuti tuæ.] δυνάμει. *In aliis,* ὅ, τι δώσομεν τῇ στρατιᾷ σου, quod demus exercitui tuo. (*e*) Propter hoc.] *Sic hebræus. Alii,* οὐχ οὕτως, non sic. (*f*) Triturabo.] ἀλοήσω. *Optime ad hebræum. Alii,* καταξανῶ, lacerabo. (*g*) Barcenim.] *Compl.* ἐν ταῖς τριβόλοις, in tribulis: *quod est illius interpretatio.* (*h*) Alienigenarum] *Alii,* υἱῶν ἀνατολῶν, filiorum orientis: *quod respondet vulgatæ.* (*i*) Et Jegebal.] *Respondet hebræo, & vulgatæ. Alii,* καὶ ἐξ ἐναντίας ναβὲ, & e regione Nabe. (*k*) Pavefecit.] ἐξέστησεν. *Propius hebræo, quam quod in Compl.* ἐξέστρεψεν, evertit. (*l*) A prælio desuper acies Ares.] ἀπὸ τῆς παρατάξεως ἀπὸ ἐπάνωθεν τῆς παρατάξεως ἐπάνωθεν τῆς παρατάξεως ἀρές. *Suspicari licet* ἀπὸ τῆς παρατάξεως, *per errorem esse repetitum, ac legendum esse,* ἀπὸ τῆς παρατάξεως ἐπάνωθεν ἀρὲς, a prælio, desuper sole. *Ita enim ad verbum hebræus: quidam hoc significari putant, reversum esse a prælio, cum adhuc sol esset super terram, Quidam, ante ortum solis, ut vulgata. Alii,* ἐκ τοῦ πολέμου ἀπὸ ἀναβάσεως ἀρὲς, *aut,* ἄρες, *ut Compl.* a bello ab ascensione solis. (*m*) Apud [illegible] πρὸς αὐτὸν, *& posset etiam verti,* ad eum, *ut puer fuerit, qui scripserit, aut descripserit. Nam alii,* ἀπεγράψατο. (*h*) In spinis.] *Compl. addit,* καὶ κατεδίωξεν αὐτοὺς ἐν τῇ ἀκάνθαις. Et persecutus est eos in spinis: *sed redundat.* [illegible] In simulachrum.] εἰς ὁμοίωμα. *Si esset.* εἷς, unus, *valde responderet hebræo. In aliis est,* ὡς σὺ, ὡς αὐτοὶ, ὅμοιος σοι, ὅμοιος αὐτοῖς, ὡς εἶδος υἱῶν βασιλέων, sicut tu, sic ipsi, similis tibi, similis ipsis, sicut species filiorum regis: *& [illegible] commistæ duæ interpretationes.* (*o*) Tanquam viri, est virtus tua.] *Alii,* ὡς ἀνὴρ, καὶ ἡ δύναμις αὐτοῦ, *quod in vulgata sic exponitur,* quia juxta ætatem robur est hominis. (*q*) Inaurem] *Compl. addit* χρυσοῦν, auream, *quod neque est in hebræo, neque in vulgata.* (*r*) Mille.] *Sic hebræus. Alii,* [illegible] Sicli mille. *Apud S. Aug. q.* 41. mille septingenti auri sicli, *nam & in [illegible] est,* χρυσοῖ. (*s*) Et purpurea.] *Ab hebræo abest illud.* Et: *cætera respondent. In aliis verba sunt perturbata. In Compl.* πλὴν τῶν σιρώνων τῶν ὁρμίσκων, καὶ τῶν [illegible] βολαίων τῶν πορφυρῶν, absque ornamentis monilium, & indumentorum purpureorum. *S. Aug.* præter brachialia & torques, & operimenta purpurea. (*t*) Torques.] τῶν περιθεμάτων, *quasi,* circumpositiones. *Alii,* τῶν κλοιῶν, *quod huc eo idem valet. Etiam S. Aug. habet.* torques. (*u*) Ephod.] *Alii, & Theodoretus q.* 16. ἐφούδ. *S. Aug. q. eadem* 41. Quod enim apud LXX scriptum est Ephud: hoc in hebræo perhibetur dici Ephod. *Theodoretus addit,* Aquila autem id vocavit, ἐπένδυμα, superindumentum. (*x*) Nomen.] *Alii,* ὄνομα αὐτοῦ, nomen ejus. (*y*) Civitate sua.] πόλει αὐτοῦ. *Alii,* ἐν πολιᾷ ἀγαθῇ, in canitie bona (*z*) Abi.] *Alii,* πατρὸς, patris, *quod est illius interpretatio, & non raro significat familiam.* (*aa*) Reverterunt.] ἐπέστρεψαν. *Respondet hebræo. Alii,* ἀπεστράφησαν. *& S. Aug. q.* 43. & aversi sunt. (*bb*) Baal testamentum.] *Alii,* τῷ βααλβερὶθ διαθήκην, *& Compl.* τὸν βααλβερὶθ εἰς διαθήκην. *S. Aug. ibidem,* & posuerunt ipsi sibi Baalberith testamentum: *atque addit* Et Baalim, & Baalberith idola intelligenda sunt. *Sed dictio,* διαθήκην, testamentum, *videri potest interpretatio dictionis hebraicæ* Berith. *Quare vulgata:* Percusseruntque cum Baal fœdus. *Aut si Berith aliud significet, redundat illud,* διαθήκην.

CAP. IX

(*a*) PAtris matris suæ. *Ita etiam hebræus. Vulgata,* patris, matrisque. *Compl. habet tantum,* τῆς μητρὸς αὐτοῦ, matris suæ. (*b*) Septuaginta.] *S. August. in locut.* Subauditur, pondo, vel tale aliquid. Interpretatio ex hebræo, septuaginta pondo habet. (*c*) Baalberith.] *Rursus in aliis, & in Compl. additur,* διαθήκης, testamenti: *cum hoc sit interpretatio Berith.* (*d*) Miseros.] *Hoc visum est hoc loco valere,* δειλούς. *Alii,* θαμβουμένους. *S. August. in locut.* perturbatos. (*e*) Domus Bethmaalo.] *Ab aliis abest illud Beth, nam valet idem ac* domus. *Eadem varietas est inferius in hoc eodem capite.* (*f*) Juxta quercum.] πρὸς τῇ βαλάνῳ τῇ εὑρετῇ τῆς στάσεως τῆς ἐν σικίμοις. *A cæteris abest illud,* τῇ εὑρετῇ. *Et vulgata,* juxta quercum, quæ stabat in Sychem. *Et in aliquo est,* πρὸς τῆς βαλανωτῆς στάσεως. Ad querceam stationen. *Hebræas dictiones quidam interpretantur,* ad quercum statuæ, quæ in Sychem: *alii,* ad quercum sitam: *alii,* ad planiciem sitam in Sychem: *quare in vulgata videri possunt admistæ duæ interpretationes* (*g*) Ploravit.] ἔκλαυσεν. *In aliis* ἐκάλεσε, vocavit. (*h*) Audiet.] *Compl.* ἀκούσαι, audiat. (*i*) In qua glorificabunt Deum viri] *Alii,* ἣν ἐν ἐμοὶ ἐδόξασεν ὁ θεὸς καὶ οἱ ἄνθρωποι, quam in me glorificavit Deus, & homines. (*k*) Promoveat.] *Ita etiam vulgata. Alii.* ἄρχειν τῶν ξύλων, principari lignorum. (*l*) Subsistite.] ὑπόστητε ἐν τῇ σκιᾷ μου. *Et vulgata,* sub umbra mea requiescite. *Alii,* πεποίθατε ἐν τῇ σκέπῃ μου *& S. August. q.* 44. confidite in protectione mea (*m*) A me.] *In aliis,* ἀπὸ τῆς ῥάμνου. *Et S. Aug.* de rhamno. (*n*) In domo.] *Notat locutionem S. Aug. in locut.* (*o*) Ejus.] *Melius quam quod in Compl.* αὐτῶν, eorum. (*p*) Insidiantes.] *Alii,* ἔνεδρα, insidias. (*q*) Ellulim.] *Alii,* χορὺς, Choreas: *quod est interpretatio illius.* (*r*) Clam.] *Ita etiam vulgata: alii,* μετὰ δώρων, cum donis. (*s*) Et populus.] *Compl.* σὺ καὶ ὁ λαὸς. *Et S. Aug. q.*46. tu, & populus. (*t*) Surges diluculo.] *Ita putat. S. August. apte verti,* ὀρθριεῖς, *quod alii verterint,* maturabis, *aut,* manicabis. (*u*) Quatuor principiis.] *In aliis,* τέσσαρες ἀρχαὶ, *& S. August. in locut.* quatuor principia. (*x*) Et egressus est.] *Ita etiam vulgata. Alii,* καὶ ἐγένετο πρωῒ, καὶ ἐξῆλθεν. Et factum est mane, & exiit. (*y*) Juxta mare.] *Hoc est etiam in Compl. ut ceteris libris collatis quod tamen abest a vulgata, & hebræo. Quod autem sequitur,* de contiguo umbilico terræ, ἀπὸ τῶν ἐχόμενα ὀμφαλοῦ τῆς γῆς, *est imitatio hebraismi, qui habet,* de cum umbilico terræ, *atque idem valet, ac si diceretur,* de umbilico terræ. (*z*) Helon Maonenim.] *Alii,* δρυὸς ἀποβλεπόντων, quercus aspicientium. *Vulgata,* quæ respicit quercum: *licet alii hebreas voces aliter etiam interpretentur.* (*aa*) Sprevisti.] *Compl. addit,* ἐν αὐτῷ, in eo. (*bb*) Annunciavit.] *Hebræus,* annunciaverunt. *In aliis est,* ἀπηγγέλη, nunciatum est. (*cc*) Principes qui.] *Compl.* ἀρχαὶ αἱ, principia quæ. (*dd*) Tetenderunt. *In aliis,* ἐξεχύθησαν, effuderunt se. *In hebræo est eadem dictio, quæ paulo ante etiam in Compl. versa est.* ἐξέτειναν. (*ee*) Conventum.] εἰς συνέλευσιν. *Alii,* τὸ ὀχύρωμα οἴκου τοῦ βηθὴλ βερὶθ. *In munitionem domus Bethel Berith. Sed Bethel est interpretatio,* βὴθ. (*ff*) Ramum.] *Sic etiam vulgata: alii,* φορτίον, onus, *itemque paulo post.* (*gg*) De Bæthel Bærith.] *Compl.* εἰς θηβὲς, in Thebes. (*hh*) Civitatis.] καὶ πάντες οἱ ἡγούμενοι τῆς πόλεως, & omnes duces civitatis. (*ii*) Deforis se.] ἔξωθεν αὐτῶν. *Alii,* ἐφ' ἑαυτοῖς, *aut,* ἐφ' ἑαυτοὺς, super seipsos. (*kk*) Supermolare.] ἐπιμύλιον. *Alii,* μύλης, molæ. *Chaldæus,* currus molæ. (*ll*) meum] *Alii,* σου, tuum, *ut vulgata.*

CAP.

CAP. X.

(a) Patrui ejus.] *S. Aug. q. 47. habuit*, patris fratris ejus: *quod ei non-nihil molestiæ exhibuit, ac vidit tamen valere*, patrui. (b) De Issachar.] *Ita S. Aug. quamvis græce sit tantum*, ἀνὴρ ἰσσάχαρ, vir Issachar, *sicut etiam in hebræo: & in utroque subintelligitur præpositio.* (c) Triginta & duo.] *Compl. ut vulgata, habet tantum triginta: itemque de pullis asinarum, & civitatibus.* (d) Rhamnon.] *Alij*, καμὼν, Camon, *ut vulgata.* (e) Astaroth.] *Est nomen hebræum, quod ad nostram formam inflexum supra ex S. Aug. dictum est*, Astartibus. (f) Aram.] *Alij*, συρίας, Syriæ: *& est interpretatio illius.* (g) Phylistiim.] *Alii & Theodoretus*, τῶν ἀλλοφύλων, alienigenarum. *Et alibi notatum est proprie Phylistiim dici alienigenas.* (h) Ipsi Baalim.] τῷ βααλὶμ. *In aliis*, τοῖς βααλὶμ, ipsis Baalim. (i) Ab Ægypto.] *Respondet phrasi hebraicæ. In aliis est*, οὐχ οἱ αἰγύπτιοι, *&c.* ἐξέθλιψαν ὑμᾶς, Nonne Ægyptii, *&c.* tribulaverunt vos. (k) Omne.] *Sic hebræus. Alii*, κατὰ πᾶν ὅσα ἂν ἀρέσκῃ, secundum omnia quæcunque placuerint. (l) Diminuta est anima.] ὠλιγώθη ἡ ψυχὴ αὐτοῦ, *respondet hebræo qui habet*, abbreviata, *vel*, angustata est anima ejus. *Alii*, ὠλιγοψύχησεν. *Et utraque phrasi videtur significari, remissio iræ, & animositatis.* (m) Specula.] ἐν τῇ σκοπιᾷ. *Alij habent dictionem hebræam*, ἐν τῇ μασσηφά. In Massepha: *ut etiam nostra in sequentibus.* (n) Principem.] ἄρχοντα. *Alii*, κεφαλὴν, caput; *quæ varietas & in sequenti capite, & alibi sæpe notari potest.*

CAP. XI.

(a) Elevatus virtute.] ἐπηρμένος δυνάμει. *Alii*, ἦν δυνατὸς ἐν ἰσχύϊ, fuit potens in fortitudine. (b) Fornicariæ.] *Ita S. August. q. 49. quod græce est*, ἑταίρας. *Suspicari tamen licet, hoc loco idem valere, ac si diceretur*, ἑτέρας, alterius. *Nam & vulgata sic habet*, de altera matre natus es. (c) Conglobati sunt.] συνεστράφησαν. *Alii*, συνελέγοντο. *Et S. August. ibidem*, colligebantur. (d) Inanes.] *Sic hebræus. In alijs* ἄνδρες λῃσταὶ, καὶ συνεξεπορεύοντο μετ' αὐτοῦ. *Quod apud S. August. videtur esse*, viri latrones, qui ambulabant cum ipso. *Quanquam*, λῃσταὶ, *soleat significare tenues, & inopes: vulgata*, inopes, & latrocinantes. (e) Et factum est, quando pugnarunt.] *In alijs*, καὶ ἐγένετο μεθ' ἡμέρας καὶ ἐπολέμησαν οἱ υἱοὶ ἀμμὼν μετὰ ἰσραήλ. καὶ ἐγενήθη, ἡνίκα ἐπολέμησαν. Et factum est post dies, & bellarunt filii Ammon cum Israel. Et factum est, quando bellarunt, *&c.* (f) Et propter quid.] *Compl.* καὶ τί, ὅτι ἤλθετε πρός με νῦν, ἡνίκα ἐθλίβητε; & quid est, quod venistis ad me nunc, quando tribulati estis? *Et sic S. August. nisi, quod non habet*, ad me nunc. (g) Propter hoc.] *Respondet hebræo, & vulgatæ. Alii*, οὐχ οὕτως νῦν ἤλθομεν (*Complut.* συνήλθομεν) πρὸς σέ. *Et S. August.* Non sic modo venimus ad te. (h) In principem.] *Alij*, εἰς κεφαλήν. *Et S. August. in locut.* In caput. (i) Et ibo.] *Abest hoc a Compl. ut a vulgata.* (k) Dixit.] *Sic etiam hebræus. Alii*, εἶπαν, dixerunt. (l) Siph.] *Alii*, ἐρυθρᾶς, rubrum. (m) Non credidit.] *Ita hebræus. Alii*, οὐκ ἠθέλησεν, non voluit. (n) Hæreditabit te.] *Id est*, hæreditare te faciet: *& respondet hebræo. Alii*, κατεκληρονόμησέν σοι hæreditavit tibi. *S. Aug.* hæreditabit tibi. (o) Et omnes, quos abstulit.] *Compl.* καὶ πάντα ὅσα κατεκληρονόμησεν, & omnia quæcunque hæreditavit. *Et ita S. Aug. nisi quod habet*, hæreditabit. *In aliquo libro est utrumque*, καὶ πάντας ὅσους ἐξῆρε, καὶ πάντα ὅσα κατεκληρονόμησεν. (p) In bono melior.] *Imitatur geminationem, quæ est in hebræo. Alii tantum*, κρείσσων, melior. (q) Finibus.] *Alij*, θυγατράσιν, filiabus: *itemque paulo post.* (r) Eruisti.] *Alii*, ἐρρύσαντο, eruerunt. *Vulgata*, nihil super hoc repetitione tentastis. (s) Et præteriit speculam Galaad trans filios Ammon.] *Alij*, καὶ διέβη τὴν σκοπιὰν γαλαὰδ, ἀπὸ σκοπιᾶς γαλαὰδ εἰς τὸ πέραν υἱῶν ἀμμών. *Et S. Aug.* & transiit speculam Galaad: & de specula Galaad transiit ad filios Ammon. (t) Dans dederis.] *Ita fere hebræus. Alii.* παραδόσει παραδῷς. *Et S. August.* traditione tradideris. (u) Offeram.] *In aliis est*, καὶ ἀνοίσω, & auferam. *S. Aug. utroque modo.* (x) Usque Arnon.] *Alii*, ἕως τοῦ ἐλθεῖν σε μαννὶθ, *& vulgata*, usque dum venias in Mennith. *A Compl. abest*, σε. (y) Charmin. *Alii*, ἀμπελώνων, vinearum: *quod est interpretatio illius.* (z) Humiliati.] συνεστάλησαν. *Pro hebræo, quam quod in alijs*, ἐνετράπησαν, confusi sunt. (aa) Unigenita.] μονογενής. *Schol.* ἐν ἄλλῃ ἐκδόσει τὸ ποθητή. ἀπὸ δὲ τῆς συνηθείας. ἢ ἰδιώματος τὴν ποθητὴν οὕτως ὀνομάζει. In alia editione est, ποθητὴ, optata. Ex quadam autem consuetudine, aut idiomate, eam, quæ optata est, sic vocat. *In aliquo libro est*, μονογενὴς αὐτῷ ἀγαπητὴ, *quam lectionem videtur fere S. August. in q. 49. habuisse, cum ita inquit*, ab unicæ & charissimæ nece: *licet in locut. habeat tantum*, unica. (bb) Alius filius, vel filia.] *Alii*, πλὴν αὐτῆς υἱὸς ἢ θυγάτηρ. *Et S. August. in locut.* præter ipsam filius, aut filia. (cc) Perturbatione perturbasti me: & tu fecisti in turbamentum meum.] *Alii*, ἐμποδοστατοῦσά με, σκάνδαλον ἐγένου ἐν ὀφθαλμοῖς μου. *Et S. August.* Heu me filia mea impedisti me: in offendiculum facta es in oculis meis. *In aliquot libris utraque lectio ponitur, hæc primo loco, nostra secundo. Schol.* οὕτως κεῖται ἐν ἄλλῃ ἐκδόσει. ἐμποδοστάτηκάς με ἀντὶ τοῦ, ἐμπόδιον καὶ διακοπὴ ἡ πρὸς σὲ γενομένης μοι εὐφροσύνης γέγονας. Sic habet in alia editione, ἐμποδοστάτηκάς με, perinde, ac si diceret, facta es mihi impedimentum, & præcisio ejus, quæ mihi ex te orta erat, lætitiæ. (dd) Dum faceret.] ἐν τῷ ποιῆσαί σοι. *Alii & Theodoretus q. 19.* ἀνθ' ὧν ἐποίησέν σοι, pro eo quod fecit tibi. (ee) Descendam.] *Ita etiam hebræus. Videtur enim significare quandam non tam corporis quam animi demissionem: sicut ascendere interdum significat non tam gressum ad superiora, quam animi elationem, & alacritatem.* (ff) Ibant filiæ Israel lamentari filiam Jephthæ Galaaditæ ad quatuor.] *Alii, pro*, ἐπορεύοντο, *habent*, συνεπορεύοντο, *& pro*, ἐπὶ τέσσαρας, *tantum*, τέσσαρας. *Et S. August.* conveniebant lamentari filiam Jephthæ Galaaditæ quatuor dies in anno.

CAP. XII.

(a) Aquilonem.] *Alii*, Σεφηνὰ Sephena: *quod est verbum hebræum, significans Aquilonem.* (b) Valde.] *Ita hebræus, Alii*, ἐταπείνουν σφόδρα, humiliabant me valde. (c) Non es salvator.] *Respondet hebræo. Alii*, οὐκ ἦν ὁ σώζων, non erat qui salvaret. (d) Evasores.] διασεσωσμένοι, *quasi qui fugiendo evasistis, fugitivi Ephram, ut explanat vulgata.* (e) Et dicebant eis.] *Alij*, καὶ ἐγενήθη, ὅτι (*al.* ὅτε) εἶπαν. Et factum est, quia (*al.* quando) dixerunt. (f) Spica.] στάχυς. *Alii libri, & Theodoretus q. 18.* εἴπατε δὴ σύνθημα, dicite nunc tesseram. *In Compl. conjungitur utrumque*, στάχυς σύνθημα. *Schol.* In alia editione, μὴ ἐκ τοῦ ἐφραὶμ ὑμεῖς; καὶ εἶπον, οὐκ ἐσμέν. καὶ εἶπον αὐτοῖς, εἴπατε δὴ σύνθημα. καὶ εἶπαν, στάχυς, καὶ οὐ κατηύθυναν τοῦ λαλῆσαι οὕτως. εἶτα καὶ ἐπελάβοντο αὐτῶν. Nunquid de Ephræm vos? & dicebant, non sumus. Et dicebant eis, dicete nunc tesseram; & dicebant, spica: & non assequebantur loqui sic. Deinde & apprehendebant eos. *Res longe clarior in hebræo, & in vulgata. Nam dictio hebraica significans spicam non eodem modo ab Ephrataeis atque a Galaaditis pronunciabatur. Et idcirco ea Galaaditæ tanquam tessera utebantur ad dignoscendos Ephrateos ab aliis Israelitis.* (g) Immolabant.] ἔθυσαν. *Alii*, ἔσφαξαν, jugulabant. (h) Ælom.] *Alii*, αἰλεὶμ, Ælim. (i) Amalec.] *Ita etiam vulgata, & hebræus. Compl. autem*, λανάκ. Lanac.

CAP. XIII.

(a) Et concipies filium.] *Alij*, καὶ ἐν γαστρὶ ἕξεις, καὶ τέξῃ υἱόν. Et in utero habebis, & paries filium. (b) Nunc.] δή. *Ita enim solet sæpe verti etiam dictio hebræa, cui hæc respondet: ac significat, ut alibi notatum est, quendam precantis affectum, ac si diceremus, quæso, obsecro. Abest autem hoc loco ab aliis codicibus, & a S. August. q. 50.* (c) Inebriamentum.] μέθυσμα: *& est interpretatio dictionis*, σίκερα, Sicera, *quæ est in aliis, & apud S. Aug. itemque in sequentibus.* (d) Nazir.] *In aliis ista dictio hebraica est inflexa ad formam græcam*, ναζηραῖον, *aut*, ναζιραῖον. Nazeræus (e) Terribilis.] *Sic etiam vulgata. Alii*, καὶ ἡ ὅρασις αὐτοῦ, ὡς ὅρασις ἀγγέλου τοῦ θεοῦ, ἐπιφανὴς σφόδρα, & aspectus ejus, sicut aspectus angeli Dei: splendens valde. (f) Et non interrogavi.] *Sic hebræus, & chaldæus. Alii codices*, καὶ ἠρώτων, *& S. Aug. q. 51.* & interrogabam. (g) Sanctus.] ἅγιον. *Est interpretatio dictionis hebraicæ, quæ est in alijs*, ναζηραῖον. *Et S. August. q. 5.* Nazaræus Dei. (h) Domine Adonaie.] *Videntur duæ interpretationes. Alii habent*, ἐν ἐμοὶ κύριε, ἄνθρωπος. *Et S. August. in locut.* In me Domine, homo, &c. (i) Nunc veniet verbum.] *Alii*, νῦν δὴ ἐλθόντος τοῦ ῥήματός σου, nunc utique si venerit verbum tuum. (k) Retineamus.] κατάσχωμεν. *Et respondet hebræo. Alii*, βιασώμεθα δὴ σε, *& paulo post*, ἂν βιάσῃ με, *quo modo etiam habet Theodoretus. Et S. August. q. 53.* Vim faciamus tibi nunc, *&*, si vim feceris mihi (l) Et ipsum.] καὶ αὐτό. *S. Dionysius in libro de divinis nominibus*, καὶ τοῦτό ἐστι θαυμαστὸν, & hoc admirabile. (m) Et sacrificium, & obtulit.] *Ita collati codices, & hebræus. Nam* θυσία *proprie significat oblationes ex farina, quæ fiebant super victimas. S. August. q. 54. habuit*, & sacrificium obtulit Domino. (n) Discessit ad faciendum.] διεχώρισε ποιῆσαι. *Videtur hoc valere, discessit ab usitato rerum ordine in faciendo. Nam hebræus & chaldæus habent*, & mirificavit ad faciendum. *In aliis libris est*, τῷ θαυμαστὰ ποιοῦντι. *S. August. q. 54.* mirabilia facienti. (o) Et non ostendisset.] *Sic etiam vulgata. Alij*, καὶ οὐκ ἂν ἐφώτισεν ἡμᾶς. *Et S. August.* nec illuminasset nos.

CAP. XIV.

(a) Et ascendit.] *Sic etiam hebræus. In aliis est*, καὶ ἤρεσεν ἐνώπιον αὐτοῦ, καὶ ἀνέβη, & placuit coram eo, & ascendit. (b) Filiæ.] *Alii*, ἀπὸ τῶν θυγατέρων, de filiabus. (c) Recta.] *Respondet hebræo. Alii* ἤρεσεν, *placuit.* (d) Dominantes.] *Item hoc: ubi alii*, ἐκυρίευον, dominabantur. (e) Venit.] *In aliis*, ἐξέκλινεν, declinavit; aut ἐξέκλιναν, declinaverunt. (f) Direxit.] ηὐθύνθη. *Est eadem phrasis cum superiore, id est, recta stetit: quod in aliis*, ἤρεσεν. (g) De ore.] *Alii*, ἐκ τῆς ἕξεως, de corpore. (h) Quando viderunt eum.] *Respondet etiam vulgatæ. Alii*, ἐν τῷ φοβεῖσθαι αὐτοὺς αὐτὸν, cum ipsi timerent eum. (i) Lintea.] ὀθόνια. *Alii*, σινδόνας, sindones. (k) Mutatorias.] *Abest ab aliis: Hebræus utrobique habet*, triginta mutatorias vestes. (l) Manducabile quid.] τι βρωτόν. *Alii*, ἐκ τοῦ ἔσθοντος ἐξῆλθεν, de comedente exivit cibus. (m) Quarta.] *Compl.* τῇ ἑβδόμῃ. septima. (n) Ad extorquendum.] ἐκβιάσαι, *quasi ad opprimendum nos, & quasi per extorsionem possidendos: quod respondet hebræo. Alii*, πτωχεῦσαι, ad inopes faciendos. (o) Orietur.] *Alii*, πρὶν δῦναι, *& S. Ambros. epist. 70.* ante occasum solis. (p) Et facta est uxor.] *In aliis*, καὶ συνῴκησεν ἡ γυνὴ σαμψὼν τῷ νυμφαγωγῷ αὐτοῦ, ὃς ἦν ἑταῖρος αὐτοῦ. Et cohabitavit uxor Sampson cum pronubo ejus, qui erat sodalis ejus.

CAP. XVI.

(a) In hœdo.] *Sic hebræus. Alii*, φέρων ἔριφον, afferens hœdum. (b) Et in cubiculum.] καὶ εἰς τὸ ταμεῖον. *Alii*, καὶ εἰς τὸν κοιτῶνα. *& a Compl. abest illud*, καὶ. (c) Etiam semel.] καὶ τὸ ἅπαξ. *Ab aliis abest etiam hoc loco illud*, καὶ. (d) Convertit.] ἐπέστρεψε. *Et respondet hebræo. Alii* συνέδησε, colligavit. (e) Et ligavit.] *Abest a Compl. In aliquo est*, καὶ ὡδήγησε, & deduxit. (f) Arserunt.] ἐκάησαν. *Alii*, ἐνεπύρισε, combussit. *Et in Compl. sequitur*, τοὺς στάχυας καὶ τὰ προτεθερισμένα ἀπὸ στοιβῆς, καὶ ἕως ἑστῶτος, spicas, & ante messa à stœba, & usque ad stantem. (g) Gener ipsius Thamni.] νυμφίος τοῦ θαμνί. *Alii*, ὁ γαμβρὸς τοῦ θαμναθαίου, gener Thamnathæi. (h) Uni ex amicis ejus.] *Alii*, τῷ συνεταίρῳ αὐτοῦ, Sodali ejus: *quæ varietas etiam initio hujus capitis notari potest.* (i) Si feceritis.] *Aptissime ad hebræum. Et habent verba ironiam minarum, & terroris plenam. Alii longe laxiore structura*, ἐὰν ποιήσητε οὕτως, οὐκ εὐδοκήσω, ἀλλὰ τὴν ἐκδίκησίν μου ἐξ ἑνὸς ἑκάστου ὑμῶν ποιήσομαι, si feceritis sic, non bene sentiam: sed ultionem meam ex unoquoque vestrum faciam. (k) Tibiam super femur.] *S. August. in locut.* hoc est, percussit eos ad admirationem, ad stuporem. *Quod q. 55. copiose explicat: & hanc sententiam præ se fert vulgata: Chaldæus interpretatur*, equite super pedites. (l) Vir Juda.] *Ita etiam S. August. in locut. & respondet hebræo. Alii*, πᾶς ἀνὴρ ἰούδα, omnis vir Juda. (m) Occurratis.] *S. August. in locut.* pro eo, quod est, occidatis me: *itemque ult. q. quo quidem loco hæc referuntur*, Jurate mihi, ne interficiatis me vos: & tradite me eis, ne forte occuratis in me vos. *Et ita in aliquo lib.* ὀμόσατέ μοι, καὶ μὴ ἀποκτείνητέ με ὑμεῖς, καὶ παράδοτέ με, μήποτε ἀπαντήσητε ἐν ἐμοὶ ὑμεῖς *nec multo aliter compl. sed facile apparet mistura plurium interpretationum.*

(*n*) Venerunt.] *Alii*, καὶ αὐτὸς ἦλθεν, & ipse venit, *quomodo videtur habuisse S. Augustin. in locut. ubi etiam exponit, quod sit illud, quod sequitur*, usque ad maxillam: *significatur enim locus, qui ab hac re postea nominatus fuit Lechi, id est, maxilla.* (*o*) Insiliit.] ἥλατο. *Alii*. κατηύθυνεν, direxit, prosperavit. *S. Joan. Chrysost. in lib. decem homiliarum, Romæ impresso hom. 2. interdum habet*, κατηύθυνεν, *interdum* ἐπῆλθεν, κατῆλθεν, ἦλθεν. (*p*) Succensa est.] *Respondet hebræo. Alii*, & *Chrysost. ibidem*. ὡσεὶ ἂν ὀσφρανθῇ πυρὸς. *Et S. August. in locut.* cum olfecerit ignem, *quæ locutio est in sequenti capite.* (*q*) Et ploravit.] καὶ ἔκλαυσεν. *Alii*, καὶ ἐβόησεν, & clamavit. (*r*) Tu benedixisti.] σὺ εὐδόκησας. *Videtur dictum, quemadmodum in Psalmo* 84. Benedixisti Domine terram tuam: *nam & ibi idem græcum verbum. Alii autem hic*, σὺ ἔδωκας, tu dedisti, *aut*, σὺ εὐώδωσας, tu prosperasti. (*f*) Et rupit Deus lacum.] *Schol.* In alia editione, καὶ ἤνοιξεν ὁ Θεὸς τὸ τραῦμα τὸ ἐν σιαγόνι, & aperuit Deus vulnus, quod in maxilla: *quomodo fere habent ceteri impressi, & multi manuscripti. Chaldæus*, rupit Deus rupem: *alii ex hebræo*, & rupit Deus mortarium: *quo nomine putant significari molarem dentem: quod est in vulgata.* (*t*) Qui est in maxilla.] *id est*, qui fons: *quod constat ex græco*, ἥ ἐστιν. *refertur enim ad* πηγὴ. *Et videtur intelligi, hunc fontem remansisse in loco illo, qui, ut diximus, ab eventu isto fuit vocatus Lechi, id est, maxilla. Vulgata tamen habet*, de maxilla.

CAP. XVI.

(*a*) MAne, & interficiemus.] *Sic fere hebræus. Alii*, ὁ ὄρθρος μείνωμεν καὶ ἀποκτείνωμεν, mane expectemus. & interficiamus illum. *Compl. autem*, ἕως φωτὸς πρωῒ μείνωμεν, usque ad lucem matutinam expectemus, *&c.* (*b*) In dimidio noctis.] *Sic hebræus, Compl.* περὶ τὸ μεσονύκτιον, circa mediam noctem. (*c*) Alsorech.] *Alii*, ἐκ τῶ, *aut*, ἐπὶ τῶ χειμάρρου σωρὴκ, in torrente Sorec. *Illud*, Al, *quod est in nostra, est vestigium dictionis hebraicæ, quæ significat torrentem, aut vallem.* (*d*) Prævalebimus ei.] δυνησόμεθα αὐτῷ. *& repræsentat phrasim hebræam. Alii*, πρὸς αὐτὸν, adversus eum. (*e*) Nondum siccatis.] *Ita S. August. in locut. quod græce est*, μὴ διεφθαρμένας. *nam corruptio & putredo oritur ex siccitate.* (*f*) Ei sedebant.] *Sic etiam S. August. in locut. quod græce est*, αὐτῇ ἐκάθηντο, *id est*, *sedebant*, & *manebant apud eam. In aliis est*, αὐτῆς, ejus. *Compl.* αὐτοῦ, illic. (*g*) Et insidiæ exierunt de cubiculo. Et dixit: Alienigenæ super te Sampson.] *In aliis*, καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν, οἱ ἀλλόφυλοι ἐπὶ σὲ σαμψών. καὶ τὸ ἔνεδρον ἐκάθητο ἐν τῷ ταμιείῳ. Et dixit ad eum: alienigenæ super te Sampson. Et insidiæ sedebant in cubiculo. (*h*) Et factum est.] *In his usque ad illud*, Et dixit, *sunt nonnullæ varietates. Sed ab hebræo absunt omnia ista: ac tantum habetur*, Et dixit ad eum. *Nam cogitatione supplendum est illa fecisse Dalidam.* (*i*) Hoc tertium.] *S. August. in locut.* Tertium posuit pro tertio, sive ter. (*k*) Virum.] *Ita hebræus. Alii*, τὸν κουρέα, tonsorem. (*l*) Ut semel, & semel.] *Respondet hebræo: Alii & Theodoretus*, καὶ ποιήσω, καθὼς ἀεὶ, & faciam, sicut semper. (*m*) Quia tradidit.] *Alii*, ὅτι εἶπαν, παρέδωκεν, quia dixerunt, tradidit. (*n*) Bonum fuit.] ἠγαθύνθη. *Sic h brwus, & valet*, exhilaratum est. (*o*) Et ludebat coram eis.] *Alii*, καὶ ἔπαιζον (*aut*, ἐνέπαιζον, *ut Compl.*) αὐτῷ & illudebant ei. *Quæ autem in nostra sequuntur*, & alapis percutiebant eum, *absunt a ceteris.* (*p*) Inter columnas.] *Sic hebræus. Alii*, ἀναμέσον τῶν δύο στύλων, inter duas columnas. (*q*) Dominus super eas.] *Alii*, ὁ οἶκος ἐπεστήρικτο ἐπ' αὐτῶν. *Et S. Aug. in locut.* domus confirmata est super eas. *Compl. sic habet verba Sampsonis*, ἐπαφάσατέ με δὴ, καὶ ποιήσατε ψηλαφῆσαί με τοὺς στύλους, ἐφ' ὧν ὁ οἶκος ἐπεστήρικτο ἐπ' αὐτῶν, καὶ ἐπιστηρίσω με ἐπ' αὐτοὺς. *Et sic ea vertit*, Dimitte me jam: & fac tangere me columnas, in quibus domus firmata est super illis: & reclina me super eas. (*r*) Adhuc.] ἔτι. *Alii*, δὴ πάλιν, nunc tantum. *Compl. autem longius ab hebræo*, διπλῶ, in duplo.

CAP. XVII.

(*a*) MIchæas.] *Alii*, μιχὰ, Micha. (*b*) Quos accepisti argenti tibi ipsi.] *Alii*, ἀργυρίου (*aut*, ἀργυρίῳ) τοὺς συλληφθέντας σοι, Argenteos (*aut*, argenti) sublatos tibi. *Vulgata tamen habet*, quos separaveras. (*c*) Et me maledictis adjurasti, & etiam dixisti.] καὶ με ἠράσω, καὶ προσεῖπας. *Alii*, καὶ ἐξώρκισας, καὶ εἶπας, & adjurasti, & dixisti. (*d*) Sanctificans.] *Propius hebræo, quam quod in aliis*, ἁγιασμῷ, sanctificatione, *aut*, ἁγιασμὸν, sanctificationem. (*e*) Filio meo.] *Ad verbum ex hebræo. In aliis est*, κατὰ μόνας, seorsum. (*f*) Argentario.] *Sic etiam vulgata quod græce est*, ἀργυροκόπῳ, sculptori argenti. *Alii*, τῷ χωνευτῇ, fusori, & conflatori. (*g*) Unius de filiis suis.] *Nam*, ἀπὸ ἑνὸς υἱῶν αὐτοῦ, *videtur dictum, pro* ἑνὸς ἀπὸ υἱῶν αὐτοῦ. *Abest tamen illud*, ἀπὸ, *ab aliis libris, & a Theodoreto.* (*h*) Vir, quod rectum.] *Theodoretus*. ἀνὴρ ἕκασ@, τὸ ἀρεστὸν, vir unusquisque, quod placebat. *Sed*, ἀνὴρ, *&* ἕκαστ@, *sunt duæ interpretationes: & prior respondet hebræo: cui etiam magis respondet*, τὸ εὐθὲς, *quam*, τὸ ἀρεστὸν.

CAP. XVIII.

(*a*) ET manserunt.] *Alii*, καὶ κατέπαυσαν ἐκεῖ. αὐτοὶ ὄντων ἐν τῷ οἴκῳ μιχὰ, καὶ αὐτοὶ ἐπέγνωσαν τὴν φωνὴν, & quieverunt ibi. Cum ipsi essent in domo Micha, & ipsi agnoverunt vocem. (*b*) Quiescens.] ἡσυχάζουσα. *Vix videtur referri posse ad id quod proxime antecedit*, κρίσεις σιδωνίων, *nisi intelligamus, judicium, id est, morem Sidoniorum, fuisse quietum, ac tranquillum, similemque in hac civitate fuisse. Sed potest facile referri ad civitatem, aut terram. Cetera bene hebræo respondent. In aliis est*, ἡσυχάζοντα (al. ἡσυχάζοντας) ἐν ἐλπίδι, καὶ μὴ δυνάμενοι λαλῆσαι ῥῆμα ἐν τῇ γῇ, κληρονόμος θησαυροῦ ὅτι μακρὰν εἰσιν ἀπὸ σιδῶνος, καὶ λόγος οὐκ ἦν αὐτοῖς μετὰ συρίας, quiescentem (*al.* quiescentes) in spe, & non potentes loqui verbum in terra, possessor thesauri, quoniam longe sunt a Sidone: & verbum non erat eis cum Syria:

quæ non cohærent (*c*) Quod pretiosum.] *Hoc enim videtur significare*, ἔντιμ@, *quod magni ponderis ac pretii esset, atque apte respondet hebræo*, τὴν κτῆσιν αὐτοῦ τὴν ἔνδοξον, possessionem suam honoratam. (*d*) Apponentur.] *Alii*, προσθήσεις, appones: *& videtur subintelligi*, ad patres tuos, *aut*, ad populum tuum. *Valet enim*, perdes. *Vide primo Reg. cap.* 27. (*e*) Rahab.] *Schol.* 70. τῷ οἴκῳ ῥαὰβ. domus Rheob. *Theodoretus*, ῥιχὰβ, Rhichab. (*f*) Filius Manasse.] *Alii*, υἱὸς, filii, *quæ in re sæpe discrepat Vaticanus a ceteris. Apud Theodoretum autem est*, ἰωναθὰν υἱὸς μανασσῆ, υἱὸς γηρσὼμ υἱοῦ μωυσῆ, Jonathan filius Manasse filii Gersam filii Moysi. *Vulgata*. Jonathan filium Gersan filii Moysi. *Sed nostræ, & ceteris græcis convenit cum hebræo, & chaldæo.*

CAP. XIX.

(*a*) ET ivit ab eo.] *Non multo aliter vulgata. In aliis est*, καὶ ὠργίσθη αὐτῇ, & *S. Hieronymus in Michæam c.* 5. & irata est ei concubina sua. (*b*) Manserunt.] ηὐλίσθησαν. *Alii*, ὕπνωσαν, dormierunt, pernoctarunt. (*c*) Instrue.] στήρισον, *aut, ut alii*, στήρισόν. *In quibusdam vero est*, ἐξαπατᾷ αὐτὸν, & fallebat, ac lactabat eum: *quod non longe abest ab hebræo.* (*d*) venerunt usque Jebus.] *Alii*, αὐτοὶ κατὰ ἰεβοὺς, ipsi juxta Jebus. (*e*) Cum pueris tuis.] *Sic fere hebræus. In aliis est*, τοῖς δούλοις σου, servis tuis. (*f*) Ipsi autem.] *Compl.* αὐτῶν δὲ ἀγαθυνθέντων τῇ καρδίᾳ αὐτῶν. Cum ipsi exhilarati essent corde suo. (*g*) Et partitus est eam in duodecim membra.] *In aliis*, καὶ ἐμέλισεν αὐτὴν κατὰ τὰ ὀστᾶ αὐτῆς εἰς δώδεκα μερίδας, & divisit eam secundum ossa ejus in duodecim partes. (*h*) Neque visa est.] *Est hebraismus usitatus etiam apud LXX. ut fœmininum pro neutro ponatur.*

CAP. XX.

(*a*) HUmiliaverunt.] *In aliis*, ἐταπείνωσαν, καὶ ἐνέπαιξαν αὐτῇ, humiliarunt, & illuserunt in eam: *quæ duæ videntur ejusdem dictionis hebraicæ interpretationes.* (*b*) Fervorem & ruinam.] ζέμα, καὶ ἀπόπτωμα. *Ei videntur significare insufstatum quendam excessum libidinis, & furoris. In hebræo etiam sunt duæ dictiones significantes scelus, & fœditatem. In aliis autem græcis codicibus tantum est*, ἐποίησαν ἀφροσύνην, fecerunt imprudentiam, *aut*, impudentiam. ζέμα, nomen mere Hebraicum, quod reperitur et *Ezech.* 16. *Hier.* ibi exponit dicens immunditiem execrabilem ac sceleſtam. Hic vero nefas, & alibi scelus: quod hodie retinuerunt plerique interpretes. Ezech. bi LXX reddunt vocabulo ἀνομίας. Rabbi *David*, significationem habet abominandæ & operis mali. In tractatu de cultu falso exponitur אשתגוג concilium peccantium sive peccatorum; usus est etiam *Theodotio*, sed nescio ubi. Ipse autem ζέμμα scribit, μ, geminata, vide Cadmum meum, &c. (*c*) Viginti tria millia.] *In aliis*, εἴκοσι καὶ πέντε, viginti & quinque. & vulgata, *sed in hebræo viginti & sex.* (*d*) Vir trahens gladium.] *Ita hebræus. In aliis est*, ἀνδρῶν σπωμένων ῥομφαίαν, virorum ducentium gladium. (*e*) Si adjiciamus.] *In aliis est in numero singulari*, εἰ προσθῶ, &c, *& multæ aliæ vocum varietates, quas omnes non est visum necessarium indicare.* (*f*) Holocaustoses, & consummatas.] ὁλοκαυτώσεις καὶ τελείας. *Vide etiam cap. sequenti. Alii*, ὁλοκαύτωμα σωτηρίου, holocaustoma salutaris. *Vulgata*, holocausta, atque pacificas victimas. (*g*) Fratres nostros.] τῷ ἀδελφῷ μου, ἢ κοπάσω, fratris mei, an quiescam? (*h*) Evacuemus.] κενώσωμεν. *Alii*, ἐκσπάσωμεν, avellamus, extrahamus. (*i*) Maraagabe.] *Sunt duæ dictiones hebrææ coagmentatæ, quæ significant*, a Gramineto Gabaa, *aut*, ab occidente Gabaa (*quod respondet vulgata*) aut a planitie. *Et in multis græcis libris est*, ἀπὸ δυσμῶν τῆς γαβαὰ, *quod & a planicie, & occidente potest significare.* (*k*) Pugnæ.] τῆς μάχης. *Videtur rectius, quam quod in aliis*, μάχαιρα. *Non enim signum constitutum erat gladius, sed fumus.* (*l*) A Nua.] *Abest hæc dictio a Compl. est tamen in hebræo. & significat aut certum locum, aut requietem: quare in vulgata est*, nec erat ulla requies morientium. (*m*) Methla.] *In aliis*, ἑξῆς, consequenter. *Sed in nostra est vestigium dictionis hebraicæ, quæ significat perfectionem: & a nobis accipitur de virili ætate. Quare vulgata*, a viris usque ad jumenta.

CAP. XXI.

(*a*) FActa est hæc.] *Est hebraismus, ut alibi dictum est. Compl.* γέγονε τοῦτο, factum est hoc. (*b*) Requireretur.] *Hoc, visum significare hoc loco illud*, τῷ ἐπισκεπῆναι, *quasi in recognitione & numeratione desit.* Quis non ascendit.] τίς οὐκ ἀνέβη. *In aliis*, τίς ὁ μὴ ἀναβάς. Quis est qui non ascendit. (*d*) Superstitibus iis, qui residui sunt.] τοῖς περισσοῖς, τοῖς καταλειφθεῖσιν. *Videntur duæ interpretationes. Nam illud*, τοῖς περισσοῖς, *abest a ceteris. Quod autem sequitur*, εἰς γυναῖκας, *valet*, ad hoc, ut possint habere uxores. (*e*) Quis unus.] *Longe propius ad hebræum, quam quod est in aliis*. τίς μία τῶν φυλῶν, quæ una tribuum. (*f*) Gladii.] *In aliis additur*, καὶ τὰς γυναῖκας, καὶ τὸν λαὸν, & mulieres, & populum. (*g*) Et dixerunt hæreditas superstitum.] *Aptissime ad hebræum: id est*, hæreditas sit eorum, qui evaserunt. *Alii* καὶ τοῖς ἔσαι κληρονομία διασεσωσμένη, & quomodo erit hæreditas incolumis. *Compl.* καὶ εἶπον, κληρονομία διασωζομένη, & dixerunt, hæreditas incolumis. (*h*) Austro.] *In Compl. additur*, τῆς λιβάνου, *quod neque vulgatæ, neque hebræo respondet.* (*i*) Misericordiam facite nobis ipsis, quoniam non cepimus.] *Sic fere hebræus. Alii*, ἐλεήσατε αὐτοὺς, ὅτι οὐκ ἔλαβον, misereremini eorum: quoniam non cepit. (*k*) Sicut Sors, deliquistis.] ὡς κλῆρ@, ἐπλημμελήσατε. *Vulgata*, a vestra parte peccatum est. *Alii*, ὅτι οὐχ ὑμεῖς ἐδώκατε αὐτοῖς, ὡς καιρὸς ἐπλημμελήσατε, quoniam non deliquistis: *id est, quoniam timuistis, ne contra jusjurandi religionem delinqueretis. Compl.* κατὰ τὸν καιρὸν ὃν ἐπλημμελήσατε, secundum tempus quo deliquistis, *non longe ab hebræo. Et alibi autem notatum est, quod in aliis exemplaribus est*, καιρὸς, *in Vaticano esse*, κλῆρ@.

RUTH

RUTH.

CAP. I.

(a) Quia est mihi substantia.] *Nomen*, ὑπόστασις, *sumi interdum pro spe alibi notabitur. Sunt autem hæc dicta quasi per quandam doloris plenam ironiam: vult enim significare, nullam superesse spem. Apud Theodoretum legitur*: ὅτι οὐκ ἔτι μοι ὑπόστασις, non ultra mihi spes. (b) Ne occurrat mihi.] *Vulgata*, ne adverseris mihi, *Theodoretus*, μή μοι γένοιτο. Absit a me.

CAP. II.

(a) Rependat.] *Sic etiam hebræus. Theodoretus autem*, ἀποτίσαι σοι, rependat tibi. (b) Ego ero.] *Compl.* ἐγὼ οὐκ ἔσομαι. ego non ero, quæ non sum similis unius puellarum tuarum. (c) Reliquit.] *Vulgata*, [...] *Valet autem*, fecit superesse reliquias; *quemadmodum etiam paulo* [...] dedit ei, quæ reliquerat, *id est*, dedit ei reliquias, quas servarat. (d) Et portantes portare ei.] *Hæc absunt a Compl. ut etiam a vulgata.* (e) Et triticorum.] *Compl.* καὶ τὸν θερισμὸν τῶν πυρῶν, & messem triticorum.

CAP. III.

(a) Pedes ejus.] *In aliis additur*, καὶ ἐκοιμήθη, *aut ut in Compl.* καὶ ἐκάθευδεν, & dormivit.

CAP. IV.

(a) Locutus est.] *Compl.* εἶπεν, dixerat. (b) Quæ data est ipsi Noemin reversæ.] *Videtur esse formula certa verborum, qua utebantur redemptores, id est, qui ob propinquitatem jus habebant vendicandi, & acquirendi sibi aliquid. In aliis est*, ᾧ ἀπέδοτο (*Compl.* ὃν ἀπέδοτο) νοεμὶν ἡ ἐπιστρέψασα, cui (*Compl* quem) vendidit Noemin, quæ reversa est. *Et respondet hebræo, si absit illud*, cui, *&* quem: *ut cohæreat hoc modo cum antecedentibus*, partem agri vendidit Noemin. (c) Et fecerunt.] *Compl. & Theodoretus*, καὶ ποιῆσαι, & faciat. (d) Bethleem.] *Apud Theodoretum sequitur*, παρὰ πᾶσιν ἀνθρώποις ἀοίδιμον, apud omnes homines celebre: *quæ tamen absunt ab hebræo* (e) Quod dabit.] *Ita etiam hebræus. Compl. autem & Theodoretus*, ἐκ τοῦ σπέρματός σου δῴη, ex semine tuo det.

REGNORUM. LIB. I.

CAP. I.

(a) Homo fuit.] *In aliis est*, καὶ ἐγένετο ἄνθρωπος εἷς, & fuit homo unus. *Interp. Origenis habet duas lectiones*, erat vir unus, *&*, erat vir quidam: *ac priorem consentientibus etiam hebræis magis probat.* (b) In Nasib Ephræm.] *In aliis*, ἐν νασὶβ *Compl.* υἱοῦ σοὺφ ἐξ ὄρους ἐφραίμ, filii Soph de monte Ephraim, *quod in vulgata*, filii Suph Ephratæus. *Multæ* [...] *semper in his propriis nominibus varietates: quæ omnes indicari nullo* [...] *possunt* (c) Et filiis ejus.] *In aliis additur*, καὶ ταῖς θυγατράσιν αὐτῆς, & [...] ejus. (d) Unam.] *In Compl. additur*, κατὰ πρόσωπον, *quod in vulgata* [...] tristis: *quasi diceret*, demissa facie. *Dictionem tamen hebræam* facierum [...] *interpretantur electam, & honoratam. Quæ autem sequuntur*, quia non e[...] ei filius, *sunt etiam in Compl. sed absunt a vulgata, & hebræo.* (e) Quia [...] dederat ei Dominus filium, secundum tribulationem ejus, & secundum [...] tribulationis ejus: & tristabatur propter hoc.] *Interp. Origen.* [...] *homil. unica ex hoc loco hæc tantum refert.* Tum deinde refert scriptura, [...] contristata est Anna; quod cum acceperit Fenenna plurimas portio[...] cum filiis; ipsa unam solam acceperit partem; & quia hoc dolore per[...] templum Domini ingressa defleverit, *&c. In Compl. autem hoc loco* [...] *leguntur*, καὶ παρώργισεν αὐτὴν ἡ ἀντίζηλος αὐτῆς καὶ γε παροργισμῷ διὰ τὸ [...] αὐτὴν & irritabat eam æmula ejus etiam irritatione, eo quod sper[...] eam: *quæ in collatis vetustis codicibus non sunt inventa: sed respon*[...] *hebræo, & eodem fere modo leguntur apud S. Joannem Chrysost. in hom. de fide Annæ*, καὶ παρώργισεν αὐτὴν ἡ ἀντίζηλος αὐτῆς παροργισμῷ ἐξουθενοῦσα αὐτήν, *& similia quædam videntur indicari a Theodoreto in canticum ad ea verba*, Dilatatum est os meũ super inimicos meos. *itemque a Diodoro Tarsensi.* (f) Et dixit ei: Ecce ego domine. Et dixit ad eam] *Hæc absunt a Compl. ut* [...] *vulgata.* (g) Et stetit coram Domino.] *Pro his in Compl. est*, καὶ μετὰ τὸ [...], & postquam biberant. (h) Sacerdos.] *In aliis additur*, ἐκάθητο, sede[...]. (i) Adonai Domine Eloe Sabaoth.] *Ita etiam in aliis, nisi quod habent*, [...] *Sed Compl. habet tantum*, κύριε σαβαώθ, *& vulgata*, Domine exerci[...]tuum. (k) Mei.] *In Compl. additur*, καὶ μὴ ἐπιλάθῃ τῆς δούλης σου, *quod vulga*[...], nec oblitus ancillæ tuæ. (l) Virorum.] *Sic hebræus. Alii*, ἀνδρὸς, viri. (m) Et vinum, & inebriamentum non bibet.] *Hæc videntur agnosci etiam* [...] *Theodoreto q. 5. Absunt tamen a Compl. ut a vulgata.* (n) Puer.] *Dictio*, [...], *in uno vetusto codice, & in Compl. non est, quemadmodum neque* [...] *vulgata: habetur tamen in ceteris vetustis, & apud Philonem, de ebrieta*[...], *& apud S. Chrysost. in homilia de fide Annæ, & hom. 15. in Acta Apost.* (o) Tuum.] *In Compl*, ἀπὸ σοῦ, *a te.* (p) Dura dies.] *Ita & alius liber* [...], *& Philo ibidem. In aliis libris, & apud S. Chrysost. est*, ἐν σκληρᾷ ἡμέρᾳ, in dura die. (q) Tuam.] *Compl. addit*, εἰς πρόσωπον, in faciem: *neque* [...] *ab hebræo.* (r) In filiam pestilentem.] *Theodotio*, ὡς μίαν τῶν ἀπαι[...]: tanquam unam indisciplinatarum. (s) Meæ.] *In aliis additur*, [...] ἀθυμίας μου, & ex multitudine mœroris mei: *quod non abhor*[...] *ab hebræo.* (t) Extendi.] ἐκτέτηκα *propius ad hebræum, quam quod in a*[...], extabui. (u) Invenit.] *Compl.* εὕροι, inveniat. (x) Deo Sabaoth.] *Compl.* παντοκράτορι, omnipotente. *A vulgata, & hebræo utrumque abest.* (y) Suo.] *In Compl. sequitur*, οὐκ ἀναβήσομαι, non ascendam: *quæ tamen absunt ab hebræo: sunt enim supplenda cogitatione.* (z) Quod exiit ex ore tuo.] *Ita etiam Compl. sed vulgata ex hebræo*, verbum suum. (aa) Trienni.] τριετίζοντι. *Theodoretus q. 5.* obtulit eum Deo, & cum eo vitulum ejusdem ætatis. *Vulgata ex hebræo*, in vitulis tribus. (bb) Et adduxerunt coram Domino, & mactavit pater ejus sacrificium, quod faciebat a diebus in dies Domino.] *Pro his in Compl. est* καὶ προσήγαγον τὸ παιδάριον, καὶ ἔσφαξαν τὸν μόσχον, & adduxerunt puerum, & jugularunt vitulum. *In aliis libris conjunguntur utræque lectiones, sed in hac secunda pro* προσήγαγον, *&* ἔσφαξαν, *est*, προσήγαγε, *&*, ἔσφαξε, adduxit & jugulavit: *ut appareat coagmentatio quædam. Vulgata ex hebræo*: Et immolaverunt vitulum, & obtulerunt puerum Heli. Et ait. (cc) Tecum cum orarem.] *Compl.* ἐν τούτῳ προσεύξασθαι, in hoc ut orarem. (dd) Et dixit.] *Alii*, καὶ ηὔξατο. (*Compl.* καὶ προσηύξατο) ἄννα, καὶ εἶπεν, *quod vulgata*, & orauit Anna, & ait. *Itemque Interp. Orig.*

CAP. II.

(a) Confirmatum est.] *Ita etiam S. August. 17. de civitat. cap. 4. ubi totum hoc canticum recitat, & magna ex parte explanat. Int. Origen.* Exultavit cor meum. (b) Lætata sum.] *Ita idem S. Aug. & alii multi. In quibusdam est*, ὅτι εὐφράνθην, *& Int Orig* quia lætata sum. (c) Salute.] *Sic etiam liber vetus manuscriptus, in quo cum multiplici psalterio est etiam hoc canticum, & græcum latinis characteribus scriptum, & præterea versum ex græco. In aliis est, & apud Theodoretum in hoc canticum*, ἐν σωτηρίῳ σου. *& S. August. & Int. Origenis*, in salutari tuo. (d) Excelsa] *Ita S. Aug. & S. Cyprianus ad Novatianum, licet 3. testim. habeat*, neque loquamini elata. *Nec plura refert Int. Origenis. In aliis codicibus additur*, ὑπεροχὴν, *& ita habet Eusebius ad Marinum, itemque Diodorus Tarsensis explanans hunc locum, & Theodoretus in hoc canticum, itemque liber manuscriptus, de quo diximus: in quo in latina versione est*, excelsa eminentia. (e) Non procedat.] *Alii*, μὴ ἐξελθέτω. *Et S. Cypr. lib. 3. test.* & non procedat magniloquentia: *ad Novatianum*, & ne exeat. *S. August.* neque procedat magniloquium. *Interp. Origenis interdum*, nolite multiplicare mala, neque exeat maliloquacitas de ore vestro: *quamvis paulo post pro* mala, *habeat*, excelsa, *& pro* maliloquacitas, magniloquium. (f) Scientiarum.] *Ita fere omnes. Liber ille manuscriptus habet gnoseos, & latine*, scientiæ. *Int. Origenis interdum*, quia fortis in scientia Dominus, *interdum vero*, quia fortis scientiarum Dominus. *Et potuit illud*, fortis, *esse ex Aquilæ interpretatione.* (g) Et Deus præparans adinventiones suas.] *Sym.* καὶ οὐκ εἰσὶ παρ' αὐτῷ προφάσεις, & non sunt apud eum prætextus, & excusationes. *Int. Orig.* & non emendaverunt excusantes. (h) Arcus potentium infirmatus est.] τόξον δυνατῶν ἠσθένησε. *S. August. habuit initio*, arcum potentium fecit infirmum: *sed paulo post habet ut nos, & explanat: itemque int. Origenis: & S. Cyprianus, lib. 3. test.* invalidus factus est arcus. (i) Pleni.] *Symm. & Theodotio*, κεχορτασμένοι, saturati. (k) Minorati sunt.] ἠλαττώθησαν, *& probat istam versionem, quamvis minus latinam, S. Aug. Schol.* ἀντὶ τοῦ ἐμισθώθησαν, locaverunt se. *Aquila*, συνετρίβησαν, contriverunt se. (l) Transierunt terram.] *Sic S. August. & liber ille manuscriptus. quod græce est*, παρῆκαν γῆν. *Symm.* ἀνενδεεῖς ἐγένοντο, abundantes facti sunt. *Interp. Orig. hæc refert ex hoc loco*, saturati panibus deducti sunt ad servitutem: esurientes dereliquerunt, usque quo sterilis peperit septem. (m) Ut sedere faciat] *Ita fere hebræus. In quibusdam codicibus & apud Theodoretum est*, τοῦ καθίσαι αὐτόν. *S. Cypr. lib. 3. testim.* Et sedere eum facit cum potentibus populi. *S. Aug.* ut collocet eum cum potentibus populi sui. *Liber ille manuscriptus*, ut sedere eos faceret cum potentibus seculi. (n) Suum.] *Disputat S. Aug. quomodo illud*, αὐτοῦ, *possit significare* suum, *&* ejus. (o) Prudens] *Ita S. Aug. quod græce*, ὁ φρόνιμος ἐν τῇ φρονήσει αὐτοῦ. *Theodoretus* ὁ σοφὸς ἐν τῇ σοφίᾳ αὐτοῦ. *& Lucifer pro S. Athanasio*, sapiens in sapientia sua, *itemque liber ille manuscriptus. A Compl. absunt hæc omnia usque ad illud*, Dominus ascendit in cœlos, *sicut etiam a vulgata.* (p) Terræ.] *Sic Eusebius, lib. 4. de Euang. demonstr. & hebræus. In aliis codicibus & apud Theodoretum hic, q. 5. in manuscriptis & in explanatione hujus cantici additur*, δίκαιος ὤν. *Et S. Aug.* quia justus est, *itemque liber ille manuscriptus.* (q) Et dat.] *Ita etiam S. Aug. Alii & Theodoretus*, καὶ δώσει, & dabit. (r) Et reliquit.] *In aliis* καὶ κατέλιπον & reliquerunt, *absunt autem ab hebræo, usque ad illud*, & abiit. *In Compl. autem sunt & illa præterea*, καὶ προσεκύνησαν τῷ κυρίῳ, & adoraverunt Dominum. (s) Faciei Domini coram Heli.] *Compl.* τῷ κυρίῳ πρὸ προσώπου ἠλί, Domino ante faciem Heli. (t) Percutiebat.] *Propius ad hebræum, quam quod est in aliis*, καθίει, *aut*, καθῆκεν, mittebat. (u) Et sume.] *Sic hebræus. Alii*, καὶ τότε λάβε, & tunc sume, *vel*, καὶ τότε λήψῃ, *& tunc sumes.* (x) Ephod Bad.] *Abest dictio*, Bad, *a Compl. quæ tamen est in hebræo: & de ea S. Hieronym. ad Fabiolam. Theodoretus quæst. 7. ex Aquila*, ἐπένδυμα ἐξαίρετον, superindumentum insigne, selectum. *Schol. ex Symm.* ἐφὼδ λινοῦν, καὶ ἐφεστρίδα μικρὰν, Ephud lineum, & palliolum parvum (y) Filius Israel.] *In Schol. hæc adduntur*, καὶ ὡς ἐκοιμῶντο μετὰ τῶν γυναικῶν τῶν παρεστηκυιῶν παρὰ τὴν θύραν τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου, & quomodo dormiebant cum mulieribus

bus assistentibus ad januam tabernaculi testimonii: *nec multo aliter in Compl. videturque hic locus agnosci a Theodoreto. q. 16.* (z) Non filii.] *Alii repetunt*, μὴ, non filii, non: *quæ repetitio abest ab hebræo.* (aa) Nolite facere ita, quoniam non bonæ auditiones, quas ego audio.] *Hæc absunt a Compl. & videntur esse altera interpretatio ejusdem sententiæ.* (bb) Ibat.] *Alii*, ἐπορεύετο, καὶ ἐμεγαλύνετο, ibat, & fiebat magnus. (cc) Revelans revelatus sum.] *Sic S. August. q. 17. de civit. c. 5. quod græce est*, ἀποκαλυφθεὶς ἀπεκαλύφθην, *idest*, revelans revelavi me. *Lucifer pro S. Athanasio*, manifeste ostendi me. *Nos autem libentius sequimur S. August. cujus versio valde tenax verborum est.* (dd) Ignis.] τοῦ πυρὸς, *id est, ex sacrificiis: atque ita habet S. August. Lucifer vero*, omnia frumenta filiorum Israel. *Ut videatur legisse*, πυρῶν. (ee) Benedicere de primordio.] ἐνευλογεῖσθαι ἀπ' ἀρχῆς. *Et sic hebræus: nec multo aliter Lucifer*, ut benediceres eos a primordio. *Alii & Theodoretus habent*, ἀπαρχῶν, *& S. August.* benedicere primitias. *Schol.* τοῦ πιαλεῖσθαι ὑμᾶς. ut impinguaretis vos. (ff) Quoniam tantum.] ὅτι ἀλλ' ἢ, *& sic sæpe librarius Vaticanus, præsertim in his Regnorum libris. Compl. habet tantum*, ὅτι. *& Lucifer*, quoniam qui honorificant me. *S. August. habet tantum*, sed, *& Theodoretus*, ἀλλ' ἢ. (gg) Et qui spernit me, honore privabitur.] καὶ ὁ ἐξουθενῶν με, ἀτιμωθήσεται. *S. Ambros. de paradiso cap. xv.* & contemptor mei honore privabitur. *Lucifer*, & qui spernit me, ad nihilum redigetur. *Compl. & Theodoretus*, καὶ οἱ ἐξουθενοῦντές με ἐξουθενωθήσονται. *S. August.* & qui spernit me, spernetur, *itemque S. Cyprianus de oratione Dom. & de Zelo.* (hh) Patris tui.] Ita *S. August. & Lucifer. Theodoretus autem addit*, καὶ ἐπιβλέψεις, (*al.* ἐπιβλέψει, *& ita Compl.*) τὸ κραταίωμα ὢν ἐν πᾶσιν οἷς ἀγαθύνει τὸν ἰσραήλ. Et aspicies firmamentum ὢν in omnibus, quibus benefaciet Israel. *Et multa affert, cur*, ὢν, *intelligi debeat is, qui vere est Deus;* κραταίωμα *autem, sacerdotium, quod secundum ordinem Melchisedec. In Scholio inserto ad finem hujus capitis in codice Silertio primum ista ponuntur*, καὶ ἐπιβλέψει κραταίωμα ὤν, *&c. deinde adjungitur*, ὁ γὰρ μετὰ πάσης, φησὶ, πάντοτε ἰσχύος ὢν δοκιμάσει τίνι τρόπῳ προσήκει κατὰ τὸ δέον ἄγεσθαι τὸν λαόν. Ἀκύλας, καὶ ἐπιβλέψει ἀντίζηλον κατοικητηρίου ἑβδομήκοντα, καὶ Θεοδοτίων, καὶ ἐπιβλέψει κραταίωμα ὤν, *&c.* Nam qui, inquit, cum omni semper virtute est, judicabit, quo modo decebat juxta id quod conveniens est, deduci populum. Aquilæ: & aspicies æmulum habitaculi. lxx. & Theodotionis, & aspicies firmamentum, ὤν, *&c. In alio scholio affertur ex Symmacho*, καὶ ὄψει θλῖψιν κατοικήσεως ἐν παντὶ ᾧ εὐεργετήσει ἰσραήλ, & aspicies tribulationem habitationis in omni in quo bene fiet Israel. *Fieri potest, ut* ὤν, *sit vestigium dictionis hebrææ, quæ significat habitaculum, &* κραταίωμα, *hoc loco significet quasi violentam occupationem, sicut paulo ante in hoc capite*, κραταιῶς, *significavit, violente: atque ita idem valebit hæc interpretatio, atque illa Aquilæ, & Symmachi. In Compl. est*, καὶ ἐπιβλέψει κραταίωμα ναῶν, *atque ita vertunt*, & aspiciet firmamentum templorum. *Sed fortasse istud*, ναῶν, *est similiter vestigium ejusdem dictionis hebraicæ.* (ii) Non exterminabo.] *Abest illud*, non, *a S. August. & a Lucifero, quemadmodum & a nonnullis græcis codicibus*, οὐκ. *In Compl. est*, καὶ ἄνδρα ὃν ἐκ ἐξολοθρεύσω σοι ἀπὸ τοῦ θυσιαστηρίου μου, ποιήσω ἐκλείπειν τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, & virum, quem non exterminabo tibi ab altari meo, faciam deficere oculos ejus. *Cujus lectionis sunt etiam expressa vestigia in aliis libris. Nostra satis respondet hebræo; nisi quod hebræus, pro*, oculus ejus, *&*, anima ejus, *habet*, oculi tui, anima tua. [καὶ ἀναστήσω.] *Diodorus Tarsensis.* ταῦτα δὲ ἁρμόττει ἀνθρώπων μὲν οὐδενὶ, μόνῳ δὲ τῷ κυρίῳ ἡμῶν ἰησοῦ χριστῷ, ὃς ἀρχιερεὺς ἡμῶν κατὰ τὸ ἀνθρώπινον ὠνομάσθη. ἔχοντες γὰρ, φησιν, ἰησοῦν τὸν ἡμῶν ἀρχιερέα μέγαν διεληλυθότα τοὺς οὐρανούς. καὶ πάλιν. οὐ γὰρ ἔχομεν ἀρχιερέα μὴ δυνάμενον συμπαθῆσαι ταῖς ἀσθενείαις ἡμῶν. Hæc autem nulli hominum conveniunt, sed soli Domino nostro Jesu Christo, qui summus Pontifex noster secundum humanitatem dictus est. Habentes enim, inquit, Jesum summum Pontificem nostrum, qui intravit in cælos. Et rursus, Non enim habemus Pontificem qui non possit affici sensu infirmitatum nostrarum. (kk) Christo meo.] *Ita etiam S. August. & convenit cum vulgata, & hebræo. In aliis est*, τῶν χριστῶν μου. Christis meis. *Et S. Cyprianus l. 1. testim.* in conspectu Christorum meorum. *Ita etiam habet Theodoretus, q. 10. in codicibus manuscriptis: & multa in hunc locum affert, quorum nonnulla referuntur in commentariis ex Diodoro Tarsensi. Schol.* τῶν χριστῶν μου. χριστοὺς δὲ αὐτοὺς κέκληκε τοὺς ἱεροὺς ἀποστόλους, καὶ τοὺς τὴν ἐκείνων διαδεξαμένους διδασκαλίαν. ἐκεῖν ἡ πρόρρησις κυρίως μὲν ἁρμόττει τῷ σωτῆρι χριστῷ, κατὰ δὲ τὴν ἱστορίαν τῷ σαδὼκ, ὃς ἐκ τοῦ ἐλεαζάρου κατάγων τὸ γένος, τὴν ἀρχιερωσύνην διὰ τοῦ σαλομῶν ἐδέξατο. Christis meis. Christos autem vocat Sanctos Apostolos. Et qui eorum susceperunt doctrinam. Prædictio igitur proprie convenit salvatori Christo, secundum historiam autem Sadoc, qui genus deducens ab Eleazare summum sacerdotium accepit a Solomone. (*ll*) Omnibus diebus.] *Theodoretus ibid.* Istud, πάσας τὰς ἡμέρας, non convenit hominibus mortalibus breve tempus viventibus. *Libuit hunc locum afferre, quoniam in versione latina valde est corruptus.* (*mm*) Veniet adorare ei obolo argenti.] *Sic S. August. Compl. habet*, ἐν ὀβολῷ ἀργυρίου, καὶ ἐν ἄρτῳ ἑνί. *Et S. Cyprianus lib. 1. test.* in obolo pecuniæ, & in pane uno. *In codice Theodoreti Sirletio est hoc loco insertum hujusmodi Scholion Theodori.* Ad quem, inquit, tantum erit eorum, qui ex genere tuo, discrimen, ut qui ex iis remanserint, multa cum reverentia ad eum sint accessuri, & ei tanquam sacerdoti, oblationes allaturi. Hoc enim est, προσκυνῆσαι αὐτῷ ἐν ὀβολῷ ἀργυρίου, καὶ ἐν ἄρτῳ ἑνί. (*nn*) Ad unam sacerdotiorum tuorum.] ἐπὶ μίαν τῶν ἱερατειῶν σου, *id est*, ad unam partium sacerdotalium tuarum. *S. August.* in unam partem sacerdotii tui: *& testatur nonnullos esse interpretatos*, sacrificii tui.

CAP. III.

(*a*) ANtequam.] *In hebræo dictio, quæ significat*, antequam, *valet etiam*, nondum: *quare hoc etiam modo posset accipi hic, consentiente etiam Theodoreto, pro*, nondum instructa erat, *ut paulo post.* Et Samuel antequam cognosceret, *pro*, Samuel nondum cognoscebat. (*b*) Esset instructa.] ἐπισκευασθῆναι. *Theodoretus q. 11.* κατασκευασθῆναι, *eodem sensu: putatque significari, ante mediam noctem: nam media nocte apparabatur lucerna injecto oleo. Compl. habet*, πρὶν ἢ καταζβεσθῆναι, antequam extingueretur. *Scholium insertum codici Theodoreti Sirletio:* Nunquid forte recte dicunt ij qui spectant ad editionem Aquilæ, & Symmachi, dicentium πρὶν σβεσθῆναι; Aquila, καὶ λύχνος τοῦ θεοῦ πρὶν σβεσθῆναι, & lucerna Dei antequam extingueretur. Symmachus, οὔπω ἐσβέσθη, nondum extincta erat. (*c*) Filiorum ejus.] *In aliis libris sequitur*, αἷς ἔγνω, quas novit. *Lucifer pro S. Athanasio habet* propter iniquitatem filiorum ejus, quam ego scio. (*d*) Et neque sic.] οὐδ' οὕτως. *Compl.* καὶ οὐχ οὕτως, & non sic, *& fortasse subintelligendum, & non* sic erit, sicut illi putant. Juravi enim, *&c. Lucifer.* Et nunc sic juravi domui Heli. (*e*) Et creditus est.] *Pro his usque in finem, in Complut. sunt tantum hæc*, ἐν σηλῶ κατὰ ῥῆμα κυρίου. In Sylo juxta verbum Domini. *At cetera ista*, Et creditus est Samuel propheta (*aut, ut alii libri*) εἰς προφήτην, in prophetam) esse Domino in omnem Israel, ab extremis terræ & usque ad extrema, *videri possunt alia interpretatio præcedentis sententiæ*, & cognoverunt omnis Israel, *&c. Sed postrema*, Et Heli senex valde, *&c. referuntur etiam a Lucifero ibidem.*

CAP. IV.

(*a*) IN diebus illis.] *Ita etiam Lucifer pro S. Athanasio. Complut.* καὶ ἐγένετο ῥῆμα σαμουὴλ πρὸς πάντα ἰσραήλ, *quod in vulgata est in extremo præcedentis capitis.* Et evenit sermo Samuelis universo Israeli. (*b*) Deficere nos fecit.] *Sic Lucifer. Videtur enim illud*, ἔπταισεν, *sumptum esse transitive more hebraico. Compl.* διατί ἄρα ἔθραυσεν. Quare igitur quassavit. (*c*) E medio.] *Complut.* ἐν μέσῳ, in medio: *& sic Lucifer. Vulgata*, & veniat in medium nostri. (*d*) Insidentis Cherubim.] καθημένου χερουβίμ. *Lucifer*, ubi sedebat Cherubim. *Compl.* κυρίου τῶν δυνάμεων, οὗ ἐπεκάθηντο τὰ χερουβὶμ, Domini virtutum ubi insidebant Cherubim. (*e*) Quis clamor magnus hic.] *Complut.* τίς ἡ φωνὴ τοῦ ἀλαλαγμοῦ τούτου ἡ μεγάλη αὕτη; Quæ est vox magna hujus jubilationis hujus? (*f*) Talis.] *Est hebraismus, & valet*, non est factum simile quid. *Compl.* ὅτι οὐ γέγονεν οὕτως, quia non fuit sic. (*g*) Firmorum.] στερεῶν. *Compl.* στερεωτέρων, firmiorum. *Theodoretus q. 13. habet in numero singulari*, τοῦ θεοῦ στερεοῦ τούτου οὗτός ἐστιν ὁ θεὸς ὁ πατάξας, Dei firmi hujus; hic est Deus qui percussit. (*h*) Ordinum.] *Id est, peditum descriptorum. Lucifer*, virorum. (*i*) Vestimenta ipsius discissa.] *Refert Theodoretus q. 43. Aquilam dixisse*, μανδύαν διερρηγμένην, mantellum laceratum. (*k*) Nonaginta.] *Compl. addit.* καὶ ὀκτὼ, & octo, *ut vulgata.* (*l*) Steterant.] ἐπανέστησαν, *dirigerant, aut quasi se exerxerant extra locum suum, aut suo amplius officio non fungebantur: hebræus habet*, stetit. *Compl.* ἐβαρύνθησαν, gravati erant. (*m*) Viginti.] *Ita vetusti codices: & sic Eusebius in Chronicis affirmat scripsisse LXX, & ita Lucifer. Sed in impressis græcis est*, τεσσαράκοντα, quadraginta, *quemadmodum etiam in vulgata.* (*n*) Ploravit.] *Compl.* καὶ ὤδινεν, & angustiata est: *vulgata*, incurvavit se. (*o*) Et in tempore suo moriebatur, & dicebant.] *Est locutio, quæ hoc significat*, dum ipsa moreretur, in ipso tempore mortis ejus dicebant ei mulieres. (*p*) Væbarchaboth.] *Compl.* ἰχαβὼθ, *quod propius accedit ad vulgatam.* Icabod. *Vide infra cap. 14. Nonnulla autem sunt hic in hebræo, & vulgata, quæ absunt etiam a Compl.* (*q*) Dixerunt.] *Compl.* εἶπεν, dixit. (*r*) In eo, quod capta est.] ἐν τῷ ληφθῆναι. *Compl.* διότι ἐλήφθη ἡ κιβωτὸς τοῦ θεοῦ, quoniam capta est arca Dei.

CAP. V.

(*a*) DAgon] *Sic & Lucifer. In aliis sequitur*, τῇ ἐπαύριον, *quod in vulgata est*, altera die. (*b*) Suam.] *Ita etiam Lucifer. In Compl. additur*, ἐπὶ τὴν γῆν, *quod in vulgata est*, in terra. (*c*) Et gravata est.] *Hæc usque ad*, Et factum est, *hoc eodem loco habentur apud Luciferum: sed in Compl. paulo post, ubi in vulgata.* (*d*) Sedibus eorum.] εἰς τὰς ἕδρας αὐτῶν, *nec multo aliter Aquila*, καὶ ἐπάταξεν αὐτοὺς ἐν ταῖς ἕδραις. *Symm.* καὶ ἐπάταξεν αὐτοὺς κατὰ τῶν κρυπτῶν. *Quod vulgata*, & percussit in secretiori parte natium. *Alii ex hebræo vertunt*, in locis altis, *aut*, in mariscis, *aut*, in constrictionibus. *Lucifer autem hic habet*, in domibus eorum: *licet paulo post eadem dictio græca apud ipsum quoque vertatur*, sedibus. (*e*) Et ambo vestigia manuum ejus super anteriora Amapheth singuli.] *Hæc & quæ sequuntur*, & ambo articuli manuum ejus ceciderant in limen, *sunt duæ interpretationes ejusdem sententiæ: quod facile ex hebræo, & vulgata constare potest. Illud autem* Amapheth, *aut, ut in aliis*, Aphethem, *est vestigium dictionis hebraicæ, quæ significat*, limen: *& in aliquo libro utrumque conjungitur*, τοῦ ἀμαφὲθ ἀφεθὲμ. *In Compl. autem est tantum*, τοῦ προθύρου. *Illud* singuli, ἕκαστος, *in aliis est*, ἕκαστον, unumquodque. *Lucifer videtur habuisse*, ἑκατὸν, *cum aliqua alia varietate. Ita enim inquit*, & ambo vestigia manus ejus ablata erant per partes centum. *Qui non animadverterunt conjunctas esse duas interpretationes, verisimile est putasse priore loco legendum esse*, ἴχνη τῶν ποδῶν, vestigia pedum, *quod est in Compl. & aliis libris. Theodoretus quæst: 13. ita hoc factum narrat*, Invenerunt eum postridie contritum, & extremis partibus privatum. (*f*) Et gravata est.] *Pro his usque ad illud*, Et viderunt. *In Compl. habentur ea quæ paulo superius indicavimus. Lucifer hoc loco hæc tantum refert*, Et gravata est manus Domini super Azotum, & induxit illis mures: & facta est confusio mortis magna in civitate. *Theodoretus eadem q. 13. videtur indicare non ante expullulasse mures, quam arca fuit relicta in agro: quod dicitur in sequenti capite.* (*g*) Quoniam sic.] *Ita hebræus, & subintelligendum est*, percussi sunt, *Lucifer*, quoniam sic est. *Compl.* ὅτι οὕτως γέγονεν αὐτοῖς, quoniam sic evenit eis. (*h*) Satrapas.] *Lucifer habet*, reliquos: *sed ex loco inferiore apparet hic etiam apud eum esse legendum*, regulos. (*i*) Civitati.] *Alii*, ἐν τῇ πόλει, *& Lucifer*, in civitate. (*k*) Sedes.] *Hæc sententia abest à Compl. ut a vulgata. Lucifer habet:* & ebullivit illis mures in sedibus: & fecerunt sibi Getthæi sedes pelliceas. *Theodoretus habet*, ἕδρας χρυσᾶς, sedes aureas: *pro quo inquit ceteros esse interpretatos*, καὶ διελύθησαν αὐτῶν αἱ ἕδραι, & undique resolutæ sunt eorum sedes: *quod vulgata*, & computrescebant partes extales eorum. (*l*) Ascalonem.] *Ita etiam Theodoretus, & Lucifer. Compl.* ἀκκάρων, *& vulgata*, Accharon. (*m*) Resideat.] καθίσάτω. *Alii*, ἀποκαταστηθήτω, *aut* ἀποκαταστάτω *& Lucifer*, reducatur. (*n*) Illic.] *Abest dictio ista à Lucifero, & Compl. sed non ab hebræo: à quo vicissim illa absunt*, ut intravit arca Dei Israel. (*o*) Percussi sunt in sedibus.] *Theodoretus eadem*

eadem q. 13. agnoſcit hoc eſſe ex lxx. addit autem Aquilā dixiſſe, τῷ τ φαγεδαίνης *ἐφάγειν ἕλκος*, laborarunt ulcere exedente, quod vocant Phagedænam: *Joſephum autem docuiſſe*, τὸ τ δυσεντερίας αὐτοῖς ἐξηγεῖσθαι πάθος. Symmach. *σειλύ... αὐτῶν αἱ ἕδραι*, ſedes eorum diſtolutæ ſunt. *In dyſenteriæ illos incurriſſe morbum: atque iſta, quomodo non diſcrepent inter ſe, accurate diſputat.*

CAP. VI.

(a) PRo cruciatu] *In noſtra eſt tantum*, τ βασάνε. *Sed uſitatum eſt hujuſmodi locis ſubintelligi*, ὑπὲρ *(ut hic habet Compl.) aut ſimile quiddam. In aliquo libro eſt*, τὸ τ βασάνε. *Uſi autem ſumus dictione cruciatus, imitati Luciferum, qui*, βασανίζειν, *ſolet interpretari*, cruciare. *Vulgata habet*, pro peccato. *Alii ex hebræo vertunt*, culpatorium, *id eſt, hoſtiam pro peccato, vel culpa.* (b) Manus ejus a vobis.] *Sic chaldæus: & videtur ſatis apta ſententia. Vulgata autem*, & tunc curabimini, & ſcietis, quare non recedat manus ejus a vobis. (c) Satraparum.] *Ita hebræus. Alii*, τῶν σατραπειῶν, provinciarum. (d) Et mures aureos.] *In Compl.* καὶ πέντε μύας χρυσοῦς, & quinque mures aureos. *Et in aliquo libro ſequitur*, ὁμοίωμα τῶν ἑδρῶν ὑμῶν, *καὶ ὁμοίωμα* τῶν μυῶν, ſimilitudinem ſedium veſtrarum & ſimilitudinem murium, *&c. quod reſpondet vulgatæ.* (e) Sine filiis.] *In Compl. additur*. ... ἐφ' ἃς οὐκ ἐπετέθη ζυγὸς, ſuper quas non eſt impoſitum jugum: *In hebræo hoc eſt, iſtud autem*, ſine filiis, *minime.* (f) Capſula Berſechtan.] ἐν θέματι *βερεχθὰν*. *Compl. habet tantum*, ἐν θέματι. *Theodoretus q.* 13. Ea autem poſuerunt in quodam vaſe quod LXX quidem dixerunt Boergaz. (*& eſt ipſa dictio hebræa cum præpoſitione ſignificans*, in capſa) Joſephus autem, *γλωσσόκομον*, loculum, marſupium. *Symm.* θέτε ἐν τῷ λαρνακίῳ ἀπὸ πλαγίου αὐτῆς, ponite in ſcrinio a latere ejus. *Aquila*, ἐν ὕφει κουρᾶς, in texto comæ. *Addit Scholiaſtes citans Theodoretum*, τὸ βοεργαζὰξ τινὲς μὲν ἔφασαν πλεκτὸν ὡσανεὶ *σπάρτινον*, τινὲς δ' ἐκ τριχῶν κατεσκευασμένον, διὰ τὰ λεγόμενα σακκία. ὅτι ποτὲ δ' ἂν ᾖ *τὸ τότε οὕτω* καλούμενον, δῆλον ἐστιν ὅτι ἔν τινι ἔφασαν δεῖν αὐτὰ καινῷ τῷ *σχήματι* καὶ ἁρμόζοντι φέρειν τὰ τοιαῦτα ἀναθήματα. Illud, βοεργάζ, nonnulli quidem dixerunt teſtilem quaſi copſtinum; nonnulli autem ex capillis compoſitum: qualia ſunt ea, quæ dicuntur, σακκία. Quodcunque autem denique ſit illud, quod olim ſic vocaretur, perſpicuum eſt illos dixiſſe in re aliqua nova omnino, & apta alicubi ferenda eſſe hujuſmodi anathemata. (g) A parte.] *In Compl. ſunt junctæ duæ interpretationes*, ἐκ πλαγίων μέρες. (h) Et expelletis eam, & abibitis.] *In aliis tantum eſt*, καὶ ἀπελεύσεται, & abibit. (i) Poſt Bethſamys.] μετὰ βεθσαμύς. *Alii*, κατὰ βαιθσαμής, *& vulgata*, contra Bethſames. *In hebræo nulla eſt præpoſitio.* (k) Capſulam Ergab.] τὸ *θέμα ἐργάβ*. *In aliis*, Ergaz: *& eſt eadem dictio hebræa, quæ ſuperius, ſed hic ſine præpoſitione. Ac rurſus in Compl. eſt tantum*, τὸ θέμα, *quod eſt interpretatio dictionis Ergaz.* (l) Aureos.] *In aliis additur*, καὶ τὰς εἰκόνας τῶν ἑδρῶν *αὐτῶν*, & imagines ſedium ſuarum. (m) Et ſtatuerunt.] *Compl.* καὶ ἔστη ἐκεῖ *παρὰ λίθον μέγαν*, & ſtetit ibi juxta lapidem magnum. (n) Confirmata.] ἐστε*ρεωμένης*. *Schol.* Aquila inquit, ἰσχυρᾶς: forti. Symm. autem, τετειχισμένης ἕως *κώμης ἀτειχίστου*, καὶ ἕως ἀβελ τ μεγάλης, δι' ἧς ἀφῆκαν τὴν κιβωτὸν κυρίου, murata uſque ad villam, quæ erat ſine muro, & uſque ad Abel magnam, per quam dimiſerunt arcam Domini. *Illud quidem*, τ φερεζαίε, *quod eſt etiam in Compl. factum eſt ex dictione hebræa, quæ ſignificat*, abſque muro. (o) Domini.] *In aliis ſequitur*, ἕως τ ἡμέρας ταύτης, *quod in vulgata conjungitur cum ſequentibus*, quæ erat uſque in illa die in agro, *&c.* (p) Et non ſunt delectati filii Jechoniæ, in viris Bethſamys, quia viderant arcam Domini.] *Sic etiam Theodoretus q.* 14. *Sed Compl.* καὶ ἐπάταξεν ἄνδρας βαιθσαμὺς, ὅτι εἶδον τὴν κιβωτὸν *κυρίου*, Et percuſſit viros Bethſames, quia viderant arcam Domini. (q) Virorum.] *In Compl. & apud Theodoretum additur*, ἐκ τ λαῦ, de populo: *quod tamen in hebræo non eſt hic, ſed in ſuperiore membro, pro eo quod græce eſt*, *ἐν αὐτοῖς*, in eis. (r) Tranſire.] διελθεῖν. *Compl. & Theodoretus*, παραστῆναι *ἐνώπιον κυρίου τ ἁγίου τούτου*, ſtare coram Domino ſancto hoc. (ſ) Redire fecerunt.] ἀπεστρόφασιν. *Alii*, ἀπέστρεψαν, *aut*, ἀπεστρέφασιν, *aut*, ἀπεστράφησαν, *eodem ſenſu.*

CAP. VII.

(a) REſpexit.] ἐπέβλεψεν. *Alii*, ἐπέβλεψαν, reſpexerunt. *Compl.* ἐπέστρεψε, revertit. *Vulgata*, requievit: *& ſic Chaldæus. Alii dictionem hebræam interpretantur*, lamentati ſunt. (b) Lucos.] *Theodoretus in extremo q.* 14. τὰ δὲ ἄλση ἀστάρωθ ὁ Ἀκύλας ἡρμήνευσεν, τοῦτ' ἔστι τὰ τ ἀστάρτης *ἀγάλματα*. ἀστάρτην δὲ καλοῦσι τὴν ἀφροδίτην ἐκ τ ἄστρου τὴν ἐπωνυμίαν πεποιημένοι. αὕτη γὰρ εἶναι τ ἑωσφόρον μυθολογοῦσι. ἄλση autem Aquila interpretatus eſt, *ἀστάρωθ*, id eſt, ſimulacra. Aſtartes Aſtartem autem vocant Venerem, ex aſtro cognomen facientes. Hanc enim eſſe Luciferum fabulantur. *Hinc colligi poteſt, ubi paulo poſt habetur etiam in Compl.* Lucos Aſtaroth, *eſſe junctas duas interpretationes, nimirum LXX & Aquilæ.* Aſtartes mentio apud Euſebium in libro Προπαρασκ. pag. edit. meæ 24. *Hanc Phœnices, inquit, Venerem eſſe dicunt.* Syræ Aſtartes meminit & Tertul. in Apologetico. Appellata creditur a victimarum multitudine. Nam Aſtharoth, greges καὶ τὰ μῆλα. *Druſ.* (c) Judicabat.] ἐδίκαζε. *Compl.* ἐδίκασε. judicavit. (d) Ut non clames.] τ μὴ βοᾶν, *& in aliquot libris additur*, σαμουήλ, Samuel. *Sed Compl.* *τ βοᾶν*, clamando. (e) Lapis.] *Alii*, ὁ σημαίνει λίθος, quod ſignificat lapis. *S. Auguſt.* 17. *de civit. c.* 7. *ita refert hunc locum*, & ſtatuit illum inter Maſpha novam, & veterem: & vocavit nomen ejus Abenezer, quod eſt latine, lapis adjutorii. *S. Cypr.* 2. *teſt.* Abennezer, id eſt, lapis auxiliator. (f) Et reddiderunt ſe ipſi Iſrael] *Abſunt hæc a Compl. Et fieri quidem poteſt, ut illud*, καὶ ἀπέδωκαν αὐτὰς, *ſit admiſtum ex alia interpretatione, illud quidem*, ipſi Iſrael, τῷ ἰσραήλ, *eſt etiam in hebræo, & vulgata.* (g) Ab Aſcalone uſque Azob.] *Alii*, ἀπὸ ἀκκαρὼν ἕως γέθ, ab Accaron uſque Geth, *ut vulgata. Verba autem quæ ſequuntur, varie conſtrui poſſunt: Propius enim vulgatæ eſſet, ſi diceremus*, ab Accaron uſque Geth, & terminum (*ſcilicet, earum*,) Iſrael abſtulerunt de manu alienigenarum, *Et ita hebræus, niſi quod addit illud*, earum, *& pro*, abſtulerunt, *habet*, liberavit. (h) Sanctificationis.] ἡγιασμένοις. *Lucifer pro S. Athanaſio*, ſanctificationibus. *Compl.* τόποις, locis.

CAP. VIII.

(a) COnſummationem.] τ συντελείας, *& valet hoc loco*, utilitatem propriam: *quæ eſt peſtis reip. Symm.* ἀλλὰ μετέκλινον ἀκολουθοῦντες πλεονεξίᾳ, ſed declinaverunt ſequentes avaritiam. *Aquila, & Theodotio*, καὶ ἔκλιναν ὀπίσω τ πλεονεξίας, & declinaverunt poſt avaritiam. (b) Ad ponendum.] *Sic hebræus. Compl.* θήσει, ponet.

CAP. IX.

(a) TErram.] *Ita & alius liber vetus, & Theodoretus q.* 18. *& Compl. In aliis eſt*, τ λαὸν, populum, *ut vulgata.* (b) Aſinas.] *In aliquo libro eſt*, τὰ περὶ τὰς ὄνες, ea quæ ad aſinas. *Compl.* τὰς περὶ τὰς ὄνες φροντίδας φροντίζει περὶ ἡμῶν, curas, quæ circa aſinas, ſolicitus ſit de nobis. (c) Eamus.] *In aliis additur*, ἐκεῖ, illuc, *quod eſt in hebræo. Compl. autem præterea addit*, πρὸς αὐτὸν, ad eum, *quod in hebræo non eſt.* (d) Quod eſt nobis.] *Ita fere hebræus. Compl. autem*, ἢ τοῦτο τὸ ὑπάρχον ἡμῖν; Nunquid hoc quod eſt nobis? (e) Quoniam prophetam vocabat antea populus, Videns.] *Symm.* τ γὰρ προφήτην τότε ἐκάλουν κατὰ τὸ ἀρχαῖον τ ὁρῶντα. Nam eum, qui iſto tempore propheta, vocabant antiquitus Videntem. *Diodorus in hunc locum.* ἐκ τούτου δείκνυται ὅτι ἀπὸ τῶν προφητῶν ἕκαστος τὰ ἐν τοῖς κατ' αὐτὸν χρόνοις ἔγραψεν, ταῦτα οἱ μετὰ ταῦτα συναγαγόντες προστεθείκασι, τὸ ὅτι ἔμπροσθεν βλέποντα τ προφήτην ἐκάλουν. Ex his oſtenditur, quæ prophetarum unuſquiſque ſuo cujuſque tempore geſta ſcripſerant, hæc qui poſtea collegerunt, addidiſſe illud, a veteribus prophetam vocatum eſſe Videntem. (f) Veſtram.] *In aliis ſequitur*, ταχύνατε, *& in Compl.* ταχύνατε, ὅτι νῦν. feſtinate, quia nunc. (g) Per diem.] διὰ τὴν ἡμέραν. *Et videtur valere*, hodie, *ut habet vulgata; ſed cum quadam energia: quaſi dicant*, hoc ipſo die ad hanc rem conſtituto. *Ita etiam paulo poſt.* (h) Bama.] *Theodoretus q.* 19. βαμὰ quidem Aquila eſt interpretatus, ὑψηλὸν, excelſum, γαβαὰ, autem, τ βουνὸν, collem: *quod quidem videtur pertinere ad caput ſequens.* (i) Hoſpites.] *Theodoretus ibidem:* ξένες Aquila vocavit τὰς κεκλημένες, vocatos, invitatos. (k) Sicut tempus.] *Sic fere hebræus, & ſubintelligitur, quod exprimitur in aliis codicibus*, ὡς ὁ καιρὸς οὗτος, ſicut tempus hoc, *id eſt, hac hora.* (l) Eis.] *Compl.* ἐν αὐταῖς, in eis. *Sed etiam ab hebræo abeſt præpoſitio.* (m) Puſilli ſceptri tribus Iſrael, & tribus minimæ ex toto ſceptro Benjamin.] *Theodoretus q.* 22. *& Compl.* τ σμικροτέρου σκήπτρου ἐκ τῶν φυλῶν τῆς ἰσραήλ, καὶ ἡ πατριά μου ὀλιγοστὴ παρὰ πάσας τὰς πατριὰς τῆς βενιαμὶν, minoris ſceptri ex tribubus Iſrael, & familia mea minima præter omnes familias Benjamin. *In Scholiis reliqua referuntur eodem modo; ſed partim habent*, τῆ μικροτέρου σκήπτρου τῶν υἱῶν ἰσραήλ, minoris ſceptri filiorum Iſrael. *partim*, ἐκ τ ἐλαχίστης φυλῆς ἰσραήλ. ex minima tribu Iſrael. (n) Coxerat.] ἥψησεν, *ita duo libri veteres. Alii*, ἦρεν, levavit; *quod habet vulgata.* (o) Armum] *Theodoretus ibid.* τὴν κωλέαν. *Aquila dixit*, κνήμην, tibiam, *ſive*, crus. (p) Quod remanſit.] τὸ ὑπόλειμμα. *Aliqui codices*, τὸ καταλειφθὲν, *eodem ſenſu. Aquila*, ἰδοὺ τὸ ὑπολελειμμένον, θὲς ἐνώπιόν σου, φάγε ὅτι εἰς καιρὸν τετηρημένον σοι, λέγων, τ λαὸν κέκληκα. Ecce reſiduum: pone ante te, comede: quoniam ad hoc tempus eſt ſervatum tibi, dicens, populum vocavi. (q) In teſtimonium.] *Scholion inſertum quæſtionibus Theodoreti*, hoc eſt, in ſignum honoris (ut qui ſis aliis præpoſitus) & indicium regni. *Verum de hac locutione alibi dicetur. Aquila, ut in proxima notatione diximus*, εἰς καιρὸν. *Dictio hebræa utrumque poteſt ſignificare; quemadmodum dicetur etiam cap.* 13. (r) Præter alios.] παρὰ τὰς ἄλλες. *Ita libri duo veteres. Alii, & Theodoretus q.* 19. παρὰ τῆ λαῶ, a populo: *quamvis hoc etiam videatur valere*, ſeorſum a populo. *Paulo ante allata Aquilæ interpretatio ſatis reſpondet hebræo.* (ſ) Audi.] ἄκουσον, *Alii*, ἀκουστόν σοι: auditum tibi, *ut ſubintelligatur*, ποιήσω, faciam.

CAP. X.

(a) UNxit.] *Hinc uſque ad illud*, quia unxit te Dominus, *abſunt a Complut. ſicut etiam ab hebræo.* (b) In monte Benjamin ſalientes granditer.] ἐν τῷ ὄρει βενιαμὶν ἀλλομένους μεγάλα. *Alii libri addunt poſt*, βενιαμὶν, *hæc*, ἐν σηλὼ ἐν βακαλὰθ, in Selo, in Bacalath. *Compl.* ἐν τοῖς ὁρίοις βενιαμὶν μεσημβρίας ἀλλομένους μεγάλα, in finibus Benjamin, in meridie ſalientes granditer. *Et ita vulgata; niſi quod non habet hæc poſtrema*, ſalientes granditer. *Dictionem hebræam, quam vulgata vertit*, in meridie, *alii vertunt*, in Selſach. (c) Verbum.] *Hebræus habet*, verba. *Compl.* τὴν φροντίδα, curam. (d) Profundebat.] ἀποτετίνακε *ἐξεφλαύρισε*. *Videtur hoc ſignificare*, pro nihilo habebat aſinas, & cetera omnia bona præ ſolicitudine, quæ nunc illum angit propter vos. *In uno codice inventum eſt*, φροντίζει, ſolicitus eſt. *Compl.* μεριμνᾷ περὶ ὑμῶν, ſolicitus, & anxius eſt de vobis. (e) Ibi Naſib alienigena.] *Hæc abſunt a Compl. & videtur alia interpretatio proxime præcedentis ſententiæ. Nam Naſib ſignificat ſtationem.* (f) Ante Galgal.] ἔμπροσθεν τ γαλγάλ. *Compl.* ἔμπροσθέν μου εἰς γάλγαλα, *quod vulgata*, ante me in Galgala. (g) Et ſacrificia.] *Alii*, καὶ θῦσαι θυσίας, & ſacrificandum ſacrificia. (h) Prophetarum.] *In aliis additur*, προφητεύων. prophetans. (i) Nunquid & Saul in prophetis?] *Eodem fere modo Symm.* μὴ ἔτι καὶ σαοὺλ ἐν προφήταις; (k) Propinquus.] οἰκεῖος. *Aquila.* πατράδελφος, patruus: *& ita Compl.* (l) Ei.] *In aliis additur*, ὃ εἶπε σαμουήλ, quod dixerat Samuel. (m) Condixit.] *Hoc viſum eſt valere*, παρήγγειλε. *Compl. autem*, καὶ συνήγαγε σαμουὴλ πάντα τ λαὸν, & congregavit Samuel univerſum populum. (n) Sed quia.] ἀλλ' ἢ ὅτι. *Compl. habet tantum* ἀλλ' ἢ. *Hebræo autem magis reſpondet* ὅτι. (o) Sceptra veſtra, & ſecundum tribus veſtras.] *Compl.* κατὰ φυλὰς ὑμῶν καὶ κατὰ χιλιάδας ὑμῶν, per tribus veſtras, & per millia veſtra: *quod habet hebræus: itemque in ſequentibus, ubi in noſtra eſt* σκῆπτρον, *in Compl. eſt* φυλή. (p) In tribus.] *Compl.* κατὰ πατριὰν, καὶ κατακληροῦται πατριὰ ἀματταρὶ, εἰς ἄνδρας, καὶ κατακληροῦται σαοὺλ. Per familiam, & ſorte capitur familia Amattari: in viros, & ſorte capitur Saul. *Theodoretus q.* 25. *hunc locum tractans hæc ſcribit:* εἶτα τ βενιαμίτιδος κατακληρωθείσης φυλῆς, καὶ πάλιν εἰς πατριὰς καὶ οἴκους, καὶ ἄνδρας διαιρεθείσης τῷ σαοὺλ ψῆφος ἀπεκληρώθη. Deinde, cum tribûs Benjamiticæ ſors obtigiſſet, & rurſus in familias, & domos & viros diviſa eſſet; Sauli calculus ſortito obtigit. (q) Quis.]

(q) Quis.] *Videtur hebraiſmus; ut valeat, Quid?* (r) Munera.] *In Compl. additur:* καὶ ἐγενήθη κωφεύων: *quod vulgata*, diſſimulabat ſe audire. *Pro quibus in noſtra & aliis græcis leguntur ad initium ſequentis capitis,* καὶ ἐγενήθη ὡς μετὰ μῆνα, & factum eſt quaſi poſt menſem, *quæ viciſſim abſunt a Compl.*

CAP. XI.

(a) HÆc.] *Rurſus hebraiſmus: pro quo in Compl.* ἐν τούτῳ, in hoc. (b) Gabaa.] *Compl.* βουνὸν, collem: *quod ut diximus cap. 9. ex Theodoreto, eſt Aquilæ.* (c) Poſt mane.] *Compl.* κατόπισθεν τῶν βοῶν, *quod vulgata*, ſequens boves: *dictiones hebrææ, quæ ſignificant*, mane, & boves, *iiſdem conſtant litteris* (d) In Bama.] *Hæc abſunt a Compl. ut a vulgata.* (e) Sexcenta.] *Compl.* τριακοσίας, trecenta, *ut vulgata: & paulo poſt*, τριάκοντα, triginta, *ubi noſtra, & cæteri codices græci*, ἑβδομήκοντα, ſeptuaginta. (f) Sacrificia, & pacificas.] *Compl.* θυσίας εἰρηνικὰς, ſacrificia pacifica. (g) Samuel.] *Ita libri veteres qui collati ſunt. Compl.* σαοὺλ, Saul: *ut vulgata.* (h) Quam plurimum.] ὥστε λίαν, *hebræus*, uſque valde. *Compl.* σφόδρα, valde.

CAP. XII.

(a) ET ſedebo.] *Quaſi dicat, ceſſabo à functione muneris mei: Compl.* καὶ πεπολίωμαι, & incanui. (b) Ambulavi.] διελήλυθα. *Sic hebræus. Compl.* ἀνέστραμμαι, converſatus ſum. (c) Hodie.] *Abeſt illud*, σήμερον, *à Compl. ut a vulgata.* (d) Et nunc ſtate.] *Symm.* καὶ νῦν παράστητε, ἵνα διακριθῶ πρὸς ὑμᾶς ἔμπροσθεν κυρίου περὶ πασῶν ἐλεημοσυνῶν κυρίου, ὧν ἐποίησε. *Quæ in vulgata* Nunc ergo ſtate, ut judicio contendam adverſus vos coram Domino de omnibus miſericordiis Domini, quas fecit. (e) Eduxerunt.] *Sic etiam hebræus, & Chaldæus. Compl.* ἐξήγαγε, eduxit, *ut vulgata.* (f) Pugnavit.] *Alii*, ἐπολέμησαν, pugnaverunt, *ut vulgata.* (g) Nos de manu inimicorum noſtrorum.] *Compl.* vos, *&*, veſtrorum. (h) Sed quia.] *Rurſus a Compl. abeſt* ὅτι, *ab aliis*, ὅτι, *ſicut a vulgata.* (i) Elegiſtis.] *In aliis additur*, καὶ ὃν ᾐτήσατε, & quem petiiſtis. (k) Si timueritis.] *Ita etiam hebræus, & chaldæus, & vulgata. Compl.* ὅπως ἂν φοβῆσθε, ut timeatis. *Et poſt illa*, poſt Dominum ambulantes, *addit*, καὶ ἐξελεῖται ὑμᾶς, & eruet vos. *Pro quibus eſt in aliis*, οὐκ ἔσται χεὶρ κυρίου ἐφ' ὑμᾶς, non erit manus Domini ſuper vos. (l) Maleficium.] *Aut*, malum, *ut vulgata. Græce eſt* κακίαν, *& melius quam quod in Compl.* καὶ κακίας. (m) Admodum.] ἐπιεικῶς, *quod Compl. non habet, ſed viciſſim addit*, ὑμᾶς ποιῆσαι, vos facere. (n) Et mihi nequaquam, ut peccem.] καὶ ἐμοὶ μηδαμῶς τοῦ ἁμαρτεῖν. *Compl.* ἐμοὶ δὲ μὴ γένοιτο ἁμαρτεῖν, mihi autem abſit peccare. (o) Apponemini.] προστεθήσεσθε. *Videtur ſubintelligi poſſe*, ad patres veſtros: *id eſt, eandem viam inſiſtetis, quam patres veſtri, & eaſdem pœnas ſubibitis, aut potius, involvemini eadem ruina. Sic cap. 15. Saul ad Cinæum*, προσθῶ σε, *ubi vulgata*, involvam te, *& alii ex hebræo*, deleam te. *Sic etiam cap. 26.* καὶ προστεθῇ, *pro*, & pereat. *Compl.* ἀπολεῖσθε, peribitis, *ut vulgata.*

CAP. XIII.

(a) ET eligit.] *Ante hæc in Scholio (quod videtur ſumptum ex Theodoreto q. 28.) hæc leguntur*, υἱὸς ἐνιαυτοῦ ἦν σαοὺλ, ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτόν. Filius anni erat Saul, cum ipſe regnavit. *Symm.* υἱὸς ὤν, (*abeſt iſtud*, ὤν, *a codicibus Theodoreti*) ἐνιαύσιαῖος σαοὺλ, filius unius anni Saul, *& addit Theod. etiam ex Symm. illa*, ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτόν. *Aliud Schol.* υἱὸς τριάκοντα ἐτῶν σαοὺλ ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτόν. καὶ δύο ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν ἰσραὴλ, filius triginta annorum Saul, cum ipſe regnavit: & duos annos regnavit in Iſrael: *quæ poſtrema verba manifeſto agnoſcuntur a Theodoreto. Compl. habet, ut in priore Scholio, ſed additis etiam his, quæ in poſteriore adduntur.* (b) Naſib alienigenam.] *Schol. ex Aquila*, τὸ ὑπόστημα. *Theodoretus q. 29. habet*, τὸ ὑπόστημα τῶν ἀλλοφύλων. *& addit*: Alienigenæ, cum viciſſent Hebræos, in munitioribus locis collocarunt præſidia. ὑπόστημα igitur vocavit præſidium hujuſmodi. *Similis varietas notata eſt cap. 10. Vulgata habet* ſtationem. *Chaldæus tamen, & alii ex hebræo interpretantur* præſidem, *&* ducem. (c) Spreverunt ſervi.] *Theodoretus.* Illud, ἠθετήκασιν οἱ δοῦλοι, Aquila explanavit, ἀκουσάτωσαν οἱ ἑβραῖοι, audiant Hebræi, *quod eſt in vulgata: & dictiones hebrææ, quæ hæc ſignificant, parum differunt ab iis quæ illud. Vide cap. ſequenti. Capite autem 17. in verbis Goliath*, hebræi Saulis, *videtur dictum pro*, ſervi Saulis. *Schol. ex Symm.* ἀκουσάτωσαν οἱ ἐν τῷ πέραν, audiant qui trans fluvium. *Notatum eſt enim in Gen. hebræum dici tranſitorem, & transfluvialem. Chaldæus tamen habet*, Judæi. (d) Et puduit.] καὶ ᾐσχύνθησαν. *Dictionem hebræam quidam vertunt*, fœtuit, *quidam*, abominatus eſt. *Chaldæus*, concitatus eſt. *Vulgata*, erexit ſe. *Alii codices græci*, καὶ ἐξουδένωσαν (*al.* ἐξουδένωσεν) ἰσραὴλ τοὺς ἀλλοφύλους, & contempſerunt (*al.* contempſit) Iſrael alienigenas. (e) Et aſcenderunt filii Iſrael,] *Compl.* καὶ ἀνέβη ὁ λαὸς, & aſcendit populus. *Alii libri*, καὶ ἀνεβόησεν ὁ λαὸς, & clamavit populus, *quod eſt in vulgata* (f) Quæ juxta mare.] *Alii*, ἡ παρὰ τὸ χεῖλος τῆς θαλάσσης, quæ ad labium maris (g) Ex adverſo Bæthoron contra auſtrum.] *Compl.* ἐξ ἐναντίας κατὰ νότου βαιθαβὲν, Et adverſo per dorſum Bæthaben. *Vulgata habet tantum*, ad orientem Bethaven. (h) Quia anguſte ſibi, ne ipſe accedat; & occultavit ſe.] *Id eſt, ita ſibi rem in arcto eſſe, atque ita ſe laborare, ut minime poſſit congredi cum adverſariis: & idcirco occultavit ſe. Compl. planius, ſed longius ab hebræo*, ὅτι ἐκθλίβονται, καὶ ἀνεχώρησεν ὁ λαὸς, καὶ ἐκρύβη, quia premuntur, & receſſit populus, & occultavit ſe. (i) Tranſitores.] οἱ διαβαίνοντες. *Articulus oſtendit non eſſe iterationem verbi propter ornatum, ſed ſignificari illos quos ab Aquila paulo ante notavimus vocatos eſſe hebræos, a Symm. transfluviales.* (k) Et diſtulit ſeptem dies teſtimonio, ſicut dixerat Samuel.] *Aquila*, καὶ περιέμεινεν ἑπτὰ ἡμέρας εἰς συνταγὴν τοῦ σαμουὴλ, & exſpectavit ſeptem dies ad conſtitutionem Samuel. *Symm.* ἀνέμεινεν δὲ ἑπτὰ, exſpectavit autem ſeptem, *&c. ut Aquila. Ac nomine teſtimonii ſignificari ſtatutum tempus, & conſtitutionem quandam, innuimus etiam cap. 9. & in hoc paulo poſt dicitur*, in teſtimonio dierum. (l) Galgala.] *In Compl. additur*, καὶ εἶπε σαοὺλ, οὐκ ἦλθεν σαμουὴλ εἰς γάλγαλα, & dixit Saul, non venit Samuel in Galgala: *quæ manifeſto redundant, & perturbant ſententiam.* (m) Quia nunc præparaverat.] ὡς νῦν ἡτοίμασε. *Et optime reſpondet hebræo. Compl.* ὡς ἡτοίμασεν ἄν, ut præparaſſet. (n) Galgalis.] *In aliis additur*, εἰς ὁδὸν αὐτοῦ, in viã ſuam: *in Compl. continuo ſequitur*, εἰς βουνὸν βενιαμὶν, in collem Benjamin: *quod fortaſſe eſt Aquilæ, qui* γαβαὰ *ſolet vocare*, βουνόν. *Nam noſtra (interjectis tamen iſtis*, Et reſiduum populi aſcendit poſt Saul in occurſum poſt populum bellatorem: ipſis advenientibus e Galgalis, *quæ abſunt a Compl. ut a vulgata) habet* εἰς γαβαὰ βενιαμὶν, *quod vulgata*, in Gabaa Benjamin. (o) Et plorabant.] *Hæc abſunt a Compl. ut a vulgata.* (p) Viam Gabae vergentem ad Ge Sabim.] *In aliis additur*, τὴν ἔρημον, deſertum. *Symm.* κατὰ τὴν ὁδὸν τοῦ ὁρίου τοῦ ὑπερκειμένου κατὰ τὴν φάραγγα τὴν σεβωὶμ εἰς τὴν ἔρημον, ad iter termini imminentis valli Seboim contra deſertum: (*Sic enim vulgata:*) *Theodotio*, ὁδὸν τοῦ ὁρίου τοῦ ἐπιβλέποντος ἐν τῇ κοιλάδι τῶν δορκάδων, viam termini proſpicientis in vallem caprearum. *Alius interpres*, καὶ ἡ κεφαλὴ ἡ μία ἔνευεν ὁδὸν τοῦ ἐκκύπτοντος ἐπὶ φάραγγα τῶν ὑαινῶν, & caput unum declinabat in viam proſpicientis in convallem Hyænarum. *Theodoretus q. 29. ſcribit Aquilam, pro*, γαβαὰ τὴν ἐν σεβωὶμ, *dixiſſe*, γῆν τὴν ἐν τῇ κοιλάδι τῶν δορκάδων, terram, quæ in valle caprearum. (q) Meſſorium.] θέριστρον, *quod alii*, θεριστήριον, *& interpretantur falcem. Quid aliis locis ſit Theriſtrum, dictum eſt in Geneſi.* (r) Vindemia.] *Sic etiam Compl.* τρυγητός. *Sed fortaſſe hoc loco ſignificat inſtrumentum aliquod cæteris inſtrumentis agricolarum aptum idoneum. Schol.* ἐγενήθη ἡ προσβόλωσις στόματα τοῖς ἀρότροις, καὶ τοῖς ῥιξὶν [...] τρισκελίσιν, καὶ τῇ ἀξίναις, καὶ τῷ στερεώσαντος, *ex hebræo conjici poteſt legendum*, στερεῶσαι τὸ βούκεντρον.. Et erat lima, ora (*ſupplendum*, habens, *ut etiam in hebræo*) aratris, & ligonibus, & tridentibus, & ſecuribus, & ad firmandum ſtimulum. *Quæ valde reſpondent hebræo, & chaldæo.* τοῖς ῥιξὶν, Nec hoc vocabulum potui in Lexicis invenire ne quidem in Theſauro H. Steph. [...] interpres noſter alibi ligones & alibi vomeres reddit. Forte in lingua Helleniſtarum ῥὶξ idem quod ῥίνη, lima, quæ & ῥινίον, & ῥινήτριον. Lex. [...] ῥίνημα, ſcobs. *Druſ.* (ſ) Vaſa autem erant tres ſicli in dentem.] *Compl.* εἰς δὲ τὰ σκεύη ἦσαν τρεῖς σίκλοι εἰς τὸν ὀδόντα, καὶ τῇ ἀξίνῃ, καὶ τῷ δρεπάνῳ, καὶ τῷ [...] θῶσαι τὸ βούκεντρον ὑπόστασις ἦν ἡ αὐτή. In vaſa autem erant tres ſicli in dentem, & ſecuri, & falci, & ad corrigendum ſtimulum eadem facultas erat. *Theodoretus (quantum refert Scholiaſtes: nam apud ipſum q. 30. etiam in codicibus manuſcriptis aliqua deſunt.)* ὀδόντα, Symm. quidem interpretatus eſt, τὴν ὕνιν, vomerem: Aquila autem, τὸ ἄροτρον, aratrum. Siclum autem vocarunt, στατῆρα, ſtaterem. Siclus autem, qui accipitur in pondere, trahebat ſemipondus, in argento autem viginti obolos. (t) Machmas.] *Abeſt a Compl. ut a vulgata.* (u) De ſtatione.] *Ita etiam Compl. & videtur ſubintelligi e loco ſuperiore*, διαφθείρων, vaſtator. *Vulgata*, ſtatio.

CAP. XIV.

(a) MEſſab.] *Compl.* εἰς τὴν ὑπόστασιν, ad ſtationem, *quod habet vulgata, & eſt interpretatio illius dictionis hebraicæ. Eadem varietas paulo poſt, ubi etiam Theodoretus habet*, ὑπόστασιν. (b) Jochabed.] *Hoc nomen aliter habet ſupra cap 4.* (c) Dens.] *Ita hebræus, & chaldæus. Compl.* ἀκρωτήριον, eminentia, cacumen. *Item Schol. cum haberet*, ἀκρωτήριον, ἀκρωτήριον, *hæc addit*, μᾶλλον ταῦτα ἐν τῷ ἑξαπλῷ ἠστέρισται ὡς ἐκ θεοδοτίωνος. Quinimo hæc in hexaplo ſunt notata aſteriſco, quippe quæ ex Theodotione ſint appoſita. (d) Si quid faciat.] εἴ τι ποιήσαι. *Compl. & Theodoretus*, εἴπως ποιήσει τι, ſi forte faciet quid. (e) Inclinaverit.] ὃ ἐὰν ἡ καρδία σου ἐκκλίνῃ. *Compl.* ὃ ἂν ἡ καρδία σου θελήσει, ἔκκλινον σεαυτὸν, quodcunque cor tuum voluerit, inclina te ipſum. (f) Recedite illuc.] ἀπόστητε ἐκεῖ. *Ita etiam Theodoretus. Compl.* στῆτε ἐκεῖ, ſtate ibi. *Vulgata*, manete. (g) Donec annunciemus vobis.] *Compl.* ἕως ἂν ἐγγίσωμεν ὑμῖν. Donec appropinquemus vobis. (h) In jaculis.] *Ita etiam Theodoretus: licet vulgata ex hebræo habeat*, in media parte jugeris, *&c.* (i) Obſtuperunt, & ipſi nolebant facere.] *Complut. habet tantum*, obſtuperunt & ipſi: *quod reſpondet hebræo. Alii codices*, ἐξέστησαν καὶ αὐτοὶ, (*in quo ipſis convenit cum Compl.*) καὶ οὐκ ἤθελον πονεῖν, *aut*, πολεμεῖν, obſtuperunt & ipſi; & nolebant laborem ſubire, *aut*, pugnare. (k) Ephud, quoniam ipſe tulit Ephud.] *Theodoretus etiam eandem ſolius veſtis ſacerdotalis mentionem facit. In aliis codicibus eſt*, τὸ ἐφοὺδ, ὅτι ἦν ἡ κιβωτὸς τοῦ θεοῦ, Ephud: quoniam erat arca Dei. *Vulgata etiam priore loco habet*, arcam Dei, *ſine mentione Ephod.* (l) Servi.] *Rurſus hic in vulgata eſt* hebræi: *de qua varietate dictum eſt cap. ſuperiore.* (m) Omnis Iſrael.] *Alii*, πᾶς ἀνὴρ ἰσραὴλ, omnis vir Iſrael. (n) Et audierunt.] *Illud*, καὶ, *abeſt ab aliis.* (o) Bamoth.] *Compl.* βηθαῦν, *vulgata*, Bethaven (p) Et univerſa terra prandebat.] *Hæc abſunt a Compl. ut a vulgata.* (q) Et Jaar ſylva erat.] *Alii*, καὶ ἰδοὺ δρυμὸς ἦν. Et ecce ſylva erat. *Compl.* καὶ πᾶσα ἡ γῆ ἦλθεν εἰς δρυμὸν, καὶ ὁ δρυμὸς ἦν. Et omnis terra venit in ſaltum: & ſaltus erat. (r) Et ecce ibat dicens] *Compl.* καὶ ἰδοὺ διεπορεύετο μέλι, & ecce fluebat mel. (ſ) In Machmas.] *Alii*, πλείους ἢ ἐν μαχμὰς, plures quam in Machmas. *Vulgata*, a Machmis uſque in Hailon. (t) Divertit.] *Non abhorret a hebræo. Alii*, ὥρμησεν, irruit. (u) De Getthæm.] *Dictio hebræa accepta eſt pro loci nomine, quæ poteſt etiam ſignificare*, ἡμάρτετε, peccaſtis, *quod habet Compl* (x) Sua.] *In aliis additur*, τὴν νύκτα, noctu. (y) Servitutem.] *Aliquis liber habet*, δούλους, ſervos. *Compl. habet*, εἰς ἓν μέρος, in partem unam, *quod habet vulgata: itemque paulo poſt. Dictiones hebraicæ, quæ ſignificant ſervitutem, & partem, ſive tranſitum, valde ſimiles ſunt.* (z) Quid eſt quod.] *Ex his, quæ ſequuntur uſque ad illud*, Et forte capitur Jonathan & Saul, *in Compl. ſunt tantum iſta*, Da manifeſtationes, *ut etiam in vulgata: ac certe in codicibus græcis apparet coagmentatio quædam variarum interpretationum. Pro eo autem, quod in noſtra eſt*, τάδε εἴπῃ, hæc dixerit, *in aliis eſt*, τάδε εἴπῃς, hæc dixeris. (aa) Jacite.] *Sic hebræus: alii addunt*, [...]ρον, ſortem. (bb) Quemcunque.] *Scholion*, ταῦτα μέχρι τοῦ, καὶ [...] ἐν μόνῃ κεῖται τῇ ἐκδόσει θεοδοτίωνος. διὸ ἠστέρισται αὐτὰ ὡς ἐν μιᾷ ἢ δευτέρᾳ [...] ἑβδομήκοντα κείμενα, οὐ μὴν ἐν τῷ ἑβραϊκῷ. Hæc uſque ad illud, (& forte capitur) in ſola editione Theodotionis ſunt poſita; quamobrem ſunt ea aſteriſco notata, tanquam poſita in una aut ſecunda conjugatione ipſorum LXX, non tamen in hebræo. *Ex quibus Scholiaſtis verbis, & aliis hujuſmodi, quæ alibi afferuntur, colligi poteſt plures fuiſſe editiones, quæ nomen LXX retinent,* [...]

& interdum quidem in eodem codice positas, & quasi conjugatas, unam tamen altera puriorem. In Complut. aliqua ex his habentur, aliqua absunt. (cc) Vivit.] Alii ἵλεως, ζῇ. Propitius. (dd) Populus Dei fecit diem hanc.] Alii, ἔλεος τοῦ θεοῦ ἐποίησεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ, misericordia (aut misericordiam) Dei fecit in die hac. (ee) Et Saul.] καὶ σαοὺλ ἔλαχε τοῦ βασιλεύειν, κατακληροῦται ἐπὶ ἰσραήλ: Alii, καὶ σαοὺλ ἔλαχε τοῦ βασιλεύειν ἐπὶ ἰσραήλ, Et Saul sorte cepit regnare super Israel. Compl. καὶ σαοὺλ κατακληροῦται βασιλεύειν ἐπὶ ἰσραήλ. Et Saul sorte cepit regnare super Israel. Quare apparet in nostra duas esse admistas interpretationes. Et quod una inquit, regnare, altera, opus, non valde dissentiunt. Et in hebræo dictiones istæ significantes sunt valde similes. Et S. Paulus 1. Timoth. 3. episcopatum opus appellat. (ff) Ner filii propinqui Saul.] A Compl. abest illud, υἱοῦ, filii. Vulgata, Ner patruelis Saul. Et alii pro, patruelis, vertunt, patrui. (gg) Filius Jamin filii Abiel.] Compl. habet tantum, ... filii Abiel. Vulgata, filius Abiel.

CAP. XV.

(a) ET Hierim.] Sive, Hiarim, ut alii hic, & paulo post. Est autem vestigium dictionis hebrææ, quæ significat perdere, & demoliri. Quare vulgata, demolire universa ejus. Complutensis autem, καὶ ἐξολοθρεύσεις αὐτὸν, ... πάντα τὰ αὐτοῦ, καὶ ἀναθεματιεῖς, &c. & disperdes eum, & omnia quæ ejus, & anathemabis, &c. Reliqua quæ in nostra, & aliis græcis codicibus ... interjecta, absunt ab ea. A vulgata autem absunt præterea ista, & anathemabis eum, & omnia quæ ejus. (b) Ab eo.] ἀπ᾽ αὐτοῦ. hebræus, super ... Complutensis, αὐτῷ, ei. (c) Usque.] Complutensis, καὶ ἕως, Et usque: & deinceps. (d) In Galgalis quadringinta millia ordinum, & Judam triginta millia ordinum.] Complutensis, ἐν γαλγάλοις διακοσίας χιλιάδας ταγμάτων, καὶ δέκα χιλιάδας τῶν ἀνδρῶν τοῦ ἰούδα. In Galgalis ducenta millia ordinum, & decem millia virorum Juda. Quæ respondent hebræo, nisi quod hebræus pro in Galgalis, habet, in Thelaim: quod vulgata interpretatur, quasi agnos, Chaldæus, in agnis paschalibus. (e) Et Hierim interfecit.] Rursus in Complutensi tantum est, αὐτοῦ ἐξωλόθρευσεν, ejus exterminavit. In aliquo autem libro ... hæc sunt, & præterea adduntur illa, καὶ ἱερὶμ ἀπέκτεινε; ut appareat mistura interpretationum: Ab hebræo abest etiam illud, αὐτοῦ. Quare vulgata, ... omne autem vulgus interfecit. (f) Revocavi me.] παρακέκλημαι. In aliis ... partim, μεταμέλομαι, pænitet, partim, μεταμεμέλημαι ὅτι ἔχρισα, pænituit me, quia unxi: & sic Theodoretus q. 33. de loco isto disputans. (g) Ipsi Saul, dicentes; venit Samuel.] Plerique libri habent, ipsi Samuel, dicentes: venit Saul. (h) Ad Saul.] In aliquo libro est. καὶ ἦλθε σαμουὴλ πρὸς σαοὺλ. Et venit Samuel ad Saul. A Complutensi autem absunt ista, & quæ sequuntur usque ad, Et advenit, sicut etiam a vulgata. (i) Coram te ipso.] Id videtur est hoc loco significare, ἐνώπιον αὐτοῦ. quod in Complutensi, & apud Theodoretum est, σαυτοῦ. (k) Tribus.] Complutensis, φυλῶν, tribuum. Apud Theodoretum quæst. 34. totus hic locus sic habet, οὐχὶ μικρὸς σὺ ἐνώπιον σαυτοῦ εἰς ἡγούμενον, ἐκ σκήπτρου βενιαμὶν, ἐλαχιστοτέρας φυλῆς τοῦ ἰσραήλ; nonne parvus tu coram te, ut esses in ducem, ex sceptro Benjamin, minore tribu Israel? Putamus autem exprobrari Sauli a Samuele verba, quæ ipsemet Saul dixerat. (l) Ad ponendum.] τοῦ θέσθαι, quod abest a Complutensi. (m) Prima exterminationis] Complutensis, τὰς ἀπαρχὰς τοῦ ἀναθέματος, primitias anathematis. (n) Si volitum Domino.] εἰ θελητὸν τῷ κυρίῳ. Theodoretus, ἰδοὺ οὐ θέλει κύριος, ecce non vult Dominus. (o) Bonum.] θυσίαν ἀγαθήν. Alii codices, & Complutensis, & Theodoretus, ἰδοὺ γὰρ ἀκοὴ ἀγαθὴ ὑπὲρ θυσίαν, καὶ ἀκρόασις ὑπὲρ στέαρ κριῶν. Ecce enim auditio bona super sacrificium, & auscultatio super adipem arietum. (p) Peccatum augurium est.] Symmachus, ἁμαρτία τὸ μαντεύεσθαι τὸ παραπικραίνειν, ἡ δὲ ἀνομία τῶν εἰδώλων τὸ ἀπειθεῖν quod vulgata, Quoniam quasi peccatum ariolandi est repugnare, & quasi scelus idololatriæ nolle acquiescere. Aquila, ἁμαρτία μαντείας παραπικρασμὸς, peccatum divinationis, exacerbatio. (q) Theraphim,] Theodoretus. Illud autem, θεραφὶν, Aquila est interpretatus, θρησκεία καὶ ἀνθυφαίρεσις, cultus & subductio. Explanat autem hanc Aquilæ sententiam ita, ut putes significari cultum, in quo quis se subducat a mandatorum observatione. Lucifer, de reg. Apost. Ecce dicto audientia melior est quam sacrificium, & obedientia quam adipes arietum; quoniam peccatum abominatio est: dolores & gemitus ad te adduxisti. (r) Tuum ab Israel.] S. August. 17. de civit. cap. 7. testatur ita se invenisse in græcis, regnum ab Israel de manu tua, licet in plerisque codicibus latinis legeretur, regnum Israel de manu tua: quod tamen propius accedit ad hebræum. (s) Non avertet.] οὐκ ἀποστρέψει, id est, non mutabit se. Compl. οὐκ ἐπιστρέψει, & S. Augustinus ibidem, non convertetur. Scholiastes videtur legisse, οὐκ ἐπιδείξει, id est, non ostentabit tantum, sed faciet. Verba Scholiastis hæc sunt, διδάσκων ἄλυτον τοῦ θεοῦ τὴν ἀπόφασιν, ὁ προφήτης ἐπήγαγεν, οὐκ ἐπιδείξει, &c. Docens indissolubilem esse Dei enunciationem propheta subjunxit, οὐκ ἐπιδείξει. οὐδὲ μετανοήσει ὁ ἅγιος τοῦ ἰσραήλ. ὅτι οὐχ ὡς ἄνθρωπός ἐστι τοῦ μετανοῆσαι. Hinc etiam considerandum illud, μεταμεμέλημαι. (t) Pænitebit eum.] Ita etiam S. August. Apud Scholiastem, ut ex verbis proxime allatis constat, & in Compl. additur, ὁ ἅγιος τοῦ ἰσραήλ, Sanctus ipsius Israel: pro quo in vulgata, triumphator in Israel.. (u) Pæniteat eum.] In quibusdam codicibus sequitur, ἀπειλήσει, καὶ οὐκ ἐμμενεῖ. Et S. August. ibidem: ipse minatur, & non permanet. Refert autem non ad Deum, sed ad hominem. Videantur quæ notata sunt 23. Num.

CAP. XVI.

(a) O Videns.] Abest a Complutensi, ut a vulgata. (b) Lætamini.] Complutensis, ἀνακλίθητε, discumbite. (c) Supra.] ἐπάνω. Sic hebræus. Complutensis, ἐπέκεινα. deinceps, ut vulgata. (d) Malignum.] Complutensis addit, παρὰ θεοῦ, a Deo. Vulgata, ut hebræus, Dei. (e) Et requiescere te faciet.] Absunt a Complutensi, & ab hebræo. (f) Et ipsum scientem.] Complutensis habet tantum, ἐπιστάμενον, scientem. (g) Gomor.] Complutensis, ὄνον, καὶ ἐπέθηκεν αὐτῷ γόμορ, asinum: & imposuit ei Gomor. Hebræus habet tantum, Asinum panis. (h) Eum.] In Complutensi additur, Saul, sed non in hebræo.

CAP. XVII.

(a) Judææ.] τῆς ἰουδαίας, pro eo quod in vulgata est, Judæ. (b) Ephermen.] Alii, ἐν ἀφεσδομμίν. Quod in vulgata, in finibus Dommim. (c) Ipsi.] Alii, τῆς τερεβίνθου (Complutensis, τῆς δρυὸς) οὗτοι, καὶ οὗτοι, Terebinthi (Complutensis, quercus) hi, & hi. S. Augustinus serm. 197. de tempore habet, Terebinthi, quemadmodum etiam vulgata. (d) Quatuor.] Ita etiam Complutensis. Alii, ἓξ πήχεων, sex cubitorum, ut vulgata. (e) Cassis] Complutensis addit, χαλκῆ, ænea. ut vulgata. (f) Liciatorium.] μέσακλον. Alii, μέσαυλον, aut, μέσαυλον, eodem sensu. (g) Hebræi.] Ita & Complutensis: quod vulgata servi: ac de ista nominum in hebræo similitudine notatum est capite 13. (h) Potuero.] δυνηθῶ. Ita hebræus, nisi quod addit, in eum. Complutensis, καταδυναστεύσω αὐτοῦ, oppressero eum. (i) Hodie] Abest a Complutensi. In vulgata est, hodie, sed non, in die hac. (k) Valde] Ita in libris qui solent esse emendatissimi. In aliis hæc sequuntur, quæ videntur agnosci a S. Augustino, sermone 197. & in lib. 50. homiliarum, homil. 31. & a S. Joan. Chrysostomo, homil. 1. de David & Saul. καὶ ἦν δαυὶδ υἱὸς ἀνθρώπου ἐφραθαίου. οὗτος ἐκ βηθλεὲμ ἰούδα, καὶ ὄνομα αὐτῷ ἰεσσαί. καὶ αὐτῷ ὀκτὼ υἱοί. καὶ ὁ ἀνὴρ ἐν ταῖς ἡμέραις σαοὺλ πρεσβύτερος ἐληλυθὼς ἐν ἀνδράσι. καὶ ἐπορεύθησαν οἱ τρεῖς υἱοὶ ἰεσσαὶ οἱ μείζονες ὀπίσω σαοὺλ εἰς πόλεμον, καὶ ὄνομα τῶν υἱῶν αὐτοῦ τῶν πορευθέντων εἰς τὸν πόλεμον, ἐλιὰβ ὁ πρωτότοκος αὐτοῦ, καὶ ὁ δεύτερος ἀμιναδὰβ, καὶ ὁ τρίτος σαμά, δαυὶδ δὲ ὁ μικρότερος, καὶ οἱ τρεῖς οἱ μείζονες ἐπορεύθησαν ὀπίσω σαοὺλ. καὶ δαυὶδ ἀπῆλθε, καὶ ἀνέστρεψεν ἀπὸ τοῦ σαοὺλ ποιμαίνειν τὰ πρόβατα τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἐν βηθλεὲμ. καὶ προσῄει ὁ ἀλλόφυλος ὀρθρίζων καὶ ὀψίζων, καὶ ἐστηλώθη ἐνώπιον ἰσραὴλ τεσσαράκοντα ἡμέρας. καὶ εἶπεν ἰεσσαὶ δαυὶδ τῷ υἱῷ αὐτοῦ. λάβε δὴ τοῖς ἀδελφοῖς σου οἰφὶ τοῦ ἀλφίτου καὶ δέκα ἄρτους τούτους, καὶ διάδραμε εἰς τὴν παρεμβολὴν, καὶ δὸς τοῖς ἀδελφοῖς σου. καὶ τὰς δέκα τρυφαλίδας τοῦ γάλακτος τούτου εἰσοίσεις τῷ χιλιάρχῳ, καὶ τοὺς ἀδελφούς σου ἐπισκέψῃ εἰς εἰρήνην, καὶ ὅσα ἂν χρήζωσι, γνώσῃ, καὶ τὸ σάββατον ποιήσεις μετ᾽ ἐμοῦ. σαοὺλ δὲ αὐτὸς καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἐν τῇ κοιλάδι τῆς δρυὸς πολεμοῦντες μετὰ τῶν ἀλλοφύλων. καὶ ὤρθρισε δαυὶδ τὸ πρωῒ, καὶ ἀφῆκε τὰ πρόβατα φύλακι, καὶ ἔλαβε καὶ ἀπῆλθε καθὰ ἐνετείλατο αὐτῷ ἰεσσαί, καὶ ἦλθεν εἰς τὴν στρογγύλωσιν καὶ τὴν δύναμιν τὴν ἐκπορευομένην εἰς τὴν παράταξιν, καὶ ἠλάλαξαν ἐν τῷ πολέμῳ. καὶ παρετάξαντο ἰσραὴλ καὶ οἱ ἀλλόφυλοι παράταξιν ἐξεναντίας παρατάξεως. ἀποθέμενος δὲ δαυὶδ τὰ σκεύη αὐτοῦ ἀφ᾽ ἑαυτοῦ ἐπὶ χεῖρα τοῦ φύλακος ἔδραμεν εἰς τὴν παράταξιν, καὶ ἦλθε καὶ ἠρώτησε τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ εἰς εἰρήνην καὶ αὐτοῦ λαλοῦντος μετ᾽ αὐτῶν, ἰδοὺ ὁ ἀνὴρ ὁ ἀμεσσαῖος ἀνέβαινε, γολιὰθ ὁ φιλισταῖος &c. Et erat David filius hominis Ephrathæi: hic ex Bethleem Juda: & nomen ei Jessæ: & ei octo filii: & vir in diebus Saul senior, veniens inter homines: (Complutensis, ἐν ἔτεσιν, in annos: sed illud propius hebræo.) Et iverunt tres filii Jessæ majores post Saul ad bellum, Heliab primogenitus ejus & secundus Aminadab, & tertius Sama. David autem ipse, minor Et tres ipsi majores iverunt post Saul. Et David abiit: & revertit a Saul, pascens oves patris sui in Bethleem. Et adveniebat alienigena surgens mane, & vespere: & stetit coram Israel quadraginta dies. Et dixit Jessæ ad David filium suum: Sume nunc fratribus tuis Oephi farinæ, & decem panes hos, & percurre in castra, & da fratribus tuis: & decem formellas lactis hujus (Complutensis, ταύτας, has) afferes Chiliarcho: & fratres tuos visita in pace, & omnia, quibuscunque opus habuerint, cognosces: & sabbatum facies mecum: (Hæc postrema particula abest a Complutensi.) Saul autem ipse (Complutensis καὶ αὐτοὶ & ipsi) & universus populus in valle quercus bellantes cum alienigenis. Et diluculo surrexit David mane, & dimisit oves custodi: & sumpsit, & abiit, sicut mandaverat ei Jessæ Et venit ad rotunditatem (id est vallum) & virtutem exeuntem in aciem: & vociferati sunt in prælio. Et instruxerunt Israel, & alienigenæ aciem ex adverso aciei Deponens autem David vasa sua a se super manum custodis, cucurrit ad aciem: & venit, & interrogavit fratres suos in pace Et ipso loquente cum eis, ecce vir Amessæus (Complutensis, ὁ μεσαῖος, quasi medius stans inter acies. Vulgata habet, spurius) ascendebat, Goliath Philistæus nomen ei e Geth ex aciebus alienigenarum: & locutus est secundum verba ista. Et audivit David. Et omnis vir Israel dum ipsi viderent virum, & fugerunt a facie ejus, & timuerunt valde. Et dixit vir Israel: Si vidistis virum ascendentem hunc, quia ad exprobrandum Israel ascendit? Et erit, vir quicunque percusserit eum, ditabit eum rex divitiis magnis, & filiam suam dabit ei, & domum patris ejus faciet liberam in Israel. Et dixit David ad viros, qui stabant simul cum eo, dicens: Quid fiet viro, qui percusserit alienigenam illum, & abstulerit opprobrium ab Israel? Quoniam quis est alienigena incircuncisus iste; quia exprobravit aciem Dei viventis? Et dixit ei populus juxta verbum hoc, dicens: Sic fiet viro, qui percusserit eum, Et audivit Heliab frater ejus major, cum ipse loqueretur ad viros: & iratus est indignatione Heliab in David, & dixit: Ut quid huc ascendisti? & super quem dimisisti pusillas oves illas in deserto? Ego novi superbiam tuam, & improbitatem cordis tui, quoniam causa videndi prælium descendisti. Et dixit David: Quid feci? (alii addunt, νῦν, nunc:) Nonne verbum est? Et avertit se ad eo ad contra alterum: (Ita hebræus, Compl. εἰς μέρος ἕτερον, ad partem aliam.) & dixit juxta verbum istud. Et respondit ei populus juxta verbum primi. Et audita sunt verba, quæ locutus est David, & annunciata sunt coram Saul. Et assumpserunt eum, & introduxerunt eum ad Saul. (l) Nonne ibo.] Ita etiam Theodoretus, quæst. 40. A Complutensi absunt ista usque ad illud, qui exprobravit: sicut etiam a vulgata. (m) Vestimentum.] Complut. addit, αὐτοῦ, suum. (n) Gladio suo.] Alii θώρακα, καὶ περιεζώσατο δαυὶδ τὴν ῥομφαίαν αὐτοῦ, thorace, & accinctus est David gladio ejus: nec multo aliter Complutensis. (o) Vestimentum] Ita etiam vulgata. Complut. ἐπάνω τοῦ θώρακος αὐτοῦ, super thoracem ejus. (p) Semel, & bis.] In aliis additur, ὅτι ἄπειρος ἦν, quoniam non habebat usum. Et Compl pro, semel, & bis, habet, ἐν τῷ βαδίζειν ἐν αὐτοῖς, in ambulando in eis. (q) Auferunt.] Complutensis, καὶ περιεῖλετο αὐτὰ ἀπ᾽ αὐτοῦ, & circumabstulit ea a se. (r) Pera pastorali.] Sic vulgata. S. Augustinus lib 50. homiliarum, homil. 3. in vase pastoris, quo lac mulgeri solet. Apud chaldæum, & alios ex hebræo, fit mentio & vasis pastorum, & peræ. (s) Et vidit Goliath, David.] Ita emendatissimi quique libri. Alii autem, καὶ ἐπορεύθη ὁ ἀλλόφυλος πορευόμενος καὶ ἐγγίζων πρὸς δαυὶδ, καὶ ἀνὴρ αἴρων τὸν θυρεὸν ἔμπροσθεν αὐτοῦ, καὶ ἐπέβλεψε γολιὰθ ὁ ἀλλόφυλος. Sed emendatissimi quique libri hæc non habent. Et perexit alienigena pergens, & appropinquans adversus David: & vir portans scutum ante eum. Et inspexit Goliath alienigena, & vidit David. Vicissim autem absunt a Compl. quæ hic paulo post sequuntur. Et dixit David, nequaquam, sed pejor cane. (t) Domini Dei Sabaoth aciei Israel.] Compl. & Theodor. κυρίου σαβαὼθ, θεοῦ παρατάξεως ἰσραήλ, & vulgata, Domini exercituum, Dei agminum Israel. (u) David.] In aliquot libris sequitur, καὶ ἐτάχυνε δαυὶδ, καὶ ἔδραμεν (Compl. καὶ ἐξῆλθε καὶ αὐτὸς) εἰς παράταξιν εἰς συνάντησιν τοῦ ἀλλοφύλου, Et festinavit David, & cucurrit (Complutensis,

plutensis, & exiit etiam ipse) in aciem in occursum alienigenæ. (*x*) Terram.] *In aliis sequitur*, καὶ ἐκραταίωσε (*Complut.* ἐκραταιώθη) δαυὶδ ἐπὶ τὸν ἀλλόφυλον ἐν τῇ σφενδόνῃ, καὶ ἐν τῷ λίθῳ, καὶ ἐπάταξε τὸν ἀλλόφυλον, καὶ ἐθανάτωσεν αὐτόν. καὶ ῥομφαία οὐκ ἦν ἐν χειρὶ δαυίδ. Et invaluit David super alienigenam in funda, & in lapide: & percussit alienigenam, & morti tradidit eum: & non erat gladius in manu ejus. (*y*) Ascalonis.] *Complutensis*, Accaron, *ut vulgata.* (*z*) Conculcarunt.] *Complutensis*, κατεπατοῦσαν, prædati sunt. (*aa*) Tabernaculo suo.] *In aliquot libris sequuntur hæc, quæ respondent vulgatæ, & agnoscuntur etiam a Theodoreto, quæst.* 42. *& sequentibus.* ὡς εἶδε Σαοὺλ τὸν δαυὶδ ἐκπορευόμενον εἰς συνάντησιν τοῦ ἀλλοφύλου εἶπε πρὸς τὸν Ἀβεννὴρ τὸν ἄρχοντα τῆς δυνάμεως. υἱὸς τίνος ὁ νεανίσκος οὗτος, Ἀβεννήρ; καὶ εἶπεν Ἀβεννήρ, ζῇ ἡ ψυχή σου βασιλεῦ εἰ οἶδα. καὶ εἶπεν ὁ βασιλεύς. ἐπερώτησον σύ, υἱὸς τίνος ὁ νεανίσκος οὗτος. καὶ ὡς ἐπέστρεψε δαυὶδ τοῦ πατάξαι τὸν ἀλλόφυλον, καὶ παρέλαβεν αὐτὸν Ἀβεννήρ, καὶ εἰσήγαγεν αὐτὸν ἐνώπιον σαούλ. καὶ ἡ κεφαλὴ τοῦ ἀλλοφύλου ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ. καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν σαούλ. υἱὸς τίνος εἶ παιδάριον; καὶ εἶπε δαυίδ. υἱὸς τοῦ δούλου σου ἰεσσαὶ τοῦ βηθλεεμίτου. καὶ ἐγένετο ὡς συνετέλεσε λαλῶν πρὸς σαούλ, καὶ ἡ ψυχὴ ἰωνάθαν συνεδέθη τῇ ψυχῇ δαυίδ, καὶ ἠγάπησεν αὐτὸν ἰωνάθαν κατὰ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ. καὶ ἔλαβεν αὐτὸν σαοὺλ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. καὶ οὐκ ἔδωκεν αὐτὸν ἐπιστρέψαι εἰς τὸν οἶκον τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. καὶ διέθετο ἰωνάθαν καὶ δαυὶδ διαθήκην ἐν τῷ ἀγαπᾶν αὐτὸν κατὰ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ. καὶ ἐξεδύσατο ἰωνάθαν τὸν ἐπενδύτην τὸν ἐπ' αὐτῷ, καὶ ἔδωκεν αὐτὸν τῷ δαυίδ, καὶ τὸν μανδύαν αὐτοῦ, καὶ ἕως τῆς ῥομφαίας αὐτοῦ, καὶ ἕως τοῦ τόξου αὐτοῦ, καὶ ἕως τῆς ζώνης αὐτοῦ, ἐξεπορεύετο δαυὶδ ἐν πᾶσιν οἷς ἀπέστελλεν αὐτὸν σαοὺλ συνιῶν. καὶ κατέστησεν αὐτὸν σαοὺλ ἐπὶ τοὺς ἄνδρας τοῦ πολέμου. καὶ ἤρεσεν ἐν ὀφθαλμοῖς παντὸς τοῦ λαοῦ, καί γε ἐν ὀφθαλμοῖς δούλων σαούλ. καὶ ἐγενήθη ἐν τῷ εἰσπορεύεσθαι αὐτοὺς ἐν τῷ ἐπιστρέφειν δαυὶδ ἀπὸ τοῦ πατάξαι τὸν ἀλλόφυλον. Et ut vidit Saul David egredientē in occursum alienigenæ; dixit ad Abenner principem virtutis: Filius cujus adolescens iste, Abenner? Et dixit Abenner: Vivit anima tua, rex, si novi: (*Sic hebræus: Complut. paulo aliter.*) Et dixit rex: Interroga tu, filius cujus adolescens iste. Et, ut revertit David a percutiendo alienigenam (*rursus propius ad hebræum*, τοῦ πατάξαι, *quam*, πατάξας, *quod in Complutensi*;) & assumpsit eum Abenner, & introduxit eum coram Saul. Et caput alienigenæ in manu ejus. Et dixit ad eum Saul: Filius cujus es puer? Et dixit David: Filius servi tui Jessæ Bethleemitæ. Et factum est (*hoc est initium capitis* 18.) ut consummavit loquens ad Saul; & anima Jonathan conglutinata est animæ David: & dilexit eum Jonathan juxta animam suam. Et assumpsit eum Saul in die illa: & non dedit eum reverti in domum patris sui. Et disposuit Jonathan, & David testamentum in diligendo illum juxta animam suam. Et exuit Jonathan pallium, quod super se, & dedit illud David, & mantellum suum, & usque ad gladium suum, & usque ad arcum suum, & usque ad balteum suum. Et egrediebatur David in omnibus, ad quæ mittebat eum Saul, intelligens. Et constituit eum Saul super viros belli. Et placuit in oculis universi populi, & etiam in oculis servorum Saul. Et factum est in egrediendo eos, in revertendo David a percutiendo alienigenam. *Theodoretus, cum disputasset, quomodo Saul ignorare potuerit David, quem cithara psallentem audire solitus erat, itemque quod vestimenti genus sit*, μανδύας, *quod nos mantellum diximus: notat deinde, quæst.* 44. *quod LXX dixerunt, Jonathan dilexisse David*, ψυχὴν ἀγαπῶντος αὐτόν, animo amantis seipsum, *Aquilam dixisse*, κατὰ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ, juxta animam suam: *quod tamen hoc loco est in omnibus collatis codicibus, qui habent ista verba, sicut illud legitur infra cap.* 20.

CAP. XVIII.

(*a*) IN occursum David.] *In Complut. est*, καὶ ᾄδουσαι εἰς ἀπάντησιν σαοὺλ τοῦ βασιλέως, & canentes in occursum Saul regis. *In aliquo libro ambæ istæ lectiones sunt admistæ.* (*b*) Mulieres.] *In aliis additur*, αἱ παίζουσαι ludentes. (*c*) Et malum.] *Complutensis*, καὶ ὠργίσθη σαούλ, καὶ ἐφάνη πονηρόν, & iratus est Saul: & visum est malum. (*d*) Millia.] *Ita in iis qui solent esse emendatissimi. In aliis hæc sequuntur*: Et quid ei, nisi regnum? Et fuit Saul invidens David a die illa, & deinceps. Et factum est a crastina, & cecidit spiritus Dei malus super Saul: & prophetavit in medio domus suæ. Et David psallebat manu sua, sicut per unamquamque diem. Et hasta in manu Saul. Et elevavit Saul hastam, & dixit: Percutiam in David, & in parietem. Et declinavit David a facie ejus bis. *Agnoscit nonnulla ex his Theodoretus, quæst.* 45. (*e*) David.] *In iisdem additur*, ὅτι ἦν κύριος μετ' αὐτοῦ, καὶ ἀπὸ σαοὺλ ἀπέστη, quoniam erat Dominus cum eo, & a Saul discesserat. (*f*) Populi.] *In iisdem sequitur.* Et dixit Saul ad David: Ecce filia mea major Merob: eam tibi dabo in uxorem. Tantummodo esto mihi in filium virtutis: & præliare prælia Domini. Et Saul dixit: Non sit manus mea super eum: & erit (*Complutensis*, ἀλλ' ἔστω, sed sit. *Theodoretus, quæst.* 46. ἀλλ' ἔσται, sed erit) super eum manus alienigenarum. Et dixit David ad Saul: Quis ego sum, & vita (*Compl.* & quæ vita) cognationis patris mei in Israel; quia ero gener regis? Et factum est in tempore dandi Merob filiam Saul ipsi David, & hæc data est ipsi Edriel Molathitæ in uxorem. (*g*) Et fuit super Saul manus alienigenarum.] *Complutens. & Theodoretus ibidem*, καὶ ἔσται ἐπ' αὐτῷ (*Theodoretus*, ἐπ' αὐτὸν) ἡ χεὶρ τῶν ἀλλοφύλων, & erit super eum manus alienigenarum. *Post hæc autem in aliis codicibus sequuntur ista*: Et dixit Saul ad David: In duabus fies gener mihi hodie. Et mandavit, *&c.* (*h*) In dono.] ἐν δόματι, *quod multi vertunt ex hebræo*, in dote, *& Chaldæus*, in dotibus. *Compl.* ἕδνα, *quod vulgata*, sponsalia. (*i*) Regi.] *In aliis additur*, καὶ οὐκ ἐπληρώθησαν αἱ ἡμέραι, & non sunt completi dies (*k*) Centum.] *Complutens.* διακοσίους, ducentos, *ut vulgata.* (*l*) Eorum.] *In aliis additur*, καὶ ἐπλήρωσεν ταῦτα τῷ βασιλεῖ, *quod vulgata*, & numeravit ea regi. (*m*) Amplius.] *In aliis hæc sequuntur*: Et fuit Saul inimicitias exercens in David omnibus diebus. Et exiverunt principes alienigenarum. Et factum est in opportunitate egressionis eorum, & intelligens erat David. (*Complutens.* & David intellexit) præter omnes servos Saul: & honoratum fuit nomen ejus valde.

CAP. XIX.

(*a*) ADversus Saul.] *Abest hoc a Compl. ut a vulgata.* (*b*) Cenotaphia.] *Theodoretus, quæst.* 48. κενοτάφια. Aquila interpretatus est, μορφώματα, formas, & effigies, jecur autem caprarum, ἱμάτιον πλῆθος, καὶ στρώγλωμα τριχῶν, vestium multitudinem, & stragulum capillorum. *Quod postremum habet etiam Complut. In Scholio inserto quæstionibus Theodoreti scribitur, Cenotaphia significare vestes imitantes hominem decumbentem.* (*c*) Prophetarum.] *In aliis additur*, τῶν προφητευόντων, *quod vulgata*, Vaticinantium. (*d*) Et ibat prophetans.] *Alij*, καὶ ἐπορεύετο πορευόμενος προφητεύων, (*Compl.* καὶ προεφήτευσεν,) & ambulabat ambulans, prophetans, & prophetavit. (*e*) Eis.] *Compl.* σαμουήλ. *& vulgata*, coram Samuele.

CAP. XXI.

(*a*) IN Rhama.] *Ita etiam hebræus: nam est subintelligendum*, quæ est in Rhama: *& ita vulgata, nisi quod habet* Ramatha, *ut Chaldæus. Complut. longius ab hebræo*, ἐκ ῥαμά, de Rhama. (*b*) Et non revelabit auriculam meam.] *Respondet hebræo. Complutens. planius*, ὃ οὐκ ἀποκαλύψει, quod non revelet. *Symm.* ἐὰν μὴ δηλώσῃ εἰς ἀκοήν μου, nisi indicarit in auditu meo. (*c*) Non cognoscat hoc.] *Visum est hoc loco idem valere*, μὴ γνώτω, *quod in aliis est*, μὴ γνῷ, *aut*, γνώτω, *ut Complut.* (*d*) Ne minime velit.] *Propius ad vulgatam, quæ habet*, ne tristetur, *quam quod est in Complutensi*, ὅπως μὴ ἀναγγείλῃ τῷ δαυίδ, ut non annunciet ipsi David. (*e*) Impletum est.] ἐμπέπλησται, *Complut.* πεπλήρωται, *eodem sensu. Aquila, & Symm.* ὅσον βῆμα ἀναμεταξὺ ἐμοῦ καὶ θανάτου, quantum gradus (*aut passus*,) inter me, & mortem. (*f*) Et quid faciam.] *Complut.* καὶ ποιήσω, & faciam. (*g*) Sedens sedebo manducare.] *Ita vetustiores libri. In aliis post* sedebo *additur*, μετὰ τοῦ βασιλέως, cum rege, *Complut.* καὶ ἐγὼ καθίσας καθίσομαι μετὰ τοῦ βασιλέως φαγεῖν, & ego sedens sedebo cum rege manducare, *quod vulg. interpretatur*, ex more sedere soleo juxta regem ad vescendum. (*h*) Vesperam.] *Vulgata ex hebræo addit*, diei tertiæ (*i*) Si hæc dixerit.] *Ita fere hebræus. Complut. autem*, καὶ ἐὰν εἴπῃ ὁ πατήρ σου, & si dixerit pater tuus. (*k*) Et si non fuerit.] καὶ ἐὰν μὴ ᾖ, εἰς τὰς πόλεις σου ἐγὼ ἀπαγγελῶ σοι. *Ab aliquibus abest illud*, ᾖ, fuerit. *Compl. habet tantum*, καὶ μὴ ἀπαγγελῶ σοι; & non annunciabo tibi. *In hebræo, ut in vulgata, est sine interrogatione: pendet enim ab illo*, Nequaquam tibi, *id est, absit a te, ut si ego cognovero, non annuntiem.* (*l*) Maneto.] μένε. *Complut.* ἐξέλθωμεν, exeamus. (*m*) Quia.] ὅτι ἀναμ... *Videtur hebraismus, ut* quia *sit dictum pro*, si, *aut*, cum. *Complut.* ὅτι ἐὰν, quoniam si, *& concludit per interrogationem*, & non mittam ad te in agrum? *sed in hebræo additur*, & revelavero aurem tuam, *& periodus concluditur in verbis sequentibus*, hæc faciat Deus ipsi Jonathan, & hæc adjiciat. (*n*) Quoniam deferam mala super te.] *In Complut. quoniam proxime alia verba*, hæc faciat Deus ipsi Jonathan, & hæc adjiciat, *sunt initium periodi, idcirco nunc legitur*, ἐὰν μὴ ἀνοίσω τὰ κακὰ ἐπὶ σέ, si non detulero mala super te. *sed rursus in nostra potest illud*, quoniam, *accipi pro*, si, *ut ita dicamus*: si detulero, *id est, resciero mala super te, revelabo, &c. Et non est dissimilis sententia ab ea quam habet vulgata* (*o*) Et si non.] *Compl. & ex parte etiam aliquot manuscripti codices*, καὶ μή, ἐν τῷ ἐξαίρειν κύριον τοὺς ἐχθροὺς δαυίδ, ἕκαστον ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς, ἐξαρθήσεται (*al.* ἐξαρθῶσι) τῷ ἰωνάθαν ἀπὸ τοῦ οἴκου δαυίδ, Et non, in auferendo Dominum inimicos David, auferatur (*ex superiore supplendum*, misericordia) ipsi Jonathan a domo David. *Hebraica aliam sententiam præ se ferunt.* (*p*) Animo amantis se.] *Aquila*, κατὰ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ, juxta animam suam. *De hoc dictum est ad cap.* 17. (*q*) Visitabitur.] *Sic hebræus: Symm*, ζητηθήσεται, requiretur. *Hoc enim significatur, fore ut in recensendo eos qui sedent, appareat deesse David. Complut. longius ab hebræo*, καὶ ἐπισκοπῇ ἐπισκεφθήσεται, & visitatione visitabitur. (*r*) Tertiabis.] *Theodoretus quæst.* 49. Illud autem, τρισσεύσεις, pro, τρεῖς ἡμέρας ἀναμενεῖς, tres dies expectabis. (*s*) Operaria.] τῇ ἐργασίμῃ. *Compl.* τῆς ἐργασίας, operationis. (*t*) Ergab.] *Schol.* Illud, ἐργάβ, Aquila interpretatus est, ἐχόμενα τοῦ νοτίου, juxta Australem plagam: cæteri autem ediderunt, λίθον, lapidem: *quod habet Complut. & vulgata, sed hæc addit*, cui nomen *est* Ezel. *Theodoretus pro*, ἐργάβ, *habet*, ἀργόβ. *& postquam ipse etiam ... lit interpretationem Aquilæ, adjungit putare se fuisse locum aliquem certum eo nomine appellatum, & proptera paulo post historiam dicere, David surrexisse* ἀπὸ τοῦ ἀργόβ: *quasi idem sit hic, atque ille locus. Et interpres quidem Theodoreti utrobique habet* Agaf. (*u*) Tertiabo sagittis.] *Theodoretus*, Illud autem, τρισσεύσω, pro, tres emittam sagittas. σχίζας autem Aquila interpretatus est, βέλη, jacula. (*x*) Amattari.] *Complut.* Amattara. *Theodoretus.* ἀματτάραν. *Atque addit invenisse se in hebraicorum nominum interpretatione, idem valere ac* τάφρον, *apud græcos, Fossatum apud Romanos, apud Syros autem Scopum, ad quem qui se exercent jacula emittere consueverunt. Scholiastes hoc, quod Theodoretus attribuit Syris, videtur attribuere Symmacho; & fortasse Aquilæ. Ita enim scribit*: Aquila autem, εἰς τὴν σκοπιάν, vel φυλακήν, custodiam: (duplex enim scriptura:) Symmachus, εἰς τὸν τεταγμένον σκοπόν, ad constitutum signum, εἰς ὃν γυμναζόμενοι τὰ βέλη πέμπειν εἰώθασι, τινὲς δὲ κοῖλον τόπον, ὅθεν δαυὶδ καθεζόμενος ἀνέστη. Ad quod qui se exercent jacula mittere consueverunt. Nonnulli locum cavum, unde David sedens surrexit. (*y*) Et hic.] *pro eo quod in hebræo*, & infra. (*z*) Verbum.] *Sic hebræus: & subintelligitur illud, quod exprimitur in Compl.* πονηρόν, verbum malum. *Ita etiam cap.* 22. (*aa*) Mensis.] *Sic hebræus Compl.* νουμηνία. Neomenia, Kalendæ. (*bb*) Et prævenit ipsum Jonathan.] καὶ προέφθασε τὸν ἰωνάθαν, *ut intelligatur post Saul sequutum esse Jonathan. In Compl. est*, καὶ προέφθασεν αὐτὸν ἰωνάθαν, & prævenit eum Jonathan. (*cc*) Accidens.] *Schol.* συνάντησις. *Symm.* συγκύρημα, incursus & eventus. (*dd*) Non parabitur.] *Compl.* οὐχ ἑτοιμασθήσῃ σὺ οὐδὲ ἡ βασιλεία σου: *quod in vulgata*, non stabilieris tu, neque regnum tuum. (*ee*) Sauciatus est.] *Aquila*, ... *Symm.* ὠδυνήθη. *Theodotio*, ἐλυπήθη, doluit, contristatus est, ægre tulit. (*ff*) Quoniam consummaverat.] *Compl.* ὅτι ἐβουλεύσατο ὁ πατὴρ αὐτοῦ συντελέσαι αὐτόν, quoniam deliberaverat pater ipsius consummare eum. (*gg*) Transfecit.] *Theodotio*, ὑπερέβαλε, *eodem sensu.* (*hh*) Tantum Jonathan, & David.] *In aliis sequitur*, ἔγνωσαν (*Complut.* ᾔδεισαν) τὸ ῥῆμα, cognoverunt verbum. (*ii*) Argab.] *Diximus paulo ante ad illud*, Ergab, *de hoc loco ex Theodoreto. Compl. hic habet*, ἀπὸ τοῦ νεγέβ, de Negeb. *Quæ dictio hic est in hebræo, & significat austrum, & meridiem.* (*kk*) Usque ad consummationem magnam.] *In Compl. additur*, δαυὶδ ὑπερέβαλεν, David superavit. *Hebræus habet*, adeo ut David adaugeret.

CAP. XXI.

(*a*) IN loco dicto, Dei fides, Phelani Maemoni.] *In aliquo libro tantum est*, ἐν τῷ τόπῳ τῷ λεγομένῳ ἐμμωνεῖν, in loco dicto Emmonim. *Complutens.* ἐν τόπῳ λεγομένῳ φελανὶ ἀλμωνί, in loco dicto Phelanni almoni. *hebræus* ...

Hebræus habet, in locum Pheloni, almoni: *quod vulgata interpretatur* in illum, & illum locum: *Chaldæus*, ad locum absconditum, & custoditum. *De his dictionibus dicetur etiam alibi.* (*b*) Quod inventum.] *Complut.* ἢ ὃ ἐὰν εὕρῃς, *& vulgata*, aut quicquid inveneris. (*c*) Prophani.] *Theodoretus*, q. 52. Aquila non dixit, βέβηλον, sed, λαϊκὸν, laicum: *quomodo etiam vulgata.* (*d*) Et hæc via prophana: quoniam sanctificabitur.] *Ita fere hebræus. Theodoretus*, εἰ βέβηλος ἡ ὁδὸς αὕτη, σήμερον ἁγιασθήσεται, si prophana via hæc, hodie sanctificabitur. (*e*) Detentus Neesseran.] *Compl. habet tantum* συνεχόμενος, detentus. *Theodoretus q.* 53. συνεχόμενος νεεσσάρ: *Hæc autem dictio hebræa significat idem ac* συνεχόμενος. *Theodoretus tamen inquit invenisse se in dictionum hebraicarum interpretatione, valere coarctationem, & pressuram tentationis & minarum. Quare putat Doec fuisse ab aliquo dæmone vexatum, aut aliquo correptum morbo, idcircoque assedisse in divino tabernaculo.* (*g*) Syrus.] *Compl.* ὁ ἰδουμαῖος, *& vulgata*, Idumæus. (*h*) In vestimento.] *Compl. addit*, ὀπίσω τῆς ἐπωμίδος, post superhumerale, *& vulgata*, post Ephod. (*i*) Et affectabat in die illa, & tympanizabat super portas civitatis.] *Retinuimus verbum græcum*, τυμπανίζειν, *ut liberam interpretationem lectori relinqueremus: & ita etiam S. August. in Psal.* 33. *Absunt autem ista à Compl. & videntur admistæ diversæ interpretationes.* (*k*) Collabebatur.] παρεφέρετο. *S. August. ibidem*, ferebatur: *& accommodat sanctissimæ Eucharistiæ, in qua Dominus seipsum suis manibus tulit.* (*l*) Hic non.] *Alii per interrogationem*, εἰ οὗτος, nunquid iste, *&c.*

CAP. XXII.

(*a*) IN necessitate.] *Compl. addit.* ὢν, qui in necessitate & angustia esset. (*b*) Saric.] *Alii*, σαρήχ. Sarech. *Complut.* χαρὲθ, Chareth. *vulgata*, in saltum Areth. (*c*) Sub arboreto.] ὑπὸ τὴν ἄρουραν: *dictio illa* ὑπὸ *satis indicat, dictione*, ἄρουραν, *locum arboribus consitum significari. Hebræus & Chaldæus*, sub arbore: *Vulgata*, in nemore. (*d*) Abimelech.] *Ita collati codices & Theodoretus: Sed Complut.* Achimelech: *ut vulgata, & etiam infra, cap. sequenti.* (*e*) Princeps omnis præcepti tui] ἄρχων παντὸς παραγγέλματός σου, *& post intelligi, aut quod sit princeps omnium qui obediunt præcepto regis, ut videtur interpretari chaldæus, aut quod primus ipse sit in obediendo præceptis regis. Vulgata*, pergens ad imperium tuum. (*f*) Trecentos & quinque] *Ita etiam Lucifer pro S. Athanasio. Theodoretus*, quinquaginta, & trecentos. *Compl.* ὀγδοήκοντα πέντε, octuaginta quinque, *ut vulgata.* (*g*) Novi quia in die illa, quia.] *Alii*, ᾔδειν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ὅτι ἐκεῖ ἦν δωήκ. Novi in die illa quia ibi erat Doec. *Nec multo aliter Compl.* ᾔδειν ὅτι ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐκεῖ ἦν. (*h*) Domus.] *Compl.* ὅλα τοῦ οἴκου, totius Domus.

CAP. XXIII.

(*a*) COnculcant.] *Alii*, καὶ καταπατοῦσι, & conculcant. *Abest autem a Compl. quemadmodum a vulgata. Et hæc dictio, & præcedens*, διαρπάζουσι, *videntur duæ interpretationes ejusdem verbi hebraici.* (*b*) In spolia alienigenarum ingrediemur.] εἰς τὰ σκῦλα τῶν ἀλλοφύλων εἰσπορευσόμεθα. *Istud*, εἰσπορευσόμεθα, *abest a Compl. ut a vulgata. Quod autem pertinet ad illud*, εἰς τὰ σκῦλα, *in aliis libris est*, εἰς τὰς κοιλάδας, in cavitates *In aliquo impresso*, εἰς τὰς κοιλίας: *quæ lectio confirmatur hoc Scholio*, εἰς τὰς κοιλίας, εἰς τὰ στρατόπεδα, adversus agmina (*quod habet vulgata*) Hebræi, εἰς τὰ σκῦλα. (*c*) Quia non tacet Saul.] *Compl.* ὅτι σαοὺλ παρεσιώπα, quia Saul tacebat, *id est, in corde suo tacitus versabat: quod vulgata*, quia præpararet ei Saul clam malum. (*d*) Concludetur.] *Id est, ipse David. Complut. pro ista dictione*, ἀποκλεισθήσεται, *habet hæc*, καταβήσεται. καὶ εἶπε δαυὶδ, εἰ παραδώσουσιν οἱ ἀπὸ τῆς κεϊλὰ, ἐμὲ, καὶ τοὺς ἄνδρας μου εἰς χεῖρας σαοὺλ; καὶ εἶπε κύριος, παραδώσουσιν. Descendet. Et dixit David. Numquid tradent ij, qui de Ceila, me, & viros meos in manus Saul? Et dixit Dominus: tradent. *Quæ videntur agnosci a Theodoreto, q.* 54. *& respondent vulgatæ. Quod etiam sequitur in nostra, & cæteris fere libris collatis*, quadringenti, *in Compl. & vulgata est*, sexcenti, *quod respondet iis quæ narrantur c.* 25. (*e*) Ibant quo ibant.] *Theodoretus. Illud autem*, ἐπορεύοντο, errationem demonstrat. Interdum enim in Judæa, interdum in solitudine degebant. (*f*) In Maserem in deserto in angustiis.] *Paulo post dicitur*, Messara. *Compl. habet tantum*, ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐν τοῖς στενοῖς. *Theodoretus*, ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐν μεσερὼμ, in deserto, in Meserom: *quæ vox propius accedit ad hebræam, significantem loca munita. Quare videri potest illud*, ἐν τοῖς στενοῖς, *esse hujus interpretationem. Theodoretus quidem testatur, pro*, ἐν μεσερὼμ, *cæteros interpretes edidisse*, ἐν τοῖς σπηλαίοις τοῖς ὀχυροῖς, in speluncis munitis. (*g*) In deserto in monte Ziph in terra æstuosa] *Compl. habet tantum*, ἐν τῷ ὄρει ἐν τῇ ἐρήμῳ ζίφ, in monte in solitudine Ziph: *quod respondet vulgatæ* (*h*) In monte æstuoso in Cæne Ziph.] *Rursus Compl.* ἐν τῇ ἐρήμῳ ζὶφ ἐν τῇ καινῇ, in solitudine Ziph in Cæne. *Quod autem pertinet ad istud*, ἐν τῇ καινῇ, *& nonnulli interpretantur*, in nova; *aliqui libri, & Theodoretus, habent* καινί, *& addit Theodoretus. Aquilam dixisse*, δρυμὸν, sylvam: *quod habet vulgata. cap. autem 27. etiam in vulgata fit mentio Ceni, tanquam loci cujusdam. Dictio hebraica, quæ hoc loco est, valde similis est ei quæ significat*, novam. (*i*) Collem.] *Videntur hoc loco ut etiam alibi LXX habuisse*, γαβαὰ (*al.* γαβαάθ.) *Nam pro hoc testatur Theodor. Aquilam dixisse*, βουνὸν, collem. (*k*) In Messera.] *Rursus hoc abest a Compl.* (*l*) Et nunc omne quod est.] *Hæc locutio videtur hoc significare*, quando res quod cupiebat, est assequutus; descendendo descendat ad nos. (*m*) Concluserunt eum.] *Alii*, ἀποκεκλεισμένοι (*Compl. addit* γὰρ) εἰσὶν εἰς τὰς χεῖρας (*Compl.* ἐν τῇ χειρὶν) τοῦ βασιλέως. Conclusi sunt in manus regis. (*n*) Ne forte versute agat.] *Compl.* ὅτι εἶπεν ὁ σαοὺλ, μήποτε πανουργευόμενος ἔστι πανουργεύσηται, quoniam dixit Saul: ne forte hic callens callide agat: *quæ verbi geminatio est etiam in aliis libris, sed non cætera.* (*o*) Noscite.] *In Compl. additur*, ἐκ πάντων τῶν τόπων, ὅπου αὐτὸς κρύπτεται ἐκεῖ, καὶ ἐπιστρέψατε πρός με εἰς ἕτοιμον, ex omnibus locis, ubi ipse se abscondit illic: & revertimini ad me ad paratum. (*p*) Ad occidentem.] καθ' ἑσπέραν, *Theodoretus videtur habuisse*, ἐν τῇ ἐρήμῳ ὑποκάτω, in deserto subjecto, & plano: *pro quo inquit Aquilam dixisse*, ἐν τοῖς ὁμαλέσιν, in planis & campestribus: *quod habet vulgata. Dictio hebræa & desertum & campestria significat.* (*q*) Ab hac.] *Propius ad hebræum, quam quod in Compl.* τῆς ἑτέρας, altera. (*r*) Castrametati.] *Compl.* παρενεβάλλοντο, altare cingebant (*s*) Incursionem fecerunt] *Compl.* ἐξεχύθησαν, effuderunt se.

CAP. XXIV.

(*a*) SAddæem.] *Est vestigium dictionum hebraicarum, quas chaldæus interpretatur*, foraminum rupium, *alii*, petrarum hircorum sylvestrium. *vulgata*, super abruptissimas petras, quæ solis ibicibus perviæ sunt. *Complut.* κατὰ πρόσωπον τῆς θήρας τῶν ἐλάφων, *& Lucifer*, ante faciem venationis cervorum. (*b*) Ad provocandum.] *Id est, ciendum ventrem. Lucifer*, ad sellam. *Theodor. q.* 55. *non habet*, παρασκευάσασθαι, *sed*, ἀποσκευάσασθαι, ad deponendum: *& hæc scribit*, Honeste LXX. sunt interpretati: Aquila autem id manifestius dixit: inquit enim, εἰσῆλθεν ἀποκενῶσαι, introivit ad exinaniendum. Josephus autem, τὰς φυσικὰς ἐκκρίσεις ποιήσασθαι, ad faciendum naturales excretiones. (*c*) Tradere.] *Compl.* ἰδοὺ ἐγὼ δίδωμι. ecce ego do. *Lucifer*, tibi dabo. (*d*) Bonum] *Ita hebræus, Compl.* τὸ ἀρεστὸν, *& Lucifer*, quæ placita sunt. (*e*) Immolarent] θῦσαι. *Ita lib. vetust. In aliis, & Compl. est*, θανατῶσαι, *& Lucifer*, occiderent. *Quod tamen valere etiam*, θῦσαι, *patet ex verbis Nabal. seq. cap. & aliis locis. Vulg. ex hebræo habet tantum*, & non permisit eos, ut consurgerent in Saul. (*f*) Viam.] *Alii*, εἰς τὴν ὁδὸν αὐτοῦ, ad viam suam. *Compl.* καὶ ἐξῆλθεν εἰς τὴν ὁδὸν ἐκ τοῦ σπηλαίου, & exiit in viam de spelunca. *Lucifer habet tantum*, descendit in viam. *Similis quædam varietas est in verbis proxime sequentibus.* (*g*) Tuam.] *Theodor. addit*, εἰς κακὰ, in mala. (*h*) Hic est.] *Apud Theodor. & in Compl. sequitur*, καὶ πατήρ μου, & pater meus: *quæ sunt in hebræo: sed videntur conjungi cum sequentibus, ut in vulgata.* (*i*) Pinnam.] *In aliis sequitur*, τῆς διπλοΐδος σου, *& Lucifer*, laciniam chlamydis tuæ. (*k*) Neque impietas, & contemptus.] *Lucifer habet tantum*, neque injustitia: *& respondet hebræo.* (*l*) Ligas.] δεσμεύεις, cingis insidiis, *Lucifer*, quæris animam meam accipere. (*m*) Vindicet tibi.] ἐκδικήσαι σοι, *id est, vindictam sumat de te ex teipso. Alii habent* μοι, *quemadmodum etiam nostra paulo post. Lucifer*, judicabit me de te. (*n*) Et sicut, si inveniat] *Sunt in codd. quædam varietates non magni ponderis. Lucifer sic habet*, & sicut inveniat quis amicum suum, & præmittat eum in viam bonam, & Dominus retribuat tibi bona, pro quibus fecisti mihi hodie. *Et quod quidem pertinet ad istud*, retribuat tibi, *magis respondet hebræo, & vulgatæ, quam quod est in collatis græcis codd.* ἀνταποδώσει αὐτῷ, retribuet ei. (*o*) Non delebis.] οὐκ ἀφανιεῖς. *Compl. & Theodor. q.* 56. καὶ μὴ ἀφανίσῃς, & non delebis. *Lucifer valde congruenter hebræo*, & nunc jura tu mihi in Domino, si non eradicabis semen meum post me, & si non exterminabis nomen de domo patris mei.

CAP. XXV.

(*a*) MAon.] *Alii*, μαὰν, Maan. *Complut.* φαρὰν, Pharan, *ut vulgata.* (*b*) Maon.] *Ita etiam hebræus hoc loco, & Chaldæus. Complut.* ἐν τῇ ἐρήμῳ. *Vulgata utrumque conjungit*, in solitudine Maon. (*c*) Greges.] ποίμνια. *Complut.* ἡ ἐργασία, cultura, possessio, *ut vulgata. Dictio hebræa proprie significat culturam. sed transfertur etiam ad significandas pecudes, quoniam in pecudibus, tanquam in præcipua possessione insumebantur opera veterum.* (*d*) Greges.] *Rursus*, ποίμνια: *quod in aliis*, πρόβατα, oves. (*e*) In tondendo gregem suum.] *Ad verbum ex hebræo. Complut. autem*, ἐν τῷ κείρειν αὐτοὺς τὰ ποίμνια αὐτοῦ, dum illi tonderent greges ejus. (*f*) Abigæa.] *Ita etiam Theodoretus. Complut.* ἀβιγαίλ. Abygail. (*g*) Bona.] ἀγαθή. *Alii*, καλὴ, pulchra. (*h*) Abite ad Nabal, & interrogate.] *Complut.* ἥκετε πρὸς τὸν ναβὰλ, καὶ ἀσπάσασθε, Venite ad Nabal, & salutate. (*i*) In horas.] εἰς ὥρας. *Et fortasse significat*, omni tempore: *quemadmodum interdum apud alios auctores: aut*, ad vigorem, ad prosperitatem, *ut sit modus quidam salutandi. Nam hebræus habet, ut multi interpretantur (nam aliter vulgata, & non inepte)* ad vitam, *Chaldæus*, per vitam tuam. (*k*) Filio tuo David] *Theodoretus, quæst.* 57. τοῖς παισὶ τοῦ υἱοῦ σου δαυὶδ, pueris filii tui David. *Complutens.* τοῖς παισί σου, καὶ τῷ υἱῷ σου δαυίδ. *Et vulgata*, servis tuis, & filio tuo David. (*l*) Pueri.] *In aliis additur*, δαυὶδ, Davidis. (*m*) Recedentes.] ἀναχωροῦντες. *Complutensis, & Theodoretus*, ἀποδιδράσκοντες, fugientes. (*n*) Suum] *In Complutensi sequitur*, καὶ περιεζώσαντο τὰς μαχαίρας αὐτῶν, καὶ δαυὶδ καὶ αὐτὸς ἐζώσατο τὴν μάχαιραν αὐτοῦ, καὶ ἀνέβησαν. *Quod in vulgata*, Et accincti sunt singuli gladiis suis, accinctusque est & David ense suo. Et ascenderunt, *&c*, (*o*) Et dum essemus.] *Illud* καὶ, *est etiam apud Theodoretum: abest autem a Complutensi, & ab hebræo.* (*p*) Consummata est malitia] *Significare videtur hæc locutio certum malum, ac perniciem impendere ipsi Nabal. Sic supra cap.* 20. consummata est malitia hæc a patre suo, *id est, deliberatum, & certum* est patri suo malum hoc inferre Davidi. (*q*) Oephi farinæ, & gomor.] *Theodoretus, quæst.* 58. *scribit, Aquilam pro*, οἰφὶ, *dixisse* σῖτον, satum: *Gomor autem esse æqualis mensuræ cum Oephi; idque ex prophetia Ezechielis dici.* (*r*) Palathas.] *Alii dicunt*, massas caricarum, *ut vulgata.* (*s*) Utique immerito.] *Sic visum est hoc loco esse vertendum, postulante sententia, & non repugnantibus verbis, illud* ἴσως εἰς ἄδικον, *& respondet vulgatæ*, vere frustra. *Alii vertunt*, forte ad malum. (*t*) Et non imperavimus.] *Alii*, καὶ οὐκ ἐνετειλάμην, & non imperavi. *Compl.* καὶ οὐκ ᾐτησάμην λαβεῖν, & non petii capere *Vulgata ex hebræo*, & non petiit quicquam. (*u*) Ipsi David.] *Compl.* τοῖς ἐχθροῖς δαυὶδ, inimicis David, *ut vulgata.* (*x*) Ad pedes ejus,] *Compl.* καὶ ἐπὶ τοὺς πόδας αὐτοῦ ἔπεσε, & cecidit ad pedes ejus, *ut vulgata.* (*y*) Mea.] *Istud*, μου, *abest ab aliis, & ab hebræo. Vulgata*, iniquitas hæc: *hoc enim significat, adscribatur, mihi culpa, quam admisit Nabal.* (*z*) Hunc.] *Compl. addit*: ἐπὶ ναβὰλ super Nabal. (*aa*) Hic est.] *Alii*, οὕτως ἐστὶ, *Compl.* οὕτως ἐστὶν αὐτός, sic est ipse. (*bb*) Insipientia] ἀφροσύνη. *Theodoretus*, Nomen Nabal in Græcam vocem translatum significat, τὴν ἀφροσύνην. Hoc enim Abigæa ostendit, & liber nominum: Hebraicorum. Aquila autem sic dixit, ναβὰλ ὄνομα αὐτῷ, καὶ ἀπόῤῥευσις μετ' αὐτοῦ. Nabal nomen ei, & defluxus cum eo. τοῦ γὰρ λογισμοῦ ἀποῤῥέοντός τε καὶ σβεννυμένου, τὸ τῆς ἀφροσύνης γίνεται πάθος.

Diffluente enim & extincta ratione, exoritur morbus insipientiæ. (cc) Servares manum tuam tibi.] *Theodoretus*, Pro eo quod est, ne odio replearis ex cæde. (dd) Abominatio.] *Theodoretus*, Aquila dixit, νιμὸς, suffocatio. (*sed hoc ita scriptum est in codice, qui solus nunc erat ad manum, ut facile appareat subesse mendum, ac fortasse legendum*, πνιγμὸς, *aut*, νυγμὸς. *Interpres quidem habet*, compunctio.) ἀνίπτεται δὲ τὰς τῆ συνειδότ☉ ἀκίδας, Significat autem conscientiæ aculeos. *Scholiastes hac referens, habet* λυγμὸς, convulsio ex erosione, singultus, *ut vulgata.* (ee) Scandalum.] *Ita libri vetustiores. In aliis additur*, καρδίας : *& vulgata*, scrupulum cordis. (ff) Benedictus.] *Theodoretus videtur hoc loco agnoscere ex lxx vocem hebræam Baruc, pro qua Aquila dixerit*, εὐλογητὸς, benedictus. (gg) In hac.] *Theodoretus addit*, ἡμέρᾳ, in hac die : *& hoc est in hebræo, sed non illud*, hodie. (hh) Et servando.] *Sic hebræus, & significat, ita prohibuisti, ut ego servarem manum meam puram a sanguine. Sed Theodoreto visa est absurda locutio. Ita enim scribit* : Istud, καὶ σῶσαι τὴν χεῖρά μου ἐμοὶ, peccatum scriptoris esse suspicor. Cæteri enim interpretes dixerunt, μὴ μυσῶσαι, pro eo quod est, μὴ μύσους μεταλαχεῖν, ne abominationis & sceleris fiam particeps. (ii) Suscepi.] ᾑρέτισα : *& respondet hebræo. Symm.* ἐνετράπην, reveritus sum, *ut Compl. nec multo aliter vulgata*, honoravi. (kk) David.] *In Compl. additur*, ὅτι ἀπέθανε ναβὰλ, quia mortuus est Nabal. (ll) Puerorum tuorum. Et surrexit.] *Compl.* τῶν παίδων τοῦ κυρίου μου, καὶ ἐτάχυνε, καὶ ἀνέστη : *quod in vulgata*, servorum domini mei. Et festinavit, & surrexit. (mm) Sumpsit.] *Compl. addit*, ἑαυτῷ, sibi : *quod tamen abest ab hebræo*, (nn) Amis, qui de Rhomma.] *Complut.* λαῒς, τῷ ἐκ γαλλίμ. *& vulgata*, Lais, qui erat de Gallim.

CAP. XXVI.

(a) AB æstuosa.] *Abest a Complut. ut a vulgata.* (b) Ziph.] *Lucifer pro S. Athanasio*, opacum. (c) Paratus de Ceila] *Lucifer habet tantum*, in Sicelet. Alii, ἐτύμως ἐκεῖ, vere illuc, *quod non abhorret a vulgata*, certissime. *Compl.* ἕτοιμος ἐκεῖ, paratus illuc. (d) Lampene.] *Theodoretus, quæst.* 59. λαμπήνη quidem est genus currus, *sicut etiam*, ἀπήνη. Aquila dixit, ἐν στρογγυλώσει, in cavitate, & rotunditate. Ratio autem indicat in medio exercitus cubuisse regem, *&c. Lucifer*, in stragulis præclaris, *& paulo post*, in stragulis pretiosis. *vulgata*, in tentorio. *Chaldæus*, in vallo. Vox Ebræa significat vallum ex curribus sive propugnaculum consertis curribus extructum, quæ est tumultuaria castrorum munitio, cum pro vallo dispositos currus mutuo nexu jungunt. Hujusmodi munitionem Aquila στρόγγλωσιν appellat a rotunditate. *Drus.* (e) Dormiens somno.] *A quibusdam codd. & Lucifero abest illud*, somno. *In Complut. est*, καθεύδων ὕπνωσιν, dormiens somnum capiebat. (f) Repetam ei.] *Id est, non opus erit iterare ictum in eum. Lucifer*, & non repetam, illam. (g) Ne humilies.] *Alii, & Theodoretus*, μὴ διαφθείρῃς, ne corrumpas, ne disperdas. *Lucifer*, non continges. (h) Purus erit.] *Sic Lucifer, quod græce est*, ἀθωωθήσεται, *& posset etiam verti*, innocens erit, *ut in vulgata.* (i) Nequaquam mihi a Domino.] *Satis apte respondet hebræo. Compl. autem quasi ex alio initio*, ἐμοὶ δὲ μὴ γένοιτο παρὰ κυρίου, *& Lucifer*, Mihi autem non fit a Domino. (k) A cervicali.] ἀπὸ προσκεφαλῆς αὐτοῦ. *Compl.* τὸ πρὸς κεφαλῆς, *Lucifer*, quæ est ad caput illius. *Et paulo post*, & lentem aquæ a capite ejus. *Libuit autem hoc loco istud lentis nomen ab antiquo patre usurpatum retinere ; licet hoc vasis genus usitatius lenticula dicatur : Vulgata hic habet* scyphum. (l) Per nos ipsi.] καθ' ἑαυτοὺς, *itemque paulo post*, ἀπῆλθον καθ' ἑαυτοὺς, *videtur esse imitatio hebraismi, qui habet*, eamus nobis *&* abierunt sibi. *Utroque tamen loco abest a Compl. & a Lucifero.* (m) Stupor.] θάμβ☉. *Lucifer*, timor. *Aquila*, καταφορά. *Symm.* κάρ☉. *Theodotio*, ἔκστασις. *quæ omnia, ut in Gen. dictum est, gravem quendam soporem significant.* (n) Transivit David ultra.] διέβη δαυὶδ εἰς τὸ πέραν, *hebræus, & chaldæus*, transivit David transitum : *quod vulgata reddidit*, ex adverso, *& Lucifer* contra. (o) Qui vocas.] *Compl.* καλῶν με, (*quod* με, *est etiam in aliis*) τίς εἶ σύ ; qui vocas me, quis es tu? *Lucifer*, qui vocas me? Quid est? *Hebræus*, qui clamas ad regem? *quod vulgata*, qui clamas, & inquietas regem? (p) Mortificationis.] *Ita enim Lucifer: quod græce est*, θανατώσεως. *Alii, & Theodoretus, q.* 60. θανάτου, mortis. (q) David.] *In Complut. sequitur*, φωνή μου κύριέ μου, δοῦλ☉ σὸς κύριε βασιλεῦ, vox mea domine mi, servus tuus domine rex. *Theodoretus habet tantum*, φωνή μου κύριέ μου βασιλεῦ, vox mea domine mi rex, *quemadmodum vulgata. Lucifer habet, ut nostra*, servus tuus domine rex. (r) Injustitia.] ἀδίκημα. *Alii, & Theodoretus*, κακία. *Lucifer*, quæ est a me malitia? (s) Non confirmatum esse.] μὴ ἐστηρίχθαι, *quod in Compl. est*, μὴ στηριχθῆναι. *Et in hac quidem parte retinuimus versionem Luciferi (non autem in verbis proxime sequentibus. Ipse enim habet*, confirmatum esse in testamentum Domini.) *ut intelligatur, quam veteres curarint verbum verbo reddere. Poterat tamen ita verti*, a non inhærendo firmiter, *idest, ut non commorarer, ac stabilem sedem haberem in hæreditate Domini.* (t) Animam meam.] ψυχήν μου. *Compl.* ψύλλον ἕνα, *& Lucifer*, pulicem unum. (u) Et in hodierna.] *Aliqui addunt*, ἡμέρᾳ, die, *Lucifer*, in diem hunc. *Compl.* ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ, in die hac. (x) Secundum justitias.] *Compl. non habet illud*, κατά. *& Lucifer*, restituat unicuique justitias, & fidem suam. (y) Et tegat me.] σκεπάσαι με. *Compl.* καὶ ἐκσπάσαι με. *Et Lucifer*, & abripiat me. *Verum hoc, & quod sequitur*, & eruat me, *duæ videntur interpretationes.*

CAP. XXVII.

(a) APponat.] προστεθήσομαι. *Alibi de ista locutione dictum est. Significat enim ita incidere, ut pereat. Nam & apud hebræos eadem dictio significat tradi, incidere, consumi. Symm.* παραπεσοῦμαι ποτὲ, *quod vulgata*, aliquando incidam. (b) Cesset.] ἀνῇ : *& sic etiam Chaldæus. Aquila*, ἀπογνώσεται, desperabit. *Symm.* ἀπόσχηται, recedat, abstineat. *Vulgata duo illa prima conjunxit*, ut desperet, cessetque. (c) David.] *In Complut. additur*, καὶ διέβη αὐτὸς, & transiit ipse. (d) Quatuor menses.] *Ita etiam vulgata : licet Hebræus & Chaldæus habeant*, dies & quatuor menses : *& multi interpretentur, annus, & quatuor menses.* (e) Gesiri.] *In uno vetusto additur*, τὸν ζεγρὶ, Zegri : *pro quo in Compl. est*, καὶ τὸν ἰεζραῖον, & Iezræum.

(f) Ab advenientibus, quæ a Gelampsur muratorum.] ἀπὸ ἀνηκόντων ἀπὸ γελαμψοὺρ τετειχισμένων. *Ab eodem libro abest illud*, ἀπὸ γελαμψοὺρ, *in aliis illa*, ἀπὸ ἀνηκόντων, *&* τετειχισμένων. *Si illud*, γελαμψοὺρ, *dividatur in duas dictiones*, γελὰμ, *videtur dictio hebræa (quamvis paululum immutata) quæ significat seculum, &* ψοὺρ *nomen loci proprii. Quamobrem si legeretur* ἡ ἀπὸ γελὰμ ἀπὸ ἀνηκόντων ψοὺρ, *responderet hebræo, qui habet*, quæ a seculo adveniente te Sur, *& vulgata*, antiquitus euntibus Sur. *Quod tamen hic est*, Sur ; *in hebræo ita ponitur, ut significare etiam possit*, murata, *unde fortasse potuit illud*, τετειχισμένων. *Ita apparet quædam variarum interpretationum coagmentatio. In Compl. hic locus sic habet*, ὅτι κατῳκεῖτο ἡ γῆ ἡ ἀπὸ γεσσοὺρ, quoniam habitabatur terra, quæ a Gessur. (g) Non vivificavi.] οὐκ ἐζωογόνησα. *Sententia tamen postulat, ut legatur*, ἐζωογόνησε, *aut* ἐζωογόνει δαυίδ. *Nam & vulgata*, Non vivificabat David. (h) Justificatio.] *Ita hebræus. Sed quemadmodum apud illum, ita etiam apud lxx interdum significat ritum, consuetudinem, modum : ut etiam cap.* 30. *idque alibi notatum est.* (i) Et fidem sibi conciliavit David in Anchus.] καὶ ἐπιστώθη δαυὶδ ἐν τῷ ἀγχοῦς. *Similis locutio est bis in psalm.* 77. *Compl.* καὶ ἐπιστεύθη ἀγχοὺς ἐν δαυίδ. *quod vulgata*, credidit ergo Anchis David.

CAP. XXVIII.

(a) COoperuit se.] *Symmachus*, μετασχηματίσας ἑαυτὸν, *transfiguravit se ipsum. Complutensis*, ἠλλοιώθη, mutavit se. (b) Et vidit.] *Sic etiam hebræus, & chaldæus. Complutensis autem*, καὶ εἶπεν ἡ γυνὴ, τὸν σαμουήλ ; *dixit mulier* : ipsum Samuel. (c) Virum erectum.] ὄρθιον. *atque ita etiam Theodoretus, q.* 62. *Complutensis*, γέροντα, senem, *quod respondet vulgatæ.* (d) Etiam in manu.] *Sic etiam hebræus & chaldæus. Complut. autem*, ἐν χειρὶ προφητῶν, οὔτε ἐν τοῖς ἐνυπνίοις, neque in manu prophetarum, neque in somniis. (e) Tibi.] *Ita & vulgata. Complut. autem*, αὐτῷ ei : *quemadmodum alii vertunt ex hebræo.* (f) Fecisti.] *Ita etiam vulgata. Alii* ἐπλήρωσας, *implesti.* (g) Tecum.] *Neque Theodoretus aliter. Complut. vero* μετ' ἐμοῦ, mecum, *ut vulgata.* (h) Festinavit.] ἔσπευσε. *Hoc verbum respondet hebræo, quod significat festinare, & vulgata illud ita exprimit*, statimque : *verum significat etiam trepidationem, & turbationem, ut ex loco proxime sequenti & multis aliis constare potest.* (i) Porrectus.] *Ita vulgata, quod græce est* ἑστηκὼς, *atque hebraice dicitur*, & cecidit plenitudo staturæ ejus. (*Compl. autem*, ἀπὸ στάσεως αὐτοῦ, de statione sua. (k) Et noluit.] *Compl.* καὶ ἀνένευσε, καὶ οὐκ ἐβούλετο, & renuit, & noluit. (l) Vitula pascualis.] *Vulgata, habebat* vitulum pascualem : *Complut.* μοσχάριον γαλαθηνὸν, vitulus lactans.

CAP. XXIX.

(a) AEndor, quæ.] *Compl.* ἐν ναὶν τῷ, *aliquanto propius ad hebræam dictionem, quæ significat fontem, quod habet vulgata.* (b) Pertranseuntes.] οἱ διαπορευόμενοι, *in Compl.* οἱ παραπορευόμενοι. *Vulgata*, Hebræi : *& optime potest convenire cum illo*, οἱ διαπορευόμενοι, *ut supra dictum est.* (c) Fuit nobiscum des hunc secundum annum.] *Compl.* ὃς γέγονε μετ' ἐμοῦ ἤδη δεύτερον ἔτ☉ σήμερον, qui fuit mecum jam secundum annum hodie : *hebræus*, qui fuit mecum jam diebus, vel jam annis : *quod optime redditur in vulgata*, multis diebus, & annis. (d) Incidit ad me] ἐνέπεσε, *& respondit dictioni hebraicæ. Symm.* προσέφυγε, confugit ad me, *aut*, transfugit, *ut vulgata.* (e) Contristati.] *Aquila*, παρωξύνθησαν, irritati sunt. *Symm.* ὠργίσθησαν, irati sunt, *ut vulgata : Theodotio*, ἐθυμώθησαν, indignati sunt : *quam Theodotionis dictionem habet Compl.* (f) Meis.] *In Complutensi additur*, καθὼς ἄγγελ☉ θεοῦ, *quod vulgata*, sicut angelus Dei. (g) Abeundum.] *Compl. addit* τὸ πρωὶ, *& vulgata*, ut proficiscerentur mane.

CAP. XXX.

(a) ET omnia quæ in ea.] *Alii*, καὶ πάντας τοὺς ἐν αὐτῇ, & omnes qui in ea. *Hebræus habet tantum*, quæ in ea, *a quo abest etiam illud quod sequitur paulo post*, & mulierem. (b) Et interrogavit.] *Complut.* καὶ προσήγαγεν ἀβιάθαρ τὸ ἐφοὺδ πρὸς δαυὶδ καὶ ἐπηρώτησε. *quod vulgata*: Et applicavit Abiathar Ephod ad David. Et consuluit. (c) Geddur.] *Complut.* ὀπίσω τοῦ στρατεύματος τούτου, post exercitum hunc, post agmen hoc : *itemque paulo inferius, sed tertio loco, ubi idem in nostra repetitur, Complut. habet*, σύστρεμμα, globum. *Theodoretus, quæst.* 65. Ipsum autem σύστρεμμα, hebræus vocat, γεδοὺρ, quod alibi exponitur, πειρατήριον καλεῖται δὲ οὕτω τὸ λῃστρικὸν σύστημα. Vocatur autem sic globus & agmen latronum. *Legantur notationes, cap.* 3. *in lib.* 2. (d) Et residui substiterunt.] *Sic etiam hebræus. Compl. autem*, καὶ κατέλιπεν ἐκεῖ διακοσίους ἄνδρας, & relinquit ibi ducentos viros. *Theodoretus videtur habuisse* διακόνους ἄνδρας, ministros viros, *quos exhaustos labore ex cursu, inquit Aquilam dixisse* μεμβωκκέναι, mansisse. (t) Palathæ.] *aut* massæ caricarum, *ut vulgata. Addit Compl.* καὶ δύο σταφίδας, *quod eadem vulgata*, & duas ligaturas uvæ passæ. (f) Turbatus sum.] *Aquila*, ἠῤῥώστησα, ægrotavi, *quod autem sequitur*, hodie tertianus, σήμερον τριταῖος, *valet*, hodie sunt tres dies. (g) Hoc.] *In Compl. additur*, καὶ ὤμοσεν αὐτῷ. & juravit ei. (h) A Lucifero.] *Id est a crepusculo matutino, aut vespertino. Aquila*, σκοτομήνης, obscura luna. *Symmachus*, ἀφ' οὗ συνεσκότασε, ex quo cœpit obtenebrescere. (i) Et in crastina.] καὶ τῇ ἐπαύριον. *Compl.* καὶ τῆς, etiam crastinæ, *eadem sententia : sed prius magis quodammodo respondet hebræo.* (k) Dissonuit.] διεφώνησεν, *idest*, desideratus est. *De hoc verbo dictum est etiam, Exod* 24. (l) Et interrogaverunt eum.] *Compl.* καὶ ἠρώτησεν αὐτοὺς, *quod vulgata*, salutavit eos. (m) Sic.] *In Compl.* ἀδελφοί μου οὕτως, fratres mei sic : *& respondet vulgatæ.* (n) Postquam tradidit Dominus nobis.] *Hebræus*, quæ tradidit Dominus nobis, *& subintelligitur*, de his, *quod exprimit vulgata. Compl. addit*, τοὺς ὑπεναντίους, postquam tradidit Dominus nobis adversarios. (o) Non minores.] οὐχ ἧττον. *Compl.* οὐχ ἥττους, non minores : *tota hæc particula abest ab hebræo.* (p) Ecce de spoliis.] *Ita libri duo veteres. In aliis est*, ἰδοὺ εὐλογία ὑμῖν ἀπὸ σκύλων. Ecce benedictio vobis de spoliis. (q) Bæthsur.] *Compl.* βαιθὴλ, Bæthel : *multæque aliæ, ut semper, sunt in hujusmodi nominibus propriis varietates, quas prudens lector, per se expendet.* (r) Et omnia loca.] *Alii*, εἰς πάντας τοὺς τόπους, & ad omnia loca.]

CAP. XXXI.

(a) IN hypochondria.] *Theodotio,* μέρος τὸ ἐγγὺς τοῦ ἥπατος, partem quæ prope jecur. (b) Ejus.] *In Complut. additur,* καὶ πάντες οἱ ἄνδρες, *quod vulgata,* & universi viri ejus. (c) In montibus.] *Complut.* ἐν τῷ ὄρει, in monte. (d) Convertunt.] ἀποστρέφουσιν, *quasi resupinant. Complut.* ... decapitant. *Alij habent,* καὶ ἀποστρέφουσιν αὐτὸν, καὶ ἐξέδυσαν τὰ σκεύη αὐτοῦ, καὶ ἀπεκόψαν τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, & convertunt eum, & spoliaverunt vasa ejus, & præcidunt caput ejus. *Quod autem pertinet ad illud,* & spoliaverunt vasa ejus, *optime respondet hebræo. Complut. autem* καὶ ἐκδιδύσκουσιν αὐτὸν τὰ σκεύη αὐτοῦ, & exuunt eum vasis ejus. (e) Astartio.] *Schol.* εἰς τὸ ἱερὸν τῆς ἀσάρτης. In templo Astartes. λέγουσι δὲ ταύτην τὴν ἀφροδίτην, Dicunt autem hanc esse Venerem. (f) Audiunt.] *Compl. addit,* περὶ αὐτοῦ, de eo. (g) Dies.] *Theodoretus.* Sciendum quidem est, quod Aquila secutus hebræum non divisit primam a secunda regnorum historia, sed ex duabus unam fecit.

REGNORUM. LIB. II.

CAP. I.

(a) DE populo Saul.] ἐκ τοῦ λαοῦ σαούλ. *Ab aliis abest illud* ἐκ, populi Saul. *Compl.* τοῦ λαοῦ τοῦ μετὰ σαούλ, populi qui cum Saul. (b) Attingebant.] συνῆψαν. *Aquila,* κατέλαβον, assequebantur. (c) Omnis.] *Abest a Complut. quod tamen est in hebræo, & vulgata.* (d) Regale.] *Complut.* τὸ διάδημα, diadema, *ut vulgata.* (e) Armillam.] χλιδῶνα. *Theodoretus, quæst.* 2. *refert, Aquilam dixisse,* βραχιάλιον, brachiale. (f) In libro recti.] *Ita fere solet, &, ut putamus, debet verti illud,* ἐπὶ βιβλίου τοῦ εὐθοῦς. *Theodoretus tamen, quæst.* 4. *habet,* τὸ βιβλίον τὸ ᾠδῆς, liber re... (g) Sta.] στῆλωσον, *quasi fixe incumbe in hanc considerationem. Schol.* ... *Aquila,* ἀκρίβασον. *Theodoretus, quæst.* 5. *& Complutensis habent,* ἀκρίβασον, diligenter considera. (h) In excelsis.] *Abest a Complut. & a Theodoreto, non autem ab hebræo, & vulgata.* (i) Exultent.] ἀγαλλιάσωνται. *Complutensis, & Theodoretus,* χαρείσωσι, *eodem sensu.* (k) Et agri primitiarum.] *Subintelligendum est, ut etiam in hebræo, quod vulgata expressit,* neque sint agri primitiarum. *Aquila pro* ἀπαρχῶν, *dixit,* ἀφαιρεμάτων, demptionum: *de quo vocabulo alibi dictum est.* ἀφαίρεμα dicitur quicquid pro donario segregatur, quod & ἀφόρισμα: usque sunt hæc voce interdum οἱ ό. vide fis edit. Rom. *Levit.* 7. 4. Chaldæus. אפרשותא quod sit Deo separatum & consecrat. Lexicon Hesychii ἀφαίρεμα, ἀνάθημα, δῶρον. *Deut.* 12. 11. תרומת ידכם ... τὰς ἀπαρχὰς, cæteri, ἑκούσια, voluntarias oblationes. Drus. (l) Projectus est.] προσωχθίσθη. *Aquila,* ἀπεβλήθη, *eodem sensu.* (m) Decori.] *Abest a Complut. & a S. Chrysost. in Maximum, & Juventium. Ac videtur alia interpretatio pro illo, quod proxime dictum est,* speciosi, ὡραῖοι, εὐπρεπεῖς. (n) Occisi.] *Complut.* ἐτραυματίσθης, Occisus es. *Responderet prorsus hebræo, & vulgatæ, si abesset* σ. *Ita enim valeret,* occisus est. (o) Mirificata est dilectio tua mihi super dilectionem mulierum.] *Respondet optime hebræo. Theodoret.* q. 7. *habet,* ἐπέπεσεν ἡ ἀγάπη σου ἐπ' ἐμέ, ὡς ἡ ἀγάπησις τῶν γυναικῶν, incidit amor tuus in me, sicut dilectio mulierum: *atque eodem modo S. Chrysost. lib.* 3. *de providentia Dei.*

CAP. II.

(a) EX Castris in Manaem.] ἐκ τῆς παρεμβολῆς εἰς μαναίμ. *Complut. habet tantum,* ἐκ τῆς παρεμβολῆς. *Sed. lxx. potius videntur habuisse tantum,* εἰς μαναίμ, in castra, *quod vulgata dixit,* & circumduxit eum per castra: *illud autem,* ἐκ τῆς παρεμβολῆς, *ex alia esse interpretatione. Nam & paulo post ibi in nostra, & in aliis græcis est,* ἐκ μαναίμ, *notat scholiastes Theodotionem dixisse,* παρεμβολῶν, castris: *quo etiam loco Complut. habet,* ἐκ παρεμβολῆς. *Non tamen absurda sententia est, si dicamus Abenner deduxisse Isboseth e castris in castra, id est, per universum exercitum. Quod autem pertinet ad nomen filii Saul, quem Abner fecit regem, Complut. habet,* ἰσβοσθὲ, Isboseth, *ut vulgata. S. Chrysost. serm.* 5. *in epist. ad Philipp. & Theodoretus,* μεμφιβοσθέ, *quem hic inquit alios interpretes nominasse* ἰεβάαλ, Jebaal. *In nostra, ut aliis, hoc nomen tribuitur, cap.* 4. *filio Jonathan.* (b) De Manaem in Gabaon.] *Hic, ut diximus, Theodotio habuit,* παρεμβολῶν, *vulgata,* de castris in Gabaon. *Complut. non sine mendo,* ἐκ παρεμβολῆς βουνοῦ, de castris collis. (c) Eis.] *Sic etiam habet vulgata. Compl.* ἀλλήλοις, sibi invicem. (d) Irruentium.] *Sententia postulare videtur, ut hoc significet dictio græca,* τῶν ἐπιβούλων. (e) Et ubi sunt hæc? reverte ad Joab.] *Hæc absunt a Compl. & a Theodoreto, quæst.* 9. *quemadmodum etiam ab hebræo.* (f) Sub se.] ὑποκάτω αὐτοῦ, *Et est phrasis hebræa, quæ significat,* loco suo, in eodem loco, *ut habet vulgata.* (g) Concursum.] συνάντησιν. *Compl.* συναγωγὴν, congregationem, globum. (h) Ad victoriam.] *Sic hebræus. & nonnulli putant significari,* in seculum. *Vulgata autem,* usque ad internecionem: *quæ etiam est Theodoreti explanatio.* (i) Amara erunt in novissimis.] πικρὰ ἔσαι εἰς τὰ ἔσχατα. *Theodor.* πικρὰ γὰρ ἔσχατα, amara ultima. (k) Fratros.] *Compl. & Theodoretus,* αὐτῶν, suos, *ut vulgata.* (l) Porrectam planiciem.] παρατείνουσαν. *Vulgata,* Lustrata omni Bethoron. (m) Et vitiati sunt de pueris David.] *Complut. addit,* οἱ πεσόντες, qui ceciderant. *Quod tamen abest ab hebræo. Nam dictio hebræa, quam vertimus,* visitati, *significat, ut alibi sæpe,* desiderati sunt, defuerunt, *ut nunc vulgata.* (n) Ab ... *Abest a Compl. In hebræo est,* mortui sunt.

CAP. III.

(a) AD multum.] ἐπὶ πολὺ, *id est,* ad multum tempus. (b) Filia Iol.] *In aliis sequitur,* καὶ εἰσῆλθε πρὸς αὐτὴν ἀβεννὴρ, & intravit ad eam Abenner. *Non tamen in Complut. quemadmodum neque in vulgata.* (c) Feci hodie misericordiam.] *Complut.* καὶ ἐποίησα ἔλεος, & feci misericordiam. *hebræus habet illud,* hodie. *hoc modo.* Nunquid caput canis ego sum, ut adversus Judam hodie faciam misericordiam cum domo Saul? (d) Notis.] *Complut.* αὐτοῦ, ejus, *ut vulgata.* (e) Quia sic.] *Alij non habent illud,* quia: *tamen est in hebræo: & usitatæ sunt istæ repetitiones, licet non faciant ad sententiam.* (f) In Thaelam, ubi erat, subito.] *Pro his in Complut. tantum,* ... in Chebron. *In vulgata autem,* pro se, dicentes, cujus est terra? (g) Universam domum Israel.] *Complut.* πάντα τὸν ἰσραὴλ, omnem Israel. (h) Selles.] *Complut.* λαΐς, Lais, *ut vulgata.* (i) Et locutus est Abenner.] *In Compl.* καὶ λόγος ἀβεννὴρ ἐγένετο, & verbum Abener fuit: *quod respondet hebræo.* (k) Ab excursione.] ἐκ τῆς ἐξοδίας. *In hebræo est eadem dictio, quæ lib.* 1. *cap.* 30. *dicta est Geddur. Videantur quæ ibi sunt notata. In vulgata nunc est,* cæsis latronibus. (l) Venerunt.] *Sic etiam hebræus. Compl.* ἤκουσαν, audierunt. (m) Ad Abenner retro.] πρὸς ἀβεννὴρ ὀπίσω. *In aliis additur,* αὐτοῦ post eum. *In Compl. tantum est,* ὀπίσω ἀβεννὴρ, post Abener; *quod respondet hebræo.* (n) Redire fecit ipsum Abenner.] *Compl.* καὶ ἐπέστρεψεν ἀβεννὴρ, *quod vulgata,* cumque rediisset Abener. (o) Insidiis.] *Compl.* ἐν παραλογισμῷ, in dolo, *ut vulgata.* (p) A Domino.] *In aliis quibusdam, & apud Theodoretum, q.* 12. *sequitur,* ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ ἕως τοῦ αἰῶνος, ex nunc, & usque in seculum. *Sed hebræus habet tantum ut vulgata,* usque in sempiternum. (q) Scytalam.] *Theodoretus.* σκυτάλῃ χρῶνται οἱ τὸ σῶμα πεπηρωμένοι, ὅθεν ὁ ἀκύλας τυφλὸν τοῦτον ὠνόμασεν. Scytala utuntur, qui mutilato sunt corpore. Quare Aquila hunc nominavit, τυφλὸν, cæcum. (r) Captabant.] διαπειρωποῦντο. *& videtur significantius, quam quod in Compl.* διαπορεύοντο. *Vulgata,* interfecerunt. (s) Post lectum.] *Sic etiam hebræus: & vulgata,* sequebatur feretrum. *Compl. autem* ἔμπροσθεν τῆς κλίνης, ante lectum. (t) Non accessit, ut Nabal.] *Compl.* οὐ προσήγαγες, non accessisti. *Hebræus habet,* admoti erant: *sed conjungit cum antecedentibus hoc modo,* pedes tui compedibus non erant admoti. *ac deinde sequitur, ut in vulgata,* sicut solent cadere coram filiis iniquitatis, sic corruisti. *Theodoretus, q.* 13. *habet tantum,* οὐδὲ οἱ πόδες ἐν πέδαις, ἐνώπιον υἱοῦ ἀδικίας ἔπεσας, neque pedes in compedibus: coram filio iniquitatis cecidisti. (u) A rege.] ὑπὸ βασιλέως. *Compl.* εἰς βασιλέα, in regem. *Vulgata,* unctus rex.

CAP. IIII.

(a) REmiserunt se.] παρείθησαν. *Compl.* ἐταράχθησαν, turbati sunt; *quod respondet vulgatæ.* (b) Evangelia.] *Notum est, hoc nomen interdum significare præmia, & mercedem pro bono nuncio, ut hic.*

CAP. V.

(a) MUnitionem.] *Theodoretus. quæst.* 16. περιοχὴν *dicit,* τὴν ἀκρόπολιν arcem civitatis. (b) In pugione.] *Theodoretus ibidem.* Quidam hebræus dixit illud, πᾶς τύπτων ἰεβουσαῖον, ἁπτέσθω ἐν παραξιφίδι, Aquilam edidisse, ἁπτόμενος ἐν κρουνῷ, tangens in fistula, *aut,* aquæ ductu: *tamque versionem explanat Theodoretus. Verum idem quæst.* 17. (*nisi si est scholion ex alio auctore insertum*) *hunc locum sic refert,* πᾶς τύπτων ἰεβουσαῖον χωλὸν, τυφλὸν, ἁπτέσθω παραξιφίδι, omnis percutiens Jebusæum claudum vel cæcum, tangatur pugione. *Inquit enim* illud, ἁπτέσθω παραξιφίδι, dictum est pro ἀναιρείσθω ξίφει, interficiatur gladio: *multaque de hac sententia disputat.* (c) Transibat.] διεπορεύετο, *Compl. & Theodoretus* πορεύετο. (d) Sammus.] *Apparet coagmentatio & repetitio in istis nominibus. In aliis libris est,* Sammus, & Sobab, & Nathan, & Salomon, & Jebaar, & Elisus, & Elphalath, & Nageb, & Jephie, & Elisamas, & Elidae, & Eliphalath: *atque idem numerus est in Compl.* (e) Titanum.] *Theodoretus, q.* 17. Gigantes vocabant etiam τιτᾶνας: hebræus autem, ῥαφαΐμ, Raphaim ipsos vocavit (f) Constrictionis.] τοῦ συγκλεισμοῦ. *Alij* συσσεισμοῦ τοῦ ἄλσους, *aut,* τῶν ἀλσῶν, concussionis nemoris, *aut,* nemorum. *Theodoretus, q.* 18. *hunc locum explicans,* cum audieris nemora commota sponte sua sine vento. (g) Cædendum.] κόπτειν. *Theodoretus, & Compl.* τύπτειν. percutere.

CAP. VI.

(a) CIrciter septuaginta.] *Compl.* τριάκοντα, triginta, *ut vulgata.* (b) In ascensione.] *Abest a Compl. & potest ex alia esse interpretatione.* (c) Et fratres ejus ibant ante arcam.] *Theodoretus, q.* 20. *sic refert hunc locum,* καὶ ὀζὰν, καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ ἐπορεύοντο ἐκ πλαγίων τῆς κιβωτοῦ, & Ozan, & fratres ejus ibant a latere arcæ. (d) In fortitudine.] *Abest a Compl. Et videri potest collocandum in loco inferiore, ubi repetitur,* in organis modulatis. *Nam ibi vulgata ex hebræo habet,* totis viribus: *Licet & ibi & hic in ea nihil dicatur David pulsasse in organis modulatis, sed hic,* in omnibus lignis fabrefactis, *ibi autem saltasse David totis viribus.* (e) Ipsi Ozæ.] *Compl.* ἐν τῷ ὀζᾷ, in Oza. (f) Deus.] *Alii addunt,* ἐπὶ τῇ προπετείᾳ, *& vulgata,* super temeritate. *Theodoretus proponens quæstionem, cur Oza sit a Deo percussus, ac narrans quosdam putasse eum dedisse pœnas* τῆς προπετείας, *videtur indicare hanc dictionem non se habuisse in scriptura.* (g) Abeddaras.] *Ita etiam Theodoretus in manuscriptis. Compl.* ὀβὴδ ἐδώμ, Obed-Edom, *ut vulgata.* (h) Vitulus & agni.] μόσχος, καὶ ἄρνες. *In aliis,* μόσχοι, καὶ ἄρνες, *aut,* ἀρνός, *ut Compl. & Theodoretus,* vituli, & agni. (i) Eximiam.] ἐξαίρετον. *Theodoretus interpretatur,* ποικίλην, variam. (k) Pacificas.] *Compl.* καὶ εἰρηνικάς, & pacificas, *ut paulo post etiam nostra.* (l) Benedictus Dominus.] *Abest a Compl. ut a vulgata.* (m) Me non esse glorificatum.] *Nonnulli libri* μὴ δοξασθῆναι, me glorificari, *hebræus autem habet* ero humilis in oculis meis, & cum ancillis, quas dixisti, gloriabor.

CAP.

CAP. VII.

(a) HÆreditare fecit.] *Compl.* κατέπαυσεν, requiescere fecit : *quod respondet vulgatæ.* (b) In circuitu.] κύκλῳ. *Alii*, κυκλόθεν undique : *& a Compl. abest illud*, τῶν κύκλῳ, *quod paulo post sequitur*, qui in circuitu. (c) Te nominatum juxta nomen.] *Compl. & Theodoretus*, σοι ὄνομα μέγα κατὰ τὸ ὄνομα, *quod vulgata*, tibi nomen grande juxta nomen. (d) Per se.] καθ' ἑαυτόν. *Interpretatur Theodoretus*, distinctus ab aliis gentibus, *utpote colens legem Dei. Hebræus*, sub se, *& interpretantur multi* in loco suo. *Vulgata tamen*, sub eo. (e) A diebus. *Ita etiam Theodoretus. Alii*, καὶ ἀπὸ τῶν ἡμερῶν, & a diebus. (f) Ædificabis ei.) *In uno exemplari, & apud Theodoretum est* οἰκοδομήσει ἑαυτῷ, ædificabit sibi. *Compl.* οἰκοδομήσει σοι, ædificabit tibi, *quod respondet vulgatæ.* (g) Eum.] *Theodoretus*, αὐτούς, eos. (h) Tactibus.] *Id est, verberibus, & plagis. Theodoretus. Illud*, ἐν ἁφαῖς υἱῶν ἀνθρώπων, *dictum est, pro*, τῆς διὰ τῶν ἀνθρώπων παιδείας, disciplina, & castigatione, quæ per homines: quoniam per manus fit & tactus cædes humana. (i) Ab iis quos removi.] *Ita etiam Theodoretus. In Compl. autem est*, ἀπὸ σαοὺλ, ὃν ἀπέστησα, *& vulgata*, a Saul, quem amovi. (k) Fidelis erit domus ejus.] *Id est stabilis, ut alibi notatum est : & sic etiam habet Theodoretus. Compl. autem* ὁ οἶκός σου, domus tua, *ut vulgata.* (l) Hæc.] *Theodoretus*, ἕως τούτου, usque huc. (m) Et factus sum parvus parum.] *Phrasis hæc significat, valde parvus adhuc tibi visus sum, non satis tibi visus sum abs te ornatus. In uno exemplari, & apud Theodoretum in manuscriptis codicibus*, κατεσμικρύνθαι τὰ μικρὰ ταῦτα, parva facta sunt parva hæc, *itemque in Compl. nisi quod habet*, κατεσμικρύνθη. (n) Et propter servum tuum.] *In eodem libro est*, κατὰ τὸν λόγον, juxta verbum. *Compl.* διὰ τὸν λόγον σου, καὶ διὰ τὸν δοῦλόν σου, propter verbum tuum, & propter servum tuum. *& videntur duæ interpretationes : vulgata ex hebræo habet*, propter verbum tuum. (o) Duxit se Dominus.] ὡς ὡδήγησεν αὐτὸν ὁ θεός. *Posset etiam verti*, quomodo duxit eum Deus : *Sed illud videtur magis respondere hebræo, & vulgatæ*, propter quam ivit Deus. (p) Fidele fac.] *Compl. & Theodoretus*, πιστωθήτω ἕως αἰῶνος, fidele fiat usque in seculum. *Et in Compl. sequitur*, καὶ καθὼς ἐλάλησας, ποίησον, καὶ νῦν μεγαλυνθείη τὸ ὄνομά σου ἕως αἰῶνος, λέγων, κύριος παντοκράτωρ ὁ θεὸς ἐπὶ τὸν ἰσραὴλ, καὶ ὁ οἶκος τοῦ δούλου σου δαυὶδ ἔσται ἀνορθούμενος ἐνώπιόν σου, ὅτι σὺ κύριος παντοκράτωρ ὁ θεὸς τοῦ ἰσραὴλ ἀπεκάλυψας. & sicut locutus es, fac. Et nunc magnificetur nomen tuum usque in seculum, dicens : Dominus omnipotens Deus super Israel : & domus servi tui David erit erecta coram te : quoniam tu Dominus omnipotens Deus Israel revelasti, *&c. Atque ab his alij codices non valde discrepant ; ac nonnulla etiam habentur apud Theodoretum.*

CAP. VIII.

(a) SEgregatam.] τὴν ἀφωρισμένην : *vulgata* frænum tributi. *Alij putant in hebræo significari certum locum, alii frænum aquæductus : Chaldæus*, commoditatem rivi, (b) Et duos funiculos vivificavit.] *Compl.* καὶ τὸ πλήρωμα τοῦ τρίτου σχοινίσματος ἐζώγρησεν. & plenitudinem tertii funiculi vivificavit. *Cui lectioni convenit cum Theodoreto, quæst.* 23. (c) Xenia.] *Hoc alii interpretantur tributa, alii munera.* (d) Mille currus.] *Ita etiam Complut. licet aliter habeat vulgata ex hebræo.* (e) Armillas.] *Theodoretus ibidem.* χλιδῶνας *autem Syrorum, Aquila interpretatus est*, τοὺς χρυσοῦς κλοιούς, aureos torques. (f) Et cepit.] *Hæc usque ad illud*, Et de Mefebac, *absunt a Complutensi, ut a vulgata.* (g) In eo.] *Hæc usque ad illud*, Et audivi, *absunt a Compl. & vulgata.* (h) Hemath.] *Hoc Theodoretus ibidem testatur (quamvis in Latino sit mendum) Aquilam dixisse*, τὴν ἐπιφάνειαν τῆς συρίας, claritatem Syriæ. (i) Gebelem.] *Compl.* γεμελέχ, Gemelech, *quam dictionem vulgata interpretatur*, vallem Salinarum. (k) Idumæa.] *Compl. & Theodoretus, q.* 24. *addunt* ἔθηκεν ἐστηλωμένους, *& Theodoretus interpretatur, in unaquaque civitate posuit custodes, & præsidarios, quos inquit ab aliis vocari*, ἐγκαθέτους, (l) Et Achimelech filius.] *Theodoretus ibidem.* ἐνταῦθα οἶμαι γραφικὸν εἶναι ἁμάρτημα. οὐ γὰρ ἀχιμέλεχ υἱὸς ἀβιάθαρ, ἀλλ' ἀβιάθαρ υἱὸς ἀχιμέλεχ. Hic arbitror erratum esse librarij. Non enim Achimelech fuit filius Abiathar, sed Abiathar filius Achimelech. *Sed fieri potest, ut sit accipiendum illud* Achimelech, *in casu generandi, id est*, ipsius Achimelech filius ipse Abiathar. (m) Chelethi, & ipse Pheleti.] *Theodoretus inquit istis dictionibus significari funditores & sagittarios : quod habet Chaldæus, & interpretatur his præfuisse Banæam, ut etiam vulgata. Neque ullam mentionem faciunt, Banæam fuisse consiliarium.*

CAP. IX.

(a) ADhuc superstes in domo Saul.] *Complut. & Theodoretus*, εἰ ἔστι τις ἔτι ὑπολελειμμένος τῷ οἴκῳ σαούλ; nunquid est aliquis adhuc residuus domui Saul? (b) Universæ domui ejus.] *Sic multi vertunt ex hebræo, & Chaldæus. Compl.* καὶ πάντα τὸν οἶκον αὐτοῦ, *ac vulgata*, & universam domum ejus. (c) Comedet.] *Respondet etiam vulgatæ Compl.* φάγονται, comedent.

CAP. X.

(a) NUmquid eo, quod David glorificet.] *Compl.* οὐχὶ δοξάζων, nunquid honorans, *& est hebraismus, pro*, nunquid honorat. (b) Quia.] *Abest istud*, ὅτι *a Compl. sed respondet hebræo.* (c) Sed nonne, ut.] ἀλλ' ὅπως οὐχὶ, *Compl. non habet* οὐχὶ. *Alij*, οὐχὶ ἀλλ' ὅπως. Nequaquam, sed ut. (d) Et ad considerandum.] καὶ τοῦ κατασκέψασθαι. *Compl.* ὅτι κατασκέψασθαι, quoniam ad considerandum. *In uno libro manuscripto est*, καταστρέψαι, ad evertendum: *quod respondet hebræo.* (e) Eorum.] *Complutens. addit*, τὸ ἥμισυ, dimidium, per medium. (f) Syriam Bæthraam, & Syriam Saba. & Rhoob.] *Compl.* τὸν σύρον βαιθραὰβ, καὶ τὸν σύρον σουβὰ, Syrum Bæthraab, & Syrum Suba. *Bethroob respondet hebræo. varietas*, Syrus, *&* Syria, *est in toto hoc capite.* (g) Amelec.] *Compl.* μααχὰ, *& vulgata*, Maacha. *In aliquo libro utrumque conjungitur.* (h) Ipsos potentes.] *Compl.* δυνατῶν, potentum, *quod vulgata*, bellatorum. (i) Apud ostium portæ.] *Sic hebræus, & vulgata*, ante ipsum introitum portæ. *Compl.* παρὰ τὸν πυλῶνα τῆς πόλεως, juxta portam civitatis. (k) Syria.] *Græce est*, συρίας. *sed videtur illud ultimum* σ, *additum, eo quod sequatur initio sequentis dictionis* σουβὰ : *nam hujusmodi geminationes sunt familiares librario Vaticano. Alii quidem libri habent*, καὶ συρία, & Syria, *aut* καὶ ὁ σύρος, & Syrus. (l) Et Amalec soli in agro.] *Compl.* καὶ μααχὰ καθ' ἑαυτοὺς ἐν τῷ πεδίῳ, & Maacha seorsum erant in campo, *ut vulgata.* (m) E loco ad faciem, ex adverso.] *videntur duæ interpretationes. In Compl. hic locus sic habet.* καὶ εἶδεν ἰωὰβ, ὅτι γεγόνασιν ἀντιπρόσωπα τοῦ πολέμου πρὸς αὐτὸν ἐξ ἐναντίας καὶ ὄπισθεν, & vidit Joab, quia factæ sunt contrariæ facies belli ad se ex adverso, & a tergo. (n) Et dixit.] *Sic etiam hebræus. Compl. addit*, πρὸς ἀβεσσᾶ, ad Abessa. (o) Chalamac.] *Abest a Compl. ut a vulgata. Theodoretus, q.* 25. χαλὰκ, Chalac. *Fieri potest, ut hoc venerit e loco inferiore, quem notabimus.* (p) Ælam.] *Hic habet Compl.* χαλααμὰ, Chalaama, *sed videtur eadem dictio, quæ paulo ante etiam in Compl. est*, αἰλάμ. *Vulgata ibi*, eorum exercitum, *hic*, Helam. *Multi putant utrobique eundem certum locum significari, multi utrobique*, exercitum eorum. (q) Et confugerunt] *Compl.* καὶ διέθεντο διαθήκην μετὰ ἰσραὴλ, καὶ ἐδούλευσαν τῷ ἰσραὴλ, & disposuerunt testamentum cum Israel, & servierunt Israel. *Prior pars respondet magis hebræo, in hac : posterior, in nostra editione.*

CAP. XI.

(a) DIxit.] *Ita etiam Hebræus, & Chaldæus : subintelligendum enim est*, quidam. *Compl.* εἶπον, dixerunt. (b) In utero cepit.] ἐν γαστρὶ ἔλαβεν, *Complutensis*, συνέλαβεν, concepit. (c) Ad pacem.] *Ad verbum ex hebræo : cui valde familiaris est hujusmodi locutio. Complutensis autem*, εἰ ὑγιαίνει ἰωὰβ, καὶ ὑγιαίνει ὁ λαὸς, καὶ εἰ ὑγιαίνει ὁ πόλεμος, Si valet Joab, & si valet populus, & si valet bellum. (d) Demensum.] *Ita visum est non inepte verti posse illud*, ἄρσις. *Significat enim cibum, & munera quæ efferebantur e domo regis, & alicui pro suo demenso assignabantur.* (e) Cum servis.] *Compl.* μετὰ πάντων τῶν παίδων, cum omnibus pueris : *quod vulgata dixit*, cum aliis servis. (f) Quomodo?] *Ab aliis abest istud*, πῶς. *Compl. autem*, μὰ τὴν ζωήν σου, καὶ μὰ τὴν ζωὴν τῆς ψυχῆς σου εἰ μὴ ποιήσω, per vitam tuam, & per vitam animæ tuæ non faciam. *quod in vulgata est*, per salutem tuam, & per salutem animæ tuæ non faciam. (g) Inebriavit eum.] *Compl.* καὶ ἐμεθύσθη, & inebriatus est: *Sed illud magis respondet hebræo : ex quo etiam suspicari licet quæ proxime antecedunt*, & manducavit coram eo, & bibit, *aliter esse interpretanda*, & manducare eum fecit coram se, & bibere. (h) In observando.] *Sic hebræus. Compl.* ἐν τῷ φυλάσσεσθαι, in obsidendo. (i) Ad loquendum ad regem.] *Absunt a Compl. ut a vulgata.* (k) Filii Ner.] *Alii libri partim non habent, sicut etiam vulgata, partim vero habent*, υἱοὶ ἰωὰς, filii Joas. (l) Thamasi.] *Compl.* θαβὲς. *Vulgata* Thebes. (m) Omnia verba prælii.] *Absunt a Compl. & vulgata hinc usque ad illud*, Et dixit nuncius. (n) Conforta eam.] κραταίωσον αὐτήν. *Quidam putant significari*, munire eam. *Hebræus & Chaldæus habent*, & conforta eum, *idest, populum Israel : quod vulgata*, & exhortare eos.

CAP. XII.

(a) DUo erant.] *Sic etiam hebræus, & vulgata. In aliis, & Complutensi, additur* ἀνάγγειλον (al' ἀπάγγειλον) δή μοι τὴν κρίσιν ταύτην. Δύο, annuncia quæso mihi judicium hoc. Duo, *&c.* (b) Creverat.] *Ita etiam vulgata ex hebræo. Complut. & Theodoretus*, συνετράφη, simul nutrita fuit. (c) Viator] πάροδος, *quasi prætergrediens per viam. Compl. & Theodoretus* ὁδοιπόρος, eodem sensu. (d) Hospiti viatori.] τῷ ξένῳ ὁδοιπόρῳ. *In aliis est tantum*, τῷ ξένῳ, *ut etiam in vulgata : quare in nostra videntur conjunctæ duæ interpretationes.* (e) Et fecit eam.] *Sic hebræus : & significat, ut alii, paravit in cibum. Complut. addit*, καὶ ἔθυσεν αὐτὴν, καὶ ἐποίησεν, & mactavit eam, & fecit.] (f) Septuplum.] *Compl. & Theodoretus*, τετραπλάσιον, quadruplum. *ut vulgata.* (g) Erui.] ἐρρυσάμην. *Theodoretus*, ἐξειλάμην, eodem sensu. *Alij libri*, ὁ ῥυσάμενός σε, qui erui te. *Complut.* ἐξελεξάμην, elegi, *longius ab hebræo.* (h) Si parum est]. εἰ μικρόν ἐστι. *Ita fere hebræus, Complut. & Theodoretus*, εἰ ὀλίγα σοί ἐστι, προσθήσω σοι καθὼς ταῦτα, si parva tibi sunt, adjiciam tibi, sicut hæc. (i) Vilipendisti.] ἐφαύλισας. *Iidem vertunt*, ἐξουδένωσας, (k) Transire fecit.] παρεβίβασε, *optime ad hebræum, & vulgata*, transtulit. *Complut. autem, & Theodoretus*, ἀφείλετο, abstulit. (l) Inimicos Domini.] *Complut.* ἐν τοῖς ὑπεναντίοις τοῦ κυρίου, in adversariis Domini. *Quam lectionem Theodoretus agnoscit ex lxx. & addit, Hoc autem Aquila manifestius est interpretatus*, παροξύνων παρώξυνας τοὺς ἐχθροὺς κυρίου, irritans irritasti inimicos domini. *Quare nostra videtur facta ex istis duabus.* (m) Et mansit.] *In aliquot codicibus est*, ηὐλίσθη, καὶ ἐκοιμήθη ἐν σάκκῳ ἐπὶ τῆς γῆς, mansit, & cubuit in sacco super terram. *Illud*, in sacco, *abest ab hebræo.* (n) Fecisti propter parvulum.] *Si ita interpungatur* fecisti? propter parvulum, cum adhuc viveret, jejunabas, *&c optime respondebit hebræo, & vulgatæ. Compl. habet* ὃν πεποίηκας ; ἔτι γὰρ τοῦ παιδίου ζῶντος ἐνήστευες, καὶ ἔκλαιες, quod fecisti? adhuc enim parvulo vivente jejunabas, & plorabas. *Non habet autem illud*, καὶ ἠγρύπνεις, & vigilabas, *quod sequitur in nostra, & in aliis Græcis, sed non in vulgata.* (o) Et bibisti.] *Hoc abest ab hebræo, & vulgata. Compl. autem* καὶ πέπωκας οἶνον ; & bibisti vinum? (p) Jedidi.] *Ita etiam Theodoretus, q.* 27. *licet interpres dicat*, Jeddidia, *ut Compl. Addit Theodoretus hoc Aquilam esse interpretatum* ἐν κυρίῳ, in Domino, *Symmachum autem* εἰς βασιλείαν ἀφωρισμένον, selectum ad regnum. *Vulgata*, amabilis Domino. (q) Propter dominum.] *Ad verbum ex hebræo. Compl. & alii in λόγῳ κυρίου*, in verbo Domini. (r) Molchom regis.] *Abest a Compl. illud Molchom: ac videtur esse ipsa dictio hebraica (licet paululum immutata) quæ significat*, regis. (s) Et transire fecit eos per fornacem.] καὶ διήγαγεν αὐτοὺς διὰ τοῦ πλινθίου, *atque optime respondet hebræo, nec discrepat a vulgata, quæ habet*, & traduxit in typo laterum. *Nam in fornace formantur lateres. Compl. autem* περιήγαγεν αὐτοὺς διὰ τοῦ πλινθίου. & circunduxit eos per aciem. *Chaldæus autem*, & laceravit illos in plateis. *Theodoretus in cap.* 21. *hujus libri, docet etiam* πλινθίον *interdum nominari aciem quadratam, ut ibi dicetur.*

CAP.

CAP. XIII.

(a) ITa ut ægrotaret.] ὥστε ἀῤῥωστεῖν, *propius ad hebræum, quam quod in Compl.* ἀῤῥωστίᾳ, ægritudine. (b) Difficile.] ὑπέρογκον. *Item istud: Nam Compl. habet*, καὶ ἠδυνάτει, & non poterat. (c) Sapiens.] σοφὸς, *Compl.* φρόνιμος, prudens. *Itemque Theodoretus, quæst. 29. qui de ista falsa sapientia, & prudentia disputat accurate.* (d) Mane, mane.] *Est locutio hebraica, quæ significat, per singulos dies, ut habet vulgata*, fis infirmior, & tabescis magis. (e) Languesce.] μαλακίσθητι. *Complut.* προσποιοῦ ἐνοχλεῖσθαι, simula te ægrotare. *Sed idem sensus est etiam in nostra, licet obscurius, atque similius hebræo. Ac multæ aliæ sunt varietates ejusmodi.* (f) Cibum.] *Aliqui codices habent*, δύο κολλυρίδας, duas collyridas, & placentas. (g) Sartaginem.] *Optime ad hebræum. Hoc enim sibi vult, attulisse sartaginem in conspectum ipsius Amnon, & coram eo effudisse placentam coctam in sartagine. Complut.* εἰς ὃ ὑποχέουσιν, vas, in quod effundunt. (h) Quoniam majus malum ultimum quam primum.] *Absunt ab aliis codicibus hoc loco: sed paulo post, ubi in nostra legitur*, pro malo magno hoc super alterum, quod fecisti mecum, *in aliis est*, μὴ ἀδελφὲ, ὅτι μεγάλη ἡ κακία ἡ ἐσχάτη ὑπὲρ τὴν πρώτην, ἣν πεποίηκας μετ᾽ ἐμοῦ. Nequaquam frater: quoniam magnum est malum ultimum super primum, quod fecisti mecum. *Atque ita etiam Compl. nisi quod non habet*, μὴ ἀδελφέ. *Quare videri potest duas esse interpretationes, & unam, quæ fortasse hebræo propior, in nostra suo mansisse loco, alteram vero in hunc locum, qui nunc præ manibus est, irrepsisse.* (i) Intexta fructibus.] καρπωτός. *Compl.* ἀστραγαλωτὸς, talaris: *Quod ex antiquiore versione, nimirum lxx. videtur agnoscere Theodoretus, illud autem ex Aquila. Ita enim inquit*: Tunicam autem ἀστραγαλωτὸν, Aquila quidem, καρπωτὸν, nominavit, perinde ac si diceret habentem intextos fructus: hodie autem vocant, πλουμαρικὸν, plumarem: Josephus autem, τὸν μέχρι ἀστραγάλων διήκοντα, pertingentem usque ad talos. *Addit Scholiastes, Symm. dixisse*, χειριδωτὸν, manicatam. (k) Et non contristavit.] *Hæc usque ad illud*, Et non est locutus, *videntur agnosci etiam a Theodoreto eadem q. 29. Sed ab unt a Compl. & a vulgata.* (l) Et fecit Abessalon convivium juxta convivium regis.] *Absunt hæc a Complut. & a vulgata.* (m) Super os.] *Ita hebræus; & vulgata*, in ore; *Chaldæus*, in corde. *Compl. autem* ἐν ὀργῇ ἦν αὐτῷ, in ira erat ei. (n) In via post eum.] *In aliquo libro est* ἐν τῇ ὁδῷ τῇ ὠρὰν: *Verum illud*, τῇ ὠρὰν, *videtur vestigium dictionis hebraicæ, quæ a nonnullis vertitur*, post eum, *ab aliis*, post montem, *vulgata*, inter devium. (o) In descensu.] *Hinc usque ad illud*, Et dixit Jonadab, *absunt a Compl. & a vulgata. In aliis autem quibusdam pro* τῆς ὠρωνῆς, *est*, τὸ ὠράν, *ut paulo superius.* (p) In terram Chamaahad] *Neque in Compl. neque in vulgata hæc sunt.* (q) Omnibus.] *Sic hebræus, quod vulgata & Chaldæus interpretantur*, multis. (r) Et cessavit rex David.] *Respondet vulgatæ. In hebræo est*, & cessavit David regis: *Et multi subintelligunt*, & cessavit ira. *Quare in Compl. est*, καὶ ἐκόπασε τὸ πνεῦμα, cessavit spiritus, & furor.

CAP. XIV.

(a) SUper Abessalom.] *Ita hebræus, subintelligendum enim est, quod exprimit Complut.* παρεκλήθη, *& vulgata*, versum esset. (b) Jam.] τοῦτο. *Est locutio respondens hebræo. Abest autem a Complut.* (c) Et valde.] *Complut.* ὄντως, vere. (d) Unum.] *Sic hebræus; licet absit a Complut.* (e) Cognatio.] πατριά, *Complut.* φυλὴ, tribus. (f) Vestrum.] *Abest a Complut. & a vulgata.* (g) Extinguent.] *Satis prope ad hebræum. Complut.* σβεσθήσεται ὁ σπινθὴρ ὁ ὑπολελειμμένος μοι τοῦ μὴ ὑπάρξαι τῷ ἀνδρί μου ὄνομα καὶ λεῖμμα ἐπὶ προσώπου τῆς γῆς. Et extinguetur scintilla residua mihi; ut non subsistat viro meo nomen, & residuum super faciem terræ. *Dictionem quidem*, σπινθὴρ, *videtur etiam Theodoretus agnoscere.* (h) Multiplicando.] *Multa sunt obscura in hoc mulieris sermone: sed plerumque, quæ obscuriora sunt, propius accedunt ad hebræum, sicut hoc. Ita enim fere habet hebræus; quod facilius videtur in Complutens.* ὅτι ἐὰν πληθύνωσιν οἱ ἀγχιστεύοντες τὸ αἷμα τοῦ διαφθεῖραι, καὶ οὐκ ἐξάρωσι τὸν υἱόν μου, ut, si multiplicentur vindicantes sanguinem ad disperdendum, & non tollant filium meum. (i) Ut quid cogitasti.] *Theodoretus*, ἱνατί ἐλογίσθη οὕτως ἐπὶ λαὸν κυρίου, καὶ ἐκ τοῦ παρελθεῖν τὸν βασιλέα τὸν λόγον τοῦτον, τοῦ ἐγκρατεύσασθαι τοῦ μὴ ἐπιστρέψαι τὸν βασιλέα τὸν ἀπωσμένον ἀπ᾽ αὐτοῦ; Ut quid cogitatum est sic in populo Domini, & ex eo, quod rex transgrediatur verbum hoc, cum se obfirmaverit rex non reducere ejectum a se? *Compl. est mista ex utraque.* (k) Morte moriemur.] *Theodoretus.* ὅτι τέθνηκεν ὁ υἱός σου, καὶ ὥσπερ τὸ ὕδωρ τὸ ἐκχυνόμενον ἐπὶ τὴν γῆν, οὐ συναχθήσεται, καὶ οὐκ ἐλπιεῖ ἐπ᾽ αὐτῷ ψυχή. Quoniam mortuus est filius tuus, & tanquam aqua, quæ effunditur super terram, non colligetur, & non sperabit in eo anima. *Compl. autem* οὐ συναχθήσεται, καὶ οὐ λήψεται ὁ θεὸς ψυχήν, καὶ ἐλογίσατο λογισμὸν τοῦ μὴ ἀπώσασθαι ἀπ᾽ αὐτοῦ ἀπωσμένον, non colligetur: & non tollet Deus animam: & cogitavit cogitationem non ejiciendi a se ejectum. (l) Ancilla tua.] *Hæc apud Theodoretum conjunguntur cum sequentibus*, Ancilla tua loquatur nunc: *quasi illud*, & dicat, *quod proxime præcessit, referendum sit ad populum.* (m) Eruat.] *Compl. & Theodoretus*, καὶ ἐξελεῖται, & eruet. (n) Si jam. *Idem*, γενηθήτω δὴ ὁ λόγος τοῦ κυρίου μου τοῦ βασιλέως εἰς θυσίαν, fiat nunc sermo Domini mei regis in sacrificium. (o) Ut verterem.] *Sic etiam vulgata. Theodoretus, & Compl.* ὅπως κυκλώσῃ, ut circunduceret. (p) Quod.] *Istud*, ὃ, *abest a Complut. sed non a Theodoreto in manuscriptis.* (q) A principio.] *Complut. ut hebræus*, ἀπὸ τέλους, a fine. *Utraque locutione idem significatur, nimirum semel in anno, ut habet vulgata.* (r) Et fit uxor Roboam filio Salomon, & parit ei Abia.] *Hæc absunt a Complut. & vulgata.* (s) Dicens.] *Complut.* λέγοντα, dicentem. (t) Non vidi.] *Complut.* καὶ νῦν ὄψομαι δὴ πρόσωπον τοῦ βασιλέως, & nunc aspiciam quæso faciem regis.

CAP. XV.

(a) EQuos.] *Sic etiam hebræus. Alij*, ἱππεῖς, equites, *ut vulgata.* (b) Super manum viæ portæ.] *Ad verbum ex hebræo. Complut.* ἐπὶ τῆς ὁδοῦ τῆς πύλης, super viam portæ. (c) Facilia.] εὔκολοι. *Compl.* κατευθύνοντες, directi. (d) In terra.] *Complut. addit*, ἐπὶ τὸν ἰσραὴλ, super Israel: *quæ absunt ab hebræo, & vulgata.* (e) A fine quadraginta annorum.] *Sic etiam hebræus, Compl.* μετὰ τεσσαράκοντα ἔτη, post quadraginta annos. *Theodoretus hanc rem narrans, ita inquit*, τεσσάρων διεληλυθότων ἐτῶν, quatuor transactis annis. *Et ita etiam Josephus 7. de. Antiq. cap. 9.* (f) Et misit Abessalom ad Achitophel.] *Sic etiam hebræus. Alij*, καὶ ἀπέστειλεν ἀβεσσαλὼμ, καὶ ἐκάλεσε τὸν ἀχιτόφελ τὸν γελαμωναῖον, *aut*, γελωναῖον, *ut Compl.* Et misit Abessalom, & vocavit Achitophel Galamonæum, *aut*, Gelonæum. (g) Pedibus suis.] *Compl. addit*, πεζοὶ, pedites: *& sunt duæ interpretationes: paulo etiam post, ubi in nostra est* pedibus, πεζῇ, *in aliis est*, πεζοί. (h) Et universus.] *Hinc usque ad alterum*, Et universus, *absunt ab aliis: & apparet repetitio, & coagmentatio aliarum interpretationum.* (i) Et hodie.] *Item & hæc usque ad alterum*, & hodie. *Theodoretus quidem hunc locum sic refert*: τί πορεύῃ σὺ μεθ᾽ ἡμῶν; ἀνάστρεφε, καὶ κάθισον μετὰ τοῦ βασιλέως, ὅτι ἀλλότριος σὺ, καὶ ὅτι μετῴκησας σὺ ἐκ τοῦ οἴκου σου. εἰ ἐχθὲς παραγέγονας σὺ, καὶ σήμερον κινήσω σε τοῦ πορεύεσθαι μεθ᾽ ἡμῶν; ἐγὼ δὲ πορεύσομαι, οὗ ἐὰν πορεύσωμαι. Quid vadis tu nobiscum? redi, & sede cum rege: quoniam alienus es tu, & quia transmigrasti tu de loco tuo. Si heri advenisti tu; & hodie movebo te ad eundum mecum; Ego autem ibo, quo iturus sum. (k) Et vivit dominus meus rex.] *Sic etiam vulgata. Compl. & Theodoretus*, καὶ ζῇ ἡ ψυχή σου, κύριέ μου βασιλεῦ, & vivit anima tua domine mi rex. (l) Et universus populus præteribant in torrentem Cedron.] τῶν κέδρων. *Ab aliquo libro hæc absunt. Ab hebræo & vulgata absunt tantum illa*, in torrente Cedron. *In Compl. omnia ista sunt, sed habet*, τοῦ κέδρων, ipsius Cedron. (m) Ad faciem viæ, quæ desertum.] *Id est quæ spectat desertum: & respondet hebræo & vulgatæ. Compl.* ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ τὴν ἔρημον, ad faciem ejus in desertum. (n) De Bæthar.] *Alij*, ἀπὸ θαιβὰρ, de Thæbar. *A Compl. autem abest, ut a vulgata.* (o) Videte.] *Complut.* βλέπε vide. (p) Castra facio.] *Propius ad hebræum quam quod in Compl.* προσδέχομαι ὑμᾶς, expecto vos. (q) Sedit.] *Compl.* ἐκάθισαν, sederunt. (r) Dissipa.] διασκέδασον, *Theodoretus habet*, ματαίωσον, (*quemadmodum etiam Compl.*) redde vanum, *atque addit Aquilam dixisse*, ἀφρόνισον, redde stultum. (s) Rhos.] *Idem refert Aquilam dixisse* τὴν ἄκραν, summitatem, *ut vulgata. Putat autem hanc ascensionem, idest, clivum olivarum, fuisse montem illum oliveti, ex quo Dominus ascendit in cœlum.* (t) Princeps amicus David.] ἀρχεταῖρος δαυὶδ. *Fortasse sunt duæ voces*, ἀρχὶ ἑταῖρος, Archita, amicus, *ut habet Compl. Quinimo suspicari licet illa*, ἑταῖρος δαυὶδ, *huc irrepsisse ex fine capitis. Absunt enim hoc loco a vulgata, & hebræo.* (u) Transierunt.] *Hinc usque ad illud*, puer tuus sum, *absunt a Complut. ut a vulgata.* (x) Dissipabis.] *Sic vulgata, & melius quam quod in Complut.* διασκέδασον, dissipa. (y) E domo regis.] *Item istud. Nam Compl. habet* tantum, παρὰ τοῦ βασιλέως, a rege.

CAP. XVI.

(a) CEntum botri passi.] *Ita hebræus, & respondet vulgatæ, Alii*, οἰφὶ σταφίδων, Oephi uvarum passarum. (b) Palmæ.] *Complut.* καὶ ἑκατὸν παλάθαι, & centum palathæ. *Alii*, καὶ οἰφὶ παλάθων, & Oephi palatharum. *Vulgata*, centum massis palatharum. (c) Adorans. *Complut.* προσκυνῶ, adoro. *Vulgata*, oro ut inveniam. (d) Et ecce tu in malo tuo.] *Valde apposite ad hebræum. Compl. autem*, καὶ ἔδειξέ σοι τὴν κακίαν σου, & ostendit tibi malitiam tuam. (e) Ex obliquo ejus.] *Compl.* ἐπ᾽ αὐτὸν, in eum. (f) Vivat rex.] *In Compl. iteratur, ut in hebræo.* (g) Secundo.] *Respondet hebræo. Latine diceremus*, præterea. (h) Ferte vobis.] *Compl.* δότε ἑαυτοῖς, date vobis. *Illud autem*, vobis, *redundat: sed est hebraismus.*

CAP. XVII.

(a) REdit.] *Complutens.* ἐπιστρέψει, redibit. *Hæc autem comparatio non est in hebræo, neque in vulgata.* (b) Quæris.] *Ita etiam vulgata. Complutens.* ἐκζητήσεις, exquires. (c) Vice hac.] τὸ ἅπαξ τοῦτο. *& sic vulgata. Complutens.* νυνὶ ταύτην, nunc istud. (d) Et tanquam sus aspera.] *Abest hoc & a Complutens. ut a vulgata.* (e) Non dissolvet populum.] οὐ μὴ καταλύσῃ. *Complutens.* οὐ καταπαύσει, non sinet quiescere. *Sed vulgata*, nec morabitur cum populo. (f) Collium.] *Complutens.* αὐλώνων, vallium. *Vulgata*, in foveis. (g) In incidendo eis.] ἐν τῷ ἐπιπεσεῖν αὐτοῖς, *& videtur hoc significare, cum tui inciderint in ea loca occupata a David, aut in ipsum David, & ejus milites. Ex hebræo aliqui vertunt*, secundum cadere in eis. *quod potest idem valere, aut*, prout ex eis quispiam ceciderit: *quod respondet vulgatæ. Et Complutens.* ἐν τῷ ἐπιπεσεῖν αὐτοὺς, in cadendo eos. (h) Quoniam novit.] *Totus hic locus propius accedit ad hebræum in nostra, & in aliis, quam in Complutens. licet in illa videatur oratio magis fluere, ut hic. Nam habet*, ὅτι γνώσεται, quoniam cognoscet. (i) Quoniam.] *Item hoc. Significat autem, ut etiam in hebræo*, Sed hoc ego consilii dederim. *Alii non habent istud*, Quoniam, *& Complutens. habet tantum*, οὕτως συμβουλεύω ἐγὼ, Sic consulo ego. (k) Et congregatus.] *Istud*, &, *abest a Compl.* (l) Qui Arachi.] ὁ τοῦ ἀρχί. *Abest a Compl. & a vulgata.* (m) In Araboth.] *Id est*, in campestribus, *ut vulgata. Compl.* κατὰ δυσμὰς in occidente, *aut*, in locis demissis. (n) Absorbeat.] καταπτίσῃ, *aut*, καταπίῃ, *ut in aliis, quod est usitatius. Compl.* ὅπως μὴ καταποθῇ ὁ βασιλεὺς καὶ πᾶς ὁ λαὸς ὁ μετ᾽ αὐτοῦ, ut non absorbeatur rex, & omnis populus qui cum eo. (o) Faciem.] *Sic hebræus. Compl.* ἐπὶ τοῦ στόματος, super os, *ut vulgata* (p) Araphoth.] *Est ipsa dictio hebræa, quam Chaldæus vertit*, frumenta contusa. *Vulgata*, ptisanas. *Compl. habet*, palathas. (q) Præterierunt pusillum aquæ.] *Sic fere hebræus: & multi putant significari vadum aquæ. Compl.* παρῆλθον γευσάμενοι μικρὸν τοῦ ὕδατος, transierunt gustata paululum aqua, *ut vulgata.* (r) Manaim.] *Theodotio* παρεμβολὰς, castra: *& sic Compl. Quæ varietas superius etiam notata est. Sed non desunt, qui hic putent significari certum locum: quod videtur colligi ex cap. sequenti. Sed. 3. reg. 3. ubi narratur cædes Semei, est*, εἰς παρεμβολάς. (s) Naas. *Ita hebræus, & vulgata. Compl. autem*, ἰεσσαὶ, Jessæ. (t) Decem.] *Abest a Compl. & hebræo.* (u) Polentam.] *Retinuimus vocabulum vulgatæ; Græce est*, ἄλφιτον. *Compl. non habet hic, sed post fabam & lentem, habet* ἄλφιτον.

ἄλφιτα. *Hebræus utroque loco.* (x) Saphoth.] *Hanc hebraicam dictionem multi vertunt* coagulationes, *id est*, caseos, *ut Chaldæus. Compl.* γαλαθηνὰ μοσχάρια, lactentes vitulos, *& vulgata*, pingues vitulos. (y) Quoniam dixit: Populus.] *Alii*, ὅτι ἦν ὁ λαὸς, quoniam erat populus. *Compl.* ὅτι ἔλεγον τὸν λαὸν πεινᾶν, quoniam dicebant populum esurire. *Illud*, dicebant, *satis convenit. Cætera habent in hebræo, ut in nostra.*

CAP. XVIII.

(a) Quia tu, sicut nos decem millia.] σὺ, ὡς ἡμεῖς δέκα χιλιάδες, *sic videtur legisse Interpr. Theodoreti, quæst.* 34. *Sed in græcis ejus codicibus sic proponitur quæstio: quid est*, καὶ νῦν ἀφαιρεθήσονται ἐξ ἡμῶν ἡ γῆ δέκα χιλιάσι, & nunc auferetur e nobis terra decem millibus, *perinde ac dicat, non tantum calamitatis esset, si terra privaretur decem millibus hominum, quales nos sumus; quantum si te uno. Putat enim Theodoretus idem istis verbis significari atque illis Symmachi*, καὶ σὺ ὡς ἡμεῖς δέκα χιλιάσι, & tu, sicut nos decem millibus. *Tantundem vales tu unus, ac decem millia nostrum.* (b) Manum.] *Sic hebræus. Compl.* παρὰ τὸ κλίτος, juxta latus. (c) Sylvam.] *Complut.* πεδίον, campum, *ut vulgata.* (d) Viginti millia.] *Respondet hebræo. Compl.* καὶ πίπτουσιν εἴκοσι χιλιάδες, & cadunt viginti millia. (e) Terræ.] *Sic vulgata ex hebræo. Compl.* τοῦ δρυμοῦ, sylvæ. (f) Subter densitatem quercus magnæ.] *Ad verbum ex hebræo. Compl.* ὑπὸ φυτὸν δένδρου μέγα, sub plantam arboris magnam. (g) Decem] *Compl. addit*, σίκλους, siclos. *quemadmodum & vulgata.* (h) Et ego quidem appendo.] καὶ ἐγώ εἰμι ἵστημι. *Alius liber*, ἐὰν ἐγώ εἰμι ἵστημι, si ego ipse appenderem: *& si conjungatur*, καὶ ἐὰν, *videri potest respondere omnino Hebræo, & Chaldæo. In aliis est*, καὶ ἐὰν σὺ παρίστῃς, *aut*, παρέστῃς σύ. Et si tu exhiberes, *aut*, appenderes, *ut vulgata.* (i) Non faciendo in animam ejus injuriam.] μὴ ποιῆσαι ἐν τῇ ψυχῇ αὐτοῦ ἄδικον. *Compl.* καὶ πῶς ποιήσω ἐν τῇ ψυχῇ μου ἄδικον; Et quomodo faciam in animam meam injustum? *quod propius accedit ad vulgatam.* (k) Hoc ego aggrediar: non sic manebo coram te.] *Complutensis*, διὰ τοῦτο ἐγὼ ἄρξομαι ἐνώπιόν σου. Propter hoc ego aggrediar coram te. *Ab hebræo potius abest illud*, hoc ego aggrediar. (l) Et sumpsit Abessalom.] *Alii*, καὶ ἔλαβεν Ἰωὰβ τὸν Ἀβεσσαλώμ, & tulit Joab Abessalom. *Sed vulgata ex hebræo*, Et tulerunt Abessalom. (m) In foveam magnam.] *Absunt hæc ab aliquot libris, licet non a Compl. Et* εἰς μέγα χάσμα, *&* εἰς βόθυνον τὸν μέγαν, *videri possunt duæ interpretationes.* (n) Et statuerat illum capere titulum.] *Absunt ista ab aliquot libris. A Compl. autem illud præterea, quod proxime antecedit*, in quo assumptus est. *Et certe nihil est in hebræo, aut vulgata, quod illis respondeat.* (o) Ei filius ut memoretur nomen ejus.] *Compl.* μοι υἱὸς ἵνα ἀναμιμνήσκηται τὸ ὄνομά μου, mihi filius, ut memoretur nomen meum: *quod respondet vulgatæ.* (p) Titulum.] *In aliis hæc sequuntur*, ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ, καὶ ἐκάλεσεν. (*Compl.* ἐπεκάλεσαν) αὐτὸν, in nomine suo. Et vocavit (*Compl.* cognominaverunt) illum. (q) Et esto quia.] *Propius ad hebræum, quam quod in Compl.* καὶ τί ἔσται, ἐὰν δράμω, & quid erit, si cucurrero. (r) Magnam.] *Compl. addit*, εὐφραινόμενον, lætantem: *quod tamen abest a vulgata, & hebræo.* (s) Et servum tuum.] *Compl.* καί με τὸν δοῦλόν σου, & me servum tuum: *quod quidem*, me, *exprimit etiam vulgata: licet in hebræo non sit, sed cogitatione supplendum.* (t) Converte.] *Non discrepat ab Hebræo, & Chaldæo. Jubet enim rex, ut se erigat, conferatque se ad certum locum. Compl.* πάρελθε, transi, *ut vulgata, & paulo post*, καὶ παρῆλθε, & transiit. (u) Dum ipse iret.] *Sic etiam hebræus & vulgata. Compl.* ἐν τῷ κλαίειν αὐτὸν, dum ipse ploraret. (x) Mortem meam pro tua? Ego pro te.] *Complut. habet tantum*, μοι θάνατον ἀντὶ σου; mihi mortem pro te?

CAP. XIX.

(a) Filli mi.] *In Compl. repetitur adhuc, ut in hebræo, sed non in vulgata;* τέκνον ἐμὸν, fili mi. (b) Quia non sunt principes tui.] ὅτι οὐκ εἰσὶν οἱ ἄρχοντές σου. *Atque idem putandum est significare, quod est in aliis*, ὅτι οὐκ εἰσίν σου οἱ ἄρχοντες, *aut*, σοι ἄρχοντες, *id est, principes non esse tuos, non tibi esse curæ.* (c) Omnes nos.] *In aliis*, καὶ πάντες ἡμεῖς σήμερον νεκροὶ, & omnes nos hodie mortui, *ad verbum ex hebræo. Compl. autem*, καὶ πάντες ἂν ἡμεῖς ἀπεθάνομεν, & omnes nos mortui essemus. (d) Juravi.] *Sic hebræus & vulgata*, juro. *Compl. autem* ὀμωμόκασιν, jurarunt. (e) Et malum.] *Ita etiam hebræus: sed ab ipso absunt verba proxime præcedentia.* Et scito tibi: *quæ tamen habentur in omnibus collatis codicibus: sed in quibusdam est*, ὅτι κακὸν, quia malum. *In quibusdam*, ὅτι χεῖρόν σοι ἔσται τοῦτο ἐκ πάντων τῶν κακῶν τῶν ἐπελθόντων ἐπὶ σὲ, quoniam pejus erit tibi hoc ex omnibus malis, quæ ingruerunt super te. (f) Universus populus.] *Compl.* ἀπηγγέλη παντὶ τῷ λαῷ, λεγόντων, & nunciatum est omni populo dicentibus. (g) Et de regno suo, & ab Abessalom.] *Hoc totum abest a Compl. Vulgata autem habet ex hebræo*, propter Absalom. (h) Direxerunt Jordanem. *Est locutio respondens hebræo, & hoc sibi vult*, prospere trajecerunt Jordanem. *Compl. habet*, ἐπὶ τὸν Ἰορδάνην, in Jordanem. (i) Transitus.] ἡ διάβασις: *& fortasse hoc loco significat* scapha, *aut simile quoddam navigium aptum ad transmittendum: quod respondet hebræo. Alii interpretantur*, & trajectum est vadum. (k) Cognovit servus tuus.] *Sic hebræus. Compl. autem* ἔγνων ἐγὼ ὁ δοῦλός σου, cognovi ego servus tuus. (l) Universo Israel, & domo Joseph.] *Compl. habet tantum*, παντὸς τοῦ οἴκου Ἰωσὴφ, *& vulgata*, de omni domo Joseph. (m) Neque fecerat ungues.] οὐδὲ ὠνυχίσατο. *Abest a Compl. ut a vulgata. Usi autem sumus verbo faciendi, ut responderet sequenti*, neque fecerat labium: *& significat aptare, & concinnare.* (n) Fallaciter egit in servo tuo.] μεθώδευσεν ἐν τῷ δούλῳ σου. *Compl.* κατηγόρηκε τοῦ δούλου σου, accusavit servum tuum: *quod respondet vulgatæ.* (o) Et fac, quod bonum in oculis tuis.] *Optime ad hebræum. Compl. autem*, ἐποίησεν καλὸν ἐνώπιον θεοῦ, fecit bonum in conspectu Dei. (p) Chamaam.] *Complut. addit*, ὁ υἱός μου, filius meus: *quod tamen abest ab hebræo & vulgata.* (q) Meis.] *Locutiones ipsæ aptissime respondent hebræo. Sed in illo est*, oculis tuis, & omne, quod elegeris super me, faciam tibi. *Compl.* ἐνώπιόν σου, καὶ ὃ ἂν ἐπιτάξῃς μοι, ποιήσω σοι. coram te: & quodcunque constitueris mihi, faciam tibi. (r) Transivit.] *Et hoc ex hebræo. Compl. autem*, εἱστήκει restitit. (s) Transeuntes cum rege.] *Compl.* διεβίβασαν αὐτὸν, traduxerunt eum. (t) Aut tributum sustulit nobis.] *Hæc absunt a Compl. & vulgata.* (u) Et primogenitus ego, quam tu.] *Absunt a Compl. & vulgata, Sed agnoscuntur a Theodoreto, q.* 38. (x) A Juda.] *Non est in Compl. neque in vulgata.*

CAP. XX.

(a) Advocatus.] *Complutens.* ἀπηντα ἀνὴρ, υἱὸς λοιμὸς, occurrit vir, filius pestilens. (b) Vir ad tabernacula tua Israel.] *Ita hebræus, nisi quod habet*, sua: *ac tamen vulgata*, revertere in tabernacula tua Israel. *Compl. autem*, πορευσόμεθα ἕκαστος εἰς τὰ σκηνώματα αὐτοῦ Ἰσραήλ, eamus unusquisque in tabernacula sua Israel. (c) Bochori.] *In aliis additur*, ὑπὲρ Ἀβεσσαλώμ, *quod in vulgata*, magis quam Absalom. (d) Abessai, &.] *Absunt a Compl. & vulgata.* (e) Conjuncto.] *Sic hebræus, & vulg.* dependente. *Compl.* ἀμφήκει, *ancipiti.* (f) Et ipse exivit.] *Hæc absunt a multis, ab hebræo autem potius illud, quod antecessit.* Et gladius exivit. *Videtur autem horum verborum eadem esse sententia, atque ea quam præ se fert vulgata, mirum tantum fuisse gladii agilitatem, ut simul egrederetur, & feriret.* (g) Quis volens Joab, & quis ipsius David.] *Hujus item loci sententia, quæ eodem fere modo exponitur in hebræo, in vulgata sic explanatur:* Ecce qui voluit esse pro Joab comes David. *Complutensis autem ita interpungit, ut aliam sententiam præ se ferat. Sed tamen quod pro*, τοῦ Δαυὶδ, *habet*, τῷ Δαυὶδ, *ipsi* David, *respondet hebræo.* (h) Conspersus.] *Alii*, τεθνηκὼς πεφυρμένος, mortuus conspersus. *Sed illud*, mortuus, *non est in hebræo.* (i) Et omnes in Charri, & congregati sunt.] καὶ πάντες ἐν Χαῤῥί. *Alii*, καὶ πάντες. *Pro his in Complut. est*, καὶ πᾶσαι αἱ πόλεις ἐξεκκλησιάσθησαν, & omnes civitates congregatæ sunt. *Et in aliquo libro utrumque conjungitur. Hebræus habet*, & omnia Berim: & congregati sunt. *Et multi supplent*, omnia loca Berim. *Vulgata autem*, omnesque viri electi congregati fuerant ad eum. (k) Phetmacha.] *Complut.* Bæthmaaca, *ut paulo superius etiam nostra.* (l) Interrogando interrogatus est.] *Pro his usque ad illud*, Ego sum pacifica, *quæ certe videntur ex pluribus interpretationibus coagmentata, neque eodem prorsus modo in codicibus leguntur, Compl. habet hæc tantum*, ἐρωτῶντες ἐπερωτήσουσι ἐν Ἀβὲλ, καὶ οὕτως ἐξέλιπον, interrogantes interrogabunt in Abel, & sic deficient. *In codice Theodoreti uno proponitur quæstio his verbis*, Quomodo intelligendum, εἰ ἐξέλιπον, ἃ ἔθεντο οἱ πιστοὶ τοῦ Ἰσραήλ, si defecerunt, quæ disposuerunt fideles ipsi Israel, *id est, nunquid abrogatæ sunt leges a legislatoribus impositæ ipsi Israeli de jure pacis & belli; de mittenda legatione ad res repetendas, antequam inferatur bellum? Ita enim explanat Theodoretus, ac statim subjungit, ita ut nihil videatur interjectum intermedium*, ἐγὼ δέ εἰμι εἰρηνικὰ, ego autem sum pacifica. *Id est, colo pacem, & sum una ex præcipuis civitatibus. Quare nihil causæ est, cur mihi bellum inferas. In codice autem alio, sicut etiam apud interpretem, sequitur alia quæstio, ad hæc verba*, ἐρωτώμενος ἠρωτήθη ἐν Ἀβὲλ, καὶ ἐν Δὰν, εἰ ἐξέλιπον ἃ ἔθεντο οἱ πιστοὶ τοῦ Ἰσραήλ, *atque eadem fere affertur explanatio: atque ibi etiam statim adjungitur*, ἐγὼ εἰμι εἰρηνική. (m) Et abstulit.] *Alii*, καὶ ἀφαιροῦσι τὴν κεφαλὴν Σαβεαὶ υἱοῦ Βοχορὶ, καὶ ῥίπτουσιν, & auferunt caput Sabeæ filii Bochori, & jaciunt. (n) Ab eo.] *Illud*, ἀπ' αὐτοῦ, *abest a Compl.* (o) Ad omnem virtutem.] *Est hebraismus & significat id quod in Compl. exprimitur*, ἐπὶ πάσης τῆς στρατιᾶς super omnem exercitum. (p) Super Cherethi, & super Phelethi.] *Theodoretus, q.* 42. *videtur habuisse*, ἐπὶ τὸ πλινθίον, καὶ ἐπὶ τοὺς δυνατούς. *Et putat*, πλινθίον, *esse aciem quadratam, & Banæam fuisse præfectum militum prætorianorum, sicut apud Romanos magistrum & præfectum prætorio. Vide lib.* 3. *cap.* 3. (q) Commonefaciens.] *Sic hebræus, & significat*, a commentariis, *ut vulgata.* (r) Iras, qui Iarim.] *quod in vulgata est*, Hyram Hyarites. *Theodoretus autem q.* 43. Ἰωδαὲ ὁ Ἰεθὴρ, Jodae qui Jether.

CAP. XXI.

(a) Domini.] *Melius, quam in Compl.* παρὰ κυρίου, a Domino. (b) In morte sanguinum ejus.] *Hæc absunt a Compl. Dictio tamen, sanguinum, est in hebræo, & vulgata, sed hoc modo*, Propter Saul & domum ejus sanguinum, quia occidit Gabaonitas. *Et hoc significat* sanguinariam, *aut* ream mortis. (c) Reliquiis] ἐκ τοῦ ἐλλείμματος. *In aliquot codicibus est*, ἐκ τοῦ αἵματος, ex sanguine. *Apud Theodoretum, q.* 44. (*quemadmodum etiam fere in Compl.*) ὅτι ἀπὸ τῶν καταλοίπων τῶν ἀμοῤῥαίων ἦσαν, quia de residuis Amorrhæorum erant. (d) Et non est nobis vir ad interficiendum in Israel.] *Sapit locutio veterem illam horriditatem. Alii*, καὶ οὐκ ἔστιν ἡμῖν ἀνὴρ θανατώσεως ἐκ παντὸς Ἰσραήλ, & non est nobis vir mortificationis de omni Israel. *Compl.* καὶ οὐκ ἔστιν ἡμῖν ἄνδρα θανατῶσαι ἐκ παντὸς Ἰσραήλ, & non est nobis interficere virum de omni Israel. (e) Consummavit super nos.] *Alii, & Theodor.* συνετέλεσεν ἡμᾶς, consummavit, & consumpsit nos. (f) Ut non stet ipse.] τοῦ μὴ ἱστάναι αὐτόν. *Ita etiam in codice Theodoreti uno, & apte respondet hebræo. In aliis autem, quemadmodum & in Compl.* τοῦ μὴ ἀντικαθίστασθαι, *quod vulgata*, ut ne unus quidem residuus sit de stirpe ejus. (g) Det nobis septem viros.] δότω, *nec multo aliter codex Theodoreti unus*, δοθήτω ἡμῖν ἑπτὰ ἄνδρες. *Alii*, δότε ἡμῖν, date nobis. *Codex alius, & Complut.* καὶ δοθήτωσαν ἡμῖν ἑπτὰ ἄνδρες, & dentur nobis septem viri. *Interpres tamen Theodoreti non habet illud*, &, *quemadmodum neque vulgata.* (h) Soli exponamus.] ἐξηλιάσωμεν. *In codice Theodoreti uno, & in Complutensi est*, καὶ ἐξιλασόμεθα ἐν αὐτοῖς, & propitiabimur in eis. *Sed in alio, & ad marginem primi est, ut in nostra. De hac re notabitur paulo post.* (i) Gabaon.] *Apud Theodoretum, & in Complut. est* ἐν τῷ βουνῷ, in colle. *Atque addit Theodoretus*, Metropolis Gabaonitarum vocabatur Gabaon: sed hoc nomen translatum in Græcam linguam, nominatur βουνός. *Alibi idem notatum est de* Gabaa (*quomodo quidem habet Theod. vulg. ex hebræo*) *quæ erat sedes propria Saul.* (k) Electos Domini.] *Theodoretus*, ἐκλεκτοὺς τῷ κυρίῳ, electos domino. *Compl.* ἐκλεκτοὶ τῷ κυρίῳ, electi Domino. (l) Et inter.] *Illud*, &, *abest a Compl. & ab hebræo.* (m) Soli exposuerunt.] ἐξηλίασαν. *Rursus hoc loco Compl.* ἐξιλάσαντο, propitiationem fecerunt. *Sed scholion Diodori insertum codici uni Theodoreti, sic habet;* Illud autem, ἐξηλίασαν αὐτοὺς οἱ γαβαωνῖται ἐναντίον κυρίου ἐν τῷ ὄρει, perinde est, ac si diceretur, occisos non sepelierunt, sed reliquerunt Soli expositos. *Theodoretus eandem dictionem habet, putatque idem significare ac verbum ab Apostolo positum*

Pistrum, ἀνέπηξαν suffixerunt. (n) Defixit sibi ad petram.] ἔπηξεν. Alii, καὶ ἔστρωσεν (aut ἔθετο) αὐτὸν ἑαυτῇ ἐπὶ τὴν πέτραν, & substravit illum sibi supra petram, quemodo fere vulgata. (o) Et resoluti sunt: & cepit eos Dan filius Joa ex pronepotibus gigantum.] Hæc absunt a Complut. & ab aliis quibusdam. Referuntur autem in eodem Diodori scholio cum hac explanatione. Omnino hoc sibi vult, eos, qui Soli erant expositi, sublatos esse a gigante, cum jam sub radio solari resoluti ac dilapsi essent. (p) E platea Bæthsan, quia statuerant.] Compl. ἀπὸ τοῦ τείχους βαιθσὰν, κρεμασάντων αὐτοὺς ἐκεῖ τῶν ἀλλοφύλων, de muro Bæthsan, cum suspendissent eos ibi alienigenæ. Vulgata, de platea Bæthsan, in qua suspenderant. (q) In latere, in sepulchro.] Sic etiam vulgata. Complut. ἐν τῇ πλευρᾷ τοῦ τάφου, in latere sepulchri. (r) Ivit.] In aliis, & apud Theodor. q. 45. ἐξέλυθεν, dilapsus est, defecit: quod respondet vulgatæ. (s) Jesbi.] Complutensis addit, ἀπὸ νωβ & de Naba. (t) Rhaphe.] Vulgata, Arapha: & multi putant idem valere, ac gigantis. Complut. τῶν γιγάντων, eodemque modo videtur habuisse Theodoretus & hic, & paulo inferius: admonetque gigantes solitos olim appellari, qui maxima haberent corpora. (u) Clava.] κορύνην, & fortasse significat ensem novum, ut habet vulgata. Compl. autem, περιζώνην, baltheo. (x) Ipsum Seph.] Vulgata ex hebræo Saph de stirpe Arapha. Alii autem, & Complutensis τοὺς ἐπισυνηγμένους τῶν ἀπὸ γόνων τῶν γιγάντων, collectos de stirpe gigantum. (y) Fuit.] Alii addunt, ἔτι, adhuc. (z) Filius Ariorgim.] Videtur ista dictio coagmentata ex duabus hebraicis, Jahare Oregim. Et alii vertunt, filius Johare, texentium, & sic Complut. υἱὸς ἰαρὲ τῶν ὑφαινόντων, vulgata autem, filius Saltus, polymitarius: in qua etiam pro, Eleanan, est interpretatio, Adeodatus. (aa) Madon.] Est vox hebræa, quæ significat mensuræ, & subintelligendum, magnæ. Quare vulgata, excelsus. Alii & Complut. tanquam de patria, ἐκ μαδὼν, de Madon. (bb) Ipsi Rhapha domus.] Absunt a Complut. ab aliis quibusdam solum abest illud, domus. Videri possunt alia interpretatio ejus quod præcessit, pronepotes Gigantum. Nam vulgata habet tantum, Hi quatuor nati sunt de Arapha in Geth.

CAP. XXII.

(a) Canticum.] Abest a multis, sicut etiam a vulgata: & videri potest appositum, tanquam rubrica quædam. (b) Dolores mortis circundederunt me: prævenerunt me asperitates mortis.] Complut. χοινία ᾅδου ἐκύκλωσάν με, καὶ προέφθασάν με πάγιδες θανάτου: quod vulgata, funes inferni circundederunt me: prævenerunt me laquei mortis. Ac multæ hujusmodi varietates sunt in hoc cantico, quod inquit Theodoretus idem esse cum psal. 17. mutatis tantum quibusdam verbis. Quare nonnulla ad eum locum notanda reservabuntur. (c) Et quassata sunt.] Abest a Complut. sed non a vulgata, neque ab hebræo. (d) De inimicis meis fortitudinis.] Id est fortibus: est enim hebraismus. Complut. autem ἐξ ἰσχύος ἐχθρῶν μου, ex fortitudine inimicorum meorum. (e) Dies tribulationis meæ.] Alii, ἐν ἡμέρᾳ θλίψεώς μου, aut, ἀπωλείας μου, in die afflictionis meæ, (quod habet vulgata) aut, perditionis meæ. (f) Bene sensit in me.] Sic solet dicere S. Aug. quod græce est, εὐδόκησεν ἐν ἐμοὶ, Complacuit in me: & optime respondet hebræo. Complut. ὅτι ἠθέλησέ με, quoniam voluit me. (g) Impie egi a Deo meo.] Sic etiam vulgata. & sic in psal. 17. & optime respondet hebræo. Complut. autem, ἠνόμησα ἐνώπιον τοῦ θεοῦ μου, inique egi coram Deo meo. (h) Non discessi ab eis] Eadem constructio est in hebræo: & hoc eodem prorsus modo habet Chaldæus. Alii autem, οὐκ ἀπέστησαν ἀπ' ἐμοῦ, non discesserunt a me, & sic psal. 17. Compl. autem, καὶ τὰ προστάγματα αὐτοῦ οὐκ ἀποστήσεται ἀπ' ἐμοῦ, & præcepta ejus non discedent a me. (i) Perfecto perfectus eris.] Complut. μετὰ ἀθῴου ἀθῷος ἔσῃ, cum innocente innocens eris, ut psal. 17. (k) Inopem.] τὸν πτωχὸν. Et psal. 17. ταπεινὸν, humilem, afflictum. Complut. τὸν πρᾶον, mansuetum: quod in psal. illo notabitur esse Symm. (l) Et oculos super excelsos, humiliabis] Ita ad verbum hebræus, nisi quod habet oculos tuos. Est autem supplendum, & ponens oculos tuos super excelsos, humiliabis eos: quod in vulgata dicitur, oculisque tuis excelsos humiliabis. Alii, καὶ ὀφθαλμοὺς ὑπερηφάνων (Complut. ὑψηλῶν) ταπεινώσεις, & oculos superborum (Complut. excelsorum) humiliabis. (m) Lucerna mea] Sic hebræus, & vulgata. Aliis φωτιεῖς λύχνον μου, illuminabis lucernam meam, ut psal. 17. (n) Fortis.] ὁ ἰσχυρὸς. Complut. ὁ θεὸς, & vulgata, Deus, psal. 17. ὁ θεός μου, Deus meus. Notavit autem S. Hieronym. ut alibi dictum est, dictionem hebraicam, quæ hic ponitur a lxx. solere verti, θεὸς, ab Aquila, ἰσχυρός. (o) Potens.] Abest ab aliis, & a vulgata. (p) Quis fortis.] Alii, ὅτι τίς ἰσχυρὸς, quoniam quis fortis. Complut. διότι τίς θεὸς, quoniam quis Deus, ut etiam psal. 17. de qua varietate paulo ante dictum est: atque eadem potest notari in eo quod sequitur, fortis confortans me virtute. (q) Excussit.] ἐξετίναξεν. Videtur dictum pro mundavit, aut excutiendo complanavit, ut habet vulgata, aut, solvit, ut alii vertunt ex hebræo. In aliis codicibus, & psal. 17. est. ἔθετο, posuit. (r) Placabilitas.] Hoc visum est hoc loco significare ὑπακοή σου, quasi facilitas ad exaudiendum, mansuetudo, ut vertunt ex hebræo: licet in codicibus vulgatæ sit varietas: nam alii habent, mansuetudo tua, alii, mea. (s) In altitudinem in gressibus meis.] Alii, πλατυνεῖς τὰ διαβήματά μου, dilatabis gressus meos, ut vulgata. Complut. καὶ ἐπλάτυνας, & dilatasti, & psal. 17. Sed sine, &c. (t) Crura mea] Longe propius ab hebræo, quam quod in Compl. καὶ οὐκ ἠσθένησα ἐν τοῖς τρίβοις μου, & non defeci in viis meis: Item in iis quæ sequuntur. Tantummodo illud, morti tradidisti, magis responderet hebræo, si pro, ἐθανάτωσας, esset, ἐθανάτωσα, morti tradidi. Attamen etiam psal. 17 est, ἐξωλόθρευσας, exterminasti. (u) Pugna.] πολέμους. Alii partim, μαχαίρας, gladio, partim, ἐξ ἀντιλογιῶν λαοῦ μου, a contradictionibus populi mei, ut vulgata (itemque psal. 17. nisi quod ibi non est, mei) partim, ἐξ ἀντιλογίας, ex contradictione. Theodoretus vero, ἐξείλου με ἐκ λαοῦ, ἔθου εἰς φῶς ἐθνῶν, eripuisti me a populo, posuisti me in lucem gentium. (x) Non novit.] Codex etiam Theodoreti unus habet, οὐκ ἔγνω. Sed alii codices ejusdem, & Complutens. οὐκ ἔγνων, non novi: atque ita psal. 17. (y) Viro iniquitatum.] Apte ad hebræum, & vulgata, viro iniquo. Complutens. ἐξ ἀνδρῶν ἀσεβῶν, a viris impiis.

CAP. XXIII.

(a) Quem suscitavit.] Plurimæ & insignes varietates in hoc capite. Quare operæ precium fuerit adire, & conferre codices. Quædam tamen a nobis notabuntur. Theodoretus hunc locum sic refert, πιστὸς δαυὶδ ὁ υἱὸς ἰεσσαὶ πιστὸς ἀνὴρ, ὃν ἀνέστησεν ὁ θεὸς χριστὸν, ὁ θεὸς ἰακὼβ, καὶ ὡραῖος ὁ ψαλμὸς ἰσραήλ. πνεῦμα κυρίου ἐλάλησεν ἐν ἐμοὶ, καὶ λόγος αὐτοῦ ἐπὶ γλώσσης μου, εἶπεν ὁ θεὸς ἰακὼβ ἐν ἐμοὶ λαλῆσαι, Fidelis David filius Jessæ, fidelis vir, quem suscitavit Deus christum, Deus Jacob: & pulcher psalmus Israel. Spiritus Domini locutus in me, & verbum ejus super linguam meam. Dixit Deus Jacob in me loqui. Et hoc εἶπεν, interpretatur, εὐδόκησε, bene sensit, complacuit Deo Jacob. (b) Custos ex Israel parabolam. Dixi in homine: Quomodo tenebitis timorem Christi?] Complut. πλάσας ἰσραὴλ, ἄρχων ἐν ἀνθρώποις δίκαιος, ἀρχὸς φόβῳ θεοῦ, formator Israel, princeps in hominibus justus, dominator timore Dei: quæ satis respondent vulgatæ. (c) Non Dominus transiit.] Alii, οὐκ ἐσκότασεν, non obtenebravit. Alii οὐ σκοτάσει, aut, καὶ οὐ σκοτάσει, & non obtenebrabit, ut Complut. In qua deinde sequitur, quasi ab alio initio, ἀπὸ φέγγους καὶ ἐξ ὑετοῦ ὡς βοτάνη ἐκ γῆς, a splendore, & ex pluvia, tanquam herba ex terra. (d) Voluntas.] In aliis & in Complut. additur, ἐν κυρίῳ, in Domino, sed non hebræo, aut vulgata. (e) Et vir non laborabit.] Complut. καὶ ἀνὴρ ὃς κοπιάσει ἐν αὐτοῖς, πλήρης σιδήρου, καὶ ξύλου δόρατος, καὶ ἐν πυρὶ καύσει καυθήσονται εἰς αἰσχύνην αὐτῶν, Et vir, qui laboravit in eis, plenus ferro, & lignis lanceæ, & in igni combustione comburentur ad confusionem suam: Istud quidem, εἰς αἰσχύνην, est etiam in aliis. (f) Jebosthe Chananæus princeps tertii est.] Complut. ἰεσβαὰβ υἱὸς θεκεμανὶ, πρῶτος τῶν τριῶν ὧδε, Jesbaab filius Thecemani, princips trium hic. Et nomina quidem ista propius accedunt ad hebræa, quibus putant significari, sedens in cathedra sapientissimus princeps inter tres: ut vulgata: ita ut nomen proprium, quod subjicitur his attributis, sit quod sequitur. Adinon Asonæus. Sed & horum loco in vulgata est, quasi tenerrimus ligni vermiculus: & ipsius Jesbaan fit mentio. 1. Paral. xi. Legendi sunt explanatores. (g) Flius Dudi.] Abest ab aliquo libro & videri potest ex alia interpretatione. Nam Dodo valet, patrui ejus. Nonnulli tamen putant istud esse nomen proprium, & sic habent, Eleazar filius Dodo filii Achochi. (h) Ascendit.] Complutensis ἀνέβησαν ἄνδρες ascenderunt viri: quod respondet vulgatæ. Alii, ἀνεβόησεν ἀνὴρ, exclamavit vir. (i) Sedit.] In aliis ἐπέστρεψεν, reversus est, ut vulgata. (k) In Theria.] εἰς θηρία, quasi ad bestias, Complutens. ἐπὶ σιαγόνα, ad maxillam, nimirum ad locum, quem ita nominatum esse ex facto Sampsonis narrat liber Judicum. Dictionem hebræam vulgata interpretatur, stationem, alii villam, alii, certum locum. (l) Triginta.] Alii addunt, ἄρχοντες, principes, aut, ἀρχόντων, principibus: quod respondet vulgatæ. (m) Cason.] Abest a Complut. Sed est vestigium dictionis hebraicæ, quæ significat messem. Quare vulgata, tempore messis. (n) Ordo alienigenarum, & castrametati sunt.] Abest ab aliis illud, & atque etiam ab hebræo. (o) Rhaphaim.] Compl. τιτάνων, Titanum: & sic videtur habuisse S. Ambros. in Apolog. David, cap. 7. ubi etiam ita refert verba David cum noluit bibere. Non contingat mihi hoc facere, ne sanguinem virorum qui abjerunt, ex animis illorum bibam. (p) Statio autem alienigenarum tunc in Bethleem.] Absunt a Compl. & vulgata: ac videri possunt ex loco paulo superiore huc irrepsisse, & fortasse ex alia interpretatione: nam ibi est, ὑπόστημα, hic, σύστημα. (q) Vir ipse multus operibus.] Compl. υἱοῦ ἀνδρὸς δυνατοῦ. πολλὰ ἔργα τῷ αὐτῷ. Filii viri potentis: multa opera fuerunt ei.] Locus anceps. Illud quidem, multus operibus, optime respondet hebræo. (r) Tanquam lignum scalæ nauticæ.] Absunt a Compl. & a vulgata. (s) Ex tribus.] Ita etiam Theodoretus q. 46. idque explicat. Compl. ὑπὲρ τοὺς τριάκοντα, super triginta. Vulgata, inter triginta. (t) Ad auditiones suas.] Videtur idem valere, quod a secretis: vulgata, auricularium a secreto. Theodoretus videtur habuisse, ἐπὶ τὴν φυλακὴν αὐτοῦ, super custodiam suam. (u) Polydynameus.] πολυδυνάμεως. Potest significare, multæ virtutis, sed abest ab aliis, & in his nominibus propriis multæ semper varietates, & errata, ut alibi admonuimus.

CAP. XXIV.

(a) Et addit iram.] Theodoret. nec multo aliter Complutens. καὶ προσέθετο ὀργὴ θεοῦ τοῦ θυμωθῆναι ἐν ἰσραήλ. Et adjecit ira Dei indignari in Israel: quod respondet vulgatæ. (b) In eis.] Sic etiam vulgata. Valet tamen idem atque illud quod est apud Theodoretum, & in Complutensi, εἰς αὐτοὺς, in eos. (c) Sicut eos, & sicut eos.] Ad verbum ex hebræo. Alii semel tantum habent. (d) In conspectu regis.] Respondet hebræo. Significat tamen, ἐκ προσώπου τοῦ βασιλέως, a facie regis; quod habet Complutensis, & vulgata (e) Et in terram Thabasom, quæ est Adasæ: & advenerunt in Dani Dan, & Udan.] Valde variant hoc loco exemplaria. Complutens. καὶ εἰς γῆν χεττιεὶμ χάδης, καὶ παρεγένοντο ἕως δάν. Et in terram Chettim, Chades, & advenerunt usque Dan. Verum neque ipsa respondet prorsus hebræo, & aliqua omittit, quorum vestigia sunt in nostra, & in aliis. (f) Eum postquam numeraverat.] Theodoretus, nec multo aliter Complutens. αὐτὸν μετὰ ταῦτα, ὅτι ἐξηρίθμησε τὸν λαόν. καὶ εἶπε δαυίδ. ἡμάρτηκα τῷ κυρίῳ τοῦ ποιῆσαι τὸ ῥῆμα τοῦτο. καὶ νῦν κύριε περίελε τὴν ἀδικίαν τοῦ δούλου σου, ὅτι ἐματαιώθην σφόδρα. Eum post hæc, quoniam numeraverat populum. Et dixit David: Peccavi Domino, faciendo verbum hoc. Et nunc Domine circumaufer injustitiam servi tui; quoniam stulte egi valde. Sed nostra propius quodammodo ad phrasim hebræam. S. Ambros. hæc refert, Peccavi Domino, quod fecerim verbum hoc. Et in quibusdam exemplaribus est, ἥμαρτον σφόδρα ποιήσας τὸ ῥῆμα τοῦτο. (g) Videntem.] Complutens. addit, David. ut vulgata. (h) Elige tibi fieri, si veniat.] Sic demantur illa, elige tibi fieri; quæ absunt ab hebræo, reliqua constructio optime respondet hebræo. Complut. ἔκλεξαι σεαυτῷ γενέσθαι ἢ τρία ἔτη λιμοῦ ἐπὶ τὴν γῆν, elige tibi fieri vel tres annos famis super terram, &c. (i) Mortem.] Interpretatur, pestilentiam. (k) Verbum.] Abest a Compl. sed non ab hebræo, neq; a Theodor. (l) Et erant dies messis frumentorum.] Absunt a Compl. & vulg. (m) Et cepit quassatio in populo.] Etiam ista. (n) Revocavit se.] παρεκλήθη. Theodor.

videtur habuisse, μετεμελήθη, pœnituit. (o) Injuste egi.] *In aliis sequitur*, καί γε ἐγώ εἰμι ὁ ποιμὴν ἐκακοποίησα, & ego ipse pastor male feci. *Theodoretus vero sic refert hunc locum*, ἰδοὺ ἐγὼ ἥμαρτον, καὶ ἐγὼ ὁ ποιμὴν ἐκακοποίησα, καὶ οὗτοι τὸ ποίμνιον τί ἐποίησαν; *Et S. Ambros. in Apol. David, cap. 7. & 2. Off. c. 2.* Ecce sum ego, qui peccavi, & ego pastor malum feci : & ipse grex quid fecit? *Dictio* pastor, *abest ab hebræo : quam tamen agnoscunt etiam Cyrillus in collect. & S. Chrysost. in psal. 140. & hom. 20. ad Rom. qui etiam utroque loco habet*, τὸ ποίμνιον, *non* τὰ πρόβατα. (p) Et addidit Salomon ad altare in novissimo, quoniam parvum erat in primis.] *Hæc absunt a Complut. & a vulgata. Referuntur tamen a Theodoreto, qui hinc colligit, ibi fuisse templum a Salomone ædificatum. Libet adscribere Scholium insertum uni codici Theodoreti manuscripto pertinens ad librorum distinctionem.* Post hæc historiographus ea quæ ad Orniam, vel etiam Adoniam (duo enim habuit nomina) pertinent, conscripsit : quomodo quidem meditatus sit tyrannidem : quomodo autem splendidum convivium fecerit, primos convivas habens Joab ducem exercitus, & Abiathar sacerdotem. Fecit autem convivium apud quendam fontem, qui scaturiebat ante civitatem, apud quem hortus regius efflorebat. Ita enim & Josephus dixit. Et Symm. vero ipsum Ain interpretatus est, πηγὴν, fontem : atque etiam Syrus ipsam vocat, ἀϊνὰ, Aina. In Hexaplo, & accuratoribus exemplaribus secundus quidem liber Regnorum absolvitur in narratione plagæ populi, & in emptione areæ Orna. Tertius autem Regnorum incipit ab historia Abisag Sunamitidis, & ab iis, quæ ad Adoniam, ejusque tyrannidem spectant. Diodorus autem secundo Regnorum conjungit & hæc usque ad mortem David.

REGNORUM. LIB. III.

CAP. I.

(a) FOvens regem.] *In commentariis Græcis legitur*, καὶ ἦν τῷ βασιλεῖ σύγκοιτος, & erat cubans simul cum rege. (b) Prohibuit.] ἀπεκώλυσεν. *Complutens.* ἐπετίμησεν, corripuit, *ut vulgata.* (c) Pepererat.] *Complut.* ἐγέννησε, genuit : *Sed illud respondet hebræo : ac subintelligendum est*, Aggith. *Multæ aliæ sunt varietates hujusmodi, quas per se prudens lector expendet.* (d) Rhesi, & filij potentes.] *Vulgata.* Rei, & omne robur exercitus : *ac videtur dictum*, filij potentes. *quemadmodum dicitur*, filij virtutis. *Compl. autem longius ab hebræo*, καὶ οἱ ἑταῖροι αὐτοῦ, οἱ ὄντες δυνατοί, & amici ejus, ij qui erant potentes. (e) Cum Æthe.] μετὰ αἰθὴ τοῦ ζωελεθί. *Sic etiam habet alius liber. Hebræus*, cum lapide Zoeleth, *licet valeat*, juxta lapidem, *ut vulgata, & sic alij græci*, παρὰ τὸν λίθον τὸν ζωελεθί. (f) Qui erat juxta Rhogel.] *Alij*, ὃς ἦν ἐχόμενος, (*aut*, τὸ ἐχόμενον, *ut Compl.*) τῆς πηγῆς ῥωγήλ, qui erat vicinus fonti Rhogel, *ut vulgata. In comment. Græcis legitur*, ἐχόμενα ναὶν ῥωγήλ, *& ad hunc locum apponuntur ea quæ attulimus ad finem præcedentis libri. In quibus cum ita dicatur, quod erat*, τὴν αἰν. *Symmachum interpretatum esse*, πηγὴν, fontem, *& Syrum*, ἀϊνὰ, *satis apparet pro* ναὶν, *legendum* αἰν, *& hanc esse lectionem lxx.* (g) Et omnes robustos.] *Sic vulgata quod græce est*, ἁδρὺς, *Complut.* τοὺς υἱοὺς τοῦ βασιλέως, καὶ πάντας τοὺς ἄνδρας filios regis, & omnes viros. (h) Super.] *Non est inusitatum hac notione sumi*, κατὰ, *pro quo Compl.* ἐπὶ. (i) Principes virtutis.] *Id est exercitus, & sic hebræus. Compl. autem*, τὸν ἀρχιστράτηγον, principem militiæ. (k) Gion.] *Theodoretus. q. 2. inquit, hunc proprie esse Nilum : sed Siloem quoque sic solitum appellari, aut ironice, quod valde parvus esset, aut, quod ipse etiam ex occultis fontibus, ut Nilus, scaturiret.* (l) Salomon : & sedebit.] *Sic plerique vetusti. In quibusdam tamen est*, καὶ ἀναβήσεσθε ὀπίσω αὐτοῦ, καὶ εἰσελεύσεται, καὶ καθίσεται, *quod vulgata*, Et ascendetis post eum : & veniet, & sedebit. (m) Fiat. Sic] *Aptissime ad hebræum, & vulgatam. Complut. autem jungens, ut videtur duas interpretationes*, γένοιτο οὕτως. πιστώσαι ὁ θεὸς τοὺς λόγους τοῦ κυρίου μου τοῦ βασιλέως. οὕτως εἶπε κύριος ὁ θεὸς σου κύριέ μου βασιλεῦ. καὶ καθὼς ἦν. Fiat sic. Confirmet Deus verba domini mei regis. Sic dicit Dominus Deus tuus domine mi rex. Et sicut fuit, *&c.* (n) Si non interficiet.] εἰ οὐ θανατώσει. *Complut.* τοῦ μὴ θανατῶσαι, *& vulgata*, quod non interficiat, *hebræus*, si interficiet. *Nam sæpe in illa particula*, si, *inclusa est vis negandi. Quare paulo post in nostra, & in plerisque codicibus græcis*, εἰ πεσεῖται, si cadet. *Quod in Complut. est*, οὐ μὴ πέσῃ, non cadet.

CAP. II.

(a) REspondit.] *Alii*, ἐνετείλατο, præcepit, *ut vulgata.* (b) Justificationes] δικαιώματα, *videtur esse illud, quod in vulgata dicitur*, ceremonias. *Nam & alibi notatum est, vocabulo isto ritus & ceremonias significari. Pro isto nunc Theodoretus, q. 3. habet*, ἀκριβάσματα, *apud quem totus hic locus sic habet.* καὶ φυλάξεις τὴν φυλακὴν τοῦ θεοῦ ἰσραὴλ, τοῦ πορεύεσθαι ἐνώπιον αὐτοῦ, φυλάσσειν τὴν ὁδὸν αὐτοῦ καὶ τὰ προστάγματα αὐτοῦ, ἀκριβάσματα αὐτοῦ, καὶ τὰ κρίματα αὐτοῦ, ἐντολὰς αὐτοῦ, καὶ τὰ μαρτύρια αὐτοῦ, καθὼς γέγραπται ἐν τῷ νόμῳ μωυσῆ, ὅπως εὐοδωθῇ πάντα ἃ ποιήσεις, καὶ πανταχῆ οὗ ἐὰν ἐπιβλέψῃς ἐκεῖ. Et custodies custodiam Dei Israel, ambulando coram eo, custodiendo viam ejus, & constitutiones ejus, exquisita præcepta ejus, & judicia ejus, mandata ejus, & testimonia ejus, sicuti scriptum est in lege Moysi, ut bene procedant omnia, quæ facies, & quocunque inspexeris. (c) Locutus est.] *In aliis additur*, περὶ ἐμοῦ, de me, *ut vulgata.* (d) Suo dicens.] *Alii* αὐτῶν, καὶ ἐν ὅλῃ ψυχῇ αὐτῶν, λέγων, suo, & in tota anima sua dicens. *Istud autem*, dicens, *est etiam in hebræo, & chaldæo : & nihil facit ad sententiam, sed addit tantum asseverationem quandam : quare in vulgata omittitur.* (e) Et posuit sanguines.] *Ad verbum ex hebræo, & valet perinde se gessit in pace, atque ita sanguinem effudit, acsi esset bellum. Compl. autem* ἐξεδίκησεν αἷμα, & ultus est sanguinem, *quod referri posset ad vindictam sumptam, dum erat pax, de Asael, qui occisus fuerat in bello.* (f) Salomon.] *In hebræo, & chaldæo est* Absalom, *sed in vulgata*, Salomonem. (g) Banæu.] τὸν βαναίου, *ita etiam extremo fere capite & in sequenti*, ἀζαρίου, & ἐρνίου, *servata nimirum terminatione hebræa quæ in omnibus casibus eadem est. In aliis libris, & sæpe etiam in ipso Vaticano, legitur inflexum ad normam linguæ græcæ*, τὸν βαναίαν. (h) Sanguinem eorum.] *Absunt a Compl. & a vulgata.* (i) In deserto.] *Abest a Compl. sed non a vulgata, & hebræo.* (k) Et regnum dirigebatur in Hierusalem.] *Item ista a Complutensi & vulgata, & videri possunt respondere iis quæ initio capitis. 3. in vulgata*, confirmatum est igitur regnum in manu Salomonis. (l) Et Salomon.] *Pro his usque in finem in Compl. ut in vulgata, sequitur narratio de cæde Semei, quæ in cæteris græcis codicibus habetur cap. sequenti. Theodoretus autem quo loco habuerit, dubium esse potest. Et in his, quæ sequuntur, multis modis ordo discrepat.*

CAP. III.

(a) ET multiplicata est.] *Hæc agnoscuntur hoc loco etiam a Theodoreto, quæst. 10. In Complutensi longe aliter habent. Itemque multa alia in his capitibus : atque ita, ut respondeant hebræo. in cæteris etiam libris neque eadem prorsus verba, neque idem semper ordo. Sed infinitum esset omnes varietates indicare. Lector suam diligentiam præstet necesse est. Principium quidem capitis in Complutensi & vulgata habetur in extremo quarto capite.* (b) Et fuerant Salomon.] *Hinc usque ad illud*, verumtamen populus erant adolentes, *absunt hoc loco, ut a vulgata, ita etiam a Complut. in qua etiam non est*, πλὴν ὁ λαὸς, *sed*, καὶ ὁ λαὸς, & populus. *Cæterum multa ex his partim in præcedente cap. apud illas habentur, partim in sequentibus.* (c) Arcem propugnaculum.] *In aliis* τὴν ἄκραν, καὶ τὰς ἐπάλξεις αὐτῆς, καὶ διέκοψε τὴν πόλιν δαυίδ, arcem, & propugnacula ejus, & abscidit civitatem David. (d) Morieris.] *In aliis adduntur hæc, quæ sunt etiam in Complut. & vulgata. cap. secundo*, καὶ εἶπάς μοι, ἀγαθὸν τὸ ῥῆμα, ὃ ἤκουσα, & dixisti mihi, bonum est verbum quod audivi. (e) Gaudentes.] χαίροντες. *Et sic etiam Complut. cap. 4 ubi hæc habet una cum vulgata. Nonnulli libri*, ἑορτάζοντες, festivitatem celebrantes, *ut paulo post in hoc videm cap.* (f) Regnis.] *Sic etiam alius liber. In aliis sequitur*, ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ γῆς φυλιστιαίων, καὶ ἕως ὁρίου αἰγύπτου, *& sic Complut. cap. 4. quod in vulgata est*, a flumine terræ Philistiim usque ad terminum Ægypti. *Similia habentur paulo post etiam in nostra.* (g) Prandium.] *In aliis additur*, καὶ ταῦτα τὰ δέοντα τῷ σολομῶντι ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ. Et hæc necessaria Salomoni in die una. *Istud quidem*. in die una, *est etiam in Complut. & vulgata cap. 4.* (h) Et hierarchæ principes.] *Hæc usque ad illud.* Et erant Salomon quadraginta mille, *absunt a nonnullis : neque mendis carent, & de hac re agitur cap. 4. Omnino multis modis constat aliqua esse admista ex aliis interpretationibus, & nonnunquam ex margine in textum irrepsisse, & alieno etiam loco esse collocata. Hanc tamen narrationem de præfectis Salomonis Theodoretus, quæst. 11. videtur hoc loco habuisse : sed hujus tantum partis mentionem facit.* ἀχικὰμ υἱὸς θαρὰ ἐπὶ τὰς ἄρσεις. Achicam filius Tharai super onera : *ac dicit fuisse præfectum eorum, qui lapides & ligna asportabant : quos liber Paralipomenon vocavit*, νωτοφόρους, *homines autem sui temporis vocarent*, ὠμοφόρους, *quasi*, humero portantes. (i) Magnam Millenariam holocaustosim obtulit Salomon.] *Melius, quam quod apud Theodoretum, q. 12.* καὶ μεγάλη χιλία ὁλοκαύτωσιν δεχομένη, καὶ ἀνήνεγκα σολομὼν, & magnum mille holocaustorum capax. Et obtulit Salomon, &c. (k) Tibi.] *Nec plura refert Theodoretus. In Compl. additur* καὶ δώσω σοι, & dabo tibi. *Vulgata*, postula quod vis ut dem tibi. (l) Dedisti.] *Sic etiam Theodoretus. Compl. autem*, ἐβασίλευσας, *quod vulgata*, regnare fecisti. (m) Numerabitur.] *Apud Theodoretum, & in Complut. additur*, ἀπὸ τοῦ πλήθους, καὶ οὐ διηγηθήσεται, præ multitudine, & non supputabitur. (n) Multiplicabo.] *Idem*, μακρυνῶ, longos faciam, *ut vulgata.* (o) Magnum sibi, &c.] *Absunt a Complut, & hebræo. Vulgata tamen*, grande convivium. (p) Peperimus.] *Complut.* ἔτεκον, peperi. (q) Meis.] *In eadem additur*, καὶ ἡ δούλη σου ἐκοιμᾶτο, & ancilla tua dormiebat. (r) Mortuus.] *Item hæc*, καὶ αὐτὴ εἶπεν. οὐχί, ὁ υἱός σου ὁ τεθνηκώς, καὶ ὁ υἱός μου ζῶν. Et illa dixit : nequaquam : filius tuus est, qui mortuus ; & filius meus, qui vivit.

CAP. IV.

(a) SAdoc.] *Complut. & alii addunt*, ὁ ἱερεὺς, Sacerdos. *Sed melius vulgata.* Sacerdotis. (b) Filius Seba.] *In aliis* υἱοὶ σεισὰ, filii Sisa, *ut vulgata, quod respondet vulgatæ.* (c) Ornia.] *Alii*, Azarias ; *a Complutensi* (d) Et Eliac œconomus.] *Absunt ista a multis : a Complut. autem etiam illa, quæ sequuntur*, & Eliab filius Saph super familiam, *quemadmodum & a vulgata.* (i) Been filius Or.] *Complutens. habet tantum*, Benor : *vulgata tantum* Benhur. *Nam* Ben, *&* filius, *idem videntur valere. Multa semper hujusmodi in his propriis nominibus eveniunt.* (f) Unus.] εἷς. *In aliquibus, ... A Com-*

A Complut. abest & hic, & in sequentibus (quemadmodum etiam in vulgata) preterquam uno loco, qui indicabitur. (g) Galaad.] *In Complut. sequitur,* ταῦτα ἔχουσι πόλεις ἰαὴρ υἱοῦ μανασσῆ ἐν γαλαάδ, τούτῳ σχοίνισμα ἀργὼβ, hujus erant civitates Jair filii Manasse, huic funiculus Argob. &c *quod fere respondet vulgatæ.* (h) Unus.] *Hic in aliis collocatur Josaphat ante Semei.* (i) Et Naseph unus.] *Aliis,* νασὶβ, *vel* νασὶβ, *& significat præfectum: quare hic etiam in Complut. additur,* εἷς. *Est enim sensus:* & præfectus in terra Juda unus. (k) Et præbebant.] *Hic locus in Complut multis interjectis, quæ in nostra habentur cap. præcedenti, sic habet,* καὶ ἐχορήγουν οἱ καθεσταμένοι τῷ βασιλεῖ σαλωμὼν κατὰ πάντα τὰ διηγγελμένα, & præbebant præfecti hi regi Salomoni juxta omnia quæ mandata erant. (l) Et hæc erant necessaria.] *usque ad illud:* Et dedit Dominus, *quæ habita sunt etiam capite superiore, hoc loco absunt ab aliis. Habentur tamen sed cum aliqua varietate in Complut. ut in vulgata.* (m) Electas, saginata.] *Supra dictum est,* καὶ ὀρνίθων ἐκλεκτῶν νομάδων, & aves electas pascuales. *Quomodo fere nunc Complut. Vulgata autem,* atque bubalorum, & avium altilium. (n) Antiquorum.] *Vulgata,* Orientalium. (o) Abundavit Salomon.] ἐπληθύνθη σαλωμών. *Alii addunt,* σοφία σαλωμὼν, multiplicata est sapientia Salomon. (p) Gæthan.] *Theodoretus q.16. mentionem facit,* ἐλὰμ, *&* αἰμὰν, *quæ nomina eodem modo habentur in Compl.* (q) Et ab omnibus regibus. *In aliis,* καὶ ἐλάμβανε δῶρα παρὰ πάντων (*abest,* πάντων *a compl.*) τῶν βασιλέων & accipiebat dona ab omnibus regibus. (r) Eas Pharao, messiones.] *Sic etiam Theodor. q. 18. Compl. cap 9. habet,* αὐτὴν, eam. *Theodor. ita explicat,* ἃς εἷλε πόλεις, προῖκα αὐτῇ δέδωκε τῷ σαλωμὼν κατεγγυήσας, quas cepit urbes, dotem ei dedit, cum Salomoni eam despondisset. *Verum de toto hoc Pharaonis loco sic scribitur in scholio.* τοῦτο ἐν τῷ ἑξαπλῷ μετὰ πᾶσαν τὴν ναοῦ τὴν οἰκοδομὴν κεῖται, καὶ μετὰ τὴν προσευχὴν τοῦ σαλωμὼν, καὶ τὴν τοῦ θεοῦ πρὸς αὐτὸν ἐπιφάνειαν. Hoc in hexaplo ponitur post universam templi ædificationem, & post orationem Salomonis, & Dei ad ipsum apparitionem: quemadmodum & eo loco notatum invenies.

CAP. V.

(a) AD ungendum.] *Ita etiam Theodoretus 19. ubi hunc locum diligenter explicat. In scholio autem hæc notantur.* In quibusdam exemplaribus habetur, καὶ ἀπέστειλε χειρὰμ βασιλεὺς τύρου τοὺς παῖδας αὐτοῦ πρὸς σαλωμών. (al. σαλωμῶντα) ἤκουσε γὰρ ὅτι αὐτὸν ἔχρισαν εἰς βασιλέα ἀντὶ δαυὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. ὅτι φίλος ἦν χειρὰμ τῷ δαυὶδ πάσας τὰς ἡμέρας. ἀπέστειλεν δὲ σαλωμὼν πρὸς χειρὰμ. καὶ τὰ ἑξῆς. *Quæ in vulgata.* Misit quoque Hiram rex Tyri servos suos ad Salomonem: audivit enim quod ipsum unxissent regem pro patre ejus: quia amicus fuerat Hiram David omni tempore. Misit autem Salomon ad Hiram, &c. (b) Peccatum malum. *In aliis est,* ἀπάντημα πονηρὸν, *quod in vulgata,* occursus malus. (c) Servitii tui.] *Complutensis,* τῶν δούλων σου, servorum tuorum.. (d) Rates.] σχεδίας: *& subintelligitur, ut etiam in hebræo,* εἰς, in ratibus: *quod exprimit Complut. sic Genes. 6.* nidos facies arcam, *pro,* in arca. (f) Et Machir.] *Etiam Theodoretus quæst. 20. in codicibus collatis habet,* μαχὶρ, *sed sine copula, &c. ac putat significare mensuram. Interpres habet* Maclet: *quod satis convenit cum dictione hebræa: quam tamen volunt significare non mensuram, sed cibum. In aliis autem codicibus est* μαχὰλ, *in Complut.* μαχάλ. (g) Bæth.] *Theodoretus.* Istud autem, βὰθ, alii interpretati sunt βάτον (al. βάδον.) Batus autem mensura est Palæstina continens septuaginta sextarios, & quatuor congios sicut dixit Josephus. (h) Præfecti, facientes opera.] ἐπιστάται οἱ ποιοῦντες τὰ ἔργα, *ut verbum,* ποιεῖν, *videatur dictum de iis qui opus faciendum curant. Complut.* ἐπιστάται τοῦ λαοῦ τῶν ποιούντων τὰ ἔργα, *quod vulgata,* præcipientium populo, & eis qui faciebant opus. *Atque ita etiam in nostra cap. 3. ubi hoc idem repetitur. Quod vero ad numerum pertinet, etiam ibi est,* ter mille, & sexcenti. *Sed in Complutensi & vulgata hic,* ter mille, & trecenti. *In quibus etiam sequuntur nonnulla, quæ in nostra, & in aliis ponuntur non longe ab initio sequentis capitis: ubi etiam videtur habuisse Theodoretus.* (i) Tribus annis.] τρία ἔτη. *Theodoretus quæst. 21.* τριῶν ἐτῶν εἰς τὴν οἰκοδομὴν τοῦ οἴκου, tribus annis ad ædificationem domus. *Complutens. habet tantum,* τοῦ οἰκοδομῆσαι τὸν οἶκον, ad ædificandam domum, *ut vulgata.*

CAP. VI.

(a) QUadragesimo.] *Complutens.* ὀγδοηκοστῷ, octogesimo, *ut vulgata.* (b) Non dolatos.] ἀπελεκήτοις. *sic etiam Theodoretus quæst. 22. ubi hunc locum tractat. In Complut. in extremo superiore capite, ubi hæc habet, sic legitur,* καὶ λίθους πελεκητοὺς, καὶ ἐπελέκησαν οἱ δοῦλοι σαλωμῶντος, καὶ οἱ δοῦλοι χειρὰμ, καὶ οἱ γίβλιοι, καὶ ἡτοίμασαν, & lapides dolatos: & dolaverunt servi Solomonis, & servi Chiram, & Giblii, &c. (c) In anno quarto.] *Hæc usque ad illud,* & domus, *in Complut. leguntur in extremo hoc capite, ut in vulgata.* (d) Et secundo mense.] *Ab aliquo libro abest illud* &, καὶ. *A Complut. autem totum istud, ut etiam a vulgata.* (e) In omni ratione ejus, & in omni constitutione ejus.] *Complut.* κατὰ πάντας τοὺς λόγους αὐτοῦ, καὶ κατὰ πάντα τὰ κρίματα αὐτοῦ, secundum omnia verba ejus (*id est, res ad illam pertinentes: est enim hebraismus*) & secundum omnia judicia ejus. (f) Quadraginta.] *Sic etiam Theodoretus, & de hac re accurate disputat. Verum in Scholio hæc leguntur.* ἔν τισι μὲν τῶν ἀντιγράφων τεσσαράκοντα κεῖται. ἐν δὲ τῷ ἑξαπλῷ καὶ τοῖς ἀκριβεστέροις ἑξήκοντα. τὸ δὲ ὕψος ἔνια μὲν εἰκοσιπέντε πήχεις ἔχει· τὸ δὲ ἑξαπλοῦν τριάκοντα. In quibusdam quidem exemplaribus positum est, τεσσαράκοντα, quadraginta: sed in Hexaplo, et accuratioribus, ἑξήκοντα, sexaginta. Altitudinis autem quædam quidem habent vigintiquinque cubitos, Hexaplum autem triginta. *Compl. convenit cum Hexaplo.* (g) Ælam.] *Theodoretus,* ἐλὰμ, *& inquit significare,* προπύλαιον, vestibulum. (h) Domus.] *In Complut. adduntur verba ista, quæ sunt in aliis etiam libris, & a Theodoreto agnoscuntur, & respondent vulgatæ.* καὶ δέκα ἐν πήχει (*al.* πήχεις) τὸ πλάτος αὐτοῦ κατὰ πρόσωπον, et decem in cubito latitudo ejus secundum faciem, &c. (i) Oblique prospicientes.] *Vulgata etiam,* obliquas. *Alii ex hebræo,* prospectivas. *Theodoretus,* δικτυωτὰς. *Complut.* δεδικτυωμένας, reticulatas, cancellatas. *Interpretatur, Theodoretus, latas intrinsecus, extrinsecus angustas, perforatis lapidibus ornatas. Aliqui tamen ex hebræo vertunt, latas extrinsecus, intrinsecus angustas.* (k) Melathra] *Theodoretus docet sic esse appellatas domunculas ædificatas in circuitu templi. Alii interpretantur* trabes: *vulgata,* tabulata. *Omnino est communius quiddam significans* appendicem: *quare in sequenti capite significat* epistylium. (l) Dabir.] *Theodoretus interpretatur Sancta Sanctorum. Alii* oraculum, *ut vulgata.* (m) Latus, quod subter.] *In aliis est,* καὶ ἐποίησε πλευρὰς κυκλόθεν (*aut,* κύκλῳ, *ut Complut.*) ἡ πλευρὰ ἡ ὑποκάτω, & fecit latera, ac tabulata in circuitu. Latus, quod subter, &c. *De quo loco disputans Theodoretus hæc scribit, quæ visum est apponere, quando interpres mutilato codice usus est.* Admiretur autem nemo, si Epipeda quidem (*idest, domunculæ unicam contignationem habentes*) erant quinque cubitorum; quæ autem duas contignationes, sex cubitorum; quæ autem tres, septem cubitorum. Parietes enim inferne latiores erant, ut ferrent pondus ædificii. Dempta autem secundum partem parietibus latitudine, additus est iis quidem, quæ duas contignationes haberent, unus cubitus, iis autem, quæ tres, duo cubiti, (n) Domui in circuitu.] *Theodoretus,* τῷ τοίχῳ κυκλόθεν τοῦ οἴκου, parieti in circuitu domus. *Hic autem locus varie vertitur ex hebræo.* (o) Ex rupe excisis, illaboratis.] ἀκροτόμοις, ἀργοῖς. *S. Hieronymus, in cap. 3. Amos,* ἀκρότομον, *interpretatur petram durissimam, quam nos latine dicere silicem possumus: & in Psal. 113.* rupem in fontes, *ubi græce,* ἀκρότομον εἰς τὰς πηγάς. *Et hic etiam repetit Theodoretus templum fuisse constructum ex lapidibus sponte natis: eos autem, qui secandi & dolandi erant ad appendices templi construendos, in monte ipso aptatos fuisse. Quare nonnulli dictiones hebræas interpretantur,* ex integris lapidibus, ut allati erant. *Complutens. habet,* λίθοις ὁλοκλήροις ἀκροτόμοις, *& interpretatur,* Lapidibus integris dolatis. (p) Sub humero] *Complutens.* ἐπὶ τὴν ὠμίαν, ad humerum. (q) Ligamenta.] ἐνδέσμους. *Theodoretus interpretatur,* ἱμαντώσεις, contignationes, *Vulgata hoc loco,* tabulatum (r) Conclusit colligaturam.] συνέχε τὸν σύνδεσμον. *Complutens. retinet idem nomen quod supra,* τοὺς ἐνδέσμους, *sed pro,* συνέχε, *habet,* συνέχεεν, confundebat: *quod non convenit.* (s) Et ædificavit.] *In scholio inserto uni codici quæstionum Theodoreti hæc leguntur:* Sciendum est ante hæc verba legi in Hexaplo & accuratis exemplaribus etiam hæc, καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς σαλωμὼν (*Complut.* σαλωμῶντα) λέγων. ὁ οἶκος οὗτος ὃν σὺ οἰκοδομεῖς, ἐὰν ὁδεύῃς τοῖς (*Complut.* ὁδεύσῃς ἐν τοῖς) προστάγμασί μου, καὶ τὰ κρίματά μου ποιῇς, καὶ φυλάσσῃς πάσας τὰς ἐντολάς μου, ἀναστρέφεσθαι ἐν αὐταῖς, στήσω τὸν λόγον μου σὺν σοὶ (*Complut.* μετὰ σοῦ. *ab aliis abest*) ὃν ἐλάλησα πρὸς δαυὶδ τὸν πατέρα σου, καὶ κατασκηνώσω ἐν μέσῳ υἱῶν ἰσραὴλ, καὶ οὐκ ἐγκαταλείψω (*Complut.* οὐ καταλείψω) τὸν λαόν μου ἰσραὴλ, Et factum est verbum Domini ad Salomon, dicens; Domus hæc, quam tu ædificas, si ambulaveris in decretis meis, & judicia mea feceris, & custodieris omnia mandata mea, conversando in eis, firmabo verbum meum tecum, quod loquutus sum ad David patrem tuum: & inhabitabo in medio filiorum Israel: & non derelinquam populum meum Israel.] ἔν τισι μέντοι τῶν ἀντιγράφων ταῦτα οὐ κεῖται. καὶ ἐγένετο λόγος. καὶ τὰ ἑξῆς. οἷς οἶμαι καὶ Θεοδώρητον ἀκολουθοῦντα, ταῦτα μὴ τεθεικέναι. In quibusdam vero exemplaribus hæc non habentur: quæ quidem exemplaria secutum Theodoretum puto hæc non posuisse. *Habentur tamen in plerisque libris, & respondent vulgatæ.* (t) A summo muri latus unum.] *Ita etiam Theodoretus. Complut.* ἀπ' ἄκρου τοῦ οἴκου τῶν πλευρῶν τῶν κεδρίνων, ab extremo domus laterum cedrinorum. *Vulgata,* tabulata cedrina. (u) Et fecit e Dabir in Sanctum Sanctorum.] *Hoc videtur significare, fecit, ut locus ille, constans viginti cubitis, qui vocatur Dabir, esset Sanctum Sanctorum. Complut.* καὶ ἐποίησεν αὐτὸν ἔσωθεν ἐκ τοῦ δαβὶρ εἰς τὸ ἅγιον τῶν ἁγίων, & fecit eum intrinsecus e Dabir in Sanctum Sanctorum. *Alii,* καὶ ἐποίησεν αὐτῷ ἔσωθεν, Et fecit sibi intus: *quod valde respondet hebræo. Theodoretus,* καὶ ἐποίησεν ἕως τοῦ δαβεὶρ τὸν τοῖχον, εἰς τὰ ἅγια τῶν ἁγίων, & fecit usque ad Dabir parietem, ad Sancta Sanctorum. (x) Et quadraginta cubitorum. *Eodem fere modo habet hic locus apud Theodoretum. Sed in scholio inserto hæc adnotantur. LXX.* καὶ τεσσαράκοντα πηχῶν ἦν ὁ οἶκος, αὐτὸς ὁ ναὸς ὁ ἐσώτατος, καὶ διὰ κέδρου πρὸς τὸν οἶκον ἔσω πλοκῆς ἐπαναστάσεως καὶ πέταλα, καὶ ἀνάγλυφα πάντα κέδρινα, οὐκ ἐφαίνετο λίθος κατὰ πρόσωπον τοῦ δαβὶρ, ἐν μέσῳ τοῦ οἴκου ἔσωθεν ἡτοίμασε δοῦναι ἐκεῖ τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης κυρίου, καὶ εἰς πρόσωπον τοῦ δαβὶρ εἴκοσι πήχεις μῆκος. καὶ τὰ ἑξῆς. Et quadraginta cubitorum erat domus (ipsa est templum intimum) & per cedrum ad domum intrinsecus textura insurgente, & laminæ, & cælaturæ prominentes, omnia cedrina, non apparebat lapis: ad faciem ipsius Dabir in medio domus intrinsecus paravit ad dandum ibi arcam testamenti domini: & ad faciem Dabir viginti cubiti longitudo, &c. Aquila, & Theodotio, καὶ τεσσαράκοντα πηχῶν ἦν ὁ οἶκος, αὐτὸς ὁ ναὸς τῇ εὐχολίᾳ, καὶ κέδρου πρὸς τὸν οἶκον ἔνδον διαπεπορευμένα ξυστωτὰ, καὶ περίγλυφα ἐκπέταλα, τὰ πάντα κέδρου, οὐκ ἦν λίθος βλεπόμενος. καὶ χρηματιστήριον ἐν μέσῳ τοῦ οἴκου ἔνδοθεν ἡτοίμασε τοῦ δοθῆναι ἐκεῖ γλωσσόκομον συνθήκης κυρίου. καὶ εἰς πρόσωπον τοῦ χρηματιστηρίου εἴκοσι πηχῶν μῆκος, καὶ εἴκοσι πηχῶν πλάτος, καὶ εἴκοσι πηχῶν ἀνάστημα αὐτοῦ. καὶ περιεπίλισεν αὐτὸ χρυσίῳ ἀποκλειστῷ. Et quadraginta cubitorum erat domus (ipsa est templum bonæ vacationi) & ex credo ad domum intrinsecus sculpturæ torno factæ, & cælaturæ prominentes, omnia ex cedro: non cernebatur lapis. Et oraculum in medio domus intus paravit ad dandum ibi arcam fœderis Domini. Et ad faciem oraculi viginti cubitorum longitudo, & viginti cubitorum latitudo, & viginti cubitorum statura ipsius: & circumplasmavit illud auro concluso. *Quod autem pertinet ad lectionem LXX. in illis,* ipsa est templum intimum, *valde suspicamur de mendo: nisi intelligatur intimum præ atrio ipso. Compl (in qua hæc habentur, licet non iisdem omnino verbis) hoc loco habet,* καὶ τεσσαράκοντα πηχῶν ἦν αὐτὸς ὁ ναὸς κατὰ πρόσωπον τοῦ δαβὶρ, & quadraginta cubitorum erat ipsum templum ad faciem Dabir, *quod in vulgata est,* præ foribus oraculi: *& ita fere chaldæus: hebræus autem,* ad facies meas, *& nonnulli interpretantur,* exterius, quod est ante oraculum. *Item illud,* ad faciem ipsius Dabir in medio domus, *videtur idem valere, ac si diceretur,* faciem ipsius Dabir: *itemq; illud quod paulo post,* & ad faciem oraculi viginti cubitorũ. *Compl quidẽ hoc secundũ non habet, quod tamen est in hebræo, habet vero illud prius,* καὶ τὸ δαβὶρ ἐν μέσῳ, & ipsũ Dabir in medio, &c. (y) Duo Cherubim.] *Alii codd. addunt,* ξύλων κυπαρισσίνων, ex lignis cupressinis.

Vulgata, olivarum. (z) Palmas.] *In Compl. additur*, καὶ διαπεπετασμένα πέταλα, & expansas laminas. (aa) Ex lignis juniperinis, porticus quadrupliciter.] *In aliis*, καὶ φλιὰς πενταπλᾶς, καὶ δύο θύρας ξύλων πευκίνων, καὶ ἐγκόλαπτα ἐπ' αὐτῶν ἐγκεκολαμμένα χερουβεὶν, καὶ φοίνικας, καὶ πέταλα διαπεπετασμένα, καὶ περιέχει χρυσίῳ, καὶ κατέβαινεν ἐπὶ τὰ χερουβεὶν, καὶ ἐπὶ τοὺς φοίνικας τὸ χρυσίον. καὶ οὕτως ἐποίησε τῷ πυλῶνι τοῦ ναοῦ. φλιαὶ ξύλων ἀρκεύθου (*Compl.* ἐκ ξύλων ἀρκεύθου) στοαὶ τετραπλῶς. Et limina quintuplicia, & duas portas ex lignis abiegnis, & sculpturas insculptas super eas, & palmas, & laminas expansas. Et circundedit auro: & descendebat super Cherubim & super palmas aurum. Et sic fecit vestibulo templi: limina de lignis juniperi, porticus quadrupliciter. *Quæ satis respondent vulgatæ: sed ea habet*, lignis olivarum. (bb) Non dolatorum.] *Rursus Compl.* διὰ πελεκητῶν, *quod vulgata*, politorum. (cc) Et ædificavit velamen atrii ipsius Ælam domus, quæ ad faciem templi.] *Hæc in aliis codicibus leguntur cum aliqua varietate. Absunt autem a Compl. ut a vulgata: & pro his habentur ea quæ ad annum ædificationis pertinent, & in nostra sunt ad initium hujus capitis.*

CAP. VII.

(a) ET misit.] *Ante hæc in Complut. & vulgata ponuntur, quæ ad ædificationem domus Salomonis, & uxoris, pertinent. In nostra autem & cæteris græcis habentur in extremo capite: quo etiam loco agnoscuntur a Theodoreto.* (b) Et perimetrum quatuordecim cubiti circundabant eam, crassitiem columnæ, quatuor digitorum cavitates.] *In Complut. tantum est*, καὶ τὸ περίμετρον δύο, καὶ δέκα πηχῶν στάθμιον ἐκύκλου αὐτὸν, & perimetrum duodecim cubitorum filum ambiebat eam. *Et satis respondet vulgatæ, nisi quod*, περίμετρον, *&*, στάθμιον *duæ videntur interpretationes, & alterutrum satis est. Theodoretus & ipse habet circuitum quatuordecim cubitorum.* (c) Additamenta.] ἐπιθέματα, *quæ in vulgata sunt* capitella: *alii dicunt* coronamenta. (d) Fusilia.] *Complutensis addit*, χαλκᾶ, *& vulgata*, fusilia ex ære. (e) Duo.] *Abest a Complutens. & vulgata.* (f) Et rete additamento uni, & rete additamento secundo, & opus pensile.] *Complutens.* ἑπτὰ τῷ ἐπιθέματι τῷ ἑνὶ, καὶ ἑπτὰ τῷ ἐπιθέματι τῷ δευτέρῳ, ἔργον κρεμαστὸν, septem capitello uni, & septem capitello secundo, opus pensile. (g) Et super capita.] *In aliis*, καὶ ἐπιθέματα ἐπὶ τῶν κεφαλῶν, & capitella super capita. *Verum hæc omnia in codicibus varie sunt posita, coagmentata, repetita, mutilata. In Complutens. quidem ita sunt aptata, ut satis respondeant vulgatæ.* (h) Additamentum melathron crassitiei.] *Theodoretus*: Melathron vocavit, quod nunc aliqui vocant epistylion. Hoc autem ostendit etiam historia, dicens, ἐπίθεμα τὸ μέλαθρον ἐπ' ἀμφοτέρων τῶν στύλων, additamentum Melathron super utrasque columnas: *& in uno codice additur*, πάχει, crassitiei. *Complutens. autem pro his*, Melathrum crassitiei, *habet ista*, καὶ τῶν ῥοῶν διακόσιοι στίχοι, ἐπὶ τῆς κεφαλίδος τῆς δευτέρας & malogranatorum ducenti ordines super capitellum secundum. (i) Mare.] *Alii addunt*, χυτὴν, fusile. (k) Et resticula tres, & triginta in cubito.] καὶ συνηγμένη τρεῖς, καὶ τριάκοντα ἐν πήχει. *Alii habent tantum*, τριάκοντα, triginta, *& addunt*, ἐκύκλουν αὐτήν: *quod vulgata*, triginta cubitorum cingebant illud per circuitum. *Ita etiam Complutens. nisi quod habet*, συνηγμένα. *Interpres. Theodoreti habuit & ipse* triginta. *Sed in codicibus emendatioribus legitur, ut in nostra: atque ita apud eum esse legendum, explanatio ostendit.* Et enim habebat quidem (*inquit*) speciem hemisphærii, decem cubitos diametrum, tres autem & triginta cubitos habebat ambitus. Quoniam palmi mensuram habebat crassities, duobus autem palmis, eo inquam, qui hinc, & illo, qui inde, conjunctis cum diametri mensura, inveniuntur undecim cubiti: hi autem triplicati faciunt triginta tres. (l) Et labium ejus.] *In aliis hæc habentur paulo post: hoc autem loco alia in aliis: in Complutens. quidem, quod ex parte respondet hebræo*, δύο στίχοι ὑποστηριγμάτων χυτῶν ἐν τῷ χωνευτηρίῳ αὐτῶν, duo ordines fulcimentorum fusilium in fusorio eorum. (m) Germen lilii.] *Complutens.* βλαστὸν κρίνου, δύο χιλιάδας χοεῖς ἐχώρει, germinans lilium, bis millebatos capiebat. (n) Ad domum.] *Alii*, εἰς τὸ τεῖχος, ad murum: *Complutens.* εἰς τὸ ἔνδον, ad intus: *quod respondet vulgatæ.* (o) Mechonoth.] *Theodoretus.* Ipsas Mechonoth Paralipomenon liber dixit, λουτῆρας, luterem, & lavacrum, Josephus autem bases dixit esse Mechonoth, τοὺς ἐπὶ προσαύλους, luteres impositos basibus. *Alius autem Theodoreti codex habet*, χυτροσαύλους, *sicut & nonnulli codices. Interpres*: Trochaulos. (p) Mechonoth.] *Hic Complutens.* μεχωνὼ, *propius ad hebræum, qui hoc modo distinguit inter singularem, & multitudinis numerum. Quod etiam interdum servatur in Cherub, & Cherubim, Ælam, & Ælamim. Sed id perpetuum non est.* (q) Luteres.] *In aliis additur*, καὶ ὦμίαι κεχυμέναι ἀπὸ πέραν ἀνδρὸς προσκείμεναι. καὶ τὰ ἑξῆς. & humeruli fusi a transitu viri, (*id est*, ex latere uniuscujusque, *quæ est phrasis notanda*) appositi. Et os ejus ab intus capitelli, & supra in cubito; & os ejus rotundum, factura sic cubiti, & dimidii cubiti: & super os ejus tornaturæ, & interrasilia earum quadrangula non rotunda. Et quatuor rotæ subter interrasilia. (r) Et tractatio.] καὶ ἡ πραγματεία. *Complutens.* πραγματεῖαι. *Videtur esse id quod vulgata vertit*, canthi, & modioli, *alii autem*, subjugalia, & ligamina. (s) Ejus.] *In Complutens.* ἀπ' αὐτῆς, *quod in vulgata*, ex semetipsa. (t) Chytrocaulos.] *De varietate, quæ in hoc nomine, paulo ante dictum est. Vertunt autem*, luteres, *aut*, conchas. (u) Calfactoria.] *Theodoretus*: Appellavit autem, τοὺς θερμαστρεῖς, ipsos θερμαντῆρας, in quibus aquam solemus calfacere. (x) Columnarum.] *Complutens.* τῶν γλυφῶν, sculpturarum, *ut paulo post etiam in nostra.* (y) Ipsius Mechonoth.] *Abest a cæteris.* (z) Domo.] *Sic hebræus, nam subintelligendum est*, in, *quod in Complutens. exprimitur*, ἐν τῷ οἴκῳ. *quæ autem sequuntur in nostra, & aliis græcis*, Et columnæ quadraginta & octo domus regis, & domus Domini. Omnia opera regis, quæ fecit Chiram. *Absunt a Complutens. & vulgata* (aa) Accepit.] *Alii*, ἔδωκαν, dedit. *Similis prope varietas & in Psal. 67. Nam quod ibi legitur*, accepisti dona in hominibus, *B. Paulus Ephes.* 4. dedit dona hominibus. *Vulgata*, posuit. (bb) Eparystres.] ἐπαρυστρίς, *al.* τὰς ἐπαρυστρίδας, *interdum vertunt* hydrias, *interdum* forcipes, *interdum* emunctoria, *interdum* infusoria. (cc) Sylvæ Libani.] δρυμοῦ: *In aliis est in generandi casu*, δρυμοῦ, *itemque apud Theodoretum, apud quem, ut diximus, hujus domus ædificatio hoc loco ponitur, non autem initio capitis, ut in Complutens.* (dd) Texuit.] *Complutens. addit*, κέδρῳ, cedro: *itemque paulo post ad illud*, ordo, *addit, ut etiam fere alii libri*, ὁ στίχος ὁ εἷς, δέκα καὶ πέντε, ordo unus, decem & quinque. *Sed in scholio hæc leguntur*: In Hexaplo inquit domum habere quadraginta quinque columnas. *Scriptum est enim sic*, καὶ τριῶν στίχων ξύλων κεδρίνων, καὶ ὦμίαι κέδριναι τοῖς στύλοις, καὶ ἐφάτνωσε τὸν οἶκον ἄνωθεν ἐπὶ τῶν πλευρῶν τῶν στύλων. πέντε καὶ τεσσαράκοντα ὁ στίχος ὁ εἷς. Et trium ordinum lignorum cedrinorum: & humeri cedrini columnis. Et texuit domum desuper super costas columnarum: quinque & quadraginta ordo unus. *Ac sane Theodoretus, quæst. 24. narrat (ut est in manuscriptis: nam mendose apud interpretem) domum habuisse centum triginta quinque columnas.* (ee) Capacitas.] χώρα. *Solent vertere*, regionem, *& fortasse non discrepat a vulgata, ut intelligatur ista sibi e regione respondisse. Sunt tamen qui putent fenestram significari.* (ff) Et quinquaginta.] *In Complutens. & apud Theodoretum est*, καὶ τριάκοντα πηχῶν, & triginta cubitorum, *ut vulgata.* (gg) Ejus, ipsis Ælamin.] *Compl. habet tantum*, αὐτοῖς, eis. (hh) Thronorum.] *Ita etiam Theodoretus: licet aliter interpres. Complutens. autem*, τοῦ θρόνου, throni. (ii) Eorum.] *Ita apud eundem. Complutens.* ὁ οἶκος αὐτοῦ, ἐν ᾧ καθήσεται ἐκεῖ, καὶ αὐλὴ μία, & domus ejus, in qua sedebit illic; & atrium unum. (kk) Intus.] *In Complutens. & in melioribus codicibus Theodoreti additur*, καὶ ἔξωθεν, & ab extra. (ll) Non dolatorum.] *Complutens.* καὶ ἐπάνωθεν λίθοις τιμίοις κατὰ τὸ αὐτὸ μέτρον πελεκητοῖς, & desuper lapidibus preciosis secundum eandem mensuram dolatis: *itemque paulo post*, τρεῖς στίχοι πελεκητῶν, tres ordines dolatorum. *Ac certe ad hujusmodi ædificia usum esse lapidibus sectis notat etiam Theodoretus:* (mm) Et consummavit Salomon totam domum suam.] *Pro his in Complutens. legitur*, τῇ αὐλῇ οἴκου κυρίου τὸ ἔσωθεν, καὶ τῷ ἐλὰμ τοῦ οἴκου, Et atrio domus Domini ab intra, & porticui domus.

CAP. VIII.

(a) ET factum est, postquam consummavit Salomon ædificare domum Domini, & domum suam post viginti annos.] *Hæc absunt a Complutens. & vulgata.* (b) Sancta.] *Vulgata*, vectes: *& dictiones hebrææ, quarum una significat* Sancta, *altera* vectes, *valde similes sunt.* (c) Extra.] *In Complutens. additur*, καὶ ἦσαν ἐκεῖ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης, *quod in vulgata*, & fuerunt ibi usque in præsentem diem. (d) Posuit.] *Alii*, ἔθηκεν ἐκεῖ, posuit ibi. (e) Domum.] *In Complut. hæc adduntur*, κύριε. τότε εἶπε σολομών· κύριος εἶπε τοῦ κατασκηνῶσαι ἐν γνόφῳ. καὶ ἐγὼ ᾠκοδόμησα οἶκον τῷ ὀνόματί σου ἅγιόν σοι, καὶ ἕτοιμον, καὶ τῇ καθέδρᾳ σου τοῦ κατασκηνῶσαί σε ἐν αὐτῷ εἰς τοὺς αἰῶνας, Domini. Tunc dixit Salomon: Dominus dixit habitare in caligine. Et ego ædificavi domum nomini tuo sanctam tibi, & stabilem, & sedi tuæ, ad habitandum te in ea in secula. *Quæ satis respondent vulgatæ. Sed eadem fere sententia apud LXX inferius ponitur, ut ibi notabitur.* (f) Surrexit.] *Alii*, ἔστη, stetit. (g) Ambulanti.] *Complutens.* πεπορευμένῳ, qui ambulavit, *at vulgata*, servis tuis, qui ambulant. (h) A te.] σου. *Et vulgata* de te. *Alii*, σοι, tibi. *Ut etiam cap. sequenti in nostra.* (i) Tantum etiam.] πλὴν καί, *satis prope ad phrasim hebræam, & valet*, quanto magis, *ut vulgata. Complutens. autem*, πῶς, quomodo. (k) Deprecationem.] *Alii*, τὴν τέρψιν, καὶ τὴν προσευχὴν, voluptatem, & deprecationem *Complutens.* τὴν δέησιν, καὶ τὴν προσευχὴν, orationem, & deprecationem. (l) Quia.] ὅτι, *Complutens.* ὅτι, quia. *Ab hebræo abest utrumque. Usitatum autem est istud*, ὅτι, *valere*, si, *ut paulo post*, Quia egredietur, Quia peccabunt: *quo posteriore loco etiam Complutens. habet*, ὅτι, *licet in priore*, ἐὰν δὲ. (m) Omnem laborem.] *In aliis est*, πάντα πόνον, *quod in nostra est*, πᾶν: *idque sæpe in codice Vaticano notari potest.* (n) Et venient, & deprecabuntur in loco hoc.] *Pro his in Compl. est*, καὶ ἥξει ἐκ γῆς μακρόθεν διὰ τὸ ὄνομά σου, διότι ἀκούσονται τὸ ὄνομά σου τὸ μέγα, καὶ τὴν χεῖρά σου τὴν κραταιὰν, καὶ τὸν βραχίονά σου τὸν ὑψηλὸν, καὶ ἥξει, καὶ προσεύξεται εἰς τὸν τόπον τοῦτον: & veniet e terra longinqua propter nomen tuum (quoniam audient nomen tuum magnum, & manum tuam validam, & brachium tuum excelsum) & veniet, & deprecabitur in loco hoc: *quæ respondent vulgatæ.* (o) Viam civitatis.] *Valet*, respiciens ad civitatem, & ad templum hoc. *Ita enim Theodoretus*, εἰς τοῦτον τὸν ναὸν ἐπιβλέπων. *Item quæ paulo infra*, viam terræ suæ. (p) Tuo.] *Complutens. addit*, τῆς προσευχῆς αὐτῶν, καὶ δεήσεων αὐτῶν, καὶ ποιήσεις τὸ δικαίωμα αὐτῶν: *quod vulgata*, orationes eorum, & preces eorum, & facies judicium eorum. (q) Tunc loquutus.] *In Scholio notantur hæc usque ad illud*: Et factum est, postquam consummavit, *in Hexaplo apud solos LXX haberi. Diximus similem sententiam non longe ab initio hujus capitis in Complut. & vulgata esse. A Theodoreto, quæst. 27. videntur eodem loco, quo in cæteris græcis, agnosci. Sed pro*, ἐγνώρισεν, *habet*, ἔστησε, collocavit, *& in aliquo codice pro*, οἰκοδόμησον, *habet*, οἰκοδόμησεν, ædificavit. (r) Hæc scripta est in libro.] *In Scholio refertur ex LXX* ταῦτα γέγραπται ἐν βιβλίῳ, hæc scripta sunt in libro. *Nostra lectio est etiam Theodoreti, & juxta hebraismum.* (s) Neque avertat, inclinando.] *Est vis quædam affirmationis in hac phrasi, quæ imitatur hebræum, id est*, complectatur nos, inclinando, &c *Complutens.* μηδὲ ἀποστρέψῃ ἡμᾶς, τοῦ ἐπικλῖναι, neque avertat nos, ut inclinet. (t) Anni.] *Alii*, αὐτοῦ, ejus, *id est*, per singulos dies, *ut est in vulgata.* (u) Et sancte.] *In aliis est*, τὸ ὁσίως, sancte. (x) Holocaustum.] *Id aliis codicibus additur*, καὶ τὸ δῶρον, *quod vulgata*, & sacrificium. (y) In domo, quam ædificavit, comedens, & bibens, & lætans coram Domino Deo nostro septem dies.] *Ita in plerisque. Compl. habet tantum* ἑπτὰ ἡμέρας, καὶ ἑπτὰ ἡμέρας, τεσσαρεσκαίδεκα ἡμέρας, septem dies, & septem dies, quatuordecim dies: *quod respondet vulgatæ, & inventum est etiam in uno libro manuscripto, sed post illa*, in domo, quam ædificavit, comedens, & bibens, & lætans coram Domino Deo nostro: *quæ etiam manifesto agnoscuntur a Theodoreto, quæst. 27.*

CAP. IX.

(a) APparuerat.] *Compl. addit*, αὐτῷ, ei. (b) Quæ dedit Moyses.] *Compl.* ἃ ἔδωκα, quæ dedi: *quod respondet vulgatæ. Sed Theodoretus quæst.* 29. *ut hic.* (c) Et domus ista erit excelsa.] *Ad verbum ex hebræo:*

...idem, ac si exprimeretur, & domus ista, quæ est excelsa. *Ab aliis, & a Theodoreto abest illud*, erit, ἔσαι, *Compl. autem*, κὶ ὁ οἶκος οὗτ☉ ὁ ὑψηλὸς ἔσαι εἰς παράδειγμα, & domus hæc excelsa erit in exemplum: *quomodo est in vulgata, nisi quod non habet*, excelsa. (*d*) Malum] *Compl.* πᾶσαν τὴν κακίαν ταύτην, omne malum hoc. (*e*) Tunc adduxit.] *Hæc usque ad illud*, viginti, *absunt hoc loco a Compl, & vulgata: sed habentur paulo inferius. Hic autem Compl.* ... μετὰ εἴκοσι, *& vulgata*, expletis autem annis viginti. (*f*) Pro ea re.] *Non visum est posse reddi illud*, ὑπὲρ ὃ: *nisi legendum sit.* ὑπερῴς, tabulati, *aut simili modo. In hebræo nihil est, quod illi respondeat. A Compl. quidem abest, & a scholio, quod ita habet*: LXX. κὶ ναῦν ἐποίησεν ὁ βασιλεὺς σαλωμὼν ἐν γασιὼν γαβὲρ, τὴν οὖσαν ἐχομένην αἰλὼθ, ἐπὶ τῦ χείλους τῆς ἐσχάτης θαλάσσης ἐν γῇ ἐδώμ, & quæ sequuntur. Schol. πρὸ τούτων κεῖται ἐν τῷ ἑξαπλῷ σὺν ἄλλοις τισὶ, κὶ τὰ κατὰ τ̄ φαραὼ βασιλέα αἰγύπτου, ὅτι κατελάβετο τὴν γαζὲρ, κὶ ἐνέπρησεν αὐτὴν, κὶ τ̄ χαναναῖον τὸν κατοικοῦντα ἐν τῇ πόλει ἀπέκτεινε, κὶ ἔδωκεν αὐτὴν ἀποστολὰς τῇ θυγατρὶ αὐτοῦ γυναικὶ σαλωμών. ταῦτα δὲ παρὰ Θεοδωρήτῳ καί τισιν ἀντιγράφοις, πρὸ τῆς οἰκοδομῆς τ̄ ναοῦ κεῖται, ὡς κὶ ἐκεῖ σεσημείωται. Ante hæc ponuntur in Hexaplo cum aliis quibusdam etiam ea quæ ad Pharaonem regem Ægypti pertinent, quia cepit Gazer, & incendit eam, & Chananæum habitantem in civitate interfecit, & dedit eam missiones filiæ suæ uxori Salomon. Hæc autem apud Theodoretum, & aliqua exemplaria ponuntur ante ædificationem templi: quemadmodum & ibi notatum est, *nimirum cap. 4. In Compl. sunt omnia quæ in vulgata: quare inde peti poterunt. In nostra quidem & aliis græcis habentur fere omnia, sed variis locis, præcipue cap sequenti.* (*g*) Centum viginti.] *In aliis est partim*, τετρακόσια, quadringenta, *partim*, τετρακόσια, κὶ εἴκοσι, quadringenta, & viginti, *quod respondet vulgatæ.*

CAP. X.

(*a*) Ænigmatibus.] *Ita etiam vulgata. S. Amb. 2. Off. cap. 10.* quæstionibus. (*b*) Suavitates.] ἡδύσματα, *ac videtur & hic, & alibi significare idem atque* ἀρώματα, *quod est in Compl.* (*c*) Non fuit verbum despectum a rege.] *Id est, non fuit res, quæ fugeret visum, atque intelligentiam regis. Apud S. Amb. ibidem totus hic locus sic refertur.* Et venit, & omnia loquuta est, quæ habebat in corde suo: & audivit omnem sapientiam Salomonis: nec ullum verbum præterivit eam. (*d*) Dimidium, sicut annunciarant mihi.] *Id est, quæ annunciarant mihi, non sunt dimidium eorum quæ vidi & comperi. Compl.* κατὰ τὸ ἥμισυ, secundum medietatem, *eodem sensu. S. Amb.* & nunc non est nec dimidia quidem pars secundum ea quæ annunciabantur mihi. (*e*) Bona ad ea super.] *Compl.* σοφίαν κὶ ἀγαθὰ, sapientiam, & bona super. *S. Ambr.* Apposuisti bona super omnia quæ audivi in terra mea. (*f*) Statuendum.] *Compl. & Theodoretus. q. 32.* τοῦ στῆσαι αὐτὸν, ad statuendum eum. (*g*) Eorum.] *Iidem*, αὐτοῦ ejus. *Vulgata ex hebræo*, ut faceres judicium & justitiam. (*h*) Dolata.] πελεκητά. *Ita etiam in alio exemplari, & in Complutensi. In cæteris* ἀπελέκητα, non dolata, *sicut etiam paulo post in nostra. Theodoretus quæstione 34.* Quædam ligna vocat ἀπελέκητα, Levia opinor, κὶ ὄζων ἀπηλλαγμένα, & acuminibus libera: Josephus autem ea dixit, πιτύϊνα, pinea, minime pineis quæ apud nos similia: ligno enim ficulneo, (συκίνῳ, quamvis interpres *piceis*) esse & albiora, & leviora, & στυφότερα. *Fortasse legendum* στιφρότερα, densiora, *aut*, acidiora. *Vulgata* thyina. *Alii ex hebræo & Chaldæo vertunt* coralia. (*i*) Usquam.] *Ita etiam hebræus. Compl. addit* ἔτι, ultra. (*k*) Per manum.] *Id est*, ultro, *ut vulgata*, & pro munificentia regia. (*l*) Et mercatorum] *In uno libro sequitur* τῶν ῥωποπωλῶν, eorum qui res minutas vendunt. (*m*) Trecentas.] *Complut.* διακόσια δόρατα χρυσᾶ ἐλατὰ, ἑξακόσιοι χρυσοῖ, ducentas lanceas aureas ductiles, sexcenti aurei, *vulgata*, ducenta scuta. (*n*) Scuta.] ὅπλα, *quod in Complut.* θυρεὸς. *Vulgata habet* peltas. *Alii ex hebræo*, clypeos. (*o*) Quæ a Salomon.] τὰ παρὰ τοῦ σαλωμών. *Ita omnes collati codices: magis responderet hebræo, & vulgatæ, si esset*, τὰ ποτοῦ, pertinentia ad potum Salomonis. (*p*) Navibus.] *Etiam vulgata*, classibus. *Alii* υἱῶν, filiis, *aut* παίδων, pueris, *ut Compl. quæ etiam omisit illud quod sequitur* μία, una: *cum tamen etiam in vulgata sit*, semel. (*q*) Argenti.] *Sic vetusti codices, & Compl. In aliis impressis additur*, καὶ ὀδόντων ἐλεφαντίνων, κὶ πιθήκων, & dentium elephantinorum & simiarum *Vulgata addit præterea*, pavos. (*r*) Hæc fuit summa.] *Hinc usque ad* Et magnificatus est, *absunt hoc loco a Compl. & vulgata: habuerant enim cap.* ..., *additis etiam nonnullis.* (*s*) Ut non opprimeret eum] τ̄ μὴ κατάρξαι αὐτοῦ. *Hæc videtur elici posse sententia, ut non tyrannice ageret erga populum Israeliticum, non ab illo, sed ab alienigenis tributum exegit, iisque pro servis usus est. In Compl. cap. 9. hic locus respondet vulgatæ*, οἰκοδομῆσαι ἐν ἱερουσαλὴμ, κὶ ἐν τῷ λιβάνῳ, κὶ ἐν πάσῃ τῇ γῇ τ̄ δυναστείας αὐτοῦ, πάντα τ̄ ὑπολελειμμένον λαὸν, *quod in vulgata*, ut ædificaret in Hierusalem, & in Libano, & in omni terra potestatis suæ universum populum qui remanserat, &c. (*t*) Cum eo.] μετ' αὐτοῦ. *Compl.* μετ' αὐτοὺς, post eos, *quod respondet hebræo.* (*u*) Molestiam.] πρᾶγμα. *& aliqui*, εἰς πρᾶγμα. *Compl.* εἰς δουλείαν, in servitutem (*x*) Tertium.] τρισσοί. *Videtur idem ac* τριστάται. *De qua dictione dictum est, Exod. 15. nam & dictio hebræa est eadem hic, atque illic.* (*y*) Aurea.] *Sic plerique contexti. Alii addunt*, κὶ ἀργυρᾶ, & argentea. (*z*) Quod per annum anno.] *Optime respondet hebræo. Compl.* τὸ κατ' ἐνιαυτὸν εἰς ἐνιαυτὸν, quod per annum in annum: *atque idem valet, quod in vulgata*, per singulos annos. (*aa*) Quatuor.] *Alii*, τεσσαράκοντα, quadraginta. *Complut.* κὶ συνήγαγε σαλωμὼν ἅρματα κὶ ἱππεῖς, κὶ ἦσαν αὐτῷ χίλια κὶ τετρακόσια ἅρματα. Et congregavit Salomon currus, & equites: & fuerunt ei mille & quadringenti currus: *quod respondet vulgatæ.* (*bb*) Equitum.] *Compl* τῶν ἵππων σαλωμῶντος ἐξ αἰγύπτου κὶ ἐξ ἐκωὲ. οἱ ἔμποροι τ̄ βασιλέως ἐλάμβανον ἐξ ἐκωὲ, equorum Salomonis ex Ægypto, & ex Ecue. mercatores regis accipiebant ex Egypto, &c. (*cc*) Pro centum.] *In eadem*, ἀνθ' ἑξακοσίων ἀργυρίου, κὶ ἵππος ἀντὶ ἑκατὸν, κὶ πεντήκοντα, *quod in vulgata*, pro sexcentis siclis argenti, & equus centum quinquaginta. (*dd*) Per mare.] *Eadem*, διὰ χειρὸς αὐτῶν, per manum eorum, *ut hebræus.*

CAP. XI.

(*a*) Et fuerunt ei uxores principes septingentæ, & concubinæ trecentæ.] *Hæc non sunt hoc loco in Compl. & vulgata, sed paulo post, additis etiam istis*, κὶ ἔκλινον αἱ γυναῖκες αὐτοῦ τὴν καρδίαν αὐτοῦ, & declinare fecerunt mulieres ejus cor ejus. (*b*) Ejus.] *In aliis sequitur*, κὶ ἐπορεύθη σαλωμὼν ὀπίσω τῆς ἀστάρτης βδελύγματ☉ (θεοῦ. *Complut.*) σιδωνίων, κὶ ὀπίσω τοῦ βασιλέως αὐτῶν εἰδώλου υἱῶν ἀμμὼν, *aut ut in Complut.* κὶ ὀπίσω μελχὸμ (*de qua varietate paulo post dicemus*) βδελύγματ☉ ἀμμών. Et ivit Salomon post Astartem abominationem (*al.* Deum) Sidoniorum, & post regem eorum Idolum filiorum Ammon *aut*, & post Melchom abominationem Ammon: *quæ respondent vulgatæ: a Theodoreto tamen non referuntur.* (*c*) Moab.] *In Compl. additur*, ἐν τῷ ὄρει τῷ κατὰ πρόσωπον ἱερουσαλὴμ, *quod vulgata*, in monte qui contra Hierusalem. (*d*) Regi earum.] *Sæpe in hoc capite & in nostra, & in aliis (pro*, μελχὸμ, *quod habet Complut. aut*, μελχὼλ, *ut Theodoretus, vulgata autem* Moloch) *legitur*, βασιλέως αὐτῶν, *aut*, βασιλεῖ αὐτῶν, *quod est quasi interpretatio illius. Quod alibi etiam notabitur usu venire, ut interpretatio nominis pro ipso nomine ponatur.* (*e*) Quæ adolebant.] *A Complut. abest illud*, quæ, *ac tamen est in vulgata. Theodoretus videtur habuisse*, ἐθυμία, adolebat, *pro quo cæteri interpretes dixerint*, ἐθυμίων, κὶ ἔθυον. (*f*) Et custodiret facere.] κὶ φυλάξασθαι ποιῆσαι. *Alii, & Theodoretus*: καὶ ποιῆσαι, & faceret. *Compl.* καὶ οὐκ ἐφύλαξεν, ἃ ἐνετείλατο αὐτῷ κύριος, *quod vulgata*, & non custodivit quæ mandavit ei Dominus. *Neque in ea, neque in aliis quibusdam libris, neque in vulgata sequuntur illa*, neque erat cor ejus perfectum cum Domino, juxta cor David patris ejus. *Ponuntur tamen hoc eodem loco apud Theodoretum.* (*g*) Et Esrom.] *Hæc usque ad illud*, de semine regni, *non sunt in Compl. & vulgata hoc loco, sed paulo inferius, ubi quasi ex alio principio dicitur*, καὶ ἤγειρε θεὸς σατὰν αὐτῷ τὸν ῥαζὼν υἱὸν ἐλιαδὲ, *quod in vulgata*, suscitavit quoque ei Deus adversarium Rhazon filium Eliadam. (*h*) Qui in Raemma.] *In aliis libris est*, τ̄ ῥαεμμὰθ, *quod vocabulum videtur factum ex duobus hebraicis, quorum interpretatio est quod habetur in Compl.* ὃς ἔφυγεν ἀπὸ. [ἀδαρεζὲρ βασιλέως, qui fugerat ab.] Adarezer rege. *Lucifer de regibus Apostaticis.* Et suscitavit Dominus Satan Salomoni Ader Idumæum, & Esron filium Anadeth in Remathad Adragas regem Saba. (*i*) Fuerunt Satan.] *Lucifer*, erant Satanæ. *Alii*, ἦν, fuit. *Theodoretus.* Quemnam dicit Satan? τ̄ ἀποστάτην, τ̄ ἀνθιστάμενον, τ̄ ἐναντιούμενον, apostatam, repugnantem, adversarium. (*k*) De servis patris ejus.] *Sic etiam vulgata, & hebræus. Compl.* δοῦλοι τῶν παίδων τ̄ πατρὸς αὐτοῦ, servi servorum patris ejus. (*l*) Et exsurgunt viri de civitate Madiam.] *In Compl. est* & exsurgunt de Madiam (*m*) Constituit ei.] *In aliis additur*, καὶ γῆν ἔδωκεν αὐτῷ, *quod vulgata*, & terram delegavit. (*n*) Quia dimittens.] *Compl.* οὐδαμῶς, ὅτι ἐξαποστέλλων. Nequaquam, quia dimittens. (*o*) Et graviter affecit Israel. *Alii* κὶ ἐβαρύνθη ἐπὶ ἰσραὴλ, & aggravatus est super Israel. (*p*) Et hæc res.] καὶ τοῦτο τὸ πρᾶγμα. *Alii addunt*, ἐποίησε, *aut*, ὃ ἐποίησε, quam fecit. *In hebræo est, ut in nostro. Valet autem*, & hæc est causa. *Sed in hebræo ante hæc habetur ut in vulgata*, levavit manum contra regem. (*q*) Fecit.] *Sic Lucifer: Compl. & Theodoretus*, ἐδούλευσε, servivit. (*r*) Chamos & idolis Moab & regi eorum.] *Compl. & Theodoretus*, τῷ χαμὼς εἰδώλῳ μωὰβ, κὶ τῷ μελχὸμ, Idolo Moab, & Melchom. *Lucifer*, & fecit Astarte idolo immundo Sidoniorum, & Cama idolo Moab, & regi eorum, religioni filiorum Ammon. *Videantur quæ paulo superius sunt notata.* (*s*) Sedes.] θέσις. *Sic Lucifer: Chaldæus*, ut infirmetur regnum: *vulgata*, ut remaneat lucerna. *Sed Theodoretus, q. 37 habet*, ὅπως ἡ θέλησις δαυὶδ τ̄ δούλου μου διαμένῃ πάσας, ut voluntas David servi mei permaneat omnibus, &c. (*t*) David.] *In Compl. additur*, καὶ δώσω σοι τ̄ ἰσραὴλ, καὶ κακουχήσω τὸ σπέρμα δαυὶδ διὰ ταῦτα, πλὴν οὐ πάσας τὰς ἡμέρας, *quod in vulgata*, & tradam tibi Israel, & affligam semen David super hoc, veruntamen non cunctis diebus: *quæ Lucifero non referuntur.* (*u*) Omnem prudentiam.] *Comp.* πᾶσα ἡ φρόνησις, omnis sapientia, *itemq; Theod.* (*x*) Quadraginta.] *Notat Theod. Josephum dixisse* sexaginta quatuor, *ac docet quæ hujus varietatis potuerit esse causa.* (*y*) Et factum.] *Hinc usque ad illud.* & regnavit Roboam, *absunt hoc loco a Compl. ut a vulgata: reponuntur autem non longe ab initio sequentis capitis. Sed pro illis*, dirigit se, & venit in civitatem suam Sarira, quæ in monte Ephræm: Et rex Salomon dormivit cum patribus suis, *habet hæc*, καὶ ἀπέστειλαν, καὶ ἐκάλεσαν αὐτὸν, καὶ ἦλθεν ἱεροβοάμ, καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἰσραὴλ. & miserunt, & vocaverunt eum. Et venit Hieroboam, & omnis populus Israel.

CAP. XII.

(*a*) Ea, quæ.] *Complut.* ἣν, quod: *itemque paulo inferius.* (*b*) Parvitas mea.] *Schol.* τοῦτο ὁ Σύμμαχ☉ οὕτως ἡρμήνευσε. τὸ σμικρότατόν μου μέλ☉. Hoc Symmachus ita est interpretatus, τὸ σμικρότατόν μου μέλ☉, minimum membrum meum. *Theodoretus quæst. 38.* τῶν δὲ παραλειπομένων ἡ βίβλ☉ σαφέστερον τοῦτο δεδήλωκεν. Liber Paralipom. manifestius hoc declaravit. Inquit enim, ὁ βραχύτατός μου δάκτυλ☉ παχύτερ☉ τῆς ὀσφύ☉ τοῦ πατρός μου, brevissimus digitus meus crassior est lumbo patris mei. οὕτω δὲ καὶ ὁ Σύρ☉ ἡρμήνευσε καὶ ἰώσηπ☉ ὡσαύτως. Ita autem & Syrus interpretatus est, itemque Josephus. (*c*) Sua.] *In Complut. additur*, καὶ υἱοὶ ἰσραὴλ οἱ κατοικοῦντες ἐν ταῖς πόλεσιν ἰούδα, ἐβασίλευσαν ἐφ' ἑαυτοῖς τ̄ ῥοβοάμ, & filij Israel habitantes in civitatibus Juda fecerunt regem super se Roboam: *quæ respondent vulgatæ: & sententia agnoscitur a Theodoreto, quæst. 38.* (*d*) Lapidibus.] *Alii addunt*, πᾶς ἰσραὴλ, omnis Israel. (*e*) Ascendere.] *In aliis additur*, ἐπὶ τὸ ἅρμα, in currum. (*f*) Et rex Salomon dormit.] *Hæc usque ad illa non longe ab extremo capite*, Et ædificavit Hieroboam Sicima, *absunt ab aliquot exemplaribus, & Complut. ut a vulgata. In aliquo libro signis quibusdam sunt notata, quibus indicetur ea multis modis esse repetita, transposita, confusa, male cohærentia. Nonnulla tamen ex his & apud Luciferum de regibus Apostaticis, & apud Theodoretum agnoscuntur, ut quibusdam locis indicabitur.* (*g*) Duodecim.] *Lucifer*, viginti, *sed videatur, quod notatum est cap. 14.* (*h*) Fornicaria.] *Ita etiam Lucifer: nam in superiore cap. dicitur mulieris viduæ filius.* (*i*) Et ægrotavit.] *Theodoretus, quæst. 40. hanc pueri historiam videtur hoc loco habuisse: & conatur rationem reddere, cur ponatur sententia adversus filium Hieroboam ante regnum illius.* (*k*) Civitatem.] *Alii*, εἰς πόλιν, in civitatem, *Lucifer*, portam civitatis. (*l*) Et erunt mortui Hieroboam, in civitate.] *Lucifer*, & erunt mortui ejus Hieroboam, in civitatem, & comedent eos canes. *Alii*, καὶ ἔσαι, τ̄ τεθνηκότα

τοῦ

τὸ ἱερεβοὰμ ἐν τῇ πόλει καταφάγονται οἱ κύνες. Et erit, mortuum de Hieroboam in civitate comedent canes. (m) Plangetur.] *Alii*, τὸ παιδάριον κόψονται, puerum plangent. *Sed apud Theodoretum hæc referuntur tanquam proxime sequentia post sententiam latam de mortuis insepultis*, ὅτι οὐχ εὑρέθη ἐν αὐτῷ ῥῆμα κυρίου, quoniam non est inventum in eo verbum Domini. *In Compl. tamen & in vulgata, cap.* 14. *habentur fere ut hic.* (n) Et verbum Domini.] *Schol.* ἰστέον ὅτι τὰ περὶ σαμαίου τοῦ ἐλαμίτου ἔν τισι μὲν τῶν ἁπλῶν ἀντιγράφων κεῖται, ἐν τῷ ἑξαπλῷ δὲ οὐ φέρεται. Sciendum est, hæc, quæ de Samæa Elamita, in quibusdam quidem ex simplicibus exemplaribus poni, in Hexaplo autem minime. *Theodoretus, q.* 41. *videtur habuisse: ac disputat, quomodo id bis, & a diversis prophetis factum sit.* Quæ hic sequuntur versum 24. usque ad, καὶ ᾠκοδόμησεν ἱερεβοὰμ τὴν σίκιμα, desiderantur in aliquot libris. Lucifer quidem Calaritanus ea posuit in libro de Regibus apostaticis. (o) Super decem tribus.] *Hic in aliis aliqua interjiciuntur, unde oratio melius cohæreat, ac nonnullis etiam aliis locis. Sed quoniam ea alibi habentur, necesse non fuit adscribere.* (p) Ad Dominum, &c.] *Absunt a Compl. & Lucifero.* (q) Sufficiat.] *Sic Lucifer. Valet tamen hoc loco, ut alibi*, multum sit: *id est, nimium vobis videatur, nimis grave, & molestum sit.* (r) Et ascendit super altare.] *Lucifer*, & ascendit in sacrario: *& Vulgata*, & ascendens altare. *Sed est accipiendum transitive, ut inquiunt, id est*, fecit ascendere, obtulit: *sicut etiam paulo post.* (s) Quæ fecerat.] *Ita etiam Vulgata. Sed Lucifer*, quos fecit.

CAP. XIII.

(a) ADversus.] πρὸς, *& vulgata*, contra. *Alij*, ἐπὶ, super. (b) Adolentium.] τῶν ἐπιθυόντων. *Lucifer*, qui sacrificant. *Theodoretus*, καὶ τοὺς θύοντας, *Compl.* καὶ τοὺς ἐπιθύοντας, & eos, qui sacrificant, & eos, qui adolent. (c) Dabit.] *Sic etiam Lucifer. Alii*, ἔδωκεν, dedit. (d) Et averterunt faciem patris sui.] *Sic etiam Lucifer in libro de non conveniendo cum hæreticis. A Compl. & vulgata absunt.* (e) Quercu.] *Lucifer*, sub arbore ilicis. *Vulgata*, subtus terebinthum. (f) Illic.] *Istud* ἐκεῖ, *abest ab aliis. Lucifer*, & non reverteris inde. (g) Domini.] *Sed aliquot codices, nec Lucifer & Theodoretus plura referunt. In aliis additur*, καὶ ἔδωκεν αὐτὸν ὁ κύριος τῷ λέοντι. καὶ συνέτριψεν αὐτὸν καὶ ἐθανάτωσεν αὐτὸν κατὰ τὸ ῥῆμα κυρίου, ὃ ἐλάλησεν αὐτῷ. καὶ ἐλάλησε πρὸς υἱοὺς αὐτοῦ, ἐπισάξατέ μοι τὸν ὄνον. καὶ ἐπέσαξαν: *quod vulgata*: & tradidit eum Dominus leoni: & confregit eum, & occidit, juxta verbum Domini, quod locutus est ei: Dixitque ad filios suos: Sternite mihi asinum. Qui cum stravissent. *Quæ verba nec a Lucifero referuntur, hunc locum citante in libro de non conveniendo cum hæreticis* (h) Hominis Dei.] *Compl.* ἢ τὸν ὄνον, vel asinum. *Utrumque abest ab hebræo.* (i) Implebat.] *Nota est locutio, pro*, offerebat, consecrabat. *Lucifer de reg. Apost.* allevabat.

CAP. XIV.

(a) ET Roboam.] *In Scholio ad finem præcedentis capitis hæc scribuntur*: Post hoc in Hexaplo ponuntur ea quæ ad morbum & mortem Abia filii Hieroboam pertinent cum asteriscis. *Ea vero in nonnullis codicibus, & in Complut. ponuntur ad initium hujus capitis: & respondent vulgatæ. Sunt autem hæc*:

In tempore illo ægrotavit Abia filius Hieroboam. Et uxori suæ dixit Hieroboam: Surge, & mutaberis, & non cognoscent, quia tu uxor Hieroboam, & ibis in Selo: ecce ibi Achia propheta: ipse loquutus est ad me de regnando super populum hunc. Et sume in manu tua [homini Dei] (*Complutensis, pro*, τῷ ἀνθρώπῳ τοῦ θεοῦ, *habet*, δέκα, decem, *ut vulgata*) panes, & collyria [filiis ejus, & uvas] (*ista quæ inclusimus virgulis, absunt a Complutensi & vulgata*) & vas mellis: & venies ad eum. Ipse annunciabit tibi, quid erit puero. Et fecit sic uxor Hieroboam: & surrexit: & ivit in Selo, & intravit in domum Achia. Et homo senior ad videndum: & caligabant oculi ejus præ senectute ejus. Et dixit Dominus ad Achia: ecce uxor Hieroboam ingreditur ad exquirendum verbum a te super filio suo: quoniam infirmus est. Juxta hoc, & juxta hoc loqueris ad eam. Et factum est, in ingrediendo eam, & ipsa aliam se faciebat. Et factum est ut audivit Achia vocem pedum ejus, egrediente ea in ostium, & dixit: ingredere uxor Hieroboam. Ut quid hoc tu te aliam facis? Et ego sum legatus ad te durus: Vadens dicito ad Hieroboam: Hæc dicit Dominus Deus Israel: Pro eo, quantum exaltavi de medio populi, & dedi te Ducem super populum Israel, & scidi regnum a domo David, & dedi illud tibi, & non fuisti ut servus meus David, qui custodivit mandata mea, & qui ambulavit post me in omni corde suo, ad faciendum rectum in oculis meis, & malefecisti faciendo ultra omnes quicumque fuerant ad faciem tuam, (*Complutensis habet* μου meam, *sed non recte*) & ivisti, & fecisti tibi Deos alios, & fusilia, ad irritandum me: & me projecisti post te: Propter hoc ecce ego adduco malum ad domum Hieroboam: & exterminabo Hieroboam (*est dandi casus in hebræo, aut generandi*) mingentem ad parietem, detentum, & derelictum in Israel: & colligam super domum Hieroboam, sicut colligitur fimus: donec ipse consummatus fuerit. Mortuum ipsius Hieroboam in civitate comedent canes: & mortuum in agro comedent volatilia cœli: Quoniam Dominus loquutus est. Et tu surge, vade in domum tuam: & ingrediendo pedes tuos civitatem, morietur puer. Et plangent eum omnis Israel, & sepelient eum: quoniam hic solus ingredietur ipsi Hieroboam in sepulchrum: quoniam inventum est in eo verbum bonum de Domino Deo Israel in domo Hieroboam. Et suscitabit Dominus sibi regem super Israel, qui percutiet domum Hieroboam hac die, & ultra etiam nunc. Et percutiet Dominus Israel, sicut movetur calamus in aqua: & evellet Israel desuper terram bonam hanc, quam dedit patribus eorum, & ventilabit eos a transitu fluminis, pro eo quantum fecerunt lucos suos, irritantes Dominum. Et dabit Dominus Israel gratia peccatorum Hieroboam, qui peccavit, & qui peccare fecit Israel. Et surrexit uxor Hieroboam, & ivit in Sarira: (*Compl.* Thersa:) Et factum est, ut intravit in vestibulum domus, & puer mortuus est: & sepelierunt eum: & planxerunt eum omnis Israel juxta verbum Domini, quod locutus est in manu servi sui Achaia prophetæ. Et residuum verborum Hieroboam, quæcunque bellavit, & quæcunque regnavit, ecce hæc scripta sunt super librum verborum dierum regum Israel. Et dies quibus regnavit Hieroboam, viginti, & duo anni. Et dormivit cum patribus suis. Et regnavit Adab (*Compl.* Nadab, *ut vulgata*) filius ejus pro eo. Schol. ... illa in fine præcedentis cap. ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς, hæc affert: μετὰ τοῦτο ... ἑξαπλῷ κεῖται τὰ κατὰ τὴν νόσον καὶ τὴν τελευτὴν ἀβιὰ τοῦ υἱοῦ ἱεροβοὰμ μετὰ ἀστερίσκων. Post hoc ponuntur quæ pertinent ad morbum & exitum Abiæ filii Jeroboam cum asteriscis. (b) Quadraginta, & unius.] *In hoc numero annorum ... tatis & regni, conveniunt hoc loco omnes libri. Aliter autem supra cap. ... ut ibi notatum est.* (c) Roboam.] *Compl.* ἰούδας, Judas, *ut vulgata.* (d) Colligatio.] *Theodoretus, quæst.* 43. τὸ δὲ συνδεσμὸν, posuit pro, ... rebellione. (e) Et lanceas aureas.] *Pro his usque ad illud*, Et fecit Roboam, *hæc tantum habentur in Compl.* καὶ τὰ πάντα ἔλαβε, καὶ τὰ ὅπλα τὰ χρυσᾶ, ἃ ἐποίησε σολομὼν, & omnia cepit, & scuta aurea, quæ fecerat Salomon. *Theodoretus tamen rem hanc ita narrat*: Cepit autem & ὅπλα, arma aurea quæ David rex a Syris ceperat, & ea, quæ Salomon fecerat. (f) Thee.] *Theodoretus, q.* 44. *inquit invenisse se in nominum hebraicorum interpretatione ... significare pulsationem, & tubarum clangorem. Sed recte ipse ex libro Paralipomenon, colligit fuisse locum, & quasi armamentarium, (ut habet vulgata) in quo arma deponerentur.* (g) Regibus.] *Articulus huic dictioni in hebræo adjunctus convenit etiam casui generandi, sed magis propius est casui dandi. Quare sæpe in his libris legitur*, τῶν ἡμερῶν τοῖς βασιλεῦσιν, dierum regibus, pro τῶν βασιλέων, regum. *Libuit hoc loco simplicitatem illam imitari. Sed ... dum dicemus*, regum.

CAP. XV.

(a) IN conspectu ejus.] *Sic Lucifer de reg. Apost. Compl.* ἔμπροσθεν αὐτοῦ, ante eum, *ut vulgata.* (b) Cor.] *In aliis additur* David. (c) Dominus.] *Theodoretus, quæst.* 45. θεὸς, Deus. *Complut.* κύριος ὁ θεὸς αὐτοῦ, Dominus Deus ejus, *aut*, suus, *ut vulgata. Et hic autem quod in græcis est* ... λειμμα, *in vulgata est*, lucernam.: *quod item primo horum librorum ... est. In aliis autem græcis, ut in vulgata sequitur*, in Hierusalem: *quod ... tamen a Theodoreto.* (d) Vitæ suæ.] *In aliis, & apud Theodoretum ... adduntur*, ἐκτὸς ἐν ῥήματι οὐρίου τοῦ χετταίου, *in aliis ista præterea*, καὶ πόλεμος ἦν ἀνὰ μέσον ῥοβοὰμ, καὶ μεταξὺ ἱεροβοὰμ πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς αὐτοῦ, præterquam in verbo Uriæ Chettæi. Et bellum fuit inter Roboam, & inter Hieroboam omnibus diebus vitæ ejus. (e) In vigesimo & quarto anno Hieroboam.] *In aliis est tantum*, vigesimo, *ut etiam paulo post. A Complut. absunt ... ista hoc loco: in sequenti autem est solum*, vigesimo. (f) Ana.] *Complut. & vulgata* Maacha, *& Theodoretus* μαχά. (g) Teletas.] *De his in Deut. ... dictum est. Complut. habet*, τοὺς τετελεσμένους, initiatos: *quod vulgata, ef*fæminatos. *Theodoretus*, τὰς στήλας, titulos, statuas. (h) Et demisit omnes adinventiones.] καὶ ἐξαπέστειλε πάντα τὰ ἐπιτηδεύματα. *Theodoretus*, καὶ ἐξῆρε, ... sustulit. *Complut.* καὶ ἐξῆρε πάντα τὰ βδελύγματα, & sustulit omnes abominationes. (i) Fuit perfectum.] *Theodoretus habuit*, οὐκ ἦν, non fuit: ... *explicat ex lib. Paralip.* (k) Filium Taberema.] *In aliis est*, υἱὸν ταὶ (*aut*, ταβὲ) ἐν ῥαμὰν υἱοῦ ἀζαὴλ, filium Tac (*aut*, Tabe) in Raman filii Azael. ... *Compl.* υἱοῦ ταβερεμὰν υἱοῦ ἀζιὼν, filii Tabermon filii Azion. *Et rectius ... priore loco* filium, *quam* filii. *Nam illud* filium Ader, *quod hæc præcedit ... accipiendum pro unico nomine proprio, quod in vulgata est* Benadad. (l) ... Enacim.] *Complut.* ἐν ἀκί. *Sunt voces hebrææ, significantes*, nemo excusatus, *ut vulgata.* (m) Quem fecit.] *Alij*, καὶ πάντα ἃ ἐποίησεν, *quod in vulgata*, & cuncta, quæ fecit. (n) Laboravit.] *Theodoretus*, ἐποίησε πονηρὸν, καὶ ἐπόνησε, fecit malum, & laboravit. (o) Belaan.] *Aut*, Beelan, *ut alij. Complut.* ἐπὶ τὸν οἶκον τοῦ ἰσσάχαρ, super domum Issachar: *Vulgata*, de domo Issachar: *a qua, & a Complut. abest, quod in nostra sequitur*, filii Achaia. (p) Secavit.] ἐχάραξεν. *Ita quoque est in alio codice: in quibusdam*, ἐχαράκωσεν, circumvallavit: *in cæteris*, ἐπάταξεν, percussit, *ut vulgata.* (q) Filii Asa.] *Alij*, υἱοῦ ἀβιὰ, filii Abia. *Utrumque abest a Compl. & vulgata.* (r) Israel.] *In Complut. additur*, καὶ πόλεμος ἦν ἀναμέσον ἀσὰ καὶ ἀναμέσον βαασὰ βασιλέως ἰσραὴλ πάσας τὰς ἡμέρας αὐτῶν. *quod in vulgata*: fuitque bellum inter Asa, & Baasa regem Israel, cunctis diebus eorum. (s) Quomodo peccare.] ὡς ἐξήμαρτε. *Similis loquutio est etiam paulo ante in Compl. & ... Sed hic habet* ἐν αἷς, in quibus. *Alij*, αἷς, quibus, *ut vulgata.*

CAP. XVI.

(a) EJus & dabo domum tuam.] *Compl.* αὐτοῦ κακὰ, καὶ δώσω τὸν οἶκόν αὐτοῦ, ejus mala, & dabo domum ejus. *Si pro* ἐξεγείρω, Suscito, *quod proxime præcedit, legeretur*, ἐξείργω, excludo, expello, *nostra optime responderet hebræo. Vulgata*, demetam posteriora Baasa, & posteriora domus ejus. & faciam domum tuam. *Infra cap.* 20. *est* ἐκκαύσω, succendam. (b) Omne malum.] *Compl.* καὶ ἐπὶ πᾶσαν τὴν κακίαν, *quod vulgata*, & contra omne malum. (c) Et Ela.] *In Complut.* ἐν τῷ ἕκτῳ καὶ εἰκοστῷ ἔτει ἀσὰ βασιλέως ἰούδα, ἠλὰ υἱὸς, in sexto, & vigesimo anno Asa regis Juda, Ela filius, &c. (d) Et convertit se.] *Alij*, καὶ συνέστρεψεν ἐφ' ἑαυτὸν τοὺς παῖδας αὐτοῦ, καὶ ζαμβρὶ ἄρχων, & convertit in se pueros suos, & Zambri princeps, &c. *Sed Compl.* καὶ συνεστράφη ἐπ' αὐτὸν ὁ παῖς αὐτοῦ ζαμβρὶ ὁ ἄρχων τοῦ ἡμίσους τῶν ἁρμάτων. Et rebellavit in eum servus ejus Zambri princeps dimidii curruum. *Vulgata tamen habet*, mediæ partis equitum (e) Eum.] *In Compl. additur*, ἐν ἔτει ἑβδόμῳ καὶ εἰκοστῷ. *Vulgata autem*, anno vigesimo septimo Asa regis Juda. (f) Baasa.] *In eadem additur*, καὶ οὐ κατέλιπεν αὐτῷ οὐροῦντα πρὸς τὸν τοῖχον, καὶ τοὺς συγγενεῖς, καὶ ἑταίρους αὐτοῦ. *Quod vulgata*: Et non dereliquit ex ea mingentem ad parietem, & propinquos, & amicos ejus. (g) Et ad Ihu prophetam.] *Compl.* ἐν χειρὶ ἰοῦ υἱοῦ ἀνανίου τοῦ προφήτου, in manu Ihu filii Ananiæ prophetæ. (h) Quæ fecit.] *Alij*, καὶ πάντα ἃ ἐποίησεν, & omnia quæ fecit. (i) Et Zambri.] *Rursus in Complut.* ἐν τῷ εἰκοστῷ καὶ ἑβδόμῳ ἔτει ἀσὰ βασιλέως ἰούδα ἐβασίλευσε ζαμβρὶ, *quod vulgata*, anno vigesimo septimo Asa regis Juda regnavit Zambri. (k) Antrum.] *Videtur dictum pro eo, quod in hebræo est*, palatium, *aut*, conclave. *Compl. autem habet tantum*, καὶ εἰσπορεύεται εἰς τὸν οἶκον βασιλέως, & ingreditur in domum regis. (l) Et Joram frater ejus in tempore illo: & regnavit Amri post Thamni.] *Pro his in Compl. tantum est*, καὶ ἐβασίλευσεν ἀμβρὶ, *quod vulgata*, & regnavit Amri. (m) Invocaverunt.] *Alii, & Theodoretus, quæst.* 46. ἐπεκάλεσε, vocavit, *ut vulgata.*

vulgata. (*n*) Anno undecimo anno.] τῷ ἐνιαυτῷ τῷ ἑνδεκάτῳ ἔτει, *istud, ... abest ab aliis. Schol.* Post ea quæ ad Ambri pertinent, non ponuntur in Hexaplo ea quæ de Josaphat, sed continuo quæ de Achab, *atque ita etiam in Compl. & vulgata. Theodoretus autem perspicue narrationem de Josaphat hoc loco agnoscit. Inquit enim.* Hæc cum de Zambri dixisset, ad Judam transiit: & suspexit quidem Josaphat, &c. (*o*) Et puerulos meos.] *Alii,* μετὰ τῶν παίδων, cum pueris, *& fortasse deest,* σου, tuis. (*p*) In anno secundo.] *Compl. statim post illa:* Et regnavit Achaab filius ejus pro eo, *Alii,* ὁ δὲ ἀχαὰβ, υἱὸς ἀμβρὶ ἐβασίλευσεν ἐπὶ ἰσραὴλ ἐν ἔτει τριακοστῷ καὶ ὀγδόῳ τῷ ἀσὰ βασιλέως ἰούδα. βασιλεύει δὲ ἀχαὰβ υἱὸς ἀμβρὶ ἐπὶ ἰσραὴλ ἐν σαμαρείᾳ, *quod in vulgata:* Achaab vero filius Amri regnavit super Israel anno tricesimo octavo Asa regis Juda. Et regnavit Achaab filius Amri super Israel in Samaria. *Sed multa semper in hujusmodi numeris varietates.* Schol. ἀπὸ τῶν ... ἀμβρὶ τὰ περὶ ἰωσαφὰτ οὐ κεῖται ἐν τῷ ἑξαπλῷ, ἀλλ' εὐθὺς τὰ περὶ ἀχαὰβ. Non statim ad ea quæ spectant ad Ambri annectuntur illa quæ pertinent ad Jehoshaphat, in Hexaplo, sed illa quæ referuntur ad Achaab. (*q*) In domo offendiculorum ejus.] *Compl.* ἐν οἴκῳ τοῦ βαὰλ, *quod vulgata,* in templo Baal. (*r*) Et ad perdendum animam suam: malefecit.] *Hæc absunt a Compl. & vulgata.* (*s*) Segub.] *Compl.* ἐν τῷ σεγοὺβ, in Segub. *Vide cap. 6. Josue.*

CAP. XVII.

(*a*) QUi de Thesbon Galaad.] *Compl.* ὁ ἐκ θεσβῶν τῆς γαλαὰδ, qui de habitatoribus Galaad. *Notandum autem est in nostra & aliis esse, ... proprius ad hebræum, quod in Compl.* ἠλίας, Elias, *formatum ad inflexionem græcam.* (*b*) Nisi per os verbi mei.] ὅτι εἰ μὴ διὰ στόματος λόγου μου. *Ita fere hebræus. Theodoretus, q. 49.* εἰ μὴ διὰ στόματός μου, nisi per os meum. *Compl.* ἐὰν μὴ διὰ λόγου στόματός μου, *& Lucifer pro S. Ath.* nisi per verbum oris mei. (*c*) Chorrath.] *Compl.* χερίθ, Cherith. *Et ita S. Ambrosius, epist. 82. & vulgata.* (*d*) Panes mane, & carnes vesperi.] *Hic in codicibus sunt aliquot varietates. Theodoretus q. 50. videtur habuisse, ut nostra: Compl.* ἄρτους καὶ κρέας τὸ πρωῒ, καὶ ἄρτους καὶ κρέας τὸ δείλης, panes & carnem mane, & panes & carnem vesperi: *quod respondet vulgatæ.* (*e*) Qui.] *Istud,* qui, *abest ab aliis.* (*f*) Hydria.] *S. Cyprianus lib. de opere, & eleemos.* fidelia farris non deficiet, & capsaces olei non minuetur. (*g*) Ipsa, & ipse.] *Sic hebræus, & chaldæus. Compl. autem,* αὐτὸς καὶ αὐτὴ, *quod vulgata,* ipse & illa. (*h*) Spiritus.] *In Compl. additur,* ζωῆς, vitæ: *quod tamen abest ab hebræo, & vulgata.* (*i*) Lectum.] *Alii addunt,* αὐτοῦ, suum, *ut vulgata.* (*k*) Hei mihi Domine, testis viduæ.] *Ita etiam Theodoretus q. 52. Compl. autem,* κύριε ὁ θεός μου καί γε τὴν χήραν, μεθ' ἧς ἐγὼ οἰκῶ μετ' αὐτῆς, σὺ ἐκάκωσας, Domine Deus meus etiam viduam, quacum ego habito cum ea, afflixisti: *quomodo fere vulgata.*

CAP. XVIII.

(*a*) AD quinquaginta in spelunca.] κατὰ πεντήκοντα ἐν σπηλαίῳ. *Ita fere hebræus: & significat singulos quinquagenos in una spelunca, & singulos quinquagenos in altera. Quod in aliis codicibus sic exprimitur,* ἀνὰ πεντήκοντα ἐν δυσὶ σπηλαίοις, per quinquagenos in duabus speluncis: *vulgata autem,* quinquagenos, & quinquagenos in speluncis. (*b*) De tabernaculis.] ... *Alii,* κτηνῶν, jumentis. *Compl.* καὶ οὐκ ἐξολοθρευθήσεται ἀφ' ἡμῶν κτήνη, & non exterminabuntur a nobis jumenta. *Etiam Genes. 13. ubi in aliis libris est,* κτήνη, *in codicibus, quos sequuti sumus, legitur,* σκηναί. (*c*) Misit.] *Complut. addit,* me: *sed non hebræus, neque cæteri.* (*d*) Et, si dixerunt, Non est, & incendit.] καὶ εἰ εἶπον, οὐκ ἔστι, καὶ ἐνέπρησε. *Alii,* καὶ εἶπεν, οὐκ ἔστι, καὶ ἐνέπρησε. Et dixit, Non est: & incendit. *Complut.* καὶ εἶπον, οὐκ ἔστιν (*& hucusque etiam Theodoretus q. 53.*) καὶ ὥρκισεν τὴν βασιλείαν, καὶ τὰς χώρας αὐτῆς, καὶ οὐχ εὕρισκέ σε. Et dixerunt: (*Ita enim hebræus. Sed Theodoretus videtur accepisse pro, dixi, & aptare ipsi Abdiæ.*) Non est; & adjuravit regnum, & regiones ejus: & non invenit te. (*e*) Et ivisti.] *Complut.* καὶ πορευθῆναι, *& Lucifer pro S. Athan.* & itis. (*f*) Confusionis.] *Ita etiam Lucifer. Alii,* τῆς βαὰλ, Baal, *ut vulgata, quæ varietas etiam paulo post notari potest. Et in aliquo libro utraque conjunguntur, ut colligi possit duas esse interpretationes.* (*g*) Manducantes mensam.] *Est hebraismus, ac valet, quod in vulgata,* comedunt de mensa. *Lucifer,* manducantes & bibentes in mensa Jezabel. (*h*) Ad omnes.] *Ita etiam Lucifer. Complut.* πρὸς πάντα τὸν λαὸν ad omnem populum, *ut vulgata.* (*i*) Ambobus poplitibus.] *Ita etiam Theodoretus, quæst. 55. Complut. addit,* ὑμῶν, vestris. *Lucifer,* sensu nostro, *quasi pro,* ... *habuerit,* ἐννοίαις: *hebræus quidem habet,* super duas cogitationes. (*k*) Et prophetæ lucus quadringenti.] *Absunt a Complut. & vulgata. Sed Lucifer,* & prophetæ lucorum quadringenti. Dentur ergo nobis duo boves: *quo quidem loco etiam Compl. habet,* οὖν. (*l*) Apponant.] ἐπιθέτωσαν. *Lucifer & hic & in sequentibus interpretatur* supponant. (*m*) Dei vestri.] *Complut.* τῶν θεῶν ὑμῶν: *& Lucifer,* Deorum vestrorum. (*n*) Quia Deus est.] *Respondet hebræo, & vulgatæ: & chaldæus explanat,* quia vos dicitis, quod Deus est. *A multis vero libris, & a Complut. ista absunt, neque referuntur a Lucifero, neque a Theodoreto, qui sic habet,* ἐπικαλεῖσθε ἐν φωνῇ μεγάλῃ, ἅμα, μήποτε ἀδολεσχία τίς αὐτῷ ἐστί. *Et Lucifer,* invocate in voce magna pariter, ne forte occupatus sit, *& certe istud,* ἅμα, *videtur huic loco magis convenire, quam sequenti, ubi habetur in nostra, & in Compl. & in aliis, præterquam apud Theodoretum. Is enim habet,* μήποτε χρηματίζει αὐτός. *Utroque tamen loco abest ab hebræo. Istam autem dictionem* χρηματίζειν, *quam nos vertimus, responsa dare, alii vertunt, operam dare negocio pecuniario. Quod quidem est apud Luciferum,* ne forte occupatus sit, *haud satis liquet, referaturne ad illud,* ἀδολεσχία, *an ad hoc,* χρηματίζειν. (*o*) Syromastibus.] *De syromaste alibi dictum est. Lucifer habet,* novaculis: *vulgata,* lanceolis. (*p*) Vespera.] *Compl.* τὸ μεσημβρινὸν, *& Lucifer* meridies. (*q*) Sacrificium.] *Ita etiam alius codex. In aliis hæc sequuntur,* καὶ οὐκ ἦν φωνὴ, καὶ οὐκ ἦν ἀκρόασις, & non erat vox, & non erat auditio: *quæ neque a Lucifero hoc loco referuntur. Quæ autem in nostra, & in aliis sequuntur usque ad illud,* Et dixit Eliu ad populum, *referuntur etiam a Lucifero, nisi quod non habet,* offendiculorum. *Absunt autem a Compl. & vulgata.* (*r*) Mare.] θάλασσαν. *Compl. ... vocem hebræam,* θααλὰ, *unde fortasse factum est,* θάλασσαν. *Theodoretus hanc rem narrans inquit Eliam fecisse,* δοχεῖον, receptaculum aquæ, *quod hebræus vocet,* θααλὰ, *Josephus autem,* δεξαμενὴν, conceptaculum aquarum. *Non tamen novum est in scriptura, receptaculum aquæ vocari mare. Lucifer habet,* foveam: *vulgata,* aquæductum. (*s*) Schizas.] *Lucifer,* scizas. *quod græce est,* σχίδακας, *quasi ligna scissa. Ejusdem est,* demembrare, *id est, membratim dividere.* (*t*) Et clamavit Eliu in cœlum: & dixit.] *Ita etiam Lucifer. Compl. autem pro his habet,* καὶ ὡς ἦν καιρὸς τοῦ προσφέρεσθαι τὴν θυσίαν καὶ παρεγένετο ἠλίας ὁ προφήτης, καὶ εἶπε, *quod vulgata,* cumque jam tempus esset, ut offerretur holocaustum, accedens Elias propheta, ait. (*u*) Retro.] *Sic hebræus, & idem Lucifer: id est, ne jam abeat ad idola, aut* iterum, *ut vulgata. Compl.* ὀπίσω σου, post te. (*x*) Et cecidit.] *Nec plura Lucifer. Compl.* καὶ εἶδε πᾶς ὁ λαὸς, καὶ ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον αὐτῶν. Et vidit omnis populus, & cecidit in faciem suam. (*y*) Pedum.] *Eodem modo Lucifer. Complut.* τῆς ἤχους, soni. *Dictio hebræa tumultum & fragorem significat.* (*z*) Et tu reverte.] *Nec plura hebræus: apud Luciferum legitur hic locus mutilate.* Non est nihil: circumage te septies. *Compl. autem,* ἐπίστρεψον καὶ ἐπίβλεψον ἑπτάκις, reverte, & inspice septies. (*aa*) Aquam.] *Alii addunt,* ἀπὸ θαλάσσης, *& Lucifer,* de mare. (*bb*) Plorabat.] *Sic etiam Lucifer, quod græce est,* ἔκλαιεν. *Compl.* ἵππευσεν, equitavit: *quod respondet hebræo.*

CAP. XIX.

(*a*) SI tu es Eliu, & ego Jezabel.] *Hæc absunt a Complutensi, & vulgata, neque referuntur a Lucifero.* (*b*) Rathmon.] *Alii,* Rathmen. *Complut.* Ratham. *Est dictio hebræa, quam vulgata interpretatur* juniperum, *alii,* genistam. (*c*) Quidam.] *Complut. addit,* ἄγγελος, angelus. (*d*) Domino.] *Est hebraismus. Et est subintelligendum,* pro, *quod exprimit vulgata.* (*e*) Cras.] *Abest a Complut. & vulgata.* (*f*) Tenuis.] *In nonnullis aliis, & in Complut. sequitur,* κἀκεῖ κύριος, & ibi Dominus: *quæ tamen absunt ab hebræo, & vulgata, neque referuntur a Theodoreto quæst. 57.* (*g*) Saphat.] *In aliis additur,* ἐξ (*aut,* ἀπὸ) ἀβελμαουλά. *quod vulgata,* qui est de Abelmeula: (*h*) Relinques.] *Complut.* καταλείψω, derelinquam, *ut vulgata: & propius accedit ad lectionem S. Pauli Rom. 11.* κατέλιπον ἐμαυτῷ, reliqui mihi. (*i*) Quoniam feci tibi.] *Complut.* τί πεποίηκά σοι, quid feci tibi? *hebræus utrumque habet, &* quoniam, *&* quid.

CAP. XX.

(*a*) ET vinea una.] *Cæteri fere libri,* καὶ ἐγένετο μετὰ τὰ ῥήματα ταῦτα, καὶ ἀμπελὼν εἷς. *S. Ambrosius de Nabuthe, cap. 2.* Et factum est post verba hæc, Erat vinea. *Cæterum totum hoc caput in Complut. & aliis quibusdam libris est vigesimum primum: vigesimum autem est, quod in nostra, & multis aliis & apud Theodoretum est vigesimum primum. De hac re ita* Schol. ἰστέον ὅτι ἐν τῷ ἑξαπλῷ ἔμπαλιν κεῖται πρῶτον μὲν τὰ κατὰ τὸν υἱὸν ἄδερ βασιλέα συρίας, ἔπειτα δὲ τὰ κατὰ τὸν ναβουθαί. Sciendum est in Hexaplo contra poni, primum quidem quæ ad filium Ader regem Syriæ, deinde autem quæ ad Nabuthæ pertinent. (*b*) Aream.] *Complutens.* παρὰ τῷ οἴκῳ, *& S. Ambrosius,* juxta domum. (*c*) Et erit mihi in hortum olerum.] *Absunt hæc loco a Complutensi & vulgata: habentur tamen apud S. Ambrosium.* (*d*) Et turbatus est.] *Sic & alius codex, & S. Ambrosius. At in aliis libris, & Complutensi, hæc antecedunt.* καὶ ἦλθεν ἀχαὰβ εἰς οἶκον αὐτοῦ συγκεχυμένος, καὶ ἐκλελυμένος ἐπὶ τῷ λόγῳ ᾧ ἐλάλησε πρὸς αὐτὸν ναβουθαὶ (*Complutens.* ναβὼθ) ὁ ἰεζραηλίτης, καὶ εἶπεν, οὐ δώσω σοι τὴν κληρονομίαν τῶν πατέρων μου. Et venit Achaab in domum suam confusus, & tristis, super verbo quod locutus erat ad eum Nabuthæ, & dixerat. Non dabo tibi hæreditatem patrum meorum. (*e*) Regem.] *Sic & alius liber: cæteri,* βασιλεὺς, rex. *Complut.* βασιλείαν ἐπὶ ἰσραὴλ regnum super Israel. (*f*) Esto tui ipsius.] σεαυτοῦ γενοῦ. *S. Ambrosius, cap. 9.* redi ad te. *Vulgata,* æquo animo esto. (*g*) Liberos.] *Compl. & S. Ambrosius,* ad liberos. *In vulgata est,* optimates. (*h*) In principio populi.] ἐν ἀρχῇ τοῦ λαοῦ. *S. Ambrosius.* in principem populi. *Lucifer,* in primo populo. *Vulgata,* inter primos populi. (*i*) Benedixit.] *Sic & S. Ambrosius. Theodoretus q. 59.* Bonis verbis usa, εὐλόγησε, posuit, pro, ἐβλασφήμησε, blasphemavit. *Lucifer,* maledixit. (*k*) Et producant eum, & lapident eum.] *Lucifer,* & deducite eum, & lapidetur. *Compl.* καὶ ἐξαγάγετε αὐτὸν ἔξω, καὶ λιθοβολήσατε αὐτόν. *S. Ambrosius,* & producite illum, & lapidate. (*l*) Vocaverunt.] *Vulgata,* prædicaverunt, *Compl.* ἐνετείλαντο, præceperunt. (*m*) Dicentes.] *In aliis quibusdam,* ἄνδρες ἀποστασίας ναβουθαὶ κατέναντι τοῦ λαοῦ λέγοντες, εὐλόγησε, viri rebellionis Nabuthæ in conspectu populi, dicentes, benedixit, &c. *quod satis respondet hebræo. Compl. habet,* εὐλόγηκας, benedixisti. (*n*) Jezabel, & dixit.] *Alii,* ἰεζάβελ τῷ λεγόντων, λέλωσται (*aut* λελιθοβόληται) ναβουθαὶ, καὶ ἀπέθανε, εἶπεν (*aut,* καὶ εἶπεν) Jezabel dicentes, obrutus (*al.* lapidatus) est Nabuthæ, & mortuus est: dixit, *al.* & dixit. (*o*) Iezraelita.] *Hæc usque ad* surrexit, *absunt a Compl. & vulgata: Habentur tamen apud S. Ambrosium.* (*o*) Quomodo tu occidisti.] *Ita fere Lucifer. At Compl. & S. Ambrosius habet tantum,* occidisti. (*q*) Omni.] *Istud,* πάντι, *abest fere ab omnibus.* (*o*) Sues, & canes.] *Lucifer.* canes & sues: *Sed multi, & S. Ambrosius tantum,* canes. (*s*) Et meretrices lavabunt in sanguine tuo.] *Hæc absunt a Compl. & vulgata: sed habentur apud Luciferum, & S. Ambrosium.* (*t*) Ecce ego.] *In aliquot libris,* τάδε λέγει κύριος, ἰδοὺ ἐγὼ, *& Lucifer.* Hæc dicit Dominus, Ecce ego. *S. Ambrosius nonnulla verba omittit.* (*u*) Veruntamen frustra.] *Compl.* πλὴν οὐκ ἦν, ὡς ἀχαὰβ, *Quod vulgata.* Igitur non fuit alter talis, sicut Achab. *Theodoretus q. 66. hunc locum ita refert,* δωρεὰν ὁ ἀχαὰβ ἐπράθη τοῦ ποιῆσαι τὸ πονηρὸν ἐνώπιον κυρίου, ὡς μετέστησεν αὐτὸν ἡ ἰεζάβελ ἡ γυνὴ αὐτοῦ, καὶ βδελυχθῆναι ὀπίσω, Gratis Achaab venundatus est, ut faceret malum in conspectu Domini (sicut evertit eum Jezabel uxor ejus.) & abominabilis fieret post, &c. (*x*) Et pro verbo.] *Complutens.* καὶ ἐγένετο. ὡς ἤκουσεν ἀχαὰβ τὰ ῥήματα ταῦτα διέρρηξε. Et factum est: ut audivit Achaab verba hæc, conscidit, &c. (*y*) Ivit.] *In quibusdam additur,* κεκλιμένος, demissus. *Complutens.* καὶ ἐπορεύετο κεκυφὼς, *quod vulgata,* & ambulabat demisso capite. (*z*) Non inducam.] *Ita fere S. Ambrosius. Alii,* ἀνθ' οὗ ὅτι ἐκωλύθη ἀπὸ προσώπου μου, οὐκ ἐπάξω, pro eo quod interdixit sibi a facie mea, non inducam. *Complutens.* non ἐκωλύθη, *sed* κατενύχθη

κατενύχθη, compunctus est. (aa) Inducam malum.] *S. Ambrosius*, inducam mala, *nec plura recitat. In aliis additur.* ἐπὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ, ſuper domum ejus.

CAP. XXI.

(a) ET omnis equus.] *Hebræus*, & equus. *Complutenſ.* καὶ ἵπποι, & equi. (b) Filii tui.] *Nonnulli addunt*, τὰ καλὰ, boni. *Complutenſ.* τὰ κάλλιστα, *quod vulgata*, optimi. (c) Et tollent.] *Abeſt iſtud*, καὶ, *a Complutenſi. Hebræus habet*, Et erit: omne concupiſcibile oculorum tuorum ponent in manibus ſuis, & tollent. (d) Argentum.] *Complutenſ. addit*, καὶ, & argentum. *Sed hebræus*, & argento meo, & auro meo: & non prohibui ab eo. (e) Vulpibus.] ταῖς ἀλώπεξι. *Alii*, ταῖς δραξὶ, pugillis, *ut vulgata. Eodem modo Theodoretus, atque addit*: hæc autem dicebant minantes oppugnationis aggeres. (f) Turbam.] *Sic aliquot codices. Nonnulli addunt*, πάντα τὸν ὄχλον, *quod vulgata*, omnem multitudinem. *Alij*, πάντα τὸν ἦχον, omnem ſonitum. *Theodoretus*. ἑώρακας πάντως τὸν ἦχον μέγαν τοῦτον, vidiſti omnino ſonitum magnum iſtum. *Lucifer de reg. Apoſt.* ſi audiſti ſonum magnum iſtum. (g) Regionum.] τῶν χωρῶν, *quod vulgata*, per pediſſequos principum provinciarum. *Theodoretus quæſt.* 61. *habet*, τὸν χορὸν, in pueris, ex iis qui incipiunt chorum, *& interpretatur*, ἐν ὀλίγοις μειρακίοις, in paucis puerulis. (h) Principes, pueros regionum.] *Atque item paulo poſt*, principes, pueri regionum. *Sed in aliis hic*, τοὺς παῖδας τῶν ἀρχόντων τῶν χωρῶν (*quod vulgata*, pueros principum provinciarum) *& ibi*, τὰ παιδάρια τῶν ἀρχόντων τῶν χωρῶν, *& vulgata*, pueri principum provinciarum. (i) Ducenti triginta.] *Ita etiam Theodoretus. Alii*, τριακόσιοι τριάκοντα, trecenti triginta: *nonnulli, & Complutenſ* διακόσιοι τριάκοντα, καὶ δύο, ducenti triginta, & duo, *quod reſpondet vulgatæ.* (k) Et mittunt.] *Alii*, καὶ ἀπέστειλεν υἱὸς ἄδερ, *quod vulgata*: Miſit itaque Benadab. (l) Comprehendere.] *Non eſt locutio inuſitata*, dixit eis comprehendere, *id eſt, juſſit ut illos capiant. Sed alii libri*, συλλάβετε, comprehendite. (m) Principes pueri regionum.] *In aliis*, καὶ ὅτι ἐξῆλθον ἐκ τῆς πόλεως, τὰ παιδάρια ἀρχόντων τῶν χωρῶν. Et ii egreſſi ſunt e civitate, pueri principum regionum: *quod valde reſpondet hebræo: a quo abſunt, quæ præcedunt*, & non exeant e civitate, *ſicut etiam a Complutenſi.* (n) Percuſſit.] *Complutenſ.* & percuſſit. *Lucifer ad reg. Apoſt. hunc locum ſi refert.* Et exierunt pueri de civitate, principum regionum, & exercitus qui poſt illos: & percuſſit unuſquiſque quem invenit ſecus ſe. (o) Et dixerunt.] *In aliis*, εἶπον πρὸς αὐτὸν, dixerunt ad eum. *Theodoretus autem ita hunc locum refert*, ἐροῦσιν οἱ σύροι, θεὸς ὀρέων, dicent Syri, Deus montium, &c. *quaſi hæc a Deo per eundem prophetam prædicantur.* (p) Et inſtaurabimus tibi virtutem.] *Eſt aliqua varietas etiam in aliis. Complutenſ. autem habet tantum*, καὶ ἄλλαξον σὺ, & inſtaura tu, *quod reſpondet vulgatæ.* (q) Ejus.] *Alii*, αὐτῶν, eorum. (r) Cubiculo.] *Ita vertimus illud*, τοῦ κοιτῶνος, *quoniam eſt hebraiſmus: & ſupplenda eſt præpoſitio hoc modo*, e cubiculo in thalamum. *Ita & capite ſequenti.* (ſ) Et dixit pueris ſuis: Novi, quia.] *Ita & alius codex: nec multo aliter in quibuſdam*, καὶ εἶπε τοῖς παισὶν αὐτοῦ, ἰδοὺ δὴ οἴδαμεν, ὅτι. Et dixit pueris ſuis: Ecce jam novimus, quia. *Sed in aliis*, καὶ εἶπον πρὸς αὐτὸν οἱ παῖδες αὐτοῦ, ἰδοὺ δὴ οἴδαμεν ὅτι. *In Complutenſi autem*, ἰδοὺ δὴ ἠκούσαμεν, ὅτι βασιλεῖς οἴκου ἰσραὴλ, *quod vulgata*, Dixeruntque ei ſervi ſui: Ecce audivimus, quod reges domus Iſrael. (t) Noſtra.] *Alii*, μου, mea. (u) Et pro fœdere.] ἐπίστευσαν. *Nonnulli*, ἐπίστευσαν, crediderunt. *Complutenſ. & aliquot codices*, ἔσπευσαν. *& vulgata*, & feſtinantes rapuerunt. Vox quidem Hebraica videtur ſignificare, ἔσπευσαν. (x) Percutiens, & contrivit.] *Magis ad hebræum, quam*, καὶ πατάξας συνέτριψε, & percutiens contrivit, *quod eſt in aliis, & in ſcholio inſerto codici Theodoreti: ubi etiam*, συνέτριψε, *exponitur*, ἐτραυμάτισε, vulneravit, *ut vulgata.* (y) Ecce & inſidiæ apud me: occidiſti.] *In aliquot codicibus*, ἰδοὺ τὰ ἔνεδρα, ecce inſidiæ. *In uno codice, & in comm. græcis, & in Compl.* ἰδοὺ σὺ δικαστὴς παρ' ἐμοὶ ἐφόνευσας, ecce tu judex apud me: occidiſti. *Theodoretus quæſt.* 62. ἰδοὺ σὺ δίκῃ τῇ παρ' ἐμοὶ ἐφόνευσας, Ecce tu mea quidem ſententia cædem feciſti. *Et explicans addit*, Hoſtem enim ſolviſti, ut multas ille perpetret cædes. (z) Confuſus & triſtis.] συγκεχυμένος καὶ ἐκλελυμένος. *Compl.* κλαίων. *Theodoretus* συνεχόμενος, καὶ κλαίων, compreſſus & plorans. *Vulgata*, contemnens & furibundus.

CAP. XXII.

(a) QUia nobis.] *Sic hebræus. Complutenſ.* ἡμῶν ἐστὶ, noſtra eſt. (b) Sicut ego.] *Optime reſpondet hebræo. Theodoretus autem, quæſt.* 6... καθὼς σὺ, οὕτω κἀγὼ, καθὼς ὁ λαός σου, οὕτως ὁ λαός μου, ſicut tu, ita & ego: ſicut populus tuus, ita populus meus: *nec multo aliter Complutenſ. videatur lib.* 4. *cap.* 3. (c) Non eſt hic.] *Theodoretus*, οὐκ ἔτι ὧδε, non eſt amplius hic. (d) Unus.] *Alii*, ἔτι εἷς, adhuc unus. (e) Et proſperabit.] *Complutenſ. addit*, σε, te. *itemque paulo poſt.* (f) Toties] *Theodoretus quæſt.* 65. *Illud* ποσάκις, *dictum eſt, pro*, πολλάκις, ſæpe. *Sed poſſet verti*, quoties, *& appoſita nota interrogationis. In aliquo libro eſt*, ἔτι δὶς, adhuc bis. *Vulgata*, iterum atque iterum. (g) Non ſic.] *Complutenſis habet tantum*, οὕτως, ſic: *hebræus neque hoc habet. Theodoretus tamen habet, & explanat*, non vere illud dixi. Vidi enim, &c. (h) Non Dominus his Deus.] *Aliqui libri*, εἰς ... in Deum.] *Complutenſ.* οὐ κύριος τούτοις; nonne Dominus his? *Sed magis reſpondet hebræo; & vulgatæ, ſi dicatur ſine interrogatione*, non eſt Dominus iſtis. *Apud Theodoretum*, εἰ κυρίως αὐτοὶ πρὸς θεὸν, ἀποστραφήτω, ſi propriè & ſtabiliter ipſi erga Deum, revertatur, *quomodo ipſemet paulo poſt explanat. Interpres videtur habuiſſe*, εἰ κύριος αὐτοῖς εἰς θεόν. *Ita enim vertit*, ſi Dominus eſt eis in Deum. (i) Non ſic, non ego: audi verbum Domini: non ſic. Vidi.] *Complutenſ. habet tantum*, διὰ τοῦτο ἄκουσον τὸν λόγον κυρίου ... Propter hoc audi verbum Domini. Vidi. *quomodo etiam vulgata. Theodoretus hoc modo refert*: οὐκ ἐγὼ, ἄκουσον τὸν λόγον κυρίου. εἶδον. Non ego: audi verbum Domini. Vidi, &c. (k) Qui loquutus eſt in te.] *Complutenſ.* ... ἀπ' ἐμοῦ τοῦ λαλῆσαι ἐν σοί; receſſit a me ad loquendum in te? (l) Cubiculo.] *Diximus præcedente capite de hoc hebraiſmo: ſignificat enim*, ... *exprimitur in Complutenſi* ἐκ ταμιείου, e cubiculo. (m) Semer regem.] *Alii*, πρὸς ἀμμὼν τὸν ἄρχοντα τῆς πόλεως, *quod vulgata*, apud Ammon principem civitatis. *Sed etiam in Complutenſi ſequitur*, καὶ πρὸς ἰωὰς υἱὸν τοῦ βασιλέως, & ad Joas filium regis: *ubi vulgata*, filium Amalec: *quamvis multi ex hebræis vertant* filium regis. (n) In me.] *Nec plura refert Theodoretus. Complutenſ. addit.* καὶ εἶπεν. ἀκουσάτω πᾶς ὁ λαὸς, *quod vulgata.* Et ait, audite populi omnes. (o) Meum.] *Sic etiam Complutenſ. vulgata ex hebræo habet*, veſtibus tuis. *Theodoretus hanc rem narrans inquit, Syros conjeciſſe ex paludamento regio Joſaphat eſſe regem Iſrael.* (p) Bene collimans.] εὐστόχως. *Complutenſ.* ἁπλῶς, ſimpliciter, *quod vulgata*, in incertum. (q) Et effundebat ſanguinem e plaga in ſinum currus.] *Hæc abſunt a Complutenſi & vulgata: ſed pro his habentur illa, quæ in noſtra, & in aliis & vulgata ſequuntur* ... *ea*, & mortuus eſt veſperi. (*licet in Complut. antecedant*) *quare videntur ſunt duæ ejuſdem ſententiæ interpretationes.* (r) Stragis.] τῆς τροπῆς. *Ita plerique vetuſti. In uno tamen inventum eſt*, ἐκ τῆς τρυμῆς, ex foramine, ex plaga. *Complutenſ.* τῆς πληγῆς, τῆς τροπώσεως, plagæ, ſtragis: *quæ duæ videntur interpretationes.* (ſ) Sanguinem.] *In Compl. additur*, ἀπὸ τοῦ ἅρματος, de curru. (t) Sues, &c.] *Abeſt a Complutenſi & vulgata: nec Theodoretus ſuum mentionem facit, ſed canum, & meretricum: de quibus tamen meretricibus nihil in vulgata, licet in Complut. Videatur cap.* 20. (u) Triginta.] *Ita etiam ſupra cap.* 16. *& hic vulgata. Compl. autem*, τεσσαράκοντα, quadraginta. (x) Quæcunque.] *In aliis*, καὶ αἱ δυναστείαι αὐτοῦ, ἃς ἐποίησε, & potentatus ejus, quos fecit, *id eſt, fortia, & præclara ejus facta.* (y) Juda.] *Hic in Compl. ut in vulgata, adduntur ea quæ in noſtra, & aliis græcis ſunt cap.* 16 *ut ibi notatum eſt ex ſcholio. Sunt tamen multæ in verbis varietates. Satis erit eas, quæ primo ſe efferunt, notare. Nam quod ibi eſt*, καὶ πᾶν τὸ τῶν συμπλοκῶν, ἃς ἐπέθεντο ἐν ταῖς ἡμέραις ἀσὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, ἐξῆρεν ἀπὸ τῆς γῆς, καὶ βασιλεὺς οὐκ ἐν συρίᾳ νασὶβ. Et reliqua complicationum, quas impoſuerant in diebus Aſa patris ſui, ſuſtulit de terra. Et rex non erat in Syria Naſib. *in Complut. hoc loco ſic habet*, καὶ τοὺς λοιποὺς τῶν τετελεσμένων τῶν καταλειφθέντων ἐν ταῖς ἡμέραις ἀσὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, ἀφεῖλεν ἀπὸ τῆς γῆς, καὶ βασιλεὺς οὐκ ἦν ... ἰδουμαίᾳ, *& in vulgata*, ſed & reliquias effæminatorum, qui remanſerant in diebus Aſa patris ejus, abſtulit de terra. Nec erat tunc rex conſtitutus in Edom. (z) Quæ facta fuerant.] *Compl.* ὅσα ἐποίησεν ὁ πατὴρ αὐτοῦ, *quod vulgata*, quæ fecerat pater ejus.

REGNORUM. LIB. IV.

CAP. I.

(a) DEum.] *Theodoretus quæſt.* 3. *videtur habuiſſe*, προσόχθισμα, offendiculum, abominationem. *Propius autem hebræo eſt*, in Baal, *quam*, διὰ τοῦ βαὰλ, per Baal, *quod eſt in Complutenſi.* (b) Et non ita: quoniam.] *Rurſus, ut ſuperiore capite, habet hic Complutenſ. tantum*, διὰ τοῦτο, quamobrem, *ut vulgata. Eadem varietas eſt paulo poſt in verbis nunciorum ad regem, & Eliæ ad regem.* (c) Et reverſi annunciaverunt regi, ſecundum quæ locutus fuerat Eliu.] *Hæc abſunt a Compl. & a vulgata.* (d) Aſcendit.] *Sic etiam vulgata. Complutenſ.* ἐπορεύθησαν, iverunt. (e) Ducem.] ἡγούμενον. *Complut. etiam hic*, πεντηκόνταρχον τρίτον, *& vulgata*, principem quinquagenarium tertium. *In aliquo libro utrumque ponitur, hoc poſt illud: & fortaſſe duæ ſunt interpretationes.* (f) Primos.] *In aliis additur*, καὶ τοὺς πεντήκοντα αὐτῶν, *quod in vulgata*, & quinquagenos, qui cum eis erant: *nec multo aliter Compl.* καὶ ἑκάστου τοὺς πεντήκοντα. (g) Et dixit Eliu.] *Dictio*, Eliu, *abeſt a nonnullis: totum autem iſtud a Compl. & vulgata.* (h) Quid, quod miſiſti.] *Compl.* ἀνθ' ὧν ἀπέστειλας ἐπερωτῆσαι, pro eo quod miſiſti interrogare, &c. διὰ τοῦτο ἡ κλίνη. propterea lectus, &c. (i) Eliu.] *In aliis libris ſequitur*, καὶ ἐβασίλευσεν ἰωρὰμ ὁ ἀδελφὸς ὀχοζίου ἀντ' αὐτοῦ, ὅτι οὐκ ἦν αὐτῷ (*aut.* αὐτῷ) υἱὸς, *in Compl. autem propterea*, ἐν τῷ ἔτει τῷ δευτέρῳ ἰωρὰμ υἱοῦ ἰωσαφὰτ βασιλέως ἰούδα. Et regnavit Joram frater Ochoziæ pro eo, quoniam non fuit ei filius, in anno ſecundo Joram filii Joſaphat regis Juda. *Theodoretus locum iſtum de ſucceſſione explicat, q.* 5. *Cujus verba afferemus quoniam interpres mutilato codice eſt uſus.* νόμος ἦν τῶν βασιλέων τοὺς παῖδας τὴν βασιλείαν κληρονομεῖν, παίδων δὲ οὐκ ὄντων, τὸν πρεσβύτατον ἀδελφὸν ἢ τὸν ἐπιτηδειότατον. αὐτίκα γοῦν τὴν δαυιδικὴν βασιλείαν μέχρι τῆς αἰχμαλωσίας παῖς παρὰ πατρὸς παραλαμβάνοντες ᾠκονόμησαν. τοῦ δὲ ἰεχονίου πρὸ τῆς παιδοποιίας δορυαλώτου ληφθέντος, ματθανίας ὁ καὶ σεδεκίας κατέσχε τὴν βασιλείαν, θεῖος ὢν αὐτοῦ πρὸς πατρός. Lex erat, regum filios hæreditatem regni adire: quod ſi non eſſent filii, fratrem natu maximum, vel eum, qui maxime propinquus eſſet. Statim quidem Davidicum regnum uſque ad captivitatem, filius a patre, accipientes adminiſtrarunt. Sed cum Jeconias ante liberorum procreationem, bello captus eſſet, Matthanias, qui & Sedecias, obtinuit regnum, cum eſſet illius patruus. (k) Octavo & decimo.] *Ita in duobus vetuſtis, & ita inferius cap.* 3. *In aliis*, ἐν ἔτει εἰκοστῷ καὶ πρώτῳ, in anno vigeſimo & primo. *Verum omnia iſta quæ ſequuntur poſt illa*, regibus Iſrael, *uſque ad finem capitis, abſunt a Compl. & vulgata. & ponuntur cap.* 3. *ubi etiam in noſtra repetuntur.*

CAP. II.

(a) IN deſerto.] ἐν ἐρήμῳ. *Complut.* διὰ ξηρᾶς, *quod vulgata*, per ſiccum. (b) Fiant, quæſo, duplicia.] *Complut.* γενηθήτω δὴ τὸ πνεῦμα τὸ ἐπὶ σοὶ διπλοῦς ἐπ' ἐμέ. Fiat quæſo ſpiritus qui ſuper te, dupliciter ſuper me. *Quod quidem planius eſt, & reſpondet vulgatæ. Sed illud propius phraſi hebraicæ. Theodor. non refert ipſa verba, ſed ita proponit quæſtionem* 7. ...

...ωσαλε διπλᾶν τὴν χάριν αἰτήσαντ۞, ὁ μέγας εἶπεν ἠλίας, ἐσκλήρυνας τοῦ αἰτήσασθαι; Quid ita, cum Elisæus petiisset duplicem gratiam, magnus Elias dixit, Dure egisti in petendo. (c) Tanquam in cœlum.] ὡς εἰς τὸν οὐρανόν. Ita etiam initio capitis in omnibus codicibus collatis: sed hic in Complut. ἕως εἰς τὸν οὐρανόν, usque in cœlum. In vulgata utrobique absolute, in cœlum. (d) Currus.] Ita etiam Theodoretus quæst. 8. S. Ambrosius de Nabutha, c. 15. agitator. (e) Elisæe.] Compl. αὐτοῦ, eo, & potest intelligi, decidisse ab Elia: quem sensum præ se fert vulgata. (f) Aquam.] In aliis libris additur, καὶ οὐ διῃρέθη, & non discessit. In Complut. τὰ ὕδατα, καὶ οὐ διηρέθη, aquas, & non se diviserunt: quæ agnoscuntur etiam a Theodoreto q. 8. Sed absunt ab hebræo, & vulgata. Sunt enim supplenda cogitatione. (g) Appho] Theodoretus ibidem, ἀφφώ exponitur, ὁ κρύφιος, occultus, κατὰ τὴν ἔκδοσιν τῶν ἄλλων ἑρμηνευτῶν. secundum editionem aliorum interpretum. Sed vulgata, etiam nunc (h) Elisæe.] In aliquot libris sequitur, ut etiam supra, διὰ ξηρᾶς, per siccum, Sed hic non est in vulgata. (i) Filii virtutis.] Theodoretus q. 6. inquit, υἱοὺς δυνάμεως esse vocatos, εὐζώνους, milites succinctos, & strenuos, (k) Sterilis.] ἀτεκνουμένη, quod potest etiam significare, orbans. S. Ambrosius serm. 37. sed aquæ malæ, & steriles sunt. (l) Mors, & sterilis.] Respondet hebræo. Compl. ἀποθνήσκων, οὐδὲ ἀτεκνουμένη, & S. Ambrosius ibidem, non erit ex eis moriens, neque sterilis. (m) Eos] Compl. αὐτοῦ, post se.

CAP. II.

(a) PEccato.] Compl. ἁμαρτίαις, peccatis: & sic superius cap. 1. in nostra. (b) Noced.] Theodoretus q. 10. Istud, νωκήδ, alii interpretes dixerunt, ἀρχιποιμένα, principem pastorum. (c) In rebellione.] ἐν τῇ ἐπαναστάσει, id est, quo tempore rebellavit, solitus erat pendere. Theodoretus hunc locum sic refert, καὶ ἦν φέρων φόρον τῷ βασιλεῖ ἰσραὴλ ἑκατὸν, & erat ferens tributum regi Israel centum, &c. Compl. autem quasi duas miscens interpretationes, καὶ ἦν φέρων φόρον, καὶ ἐπιστρέφων τῷ βασιλεῖ ἰσραὴλ ἑκατὸν, & erat ferens tributum, & reddens regi Israel centum &c. Nostra, si absit istud, ἐν τῇ ἐπαναστάσει, optime respondet hebræo, & vulgatæ. (d) Similis mihi.] Compl. ὅμοιός σοι, ὅμοιος ἐμοὶ, καὶ ὡς ὁ λαός σου, ὁ λαός μου, καὶ ὡς ἵπποι σου, καὶ ἵπποι μου, similis tibi, similis mihi, & sicut populus tuus, populus meus, & sicut equi tui, & equi mei. Sed nostra proprior hebræo. Ac de simili varietate dictum est etiam supra, lib. 3. cap. ultimo. (e) Advenientes.] παρεσχηκότες. Compl. τούτους, istos. (f) Et inquiramus Dominum ab eo.] Respondet ad verbum hebræo Compl. καὶ ἐπερωτήσωμεν τὸν κύριον δι' αὐτοῦ, & interrogabimus Dominum per eum. (g) Et possessiones.] Sic hebræus & significantur pecudes, aut, ut inquit vulgata, familiæ. Complutens. habet, καὶ αἱ παρεμβολαὶ ὑμῶν, καὶ αἱ κτήσεις ὑμῶν, & castra vestra, & possessiones vestræ. (h) Levis hoc.] Usitatus hebraismus: pro quo in Compl. est, καὶ κοῦφον τοῦτο, & leve hoc. (i) Tradam.] Alii, παραδώσει, & vulgata, tradet. (k) Munitam.] In Compl. additur, καὶ πᾶσαν πόλιν ἐκλεκτὴν, quod in vulgata, & omnem urbem electam. (l) Ex omni, accincti zona. Et dixerunt, Hem.] ἐκ παντὸς, περιεζωσμένου ζώνην, καὶ εἶπον, ὦ. Ita duo libri vetusti: ut videatur hoc sibi velle, ex omni regione Moabitica clamaverunt ii, qui bello erant idonei, & quasi se mutuo cohortantes dixerunt, Hem: aut, præcones per omnem regionem clamaverunt, o vos, qui accincti estis balteo militari, venite ad bellum: & dixerunt, Ecce nos. In aliis libris, pro, εἶπον ὦ, est ἐπάνω, supra, id est, ii, qui ad militarem ætatem pervenerunt, & illi, qui in ea jam sunt progressi. Compl. autem, καὶ ἐβόησαν ἐκ παντὸς περιζωννυμένου παραζώνην, καὶ ἐπάνω, & clamando vocaverunt de omni accincto balteum, & supra: quod satis respondet hebræo. (m) Destructos.] Compl. τεκτονικῆς, opere ædificationis.

CAP. IV.

(a) IN domo nisi, quo ungar, oleum.] Complut. ἀλλ' ἢ ἀγγεῖον ἐλαίου ἐν τῷ οἴκῳ ᾧ ἀλείψομαι, nisi vas olei in domo, quo ungar. S. Augustinus, sermone 2. Dom. 5. post Trin. Vivit dominus, quia non habeo nisi modicum olei, quo ungar. Verum in illa homilia potius videntur referri sententiæ, quam ipsa verba scripturæ. (b) Non parcas.] Ita visum est satis apte posse verti illud, μὴ ὀλιγώσῃς, quod S. Augustinus per compendium dixit, Pete vasa multa. (c) Ab eo.] Additur in aliis, & Compl. καὶ ἐποίησεν οὕτως, & fecit sic, quæ tamen absunt a vulgata. (d) Fœnora tua] τοὺς τόκους σου. Complut. δάνειον, mutuum. S. Augustinus, redde creditoribus tuis: quod parum abest a vulgata. (e) Divertebat ad manducandum illic.] ἐξέκλινε τοῦ ἐκεῖ φαγεῖν. In aliis additur, ἄρτον, panem, ut in vulgata. Compl. autem, ἐξέκλινεν αὐτὸν φαγεῖν ἄρτον, inclinabat eum ad comedendum panem: si ex hebræo conjectura facienda esset, legendum potius esset, αὐτοῦ illuc. (f) Locum parvum.] Absunt a S. Augustino. Compl. non habet locum, hebræus cœnaculum parietis parvum. (g) Trepidasti.] ἐξέστησας ἡμῖν πᾶσαν τὴν ἔκστασιν ταύτην, & verbum istud trepidandi optime respondet hebræo, & significat immensam quandam solicitudinem. Compl. ἐξέταξας τὴν ἔκταξιν, apparasti apparatum. (h) Ego quidem habito.] ἐγώ εἰμι οἰκῶ. Compl. & Theodoretus, ἐγὼ κατοικῶ, ego inhabito. Et explanat Theodoretus, vacuitate negotiorum delector, in pace dego, litem cum aliquo habere non fero. (i) Sicut hora.] ὡς ἡ ὥρα, ζῶσα σὺ περιειληφυῖα υἱόν. Theodoretus q. 16. κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον ὡσεὶ ὥρα, ζῶσα σὺ περιειληφυῖα υἱόν. Ad tempus hoc, sicut hora, vivens tu conceperis filium. Et illud, sicut hora, est loquutio usitata, pro, in hac hora. In Compl. autem hic exprimitur, ὡς ἡ ὥρα αὕτη, non autem paulo post. (k) Domine.] In Compl. additur, ἄνθρωπε τοῦ θεοῦ, quod in vulgata, vir Dei. (l) Et factum est, quando egressus est.] Compl. καὶ ἐγένετο ἡμέρα θερισμοῦ, καὶ ἐξῆλθε τὸ παιδάριον, Et facta est dies messis, & exiit puer. (m) Puerulo] Ita etiam hebræus: nec plura refert Theodoretus. Compl. autem, & ex parte quadam alii addunt, καὶ ἔδραμεν εἰς ἀπάντησιν αὐτῆς, καὶ εἶπεν εἰρήνη σοι; εἰρήνη τῷ ἀνδρί σου; εἰρήνη τῷ παιδαρίῳ σου; tuo? Et cucurrit in occursum ejus, & dixit: Pax tibi? Pax viro tuo? pax puero tuo? (n) In occursum ejus.] Sic etiam hebræus: quod in Compl. clarius, γιεζὶ εἰς ἀπάντησιν τῷ ἐλισαιὲ, Giezi in obviam Elisæe. (o) Manus ejus.] Nec plura in vulgata. In nonnullis codicibus additur, καὶ τὰ ἴχνη αὐτοῦ ἐπὶ τὰ ἴχνη αὐτοῦ, & vestigia sua super vestigia ejus. (p) Inflexit.] συνέκαμψεν. Aliquot codices habent ἐνεφύσησε, insufflavit. Et de hac ipsa, sufflandi, voce tanquam hoc loco posita, disputat accurate S. Aug. lib. 3. de anima, & ejus origine, cap. 15. Theodoretus q. 18. verbum, ἐνεφύσησεν, dixit esse aliorum interpretum. Sed quodnam ipse tanquam ex LXX habuerit, ex collatis illius codicibus non constat: qui hoc loco videntur mendosi, & partim habent, ἦλθε ὧδε, partim ἦλθεν, partim ἐλαλεῖ, partim ἐλαλεῖ. Compl. autem duas videtur conjungere interpretationes, καὶ συνέκαμψεν ἐπ' αὐτὸν, καὶ ἐνεφύσησεν ἐπ' αὐτόν. (q) Curvavit.] συνέκαμψεν. Theodoretus hoc loco videtur habuisse, ἐνέπνευσεν, inspiravit. Hæc enim affert: Illud autem, ἐνέπνευσεν ἐπ' αὐτὸν, cæteri dixerunt, συνεκάλυψεν, cooperuit: quod quidem, συνεκάλυψεν, reperitur etiam in aliquot codicibus. In scholio tamen quodam legitur, Illud autem, ἐνεχύσεν ἐπ' αὐτὸν, cæteri dixerunt, συνέκαμψεν. Compl. iterum duas coagmentat interpretationes, καὶ συνεκάλυψεν ἐπὶ τὸ παιδάριον καὶ ἔπνευσεν ἐπ' αὐτό. Et addit ista, καὶ ἠνδρίσατο τὸ παιδάριον ἑπτάκις, καὶ διεκινήθη τὸ παιδάριον, & confortavit se puer, & movit se puer. S. Augustinus in eodem sermone memorat puerum oscitasse septies. Sed ex qua interpretatione istud acceperit, incertum. Vulgata enim, & incubuit super eum, & oscitavit puer septies. (r) Arioth.] Theodoretus q. 19. Cæteri sunt interpretati, ἀγριολάχανα, olera agrestia. (s) Viginti.] Ita etiam Theodoretus, & vulgata. Sed S. Ambrosius lib. 6. Hexam. cap. 2. decem. (t) Palathas.] De qua dictione alibi dictum est. Compl. addit, ἐν τῇ πήρᾳ αὐτοῦ, quod vulgata, in pera sua.

CAP. V.

(a) PRinceps virtutis.] Compl. ὁ ἀρχιστράτηγ۞ βασιλέως συρίας, princeps militiæ regis Syriæ, ut vulgata. (b) Acceptus facie.] τεθαυμασμένος προσώπῳ, id est, cujus faciem admirabantur; quem honorabant: quare Vulgata, honoratus. (c) Syria.] Sic etiam alius codex: & respondet hebræo: & volunt subintelligi præpositionem, de Syria, ut vulgata, & alii codices græci ἐκ συρίας, de Syria. In aliquibus vero est, καὶ συρία ἐξῆλθε μονόζωνοι πειρατήριον, & Syria exivit, accincti, globus piratarum: ut appareat duas esse interpretationes, ἐξῆλθε πειρατήριον, ἐξῆλθον μονόζωνοι. Nam & πειρατήριον, & μονόζωνοι, respondent eidem dictioni hebraicæ, quæ alibi dicta est Geddur, ut suis locis notatum est. Hic quidem in hebræo est in numero multitudinis, quasi dicas agmina. (d) Samaria.] Sic etiam hebræus, & vulgata. Complut. autem addit, καὶ δεηθείη τοῦ προσώπου αὐτοῦ, & oraret faciem ejus. (e) Curabit.] Idcirco videtur verbum istud, ἀποσυνάξει, usurpatum esse hic, & paulo post, pro curabit, quoniam verbum hebræum valet, colligere, & recolligere. (f) Deus.] Sic & alius codex. Cæteri, μὴ θεὸς, Nunquid Deus. (g) Mihi.] Locutio hebræa, & significat idem ac, πρὸς μὲ, adversum me, quod est in Compl. (h) Elisæe.] Compl. addit, ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ, quod in vulgata, vir Dei. (i) Super omnes aquas.] Convenit cum græco, & vulgata. In aliquot vero codicibus est, & in Compl. ὑπὲρ τὸν ἰορδάνην, καὶ πάντα (aut, ὑπὲρ πάντα) τὰ ὕδατα ἰσραήλ. S. Ambrosius, in cap. 4. Luc. Nonne boni Abana, & Farfar fluvii Damasci, præ Jordane? (k) Magnum verbum.] Compl. πάτερ, εἰ μέγαν λελάληκε λόγον πρὸς σὲ ὁ προφήτης, οὐκ ἂν ἐποίησας, καθότι εἶπε πρὸς σέ; λοῦσαι, Pater, si magnum locutus esset verbum ad te propheta; nonne fecisses, sicut dixit ad te? lavare, &c. Et in hebræo quidem est, Pater mi: sed cætera verborum constructio valde similis est nostræ, licet eundem sensum habeat, ac Compl. & vulgata. (l) Elisæe.] Compl. τοῦ ἀνθρώπου τοῦ θεοῦ, hominis Dei: itemque paulo post. (m) Onus par mulorum.] γόμ۞, ζεύγους. In aliis partim, γόμος, ζεῦγ۞, Gomor, par, partim, γόμος ζεύγους, Gomor paris. Compl. γόμ۞ ζεύγους ἡμιόνων γῆς, onus paris mulorum de terra, quod respondet vulgatæ. Theodoretus, q. 19. in hunc locum hæc scribit, ὁ δὴ θαυμάσιος ἐκεῖν۞ ἀνὴρ καὶ αὐτὴν τὴν τοῦ ἰσραὴλ τὴν γῆν ἡγιάσθαι πιστεύων, ἠξίωσεν δύο γόμους ἡμιονικοὺς ἐκ ταύτης λαβεῖν, ὥστε ἐπὶ ταύτης μόνον προσφέρειν τῷ δεσπότῃ θεῷ τὰς θυσίας. Admirabilis ille vir ipsam quoque terram Israel sanctificatam esse credens, postulavit accipere de ea, δύο γόμους ἡμιονικοὺς, duo mulorum onera, ut super eam tantummodo offerret Domino Deo sacrificia. Quod autem sequitur in nonnullis, καὶ σύ μοι δώσεις ἐκ τῆς γῆς τῆς πυῤῥᾶς, & tu mihi dabis de terra rubra, abest etiam a Compl. & vulgata. (o) Domino] Cæteri fere addunt, μόνῳ, soli: sicut etiam Theodoretus: quod tamen abest ab hebræo, & vulgata. In verbis, quæ sequuntur, magna est codicum varietas: & in multis apparet coagmentatio diversarum interpretationum. Theodoretus sic recitat, καὶ περὶ λόγου τούτου ἱλάσεταί μοι κύρι۞ τῷ δούλῳ σου, ἐν τῷ εἰσπορεύεσθαι τὸν κύριόν μου εἰς οἶκον ῥεμμὼν προσκυνῆσαι ἐκεῖ, ὅτι αὐτὸς ἐπαναπαύσεται ἐπὶ τῆς χειρός μου. Et de verbo hoc propitiabitur mihi Dominus servo tuo, in ingrediendo dominum meum in domum Rhemmon ad adorandum illic: quoniam ipse inniti solitus est super manum meam. Et ita fere Complutensis, nisi quod habet, ἐπαναπαύσεται, ut nostra. (p) In Debratha.] Aliquot libri, & in Compl. ἐν χαβραθὰ, quod in vulgata, electo tempore. Alii ea dictione significari putant, quasi milliare (q) Pax.] Compl. εἰρήνη; καὶ εἶπε γιεζὶ, εἰρήνη. Pax? Et dixit Giezi: Pax: & ita hebræus. (r) Conversus est.] ἐπέστρεψεν. Theodoretus, & Compl. κατεπήδησεν, desiliit. Sed S. Augustinus 22. de civit. cap. 29. hæc scribit. Nam secundum interpretes LXX. ista sunt a Giezi verba prophetæ: Nonne cor meum tecum ibat, & novi, quod conversus est vir de curru suo in obviam tibi? (s) Vestimenta, & oliveta.] Ita in alio etiam codice. Alius, τὰ ἱμάτια, ἵνα κτήσῃ ἐλαιῶνας, vestimenta, ut acquiras oliveta. Cæteri, καὶ λήψῃ ἐν αὐτῷ κήπους, καὶ ἐλαιῶνας, & accipies in eo hortos, & oliveta: itemque Theodoretus, nisi quod pro, ἐν αὐτῷ, habet, σεαυτῷ, tibi. Apud quem etiam sequitur, καὶ ἀμπελῶνας, καὶ ποίμνια, καὶ βουκόλια, καὶ δούλους, καὶ δούλας, & vineas, & greges, & armenta boum, & servos, & servas: quemadmodum & in Compl. & respondent vulgatæ. S. Ambros. in cap. 4. Luc. Accepisti pecuniam, & possidebis ex ea agrum, & vineas, & oliveta, & greges: & lepra Naaman adhærebit tibi, & semini tuo usque in æternum.

CAP. VI.

(a) IBi.] Compl. σκέπην, tegmen. Vulgata, locum. (b) Leniter. Veni] Aliquot libri, δεῦρο, ἐπιεικῶς, δεῦρο, veni, leniter, veni. Significat autem istud, leniter, ipsius observantis pudorem; quasi dicat, ut est in hebræo, complaceat tibi venire. (c) Cecidit] Complut. addit, ἐκ τοῦ στελέχους, ex manubrio: quod abest ab hebræo. (d) Absconditum.] κεκρυμμένον, & ita duo libri veteres, & aliquot ex impressis. In alio, & in commentariis græcis, & apud Theodoretum, κεχρημένον, in alio, & in Complut. κεχρησμένον, commodatum, mutuo acceptum. S. Augustinus, serm. 2. Dom. 7. post Trinit. Heu domine mi, & ipsam mutuo susceperam. (e) Eleva tibi.] Sic hebræus Compl. vero, μετέωρισον, καὶ λάβε σεαυτῷ, attolle, & cape tibi. (f) Elmoni.] εἰς τὸν τόπον τὸν

τὸ ἢ πνὰ ἐλμωνί. *Ita libri veteres, qui collati sunt. Theodoretus q.* 20. Quid est, εἰς τὸν τόπον τὸν ἐλμωνί; perinde, ac si quis dicat, εἰς τὸν ἢ τὸν τόπον, in hunc locum. Hoc enim significat illud, ἐλμωνί. *In alio Theodoreti codice est*, φελβωνί: *in alio*, φελμωνί. *Interpres*, Phelbonialemoni. *Compl.* εἰς τὸν τόπον φελωνὶ ἐλμωνὶ ποιήσωμεν ἔνεδρον, in loco Pheloni Elmoni faciemus insidias. *Quæ dictiones hebraicæ sunt etiam Ruth.* 4. *ubi Græcus*, ὧδε κρύφιε, hic abscondite, *Vulgata*, vocans eum nomine suo, *chaldæus*, vir cujus humiles viæ ejus. *Alii*, o quidam singularis: *alii*, tu talis, & talis. *Et* 1. *Reg.* 21. *ubi græce* φελανὶ μαεμωνὶ, *aut, ut Compl.* φελαννὶ ἀλμωνὶ, *& vulgata*, in illum, & illum locum; *chaldæus*, absconditum, & custoditum, *alii*, obscuri talis. Sic loquuntur cum certum aliquem hominem significant, quem tamen nominare nolunt, ut Ruth. 4. 1. Sede hic Pheloni Almoni: quod Græce reddes eleganter κάθισον ὧδε ὦ δεῖνα. Sic quod Matth. 26. 18. πρὸς τὸν δεῖνα, Ebraice convertes אל פלני אלמני πρὸς φελωνὶ ἀλμωνί. *Drus.* (*g*) Nunquid, quos captivasti.] *Optime respondet hebræo, si isto modo interpretemur. Theodoretus non refert illa*, tu percutis, σὺ τύπτεις, *ideo non apponit interrogationem: quare ita verteretur hic locus*. Non percuties, nisi quos captivasti in gladio tuo, & arcu tuo. Appone, &c. *Compl. autem*, οὓς ᾐχμαλώτευσας ἐν ῥομφαίᾳ σου, καὶ τόξῳ σου, σὺ πατάξεις, quos captivasti in gladio tuo, & arcu tuo, tu percuties. (*h*) Quinquaginta.] *S. Augustinus serm.* 3. *Dom.* 7. *post Trin.* quinquaginta siclis argenti. *Compl.* ὀγδοήκοντα, octoginta, *ut vulgata.* (*i*) Salva.] *Compl. addit*, με, me, *ut vulgata.* (*g*) Non te salvet Dominus.] *Est locutio hebræa, quæ significat*, nisi te salvet Dominus. (*l*) Et dixit: Mulier hæc.] *Sic hebræus, & vulgata. quamvis alii aliter interpungant. Compl. autem*, καὶ εἶπεν αὐτῷ ἡ γυνή, ἡ γυνὴ αὕτη. Et dixit ei mulier: Mulier hæc.] (*m*) Ante faciem suam. Antequam veniret.] *Non habet plura hebræus. Compl. autem*, ἐκ προσώπου αὐτοῦ, πρὸς αὐτὸν, καὶ πρὶν ἐλθεῖν, a facie sua ad eum: Et antequam veniret. *Et illud quidem*, καὶ, *est etiam in aliis* (*n*) Si vidistis.] *Sic Lucifer in lib. de non parcendo in Deum delinquentibus, quod græce in duobus manuscriptis est*, εἰ εἴδετε. *Theodoretus*, εἰ οἴδατε, si nostis, *Alii*, μὴ οἴδατε, nunquid scitis, *ut vulgata*, *Compl.* ἑωράκατε, vidistis. (*o*) Domino.] *Est phrasis hebræa, quam supplet vulgata*, a Domino. *Compl. autem*, τί δεηθῶ τοῦ κυρίου ἔτι, quid orabo Dominum amplius.

CAP. VII.

(*a*) SIcut hora hæc.] *Sæpe observata est hujusmodi locutio. S. Augustinus, eodem sermone* 3. hac hora. (*b*) Ecce faciet.] *Etiam hic hebraismus est. Et valet idem, atque illud, quod est in Compl.* καὶ ἐὰν κύριος ποιήσῃ, Etiam si Dominus faceret. *Eadem varietas est in extremo cap.* (*c*) Incidamus.] *Eadem est propria notio verbi hebraici: sed significat etiam* confugiamus (*d*) Audientia fecerat.] *Sic visum est hoc loco reddendum illud.* ἀκουστὴν ἐποίησε τὴν παρεμβολὴν τῆς συρίας φωνὴν ἅρματος, fecerat, ut castra Syriæ audirent vocem currus. *Complut. habet* φωνὴ ἁρμάτων, *quare verti posset*, resonantia fecerat voce curruum. (*e*) Sunt.] *Alii*, ἦσαν, erant, *hebræus more suo*, ipsa. (*f*) Ad animam suam.] πρὸς τὴν ψυχὴν ἑαυτῶν. *Respondet optime hebræo: & significat, ut apparet ex vulgata*, ad salvandam tantum animam. *Compl.* κατὰ τὰς ψυχὰς αὐτῶν, secundum animas suas. (*g*) Iverunt,] *In Compl. additur*, καὶ κατέκρυψαν, & absconderunt, *ut vulgata*. (*h*) Non sic.] *Id est*, non recte, *ut hebræus. Complut. autem per interrogationem.* τί οὕτως ἡμεῖς ποιοῦμεν σήμερον; Quid ita nos facimus hodie? (*i*) Remanserunt hic.] *Sunt plura verba in Compl. ac certe etiam in hebræo est quædam geminatio, & repititio: quæ tamen non multum ad sententiam facit*, (*k*) Regem.] *Compl.* ὀπίσω συρίας, post Syriam. *Vulgata*, in castra Syriæ, (*l*) Manu sua.] *Alii addunt.* ἐπὶ, *& vertendum*, super manum ejus, *ut supra hoc eodem capite*.

CAP. VIII.

(*a*) ET etiam venit.] *Propius ad phrasim hebræam, quam quod est in Complut. & apud Theodoretum*, καὶ παρέσται, & aderit. (*b*) Manaa.] *Complut.* δῶρα, dona: *qua dictione utitur etiam Theodoretus, sed tanquam de suo. Inquit enim regem misisse Azael, &*, δῶρα πολυτελῆ, munera preciosa. *Videatur infra cap.* 16. (*c*) Et ostendit mihi.] *Idem ordo verborum est in hebræo: alius autem in Complut.* (*d*) Et stetit facie sua, & posuit usque ad confusionem.] *Eodem modo hebræus, & habet fortasse alium sensum, quam qui in Compl. exprimitur*, καὶ ἔστη ἀζαὴλ κατὰ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ παρέθηκεν ἐνώπιον αὐτοῦ τὰ δῶρα ἕως ᾐσχύνετο. Et stetit Azael ad faciem ejus, & apposuit coram eo dona, donec confusus est. *Non enim de Azael loquitur, sed de Elisæo, qui quasi obriguerit facie, atque eam firmaverit ita, ut suffunderetur, & conturbaretur. Quamquam illa*, καὶ παρέστη τῷ προσώπῳ αὐτοῦ, *quæ nos vertimus*, stetit facie sua, *possunt etiam verti*, & astitit faciei ejus, *id est, Elisæus faciei Azael. Sic enim vulgata*, stetitque cum eo. (*e*) Concuties.] ἐντινάξεις. *Complut.* ἐδαφιεῖς, elides, *ut vulgata*. (*f*) Machbar.] *In uno codice vetusto, & in Compl. & apud Theodoretum q.* 25. *legitur*, στρῶμα, stragulum: *quod est interpretatio illius*. (*g*) Regi Israel.] *Rursus dandi casus pro casu generandi ob eundem hebraismum. Quæ autem sequuntur*, & Josophat regi Juda, *absunt a multis: & videntur redundare.* (*h*) Surrexisset.] *Compl.* ὡς ἀνέστη νυκτὸς, ut surrexit nocte. (*i*) Sub manu Juda.] ὑποκάτω τῆς χειρὸς ἰούδα. *Alii*, ὑποκάτωθεν, de sub manu, *ut paulo superius* (*k*) Joram.] *Compl. addit*, βασιλέως ἰούδα, regis Juda, *ut vulgata*. (*l*) Achaab.] *In aliis additur*, ὅτι γαμβρὸς (*al.* γαμβρὸς γὰρ) οἴκου ἀχαὰβ ἐστὶν, *quod vulgata*, gener enim domus Achaab fuit. (*m*) Alienigenarum.] *Compl* συρίας, Syriæ, *ut vulgata*.

CAP. IX.

(*a*) IN cubiculo.] *Aut*, in cubiculum: *quomodo non raro solet usurpari illud*, ἐν. *Et propius quodammodo accedit ad phrasim hebræam, quam quod est in Complutensi*, ἐκ ταμείου, e cubiculo. *A quibusdam abest hæc pars.* (*b*) Pax?] *Complutens. addit*, καὶ εἶπεν αὐτοῖς, εἰρήνη. Et dixit eis: Pax. *quæ tamen absunt ab hebræo.* (*c*) Injustum.] *Idem valet hoc loco*, ἄδικον, *ac* falsum, *quod est in vulgata.* (*d*) Garem.] *Interpretantur*, os, *id est*, fastigium. (*e*) Ipse custodiebat.] ἐφύλασσεν, *id est*, obsidebat, *sicut* 2. *Reg.* 11. *Sed illud* ipse, αὐτὸς, *in aliis postponitur, ut in vulgata*, ipse & omnis Israel. (*f*) A vulneribus.] *Hinc usque ad illud*, Et Ochozias, *absunt a Compl. & vulgata. Theodoretus quæst.* 30. *videtur in hoc capite agnoscere dictionem*

Aramim, *quos inquit a cæteris interpretibus dictos esse Syros.* (*g*) Pulverem.] *Complutens. addit*, τοῦ ὄχλου, turbæ: *hebræus habet tantum, ut vulgata*, ... dit globum. *Item paulo post, pro* pulverem, *Compl.* ὄχλον. (*h*) Pax?] *Sic* ... *alius codex: cæteri*, εἰ εἰρήνη; si pax? *itemque in sequentibus* (*i*) Et agit.] *Compl.* καὶ ἡ ἀγωγὴ, ὡς ἀγωγὴ ἰοὺ ναμεσσί, διότι ἐν παραλλαγῇ ἦγε. ... *vulgata*, Est autem incessus, quasi incessus Jehu filii Namsi: præceps ... graditur. *In uno vetusto codice inventum est*, καὶ ἀγωγὴ ἰοὺ. *Theodoretus autem ita proponit quæstionem* 31. Quomodo intelligendum, καὶ ἡ ἀγωγὴ ἰοὺ υἱοῦ ναμεσσί, & ductus Jehu filii Namese. *Ac paucis interiectis inquit*, Nonnulla quidem exemplaria habent, καὶ ὁ ἄγων ἦγε (al. ἤγαγε) τὸν ἰοὺ, & agens agebat ipsum Jehu, *id est*, Deus. (*k*) Sumpsit super eum assumptionem.] ἔλαβεν ἐπ' αὐτὸν τὸ λῆμμα. *Theodoretus quæst.* 32. *pro*, ἔλαβεν, *quod optime respondet hebræo, habuit*, ἐλάλησε, loquutus est. *Docet autem, cur visiones propheticæ solitæ essent appellari*, λήμματα. (*l*) Etiam ipsum. Et percussit.] *Compl.* καί γε αὐτὸν πατάξατε, Etiam hunc percutite, *ut vulgata.* (*m*) In sepulchro ejus.] *Pro his in Compl. est*, μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, cum patribus suis. *In hebræo, & vulgata est utrumque*, in sepulchro cum patribus suis. (*n*) Et bonum.] *Sic hebræus. Alii*, ἐκόσμησεν, ornavit. (*o*) Ipsi Jezabel.] *Complut.* αὕτη ἰεζάβελ, Hæc Jezabel.

CAP. X.

(*a*) SAmariæ.] *Complut.* τῆς πόλεως, civitatis, *ut vulgata; hebræus*, Izrahel. (*b*) Achaab.] *Ita etiam vulgata ex hebræo. Complut. autem*, τῶν ... ἀχαὰβ, filiorum Achaab. (*c*) In mane.] *Valet idem, atque* ἕως πρωῒ, usque mane: *quod est in Compl. & vulgata.* (*d*) Et egressus est, & stetit.] *Ad verbum ex hebræo. Complut. autem, & alii nonnulli*, καὶ ἐξελθὼν κατέστη ἐν ... πύλῃ τῆς πόλεως, & egressus stetit in porta civitatis. (*e*) Appho.] *Abest a Complut. & Theodoreto quæst.* 32. *Est tamen in hebræo: & in vulgata*, nunc. *De simili quadam dictione notatum est supra, cap.* 2. (*f*) Notos.] γνωστούς. *In uno libro est*, τοὺς γνώστας, Gnostas: *itemque apud Theodoretum, qui quæst.* 33. *hæc scribit*: γνώστας τίνας καλεῖ; τοὺς μάντεις τοὺς ... λογία εἰδέναι. ὥσπερ γὰρ, ὁρῶντας καὶ βλέποντας, τοὺς προφήτας ἐκάλουν, ὡς τὰ μέλλοντα προορῶντας. οὕτω καὶ τοὺς μάντεις γνώστας ἐκάλουν, ὡς καὶ γινώσκειν τὰ κεκρυμμένα ... μένους, καὶ προγινώσκειν τὰ μηδέπω γεγενημένα. Quos vocat, γνώστας? Vates, qui putabantur futura scire. Nam sicut prophetas vocabant, ὁρῶντας, καὶ βλέποντας, videntes, & aspicientes, tanquam, qui præviderent futura; itemque vates ipsos vocabant Gnostas, tanquam qui & noscere occulta putarentur, & prænoscere, quæ nondum facta. *Interpres mutilato codice est usus.* (*g*) Bæthacath.] *Aut Bethacad, ut Complut. Alii vertunt*, domum tonsuræ, *alii*, ligationis, *aut*, congregationis. *Vulgata*, cameram. (*h*) Domino.] *Usitatus hebraismus significans*, pro Domino, *ut vulgata. Nonnulli tamen codices addunt*, Sabaoth. (*i*) Visitetur.] *Et hic. Valet autem, ut alibi diximus*, desideretur, desit. (*k*) Solennitatem.] *Hoc visum est posse verti hoc loco*, ἱερείαν, *aut*, sacrum. *Solet tamen significare sacerdotem fœminam. Complut.* θεραπείαν τοῦ βαὰλ, cultum Baal. *Vulgata*, diem solennem, *& in aliquo libro utrumque conjungitur.* (*l*) Dicens.] *Hinc usque ad illud*, Et venerunt, *abest a Complut. & vulgata: itemque illa, quæ paulo post sequuntur*, & omnes sacerdotes ejus, & omnes prophetæ ejus. (*m*) Messhal.] *Abest a Complut. Est tamen vestigium dictionis hebraicæ, quæ significat vestiarium: & ab hebræo abest illud*, domum. *Vulgata*, super vestes (*n*) Domini.] *Non habet plura hebræus, nec vulgata. In nonnullis autem codicibus additur*, καὶ ἐξαποστείλατε πάντας τοὺς δούλους κυρίου τοὺς εὑρισκομένους ... ἐγένετο, καὶ ὡς ἐλάλησεν ἰοὺ, ὅτι οὐκ εἰσὶ τῶν δούλων κυρίου, & emittite omnes servos Domini, qui inveniuntur ibi. Et factum est, & ut locutus est Ihu, quia non est de servis Domini. *In Compl. autem*, καὶ εἶπον, οὐκ εἰσὶν, ἀλλ' ἢ δοῦλοι, Et dixerunt: Non sunt, nisi servi, &c. (*o*) Intravit.] *Compl.* εἰσῆλθον, *& vulgata*, ingressi sunt. (*p*) Consummavit faciens.] *Complut. hoc etiam loco*, συνετέλεσαν ποιοῦντες, consummaverunt facientes. *Sed hebræus, & chaldæus, ut nostra.* (*q*) Usque ad civitatem domus Baal.] *Ad verbum ex hebræo. Complut. autem*, ἕως τοῦ ναοῦ τοῦ βαὰλ, usque ad templum Baal. (*r*) ... Baal, & posuerunt.] *Compl.* τοῦ βαὰλ, καὶ καθεῖλον τὸν οἶκον αὐτοῦ, καὶ τὸν οἶκον τοῦ βαὰλ ἔθετο εἰς κοπρῶνα, Baal, & diruerunt domum ejus, & domum Baal posuit in latrinam: *quod respondet hebræo. Theodoretus, quantum conjici potest ex quæst.* 35. *hoc loco videtur alicubi habuisse*, βααλὶμ, Baalim: *& interpretatur*, domum Baal. *Quod autem pertinet ad illud*, latrinam, *in nostra, & in multis est*, λυτρῶνα, *& in Compl.* κοπρῶνα, *eodem sensu. Aliqui dicunt*, λουτρῶνα, lavatorium. (*s*) Vitulæ aureæ.] *Sic fere hebræus. Compl. autem*, ἐπορεύετο ὀπίσω τῶν δαμάλεων τῆς ἁμαρτίας τῶν χρυσῶν τῶν ἐν βαιθὴλ, καὶ ἐν δὰν, ibat post vitulas peccati aureas, quæ in Bæthel, & in Dan. (*t*) Juxta omnia.] *Ad verbum ex hebræo. Alii*, καὶ πάντα, & omnia. *Compl.* καὶ ἐποίησας πάντα τὰ ἐν τῇ καρδίᾳ μου τῷ οἴκῳ ἀχαὰβ, & fecisti juxta omnia, quæ in corde meo, domui Achaab.

CAP. XI.

(*a*) ET disperdidit.] *Complut.* καὶ ἀνέστη, καὶ ἀπώλεσεν, & surrexit, & disperdidit. (*b*) Filium.] *Complut. addit* ὀχοζίου, Ochoziæ: *quod quidem est in hebræo, non autem quod sequitur*, fratris sui. (*c*) In cubiculo lectorum.] *Sic hebræus: quod vulgata*, de triclinio. *Complut. autem*, καὶ ἔκρυψεν αὐτὸν ἐν τῷ ταμείῳ τῶν κλινῶν ἐκ προσώπου, & occultavit eum in cubiculo lectorum a facie. (*d*) Centuriones ipsorum Chorri, & ipsorum Rhasim.] *Theodoretus*, Quos vocat ἑκατοντάρχους, Præfectos eorum qui currunt circa regem. Nam χορρί, (*al.* χορρί,) quidem sunt ij qui currunt, ῥασὶμ autem, scutiferi. *Vulgata habet tantum*, milites. (*e*) Domini.] *Abest dictio ista a Complut. ut a vulgata.* (*f*) Fecit jurare.] ὥρκωσε. *Alii*, καὶ ὥρκισεν αὐτοὺς ἐνώπιον κυρίου, & adiuravit eos coram Domino. *Vulgata*, in domo Domini, (*g*) Introeat sabbato.] *Sic vulgata. Complut.* οἱ εἰσπορευόμενοι τὸ σάββατον φυλασσέτωσαν τὴν φυλακὴν οἴκου τοῦ βασιλέως, qui ingrediuntur sabbato, custodiant custodiam domus regis: *non enim addit illud*, ἐν τῷ πυλῶνι, *quod est in nostra, & in aliis, non autem in vulgata. Quidam vero interpretantur, ingredientes sabbatum, eos, ad quos ea vice (cum vices per sabbata mutabantur) pertinebat custodia.* (*h*) Portæ.] *Videtur sub-intelligi posse*, custodite custodiã portæ. *Sed Compl.* ἐν τῇ πύλῃ, in porta. *Theod.* ...

Hos trifariam dividens, hos quidem jussit custodire regalem domum, hos autem introitum divini templi, hos autem portam aliam. (i) Domus.] Apud Theodor. & in Compl. additur μεσσὰ, aut, μεσσαὶ. Vulgata, Messa. Theodor. ... μεσσὰ οἱ λοιποὶ ἑρμηνεῦσαι, ἀπὸ διαφθορᾶς εἰρήκασι, τοῦτ' ἔστι μετὰ πάσης φυλακῆς, ὥστε μηδεμίαν γενέσθαι βλάβην ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ Θεοῦ. Illud, μεσσὰ, cæteri interpretes dixerunt, ἀπὸ διαφορᾶς (al. διαφθορᾶς) a discrimine (al. a demolitione) id est, cum omni cautione: ut nullum fiat detrimentum in domo divina. (k) In vobis.] Theodor. non habuit illud in, & non malam elicit sententiam. Sed expeditior sensus videtur, ex tribus partibus duas posteriores esse ex iis qui egrediebantur sabbato, id est, qui sabbato illo vacaturi a muneribus excubiarum fuissent. (l) Et circuite.] Hæc tanquam Levitis dicta interpretatur Theodor. (m) Saderoth.] Notat Theodor. in libro Paralip. (nimirum 2. lib. cap. 9.) pro, εἰς σαδηρώθ, dictum esse, εἰς τὸν οἶκον, in domum, utrumque a Joseph. Vulg. septum, alii, ordines. (n) Intelligens.] συνετός. Compl. ὁ ἱερεὺς, sacerdos, ut vulg. (o) Syromastas, & Trissos.] De Syromastis alibi dictum: τοὺς τρισσοὺς, quid significet, incertum: nisi si erant arma quasi tridentia, aut peculiaria tristatarum. Compl. τὰς φαρέτρας, καὶ τὰ δόρατα, pharetras, & lanceas. Vulg. hastas, & arma. (p) Nezer.] In Compl. & apud Theod. ἁγίασμα, sanctificationem, quod est interpretatio illius. Docet autem Theod. ex eodem 2. Paralip. sanctificationem esse ipsum chrisma, testimonium vero diadema. (q) Judiciū.] Quod vulg. morem: idque alibi notatum est. (r) Colligatio.] Theodor. σύνδεσμον solent vocare tyrannidem. Sed de hac etiam dictione alibi notatum. (s) Ab intra Saderoth.] Quod valet, a septis, ex ordinibus. Compl. ἔξωθεν, extra. (t) Testamentum.] διαθήκην. Theodoretus, Alii interpretes alibi, τὴν διαθήκην dixerunt συνθήκην, pactum, conventum, fœdus. (u) Bene.] Sic hebræus. Compl. ἐπιμελῶς, diligenter. Vulgata, valide. (x) Et Chorri.] καὶ τὸν χορρὶ, καὶ τὸν ῥασείμ. Et ita fere hebræus. Compl. autem τῶν χορρὶ, καὶ τῶν ῥασείμ, ut initio capitis etiam in nostra. Vulgata & Cerethi, & Phelethi legiones.

CAP. XII.

(a) ARgentum accipiens æstimationis.] Ab uno codice absunt. In compl. & apud Theod. hic locus sic habet, ἀργύριον συντιμήσεως ἀνδρὸς, ἀργύριον συντιμήσεως ψυχῶν, argentum æstimationis viri, argentum æstimationis animarum. Hebræus pro, æstimationis viri, habet, transeuntis viri. Quare in vulgata est, prætereuntibus, quæ offertur pro precio animæ. (b) A venditione sua.] ἀπὸ τῆς πράσεως αὐτοῦ. Compl, αὐτῶν. Vulgata, juxta ordinem suum. Alii vertunt ex hebræo, a noto suo. (c) Stabilient Bedec.] κραταιώσουσι βεδέκ. In Complut. & apud Theodoretum est, κραταιώσουσι, quomodo habet etiam nostra in sequentibus. De Bedec autem ita scribit Theodoretus. βεδὲκ καλεῖται τὸ ἐφθαρμένον ξύλον ἢ λίθον ἢ θεραπεία: ἡ δὲ τῶν παραλειπομένων βίβλος ἀντὶ τοῦ ποιῆσαι τὸ βεδὲκ ἐπισκευάσαι τὸν οἶκον κυρίου λέγει. βεδὲκ vocatur corruptorum locorum vel lignorum, vel lapidum curatio. Liber autem Paralip. pro ποιῆσαι βεδὲκ, ait, ἐπισκευάσαι τὸν οἶκον, reparare, & instaurare domum, & rursus, θεραπεῦσαι τὸν οἶκον κυρίου, curare, & sarcire ædem domini. בדק exponitur, instauro, restauro, inde appellatio. Nam בדק proprie locus ruptus, ac dirutus, & proinde instaurandus, sed R. David aliter opinatur, quem vide, si placet, in libro ubi vocum sensa collegit, qui vulgo Liber radicum vocatur. Radices enim Hebræi appellant, quas Græci themata dicunt. Sane בדק scrutor, inquiro, investigo. Dictus ergo inquit Bedec hujusmodi locus, quod inquisitionis ac visitationis indigeat. Drus. (d) Ammazibi.] Est vestigium dictionis hebraicæ, quæ significat altare, in casu accusandi. Quæ autem sequuntur, in domo viri domus Domini, videntur non carere mendo. Compl. habet, παρὰ τὸ θυσιαστήριον ἐν δεξιᾷ εἰσπορευομένων ἀνδρῶν εἰς οἶκον κυρίου, quod vulgata, juxta altare ad dexteram ingredientium domum Domini. (e) Ipsorum.] αὐτῶν, & potest etiam verti, sua. Compl. αὐτοὶ, ipsi. (f) Quicquid illatum fuit.] Compl. οὐκ εἰσηνέχθη, quod vulgata, non inferebant. (g) Ligaverunt omnem colligationem.] Si abesset illud, omnem, responderet dictioni hebraicæ, & valeret, conjurarunt conjurationem. Compl. ἐποίησαν σύνδεσμον, fecerunt colligationem. (h) Quæ in Sela.] Compl. τῷ ἐν τῇ καταβάσει σελλὰ, & vulgata, in descensu Sella. (i) Ipsius.] Abest istud, αὐτοῦ, a Compl.

CAP. XIII.

(a) ANno.] Ita etiam repetitur in hebræo, ut infra in hoc eodem cap. & alibi. Abest autem a Complut. (b) Ab eo.] Sic in hebræo: videtur enim significari præcipuum illud peccatum de vitulabus aureis. Complut. autem, ἀπ' αὐτῶν, ab eis. Atque hæc varietas in sequentibus etiam notari potest. (c) Filii Ader.] Notavit Theodoretus q. 24. totum hoc, υἱὸν ἀδὲρ, esse unicum nomen, id est, Benader. Vulgata, Benadab. (d) Sepultus est.] Compl. addit, ἰωὰς Joas, ut vulgata. (e) In Syria.] Valet, ut sæpe, in Syriam, id est, contra Syriam. Theodoretus habet, ἐν ἰσραὴλ, in Israel. (f) Ipsis sepelientibus virum.] Compl. addit, ἕνα, unum, sed non hebræus. Et illud, ipsis, valet, quibusdam. (g) Sua.] In Compl. additur, ἕως νῦν, & vulgata, usque in præsens tempus.

CAP. XIV.

(a) GEmeled.] Compl. γεμελὰ, & significat, vallem salis. (b) Faciebus.] Sic hebræus, id est, facie ad faciem. Compl. ἐν προσώποις, in faciebus. (c) Tuum.] In aliquo codice Theodoreti additur, ἡ βαρεῖα, grave. (d) Venit.] Ad verbum ex hebræo. Complut. καὶ ἤγαγεν αὐτὸν, & adduxit eum, ut vulgata. (e) Filios commistionum.] Theodoretus addit, τῶν βδελυγμάτων, abominationum: & interpretatur, sacerdotes falsorum Deorum. Sed hebræus, filios arrabonum: & vulgata, obsides. Chaldæus, filios magnatum. (f) Amovit.] ἀπέστησε, id est, provexit, & auxit. Compl. ἀποκατέστησεν, restituit; quod habet vulgata. (g) Et rarefactos.] Abest a Compl. istud, ... & fortasse est ex alia interpretatione.

CAP. XV.

(a) AZarias.] Theodoretus quæst. 24 habet ὀζίας. Et S. Hieronymus, in cap. 1. Matth. notat utroque nomine esse appellatum. (b) Apphusoth.] Theodoretus: κρυφαῖος οἱ λοιποὶ ἐκδεδώκασι, τοῦτ' ἔστιν, ἔνδον ἐν θαλάμῳ ὑπὸ μηδενὸς ὁρώμενος. Hinc erues בבית החפשית cæteri, ἐν οἴκῳ κρυφαίῳ: in domo occulta. R. David in libro Radicum; vocatur ita domus החפשית propterea quod solus in ea lateret ab hominibus seclusus, perinde acsi liber esset ab omni societate humana. Sed R. Jonas exponit aliter. Dicit enim חפשי in lingua Arabica significare domum parvam sive domunculam. Drus. Cæteri reddiderunt, κρυφαίως, occulte (al. κρυφαῖος, occultus) hoc est, intus in thalamo, a nemine conspectus. Vulg. liber a seorsum. (c) Et conjuraverunt.] In aliquo libro est, καὶ συνεστράφησαν ἐπ' αὐτὸν σελλὴμ υἱὸς ἰαβεὶς, καὶ κεβδαὰμ, καὶ σελλὴμ ὁ πατὴρ αὐτοῦ, καὶ ἐπάταξαν αὐτὸν, καὶ ἐθανάτωσαν αὐτὸν, καὶ σελλὴμ ἐβασίλευσεν ἀντὶ αὐτοῦ. Et conjurarunt super eum Sellum filius Jabis, & Cebdaam, & Sellum pater ejus: & percusserunt eum, & occiderunt eum: & Sellum regnavit pro eo. Compl. καὶ συνεστράφη ἐπ' αὐτὸν σαλλὴμ υἱὸς ἰαβὴς καὶ ἐπάταξεν αὐτὸν ἐν κεβλαὰμ, καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτοῦ, & conjuravit super eum Salum filius Jabes, & percussit eum in Ceblaam, & regnavit pro eo. Sed primum illud ἐν redundat, & perturbat sententiam. Nam Ceblaam sunt duæ dictiones hebraicæ, quæ significant, e regione populi, coram populo: quod vulgata dixit palam: Deinde desideratur illud quod est in hebræo, καὶ ἐθανάτωσεν αὐτὸν, & occidit eum. Reliqua conveniunt. (d) Verbum.] Compl. οὗτος ὁ λόγος, & vulgata, iste est sermo. (e) Regnavit. Et in anno.] In aliis sine & legitur, regnavit in anno trigesimo & nono Azariæ regis Juda: & in Complut. sequitur, καὶ ἐβασίλευσεν μῆνα, & regnavit mensem, &c. (f) Tharsila.] Compl. θερσὰ, Thersa. (g) Eum.] In Compl. additur, καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτοῦ. quod vulgata, regnavitque pro eo. (h) Manaem, & ipsam Thersa.] Illud, &, abest a multis. Compl. μαναὴμ τὴν θερσὰ, quod vulgata, Manaem Tapsam. (i) Aperuerant.] Compl. ἤνοιξεν, aperuerat. (k) Secum.] In Compl. additur τοῦ κραταιῶσαι τὴν βασιλείαν αὐτοῦ ἐν χειρὶ αὐτοῦ, ad firmandum regnum suum in manu ejus: quod respondet vulgatæ. (l) Quadringentis.] ἀπὸ τῶν τετρακοσίων. Ita plerique libri veteres: In nonnullis tamen, ἀπὸ τῶν γαλααδιτῶν, de Galaaditis. Compl. ἀπὸ τῶν υἱῶν τῶν γαλααδιτῶν; quod vulgata, de filiis Galaaditarum. (m) Galaam.] Compl. Galaad, ut vulgata: sed ut prædiximus, nomina propria sæpe discrepant. (n) Quæ supra.] τὴν ἐπάνω, & respondet hebræo. Compl. & Theodoretus, τὴν ὑψηλὴν, quod vulgata, sublimissimam.

CAP. XVI.

(a) FIlium suum.] Theodoretus habet, υἱοὺς αὐτοῦ, filios suos. Testatur autem Josephum dixisse, καὶ τὸν ἕνα αὐτοῦ υἱὸν ὁλοκαύτωσε τῷ βαὰλ, & unicum suum filium fecit holocaustum ipsi Baal: quamvis ipse aliam huic loco afferat explanationem. (b) Et omnem.] Compl. κατὰ πᾶσαν, quod in vulgata, juxta omne opus ejus. Theodor. hunc locum sic refert, τὸ μέτρον, καὶ τὴν ὁμοίωσιν, καὶ τὸν ἀριθμὸν αὐτοῦ, καὶ κατὰ πᾶσαν ποίησιν αὐτοῦ, mensuram, & similitudinem, & numerum, & juxta omnem factionem ejus. (c) Damasco.] In Comp. additur, οὕτως ἐποίησεν οὐρίας ὁ ἱερεὺς ἕως τοῦ ἐλθεῖν τὸν βασιλέα ἐκ δαμασκοῦ, καὶ ἦλθεν ὁ βασιλεὺς ἐκ δαμασκοῦ. quod vulg. ita fecit sacerdos Urias, donec veniret rex Achaz de Damasco. Cumq; venisset rex de Damasco. (d) Ascendit.] Id est, ascendere fecit, & obtulit, ut alibi. Compl. autem, καὶ προσῆλθε πρὸς τὸ θυσιαστήριον ὁ βασιλεὺς, καὶ ἀνέβη, & accessit ad altare rex, & ascendit. (e) Suam.] Complutensis addit, ἔσπεισεν αὐτῷ, libavit ei, quamvis illud, αὐτῷ, videatur redundare. (f) Altare.] In Compl. sequitur, τὸ δὲ χαλκοῦν θυσιαστήριον ὃ ἦν ἐναντίον κυρίου, προσήγαγεν αὐτὸ ἀπὸ προσώπου τοῦ οἴκου ἐκ μέσου τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ ἐκ μέσου τοῦ οἴκου κυρίου καὶ ἔδωκεν αὐτὸ ἐπὶ μηρὸν: quod vulgata. Porro altare æneum, quod erat coram Domino, transtulit de facie templi, & de loco altaris, & de loco templi Domini, posuitque illud ex latere, &c. Illud quidem, ἀπὸ προσώπου, est in aliis etiam libris. Theodoretus de hoc loco ita scribit: Statim igitur, & æneum altare, quod Salomon construxerat, transposuit. (g) In mane.] Ita etiam Compl. licet vulgata habeat, ad voluntatem meam: alii, ad quærendum. Ambiguitas dictionis hebraicæ hanc varietatem parere potuit. (h) Cathedræ.] Compl. addit, τῶν σαββάτων, sabbatorum. Vulgata. Musach quoque sabbati. Sunt qui existiment locum hunc fuisse, in quo custodes per sabbata mutarent vices suas. (i) Exteriorem.] Vulgata, exterius, quasi qui erat extra templum, aut circumeundo ab exteriore parte templi. Theodoretus de hoc loco ita scribit, Regum enim portam, intus in divinum templum transtulit, transitum per sacros ambitus faciens.

CAP. XVII.

(a) MAnaa.] Complut. δῶρα, munera. Theodoretus, μαναὰ, cæteri interpretati sunt, δῶρα. Ita etiam supra cap. octavo. Hanc vocem multi cum Manna confundunt, sed inscite imperiteque. Exponitur etiam sacrificium. Suidas μαναὰ θυσία, σπονδή; sacrificium, libamen, ita leg. vulgo male μαννά. Nam manna, id est, מן. Consule libellos meos. Drus. (b) Injustitiam.] Complut. ἐπιβουλὴν, fraudem, insidias. (c) In anno illo.] Complut. ἐνιαυτὸν κατ' ἐνιαυτὸν, annum per annum. (d) Ore.] Istud, ὄρε, putamus hoc loco esse ipsam dictionem hebraicam, quæ significat, civitatibus, ut vulgata. Compl. autem ἐν ὁρίοις, finibus. (e) Quia.] ὅτι. Compl. ὅτε, quando. (f) Quicunque fecerunt.] Complut. ὅσα ἐποίησαν, καὶ ἠμφιέσαντο οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ λόγους ἀδίκους κατὰ κυρίου θεοῦ αὐτῶν. καὶ ᾠκοδόμησαν, quæcunque fecerunt. Et induerunt (id est, alte atque intimo corde conceperunt, ut Psalm. 108.) filii Israel verba injusta contra Dominum Deum suum. Et ædificaverunt, &c. Quæ satis respondent hebræo. (g) Participes.] κοινωνὲς, interpretatur Theodoretus eos quibus conveniebat cum gentibus, atque earum impietatem imitabantur, & alios docebant. (h) Sculpserunt.] Theodoretus, καὶ ἤρξαντο παροργίσαι, & cæperunt irritare. (i) Domino.] Abest a Complutensi, & Theodoreto. (k) Suorum.] In Complutensi additur, οἳ οὐκ ἐπίστευσαν κυρίῳ τῷ θεῷ αὐτῶν, καὶ ἀπώσαντο τὴν διαθήκην αὐτοῦ, καὶ τὰ δικαιώματα, ἃ διέθετο τοῖς πατράσιν αὐτῶν, καὶ τὰ μαρτύρια, qui non crediderunt Domino Deo suo. Et abjecerunt testamentum ejus, & justificationes, quas disposuit patribus eorum, & testimonia, &c. Nec multo aliter vulgata. (l) Lucos.] Complut. ἄλσος, lucum. Theodoretus, Ubique cæteri, τὸ ἄλσος, interpretantur, ἀστάρωθ. Hoc autem significat ipsam Astartem, vel, ut græci dicunt, τὴν ἀφροδίτην, Venerē. (m) Augurati sunt.] Compl. addit, οἰωνισμοῖς, auguriis: quod tamen abest ab hebræo. (n) Et abjecerunt Dominū.] Theod. addit, ἐξ αὐτῶν, ex se. Compl. autē, καὶ ἀπώσαντο κύριον ἅπαν τὸ σπέρμα ἰσραὴλ, καὶ ἐθυμώθη κύριος ἐπ' αὐτοῖς, καὶ ἐσάλευσεν.

Et abjecit Dominus omne ſemen Iſrael: & indignatus eſt Dominus in eos, & commovit, &c. *Verum iſta*, & indignatus eſt Dominus in eos, *non ſunt in hebræo.* (o) Quia maxime.] ὅτι πλὴν. *Compl.* πλὴν ὅτι ἐῤῥάγη ὁ ἰσραὴλ, potiſſimum, quia ſcidit ſe Iſrael. (p) Qui de Chutha.] τῆς ἐκ χουθὰ. *Complut.* καὶ ἐκ χουθὰ, & de Chotha. (q) Seſſionis.] *Appoſite ad hebræum. Compl. autem*, καὶ ἐγένετο μετὰ τὸ κατοικισθῆναι τὰ ἔθνη ταῦτα ἐκεῖ ἐν ἀρχῇ, Et factum eſt, poſtquam habitarunt gentes hæ ibi in principio. (r) Hinc, & eant.] *Complut.* ἐκεῖ ἕνα τῶν ἱερέων ὧν ἀπῴκισα ἐκ σαμαρείας, καὶ πορευθήτω, καὶ κατοικήτω ἐκεῖ, καὶ φωτιεῖ αὐτοὺς, illuc unum ex ſacerdotibus, quos tranſtuli de Samaria: & eat, & habitet ibi, & illuminabit eos, &c. (ſ) Tunc.] ἡνίκα. *Abeſt a Complut. & a vulgata.* (t) Adramelech, & Anemelech Diis.] *Sic etiam vulgata. Complut. autem*, τῷ ἀδραμέλεχ θεῷ, ipſi Adramelech Deo. (u) Et erant timentes.] *Hinc uſque ad alterum*, Et erant timentes, *abſunt a Complut. & a vulgata.* (x) Sibi.] *Compl.* καὶ ἐποίησαν ἐξ αὐτῶν ἱερεῖς τῶν ὑψηλῶν ἀπὸ μέρους, & fecerunt ex ſe ſacerdotes excelſorum ex parte. *Hebræus*, & fecerunt ſibi partes eorum ſacerdotes excelſorum. (y) Eis.] *Id eſt*, ſacrificarunt eis. *Ita enim interpretatur chaldæus: neque eſt inuſitatum*, ἑαυτοῖς, *non eſſe reciprocum: atque eadem eſt ambiguitas in dictione hebraica huic reſpondente.* (z) Ipſi.] *Complut. & Theodoretus*, οὕτως ἐποίουν κατὰ τὸ κρίμα αὐτῶν τὸ ἀπ' ἀρχῆς, ſic faciebant ſecundum conſuetudinem earum, quæ a principio. (aa) Ipſi timent.] *Complut.* οὐκ ἦσαν φοβούμενοι τὸν κύριον, καὶ οὐκ ἐποίησαν κατὰ τὰ δικαιώματα, καὶ τὰ κρίματα, καὶ τὰς ἐντολὰς, καὶ κατὰ τὸν νόμον, ὃν ἐνετείλατο κύριος. Non erant timentes Dominum, & non faciebant ſecundum juſtificationes, & judicia, & mandata, & ſecundum legem, quam mandavit Dominus, &c. *Quæ reſpondent vulgatæ.* (bb) Et non audietis in judicio eorum, quod ipſi faciunt.] *Pro his in Compl. eſt*, καὶ οὐκ ἤκουσαν, ἀλλ' ἢ ἐν τοῖς δικαιώμασιν αὐτῶν τοῖς πρώτοις αὐτοὶ ἐποίουν, & non audierunt, ſed in juſtificationibus ſuis priſtinis ipſi perpetrabant: *quomodo fere vulgata.*

CAP. XVIII.

( ) ET vocabat eum Neſthan.] *Compl.* καὶ ἐκάλεσαν, & vocaverunt, *Theodoretus*: τούτῳ, φησὶ, ὁ λαὸς θυμιῶν διετέλεσε, καὶ ἐκάλεσεν αὐτὸν ἐλθὰν, huic, inquit, populus adolere perſeveravit: & vocavit eum Elthan. Hoc autem in hebraicorum nominum interpretatione poſitum inveni, æneum atrium. Cæteri autem interpretati ſunt ἐσσὰν, Eſſan. Propterea exiſtimo etiam Ophitas (hæreſis autem hæc eſt maxime impia) vocari, ἐσσηνοὺς, Eſſenos. (b) A fine.] *Comp.* εἰς τέλος. *Theod.* εἰς τὸ τέλος, in fine. *Hebraica dictio utrumque ſignificat, & potius*, a. (c) Firmata.] *Theodor.* Limina januarum puto vocata eſſe, τὰ ἐστηριγμένα. *Vulgata*, laminas, *alii*, firmamenta, *vel*, columnas. (d) Tantum verba.] *Sic hebræus. Compl. autem*, πλὴν λόγοις χειλέων, καὶ βουλὴ παράταξις γίνεται εἰς πόλεμον, veruntamen verbis labiorum, & conſilio acies fit ad bellum. (e) Et quoniam dixiſti.] *Compl.* καὶ ἐὰν εἴπῃς. Et, ſi dixeris. *Theodoretus*, ἐὰν εἴπητε, ſi dixeritis, *ut vulgata.* (f) Miſcete vos.] *Vulgata*, tranſite. *Compl.* μίχθητι, miſce te. *Alii ex hebræo vertunt*, fidejube. (g) Bibet.] *Compl.* φάγεται, comedet, *ut vulgata.* (h) Olivæ olei.] *Eſt hebraiſmus. Compl. habet tantum*, ἐλαίου, olei.

CAP. XIX.

(a) BLaſphemandum.] *Compl.* καὶ ἐλέγχειν, & argueret, *ut vulgata.* (b) Dicens.] *In aliis additur*, τάδε ἐρεῖτε πρὸς ἐζεκίαν βασιλέα ἰούδα. Hæc dicetis ad Ezeciam regem Juda. (c) Et dixit.] *Compl.* καὶ προσηύξατο ὁ ἐζεκίας πρὸς κύριον λέγων, & deprecatus eſt Eſaias ad Dominum, dicens. (d) Veritate.] *Compl. & Theodoretus*, ἐπ' ἀληθείᾳ, in veritate. (e) Aſcendam.] *Compl.* ἀνέβην, aſcendi, *ut vulgata.* (f) Fœmora.] *Propius ad hebræum, quam quod in aliis*, μέρος, partem, *aut*, μέρους, partis, *ut in Compl.* (g) In medium ſylvæ.] *Sic quoque in alio codice. Alius*, εἰς μέλον, in Melon: *quæ hebraica dictio ſignificat*, diverſorium. *Alii*, εἰς μέρος, in partem, *alius*, εἰς τέλος δρυμοῦ, in finem ſylvæ. *Et quod ſequitur*, & Carmeli, *a nonnullis abeſt iſtud*, &. (h) Siccavi.] ἔψυξα, *& fortaſſe ſignificat*, irrigavi, & refrigeravi, *id eſt, rivos duxi, & fodi venas, ut eſt in hebræo. Alii autem, & Compl.* ἐφύλαξα, cuſtodivi. (i) Clauſuræ.] περιοχῆς, *aut*, συνοχῆς, *ut Compl. quod vulgata*, aquas clauſas. (k) Finxi eam, duxi, collegi eam.] *Ita fere libri vetuſtiores. In aliis quibuſdam*, μὴ οὐκ ἤκουσας, εἰς ἀπομακρόθεν αὐτὴν ἐποίησα, ἐξ ἡμερῶν ἀρχῆθεν ἔπλασα αὐτὴν, καὶ ἤγαγον αὐτήν; Nunquid non audiſtis, a longe eam feci, a diebus antiquitus finxi eam, & adduxi eam? *Nec multo aliter Compl. ſed in hac poſtrema parte habet*, & nunc adduxi eam: *quod quidem*, nunc, *eſt etiam in vulgata. Videntur autem fœminina poſita pro neutris, uſitato hebraiſmo.* (l) Civitates munitas.] *In aliquo libro eſt*, ὀχυρὰ, *ut ita ſit vertendum*, Et factæ ſunt in tumulos demigrationum pugnantium, civitates munitæ, *ac videtur reſpondere vulgatæ. Sed multi putant etiam in hebræo eſſe caſum accuſandi.* (m) Sponte nata.] *Compl.* τὰ συνηγμένα, καὶ ἐν τῷ ἔτει τῷ δευτέρῳ τὰ αὐτόματα, καὶ τῷ ἔτει τῷ τρίτῳ σπείρετε, καὶ ἀμήσατε, καὶ φυτεύσατε ἀμπελῶνας, collecta, & in anno ſecundo ſponte nata, & anno tertio ſeminabitis, & metetis, & plantabitis vineas. (n) Nonne ſic? Hæc dicit.] *Compl.* διὰ τοῦτο τάδε λέγει, *& vulgata*, Quamobrem hæc dicit. (o) Arath.] *Theodoretus*, Sic vocavit Armeniam.

CAP. XX.

(a) AD mortem.] *Propius locutioni hebraicæ, quam quod in Compl.* ἕως θανάτου, *& in vulg.* uſque ad mortem. (b) Domui tuæ.] *Item hoc: & ſic vulgata. Nam Compl.* περὶ τοῦ οἴκου σου, de domo tua. (c) Moreris.] *Alii*, ὅτι ἀποθνήσκεις, quoniam moreris. (d) Convertit.] *Poteſt uſitata locutione ſubintelligi*, ſe. *In aliis autem additur*, τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, faciem ſuam. (e) Quæcunque.] *Compl.* ὡς, quomodo, *ut vulgata.* (f) Pleno.] *Compl.* πλήρει, perfecto, *& ſic vulgata.* (g) Dixit.] *Compl. addit*, ἡσαΐας, Eſaias. (h) Si.] *Ita hebræus. Valet autem*, an, *id eſt, tua ſit optio, utrum velis ire umbram, an reverti. Fiet enim quod malueris. Compl. planius*, ἢ, aut. (i) In aſcentionibus.] *Abeſt hoc ab aliis (ſicut etiam a vulgata:) qui tamen, ubi in noſtra eſt*, βαθμοὺς, *ipſi habent*, ἀναβαθμούς. (k) In aſcenſionibus.] *Nonnulli habent*, ἐν τοῖς ἀριθμοῖς, in numeris. *Compl. autem*, ἐν τοῖς ἀναβαθμοῖς ἀχὰζ, οἷς κατέβη, in gradibus Achaz, quibus deſcenderat: *quid* ... *tis reſpondet hebræo, & vulgata.* (l) Baladan.] *Abeſt a Compl. ſed non ab he*... *bræo, neque a vulgata.* (m) Manaa.] *Rurſus Compl.* δῶρα, munera. (n) Nechotha.] *Vulgata*, aromatum, *alii*, deſiderabilem. (o) Poteſtate.] ... *etiam vulgata: Compl. autem*, θησαυρῷ αὐτοῦ, theſauro ſuo. (p) Quod ... *Abeſt iſtud*, ὃ, *a Compl. ut a vulgata.* (q) Capientur.] λήψονται, *ſic enim* ... *alii nonnulli: aut*, ληφθήσονται, *quod eſt in multis. Compl.* καὶ ἀπὸ τῶν υἱῶν σου τῶν ἐξελθόντων ἐκ σοῦ ὧν ἐγέννησας, λήψονται, & de filiis tuis, qui exierint ex te, quos generaveris, tollent. (r) Eunuchi.] *Theodor. videtur quaſi ex alia interpretatione habuiſſe*, καὶ ἀπὸ τοῦ γένους σου ποιήσουσι σπεύδοντας, & de genere tuo facient celeres, & ſedulos: *ut intelligatur eunuchi nomen, quod habent LXX, non eſſe ſemper vitii nomen, ſed officii, & ſedulitatis.* (ſ) Pax.] *Compl. addit*, καὶ δικαιοσύνη, *quod in vulgata*, & veritas. (t) Suis.] *In aliis additur*, καὶ ἐτάφη ἐν πόλει δαυὶδ, & ſepultus eſt in civitate David, *quæ tamen abſunt a hebræo, & vulgata.*

CAP. XXI.

(a) OMnem virtutem cœli.] *Complut.* πάσῃ τῇ στρατιᾷ τοῦ οὐρανοῦ, omnem militiam cœli. *itemque Theodoretus, qui docet hoc modo appellari Solem, & Lunam, & Stellas.* (b) Quomodo dixit.] ὡς εἶπε. *In aliquibus libris additur*, κύριος, Dominus. *Compl. & Theodoretus*, ἐν ᾧ εἶπεν, in qua dixit. *Vulgata ſupplens præpoſitionem, quæ in hebræo ſubintelligitur*, de qua dixit Dominus. (c) Altare.] *Compl. & Theodoretus*, θυσιαστήρια, altaria. (d) Et ariolabatur, & augurabatur.] καὶ ἐκληδονίζετο. καὶ οἰωνίζετο *Theodor.* κληδὼν ... λόγων παρατήρησις, eſt obſervatio, quæ per verba, οἰωνισμὸς δὲ ἡ διὰ τῶν ὀρνέων, quæ per aves. γνώστας δὲ οἶμαι τοὺς δι' ἥπατος μαντευομένους κληθῆναι. Scientes autem exiſtimo vaticinantes per jecur vocari. (e) Delubra.] τεμένη. *Alii libri habent partim*, θελητὴν, *quod fortaſſe valet*, Pythonem, *quemadmodum eſt in vulg. partim*, στήλην, titulum, *aut*, ſtatuam: *Theodoretus & Compl.* ἐγγαστριμύθους, ventriloquos. (f) Gnoſtas.] *De hoc nomine alibi notatum eſt. Lucum autem, id eſt*, ἄλσος, *Theodoretus putavit eſſe Venerem.* (g) Et ponam.] *Illud*, &, *abeſt a Compl. ut a vulgata.* (h) Qui modo cuſtodient.] οἵτινες φυλάξουσι. *Compl.* πλὴν ἐὰν φυλάξωνται, tantum ſi cuſtodierint: *quomodo habet hebræus.* (i) Ante.] *Compl. addit*, αὐτοῦ, ante eum, *ut vulgata.* (k) Non ſic.] *Quaſi dicat, non ſic abibit, non impune feret: ſed Compl. legit per interrogationem*, nonne ſic hæc dicit Dominus? *Alibi ſimilibus in locis ſolet habere*, διὰ τοῦτο, propterea, *ut hic vulgata.* (l) Alabaſtrum.] *Compl.* τὸ πυξίον, pyxis. (m) Præter peccata.] πλὴν ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν. *Ab aliquibus libris abeſt illud*, ἀπὸ, *& eſt locutio uſitatior. Compl.* ἐκτὸς τῶν ἁμαρτιῶν, *eodem ſenſu.*

CAP. XXII.

(a) SIgna.] *Compl.* χωνεύσατε, conflate. (b) Et intravit in domo Domini ad regem.] *Alii*, καὶ εἰσήνεγκε πρὸς τὸν βασιλέα ἰωσίαν, & attulit ad regem Joſiam. *In Compl. additur*, Saphan, *ſed mendoſe habet*, τῷ βασιλεῖ ἰωσίᾳ. *Illud*, εἰσῆλθεν, *quod in noſtra, reſpondet hebræo. Illa autem*, in domo Domini, *videri poſſunt aliunde huc irrepſiſſe.* (c) Super nos.] καθ' ἡμῶν. *Appoſite ad hebræum. Vulgata*, nobis. *Compl.* ἐν αὐτῷ, in eo. (d) Matrem.] *Nonnulli*, γυναῖκα, uxorem, *ut vulgata.* (e) Verba, quæ audiſti, propterea quod perterritum.] *Sic fere hebræus. Lucifer, de non parcendo, &c.* Verba mea, quæ audiſti, & reveritus es a facie mea. *Compl. autem & Theodoretus planius*, ἀνθ' ὧν ἤκουσας τῶν λόγων μου, καὶ ἐνετράπης. Propterea quod audiſti verba mea, & perterritum eſt. (f) A facie.] *Iidem addunt*, μου, mea: *hebræus*, Domini. (g) Non ſic.] *Abeſt iſtud a Theodoreto. Notatum eſt ſuperiore capite de locutione hac.* (h) Et non aſpicietur in oculis tuis, in omnibus malis.] *Theodoretus, & Compl.* καὶ οὐκ ὄψονται οἱ ὀφθαλμοί σου πάντα τὰ κακὰ, & non videbunt oculi tui omnia mala. *Lucifer*, & videbunt oculi tui, *ſed manifeſto mendo.*

CAP. XXIII.

(*) SEecundi ordinis.] τῆς δευτερώσεως, *Compl.* τοῖς δευτερεύουσι, *& Lucifer*, ſecundariis, & cuſtodientibus Ephod. (a) Lucui.] *Rurſus notat Theodoretus*, τὸ ἄλσος, *eſſe Aſtartem, & Venerem, & ab aliis interpretibus dictum*, Aſtaroth. (b) Sademoth.] *Significat*, campeſtribus, *aut*, convalle, *ut vulgata.* (c) Chomarim.] *Compl.* τοὺς ἱερεῖς, ſacerdotes, *quod eſt interpretatio illius: quamvis proprie ſignificet ſacrificulos. Vulgata* aruſpices. (d) Mazuroth.] *Compl. propius ad hebræum*, τοῖς μαζαλὼθ, Mazaloth. *Interpretantur*, influentiis, *aut*, ſyderibus. *Vulgata*, duodecim ſignis. *Theodoretus habuit*, τῷ μαζουρὼθ, ipſi Mazuroth, *& ita ſcribit*: Illud autem, μαζουρὼθ ἀστέρος οἶμαι ὄνομα εἶναι, καὶ τοπάζω τὸν ἑωσφόρον οὕτως ὀνομάζεσθαι, puto eſſe nomen ſyderis & conjicio Luciferum ita nominari. *Sed in hebræo eſt numerus multitudinis.* (e) Cadeſim.] *Theodoretus*: ὁμωνύμως ἐκάλεσαν ἁγίους τοὺς δαίμονας. τὸ γὰρ κάδης ἅγιον ἑρμηνεύεται. οἱ δὲ περὶ τὸν ἀκύλαν τὸ καδησὶμ οὕτως ἡρμήνευσαν. Per homonymiam ipſos dæmones vocabant ſanctos. Cades enim exponitur ſanctum. Aquila autem illud Cadeſim ita eſt interpretatus, οὗ ἐποίουν ἐνδύματα τοῖς ἐκπορνεύουσιν ἀπὸ κυρίου, ubi faciebant indumenta iis qui exfornicabantur a Domino. *Vulgata*, effæminatorum. *De hac dictione alibi dictum eſt. Videatur 2. Paralip. c. 35.* (f) Chettiim.] *Eſt veſtigium dictionis hebraicæ, in qua ſimilitudo literarum aliquam mutationem fecit. Significat autem* domunculas, *ut vulgata. Compl. autem, & Theodoretus habent*, στολὰς, ſtolas. *Lucifer*, quorum mulieres officiabantur ibi ad ſtolas. (g) Civitatis ex iis, quæ a ſiniſtris.] *Alii*, τῆς πύλης τῆς ἐξ ἀριστερῶν, portæ ex iis quæ a ſiniſtris. *Sed Complut.* τῆς πόλεως τῆς οὔσης ἐξ ἀριστερῶν, civitatis, quæ domus erat a ſiniſtris, *& reſpondet hebræo.* (h) In porta.] *Sic hebræus. In Complut. autem planius*, ἀνδρὸς εἰσπορευομένου τὴν πύλην τῆς πόλεως, viri ingredientis portam civitatis. (i) Quoniam tantum.] *Hoc viſum eſt hoc loco ſignificare*, ὅτι εἰ μὴ, *& vulgata*, ſed tantum. *A complut. autem & Theodoreto abeſt illud*, ὅτι, *& interpretantur*, niſi comederent, *aut*, niſi, ut comederent. (k) Tapheth.] *Theodoretus.* In hebraicorum nominum interpretatione inveni ſignificare nomen hoc, πτῶσιν, caſum, & ruinam. τὸ δὲ

…ἐν ᾧ διῆγον ἐν πυρὶ τὰ παιδία τῷ μολὼχ, ἀμμανιτῶν δὲ ἦν τοῦτο εἴδωλον. Locus autem erat hic, in quo traducebant in igni pueros ipsi Moloch. Ammanitarum autem erat hoc idolum. (*l*) Ad traducendum.] τοῦ διαγαγεῖν. *In uno exemplari Theodoreti videtur poni tanquam ex lxx.* τοῦ μὴ διάγειν ἄνδρα τὸν υἱὸν αὐτοῦ. καὶ τὴν θυγατέρα αὐτοῦ ἐν πυρὶ τῷ μολὼχ, ut non traduceret vir filium suum, & filiam suam in igne ipsi Moloch: *quomodo habet Complut. & … respondet hebræo. Sed in Scholio.* Septuaginta, καὶ ἐμίανε τὸν τοφὲθ τὸν ἐν … υἱοῦ ἐννόμ, τοῦ διάγειν ἄνδρα τὸν υἱὸν αὐτοῦ, καὶ τὴν θυγατέρα αὐτοῦ διὰ πυρὸς τῷ … Symmachus, καὶ ἐμόλυναν τὸ τοφὲθ τὸ ἐν τῇ φάραγγι υἱοῦ ἐννόμ, ὥστε μὴ παραγαγεῖν, καὶ τὰ ἑξῆς ὁμοίως. Et quæ sequuntur similiter. *Interpretationes re ipsa … discrepant. Nam illi utebantur Tapheth, ad traducendum. Ezecias … inquinavit, ut non taducerent.* (*m*) Regis Eunuchi.] *Hoc eodem loco est in hebræo vocabulum Melech, quod huic respondet: & in vulgata,* Nathammelech eunuchi. *Complut. autem transponit,* νάθαν εὐνούχου βασιλέως, Nathan eunuchi regis. (*n*) Pharurim.] *Theodoretus:* Illud, φαρουρὶ, Symmachus interpretatus, τοῦ φρουρίου, (*al.* φρουροῦ,) præsidio, munitione. (*o*) In civitate.] *Complut.* ἐν τῷ ὄρει, in monte, *ut vulgata, & Lucifer.* (*p*) Scopulus.] *Hinc usque ad illud,* Etiam omnes, *eodem modo recitantur in Scholio, quantum conjici potest ex lxx. tantummodo pro,* ἄφετε αὐτὸν, *habet,* ἄφες αὐτῷ dimitte ei; *pro,* κινησάτωσαν, κινησάτω, moveat, *& pro* εὑρέθησαν, inventa sunt. *Compl. autem hanc insignem varietatem habet, pro,* … ἀνθρώπου τοῦ θεοῦ, &c. οὗτος ὁ τάφος τοῦ ἀνθρώπου τοῦ θεοῦ ἐληλυθότος ἐκ τοῦ ἰούδα, καὶ … πάντας τοὺς λόγους, οὓς ἐποίησας νῦν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ ἐν βαιθὴλ, *quæ vulgata,* Sepulchrum est hominis Dei, qui venit de Juda, & prædixit verba hæc, quæ fecisti super altare Bæthel. *Videntur etiam agnosci a Theodoreto.* (*q*) Pascha.] *Complut.* κατὰ τὸ πάσχα τοῦτο, juxta Pascha hoc. *Vulgata,* Phase tale. (*r*) Theletas, & cognitores.] τοὺς θελητὰς, καὶ τοὺς γνωριστάς. *Sed alii habent,* γνώστας, *itemque 2. Paralip. 35. de qua dictione dictum est supra. Rursus autem Complut, pro,* θελητὰς, *habet,* τοὺς ἐγγαστριμύθους, ventriloquos. (*s*) Qua.] *Visitatus hebraismus, pro,* de qua, *ut vulgata. Complut.* … in qua. (*t*) Ejus.] *Complut. & alij addunt,* ἐν πόλει δαυὶδ, in civitate David, *quæ absunt ab hebræo, & vulgata.* (*u*) Centum.] *In uno exemplari, & in Complut. est.* δέκα, decem. (*x*) Super os.] *Sic hebræus, quod vulgata,* juxta præceptum.

CAP. XXIV.

(*a*) AD prævalendum.] τοῦ κατισχῦσαι. *Complut.* τοῦ ἀπολύειν αὐτὸν, *quod vulgata,* ut disperderent eum. *Conferantur cum his ea quæ habentur in extremo cap. 2. Paral,* (*b*) Super indignationem.] *Locutio respondet hebræo: sed in illo est,* super os. *Utroque autem modo idem significatur, … evenisse hoc per verbum, & per indignationem Domini adversus Judam, ut amoveret eum, &c. Complutens. autem,* πλὴν θυμὸς κυρίου ἦν ἐπὶ τὸν ἰούδαν τοῦ ἀποστῆσαι αὐτὸν, verum furor Domini fuit super Judam ad removendum eum. *In extremo tamen capite habet eodem modo ac nostra.* (*c*) In peccatis.] *Hoc etiam ex hebræo. Complut. autem planius,* διὰ πάσας τὰς ἁμαρτίας, propter omnia peccata. *Sed illud,* omnia, *abest etiam a vulgata.* (*d*) Etiam sanguinem innocentem effuderat.] *Complut.* καὶ ἐν τῷ αἵματι τῷ ἀθῴῳ, ᾧ ἐξέχεεν, & in sanguine innocente, quem effudit. (*e*) Intravit] εἰσῆλθεν, *Complut.* ἦλθεν, venit, *ut vulgata.* (*f*) captivitatis decem millia captivans.] *Id est, abducens captivos decem mille. Sed in aliquo libro est,* αἰχμαλωσίαν δέκα χιλιάδας, *quod in vulgata est,* decem millia in captivitatem. *In Compl. autem,* δέκα χιλιάδας αἰχμαλωσίας, decem millia captivitatis. (*g*) Batthaniam filium ejus.] *Compl.* τὸν ματθανίαν ἀδελφὸν τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, *quod in vulgata,* Mathathiam patruum ejus: *quæ lectio videtur agnosci a Theodoreto in cap. 1. hujus quarti, ut ibi notatum est.*

CAP. XXV.

(*a*) DEcimo.] *In Compl. additur,* ἐνδεκάτῃ τοῦ μηνὸς, undecima mensis. *Sed in aliis,* ἐν δεκάτῃ, in decima: *& sic vulgata.* (*b*) Araba.] *Compl.* τὴν ἐπὶ δυσμὰς, quæ ad occasum, *aut,* quæ ad campestrem: *de qua re alibi dictum est. Eadem varietas est paulo post in dictione Araboth.* (*c*) Reblatha.] *Sic fere vulgata. Alii* εἰς δεβλαθὰ, in Deblatha, *& ita in sequentibus, & 2. Par. 36.* (*d*) Princeps coquorum.] ὁ ἀρχιμάγειρος. *De qua dictione alibi est notatum. Vocabulum hebræum vulgata interpretatur,* princeps exercitus, *alii* magister laniorum, *alij,* magister homicidarum. (*e*) Domum.] *In aliis additur* μέγαν, magnam: *quod est in hebræo, sed non in vulgata.* (*f*) Et eos qui procubuerant, qui delapsi erant.] *Sic hebræus: & vulgata interpretatur,* profugos qui transfugerant. *Complut.* τοὺς προσκεχωρηκότας τῷ βασιλεῖ, qui cesserant regi. (*g*) Firmamenti.] *Compl.* τοῦ λαοῦ, populi. (*h*) Gabin.] *Compl.* γεωργοὺς, agricolas, *ut vulgata: & est interpretatio illius.* (*i*) Mechonoth.] *Compl.* τὰς βάσεις, bases, *ut vulgata. De hoc vocabulo alibi dictum.* (*k*) Jamin.] *Compl.* τὰς κρεάγρας, fuscinulas. *Dictionem hebræam, cujus nostra vestigium est, alii vertunt,* scopas, *vulgata,* trullas. (*l*) Chothar.] *Compl.* τὰ ἐπιθέματα, additamenta, ornamenta. *Vulgata,* capitellum. (*m*) Sabacha.] *Compl.* καὶ δίκτυον, & retiaculum, *ut vulgata.* (*n*) Filium secundi ordinis.] *Compl.* τὸν ἱερέα τὸν δεύτερον, sacerdotum secundum, *ut vulgata.* (*o*) Et populus relictus.] *Complutensis* καὶ ἐπὶ τὸν λαὸν τὸν καταλειφθέντα, & super populum, qui remanserat. (*p*) Filium.] *Complutensis* υἱοὺς, filii: *quæ varietas alibi notata est.* (*q*) Transitum Chaldæorum.] πάροδον. *Complutensis* ἀπὸ τῶν χαλδαίων, a Chaldæis. *Sed hebræus,* a servis Chaldæorum, *& vulgata,* servire Chaldæis. (*r*) Verbum diei in die suo.] *Sic hebræus, id est, portionem quotidianam singulo quoque die. Complut. autem,* ἐν ἡμέραις αὐτοῦ, in diebus ejus.

CHRONICORUM. LIB. I.

CAP. I.

(*a*) FIlii Noe.] *Abest hoc ab aliis, & vulgata.* (*b*) Elisa.] *Abest a Complut. & vulgata.* (*c*) Elisa] *Sic etiam vulgata. In aliquo impresso,* ἐλιδὰ, Helida. (*d*) Rhodij.] *In aliis* δωδανεὶμ, Dodanim, *ut vulgata. Verum tot sunt in hujusmodi nominibus varietates, ut lectori sua sit præstanda diligentia in conferendis codicibus, non omnia a nobis expectanda. Quam autem co… tempore etiam S. Hieronymi, vitiosi fuerint, satis ipse locuples testis est … epist. ad Domnionem, & Rogationem. In commentariis græcis nomina … aliquanto propius accedunt ad hebræum: eosque videntur sequuti Complutenses.* (*e*) Venator.] *Abest a Complut. ac fortasse,* gigas, *& venator, sunt duæ interpretationes ejusdem dictionis. Vulgata,* cœpit esse potens in terra. *Post quæ in aliis libris hæc sequuntur.* Καὶ μεσραὶμ ἐγέννησε τοὺς λουδιεὶμ, καὶ τοὺς ἐνεμιεὶμ, καὶ τοὺς λαβιεὶμ, καὶ τοὺς νεφθωσιεὶμ, καὶ τοὺς φαθρωσιεὶμ, καὶ τοὺς πετρωσιεὶμ, καὶ τοὺς χασλωνιεὶμ, ὅθεν ἐξῆλθον ἐκεῖθεν φυλιστιεὶμ, καὶ τοὺς καφθοριεὶμ. Καὶ χαναὰν ἐγέννησε τὸν σιδῶνα τὸν πρωτότοκον αὐτοῦ. Καὶ τὸν χετταῖον, καὶ τὸν ἰεβουσαῖον, καὶ τὸν ἀμορραῖον, καὶ τὸν γεργεσαῖον, καὶ τὸν εὐαῖον, καὶ τὸν ἀροκαῖον, καὶ τὸν ἀσενναῖον, καὶ τὸν ἀμαθί. καὶ υἱοὶ σὴμ, αἰλάμ, καὶ ἀσσοὺρ, καὶ ἀρφαξὰδ, καὶ λοὺδ, καὶ ἀράμ. καὶ υἱοὶ ἀράμ, οὔζ, καὶ οὔλ, καὶ γαθὲρ, καὶ μοσόχ, καὶ ἀρφαξὰδ, καὶ λοὺδ, καὶ καϊνά ἐγέννησε τὸν καϊνάν. καὶ ἐγέννησε τὸν σαλά. καὶ σαλὰ ἐγέννησε τὸν ἔβερ. καὶ τῷ ἔβερ ἐγεννήθησαν δύο υἱοί. ὄνομα τῷ ἑνὶ φαλέγ. ὅτι ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτοῦ διεμερίσθη ἡ γῆ. καὶ ὄνομα ἀδελφῷ αὐτοῦ, ἰεκτάν, ἐγέννησε τὸν ἐλμωδὰδ, καὶ τὸν σαλέφ, καὶ τὸν ἀσαρμὼθ, καὶ τὸν ἰαδὲρ, καὶ τὸν ἰδουράμ, καὶ τὸν οὐζάλ. καὶ τὸν δεκλὰ, καὶ τὸν γαιβάλ, καὶ τὸν ἀβιμεὴλ, καὶ τὸν σαβὰ, καὶ τὸν οὐφὶρ, καὶ τὸν εὐιλὰτ, καὶ τὸν ἰωάβ. πάντες οὗτοι υἱοὶ ἰεκτάν. Et Mesraim genuit ipsos Ludiim, & Ænomiim & Labiim, & Nepthoseim, & Phatheroim, & Petrosoniim. (*pro his duobus in Complut. est tantum,* τοὺς φατρουσὶμ, *& vulgata,* Phetrusim.) & Chasloniim, unde exierunt inde Phylistiim, & Capthoriim. Et Chanaan genuit Sidonem primogenitum suum, & Chettæum, & Jebusæum, & Amorræum, & Gergesæum, & Euæum, & Arocæum, & Esennæum, (*Complut. adit,* & Aradium, & Samaræum) & Amathi. Et filii Sem, Ællam, & Assur, & Arphaxad, & Lud, & Aram, (*in aliquo libro additur,* & filii Aram. *Quod tamen abest ab aliis, & a vulgata*) Uz, & Ul & Gether, & Mosoch. Et Arphaxad, & Lud, & Aram, Caina genuit ipsum Cainan. Et genuit Sala. (*pro istis,* & Lud, & Aram, Caina, &c. *in uno vetusto, & in Complut. est,* genuit ipsum Cainan. Et Chainan genuit Sala. *Vulgata autem habet tantum,* Arphaxad autem genuit Sale.) Et Sala genuit Eber, & ipsi Eber fuerunt duo filii, nomen uni Phaleg, quoniam in diebus ejus divisa est terra: & nomen fratri ejus Jectan. Genuit (*Compl.* Jectam autem genuit, *ut vulgata*) Elmodad, & Saleph, & Asarmoth, & Jader, & Idram, & Uzal, & Decla, & Gamaal, & Abimeel, & Saba, & Uphir, & Euilat, & Joab. Omnes isti filii Jectam. (*f*) Filii Sem, Ælam, & Assur, & Arphaxad.] *In Compl. & vulgata tantum est,* Sem, Arphaxad. (*g*) Abraam.] *Alij,* Abram. Ipse Abraam. (*h*) Dædam, & Sabai.] *Complut. & vulgata,* Saba, & Dadan. *In multis autem libris hæc subjunguntur,* Et filii Dædan Raguel, & Nabdeel, & Assuelim, & Latæsiil, & Loomiin, quinque. (*i*) Reges eorum.] *Alii,* οἱ βασιλεύσαντες ἐν ἐδὼμ, πρὸ τοῦ βασιλεῦσαι βασιλέα ἐν τοῖς υἱοῖς ἰσραήλ. Reges, qui regnaverunt in Edom (*aut,* in terra Edom) antequam regnavit rex in filiis Israel: *quomodo fere vulgata.* (*k*) Adad filius Barad.] *Alii partim habent,* Adad Barad. *partim solum,* Adad, *& sic vulgata.* (*l*) Phogor, Duces.] *Alii,* Phogor: καὶ ὄνομα τῇ γυναικὶ αὐτοῦ μεταβεὴλ, θυγάτηρ μεζαάβ. Et nomen uxori ejus Metabel filia Mezaab, (*Compl. autem,* filia Mathreth filia Mezaab: *ubi,* filia, *secundo loco valet,* filiæ, *ut in vulgata idque alibi notatum.*) καὶ ἀπέθανεν ἀδάδ. Et mortuus est Adad. Et facti sunt Duces, &c. (*m*) Zaphoin.] *In nonnullis libris est,* Heram, *aut,* Eram, *ut Compl. vulg.* Hyram.

CAP. II.

(*a*) HÆc nomina filiorum.] *Alii,* οὗτοι δὲ (*istud,* δὲ, *abest a Compl.*) υἱοί. Isti autem filii. (*b*) Impeditor.] ὁ ἐμποδοστάτης. *Alii,* ὁ ταράξας, qui turbavit, *ut vulgata.* (*c*) Et Aram, & Chaleb.] *Alij,* χαλουβὶ, Chalobi. *Alij,* καὶ ῥάμ. καὶ χαλὲβ, καὶ ἀράν, & Rac, & Chaleb, & Aram. *Verum,* Rac, *& Aran, videntur ducta ex eadem dictione hebræa, quæ in vulg. vertitur,* Ram. (*d*) Zabdai.] *Alii,* ῥαδδὶ, Rhedi. *Compl.* ῥεδαὶ, Redai. *Vulg.* Raddai. (*e*) Quinque.] *Compl.* υἱὸς ἑξήκοντα ἐτῶν, filius sexaginta annorum, *ut hebræus.* (*f*) Pagos Jair.] *Vulg.* oppida Jair. *Compl.* καὶ τὴν ἀνώθ. *Et illud quidem,* ἀνώθ, *est dictio hebraica, quæ significat villas, pagos, oppida. Sed illud,* καὶ τὴν, *mendosum omnino est.* (*g*) Pagos.] *Compl.* θυγατέρας, filias, *ut hebræus.* (*h*) Et Asan fratres ejus.] *Alii,* Asom. *Alij,* ἀχιὰν, καὶ ἀσὸμ, *aut,* καὶ ἀσσὼμ, καὶ ἀχιάν. *Vulg.* & Asom, & Achia: *Et illud,* frater ejus, *videtur interpretatio illius,* Achia. (*i*) Isemiel.] *Alii,* ἰεσσὶ, Jessi. *Compl.* ἰεσσουὶ, Jessui. *Vulg.* Jesi, (*k*) Jochel.] *In aliis,* ἰεραὰ, *aut,* ἰερεε. *Vulg.* Jeraa. (*l*) Aphamel.] *Alii,* ἰοῦ, Jeu. *Compl.* τὸν ἐφαὴλ, *vulg.* Ophal. (*m*) Merisa.] *In aliis,* μασὰ, *aut,* μουσά. *Vulg.* Mesa. *Sed infinitæ sunt hujusmodi varietates.* (*n*) Sagae.] *Alii,* σὰφ, *aut,* σαὰφ, *& vulg.* Saaph. (*o*) Araa, & Æsi, & Ammanith.] *Sunt vestigia dictionum hebraicarum: pro quibus in vulg. ponuntur interpretationes,* qui videbat dimidium requietionum. (*p*) Et Umosphae civitates Jair.] *In quibusdam est pro,* civitates Jair, καριαθιαρίμ, *& in Compl.* καὶ καριαθαρίμ, *sed istud,* καὶ, *redundat. Nam illud,* Umosphae, *est vestigium dictionis significantis cognationes. Quare vulg.* & de cognatione Cariathiarim. (*q*) Et filii Esthaam.] *Alii,* καὶ οἱ ἐσθαωλαῖοι, *aut,* ὁ ἐσθαολί. *Vulg.* & Esthaolitæ. (*r*) Netophathi.] *Aliqui habent,* καὶ νετωφαθεὶ, *ut hic etiam intelligatur esse filius Salomon (aut Salma, ut alii) & utrique fuisse,* Ataroth,

roth, *id est, coronæ domus Ioab.* (*l*) Et dimidium Malathi, Esari.] *Compl.* καὶ ὁ μαναθὶ, καὶ ὁ σαρεὶ. *Vulg.* & dimidium requietionis Sarai. (*t*) Cognationes scribarum.] σαφαρὶμ. *Compl.* καὶ δῆμοι σοφηρεὶμ, & populi Sopherim, *quod tamen significat*, scribarum. (*u*) Thargathiim, & Samathiim, & Sochathiim.] *Pro his in vulgata ponuntur interpretationes*, Canentes, atque resonantes, & in tabernaculis commorantes : *sicut etiam paulo post pro*, Hæmath, calore.

CAP. III.

(*a*) ROboam.] *Sic etiam hebræus. Complut. addit*, υἱὸς αὐτοῦ, filius ejus. (*b*) Saphat.] *In vulgata additur*, & Sefa : *quod in græcis codicibus etiam in Compl. videtur desiderari, ad explendum numerum senarium.* (*c*) Elithenan.] *Alii*, ἐλιωναὶ, *& vulgata*, Elioenai.

CAP. IV.

(*a*) ET Rada filius ejus. Et Subal.] *Discrepant codices. Complutensis* καὶ ῥεαΐα υἱὸς σωβὰλ, *quod vulgata*, Rhaia vero filius Subal. (*b*) Generationes ipsius Arathi.] *Complutensis*, αὗται δῆμοι τοῦ σαραθί. *Vulgata*. Hæ generationes Sarathi. (*c*) Filii Ætham.] *Complut.* πατέρες ἠτάμ, patres Etam. *Hebræus*, patris, *quasi dicas*, paterna successio : *quomodo sæpe in sequentibus usurpatur. Quare vulgata*, stirps. (*d*) Eselebbon.] *Nonnulli* ἐσκαδεσφὼν, Escadesphon. *Complut.* ἀσελφωνὶ, *vulgata*, Aselaphum. (*e*) Aoda, & Theoda.] *Alii*, χαλλὰ, καὶ μαααρὰ, Challa, & Maara. *Complutensis*, ἐλαα, καὶ νοαρὰ. *Vulgata*, Alaa, & Naara. *Et incipiunt a commemoratione filiorum Nooræ.* (*f*) Et generationes.] καὶ γεννήσεις, *& videtur accusandi casus. Nam sic vulgata*, & cognationem Aharel filii Amor. *Complutensis*, αὗται αἱ πατριαὶ ἀδελφοῦ ῥηχὰβ υἱοῦ ἁρὶμ. Hæ sunt familiæ fratris Rechab filii Harim. (*g*) Igabes.] *Alii*, ἰαβὴς, Jabes, *ut vulgata.* (*h*) Sicut Gabes.] *Est aliquod vestigium dictionis Hebraicæ, quæ significat*, in dolore, *ut habet vulgata. Quare alii libri*, ἐν ὀδυνῇ. (*i*) Genuit Bathræam.] *In aliis*, Et Asathon (*aut* Essathon) genuit Satrepha, & Pheffe, & Thana patrem civitatis Naas. *Et in Complut. quæ habet*, Ernaas, *continuo sequitur* : Hi viri Recha. (*k*) Athath. Et Manathi genuit.] *Non habet plura hebræus : quamvis fortasse subintelligenda sint, quæ supplet Complutensis, quæ habet*, Atheth, & Maonathi. Et Maonathi genuit, *& sic vulgata.* (*l*) Jobab, patrem Ageaddair.] *Alii*, Joram patrem Gesafarim. *Complut.* Joab patrem Gecharasim, *quod significat*, vallis artificum, *ut vulgata.* (*m*) Chetiel.] *Alii*, Jechetiel patrem Zanoi, *nec multo aliter Complut. aut vulgata.* (*n*) Et generationes domesticorum Ephrathabat.] *Discrepant codices mirabiliter. Quidam*, Ebdamatharbus. *Complut.* καὶ δῆμοι οἴκου ἐβδὰθ ἀβὰς, & populi domus Obeth Abus. *Vulgata*, & cognationes domus operantium byssum : *& ita in sequentibus pro nominibus hebraicis ponit interpretationes nominum.* (*o*) Abederim, Athuciim.] *Sunt vestigia dictionum hebraicarum significantium*, verba antiqua. *Quare Complut.* καὶ ἀπέστρεψαν εἰς λεέμ. οἱ δὲ λόγοι παλαιοί εἰσιν, & reverterunt in Leem. Verba autem vetera sunt : *& sic fere vulgata.* (*p*) In regno ejus.] *Complut.* ἐν τοῖς ἔργοις αὐτοῦ, in operibus ejus, *ut vulgata. In hebræo valde affines sunt voces quæ significant*, regnum & opus : *ut alibi dictum est.* (*q*) Et ex eis de filiis.] ἀπὸ τῶν υἱῶν. *Istud*, ἀπὸ, *abest a Complut.* Et ex ipsis filiis Symeon : *quod respondet vulgatæ : sed nostra locutioni hebraicæ, licet idem sit sensus.* (*r*) Usque in diem hanc.] *Alii* καὶ κατῴκησαν ἐκεῖ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης, & habitaverunt ibi usque in diem hanc. *Vulgata addit*, pro eis.

CAP. V.

(*a*) FIlio suo Joseph.] *In aliquot codicibus est*, τῷ υἱῷ ἰωσὴφ, filio Joseph. *Verum totus hic locus ita apud Theodoretum habet.* υἱοὶ ῥουβὴν πρωτοτόκου ἰσραὴλ, ὅτι αὐτὸς ὁ πρωτότοκος, ἐν δὲ τῷ βεβηλῶσαι τὴν στρωμνὴν τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, ἔδωκε τὰ πρωτοτόκια αὐτοῦ τοῖς υἱοῖς ἰωσήφ. καὶ οὐκ ἐγενεαλογήθη εἰς πρωτοτόκια ῥουβὴν, ὅτι ἰούδας δυνατὸς ἐν ἰσχύϊ ἐν τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ, καὶ εἰς ἡγούμενον ἐξ αὐτοῦ καὶ τὰ πρωτοτόκια τῷ ἰωσήφ. Filii Reuben primogeniti Israel. Nam ipse primogenitus : sed in polluendo lectum patris sui, dedit primogenita ejus filiis Joseph. Et non est in genealogia computatus in primogenita Reuben : quoniam Judas potens in fortitudine in fratribus suis, & in ducem ex ipso : & primogenita ipsi Ioseph. *Eodem fere modo Compl. nisi quod pro*, ἔδωκεν, *habet*, ἐδόθη, data sunt. *Addit Theodoretus* (*quamvis interpres mutilato codice sit usus*) *ex hac narratione constare Ioseph quidem reportasse jura primogenituræ, sed principatum ad Judam devenisse ob Dominum, qui ex eo natus est secundum carnem.* Nam hoc, *inquit*, significat illud, in Ducem ex ipso. Non enim solos reges qui ex eo, significat oratio, sed & regem æternum, &c. *Illud autem*, in Ducem, *est hebraismus, & valet* Dux, *aut*, ii, qui futuri erant in Ducem. (*b*) Semei & Banæa filius ejus. Et filii Gug.] *Variant nonnihil codices.* AA. LL. *habent.* καὶ υἱοὶ γὼγ υἱὸς σεμεΐ υἱὸς αὐτοῦ, μιχὰ υἱὸς αὐτοῦ, ῥηαῒα υἱὸς αὐτοῦ, καὶ βεηρὰ υἱὸς αὐτοῦ, ὃν, &c. *Sed Complutensis, satis prope ad vulgatam*, Semei filius ejus, Gog filius ejus, Samec filius ejus, Micha filius ejus, Rhaia filius ejus, Baal filius ejus, Bara filius ejus, quem transtulit, &c. (*c*) Adversus incolas : & ceciderunt.] *Complut.* cum Agarenis, & ceciderunt in manu eorum. Et habitaverunt in tabernaculis eorum super omnem faciem Orientis Galaad. (*d*) Et omnia adjacentia Saron usque ad exitum.] *Complut.* καὶ ἐν πᾶσι τοῖς ἀφωρισμένοις σαρὼν ἐπὶ τῆς διεξόδων αὐτῶν, & in omnibus segregatis (*id est*, suburbanis, *ut vulgata*, Saron super exitus eorum : *quamvis illud*, super, *more hebraico valeat*, usque ad exitus, & terminos, *ut vulgata.* (*e*) Omnium computatio.] *Complut.* πάντες ἐγενεαλογήθησαν, omnes genealogizati sunt. (*f*) Apparatum.] *Compl.* τὰς κτήσεις, possessiones. (*g*) Centum.] *Theod.* septuaginta. (*h*) Et habitarunt.] *In aliis & apud Theodoretum*, τραυματίαι γὰρ πολλοὶ ἔπεσον (*Theodoretus* ἔπεσαν) ὅτι παρὰ τοῦ θεοῦ ὁ πόλεμος, καὶ κατῴκησαν. Cæsi enim multi ceciderunt (*al.* fuerunt) quoniam a Deo bellum : & habitarunt : *nec multo aliter vulgata.* (*i*) Et in Libano ipsi abundarunt.] *Compl. habet tantum*, αὐτοὶ ἐπληθύνθησαν, ipsi multiplicati fuerunt : *quod respondet hebræo : & vulgata*, ingens quippe numerus erat.

CAP. VI.

(*a*) MAriel.] *In nonnullis est*, μααριὼθ, *vulgata*, Meraioth. (*b*) Iosadac ivit in transmigratione cum Iuda.] *Aliquot codices*, τῷ μετοικίᾳ κυρίου. in transmigratione Domini. *Alii*, καὶ ἰωσεδὲκ ἐπορεύθη ἐν τῷ ἀποικίζειν κύριον τὸν ἰούδαν, καὶ τὴν ἰερουσαλήμ. Et Josedec ivit, quando transtulit Dominus Iudam & Hierusalem : *quomodo fere vulg.* (*c*) Patriæ.] *In aliis* πατριαὶ, cognationes. (*d*) Ipsi Lobeni.] *Alii*, Lobeni filii ejus. (*e*) Aminadab.] *Ita etiam vulgata. In aliis & Complut.* Isaar filius ejus Aminadab &c. (*f*) Achimoth. Helcana filius ejus.] *Complut.* Achimoth, Elcana filius ejus : *sed vulgata*, Achimoth, & Helcana. Filii Helcana Sophai &c. (*g*) Filii Samuel.] *Ita etiam vulgata. Sunt enim cogitatione supplenda, quæ in aliis libris & Complut. adjiciuntur*, Samuel filius ejus : & filii Samuel. (*h*) In omnem operationem ministerii.] *In aliis*, εἰς ἀπὸ δοτεύτο, εἰς πᾶσαν δουλείαν τῆς σκηνῆς, *quod vulgata*, in cunctum ministerium tabernaculi. *Aliqui addunt*, δουλείαν λειτουργίας, servitutem ministerii. (*i*) Sancta.] *Alii*, ἁγίαν, sanctam. *Theodoretus*, καὶ εἰς πάντα τὰ ἔργα τῶν ἁγίων, ad omnia opera sanctorum. *Complut.* εἰς πάντα τὰ ἔργα τοῦ ἁγίου τῶν ἁγίων, *quod vulgata*, in omne opus sancti sanctorum. (*k*) Adiacentia.] *Alii*, περισπόρια, suburbana : *quam dictionem etiam nostra habet interdum.* (*l*) Et Selna, & adiacentia ejus.] *Alii*, & Alom, & suburbana ejus. *Complutensis habet tantum*, & Jather, *quomodo fere vulgata* : & paulo post pro, Jethar, Chelon : *quo loco in multis etiam est*, ἠλὼν, & *vulgata*, Helon. (*m*) Ex patriis, ex tribu.] *Alii*, ἀπὸ τῆς συγγενείας τῆς φυλῆς, de cognatione tribus. (*n*) Ad Occidentem.] *Plerique*, κατ' ἀνατολὰς, *& vulgata*, contra Orientem.

CAP. VII.

(*a*) IPsi Thola.] *Sic vulgata. Complut. initio habuit*, Thala, *& hic*, Tholam. *Iste autem dandi casus*, τῷ θωλὰ, *valet*, de stirpe Thola, *ut habet vulgata.* (*b*) Patrias.] *Alii*, συγγενείας, cognationes. (*c*) Numerus.] *Alii*, ἡ γενεαλογία, genealogia, *& sic sæpe.* (*d*) Asam filius ipsius Aor.] *Magna hic in codicibus varietas, Compl. prope ad vulgatam* καὶ υἱοὶ ἀχὲρ, & Asim filii Acher (*e*) Filii ejus Balaam filius ejus.] *Etiam Complut.* υἱοὶ βαλαὰ, *& vulgata*, filii Bala. (*f*) Peperit autem ei & Machir. *Complut. habet tantum*, τὸν μαχὶρ, ipsum Machir. *Verbum*, Peperit, *repetitur etiam hic in hebræo : in quo etiam locus hic anceps est.* (*g*) Ejus.] *Sic etiam hebræus. Alii autem*, αὐτῶν, eorum. (*h*) Mea.] *Alii*, αὐτῆς, ejus. (*i*) Et filii Ozan, Seera.] *Alii*, καὶ τὴν σεῤῥὰ, & ipsum Sadra : *pendet enim ab illo*, ædificavit. *Complut. propius ad vulgatam*, καὶ τὴν ὀζενσαρὰ, & Ozenfaara : Et in ipsa, *ac magna ex parte in aliis sequitur*, Et Rapha filius ejus, & Rafeph filius ejus, & Thabi filius ejus, & Thaan filius ejus, & Ladan filius ejus, Amiud filius ejus, Elisama filius ejus, Num filius ejus, Josue filius ejus. (*k*) Usque Gazam, & pagi.] *Compl.* καὶ ἀζία, καὶ αἱ κῶμαι αὐτῆς, *& sic vulgata* ... possessio, &c. ἐχόμενα υἱῶν μανασσῆ βαιθσὰν, καὶ αἱ θυγατέρες αὐτῆς & Adia, & pagi ejus, & juxta filios Manasse, Bæthsan, & filiæ ejus. *Atque illud*, θυγατέρες, *est etiam in aliis.* (*l*) Hac.] *Alii*, ταύτας, his. (*m*) Et Bane Elam.] *Illud, bane, videtur ductum ex dictione hebræa, quæ significat*, filii : *quare alii habent*, καὶ υἱοὶ ἀσὴδ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, & filii Asud fratris ejus. *Complut. autem, propius ad vulgatam*, καὶ υἱοὶ ἐλὲμ, & filii Helem. (*n*) Principes duces, numerus eorum in aciem ad pugnandum.] *Alii*, ἡγούμενοι (*aut*, ἄρχοντες) ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν γενεαλογηθέντων ἐν τῇ στάσει τοῦ πολέμου, *aut*, ἐν τῷ πολέμῳ, duces principum eorum, qui in genealogia computati sunt in statione belli, *aut*, ad bellum.

CAP. VIII.

(*a*) ET Achia, & Gera.] *Eodem ordine in hebræo, & in vulgata. Complut. autem*, & Aod. Et hi filii Aod, Gera, &c. (*b*) Jeglaam.] *Dictio hebræa significat*, transtulit eos : *quare Compl.* αὐτὸς ἀπῴκισεν αὐτοὺς, *& vulgata*, ipse transtulit eos. (*c*) Uxorem suam.] *Hebræus, & vulgata*, uxores suas : *reliqua optime conveniunt. In Complut. autem hic locus mendosus est.* (*d*) De Osin.] *Complut.* μεωσίμ. *Sed illud*, με, *est particula, quæ in hebræo significat*, de. (*e*) Et Frater ejus.] *Pro quo in vulgata*, Ahio. *Alii autem*, καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν, & fratres eorum. (*f*) Filius Joram.] *In aliis*, υἱοὶ ἱερεὰμ, filii Hiereami. (*g*) Pater Gabaon.] *In aliquot libris* ἰεὴλ πατὴρ γαβαὼν, Jiel pater Gabaon, *ut cap. sequente. Sed vulgata facit unicum nomen proprium*, Abigabaon. (*h*) Frater ejus.] *Rursus in vulgata*, Ahio, *& in aliis*, οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, fratres ejus.

CAP. IX.

(*a*) COmputatio.] *Apud Theodoretum, & in Complut. & magna ex parte in aliis libris hic locus sic habet*, καὶ πᾶς ἰσραὴλ ἐγενεαλογήθησαν, καὶ ἰδοὺ εἰσὶ γεγραμμένοι ἐπὶ βιβλίῳ βασιλέων ἰσραὴλ, καὶ ἰούδα. καὶ ἀπῳκίσθησαν εἰς βαβυλῶνα διὰ τὴν ἀσυνθεσίαν αὐτῶν, ἣν ἠθέτησαν. Omnis Israel relati sunt in genealogiam : & ecce sunt scripti super librum regum Israel, & Juda. Et translati sunt in Babylonem propter prævaricationem suam, quam commiserunt. : *quomodo fere hebræus ; nisi quod non habet hæc postrema*, quam injuste commiserunt (*b*) In civitatibus Israel sacerdotes, & Levitæ, & dediti. οἱ δεδομένοι, *quasi dicati, & addicti certo cuidam ministerio. Sed Theodoretus & Complut. & magna ex parte alii*, ἐν ταῖς πόλεσιν αὐτῶν, ἰσραὴλ, καὶ οἱ ἱερεῖς, καὶ οἱ λευῖται, καὶ οἱ ναθιναῖοι, *aut*, ναθιναῖοι, in civitatibus eorum, Israel, & sacerdotes, & Levitæ, & Nathinæi. *Ac Theodoretus quidem eos qui habitabant in possessionib. & civitatibus eorum, intelligit Chananæos, & Chetthæos, & Jebusæos, quorum multi adhuc habitabant cum Israelitis, & participes fuerunt calamitatis. Nathinæos autem putat appellari*, τοὺς ἱεροδούλους, *quasi servos ministerio addictos : multos enim dicasse se ad Sacerdotum & Levitarum ministeria.* (*c*) Et Gnothi, & filius Samiud.] *Alii*, ἐσὶ υἱὸς ἀμιούδ, *quod vulgata*, Othei filius Amiud. *Sed etiam Complut. habet*, Samiud. (*d*) Et filiorum.] *Complut.* ἀπὸ τῶν υἱῶν, de filiis, *ut vulgata.* (*e*) Eorum.] *Sic etiam vulgata. Complut.* αὐτοῦ, ejus. (*f*) Omnes viri principes patriarum secundum domos patriarum suarum.] *Complut.* πάντες οὗτοι πατριάρχαι οἴκων πατριῶν αὐτῶν, omnes hi patriarchæ per domum patriarum suarum. *Et in aliquo libro utraque lectio miscetur.* (*g*) Ducis.] *Alii*

quod in Complut. ἡγέμενοι, duces. (h) Pagis.] Alii, ἐν αὐλαῖς, eodem tamen sensu, ut etiam paulo post in nostra, quamvis Complut. vertant, atriis, ut vulgata. (i) Hæ portæ castrorum.] Alij, αὐτοὶ οἱ πυλωροὶ εἰς τὰς παρεμβολὰς, ipsi janitores in castris. (k) Ad domum patris ejus.] Ita fere hebræus, & vulgata, & domo patris sui. Alii, κατ' οἴκυ πατριῶν αὐτῶν, per domum patriarum suarum: quod tamen idem videtur valere. (l) Coritæ.] Sic etiam vulgata. Complut. κορειτοὶ. Theodoretus, κορῖται, Coritæ. Et addit hos esse oriundos e Core. (m) Custodias] In aliquot libris est, τὰς πύλας, portas: Complut. τὰ πρόθυρα, vestibula, & vulgata. (n) Patres.] Idem significat, ac patriæ, & familiæ (quod habet vulgata) ut alibi sæpe. (o) Super portam in portis.] Alii, εἰς πυλωροὺς ἐν τοῖς σταθμοῖς, in ostiarios in liminibus. (p) Computatio eorum. Hos statuit.] Alij, ἡ γενεαλογία, (Complut. γενεὰ) αὐτῶν, καὶ ὁ καταλοχισμὸς αὐτῶν. τούτους ἐρίθμησε, καὶ ἔστησε. Genealogia, & computatio eorum: hos numeravit, & statuit. Atque istud quidem, numeravit, & statuit, est etiam apud Theodoretum. (q) Custodiendum.] Alii addunt, εἰς ἐφημερίας, quod vulgata, vicibus suis. (r) Portarum. Et Levitæ erant.] In aliis, portarum ipsi Levitæ. Et erant, &c. (s) Castrametantur.] Alij, καὶ περικύκλῳ τοῦ οἴκου τοῦ θεοῦ αὐλισθήσονται, & in circuitu domus Dei morabuntur: quod respondet vulgatæ. (t) Et in aromata.] Alij & Theodoretus, ἐν τοῖς ἀρώμασι, in aromatibus. (u) Magni sacerdotis.] Complut. τῶν τηγανιστῶν, eorum quæ frigebantur sartagine. In aliquo libro miscetur utrumque. (x) Ordinatæ vices.] Alii, ἐν τῷ παστοφορίῳ διατεταγμένοι εἰς ἐφημερίας, in pastophorio ordinati in vices. (y) Frater.] Alii, οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν, aut, αὐτοῦ, fratres eorum, aut, ejus. Vulgata rursus, Achio, quod potest valere, frater ejus. (z) In medio.] In aliis, μετὰ, cum fratribus suis. (aa) Et Achaz.] Ita hebræus. Est enim subintelligendum, ut alibi sæpe, quod exponitur in Compl. & Achaz. Et Achaz genuit: itemque in vulgata.

CAP. X.

(a) ET fugerunt.] Alii, καὶ ἔφυγεν ἀνὴρ ἰσραὴλ, & fugit vir Israel. (b) Laboraverunt.] Alii, ἐπόνεσεν, laboravit, fractus est. Complut. τραυματίζω, vulneratus est. (c) Idolis suis.] Eadem locutio in hebræo. Alii autem, ἐν τοῖς οἴκοις τῶν εἰδώλων αὐτῶν, in domibus idolorum suorum. (d) Galaad.] In aliis, ἰαβὶς τῆς γαλαὰδ, & vulgata, Jabes Galaad. (e) Super verbum Domini, quoniam non observavit.] κατὰ τὸν λόγον κυρίου, διότι οὐκ ἐφύλαξεν, & alii codices, ac Theodoretus addunt, αὐτὸν, illud. Visum est autem hoc loco illud, κατὰ, valere, super, ut etiam alibi: quoniam sic hebræus habet, & significat, contra.

CAP. XI.

(a) ISrael Dominus tibi.] Alii, σοι κύριος ὁ θεός σου, tibi Dominus Deus tuus, ut vulgata. (b) Et viri ejus.] In aliis, καὶ πᾶς ἰσραὴλ, quod vulgata, & omnis Israel. (c) Dixerunt David.] In plerisque libris est, εἶπαν δὲ οἱ κατοικοῦντες τὴν ἰεβοὺς τῷ δαυίδ. Dixerunt autem inhabitantes Jebus ad David. (d) Circuitu.] In cæteris hæc adduntur, ἀπὸ τῆς μααλὼ (al. ἄκρας) καὶ ἕως τοῦ κύκλου. καὶ ἰωὰβ περιεποιήσατο τὸ λοιπὸν τῆς πόλεως, a Maalo, (al. arce) & usque ad gyrum. Et Joab reparavit reliquum civitatis. In multis adduntur præterea hæc, καὶ ἐπολέμησε, καὶ ἔλαβε τὴν πόλιν, & oppugnavit, & cepit civitatem: quæ tamen absunt a Complut. & vulgata. (e) Jesebada.] Alii, Jesabaal, Complut. Jesbaan, ut vulgata. (f) Semel.] Abest hoc loco a Complut. sed paulo post pro, in tempore uno, habet, εἰσάπαξ. (g) Dodai Achochi.] Complut. δωδαὶ πατραδέλφου αὐτοῦ, Dodai patrui ejus. Sed, Dodai, factum est ex dictione hebræa, quæ significat, patrui ejus. Quare alterutrum est ex alia interpretatione: & illud, Achochi, in vulg. est, Achites. (h) Conspicuum.] Complut. εὐμήκη, grandem. (i) Colle.] Complutens. Gabaath, ut vulgata. (k) Filio Saruiæ.] Alii, ἰωὰβ υἱὸς σαρουίας, Joab filius Saruiæ. (l) Ipsius Reuben princeps.] ὁ ῥουβηνὶ, ἄρχων τῷ ῥουβὴν, Rubenites princeps ipsi Ruben.

CAP. XII.

(a) ET arcu] Complut. ἐντείνοντες τόξον δεξιάζοντες, καὶ ἀριστερεύοντες, καὶ σφενδονῖται ἐν λίθοις, καὶ ἐν βέλεσι, καὶ τόξῳ, tendentes arcum, utentes dextra, & sinistra, & funditores in lapidibus, & in jaculis, & arcu. (b) Et contæ.] Ab aliis abest illud, &: & vulgata, Jesbaan de Careim. (c) Et qui ipsius Gedor.] In aliis, υἱοὶ τοῦ γεδδώρ. filii Geddor. (d) A deserto.] Alii, ἀπὸ τῆς ἐρήμου, super desertum: quod vulgata, cum lateret in deserto. (e) Sit mihi cor per se.] Complut. βοηθῆσαί μοι, ἔσται μοι καρδία ἐφ' ὑμᾶς εἰς ἕνωσιν, ad auxiliandum mihi, sit mihi cor super vos in unionem. (f) Vestrorum.] Alii, nostrorum. (g) Vade & populus tuus David filius Jessæ pax, pax tibi.] Complut. & magna ex parte alii: Vade David filius Jessæ, tu, & populus tuus in pace: pax tibi, &c. (h) In veniendo alienigenas] Complut. ἐρχομένου αὐτοῦ μετὰ ἀλλοφύλων τῶν ἐλθόντων, veniente eo cum alienigenis venientibus, &c. (i) Factum est.] Complut. ὅτι ἐν βουλῇ ἐγένοντο οἱ σατράπαι τῶν ἀλλοφύλων, λέγοντες, ἐν ταῖς κεφαλαῖς ἡμῶν, quoniam in consilio fuerunt satrapæ alienigenarum, dicentes: In capitibus nostris, &c. (k) Saul.] In aliis additur, καὶ ἐξαπέστειλαν αὐτὸν, & dimiserunt eum: quæ tamen non sunt hoc loco in hebræo. (l) Geddur.] Theodoretus, γεδδοὺρ, autem vocavit catervam Amalecitarum: de hoc nomine alibi notatum est. (m) In exercitu, in virtute.] Prius, in, abest a Compl. sed videri possunt duæ interpretationes. (n) Diem ex die] Complut. κατὰ καιρὸν ἡμέρας εἰς ἡμέραν ἤρχοντο πρὸς δαυὶδ τοῦ βοηθῆσαι αὐτῷ ὡς εἰς παρεμβολὴν μεγάλην, ὡς παρεμβολὴν θεοῦ, secundum tempus diei in diem veniebant ad David ad auxiliandum ei tanquam ad castrametationem magnam, tanquam castrametationem Dei. (o) Plurima pars eorum intendebat in custodiam.] Complut. οἱ πλεῖστοι αὐτῶν ἐφύλασσον τὴν φυλακὴν, plerique eorum custodiebant custodiam. (p) In tempora.] Theodoretus, εἰς τοὺς καιροὺς αὐτῶν, in temporibus suis. (q) Ducenti.] Nonnulli, εἰς ἀρχὰς διακόσιοι, in principes ducenti, quod vulgata, principes ducenti. Complut. εἰς τὰς ἀρχὰς αὐτῶν διακόσιοι, in principatibus suis ducenti. Alii, ὀκτακόσιοι, octingenti. Theodoretus, εἰς τὰς ἀρχὰς αὐτοῦ, διακόσιοι, in principatu suo, ducenti. (r) Non manibus vacuis.] Id visum est posse valere, οὐ χειροκένως. In aliquot libris sequitur, οὔτε μετὰ καρδίας, neque cum corde, & corde. In Compl. hoc tantum est, non illud.

CAP. XIII.

(a) QUæsierant.] Complut. ἐξητήσαμεν, & vulgata, requisivimus. (b) Et adduxit eam David: & omnis Israel ascendit in civitatem David.] Complut. καὶ ἀνέβη δαυὶδ, καὶ πᾶς ἀνὴρ ἰσραὴλ εἰς καριαθιαρείμ. quod in vulgata: Et ascendit David, & omnis vir Israel, ad collem Cariatharim. (c) Cantoribus.] Complut. ᾠδαῖς, canticis. (d) Aream.] Complut. addit. χειδὼν, & vulgata, Chidon. (e) Abeddara.] Theodoretus per simplex δ. licet aliter interpres. Compl. ὀβὴδ ἐδὼμ. & vulgata, Obed Edom. In cap. 15. appellatur, ἀβδεδὸμ, Abdedom.

CAP. XIV.

(a) QUi fuerunt.] Abest a Complutensi sed non ab hebræo. (b) Consederunt.] Hoc visum est hoc loco significare, συνέπεσον, itemque paulo inferius. Complutensis utroque loco, ἐξεχύθησαν, & vulgata, diffusi sunt.

CAP. XV.

(a) LEvitas.] Complut. ac vulgata, & Levitas. (b) Viginti.] Nonnulli alii, πεντήκοντα, quinquaginta. (c) Non fuistis.] Sic hebræus, id est, qui ferretis arcam, sed super plaustrum imposueramus. Alii, & Complut. addunt, ἑτοίμους, parati. (d) Super se.] Complut. ἐν ὤμοις αὐτῶν, in humeris suis. Hebræus hoc loco habet, ut nostra. Sed paulo ante, pro, secundum scripturam, habet, in humero suo. (e) Filium.] Sic etiam vulgata, sed habet, Levitas: atque etiam in sequentibus, Asaph filium, Ethan filium. Complut. hic etiam, filius: ut ita vertendum sit, Et steterunt Levitæ, Hæman filius Joel, &c. (f) Secundi.] Complut. οἱ δευτερεύοντες, quasi agentes secundas partes. Quidam vero hoc conjungunt cum antecedentibus. vulgata autem cum sequentibus: in secundo ordine Zachariam, &c. (g) Super Alemoth.] Complut. περὶ τῶν κρυφίων, pro occultis, quod est interpretatio illius: & vulgata, arcana cantabant. (h) Amasenith.] Videtur & hic supplendum, super, quod est in hebræo. Complut. περὶ τῆς ὀγδόης, pro octava: quod item est interpretatio illius. Vulgata, pro octava canebant Epinicion. (i) Princeps cantorum.] Aut, canticorum. Complut. addit, ἐν τῇ ἄρσει, in elevatione: dictionem hebræam, quæ bis etiam ponitur, alii isto modo interpretantur, alii prophetiam. Vulgata primo loco, prophetiæ præerat, secundo, & ad præcinendam melodiam. (k) Stola.] Complut. ἐφοὺδ βύσσινον, Ephud byssinum: quomodo habuit Theodoretus, qui hæc addit, Sæpe diximus, τὸ ἐφοὺδ, Aquilam dixisse, ἐπένδυμα, superindumentum: Symmachum vero, ἐπωμίδα, superhumerale. Sed erant superindumenta sacerdotalia, erant autem & communia. Manifestum est autem magnum David, & pium & Dei amicum non violasse legem, neque ausum esse sacerdotalem stolam induere: sed docet ratio eam fuisse, quam nunc vocant, ἀρχάδιν. Vulgata, Ephod lineo. (l) Sopher.] Complut. Sophar. Vulgata, buccinæ. (m) Et factum est, arca testamenti Domini & venit.] Alii, Et venit arca testamenti Domini. Complut. Et factum est, & venit arca testamenti Domini.

CAP. XVI.

(a) SAlutaris.] Alii, σωτηρίας, salutaria. Complut. εἰρηνικὰς, pacificas. Vulgata, pacifica. (b) Et salutaris.] καὶ σωτηρίου. Alii καὶ τὰ τοῦ σωτηρίου, & Complut. καὶ τὰς εἰρηνικὰς, ut proxime dictum est. (c) Panem unum pistum.] ἀρτοκοπικὸν, aut ἀρτοκοπαικὸν, ut alii. Sed Compl. κόλλαρ ἄρτου. Theodoretus in manuscriptis (nam ab Interprete omittitur) Illud autem, κόλλαρ ἄρτου, in Regnis dixit Collyridam. Vulgata, tortam panis. (d) Et amoritem.] τὴν ἀμορίτην, interpretantur similam coctam cum melle, aut oleo. Complut. καὶ λάγανον τηγάνου, καὶ κολλυρίτην, & laganum sartaginis, & Collyridam. Vulgata. & partem assæ carnis bubalæ, & frixam oleo similam. (e) Memores simus.] Complut. μνημονεύετε, memores sitis, in psalmo 104. (in quo, & in 95. continetur fere hoc canticum: quare nonnulla eo reservabuntur notanda) ἐμνήσθη, memor fuit. (f) Testamentum.] Alii, εἰς διαθήκην, in testamentum. (g) Quasi parvi facti sunt, & incoluerunt in ea.] Complut. ὡς μικροὺς, καὶ παροίκους ἐν αὐτῇ, quasi parvi, & incolæ in ea. Psalm. 104. ἀριθμῷ βραχεῖς, ὀλιγοστοὺς, καὶ παροίκους ἐν αὐτῇ, numero breves, paucissimi, & incolæ in ea. (h) Salutem.] Alii, τὸ σωτήριον, salutare. (i) Loco.] Sic etiam hebræus, & vulgata. Alii addunt, ἁγίῳ, sancto. (k) Sumite dono, & afferte ad faciem ejus.] Complut. ἄρατε θυσίας, καὶ εἰσπορεύεσθε ἐνώπιον αὐτοῦ, Tollite hostias & introite in conspectu ejus. Psal. 95. in atria ejus. (l) Atriis sanctis.] Psal. eod. atrio sancto. Compl. κατοικητηρίῳ ἁγίῳ, habitaculo sancto. Vulgata, decore sancto. (m) Dirigatur terra, & non commoveatur.] Complut. καὶ γὰρ κατώρθωσε τὴν οἰκουμένην, ἥτις οὐ σαλευθήσεται, etenim correxit orbem terræ, qui non commovebitur. (n) Cum plenitudine, & lignum agri.] Complut. συμπληρώματι, (sed videtur legendum, σὺν τῷ πληρώματι) αὐτῆς. ἀγαλλιάσθω ὁ ἀγρὸς, cum plenitudine sua, exultet ager. (o) Reliquerunt.] Complut. κατέλιπεν, & vulgata, dereliquit.

CAP. XVII.

(a) TAbernaculo, & in tegmine.] Plerique libri, ἐν σκηνῇ εἰς σκέπην, καὶ ἐν καταλύματι, in tabernaculo, in tegmen, & in diversorio. Elocutionem hebræam sic explanavit vulgata, semper mutans loca tabernaculi, & in tentorio. (q) Solicitabitur.] μεριμνήσει. Compl. ταραχθήσεται, turbabitur. (c) Principio.] ἀρχῆς. Alii, ἀπ' ἀρχῆς, a principio. (d) Fideliter statuam.] πιστώσω. Alibi notatum est, Fidele, significare firmum, & stabile: qua notione in hoc præcipue capite accipiendum est. Complut. στήσω, statuam. (e) A longinquis.] ἐκ μακρῶν. & significat, in futurum, quod habet vulgata: & boni auctores latinæ linguæ dixerunt, in longitudinem. (f) Ad glorificandum.] Complut addit, σε τὸν δοῦλόν σου, te servum tuum. Hebræus non habet illud, te. (g) Et juxta cor tuum fecisti omnem magnificentiam.] In Complutensi, & magna ex parte in aliis hic locus

locus sic habet, κύριε διὰ τὸν δοῦλόν σου, καὶ κατὰ τὴν καρδίαν σου ἐποίησας τὴν πᾶσαν μεγαλωσύνην ταύτην, τοῦ γνωρίσαι πάντα τὰ μεγάλα (*al.* μεγαλεῖα) σου, *quæ in vulgata.* Domine propter famulum tuum juxta cor tuum fecisti omnem magnificentiam hanc, & nota esse voluisti omnia magnalia. (*h*) Deduxit se Deus.] *Hæc locutio alibi etiam notata est. Complut.* ὡς ἐπορεύθη θεὸς, quomodo perrexit Deus: *nec multo aliter vulgata.* (*i*) Aperuisti.] *Complut.* ἀπεκάλυψας, revelasti. (*g*) Benedic.] *Eadem*, εὐλόγηται, benedicta est.

CAP. XVIII.

(*a*) MOab.] *Sic hebræus. Alii*, μωαβῖται, Moabitæ. *Complut.* καὶ ἐγενήθη μωὰβ δοῦλος, & factus est Moab servus. (*b*) Emath.] *Ita hebræus: multi autem supplent*, in, *quemadmodum Complut.* ἐν αἱμάθ. *Vulgata interpretatur*, regionis Emath. (*c*) Hostilis.] πολέμιος. *Complut.* πολεμιστὴς, bellator. *Vulgata*, adversarius. (*d*) Vicarii.] διάδοχοι. *Vulgata*, ad manum, *lib. 2. Paralip. cap.* 28. τὸν διάδοχον τοῦ βασιλέως, *in vulgata est*, secundus a rege.

CAP. XIX.

(*a*) USque ad tunicam.] *Ita vertunt Complut. istud*, ἕως τῆς ἀναβολῆς. *Sed fortasse significat*, donec seminudi essent, *quasi usque ad exspoliationem.* (*b*) Aciem struxerunt.] *Alii*, παρετάξατο struxit. (*c*) Struxerunt.] *Etiam hic Complut.* παρετάξαντο. *Sed hebræus, ut nostra.* (*d*) Et a facie Ioab.] *Absunt a Complut. & vulgata.* (*e*) Et impugnaverunt eum.] *Alii*, ἐπολέμησεν impugnavit. *Sed hebræus, ut nostra. vulg.* illis contra pugnantibus.

CAP. XX.

(*a*) MOlchom.] *Abest a Compl. Est enim factum ex dictione hebraica: cujus interpretatio est quod sequitur*, regis eorum. *Id hac eadem in re notatum est evenisse 2. Reg. 12.* (*b*) Tribulis.] διαχίζουσι, *quod valde commune est: sed ita vertimus, quoniam Compl. habet*, ἐν τοῖς τριβόλοις, *& etiam nostra 2. Reg, cap. 12. nisi fortasse hoc illud est quod ibi dicitur*, ὑποτομεῦσι.

CAP. XXI.

(*a*) STetit.] *Sic fere hebræus. Alii*, ἀνέστη, insurrexit. (*b*) Omnes domino meo pueri.] *Complut.* οὐχὶ κύριέ μου βασιλεῦ, πάντες τῷ κυρίῳ μου εἰς δούλους, nonne domine mi rex omnes domino meo in servos? *quomodo etiam hebræus: a quo tamen absunt proxime antecedentia*, & oculi domini mei regis videntes. (*c*) Oppresserat.] κατίσχυσε. *Plerique libri habent*, προσώχθισεν, *&* τὸν ἰωὰβ, offenderat sermo regis ipsum Ioab. *Complut.* κατῄσχυνεν πρὸς ἰωὰβ, turpis visus erat coram Joab. (*d*) Coram Deo] *In aliis*, ἐφάνη ἐναντίον τοῦ θεοῦ, visum est coram Deo. *Complut.* ἐνώπιον τοῦ θεοῦ περὶ τοῦ λόγου τούτου, in conspectu Dei de verbo hoc. (*e*) Et gladius inimicorum tuorum ad exterminandum.] *Alii*, καὶ μάχαιραν ἐχθρῶν σου καταλαμβάνειν σε, & gladium inimicorum tuorum apprehendere te: *quod respondet hebræo. Complut.* καταδιώκειν, persequi. (*f*) Etiam tria ista.] *Absunt a Complut. & hebræo.* (*g*) Domine.] *Etiam istud.* (*h*) Cum Hachabin.] *Alii*, κρυβόμενοι, occultantes se: *quod est interpretatio illius dictionis hebraicæ. Sed hebræus habet, Ornam vidisse angelum, ideoque abscondisse se una cum filiis suis.* (*i*) Et Orna exiit.] *Alii*, καὶ ἀπέστρεψε (*Complut.* ἐπέβλεψεν) ὀρνὰ, καὶ εἶδε τὸν δαυὶδ, καὶ ἐξῆλθεν, & convertit se (*al.* respexit) Orna, & videt David, & exiit: *quomodo fere hebræus.* (*k*) Aratrum.] *Complut.* τὰς ἁμάξας, plaustra. *Vulgata*, tribulas. (*l*) In loco eius.] *Sic hebræus: sed valet*, pro loco, *quod est in aliis* περὶ τούτου. (*m*) Et consumpsit holocaustosim.] *Absunt a Complut. & a vulgata.* (*n*) Non festinasset.] *Hoc videtur posse valere* οὐ κατέσπευσεν. *Sicut initio capitis, in verbis Joab ad David*, ut non fiat in peccatum (*cum tamen in hebræo, & vulgata sit sine nota negationis*) *videtur subintelligendum*, vide, ne forte fiat in peccatum: *ita nunc*, quoniam si ivisset illuc, non festinasset, quemadmodum festinandum ei erat. *Complutensis tamen habet*, ὅτι κατέσπευσεν, quoniam trepidarat timore, perterritus fuerat, *ut vulgata. Alii codices, & Theodoretus* (*licet aliter interpres*,) οὐ κατέπαυσεν, non habuit spatium requiescendi.

CAP. XXII.

(*a*) ET juncturas.] *Complut.* καὶ εἰς τὰς συμβολὰς, καὶ εἰς τοὺς στροφεῖς, *& vulgata*, & ad commissuras, atque juncturas. *Sed in hebræo unum est vocabulum, quod alii*, juncturas, *alii*, commissuras, *interpretantur.* (*b*) Erit.] *Sic hebræus, quamvis valeat*, fit, *ut habet vulgata, & Compl.* εἴη. (*c*) Prosperabit.] *Complut.* κατευθυνεῖς, *vulgata*, prosperare. (*d*) Prosperabit.] *Alii*, εὐοδωθήσῃ, *& vulgata*, proficere poteris. (*e*) Et ad hæc adde, & tecum adde in multitudine de facientibus opera.] *Alii*, καὶ πρὸς ταῦτα πρόσθες, καὶ μετὰ σοῦ κύριος, πρόσθες εἰς πλῆθος ποιούντων, & ad hæc adde: & tecum Dominus: adde ad multitudinem facientium, &c. *Complut. habet tantum*, καὶ πρόσθες ἐπ' αὐτοῖς. καὶ μετὰ σοῦ εἰς πλῆθος ποιούντων, & adde supra ea: & tecum in multitudine de facientibus, &c. *quod respondet hebræo.* (*f*) Non est numerus.] *Propius ad hebræum, quam quod in Complutensi*, οἷς οὐκ ἔστιν ἀριθμὸς, quibus non est numerus. (*g*) Suum: Nonne] *Sic etiam hebræus. In aliis additur*, αὐτοῦ λέγων, suum dicens: *Complut. autem*, καὶ εἶπεν, & dixit. (*h*) Vestras.] *Sic vulgata. Compl.* ἐν χειρί μου, in manu mea: *quod videtur respondere hebræo.*

CAP. XXIII.

(*a*) NUmerarunt.] *Ac videtur tamen accipiendum pro eo quod est in Complut.* ἠριθμήθησαν, numerati sunt. *Ita enim interdum solet.* (*b*) De iis, qui urgerent opera.] ἀπὸ τῶν ἐργοδιωκτῶν. *Alii*, ἀπὸ τούτων ἐργοδιῶκται, de his, urgentes opera: *quod vulgata*: Ex his electi sunt & distributi in ministerium domus Domini, &c. (*c*) Diurnas, vices.] ἐφημερίας, *ac videtur propius hebræo, quam quod in Complut.* ἐφ' ἡμέρας, per dies. (*d*) Filiis.] *Compl.* υἱοὶ, filii. (*e*) Et in omni mensura.] *Complut.* καὶ εἰς πᾶν ὑποσπρωτὸν, καὶ μέτρον, *quod vulgata*, & super omne pondus atque mensuram.

CAP. XXIV.

(*a*) ET filios Aaron.] *Aliqui libri habent*, καὶ τοῖς υἱοῖς ἀαρὼν, καὶ αἱ διαιρέσεις υἱῶν ἀαρών. Et filiis (*subintelligendum autem*, de, *more hebraico*) Aaron, & divisiones filiorum Aaron. *Nonnulli*, καὶ τοῖς υἱοῖς ἀαρὼν, ναδάβ, Et filiis Aaron, Nadab, &c. *Sed Complut.* καὶ τῶν υἱῶν ἀαρὼν διαιρέσεις, υἱοὶ ἀαρὼν, ναδάβ, Et filiorum Aaron distributiones. Filij Aaron Nadab, &c. (*b*) Sacerdos.] *Complut.* τοῦ ἱερέως, sacerdote, *& sic deinceps* υἱῷ, τῶν ἀρχόντων, filio, principibus. (*c*) De domo.] οἴκου. *Complut.* οἶκος, domus. (*d*) Ipsi Raabia princeps.] *Complutensis*, τῷ ῥαβιὰ, τοῖς υἱοῖς ῥαβιὰ, ὁ ἄρχων ἰωσία. Ipsi Rabia, filiis Rabia, princeps Josia. *Et illa quidem repetitio*, Rabia, filiis Rabia, *est etiam in hebræo: quamvis vulgata omittendam judicaverit, quasi idem significetur, ut etiam in cap. sequenti & alibi.* (*e*) Filij Ozia ipsius Merari ipsi Ozia, filii ejus Isoam.] *Alii*, υἱοὶ ὀζία, υἱοὶ βουνὶ, υἱοὶ μεραρὶ, τῷ ὀζία, filii Ozia, filii Buni, filii Merari ipsi Oziæ. *Complut.* υἱοὶ μεραρὶ ἰοζίας υἱὸς αὐτοῦ, υἱοὶ μεραρὶ ἰοζίας υἱὸς αὐτοῦ, σοάμ. Jozias filius ejus, filii Merari Jozias filius ejus, Soam, &c. *Difficultatem facit ac varietatem dictio*, Beno (*cujus vestigium est illud*, Buni) *in hebræo, quæ potest & nomen esse proprium & significare*, filius ejus. (*f*) Patriarchæ Araab: sicut fratres ejus patres.] *Plerique*, πατριάρχαι ἀαρών, patriarchæ Aaron. *Sed Complutensis* παρεστῶτες. πατριὰ τοῦ πρώτου κατέναντι τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ τοῦ νεωτέρου, astantes, patria primi e regione fratris sui junioris. *hebræus non habet illud*, astantes, *nam in præcedentibus*, *pro*, principes patriarum, *habet*, principes patriarum.

CAP. XXV.

(*a*) PRophetantes.] *Sic vertimus illud*, τοὺς ἀποφθεγγομένους, *quamvis hoc communius quiddam videatur: quoniam Theodoretus habet* τοὺς προφητεύοντας, *& vulgata*, qui prophetarent. (*b*) Adhærentes regi.] *Alii*, ἐχόμενοι ἀσὰφ τοῦ προφήτου ἐχόμενα τοῦ βασιλέως, adhærentes Asaph prophetæ juxta regem. *Et ita Theodoretus, & Complutensis, nisi quod, pro* ἐχόμενα, (*quod magis videtur respondere vulgatæ*) *habent*, ἐχόμενοι. (*c*) Post patrem suum Idithum in cithara pulsantes.] *Theodoretus & Complutensis* ἐχόμενοι τοῦ πατρὸς αὐτῶν, (*Complutensis mendose* αὐτοῦ) ἰδιθοὺν ἐν κινύρᾳ προφητεύοντος ἐξομολόγησιν, adhærentes patri suo Idithum in citharis prophetanti confessionem, &c. (*d*) Pulsanti ad regem.] τῷ ἀνακρουομένῳ τῷ βασιλεῖ. *Alij*, τοῦ ἀνακρουομένου, pulsantis. *Sed Complutensis & Theodoretus*, αἱμὰν τοῦ ὁρῶντος τῷ βασιλεῖ, Æman videntis regi. (*i*) Post fratres suos.] *Alij*, μετὰ τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν, cum fratribus suis.

CAP. XXVI.

(*a*) FIlii Coreim Mosellamia de filiis Asaph.] *Complut. & magna ex parte alii*, τοῖς κορεῖς (*sed hoc loco nostra proprius hebræo*) μασελαμία υἱὸς κορὲ ἐκ τῶν υἱῶν ἀσάφ. Coritis (*id est*, De Coritis, *ut vulgata*) Mesellemias filius Core de filiis Asaph. (*b*) Ipsius primogeniti Rhosæ.] *Compl.* καθεσταμένοι, præfecti: *& vulgata*, præfecti familiarum suarum. (*c*) Principem distributionis secundæ.] *Compl. habet tantum*, εἰς ἄρχοντα, in principem, *ut vulgata* (*d*) Diurnæ vices, sicut fratres eorum.] *Eadem*, ἐφημερίας κατέναντι τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν, in diurnis vicibus e regione fratrum suorum. (*e*) Et Zachariæ, Filii Joas ipsi Melchiæ.] *Eadem*, καὶ ζαχαρίᾳ υἱῷ αὐτοῦ, βουλευτῇ ἐν συνέσει, & Zachariæ filio ejus, consiliarius (*magis responderet hebræo*, consiliario) in intellectu. (*f*) Esephim.] *Aut*, Asephim, *ut alii: significat autem* collectionum, *&*, conciliorum: *vulgata*, in qua parte domus erat seniorum concilium. *Quod autem sequitur*, in secundis, *Compl. habet*, εἰς δεύτερον τοῖς προθύροις, in secundis vestibulis. *Sed vulgata* Sepphima, *& videtur nomen proprium in dandi casu.* (*g*) Post portam.] *Eadem*, μετὰ τῆς πύλης, cum porta. (*h*) Ascensionis.] *Eadem*, ἐν τῇ τρίβῳ ἀναβάσεως, in semita ascentionis. (*i*) Sex.] *Eadem*, οἱ λευῖται ἕξ, Levitæ sex. (*k*) Duo.] *Compl.* δύο, δύο, *& vulgata*, bini, bini, *itemque paulo post. Quæ autem sequuntur*, in excipientibus, *usque ad alterum*, In excipientibus, *absunt a Compl. & vulgata.* (*l*) In accipientibus, & ad occidentem.] *Scimus*, εἰς διαδεχομένους, *solere verti*, in succedentes, *aut*, per successiones. *Sed hebræus & vulgata habet*, in cellulis: *idque putamus ista dictione significari.* (*m*) Cepit ex civitatibus.] *Alii & Theodoretus*, ἔλαβον ἐκ πολέμων, ceperunt ex bellis. (*n*) Samuel] *Compl. & Theodoretus*, ἃ (*al.* ὅ) ἡγίασεν σαμουὴλ ὁ ὁρῶν, καὶ σαοὺλ ὁ τοῦ κὶς, καὶ ἀβεννὴρ ὁ τοῦ νὴρ, καὶ ἰωὰβ ὁ τοῦ σαρουΐα, πᾶς ὁ ἁγιάζων, διὰ χειρὸς, quæcunque (*al.* quod) sanctificavit Samuel videns, & Saul filius Cis, & Abenner filius Ner, & Joab filius Serviæ, & omnis sanctificans, per manum, &c. (*o*) Ejus.] *Ita etiam Theodoretus, & vulgata. Compl. autem*, αὐτῶν, eorum. *Item in eo quod sequitur in ipsa*, ἰσσαάρ, καὶ [illegible] *illud*, καὶ, *officit sententiæ.* (*o*) Filii] *In aliis additur*, αὐτοῦ, ejus, *& Compl. præterea*, εἰς τὸ ἔργον τῆς ἐργασίας, ad opus operationis. (*q*) Ejus.] *Complutensis*, David.

CAP. XXVII.

(*a*) OMne verbum.] *Alij*, καὶ εἰς πάντα λόγον, & ad omne verbum: *Compl. abest illud.* καὶ. *Ad verbum fere respondebit hebræo, si hoc modo conjungamus cum præcedentibus*, secundum distributionem omne verbum, *id est*, secundum omnem rationem distributionum ingredientis, &c. (*b*) Et super distributionem ejus] *Compl.* καὶ ἡ διαίρεσις αὐτοῦ, & distributio ejus. (*c*) Sacerdos] *Sic etiam Compl. & Theodoretus, qui putat non eundem esse atque eum qui in libris regum dictus sit*, αὐλάρχης, præfectus aulæ. *Sed vulgata habet*, sacerdotis: *neque inusitatum est apud LXX. rectum pro casibus obliquis accipi, ut in dictione*, filius, *notatum est.* (*d*) Cellas.] *In uno codice antiquo, & in Compl. est*, καὶ ἐπὶ τῶν ἀμπελώνων, & super vineas. (*e*) Primus amicus.] πρῶτος φίλος. *Compl.* ὁ ἀρχιεταῖρος, *responderet hebræo, si esset* ἀρχὶ, ἑταῖρος. *Nam vulgata*, Arachites, amicus. (*f*) Post hunc.] μετὰ τοῦτον, *alii*, μετ' αὐτὸν ἀχιτόφελ, post ipsum Achitophel. *Compl.* μετὰ ἀχιτόφελ [illegible] *& intelligamus, non Achitophel fuisse post Chusi, sed post ipsum Achitophel fuisse proximum ipsum Jodae filium Banaa, quod exprimit vulgata.*

CAP.

CAP. XXVIII.

(a) Judicum.] *In aliquo libro additur*, καὶ φυλῶν, & tribuum. *In Complut. hoc tantum est, & sequitur*, καὶ τοὺς ἄρχοντας τῶν διαιρέσεων τῶν ἐφημεριῶν, & principes distributionum diurnarum vicium. (b) Custodes thesauri.] γαζοφύλακας. *Complut.* ἄρχοντας τῶν θησαυρῶν, principes thesaurorum. (c) Stationem pedum.] *Complut.* στάσιν τῷ ὑποποδίῳ τῶν ποδῶν, stationem scabello pedum: *vulgata ex hebræo habet tantum*, scabellum pedum. (d) Regnum.] τὸ βασίλειον, fastigium regium. *Complut.* ἡγούμενον, Ducem. (e) Ad faciem universæ ecclesiæ Domini.] *Complut.* κατ' ὀφθαλμοὺς παντὸς Ἰσραὴλ, πάσης ἐκκλησίας κυρίου, ad oculos omnis Israel, universæ ecclesiæ Domini. (f) Cogitationum.] *Complut. & Theodoretus addunt*, διανοιῶν, mentium, *ut vulgata.* (g) Templi.] *Ita etiam Complut. & Theodoretus. In aliquo libro est*, τοῦ αἰλάμ, *quod vulgata*, porticus. (h) Et Zacchon ejus, & cænaculorum, & apothecarum.] *Complut.* καὶ τῶν ἀποθηκῶν αὐτοῦ, καὶ τῶν ὑπερῴων, καὶ τῶν ταμιείων αὐτοῦ, & apothecarum ejus, & cænaculorum, & cubiculorum ejus: *quomodo fere vulgata. A Theodoreto absunt illa*, καὶ τῶν ἀποθηκῶν αὐτοῦ. *Illud*, ζακχῶν, *& paulo post*, ζακχῶ, *videtur factum ex dictione hebræa, quæ significat*, apothecarum, & cellariorum ejus. (i) Propitiationis.] ἐξιλασμοῦ. *Complut. & Theodoretus*, τοῦ ἱλαστηρίου, propitiatorii. (k) Et diversoriorum, & vicium.] *Ab aliquo libro abest secundum &. Complut autem*, καὶ εἰς τὰς διαιρέσεις τῶν ἐφημεριῶν, & ad divisiones vicium. (l) Et mensuram.] *Pro his usque ad*, similiter pondus mensurarum, *habentur ista in Complut.* In auro, & pondus mensuræ eius omnis vasis servitutis, & servitutis, & omnibus vasis argenti in pondere omni vasi servitutis, & servitutis, & pondus candelabris aureis, & lucernis eorum, aurum in pondere candelabri, & candelabri. Et lucernis ejus & candelabris, & aureorum, & argenteorum candelabrorum pondus dedit ei: & candelabrorum dedit ei pondus: *quæ tamen neque ipsa usquequaque respondent hebræo*, (m) Et pondus aureorum, & argenteorum, & thuribulorum Cephure, cujusque ponderis.] *Pro his in Complut.* καὶ τὰ κεφφουρὲ χρυσᾶ ἐν σταθμῷ εἰς κεφφοὺρ, καὶ κεφφοὺρ, καὶ τὸ σταθμὸν τῶν χρυσῶν, καὶ τῶν ἀργυρῶν σταθμοῦ, & ipsa Cepphure aurea in pondere in Cepphor, & Cepphor, & pondus aureorum & argenteorum cujusque ponderis. *Theodor.* κεφφουρὲ καλοῦσιν τὰ χρυσᾶ ἐν οἷς ἔφυρον τὴν σεμίδαλιν τῷ ἐλαίῳ. Cepphure autem vocat vasa quædam aurea & argentea, in quibus conspergebant similam oleo. *De his dicetur in libris Esdræ.* (n) Et altaris.] *Complut.* καὶ τὸ τοῦ θυσιαστηρίου τῶν θυμιαμάτων σταθμὸν ἐκ χρυσίου δοκίμου, καὶ ἐπέδειξεν αὐτῷ τὸ παράδειγμα, & altaris thymiamatum pondus ex auro probato. Et ostendit ei exemplar, &c (o) Manus] *Compl. & Theodoretus*, ἐκ χειρὸς, de manu. (p) Confectionis exemplaris.] *Iidem*, τοῦ συνιέναι τὴν κατεργασίαν τοῦ παραδείγματος, ad intelligendam confectionem exemplaris. (q) Et ecce. *Hinc usque ad sequens*, Et ecce, *absunt a Complut. & vulgata.* (r) In omni tractatione, & omnis promptus in sapientia.] *Complut.* ἐν παντὶ ἔργῳ, πᾶς πρόθυμος ἐν παντὶ ἑκουσίῳ, ἐν σοφίᾳ, in omni opere, omnis paratus in omni voluntario, in sapientia, &c.

CAP. XXIX.

(a) HOmini.] *In aliquot libris additur*, ἡ οἰκοδομή, *in aliis*, ἡ οἴκησις; ædificatio: *in nonnullis etiam*, ἀλλ' ἢ κυρίῳ τῷ θεῷ οἰκοδομεῖς, καὶ ἐγὼ κατὰ πᾶσαν, sed Domino Deo ædificas: & ego secundum omnem, &c. (b) Aurum.] *Complut.* aurum ad aurum, & argentum ad argentum, & æs ad æs, & ferrum ad ferrum, & ligna ad ligna; *quæ respondent hebræo, & vulgatæ.* (c) Soam.] *Compl. & Theodoretus*, ὄνυχος. onychis: *quod est interpretatio illius.* (d) Et Parium multum.] *Iidem*, καὶ λίθους παρίους εἰς πλῆθος, & lapides Parios in multitudine. (e) Promptus.] ὁ προθυμούμενος. *Ita etiam Compl. Theodoretus autem*, τίς ἑκουσιάσηται, quis sponte veniat: *quod verbum habuit etiam in sequentibus, itemque sæpe Compl.* (f) Ædificatores.] *Plerique*, οἰκονόμοι, œconomi. (g) Victoria.] *In nonnullis additur*, καὶ ἡ ἐξομολόγησις, & confessio. *In Compl. præterea, pro*, καὶ τὸ καύχημα, *est*, ἡ μεγαλοπρέπεια, decor. (h) A facie tua turbatur omnis rex & gens.] *Pro his in Compl. est*, σοὶ κύριε ἡ βασιλεία, καὶ ἡ ἔπαρσις εἰς πάντα, καὶ εἰς πᾶσαν ἀρχὴν, tibi Domine regnum, & exaltatio in omnia, & in omnem principatum. *In nonnullis autem libris utrumque conjungitur.* (i) Gloria.] *In Compl. additur*, ἐκ προσώπου σου, a facie tua, *quomodo etiam hebræus, sed ipse non habet illud, quod etiam in Compl. præcedit*, a te. (k) Omnipotens.] *Abest a Compl. & hebræo.* (l) Peregrinantes.] παροικοῦντες. *Compl. repetit*, πάροικοι. *Theodoretus*, ἐπίδημοι, advenæ. (m) Ad omnem multitudinem hanc.] πρὸς πᾶν τὸ πλῆθος τοῦτο. *Videtur dictum, pro*, omnis copia hæc. (n) Hæc in cogitatione cordis populi tui.] *Compl.* αὐτῶν τὸ πλάσμα διανοιῶν καρδίας λαοῦ σου, eorum plasma cogitationum cordis populi tui. (o) Apparatum.] *Eadem*, πάντα καὶ τοῦ οἰκοδομῆσαι τὴν κατασκευὴν, omnia, & ad ædificandum apparatum, &c. (p) Et sedit.] *Alii, & Theodoretus*, καὶ ἐκάθισεν σολομὼν ἐπὶ θρόνου κυρίου εἰς βασιλέα ἀντὶ δαυὶδ πατρὸς αὐτοῦ, Et sedit Salomon super thronum Domini in regem pro David patre suo. (q) Beneplacuit.] εὐδοκήθη. *Compl.* εὐοδώθη, prospere egit. (r) Desuper.] *Alii*, ἐναντίον, coram. (s) Regis, quod.] *Compl.* βασιλείας, ὡς, regni, sicut. (t) Tempora, quæ fuerunt.] *Eadem.* τῶν καιρῶν τῶν διελθόντων, temporibus, quæ transierunt.

CHRONICORUM. LIB. II.

CAP. I.

(a) DIxit.] *Pro*, indixit, & præcepit. (b) Excelsam.] *More hebraico, pro excelsum: ac præterea solet etiam dici.* τὴν βαμὰ, *ut paulo post.* (c) Nomen tuum.] *Compl.* τὸ ῥῆμά σου μετὰ δαυὶδ τοῦ πατρός μου, verbum tuum cum David patre meo. (d) Pecuniarum.] *Compl.* ὑπαρχόντων, substantiarum, *& paulo post, pro*, pecunias, ὕπαρξιν, substantiam. (e) Ante faciem.] *Eadem*, ἀπὸ προσώπου, a facie: *quod respondet quidem hebræo: sed nihilominus significare putant*, ante faciem, *&* coram, *ut vulgata.* (f) Populus.] *Abest dictio ista a Compl. & vulgata.* (g) Ad egrediendum, & emebant.] *Nonnulli*, τοῦ ἐκπορεύεσθαι, ad egrediendum. *Sed Compl. pro istis habet*, τιμὴν ἣν ἐλάμβανον, καὶ ἠγόραζον ἐν ἀλλάγματι, precium, quod accipiebant & emebant in permutatione. *Locus anceps etiam in hebræo.*

CAP. II.

(a) THymiama, & propositionem.] *Complut.* θυμίαμα ἀρωμάτων, καὶ ποιεῖν πρόθεσιν, thymiama aromatum, & faciendum propositionem, *sed illud*, faciendum, *non est in hebræo.* (b) Quæ.] *Alij*, ὧν, *& potest verti*, quos *ut vulgata.* (c) Scientem scientiam, & intellectum.] *Compl. & Theodoretus*, εἰδότα φρόνησιν, καὶ ἐπιστήμην, scientem prudentiam, & scientiam. (d) Patrem.] *Sic etiam vulgata. Et videtur positus casus pro casu, ut alibi, idest, pro*, patris mei: *quomodo multi vertunt ex hebræo: In cæteris libris, & ad marginem Vaticani, & in Compl.* παῖδα, puerum.

CAP. III.

(a) IPsius Amoria.] τοῦ ἀμωρία. *Videtur de industria retentus etiam articulus hebraicus. Complut.* ἐν ὄρει τοῦ ἀμορία, in monte Amoria, *quod vulgata*, in monte Moria. (b) Longitudo cubitorum.] *Sic etiam hebræus. In aliis omittitur vox*, cubitorum: *& Complut.* μῆκος τῆς διαμετρήσεως τῆς πρώτης πηχῶν ἑξήκοντα, longitudo mensurationis primæ, cubitorum sexaginta. (c) Catenas dependentes.] *Hoc videtur significare*, χαλασά. *Compl.* ἁλύσεις, catenas. (d) Latitudinem domus cubitorum viginti, & longitudo.] *Compl.* τὸ πλάτος τοῦ οἴκου πηχῶν εἴκοσι, καὶ τὸ εὖρος, latitudinis domus cubitorum viginti, & latitudo, &c. *quod respondet vulgatæ.* (e) Cænaculum.] *Eadem*, τὰ ὑπερῷα, cænacula, & tabulata: *magnamque hac in re vim facit Theodoretus ad conciliandam discordiam, quæ videtur esse inter hunc locum, & libros Regnorum, de altitudine templi.* (f) Serseroth.] *Compl.* ἁλυσιδωτά, catenulas: *quod est interpretatio illius.*

CAP. IV.

(a) DIametrum.] *In Compl. additur*, ἀπὸ τοῦ χείλους αὐτῆς εἰς τὸ χεῖλος αὐτῆς, a labio ejus usque ad labium ejus. (b) Cubitorum.] *In aliis additur*, ἐκύκλουν αὐτὴν κύκλῳ, circundabant illud in circuitu. *Complut. autem*, ἐκύκλου, ambiebat: *ut vulgata.* (c) Duo genera.] *Compl.* δύο στίχοι, μόσχοι χωνευτοί, ἐν τῇ χωνεύσει αὐτῶν ἐποίησαν αὐτοὺς, ἑστῶτα ἐπὶ δώδεκα μόσχους ἡ θάλασσα, καὶ τρεῖς βλέποντες, duo ordines, boves fusiles, in fusura eorum fecerunt eos, stans super duodecim vitulos mare, & tres spectantes, &c. (d) Sculpta.] διαγεγλυμμένα. *Compl.* διαγεγλυμμένη, sculpti. (e) Consummavit.] *Complut. addit*, αὐτὴν, illud. *Nostra propius ad hebræum, in quo conjungitur cum antecedentibus, id est*, ter mille metretas complebat. (f) Tanquam ad Orientem e regione.] *Compl.* πρὸς ἀνατολὰς τοῦ μέρους τοῦ πρὸς νότον, *quod vulgata*, contra Orientem ad meridiem. (g) Fuscinulas, & thuribula & focum altaris.] *Eadem*, τοὺς λέβητας, καὶ τὰς κρεάγρας, καὶ τὰ πυρεῖα, lebetes, & fuscinulas, & thuribula. (h) Regis.] *Sic hebræus. Complut.* ὁ βασιλεὺς, rex. (i) Et super eas Golath ipsi Chothareth.] *Pro* Golath, *dictione hebraica, sed paululum immutata, quæ significat*, orbes, *aut*, funiculos, *Compl. habet*, τὰς βάσεις, bases: *quod non satis convenit. Et pro*, τῇ χωθαρέθ, *habet*, καὶ τὰς χωθαρὼθ, *quod significat*, & coronas. *Vulgata nomine epistyliorum videtur utrumque comprehendisse.* (k) Capita ipsarum Chotareth.] *Rursus pro*, capita, *in hebræo est eadem dictio, quæ paulo ante dicta est*, Golath, *& rursus in Compl.* τὰς δύο βάσεις τῶν χωθαρὼθ, *itemque paulo post.* (l) Tintinnabula.] *Compl.* ῥοάς, mala granata, *ut vulgata.* (m) Et podisteras, & analempteras.] *Hæc absunt a Compl, & vulgata, & videntur idem posse significare atque illud, quod sequitur, ut sint duæ interpretationes*, & lebetes, & fuscinulas. (n) Non defecit.] *Compl.* οὐκ ἠκριβάσθη, non examinabatur.

CAP. V.

(a) QUæ dederat.] *Alii*, καὶ ἔδωκαν, & dedit, *id est*, posuit, *ut vulgata.* (b) Omnes.] *Abest a Compl, & vulgata.* (c) Et tabernaculum.] *Alij*, καὶ ἀνήνεγκαν τὴν κιβωτὸν, καὶ τὴν σκηνὴν, & eduxerunt arcam & tabernaculum. (d) Et qui timebant.] *Abest a Compl. & vulgata.* (e) Qui.] *Imitatio hebraismi. Compl.* ἃ, quæ. (f) Arcam.] *Compl. addit*, καὶ προσήγγιζε τὰ χερουβὶμ ἐπὶ τὴν κιβωτὸν, & appropinquabant Cherubim super arcam: *quæ redundant: ac fortasse sunt altera interpretatio præcedentis sententiæ.* (g) Filiis.] *Iste dandi casus more hebraico valet*, de filiis, &c. *Compl. autem minus proprie*, σὺν τοῖς υἱοῖς τοῦ ἀσὰφ, cum filiis Asaph. *Illud autem in ea recte habet quod sequitur*, & filiis eorum, & fratribus eorum. (h) Gloriæ.] *Abest ab aliquo libro. In hebræo repetitur*, domus. *Compl.* καὶ δόξης, & gloriæ.

CAP. VI.

(a) TRium.] *Ita etiam vulgata. Compl.* πέντε, quinque. (b) In loco] *Alii* ἐκ τοῦ τόπου, de loco. (c) Puerorum.] *Compl.* τῶν δούλων σου, servorum tuorum. (d) Et omnis deprecatio, & omnis oratio.] *Compl.* καὶ κατὰ πᾶσαν ἀφὴν (*quod non est in hebræo*) καὶ πᾶσαν προσευχὴν, καὶ πᾶσαν δέησιν, & juxta omnem tactum & omnem deprecationem, & omnem orationem. *Notatum autem est alibi*, omnem deprecationem, & orationem, *hoc locis similibus valere*, omnem occasionem deprecandi, & orandi. (e) Timeant omnes vias tuas.] *Compl.* ὅπως φοβῶνταί σε τοῦ πορεύεσθαι ἐν πάσαις ταῖς ὁδοῖς σου, ut timeant te, eundo id omnibus viis tuis. (f) Et ad timendum te.] *Sic etiam hebræus. Compl.* καὶ ἵνα φοβῶνταί σε, & ut timeant te. (g) Et percuties eos.] *Eadem* καὶ ἐὰν θυμωθῇς ἐπ' αὐτοὺς, & si indignatus fueris super eos. (h) Filii.] *Plerique habent*, οἱ ὅσιοί σου, sancti tui.

CAP. VII.

(a) IPsius David.] *Complut. & Theodoretus*, ὧν ἐποίησεν δαυὶδ, quæ fecit David. *Ex quo colligit Theodoretus psalmum esse ipsius David.* (b) Manaa.] *Complut.* τὰς θυσίας, sacrificia : *quod est interpretatio illius.* (c) Festivitatem.] *Eadem*, καὶ τὴν ἑορτὴν ἑπτὰ ἡμέρας, & festivitatem septem diebus. (d) Si confusus fuerit.] *Humiliaverit se præ verecundia : quod satis respondet hebræo. Compl.* ἐντραπῇ με, reveritus fuerit me, *aut, ut ipsi interpretantur*, convertatur ad me. (e) Eis.] *Ita hebræus. Compl.* ὑμῖν, vobis, *ut vulgata.*

CAP. VIII.

(a) IN Bæsoba.] *Alii*, εἰς ἀιμὰθ σωβὰ, *al.* σωβὰ, *quod vulgata*, in Emath Suba : *& in Complut. sequitur*, καὶ κατίσχυσεν ἐπ' αὐτὴν, & prævaluit super eam. (b) Mœnia, portæ, & vectes.] *Eadem*, τείχεσι, πύλαις, καὶ μοχλοῖς, mœnibus, portis & vectibus. (c) Desiderium.] *Eadem addit*, αὐτοῦ, suum : *quod non est in hebræo : sed in eo alius verborum ordo.* (d) Regno suo.] *Eadem*, εἰς πάντα τὰ ἔργα αὐτοῦ ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ, ad omnia opera sua in regno suo : *ac fortasse sunt duæ interpretationes ortæ ex ambiguitate vocis hebraicæ, quæ parvo discrimine potest significare opus, & regnum.* (e) Et principes, & potentes.] *Alii*, καὶ ἄρχοντες δυνατοὶ ἁρμάτων, & principes potentes curruum. *Compl.* καὶ ἄρχοντες τρισσατῶν αὐτοῦ δυνατοὶ, καὶ ἄρχοντες ἁρμάτων αὐτοῦ, καὶ ἱππέων αὐτοῦ, & principes tristatarum ejus potentes, & principes curruum ejus, & equitum ejus. (f) Sancta est.] *Græce est*, ἅγιος, *& ita apud Theodoretum : sed apud illum in proxime præcedentibus, pro*, civitate, *est*, οἴκῳ, domo, *ut vulgata : & cum ea dictione optime convenit* ἅγιος, *quare in nostra erit subintelligenda. Compl. habet*, πόλις, *&* ἁγία. (g) Et secundum ministeria.] *Hebræus non habet illud &. Compl. autem*, καὶ τὰς λειτουργίας αὐτῶν, καὶ τοὺς λευίτας, & ministeria eorum, & Levitas. (h) Quoadusque perfecit.] *Compl.* καὶ ἕως οὗ ἐτελειώθη, ἕως οὗ ἐτελείωσε, & quoadusque perfecta est, quoadusque perfecit. (i) Venerunt.] *Eadem*, ἤνεγκαν, attulerunt.

CAP. IX.

(a) ET extra se facta est.] *Compl.* καὶ οὐκ ἦν ἐν αὐτῇ ἔτι πνεῦμα, & non fuit in ea ultra spiritus. (b) Mea.] *In Compl. additur*, περὶ σοῦ καὶ, de te, &, *sed non in hebræo.* (c) Beati viri tui.] *Sic etiam vulgata. Compl. autem*, μακάριαι αἱ γυναῖκές σου, beatæ uxores tuæ. (d) Pinea.] πεύκινα, *quod ex Josepho videtur agnoscere Theodoretus. Inquit enim, ligna*, ἀγύιμα, *ipsum dixisse*, πεύκινα. *Vulg.* thyina. *Alii ex hebræo*, coralliorum. (e) Quæ afferebant. Et de omnibus regibus.] *Compl.* οἳ ἔφερον, καὶ πάντες οἱ βασιλεῖς τῆς ἀραβίας καὶ σατράπαι τῆς γῆς ἔφερον. Qui afferebant. Et omnes reges Arabiæ, & satrapæ terræ afferebant, &c. (f) Trecentorum aureorum ascendebat.] *Videtur subintelligendum*, pondus, *aut quiddam ejusmodi. Compl.* τριακόσιοι χρυσοῖ ἀναφέροντες, trecenti aurei ascendentes. (g) Illigati.] ἐνδεδεμένοι. *In aliis*, ἐνδεδυμένοι χρυσίῳ, induti auro, *hebræus non habet : sed in ipso sequitur, quod est in Compl.* καὶ ὑποπόδιον ὑπέθηκαν ἐν χρυσῷ τῷ θρόνῳ, & scabellum supposuit in aureo throno. (h) Simiis.] *In Compl. additur*, καὶ θαλείμ. *quod in vulgata*, & pavos. (i) Aurea. *Compl. addit* ὅπλα, arma, *ut vulgata.* (k) Aurum, &c.] *Abest a Compl. & vulgata.* (l) Salomon.] *Eadem addunt*, μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ, cum patribus suis

CAP. X.

(a) DIcens suscitavit.] *Compl.* ἵνα ἀναστήσῃ. *Theod.* ἵνα στήσῃ, ut suscitaret, *vel*, firmaret. (b) Et omni Israel : quoniam.] *Compl.* καὶ πᾶς ἰσραὴλ εἶδεν, ὅτι, Et omnis Israel vidit, quoniam. (c) Et habitantes.] *Istud*, &, *abest a Compl. & vulgata.* (d) Et regem.] *Item istud*, & : *sed hoc loco hebræus habet, licet paululum diversa constructione. In aliis autem libris est*, ἐβασίλευσαν ἐφ' ἑαυτῶν τὸν ἱεροβοάμ, regem fecerunt super se Hieroboam.

CAP. XI.

(a) ET bellabat.] *Compl.* τοῦ πολεμῆσαι, ad bellandum. (b) Vitulis, quæ fecit.] *Theod.* καὶ τοῖς δαμάλεσιν αἷς (*Compl.* ἃς) ἐποίησεν ἱεροβοάμ, Et juvencis quas fecerat Hieroboam. (c) Et ejecit eos.] *Compl.* & ejecit Levitas. *Sed hæc absunt ab hebræo : & Theodor. ita scribit :* Secuti autem sunt Sacerdotes ipsos, & Levitas etiam ex aliis tribubus. Inquit enim, ἀπῆλθον ὀπίσω αὐτῶν ζητῆσαι κύριον τὸν θεὸν ἰσραὴλ, καὶ ἦλθον εἰς ἱερουσαλὴμ θῦσαι τῷ κυρίῳ τῷ θεῷ τῶν πατέρων αὐτῶν, καὶ κατίσχυσαν τὴν βασιλείαν ἰούδα. Abierunt post eos ad quærendum Dominum Deum Israel : & venerunt in Hierosolyma sacrificare Domino Deo patrum suorum, & confortare regnum Juda. *Lucifer, lib.* 1. *pro S. Athanasio*, & projecit eos a filiis Israel, & a tribubus Israel, qui dederunt cor suum quærere Dominum Deum Israel. (d) Et confortavit Roboam filium.] *Vulgata ex hebræo*, & confirmaverunt. *Alii autem*, ὁ τοῦ σαλομὼν, *aut*, υἱὸς σολομῶντος, & invaluit filius Salomonis. (e) In omnibus.] *Fortasse subintelligendum est*, qui filii dispersi erant in omnibus, &c. *Compl.* καὶ ἐν πάσῃ Et in omnibus, &c. (f) Eis.] αὐταῖς, *quasi referatur ad civitates. Alii*, ἐν αὐταῖς, in eis. *Compl.* ἐν αὐτοῖς, *ac fortasse vera lectio est*, αὐτοῖς, *id est*, filiis.

CAP. XII.

(a) TRoglodytæ.] *Plerique alii*, τρωγλοδύται, *& vulgata*, Troglodytæ. [οἱ ἄρχοντες ἰσραὴλ] In nonnullis libris est, οἱ ἄρχοντες ἰούδα. (b) Eos quasi paululum.] *Complut.* αὐτοῖς ὡσεὶ σμικρὸν, eis quasi paululum. *Theodoretus* : αὐτοὺς ὡς εἰς μικρὸν, eos quasi ad pusillum quid. *Et addit, pro eo quod est*, scintillam benedictonis orbis in eis conservabo. (c) Hierusalem.] *Theodoretus & Compl. addunt*, ἐν χειρὶ σουσακίμ, *aut*, σουσὰκ, *quod vulg.* per manum Sesac. (d) Pueros.] *Iidem*, δούλοις, servos. (e) Et constituit super eum Susacim.] *In quibusdam additur*, rex Ægypti. *Sed compl. respondens hebræo & vulg. longe aliter habet*, καὶ κατέστησεν ἐπὶ χεῖρας ἀρχόντων τῶν παρατρεχόντων τῶν φυλασσόντων τὰς θύρας οἴκου τοῦ βασιλέως. καὶ ἐγένετο ἀπὸ ἱκανοῦ ἐν τῷ εἰσπορεύεσθαι τὸν βασιλέα εἰς οἶκον κυρίου, εἰσεπορεύοντο καὶ οἱ παρατρέχοντες. καὶ ἐλάμβανον τοὺς θυρεοὺς, καὶ ἀπεκαθίστων εἰς τὴν τάξιν τῶν παρατρεχόντων, καὶ ἐν τῷ ἐντραπῆναι τὸν βασιλέα. Et constituit ad manus principum cursorum custodientium portas domus regis. Etfiebat ex multo tempore (*aut*, usu, *hebræus habet*, a tempore) in ingrediendo regem in domum Domini, ingrediebantur & cursores, & sumebant clypeos, & referrebant ad locum cursorum. Et cum rex esset confusus, &c. (f) Videntis.] *Theodoretus & Compl. addunt*, τοῦ γενεαλογῆσαι, in genealogia describenda, *quod in vulgata videtur esse*, & diligenter exposita.

CAP. XIII.

(a) ABia.] *In aliis additur*, τὸν πόλεμον, prælium. (b) Testamento Salis.] *Sic hebræus. Compl.* εἰς διαθήκην ἁλὸς, *quod vulgata*, in pacto Salis. *Theod.* διαθήκην ἁλὸς αἰωνίαν, testamentum salis sempiternum : *& explanat quid istud sit.* (c) Surrexit.] *Alii*, ἀντέστη, ex adverso stetit. *Alii*, ἐνίσχυσεν ἐπὶ ῥοβοάμ, & invaluit super Roboam. *Compl.* καὶ ἐνίσχυσαν, *quod vulg.* & prævaluerunt. (d) Vituli.] *Ita etiam vulgata ex hebræo. Compl. autem* δαμάλεις, juvencæ. (e) Universæ. Qui accedit.] *Compl.* πᾶς ὁ προσπορευόμενος, omnis qui accedit. (f) Mane, & vesperi.] *Eadem*, mane mane, & vesperi vesperi : *quemadmodum etiam interdum in sequentibus.* (g) Accensiones.] *Eadem* αὐτῆς, ejus, *ut vulgata.* (h) Nos.] *Eadem*, ὑμᾶς, vos. (i) Convertit.] *Compl.* περιεκύκλωσε τὸ ἔνεδρον ἐλθεῖν κατόπισθεν αὐτῶν, καὶ ἦσαν ἔμπροσθεν ἰούδα, circumdedit insidias ad veniendum a tergo eorum. Et fuerunt ante Judam, &c. (k) Clamaverunt.] *Etiam hebræus habet in numero multitudinis. Complut.* ἠλάλαξεν ἀνὴρ ἰούδας, vociferatus est vir Judas. *Verbum quidem istud videtur agnoscere etiam Theodoretus.* (l) In libro.] *Compl.* ἐπὶ βιβλίῳ ἐν τῇ ἐκζητήσει, super librum in exquisitione, *quod vulgata*, diligentissime.

CAP. XIV.

(a) MOrtuus est.] *Compl.* ἐκοιμήθη, dormivit, *ut vulgata.* (b) Pacem habuit. Civitates munitas.] *Locus mutilatus in collatis manuscriptis codicibus, in Compl. sic expletur*, καὶ εἰρήνευσεν ἡ βασιλεία ἐνώπιον αὐτοῦ καὶ ᾠκοδόμησεν πόλεις τειχήρεις, & pacem habuit regnum coram eo. Et ædificavit civitates munitas : *quæ optime respondent hebræo.* (c) Quoniam pacem habuit terra.] *Hoc abest a Compl. sed non ab hebræo.* (d) Coram terra dominabimur.] ἐνώπιον τῆς γῆς κυριεύσομεν. *Alii*, ἐν ᾧ κυριεύομεν τῆς γῆς, dum dominamur terræ. *Ad verbum responderet hebræo, si esset*, ἐν ᾧ ἡ γῆ ἐνώπιον ἡμῶν, dum terra est coram nobis. (e) Et prospere fecit nobis.] *Pro his in Complut. est*, καὶ ᾠκοδόμησαν, καὶ κατηύθυναν, & ædificaverunt, & prosperati sunt. (f) Conforta nos.] *Eadem*, οἷς οὐκ ἔστιν ἰσχύς. βοήθησον ἡμῖν. quibus non est fortitudo. Adjuva nos. (g) Domine Deus noster.] *Eadem addit*, σὺ εἶ ὁ θεὸς, tu es Deus. *Alii*, κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν σὺ εἶ, Dominus Deus noster tu es : *quod optime respondet hebræo.* (h) Gedor.] *Theodoretus & Compl.* γέραρα, *& vulgata*, Gerara. (i) Possessionum.] κτήσεων. *Aliqui*, κτηνῶν, pecorum. *A Theodoreto abest utrumque : qui etiam pro eo, quod sequitur*, ἀλιμαζονεῖς, *aut*, ἀμαζονεῖς, *ut in aliis, ipse habet*, ἀμαζονείμ, *& suspicatur fuisse populos quosdam, nimirum Lybes. Sed fortasse est vestigium duarum dictionum hebraicarum, quæ siginficant*, tabernacula pecorum. *Quare in Compl. est tantum*, καὶ σκηνὰς κτηνῶν ἐξέκοψαν, etiam tabernacula pecorum exsciderunt.

CAP. XV.

(a) ODed.] *Sic etiam Theodoretus. Alii libri*, Adad. *Vulgata*, Oded. (b) In non Deo.] ἐν οὐ θεῷ. *Ita etiam Theodor. Compl.* ἄνευ θεοῦ, absque Deo. (c) Convertit eos.] *Compl. addit.* ἐν θλίψει, in tribulatione. *Sed Theodoretus hunc locum sic refert*, καὶ ἐκάθισαν ἐν στενότητι, καὶ ἐπεστράφησαν ἐν θλίψει ἐπὶ κύριον. Et sederunt in anguttia, & convertentur in tribulatione ad Dominum. (d) Illo tempore.] *Theodoretus, & Compl.* ἐν τοῖς καιροῖς ἐκείνοις. in temporibus illis. (e) Domini.] *Apud eosdem additur*, πολλὰ, multa. (f) Manus.] *Sic etiam in aliquo codice Theodoreti. In alio est*, αἱ ὀσφύες ὑμῶν, lumbi vestri. (g) Adad.] *In uno codice est*, Addo. *In plerisque*, ἀζαρίου, Azariæ. *Compl.* ὠδὴδ, Oded. *Initio capitis est*, Azarias filius Oded, *& ita etiam vulgata*, Azariæ filii Oded. (h) Tenuerat Hieroboam in monte.] *Compl.* ὧν κατέσχεν ἀπὸ ἱεροβοὰμ ἐξ ὄρους, quas ceperat a Hieroboam de monte : *hebræus, & vulgata non habent*, a Hieroboam. (i) Transivit.] *Alii*, διῆλθον, transierunt, venerunt. *Vulgata tamen.* Et intravit. (k) Magna.] *In Compl. additur*, καὶ ἐν ἀλαλαγμῷ, *& vulgata*, in jubilo. (l) Plenum.] *Eadem*, τελεία, perfectum, *ut vulgata.* (m) David patris sui, & sancta domus Dei.] *Eadem*, τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ τὰ ἅγια αὐτοῦ, patris sui, & sancta sua, *Vulgata*, quæ voverat pater suus, & ipse.

CAP. XVI.

(a) REgis.] *Theodoretus videtur habuisse*, βασιλέα, regem. (b) Dissipa cum Baasa regem.] *Compl.* διασκέδασον τὴν διαθήκην σου τὴν μετὰ βασὰ βασιλέως, dissipa testamentum tuum, quod cum Baasa rege, *quemadmodum fecisti* 3. *Reg.* 15. (c) In confidentia, in equitibus.] *Eadem*, καὶ θάρσος εἰς ἅρματα καὶ ἱππεῖς, Et confidentia in curribus & equitibus. (d) In omni corde pleno.] *Ita etiam Theodoretus. Compl.* μετὰ πάσης καρδίας τελείας, cum omni corde perfecto. (e) Usque valde languit.] *Eadem*, ἕως ἄνω ἡ ἀρρωστία αὐτοῦ. Usque supra infirmitas ejus. (f) Usque valde.] *Eadem*, καὶ ἔκαυσαν αὐτὸν καῦσιν μεγάλην ἕως σφόδρα, & combusserunt eum combustione magna usque valde.

CAP. XVII.

(a) VIis patris sui primis.] *Ita etiam Lucifer lib.* 1. *pro S. Athan. Alii addunt*, ὁδοῖς δαυὶδ, viis David. *Ac Theodoretus quidem videtur legisse*, ἐν ταῖς πρώταις, *& interpretatur*, κατ' ἀρχὰς, ab ipso initio. (b) Sicut opera Israel.] *Lucifer*, & non sic opera Israel. *Complut. & Theodoretus*, καὶ οὐ κατὰ τὰ ἔργα ἰσραὴλ, & non secundum opera Israel. (c) Qui.] *Istud*. οἱ, *abest a Compl. & Lucifer*, & cum illis. (d) Argentum, & dona.] *Ita etiam Lucifer. A Complut. abest istud*, καὶ δόματα. *Vulgata ex hebræo*, argenti vectigal. (e) Septingentos.] *Nec plura Lucifer. In aliis codicibus legitur*, τράγους (*al.* καὶ τράγους) ἑπτακισχιλίους ἑπτακοσίους, *al.* πεντακοσίους, septem mille septingentos, *alii*, quingentos. (f) Major.] *Lucifer*, ambulans magnificatus. *Complutensis*, πορευόμενος καὶ μεγαλυνόμενος, procedens, & magnificatus. (g) Post eum.] *Ita etiam fere vulgata. Compl.*

Complutens. ἐχόμενοι αὐτῶν, adhærentes eis: *& sic deinceps.* (*h*) Prompte se offerens.] ὁ προθυμούμενος. *Theodoretus videtur habuisse*, ὁ ἑκουσιαζόμενος, *& interpretatur pro eo qui non pro peccato offert, sed affert munera Deo: de qua varietate alibi dictum est.* (*i*) Potens virtutis, & Eliada.] *Ab hebræo abest illud, &: nam etiam vulgata*, robustus ad prælia Eliada. *Alij codices*, δυνατοὶ δυνάμει, ἐλιαδά, potentes virtute: Eliada, &c.

CAP. XVIII.

(*a*) Diligebat eum.] *Id est, omnibus eum officiis prosequebatur, magnaque benevolentiæ signa præbebat. Complut.* ἔπεισε τὸν ἰωσαφάτ, persuasit Josaphat. (*b*) Sicut ego.] *Complut.* ὡς σὺ οὕτω καὶ ἐγώ, sicut tu, ita & ego. *Similis varietas notata est, 3. Reg. 22.* (*c*) Cito Michæam.] *Aptius hebraicæ locutioni, & imperiis regis, quam quod in Complut.* ταχέως κάλεσον, cito voca. (*d*) Cooperi me.] κατακάλυψόν με. *Compl.* κατακαλύψομαι, cooperiar, *& nostra etiam, 3. Reg.* συγκαλύψομαι. (*e*) Meum.] *Complut.* tuum, *quæ varietas etiam, 3. Reg. notata est* (*f*) Cooperuit.] *Eadem*, ἠλλοιώθη, mutatus est, mutavit habitum, *ut vulgata.* (*g*) Laboravi.] *Eadem*, τετραυμάτισμαι, vulneratus sum.

CAP. XIX.

(*a*) Rex Josaphat.] *Sic etiam Theodoretus. Compl.* καὶ εἶπεν πρὸς τὸν βασιλέα ἰωσαφάτ, & dixit ad regem Josaphat. (*b*) Sanguinem sanguinis.] *Aut contra*, αἵματος αἷμα, sanguinis sanguinem, *ut nonnulli. Sed Complutensis*, αἵματος, καὶ αἵματος, sanguinem, & sanguinem. *Lucifer*, inter medium sanguinis, & sanguinis. (*c*) Scribæ.] *Theodoretus*, γραμματεῖς, vocavit, τοὺς διδασκάλους, doctores. (*d*) Confortamini] *Theod. & Compl.* ἀνδρίζεσθε, viriliter, agite.

CAP. XX.

(*a*) Minæis.] *Alij*, ἐκ τῶν ἀμμανιτῶν, de Ammanitis. (*b*) Dilecto tuo.] *Complut.* τῷ φίλῳ σου, amico tuo. *Theodoretus*, τοῦ φίλου σου, amici tui, *ut vulgata.* (*c*) Eorum.] *In Complut. sequitur*, καὶ οἱ υἱοὶ αὐτῶν, & filii eorum. (*d*) Ipsi Oziel.] *Theodoretus*, ἰεζιὴλ, Jezoel. *Complut.* καὶ ἰεζιὴλ ὁ τοῦ ζαχαρίου υἱοῦ βαναίου υἱοῦ ἰειὴλ υἱοῦ μαθθανίου ὁ λευίτης ἀπὸ τῶν υἱῶν ἀσάφ, & Jeziel filius Zachariæ filij Banææ filii Jeiel filij Matthaniæ Levita de filiis Asaph. (*e*) Bellare. Hæc intelligite.] *Complut.* πολεμῆσαι ἐν ταύτῃ. στῆτε, καὶ σύνετε. pugnare in hac. State, & intelligite. *Et ita etiam Theodoretus, nisi quod habet*, οὐχ ὑμεῖς πολεμήσετε, non vos pugnabitis, &c. (*f*) Paveatis.] *Complut.* δειλιᾶτε. *Theodoretus*, δειλιάσητε, *eodem sensu.* (*g*) Propheta.] *Compl. & Theodoretus*, προφήταις, prophetis. (*h*) Pugnare filios Ammon super Moab.] *Complut.* ἔνεδρον τοῦ πολεμεῖν τοὺς υἱοὺς ἀμμών, καὶ μωάβ, insidias impugnare filios Ammon, & Moab, &c. (*i*) Ad exterminandum.] *Eadem*, καὶ ἐλάβετο ἀνὴρ τοῦ πλησίον αὐτοῦ εἰς διαφθοράν. & aggressus est vir proximum suum ad perditionem. (*k*) Qui conscripsit librum.] *Theodoretus*, οὓς κατέγραψαν, (*Complut.* κατέγραψεν) ἐπὶ βιβλίου, quos conscripserunt super librum. (*l*) Hic.] *Iidem*, αὐτὸς, ipse. (*m*) Et eundo ad Tharsis.] *Hæc a Theodoreto non referuntur. Complut.* καὶ ἐκοινώνησε μετ' αὐτοῦ τοῦ ποιῆσαι πλοῖα, & communicavit cum eo ad faciendum navigia, &c. (*n*) Quassavit Dominus opus tuum.] *Complut.* διέκοψε κύριος τὰ ἔργα σου, καὶ συνετρίβησαν αἱ νῆες, καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν τοῦ πορευθῆναι εἰς θαρσεῖς, discidit Dominus opera tua: & contritæ sunt naves, & non habuerunt vires ad eundum in Tharsis. *Atque ita etiam Theodoretus nisi quod habet*, αἱ νῆές σου, naves tuæ.

CAP. XXI.

(*a*) Sex.] *Abest a Complut. & vulgata.* (*b*) Et Azarias.] *Etiam hoc a Complut. sed non a vulgata, & hebræo.* (*c*) Suum.] *Complut.* τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, patris sui, *ut vulgata.* (*d*) Sicut dixerat ei, dare ei.] *Complut.* ὃν τρόπον εἶπεν αὐτῷ δοῦναι αὐτόν, quemadmodum dixit ei dare eum. *Melius Theodor.* ὃν τρόπον εἶπε δοῦναι αὐτῷ, quemadmodum dixit dare ei. (*e*) Principibus.] *In Complut. additur*, καὶ πάντα τὰ ἅρματα αὐτοῦ, & omnes currus ejus. *Sed hoc, & illud, quod sequitur*, & omnis equitatus cum eo, *videri possunt duæ interpretationes ejusdem sententiæ in hebraico. Vulgata quidem tantum equitatus mentionem facit.* (*f*) In scriptura.] ἐν γραφῇ. *Sic etiam Theodoretus, & putat subintelligendum*, ἄνθρωπος, homo. *Complut. autem*, ἐγγραφὴ, scriptura, literæ, *ut vulgata.* (*g*) Et tu in languore malo.] *Complut.* καὶ σὺ ἔσῃ ἐν ἀρρωστίαις πονηραῖς, ἐν ἀρρωστίαις κοιλίας σου, ἕως οὗ ἐξέλθῃ τὰ ἔντερά σου ἀπὸ τῆς ἀρρωστίας ἐξ ἡμερῶν εἰς ἡμέρας, & tu eris in infirmitatibus malis, in infirmitatibus ventris tui, quoadusque exeant intestina tua præ infirmitate ex diebus in dies: *eodem modo Theodoretus, nisi quod in principio habet tantum*, καὶ σὺ ἔσῃ ἐν ἀρρωστίᾳ κοιλίας σου. (*h*) Oppresserunt, & averterunt omnem apparatum, quem.] *Complut.* κατεδυνάστευσαν αὐτὸν, καὶ ᾐχμαλώτευσαν πᾶσαν τὴν ὕπαρξιν, ἣν, oppresserunt eum, & captivarunt omnem substantiam, quam. (*i*) Ochozias. *Ita etiam Theodoretus, & videtur idem, qui cap. sequenti, rex constituitur. Sed plerique tamen libri habent*, ἰωαχάζ, *& vulgata*, Joachaz. (*k*) Dierum duos dies.] *Complut.* τῶν ἡμερῶν αὐτοῦ εἰς ἡμέρας δύο, dierum ejus ad dies duos. *Verum illud*, αὐτοῦ, *redundat: & præpositio*, εἰς, *potest subintelligi: hoc enim significatur*, cum tempus dierum, *id est*, spatium temporum pervenit ad duos annos. (*l*) Venter ejus cum morbo.] *Ita fere hebræus, Complut.* ἐξῆλθε τὰ ἔντερα αὐτοῦ μετὰ τῆς κοιλίας αὐτοῦ ἐν ἀρρωστίᾳ αὐτοῦ, exierunt intestina ejus cum ventre ejus in infirmitate ejus. (*m*) Funus.] *Complut. & Theodoretus*, ἐκφοράν, καὶ καῦσιν κατὰ τὴν καῦσιν τῶν πατέρων αὐτοῦ, funus, & combustionem secundum combustionem patrum ejus. (*n*) Sepultus est.] *Theodoretus videtur legisse*, ἔθαψαν αὐτὸν, sepelierunt eum, *ut vulgata.*

CAP. XXII.

(*a*) Et Alimazones.] *Nonnulli*, ἀμαζονεῖς. *Videtur præsertim in nostra esse vestigium quoddam dictionis hebraicæ, quæ significat*, ad castra: *quare Complut. pro ista habet*, καὶ ἐν τῇ παρεμβολῇ, & in castris: *quamvis illud redundet. Simile quiddam de ista eadem dictione notatum est cap. 14. Theodoretus utrumque conjungit, hunc locum hoc modo referens*, ὅτι πάντας τοὺς πρεσβυτέρους ἀπέκτεινε τὸ λῃστήριον τὸ ἐπελθὸν ἐπ' αὐτοὺς ἀπὸ τῶν ἀράβων, καὶ ἀπὸ τῶν ἀμαζονεὶμ ἐν τῇ παρεμβολῇ, quoniam omnes seniores interfecerat agmen latronum superveniens super eos ab Arabibus, & ab Amazonim in castra. *Repetit autem & hic ipsos Amazonim fuisse accolas Æthiopum.* (*b*) Viginti.] *Alii libri addunt* καὶ δύο, & duorum, *quemadmodum etiam in nostra, 4. Reg. 8. & ibi etiam vulgata. Alii, & Complut.* υἱὸς ὢν τεσσαράκοντα καὶ δύο ἐτῶν, filius cum esset quadraginta, & duorum annorum: *quod respondet hebræo, & vulgata hic.* (*c*) Unctum Domini.] *In Compl. sequitur*, ὃν ἔχρισεν αὐτὸν κύριος τοῦ ἐξολοθρεῦσαι τὸν οἶκον ἀχαάβ, quem unxit eum Dominus ad exterminandum domum Achaab. *Verum illa*, christum Domini, & quem unxit eum Dominus, *videri possunt duæ interpretationes ejusdem sententiæ: nam in hebræo non est hujusmodi repetitio, quemadmodum neque in vulgata.* (*d*) Dixerunt.] *Sic hebræus. Complut. & Theodoretus*, εἶπεν, dixit. (*e*) Cum eo.] *Aliqui libri*, μετ' αὐτῆς, cum ea. *Vulgata ex hebræo*, cum eis.

CAP. XXIII.

(*a*) Octavo.] *Plerique libri* ἑβδόμῳ, septimo, *ut vulgata.* (*b*) Domini.] *Complut. addit*, ἐν διαθήκῃ, in testamento, & fœdere. (*c*) Et ostendit ei filium regis.] *Hæc absunt a Compl. & vulgata.* (*d*) Et ad portas introituum.] *Eadem*, καὶ τῶν πυλωρῶν ἐν ταῖς πύλαις τῶν εἰσόδων, & janitorum in portis introituum. *Phrasis hebraica hoc significat, parti isti tertiæ venienti ad sabbatum standum esse una cum sacerdotibus, & Levitis, & janitoribus liminum, aut in liminibus.* (*e*) Levitarum.] *Id est*, de Levitis, *ut vulgata. Alij*, υἱοὶ τῶν λευιτῶν, filij Levitarum. *Complut.* τοῖς λευίταις, Levitis. (*f*) Viri vas, vas in manu ejus.] *Alii*, ἄνδρες, καὶ σκεῦος αὐτῶν ἐν χειρὶ αὐτῶν, viri & vas eorum in manu eorum. *Complut. satis prope ad hebræum*, ἀνὴρ, καὶ τὸ σκεῦος αὐτοῦ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, vir, & vas ejus in manu ejus. (*g*) Gladios.] *Compl. & magna ex parte etiam alii*, ὁ ἱερεὺς τοὺς ἑκατοντάρχους τεταγμένους, καὶ τὰς μαχαίρας, καὶ τοὺς θυρεοὺς [καὶ τὰ δόρατα καὶ τὰς ἀσπίδας] (*ista absunt ab aliis*) καὶ τὰ ὅπλα. *Vulgata ex hebræo habet*, sacerdos centurionibus lanceas, clypeosque & peltas. (*h*) Dei.] *Complut. repetit*, ἔδωκεν αὐτοῖς, dedit eis: *quæ absunt etiam ab hebræo, & vulgata.* (*i*) Sinistram altaris.] *Alii*, τοῦ οἴκου τῆς ἀριστερᾶς, τοῦ θυσιαστηρίου. *Compl. autem* ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου. *Vulg.* ad partem templi sinistram coram altari, &c. (*k*) Testimonia.] *Compl.* testimonium. *Videantur, quæ notata sunt. 4. Reg. 11.* (*l*) Conjurantes conjuratis.] *Complut.* σύνδεσμος, σύνδεσμος, conjuratio, conjuratio, *Eadem, 4. Reg. 11.* (*m*) Dederunt ei spacium.] *Complut.* ἐπέθηκαν αὐτῇ χεῖρας, injecerunt ei manus. (*n*) Idola.] *Eadem*, τὰς εἰκόνας, simulachra, *ut vulgata, quam dictionem videtur etiam habuisse Theodoretus.* (*o*) Opera.] *Eadem*, τὴν ἐπισκοπήν, visitationem. (*p*) Et ad offerendum.] καὶ ἀνενέγκαι, *& Compl.* τοῦ ἀναφέρειν, *quod vulgata*, ut offerrent. *Alii*, καὶ αὐτὸς ἀνήνεγκεν, & ipse obtulit. (*q*) Interfecerunt.] *In aliis additur*, μαχαίρᾳ, gladio, *ut vulgata.*

CAP. XXIV.

(*a*) Erat.] ὤν. *Videtur positum more hebraico participium pro verbo, ut alibi sæpe. Compl.* υἱὸς ὤν, filius erat. *Atque ita etiam in sequentibus.* (*b*) Annum.] ἀπὸ ἱκανοῦ ἐνιαυτόν. *Hebræus*, a tempore anni. (*c*) Quod decretum fuit.] *Compl.* τὸ κεκριμένον λῆμμα. *Vulgata*, pecuniam, quæ constituta est. *Hebræus*, munus, *aut*, onus. (*d*) Quia.] ὅτι. *Compl.* ὅτε, quando. *Verum vulgata, & hebræus paulo diversum sensum videntur præseferre. Et quod in Compl. in fine hujus periodi additur*, ἐν τῇ ἐρήμῳ, in deserto, *omnino redundat.* (*e*) Dederunt.] *Eadem*, καὶ εὐφράνθησαν, *quod vulgata*, lætatique sunt. (*f*) Ut inferebant.] *Eadem*, ἐν τῷ καιρῷ τοῦ εἰσφέρειν, in tempore afferendi. (*g*) Capsulam.] *Eadem addit*, καὶ ἦραν, & tulerunt. (*h*) Die ista.] *Eadem*, ἐν τῇ πλημμελείᾳ αὐτῶν, in delicto eorum. (*i*) Azariam.] *Alij nonnulli, & Theodor.* ζαχαρίαν, Zachariam, *ut vulgata & hic, & Matth. 23. quemadmodum putat S. Hieronymus. Solent autem interdum hæc nomina Azariæ & Zachariæ inter se vicissim commutari, ut infra cap. 26.* (*k*) Fecit.] *Sic etiam Theodor. Compl.* ἐποίησαν, fecerunt. (*l*) Ipsius Samaath Ammanites.] *Compl.* υἱὸς σαμαὰθ τῆς ἀμμανίτιδος, καὶ ἰωζαβὲλ υἱὸς σαμαρὶθ τῆς μωαβίτιδος. *Quod vulgata*, filius Semath Ammanitides, & Josabath filius Samarith Moabitidis. (*m*) Quinque. *In aliquo libro sequitur*, καὶ ἐθανάτωσαν αὐτόν, & interfecerunt eum. *Verum in Compl. longe aliter habet hic locus*, καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ, καὶ πλεῖστα λήμματα κατ' αὐτοῦ, καὶ ἡ θεμελίωσις οἴκου τοῦ θεοῦ. καὶ τὰ λοιπά, & filii ejus, & plurimæ assumptiones super eum, & fundatio domus Dei, & reliqua. *Atque istud quidem*, λῆμμα, *rursus potest significare*, onus, *aut*, munus. *Vulgata*, summa pecuniæ, quæ adunata fuerat sub eo.

CAP. XXV.

(*a*) Scriptum.] *In Compl. additur*, ἐν νόμῳ μωυσῆ, *& vulgata*, in libro legis Moysi. (*b*) Hierusalem.] *Eadem*, Benjamin. (*c*) In his.] *Theodoretus*, ἐν τῷ πολέμῳ, in bello. *Compl. utrumque conjungit.* (*d*) A Domino prævalere, & in fugam verti.] *Theodoretus & Compl.* ἰσχὺς τῷ κυρίῳ τοῦ βοηθῆσαι, καὶ τροπώσασθαι, fortitudo Domino ad auxiliandum, & faciendum corruere. (*e*) Talenta.] *Theodor. & Compl.* τοῖς ἑκατὸν ταλάντοις, centum talentis. *Similis locutionis varietas alibi est observata.* (*f*) Virtuti.] *Item hic Compl.* τὴν δύναμιν τὴν ἐλθοῦσαν, virtutem, quæ venerat. (*g*) Attende, ne flagelleris.] *Theodoretus*, πρόσεχε αὐτῷ, ἵνα μὴ πλήξω σε, attende tibi, ne percutiam te. *Compl.* πλήξωσι, percutiant. (*h*) Quoniam cognosco.] *Istud* ὅτι *abest ab aliis, & quæ sequuntur, in Compl. & apud Theodoretum, sic habent*, ὅτι ἐβουλεύσατο κύριος τοῦ διαφθεῖραί σε, quia deliberavit Dominus corrumpere te. (*i*) Anchuch.] *Dictionem hebræam vulgata interpretatur*: carduus, *alii*, paliurus. (*k*) Manus.] *In aliis, & Compl. additur*, Joas, *quod tamen abest ab hebræo.* (*l*) Commistionum.] *Sic videntur appellari*, obsides, *ut alibi notatum est. Quod autem additur in Compl.* ἔλαβεν, cepit, *abest etiam ab hebræo, & supplendum e superioribus.* (*m*) Conjurarunt in eum conjurationem, & fugit e Hierusalem.] *Compl.* συνεστράφη ἐπ' αὐτὸν σύνδεσμος ἐν ἱερουσαλήμ, καὶ ἔφυγεν εἰς λαχεῖς, conglobavit se super eum colligatio in Hierusalem, & fugit in Lachis.

XXVI.

(*a*) Intelligentis in timore Domini.] τοῦ συνιέντος ἐν φόβῳ κυρίου, *quod idem valere atque illud quod est in multis*, συνιέντος, *patet hoc*

eodem lib. cap. 30. *&* 34. *Theodoretus autem & Complut* συνιέντος ἐν ὁράσει θεοῦ, intelligentis in visione Dei. (*b*) Confirmavit.] *Complut. addit,* αὐτὰς eas. (*c*) Et vinitores.] *Eadem,* γεωργοὶ, καὶ ἀμπελουργοὶ, agricultores, & vinitores. (*d*) Agricultor.] γεωργός. *Ita in aliquot libris. In aliis,* φιλογεωργὸς, *aut,* ἀνὴρ φιλογεωργὸς, homo agriculturæ deditus. (*e*) Et ingrediens in aciem ad numerum: & fuit numerus eorum.] *Complut. habet tantum,* καὶ ὁ ἀριθμὸς τῆς ἐπισκέψεως αὐτῶν, & numerus recognitionis eorum. (*f*) Excogitantis.] λογιστοῦ. *Sic fere hebræus. Complut.* λογισμοῖς, excogitationibus. (*g*) Steterunt.] *Complutensis, & Theodoretus,* ἐπέστησαν, insurrexerunt. (*h*) Festinare fecerunt.] *Propius ad hebræum, quam quod in aliis,* κατεδίωξαν, persecuti sunt, *aut quod in Complut.* κατέσπασεν, expulit. (*i*) Apphusoth.] *Et hoc propius, quam quod in Complut.* ἀχχασίθ. *De dictione ista notatum, 4. Reg.* 15. (*k*) Jessia.] ἰεσσίυ. *Sic etiam alius codex. Et S. Hilarius cum citat Esaiam, non aliter eum nominat, quam Jesse. Alii codices,* ὑπὸ ἠσαίυ υἱοῦ ἀμὼς τοῦ προφήτου, ab Esaia filio Amos propheta.

CAP. XXVII.

(*a*) OPel.] *Complut.* τοῦ ὀφὲλ ᾠκοδόμησεν εἰς πλῆθος, καὶ πόλεις ᾠκοδόμησεν ἐν τοῖς ὄρεσιν ἰούδα, ipsius Ophel ædificavit in multitudine: & civitates ædificavit in montibus Juda. *Ophel autem multi interpretantur, alti loci, id est, arcis. Plerique vero codices habent,* καὶ ἐν τῷ τείχει αὐτῆς ἀπέθετο (*al.* ἀπέθεντο) ὅπλα καὶ ᾠκοδόμησεν πόλεις ἐν ὄρει ἰούδα, & in muro ejus reposuit arma, & ædificavit civitates in monte Juda, (*b*) Et habitationes.] *Istud, &, abest a multis. Complut. vero,* ᾠκοδόμησεν βάρεις, καὶ πύργους, ædificavit palatia, & turres. (*c*) Et per annum.] *Compl non habet,* &. (*d*) Israel.] *Hic in aliis repetuntur, quæ dicta sunt initio capitis, quemadmodum & in vulgata.* Filius viginti & quinque annorum erat Joatham in regnando ipsum: & sexdecim annos regnavit in Hierusalem.

CAP. XXVIII.

(*a*) ET quinque.] *Abest hoc a Compl. & vulgata, & 4. Reg.* 16. *etiam in nostra dicitur fuisse viginti annorum.* (*b*) Ge.] *Compl.* φάραγγι, valle; *quod est interpretatio illius. Alii codices,* ἐν γῇ ἐννόμ, in terra Ennom. (*c*) Per manum.] *Compl.* ἐν χειρὶ, in manu. (*d*) Vicarium.] τὸ διάδοχον *Compl.* τὸ δεύτερον. *quod vulg.* secundum a rege, *de hoc alibi.* (*e*) Trecenta]. *Ita & alii nonnulli libri. Aliquot alii* ὀκτακοσίας, octingenta. *In aliis est,* διακοσίας ducenta, *ut vulgata.* (*f*) Vestro?] *Sic in collatis codicibus. In Compl. sequitur,* πλημμέλειαι μεθ' ὑμῶν κυρίῳ τῷ θεῷ ὑμῶν, delicta vobiscum Domino Deo vestro: *quæ quidem sunt in hebræo. Apud Theodoretum hic locus ita legitur,* ἰδοὺ οὐκ εἰμὶ μεθ' ὑμῶν, μαρτύρεται κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν, πλημμέλειαι μεθ' ὑμῶν τῷ θεῷ ἡμῶν. Ecce non sum vobiscum, testatur Dominus Deus noster, delicta vobiscum Deo nostro. (*g*) Vdias.] *Alii* ἀζαρίας ὁ τοῦ ἰωανὰν, *& vulgata,* Azarias filius Johannan. (*h*) Comedere.] *In Compl.* καὶ ἔδωκαν αὐτοῖς τοῦ φαγεῖν, καὶ πιεῖν, καὶ ἀλείψασθαι, & dederunt eis ad comedendum, & bibendum, & ungendum. (*i*) Et in hoc: quoniam.] καὶ ἐν τούτῳ, ὅτι. *Complut.* καὶ ἐν τούτῳ τῷ ἔτει, & in hoc anno. *Hebræus habet,* Et adhuc. (*k*) Quæ in domo Domini, & quæ in domo regis, & principum; & dederunt regi.] *Hæc habentur in libris vetustis, qui collati sunt. Absunt tamen a Complut. & vulgata: & videri possunt ex loco inferiore, ubi ponuntur, huc etiam irrepsisse.* (*l*) Galero.] *Alii,* τὴν γαδηρών. *Complut.* γαδηρώθ, Gaderoth. (*m*) Quoniam discessit.] *Complut. & Theodoretus,* ἀνθ' ὧν ἀπεκάλυψεν ἐν τῷ ἰούδα. καὶ ἀπέστη ἀποστασίᾳ ἀπὸ κυρίου, pro eo quod revelavit in Juda, & rebellavit rebellione a Domino. *Et addit Theodoretus explanationem.* Illud ἀπεκάλυψεν, significat, docuit eum quæ minime oportebat: externos enim induxit mores, *&c. Vulgata,* eo quod nudasset eum auxilio. (*n*) Confortant eos.] *Theodoretus,* κατισχύουσιν αὐτοῦ, prevalent ei.

CAP. XXIX.

(*a*) AUdite.] *Complutensis addit,* me. (*b*) Percussi sunt.] *Eadem,* ἔπεσον, corruerunt. (*c*) Quod & nunc est. Pro his nunc.] *In aliquot libris est,* καὶ νῦν εἰσὶν ἐπὶ τούτοις. νῦν οὖν θέσθε ἐπὶ καρδίας ὑμῶν, τοῦ διαθέσθαι διαθήκην μετὰ κυρίου θεοῦ ἰσραὴλ, & nunc sunt pro his: Nunc igitur ponite super corda vestra, disponere testamentum cum Domino Deo Israel. *Complutensis habet tantum,* ἕνεκεν τούτου ἐγένετο ἐπὶ καρδίας μου, τοῦ διαθέσθαι διαθήκην τῷ κυρίῳ θεῷ ἰσραήλ. Propter hoc factum est super cor meum disponere testamentum Domino Deo Israel. (*d*) Et Joadam, hi filii Joacha.] *Complut.* καὶ ὠδαὰν ὁ τοῦ ἰωάχ, & Odaam filius Joach. (*e*) Et in atrium domus Domini.] *Hæc a Theodoreto non referuntur. A Complut. abest illud,* &. (*f*) Tertia decima.] *In nonnullis est,* ἑκκαιδεκάτῃ, sextadecima, *& sic vulgata.* (*g*) Holocaustosis, & pro peccato.] *Propius quodammodo ad phrasim hebræam, quam quod est in Complutens. & apud Theodoretum,* προσενεχθῆναι τὰ ὁλοκαυτώματα, καὶ τὰ περὶ ἁμαρτίας, ut offerrentur holocausta, & quæ pro peccato. (*h*) Præceptum in manu prophetarum.] *Theodoretus,* τὸ πρόσταγμα ἦν ἐν χειρὶ τῶν προφητῶν αὐτοῦ, præceptum erat in manu prophetarum ejus. (*i*) Inventi.] *Complutensis addit,* σὺν αὐτῷ, cum eo. (*k*) Laudationis.] *Sic psal.* 55. ἃς ἀποδώσω αἰνέσεως, *& in aliquot latinæ editionis libris*: Quæ reddam laudationis. *In margine libri Vaticani scriptum est,* καὶ αἰνέσεις, & laudationes, *atque ita paulo post est in Vaticano ipso, ubi vulgata,* καὶ αἰνέσεως, *præter Complut. a qua eo loco abest utrumque.* (*l*) Purificabant præ sacerdotibus.] παρὰ τοὺς ἱερεῖς. *Theodoretus,* ἡγιάσθησαν περὶ, sanctificati sunt circa sacerdotes. *Compl.* ἡγιάσθησαν παρὰ, sanctificati sunt præ sacerdotibus.

CAP. XXX.

(*a*) REdire facite.] *Plerique,* καὶ ἐπιστρέψει, & convertet. (*b*) Corda.] *In plerisque,* τοὺς τραχήλους ὑμῶν, cervices vestras. (*c*) Vobis.] *Alii;* ἡμῶν, nobis: *hebræus habet,* vobis, *sed sequitur,* si reversi fueritis. (*d*) Purificaverunt.] *Alii* ἡγνίσθησαν, purificati sunt, *aut,* ἡγιάσθησαν, sanctificati sunt. (*e*) Præter scripturam.] *Complutensis non sine mendo,* οὐ παρὰ, non præter. (*f*) Hoc & deprecatus est.] τοῦτο καὶ προσηύξατο. *Nonnulli,* ὃ καὶ προσηύξατο, quod & deprecatus est. *In aliis est tantum,* καὶ προσηύξατο. Et deprecatus est. (*g*) Organis] *Complut. addit,* ἰσχύος, fortitudinis. (*h*) Et sancta sacerdotum.] *Eadem,* καὶ ἡγιάσθησαν τῶν ἱερέων, *quod vulgata,* sanctificata est ergo sacerdotum plurima multitudo. (*i*) Hierusalem.] *Alii,* ἰσραὴλ, Israel, *& Complut.* οἱ ἐλθόντες ἐξ ἰσραὴλ, qui venerant ex Israel.

CAP. XXXI.

(*a*) IN atriis.] *Alii,* αὐλῆς, atrii, *quod videtur in vulg. esse* in portis castrorum. *Complut. autem,* καὶ ἐν ταῖς αὐλαῖς, & in atriis. (*b*) Dixerunt] *Complutensis,* καὶ εἶπεν ἐζεκίας, & dixit Ezecias. *Ab hebræo abest dictio,* Ezecias. (*c*) Verbum.] *Complutensis hic etiam addit,* Ezecias. *In hebræo est,* cum multiplicatum esset verbum: *quod vulgata explanavit,* Quod cum percrebuisset in auribus multitudinis. (*d*) Caprarum, & sanctificaverunt.] αἰγῶν καὶ ἡγίασαν. *Ita collati codices, & etiam Complut. quamvis hebræo magis responderet,* ἁγίων, ἃ ἡγίασαν, sanctorum, quæ sanctificarunt. (*e*) Ad multitudinem hanc.] ἐπὶ τὸ πλῆθος τοῦτο, *propius quodammodo ad phrasim hebræam quam quod est in aliis,* ἔτι τὸ πλῆθος τοῦτο, adhuc multitudinem hanc. (*f*) Per manum Odom.] *Est aliqua varietas in codicibus. Complut.* ἀδὰν, Adan. *In hebræo est,* & ad manum ejus Eden: *quod in vulgata,* Et sub cura ejus Eden. (*g*) Per manum sacerdotum.] *Compl.* ἐν ταῖς πόλεσι διὰ χειρὸς τῶν ἱερέων, in civitatibus per manum sacerdotum. *In hebræo, & vulg. est tantum,* in civitatibus sacerdotum. (*h*) Ad distribuendum.] *In aliis* ἐν καταλοχίαις, *in Complut.* ἐν τοῖς καταλοχισμοῖς, in distributionibus. (*i*) Filiis Aaron.] *Complut.* καὶ τοῖς υἱοῖς ἀαρὼν τοῖς ἱερατεύουσιν ἐν τοῖς ἀγροῖς, καὶ ἐν ταῖς πόλεσιν αὐτῶν, ἐν πάσῃ πόλει, καὶ πόλει. Et filiis Aaron fungentibus sacerdotio in agris, & in civitatibus suis, in omni civitate, & civitate, &c. *Vulgata,* sed & filiorum Aaron per agros & suburbana urbium singularum dispositi erant, &c. (*k*) Rectum.] *In Complut. additur,* καὶ τὸ ἀληθὲς, & verum, *ut vulgata.*

CAP. XXXII.

(*a*) ET confortetur.] *Hæc absunt ab hebræo.* (*b*) Nunquid potuerunt.] *Complut.* ὃς ἠδυνήθη, qui potuerit. (*c*) Secundum hæc.] *Eadem,* μηδὲ ἐπισειέτω ὑμᾶς ἐπὶ τούτῳ, neque incitet vos in hoc. (*d*) Quia non poterit.] *Est hebraismus, ac significat tamen,* si nullus Deus potuit, neque vester poterit. *Compl.* ὅτι οὐ μὴ ἠδυνήθη, quia non potuit. *Sed sequentia non videntur carere mendo,* καὶ πῶς ὅτι ὁ θεὸς ὑμῶν οὐ μὴ ῥύσηται, *&c.* (*i*) Auxiliandum ipsis.] τοῦ βοηθῆσαι αὐτοῖς. *Ita in vetustis codicibus, qui collati sunt. Sed in Complut.* τοῦ φοβῆσαι αὐτοὺς, ad terrendos eos. (*f*) Armamentaria.] *In Complut. sequitur,* ἐποίησεν, καὶ πᾶσι τοῖς σκεύεσι τῆς ἐπιθυμίας ἀποθήκας, fecit, & omnibus vasis desiderii apothecas. *In hebræo omnia pendent ab illo,* fecit thesauros. (*g*) Quas.] *Istud,* ἃς, *abest a Complut.* (*h*) Et sic legatis.] *Ita fere hebræus. In Complut. eodem sensu,* καὶ οὕτως ἐν τοῖς πρέσβεσι, & sic in legationibus.

CAP. XXXIII.

(*a*) AD Austrum.] *Complut.* τοῦ γιών, *ut vulgata,* Gion. (*b*) Egredientibus portam in circuitu, & in Opel, & exaltavit valde.] *Aliquidam,* καὶ περιεκύκλωσε τὸ ἄδυτον ἐκπορευομένων τὴν πύλην τὴν κυκλόθεν, καὶ ἔθηκεν εἰς αὐτὴν ὅπλα, καὶ ὕψωσεν αὐτὴν σφόδρα, & circundedit adytum egredientium portam in circuitu, & posuit in ea arma, & exaltavit eam valde: *quæ ut nonnihil perturbata fortasse sint, habent tamen aliquid quod respondeat hebræo in quo illud significatur, Manassem muro circundedisse Ophel, id est locum editum, & arcem, eamque valde in altum extulisse.* (*c*) Et extra] *Complut.* καὶ ἐξέβαλεν ἔξω, & projecit extra, *ut vulgata.* (*d*) Deprecationis ejus, & exaudivit eum.] *Alii,* καὶ ὡς ἐπήκουσεν, & quomodo exaudivit. *Sed Complut. integrius,* βασιλέων ἰσραὴλ, καὶ ἡ προσευχὴ αὐτοῦ, καὶ ὡς ἐπήκουσεν αὐτοῦ, regum Israel, & deprecatio ejus, & quomodo exaudivit eum.

CAP. XXXIV.

(*a*) ARis.] *Hæc visum est posse significare,* τῶν θυσιαστηρίων, *quod in Compl. est,* τῶν βωμῶν. *Quamvis vulgata hoc loco videatur habere,* simulachris. *Sed in Complut. sequitur,* καὶ τῶν γλυπτῶν, καὶ τῶν χωνευτῶν, & sculptilibus, & fusilibus: *& redundat aliquid.* (*b*) Mundabo terram] *Sic hebræus: ac videtur tamen idem significari, atque in vulg.* mundata jam terra, & templo Domini. *Sed in aliis est,* ὅτε ἐκέλευσε τοῦ καθαρίσαι, quando jusserat mundari. *Compl. autem longius a sententia,* ἐκέλευσε τοῦ καθαρίσαι τὸν οἶκον καὶ τὴν γῆν, καὶ ἀπέστειλεν, jussit mundari domum, & terram: & misit. (*c*) In fide super opera.] *Compl.* ἐποίουν ἐν πίστει οἱ ἐπὶ τῶν ἔργων, faciebant in fide qui super opera. (*d*) Ad visitandum.] *Eadem,* ἐπισπουδάζειν, ad urgendum. (*e*) Opificio, & opificio.] *Respondet hebræo, ac significat,* in singulo quoque opere. *Complut.* εἰς ἐργασίαν, ad opificium. (*f*) Omne quod datum est argentum.] *Alii,* λέγων, πᾶν ἀργύριον ἀπεδόθη ἐν χειρὶ τῶν παίδων σου τῶν ποιούντων τὸ ἔργον, omne argentum datum est in manu puerorum tuorum facientium opus: *hebræus habet,* omne quod datum est in manu puerorum tuorum ipsi faciunt. (*g*) Custodientem mandata.] *Compl.* τοῦ ἱματιοφύλακος, custodis vestium, *ut etiam nostra, 4. Reg. 22. In aliquot autem libris utrumque conjungitur,* τοῦ ἱματιοφύλακος φυλάσσοντος τὰς ἐντολάς. (*h*) Inventa.] *Compl.* τοῦ εὑρεθέντος, inventi.

CAP. XXXV.

(*a*) PHasec.] *Compl. addit,* in Hierusalem, *ut vulg.* (*b*) Domino] *In aliquot libris additur,* καὶ δοῦναι (*aut,* καὶ τοῦ δοῦναι) τὴν κιβωτὸν τὴν ἁγίαν ἐν οἴκῳ κυρίου, & darent arcam sanctam in domo Domini. (*c*) Et præparate.] *Alii,* καὶ τὰ ἅγια ἑτοιμάσατε, & sancta parate. *Vulgata ex hebræo,* præparate fratres vestros. (*d*) Et omnes inventos.] *Complutensis, παντὶ* τῷ εὑρισκομένῳ, omni qui inveniebatur. (*e*) Principes sacerdotibus domus Dei, & dederunt.] *Eadem,* οἱ ἄρχοντες οἴκου τοῦ θεοῦ ἔδωκαν τοῖς ἱερεῦσιν, principes domus Dei dederunt sacerdotibus. (*f*) Et postquam paraverunt.] *Eadem,* καὶ μετὰ τοῦτο ἡτοίμασαν, & post hæc paraverunt quod

...respondet vulgata. (g) Prophetæ.] οἱ προφῆται. Complut. τ̄ προφητῶν, ...prophetarum. Vulgata ex hebræo habet, prophetæ, in casu generandi. (h) ...ratum est.] Abest a Compl. & videntur duæ interpretationes, κατωρ... ...θώθη. (i) Et omnis regis.] Alii, καὶ πάντες βασιλεῖς, & omnes ... (k) Post hæc omnia.] Pro his usque ad illud, Et ascendit Pharao. ...habet tantum hæc, καὶ μετὰ ταῦτα πάντα, ἃ ἡτοίμασεν Ἰωσίας τ̄ οἶκον αὐτῶ ...Et post hæc omnia, quæ præparavit Josias domum (id est, ad instau... ...domum) ascendit Pharao, &c. Quæ autem adduntur in nostra, & in ...hoc loco, habita jam sunt 4. Reg. cap. 23. quæ loca conferre operæpreci... ...fuerit: nam ex collatione deprehenditur, siquid errati in alterutro fuerit. (l) Euphratem.] In Compl. additur, τ̄ πολεμῆσαι αὐτὸν ἐν Χαρχαμὶς, quæ in ...vulgata antecedunt, ad pugnandum in Charchamis juxta Euphratem. (m) ...bellandum bellum.] In aliquot codicibus est, πόλεμον ποιῆσαι, ... ἐπὶ τ̄ ..., & Compl addit, μοι. ad faciendum bellum, sed super locum ...mei. (n) Attende.] Eadem addit, σύ, tu, hebræus potius, tibi. (o) Et spes ejus scripta.] Eadem, καὶ ἡ ἐλπὶς αὐτῶ, καὶ τὸ ἔλεος αὐτῶ, καθὼς γέγραπται, & spes ejus, & misericordia ejus, sicut scriptum est. Hebræus non habet, & spes ejus.

CAP. XXXVI.

(a) ET fecit malum.] Pro his usque ad illud. & impofuit tributum, in Compl. habentur tantum hæc, Et transtulit eum rex Ægypti, ut non regnaret ille in Hierusalem. (b) Et mortuus.] Et hæc usque ad illud, Erat (aut, ut ipsa, filius) viginti et quinque, absunt ab eadem, sicut etiam paulo post illa, & nomen matris, usque ad illud, Et ascendit: sicut etiam a vulgata. Habentur autem in 23. & 24. cap. libri 4. Reg. licet non iisdem omnino verbis: quare conferenda sunt loca (c) Et dormivit Joacim cum patribus suis, & sepultus est in Ganozae cum patribus suis] Alii, Ganozani. Verum a Compl. & vulgata absunt omnia ista. (d) Sedeciæ.] Eadem, τῶν νεανίσκων, juvenibus. (e) Sabbatizare.] Alii, ἐσαββάτισεν, sabbatizavit.

ESDRAS. LIB. I.

CAP. I.

(a) ET Syelus.] Alius liber, καὶ ἡ σύνοδος. & synodus. Alius, καὶ Ἰωὴλ, & Joel. lib. 2. Paral. c. 35. est, Ἰεὴλ, Jeiel. Hic in vulgata desunt multa. Illud autem præfari volumus, hunc librum abesse a multis Bibliorum exemplaribus: & in quibus inventus est, non sunt magnæ varietates. Ex vulgata multæ & magni ponderis observari possent, sed ...ratus lector eas per se facile poterit animadvertere: neque vero operam ...diderit, si hæc cum quarto Regnorum & secundo Paral. ubi eadem tra...tur, contulerit. In vertendo quidem, quantum maxime licuit, vulga...retinuimus. (b) Eddimus.] Nonnulli, Ἐδδοῦς. Eddidus. Vulgata, Ied...us. 2. Paral. 35. videtur esse, Idithun. (c) Jeconiam.] Sic. B. Mat...us, cap. 1. Josias autem genuit Jechoniam, & fratres ejus. Alii libri ..., ἰωακίμ, sicut etiam 2. Paralip. 35. Sed primo Paralip. 3. est Ἰωχανάν, ...hanan. (d) Octo.] Alii, δεκαοκτώ, & vulgata, decem & octo. (e) ...diderunt.] Alii, παρέδωκεν, tradidit. Vulgata, traditi sunt.

CAP. III.

(a) FOrte est vinum.] S. August. 18. de civit. cap. 36. Inter juvenes quosdam orta quæstione, quid amplius valeret in rebus, &c. Etiam Athanasius in Synopsi, & Sanctus Cyprianus epistola ad Pompeium hujus ...riæ mentionem faciunt, itemque S. Ambr. epist. 7.

CAP. IV.

(a) SEculum seculi.] Alius liber, εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, & vulgata, in secula seculorum: itemque S. Cyprianus ad Pomp. contra epist. Steph. ...loco tota hæc clausula est, ut in vulgata. (b) Malignis.] In aliquo li... ...additur, ἀπέχεται, abstinet. Vulgata, sed quæ justa sunt, facit omnibus, ...is, ac malignis. (c) Et remittere.] Illud, &, abest a nonnullis, itemque ...vulgata. (d) Idumæi.] Sic etiam vulgata. Nonnulli autem codices, ἐνε...σεν Ναβουχοδονόσορ, incendit Nabuchodonosor. (e) Idumæi.] Sic eadem ...que vulgata. In plerisque codicibus est, οἱ Χαλδαῖοι, Chaldæi. (f) Sep...m & decem.] Abest a vulgata. In aliquot codicibus conjungitur cum præ...dentibus; ac deinde sequitur, προσφέρειν δὲ καὶ ἄλλα δέκα τάλαντα κατ' ἐνιαυ...ν, offerre autem & alia decem talenta quolibet anno. (g) Qui accedunt.] ...liqui, προβαίνοντες, & vulgata, qui procedunt: itemque paulo post, ubi ...gata, qui præcedunt. Sed multa hujusmodi notari possent.

CAP. V.

(a) ET reversi sunt.] In nonnullis libris est, καὶ ἐπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλὴμ, καὶ ...τὴν λοιπὴν Ἰουδαίαν, ἕκαστος εἰς τὴν πόλιν αὐτῶ, καὶ ἦσαν οἱ ἐλθόντες, & redi...unt in Hierusalem, & cæteram Judæam, unumquenque in civitatem su... Et hi sunt, qui venerunt. Vulgata ab utraque discrepat. (b) Ipsorum] ...multis libris est, αὐτῶ, suo. In aliquo autem sequitur, ὅτι ἐν χαρᾷ ἦν αὐ...ς, quoniam in gaudio erat eis. Vulgata habet tantum, in loco suo omnes ...entes terræ, & offerebant. (c) Et insidias, & populos adducentes.] Sic ...lgata. Et quamvis in nostra sit, βουλάς, visum tamen est idem significare ...ue, ἐπισυνάξεις, quod est in aliis, in quibus etiam plerisque sequitur, καὶ ἐπι...σεις καὶ ἐπισυστάσεις ποιούμενοι, & populorum coitiones, & conjurationes ...cientes. Varietates autem, quæ potissimum in nominibus propriis, & in nu...ris, infinitum esset indicare.

CAP. VI.

(a) SAbanassaro.] Alii, Ζοροβάβελ, καὶ Σαναβασσάρῳ τῷ ἐπάρχῳ. Vulgata, Zorobabel, & Salmanassaro subregulo. (b) Ei. Et extulit.] Aliqui, αὐτῷ ἀπενέγκαντι ταῦτα τὰ σκεύη, ἀποθέσθαι, ei, ut cum extulisset hæc vasa, reponeret, &c. Vulgata, eis, ut offerrent hæc vasa, & reponerent. (c) Locus unus.] Sic etiam vulgata. Alii, τόμος εἷς, tomus unus. (d) Domum.] In aliquo libro est, δόμα, quod in vulgata videtur esse, mæniano, quamvis multis modis discrepet postea a nostra, & ab aliis.

CAP. VII.

(a) COnsummata est.] In aliquo codice additur, καὶ, & consummata est: ut hic sit initium periodi: quemadmodum etiam in vulgata. (b) De principibus tribuum.] φυλάρχων. Nonnulli habent φυλῶν, de tribubus: Vulgata, secundum numerum tribuum Israel. (c) Quoniam purificati sunt.] In codicibus apparet multis modis repetitio, & coagmentatio quædam. Particula autem negans, quam habet vulgata, non sunt simul sanctificati, in nullo codice est inventa.

CAP. VIII.

(a) ET posterior his est.] Alia varietas in codicibus non est inventa, nisi quod in quibusdam, pro, καὶ μετὰ τοῦτον, est, μετὰ ταῦτα δέ. Vulgata autem: Et post hunc regnante Artaxerxe. (b) Simul.] In aliquo codice additur, μετ' αὐτῶ, & vulgata, cum ipso. (c) Cum obvenisset autem] Ab aliquo abest illud, autem: ut hæc videantur conjungi posse cum præcedentibus. Sed auctor vulgatæ videtur plura habuisse in suo codice. Inquit enim, Antecedentes autem, qui scribebant scripta Artaxerxis regis, tradiderunt scriptum, quod obvenerat. (d) Et qui sunt.] In aliquo, οὗτοι δὲ αὐτῶν, qui quidem sint. (e) Pragmaticis.] quasi negociatoribus. In nonnullis est, γραμματεῦσι. Vulgata, Scribis. Sed Psal. 70. gemina lectio est, πραγματείας, & γραμματείας. (f) Ex Phylarchis sacerdotum.] In aliquo est, τῶν φυλάρχων, καὶ τῶν ἱερέων. Vulgata, ex plebis præpositis & sacerdotibus. Sed paulo post in omnibus codicibus est, φυλάρχοις τῶν ἱερέων: Et in extremo capite, φυλάρχους τῶν ἱερέων. Et quamvis vulgata in loco prius indicato habeat rursus, ex plebis præpositis, & sacerdotibus, tamen in hoc ultimo ipsa etiam habet, principes sacerdotum. Quare vocabulum illud, φυλάρχαι, communius quiddam est, quam præpositi plebis, aut tribuum. (g) Promoventes] Vulgata videtur accepisse participium pro verbo, promovimus: quod sæpe solet. Sed ab aliquo libro abest illud, usquequo, quod paulo post sequitur. (h) Marmothi Uriæ.] In impressis est, μαρμωθεί, & potest fortasse suppleri, filio Uriæ, aut, filio Uri. Vulgata quidem, Marimoth filio Jori. In aliquo tamen manuscripto est tantum, Marmothi sacerdoti. (i) Hircos pro salutari.] Ita collati codices: quamvis vulgata, hircos pro peccato duodecim, & pro salute vaccas duodecim. (k) A Domino Domino.] In aliis, παρὰ σοῦ κύριε, & vulgata, abs te Domine Deus: quam dictionem, Deus, sæpe videtur adjungere.

CAP. IX.

(a) CLausi sunt.] Alii libri, συνηχθήσαν, & vulgata, confederunt. (b) Legem.] Ita collati codices Vulgata addit, Et dixit Esdras. (c) Quoniam quidem.] ὅτι γάρ. Aliqui, ἔτι γάρ. Adhuc enim. Vulgata alio modo, & plenius videtur hunc locum legisse, his, qui non habebant, ut epularentur. Magnifice enim sunt exaltati verbis, quibus edocti sunt. Et congregati sunt universi in Hierusalem celebrare lætitiam secundum testamentum Domini Dei Israel.

ESDRAS. LIB. II.

CAP. I.

(a) APparatu.] ἀποσκευῇ. Compl. ὑπάρξει, substantia, ut vulgata. (b) Circuitu.] Compl. addit, αὐτῶν, eorum. Quod autem sequitur, confortaverunt in manibus, est hebraismus, & significat, confortaverunt manus. (c) Cephures.] Libri veteres partim hoc modo habent, partim, ...φουρέ, partim, χαφουρή, partim, κεφουρέ. Compl. χεφορί. Est ...vocabulum hebraicum significans cochlearia, aut scyphos, ut alibi di... (d) Ascendentia.] Pro, ascenderunt. Compl. ἀνῆλθε συναβασισμοῦ μετὰ τ̄ ἀναβάσεως τ̄ ἀποικίας, reduxit Sasabasar cum ascensione transmigrationis, id est, quando ascenderunt ii qui captivi fuerant, & transmigraverant.

CAP. II.

(a) ELamar.] Hoc potuit esse factum ex duabus dictionibus, quæ significant, Ἠλὰμ ἑτέρου, quod habet Complut. & vulgata, Helam alterius. (b) Mille septem.] Absunt a multis. Compl. χίλιοι, καὶ δεκαεπτὰ, & vulgata, mille, decem & septem. Sed sæpe admonuimus de magna in numeris varietate (c) Abdeselma.] Compl. δούλων σολομῶντος, servorum Salomonis; quod est interpretatio

terpretatio illius. (d) Labia.] Aliqui, ὀβδία, Obdia. Alii, ὀβαία, Obaia. Vulgata, Jobia. (e) Metoesim] Est dictio hebraica, significans, eorum qui in genealogia connumerati sunt. Compl. ἐπεὶ ἂν (atque ita etiam nonnulli alii) ἐζήτησαν τὴν γραφὴν αὐτῶν οἱ γενεαλογοῦντες, hi, quorum quæsierunt scripturam ipsorum illi qui genealogias faciunt. Sed prior constructio magis ad hebræum. (f) Abdicati sunt.] ἠγχιστεύθησαν. Compl. ἐξώσθησαν, ejecti sunt, ut vulgata. (g) Surgeret.] ἀναστῇ. Aliqui, ἂν στῇ, steterit. Quod autem sequitur, illuminantibus, est dandi casus, pro, de illuminantibus, ut sæpe in hoc capite, & alibi. (h) Et hi cantores.] Compl. καὶ αὐτοῖς ᾄδοντες, & his cantores: eodem hebraismo, de quo proxime dictum est. Quare vulgata, & in ipsis. (i) Aurum purum minæ.] Alius codex, & Compl. χρυσοῦ δραχμῶν, auri drachmarum] Aliqui, χρυσοῦ δραχμὰς, auri drachmas. (k) Cothoni.] Hæc eadem dictio hebraica ponitur, Neemiæ 7. propius hebræo sermoni χοθωνώθ. Hic alij libri habent, χιτῶνας, vestes, quod est interpretatio illius.

CAP. III.

(a) ET ascendit] Compl. καὶ ἀνεβίβασαν ἐπ' αὐτῷ ὁλοκαυτώσεις, & ascendere fecerunt super illud holocaustoses. (b) Permissionem.] Respondet hebræo. Compl διὰ γνώμης, per sententiam. (c) Supra.] In plerisq; additur, τοῦ νικοποιεῖν, aut, τοῦ ἐπινικᾶν, quod vulgata, ut urgerent. (d) Juda. In Compl. additur, ὁμοθυμαδὸν, & vulgata, quasi vir unus. (e) Significabat.] Eadem, ἠλάλαζον, vociferabantur, itemque paulo post pro, ἐν σημασίᾳ, habet, ἐν ἀλαλαγμῷ. Sed tamen & ipsa in extremo habet, τὴν φωνὴν σημασίας. Et vocabulum, σημασίας, solere significare vociferationem, & insignem quendam clamorem, ac sonum, alibi notatum est. (f) Canticum.] Eadem, φωνὴν, vocem.

CAP. IV.

(a) NOstrum] Compl. ὑμῶν, vestrum, ut vulg. (b) Consultantes ad dissipandum.] βουλευόμενοι τοῦ διασκεδάσαι. Eadem, συμβούλους. Consiliatores, ut vulgata. (c) Scripsit in pace.] Vulgata, scripsit Besellam: quod potest optime significare, in pace. In uno codice est, ἔγραψαν, scripserunt. In quo etiam (sicut fere in Compl. sequitur, ἐν εἰρήνῃ μιθραδάτης, ὁ ταβεὴλ (Complut. καὶ ταβεὴλ) σὺν τοῖς λοιποῖς συνδούλοις αὐτοῦ, πρὸς ἀρθασασθὰ βασιλέα περσῶν ἔγραψεν, in pace Mithradates, qui Tabeel (al. & Tabeel, quemadmodum vulgata) cum cæteris conservis suis ad Arthasthà regem Persarum, scripsit, &c. (d) Baltam.] Varie scribitur hæc dictio. Compl. βεελθεέμ. Vulgata, Beeltheem. Et potest significare præfectum rationum, hominem a commentariis. (e) Somoron.] Compl. inflexit ad normam græcam, τῆς σαμαρείας. Samariæ. (f) Tributa non erunt tibi, neque dabunt.] Eadem, φόρων πρᾶξιν, καὶ συντέλεσμα οὐ δώσει, tributorum exactionem, & vectigal non dabunt. (g) Nocet.] In Compl. additur, καὶ νῦν ἐν, καθὼς ἅλας τοῦ ναοῦ ἡλισάμεθα. Et nunc igitur, sicut salibus palatii saliti sumus, quod respondet vulgatæ: Nos ergo memores salis, quod in palatio comedimus. (h) Admonitionis.] Eadem, ὑπομνηματισμάτων, monumentorum. (i) Et tributa plena, & pars.] Eadem, καὶ φόροι, πρᾶξις τε, καὶ συντελέσματα, & tributa, exactionesque, & vectigalia. (k) Ut ex edicto cauti sitis remisse agere de hoc] In eadem, δι' ὑμῶν ἐξετέθη τὸ δόγμα, καὶ προσέχετε τοῦ μὴ ποιῆσαι παράλογον περὶ τούτου. Per me positum est edictum. Et attendite, ne faciatis absurdum de hoc.

CAP. V.

(a) DAta est.] ἀπεστάλη. Compl δίδωσι, dat. Ac deinde initium periodi facit, διασάφησις ἐπιστολῆς, explicatio, vel, exemplar epistolæ: quod etiam nihilo incommodius in nostra fieri potest. (b) Verbis.] Unus vetustus codex habet, ῥῆσιν, verbum, sermonem: quod respondet hebræo. Compl. ῥήματα, verba. (c) Eo.] Eadem, ἐν αὐτῇ, ut referatur ad illud, διασάφησις ἐπιστολῆς.

VI.

(a) IN civitate in palatio.] In aliquibus est, ἐν ἀμαθὰ πόλει ἐν τῇ βάρει τῶν μήδων πόλεως, in Amathà civitate in palatio Medorum civitatis. A nonnullis absunt illa, ἐν ἀμαθὰ πόλει. In uno autem est, ἐν ἐκβατάνοις τῇ πόλει ἐν τῇ βάρει τῆς μήδων χώρας, in Ecbatanis civitate in castro provinciæ Medorum. Et fortasse illa, τῇ πόλει, & ἐν τῇ βάρει, sunt duæ interpretationes. Vulgata habet, Ecbatanis. Sed illud, Amathà, videtur vestigium dictionis hebraicæ, quæ significat, scrinio scripturarum. (b) Sacra Dei.] ἱεροῦ θεοῦ. Alii, τοῦ θεοῦ, ipsius Dei. Et fortasse, οἴκου, & ἱεροῦ, rursus sunt duæ interpretationes. (c) Et posuit elevationem.] Compl. καὶ τὰ θεμέλια τεθήτω παχέα, & fundamenta ponantur crassa. (d) Nunc dabitis subreguli.] Eadem, νῦν οὖν θανθαναῖε στρατηγὲ τοῦ πέραν τοῦ ποταμοῦ, quod Vulgata, Nunc ergo Tanthannai Dux regionis, quæ est trans flumen, &c. (e) Longe existentes.] Potest positum esse participium pro verbo, sitis. Nam vulgata, procul recedite ab illis. (f) Nequando quid faciatis] Eadem, τοῦ ποιῆσαι διὰ τῶν πρεσβυτέρων, faciendi per seniores, &c. (g) Percutietur.] πληγήσεται. Alii, παγήσεται, configetur. (h) Fiet id, quod ad me.] τὸ κατ' ἐμὲ ποιηθήσεται. Videtur valere, publicetur, ut vulgata. Compl. ἔσται εἰς διαρπαγὴν, erit in direptionem. (i) Erit.] Eadem, γινέσθω, fiat.

CAP. VII.

(a) HÆc explicatio.] Complut. τοῦτο τὸ ἀντίγραφον, hoc est exemplum. (b) Perficiatur.] Alii, τετέλεσται, perfectus est. (c) A facie regis.] Complut. & ex parte etiam alii, καθ' ὅτι ἀπὸ προσώπου τοῦ βασιλέως, καὶ τῶν ἑπτὰ συμβούλων αὐτοῦ ἀπεστάλης, secundum quod a facie regis, & septem consiliariorum ejus missus es. (d) Et ad domum.] Nonnulli, καὶ ἀπενέγκειν εἰς οἶκον, & ut feras in domum. In Compl. transpositum est, ἀπενέγκειν καὶ εἰς τὸν οἶκον. (e) Tributum non erit tibi, non habebis potestatem servitute opprimendi eos.] Discrepant nonnihil codices. Complut. τὸν φόρον, καὶ πρᾶξιν, καὶ ἀπογραφὰς ἔχειν ὑμᾶς ἐξουσίαν ἐπιβαλεῖν ἐπ' αὐτοὺς, Tributum & exactionem, & vectigal non habere vos potestatem imponere super eos. (f) Sive ad castigationem, sive ad damnum vitæ, sive ad traditionem.] In aliquibus, pro, εἰς παράδοσιν, est, εἰς δεσμὰ, in vincula. Compl. autem totum hunc locum sic affert, ἐάν τε ἐκριζῶσαι αὐτὸν, ἢ παιδεῦσαι, ἢ ζημιῶσαι τὰ ὑπάρχοντα, ἢ εἰς φυλακὴν ἐμβάλλειν, sive sit eradicare eum, aut castigare, aut mulctare substantiam, aut in custodiam includere. (g) Elevatorum.] Eadem, τῶν δυνατῶν, potentum.

CAP. VIII.

(a) DUces ascendentes.] Compl. καὶ ἡ γενεαλογία τῶν ἀναβάντων, quod vulgata, & genealogia eorum qui ascenderunt. (b) Globus.] Eadem, ἐγενεαλογήθησαν οἱ ἄρσενες, numerati sunt masculi. (c) Et emisi eos ad principes in argento loci.] Compl. καὶ ἐνετειλάμην αὐτοῖς πρὸς ἀδδὶ τὸν ἄρχοντα ἐν κασφιὲ τῷ τόπῳ, καὶ ἔθηκα ἐν στόματι αὐτῶν λόγους λαλῆσαι πρὸς ἀδδαὶ, καὶ πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς αὐτῶν τοὺς ναθιναίους τοὺς ἐν ἀργυρίῳ τοῦ τόπου κασφιέ. Et mandavi eis ad Addi principem de Casphie loco, & posui in ore eorum verba ad loquendum ad Adai, & ad fratres eorum Nathinæos, qui in argento loci Casphie. Quæ satis respondent hebræo, & vulgatæ. Sed, quod in postrema parte ponitur, in argento, &, Casphie, satis indicatur illud esse interpretationem hujus dictionis hebraicæ paululum immutatæ. In lib. 1. cap. 8. est, πρὸς λοδδαῖον τὸν ἄρχοντα ἐν τῷ τόπῳ τοῦ γαζοφυλακίου, & rursus, καὶ τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ, καὶ τοῖς ἐν τῷ τόπῳ γαζοφύλαξιν, in loco gazophylacii, & iis qui in loco custodes gazæ. (d) Sachon.] Est vestigium dictionis, quæ significare potest, συνετὸς, intelligens, quod est in Compl. (e) Et principio venerunt filii ejus.] Eadem, καὶ σαραβία, καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ, & Servia, & filii ejus. (f) Exaltavit] Id est, consecravit, obtulit, atque eodem sensu Compl. ἀφώρισεν, segregavit. (g) Et caphurem viginti ad viam mille.] Alii, χαφουρὶ χρυσοῖ εἴκοσιν εἰς τὴν ὁδὸν δραχμῶν χίλιοι, caphuri aurei viginti ad viam drachmarum mille: nec multo aliter Compl. nisi quod non habet, εἰς τὴν ὁδόν. De ista dictione hebraica dictum est primo libro. Vulgata hoc loco, & crateras aureas viginti, quæ habebant solidos millenos. (h) Tabernaculis.] Compl. εἰς παστοφόρια, in Pastophoriis.

CAP. IX.

(a) ELongationibus.] Compl. βδελύγμασιν, abominationibus, ut vulgata eadem varietas est non longe a fine capitis. (b) De stirpe Chanan] Hoc videtur est valere, τῷ χαναὶ, & alibi de isto dandi casu notatum est, pro quo Complut. τοῦ χαναὰν, eodem sensu. (c) Transmissum.] Eadem, συνεμίγη, commissum est. (d) Principum.] Eadem addit, καὶ τῶν στρατηγῶν, quod vulgata, & magistratuum. (e) Pavebam.] ἐπαλλόμην. Fieri autem fortasse potest, ut sit nomen, & significet genus vestis & hic & paulo post. Compl. quidem utrobique habet, τὸν ὑποδύτην, tunicam. Primo quidem libro in eodem que loco est, τὴν ἱερὰν ἐσθῆτα, sacram vestem. Quare verti fortasse posset, mutatoriam. (f) Sequens.] Compl. ὁ ἔντρομος, qui tremit. (g) Nunc] Compl. addit, ὡς βραχὺ, quod vulgata, ad parum & momentum. (h) Quoniam non est, sicut Deus noster, quoniam allevasti.] Compl. ὅτι σὺ ὁ θεὸς ἡμῶν ἐκούφισας, quoniam tu Deus noster allevasti.

CAP. X.

(a) ORans.] Complut. προσπίπτων, procidens. (b) Quoniam plorarunt populus, & elevavit plorans.] Eadem, ὅτι κλαυθμῷ μεγάλῳ ἔκλαυσεν ὁ λαὸς, quia fletu magno flevit populus. (c) Expectatio.] Eadem, ἐλπὶς, spes. (d) Genita.] τὰ γενόμενα. Alii, τὰ γεννώμενα, quod est expressius. (e) Prout voluerit.] Eadem, ἐν βουλῇ κυρίου, in consilio Domini. (f) Surge & fac eos timere.] Eadem adnectens præcedentibus, καὶ τῶν τρεμόντων, & eorum qui tremunt. (g) Sacerdotes] Eadem, τῶν ἱερέων, sacerdotum, ut vulgata. (h) Præ turbatione sua.] Eadem, ἐν τρόμῳ, in tremore. (i) Magnum hoc verbum tuum super nos ad faciendum.] Non deest aliqua imitatio hebraismi, & magnum, valet, magnæ auctoritatis. Complut. planius, κατὰ τοὺς λόγους σου, ὡς ἔφης, οὕτως ποιήσομεν, secundum verba tua, quæ dixisti, faciemus. Nec multo aliter in extremo primi libri. (k) Nostri.] Complut. addit, τῇ πάσῃ ἐκκλησίᾳ, quod vulgata, in universa multitudine. (l) Habitare fecit.] Id est, duxit: respondet enim hebræo. Alij nonnulli, ἐκάθισαν, qui duxerunt. (m) Mecum de hoc.] Istud, de hoc, abest a Compl. sed non ab hebræo, in quo pro, mecum, est, steterunt, ut vulgata. (n) Domui.] Sic hebræus, & significat, per domum. Alii, τῶν οἴκων, domorum. (o) Delicti.] Unus codex, ἐξήνεγκαν, attulerunt. hebræus, delinquentes: ac subintelligitur, dederunt, obtulerunt. (p) Et fecerunt filii Banui.] Pro his in vulgata est, & Jasi, & Bani.

NEEMIAS.

CAP. I.

(a) ABira.] Vulgata interpretatur, castro: alii, Metropoli. (b) De superstitibus.] Compl. περὶ τῶν ἰουδαίων τῶν διασωθέντων, de Judæis salvatis. (c) Ne, quæso, Domine.] μὴ δὴ κύριε. Istud, μὴ, hoc loco non tam videtur negationem significare, quam affectum quendam orantis, sicut etiam paulo inferius in hoc eodem capite. Quare Complut. hic habet ὦ δὴ, Hem, quæso. (d) Ipsum.] Eodem modo hebræus: sed significat, teipsum, ut alibi etiam notatum est. Sic paulo inferius, congregabo ipsos. Quare vulgata, te, tua, vos. (e) Ne quæso, Domine: sed fit.] Illud, Domine, abest a nonnullis: Compl. autem habet, δὴ κύριε ἔστω, Obsecro Domine sit, ut vulgata. Sed paulo superius diximus de isto, μή.

CAP. II.

(a) ME.] Compl. αὐτοῦ & vulgata, ante eum. (b) Es infirmus.] Hac notione interdum apud alios etiam auctores accipitur verbum, πονηρεύειν. Complut. ἀῤῥωστῶν, quod est usitatius. (c) Portas.] In eadem additur, τῆς βάρεως τοῦ οἴκου, palatii domus. (d) Factum est.] Nec plura hebræus. In Compl. additur, καὶ ἐλυπήθησαν, & tristati sunt: quæ videtur altera interpretatio præcedentis sententiæ. (e) In porta Golila, & ad os fontis ficuum.] Eadem, διὰ τῆς πύλης γαὶ, νυκτὸς πρὸς στόμα πηγῆς τοῦ δράκοντος, per portam vallis nocte ad os fontis Draconis. Vulgata tamen habet, & ante fontem. (f) Conversans.] συντρίβων. Compl. κατανοῶν τοῖς τείχεσιν ἱερουσαλὴμ τοῖς κατεσπασμένοις, καὶ τὰς πύλαις αὐτῆς τὰς ἀνηλωμέναις πυρὶ, considerans muros Hierusalem dirutos, & portas ejus absumptas igni. (g) Ain.] Eadem, τῆς πηγῆς, fontis, quod est interpretatio illius. (h) In muro torrentis.] Eadem, διὰ τοῦ χειμάῤῥου, per torrentem, ut vulgata. (i) Præterea.] ... & respondet hebræo. Ab aliis abest.

CAP. III.

(a) CEntum.] τῶν ἑκατόν. Vulgata supplet, cubitorum. (b) Et ad manus virorum filiorum.] Dictio, υἱῶν, abest a multis. Compl. autem, καὶ ἐπὶ χεῖρας αὐτοῦ ᾠκοδόμησαν ἄνδρες ἱεριχὼ, καὶ ἐπὶ χεῖρας αὐτοῦ ᾠκοδόμησεν ζακχοὺρ υἱὸς ἀμαρί. quod vulgata, & juxta eum ædificaverunt viri Hierico, & juxta eos (hebræus tamen habet, eum, ut Compl.) ædificavit Zacchur filius Amri. (c) Tenuit super Ramoth filium.] Est aliqua varietas in codicibus. Complut. κατέχων μαριμὼθ υἱὸς οὐρία, quod in vulgata, ædificavit Marimuth filius Uriæ. Et sæpe in hoc ipso nomine occurrit varietas: & hujus ipsius viri iterum mentio paulo inferius, & vocatur Meramoth etiam in Compl. (d) Adorim.] Complut. ἰσχυροὶ αὐτῶν, fortes eorum. Vulgata, optimates, quod est interpretatio illius dictionis hebraicæ. (e) Ipsorum.] Eadem, τοῦ κυρίου, Domini sui, ut vulgata. (f) Isanai.] Interpretantur, veterem. (g) Roceim.] τῶν ῥωκεΐμ. Vulgata, pigmentarii, alii, pigmentariorum. Complut. τῶν μυρεψῶν, unguentariorum. (h) Reliquerunt. Eadem est propria notio verbi hebraici: quare vulg. dimiserunt. Putant tamen quidam hoc loco significare, instaurarunt. Compl. ἔθηκαν, statuerunt. (i) Et secundus.] Eadem, καὶ μέτρον δεύτερον, & mensuram secundam: pro quo in vulg. est, mediam partem vici. (k) Thanurim.] Vulgata interpretatur, furnorum. (l) Codiorum cæsariei regis.] ... τῷ κουρᾷ τοῦ βασιλέως. Solet significare capita papaverum, bulborum, fragula e lana, vellera vervecum. Compl. τοῦ σιλωὰ εἰς τὸν κῆπον τοῦ βασιλέως, quod vulgata, Siloe in hortum regis. Et pro, Siloe, multi interpretantur, pomarii. (m) Beth Angarim.] Alii, ἀγαβαρὶμ quod propius ad hebræum. Significant autem istæ duæ dictiones, domum fortium, ut vulgata, & Compl. ... τοῦ δυνατῶν. (n) Beth.] Rursus Compl. οἶκος, domus, quod est interpretatio illius: itemque in sequentibus. (o) Finem.] Hoc visum est significare, ... Complut. συντελείας, consummationem. Vulgata, donec extenderetur. (p) Et turris eminens.] Compl. καὶ τοῦ πύργου τοῦ ἐξέχοντος, & turris eminentis. Sed casum poni pro casu non est inusitatum: quare etiam Compl. habet, ... superior, quod non videtur satis apte construi cum, τοῦ πύργου, & paulo post etiam ipsa habet, & turris eminens, ubi vulgata, & turrim quæ prominebat. (q) Bethan Nathinim.] In aliquo est, Betha, & significat, domum Nathinæorum, quod habet Compl. οἶκος τῶν ναθιναίων. (r) Et scruta vendentis.] Vulgata, & scruta vendentium, ut conjungatur cum superioribus. Complut. καὶ τῶν μεταβόλων & negotiatorum. (s) Inter medium portæ.] Eadem ... τῆς ἀναβάσεως τῆς πύλης, & inter ascensum portæ. (t) Scruta vendentes.] Eadem, οἱ μετάβολοι, negotiatores, quomodo etiam hic vulgata: licet idem sit vocabulum hebræum, quod paulo ante dixit, scruta vendentium.

CAP. IV.

(a) HÆc est virtus Samariæ.] In aliquo additur, καὶ εἶπεν, & dixit. Complut. καὶ τῆς δυνάμεως σαμαρείας, καὶ εἶπεν, & exercitus Samariæ, & dixit. In qua etiam sequitur, τί οἱ ἀδύνατοι οὗτοι ποιοῦσιν οἱ ἰουδαῖοι, μὴ καταλείψομεν αὐτούς; Quid imbecilles isti faciunt Judæi? nunquid dimittemus eos? Vulgata hanc posteriorem partem, num dimittent eos gentes? (b) Nunquid sacrificant, aut comedent super locum suum?] Eadem, καί γε αὐτοὶ οἰκοδομοῦσιν, etiam isti ædificant. (c) Iniquitatem.] Eadem addit, αὐτῶν, καὶ ἡ ἁμαρτία αὐτῶν ἐκ προσώπου σου μὴ ἐξαλειφθείη, ὅτι παρώργισαν ἐναντίον τῶν οἰκοδομούντων. καὶ ᾠκοδομήσαμεν τὸ τεῖχος καὶ συνήφθη πᾶν τὸ τεῖχος ἕως τοῦ ἡμίσους αὐτοῦ, καὶ ἐγένετο ἡ καρδία τοῦ λαοῦ ὥστε οἰκοδομῆσαι, quod vulg. eorū, & peccatū eorū corā facie tua non deleatur, quia irriserunt ædificantes. Itaque ædificavimus murum, & conjunximus totum usque ad partem dimidiam: & provocatum est cor populi ad operandum. (d) Ad præliandum.] Alii addunt, καὶ, &: Complut. καὶ πατάξασθαι: & percutere. (e) Exterminantem.] ἀφανῆ. Hæc pars abest a nonnullis: Complut. autem habet: sed pro, ἀφανῆ, habet, πλάνησιν, errorem. (f) Inimicorum.] Ita etiam compl. licet vulgata ex hebræo, portantis. (g) Locis super nos.] Nonnulli pro, τῶν τόπων, habent, τῶν ἐθνῶν, gentium. Sed compl. τῶν τόπων, ὅτι ἐπεστρέψατε ἐφ' ἡμᾶς, locis quoniam convertistis super nos. (h) Lanceas suas, & arcus suos.] Multi habent, λόγχαι, lanceæ. Sed compl. καὶ τοῖς δοράτοις αὐτῶν καὶ τοῖς τόξοις αὐτῶν, & lanceis suis, & arcubus suis. (i) Excussorum.] ἐκτετιναγμένων, ut ps. 126. & cap. sequenti: & significat, juvenum, ut vulgata. Complut. autem, ἐκτεταγμένων, ordinatorum. (k) In armis.] Alii, ἔνοπλοι, armati. (l) Et nos facientes.] Sic hebræus. Complutensis, ἐποιοῦμεν, faciebamus. Alii, καὶ ἥμισυ ποιοῦντες, aut, καὶ ἥμισυ αὐτῶν ποιοῦντες, & dimidium ipsorum facientes. (m) Ego.] Complut. addit, καὶ τὰ παιδάριά μου, vulgata, & pueri mei. (n) Sua.] In eadem sequitur, ἀνὴρ, καὶ ὅπλον αὐτοῦ εἰς τὸ ὕδωρ, vir, & arma ejus ad aquam, quod vulgata, unusquisque nudabatur tantum ad baptismum.

CAP. V.

(a) ET clamor.] καὶ ἡ κραυγή. Nonnulli, καὶ ἦν κραυγὴ, & fuit clamor. Complut. καὶ ἐγένετο. (b) Exigit vir fratrem suum, quæ vos exigitis.] In aliquo est, ἀπαιτήσει ἀνὴρ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ὑμεῖς ἀπαιτεῖτε; exactione vir fratrem suum vos exigitis? quod respondet hebræo. Eodem fere modo Complut. Sed addit, ἃ ὑμεῖς ποιεῖτε, quæ vos facitis, quæ etiam sunt in aliis quibusdam, sed absunt ab hebræo. (c) Tradentur.] Complut. παραδοθήσονται, vendentur: hebræus habet interrogationem, vos venditis? &, sunt venditi nobis? (d) A die.] Complut. καί γε ἀπὸ τῆς ἡμέρας, etiam a die, ut hebræus. (e) Arthasastha.] Eadem addit, τῷ βασιλεῖ, regi, de quo dandi casu alibi notatum est. (f) Extorsionem.] βίαν. Sed Complut. ἄρτον τῆς ἡγεμονίας μου οὐκ ἐφάγομεν, οἱ δὲ ἄρχοντες οἱ ἔμπροσθέν μου, quod vulgata, annonas, quæ ducibus debebantur, non comedimus. Duces autem primi, qui fuerunt ante me. (g) Didrachma.] Eadem, σίκλους, & vulgata, siclos. (h) Et excussi.] Eadem, καί γε τὰ παιδάρια αὐτῶν ἐκυρίευσαν, etiam pueri eorum dominati sunt. (i) Hæc non tenui.] A Compl. abest negatio, & significat ædificavi, ut vulgata. (k) Acquisivi.] Eadem addit, καὶ τὰ παιδάριά μου, & pueri mei. (l) Decem.] Ita etiam hebræus, & vulgata. Compl. autem & alii, δώδεκα, duodecim. (m) Extorsionis.] Rursus Compl. τῆς ἡγεμονίας μου, ducatus mei, ut vulgata.

CAP. VI.

(a) IN eis spiratio.] Compl. ἐν αὐτῷ διακοπὴ, quod vulgata, & non esset in ipso residua interruptio. (b) Hoc.] In multis additur τέταρτον, aut τέτρασι καθόδοις, & vulgata, per quatuor vices. (c) Puerum.] Alii τὸν πέμπτον παῖδα, quintum puerum. (d) Est.] Alii addunt, καὶ γησὰμ εἶπεν, quod vulgata, & Gosem dixit. (e) Ut sedeas in Hierusalem in regem super Juda.] Compl. κηρύσσειν περὶ σοῦ ἐν ἱερουσαλὴμ, λέγοντας, ὅτι ἐβασίλευσας ἐν τῇ ἰουδαίᾳ, quod vulgata, qui prædicent de te in Hierusalem, dicentes: rex in Judæa est. (f) Quoniam veniunt nocte.] Eadem, ὅτι ἔρχονται φονεῦσαί σε, ἔρχονται νυκτὸς, quoniam veniunt ad occidendum te, veniunt nocte, &c. quæ repetitio est etiam in vulgata. (g) Quis est vir, qui ingredietur in domum.] Alii, τίς ἐστιν ἀνὴρ οἷος ἐγὼ, ὃς φεύξεται, ἢ τίς οἷος ἐγὼ, εἰσελεύσεται (aut, ὃς εἰσελεύσεται) εἰς τὸν οἶκον; quod vulgata, Num quisquam similis mei fugiet? & quis, ut ego, ingredietur templum? (h) Vivet.] In Compl. additur, οὐκ εἰσελεύσομαι, non ingrediar, ut vulgata. (i) Turbam.] Eadem, αὐτὸν, eum. (k) Deus Tobia.] Eadem, ὁ θεός μου τωβία, quod vulgata, mei Deus pro Tobia. Alii tamen vertunt, Deus meus Tobiæ, ut sit casus pro casu. (l) Valde.] Alii, μέγας σφόδρα, magnus valde: hebræus sic habet, & conciderunt valde in oculis suis. (m) Et sermones ejus.] Si, sermones, id est, λόγους, accipiamus, ac si diceretur, laudes; respondet hebræo, & vulgatæ. Compl. καί γε τὰ συμφέροντα αὐτῷ ἔλεγεν ἐνώπιόν μου. Etiam, quæ erant ei utilia, dicebat coram me.

CAP. VII.

(a) BIrà.] βιρά. Alii, βειρὰ, aut, βηρά. Significat autem, palatij, aut, domus, ut vulgata. (b) Conventus.] συνοδίας. Alii, συνωδίας. Complut. συνοδίαν. Significat autem censum, id est, recognitionem genealogiæ. Quare vulgata, ut recenserē eos. Et inveni librum census. In A.L. sequitur, υἱοὶ ἀκκὼδ υἱοὶ ἠτὰ, υἱοὶ κιλὰκ, υἱοὶ ἀγὰβ, υἱοὶ σελμαί. &c. (c) Acceperunt.] Compl. ὃς ἔλαβεν, &, ἐκλήθη, qui accepit, &, vocatus est: & sic supra Esdræ 2. cap. 2. (d) Abdicati sunt.] Ita eodem loco Esdræ. Sed Compl. rursus, ἀπώσθησαν, ejecti sunt. (e) Athersasthà.] Alii addunt, αὐτοῖς, eis, ut eodem loco Esdræ. (f) Illuminans.] Compl. τοῖς φωτισμοῖς, καὶ τοῖς τελειώσεσι, illustrationibus, & perfectionibus: quod satis respondet hebræo. Conferatur cum eodem loco Esdræ. (g) Quasi.] ὡς. Compl. ὁμοθυμαδὸν ὡς, unanimiter quasi, nec multo aliter apud Esdram, ὁμοῦ ὡσεί. Vulgata ex hebræo, quasi vir unus. (h) Trecenti.] Ita hebræus, & apud Esdram etiam vulgata; quamvis ea hic habet, sexcenti. (i) Quinque.] In Complutensi, & ex parte in aliis sequitur, ἵπποι ἑπτακόσιοι τριακοντάεξ, ἡμίονοι διακόσιοι τεσσαρακονταπέντε, κάμηλοι τετρακόσιοι τριακονταπέντε, ὄνοι ἑξακισχίλιοι ἑπτακόσιοι εἴκοσι, equi septingenti triginta sex, muli ducenti quadraginta quinque, cameli quadringenti triginta quinque, asini sex mille septingenti viginti: ut eodem loco Esdræ. (k) Neemie.] In aliis, ἀρταρσαθά. Et videtur idem, qui paulo ante dictus est, Athersastha. & in vulgata, Athersatha: & in capite sequenti dicitur esse idem, ac Neemias. (l) Aureos mille.] Complut. χρυσίου δραχμὰς χιλίας, auri drachmas mille, ut vulgata. (m) Chothonoth.] De hoc notatum est in Esdra. Compl. στολὰς, stolas. (n) Auri.] Eadem, χρυσίου δραχμὰς, auri drachmas.

CAP. VIII.

(a) IN eo.] Compl. addit, ἀπέναντι τῆς πλατείας τῆς ἔμπροσθεν τῆς πύλης τοῦ ὕδατος. Vulgata, in platæa, quæ erat ante portam aquarum. (b) Ligneum.] In eadem additur, ὃ ἐποίησεν εἰς τὸ δημηγορῆσαι, quem fecerat ad concionandum. (c) Amen.] In eadem repetitur, ut in vulgata. (d) Sarabias.] In Compl. & magna ex parte in aliis hæc adduntur, Tamin, & Acub, & Sabathæus, & Oduias, & Maasias, & Callitas, & Asarias, & Josabed, & Anan, & Phalaias, & Levitæ. (e) Erant instruentes] In multis est, ὑπεδίδασκον, subdocebant. (f) Neemias] In Compl. additur (ὅς ἐστιν ἀταρσαθὰ) & vulgata ex hebræo (ipse est Athersatha.) (g) Et qui.] Illud, &, abest a Compl. & vulgata. (h) Quoniam est Dominus.] Alii, ὅτι ἡ χαρὰ κυρίου αὕτη ἐστὶν ἰσχὺς ἡμῶν, quoniam lætitia Domini hæc est fortitudo nostra. Vulgata habet, vestra. (i) Civitatis, & usque ad portam Ephræm.] Compl. τῆς πύλης τοῦ ὕδατος, καὶ ἐν ταῖς πλατείαις τῆς πύλης ἐφραίμ, portæ aquarum, & in plateis portæ Ephraim: quomodo fere vulgata. (k) Magna.] Eadem addit, σφόδρα, & vulgata, nimis.

CAP. IX.

(a) SUi.] In Compl. additur, τὸ τέταρτον τῆς ἡμέρας (quod vulgata, quater in die) & similiter in eo quod sequitur, & erant confitentes Domino quater in die. (b) Omnem stationem.] Eadem, πάντας (in quo videtur mendum) τὰς δυνάμεις, omnes virtutes. Vulgata, omnem exercitum. (c) Fecisti.] Sic etiam vulgata. Complutensis autem, ἐποίησαν, fecerunt. (d) Cibum.] σιτοδοτίαν, & alii, σιτοδοσίαν. Nonnulli tamen habent σιτοδείαν, & vulgata, in fame. (e) Deus.] In aliis additur ἀφίων ἁμαρτίας, dimittens peccata, quod vulgata, propitius. (f) Fecisti eis deesse.] ὑστέρησας. Sic Psal. 83. in bonis codicibus, οὐχ ὑστερήσει τὰ ἀγαθὰ, non faciet deesse bona. Alii vero libri hic habent, ὑστέρησεν, non defuit eis quicquam. (g) Pedes.]

Sic

Sic etiam vulgata. Alii, ὑποδήματα, calceamenta. *Similis varietas alibi est observata.* (*h*) Eorum.] *In Compl. additur*, τοῦ εἰσελθεῖν, καὶ κληρονομῆσαι, καὶ εἰσῆλθον υἱοὶ αὐτῶν, *quod vulgata*, ut ingrederentur, & possiderent eam. Et venerunt filii. (*i*) Excelsas.] *In eisdem additur*, καὶ γῆν πίονα, & humum pinguem. (*k*) Multis, & contestatus es.] *Complutensis*, πολλοῖς, καὶ ἐν καιροῖς ἐπεμαρτύρω, & multis, & in temporibus contestatus es: *sed vulgata*, multis temporibus, & contestatus es. (*l*) Et non audierunt.] *In Compl. antecedit*, αὐτοὶ δὲ ὑπερηφανεύσαντο, ipsi vero superbe egerunt, *ut vulgata.* (*m*) Protraxisti.] *Sic etiam vulgata. Compl. autem*, ἐμακροθύμησας, longanimis fuisti. (*n*) Mandata tua.] τῶν ἐντολῶν, *& sic est etiam in nonnullis aliis libris, in plerisque tamen*, τὰς ἐντολάς.

CAP. X.

(*a*) Filii Banue.] *Alii* Banune. *Ex quadam autem vocum hebraicarum similitudine videri potest positum pro eo quod est in vulgata*, Bani Baninu: *itemque paulo post*, filii Bani, *pro*, Bani Bonni. (*b*) Omnis accedens.] *Compl.* πάντες διαχωρισθέντες, *& vulgata*, omnes qui se separaverunt. (*c*) Invalescebant.] ἐνίσχυον, *propria notio verbi hebraici est*, apprehendebant, *quamvis significare posset*, respondebat pro fratribus suis, *sicut habet vulgata.* (*d*) Et dimittemus.] *Sic etiam vulgata: Compl. autem & alii*, καὶ ἀναβήσομεν τὸ ἔτος τὸ ἕβδομον, καὶ ἀπαίτησις, & ascendere faciemus annum septimum, & exactio. (*e*) De sorte.] *Compl.* περὶ τῶν δώρων, *quod vulgata*, super oblationem.

CAP. XI.

(*a*) Filius.] *Rectus pro casu generandi, id est*, filii, *ut alibi sæpe, & in hoc potissimum capite.* (*b*) Et de filiis Phares, & Maasia.] *Complut.* & de filiis Phares Malia. *Vulgata*, De filiis Phares Hismasia: *hebræus videtur conjungere illa*, de filiis Phares, *cum præcedentibus, & postea subnectere*, & Maasia. (*c*) De civitate secundus de sacerdotibus: & Iadia.] *Complut.* ἐπὶ τῆς πόλεως δεύτερος. ἀπὸ τῶν ἱερέων, καὶ ἰαδεία, super civitatem secundus. De sacerdotibus, & Iadia. *Vulgata autem*, super civitatem secundus. Et de sacerdotibus Idaia. (*d*) Æthoth e regione.] *Alii*, Ætob. *Complut.* ἀχιτὼβ ἡγούμενος, Achitob princeps, *quod respondet hebræo.* (*e*) Badiel.] *Nonnulli*, ζεχριὴλ, Zechriel. *Vulgata*, Zabdiel. (*f*) Samaia filius.] *In Complut. sequitur*, ἀσοὺβ υἱοῦ ἐσρικὰμ υἱοῦ ἀσαβία υἱοῦ βοννὰ, καὶ σαββαθαῖος, καὶ ἰωσαβὰδ ἐπὶ τὰ ἔργα τοῦ οἴκου τοῦ θεοῦ τοῦ ἐξωτάτου, καὶ ἀπὸ τῶν ἀρχόντων τῶν λευιτῶν, καὶ ματθανίας υἱὸς μιχὰ υἱὸς ζεχρὶ υἱοῦ ἀσὰφ ἄρχων τοῦ αἴνου, καὶ ἰούδας τῆς προσευχῆς, καὶ βοκχίας δεύτερος ἐκ τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ, καὶ ἀβδίας υἱὸς σαμαίου υἱοῦ γαλὲλ υἱοῦ ἰδιθοὺν, πάντες οἱ λευῖται ἐν τῇ πόλει τῇ ἁγίᾳ διακόσιοι. Asub filii Ezricam, filii Asabia, filii Bonna, & Sabbathæus, & Josabad super opera domus Dei extimæ, & de principibus (*illud &, abest a vulgata & hebræo: conjungitur enim cum præcedentibus*) Levitarum, & Matthanias filius Micha filius Zechri filii Asab, princeps laudationis, & Judas orationis, & Bocchias secundus ex fratribus suis, & Abdias filius Samææ filii Galel filii Idithum, omnes Levitæ in civitate sancta ducenti, &c. (*g*) Eorum.] *In eadem additur*, οἱ φυλάσσοντες ἐν ταῖς πύλαις, custodientes in portis. (*h*) Et visitator Levitarum filius Bani.] *Eadem*, τὸ δὲ λοιπὸν τοῦ ἰσραὴλ, καὶ οἱ ἱερεῖς, καὶ οἱ λευῖται ἐν πάσαις ταῖς πόλεσι τῆς ἰουδαίας, ἀνὴρ ἐν τῇ κληρονομίᾳ αὐτοῦ, καὶ οἱ ναθιναῖοι, οἱ κατῴκησαν ἐν ὀφλᾶ, καὶ σιαὰ, καὶ γασφὰς ἀπὸ τῶν ναθιναίων, καὶ ἐπίσκοπος λευιτῶν ἐν ἱερουσαλὴμ ὀζεὶ υἱὸς βανί. *Quæ in vulgata.* Et reliqui ex Israel, sacerdotes, & Levitæ in universis civitatibus Juda, unusquisque in possessione sua. Et Nathinæi, qui habitabant in Ophel (*id est*, alto loco) & Syaha, & Gaspha de Nathinæis (*Alii autem interpretantur*, super Nathinæos.) Et episcopus Levitarum in Hierusalem, Ozi filius Baani. (*i*) Ad eos.] *Alii*, ἐπ' αὐτοὺς, super eos. *Et in Complut. sequitur*, καὶ διέμενεν ἐν πίστει ἐπὶ τοῖς ᾠδοῖς, λόγος ἑκάστης ἡμέρας ἐν τῇ ἡμέρᾳ αὐτοῦ, & permanebat in fide super cantores, verbum cujusque diei in die ejus. (*k*) Usum.] χρῆμα. *Compl.* εἰς πάντα λόγον, ad omne verbum. (*l*) Cariatharboc.] *In Compl. sequuntur usque in finem capitis ea quæ habentur in Vulgata, atque iisdem pene verbis. Quare accuratus lector inde poterit petere: nec sunt magni ponderis.*

CAP. XII.

(*a*) Sechenia.] *In Compl. adduntur*, Reum, Marimoth, Adajas, Genathon, Abias, Miamin, Maadias, Belgas, Semejas, Jojarib, Ideias, Salu, Amuc, Chelcias, Odujas: *quæ satis respondent vulgatæ.* (*b*) Super manus ipse, & fratres eorum in vices.] *Compl.* ἐπὶ τῶν ἐξομολογήσεων αὐτὸς, καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, καὶ βακβακίας, καὶ ἀναὶ, οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν ἀπέναντι αὐτῶν εἰς τὰς ἐφημερίας, super confessiones (*vulgata*, hymnos) ipse, & fratres ejus, & Bacbacias, & Anai, fratres eorum ante eos ad vices. (*c*) Fratres ejus.] *Pro his Compl. habet tantum*, ἦσαν, erant, *ut vulgata.* (*d*) Maadai, ipsi Pheleti.] μαδαδαΐ, τῷ φελετί. *Ita etiam Compl. Sed magis responderet hebræo si esset*, τῷ μαδαδαΐ, φελετί, *ut intelligatur Pheleti fuisse principem stirpi Miamin, & stirpi Maadai. Hos enim valere hunc dandi casum alibi notatum est.* (*e*) Ad hymnum, ad laudandum.] *Alii*, εἰς αἰνεῖν, καὶ ὑμνεῖν, καὶ ἐξομολογεῖσθαι, ad laudandum, & hymnum dicendum, *aut*, confitendum. (*f*) In congregando.] *Compl.* ματθανίας, καὶ βακβακίας, ἀβδίας, μοσολλὰμ, τελμὼν, ἀκκοὺβ, φυλάσσοντες, πυλωροὶ φυλακῆς ἐν τῷ συναγαγεῖν με τοὺς πυλωρούς, Matthanias, & Bacbacias, Abdias, Mosolam, Telmon, Accub, custodientes, janitores custodiæ, in congregando me janitores. *Pro his postremis verbis*, in congregando me janitores, *in hebræo est*, in liminibus portarum, *in vulgata*, & vestibulorum ante portas. (*g*) Sacerdos, & Scriba.] *Rursum rectus pro generandi casu. Alii*, καὶ ἔσδρα (*melius quam*, ἔσδρας, *quod in Complut.*) ἱερέως, καὶ γραμματέως, & Esdræ sacerdotis, & scribæ. (*h*) Thodatha.] *Compl.* καὶ ἐν αἰνέσει, & in laude, *quod est interpretatio illius.* (*i*) Et citharæ.] *Eadem*, καὶ ἐν κινύραις, & in citharis, *in quo casu vulgata habet etiam præcedentia*, & in cymbalis, psalteriis, & citharis. (*k*) Et de villis, & de agris.] *Compl.* καὶ ἀπὸ ἐπαύλεων τοῦ νετωφατὶ, καὶ ἐν βαιθγαλγὰλ, καὶ ἀπὸ ἀγρῶν γαβαὰ, καὶ ἀσμώθ, *quod in vulgata*, & de villis Netuphati, & de domo Galgal, & de regionibus Geba, & Asmaveth. (*l*) Janitores.] *Eadem*, τὰς πύλας, portas. (*m*) Ascendere fecerunt.] *Vulgata*, feci, *& paulo post*, statui, pro statuerunt. (*n*) Stercoris.] *Eadem*, τῆς πύλης τῆς κοπρίας, portæ sterquilinii. (*o*) Canticis.] *Eadem*, ἐν σκεύεσιν ᾠδῆς, in vasis cantici. (*p*) Super portam ad laudandum ante eos: & ascenderunt.] *Compl.* ἐπὶ πύλης τῆς πηγῆς ἀπέναντι αὐτῶν, ἀνέβησαν, super portam fontis ante eos, ascenderunt. *Vulgata*, in porta fontis, & contra eos ascenderunt. (*q*) Ephræm.] *In aliis, cum aliqua tamen varietate*, κατ' ἀνατολὰς καὶ περὶ αἰνέσεως ἡ δευτέρα ἐξεπορεύετο συναντῶσα αὐτοῖς, καὶ ἐγὼ ὀπίσω αὐτῆς, καὶ τὸ ἥμισυ τοῦ λαοῦ ἐπάνω τοῦ τείχους ὑπεράνω τοῦ πύργου τῶν θαννουρὶμ καὶ ἕως τοῦ τείχους τοῦ πλατέος, καὶ ὑπεράνω τῆς πύλης ἐφραὶμ, καὶ ἐπὶ τὴν πύλην ἰσανὰ, καὶ ἐπὶ τὴν πύλην τὴν ἰχθυηρὰν, καὶ πύργον ἀναμεὴλ, ἀπὸ τοῦ πύργου τοῦ μεὰ, καὶ ἕως τῆς πύλης τῆς προβατικῆς, καὶ ἔστησαν ἐπὶ πύλῃ τῆς φυλακῆς, καὶ ἔστησαν αἱ δύο τῆς αἰνέσεως ἐν οἴκῳ τοῦ θεοῦ, καὶ ἐγὼ, καὶ τὸ ἥμισυ τῶν στρατηγῶν μετ' ἐμοῦ, καὶ οἱ ἱερεῖς ἐλιακὶμ, μαασίας, μιαμὶν, μιχαίας, ἐλιωνὶ, ζαχαρίας, ἀνανίας, ἐν σάλπιγξιν, καὶ μαασίας, καὶ σεμέας, ἐλεάζαρ, ὀζὶ, ἰωανὰν, μελχίας, καὶ αἰλὰμ, καὶ ἰεζὼρ, καὶ ἠκούσθησαν οἱ ᾄδοντες. Ad Orientem. Et pro laudatione chorus secundus procedebat occurrens eis, & ego post illum, & dimidiũ populi super murum, super turrim furnorum, & usque ad murum latum: Et super portam Ephræm: & super portam antiquam, & super portam piscium, et turrim Anameel, & a turri Mea & usque ad portam gregis. Et steterunt super portam custodiæ, & steterunt duo chori laudationis in domo Dei: & ego, & dimidium magistratuum mecum. Et sacerdotes Eliacim, Maasias, Miamin, Michæas, Elionai, Zacharias, Ananias, in tubis, & Maasias, & Semeias, Eleazar, Ozi, Joanan, Melchias, & Elam, & Jezur: & auditi sunt cantores. *Pro eo autem, quod sequitur*, & visitati sunt, *in Compl. est*, ἰεσρίας ὁ ἐπίσκοπος, *& vulgata*, & Jezraia præpositus. *In aliis est coagmentatio quædam*, καὶ ἰεσρίας, καὶ ἐπεσκέφθησαν, καὶ ἐπεφήμησαν. (*r*) Magnifice.] *Compl.* εὐφροσύνῃ μεγάλῃ, lætitia magna, *ut vulgata.* (*s*) Et congregatis in ipsis principibus civitatum.] *Compl.* τοῦ συναγαγεῖν ἐν αὐτοῖς, ἀπὸ τῶν ἀγρῶν τῶν πόλεων, ad congregandum in eis ex agris civitatum. *In vulgata videtur utrumque conjunctum.* (*t*) Et hymnum.] *Compl.* εἰς ὕμνον, ad hymnum.

CAP. XIII.

(*a*) Maledicendum.] *Complut. addit*, αὐτοὺς, eis, *ut vulgata.* (*b*) Sibi.] ἑαυτῷ. *In aliquibus*, αὐτῷ, *& fortasse significatur*, ipsi Tobiæ. (*c*) Manaa.] *Complut.* τὴν θυσίαν, sacrificium: *quod est interpretatio illius, ut alibi notatum est. Eadem varietas est paulo post, licet in nostra sit, quod in aliis est*, μαναά. (*d*) Super manum.] *Complut.* καὶ ἐνετειλάμην χεῖρα, & mandavi ad manum: *hebræus habet*, & statui thesaurarios super thesauros Selemiah sacerdotem. (*e*) Dei.] *In Compl. additur*, μου, καὶ ἐν φυλακαῖς αὐτοῦ, mei, & in observationibus ejus. (*f*) Eorum. Et sederunt.] αὐτῶν, ὅτι ἐπώλουν ἐπισιτισμόν. καὶ οἱ τύριοι καὶ ἐκάθισαν, eorum, quia vendebant cibaria. Et Tyrii etiam sedebant, &c. *Et fortasse superiora ita essent interpungenda, & construenda*, & contestatus sum, ut in die venditionis ipsorum venderent cibos, *id est, die qua vendere licet, venderent: ut vulgata.* (*g*) Omnes.] *Complut. addit*, οἱ μετάβολοι. *Vulgata*, negotiatores, *sed non habet* omnes. (*h*) Judaice.] *In Compl. additur*, ἀλλὰ κατὰ γλῶσσαν λαοῦ, καὶ λαοῦ, juxta linguam populi, & populi, *ut vulgata.* (*i*) Vestris.] *In eadem adjungitur*, καὶ ἑαυτοῖς, & vobis ipsis. (*k*) Generi.] *Eadem*, γαμβρὸς, *& vulgata*, gener erat. (*l*) Abdicatione.] ἐπὶ ἀγχιστείᾳ. *Supra cap. 7. & alibi*, ἠγχιστεύθησαν, *dictum est, pro*, abdicati sunt, ejecti sunt. *Quare potest etiam hoc loco significare simile quiddam, id est pollutionem, & violationem sacerdotis, & juris sacerdotalis, ac Levitici: & aliquot libri, pro*, Levitas, *habent*, λευιτῶν, Levitarum. (*m*) Donum portantium ligna.] *Complut.* ἐπὶ δώρων τῶν ξύλων, ad oblationem lignorum. (*n*) Bacchuriis.] *Est dictio hebraica inflexa ad formam græcam, significans*, primitivis. *Quare Compl. habet* ἐν τοῖς πρωτογεννήμασι.

TOBIT.

CAP. I.

(*a*) Cydios.] *Non satis liquet, quid significet. Complut. habet* κυρίως, proprie. (*b*) Ipsi Baal, ipsi vitulæ.] τῇ βάαλ τῇ δαμάλει. *Complut.* τοῦ βάαλ τῇ δυνάμει, virtuti Baal. (*c*) Decimam.] *Alii*, τὴν πρώτην δεκάτην, primam decimam. (*d*) Captivi.] *In aliis*, ᾐχμαλωτίσθην, captivus ductus sum. (*e*) Enemessari.] *Ita collati codices, & etiam Complut. quamvis vulgata omnia hæc accommodare videatur diebus Sennacherim.* (*f*) Post murum.] *Alii*, ἐπὶ τοῦ τείχους, super murum. (*g*) Dies quinquaginta.] *Plerique*, ἡμέρας πεντήκοντα πέντε, dies quinquaginta quinque. *Vulgata*, post dies vero quadraginta quinque. (*h*) Sacherdonus.] *Alii*, σαρχεδόνος, Sarchedonus. *Compl.* ἀχιρδόνος, Achirdonos. (*i*) Regni.] *In aliis*, τοῦ πατρὸς, patris. (*k*) Et super annulum.] *Compl.* καὶ ἀπὸ δακτυλίου, & ab annulo.

II.

(*a*) Timet.] *Alii addunt*, ὧδε, hic. (*b*) Redii cum sepeliissem, &c.] *Absunt a Complut.* (*c*) Passeres.] *Ita etiam S. Ambrosius de Tobia cap. 2. Vulgata id tribuit hirundinibus.*

CAP. III.

(a) Misericordiæ.] *Alii*, ἐλεημοσύνη, misericordia. (b) Ex me ad faciendum pro peccatis meis] ἐξ ἐμοῦ, ποιῆσαι περὶ (*aut*, ὑπὲρ *ut a-* *liu*) τῶν ἁμαρτιῶν μου. *Et visum est illud*, ex me, *positum esse , quemadmodum*, *Psal.* 138. mirabilis facta est scientia tua ex me. *Compl. habet*, ἐξ ἐμοῦ ποίησον ὑπὲρ ἐμοῦ, de me fac pro peccatis, &c. (c) Ancilla.] *Alii*, ὑπὸ παιδισκῶν, ab ancillis: *vulg*. ab una ex ancillis (d) Dixerunt.] *Alii*, εἶπεν, dixit. (e) Et non ultra miserabilem me facere; & audire improperium.] *Hoc visum est hoc loco posse significare*, καὶ μηκέτι ἐλεῆσαί με, καὶ ἀκοῦσαί με, ὀνειδισμὸν, *ut sint verba ac-* *cepta transitive, ut inquiunt. Sed in aliis est*, καὶ ἐλεῆσαί με, καὶ μὴ ἀκοῦσαί με μηκέτι ὀνειδισμὸν, & misereri mei, & non ultra audire me improperium. (f) Raphael.] *Alii*, θεοῦ, *& vulgata*, summi Dei.

CAP. IV.

(a) Faciente te veritatem] *S.Cyprianus, in lib. de opere, & eleemos.* quoniam agente te ex (*al.* in) veritate, erit respectus operum tuorum: *at totus iste locus diligenter cum eo conferendus est* (b) Super omni.] *Compl.* παντὸς, omnino.

CAP. V.

(a) Et viæ peritus sum.] *Hæc absunt ab aliis.* (b) Ego Azarias Ananiæ] *Ita fere vulgata. Alii autem*, ἐγὼ τὸ γένος ἀζαρίου, καὶ ἀνανίου τοῦ μεγάλου, καὶ ἀδελφοῦ σου, Ego genus Azariæ, & Ananiæ magni, & fratris tui.

CAP. VI.

(a) Hæc oportet suffire.] *Alii*, ταῦτα δὴ κάπνισαι, hæc utique fac fumigare. *A Compl. abest illud*, δὴ (b) Fel autem, unge.] ἡ δὲ χολὴ, ἐγχρῖσαι. *Alii*, ἐγχρῖσαι, ad ungendum. *Compl.* τὴν χολὴν ἐγχρῖσαι, felle unge. (c) Et quoniam.] *Illud*, &, *abest ab aliis.* (d) Venit.] *Alii*, ἦλθον, venerunt: *itemque initio sequentibus capitis*, παρεγένοντο.

CAP. VII.

(a) Ei.] *Alius liber manuscriptus, & impressi*, αὐτοῖς, καὶ ἐχαιρέτισεν αὐτοὺς, καὶ αὐτοὶ αὐτὴν, eis & salutavit eos, & ipsi ipsam, *quæ varietas pendet ex ea quæ notata est ad finem præcedentis capitis.* (b) Gratiam.] χάριν. *Alii*, χαρὰν, gaudium, *ut vulgata.*

CAP. XI.

(a) Non cognoscis.] *Ab aliis abest illud*, non, *& nota interrogationis sequens.* (b) Coram eo, quia misertus est ipsorum Deus.] *Alii*, ἐνώπιον αὐτῶν, ὅτι ἠλέησεν αὐτὸν ὁ θεὸς, coram eis, quia misertus est ipsius Deus.

CAP. XII.

(a) Ejus, quomodo.] *In aliis*, θεοῦ, καὶ ὡς, Dei, & quomodo.

CAP. XIII.

(a) Videte.] *Compl.* θεάσεσθε, videbitis. (b) Peccatorum.] *Eadem*, ἁμαρτωλῷ, peccatrici. (c) Regi.] *Alii*, τὸν βασιλέα, regem. (d) Hierosolymis. Hierosolyma.] *Plerique*, ἐν δικαιοσύνῃ. ἱερουσαλὴμ, in justitia. Hierusalem. (e) Flagellabit.] *Compl. addit*, σε, te. (f) Bene.] *Eadem*, ὅτι ἀγαθὸς, quoniam bonus. (g) Et munera.] *Illud*, &, *abest a multis.* (h) Dabunt tibi,] *Alii*, αἰνέσουσί σε, καὶ δώσουσιν, laudabunt te, & dabunt. (i) Laudem.] *In aliis est*, αἰνέσουσιν, laudabunt.

CAP. XIV.

(a) Et Achiacharum quidem salvavit.] *Alii*, καὶ ἀχιάχαρος μὲν ἐσώθη, & Achiacharus quidem salvatus est. (b) Fixerat.] *In aliis*, ἔπηξαν, fixerant. (c) Et justitia.] *Alius liber*, καὶ τί δικαιοσύνῃ. *Compl.* καὶ πῶς, & quomodo justitia.

JUDITH.

CAP. I.

(a) Super Assyrios.] *Abest a multis.* (b) Et in circuitu] *Item istud*, &. (c) Campo Irioch rex.] *Plerique*, πεδίον ἀριὼχ βασιλέως, campum Arioch regis. (d) Supra Tanim.] *Complut.* ἐπὶ νῶτα, super tergora Taneos, & Mempheos. (e) Universam.] *Abest a multis.* (f) Æqualis.] *Alii*, εἷς, unus. (g) Ante faciem.] *Alii*, ἀπὸ προσώπου, a facie sua. (h) Ulturum.] *In multis additur*, αὐτὸν, se. (i) Interempturum gladio suo, & omnes.] *Compl.* & interempturum gladio suo omnes. (k) Et evertit omnem virtutem Arphaxad, & omnem equitatum ejus.] *Desunt in Compl.* (l) Cum eis.] *In Compl. est*, μετ' αὐτὸν, post eum. *In ipsa autem, & in aliis additur*, εἰς νινευὴ, *aut*, νινευὶ, in Nineve.

CAP. II.

(a) Consummavit.] *Quasi deliberatum ac certum habuit consummare. Alii*, συνεκάλεσε, convocavit. (b) Myriadum.] *In aliis*, χιλιάδας, millia; *& sic paulo post etiam in nostra*, μυρίους δισχιλίους, *ubi vulgata*, duodecim millia.

CAP. IV.

(a) Accessus.] *Alii*, διαβάσεως, transitus. (b) Duos super omnes viros.] ἐπ' ἄνδρας τοὺς πάντας δύο. *Hæc visa est esse sententia, ob angustiam loci facile fuisse, ut vel duo tantum viri prohiberent omnes viros ab ingressu. Compl. autem habet*, τοὺς πάντα, *& interpretatur*, ad viros ad summum duos.

CAP. V.

(a) Aucti sunt.] διετράφησαν. *Compl.* διεστράφησαν, *& interpretatur*, reversi sunt. (b) Et videbimus.] *Alii sine* &, ἐπισκεψώμεθα, *& sic deinceps*, ἀναβησώμεθα, καὶ πολεμήσωμεν, consideremus, ascendamus, & bello adoriamur.

CAP. VI.

(a) Comburemus.] *Nonnulli*, κατακλύσομεν, demergemus. *Plerique*, καὶ καταπατήσομεν, & conculcabimus. (b) Ejus.] *Multi*, μου, meorum.

CAP. VII.

Exsorbebunt.] ἐκλείξουσιν. *Compl.* ἐκλείσουσιν, occupabunt. (b) Sternentur.] καταστρωθήσονται, *quod verbum est etiam paulo inferius in omnibus libris. Hic autem in aliis est*, καταστραφήσονται, subvertentur. (c) Non occurrerunt.] *Alii*, οὐχ ὑπήκουσαν, non obedierunt.

CAP. VIII.

(a) Lectum.] *Alii, addunt*, αὐτοῦ, suum. (b) Extorqueatis.] ἐνεχυράζετε. *quasi qui pignus extorquent. Alii nonnulli*, ἐνεχυριάζετε, *quod idem significare potest. Complutenses vertunt*. alienetis. (c) Ut judicetur.] *Leguntur quæ, Num.* 23. *notata sunt.* Ibi scriptum est διαρτηθῆναι. (d) A genere nostro: quoniam.] *Videtur supplendum, neque avertet oculos a genere nostro, quandoquidem ex ruina nostra pendet ruina totius gentis, aut hujusmodi quiddam. In aliis tamen, pro*, ὅτι, *est*, ὅτε, *& sequitur*, ἐν τῷ ληφθῆναι ἡμᾶς, οὕτως κληθήσεται (*aut*, καυθήσεται) ἡ ἰουδαία, neque dum capti fuerimus nos, sic vocabitur (*aut*, comburetur) Judæa. (e) Ore.] *Nonnulli*, αἵματος, sanguine.

CAP. IX.

(a) Et pro iis, quæ fecerunt.] *Hæc videtur significare*, καὶ ἐποίησαν, ἀνθ' ὧν. *Sed Lucifer, lib. de non parcendo in Deum delinq.* & fecisti, propter (*fortasse legendum*, propterea) dedisti, &c. (b) Quod noverat.] ἣ ἠδέσαντο τὴν ἀπάτην, *& optimam habet sententiam. Alii*, ἣ ἐλύσαντο (*In Complut. deest illud*, ἣ) τὴν ἀπατηθεῖσαν, quod rigavit deceptam. *Lucifer ibid.* thorum eorum, qui accepit dilectam. (c) Gæso.] *De hac dictione alibi dictum est: pro qua apud Luciferum corrupte videtur legi*, tenso. (d) Cogitasti.] *Hæc usque ad illud*, omnes enim, *non referuntur a Lucifero.* (e) Robur.] κράτος, *quod Lucifer dixit*, tenacitatem. (f) Deceptionis] *Idem*, persuasionis. (g) Verbum.] *Idem*, versutiam, & suasionem in vulnere, & in livorem eorum. *Alii autem*, λόγον μου, καὶ ἀπάτην, καὶ τραῦμα, καὶ μώλωπα αὐτοῖς, verbum meum, & deceptionem, & vulnus, & livorem eis. (h) Et omnem tribum, cognitionem ad sciendnm, quia tu es Deus.] *Hæc desunt in Compl. Apud Luciferum hic locus sic habet*, cogitaverunt dura facta super omnem gentem, & tribum omnem. Sciant, quia tu es Deus universæ potestatis, & virtutis, &c.

CAP. X.

(a) Corpus.] *Ita etiam vulgata. Compl. autem*, στόμα, os. (b) Exiverunt.] *In nonnullis additur*, ὁμοῦ, simul. (c) Perficere.] τελειῶσαι. *Quidam*, τελειώσαι, perficiat. (d) In textis.] *Alii*, καθυφασμένον, intextum.

CAP. XI.

(a) Regi Nabuchodonosor.] *Nonnulli*, Nabuchodonosor regi: *sed eadem constructio est etiam paulo post in verbis Olophernis.* (b) Expeditionibus, στρατεύμασι. *Aliqui*, στρατεύματι, Expeditione. (c) Cadet.] *Nonnulli*, ἐπίπτεν, incidit. (d) Qui transportarent.] μετοικίσαντας. *Alii*, μετακομίσαντας, qui referant: *quod planius est. Compl. non sine mendo, ut videtur, habet*, τοῖς μετακομίσασιν (e) Egredieris.] *Alii nonnulli*, & egredieris.

CAP. XII.

(a) Proferemus tibi ad dandum.] *Alii*, ἕξομεν σοι δοῦναι, poterimus tibi dare. (b) Ministerium.] χρῆσιν. *Alii*, κλῆσιν, invitationem. (c) Hoc exultatio.] *In aliis*, εἰς ἀγαλλίαμα, in exultationem.

CAP. XIII.

(a) Tabernaculum deforis, & exclusit.] *Alii*, τὴν σκηνὴν αὐτοῦ, ἔξωθεν, καὶ ἀπέλυσε, tabernaculum ejus deforis, & dimisit. (b) Facie.] *In aliis additur*, αὐτῆς, ejus.

CAP. XV.

(a) Coronatæ sunt.] *Est hoc loco aliqua varietas in exemplaribus. Compl. autem*, καὶ ἐστεφάνωσαν τὴν ἐλαίαν αὐτῇ, καὶ τῇ μετ' αὐτῆς, & imposuerunt coronam olivæ ei, & illi quæ cum ea.

CAP. XVI.

(a) Disrupti sunt.] *Alii*, ἐταράχθησαν, turbati sunt.

ESTHER.

CAP. I.

(a) Pulentiæ.] *Abest a multis.* (b) In circuitu rosæ sparsæ.] *Et hæc a Complut. quemadmodum & nonnulla alia, licet sint in plerisque: præcipue autem illa quæ paulo post sequuntur*, & gemmatus calix propositus e talentis triginta millibus.

CAP. II.

(a) NOn ultra.] *Absunt ista a Compl. Et vulgata*, recordatus est. (b) Oleo myrrhino.] *Idem ordo in vulgata, licet præposterus in aliis.* (c) Ingreditur.] *Plerique*, εἰσπορεύονται, ingrediuntur. (d) Tradet.] *Alii*, παραδοῦσιν, ut tradat. (e) Versus diem.] *Et vulgata*, mane. *Compl. autem*, πρὸς ἑσπέραν, ad vesperam. (f) Seponere.] *Compl.* καταγράψαι, describere.

CAP. III.

(a) SUper iis quæ scripta.] κατὰ τῶν γεγραμμένων. *Nonnulli*, κατὰ τὸ γεγραμμένον, secundum quod scriptum erat. *Aliquot etiam*, πάντα τὰ γεγραμμένα, omnia quæ scripta. (b) Tabellarios.] βιβλιαφόρων, *aut*, βιβλιοφόρων, *& vulgata*, cursores. *Alii autem*, βιβλιογράφων, scriptores literarum. (c) Regnum placidum.] *Plerique*, βασιλείαν ἥρεμον, regnum quietum. (d) Præcellit.] διενήνοχας, *longe melius, quam quod in aliis*, διατρέψας. (e) Secundo patre nostro.] *Compl.* καὶ δεύτερος πρὸς ἡμῶν, & secundo a nobis. *In vulgata videtur utrumque conjungi*, & secundus a rege, & quem patris loco colimus. (f) Perdere.] *Alii*, ἀπολέσθαι, perdi.

CAP. IV.

(a) AChrathæum.] *Compl.* ἀθάχ, *& vulgata*, Athach. (b) Ut mandaret illi.] *Hæc paululum immutata videtur S. Hieron. habuisse post ea quæ sunt in extremo hujus capitis.* (c) Ornatus.] *Abest a multis.* (d) Posuerunt.] *Huic lectioni videtur etiam convenire cum vulgata. Alii* ἔθηκας, posuisti. (e) Menstruorum.] S. *Aug. epist.* 199. *ad Ediciam videtur habuisse*, menstruatæ, *ut vulgata.*

CAP. V.

(a) SErvitutis.] *Compl.* τὸ πένθος, luctus. *Vulgata*, ornatus. (b) Et erit.] *Illud, &c, abest a Compl. sed non ab hebræo, neque a collatis codicibus.*

(c) Postulatum.] *In aliis additur*, μου, meum. (d) Lætus.] *Compl.* & lætus.

CAP. VI.

(a) BUgathan unus eunuchorum.] *Compl.* χάρβωνα, *& vulgata*, Arbona. *Verum post ista verba in Compl. & multis aliis sequuntur nonnulla quæ quoniam a vetustioribus, & hebræo & vulgata absunt; nihil causæ diximus, cur referrentur.*

CAP. VII.

(a) PRimo.] *Vulgata*, tertii mensis, qui appellatur Siban. *Sed multæ sunt hujusmodi varietates.* (b) Provinciis.] σατραπείαις. *Alii*, σατράπαις, Satrapis. (c) Blanditia.] *Sic visum est vertendum*, παραμυθία, *licet alii*, solatium. (d) Non solum.] *Compl.* & non solum.

CAP. VIII.

(a) AMadathi.] *Compl. habet.* καὶ τοὺς δέκα υἱοὺς ἀμὰν, *quod quidem* ... *abundat.* (b) Diripuerunt.] *Compl.* οὐ διήρπασαν, non diripuerunt, *quod respondet vulgatæ, & ita etiam paulo post in similibus locis est in nostris & aliis codicibus græcis.* (c) Quindecim millia.] *Eadem*, μυριάδας ἑπτὰ πεντακισχιλίους, septuaginta quinque millia, *ut vulgata.* (d) Proximo.] *In plerisque hæc adduntur*, οἱ δὲ κατοικοῦντες ἐν ταῖς μητροπόλεσι, καὶ τὴν πεντεκαιδεκάτην ἡμέραν τοῦ ἀδὰρ εὐφροσύνην ἀγαθὴν (*istud*, ἀγαθὴν, *abest a nonnullis: Compl. autem*, ἐν εὐφροσύνῃ) ἄγουσιν ἐξαποστέλλοντες μερίδας τοῖς πλησίον, qui vero habitant in metropolibus, etiam quintamdecimam diem Adar lætitiam bonam agunt mittentes partes proximis: *quæ non sunt in hebræo, neque in vulgata.* (e) Phruræ.] *Compl.* φουρὶν, *& vulgata*, Phurim. (f) Et statuit.] *Hebræus habet*, & statuerunt, *& conjungit cum sequentibus.* (g) Dies autem.] *Hæc usque ad alterum*, dies autem. *absunt a Compl. In hebræo autem & vulgata multo plura interjiciuntur, & explicatiora.* (h) Sanitatem.] *Compl.* κατὰ τὴν νηστείαν αὐτῶν, secundum jejunium ipsorum.

CAP. IX.

(a) QUi.] *Abest istud*, ἣ, *a Complut. Auctor tamen vulgatæ videtur habuisse.*

JOB.

CAP. I.

(a) IN regione Ausitide.] ἐν τῇ χώρᾳ τῇ αὐσίτιδι. *Aquila*, ἐν γῇ ὢς, in terra Hus, *quam lectionem sequitur S. Joannes Chrysostomus in homiliis de patientia Job, & Complutensis editio.* Scripserim libentius ὢς cum spiritu leni. Nam ὢς, id est, עוץ Antiquitas Ain non aspirabat. Testimonio sunt Arabia, Elamitæ, Eden, & similes voces. Quod autem aspiratio in libris, id factum est culpa exscriptorum; qui etiam ἁβραὰμ scripserunt & ἱερουσαλὴμ & ἠλίας, aliaque sexcenta. Nec te moveat Hus, quod in Latina vetere. Nam error est qui a Græcis manavit. *Drus.* (b) Sine crimine.] ἄμεμπτος, S. *Cyprianus, de mortalitate, habet*, homo sine querela, verus Dei cultor. *Symm.* ἄμωμος, immaculatus, *quemadmodum & Compl. Aquila, & Theodotio*, ἁπλοῦς, simplex. *Apud Chrys. habentur eadem atque hæc, sed non eodem omnino ordine.* (c) Ministerium.] ὑπηρεσία, *Aquila*, δουλεία, servitium, *Symm.* οἰκετεία, famulitium, familia. (d) Nobilis.] εὐγενής. *Schol.* μέγας, magnus, *quod habet Compl. Symm.* μέγιστος πάντων ἀνατολικῶν, maximus omnium Orientalium (e) Singulo quoque die.] καθ' ἑκάστην ἡμέραν. *Schol.* ἕκαστος τὴν ἑαυτοῦ ἡμέραν, unusquisque suo die, *quod est in Compl. S. Aug. in annot. in hunc librum hæc de isto loco refert*, faciebant convivium quotidie, donec eorum numerus impleretur. (f) Consummati essent.] συνετελέσθησαν. *Schol.* ἤρξαντο, *cœpissent.* * Et vitulum unum pro peccato, pro animabus eorum.] *Hæc absunt a Compl. sed referuntur a Chrysost. & Olymp. & interpres Origenis*, pro peccatis animarum eorum. (g) Ne forte filii mei.] *Sic etiam Chrysost. Aquila*, εἴπως ἥμαρτον οἱ υἱοί μου, καὶ ηὐλόγησαν θεὸν ἐπὶ καρδίαις αὐτῶν, si quo modo peccaverunt filii mei, & benedixerunt Deum in cordibus suis, *nec multo aliter Compl. S. Aug. sic habet*, ne forte peccaverint filii mei, & maledixerint Deo in cordibus suis. (h) Angeli Dei.] *Sic etiam Chrysost. & Aug. Schol.* υἱοὶ θεοῦ, filii Dei, *quod etiam in Compl.* (i) Cum eis.] *Ita etiam S. August. Schol.* ἐν μέσῳ αὐτῶν, in medio eorum, *prout etiam Chrysost. & Compl. Aquila*, καί γε σατὰν ἐν μέσῳ αὐτῶν, atque etiam Satan in medio eorum. *Theodotio*, ἀντικείμενος, adversarius. (k) Homo sine crimine.] *Schol.* ἀνὴρ ἁπλοῦς, καὶ εὐθὺς, καὶ φοβούμενος τὸν θεὸν, vir simplex & rectus, & metuens Deum, *Compl. utrumque miscuit.* (l) Colit Dominum.] σέβεται τὸν κύριον. *Schol.* φοβεῖται τὸν θεὸν, timet Deum. *Nam LXX timorem Domini solent vertere*, θεοσέβειαν, castam, & sancti timoris plenam venerationem Dei. (m) Certe in faciem.] ἦ μὴν εἰς πρόσωπόν σε. *Aquila.* οὐκ εἰς πρόσωπόν σου εὐλογήσει σε, non in faciem tuam benedicet te. *Compl. cætera eodem modo, sed habet*, εἰ μὴ, nisi: *Dydimus videtur legisse apud LXX*, εἰ οὐκ, *atque ita interpretatur*, ἐὰν μὴ τότε φανερῶς βλασφημήσῃ, si non tunc manifeste ac palam blasphemaverit, *& aliud Schol.* φανερῶς, ἀναισχύντως, manifeste, impudenter. *B. Aug.* nisi in faciem tuam benedixerit tibi. (n) Et venientes.] *Sic etiam Chrys. Aug.* & venerunt hostes, & ceperunt eos. *Schol.* ἐπέπεσε σαβὰ, irruit Saba, *quod habet Compl.* (o) Adhuc isto.] ἔτι τούτου λαλοῦντος, *Schol.* ἔτι οὗτος ἐλάλει, καὶ οὗτος ἦλθε, adhuc iste loquebatur, & venit iste. (p) Cecidit de cœlo.] ἔπεσεν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, *sic etiam Chrys. Schol.* πῦρ παρὰ τοῦ θεοῦ κατηνέχθη, ignis a Deo immissus est. *Compl. utrumque miscuit.* (q) Equites fecerunt.] *Scho.* χαλδαῖοι ἐπέθηκαν τρεῖς ἀρχὰς, Chaldæi immiserunt tria principia, *quod etiam habet Compl. Aquila*, τάγματα τρία, ordines tres (r) Spiritus.] *Aquila.* ἄνεμος μέγας, ventus magnus, *quos habet Compl.* (s) Vestimenta.] τὰ ἱμάτια. *Schol.* ἔνδυμα, indumentum. *Theodor.* τὴν ἐπενδύτην, pallium, vestem superiorem. *Aquila*, ἐφεστρίδα *quod idem valet.* (t) Capitis.] *In aliis codicibus hæc sequuntur*, αὐτοῦ, καὶ κατεπάσατο γῆν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, sui, & sparsit terram super caput suum. *Quæ a Chrys. non referuntur.* (u) Sicut Domino placuit ita factum est.] *Hæc videntur remansisse ex vetustiore versione, tiam in vulgata, eaque habet B. Greg.* (x) Benedictum.] *In aliquibus codicibus sequitur*, εἰς τοὺς αἰῶνας, *quod etiam habet Chrys. sed non S. Cypr. lib. de mortalitate.* (y) Non dedit.] *Olympiodorus*, σαφέστερον ὁ ἑβραῖος, Manifestius, inquit, hebræus. οὐκ ἐμέμψατο τῷ θεῷ, non incusavit Deum. *Sym.* οὐδὲ ἠφρόνευσατο πρὸς τὸν θεὸν, neque insipienter se gessit erga Deum.

CAP. II.

(a) ANgeli Dei.] *Schol.* οἱ υἱοὶ τοῦ θεοῦ, filii Dei, *ut Compl.* (b) Retinet innocentiam.] *Polychronius*, Hebræus, ἔχεται τῆς ἑαυτοῦ τελειότητος, retinet suam ipsius perfectionem. (c) Tu vero dixisti.] *Dydimus*: τοῦτο ἀκύλας σαφέστερον ἐκδέδωκεν: Hoc Aquila manifestius edidit, ἀνέσεισάς με ἐν αὐτῷ τοῦ καταποντίσαι αὐτὸν δωρεὰν, commovisti me in eum, ut deglutirem eum gratis. * Ad præcipitandum eum] in mare videlicet calamitatum, ad demergendum eum: aut potius, *ut præcipitarem, ut demergerem.* Psal. 55. 10. בלע. LXX. καταπόντισον. Hieron. præcipita. Thren. 2. 5. בלע. LXX κατεπόντισεν. Hieron. præcipitavit. Cohel. 10. 12. תבלענו καταποντίσουσιν αὐτὸν, præcipitabunt ipsum. Hæc loca faciunt ut suspicer Aquilam edidisse, ἀπολέσαι, *ad perdendum*, quod nunc in editione vulgata, & LXX καταποντίσαι, *ut præcipitarem*: tamen non adsevero. Volo ut sit arbitrarium, non certum. *Drus.* (d) Quæcunque.] *In multis codicibus antecedit*, πάντα, omnia. *Compl. pro*, ἐκτίσει (*id est*) pendet, *habet*, δώσει, dabit. *Sym.* χρῶτα ὑπὲρ χρωτὸς, καὶ πάντα ὅσα ἔχει, προήσεται ὑπὲρ τῆς ψυχῆς αὐτοῦ, cutem pro cute, & omnia quæcunque habet, projiciet pro anima sua. (e) Animam ejus.] *Sic etiam B. Ambrosius. Theodoretus autem*, τῆς ψυχῆς αὐτοῦ οὐχ ἅψῃ, animam ejus ne tetigeris: *& eodem fere modo Chrys. homilia* 15. *in primam ad Corinth.* πλὴν τῆς ψυχῆς αὐτοῦ μὴ ἅψῃ. (f) Ut saniem raderet.] ἵνα τὸν ἰχῶρα ξύῃ. *Apollinarius*, Hebræus habet, τοῦ κνᾶσθαι ἐν αὐτῷ, ut scalperet se in ea. (g) Sterquilinio.] ἐπὶ τῆς κοπρίας. *Aquila*, ἐντὸς τῆς σποδοῦ, intra cinerem, quod habet Compl. *Symm.* ἐπὶ τῆς σποδοῦ, in cinere. (h) Tempore.] *Longa hæc mulieris oratio in Compl. resecata est, ut respondeat vulgari, sed est in omnibus græcis exempp. & a Chrys. hom.* 28. *in primam ad Cor. & Olymp. exponitur.* (i) Locum ex loco.] *In aliis codicibus sequitur*, περιερχομένη, circumerrans. (k) Dicito aliquod.] *Schol* κατάρασαι τὸν θεὸν, maledicito Deum. (l) Insipientum.] τῶν ἀφρόνων. *Aquila*, ἀπορρεουσῶν, defluentium, delirantium. (m) Unanimiter.] ὁμοθυμαδὸν. *Sym.* συνετάξαντο γὰρ ὁμοῦ ἐλθόντες, συναλγῆσαι αὐτῷ, καὶ παραμυθήσασθαι αὐτὸν, constituerant enim simul venientes compati ei & consolari eum. (n) Magna.] *Polychronius*: τινὰ δὲ βιβλία ἔχουσι. quidam autem libri habent, καὶ ἀναβλέψαντες εἰς τὸν οὐρανὸν, & aspicientes in cœlum. (o) Assederunt.] *Polychr.* τοῦτο ἐμφατικώτερον ἔχει ὁ ἑβραῖος, hæc significantius habet hebræus: inquit enim, καὶ ἐκάθισαν παρ' αὐτὸν ἐπὶ τῆς γῆς, & sederunt juxta eum super terram.

CAP. III.

(a) QUa dixerunt, ecce masculus.] *Symmachus*, ἐν ᾗ ἐλέχθη ἄρσεν, in qua conceptus est homo. *B. August.* nox in qua dixerunt, conceptus est homo. (b) Nox illa.] *B. Aug.* dies illa sint tenebræ, *& sic videtur legisse Olympiodorus.* (c) Excipiant illam.] ἐκλάβοι δὲ αὐτήν. *Sym.* ἀντιλάβοιτο αὐτῆς, occupet eam. *Theodotio*, ἐγχειρισάτω αὐτὴν, persequatur eam & sibi afferat. *Aquila*, μολύναι, inquinet. (d) Caligo.] γνόφος. *Aquila*, ἐπινέφωσις, nubilum. *Symmachus*, ἀχλὺς, obscuritas. *Theodoretus*, συστροφὴ, densitas nubium. (e) Maledicta sit.] καταραθείη. *Aquila*, καὶ ἐκθαμβήσαισαν αὐτήν, ὡς πικραμμοὶ, & exterreant eam, quasi amaritudines: *apud B. Aug.*

hæc referuntur, & conturbent eam, quaſi amaritudines, dies, & noctem illam accipiant tenebræ perpetuæ: non ſit in diebus, &c. *in Compl. autem,* καὶ ταραχθείη ἡ ἡμέρα ἐκείνη, καὶ ἡ νὺξ ἐκείνη, ἀπενέγκαιτο αὐτὴν σκότος, & conturbetur dies illa, & nox illa: auferant eam tenebræ *Aquil.* σκοτομήνια. Nox illunis. (*f*) Non ſit in diebus] *Sym.* μηδὲ συναφθείη, neque cohæreat. (*g*) Dolor.] *Severianus.* Symmachus dixit, ἔκβλητος, id eſt, ejecta. Hebræus autem, μεμονωμένη, ſolitaria, (*h*) Gaudium.] *Schol.* ἀγαλλίαμα, exultatio. (*i*) Qui habet.] *Sic S. Ambr. in Luc. tom. 4. c. 4. Aquila,* οἱ παρεσκευασμένοι ἐξεγεῖραι λευιαθάν, qui parati ſunt excitare Leviathan. *Sym.* οἱ μέλλοντες διεγείρειν τὸν λευιαθάν, qui habent ſuſcitare Leviathan, *& ita Compl. niſi quod habet,* λεβιαθάν. *Theodotio,* οἱ ἕτοιμοι ἐξυπνίσαι δράκοντα, qui prompti ſunt expergefacere draconem. (*k*) Permaneat:] *Ita S. Auguſt. quamvis poſſit verti,* ſubſtineat, *id eſt,* expectet. *Symmachus,* προσδοκηθείη φῶς, καὶ μὴ εἴη, expectetur lux, & non ſit. (*l*) Accenderunt.] ἐξέκαυσαν. *Atque hoc modo notat Olympiodorus in aliis libris legi: ipſe tamen habet,* ἔπαυσαν, *itemque aliud ſcholium, & S. Aug.* depoſuerunt furorem ſuum: *in quibuſdam codicibus eſt,* ἐξέπαυσαν, *quod idem valet. Theodotio,* ἐκόπασαν, *& Symmachus,* ἐκόπασαν ὀργῆς θυμόν, ceſſarunt, ſedarunt iræ furorem. *Aquila,* ἐπαύσαντο κλονῆσαι, ceſſarunt turbare, ac tumultum ciere. (*m*) Pariter autem ſeculares.] ὁμοθυμαδὸν δὲ οἱ αἰώνιοι. *Sic, quod apud S. Paulum, Tit. c. 1. græce eſt,* πρὸ χρόνων αἰωνίων, *in vulg. eſt,* ante tempora ſecularia. *Scholium,* ἐκεῖ γάρ εἰσιν οἱ ἐξ αἰῶνος τελευτήσαντες τῆς τῶν πρακτόρων ἀπαχθείας ἀπαλλαγέντες, illic enim ſunt, qui a ſeculo obierunt, ab exactoris moleſtia liberati. *Apud LXX. videtur vox* αἰώνιον, *ſæpe ſignificare, quod in hoc ſeculo tranſit. Aquila,* ἅμα δέσμιοι εὐθύνησαν, ſimul vincti ſine moleſtia fuerunt, ac proſperati ſunt. *Symm.* ὁμοῦ δεσμῶται ἀόχλητοι, ſimul in vinculis habiti, a turbatione liberi. *Compl. habet,* οἱ δεδεμένοι. (*n*) Exactoris.] *Sic S. Aug. quod græce eſt,* φορολόγου. *Aquila,* εἰσπράσσοντος, *quod idem valet, aut etiam commune quiddam: nam,* φορολόγος, *proprie eſt tributi ac vectigalium exactor. Symmachus,* ἐπαναγκαστοῦ, cogentis, & extorquentis. (*o*) Timens.] *Plerique libri habent,* οὐ δεδοικώς, non timens: *ſic S. Aug. & Origenes, & S. Hier. in Iſa. c. 24.* (*p*) Requies.] *In plerisque codicibus ſequitur,* οὗ ἡ ὁδὸς ἀπεκρύβη, *atque ita etiam teſtatur Olymp. in aliquibus legi cum iſta adjunctione,* ἀπ' αὐτοῦ, cujus via abſcondita eſt ab eo. S. *Aug.* cujus vita abſcondita eſt, *ſed facile potuit mendum obrepere.* (*q*) Concluſit.] συνέκλεισε. *Olymp.* Symmachus autem reddidit, ἀπέφραξεν ὁ θεὸς κατ' αὐτοῦ, obſtruxit Deus ſupra eum, τινὲς δὲ τῶν βιβλίων ἐν τῷ μεταξὺ, τοῦ τί, θάνατος ἀνδρὶ ἀνάπαυσις καὶ τὰ. συνέκλεισε γὰρ ὁ θεὸς κατ' αὐτοῦ, ἔχουσι καὶ τοῦτον τὸν στίχον, οὗ ἡ ὁδὸς ἀπεκρύβη ἀπ' αὐτοῦ. (*r*) Gemitus adeſt.] *Sic S. Aug. in Compl. additur,* μοι, adeſt mihi. *Aquila,* ὅτι εἰς πρόσωπον ἄρτου μου στεναγμὸς ἐλεύσεται, quia ad faciem panis mei gemitus veniet. (*ſ*) Fleo ego.] *Ita S. Aug. niſi quod non habet,* ego. *Schol.* καὶ χυθήσονται, ὡς ὕδατα, βρυχήματά μου, & fundentur ſicut aquæ, rugitus mei: *quam lectionem habet Complut. ſed omittit illud,* μου, *quod tamen neceſſarium eſt.* (*t*) Neque in pace fui.] *Aquila,* οὐκ εὐπάθησα, non me oblectavi, non indulſi genio. (*u*) Ira.] *Schol.* κλόνος, tumultus, turba, tremor, *vel* commotio qualis eſt tumultuantium. Scholion hoc deſcriptum eſt ex editione Aquilæ. Quod ex eis quæ nunc dicam clarum fiet. *Pſal.* 4. 5. רגזו. A. κλονήθητε. *Job* 3. 17. רגז idem κλονῆσαι: ubi Hieron. *a tumultu.* Hic vertit, *indignatio,* & LXX ὀργή. Sed רגז commotionem notat ex affectu quem exprimit vel dolor vel triſtitia. *Druſ.*

CAP. IV.

(*a*) NUm ſæpe tibi ſermo.] μὴ πολλάκις σοι λελάληται ἐν κόπῳ, *id ita exponit Olympiodorus,* ſcis minime ſolitos eſſe nos moleſta tibi loqui, neque ad iram provocare. *Addit autem hæc,* ὁ θεοδοτίων καὶ ὁ σύμμαχος ἐξέδωκαν, ὁ μὲν. Theodotio & Symmachus reddiderunt, ille quidem, εἰ λῃψόμεθα λαλῆσαι πρὸς σε, κοπιάσεις, ſi aggrediemur loqui tecum, defatigaberis; ὁ δὲ, hic autem. ἐὰν ἀναλάβωμεν λόγον, μοχθήσεις, ſi aſſumpſerimus ſermonem, ægre feres. *Lectionem Theodotionis habet Complut.* (*b*) Tu turbatus es.] σὺ ἐσπούδασας. *Complut. habet,* σὺ δὲ, tu autem. *Schol.* ἐθορυβήθης, conturbatus es. (*c*) In ſtultitia, & ſpes tua, & iniquitas tua.] ἐν ἀφροσύνῃ, καὶ ἡ ἐλπίς σου, καὶ ἡ κακία τῆς ὁδοῦ σου. *Unus codex, pro,* κακία, *habet,* ἀκακία, innocentia. *Aquila,* ἡ ὑπομονή σου καὶ ἡ ἁπλότης τῶν ὁδῶν σου, patientia tua, & ſimplicitas viarum tuarum. S. *Aug.* nonne timor tuus ſtultus eſt, & ſpes tua, & ſimplicitas vitæ tuæ quaſi ſtultitia? (*d*) Robur.] σθένος, *in Compl. eſt,* σθένος, *& S. Aug.* fremitus. *Schol.* ἀπόλλυται ἀνυπόστατος λέων, leo invictus atque intolerabilis perditur. (*e*) Myrmicoleon periit.] *Sic S. Aug. Aquila,* λὶς ὤλετο, παρὰ τὸ μὴ ἔχειν θήραν, leo periit, eo quod non habebat venationem. *Complut. retinuit.* μυρμηκολέων, *ſed ab Aquila ſumpſit,* θήραν. (*f*) Si quod autem verbum verax.] *Symmachus,* πρὸς ἐμὲ δὲ ἐλαλήθη λαθραίως, ἐν κλοπῇ, ad me autem dictum eſt clanculum, in furto, *& ita Compl.* (*g*) Magnifica.] ἐξαίσια. *Ita eſt apud B. Aug. niſi quod pro,* capiet, *habet,* capit, *& eadem dictione ſæpe accipitur in hoc libro. Symmachus,* καὶ ἐδέξατο τὸ οὖς μου ψιθυρισμὸν, & ſuſcepit auris mea ſuſurrum, *a quo non longe abeſt vulgata.* (*h*) Timore autem.] *Polychronius legit,* φόβος δὲ καὶ ἠχὼ νυκτερινὴ, timor autem, & ſonitus nocturnus. *Aquila,* ἐν παραλλαγαῖς ἀπὸ ὁραματισμῶν νυκτὸς, in alienationibus a viſionibus noctis. *Symm.* ἐν ἐκπλήξει ἀπὸ ὁράματός μου νυκτερινοῦ, in pavore a viſione mea nocturna: *quam lectionem Compl. probavit.* (*i*) In faciem meam.] *Schol.* διὰ τὸ πρόσωπόν μου, per faciem meam. S. *Aug.* in faciem mihi. (*k*) Surrexi.] ἀν ἔστην. *Symm.* ἔστην, καὶ οὐκ ἐπιγνώσομαι, ſteti, & non agnoſcam, *quamvis ſuſpicari liceat legendum eſſe,* ἔστη, ſtetit: *ita enim hebræus.* (*l*) Auram & vocem.] *Symmachus,* ἠρεμίας φωνῆς ἤκουον, ſilentium vocis audiebam. (*m*) Si contra ſervos ſuos.] *Symmachus,* ἐν δούλοις αὐτοῦ ἀβεβαιότης, καὶ ἐν ἀγγέλοις αὐτοῦ εὑρήσει ματαιότητα, in ſervis ſuis inſtabilitas, & in angelis ſuis reperiet vanitatem. (*n*) Luteas.] *Symmachus,* πόσῳ μᾶλλον τοῖς κατοικοῦσιν οἰκίας πηλίνας, ὧν γήϊνος ὁ θεμέλιος; quanto magis habitantibus domos luteas, quarum terrenum eſt fundamentum? (*o*) Inſufflavit enim eis, & exaruerunt.] *Schol.* συνεξῆρεν τὸ ὑπόλειμμα αὐτῶν ἐν αὐτοῖς, ἐξέλιπον, abſtulit reliquias eorum in eis, defecerunt, *quam lectionem ſequitur Compl. niſi quod non habet,* ἐξέλιπον, *vulgata etiam videtur inde fluxiſſe.*

CAP. V.

(*a*) ERrantem.] πεπλανημένον, *Aquila,* θελγόμενον, *quaſi,* illecebris deceptum.] *Sym.* νήπιον, imprudentem, parvulum, *ut habet vulgata.* (*b*) Sed ſtatim.] *Aquila,* καὶ κατηρασάμην τὴν εὐπρέπειαν αὐτῶν παραχρῆμα, & maledixi decorem eorum ſtatim: *quam lectionem habet Compl.* (*c*) Et conterantur.] κολαβρισθείησαν. *Notat enim Olympiodorus hoc idem valere atque ἐπιτριβείησαν, itemque quod,* ἐξαλειφθείησαν, attenuentur: κολαβρὸν *enim eſſe parvulum ſuem: quare pro ea dictione Aquilam quidem dixiſſe,* ἐπιτριβήσονται, conterentur: *quam lectionem habet Compl. Theod. vero,* κατεκλάσθησαν, confracti ſunt. *Symm. vero,* ταπεινωθήτωσαν, humilientur. *In alio tamen ſcholio Theodotioni tribuitur,* ταπεινωθήσονται, humiliabuntur. *Sym. autem,* κατεκλάσθησαν. (*d*) Congregaverunt.] συνήγαγον. *Schol.* ἐθέρισαν, meſſuerunt. (*e*) Juſti comedent.] *Sym.* πεινῶντες φάγονται, eſurientes manducabunt. *Aliud ſchol.* Aquila, πεινῶν φάγεται, fameſcens manducabit, *quod eſt in Compl.* (*f*) Ipſi vero de malis.] *Sym.* αὐτοὶ δὲ πρὸς ἐνόπλων ἀρθήσονται, ipſi autem ab armatis tollentur, *quod item eſt in Compl.* (*g*) Exhauriatur.] *Sic S. Aug. quod græce eſt,* ἐκσιφωνισθείη, *& interpretatur Polychronius,* ἐκροφηθήσεται, δαπανηθήσεται, παντελῶς κενωθήσεται, exſorbebitur, abſumetur, penitus vacuabitur. ἀπὸ μεταφορᾶς τῶν σιφωνιζομένων πρὸς τὸ μηδὲν ἔτι ὑγρὸν ὑπολείπεσθαι, *nimirum ducta tralatione ab iis qui per ſiphonem hauriunt, donec nihil amplius humoris relinquatur. Atque addit Sym. quidem reddidiſſe,* ἀναῤῥοφήσαι διψῶν τὴν δύναμιν αὐτῶν, abſorbeat ſitiens potentiam, & facultatem eorum. *Aquilam autem,* ἀφειλκύσαντο, διψῶντες εὐπορίαν αὐτῶν, attraxerunt, & hauſerunt ſitientes opulentiam eorum. (*h*) Non enim prodiet de terra labor.] *Sym.* οὐ γὰρ ἐξελεύσεται ἀπὸ κόνεως ὀδύνη, non enim egredietur de pulvere dolor. (*i*) Pulli autem.] *Sym.* τὰ τέκνα τῶν πτηνῶν ὑψοῦσι πτερὰ, filii volatilium attollunt pennas. *Aquila,* καὶ υἱοὶ πτήνους, & filii volucris. *Compl. habet,* νεοσσοὶ δὲ ἀετῶν, pulli autem Aquilarum. (*k*) Super eam, quæ ſub cœlo.] ἐπὶ τὴν ὑπ' οὐρανόν. *Schol.* ἐπὶ πρόσωπον ἐξωτάτων, ſuper faciem extimorum. (*l*) Evertit.] διαλλάσσοντα. *Aquila,* ἀκυροῦντα, facientem irrita. *Sym.* διαλύοντα, diſſolventem. *Theodotio,* διασκεδάζοντα, diſſipantem, *quod eſt in Compl.* (*m*) Capit ſapientes.] ὁ καταλαμβάνων σοφοὺς ἐν τῇ φρονήσει. *Olympidorus,* id eſt, ὁ ἐλέγχων, qui arguit, & reprehendit. S *Cypr. in libro de bono patientiæ,* reprehendam ſapientes in aſtutia ipſorum, *libro autem 5. ad Quirinum,* reprehendet. (*n*) Aſtutorum disjecit.] πολυπλόκων ἐξέστησε. *Olymp.* πολυπλόκους καλεῖ τοὺς ἄγαν συνετοὺς οὓς ἀγκυλογνώμονας διὰ τὸ σκολιὸν τῆς γνώμης εἰώθασι προσαγορεύειν οἱ τὰς κυρίας τῶν λέξεων ἐκλέγοντες, vocat eos qui nimium ſunt intelligentes; quos ii qui proprias dictiones ſeligunt, ſoliti ſunt appellare, ἀγκυλογνώμονας, propter obliquitatem, & perverſitatem ſententiæ, ac mentis. *Interpretatur etiam illud,* ἐξέστησεν, *pro,* ἀχρήστους πεποίηκεν, ἠκύρωσεν ἔξω τοῦ σκοποῦ εἶναι παρεσκεύασεν, inutiles reddidit, irritas fecit, eo redegit, ut ſcopum non attingerent. *Quod quidem inquit Sym. ita eſſe interpretatum,* βουλὴ δὲ σκολιὰ ταραχθήσεται, conſilium autem pravum diſturbabitur. (*o*) In die occurrent.] S. *Aug. videtur habuiſſe,* inhiantes dominari infirmis, in die occurrent illis tenebræ. (*q*) Infirmo.] ἀδυνάτῳ. *Aquila,* ἀπόνῳ, languido. *Sym.* πτωχῷ, mendico. (*r*) Rurſus reſtituit.] *Aquila,* μοτώσει, curabit, immiſſo linamento ſanabit. *Sym.* ἐπιδήσει, colligabit. *Proprie autem* μότα, inquit Hieron. *vocantur linteola quæ inſeruntur vulneribus ut putridas carnes comedant & extrahant purulentas.* Druſ. (*ſ*) Sexies de neceſſitatibus.] *Aquila,* ἐν ἓξ θλίψεσι ῥύσεταί σε, in ſex tribulationibus liberabit te. (*t*) In ſeptimo.] ἐν δὲ τῷ ἑβδόμῳ. *Aquila, & Theodotio,* καὶ ἐν ἑπτὰ, & in ſeptem. (*u*) A malis venientibus.] *Aquila,* ἀπὸ προνομῆς ἐπερχομένων, a direptione ingruentium. (*x*) Injuſtos & iniquos deridebis.] *Apud S. Aug. legitur,* nonne patieris injuſtos, & iniquos deridebis.] *Apud S. Auguſt. legitur,* nonne patieris injuſtos, & iniquos deridebis? *in aliqua editione eſt,* ἀπὸ ἀνδρὸς λαλοῦντος μηδὲν ἀγαθὸν, ἀδίκων, a viro qui nihil boni loquitur, injuſtos, &c.. (*y*) Timebis.] *In aliqua editione ſequitur,* ὅτι μετὰ τῶν λίθων τοῦ ἀγροῦ, ἡ διαθήκη σου, *quæ in nullo collatorum codicum ſunt inventa: habet tamen S. Aug.* quia cum lapidibus agri habebis fœdus. (*z*) Habitatio.] *Aquila,* καὶ ἐπισκέψῃ ὡραιότητά σου καὶ οὐ μὴ ἁμαρτήσεις, & viſitabis ſpeciem, ac decorem tuum, & non peccabis. (*aa*) Non peccabit.] *Schol.* οὐ δυσπραγήσει, non infeliciter aget. *Chryſ.* domus fruetur multa pace; & qui in ea, ſine ulla aut inter ſe aut erga te ſeditione degent.

CAP. VI.

(*a*) SI vero quis appendens.] εἰ γὰρ τις ἱστῶν στήσαι μου τὴν ὀργήν. *Chryſoſt.* εἰ γὰρ τις, dictum eſt, pro, εἴθε γὰρ, utinam vero. *Sym.* ὡς εἴθε ἐσταθμίζετο μου ἡ ὀργὴ, quin utinam ponderaretur ira mea. *Iram autem exponunt hoc loco Chryſoſt. & Polychronius,* ἀθυμίαν, dejectionem atque ægritudinem animi: *Olympiodorus,* iram Dei. (*) Gravior.] βαρυτέρα, *& non diſcedit ab hebræo: nam quod hic dictum eſt,* τὰς ὀδύνας, dolores, *apud hebræum eſt ſingulare fœminini generis, ac ſi diceremus,* calamitas erit gravior. *In comm. tamen græcis eſt,* βαρύτερα, graviora, *& ſupplet Olymp.* τὰ συνενεχθέντα μοι, καὶ ἀθυμεῖν παρασκευάζοντα, quæ ſimul irruerunt in me ad mœrorem adducunt. (*b*) Verba mea ſunt mala.] *Ita S. Aug. Aquila,* ἐπὶ τοῦτο ῥήματά μου κατεπατήθησαν, propter hoc verba mea conculcata ſunt: *quam lectionem ſequitur Compl. niſi quod habet,* ἐπὶ τούτῳ. *Sym.* οἱ λόγοι μου κατάπικροι, ſermones mei peramari. *Theodotio,* ἔγκοποι, interciſi, *aut,* moleſti. (*c*) Domini.] *Sym.* Saddai. *Schol. pro,* ἱκανοῦ, potentis, qui ſibi ſatis eſt, nullius egens. (*d*) Nunquid fruſtra.] *Sym.* μὴ στένει λιμῷ ὄναγρος παρούσης χλόης; num ingemiſcit fame onager, ſi adſit gramen? (*e*) Nunquid poteſt ſine ſale edi panis?] *Sym.* μή τι βρωθήσεται ἀνάρτυτον τῷ μὴ ἔχειν ἅλα; nunquid manducabitur non conditum, eo quod non habet ſal? (*f*) Ira mea.] *Plerique libri habent,* ψυχή, *& S. Aug.* ſic nec anima mea poteſt ceſſare. (*g*) In finem autem.] *Aquila, & Sym.* ἐπιβαλὼν τὴν χεῖρα, injiciens manum, *ſed fortaſſe apud illos non ſequebatur negatio.* (*h*) Sit autem mea civitas.] *B. Aug.* ſit mihi civitas. *Aquila, & Theodotio,* καὶ ἔσται ἔτι παράκλησίς μου, & erit adhuc conſolatio mea. (*i*) Aut quod tempus meum.] *Aquila,* τί τὸ τέλος, ὅτι μακροθυμήσω; quis finis meus, ut longanimiter agam? (*k*) Vias Themanorum videte.] S. *Auguſt. hæc refert,* vias Themanorum videte, ſemitas Sabæorum intuemini. *Olympiodorus, narrat alium ex interpretibus ita reddidiſſe,* ἀποβλέπουσιν εἰς ὁδοὺς θαιμὰν, ὁδοιπορίας σαβὰ προσδοκῶσιν ἑαυτοῖς, reſpiciunt in vias Themanitarum, itinera Sabæorum expectant fibi. (*l*) Sed ut videtur, vilia.] ἀλλ' ὡς ἔοικε, φαῦλα ἀληθινοῦ ῥήματα. S. *Auguſt.* ſed, ut video, prava veri hominis verba dicitis. *Aquila,* τί ἐμοχθηρεύθησαν λόγοι εὐθεῖς; quid moleſta

fueruut

fuerunt verba recti? (m) Nunc autem inſpiciens.] *S. Aug.* nunc autem aſpicientes vacate mihi. (n) Sedete obſecro, & non ſit injuſtum.] *Aquila*, μὴ γίνεσθε παρανομίᾳ, nolite eſſe iniquitas.

CAP. VII.

(a) Quando dies?] *Aquila, & Theodotio*, πότε ἀναστήσομαι; quando ſurgam? (b) Exilior eſt quam loquela.] *Sic S. Aug. quod græce eſt*, ἐλαφρότερος λαλιᾶς. *Olymp.* cæteri reddiderunt, δρομέως, curſoris, *ut videatur illud*, ἐλαφρότερος, *poſſe verti*, levior & velocior. (c) Periit autem in vana ſpe.] *Symm.* αἱ ἡμέραι μου ἀνηλώθησαν μὴ οὔσης ἐλπίδος, dies mei conſumpti ſunt, quippe cum non ſit ſpes. (d) Tanquam nubes expurgata de cœlo.] *Symm.* καθάπερ ἀναλωθεῖσα νεφέλη ἀποδιαγήσεται, tanquam abſumpta nubes abſolvetur. (e) Cum in neceſſitate ſim.] *In pleriſque libris ſequitur*, πνεύματός μου, ſpiritus mei. (f) Amaritudinem.] *In Compl. eſt*, πικρίᾳ, amaritudine. *Symm.* διαλεχθήσομαι παραπικρασμῷ τῆς ψυχῆς μου, confabulabor in amaritudine animæ meæ. (g) Cuſtodiam.] *Ita S. Aug. Olymp. inquit, hebræum dicere* πόνους, labores. (h) Conſolabitur.] *Symm.* κατηγορήσει accuſabit. (i) Referam.] *S. Aug.* & referam ad me ipſum conſolationem in thoro meo. *Theodotio*, συμβαστάσει με ἐν τῇ ἀδολεσχίᾳ μου ἡ κοίτη μου, comportabit me in confabulatione mea ſtratum meum. *Schol.* ἐπ' ἐμαυτὸν εἰς διαλογισμὸν, ſuper meipſum in diſputatione. (k) Abſolves. *Ita S. Aug. Aquila.* καὶ αἱρεῖται ἀγχόνην ἡ ψυχή μου, & eliget ſuſpendium anima mea (l) Oſſa mea.] *S. Aug. videtur addere*, repuli. *Symmachus*, καὶ θάνατον διὰ τῶν ὀστέων μου, & mortem per oſſa mea. (m) Ut longanimiter agam.] ἵνα μακροθυμήσω, ut ſim longanimis. (n) Vita mea.] *Symm.* ὅτι ματαιότης αἱ ἡμέραι μου, quoniam vanitas ſunt dies mei. *Alius interpres*, ἀτμὸς γὰρ αἱ ἡμέραι μου, vapor enim ſunt dies mei. (o) Viſitationem.] *Schol.* καὶ ἐπισκέπτῃ αὐτὸν πρωίας, & viſitet eum mane. (p) Et in requie.] *Symm.* αἰφνιδίως ἐκδοκιμάσεις αὐτὸν, repente probabis eum. (q) Salivam meam.] *S. Aug. addit, quod eſt in aliquot codd. & Compl.* ἐν ὀδύνῃ, in dolore. (r) Quid potero facere?] *S. Aug.* quid poſſum tibi facere? *& ita Compl.* τί δύναμαί σοι πρᾶξαι; *Olymp.* hebræus, τί σοι ἔβλαψα; quid tibi nocui? (ſ) Ut loquerer adverſus te.] κατεντευκτήν σου. *Schol.* ἐναντιοῦσθαι, ut ſim contrarius. (t) Onus.] φορτίον. *Schol.* φορτικὸς, oneroſus, moleſtus. *S. Aug. ſic habet*, quare conſtituiſti hominem, ut loqueretur adverſus te, ut eſſet tibi oneri?

CAP. VIII.

(a) Spiritus multiloquus.] *Theodotio*, βαρύτατον, graviſſimus, validiſſimus. (b) Turbabit juſtitiam.] *Symmachus*, εἰς ἄδικον μεταστρέψεται τὸ δίκαιον, in injuſtitiam transferet juſtitiam. (c) Aut exaltabitur pratum.] βούτομον, *herba grata bubus. Symmachus*, ἢ πληθυνθήσεται ἕλος, aut multiplicabitur charectum? (d) Aranea autem evadet.] *Schol.* ἡ δὲ πεποίθησις αὐτοῦ ἀράχνη ἀποβήσεται, fiducia autem ejus aranea exibit. *S. August.* atque araneis implebitur tabernaculum ejus. (e) Si ſuffulſerit domum ſuam.] *Symm.* ἐρεισθήσεται ἐπ' οἶκον, καὶ οὐ στήσεται, innitetur ſuper domum, & non ſtabit. (f) Humidus enim eſt ſub ſole.] *S. Auguſtinus habet*, ante ſolem, *ſed interpretatur*, ſub ſole. *Aquila*, ἔνικμός ἐστιν εἰς πρόσωπον ἡλίου, humectus eſt in faciem ſolis. (g) Germen.] ὁ ῥάδαμνος. *Symm.* ὁ κλάδος, ramus. *Theodotio*, παραφυὰς, propago. (h) In congregatione.] *S. Auguſt.* in congregationibus.] *Schol.* ἐπὶ βουνὸν ῥίζαι αὐτοῦ, ſuper collem radices ejus. (i) Si abſorbuerit] ἐὰν καταπίῃ. *S. Aug.* ſi diglutietur, locus mentietur eum. (k) Non reprobabit.] *S. Auguſt. videtur legiſſe*, non probavit: *quamvis dubitet de veritate lectionis, interpretatur tamen*, impium non probavit innocentem. (l) Confeſſione.] *Olymp.* cæteri dixerunt, ἀλαλαγμῷ, exultatione, & jubilatione.

CAP. IX.

(a) Non contradicat.] *S. Aug.* non reſpondebunt ei unus de mille. (b) Ante eum permanſit.] *Aquila*, εἰρήνευσεν, pacem habuit: *Compl. habet*, καὶ εἰρήνευσεν. *Symm* διέμεινεν, perſtitit. (c) Qui in vetuſtatem perducit.] *Symm.* ἐξαίρων ὄρη καὶ ἀφανοποιῶν αὐτὰ, qui aufert montes, & è conſpectu removet eos (d) Eam quæ ſub cœlo.] *S. Aug.* orbem. (e) Quatiuntur.] σαλεύονται. *Schol.* cæteri, ἀνατρέπονται, ſubvertentur. *S. Aug.* movebuntur. (f) Et Arcturum.] *Olympiodorus*, hebræus, καὶ πάντα τὰ ἄστρα τὰ κυκλοῦντα νότον, & omnia ſydera, quæ circundant auſtrum. (g) Ipſe enim avertit a ſe iram.] αὐτὸς γὰρ ἀπέστραπται ὀργήν. *Sym.* ὁ Θεὸς οὗ ἀπόστροφος ἡ ὀργὴ, Deus, cujus inflexibilis ira, *& ita Compl. Apud S. Aug. hæc leguntur*: Si enim morti tradiderit, quis avertet? ipſius enim inavertibilis ira. *Olymp. interpretatur lectionem LXX.* ἀοργήτως τιμωρεῖται, ſine ira punit, *putatque per Synechdochen ſignificari abſentiam omnium perturbationum.* (h) Ab ipſo incurvati ſunt.] *Sym.* ὑποκάτω δὲ αὐτοῦ καμφθήσονται οἱ ἐπερειδόμενοι ἀλαζονείᾳ, ſub ipſo incurvabuntur, qui nituntur arrogantia. *S. Aug.* a potentiore ab ipſo ſubdita ſunt cætera ſub cœlo, *ſed videtur ſubeſſe mendum.* (i) Si vero invocavero, & non exaudierit.] *Sic etiam B. Aug. ac multis modis id explicat. In aliquot codd. & in Compl. eſt*, καὶ ὑπακούσῃ, & exaudierit, *atque ita aliqui interpretes græci legunt. Ac potuit illud*, μὴ, *factum eſſe ex*, μοι, *in hebræo enim eſt*, & reſponderit mihi. (k) Ne caligine me conterat.] *S. Aug.* ne forte in turbine me conterat. (l) In vanum.] διακενῆς.] *Olymp.* cæteri, *pro*, διακενῆς, reddiderunt, ἀναιτίως, &, δωρεὰν, ſine cauſa & gratis. *S. etiam Aug. habet*, ſine cauſa. (m) Quoniam ſcilicet.] ὅτι μὲν γὰρ ἰσχύει κράτει. *In Compl. eſt*, ἰσχύϊ κρατεῖ, fortitudine præſtat. *S. Aug. habet*, etenim quia poteſt, obtinet & vincit, *ut in græco exemplari, unde illa verſio fluxit, videatur fuiſſe*, ἰσχύει, *ut in noſtra, &*, κρατεῖ, *ut in Compl. Sym.* ἐν τῇ ἰσχύϊ κραταιός ἐστιν, in robore potens eſt. (n) Et ſi fuero juſtus.] *Sym.* ἐὰν δικαιότερος ἀναφανῶ, στόμα μου καταδικάσει με, ſi juſtior apparuero, os meum condemnabit me. (o) Fuero irreprehenſibilis.] *Schol.* ἁπλοῦς ἐγὼ, καὶ ἐστρέβλωσέν με, ſimplex ego, & pervertit me. (p) Quapropter dixi.] *S. Aug. propius ad hebræum*, unum eſt, quod dixi. (q) Traditi enim ſunt] *S. Aug. rurſus propius ad hebræum*, terra tradita eſt in manus impii. (r) Facies judicum] πρόσωπα κριτῶν. *S. Aug.* facies judicium ejus operit, *vel*, judicium ſuum. (ſ) Quis eſt?] *Sym.* καὶ νῦν τίς ἐστι; & nunc quis eſt? *S. Aug.* quis ergo eſt? (t) Vita autem mea.] *Sym.* αἱ ἡμέραι μου, dies mei. (u) Navibus veſtigium.] *Sym.* ἀπῆλθον ὁμοίως ναυσὶ σπευδούσαις, ὡς ἀετὸς ἱπτάμενος ἐπὶ βορὰν, abierant ſimiliter ac naves feſtinantes, tanquam aquila volans ad eſcam. (x) Quare non ſum mortuus.] *Aquil.* εἰς τί τοῦτο μάτην κοπιῶ; ad quid hoc fruſtra laboro? *& ita Compl. S. Aug. videtur prope habuiſſe utrumque*, quare non ſum mortuus, & laboro? (y) Sed loquar.] *In comm. græcis eſt*, ἐὰν λαλήσω, ſi loquar. (z) Sic conſcius ſum.] οὕτω συνεπίσταμαι, *S. Aug.* non enim ſum mecum. *Olymp. & Evagrius partim interpretantur*, non ſic, ut amici ... exiſtimant, *partim conjungunt cum initio ſequentis capitis, quaſi dicat*, ... *ſentire ſe deficientem animam ita, ut corpus: & ita etiam conjungitur in a... liqua editione.*

CAP. X.

(a) Dimittam ſuper me.] ἐπ' αὐτόν. *Comm. græca, & Compl. habent*, ἐπ' ἐμαυτὸν, *quod etiam eſt expreſſius. S. Aug.* Proferam contra me ſermones. (b) Noli me docere.] *Aquila*, μὴ καταδικάσῃς με, non condemnabis me. (c) Aut bonum eſt tibi.] *Schol.* μή τι ἀγαθόν σοι, ὅταν συκοφαντήσῃς, nunquid bonum tibi, cum calumniatus fueris? *Complutenſis*, ἦ καλόν ... ἐὰν συκοφαντήσω, nunquid bonum tibi, ſi calumniatus fuero? (d) Plaſmaverunt me.] *Schol.* ἡτοίμασαν, apparaverunt. (e) Poſtea mutans.] *Aquila, & Theodotio*, ἅμα κύκλῳ κατεπόντισάς με, ſimul in circuitu abſorbuiſti me. (f) Conſeruiſti.] ἐνεῖρας. *Schol.* ἤτοι συνέρραψας, ſcilicet conſuiſti, *quod etiam eſt in Complutenſi.* (g) Non inſontem me feciſti.] *Didymus*, cæteri dixerunt, οὐκ ἀθωώσεις με, οὐ καθαρίσεις με, non inſontem facies me, non mundabis me. (h) Et ſi juſtus fuero, non poſſum ſuſpicere.] *S. Aug. habet*, reſpicere. *Aquila*, καὶ δικαιωθεὶς οὐκ ἀρῶ κεφαλήν, & juſtificatus non tollam caput. *Complutenſis priorem partem habet, ut noſtra: ſecundam vero hoc modo*, οὐ δύναμαι ἆραι κεφαλήν, non poſſum caput tollere. (i) Et capior.] *Polychronius*, manifeſtius autem eſt in hebræo, ἐάν τε γὰρ, φησὶν, ἰσχύσω, ὡς λέων, πιάσεις με, ſive enim, inquit, validus fuero, ut leo, capies, & opprimes me. (k) Iterum enim commutans.] *S. Aug.* iterum autem commutans ſæviſſime crucias me. *Aquila, & Theodotio*, καὶ ἐπιστρέψας ἐθαυμάστωσας ἐν ἐμοὶ, & reverſus mirificaſti in me. (l) Inſtaurans in me examen meum.] *S. Aug. videtur habere*, inſtaurans in me tormenta mea. *Symmachus*, μάρτυράς σου κατέναντί μου αὐξάνων, teſtes tuos contra me augens. (m) Parva vita temporis mei.] *Plerique libri habent*, ὀλίγος ἐστὶν ὁ χρόνος τοῦ βίου μου, parvum eſt tempus vitæ meæ, *& ſic Beatus Auguſtinus.* (n) Requieſcere.] *S. Aug.* ... patere me, donec requieſcam puſillum, antequam eam in pœnas, unde reverti non licet. (o) Caliginoſam.] καὶ γνοφεράν. *Symmachus*, ... θανάτῳ, opertam morte. (p) Ad terram tenebrarum.] *Polychronius*, hebræus, εἰς γῆν σκοτεινὴν, ὑπὲρ τὸ σκότος, ad terram tenebroſam ſuper ipſas tenebras. *Olympiodorus autem in hunc locum*, ὅπου τάξις ἡλίου καὶ ἄστρων οὐκ ἔστιν ... τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων, ubi neque ſunt ordines ſolis, & ſyderum, neque rerum humanarum.

CAP. XI.

(a) Qui multa dicit.] *Symmachus*, μὴ ὁ πολυλάλος ἀναντίρρητος ἔσται; nunquid multiloquus & verboſus erit hujuſmodi, cui non reſpondeatur? (b) Sed quomodo.] *Ita S. Aug. Schol.* ἀλλ' εἴθε ἦν, ὅπως ἄν, ſed utinam detur aliquo utique modo. (c) Virtutem ſapientiæ.] δύναμιν ſοφίας. *Aquila*, ἀπόῤῥητα ſοφίας, *ſed fortaſſe Compl. codicem habuerunt in quo Aquilæ verba integriora eſſent: ita enim illi*, ἀπόῤῥητα ſοφίας, ſecreta ſapientiæ. (d) Quæ peccaſti.] *Schol.* παρεωραμένα, quæ deſpexiſti, ac per imprudentiam admiſiſti. (e) Sublime eſt cœlum.] *Schol.* μετεωρότητας οὐρανῶν τίς ἐργάσεται, ſublimitates cœlorum quis operabitur? *Symmachus*, ἀπορήσεις, πῶς ... ἵκοιο, dubitabis, quomodo utique pervenias. (f) Natat ſermonibus.] ... ται λόγοις. *S. Aug.* mutat ſermonibus. *Schol.* θρασύνεται, confidit. (g) Et extendis] *Symm.* ἁπλώσεις πρὸς αὐτὸν τὰς παλάμας σου, expandes ad eum palmas tuas. *Theodotio*, ἐπέτασας, expandiſti. (h) Et iniquitas.] ἀδικία δὲ ... γῇ σου μὴ αὐλισθήτω. *Schol.* μὴ σκηνωσάτω ἐν σκηνῇ σου παρανομία, quod idem fere eſt. (i) De meridie autem.] *S. Aug. videtur hoc loco habuiſſe*, ante illuminationem præibit. (k) Apparebit tibi pax.] *Aquila*, ἐν ἐλπίδι κοιμηθήσῃ, in ſpe dormies. (l) Tranſmutati autem multi.] *S. Aug.* & rogabunt faciem tuam multi, *quod propius ad hebræum.* (m) Oculi.] *Theod.* οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν ἐκλείψουσιν, oculi eorum deficient.

CAP. XII.

(a) Morietur ſapientia.] πλάτος ſοφία. *Aquila*, πληρώματα ſοφίας, perfectiones ſapientiæ. (b) Ab aliis.] *In aliis libris eſt*, ὑπ' ἄλλων, ſub aliis. (c) Auris quidem.] *Teſtatur Chryſoſtomus in quibuſdam exemplaribus, pro*, οὖς, *eſſe*, νοῦς, mens. (d) In multo tempore.] *Aquila*, ἐν παλαιοῖς, in antiquis. *Symmachus*, ἐν μακροχρονίοις, in longævis. (e) Qui abducit] *Ita S. Aug. Aquila*, ἀπάγων συμβούλους λάφυρα, qui abducit conſiliarios ſpolia. *Symmachus*, διάγων βουλευτικοὺς εἰς ἀβουλίαν, adducens eos qui prudenter deliberant, in conſilii inopiam. (f) Baltheo.] *Sic S. Auguſtinus, quod græce eſt*, ζώνην. *Symmachus*, καὶ περιζωννύων αὐτοὺς σχοινίῳ κατὰ λαγόνων, & circumcingens eos fune ſuper lumbos, *quod Scholiaſtes inquit*, ... *eſſe, pro*, μεταβάλλων αὐτοὺς εἰς οἰκέτας, commutans eos in famulos. (g) Qui permutat.] *Ita S. Aug. Symm.* περιτρέπων χείλη ἀπλανήτων, evertens labia non errantium, *id eſt, inquit Scholiaſt.* καὶ τῶν δοκούντων εἶναι ἀπλανεστάτων τὰς βουλὰς εἰς τοὐναντίον μεθιστῶν, ὡς ἐπὶ τοῦ Βαλαὰμ πεποίηκε, & eorum qui minime omnium videntur errare, conſilia in contrarium convertit, ſicut fecit in Balaam. (h) Senum cognovit.] *Quare cum a principio, inquit Scholiaſtes, eorum machinationes cognoverit*, δύναται ἀνατρέπειν ταύτας, poteſt illas ſubvertere. *Symmachus autem*, καὶ ἐπιστήμην γερόντων ἀφαιρῶν, & ſcientiam ſenum auferens. (i) Permutans corda.] διαλλάσσων καρδίας. *Aquila*, ἀφιστῶν, removens. ... *Theodotio*, μεθιστῶν, transferens: *Symmachus*, περιτρέπων, evertens. *Apud S. Aug. legitur*, reconcilians corda principum populi terræ: eduxit autem eos in viam, quam non noverant. (k) Palpent.] *Schol.* ψηλαφῶντες, palpantes. (l) Errent.] *Schol.* πλανώμενοι, errantes. *In alio Scholio declaratur id non eſſe dictum optando, ſed demonſtrando id quid ſit*, ψηλαφῶσι, καὶ πλανῶνται, *id eſt*, palpant, & errant.

CAP.

CAP. XIII.

(a) VIdit.] ἑώρακε, *in aliquo codice, & vulgatis editionibus est*, τεθεώρηκε, contemplatus est. (b) Vos autem estis medici.] *Symmachus* προσ-... ψεύσματι, καὶ ἰατροὶ ἐπιπλαστοὶ μου κατασκευάζοντες ἄλογα, addicti estis mendacio, & medici concinnatores mei, apparantes absurda. (c) Subtrahetis vos.] ὑποστελεῖσθε. *S. August. habet*, an subtrahitis vos judices fieri? *Olympiodor.* Theodotio reddidit, ἢ πρόσωπον αὐτοῦ λαμβάνετε, an personam ejus accipitis: hebræus autem, δυσωπεῖσθε, veremini, confundimini. (d) Quod & si occultas.] *Symmachus*, μὴ κρύφα πρόσωπον αὐτοῦ δυσωπηθήσεσθαι; μὴ οὐχὶ ἡ κίνησις αὐτοῦ θροήσει ὑμᾶς; an occulte personam ejus verebimini? Nunquid commotio ejus exterrebit vos? *Polychronius*, hebræus autem, ἐὰν ἀποστρέψῃ πρόσωπον αὐτοῦ, ταραχθήσεσθε, si averterit faciem suam, turbabimini. (e) Quia nunc obmutescam, & deficiam.] *Olympiodorus*, Hebræus habet, ἵνα μὴ λαλῶ, ut ne loquar. (f) Duo autem mihi præbeas.] *Olympiodorus*, Aquila, & Theodotio, pro, δυοῖν δέ μοι χρήσῃ, reddiderunt, πλὴν δύο μὴ ποιήσῃς μετ' ἐμοῦ, tantummodo duo ne facias mecum, *quod tamen idem valet: duo postulat sibi concedi, ut duo illa ne faciat secum, quæ paulo post subjungit.* (g) Tunc a facie.] *Olympiodorus*, Hebræus, pro, οὐ κρυβήσομαι ἀπὸ τοῦ προσώπου σου, habet, οὐκ ἐκκλινῶ, non declinabo, id est, ἐξεναντίας σοι εἰς κρίσιν ἐλεύσομαι, ἐὰν τὰ δύο ταυτὶ παράσχοις, ex adverso veniam tibi ad judicium, si duo hæc præbueris. (h) Aut loqueris.] *Olympiodorus*, cæteri manifestius reddiderunt, λαλήσω καὶ ἀποκρίνῃ μοι, loquar, & respondebis mihi. (i) Impedimento.] ἐν κωλύματι. *Symmachus*, ἐν ταλαιπωρίᾳ, in angustia & miseria. *Aquila*, ὡς ἀπὸ ξύλου εἱρκτῆς, sicut de ligno carceris. *Schol.* Aquila sic reddidit, καὶ ἔθηκας ἐν ξυλοπέδῃ τὸν πόδα μου, & posuisti in cippo pedem meum. *Alind Scholium*, ἐν ποδοκάκῃ, in compede, *& sic S. Augustinus.* (k) Et ad radices.] *Didymus*, hebræus autem, τὰ δὲ ἴχνη τῶν ποδῶν μου περιχαράξεις, & vestigia pedum meorum circum imprimis. *S. August. habet*, & radices pedum meorum contemplatus es. (l) Sicut uter.] *Symmachus*, ὅμοιος σηπεδόνι, sicut putredo. *S. August.* qui veterasco, sicut uter.

CAP. XIV.

(a) PLenus iracundiæ.] *Aquila*, πλήρης κλονήσεως, plenus commotionis, & turbationis. (b) Ab eo.] *In commentariis græcis, & in Complut. est*, παρὰ σοί, *& ita S. Aug.* apud te. (c) Ab eo.] *Sic etiam S. Aug. Chrysost. autem cum hanc eandem lectionem agnovisset, addit, in quibusdam exemplaribus legi*, ἀπόστα ἀπ' ἐμοῦ, ἵνα ἡσυχάσω, καὶ εὐδοκήσω τὸν βίον μου, ὥσπερ ὁ μισθωτός, recede a me ut requiescam, & placem vitam meam, sicut mercenarius: *& sic videtur legisse Polychr.* (d) Germen.] ὁ ῥάδαμνος. *Polychr.* ῥάδαμνον, vocat, κλάδον, τὸν μετὰ τὴν ἐκτομὴν φυόμενόν τε καὶ αὐξανόμενον, id est, ramum, qui post excisionem & pullulat, & crescit. (e) In petra autem.] *Polychr.* hebræus habet, ἐν σποδιᾷ, in cinere. Aquila autem & Theodotio dixerunt, alter quidem, ἐν χοΐ, alter autem, ἐν τῷ χώματι, id est, in pulvere, aut humo egesta, concinentes & ipsi hebræo: qui etiam, pro, ῥάδαμνος, reddiderunt, ὁ κορμός, truncus, stipes. Rursus autem græcus quidem dixit, ποιήσει θερισμόν, faciet messem, nimirum a fine ipso, hebræus autem a radice ipsa, ποιήσει καρπόν, faciet fructum, servatur autem in utroque eadem sententia. (f) Raresit mare.] *S. August. habere videtur*, tempore enim minuetur mare: nam post impletur: *nisi hæc posterior sententia, ad explanationem ab ipso adjungitur: nam & Chrysost.* θάλαττα μὲν γὰρ σπανίζεται, καὶ πάλιν πληροῦται, nam mare quidem minuitur, & rursus impletur, *idemque de fluviis affert. Symm. autem*, ὡς ἐκρεῖ ὕδατα ἀπὸ θαλάσσης, sicut effluunt aquæ de mari, *sicut inquit Polychronius, fluxus descendens e ponto.* (g) Fluvius desolatus.] *Schol.* χειμάρρους, torrens: *& ita notat Polychr. esse in hebræo.* (h) Cœlum non sit consutum.] ἕως ἂν οὐρανὸς οὐ μὴ συῤῥαφῇ. *Apud S. August. legitur*: Usquequo cœlum est, non consuetur ad novum. *Ac certe Polychr. videtur aliquid aliud in suo codice habuisse. Ita enim inquit*, καὶ ἕως ἂν ὁ οὐρανὸς παλαιωθῇ, καὶ ὁ κόσμος συνέστηκε. τουτέστιν, ἕως συντελείας οὐ μὴ συῤῥαφῇ. ἀντὶ τοῦ, οὐχ ἁρμοσθῇ. συῤῥαφὴν γὰρ εἶπε τὸν εἱρμὸν τῶν ζεύξεων τῶν μελῶν, quoadusque cœlum inveteraverit, & mundus constiterit, id est, usque ad consummationem, non consuetur, pro, non redibit ad harmoniam suam: futuram enim dixit seriem jugationum, & commissurarum ipsorum membrorum. (i) Sustinebo donec.] *Chrysost.* Aquila, & Theodotio, & Symm. illi quidem dixerunt, ἐλπιῶ ἕως ἂν ἔλθῃ τὸ ἄλλαγμά μου, sperabo quoadusque venerit mutatio mea: hic vero, ἕως ἂν ἔλθῃ ἡ ἁγία φύσις μου, donec veniat sancta nativitas mea. (k) Et patientiam.] *Symm.* προσδοκίαν ἑκάστου ἀνδρὸς ἀπολέσεις, expectationem cujusque viri perdideris. *S. Aug.* spem hominis perdidisti. *Docet autem Olymp. ex his significari sine auxilio divino hominem nihil esse neque posse sustinere tentationem tempestatis. Polychronius autem, montes, etiam si cadant, & petram, etiam si veterascat, non omnino deleri, hominem autem penitus aboleri, & nullas illius esse reliquias, nimirum quoad corpus.* (l) Adjecisti ei faciem.] *Olymp* minaciter, & austere eum inspexeris. *S. Aug. habet*, mutasti faciem ejus. (m) Ploravit.] *In aliquibus libris est*, ἐπ' αὐτῷ πενθήσει, super se ploravit. *S. August. videtur in verbis proxime praced. habuisse illud*, ἐπ' αὐτῷ, *nam sic refert*, sed carnes ejus super eum doluerunt.

CAP. XV.

(a) SPiritus] πνεῦμα. *Complutensis habet*, πνεύματος. *Interpretatur S. August. Job, quia implet ventrem dolore, non respondere spiritu scientiæ. Chrysost. autem videtur interpretari scientiam spiritus, vanum quiddam, & ventosum.* (b) Et implevit.] *S. August. habet*, & implevit dolore ventrem. *In comm. græcis in textu est*, πόνων, *sed ad eum locum Chrysost. manifesto habet*, πόνον, *& interpretatur hoc esse, amare loqui*, ὥστε ἐκπλῆσαι τὸν πόνον, καὶ τὸ καύσωνα τῆς ἑαυτοῦ διανοίας, ut expleat dolorem, & æstum mentis, suæque ægritudini suæ morem gerat. (c) Repulisti] οὐ καὶ σὺ ἀπεποιήσω. *Theod.* οὐ γὰρ ... φόβον, non enim tu rejecisti timorē. (d) Consummasti autem.] συνετελέσω. *Symm.* καὶ ἀναίδην ὡμίλησας ἐναντία τῷ θεῷ & impudenter locutus es contra Deum. *S. August* & elegisti linguam malorum. (e) Concretus es?] *Sic S. August. quod græce est*, ἐπάγης, *pro quo notat Polychronius hebræum habere*, συνελήφθης, conceptus, & formatus es. (f) Constitutionem.] σύνταγμα. *Aquila*, ἀπόῤῥητα, arcana, ineffabilia. *Theodotio*, μυστήριον, mysterium. *Symm.* ὁμιλίαν, colloquium. (g) Gravior.] βαρύτερος. *Symmach.* πολυχρονιώτερος, longævior. (h) Quid ausum fuit.] *Symm.* τί ὅτι ἐπῆρέ σε ἡ καρδία σου; quid, quod extulit te cor tuum? (i) Tulerunt.] ἐπήνεγκαν. *In comm. græcis est*, ὑπήνεγκαν, *& ita S. August.* sustinuerunt. (k) Quis enim cum homo sit.] τίς γὰρ ὢν βροτός, ὅτι ἔσται ἄμεμπτος; *Apud S Aug. legitur non sine mendo, ut videtur*, quid est cur homo, ut sit sine crimine? *in Commentariis non est particula illa*, ὅτι, quia. *Didymus*, τίς γὰρ, φησὶν, ἄνθρωπος ὢν δύναται ἄμεμπτος εἶναι, ἢ ἐπαγγέλλεσθαι, ὅτι δίκαιος ἔσομαι, ὡς σὺ σαυτὸν νομίζεις; Quis enim, inquit, cum homo sit, potest sine crimine esse, aut polliceri se fore justum, prout tu teipsum putas? (l) Si in sanctis non credit.] κατὰ ἁγίων οὐ πιστεύει, *simili locutione usus est supra cap. 4. S. August. habet*, si in sanctis ejus non est fides, *Symm.* ἰδὲ ἐν ἁγίοις αὐτοῦ οὐδεὶς ἄτρεπτος, οὐδὲ οὐρανὸς ἄσπιλος, πόσῳ μᾶλλον ἄνθρωπος; ecce in sanctis ejus nullus est immutabilis, neque cœlum sine macula: quanto magis homo? (m) Sine vero.] ἔα δέ. *Polychronius*, istud sane ἔα, usus sermonis & consequutio postulat, ut valeat idem, atque, πόσῳ μᾶλλον, & μήτιγε, quanto magis, & nedum; sed communis consuetudo, ἄφες, sine, dimitte. (n) In solitudine.] ἐν φροντίδι. *Aquila*, ἐν ὀδύνῃ, in dolore. *Theodotio*, ματαιοῦται, frustratur, evanescit. *Symm.* ἀλαζονεύεται, effertur arrogantia. (o) Numerabiles] ἀριθμητὰ, numerati. *Symm.* καὶ ἀριθμὸς ἐτῶν κεκρυμμένος ἰσχυρῷ, & numerus annorum occultatus est forti. (p) Subversio.] καταστροφή. *Didymus*, hebræus, ἡ σκύλευσις, vastatio. (q) Decretus.] *Symmachus*, προεσκοπεύθη γὰρ εἰς μάχαιραν, *prævisus enim est ad gladium.* (r) Quia operuit faciem ejus.] *Ita S. August. quod græce est*, τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, *& interpretatur*, abscondit a se Deum, *sed illud*, αὐτοῦ, *potest etiam significare*, suam. *Notat Olympiodor. pro hoc in hebræo esse*, τὴν καρδίαν, cor: *ut intelligatur facultatem animæ videntem, & considerantem, cæcatam esse a deliciis, & saturitate.* Prodit (Olympiod.) iterum inscitiam suam cæcus de coloribus, ut aiunt, & iste & alii loci declarant rerum Hebraicarum imperitum fuisse. *Drus. Symm.* ἐπεκαλύφθη γὰρ, coopertus est enim. (s) Peristomium.] *S. Aug. habet*, capistrum, *Olymp.* in hebræo est, πιμελὴν, καὶ διπλοΐδα, pinguedinem, & crassum pannum, *id est, edacitati & carni se totum dedidit, ut vel deploidas haberet super femora ex carnis copia. Symm.* καὶ ἐπάχυνε πιμελὴν κατὰ τῆς ψόας, & incrassavit adipem supra lumbos: *in aliquibus autem codicibus sequitur*, αἶνος δὲ αὐτοῦ ὕβρις, laus autem ejus contumelia. *Et exponitur a Polychronio*: qui enim cum injustitia vivit & pietatem simulat, contumelia, non honore, afficit Deum. (t) Condensabitur.] πυκάσῃ. *Symm.* οὐκ εὐθαλήσει, non virebit, non florescet. (u) Testimonium.] *Chrysost.* id est, indicium impietatis hominum est mors eorum, & turpis exitus. (x) Concipiet.] *Aquila*, συνέλαβε, καὶ ἔτεκε ἀνωφελὲς, concepit, & peperit rem inutilem. *Schol.* καὶ δόλον ἔχων ἐν ἑαυτῷ βουλεύεται πῶς τινας ὀδυνήσῃ, & dolum habens in seipso, deliberat quo pacto alium lædat: κοιλίαν autem vocat totum illud quod intus est, & animam ipsam: δόλον autem, omnem iniquitatem: atque illud, ὑποίσει δόλον, dictum est, διὰ τὸ ἐκ προαιρέσεως ὑποδέχεσθαι τὰ κακὰ, eo quod consulto suscipiat mala.

CAP. XVI.

(a) COnsolatores malorum] *Aquila*, παράκλητοι πόνων, consolatores laborum. *Theodotio*, παράκλητοι κόπων consolatores molestiarum, *& est hebraismus, id est, consolatores mali, laboriosi, molesti: sic Olymp.* κακοὶ παρακλήτορες, *quamvis Greg. interpretetur*, παρακλήτορας οὐ θεραπευτάς. *Symm.* παρηγοροῦντες πάντες ἐπαχθεῖς ἐστε, consolatores omnes odiosi estis. (b) Si subjecta esset.] *Ita S. August. græce est*, εἰ ὑπέκειτο. *Olympiod.* illud, εἰ, positum est pro, εἴθε, utinam: ita enim reddidit Symmachus. Aquila autem ὄφελον, quod item valet, utinam. *Chrys.* Alius autem ex interpretibus sic reddidit, εἰ ὑμεῖς τοῖς ἐμοῖς ὑπέκεισθε πάθεσιν, ἑτέροις προσεφθεγξάμην ἂν ὑμῖν λόγοις, καὶ ἐκίνησα ἂν ἐφ' ὑμῖν τὴν κεφαλὴν (συμπαθῶς δηλονότι) καὶ ἐπέῤῥωσα ἂν ὑμᾶς ἐν τῷ στόματί μου ἀνθ' οὗ οἱ ἑβδομήκοντα, εἴη δὲ ἰσχὺς ἐν τῷ στόματί μου, si vos meis subjecti essetis passionibus; aliis profecto sermonibus ad vos accessissem, & movissem super vos caput (videlicet condolenter) & roborassem vos in ore meo: pro quo lxx. dixerunt, sit autem fortitudo in ore meo. (c) Non dolebo vulnus.] *Scholiastes inquit, legendum esse per interrogationem, quasi significet*, omnino dolebo. *Symm.* οὐκ ἐνδώσει ὁ πόνος μου, non cedet, neque mitescet labor meus. (d) Stultum, putrem] *S. Augustinus*, nunc autem lassavit me: & fecit stultum, & putrem. *Olympiodorus & Chrysost.* μωρὸν γὰρ ἐνταῦθα ἀντὶ τοῦ ἀναίσθητον εἶπε. διὸ συνῆψε τούτῳ τὸ, σεσηπότα, διὰ τὸ τὰ σεσημμένα τῶν μελῶν ἀφῃρῆσθαι τὴν αἴσθησιν, fatuum enim hic dixit pro stupidum, & sensus expertem: quamobrem huic conjunxit putrem: propterea quod membra putrefacta amiserunt sensum? (e) Et apprehendisti me.] *Ita S. August. Chrysost. autem.* Quædam exemplaria, pro ἐπελάβου, (quod quidem Symm. reddidit, κατέδησάς με ἀδιαλείπτως ἐν ζυγῷ, colligasti me assidue in jugo) habent, ἐπελάβετό μου, apprehendit me ἀληθεστέρα δὲ ἡ προτέρα ἐκδοχή. (f) In testimonium fuit.] *Multi codices habent*, ἐγενήθην, *& S. Augustinus*, in testimonium factus sum. (g) Et surrexit super me.] *Polychr.* βούλεται δὲ εἰπεῖν, ὅτι ὑμεῖς ἀντέστητε ψευδόμενοι κατ' ἐμοῦ, ἥκιστα μὲν τὴν ἀλήθειαν αἰδούμενοι, σὺν πολλῷ δὲ θράσει τὴν πρὸς ἐμὲ ἀντιλογίαν ποιούμενοι. Hoc autem sibi vult; vos insurrexistis mentientes adversum me, minime quidem veritatem reveriti, sed multa cum audacia mihi contradicentes. *Symmachus*, καὶ ἀνέστη μοι καταψευδόμενος, κατὰ πρόσωπόν μου ἀντιλέγων μοι, & surrexit in me mentiens, in faciem meam contradicens mihi. (h) Acie oculorum irruit] *Sic S. Aug. quod græce est*, ἀκίσιν ὀφθαλμῶν ἐνήλατο, spiculis oculorum irruit. *Symm.* οἱ ἐναντίον μου ὤξυναν τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν, ἕκαστος εἰς ἐμὲ, adversarii mei acuerunt oculos suos, unusquisque in me. (i) Mucrone.] ὀξεῖ. *S. August.* acriter, *& apud ipsum hæc videntur antecedere*, ruina mihi fuit aspectio ejus, *& in hebræo est aliquid, cui nonnihil videntur respondere. Schol. ad illud*, ὀξεῖ, σφοδρῶς, φησὶν, ἔπληξέ με, ὡς ἐκλελύσθαι μου τὰ γόνατα, καὶ καταπεσεῖν, valide, inquit, percussit me, ita ut dissolverentur genua mea, & corruerent. (k) Et super impios.] *Symm.* εἰς χεῖρας ἀσεβῶν ἔβαλέ με, in manus impiorum jecit me. (l) Tenens me coma.] λαβών με τῆς κόμης διέτιλε. *S. Aug.* & tenens comam, eam divellit. *Olymp.* Hebræus, λαβών με τοῦ τένοντος διετίναξεν, tenens me cervice concussit, & quasi vibravit. (m) Umbra.] *Olymp.* alia exempl. habent,

bent, σκιὰ θανάτυ, *& sic S. August.* & super palpebram meam umbra mortis, *habet etiam Compl. illud.* θανάτυ. (*n*) Terra ne operias.] *S. August. habet*, operiar. *Compl.* ἐπικαλύψαι, operiat. (*o*) Filii hominis.] *In comm. legitur*, ὑιὸς, filius. *S. August. videtur habere*, dijudicetur vir cum Domino, sicut filius hominis ad proximum suum, *quæ respondent vulgatæ, & hebræo.*

CAP. XVII.

(*a*) PReces adhibeo cum labore.] *Sic S. August. quod græce est*, λίσσομαι κάμνων. *Schol.* τὸ λίσσομαι, dixit, *pro*, διαπορῦμαι, hæsito, aporior, aut certe, *pro*, ἀντιβολῶ ταφῆ παραδοθῆναι, supplico tradi sepulchro. (*b*) Et quid feci?] *Sic S. August. (quamvis in ejus verbis subesse videatur mendum) quod græce est*, κ̀ τί ποιήσας. *In plerisque autem aliis codicibus est*, κ̀ τί ποιήσω; & quid faciam? (*c*) Abscondisti.] *Sic S. August. quod græce est*, ἔκρυψας, *& sic vulgata, & hebr. In comm. græcis est*, ἔκρυψαν, absconderunt cor suum, *idque duobus modis Polychronius interpretatur.* (*d*) Parti annunciabit mala.] τῇ μερίδι ἀναγγελεῖ κακίας. *S. August* partim annuncientur mala, *quamvis ex interpretatione intelligatur legendum*, parti. *Sed Polychronius ita interpretatur de impio*, τὸ αὐτῦ πάθος ἀναγγελλέτω τῇ μερίδι τῆς κακίας, τυτέστι τοῖς ὁμοτρόποις αὐτῦ, suam ipsius pœnam annunciet parti improbitatis, id est, iis qui similibus morati sunt moribus. (*e*) Et oculi super filios.] *S. August habet*, & oculi super filios eorum tabuerunt, *ubi vulgata*, & oculi filiorum ejus deficient. *In comm. græcis, & Complut. est*, ὀφθαλμοὶ δέ μου ἐφ' ὑιοῖς ἐτάκησαν, oculi autem mei super filios tabuerunt : *& Schol. interpretatur*, ἐπὶ τῇ τῶν τέκνων ἀθρόᾳ τελευτῇ, super repentino omnium simul filiorum obitu. (*f*) Fabulam.] θρύλλημα. *S. August. habet*, in loquelam. *Polychronius*, cæteri παραβολὴν, parabolam. (*g*) Teneat autem fidelis.] *Theodotio*, κ̀ ἀνθέξεται δίκαιος τῆς ἑαυτῦ ὁδῦ, & inhærebit justus viæ suæ. (*h*) Et rupti sunt articuli.] ἐῤῥάγη δὲ τὰ ἄρθρα. *S. August.* & convulsæ sunt compages cordis mei. *Polychronius*, hoc dictum putabimus pro ὑπὸ τῆς ἀθυμίας, μικρῦ, κ̀ εἰς παραφρόνησιν ἐχώρησα. præ mœrore parum abfuit quin in dementiam abierim. (*i*) In diem posui.] *Apud S. August. legitur*, noctem in diem verterunt, *prout est in vulgata : sed omnes collati codices græci consentiunt, & Olymp. interpretatur, Job ex nocte facere diem : quoniam per noctem non minus, quam interdiu, vigilat, ac præ mœrore lux ei parum videtur abesse a tenebris.*

CAP. XVIII.

(*a*) USa est te ira.] κέχρηταί σοι ὀργή. *Notat Olymp. & per interrogationem posse legi, quasi dicat, nunquid Deus te in ira usus est, sicut dixisti? & per affirmationem, ut intelligatur iram usam esse ipsomet Job, tanquam organo ad ipsius animam affligendam : quam sententiam inquit respondere editioni Theodotionis qui ita est interpretatus*, διαρπάζων ψυχὴν αὐτῦ ἐν θυμῷ αὐτῦ, rapiens animam suam in furore suo. (*b*) Non procedet.] ὐκ ἀποβήσεται. *Theodotio*, ὐ λάμψει, non lucebit. (*c*) Erret autem.] σφάλαι δέ. *Theodotio*, καταῤῥάξει αὐτὸν, præcipitabit eum consilium ejus. (*d*) Immissus est.] *Ita S. August. quod græce*, ἐμβέβληται, *in comm. græcis, & in Complut. est*, ἐμβληθείη, immittatur. (*e*) Sitientes.] *S. August. habet*, sitiens, *sed videtur mendum librarij : ita enim legunt interpretes græci & explicant, fore ut Deus roboret eos qui cupiunt expleri bonis impii, atque ei nocere.* (*f*) Semita.] ἐπὶ τρίβων, *in comm. græcis, & Complut. est*, ἐπὶ τρίβων, *& sic S. August.* in semitis. (*g*) Et multi circa pedes ejus.] *Ita S. Aug. Chrysost.* alia autem exemplaria sic habent, πολλῶν δὲ περὶ πόδας ἔλθοι ἐν λιμῷ στενῷ, & ad pedes multorum veniat in angustia famis : *neque tamen alteram editionem damnat ; ut intelligatur multos ad ejus pedes venire*, ὑποσκελίζοντας αὐτὸν ἐν τῇ καταλαμβανέσῃ αὐτὸν συμφορᾷ, subvertentes eum in ea quæ ipsum comprehendit, calamitate. (*h*) Et teneat eum necessitas causa regali.] αἰτίᾳ βασιλικῇ. *S. August. habet*, causæ regalis, *in comm. græcis est*, αἰτία βασιλικὴ, causa regalis, *id est, inquit Schol. non solum ab inferioribus iniquus patietur gravia, sed etiam ab iis qui rerum potiuntur, in calamitates devolvetur. Aquila*, κ̀ ἐπιβήσεται αὐτῷ τῦ βασιλέως ἀνυπαρξία, *id est, inquit Scholiastes*, a Rege superveniat ei bonorum spoliatio, *quamvis & aliis modis exponi possit.* (*i*) In nocte ejus.] *Sic etiam S. August. Chrysost.* Alia exemplaria habent, ἐν σώματι αὐτῦ, in corpore ejus, quasi nihil reliqui haberet præter corpus : & cum hac sententia consentit Theodotio, ita dicens, κατασκηνώσει ἐν τῇ σκηνῇ αὐτῦ ἀνυπαρξία, habitabit in tabernaculo ejus inopia. Hebræus autem habet, κατασκηνώσει ἐν σκηναῖς ὐκ αὐτῦ, habitabit in tabernaculis non suis. (*k*) Aspergentur speciosa ejus sulphure] *Sic S. August. In comm. græcis, & Compl. est*, ἐν θείῳ, in sulphure. *Theodotio*, λικμηθήσεται ἐπὶ ὡραιότητι αὐτῦ, cribrabitur, & spargetur in specie ejus. (*l*) Super faciem extra.] κ̀ ὑπάρξει ὄνομα αὐτῷ ἐπὶ πρόσωπον ἐξωτέρω, *quod posset etiam verti*, extraneo, *sed Olymp. ita interp.* τὸ ὄνομα αὐτῦ ὕτως ἔσαι σκαιὸν, κ̀ ἀποτρόπαιον, ὡς ἕκαστον ἀκύοντα τῆς προσηγορίας στρέφειν ἐξωτέρω τῦ λέγοντος τὸ ἑαυτῦ πρόσωπον, μυσαττόμενον κ̀ αὐτὴν τὴν ὀνομασίαν αὐτῦ, nomen ejus ita erit sinistrum, & aversandum, ut quisquis audiat ipsam appellationem, avertat suam ipsius faciem extra a dicente, detestatus vel ipsam ejus mentionem. *Symm.* κ̀ ὐκ ἔσαι ὄνομα αὐτῦ ἐπὶ πρόσωπον ἀγορᾶς, & non erit nomen ejus super faciem fori, *nec multo aliter S. August.* & non sit nomen ejus in facie platearum. (*m*) Expellat eum.] *In comm. græcis est*, ἀπώσειαν αὐτὸν, expellant eum. *In Complut. autem post istum versiculum hæc sequuntur*, κ̀ ἀπὸ τῆς οἰκυμένης μετώκισαν αὐτὸν, & ex orbe transtulerunt eum. *Quæ respondent hebræo.* (*n*) Non erit cognominatus in populo suo, neque domus ejus salvata in ea quæ sub cœlo.] *S. August. videtur habuisse*, & non sit cognominatio in populo suo, neque resalvetur sub cœlo domus ejus. *Aquila*, ὐ γονεῖς αὐτῷ, κ̀ ὐκ ἔγγονον ἐν τῷ λαῷ αὐτῦ, non filii, (*sic enim interpretatur Polychronius*) erunt ei, neque nepos in populo ejus. (*o*) Gemuerunt ultimi.] *Aquila :* ἐν τῇ ἡμέρᾳ αὐτῦ ἀδημονήσυσιν ὕστερον, in die eorum angentur ac discrutiabuntur, qui post eos nati sunt.

CAP. XIX.

(*a*) FEcit me.] *In comm. græcis est*, ἐποίησέ μοι, *& S. August.* fecit mihi. (*b*) Loquimini contra me.] *Theod. & Symm.* τῦτο δέκατον καταισχύνατέ με, jam decies confudistis & pudore affecistis me? (*c*) Esto usque κατ' ὑπόθεσιν, *inquit Chrysost.* δεδόσθω καθ' ὑμᾶς, ex concessione detur ita esse, sicut vos vultis. (*d*) Error.] πλάνος. *Schol.* aut secundum cæteros ἀγνόημα, ignorantia. (*e*) Et insultatis mihi opprobrio.] *Aquila, & Theodotio*, ἐλέγχετε ἐπ' ἐμὲ ὀνειδισμόν μυ, arguitis super me opprobrium meum. (*f*) Qui turbavit.] ὁ ταράξας. *Origines*, hebræus habet, ἐπάταξεν, percussit, & perdidit. *Addit Scholiastes repeti hanc sententiam, cum in proœmio etiam sit posita, ut magis terreat amicos. In hebræo tamen hic tantum est.* * Opprobrio.] *S. August.* opprobria. (*g*) Clamabo, & nusqnam judicium.] *Symm.* ἐὰν κραυγάσω ἀδικύμενος, ὐκ εἰσακυσθήσομαι, si clamavero injuria affectus, non exaudiar. (*h*) In vultu meo.] *Sic. S. August. quod græce est*, ἐπὶ πρόσωπόν μυ. *Origines*, alii reddiderunt, ἐπὶ ἀτραπὺς, super semitas. (*i*) Tentationes.] τὰ πειρατήρια, *quod posset etiam verti*, agmina piratarum, *ut alibi notavimus ex Theodoreto in 1. reg. q. ultima. Theodotio*, μονόζωνοι, latrones, milites. *Symm.* λόχοι, insidiatores, prædones. (*k*) Concubinarum.] *S. August.* uteri mei, *ut vulgata. Symm.* παίδων μυ, puerorum meorum. (*l*) In seculum me adversati sunt.] *Theod.* καί γε ἄφρονες ἀπώσαντό με, atque etiam insipientes abjecerunt me. (*m*) In cute mea.] *Aquila*, ἐν δέρματί μυ, κ̀ ἐν κρέει μυ ἐκολλήθη τὸ ὀςῦν μυ, in pelle mea, & in carne mea adhæsit os meum. (*n*) In dentibus hærent.] *S. August.* in dentibus meis sunt. *Symm.* κ̀ ἐξέτιλλον τὸ δέρμα μυ ὀδῦσιν ἐμοῖς, & evellebam cutem meam dentibus meis. *Schol. inquit, lxx. hoc sibi voluisse, adeo insanabile esse malum, ut neque doloris expertia, cujusmodi sunt ossa, libera sint a dolore*, ἀλλ' ὡς ὑπ' ὀδόντων τινῶν κατεσθίεται, sed quasi a dentibus quibusdam comeduntur. (*o*) Ad suscitandum.] ἀναςῆσαι τὸ δέρμα μυ. *Chrysost.* Theodotio quidem ita reddens. ὁ ἀγχιστεύς μυ ζῇ, κ̀ ἔσχατον ἐπὶ χώματος ἀναςήσει, redemptor meus vivit, & novissime super pulverem suscitabit, persuadet duos versiculos esse conjungendos, atque ita legendum, οἶδα γὰρ ὅτι ἀέναός ἐστιν ὁ ἐκλύειν με μέλλων ἐπὶ γῆς, ἀναςῆσαι τὸ δέρμα μυ τὸ ἀνατλῶν ταῦτα, *quomodo & nos vertimus, ut significetur immortalem Deum, cum Job per mortem resolverit in terram, rursus suscitaturum e terra per resurrectionem, aut a morbo liberatum reparaturum ad pristinam valetudinem. Scholiastes tamen ita interpretatur*, εἴθε ἀναςήσει θεὸς τὸ δέρμα μυ, τὸ ὑπομένον ταῦτα, utinam suscitet Deus cutem meam, quæ sustinuit hæc. (*p*) Et omnia mihi consumpta sunt.] *Theodotio*, ἐξέλιπον οἱ νεφροί μυ ἐν τῷ κόλπῳ μυ, defecerunt renes mei in sinu meo. (*q*) Quod si dixeritis.] *Symm.* λέγετε δὲ, τί ἐστιν, ᾧ διώξομεν αὐτὸν, dicitis autem, quid est quo persequemur eum? (*r*) Radicem sermonis.] *Chrysost.* hebræus autem habet, κ̀ ἁμάρτημα λόγυ, peccatum verbi : *interpretatur autem, quasi excutiant sermonem ejus, & scrutentur, quasi qui radices fodiunt, aut qui indagent, num sit in eo aliquod peccatum occultum, quasi radix in terra.* (*s*) Cavete & vos a tegmine.] ἀπὸ ἐπικαλύμματος. *Symm.* εὐλαβήθητε ὑπὲρ ἑαυτῶν τὴν μάχαιραν, timete pro vobis ipsis gladium. *Putat autem Chrysost. dici* ἐπικάλυμμα, *aut simulationem illorum, quod dum Dei causam agere videntur, decipiunt, tam dure ipsum condemnent, vel justum Dei judicium :* quoniam, *inquit*, cognoscemus unusquisque esse judicium, & punitionem quæ devoret & consumat materiam. *Et rursus inquit*, ὕλην, *videri dici, vel turbam morborum, vel abundantiam divitiarum.* (*t*) Et tunc cognoscent.] *Chrysost.* secundum cæteros, ὅπως γνῶτε. ὅτι ἔστι κρίσις, ut sciatis, quod est judicium.

CAP. XX.

(*a*) AB eo quod olim.] ἀπὸ τῦ ἔτι. *Symmach.* ἀπ' αἰῶνος, a sæculo. (*b*) Lætitia autem.] *In comm. græcis, & Complut. est*, εὐφροσύνη γὰρ, lætitia enim. *Chrysost.* manifestius hebræus dicit, ἡ γὰρ ἀγαλλίασις, φησὶν, ἀσεβῶν πρὸς βραχὺ κ̀ ἡ χαρμονὴ αὐτῶν πρὸς ῥοπὴν, exultatio, inquit, impiorum ad breve, & gaudium eorum ad momentum. συνᾴδει δὲ τύτῳ κ̀ ὁ σύμμαχος, κ̀ ἀκύλας ὁ μὲν λέγων, Concinunt autem huic & Symmachus, & Aquila, ille quidem dicens, ὅτι εὐθηνία ἀσεβῶν ἐπ' ὀλίγον, quod prosperitas impiorum ad pusillum ; ὁ δὲ, hic vero, κ̀ εὐφροσύνη ὑποκριτῦ ἕως ἀθρόυ, & lætitia hypocritæ usque ad momentum. (*c*) Succendant dolores.] πυρπολήσειαν ὀδύναι, ipse enim, *inquit Schol. per suas sibi actiones succendit ignem. S. August. habet*, succendantur doloribus, *Aquila*, ἐπισπάσυσιν, attrahent. *Symm.* ἐποίσυσιν, inferent. (*d*) Non parcet.] *Ita omnes collati codices : valet enim, ut ait Scholiastes*, ἀφειδῶς, κ̀ ἀπλήςως, prodige, & insatiabiliter adhærere improbitati. *S. tamen August. habet*, parcet ei, *quomodo etiam est in vulgata.* (*e*) Colliget.] συνάξει. *in comm. græcis est*, συνέξει, *& hanc lectionem sequitur Polychronius, & S. August.* & tenebit eam. (*f*) Fel aspidis.] *Chrysost.* hebræus autem sic habet, κ̀ ἐγένετο ἰὸς ἀσπίδων ἐν ἐγκάτοις αὐτῦ, & fuit fel aspidum in interioribus ejus. (*g*) De domo ejus.] *Olympiod.* cæteri reddiderunt, ἐκ γαςρὸς, e ventre : *conjungit autem hæc cum sequentibus, ut etiam S. Aug.* * Extrahet eum.] *S. August.* protrahit eum. *In aliquibus codicibus legitur*, ἐξελκύσαι αὐτὸν, extrahat eum. *Et ipse etiam Olymp. refert illud*, αὐτὸν, *ad injustum, sed posset etiam referri ad*, πλῦτον, *& esset dicendum*, extrahet eas. (*h*) Et furorem draconum sugat.] *Olymp.* cæteri χολὴν ἀσπίδων μυζήσει, fel aspidum suget. *S. August.* & furore draconum fulgebit, *ut pro*, θηλάσειεν, *videatur legisse*, τηλαυγήσει. (*i*) Pabula mellis.] ἀμέλξεις νομὰς μέλιτος. *Sym.* ῥεῖθρα, fluenta. (*k*) Tanquam durum quid.] ὥσπερ στρυφνός. *Origenes*, στρυφνὸς δέ ἐςι τὸ νευρῶδες κρέας τῶν βοῶν. ἔτι δὲ κ̀ βοτάνη τις ὑπάρχει ὀνομαζομένη, ἐκτραχύναι δυναμένη τὴν γλῶσσαν τῦ διαμασωμένυ, ἄβρωτος, ἀκαταπότος διὰ τῦτο, ἐπειδὴ ἀμάσητος. στρυφνὸς autem est caro nervosa boum : præterea vero & herba quædam sic vocata, quæ exasperandæ linguæ vim habet ejus qui manducat, inepta quæ comedatur, & glutiatur, quoniam mandi non potest. *Apud.* S. *August. legitur*, quæ egeruntur ut durum quid. (*l*) Potentum.] δυνατῶν, *ita & alij etiam codd. ut intelligatur quod videtur significare hebræus, multos illum ex divitibus fecisse pauperes. In nonnullis autem, & in comm. græcis, & in Compl. est*, ἀδυνάτων, impotentum. (*m*) Habitaculum diripuit, & non statuit.] δίαιταν δὲ ἥρπασε, κ̀ ὐκ ἔστησεν. *Sym.* οἰκίαν ἥρπασε, κ̀ ὐκ ἀνοικοδομήσει αὐτὴν, domum rapuit, & non ædificavit eam. *Schol.* illud, ὐκ ἔστησεν, dictum est pro, ὐκ ἀποκατέστησεν, non restituit. (*n*) In desiderio suo.] Symm. ζητῶν ἃ ἐπιθυμεῖ, ὐ διασώσει, ὐ λείψει ἀπὸ τῆς τροφῆς αὐτῦ, cum obtinuerit, quæ cupiebat, non servabit : non relinquet de cibo suo. S. *August.* non erunt reliquiæ de cibis ejus. (*o*)

quo modo ſit implere.] ὅπως εἰ (*ſuſpicor legendum* ᾖ) πληρῶσαι, *in aliquot codd. & comm. græcis, & in Compl. eſt*, ὅπως πληρῶσαι, & S. *Aug.* ſi quomodo impleat. (*p*) Lavet ſuper eum] *Id eſt, effundat, quaſi qui lavat, & poſſet etiam verti*, ningat. *Symm.* βρέξει, *vel*, ἐπιβρέξει, pluet. & effundet. (*q*) Sydera autem in tabernaculis ejus obambulent.] ἄστρα δὲ ἐν διαίταις αὐτοῦ περιπατήσαιεν, aut (inquit Schol.) viſa terribilia perterrefaciant eum, aut dirutis domibus, & ſublato tecto ſtellæ coruſcabunt, vel etiam ita vocat fulmina. Nam & Aquila ita reddidit, καὶ ἀστραπὴ ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ πορεύσεται ἐπ' αὐτὸν, & fulgur a facie ejus ibit in eum. Aut ſtellas intelligit juſtos, qui habitabunt in domibus impiorum. *S. Auguſt. habet*, fulgura. (*r*) Obambulent.] *Origenes.* Alia exemplaria habent, μὴ περιπατήσαιεν, non ambulent quod nulla ei claritas relinquetur. (*ſ*) Ei permaneant.] αὐτῷ ὑπομείναι, *aut, ut in Schol.* ὑπομείνοι. *Aquila*, ἀποκέκρυπται τοῖς ἐγκειμένοις αὐτοῦ, abſconditæ ſunt in occultis ejus, *aut, ut putat Schol. metu occupatus impius, occultat ſe in ſemotis, atque obſcuris locis, idemque putat ſenſiſſe lxx.* (*t*) Qui non accenditur.] ἄκαυστον, qui (*inquit Scholiaſtes*) non de induſtria accenditur, ſed aliunde immittitur. Aquila & Theodotio reddiderunt μὴ φυσηθὲν, non ex ſufflatione ortum. *Symmachus*, ἄνευ φυσήματος, ſine ſufflatione. (*u*) Advena.] ἐπίλυτος. *Sch.* id eſt, ξένος τις καὶ ἀλλογενὴς, peregrinus quidam & alienigena. (*x*) A ſuperintendente.] *Sic ſolet interdum vertere S. Aug. vocabulum*, ἐπισκόπου, *ſed hoc loco habet*, ab ipſo : *poſſet etiam verti*, viſitatore, *ut alibi.*

CAP. XXI.

(*a*) UT non ſit mihi.] S. *Auguſt.* & non ſit mihi. *In comment. græcis, & Complut. eſt*, ἵνα ᾖ μοι, ut ſit mihi. *Symm.* καὶ γενέσθω τοῦτο μεταβούλευμα ὑμῶν, & ſit hoc mutatio conſilii, & ſermonis veſtri. (*b*) Deinde non videbitis me.] *Symm.* καὶ μετὰ τοὺς λόγους μου σιωπήσετε, *aut*, σιγήσετε, & poſt ſermones meos quieſcetis. *Schol.* σιγήσετε, *id eſt*, ἐπὶ τὸ πρότερόν με κατασιγήσετε κατακλίσεως, ſuper priorem me accubitum & ſedem collocabitis. Scribitur &, σιωπήσεσθε, id eſt, παύσεσθε ceſſabitis. (*c*) Inſpicientes in me admirabimini.] S. *Aug.* reſpicite ad me, & admiramini : *in comment. græcis & Complut. eſt.* θαῦμα ἔχετε, ſtuporem habete. *Aquila*, ἐξαποστήθητε, animo concidite, aporiamini. *Symmachus*, ἄφθογγοι γίνεσθε, obmuteſcite, muti reddamini. (*d*) Super maxillam.] ἐπὶ σιαγόνι. *Olymp.* cæteri, ἐπὶ στόματι, ſuper os. (*e*) Solicitus fui.] ἐσπούδακα, *interpretatur Schol.* μετὰ σπουδῆς ἐρῶ, καὶ συντόμως ἐπιμνήσομαι τῶν μελλόντων ῥηθήσεσθαι, cum ſtudio & feſtinatione dicam, & conciſe memorabo, quæ dicenda ſunt, *nimirum, quod dolores exedentes carnem non ſinerent ambitioſe inſiſtere ſermoni, & oſtentare eloquentiam. Symmach.* pro, ἐσπούδακα, *vertit*, θορυβοῦμαι. S *Auguſt.* ſi enim recordor, perturbor. (*f*) In oculis.] *Symm.* διαμένει ἔμπροσθεν αὐτῶν, permanent ante eos. (*g*) Non fœtum immaturum peperit.] οὐκ ὠμοτόκησεν, *Symm.* οὐκ ἐξέτρωσε, non fecit abortum. (*h*) Eorum prægnans.] ἐν γαστρὶ ἔχουσα. *Aquila*, δάμαλις αὐτῶν, juvenca eorum. (*i*) Sicut oves æternæ.] *Aut inquit Schol. permanent eis oves, ac ſi æternæ eſſent, nullum morbi, aut peſtilentiæ detrimentum ſentientes, aut ipſi impii permanent in multitudinem excreſcentes, ſicut oves & futuris immortalitatem imitantes.* S. *Auguſt. habet*, & permanent ſicut vetuſtate oves eorum. (*k*) Deficient filios.] *Apud. S. Auguſt. legitur fortaſſe non ſine mendo*, deficient filii ejus bona ejus. *Theodotio.* ὁ θεὸς καταλείψει τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ ἀδικίας αὐτοῦ, Deus recondet filiis ejus injuſtitias ejus, καταλείψει, *inquit Schol. id eſt*, ταμιεύσηται, reponat & reſervet. (*l*) Necem.] *Sic S. Auguſt.* σφαγὴν. *Symmach.* πτῶσιν, ruinam. (*m*) Quia voluntas ejus] *Quia inquit Schol.* voluntatem ſuam malam, non bonam Dei, ſecutus eſt. *Sed apud* S. *Auguſt. legitur*, quia nulla voluntas ejus in domo ſua poſt eum. (*n*) Diviſi ſunt.] διῃρέθησαν. *Theodotio & Aquila*, ἡμισευθήσεται, dimidiabuntur. S. *Auguſt.* licet numerus menſium ejus dimidiatus ſit. (*o*) Nunquid non Dominus eſt.] *Symm.* μὴ τὸν θεὸν διδάξει τις ἐπιστήμην, nunquid Deum docebit quiſpiam ſcientiam ? (*p*) Ipſe autem homicida.] S. *Auguſt.* Ipſe enim homicidia : *quod græce eſt*, φόνους *In aliis codd. eſt*, σοφοὺς, ſapientes. (*q*) Simplicitatis.] *Sic* S. *Auguſt. quod græce eſt*, ἁπλότητος, *& reperitur in aliquot codd. Cæteri*, ἀφροσύνης, *eamque lectionem ſequitur Scholiaſtes.* (*r*) Et medulla ejus.] *In comment. græcis eſt*, αὐτῶν, *& S. Auguſt.* medulla eorum, inteſtinorum. *Symm.* τῷ μυελῷ τῶν ὀστέων ἀρδόμενος, medulla oſſium irrigatus. (*ſ*) Itaque ſcio vos.] *Symm.* οἶδα τὰς ἐνθυμήσεις ὑμῶν, καὶ τὰς ἐννοίας ὑμῶν τὰς ἀδίκους κατ' ἐμοῦ, novi ſententias veſtras & cogitationes veſtras injuſtas adverſum me. (*t*) Non alienabitis.] οὐκ ἀπαλλοτριώσετε. Ita inquit Schol. erunt clara ſigna mortis impiorum, ſicut viatoribus ſigna diverſorii. S. *Auguſt. habet*, non ignorabatis. (*u*) Sublevatur.] κουφίζεται. *Symm.* συντηρεῖται, conſervatur. *Aquila*, ὑπεξαιρεθήσεται, ſubducetur. (*x*) Abducentur.] *Polychr. & Anaſtaſius*, ἀπαχθήσεται, abducetur.

CAP. XXII.

(*a*) QUid enim curæ eſt.] *Symmach.* μὴ χρήζει ἱκανὸς ἵνα δικαιωθῇς, ἢ κερδανεῖ, ἐὰν ἄμωμος ᾖ ὁδός σου, nunquid opus habet omnipotens, ut juſtificeris ; aut lucratur, ſi immaculata ſit via tua ? (*b*) Argues.] ἐλέγξεις, *ſed in comm. græcis, & in aliis editionibus eſt*, ἐλέγξει σε, arguet te: *quod omnino videtur magis convenire.* (*c*) In vanum.] *Symmachus*, ἀναιτίως, *ſine cauſa, cum nihil deberent, tanquam a debitoribus pignora abſtuliſti : eſt enim hebraiſmus.* (*d*) Eos qui ſuper terram.] ᾤκισας δὲ τοὺς ἐπὶ τῆς γῆς, *plerique codd. pro*, τοὺς, *habent*, πτωχοὺς, habitare autem feciſti pauperes ſuper terram. *Notat autem Scholiaſt. in quibuſdam exemplaribus, pro*, ᾤκισας, *legi*, ἐκοίμισας, dormire & cubare feciſti ſuper terram, erepto nimirum lecto. (*e*) Sollicitavit te.] ἐσπούδασέ σε, *Symmachus*, καὶ ταράσσει σε φόβος ἐξαίφνης, & perturbat te pavor repentinus. (*f*) Dormientem te] *Origenes*, cæteri, καὶ πλῆθος ὑδάτων καλύψαι σε, & multitudo aquarum operiat te. (*g*) Qui infirma efferuntur.] τοὺς δὲ ὕβρει φερομένους. *Schol.* τοὺς ὑπὸ τῆς ὑβριστικῆς ἕξεως ἐπηρμένους τὸ φρόνημα, καταφέρει, καὶ ταπεινοῖ, eos qui ex habitu contumelioſo extulerunt ſpiritus, & ſuperbiam, dejiciet, & humiliat. (*h*) Caliginem.] *S. Auguſt.* nebulam. *Schol. putat hæc objici ipſi Job, quaſi ille iſta ſecum dixerit, quid novit fortis? num poteſt dijudicare ea etiam quæ fiunt in caligine & clanculum ?* (*i*) Numquid ſemitam ſeculi obſervabis.] μὴ τρίβον αἰώνιον φυλάξεις. *S. Auguſt.* ergo ne ſemitam ſeculi cuſtodis ? *Schol. fatetur locum eſſe obſcuriſſimum. dupliciter autem interpretatur, aut quod Eliphaz interroget Job, utrum ipſe idoneus ſit, qui obſervet vias & rationes divinæ providentiæ, ex quibus interdum juſti infeliciter degunt, & ante tempus auferuntur, fortaſſe, quod ſua bona Deo accepta non referrent : aut num ipſe eodem modo cuſtodiat viam antiquam virtutis ; ſicut hypocritæ quidam, qui intus impii, ſed juſtitiæ perſonam prætendentes, ob hanc ipſam ſimulationem ante tempus ſucciſi ſunt, & fœturæ eorum, quæ ſtabilitæ, & firmiſſimis fundamentis niti videbantur, quaſi a torrente quodam abreptæ ſunt. Apud lxx. vox*, αἰώνιον, *ſæpe ſignificat quod in hoc ſeculo peragitur : quaſi nunc dicat ; an obſervabis modum, quo res ipſæ fluunt ? Liquet autem Scholiaſtem legiſſe*, δίκαιοι, juſti, *non*, ἄδικοι, *ut Complut. licet hoc propius ad hebræum.* (*k*) Capti ſunt immaturi.] *Symm.* ἁλώσονται πρὸ καιροῦ, capientur ante tempus. (*l*) Inducet.] ἐπάξεται. *Theodotio*, τί ἐργάσεται ; quid operabitur ? (*m*) Ille vero.] ὃς δὲ, *quod Theodotio expreſſius*, αὐτὸς δέ. *Apud S. Auguſtinum hæc alio ordine leguntur*, & cogitatio impii longe eſt a me, & implet domos eorum bonis. (*n*) Juſti riſerunt.] *Apud S. Auguſtinum legitur*, juſtiores erunt. (*o*) Subſannavit.] *In com. græcis & Compl. additur*, αὐτοὺς, *& S. Aug.* ſubſannabit eos. (*p*) Si non] εἰ μή. *In comm. græcis. legitur*, εἰ μὴν, *quod emphaſim quandam habet.* (*q*) Enunciationem.] ἐξηγορίαν, *quod Scholiaſtes putat ſignificare, aut*, ἐξομολόγησιν, *ut Symmachus reddidit, id eſt*, confeſſionem, *aut*, νόμον, legem, *ut Aquila.* (*r*) Poneris.] θήσῃ, *pro quo Schol.* τεθήσῃ ἐπὶ τῆς γῆς ἐν πέτρᾳ. *In Complut.* καθίσῃ, ſedebis. *S. Auguſt.* & ponens illud ſuper aggerem petram. (*ſ*) Et tanquam petra torrentis.] *Symmach.* ἐν τῷ ἀκροτόμῳ, ὡς ὀχετοὺς χρυσίου πρώτου, in ſilice quaſi rivos auri primi.] *Schol. ita hunc locum reddit*, & ex Sophir, ubi naſcitur aurum optimum, & lapides precioſi, inſtar torrentis fluens aurum adveniet tibi. *Origenes* : φασὶ δέ τινες τῶν ἑρμηνευτῶν, τὴν σωφὶρ ἑρμηνευομένην κάλλιστον, τὴν ἀφρικὴν εἶναι. κέχρηται δὲ ἡ γραφὴ τῇ λέξει ταύτῃ, ὅταν περὶ πλούτου διαλέγηται. Dicunt autem quidam ex interpretibus, ipſam Sophir (quæ vox valet, κάλλιστον, optimum) eſſe Africam : utitur autem ſcriptura dictione hac, ubi de divitiis diſſerit. *De hoc alibi dictum eſt.* (*t*) Et reſtituet.] *Theodotio*, καὶ ὁρίσεις ῥῆμα, καὶ σταθήσεταί σοι, & decernes ſermonem, & firmus erit tibi. (*u*) Humiliaſti teipſum.] *Plerique codd. habent*, ὅτι ἐταπείνωσεν ἑαυτὸν. καὶ ἐρεῖ, quoniam humiliavit ſeipſum, & dicet. *In Complut.* ὅτι ἐταπείνωσεν ἑαυτὸν, καὶ ἐρεῖς, quoniam humiliavit ſeipſum, & dices. *S. Auguſt.* & dices, elatus es in ſuperbiam (*x*) Et ſalvaberis munditia.] *Symm.* καὶ διαφεύξεται καθαρότητι χειρῶν ἕκαστος, & evadet unuſquiſque puritate manuum.

CAP. XXIII.

(*a*) MAnus ejus.] *S. Auguſt.* manus mea, *quod convenit cum hebræo.* (*b*) Quis igitur noverit ?] *Hæc ita reddit Chryſoſt.* εἴθε ἦν εὑρεῖν τὸν θεὸν, utinam liceret invenire Deum : *itemque ſequentia : quod etiam non videtur abhorrere a lectione S. Auguſtini, quæ proxime recitabitur.* (*c*) Et veniam in finem. *Symm.* ἕως τῆς ἕδρας αὐτοῦ. *S. Auguſt.* & venire uſque ad ſolium ejus. (*d*) Et dicam meum ipſius judicium.] *Symm.* προσθήσω ἔμπροσθεν αὐτοῦ κρίσιν, apponam ante eum judicium. (*e*) Replere.] ἐμπλῆσαι, *plerique codd. habent*, ἐμπλήσω, replebo. (*f*) Sanationes.] ἰάματα. *Symmach.* ῥήματα, verba : *atque ita Polychronius. In Complut. eſt* ἴαμα, *& ſic videtur habuiſſe Chryſoſt. ita enim inquit, utinam liceret adſtare coram Deo, eique narrare quæ egi, & quæ paſſus ſum, ut experientia ipſa diſcam, quale judicium profert*, καὶ τί πρὸς ταῦτα λέγει, ἴαμα τῆς ἐμῆς ἀπορίας, & quid ad hæc affert, quod ſanat dubitationem meam. *S. Aug.* & cognoſcam cauſationes. (*g*) Et in multa.] *In aliquot codd. manuſcriptis, & editionibus. & comm. græcis eſt*, καὶ εἰ ἐν πολλῇ, & ſi in multa. *S. Aug.* an in multa (*h*) Superveniet.] ἐπελεύσεταί μοι. *Symm.* διαδικάζεταί μοι, *quem videtur ſequutus S. Aug.* an in multa virtute dijudicabitur mecum. (*i*) Deinde in minis me non utetur.] εἶτα ἐν ἀπειλῇ μοι οὐ χρήσεται, *in Complut. eſt*, μοι χρήσεται, me utetur, *in comm. græcis*, εἴτε ἐν ἀπειλῇ μοι οὐ χρήσεται, ſive in minis me non utatur. *Diſcam, inquit, Chryſ. poſtquam cauſam dixero, an ſeverius me puniendum judicet, an remittat minas. S. Aug.* nequaquam tamen in terrore abutatur me. *Videtur præterea quædam alia verba hoc loco referre, quorum veſtigium in græcis non eſt repertum. Symm.* μόνον αὐτὸς μὴ ἐπιτιθέσθω μοι, tantum ipſe non incumbat in me. (*k*) In finem.] εἰς τέλος. *Chryſ. interp.* νικῶσαν καθ' ὑμῶν ψῆφον, καὶ τετελειωμένην, ſententiam plenam victoriæ contra vos, & perfectam atque integram, παρ' ἑβραίοις γὰρ τὸ τέλος, καὶ ἡ νίκη διὰ μιᾶς σημαίνεται λέξεως, διὸ ἔν τισι τῶν ψαλμῶν ἀντὶ τοῦ εἰς τέλος, τῷ νικοποιῷ ἐπιγράφεται. Apud hebræos enim finis & victoria ſignificantur eadem dictione : quare in nonnullis pſalmis pro, εἰς τέλος, id eſt, in finem, inſcribitur, νικοποιῷ, vincenti, *aut*, victoriam efficienti. (*l*) Nam ſi primus ambulavero.] *Ita S. Auguſt. In aliis editionibus, & in comm. græcis eſt*, εἰς γὰρ πρῶτα πορεύσομαι. Nam in priora & anteriora ibo. *Conſentiunt enim fere omnes, aut caducum temporis, & eorum quæ ſub tempore ſunt, fluxum, aut præſentiam Dei, quam nuſquam quiſquam poſſit effugere, ſignificari. Symm.* ἰδοὺ, ἐὰν προέρχωμαι αὐτὸν, ἀφανής ἐστι, κἂν ἀκολουθῶ, οὐκ αἰσθήσομαι, ecce, ſi præcedam ipſum, occultus eſt, & ſi ſubſequutus fuero, non ſentiam. (*m*) Et non ultra ſum.] καὶ οὐκ ἔτι εἰμί. *S. Auguſt.* poſtea non ero. *Olymp. cum aliam explanationem affert, tum hanc*, quod ſi prima, & principium Dei curioſa quadam inveſtigatione exquiſiero ; extra meipſum fit, & in tenebris cogitationum collocor. (*n*) A læva, ſi ipſe aget.] *S. Aug.* a læva quid aget ? non apprehendam : convertetur ad dexteram, & non videbo. *Olymp.* ſi ad ſiniſtram ſe converterit ; quomodo comprehendam, non habeo : ſi a dextris ſeſe fecerit ; prorſus non video. (*o*) Egrediar.] *S. Aug.* ingrediar. *videtur conjungi cum ſuperioribus*, probavit me, & quaſi aurum egrediar. *Quod autem apud Pol. poſt verba illa*, ἐντάλματα αὐτοῦ, *ſequitur*, ἐκράτησεν ὁ πούς μου, tenuit pes meus, *videtur prope accedere ad hebræum, & favere dictæ diſtinctioni.* (*p*) Super ipſo trepidavi.] *Aut*, ſolicitus fui, ἐπ' αὐτῷ ἐσπούδακα, *Schol.* conſiderans quomodo ſe habeant res meæ, ἐσπούδακα, id eſt, ἐθροήθην, καὶ ἐταράχθην, exterritus, & turbatus ſum neſciens cauſam plagæ. *S. Aug.* ad eum feſtinavi. (*q*) Turbabor.] *Sic S. Aug. quod græce eſt*, κατασπουδασθῶ, *& Sch.* ἀμηχανῶ, hæreo, & vix compos mentis ſum. (*r*) Conſiderabo.] κατανοήσω. *Sch.* καὶ μόνον αὐτὸν κατανοήσω, πτοοῦμαι, καὶ ὀκνῶ ἐρευνᾶν.

φρονῶ, διότι μεμερίμνημαι, & si vel mentem ad ipsum convertero; stupeo, & torpeo investigare, cur flagellatus sim. (*l*) Solicitavit me.] *Schol.* illud, ἐσπούδασέ με, dictum est, pro, ἐθορύβησε, turbavit, & terruit.

CAP. XXIV.

(*a*) LAtuerunt.] *Nonnulli codd. & Complut. habent*, οὐκ ἔλαθον, *quod videtur respondere hebræo, & apud S. Augustinum, sed sine interrogatione legitur*, quare Dominum non latuerunt horæ, quamobrem finem transgressi sunt. *Schol.* illud, διατί, id est, quare, dictum est non reddendo causam, sed problematice, tanquam ad amicos illos. (*b*) Et impii.] *Apud Polychronium, sicut etiam in hebræo, sequitur*, οὐκ εἶδον ἡμέρας αὐτοῦ, non viderunt dies ejus. (*c*) Transgressi sunt.] *Aquila*, προκαταλαμβάνουσιν, occupant. (*d*) Divertere fecerunt.] ἐξέκλιναν ἀδυνάτους. *Symm.* παρέτρεψαν γὰρ πενήτων ὁδὸν, perverterunt enim pauperum viam. *S. August.* & inclinaverunt pauperes a via justa. (*e*) Et simul.] *Symmach.* ὁμοῦ ἀφανεῖς ἐποίησαν πραεῖς γῆς, simul e conspectu removerunt mansuetos terræ. (*f*) Super me.] *Schol.* hebræus, ἐπ' ἐρήμου, in deserto. *S. August.* & irruerunt asini feri in agro super me, & exeuntes ad opus suum. *In comm. græcis illud*, ὑπὲρ ἐμοῦ, *conjungitur cum sequentibus*, ὑπὲρ ἐμοῦ ἐξελθόντες, super me ingressi, id est, *inquit, Schol.* ὑπὲρ τοῦ τὰ ἐμὰ λαβεῖν, καὶ ἰδιώσασθαι, pro rebus meis capiendis, & sibi vendicandis. *Aquila*, ἐξέρχονται ἐν κατέργῳ αὐτῶν ὀρθρίζοντες εἰς ἅλωσιν, exeunt in opus suum surgentes mane ad rapinam. (*g*) Ordinem.] *In plerisque libris est*, τὴν ἑαυτῶν πρᾶξιν, *& Schol. interpretatur*, τοῦτο δὲ ὃ πράττειν εἰώθασιν, quæ familiaris est eorum actio, atque institutum. *S. August. ut dictum est*, & exeuntes ad opus suum. (*h*) Suavis factus est ei] *Sic S. August. In comm. græcis & Complut. est*, αὐτῶν, eorum, id est, *inquit Schol.* libenter impii nutriunt adolescentes, quorum opera infirmiores vexent. *Symm.* ἡδὺς ἑκάστῳ αὐτῶν ἄρτος εἰς νεανίσκοις, suavis cuique eorum panis in adolescentes. (*i*) Eo quod ipsi non habeant.] παρὰ τὸ μὴ ἔχειν ἑαυτούς. *In comm. græcis est*, αὐτούς, *in Complut.* αὐτοῖς, sibi. (*k*) Et eum qui ceciderat.] ἐκπεπτωκότα. *Symm.* καὶ πτωχὸν ἠνεχυρίαζον, & a paupere pignus abstulerunt. (*l*) Ipse autem cur.] *S. August.* ipse autem Deus eorum curam non habuit. Rursus, *inquit Schol.* ergo amicos dubitans dicit, si ex peccatis supplicia proficiscuntur, cur sæpe Deus impios hic dimisit, ἀνεπισκόπους, non visitatos; ita ut impii ne illum quidem esse visitatorem cognoscant? (*m*) Eorum.] *Plerique libri habent*, αὐτοῦ ipsius justitiæ. (*n*) Et noctu eris ut fur.] *Apud S. August. legitur*, & repente eos, ut fur occupabit dies ille. (*o*) Et operimentum.] ἀποκρυβήν. *Symm.* σκέπασμα, tegmen. (*p*) Obsignaverunt.] *Symmach.* ὡς ἐσφραγίσθη κρύψουσιν ἑαυτούς, quasi in signaculo abscondent seipsos. (*q*) Mane.] τὸ πρωΐ, *nam crepusculum auroræ oderunt, ne deprehensi pœnas luant.* Nam in scriptura, *inquit Schol.* sæpe umbra mortis appellantur pericula, quæ prope mortem ducunt. *Apud S. August. legitur*, quia simul eis manet umbra mortis. (*r*) Tumultum.] τάραχος. *In comm. græcis & Complut. est*, ταραχάς, tumultus, & turbationes. (*s*) Super faciem aquæ.] *Symmachus*, ἐπιπλέων ὕδατι, supernatans aquæ. (*t*) Et appareant.] *Apud S. August. videtur legi*, sterile fit quod delegerunt: de sinu enim pupillorum rapuerunt. (*u*) Non credat.] οὐ μὴ πιστευέσθω. *S. August.* non credit contra vitam suam, *& posset etiam verti*, de vita sua. *Schol.* ita illum condemnat conscientia, ut singulo quoque die consurgens perinde sit affectus animo, ac si paulo post ei moriendum sit. (*x*) Malva.] *Olympiodorus*, alia exemplaria habent, ὥσπερ χλόη, sicut herba, juxta illud, tanquam olera herbarum cito decident.

CAP. XXV.

(*a*) ESse moram piratis.] *Sic S. August quod græce est*, ὅτι ἔστι παρέλκυσις πειραταῖς. Quoniam, *inquit Scholiastes*, licet Deus differat animadversionem; tamen advenit tanquam pirata, ut nemo impius possit effugere. *Symmachus*, μὴ ἔστιν ἀριθμὸς τῶν στρατιῶν αὐτοῦ; nunquid est numerus agminum ejus? (*b*) Insidiæ.] ἔνεδρα παρ' αὐτοῦ. *Symm.* ἐπιτάγματα, constitutiones, agmina. (*c*) Mundet.] ἀποκαθαρίσαι. *S. August.* mundavit. *In comm. græcis*, ἀποκαθαρίσει, mundabit. *Symm.* διὰ τίνος ἄρρυπος ἔσται τεχθεὶς ὑπὸ γυναικός; per quem (*aut*, quid) erit sine sordibus natus ex muliere?

XXVI.

(*a*) NUnquid gigantes.] *Symmach.* θεομάχοι, καὶ οἱ γείτονες αὐτοῖς, qui cum Deo pugnant, ac vicini, & similes, eis. *Apud S. Augustinum legitur*, Nunquid gigantes redigentur in nihilum subter aquam, & proximi eorum? (*b*) Super nihilum.] *Aquila*, ἐπὶ κενώματι, super inanitate. (*c*) Throni.] *Quem Scholiast. interpretatur cœlum.* S. *August.* qui tenet faciem Solis: *sed verisimile est depravato illum codice usum esse, & legendum fuisse*, solij. (*d*) Præceptum circumdedit.] *Symmach.* ὅρον περιέγραψεν, terminum circumscripsit. (*e*) Expansæ sunt.] ἐπετάσθησαν, id est (*inquit Schol.*) quoniam ab illo expansæ sunt; ideo ab illius increpatione contremiscunt. Aquila, διεκινήθησαν, dimotæ sunt, & fluctuarunt. S. *August.* contremuerunt. (*f*) Et obstupuerunt.] *Sic* S. *August. quod græce est*, ἐξέστησαν. *Symm.* θαμβοῦνται, *quod idem valet, aut*, pavent. (*g*) Stratus est.] ἔστρωται, *in commentariis græcis, & Complut. est*, ἔστρωσε, stravit. *Apud* S. *August.* prudentia ejus vulneratus est cetus. *Sym.* συγκλᾷ ἀλαζονείαν, confringit arrogantiam. (*h*) Draconem desertorem.] *Symm.* τὸν ὄφιν τὸν συγκλείοντα, serpentem qui concludit. *Addit Schol.* εἰς ἀπώλειαν, in interitum, & perditionem. (*i*) Et super stillam verbi.] ἐπὶ ἰκμάδι, quasi (*inquit Schol.*) ἐξεπλάγημεν ἐπὶ τοῖς εἰρημένοις, obstupuimus super iis quæ dicta sunt, quæ tamen tanquam stilla sunt immensi illius abyssi. *In aliquot codicibus est*, καὶ ἔτι, & adhuc, *Symm.* τί δὲ ψιθύρισμα τῶν λόγων αὐτοῦ ἀκούσομεν, ὅταν βροντὴν δυναστείας αὐτοῦ οὐδεὶς ἐννοήσει; Quomodo autem susurrum verborum ejus audiemus: quando tonitruum potentiæ ejus nemo percipiet? Susurrum.] *Hieron.* parvam stillam supra in hoc libro. 4. 12. שמץ.

CAP. XXVII.

(*a*) ADjiciens Job.] *Aquila*, καὶ προσέθηκεν ἰὼβ ἆραι τὴν παραβολὴν αὐτοῦ, & addidit Job assumere parabolam suam. *Olymp.* Parabola autem dicitur in scriptura non solum oratio, quæ est secundum similitudinem, sed etiam omnis sermo sapiens. (*b*) Sic me judicavit.] *Symm.* ὅς παρ[illegible] τὴν κρίσιν μου, qui despexit judicium meum. (*c*) Qui circa me est.] *Apud* S. *Augustinum legitur propius ad hebr.* in naribus meis. (*d*) Non enim separabo.] S. *Augustinus fortasse non sine mendo*, non enim separabo innocentem. *In comm. græcis, & Compl. non est*, ἀπαλλάξω με, *sed tantum* ἀπαλλάξω. *Symm.* οὐκ ἐκστήσομαι τῆς ἁπλότητός μου, non recedam a simplicitate mea. (*) Inimici mei.] *In comm. græcis, & in aliis editionibus sequitur*, ὥσπερ ἡ καταστροφὴ τῶν ἀσεβῶν, sicut subversio impiorum. (*e*) Quia expectat.] [illegible] S. *Aug. quod græce est*, ὅτι ἐπέχει, *& posset etiam verti*, quia tenax est, aut quia in habitando exuperat. *Olymp.* cæteri, ὅτι πλεονεκτεῖ, quoniam plus capit, & aliena ad se rapit. (*f*) Confidens ne.] *Apud.* S. *August. legitur*, quia expectat, & confidit in Domino, si forte salvatur, aut preces ejus exaudiat Dominus. (*g*) Aut si evenerit ei necessitas.] *Apud* S. *August. sequitur*, nunquid enim in necessitate, id est, in tentatione, habuit fiduciam, [illegible] si invocaverit, exaudiet eum? (*h*) Vana vanis.] S. *August.* quia vana [illegible] vana loquimini. (*i*) Possessio vero potentum.] *Theodotio & Symm.* [illegible] κληρονομία ἣν οἱ ἀκαμπεῖς παρὰ τοῦ ἱκανοῦ κομίσονται, & hæreditas, quam inflexibiles ab omnipotente capient. (*k*) Eorum.] A A. LL. αὐτοῦ, ejus, & *sic* S. *August.* (*l*) Et viri facti fuerint, mendicabunt.] S. *August.* [illegible] nes facti fuerint, indigebunt. (*m*) Et qui circa eum sunt.] *Sic* S. *August. quod græce est*, οἱ δὲ περιόντες αὐτοῦ, *& potest significare*, superstites ejus. (*n*) Vendicabunt.] *Schol.* Fortasse illud, περιποιήσονται, significat, non, κτήσονται, id est, possidebunt, sed χρήσονται εἰς δέον, utentur, quo opus est. (*o*) Sicut aranea.] *In aliis codicibus sequitur*, ἃ συνετήρησεν, *&* S. *August.* quæ servabat. αἱ ὀδύναι.] S. ἀνυπαρξία. *Inexistentia.*

CAP. XXVIII.

(*a*) UNde percolatur.] ὅθεν διηθεῖται. *S. August.* ubi purgatur. *Olympiod.* cæteri, ὅθεν χωνεύθῃ, unde confletur. (*b*) Cæditur.] λατομεῖται. *S. August.* similiter ut lapides, excluditur. *Olymp.* hebræus autem, [illegible] λίθων χωνεύεται, e lapidibus funditur. (*c*) Ordinem posuit.] τάξιν [illegible] *Olympiod.* pro quo Aquila, Theodotio, & Symmachus ediderunt, ille quidem, τέλος, finem, alter vero, πέρας, terminum, tertius vero, προθεσμίαν, præscriptionem, præscriptum tempus. (*d*) Perscrutatur.] ἐξακριβάζει, subtilissime perquirit. *S. Aug. habet*, invenit, *& interpretatur*, invenit quid quo perduceret, *nec multo aliter græci.* (*e*) Tenebræ.] *Sic S. August. quod græce est*, σκοτία, tenebrositas: *putant autem græci hoc significari lapides, ex quibus fiant metalla, esse in profundo, & sub ipsa umbra mortis, id est,* ἐν τοῖς κατωτάτω, καὶ ἐν σκοτίᾳ βαθείᾳ, in infimis, atque in tenebrositate profunda. *Post hæc autem apud S. Augustinum videntur ista sequi*, ubi superbientes non descendebant torrentem, *quæ nusquam sunt inventa.* (*f*) Decisio torrentis a pulvere.] διακοπὴ χειμάρρου ἀπὸ κονίας, vel, inquiunt græci, quia materia metallica sub torrente, & glarea sita sit, aut sæpe inveniatur [illegible] quis, & arena quædam decisa a torrente ferrum nutriat: vel quod lapides qui in profundo latent, & quasi radicem miserunt, impetus torrentis in apertum educat, subjectam terram decidens, & labilem illam glaream secum trahens: aut conjungenda cum sequentibus ut intelligatur, quemadmodum a torrente pulvis deciditur, & trahitur, ita impios e felicitate detorqueri, & auferri ex hominibus. *S. August. habet*, & facta est decisio torrentis a cinere. (*g*) Ex hominibus commoti sunt.] ἐκ βροτῶν ἠλλοιώθησαν, *& quomodo græci exponant, proxime indicatum est. S. August.* & commoti sunt ab hominibus. (*h*) Ex ea egredietur panis, de subtus ea versatum est, sicut ignis.] *Græci vel de insito calore ad procreandas segetes apto accipiunt, vel priorem partem de terra frugifera, secundam sulphurea. S. August, propius ad hebræum*, terra, de qua egressus est panis, & eam incensurus est. (*i*) Eam filii superborum, αὐτὸν, *in cæteris codicibus est*, αὐτὴν, *id est*, ipsam viam, *filios autem superborum intelligunt Græci magnas bestias.* (*k*) Gurgites.] δίνας, *in plerisque codd. est*, δίνας, *comm[illegible] ita autem Schol.* βάθη ποταμῶν ἐρευνᾷ, profunditates fluminum vestigat. *S. August.* ripas fluminum diripuit, *& idem Schol. ita etiam explanat*, π[illegible] θὰς ῥήγνυσιν, fluminum ripas præruptas rumpit. *Theodotio autem reddidit* ὀχυρώματα, munimenta. *Symmach.* ῥεῖθρα, fluenta, *aut*, alveos fluentorum. (*l*) Revelavit.] ἀνεκάλυψεν. *Theodotio*, ἐξηρεύνησεν, investigavit. (*m*) Inventa est.] εὑρέθη. *Olymp.* cæteri autem, εὑρεθήσεται, invenietur. (*n*) Viam ejus.] *Aquila*, τάξιν, ordinem. *Theodotio*, σύνεσιν, intelligentiam. *Symm.* τίμημα, precium. (*o*) Conclusuram.] συγκλεισμόν. συγκλεισμὸν [illegible] χρήματα, διὰ τὸ ταῦτα ἀσφαλῶς ἡμᾶς συγκλείειν. *Gregorius Theologus inquit nominari pecunias, quoniam has diligenter, ut tutæ sint, concludimus.* S. *Aug.* non dabitur aurum pro ea inclusum. (*p*) Non conferetur.] οὐ σταθήσεται (*de qua voce paulo inferius dicetur.*) *Aquila*, οὐκ ἀνταλλαχθήσεται, *quod videtur hoc loco idem valere, aut*, non rejicietur. *S. August.* non comparabitur deterior. (*q*) Sophir.] *Symm.* πρώτῳ, primo. *S. Aug.* ophir. *Notant græci hanc esse regionem Indiæ, feracem gemmarum, & auri optimi.* (*r*) [illegible] onyche pretioso.] *Schol.* scilicet Sardonyche, aut Sardonychio. (*s*) Vitrum.] ὕαλος. *Notat Schol. sic vocari crystallum.* (*t*) Et commutatio ejus. *Sic S. Aug. & addit*, non sunt, subaudi. *Symm.* οὐδὲ ἀντικαταλλαγήσεται χρυσοῖς, neque commutabitur cum vasis aureis. (*u*) Sublimia, & eminentia bis.] μετέωρα, καὶ γαβείς. *Symmach.* ὑψηλὰ καὶ ὑπερηρμένα, excelsa, & elevata. *notat Schol.* γαβείς, *videri significare* τὰ ὑπερηρμένα, *quando sic etiam nominatur*, τὸ ὑπερέχον τοῦ χείλους τοῦ μεδίμνου, quod eminet e labio medimni. *Sed hebræi margaritas, uniones, aut hujusmodi quædam esse putant. S. August. depravato codice usus*, & excelsa, & gravis. (*x*) Attrahe sapientiam.] γλυκὺ δὲ σοφία παρὰ τὰ περίβλεπτα, dulce est sapientia ultra ea quæ sunt spectabilia, & illustria. (*y*) Conferetur.] *Schol.* dictum est, οὐ συμβασταχθήσεται, pro, οὐκ ἀντισταθμισθήσεται, non ex æquo pendetur: quæ enim ex æquo penduntur, in utramque lancem posita simul portantur: vel quoniam qui hanc acquisivit, non sustineret una cum auro & ipsam ferre, atque adhibere, sed hanc solam. (*z*) Latuit omnem.] *S. August. propius ad hebræum*, latet ab oculis omnis hominis. (*aa*) Bene cognovit.] εὖ συνέστησεν. *S. August.* Dominus commendavit. *Symm.* συνῆκεν, intellexit. (*bb*) Aquarum [illegible]

...tas.] Symm. ὕδωρ δὲ ἐξίσωσε μέτρῳ, aquam vero exæquavit mensura. Aquila, ... ὕδωρ ἐσταθμήσατο ἐν καταμετρήσει, & aquam appendit in commensuratione. (cc) Quando fecit, sic videns.] Ita interpungunt græci. S. August. quando fecit, sicut vidit, numeravit. In comm. græcis, & Complut. est, ἐποίησε, & ita construitur locus, hic videns voces, quæ in concussione, numeravit & viam earum. Volunt autem intelligi tonitrua. Sed posset fortasse, ἐν πνάγματι, pro una voce accipi, ut significaretur Deum dedisse viam concussioni, ... & voces. Complut. habet, ἐν πνάγματι φωνῆς, in concussione vocis. S. Aug. & vim tempestatum vocibus. Symm. εἰς κτύπον φωνῶν, ad strepitum vocum. (dd) Cum parasset, investigavit.] ἑτοιμάσας ἐξιχνίασε. S. Augustinus, ... paravit, & investigavit. Theodotio, διέταξεν αὐτὴν καὶ ἐξηρεύνησεν αὐτήν, ordinavit eam, & investigavit eam.

CAP. XXIX.

(a) Quis utique me ponat?] Symmach. & Aquila, τίς δῴη με κατὰ τοὺς μῆνας τοὺς πρώτους, κατὰ τὰς ἡμέρας, ἃς ὁ Θεὸς ἐφύλαξέ με; Quis det me esse secundum menses primos, secundum dies, quibus Deus custodivit me? S. August. quisnam me restituet in menses priorum dierum? (b) Gravescens viis.] ἐπιβρίθων ..., sed in comm. & in aliis editionibus est, ὁδοῖς, sicut fructuosæ arbores, (inquit Schol.) onustus eram bonis per omnem viam, non levis ac qui facile impelli posset, sed, ἐμβριθὴς καὶ στερεὸς τὸ ἦθος, gravis, stabilis, ac solidus moribus. Symmach. ὥσπερ ἤμην ἐν ἡμέραις νεότητός μου, sicut eram in diebus juventutis meæ: quam lectionem habet Complut. (c) Cum Deus visitationem] ἐπισκοπήν, & in comm. & Complut. est, κύριος, Dominus. Symmachus, ὁπότε περιέφραττεν ὁ κύριος τὴν σκηνήν μου, quando circumsepiebat Dominus tabernaculum meum. S. August. cum verbum Domini inspiceret domum meam. (d) Materiatus] ὑλώδης, quando (inquit Schol.) habebam multam materiam opulentiæ; ac divitias, & bonitatem prolis faciebam materiem virtutis. (e) Et potentes.] ἁδροί. Sic S. Aug. Origenes, ... sunt, οἱ πλούσιοι, divites, aut juxta cæterorum interpretationem, οἱ ἄρχοντες, principes. (f) Declinavit.] ἐξέκλινε. Sic S. August. Aquila vero, & Symm. ἐμαρτύρησε περὶ ἐμοῦ, testimonium perhibebat de me. (g) Super me veniat.] ἔλθοι & videtur positum pro, ἦλθε, veniebat. Symm. κατῄει, descendebat. (h) Et os viduæ.] καὶ καρδίαν χήρας εὔφρανα, & cor viduæ lætificavi. (i) Rapinam eripui.] ἅρπαγμα ἐξήρπασα, in comm. græcis & aliis editionibus est, ἐξέσπασα, evulsi. (k) Dixi autem.] Sym. ἔλεγον δὲ μετὰ τῆς νοσσιᾶς μου γηράσειν, dicebam autem fore, ut cum nido meo senescerem. (l) Vana.] κενή, sic etiam est in comm. & exponitur, gloria, id est, spes, & exultatio mea vana facta est: in nonnullis tamen codicibus est, καινή, & S. August. nova. Symm. ἡ δόξα μου ἀνανεώσει παροῦσά μοι, gloria mea innovabitur præsens mihi. (m) Ejus graditur.] αὐτοῦ πορεύεται, sic etiam in comm græcis. In Complut. est, πορεύσεται. S. August. in manu mea gradietur: quod est propius hebræo. (n) Si riderem.] Symm. προσεγέλων αὐτοῖς, οἱ δὲ οὐκ ἐπίστευον, arridebam eis: illi vero non credebant. (o) Elegi viam eorum.] Symm. εἰ προῃρούμην ὁδεῦσαι πρὸς αὐτούς, si statueram ire ad eos. (p) In ... cinctis.] ἐν μονοζώνοις. Symm. ἐν στρατοπέδῳ, in exercitu. Olymp. μονόζωνοι ... οἱ ἔντιμοι τῶν στρατιωτῶν, οἱ μὴ τὸ αὐτὸν τοῖς ἄλλοις ζωστῆρα φοροῦντες. ἢ οἱ ἄτακτοι, καὶ ὥσπερ λῃσταί. sunt milites honoratiores, qui non idem ac cæteri cingulum ferunt, vel qui non sunt in ordinibus, & quasi latrones. Isidorus, ... μονόζωνοι στρατιωτικὰ τάγματα μηνύουσιν. ἢ βαρβαρικὰ στίφη. λῃστρικὰ συγκροτήματα. significat ordines militares, vel catervas barbaricas, vel prædatorias coitiones. De ista dictione alibi dictum est. S. August. Rex cinctus fortibus. (q) Quasi consolans triste] Sic S. August. quod græce est. ὃν τρόπον ... παρακαλῶν, in commentariis græcis, & Complutens. est. παρεκάλουν, quemadmodum perturbatos consolabar. Symmachus, καθὼς ἀπάγει ... ὁδηγῶν, sicut deducit eos dux viæ.

CAP. XXX.

(a) Minimi.] ἐλάχιστοι. S. August. nunc autem derident me infimi: nunc monent me minores tempore, & videntur duæ versiones ejusdem sententiæ. Theodotio, νεώτεροί μου ἡμέραις, juniores me diebus. Aq. βραχεῖς παρ' ἐμὲ ἡμέραις, breves præ me diebus, illud autem, in parte, explanant græci, ... nunc ipsis vicissim illæ partes monendi sint agendæ, quas ego agebam. (b) Dignos canibus.] Olympiodorus, cæteri autem, μετὰ τῶν κυνῶν τῶν προβάτων μου, cum canibus pecorum meorum. (c) Ut quid mihi?] S. August. ... sententiam, quasi nihilum mihi erat. (d) Consummatio.] συντέλεια. Schol. id est, τῶν συντελούντων πρὸς τὴν ζωὴν εὐπορία, eorum quæ ad vitam conferunt, bona copia. Symmach. ἀπώλετο αὐτοῖς πᾶν τὸ πρὸς ζωήν, perierat ... quicquid ad vitam facit. S. August. in eis peribat omnis vita. (e) ... Sterilis.] ἄγονος. Schol. id est, ἄπορος, καὶ οὐδεμίαν γονὴν ἔχων καρπῶν, inops & nullum semen ac fœturam habens fructuum. S. Aug. egestate & fame insta... (f) Inaquosam.] ἄνυδρον. Schol. qui patriam derelinquebant, tanquam χώραν, καὶ χέρσον, καὶ ἔρημον, sterilem, & vastam, & desertam, ac solam. S. August. qui fugiebant in desertum heri. (g) Circuibant] περικυκλοῦντες, quod propter egestatem (inquit Schol.) necesse haberent circuire ad quærendas herbas. Nonnulli codd. & Compl. habent, περικλῶντες, qui confringebant. Symm. ἀποκνίζοντες φλοιοὺς φυτῶν, qui vellicabant (aut, ut ait S. Aug.) radebant cortices arborum. (h) Alima.] ἅλιμα. Chrysost. ἅλιμα δὲ βοτάνη τίς ἐστιν, ὥς φασι, ταχὺ πληροῦσα τὸν ἐσθίοντα, καὶ κόρον ἐμποιοῦσα. Herba quædam est, ut aiunt, quæ cito implet comedentem, & satietatem affert. (i) ... resonante.] Chrysost. ἐπὶ ἠχοῦντι δὲ, τουτέστιν ἐπὶ φάραγξι καὶ πετρώδεσιν. εὔηχοι ... τόποι, καὶ ἀντηχοῦσι τοῖς φθεγγομένοις. καὶ ἠχοῦντα λέγει τὸν ἀλσώδη τόπον, ... ἡ πνοὴ τῶν ἀνέμων κινοῦσα τὴν ὕλην, ἦχον ἀποτελεῖ. Id est, in convallibus, ... locis petrosis: loca enim hujusmodi sunt bene sonantia, & respondent loquentibus. Aut etiam resonantem dicit locum nemorosum, in quo quidem ... spiratio ventorum movens sylvam sonum efficit. (k) Quorum quidem.] S. August. quorum erat cibus radix herbarum. (l) Et radices lignorum.] Symmachus, καὶ ῥίζα σίτων ἀγρίων ἡ σίτισις αὐτῶν, & radix frumentorum agrestium erat alimentum eorum. (m) Inter medium bene sonantium.] Symmachus, μεταξὺ φυτῶν ἀγρίων ἠχοῦντες λιμῶδες, qui inter plantas egrestes sonabant famelicum quiddam. S. August. & inter arbores clamabant. (n) Et frænum faciei meæ emiserunt.] S. August. & frænum in faciem meam miserunt.] In aliquibus codd. & comm. græcis, & Complut. est, ἐξαπέστειλε, emisit, ut intelligatur, juxta interpretes græcos. Deum obstruxisse os ejus, eique fidentiam loquendi abstulisse. (o) Super dextra germinis.] Schol. interpretatur, quod sibi quoniam rebus dexteris & secundis florenti, vel operibus ipsius bonis insultarent, omnia deteriorem in partem interpretantes, quasi non pure pietatem coleret. Sed alius fortasse, & propior hebræo potest esse sensus, ut intelligatur, eos qui in flore ætatis sunt, in Job consurrexisse. S. Augustinus, & a dexteris germinantes consurrexerunt. (p) Pedem suum extenderunt] S. August. pedes meos vinxerunt compedibus. In comm. græcis, & aliis editionibus est, πόδας αὐτοῦ ἐξέτεινε, καὶ ὠδοποίησεν ἐπ' ἐμέ, ut intelligatur Deum esse, qui commovens se adversus Job, aditum aliis patefecerit insultandi in ipsum: quæ quidem illis est occasio perditionis. Sed nostra propior hebræo. (q) Perditionis.] Aquila (al. Symmachus) ἐπικλυσμοῦ, inundationis. (r) Judicavit autem mihi.] κέκριται δέ μοι. In comm. græcis & aliis editionibus est, κέχρηται δέ μοι, aut, μου, & S. August. abusus est me, sicut voluit. (s) Sicut vult. Schol. quasi dicat, ego autem ignoro. (t) Revertuntur mei dolores.] ἐπιστρέφονταί μου αἱ ὀδύναι. S. August. & iterantur dolores mei. In comm. est, μοι, & exponitur, renovantur & augescunt mihi dolores. (u) Spes mea.] Symm. τὰ καταθύμιά μου, desideria, jucunditates meæ. (x) Effundetur.] Sic etiam S. August. In comm. est, ἐκλυθήσεται, dissolvetur. & notatur dictum esse pro, συγχεῖται, confunditur, & suspensa hæret, quod neque Deo ascribere injustitiam velit, neque sibi quicquam absurdi conscius sit. (y) Confusa sunt.] Plerique codd. habent, συγκέκαυται, combusta sunt. S. August. confracta sunt. (z) Insultarunt.] In plerisque est, ἐπέβης, insultasti. (aa) Inhærens bonis.] Interpretatur Schol. cum essem in magna felicitate, atque opulentia, cujus interpretationis facit mentionem etiam Chrysost. quamvis hanc alteram magis probet, ἐπέχων (ita enim ipse habet) ἀγαθοῖς, id est, propter meam in alios misericordiam, προσεδόκων ἀγαθά, expectabam bona: Nam & Symm. ita vertisse, ἀγαθὰ προσεδεχόμην, ἦλθε δὲ κακά, bona expectabam; venerunt autem mala. S. August. ego bona præstolabar. (bb) Non tacebit.] Symm. οὐκ ἐπαύσατο, non cessavit, non quievit. (cc) Sine fræno.] Id est, impos sum (inquit Schol.) cohibendi gemitum etiam in conventu hominum. Compl. habet, πορεύομαι ἄνευ θυμοῦ, ambulo sine furore. (dd) Sirenum] Chrys. σειρῆνας λέγει, ᾠδικάς τινας ὄρνιθας, ἀλκυόνας, ἢ γλαῦκας, ἄμφω γὰρ θρηνητικά. στρουθοὺς δὲ τοὺς στρουθοκαμήλους, ὡς καὶ Σύμμαχος ἐξέδωκεν. φιλέρημα δὲ τὰ ζῶα. Sirenas vocat aves quasdam cantatrices, alcyonas, aut noctuas: utræque enim sunt querulæ: Struthiones autem struthiocamelos, sicut etiam Symm. reddidit: sunt autem animalia solitudinis amica. (ee) Obtenebrata est.] Chrysost. cæteri, ἐμελάνθη εἰς βάθος, innigrata est in profundum. S. August. innigrata est valde. (ff) Ossa mea.] Cæteri libri habent, ὀστᾶ συνεφρύγη, & comm. ὀστᾶ μου συνεφρύγη, ossa mea sunt confrixa.

CAP. XXXI.

(a) Testamentum posui.] διαθήκην ἐθέμην. S. August. testamentum feci. notatum autem est ista voce, pactum & constitutionem significari. (b) Et non intelligam.] καὶ οὐ συνήσω. Symm. καὶ οὐδὲν ἐνόησα περὶ παρθένου, & nihil cogitavi de virgine. S. August. & non cogitabo de virgine. (c) Et quid partitus est.] S. August. & quæ est alia pars Dei super? subauditur, non cogitabo: aut ita, & quæ est, nisi illa? Græci autem sic explanant, cur post tam exquisitam vitæ meæ rationem, talem mihi partem, & talem hæreditatem, potens & excelsus Deus desuper partitus sit, ignoro causas. (d) Cum irrisoribus.] Ita S. August. quod græce est, γελοιαστῶν. Schol. id est, γελωτοποιῶν, scurrarum, qui risum movent. Non enim (inquit Julianus) interdictum est uti cithara, sicut Job fatetur in cap. superiore se usum esse, modo cum pietate id fiat: nam organis etiam in templo utimur: sed, γελοιαστάς, vocat τοὺς κώμοις καὶ μέθαις προσέχοντας, eos qui commessationibus procacibus & ebrietatibus dant operam. Symm. μετὰ ματαιότητος, cum vanitate, & mendacio, (e) Steti enim in statera.] Inquit Schol. steti in ipso honesto, & mediocritate illa quæ propria virtutis est. Aquila, σταθμήσει με ἐν ζυγῷ δικαίῳ. appendet me in statera justa. Schol. nimirum Deus: videtur enim justus hic suam virtutem Deo acceptam referre. (f) Innocentiam.] ἀκακίαν. Complut. ἀδικίαν, injustitiam: cujus lectionis nullum usquam vestigium est inventum. (g) Et sine radice.] S. August. sine stirpe. Symmach. καὶ τὰ ἔγγονά μου ἐκριζωθείη, & posteri mei eradicentur. (h) Si obsedi januas.] Sic S. August. quod græce est, εἰ καὶ ἐγκάθετος ἐγενόμην, Aquila, & Symmachus, ἐνήδρευσα, sum insidiatus. (i) Placeat.] ἀρέσαι, sic etiam S. August. Schol. hebræus, ἀλέσαι, molat. (k) Iræ indomitus.] ὀργῆς ἀκατάσχετος. S. August. furor enim animæ meæ est indomitus. (l) Partes.] μερῶν, Polychronius legit, μελῶν, membra, & ita Complut. (m) Despexi.] Sic S. August. ἐφαύλισα. Aquila, ἀπέρριψα, abjeci. (n) Inquisitionem.] ἔτασιν, Symmach. ἐὰν ἐπιζητῇ, si inquirat. Olympiod. ἔτασιν, vocat, τὴν ἐξέτασιν, diligentem atque accuratam exquisitionem, divinam autem ἐπισκοπήν, & visitationem vocat, τοὺς ἐλέγχους, redargutiones & correptiones. (o) In eodem ventre.] Symm. ἐν ὁμοίῳ τρόπῳ, in simili modo. S. August. & fuimus similiter in ventre (p) Impotentes.] S. August. si non benedixerunt mihi humeri; de tonsura ovium mearum calefacti sunt: quod non longe abest ab hebræo. (q) Si levavi super pupillum manum.] Sic S. August. quod græce, εἰ ἐπῆρα ὀρφανῷ χεῖρα, sed addit, meam, ut hebræus. Symmach. κατὰ ὀρφανῶν, contra pupillos. (r) Discedat.] Aquila, πεσέτω, cadat. (s) A junctura, ἀπὸ τῆς κλειδός. Olympiod. κλεῖδα vocat juncturam humeri cum collo. Theodotio autem & Symmachus, pro, κλειδός, ille quidem reddidit, τοῦ αὐχένος, cervice & jugulo: hic autem, τοῦ ἀκρωμίου, summo humero. S. August. discedat humerus meus a jugulo meo. (t) A prehensione.] ἀπὸ τοῦ λήμματος, cogitans (inquit Scholiastes) εἰ ἐπιλάβοιτό μου Θεὸς ἢ ἀδικήσαντος ἢ μὴ εὐεργετήσαντος, si deprehenderit me Deus, aut injuste agentem, aut non bene facientem, intolerabile supplicium mihi subeundum. Symmachus, βάρος, & S. August.

M &

& a pondere ejus. (*u*) In congium meum.] *εἰς χοῦν μου*, *cæteri*, *ἰσχύν μου*, *& S. Augustinus*, posui aurum robur meum. *Symmachus*, *ἀσφάλειάν μου*, fiduciam meam. (*x*) In innumerabilibus manum meam. *S. August.* animam meam. *Explanat hunc locum Schol. ideo Job non posuisse manum in innumerabilibus, quoniam terminum posuisset incremento opum, & quicquid ex certo numero redundaret, ad usum pauperum transferret. Propius esset hebræo, si repeteretur illud, εἰ εὐφράνθην*, si lætatus sum, *quod in bonis innumerabilibus ponerem manum, atque ex infinito acervo sumerem.* (*y*) Non enim in eis est.] *Olymp.* non in eis est, sed in eo qui ordinavit, & constituit. (*z*) Deceptum est.] *ἠπατήθη*. *Symmachus*, *ἐμπλατύνθη*, dilatatum est, *quasi tumens præ opum amplitudine.* (*aa*) Si & osculatus sum.] *Symm. καὶ προσεκύνησεν ἡ χείρ μου περὶ τὸ στόμα μου*, & adoravit manus mea circa os meum, *nimirum Solem & Lunam illo amoris ardentis officio, quam interpretationem Olymp. & Chrysost. notant ab aliis accommodari lxx. versioni, licet ipsi magis referant ad cultum quendam, & amorem suarum opum, aut actionum, de quibus sibi valde placeret, quemadmodum etiam S. Augustin.* (*bb*) Euge] *In comm. græcis, repetitur*, euge, euge, *Symmach καὶ ἐπανέστην ὅτε κατέλαβεν αὐτὸν κάκωσις*, & insurrexi, quando apprehendit eum afflictio. (*b*) Sæpe dixerunt.] *Olympiod.* cæteri autem sic reddiderunt, *εἰ μὴ πολλάκις εἶπον οἱ ἄνδρες τῆς σκηνῆς μου, τίς δῴη τῶν σαρκῶν αὐτοῦ, καὶ ἐμπλησθησόμεθα*; si non sæpe dixerunt viri tabernaculi mei, quis det de carnibus ejus, & saturabimur? ut alterum sit crudelitatis detestatio, alterum impotentis cujusdam & insatiabilis amoris indicium. (*dd*) Non sponte peccassem.] *ἀκουσίως*. nam voluntarii peccati (*inquit Olympiodorus*) non erat sibi conscius: involuntarium autem, id est, repentinas quasdam perturbationes, a quibus homo cavere non potest, confessione purgabat. *S. August. habet*, quod si & sponte peccavi, abscondi peccatum meum. (*ee*) Syngrapham.] *Apud S. August. hæc satis mendose referuntur*, conscriptionem, si quam habeo, & si non dirupi eam super humeros meos, & coronatus publice legam. S. *Ambrosius de Tobia, cap.* 17. conscriptionem, quam habui adversus aliquem juramento conceptam, imponens coronam legebam, & si non scindens eam reddidi, nihil accipiens a debitore. *Olympiodorus*, Non enim quemadmodum quis gloriose exultans in debitores, evolvens utrisque manibus syngraphas publice subinde legebam, sed conscindens eas, & remittens debita reddebam debitoribus. (*ff*) Virtutem. *Sic S. Augustinus*, *quod est*, *ἰσχὺν*, robur, vigorem. *Schol.* *ἰσχὺς*, terræ est, *καρπογονία*, *καὶ ἡ φορὰ τῶν ὡρίων*, fructuum procreatio, & proventus suo cujusque tempore. (*gg*) Contristavi.] *ἐλύπησα*, *Symmachus*, *ἐλπίδος ἐστέρησα*, spe privavi. (*hh*) Urtica.] *κνίδη*. *Olympiodorus*, Theodotio autem, & Symmachus, ille quidem pro, *κνίδη*, reddit, *ἄκανθα*, hic vero pro, *βάτος*, *ἀτελεσφόρητα*, germina imperfecta, & inutilia: & cnide & batus sunt plantæ spinosæ. *Schol.* Symmachus quidem sic reddidit, *ἀντὶ σίτου βλαστησάτω ἄκανος*, pro tritico germinet acanus. Legi autem in regnis (*id est, in libris regnorum*) plantam sic dictam, acanum.

CAP. XXXII.

(*a*) Coram eis.] *ἐναντίον αὐτῶν*. *Sanctus Augustinus*, in conspectu suo. *Symmachus*, *διὰ τὸ αὐτὸν δίκαιον φαίνεσθαι ἐπ' αὐτῶν*, eo quod ipse justus appareret super eos. (*b*) Sed spiritus est.] *Symmachus*, *ὄντως δὲ πνεῦμα θεοῦ ἐστιν ἐν ἀνθρώποις*, vere autem spiritus Dei est in hominibus. (*c*) Scientiam.] *ἐπιστήμην*. *Chrysostomus*, cæteri, *γνῶσιν*, cognitionem. (*d*) Audientibus vobis] *Origenes*, *ἔπειτα ἀντίχαρα μετὰ τό*, *ἐρῶ γὰρ ὑμῶν ἀκουόντων*, *ἔχει καὶ τούτους τοὺς στίχους*. Alia exemplaria post verba ista, habent & hos versiculos, *ἰδοὺ ἤκουσα τοὺς λόγους ὑμῶν*, *ἠνωτισάμην ἄχρι συνέσεως ὑμῶν*, ecce audivi sermones vestros, auscultavi usque ad intelligentiam vestram. *οἱ δὲ ἕτεροι ἑρμηνευταὶ οὕτως ἐκδεδώκασιν*. Cæteri autem interpretes sic reddiderunt, *ἰδοὺ ἐξεδεξάμην τοὺς λόγους ὑμῶν*, *ἠκροασάμην ἐφ' ὅσον ἐξητάσατε λόγους*, *καὶ μέχρι τοῦ ἐρευνᾶσθαι ὑμῶν ἐνενόουν*, ecce accepi vestros sermones, auscultavi donec exquireretis sermones, & quoadusque vos perveniretis, considerabam. (*e*) Domino adjecti.] *Chrysostomus*, neque dicatis, hoc ipsum sapienter fecimus, quod ad Dei partem nos applicavimus, ejusque justitiam defendimus; nihilominus enim peccastis, quando Job redarguere non potuistis. S. *Augustinus hoc, aut propinquo huic loco, hæc videtur legisse quæ non longe absunt ab hebræo*, Deus abjecit eum, & non vir: & sermonibus vestris non respondebo ei. (*f*) Veteres fecerunt.] *ἐπαλαίωσαν*. *Schol.* suos ipsorum sermones veteres, & putridos, & inutiles suo ipso silentio ostenderunt. (*g*) Non enim loquutus sum.] *ἐλάλησα*. S. *Augustinus videtur legisse propius ad hebræum*, *ἐλάλησαν*, *ut Complutens.* & non sunt loquuti. (*h*) Suscipiens autem Elius ait.] *Horum loco, quæ omnino videntur adjectitia in commentariis græcis legitur*, *ὅτι ἀποκριθῶ κἀγὼ μέρος*, quare respondebo & ego partim, *id est, pro mea virili parte. In aliqua editione sunt utraque.* (*i*) Perdit.] *ὀλέκει*. *Symmachus*, *συγκαίει*, comburit. (*k*) Uter.] *Symmachus*, *ὡς οἶνος νέος ἀδιάπνευστος*, sicut vinum novum, quod non habet perspiratum. Vult dicere, quod per poros & spiritales meatus non exhalatur; vel, quod in vase undique occluso adservatur. Nam sæpenumero vinum illud in causa est cur vasa disrumpantur. Hieron. *En venter meus quasi mustum absque spiraculo.* Verbum e verbo, *sicut vinum, quod non aperitur.* Sign. autem puto vas, in quo vinum. Quale illud, *& vina coronant.* Nam non vina coronabant, sed pocula, in quibus vinum continebatur. *Drus.*

CAP. XXXIII.

(*a*) Te turbabit.] *ἐκφοβήσει*. *Aquila*, *ἐκθαμβήσει*, terrebit, obstupefaciet, *quam lectionem habet Complutens.* (*b*) Cur judicium meum non exaudivit.] *διατί τῆς δίκης μου, οὐκ ἐπακήκοέ μου πᾶν ῥῆμα*; *In comm. græcis, & in Complutensi est*, *διατί τῆς δικαιοσύνης μου οὐκ ἐπακήκοε πᾶν ῥῆμα*; cur justitiæ meæ non audivit omne verbum? *dictio*, *δικαιοσύνης*, *est etiam in aliqua alia editione. Chrysost.* pro quibus Aquila, & Theodotio, ille quidem, *τί οὖν πρὸς αὐτὸν ἐδικάσω, ὅτι πάντα τὰ ῥήματα αὐτοῦ οὐκ ἀποκρινεῖται*; quid igitur contra eum judicio contendisti, omnia enim verba ejus non ferunt responsum? hic vero, *τί οὖν αὐτῷ διαδικάζῃ*; *πάντες γὰρ οἱ λόγοι αὐτοῦ ἀναντίρρητοι*, quid igitur ipsum vocas in judicium? omnes enim sermones ejus sunt ejusmodi, quibus contradici non possit. (*c*) Loquatur.] *In nostra est*, *λαλῆσαι*, loqui, *ut etiam in Complutens. sed in commentariis græcis*, *λαλήσει*. *S. Augustinus habet*, loquitur. (*d*) Sicut quando incidat.] *ὡς ὅταν*. *In comm. & aliis editionibus est*, *ἢ ὡς ὅταν*, aut sicut quando. *S. Augustinus*, aut sicut incidit. (*e*) Suam stultitiam.] *ἄνοιαν αὐτοῦ*. *In comment. & aliis editionibus, est*, *ἀνομίαν*, iniquitatem. (*f*) Virum factum.] *Schol.* id est, corroborans, & vigorem virilem præbens, restituet eum hominum societati, & consuetudini (*g*) Deprecatus autem.] *εὐξάμενος*. *In comment. est*, *εὐξαμένου*, cum deprecatus fuerit. *Theodotio*, *δεηθήσεται τοῦ θεοῦ*, *καὶ εὐλογήσει αὐτόν*, orabit Dominum, & benedicet eum. (*h*) Hilari.] *ἱλαρῷ*, *sic etiam S. August. Olympiodorus, notat hoc esse cæterorum interpretum. lxx. autem habere*, *καθαρῷ*, pura: *quod etiam in aliquibus codicibus, & Complut. est.* (*i*) Professione.] *Sic S. August. quod græce est*, *ἐξηγορίᾳ*. *Olymp.* Pro. *σὺν ἐξηγορίᾳ*. Aquila & Theodotio reddiderunt, *ἐν ἀλαλαγμῷ*, in jubilatione. Symm. autem, *ἐν ὑμνολογίᾳ*, in hymnorum decantatione. Hieron. Etiam ululatum reddit, Amos 1. 1. & ululatum vincentis exercitus, Amos 2. 2. Sign. militum clamorem, quem edunt in congressu acierum, aut quando urbem aliquam oppugnant. Psal. 89. 16. יודעי תרועה. Hieron. qui scit jubilum. LXX. *ὁ γινώσκων ἀλαλαγμόν*. 27. 6. זבחי תרועה. Hieron. *hostiam jubili.* LXX. *θυσίαν αἰνέσεως*. Alias, *ἀλαλαγμοῦ*. Psalt. Rom. jubilationis; Gallicum, vociferationis. *Drus.* (*k*) Vias tres] *ὁδοὺς τρεῖς μετὰ ἀνδρός*. *Schol.* *διὰ τριῶν τούτων τρόπων*, tribus his modis peccatores convertit, loquendo, terrendo per somnia, morbos inferendo. *Sanctus Augustinus habet*, vices tres. *Symmachus*, *δὶς τρεῖς πρὸς ἕκαστον, ὥστε μετακαλέσαι τὴν ψυχήν μου*, bis ter ad unumquemque, ut revocet animam meam.

CAP. XXXIV.

(*a*) Removit.] *ἀπήλλαξε*. *Schol.* Scribitur *περιήλλαξε*, immutavit & alienavit. *Olympiodorus*, *ὁ δὲ θεός μοι τὸ κριτικὸν οὐκ ἐφύλαξεν*, *ἀλλὰ κατὰ σύμμαχον καὶ ἀκύλαν*, Deus autem mihi facultatem judicantem non custodivit: verum juxta Symmachum, & Aquilam, *περιέτρεψε*, *καὶ ἀπέστησεν ἀπ' ἐμοῦ τὸ κρίμα*, *καὶ περὶ τὴν κρίσιν μου ψεῦσμα*, pervertit, & amovit a me judicium; & circa judicium meum falsitas. (*b*) Aut neque communicavit.] *ἢ οὐδ' οὐ*. *In commentariis græcis, & aliis editionibus est*, *ὅλως*, neque omnino. (*c*) Ne enim dixeris.] *Olympiodorus*, Theodotio, & Aquila, alter quidem reddidit, *ὅτι εἶπεν*, *οὐ κινδυνεύσει ἀνὴρ ἐν τῷ εὐαρεστῆσαι αὐτὸν μετὰ θεοῦ*, quoniam dixit, non periclitabitur vir, dum ipse bene complacuerit cum Deo: alter vero, *οὐχὶ συνθλασθήσεται ἀνήρ*. non falletur vir? Et verba quidem Theodotionis per enuntiationem legenda sunt, Symmachi autem morate & per interrogationem. S. *Augustinus*. Dixit enim, non visitabitur, qui ambulaverit cum Deo. (*d*) Absit a me.] *Symmachus*, *ἀπείη τοῦ θεοῦ ἀνομία*, *καὶ τοῦ ἱκανοῦ ἀδικία*, absit a Deo iniquitas, & a sufficienti injustitia. *Sanctus Augustinus*, absit a Deo impietas. (*e*) Sin autem non sis monitus.] *In nostra legitur*, *ἰδού*, *sed positum est pro eo, quod in comment. & aliis editionibus*, *εἰ δὲ μή*, *Olympiodorus.* Cæteri autem, *εἰ μὴ συνεῖς*, *ἄκουε*, *ἆρα ὁ μισῶν κρίσιν ἐπιδήσει*; si non intelligis, audi: nunquid qui audit judicium, obligabit? *Schol.* *ἐπιδήσει εἰς ἴασιν*, obligabit ad sanandum. Sunt qui ita referant, *ἐπιδώσει εἰς ἴασιν*, augebit, ac proficiet ad sanationem. (*f*) Impiissime.] *ἀσεβέστατε*. *Ita Polychronius, & Sanctus Augustinus. In cæteris vero codicibus est*, *ἀσεβέστατος*, *& exponitur a Schol.* qui dicit regi, injuste agis; sicut impiissimus judicatur a principibus. (*g*) Honorati.] *ἐντίμους*. *Olympiodorus*, *cæteri vero*, *ἀρχόντων*, principum. (*h*) Exhonoratis.] *ἐκκλειομένων*. *In aliis libris partim est*, *ἐγκλειομένων*, inclusis, *partim*, *ἐκκλειομένων*, exclusis. *Schol.* male, inquit, sunt usi potestate; quoniam ad gratiam hominum spectantes despexerunt justitiam, & paupertes a jure sibi debito excludendos censuerunt. (*i*) Neque erit locus.] *Apud S. Augustinum sequitur*, & ubi est umbra mortis, ut latitent. (*k*) Quoniam non super virum] *Exponunt græci, quod post mortem non sit amplius in hominis potestate electio agendorum. Symmachus*, *οὐ γὰρ ἐπ' ἀνθρώπῳ κεῖται ἔτι*, non in homine situm est amplius. (*l*) Quietem dabit.] *Symmachus*, *αὐτοῦ δὲ ἠρεμίαν διδόντος τίς κατακρινεῖ*; ipso autem quietem dante, quis contra judicabit? (*m*) Quoniam erga fortem, qui dicit.] *Eodem pene modo profertur in hebræo, & aliqui volunt hoc significari, quia de Deo (aut de forti) consentaneum est, ut dicatur; suscepi, non destruam. In plerisque certe codicibus est*, *εἴληφα*, *in nonnullis tamen est*, *εἴληφας*, tulisti: *& in Scholiis quorundam explanatio affertur*, si erga se potentiorem nemo dicit, tu abstulisti mea, quæ minime loco pignoris acceperas; quanto minus id erga Deum dicetur? *Symmachus*, *ὅτι πρὸς θεὸν ῥῆσιν ἀνέλαβον*, *ἕξω ἀκωλύτως*, quoniam erga Deum dictionem assumpsi, non habebo ne impedimento. (*n*) Expelles.] *ἀπώσῃ*. *Nonnulli codices & Polychronius, habent*, *ὅτι ἀπώσω*, *& S. August.* quia repulisti. *Schol. videtur legisse*, *ὅτι μὴ ἀπώσῃ*, quare ne repellas. *Ita enim interpretatur*, nonne tu debes reddere vices sermonum meorum? ne igitur repellas, sed redargue, quæ dicta sunt: tuum enim est eligere, & judicare utrum bene an secus dixerim, non autem meum, qui dixi.

CAP. XXXV.

(*a*) Domini:] *In plerisque codd. hæc sequuntur*, *ἢ ἐρεῖς, τί ποιήσω ἁμαρτών*; aut dices, quid faciam cum peccavero? *Symm.* *εἶπας γὰρ οὐδὲν συμβαλεῖταί σοι*, dixisti enim, quod nihil proderit tibi. *S. Aug.* aut dicis, quid prodest tibi, aut quid faciam, si peccavi? (*b*) Qui separat me. *Origenes*, juxta cæteros autem, *διδάσκων ἡμᾶς ὑπὲρ τὰ κτήνη τῆς γῆς*, *καὶ ὑπὲρ τὰ κατὰ τὸν ἀέρα διιπτάμενα πετεινά*, qui docet nos supra jumenta terræ, & facit sapientes super volatilia, quæ per aerem volitant. *Et S. Aug.* & a volatilibus cœli sapientiorem me fecit. (*c*) Perspector est eorum.] *S. Aug.* perficit eos qui faciunt justitiam, & salvum me faciat. (*) Ibi vociferabuntur. *Schol.*

Schol. illud, ἐκεῖ, ibi, dictum est pro, τότε, tunc. Tunc, inquit, cum ij qui injuriis & calumniis sunt vexati, clamabunt ad te; non exaudies, neque vindicabis eos a contumelia? nimirum omnino vindicabis. (d) Et nunc.] *Hoc ab Olympiodoro & Chrysostomo conjungitur cum superioribus, ut ita intelligamus. Quid ita ô Job erga tantam majestatem vis judicio contendere; si neque satis pro dignitate illum laudare potes etiam in his suppliciis, quibus nunc te afficit?* S. *August. conjungit cum sequentibus*, & nunc, quia non est visitans. (e) Aggravat] *Symmach.* ὡς ἀνόητος λόγους βαρεῖς ἐποιήσατο, sicut stultus sermones graves fecit. *S. August.* sua verba multiplicat.

CAP. XXXVI.

(a) Altem meis.] *Ita S. August. quod græce est*, ἔργοις δέ μου δίκαια, *sed græci accipiunt hoc modo*: operibus Dei mea justa comprobabo. (b) Intelligis.] συνιεῖς. *sicque S. August. In comm. græcis, & Complut. est*, συνιεὶς, intelligens. (c) Robore cordis.] *Ita fere S. August. In comm. græcis, & in aliqua editione est*, καρδίας ἀσεβῶν, *in Complut.* καρδίαν ἀσεβῶν, potens robore corda (*aut*, cor) non vivificabit? (d) Et sedere.] *Ita etiam apud S. August. In comm. & Complut. non est illud*, καὶ, &, *sed continuate legitur*, & cum regibus in solio sedere eos faciet. (e) In victoria.] εἰς νῖκος, *& græci interpretantur*, εἰς τέλος, in finem, in perpetuum: *quemadmodum S. August.* & sedere eos fecit in perpetuum. (f) Quoniam valebunt.] ...ἰσχύουσιν, *& apud græcos subintelligitur*, ipsa delicta. *Symm.* ὅτι κατεδυνάστευον, quoniam tyrannidem exercebant, violente dominabantur. *S. Aug.* & delicta, cum fuerint roborati. (g) In decoribus.] ἐν εὐπρεπείαις, *in comm. legitur*, εὐπραγίαις, in prosperitatibus, *apud S. August.* in gloria. (h) Ordinabunt.] τάξουσι, *& græci intelligunt hypocritas ipsos contra se ordinare divinum furorem. S. August. habet*, ponent furorem. (i) Exponet.] ἐκθήσει, *Schol.* ὁρίσει ὁ θεὸς, τοῦτο γὰρ τὸ ἐκθήσει, definiet Deus: hoc enim valet illud, ἐκθήσει. *S. August. habet*, statuet. (k) Et superdecepit te.] καὶ προσεπηπάτησέ σε. *Polychronius & Schol. legunt*, καὶ πρὸς ἔτι ἠπάτησέ σε, & præterea, quoniam decepit te: *putant enim post brevem illam interjectionem de judicio mansuetorum redire ad causas memorandas, cur hypocritæ male pereant, & interpretantur*, πρὸς, *id est*, πρὸς τούτοις, ad hæc. *S. August.* & quia decepit te. *Schol.* hebræus habet, καὶ προσέτι ἠπάτησέ σε, & præterea decepit te. (l) Ab ore inimico.] *Ita S. August. quod græce*, ἐκ στόματος ἐχθροῦ. *Græci explanant*, quoniam decepit mansuetum inimico ore suo. (m) Abyssus, effusio sub ea.] *Sic interpungunt græci, & intelligunt cum aliis modis tum hoc potissimum, repositam esse hypocritæ abyssum, & eam quæ sub ea, effusionem, id est*, τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον, tenebras exteriores. *Sed S. August. ita*, & quia decepit te ab ore inimici abyssus, at effusi sub terra, subaudiendum, deceperunt te. (n) Voluntaria mens a prece.] *S. August.* non te avertat voluntas animi a precibus infirmorum: *posset etiam exponi*, non valebunt tunc preces etiam voluntariæ impiorum, cum infirmi fuerint in necessitate, *& sic videntur accipi a græcis hæc verba*. (o) Et omnes qui tenent fortitudinem] *Schol. videtur conjungere cum sequentibus*, noli extrahere per noctem, *ut sit sensus*: neque potentibus robore injuriam inferes, ut nocte & ...aculum hos de propriis deturbes, pro illis autem alios in locum eorum colloces. *S. August.* & omnes qui habent fortitudinem. Nolite extrahere per noctem. *Possent autem verba illa*, μὴ ἐξελκύσῃς τὴν νύκτα, *ita reddi*, ne protrahas noctem. *Sym* μὴ προσθυμηθῇς νυκτὸς λαοὺς ἐπαναβῆναι ἐπὶ τὸν τόπον αὐτῶν, ne cupias noctu superascendere populos in locum eorum. (p) Super his enim elegisti.] ἐπὶ τούτων γὰρ ἐξείλω, *in comm. græcis, & aliis editionibus est*, ἐπὶ τούτῳ γὰρ ἐξελῇ, *& interpretatur Schol.* ab hoc ipso facto, id est, ex eo, quod non facias indecentia, liberaberis a miseria, quæ est in paupertate. *Sed S. August.* hoc enim elegisti super inopiam, *& fortasse propius ad hebræum.* (q) Roborabit.] κραταιώσει. *S. August.* ecce Deus consolabitur, vel roborabitur: *& certe sæpe, ubi in nostra est*, ἰσχυρὸς, fortis; *apud S. August. est*, Deus: *quod magis conveniet lxx. nam illud potius Aquilæ est, ut notat S. Hier. ad Marcellam.* (r) Qui dicat.] ὁ εἰπών. *in comm.* ὁ εἴπας, *quod idem valet in Complut.* ὃ εἶπας, quod dixisti. S. *August.* aut quis est qui dicat ei, iniquè? (s) Quorum dominati sunt viri.] ὧν ἦρξαν ἄνδρες, quorum operum (*inquit Schol.*) imperium a principio homines acceperunt S. *Aug.* quem laudaverunt viri. (t) Videt in ipso.] εἶδεν ἐν ἑαυτῷ. *Schol.* id est, omnis homo habet cognitionem de Deo. S. *August.* omnis homo respicit ad eum, *ut videantur habuisse*, αὐτῷ, *quemadmodum Complut. aut pro* ... *accepisse.* (u) Quicunque vulnerati.] ὅσοι τιτρωσκόμενοί εἰσι βροτοί, *Schol.* illud, ὅσοι, dictum est pro πάντες, omnes: omnium enim est, vulnerari, esse obnoxios perpessioni, & interitui. *Symmach.* ἕκαστος ἀποβλέπων μακρόθεν, unusquisque aspiciens a longe. *Ex quibus Symmachi verbis suspicatur Schol. vulnerationem esse accipiendam excitationem mentis: nam cum pungimur valde excitamur, atque attentiores reddimur.* (x) Multus.] πολύς. *Schol.* illud, πολύ, scriptura ponit in eo, quod est interminatum, & numero comprehendi non potest. (y) Et infinitus, illud, &, *abest a* S. *August. Olymp.* quædam exemplaria habent, ἀριθμὸς ὁδῶν, numerus viarum. (z) Effundentur ad pluviam in nube] *Non longe ab hebræo.* S. *Augustin.* effundetur imber per semitas suas. (aa) Antiquitates.] παλαιώματα. *Schol. inquit ita vocari*, σταλαγμοὺς, guttas & stillas: *quod hæc ita fiat ab antiquo. Sic etiam capite sequenti. Symmachus*, ἅ τινα ῥέουσιν ἐκ τοῦ αἰθέρος, quæ quidem fluent ex æthere. S. *August.* fluent nubes. (bb) Innumerabili homine.] *Sapit hebræum. In aliquot codd. & comm. græcis, est*, ἀμυθήτων βροτῶν, innumerabilibus, inenarrabilibus hominibus. S. *Aug.* & tenebrescent super homines plurimos. *Nonnulli codd. & Complut.* βροντῶν, tonitruis. (cc) Horam constituit.] *Hæc usque ad illud*, & si constiterit, *absunt a nonnullis codd. & a comm. & a Compl. sed reponuntur in capite sequenti: habet tamen hic* S. *Augustin.* (dd) Et si constiterit.] καὶ ἐὰν ... ἀπεκτάσεις, *alij codd. habent*, ἐπεκτάσεις, extensiones, *& reddendum esset*, & si intellexerit extensiones. *Schol.* admirabitur ille, inquit, etiam si cogitaverit, quam parva exorta nebula circa totum cœlum condensatio æqualis nubium extendatur: tabernaculum enim vocavit ipsum cœlum. S. *Augustinus*, si cogitaverit extendere nebulam. (ee) Edo.] ἠδὼ, *aut, ut in comm. græcis*, ἠδὼ, *videtur esse vox hebræa; quamvis nunc, ut notat Schol. in hebræo legatur*, ὠρὼ, *facilis enim mutatio est ab una litera ad alteram in hebræo. Chrysost.* ὁ δὲ σύμμαχος, ἐκπετάζει ἐπ' αὐτὴν φῶς αὐτοῦ. Symmachus autem, expandit super eam lumen suum. *Alia autem exemplaria, pro*, ἠδὼ, *habent*, τόξον, *arcum: & græci interpretantur de arcu cœlesti.* S. *August.* ecce fundit super omnia lucem suam. (ff) In eis enim.] *Sym.* διὰ γὰρ αὐτῶν, per hæc enim. (gg) Valido.] *S. August.* plurimis. AA.LL. *habent*, ἀκούοντι, audienti. *Symm.* παρέξει τροφὴν παμπόλλην, præbebit escam copiosam. (hh) Mandavit de ea.] καὶ ἐνετείλατο περὶ αὐτῆς, ἐν ἀπαντῶντι. *Schol.* illud, περὶ αὐτῆς, de ea, accipiendum est, de die; illud autem, ἐν ἀπαντῶντι, in occurrenti, de sole: ut intelligatur, Deum qui manibus potentiæ suæ obtexit lumen per noctem, mandare deinceps lumini, & soli, ut occurrat, ac diem faciat. *S. August.* & mandavit de eo in contrarium. *Symm.* καὶ ἐπιτάξει αὐτῷ, ὥστε ἀπαντῆσαι, & præcipiet ei, ut occurrat. (ii) Annunciabit.] ἀναγγελεῖ περὶ αὐτοῦ φίλον αὐτοῦ. *Schol. putat posse intelligi quod amicis suis Deus harum rerum cognitionem gratificetur, aut legendum per interrogationem, num forte Deus inops consilii adhibet amicum, & consiliarium? Symm.* ἀπαγγελεῖ περὶ τούτων ἑταίρῳ αὐτοῦ, annunciabit de his sodali suo. S. *August.* ut nunciaret super illo amico suo. (kk) Dominus.] *Hæc vox abest a comm. & aliis editionibus, & a* S. *August. Chrysost.* alia exemplaria habent, κυρίου κτῆσις, Domini possessio. Symmachus, ζῆλον περὶ ἀδικίας, zelum pro injustitia. *Sensum esse hunc idem Chrysost. putat non communicare Deum alteri cuiquam de sua possessione, & quomodo ad zelum provocatus puniat injustos.* S. *August.* possessionem contra eos qui ascendere nituntur. *Omnino insignis in hoc capite vocum hebræarum amphibologia magnam interpretationum varietatem fecit.*

CAP. XXXVII.

(a) ET ab hac.] καὶ ἀπὸ ταύτης ἐταράχθη, *ab hac, inquiunt græci, consideratione incomprehensibilis sapientiæ Dei. Sym.* καὶ περὶ τούτων πτήσσει ἡ καρδία μου. Etiam de his expavescit cor meum. S. *August.* sed & in hoc obstupuit cor meum. (b) Et effluxit.] καὶ ἀπερρύη. *Schol.* id est, parum abfuit, quin propriam sedem derelinqueret. S. *August.* evulsum est. (c) Et meditatio.] καὶ μελέτη. *Aquila*, καὶ φθογγὴ, & locutio. Considera, *inquiunt græci*, attente quæ ex ira Dei evenerunt: sunt enim quasi voces, quibus meditari assuescas, & parare te ad honorem Domini. *Apud S. Augustinum hæc leguntur*: Audite sonitum terroris, & vocis ejus: & strepitu oris illius exeunt: *quæ verisimile est ex aliqua alia versione fluxisse: sicut etiam sequentia*, subter universum cœlum circuit, & lumen ejus in finibus terræ. (d) Post eum clamabit voce.] *Schol.* illud, ὀπίσω αὐτοῦ, post eum, positum est, pro, θελήσαντος αὐτοῦ, volente, & jubente illo: nam simulac voluit, sequitur opus, & per tonitruum erumpunt voces, quasi minæ illius, *ut videatur legisse*, φωνὴ, *nominandi casu, quemadmodum &* S. *August.* post eum fremet vox. (e) In voce contumeliæ suæ.] *Quasi, ut dictum est*, in voce minarum plena. S. *Aug.* in sonitu superbiæ suæ, *& ita inquit*, superbiam pro celsitudine posuit. *Aquila*, ὑπερηφανείας αὐτοῦ, superlationis, & celsitudinis suæ. (f) Et non commutabit eos.] *Schol.* jubente Deo non licet tonitruo mutare sonitus suos, quoniam obediunt ei. *Symm* οὐκ ἐξιχνιασθήσεται ἀκουσθέντος τοῦ ψόφου αὐτῆς, *quod fere sequitur* S. *August.* & non poterit investigari, cum audita fuerit vox ejus. (g) Mirabiliter.] *Hic in comm. græcis, & aliis editionibus, sequuntur ea quæ superiore capite notatum est abesse eo loco a nonnullis codicibus.* (h) Quæ nesciebamus.] *Sic* S. *August. quod græce est*, ἃ οὐκ ᾔδειμεν, *& a græcis exponitur*, quorum rationes cognoscere non possumus. (i) Et tempestas pluvia.] καὶ χειμὼν ὑετὸς, καὶ χειμὼν ὑετῶν, δυναστείας αὐτοῦ. *Est hujusmodi quædam repetitio in hebræo: licet in nostra fortasse aliquod mendum subsit. In comm. græcis est tantum*, καὶ χειμὼν ὑετοῦ, δυναστείας αὐτοῦ, *nec multo aliter in aliqua editione. In Compl. eodem modo, nisi quod habet*, ὑετῶν. *Exponunt græci, tempestatem, & effusionem pluviarum esse opus potentiæ Dei: quamvis*, pluvia potestatis, *posset significari pluviam vehementem. Symmach.* καὶ χειμὼν ὑετοῖς χειμάσει ὄμβροις (*al.* ὄμβρος) ἰσχύος αὐτοῦ, & hyems pluviis hyemabit imbres (*al.* imber) fortitudinis suæ *Apud* S. *Aug. hæc leguntur*, præcipiens nubi, ut sit super terram: & tempestas pluviæ, & tempestates imbrium potestates ejus. (k) In manu omnis hominis.] *A græcis hæc conjunguntur cum superioribus, ut intelligatur, hyemem ac tempestatem obsignare, & alligare manus hominum, ac quominus agant, prohibere.* (l) Dolores.] ὀδύναι S. *Aug.* supervenit tempestas. *Aquila*, συσσεισμοὶ, concussiones, terræ motus. *Suidas*, συσσεισμὸς exponit λαίλαψ καὶ συστροφὴ ἀνέμου. Vox Hebræa Sign. *turbinem.* quo significatu *Budæus* adducit συσσεισμὸς Ex 4. Reg. 2. ubi agitur de raptu Eliæ. *Drus.* (m) Et ab extremis partibus frigus] ἀπὸ δὲ ἀκρωτηρίων ψῦχος. S. *Aug.* & de promptuariis frigus. *Schol.* a finibus autem & extremis supervenit, ὁ συγκλεισμὸς, καὶ ὁ καταιγὶς, secundum cæteros, vortex quidam, & turbo. Aquila retinens fere vocem hebræam, καὶ ἀπὸ μαζούρ, & a Mazur. (n) Et a spiratione fortis.] *Symm.* ἀπὸ ἐμφυσήματος θεοῦ δοθήσεται πάγος, *quomodo est apud* S. *Augustinum*, & ab spiritu Dei dabitur glacies, *ubi rursus*, Dei, *pro*, fortis. (o) Format nubes.] καταπλάσσει. *In aliis codicibus est*, καταπλήττει, *aut*, καταπλήσσει, *id est, obstupefaciunt hæc miracula, ut græci interpretantur, electum & intelligentem hominem. Olymp.* Alia autem exemplaria, pro, καταπλήσσει, habent, καταπλάσσει. Symm. autem sic reddidit, ἀλλὰ καὶ καρπῷ ἐπιβρίσει νεφέλη, sed & fructui incumbet nubes. Quare illud, καταπλάσσει, dictum est, pro ἐπισκιάζει, obumbrat. Nomine autem, τοῦ ἐκλεκτοῦ, significatur fructus. Nubes igitur fructui ἐπιβρίσει, id est, ἐπελεύσεται, ἐπιχυθήσεται, superveniet, superfundetur. S. *Aug. ita conjungit hæc cum sequentibus*, & frumentum, si cupimus irrigari, disseminavit nubem lucem suam: *quæ quidem posterior pars græce est*, διασκορπιεῖ νέφος φῶς αὐτοῦ, *& capax est interpretationis* S. *Aug.* (p) Circuitus transvertet.] καὶ αὐτὸς κυκλώματα διαστρέψει, id est, (*inquiunt græci*) agit per circuitum nubes; ut suo tempore existant. *Symm.* αὐτὸς κυκλόθεν ἀναστρέφεται, *quod videtur sequutus* S. *Aug.* & ipsa per circuitum vertitur: *ut adhuc intelligatur de nube. Græci tamen illud*, αὐτὸς, *de Deo accipiunt, qui ubique præsens omnia deducit, & gubernat.* (q) In Theebulathoth.] *Sym.* ἐν τῇ κυβερνήσει αὐτοῦ εἰς τὸ ἐργάζεσθαι αὐτὰ, in gubernatione sua, ut ipsa operentur. S. *Aug.* in gubernaculis ad operandum omnia, quæ mandaverit eis. *Schol.* Alia autem exemplaria sic

habent,

habent, ἐν τοῖς κατωτάτω θεὶς ἔργα αὐτοῦ, in infimis ponens opera sua, id est, propter nos, qui sumus super terram hæc faciens. (r) Sive in disciplinam.] Sive ad correctionem peccatoris (*inquiunt græci*) hæc fiant, sive ad fertilitatem terræ. *Cæterum vox hebræa, quæ significat correctionem, & flagellum, significat etiam tribum. Quare S. August.* sive in tribu, sive in terra sua. (*s*) Commonitus.] νουθετούμενος. *In comm. græcis, & aliis editionibus, est*, νουθετοῦ *& sic fere S. August.* sed & commonere. *Olymp.* id est repone in mente quæ dicta sunt, & cogita potentiam Dei, quanta sit. Sic Aquila, Theodotio, Symmach. κατανόησον, σύνες, ἐνθυμήθητι, excogita, intellige, in mente habe. (*t*) Scimus quia posuit Deus, opera sua.] *S. August. habet*, tua. *Symm.* ἆρα γνώσῃ, πότε ἔταξεν ὁ θεὸς περὶ αὐτῶν, numquid nosces, quando constituit Deus de ipsis? (*u*) Calida] θερμά. *S. August. habet*, valida. *Aquila*, οὐχ' ἱμάτιά σου θερμά; nonne vestimenta tua calida? *Symm.* ὁπότε ἱμάτιά σου θερμά, quando vestimenta tua calida. (*x*) Super terram.] *In comm. & aliis editionibus, sequitur*, ἀπὸ νότου, ab austro, *quæ verba videntur necessaria, & habentur etiam apud S. August.* (*y*) Firmationes.] στερεώσεις. *Schol.* Aquila pro his reddidit, αὐτὸς ἐστερέωσε τὸν οὐρανὸν εἰς προσωπίς, ἰσχυροὶ ὡς ὅρασις συγχύσεως, ipse firmavit cœlum in versionibus: validæ, velut aspectus fusionis: ut sententia sit hujusmodi: ipse ab antiquo firmamentum fecit validum, & firmum ex fluxili & fusili natura aquarum: suntque cum eo congelationes, & quasi κρυσταλλώσεις, mutationes in crystallum. Nam interdum quidem hoc facit, interdum illud: verumtamen etiamsi aqua compacta conglaciarit in crystallum; attamen aspectus ejus est, sicut aspectus fusionis, id est, aqueæ, & fusæ substantiæ. *S. August. vocem*, στερεώσεις, *accipit pro secunda persona futuri, fortasse propius ad hebræum; sed ita hunc locum affert conjuncte cum superioribus*, quiescente terra ab Austro, firmabis cum eo cœlos, qui æqualiter ad videndum fusi sunt. (*z*) Astitit] *In comm. græcis est*, παρέστηκας, *& S. August.* Astitis mihi. (*aa*) In antiquitatibus.] *Schol.* ἐξ ἀναριθμήτων χρόνων, ab annis innumerabilibus: *qua notione putant græci dictum esse & paulo superius in hoc capite, & in capite superiore. Symmachus*, συννεφήσει τὸν ἀέρα, in nubes coget aerem. *Apud S. Augustinum hæc leguntur*, sed utique colloquimur: omnibus autem non est visibile lumen, quod refulget in nubibus: & spiritus transiit, & mundabit eas, *quæ non procul absunt a vulgata.* (*bb*) In his est magna.] *Sic S. Augustinus, Theodotio*, ἐπὶ τῷ θεῷ μεγάλη ἡ δόξα, in Deo magna est gloria. *Symmach.* περὶ δὲ θεοῦ φοβερὸς αἶνος. De Deo autem terribilis, & admirabilis est laudatio (*cc*) Et non invenimus alium.] *Symmachus*, τὸν ἱκανὸν οὐκ ἐξευρίσκομεν, sufficientem non invenimus. (*dd*) Qui justa judicas.] ὁ τὰ δίκαια κρίνων. *S. August.* qui juste judicat. *Aquila*, καὶ κρίσιν, καὶ πλῆθος δικαιοσύνης οὐ κακώσει, & judicium & multitudinem justitiæ non affliget.

CAP. XXXVIII.

(*a*) PEr turbinem, & nubes.] καὶ νεφῶν. *Complut. habent*, καὶ νεφέλης, & nubem. *August* per turbinem nubis. (*b*) Me consilium.] με βουλήν, *a Complut. abest illud*, με. *S. August. videtur legisse*, μου, *habet enim*, meum consilium. *Symm.* σκοτεινὸς γνώμῃ, tenebricosus sententia, & mente. (*c*) Funiculum.] σπαρτίον. *Olymp.* Aquila, & Symm. ille quidem reddidit, κανόνα, canonem, & regulam; hic vero, σχοινίον μέτρου, funiculum mensuræ. (*d*) Circuli.] *Sic S. Augustinus, quod græce est*, οἱ κρίκοι *Olympiodorus*: alii autem, αἱ βάσεις, οἱ καταπῆγες, bases, pali. κρίκους dicit, τοὺς ἀναβασταγῆρας, libramenta. (*e*) Angeli mei.] *Chrys.* alii autem, ἅμα υἱοὶ θεοῦ simul filii Dei. (*f*) Cum fremeret.] *Chrysost.* illud, ἐμαίμασσεν, dictum est, pro, habebat stimulos quosdam, quibus incitaretur. Quædam autem exemplaria, pro, ὅτε ἐμαίμασσεν habent, ὅτε ἐμαιοῦτο quando quasi per manus obstetricis pariebatur. *Aquila*, ἐν τῷ παλαίειν, cum luctaretur. (*g*) Posui.] *Aquila*, περιείλησα, circumvolvi. (*h*) Et nebula.] *Symmach.* ὡς νεφέλῃ περιείλησα αὐτήν, quasi nube circumvolvi illud (*i*) Sed in teipso.] *Symm*, ἕως ὧδε πεπήχθω τὸ ἔπαρμα τῶν κυμάτων σου, hucusque statuta sit elatio fluctuum tuorum. * Tecum.] *Ita S. Aug. quod græce*, ἐπὶ σοῦ, *& posset etiam significare*, sub te, *id est, tuo tempore.* (*k*) Et cognovit Lucifer. *Chrysost.* cæteri autem, ἐγνώρισας τῷ ὄρθρῳ τόπον αὐτοῦ, notum fecisti diluculo locum suum. (*l*) Aut cognovisti] *Sic S. Aug. quod græce est*, νενόητηκας *Aquila*, μὴ συνῆκας, nunquid intellexisti. (*m*) Habitet.] αὐλίζεται. *Chrysost.* alii, σχολάζει, ἠρεμεῖ, habitat, quiescit. (*n*) Semitas eorum. *Symm* ἀτραποὺς οἰκήσεως, calles habitationis. (*o*) Novi igitur.] οἶδα ἄρα, *in aliis codicibus, & in comm. est*, οἶδας, *& sic exponitur: Si ista nosti; scias necesse esse te eo tempore natum esse, quo hæc sunt ordinata: aut, si hoc non est, certe neque illud.* S. *August.* nunquid scis, quia tunc natus es? (*p*) Si grandinis] χαλάζης. *Symm.* κρυστάλλου, glaciei. (*q*) Pruina] *Aquila*, φῶς, lux. (*r*) Præparavit.] *Aquila*, διεῖλεν, divisit. *Chrysost.* Alii τίς δὲ ἔτεμε τῷ κατακλυσμῷ ὑδραγωγόν; quis autem divisit inundationi aquæductum? (*s*) Tempestatum.] κυδοιμῶν. *Compl. habet*, κυδοιμῷ, tempestati. *Chrysost.* Aquila, & Sym. ille quidem, εἰς κλόνον φωνῶν, in strepitu vocum: hic autem ψόφον βροντῆς, sonitum tonitrui. (*t*) Quis est pluviæ.] *Aquila*, μὴ τίς ἔνεστιν τῷ ὑετῷ πατήρ; nunquis adest pluviæ pater? (*u*) Faciem impii.] πρόσωπον δὲ ἀσεβοῦς τίς ἔπηξεν. *In aliis codicibus, & comm. legitur*, τίς ἔπηξεν; quis tabefecit? *Schol.* Hebræus, πρόσωπον δὲ ἀβύσσου πήγνυται, facies autem abyssi concrescit, & constringitur. *Complutensis hanc cum illa miscuit, accipit enim*, ἀβύσσου, *sed retinet*, ἔπηξεν. (*x*) Nexum pleiadis] *Aquila (al. Symm.)* ἦ (*al.* εἰ) συνάψεις μέρεια πλειάδος, an conjunges partes pleiadis? (*y*) Masuroth.] *Similem quandam vocem S. Aug. etiam agnoscit, licet habeat etiam.* arcturos. *Symm.* ἦ ἀναφύσεις τὰ σκορπισθέντα κατὰ καιρὸν αὐτοῦ ἕκαστον; nunquid produces, quæ sparsa sunt, unumquodque juxta tempus suum? *Chrysost.* μαζουρὼθ, τὰ συστήματα τῶν ἀστέρων ἃ ἐν τῇ συνηθείᾳ ζώδια καλοῦνται. ἄλλοι δὲ φασι μαζουρὼθ, ἑβραϊκὴν εἶναι τὴν λέξιν, σημαίνειν δὲ ἀστῷον κύνα, sunt collectiones syderum, quæ usus obtinuit, ut vocentur ζώδια, quasi parva animalia. Alii vero inquiunt, dictionem quidem esse hebraicam, sed significare sidereum canem. (*z*) Super comam ejus.] *Schol.* comam vocat præstantiam fulgoris, & venustatem. S. *August. habet*, & vesperum super ædificationem ejus indices. (*aa*) Commutationes cœli. *Sic S. Aug. quod est*, τροπάς. *Schol interpretatur*, τὰς τοῦ ἀέρος τροπάς, versiones aeris. *Aquila*, ἀκριβείας, exquisitas rationes, leges. (*bb*) Mittes autem fulmina.] S. *Aug mendoso usus codice habuit*, mittis vi flumina (*cc*) Quid est?] *Aquila*, ἰδοὺ ἐσμέν, ecce adsumus. (*dd*) Aut quis est, qui numeret.] *Symm.* τίς ἔδωκε μεμωραμένῳ ἔννοιαν; quis dedit insipienti intelligentiam? (*ee*) Et cœlum in terram.] *Symm.* καὶ ὄργανα οὐρανοῦ τίς κοσμήσει; & organa cæli quis ornabit? S. *Aug.* & organa cœli in terram declinavit. *Nonnulli hæc tanquam ipsorum LXX afferunt*, τὰ νέφη συνιστάναι ποιῶν, οὐρανὸν δὲ εἰς γῆν ἐκκλίνων, qui parat nubes concrescere; & cœlum in terram declinans. (*ff*) Diffusus est autem] *Sic S. Aug. quod græce est*, κέχυται δὲ ὥσπερ γῆ, κονία, *sed græci illud* γῆ, *in dandi casu accipiunt: ut intelligatur, terræ quæ nigra est, circumfusum esse cœlum, quasi calcem, atque opus tectorium, ob perspicuitatem, & subtilitatem, quam tamen subtilitatem stabiliverit, perinde ac si quis lapidi cubicam figuram aptet. Nam & hoc loco S. August. depravato codice usus est*, sicut lapidibus cubum. (*gg*) In sylvis.] *Schol.* κοίταις, cubilibus. S. *Aug.* in insidiis.

CAP. XXXIX.

(*a*) PEtræ.] S. *August. habet*, petras, *sed ex hebræo, & ipsa sermonis serie, videtur esse casus generandi.* (*b*) Et numerasti.] S. *August.* & numerasti menses partus earum. *Sym.* ἠρίθμησας δὲ σελήνας πληρῶσαι αὐτάς, numerasti autem lunas ad implendum eas. (*c*) Et nutristi.] *Theodotio*, ἐὰν δώσωσι τὰ παιδία αὐτῶν, διασώσεις αὐτά; si dederint parvulos suos, salvabis eos? (*d*) Emittes.] ὠδῖνας δὲ αὐτῶν ἐξαποστελεῖς; *Chrys.* si ὠδῖνας ipsam passionem intelligas; illud, ἐξαποστελεῖς, sumptum erit, pro, παύσεις: expedies enim, inquit, dolorem illum pariendi ut ne semper sint in illis dolores: sin autem, ὠδῖνας, accipias, illa, quæ per partum nata sunt, illud, ἐξαποστελεῖς significat, ἐκπέμψεις αὐτά, emittes ea. Quod etiam Symmach. significavit, ea reddens, ἃ ὠδίνησαν, ἀπολείπουσι, quæ pepererunt, derelinquunt. (*e*) Abrumpent filios suos.] ἀπορρήξουσι τὰ τέκνα αὐτῶν. *S. August. habet*, abrumpent filii earum *sed græci hoc volunt significari, num sciat Job, quemodo matres maternæ charitatis oblitæ adultos filios separent, & abrumpant a se, ut tamen illi exeuntes ad pascua multiplicentur, id est, convalescant.* (*f*) In genimine.] ἐν γεννήματι *S. August.* in tritico. (*g*) Eis.] αὐτοῖς. *Olympiodorus videtur legisse*, αὐταῖς; *ita enim interpretatur*, & non revertuntur amplius ad eas. *Et S. August.* & non revertuntur matribus suis. (*h*) Desertum.] *Aquila*, ὁμαλήν, planitiem. *Symmachus*, ἀοίκητον, inhabitabilem. *Theodotio*, Araba. (*i*) Exactoris.] φορολόγου. *Aquila*, ἐκπράκτου, quod videtur idem valere. (*k*) Monoceros] *Aquila*, Rinoceros. Hæc duo nomina fere apud interpretes confunduntur, sicut & apud medicos nonnullos. Hinc apud Tertullianum legimus, *Rinoceros unicornis*: cum duo gerat cornua, unum in nare, alterum superne, in fronte. Vartomannus, qui se duos vidisse testatur, negat unicornem ferocem esse. *Drus.* (*l*) Campo.] πεδίῳ. *& sic August. Aliquot codd. habent*, ἐν ποδὶ, in pede. (*l*) Lætantium neelassa.] *Symmachus* πτερὸν ἀγλαϊσμοῦ περιφύεται, penna exultationis circumnectitur. *Aquila*, πτερύγιον αἰνούντων συναπτίκη, ala canentium complicatur. *S. August conjungens cum sequentibus, ut vulgata*, penna struthionis mista est alis herodionis, & accipitris. *Olymp. tamen illud*, neelassa, *pro avi accipit. Ita enim inquit*, τερπνὸν ἐστὶ τῇ θέᾳ ἡ νεέλασσα, jucundum quiddam aspectu est Neelassa, *& Schol.* volucris est pennas habens varias, & pulchras, atque adeo magis pavone. (*n*) Asida, & Nessa.] *Symm.* ἐὰν συλλάβηται, ὁ κύκνος πτίλοις αὐτοῦ, si amplexabitur cycnus plumis suis. *Olymp.* ἀσίδα ὁ ἐρωδιός ἐστι κατὰ ἀκύλαν, ἢ πελαργὸς ὥς τινες ἔφασαν, οὐ καλῶς νοήσαντες. Asida est herodius secundum Aquilam, aut ciconia, ut nonnulli dixerunt, non bene considerantes. *Et paulo inferius.* Est autem & Asida avis maxima, verumtamen stolida: quam Aquila reddidit, herodium, & ἱέρακα, accipitrem, sive miluum. *Et paulo inferius*, quidam dixerunt esse avem, quæ in Mesopotamia reperitur. *Schol.* ἡ δὲ ἀσίδα καὶ ἡ νέσσα πτηνὰ καὶ αὐτὰ πλὴν ἀνόητα καὶ ἰσχυρῶς κενὸν ἐκοπίασε μὴ σωζομένων τῶν γεννημάτων αὐτῆς, ἀφεῖλε γὰρ ὁ θεὸς, τοῦτ' ἐστιν ἐσιώπησεν αὐτῆς τὸ σοφόν. Asida & neessa sunt & ipsæ aves, sed stolidæ, & robuste laboraverunt, cum salvos non præstiterint filios suos: abstulit enim Deus illis sapientiam: hoc enim significatur verbis illis, quia tacere fecit ejus sapientiam. *Habet enim* αὐτῆς τὸ σοφὸν, *non*, αὐτῇ σοφίαν, *ut est in cæteris libris.* (*o*) Obduravit.] ἀπεσκλήρυνε τὰ τέκνα αὐτῆς. *Verbum*, ἀποσκληρύνειν, *videtur hoc loco valere*, dure tractare *Olymp.* hæc ipsa avis, quæ ovum deserens, permisit filios suos laborare; indurans naturalem illam erga filios propensionem, ut ne seipsam labore conficiat in pullis nutriendis. *S. August. habet*, obduravit contra filios suos, ne sint ejus. (*p*) Et non partitus est ei.] *Symm.* καὶ οὐκ ἔνειμεν αὐτῇ σύνεσιν, & non distribuit ei intellectum. *S. August.* quia despexit eam Deus in sapientia, & non distribuit intellectum. (*q*) Timore,] φόβον. *Chrys.* ut elevatione cervicis timorem incutiat. *Olympiod.* Theodotio, & Symmachus. ille quidem, χρεμετισμόν, hinnitum: hic vero κραυγήν, fremitum. *S. August.* & inseruisti collo ejus hinnitum. (*r*) Et gloriam.] δόξαν δὲ στηθέων αὐτοῦ τόλμη. *In plerisque codicibus est*, δόξα δὲ στηθέων, αὐτοῦ τόλμη, *& in comm.* τόλμα, gloria pectorum ejus audacia. *Sanctus Augustinus*, gloria peccatoris ejus audacia. (*s*) In campum in virtute.] *Chrysost.* vel secundum cæteros, εἰς ἀπάντησιν ὅπλων in occursum cataphractorum, non metuens jaculum, neque aciem ferri. *S. Aug.* in prælium cum virtute. (*t*) Regi.] βασιλεῖ, *plerique libri habent*, βέλει, jaculo, *& exponunt*, βέλει, jaculo. *Et ita S. August. Chrysost. etiam habet*, βέλει, *& exemplaria, ut paulo ante retulimus. Addit autem hæc*, secundum alia vero exemplaria συναντῶν βασιλεῖ καταγελᾷ, occurrens regi, deridet: non enim novit rationem habere dignitatis. (*u*) Et iracundia.] καὶ ὀργῇ ἀφανιεῖ, *sed in aliis libris est in dandi casu*, ὀργῇ. *Symm.* ἐν σάλῳ, καὶ ὀργῇ, ὡς καταπίνων, in commotione, & ira, quasi absorbens. *Apud S. August. plura leguntur*, lanceæ hastæque tremore, & iracundia evertit terram. (*x*) Cum saltu, & clamore. S. *Aug.* tonitrum ducum, & clamorem. (*y*) Ex tua vero scientia.] S. *August.* nunquid in sapientia tua plumescit accipiter? (*z*) Et absconditο.] καὶ ἀποκρύφῳ. *Aquila*, ὀχυρώματος, munitione. S. *August.* aut vultur super nidum suum in petra sedens morabitur, in summitate petræ, & caverna? (*aa*) Consperguntur.] φύρονται. S. *Aug.* volutantur. *Aquila*, ... forma...

formati, & roborati. (bb) Declinat.] *In aliis omnibus codicibus legitur,* κρινεῖς, *aut,* κρίνεις, judicabis. *Symm. autem,* ἆρα ὁ διαζυγόμενος πρὸς τὸν ἱκανὸν ... ; *deλεγχόμενος* θεῷ, ἀντιφθέγξεταί τι; nunquid contendens cum omnipotente superior erit? arguens Deum contradicit aliquid? *In Compl. pro,* ἀποκριθήσεται αὐτήν, *est,* ἀποκριθήσεται αὐτῷ, respondebit ei. S. *Aug.* nunquid, qui disputat cum omnipotente, quiescit? arguens Deum respondebit ita? (cc) Quid adhuc ego judicor?] *Aquila,* ἰδοὺ ἐλαφρύνθην, levis factus sum. *Symm.* ἰδοὺ κούφως ἐποίησα, leviter feci. S. *Aug.* quid ego judicor commonitus, & increpatus a Domino.

CAP. XL.

(a) NE repellas.] μὴ ἀποποιοῦ *In Compl. græcis, & aliis editionibus est,* ἦ ἀποποιῇ, nunquid repelles. *Symmachus,* μήτι παραχυρώσῃς κρίσιν μου; nunquid irritum facies judicium meum? (b) Quam ut appareas justus.] *Symmachus,* ἄδικον ποιήσεις με, ἵνα δικαιωθῇς, injustum facies me, ut justificeris. (c) Contra meum.] *Plerique codices habent,* κατ' αὐτόν, sicut ipse. (d) Et corrumpe.] σῆψον. *Aquila,* ἐπίστρεψον: inverte: *in comment. autem, & aliqua editione,* κρύψον, *antecedit, & sequitur,* σῆψον δὲ ὁμοθυμαδὸν εἰς γῆν ἔξω, putrefac autem simul in terra extra, *quæ ultima vox est etiam in Compl. Symm. autem pro hac ultima particula habet,* κατακλύσον αὐτοὺς εἰς κενόν, confla eos in vacuo. (e) Fortitudo.] *Olymp.* Siquidem de sensibili bestia accipias, quæ dicuntur, potentiam illi adesse testificatur oratio, & locum ostendit in quo ei sit fortitudo: ὁ δὲ τόπος ἐστὶν ἡ ὀσφύς, ἢ κατὰ τὸν ἀκύλαν ὁ νῶτος, ἢ ὡς ὁ σύμμαχος ἐκδέδωκεν, ἡ λαγών. locus autem est lumbus, vel secundum Aquilam, ὁ νῶτος, dorsum, aut sicut Symmachus reddidit, ἡ λαγών, ilia. (f) Cupressum.] *Schol.* cæteri, ὡς κέδρος, sicut cedrus. (g) Ferrum fusile. *Symmach.* ὡς συμβλήματα σιδήρου, ut commissuræ ferri. *Notat autem Olympiod.* τὴν ῥάχιν, *quam spinam vertimus, esse,* συνδεσμὸν πάντων τῶν μελῶν, conjugationem omnium membrorum. (h) Hoc est principium.] *Olymp.* Alii autem, κεφάλαιον ὁδῶν ἰσχυροῦ, caput viarum ipsius fortis. (i) Ut illuderetur.] *Symm.* ποιηθὲν προσαχθῆναι τῇ μαχαίρᾳ αὐτοῦ, factum ut admoveatur gladio ejus. (k) Ramis] σὺν ῥαδάμνοις, *Symm.* σὺν τοῖς παραφυάσιν, cum propaginibus. (l) Agri, κλῶνες ἀγροῦ, *in cæteris libris est,* ἄμνοι, agni: *est autem planta similis salici. Aquila,* ἰτέαι χειμάῤῥου, salices torrentis. (m) Non sentiet. *Symm.* οὐ καταπλαγήσεται, non pavebit. (n) Intortus.] ἐνσκολιευθείς. *Symm.* ἐν περόνῃ συντρηθήσεται τὴν ῥῖνα, in fibula perforabitur nasum? (o) Draconem] *Symm.* ἑλκύσεις δὲ λευιαθάν, trahes autem Leviathan. (p) Et armilla.] ψελλίῳ. *Theodotio,* καὶ χαλινῷ τρήσεις σιαγόνα αὐτοῦ, & fræno perforabis maxillam ejus. (q) Prece, supplicatione.] δεήσει, ἱκετηρίᾳ, *videntur duæ interpretationes ejusdem vocis. Polychronius habet,* δεήσει ἱκετηρίας, prece supplicationis. *Compl.* δεήσεις ἱκετηρίας. *Schol.* hebræus autem habet, ἆρα πληθυνεῖ πρὸς σὲ δεήσεις (*al.* ἱκετηρίας) ἆρα λαλήσει πρὸς σὲ μαλακά; nunquid multiplicabit ad te preces (*al.* supplicationes) nunquid loquetur ad te mollia? (r) Partiuntur.] *Olymp.* Aquila, ἡμισεύσουσιν αὐτὸν μεταξὺ χαναναίων, dimidiabunt eum inter Chananæos? *Schol.* Aquila, διαμερισθήσονται μεταβόλων, divident cum permutatoribus. *Theodotio,* ἀγοράσουσιν αὐτόν, mercabuntur eum. (s) Omne navigans, πᾶν δὲ πλωτόν. *Symm.* μὴ πληρώσεις σκηναῖς τὸ δέρμα αὐτοῦ; nunquid implebis tabernaculis pellem ejus? (t) In naviguis.] ἐν πλοίοις, *Symm.* καὶ ἐν ἰχθυοφόροις, nassellis piscium. (u) Recordare belli.] *Aquila,* μνήσθητι πολέμου μὴ προσθῇς, memento belli, ne adjicias. (x) Et non ultra fiat.] *Theodotio,* ἰδοὺ ἡ ἀρχὴ αὐτοῦ διεψεύσατο, & principium ejus mentitum est.

CAP. XLI.

(a) NOnne vidisti eum?] *Symmachus,* ἀλλὰ καὶ ὁ θεὸς τὴν ἰδέαν αὐτοῦ καταβαλεῖ. veruntamen & Deus speciem illius dejiciet. (b) Quis resistet.] ἀντιστήσεται. *Schol.* τίς ἀντέστη μοι; quis restitit mihi? (c) Et rationem virtutis.] *Sive* potentiæ: *est enim in nostra,* καὶ λόγος δυνάμεως, *sed in comm. & cæteris editionibus est,* λόγον, *aut,* λόγοις. *Schol.* Quid mirum, si ego hominem, preciosissimam possessionem meam non derelinquam tyrannidi diabolicæ subjectum; si & homo æqualem suum non despicit pro mensura facultatis suæ? *Sed & alias interpretationes affert.* (d) In fugam.] εἰς δὲ φυγήν. *Symmachus,* εἰς ὑποδίπλωσιν φολίδος αὐτοῦ τίς ὑποδύσει; in subduplicationem squammæ ejus quis subibit? (e) In circuitu dentium] *Theodotio,* περὶ τοὺς ὀδόντας, circa dentes. (f) Interiora ejus] *Olympiodorus.* Aquila autem, & Symmachus; ille quidem, σῶμα αὐτοῦ ὑπερέγχυσις θυρεῶν, corpus ejus superessusio scutorum: hic autem ὑπερήφανον προερχόμενος ἐν θυρεοῖς, superbit procedens in scutis. *Quare dictionem,* ἀσπίδες, *vertimus,* scuta: *sed græci tamen de aspidibus serpentibus accipere videntur.* (g) Et colligatio.] σύνδεσμος. *Schol.* ἀποκλείσου σφραγὶς στενή, interclusi sigillum angustum. *De smyride autem lapide inquit Scholiastes esse durum prope atque adamantem, & ...que ferrum, & vitrum radere.* (h) Vir fratri.] *Aquila,* ἕκαστος τῷ πλησίον αὐτοῦ προσκολληθήσεται, unusquisque proximo suo agglutinabitur. (i) In sternutamento.] *Aquila,* πταρμὸς αὐτοῦ φέγγος πυρός, sternutamentum ejus lumen ignis. (k) Scintillæ ignis.] ἐσχάραι πυρός. *Aquila,* δαλοί, torres, trabes igneæ. (l) Perditio, ἀπώλεια. *Aquila,* ἐνδεία, egestas, esuries. (m) Effundit.] *Symm.* σάρκες αὐτοῦ περικεχυμέναι αὐτῷ ἀκλινεῖς, carnes ejus circumfusæ ei solidæ, immotæ. (n) Cum se autem verterit.] *Symm.* ἀπὸ τῆς κινήσεως αὐτοῦ εὐλαβηθήσονται ἰσχυροί, a motione ejus timebunt fortes. *Aquila,* ὑποσταλήσονται ἰσχυροί, pavebunt fortes. (o) Si occurrerint ei lanceæ, nihil facient, hastam, & thoracem.] οὐδὲν μὴ ποιήσωσι, δόρυ, καὶ θώρακα: *primum in aliis editionibus est,* μὴ πτοήσωσι, non exterrefacient: *deinde in iisdem & in commentariis est,* δόρυ ἐπηρμένον, hasta elevata. *Symm. autem,* καταλαβοῦσα αὐτὸν μάχαιρα οὐχ ὑποστήσεται, οὐδὲ λόγχης ἄρσις, καὶ θώρακος, gladius, qui eum attigerit, non subsistet, neque lanceæ, aut thoracis elevatio. (p) Machinam] πετροβόλον, *Olympiodorus,* πετροβόλον, est, ἡ σφενδόνη, funda: quare cæteri, pro, πετροβόλον, ediderunt, λίθους σφενδόνης, lapides fundæ. (q) Concussionem igniferam.] *Symm.* σειομένου θυρεοῦ, concussum scutum. *Aquila,* ἀσπίδος, clypeum. (r) Obelisci acuti.] *Theodotio,* σιδήρια τέκτονος, ferramenta fabri. *Aquila,* ὀξυντῆρες ὀστράκων, acumina testarum. (s) Fervere facit.] *Aquila,* καγχλάσει, faciet ebullire. (t) Vas unguentarium.] ἐξάλειπτρον. *Olympiodorus.* Aquila autem & Symmachus, ille quidem reddit, μυρεψητήριον (*quod idem valet, & est clarius*) hic autem, ὡς ἀναβρασσομένην ἄρτυσιν, ut ebulliens condimentum, ἐξάλειπτρον, autem significat, σκεῦος μύρου, trullam unguenti. (u) Nihil est super terram simile ei.] *Symmachus,* οὐκ ἔστιν ἐπὶ γῆς ἐξουσία αὐτοῦ, non est super terram potestas ejus. (x) Omne sublime] *Theodotio,* πάντα ὑπερήφανον ἐμβλέψεται, omnem superbum inspiciet. (y) Omnium quæ in aquis. *Symmachus,* πάσης βρομώδους, omnis naturæ reddentis virus, *Theodotio,* υἱῶν βαναυσίας, filiorum tumoris, & arrogantiæ.

CAP. XLII.

(a) NIhil tibi est impossibile.] *Olymp.* Alii autem, καὶ οὐκ ἀφαιρεθήσεται ἀπὸ σοῦ ἐνθύμημα, & non tolletur a te quod in mente habes. (b) Parcens autem verbis.] *Symmach.* ἔγνων, διὰ τοῦτο ἐλάλησα ἀνοήτως, novi, ideo loquutus sum insipienter. (c) Audiebam te antea, nunc autem.] ἤκουόν σου τὸ πρότερον, νῦν δέ. *Olymp.* ἤκουόν σε, νυνὶ δέ, audiebam te, nunc autem. (d) Putavi autem me.] *Aquila* καὶ παρεκλήθην ἐπὶ χοΐ καὶ σποδῷ, & revocavi me, (*sive,* consolatus sum) in pulvere, & cinere. (e) Peccasti tu.] *Symm.* ὠργίσθη ὁ θυμός μου σοὶ καὶ τοῖς δυσὶν ἑταίροις σου, iratus est furor meus tibi, & duobus sodalibus tuis. *Theodotio,* ἐθυμώθη ἡ ὀργή μου ἐν σοὶ καὶ ἐν τοῖς δυσὶ φίλοις σου, οὐ γὰρ ἐλαλήσατε εὐθύτητα, ἤ γοῦν, ὀρθῶς, κατὰ σύμμαχον, indignata est ira mea in te, & in duos amicos tuos: non enim loquuti estis rectitudinem; id est, recte, secundum Symmachum. (f) Et faciet holocaustum.] καὶ ποιήσει κάρπωσιν. *Aquila,* ἀναβιβάσετε ὁλοκαυτώματα, ascendere facietis holocausta. *Theodotio,* ὁλοκαύτωσιν, holocaustosim. *Symm.* ἀναφοράν, oblationem. (g) Accipiam.] λήψομαι. *Chrysost.* Alii autem, προσδέξομαι, suscipiam. (h) Contra famulum.] *Schol.* ὡς ὁ δοῦλός μου ἰώβ, sicut servus meus Job. (i) Et solvit peccatum.] *Symm.* καὶ προσήκατο ὁ θεὸς τὸ πρόσωπον ἰώβ, & suscepit Deus faciem Job. (k) Dupla.] *Schol* προσθήκην, accessionem, additamentum. (l) Quæ induxit super eum.] *Schol* Symm. autem, περὶ πάσης τῆς κακίας, de omni malo, κακίαν, & ipse dicens ipsam, κάκωσιν, afflictionem. (m) Tetradrachmum auri.] *Polychr.* habet, τετράδραχμον χρυσοῦν ἄσημον ἕν, tetradrachmum aureum non signatum unum. *In comm. & aliis editionibus eodem modo, nisi quod non habet,* ἕν. *Olymp.* tetradrachmum est numisma unum: nam ita & alius ex interpretibus reddidit. Aquila autem, & Theodotio, ἐνώτιον χρυσοῦν ἕν, inaurem auream unam. Symm. autem, ἐπίῤῥινον, ornatum nasi, ἄσημον autem dictum est, pro, ἀτύπωτον σταθμόν, καὶ ἀχαρακτήριστον, pondus non formatum, & sine charactere. (n) Diem.] ἡμέραν. *Aquila, & Symmachus,* ἰεμιμα. Jemima. (o) Casiam.] *Schol.* κασίαν, Cesiam. (p) Amalthææ.] *Schol.* καρναφούκ Carnaphuc. (q) Ducentos quadraginta.] *In multis codd. & in comm. est,* διακόσια τεσσαράκοντα ὀκτώ, ducentos quadraginta octo. *Sed magna semper in numeris varietates. Compl. hæc omittit, ut hebræus. Paulo etiam superius, ubi in omnibus græcis collatis codicibus est, vixisse Job post plagam centum septuaginta annos, atque ea de re pulchre in comm. disputatur, Complut. habet,* centum quadraginta. (r) Plenus.] πλήρης. *Schol.* ἐμπεπλησμένος, impletus, & saturatus; at hoc loco nihil ponitur in hebraico, quemadmodum neque apud Aquilam, & Symmachum, sed apud Theodotionem ponitur. *Olymp.* ἰστέον ὅτι μέχρι τοῦ πρεσβύτερος καὶ πλήρης ἡμερῶν ἀκύλας καὶ σύμμαχος ἐλθόντες συνεπέρανον τὸ βιβλίον, ὡς δὴ τῷ ἑβραϊκῷ ἀκολουθοῦντες. ὁ δὲ θεοδοτίων συμπεραίνει τοῖς ἑβδομήκοντα. Sciendum est, Aquilam & Symmachum cum venissent ad illud, Senior, & plenus dierum, conclusisse librum, nimirum sequentes hebraicum. Theodotio autem concludit, quemadmodum LXX. (s) Syriaco.] *Scholiast.* Syriacum nunc vocat dialectum hebraicum, quod hæc prope accedat ad illam Syrorum: *& multa in hanc sententiam disputat. Non desunt tamen, qui potius Chaldæam ita dictam putent.* (t) Eliphaz de filiis Esau.] *Chrysost.* Theodotio autem reddidit, υἱὸς ἰωσαφάτ, filius Josaphas. (u) Baldad tyrannus.] *Chrysost.* rursus Theodotio, υἱὸς ἀμμὼν τοῦ χωβέρ, filius Ammon filii Chobor.

P S A L M I.

PSAL. I.

(a) BEatus vir.] *Scholion,* ἄμεμπτος ὁ ἀνήρ, ὃς οὐ περιεπάτησεν ἐν συνεδρίῳ παρανόμων, irreprehensibilis ille vir, qui non ambulavit in consessu iniquorum. *Theodotio, quinta, & sexta editio,* τέλειος ὁ νεώτερος, ὃς οὐκ ἀπῆλθεν ἐν βουλῇ ἀσεβῶν, perfectus ille junior, qui non abiit in consilio impiorum. (b) Et in cathedra pestilentiæ.] *Sic patres Latini, quod Græce est,* καὶ ἐπὶ καθέδρᾳ λοιμῶν, *& posset etiam verti,* pestilentium, *aut,* pestilentiarum. *Theodoretus Basilium sequutus:* λοιμοὺς autem vocat eos qui non solum seipsos perdunt, sed etiam aliis labem impertiuntur, instar morbi, qui & homines & pecora invadit: cujus & ii participes fiunt, qui ægrotantibus appropinquant. *Aquila,* καὶ ἐν καθέδρᾳ χλευαστῶν, & in cathedra derisorum: *quod etiam notavit* S. *Ambrosius in hunc psalmum, & S. Hieronymus in sua ex hebræo interpretatione utitur ea dictione. Symmachus,* καὶ ἐν καθέδρᾳ ἐπιβούλων οὐκ ἐκοινώνησεν, & in cathedra insidiatorum non communicavit. *Quinta, & sexta editio,* καὶ ἐπὶ καθέδρᾳ παρανόμων οὐχ εὑρέθη, & in cathedra iniquorum inventus non est. (c) Et nocte.] S. *Ambr.* Aquila tamen diem

em tantummodo posuit, non etiam noctem. (*d*) Plantatum.] S. *Ambr.* pulchre autem Aquila, τὸ μεταπεφυτευμένον, dixit, hoc est, transplantatum. (*e*) Prosperabuntur.] S. *Ambrosius*, Aquila autem, dirigentur, ait, & S. *Hilarius habet*, bene dirigentur. (*f*) Non sic.] *Schol.* τὸ δεύτερον, οὐχ οὕτως, παρ' οὐδενὶ κεῖται ἐν τῷ ἑξαπλῷ. repetitio illa, οὐχ οὕτως, apud neminem ponitur in Hexaplo. (*g*) In consilio.] *Eusebius*, Pro, βουλῇ, Aquila quidem & Theodotio interpretati sunt, συναγωγὴν, synagogam; Symmachus autem, συνέλευσιν, conventum. *Schol.* Aquila, ἐν συναγωγῇ, in congregatione. Theodotio, ἐν συλλόγῳ, in collectione. Symmachus, ἐν συνελεύσει, in conventu. (*h*) Et iter.] S. *Ambr.* Separavit latinus, ut iter diceret, & tanquam discrevit iter a via. Græcus autem in utroque viam dixit: non ociose tamen latinus; quia & Dominus, ego sum via, dixit, non dixit, ego sum iter. S. *Hilarius tamen etiam secundo loco habet*, viam.

PSAL. II.

(*a*) [I.] *Schol.* ἀνεπίγραφος παρ' ἑβραίοις, sine inscriptione apud Hebræos. *Idemque testatur Theodoretus initio explanationis in primum psalmum. Hic autem in Vaticano, sicut in cæteris, numeratur secundus: & ita citatur in editione Latina, Act.* 13. *quo tamen loco in exemplaribus Græcis nuncupatur primus, itemque a Justino Martyre, & a Tertulliano contra Marcionem. Quare in alio Scholio legitur,* ἐν τῷ ἑβραϊκῷ συνημμένοι, in Hebraico conjuncti sunt, & pro uno habentur. (*b*) Quare fremuerunt.] ἱνατί ἐφρύαξαν. S. *August.* Ut quid fremuerunt. S. *Cypr. lib. primo adversus Judæos:* Ad quid tumultuatæ sunt gentes. *Aquila* ἱνατί ἐθορυβήθησαν ἔθνη, καὶ φῦλα φθέγξεται κενά; Ut quid tumultuatæ sunt gentes, & tribus loquentur inaniter? *Symm.* εἰς τί ἔθνη κυκᾷ; Ad quid gentes turbant? *Schol.* ὑπερηφανεύσαντο, superbierunt. (*c*) Astiterunt.] *Eodem fere modo refert hos versiculos Cyprianus lib. primo adversus Judæos, & prorsus eodem modo in extremo 3. lib. ad Quirinum. Symm.* συνίστανται βασιλεῖς τῆς γῆς, καὶ ὕπαρχοι συσκέπτονται ὁμοθυμαδὸν, consurgunt reges terræ, & principes consiliantur simul. * Ejus. | *Eusebius.* Apud LXX ponitur diapsalma, non autem apud Theodotionem & Symmachum, licet alioqui sæpe consueverint hac ipsa dictione uti itidem ac LXX. Quare verisimile est tametsi persona mutata sit, musicum numerum servatum esse, idcircoque Theodotionem & Symmachum non apposuisse diapsalma. *Theodoretus:* προσήκει ἐνταῦθα στίξαι ἐν τῷ βασιλεὺς ὑπ' αὐτοῦ, εἶτα ἐπαγαγεῖν, ἐπὶ σιὼν ὄρος. οὐ γὰρ τὸ σιὼν ὄρος βασιλεύει μόνον, ἀλλ' ὁρατῶν καὶ ἀοράτων. ἐπὶ δὲ σιὼν ὄρος καὶ τῆς ἰουδαίας τὴν θείαν αὐτοῦ διδασκαλίαν τοῖς προσιοῦσι προσήνεγκεν. οἱ δὲ γε ταύτην δεξάμενοι, μετοχέτευσαν εἰς πᾶσαν τὴν οἰκουμένην τὰ νάματα. Oportet hic interpungere, rex ab eo, postea, incipere, super Sion montem; neque enim regnavit super Sion montem solum, sed etiam super visibilia & invisibilia: in Sion autem & Judæa divinam ejus doctrinam adeuntibus obtulit. Sed qui hanc receperunt, fluenta tanquam per canales in orbem universum derivarunt. (*d*) Conturbabit.] *Aquila,* κατασπουδάσει, solicitos atque anxios habebit. (*e*) Ego autem constitutus sum.] *Aquila & quinta editio,* καὶ ἐγὼ ἐδιασάμην βασιλέα μου, & ego incolumem præstiti regem meum. *Symm.* κἀγὼ ἔχρισα τὸν βασιλέα μου, & ego unxi regem meum: *sexta editio,* κἀγὼ διέσωσα τὸν βασιλέα μου, & ego salvavi regem meum. (*f*) Prædicans præceptum Domini.] S. *Aug.* prædicans præceptum ejus. S. *Cypr. l. 2. adversus Jud.* adnuncians imperium ejus. *Hilarius,* annuncians præceptum ejus. *Schol.* ἀναγγέλλων ἰσχυροῦ ἀκρίβασμον, annuncians ipsius fortis mandatum. *Quinta editio,* καταγγέλλων εἰς θεὸν διαθήκην, pronuncians in Deum testamentum. *Theodotio.* ἰσχυροῦ πρόσταγμα, ipsius fortis præceptum, & constitutionem. (*g*) Vas figuli.] *In aliquot codicibus, & apud Theodoretum, & alios est,* σκεῦη vasa. (*h*) Confringes.] *Aut,* conteres, S. *Aug. Aquila,* προσρήξεις. allides. (*i*) Intelligite.] σύνετε. *Aquila,* καὶ νῦν βασιλεῖς ἐπιστήμονες γίνεσθε, & nunc reges scitote. (*k*) Apprehendite.] δράξασθε παιδείας. S. *Cyprianus, lib. primo epist.* 11. continete disciplinam, ne forte irascatur Dominus: & pereatis a via recta, cum exarserit cito ira ejus super vos. *Aquila,* καταφιλήσατε ἐκλεκτῶς, μήποτε ὀργισθῇ, osculamini electe, ne quando irascatur. *Symm.* προσκυνήσατε καθαρῶς, adorate pure. *Nunc reddunt* adorate filium; *utraque interpretatio extat apud Hieronymum in Apologia contra Ruffinum.* Drus.

PSAL. III.

(*a*) [P]Salmus.] *Schol.* ᾠδὴ, oda, canticum, & per totum librum similiter. (*b*) Diapsalma.] *Schol.* Theodotio & Symmachus, Diapsalma. ἡ δὲ πέμπτη ἔκδοσις, διαπαντός. καὶ δι' ὅλης δὲ τῆς βίβλου ἐπὶ τοῦ διαψάλματος ὁμοίως ἐκδεδώκασιν. Quinta autem editio, διαπαντὸς, semper: & per totum vero librum in diapsalmate sic reddiderunt. *Verum de hoc diligenter a S. Hieron. disputatum est in epist. ad Marcellam. Notat autem Didymus, hunc psalmum in tres partes esse divisum, duobus diapsalmatis interclusum.* (*c*) De monte sancto suo.] *Aquila,* ἡγιασμένου, sanctificato. *Symmachus,* ἁγίου ἑαυτοῦ, sancto sui ipsius. (*d*) Et somnum cepi.] *Sic S. Aug. quod græce est,* καὶ ὕπνωσα. *Notat autem, nonnullos codices habere,* dormivi, & soporatus sum, *quemadmodum nunc Vulgata.* (*e*) Suscipiet.] ἀντιλήψεταί μου. *& sic Sanctus Augustinus. Justinus legit,* ἀντελάβετό μου, *& ita est in paraphrasi Chaldaica, psalterio Æthiopico, & Arabico, & in editione vulgata,* suscepit me. (*f*) Circumdantis me.] *Ita apud Latinos, quod græce pluribus verbis dicitur,* οὐ φοβηθήσομαι ἀπὸ μυριάδων λαοῦ τῶν κύκλῳ ἐπιτιθεμένων μοι, non timebo a decem millibus populis in circuitu imminentibus mihi. *In aliquot codicibus, & apud Theodoretum, & in comment. græcis est,* συνεπιτιθεμένων, *in quibus etiam ita exponitur,* συνεδρευόντων, simul insidias struentibus: *& in catena versa a Daniele Barbaro legi videtur ex Chrysost.* συνεπιτιθεμένου, *atque exponitur,* pariter contra me insidias struentis.

PSAL. IV.

(*a*) [I]N finem.] *Schol.* quomodo veteres accipiunt, ac definiunt illud, εἰς τὸ τέλος. *Aquila* τῷ νικοποιῷ ἐν ψαλμοῖς μελῴδημα τῷ δαυίδ, vincenti, sive effectori victoriæ in psalmis melodia ipsi David. Symmachus, ἐπινίκιος διὰ ψαλτηρίων ᾠδὴ τῷ δαυίδ. pro victoria per psalteria canticum ipsi David. Theodotio, εἰς τὸ νῖκος ἐν ὕμνοις ψαλμὸς τῷ δαυίδ, ad victoriam in hymnis psalmus ipsi David. *Unde etiam magna ex parte videtur manasse inscriptio, quæ est in multis codicibus, & apud Theodoretum, & alios,* εἰς τὸ τέλος ἐν ὕμνοις ψαλμὸς τῷ δαυίδ, in finem in hymnis psalmus ipsi David. *Sed Vaticana respondet Hebræo: eamque sequitur Origenes; quantum ex catena a Daniele Barbaro versa colligi potest: apud quem etiam multa leguntur de hujusmodi loquutione,* εἰς τέλος. *Itemque apud Didymum, qui etiam disputat, cur interdum in inscriptione psalmus dicatur Davidis, interdum Davidi. S. August. habet,* in finem psalmus cantici David. *Theodoretus in octavum psalmum, testatur, in quolibet psalmo, in quo LXX posuerunt,* εἰς τέλος, *Aquilam & Theodotionem posuisse,* τῷ νικοποιῷ, hoc est, τὴν νίκην ποιοῦντι. Macarius Ægyptius nescio ubi, τὴν νίκην σοι ποιεῖ dixit, pro facit te vincere, hoc est, ποιεῖ σε νικᾶν. *Drus.* Ἐπινίκιος ᾠδὴ est oda quæ canitur ob partam victoriam. Hieron. procemio in Danielem ait proprie triumphum sive palmam significare. *Drus.* (*b*) Exaudivit.] *Schol.* omnes reddiderunt, ἐπάκουσον, exaudi. (*c*) Graves corde.] *Sic S. Aug. quod græce est,* βαρυκάρδιοι, *& in vulgata,* gravi corde. *Schol.* omnes ediderunt, ἔνδοξοί μου, *quod in versione B. Hieron. est,* inclyti mei. (*d*) Irascimini.] *Aquila,* κλονεῖσθε, contremiscite. *Symm.* ὀργίζεσθε, ἀλλὰ μὴ, irascimini, sed nolite. (*e*) Compungimini.] κατανύγητε. *Aquila,* ἡσυχάσατε, quiescite, tacete: *quam etiam sententiam potest habere verbum, quo LXX sunt usi. S. Aug. narrat nonnullos dixisse, melius legi,* aperimini, *quam,* compungimini, *derivantes a verbo* ἀνοίγειν, *quod est aperire. Apud S. Cyprianum de oratione Dominica, legitur,* dicite in cordibus, & in stratis vestris, & transpungimini. (*f*) Sperate.] *Chrys.* alius inquit, πεποίθατε, confidite. (*g*) Signatum est.] ἐσημειώθη. *Aquila,* ἐπάρον, *quem sequutus B. Hieron.* leva super nos. *Symm.* ἐπίσημον ποίησον, insigne fac. (*h*) A fructu.] ἀπὸ καρποῦ. S. *Aug.* a tempore, *quasi legerit,* καιροῦ. *Itemque Cassiodorus: & sic videtur legisse Arnobius, si modo est Arnobius.* S. *Hieron.* in tempore frumentum eorum. (*i*) Habitare fecisti me.] *Aut, ut vulgata,* constituisti me. *Aquila,* κατ' ἰδίαν εἰς πεποίθησιν καθίσεις με, singulariter in fiducia sedere facies me.

PSAL. V.

(*a*) [O]Rabo.] *Sic etiam S. Cyprianus de oratione Dominica, quod græce est,* προσεύξομαι. *Schol.* cæteri, εὔχομαι, precor. (*b*) Et videbo.] *Sic fere Latini. S. Cyprianus ibidem,* mane assistam tibi, & contemplabor te. *Græce est,* ἐπόψομαι, *& in psalterio Æthiopico,* videbo te: *Origenes, Athanasius, Eusebius, & Didymus, habent ut nostra: & Didymus quidem docet, ea dictione significari accuratam & assiduam cogitationem. In aliis græcis codicibus, & in psalterio Arabico est,* ἐπόψει με, videbis me. *Chrysost. & Hesychius utramque agnoscunt lectionem: & Chrysost. magnam vim facit in verbo illo,* ἐπιστῆναι. *Nam utraque lectione proposita, si legatur (inquit)* ἐπόψει με, hoc significabitur, εἶδες ποιμαίνοντα, ἐπόψει βασιλεύοντα, εἶδες ψάλλοντα, ἐπόψει προφητεύοντα, vidisti pascentem, respicies regnantem: vidisti psallentem, respicies prophetantem. Sin autem legatur, ἐπόψομαι, hoc sibi volet: εἶδον, φησὶ, τὰ πρόσκαιρα, καὶ θλιβερὰ ὅσας ἔδειξάς μοι θλίψεις πολλὰς καὶ κακάς. ἀντὶ δὲ τῶν τούτων θλιβερῶν καὶ λυπηρῶν ἐπόψομαι τὰ αἰώνια ἀγαθά. εἶδον προφήτας, ἐπόψομαι εὐαγγελιστάς. εἶδον ἁγίους, ἐπόψομαι μάρτυρας: vidi caduca, & dolorum plena; quantas ostendisti mihi tribulationes multas, & malas: pro his vero tristibus, & molestis, ἐπόψομαι, respiciam bona æterna: vidi prophetas, respiciam evangelistas: vidi sanctos, respiciam martyres. ταῦτα γὰρ πάντα τὰ δύο ἁρμόζει λέγεσθαι. καὶ ἐπόψει με. ὅταν πᾶσαν σκοτίαν ἀποσείσω ἀπ' ἐμοῦ, παραστήσομαί σοι, καὶ τότε ἐπόψῃ με. Hæc enim omnia, duo illa dici convenit, & videbis me. quando omnes a me tenebras abegero, & sistar coram te, & tunc videbis me: atque hæc quidem verba etiam apud Theodoretum leguntur. *Idem autem Chrysost. notat alium interpretem dixisse,* σκοπήσω, speculabor: quod Hesychius tribuit Aquilæ. *In Scholiis item quasi ex alio interprete affertur,* ἀποσκοπεύσω, intuebor tanquam scopum. (*c*) Neque habitabit juxta te.] οὐδὲ παροικήσει σοι. *Aquila,* οὐ προσηλυτεύσει σοι, non habitabit tanquam proselytus & advena apud te. *Nec negat S. Hieronymus voce illa,* παροικήσει, *incolatum quasi inquilini significari.* (*d*) Domine.] *Vox ista abest a plerisque libris græcis, sed habetur psalterio Æthiopico, & apud Sanctum Augustinum, & in psalterio quo Ecclesia Romana perquam diu usa est, & hodie etiam Basilica Sancti Petri Romæ utitur; idemque Romanum a nobis posthac appellabitur.* (*e*) In conspectu tuo viam meam.] S. *Augustinus,* iter meum. *Hoc eodem modo legitur in Scholiis, quæ tribuuntur S. Basilio. In aliis libris est,* ἐνώπιόν μου τὴν ὁδόν σου, in conspectu meo viam tuam. *Theodoretus utramque lectionem agnoscit, & explanat.* ἐνώπιόν μου τὴν ὁδόν σου ἐν ἑκατέρᾳ γραφῇ ἡ εὐσεβὴς ἔχεται διανοίας. ἐστι γὰρ ... ὁδὸς κατευθυνθείη ἐνώπιον τοῦ θεοῦ πλάνης οὐ ληψόμεθα πεῖραν, εἴτε ἡ τοῦ θεοῦ ὁδὸς κατευθυνθείη ἐνώπιον ἡμῶν, αὐτὴν ὁδεύσομεν καὶ πρὸς αὐτὴν προθύμως δραμούμεθα. Coram me viam tuam. In utraque scriptura continetur pius sensus. Sive enim via nostra dirigatur coram Deo, expertes erimus erroris; seu via Dei dirigatur coram nobis, in ea ambulabimus & ad eam libenter curremus. S. *Hier. ad Suniam, inquit, priorem illam neque LXX, neque Aquilæ, neque Symm. neque Theodotionis esse, sed solius editionis communis. Aquila,* διὰ τοὺς ἐφοδεύοντάς κατεύθυνον εἰς πρόσωπόν μου ὁδόν σου, propter eos qui insidiantur, dirige ad faciem meam viam tuam. *Symmachus,* διὰ τοὺς ἀποθλίβοντάς ὁμάλισον ἔμπροσθέν μου τὴν ὁδόν σου, propter eos qui tribulant me, complana ante me viam tuam. (*f*) In te.] ἐπὶ σοι, *absunt hæc ab aliis libris: sed habentur in psalterio Arabico, & Æthiopico.* (*g*) Gloriabuntur.] καυχήσονται. *Aquila,* γαυριάσουσιν, exultabunt, gestient. (*h*) Bonæ voluntatis coronasti nos. S. *Augustinus, ut etiam vulgata habet,* bonæ voluntatis ... *Aquila autem,* στεφανώσεις αὐτὸν, coronabis eum.

PSAL. VI.

(*) [P]Ro octava] *Ita in vulgata: & hanc tanquam usitatem lectionem agnoscit S. Ambros. lib. 5. in Lucam. S. August. hic habet,* de octavo. *Sunt qui putant interpretandum,* super octava, *& significari instrumentum musicum.* (*a*) Qui memor sit tui.] *Aquila,* μνῆμά σου, memoria tui. *Symm.* ἀνάμνησίς σου, reminiscentia tui. (*b*) Turbatus est a furore.] S. *Au...*

... ἀυχμώδη, squaluit, æstuavit. *Symm.* ἐφλέγμαινεν ἀπὸ πι- ... *Aquila*, languit præ amaritudine. (*c*) Inveteravi inter omnes.] S. *Aug.* ... *Aquila*, μετέβην ἐν πᾶσιν ἐνδεσμοῦσίν με, translatus sum in omnibus illigantibus me. *Symm.* ἐπεσαλεύθην διὰ τοὺς θλίβοντάς με, consumptus sum propter eos qui tribulant me. (*d*) Iniquitatem. *Aquila*, ἀνωφελές, damnum, inutile. (*e*) Et conturbentur.] *Aquila*, καταπλαγήσονται σφόδρα, sollicitati sint vehementer. (*f*) Velociter.] *Aquila*, ἐξάπινης, repente. *Schol.* ταχέως, confertim.

PSAL. VII.

(*a*) Psalmus ipsi David.] *Chrysost.* Alius, ψαλμὸς ὑπὲρ ἀγνοίας τῷ Δαυΐδ. Psalmus pro ignoratione ipsi David: alius ἀγνόημα τῷ Δαυΐδ, ignoratio ipsi David. (*b*) Chusi.] *Schol.* αἰθίοψ, æthiops. (*c*) Ergo.] *Sic quod græce est*, ἄρα, *in vulgata autem*, merito. *Aquila*, εἰ ἀνήρπασα, *S. Aug.* quod græce est ... μάταιως, si rapui eos qui tribulabant me vane. (*d*) Diapsalma.] *Schol.* Hebræus, sel. Aquila, ἀεὶ, semper. (*e*) In ira tua exaltare.] Alius inquit, ἐν θυμῷ ἐπὶ τοὺς ἐχθρούς σου, in furore super inimicos tuos. Alius, ἐν ὀργῇ θλιβόντων με, in bili, & indignatione tribulantium me. Alius, ἐν ὀξύτησιν ἐνδεσμούντων, in celeritatibus illigantium: Hebræus autem, ... in finibus, inquit, Bebaroth. Hic obiter emendo Chrysostomum cujus verba citantur in editione Romana: ὁ δὲ Ἑβραῖος τὸ ἐν τοῖς ... Nam legendum perspicue βεαβρὼθ, transpositis litteris; emendatio certa & cui firmandæ verbum non est faciendum. *Drus. Schol.* ... autem, ἐν τοῖς πέρασι, nonnulli quidem dicunt, ἐν τῇ κεφαλαῖς, in capitibus, nonnulli vero, μηδεὶς διαφύγοι τῶν ἐχθρῶν, nemo effugiat inimicorum. ... illud, ἐν ὀργῇ, *tribuit Symm. illud*, ἐν θυμῷ, *Theodotioni; illud vero* ... (*ita enim ipse legit*) *Aquilæ.* (*f*) Meorum.] *Ita* ... *Arabicum & Æthiopicum, & Didymus, & sic legisse Theodoretum apparet ex ipsa explanatione. Item S. Augustinus. In aliis vero libris* ... σου, inimicorum tuorum. *Chrysost. utramque videtur agnoscere. Hilarius autem, & Arnobius videntur legisse tantum*, inimicorum. (*g*) In præcepto.] ἐν προστάγματι *Chrysost.* alius inquit, ἐν κρίματι, in judicio. (*h*) Circumdabit te.] *Chrys.* alius inquit, κυκλώσατω σε, circundet te. (*i*) Propter hanc.] ὑπὲρ ταύτης, *Chrys.* alius inquit, καὶ ἐπάνω αὐτῆς εἰς τὸ ὕψος ἐπι..., & super ea in altum revertere: alius, καὶ ἐπὶ ταύτῃ εἰς ὕψος ἐπι..., & in hac, *aut*, pro hac, in altum revertere: hebræus autem illud, ... αὐτῆς, dixit, ἀλεβά, valeha. (*k*) Dominus judicabit.] S. *Augustinus*, *& vulgata habent*, judicat. *Chrysost.* alius inquit, κρινεῖ δίκην, Dominus judicium faciet. (*l*) Innocentiam.] ἀκακίαν. *Sym.* ἁπλότητά με, τὴν ἐπ' ἐμοί, simplicitatem meam, quæ est in me. (*m*) Consummetur.] συντελεσθήτω. *Sym.* ἀπαρτισθήτω κακωσις τῶν ἀσεβῶν, compleatur malum, & pœna impiorum. (*n*) Diriges justum.] *Chrysost.* alius, καὶ ἑδράσεις δίκαιον, & stabilies justum. Aquila, Symmachus, & Theodotio, καὶ κατευθυνεῖ δίκαιος, & dirigit justus: similiter autem & Origenes in explanatione. (*o*) Scrutans corda.] *Chrysost.* alius, ὁ ἐταστὴς καρδιῶν, καὶ νεφρῶν, ὁ Θεὸς δίκαιος, ὁ ὑπερασπιστής με, examinator cordium & renum Deus justus, protector meus: & alius, ὁ Θεὸς δίκαιος, Deus justus. Septuaginta autem ita dixerunt, ἐτάζων καρδίας, &c. (*p*) Non iram adducens.] *Sic S. Aug. quod græce est*, μὴ ὀργὴν ἐπάγων, *& ita apud S. Basilium. Theodoretus, & Nicephorus habent*, καὶ μὴ, & non. *Vulgata*, nunquid irascetur. *Chrysost.* Alius inquit, ἐμβριμώμενος καθ' ἑκάστην ἡμέραν, infremens, & acriter comminans per singulos dies: hebræus autem, ζωὴμ, zoan (*al.* ζωὴμ.) Alius inquit, ἀπειλούμενος, ἐμβριμώμενος, ὁ κοτῶν, minitabundus & fremens, non puniens. (*q*) Gladium suum vibrabit.] τὴν ῥομφαίαν αὐτοῦ στιλβώσει. *Chrysost.* alius inquit, τὴν μάχαιραν αὐτοῦ ... ensem suum acuet: *quod quidem*, ἀκονήσει, *in alio Scholio tribuitur Sym.* (*r*) Tetendit.] ἐνέτεινε. *Chrysost.* Alius inquit, ἐνέτεινε, intendet. (*s*) Ardentibus.] τοῖς καιομένοις. *Sym.* εἰς τὸ καίειν, ad ardendum. (*t*) Parturivit.] *Chrysost.* hebræus autem pro, ὠδίνησεν, habet, zebal. (*u*) Concepit laborem.] *Sic S. Aug. quod in vulgata est*, dolorem, συνέλαβε πόνον. *Chrysost.* alius, καὶ κυήσας, & gravidatus. (*x*) Iniquitatem.] *Aquila*, ψεῦδος, mendacium. (*y*) Et incidet.] *Sic S. Aug. quod in vulgata est*, incidit, καὶ ἐμπεσεῖται εἰς βόθρον. *Aquila*, ἐν διαφθορᾷ, in corruptionem.

PSAL. VIII.

(*a*) Quam admirabile.] *Chrys.* Alius, τὸ μέγα τὸ ὄνομά σου, quam magnum nomen tuum? (*b*) Quoniam elevata est. *Schol.* Alius, ὃς ἔταξας τὴν ... σου, qui posuisti laudem tuam. (*c*) Ex ore infantium.] *Aquila*, ... βρεφῶν ἐθεμελίωσας κράτος, ex ore parvulorum fundasti potentiam. ... fundasti robur, *hoc est, veram ac solidam laudem. Druf. Sexta editio*, συνεστήσω ..., constituisti fortitudinem. (*d*) Propter inimicos.] *Chrys.* alius subtilius, διὰ ἐνδεσμοῦντάς σε, propter eos qui illigant & in angustias redigere volunt te. *Id vero in alio scholio tribuitur Aquilæ.* (*e*) Ut destruas.] *Sexta editio*, ὅπως παύσῃς ἐχθρὸν, καὶ τιμωρούμενον ἑαυτόν, ut cessare facias inimicum, & eum qui seipsum ulciscitur. (*f*) Cœlos.] *VI. editio*, ὄψομαι γὰρ τοὺς οὐρανούς, video enim cœlos. S. *Aug. & vulgata habent*, cœlos tuos. *Cæterum notat S. Hier.* ... illud, tuos, *additum esse de editione Theodotionis. In LXX interpretibus sub asterisco.* (*g*) Quæ tu fundasti.] ἐθεμελίωσας. *Aquila*, ἡτοίμασας, parasti, *sexta editio*, ἥδρασας, stabiliter collocasti. (*h*) Quid est homo?] *Chrys. Alius*, τί ἐστ' ἀνὴρ, ὅτι μνημονεύεις αὐτοῦ; quid est pertinens ad hominem, quod recordaris ejus? (*i*) Paulo minus ab angelis.] βραχύ τι παρ' ἀγγέλους. *Theodotio, & quinta editio*, βραχύτι παρὰ Θεὸν, breve quiddam, & paululum quiddam a Deo. *Chrys. Alius*, ὀλίγον παρὰ Θεόν. *Quare S. etiam Hieron. transtulit*, paulo minus a Deo *Idem Chrys. refert, hebræum ita habere*, ... (*k*) Constituisti.] *Chrys.* Alius ἐξουσιάζειν ἐποίησας αὐτὸν ... χειρῶν σου, fecisti, ut haberet potestatem operum manuum tuarum. (*l*) Campi.] τῆς πεδίου. *Chrys.* Alius, ἀγρια, agrestia.

PSAL. IX.

(*a*) In finem pro occultis.] *Aquila.* τῷ νικοποιῷ νεανιότητος τῆς υἱοῦ μελῴδημα τῷ Δαυΐδ, effectori victoriæ juventutis filii, melodia ipsius David. *Sym.* ἐπινίκιον (*aut, ut habet Theodoretus*) ἐπινίκιον περὶ θανάτου τοῦ υἱοῦ ᾆσμα τῷ Δαυΐδ, epinicium (*id est*, victoriale) pro morte filii canticum ipsius David. *Theodotio, & quinta editio*, τῷ νικοποιῷ ὑπὲρ ἀκμῆς τοῦ υἱοῦ, effectori victoriæ pro vigente ætate filii; *sexta editio*, εἰς τὸ τέλος νεανιότητος, in finem juventutis. (*b*) Et exultabo.] καὶ ἀγαλλιάσομαι. *Aquila*, & *Sym.* καὶ γαυριάσω, *quod idem valet.* (*c*) Psallam nomini. *Sym.* ᾄσω τῷ ὀνόματί σου, ἀναστραφέντων τῶν ἐχθρῶν μου εἰς τὰ ὀπίσω, προσκοψάντων καὶ ἀπολομένων ἐκ προσώπου σου, cantabo nomini tuo cum ceciderint inimici mei retrorsum, corruerint, & perierint a facie tua: *quomodo est apud S. Hier.* (*d*) Fecisti judicium meum, & caulam meam.] *Chrys.* Alius, ὑπεδίκασάς μου, judicasti pro me. (*e*) Periit.] *Chrys.* Alius, ἀπώλεσας, perdidisti. (*f*) Frameæ.] αἱ ῥομφαῖαι. *Aquila*, ἔρημα, solitudines, *quomodo etiam vertit S. Hier. Sym.* ἐρείπια, ruinæ. (*g*) Cum sonitu.] μετ' ἤχου. S. *Aug.* cum strepitu. *Chrys.* Alius, σὺν αὐτοῖς cum ipsis, hebræus autem ... (*h*) In æternum permanet.] *Chrys.* Alius, καθεδεῖται, sedebit: hebræus; Jeseb. (*i*) Paravit.] ἡτοίμασεν. *Aquila*, & *Sym.* ἥδρασεν, firmavit. (*k*) Pauperi.] *Chrys.* Alius, τῷ θλιβομένῳ, attrito: alius, τεθλασμένῳ, fracto. (*l*) In opportunitatibus, in tribulatione.] *Clemens Alexandrinus, stromate 6. habet*, ἐν εὐκαιρίᾳ, καὶ θλίψει, in opportunitate, & tribulatione. *Theodoretus*, Illud, ἐν εὐκαιρίαις, Aquila quidem interpretatus est, εἰς καιρόν, in tempore: Symmachus autem, εὐκαίρως, opportune. (*m*) Et sperent in te.] S. *Aug.* & sperent in te omnes. *Chrys.* Alius, πεποιθήσουσι, pro, θαρρήσουσι, confident. *Theodoretus id tribuit Aquilæ, & Sym. qui modo indicante pro imperante usi fuerint* (*n*) Qui habitat.] *Chrys.* Alius, τῷ καθημένῳ, sedenti. (*o*) Studia ejus.] S. *Aug.* mirabilia ejus. *Sym.* μηχανάς, artificia. *Aquila*, ἐναλλαγάς, commutationes. *Chrysost.* Alius, ἐν τοῖς λαοῖς τὰ μηχανήματα αὐτοῦ, in populis machinamenta, & molitiones ejus. (*p*) Orationis.] *Sic psalterium Romanum in aliquo codice* (*nam in aliis est*, orationes) *quod græce est*, δεήσεως. *In aliis libris græcis est*, κραυγῆς, *& in latinis*, clamorem. (*q*) Exultabo in salutari tuo.] *Ita in vulgata, & in psalterio Romano.* S. *Aug.* exultabo super salutare tuum, *in aliis libris græcis est*, ἀγαλλιασόμεθα, exultabimus. (*r*) Infixæ sunt.] ἐνεπάγησαν. *Chrys.* Alius, ἐβαπτίσθησαν, demersæ sunt: *quomodo habet S. Hier.* (*s*) Cognoscitur.] γινώσκεται, *in libris latinis fere est*, cognoscetur. *Chrys.* Alius, ἐγνώσθη κρίμα ποιήσας, cognitus est fecisse judicium. (*t*) Manuum suarum.] *Chrys.* Alius, ταρσῶν αὐτοῦ, palmarum, articulorum suorum. (*u*) Oda diapsalmatis.] *Aquila*, ᾠδὴ ἀεὶ, oda semper, *& sic fere ubique.* S. *Hier.* meditatio semper. *Sym.* μέλος διαψάλματος, modulatio, melos diapsalmatis. *De hac re disputat Didymus in catena Barbari.* (*x*) Non in finem oblivio erit pauperis.] *Chrysostomus*; Alius, ὁ γὰρ εἰς τέλος ἡ προσδοκία πραέων ἐπιλησθήσεται, non enim in finem expectatio mitium oblivioni tradetur. (*y*) Non confortetur.] μὴ κραταιούσθω. S. *Augustinus*, non prævaleat. *Chrysost.* Alius, μὴ θρασυνέσθω, non confidat audacter. (*z*) Constitue Domine.] *Aquila*, θὲς κύριε φόβημα αὐτοῖς, pone Domine terrorem eis, *quomodo habet S. Hier. nec multo aliter Theodotio*, κατάστησον κύριε φόβον αὐτοῖς. *Symmachus autem*, τάξον κύριε νόμον αὐτοῖς, pone Domine legem eis. *Aliud Schol.* Alius, ἐπίλαμψαι, illucesce, effulge. (*aa*) Sciant.] S. *Aug. & vulg.* ut sciant *Chrys.* καὶ γνώτωσαν, & cognoscant, *ac notat alium adaidisse*, ἀεὶ, semper, *quod videri potest positum pro eo, quod apud nos est*, διάψαλμα: *dictum est enim Aquilam pro hoc dicere*, ἀεὶ, *& sic S. Hier.* sciant gentes homines esse, semper. (*aa*) In opportunitatibus, in tribulatione.] S. *Aug.* in tribulationibus. *Aquila*, εἰς καιρόν, in tempore, *Sym.* ἐν καιροῖς θλίψεως, in tempore angustiæ, *ut S. Hier.* (*bb*) Incenditur.] ἐμπυρίζεται, *Aquila*, ἐκκαίεται, *Sym.* φλέγεται, *quæ idem valent.* (*cc*) In consiliis.] ἐν διαλογισμοῖς. S. *Aug.* cogitationibus suis. *Notat autem Theodorus Antiochenus hæc esse interjecta metri causa: conjungenda enim hæc*, incenditur pauper, quoniam laudatur peccator. (*dd*) Quoniam laudatur peccator.] *Chrysostomus*: Alius, ὅτι αἰνέσας παράνομος κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν καὶ πλεονέκτης εὐλογήσας, παρώξυνε τὸν κύριον. ὅταν ὑψωθῇ ὁ θυμὸς αὐτοῦ, οὐκ ἐκζητεῖ, quoniam laudans iniquus juxta desiderium, & avarus benedicens, irritavit Dominum: cum exaltatus fuerit furor ejus, non exquiret. Alius, ὅτι ὕμνησεν ἐπὶ πόθῳ ψυχῆς αὐτοῦ, καὶ πλεονέκτης εὐλογήσας δύσφημε τὸν κύριον. ἀσεβὴς κατὰ μετεωρισμὸν αὐτοῦ οὐ μὴ ἐκζητήσῃ, οὐκ ἔστι Θεὸς πάσαις ἐννοίαις αὐτοῦ, quoniam hymnum dixit super cupiditate animæ suæ, & avarus benedicens infamavit Dominum: impius secundum elationem suam non exquiret: non est Deus in omnibus cogitationibus ejus. Alius, δι' ὅλων τῶν ἐνθυμημάτων αὐτοῦ, per universas cogitationes ejus. (*) Contaminantur.] *Sic S. Aug.* βεβηλοῦνται, *vulgata*, inquinatæ sunt. *Notat Chrysostomus alium dixisse*, exaltatum est judicium tuum. (*ee*) Auferuntur.] ἀνταναιρεῖται. *Notat Hesychius ita dictum esse, ut intelligatur, vicissim, & ex adverso tolli. Nam cum Deus comminatione judicii peccatum auferre velit; diabolus ex adverso aufert memoriam illius comminationis. Cyrillus etiam ejusdem vocabuli vim considerat. Chrysostomus.* Alius, ἦρται ἡ κρίσις σου, πάντων τῶν ἐχθρῶν αὐτοῦ κατακυριεύσει, εἶπε γὰρ ἐν καρδίᾳ αὐτοῦ, sublatum est judicium tuum; omnes inimicos suos dominatione premet: dixit enim in corde suo. *Theodorus Antiochenus notat, Symmachum, pro*, inimicorum suorum dominabitur, *dixisse*, omnes inimicos suos ventilat. *Hesychius autem illud*, αὐτοῦ, *intelligit*, ejus, *id est*, Dei: *Dominatur enim Diabolus inimicis Dei, non autem anima sancta.* (*ff*) Non movebor.] *Sym.* οὐ περιτραπήσομαι εἰς γενεὰν, καὶ γενεὰν ὅτι ἔσομαι ἐν κακώσει, non circumvertar in generationem & generationem, neque ero in afflictione. (*gg*) Labor, & dolor.] *Chrysost.* Alius, pro, πόνος, dicit, ἀνωφελές, damnum. S. *Hier.* dolor, & iniquitas. (*hh*) Sedet in insidiis.] *Symm.* ἐγκάθηται ἐνεδρεύων ἐπὶ τοῖς αὐλαῖς ἐν ἀποκρύφοις ἀποκτεῖναι ἀναίτιον, *quæ ita videtur vertisse S. Hier.* sedet insidians juxta vestibula in absconditis, ut interficiat innocentem. (*ii*) In spelunca sua.] ἐν τῇ μάνδρᾳ αὐτοῦ. S. *Aug.* in cubili suo. *Chrys.* Alius, ἐν τῷ σηκῷ αὐτοῦ, in septo suo. (*kk*) Dum attrahit eum.] *Chrys.* Alius, ἐν ἑλκυσμῷ αὐτοῦ, in attractione ejus. (*ll*) Laqueo suo.] ἐν τῇ παγίδι αὐτοῦ, S. *August.* in muscipula sua. *Chrysost.* Alius, ἐν τῇ σαγήνῃ, in sagena. *Et dubium est, an hæc conjungenda sint cum præcedentibus*, dum attrahit eum in laqueo, *vel*, in laqueum. (*mm*) Inclinabit se.] S. *August.* inclinabitur, & cadet dum dominabitur. *Chrysost.* Alius, ὁ δὲ θλασθεὶς καμφθήσεται ἐπιπεσόντος αὐτοῦ μετὰ τῶν ἰσχύων αὐτοῦ τοῖς ἀσθενέσιν, qui autem fractus est, curvabitur, irruente eo cum fortibus suis in infirmos. (*nn*) Exaltetur.] *Chrys.* Alius, ἔπαρον τὴν χεῖρά σου, eleva manum tuam. (*oo*) Irritavit.] παρώξυνεν, *in aliquot codd. & apud Theod. est*, παρώργισεν, ad irā provocavit. (*pp*) Vides, quoniam tu laborem, & iram.] *Sic S. Aug.* πόνον, καὶ θυμόν, *vulg.* laborem, & dolorem. *Sym.* ὁρᾷς ὅτι σὺ μόχθον καὶ παροργισμὸν ἐπιβλέψεις ἵνα δῷς ...

εἰς χεῖράς σου, vides, quia tu laborem & furorem inspicis, ut dentur in manus tuas. *Aquila*, εἶδες, ὅτι σὺ πόνον καὶ παροργισμὸν ἐπιβλέπεις. vidisti, quia tu laborem & furorem inspectas. (qq) Fuisti adjutor.] ἦσθα βοηθός. *Chrys.* Alius, σὺ ἐγένου, tu factus es: alius, σὺ ἔσῃ, tu eris, *ut S. Aug. & vulgata.* (rr) Quæretur.] *S. Aug.* requiretur delictum illius. *Symmachus*, ἐκζητηθήσεται ἡ ἀσέβεια αὐτοῦ, ἵνα μὴ εὑρεθῇ αὐτός, exquiretur impietas ejus, ut non inveniatur ipse. (ſſ) Præparationem cordis eorum attendit.] προσέσχε. *S. Aug. & vulgata*, exaudivit. *Chryſ.* Alius, τὴν πρόθεσιν τῆς καρδίας αὐτῶν προσέχει τὸ οὖς σου, propositum cordis eorum attendit auris tua. *Theodoretus illud*, πρόθεσιν, *tribuit Symmacho. In aliquot codicibus & Compl. est*, τῇ ἑτοιμασίᾳ, præparationi. *In eadem Complut. & apud Theodoretum in verbis proxime antecedentibus est*, εἰσήκουσας κύριε, exaudisti Domine. (tt) Judicare pupillo, & humili. *Chryſoſt.* Alius, κρῖναι ὀρφανῷ, καὶ τεθλασμένῳ, judicare pupillo, & confracto, *aut ut S. Hier.* ut judices pupillum, & oppressum.

PSAL. X.

(a) TRransmigra in montes.] μεταναστεύου ἐπὶ τὰ ὄρη, *vulgata habet*, in montem. *Chryſoſt.* Alius, ἀναστατοῦ εἰς ὄρη, exula in montes. Alius, μετακινοῦ, transmoveto. (b) Paraverunt sagittas] *S. Aug. & vulgata*, sagittas suas. *Aquila, & Symmach.* ἥδρασαν βέλος αὐτοῦ ἐπὶ τὴν νευράν, firmaverunt sagittam suam super nervum, *& sic S. Hieron.* (c) In obscura luna.] *Sic S. Auguſt. quod Græce est*, ἐν σκοτομήνῃ, *& in vulgata*, in obscuro. *Theodoretus*, τοῦτο δὲ τὸ ὄνομα τὴν ἀσέληνον νύκτα δηλοῖ, hoc autem nomen illunem noctem significat. *Sexta editio*, εἰς τὸ ἐπιδεῖξαι τὸ σκότος εἰς φῶς, ad ostendendas tenebras in luce. *Symmachus*, ὡς ἐν ζόφῳ, quasi in caligine. (d) Quæ perfecisti, destruxerunt] *Sexta editio*, ὅτι αἱ διαδοχαί, quoniam traditiones. *Chryſoſt.* Alius, ὅτι αἱ διδασκαλίαι συντριβήσονται, quoniam doctrinæ conterentur: Aquila, ὅτι οἱ θεμέλιοι καθαιρεθήσονται, quoniam fundamenta destruentur. *Symmachus*, ὅτι οἱ θεσμοὶ κατελύθησαν, quia leges dissipatæ sunt, *ut S. Hieron.* (e) Quid fecit.] *Aquila*, δίκαιος τί κατειργάσατο; justus quid operatus est? *nec multo aliter Symm.* δίκαιος τί ἔδρασεν; (f) In pauperem.] εἰς τὸν πένητα, *apud Theodoretum legitur, & fortasse apud Chryſoſtomum & Eusebium*, ἐπιβλέπουσιν τὴν οἰκουμένην, inspiciunt orbem terræ. *Schol.* Illud, εἰς τὸν πένητα ἐν τῇ σελίδι τῶν ο΄. ἔκειτο μόνον ἀμφιβόλως, in selide ipsorum septuaginta positum est tantum ambigue. *Certe in hebræo hodie non est: habetur tamen apud Origenem, & Basilium.* (g) Respiciunt] ἀποβλέπουσι. *Theodotio*, ἐπιβλέπουσι, *quod est in multis codicibus, & commentariis. Aquila*, βλεφαρίζονται, *quæ fere idem valent.* (h) Dominus interrogat.] *Chryſoſt.* Alius, κύριος δίκαιος ἐξεταστής, Dominus justus examinator. Alius, δίκαιον δοκιμάζει, καὶ ἀσεβῆ, καὶ ἀγαπῶντα ἄδικα ἐμίσησεν ἡ ψυχὴ αὐτοῦ (*quæ ita videtur vertisse S. Hieron.* Justum probat; iniquum autem, & diligentem iniquitatem odit anima ejus.) Alius, ὁ ἀγαπῶν ἀδικίαν, μισεῖ τὴν ἑαυτοῦ ψυχήν, qui diligit injustitiam, odit suam ipsius animam. (i) Pluet super peccatores.] ἐπιβρέξει, *& notat Didymus valere*, super pluet. *Chryſoſt.* Alius, ὕσει ἐπὶ παρανόμους ἄνθρακας, pluet super iniquos, carbones. (k) Æquitatem.] εὐθύτητα. *Chryſoſt.* Alius, εὐθύτητας ὄψεται τὸ πρόσωπον αὐτῶν, æquitates videbit facies eorum: nimirum justorum, vel αὐτοῦ, ipsius Dei.

PSAL. XI.

(a) SAnctus.] ὅσιος. *Aquila*, ἁγνός, castus. (b) Diminutæ sunt veritates.] ὠλιγώθησαν αἱ ἀλήθειαι. *Symmach.* αἱ πίστεις, fides. *Chryſ.* Alius, παρέδυσαν πιστοί, defierunt fideles. (c) Loquuti sunt.] A.A. L.L. ἐλάλησαν κακά, loquuti sunt mala. S. *Auguſt.* loquuti sunt vana. *Symm.* χείλη δόλια ἐν καρδίᾳ ἄλλῃ καὶ ἄλλῃ λαλεῖ, labia dolosa in corde alio & alio loquuntur. (d) Magnificabimus] *Chryſoſt.* Alius, δυναστεύσομεν, dominabimur. (e) A nobis sunt.] *Sic vulgata, & psalterium Romanum. In aliis libris græcis est non*, παρ' ἡμῶν, *sed*, παρ' ἡμῖν, *& S. Auguſt.* apud nos. *Aquila*, χείλη πάρεστιν ἡμῖν, τίς δεσπότης ἡμῶν; labia adsunt nobis: quis Dominus noster? *Chryſoſt.* Alius, σὺν ἡμῖν πάρεστιν, τίς κυριεύσει ἡμῶν; nobiscum adsunt, quis dominabitur nobis? (f) Propter miseriam] *Aquila*, ἀπὸ προνομῆς πενήτων, ἀπὸ οἰμωγῆς πτωχῶν, a vastitate pauperum, a ploratu inopum. *Symm.* διὰ κακοπάθειαν πτωχῶν, διὰ οἰμωγὴν πενήτων, propter afflictionem inopum, propter ploratum pauperum. (g) Ponam in salutari, fiducialiter agam in eo.] *Symm.* τάξω σωτήριον ἐμφανές, ponam salutare evidens. *Chryſoſt.* id est, evidenter salvabo. Alius, ἐν σωτηρίᾳ σου, in salute tua. (h) Probatum terra.] τῇ γῇ. *S. Aug. & vulgata*, terræ, *nisi fortasse sit mendum. Aquila*, χωρεῦον, τῇ γῇ διυλισμένον, permeans, terra defæcatum. *Chryſoſt.* hebræus autem, τὸ χωνευόμενον, τὸ ῥέον ἐν τῇ γῇ, quod conflatur, quod fluit in terra. (i) Servabis nos.] *Chryſoſt.* Alius, φυλάξεις αὐτούς, servabis eos. Alius, φυλάξεις αὐτά, custodies ea, *ut S. Hieron.* (k) A generatione hac & in æternum.] *Illud & abest a S. Auguſt. & vulgata. Chryſoſt.* Alius, ἅμα τῇ γενεᾷ τῇ εἰς τὸν αἰῶνα, simul cum generatione, quæ in æternum. (l) Ambulant. *Chryſoſt.* Alius, περιπατήσουσι, ambulabunt, (m) Secundum altitudinem tuam multiplicasti.] κατὰ τὸ ὕψος σου ἐπολυώρησας. *Chryſoſt.* Alius, κατὰ τὸ ὕψος εὐωνισμένοι τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων, secundum altitudinem parvo empti filiis (*id est*, ex filiis, *ut alibi*) hominum. Alius, ὅταν ὑψωθῶσιν οἱ εὐτελεῖς τῶν υἱῶν τῶν ἀνθρώπων: *quod S. Hier.* cum exaltati fuerint vilissimi filiorum hominum (hebræus, χάρμ, ζολλώθ, λεβνή, ἀδάμ, Charm, Zolloth, Lebne, Adam: sexta editio, ἐξουθένησας, sprevisti, *Scholiastes ex Theod.* ὕψος μὲν τὴν δύναμιν λέγει, πολυωρίαν δὲ τὴν πολυχρονιότητα, ἵνα ᾖ τὸ λεγόμενον τοιοῦτο διὰ τῆς ἰσχύος πολυχρονιότητα, καὶ αἰώνιον ζωὴν ἡμῖν δέδωκας. μετὰ γὰρ τὴν σωτήριον ἀνάστασιν, εἰς ἀπεράντους αἰῶνας τὰ τῆς ζωῆς ἡμῖν ἐκτείνεται. ἄλλος. ἐπολυώρησας, πολλῆς φροντίδος ἠξίωσας. ὕψος quidem potentiam dicit, πολυωρίαν autem, diuturnitatem; ut quod dicitur, hujusmodi quiddam sit: propter fortitudinem tuam nobis diuturnitatem & vitam æternam dedisti. Nam post salutarem resurrectionem in secula infinita protenduntur nobis ea quæ ipsius vitæ sunt. Alius autem, ἐπολυώρησας, multâ curâ dignatus es, diligenter curasti: *quæ explicatio est etiam Didymi, & Nicephori, & Theodoreti in commentariis.*

PSAL. XII.

(a) DAvid.] *Schol.* David significat, ἱκανὸς χειρὶ, καὶ μόνος, καὶ ποθούμενος, potens manu, & solus, & desideratus, & hic amabilis. (b) Oblivisceris.] ἐπιλήσῃ. *Chryſoſt.* Alius, ἐπιλανθάνῃ μου τέλειον, oblivisceris mei omnino. Alius, εἰς νῖκος, in victoriam. (c) Avertes.] στρέψεις. S. *Aug. & vulgata*, avertis. *Aquila, Symmachus, Theodotio*, κρύψεις, abscondes, *& ita S. Hieronymus.* (d) Ponam consilia.] S. *Augustinus* ... consilium. *Chryſoſtomus.* Alius, τάξω γνώμας, ordinabo sententias. (e) Dolores.] ὀδύνας, S. *Aug. & vulgata*, dolorem. *Aquila, & Theodotio*, ... *LXX. Symmachus*, μέριμναν ἐν τῇ διανοίᾳ μου καθημέραν, solicitudinem in mente mea per diem. *In aliis editionibus & apud Theodoretum est*, ἡμέρας καὶ νυκτός, die ac nocte. (f) Cantabo Domino.] *Hesychius*, τοῦτον τὸν στίχον ... ζυγὰς τῶν οβ΄. ἑρμηνευτῶν εἶπον. διότι παράκειται τὸ σημεῖον τὸ διὰ τοῦ μέλανος ... γεται λημνίσκος. διὰ μὲν τῆς κεραίας τῆς μέσης σημαίνει τὸν στίχον, διὰ δὲ τῶν δύο στιγμῶν τὸ ἐπάνωθεν καὶ τῆς ὑποκάτω τὰς δύο ζυγὰς τῶν ἑρμηνευτῶν ὑπέδειξαν. Hunc versiculum duos ordines ipsorum LXXII. interpretum dixerunt: quare oppositum est signum illud, quod atramento fit, & vocatur lemniscus: per medium quidem virgulam significat versiculum: per duo autem puncta unum supra, alterum infra, indicavit duos ordines ipsorum interpretum. *Item in sequenti versiculo*, καὶ ψαλῶ τῷ ὀνόματι κυρίου τοῦ ὑψίστου *ita legitur in Scholiis*: ... ἔκειτο παρ' οὐδενὶ ἐν τετρασελίδῳ, οὔτε ἐν τῷ Εὐσεβίου τοῦ Παμφίλου, οὔτε ἐν τῷ ἑβραϊκῷ, non est positus apud ullum in Tetraselido, neque in exemplari Eusebii Pamphili, neque in hebraico.

PSAL. XIII.

(a) COrruperunt] διέφθειραν, *& sic est in hebræo: est enim subintelligendum*, seipsos, *aut*, viam suam. *Alii libri habent*, διεφθάρησαν, corrupti sunt, *quemadmodum est in latinis translationibus.* (b) In studiis.] ἐπιτηδεύμασιν, *vulgata*, studiis suis. S. *Aug.* affectionibus suis. (c) Bonitatem.] *Bonitatem legisse S. Augustinus apparet ex ejus explanatione, quod græce est*, χρηστότητα, *sed vulgata hic, & in epist. ad Rom. c. 3. habet*, bonum. (d) Sepulchrum patens.] *Hæc, & quæ sequuntur usque ad*, Nonne cognoscent, *absunt a plerisque libris. Habent tamen Justinus, & psalterium Romanum, Arabicum, Æthiopicum, & S. Aug. In comm. græcis addita sunt margini cum hoc Schol.* οὐδαμοῦ κεῖνται τῶν ψαλμῶν. πόθεν δὲ ὁ ἀπόστολος λαβὼν αὐτάς, ζητητέον. Nullibi in psalmis posita sunt: unde autem Apostolus ea sumpserit, quærendum. *In alio Scholio referuntur ex Diodoro, Theodoro, Cyrillo, Didymo: sed additur, in Hexaplo non esse inventa. S. Cypr. in lib. de zelo & timore, ea citat ex Apostolo.* (e) Nonne cognoscent?] *Aquila*, οὐκ ἐπέγνωσαν; nunquid non cognoverunt? *Symm.* μὴ γνώσονται; nonne cognoscent? (f) Cibo panis.] βρώσει ἄρτου, *in aliis tamen codd. & comm. editionibus est*, ἐν βρώσει, in cibum. *Symm.* ὥσει ἄρτον, tanquam panem. S. *Aug.* sicut cibum panis, *vulg.* sicut escam panis. (g) Ubi non erat timor.] *Schol.* Illud, οὗ οὐκ ἦν φόβος, non est dictum ab aliis tribus (h) Convertendo.] ἐν τῷ ἐπιστρέψαι, *& apertius S. Hier.* quando reduxerit. S. *Auguſt. & vulgata habent* cum averterit, *quasi legerint*, ἐν τῷ ἀποστρέψαι. (i) Exultet.] ἀγαλλιάσθω. *Sic etiam in psalterio Romano. In cæteris vero libris est*, ἀγαλλιάσεται ἰακώβ, καὶ εὐφρανθήσεται ἰσραήλ, exultabit Jacob, & lætabitur Israel, *quemadmodum est in vulgata, & apud S. Aug.*

PSAL. XIV.

(a) QUis habitabit.] παροικήσει. S. *Aug. habet*, peregrinabitur, *& ita exponunt Patres græci. Cæterum S. Hier. ad Suniam in quæstione de quinto psalmo, agnoscit hoc loco, & non improbat vocabulum habitandi.* (b) Qui jurat proximo suo, & non decipit.] καὶ οὐκ ἀθετῶν, *non reddit juramentum factum proximo irritum, ut interpretatur Didymus. Symm.* ὀμόσας ἑταίρῳ, καὶ μὴ ἀλλαγείς, jurans amicus esse, & non mutatus. *Aquila & Theodotio*, ... κακῶσαι, ut se affligat, *& ita S. Hier.* (c) Innocentes] ἐπ' ἀθῴοις. *Sic S. Aug. Vulgata autem*, innocentem. *Aquila*, ταπεινόφρονος, καὶ ἁπλοῦ, humilem, & simplicem. *Symm.* ταπεινόφρονος, καὶ ἀμώμου, humilem, & immaculatum.

PSAL. XV.

(a) TItuli inscriptio.] στηλογραφία, *de qua Græci Patres multa, Eusebius, Didymus, Theodoretus, & alii.* (b) Ipsi David.] *Eusebius*, τῷ juxta cæteros interpretes, τοῦ δαυίδ, ipsius David. (c) Domine] *Aquila, Theodotio*, ἰσχυρέ, fortis, *est enim hebraice, el.* (d) Bonorum meorum.] *Aquila*, ἀγαθωσύνη μου οὐ μὴ ἐπὶ σέ, bonitas mea non super te. *Symmach.* ἀγαθόν μοι οὐκ ἔστιν ἄνευ σοῦ, *quod S. Hier.* bene mihi non est fine te. (e) Mirificavit.] *Vulgata*, mirificavit omnes voluntates meas in eis. S. *Aug.* mirificavi omnes voluntates meas in illis. *Theodoretus*, ἐθαυμάστωσεν ὁ κύριος, ὅτι πάντα τὰ θελήματα αὐτοῦ ἐν αὐτοῖς, mirificavit Dominus, quoniam omnes voluntates sunt in eis. *Et in aliis quoque codicibus invenitur vox*, κύριος, *& illud*, πάντα ... *tium sequentis partis versus. Eusebius tamen, & Theodoretus videntur legisse ut hic, itemque Athanasius. Aquila*, ... μου πᾶν θέλημα ἐν αὐτοῖς, ... gentibus meis omnis voluntas mea in eis. (f) Multiplicatæ sunt.] *Aquila*, ... πληθυνθήσονται διαπονήματα αὐτῶν, multiplicabuntur labores eorum. *Symmachus*, πολλαὶ αἱ κακοπάθειαι αὐτῶν ἀκολουθοῦσαι ταχέως, multæ calamitates eorum sequentes cito. *Theodotio*, ἐπληθύνθησαν τὰ εἴδωλα αὐτῶν, εἰς τὰ ὀπίσω ἐτάχυναν, multiplicata sunt idola eorum: retrorsum acceleraverunt. *Id tamen Theodorus Antiochenus tribuit Symm.* (g) Non congregabo] *Cyrillus putat per interrogationem esse proferenda, sed non Eusebius, & Didymus. Aquila*, οὐ μὴ σπείσω σπονδὰς αὐτῶν ἐξ αἱμάτων, *quod S. Hier.* non libabo libamina eorum de sanguine. (h) Adimplebis me] *Aquila, Theodotio*, ... νῇ εὐφροσυνῶν, satietas lætitiarum. *Theodotio*, ἑπτὰ εὐφροσύνας, septem lætitias. (i) Cum vultu. *Symm.* παρὰ τῷ προσώπῳ σου, *quod S. Hieronymus*, ante vultum tuum. (k) Delectationes.] *Apud Theodoretum, & in Compl.* ... τερπνότης. *& S. Augustinus*, delectatio.

PSAL. XVI.

(a) JUstitiam meam.] Δικαιοσύνης μου, *quod posset etiam verti*, justitiæ meæ: *idque vidit Nicephorus. Theodoretus* · Alii pronomen μου, non addiderunt: sed Symmachus quidem & Theodotio ipsum Deum nominaverunt Dominum justitiæ. Aquila autem, εἰσάκουσον δίκαιον, exaudi justum, pro, juste. *Sed S. Hieronymus*, audi Domine, justitiam. (b) Deprecationi] ... *Sic S. Augustinus. vulgata autem*, deprecationem meam. *Aquila*, ...

laudationi meæ. (c) Non in labiis dolosis.] *Theodoretus*: Illud ... χείλεσιν δολίοις. Symmachus sic dixit, οὐ διὰ χειλέων δολίων, non ... labiis dolosis. (d) Prodeat] ἐξέλθοι. *Symmachus*, ἐξελεύσεται, prodibit. (e) Oculi mei] *Sic plerique codices, & comment. & S. August. A-liquot tamen codd. habent* ὀφθαλμοί σου, oculi tui, *ut vulgata, & psalterium.* *Et in scholio, quod tribuitur Asterio, scribitur, oculos Dei, A-nimum intelligendos, pro quibus propheta oret, ut videant æquitatem. S. Hieronymus ad Suniam rectius esse putat*, oculi tui. (f) Æquitates.] εὐθύτητας. *In aliquot codd. & comment est*, εὐθύτητα, æquitatem, *& sic S. Au-gust. S. autem Hieronymus*, æquitates. (g) Custodivi vias duras.] *Symmachus*, ὁδοὺς ἐφυλαξάμην παραβάτου, *quod ita videtur vertisse S. Hierony-mus*, ego observavi vias latronis. (h) Perfice.] κατάρτισαι. *S. Augustinus legisse accentum in penultima: habet enim*, ad perficiendum. *Sym-machus*, στερέωσον, corrobora, *Theodotio*, τελείωσον, perfice. (i) In teg-mine alarum tuarum protege me.] *Ita S. Augustinus: vulgata autem*, sub umbra alarum tuarum. (k) Adipem suum.] *Symmachus*, τὸ στέαρ αὐτῶν συνέκλεισαν, adipe suo conclusi sunt, *aut*, concluserunt, *ut S. Hieronymus, propius ad hebraismum.* (l) Projicientes me.] *Eusebius. Symmachus*, ... τὸ μακαρίζοντά με παραχρῆμα περιεκύκλωσαν, qui beatificabant me, repente circunde-derunt. (m) Declinare in terram.] ἐκκλῖναι ἐν τῇ γῇ, *Aquila*, τοῦ ἐκκλῖναι ἐν τῇ γῇ, ad declinandum in terram. *Theodoretus.* Symmachus, τοὺς ὀφθαλ-μοὺς αὐτῶν ἔταξαν ἐπεκκλίνειν ἐν τῇ γῇ, oculos suos statuerunt detorquere, & in altera ex parte declinare in terram. (n) Susceperunt.] *Theodorus Antiochenus* Illud, ὑπέλαβον, dictum est pro περιέμενον, undique expectant, inhiant mihi. (o) Præveni eos, & supplanta eos: erue animam meam ab impio.] *S. Augustinus*, præveni eos, & subverte eos: erue animam me-am ab impiis. *S. Hieron. omnia hac melius legi putat in numero singulari. Aquila*, προφθάσατε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ ὄκλασον αὐτόν, *qua S. Hieron. vertit*, præveni faciem ejus, incurva eum. (p) Frameam tuam.] *In aliquot ve-teribus codicibus, & apud Theodoretum legitur*, ῥομφαίαν μου, framea tua, *& Theodoretus sic vertisse Symmachum*, ἐν μαχαίρᾳ σου, in gladio tuo. *Theodorus autem Antiochenus agnoscit hanc lectionem in dandi casu; sed magis probat alteram in generandi casu*, ῥομφαίας, *quo etiam inquit Aquilam usum: idque propius ad hebræa, quæ sic vertit S. Hieronymus*, ab im-pio, qui est gladius tuus. (q) Perdens.] ἀπολύων, *quod etiam posset verti*, dissolvens. *Theodoretus ad hunc locum ita scribit*, τῶν ὅρων σου γάρ φησι τοὺς ἀν-θρώπους παραπέμπεις εἰς θάνατον· σὺ γὰρ εἶπας, γῆ εἶ, καὶ εἰς γῆν ἀπελεύσῃ. Etenim tuo, inquit, decreto homines transmittis ad mortem: tu enim dixisti, ter-ra es, & in terram redibis. *Ad verba autem sequentia*, διαμέρισον αὐτούς, *quæ nos ex S. Augustino vertimus*, dispertire eos, *vulgata autem habet*, di-vide eos) *idem Theodoretus subjungit hæc, quæ etiam leguntur apud Euse-bium, fortasse ab alio inserta*, ἐγὼ δὲ εἰ καὶ σοὶ θανάτῳ παραπέμψαι ῥᾴδιον, ἀλλ' ἔτι ζῶντας αὐτοὺς σκεδασθῆναι, καὶ τὴν κακὴν αὐτῶν συμφωνίαν διαλυθῆναι. Ego vero, quamvis tibi facile sit ad mortem transmittere; attamen obsecro ip-sos, dum vivunt, dissipari, & malam eorum conspirationem dissolvi. *Sui-das*, ἀπολύων, valet, τῷ θανάτῳ παραπέμπων transmittens ad mortem. David, inquit, ἀπὸ ὀλίγων ἀπὸ γῆς διαμέρισον αὐτοὺς ἐν τῇ ζωῇ αὐτῶν. Alius autem interpres reddit, ἀπ' ὀλίγων, a paucis. *Psalterium vetus habet*, perdens de terra: *S. Augustinus in epist. lviii, ad Paulinum, testatur in uno græco codice reperisse, quod latini sui haberent*, perdens de terra. *Cæteri vero codices, & Eusebius & Cyrillus, & Didymus habent*, ἀπὸ ὀλίγων ἀπὸ γῆς, *& S. Au-gust. in eadem epistola fatetur, ita se in alio græco exemplari reperisse, quem-admodum ipse Paulinus posuerat*, a paucis de terra. *Aquila*, κύριε ἀπὸ τεθ-νηκότων ἐκ χειρός σου, μέρος αὐτῶν ἐν ζωῇ. Domine a mortuis de profundita-te: pars eorum in vita. *Symmachus*, κύριε ἀπὸ τῶν νεκρῶν (*Eusebius addit*, ...) ὧν μερὶς αὐτῶν ἐν ζωῇ, *al.* ἐν ζῶσιν. Domine a mortuis, a de-pressis: pars eorum in vita, *al.* inter viventes. *Apud S. Hieronymum totus hic versus sic habet*, a viris manus tuæ Domine, qui mortui sunt in profun-do, quorum pars in vita. (r) De absconditis.] τῶν κεκρυμμένων σου. *Eusebius ex Symmacho*, τῶν ἀποθέτων, de reconditis. (f) Porcina.] ὑείων, *liber Vati-canus. Quod autem in antiquioribus libris scriptum esset sine accentu, & li-brariis usitatum esset ad, ι, literam adjungere, ε, vicissimque ad ε, adjungere, ι, inde videtur duplex scriptura fluxisse (quod etiam innuit S. Augustinus) in græcis codicibus partim sit*, υἱῶν, *quod significat*, filiis, *partim*, ὑείων, *quæ significant*, porcinis *& porcis. In scholio quidem ad marginem Vaticani codicis apposito, hæc ad verbum*, ὑῶν, *leguntur*, pro ἀκαθαρσίας, im-munditia: non solum enim ipsi immundi fuerunt, sed etiam filios suis im-munditiam communicaverunt. *In aliis etiam commentariis est*, ὑῶν, *atque eum locum sic legitur*, ἐχορτάσθησαν τῶν παρανομούντων. impleti sunt iniquis. *Et aliter*: Omni, inquit, transgressione repleti sunt, & ad filios suos trans-miserunt. *Apollinarius in Metaphrasi*, impleti porcellis, reliquerunt filiis reliquias convivii. *In psalteriis Romano & Arabico, & apud Arnobium est*, porcina. *Paulinus in epistola ultima ad S. Augustinum utramque lectionem audio*, saturati sunt filiis *Eadem varietatem notat S. Augustinus in epistola, qua respondet Paulino: & in hunc psalmum affert hæc*: sane illo versu, ibi dictum est (saturati sunt porcina) nonnulla exemplaria, saturati sunt filiis, habent. Ex ambiguo enim græco interpretatio duplex venit. *Om-nino in græcis codicibus lectio* ὑῶν *frequentior est. In codicibus Theodoreti partim est*, ὑῶν, *partim*, υἱῶν, *partim etiam*, υἱοί, filii: *quam etiam habet Theo-dorus Antiochenus. Ac Theodoretus quidem continuo subjungit huic lectio-ni valde similem interpretationem Symmachi, quam etiam refert Eusebi-us*, ἐχορτάσθησαν υἱοί, καὶ ἀφήσουσι τὰ λείψανα αὐτῶν τοῖς νηπίοις αὐτῶν, saturabun-tur filii, & dimittent reliquias suas parvulis suis. (t) Cum apparuerit.] ἐν τῷ ὀφθῆναι, *S. Augustinus*, dum manifestabitur. *Theodotio*, ἐν τῷ ὀφθῆναι τὴν δόξαν σου, cum apparuerit dextera tua. *Aquila*, ἐν τῷ ἐξυπνισθῆναι ὁμοιώσεως. *Symm.* ἐξυπνισθεὶς τῇ ὁμοιώσει σου, *quæ S. Hieronymus vertit*, cum evigila-vero similitudine tua.

PSAL. XVII.

(a) Commota est, & contremuit terra.] *Eusebius ex Aquila*, καὶ ἐκινήθη, καὶ ἐσείσθη ἡ γῆ, & mota est, & concussa est terra. (b) Et commota sunt.] *Eusebius ex Symm.* περιετράπησαν, circumversa sunt. (c) A facie e-jus exarsit] καὶ ἐφλέγησαν, *sic vulgata. In aliquot codicibus, & apud Theo-doretum est*, κατεφλογίσθη, exardescet. *Apud S. Augustin.* exardescit. *Aquila*, ἀπὸ στόματος αὐτοῦ φάγεται. *Symmachus*, ἐκ στόματος αὐτοῦ ἀναλίσκων, *quæ S. Hieronymus reddit*, ex ore ejus devorans. (d) Vocem suam.] *Post hæc in vulgata repetuntur illa*, grando, & carbones ignis, *quæ ne-que Græci, neque S. Augustin. habent. Et notat S. Hieronymus ad Suniam, de hebraico, & de Theodotione in LXX interpretatione sub aste-risco esse addita.* (e) Afflictionis.] κακώσεως. *Symmachus*, ταλαι-πωρίας, miseriæ, calamitatis. (f) Eruet me.] ῥύσεταί με. *S. August.* eruit me, *vulgata*, salvum me fecit. (g) In conspectu meo.] *Apud S. Augustinum adjungitur*, sunt semper. *Quæ autem sequuntur*, & ju-stitiæ ejus non recesserunt à me, *eodem modo habentur apud Theodoretum*, καὶ τὰ δικαιώματα αὐτοῦ οὐκ ἀπέστησαν ἀπ' ἐμοῦ: *sed in aliis codicibus est*, οὐκ ἀπέστησα ἀπ' ἐμοῦ, *& in vulgata, & apud S. Augustinum*, & justitias ejus non repuli a me. (h) Sanctificaberis.] ὁσιωθήσῃ. *Sic etiam Theodoretus, & ita vertit Tertullianus. S. autem Cyprianus*, justificaberis, *alii vero libri habent*, ὅσιος ἔσῃ, *ut vulgata & S. Augustinus*, sanctus eris. *Symmachus*, πρὸς ὅσιον ὁσίως προσάξεις, erga sanctum sancte ages. *Aliud Schol.* μετὰ κεχαριτωμένου χα-ριτωθήσῃ, cum gratioso gratiosum reddes. (i) Perverteris.] διαστρέψεις, *proprie valet*, pervertes, *sed est hebraismus. nam subintelligendum* te. (k) Humilem.] *Symmachus*, πρᾷον, mitem, & mansuetum. (l) Eloquia Do-mini examinata.] *Symmachus*, ῥῆσις τοῦ κυρίου δεδοκιμασμένη, loquutio Domini pro-bata. (m) Tanquam cervi.] *Sic libri græci, & S. August.* S. *tamen Hieronymus, asseverat omnes interpretes transtulisse pluralem numerum: & sic vulg.* cervorum. (n) Statuit me.] *S. Augustinus*, statuet: *Aqui-la*, καὶ ἐπὶ τὰ ὑψώματά μου στήσει με, & super excelsa mea statues me. (o) Pro-tectionem.] ὑπερασπισμόν, *sexta editio*, ὑπερασπιστήν, τὸ σωτήριά μου, protecto-rem, salvatorem meum. (p) Salutis meæ] *Sic Theodoretus, & S. Au-gustinus. Alii libri græci non habent*, μου. *S. Hieronymus scribit omnes in-terpretes transtulisse, ut habet vulgata*, tuæ. (q) Et disciplina tua ipsa me docebit. *Schol.* hæc sunt Theodotionis pro eo quod a LXX dictum est, καὶ ἡ παιδεία σου ἀνώρθωσέν με εἰς τέλος, & disciplina tua correxit (*aut, ut S. Augustinus*, direxit) me in finem. *Eusebius autem ex Symmacho qui-dem refert*, καὶ τὸ ὑπακούειν μου αὐξήσει με, & obedientia mea augebit me, *ex A-quila autem*, καὶ πραότης μου ἐπλήθυνέν με, *quæ S. Hieronymus vertit*, & man-suetudo mea multiplicavit me. (p) Omnes insurgentes.] *S. Hiero-nymus ad Suniam*, sed, omnes, additum est. *Aquila*, κάμψεις ἐπανιστανομέ-νους μοι, incurvabis eum qui insurrexit in me. (f) Erue me a contradicti-onibus.] ῥῦσαί με ἐξ ἀντιλογιῶν. *Aliquot codices & Theodoretus ha-bent*, ῥύσῃ με ἐξ ἀντιλογίας, erues me de contradictione. *S. Augustinus*, erues me de contradictionibus: *vulgata*, eripies. *Aquila*, διασώσεις με ἀπὸ δικασιῶν, salvabis me a contentionibus. *Symmachus*, ῥύσῃ με ἀπὸ ἀν-τιλογιῶν, erues me a contradictionibus. (t) Inveterati sunt.] ἐπαλαιώθη-σαν. *S. Augustinus*, inveteraverunt. *Schol. & Symmachus*, ἠτιμώθησαν, dehonestati sunt. *Sed Theodoretus.* Illud, ἐπαλαιώθησαν, καὶ ἐχώλαναν, Symmachus dixit, ἀτιμωθήσονται, καὶ ἐντραπήσονται, honestabuntur, & con-fundentur. (u) De inimicis iracundis.] *In aliquot codicibus, & apud Theodoretum est*, ἐξ ἐχθρῶν μου ὀργίλων, *& sic S. Augustinus, & vulgata*, de inimicis meis iracundis. *Sunia, & Fretella in suo codice habuerunt*, μου δυνατῶν, meis fortibus, *sive*, potentibus. *Sed S. Hieronymus.* In he-bræo nihil aliud habetur nisi hoc, liberator meus ad inimicis meis: septuaginta autem, iracundis, addiderunt.

PSAL. XVIII.

(a) Non sunt loquelæ.] *Theodoretus*, Hoc manifestius Symmachus est interpretatus. καὶ νὺξ νυκτὶ ἀναγγελεῖ γνῶσιν, οὐκ εἰσίν, οὐδὲ λόγοι, ὧν οὐκ ἀκουόνται φωναί, ἀλλ' εἰς πᾶσαν τὴν γῆν ἐξῆλθεν ὁ ἦχος αὐτῶν, & nox nocti indicabit scientiam, non dictionem, neque sermones, quorum non audi-untur voces; sed in omnem terram exivit sonus eorum. Aut secundum A-quilam, ὁ κανὼν αὐτῶν. canon, & regula eorum. (b) In Sole posuit.] ἐν τῷ ἡλίῳ ἔθετο. *Nicephor. inquit vacare illud*, ἐν. *Theodoretus*, Et hæc ma-nifestius tres illi sunt interpretati, τῷ ἡλίῳ ἔθετο σκήνωμα ἐν αὐτοῖς. *Ea autem S. Hieron. vertit*, Soli posuit tabernaculum in eis. *Eusebius ista tribuit Aquilæ & Theodotioni, & quintæ editioni. Symmacho autem hæc*, τῷ ἡλίῳ ἔταξε σκηνὴν ἐν αὐτοῖς, *quæ tamen idem valent.* (c) Suam.] αὐτοῦ. *Sic etiam in psalterio Arabico, & Æthiopico. Sed abest ab aliis libris græcis, & S. Augustino, & vulgata. S. Hieron. testatur illud se sub veru additum repe-risse.* (d) Delicta] παραπτώματα. *Aquila*, ἀγνοίας, *quod S. Hieron. vide-tur vertisse*, errores. (e) Er ab alienis.] *Eusebius*, Aquila, (*al. Symm*) καί γε ἀπὸ ὑπερηφάνων συντήρησον τὸν δοῦλόν σου. *S. Hier.* a superbis quoque libera (*quamvis proprius ad græcum esset*, conserva) servum tuum. (f) In bene-placitum.] εἰς εὐδοκίαν *S. August. & vulgata*, ut complaceant. *Sic etiam Ecclesiastici 29.* εὐδοκίαν ἕξει, *redditur*, placeat tibi.

PSAL. XIX.

(a) Pinguefaciat.] πιανάτω. *S. August. & vulgata*, pinguefiat. *Ori-genes*, φαιδρυνάτω, στεατώσω, nitidum faciat, adipe farciat. *Theodore-tus*: Illud, τὸ ὁλοκαύτωμά σου πιανάτω, Symmachus ita est interpretatus, καὶ τὴν ἀναφοράν σου πίονα ποιήσαι, & oblationem tuam pinguem faciat. (b) Tri-buat tibi.] *In aliis codicibus sequitur*, κύριος, *& apud S. Aug.* Dominus, *sed monet S. Hier. ex superioribus*, ἀπὸ κοινοῦ, *subaudiri.* (c) Magnificabi-mur.] μεγαλυνθησόμεθα. *Sic psalterium Arabicum, & Æthiopicum, & Metaphrasis Apollinaris. Sic S. Hier. in Osee. c. 10. & in vita Hilarionis, & psalterium Romanum, & alii patres. S. Aug. habet*, exultabimus. *In cæteris libris græcis est*, ἐπικαλεσόμεθα, invocabimus, *ut vulgata. Apud S. Cypr. de exhort. mart. in impressis est*, magnificabimus, *sed in aliquot manuss.* invo-cabimus. Ipsis copulati sunt pedes, & ceciderunt. (d) In quacunque die.] *Ita reddendum illud*, ἐν ᾗ ἄν, *fatetur S. Hieron. ad Suniam: quamvis cum hebræo concordare dicat illud*, in die, qua, *quod est in vulgata, & apud S. August.*

PSAL. XX.

(a) ANimæ ejus.] *Ita S. Augnst. & Rom. In cæteris fere libris græcis est*, καρδίας αὐτοῦ, *& in vulg.* desiderium cordis ejus tribuisti ei. (b) Petitione labiorum.] δέησιν τῶν χειλέων, *& Chaldæus*, & prolationem labiorum ejus non prohibuisti in æternum. *In aliis libris est*, θέλησιν. *& S. Aug. & vulgata*, voluntate labiorum ejus. (c) In seculum seculi.] *S. Augustin. & vulgata*, in seculum, & in seculum seculi. *Aquila, & Theodotio, & quinta editio*, καὶ ἔτι, & ultra. *Symmach.* καὶ εἰς ἀπέραντον, & in infinitum. (d) Lætificabis eum.] *Eusebius*, Symmachus ait, χαροποιήσεις αὐτὸν ἐν εὐφροσύνῃ παρὰ τῷ προσώπῳ σου, *quod S. Hier.* Exhilarabis eum in lætitia apud vultum tuum, *quæ postrema verba referuntur etiam a Theodoreto.* (e) Inveniatur manus tua.] *Theodoretus*, Hoc rursus manifestius Symmachus dixit, καταλήψεται ἡ χείρ σου πάντας τοὺς ἐχθρούς σου, ἡ δεξιά σου εὑρήσει τοὺς μισοῦντάς σε, comprehendet (*aut ut S. Hieron.* inveniet) manus tua omnes inimicos tuos: dextera tua inveniet odientes te. (f) Declinaverunt.] *Eusebius.* Symmachus dixit, ὅτι συνέφραξαν κατὰ σοῦ εἰς κακόν, quoniam obstruxerunt contra te in malum. (g) Consilium quod.] *Sic S. Augustinus*, διελογίσαντο βουλὴν ἣν οὐ μὴ δύνωνται στῆσαι. *In aliis codicibus partim est*, βουλάς, ἅς, consilia, quæ, *ut vulgata: partim*, βουλὰς ἅις, *& habent*, στῆναι, *quæ varietas videtur etiam agnosci a Theodoreto: & fortasse hic sensus posset elici*, cogitaverunt consilia, quibus non poterunt stare. *Idem Theodoretus refert Symm. hoc loco ita dixisse*, ἐλογίσαντο ἐννοίας ἀδυνάτους, cogitaverunt cogitationes infirmas, quæ ad exitum perduci non possunt. (h) Pones eos dorsum.] *Theodoretus*, Symmachus autem ita, ὅτι θήσεις αὐτοὺς ἀποστρόφους, quoniam pones eos aversos. *Schol. pro*, θήσεις, *habet*, τάξεις. (i) Reliquis tuis.] *Aut, ut S. Aug. & vulg.* reliquiis: *græce est*, περιλοίποις. *Aquila*, ἐν τοῖς κάλοις σου ἑδράσεις ἐπὶ πρόσωπον αὐτῶν, in funibus tuis firmabis in faciem eorum, *nec multo aliter S. Hieron. Sym. autem*, τοῖς περιλειπομένοις σου ἑδράσεις κατὰ πρόσωπον αὐτῶν, superstitibus tuis firmabis ad faciem eorum. *Schol.* Oportebat pro illo quidem, σοῦ, ponere, αὐτῶν, pro illo autem, αὐτῶν, ponere illud, σοῦ, *ut esset*, ἐν τοῖς περιλοίποις αὐτῶν ἑτοιμάσεις τὸ πρόσωπόν σου, in reliquis eorum parabis faciem tuam: τοῦτο δὲ ὑπὸ τῆς ἐμμέτρου συνθέσεως πεπονθέναι δοκεῖ. καθὸ καὶ παρὰ τοῖς ἔξω ποιηταῖς συνεχέστερόν ἐστιν τὰ τοιαῦτα εὑρεῖν καὶ μάλιστα ἐν τοῖς λυρικοῖς. Hoc autem videtur accidisse ex compositione metrica: sicut etiam apud poetas exteros frequentius talia licet invenire, & præsertim in lyricis. *Hoc hyperbaton agnoscit etiam Nicephorus. Sed Theodoretus minime necessarium putat isto modo exponere.*

PSAL. XXI.

(a) REspice in me.] *Eusebius.* Illud, πρόσχες μοι, ὡς μὴ κείμενον ἐν τῷ ἑβραϊκῷ καὶ ὁ σωτὴρ παρέλιπεν, tanquam quod in hebraico non sit, sed apud solos LXX Salvator etiam omisit. (b) Delictorum meorum.] τῶν παραπτωμάτων μου. *Symm.* τῶν ὀδυρμῶν μου, querimoniarum mearum: *quinta editio*, τῆς βοήσεώς μου, clamoris mei, *sexta*, τῆς δεήσεώς μου, deprecationis meæ. *Aquila*, τοῦ βρυχήματός μου, rugitus mei, *& sic habet S. Hieronymus. Eusebius etiam illud* (clamoris mei) *tribuit quintæ editioni: Theodoretus, Theodotioni.* (c) Et non ad insipientiam mihi.] *Quinta editio*, σιωπή, *sexta editio*, σιγή μοι. *Theodoretus*, aut secundum cæteros, καὶ νυκτός, καὶ οὐ σιγή. *S. Hieron.* & nocte, nec est silentium mihi. (d) In sancto.] *Symm.* ἐν ἁγίοις, in sanctis, *aut ut S. Hieron.* sancte. (e) Laus.] *Theodoretus*, Cæteri interpretes, pro, ἔπαινος, posuerunt, ὕμνος, hymnus. (f) Tauri pingues.] πίονες. *Aquila*, λιπαροί, opimi. *Symmach.* σιτιστοί, altiles. *Alius*, δυνάσται βασὰν διεδειγμάτισαν μου, potentes Basan traduxerunt me. (g) Effusus sum.] ἐξεχύθην. *Ita in psalterio Arabico, & apud Didymum: Ita vulgata, & apud S. Augustinum. Psalterium autem Romanum*, effusa sunt: *quod convenit cum multis græcis codd. qui habent*, ἐξεχύθη. *Schol.* Illud autem, ἐξεχύθην, cum ν, (fortasse legendum cum ν) ponitur in Hexaplo apud omnes. Ita autem, & Apollinarius, & Eusebius scribit. (h) Pedes.] *Ita fere Justinus*, ὤρυξάν μου πόδας, καὶ χεῖρας, foderunt meos pedes, & manus. *Eodem autem prorsus modo videtur legisse Tertullianus*, foderunt manus meas, & pedes, *& rursus*, exterminaverunt manus meas, & pedes. *In plerisque tamen libris græcis est*, χεῖράς μου, καὶ πόδας μου, *& S. Aug. & vulgata*, manus meas, & pedes meos. *Aquila*, ᾔσχυναν, confuderunt. (i) Auxilium meum.] τὴν βοήθειάν μου, *& ita scribit ad Suniam S. Hier. legendum esse: apud S. Augustinum, & in vulgata legitur*, auxilium tuum a me. (k) Unicam meam.] μονογενῆ μου. *Aquila*, μοναχήν, solitariam *& S. Hier. addit*, meam. *Symm.* μονότητα, solitudinem. (l) Magnificate eum.] *Ita S. August. quod græce est*, δοξάσατε, *& hanc versionem probat S. Hier. ad Suniam: vulgata tamen habet*, glorificate. (m) A te laus mea.] παρὰ σοῦ. *Ita omnes codices collati, sed S. Aug. & vulgata habent*, apud te, *ut videantur legisse*, παρὰ σοί. (n) In ecclesia magna.] *In cæteris libris sequitur*, ἐξομολογήσομαί σοι, *& S. Aug.* confitebor tibi, *quod non est apud Tertullianum, neque in metaphrasi Apollinaris, neque in vulgata.* (o) Familiæ.] *Sic vulgata, quod græce est*, πατριαί. *S. August. & S. Cypr. lib. 2, adversus Judæos*, patriæ. *Aquila, & Symmachus*, αἱ συγγένειαι, cognationes, *& ita S. Hier.* (p) Pingues.] πίονες. *Aquila & Symm.* λιπαροί, opimi. (q) Procident.] *Ita S. Aug. quod græce est*, προπεσοῦνται, *vulgata*, cadent. *Theodotio*, κάμψουσιν, flectent. *Eusebius ex Symm.* ἔμπροσθεν αὐτοῦ ὀκλάσουσιν ἅπαντες οἱ καταβαίνοντες εἰς κόνιν, οὗ ἡ ψυχὴ ζήσει, σπέρμα δὲ λατρεύσει αὐτῷ, ante faciem ejus curvabunt genu universi qui descendunt in pulverem: cujus anima vivet, semen autem serviet ei: *quæ fere sunt S. Hieron. nisi quod habet*, & anima ejus non vivet. (r) Terram.] *Theodotio*, χοῦν, pulverem. (s) Et anima mea ipsi vivit.] *S. Aug. & vulgata*, vivet. *Theodotio*, καὶ ἡ ψυχὴ αὐτοῦ ζῇ, & anima ejus vivit. *Aquila*, αὐτῷ ζῇ, ipsi vivit. *Quinta, & Sexta editio, ut LXX.* ἡ ψυχή μου, anima mea. (t) Annunciabitur.] *Symmachus*, ἀναγραφήσεται ἐν βιβλίῳ τοῦ κυρίου, in libro perscribetur Domino. (u) Annunciabunt.] *Apud S. Augustinum, & in vulgata sequitur*, cœli, *quod in græcis codicibus non est inventum.* (x) Quem fecit.] *Aquila & Theodotio*, ὅτι ἐποίησεν, quia fecit.

PSAL. XXII.

(a) IN loco pascuæ.] *Aquila & Symmach.* ἐν ὡραιότητι πόας κατεσκήνωσέν με, in venustate herbæ collocavit me. (b) Animam meam convertit.] *Symm.* ἀνεκτήσατό με, refecit me. *S. Hier.* animam meam refecit. (c) Super semitas.] *S. August.* in semitis. *Symm.* διὰ ἀτραπῶν, per calles. (d) Calix tuus.] τὸ ποτήριόν σου. *Ita habent multi libri græci, & psalterium Arabicum, S. Aug. & psalterium Romanum*, & poculum tuum inebrians, quam præclarum est. *S. Cypr, lib. 2. ep. 3.* calix tuus inebrians perquam optimus. *At in vulgata*, calix meus, *cum qua facit psalterium Æthiopicum. Didymus utramque lectionem agnoscit. S. Hieron. asseverat illud*, σου, *esse in κοινῇ, septuaginta vero, & hebræos, & omnes interpretes habere*, calix meus. *Schol.* Theodotio, ποτήριόν μου. Symm. ποτήριόν μου μεθύσκον πάνυ ἀγαθόν, poculum inebrians maxime bonum. *Item quinta editio, nisi quod habet*, ποτήριόν μου, *sexta autem*, τὸ ποτήριόν μου μεθύσκον ὡς κράτιστον, calix meus inebrians perquam optimum. *S. Hieronymus habet tantum*, calix meus inebrians. (e) Et ut inhabitem.] καὶ τὸ κατοικεῖν με, *quod posset etiam verti*, habitatio mea, *& ita Symmachus*, ἡ κατοίκησίς μου.

PSAL. XXIII.

(a) UNa sabbati.] τῆς μιᾶς σαββάτου, quod apud *S. Augustinum, & in vulgata redditur*, prima sabbati. *Theodoretus inquit hoc se invenisse in nonnullis exemplaribus, sed in Hexaplo minime esse appositum.* (b) Ipse super maria.] *Sic etiam apud S. Augustinum. Apud Theodoretum est*, αὐτός, *& vulgata*, quia ipse. *Symmachus*, οὗτος ἐπὶ θαλάσσας ἐθεμελίωσεν αὐτήν, καὶ ἐπὶ ποταμοῖς ἥδρασεν αὐτήν, hic super maria fundavit eum, & cum fluminibus stabilivit eum. *Theodotio, ut LXX.* (c) Sancto.] *Aquila, & Theodotio*, ἁγιάσματος, sanctificationis. (d) Salvatore.] σωτῆρος, *apud S. Augustinum, & in vulgata est*, salutari, *ut videantur legisse*, σωτηρίου. (e) Quærentium eum.] *Sic in vulgata, & apud S. Cyprianum. In aliis libris græcis est*, τὸν κύριον. *& S. Augustinus*, Dominum. (f) Dei Jacob.] *Schol.* Aquila, Symm. LXX, quinta editio, & sexta, πρόσωπόν σου Ἰακώβ, faciem tuam Jacob, *quod etiam habet S. Hieronymus: sed in nullo ex collatis codicibus aut editionibus repertum est.* (g) Tollite.] *S. Cypr. lib. 2. adversus Judæos ita reddit hunc locum:* Aufette portas principes vestras, & extollimini portæ æternales: & introibit rex claritatis. *Aquila*, ἄρατε πύλαι κεφαλὰς ὑμῶν, καὶ ἐπάρθητε ἀνοίγματα αἰώνια, *quo modo fere S. Hieron.* levate portæ capita vestra, & elevamini januæ sempiternæ: *& scribens ad Damasum, inquit Aquilam esse interpretatum*, attollite portæ capita vestra. *Theodotio & quinta editio, ut LXX. Sym.* μετάρατε πύλαι οἱ ἄρχοντες ὑμῶν, ὑψώθητωσαν αἱ πύλαι αἰώνιοι, transferte portas principes vestras: & exaltentur portæ sempiternæ. (h) Iste rex.] αὐτός ἐστιν οὗτος, *ita fere Justinus*, αὐτὸς οὗτός ἐστιν ὁ βασιλεὺς τῆς δόξης, ipse iste est rex gloriæ: *ab aliis libris, abest illud*, οὗτος, *& S. Aug. & vulgata*, ipse est rex gloriæ. *In hebræo autem post hæc verba sequitur*, Selah, *& apud S. Hier.* semper.

PSAL. XXIV.

(a) PSalmus ipsi David.] *Testatur Eusebius nihil fuisse inscriptum, sed tantum a cæteris interpretibus dictum esse*, τοῦ Δαυίδ, ipsius David. *Apud Theodoretum*, εἰς τὸ τέλος ψαλμὸς τῷ Δαυίδ. *& S. August.* in finem psalmus David. *In vulgata*, in finem psalmus. (b) Inique agentes supervacue.] οἱ ἀνομοῦντες διακενῆς. *S August.* inique facientes vana. *Schol.* cæteri, & quinta editio, οἱ ἀποστατοῦντες, qui rebellant. *S. Hieron. ad Suniam*, inique agentes. *Notat autem quod in quibusdam codicibus legebatur*, omnes, *& nunc est in vulgata, additum esse in LXX sub veru.* (c) Deduc me in veritatem tuam.] ὁδήγησόν με ἐπὶ τὴν ἀλήθειάν σου. *S. Hieron.* deduc me in veritate tua. *S. August. & vulgata*, dirige me in veritate tua. (d) Et quia misericordiæ.] *Ita S. August. quod græce est*, καὶ τὰ ἐλέη σου, ὅτι ἀπὸ τοῦ αἰῶνός εἰσι. *Vulgata*, & misericordiarum tuarum, quæ a seculo sunt. (e) Et ignorantias meas.] *S. August.* & ignorantiæ meæ, *quod facile ferunt verba græca*, καὶ ἀγνοίας μου. *Aquila*, καὶ ἀθεσιῶν μου, & prævaricationum mearum. *Symm.* καὶ παραπτωμάτων μου, & prolapsionum mearum. (f) Memor esto mei.] *S. August. addit*, Deus. *In vulgata est*, memento mei tu, *& ita est in aliquot codicibus græcis, & apud Theodoretum*, μνήσθητί μου σύ. (g) Dabit delinquentibus.] νομοθετήσει ἁμαρτάνοντας. *S. August.* legem statuit. *Aquila*, φωτίσει ἁμαρτωλούς, illuminabit peccatores. *Symm.* ὑποδείξει ἁμαρτάνουσιν ὁδόν, demonstrabit peccantibus viam. (*) Vias suas.] *Eusebius ex Aquila & Symmacho*, ὁδὸν ἑαυτοῦ, viam suipsius. (h) Et propitiaberis.] καὶ ἱλάσῃ. *In aliquot codicibus & apud Theodoretum est*, καὶ ἱλάσθητι, & propitiare. *Apud S. Augustinum & in vulgata*, propter nomen tuum domine propitiaberis. (i) Legem statuet ei in via.] *Rursus S. Augustinus & vulgata*, statuit. *Symm.* ᾧ ὑποδείξει ὁδὸν ἣν ἐπελέξατο, cui demonstrabit viam, quam elegit. *Aquila*, φωτίσει αὐτὸν ἐν ὁδῷ, ᾗ ἐκλέξεται, illuminabit eum in via, quam eliget. (k) Firmamentum est Dominus timentium eum.] *Hoc videtur potius esse sextæ editionis, ut ex scholio deprehendetur. Theodoretus quidem tanquam lectionem septuaginta agnoscit*, τοῖς φοβουμένοις αὐτόν, *& sic apud Sanctum Augustinum, & in vulgata*, timentibus eum. *Scholion ita habet, Aqu.* ἀπόρρητον κυρίου τοῖς φοβουμένοις αὐτόν, Secretum Domini timentibus eum. *Symmac.* ὁμιλία κυρίου τοῖς φοβουμένοις αὐτόν, colloquium Domini timentibus eum. *Sexta editio*, κραταίωμα κύριος τῶν φοβουμένων αὐτόν, firmamentum dominus timentium eum. *Theod.* μυστήριον κυρίου, mysterium Domini. *Ita Scholiastes, & fere eodem modo Eusebius. Theodoretus tamen totum hoc & Theodotioni & Symmacho tribuit*, μυστήριον κυρίου τοῖς φοβουμένοις αὐτόν, καὶ τὴν συνθήκην αὐτοῦ δηλώσει αὐτοῖς, mysterium (*sive*, secretum, *ut S. Hieron.*) Domini timentibus eum: & pactum suum ostendet eis. (l) Et testamentum ipsius ad manifestandum eis. καὶ ἡ διαθήκη αὐτοῦ τοῦ δηλῶσαι αὐτοῖς, *videtur ad verbum esse expressum ex hebræo: vulg. tamen, & S. August. habent*, ut manifestetur illis. *In aliis libris græcis est*, καὶ ἡ διαθήκη αὐτοῦ δηλώσει αὐτοῖς, & testamentum ipsius manifestabit eis. *Quomodo sint interpretati Symm. & Theodotio, proxime ex Theodoreto retulimus. In Schol. autem hoc ex Aquila refertur*, καὶ τὴν συνθήκην αὐτοῦ γνωρίσει αὐτοῖς, & pactum suum notum faciet eis. (m) Unicus.] μονογενής. *De hoc vocabulo disputat Didymus. Aquila*, μοναχός, solitarius. *Symmachus*, μόνος, solus: *& ita S. Hier. Theodoretus autem hoc tribuit cæteris interpretibus præter LXX.* (n) Sum ego.] εἰμὶ ἐγώ. *Schol.* Aquila, & Theodotio dicunt, ἐγώ, pro, εἰμί. *Sym. ut LXX.* (o) Multiplicatæ sunt.] ἐπληθύνθησαν. *Schol.* Aquila, & quinta editio, ut LXX. At Theod. ἐπληθύνθησαν. Sym. πλατεῖαι, latæ. *Ita cum Schol. illud*, ἐπληθύνθησαν *tribuit*

tribuat Theodotioni, dubium eſſe poteſt, id ne habuerint LXX, an aliquid aliud, & fortaſſe, ἐπλατύνθησαν. Nam in graduali Miſſæ Dominica ſecunda quadrageſimæ legitur, tribulationes cordis mei dilatatæ ſunt. (p) De neceſſitatibus meis educ me.] Vulgata, erue me. Aquila, ἐκ τῶν συνοχῶν μου, de anguſtiis meis, ut S. Hieronymus.

PSAL. XXV.

(a) Ipſius David.] Apud S. Auguſtinum, ipſi David: in vulgata, In finem pſalmus David: In aliquot codicibus Græcis, & apud Theodoretum, ψαλμὸς τῷ Δαυὶδ, aut, τῷ Δαυὶδ ψαλμός. (b) Judica me.] κρῖνόν με, & ſic vulg. & S. Aug. In aliquot codicibus Græcis eſt, κρῖνόν μοι, judica mihi. Schol. In Hexaplo apud LXX & cæteros omnes interpretes eſt κρῖνόν με. Heſychius tamen videtur habuiſſe μοι, & cum docuiſſet verbum iſtud, cum ſignificat condemnare, caſum accuſandi poſtulare, cum vero jus dicere, & diſceptare, caſum dandi; hæc adjungit, ἐνταῦθα οὖν, κρῖνόν μοι κύριε, ἀντὶ τοῦ μεταξὺ ἐμοῦ καὶ τοῖς βαβυλωνίοις. ὅτι ἐγὼ μὲν πάσῃ ἀκακίᾳ κέχρημαι εἰς αὐτοὺς, αὐτοὶ δὲ εἰς ἐμὲ πάσῃ πονηρίᾳ. Hoc igitur loco κρῖνόν μοι κύριε judica mihi domine, dictum eſt, pro, judica inter me & Babylonios: quoniam ego equidem omni innocentia uſus ſum erga illos, ipſi vero in me omni malignitate. (c) In innocentia mea ambulavi.] Ita S. Auguſtinus, quod græce eſt, ἐν ἀκακίᾳ μου ἐπορεύθην. Vulgata, & hic, & inferius in hoc eodem pſalmo, ingreſſus ſum. Aquila, ἐν ἁπλότητι, in ſimplicitate. Symmachus, ἐν ἀμωμότητι, in puritate a maculis. (d) Non movebor.] οὐ μὴ σαλευθῶ, in alijs libris græcis eſt, οὐ μὴ ἀσθενήσω, & vulgata, & S. Aug. in prima enarratione, non infirmabor. Schol. οὐκ ἀσθενήσω, Aquila οὐκ ἀτονήσω, non deficiam, & ita S. Hier. Sym οὐ περιτραπήσομαι, non circumvertar. Sexta, οὐ μὴ σαλευθῶ, non movebor, non vacillabo. (e) Inter innocentes.] ἐν ἀθῴοις. Aquila, ἐν ἀθῳότητι, in innocentia, ut S. Hier. (f) Laudis.] In multis libris græcis eſt, αἰνέσεώς σου. Euſebius tamen in Pſal. 26. recitans hunc locum, non habet, σου. S. Auguſt. in prima enarratione habet, laudis tuæ, in ſecunda, laudis. In vulgata etiam codices variant. (g) Decorem.] εὐπρέπειαν. Theodoretus. Pro, εὐπρεπείας, Symmachus poſuit, ἀνάκτορον, aditum: & pro ἀνδρῶν αἱμάτων, viris ſanguinum, poſuit, ἀνδρῶν μιαιφόνων, viris homicidis. (h) In rectitudine.] Ita S Aug. ἐν εὐθύτητι, vulgata, in directo. Symmachus, ἐν ὁμαλῷ, in plano.

PSAL. XXVI.

(a) Ipſius David, priuſquam liniretur.] In multis codicibus eſt, τῷ Δαυὶδ, ut S Auguſt. ipſi David. Didymus autem, & Theodoretus, hanc inſcriptionem teſtantur ſe in aliquot exemplaribus inveniſſe, ſed non in Hexaplo. (b) David.] Scholion. Nomen David exponitur, ἐξουθένημα, abjectio. Heſychius inquit multa ſignificare, fortem manu, dilectum, ſolum, ſed etiam abjectionem; atque hanc præcipue notionem huic pſalmo convenire; ut ad eos pertineat, qui ante baptiſmum abjecti, id eſt, catechumeni erant. (c) In hac ego ſpero.] ἐν ταύτῃ ἐγὼ ἐλπίζω. vulgata, in hoc ego ſperabo: in aliquibus S. Auguſt. codicibus eſt, in hac; eſt enim Hebraiſmus, femininum pro neutro, ut paulo poſt, unam petii. (d) Ut contempler delectationem.] Sic S. Aug. quod reſpondet Græco, τοῦ θεωρεῖν με τὴν τερπνότητα. In vulgata eſt, ut videam voluntatem; quamvis in aliquot ejus exemplaribus legatur, voluptatem. (e) Et viſitem templum ejus.] καὶ ἐπισκέπτεσθαι τὸν ναὸν αὐτοῦ. In nonnullis codicibus legitur, τὸν ναὸν τὸν ἅγιον αὐτοῦ, templum ſanctum ejus. S. Auguſtinus videtur habuiſſe, ἐπισκεπάσαι, ita enim apud eum legitur, & protegat a templo ejus. Symmachus pro τὴν τερπνότητα, τὸ κάλλος, pulchritudinem, decorem. (f) Et nunc ecce exaltavit.] καὶ νῦν ἰδοὺ ὕψωσε, ita in pleriſque codicibus. S. Hier. ad Suniam notat, illud, ecce, eſſe ſuperfluum: & abeſt a vulg. Theod. Aquila pro ὕψωσεν κεφαλήν μου, dixit, ὑψωθήσεται ἡ κεφαλή μου, exaltabitur caput meum. (g) Circuivi.] Schol. Cæteri, τοὺς κύκλῳ μου, eos qui circa me ſunt. (h) Vociferationis.] Ita vulg. quod græce eſt, ἀλαλαγμοῦ, & a Theodoreto explicatur vox bellica edita ab audacioribus in eos qui timent. S. Auguſtinus habet, jubilationis. In pleriſque libris græcis eſt, θυσίαν αἰνέσεως, καὶ ἀλαλαγμοῦ. Theodoretus habet αἰνέσεως, ſed notat, in nonnullis exemplaribus addi etiam καὶ ἀλαλαγμοῦ. Idemque obſervavit Heſychius. In pſalterio Arabico & Æthiopico eſt ut in noſtra. (i) Tibi dixit.] Symmachus, σοὶ προσωμίλει, te alloquebatur cor meum. (k) Quæſivi vultum.] Ita apud S. Auguſtinum, & in pſalterio Romano, quod græce eſt, ἐξεζήτησα τὸ πρόσωπόν σου, & ita in pſalterio Arabico, & Æthiopico, & in metaphraſi Apollinaris. In aliis libris eſt, κύριον ζητήσω, ἐξεζήτησέ σε τὸ πρόσωπόν μου, Dominum quæram, exquiſivit te facies mea. A Theodoreto abeſt prius membrum, ut etiam a vulgata. S Hieronymus putat legendum, exquiſivit facies mea. Symm. σὲ ἐζήτει τὸ πρόσωπόν μου, te quærebat facies mea. Quinta, ſexta editio, Theodotio, ut LXX. (l) Ne derelinquas.] Sic apud S. Auguſtinum, & in editionibus latinis, quod græce eſt, μὴ ἐγκαταλίπῃς με, καὶ μὴ ὑπερίδῃς με ὁ θεὸς ὁ σωτήρ μου. In cæteris libris eſt, μὴ ἀποσκορακίσῃς με, καὶ μὴ ἐγκαταλίπῃς με ὁ θεὸς ὁ σωτήρ μου, ne cum odio ejicias me, neque derelinquas me Deus, ſalvator meus. Euſebius. Pro quo, ἀποσκορακίσῃς, Symmachus quidem dixit, ἀποῤῥίψῃς με, abjicias me: Aquila autem, μὴ ἐάσῃς με, ne ſinas me. Theodoretus. Illud, ἀποσκορακίσῃς, alii interpretes dixerunt μὴ ἀποῤῥίψῃς με, ne projicias me; LXX autem nomen iſtud fecerunt ex gentili eruditione. Nam illud, ἀποσκορακίσαι (aut, ut refertur in Scholio) ἐς κόρακας, erat contumelia quædam apud veteres, orta ex quadam fabula. Nicephorus autem tum hanc Etymologiam affert, tum iſtam alteram, ἀπὸ τῆς σκωρίας, a ſcoria, quæ quidem tanquam inutile excrementum ferri rejicitur. (m) Legem pone.] S. Auguſtinus, legem conſtitue, νομοθέτησόν με. Aquila, & Theodotio, φώτισόν με, illumina me. Symmachus, ὑπόδειξόν μοι, & Sanctus Hieronymus, oſtende mihi Domine viam tuam, ſic etiam fere pſalmo 24. (n) Teſtes iniqui, & mentita eſt.] Theodoretus: Aquila hoc manifeſtius dixit, ἀντέστησάν μοι μάρτυρες ψευδεῖς, καὶ ἐξεφάνη ἡ ἀδικία, ſteterunt contra me teſtes falſi, & apparuit injuſtitia. (o) Credo videre.] Euſebius refert Aquilam dixiſſe, ἐπιστεύσα τοῦ ἰδεῖν ἐν ἀγαθῷ κυρίου, credidi videre in bono Domini: Symmachum vero, ἐπίστευον ἰδεῖν τὴν ἀγαθωσύνην κυρίου, credebam videre bonitatem Domini.

PSAL. XXVII.

(a) Ipſius David.] S. Auguſt. pſalmus David. In multis codicibus græcis, τῷ Δαυὶδ, & vulgata, huic David. Notat autem Euſebius ex traditione Hebraica hujuſmodi pſalmis, qui abſque ulla additione, vel, Davidis, vel, David, inſcripti ſunt, convenire inſcriptionem illius pſalmi, qui proxime iſtos præceſſit, ut inſcriptionem vigeſimi ſecundi pſalmi iis qui poſt eum ſequunti ſunt. (b) Clamavi.] ἐκέκραξα, ſic eſt in veteri pſalterio Æthiopico, & Arabico, & apud S. Auguſtinum. In aliis eſt, κεκράξομαι, & vulgata, clamabo. (c) Super me.] ἐπ' ἐμοί. In aliis libris Græcis eſt, ἀπ' ἐμοῦ, & Sanctus Auguſtinus, & vulgata, a me. Aquila, μὴ κωφεύσῃς, & S. Hieronymus, ne obſurdeſcas mihi. Euſebius ex Symmacho, μὴ σιγήσῃς ἐξ ἐμοῦ, μήποτε ἡσυχάσαντός σου ἀπ' ἐμοῦ ὁμοιωθῶ τοῖς καταβαίνουσιν εἰς λάκκον, ne taceas a me, ne forte ſilente te procul a me, aſſimiler deſcendentibus in lacum. (d) Ne quando ſileas ſuper me.] Hæc repetitio in multis græcis codicibus non eſt; habetur tamen in editione vulgata latina, & in veteri pſalterio, item in Æthiopico, & Arabico, & apud S. Auguſtinum, & Theodoretum. (e) Exaudi vocem.] In aliis libris, & græcis, & latinis eſt, exaudi Domine: ſed teſtatur Sanctus Hieronymus ad Suniam, & iſtud additum eſſe. (f) Ad templum ſanctum tuum.] Aquila, & Symmachus, χρηματιστήριον, oraculum. Theodotio, Dabir. (g) Animam meam.] τὴν ψυχήν μου, ita S. Auguſtinus, & vetus pſalterium. In aliis eſt, μὴ συνελκύσῃς με. S. Auguſtinus, & vulgata, ne ſimul tradas me. Sed in codicibus emendatioribus eſt, ne ſimul trahas me. (h) Refloruit caro mea.] Aquila, καὶ ἐγαυριάσατο ἡ καρδία μου, & exultavit cor meum. Symmachus, καὶ ἱλαρύνθη ἡ καρδία μου, & gaviſum eſt cor meum, ut S. Hieron. Euſebius eodem modo de Aquila: at de Symm ἀνθήσει (al. ἀνθῆσαι) ἡ καρδία μου, florebit cor meum, ex Theodotione, καὶ ἀνέθαλεν ἡ καρδία μου, & floruit cor meum, ex quinta editione, ἐκραταιώθη ἡ καρδία μου, corroboratum eſt cor meum. (i) Ex voluntate mea.] ἐκ θελήματός μου. Aquila, καὶ ἀπὸ ᾄσματός μου ἐξομολογήσομαι αὐτῷ, & de cantico meo confitebor ei. Symmachus, καὶ ἐν ᾠδαῖς μου ὑμνήσω αὐτὸν, & in canticis meis collaudabo eum.

CAP. XXVIII.

(a) Exodii tabernaculi.] ἐξοδίου σκηνῆς, de qua dictione alibi eſt notatum. In aliis libris eſt, ἐξόδου, quod etiam hoc loco videtur ſignificare pompam, & celebritatem. Sanctus tamen Baſilius interpretatur, exitum, itemque Nicephorus. S. Auguſt. habet, conſummationis tabernaculi, vulgata, in conſummatione tabernaculi. Theodoretus qui habet, ἐξόδου, teſtatur hanc inſcriptionem non ſe inveniſſe in Hexaplo, ſed in quibuſdam exemplaribus. In ſcholio etiam ita legitur, ἐν τῷ ἑξαπλῷ οὐχ εὑρίσκεται, ἐξοδίου σκηνῆς ἡ ἐπιγραφή. in Hexaplo non eſt inventa inſcriptio iſta, ἐξοδίου σκηνῆς. Eam tamen ut ſignificavimus, habet Sanctus Baſilius, ſed legit ἐξόδου. Vide de hujuſmodi inſcriptionibus apud Heſychium in Pſal. 30. (b) Afferte Domino filii Dei.] Euſebius; κατὰ τὴν ἑβραίων ἀνάμνησιν οὐκ ἐμφέρεται τὸ, ἐνέγκατε τῷ κυρίῳ υἱοὶ θεοῦ. διὸ καὶ ὠβέλισται παρὰ τοῖς ο΄. ὡς μὴ κείμενον μήτε ἐν τῷ ἑβραϊκῷ μήτε παρὰ τοῖς λοιποῖς ἑρμηνευταῖς. Juxta hebræorum traditionem non affertur illud, ἐνέγκατε τῷ κυρίῳ υἱοὶ θεοῦ. Quare & apud LXX obelo notatum eſt, tanquam quod neque in hebraico habeatur, neque apud cæteros interpretes. S. Baſilius inquit, hoc ſe in multis exemplaribus additum reperiſſe. Sanctus tamen Hieronymus habet hunc verſiculum; Afferte Domino filii Dei, & non habet ſequentem, afferte Domino filius arietum: nam dictionum hebræarum, quarum una ſignificat arietes, altera Deum, magna inter ſe ſimilitudo eſt. Euſebius autem in hebræo putat legi, filii arietum, & exponit ex aliis interpretibus, patriæ gentium, aut, cognationes populorum. (c) Gloriam:] Aquila, κράτος, imperium. Symmachus, δύναμιν, potentiam, virtutem. Sanctus Hieronymus habet, gloriam & imperium. (*) In aula ſancta ejus.] Pro hoc refert Euſebius Aquilam eſſe interpretatum, ἐν διαπρεπείᾳ ἡγιασμένῃ, in decore ſanctificato, Symmachum vero, ἐν διαπρεπείᾳ ἁγίᾳ, in decore ſancto, & ita Sanctus Hieronymus. (d) Gloriam nomini ejus.] Schol. Cæteri, εὐπρέπειαν ὀνόματος, decus nominis. (e) Et comminuet eas.] Aquila, καὶ σκιρτῶσει. & exultabit, id eſt, exultare faciet. Symmachus, καὶ ὀρχεῖσθαι ἐποίησεν αὐτὰς, & ſaltare fecit eas. Quinta editio, καὶ σκιρτοποιήσει αὐτὰς ὡσεὶ μόσχον, & exultare faciet eas ſicut vitulum. (f) Tanquam vitulum, Libanum.] τὸν λίβανον. Ita eſt in aliquot codicibus, & apud Sanctum Baſilium, qui interpretatur fore ut totus Libanus comminuatur, ſicut vitulus ille aureus. In multis autem codicibus eſt, τοῦ λιβάνου, & apud Chryſoſtomum, & Theodoretum, & Apollinarium, & in editionibus latinis, vitulum Libani. Sanctus Hieronymus, quaſi vitulum Libani. (g) Intercidentis.] διακόπτοντος. Sanctus Auguſtinus, procidentis. Symmachus, καταδιαιροῦντος, dividentis. S. Hieronymus, habet, dividens, & ſic deinceps. (h) Concutientis deſertum.] Sic vulgata S. Auguſt. commoventis ſolitudinem. Symmachus, ὠδινοποιοῦντος, parturire facientis. Aquila, ὠδίνοντος, ac videtur idem ſignificare voluiſſe. (i) Commovebit Dominus.] Aquila, ὠδινήσει, Sym. ὠδινοποιήσει, parturire faciet. (k) Perficientis.] Ita S. Auguſtinus; vulgata, præparantis. Aquila, ὠδίνοντος ἐλάφους, parturire facientis cervas. Symmachus, πληθύνοντος πεδία, multiplicantis campos. Quinta editio, μαιευθεὶς ἐλάφους, obſtetricantis cervis: ut S. Hieronymus: Theodotio, ut LXX. (l) Unuſquiſque.] Ita S. Auguſtinus, πᾶς τις. S. Hieronymus ad Suniam putat recte verti, omnes dicent (& ſic habet vulgata) aut, omnis dicit. (m) Inhabitare faciet.] κατοικιεῖ, & ita videntur legiſſe Athanaſius, & Nicephorus. In aliis libris eſt, κατοικεῖ, quod etiam agnoſcit S. Hieronymus, ſed putat duobus modis reddi poſſe, inhabitat, & inhabitare facit: atque hanc ſecundam interpretationem huic loco magis convenire putat. Atque ita eſt in vulg. Aquila, κύριος εἰς κατακλυσμὸν ἐκάθισεν, Dominus in diluvio ſedit. Symmachus, κύριος ἐπὶ τοῦ κατακλυσμοῦ ἐκάθισεν, Dominus ſuper diluvium ſedit.

PSAL. XXIX.

(a) In finem.] Ita S. Auguſt. niſi quod habet, ipſi David, quemadmodum etiam plerique libri Græci, τῷ Δαυὶδ, & Theodoretus hoc loco habet illud, in finem, εἰς τὸ τέλος τῷ Δαυὶδ, vulgata neutro loco. (b) Suſcepiſti.]

ὕψωσας. *Aquila*, ἀνεβίβασας, exaltasti, ascendere fecisti. (*c*) Salvum fecisti.] *Aut*, salvasti, *ut vulgata*. *Symmachus*, ἀνεζώωσάς με, ad vitam reduxisti. *Theodotio, ut LXX.* (*d*) Memoriæ.] τῇ μνήμῃ. *Aquila*, τῷ μνημοσύνῳ, memoriali. *Symmach.* ἀναμιμνήσκοντες τὸν ἁγιασμὸν, rememorantes sanctificationem. (*e*) Ira in indignatione.] ὀργὴ ἐν τῷ θυμῷ. *Quinta editio*, ὅτι συντέλεια ἐν τῷ θυμῷ αὐτοῦ, quoniam consummatio in furore ejus. *Aquila*, ὁ ἀθροισμὸς, subitum & confertum quiddam. (*f*) In abundatia.] ἐν τῇ εὐθηνίᾳ μου, in prosperitate mea. *Symmachus*, ἐν τῇ ἠρεμίᾳ, in quiete. (*g*) Præstitisti.] παρέσχου. *In aliquot libris græcis, & in psalterio Arabico, & apud Apollinarium legitur*, παράσχου, præbe (*h*) Decori meo.] τῷ κάλλει μου, *Aquila, & quinta editio*, τῷ ὄρει monti. *Theodor.* Symmachus, κύριε ἐν τῇ εὐδοκίᾳ σου ἔστησας τῷ πατρώῳ μου κράτος. Domine in beneplacito tuo statuisti pro patri meo potentiam. *In quodam tamen scholio pro*, ἐν τῇ εὐδοκίᾳ, *refertur ex Symmacho*, ἐν τῇ διαλλαγῇ, in reconciliatione. (*i*) Avertisti autem.] *Aquila*, ἀπέκρυψας τὸ πρόσωπόν σου, abscondisti faciem tuam. (*) Ad te Domine] *Eusebius* : At secundum Symmachum, ἐν τοῖς κακοῖς γενόμενος ἔλεγον, πρὸς σὲ κύριε βοήσω καὶ σὲ τὸν δεσπότην μου ἱκετεύσω, cum in mala incidissem, dicebam, ad te Domine clamabo, & te Dominum meum supplicabo. (*k*) Confitebitur tibi.] S. *Cyprianus in extremo* 3. *libro ad Quirinum* : Nunquid exomologesin faciet tibi pulvis? *qua loquutione sæpe utitur*. (*l*) Ut psallat tibi] *Aut*, cantet, *ut habet* S. *Aug. & vulgata. Theodoretus.* Symm. ἵνα ᾄδῃ σοι δόξα, καὶ οὐ μὴ ἀποσιωπήσῃ, *aut, ut est in scholio*, παρασιωπήσῃ, *quæ ita videtur vertere* S. *Hieronymus*, ut laudet te gloria, & non taceat.

PSAL. XXX.

(*a*) ECstasis.] *Sic S. Augustinus, quod græce*, ἐκστάσεως, *in vulgata est*, pro ecstasi. *Theodoretus testatur hunc titulum neque se invenisse in Hebræo, neque apud alios interpretes, sed in aliquibus exemplaribus. Scholium ex verbis Eusebii concinnatum*, illud ἐκστάσεως, minime apud alios positum, addidit quis, ut videtur, propterea quod dicatur, ἐγὼ δὲ εἶπα ἐν τῇ ἐκστάσει μου, ego autem dixi in excessu meo. *In aliquo codice est* ψαλμὸς τῷ δαυὶδ εἰς τέλος ἐκστάσεως, psalmus ipsi David in finem ecstaseos. *Verum multa de inscriptionibus hoc loco apud Hesychium*. (*) Justitia tua.] *Eusebius ex Symmacho*, ἐν τῇ ἐλεημοσύνῃ σου, in misericordia tua. (*b*) Fortitudo mea] κραταίωμά μου, *Aquila, & Symmachus*, πέτρα μου, petra mea. (*c*) Enutries me.] *Theodoretus*. Istud autem, διαθρέψεις, Symmachus posuit, τημελήσεις με, curabis me : τουτέστιν παντοδαπῆς με προνοίας ἀξιώσεις διὰ τὸ ὄνομά σου ἐν ᾧ πέποιθα, hoc autem sibi vult, omni me providentiæ cura dignum facies propter nomen tuum, in quo confisus sum. (*d*) Domine.] *Ita est in multis exemplaribus Græcis*, κύριε. *In aliquot potuit esse* κύριος. *Sic enim legitur in scholio*, illud, κύριος neque apud LXX, neque apud alios ponitur, *& S. Hieronymus ad Suniam notat, & hoc loco quemadmodum alibi sæpe, additum esse nomen domini. In vulgata quidem, & apud S. Augustinum hic non habetur*. (*e*) Commendabo.] παραθήσομαι, S. *Augustinus & vulgata habent*, commendo. (*f*) Quoniam tribulor.] *Eusebius*. Aquila, ὅτι στενὸν ἐμοὶ, quoniam angustia mihi. (*g*) Conturbatus est in ira.] *Aquila*, ηὐχμώθη ἐν παροργισμῷ, squaluit in irritatione. *Theodoretus* : Symmachus, ἐθολώθη διὰ παροργισμὸν ὁ ὀφθαλμός μου, conturbatus est propter irritationem oculus meus. (*h*) Defecit.] *Symmachus*, ἀνηλώθη, consumpta est. (*i*) In paupertate virtus mea.] S. *Augustinus*, infirmatus est in egestate vigor meus. *Eusebius* : Symmachus, διὰ τὴν κάκωσίν μου ἡ ἰσχύς μου καὶ τὰ ὀστᾶ μου εὐρώτιασαν, propter afflictionem meam fortitudo mea, & ossa mea putruerunt. *Aquila*, καὶ τὰ ὀστᾶ μου ηὐχμώθη, & ossa mea squaluerunt. (*k*) Super omnes.] παρὰ πάντας, *quod etiam posset verti*, apud omnes, &, ab omnibus. *Aquila*, παρὰ πάντων, ab omnibus (*l*) Accolentium.] *Sic S. Augustinus*, περιοίκων, *vulgata*, commorantium, *Aquila*, συστροφῆς, conjurationem. (*m*) Sortes meæ.] *Sic apud S. Augustinum, & in vulg. & hanc lectionem agnoscit Eusebius, Didymus, & alij multi*, οἱ κλῆροί μου, *consentientibus psalterijs, Arabico, Æthiopico, Apollinarii. Ut autem hoc loco est*, οἱ κλῆροί μου ; *sic Jud.* 21. *in libro Vatic. est*, ὡς κλῆρος, πληνμμελήσατε, *ubi in editione communi est*, ὅτι ἐκ ἐπλημμελήσατε, *& utroque loco idem est hebraicum vocabulum. Scholium* : hebræi, & cæteri dixerunt, οἱ καιροί μου *Et in psalterio Romano*, tempora mea. *Theodoretus*, καιροὺς ἢ κλήρους καλεῖ τὰς τῶν πραγμάτων μεταβολὰς, πλοῦτον καὶ πενίαν, δεσποτείαν καὶ δουλείαν, εἰρήνην καὶ πόλεμον. καιροὺς, vel, κλήρους, vocat ipsas rerum mutationes, divitias & paupertatem, servitutem & dominationem, pacem & bellum, & cætera hujusmodi similiter. (*n*) Deducantur in infernum.] *Eusebius* : Symm. & Aquila, σιωπησάτωσαν εἰς ᾅδου, taceant in inferno, *& sic B. Hier.* (*o*) Contemptu.] *Sic S. Aug.* ἐξουδενώσει, *vulgata*, in abusione. (*p*) Quam magna.] ὡς πολύ. *Theodoretus*, rursus illud, ὡς, non comparationem, sed intentionem, & amplificationem significat. Quare Aquila & Symm. ita sunt interpretati, τί πολὺ τὸ ἀγαθόν σου, ὃ ἔκρυψας ἀπόθετον τοῖς φοβουμένοις σε, quam multa est bonitas tua, quam abscondisti repositam timentibus te : *in Scholio hæc tribuuntur Symm. & additur*. Theodotio, & sexta editio, ut LXX. (*q*) Sperantibus.] *Sic S. Augustinus*, ἐξειργάσω τοῖς ἐλπίζουσιν, *& S. Hieronymus*, operatus es sperantibus, *vulgata habet*, eos qui sperant. (*r*) Tabernaculo] S. *Augustinus*, tabernaculo tuo. *Symm.* ἐν σκέπῃ, in tegmine. *Eusebius & Theodoretus*, Symmachus hoc ita dixit εὐλογητὸς κύριος ὁ παραδοξάσας τὸ ἔλεος αὐτοῦ ἐμοὶ, ὡς ἐν πόλει περιπεφραγμένῃ, Benedictus Dominus, qui mirabilem fecit misericordiam suam mihi, tanquam in civitate circummunita. *Atque ita fere S. Hieronymus. Vulgata autem hanc postremam partem sic habet*, quoniam mirificavit misericordiam suam mihi in civitate munita. (*s*) In ecstasi mea.] *Ita S. Aug. quod in vulgata, & apud S. Hieronymum ad Suniam*, in excessu mentis meæ *Aquila*, εἶπον ἐν θαμβήσει μου. *Symm.* εἶπον ἐν τῇ ἐκπλήξει μου, *quæ S. Hieron. videtur ita vertisse*, ego dixi in stupore meo (*aut, ut ad Suniam*) in stupore & admiratione. *Testatur autem, in latinis codicibus, antea legi solitum*, in pavore meo. (*t*) Veritates.] ἀληθείας, *& in eo vim facit Didymus, & alii. S. August. & vulgata*, veritatem. (*u*) Iis qui abundanter.] *Ita S. August.* τοῖς περισσῶς ποιοῦσιν. *Nam vulgata habet ambiguitatem*, retribuet abundanter facientibus.

PSAL. XXXI.

(*a*) INtelligentiæ.] συνέσεως. S. *August. in prima enarratione habet*, ipsi David intelligentia, *in secunda*, huic David intellectus, *& vulg.* ipsi David intellectus. *In aliquot codd. Græcis, & apud Theodor. est*, ψαλμὸς τῷ δαυὶδ συνέσεως, psalmus ipsi David intelligentiæ. (*b*) Cui non imputabit.] ᾧ οὐ μὴ λογίσηται, *& ita ut vertimus, habetur in aliquot exemplaribus vulgatæ, hic, & in epist. ad Rom. c.* 4. *In aliis tamen libris, & apud S. Augustinum est*, imputavit. (*c*) In ore.] ἐν τῷ στόματι. *Ita etiam S. August. & psalterium vetus, & Romanum, & Arabicum. Æthiopicum vero*, in corde ejus. S. *Hier. testatur solum Symmachum posuisse*, ἐν τῷ στόματι, *nam & LXX interpretes, & Theodotionem, & quintam, & sextam editionem, & Aquilam, & ipsum Hebraicum habere*, in spiritu meo, *quemadmodum & vulgata habet. Eusebius*, aut, ἐν τῷ πνεύματι, utrumque enim legitur. (*d*) Quoniam tacui.] *Eusebius*, Theodotio, ὅτι ἐκοπίασα, quoniam laboravi. Aquila, ὅτι ἐκώφευσα, κατετρίβη τὰ ὀστᾶ μου ἐν βρυχήματί μου, quoniam obmutui, attrita sunt ossa mea in rugitu meo, *quomodo fere S. Hier. Symm.* autem, ὅτι ἀπεσιώπησα (*al.* ἀπεπήδησα) ἐπαλαιώθη τὰ ὀστᾶ μου ἀπὸ τοῦ ὀδύρεσθαι πᾶσαν ἡμέραν, quoniam absilui ; inveterata sunt ossa mea, ex eo quod lugerem tota die. (*) A clamando.] ἀπὸ τοῦ κράζειν. *S. Aug.* acclamando. *Vulgata*, dum clamarem. (*e*) In ærumna.] *Apud S. Augustinum, & in vulgata, additur*, mea : *quod S. Hier. testatur ex hebraico, & tralatione Theodotionis, sub asterisco additum esse. Symm.* μετεστράφη μοι εἰς διαφθορὰν, ὡς καῦσος θερινός, conversus est mihi in corruptionem, sicut siccitatem æstivam. *Aquila*, ἐστράφην εἰς προνομήν μου ἐν ἐρημώσει θερείᾳ, versus sum in vastitate mea in squalore æstivum. *Quinta editio*, ἐστράφη εἰς ταλαιπωρίαν ἐν τῷ ἐρημωθῆναι ὀπώραν, versus est in miseriam, cum fructuum solitudo fit. S. *Hier.* versatus sum in miseria mea, cum exarserit (*al.* exardescet) æstus. (*f*) Cognovi.] τὴν ἁμαρτίαν μου ἐγνώρισα. *Sic S. August. quamvis possit etiam reddi*, notum feci. *Apud Theodoretum legitur*, ἐγνώρισά σοι, *& sic vulgata*, cognitum tibi feci. (*g*) Cordis mei.] *Ita etiam* S. *Augustinus. Apud Theodoretum legitur*, καὶ σὺ ἀφεῖλες τὴν ἀσέβειαν τῆς ἁμαρτίας μου, & tu abstulisti impietatem peccati mei : *quod quidem*, peccati mei, *habetur in vulgata. Aquila*, καὶ σὺ ἦρας ἀνομίαν ἁμαρτίας μου ἀεὶ, & tu tulisti iniquitatem peccati mei semper, *quomodo fere* S. *Hieronymus. Theodotio*, καὶ σὺ ἀφῆκας ἁμαρτίαν τῆς ἀσεβείας μου, & tu dimisisti peccatum impietatis meæ. *Eusebius*, Alii autem non, τὴν ἀσέβειαν τῆς καρδίας, sed, τὴν ἀσέβειαν τῆς ἁμαρτίας μου exposuerunt. pro quo exquisitius interpretatus est Symm. dicens, ἵνα σὺ ἀφέλῃς τὴν ἁμαρτίαν μου, ut tu auferas peccatum meum. *In scholio tamen refertur ex Symmacho*, τὴν ἄνομον ἁμαρτίαν, iniquum peccatum. (*h*) Pro hac orabit.] *Eusebius & Theodoretus.* Symmachus ita est interpretatus, περὶ (*al.* ὑπὲρ) τούτου προσεύξεται πᾶς ὅσιος καιρὸν εὑρὼν, ὥστε ἐπικλύζοντα ὕδατα πολλὰ πρὸς αὐτὸν μὴ ἐγγίσαι. Pro hac orabit omnis sanctus, cum tempus invenerit ; ut cum inundaverint aquæ multæ, ad illum non accedant : *nec multo aliter S. Hieronymus.* (*i*) Intellectum dabo tibi.] *Eusebius*. Aquila, ἐπιστημώσω σε, καὶ φωτίσω σε ἐν ὁδῷ ᾗ πορεύσῃ. scire te faciam, & illuminabo te in via, qua gradieris. *Symmachus*, συνετιῶ σε, ὑποδείξω σοι ὁδὸν ἣν ὁδεύσεις, βουλεύσομαι περὶ σοῦ τῷ ὀφθαλμῷ μου, *quæ ita videtur vertisse S. Hier.* Docebo te, & monstrabo tibi viam, per quam ambules : cogitabo de te oculo meo. (*k*) Gloriamini.] *Aquila*, καὶ αἰνεσατε. *Symm.* καὶ εὐφημεῖτε. S. *Hier.* & laudate eum.

PSAL. XXXII.

(*a*) IPsi David.] *Ita etiam S August. in prima concione. Vulgata* : In finem psalmus David. *Schol.* ἀνεπίγραφος παρ᾽ ἑβραίοις καὶ παρὰ τοῖς τρισί. Sine inscriptione apud Hebræos, & apud tres. Quinta, & sexta editio, τῷ δαυίδ. *Theodoretus autem hæc ipsa verba*, ἀνεπίγραφος παρ᾽ ἑβραίοις, *putat apposita esse ab ipsis LXX.* (*b*) Exultate.] *Theodoretus*. Multis locis illud ἀγαλλιᾶσθε, Aquila quidem αἰνεῖτε, laudate, & similiter Symmachus sunt interpretati. *In Scholio tamen ex Symmacho refertur*, εὐφημεῖτε, benedicite, & prædicate. (*c*) Rectos decet laudatio.] *Aut, ut est in multis codicibus vulgatæ*, collaudatio. *Aquila*, τοῖς εὐθέσιν ὡραιοῦται ὕμνησις, rectis speciosa fit hymnorum decantatio. (*d*) Vociferatione.] ἀλαλαγμῷ, *quod S. August.* jubilatione : *quid autem proprie significet vocabulum istud docent hoc etiam loco Basilius, & Theodoretus. Symm.* μετὰ σημασίας, cum significatione, & clangore. (*e*) Firmati sunt.] *Aquila*, ὑποστήθησαν, *Symmachus*, ἐγένοντο, facti sunt. (*f*) Virtus.] ἡ δύναμις. *Aquila*, πᾶσα στρατιὰ αὐτῶν, omnis militia eorum. *Symmachus*, ἡ διακόσμησις αὐτῶν, ornatus eorum. *Theodotio, ut LXX.* (*g*) Congregans, sicut utrem.] συνάγων ὡσεὶ ἀσκόν. *Hanc lectionem agnoscunt Basilius, & Nicephorus. Testatur tamen S. Basilius invenisse se in nonnullis exemplaribus*, ὡς ἐν ἀσκῷ, sicut in utre, *ut vulgata, & Romanum psalterium*. S. *Augustinus, & vetus psalt.* in utrem, *& aliqua exemplaria vulgatæ. Symm.* συνήγαγεν ὡς ἐν ἀσκῷ ὕδατα, congregavit tanquam in utre aquas. (*h*) Commoveantur.] *Theodoretus* : Symmachus quidem illud, σαλευθήτωσαν, dixit, εὐλαβείσθωσαν, vereantur : Aquila autem, ἀποσαλεύσονται, formidabunt. (*i*) A generationibus in generationes.] *In aliquot libris græcis est*, εἰς γενεὰν, καὶ γενεὰν, *vulgata*, in generatione, & generationem. S. *August.* in secula seculorum. (*k*) De præparato.] *Eusebius* : Aquila, ἀπὸ ἑδράσματος καθέδρας αὐτοῦ, a stabilitate, *aut* stabili collocatione cathedræ suæ. Symmachus, ἀπὸ ἕδρας κατοικίας αὐτοῦ, a sede habitationis suæ. (*l*) Singillatim.] κατὰ μόνας. *Aquila, & quinta editio*, ἅμα, *Symmachus*, ὁμοῦ, simul, pariter, *ut S. Hieronymus. Eusebius illud*, κατὰ μόνας, *exponit*, ἀνα-σμένως, καὶ κεχωρισμένως παρὰ τὰ λοιπὰ ζῶα, proprie & separatim præter cætera animalia. (*m*) Gigas non salvabitur in multitudine.] *In catena Barbari hæc referuntur ex Symmacho*, neque fortis effugiet per potentem fortitudinem suam, *sed in scholio hoc tantum*, διὰ γὰρ πλῆθος, per multitudinem. (*n*) Sperantes.] τοὺς ἐλπίζοντας, *& sic S. August. In vulgata est*, & in eis qui sperant. (*o*) Patiens est Domino.] ὑπομένει τῷ κυρίῳ. S. *August.* patiens erit Domino. *vulgata*, sustinet Dominum.

PSAL.

PSAL. XXXIII.

(a) Ipsi David.] *Vulgata*, Davidi. *Apud S. Augustinum*, psalmus David, *& ita in aliquot codd. Græcis. Apud Theodoretum non leguntur ultima illa verba*, & dimisit eum, & abiit. *Eusebius.* Aquila, & quinta editio, τῷ δαυὶδ ὅτε ἠλλοίωσε τὸ γεῦμα αὐτοῦ εἰς πρόσωπον ἀβιμέλεχ, καὶ ἐξέβαλεν αὐτόν, καὶ ἀπῆλθεν. Davidis, cum mutavit gustum suum, ad faciem Abimelech: & ejecit eum, & abiit. *Symmachus*, τοῦ δαυὶδ, ὅτε μεμόρφωκεν τὸν τρόπον ἑαυτοῦ ἔμπροσθεν ἀβιμέλεχ, ipsius David, quando transformavit modum suum coram Abimelech. (b) In idipsum.] ἐπὶ τὸ αὐτό. *Aquila*, ὁμοθυμαδὸν, unanimiter, pariter, *ut S. Hieronymus.* (c) Paræciis.] παροικιῶν, *quasi dicas*, peregrinationibus, *&* incolatibus. *In aliis libris est*, θλίψεων, *& ita S. Augustinus, & vulgata*, tribulationibus. *Symmachus*, καὶ ἐκ πασῶν τῶν συστροφῶν μου ἐξείλετό με, & ex omnibus angustiis (*aut* circumstantiis) meis eripuit me. (d) Accedite.] *Aquila*, ἀποβλέψατε, respicite. (e) Qui contrito.] τοῖς συντετριμμένοις τὴν καρδίαν. *Sanctus Augustinus*, his qui obtriverunt cor, *vulgata*, iis qui tribulato sunt corde. (f) Spe- rant in eum.] ἐπ' αὐτόν. *Aquila*, ἐν αὐτῷ, *& sic vulgata fere semper*, in eo. *Theodotio, & Symmachus*, ἐπ' αὐτῷ, *quod potest etiam verti*, super eum.

PSAL. XXXIV.

(a) Ipsi David.] *Ita etiam S. Augustinus, & vulgata*, huic David, *in aliquot codicibus Græcis & apud Theodoretum est*, ψαλμὸς τῷ δαυὶδ, psalmus ipsi David, *Aquila*, τοῦ δαυὶδ, ipsius David. (b) Nocentes.] τοὺς ἀδικοῦντάς με, qui mihi injuriam faciunt: *sed notat Didymus verbum illud hoc loco valere, damnum inferre.* (c) Impugna impugnantes me.] *Ita verbum e verbo*, πολέμησον τοὺς πολεμοῦντάς με, *quod apud S. Augustinum, & in vulgata est*, expugna impugnantes me. (d) Effunde frameam, & conclude.] *Aquila, Symmachus, Theodotio, quinta editio*, καὶ γύμνωσον λόγχην, καὶ περίφραξον, nuda lanceam, & circumsepi, hoc est, (*inquit Theodorus*) prohibe illis fugam, ne evadant. (e) Quoniam gratis absconderunt mihi interitum laquei sui.] *S. Augustinus*, muscipulum corruptionis suæ. *Eusebius*: *Symmachus*, ὅτι ἀναιτίως κατέκρυψαν, (*sed ex sequentibus putat esse legendum*, κατέκρυψάν) μοι διαφθορὰν δικτύου αὐτῶν, quia sine causa occultaverunt mihi corruptionem retium suorum. *In quodam tamen Scholio, pro*, κατέκρυψαν, *refertur ex Symmacho*, ὤρυξαν, foderunt. (f) Supervacue.] μάτην. *S. Augustinus*, vane. *Eusebius.* Symmachus, ἀναιτίως ὑπώρυξαν τὴν ψυχήν μου, sine causa suffoderunt animam meam, *atque idem verbum refertur a Theodoreto. In quodam tamen Scholio est*, διέρρηξαν, disciderunt. (g) Illis laqueus.] *Ita S. Augustinus, & psalterium vetus, & Romanum: Itemque cetera, quæ ex hoc principio pendent, in numero multitudinis. Sed in ceteris libris Græcis, & apud Eusebium, & ceteros explanatores est*, ἐλθέτω αὐτῷ παγὶς, ἣν οὐ γινώσκει, *& vulgata*, veniat illi laqueus, quem ignorat, *& sic sequentia. Theodorus Antiochenus notat*, αὐτῷ, *dictum esse pro*, αὐτοῖς. *Sed non ita Eusebius, & alii. Aquila*, οὐ γινώσκοντι, non cognoscenti. *Symm* ὃ μὴ οἶδεν, quod non novit. (h) Salutare ejus.] ἐπὶ τῷ σωτηρίῳ αὐτοῦ, *& ita S. August. In vulgata*, super salutari suo, *ut videatur legisse interpres*, αὐτῆς. (i) Pro bonis.] ἀντὶ καλῶν: *Aquila*, ἀγαθωσύνης, bonitate. *Symmachus*, ἀγαθοῦ, bono, *& ita S. Hieron. Theodotio*, ἀγαθῶν, bonis. (k) Sterilitatem.] ἀτεκνίαν, *nec multo aliter Aquila*, ἀτεκνωσιν, orbitatem. *Symmachus autem, quantum refert Eusebius*, ἀντεστραμμένα κατὰ τῆς ψυχῆς μου. *In Scholiis partim est*, συνεστραμμένα, *partim*, ἀντεστραμμένα, *atque idem videtur sensus elici*, contraria, & quasi conjurata adversus animam meam. (l) Cum mihi molesti essent, induebar.] *Aut ut S. August* induebam me. *Eusebius*: pro his, valde mirabiliter, Aquila quidem dixit, καὶ ἐγὼ ἐν ἀρρωστίᾳ αὐτῶν, ἔνδυσίς μου σάκκος, & ego in ægritudine eorum, indumentum meum cilicium. Symm. autem, ἐμοῦ ἐν τῷ ἀρρωστεῖν αὐτοὺς τὸ ἔνδυμα σάκκος, meum in illorum infirmitatibus indumentum erat cilicium. Theodotio autem, & quinta editio, ἐγὼ δὲ ἐν τῷ παρενοχλεῖσθαι αὐτοὺς, ego autem, cum illi perturbarentur. (m) Convertetur.] ἀποστραφήσεται. *Symmachus*, ἐπέστρεψεν. *S. Hieronymus*, convertebatur. (n) Quasi proximum.] *Symm.* ὡς πρὸς ἑταῖρον ὡς πρὸς ἀδελφὸν ἀνεστράφην, quasi ad amicum, quasi ad fratrem conversus sum, *aut ut S. Hier.* ita ambulabam. (o) Quasi lugens.] *Schol.* ὡς πενθῶν ὁμομήτριον σκυθρωπὸς ἐκύφθην, quasi lugens, ex eadem matre natum, cum mœrore procubui. (p) Adversus me lætati sunt.] *Eusebius*: Aquila serviens hebraicæ dictioni inquit, καὶ ἐν σκασμῷ μου ηὐφράνθησαν, καὶ συνελέγησαν, & in claudicatione mea lætati sunt, & coiverunt. Symm. autem, σκάζοντος δέ μου ηὐφραίνοντο, συνῄεσαν, claudicante autem me lætabantur, coibant: quinta autem editio καὶ ἐν τῇ ἀσθενείᾳ μου εὐφράνθησαν, & in infirmitate mea lætati sunt. (q) Super me flagella & ignoravi.] *S. Augustinus*, & ignoraverunt. *Theodoretus*: Hoc ita Symm. est interpretatus, συνήχθησαν κατ' ἐμοῦ πλῆκται, καὶ οὐκ ᾔδειν, congregati sunt contra me percussores, & ignorabam. (r) Dissipati sunt nec compuncti.] *Eusebius.* Symmachus autem inquit, καὶ ἀπορρήσσοντες (*al.* ἀπορρήξαντες) οὐκ ἠρέμουν, & proscindentes non quieverunt. Aquila, ἔρρηξαν, καὶ οὐκ ἐσιώπησαν, sciderunt, & non tacuerunt: *nec multo aliter S. Hieronymus.* (s) Tentaverunt me.] *Eusebius*: Pro, ἐπείρασάν με ἐμυκτήρισάν με, Symm. dixit, ἐν ὑποκρίσει, φθέγμασι (*al* ῥήμασι) πεπλασμένοις, ἔβρυχον (*al.* ἐπρίσαν) κατ' ἐμοῦ ὀδόντας αὐτῶν, *quæ ita videtur vertisse S. Hieronymus*, in simulatione verborum fictorum, frendebant contra me dentibus suis. (t) Malignitate.] ἀπὸ τῆς κακουργίας αὐτῶν. *S. Augustinus*, ab astutiis eorum. (u) Unicam meam.] *Eusebius*: Pro τὴν μονογενῆ μου, Aquila quidem interpretatus est, τὴν μοναχήν μου, solitariam meam, Symm. autem τὴν μονότητά μου, solitudinem meam. (x) Tibi, &c.] *Illud* &c, *abest a ceteris libris græcis, & latinis: cujus loco S. August. habet*, Domine. (y) Gravi.] *Eusebius*: Pro βαρεῖ, Aquila reddidit, ὀστίνῳ, osseo, idest, ἰσχυρῷ, robusto, forti (*& sic S. Hieronymus*) Symmachus autem, παμπληθεῖ, valde multo. (z) Vane.] ματαίως, *in hoc etiam versiculo refert Eusebius ex Aquila*, ἀναιτίως, sine causa. *Ceterum hoc loco in editionibus latinis est*, inique: *& in ceteris libris græcis*, ἀδίκως. (&) Pacifice.] *Symmachus*, οὐ γὰρ εἰς εἰρήνην λαλοῦσιν, ἀλλὰ περὶ συναρπαγῆς ἐν τῇ γῇ λόγους δολίους λογίζονται, non enim in pace loquuntur, sed de rapina in terra sermones dolosos cogitant: *quinta editio*, ὅτι οὐκ εἰρήνην λαλοῦσιν, καὶ ἐπὶ συντελείᾳ γῆς ῥήματα δόλια λογίζονται, *quæ S. Hieronymus ita videtur vertisse*: non enim pacem loquuntur, sed in rapina terræ verba fraudulenta concinnant. (aa) Et in iracundia dolos.] *S. Augustinus*, & super (*al.* insuper) iram dolose cogitabant. *Nam & in multis exemplaribus græcis, & apud Eusebium legitur*, ἐπ' ὀργήν, *in psalterio Arabico additur*, terræ, *& vulgata*, in iracundia terræ. *Iam dictionem videtur agnoscere Theodoretus, cum ita scribit*, amicis sermonibus utentes, quasi in terra quadam occultare iram conabantur, doli plenam mentem habentes. *Schol.* Illud, γῆς ἐλάλουν, scriptum quidem visitur apud lxx. (*videtur deesse*, in Hexaplo, *aut hujusmodi quiddam*) in simplicibus autem exemplaribus non ponitur. *Quare abest etiam a ceteris græcis libris, & latinis editionibus. Quomodo Symmachus, & quinta editio habuerint, in proxima superiore notatione dictum est, Aquila autem*, καὶ ἐπ' ἀθρόα γῆς ῥήματα ἐπιθέσεων λογίζονται, & super conferta terræ verba deceptionum concinnant. (bb) Ne sileas.] μὴ παρασιωπήσῃς. *Symmachus*, μὴ ἡσυχάσῃς, ne quiescas, ne taceas. (cc) Causam.] τὴν δίκην μου. *Symmachus*, τὴν δικαίωσίν μου, justificationem meam. (dd) Justitiam tuam.] *Sic omnes libri græci collati & latini. S. tamen August. habet*, justitiam meam. (ee) Qui magna] *Ita in aliquot vetustis exemplaribus vulgatæ. Sed in multis, & apud S. Augustinum*, maligna: *græce est*. μεγαλορρημονοῦντες. (ff) Tota die.] *Theodoretus*; Symm. illud, ὅλην τὴν ἡμέραν, dixit, πᾶσαν ἡμέραν, omni die. (gg) Laudem.] τὸν ἔπαινόν σου, *Aquila*, ὑμνήσει σε, hymnos tibi dicet.

PSAL. XXXV.

(a) In finem servo.] *Apud S. Augustinum non legitur inscriptio: apud Theodoretum*, εἰς τὸ τέλος ψαλμὸς τῷ δαυὶδ. *S. Ambrosius*, In finem servo Domini, psalmus David. *Eusebius habet ut hic, & in vulgata; atque hæc scribit*, neque ψαλμὸς, neque ᾠδὴ, neque quicquam hujusmodi inscriptum est: sed continet doctrinam, &c. (b) Dixit justus, ut delinquat in semetipso.] τοῦ ἁμαρτάνειν ἐν ἑαυτῷ. *S. Ambrosius, non longe a fine enarrationis*, ut sibi delinquat, vel in se delinquat. Habet enim Græcus codex, ἐν ἑαυτῷ, id est, in seipso: sed non omnes. *Nicephorus*, illud, τοῦ, aut ponitur, pro, ὥστε, ut, aut vacat; si vacat; sensus est, putat iniquus se clam posse delinquere; si non vacat, sensus est, iniquus cogitat intra se ut peccet. *Eusebius*: hæc manifestius interpretatus est Symmachus, hunc in modum reddens, φησὶ περὶ ἀσυνθεσίας τοῦ ἀσεβοῦς ἔνδοθεν ἡ καρδία μου, οὐ πρόκειται φόβος θεοῦ ἄντικρυς τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ, ὅτι ἐξολισθαίνειν τὰ περὶ αὐτοῦ δοκεῖ, τοῦ εὑρεθῆναι τὴν ἀδικίαν αὐτοῦ εἰς τὸ μισηθῆναι αὐτήν. Dicit de incompositione impii intus cor meum: non proponitur timor Dei ex adverso oculorum ejus: sua enim ipsius perdidisse videtur, ad inveniendam injustitiam suam, ad odio habendam eam. (c) Ut inveniret iniquitatem suam & odisset.] *Ita S. August. quod Græce est*, τοῦ εὑρεῖν τὴν ἀνομίαν αὐτοῦ καὶ μισῆσαι. *S. Ambrosius*, ut inveniret iniquitatem suam, & odium, *vulgata*, ut inveniatur iniquitas ejus ad odium. *Legenda sunt quæ ab Eusebio, & aliis vetustis scriptoribus afferuntur in hunc locum.* (d) Malitiam autem non audivit.] *Aut*, non odio habuit, *ut S. Ambrosius, & S. Augustinus*, τῇ δὲ κακίᾳ οὐ προσώχθισε. *Theodoretus*, οὐ προσώχθισε, posuit, pro, οὐκ ἐβδελύξατο, non est abominatus, *Symmach.* κακὸν οὐκ ἀποδοκιμάσει, malum non reprobabit. *Aquila*, οὐκ ἀπέρριψε, non abjecit. *Ut S. Hieron. Theodotio*, οὐκ ἀπώσατο, non repulit. (e) Usque ad nubes.] *Eusebius*, vel secundum Symm. μέχρι τῶν αἰθέρων, usque ad ætheras, *si latine dici potest. In Scholio ita refertur*, ἡ βεβαιότης σου ἕως αἰθερίων, stabilitas tua usque ad ætherea. (f) Sicut montes Dei.] *Eusebius*, Aquila, δικαιοσύνη σου, ὡς ὄρη ἰσχυρά. Justitia tua sicut montes validi: *& ita refert ex eo S. Ambr. In Scholiis partim*, ἰσχυρὰ, ô fortis, *partim*, ἰσχυροῦ, fortis: *in hebræo enim est dictio illa, quam notavit, ut alibi diximus, S. Hieron. a lxx. solere verti, Deum, ab Aquila fortem.* (g) Sicut abyssus.] *Ita S. August. & S Ambr. A vulgata abest illud*, sicut, *quemadmodum & a plerisque libris græcis.* (h) Quemadmodum multiplicasti.] *S. Ambr.* sicut multiplicasti. *S. August.* sicut multiplicata est misericordia: *græce est*, ὡς ἐπλήθυνας, *quod poterat etiam reddi*, quam multiplicasti. *Symmachus*, τί τίμιον. *S. Hieronymus*, quam preciosa est misericordia. (i) In tegmine] *S. Ambr.* in protectione. *S. August.* sub tegmine. *Eusebius.* aut secundum Symmachum, ὑπὸ σκιὰν τῶν πτερύγων σου ἀμεριμνοῦσι, sub umbra alarum tuarum, sine solicitudine degunt. (k) Et torrentem.] *Sic S. Ambr. atque istam loquutionem perpendit: græce enim est*, καὶ τὸν χειμάρρουν, *atque ita Eusebius, & multi alii. In nonnullis tamen codicibus est*, καὶ χειμάρρους, *in nonnullis*, καὶ τοῦ χειμάρρου. *quod non, multum refert. S. August. & vulgata*, & torrente. (l) Et injustitiam tuam his.] *Eusebius*, Symmachus, καὶ τὴν ἐλεημοσύνην σου τοῖς ἁπλοῖς τὴν καρδίαν, & misericordiam tuam simplicibus corde. (m) Ceciderunt omnes.] *S. Ambrosius, & vulgata non habent*, omnes. *Theodoretus*: Hæc Symmachus ita est interpretatus, ὅπου πίπτουσιν οἱ ἐργαζόμενοι τὴν ἀνομίαν, ὠθοῦνται, καὶ οὐ δυνήσονται στῆναι, ubi cadunt operantes iniquitatem impelluntur, & non poterunt stare *Atque etiam apud lxx. illud*, οὐ μὴ δύνωνται, *videtur pertinere ad futurum tempus: sed collatæ editiones latinæ habent, potuerunt.*

PSAL. XXXVI.

(a) Noli æmulari in malignantibus, neque zelaveris.] μὴ παραζήλου ἐν πονηρευομένοις, μηδὲ ζήλου. *Eusebius*, Quoniam παραζηλοῦν, aliud est a ζηλοῦν, dices, παραζηλοῦν, esse, irritare, & excitare ad zelotypiam. Quare Aquila quidem interpretatus est, μὴ διαμάχου ἐν πονηρευομένοις, noli concertare in malignantibus. Symm. autem, μὴ φιλονείκει κακούργοις (*al.* ἐν κακούργοις) noli contendere cum malignis: *quomodo habet S. Hieron. & hæc referuntur fere omnia a S. etiam Ambrosio: apud quem initio explanationis legitur*: Noli malignari inter malignantes, neque æmulatus fueris: *& interpretatur fere quemadmodum Eusebius. Deinde in progressu utitur duabus istis dictionibus*, subæmulari, *&*, æmulari: *quod etiam S. August. facit. In scholio notatur, quintam & sextam editionem habere, ut Symm atque additur Theodotionem vertisse*, μὴ παρεριθίζου, ne irriteris: *quod etiam refert Theodoretus.*

Eusebius

Eusebius autem paulo inferius hoc ipsum refert ex quinta editione, μὴ ἐρεθίζεσθαι ἐν πονηρευομένοις. *In exemplari quo usus est Barbarus, refertur etiam initio explanationis.* (*b*) Olera herbarum] ὡσεὶ λάχανα χλόης. S. *August.* sicut olera prati cadent. *Symm.* χλωρά. S. *Hieron.* olus viride. (*c*) Et pasceris] *Eusebius*: Pro isto, καὶ ποιμανθήσῃ ἐπὶ τῷ πλούτῳ αὐτῆς, Symm. quidem reddidit, καὶ ποιμαίνου διηνεκῶς, & pascere perpetuo: Aquila autem, καὶ νέμου πίστιν, & pascere fide. *Atque ita* S. *Hieron.* (*d*) Revela ad Dominum.] *Vel, ut vulgata*, Domino. *Aquila*, κύλισε, volve, *ut habet* S. *Hieron.* Symm. ἐπικύλισον, evolve. (*e*) Subditus esto Domino.] *Eusebius*: Pro, ὑποτάγηθι κυρίῳ, καὶ ἱκέτευσον αὐτόν, Aquila inquit, σίγησον τῷ κυρίῳ, καὶ ἀποκαραδόκει αὐτόν, tace Domino, & expecta eum (*sic & S. Hieron.*) Symm. autem, ἡσύχαζε τῷ κυρίῳ, καὶ ἱκέτευε αὐτῷ, quiesce Domino, & supplica ei. (*f*) Confirmet autem.] *Symmachus*, ἀντιλαμβάνεται αὐτῶν, suscipit eos. (*g*) Arcus eorum conterantur.] S. *Augustinus*, conteratur, *vulgata*, confringatur. S. *Ambrosius*, arcus peccatorum Dominus confringat (*h*) Novit Dominus.] *Ita S. Ambr. S. Augustinus, & vulgata, quod græce est*, γινώσκει, cognoscit. *Eusebius*, pro, γινώσκει, Symmachus reddidit, προοῖδεν (*al.* προεῖδεν) ὁ κύριος τὰς ἡμέρας τῶν ἀμώμων, prænovit (*aut* prævidit) Dominus dies immaculatorum. *Hesychius*, dies, posuit pro, vias. (*i*) Inimici vero.] οἱ δὲ ἐχθροί. *Theodoretus*: ἀκύλας καὶ ὁ σύμμαχος ἀντὶ τοῦ δὲ, τὸν καὶ σύνδεσμον τεθεικότες τοὺς αὐτοὺς ἔδειξαν ἁμαρτωλοὺς καὶ τοῦ κυρίου ἐχθρούς. Aquila, & Symmachus, pro, δὲ, ponentes conjunctionem καὶ, eosdem ostenderunt esse peccatores, & inimicos Domini. (*k*) Defecerunt] *Notat S. Ambr. ita habere græcum, est enim*, ἐξέλιπον. *Ipse tamen cum S. Augustino, & vulgata legit*, deficient. (*l*) Quia benedicentes.] *Symmachus*, οἱ εὐλογημένοι ὑπ᾽ αὐτοῦ. *& S. Hieronymus*, qui benedicti fuerint ab eo. (*m*) Eum.] *Sic S. Ambr. & S. Aug. Vulg. autem*, ei. *Symm. rursus*, ὑπ᾽ αὐτοῦ, ab eo. (*n*) Et viam ejus volet] *Aut*, cupiet, *ut S. Ambr. In multis libris græcis additur*, σφόδρα, nimis: *sed notat S. Hier. hoc additum esse, neque apud quemquam haberi interpretum. Symm.* καὶ ἡ ὁδὸς αὐτοῦ εὐδοκεῖται, & via ejus beneplacet: (*o*) Confirmat] *Sic S. Ambros. quod græce est*, ἀντιστηρίζει χεῖρα αὐτοῦ, *nec multo aliter S. August.* firmat manus ejus: *vulgata autem*, quia Dominus supponit manum suam. (*p*) Junior fui.] *Aut, ut S. Ambros. & S. August.* juvenis fui. *Eusebius*, aut secundum Symmachum νέος ἐγενόμην, ἀλλὰ καὶ ἐγήρασα, juvenis fui, sed & senui. (*q*) Et commodat.] καὶ δανείζει. *quod S. Ambr. habet*, & fœnerat. *Et S. August. probat istam interpretationem. Aquila*, ὅλην τὴν ἡμέραν δωρεῖται, καὶ δανείζει, *& S. Hieron.* tota die donat, & commodat. (*r*) Seculi.] *Aut ut S. Ambr. & S. August.* seculorum. *Eusebius*: Pro quo Symmachus, καὶ ἠρεμήσεις εἰς αἰῶνα, & quiesces in seculum. (*s*) Immaculati autem vindicabuntur.] ἄμωμοι ἐκδικηθήσονται. *Ita est in psalterio Æthiopico, atque ita legitur, & exponitur a Cyrillo, quantum in catena Barbari refertur. In plerisque græcis libris est*, οἱ δὲ ἄνομοι ἐκδιωχθήσονται, injusti autem punientur, expellentur. *Eusebius tamen habet*, ἄνομοι ἐκδικηθήσονται, *est enim verbum istud ambiguum, quemadmodum apud latinos*, vindicare. *Omnino in hebræo ista particula non est: & apud multos Patres, licet sit in contextu cæterorum verborum, tamen non explanatur. In Scholio refertur ex Symmacho*, ἐξαρθήσονται, tollentur. (*t*) Considerat.] κατανοεῖ. *Schol.* περισκοπεῖ, undique speculatur. (*u*) Cum judicabitur illi.] ὅταν κρίνηται αὐτῷ. *Aquila*, ἐν τῷ κρίνεσθαι αὐτόν, dum judicatur, *& ita S. August. De hac autem phrasi, multa hoc loco Origenes, & Theodoretus in Hieremiam, & alii.* (*x*) Vidi impium.] *Schol.* sexta editio sic habuit, εἶδον ἀσεβῆ, καὶ ἀναιδῆ ἀντιποιούμενον ἐν σκληρότητι, καὶ λέγοντα, εἰμὶ ὡς αὐτόχθων, περιπατῶν ἐν δικαιοσύνῃ, vidi impium, & impudentem, jactantem se in duritia, & dicentem, sum sicut indigena, & ambulans in justitia. (*y*) Custodi innocentiam, & vide æquitatem.] *S. Ambros. inquit, alios pro*, innocentiam, *posuisse*, perfectionem. *S. August. pro*, æquitatem, *habet*, directionem: *græce illud est*, ἀκακίαν, *hoc*, εὐθύτητα. *Eusebius & Theodoretus.* Symm. ita hoc exposuit, φύλασσε ἁπλότητα, καὶ ὅρα εὐθύ, ὅτι ἐστὶ μέλλοντα ἀνθρώπῳ εἰρηνικῷ, custodi simplicitatem, & vide rectum; quoniam sunt futura homini pacifico. *Addit Scholiastes, Aquilam dixisse*, ἔσχατον, ad extremum. *S. Hier. priora habet, ut Symmachus, posteriora autem ita*, quia erit ad extremum viro pax. (*z*) In idipsum.] *Ita S. August. quod græce est*, ἐπὶ τὸ αὐτό, *vulgata*, simul. *Theodoretus*: Hoc rursus Symmachus sic exposuit, οἱ δὲ ἀθετοῦντες ἐξαλειφθήσονται ὁμοῦ, τὰ ἔσχατα τῶν ἀνόμων ἐκκοπήσεται, prævaricatores autem delebuntur pariter, novissima iniquorum excidentur. *Addit Schol. Aquilam, pro*, τὰ ἔσχατα, *dixisse*, καὶ ἔσχατον, & novissimum, *quemadmodum vertit & S. Hieron.*

PSAL. XXXVII.

(*a*) IN rememorationem.] εἰς ἀνάμνησιν, *S. Augustinus*, in recordationem sabbati. *Vulgata*, in rememorationem die sabbati. *Eusebius, & Theodoretus, & aliquot exemplaria Græca habent tantum*, εἰς ἀνάμνησιν. (*b*) Ne in furore.] μὴ τῷ θυμῷ σου, ἐλέγξῃς με, μηδὲ τῇ ὀργῇ σου παιδεύσῃς με. *S. August.* ne in indignatione tua arguas me, neque in ira tua emendes me. *S. Ambros.* ne in ira tua arguas me, neque in furore tuo corripias me: *ac de istis vocibus diligenter agit.* (*c*) Infixæ sunt mihi.] *Basil.* vel secundum Symmachi editionem, καθίκοντό μου, attigerunt me. (*d*) A facie iræ tuæ.] *Sive, ut S. Ambr. & S. Augustinus*, a vultu iræ tuæ. *Eusebius, & Basilius*: Pro, τῆς ὀργῆς, Aquila & Symmachus concorditer interpretati sunt, ἀπὸ προσώπου τῆς ἐμβριμήσεώς σου, a facie fremitus tui. (*e*) A facie peccatorum meorum.] *Eusebius, & Basilius: Symm.* διὰ τὰς ἁμαρτίας μου, propter peccata mea. (*f*) Supergressæ sunt.] ὑπερῆραν. *S. Augustinus*, sustulerunt caput meum: sicut fascis gravis, gravatæ sunt. S. *Ambrosius*, superposuerunt, *& explicat*, supertransierunt caput meum, & supereminent mihi, ut sensus meos deprimant. (*g*) Putruerunt, & corruptæ sunt.] προσώζεσαν, καὶ ἐσάπησαν οἱ μώλωπές μου. S. *Augustinus*, computruerunt, & putruerunt livores mei. S. *Ambrosius videtur habuisse* corruptæ sunt, & computruerunt cicatrices. *Poterat etiam illud*, προσώζεσαν, *verti* fœtuerunt. S. *Hieronymus*, computruerunt & tabuerunt. (*h*) Usque in finem.] *Quædam exemplaria S. Basilij habent*, ἕως τέλους σφόδρα, usque in finem valde, *& fortasse sunt duæ interpretationes.* (*i*) Ingrediebar.] σκυθρωπάζων ἐπορευόμην. *Basilius*, aut juxta Symmachum, σκυθρωπὸς περιεπάτει. *Sanctus Augustinus*, contristatus ambulabam. (*k*) Anima mea.] *Sic S. Ambr. & S. August. & in psalterio veteri, & Romano, & Ambrosiano ecclesiæ Mediolanensis, & in responsorio lectionis septimæ in Dominica de passione: quod græce est*, ἡ ψυχή μου ἐπλήσθη, *& ita psalterium Arabicum, & Æthiopicum, & metaphrasis Apollinaris, & Eusebius, & Cyrillus. Ac S. Ambrosius testatur Symmachum dixisse lumbos. lxx. autem animam. In plerisque tamen libris græcis est*, αἱ ψόαι (*al* ψοίαι) μου ἐπλήσθησαν, *& ita vulgata*, lumbi mei impleti sunt. S. *Basilius hanc habet, & deinde addit, pro hac Aquilam reddidisse*, ὅτι ἐπληρώθησαν αἱ λαγόνες μου ἀτιμίας, quoniam impleta sunt femora mea dedecore. *Scholiastes eodem modo refert ex Aquila, & subjungit Symmachum esse interpretatum*, ὅτι αἱ ψόαι μου ἐπλήσθησαν ἐμπαιγμάτων ἤτοι ἀτιμίας. *quare S. Hieronymus ita vertit*, quoniam lumbi mei impleti sunt illusionibus. *Ita Scholio convenit cum Sancto Ambrosio.* (*l*) Rugiebam.] ὠρυόμην. *Sanctus Basilius*, aut secundum Aquilam, ἐβρυχώμην ἀπὸ βρυγμοῦ τῆς καρδίας μου, fremebam a fremitu cordis mei. (*m*) Amici mei & proximi mei.] *Theodoretus*, hoc Symmachus ita est interpretatus, οἱ φίλοι, καὶ οἱ ἑταῖροί μου ἐναντίας τῇ (*al.* ἐν τῇ) πληγῇ μου ἀντέστησαν, *al.* ἔστησαν, amici mei, & sodales mei ex adverso in plaga mea restiterunt, *al.* steterunt. *Quare, quæ in nostris exemplaribus conjuncte leguntur*, ἤγγισαν, καὶ ἔστησαν, *fortasse duæ interpretationes sunt.* (*n*) Mala mihi.] *Aquila*, κακίαν μου, κακόν μου, malum meum. (*o*) Magna locuti sunt.] ἐπ᾽ ἐμὲ ἐμεγαλορρημόνησαν. *Symmachus*, καταμεγαλύνονταί μου, super me magnificantur, *ut S. Hieronymus.* (*p*) In flagella.] *Symmachus*, εἰς τὸ σκάζειν παρεσκεύασμαι, ad claudicandum paratus sum. (*q*) Vivunt & confortati sunt.] *Symmachus*, ζῶντες ὑπερίσχυσαν, viventes prævalent, *aut, ut S. Hieronymus*, confortati sunt. (*r*) Detrahebant mihi.] *Symmachus*, ἀντέκειντό μοι, adversabantur mihi, *& ita S. Hieronymus.* (*s*) Persequutus sum justitiam.] *Ita S. Augustinus, quod græce est*, κατεδίωκον δικαιοσύνην. S. *Ambrosius*, subsequutus sum justitiam. *Cum hac lectione convenit psalterium Arabicum, Æthiopicum, Romanum, & metaphrasis Apollinarii. In aliquot tamen codicibus est*, ἀγαθωσύνην, *& vulgata*, quoniam sequebar bonitatem. *Post hunc autem versum refertur S. Ambrosius, in aliquot codd. græcis & latinis fuisse hæc*, & projecerunt me, sicut mortuum abominatum; sed tu ne derelinquas me, &c. (*t*) Intende] πρόσχες. *Schol. cæteri*, σπεῦσον, *& S. Hieronymus*, festina.

PSAL. XXXVIII.

(*a*) IPsi Idithum.] *Schol.* τῷ ἐνὶ κριτῇ τῷ ἐρχομένῳ, uni judici, qui instabit. *Alius*: Idithum significat, ἀπάτην, deceptionem, fallaciam. *Aliud Scholium*, cæteri, ὑπὲρ ἰδιθοὺν, *& ita S. Ambros. S. August. & vulgata* pro Idithum. (*b*) Dixi, custodiam] *Eusebius*: Hæc autem Symmachus ita est interpretatus, εἶπον, φυλάξω τὰς ὁδούς μου, μὴ ἁμαρτεῖν διὰ τῆς γλώσσης μου· φυλάξω τὸ στόμα μου φιμῷ, ἔτι ὄντος ἀσεβοῦς ἐξ ἐναντίας μου, ἄλαλος ἐγενόμην, σιγῇ ἐσιωπήθην, μὴ ὢν ἐν ἀγαθῷ. Dixi custodiam vias meas, ut non peccem per linguam meam: custodiam os meum capistro, dum adhuc est impius adversum me: mutus factus sum, silentio silui, cum non sum in bono. (*c*) Renovatus est.] *Symm.* ἀνεταράχθη, *& S. Hieron.* conturbatus est. (*d*) Concaluit.] *Theodor.* Hoc Symm. ita est interpretatus, ἐξεθερμάνθη ἡ καρδία μου ἐντός μου, ἐν τῷ ἀναπολεῖν με, ἀνεκαιόμην πυρί, excalefactum est cor meum intra me: & dum ego animadverterem, accensus sum igni. (*e*) Veteres.] *Ita psalterium Romanum, & S. August. & S. Ambros. apud quem hæc leguntur*, ecce veteres posuisti dies meos: Alius habet, palæstras posuisti dies meos. Si secundum LXX viros veteres accipimus, dies, &c. *Ita S. Ambros.* παλαιὰς *agnoscit tanquam lectionem LXX & eandem habent psalterium Arabicum, & Æthiopicum, & metaphrasis Apollinarii. In cæteris libris Græcis est*, παλαιστάς, *Itemque apud S. Gregorium Nazianzenum in oratione in Cæs. fratrem. Eusebius*: Pro quo Symm. reddidit, ἰδοὺ ὡς σπιθαμὰς ἔδωκας τὰς ἡμέρας μου, ecce tanquam palmas dedisti dies meos: ἄλλος δ᾽ ἂν εἴποι παλαιστὰς εἰρῆσθαι τὰς τῶν ἀνθρώπων ἡμέρας διὰ τὸ πεπληρῶσθαι ἀγῶνος καὶ πάλης. Alius autem dixerit, παλαιστάς, vocatos esse hominis dies, eo quod pleni sunt certaminis, & luctæ, & tentationum. *Quæ Eusebij interpretatio placuit etiam S. Ambr. Quod si pro genere mensuræ accipiatur, de eo agit S. Hier. in Ezech. cap.* 40. *Ad hunc locum ponitur in uno libro veteri scholium hoc ex Chrysost.* παλαιστὴν δὲ λέγει τὴν τῆς παλάμης ἔκτασιν, palæstam autem vocat extensionem ipsius palmæ. *In lib. Vaticano est*, παλαιάς, *postea alia manu additum fuit* ς. (*f*) Et substantia.] *Eusebius.* Pro quo Aquila interpretatus est, καὶ κατάδυσίς μου ὡς οὐκ ἔστιν ἐναντίον σου, & latibulum meum (*al.* occasus, depressio mea) quasi non est ante te: Symm autem, καὶ ἡ βίωσίς μου ὡς οὐδὲν ἄντικρύ σου, & vita mea, quasi nihil in conspectu tuo: *quomodo fere S. Hier.* (*g*) Universa vanitas.] σύμπαντα ματαιότης, *& S. Hieronymus clarius*, omnia enim vanitas. *Symm.* ἀτμίς, vapor. (*h*) Vivens.] *Eusebius*, aut secundum Aquilam, πᾶς ἄνθρωπος ἐστηλωμένος, omnis homo erectus, vel secundum Symmachum, πᾶς ἄνθρωπος ἑστώς, omnis homo stans: *quod est etiam S. Hieronymi.* (*i*) Veruntamen.] μέντοιγε, *quod notat Nicephorus hoc loco valere*, certe, & vere. *S. August.* quamquam in imagine ambulet homo. S. *Ambr.* quamquam in imagine Dei ambulet homo: *& diligenter ista verba perpendit.* (*k*) Cui congregabit.] *Aquila & Theodotio*, τίς συνάξει αὐτά, quis colliget ea. (*l*) Et nunc.] *Euseb.* Proposita verba Symm. reddidit, καὶ νῦν τί προσδοκῶ δέσποτα; ἡ ἀναμονή μου εἰς σέ ἐστιν, ἀπὸ πασῶν ἀθετησιῶν μου ἐξελοῦ με· ἐπονείδιστον ἄφρονι μὴ τάξῃς με. ἄλαλος ἐγενόμην, οὐκ ἀνοίξω στόμα μου, ὅτι σὺ ἐποίησας. (*in aliquo exemplari legitur*, ἀνοίξεις, *sed corrupte, ut videtur*) *quæ ita videtur fere vertisse S. Hieron.* Nunc ergo quid expecto Domine? præstolatio mea tu es. Ab omnibus iniquitatibus meis libera me, opprobrium stulto ne ponas me: obmutui, non aperiam os meum, quia tu fecisti. *Idem vero Eusebius paulo post notat, quod Symmachus, dixit*, ἐπονείδιστον ἄφρονι μὴ τάξῃς με. *Aquilam quidem dixisse*, ὄνειδος ἀπορρέοντι μὴ θῇς με, opprobrium defluenti ne ponas me: *quintam vero editionem*, ὄνειδος ἄφρονι μὴ δῷς με, opprobrium insipienti ne dederis me. (*m*) Apud te.] *Ita vulgata*, παρά σοι. *In multis tamen codicibus est*, παρά σου, a te. *Annotat Theodor. Aquilam, quod hic est*, ὑπόστασις, *dixisse*, καραδοκίαν, expectationem. (*n*) Qui fecisti me.] *Ita S. Augustinus, quod græce est*, ὁ ποιήσας με. S. *Ambr.* quoniam tu fecisti me: *& cum hac lectione facit psalterium*

psalterium Arabicum, & Æthiopicum, & metaphrasis Apollinarij, & Chrysostomus sive Cyrillus, qui ita hunc locum explicat: Ipse igitur, inquit, fecisti me, & plasmasti, & tanquam opifex insitam humanæ naturæ imbecillitatem perfectam habes. *In aliis libris græcis est,* ὅτι σὺ ἐποίησας. *& vulgata,* quoniam tu fecisti. (o) Propter iniquitatem.] *S. Ambros. verbum e verbo ita reddidit,* in increpationibus pro iniquitate erudisti hominem: *eodemque modo S. August. nisi quod habet,* in argutionibus. *Symmachus,* δι᾽ ἀδικίαν, propter injustitiam. (p) Et tabescere fecisti.] *Symm.* διαλύεις ὡς σῆτα τὸ ἐπιθυμητὸν αὐτοῦ, & dissolvis, tanquam cariem, desiderabile illius. (q) Vane conturbatur omnis homo.] *Sic habent editiones latinæ, excepto Romano psalt. Et S. August. addit,* vivens. *Vocem,* πᾶς ζῶν, *habet etiam Theodor. abest tamen a multis libris: quanquam in aliquo eorum est apposita ad marginem. Et fortasse hoc illud est quod S. Hier. ad Suniam dixit sub veru additum esse in lxx. Psalterium Romanum habet ut supra,* veruntamen universa vanitas, omnis homo vivens. (r) Auribus percipe.] *Sic interpungunt S. Ambrosius, & S. Augustinus, etiam habent,* ne sileas a me, *quod etiam habuit & Nicephorus, & forsitan Eusebius: quinimo S. August. videtur addere,* ne obsurdescam in æternum. *Sed in aliis libris ita distinguitur:* exaudi Domine orationem meam & deprecationem meam auribus percipe: a lacrymis meis ne sileas: *quod græce est,* μὴ παρασιωπήσῃς: *pro quo Symm. dixit,* μὴ παρακούσῃς, ne spernas audire. *S. Hier.* ad lacrymam meam ne obsurdescas. (*f*) In terra.] *Sic est in psalterio Arabico, & Æthiopico, & metaphrasi Apollinaris. In aliis libris græcis est,* ὅτι πάροικος ἐγώ εἰμι παρὰ σοί, *& ita vulgata,* quoniam advena ego sum apud te: *& Sanctus Augustinus,* quoniam inquilinus ego sum apud te. *In psalterio Romano, & apud S. Ambrosium conjungitur utrumque,* apud te in terra. *Theodoretus neutrum habet. Et de istis quidem nominibus,* incola, advena, *videndus est S. Ambrosius.* (t) Remitte mihi.] *Ita vulgata, & S. Ambrosius. S. Augustinus,* dimitte me, ἄνες μοι. *Schol.* ἄφες, συγχώρησον, ἀνάπαυσον, dimitte, condona, da recreationem, & quietem. *Eusebius:* Pro quo Symmachus, ἀπόσχου μου, ἵνα μειδιάσω, πρὶν ἀπελθεῖν με, καὶ μὴ ὑπάρχειν, recede a me, ut subrideam, antequam ego abeam, & non subsistam.

PSAL. XXXIX.

(a) VIdebunt multi.] S. *Augustinus habet,* videbunt justi, *quod alibi non est inventum.* (b) Multa fecisti.] *Eusebius,* Symmachus autem inquit, πάμπολλα ἐποίησας σὺ κύριε ὁ θεός μου, τὰ τεράστιά σου, καὶ τοὺς διαλογισμούς σου, τοὺς ὑπὲρ ἡμῶν, οὐκ ἔστιν ἐκθέσθαι ἐπὶ σοῦ, *al.* ἐκθέσθαι σοι. Multa fecisti tu Domine Deus meus: prodigia tua, & cogitationes tuas pro nobis non est exponere super te, (*al.* exponere tibi.) *Barbarus habet,* de te. *Sanctus Hieronymus:* non invenio ordinem coram te. (c) Annunciavi, & loquutus sum.] *Eusebius:* Hæc Symmachus hunc in modum est interpretatus, ἐὰν ἀπαγγέλλων καταγγέλλω, πλείω ἐστὶν τοῦ διηγήσασθαι. *Quam sententiam ita expressit Sanctus Hieronymus,* si narrare voluero, & numerare, plura sunt quam narrari queant. (d) Corpus autem perfecisti.] *In uno codice, & commentariis Græcorum est,* ὠτία δέ μοι κατηρτίσω, *& apud Eusebium,* τὰ ὦτά μου, aures mihi, aut meas, perfecisti. *Scholium,* τὰ ὠτία δὲ κατηρτίσω μοι. ὁ μακάριος Παῦλος εἰς τὸ σῶμα μεταβαλὼν εἴρηκεν, οὐκ ἀγνοῶν τὸ ἑβραϊκὸν, ἀλλὰ πρὸς τὸν οἰκεῖον σκοπὸν τούτῳ χρησάμενος. Beatus Paulus, in τὸ σῶμα (corpus) mutans dixit: non ignorans, quod erat in Hebraico, sed ad suum scopum hoc usus. *Aliud Scholium,* ὠτία δὲ ἔσκαψάς μοι, ὠτία δὲ κατεσκεύασάς μοι, aures autem fodisti mihi, aures autem apparasti mihi. *Sanctus Hieronymus habet,* aures fodisti mihi. *Sanctus Augustinus habet, ut posuimus in contextu. Sanctus Ambrosius,* corpus præparasti mihi. *Vulgata,* aures autem perfecisti mihi. (e) Tunc dixi.] τότε εἶπον. *Symmachus,* ὅτε εἶπον, quando dixi. (*f*) In capite libri.] *Eusebius,* aut juxta Symmachum, ἐν τῷ τεύχει τοῦ ὁρισμοῦ σου γέγραπται περὶ ἐμοῦ, in volumine definitionis tuæ scriptum est de me. *Theodoretus, (quod in quodam Scholio tribuitur Chrysostomo)* τὴν κεφαλίδα. Aquila & Symmachus dixerunt, εἴλημα, involucrum. οὕτω δὲ τὰς θείας γραφὰς μέχρι καὶ τήμερον ἰουδαῖοι κατασκευάζειν εἰώθασι. Hoc autem modo consueverunt Hebræi, & ad hunc usque diem sacras scripturas concinnare, & munire. *De qua etiam re Nicephorus. In alio Scholio,* ἐν τῷ εἰλήματι, *tribuitur Aquilæ, Symmacho autem, ut etiam ex Eusebio attulimus,* ἐν τῷ τεύχει. *atque additur alium dixisse,* ἐν τόμῳ, in tomo. (g) Ut facerem.] *Sive, ut S. Ambrosius,* ut faciam, τοῦ ποιῆσαι. *Notat autem Nicephorus redundare articulum,* τοῦ, *ut sæpe alias: quare ita verti posset,* facere voluntatem tuam Deus meus volui. (h) In medio cordis mei.] *Ita S. Augustinus, & S. Ambrosius, & vulgata: quibuscum facit Apollinarius, & psalterium Arabicum: & ita etiam legitur in quibusdam commentariis græcis, ubi sic explicatur,* καὶ ὥσπερ τινὰ νόμον ἔχω καταγραφέντα ἐν ἐμαυτῷ, τοῦτο γάρ ἐστι τὸ, ἐν μέσῳ τῆς καρδίας μου. Et tanquam legem quandam habeo in memetipso. Hoc enim significat illud, in medio cordis mei. Et aliquanto post, τὸ δὲ ἐν μέσῳ τῆς κοιλίας μου, ἐκ μεταφορᾶς εἴρηκε τῶν περί τινα διακειμένων καὶ ἔνδον ἐφιεμένων ἐμβαλεῖν τὸν ποθούμενον. In medio cordis mei dixit per metaphoram ductam ab eis qui bene erga aliquem affecti sunt, cupiuntque amatum intus recondere. *Sed in plerisque libris est,* τῆς κοιλίας, ventris: *quod est in psalterio Romano: & a patribus græcis multipliciter explanatur. Hanc lectionem inquit etiam S. Ambrosius alios habere: & S. Hieronymus fatetur propter euphoniam, illud,* ventris, *apud latinos, in* cordis, *translatum esse. Eusebius,* aut juxta Symmachum, προῃρησάμην τὸν νόμον σου ἔνδοθεν ἐγκάτων μου, præelegi (*aut,* studiose suscepi) legem tuam intra viscera mea. (*i*) Bene nunciavi.] *Sic S. Ambrosius, & S. Augustinus quod græce est,* εὐηγγελισάμην, *& in vulgata,* annunciavi: *quod autem addunt,* justitiam tuam, *illud,* tuam, *in paucis græcis codicibus est inventum.* (k) Domine tu cognovisti.] *Sententia quæ ex hac interpunctione, & lectione elicitur, est etiam in psalterio Æthiopico, & ab Apollinario tribus versibus exprimitur, qui hoc sonant,*

Αὐτὸς ἐμὴν πραπίδεσσι δικαιοσύνην δεδάηκας.
Οὐ σὴν ἀληθείην σκοτίῃ φρενὶ δῆχα καλύψας.
Ἀμφαδίην δ᾽ ἀγόρευσα ἀλεξίκακον σέο φέγγος.

Ipse meam in præcordiis justitiam cognovisti: Non veritatem tuam obscuro cordi commisi occultans, palam vero pronunciavi lumen tuum salutare. *In aliis autem libris græcis, & legitur, & interpungitur hoc modo,* κύριε σὺ ἔγνως, τὴν δικαιοσύνην σου οὐκ ἔκρυψα. *In psalterio Arabico utrumque conjungitur,* Domine tu cognovisti justitiam meam, non abscondisti justitiam tuam in corde meo. *S. Augustinus,* Domine tu cognovisti, justitiam tuam non abscondi in corde meo. Veritatem tuam, & salutare tuum dixi: *& item vulgata, nisi quod pro,* cognovisti, *habet,* scisti. *Sanctus Ambrosius,* tu cognovisti. Justitiam meam non abscondi in corde meo, veritatem tuam, & salutare tuum dixi. (*l*) Misericordiam tuam.] *Symmachus,* τὴν χάριν σου, gratiam tuam. (m) Congregatione.] *Sic Sanctus Augustinus,* ἀπὸ συναγωγῆς, *vulgata,* a consilio multo. *Symmachus,* ἐν πλήθει, in multitudine. *Aquila & Theodotio,* ἐν ἐκκλησίᾳ μεγάλῃ, in ecclesia magna. (n) Susceperunt me.] *Symmachus,* περιφρουρήτω με, circummuniat me. (o) Respice.] πρόσχες. *Cum Sunia & Fretela haberent græcum exemplar, in quo erat* σπεῦσον, festina, *testatur Sanctus Hieronymus apud lxx. scriptum esse,* πρόσχες. (p) Mihi mala.] *Aquila,* κακίαν μου, malum meum. *Symmachus,* κάκωσίν μου, afflictionem meam. (q) Confundantur, & revereantur.] καταισχυνθείησαν, καὶ ἐντραπείησαν. *Eusebius refert, Symmachum his verbis usum esse,* ἐντρέπονται, καὶ ἀσχημονοῦσιν, confunduntur, & dedecorantur. (r) Euge, euge.] *Eusebius,* Pro quo Symmachus interpretatus est, ἀὰ, ἀὰ, ipsa, quæ sic habet, Hebraica voce usus. *Et S. Hieronymus satis prope ad hebræum,* vah, vah.

PSAL. XL.

(a) ET pauperem.] *Eusebius:* Illud autem, πένητα, neque in Hebræo, neque apud cæteros interpretes extat. *Idem notat Theodor. atque addit, neque in Syro haberi, se tamen invenisse in quibusdam exemplaribus.* (b) In die mala] *Eusebius,* aut juxta Symm. ἐν ἡμέρᾳ κακώσεως, in die afflictionis. *Idem refertur a Didymo, & Theodor.* (c) Et vivificet, καὶ ζήσαι αὐτόν. *Aquila,* καὶ ζωώσαι, *quod idem valet. Eusebius:* aut juxta Symm. φυλάξει αὐτὸν καὶ περισώσει αὐτὸν, καὶ μακαριστὸς ἔσται, *quomodo fere S. Hieron.* custodiet eum, & vivificabit eum, & beatus erit in terra. *S. Ambrosius habet,* & vivificet eum, & beatum faciat eum, & emundet in terra vitam ejus: *nec multo aliter psalterium Romanum.* (d) In manus inimici ejus.] *Ita S. Ambrosius, & S. Augustinus. In aliis libris græcis est,* εἰς χεῖρας ἐχθρῶν αὐτοῦ, in manus inimicorum ejus. *Eusebius:* Pro quo Symmachus ait, καὶ οὐκ ἐκδώσει αὐτὸν εἰς ψυχὰς ἐχθρῶν αὐτοῦ, & non exponet eum in animas inimicorum ejus. *S. Ambrosius,* Alii habent Græci, & non tradat eum in animas inimicorum ejus, *& ita vulg. nisi quod habet,* animam. *Scholium vero,* Aquila, ἐν ψυχῇ ἐχθροῦ, in anima inimici. *Theodotio,* εἰς ψυχὴν, in animam. *Symmachus,* ψυχαῖς, animabus. (e) Super lectum doloris ejus. *S. Ambrosius,* Symmachus lectum miseriæ dixit, Aquila grabatum miseriæ: expressius lxx. viri, lectum doloris putaverunt esse dicendum. (*f*) Ego dixi.] *Symmachus,* ἐμοῦ λέγοντος, me dicente. (g) Quia peccavi tibi.] *Theodoretus:* Animadvertendum est Symmachum non dixisse, ὅτι ἥμαρτόν σοι, sed, καὶ εἰ ἥμαρτόν σοι, etiam si peccavi tibi: *quod etiam notavit Didymus.* (h) Dixerunt mala mihi.] *Symmachus,* ἔλεγον κακὰ περὶ ἐμοῦ, dicebant mala de me. (i) Et si ingrediebatur.] καὶ εἰ εἰσεπορεύετο. *A multis libris græcis abest illud,* εἰ, *neque agnoscitur a S. Ambrosio, neque a S. Augustino, qui habet,* & ingrediebantur, ut viderent. *S. tamen Hieronymus ad Suniam testatur hoc manifestissime, & in hebræo, & apud lxx. & omnes interpretes esse; & habetur in vulgata. Aquila,* ἐὰν ἔλθῃ τοῦ ἰδεῖν, εἰκῇ λαλήσει, *Symmachus,* καὶ εἰσερχόμενος ἐπισκοπῆσαι, μάταια λαλεῖ, *quæ ita fere reddidit S. Hieronymus,* & si venerit, ut visitet; vana loquetur. *Cæterum quod sequitur,* cor ejus. *In multis codicibus græcis & latinis conjungitur cum præcedentibus: in multis aliis cum subsequentibus: & ita testatur Sanctus Ambrosius se invenisse distinctum græcis in codicibus.* (k) In idipsum.] *Idem de istis evenit. Nam apud multos conjunguntur cum proxime sequentibus,* in idipsum adversum me, &c. (*l*) Nunquid qui dormit.] *Aquila,* ὃς κοιμηθῇ, οὐ προσθήσει τοῦ ἀναστῆναι; qui dormierit, non addet ut resurgat? *quomodo fere S. Hieronymus. Sym.* καὶ πεσὼν, οὐκ ἐπαναστήσεται, & cum ceciderit, non resurget. (m) Etenim homo pacis meæ] *Eusebius,* at juxta Symmachum, ἀλλὰ καὶ ἄνθρωπος ὃς εἰρήνευέν μοι, ᾧ ἐπεποίθειν, συνεσθίων μοι ἄρτον ἐμὸν, κατεμεγαλύνθη μου, ἀκολουθῶν, sed etiam homo qui mecum pacifice agebat, cui fidebam, comedens mecum panem meum, magnificatus est contra me, insequens: aut juxta Aquilam, κατεμεγαλύνθη μου, πτέρνᾳ, *al.* πτέρναν, magnificatus est contra me calcaneo. *Theodoretus autem hæc refert ex Aquila, & Theodotione,* καί γε ἀνὴρ εἰρήνης μου, ᾧ ἐπεποίθησα, & quidem vir pacis meæ, in quo confisus sum. (n) Magnificavit super me supplantationem.] *S. Ambrosius,* ampliavit: *sed notat græcum,* ἐμεγάλυνεν, *valere,* magnificavit. *S. Augustinus,* ampliavit super me calcaneum. *Admonet autem Eusebius, Aquilam, cum pro,* πτερνισμὸν, *quod est apud lxx. dixit,* πτέρναν, *hebraicam lectionem esse sequutum: quare & Joannem Evangelistam, ut hebræum ex hebræis, cap. 13. inducere Salvatorem dicentem,* πτέρναν, calcaneum. (o) Cognovi.] ἔγνων, *Symmachus,* γνώσομαι, cognoscam. (p) Quoniam non gaudebit] ὅτι οὐ μὴ ἐπιχαρῇ. *Symmachus,* ἐὰν μὴ, si non gavisus fuerit. (q) Innocentiam.] ἀκακίαν, *Eusebius,* aut juxta Aquilam, & Symmachum, διὰ τὴν ἁπλότητα, propter simplicitatem. (r) Confirmasti.] ἐβεβαίωσας. *Symmachus,* παραστήσεις με, statues me, *& ita S. Hieronymus.* (*f*) A seculo, & in seculum, fiat, fiat.] *S. Ambrosius,* in æternum, a seculo, in seculum: fiat, fiat. S. *Augustinus,* a seculo, & in seculum, & dicet omnis populus, fiat, fiat. *Notat autem Eusebius, pro.* γένοιτο, γένοιτο, *Aquilam quidem dixisse,* πεπιστωμένως, πεπιστωμένως, fideliter, fideliter: *Symmachum vero,* ἀμὴν, ἀμὴν, *qua dictione sæpe etiam usus fuerit Dominus: Eam nunc attulit etiam S. Hieronymus. Chrysostomus (aut, ut alij, Athanasius,)* εἰδέναι δεῖ ὅτι τὴν ψαλμικὴν ταύτην προφητείαν εἰς πέντε τινὲς διελόντες βίβλους, μέχρι τοῦ ψαλμοῦ τούτου τὴν πρώτην νομίζουσι, ἐπειδὴ πρὸς τῷ τέλει στέφανον, ὥσπερ τὴν εὐλογίαν τὴν εἰς θεὸν κέκτηται, ὅθεν οὕτω διαιροῦσι καὶ τὰς ἑξῆς τέσσαρας. Scire licet, eos qui hanc psalmorum prophetiam in quinque libros dividunt, primum protendere usque ad hunc psalmum: quod in extremo tanquam benedictionem in Deum continet. Quare hoc etiam modo distinguunt & sequentes quatuor: *sed de hac re multa S. Ambrosius, Eusebius, & alij.*

PSAL.

PSAL. XLI.

(*a*) IN intellectum.] εἰς σύνεσιν. *Ita etiam Eusebius. In aliis libris est*, συνέσεως, *& ita S. Augustinus, & vulgata*, intellectus. *Addit etiam Eusebius, pro*, τοῖς υἱοῖς κορὲ, *Aquilam & Symmachum concorditer dixisse* τῶν υἱῶν κορὲ, filiorum Core. (*b*) Desiderat cervus.] *Notat Eusebius, Symmachum usum esse verbo* ἱμείρεσθαι, *quod item significat desiderare, & cupidum esse : sed in Scholio ita scribitur :* Symmachus, ὡς σπεύδει ἔλαφος, sicut festinat cervus : sexta editio, ὃν τρόπον πεδίον προσπαθῇ, quemadmodum campus sitiet imbrem. *Ita enim S. Hieron. Joel* 1. *Aquila*, ὡς αὐλῶν προσχάσεται, quemadmodum convallis sitiet imbrem. *Joel* 1. 20. תערג. Aquila, ἐπρασιάσθη, i. interprete Hieron. tanquam area, imbrem sitiens clamat. Verbum ab area effectum, quæ Græcis πρασιά. Ebraice autem vocatur ערוגה a quo verbum ערג, si Aquilæ credendum, quo hic usus est David propheta. *Drus.* (*c*) Ad Deum vivum.] *Ita S. Augustinus, S. Ambrosius, de Isaac, cap.* 1. *& S. Hilarius in psal.* 62. *Psalterium Romanum, Æthiopicum, Arabicum, & metaphrasis Apollinaris. In multis autem Græcis codicibus est*, τὸν θεὸν τὸν ἰσχυρὸν τὸν ζῶντα, Deum fortem, vivum : *unde potest in vulgatam irrepsisse illud*, fontem : *nam in aliquot vetustis codicibus est*, fortem. *Credibile autem est, illud*, ἰσχυρὸν, *esse Aquilæ. Nam in Hebræo est vox illa, quam, ut alibi diximus, observavit S. Hieronymus, ab Aquila verti*, fortem, *a lxx.* Deum. (*d*) Panis, die, ac nocte.] *S. Augustinus, & vulgata*, panes, *Symmachus*, ὡς ἄρτος συντάξεώς μου, *tanquam panis dimensi mei.* (*e*) Recordatus.] *Sanctus Augustinus*, meditatus : *Symmachus*, ἀναπολῶν, animadvertens. (*f*) Transibo in locum.] S. *Augustinus*, ingrediar. *Eusebius* : Symm. ὅτι εἰσελεύσομαι εἰς τὴν σκηνὴν, διαβασταχθήσομαι ἕως τοῦ οἴκου μετὰ φωνῆς εὐφημίας, καὶ ἐξομολογήσεως πλήθους πανηγυριζόντων : quoniam introibo in tabernaculum, pervehar usque ad domum (*catena Barbari addit*, Dei) cum voce laudationis, & confessionis, multitudinis celebrantium solennitatem. *Refert etiam nonnulla ex Aquila, sed plenius Theodoretus*, εἰσελεύσομαι ἐν συσκίῳ, παραβιβάζων αὐτοὺς ἕως οἴκου τοῦ θεοῦ, ἐν φωνῇ αἰνέσεως, καὶ εὐχαριστίας ὄχλου ἑορτάζοντος, ingrediar in umbrosum adducens eos usque ad domum Dei in voce laudationis, & gratiarum actionis turbæ festivitatem celebrantis. (*g*) Festa celebrantium.] *Ita S. Hieronym. epist.* 140. *& psalterium Arabicum, & Æthiopicum. Alij libri græci habent*, ἑορτάζοντος, *& ita S. Augustinus*, festivitatem celebrantis, *vulgata autem*, sonus epulantis. (*h*) Quare tristis es.] *Eusebius*, aut juxta Symmachum, τί κατακάμπτῃ ἡ ψυχή μου, καὶ τί θορυβῇ κατ' ἐμοῦ ; ἀνάμεινον τὸν θεὸν, ὅτι διηνεκῶς ἐξομολογήσομαι αὐτῷ τὰς σωτηρίας τοῦ προσώπου αὐτοῦ. Quare incurvaris anima mea, & quare conturbaris super me ? expecta Deum ; quia assidue confitebor ei salutes faciei ejus : aut, secundum Aquilam, ταῖς σωτηρίαις τοῦ προσώπου αὐτοῦ, salutaribus vultus ejus, *quod habet S. Hieronymus. In Scholio tamen ex Aquila refertur*, τί κατακύπτεις, quid inclinas te ? *ex Symmacho*, τί κατατήκῃ ; quid tabescis ? (*i*) Quoniam confitebor.] *In vulgata est*, quoniam adhuc confitebor : *quod S. Hieronymus fatetur sub asterisco additum esse.* (*k*) Ad meipsum anima mea.] *Eusebius & Theodoretus* : Ita autem & Symmachus est interpretatus, ἡ ψυχή μου κατατήκεται ὅτ' ἂν ἀναμιμνήσκωμαί σου ἀπὸ γῆς ἰορδάνου, καὶ ἀπὸ ἑρμωνιεὶμ ὄρους μικροτάτου, anima mea liquefit, quotiescunque recordor tui a terra Jordanis, & ab Hermoniim monte minimo. (*l*) Abyssus.] *Eusebius, & Theodoretus* : Et hæc Symmachus ita est interpretatus, ἄβυσσος ἀβύσσῳ ἀπαντᾷ (*al.* ὑπαντᾷ) ἀπὸ ἤχου τῶν κρουνῶν σου, abyssus abysso occurrit a sono aquæductuum tuorum. (*m*) Suspensiones tuæ] *Sic S. Augustinus, & in explanatione*, suspensuræ, *quod græce est*, οἱ μετεωρισμοί σου *Vulgata*, omnia excelsa tua. *Aquila*, οἱ συντριμμοί σου, illusiones tuæ. *Eusebius, & Theodoretus*, Symmachus, αἱ καταιγίδες σου, καὶ τὰ κύματά σου ἐπάνω μου παρῆλθον. *quod ita videtur vertisse S. Hieronymus*, gurgites tui, & fluctus tui super me transierunt. (*n*) Et nocte declarabit.] δηλώσει, *quod etiam est in nonnullis commentariis græcis. In psalterio veteri, & Romano, & apud S. Augustinum*, declaravit, *& convenit Apollinarii metaphrasis, & psalterium Æthiopicum. Cæteri libri græci habent*, νυκτὸς ᾠδὴ αὐτοῦ, *vulgata*, nocte canticum ejus. *Eusebius habet*, καὶ νυκτὸς ᾠδὴ αὐτοῦ παρ' ἐμοί, & nocte canticum ejus apud me : *& addit*, juxta Aquilam vero, καὶ ἐν νυκτὶ ᾆσμα αὐτοῦ μετ' ἐμοῦ, & in nocte canticum ejus mecum. *In Scholio autem refertur ex Symmacho*, καὶ κατὰ νύκτα ᾠδὴ παρ' αὐτοῦ, & per noctem canticum ab eo. (*o*) Susceptor meus.] *Eusebius* : Aquila & Symmachus, πέτρα μου, petra mea. (*p*) Dum affligit inimicus meus] *Sanctus Augustinus*, affligit me inimicus, *vulgata*, dum affligit me inimicus, dum confringuntur ossa mea : *quem etiam sensum verba græca ferunt. Aquila*, ἐν τῷ φονεῦσαί με ἐν ὀστέοις μου, *quod S. Hieronymus*, dum me interficerent in ossibus meis. *Eusebius* : Epilogum facit, juxta Symmach. ἱνατί σκυθρωπὸς περιπατῶ θλίβοντος ἐχθροῦ, καὶ ὡς σφαγὴν διὰ τῶν ὀστῶν μου ὠνείδιζόν οἱ ἐναντίοι μου ; ἢ, ἐν τῷ θλᾶσθαι τὰ ὀστᾶ μου, ὠνείδιζόν με οἱ θλίβοντές με ; Quare tristis ambulo, affligente inimico, & quasi occisionem per ossa mea, exprobrabant adversarii mei ? Aut (*videtur hoc addi ex alia editione*) dum confringuntur ossa mea, exprobrabant me, tribulantes me? (*q*) Qui tribulant me.] *Sic apud S. Aug. & in psalterio Romano, & hanc tanquam lxx. lectionem agnoscit S. Hier. ad Suniam. In cæteris libris græcis est*, οἱ ἐχθροί μου, *& vulgata utrumque conjunxit*, qui tribulant me, inimici mei. (*r*) Salus vultus mei.] *Ita S. August.* ἡ σωτηρία, *cæteri libri græci*, σωτήριον, *& vulgata*, salutare. (*s*) Et Deus.] *Conjunctio*, καὶ, *in loco superiori, ubi hoc idem positum est, in multis libris græcis est, in multis non est, itemque in latinis : in hoc autem est fere in omnibus : sed notat S. Hieronymus, sub asterisco additam esse.*

PSAL. XLII.

(*a*) PSalmus.] *Notat Eusebius quemadmodum & multi, psalmum hunc sine inscriptione esse apud Hebræos, & cæteros interpretes, viderique partem esse præcedentis psalmi.* (*b*) Ipsi David.] *Schol.* δαυὶδ, *exponitur*, ἐξουθενημένος, καὶ ἠλεημένος, contemptus, & misericordiam consequutus. (*c*) Judica me.] κρῖνόν με. *In multis codicibus Græcis, & apud Theodoretum & Nicephorum est*, κρῖνόν μοι, judica mihi : *eamque lectionem videtur etiam Eusebius probare. Ex Symmacho autem hæc refert*, κρῖνόν μοι, καὶ ὑπερδίκησον τὴν δίκην μου, judica mihi, & defende in judicio causam meam. (*d*) Ab homine iniquo.] *Aquila*, ἀπὸ ἀνδρὸς ὑπουλότητος, καὶ παρανομίας, a viro doli, & iniquitatis. (*e*) Dum affligit inimicus meus.] *A multis græcis codicibus, & Eusebio, & Theodotione, abest illud*, μου, *S. Augustinus & vulgata habent*, me. (*f*) Ipsa me deduxerunt.] *Theodoretus* : (*quod in commentariis græcis, etiam Origeni & Chrysostomo tribuitur*) ἐνταῦθα τὸν χρόνον ἐνήλλαξαν οἱ ἑβδομήκοντα, καὶ γεγενημένα εἰρήκασι τὰ ἐσόμενα. Hoc loco tempus mutarunt lxx, & quæ futura sunt, dixerunt tanquam facta. Cæteri autem clariorem attulerunt interpretationem, ἀπόστειλον τὸ φῶς σου, καὶ τὴν ἀλήθειάν σου. ἅτινα ὁδηγήσει με καὶ ἄξει με εἰς τὸ ὄρος τὸ ἅγιόν σου, καὶ εἰς τὰς σκηνώσεις σου, *quæ ita fere vertit S. Hieronymus*, mitte lucem tuam, & veritatem tuam, ipsa ducent me, & introducent me ad montem sanctum tuum & in tabernaculum tuum. (*g*) Et introibo.] *Theodor.* Hoc Symm. ita est interpretatus, ἱνατί ἔλθω πρὸς τὸ θυσιαστήριον τοῦ θεοῦ, πρὸς τὸν θεὸν τὴν εὐφροσύνην τῆς εὐθυμίας μου· καὶ ἐξομολογήσομαί σοι ἐν ψαλτηρίῳ ὁ θεὸς, ὁ θεός μου, ut veniam ad altare Dei, ad Deum lætitiam jucunditatis meæ. Et confitebor tibi in psalterio, Deus, Deus meus. (*h*) Tristis es.] *Quinta editio*, ταπεινῶσαι, humiliaris, & deprimeris. *Eusebius* : Symmachus autem, τί καταῤῥέεις (*al.* καταῤῥεῖς) ψυχή μου καὶ τί θορυβεῖς ἐπ' ἐμέ ; ἀνάμεινον τὸν θεόν. εἰς ἀεὶ γὰρ ἐξομολογήσομαι αὐτῷ τῇ σωτηρίᾳ τοῦ προσώπου μου, καὶ θεῷ μου, quare defluis anima mea, & quid turbas super me ? Expecta Deum : nam in æternum confitebor illi, saluti vultus mei, & Deo meo. (*i*) Deus meus.] *Etiam hoc loco in multis libris græcis & latinis est*, & Deus meus.

PSAL. XLIII.

(*a*) AD intellectum psalmus.] S. *Ambrosius, & S. Augustinus habent*, intellectus. *Addit autem S. Ambrosius, Aquilam posuisse*, psalmum disciplinæ. *Eusebius notat, neque propositos sermones præscribi, psalmum, aut odam, aut hymnum, aut quippiam ejusmodi.* (*b*) In auribus nostris.] *Notat S. Ambrosius, lxx, & Theodotionem dixisse*, in auribus : *Symmachum vero*, auribus : *quomodo fere habent editiones Latinæ.* (*c*) In diebus antiquis.] *Chrysostomus* : Alius, ἐν ἡμέραις ταῖς πρὶν, in diebus pristinis : Alius, ταῖς ἀρχῆθεν, qui ab antiquo. (*d*) Et expulisti eos.] ἐξέβαλες αὐτοὺς, *Aquila*, καὶ ἐξαπέστειλας αὐτοὺς, & emisisti eos, *quod habet S. Hieronymus. Symmachus*, καὶ ἐξήλασας αὐτοὺς, *quod idem valet*, expulisti, & ejecisti. (*e*) Illuminatio.] *Chrysostomus.* Alius, τὸ φῶς, ὅτι ηὐδόκησας ἐν αὐτοῖς, lux, quoniam complacuisti in eis : *aut quemadmodum est apud S. Ambr.* complacuisti in illis. (*f*) Tu es ipse.] *Eusebius* : Pro quo Symmachus, σὺ εἶ ὁ βασιλεύς μου ὁ θεὸς, ἔντειλαι περὶ τῆς σωτηρίας ἰακὼβ, tu es rex meus, Deus : manda de salute Jacob. (*g*) Inimicos nostros ventilabimus.] *Chrysostomus* : Alius, τοὺς θλίβοντας ἡμᾶς, eos qui tribulant nos. *Quod autem in vulgata est*, ventilabimus cornu, *Græce est*, κερατιοῦμεν, *quasi cornupetemus : in codicibus Sancti Augustini, & S. Ambrosii non est vox*, cornu : *sed S. Ambr. in explanatione manifesto eum agnoscit.* (*h*) Spernemus.] ἐξουδενώσομεν, *Aquila, & Symmachus*, συμπατήσομεν, conculcabimus, *ut est apud S. Hieronymum.* (*i*) Laudabimur.] *Ita dicitur modo verbi deponentis ; quod Græce est*, ἐπαινεθησόμεθα. *Eusebius*, aut juxta Aquilam, ἐν τῷ θεῷ καυχησόμεθα, vel juxta Symmachum, τὸν θεὸν ὑμνήσομεν ὅλην τὴν ἡμέραν, *al.* κατὰ πᾶσαν ἡμέραν. *S. Ambrosius*, Aquila tamen posuit, in Domino gloriabimur tota die. Symmachus ait, Deo hymnum dicemus per omnem diem. (*k*) Nunc autem repulisti.] νυνὶ δὲ ἀπώσω. *Chrysostomus*, Alius, καίτοι ἀπώσω, atque etiam repulisti. Alius, καίγε ἀπώσω, (*quod idem valet* :) *Alius*, ἀλλὰ πρὸς τούτοις ἀπώσω, sed præterea abjecisti. (*l*) Non egredieris in virtutibus.] S. *Ambr.* quia non progredieris Deus in virtutibus : *& vocem*, Deus, *habent etiam S. August. & vulg. sed admonet S. Hieron. supervacuam esse. Symm.* καὶ οὐκ ἔρχῃ ἐν τοῖς στρατεύμασιν ἡμῶν, & non progredieris in exercitibus nostris. (*m*) Avertisti nos.] *Euseb.* aut juxta Symm. ἔταξας ἡμᾶς ἐσχάτους παντὸς ὑπεναντίου, καὶ οἱ μισοῦντες ἡμᾶς διαρπάζουσιν ἑαυτοῖς, ἔδωκας ἡμᾶς, ὡς βοσκήματα βρώσεως, καὶ εἰς τὰ ἔθνη ἐλίκμησας ἡμᾶς· ἀπέδου τὸν λαόν σου οὐχ ὑπάρξεως, καὶ οὐ πολλὴν ἐποίησας τὴν τιμὴν αὐτῶν, προπηλακισμὸν μετὰ χλευασμοῦ τοῖς κύκλῳ ἡμῶν, ἐποίησας ἡμᾶς παραβολὴν ἐν τοῖς ἔθνεσιν, κίνησιν κεφαλῆς ἐν ταῖς φυλαῖς, δι' ὅλης ἡμέρας ἡ ἀσχημοσύνη μου ἄντικρύς μου, καὶ ὁ καταισχυμμὸς τοῦ προσώπου μου καλύπτει με, ἀπὸ φωνῆς ὀνειδίζοντος, καὶ βλασφημοῦντος, ἀπὸ προσώπου ἐχθροῦ, καὶ τιμωροῦντος ἑαυτῷ. Ordinasti nos novissimos ab omni adversario (*ita enim S. Ambr.*) & qui odio habent nos, diripiunt sibi. Dedisti nos tanquam pecora escæ (pascua edentium S. *Ambr.*) & in gentibus ventilasti nos, vendidisti (*tradidisti S. Ambr.*) populum tuum sine substantia ; nec multo fecisti pretium eorum : illusionem (*in catena Barbari additur*, posuisti nos) cum derisu iis qui sunt in circuitu nostro, fecisti nos parabolam in gentibus, commotionem capitis in tribubus. Per totam diem confusio mea contra me, & ignominia faciei meæ cooperuit me. A voce exprobrantis, & blasphemantis, a facie inimici, & vindictam sibi facientis. *Quorum multa sunt in tralatione S. Hier. S. Ambr. autem multa etiam affert ex Aq. & Theodotione, quæ apud ipsum opera pretium fuerit legere.* (*n*) In jubilationibus.] *Ita S. August. & psalterium vetus, quod græce est*, ἐν τοῖς ἀλαλάγμασιν, *quomodo plerique libri habent, & in hac eadem lectione facit psalterium Æthiopicum. Aliquot vero codd. habent*, ἀλλάγμασι, *cui lectioni concordat psalterium Arabicum, & Apolinarius & S. Ambrosius, & vulgata*, commutationibus eorum. *In commentariis græcis leguntur hæc* : Hesychius, ἀλαλαγμὸς, est oda pro victoria parta, itemque ἀλάλαγμα. *Cyrillus* : Quidam scribunt, οὐκ ἦν πλῆθος ἐν τοῖς ἀλαλάγμασιν ἡμῶν ἀλαλαγμός. Igitur vox victorum pro victoria parta. Διαπέπρακας ἡμᾶς φησι τοῖς ἔθνεσι τοῦ μηδενός, τοῦτο γὰρ λέγει ἀνευ τιμῆς, ὡς ἀχρείους δούλους καὶ οὐδενὸς ἀξίους· καὶ τὸ αὐτὸ ἑρμηνεύων, ἐπάγει, καὶ οὐκ ἦν πλῆθος ἐν τοῖς ἀλλάγμασιν, τουτέστιν, τοῖς πράσεσιν· ἄλλαγμα γὰρ τὴν πρᾶσιν καλεῖ, ἀντὶ τοῦ οὐδεμιᾶς τιμῆς τὸ καθ' ἡμᾶς ἐποίησας ἄλλαγμα. Vendidisti nos, inquit, gentibus pro nihilo : hoc enim significat, ἀνευ τιμῆς, tanquam inutiles servos, & nullius precii. Atque idem explanans infert, καὶ οὐκ ἦν πλῆθος ἐν τοῖς ἀλλάγμασιν, id est, venditionibus : ἄλλαγμα enim vocat ipsam venditionem, ac si diceret, nullius precii fecisti commutationem nostram. *Et paulo post*, τουτέστιν ἐν τῇ ὠνῇ ἡμῶν· ἡ γὰρ τιμὴ ἄλλαγμά ἐστιν, id est, in emptione nostra : ipsum enim precium est ἄλλαγμα. *Sed rursus aliquanto post, quasi ad alterius lectionis explicationem, inquit*, καὶ οὐκ ἔστιν ὁ βοῶν πρός σε μετὰ κραυγῆς ἰσχυρᾶς καὶ δεήσεων σφοδρῶν, & non est qui clamat ad te cum clamore valido, & precationibus

...precatione, & lacrymis vehementibus. *Et in alio commentariorum græcorum libro,* Quod si scribitur, ἐν ἀλαλάγμασιν, σημαίνει ὅτι εἰς τοῦτο κακοῦ ἥκομεν, ὡς ἄλλοις κατὰ κράτος καὶ ὑπὸ ὀλίγων ἐχθρῶν καταχειρωθῆναι· ὀλίγοι γὰρ ἡμῖν ἐπηλάλαξαν, ἔστι γὰρ ὁ ἀλαλαγμὸς ἡ φωνὴ ἐπινίκιος. Hoc significat, eo calamitatis venimus, ut capti imperiose, & a paucis hostibus subjugati simus. Pauci enim nobis ἐπηλάλαξαν, ac voce victorum insultarunt, est enim, ὁ ἀλαλαγμὸς, vox pro victoria parta. *Theodotio* καὶ οὐκ ἦν πλεόνασμα ἐν τῷ ἀλλάγματι ἡμῶν, & non fuit abundantia in commutatione nostra. (*o*) Et derisum.] καταγέλωτα. *Quinta editio, & Theodotio,* χλευασμὸν, *sexta editio, ut septuaginta,* ... *Chrysostomus* : Alius, πομπὴν τοῖς κύκλῳ ἡμῶν. *S. Ambros.* ... Unde pulchre posuit Aquila, spretionem, & pompam posuisti nos, iis qui in circuitu nostro sunt. (*) Gentibus.] *Fatetur S. Hieronymus ad Suniam verbum e verbo dicendum fuisse,* in gentibus : *sed potuisse sine damno sensus interpretationis elegantiam conservari.* (*p*) Commotionem capitis.] *Chrysostomus* : Alius, μετακίνημα, transmutationem : hebræus autem, mannud. *S. Ambrosius videtur referre ex Aquila,* ἀλάλαγμα, *&* ... *addit,* hoc est, transmutationem, quæ de loco ad locum, de Judæa ad populos nationum : *sed etiam apud ipsum videtur legendum,* ἄλλαγμα, *aut putavit idem valere,* ἀλάλαγμα. (*q*) Verecundia.] ἐντροπή. *Chrysost.* Alius, ... dedecus meum. *S. Ambrosius declarat, quid sit,* ἐντροπὴ, *& addit, Symm. dixisse,* tota die confusio mea contra me est. (*r*) Obloquentis.] παραλαλοῦντος, *sed in plerisque libris est,* καταλαλοῦντος, detrahentis. (*s*) Et inique non egimus.] *Eusebius*, aut juxta Symmachum, οὐδὲ παρεσυνθήκην σου, nec dolose tractavimus testamentum tuum. (*t*) Non recessit.] οὐκ ἀπέστη, *Chrysost.* alius, οὐκ ἀπεχώρησεν, alius, οὐκ ἀπεστράφη, *quæ idem fere valent.* (*u*) Et declinasti.] *Eusebius & Theodoretus*, Hoc Symm. ita est interpretatus, οὐδὲ μετετέθη (*al.* μετεκλίθη) ... ἡμᾶς, ἀπὸ τῆς ὁδοῦ σου, neque transposita sunt (*al.* inclinata) quæ dirigebant nos, a via tua. *Chrysost. refert ex alio,* καὶ ἔκλινε βήματα ἡμῶν, & declinaverunt gressus nostri. (*x*) Humiliasti nos in loco afflictionis.] *S. Ambrosius videtur legisse,* in loco afflictationis. *S. August. autem,* de loco infirmitatis. *Eusebius*, aut juxta Aquilam, συνέθλασας ἡμᾶς ἐν τόπῳ ἀοικήτῳ, καὶ ἐπεσκίασας ἡμῖν σκιὰν θανάτου, confregisti nos in loco deserto, & aperuisti super nos umbram mortis. *Chrysost.* Alius, ἐν τόπῳ σειρήνων. S. *Ambrosius,* ... *ex Aquila refert,* quoniam humiliasti nos in loco Sirenum. *Item in Scholio illud,* καὶ ἐπεπώμασας ἡμῖν, *tribuitur quintæ editioni* : *Aquila autem hoc,* καὶ ἐκάλυψας ἡμᾶς ἐν σκιᾷ θανάτου, & operuisti nos in umbra mortis. (*y*) Requiret.] ἐκζητήσει. *Aquila,* ἐξιχνιάσει, *Symm.* ἐξερευνήσει. S. *Ambr.* Aquila investigabit ista, dixit : Symmachus, inveniet ista. *Addit etiam Aquilam dixisse,* visiones cordis, *& paulo post,* in te morte afficimur. (*z*) Exurge.] *Chrysost.* Alius, ἐξυπνίσθητι, alius, ἐξύπνισον, expergiscere, evigila e somno. (*a*) Quare obdormis.] *Eusebius* : *Symmachus,* ἱνατί ὡς ὑπνῶν εἶ δέσποτα; ἐξύπνισον, καὶ μὴ ἀποβάλῃ εἰς τέλος. Quare, sicut obdormiens es Domine? evigila, & ne abijcias in finem. (*aa*) Avertis.] *Eusebius* : Symmachus, ἱνατί τὸ πρόσωπόν σου κρύπτεις, ἐπιλανθάνῃ τῆς κακώσεως ἡμῶν, καὶ θλίψεως; quare faciem tuam abscondis? obliviſceris afflictionis nostræ, & tribulationis nostræ. *S. Ambrosius autem refert, Symmachum pro tribulatione, posuisse afflictationem. Et in Scholio refertur ex Symmacho,* κακοχίας, *& ex alio,* τῆς κακίας ἡμῶν. (*bb*) Humiliata est.] ἐταπεινώθη. *Aquila,* κατέκυψεν, procubuit. *Symm.* κατεκάμφθη, incurvata est. (*cc*) Exurge Domine.] *Notat S. Hieronymus, more solito in græco additum esse,* Domine. *Chrysost.* Alius, γενοῦ ἀντιλαμβανόμενος ἡμῶν, καὶ ῥῦσαι ἡμᾶς διὰ τὸ ἔλεός σου, sta suscipiens nos, & erue nos propter misericordiam tuam. *In Scholio illud,* διὰ τὸ ἔλεός σου, *tribuitur Aquilæ, & Symmacho.*

PSAL. XLIV.

(*a*) IN finem.] S. *Hieron. inquit se reperisse in titulo,* In finem pro his qui commutabuntur filiorum Core intelligentiæ canticum pro dilecto. *S. August. habet,* filiis, *&* in intellectu. *Aquila,* τῷ νικοποιῷ ἐπὶ τοῖς κρίνοις τῶν υἱῶν κορὲ ἐπιστήμονος ᾆσμα προσφιλίας, vincenti pro liliis filiorum Core, scientis canticum amoris. *Symm.* ἐπινίκιον ὑπὲρ τῶν ἀνθῶν τῶν υἱῶν κορὲ συνέσεως, ᾆσμα εἰς τὸν ἐραστὸν, triumphus (*ita enim vertit S. Hier.*) pro floribus filiorum Core intelligentiæ canticum in dilectum. *In Scholio autem refertur ex Chrysostomo, pro,* ᾆσμα προσφιλίας, *alium dixisse,* τοῖς ἠγαπημένοις, dilectis, *quod Hebraice sit Idithot.* (*b*) Eructavit.] *Eusebius* : Pro, ἐξηρεύξατο ἡ καρδία μου, Symmachus inquit, ἐκινήθη ἡ καρδία μου λόγῳ ἀγαθῷ, *quod interpretatur S. Hieronymus,* commotum est cor meum verbo bono. *Chrysostomus*: Alius, ἐξέφηνεν, exprompsit. (*c*) Opera mea.] *Chrysostomus* : Alius, τὰ ποιήματά μου, opificia mea. *Eusebius* : aut juxta Aquilam, & Symmachum, τὰ δικαιώματά μου ἐξαγγελῶ, justificationes meas enunciabo. (*d*) Calamus scribæ.] *Eusebius*, pro hoc Aquila quidem, σχοῖνος γραμματέως ταχινοῦ, juncus scribæ velocis. Symmachus autem inquit, ἡ γλῶσσά μου γραφεῖον γραφέως ταχινοῦ, lingua mea stylus scriptoris velocis. (*e*) Speciosus forma.] ὡραῖος κάλλει, *quod posset etiam verti,* speciosus decore, & pulchritudine, *aut,* decorus specie, *ut S Cypr. 2. lib. adversus Judæos, & de hac re hoc loco S. Basil. Euseb. & S. Basilius* : Aquila istud hoc modo est interpretatus, κάλλει ἐκαλλιώθης (*al.* ἐκαλλωπίσθης) ἀπὸ υἱῶν ἀνθρώπων (*al.* παρὰ τοὺς υἱοὺς) pulchritudine pulchruisti (*si ita fas est dicere*) a filiis hominum. Symmachus autem, κάλλει καλὸς εἶ παρὰ τοὺς υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων, pulchritudine pulcher es præter filios hominum : Quinta autem editio, κάλλει ὡραιώθης παρὰ τοὺς υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων, pulchritudine floruisti præ filiis hominum. *Addit etiam Eusebius hæc apud lxx conjungi cum præcedentibus, apud cæteros autem cum sequentibus.* (*f*) Diffusa est gratia.] Aut effusa, *ut S. Cypr. & S. Hieron. Chrysost.* Alius, ἀνεχύθη χάρις ἐπὶ τοῖς χείλεσί σου, refusa est gratia labiis tuis. (*g*) Propterea.] διὰ τοῦτο. *Chrysost* : Alius, ἐπὶ τούτῳ, *itemque paulo inferius* : *quod idem videtur valere. Notat autem S. Hieronymus ad Principiam, in editione vulgata legi solitum,* pro, benedixit, unxit, *& depravate.* (*h*) Accingere gladio tuo.] *Aut,* gladium tuum, *quemadmodum habet S. August. Chrysost.* Alius, ζῶσαι μάχαιράν σου ἐπὶ μηρὸν, cingere gladium tuum super femur : *Alius,* περίθες ὡς μάχαιράν σου ἐπὶ μηροῦ, circumpone quasi gladium tuum super femur. (*i*) Specie tua.] S. *Cypr. 2. lib. adversus Judæos* : Decori, & speciei tuæ *Chrys.* Alius, τὸ ἔπαινόν σου, καὶ τὸ ἀξίωμά σου, laudem tuam, & dignitatem tuam : Alius, ἐπὶ δοξότητί σου, καὶ διαπρεπείᾳ σου, in gloria tua, & decore tuo. (*k*) Et intende.] *Conjunctio & abest a vulgata* : *sed habent S. Cyprianus, S. Aug. S. Hieronymus, ad Principiam, & est in omnibus collatis exemplaribus Græcis. Chrysostomus* : per hoc demonstravit arcum & sagittam. (*l*) Et prospere procede.] καὶ κατευοδοῦ. S. *Cypr.* & dirige. *Chrysost.* Alius, πρόκοπτε, profice, (*m*) Propter veritatem.] *Apud Sanctum Cyprianum hæc sine interpunctione leguntur,* & regna propter veritatem, &c. (*n*) Et deducet te.] *Chrysost.* Alius, καὶ φωτίσει σε ἐπὶ φοβερὰ ἡ δεξιά σου, & illuminabit te super terribilia dextera tua : Alius, ὑποδείξει σοι, ostendet tibi. (*o*) Potentissime.] δυνατέ. *Notat S. Hieronymus ad Suniam, hoc redundare, & additum esse de superiore tertio versiculo. Abest quidem ab Eusebio.* (*p*) In corde.] *Sic S. Hieronymus in sua tralatione,* ἐν καρδίᾳ, *& posset etiam verti,* in cor. *Vulgata, & S. Augustinus,* in corda. *Chrysost.* Aquila, & Symmachus, κατὰ καρδίας οἱ ἐχθροὶ τοῦ βασιλέως, super corda (*aut,* contra cor) hostes regis. (*q*) Sedes tua.] *Eusebius* : aut juxta Aquilam, ὁ θρόνος σου θεὲ, εἰς αἰῶνα, καὶ ἔτι, sedes tua Dee, in seculum, & ultra : *de qua re disputant Eusebius hoc loco, & Sanctus Hieronymus, ad Principiam. Chrysostomus* : Symmachus, ὁ θρόνος σου ὁ θεὸς αἰώνιος, καὶ ἔτι, thronus tuus Deus æternus, & ultra. (*r*) Iniquitatem.] *Testatur Eusebius Aquilam dixisse,* ἀσέβημα, impietatem. (*s*) Oleo exultationis.] *Sic S. Augustinus, & S. Hieron. quod græce est,* ἀγαλλιάσεως, *vulgata,* lætitiæ. *Eusebius* : vel juxta Aquilam, ἐλαίῳ χαρᾶς, oleo gaudii; vel juxta Symmachum, ἐλαίῳ ἀγλαϊσμοῦ, oleo nitoris, & splendoris. *Chrysostomus* : hebræus, sason, id est, venustatis, gloriæ, ornamenti. (*t*) Præ principibus.] *Theodoretus*, aut juxta Symmachum, παρὰ τοὺς ἑταίρους σου, præ sociis, & sodalibus tuis. (*u*) A vestimentis tuis.] *Chrysostomus* : Alius, εἰς τὸν ἱματισμόν σου, in vestimento tuo : Alius, πάντα τὰ ἱμάτιά σου, omnia vestimenta tua. (*x*) A domibus eburneis.] *De hac voce,* βάρεων, *S. Hieron. ad Principiam. Chrysost.* Alius, ἀπὸ ναῶν ἐλεφαντίνων, ὅθεν εὔφραναν σε ἐν τῷ τιμᾶν σε, a templis eburneis, unde lætificarunt te, dum te honorant. Alius, ἐν τοῖς ἐνδόξοις σου, in ornamentis tuis. *Illud de templis eburneis, Theodoretus tribuit Aquilæ, & Symmacho, sed Scholiastes hoc utrique,* ἀπὸ ναῶν ὀδόντος, a templis dentis : *Eusebius autem soli Aquilæ. Domorum Eburnearum fit mentio 4. Reg. de Achab.* (*y*) Astitit regina.] παρέστη. *Chrysostomus* : Alius, ἐστηλώθη, erecta stetit. *S. Hieronymus ad Principiam notat, lxx, Theodotionem, & sextam editionem interpretatos esse* reginam. *Aquilam autem,* συγκοίτην, concubinam. *Symmachum & quintam,* παλλακὴν pellicem. (*z*) In vestitu deaurato.] *Aquila,* ἐν βάμματι ὠφείρ, in tinctura Ophir. *Theodotio,* ἐν διαδήματι χρυσῷ ἐκ σωφείρ, in diademate aureo de Supphir. *Symmachus,* ἐν χρυσῷ πρωτείῳ, in auro primo : *quod etiam refert S. Hieron. eodem loco.* (*ω*) Circumamicta.] *Græce est,* περιβεβλημένη, πεποικιλμένη, *aut,* καὶ πεποικιλμένη, *ut sæpe apud Eusebium. Latini videntur legisse sine conjunctione, & in casu dandi. Ita enim verterunt,* circumamicta (*aut,* circundata varietate) *id est, varia veste. Idem autem Eusebius notat ista neque in hebraica lectione, neque apud cæteros interpretes haberi* : *quare obelo notata esse. Admonuit etiam S. Hieron. ibidem ea nullum interpretem excepta editione vulgata transtulisse. Et apud S. Cyprianum lib. 2. adversus Judæos non referuntur* : *ita enim habet* : Assistit regina ad dexteram tuam in veste inaurata. Audi filia, &c. (*aa*) Quoniam concupivit.] *Ita S. Augustinus, & psalterium Romanum; & S. Cyprianus ibid.* quoniam desideravit rex, *quod græce est,* ἐπεθύμησεν, *& convenit psalterium Æthiopicum, & Arabicum, & metaphrasis Apollinarii. In aliis libris græcis est,* καὶ ἐπιθυμήσει, *& vulgata,* & concupiscet. *Chrysost.* Alius, ἵνα ἐπιθυμήσῃ, ut concupiscat. (*bb*) Dominus tuus.] S. *Aug. & S. Cyprianus, & vulgata habent,* Dominus Deus tuus. S. *Hieron. ad Principiam videtur legisse,* ipse est rex tuus, & Dominus tuus. (*cc*) Et adorabunt eum filiæ.] *Ita S. Augustinus, & psalterium Romanum, nec multo aliter Apollinarius, & psalterium Æthiopicum,* adorabit eum filia Tyri. *Vulgata autem,* & adorabunt eum, & filiæ Tyri. *Theodoretum item ac Basilium videtur posse conjici ex explanatione habuisse,* προσκυνήσουσιν. *Et S. Hieron. ibidem testatur, lxx interpretes non dixisse,* & adorabis eum, *sed,* adorabunt eum. *In aliis tamen libris græcis est,* καὶ προσκυνήσεις αὐτῷ, καὶ θυγάτηρ τύρου ἐν δώροις, & adorabis eum, & filia Tyri cum muneribus. *Justinus autem Martyr, in dial. cum Tryphone, utroque modo legit. Theodoretus* : Aquila quidem, & Theodotio interpretati sunt, καὶ προσκύνησον αὐτῷ, & adora eum. *Symmachus autem,* αὐτὸς γὰρ κύριός σου, καὶ προσκύνει αὐτῷ, ipse enim est Dominus tuus, adora eum. (*dd*) Filia Tyri.] *Symmachus,* ἡ θυγάτηρ κραταιὰ δῶρα οἴσει, filia fortis dona afferet. *Aquila, Theodotio, & sexta editio,* θυγάτηρ σὸρ, filia Sor. *Sed S. Hieron. ibidem testatur, lxx, Aquilam, Theodotionem, & quintam editionem, interpretatos esse Tyrum, sextam posuisse verbum hebraicum, Sor, Symmachum,* κράτιστον, id est fortissimam. (*ee*) Plebis terræ.] τοῦ λαοῦ τῆς γῆς. *Ita quoque est in psalterio Arabico, & Æthiopico. Apollinarius,* ἀφνειοὶ χθονὸς, locupletes terræ, *cæteri autem libri græci,* πλούσιοι τοῦ λαοῦ, divites plebis : *sicut habent editiones latinæ* : *ita, ut hæc,* plebis terræ, *duplex interpretatio videri queat.* (*ff*) Ejus filia regis Esebon.] *Illud,* ejus, *quod græce est,* αὐτῆς, *habet etiam S. August. In aliis libris est,* τῆς, *& in vulgata,* gloria filiæ regis. *Quod autem pertinet ad illud,* ἐσεβὼν, *eandem lectionem habuit Didymus, & ita explicat* : ἐσεβὼν, exponitur, λογισμὸς, cogitatio: rex enim cogitationum justarum est ipse Dominus. *Eodem modo hunc locum recitat Cyrillus, lib. 2. de adoratione in spiritu, & veritate. Æthiopicum psalterium habet,* hesbon: *testatur etiam S. Hieronymus ad Principiam, in quibusdam exemplaribus inveniri,* ἐξ ἐννοιῶν, ex cogitationibus, *quam Didymus dixit esse interpretationem dictionis hebraicæ,* Esebon. *Quanquam dictio illa significat etiam opus textile, & variegatum* : *quod huic loco satis apte conveniret. In aliis vero libris est,* ἔσωθεν, *quod etiam in lib. Vat. ex emendatione ascriptum est, & a Didymo etiam ponitur, & a S. Hieronymo, tanquam lxx, agnoscitur* : *& ita omnes latinæ editiones habent,* intrinsecus. (*gg*) In fimbriis aureis.] *Chrysostomus* : Alius, διὰ σφιγκτήρων χρυσῶν ἠμφιεσμένη ποικίλα, per fascias aureas amicta, distincta varietate. *Et in Scholio legitur,* ἔνδυσις αὐτῆς εἰς ποικιλτὰ, indumentum ejus in variegatis. (*hh*) Afferentur regi.] *Aut, ut vulgata,* adducentur. *Chrysostomus* : Alius, ἀκολουθήσουσι, sequentur : alius, ἀνενεχθήσονται, quasi dicas, sursum adducentur. (*ii*) Proximæ.] αἱ πλησίον αὐτῆς : *quinta editio,*

αἱ φίλαι, amicæ: & ita S. Hieronymus. (kk) Pro patribus.] Eusebius: Hanc sententiam clarius reddiderunt cæteri, Aquila quidem dicens, ἀντὶ τῶν πατέρων σε ἔσονταί σοι υἱοὶ, pro patribus tuis erunt tibi filii: Symmachus autem, ἀντὶ πατέρων ἐγένοντο υἱοί σε, pro patribus facti fuerunt filii tui. (ll) Memores erunt.] μνησθήσονται. Ita vulgata in plerisque libris, Romanum psalterium, Æthiopicum, & Arabicum, & S. Augustinus. In aliis libris græcis est, μνησθήσομαι, & S. Hieronymus ad Principiam, memor ero: Didymus utramque lectionem explanat. Theodoretus: Ita enim & tres ipsi reddiderunt, ἀνυμνήσω τὸ ὄνομά σε καθ' ἑκάστην γενεὰν, διὰ τοῦτο λαοὶ ὑμνήσουσί σε εἰς αἰῶνα διηνεκῶς. Hymnis efferam nomen tuum per singulam quamque generationem: propterea populi laudabunt (ita refert etiam S. Hieronymus, ex Symmacho) te in seculum perpetuo. Schol. Alius, ἐπὶ τούτῳ λαοὶ ἐξομολογήσονταί σοι, super hoc populi confitebuntur tibi.

PSAL. XLV.

(a) PRo filiis.] Ita S. August. S. Ambrosius, In finem pro filiis Core, pro occultis psalmus ipsi David. Eusebius notat, pro, ὑπὲρ τῶν υἱῶν, aliam appositam esse ad marginem lectionem, υἱοῖς, filiis: & ita vulgata. Notat etiam, Symmachum & Aquilam dixisse, υἱῶν, filiorum. (b) Pro arcanis.] Sive, ut S. Ambrosius, & S. Augustinus, occultis. Aquila, νεανιοτήτων, quod S. Hieronymus, pro juventutibus. Symmachus, τῶν αἰωνίων, æternis. (c) Quæ invenerunt.] Schol. cæteri, εὑρέθη εὑρισκόμενος, inventus est dum invenitur. (d) Dum turbatur.] S. etiam Ambrosius habet, turbatur, & transferuntur, ut Græcus: vulgata, & S. Augustinus, turbabitur, transferentur. (e) Transferuntur.] Aquila, σφάλλεσθαι, dum labitur. Quinta editio, σαλεύεσθαι, commovetur. (e) Corda marium.] ἐν καρδίαις θαλασσῶν. Eusebius habet, καρδία, editiones Latinæ, in cor maris. (g) Sonuerunt.] Eusebius, Symmachus, ἠχούντων καὶ θολουμένων τῶν ὑδάτων, καὶ σειομένων ὀρέων ἐν τῷ ἐνδοξασμῷ αὐτοῦ, sonantibus, & turbatis, (aut, intumescentibus, ut S. Hieronymus) aquis, & agitatis montibus, in glorificatione (S. Hieronymus, potentia) ejus: Aquila, quinta & sexta editio, ὑπερηφανίᾳ, elatione. (h) Diaplasma.] Chrysostomus: Alius, ἀεὶ, semper: & ita S. Hieronymus, sed de hoc alibi dictum est. (i) Lætificant.] Hanc lectionem manifeste agnoscunt S. Ambrosius & S. August. licet in ipsis libris, ut in vulgata, sit scriptum, lætificat. Græce enim est, τοῦ ποταμοῦ τὰ ὁρμήματα εὐφραίνουσι. Eusebius, & Theodoretus: Aquila vero, & Symm. (Theodoretus addit etiam Theodotionem) inquiunt, τοῦ ποταμοῦ αἱ διαιρέσεις εὐφραίνουσι, fluminis divisiones lætificant. In Scholio, hoc tribuitur quintæ editioni. Chrysostomus: Hebræus autem, φαλαγαυ, Phalagau. (k) Sanctificavit.] Eusebius: at juxta Symmachum, τὸ ἅγιον τῆς σκηνώσεως (al. κατασκηνώσεως) τοῦ ὑψίστου, sanctum habitaculi altissimi. (l) Non commovebitur.] In aliquot codicibus, & apud Theodoretum est, καὶ οὐ σαλευθήσεται, & non commovebitur, atque hæc verba nonnulli ex Patribus referunt ad Deum ipsum, alii ad civitatem Dei. (m) Vultu.] S. Ambr. & Cyrillus testantur ita inveniri in aliquot exemplaribus. S. Augustinus, & psalterium Romanum, vultu suo. In aliis libris græcis est, τὸ πρὸς πρωῒ, πρωῒ, eaque repetitione admonet Nicephorus summam judicari celeritatem. S. Ambrosius, diluculo, vulgata, mane diluculo. Apollinarius videtur utrumque conjunxisse, & in metaphrasi, ubi inquit, ab aurora adjutorem habet oculum, omnia speculantem, & in explanatione (si tamen est idem Apollinarius) quæ refertur in catena Barbari: in qua docet, & quid sit diluculum, & qui vultus Ecclesiæ. Chrysost. Alius, περὶ τὸν ὄρθρον, circa diluculum. Aquila, τῷ νεῦσαι πρωΐαν, cum hora matutina respicit. (n) Conturbatæ sunt.] Schol. Alius, συνήχθησαν ἔθνη, congregatæ sunt gentes: & in alio libro: Alius, συνήχθη ἔθνη, quod idem valet. (o) Inclinata sunt.] Aquila, ἐσφάλησαν, prolapsa sunt. Symmachus, κατεστράφησαν, eversa sunt. (p) Vocem suam.] Ita in vulgata, & apud Apollinarium, & in psalterio Arab. In cæteris libris græcis sequitur, ὁ ὕψιστος, & sic in psalterio Æthiopico; & in Romano, & apud S. Ambrosium, & S. Augustinum, altissimus. (q) Jacob.] Schol. Jacob exponitur, κρατῶν ἔσχατα, obtinens extrema. (r) Et confringet.] Chrysostomus: alius, συνέκλασε, confregit. (s) Auferens.] ἀνταναιρῶν. Notat Hesychius ita esse dictum, & non, ἀναιρῶν, ut ostendatur oppositio contra improbitatem diaboli. (t) Et scuta.] Chrysostomus: alius, καὶ ἁμάξας ἐμπρήσει ἐν πυρὶ, & plaustra comburet igni: quomodo habet S. Hieronymus. (u) Vacate.] Schol. alius, ἱλάσθητε, propitiamini: alius, ἐάσατε, ἵνα γνῶτε, remittite, ut cognoscatis. Chrysostomus: alius, ἰάσθητε, curate, aut, curamini.

PSAL. XLVI.

(a) PRo filiis Core.] Eusebius: Videntur mihi, quæ in inscriptione, non optime se habere: oportuit enim, non pro filiis Core, sed filiis, aut filiorum Core inscribi, juxta priores inscriptiones. Cæteri quidem interpretes, & Hebraicum, eodem modo habent, ac superiora. Cyrillus admonet dici, fieri pro illis, quoniam per eos fiat, quibus cantandi munus injunctum est. (b) Manibus.] Schol. alius, χειρὶ, manu. (c) Jubilate. Schol. alius, σημάνατε, signum date: alius, εὐφημήσατε, læte acclamate. (d) Populos.] Aut, plebes, ut S. Augustinus, λαούς. Theodoretus, pro populis, Symmachus dixit βασιλεῖς, reges. (e) Suam.] αὐτοῦ, aut, ἑαυτοῦ, ut, aliquot codices, & Eusebius, & conveniunt Latinæ editiones. In plerisque vero libris Græcis est, ἑαυτῷ, sibi. Eusebius: verum, pro κληρονομίαν ἑαυτοῦ, cæteri reddiderunt, τὴν κληρονομίαν ἡμῶν, hæreditatem nostram, aut, τὴν κληρουχίαν ἡμῶν, sortitionem, & partem nostram. Nicephorus autem illud, nobis, interpretatur, per nos. (f) Speciem.] τὴν καλλονήν. Eusebius, aut juxta Aquilam, τὸ ὑπερήφανον Ἰακὼβ, (Theodoretus habet, ὑπερήφανον) excellentiam, & elationem Jacob: juxta Symmachum vero, τὸν ἐνδοξασμὸν Ἰακὼβ, glorificationem Jacob: juxta quintam vero editionem, τὸ καύχημα Ἰακὼβ, gloriationem Jacob. (g) Super gentes.] ἐπὶ τὰ ἔθνη. Chrysostomus: alius, ἐπάνω τῶν ἐθνῶν, quod idem valet. (h) Principes populorum.] Eusebius: Hoc ita mirifice reddidit Symmachus, dicens ἄρχοντες λαῶν ἠθροίσθησαν, λαὸς τοῦ θεοῦ Ἀβραὰμ, principes populorum collecti sunt, populus Dei Abraam: eodemque modo inquit reddidisse Theodot. nisi quod pro, ἠθροίσθησαν, dixit συνήχθησαν, ut lxx. Notat autem varietatem lectionis, ex ambiguitate vocis hebraicæ proficisci, quæ iisdem elementis scribat, τὸ μετὰ, & τὸ λαὸς. (i) Dei fortes.] θεοῦ, licet editiones latinæ habeant, Dii. Et Cyrillus exponit, illos qui sunt fortes divina gratia, valde elevatos esse a terra. Athanasius valde esse elevatos in terra, quæ mitibus assignatur, ut ista conjuncte sint legenda, τῆς γῆς σφόδρα ἐπήρθησαν. In Scholio legitur, duplicem esse scripturam, unam, οἱ τοῦ θεοῦ κραταιοὶ τῆς γῆς σφόδρα ἐπήρθησαν, ipsius Dei fortes a terra (aut super terram) valde elevati sunt; alteram, κραταιοὶ οἱ τῆς γῆς τοῦ θεοῦ Ἀβραὰμ σφόδρα ἐπήρθησαν, fortes, qui terræ Dei Abraam, valde elevati sunt. Theodoret. totum hoc, ut multi alii Patres, Apostolis accommodans, inquit hos a lxx esse vocatos, κραταιούς, ab Aquila, θυρεούς, scuta, a Theodotione, & Symmacho, ὑπερασπισμούς, propugnacula.

PSAL. XLVII.

(a) PSalmus cantici.] Sic S. Ambrosius, & vulgata & multi libri Græci. Eusebius autem, ᾠδὴ ψαλμὸς, canticum psalmus. S. Augustinus, psalmus cantici. (b) Et laudabilis nimis.] σφόδρα, quod apud S. Augustinum est, valde, Eusebius, aut secundum alios, ὑμνητὸς σφόδρα, hymnis celebrandus valde. (b) Bene radicans.] εὐρίζων. Ita L. Vat. in quo tamen, ut etiam in alio, postrema littera ita expuncta est, ut nihilominus antiquæ lectionis vestigium appareat. In commentariis autem aliquot Patrum Græcorum partim hoc modo legitur, partim, εὐριζῶν, atque exponitur a Chrysostomo, καλῶς πηγνὺς, καλῶς βεβαιῶν αὐτὴν ἐν χαρᾷ, καὶ εὐφροσύνῃ πάσης τῆς οἰκουμένης, bene radices faciens, bene figens, bene firmans eam in gaudio, & lætitia universi orbis terrarum: & paulo post: διὸ καὶ τοῦτο δηλῶν ὁ ῥιζῶν εἶπε, ... ῥιζῶν, & Theodoretus, παγίως θεμελιῶν, solide fundans. In aliquot libris (quod Scholiastes inquit esse in Hebraica lectione) εὐρίζον ἀγαλλίαμα, bene radicatam exultationem, & S. Ambrosius testatur, in quibusdam exemplaribus legi, εὔριζον ἀγαλλίασιν. Apollinarius in metaphrasi habet, εὔφυον ... παντόθεν εὐρύτων χάρμ' ἐν χθονὶ πουλυβοτείρῃ, & in quibusdam commentariis Græcis illud ipsum, εὐρίζων, ita explanatur, ac si esset, εὐρύνων, vel potius, εὐρύζων. Ita etiam habent, pro, πλατύνων τὸ ἀγαλλίαμα, καὶ εὐφροσύνην αὐτῆς, dilatans exultationem, & lætitiam ejus: & ita Sanctus Ambrosius, dilatans exultationem. S. August. autem & psalterium Romanum, dilatans exaltationes. In multis autem libris græcis est, εὐρίζῳ ἀγαλλιάματι, & Eusebius conjungit illud, εὐρίζῳ, cum præcedentibus: ita enim inquit: ἐν ὄρει ἁγίῳ αὐτοῦ εὐρίζῳ, id est, τῷ εὖ τεθεμελιωμένῳ καὶ ἐρριζωμένῳ, καὶ τῷ ἀγαλλιάματι πάσης τῆς γῆς, bene fundato, & radicibus nixo, & exultatione universæ terræ. Didymus vero & alii conjungunt illud cum sequentibus, εὐρίζῳ ἀγαλλιάματι, eadem vocabuli notione, id est, ut scribitur in quibusdam commentariis græcis, βεβαίῳ, ἑδραίῳ, ἀμετακινήτῳ, firmo, stabili, immobili: tale enim est, quod est, εὔριζον, quod bonas radices habet. Quinta editio, εὐκλάδῳ, bene ramis aut germinibus prædito. Theodotio, εὐρίζῳ, de quo jam dictum est. Chrysostomus: Aquila, καλῷ βλαστήματι, χάρματι πάσης τῆς γῆς, specioso germine (ita enim vertit Sanctus Hieronymus,) gaudio universæ terræ. Symmachus, ἐξ ἀρχῆς ἀφωρισμένῳ ἀγλαΐσματι πάσης τῆς γῆς, ab initio, præfinito splendore universæ terræ. (d) Montes Sion.] Schol. exponitur, σκοπευτήρια, speculæ. Vidit autem S. Ambrosius græcum dixisse, montes. Sed in editionibus latinis est, mons Sion. (e) Latera.] Quinta editio, οἱ μηροὶ, fœmora. (f) In domibus ejus.] βάρεσιν, quod S. Ambrosius, & hic, & paulo infra dicit, gradibus, & gradus. Quid autem significet dictio græca, & ipsi, & omnes fere Patres græci hic, & S. Hieronymus in psal. 44. explanavit. Chrysostomus: quinta editio, ὁ θεὸς ἐν ταῖς βασιλείαις αὐτῆς γνωσθήσεται εἰς ὕψωμα, Deus in regiis & palatiis ejus cognoscetur ad munimentum: alius, ὁ θεὸς ἐν ταῖς βάρεσιν αὐτῆς ἐγνώσθη εἰς τὸ ἐξελέσθαι αὐτήν, Deus in palatiis ejus cognitus est in eruendo eam. Aquila, εἰς ὑπερέπαρσιν, ad elevationem. Eusebius tamen illa, ἐν ταῖς βασιλείαις αὐτῆς γνωσθήσεται, tribuit Symmacho. In editionibus latinis est, cognoscetur, aut, dignoscetur. (g) Reges congregati sunt.] In psalterio Arabico est, regis ejus, quod etiam Sunia, & Fretela in suo codice habebant. In aliis libris est, οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς, reges terræ, ut in vulgata, in psalterio Æthiopico, apud Sanctos Ambrosium, & Augustinum. Verum testatur Sanctus Hieronymus, neque αὐτῆς, neque γῆς, esse in hebræo, aut in lxx, idcirco a se sublatum. (h) Venerunt.] ἦλθοσαν. In aliis libris est, διῆλθοσαν, & Sanctus Ambrosius, & transierunt in unum, Sanctus Augustinus, & convenerunt. Vulgata, convenerunt. Eusebius: aut juxta Symmachum, ἰδοὺ γὰρ οἱ βασιλεῖς συνετάξαντο, ἦλθον ὁμοῦ, ecce enim reges conjuncti sunt, venerunt simul. (i) Admirati sunt.] Aquila, ἐθαμβήθησαν, obstupuerunt, ut Sanctus Hieronymus. Eusebius, quæ secundum Symmachum dictum est, αὐτοὶ ἰδόντες οὕτως ἐθαύμασαν, ἐταράχθησαν, ἐξεπλάγησαν, φρίκη κατέσχεν αὐτούς, ipsi videntes, sic admirati sunt, turbati sunt, obstupefacti sunt: horror occupavit eos. (k) Vehementi.] Aut, violento, ut Sanctus Augustinus, βιαίῳ. Eusebius: aut juxta Aquilam, ἐν πνεύματι καύσωνος συντρίβεις νῆας θαρσεῖς, in spiritu uredinis (ita enim Sanctus Hieronymus) conteris naves Tharsis: aut juxta Symmachum, ἀνέμῳ βιαίῳ κατεάξεις νῆας θαρσεῖς, per ventum violentum confringes naves Tharsis. De qua quidem dictione Tharsis, ita in Scholio: exponitur, ... σκοπὴ χαρᾶς, κατασκοπὴ εὐφροσύνης, speculatio gaudii, speculatio lætitiæ: & videtur esse Didymi, quantum ex catena Barbari conjicitur. Sanctus autem Ambrosius videtur interpretari, speculatorium gratiæ. (l) Ita & vidimus.] Sanctus Hieronymus inquit redundare illud, &, quare in vulgata non est: habetur tamen in libris græcis, & apud Sanctum Ambrosium, & S. Augustinum. (m) Suscepimus.] Chrysostomus: alius, εἰκάσαμεν, ὁ θεὸς, imaginati sumus, æstimavimus, (ita Sanctus Hieronymus) Deus: Hebræus: δημηνου, id est, speravimus, expectavimus, cognovimus humanitatem tuam. Et vero dictio, ὑπελάβομεν, qua usi sunt lxx, potest idem significare, eoque modo exponitur ab Athanasio. (n) Populi tui.] τοῦ λαοῦ σε. Ita legisse Sanctum Augustinum constat ex interpretatione, itemque Theodoretum, & Apollinarium; & sic est, in psalteriis Arabico, & Æthiopico. At ναοῦ σε est apud Didymum, Theodoretum, Cyrillum, & S. Hieronymus testatur ita habuisse lxx, & Sanctus Ambrosius, & vulgata, templi tui. Schol. Symmachus, Aquila, Theodotio, quinta, sexta editio, ναοῦ σε. (o) Lætetur.] Schol. LXX, Symmachus, Theodotio, εὐφρανθήσεται τὸ ὄρος Σιὼν, καὶ ἀγαλλιάσουσιν αἱ θυγατέρες τῆς Ἰουδαίας, Lætatur mons Sion, & exultant filiæ Judææ, & Sanctus quidem Ambrosius habet, Judææ,

Judæ, vulgata autem, & Sanctus Augustinus, Judæ. (p) Propter judicia tua.] ἕνεκεν τῶν κριμάτων σου. Chrysostomus : alius, διὰ κρίσεις σου, quod idem valet. (q) Complectimini.] περιλάβετε αὐτήν. Chrysostomus : alius, καὶ κυκλώσατε, & circuite. Eusebius, nimirum juxta Symmachum, περιτειχίσατε, muro circundate. (r) Narrate.] Eusebius : Aquila quidem inquit, ψηφίσατε πύργους, computate turres ejus. Symmachus autem, ἀριθμήσατε, numerate. Chrysostomus : alius, ἐπαινέσατε, laudate. (ſ) Ponite corda vestra.] Eusebius, at juxta Symmachum, τάξατε τὰς καρδίας ὑμῶν εἰς τὸ περίβολον αὐτῆς, διαμετρήσατε τὰ βασίλεια αὐτῆς, ponite corda vestra in mœnibus ejus (ita enim Sanctus Hieronymus :) dimetimini regias ejus : Chrysostomus : Symmachus, εἰς τὸ περίβολον. Aquila, εἰς εὐπορίαν, ad opulentiam. (t) In progenie altera.] Symmachus, γενεᾷ μεταγενεστέρᾳ, in progenie post futura. (u) In secula.] Symmachus, τὸ διηνεκὲς, perpetuum.

PSAL. XLVIII.

(a) Audite hæc.] Chrysostomus : alius, ἀκούσατε τοῦτο, audite hoc. (b) Orbem.] S. Ambr. orbem terræ, τὴν οἰκουμένην. Eusebius, aut juxta Aquilam & Symmach. οἱ κατοικοῦντες τὴν καταδύσιν. Ita autem vocat civitates, pagos & domos, in quas καταδύνουσι, id est, subeunt, & se tegunt ij qui in his habitant. Chrysostomus : alius, ἐγκατάδυσιν, alius, τὴν κατάδυτον, hebræus autem, ἀλδ, ald. S. Hieronymus habet, universi habitatores Occidentis. (c) Quique terrigenæ, & filii hominum.] Eusebius, & Theodoretus : pro his Symmachus dixit, ἥτε ἀνθρωπότης, καὶ προσέτι καὶ υἱοὶ ἑκάστου ἀνδρὸς, ipsa humana natura, & præterea etiam filii cujusque viri. S. Hieronymus, tam filii Adam quam filii singulorum. (d) In unum.] ἐπὶ τὸ αὐτὸ, quod etiam solet verti, in idipsum. Chrysostomus : alius, ὁμοῦ, simul : & in editionibus latinis videtur utrumque esse conjunctum, simul in unum. (e) Intelligentiam.] Sic Sanctus Augustinus, quomodo solet verti illud, σύνεσις. Sanctus Ambrosius tamen, & vulgata, prudentiam. Scholiastes, alius, καὶ ψάλλει ἡ καρδία μου σύνεσιν, & succinet cor meum intelligentiam. (f) Inclinabo in parabolam.] Sive, ad parabolam, ut S. Ambrosius. Chrysostomus : alius, κλινῶ παραβολῇ τὸ οὖς μου, inclinabo parabolæ aurem meam. Hebræus autem inquit, λαμασὰλ, lamasal. (g) Propositionem meam.] τὸ πρόβλημά μου. Chrysostomus : alius, αἴνιγμά μου, Hebræus autem, ἰδάθι. Ita S. Hieronymus, ænigma meum. (h) Cur timebo.] Aut ut SS. Ambrosius & Augustinus, ut quid timebo : Athanasius autem hoc loco interpungit, & apponit interrogationis notam : deinde putat sequi responsionem, hoc modo, cur timebo? in die mala iniquitas calcanei circundabit me. (i) Mala.] πονηρᾷ. Chrysostomus : alius, πονηρῶ, maligni : alius, κακῶ, mali. Symmachus autem, ῥᾶ, Rha. (k) Calcanei.] Symmachus, τῶν ἰχνῶν μου, vestigiorum meorum. (l) Gloriantur.] καυχώμενοι. Chrysostomus : alius, ἀλαζονευόμενοι, superbiunt, & ita S. Hier. (m) Et laborabit.] καὶ ἐκοπίασεν, editiones latinæ habent, laborabit. Aquila, καὶ πάυσατο εἰς αἰῶνα, καὶ ζήσεται εἰς νῖκος, & quievit in seculum, & vivet in finem. Symmachus, ἀλλὰ παυσάμενος τοῦ αἰῶνι τούτῳ ζῶν ἀεὶ διατελέσει, sed definens seculo huic vivens semper perseverabit. Euseb. in catena Barbari refert hæc præterea ex quinta editione, laboravit in seculum, & vivet in victoriam. (*) Simul insipiens & stultus.] ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἄφρων, καὶ ἄνους. S. Augustinus, imprudens & insipiens. Theodoretus : sic Symmachus est interpretatus, ὁμοῦ ἀνόητος καὶ ἀμαθὴς ἀπολοῦνται, simul amens & indocilis peribunt. (n) Et sepulchra.] Chrysostomus : alius, τὰ ἐντὸς τῶν οἴκων αὐτῶν εἰς αἰῶνα, interiora domorum eorum in seculum. (o) Tabernacula.] Chrysostomus : alius, κατασκηνώσεις αὐτῶν εἰς γενεὰν, ὀνομάσαντες ἐπ' ὀνόμασιν αὐτῶν τὰς γαίας, tabernacula eorum in generationem, nominantes in nominibus suis terras. Aquila, ἐκάλεσαν ἐν ὀνόματι αὐτῶν ἐπὶ χθόνας, vocaverunt in nomine suo super terras. Theodotio, ἐπεκαλέσαντο τὰ ὀνόματα αὐτῶν ἐπὶ γαιῶν αὐτῶν, invocaverunt nomina sua super terras suas. S. Ambrosius habet, invocaverunt nomina eorum, in terris ipsorum. S. Augustinus, invocabunt nomina eorum, in terris ipsorum : & vox græca, αὐτῶν, potest utramque interpretationem ferre, & utroque modo a græcis exponitur : Plerique tamen videntur convenire cum vulgata, nomina sua in terris suis. (p) Scandalum.] S. Ambrosius, in offendiculum. Symmachus, ἄγνοια, ignoratio, insipientia : & ita S. Hieronymus. (q) Benedicent.] Ita S. August. & psalterium Romanum; quod græce est, εὐλογήσουσιν, cum qua lectione convenit psalterium Arabicum, & Apollinarii metaphrasis. In aliis libris græcis, & psalterio Æthiopico, & apud multos Patres græcos est, εὐδοκήσουσιν, atque ita S. Ambrosius & vulgata, complacebunt. Gregorius & Cyrillus utramque lectionem agnoscunt. In catena Barbari Athanasius hæc refert ex Symmacho, hæc via illorum dementiæ ipsis; posteri vero illorum sermonem probabunt. Certe S. Hieronymus non multo aliter habet. (r) Sicut oves in inferno positi sunt.] Sic vulgata, sed in ea sequitur, mors depascet eos. S. Augustinus, sicut oves in inferno positæ, mors pastor est eis. S. Ambrosius, sicut oves in infernum deducentur, mors depascet eos. Eusebius, & Theodoretus. Symmachus, ὡς πρόβατα, (in Scholio, βοσκήματα) ᾅδῃ ἔταξεν αὐτοὺς, θάνατος νεμήσει αὐτοὺς, sicut oves inferni constituit eos : mors reget eos. (ſ) Et dominabuntur eis recti mane.] Ita S. Augustinus. S. Ambrosius vero, Et dominabuntur eorum justi in matutinum, vulgata, in matutino. S. Hieronymus ad Suniam probat, pro εὐθεῖς, verti, justi. Scholiastes hoc loco refert ex Theodotione, καταχθήσονται, deducentur. In catena autem Barbari, Eusebius, ex Aquila quidem, obtinebunt, ex Symmacho autem, subjicient eos, quod etiam habet S. Hieronymus. (t) Et auxilium eorum. Aquila, χαρακτῆρ αὐτῶν κατατρῖψαι ᾅδην ἐκ κατοικητηρίου αὐτῶν, character eorum conterat infernum ex domicilio eorum. Symm. τὸ κραταιὸν αὐτῶν παλαιώσει ᾅδης, fortitudinem illorum antiquabit infernus. In catena Barbari Euseb. eadem refert ex Aquila, sed ex Symmacho hoc modo, fortitudo autem eorum olim, tanquam infernus ab honorata domo eorum, ut videatur legisse, πάλαι ὡσεὶ. S. Hieronymus, & figura eorum conteretur in inferno post habitaculum suum. (u) A gloria eorum.] Ita Sanctus Ambrosius, & vulgata, cum qua convenit psalterium Æthiopicum. Sanctus Augustinus, & a gloria eorum. In aliis libris græcis, & apud multos Patres, ἐκ τῆς δόξης αὐτῶν ἐξώσαν, itemque in psalterio Arabico, & in Romano, a gloria eorum expulsi sunt. (x) Cum acceperit me.] S. Ambr. Veruntamen Deus liberabit animam meam de manu inferni, cum acceperit eam. (y) Et cum.] In aliis libris græcis est, ἢ ὅταν, aut cum. (z) Quoniam non cum.] Non multo aliter vulgata. S. Aug. quoniam non cum morietur, accipiet hæc omnia: neque simul descendet cum eo gloria domus ejus. Itemque S. Ambr. nisi quod non habet illud, hæc. (ω) Confiteantur tibi.] Eusebius, & Theodoretus. Symm. ἐπαινέσουσί σε, ἐὰν καλῶς ποιήσῃς ἑαυτῷ, (al. σεαυτῷ ποιῇς) laudabunt te, si bene feceris tibi, & ita fere S. Hier. (aa) Introibit.] Theod. Pro εἰσελεύσεται, tres illi interpretes dixerunt, εἰσελεύσῃ, introibis. (bb) Non videbit lumen.] Schol. Quinta, οὐκ ὄψεται, non videbit. Aquila, Theodotio, sexta, LXX, οὐκ ὄψονται, non videbunt. Symmachus, οὐ βλέποντες, non videntes.

PSAL. XLIX.

(a) Deus Deorum,] Theodoretus : Tres illi aliter sunt interpretati, ἰσχυρὸς θεὸς λαλήσας, ἐκάλεσεν τὴν γῆν. Fortis Deus loquutus vocavit terram. (b) Tempestas.] καταιγὶς, de qua dictione hoc loco Chrysost. S. Cypr. de bono patientiæ, procella nimia. Aquila, ἐλαιλαπίσθη, excitatus est turbo. Theodotio, & septima, κατῃγίσθη, excitata est tempestas. (c) Sanctos ejus.] Aut, justos, ut S. Cypr. & S. Aug. Schol. Hebræus, & cæteri, συναγάγετέ μοι τοὺς ὁσίους μου, & sic S. Hier. congregate mihi sanctos meos. (d) Hircos.] χιμάρους. Schol. LXX. dixerunt τράγους. Aquila, Symmachus, & quinta editio, κερωνοὺς (fortasse, κερατινοὺς) quasi, cornutos. (e) Sylvæ.] Ita S. August. δρυμοῦ, cum qua lectione convenit Apollin. Vulgata, sylvarum: in aliis libris græcis est, ἀγροῦ, agri. (f) Vota tua.] S. Aug. preces tuas. S. Hier. ad Suniam, de psal. 131. notat, vocem εὐχὴν, utrumque valere, & pro locorum qualitate varie esse interpretandum : Innuit autem hoc loco magis convenire, vota. (g) Tribulationis] Ita S. Cypr. & vulgata, & Justinus. In aliis libris græcis est, τῆς θλίψεώς σου, & S. August. & psalterium Romanum, tribulationes tuæ. (h) DIAPSALMA.] Hoc non est in aliis libris, neque hodie in hebræo, sed ita videtur posse convenire huic loco, ac cæteris, ubi passim invenitur : nimirum ad indicandam sententiæ diversitatem. (i) Adulteris.] Ita latinæ editiones, & multi patres etiam græci, & psalteria Arabicum, & Æthiopicum. In aliis libris græcis est, μοιχοῦ, adultero. (k) Concinnabat dolositatem] S. Aug. amplexa est dolositatem, περιέπλεκε δολιότητα. In aliquot exemplaribus græcis, & apud Theodoretum est, δολιότητας, dolos, & sic vulgata. S. Cypr. lib. 2. ep. 10. complectebatur insidias. (l) Loquebaris.] Sequuti sumus judicium S. Hieron. qui ita putat recte verti, καταλάλεις, nec tamen improbamus lectionem S. August. detrahebas. (m) Suspicatus es iniquitatem.] Ita S. August. verbum de verbo, ὑπέλαβες ἀνομίαν. vulg. existimasti inique. Theodotio, ut LXX. Aquila, ὑπέλαβες ἐσόμενος ἔσομαι ὅμοιός σοι, suspicatus es, futurus ero similis tibi. Symm. ἐνόμισας ἔσεσθαί με ὥς σε, existimasti me futurũ sicut te. (n) Statuam.] Aut, ut S. Aug. constituam, παραστήσω. Theod. στοιβάσω, struã. In aliquot exempp. græcis, & apud Theod. est, παραστήσω κατὰ πρόσωπόν σου τὰς ἁμαρτίας σου, statuam contra faciem tuam peccata tua. (o) Ne quando rapiat.] S. Aug. addit, sicut leo. (p) Sacrificium.] Theod. Hoc Sym. planius est interpretatus, θυσιάζων ὑπὲρ αἰνέσεως, δοξάσει με, καὶ τῷ εὐτάκτως ὁδεύοντι δείξω σωτήριον θεοῦ; qui immolat pro laude, glorificabit me, & ordinate incedenti ostendam salutare Dei. (q) Salutare Dei.] Ita S. Cypr. & S. Aug. & vulgata, & psalteria, Romanum, & Æthiopicum. In aliis libris græcis est, σωτήριόν μου, salutare meum, quod habet psalterium Arabicum.

PSAL. L.

(a) Bersabee.] Symmachus, ut lxx. Aquila, Theodotio, βεθσαβεὲθ, Bethsabeth. (b) Miserere mei.] Aquila, δώρησαί μοι θεὲ κατὰ τὸ ἔλεόν σου, dona mihi Deus secundum misericordiam tuam. Symmachus, οἰκτειρόν με ὁ θεὸς κατὰ τὸ ἔλεός σου, miserere mei Deus secundum misericordiam tuam. Theodotio, ut lxx. (c) Et vincas.] καὶ νικήσῃς, qua dictione utitur etiam Theodotio. Aquila, ὑπερκριθῇς, & superjudices. Symmachus, νικᾷν κρίνοντα, vincere judicantem. (d) Concepit.] S. Augustinus, in utero aluit. Theodoretus : Pro isto, ἐκίσσησεν, Symmachus posuit ἐκύησε, utero gessit. In catena Barbari, Theodoretus Symmacho & Aquilæ tribuit hoc, cum dolore parturiit me mater. (e) Dilexisti.] ἠγάπησας, Aquila, ἐβουλήθης, voluisti. Symmachus, θέλεις, vis. (f) Audire me facies exultationem.] ἀκουτιεῖς με ἀγαλλίασιν. S. Augustinus, auditui meo dabis exultationem : vulgata, gaudium. (g) Ne auferas a me.] Rursus Hesychius notat dictum esse, non, ἀνέλῃς, sed ἀνταναίρῃς, quasi, ne iterum auferas. (h) Exultabit.] S. Aug. & vulgata, & exultabit. Theodoretus : Hoc Symmachus ita est interpretatus, διαλαλήσει ἡ γλῶσσά μου τὴν ἐλεημοσύνην σου, prædicabit lingua mea misericordiam tuam. (i) Contritum.] συντετριμμένην, Symmachus, κατεαγυῖαν, confractum. (k) Benefac.] Aquila, ἀγάθυνον εὐδοκίᾳ σου τὴν σιὼν, benigne fac beneplacito tuo ipsi Sion. Symmachus, εὐεργέτησον, benefac.

PSAL. LI.

(a) Abimelech.] Ita etiam S. Augustinus, & S. Hieronymus : quamvis in ejus commentariis, si illius sunt, videatur subesse mendum. S. Hilarius, & vulgata, Abimelech : Theodoretus hoc eodem modo inquit legi hic, & in trigesimo tertio psalmo, & habuisse duo nomina. Sch. Theodotio, & Symmachus, ἀχιμέλεχ, Achimelech. Aquila, ἀειμέλεχ, Aeimelech. (b) Quid gloriaris.] τί ἐγκαυχᾷ ἐν κακίᾳ ὁ δυνατὸς ἀνομίαν; ὅλην τὴν ἡμέραν ἀδικίαν ἐλογίσατο ἡ γλῶσσά σου. S. Hilarius : Quid gloriatur in malitia potens iniquitate? tota die injustitiam, &c. S. Augustinus, quid gloriatur in malitia, qui potens est? in iniquitate tota die injustitiam cogitavit. Vulg. quid gloriaris in malitia, qui potens es iniquitate? Quod autem hic est, ὅλην τὴν ἡμέραν, refert Theodoretus Symm. dixisse καθ' ἑκάστην ἡμέραν, per singulos dies. (c) Præcipitationis.] S. Aug. submersionis, & notavit etiam S. Hil. hoc significare vocabulo græco, καταποντισμοῦ. (d) Destruat.] Omnes editiones latinæ habent, destruet & pleræque, evellet, & emigrabit. Sed S. Hilar. evellat, & emigret. Græce est, καθέλοι, in plerisq; codd. sed apud Theodoretum,

ϛευμ, καθελεῖ, destruet: *sequentia quidem apud ipsum etiam ita habent,* ἐκτίλαι, καὶ μεταναστεύσαι, evellat, & emigret: *more scripturæ usitato, ut imprecando videantur proferri quæ prædicuntur ventura.* (*e*) De tabernaculo.] *In plerisque libris græcis est,* ἀπὸ σκηνώματός σου, *& ita fere editiones latinæ,* de tabernaculo tuo: *abest tamen illud,* tuo, *ab aliquot vetustis codicibus vulgatæ. Et Sanctus Hilarius, & Sanctus Hieronymus in explanatione non videntur agnoscere.* (*f*) Prævaluit.] ἐνεδυναμώθη, *Aquila,* ἐκραταιώθη. *Symmachus* ἐνισχύσατο, *quæ idem valent.*

PSAL. LII.

(*a*) MAeleth.] *Theodoretus*: Istud, ὑπὲρ μαελέθ, Theodotio interpretatus est, ὑπὲρ τῆς χορείας, pro chorea. Symmachus autem, διὰ χοροῦ, per chorum (*& sic S. Hieronymus.*) Aquila autem, ἐπὶ χορεία. *al,* ἐπὶ χορείᾳ, tripudia, *al.* super chorea. *Schol.* μαελέθ, exponitur, ἀπαρχὴ, primitiæ. *In editionibus latinis, & apud patres latinos partim est,* Ameleth, *partim,* Abimelech, *partim,* Amalech, *partim* Mahalath. Et S. *Hieronymus in comm. & S. Augustinus exponunt,* pro parturiente, *sive,* dolente. (*b*) Corruperunt.] *Est usitatus hebraismus: & subintelligitur,* viam suam, *aut hujusmodi quiddam. Schol.* Quinta editio, & sexta ut lxx. Symm. διεφθάρησαν, corrupti sunt: *& ita fere in omnibus exemplaribus græcis & latinis* (*c*) Cibo panis.] βρώσει ἄρτου. *In aliis codicibus, & apud Theodoretum est,* ἐν βρώσει ἄρτου, *& S. Aug.* in cibo panis: *vulgata autem, & S. Hilarius,* ut cibum panis. (*d*) Ibi timuerunt.] *Ita S. Aug. verbum fere e verbo. S. Hilarius,* illic timuerunt, ubi non fuit timor. *Vulgata,* illic trepidaverunt timore, ubi non erat timor. *Aquila,* ἐκεῖ ἐπτοήθησαν, ibi exterriti sunt. *Symmachus,* φοβηθήσονται, timebunt. *Theodotio,* ἐθαμβήθησαν θάμβος οὗ οὐκ ἦν θάμβος, stupuerunt stupore, ubi non erat stupor. (*e*) Eorum qui hominibus placent.] *Aut,* hominibus placentium, *ut Sanctus Hilarius, & Sanctus Augustinus,* ἀνθρωπαρέσκων. *Aquila,* ὁ θεὸς διεσκόρπισεν ὀστᾶ παρεμβαλόντων περὶ σέ, Deus dispersit ossa eorum, qui castrametati sunt circa te. (*f*) In avertendo.] *Sic. S. Augustinus, verbum e verbo,* ἐν τῷ ἀποστρέψαι. *Sanctus Hilarius,* dum avertit dominus. *Vulgata,* cum converterit Deus captivitatem plebis suæ.

PSAL. LIII.

(*a*) JUdica me.] κρῖνόν με, *Theodotio, ut lxx. Symmachus,* δικάσεις, judicio persequeris, judicabis. *Aquila, & quinta editio,* κρινεῖς με, judicabis me: *quod est in multis codicibus, & apud Theodoretum. Schol.* Quidam, κρινεῖς με, per, μ, &, ε. Legendum vero, κρινεῖς μοι, per, μ, &, ο, &, ι. judicabis mihi: *de qua loquutionum diversitate dictum est alibi* (*b*) Avertet.] ἀποστρέψει, *& sic in hebræo: in omnibus autem editionibus latinis inventum est,* averte.

PSAL. LIV.

(*a*) IN hymnis.] *Vulgata,* carminibus. *S. Hilarius,* hymnos aliqui translatores nostri carmina nuncupaverunt: plerique autem hymnos ex ipsa græcitatis usurpatione posuerunt. (*b*) Exaudi.] ἐνώτισαι, *quod in scriptura solet verti,* auribus percipe. *S. Hilarius nunc habet,* inauri, *& explicat, quid isto verbo significetur.* (*c*) Exercitatione.] ἐν τῇ ἀδολεσχίᾳ μου. *Schol.* μετεωρισμὸς, μέριμνα, φλυαρία, suspensio, solicitudo, fabulatio. *Aquila,* ὁμιλίᾳ μου, collocutione mea. *Theodoretus,* ἀδολεσχίαν, divina scriptura vocat, τὴν συνεχῆ μελέτην, assiduam meditationem. Hoc autem Symmachus ita est interpretatus, κατηνέχθην περιλαλῶν ἐμαυτῷ. καὶ συνεχύθην ἀπὸ φωνῆς ἐχθροῦ, ἀπὸ ἐνοχλήσεως ἀσεβοῦς, collapsus sum alloquens me ipsum, & confusus sum a voce inimici, a perturbatione impii. (*d*) Iniquitatem.] *Omnes fere Latinæ editiones habent,* iniquitates, *& apud Theodoretum est,* ἀνομίας, *qui etiam hæc affert,* manifestius Symmachus dixit, ὅτι ἐπέρριψαν κατ' ἐμοῦ εἰς ἀσέβειαν, καὶ μετ' ὀργῆς ἠναντιώθησάν μοι, *quæ ita videtur fere vertisse S. Hieronymus,* quoniam projecerunt super me iniquitatem, & in furore adversabantur mihi. *Pro,* ἀνομίαν, *vero Schol. refert Theodotium esse interpretatum, ut lxx. Aquilam vero,* ἀνωφελὲς, rem inutilem. (*e*) Molesti erant mihi.] *S. Augustinus,* adumbrabant me. *Græce est,* ἐνεκότουν μοι, *Schol.* ἐμνησικάκουν, ἐμήνιαζον, malorum memoriam retinebant, alte irascebantur. (*f*) Pusillanimitate] *Sic Sanctus Hilarius,* ὀλιγοψυχίας. *Sanctus Augustinus,* pusillo animo. *In vulgata est,* pusillanimitate spiritus: *quod inde additum esse innuit Sanctus Hieronymus ad Suniam, quod pro,* ὀλιγοψυχίᾳ, *Aquila & Symmachus, & Theodotio, & quinta editio, interpretati sunt,* ἀπὸ πνεύματος, a spiritu. (*g*) Præcipita.] καταπόντισον. *S. Augustinus,* submerge, *& S. Hilarius admonet verbo græco significari, in profundum demergi.* (*h*) Iniquitas.] *Symmachus,* ὀδύνη, καὶ ταλαιπωρία, dolor, & miseria. (*i*) Inimicus exprobrasset.] *Ita S. Augustinus, at S. Hilarius,* inimicus meus improperasset mihi. *Vulgata,* inimicus meus maledixisset mihi, *& S. Hieronymus, ad Suniam inquit inter maledicta & opprobria sensum non discrepare.* (*k*) Qui oderat.] *In aliis græcis codicibus est,* ὁ μισῶν με, *& ita S. Augustinus, & vulgata,* qui oderat me, *& S. Hilarius,* odiens me. (*l*) Homo unanimis.] *Symmachus,* ἀλλὰ σὺ ἄνθρωπος ὁμότροπος, καὶ συνήθης μου, καὶ γνώριμος, sed tu homo eorundem morum, & familiaris meus, & notus. (*m*) Qui simul dulces.] ὃς ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἐγλύκανας ἐδέσματα, *& posset etiam reddi,* qui simul dulces faciebas cibos. *In aliquot codicibus, & apud Theodoretum est,* ἐγλύκανάς μοι, dulces faciebas mihi, *editiones latinæ,* qui simul mecum dulces capiebas cibos. *Aquila,* οἳ ὁμοῦ ἐγλυκάναμεν ἀπόρρητον, qui simul dulce faciebamus (*aut,* habuimus, *ut S. Hieronymus*) secretum, *Symmachus,* οἵτινες ἐκοινολογούμεθα γλυκεῖαν ὁμιλίαν, qui quidem communicando reddebamus dulcem consuetudinem, & colloquutionem. (*n*) In hospitiis.] *Ita S. Hilarius, & S. Augustinus: quod græce est,* παροικίαις, *& in vulgata,* habitaculis. *Theodoretus,* παροικίαν, autem vocat præsentem vitam in qua παροικοῦμεν, οὐ κατοικοῦμεν, in qua diversamur, non habitamus. (*o*) Quoniam in multis.] *Aut,* inter multos, *ut vulgata. Theodoretus,* Symmachus, πολλοὶ γὰρ ἐγένοντο πρὸς με, *quod S. Hieronymus,* multi enim fuerunt adversum me. (*p*) Commutatio.] ἀντάλλαγμα. *Aquila,* οἷς οὐκ εἰσὶν ἀλλαγαὶ αὐτοῖς, quibus non sunt mutationes eis. *Theodoretus,* hoc Symmachus ita est interpretatus, οὐ γὰρ ἀλλάσσονται, οὐδὲ φοβοῦνται τὸν θεὸν, *quod Sanctus Hieronymus,* non enim mutantur, neque timent Deum. (*q*) Extendit.] *Aquila,* ἀπέστειλε χεῖρα αὐτοῦ ἐν εἰρηνικοῖς αὐτοῦ, misit manum suam in pacificos suos, *sed Theodoretus tamen ita scribit,* hoc tres illi sic sunt interpretati, ἐξέτεινε τὴν χεῖρα αὐτοῦ εἰς τοὺς εἰρηνεύοντας ἐν αὐτῷ, πρὸς αὐτὸν, extendit manum suam in eos, qui pacem habebant in ipsum, erga ipsum. *Videtur enim significari in hac tantum postrema particula aliquam fuisse varietatem. In Scolio ex Theodoreto refertur tantum,* πρὸς αὐτόν. (*r*) Contaminaverunt] *Aut,* polluerunt, *ut S. Augustinus. Symmachus,* παρέβησαν συνθήκην, transgressi sunt testamentum. (*s*) Divisi sunt ab ira.] *Aut,* præ ira, *ut S. Augustinus. Theodoretus*: Ita enim Symmachus est interpretatus, λειότερα βουτύρου τὰ [illegible] αὐτῶν, πολεμεῖ δὲ ἡ καρδία ἑκάστου αὐτῶν, nitidiora (*aut,* leviora) butyro ora eorum: pugnat autem cor cujusque eorum. *Scholiastes in hac postrema parte, hanc aliunde lectionem affert,* καὶ συνεκλείσθησαν αἱ καρδίαι αὐτῶν, & conclusa sunt corda eorum. (*t*) Jacula.] βολίδες *Schol.* ἀκόντια, λογχάρια, telæ, lanceæ. *Theodoretus, ex Aquila,* λόχους, insidias.

PSAL. LV.

(*a*) IN finem pro populo.] *Schol.* Aquila, τῷ νικοποιῷ ὑπὲρ περιστερᾶς ἀλάλου μακρυσμῶν τοῦ δαυὶδ ταπεινοῦ, τελείου, ἐν τῷ κρατῆσαι αὐτὸν φυλιστιεὶμ ἐν γὲθ, Vincenti pro columba muta elongationum Davidis humilis, perfecti, quando eum tenuerunt Phylistæi in Geth. Symmachus autem, ἐπινίκιος ὑπὲρ τῆς περιστερᾶς, ὑπὲρ τοῦ ἀλλοφύλου ὑπωσμένου τὸν δαυὶδ, τὸν ταπεινόφρονα, καὶ ἄμωμον, ὅτε κατέσχον αὐτὸν οἱ φυλιστιεῖοι ἐν γὲθ, triumphus pro columba: pro allophylo, qui expulit Davidem, humilem animo, & immaculatum, (*in Græco tamen constructio non videtur cohærere, quemadmodum & alibi sæpe*) cum detinuerunt eum Phylistæi in Geth: *quinta autem editio,* τῷ νικοποιῷ ὑπὲρ τῆς περιστερᾶς τῆς μογιλάλου κεκρυμμένου τῷ δαυὶδ εἰς στηλογραφίαν, vincenti pro columba mussitante abscondito ipsi David in tituli inscriptionem. (*b*) Tota die impugnans.] *Ita S. Hilarius, S. Augustinus,* bellans, *vulgata,* impugnans. *Theodoretus*: illud autem ὅλην ἡμέραν, Symmachus est interpretatus, πᾶσαν ἡμέραν, omni die, id est, ἐνδελεχῶς, καὶ διηνεκῶς, assidue, & perpetuo. (*c*) Ab altitudine diei.] *Ita legitur, & interpungitur apud S. Augustinum, & in psalterio veteri, & in Romano. Apud S. Hilarium vero,* ab altitudine dierum non timebo, quia multi, qui debellant me, timebunt. *In cæteris græcis libris legitur,* ὅτι πολλοὶ οἱ πολεμοῦντές με, ἀπὸ ὕψους ἡμέρας οὐ φοβηθήσομαι *quamvis S. Hieronymus ad Suniam dicat illud,* οὐ, *additum esse, & absit a vulgata. Neque vero ista verba eodem modo ab omnibus distinguuntur. Quidam enim illud,* ἀπὸ ὕψους, ab altitudine, *conjungunt cum antecedentibus: ac deinde illud,* ἡμέρας, *conjungunt cum sequentibus, dicendo,* die, (*aut,* dies,) non timebo: *Quidam vero* (*ut etiam notatur in Scholio, & patet apud Theodoretum, & alios*) *simul proferunt,* ἀπὸ ὕψους ἡμέρας, *sed horum nonnulli omnia ista connectunt superioribus, ut Apollinarius in metaphrasi,*

> Ὑψόθεν ἐξ ἠοῦς πολέες τεύχουσι κυδοιμούς.
> Οὔπω ὑποδδείσαιμι, ἐπεὶ σύ μοι ἐλπὶς ἐτύχθης.

nonnulli sequentibus, ut plerique. In psalterio Æthiopico est, tota die ab altitudine diei, quoniam multi qui impugnant me; & timui. *Aquila,* ὅτι πολλοὶ πολεμοῦσίν με ὕψει, ἡμέρας φοβηθήσομαι ἐγὼ, πρὸς σὲ πεποιθώς, quoniam multi impugnant me altissime; interdiu (*aut,* dies) timebo ego, in te confidam. *Symmachus,* ὅτι πολλοὶ οἱ πολεμοῦντές με ὑψηλότεροι, ᾗ ἂν ἡμέρᾳ φοβηθῶ, σοὶ πέποιθα, quoniam multi sunt qui impugnant me altiores; quacunque die timuero, in te confidi. *Theodotio,* ἡμέρας φοβηθήσομαι, ἐγὼ δὲ ἐπὶ σοὶ ἐλπιῶ, interdiu timebo: ego autem in te sperabo. *Theodoretus tamen hoc refert ex Symmacho,* ἡμέρας οὐ φοβηθῶ, σοὶ γὰρ πέποιθα, die non timebo: tibi enim confidi. (*d*) Tota die verba mea execrabantur.] *Aut,* abominabantur, *ut S. Augustinus. Symmachus,* διὰ πάσης ἡμέρας λόγους περὶ ἐμοῦ ἐφρόντιζον, per omnem diem sermones de me solicite tractabant. (*e*) Incolent.] *Sic S. Augustinus: quod græce est,* παροικήσουσι, *& admonet, ut alibi, esse habitare in terra non sua. S. Hilarius,* habitabunt, *vulgata,* inhabitabunt. *Theodoretus*: Hoc Symmachus manifestius est interpretatus, συνήγοντο λάθρᾳ, καὶ τὰ ἴχνη μου παρετήρουν, προσδοκῶντες τὴν ψυχήν μου, congregabantur clanculum, & vestigia mea observabant, expectantes animam meam: *nec multo aliter S. Hier. In quodam Scholio*: illud, παροικήσουσι, positum est pro, συναχθήσονται, congregabuntur. (*f*) Sicut sustinui.] *S. August.* sicut sustinuit anima mea: *Psalterium Romanum,* expectavit. *In aliis exemplaribus græcis est,* καθάπερ ὑπέμειναν τὴν ψυχήν μου, *cum qua lectione conveniunt psalteria, Arabicum, & Æthiopicum, & metaphrasis Apollinarii, & explanatores. Item vulgata est,* sicut sustinuerunt animam meam. (*g*) Pro nihilo salvos facies.] *Ita editiones latinæ, quod in græco est,* ὑπὲρ τοῦ μηδενὸς σώσεις, *in aliis libris græcis est,* ὤσεις, expelles, *& cum ea lectione consentit Apollinarius. Schol.* ἐπὶ ἀνωφελὲς διέσωσεν αὐτοὺς, propter rem inutilem servavit eos. *Symmachus,* διὰ τὴν ἀδικίαν ῥῦσαι ἀπ' αὐτῶν, propter injustitiam erues ab eis: *quinta editio,* ὑπὲρ τοῦ μὴ εἶναι διασεσωσμένον αὐτοῖς, *quod fere S. Hieronymus vertit,* quia nullus est salvus in eis. (*h*) Deduces.] *Sic S. Hilarius, & S. Augustinus, quod græce est,* κατάξεις, *& significat etiam,* confringes, *quod est in vulgata. Sed admonet S. Hieronymus ad Suniam melius dici,* dejicies, *aut quiddam ejusmodi: in hebræo autem esse modum imperandi, ac si dicatur,* depone, *& Symmachum reddidisse,* κατάσεισον, decute. (*i*) Deus vitam.] *Theodoretus*: ita enim & Symmachus est interpretatus, τὰ ἔνδον μου ἐξηρίθμηταί σοι, quæ intra me sunt, annumerata sunt tibi. (*k*) Posuisti lacrymas.] *Symmachus,* ἔθου τὰ δάκρυά μου ἔνδον σου, μὴ οὐχὶ ὅταν ἐξαριθμήσῃς; posuisti lacrymas meas intra te: nonne quando enumeraveris? (*l*) Convertentur.] ἐπιστρέψουσιν. *S. Hilarius, & S. August.* convertantur. *Aquila, Symmachus, Theodotio, quinta editio,* τότε ἐπιστρέψουσιν, tunc convertentur.

PSAL. LVI.

(*a*) INiquitas.] *Aquila;* ἡ ἐπιβουλὴ, insidiæ, *ut S. Hieronymus. Symmachus,* ὁ ἐπηρεαστὴς, calumniator, oppugnator. (*b*) Dormivi.] *Theodoretus,* hoc Theodotio sic est interpretatus, ἐκοιμήθην μετὰ ἀναλισκόντων, dormivi cum absumentibus: Aquila vero, μετὰ λάβρων (*alius,* λαύρων) cum vehementibus (*al.* abundantibus:) Symmachus vero, μετὰ φλεγόντων, cum ardentibus. *In scholio plenius hoc refertur ex Symmacho,* [illegible]

... ὕπνωσα μεταξὺ φλεγόντων, benefidens dormivi inter ardentes. (c) Arma.] in L. V. est ὅπλον, in aliis autem, ὅπλα. Theodotio, τόξον, arcus, telum. Symmachus, δόρατα, lanceæ (& ita S. Hieronymus) Aquila, δόρυ, lancea, quinta, & sexta editio perinde ac LXX. ὅπλον. (d) Laqueos.] παγίδα, & ita S. Hilarius. In aliis libris græcis est, παγίδα, & ita vulgata, laqueum, & S. Aug. muscipulam. (e) Paratum] Theodoretus: Hoc ita Symmachus, ἑδραία ἡ καρδία μου, stabile cor meum. (f) Et psalmum dicam.] Aut, psallam, ut S. August. vulgata addit, Domino. S. Hilarius, tibi. In plerisque autem libris græcis est, καὶ ψαλῶ ἐν τῇ δόξῃ μου, & psallam in gloria mea, cum qua lectione consentit metaphrasis Apollinaris, & psalterium Arabicum. Æthiopicum vero cum editionibus latinis.

PSAL. LVII.

(a) INjustitiam.] Ita in codicibus Græcis collatis, ἀδικίαν, & in quibusdam paulo ante, ἀνομίαν, iniquitatem. Latinæ editiones utroque loco habent numerum multitudinis, nisi S. Hilarius, qui primo loco habet, iniquitates, secundo, iniquitatem. Pro, concinnant, etiam S. Hilarius dixit, complectuntur. S. Augustinus, connectunt, satis prope ad Græcum, συμπλέκουσιν. (c) Incantantium.] Schol. Aquila, Theodotio, eodem modo ac LXX. Symmachus, ψιθυριζόντων, murmurantium: & ita S. Hieronymus. (d) Et medicamenti.] In L. V. est, φαρμακεῦ φαρμακευομένου, ita ut illud, φαρμακεῦ, non habeat accentum. Quod si scribatur, φαρμακοῦ, ea versio locum habet, quam ex S. Augustino posuimus: nec multo aliter S. Hilarius, medicamentis medicatis a sapiente: videturque etiam non discrepare metaphrasis Apollinarii; sin autem scribatur, φαρμακεῦτι φαρμακευομένου, videri posset ea esse lectio, quam sequuta est vulgata, nisi additio illa, παρὰ σοφοῦ, obstaret, ea enim indicat illud, φαρμακευομένου, passive accipi, cum vulgata active habeat, venefici incantantis. Ac fortasse auctor vulgatæ habuit, σοφῶς, quod in nullo ex collatis codicibus est inventum. In aliis Græcis libris partim est, φαρμακοῦται φαρμακευομένου παρὰ σοφοῦ, & sic in psalterio Romano, & venefici quæ incantatur a sapiente, eamque lectionem sequitur Lucifer: Posset autem & ita verti, & a medico medicata sapiente. Partim vero, φαρμακοῦται φαρμακευομένη, medicatur medicata, quomodo etiam corrigere quispiam voluit exemplar Vaticanum. Schol. legendum est, φαρμακοῦτε, ut illud, τε, interjectum sit convenienter concentus gratia, & non verbaliter, φαρμακοῦται. Aliud Scholium, legendum est, φαρμακοῦτε (etiam Scholiastes iste non apponit accentum) genitivum a recto nominis, φάρμακον, & φαρμακὸς, cum conjunctione, τε, & non, φαρμακοῦται, passivum verbum. Aquila, ἐπαείδειν ἐπαοιδὴν σεσοφισμένων, docti incantare incantationem. Symm. ἐπᾳστοῦ ἐπῳδὰς σεσοφισμένου, incantatoris docti incantationes. Theodotio. φαρμάκου φαρμακευομένου παρὰ σοφοῦ, medicamenti medicati a sapiente. Quinta editio, φαρμακεύουσα φαρμακὸς, medicata (videtur enim in significatione passiva accepisse) medicamentis, aut, accipiens medicamenta. Theodoretus tamen ex Symmacho refert, ἐπᾴδεται ἐπῳδαῖς σεσοφισμένου, incantatur incantationibus sapientis. (e) Contrivit.] Sic S. Hilarius, & S. Augustinus, quod græce est, συνέτριψεν. In aliis græcis codicibus, & apud Theodoretum, est, συντρίψει, & sic vulgata, conteret. Quod autem proxime sequitur, confregit, ita inventum est in collatis græcis codicibus, συνέθλασεν, licet vulgata hoc etiam loco habeat, confringet. (f) Ad nihilum devenient.] Sic vulgata, ἐξουδενωθήσονται. S. Hilarius, & S. Augustinus habent, spernentur: quo modo solet sæpe verti verbum illud. (g) Sicut cera liquefacta.] Aut, quæ fluit, ut vulgata. Aquila, ὁμοίως γῇ ἰλίγγῳ, τακὲν πορεύσεται ἔκτρωμα γυναικὸς, οὐ μὴ ὀφθαλμισθῶσιν ἥλιον, similiter ac vermis terræ, liquefactum vadit abortivum mulieris: non videbunt solem. Theodotio, ὡσεὶ κηρὸς τακεὶς ἀνταναιρεθήσεται, ὡς ἔκτρωμα γυναικὸς, οὐκ εἶδον ἥλιον, sicut cera liquefacta auferetur, tanquam abortivum mulieris, non videt solem. Symmachus, ὥσπερεὶ χόριον διαλυθὲν διαφωνεῖ, ἢ ἔκτρωμα γυναικὸς, ἵνα μὴ ἴδωσιν ἥλιον, sicut secunda membrana dissoluta dissonat (id est, deficit, ut alibi) aut abortivum mulieris, ut non videant solem. (h) Cecidit.] ἔπεσεν, editiones tamen latinæ habent, supercecidit. In aliquot codicibus græcis, & apud Theodoretum est, ἔπεσεν πῦρ ἐπ' αὐτοὺς, cecidit ignis super eos. (i) Priusquam intelligant.] S. Hilarius, & S. Hieronymus, & S. Augustinus, priusquam producat spinas vestras rhamnus. Arnobius, priusquam producant spinæ vestræ rhamnos. Theodoretus: Symmachus hoc clarius dixit, πρὶν ἢ αὐξηθῶσιν αἱ ἄκανθαι ὑμῶν, ὥστε γενέσθαι ῥάμνον, ἔτι ζῶντας (al. ζῶντα) ὡς ἰλίγγῳ λαίλαψ ἀρεῖ, priusquam auctæ sint spinæ vestræ, ita ut fiant rhamnus; adhuc viventes (al. viventem) tanquam omnia siccans turbo tollet. Schol. Aquila, λαιλαπίσει, tempestate quatiet. Theodotio, καταπίεται, absorbebit. (k) Sicut viventes, sicut in ira absorbebit vos.] Ita S. Hilarius, nisi quod habet, sic in ira. S. Augustinus, tanquam viventes, tanquam in ira combibit eos. Psalterium Æthiopicum consentit cum lectione Hilarii, absorbebit vos. In Arabico, & aliis libris græcis est, καταπίεται αὐτοὺς, absorbebit eos, vulgata, absorbet eos (l) Impiorum.] Ita S. Ambrosius serm. 7. in psal. 118. & S. Hieronymus in extrema tertia apologia contra Rufinum: sic quoque est in Romano psalterio. A cæteris psalteriis, & libris græcis, & editionibus latinis abest dictio ista.

PSAL. LVIII.

(a) SIne iniquitate cucurri, & direxi.] Aut, dirigebar, ut S. Augustinus, κατηυθυνόμην. Theodoretus: Ita autem Symmachus est interpretatus, οὐδὲ ἕνεκεν ἁμαρτίας ἐπιτρέχουσιν (al. ἄνευ τρέχουσιν) ἵνα πατάξωσί με, cum non sit peccatum, accurrunt, ut percutiant me. Schol. ἀναιτίως, καὶ ἀναμαρτήτως, cum in culpa, & peccato non sim: quanquam hæc pro illis fortasse afferuntur proxime præcedentibus, οὔτε μου, οὔτε ἡ ἁμαρτία μου κύριε (b) In occursum meum.] S. Augustinus, mihi. Symmachus, ἐξ ἐναντίας ὑπὲρ ἐμοῦ, quod S. Hieronymus, ex adverso pro me. (c) Ut canis.] ὡς κύων. Latinæ editiones habent, canes. Totum autem locum ita refert Scholiastes ex Symmacho, ἀνακάμψουσιν ἑσπέρας, καὶ συνηχήσουσιν, ὡς κύνες κυκλοῦντες πόλιν. αὐτοὶ μὲν ἀποβλύσουσιν τοῖς στόμασιν αὐτῶν, ὡς μαχαίρας τοῖς χείλεσιν αὐτῶν, ὡς οὐδενὸς ἀκούοντος, Reflectent se vesperi, & simul sonum emittent, velut canes circumeuntes civitatem: ipsi autem singultiunt comedentes ore suo, tanquam gladios labris suis, quasi nemo audiat. (d) Pro nihilo habebis.] Ita S. Hilarius, & S. Augustinus, quod Græce est, ἐξουδενώσεις. Vulgata, ad nihilum deduces. (e) Quia tu.] Illud, tu, abest ab editionibus Latinis. Notat autem S. Hieronymus ad Suniam & istud, tu, & sequens, es, apud LXX solos inveniri. (f) Deus meus ostendet mihi in inimicis meis.] Ita vertit S. Hieronymus ad Suniam, aut inter inimicos meos, quod habet etiam S. Hilarius. Rursus autem admonet S. Hieronymus, illud, meus, additum esse. Vulgata, Deus ostendet mihi super inimicos meos. S. August. Deus meus demonstravit mihi de inimicis meis. (g) Legis tuæ.] Ita apud S. Hilarium, & S. Aug. & in psalteriis Romano, & veteri: & νόμου σου, est in omnibus libris græcis, qui collati sunt. S. Hieronymus tamen affirmat in LXX ut in hebræo, haberi, populi mei, & ita a se esse versum: quod etiam est in vulgata. Aquila, & Theodotio, λαοῦ μου, populi mei. Symm. ἐπιλάθωνται ὁ λαός σου τοῦ νόμου σου, obliviscantur populus tuus legis tuæ. (h) Disperge.] Theodoretus: Symmachus, ἀνάστατον ποίησον αὐτοὺς ἐν τῇ δυνάμει σου, καὶ κάθελε αὐτοὺς, ὑπερασπιστὰ ἡμῶν κύριε τῇ ἁμαρτίᾳ τοῦ στόματος αὐτῶν, τῷ λόγῳ τῶν χειλέων αὐτῶν, quæ ita fere vertit S. Hieronymus: Disperge eos in fortitudine tua, & destrue eos protector noster Domine in peccato oris sui, in sermone labiorum suorum. (i) Depone.] Sic vulgata, quod græce est, κατάγαγε. S. August. deduc. S. Hilarius, destrue. (k) Delictum.] Ita vulgata, ἁμαρτίαν. S. Hilarius, & S. August. delicta. In aliquot exemplaribus græcis, & apud Theodoretum est, ἁμαρτία, & λόγος in recto. Sed in accusandi casu videtur magis redolere hebraismum, in quo subintelligitur, propter, aut hujusmodi quiddam: idque S. Augustino aliquem laborem exhibuit. (l) Et comprehendentur.] Theodoretus: Hoc Symmachus manifestius est interpretatus, συλληφθήτωσαν μετὰ τῆς ὑπερηφανίας αὐτῶν ἀρὰν, καὶ ψεῦδος λαλοῦντες (al. λαλοῦντας) συντέλεσον ἐν θυμῷ, ἀνάλωσον ἵνα μὴ ὦσιν, capiantur cum superbia sua, maledictionem & mendacium narrantes, consumma in furore, consume, ut non sint: nec multo aliter S. Hieronymus. (m) Annunciabuntur consummationes.] Sic vetus psalterium, & S. August. & cum hac lectione consentit psalterium Æthiopicum, & metaphrasis Apollinarii. ὧν τέλος ἐξ ἀρῆς καὶ ψεύδεος ἀγγέλλοιτο. S. Hilarius, convellentur in consummatione: consummatio in ira consummationis, & non erunt. In aliis vero libris græcis, διαγγελήσονται ἐν συντελείᾳ ἐν ὀργῇ συντελείας, & sic vulg. annunciabuntur in consummatione, in ira consummationis. Ad hebræum fortasse propius accederet, si verteretur, annunciabunt. (n) Quia Deus Jacob.] Ita etiam habet psalterium Æthiopicum, & S. Hilarius. nisi quod habet, dominabitur. At in cæteris libris græcis est, ὁ θεὸς δεσπόζει τοῦ Ἰακὼβ, καὶ τῶν περάτων τῆς γῆς, Deus dominatur Jacob, & finium terræ, quomodo habent S. Aug. & vulgata, excepto quod habent, dominabitur. Ac sane S. etiam Hier. ad Suniam habet, δεσπόσει. Qui quidem inquit conjunctionem & esse additam, ordinemque verborum esse: Scient quia Deus Jacob dominabitur finium terræ. (o) Finium terræ.] Aquila, εἰς πέρατα τῆς γῆς ἀεὶ, Ad fines terræ, semper. Theodotio, τῶν περάτων τῆς γῆς, finium terræ. Symm. εἰς τὰ πέρατα τῆς γῆς, ad fines terræ. (p) Convertentur ad vesperam.] S. Hilar. in vesperum. Theodoretus, Symmachus ita inquit, ἀνακαμπτέτωσαν ἑσπέρας, θορυβείτωσαν ὡς κύνες περιερχόμενοι πόλιν, ῥεμβόμενοι, ἵνα μὴ ἀχόρταστοι αὐλισθῶσιν, reflectant se vesperi, tumultuentur tanquam canes, circumeuntes civitatem, vagantes, ne non saturati pernoctent. Schol. addit hæc: Theodotio ut LXX. Aquila, ἐὰν μὴ ἐμπλησθῶσιν, nisi fuerint satiati. (q) Virtuti tuæ.] Ita S. Hilarius, quod græce est, τῇ δυνάμει σου. In aliis libris græcis est, τὴν δύναμίν σου, & S. Aug. potentiam tuam, vulgata, fortitudinem tuam.

PSAL. LIX.

(a) HIs qui immutabuntur.] Editiones Latinæ habent, pro his. Aquila, ἐπὶ κρίνων, & S. Hieronymus, pro liliis. Eusebius de hoc titulo. Symmachus, ἐπινίκιον ὑπὲρ τῶν ἀνθῶν τοῦ ταπεινόφρονος, καὶ ἀμώμου δαυὶδ εἰς διδαχήν. Epinicium pro floribus humilis & immaculati David, ad Doctrinam. (b) Et percussit vallem.] Quidam codices Theodoreti habent, φάλαγγα, Phalangem: sed videtur mendum. In aliis autem Græcis codicibus est, καὶ ἐπάταξεν τὴν Ἐδὼμ ἐν τῇ φάραγγι τῶν ἁλῶν, quod S. Augustinus, & percussit Edom in valle Salinarum. Itemque vulg. & percussit Idumæam. S. Hilarius tamen, & percussit in valle Salinarum duodecim millia. (c) Iratus es.] Aquila, θυμωθεὶς μετέστρεψας ἡμᾶς, indignatus transvertisti nos. Symmachus, ὠργίσθης, καὶ περιήγαγες ἡμᾶς, iratus es, & circumduxisti nos (d) Compunctionis.] S. Aug. stimulationis. Theodoretus: Aquila, ἐπότισας ἡμᾶς οἶνον καρώσεως, potasti nos vino soporationis, aut, consopiente, ut S. Hieron. Schol. ex Symmacho, σάλου conturbationis. (e) Fortitudo capitis mei.] Theodoretus, pro, τῆς κεφαλῆς μου. Symmachus posuit, τῆς ἀρχῆς μου. principatus mei. (f) Judas rex meus.] Aquila, ἰούδας ἀκριβαστής μου, μωὰβ λέβης τοῦ λουτροῦ μου, Judas legifer (hac enim notione solent dictionem istam accipere) meus, Moab olla lavacri mei, & ita S. Hieron. Syrus autem, κάδος τῆς πλύσεώς μου, situla lotionis meæ. Aliud Scholium: Syrus, λεκάνη, catinus: Theodotio, ἰούδας ἀκριβαζόμενός μου, Judas præscribens meus: cæteri ut LXX. Symmachus, ἰούδας προστάσσων ὁ ἐμὸς, μωὰβ λέβης ἀμεριμνίας μου, Judas præordinans meus, Moab olla tranquillitatis & securitatis meæ. (g) Circumstantiæ.] Ita S. Hilarius, & S. Aug. quod græce est, περιοχῆς. Theodoretus ex Symm. πεφραγμένην, munitam; & sic vulgata. Et vana.] Theodoretus ex Symm. ματαία γὰρ σωτηρία ἀνθρώπου, vana enim salus hominis.

PSAL. LX.

(a) QUoniam tu Deus.] Apud S. Augustinum, & in vulgata sequitur, meus, quod tamen S. Hieronymus notat non esse in hebræo, neque in LXX. (b) Orationes.] τῶν προσευχῶν, in aliquot libris græcis, & apud S. Hieronymum ad Suniam. est, εὐχῶν, & posset verti, vota. omnes tamen latinæ editiones habent, orationem.

PSAL. LXI.

(a) IN finem.] Theodoretus: Symmachus autem ita est interpretatus, ἐπινίκιος διὰ ἰδιθοὺν ᾠδὴ εἰς δαυὶδ, triumphalis per Idithum oda in David. (b) Salvaor.] Ita S. Hilarius, quod græce est, σωτήρ. In vulgata, & apud S. Augustinum est, salutaris. (c) Apponitis.] Dictio, ἐπιτίθεσθαι, multa significat, imprimis autem insidiari, & irruere: quam quidem irruendi vocem habent hic S. Hilarius, & S. Ambrosius, & vulgata. Nos S.

Augustinum

Augustinum sequuti sumus, ut æque communem & ambiguam vocem, ac græca est, retineremus. (*d*) Interficitis universi.] *Sic S. Hilarius, S. Augustinus*, interficite omnes, *quod facile fert græca vox*, φονεύετε. *In vulgata est*, interficitis universi vos, *& quidem in aliis codicibus græcis, & apud Theodoretum est*, φονεύετε πάντες ὑμεῖς, *qui Theodoretus putat hæc per parenthesim esse interjecta.* S. *Ambrosius habet*, interficientes universos. (*e*) Honorem.] *Ita S. Hilarius, & S. Augustinus, & ea notione accipit nunc Theodoretus*, τιμὴν, *quamvis significet etiam*, precium, *ut habet vulgata, & S. Ambrosius, & ea notione accipit S. Basilius.* (*f*) Cucurri.] *Ita editiones, & Patres latini: græce est*, ἔδραμον, *quod etiam significare potest*, cucurrerunt, *& ita fere græci interpretantur.* S. *Ambrosius utroque modo exponit. Additque, Symmachum dixisse*, τῷ δόλῳ αὐτῶν εὐλόγων, hoc est, placuit illis in mendacio: *ex qua explanatione fortasse colligi potest, pro*, εὐλόγων, *legendum*, εὐδόκων. *Sanctus Hieronymus*, placuerunt sibi in mendacio. (*g*) Populi.] λαοῦ. S. *Hilarius*, omnis cœtus plebis. S. *Ambrosius*, omnes conventus plebis meæ. S. *August.* omne consilium plebis. *In plerisque tamen græcis libris est*, λαῶν, populorum. (*h*) Noster.] *Ita S. Hilarius, & S. August. In vulgata sequitur*, in æternum: *sed S. Hieron. fatetur obelum esse, ac fortasse irrepsit in locum diapsalmatis, quod ab Aquila redditur*, semper. (*i*) Veruntamen vani.] *Theodoretus*, Hoc Theodotio manifestius est interpretatus πλὴν ἀτμὶς υἱοὶ τῶν ἀνθρώπων, ψευδεῖς υἱοὶ ἀνδρὸς, ὡς ῥοπὴ ζυγοῦ. Veruntamen vapor filii hominum, mendaces filii viri, ut momentum stateræ. (*k*) Ut decipiant.] *Græci fere hæc conjungunt cum antecedentibus, ut* ἐν ζυγοῖς τοῦ ἀδικῆσαι. *valeat*, in stateris factis ad decipiendum, & fraudandum. (*l*) Ipse de vanitate in idipsum.] *Aut*, in unum, *ut S. Aug. Theodoretus*: Ita Symmachus hoc est interpretatus, αὐτοὶ ματαιωθήσονται ὁμοῦ, ipsi evanescunt simul. (*m*) Super rapinas.] ἐπὶ ἅρπαγμα, *latinæ tamen editiones non habent illud*, super: *Aquila*, καὶ ἐν βίᾳ μὴ ματαιοῦσθε, & in violentia nolite evanescere. *Theodotio*, καὶ ἐπὶ ἁρπάγματι μὴ ματαιοῦσθε, & in rapina ne evanescatis. *Symmachus*, καὶ ἐπὶ ἅρπαγμα μὴ γίνεσθε ἀτμὶς, & super rapinam nolite fieri vapor. (*n*) Tua.] σοῦ, *tamen Latinæ editiones habent*, tibi.

PSAL. LXII.

(*a*) Sitivit tibi.] *Ita psalterium vetus, & S. Hilarius, & S. Augustinus, & ita omnes interpretes vertisse affirmat S. Hieron. Aliæ editiones Latinæ habent*, in te. *Plerique autem libri Græci*, ἐδίψησέ σε. sitivit te. (*b*) Quam multipliciter.] *Theodoretus*, Theodotio, ποσαχῶς, multipliciter: Aquila vero, ἐπιτάθη, intendit se: Symmachus autem, ἱμείρεται, appetit. Omnes attuli interpretationes, docens illud, ποσαπλῶς, non esse duas particulas, dividendo, πῶς, ab ἁπλῶς, sed esse unam orationis partem significantem intentionem desiderii. S. *Hilarius tamen habet*, quam simpliciter. S. *Hier. in Ezek. cap. 16. lib. 5. in extremo testatur quædam exemplaria habuisse*, quomodo consumpta est caro mea, *itemque in cap. 44.* (*c*) Caro mea.] S. *Aug.* & caro mea in terra deserta, & in invio, & inaquoso. (*d*) Sicut adipe.] S. *Augustinus*, tanquam adipe. *In aliquot codicibus græcis, & apud Theodoretum est*, ὡς ἐκ στέατος, tanquam de adipe. (*e*) Et labia.] *Ita S. Hilarius, & S. August. & vetus psalterium, & Romanum, & Æthiopicum. In cæteris græcis codicibus partim est*, καὶ χείλη ἀγαλλιάσεως αἰνέσει τὸ στόμα μου, & labia exultationis laudabit os meum, *partim, ac fortasse emendatius*, καὶ χείλεσι ἀγαλλιάσεως αἰνέσει τὸ στόμα μου, & labio exultationis laudabit os meum: *non longe ab vulgata, quæ habet*, & labiis: *& ab Arabico.* (*f*) Si memoratus sum tui.] *Ita S. Hilarius, & S. Aug. Vulgata autem*, sic (*aut*, si) memor fui tui. *Theodoretus*: Hoc Symmachus ita est interpretatus, ἀναμιμνήσκομαί σου ἐπὶ τῆς στρωμνῆς μου, καθ' ἑκάστην φυλακὴν ἐμελέτων σε, καὶ σκεπόμενος ἐν ταῖς πτέρυξί σου εὐφήμουν, reminiscor tui super stratum meum, per singulas vigilias (*Sic S. Hieron.*) meditabar te, & tectus in alis tuis benedicebam.

PSAL. LXIII.

(*a*) ORationem meam.] *Ita editiones Latinæ: & SS. Hilarius, & Augustinus: quod græce est*, τῆς προσευχῆς μου. *In aliis exemplaribus Græcis est*, φωνῆς μου, vocem meam. *Schol.* LXX. προσευχῆς μου. (*b*) Cum deprecor ad te.] *Ita libri Græci*, ἐν τῷ δέεσθαί με πρὸς σέ. S. *Hilarius primum habet*, cum precor ad te, *deinde*, cum tribulor. *S. Augustinus & vulgata*, cum deprecor. (*c*) Protexisti.] *Ita apud Latinos: quod Græce*, ἐσκέπασάς με, *sed in cæteris libris Græcis est* (*psalteriis, Æthiopico, & Arabico, consentientibus*) σκέπασόν με, protege me. (*d*) Conventu.] *Theodoretus*, συστροφὴν, vocat concordiam, & consensum ad mala: *quare verti posset*, conjuratione. (*e*) Rem amaram.] πρᾶγμα πικρόν. *Theodoretus*: Aquila dixit, ῥῆμα πικρὸν, verbum amarum, *& Theodotio*, λόγον πικρὸν, sermonem amarum, *& Symmachus*, ἐπλήρωσαν τὸ τόξον ἑαυτῶν λόγον πικρὸν (*al.* λόγῳ πικρῷ) impleverunt arcum suum sermonem amarum, *al.* sermone amaro. (*f*) In occultis.] ἐν ἀποκρύφοις. *S. Hilarius interdum hoc modo, interdum*, in obscuro. *S. Augustinus*, in abscondito. *Theodoretus*: Symmachus κρυφῇ, clanculum, id est, insidiis & dolis usi. (*g*) Sermonem malignum.] *Ita S. Augustinus, quod græce*, λόγον πονηρόν. *Vulgata*, sermonem nequam, *eodemque interdum modo S. Hilarius, interdum vero*, verbum malum. *Theodoretus*, hoc manifestius Symmachus dixit, ἐκράτυναν λόγον πονηρὸν, ἐσκέψαντο κρύψαι παγίδας, tenuerunt sermonem malignum, deliberaverunt occultare laqueos. *S. Hilarius, pro*, narraverunt, *habet*, disputaverunt. (*h*) Scrutantes scrutinio.] *Ita vulgata, & S. Hilarius, quod græce est*, ἐξερευνῶντες ἐξερευνήσει. *In aliis libris græcis est*, ἐξερευνήσεις, *& S. August. & vetus psalterium*, scrutantes scrutationes. *Schol.* Aquila, σκαλεύσει σκαλευόμενοι, fossione fodientes: Theodotio, ἐξερευνῶντες ἐξερευνήσει, perscrutantes perscrutatione. (*i*) Accedet homo, & cor altum.] *Apud latinos fere est*, ad cor: *apud Sanctum Augustinum utroque modo: Aquila*, ἔγκατον ἀνδρὸς, καὶ καρδία βαθεῖα, καὶ ῥοιζήσει αὐτοὺς ὁ θεός. βέλη παραχρῆμα ἐγενήθησαν αἱ πληγαὶ αὐτῶν, καὶ ἐσκανδάλισαν αὐτὴν ἐπ' αὐτοὺς αἱ γλῶσσαι αὐτῶν. Intimum viri, & cor profundum, & insequetur eos Deus: sagittæ subito fuerunt plagæ eorum, & impingere fecerunt eam in semetipsos linguæ ipsorum. *Symmachus*, ἐξ ἐγκάτων ἕκαστος καρδίας βαθείας· ἀκοντίσει ἐν αὐτοῖς ὁ θεὸς, βέλος αἰφνίδιον ἔσονται αἱ πληγαὶ αὐτῶν, καὶ σφαλοῦσι καθ' ἑαυτῶν τῆς γλώσσαις αὐτῶν, ex intimis unusquisque cordis profundi: sagittabit igitur illos Deus, sagitta repentina erunt plagæ eorum, & corruunt contra seipsos linguis suis. *Theodotio*, διάνοια ἀνδρὸς, καὶ καρδία βαθεῖα· κατατοξεύσει αὐτοὺς ὁ θεὸς, mens viri, & cor profundum: sagittabit eos Deus: *Theodoretus ita refert hanc Theodotionis interpretationem*, καὶ διάνοιαν ἀνδρὸς, καὶ καρδίαν βαθεῖαν κατατοξεύσει ὁ θεὸς, & mentem viri, & cor profundum sagittabit Deus. (*k*) Pro nihilo habuerunt eum.] καὶ ἐξουθένησαν αὐτόν. *Ita psalterium Romanum*, S. *Hilarius*, & nihil habuerunt contra ipsos linguæ eorum: *sed in cæteris libris græcis est*, ἐξησθένησαν ἐπ' αὐτοὺς, *cum qua lectione consentiunt psalteria Æthiopicum, & Arabicum, & metaphrasis Apollinarii. Et vulgata latina & psalterium vetus, & S. August.* & infirmatæ sunt contra eos.

PSAL. LXIV.

(*a*) CAnticum.] *Abest hoc a S. Hilario, & Theodoreto, qui quidem hoc scribit*, in nonnullis autem exemplaribus adjungitur, ᾠδὴ ἱερεμίου, καὶ ἰεζεκιὴλ, καὶ τοῦ λαοῦ τῆς παροικίας, ὅτε ἔμελλον ἐκπορεύεσθαι. *Apud Sanctum Augustinum*, canticum Hieremiæ, & Ezechielis, ex populo transmigrationis, cum inciperent exire. *In vulgata*, canticum Hieremiæ, & Ezechiæ, populo transmigrationis, quando incipiebant proficisci. *Addit Theodoretus, ista neque in hebraico, neque apud cæteros interpretes, neque apud LXX in Hexaplo haberi: dictio tamen illa*, ᾠδὴ, canticum, *respondet hebræo*, & S. *Hilarius, in psal. 65. inquit*, in anteriore, id est, in hoc editum esse, psalmus cantici. (*b*) Sion.] *Schol.* Sion exponitur, διψῶσα, sitiens. (*c*) Votum.] *In plerisque libris græcis & Latinis sequitur*, in Hierusalem, *non tamen in hebræo.* (*d*) Verba iniquorum.] *Theodoretus*: Symmachus autem ita: λόγοι ἀνόμων κατεδυνάστευσάν με, sermones iniquorum subjecerunt & oppresserunt me. *Scholiastes autem hæc præterea refert, ex Aquila quidem*, ἐδυναμώθησαν παρ' ἐμὲ, roborati sunt præ me, *ex quinta autem editione*, ἐκραταιώθησαν ὑπὲρ ἐμὲ, invaluerunt super me. (*e*) Et impietates nostras tu propitiabis.] *Ita S. Hilarius in explanatione; quod græce est*, καὶ τὰς ἀσεβείας ἡμῶν σὺ ἱλάσῃ, *sed in multis libris græcis est*, ταῖς ἀσεβείαις, *& vulgata*, & impietatibus nostris tu propitiaberis. *Sanctus August. partim hoc modo, partim*, & impietates nostras tu propitiaberis. (*f*) Præparans.] *Theodoretus*, istud, ἑτοιμάζων, Symmachus dixit, ἑδράζων, firmans. *Scholium autem ex Symmacho*, ὃς ἥδρασας ὄρη τῇ δυνάμει ἑαυτοῦ, qui firmasti montes potentia tua ipsius. (*g*) Circumcinctus in potentatu.] *Sic Sanctus Augustinus, quod græce*, περιεζωσμένος ἐν δυναστείᾳ. *Sanctus Hilarius, & vulgata*, accinctus potentia. (*h*) Qui conturbas.] *Theodoretus*, istud, συνταράσσων, Theodotio dixit, καταπραΰνων, mulcens, & sedans. (*i*) Fundum.] *Aut*, profundum, *ut vulgata*, τὸ κύτος. *Schol.* κοίλωμα, πλάτος, ἢ βάθος, cavitas, latitudo, aut profunditas. *Alind Scholium*, quod alibi dixit, περιβόλαιον, amictum, & vestimentum. (*k*) Sonos fluctuum ejus.] *Aut*, sonum, *ut fere latini: græce tamen est*, ἤχους. *Post ista verba in cæteris libris græcis sequitur*, τίς ὑποστήσεται; *& Sanctus Augustinus*, quis sufferet? *Itemque Romanum psalterium, & Æthiopicum, & metaphrasis Apollinarii: abest tamen ab Arabico, a Sancto Hilario, & vulgata: ac S. Hieron. docet illud superfluum esse.* (*l*) Multiplicasti locupletare.] *Aut*, ditare, *ut S. Augustinus. Theodoretus*: Symmachus autem tria ista posuit modo optativo, ἐπισκέψαι τὴν γῆν, καὶ πότισεις αὐτὴν, πολυκαρπίᾳ πλουτίσεις αὐτὴν, ὀχετοῖς θεοῦ πλήρεις ὑδάτων. Visita terram, & potabis eam, ubertate fructuum ditabis eam, rivulis Dei plenis aquarum. (*m*) Parasti.] *Theodoretus*: Symmachus autem hoc modo, τελεσφορήσεις τὴν πανσπερμίαν αὐτῆς, οὕτως ἥδρασας αὐτὴν, ad maturitatem ac fructum perduces omne semen ejus: ita firmasti eam. (*n*) Præparatio.] *Ita in multis codicibus græcis, & in eo quo usi sunt Sunia, & Fretela. S. Hieronymus tamen probat*, præparatio ejus: *quod est in vulgata, & in psalteriis Arabico, & Æthiopico: & S. Hilarius interdum*, præparatio sua. *Apollinarius*,

Καὶ σφίσιν ὥστε θεὸς βρῶσιν προέηκας ἑτοίμην.
Et ipsis tanquam Deus victum immisisti paratum.

Idem vero interdum habet, tua: *& ita S. Augustinus, & psalterium vetus, & Romanum. Et in aliquot codicibus græcis est*, ἑτοιμασία σου, *& ita habet Theodoretus in explanatione, & in L. V. additum est illud*, σου, *minoribus litteris.* (*o*) Pinguescent.] *Symmachus*, γνοφωθήσονται τὰ ὡραῖα τῆς ἐρήμου, caligine obtegentur speciosa deserti. *Alind Scholium.* ὁμιχλωθήσονται αἱ νομαὶ τῆς ἐρήμου, nebula obtegentur pascuæ deserti. (*p*) Montes.] ὄρη. *Ita quoque est apud Apollinarium*, *& in Æthiopico psalterio. Sancti autem Hilarius & Augustinus*, fines, *ut videantur*, legisse. ὅροι. *In cæteris libris græcis est*, ὡραῖα, *& vulgata*, speciosa. (*q*) Abundabunt frumento.] πληθυνοῦσι σῖτον, multiplicabunt frumentum. *Aquila*, ἐκλεκτὸν, electum. *Theodotio*, σῖτον, frumentum. *Symmachus*, τροφὴν, alimentum.

PSAL. LXV.

(*a*) REsurrectionis.] *Abest hoc a S. Hilario. Theodoretus*: ἡ δὲ τῆς ἀναστάσεως προσθήκη τὸ ἑβραϊκὸν ἔχει, οὐδὲ οἱ ὁ ἐν τῷ ἑξαπλῷ, ἀλλ' ἡ ... ὡς ἔοικεν προστεθείκασιν. neque hanc additionem Hebraicum habet, neque alii interpretes, neque LXX, in Hexaplo: sed & hanc, ut videtur, quidam apposuerunt. (*b*) Omnis terra.] *Theodoretus*: Symmachus, πᾶσα ἡ ἐν τῇ γῇ (*al.* ἐπὶ γῆς) προσκυνήσουσί σοι, μελῳδοῦντές σοι ᾄσουσι τὸ ὄνομά σου, omnes qui in terra, adorabunt te, melos dantes canent nomen tuum. (*c*) Nomini tuo.] *Sic in vulgata, & in psalteriis, Arabico, & Æthiopico. In aliis libris Græcis sequitur*, ὕψιστε, *& SS. Hilarius & Augustinus*, Altissime. *Itemque psalterium vetus, & Romanum.* (*d*) Terribilis in consiliis.] *Theodoretus*: Symmachus autem, φοβερὰ μηχανήματα ὑπὲρ υἱῶν ἀνθρώπων, *quod S. Hieronymus videtur vertere*, terribilia consilia super filiis hominum. (*e*) Qui convertit.] ὁ μεταστρέφων. *Theodoretus*: Symmachus sic dixit, μετέβαλε θάλασσαν εἰς ξηρὰν, ποταμὸν διέβησαν ποσὶ, transmutavit mare in aridam, flumen transierunt pede. (*f*) Seculo.] τῷ δεσπόζοντι ἐν τῇ δυναστείᾳ αὐτοῦ αἰῶνος, *& respondet hebræo: quare ita etiam habet in sua tralatione S. Hieronymus, & S. Hilarius vidit, illud quod est in editionibus latinis, in æternum, non satis respondere græco: per id enim quod, τοῦ αἰῶνος, dicitur, significari dominationum designati & tanquam demonstrati seculi.* (*g*) Qui ... asperati ...

asperant.] S. Aug. qui amaricant. S. *Hilarius*, qui in iram provocant, παραπικραίνοντες. *Theodoretus*: Hos Theodotio quidem vocavit, ἐκκλίνοντας, declinantes: Aquila autem, ἀφιστάμενοι, desciscentes: manifestius autem Symmachus dixit; οἱ ἀπειθεῖς μὴ ὑψέσθωσαν ἐν ἑαυτοῖς, qui increduli sunt, non exaltentur in semetipsis, *& ita S. Hieronymus*. (*h*) Auditam facite.] *Theodoretus*: Symmachus illud, ἀκουτίσατε, dixit, ἀκουστὴν ποιήσατε, ποιῆτε, *quod idem valet, & est expressius. S. Aug. habet*, audite. *S. Hilarius*, obaudite. (*i*) Incenso, & arietibus.] *Ita SS. August. & Hilarius, & omnes fere Græci*, μετὰ θυμιάματος καὶ κριῶν. *Attamen S. Hieronymus ad Suniam putat melius legi*, μετὰ θυμιάματος τῶν κριῶν, *& sic vulgata*, cum incenso arietum. (*k*) Faciam.] ποιήσω. *In plerisque libris Græcis est*, ἀνοίσω, *& ita latini*, offeram. (*l*) Ad ipsum ore meo.] *Theodoretus*: Symmachus autem ita, αὐτὸν τῷ στόματί μου ἐπικαλεσάμην, καὶ ὑψώθη παραχρῆμα ἡ γλῶσσά μου, ipsum ore meo invocavi, & elevata est subito lingua mea. (*m*) Non exaudiat.] μὴ εἰσακουσάτω. *Theodoretus*. Symmachus autem, ἀδικίαν εἰ ἑώρων ἐν τῇ καρδίᾳ μου, μὴ εἰσακούσῃ κύριος, injustitiam si prævidi in corde meo, non exaudiet Dominus. *Et fere latini omnes habent*, non exaudiet. (*n*) Exaudivit me.] *Ita SS. Hilarius & Augustinus, & Græci codices collati. Sed Sanctus Hieronymus putat id*, me, *esse superfluum: & abest a vulgata.*

PSAL. LXVI.

(*a*) PSalmus.] *In multis libris Græcis est*, ψαλμὸς ᾠδῆς τῷ Δαυίδ, *& sic vulgata*, psalmus cantici David: *quæ verba agnoscit etiam S. Hilarius*. (*b*) Super nos.] *In cæteris libris græcis sequitur*, καὶ ἐλεήσαι ἡμᾶς, *& in vulgata*, & misereatur nostri, *& S. Hilarius*, & misereatur nobis, *quorum loco est in psalterio Æthiopico*, & vivemus. *Absunt tamen a metaphrasi Apollinarii, a S. August. & vetere psalterio. Schol.* illud, καὶ ἐλεήσαι ἡμᾶς, non scribitur. (*c*) Ad cognoscendum.] *Editiones latinæ habent*, ut cognoscamus: *sed notat S. Hilarius*, τοῦ γνῶναι, *esse sine personæ definitione*. (*d*) Judicabis.] κρινεῖς, *& paulo post*, ὁδηγήσεις. *Apud latinos fere est*, judicas, *&* dirigis. *Sanctus Augustinus tamen habet* diriges.

PSAL. LXVII.

(*a*) EXurgat.] *Sch.* Numerorum 10. ἐξεγέρθητι κύριε, καὶ διασκορπισθήτωσαν οἱ ἐχθροί σου, expergiscere Domine, & dissipentur inimici tui. (*b*) Peccatores.] *Theodoretus*: Quos lxx dixerunt, ἁμαρτωλοὺς, cæteri omnes interpretes nominaverunt, ἀσεβεῖς, impios: ita autem eos & Hebræus & Syrus vocat. (*c*) Lætentur.] *Ita S. Hilarius, quod græce*, εὐφρανθήτωσαν, *vulgata*, epulentur; *S. Augustinus*, jocundentur. (*d*) iter facite ei.] *Theodoretus*, hoc quidem Symmachus ita est interpretatus, μεταστρώσατε (*al.* στρώσατε) τῷ ἐποχουμένῳ ἐν τῇ ἀοικήτῳ, sternite viam ei qui vehitur in deserto: *quem sensum reddidit etiam S. Hieronymus. Scholiastes autem refert ex Aquila*, ἀποσκολοπίσατε, *quasi*, purgate, & complanate. (*e*) Dominus nomen illi.] *Symmachus*, διὰ τοῦ Ἰὰ ὀνομασία αὐτοῦ, per Ia nominatio ejus. *Quinta editio*, ἐν Ἰὰ, in Ia. *Schol.* Dominus quidem apud hebræos solet dici Adonai, hic autem dicitur apud hebræos, Ἰὰ σεμώ, Ia semo. *De isto quod unum est ex decem Dei nominibus, S. etiam Hieronymus in epistola ad Marcellam.* (*f*) Deus in loco sancto suo.] *Symmachus*, ἐν ἡγιασμένῳ κατοικητηρίῳ αὐτοῦ, in sanctificato habitaculo suo. *Aq.* ἐν βασιλείοις ἁγίοις αὐτοῦ, in palatiis sanctis suis. (*g*) Uuius moris.] *Aut*, uniusmodi, *ut S. August.* μονοτρόπους. *Symmachus*, δίδωσι μοναχοῖς οἰκεῖν οἰκίαν, dat solitariis habitare domum. *Aquila*, καθίζει μονογενεῖς ἐν οἴκῳ, sedere facit unigenitos in domo. *Quinta editio*, κατοικίζει μονοζώνους (*al.* μονοζώνυς) ἐν οἴκῳ, habitare facit eos, qui ejusdem vitæ *al.* ejusdem studii ac præstantiæ) sunt in domo. (*h*) Qui exasperant.] S. *Aug.* similiter amaricantes. S. *Hil.* similiter eos qui exacerbabant. *Sym.* οἱ δὲ ἀπειθεῖς κατοικήσουσι καύσωνος ξηρότητα, increduli autem habitabunt æstus siccitatem. *Aquila*, οἱ ἀφιστάμενοι ἐσκήνωσαν λεωπετρίαν, rebelles habitaverunt rupem. *Theodotio*, ἐκκλίνοντες, declinantes. (*i*) Deus cum egredereris.] *Theodoretus*: Hoc Symmachus ita est interpretatus, ὁ θεὸς προηγούμενός σου πρὸ τοῦ λαοῦ σου βαίνοντος διὰ τῆς ἀοικήτου, γῆ ἐσείσθη, οὐρανὸς δὲ ἔσταξε. Deus cum tu præcederes ante populum tuum transeuntem per desertum, terra concussa est, cœlum autem stillavit. (*k*) Cum pertransires desertum.] ἐν τῷ διαβαίνειν σε τὴν ἔρημον. *In aliis libris est*, ἐν τῇ ἐρήμῳ, *& sic latini*, in deserto, *aut*, in desertum, *ut S. Hilarius*. (*l*) Dei Sinai.] *Sic vulgata, quod in cæteris Græcis est*, τοῦ θεοῦ τοῦ σινά, SS. *Hilarius & Augustinus*, a facie Dei Mons Sinai a facie Dei Israel. *Cæterum per Typographi incuriam isthæc lectio in nostram editionem irrepsit. In codice enim Vaticano est*, τοῦτο σινά, *quemadmodum & Jud. 5. & respondet Hebræo, qui habet*, hic, *vel*, iste Sinai. S. *autem Hieronymus*, hoc est in Sinai. (*m*) Et infirmata est: tu vero.] *Theodoretus*, Sic autem & Symmachus est interpretatus, ἣν ἐξεποίησας, καὶ ἥδρασας, quam adoptasti, & stabilisti: Aquila autem manifestius, καὶ μεμοχθηκυῖαν σὺ ἥδρασας, *quod ita videtur reddidisse S. Hieronymus*, & laborantem tu confortasti. (*n*) Pauperi Deus Dominus.] *Sic habet S. Hilarius, & sic interpungit: cæteri vero Græci & Latini illud*, Deus, *conjungunt cum antecedentibus.* S. *August.* Parasti in tua suavitate egenti Deus. Dominus dabit. (*o*) Dominus dabit.] *Theod.* Sym. autem ita, κύριος ἔδωκε ῥήσεις τοῖς εὐαγγελιζομένοις στρατιᾷ πολλῇ. βασιλεῖς τῶν στρατιωτῶν ἠγαπήθησαν, ἀγαπητοὶ ἐγένοντο. καὶ ἡ διαιτωμένη τὴν οἰκίαν διανεμεῖ λάφυρα, Dominus dedit sermones evangelizantibus exercitu multo: reges militum amati fuerunt, amabiles facti sunt, & habitatio domus distribuet spolia. (*p*) Dilecti, dilecti.] *In vulgata etiam repetitur.* S. *autem Hilarius*: Evangelizantibus, virtutibus multis: rex virtutum dilecti, & pulchritudini domus dividere spolia. S. *August. ut vulgata: admonet tamen in codicibus diligentioribus eam repetitionem asterisco esse prænotatam, quasi habeatur in hebræo, sed non in interpretatione lxx. Abest omnino a multis libris græcis.* (*q*) Et posteriora dorsi.] καὶ τὰ μετάφρενα, *quod S. Hilarius inquit significare*, inter scapilia, *& S. Augustinus habet*, & inter scapulas: *sed interpretatur partem quæ est circa regionem cordis, a posterioribus tamen, id est, a dorso.* (*r*) In viriditate.] *Ita Sancti Hilarius & Augustinus, quod græce*, ἐν χλωρότητι, *& S. Hilarius inquit significari vigorem quendam aureum. Vulgata*, in pallore. (*s*) Cœlestis.] *Ita S. Hilarius, & vulgata.* S. *Augustinus*, supercœlestis, *quod græce est*, ἐπουράνιος, *hebraice est* Saddai, *quod a lxx solet verti*, ἱκανὸς, potens, & sibi sufficiens. *S. Hieronymus hic habet*, robustissimus. (*t*) Selmon.] *Theodotio*, ἐν σκιᾷ, in umbra. (*u*) Mons coagulatus.] S. *Hilarius*, mons consecratus. S. *Augustinus, & psalterium vetus, in accusandi casu* (*quod verba græca ferunt*) montem Dei, montem uberem, montem incaseatum, vel montem pinguem. *Et S. Hilarius in sequentibus, ubi & ipse habet*, montes caseatos, *admonet vocem græcam, id est*, τετυρωμένον, *complecti, & coaguli, & casei speciem.* (*x*) Ut quid suspicamini?] S. *Hilarius*, ut quid suspicit? *Symmachus*, ἵνα τί ἐρίζετε; ut quid affectatis? *Theodoretus*, Aquila autem hoc modo, εἰς τί ἐρίζετε ὄρη ὠφρυωμένα τὸ ὄρος ὃ ἐπεθύμησεν ὁ θεὸς τοῦ καθίσαι ἑαυτό; (*suspicor autem legendum*, ἑαυτῷ, *aut*, ἑαυτόν, *ea enim ita videtur reddidisse S. Hieronymus*) quare contenditis montes excelsi, adversus montem, quem dilexit Deus, ut habitaret in eo? (*y*) Ascendens.] ἀναβάς. *In aliis libris græcis, atque etiam in L. Vaticano ex emendatione est*, ἀνέβης, *& S. August.* ascendisti. *Justinus in dialogo cum Tryphone ita citat hunc locum*, ἀνέβη εἰς ὕψος, καὶ ᾐχμαλώτευσεν αἰχμαλωσίαν, ἔδωκε δόματα τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων, ascendit in altum, captivavit captivitatem, dedit dona filiis hominum, *eodemque modo habet Sanctus Paulus, ad Ephesios* 4. *nisi quod habet*, ἀναβὰς, *&* τοῖς ἀνθρώποις. *Et sane hoc loco in cæteris codicibus græcis est*, ἐν ἀνθρώποις, *atque in ipso etiam Vaticano adscriptum ex emendatione: sed tamen illud*, ἐν ἀνθρώποις, *respondet hebræo. Istum vero S. Pauli locum recitans hic S. Augustinus dicit*, ascendit, *& ipsemet Apostolus in explicatione inquit*, τὸ δὲ ἀνέβη, τί ἐστιν; *ut videri possit legisse*, ἀνέβη. *De hac autem inter Prophetam & Apostolum varietate, idem S. August. & cæteri Patres legendi sunt. Eodem fere modo ac Justinus habet psalterium Arabicum Romanum*, dedit dona hominibus. *S. Hilarius in textu*, dedit, *in explicatione*, accepit, *& Apollinarius*, εἷλε δωτίνας.

Τῷ δ' ἀειράμενος λήσατο λήιδα πολλήν.

Αὐτὰρ ὁ δωτίνας μερόπεσσιν εἷλε χύδην.

Verbum hebraicum quod hic transfertur, ἔλαβες, *proverb.* 7. *inflexum ad formam nominis, a LXX transfertur*, ὁμιλία, *quasi captatione dulcis sermonis, a Theodotione*, δομάτων, donorum. (*z*) Etenim non credentes inhabitare.] καὶ γὰρ ἀπειθοῦντες τοῦ κατασκηνῶσαι. *In multis codicibus græcis est*, ἀπειθοῦντας, *quomodo etiam videtur legisse S. Hieronymus ad Suniam, & pro* κύριος, *quod sequitur, legisse*, κύριον, *& conjunxisse cum præcedentibus: ita enim scribit*, Nos enim transtulimus, etenim non credentes inhabitare Dominum: ut hic sit sensus, & pendeat ex superioribus, Ascendisti in altum, cepisti captivitatem, accepisti dona in hominibus, & eos qui non credebant Deum inhabitare posse mortalibus. *Vulgata habet*, inhabitare Dominum Deum: *certe lectionem quæ in L. V. est, non valde probat S. Hieronymus eadem epistola. Theodoretus*: Hoc manifestius Aquila est interpretatus, καίπερ ἀπειθεῖς τοῦ κατασκηνῶσαι, etiam rebelles ad inhabitandum. (*aa*) Verticem capilli.] *Symmachus*, κορυφὴν ἔντριχον ἀναστρεφομένην ἐν ταῖς πλημμελείαις αὐτῆς, verticem capillatum volutantem se in delictis suis. (*bb*) Convertam.] ἐπιστρέψω. *S. Hilarius*, convertar: *quam lectionem haberi in aliquot codicibus testatur etiam S. August.* (*cc*) In profundis maris.] ἐν βυθοῖς θαλάσσης, *quam lectionem agnoscit etiam S. Aug. & interpretatur, quod etiam ibi Deus convertat ad se de profundis clamantes. In aliis editionibus latinis est*, in profundum. *Theodoretus*: Symmachus autem sic, εἶπε κύριος, ἀπὸ βασὰν ἐπιστρέψω, ἀπὸ βυθῶν θαλάσσης, dixit Dominus, e Basan convertam, e profundis maris. (*dd*) Ut intingatur.] *Theodoretus*. Symmachus autem ita, ὅπως ἂν συγκατιάξῃ ὁ πούς σου μετὰ αἵματος, καὶ λάψῃ γλῶσσα τῶν κυνῶν σου ἀπὸ ἑκάστου τῶν ἐχθρῶν σου, ut confringatur pes tuus cum sanguine; & lambat lingua canum tuorum ex unoquoque inimicorum tuorum. (*ee*) Visi sunt gressus.] *Ita psalterium vetus, & Romanum, & Sanctus Augustinus. Hilarius autem*, visa sunt itinera, *& ita fere exemplaria græca. S. Hieronymus ad Suniam scribit, in LXX, & in Hexaplis se reperisse*, ἐθεώρησαν τὰς πορείας σου, *& Aquilam, & Symmachum, & Theodotionem, & quintam sextamque editionem interpretatos esse*; viderunt itinera tua Deus, itinera Dei mei regis, qui est in sancto. *Vulgata*, viderunt ingressus tuos, *& cum hac lectione consentit metaphrasis Apollinarii. Idem vero S. Hieronymus paulo post contendit legendum*, regis mei, *quod habet vetus psalterium, & vulgata, & S. Augustinus, non autem Romanum, neque S. Hilarius.* (*ff*) Conjuncti psallentibus.] *Symmachus*, ἀκόλουθα τῶν μελῳδοῖς, post modulatrices. (*gg*) Adolescentior in ecstasi.] *Ita S. Augustinus, & vetus psalterium, quod græce*, νεώτερος ἐν ἐκστάσει. S. *Hilarius*, junior in pavore, *Romanum*, adolescentior in pavore, *vulgata*, adolescentulus in mentis excessu. *Aquila*, νεώτερος κρατῶν αὐτῶν, *quod S. Hieronymus*, parvulus continens eos. *Theodotio*, παιδευτὴς αὐτῶν, eruditor eorum. (*hh*) Virtuti tuæ.] *Ita etiam legisse S. Hilarium apparet ex explanatione. S. Augustinus, & psalterium vetus, & Romanum*, virtutem tuam. *Theodoretus*: Symmachus autem ita, πρόσταξον ὁ θεὸς περὶ ἰσχύος σου, ἐνίσχυσον ὁ θεὸς τοῦτο, ὃ ἐποίησας ἡμῖν, διὰ τὸν ναόν σου, τὸν ἐπάνω τῆς ἱερουσαλήμ. Præcipe Deus de fortitudine tua; corrobora Deus hoc quod fecisti nobis, per templum tuum, quod est super Hierusalem. (*ii*) Quod perfecisti.] ὃ κατηρτίσω. *Sic est in psalterio Æthiopico. In cæteris libris græcis est*, κατειργάσω, *& in metaphrasi Apollinarii*, τέκτηνας, *& in libris latinis*, quod operatus es. (*kk*) Calami.] *Ita vetus psalterium, & S. Augustinus, quod græce*, τῶν καλάμου, *vulgata*, arundinis. *Theodoretus*: Quædam vero exemplaria habent, δρυμοῦ, *& S. Hilarius*, feras sylvæ, *& Romanum*, feras sylvarum. (*ll*) Congregatio taurorum.] S. *Hilarius & Romanum*, concilium taurorum inter vaccas populorum. *Symmachus*, συνόδῳ παμμεγεθῶν μετὰ συστροφῶν λαῶν, τοῖς διαλακτίζουσι τοὺς εὐδοκίμους (*al.* εὐδοκητοὺς) ὡς ἀδόκιμον ἀργύριον, conventu prægrandium cum conspirationibus populorum, ijs qui calcibus petunt probatos, tanquam improbatum argentum. (*mm*) Non excludantur.] *Ita S. Hilarius, & psalterium Æthiopicum. In cæteris libris græcis est*, τοῦ ἐκκλεισθῆναι, *& ita S. Augustinus, & psalterium vetus, & Romanum*, ut excludantur ij, *vulgata*, ut excludant eos. (*nn*) Præveniet manum suam Deo.] προφθάσει χεῖρα αὐτῆς τῷ θεῷ, *& videtur verbum istud habere vim activam, quasi dicat*, præmittet, & festinabit dare, *ut inquit S. Hieronymus, & S. Augustino placeret verti*, manus suas. *In omnibus tamen libris latinis inventum est*, præveniet manus ejus Deo: *tantum apud S. Hilarium illud*, Deo, *conjungitur cum sequentibus, hoc modo*, Æthiopia præveniet manus ejus:

Deo

Deo regna terræ. (oo) Psallite Deo.] *Hæc sunt apud S. Hilarium, & S. Augustinum, & in psalterio veteri, & Romano, & vulgata : sed absunt a cæteris libris græcis. Et Sanctus Hieronymus inquit non esse in libris authenticis, sed obelo prænotari.* (pp) In voce sua.] ἐν τῇ φωνῇ αὐτοῦ, *vulgata,* voci suæ, *in multis libris græcis est,* φωνὴν αὐτοῦ, *& ita Sancti Hilarius, & Augustinus, & psalterium vetus, & Romanum,* vocem suam.

PSAL. LXVIII.

(a) INfixus sum in limo profundi.] *Theodoretus,* Symmachus autem, ἐβαπτίσθην εἰς ἀπεράντους καταδύσεις, καὶ οὐκ ἔστι στάσις, mersus sum in voragines interminatas, & non est status. (b) Ab sperando me in Deum meum.] *Sanctus Augustinus, & Psalterium vetus,* ab sperando in Deum meum ; *& videtur significantius quodammodo exprimi phrasis græca,* ἀπὸ τοῦ ἐλπίζειν με ἐπὶ τὸν θεόν μου, *quam quomodo habet S. Hilarius, & vulgata,* dum spero in Deum meum. (c) Confortati sunt inimici.] *Sic S. Augustinus, & Psalterium vetus, quod est græce,* ἐκραταιώθησαν οἱ ἐχθροί μου, οἱ ἐκδιώκοντές με ἀδίκως. S. *Hilarius,* convaluerunt, qui persequuntur me, inimici mei injuste. *vulgata,* confortati sunt, qui persequuti sunt me, inimici mei injuste. (d) Tunc exolvebam.] S. *Hilarius,* tunc exolvere repetebar. *Aquila,* ὅσα οὐκ ἐβιασάμην, τότε ἐπέστρεφον, quæ non extorsi, tunc reddebam. (e) Te Domine virtutum.] *Ita S. Hilarius. S. autem Augustinus, & vetus Psalterium,* qui expectant te Domine, Deus virtutum. *vulgata,* Domine, Domine virtutum: *& in plerisque exemplaribus Græcis est,* κύριε, κύριε δυνάμεων. *Aquila,* κύριος ὁ θεὸς στρατιῶν, Dominus Deus exercituum. *Theodotio,* κύριε ὁ θεὸς τῶν δυνάμεων, Domine Deus virtutum. *Symmachus,* κύριε θεὲ τῶν δυνάμεων, Domine Dee virtutum. (f) Exprobrationem.] *Ita S. August. & vetus psalterium : quod græce est,* ὀνειδισμόν. *S. Hilarius,* improperium. *Vulgata,* opprobrium. (g) Operuit confusio.] ἐντροπή. *S. Augustinus, & vetus psalterium,* irreverentia. *S. Hilarius,* reverentia. *Symmachus,* ἀσχημοσύνη, dedecus, & turpitudo. (h) Alienatus factus sum fratribus meis.] *Ita psalterium vetus, verbum e verbo,* ἀπηλλοτριωμένος ἐγενήθην τοῖς ἀδελφοῖς μου. *S. Augustinus,* alienatus factus sum a fratribus meis. *S. Hilarius,* alienus factus sum fratribus meis. *Vulgata,* extraneus. *Quod autem sequitur,* hospes, *ita fere est apud latinos alios, præter vulgatam, quæ habet,* peregrinus. (i) Comedit me.] *Theodoretus* : Istud quidem, κατέφαγέ με, Symmachus dixit, κατηνάλωσέ με, consumpsit me. (k) Incurvavi in jejunio.] καὶ συνέκαμψα ἐν νηστείᾳ. *Ita quoque est in psalterio Æthiopico. In Arabico,* humiliavi : *Apollinarius* κατέκλασα, confregi. *Theodoretus hunc locum explanans,* ἐπὶ τούτοις ἀνιῶμαι, καὶ νηστείᾳ κατατήκω τὸ σῶμα, propterea discrucior, & jejunio macero corpus. *In plerisque autem exemplaribus græcis est,* συνεκάλυψα, *& apud latinos,* cooperui, *vel,* operui. (l) Loquebantur.] ἠδολέσχουν. *S. Augustinus, & vetus psalterium,* insultabant. *Sanctus Hilarius,* detrahebant. (m) Ego vero oratione mea.] ἐγὼ δὲ τῇ προσευχῇ μου, *& est hebraismus : subintelligitur enim,* converti me, *aut quiddam hujusmodi. Sanctus Augustinus, & vetus psalterium,* ego autem, oratio mea ad te Domine. *Sanctus Hilarius, & vulgata,* ego vero orationem meam : *Aquila,* καὶ ἐγὼ προσευχῇ μου σοὶ κύριε, & ego oratione mea tibi Domine. *Symmachus,* ἐμοῦ δὲ ἡ προσευχή σοι κύριε, mea autem oratio tibi Domine. *Theodotio,* ἐμοῦ δὲ ἡ προσευχὴ πρὸς σὲ κύριε, mea autem oratio ad te Domine. (n) Tempus beneplaciti.] *Theodoretus ex Symmacho,* καιρὸς διαλλαγῆς ὁ θεός, *quod S. Hieronymus,* tempus reconciliationis est Deus. (o) Anima mea.] *Ita omnes collati græci codices, latini autem,* cor meum. (p) In laqueum.] *S. August. & vetus psalterium,* in muscipulam. *S. Hilar.* in laqueum, & in captionem, & in retributionem, & in scandalum. *Theodoretus ex Symmacho,* γένοιτο ἡ τράπεζα αὐτῶν ἔμπροσθεν αὐτῶν εἰς παγίδα, καὶ εἰς τιμωρίαν, ὥστε συλληφθῆναι, fiat mensa eorum coram ipsis in laqueum, & in supplicium, ut comprehendantur. *Scholiastes autem notat Aquilam pro,* σκάνδαλον, *dixisse,* σκῶλον, *quod idem valet.* (q) Et salus vultus tui.] *Ita SS. Hilar. & Aug. & vetus psalterium & Romanum : cum qua lectione convenit metaphrasis Apollinarii :*

Ἀλλ' ἐμὲ βασιλῆος ὑπέρμαχον ἄλκαρ ὀπωπῆς.

eamque habet etiam textus commmentariorum Theodoreti. In aliis libris græcis est, ἡ σωτηρία σου ὁ θεὸς ἀντελάβετό μου, *aut,* ἀντιλάβοιτό μου, salus tua Deus suscepit me, (*quod habet vulgata, & psalterium Arabicum*) *aut,* suscipiat me. (r) Et vivetis.] καὶ ζήσεσθε. *In cæteris libris græcis est,* καὶ ζήσεται ἡ ψυχὴ ὑμῶν, & vivet anima vestra, *quod est in libris latinis.*

PSAL. LXIX.

(a) EO quod salvum me.] *Ita S. Hilarius. Vulgata,* quod salvum fecerit eum Dominus. *Vetus psalterium hoc tantum* : Psalmus David : *quare nulla ejus apud S. August. mentio. De hac inscriptione Theodoretus:* τοῦτο ἐν ἐνίοις μὲν ἀντιγράφοις εὗρον, ἐν ἐνίοις δὲ οὔ. πλὴν οὔτε παρὰ τῷ ἑβραίῳ, οὔτε παρὰ τοῖς ἄλλοις εὑρίσκεται. Hoc vero in quibusdam quidem exemplaribus inveni : veruntamen neque apud hebræum, neque apud cæteros interpretes invenitur. (b) Intende.] *In vulgata sequitur* : Domine ad adjuvandum me festina : *in veteri psalterio,* Domine ut adjuves me, festina. *Itemque in cæteris libris græcis,* κύριε εἰς τὸ βοηθῆσαί μοι σπεῦσον, *quæ etiam in Vaticano sunt postmodum addita. Eorum tamen neque S. August. inter latinos, neque Apollinarius in metaphrasi mentionem faciunt. S. etiam Hilarius hoc tantum habet* : Domine Deus in adjutorium meum intende.

PSAL. LXX.

(a) FIliorum Jonadab, & eorum, qui primi captivi ducti sunt.] *Sic enim S. Augustinus. Vulgata autem,* filiorum Jonadab, & priorum captivorum. *In aliis libris Græcis additur,* ἀνεπίγραφος παρ' ἑβραίοις, sine inscriptione apud Hebræos. *Quare Theodoretus ita scribit,* ὡμολόγησε καὶ αὐτὸς ὁ τὴν ἐπιγραφὴν ποιησάμενος μὴ εὑρηκέναι παρὰ τῷ ἑβραίῳ, ἀλλ' αὐτὸς ταύτην τεθεικέναι. confessus est & ipse qui istam inscriptionem fecit, non eam se invenisse apud Hebræum, sed a se positam esse. *Schol.* ἐκ συγγῆς παρὰ τῷ ἑβραίῳ ἡ προσθήκη, hæc additio non est inventa apud Hebræum. (b) Cantem gloriam.] ὅπως ὑμνήσω τὴν δόξαν σου, *pro,* cantem. *S. August.* hymnodicam : *Vetus psalterium,* hymnidicam, *& varietas videtur Librarii aut Typographi esse : nec tamen ausus sum dictionem istam antiquam restituere.* (c) Magnificentiam.] *Sic vetus psalterium, & S. Augustinus, quod græce* μεγαλοπρέπειαν. *Vulgata,* magnitudinem. (d) Detrahentes animæ meæ.] οἱ ἐνδιαβάλλοντες τὴν ψυχήν μου. *S. Augustinus, & vetus psalterium,* committentes animam meam, *id est, ut S. Augustinus interpretatur,* provocantes ad rixandum. *Theodoretus ex Symmacho,* καταισχυνθήτωσαν ἀναλωθήτωσαν οἱ ἀντικείμενοι τῇ ψυχῇ μου, *quod S. Hieronymus ita videtur vertisse,* confundantur, & consumantur adversarii animæ meæ. (e) Negationes.] *Ita psalterium vetus, & Romanum, & S. August. quod græce est,* πραγματείας, *cum hac lectione consentit metaphrasis Apollinarii. In aliis libris græcis est,* γραμματείας, *& vulgata,* literaturam : *cujus etiam lectionis facit mentionem S. Augustinus. Theodoretus, ex Symmacho,* οὐ γὰρ οἶδα ἐξαριθμῆσαι, εἰσελεύσομαι ἐν δυναστείᾳ κυρίου, non enim novi dinumerare : ingrediar in potentiam, aut in potentia domini. (f) Deus docuisti me.] *Ita apud latinos : quod græce est,* ἐδίδαξάς με ὁ θεός, *in aliis libris græcis est,* ὁ θεός μου ἃ ἐδίδαξάς με, Deus meus, quæ docuisti me. *Admonet autem S. Hieronymus ad Suniam, illud,* meus, *superfluum esse. Aquila,* θεὲ ἐδίδαξάς με, Dee docuisti me. *Theodotio, & Symmachus, ut lxx.* (g) Usque in altissima.] *Theodoretus ex Aquila, & Symmacho,* ὁ θεὸς ἕως ὕψους ἃ ἐποίησας μεγαλεῖα, Deus usque in excelsum quæ fecisti magnalia, *& ita fere S. Hieronymus.* (h) Et malas.] *Symm.* καὶ κακώσεις, & afflictiones. (i) Justitiam.] *Ita etiam Sanctus Augustinus & vetus psalterium, & Romanum. In Arabico est,* super me justitiam tuam : *cum quo facit Apollinarius.*

Σεῖο μοι εὐδικίης φαιδρόν ποτ' ἔλυσας ἀνάγκην.

At in cæteris libris græcis, ἐπλεόνασας ἐπ' ἐμὲ μεγαλωσύνην σου, multiplicasti super me magnificentiam tuam, *& sic vulgata, nisi quod non habet illud,* super me. *Theodoretus ex Symmacho,* αὐξήσεις τὴν μεγαλειότητά μου καὶ περικυκλώσεις (*al.* περικυκλώσεις) με παραμυθίᾳ, augebis magnitudinem meam, & circumdabis me consolatione. *Scholiastes ex Aquila, & Theodotione,* πληθυνεῖς, multiplicabis. (k) Et de abyssis terræ iterum reduxisti me.] *Hæc sunt apud S. Augustinum, & in plerisque exemplaribus græcis, & metaphrasi Apollinarii. Absunt tamen a vulgata, & a psalterio vetere : quod mirum est : nunquam enim non solet ei convenire cum S. August.* (l) Vase.] ἐν σκεύει, *respondet hebræo. In aliis codicibus græcis est,* ἐν σκεύεσι, *& sic apud latinos,* vasis.

PSAL. LXXI.

(a) IN justitia.] *Eodem fere modo psalterium Æthiopicum,* ἀναλαβέτω τὰ ὄρη καὶ οἱ βουνοὶ εἰρήνην τῷ λαῷ σου, κρινεῖ ἐν δικαιοσύνῃ τοὺς πτωχοὺς τοῦ λαοῦ, suscipiant montes, & colles pacem populo tuo : judicabit in justitia inopes populi tui : *& cum hac lectione facit metaphrasis Apollinarii.*

Οὔρεσιν εἰρήνην σὺν ἀγρῷ βουνοῖς τε μελέσθω,
Πτωχῶν δημοτέροισιν ὑπ' εὐδικίῃσι δικάζειν.

Etiam in Psalterio Romano est, in sua justitia judicabit : *& Tertull. lib. 4. adversus Marcionem,* in justitia judicabit mendicos. *Quod si illud,* in justitia, *conjungeretur membro superiori, esset ad verbum ex hebræo. In aliis libris græcis legitur,* ἀναλαβέτω τὰ ὄρη εἰρήνην τῷ λαῷ, καὶ οἱ βουνοὶ δικαιοσύνην, κρινεῖ τοὺς πτωχοὺς τοῦ λαοῦ, *& sic vulgata, & psalterium vetus, & S. Augustinus,* suscipiant montes pacem populo, & colles justitiam : judicabit pauperes populi : *quamvis S. Augustinus priorem lectionem in aliquibus inveniri codicibus testetur.* (b) Et permanebit cum sole.] *Vetus psalterium,* & permanebit soli : *sed S. Aug. cum hanc lectionem haberet, addit,* vel, permanebit cum sole : sic enim melius interpretandum quidam nostri putaverunt : quod in græco est, συμπαραμενεῖ. Quod si latine uno verbo dici posset, compermanebit dicendum esset, &c. *Symm.* φοβηθήσονταί σε ἕως ὁ ἥλιος, καὶ ἔμπροσθεν τῆς σελήνης, *quæ S. Hieronymus videtur vertisse,* timebunt te quamdiu erit sol, & ultra lunam : *quamvis hæc secunda pars verti posset,* & ante lunam. (c) Generationes generationum.] *S. August. & vetus psalterium,* & generationes generationum, *vulgata,* in generationem & generationem. (d) A flumine.] *Ita apud latinos. In aliis libris græcis est,* ἀπὸ ποταμῶν, a fluminibus, *quemadmodum etiam Zach. 9. Theodoretum vero legisse,* ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ, *apparet ex interpretatione. Schol.* Aquila, LXX ἀπὸ ποταμοῦ. (e) Omnes reges.] *Ita vulgata, & S. Hil. in. ps. 144. & Tertullianus lib. 5. in Marcionem. At in cæteris libris græcis est,* πάντες οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς, *& S. Augustinus, ac vetus psalterium,* omnes reges terræ. *S. quidem Hieronymus ad Suniam notat illud,* terræ, *superfluum esse.* (f) Et honorabile.] *Vetus psalterium, & S. August.* & honorabile nomen ejus coram ipsis. *Testatur tamen S. August. aliquos codices habere,* & honorabile nomen eorum coram ipso. *Aquila,* καὶ τιμωθήσεται τὸ αἷμα αὐτῶν ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ, *quæ S. Hieronymus,* & preciosus erit sanguis eorum coram oculis ejus. (g) Arabiæ.] *Theodoretus* : Pro, ἀρραβίας, cæteri interpretes posuerunt, σαβά, Saba. (h) Et orabunt.] *Sic vetus psalterium, & S. August. quod græce est,* καὶ προσεύξονται περὶ αὐτοῦ, *& S. August. admonet illud,* περὶ αὐτοῦ, *aliquos etiam interpretatos esse,* pro ipso, *vel,* pro eo, *ut in vulgata est,* & adorabunt de ipso. (i) Sit nomen ejus benedictum.] *Ita fere latini : in aliis exemplaribus græcis, & apud Theodoretum legitur* ἔσται, erit, *& Theodoretus addit, illud,* εὐλογημένον, benedictum, *apud nullum haberi neque in Hexaplo, neque apud hebræos.* (k) Permanebit.] διαμενεῖ. *In aliis exemplaribus est,* διαμένει, *& sic latini,* permanet. (l) Deus Israel.] *Notat S. Hieronymus ad Suniam, & in hebraico, & apud LXX legi,* Dominus Deus, Deus Israel. (m) Gloria.] *Ita vetus psalterium, & S. August. quod græce,* τῆς δόξης, *vulgata, & paulo superius habet pro eadem dictione,* majestatis, *& nunc,* majestate. *Itemque S. Ambrosius, in psal. xl.* (n) Fiat, fiat.] *Schol.* Prioris quidem psalmorum libri terminus fuit quadragesimus dictus in Christum ; secundi autem lxxi ; tertii vero octuagesimus octavus. Unicuique autem pro epilogo apponitur, Amen : *Aquila,* πεπιστωμένως πεπιστωμένως (*al.* πεπιστωμένως) fideliter, fideliter. *De hoc notatum est nonnihil ad Psal.* 40.

PSAL.

CAP. LXXII.

(a) Hymni.] *Ita S. August. Vulgata*, laudes. *Scholium*, ἰστέον ὅτι οἱ ἀκριβεῖς ... τῆς ἀκριβείας τοῦ ἀναγνώσματος, οὐχ ὡς μέρος τοῦ ὅλου ψαλμοῦ ἐξέλιπον οἱ ὕμνοι Δαυίδ. Σαφῶς δὲ παρίστησι καὶ ἡ ἑβραϊκὴ φωνή, ὅτι καὶ αὐτὰ ... τοῦ ὅλου ψαλμοῦ. Sciendum est, eos qui non intelligunt subtilem atque exquisitam rationem lectionis, non accepisse illud, ἐξέλιπον οἱ ὕμνοι Δαυίδ, tanquam partem totius psalmi. Manifeste autem & vox ipsa hebraica demonstrat, ista etiam verba partem esse totius Psalmi. *Sanctes Pagninus ea cum præcedenti Psalmo conjungit.* (b) Quam bonus.] *Schol.* τρίτης βίβλου καθ' ἑβραίους ἡ ἀρχή. Principium tertii libri secundum hebræos. (c) Deus Israel.] τῷ ἰσραήλ, ipsi Israel. *Theodoretus habet*, τοῦ ἰσραήλ, ipsius Israelis, *itemque Apollinarius. Latini*, quam bonus Israel Deus rectis corde, *aut, ut vulgata*, his qui recto sunt corde. (d) Paulominus.] *Sic S. Augustinus, & vetus psalterium, quod græce est*, παρ' ὀλίγον. *Vulgata*, pene. *Theodoretus*, Symmachus autem ita, παρ' ὀλίγον ... τὰ ὑποστηρίγματά μου, propius nihil factum est quam ut solverentur quæ me sustentabant. (e) Declinatio.] *S. August. & vetus psalterium*, quia non est declinatio mortis eorum: *græce*, ὅτι οὐκ ἔστιν ἀνάνευσις τῷ θανάτῳ αὐτῶν. *Theodoretus inquit*, ἀνάνευσιν, *significare*, ἀπαγόρευσιν, *repudiationem: ita ad verbum verteretur*, renutio: nam cum quippiam (*inquit*) repudiare volumus, solemus renuere. *Verum interdum*, ἀνάνευσις, *significat respectum. Quare vulgata*, non est respectus morti eorum. *Idem Theodoretus*: Aquila autem, οὐκ εἰσὶν δυσπάθειαι τῷ θανάτῳ αὐτῶν, non sunt acerbitates, & dolores morti ipsorum. Symmachus autem, οὐκ ἀνεθυμοῦντο περὶ θανάτου αὐτῶν, *quod S. Hieronymus videtur vertisse*, quod non recogitaverint de morte sua. (f) In flagello.] ἐν τῇ μάστιγι. *Ita S. Augustinus, & vetus psalterium. Vulgata*, in plaga. *Symmachus*, στερεὰ γὰρ ἦν τὰ πρόπυλα αὐτῶν, *nec multo aliter S. Hieronymus*, & quod firma sint vestibula eorum. (g) In laboribus.] ἐν κόποις. *Vulgata*, in labore. *Theodotio*, ἐν μέσῳ ἀνθρώπων, in medio hominum. (h) Obtinuit eos superbia.] *Aut*, tenuit, *ut vulgata. In aliquot codicibus græcis, & apud Theodoretum est*, ἐκράτησεν αὐτοὺς ἡ ὑπερηφανία εἰς τέλος, obtinuit eos superbia in finem. (i) Prodibit.] ἐξελεύσεται, *apud latinos tamen*, prodiit, *& S. Hieronymus ad Suniam testatur apud LXX esse*, ἐξῆλθε ... *Symmachus*, προέπεσον ἀπὸ λιπαρότητος ὀφθαλμῶν (*nisi legendum*, ὀφθαλμοὶ) αὐτῶν, exciderunt præ pinguedine ab oculis suis. S. *Hieronymus*, processerunt a pinguedine oculi eorum. (k) In dispositionem.] *Sive*, affectum, *ut vulgata: græce*, εἰς διάθεσιν. *Symmachus*, παρέβαινον τὰ φαινόμενα τῇ καρδίᾳ, prætergressi sunt apparentia cordi, *aut*, corde: *sed puto, voluisse significare, eos transilire cogitationes, quas naturaliter cor suggerit, neque usitatis cogitationibus esse contentos.* (l) In malignitate.] S. *August. & vetus psalterium*, malignitatem. *Vulgata*, nequitiam. *græce est*, ἐν πονηρίᾳ, *& posset etiam conjungi cum eo quod sequitur, hoc modo*, loquuti sunt in malignitate iniquitatem: in altum (*aut ut vulgata*, in excelso) loquuti sunt. (m) Ideo revertetur populus meus huc.] *Ita S. August. & vetus psalterium: & ita fere hebræus, nisi quod habet*, populus ejus. *Theodoretus interpretatur de reditu post captivitatem in Hierusalem. Alii de reditu ad hanc quæstionem. vulgata habet*, ideo convertetur populus meus hic: *quod etiam fere verba græca.* (n) Et dies pleni.] S. *August. & vetus psalterium*, cum dies pleni. (o) Et dixerunt.] *Theodoretus*, Symmachus autem dilucidius, οἱ δὲ ἔλεγον, πῶς ἔγνω ὁ θεός, καὶ εἰ ἔστι ἐπίγνωσις τῷ ὑψίστῳ; illi vero dicebant, quomodo novit Deus, & si est scientia ipsi altissimo? (p) Ergo.] ἄρα, *abest autem a S. Augustino, & vetere psalterio. Symm.* ἴσως οὖν, fortasse igitur, *aut*, ergo ne. *Theodotio*, πλήν, veruntamen. (q) Justificavi.] *Aquila*, ἐκαθάρισα, mundavi, *& sic S. Hieronymus.* (r) Generationem.] *Aut*, nationem, *ut vulgata, græce est*, τῇ γενεᾷ τῶν υἱῶν σου ἠσυνθέτηκα. *Nam quod in aliquot codicibus legitur*, ἣ συνέθηκα, *videtur esse erratum; licet psalterium Romanum habeat*, ecce natio filiorum tuorum, quibus disposui. *In aliis vero est*, ἠσυνθέτηκας, *& Theodoretus ita interpretatur*, ἦ παρέβης τὰς συγκειμένας συνθήκας; nunquid transgressus es pacta conventa? (s) Suscepi cognoscere.] ὑπέλαβον τοῦ γνῶναι, *neque isto modo videntur male interpretati S. August. & vetus psalterium. Hoc enim sibi volunt, aggressus sum, conatus sum cognoscere, mentem adhibui ad cognoscendum. Vulgata*, existimabam, ut cognoscerem hoc. *Symm.* εἰ ἐλογιζόμην ἐπιγνῶναι τοῦτο, μόχθος ἐφαίνετο ἐμοί, si cogitabam cognoscere hoc, labor apparebat mihi. (t) Intelligam in novissima.] *S. August. & vetus psalterium*, & intelligam in novissima. *In aliis codicibus græcis, & apud Theodoretum est*, καὶ συνῶ εἰς τὰ ἔσχατα αὐτῶν, *& Rom.* & intelligam in novissima eorum, *aut*, in novissimis eorum: *& vulg. S. Hier. ad Suniam retinet illud*, αὐτῶν, *sed*, καὶ, *putat superfluum.* (u) Propter dolositates.] *Aut*, dolos, *ut vulgata. S. August. & vetus psalterium*, propter dolositatem. *In aliis codicibus græcis est*, πλὴν διὰ τὰς δολιότητας αὐτῶν ἔθου αὐτοῖς κακά, *& Romanum*, veruntamen propter dolos disposuisti eis mala. (x) Dejecisti eos.] κατέβαλες αὐτούς. *Scholium*. In Tetraselido, pro, κατέβαλες, erat, κατέλαβες, apprehendisti: sed nunquid fortasse erratum est? cæteri enim inquiunt, κατέβαλες. (y) Exurgentis.] *Ita S. August. & vetus psalterium, quæ deinde habet*, imagines. *Apud Theodoretum est*, ἐξεγειρομένων, *& sic vulgata*, surgentium. (z) Delectatum est.] *Ita apud S. August. & in psalterio veteri, & Romano, quod græce*, εὐφράνθη. *In ceteris libris græcis est* ἐξεκαύθη, *& vulgata*, inflammatum. (aa) Ad nihilum redactus.] *Theodoretus*. Hoc manifestius Symmachus dixit, ἤμην δὲ ἀνεπιστήμων, καὶ οὐκ ᾔδειν, eram autem insipiens, & nescius: *& ita fere S. Hieronymus.* (bb) Ut jumentum.] S. *August. & vetus psalterium*, quasi pecus, *græce est*, κτηνώδης, *jumenti ac pecoris naturam referens.* (cc) In consilio tuo.] ἐν τῇ βουλῇ σου, *& respondet hebræo: apud latinos tamen est*, in voluntate tua. (dd) Quid enim mihi est in cœlo?] *Theodoretus*. Aquila autem manifestius, τίς μοι ἐν τῷ οὐρανῷ; καὶ μετὰ σοῦ οὐκ ἐβουλήθην ἐν τῇ γῇ. Quis mihi in cœlo? & tecum nolui in terra, *alium tibi coordinans, addit Theodoretus.* (ee) Cor meum, & caro mea.] *Ita S. August. & vetus psalterium, & libri græci. Vulgata autem*, caro mea, & cor meum: *quem ordinem probat* S. *Hieron. ad Suniam.* (ff) Laudes.] *Ita S. August. & vetus psalt. & Romanum, quod græce est*, τὰς αἰνέσεις. *S. Hier. ibidem testatur LXX dixisse*, τὰ ἀπαγγέλματά σου, prædicationes tuas (*quod habet vulgata*) *aut*, promissa: *Aquilam vero*, ἀγγελίας σου, angelos, & nuncios tuos. (gg) In portis filiæ Sion.] S. *August. & vetus psalt.* in atriis. *græce*, ἐν ταῖς πύλαις, *in hebræo non sunt ista verba.*

PSAL. LXXIII.

(a) Ut quid repulisti Deus.] S. *August. vetus Psalterium, & Romanum*, repulisti nos Deus. *In aliis libris græcis est*, ἱνατί ὁ θεὸς ἀπώσω, *& vulgata*, ut quid Deus repulisti: *hanc ordinis varietatem notavit etiam* S. *Hieron. Aquila*, τί θεὲ ἀπώσω εἰς νῖκος, cur Dee repulisti ad victoriam, *id est*, in finem, *ut alibi dictum est.* (b) Virgam.] *Theodor. habet*, ῥάβδῳ, *ut intelligatur Deum redemisse hæreditatem suam virga, id est, sceptro regio: sed cæteri libri ut hic*, ῥάβδον κληρονομίας σου, *quod tamen Scholiastes refert ex Aquila, ex Symmacho autem*, ἐλυτρώσω σκῆπτρον κληρουχίας σου, redemisti sceptrum hæreditatis tuæ, *& ex quinta editione*, σαβὰτ φυλῶν, Sabat tribum. (c) Montem Sion hunc.] ὄρος σιὼν τοῦτο, ὃ κατεσκήνωσας ἐν αὐτῷ. S. *August. & vetus Psalt.* montem Sion, in quem habitasti in ipso: *vulgata & Romanum*, mons Sion, in quo. *Symm.* καὶ ἤγαγες εἰς τὸ σιὼν ὄρος τὸ ἅγιόν σου τοῦτο, & duxisti ad Sion montem sanctum tuum istum. (d) In sanctis tuis.] *Ita etiam in alio libro Græco: & in Psalterio vetere, & Arabico, & apud S. August. In aliis libris Græcis est*, ἐν τῷ ἁγίῳ σου. *Theodor.* neque Hebræus, neque cæteri interpretes, neque ipsi LXX in Hexaplo posuerunt numerum multitudinis, ἐν τοῖς ἁγίοις, sed singulariter, ἐν τῷ ἁγίῳ σου. *Idemque de Græcis testatur* S. *Hieron ad Suniam. Aquila*, ἐν ἡγιασμένῳ, in sanctificato. (e) Solennitates tuæ.] *Romanum*, in medio atrio tuo: *quod fortasse non abhorret ab hebræo.* (f) In ingressu.] ὡς εἰς τὴν εἴσοδον ὑπεράνω. *Apollinarius*, εἰσόδους, *quod idem valet. In cæteris libris Græcis est*, ἔξοδον, *vulgata*, sicut in exitu super summum. *Psalt. Romanum*, sicut in via supra summum. *Vetus, & S. August.* sicut in egressu desuper. *Aquila*, ἐγνώσθη ὡς εἴσοδος εἰς ἄνω, innotuit, sicut introitus in sublime. *Theodotio* καὶ γνωσθήτω ὡς εἴσοδος ὑπεράνω. & innotescat sicut introitus superne. *Sym.* ἔθηκαν τὰ σημεῖα αὐτῶν ἐπισήμως γνώρισμα κατὰ τὴν εἴσοδον ἐπάνω, ἐν ἁρμοῖς ξυλίνοις, posuerunt signa sua insigniter indicium ad ingressum superne in instrumentis ligneis. (g) Heus quiescere faciamus.] *In aliis codicibus græcis, & apud Theodoretum additur*, καὶ δεῦτε, καὶ καταπαύσωμεν, *& S. Hieronymus ad Suniam testatur se transtulisse*, heus, & quiescere faciamus. *Vulgata habet tantum*, quiescere faciamus. S. *August. & psalt. vetus, & Romanum*, venite, comprimamus. *Idem S. Hier. addit, LXX juxta Hexaplorum veritatem transtulisse*, καταπαύσωμεν, *itemque sextam editionem, Theodotionem vero*, ἐμπυρίσωμεν, succendamus, *quintam*, κατέκαυσαν, combusserunt: *Aquilam, & Sym.* ἐνεπύρισαν πάσας τὰς ἑορτὰς θεοῦ ἐπὶ τῆς γῆς, incenderunt omnes solennitates Dei in terra. *Verum Scholiastes de quinta quidem & sexta editione habet, ut S. Hier. de Aquila autem, & Theodotione hoc modo*: Aquila, ἐνεπύρισαν πάσας συναγωγὰς ἰσχυροῦ ἐπὶ τῆς γῆς, incenderunt omnes conventus ipsius fortis super terram: Theodot. ἐνεπύρισαν πάντας καιροὺς ἰσχυροῦ ἐν τῇ γῇ, incenderunt omnia tempora ipsius fortis in terra. *Atque, ut notat Didymus in Psal.* 20. *dictionem istam* καιρός, *ibi significare non tempus, sed statum quendam eorum qui vultum Dei possunt intueri; ita videtur hoc loco posse significare dies solennes ad colendum Deum.* (h) Signa nostra non vidimus.] *Sic vulgata & vetus psalterium, & ut puto, S. August. licet in quibusdam codicibus absit negatio: sed in explanatione apparet. Romanum*, signa nostra non videmus, *etiam Theod. habet*, ἡμῶν, *in aliis libris græcis est*, σημεῖα αὐτῶν, signa ipsorum. *Schol.* lxx, Aquila, Theodotio, Sym. τὰ σημεῖα ὑμῶν. (i) Irritabit.] παροξυνεῖ, *apud latinos fere est*, irritat. *Sym.* προπηλακίσει, contumeliis afficiet. (k) Draconum.] *Sym* κητῶν, cetorum. (l) Aqua] *S. Hier. testatur Aquilam dixisse*, ὑδάτων, in aquis. (m) Contrivisti capita.] συνέτριψας τὰς κεφαλάς, *& vulgata etiam habet*, capita. *In cæteris libris græcis est*, σὺ συνέθλασας τὴν κεφαλήν, *& ita S. Aug psalt. vetus & Romanum*, tu confregisti caput. (n) Draconis.] *Psalt. Romanum*, draconis magni. *Schol.* leviathan. (o) Fontes.] *Schol.* lxx. & quinta editio, πηγήν, fontem: *Theodor. autem*, hebræus, & cæteri interpretes dixerunt, πηγάς. (p) Etham.] *Aquila*, στερρούς, fortes, (*quod habet S. Hier.*) *Sym.* ἀρχαίους, antiquos: *quod etiam refert, & explanat Theodor.* (q) Solem & lunam.] *Ita psalt. vetus, & S. Aug. nec multo aliter Romanum*, tu fecisti Solem & Lunam. *Itemque apud Apoll. & in psalt. Arab. & Æthiopico. In cæteris libris græcis est*, φαῦσιν καὶ ἥλιον, illuminationem, & solem, *ac vulg.* fabricatus es auroram & solem. *Schol.* sexta editio, σελήνην, καὶ ἥλιον, lunam & solem: Aquila, φωστῆρα, καὶ ἥλιον, luminare & solem: Theodotio, φῶς, καὶ ἥλιον, lucem, & solem. (r) Fecisti.] *Theodor.* Aquila quidem, & Theodotio dixerunt, ἐστήλωσας, stabilisti. Sym. vero ἔστησας, statuisti, *quod etiam habet S. Hier.* (s) Terminos.] ὅρια. *ita Theodor & Apol.* πέρατα. Γαίης πείρατα πάντα τὺ χειρὶ ἀχράαντος χεῖρ. *Et omnia psalteria latina, & S. Aug. Multi autem libri græci habent*, ὡραῖα, speciosa. (t) Creaturæ tuæ.] *Hæc verba sunt in psalt. Romano & veteri, & apud S. Aug. & in psalt. Arabico et Æthiopico: eaque Apoll. metaphrasi expressit et Sch.* quare & inquit, μνήσθητι ταύτης τῆς κτίσεως. *Absunt autem a cæteris libris græcis et a vulg. Ac Theod. illud* ταύτης, *absolute dictum refert ad synagogam.* (u) Domibus iniquitatum.] *Ita vulg. vetus vero et S. Aug.* domorum iniquarum: *Romanum*, domorum iniquitatum. *Græce est*, ὅτι ἐπληρώθησαν οἱ ἐσκοτισμένοι τῆς γῆς οἴκων ἀνομιῶν, *& videtur dictum esse*, οἱ ἐσκοτισμένοι τῆς γῆς, obscurati terræ, *sicut dicitur*, divites terræ, pauperes terræ. *Sym.* ὅτι ἐπλήσθησαν ἐσκοτισμένα γῆς ὡραιοτήτων ἀδικίας, quoniā impleta sunt tenebrosa terræ, speciebus iniquitatis. (x) Humilis factus & confusus.] τεταπεινωμένος, καὶ κατῃσχυμμένος, *a multis autem libris græcis abest illud*, καὶ, *itemque a latinis*, &. *Vetus quidem psalt. et S. Aug. habent*, ne revertatur humilis confusus. (y) Tuam.] *Ita cæteri libri græci et latini, præter S Aug. qui habet*, meam: *et mirum est illum a vetere discrepare.* (z) Deprecantium te.] *Ita psalt. vetus et Aug. Romanum vero* quærentium te, *græce est*, ἱκετῶν σου, *quomodo habet etiam alius codex manuscriptus, et Theod. et psalt. Arab. neque secus Apoll* λισσομένων. *In aliis libris græcis est*, οἰκετῶν, famulorum. *Sanctus Hieronymus ad Suniam, et Fretelam, quæ et ipsæ in suo codice habebant*, ἱκετῶν, *scribit Aquilam dixisse* hostium

stium

ſtium tuorum, *Sym.* bellantium contra te. *LXX & ſextam editionem*, inimicorum tuorum. *quomodo etiam habet vulgata.* (*a*) Aſcendat ſemper ad te.] ἀναβαίη διὰ παντὸς πρὸς σὲ, *& cum hac lectione facit metaphraſis Apollinarii, Pſalterium Arabicum, & Æthiopicum. Romanum & vetus, & S. Auguſt.* aſcendit ſemper ad te, *vulg.* aſcendit ſemper, *& ita in pleriſque græcis*, ἀνέβη διὰ παντὸς, *& S. Hieronymus interpretatur*, διὰ παντὸς, per omnia, *ſive*, omnino.

PSAL. LXXIV.

(*a*) NE corrumpas.] *Sic eſt in libris Latinis, quod Græce,* μὴ διαφθείρῃς. *Attamen S. Hieronymus ad Suniam in notationibus ad Pſ.* 77. *melius putat verti*, ne perdas. *Ipſe autem in ſua tralatione habet*, ut non diſperdas. (*b*) Pſalmus cantici.] *Ita in vulgata. Romanum vero, & S. Hieronymus*, pſalmus Aſaph cantici. *In aliis libris Græcis*, τῷ ἀσὰφ ψαλμὸς ᾠδῆς, ipſi Aſaph pſalmus cantici. *Theodoretus*: Symmachus autem, ἐπινίκιος περὶ ἀφθαρσίας ψαλμὸς τῷ ἀσὰφ, triumphalis de incorruptibilitate, pſalmus ipſi Aſaph. (*c*) Confitebimur.] *S. Auguſtinus, & pſalterium vetus, & Romanum*, confitebimur tibi, *& in multis etiam libris Græcis additur*, σοί. (*d*) Enarrabo.] *S. Hieronymus ad Suniam putat rectius eſſe*, narrabimus mirabilia tua, *ut eſt in vulgata.* (*e*) Cum accepero tempus.] *Theodoretus*: Aquila autem, & Symmachus ita, ὅτ' ἀναλάβω τὴν συναγωγὴν, cum accepero Synagogam. *Scholiaſtes tamen ex Aquila refert*, συνταγὰς, mandata, & præcepta, *ex Symmacho*, συνταγήν. (*f*) Nolite extollere in altum.] *Sic in vulgata, & Romano. S. Auguſtinus, & vetus*, nolite ergo efferri, ne loquamini adverſus Deum iniquitatem. (*g*) In hunc.] *Ita S. Auguſt. ut reſpondeat calici. Græce eſt*, ποτήριον· *ideo in cæteris libris latinis legitur*, ex hoc in hoc. *Symmachus*, ὥστε ἕλκειν ἀπ' αὐτοῦ, ut trahant de eo. (*h*) Veruntamen fæx ejus.] *Symmachus.* πλὴν τὰς τρυγίας αὐτοῦ ἐκστραγγιοῦσι πίνοντες οἱ φαῦλοι τῆς γῆς, *quæ ita videtur vertiſſe S. Hieronymus*, veruntamen fæces ejus epotabunt bibentes omnes impii terræ. (*i*) Gaudebo.] *Ita S. Auguſt. & pſalterium vetus, & Romanum, quod græce eſt*, ἀγαλλιάσομαι. *Vulgata autem*, annunciabo in ſeculum, *quod Scholiaſtes quintæ editioni tribuit*, ἀπαγγελῶ. (*k*) Confringam.] *In L. V. eſt*, συγκλάσω, *alii*, συνθλάσω. *Schol.* LXX & Theod. συγκλάσω, *Aquila*, περικόψω, concidam. *Symmachus*, μελακλάσω, diffringam. (*l*) Juſti.] *Schol.* LXX. τὰ κέρατα τῶν δικαίων, cornua juſtorum. *Aquila, & Symmachus*, κέρατα δικαίου, cornua juſti. *Theodotio*, κέρας δικαίων, cornu juſtorum.

PSAL. LXXV.

(*a*) AD Aſſyrium.] *In vulgata*, ad Aſſyrios. *A pſalteriis latinis abſunt. Theodoretus*: Additionem illam, τὴν ἀσσυρίαν, non inveni in Hexaplo, ſed in quibuſdam exemplaribus. *Schol.* τὸ πρὸς τὸν ἀσσύριον, οὐκ ἔκειτο ἐν τῷ τετρασελίδῳ, οὔτε παρὰ τοῖς ο΄, οὔτε παρὰ τοῖς λοιποῖς οὔτε ἐν τῷ βιβλίῳ εὐσεβίου τοῦ παμφίλου, οὔτε ἐν τῷ ὀκτασελίδῳ. Illud, πρὸς τὸν ἀσσύριον, non eſt in Tetraſelido, neque apud LXX, neque apud cæteros, neque in libro Euſebii Pamphili, neque in Octaſelido. Animadvertendum in Pſal. 75. in tertio verſu, duplicem eſſe interpretationem in vetuſtiſſimo hoc libro Vaticano: primam, ἐκεῖ συνέτριψεν τὰ κράτη τῶν τόξων: deinde poſt, ὅπλον καὶ ῥομφαίαν καὶ πόλεμον: alteram interpretationem, ἐκεῖ συνέκλασε τὰ κέρατα. Itidémque fermè in Pſalterio Æthiopico, ubi in poſteriori interpretatione eſt, ἐκεῖ συνέκλασε τὰ κέρατα. *Cornua* eſt in Pſalterio Romano: & apud S. Ambroſium in Epiſtola ad Marcellinam Sororem, *cornua arcuum.* In cæteris vero libris, cæteriſque interpretationibus eſt, τὰ κράτη, non τὰ κέρατα. Iſtam annotationem addi hic voluit Ant. Card. Caraffa teſte Poſſevino in Apparatu Sacr. Tom. 1. voc. David. (*b*) Illuminas.] φωτίζεις, *licet apud latinos ſit*, illuminans. *Theodor. ex Symmacho*, ἐπιφανὴς εἶ ὑπερμεγέθης ἀπὸ ὀρέων θήρας, illuſtris es immenſus à montibus venationis. *Scholiaſtes autem, ex eodem Sym.* φωτίζεις σὺ θαυμαστῶς ἀπὸ ὀρέων θήρας, illuminas tu mirabiliter à montibus prædæ, *ex Theodotione*, φοβερὸς εἶ θαυμαστὸς ἀπὸ ὀρέων καρπίμων, terribilis es admirabilis à montibus fructuoſis. *ex Aquila*, φωτισμὸς σὺ ὑπερμεγέθης ἀπὸ ὀρέων ἁλώσεως, *quæ videtur fere vertiſſe S. Hieron.* lumen tu es magnifice à montibus captivitatis. (*c*) Manibus ſuis.] ταῖς χερσὶν αὐτῶν, *ſed apud latinos invaluit*, in manibus ſuis: *quamvis id depravatum eſſe admoneat S. Hier. ad Suniam. Theodor. ex Symmacho*, πάντες οἱ ἄνδρες οἱ ἰσχυροὶ τὰς χεῖρας αὐτῶν, omnes viri, qui robuſti manibus ſuis. (*d*) Ab increpatione.] *Sym.* ἀπὸ ἐμβριμήσεώς σου θεὲ ἰακὼβ ἐκαρώθη καὶ ἅρμα καὶ ἵππος, *nec multo aliter S. Hier.* ab increpatione tua Deus Jacob, conſopitus eſt & currus & equus. *Aquila*, κατεφέρετο, *quod idem fere ſignificat atque* ἐκαρώθη. (*e*) Et quis reſiſtet tibi ab ira tua.] *Sic quoque eſt in pſalt. Æthiopico. S. Aug.* quis reſiſtet tibi & tunc ab ira tua? *Vetus pſalterium*, nunc. *In aliis libris græcis eſt*, ἀπὸ τότε ἡ ὀργή σου, *cum qua lectione facit metaphraſis Apollinarii.*

Ἐκ πολλοῖς σέο μοῦνος ἔχει πελώριον ἀλκήν.

Et pſalterium Romanum, & vulgata, ex tunc ira tua. (*f*) Auditum feciſti judicium.] *Sic vulgata, quod græce eſt*, ἠκούτισας, *& Theodoretus inquit, Symmachum dixiſſe*, ἀκουστὴν ποιήσεις, *quod S. Hieronymus videtur vertiſſe*, annunciabis. *Verum in nonnullis græcis codicibus eſt*, ἠκόντισας, *& S. Auguſtinus, & vetus pſalterium*, jaculatus es judicium. *Romanum vero*, de cœlo judicium jaculatus es. (*g*) Mites corde.] *Ita S. Auguſtinus, & vetus pſalterium, quod græce eſt*, πραεῖς τῇ καρδίᾳ, *& ita etiam in pſalterio Æthiopico. Cæteri libri græci habent*, πραεῖς τῆς γῆς, *quæ lectio fuit etiam adſcripta codici Vaticano: & vulgata*, manſuetos terræ, *Romanum*, quietos terræ. (*h*) Cogitatio.] ἐνθύμιον, *quod Scholiaſtes idem inquit valere ac* λογισμόν. *Symmachus*, θυμὸς ἀνθρώπου ἐξομολογήσεται λείψανον θυμοῦ περιζώσῃ, ira hominis confitebitur reſiduum iræ accinctum. (*i*) Noſtro.] *Ita in græcis collatis, & in pſalterio veteri, & apud Sanctum Auguſtinum. Vulgata autem, & Romanum*, veſtro, *ac paulo poſt vulgata quidem*, affertis. *Romanum autem*, offertis. (*k*) Spiritus.] πνεύματα, *idque agnoſcit etiam S. Hieronymus ad Suniam: ſed tamen in libris latinis eſt*, ſpiritum.

PSAL. LXXVI.

(*a*) PRO Idithum.] *Alii legunt*, Idithum. *Theodoretus*: Symmachus autem, διὰ ἰδιθοὺμ, per Idithum. *Schol.* ἰδιθοὺμ exponitur, ἀπάτη, deceptio. (*b*) Ad Dominum.] *Schol.* Aquila & Theodotio, πρὸς κύριον, Symmachus, quinta, ſexta, LXX, πρὸς τὸν θεὸν, ad Deum. (*c*) Et vox mea.] *Ita S. Auguſt. & pſalterium vetus, & Romanum; quod Græce*, καὶ φωνή μου. *In aliis libris græcis eſt*, φωνῇ μου, *& ſic vulgata*, voce mea. (*d*) Coram eo.] *Sic in Pſalterio Romano & vet. & apud S. Auguſtinum, quod Græce*, ἐναντίον αὐτοῦ, *vulgata*, contra eum. *Theodoretus*: Symmachus autem, ἡ χείρ μου νυκτὸς ἐκτέτατο (*al.* ἐξετείνετο) διηνεκῶς, manus mea noctu extenſa eſt aſſidue. (*e*) Renuit.] *Sic vulgata: & codices Græci collati*, ἀπηνήνατο, *Vetus tamen pſalt. & Romanum, & S. Auguſtinus habent*, negavi conſolari animam meam. *Apollinarius*,

Ηρνεόμην πραπίδεσσι παρηγορέοντος ἀκοῦσαι,

renuebam præcordiis audire conſolantem. (*f*) Garrivi.] *Ita S. Auguſtinus, & vetus pſalterium, quod Græce*, ἠδολέσχησα. *S. Hieronymus ad Suniam*, ἀδολεσχίαν *interpretatur decantationem quandam, & meditationem: & quod paulo poſt in hoc Pſalmo eſt*, ἠδολέσχουν, *vertit*, argutabar. *In Romano, & in vulgata eſt*, exercitatus ſum, *& in Romano ſequitur*, & defecit pauliſper ſpiritus meus. *Theodoretus ex Symmacho*, διελάλουν ἐμαυτῷ καὶ ὠλιγοθύμουν, mecum ipſe colloquebar, & animo deficiebam. (*g*) Omnes inimici mei.] *Sic eſt apud S. Auguſtinum & in pſalterio veteri, Arabico, & Æthiopico. In cæteris libris græcis eſt*, οἱ ὀφθαλμοί μου, *& ſic vulgata, & Romanum*, oculi mei. *Aquila*, κατέσχες φυλακὰς ὀφθαλμῶν, cohibuiſti vigilias oculorum. *Theodotio*, ἐκράτησας φυλακὰς ὀφθαλμῶν μου, tenuiſti vigilias oculorum meorum. *Symmachus*, ἐκώλυον τὰς ἀναβλέψεις τῶν ὀφθαλμῶν μου, *quod fere S. Hieronymus*, prohibebam ſuſpectum oculorum meorum. (*h*) Sarriebam.] *Hoc putat S. Hieronymus ad Suniam ſignificari verbo*, ἔσκαλλον, *quod quidem LXX ſignificare voluerunt frequentem retractatum cogitationum. Addit autem, Symmachum & quintam editionem habuiſſe*, ἀνηρεύνων, *ſive, ut eſt in ſcholio*, ἀνηρεύνων, perſcrutabar, *ſive*, quærebam. *Ita S. Auguſtinus, & vetus pſalterium habent*, ſcrutabar, *Romanum*, ventilabam, *vulgata*, ſcopebam, *in ſcholio iſtud* ἔσκαλλεν τὸ πνεῦμά μου, *tribuitur Theodotioni. Et in aliis codicibus græcis hic legitur*, ἔσκαλλεν, ſarriebat ſpiritus meus. *Theodoretus*, iſtud autem, ἔσκαλλεν, Theodotio quidem dixit, ἐξηρεύνησεν, ſcrutatus eſt. Aquila autem, ἐσκάλευσεν, quaſi effodit, & ſculpſit, *in ſch. refertur ex Aquila*, καὶ σκαλεύσει τὸ πνεῦμά μου, & effodiet ſpiritus meus. (*i*) Nunquid in ſecula.] μὴ εἰς τοὺς αἰῶνας, *pſalteria latina*, nunquid in æternum. *S. Auguſtinus*, non in æternum repellet Deus. (*k*) Et non apponet ut beneplaceat.] *S. Auguſtinus, & vetus pſalterium*, & non apponet ultra, ut beneplaceat ei adhuc? *Vulgata, & pſalterium Romanum*, aut non apponet, ut complacitior ſit adhuc? (*l*) Miſericordiam.] *In pleriſque libris græcis eſt*, τὸ ἔλεος αὐτοῦ, *& ſic apud latinos*, miſericordiam ſuam. (*m*) Et generatione.] καὶ γενεᾶς, *ſed in pleriſque græcis eſt*, εἰς γενεὰς, *& apud latinos*, in generationem. *Verum in multis codicibus græcis hic locus ita habet*, τὸ ἔλεος αὐτοῦ ἀποκόψει, συνετέλεσε ῥῆμα ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεάς, miſericordiam ſuam abſcidet; conſummavit verbum à generatione in generationem. *Ac Theodoretus*: Symmachus autem ſic, συνετέλεσε ῥῆμα ἀπὸ γενεᾶς ἑκάστης, conſummavit eloquium de generatione qualibet: *ſcribit tamen S. Hieronymus*, συνετέλεσε ῥῆμα, *recte non haberi in latino, quia & in nullo habetur interpretum. Certe præter editiones latinas neque metaphraſis Apollinarii, neque pſalterium Æthiopicum habent: eſt tamen in tralatione Arabica.* (*n*) Nunc cœpi.] *Aquila*, ἀρρωστία μοι αὕτη, imbecillitas mea hæc. *Theodotio*, ὠδῖνές εἰσιν, dolores ſunt. (*o*) Immutatio.] *Aut, ut vulg.* mutatio, *Sym.* ἐπιδευτερώσεις ἀλλοιώσεις, *iterationes, & quaſi ſecundationes.* (*p*) Memor fui operum.] *Symmachus*, ἀνεμιμνησκόμην τὰς πρόνοιας κυρίου, ἀναπολῶν τὰ ἀρχαῖα τεράστιά σου, καὶ διεμελέτων πάσας τὰς πράξεις σου, τὰ μηχανήματά σου διηγούμην, memoria repetebam providentias Domini, animadvertens antiqua prodigia tua, & meditabar omnes actiones tuas, & molimina tua narrabam. (*q*) Et in adinventionibus tuis garriam.] ἐν τοῖς ἐπιτηδεύμασί σου ἀδολεσχήσω. *S. Auguſtinus, & vetus pſalterium*, & in affectionibus tuis garriam. *Romanum*, & in obſervationibus tuis exercebor. *Vulgata*, & in adinventionibus tuis exercebor. (*r*) In ſancto via tua.] *Theodoretus*, Symmachus autem ita, ὁ θεὸς, ἐν ἁγιασμῷ ἡ ὁδός σου, Deus, in ſanctificato via tua. Aquila autem, ἐν ἡγιασμένῳ, in ſanctificato. (*ſ*) Mirabilia.] *Apud S. Auguſtinum, & in pſalterio veteri, & Romano additur*, ſolus. (*t*) Joſeph.] *Schol.* Joſeph exponitur, ὀνείδους ἀφαίρεσις, ablatio opprobrii. (*u*) Vocem dederunt nubes.] *Theodoretus*: Symmachus autem, ἦχον ἔδωκεν αἰθὴρ, ſonitum dedit æther. (*x*) In rota.] ἐν τῷ τροχῷ. *Symmachus*, ἐν τοῖς τροχοῖς, in rotis. (*y*) Moyſi, & Aaron.] *Schol.* Moyſes exponitur, ἀναίρεσις ὕδατος, ſublatio aquæ: Aaron autem, ὄρος δυνάμεως, mons potentiæ. *Aliud ſcholium*: Moyſes exponitur ψηλάφησις, contrectatio, & palpatio: Aaron, πνεῦμα, ſpiritus.

PSAL. LXXVII.

(*a*) AB initio.] ἀπ' ἀρχῆς. *Pſalterium Romanum habet*, ab initio ſeculi. *Apollinarius*, ἐκ παλαιῆς προτέρης γενεῶν, ex priore antiquitate generationum: *Matth.* 13. ἐρεύξομαι κεκρυμμένα ἀπὸ καταβολῆς κόσμου, eructabo abſcondita à conſtitutione mundi. (*b*) In generationem alteram.] *Apud Latinos legitur*, in generatione altera. *Græce eſt*, εἰς γενεὰν ἑτέραν, *et poſſet etiam conjungi cum ſequentibus*, εἰς γενεὰν ἑτέραν ἀπαγγέλλοντες, in generationem alteram annunciantes. (*c*) Suſcitavit teſtimonium.] *Symmachus*, ἀνέστησε διαμαρτυρίαν τῷ ἰακὼβ, *quod S. Hieronymus*, ſtatuit conteſtationem Jacob. (*d*) Quam mandavit patribus noſtris, ut notam facerent eam.] *Ita pſalterium Romanum. In aliis libris Græcis eſt*, ὅσα ἐνετείλατο τοῖς πατράσιν ἡμῶν τοῦ γνωρίσαι αὐτά. *Ita in cæteris editionibus Latinis*, quanta mandavit patribus noſtris, nota facere ea. (*e*) Et annunciabunt ea.] *Ita fatetur S. Hieronymus*

...mus ad Suniam, vertendum esse, quod Græce est, κ) ἀπαγγελῶσιν αὐτὰ, ... Aquilam & Symmachum dixisse, narrabunt: quod remansit in editioni-... Latini. (f) Generatio prava, & exasperans, &c.] S. Augustinus ... vetus psalterium, generatio prava & amaricans: generatio, quæ non ... direxit cor suum: Romanum, genus pravum, & peramarum: genus quod non direxit cor suum. Et certe in multis codicibus Græcis, pro, ἐν τῇ καρδίᾳ habetur, τὴν καρδίαν ἑαυτῆς. Sed nostra sapit Hebraismum. (g) Ar-... Sic vulgata. S. Augustinus, & vetus Psalterium, arcus. In aliis li-... Græcis est, τόξοις, arcubus: cujus lectionis mentionem etiam facit S. Au-... In Romano legitur, intendentes arcum, emittentes sagittas suas. ... Quæ fecit.] Apud Latinos non est illud, quæ. (i) Quasi utrem.] ... apud Latinos autem partim, quasi in utre, partim, quasi in utrem, ... quasi in utres. (k) Die.] Hoc enim solet significare, ἡμέρας, sed apud La-... diei. (l) In inaquofo.] S. Augustinus hanc etiam lectionem ... Sed ipse habebat, ut psalterium vetus, & Romanum, in siccitate, ... Symmachus, φιλονεικεῖν τῷ ὑψίστῳ ἐν δίψει, ad contendendum ... excelso in siti. (m) Et distulit.] Symmachus, ἐχώλωσεν, ad iram com-... est. (n) Cibaria.] Ita cæteri libri Latini. Romanum psalterium, ... fumentationem: Græce est, ἐπισιτισμὸν, & multi intelligunt de eodem Man-... quod erat quasi triticum cœleste. (o) Transtulit austrum.] Sic cæteri ... Romanum vero, & excitavit austrum, ἀπῆρεν νότον, quasi, promovit ... Schol. ὥρμησεν καύσωνα, impulit æstum. (p) In pinguibus.] ἐν ... sic habet phrasis Hebraica. Sed S. Hieronymus ad Latinam formam ... ferens dixit, pingues. In aliis libris Græcis est, πλείοσιν. S. Augusti-... in plurimis. Romanum psalterium, plurimos. Vetus utramque lectio-... conjunxit, in plurimis pingues eorum. S. Hieronymus ad Suniam, in-... vocem Hebraicam, Aquilam esse interpretatum, εὐτραφεῖς αὐτῶν, opulen-... eorum; Symmachum, τοῖς εὐπορωτέροις, opulentioribus, lxx. & Theo-... & quintam editionem, ἐν τοῖς πίοσιν αὐτῶν. Sed Scholiastes hoc modo, ... Theodotio, ἐν τοῖς πίοσιν αὐτῶν. Aquila, ἐν λιπαροῖς αὐτῶν, in nitidis, & ... pinguibus: Symmachus, τοὺς λιπαρωτέρους αὐτῶν, nitidiores & pinguiores eo-... (q) Excelsus redemptor.] Symmachus, ὕψιστος ὁ προεμάχησεν αὐ-... pugnaverat pro eis. (r) Nec fideles habiti sunt.] Ita S. Augustinus, ... vetus psalterium, & vulgata. Romanum autem, nec fides habita est illis: ... οὐκ ἐπιστώθησαν, quod posset etiam verti, non fuerunt fideles. (s) Et ... disperdet.] Latini, & non disperdet eos. Sed fatetur S. Hieronymus ... Suniam, id additum esse, ne sententia pendeat. (t) Et multiplicabit ad ... vertendum.] κ) πληθυνεῖ τοῦ ἀποστρέψαι, & respondet hebræo. S. Augustinus, ... vetus psalterium, & vulgata, abundavit ut averteret, Romanum, multipli-... cavit, ut averteret. Theodoretus ex Symmacho, κ) ἐπὶ πολὺ ἀπέστρεψε τὴν ὀρ-... αὐτοῦ, κ) οὐ διήγειρεν ὅλον τὸν θυμὸν αὐτοῦ, & multum avertit iram suam, & ... non excitavit totum furorem suum. (u) In terra sine aqua.] Sic psalte-... rium Romanum, quod græce, ἐν γῇ ἀνύδρῳ. Cæteri libri latini, in inaquoso. ... (x) Diei, qua.] S. Augustinus, in die, qua. Vetus, & vulgata, die qua. ... Romanum, qua die. Et has etiam interpretationes ferunt verba græca, sed no-... stra videtur magis respondere hebræo. (y) Et imbres.] S. Augustinus, ... vel potius emanationes aquarum: sicut nonnulli melius intelligunt, quod ... Græce scriptum est, τὰ ὀμβρήματα, quas latine scaturigines dicimus, ab imo ... aquas ebullientes. Romanum psalterium habet, pluviales aquas eorum, & ... sic etiam interpretatur Theodoretus. S. autem Hieronymus reddidit, & rivos, ... alii, fluenta. (z) Cynomyam.] Ita in collatis codicibus græcis, & lati-... nis, & in Romano, muscam caninam. Attamen S. Hieronymus ad Suniam in fi-... ne epistolæ inquit, juxta hebraicam intelligentiam scribendum esse, per æ, dipl-... thongum, ut sit κοινομυῖα, id est, omne genus muscarum. Aquila autem παμ-... μυῖαν, id est, omnimodam muscam, interpretatus est. (aa) Ærugini.] ἐρυ-... σίβῃ. Scholiastes, ὡς κονιορτώδης φθορὰ τοῦ σίτου, quasi pulverulenta corruptio ... frumenti. Aliud Scholium, ἐρυσίβη est fecundum Herodianum, pruinosum ... quid insidens fructibus, & eos corrumpens. Prius erat τῇ ἐρυσίβῃ, i. ærugini. ... Est autem ærugo, ait Euthymius, novum quoddam germen seu nova proles lo-... custæ, quam illic etiam Moyses describit, & dicitur bruchus, atque ita eam ... Aquila appellavit. Drus. (bb) Locustæ.] Symmachus, τῷ σκώληκι, ver-... mi. (cc) Vineam.] ἄμπελον, quod etiam vitem significare potest. Apud ... Latinos est, vineas. (dd) Moros.] Theodoretus: Quod hic est, τὰς συκα-... μίνους, cæteri interpretes interpretati sunt, συκομόρους, Sycomoros. (ee) In ... pruina.] ἐν τῇ πάχνῃ. Aquila, ἐν κρύει, & ita S. Hieronymus, in frigore. ... (ff) Et tradidit in grandine.] ἐν χαλάζῃ. Alii codices græci habent, εἰς χά-... λαζαν, in grandinem, latini, grandini. Theodoretus, ex Symmacho, τὸ ἐκδό-... τοῖς λοιμῷ τὰ κτήνη αὐτῶν, κ) τὰ κτήματα αὐτῶν οἰωνοῖς, qui tradidit pestilentiæ ... jumenta eorum, & possessiones eorum volucribus. Schol. præsens sermo ... diluvium non meminit, neque tenebrarum: pro his autem posuit ærugi-... nem, & pruinam. Verum de hac re videndus S. Augustinus. (gg) Ange-... los malos.] Theodoretus: Symmachus, pro, ἀγγέλων πονηρῶν, dixit, ἀγγέλων ... κακούντων, angelos affligentes. (hh) Laborum.] In aliis libris græcis est, ... πόνων, & sic Romanum, & vulgata, omnis laboris. S. Augustinus, & ... vetus, laborum suorum. (ii) Montem hunc.] Ita Romanum, & S. Hie-... ronymus ad Suniam agnoscit tanquam ipsorum lxx, ὄρος τοῦτο. Sed inquit ... Symmachum esse interpretatum, montem, quem acquisivit dextra ejus, & ... in cæteris editionibus latinis. (kk) Et averterunt se.] Illud, se, est ad-... ditum a latinis ad linguæ latinæ euphoniam. Nam in græco est absolute, ἀπέ-... στησαν. (ll) Non servaverunt pactum.] ἠσυνθέτησαν. S. Hieronymus ad ... Suniam: Scio quod pactum non habeatur in hebræo, sed quoniam om-... nes voce simili transtulerunt, ἠσυνθέτησαν, & apud græcos pactum dicitur, ... συνθήκη, ex uno verbo significatur, non servaverunt pactum: licet lxx ἠσύ-... νθετησαν posuerunt. Et certe in plerisque codicibus est, ἠθέτησαν, prævaricati ... sunt. Psalterium Romanum, & non observaverunt. (mm) Non sunt la-... mentatæ.] In activa significatione videtur accipere S. Hieronymus in tropolo-... gia. Et in L. V. est, ἐπένθησαν, eodemque modo videtur exposuisse Apollinari-... us. Virgines ipsæ non sint lamentatæ juvenes pereuntes. Cæteri tamen libri ... græci habent, ἐπενθήθησαν, id est, nemo eas luxit. Schol. sexta similiter, ac lxx. ... Aquila, οὐχ ὑμνήθησαν, non sunt hymnis celebratæ. Symmachus, Theodotio, ... οὐκ ἐπῃνέθησαν, non sunt laudatæ. (nn) Non plorabuntur.] οὐ κλαυ-... Apud cæteros latinos, non plorabantur. Romanum psalterium, non

ploraverunt. (oo) Sicut unicornium.] Theodotio, ut lxx. Aquila, ὑψηλῶς, excelse. Symmachus, ὡς τὰ ὑψηλὰ, sicut excelsa. (pp) Sanctifi-cationem.] Ita S. Augustinus, & vetus psalterium, & Romanum, quod græce, ἁγίασμα. S. Augustinus, vel sicut quidam interpretes verbum novum fe-cerunt, sanctificium suum: & ita est in vulgata. (qq) In terra fundavit.] Ita fere Romanum: Theodoretus ex Symmacho, ὡς τὴν γῆν, ἣν ἐθεμελίωσεν εἰς τὸν αἰῶνα, sicut terram, quam fundavit in æternum, aut, in seculum, aut, in secula: quod tamen S. Augustinus testatur a se in græcis codicibus non esse in-ventum. S. autem Hieronymus ad Suniam refert ex Symmacho, εἰς τὴν γῆν, & sic latini præter Romanum, in terra, quam fundavit. (rr) Post fœtan-tes.] Symmachus, ἀκολουθοῦντα ἐγκύμοσιν ἤγαγεν αὐτὸν, sequentem fœtas ad-duxit eum. Aquila, τὰ ἐν γαστρὶ ἐχόντων, utero gerentes. (ss) In intellectu.] Sic S. Augustinus, & vetus psalter. nec multo aliter Romanum, & in sensu manuum suarum. In cæteris libris græcis est, ἐν τῇ συνέσει, quod etiam testatur S. Hieronymus, & vulgata in intellectibus: cujus lectionis facit etiam men-tionem S. Augustinus. Aquila, κ) ἐν φρονήσει, & in prudentia: Theodotio, κ) ἐν τῇ συνέσει τῶν χειρῶν ὡδήγησεν αὐτοὺς, & intellectu manuum deduxit eos.

PSAL. LXXVIII.

(a) POmorum custodiam.] Sic Latini, & scribit S. Hieronymus ad Su-niam, non posse aliter verti, quod in Græco, ὀπωροφυλάκιον dicitur (quamvis alibi sit interpretatus, pomarii custodiam.) Aquilam vero di-xisse, λιθολογίαν, id est, acervum & cumulum lapidum, quibus vineæ & agri purgari solent. (b) In opprobrium.] Sic in psalterio Romano, quod Græce, εἰς ὄνειδος. Sed in multis libris Græcis abest illud, εἰς, & ita etiam a cæteris Latinis, illud, in. (c) Subsannatio, & irrisio.] Addit S. Augustinus, vel ut quidam interpretati sunt, illusio, & sic vulgata. Roma-num autem, derisui, & contemptui, græce est, μυκτηρισμὸς, κ) χλευασμός. (d) Et locum ejus.] Theodoretus, Aquila quidem, ὡραῖον αὐτοῦ, speciosum ejus: Symmachus autem, καλλονὴν αὐτοῦ, pulchritudinem ejus: Theodotio autem, εὐπρέπειαν αὐτοῦ, decorem ejus, & ita S. Hieronymus. (e) In genti-bus.] Sic vulg. Græce, ἐν τοῖς ἔθνεσι. Sed in multis codicibus græcis est, τὰ ἔθνη, & sic S. Augustinus & Romanum, ne quando dicant gentes. Theodore-tus: Cæteri autem interpretes tanquam factum, hoc dixerunt, εἰς τί λέγει τὰ ἔθνη, ποῦ ἐστιν ὁ θεὸς αὐτῶν; quare dicant gentes, ubi est Deus eorum? & ita S. Hieronymus. (f) Posside.] Sic vulgata: Romanum, possidе fi-lios morte punitorum: cujus lectionis mentionem facit S. Augustinus. Sed ipse habebat, recipe in adoptionem filios mortificatorum. A vetere abest, illud, in adoptionem: sed potuit esse peccatum librarii: nam raro vetus a Sancto Augustino discrepat. Græce est, περιποίησαι τοὺς υἱοὺς τῶν τεθανα-τωμένων, & posset etiam verti illud, περιποίησαι, apte ad sententiam, super-stites atque incolumes velis.

PSAL. LXXIX.

(a) IPsi Asaph pro Assyrio.] Sanctus Augustinus habet, testimonium ipsius Asaph pro Assyriis. Romanum autem, & vulgata, hoc tantum, testimonium Asaph. (b) Velut oves.] Ita S. Augu-stinus, vetus Psalterium. In aliis libris Græcis est, ὡσεὶ πρόβατον, & ita Romanum, & vulg. velut ovem. Id Scholiastes tribuit Theodotioni, ὡσεὶ πρόβατον Ἰωσήφ, Aquilæ autem, ὡς ποίμνια, τὸν Ἰωσήφ, sicut gregem, Jo-seph. Symmachus, ὡς ποίμνια τὸν Ἰωσήφ, sicut greges Joseph. (c) Joseph.] Schol. Ἰωσὴφ, exponitur ὀνειδους ἀφαίρεσις, opprobrii ablatio. Aliud Schol. Ἰωσὴφ, exponitur, κυρίου πρόσθεσις Domini appositio. (d) Ephræm.] Schol. ἐφραὶμ, exponitur, καρποφορῶν, fructum ferens, μανασσῆς autem, ἐπιλη-σμονὴ, oblivio. (e) Ostende.] Sanctus Augustinus, & vetus psalte-rium, illumina, Græcis est, ἐπίφανον. (f) Super orationem servi tui.] Sanctus Augustinus videtur habuisse, usquequo irasceris in orationem ini-mici tui, adhuc irasceris in orationem servi tui. Vetus tamen psalterium habet tantum, usquequo irasceris in orationem servi tui, itemque Romanum, nisi quod habet, quousque. In aliis libris Græcis est, τῶν δούλων (σου), servorum tuorum. Theodoretum legisse in singulari explanatio ostendit, servum autem suum nominat populum. Nam & alii interpretes, ἐπὶ τὴν προσ-ευχὴν τοῦ λαοῦ (σου), super orationem populi tui, et ita S. Hier. (g) Cibabis.] Theodoretus: Tempus hoc loco mutatum est. Nam & cæteri hæc tan-quam facta dixerunt, ἐψώμισας ἡμᾶς ἄρτον δακρύων, κ) ἐπότισας ἡμᾶς μετὰ δακρύων μέτρῳ, cibasti nos pane lacrymarum, & potasti nos cum la-crymis mensura. (h) In mensura.] Schol. id est, πλῆρες, plenum. Theo-doretus, ἀντιμετρήσας τῶν ἁμαρτιῶν τὴν τιμωρίαν, vicissim dimensus peccatis sup-plicium. (i) In contradictionem.] Symmachus, διὰ μάχης, ad prælium, & pugnam. (k) Ægypto.] Schol. αἴγυπτος, exponitur, ἐκθλίβουσα, affligens. (l) Viam fecisti.] Ita S. Augustinus, et vetus psalterium, et Roma-num, quod græce, ὡδοποίησας, & videtur significantius, quam quod in vulga-ta, dux itineris fuisti. (m) Repleta est.] Sic est in psalterio Romano, Cæteri libri græci habent, κ) ἐπλήρωσε τὴν γῆν, & ita S. Augustinus, & vulgata, & implevit terram. (n) Arbusta.] Sic latini: græce est, αἱ ἀνα-δενδράδες, & posset etiam verti, rami. (o) Extendit.] In aliis, præterquam in vulgata, est, extendisti. S. Hieronymus, Abacuc 3. extendisti propagines ejus usque ad mare, & usque ad flumina flagella ejus. Aquila, ἀποστελεῖ θερισμὸν αὐτῆς, mittet messem ejus: Theodotio, & quinta editio, ἐξαπέστειλεν τὰ κλήματα αὐτῆς, emisit palmites ejus. Symmachus, & sexta editio, ἐξέ-τεινεν τὰς χαίτας αὐτῆς, quod S. Hieronymus videtur vertisse, expandit comas suas. (p) Devastavit] Sic vetus psalterium, & S. Augustinus; licet alicubi, devastabit: græce est, ἐλυμήνατο. Vulgata, & Romanum, exterminavit. (q) Aper de sylva.] Symmachus, ζῶα ἐρημίας, animalia solitudinis. (r) Convertere vero.] Ita vetus, et S. Augustinus. Ro-manum autem, convertere nunc: græce est, ἐπίστρεψον δὴ, et posset etiam verti, revertere obsecro: nam sæpe talem vim habet illud, δὴ, ut alibi dictum est. (s) Incensa.] Est nominativus singularis, ἐμπεπυρισμένη πυρὶ, κ) ἀνεσκαμμένη, et est hebraismus, in quo subintelligendum, vinea, aut, pars, aut quiddam hujusmodi: ac manca ista oratio dolorem indicat. Vetus psalterium habet, succensam igni, & effossam.

PSAL. LXXX.

(a) PSalmus ipsi Asaph.] *Apud S. Augustinum, & in Psalterio Romano, & in vulgata additur præterea*, quinta sabbati. (b) Exultate.] *Theodoretus* : Symmachus autem dixit, εὐφημεῖτε, benedicite : Aquila autem, αἰνοποιεῖτε, laudate. (c) Psalterium.] *Theodoretus* ; Symmachus psalterium vocavit lyram. (d) Buccinate in Neomenia tuba.] *Sic in vulgata, quod græce est*, σαλπίσατε ἐν νεομηνίᾳ σάλπιγγι. S. *Augustinus, & vetus psalt*. Tuba canite in initio mensis tubæ, *nimirum ut intelligeretur mensis septimus. Non enim habent sequentia verba, quibus hoc declaratur*, in insigni die solennitatis vestræ. *Romanum autem*, canite in initio mensis tuba, in die insignis solennitatis vestræ. *De Neomenia S. Hieronymus in fine epistolæ ad Suniam*. (e) Posuit ipsum.] *Apud Latinos est*, illud : *sed Græce est*, αὐτὸν, *& fortasse potest significare*, αὐτὸν τὸν νόμον, ipsam legem. (f) Et loquar tibi] *S. Augustinus, & vetus*, & loquar & testificabor tibi : Israel, si me audieris : *Romanum*, & loquar : Israel, & testificabor tibi : Israel, si me audieris. *In multis Græcis codicibus, & apud Theodoretum hoc modo legitur*, ἄκουσον λαός μου, καὶ διαμαρτύρομαί σοι. Ἰσραὴλ ἐὰν ἀκούσῃς μου. Audi populе meus, & contestor te. Israel, si audieris me. *Et sic vulgata, nisi quod habet*, contestabor. (g) Affectiones.] *Ita S. Augustinus, & vetus (nisi quod habent*, cordis) *quod græce est*, κατὰ τὰ ἐπιτηδεύματα τῶν καρδιῶν αὐτῶν. *Romanum, & vulgata*, secundum desideria cordis eorum. *Eadem autem vox*, ἐπιτηδεύμασι, *apud S. Augustinum eodem modo*, affectionibus : *Romanum* voluntatibus, *vulg*. adinventionibus : *quemadmodum sæpe verti solet. Theodoretus* : Symmachus autem sic, ἀφῆκα οὖν αὐτοὺς τῇ ἀρεσκίᾳ τῆς καρδίας αὐτῶν, ὁδεύειν ταῖς βουλαῖς αὐτῶν, dimisi igitur eos voluntati eorum, ut eant consiliis suis. *Sic autem & Aquila*, καὶ ἐξαπέστειλα αὐτὸν, (*licet in uno codice legatur*, ἐξαπέστειλεν αὐτοὺς) ἐν σκολιότητι καρδίας αὐτοῦ, (*in eodem* αὐτῶν) ἐκπορεύσονται ἐν βουλεύμασιν αὐτῶν. *Quæ ita videtur reddidisse S. Hieronymus*, & dimisi eum in pravitate cordis sui : ambulabunt in consiliis suis. (h) In nihilo utique.] ἐν τῷ μηδενὶ ἄν. *Vulgata*, pro nihilo forsitan. *S. Augustinus, & vetus*, in nihilum omnes : *Romanum*, ad nihilum. *Theodoretus* : Nam illud, ἐν τῷ μηδενὶ, facilitatem indicat : ac si ἀπονητὶ, καὶ ἀπόνως, καὶ ἐν ἀκαρεῖ, facile, sine labore, in momento temporis. (i) Inimici Domini.] *Theodoretus, & Schol. ex Aquila*, μισοποιοῦντες κύριον ἀρνήσονται αὐτὸν, *& S. Hieronymus*, qui oderunt Dominum ; negabunt eum. *Ex Symmacho autem*, μισοποιοὶ κυρίου οἱ ψευσάμενοι αὐτῷ· ἀλλ' ἔσται ὁ καιρὸς αὐτῶν εἰς τὸν αἰῶνα. Osores Domini, qui mentiti sunt ei. Sed erit tempus eorum in æternum, καιρὸν, autem, id est, tempus, vocat calamitates. Ita enim & Syri & Hebræi nominare consueverunt, & multi etiam apud nos.

PSAL. LXXXI.

(a) IN medio.] *Aquila*, ἐν ἐγκάτῳ, in intimo. (b) Pupillum, & egenum.] *In plerisque libris Græcis est*, ὀρφανῷ, καὶ πτωχῷ, *& ita apud latinos*, pupillo, & egeno, *vel*, egeno, & pupillo. *Aquila*, ἀτονῷ. καὶ ὀρφανῷ, imbecilli, & pupillo. *Theodotio*, πτωχὸν, καὶ ὀρφανὸν, egenum, & pupillum. *Symm*. ἀγόνῳ καὶ ὀρφανῷ, infœcundo (*aut fortasse*, parentibus destituto) & pupillo. (c) Vos autem.] *Theodoretus* : Symmachus autem, ὑμεῖς δὲ ὡς ἄνθρωποι ἀποθανεῖσθε, καὶ ὡς εἷς τῶν ἀρχόντων πεσεῖσθε, vos autem sicut homines, moriemini, & sicut unus de principibus, cadetis, *& sic latini*. (d) Hæreditabis.] *Sic vulgata, & psalterium Romanum, & omnes libri græci, qui collati sunt*, κατακληρονομήσεις. *Vetus tamen, & Sanctus Augustinus habent*, disperdes, *ac Sanctus Cyprianus*. 2. *testim*. exterminabis.

PSAL. LXXXII.

(a) NEque compescaris Deus.] μηδὲ καταπραΰνῃς, *quod S. August. testatur ab aliis esse versum*, neque mitescas Deus, *& satis quidem apte. Theodoretus, ex Symmacho*, μὴ ἠρεμήσῃς, *& S. Hieron*. non quiescas. (b) Sonuerunt.] *Symm*. συνηχοῦσιν, *quod Scholiastes interpretatur*, συμφωνοῦσι, consonant, & consentiunt. (c) Astute cogitaverunt.] *Ita psalterium Romanum : cujus lectionis facit etiam mentionem S. August. Ipse autem primo habuit illam, quæ est in vetere, & vulgata*, malignaverunt : *Græce est*, κατεπανουργεύσαντο γνώμην, *aut*, γνώμῃ, *Symm*. κατὰ τοῦ λαοῦ σου πανούργως ὁμιλοῦσι, καὶ συμβουλεύονται κατὰ τοῦ ἀποκρύφου σου, contra populum tuum astute colloquuntur, & consultant contra reconditum tuum. *Aquila*, κατὰ τοῦ συγκεκρυμμένου σου (*al*. σοι,) contra conclusum & absconditum tuum, *eodemque modo Theodotionem dixisse testatur Theodoretus. S. Hier*. adversus arcanum tuum. (d) Alienigenæ.] *Theodoretus* : ἀλλοφύλοις, cæteri interpretes dicunt, φυλιστιαίοις, quos nos dicimus Palæstinos. *Idem sæpe notavit S. Hier*. (e) Etenim & Assur.] καὶ γὰρ καὶ ἀσσούρ. *Latini*, etenim Assur. *Aquila, & Theodotio*, καί γε ἀσσούρ, atque etiam Assur. *Symm*. ἔτι καὶ ἀσσούρ. præterea & Assur. (f) In susceptionem.] *Sic Romanum psalterium, quod græce*, εἰς ἀντίληψιν. *Cæteri*, in adjutorium. (g) Lot.] *Schol*. λὼτ *exponitur* παρακεκλημένος, advocatus. *Aliud Schol*. λὼτ exponitur ἐγκεκλεισμένος, inclusus. (h) Disperierunt.] *Aquila*, ἐξετρίβησαν ἐν ἀενδώρ, ἐγενήθησαν κόπριον τῆς χθονός, contriti sunt in Ændor : fuerunt stercus terræ. (i) Hæreditate possideamus nobis,] *Ita psalt. Romanum. A vetere, & S. August. abest illud*, nobis, *quod facile subintelligi putat S. Hier*. (k) Altare.] τὸ θυσιαστήριον. *Sic quoque habet Æthiopicum psalterium, & Apollinarius*, θεοῦ περικαλλέα βωμὸν, Dei perpulchram aram. *In cæteris græcis libris est*, τὸ ἁγιαστήριον τοῦ θεοῦ, *& latini*, sanctuarium Dei. *Theodoretus* : Symm. autem τὸ ἁγιαστήριον dixit δίαιταν, habitaculum. (l) Incendat montes.] *Ita Romanum, quod græce*, ὡσεὶ φλὸξ κατακαύσαι ὄρη. *In aliis græcis est*, ἣ κατακαύσει ὄρη, quæ comburet montes. *S. August. & vulgata*, sicut flamma comburens montes. (m) Facies.] τὰ πρόσωπα. *Schol*. Aquila, & Symm. ut lxx. Theodotio, πρόσωπα, *ut tantum in eo differre videatur, quod omittit articulum ; si Scholion, aut textus recte habet*. (n) Nomen tibi Dominus.] *Schol*. lxx ipsi & tres illi. σοὶ ὄνομα κύριε, tibi nomen Domine.

PSAL. LXXXIII.

(a) AMabilia.] *Sic S. August. & psalt. vetus & Romanum, quod Græce*, ἀγαπητά. *Vulgata*, dilecta. *S. Cyprian*. 3. *testim. & alibi*, quam dilectissimæ habitationes tuæ Deus virtutum: desiderat & properat anima mea ad atria Dei. (b) Ubi ponet] θήσει. *Latini autem*, ponat. *Theodoretus, ex Aquila*, καί γε ὄρνεον εὗρεν ἑαυτῷ οἶκον, καὶ στρουθὸς νεοσσιὰν αὐτῷ, οὗ ἔθετο νεοσσοὺς αὐτῆς. Et quidem avis invenit sibi domum, & passer nidum sibi, ubi posuit pullos suos. (c) Susceptio.] *Sequuti sumus S. August. & vetus psalt. quamvis S. Hier. ad Suniam, agnoscat, tanquam suum*, cui est auxilium abs te. *Et certe in aliquot codicibus græcis est*, ᾧ ἐστιν ἀντίληψις αὐτοῦ, *& in nonnullis*, οὗ ἐστιν ἀντίληψις αὐτοῦ. *Vulgata*, cujus est auxilium abs te. (d) Corde suo.] *Sive*, ejus, *ut S. August. vetus psalt. & Romanum. Notat autem Scholiastes hic nonnullos punctum figere : ut sequatur deinde quasi ex alio principio*. Disposuit in convalle plorationis, &c. *atque ita etiam interpungit Theodor*. (e) In loco, quem posuit.] *S. August. & vetus*, in locum quem disposuit : *Romanum*, in locum, quem disposuisti eis. (f) Super millia.] ὑπὲρ χιλιάδας. *Schol*. vel, χιλιάδα, οὕτω γὰρ εὕρηται ἐν τῇ ἑβραϊκῇ γραφῇ. Ita enim inventum est in scriptura hebraica. (g) In domo Dei. *S. August. & Romanum*, Domini. *In multis græcis est*, θεοῦ μου, *& vulgata*, Dei mei. (h) Quia misericordiam.] ὅτι ἔλεον καὶ ἀλήθειαν ἀγαπᾷ κύριος ὁ θεὸς, *in aliquot codicibus est*, ἔλεος. *Eadem vero in Scholio tribuuntur Theodotioni*, καὶ [illegible] *in interpunctione aliquod discrimen est. Nam latini etiam variant. Ex Aquila vero hæc referunt*, ἥλιος, καὶ θυρεὸς, κύριος ὁ θεὸς, Sol, & clypeus, Dominus Deus. *Ex Symm*. ἥλιον γὰρ καὶ ὑπερασπισμὸν κύριος ὁ θεὸς, Solem enim & protectionem Dominus Deus. (i) Non prohibebit] οὐχ ὑστερήσει. *In cæteris græcis est*, οὐ στερήσει, *& in latinis*, non privabit bonis ambulantes, *aut*, eos, qui ambulant.

PSAL. LXXXIV.

(a) BEnedixisti.] εὐδόκησας. *Notat S. Hieron. ad Suniam, ita versum esse ad proprietatem linguæ Latinæ : alioqui dicendum fuisse*, beneplacuisti Domine terra tua. *Theodor*. εὐδοκῆσαι, est, τὸ ἀγαθὸν τι θελῆσαι, bonum aliquid velle. (b) Plebi tuæ.] *Apud latinos est*, iniquitatem plebis tuæ. (c) Avertisti.] *Est Hebraismus usitatus : nam subintelligitur*, te : *quod in nonnullis exemplaribus antiquis legitur*, aversus es. (d) Sanitatum nostrarum.] τῶν σωτηριῶν ἡμῶν. *Ita S. August. & vetus psalt*. pro, salutum : *Romanum, & vulgata*, salutaris noster. (e) Nunquid in æternum.] *Romanum*, ut non in æternum irascaris nobis, neque extendas iram tuam a progenie in progenies. *S. August. & vetus*, non in æternum irascaris nobis, vel extendas, &c. (f) Convertens.] *Ita S. August. & vetus & Romanum : quamvis hic etiam subintelligatur*, te : *& ideo vulgata*, conversus. *S. August. autem subintelligit*, nos. (g) Audiam quid loquetur.] *Latini*, loquatur : *Aquila*, ἀκούσομαι τί λαλήσει ὁ ἰσχυρὸς κύριος, audiam quid loquetur fortis Dominus. *Symm*. ἀκούσω τί λαλήσει ὁ θεὸς κύριος, audiam quid loquetur Deus Dominus. (h) Convertunt cor.] *Ita S. August. & vetus psalt. nec multo aliter S. Ambr. serm*. 45. *in psal*. 118. & in eos, qui convertunt ad ipsum cor suum. *Romanum autem*, qui convertuntur ad ipsum, *& vulg*. qui convertuntur ad cor. (i) Occurrerunt.] *Admonet S. Hier*. illud, sibi, *quod apud latinos additur, obelo prænotatum fuisse : nec tamen frustra addi : quare paulo post apud S. Augustinum additur*, se ; osculatæ sunt se, *& in Romano*, complexæ sunt se. (k) Ejus.] *Apud latinos legitur*, sua, *sed apud græcos est, non*, αὐτῆς, *sed*, αὐτοῦ.

PSAL. LXXXV.

(a) CLamabo.] κεκράξομαι. *Latini tamen habent*, clamavi. (b) Tota die.] *Theodoretus, ex Symmacho*, καθ' ἑκάστην ἡμέραν, per singulos dies. (c) Mitis.] ἐπιεικὴς, *quam virtutem interpretes Aristotelis solent æquitatem nominare. Aquila, & Theodotio*, ἱλαστὴς, propitiabilis. *Symm*. ἀφιεὶς, dimittens, & parcens. (d) Multæ misericordiæ.] *Sic vulgata, quod græce est*, πολυέλεος. S. *August. & vetus psalterium*, multum misericors. *Romanum*, copiosus in misericordia. (e) Clamavi ad te.] *Symm*. ἐπικαλέσομαί σε, ὅτι εἰσακούσῃ μου, *quod S. Hieronymus*, invocabo te, quia exaudies me. (f) Magnus.] *Ita S. Augustinus, & vetus psalterium itemque Æthiopicum, & Arabicum. A cæteris libris græcis abest dictio*, μέγας, *& a latinis*, magnus. (g) Lætetur.] *Aut*, jocundetur, *ut S. Augustinus : Aquila*, μοναχῶς, unice. *Sym*. ἕνωσον, uni, *aut*, unicum fac, *ut S. Hier*. (h) Iniqui.] *Sic vulgata & nunc & plerumque, quod græce est*, παράνομοι. S. *August. & vetus psalt*. prætereuntes legem : *Romanum*, injusti. (i) Potestatem tuam puero tuo.] κράτος σου τῷ παιδί σου. *Sanctus Augustinus, psalterium vetus, & Romanum*, potestatem puero tuo : *vulgata*, imperium tuum puero tuo. *Symmachus*, δὸς ἰσχὺν παρὰ σοῦ τῷ δούλῳ σου, da fortitudinem a te servo tuo.

PSAL. LXXXVI.

(a) FIliis Core.] *Aquila & Symmachus*, τῶν υἱῶν κορὲ, Filiorum Core. (b) Fundamenta ejus.] οἱ θεμέλιοι αὐτοῦ. *Sic est in omnibus Græcis collatis codicibus, & Apollinarius*, θεοῖο. *In comm. qui inscribuntur S. Hieronymo*, sive Dei, sive certe Ecclesiæ. *Aquila*, θεμελίωσις αὐτοῦ ἐν ὄρεσιν ἡγιασμένοις, fundatio ejus in montibus sanctificati. (c) Scientibus me.] *Ita Sanctus Augustinus, & vetus psalterium & græce*, τοῖς γινώσκουσί με, *vulgata, & Romanum*, scientium me. (d) Mater Sion.] *Ita habent Tertullianus, S. Ambrosius, S. Augustinus, psalterium vetus, & Romanum, & libri græci*, μήτηρ σιὼν, *itemque psalterium Arabicum, & Æthiopicum & Apollinarius*.

Μητέρα τιμήσουσιν ἀνὴρ Σιῶνα καλέσσει.

In commentariis S. Hier. legitur, lxx. ita scripsisse, μήτι Σιὼν, nunquid Sion, *sed multos cum id minime intelligerent, addidisse*, ρ, *& fecisse*, μήτηρ. *Item in Schol. quodam*: τὸ (ρῶ) κατὰ προσθήκην ἔκειτο εἰς τὴν τῶν ό. ἐν τῷ τετρασελίδῳ ἐν δὲ τῷ ὀκτασελίδῳ, μήτηρ Σιών. Illud, ρ, per additionem positum est in interpretatione lxx. in Tetraselido. In Octaselido autem est, μήτηρ Σιών. *Aquila*. καὶ τῇ Σιὼν, [illegible] ipsi Sion. *Symmachus*, περὶ δὲ Σιὼν λεχθήσεται, ἀνὴρ, καὶ ἀνὴρ ἐτέχθη ἐν αὐτῇ, καὶ αὐτὸς ἥδρασεν αὐτὴν ὁ ὕψιστος, κύριος ἀριθμήσει γράφων λαοὺς, οὗτος ἐτέχθη ἐκεῖ. De Sion autem dicetur, vir, & vir natus est ibi, & ipse stabilivit eam excelsus : Dominus numerabit scribens populos : hic natus est ibi. *Nec multo aliter S. Hieron. Aquila*, οὗτος ἐτέχθη ἐκεῖ ἀεὶ. Ipse natus est in ea semper. *Scho*-

Schol. περὶ δὲ Σιὼν φὼς λεχθήσεται; de Sion autem homo dicetur? (Ita enim Symmachus) ἀνὴρ καθ᾽ ἕκαστον, ἄνθρωπος ἐτέχθη ἐκεῖ, vir quisque, homo natus est ibi. (e) Factus est.] *Sic S. Ambrosius, & S. Augustinus, & psalterium vetus & Romanum: quod græce,* ἐγενήθη, *& in aliquo codice sequitur,* ἐν αὐτοῖς, in eis. *Plerique tamen habent,* ἐγενήθη ἐν αὐτῇ *quibuscum facit psalt. Arabicum, & Æthiopicum. Et Tertullianus, & vulgata,* natus est in ea. *Schol.* Theodotio, Quinta, & Sexta, ἐγενήθη. (f) In scriptura.] *Sic in commentariis Sancti Hieronymi, & græce est,* ἐν γραφαῖς. *Cæteri latini habent fere,* in scripturis, *& multi,* narravit. (g) Omnium.] *Romanum,* omnium nostrum. *Vide notas sequentis psalmi.*

PSAL. LXXXVII.

(a) CAnticum psalmi.] *Schol.* ὁ μὲν πρὸ τούτου ψαλμὸς τὴν γένεσιν αἰνίττεται τοῦ χριστοῦ, ἧς τὸν καιρὸν ἡ ε΄ δεδήλωκεν ἔκδοσις, ἐν ἀπογραφῇ τεχθήσεσθαι λέγουσα, ὁ δὲ μετὰ χεῖρας, τὸν θάνατον. Præcedens quidem hunc psalmus generationem significat Christi, cujus generationis tempus quinta editio demonstravit, dicens, ἐν ἀπογραφῇ τεχθήσεσθαι, fore, ut in descriptione nasceretur. Hic autem, qui in manibus est, mortem. *Aliud. Schol.* ἡ γένεσις τοῦ σωτῆρος διὰ τοῦ προλαβόντος ἐδηλοῦτο ψαλμοῦ, ἐν τῷ, καὶ ᾄδοντες χοροί, πᾶσαι πηγαὶ ἐν σοί. Generatio Salvatoris per præcedentem ostensa est psalmum eo loco, καὶ ᾄδοντες χοροί, πᾶσαι πηγαὶ ἐν σοί. *Est autem hic præcedentis psalmi ultimus versiculus ex aliqua alia editione. Nam & S. Hieron. ita illum transtulit:* Et cantabunt quasi in choris, omnes fontes mei in te. (b) Maeleth.] *Theodor.* Symmachus autem pro illo, ὑπὲρ μαελὼθ, dixit, διὰ χοροῦ, per chorum, *al.* duplicis chori: Aquila autem, ἐπὶ χορείας, super choream. S. *Aug. habet,* Melech, *& interpretatur,* chorum. (c) Israelitæ.] *Sic græci, & cæteri latini præter vulgatam, quæ habet,* Ezrahitæ. (d) Domino.] *Sic Psalt. Romanum: à cæteris libris græcis & latinis abest.* (e) Projecti.] *Abest à cæteris libris græcis, & latinis præterquam a psalt. Romano, & S. Ambros. Apollinarius,* Οἷά περ ὑπηθέντες ἀκήδεστοι περὶ τύμβους εὕδουσι, quemadmodum vulnerati temere projecti, & incurati circa sepulchra dormiunt. *Theodoretus, ex Symmacho,* ὡς οἱ τετρωμένοι οἱ κείμενοι ἐν τάφῳ ὧν οὐ μνημονεύεις (*al.* μνημονεύσεις) ἔκτι, οἵτινες ὑπὸ τῆς χειρός σου ἐξεκόπησαν, sicut vulnerati, qui jacent in sepulchro, quorum non recordaris (*al.* recordaberis) amplius: qui quidem à manu tua excisi sunt. *Schol. ex Aquila,* ὁμοίως ἀνῃρημένοις, similiter atque illi, qui sublati sunt. (f) Infimo.] *Vidit S. August. ita vertendum esse, quod græce est,* κατωτάτῳ, *tamen & hic, & alibi apud latinos est,* inferiori. (g) Furor tuus.] ὁ θυμός σου. *Putat S. Aug.* θυμὸν, *melius verti indignationem, quam furorem, quod furor apud latinos non soleat esse bonorum. Sed usus obtinuit, ut Deo etiam tribueretur. S. Cyprianus, ut alibi notavimus, animationem solet dicere. Theodoretus, ex Symmacho,* ἐμοὶ ἐπέβη, (*al.* ἐπίσφηνσεν) ὁ θυμός σου, καὶ τοῖς καταιγίσιν σου ἐκάκωσάς με, in me irrupit, atque incubuit furor tuus, & procellis tuis afflixisti me. (h) Elationes.] *Vocem græcam,* μετεωρισμοὺς, *notat S. Augustinus, ab aliis redditam hoc modo ab aliis,* fluctus, *ab aliis,* suspensiones. (i) A me.] ἀπ᾽ ἐμοῦ. *Schol.* apud LXX in Tetrasselido positum est, ἐπ᾽ ἐμοῦ, super me, ne forte erratum sit in Octaselido, ἀπ᾽ ἐμοῦ. (k) Oculi mei.] *Theodor. ex Symmacho,* ὁ ὀφθαλμός μου ἐξέῤῥευσεν ἀπὸ τῆς κακώσεως, oculus meus effluxit præ afflictione. (l) Et clamavi.] *Symm.* ἐμοῦ δὲ πρὸς σὲ κύριε ἡ οἰμωγή, meus autem ad te Domine ploratus. (m) Oblita.] *Sic S. August. & vetus psalt. id est,* oblivioni tradita, *græce enim est,* ἐπιλελησμένῃ. *Vulgata, & Romanum,* oblivionis. (n) Orationem.] *Sic est apud latinos, & in psalt. Arabico, & Æthiopico, & Apollinarius habet,* εὐχωλήν. *Plerique autem libri græci habent,* ψυχήν μου, animam meam. *Aquila,* εἰς τί κύριε ἀπώσῃ ψυχήν μου; ad quid Domine expelles animam meam? *Theodotio,* ἵνα τί κύριε ἀπωθεῖς τὴν προσευχήν μου; ut quid Domine repellis orationem meam? *Symm.* ἵνα τί κύριε ἀποβάλλῃ τὴν ψυχήν μου; quare Domine abjicis animam meam? *& ita S. Hier.* (o) Amicum.] *In cæteris libris latinis additur,* & proximum; *& in græcis,* καὶ πλησίον. *Schol.* illud, πλησίον, non est in Tetrasselido apud LXX, neque apud Theodotionem.

PSAL. LXXXVIII.

(a) ÆTham Israelitæ.] *Schol.* αἰθὰμ τοῦ ζαρίτη, Ætham Zaraitæ, *vulgata,* Ezrahitæ, *ut etiam notatum est in titulo præcedentis psalmi.* (b) Misericordias tuas Domine.] *Ita etiam S. Augustinus, & vetus psalterium, & Romanum. Vulgata autem:* Misericordias Domini: *Aquila:* ἐλέη κυρίου αἰῶνα ᾄσομαι, misericordiam Domini æternum cantabo. *Symmachus,* τὰ ἐλέη κυρίου εἰς τὸν αἰῶνα ᾄσω, *quod respondet vulgatæ. Theodotio, ut LXX.* (c) Ædificabitur.] *Theodoretus:* Illud enim, οἰκοδομηθήσεται, dictum est, pro, αὐξηθήσεται, crescet: Symmachus autem dixit, ἑδρασθήσεται, stabilietur. (d) Veritas tua] *Sic Græci & Latini, præter vulgatam, in qua additur,* in eis, *ut in Hebræo.* (e) Et veritatem tuam.] *Ita etiam S. Augustinus, & psalterium vetus, & Romanum. In aliquot codicibus Græcis est,* καὶ γὰρ τὴν ἀλήθειάν σου, *& sic vulgata,* etenim veritatem tuam. *Theodoretus ex Theodotione,* καί γε τὴν πίστιν σου ἐν ἐκκλησίᾳ ἁγίων, atque etiam fidem tuam in ecclesia sanctorum. (f) Quis in nubibus.] *Theodor. ex Sym.* τίς γὰρ ἐν αἰθέρι ἀντιπαραθήσεται τῷ κυρίῳ, ἐξισώσει τῷ κυρίῳ ἐν υἱοῖς θεῶν; Quis enim in æthere opponet se Domino, æquabit se Domino in filiis Deorum? (g) Consilio.] S. *Augustinus:* Deus glorificandus in consilio justorum, *Græce est,* ἐνδοξαζόμενος ἐν βουλῇ ἁγίων. *In latinis editionibus est,* consilio. *Theodoretus:* βουλὴν ἁγίων, nominat hoc loco, τῶν ἁγίων τὸν σύλλογον, sanctorum conventum, & cœtum. (h) Terribilis super omnes.] *Aut,* in omnes, *ut S. Augustinus, & vetus. Romanum vero,* metuendus super omnes. *S. Hieronymus, ad Suniam, videtur habuisse,* horrendus. (i) Aquilonem, & mare.] *Aquila,* βοῤῥᾶν, καὶ δεξιὰν, Aquilonem, & dexteram, *& ita S. Hieronymus: Theodotio,* τὸν βοῤῥᾶν, καὶ νότον, Aquilonem, & Austrum. *Symmachus,* εἰς βοῤῥᾶν, καὶ εἰς δεξιὰν, ad Aquilonem, & ad dexteram. (k) Exultabunt.] *Theodoretus:* Illud, ἀγαλλιάσονται, Aquila quidem dixit, αἰνέσουσιν, laudabunt: Symmachus autem, εὐφημήσουσιν, benedicent. (l) Potentia.] *Theodoretus:* Aquila, pro, δυναστείας, posuit, δύναμιν, *quod clarius significat potentiam, & efficaciam.* (m) Firmetur.] *Aut,* confirmetur, *ut S. Augustinus, & vetus. Theodoretus, ex Symmacho,* ἀήττητος ἡ χείρ σου, ὑψηλὴ ἡ δεξιά σου, inexpugnabilis manus tua, excelsa est dextera tua. (n) Susceptio.] *Ita S. Augustinus, & vetus, quod Græce,* ἀντίληψις. *Romanum,* assumptio. *Vulgata,* assumptio nostra, *& alicui codici Græco ad marginem est ascriptum,* ἡμῶν. (o) In visione.] S. *Augustinus, & vetus, & Romanum,* in aspectu, *vulgata,* in visione sanctis tuis. *Græci collati codices,* τοῖς υἱοῖς σου. *Sed S. Hieronymus, ad Suniam, testatur, omnes hebraicam dictionem transtulisse,* τοῖς ἁγίοις σου, *id est,* sanctis tuis, *& solam sextam editionem interpretatam esse,* prophetis tuis, *sensum magis quam verba exprimentem, & in,* κοινῇ, *tantum pro sanctis filios se reperisse. Ad marginem comm. Theodoreti adscriptum est hoc scholium,* τότε ἐλάλησας διὰ τῶν ἁγίων σου προφητῶν περὶ τοῦ χριστοῦ σου, tunc loquutus es per sanctos tuos prophetas de Christo tuo. *Ipse autem Theodoretus, ex Symmacho,* τότε ἐλάλησας δι᾽ ὁράσεως τοῖς υἱοῖς σου, tunc loquutus es per visionem filiis tuis. (p) In misericordia sancta.] ἐν ἐλέει ἁγίῳ. *Ita legit S. Hieronymus in 55. cap. Esaiæ. In cæteris libris græcis est,* ἐν ἐλαίῳ ἁγίῳ μου. *Sic S. Augustinus, & vetus,* in oleo sancto meo. *Romanum,* oleo sancto meo, *vulgata,* oleo sancto unxi eum. (q) Non apponet.] *Romanum,* non nocebit ei. *Schol.* LXX, & Symmachus, οὐ κακώσει αὐτὸν, *quod S. Hieronymus,* non affliget eum. *Theodotio,* οὐ κακουχήσει, *quod idem valet.* (r) Apud reges terræ.] *Ita S. Augustinus, & vetus. Romanum autem, & vulgata,* præ regibus terræ, παρὰ τοῖς βασιλεῦσι. *Theodoretus:* Aquila, ὕψιστον τοῖς βασιλεῦσι τῆς γῆς altissimum regibus terræ: Symmachus, ἀνώτατον τῶν βασιλέων τῆς γῆς, supremum regum terræ. (s) Non nocebo.] *Sic Romanum, & vulgata.* S. *Augustinus, & vetus,* non nocebo eos. *Sed græce est,* οὐδὲ μὴ ἀδικήσω, *quod sæpe valet,* neque injuste agam, neque decipiam. *Theodoretus, & Schol.* Symmachus, οὐ παραβήσομαι, non transgrediar: Aquila, οὐ ψεύσομαι, non mentiar. (t) Testis.] *Theodoretus, ex Symmacho,* ὁ διαμαρτυράμενος, *alius,* διαμαρτυρόμενος, qui testificatus, *alius,* qui testificatur. (u) Sprevisti.] *Sic Romanum, quod græce est,* ἐξουδένωσας. *S. Hieronymus ad Suniam,* despexisti, & pro nihilo duxisti: *vulgata habet,* despexisti. S. *Augustinus, & vetus,* ad nihilum deduxisti. (x) Evertisti.] *Latini codices,* avertisti: *sed potuit primorum librariorum error esse, quem cæteri sint sequuti. Græce est,* κατέστρεψας. *Theodoretus, ex Symmacho,* σὺ δὲ αὐτὸς ἀπέβαλες, καὶ ἀπεδοκίμασας· ἐχολώθης πρὸς τὸν χριστόν σου. εἰς κατάραν ἔδωκας τὴν συνθήκην τοῦ δούλου σου. Tu vero ipse abjecisti, & reprobasti: iratus es adversus christum tuum: in maledictionem dedisti pactum servi tui. (y) Sanctitatem.] *Ita S. Augustinus, psalterium vetus, & Romanum: vulgata vero,* sanctuarium. *Theodoretus,* ἁγίασμα *vocat ipsum templum: posset autem & alia significare.* (z) Inimicorum ejus.] *Ita S. Augustinus, psalterium vetus, & Romanum: vulg. autem* deprimentium eum, *& in aliquot græcis codicibus est,* τῶν θλιβόντων αὐτόν. (ω) Dissolvisti.] *Ita S. Augustinus, psalterium vetus, & Romanum, quod græce est,* κατέλυσας ἀπὸ καθαρισμοῦ, *vulgata,* destruxisti. *Theodoretus, ex Symmacho,* ἀπέπαυσας τὴν καθαριότητα, (*al.* καθαρότητα) αὐτοῦ, cessare fecisti puritatem ejus. (aa) Sedis ejus.] *Ita S. Augustinus, & vetus psalterium, itemque Æthiopicum. In aliis libris græcis est,* χρόνου, *sic vulgata,* temporis ejus: *Romanum vero,* temporum ejus. *Aquila,* νεοτήτων αὐτοῦ, juventutum ejus. *Symmachus,* νεότητος αὐτοῦ, adolescentiæ ejus, *& sic S. Hieronymus.* (bb) Averteris.] ἀποστρέφῃ. *Ita S. Augustinus, & vetus. Vulgata autem,* avertis: *Romanum,* irasceris. *Theodoretus, ex Symmacho,* ἕως τίνος κύριε ἀποκρυβήσῃ εἰς τέλος; φλεγήσεται, ὡς πῦρ, ὁ θυμός σου; S. *Hieronymus,* usquequò Domine absconderis in finem? succendetur, quasi ignis, indignatio tua? (cc) Constituisti.] *Sic latini: græce est,* ἔκτισας, *& posset verti,* creasti, *quod habet S. Hieronymus in tralatione sua.* (dd) Quod continui.] *Theodoretus, ex Symmacho,* καὶ ἐβάστασα ἐν τῷ κόλπῳ μου παμπόλλων ἐθνῶν, & portavi in sinu meo plurimarum gentium. *Et fortasse illud,* παμπόλλων, *in duas dictiones dividendum. Nam hebræus videtur habere,* omne multorum populorum, *ut intelligatur,* omne opprobrium, *vel,* omnem injuriam. (ee) Commutatio.] ἀντάλλαγμα. *Theodoretus:* Symmachus autem & Theodotio sic, ὠνείδισαν τὰ ἴχνη τοῦ χριστοῦ σου, *& S. Hieronymus,* exprobraverunt vestigia Christi tui: *idem autem fere significare LXX, ostendit idem Theodoretus: Apollinarius dixit,* εἰκόνα, imaginem. (ff) Fiat, fiat.] *Theodoretus, ex Aquila,* πεπιστωμένος, καὶ πεπιστωμένος, id est, verax es, & valde verax. *Schol.* πληροῦται καθ᾽ ἑβραίους καὶ ἡ τρίτη βίβλος τῶν ψαλμῶν, ἀρξαμένη ἀπὸ τοῦ οβ΄. ψαλμοῦ, completus est secundum hebræos tertius etiam liber psalmorum, qui cœpit à lxxij psalmo.

PSAL. LXXXIX.

(a) MOysi.] τῷ μωυσῇ, *vel,* μωυσεῖ ἀνθρώπῳ τοῦ θεοῦ. In aliquo græco codice est, μωυσέως ἀνθρώπου τοῦ θεοῦ, *& latini,* Moysi hominis Dei: *idque agnoscit S. Hieronymus ad Cyprianum. Schol.* Moyses exponitur, ἀνάληψις, assumptio, recreatio. (b) Generatione. *Sic videtur habuisse S. Augustinus, quamvis apud ipsum, & in vetere legatur,* generationem: *Romanum,* a generatione, & progenie: *vulgata,* a generatione in generationem. *Symmachus,* ἐν ἑκάστῃ γενεᾷ, in unaquaque generatione. S. *Hieronymus ad Cyprianum hæc tribuit ipsis lxx.* in omni generatione & generatione. (c) Priusquam montes.] *Hunc etiam locum ita ex lxx refert S. Hieronymus,* antequam montes firmarentur, & fingeretur terra, & orbis; a seculo, & usque in seculum, tu es Deus, *& ad Suniam, testatur apud lxx. & omnes alios interpretes legi,* σὺ εἶ θεὸς, *& vulgata,* tu es Deus. *Abest tamen illud,* θεὸς, *a collatis græcis codicibus, & cum iis convenit S. Augustino, & psalterio veteri, & Romano.* (d) Convertimini.] ἐπιστρέψατε *S. Hieronymus ad Cyprianum,* convertimini, sive revertimini, *& in græco esse hebraismum alibi notatum est. Theodoretus, ex Aquila,* καὶ ἐρεῖς, ἐπιστρέψατε υἱοὶ τῶν ἀνθρώπων, & dices, revertimini, filii hominum. (e) In oculis tuis.] *Ita S. Hier. ad Cyprianum: Cæteri,* ante oculos tuos. (f) Et custodia in nocte.] *Sic etiam interpungunt S. Hieronymus, & S. Augustinus, licet vulgata & Romanum hæc conjungant cum sequentibus: iidem vero Patres, & vetus psalterium habent,* sicut vigilia in nocte: *& utroque modo quarta noctis pars significatur.* (g) Turbati sumus.] S. *Hieronymus ad Cyprianum testatur, Aquilam & Symmachum transtulisse,* acceleravimus. (h) Posuisti.]

Theodoretus,

Theodoretus, ex Symm. προσέθηκας τὰς ἀνομίας ἡμῶν ἀντικρύς σου, τὰς ἀμελείας ἡμῶν, φαίνεσθαι τῷ προσώπῳ σου. Appofuifti iniquitates noftras coram te, negligentias noftras, ut apparerent faciei tuæ. (i) Seculum.] ὁ αἰών. Teftatur S. Hier. ad Cypr. dictionem Hebræam, quam ipfe ex Sym. reddiderit, negligentias, quintam editionem reddidiffe, adolefcentiam, Aquilam, παραφάσεως, quod valeat, errores, five, ignorantias. Alii tamen ex hebræo verterunt, fecretum, & abfconfionem. (k) Meditati funt.] Sic S. Hieronymus ad Cyprianum, quod græce, ἐμελέτων, cæteri, meditabuntur. Schol. οὕτω φησὶν ἡ ζωὴ ἡμῶν πᾶσα ἀσθενὴς ὡς τὰ ὑφάσματα τὰ ἀράχνια. Ita, inquit, vita noftra omnis eft imbecilla, ficut telæ aranearum: vocat autem, μελέτην, id eft, meditationem, τὴν συνεχῆ ταλαιπωρίαν, affiduam ipfam afflictationem, & miferiam. Sed S. Hieronymus ibidem putat dictam meditationem araneæ, infirmitatem operis illius. (l) In ipfis.] Teftatur ibidem S. Hieronymus, pro hoc Symmachum fignificantius tranftuliffe, ὁλόκληροι, id eft, univerfi. (m) In potentatibus.] ἐν δυναστείαις, quod alius vertit ex hebræo, in fortitudinibus. S. Hieronymus, multum. Scribit autem ibidem S. Hieronymus, Symmachum dixiffe, contra opinionem. (n) Super nos.] Ita Romanum, & S. Hieronymus ad Cyprianum, ex ipfis lxx. licet ad Suniam dicat id effe fuperfluum. Notat autem in eadem epiftola ad Cyprianum, verbum fequens, παιδευθησόμεθα, effe ambiguum, & tam correptionem, quam eruditionem doctrinamque fignificare. Aquila, ὅτι διεπέλασεν ἀνὴρ, καὶ ἐπετάσθη, quoniam præterivit vir, & avolavit. Symmachus, τμηθέντες γὰρ ἄφνω ἐκπεπτανύμεθα, quæ ita reddit S. Hieronymus, fuccindimur enim repente, & avolamus. Theodotio, ὅτι ἐπῆλθε πραΰτης, καὶ παιδευθησόμεθα, quoniam fupervenit manfuetudo, & corripiemur, & fic vulgata, & S. Auguftinus. Addit autem S. Hieronymus, fextam etiam editionem tranftuliffe, manfuetudinem: quintam vero, quoniam tranfivimus celeriter, & diffolvimur. (o) Quis nofcit.] Latini, novit. Theodoretus, ex Symmacho, τίς οἶδεν τὴν ἰσχὺν τοῦ θυμοῦ σου, καὶ κατὰ τὸν φόβον σου τὴν ὀργήν σου; quæ ita reddit S. Hieronymus: Quis novit fortitudinem iræ tuæ, & fecundum timorem tuum indignationem tuam? (p) Iræ tuæ.] Ita etiam pfalterium Arabicum, & Æthiopicum, & fortaffe Apollinarius.

Τίς σὸν ἀριθμήσειεν ἀμειδέα δείματι θυμοῦ;

Cæteri libri græci habent, τὸν θυμόν σου, & fic latini, iram tuam. Notat S. Hieronymus, inter hebraicum, & lxx, diverfam diftinctionem effe, lxx. enim dinumerationem timori, & furori Domini copulare: hebraicum vero fequenti aptare verficulo, ut fequatur, ut numerentur dies noftri: fic oftende, & veniemus corde fapienti. Theodoretus tamen & ipfe illud, ἐξαριθμήσασθαι, conjungit cum fequenti, ut ita conftruamus: Dinumerare dextera tua dona ut poffim, oftende mihi, & da imitari eos qui a gratia tua eruditi alios etiam ad tui cognitionem deducunt. (q) Eruditos.] Hanc lectionem habet vulgata, & Romanum, & agnofcit etiam S. Auguftinus, licet ipfe primum haberet ut vetus, compeditos: nam & in aliquot græcis codicibus eft, πεπεδημένους, de qua re S. Hieronymus in eadem epift. ad Cyprianum. (r) Ufque quo.] S. Auguftinus, & vetus, quoufque: Romanum, aliquantulum, & mox, & deprecare: cujus lectionis etiam S. Auguftinus mentionem facit. (f) Repleti fumus.] Theodoretus: Tempus mutatum eft apud lxx. Aquila enim & cæteri fic dixerunt, ἔμπλησον ἡμᾶς ἐν τῷ πρωΐᾳ ἐλέους σου, καὶ αἰνέσομεν, καὶ εὐφρανθησόμεθα ἐν πάσαις ταῖς ἡμέραις ἡμῶν. Et S. Hieronymus: Imple nos matutina mifericordia tua, & laudabimus, & lætabimur in cunctis diebus noftris. (t) Diebus noftris.] Apud latinos fequitur, delectati fumus, & in cæteris libris græcis, præterquam in metaphrafi Apollinarii, εὐφρανθείημεν, aut, εὐφράνθημεν ac Theodoretus: & hic fimiliter tempus mutatum eft. Symmachus enim, & cæteri dixerunt, εὔφρανον ἡμᾶς, lætifica nos, quemadmodum etiam S. Hier. (u) Super nos.] Sic eft in pfalterio Romano, atque Æthiopico, & metaphrafi Apollinarii. In cæteris libris græcis fequitur, καὶ τὸ ἔργον τῶν χειρῶν ἡμῶν κατεύθυνον, & opus manuum noftrarum dirige: quæ S. Hieronymus in epift. ad Cypr. refert ex lxx. Sed S. Aug. inquit a diligentibus & doctis prænotari afterifco.

PSAL. XC.

(a) Laus cantici] Theodoretus: fine infcriptione apud Hebræos. (b) Liberabit te.] Ita S. Hieronymus, in Efa. cap. 23. & eft in aliquot Græcis codicibus, ῥύσεταί σε. Sed plerique, & metaphrafis Apollinarii, & Eufebius, & pfalterium Arabicum, & Æthiopicum habent, με, itemque Latini. Ac S. Auguftinus quidem, & vetus, eruet me. Romanum autem, & vulgata, liberavit me. (c) A verbo afpero.] Theodoretus, τὸν λόγον ταραχώδη. Symmachus dixit, λόγον ἐπηρείας, fermonem violenti infultus, contumeliæ, injuriæ. (d) Inter fcapulas.] Ita S. Auguftinus, & vetus pfalterium: græce, ἐν τοῖς μεταφρένοις αὐτοῦ, Romanum & vulgata, fcapulis fuis. (e) A ruina.] Sic S. Auguftinus, & vetus & Romanum, vulgata autem, ab incurfu, græce eft, συμπτώματος. Aquila, ἀπὸ δηγμοῦ δαιμονίζοντος μεσημβρίας, quæ S. Hieronymus videtur vertiffe, a morfu infidiantis meridie. Symmachus, συγκύρημα δαιμονιῶδες μεσημβρίας, incurfum dæmoniacum in meridie. (f) A latere.] Theodoretus: Pro, τοῦ κλίτους σου, Symmachus & Aquila pofuerunt, ἐκ πλαγίου, quod idem videtur valere. (g) Tu Domine.] Latini fere, tu es Domine. Sed Theodoretus, ita potius putat fupplendum: Dixifti enim tu Domine fpes mea, ut quæ fequuntur, fint verba Dei ad prophetam, τὸ ὕψιστον, &c. (h) Ne quando.] Ita S. Auguftinus, & vetus: Romanum autem, ne unquam, vulgata, ne forte, græce, μήποτε. (i) Ambulabis.] Sic latini, quod græce eft, ἐπιβήσῃ, & fignificat infcendere, & calcare. (k) Invocabit me.] Latini, invocavit, græce eft, ἐπικαλέσεται πρός με, & in multis codicibus, κεκράξεται πρός με, clamabit ad me.

PSAL. XCI.

(a) Pfalmus cantici.] Schol. ἐν ἄλλῳ, ἀνεπίγραφος παρ᾽ ἑβραίοις. In alio L. fine titulo eft apud Hebræos. Pfallere nomini tuo.] S. Auguft. & vetus, tunc pfalles nomini Domini altiffimi. (b) Profundæ factæ funt.] σφόδρα ἐβαθύνθησαν. Schol. Symmachus: σφόδρα βαθεῖς, Aquila, & Theodotio, ἐβαθύνθησαν. (c) Et apparuerint.] Sic Romanum & vulgata, quod Græce, καὶ διέκυψαν. Vetus, & S. Auguftinus, & profpexerint, putavitque fequens, omnes, effe accufandi cafum, cum tamen fit, πάντες. Theodoretus ex Aquila & Symmacho, ἐξῆνθησαν, floruerunt. (d) Quoniam ecce inimici tui peribunt.] Ita Sanctus Auguftinus, & pfalterium Romanum, & Æthiopicum, & aliquot Græci codices. In aliis libris Græcis eft, ὅτι ἰδοὺ οἱ ἐχθροί σου κύριε, ὅτι ἰδοὺ οἱ ἐχθροί σου ἀπολοῦνται, & vulgata, quoniam ecce inimici tui Domine; quoniam ecce inimici tui peribunt, nec multo aliter vetus. (e) Mifericordia pingui.] Ut Sanctus Auguftinus, & vetus, aut, uberi, ut Romanum, & vulgata. In aliis libris græcis eft, ἐν ἐλαίῳ, in oleo. Theodoretus, ex Symmacho, ἡ παλαίωσίς μου, ὡς ἐλαία εὐθαλής, vetuftas mea, ficut oliva vigens & bene germinans. Schol. Et juxta lxx. οἷον τινὶ ἐλαίῳ πιανθήσομαι τῇ θυμηδίᾳ, quafi oleo quodam impinguabor voluptate. (f) Et refpexit.] καὶ ἐπεῖδεν ὁ ὀφθαλμός μου ἐν τοῖς ἐχθροῖς μου. S. Auguftinus, & vetus, & Romanum: & refpexit oculus meus inimicos meos. Vulgata, & defpexit. Theodoretus: Illud, ἐπεῖδεν, & Symmachus, & Theodotio, & ipfe hebræus dixit, ἐπόψεται, refpiciet. (g) Plantati.] Schol. cæteri, μεταφυτευθέντες, & fic S. Hieronymus, tranfplantati. (h) Tunc.] τότε. In multis codicibus græcis eft, ἔτι, & apud latinos, adhuc. Schol. Aquila, ἔτι γεννηματίζοντες ἐν πολιᾷ πίονες, adhuc germinantes in canicie pingues. Symmachus, ἔτι πληθυνθήσονται ἐν γήρει πίονες, adhuc multiplicabuntur in fenectute pingues. Theodotio, ἔτι καρποφορήσουσι γηρῶντες πίονες, (quod S. Hieronymus, adhuc fructificabunt in fenectute pingues:) Quinta editio, ἔτι γεννηματίσουσι, adhuc germinabunt: fexta editio, ἔτι πληθυνθήσονται, adhuc multiplicabuntur: Theodoretus, ex Symmacho, ἔτι καρποφορήσουσι γηρῶντες πίονες καὶ εὐθαλεῖς ἔσονται, ἀπαγγέλλοντες, ὅτι ὀρθὸς κύριος, ὁ περιφράξας με, καὶ οὐκ ἔστιν ἀδικία ἐν αὐτῷ, adhuc fructum ferent fenefcentes pingues: & vigentes, ac bene germinantes erunt, annunciantes, quod rectus Dominus, qui circumfepit me, & non eft iniquitas in eo. (i) Tranquilli.] Sic Sanctus Auguftinus, & vetus, quod græce, εὐπαθοῦντες, & in vulgata, & Romano, benepatientes. Schol. εὐπαθεῖν, id eft, σφριγᾶν, καὶ ἀκμάζειν, juvenefcere, & vigere. (k) Deus meus.] Abfunt a S. Auguftino, & vet. Romanum autem, & vulgata: Deus nofter, & eft in multis codicibus græcis, κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν.

PSAL. XCII.

(a) In die, &c.] Apud Theodoretum hæc pro titulo leguntur, αἶνος ᾠδῆς τῷ δαυὶδ, ἀνεπίγραφος παρ᾽ ἑβραίοις, laus cantici ipfi David, fine infcriptione apud Hebræos. Deinde ipfe hæc affert: Illud, ἀνεπίγραφος παρ᾽ ἑβραίοις, non eft in Hexaplo, neque apud Eufebium. Contra vero apud Eufebium leguntur pro titulo tantum ifta, εἰς τὴν ἡμέραν τοῦ προσαββάτου, ὅτε κατῴκισται ἡ γῆ. (b) Voces fuas.] Ita pfalterium Romanum, & Æthiopicum. In aliis libris græcis fequitur, ἀροῦσιν οἱ ποταμοὶ ἐπιτρίψεις αὐτῶν, elevabunt flumina illifiones fuas. S. Auguftinus, & vetus, elevaverunt flumina vocem fuam: elevaverunt flumina voces fuas: vulgata autem, pro, voces fuas, habet, fluctus fuos. Theodoretus autem illa quæ fequuntur, a vocibus aquarum multarum, conjungit cum fubfequentibus. Schol. Aquila, ἐπήρθη ποταμῶν βάθη αὐτῶν, elevatæ funt fluminum profunditates ipforum. lxx & Aquila, φωνήν, vocem: Theodotio, & cæteri, φωνάς, voces. (c) Mirabilis.] Theodoretus, ex Aquila, ὑπερμεγέθης ἐν ὕψει κύριος, immenfus in altitudine Dominus. (d) Credita.] Sic S. Auguft. & vetus, quod græce eft, ἐπιστώθησαν, vulgata autem & Romanum, credibilia.

PSAL. XCIII.

(a) Pfalmus ipfi.] Apud Theodoretum additur, ἀνεπίγραφος παρ᾽ ἑβραίοις. Et ipfe ita de ifta infcriptione fcribit; manifeftum eft alios quofdam infcriptionem appofuiffe, minime vero prophetam, aut eos qui ab initio fuerunt interpretati. Schol. ἀνεπίγραφος παρὰ τοῖς γ', καὶ ε', καὶ ς'. Sine infcriptione eft apud tres illos, & in quinta, & fexta. Eufebius & ipfe notat effe fine infcriptione apud Hebræos. Docet autem, propterea dici, quarta fabbati, vel quod ea die canerentur, vel quod quartus menfis fignificetur, in quo cœpit calamitas fanctæ civitatis bello petitæ a Babyloniis, ut narrat Hieremias. (b) Fidenter egit.] Aut, libere, ut vulgata, & Romanum. Theodoretus pro, ἐπαῤῥησιάσατο, Aquila dixit, ἐπιφάνηθι, oftende te, fic autem & cæteri interpretes. (c) Effabuntur.] Sic vulgata, quod Græce eft φθέγξονται. S. Auguftinus, & vetus, refpondent: Romanum, pronunciabunt. (d) Viduam, & pupillum.] Latini, pupillos, & in vulgata, & Romano alius eft ordo, viduam, & advenam interfecerunt: & pupillos occiderunt. Theodotio, χήραν καὶ ὀρφανὸς ἐφόνευσαν, καὶ προσήλυτον ἐκάκωσαν, viduam, & pupillos occiderunt, & advenam affixerunt. (e) Quoadufque.] S. Auguftinus, & vetus, quoufque juftitia tua convertatur in judicium; & qui habent eam; omnes recti funt corde: Romanum, quoadufque juftitia convertatur in judicium: & qui tenent eum? omnes qui recto funt corde. Vulgata, ut noftra, nifi quod habet, & qui juxta illam. Græce eft, fine articulo, ἐχόμενοι, & videtur fignificari, omnes, qui recto funt corde, libenter fequi juftitiam illam, aut judicium: nam & judicium græce eft generis feminini, κρίσις. Theodoretus, ex Aquila & Theodotione, καὶ ὀπίσω αὐτῆς (al. αὐτῶν) πάντες οἱ εὐθεῖς τῇ καρδίᾳ. & poft illam (al. poft illa) omnes recti corde. (f) Quis exurget mihi.] τίς ἀναστήσεταί μοι, quæ Scholiaftes refert etiam ex Aquila & Theodotione. Theodoretus, ex Symmacho, τίς ἀναστήσεται ὑπὲρ ἐμοῦ πρὸς κακούργους; τίς ἐνστήσεται ὑπὲρ ἐμοῦ πρὸς ἐργάτας ἀδικίας; Quæ S. Hieronymus ita videtur vertiffe, Quis ftabit pro me adverfus malos? quis ftabit pro me adverfus operarios iniquitatis? (g) Dilexerunt.] ἠγάπησαν. In aliis libris græcis eft, εὔφραναν, & Latini, confolationes tuæ lætificaverunt, aut, ut S. Auguftinus, & vetus, exhortationes tuæ jocundaverunt. Didymus in lib. de fpiritu fancto, interprete S. Hieronymo, utramque lectionem agnofcit. (h) Formans laborem.] ὁ πλάσσων κόπον, Latini, qui fingis: fed tutius videtur hoc modo reddi: ut poffit etiam ita conftrui, fedes formans laborem: Num Aquila, μὴ μεθέξει σου θρόνος ἐπιβουλῆς, ὁ πλάσσων κόπον ἐπὶ ἀκριβασμῷ; Numquid particeps erit tui thronus infidiarum formans laborem fuper præceptum? Symmachus, μὴ συναφθήσεταί σοι θρόνος ἐπηρείας, ὁ πλάσσων ταλαιπωρίαν κατὰ προστάγματος, numquid conjungetur tibi thronus injuriæ, formans miferiam fuper præceptum? Theodotio, ut lxx. (i) Et malitiam eorum.] In aliis codicibus græcis eft, καὶ κατὰ τὴν πονηρίαν αὐτῶν, & fic Sanctus

Augustinus, & vetus, secundum malitiam eorum, vulgata & Romanum, in malitia eorum. De hoc loco disputat etiam Sanctus Hieronymus, ad Suniam.

PSAL. XCIV.

(a) David.] In aliis codicibus additur. ἀνεπίγραφος παρ' Ἑβραίοις, sine inscriptione apud hebræos. (b) Super omnes Deos.] In aliis Græcis est, ὅτι ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ τὰ πέρατα τῆς γῆς, super omnem terram, & non sequuntur hæc: ὅτι οὐκ ἀπώσεται κύριος τὸν λαὸν αὐτοῦ, quoniam non repellet Dominus plebem suam. Hæc absunt etiam a vulgata, sed non a S. Augustino, neque a vetere, neque a Romano, & canuntur in Invitatorio, præterquam in Epiphania. Aquila, βασιλεὺς μέγας ἐπὶ πάντας τοὺς θεούς, ὃ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ ἐξιχνιασμοὶ γῆς, rex super omnes Deos: cujus in manu ejus investigationes terræ. Symmachus, βασιλεὺς μέγας ὑπὲρ πάντων τῶν θεῶν, ὃ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ κατώτατα γῆς, Et rex magnus super omnes Deos: cujus in manu ejus infima terræ. Theodotio, & lxx. καὶ βασιλεὺς μέγας ἐπὶ πάντας τοὺς θεούς, quemadmodum est in vulgata editione. (c) Populus pascuæ.] Solum fere Romanum habet, nos populus ejus & oves pascuæ ejus. (d) Probaverunt.] Sic vulgata, & Romanum. S. Augustinus vero & vetus, probaverunt me, & multi alii græci, ἐδοκίμασάν με. (e) Quadraginta annis.] Apud Theodoretum conjunguntur cum antecedentibus: deinde sequitur, διὸ προσώχθισα, quod ita debere fieri putavit Scholiastes. (f) Offensus fui.] Sic vulgata: & vero libri latini, proximus fui: Aquila, & Symmachus, παρεφρόνησα, προσώχθισα, quod item valet, offensus fui, fastidivi. (g) Sicut.] ὡς, & etiam verti, propterea, apud latinos est, quibus. (h) Requiem.] Sic Schol. alii, ἀνάπαυσιν, quod parum differt ab illo.

PSAL. XCV.

(a) Quando domus.] Schol. ἀνεπίγραφος παρὰ τοῖς γ', καὶ ε', καὶ ς'. Sine inscriptione apud tres illos, & in quinta, & in sexta: qua de re etiam Theodoretus. (b) Canticum ipsi David.] In aliquibus libris hæc præponuntur: in aliquibus Græcis est, ᾠδὴ τῷ Δαυίδ, ipsius David, & in aliquo αἶνος ᾠδῆς τῷ Δαυίδ, laus cantici ipsi David. (c) Dæmonia.] Symmachus, ἀνύπαρκτοι, non subsistentes: Aquila, ἐπίπλαστοι, ficti. (d) Commoveatur. Theodor. ex Aquila & Symmacho, ὠδινήσατε ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ πᾶσα ἡ γῆ, parturite a facie ejus universa terra. (e) Regnavit.] Apud S. Augustinum, & in psalterio veteri, & Romano, sequitur, a ligno, eoque modo affertur a S. Cypriano, Justino Martyre, Tertulliano, S. Leone Papa: & in hymno Ecclesiastico, regnavit a ligno Deus: Theodoretus ex Symmacho, κύριος ἐβασίλευσεν, καὶ ἡ οἰκουμένη ἀσφαλίσθη, Dominus regnavit, & stabilivit orbem terræ immobilem. (f) Commoveatur mare. Idem ex Theodotione, & Symmacho, βρόντη ἡ θάλασσα σὺν πληρώματι αὐτῆς, sonabit mare cum plenitudine ejus. (g) Gaudebunt.] Idem ex Symm. γαυριάσει ἀγρὸς, καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτῷ, gestiet ager, & omnia quæ in eo sunt. (h) Tunc exultabunt.] Idem ex Aquila, τότε αἰνέσουσι πάντα τὰ ξύλα τοῦ δρυμοῦ, tunc laudabunt omnia ligna sylvæ.

PSAL. XCVI.

(a) Omnis terræ.] πᾶσα ἡ γῆ. Latini fere, omnis terra: & Romanum, contremuit omnis terra: Attamen S. Aug. legisse, terræ, videtur colligi ex explanatione. (b) Malignum.] Ita S. Augusti. & vetus quod græce est, πονηρόν. In aliquot codicibus est, πονηρά, maligna: Theodoretus, vocabulo hoc, πονηρίας, detestatus est omnes species, τῆς κακίας, improbitatis, & malitiæ. Ita Quinta, Sexta, Aquila, Theodotio, eodem modo, ac lxx. Symmachus, κακόν; malum: quod habet vulgata, & Romanum: licet hoc etiam sæpe vertatur, πονηρόν. (c) Sanctorum.] ὁσίων. Sanctus Augustinus, vetus, Romanum, servorum. (d) Peccatorum.] Ita Romanum: Aquila, ἀσεβῶν, impiorum. Symmachus, παραβαινόντων, transgredientium legem: Theodotio, ἁμαρτωλοῦ, quod est in multis codicibus græcis & latinis, peccatoris.

PSAL. XCVII.

(a) Salvavit sibi.] Sic vulgata. Sanctus Augustinus, & vetus, sanavit ei. Cæteri libri Græci ἔσωσεν αὐτόν, & Romanum, salvavit eum: Theodoretum legisse, αὐτῷ, constat ex explanatione. (b) Jacob.] τῷ Ἰσραήλ. Sic Latini præter vulgatam, a qua abest: & inquit Sanctus Hieronymus ad Suniam, esse superfluum. (c) Domino. Sic psalterium Romanum. In cæteris libris græcis est, κυρίῳ, & latinis, Domini. (d) Commoveatur.] Theodoretus ex Symmacho, ἠχείτω ἡ θάλασσα σὺν πληρώματι αὐτῆς, ἡ οἰκουμένη καὶ οἱ κατοικοῦντες αὐτήν, resonet mare cum plenitudine sua, orbis terrarum, & habitantes eum. (e) Exultabunt.] Ita etiam psalterium Romanum. In cæteris libris græcis sequitur, ἀπὸ προσώπου κυρίου, ὅτι ἔρχεται, &c. Romanum, exultaverunt ante faciem Domini, quoniam venit, quoniam venit, &c. S. Augusti. exultabunt a facie Domini, quoniam venit, quoniam veniet, &c. Vetus non habet illa, quoniam venit. Vulgata, a conspectu Domini, quoniam venit judicare terram. In fine quidem psalmi omnes græci & latini libri habent illam repetitionem.

PSAL. XCVIII.

(a) Magno.] Romanum, magno, & terribili, quoniam sanctum est. (b) Et honor regis.] Symmachus, ἰσχὺς βασιλέως τὸ κρίμα ἠγάπησε, fortitudinem rex judicii diligit. Aquila, καὶ κράτος βασιλέως κρίσιν ἠγάπησε, & imperium regis judicium dilexit. (c) Directiones.] Sic vulgata, & Græci, εὐθύτητας, rectitudines. Cæteri fere Latini, æquitatem. (d) Sanctus est.] Græce ἅγιός ἐστιν, & ita S. Hieronymus. In comment. Theod. est, ἅγιον, expositum, quoniam sanctum est. (e) Aaron.] Schol. ἀαρών, exponitur, ὄρος δυνάμεως, mons virtutis. (f) Exaudiebat.] In multis codicibus sequitur, αὐτῶν, & ita latini, exaudiebat eos. Schol. quinta, Symmachus, Theodotio, sicut lxx. Aquila, ἐπακούσεται αὐτῶν, exaudiet eos: lxx. ἐπήκουσεν, exaudivit. (g) Custodiebant.] In aliis libris græcis est, ὅτι, quoniam custodiebant. (h) Præcepta.] Multi codices græci, προστάγματα αὐτοῦ, & sic latini, præcepta ejus, præter vulgatam, quæ habet, præceptum quod dedit eis. (i) Ulciscens.] Sic vulgata. Romanum, & vindicans in omnia studia eorum. Sanctus Augustinus, & vetus, & vindicans in omnes affectiones eorum. Theodoretus ex Symmacho, καὶ ἐκδίκος ὑπὲρ τῶν ἐπιτηδευμάτων αὐτῶν, & ultor super injurias eorum.

PSAL. XCIX.

(a) In exultatione.] Theodoretus: Symmachus, μετ' εὐφημίας, cum benedictione: Aquila autem dixit, ἐν αἰνέσει, in laudatione. (b) Et nos.] καὶ οὐχ ἡμεῖς. Latini, & non ipsi nos. Eusebius & Theodoretus ex Symmacho, αὐτὸς ἐποίησεν ἡμᾶς οὐκ ὄντας, ipse fecit nos, cum non essemus. (c) Populus ejus.] Sic vulgata. Cæteri autem fere latini: Nos autem populus ejus. Atque in multis græcis codicibus est, ἡμεῖς δὲ λαὸς αὐτοῦ, apud Eusebium vero, ἡμεῖς δὲ λαὸς νομῆς αὐτοῦ, καὶ πρόβατα χειρὸς αὐτοῦ, nos autem populus pascuæ ejus, & oves manus ejus. (d) In hymnis.] Ita etiam vulgata. Romanum vero, in hymnis confessionum. Laudate, &c. Sanctus Augustinus, & vetus, in hymnis confessionem confitemini ei. Laudate, &c.

PSAL. C.

(a) Psalmus ipsi David.] Theodoretus, ἔνια τῶν ἀντιγράφων ἔχει, τετράδι σαββάτου. πλὴν ὅτε παρὰ τῷ Ἑβραίῳ, οὔτε παρὰ τοῖς ἄλλοις ἑρμηνευταῖς, οὔτε παρὰ τοῖς ο'. εὑρηται. Quædam exemplaria habent, τετράδι σαββάτου, quarta sabbati: verum neque apud hebræum, neque apud alios interpretes, neque apud ipsos lxx hanc invenimus additionem. (b) Psallam.] Idem ex Symmacho, μελῳδήσω: ἐννοήσω ὁδὸν ἄμωμον, canam: considerabo viam immaculatam. (c) Quando venies ad me.] Per interrogationem legunt Theodoretus, & alii. Non desunt tamen, qui & sine interrogatione. (d) Cum declinaret.] Ita S. Augustinus & vetus, & Græco respondet. Hoc enim significat, (inquiunt Eusebius, & Theodoretus:) descedente illo, se ea sentire quidem illius discessum: quippe qui illum ne præsentem quidem sibi habuisset. Vulgata, declinantem a me malignum, Romanum, declinantes.

PSAL. CI.

(a) Pauperi.] Sic Græci libri, in quorum aliquo adduntur in fine tituli hæc verba, καὶ μετὰ πόνου προσεύχεται, & cum labore orat. Apud Latinos est, oratio pauperis. (b) Clamor.] Theodoretus, τὴν δὲ κραυγήν, Symmachus dixit, οἰμωγήν, fletum. (c) Sicut cremium.] Partim in hujus interpretatione versiculi vulgatam, partim S. Augustinum, & vetus, ac Romanum sequuti sumus: nam illa quidem, sicut cremium aruerunt: hi vero, sicut in frixorio confrixa sunt, Græce est, ὡσεὶ φρύγιον συνεφρύγησαν, & poterat forte satis apte verti, sicut cremium concremata sunt. Nomine autem cremii voluit qui hoc vocabulum formavit, significare illud quod ex concrematione torridum remansit. Nam & Theodoretus interpretatur, ξηρὸν ξυλον, torrem aridum, & ita inquit Aquilam esse interpretatum, καὶ τὰ ὀστᾶ μου ὡς καύσις ἐψαύθησαν, & ossa mea sicut cinis, obriguerunt. Scholiastes autem hæc addit: Symmachus, καὶ τὰ ὀστᾶ μου ὡς ἀπόκαυμα αὐτὰ γέγονεν, & ossa mea, sicut incendium, torrens facta sunt: Theodotio, & lxx. ὡς φρύγιον. (d) Percussus sum.] Sic Græci libri, & Latini, præter S. Augustinum, & vetus psalterium, ubi legitur, percussum est, quemadmodum habet etiam Sanctus Hieronymus ex Hebræo. (e) Adhæsit.] Sanctus Augustinus vetus psalterium, & Romanum, adhæserunt ossa mea. (f) Qui habitat in solitudine.] Ita S. Augustinus, & vetus, quod græce est, ἐρημικῷ. Vulgata, pelicano solitudinis. Romanum: pelicano in solitudine. (g) Parietinis.] Ita S. Augustinus, & vetus, & proprius id accedit ad græcam dictionem, οἰκόπεδον, quod fere significat aream, & solum ædificii collapsi, & locum ruderatum. Vulgata, & Romanum, in domicilio. Theodoretus: Etenim τὸ οἰκόπεδον. Symmachus dixit, ἐρείπια, rudera, & parietinas. (h) Solitarius.] Romanum, unicus. S. Augustinus, & vetus, singularis. (i) Et qui laudabant me.] Schol. καὶ οἱ κατασιασάζοντές μου, ἐμὲ ὅρκον ἐποίουν, & qui seditionem concitabant adversus me, me execrationem faciebant. (k) Sion] Schol. σιών, utroque modo exponitur, & ἄβατος, impervia, & διψῶσα, sitiens. (l) Beneplacitum.] Ita S. Augustinus, & vetus, quod græce est. ὅτι εὐδόκησαν οἱ δοῦλοί σου τοὺς λίθους αὐτῆς. Romanum, quia beneplacitum habuerunt servi tui lapides ejus. Vulgata, quoniam placuerunt servis tuis lapides ejus. (m) Scribatur hæc.] Est hebraismus, pro, scribatur hoc: latini autem habent, scribantur hæc, & plerique, in generatione altera. Sanctus Augustinus tamen & vetus, in generationem alteram. (n) Reges.] Sic vulgata, & græci codices, S. Augustinus, vetus, Romanum, regna, quemadmodum & S. Hieronymus, ex hebræo. (o) Fortitudinis.] Aut, virtutis, ut vulgata & Romanum. Symmachus, ἐκάκωσεν ἐν ὁδῷ τὴν ἰσχύν μου, quæ S. Hieronymus vertit, afflixit in via fortitudinem meam. (p) In generatione generationum.] Sic ad verbum e græco S. Augustinus, & vetus. Vulgata, in generatione, & generationem. Romanum, in seculum seculi. (q) Volves.] ἑλίξεις, pro quo notat Theodoretus: Symmachum dixisse, ἀλλάξεις, & sic latini, mutabis. (r) Dirigetur.] Theodoretus ex Symmacho διαμενεῖ, permanebit.

PSAL. CII.

(a) Ipsi David.] Apud Theodoretum inscribitur, Alleluia. (b) Laudationes.] αἰνέσεις, quod etiam habetur in psalt. Æthiopico. In cæteris libris græcis est, ἀνταποδόσεις, et latinis retributiones. Theodoretus, ex Symmacho, εὐεργεσίας, beneficia. (c) Miserationibus.] Schol. Aquila, & Symmachus, οἰκτιρμοῖς, miserationibus; LXX, & Theodotio, οἰκτιρμῷ, miseratione. (d) Indignabitur.] Sic S. August. et vetus Romanum, quod græce est, μηνιεῖ. Vulgata, comminabitur. (e) Memento.] Sic S. Aug. et vetus psalt. & Romanum: itemque Arabicum, & Æthiopicum, et metaphrasis Apollinarii,

Μνῆσαι παμβασιλεῦ ὅτι τοί χόες εἰμὲν ἅπαντες.

In cæteris libris græcis est, ἐμνήσθη, et vulgata, recordatus est. Schol. LXX. & Theodotio, μνήσθητι, memento: Symmachus, μνημονεύων, in memoria habens (f) Quoniam spiritus.] Theodoretus ex Symm. ὅτι πνεῦμα διέρχεται αὐτόν, ὥστε οὐχ ὑπάρχει πνεῦμα, quoniam spiritus pertransit ipsum; deinde non

non subsistet spiritus. (g) Dominatur.] δεσπόζει, Latini tamen, dominabitur.

PSAL. CIII.

(a) **M**Agnificatus es.] Theodoretus habet, ὡς ἐμεγαλύνθης, quam magnificatus es, & notat illud, ὡς, hoc etiam loco esse amplificationis. Refert autem Symmachum ita dixisse, καὶ ὁ Θεός μου μέγας (al. μέγας εἶ) σφόδρα, & Deus meus magnus (al. magnus es) valde. (b) Decorem.] εὐπρέπειαν. Alii libri Græci μεγαλοπρέπειαν, quasi magnificentiam, aut magnidecentiam. Schol. Aquila, ἐπίδοξότητα καὶ διαπρέπειαν, claritatem, & decorem. Symmachus, ὕμνον καὶ δόξαν ἠμφιάσω, hymnum & gloriam induisti: Theodotio, μεγαλοπρέπειαν. (c) Qui tegit in aquis.] Sic Romanum. S. Augustinus vero, & vetus, qui protegit. Vulgata, qui tegis: potest enim in secunda item ut in tertia persona accipi illud, ὁ στεγάζων. Videtur tamen potius accipiendum in tertia, ut etiam in sequentibus: et non desunt, qui hoc etiam loco, superiora ejus, non superiora cæli, sed ipsius Dei intelligant. Attamen S. Hieronymus ad Suniam videtur ita correxisse, ut nunc est in vulgata. Quod autem pertinet ad verbum, στεγάζειν, valde illud significans est: significat enim fulcimentum, & quasi contignationem. (d) Suum.] Sic Romanum S. Augustinus autem, & vetus, ejus, ambiguum enim est illud, αὐτοῦ. Vulgata autem rursus tuum. (e) Flagrantem.] Ut S. Aug. & vetus: aut, lucentem, ut vulg. & Romanum. Græce est, πῦρ φλέγον. Aquila, πῦρ λάβρον, ignem vehementem. Symmachus, πυρίνην φλόγα, igneam flammam. (f) Stabilitatem ejus.] Ut Romanum, aut, firmitatem ejus, ut S. Augustinus, & vetus. Est autem Græce, ἐπὶ τὴν ἀσφάλειαν αὐτῆς, id est, ipsiusmet terræ. Theodoretus: Aquila autem, & Symmachus, ἐπὶ τῆς ἕδρας αὐτῆς, super sede & base ipsius. (g) Amictus ejus.] τὸ περιβόλαιον αὐτοῦ. Theodoretus: Illud, αὐτοῦ, pro, αὐτῆς, posuit. Ita enim & Aquila, & Theodotio eft interpretatus, ἄβυσσον ὡσεὶ ἔνδυμα περιέβαλες αὐτήν. Et ita S. Hieronymus, abysso, quasi vestimento, operuisti eam. (h) Suscipient.] Sic S. Augustinus, & vetus, quod Græce, προσδέξονται ὄναγροι εἰς δίψαν αὐτῶν. Vulgata, & Romanum, expectabunt onagri in siti sua. Theodoretus ex Symmacho, ἀναπαύσονται ὄναγροι δίψαν ἑαυτῶν, recreabit onager sitim suam. (i) Super ea.] ἐπ' αὐτά. Ita vulgata, & Romanum: & videtur intelligendum super aquas, aut super montes. Nam & aqua, & mons apud græcos neutri generis est. Sanctus Augustinus habuit, ut vetus, super illos, & interpretatur, super montes. (k) Lætificat.] ἀφραίνει, & est hebraismus: sicut etiam paulo post, cor hominis confirmat, στηρίζει. Latini tamen habent, lætificet, confirmet. Theodoretus ex Symmacho, ἐκβλαστῶν χόρτον τοῖς κτήνεσιν, καὶ χλόην τῇ δουλείᾳ τῶν ἀνθρώπων, εἰς τὸ ἐκφύσαι ἄρτον ἀπὸ τῆς γῆς, καὶ οἶνον εὐφραίνειν καρδίαν ἀνθρώπου, ἱλαρῦναι πρόσωπον ἐν ἐλαίῳ, καὶ ἄρτον καρδίαν ἀνθρώπου στηρίζειν, germinare faciens fœnum jumentis, & herbam servituti hominum, ut enascatur alimentum de terra, & vinum lætificet cor hominis, niteat facies in oleo, & panis cor hominis confirmet. (l) Ligna campi.] Quinta & sexta editio, & Symmachus, τὰ ξύλα, Domini. Aquila & Theodotio, τὰ πεδία κυρίου, campi Domini. Theodoretus, hæbræus autem, & cæteri posuerunt, κυρίου. (m) Passeres.] Theodoretus ex Aquila, ἐκεῖ ὄρνεα νοσσεύσουσιν, ἐρωδιῷ ἐλάται οἶκος αὐτῷ. Ibi aves nidificabunt: herodio abietes domus ei. Schol. addit ex Symmacho, ὅπου στρουθία ἐννοσσεύσει τῷ ἴκτινι βόρειτ οἴκησις, ubi passeres nidificabunt milvo (ita enim interpretatur Sanctus Hieronymus ad Suniam,) Borat habitatio. (n) Erodii.] S. Augustinus, vetus, & Romanum, fulicæ. Græce est, τοῦ ἐρωδιοῦ ἡ οἰκία ἡγεῖται, & posset intelligi domum hujus avis, id est, abietem, aut quiddam ejusmodi, altiorem esse nidis passerum. (o) Herinaciis.] τοῖς χοιρογρυλλίοις, quomodo omnes interpretes transtulisse testatur ad Suniam Sanctus Hieronymus, præter lxx. qui dixerunt, λαγωοῖς, leporibus: quod etiam reperitur in multis codicibus. Sanctus Augustinus, & vetus habent utrumque, petra refugium hericiis, & leporibus. (p) Congregabuntur.] Symmachus, ἀποχωρήσουσι, recedent, quomodo S. Hieronymus. (q) Creatura tua.] τῆς κτίσεώς σου. Sic S. Augustinus, & vetus, & Romanum. Apud Theodoretum in textu eodem modo legitur: sed cum in explanatione dicatur, κτήσεως, cæteri reddiderunt, videtur alterutro loco habuisse, κτήσεως, possessione, & sic vulgata. (r) Speciosum.] Sic S. Augustinus, & vetus, & Romanum, ac S. Hieronymus, Naum 1. Qui scribens ad Suniam, fatetur illud, manibus, quod additur in vulgata, ex hebraico, & Theodotionis editione in lxx. sub asterisco additum esse. & Aquilam sic esse interpretatum, εὐρύχωρος χερσὶν & omnes interpretes. (f) Pertransieunt.] διαπορεύονται, latini tamen, pertransibunt, aut, commeabunt. Aquila, περιπατεῖ, ambulant. (t) Ad illudendum ei.] Theodoretus: Draconis nomine significat magnos cetos, qui in magnis pelagis libenter degunt. Illud vero, ἐμπαίζειν αὐτῷ, posuit pro, αὐτῇ, id est, τῇ θαλάσσῃ, maris. Nam hebræus, & Syrus ipsum masculine nominant. (u) Ad te expectant.] πρὸς σέ, & hic est hebraismus: latini autem, a te expectant. (x) Universa.] τὰ σύμπαντα. Aquila, ἀνοίξεις χεῖρά σου, ἐμπλησθήσονται ἀγαθῶν, aperies manum tuam, implebuntur bono. Theodotio, ἀνοίξαντός σου τὴν χεῖρα πλησθήσονται ἀγαθωσύνης, aperiente te manum, implebuntur bonitate. Symmachus, ἀνοίξαντός σου τὴν χεῖρα σου χορτασθήσονται ἀγαθῶν, aperiente te manum tuam, satiabuntur bonis. Sexta sola, & lxx. habent illud, τὰ σύμπαντα. (y) Jocundum sit ei eloquium meum.] Theodoretus, τὴν διαλογήν, Symmachus quidem dixit, ἡδυνθείη, Aquila autem, ὁμιλία, S. Augustinus & vetus, suavis sit ei disputatio mea: Romanum, suavis sit ei laudatio mea.

PSAL. CIV.

(a) **A**Lleluia.] Sic etiam Eusebius, & Theodoretus, ac S. Hieronymus, in sua ex Hebræo interpretatione. Alii tamen in Hebraico conjungunt cum extremis verbis præcedentis psalmi. (b) Invocate.] Eusebius, & Theodoretus: Iftud, ἐπικαλεῖσθε, Symmachus dixit, κηρύσσετε, prædicate. Idem Eusebius testatur alium interpretem dixisse, καὶ ἐπικαλεῖσθε ἐν ὀνόματι αὐτοῦ, & invocate in nomine ejus. (c) Laudamini.] Eusebius & Theodoretus; Pro, ἐπαινεῖσθε, Aquila posuit, καυχᾶσθε, gloriamini. (d) Confortamini.] S. Augustinus: Hoc enim de Græco expressius interpretatum est: quamvis verbum minus Latinum videatur: Unde & alii codices habent, confirmamini, alii, corroboramini. (e) Anima ejus.] ἡ ψυχὴ αὐτοῦ. Latini tamen, animam. Theodoretus: Hoc quidem Symmachus ita dixit, εἰς σίδηρον (al. σίδηρον) ἡ ψυχὴ αὐτοῦ, in ferrum venit anima ejus, id est, μέχρι κινδύνου, usque ad cædem est periclitatus. (f) Populorum.] In libris græcis est, λαοῦ, populi. Schol. Aquila, & Symmachus, ut lxx. Theodotio autem, λαῶν. (g) Et exacerbaverunt.] S. Augustinus non habent, &c. In aliis codicibus græcis, & apud Theodoretum legitur, ἐπίκραναν, quia exacerbaverunt, & ita Romanum. S. Augustinus in duobus codicibus se legisse, non exacerbaverunt. Vulgata, & non exacerbavit sermones suos. Aquila, καὶ οὐ προσήρισαν, & non contenderunt. Symmachus, καὶ οὐκ ἠπείθησαν, & non fuerunt increduli (sic enim S. Hieronymus). Theodotio, & quinta editio, καὶ οὐ παρεπίκραναν, & non exacerbaverunt. Sexta editio, ut lxx. (h) Et occidit.] Aquila & Symmachus, καὶ ἐθανάτωσε, & morti tradidit. Theodotio, & sexta editio, ut lxx. (i) Edidit.] ἐξῆρψεν. Apud S. Hieronymum ad Suniam legitur, ἐξέρψεν, & ipse interpretatur, ebullivit. S. Augustinus, & vetus, & dedit terra eorum ranas: Romanum, misit in terra eorum ranas. (k) Et comedit fructum terræ eorum.] Hæc absunt a Romano, nec leguntur apud Theodoretum. Aquila, φάγον πᾶν χόρτον ἐν τῇ γῇ αὐτῶν, & comederunt fructus terræ eorum. Symmachus, καὶ ἔφαγον πᾶν γέννημα τῆς χώρας αὐτῶν, & exederunt omne genimen regionis eorum: Theodotio, καὶ κατέφαγον τὸν καρπὸν τῆς γῆς αὐτῶν, & devoraverunt fructum terræ eorum. (l) De terra eorum.] Sic τῆς γῆς αὐτῶν. In aliis dicibus est, ἐν τῇ γῇ αὐτῶν, & sic vulgata. Et S. Augustinus, in terra eorum. Apud Theodoretum legitur, ἐν γῇ αἰγύπτου, & in Romano, in terra Ægypti. (m) Petierunt.] Sic vulgata, & græci codices. Psalterium Romanum, vetus, & S. Augustinus, petierunt carnes. (n) Et iverunt in siccis.] ἐπορεύθησαν ἐν ἀνύδροις. Latini, abierunt in sicco.

PSAL. CV.

(a) **B**Onus.] χρηστός, quod vocabulum notat S. Hieronymus ad Suniam utile, & bonum, & suave verti posse, quod etiam paulo inferius hoc eodem psalmo notat S. Augustinus. (b) Memento nostri.] Schol. Aquila, Symmachus, Theodotio, quinta, sexta, ut lxx. S. Hieronymus, in Hebræo, recordare mei. (c) Ad laudandum.] Latini, ut lauderis. Sic vidit S. Augustinus, unam eandemque esse in his tribus versibus Græcam quæstionem, ad videndum, ad lætandum, ad laudandum. (d) In rubro mare.] Sic Romanum: quod Græce est, ἐν τῇ ἐρυθρᾷ θαλάσσῃ. Et sic plerique codices Græcos & Latinos, quos inspicere potuit, habuisse testatur S. Augustinus, in mare rubro: quamvis codex, quem tunc intuebatur, haberet, ut etiam vetus, & vulgata, & S. Hieronymus ad Suniam, in mari, mare rubrum quamvis sub asterisco. (e) Verbis.] Sic vulgata, & Græci. In Romano, & vetere psalterio est, in verbis: itemque apud S. Augustinum, qui & ipse locutionem notat. (f) Et laudaverunt.] Sic S. Augustinus, & vetus, & vulgata, quod Græce est, ᾔνεσαν. In aliis tamen codicibus Græcis est, ᾖσαν, & in Romano, & cantaverunt. (g) Festinaverunt.] Sic clarius vertendum, ἐτάχυναν, judicavit S. Augustinus, quam quomodo est apud cæteros latinos, cito fecerunt. (h) In animam.] Sic S. Hieronymus ex hebræo. In aliis codicibus græcis est, εἰς τὰς ψυχάς, & sic latini, in animas. (i) In similitudine.] Et hanc locutionem notat S. Augustinus, cum tamen idem valeat, quæ, in similitudinem, quod est in vulgata, & Romano. (k) Et terra illa.] A multis græcis, & latinis abest illud, &c. (l) Confractione.] S. Augustinus, in confractione, id est, in plaga: græce est, ἐν τῇ θραύσει. (m) In indignatione iræ ejus.] ἐπὶ θυμῷ ὀργῆς αὐτοῦ. In aliis codicibus græcis est, θυμὸν αὐτοῦ, & in latinis, iram ejus. (n) Quassatio.] S. Augustinus: autem hic posita est quassatio, hæc superius confractio: nam in græco utrumque verbum est. Theodoretus, τὴν θραῦσιν, Symmachus dixit, πληγήν, quomodo ximus S. Augustinum esse interpretatum confractionem. (o) Et distinxit, καὶ διέκρινεν. Aquila, διέκρινεν, dijudicavit. (p) Interfecta.] Sic vulgata, & vetus, & S. Augustinus, qui etiam notat sic habere græcos codices: Romanum, infecta est. (q) Adinventionibus.] ἐπιτηδεύμασιν. Disputat S. Augustinus de notione istius dictionis, & inquit alios ex latinis non adinventiones, sed studia, alios affectiones, vel affectationes, alios voluptates dicere maluisse. Romanum plerumque habet, studia, hoc autem loco, observationibus. (r) Furore.] Notat S. Augustinus, vocabulum, θυμός, alios reddere iram, alios indignationem, alios animum, quemadmodum hic Romanum. (f) Cum exaudiret.] Sic Romanum. Vetus vero, & Sanctus Augustinus, cum audiret. Vulgata, & audivit, græce est, ἐν τῷ αὐτὸν εἰσακοῦσαι.

PSAL. CVI.

(a) **A**Lleluia.] S. Augustinus inquit, huic psalmo, sicut etiam præcedenti præponi pro titulo duplex alleluia, quod tamen in collatis libris non inventum. Quinimo Hebræi & hoc simplex Alleluia ponunt pro fine præcedentis psalmi. (b) Et mirabilia.] Theodoretus, ex Symmacho, τὰ θαυμάσια αὐτοῦ, τὰ εἰς τοὺς υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων. & prodigia ejus, quæ in filios hominum. (c) Et esurientem.] Plerique græci codices habent, καὶ ψυχὴν πεινῶσαν, & animam esurientem. (d) De corruptelis.] ἐκ τῶν διαφθορῶν. S. Augustinus, & vetus, de corruptela: Romanum, de interitu, vulgata, de interitionibus. (e) Sacrificium laudis.] Theodoretus, ex Aquila, εὐχαριστίας, sacrificium Eucharistiæ, id est, gratiarum actionis. (f) Et stetit ravit.] Ita S. Augustinus, & vetus psalterium & Græci codices, S. Hieronymus ad Suniam aliquid in iis verbis superflui agnoscat: ἀνέστησε λαίλαπα εἰς αὔραν, restituet turbinem in auram. Symmachus, στήσας τὴν καταιγίδα εἰς γαλήνην, statuente eo tempestatem in tranquillum. Theodotio, καὶ ἔστησεν τὴν καταιγίδα αὐτοῦ εἰς αὔραν, & statuit procellam in auram, & vulgata, & Romanum eodem modo, nisi quod vulgata ut S. Hieronymus ad Suniam, pro, eorum, habet, ejus: Romanum vero, trum, & respondet hebræo. Schol. καὶ παρεχώρησε ἡ καταιγὶς τῇ αὔρᾳ, statim tempestas auræ cedit. (g) Eorum.] Sic latini, & hanc lectionem probat S. Hieronymus ad Suniam. In multis autem codicibus græcis admodum & in codice Suniæ, & apud Theodoretum est, θελήματος αὐτοῦ, luntatis suæ. (h) Civitates.] Schol. Aquila, Symmachus, lxx.

tatem: & sic latini. (i) Geniminis.] καρπὸν γεννήματος. *S. Aug. & vetus*, fructum frumenti. *Vulg. & Rom.* fructū nativitatis. *Hac notione sumitur sæpe nativitas in Ecclesiastico.* (k) Non minoravit.] οὐκ ἐσμίκρυνε. *Romanum*, non sunt minorata. S. *Augustinus, & vetus*, non sunt diminuta. *Aquila*, οὐκ ὀλιγώσει, non minuet, *Symmachus*, οὐκ ὀλίγα ἐποίησεν, non pauca reddidit. *Theodotio, ut lxx.* (l) Et pauci.] *Symmachus*, ὠλιγώθησαν, καὶ κατεφθάρησαν ἀπὸ συνοχῆς κακῶν, καὶ ταλαιπωρίας. Imminuti, & corrupti sunt a pressura mala, & calamitate. (m) Contemptus.] *Sic S. Augustinus, & vetus, quod græce est,* ἐξουδένωσις. *Romanum & vulgata*, contentio: *sed videtur legendum contemptio.* (n) Errare fecit.] *Aut*, seduxit, *ut S. Augustinus, & vetus. Romanum vero*, seduxerunt. *Theodoretus ex Symmacho*, καὶ πλανήσει αὐτοὺς, (*hucusque Schol. tribuit etiam Aquilæ*) ἐν ματαιότητι διανοίας, & errare faciet eos in vanitate mentis. (o) A mendicitate.] *Aut*, de inopia, *ut Romanum, & vulgata. Symmachus*, καὶ ὀχυρώσει πένητα ἀπὸ κακώσεως, καὶ τάξει ὡς ποίμνια τὰς συγγενείας, & muniet pauperem ab afflictione, & statuet tanquam greges, cognationes. *Theodoretus ex Aquila*, καὶ ἐπαρεῖ πτωχὸν ἐκ πενίας, καὶ θήσει ὡς ποίμνιον συγγενείας, *quæ sic videtur vertisse* S. *Hieronymus*, & sublevabit pauperem de inopia, & ponet quasi gregem familias.

PSAL. CVII.

(a) GLoria mea.] *In aliis libris græcis hæc sequuntur*, ἐξεγέρθητι ἡ δόξα μου. *& psalt. vetus, & Romanum*, exurge gloria mea. *Absunt tamen a vulgata, & S. Hieronymus, ad Suniam, inquit apud nullum interpretum reperiri: sed ex psalmo 56. huc esse ab aliquo translata.* (b) Dexteram.] *In aliis græcis codicibus est*, τῇ δεξιᾷ σου, *& in Latinis*, dextera tua. (c) Exaltabor.] ὑψωθήσομαι, S. *Augustinus*, exaltabo. *Vulgata*, exultabo. *Romanum, & vetus*, lætabor, *ut in psalmo* 59. (d) Spei meæ.] *Aquila*, λέβης ἐλπίδος μου, *quod Sanctus Hieronymus*, pelvis meæ. *Symmachus*, ἀμεριμνίας μου, tranquillitatis meæ. *Theodotio, ut lxx* (e) Subditi sunt.] ὑπετάγησαν. *Sic habent libri græci, quibuscum facit metaphrasis Apollinarii.*

Πᾶσιν ὑφ' ἡμετέροις ἀλλότρια φῦλα δαμάσθη.

In libro quodam manuscripto ad marginem est appositum, ἐφιλίασαν. *Sanctus Hieronymus ad Suniam, scribit illud quidem esse in psal.* 59. *sed in hoc apud omnes translatores inveniri*, ἐφιλιώθησαν. *al.* ἐφιλίασαν, *& vulgata*, amici facti sunt. (f) Circumstantiæ.] περιοχῆς. *Ita vetus psalt. &* S. *Hieronymus, ex hebræo. Vulgata & Romanum*, munitam: *Symmachus*, περιπεφραγμένην, circumseptam, circummunitam. (g) Nonne tu Deus.] οὐχὶ σὺ ὁ θεὸς, *Symmachus*, εἰ μὴ σὺ ὁ θεὸς, nisi tu Deus. (h) Et non exibis.] *Theodoretus ex Symmacho*, καὶ μὴ προελθὼν θεὲ ἐν τοῖς στρατεύμασιν (*al.* ταῖς στρατιαῖς) ἡμῶν; & qui non præivisti Dee in exercitibus nostris? (i) Et vana.] *Ita vetus psalt. & Romanum: vulgata autem*, quia vana.

PSAL. CVIII.

(a) DEus laudem meam.] *Aquila*, θεὲ ὑμνήσεώς μου, Dee laudationis meæ. *Symmachus*, ὁ θεὸς ὑμνήσεώς μου. *Theodotio, ut lxx.* (b) Participis.] ἐκ τῶν οἰκοπέδων αὐτῶν. *Ita est apud* S. *Augustinum, & in vetere, in psalmo* 110. *quare & hoc loco ita vertendum judicavimus, licet hic apud Latinos sit*, habitationibus. *Theodoretus*, secundum alios autem, ἐκ τῶν ἐρειπίων, ex ruderibus, & ruinis. (c) Scrutetur fœnerator.] *Theodoretus, ex Symmacho*, συγχέσαι πράκτωρ πάντα τὰ ὑπάρχοντα αὐτῷ, concutiat exactor omnem substantiam ipsius. (d) Qui detrahunt mihi.] *Theodoretus*, alii autem dixerunt, τῶν ἀντικειμένων, qui adversantur, *& sic* S. *Hieronymus. Eandem varietatem notat & paulo post idem Theodoretus.* (e) Et caro mea.] *Theodoretus ex Symmacho*, καὶ ἡ σάρξ μου ἠλλοιώθη ἀπὸ ἀναλειψίας (*al.* ἀλειψίας) caro mea immutata est ab omissione unctionis. (f) Nimis.] *Notat Sanctus Augustinus, quod græce est* σφόδρα, *latinos interdum interpretari*, nimis, *interdum* valde: *& cum ita ponitur*, nimis, *posse & in laude poni.* (g) A persequentibus.] *Aquila* ἀπὸ κρινόντων, *Symmachus*, ἀπὸ τῶν κρινόντων, a judicantibus: *Theodotio*, ἐκ διωκόντων, *sexta editio*, ἐκ τῶν διωκόντων, ab insequentibus, *quinta editio*, ἐκ τῶν δικαζομένων, à judicium exercentibus.

PSAL. CIX.

(a) VIrtutis emittet tibi.] *Græci collati codices*, ῥάβδον δυνάμεως ἐξαποστελεῖ σοι. *Sed S. Hieronymus ad Suniam testatur manifeste, & in Hebræo, & in lxx. interpretibus haberi*, virtutis tuæ: *sicut & Latini habent.* (b) Dominare.] κατακυρίευε. *In multis codicibus additur*, καὶ, *quod idem S. Hieronymus negat apud lxx. haberi. Apud Tertullianum est*, & dominabitur, *apud Sanctum Cyprianum, Sanctum Augustinum, & in psalterio veteri*, & dominaberis. *Aquila*, ἐπικράτει ἕνεκα τῶν ἐχθρῶν σου, invalesce propter inimicos tuos. *Symmachus*, σὺ δὲ παίδευε ἔνδον τοὺς ἐχθρούς σου, tu autem corripe intus inimicos tuos: *quinta editio*, κατακυρίευων, dominare, *sexta*, κατακυριεύσεις, dominaberis. (c) In splendoribus sanctorum tuorum.] *Vulgata*, in splendoribus sanctorum. *Sanctus Augustinus & vetus*, in splendore sanctorum. *Chrysostomus*: alius, ἐν δόξῃ ἁγίων, in gloria sanctorum. (d) Ex utero.] *Aquila*, ἀπὸ μήτρας ἐξ ὀρθριζομένου σοι δρόσος παιδιότητός σου, de vulva e diluculo tibi ros pueritiæ tuæ. *Symmachus*, ὡς κατ' ὄρθρον σοι δρόσος ἡ νεότης σου, sicut juxta diluculum tibi ros adolescentia tua. *Quinta editio*, ἐκ μήτρας ἐπὶ ὄρθρου σοι δρόσος ἡ νεότης σου, de vulva super auroram tibi ros adolescentia tua. (e) Super terram multorum, ἐπὶ γῆς πολλῶν. *Vulgata*, in terra multorum. *Vetus*, super terram multam. *Sanctus Augustinus*, super terram multa. *Sanctus Hieronymus ex hebræo*, percussit caput in terra multa.

PSAL. CX.

(a) COrde meo.] *Illud*, meo, *superfluum esse dicit Sanctus Hieronymus, & Apollinarius non habet.* (b) Exquisita.] ἐξεζητημένα. *Chrysostomus*: alius, ἠκριβωμένα, accutata: alius, παρεσκευασμένα, parata, instructa. (c) Confessio.] *Chrysostomus*: alius, ἔπαινος, καὶ ἀξίωμα ἡ ἐργασία αὐτοῦ, laus, & dignitas, operatio ejus. (d) Escam dedit.] *Theodoretus, ex Symmacho*, θήραν ἔδωκεν τοῖς φοβουμένοις αὐτὸν (*fortasse*, αὐτὸν) μνημονεύων αἰωνίας συνθήκης αὐτοῦ, venationem (*aut*, prædam) dedit timentibus se, recordatus sempiterni testamenti sui. S. *Hieronymus, in tradit. inquit*, θήραν, *apud Ægyptios, significare far.* (e) Veritas.] *Chrysostomus*, ἔθος πολλάκις τῇ γραφῇ ἀλήθειαν καὶ τὴν φιλανθρωπίαν λέγειν· εἰ γὰρ δὴ μόνῳ τῷ τοῦ δικαίου ἐκέχρητο λόγῳ, πάντα ἂν ἀπωλώλει. Usitatum sæpe scripturæ ipsam etiam clementiam dicere veritatem, &c. (f) Facientibus eum.] *Sanctus Augustinus, & vetus, non habent*, eum.

PSAL. CXI.

(a) JUstitia.] *Chrysostomus*: alius, ἡ ἐλεημοσύνη, misericordia: alius, ἡ φιλανθρωπία, humanitas, & clementia. (b) Rectis.] *Sanctus Augustinus, & vetus*, rectis corde: *Theodoretus*: ἔθνεσιν, gentibus. *Sed facilis lapsus ab* εὐθέσιν, *ad* ἔθνεσιν. (c) Suavis.] *Ut Sanctus Augustinus, & vetus, aut*, jocundus, *ut vulgata*, χρηστὸς ἀνήρ. *Theodoretus, ex Symmacho*, ἀγαθὸς ἀνὴρ χαριστικὸς καὶ κιχρῶν, οἰκονομῶν τὰ πράγματα αὐτοῦ μετὰ κρίσεως, bonus vir beneficus, & commodans, disponens res suas cum judicio. (d) Ab auditione mala] *Chrysostomus*: alius, ἀγγελίαν κακὴν οὐ φοβηθήσεται, nuncium malum non timebit. (e) Paratum.] *Symmachus*, ἑδραία ἡ καρδία αὐτοῦ ἀμέριμνος ἐν κυρίῳ, Firmum cor ejus, expers solicitudinis in Domino. (f) Non timebit.] οὐ φοβηθῇ, *Latini*, non commovebitur. (g) Donec videat super.] *Sic Sanctus Augustinus, & vetus: nec multo aliter Sanctus Hieronymus ex hebræo*, donec aspiciat in hostibus suis. *Vulgata*, donec despiciat inimicos suos: *Græce est*, ἕως οὗ ἐπίδῃ ἐπὶ τοὺς ἐχθροὺς αὐτοῦ.

PSAL. CXII.

(a) PUeri.] *Theodoretus*, παῖδας, hoc loco non juvenes, ut quidam existimant, *sed*, τοὺς δούλους, servos ipsos vocat. Ita enim & Aquila, & Symmachus, & Theodotio sunt interpretati, & hebræus inquit: ἀβδὴ, Abde: sic autem & Syrus. (b) Super filiis.] ἐπὶ τέκνοις, *latini tamen*, filiorum.

PSAL. CXIII.

(a) ÆGyptus.] *Schol.* Ægyptus interpretatur, σκότος, tenebræ. (b) Gestierunt.] *Ita S. Augustinus, & vetus: vulgata*, exultaverunt, *Græce*, ἐσκίρτησαν. (c) Quia gestiistis.] τὰ ὄρη, ὅτι ἐσκιρτήσατε, *S. Augustinus, & vetus*, quare gestiistis. *Vulgata*, montes exultastis. (d) Commota.] *Vel*, mota, *ut vulgata. Aquila*, ὠδινήσατο, parturivit. (e) Qui convertit.] *Symmachus*, τοῦ μεταβάλλοντος, qui transmutat. (f) Rupem. *S. August. & vetus*, rupes, *Chrysostomus*, ἀκρότομον λέγει τὴν σιδήρῳ οὐ ῥᾳδίως εἴκουσαν, ἀλλ' ἐκ τῶν ἄκρων μόλις ἀποθραυομένην ἀκρότομον, dicit, eam quæ ferro non facile cedit, sed a summo vix frangitur. (g) Super misericordiam tuam.] *Chrysostomus*: alius διὰ τὸ ἔλεός σου, propter misericordiam tuam, *quemadmodum & Sanctus Hieronymus.* (h) Et in terra.] *Sic plerique libri græci*, καὶ ἐν τῇ γῇ, *quod Sanctus Hieronymus ad Suniam superfluum esse dicit: & abest a vulgata, & veteri. Romanum vero*, Deus autem noster in cœlo sursum: in cœlo, & in terra omnia, &c *cum quo faciunt psalterium Æthiopicum, & Apollinarius: nec multo aliter videtur habuisse Sanctus Augustinus.* (i) Simulachra.] *Schol.* ἀρχὴ τοῦ β'. μέρους τοῦ ψαλμοῦ. παρ' ἑβραίοις γὰρ εἰς δύο διῄρηται ὁ ψαλμός. οὕτω ἔν τισιν ἀντιγράφοις εὑρέθη, ὡς εὐσέβιος φησίν. Principium secundæ partis psalmi. Nam apud hebræos in duos divisus est hic psalmus. Ita in quibusdam exemplaribus, inventus est, ut inquit Eusebius. *Sed fortasse potuit hoc Scholion pertinere ad illa verba*, non nobis Domine, &c. (k) Recordatus nostri.] μνησθεὶς ἡμῶν εὐλόγησεν ἡμᾶς, *latini*, memor fuit nostri, & benedixit nos, *vel*, nobis. (l) Domino.] κυρίῳ, & est hebraismus: *latini*, a Domino. (m) Benedicemus.] εὐλογήσομεν τὸν κύριον, *& respondet hebræo: latini*, benedicemus. *In aliis codicibus græcis est*, εὐλογήσωμεν, benedicamus. *Theodoretus*, εὐλογήσομέν σε κύριε, benedicemus te Domine.

PSAL. CXIV.

(a) O Domine.] *Chrysostomus*: alius, ἀξιῶ κύριε, ἐξελοῦ τὴν ψυχήν μου, quæso Domine, exime animam meam: alius, ὦ δὴ κύριε διάσωσον τὴν ψυχήν μου, Hem Domine salva animam meam. (b) Humilitatus sum.] *Theodoretus, ex Symmacho*, ἠτόνησα, καὶ ἔσωσέν με, langui, & salvavit me. (c) In conspectu. *Ita Sanctus Augustinus, & vetus, & omnes græci*, ἐνώπιον κυρίου, *quamvis Sanctus Hieronymus ad Suniam id dicat esse superfluum, & probet, quod est in vulgata*, placebo Domino. *Chrysostomus*: alius, ἔμπροσθεν κυρίου, ante Dominum: alius, ἐμπεριπατήσω. *Et sic Sanctus Hieronymus*, deambulabo.

PSAL. CXV.

(a) CRedidi.] *Theodoretus*: ὁ ἑβραῖος καὶ οἱ λοιποὶ ἑρμηνευταὶ τοῦτον τῷ προτεταγμένῳ συνάπτουσιν· τῆς γὰρ αὐτῆς ἔχεται διανοίας, καὶ τὸν ἔνατον δίχα διελόντες, τῇ τῶν δύο ψαλμῶν συναφῇ τὸν ἴσον τῶν ψαλμῶν φυλάττουσιν ἀριθμόν. Hebræus, & cæteri interpretes, & ipse etiam Syrus, hunc psalmum præcedenti conjungunt, eidem enim inhæret sententiæ. Nonum autem in duos dividentes, hac horum psalmorum conjunctione æqualem psalmorum servant numerum. (b) Humiliatus sum.] ἐταπεινώθην. *Symm.* ἐκακώθην, afflictus sum, *& sic S. Hier. Aliud schol.* Symm. ἠτόνησα, langui. (c) Ego autem dixi in ecstasi mea.] *Ita S. Aug. & vetus. Vulg. vero*, ego dixi in excessu meo. *Theodor.* Aquila autem sic, ἐγὼ εἶπα ἐν τῷ θαμβεῖσθαί με, πᾶς ἄνθρωπος διάψευσμα, ego dixi in pavore meo, omnis homo mendacium (*& sic S. Hier.*) Theodotio autem, πᾶς ἄνθρωπος ἐκλείπει, omnis homo deficit: Symmachus autem, καὶ εἶπον ἀδημονῶν, πᾶς ἄνθρωπος διαψεύδεται, & dixi, cum anxius ac mœrens essem, omnis homo mentitur. (d) Vota mea Domino reddam coram omni populo ejus] *Hæc desunt apud S. Augustinum, & in veteri: itemque paulo post*, & in nomine Domini (*vel*, & nomen Domini) invocabo.

PSAL. CXVII.

(*a*) Quoniam bonus] *In Græcis codicibus & hic, & in duobus sequentibus versiculis hæc repetuntur: in veteri psalt. & apud S. Augustinum hic, & in sequenti: in vulgata bis tantum.* Quoniam in seculum misericordia.] *Chrysostomus*, τυτέστι, διηνεκής, ἐ διακοπτόμενον. Hoc est, perpetua, & non interrupta. (*b*) Nomine Domini.] *Est hebraismus, ut subintelligatur præpositio. Quare S. Augustinus, & vetus,* & in nomine Domini ultus sum eos. *Vulgata,* & in nomine Domini, quia ultus sum in eos: *itemque S. Hieronymus ad Suniam, qui etiam inquit requiri illud,* quia. *Symmachus,* διέθρυψα, fregi. (*c*) Circumdantes.] *Theodoretus*: Symmachus, ἐκύκλωσάν με, ϰ̀ πάλιν περιεκύκλωσάν με, circundederunt me, & rursus undique circundederunt me: id est, ut notat *Schol.* ἐπαλλήλοις ἐχρήσαντο προσβολαῖς ϰ̀ πολιορκίαις παντοδαπαῖς, sibi invicem perpetuo succedentibus incursionibus usi sunt, atque omni genere oppugnationum. (*d*) Favum.] κηρίον, *& ita S. Augustinus, & vetus. A vulgata, quemadmodum & ab hebræo, abest.* (*e*) Exarserunt.] ἐξεκαύθησαν, *Aquila & Symmachus,* ϰ̀ ἀπεσβέσθησαν ὡς πῦρ ἀκανθῶν, & extinctæ sunt, quasi ignis spinarum, *& ita etiam S. Hieronymus, sed sine conjunctione,* &c. (*f*) Impulsus.] *S. Augustinus, & fortasse etiam vetus habuit,* tanquam cumulus arenæ impulsus sum, ut caderem. (*g*) Castigans.] *S. Augustinus, & vetus,* emendans emendavit, παιδεύων ἐπαίδευσε. (*h*) Hæc porta.] *Ita græci collati codices. S. Augustinus, & vetus,* hæ portæ Domini: justi intrabunt in eas. (*i*) In caput anguli.] *Theodoretus ex Symmacho,* ἀκρογωνιαῖος, in summo angulo positus. (*k*) Facta est hæc.] *Ita græci; & est hebraismus, ponere fœmininum pro neutro: vulgata autem posuit neutrum, ut sæpe solet. S. Hieronymus, Sanctus Augustinus, & vetus,* a Domino factum est ei: & est mirabilis in oculis nostris: *Aquila,* παρὰ κυρίε ἐγένετο, τοῦτο αὐτὸ παράδοξον ἐφάνη ἡμῖν, a Domino factum est hoc: id incredibile visum est nobis. *Symmachus,* αὕτη ἐσὶ θαυμασὴ ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν, hæc est mirabilis in oculis nostris. (*l*) Nunc.] *Ita & alibi, & initio hujus psalmi redditur particula* δή, *cujus loco nihil hic apud latinos ponitur. Habet autem sæpe vim quandam deprecandi, ut apud latinos,* hem, amabo, obsecro: *quod & hoc loco in dictione hebræa agnoscit S. Hieronymus in epistola ad Damasum de Osianna: ubi etiam illud* δή, *videtur potius ex aliis interpretibus agnoscere, quam ex lxx, quamvis ita conjungat,* ὦ δή. (*m*) Bene prosperare.] εὐόδωσον, *& posset etiam verti,* bene prospera, (*ita enim S. Augustinus, in explanatione*) prospere deduc. (*n*) Constituite.] *S. Augustinus, & vetus,* constituite diem festum in confrequentationibus, *quasi pro*, πυκάζεσιν, *quod habent collata exemplaria, legerint,* πυκνάσμασιν. *Chrysostomus*: Alius, δήσατε ἑορτὴν ἐν πυκνέσι, ligate solennitatem in pinguibus: alius, συνδήσατε ἐν πανηγύρει πυκάσματα, colligate in celebri conventu densitates: *atque hunc locum juxta utrumque interpretem diligenter explanat. Scholiastes primam interpretationem tribuit Aquilæ, secundam Symmacho: & ad verbum,* πυκάζεσιν, *hæc adnotat,* σκιάζεσιν, κατασκιάζεσιν, κοσμᾶσιν, obumbrantibus, tegentibus, ornantibus. τί δέ ἐσιν, συνδήσατε ἑορτὴν ἐν τοῖς πυκάζεσιν; ϰ̀ μετὰ ἱλαρότητος ἐπιτελέσατε τὴν ἑορτὴν, δήσατε θυσίας λιπαράς. ϰ̀ τὸ ἕτερον, στεφανώματα ϰ̀ κλάδες, ἀνάψατε τῷ λαῷ. (*o*) Confitebor tibi.] *Schol.* ἐτοι οἱ β΄. στίχοι ἐκ ἔκειντο ἐν τῷ τετρασελίδῳ παρ' ἐδενὶ, ὅτε παρὰ τοῖς ο΄. ὅτε ἐις τὸ ἐυσεβίε. Hi duo versiculi non ponuntur in Tetraselido apud ullum, neque apud lxx, neque in libro Eusebii. *Aliud Scholion,* ὅλ@ ὁ στίχ@ παρ' ἐδενὶ εὕρηται, totus ipse versiculus apud neminem est inventus. *Nam ultimus quidem,* confitemini, &c. *est etiam in hebræo, & magnam vim habet, ut Patres ostendunt.* ὁ μάτω ἐν. ὁ δὲ πρὸ ϰ̀ τ παρόντα ψαλμὸν ἢ στίχ@ ὁ ψαλμῳδὸς ἀνέταξεν. Non frustra in hoc Psalmo versum hunc Psalmista repetit.

PSAL. CXVIII.

(*a*) Beati immaculati in via.] *Schol.* ὅτι στίχος ἐσὶν. ἔλεγε γὰρ τὶς τῶν σίχων ἑμμέτρως εἶ) τῶν παρ' ἑβραίοις, ἑξαμέτρους μὴ τῶν ἐν τῇ τῆς δευτερονομίε ᾠδῇ. τὰς ἢ ψαλμὰς τριμέτρους εἶ) ϰ̀ τετραμέτρους. ἔστιν οὖν ὁ πρῶτ@ στίχ@ μέχρι τὸ, ἐν νόμῳ κυρίε. Nondum versus est. Dicebat enim quidam versus esse metricos apud Hebræos, hexametros quidem, qui in cantico Deuteronomii, psalmos autem esse trimetros, & tetrametros. Est igitur primus versus usque ad illud, in lege Domini. (*b*) Dum inspicio.] *Ita S. Augustinus, & vetus, quod Græce,* ἐν τῷ με ἐπιβλέπειν. *Sanctus Hilarius,* cum respicio. *S. Ambrosius,* cum perspiciam, *vulgata,* cum perspexero in omnibus mandatis tuis. (*c*) Usque valde.] *Sic rursus S. Augustinus, & vetus quod Græce,* ἕως σφόδρα. *S. Hilarius,* usque nimis: *cujus etiam lectionis facit mentionem S. Augustinus. S. vero Ambrosius, & vulgata,* usquequaque, *& hujusmodi varietas in dictione ista sæpe usu venit in hoc Psalmo.* (*d*) Corriget.] κατορθώσει, *ubi fere Latini,* corrigit. *Symmachus,* ἐν τίνι λαμπρυνεῖ νεώτερ@ τὴν ὁδὸν αὐτὲ, in quo illustrabit junior viam suam? (*e*) Exercebor.] *Ita S. Hilarius, & S. Ambrosius, & vulgata: Vetus,* garriam: *cujus utriusque lectionis mentionem facit S. Augustinus: Græce enim est,* ἀδολεσχήσω, *quod Apollinarius reddidit,* καλλιάσω, *& videtur accedere ad illud,* garriam. (*f*) Vivam.] ζήσομαι, *& sic etiam Apollinarius, & SS. Hilarius, Augustinus, & vetus, & Romanum, & S. Hieronymus in sua tralatione ex Hebr. S. Ambr.* ut vivam. *In aliis libris Græcis est,* ζῆσόν με, *& vulgata,* vivifica me. (*g*) Mirabilia.] *Symmachus,* παράδοξα, prodigiosa. (*h*) Incola.] πάροικ@. *Notat S. Augustinus aliquos ex nostris,* iniquilinus, *aliquos,* incola, *nonnullos etiam,* advena, *esse interpretatos. S. Hilarius,* accola. (*i*) Concupivit.] ἐπεπόθησεν. *Theodotio, quinta, & sexta editio,* ἐπεποίθησεν, confidit. *Symmachus,* τελεία ἦν, perfecta fuit, *Aquila, ut LXX.* (*k*) Consilia mea.] *Ita S. Hilarius, & S. Ambrosius: cæteri Latini,* consilium meum. (*l*) Fac me intelligere.] *Sic putat S. Augustinus expressius de Græco dici, quam,* infinua mihi, *aut,* instrue me. (*m*) Dormitavit.] *Sic Latinæ editiones, & Æthiopica: ἐνύσταξεν, Græci libri, & Apollinarius,* ὕμνεε, inclinabatur, & cadebat. *S. Ambrosius, licet testetur quosdam codices habere,* dormitavit; *ipse tamen habuit,* stillavit, *& inquit Origenem hanc interpretationem esse sequutum,* ἔσταξεν. *Sanctus Hilarius hoc aliis interpretibus tribuit,* ἐνύσταξεν *vero lxx.* (*n*) Legem pone mihi.] νομοθέτησον, *quod posset etiam verti,* doce, ostende. *Sanctus Hilarius,* legem ita ue: *& inquit Latinum non potuisse satis explicare virtutem verbi Græci & Hebraici. S. Ambrosius,* legem mihi constitue.

Theodoretus: Illud, νομοθέτησον, Symmachus dixit, ὑπόδειξον, ostende: Aquila & Theodotio, φώτισον, illumina. (*o*) Quia ipsam volui] ὅτι αὐτὴν ἠθέλησα. Aquila, ὅτι ἐν αὐτῇ ἐβουλήθην, quia in ipsa volui. *Theodotio, & sexta editio,* ὅτι ἐν αὐτῇ ἠθέλησα, *quinta editio* ὅτι ἐν αὐτῇ. *Symmachus ut lxx. Ex quo Scholio videtur colligi aliquid discriminis interfuisse inter lectionem lxx, & Theodotionis, & considerandæ sunt quæ hoc loco dicuntur a S. Hilario.* (*p*) In timorem tuum.] εἰς τὸν φόβον σου, *& sic vertit S. Hieronymus ex Hebræo. Latini omnes libri habent,* in timore tuo. (*q*) Quod suspicatus sum.] *Theodoretus*: Aquila autem pro ὑπώπτευσα, dixit, ὑπεστάλην, timui. Et sic etiam Theodotio. Symmachus autem, ὃν εὐλαβοῦμαι, quod revereor. *S. Hieronymus,* quod reveritus sum. (*r*) Secundum verbum tuum.] κτ̀ τ̀ λόγον σου. *Symmachus ut lxx. Aquila & Theodotio,* κτ̀ τὸ λόγιόν σου, *& sic Latini,* secundum eloquium tuum. (*s*) Nimis.] *Ita Romanum, & S. Ambrosius, Hilarius,* vehementer, *& valde. A vetere abest: Græci fere omnes hoc loco habent,* σφόδρα, *pauci autem in sequenti versiculo, S. Augustinus,* quæ dilexi: five, quod nonnulli codices habent in utroque versu, dilexi valde, aut nimis, aut vehementer, sicut interpretari placuit quod græce, σφόδρα dicitur. *S. Hieronymus ad Suniam inquit esse superfluum.* (*t*) Tua.] *Mirum est, quomodo & hoc S. Hieronymus dicat esse superfluum; cum non modo cæteri codices habeant græci, & latini, sed ipse etiam in sua versione.* (*u*) Et exercebor.] *S. Augustinus,* quod plures interpretes dicere maluerunt, quam lætabar, aut garriebam, quod aliqui interpretati sunt ex eo quod græcus, ἀδολεσχῶ. (*x*) Verborum.] *Sic græci,* τῶν λόγων. *Sed latini,* verbi tui in quo. (*y*) Consolatus sum.] *S. Augustinus,* vel sicut alii codices habent, & exhortatus sum, id est, exhortationem accepi: Utrumque enim potuit interpretari de verbo græco, παρεκλήθην. *Id habet S. Hilarius. Sed S. Ambrosius,* & me consolatus sum. (*z*) Tædium.] *Sic S. Augustinus, & vetus, quod græce,* ἀθυμία. *Romanum,* defectio animi. *S. Hilarius, & vulgata,* defectio. *S. Ambrosius,* pusillanimitas. (*æ*) Incolatus mei.] *S. Augustinus,* vel sicut alii codices habent, in loco peregrinationis meæ. *Theodoretus,* Ita etiam interpretati sunt, & cæteri interpretes, ᾄσματα ἦν μοι πάντα τὰ προςάγματά σου ἐν τόπῳ τῆς παροικίας, cantica erant mihi omnia præcepta tua in loco peregrinationis meæ. (*a*) Hæc facta est mihi.] *Laborat S. Augustinus, in ista eloqutione explicanda, sed est hebraismus: quare S. Hieronymus ita vertit,* hoc factum est mihi, *id est, hoc mihi boni contigit.* (*b*) Vias tuas.] *Ita græci codices & metaphrasis Apollinarii, & Ambrosiana editio Mediolanensis Ecclesiæ, & Romana, & Æthiopica, & Arabica, cæteræ vero editiones latinæ, & SS. Hilarius, Ambrosius, Hieronymus, Augustinus, habent,* vias meas. *Theodoretus*: ὁ ἑβραῖ@ τὰς ὁδὲς με ἔχει. ὁμοίως ἢ ϰ̀ οἱ ἄλλοι ἡρμήνευσαν ἑρμηνευταὶ οἱ ο΄. ἐν τῷ ἑξαπλῷ. hebræus autem habet, τὰς ὁδὲς με, vias meas. Ita autem & cæteri interpretes sunt interpretati, & ipsi lxx. in Hexaplis. *Addit autem Schol. pro eo quod sequitur,* converti, *id est,* ἐπέστρεψα, *Symmachum dixisse,* ἐπέστρεφον, convertebam. *Nonnulli ex nostris habent,* averti, *quod non placuit S. Hieronymo.* (*c*) Ad custodiendum.] *S. Augustinus, ut cæteri fere latini, habet,* ut custodiam, *sed hæc addit,* quod aliqui interpretati sunt ad custodiendum mandata tua, *aliqui,* ut custodirem, *aliqui,* custodire: quod græcus posuit, τῦ φυλάξασθαι. (*d*) Peccatorum.] *Recte admonet S. Augustinus hoc non esse declinatum ab eo, quod sunt peccata, sed ab eo quod sunt peccatores: est enim,* ἁμαρτωλῶν. (*e*) Participes.] *Theodoretus,* Symmachus autem, pro, μέτοχ@, dixit, συνημμέν@, conjunctus. Sed rus autem, φίλ@, amicus. *Addit Schol. Aquilam & Theodotionem dixisse ut lxx.* (*f*) Bonitatem.] *S. Augustinus.* Quod ait græcus, χρηστότητα, aliquando suavitatem, aliquando bonitatem nostri interpretes transtulerunt. *S. Ambrosius,* jocunditatem, *eamque dictionem perpendit. Symmachus,* εὐηργέτησας τ̀ δοῦλόν σου, *quod S. Hieronymus,* benefecisti servo tuo. (*g*) Coagulatum.] *Schol.* ἐπαχύνθη, ἀπελιθώθη, induratum est, in lapidem degeneravit. (*h*) Bonum mihi.] *Theodotio, ut lxx, Symmachus,* συνήνεγκέ μοι, ὅτι ἐκακώθην ὑπὲρ τὲ μαθεῖν τὰ προςάγματά σου, contulit mihi, quod afflictus sum, ut discerem præcepta tua. (*i*) Plasmaverunt.] *Aut,* finxerunt, *ut Sanctus Augustinus, & alii. Sanctus Ambrosius,* paraverunt. *Symmachus,* ἀπέρραψαν με, perfecerunt me. (*k*) Veritate.] *Ita græci quod nostræ editiones,* in veritate. *Sanctus Hilarius tamen habet,* vere, *quemadmodum etiam vertit Sanctus Hieronymus.* (*l*) Nunc.] *Sic Romanum, & Sanctus Ambrosius, quod græce,* δή, *& diximus habere vim quandam obsecrationis.* (*m*) Convertantur ad me.] *S. Augustinus*: In nonnullis codicibus invenimus, & græcis, & latinis, convertant mihi: quod tantundem valere existimo, quantum si dicatur, ad me. *In græcis collatis codicibus est,* ἐπιστρεψάτωσάν με, *quod Theodoretus inquit Symmachum clarius dixisse,* ἀναστρεψάτωσάν μοι οἱ φοβέμενοί σε, revocent me (aut revertantur ad me) qui timent te. (*n*) Fabulationes.] ἀδολεσχίας. *S. Augustinus,* quod usque adeo uno verbo nequaquam dici latine potest, ut aliqui delectationes, aliqui fabulationes, eas dicerent, ut non immerito acciperentur esse quidem illas exercitationes, sed in sermone cum quadam delectatione. *SS. Hilarius, & Ambrosius habent,* exercitationes: *Aquila,* ἐπαρθέντες φαυλοι βόθρες, farriebant mihi superbi laqueos. *Symmachus,* ὑπέσκαψάν μοι ὑπερήφανοι ὑπόγεια, suffoderunt mihi superbi subterranea. *Quinta editio,* ὤρυξάν μοι ὑπερήφανοι βοθύνους, foderunt mihi superbi foveas, *& ita S. Hieronymus.* (*o*) Injuste.] *Sic S. Ambrosius (quod indicat explanatio) & fortasse Augustinus,* inique. *S. Hilarius, & alterius Æthiopicum: editiones latinæ,* iniqui, *aut,* injusti. *In Arabico utrumque conjungitur,* iniqui injuste. (*p*) Omnia serviunt tibi.] *Sic latini, græce est,* τὰ σύμπαντα δοῦλα σά, omnia (*si latine dici posset*) sunt serva tua. *An autem ita prorsus dixerint lxx. dubitari potest ex isto Scholio*: Theodotio, & Symmachus, ut lxx. Aquila, δοῦλα σά. (*q*) Tunc utique.] *Sic solet sæpe verti illud,* ἄρα. *Ambrosius in explanatione,* alioqui periissem. *Plerique tamen hic habent,* aut, forsitan. (*r*) Sustinuerunt] *Theodoretus*: Illud, ὑπέμειναν, Symmachus, & Theodotio dixerunt, προσεδόκησαν, expectaverunt, & ita latini. (*f*) Omnis consummationis] *Romanum,* omni consummationi, *quod videtur respondere interpretationi Aquilæ, quæ refertur in Scholio,* τῇ πάσῃ συντελείᾳ. *Theodoretus ex Sym.* πάσης κατασκευῆς εἶδον πέρας: εὐρύ σου, omnis apparationis vidi terminum: spaciosum est mandatum tuum.

... ista voce, πάγις, disputant SS. Hilarius, & Ambrosius, nec putant vocabulo ... satis exprimi ejus vim. (t) Quomodo.] ὡς. & posset verti, Quam, ... S. Hieronymus ex hebræo. (u) Sapere me fecisti.] Ita S. Augusti... & vetus, quod græce, ἐσόφισάς με, Romanum, & vulgata, & S. Hilari... prudentem me fecisti. (x) Meum est.] ἐμή ἐστιν. Latini, mihi est. A... ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα αὕτη μοι, quia in sempiternum hoc est mihi (& ita S. Hieronymus:) Theodotio, ὅτι εἰς τὸν αἰῶνά μοι, Symmachus, διὸ εἰς αἰῶνα αὕτη ... quæ idem sibi volunt. (y) Prohibui pedes meos.] ἐκώλυσα τοὺς πόδας μου. Aq. ... πόδας μου, coercui pedes meos. Theodotio, quinta, & sexta editio, ἐκώλυσα, Symmachus, ut lxx. (z) Lex tua.] Ita S. Hieronymus, in cap. 1. Ag... psalterium Æthiopicum, & ita codices græci, & Theodor. ὁ νόμος ... & metaphrasis Apollinarii, σὸς θεσμός: Editiones vero latinæ, SS. Hilar. ... Ambrosius, Augustinus, verbum tuum. (ω) Tuis semper. Sic Romanum psalterium, & Æthiopicum, & Arabicum, & iidem sancti Patres, & codi... græci, & Theodoretus, χερσί σου, & metaphrasis Apollinarii, παλάμη... ...

Ἠτορ ἐμὸν παλάμησι διαμπερέως σέθεν ἴσχω.

Cæteræ vero editiones latinæ habent, in manibus meis, quam SS. Augusti... & Ambrosius, fatentur nonnullos codices habere, licet plures illam. S. Hieronymus ad Suniam testatur, & lxx. & omnes alios interpretes ha... in manibus meis, & Schol. Aquila, ἡ ψυχή μου ἐν ταρσῷ μου, anima mea in ... mea. Symmachus, ἡ ψυχή μου μετὰ χεῖρά μου, anima mea ad manum meam: Theodotio, ut lxx. Quinta editio, ἐν χειρί μου, in manu mea, & ita S. Hieronymus. (aaa) Eloquium.] λόγιον. Schol. lxx, Theodotio, & Symma... τὸν λόγον σου, sermonem tuum: Aquila, τῷ ῥήματί σου, verbo tuo. Theodo... ... habet, κατὰ τὸ ἔλεός σου, secundum misericordiam tuam. (b) Vivifica ...] ζῆσόν με. Latini, & psalterium Arabicum & Æthiopicum, & vivam: ... videtur Apollinarius habuisse, qui sic vertit,

Ἀμφὶ τεοῖς ἐπέεσσιν ἀρηγόνα χεῖρα πιτναίνεις,
Μηδὲ καταισχύνῃς με τεὴν δεδοκημένον ἀκλήν.

(c) Ad nihilum deduxisti.] Aut, sprevisti, ut Romanum, & vulgata, & SS. Hilarius, & Ambrosius: Aquila, ἀποσκολόπισας πάντας τοὺς ἀποστρεφομένους ... ἀκριβασμούς, ὅτι ψευδεῖς συνεπιθέσεις αὐτῶν, confixisti omnes avertentes se ... lege, quoniam mendaces sunt dolosæ coitiones eorum. Symmachus. ἀπ... πάντας τοὺς ῥεμβομένους ἀπὸ τῶν προσταγμάτων σου, ματαία γὰρ πᾶσα ἡ δολιότης ..., reprobasti omnes vagantes à præceptis tuis: vana enim omnis dolo... eorum. Theodotio, & quinta editio, ἐξουδένωσας πάντας τοὺς πλανωμένους ἀπὸ τῶν ἀκριβασμάτων σου, ὅτι ἄδικον τὸ ἐνθύμημα αὐτῶν, ad nihilum deduxisti omnes errantes à præceptis tuis, quoniam injusta cupiditas eorum. (d) Prævaricantes.] Aut, prævaricatores, ut S. Ambrosius: Aquila, στέμφυλα ... πάντας ἀσεβεῖς τῆς γῆς, vinacea deputasti omnes impios terræ. Symmachus, σκωρίαν (al. σκαωρίαν, sed Theodoretus habet, σκωρίαν) ἐλογίσω ... παραβαίνοντας, Scoriam, (al. dolum) putasti omnes, transgressores ...: Theodotio & quinta editio, εἰς οὐδὲν διέκοψας τοὺς ἀσεβεῖς τῆς γῆς, ad nihilum concidisti impios terræ. (e) Confige clavis.] Ita putat S. Augusti... ... verti illud, καθήλωσον, eodem modo S. Ambrosius: Theodotio, ut lxx. Symmachus, ὀρθοτρίχησεν ἀπὸ φόβου σου ἡ σάρξ μου, quod Sanctus Hieronymus ... vertisse, horripilavit à timore tuo caro mea.] Aquila, ... ἀπὸ φόβου σου ἡ σάρξ μου, clavis fixa est, a pavore tui caro mea. (f) Feci judicium.] ἐποίησα κρίμα. Aquila, quinta & sexta editio, ἐποίησα κρίσιν, quod idem valet. Symmachus, ἐποίησα τὰ κρίματά σου, ... judicia tua. (g) Iis qui mihi injuriam faciunt.] τοῖς ἀδικοῦσί με. SS. Hilarius, Ambrosius & Augustinus, & vetus psalterium, nocentibus me, vulgata, calumniantibus me. Romanum, persequentibus me: quarum lectio... mentionem facit etiam S. Augustinus, ac miratur in nullo se codice legisse, adversantibus, cum in suo græco haberet, τοῖς ἀντιδίκοις, quod tamen in nullo ex collatis exemplaribus est inventum. (h) Excipe.] Ita SS. Hilarius, & Augustinus, & vetus, quod græce est, ἔκδεξαι. Romanum, elige, vulgata, & S. Ambrosius, suscipe. Symmachus, ἀνάδεξαι, recipe, Aquila, & Theodotio, ἐγγύησαι, sponde, quod etiam est S. Hieronymi. (i) Domino.] Ita S. Hilarius, & vetus. S. Augustinus, licet testetur in quibusdam ... haberi codicibus, quod est in vulgata, & Romano, & apud S. Ambr. Domine. Symmachus, καιρὸς κράξαι τῷ κυρίῳ, ὅταν διασκεδαννύουσι τὸν νόμον σου, tempus clamandi Domino, quando dissipant legem tuam. (k) Dissipaverunt.] διεσκέδασαν. Schol. Aquila, ἠκύρωσαν, irritam fecerunt, cætera autem, ut lxx. Quinta, & sexta, διεσκέδασαν. (l) Illuminabit.] Latini habent in præsenti tempore, illuminat, intelligere facit, aut, intellectum dat, ... græci codices, φωτεῖ, καὶ συνετιεῖ. (m) Descenderunt.] Ita vetus, & S. Ambrosius: & S. Augustinus, quod græce est, κατέβησαν, & significat, descendere fecerunt. In nonnullis autem codicibus, κατέδυσαν, quod hoc loco idem videtur valere. S. Augustinus mentionem etiam facit lectionis, quam habent S. Hilarius, & Romanum, transierunt, S. Ambrosius testatur fuisse aliquos codices, qui haberent, κατέβιβασαν. unde vulgata, deduxerunt. Idem S. Ambrosius, lib. 2. de pœnit. cap. 10. & alibi habet, per exitus aquarum descenderunt oculi mei, ut videatur aut putasse legendum, δι' ἐξόδους, aut præpositionem addidisse ad locum explicandum: nam & hoc loco dicit in explanatione, oculi tanquam in decursus descendunt aquarum: qua de re disputat ... S. Augustinus hic. (n) Custodivi.] Ita S. Ambrosius, & Arabicum & Æthiopicum: cujus lectionis mentionem etiam facit S. Augustinus, licet ipse habeat illam, quam cæteri latini, & quam probat S. Hieronymus, custodierunt. Apollinarius,

Δακρυόεντα κάλωδα φίλως προχέεσκον ὀπωπῆς,
Οὕνεκα θεσπεσίων ὑπέδραμον ἤθεα θεσμῶν.

(o) Zelus tuus.] Sic S. Hilarius, Romanum, & S. Ambrosius, zelus domus tuæ: quarum lectionum mentionem facit S. Aug. licet ipse habeat, ut vetus, & vulgata, zelus meus: Aquila, ἐξώλεσέν με ὁ ζῆλός σου, consumpsit me zelus tuus. Sym. ἀπεσιώπησέν με ὁ ζῆλωσίς μου, tacere me fecit zelus meus. (p) Ignitum.] S. Hilarius. Non explicat proprietatem verbi hujus, latinitatis translatio. Quod enim nobiscum ignitum; id græce, πεπυρωμένον, ... πεπυρωμένον, autem id significat quod tanquam conflatum, igne purgatum fit. (q) Et viam.] In multis græcis codicibus est, καὶ ζῆσόν με, & vivifica me. S. Hilar. intellectum da mihi eorum & vivificet. (r) Tibi.] Romanum, & vulg. ad te, a vetere utrumque abest, itemque a S. Augustino, qui tamen hæc addit, vel sicut nonnulli codices habent & græci, & latini; clamavi te, & salvum me fac. Quid est, clamavi te, nisi clamando invocavi te? (s) In immaturitate.] ἐν ἀωρίᾳ, quam dictionem explicat recte S. Ambrosius: S. Hilarius, & Romanum, & vulgata, in maturitate. Vetus, intempesta nocte. S. Augustinus: plures codices non habent intempesta nocte, sed immaturitate. Vix autem unus inventus est, qui haberet geminatam præpositionem, id est, in immaturitate, &c. (t) Vivifica me.] ζῆσόν με. Schol. Theodotio, ζῆσόν με. Aquila, ζώωσόν με, quod idem valet. Symmachus, ἀναζώωσόν με, revivifica me. (u) Iniquitate.] Ita vetus, & S. Aug. quod græce est, ἀνομίᾳ, & posset etiam verti, iniquitati, quod habet S. Hilarius, & vulgata. Romanum, iniqui. S. Aug. testatur quosdam codices habere, inique, & ita S. Ambr. Sym. ἔσπευσαν οἱ διώκοντές με, festinaverunt persequentes me. (x) Propter verbum tuum.] Ita S. Ambr. quod græce, διὰ λόγον σου. Theodoretus, διὰ τῶν λόγων σου, per verba tua: latini, propter eloquium tuum, quomodo solent vertere, λόγιον. (y) Secundum judicium tuum vivifica me.] Aquila κατὰ κρίσεις σου ζώωσόν με, secundum judicia tua vivifica me, quod habet S. Ambrosius. (z) Insensatos.] Sic vetus & S. Aug. quod græce, ἀσυνθετοῦντας, Romanum, SS. Hilarius, & Ambr. non servantes pactum, vulgata, prævaricantes, quæ videntur ex aliis esse interpretationibus. Nam ita Scholiastes: Aquila, Theodotio, Sexta, ἀσυνθετοῦντας, Symmachus, & Quinta, ἀθετοῦντας. (ω) Septies.] Theodoretus: Quidam illud, ἑπτάκις, interpretati sunt, πλεονάκις, sæpenumero. (aaaa) Laudavi.] Sic vetus, & S. Augustinus: Alii, laudem dixi tibi: Aquila & Symmachus, ὕμνησά σε, hymnis celebravi te. (b) Eructent.] ἐξερεύξαιντο, & sic in sequentibus, Latini tamen eructabunt, pronunciabunt. (c) Elegi.] ᾑρετισάμην. Theodoretus: Symmachus, quidem, εἱλόμην, Aquila autem, & Theodotio, ἐξελεξάμην, dixerunt, quæ idem fere valent. (d) Concupivi.] ἐπεπόθησα. Theodotio, quinta, & sexta editio, ἐπεπόθησα, quod valet, speravi, & confidi: Aquila, ἐξεκρεμάμην, avide pendebam. Symmachus, ὑπερεπεθύμησα, superconcupivi, si satis latini dici potest.

PSAL. CXIX.

(a) Canticum graduum.] ᾠδὴ τῶν ἀναβαθμῶν. Notat S. Augustinus hic gradus ascendentes significari. Theodoretus: Theodotio, ᾆσμα τῶν ἀναβάσεων, canticum ascensionum: Symmachus autem, & Aquila, εἰς τὰς ἀναβάσεις, ad ascensiones. (b) A labiis injustis.] Sic S. Augustinus, & vetus, ἀπὸ χειλέων ἀδίκων, alii autem Latini, iniquis. Chrysostomus: alius, ἀπὸ χείλους ψευδοῦς, a labio mendaci. (c) Quid detur tibi. Chrysostomus: alius, τί παρέξει σοι, ἢ τί προσθήσει σοι γλῶσσα δολία; quid præbebit tibi, aut quid apponet tibi lingua dolosa? Alius autem, τί δῴη σοι, καὶ τί προσθείη σοι γλῶσσα κατεπιθέσεως; quid dederit tibi, & quid adjecerit tibi lingua insidiosæ invasionis? quodnam, inquit, inventum fuerit hac improbitate dignum supplicium? (d) Desolatoriis.] S. Augustinus, vel vastatoribus: τοῖς ἐρημικοῖς. Chrysostomus: alius, βέλη τοῦ δυνάστου ἠκονημένα μετὰ ἀνθράκων ἐστοιβασμένων, sagittæ potentis acutæ cum carbonibus constipatis: & alius, σὺν ἀνθραξιν ἀρκευθίνοις, cum carbonibus juniperinis. Hoc Scholiastes tribuit Aquilæ. (e) Prolongatus est.] Aut, longinquus factus est, ut S. Augustinus, & vetus. Chrysostomus: Alius, ὤ μοι, ὅτι παροικίαν παρείλκυσα, hei mihi, quia protraxi incolatum: alius, ὅτι προσηλύτευσα ἐν μακρυσμῷ, quia proselytus fui in longitudinem. (f) Cum tabernaculis.] Ita etiam S. Augustinus, & vetus: cæteri fere latini, cum habitantibus. (g) Cum loquebar illis.] Aquila, ὅταν ἐλάλουν αὐτοῖς, εἰς πόλεμον, cum loquebar illis, ad bellum: Theodotio fere, ut lxx. ὅταν ἐλάλουν αὐτοῖς, ἐπολέμουν με. Symmachus, ἐλάλουν αὐτοῖς, πολεμικῶς, loquebar illis, bellantium & oppugnantium more.

PSAL. CXX.

(a) Levavi.] Vetus, & S. Augustinus, levent oculos suos in montes, unde veniet auxilium illis: quod in nullo ex collatis græcis codicibus est inventum. (b) Non des.] Ita codices græci, & Chrysostomus, & Theodoretus & Apollinarius:

Ἀλλὰ φίλος μὴ σεῖο πόδα κλονέειν ἐάσῃς.

at psalterium vetus, & S. Augustinus, ne des ad movendum pedem meum. Cæteræ editiones latinæ, & S. Hilarius, non det in commotionem pedem tuum. Psalterium Æthiopicum, non det pedem meum. Chrysostomus autem, & Theodoretus quod sequitur, μὴ δὲ νυστάξῃ, ipsi videntur legisse, μὴ δὲ νυστάξει, non dormitabit, Aquila, μὴ δῷς εἰς σφαλμὸν πόδας σου, ne des in prolapsionem pedes tuos. Theodotio, μὴ δῷς εἰς σάλον (quod item est in nostris græcis.) Symmachus. μὴ δῷς περιτραπῆναι, ne des circumverti. (c) Manum dextram tuam.] S. Augustinus, & vetus, protegat te Dominus, super manum dexteræ tuæ. Chrysostomus: alius, παρὰ τὴν χεῖρα τὴν δεξιάν σου, juxta manum dexteram tuam. (d) Custodiat.] φυλάξαι, multi codices græci habent, φυλάξει, custodiet, latini custodit, multæque aliæ similes varietates & in hoc, & in aliis psalmis sunt. (e) Introitum.] Chrysostomus: alius, τὴν προσέλευσίν σου, accessum tuum.

PSAL. CXXI.

(a) In iis qui dixerunt mihi.] Ita videtur legisse Sanctus Augustinus, licet habeat, ut vetus, in his quæ. Nam sic inquit in explanatione: Jocundatus sum in prophetis, jocundatus sum in Apostolis. Omnes enim isti dixerunt nobis, in domum Domini ibimus. Cæteri Latini, in his quæ dicta sunt mihi. Chrysostomus: alius, εὐφράνθην εἰπόντων μοι, εἰς τὸν οἶκον κυρίου ἤλθομεν, lætatus sum, cum dicerent mihi, in domum Domini venimus. (b) Quæ ædificatur.] Symmachus, ἱερουσαλὴμ τὴν ᾠκοδομημένην ὡς πόλιν, συνάφειαν ἔχουσαν ὁμοῦ, Hierusalem ædificatam, ut civitatem, habentem connexionem simul: quam etiam interpretationem expendit Chrysostomus. (c) Tribus.] Chrysostomus: alius, σκῆπτρα, sceptra. (d) Interrogate.] Ita S. Augustinus, quod græce, ἐρωτήσατε. Notat Chrysostomus idem valere, ac petite, & rogate: quam dictionem cæteri fere latini habent. Idem testatur alium interpretem dixisse, ἀσπάσασθε τὴν ἱερουσαλήμ, salutate, amplectimini Hierusalem. (e) Et abundantia.] εὐθηνία. Chrysostomus: alius, ἠρεμήσουσι, quiescent:

quiescent : alius, ἀπολαύσαισαν ἀγαπῶντές σε, bonis afficiantur diligentes te. *Theodoretus hoc totum ex Symmacho*, ἀπολαύσεις τὴν ἱερουσαλὴμ, ἠρεμήσουσιν οἱ ἀγαπῶντές σε. (*f*) Virtute tua.] *Chrysostomus* : alius, ἐν τῷ περιτειχίσματι σου, in antemurali tuo : alius, ἐν τῷ περιβόλῳ σου, in ambitu tuo. (*g*) Et abundantia in turribus tuis.] καὶ εὐθηνία ἐν ταῖς πυργοβάρεσί σου, *& poterat etiam verti*, & prosperitas in turritis palatiis tuis. *Schol.* βάρεις, apud Syros vernacula lingua dicuntur domus magnæ : *de qua re S. Hieronymus in psal.* 44. *ad Principiam*. *Chrysostomus* : alius, εὐπάθεια, prosperitas : alius, ἠρεμία, quies : alius, ἡσυχία ἐν ταῖς βασιλείαις σου, tranquillitas in regiis tuis. *Theodoretus hoc totum ex Symmacho*, εἰη εἰρήνη ἐν τῷ περιβόλῳ, ἡσυχία ἐν ταῖς βασιλείαις σου. (*h*) Loquebar.] ἐλάλουν δή. *Sed nostri omittunt illud* δή. *Chrysostomus* : alius, λαλήσω εἰρήνην ἐν σοί, loquar pacem in te.

PSAL. CXXII.

(*a*) IN plurimum.] *Ita S. Augustinus, & vetus, quod Græce*, ἐπὶ πλεῖον. *Romanum*, & multum. *S. Hilarius, & vulgata*, quia multum. *Theodoretus* : Symmachus autem sic, πολλὰ ἐχορτάσθη ἡ ψυχὴ ἡμῶν ἐπιλαλούντων τῶν εὐθηνούντων, ἐξουθενιζόντων τῶν ὑπερηφάνων, multum satiata est anima nostra, obloquentibus abundantibus, & spernentibus superbis. *Chrysostomus hæc eadem refert, & addit* : alius, τὸ μυχθισμοῦ (*fortasse*, μυκτηρισμοῦ) τῶν ὑπερφρόνων, subsannatione elatorum : alius, ἐξουδενώσεως αὐτῶν ἐνθηνούντων, despectione eorum qui bonis affluunt. *Schol. ex Aquila*, πολλὰ ἐνεπλήσθη, multum impleta est.

PSAL. CXXIII.

(*a*) NIsi quia Dominus.] *Symmachus*, εἰ μὴ κύριος, ὃς ἐγένετο ἡμῖν, nisi Dominus, qui factus est nobis. (*b*) Forsitan aqua absorbuisset.] *Aut*, demersisset, *ut S. Augustinus, & vetus. Chrysostom* : alius, τότε ἂν τὰ ὕδατα παρέκλυσεν ἡμᾶς, ὡς φάραγξ, παρελθόντα κατὰ τῆς ψυχῆς ἡμῶν, tunc utique aquæ inundassent nos, tanquam gurges, transeuntes super animam nostram. (*c*) Fortasse pertransivit.] *Ita S. Augustinus, & vetus, quod Græce*, ἄρα διῆλθεν, *ac posset tamen verti, ut alii latini*, forsitan pertransisset. *Notat autem S. Augustinus illud*, ἄρα, *non esse proprie*, forsitan : *sed hoc valere*, putas pertransiit anima nostra aquam sine substantia? *additque*, Et quare dicunt, putas? quia magnitudo periculi vix facit credibile,quod evasit. *Poterat tamen in hoc psalmo verti*, utique profecto. *Chrysostomus* : alius, τότε παρῆλθον ὑπὲρ τὴν ψυχὴν ἡμῶν, ὡς τὰ ὕδατα, οἱ ὑπερήφανοι, tunc transierunt super animam nostram superbi, velut aqua. (*d*) Intolerabilem.] *S. Augustinus, & vetus*, sine substantia. *S. Hieronymus in commentariis* : Verbum, ἀνυπόστατον, apud græcos ambiguum est : & potest sonare, quod non subsistat (*ita enim legendum*) & quod intolerabile sit, hoc est, quod nemo ferre queat. Pro quo & Aquila, & Symmachus, & Theodotio, & omnes interpretes pari voce consentiunt, superbas aquas,& arrogantes, pro, ἀνυπόστατον, transferentes.

PSAL. CXXIV.

(*a*) NOn commovebitur.] *Chrys.* alius, ἀπερίτρεπτον εἰς τὸν αἰῶνα οἰκῶν ἐν ἱερουσαλὴμ, immutabilem in æternum, qui habitat circa Hierusalem. (*b*) Ut non extendant.] *Chrysostomus* : alius, διὰ τοῦτο οὐκ ἐκτείνουσιν οἱ δίκαιοι εἰς ἀνομίαν χεῖρας αὐτῶν, propterea non extendunt justi ad iniquitatem manus suas. (*c*) Strangulationes.] στραγγαλιάς. *Sanctus Augustinus, & vetus*, strangulationem. *S. Hilarius*, ad obligationem. *Vulgata*, in obligationes. *Theodoretus* : Aquila quidem interpretatus est, διαπλοκάς, implicationes, simultates : Symmachus vero, σκολιότητας, obliquitates, & tortuositates. *Theodotio autem*, διεστραμμένα, perversa.

PSAL. CXXV.

(*a*) CUm converteret.] *Sic videtur legisse S. Augustinus in progressu explanationis, licet initio habeat, ut vetus*, cum converterit. *S. etiam Hilarius in progressu*, dum avertit. *Vulgata autem, & Romanum*, in convertendo Dominus : *& si diceretur*, Dominum, *responderet Hebræo, & Græco. Chrysostomus* : alius, ὅταν ἐπιστρέψει κύριος τὴν αἰχμαλωσίαν σιὼν, ἐσόμεθα παρακεκλημένοι, cum redire faciet Dominus captivitatem Sion,erimus consolati : alius interpres, ὡσεὶ ἐνυπνιαζόμενοι, sicut somniantes. *De ista voce*, sicut, *disputat S. Augustinus, & Theodoretus ita inquit* : Illud, ὡσεὶ, hoc loco significat ἐπίτασιν, intentionem, & amplificationem. (*b*) Exaltatione.] *Theodoretus*, τὴν ἀγαλλίασιν, Aquila quidem, αἴνεσιν, laudationem, Symmachus autem, εὐφημίαν, benedictionem, sunt interpretati. (*c*) Torrentes.] χειμάῤῥους, *quod latini*, torrens : *sed illud magis respondet hebræo, & cæteris interpretibus. Chrysostomus* : alius interpres, ὡς καταῤῥοίας, sicut fluenta : alius, ὡς ὀχετοὺς, sicut rivos (*& ita S. Hier.*) alius, ὡς ἀφέσεις, ut emissiones. *Scholiastes primum tribuit Aquilæ, secundum Symmacho, tertium quintæ editioni*.

PSAL. CXXVI.

(*a*) ÆDificantes.] *Latini addunt*, eam, *& paulo post*, custodit eam. (*b*) In vanum.] εἰς μάτην. *Vulgata*, vanum. *Aquila*, εἰκῆ ὑμῖν ὀρθρίζουσι ἀνίστασθαι, βραδύνουσιν καθῆσθαι, frustra vobis ante lucem evigilantibus surgere tardantibus sedere. *Symmachus*, μάταιον ὑμῖν ἐξ ὄρθρου ἀνίστασθαι εἰς τὸ οἰκῆσαι,vanum vobis a diluculo surgere ad habitandum. *Chrysostomus* : alius, χωρίζοντες τὸ καθῆσθαι, differentibus sedere. (*c*) Surgite.] *Theodoretus inquit esse*, ἐγείρεσθαι, *modo infinito, & non imperandi, & editio Gallicana habet*, surgere. (*d*) Panem doloris.] *Scholiastes ex Theodotione & Symmacho affert*, εἰδώλων, idolorum, *ex sexta editione*, πλάνης, erroris. *S. Hieronymus ad Marcellam, de sexta eodem modo, itemque de Theodotione, cui conjungit quintam, Symmacho autem tribuit*, ἄρτον κακοπαθούμενον, quod exponitur, *inquit*, panem ærumnosum, *& Aquilæ*, ἄρτον διαπονημάτων, *qua de re diligenter disputat*. (*e*) Merces fructus.] ὁ μισθὸς τοῦ καρποῦ. *Schol. ex Chrysostomo* : alius, μισθὸς ὁ καρπὸς τῆς γαστρὸς, merces ipse fructus ventris. (*f*) Ita filii excussorum.] *Theodoretus* : Theodotio autem, ὡς βέλη ἐν χειρὶ δυνατοῦ, ὅτως υἱοὶ νεότητος, sicut sagittæ in manu potentis ; ita filii juventutis. Secundum hanc autem & Aquila, & Symmachus sunt interpretati. *S. Hieronymus ad Marcellam*, quod Aquila interpretatus est, sicut filii pubertatum, Symmachus, & Theodotio, sicut filii juventutis : Sexta, ἠκονημένων, quod nos dicere possumus, exacuti sensus. *Chrysostomus* : alius, ... ligatornm. (*g*) Beatus qui.] *Schol. ex Aquila, & Symmacho* ... *Sed Sanctus Hieronymus ad Suniam, testatur hoc etiam in lxx haberi*. (*h*) Implebit desiderium.] *Sic Sanctus Hieronymus ad Suniam*, ... *vis in libris latinis fere omnibus sit*, implevit. *Chrysostomus* : alius, ... τρας αὐτοῦ, pharetram suam. (*i*) Confundentur.] *Ita Romanum*, ... *Hilarius* : *quamvis cæteri latini habeant*, confundetur, loquetur ...

PSAL. CXXVII.

(*a*) PAlmarum tuarum.] τῶν καρπῶν σου. *Theodoretus* : Symmachus autem, κόπον χειρῶν σου ἔδεσαι, laborem manuum tuarum comedens : ut perspicuum sit, etiam lxx, καρποὺς, non vocasse fructuum perceptionem, sed particulam manus. *Quod etiam notavit S. Hier. ad Marcellam, cum libri latini haberent*, fructuum tuorum. *Etiam primo Reg. cap.* 5. καρποί, *eadem notione accipiuntur pro particula manus. Schol. refert ex Aquila*, ... σῶν σου, laborem volarum tuarum. (*b*) Sicut vitis abundans.] *S. Augustinus, & vetus*, sicut vinea fertilis. (*c*) In lateribus.] *Chrysostomus* : alius, ἐν τοῖς ἐσωτάτοις, in penetralibus : (*nam sic S. Hieronymus* :) alius, τοῖς μηροῖς, in fœmoribus. (*d*) Novellæ.] νεόφυτα. *S. Augustinus, & vetus*, novellatio. (*e*) Et videas bona.] *Chrysostomus* : alius, καὶ ἴδε ἐν ἀγαθοῖς ἱερουσαλὴμ, & vide in bonis Hierusalem. (*f*) Pax.] *Sic græci, & cæteri latini, præter Sanctum Hilarium, & vulgatam, ubi est*, pacem. *Apollinarius*,

Εἰρήνη χαίροιτε μετ' ἀλλήλων ἰσραήλου.

PSAL. CXXVIII.

(*a*) IMpugnaverunt.] *Sic S. Hilarius, & melius hoc modo videtur verti* ἐπολέμησαν, *quam quomodo cæteri*, expugnaverunt. (*b*) Etenim non potuerunt mihi.] *Chrysostomus*, alius, ἀλλ' οὐκ ἠδυνήθησάν μοι, non potuerunt mihi : alius, ἀλλ' οὐχ ὑπερίσχυσάν με, sed non prævaluerunt mihi. (*c*) Fabricaverunt.] *Theodoretus, ex Aquila, & Theodotione*, ἠρότρίασαν, araverunt. (*d*) Prolongaverunt.] ἐμάκρυναν, *quod S. Augustinus, & vetus*, longe fecerunt injustitiam suam. *Theodoretus* : Aquila autem, ἐμάκρυναν, longum protraxerunt. Symmachus autem, παρέτεινον κακοῦντες, protendunt affligentes. (*e*) Concidit cervices.] συνέκοψεν, *latini fere*, concidit. *Theodoretus*, τὰς αὐχένας. Aquila quidem, & Symmachus sunt interpretati, βρόχους, laqueos : Theodotio autem, κλοιὸς, numellas : *quod in quadam Scholio tribuitur quintæ editioni*. (*f*) Et avertantur.] *Ita S. Augustinus, & vetus* : *vulgata*, & convertantur. *S. Hilarius*, & revertantur. *Romanum*, & revertantur omnes. *Chrysost.* alius, ἀναστραφήτωσαν εἰς τὰ ὀπίσω, convertantur retrorsum. (*g*) Evellatur.] πρὸ τοῦ ἐκσπασθῆναι, *Theodoretus videtur habuisse*, πρὸ τοῦ ἐξανθῆσαι, priusquam floruerit. *Ita enim scribit*, Quædam exemplaria non habent, ἐξανθῆσαι, sed ἐκσπασθῆναι. *Quod habetur etiam in Scholio, & additur* : Aquila, ὃ πρὶν ἀνέθαλεν, ἐξηράνθη, quod olim germinabat, exaruit : Theodotio, & Quinta editio, ἐκσπασθῆναι, Symmachus, καυλῆσαι, caulem emitteret. Sexta editio, ἐκστερεῶσαι, firmaret. (*h*) Implevit manum.] ἐπλήρωσε τὴν χεῖρα, *licet multi latini*, implebit. *Chrysostomus testatur*, pro, χεῖρα, *alium dixisse*, δράκα, pugnum. (*i*) Benediximus.] *Schol.* lxx dixerunt, εὐλογήκαμεν, Symmachus, ... benedicimus.

PSAL. CXXIX.

(*a*) CLamavi tibi.] σοι. *Latini*, ad te. *Theodor.* ἐκέκραξά σε, clamavi te, *de qua locutione diximus etiam supra ex S. Augustino*. Et Schol. Theodotio, ut lxx. ἐκέκραξά σε κύριε. Aquila, ἐκ βαθέων ἐκάλεσά σε ..., de profundis invocavi te Domine : Symmachus, ἐκ βαθυτάτων ἐκάλεσά σε, de profundissimis vocavi te Domine : quinta, & sexta editio, ... σε κύριε, Clamavi te Domine. (*b*) Nomen tuum.] *Sic est in editione Ambrosiana Ecclesiæ Mediol. & in psalterio Arabico, & Æthiopico, & in plerisque libris græcis, & apud Theodoretum, qui hæc refert* : Pro ὀνόματος, Aquila quidem & Theodotio interpretati sunt φόβον, timorem, Symmachus autem, νόμον, legem, *quod habent cæteræ editiones latinæ, & Hilarius, & August. Scholiastes addit quintam dixisse*, ὅπως φοβηθῇς, ut terribilis sis. *Chrysost. habet*, νόμον, *& hæc affert* : alius, ἕνεκεν τοῦ ὀνόματος σου, propter nomen tuum : alius, ἕνεκεν τοῦ γνωσθῆναι τὸ λόγον σου, ut cognoscatur verbum tuum : alius, ἕνεκεν φόβου ὑπέμεινα κύριον, propter timorem sustinui Dominum : alius, ἕνεκεν νόμου ὑπέμεινα κύριον, propter legem expectavi Dominum. *S. Hieronymus ad Suniam*, Pro nomine enim sive lege apud Hebræos legitur thira, quod Aquila interpretatus est, φόβον, hoc est, timorem, Symmachus, & Theodot. νόμον, id est, legem, putantes thora propter litterarum jod & vau similitudinem, & formam, quæ tantum magnitudine distinguuntur. Quinta editio terrorem interpretata est : sexta, verbum. *Apollinarius ita reddit*,

Εἵνεκα σῆς σοφίης ἀρετὴν βασιλήιον ἔτλην.

propter tuam sapientiam virtutem regalem sustinui. (*c*) In verbum.] *Sic vetus & SS. August. & Hilarius. Vulgata autem, & Romanum*, in verbo ejus. *Chrysostomus* : alius, ἀπεσκόπησεν ἡ ψυχή μου τὸ ῥῆμα αὐτοῦ, prospectavit anima mea verbum ejus : alius, ὑπέμεινεν ἡ ψυχή μου, καὶ τὸν λόγον αὐτοῦ ἐκαραδόκησε, sustinuit anima mea & verbum ejus expectavi. *Scholiastes tribuit Aquilæ, & hæc addit*, ψυχή μου εἰς κύριον ἀπὸ φυλακῆς πρωΐας, anima mea ad Dominum præ custodientibus matutinam vigiliam.

PSAL. CXXX.

(*a*) NEque in altum elati.] *Sic vetus & S. Augustinus, quod Græce* ἐμετεωρίσθησαν, *cæteri Latini tantum*, elati sunt. *Chrysostomus, Theodoretus* : alius, οὐδὲ ὑψώθησαν, neque exaltati sunt. (*b*) In magnis.]

Symmachus, autem ἐν μεγαλειότησιν. Aquila autem, ἐν μεγαλωσύναις, in magnificentiis: *Hoc secundum in Scholio tribuitur Theodotioni.* (c) Neque in mirabilibus.] *Theodoretus, ex Symmacho,* οὐδὲ ὑπερβάλλουσιν ὑπὲρ με, neque transcendentibus super me: *quod item in Schol. tribuitur Theodotioni.* (d) Si non humiliter.] *Theodoretus, ex Symmacho,* εἰ μὴ ἠξίωσα, καὶ ὡμοίωσα τὴν ψυχήν μου ἀπογαλακτισθέντι πρὸς μητέρα αὐτοῦ, οὕτως ἀνταποδοθείη τῇ ψυχῇ μου, si non dignatus sum, & similem reddidi animam meam ablactato erga matrem suam, sic retribuatur animæ meæ. *Putat autem S. Ioannes Chrysostomus esse hyperbaton: ut ita sit intelligendum,* si non humiliter sentiebam, sicut ablactatus super matrem suam, sed exaltavi animam meam; ita retribuatur animæ meæ. (e) Sic retribues.] *Ita Romanum, nec multo aliter Ambr. S. Hilarius,* sicut ablactato super matre sua, sic retribues in animam meam. *Græce est,* ἀνταποδώσεις, *in commentariis quibusdam est inventum,* ἀνταπόδοσις, *& sic cæteri latini,* retributio.

PSAL. CXXXI.

(a) Mansuetudinis.] *Aquila,* κακουχίας. *Symmachus,* κακώσεως, *quæ vexationem & afflictionem significant. Quinta editio,* ταπεινώσεως, humiliationis. (b) Sicut.] ὡς. *Romanum habet,* quis, *ut videatur legisse in Græco,* ὅς. *Notat S. Hieronymus, in comment. hoc respondere Hebræo.* (c) Et requiem.] *Schol.* οὗτος ὁ στίχος οὐκ ἔκειτο ἐν τῷ τετρασελίδῳ. παρὰ τῷ Θεοδοτίωνι μόνῳ, ἀντὶ τοῦ, τοῖς βλεφάροις μου, ἔκειτο, τοῖς κροτάφοις μου νυσταγμόν. ἐν δὲ τῷ ὀκτασελίδῳ, παρὰ μόνοις τοῖς ό. ἔκειτο ὠβελισμένον. Hic versus non est positus in Tetraselido. Apud solum Theodotionem, pro, τοῖς βλεφάροις μου, palpebris meis, positum est, τοῖς κροτάφοις μου νυσταγμόν, temporibus meis dormitationem. In octaselido autem apud solos lxx. positus est obelo notatus. (d) Campis sylvæ.] S. *Augustinus & vetus,* in campis saltuum: *Aquila, & Symmachus,* ἐν χώρᾳ, in regione. *Quinta editio,* ἐν ἀγρῷ, in agro. (e) Intremus.] εἰσελευσόμεθα, *& paulo post,* προσκυνήσωμεν. *Romanum,* introivimus, adoravimus: *Sanctus Augustinus, & vetus,* intravimus, adorabimus, *S. Hilarius,* intrabimus, adorabimus. *vulgata,* introibimus, adorabimus. *Et in multis codicibus græcis legitur,* εἰσελευσόμεθα. (f) Sanctificationis tuæ.] *Chrysostomus:* alius, τῆς ἰσχύος σου, fortitudinis tuæ, (*quod etiam est S. Hieronymi:*) alius, τοῦ κράτους σου, potentiæ tuæ. (g) Induentur.] ἐνδύσονται, *Latini fere omnes habent,* induantur justitia, *aut,* induent justitiam. *Chrysostomus:* alius, ἀμφιεσθήτωσαν, vestiantur: alius, ἐνδυσάσθωσαν δικαιοσύνην, induantur justitiam, id est, sanctitatem, sacerdotium, latriam. (h) Non avertas faciem.] *Aquila,* μὴ ἐπιστρέψῃς τὸ πρόσωπον τοῦ χριστοῦ σου, ne convertas faciem Christi tui: *Theodotio,* μὴ ἀποστρέψῃς. *Symmachus,* μὴ ὑποστρέψῃς, non avertas. (i) Non frustrabitur eam.] μὴ ἀθετήσει αὐτήν, non irritam faciet eam, non recedet ab ea: *latini habent,* non frustrabitur eum, *aut,* non pœnitebit eum, *ut S. Augustinus, & vetus.* (k) Sedem tuam.] *Sanctus Cyprianus 2. testim.* super thronum meum. *Sanctus Ambrosius,* super sedem meam, *eodemque modo habuisse Sanctum Hilarium videtur explanatio indicare.* (l) Præelegit.] *Ita fere latini omnes præter vulgatam: quæ habet,* elegit. *Græce priore loco est,* ἐξελέξατο, *posteriore,* ᾑρετίσατο, *quod videtur majorem quandam vim habere.* (m) Venationem.] θήραν. *Scribit Sanctus Hieronymus, in comm. ita habere ipsos lxx. Sed propter novitatem verbi, & unius litteræ demutationem, paulatim obtinuisse ut pro,* θήραν, *legeretur,* χήραν, viduam: *quod est in latinis editionibus, in psalt. Arabico, & Æthiopico, & in aliquot libris græcis, & metaphrasi Apollinarii. S. Hilarius refert quendam ita esse interpretatum,* captionem ejus: *Sed putavit apud lxx esse,* viduam, *eamque translationem sequendam tanquam consignatam ad Ecclesiæ doctrinam. Utriusque lectionis fit mentio in Scholiis. Quinimo ex simili fortasse litteræ mutatione factum est, ut in quibusdam codicibus, & apud Cyrillum in cap. 60. Esaiæ, sit,* θύραν, portam. *Theodoretus, ex Symmacho,* τὴν σίτησιν αὐτῆς εὐλογῶν εὐλογήσω, annonam ejus benedicens benedicam. *Scholiastes adjungit,* Aquila, ἐπισιτισμὸν αὐτῆς εὐλογῶν εὐλογήσω, (*quod idem valet.*) Theodotio, & quinta editio, ut lxx. *De hac re S. Hieronymus scribit etiam in tradit. in Gen. cap. 25.* (n) Exultatione exultabunt.] *Aquila,* αἰνέσει αἰνέσουσιν, laudatione laudabunt. *Symmachus,* εὐφημοῦντες εὐφημήσουσιν, benedicentes benedicent. (o) Ibi suscitabo.] *Ita Sanctus Augustinus, & vetus: quod græce est,* ἐκεῖ ἐξανατελῶ, *& poterat etiam verti, ut vertit S. Hieronymus ex hebræo,* ibi oriri faciam: *cæteri autem latini,* illuc producam. (p) Sanctificatio mea.] τὸ ἁγίασμά μου. *Symm.* ὁ ἁγιασμός μου, *quod idem valet Chrys.* alius, τὸ κέρας, cornu: alius, ἀφόρισμα αὐτοῦ, segregatio ejus: alius, ἀφωρισμένον αὐτοῦ, segregatum ejus.

PSAL. CXXXII.

(a) Ecce nunc.] *Sic Græci: Latini autem non discedentes a sententia,* Ecce quam bonum, & quam jucundum habitare fratres in unum. *Chrys.* alius, ἰδὲ δὴ τί ἀγαθὸν, καὶ τί καλὸν, ἀλλ' ἢ τὸ κατοικεῖν ἀδελφοὺς ἐπὶ τὸ αὐτό; Ecce nunc quid bonum, & quid pulchrum, nisi habitare fratres in unum? (b) Sicut unguentum.] *Aquila,* ὡς ἔλαιον ἀγαθὸν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς καταβαῖνον ἐπὶ τὸν πώγωνα, τὸν πώγωνα Ἀαρὼν, τὸ καταβαῖνον ἐπὶ στόμα ἐνδυμάτων αὐτοῦ, sicut oleum bonum super caput, descendens in barbam, barbam Aaron, descendens in os indumentorum ejus. *Symm.* ὡς τὸ μύρον τὸ κάλλιστον ἐπὶ κεφαλὴν καταῤῥέον ἐπὶ πώγωνα τὸν Ἀαρὼν, τὸ καταῤῥεῦσαν ἐπὶ τὴν ᾤαν τῶν περιμέτρων αὐτοῦ, sicut unguentum optimum super caput, defluens in barbam Aaron, quod defluxit ad oram vestimentorum circummetientium illum. *Alius,* ἐνδυμάτων αὐτοῦ, indumentorum ejus. Theodotio, ut lxx. (c) Montes.] τὰ ὄρη, *nam & supra,* montes in circuitu ejus: *latini tamen,* montem.

PSAL. CXXXIII.

(a) In atriis.] S. *Hilarius:* Reperi autem quosdam ambiguos circa hoc, in atriis domus Domini, fuisse, dicentes, idcirco hoc a translatoribus primis adjectum esse, quia sub hisdem versibus sequenti psalmo continetur, opinantibus ipsis, scriptorum vitio in libris hebraicis fuisse præteritum. Sed novi interpretes, quæ volunt, tractent: nobis vero obsequendum est, & auctoritati tralationum, & vetustati. *Ejusmodi quiddam scribitur in comm. S. Hieronymi. In omnibus quidem collatis libris græcis, & latinis verba illa habentur.* (b) In noctibus.] *Qui vertunt ex hebræo, hæc cum antecedentibus conjungunt.* (c) In sancta.] *Chrysostomus:* alius, ἁγίως, sancte: alius, ἡγιασμένως, sanctificate.

PSAL. CXXXIV.

(a) Bonus.] ἀγαθός. *Chrysostomus,* alius, ὅτι χρηστὸς, *quod interdum diximus verti,* bonum, *interdum,* suave. *Psalterium Romanum, & S. Hilarius habet,* quoniam benignus. (b) Quoniam dicens.] *Ita vertit S. Hieronymus, ex Hebræo, & optime convenit dictioni Græcæ,* ὅτι καλόν. *S. Hilarius, & vulgata,* quoniam suave. *S. Augustinus, & vetus, & Romanum,* quoniam suavis. *Aquila,* ὅτι εὐπρεπὲς, quoniam decorum. *Theodotio,* ὅτι ἡδὺ, quoniam dulce, *Symmachus ut lxx.* (c) In possessionem sibi.] εἰς περιουσιασμὸν ἑαυτῷ. *Theodoretus ex Symmacho,* εἰς ἐξαίρετον ἑαυτῷ, in selectum quiddam sibi. (d) Educens nubes ab extremo terræ.] *Chrysostomus:* alius, ἀναβιβάζων, faciens ascendere: alius, ἀνασπᾷ ἀπ' ἄκρων, attrahit ab extremis: alius, ἐκ περάσματος, de fini, & summitate. (e) Qui educit.] ὁ ἐξάγων, *Scholiastes videtur alio quodam modo legisse apud lxx. & fortasse,* ἀνάγων, *ut paulo superius: aut hæc, quæ affert ad locum illum pertinent:* Aquila, quinta, & sexta editio, ἐξαγών. Symmachus, προφέρων, proferens: Theodotio, ut lxx. (f) Suis.] αὐτοῦ. *Schol.* Tres illi, quinta, & sexta, αὐτῶν, eorum. (g) Israel.] *Schol.* lxx, & tres illi, τῷ Ἰσραὴλ, ipsi Israel, *quod est expressius.* (h) Memoriale tuum.] *Chrysostomus:* alius, ἡ ἀνάμνησίς σου, recordatio tui. (i) Deprecabitur.] *Ita vulgata, quasi,* exorabitur, *quod græce est,* παρακληθήσεται, *& poterat etiam verti, ut vertit S. Hieronymus ex hebræo,* erit placabilis, S. *Augustinus, & vetus,* advocabitur: *Romanum, & S. Hilarius,* consolabitur. (k) Non audient.] *Hic in cæteris libris latinis, præterquam in vulgata interjiciuntur multa ex iis quæ habentur psal.* 113. (l) Omnes qui confidunt.] *Aquila,* πᾶς ὃς πεποιθεν ἐπ' αὐτοῖς, omnis qui confidit in eis. *Theodotio,* καὶ πάντες οἱ ἐλπίζοντες ἐπ' αὐτά, & omnes qui sperant super ea. *Symmachus,* πᾶς ὁ πεποιθὼς αὐτοῖς, omnis fretus eis. *Quinta editio,* πᾶς ὃς ἐλπίζει ἐπ' αὐτοῖς, omnis qui sperat in eis. *Sexta,* πᾶς ὁ ἐλπίζων ἐπ' αὐτά, omnis sperans super ea. (m) In Sion.] ἐν σιών. *Sic S. Hilarius, cæteri fere,* ex Sion: *& in aliquot libris græcis est,* ἐκ σιών.

PSAL. CXXXV.

(a) Alleluia.] *Schol.* ἡ προκειμένη ἐπιγραφὴ περιέχει ἀλληλούϊα. ἔν τισι δὲ τοῖς ἀντιγράφοις εὕρομεν μετὰ τὸ ἀλληλούϊα, καὶ τῆς διπλῆς, ἐπιγεγραμμένον. Proposita inscriptio habet alleluia. In quibusdam vero exemplaribus invenimus post alleluia inscriptum, τῆς διπλῆς, duplicis, *aut,* duplæ. (b) Qui firmavit.] *Chrysost.* alius, τῷ πηξαντι, qui constrinxit. (c) Luminaria.] *Aut,* lumina: *Nam græce est* φῶτα, *in Genesi autem,* φωστῆρας. *Schol.* Theodotio, τὰ ἄστρα, sydera: Aquila & Symmachus, ut LXX. (d) In potestatem.] *Chrysostomus:* alius, ἐπικρατεῖν τῆς ἡμέρας, ad dominandum diei. (e) Divisiones.] *Aquila,* εἰς ἀποτμήματα, in segmata. *Symmachus,* εἰς τομὰς, in sectiones. (f) Escam.] *Chrysost.* alius, διδοὺς ἄρτον πάσῃ σαρκὶ, dans panem omni carni: alius, ὃς δίδωσιν, qui dat.

PSAL. CXXXVI.

(a) Hieremiæ.] S. *Hilarius,* maxime, cum quibusdam placuerit, eum tanquam Hieremiæ titulo inscribi, quia ab ipso sit, antequam accidit denunciata captivitas. *Romanum habet tantum,* Psalmus David, *quod & alii Græci. Vulgata autem,* psalmus David propter Jeremiam. *Theodoretus,* οὗτος ψαλμὸς ἀνεπίγραφος παρ' ἑβραίοις. θρασὺ δέ τινες πρᾶγμα τετολμήκασιν ἐπιγράψαντες, τῷ δαυὶδ διὰ ἱερεμίου. Psalmus hic sine inscriptione est apud Hebræos. Quidam vero impudens facinus ausi sunt, inscribentes, τῷ δαυὶδ διὰ ἱερεμίου, &c. *Schol.* ἀνεπίγραφος παρ' ἑβραίοις. εἰς τὸ εὐσεβίου, τῷ δαυὶδ, μόνον ἐπιγέγραπτο. καὶ ἔξω, ἀνεπίγραφος παρὰ τοῖς γ. ἐν τῷ ὀκτασελίδῳ ὁμοίως, τῷ δαυὶδ, ἐπιγέγραπτο παρὰ μόνοις τοῖς ό. Sine titulo apud Hebræos. In libro Eusebii tantummodo inscriptum est, τῷ δαυὶδ, & extra (*significat fortasse,* ad marginem) ἀνεπίγραφος παρὰ τοῖς γ', sine titulo apud tres illos. In octaselido item apud solos lxx. inscriptum est illud, τῷ δαυὶδ. (b) Recordaremur Sion.] *Sic SS. Augustinus, & Hilarius, & vetus, & græce,* τῆς σιών. *Vulgata, & Romanum,* dum recordaremur tui Sion. (c) Organa.] *Chrysost.* alius, citharas: *alius,* lyras. (d) Et qui abduxerunt.] *Chrysostomus:* alius, οἱ καταλαζονευόμενοι ἡμῶν, superbe se jactantes in nos. (e) Obliviscatur, ἐπιλησθείη ἡ δεξιά μου, *& ab aliquibus, subintelligitur,* me, *quod expresserunt SS. Augustinus, & Hilarius, & psalterium vetus, & Romanum,* obliviscatur me: *ab aliis accipitur passive, ut in vulgata,* oblivioni detur: *& ita enim putat accipiendum S. Hilarius: Chrysostomus, & Theodoretus videtur ita accipisse,* obliviscatur mei dextra. (f) Sicut in principio.] *A latinis fere omnibus abest illud,* sicut: *& S. Hilarius habet,* principium. *Aquila,* ἐπὶ κεφαλὴν εὐφροσύνης μου, super caput lætitiæ meæ. *Symmachus,* ἐν ἀρχῇ εὐφροσύνης, in principio lætitiæ. *Theodotio, quinta & sexta editio, ut lxx.* (g) Filiorum Edom.] *Chrysostomus:* alius, τοῖς υἱοῖς ἐδὼμ, filiis Edom: *& iste fortasse, si postea dixit,* τὴν ἡμέραν ἱερουσαλὴμ, *ut habet nostra, noluit accipi* in die, *ut nostra acceperunt, sed hoc sibi voluit,* in memoriam redigito filiis Edom diem Hierusalem. (h) Ad fundamenta ejus.] *Sic græci, latini autem,* ad fundamentum in ea. (i) Misera.] *Aut,* infelix, *ut S. Augustinus, & vetus. Symmachus,* ἡ λῃστρὶς, prædatrix. *Aquila,* ἡ προνενομευμένη, vastata (*ut S. Hieronymus:*) *Theodotio,* διαρπαγησομένη, diripienda. (k) Quam retribuisti.] *Chrysostomus:* alius, ὃ προσεποίησας ἡμῖν, quam antea fecisti nobis.

PSAL. CXXXVII.

(a) Aggæi, & Zachariæ.] *Ista a plerisque libris absunt: a multis etiam illud,* Psalmus. *Schol.* Theodotio, Ipsi David: apud Aquilam, & sextam, sine titulo. (b) Et coram angelis.] *Schol.* alius, ἐναντίον θεῶν ᾄσω σοι, coram Diis canam tibi. *Chrysostomus:* alius, παῤῥησιάσω σε, *al.* παῤῥησίᾳ θεάσω σε, libere & fidenter prædicabo te, *al.* cum fiducia intuebor te: alius, ἔναντι θεῶν μελῳδήσω σοι, coram Diis modulabor tibi. *Explanat autem diligenter locum & de angelis, & de diis.* (c) Quoniam audisti omnia

verba

verba oris mei.] *Notat S. Hieronymus, in comment. hunc versiculum abesse ab hebræo. Abest etiam a textu Theodoreti; attamen in explanatione videtur eum indicare. Apud latinos alio ordine legitur*, confitebor tibi Domine in toto corde meo: quoniam audisti (*al.* exaudisti) verba (*al.* omnia verba) oris mei. (*d*) Super omne.] *Ita etiam S. Augustinus, & vetus, & vulgata. S. Hilarius*, super omnia. *Romanum*, super nos: *Sunia & Fretela ad S. Hieronymum scripserant in suis se codicibus reperisse*, ἐπὶ πάντας, super omnes. *Sed testatur S. Hieronymus in LXX legi*, ἐπὶ πᾶν, *quod S. Hieronymus videtur accipere*, in omni re. *Idem vero hæc addit*: alius, ἐμεγάλυνας γὰρ ὑπὲρ πάντα τὰ ὀνόματά σου τὴν ῥῆσίν σου, magnificasti enim super omnia nomina tua verbum tuum: alius, τὸ λόγιόν σου, eloquium tuum: *atque ita fere interpretatur ex hebræo S. Hieronymus in epist. ad Suniam, & in suo psalterio.* (*e*) In quacunque die.] *Chrysostomus*: alius, ἐν ᾗ ἂν ἡμέρᾳ ἐπικαλέσωμαί σε, ἐπήκουσάς με, in quacunque die invocavi te, exaudisti me. (*f*) Multiplicabis me.] *Ita fere S. Hilarius*, multiplicabis me in anima virtute tua. *S. August.* multiplicabis me in anima mea, virtutem. *A vetere, & vulgata abest illud*, me. *Romanum*, multiplicabis in anima mea virtutem tuam. *Græce autem est*, πολυωρήσεις, *quod, ut Chrysostomus, & Theodoretus explanat, poterat verti*, evehes, exaltabis, confirmabis. *Sed non sumus ausi mutare contra consensum communem: præsertim cum eodem modo versa sit ista dictio in psal.* 11. multiplicasti filios hominum. *De isto verbo accurate S. Hieronymus disputat in Esa. c.* 52. *Idem Chrysostomus*: alius, συνέστησας, (*al.* συνέσης) τῇ ψυχῇ μου δυνάμεις, constituisti, & collegisti animæ meæ (*aut* in anima mea) virtutes. *Theodoretus, ex Symmacho*, συνώδησας τῆς ψυχῆς μου δυνάμει, affuisti virtuti animæ meæ. (*g*) In viis Domini.] *Ita latini præter Romanum, in quo est*, in canticis Domino, *& in aliquot codicibus græcis est*, ταῖς ᾠδαῖς, *& in metaphrasi Apollinarii*, θεσπεσίοις μελέεσσιν. *Schol.* cantica Dei monumentis mandavit, quæ prænunciat fore ut omnes qui ex gentibus, canant. *Multi tamen habent*, ὁδοῖς, *& nonnulli*, ἐν ταῖς ὁδοῖς σου κύριε, in viis tuis Domine: *quam lectionis varietatem videtur agnoscere etiam Chrysostomus. Idem*: alius, καὶ ᾀδέτωσαν τὰς ὁδοὺς κυρίου, & cantent vias Domini: *Vias Domini Theodoretus interpretatur*, οἰκονομίας, rationes administrandi. *Scholiastes*, virtutes, quæ ducunt ad cognitionem Dei. (*h*) Et excelsa.] *Chrysostomus*: alius, καὶ ἐπηρμένον μακρόθεν γινώσκει, & elatum de longinquo cognoscit. (*i*) Si ambulavero.] *Symmachus*, ἐὰν πορευθῶ διὰ μέσου θλίψεως περισώσεις με. κατὰ τῆς ἀναπνοῆς ἐχθρῶν μου ἐκτενεῖς χεῖρά σου, καὶ σώσει με ἡ δεξιά σου, κύριος ἐπιτελέσει ὑπὲρ ἐμοῦ. Si ambulavero per mediam tribulationem, salvum præstabis me: contra spiritus inimicorum meorum extendes manum tuam: & salvum me faciet dextera tua: Dominus perficiet pro me. *Chrysostomus*: alius, κύριος συντελέσει, Dominus consummabit. (*k*) Retribues.] *Ita etiam SS. Ambrosius, in Psal.* 118. 10 *& Augustinus, & vetus. Romanum*, retribue. *S. Hilarius*, Dominus retribuit. *Vulgata*, Dominus retribuet: *& ita plerique codices græci, & Chrysostomus, & Theodoretus*, κύριος ἀνταποδώσει.

PSAL. CXXXVIII.

(*a*) David.] *In Complut. & in aliis quibusdam editionibus legitur*, εἰς τὸ τέλος τῷ δαυὶδ ψαλμὸς ζαχαρίου ἐν τῇ διασπορᾷ, in finem ipsi David psalmus Zachariæ in dispersione. *Theodoretus*: In quibusdam exemplaribus adjunctum est, ζαχαρίου εἰς τὴν διασποράν. Id neque apud Hebræum, neque apud lxx, neque apud alios interpretes inveni, sed quispiam arbitratu suo psalmum intelligens, tituli additionem fecit. (*b*) Semitam.] τὴν τρίβον μου. *S. Hilarius*, tritam nuncupant, id est, frequenti gressu discursuque contritam. *Scholiastes ex Symmacho*, τὴν ὁδόν μου. *Theodoretus ex Theodotione*, τὴν τρίβον μου, καὶ τὴν ὁδόν μου ἐξιχνίασας, semitam meam, & viam meam investigasti. (*c*) Funiculum.] *Sic vulgata, quod Græce*, σχοῖνον. *S. Augustinus & vetus*, limitem. *S. Hilarius, & Romanum*, directionem, *putatque S. Hilarius, ea dictione significari certum & constitutum modum itineris, ut apud nos milliarium. Aliam vero ejus notionem aperiunt Theodoretus, & alii.* (*d*) Injustus.] *Ita etiam in psalterio Æthiopico, quo cum facit metaphrasis Apollinarii*, ἀθεμίστιον. *A vulgata abest: eamque lectionem probat S. Hieronymus ad Suniam. In aliis codicibus Græcis est*, οὐκ ἔστι δόλος, *& in Romano, & vetere, & apud SS. Hilarium & Augustinum*, non est dolus: *quomodo testatur S. Hieronymus solam sextam editionem esse interpretatam. Schol.* Aquila, λαλιά, (*quod ibidem S. Hieronymus interpretatur*, eloquium) Theodotio, δόλος, Symmachus, ἀντιλογία, contradictio: Quinta editio, ut lxx. (*e*) Mirificata est] *Sic habet hic versiculus in vetere, & apud S. Aug. cæteri vero*, mirabilis facta est scientia, (*aut*, cognitio, *ut S. Ambr. in examer. lib.* 6. *cap.* 8.) tua ex me: confortata est, &c. *Symm.* ὑπερβάλλει με ἡ γνῶσίς σου, superat me cognitio tua. (*f*) Invaluit.] *Chrysostomus*: alius, ὑπερεβλήθη, superlata est. (*g*) Non potero ad illam.] *Aquila*, οὐ δυνήσομαι αὐτήν, non potero eam. *Theodotio, quinta, & sexta editio*, πρὸς αὐτήν, ad eam. *Symmachus*, πρὸς ἣν οὐ δύναμαι, ad quam neutiquam potero. (*h*) Meas in directum.] *Ita Sanctus Augustinus, & vetus: eandemque lectionem videtur sequutus Apollinarius, qui ita scribit*,

Ην δὲ καὶ ἰθυπόροις πτέρυγας ἀνέμοισι πετάσσω,

sin autem & pennas explicaro ventis recta procedentibus. *Cæteri libri græci*, κατ' ὄρθρον. *Theodoretus interpretatur*, ad orientem, *Vulgata*, diluculo, *S. Hilarius, & Romanum*, ante lucem, *& S. Ambrosius in ps.* 118. *serm.* 19. (*i*) Habitavero.] κατασκηνώσω. *Aquila*, σκηνώσω, *Symmachus*, καταμενῶ, *Theodotio, ut lxx. ita parum discrepant.* (*k*) Et dixi.] *Theodoretus ex Symmacho*, ἐὰν εἴπω· ἴσως σκότος περισκεπάσει με, ἀλλὰ καὶ νὺξ φωτεινὴ περὶ ἐμέ, si dixero forsitan tenebræ circumtegent me; at nox etiam lucida circa me. *Aquila*. καὶ νὺξ φῶς περὶ ἐμέ, & nox lux circa me. *S. Hieronymus in comment. ex Symmacho refert*, & nox lux circam me sedet. (*l*) Conculcabunt.] *Chrysostomus*: alius, καλύψει με, operient me. (*m*) Illuminatio.] *Sic S. Hilarius. Apud cæteros latinos fere est*, illuminatio mea. (*n*) Non obscurabuntur a te.] *Chrysostomus*: alius, παρά σοι, apud te: *Theodoretus, ex Symmacho*, ὅτι σκότος σκοτεινὸν οὐκ ἔσται ὑπὲρ σέ, ἀλλὰ καὶ νύξ, ὡς ἡμέρα, φαίνεται, (*al.* φανεῖ) neque tenebræ erunt tenebricosæ super te: sed & nox, sicut dies, lucet, *al.* lucebit. (*o*) Sicut tenebræ.] *Chrysostomus*: alius, ὅμοιον τὸ σκότος καὶ τὸ φῶς αὐτῆς, similes sunt tenebræ, & lux ejus. (*p*) Suscepisti.] *S. Hieronymus in comm.* Quinta editio ita transtulit, conflasti me de ventre matris meæ. (*q*) Mirabilia.] *Symmachus*, παράδοξα, opinionem superantia. (*r*) Cognoscit.] γινώσκει. *Ita videtur ex explanatione habuisse S. Augustinus: Romanum*, novit nimis. *S. Hilarius*, novit valde. (*s*) Os meum.] *Theodoretus ex Aquila*, οὐκ ἐπεκρύβη ὀστοῦν μου ἀπὸ σοῦ, οἷς ἐποιήθην ἐν ἀποκρύφῳ, non cooperta sunt ossa mea a te, quibus factus sum in abscondito. *Addit Schol.* Theodotio, ut lxx. Symmachus, οὐκ ἔλαθέν σε ἡ κραταίωσίς μου, ἣν ἐποιήθην ἐν τῷ κρυπτῷ, ἐποικίλθην ἐν τοῖς κατωτάτοις τῆς γῆς, non latuit te potentia mea, (aut constitutio, consolidatio) qua factus sum in occulto: varie formatus sum in infimis terræ. (*t*) Inoperatum.] S. *Hilarius habet*, imperfectum tuum viderunt oculi mei. *Sed putat, quod græce est*, τὸ ἀκατέργαστον, *melius reddi*, inoperatum: *quomodo etiam est in editione Ambrosiana. Cæteri libri latini*, imperfectum meum viderunt oculi tui, *& græci*, τὸ ἀκατέργαστόν μου εἶδον οἱ ὀφθαλμοί σου. *Schol. refert idem ex Aquila, nisi quod non habet*, τό. *Theodoretus, ex Symmacho cujus lectionis facit etiam mentionem Chrysostomus*: ἀμόρφωτόν με, (*al.* μου) προεῖδον (*al.* εἶδον) οἱ ὀφθαλμοί σου σὺν τοῖς ἐν τῇ βίβλῳ σου πᾶσι γεγραμμένοις, ἡμέρας πλασσομένοις οὐκ ἐνδεούσης οὐδεμιᾶς, informem me (*al.* informe meum) præviderunt (*al.* viderunt.) oculi tui cum iis qui in libro tuo omnes scripti sunt, die iis qui formantur nulla deficiente. *In comm. Sancti Hieronymi hæc ultima pars ita redditur*, dies, quibus formati sunt, ne una quidem ex eis deest. (*u*) Dies formabuntur.] ἡμέρας, *aut est casus generandi, & posset reddi*, per diem, *sicut habet S. Augustinus, & vetus: aut est casus accusandi: & sicut in græco subintelligitur*, κατά, *sic poterit in latino*, per, *aut*, in, *id est*, in dies formabuntur. *In eodem vetere, & apud S. Augustinum sequitur*, errabunt, *quasi*, πλαθήσονται *sit a* πλάζομαι, *quod significat*, erro, *non a* πλάττομαι, *quod*, formor, *& fingor. Quomodo hanc particulam sit interpretatus Symm. paulo ante ex Theodoreto dictum est: atque eadem referuntur a Chrysostomo. Schol. addit, Theodotionem dixisse fere, ut lxx.* ἡμέρας πλαθήσονται καὶ οὐδεὶς ἐν αὐτοῖς. *Aquilam vero*, καὶ οὐ μία ἐν αὐταῖς, & nemo in eis, *genere fœminino, ut possit referri ad dies.* (*x*) Mihi autem.] *Schol. ex Chrysostomo*: alius, τίμιοι ἐγένοντο οἱ ἑταῖροί σου, preciosi fuerunt familiares tui: alius, τί ἐτιμήθησαν; quam honorati sunt? (*y*) Valde confortati sunt.] *Sic S. Augustinus, & vetus: & respondet græce. Sed S. Hilarius, & Romanum, & vulgata*, nimis confortatus est. *Theodoretus, ex Theodotione*: ἐκραταιώθησαν οἱ πένητες αὐτῶν, corroborati sunt pauperes eorum. *Chrysost.* alius, τί ἐπληθύνθησαν αἱ κεφαλαὶ αὐτῶν, quam copiosa capita eorum. (*z*) Exurrexi.] *Theodoretus ex Symmacho*, ἐξυπνίσω, (*al.* ἐξυπνίσω, *al.* ἐξυπνήσω) καὶ ἀεί, (*al.* εἰς ἀεί) ἔσομαι παρά σοι, *al.* μετὰ σοῦ, exurgam e somno, & semper ero apud te (*al.* tecum.) (*aa*) Peccatores.] *S. Hilarius*, peccatorem: *Chrysostomus*: alius, παραβάτην, transgressorem. (*aa*) Viri sanguinum.] *Symmachus*, ἄνδρες μιαιφόνοι ἀποστῆτε ἀπ' ἐμοῦ, viri homicidæ recedite a me. (*bb*) Dices.] *Ita S. Augustinus, & vetus, & metaphrasis Apollinarii*, ἐρέεις. *In codice Vaticano erat*, ἐρεις, *sine accentu, & postea mutata fuit in*, ἔρεις, contentio, *cujus lectionis fit etiam mentio in commentariis græcis, eamque probat S. Hilarius. In aliis libris græcis est*, ὅτι ἐρισταί ἐστε, quia litigiosi estis. *Vulgata & Romanum*, quia dicitis: *ut videantur legisse*, ἐρεῖτε. *Aquila*, ὅτι ἀντιλέξουσίν σοι εἰς ἀπόνοιαν, ἦραν εἰς κενὸν ἀντίζηλοί σου, quia contradicent tibi in prava cogitatione; elevaverunt frustra æmulatores tui. *Theodotio*, ὅτι ἐρίσουσί σοι εἰς διαλογισμόν, quoniam contra certabunt tecum in cogitatione. *Symmachus*, οἵτινες ἀντελάλησάν σοι διαλογισμῷ, ἐπήρθησαν ματαίως οἱ ἐναντίοι σου, qui quidem loquuti sunt contra te cogitatione, elevati sunt frustra adversarii tui. *Quinta editio*, ὅτι παρεπίκρανάν σε ἐν κακοβουλίᾳ, quoniam exacerbaverunt te in malo consilio.

PSAL. CXXXIX.

(*a*) Linguam suam sicut serpentis.] *Latini fere habent*, linguas suas sicut serpentes. (*b*) Virtus.] δύναμις. *Chrysostomus*: alius, κράτος, robur, potestas. (*c*) Ne tradas.] *Theodoretus*, Symmachus autem sic, μὴ δῷς κύριε τὰς ἐπιθυμίας τοῦ παρανόμου, ne Des Domine desideria iniqui: similiter autem & Aquila, & Theodotio. *Scholiastes ex Aquila*, ἐπιποθήματα ἀσεβοῦς, cupiditates impii. (*d*) Ne derelinquas.] *Chrysost.* alius, μὴ ἀποβάλῃ, μήποτε ὑψωθῶσι, ne succedat, nequando exaltentur. (*e*) Caput circuitus eorum.] *Theodoretus, ex Symmacho*, ὁ πικρασμὸς τῶν κυκλούντων με, ὁ μόχθος τῶν χειλέων αὐτῶν πωμασάτω (*al.* ἁλωσάτωσαν) αὐτούς, acerbitas circundantium me, labor labiorum eorum operiat (*al.* comprehendant) eos. *Schol.* Aquila, κεφαλὴ καταστρεφόντων με, caput evertentium me. *Theodotio, ut lxx.* (*f*) In terram.] ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ καταβαλεῖς αὐτούς, *& sic S. August. Fieri autem potest ut ita sit construendum, conjungendo istud*, in terram, *cum sequentibus*, In terram, & dejicies eos: *id est*, & in terram. *Nam sic habet psalterium Æthiopicum, & Apollinarius*, καθέλοις εἰς χθόνα, *& S. Hilarius in explanatione*, super terram dejicies eos. *In aliis libris græcis est*, πεσοῦνται ἐπ' αὐτοὺς ἄνθρακες, ἐν πυρὶ καταβαλεῖς αὐτούς, *& sic vulgata*, cadent super eos carbones, in ignem dejicies eos. *Editio Ambrosiana*: cadent super eos carbones ignis: in ignem dejicies eos, *& sic fere Romanum. Vetus autem*, decident super eos carbones ignis, & dejicies eos. *Apollinarius*,

Ανθρακες ἀκαμάτοιο πυρὸς μετ' τοῖσι πέσοιεν.
Υψόθεν ἐσσυμένῃ καθέλοις σφέας εἰς χθόνα πυρσῷ.

Carbones indomiti ignis in eos cadant; Ex alto irruente dejicias in terram flamma. (*g*) Dejicies eos.] *Aquila*, πτωματίσεις αὐτούς, cadere facias eos. *Theodotio, quinta, & sexta editio*, καταβαλεῖς αὐτούς, dejicies eos. *Symmachus*, καταβληθήτωσαν, dejiciantur. (*h*) In miseriis non subsistent.] *In multis codicibus græcis est*, καὶ οὐ μὴ ὑποστῶσιν, & non subsistent: *quare illud*, ἐν ταλαιπωρίαις, *posset verti ut alibi*, in miserias. *Latini autem conjungunt fere cum sequentibus*, in miseriis non subsistent: *Chrysostomus*: alius, πιπτόντων εἰς βοθύνους, μήποτε ἀναστῶσιν, cadentibus in foveas, ne quando resurgant: alius, ἐσπουδασμένως, καὶ οὐ μὴ ἀναστῶσιν, propere & non resurgant. *Schol. ex Sym.* εἰς βοθύνους, ὧν μήποτε ἀναστῶσιν, in foveas e quibus nunquam resurgant. (*i*) Non dirigetur.] *Chrysostomus*: alius, οὐχ ἑδρασθήσεται, non stabilietur. (*k*) Venabuntur.] *Aut*, capient, *ut alii præter Sanctum Augustinum &*

& vetus. Symmachus, παρανομίαι ἄνδρα ἀγρεύσουσιν, iniquitates virum venabuntur. (l) Causam.] *Ita Sanctus Augustinus & vetus: quod græce*, ... δίκην. *Cæteri latini*, vindictam. (m) Inhabitabunt.] *Aquila*, ... καθίσονται, sedebunt. *Symmachus*, διαμενοῦσιν, permanebunt: *Theodotio, ut lxx.* (n) Cum vultu tuo.] *Symmachus*, παρὰ τῷ προσώπῳ σου, apud vultum tuum.

PSAL. CXL.

(a) DEprecationis.] *Aut*, orationis, *ut S. Hilarius, & Romanum. Vulgata vero*, voci meæ. (b) Dirigatur.] *Chrysostomus*: alius, ... ἡ προσευχή μου, ὡς θυμίαμα ἔμπροσθέν σου, statuatur oratio mea, sicut thymiama coram te: alius, ἑτοιμασθήτω, paretur. (c) Sacrificium.] *Chrysostomus*: alius, δῶρον ἑσπέρας, donum vesperæ: alius, προσφορὰ ἑσπερινή, oblatio vespertina. (d) Circa labia mea.] S. *Augustinus, & vetus*, & ostium continentiæ circa labia mea: *alii vero*, circumstantiæ labiis meis. *Schol.* Aquila & Theodotio: ἐπὶ τὰ χείλη μου, super labia mea. Symmachus, ... χείλεσίν μου, in labiis meis. (e) Ne declines.] S. *Augustinus, & vetus, & Romanum*, ut non declines. *Chrysostomus*: alius, μὴ παρατρέψῃς ... καρδίαν μου εἰς λόγους πονηρούς, ἐννοεῖν ἐννοίας παρανόμους, ne pervertas cor meum in verba maligna, ad cogitandum cogitationes iniquas: *quæ postrema verba Theodoretus refert ex Symmacho. Ac S. etiam Augustinus, ut vetus psalterium, habet*, in verba maligna, (*licet paulo inferius dicat*, in verba malitiæ) *& Romanum*, in verbum malum. (f) Communicabo.] Συνδυάσω. *In plerisque autem aliis est*, Συνδυάσω, *& ita S. Augustinus, & vetus*, combinabo. S. *Hilarius, & Cassiodorus*, combinabor. *Exemplaria psalterii Romani, partim*, combinabor, *partim*, commicabor, *partim*, comminabor, *partim*, communicabo. *Arnobius videtur habuisse* communicabor. *Symmachus*, μὴ συμφάγοιμι τὰ ἡδέα αὐτῶν, ne simul comedam jucunda eorum: *quod etiam Chrysostomus refert, & addit*: alius vero, μὴ συναλισθῶ ἐν τῇ τερπνότητι αὐτῶν, ne conveniam in delectationibus eorum. (g) Corripiet.] *Aut*, emendabit, *ut S. August. & vetus. In aliquo codice est*, παιδεύσει, corripiet. *Chrysostomus*: alius, κατελεησάτω με δίκαιος ἐλέους, καὶ ἐλεγξάτω, misereatur mei justus misericordiæ, & arguat. (h) Quoniam adhuc.] Aquila, ... καὶ προσευχή μου ἐν κακίαις αὐτῶν, quoniam adhuc & oratio mea in malitiis eorum. *Theodotio*, ἐν ταῖς εὐδοκίαις αὐτῶν, in beneplacitis eorum. *Symmachus*, ... καὶ ἡ προσευχή μου ἐντὸς τῶν κακιῶν αὐτῶν, adhuc enim & oratio mea intra malitias eorum. (i) Juxta petram potentes eorum.] ἐχόμενα πέτρας οἱ κραταιοὶ αὐτῶν, *& convenit cum psalterio Æthiopico. Vetus autem, & S. Augustinus*, juxta petram judices eorum. S. *Hilarius & Romanum*, continuati petræ judices eorum. *Vulgata*, juncti. *Et in cæteris quidem libris græcis est*, κριταί. *Schol.* Symmachus, ἐκπλήσονται ἐν χειρὶ πέτρας οἱ κριταὶ αὐτῶν, evellentur in manu petræ judices eorum: alius autem, ὑπεσπάσθησαν, sublati sunt, *& sic S. Hieronymus.* (k) Dulcuerunt.] ἡδύνθησαν. *Sic plerique codices græci, & Chrysostomus, & Theodoretus. Aliqui tamen*, ἠδυνήθησαν, *& latini*, potuerunt, *aut*, prævaluerunt. *Schol.* Lxx, & Theodotio, ἠδυνάσθησαν, potuerunt. Aquila, εὐπρεπίσθησαν, bene culta & parata sunt. Symmachus, ἀκούονται ῥήσεις μου ἡδεῖαι, audient verba mea jucundissima. *Aliud Schol.* Symmachus, ὅτι εὐπροσώπησαν, quoniam speciosa fuerunt: *cujus lectionis facere etiam videtur mentionem Chrysostomus, licet in codice, quem habuimus, apud eum legatur*, ὅτι εὐπροσωπίσθησαν. *Idem vero & hoc affert*: alius, ὅτι ἐδορυφορήθησαν, quoniam satellitibus muniebantur. (l) Sicut crassitudo.] *Symmachus*, ὥσπερ γεωργὸς ὅταν ῥήσσῃ τὴν γῆν, οὕτως ἐσκορπίσθη τὰ ὀστᾶ ἡμῶν εἰς στόμα ᾅδου, sicut agricola, cum rumpit terram, sic dissipata sunt ossa nostra in ore inferni. *Aquila*, ὁμοίως ἀποκλῶντι, καὶ διασχίζοντι ἐν τῇ γῇ (*apud Chrysostomum*, τὴν γῆν) ἐσκορπίσθη τὰ ὀστᾶ ἡμῶν εἰς τὸν ᾅδην, similiter frangenti & discindenti terram dissipata sunt ossa nostra in inferno. *Quinta editio*, ὡς καλλιεργῶν καὶ σκάπτων ἐν τῇ γῇ, διεσκορπίσθη τὰ ὀστᾶ ἡμῶν παρὰ τὸν ᾅδην, ut qui bene colit, & fodit in terram, dissipata sunt ossa nostra juxta infernum. (m) Nostra.] *Sic latini, & plerique græci. In quibusdam tamen est*, αὐτῶν, eorum, *quibuscum facit metaphrasis Apollinarii, & psalterium Arabicum, & Æthiopicum.* (n) Ne auferas.] *Aquila*, μὴ ἐκκενώσῃς, *Theodotio*, μὴ ἀποκενώσῃς, ne evacues, *& ita S. Hieronymus.* (o) Ejus.] *Sic latini, & græci. Symmachus autem*, ἐμπίπτοιεν εἰς τὰ δίκτυα ἑαυτῶν οἱ παράνομοι, incidant in retia sua iniqui. (p) Singulariter.] κατὰ μόνας. *Sanctus Augustinus, & vetus*, singularis.

PSAL. CXLI.

(a) ORatio.] *Apud Theodoretum, & in quibusdam codicibus est*, προσευχόμενον, orans. (b) Et tu cognovisti.] *Chrysostomus*: alius, ... οἶδας, tu enim nosti. (c) Quia non erat.] S. *Hilarius*, quia non est: *In aliis codicibus Græcis est*, καὶ οὐκ ἦν, *& Latinis*, & non erat. (d) Ad te Domine.] *In aliis codicibus est*, ἐκέκραξα πρὸς σὲ κύριε, εἶπα, *& ita latini*, clamavi ad te Domine, dixi. (e) Intende.] *Theodoretus, ex Symmacho*, ἀκρόασαι τῆς λαλιᾶς μου (*al.* τὰς λαλιάς μου) ὅτι ἠτόνησα σφόδρα, ausculta loquelam meam (*al.* loquelas meas) quoniam langui valde. (f) De custodia.] *Aut*, de carcere, *ut SS. Hilarius, & Augustinus, & vetus, & Romanum*: *Græce est*, φυλακῆς. *Theodoretus, ex Aquila*, ἐξάγαγε ἐξ ἀποκλεισμοῦ τὴν ψυχήν μου, educ de clausura animam meam. *Scholiastes ex Symm.* ... ἀπὸ συγκλεισμοῦ τὴν ψυχήν μου, *quæ idem valent.* (g) Substinebunt.] *Ita S. Augustinus, & vetus, quod græce*, ὑπομενοῦσι, *cæteri*, expectant: *Theodoretus, ex Symmacho*, τὸ ὄνομά σου στεφανώσονται δίκαιοι, ὅτ' ἂν ... με, nomen tuum coronabunt justi, cum benefeceris mihi. *Schol.* Alius, ὅτι εὐεργέτησάς με, quoniam benefecisti mihi.

PSAL. CXLII.

(a) IPsi David.] *Schol.* ἄλλος φησὶν ἐπιγεγράφθαι, ψαλμὸς τῷ δαυίδ, ὅτε αὐτὸν ὁ υἱὸς κατεδίωκεν. οὐ διὰ πασῶν μέντοι τῶν ἑρμηνειῶν πρόσκειται τοῦτο. Alius inquit inscriptum esse, Psalmus ipsi David, quando eum filius persequebatur. Veruntamen non per omnes interpretationes hoc appositum est. *Theodoretus*, ἐν ἐνίοις ἀντιγράφοις εὗρον, ὅτι αὐτὸν ἐδίωκεν ἀβεσαλὼμ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ... παρὰ τῷ ἑβραίῳ, οὔτε παρὰ τοῖς ἄλλοις ἑρμηνευταῖς ταύτην εὗρηκα τὴν προσθήκην. ἔχεται δ' ὅμως τῆς ἀληθείας. αὐτὴν γὰρ ἔχει τὴν ὑπόθεσιν ὁ ψαλμός. In quibusdam exemplaribus inveni, ὅτι αὐτὸν ἐδίωκεν ἀβεσαλὼμ ὁ υἱὸς αὐτοῦ, quando eum persequebatur Absalom filius ejus. Sed neque apud hebræum, neque apud alios interpretes, hanc inveni additionem. Attamen inhæret veritati: nam hoc habet argumentum psalmus. *Talis quædam varietas est etiam in latinis codicibus.* (b) In veritate.] *Chrysostomus*: alius, ἐν τῇ πίστει σου, in fide tua: alius, ἐν τῇ βεβαιότητί σου, in tua stabilitate. (c) In terram.] εἰς τὴν γῆν, *& videtur significantius, quam quomodo habent fere latini*, in terra. (d) Anxiatus est.] *Aut*, tædium passus est, *ut S. Augustinus, & vetus*: *Chrysostomus*: alius, καὶ περιειλεῖτο ἐπ' ἐμὲ ἡ ψυχή μου, & circumvolvit se super me anima mea. (e) Facturis.] *Aut*, factis, *ut vulgata, & Romanum, & S. Hilarius. Chrysostomus*: alius, τὰ ἔργα τῶν χειρῶν σου, opera manuum tuarum. (f) Ne avertas.] *Chrysostomus*: alius, μὴ κρύψῃς τὸ πρόσωπόν σου, ne abscondas faciem tuam. (g) Mane.] *Chrysostomus*: alius, ἐξ ὄρθρου, ex diluculo: id est, ταχέως, cito, velociter. (h) In rectam.] S. *Ambrosius lib. 3. de spiritu sancto, cap. 16.* in viam rectam: *& ita est in psalt. Romano, & Arabico. In cæteris libris græcis est*, ἐν γῇ εὐθείᾳ. *Et in latinis*, in terram rectam. *Chrysostomus*: alius, διὰ γῆς ὁμαλῆς, per terram planam. (i) In tua justitia.] *Chrysostomus*: alius, ἐν τῇ ἐλεημοσύνῃ σου, in misericordia tua.

PSAL. CXLIII.

(a) AD Goliam.] *Ut S. Augustinus, & Romanum, aut*, adversus Goliath; *ut vulgata. Theodoretus*: ἐν ἐνίοις τῶν ἀντιγράφων, τῇ ἐπιγραφῇ προκείμενον εὗρον, πρὸς τὸν γολιάθ. οὔτε δὲ παρὰ τῷ ἑβραίῳ, οὔτε παρὰ τοῖς ἄλλοις ἑρμηνευταῖς, οὔτε μὴν παρὰ τοῖς ο'. εὗρον ἐν τῷ ἑξαπλῷ. In nonnullis exemplaribus inscriptioni additum inveni, πρὸς τὸν γολιάθ. Verum neque apud Hebræum, neq; apud alios interpretes, neque apud ipsos lxx. inveni in hexaplo. (b) Quia innotuisti ei.] ὅτι ἐγνώσθης αὐτῷ. *Theodoretus refert, Symmachum, pro*, ἐγνώσθης, *esse interpretatum*, γνωρίζῃ, cognosceris. *Sed Scholiastes*, γνωρίζεις αὐτόν, agnoscis eum, *& sic S. Hieronymus. Schol. ex Chrysostomo*: alius, τί ἄνθρωπος, καὶ γνώσῃ αὐτόν; quid homo, & cognosces eum? (c) Vanitati.] *Theodoretus*: Theodotio autem dixit, ἄνθρωπος ἀτμίδι ὡμοιώθη, homo vapori similis factus est: Symmachus autem, ἀτμῷ, *quod idem valet.* (d) Inclina.] *Chrysostomus*: alius, κλίναντός σου οὐρανοὺς καὶ καταβάντος, καὶ ἁψαμένου τῶν ὀρέων, ἐκαπνίσθησαν, cum inclinasses tu cœlos, & descendisses, & tetigisses montes, fumaverunt. (e) Constabilitæ.] *Ita cæteri libri latini, aut quiddam simile, præter vulgatam, a qua abest: græce est*, ἱδρυμένα, *aut*, ἡδρυμένα, *& vocabulo hebraico optime conveniret*, ἡδρυμμένα, adultæ, & auctæ. *Nam & 2. Reg. c. 12. sub principium, idem verbum hebræum hoc græco verbo exponitur*, καὶ ἡδρύνθη μετ' αὐτοῦ. *Schol. hoc loco*, filios habere florentes, & vigentes, tanquam novellas plantas robustas, & bene pullulantes. *Aquila*, μεμεγαλυμμένα, grandes factæ. *Symmachus*, ηὐξημένα, auctæ. (f) Compositæ.] *Aquila*, ὡς ἐπιγώνια διεσκεδασμένα, quasi anguli diffusi. *Symmachus*, κεκοσμημένα, ornati: *& sic S. Hieronymus.* (g) Suis.] αὐτῶν. *Et posset etiam verti*, eorum. (h) In villis.] ἐν ταῖς ἐπαύλεσιν, *& sic etiam in psalterio Æthiopico: est autem vocabulum, quod multa significat. In aliis libris græcis est*, ἐν ταῖς πλατείαις αὐτῶν, *& in latinis*, in platæis eorum. *Chrysostomus*, alius, ἐν ταῖς ἐπαύλεσιν αὐτῶν. *Theodoretus*: Symmachus autem sic, οὐκ ἔστι διακοπή, οὔτε ἐκφορά, οὔτε κωκυτὸς ἐν ταῖς πλατείαις αὐτῶν, non est fractura, neque elatio funeris (*aut fortasse*, evagatio, *aut*, egressus, *ut S. Hieron.* neque ululatus) in platæis eorum. Ita autem & alii interpretes.

PSAL. CXLIV.

(a) LAudatio.] *Sic fere Latini. In aliquot autem codicibus Græcis est*, αἰνέσεως, laudationis. *Schol.* Aquila, ὕμνησις τοῦ δαυίδ, hymnus ipsius David. (b) Exaltabo te.] *Schol.* τῷ διὰ τοῦ μέλανος παρακειμένῳ τῷ στίχῳ ὄνομα τὸ ἄλεφ, ἑρμηνεύεται διδασκαλία, versui per nigrum adjacenti, nomen Aleph exponitur doctrina. *Theodoretus*: Per elementa autem & hic hymnus componitur. *Ita & psalmus, cxi, & cxviii. licet disparibus modis.* (c) Rex meus.] *Ita etiam S. Augustinus, & vetus.* S. *Hilarius*, rex meus, & Deus meus. *Romanum*, Deus rex meus. *Vulgata, & S. Hieronymus*: Deus meus rex. (d) In seculum.] *Chrysostomus*: alius, εἰς τὸν αἰῶνα διηνεκῶς, in seculum perpetuo. (e) Finis.] *Chrysostomus*: alius, ἐξεύρεσις, inventio, *aut*, investigatio. *Ita enim S. Hieronymus.* (f) Et magnificentiam.] S. *Hilarius, & Romanum*, magnificentiam majestatis tuæ, & sanctitatem tuam loquentur. *Chrysostomus*: alius, ὡραιότητα τοῦ ἐπαίνου σου, καὶ τοὺς λόγους τῶν παραδόξων σου διηγήσονται, decorem laudis tuæ, & verba mirabilium tuorum narrabunt. *Schol.* alius inquit, τὴν μεγαλοπρέπειαν τῆς δόξης τοῦ ἐπαίνου σου, magnificentiam gloriæ laudis tuæ. (g) Et magnitudinem.] *Aquila*, καὶ μεγαλωσύνας σου διηγήσομαι αὐτάς, & magnitudines tuas narrabo eas. *Theod.* καὶ τὴν μεγαλωσύνην σου διηγήσομαι αὐτήν, & magnitudinem tuam narrabo eam. *Sym.* καταλέξω αὐτήν, recensebo eam. *Quinta editio*, διηγησόμεθα, narrabimus: *sexta*, ἀριθμήσομεν, numerabimus. (h) Suavitatis.] *Chrysostomus*: alius, τῆς ἀγαθωσύνης σου, bonitatis tuæ, *& ita S. Hieronymus.* (i) Et justitia.] S. *Hilarius*, & justitiam tuam. *Chrysostomus*: alius, καὶ τὰς ἐλεημοσύνας σου εὐφημήσουσιν, & misericordias tuas benedicent. (k) Substinentibus.] τοῖς ὑπομένουσιν. *Sic etiam psalterium Æthiopicum. Cæteri libri græci*, τοῖς σύμπασιν, *& latini*, universis. (l) Super.] S. *Augustinus, & vetus*, in omnia. S. *Hieronymus*, in universa: *græce est*, ἐπὶ πάντα. (m) Fidelis.] *Schol.* ὠβέλισται δὲ τὸ, πιστὸς κύριος, δι' ὅλου τοῦ στίχου μήτε παρ' ἑβραίοις φερομένου, μήτε παρὰ τοῖς ἄλλοις ἑρμηνευταῖς. Illud, πιστὸς κύριος, per totum versum notatur obelo, cum neque apud hebræos feratur, neque apud alios interpretes. *Quare neque S. Hieronymus habet: habent tamen cæteri libri latini. Et verisimile est hebræum habuisse, cum alioqui desideretur versus incipiens a litera Nun, quæ quidem litera prima est dictionis hebraicæ respondentis dictioni*, πιστὸς, *&*, fidelis: *quod apparet in versu illo psalmi, cx.* fidelia omnia mandata ejus. (n) Suffulcit.] *Sic S. Hilarius exprimens græcum*, ὑποστηρίζει. *Sanctus Augustinus, & vetus*, confirmat Dominus omnes decidentes. *Vulgata, & Romanum*, allevat Dominus omnes qui corruunt.

PSAL.

PSAL. CXLV.

(a) AGgæi, & Zachariæ.] *Ita S. Hilarius, & vulgata. Theodoretus :* ἐν ἐνίοις ἀντιγράφοις πρόσκειται ἀγγαίου καὶ ζαχαρίου, τοῦτο δὲ οὔτε παρὰ τῷ ἑβραίῳ, οὔτε παρὰ τοῖς ἄλλοις ἑρμηνευταῖς, οὔτε παρὰ τοῖς ο΄. εὗρον ἐν τῷ ἑξαπλῷ. In quibusdam exemplaribus, additum est, ἀγγαίου, καὶ ζαχαρίου. Id vero neque apud Hebræum, neque apud alios interpretes inveni, neque apud lxx. in Hexaplo. Id etiam de sequentibus titulis intelligendum. (b) Quamdiu sum.] *Ita S. Augustinus, & vetus. Potest tamen illud,* ἕως ὑπάρχω, *verti,* quamdiu ero, *aut* quamdiu fuero, *quemadmodum habent alii Latini.* (c) Et in filiis.] S. *Augustinus, & vetus,* & in filios, *vulgata,* neque in filiis, *cæteri vero latini,* in filiis, *& multi græci non habent* καί. (d) Quibus non est salus.] *Latini,* in quibus. *Chrysostomus :* alius, τῷ οὐκ ἔχοντι σῶσαι, ei qui non potest salvare, *& S. Hieronymus,* in filio hominis, cui non est salus. (e) Revertetur.] ἐπιστρέψει. *Aquila & Theodotio,* ἀποστρέψει, *quod tamen idem videtur valere.* S. *Hilarius,* exibit spiritus eorum, & revertentur. (f) Peribunt] ἀπολοῦνται. *Schol.* Aquila, Symmachus, Quinta & sexta, & lxx. ἀπώλοντο, perierunt. (g) Cogitationes eorum.] *Sic etiam* S. *Hilarius & Romanum, & vulgata : at* S. *Augustinus, & vetus,* cogitationes ejus, *& multi græci,* αὐτοῦ, *quemadmodum & Theodoretus, & Chrysostomus, qui addit alium dixisse,* αἱ προθέσεις αὐτοῦ, consilia, & proposita ipsius. (h) Sapientes facit.] *Ita S. Augustinus, & vetus.* S. *Hilarius,* sapientificat, *quod græce est,* σοφοῖ. *Chrysostomus,* alius, φωτίζει, illuminat : *& ita Romanum, & vulgata.* (i) Proselytos.] *Sic S. Augustinus & vetus.* S. *Hilarius,* proselytum, *Romanum,* advenam, *vulgata,* advenas, *quomodo etiam interpretatur S. Aug.* proselytos.

PSAL. CXLVI.

(a) BOnum.] ὅτι ἀγαθὸν ψαλμός, *& videtur quodammodo significantius, quam quomodo est apud Latinos,* bonus est psalmus. *Theodoretus :* Symmachus quidem sic dicit, ἀλληλούϊα, ὅτι ἀγαθὸν ψαλμός, alleluia quoniam bonum est psalmus : Theodotio autem, αἰνεῖτε τὸν Ἰα, laudate ipsum Ja, *quod est unum ex nominibus Dei.* (b) Jucunda sit.] *Ita SS. Hilarius & Augustinus, & vetus, & Romanum, & Græci codices : vulgata autem habet,* sit jocunda decoraque laudatio. (c) Ædificans.] *Symmachus,* οἰκοδομήσει, ædificabit. (d) Et dispersiones.] S. *Augustinus, & vetus,* & dispersiones Israelis colligens. *S. Hilarius, & Romanum,* & dispersiones Israel congregans. *Vulgata,* dispersiones Israelis congregabit. *Et certe illud,* καί, *abest etiam a multis codicibus Græcis. Symmachus,* τοὺς ἐξωσμένους, expulsos. (e) Contritos.] *Symmachus,* τοὺς κεκλασμένους, fractos. (f) Contritiones.] *Chrysostomus,* alius, τὰ κατεαγμένα, confracta. (g) Multitudines.] πλῆθη. *Latini tamen,* multitudinem. (h) Et omnibus eis.] *Chrysostomus,* alius, τοῖς πᾶσιν ὀνόματα καλῶν, omnibus nomina vocans : alius, πάντας αὐτοὺς ὀνομαστὶ καλέσει, omnes eos nominatim vocabit. (i) Intelligentiæ.] *Sic Sanctus Augustinus, & vetus : quod græce est,* συνέσεως, *cæteri fere,* sapientiæ. (k) Suscipiens.] *Theodoretus ex Symmacho,* ἀνακτώμενος, reficiens, recuperans. (l) Incipite.] *Ita S. August. & vetus, quod græce est,* ἐξάρξατε. *S. Hilarius,* inchoate. *Romanum, & vulgata,* præcinite : *quæ alibi etiam est verbi istius notio. Chrysostomus :* alius, καταλέξατε, enumerate, recensete. (m) In cithara.] *Chrysostomus :* alius, διὰ λύρας, per lyram. (n) Et herbam.] *S. Hilarius.* In pluribus autem codicibus, insertum hunc versum deprehendimus : & herbam servituti hominum: ut ea, quæ superius dicta sunt, de homine dicta esse per nuncupationem ipsius hominis intelligerentur. Sed nos non egemus hoc sensu, &c. *In cæteris quidem libris latinis, & græcis collatis habetur, licet non in hebræo.* (o) Potentatu.] *Ita S. Augustinus, & vetus : quod græce,* ἐν τῇ δυναστείᾳ. *S. Hilarius, & Romanum,* in viribus. *Vulgata,* in fortitudine. (p) Voluntatem habebit.] θελήσει. *Schol.* Aquila, βούλεται, vult : Theodotio, Quinta, & sexta editio, θελήσει, Symmachus, εὐδοκεῖται, bene sentit. (q) Filiis.] *Ita etiam vulg. SS. autem Hilar. & Aug. & psalt. vetus, & Romanum,* tabernaculis. (r) Bene sentit.] *Visum est bene exprimi hoc verbo (quo S. August. & vetus utuntur, licet in tempore futuro) græcum illud,* εὐδοκεῖ, *cæteri vero,* beneplacitum est ei, *aut,* erit, *ut vulgata.* (s) Et in iis qui sperant.] *Chrysost.* alius, τοῖς ἀναμένουσι τὸ ἔλεος αὐτοῦ, expectantibus misericordiam ejus.

PSAL. CXLVII.

(a) AGgei, & Zachariæ.] *Hoc primum loco videtur S. Augustinus ista verba habuisse. Apud Theodoretum neque hic, neque in aliis Psalmis sunt. Atque in Hebræo quidem hic Psalmus cum superiore conjungitur.* (b) Lauda.] *Secuti sumus S. Augustinum, & vetus psalt. ut in priore parte hujus versiculi diceremus,* collauda, *in hac autem posteriore,* lauda. *Nam & in hebræo, & in græco est aliqua diversitas : & Sanctus Augustinus aliqua affert ad hanc distinctionem pertinentia. Schol.* Aquila, ὕμνει θεόν [illegible], Symmachus, αἴνει τὸν θεόν σου, *Theodotio,* ὕμνει τὸν θεόν σου. (c) Usque in velocitatem.] *Ita vetus : & S. Augustinus, qui etiam locutionem istam considerat : cæteri latini,* velociter, *græce est,* ἕως τάχους. (d) Nebulam.] *Chrysostomus,* alius, δρόσον πεπηγμένην, rorem concretum : hebræus autem, [illegible]. (e) Buccellas.] ψωμούς. *Sanctus Augustinus & vetus.* Romanum, frusta panis. (f) Quis subsistet.] *Aut,* substinebit, *ut Romanum, vulgata, & S. Hilarius. Chrysostomus :* alius, εἰς πρόσωπον ψύχους τίς στήσεται, in faciem frigoris quis stabit? (g) Verbum.] τὸν λόγον. *In quibusdam codicibus est,* τὸ λόγιον, eloquium. *Schol.* Aquila, ῥῆμα, Theodotio, & sexta, τὸν λόγον, quinta, λόγον. (h) Justificationes.] *Aut,* justitias, *ut alii; græce est,* δικαιώματα. *Chrysostomus :* alius, ἀκριβασμούς, præcepta : alius, προστάγματα, constitutiones. (i) Sic.] *Aut,* taliter, *ut vulg. & Romanum. Chrysost.* alius, ὅμοια, similia.

PSAL. CXLVIII.

(a) ET omnes virtutes ejus.] *Symmachus,* πᾶσαι αἱ στρατιαὶ αὐτοῦ, omnes exercitus ejus : *& sic S. Hieronymus.* (b) Omnes stellæ, & lumen.] *Theodoretus, ex Symmacho,* ὑμνεῖτε αὐτὸν πάντες ἀστέρες φωτός, hymnis celebrate eum omnes stellæ luminis. *Etiam S. Hieronymus,* stellæ luminis. (c) Et aqua.] *Sic habent græci,* τὸ ὕδωρ, *& ita fere distinguunt. Latini autem,* & aquæ, quæ super cœlos sunt, laudent, &c. (d) Statuit ea.] *Chrysostomus :* alius, ἔστησεν αὐτὰ διαμένειν αἰωνίως, statuit ea ad permanendum perpetuo. (e) Tempestatis.] *Aut,* procellarum, ut *Romanum, & vulgata, aut,* procellæ, *ut fortasse S. Hilarius. Scholiastes ex Chrysostomo :* alius, ἄνεμος, ventus : alius, τυφῶνες, Typhones. (f) Omnes populi.] *Chrysostomus :* alius, πάντα φῦλα, omnes tribus. (g) Juvenes.] *Chrysostomus :* alius, ἐκλεκτοί, electi. (h) Quia exaltatum est.] *Chrysostomus :* alius, ὅτι ὑπερέχον, quoniam superexcedens. (i) Confessio ejus.] *Chrysostomus :* alius, καὶ ὁ ὕμνος αὐτοῦ, & hymnus ejus. (k) Exaltabit.] ὑψώσει. *Latini tamen,* exaltavit. (l) Hymnus.] *Chrysostomus :* alius, ἔπαινος, laus. (m) Sibi.] *Ita vulgata, itemque Romanum, & S. Hilarius : at S. Augustinus, & vetus,* filii Israel, populi appropinquantes sibi. *Posset tamen illud,* αὐτῷ, *verti* ei.

PSAL. CXLIX.

(a) FIlii.] *Sola fere vulgata habet,* filiæ. (b) Beneplacitum.] S. *Augustinus, & vetus,* quoniam bene facit Dominus. (c) Et exultabit.] *Ita S. Augustinus, & vetus. Vulgata,* exaltavit. *Romanum* & exultabunt mansueti. (d) Exultabunt.] *Noluimus discedere a recepta ab omnibus lectione : sed magis proprie verteretur,* gloriabuntur sancti in gloria, & exultabunt super cubilibus suis. (e) Exaltationes.] αἱ ὑψώσεις, *quamvis latini,* exultationes. *Chrysostomus :* alius, ὑμνολογίαι, celebrationes cum hymnis. (f) Et gladii ancipites.] *Recte etiam S. Augustinus, & vetus,* & frameæ bis acutæ. (g) Conscriptum.] κρίμα ἔγγραπτον. *Schol.* Aquila, κρίμα γεγραμμένον, judicium scriptum. *Symm.* κρίσιν γεγραμμένην, judicationem scriptam, ut lxx. *Et fortasse legendum,* Theodotio, ut lxx. *aut quidam ejusmodi.*

PSAL. CL.

(a) IN sanctis.] *Aquila,* ἐν ἡγιασμένῳ αὐτοῦ, in sanctificato ejus. *Symmachus,* ἐν τῷ ἁγίῳ αὐτοῦ, in sancto ejus. (b) Virtutis.] δυνάμεως. *Theodoretus, ex Symmacho,* ὑμνεῖτε αὐτὸν ἐν στερεώματι τῷ ἀκαθαιρέτῳ αὐτοῦ, hymnis celebrate eum in firmamento inexpugnabili ejus. *Addit Schol. ex Aquila,* κράτους αὐτοῦ, potentiæ ejus. (c) In potentatibus.] *Ita Romanum, nec S. Augustinus eam lectionem reprobat, & ita solet verti,* δυναστείαις. *Chrysostomus :* alius, διὰ τῶν δυναστειῶν αὐτοῦ, per potentatus ejus. (d) In sono tubæ.] *Symmachus,* δι' ἤχου κερατίνης, per sonum cornea. (e) Psalterio.] *Chrysostomus :* alius, διὰ ναύλας, καὶ λύρας, per naulam, & lyram. *Schol.* Aquila, ἐν ναυλῷ καὶ λύρᾳ, in naulo, & lyra. (f) In chordis, & organo.] *Chrysostomus :* alius, διὰ χορδῶν, καὶ κιθάρας, per chordas, & citharam. (g) Jubilationis.] *Symmachus,* σημασίας, significationis. (h) Spiritus.] πνοή, *& melius fortasse redderetur,* spiratio. *Chrysostomus :* alius, ἀναπνοή, respiratio.

(a) IN David.] Εἰς δαυίδ. *Alii codices,* τῷ δαυίδ, ipsius David. (b) Extra numerum.] *In alii additur,* τῶν ρν' ψαλμῶν, centum quinquaginta psalmorum.

PROVERBIA SALOMONIS.

(a) PRoverbia.] *Aquila,* παραβολαί, parabolæ, *ut in vulgata hoc loco, licet titulus sit,* liber proverbiorum. *De hac dictione S. Basilius in principium proverb.* (b) Intelligendum verba prudentiæ.] *Symmachus,* ἐννοεῖν ῥήσεις ζωστάς, percipiendum eloquia intelligentiæ plena. (c) Suscipiendum versutias sermonum.] *Aquila,* τοῦ λαβεῖν παιδείαν ἐπιστήμης, ad accipiendum eruditionem scientiæ. *Symmachus,* παιδείαν φρονήσεως, eruditionem prudentiæ. *Post hæc autem sequuntur in multis,* καὶ λύσεις αἰνιγμάτων, & solutiones ænigmatum : *quæ non sunt in Hebræo, neque referuntur ab Eusebio de præpar. Evang. ac videri possunt translata ex cap. 8. Sap. Sanctus Hieronymus in Ezech. cap. 18. hunc locum sic refert :* Scire sapientiam, & disciplinam, & intelligere verba prudentiæ, suscipere versutias sermonum, & nosce justitiam veram, & post omnia, corrigere judicium. (d) Simplicibus.] ἀκάκοις, *quod etiam sæpe solet verti* innocentibus : *legendus ibidem Sanctus Basilius. Aquila,* θηλαζομένοις, *iis qui* se facile palpari, & lactari sinunt. *Symmachus,* νηπίοις, parvulis : *at vulgata. Theodotio,* ἠπατημένοις, deceptis. (e) Cogitationem.] *Theodotio,* διαλογισμόν, ratiocinationem. *Symmachus,* αἴσθησιν, sensum : *quare pro illo,* αἴσθησιν, *quod proxime præcessit, ipse aliud quiddam potuit habere : vulgata habet,* scientia, & intellectus. *Et nomine quidem sensus internam ipsam intelligendi vim sæpe significari multi observarunt : quamvis Sanctus Basilius proprie tribuat cognitioni præsentium.* (f) Parabolam.] *Aquila,* [illegible] interpretationem. *Sym.* πρόβλημα, problema. *Vulg. conjungit illa duo,* parabolam & interpretationem. (g) Domini.] *Schol.* θεοῦ, Dei. (h) Impii.] *Aquila, Symm. Theod.* ἄφρονες, imprudentes. *Lucifer, pro S. Athanasio,* Timor Domini, initium sensus : sapientiam autem & disciplinam impii [illegible]

(*i*) Disciplinam.] *Sic etiam vulgata. Alii autem codices*, νόμους, leges. (*k*) Coronam.] *Aquila*, ὅτι προσθήκη χάριτος εἰσὶ τῇ κεφαλῇ σου, quoniam accessio gratiæ sunt capiti tuo. (*l*) Torquem.] *Aquila*, περιδέραια, ornamenta colli. *Schol.* περίθεμα, *eodem sensu.* (*) Neque velis.] *Lucifer*, neque acquiescas. *Et totus hic locus apud illum legi potest.* (*m*) Particeps esto sanguinis.] *Aquila, Symmach. Theod.* ἐνεδρεύσωμεν εἰς αἷμα, *quod vulgata*, insidiemur sanguini. (*n*) Justum.] *Aquila*, ἀθῷον, insontem, *ut vulgata.* (*o*) Possessionem.] *Aquila, & Theodotio*, ὕπαρξιν, substantiam, *ut vulgata, Symm.* πλοῦτον, divitias. (*p*) Preciosam] *A. S. Th.* τιμίαν, *eodem sensu.* (*q*) Spoliis.] *Aquila*, λαφύρων, *sed sæpe ista nomina confunduntur.* (*r*) Tuam autem sortem mitte.] *Schol.* κλῆρος σου πεσέτω, sors tua cadat. (*s*) Communem autem crumenam possideamus omnes.] *Absunt hæc a Compl. & videri possunt altera interpretatio sequentis sententiæ.* (*t*) Nobis.] *Schol.* μέσον ἡμῶν, medio nostri: *quamvis suspicemur hanc varietatem pertinere ad illud paulo ante positum*, tuam autem sortem mitte in nobis. *Nam ibi in aliquo exemplari est*, ἐν μέσῳ ἡμῶν, *& hebræus habet*, sortem tuam fac cadere in medio nostrum. (*u*) Ne ambules in via.] *Alii*, ὁδοὺς, vias, *itemque Schol. qui affert hanc aliam lectionem*, υἱὲ μὴ πορευθῇς ἐν ὁδῷ, Fili ne ambules in via. (*x*) Declina.] *Aquila, & Th.* κώλυσον, prohibe, *ut vulgata. Symmachus*, ἀπόστρεψον, averte. *Lucifer*, nec abieris vias cum illis, ne declinaveris pedem tuum ad semitas eorum. (*y*) Eorum.] *Sic quoque est in alio libro, & apud Luciferum. In cæteris vero hæc adduntur*, οἱ γὰρ πόδες αὐτῶν εἰς κακίαν τρέχουσι, ταχινοὶ (*al.* καὶ ταχινοί εἰσι) τοῦ ἐκχέαι αἷμα, pedes enim illorum ad malum currunt, veloces (*al.* & veloces sunt) ad effundendum sanguinem. *Int. Orig. in epist. ad Rom. c.* 3. Veloces (inquit) pedes eorum ad effundendum sanguinem, vel in Esaia invenies, vel in Proverbiis. (*z*) Non enim inique.] *Sic Lucifer ibidem: & sic solet hic locus afferri a Patribus græcis, ut a B. Cyrillo in Jo. lib. 2. cap. 54. & aliis.* (*ω*) Eversio autem virorum iniquorum mala.] *Ita collati codices. Absunt autem a Compl & a Lucifero non referuntur.* (*aa*) Omnium consummantium iniqua.] *Sic idem Lucifer. Aquila, Symmachus, Theod.* παντὸς πλεονεκτοῦντος πλεονεξίαν, Omnis avare sequentis avaritiam. (*bb*) Impietate enim.] *Lucifer*, sua enim impietate suam animam auferunt. *Symm.* τὴν ψυχὴν αὐτῶν παρ' αὐτῶν λήψεται, animam eorum ab eis tollet. (*cc*) Canitur.] *Ita S. Hilarius, sed videtur passivum accipiendum pro deponente, id est, cantat, & prædicat ut vulg. Legenda sunt quæ de hoc loco scribit S. Hilarius. Eodem modo infra c.* 8. (*dd*) Clamat.] *Aquila, S. Th.* δώσει φωνὴν αὐτῆς, dabit vocem suam: *quomodo fere vulgata.* (*ee*) Et in portis dynastarum assidet.] *Hæc absunt a Compl. & vulg.* (*ff*) Inhærent justitiæ.] *Compl.* ἔχονται. *Lucifer*, quanto tempore innocentes tenuerint justitiam. *Aquila*, ἕως πότε νήπιοι ἀγαπῆτε νηπιότητα; *quod vulgata*, usquequo parvuli diligitis infantiam? (*gg*) Impii facti oderunt sensum.] *Lucifer*, intellectum. *Symmachus*, καὶ ἀνόητοι μισήσουσι γνῶσιν; *& vulgata*, & imprudentes odibunt scientiam? (*hh*) Et subjecti.] *Sic idem Lucifer. Symmachus*, ἐπιστρέψατε ἐπὶ τὸν ἔλεγχόν μου, *quod vulgata*, convertimini ad correptionem meam. (*ii*) Proferam vobis.] *Aquila, & Theod.* ἀναβλύσω ὑμῖν πνεῦμά μου, effundam vobis spiritum meum, *quomodo fere vulgata.* (*kk*) Verba.] *Aq. S. Th.* τὴν χεῖρά μου, *& vulgata*, manum meam. (*ll*) Sed irrita faciebatis.] *Sic Lucifer. Schol.* ἐποιήσατε, fecistis. *Sym. & Theod.* καὶ διεσκεδάσατε, & dissipastis. (*mm*) Rebelles fuistis.] *In aliis libris est*, οὐ προσείχετε, *& Lucifer*, non intendebatis. (*nn*) Perditione.] *Sic idem Lucifer. S. August. in Io. tract.* 33. & ego vestræ perditioni superridebo. *Aquila*, ἐπικλυσμῷ, inundatione, *Sym.* συντυχῇ, collocatione. (*oo*) Gaudebo.] *Lucifer*, gratulabor autem adversus vos. *Aq. S. Th.* μυκτηριῶ, subsannabo, *ut vulgata.* (*pp*) Procellæ.] *Aquila*, συσσεισμῷ, concussioni, terræmotui. (*qq*) Oppressio.] *Aquila* ἐπίχυσις, superfusio. *Th.* ταλαιπωρίας, conturbatio, præcipitatio. (*rr*) Erit enim cum.] *Schol.* τότε ἐπικαλέσονταί με, *& vulgata*, tunc invocabunt me. (*ff*) Oderunt enim.] *Symm. & Th.* ἀνθ' ὧν ἐμίσησαν, pro eo, quod oderunt. (*tt*) Verbum autem Domini non assumpserunt.] *Sic Lucifer & S. Cyprianus lib.* 1. *adversus Judæos*, sermonem autem Domini non receperunt. *Et præter Vaticanum in alio etiam codice margini adscriptum est*, λόγον. *In cæteris autem libris est*, φόβον κυρίου, *quod vulgata*, & timorem Domini. *Schol.* τὴν δὲ θεοσέβειαν, pietatem. *Sic enim vertit Sanctus Augustinus, de spiritu & litera. Ac sæpe pro ea dictione hebraica, quæ timorem significat, solent etiam lxx ponere*, θεοσέβειαν, *vel*, εὐσέβειαν, *ab aliis notatum est.* (*uu*) Neque volebant meis attendere consiliis.] *Aquila, Symmachus, Theodot.* οὐκ ἐξεδέξαντο, non receperunt. (*xx*) Subsannabant.] *Aquila*, διέσυρον, detrahebant, *quod enim videtur accepisse vulgata. Symmachus & Theodot.* παρώξυναν, irritaverunt. (*yy*) Impietate.] *Lucifer*, & sua impietate saturabunt animas. *Symmachus & Theodot.* διαβουλιῶν. *Aquila*, βουλευμάτων, *quod vulgata*, consiliis. (*zz*) Pro eo enim quod injuriam inferebant parvulis.] *Lucifer*, Nam quia decipiebant parvulos. *Symmachus*, ὅτι ἀποστροφὴ νηπίων ἀνελεῖ αὐτοὺς, quoniam aversio parvulorum incerficiet eos: *quomodo fere vulgata.* (*ωω*) Examinatio.] *Aquila, & Symmachus*, καὶ εὐθηνία ἀφρόνων ἀπολεῖ αὐτοὺς, *quod eadem vulgata*, prosperitas stultorum perdet eos. (*) Habitabit in spe.] *Schol.* ἀναπαύσεται ἐν εἰρήνῃ πεποιθὼς, requiescet in pace securus.

CAP. II.

(*a*) Obediet sapientiæ.] *Proprius quidem ad Hebræum, quam quod in aliis*, ὑπακούσεται σοφία τὸ οὖς σου, obediet sapientia auri tuæ. *Sed Symmachus, Aquila, Theodot.* τοῦ προσέχειν τῇ σοφίᾳ, ad attendendum sapientiæ. (*b*) Adjicies.] *Aquila*, ἀνακλινεῖς, inclinabis. (*c*) Sapientiam.] *Schol.* σύνεσιν, φρόνησιν, intellectum, prudentiam. (*d*) Tuam.] *Plurima non referuntur neque a Sancto Hilario in Psal.* 127. *cujus verba sunt plurimus. Sic autem citat hunc locum*: In Proverbiis dictum est: Si enim sapientiam invoces, & intellectui des vocem tuam, & exquiras eam, tanquam argentum, & tanquam thesauros investiges eam, tunc intelliges timorem Domini. *Neque a Sancto Hieronymo in cap.* 50. *Esa. neque a Sancto Ambrosio serm.* 5. *in psalmum*, 118. *qui eodem fere modo habent. Et cum Vaticano alius etiam liber convenit. At in cæteris hæc adduntur*, τὴν δὲ αἴσθησιν ζητήσῃς μεγάλῃ τῇ φωνῇ, sensum autem quæsieris magna voce: *quæ etiam in hoc Vaticano ad marginem sunt adscripta: in alio autem notata sunt asterisco.* (*e*) Thesauros.] *S. & Th.* τὰ ἀπόκρυφα, abscondita. (*f*) Facie.] *A. S. Th.* στόματος, *& vulgata* ex ore. (*g*) Recte, agentibus.] τοῖς κατορθοῦσι, *& vulgata*, rectorem. *Sed S. Augustinus lib.* 1. *contra advers. leg. & proph. cap.* 17. Et in proverbiis legitur, quia Deus thesaurizat diligentibus se salutem. (*h*) Vias.] *In aliis libris est* ὁδὸν, viam: *& Schol. notat tanquam alteram lectionem*, ὁδοὺς. (*i*) Semitas.] ἄξονας. *A.* καμπὰς, flexus. *Symmachus*, ἐπικυλισμοὺς, involutiones. (*k*) Mentem.] *A. S. Th.* καρδίαν, cor, *ut vulgata.* (*l*) Pulcher videbitur.] *Id est, jucundus, & suavis. A.* εὐπρεπὴς ἔσῃ, decorus & venustus erit. (*m*) Cogitatio.] *A. S. Th.* φρόνησις, prudentia, *ut vulgata.* (*n*) Pravæ.] *S.* σκαμβαὶ. *Th.* στρεβλαὶ, *eodem sensu.* (*o*) Et flexuosi cursus eorum.] *Ita S. Ambrosius in psal.* 36. *a quo totum hunc locum sumpsimus: etsi aliter etiam verti potuisset. Aquila*, καὶ θρυλλοῦσιν ἐν καμπαῖς αὐτῶν, & jactant se in flexuris suis. *Th.* καὶ μυκτηρίζουσιν ἐν τοῖς ἐπικυλισμοῖς αὐτῶν, & subsannant in involutionibus suis. (*p*) A via recta, & alienum a justa sententia.] *Symmachus*, ἀπὸ γυναικὸς ἀλλοτρίας, ἀπὸ ξένης, ἧς οἱ λόγοι ὀλισθηροὶ, a muliere aliena, ab extranea, cujus verba lubrica: *qui sensus exprimitur in vulgata.* (*q*) Quæ dereliquit.] *Quod præcessit*, malum consilium, *græce est*, κακὴ βουλή. *Quare videbatur nunc vertendum*, quod dereliquit: *Sed hæc visa est esse hujus loci sententia*, malum consilium illius mulieris, quæ dereliquit. (*r*) Doctrinam juventutis.] *S.* μάθησιν, disciplinam. *Th.* ἡγέμονα, ducem, *ut vulgata.* (*s*) Divini.] *A. S. Th.* θεοῦ, Dei. (*t*) Posuit.] *S.* ὥρισεν, terminavit. *Schol.* Alius, ἔκυψε γὰρ εἰς θάνατον ὁ οἶκος αὐτῆς, inclinata est enim ad mortem domus ejus, *ut vulg. S. Ambros. de Cain, lib.* 1. *cap.* 5. *huc videtur spectare, cum inquit*, Viæ inferorum domus ejus, deducentes in secessum mortis. (*u*) Orbitas.] *Aquila*, καμπάς. *Symm.* ὁδοὺς, *Theod.* κυλισμούς. *Schol.* αἱ τροχιαὶ αὐτῆς, *eodem sensu.* (*x*) Revertent.] *A. S. Th.* ἐπιστρέψουσι, *quod idem valet.* (*y*) Semitas justitiæ.] *Affertur hic locus a S. Augustino in libro de natura, & gratia, cap.* 69. *Schol.* ὁδοὺς δικαίων, vias justorum. (*z*) Quoniam recti.] *Optime hæc respondent hebræo, & vulgatæ. In aliis libris hæc antecedunt*, χρηστοὶ ἔσονται οἰκήτορες γῆς, ἄκακοι δὲ ὑπολειφθήσονται ἐν αὐτῇ, boni erunt habitatores terræ, & innocentes remanebunt in ea. *In uno codice sunt hæc, & non nostra: sed statim sequitur*, ὁδοὶ δὲ ἀσεβῶν: *quare videri possunt duæ interpretationes ejusdem sententiæ. Scholiastes quidem de istis, quæ in aliis esse diximus, loquens hæc affert*: οὗτοι οἱ δύο στίχοι οὔτε ἐν τοῖς λοιποῖς κεῖνται, οὔτε ἐν τοῖς πᾶσι τῆς κοινῆς ἀντιγράφοις, hi duo versus neque in cæteris sunt, neque in omnibus communis editionis exemplaribus. (*ω*) Inhabitabunt.] *S.* κατακληρονομήσουσιν, hæreditabunt, *& sic istum locum affert S. Basilius.* (*) Iniqui.] *A. S. Th.* ἀσεβεῖς, impii.

CAP. III.

(*a*) Eleemosynæ, & fides.] *Aquila*, ἔλεος καὶ ἀλήθεια, misericordia, & veritas, *ut vulgata. S. Joann. Chrysostomus in epist. ad Phil. hom.* 1. *una cum hac sententia, quam habet nostra, conjungit & istam*, ἐλεημοσύνη, καὶ πίστις ἔστω σοι ἀληθής, misericordia, & fides sit tibi vera. (*b*) Alliga.] *Aquila*, σύνδησον, *eodem sensu.* (*c*) Tuum.] *In cæteris libris hæc subnectuntur*, γράψον αὐτὰς ἐπὶ πλακὸς καρδίας σου, scribe eas super tabulam cordis tui, *in uno autem libro, pro*, πλακὸς, *est*, πλάτος, latitudinem: *quomodo est infra cap.* 7. *Alterutrum quidem locum innuens S. Hieronymus in Abacuc, cap.* 2. *dicebat*: Sed & Salomon tale quid significat in Proverbiis dicens: Describe eam super latitudinem cordis tui. *Symmachus*, ἐπὶ τῶν στήθους, super pectus. (*d*) Et provide.] *Indicatur hic locus* 2. *Cor.* 8. *S. Ambrosius in Lu. lib.* 1. *habet*, provide bona semper coram Deo, & coram hominibus. *A. S. Th.* περινόησαι, circumspice. (*e*) Coram Domino.] *Iidem*, ἐν ὀφθαλμοῖς κυρίου, in oculis Domini. (*f*) Esto fidens.] *S.* ἔλπισον κυρίῳ. spera in Domino. (*g*) Ne exalteris.] *Th.* μὴ ἐπερείδου, ne innitaris, *ut vulgata. Symm.* μὴ ἴσθι πεποιθὼς, ne sis confidens. (*h*) Omnibus.] *Multi codices habent*, ἐν πάσαις, in omnibus. *S. Hieronymus lib.* 3. *advers. Pelag. ubi multa ex hoc loco affert, habet*, in omnibus viis tuis cognosce eum: *& in vulgata*, cogita illum. (*i*) Rectas faciat.] *Sic ibidem S. Heironymus, quod græce est*, ὀρθοτομῇ, *& Symmachus planius expressit*, εὐθεῖς ποιήσῃ. (*k*) Prudens.] *A. S. Th.* σοφὸς, sapiens. (*l*) Curatio.] *A.* ποτισμὸς, irrigatio, *ut vulgata. Symm.* πιότης, pinguedo, medulla. *Th.* καταβροχὴ, *quod idem valet*, irrigatio, perfusio. (*m*) De tuis fructibus justitiæ.] *A. S. Th.* παντὸς γεννήματός σου, de omni genimine tuo. *Sanctus Hieronymus in Ezech. cap.* 45. *hanc partem sic refert*, & da ei de fructibus justitiæ tuæ. (*n*) Cellaria.] *Aquila*, αἱ ἀποθῆκαι, apothecæ, horrea, *ut vulgata. Symmachus*, θησαυροὶ, thesauri. (*o*) Saturitate frumento.] *In aliis est*, πλησμονῆς, *aut*, πλησμονῇ σίτου, saturitate frumenti. *Sanctus Hieronymus ibidem habet tantum* ut impleantur cellaria tua frumento: *Vulgata tantum*, saturitate: *quare videri possunt junctæ duæ interpretationes.* (*p*) Redundent.] *Schol.* ὑπερεκβλύζωσιν, *quod etiam est significantius.* (*q*) Noli negligere.] *Sic Sanctus Paulus ad Hebræos cap.* 12. *Sed habet*, υἱέ μου, fili mi. *Aquila*, μὴ ἀποδοκίμαζε, ne reprobes. *Symmachus*, μὴ ἀπωθῇς, ne abjicias, *ut vulgata. Sanctus Hieronymus in Ezech. cap.* 20. Fili ne contristeris ad disciplinam Domini, neque deficias quando ab eo argueris. Quem enim diligit, &c. *Sanctus Cyprianus de habitu virg.* File ne neglexeris disciplinam Domini, nec defeceris ab eo correptus: *itemque* 3. *lib. ad Quirinum.* (*r*) Fatigeris.] *Theodot.* μηδὲ ἐγκακήσῃς, neque reprehendas, neque fastidias. (*s*) Arguit.] *Nonnulli codices habent*, παιδεύει, *& S. Paulus ibidem, uti vulgata*, corripit, *itemque Sanctus Hieronymus, & Sanctus Cyprianus, locis allatis.* (*t*) Homo.] *Aliqui*, ἀνὴρ, *& Sanctus Augustinus contra Adamantium cap.* 19. Beatus vir, &c. (*u*) Mortalis qui videt.] *Sanctus Augustinus ibidem*, & immortalis qui videt. *Schol.* ἔσχεν, tenuit. (*x*) Appropinquantibus.] *Idem Sanctus Augustinus*, appropinquantibus ei, & eis qui considerant

R

rant eam diligenter, omne autem preciosum non est illi dignum. (*) Longitudo.] *S. Ambrosius in psal.* 118. *serm.* 5. Longitudo enim vitæ in dextera ejus. (y) In lingua.] *Sic S. Augustinus contra advers. legis lib.* 2. *cap.* 11. *& de gratia, & lib. arb. cap.*18. (z) Semitæ.] Sic S. *Ambrosius ibidem. Schol.* οἱ ἄξονες, *& in uno libro est inventum,* καὶ πάντες οἱ ἄξονες αὐτῆς μετ' εἰρήνης, *Et* omnes orbitæ ejus cum pace. (ω) Secura.] *Ista dictio non habetur apud S. Hilarium in psal.* 1. *neque apud Int. Origenis in epist. ad Rom. cap.* 6 (aa) In sensu.] *In aliquot codicibus additur,* αὐτοῦ, *& Irenæus,* sensu ejus abyssi eruperunt. *Sch.* ἐν γνώσει, in cognitione, in scientia. (bb) Rores.] *Schol.* δρόσον, *& Irenæus,* manaverunt ros. (cc) Et non timebis pavorem supervenientem.] S. *Hieronymus in Ezech. cap.* 44. *addit,* tibi, *& in Zach. cap.* 4. terrorem supervenientem tibi. *Schol. Cæteri,* ἐὰν πτοηθῇς, οὐ φοβηθήσῃ, si animo percellaris, ne timueris, *id est, si ingruat tibi res aliqua, quæ suapte natura sit terroris plena; tu ne timueris, quoniam Dominus custodit te.* (dd) Firmabit.] *Schol.* τηρήσει, servabit. (ee) Commovearis.] *Schol.* ἀγρευθῇς, capiaris. (*) Ne dixeris.] *S. Cyprianus lib.* 3. *ad Quir.* Nec dixeris; abi, & revertere, cras ego dabo; cum possis continuo benefacere: non enim scis quid contingat sequenti die. (ff) Inimicitias exercere.] *Sic Lucifer pro S. Athan. S. Hieronymus advers. Rufin.* ne inimiceris. *Aquila,* μὴ δικάζῃ, *quod vulgata,* non contendas. (gg) Neque zelaveris.] *Schol.* μὴ δὲ ζήλε, *eodem sensu.* (hh) In justis autem non facit concilium.] *Absunt ab uno codice. Videntur autem hæc significare, cum justis non agere Deum quasi pro tribunali, & longo subsellio, sed amice, ac familiariter: hebræus enim hanc habet sententiam, cum rectis esse secretum colloquium, familiarem sermocinationem Dei.* (ii) Dominus.] 1. *Pet.* 5. *est,* Θεὸς, Deus, *itemque Jac.* 4. *in vulgata.* (kk) Impii autem.] *S. Hieronymus in Apol. contra Rufinum,* Impii exaltant contumeliam.

CAP. IV.

(a) COgitationem.] *Aq.* σύνεσιν, intellectum. *Symmachus,* φρόνησιν, prudentiam. (b) Legem.] *Sic etiam vulgata. In aliis plerisque,* λόγον, orationem. (c) Dilectus.] *A. S. Th.* μονογενὴς, unigenitus. Alii, *unicus.* Sed unicus esse potest qui tamen non sit unigenitus. Prius erat in Lxx. ἀγαπώμενος. Cave rejicias. Salomo enim plures fratres habuit; non ergo unigenitus proprie. Vide 1. Paralip. 3.5. Videndus & Lyra. *Drus.* (d) Docebant.] *A.* ἐφώτιζόν με, illuminabant me (e) Firmetur.] S. κατεχέτω λόγους μου, teneat verba mea. (f) Præcepta.] *A. S. Th. addunt,* καὶ ζήσῃ, *quod vulgata,* & vives. (g) Non obliviscaris.] *Hæc sunt etiam in Complut. licet non in vulgata. In Complut. autem sequitur,* κτῆσαι σοφίαν, κτῆσαι σύνεσιν, μὴ ἐπιλάθῃ, μηδὲ παρίδῃς. Possidе sapientiam, posside intelligentiam: ne obliviscaris, & ne despexeris, &c. *S. Hieronymus ep.* 2. *habet ista, sed hanc ultimam partem sic affert,* & ne declinaveris a verbis oris mei, &c. *Verum cum istud,* declinaveris, *fuerit Aquilæ,* S. *& Th.* (*ita enim illi,* ἐκκλίνῃς) *& cætera etiam, quæ eo loco apud S. Hieronymum sequuntur, sint valde similia vulgatæ; facile fieri potuit, ut etiam omnia ista ab aliis potius interpretibus, quam a lxx. acceperit antiqua illa vulgata. In aliquo quidem codice utraque ista lectio conjungitur,* μηδὲ παρίδῃς ῥῆσιν ἐμοῦ στόματος. μηδὲ ἐκκλίνῃς ἀπὸ ῥημάτων στόματός μου. (h) Et adhærebit tibi.] *A. S. Th.* καὶ φυλάξει σε & custodiet te, *quomodo vulgata. S. Hier. epistola illa* 2. & apprehendet te. *In Ezech. cap.* 18. Ama illam, & amplexabitur te: dilige illam, & custodiet te. (i) Et servabit te: circunda.] *Sic S. Hieronymus in cap.* 44. *Ezech. quo loco videtur referre lectionem lxx,* & circunda, *dictum est, quod græce,* περιχαράκωσον, *quasi,* circumvalla, *& firmissime retine. Aquila dixit,* ἀνάλαβε αὐτὴν, suscipe, retine eam, *aut,* arripe, *ut vulgata: Symmachus,* βάσταζε αὐτὴν, porta eam. *In aliis autem libris ante hoc verbum,* περιχαράκωσον, *ponuntur hæc:* ἀρχὴ σοφίας, κτῆσαι σοφίαν, καὶ ἐν πάσῃ κτήσει σου κτῆσαι σύνεσιν, *& apud S. Hieronymum in epistola, ubi, ut diximus, non videtur referre lectionem puram lxx.* Principium sapientiæ: posside sapientiam; & in omni possessione tua posside intelligentiam. *In uno libro ponuntur cum asterisco. Quod autem sequitur,* ut te amplexetur, *S. Hieronymus in Eccl.* 3. *habet,* & amplexabitur te. (k) Deliciarum.] *A.* αὐχήσεως, gloriationis. *Symm.* δόξης, gloriæ. *Th.* ὡραιότητος, decoris. (l) Doceo te.] *A.* ὡδήγησά σε, deduxi te. (m) Orbitis.] *A.* ἐν καμπαῖς εὐθύτητος, in tramitibus rectitudinis. *Symm.* ἐν τρίβῳ εὐθείᾳ, in semita recta. (n) Concludentur.] *Schol.* στενωθήσονται, arctabuntur. *Symm.* μὴ θλιβήσεται, non tribulabuntur. (o) Laborabis.] *Aq.* σκανδαλισθήσῃ, in scandalum impinges, corrues. (p) Zelaveris vias iniquorum.] *A. & Th.* μακαρίσῃς ὁδοὺς πονηρῶν, beatas putes vias malorum. (q) Abscede.] *Aut,* devita, *ut Lucifer de non conv. cum hær. A. S. Th.* πάρελθε, transi. (r) Eorum.] *In multis est,* ἀπ' αὐτῶν, *& Lucifer,* ab eis. (s) Escas.] *A.* ἄρτον, panem, *ut vulgata. Lucifer,* cibantur cibis impietatis. (t) Vino autem.] *A. & S.* καὶ οἶνον ἀδικιῶν πίονται, & vinum injustitiarum bibent. (u) Procedunt.] *Ita etiam Lucifer, quod græce est,* προπορεύονται. *In aliis plerisque,* πορεύονται, vadunt. (x) Dirigat se.] κατορθώσῃ, *id est, bene processerit, & assequutus suum vigorem fuerit. Lucifer,* donec corrigat dies. *Th.* ὡς φῶς φέγγους πορευόμενον, καὶ φωτίζον ἕως ἑτοιμασίας ἡμέρας, tanquam lux splendoris vadens, & illuminans usque ad stabilitatem diei, *Aquila,* ἑτοίμης ἡμέρας, paratum diem. S. ἑδραίας ἡμέρας, stabilem diem. (y) Quomodo offendunt.] *Sic idem Lucifer. Symmachus,* ἐν τίνι ἀσθενήσουσιν, in quo infirmabuntur. *Complut. utrumque videtur conjunxisse,* ἐν τίνι πῶς. (z) Appone.] *Aut,* adjice. *A. S. Th.* κλῖνον, inclina. (ω) Non derelinquant.] *Symm.* μὴ παραρρυησάτωσαν ἐξ ὀφθαλμῶν σου, *quod vulgata,* ne recedant ab oculis tuis. *Th.* μὴ χλευασθήτωσαν ἀπὸ ὀφθαλμῶν σου, ne subsannentur ab oculis tuis. (aa) Omni custodia.] *A. & Th.* ἀπὸ παντὸς φυλάγματος, ex omni custodia. (bb) Exitus.] ἔξοδοι, *quasi,* processiones, *& ideo Symmachus,* προσόδοις. (cc) Aufer a te.] S. *Ambrosius de Cain. lib.* 1. *cap.* 5. *non habet istud,* a te. *Aquila,* ἀπόστησον, remove. (dd) Pravum os.] *A. & Th.* σκολιότητα στόματος, perversitatem oris. (ee) Propelle.] *A. S. Th.* μάκρυνον, elonga. (ff) Recta.] *Symm.* εἰς τὸ εὐθὺ, in rectum. *A. & Th.* εὐθυνέτωσαν κατεναντίον, *quod putamus pertinere ad id quod sequitur,* palpebræ tuæ annuant justa. *Nam ita hebræus,* palpebræ tuæ dirigant coram te. (gg) Rectas orbitas.] *Aquila,* ὁδοποίει καμπὴν ποδῶν σου, cura, muni viam pedum tuorum. *Symm.* διατήρησον τοῖς ποσί σου, observa pedibus tuis. (hh) Dirige] *Aqu. S. Th.* ἑτοίμαζε, para, firma

CAP. V.

(a) ET meis sermonibus appone.] *Th.* τῇ φρονήσει μου κλῖνον τὸ οὖς σου, *quod vulgata,* prudentiæ meæ inclina aurem tuam. (b) Cogitationem.] *A. S. Th.* γνῶσιν, scientiam. (*) Sensus autem meorum labiorum mandat tibi.] *Alii,* αἴσθησιν ἐντέλλομαι, sensum mando; *ubi vulg.* & disciplinam labia tua conservent. (c) Fornicariæ.] *Iidem,* ἀλλοτρίας, alienæ. *Vulg. tamen,* meretricis, *& S. Hier. in Ezech. c.* 3. *& cap.* 6. *S. Amb. De Cain cap.* 5. mella enim destillabunt a labiis mulieris fornicariæ. (d) Quæ ad tempus.] *S. & Th.* καὶ λεῖος ὑπὲρ ἔλαιον φάρυγξ αὐτῆς, *quod vulg.* & nitidius oleo guttur ejus. (e) Amariorem felle.] *A.* ὡς ἀψίνθιον, *& vulg.* quasi absynthium. *Sequuti autem sumus interpretationem S. Ambrosii: nam licebat etiam vertere propius ad Hebræum,* novissimum autem amarius felle invenies, & acutum, *nec multo aliter Lucifer de non convers. cum hær.* (f) Cum morte.] *Schol.* μετ' ὀδύνης, cum dolore. (g) Orbitæ.] *A.* τροχιαί, ὀλισθήματα... ἐπικυλισμοί, *eodem sensu.* (h) Ne irritos facias.] *A.* μὴ ἀπίσωτε, ne recedatis. (i) Non prodat aliis.] *Sym.* μήποτε δῷς ἑτέρῳ τὴν δόξαν σου, ne forte det alteri gloriam tuam. (k) Ætatem.] *A. S. Th.* τὰ ἔτη σου, annos tuos. (l) Alienorum.] *Alii,* ἀλλοτρίους, alienas. *Sch.* ἀλλοτρίων. (m) Pœnitebit.] *Alii,* μεταμεληθῇς, pœniteat. *A. S. Th.* στενάξεις, gemes. (n) In novissimis.] *S.* ἐν τῷ ἐκλείπειν, in deficiendo. (o) Devitavit.] *Th.* παρώξυνε, exacerbavit. (p) Corripientis.] *A. S. Th.* φωτιζόντων, illuminantium. (q) Adhibebam.] παρέβαλλον, *aut,* παρέβαλον. *A. S. Th.* ἔκλινα, inclinavi. (r) Pene fui.] *Sic vulg. quod græce est,* παρ' ὀλίγον ἐγενόμην, *potest tamen verti,* parum abfuit, quin fuerim. *A.* ὡς ὀλίγον ἐγενόμην. *Sch.* ἐν βραχυτάτῳ, *eodem sensu.* (s) De tuis vasis.] *A. S. Th.* ἐκ λάκκου σου, de cisterna tua, *ut vulg.* (t) Puteorum.] *Sch.* ὑδάτων, aquarum. *S. Hier. in Ezech. cap.* 32. Bibe aquam de tuis aquis, & de puteorum tuorum fontibus. (u) Non supereffundantur.] *A.* μὴ διασκορπιζέσθωσαν αἱ πηγαί σου ἔξω, ne dispergantur fontes tui extra. *In multis codicibus non est illud* μὴ, *sed tantum,* ὑπερεκχείσθω, supereffundantur. *Origenis Int. ho.* 12. *in Num.* Bibe aquas de tuis vasis, & de puteorum tuorum fonte, & non supereffundantur tibi aquæ extra tuum fontem. Quamvis in aliis exemplaribus legerimus, & effundantur tibi aquæ extra tuum fontem. *Clemens Alex. strom. l.* 2. μὴ δὴ ὑπερεκχείσθω σοι ὕδατα ἔξω πηγῆς σου. (x) Propius.] *A. S. Th.* εὐλογημένη, *& vulg.* sit vena tua benedicta. (y) Pullus gratiarum.] *Sic S. Ambr. l.* 3. *off. c.* 1. *S. Hier.* & pullus gratiarum loquantur tibi. *Sym. & Th.* καὶ ἔλαφος χάριτος, & cerva gratiæ. (z) Propria.] *Sch.* φιλία, dilectio, amicitia. *Aq.* τίτθοι αὐτῆς μεθυσκέτωσαν, *quod vulg.* ubera ejus inebrient. (ω) Coram.] *S. & Th.* ἀπέναντι, *eodem sensu.* (aa) Orbitas.] *A.* καμπὰς, S. ἐπικυλισμὸς, vestigia... rius. (bb) Iniquitates.] *A. S. Th.* ἀνομίαι, *eodem sensu.* (cc) Catenis.] *Aq.* καὶ ἐν σχοινίοις ἁμαρτίας αὐτοῦ, & in funibus peccati sui. (dd) Constringitur.] *Symm.* συλληφθήσεται, comprehendetur. (ee) Cum iis qui non habent disciplinam.] *Symm.* διὰ ἀπαιδευσίαν, propter inopiam disciplinæ. (ff) Vitæ suæ dejectus est, & periit propter imprudentiam.] *Illud* βιότητος, *in Compl. transfertur,* violentiæ. *Symm.* ἀφροσύνης αὐτοῦ σφαλήσεται, *quod vulg.* stultitiæ suæ decipietur, *neque aliud est in hebræo, aut vulg. In Schol. tamen ad illa verba ultima,* δι' ἀφροσύνην, *adscribitur hæc varietas.* Symm. & Theod. ἐν τῷ μὴ εἰδέναι παιδείαν, in non cognoscendo disciplinam.

CAP. VI.

(a) AMicum tuum.] *Simili loquutione affert locum, qui paulo post sequitur. S. Ambr. de Tobia cap.* 23. stimula civem tuum, quem spopondisti, *id est,* quem sponsione facta præstare debes. *Aq.* ἑταῖρον, sodalem. *Symm. & Th.* πλησίον, proximum. (b) Trades.] *Sch.* ἐνέπηξας εἰς ἅλυσιν χεῖρά σου, infixisti in catenam manum tuam. (c) Laqueus.] *Symm.* ἐπαγιδεύθης ἐν ῥήμασι στόματός σου, *quod vulgata,* illaqueatus es verbis oris tui. (d) Et capitur.] *Symm.* καὶ ἑάλως ἐν ῥήμασιν, & captus es in verbis, *nec multo aliter vulgata.* (e) Esto non remissus.] *A. S. Th.* πορεύου, vade. (f) Stimula.] *S. & Th.* παρόξυνον, incita. (g) Et amicum] *Schol.* πολίτην, civem, *quemadmodum & S. Ambr. loco allato.* (h) Somnum.] *A. S. Th.* νυσταγμὸν, dormitationem. (i) Neque indormites.] *Sch.* καὶ ἐξεγείρου, & expergiscere. (k) Reti.] *Sym.* ἐκ χειρὸς ἰξευτοῦ, de manu aucupis. (l) Vade.] *A. S. Th.* πορεύου, *eodem sensu.* (m) Qui cogat.] *A. & Th.* ἐκβιαστὴν, qui extorqueat. *Sym.* γραμματέα, scribam. (n) Et multam.] *Sch.* συστρέφει ἐν θερισμῷ βρώματα αὐτῆς, coacervat in messe escas suas. *Sym.* συνάγει ἐν ἀμητῷ τὰ δέοντα αὐτῇ, congregat in messe necessaria sua. (o) Facit.] *Sch.* ἐμπορεύεται, mercatur, *ut habet S. Amb. Hex. l.* 5. *c.* 21. *quo ex loco totū fere hunc locū de ape sumpsimus; qui in Compl. & vulg. abest. S. Hier. in Ezech. c.* 3. Et in proverbiis de ape dicitur, quanquā hoc hebræa non habeant exemplaria: Vade ad apem, & disce, quomodo operatrix sit, & opus suum castum faciat: cujus laboribus reges & imperiti pro sanitate abutuntur, *quā ultimā sententiā ita refert S. Amb.* cujus laborē reges & mediocres ad salutē sumunt. (p) Usque quo.] *Sch.* πότε, *eodem sensu.* (q) Jaces.] *A. S. Th.* κοιμηθήσῃ, dormies, *ut vulg.* (r) Excitaberis.] *A. S. Th.* ἀναστήσῃ, surges. (s) Amplecteris.] *Aq.* περιλαμβάνεις, *eodem sensu.* (t) Deinde supervenit.] *Aq.* καὶ ἐλεύσεται *Sym. & Th.* καὶ ἥξει, & veniet. (u) Tanquam bonus cursor.] *Sym.* ὡς ἀνὴρ ἀσπίδος, tanquam vir clypei. *Th.* ὡς ἀνὴρ δορυφόρος, tanquā vir hastifer. (x) Si autē.] *Hæc usque ad,* vir insipiens, *absunt a Compl. & vulg.* (y) Vias non bonas.] *Sym.* σκολιάσμασι στόματος, perversitatibus oris. (z) Innuit.] *Aq. & Th.* κνίζει, carpit. Κνίζω, vellico: item uro, pungo, mordeo: item scrupulum injicio, solicitudinem affero. κνίζειν τὸ ἐρυθρὸν, dicitur amicus cum fingit se eum aversari. *Drus.* (ω) Significat.] *A.* τρίβων, *Sym.* ... *vulg.* terit pede. (aa) Docet autem nutibus digitorum.] *Compl.* digito. *Sym.* δακτυλοδεικτῶν, digitis monstrans. *Sch.* συμβιβάζει δὲ τοῖς δακτύλοις αὐτοῦ, docet autē digitis suis. (bb) Perversum.] *Sch.* σκολιότητος, perversitatis. (cc) Turbatione.] *Sch.* ἀντιδικίας, contentiones, jurgia. (dd) Extemplo.] *A.* παραχρῆμα. *S. & Sch.* ... *eodem sensu.* (ee) Deus.] *In aliis libris est,* ὁ κύριος, Dominus, *&* ... (ff) *Verum pro hac sententia in vulg. ex hebr. est,* sex sunt, quæ odit Dominus. Conteritur autem propter immunditiā animæ] *A. S. Th.* καὶ ἑπτὰ βδελύγματα ψυχῆς αὐτοῦ, & septē abominationes animæ ejus, *quod vulg. planius dixit,* & septimum detestatur anima ejus. (gg) Contumeliosi.] *Sic S. Hier.* ... Nam

Naum cap. 2. in extrema autem apologia adv. Rufinum, oculos contumeliosi, linguam iniqui, &c. Lucifer pro S. Athan. oculus contumeliosus, lingua iniqua, &c. Aq. & Symm. ὑψηλὸς, sublimis. (hh) Justi.] Sic Lucifer, & S. Hier. adv. Ruf. Alii, δίκαιον, justum. Aq. ἀθῷον, Symm. innoxium. (ii) Festinantes.] A. S. Th. ταχύνοντες δραμεῖν εἰς κακίαν, quod vulgata, veloces ad currendum in malum. (kk) Accendit falsa.] Sic putamus melius ad sententiam reddi, quam quomodo in Complut. excitat mendacem. Hoc enim sibi vult, excitat mendacia, aut, mendaciis accendit homines. Symm. & Th. ἐκφαίνει, profert, & vulgata, proferentem mendacia. (ll) Judicia.] Schol. ἀντιδικίας, lites, jurgia, discordias, ut vulgata. (mm) Liga.] Aq. & Th. Σύνδησον, colliga. (nn) Animam.] Schol. καρδίᾳ, & vulgata, in corde tuo. (oo) Et quasi torquem circunda.] S. Σύζευξον, constringe. (pp) Adducito eam.] A. S. Th. ὁδηγείτω σε, deducat te. (qq) Ut expergefacto.] Schol. ὡς δ' ἂν διεγερθῇς, & cum expergefactus fueris. (rr) Legis & lumen.] A. S. Th. καὶ νόμος φῶς, quod vulgata, & lex lux. (ss) Et correptio, & disciplina.] Iidem, ἔλεγχοι παιδείας, increpationes disciplinæ, ut fere vulgata. (tt) Nupta] Schol. τοῦ φίλου σου, amici tui. Aq. ἑταίρου σου, sodalis tui. Th. πόρνης, meretrice. (uu) Et à calumnia linguæ alienæ.] Symm. & Th. ἀπὸ λειογλώσσου ξένης, quod vulgata, à blanda lingua extraneæ. (xx) Non te vincat formæ.] Sic S. Ambrosius de Cain, cap. 5. & S. Hieron. in Ezech. cap. 27. Non te decipiat pulchritudinis desiderium, ne capiaris oculis tuis. In aliquibus codicibus additur, υἱὲ, fili, quod tamen neque in vulgata est. Aq. Symm. Th. μὴ ἐπιθυμήσῃς κάλλος αὐτῆς ἐν καρδίᾳ σου, ne concupieris pulchritudinem ejus in corde tuo. (yy) Capiaris] Schol. μηδὲ ἕλῃ σε, neque capiat te. (zz) Alligabit.] A. S. Th. μὴ ὑποπτεύσει nunquid subagitabit. (ωω) Nuptam.] A. & Th. ἑταίρου αὐτοῦ, sodalis sui. Symm. τοῦ πλησίον, proximi, ut vulgata. (aaa) Non mirum, si deprehendatur.] Symm. οὐκ ἐξουδενώσουσιν. Aq. οὐκ ἐξουδενώσουσι τὸν κλέπτην, non spernent furem. (b) Esuriens.] Alii, πεινῶσαν, esurientem. Schol. ψυχὴν αὐτοῦ, ὅταν πεινάσῃ, animam suam, cum esurierit. (c) Autem propter inopiam cordis.] Aq. γυναῖκα, στερεῖται καρδίας, nuptam, deficit corde. (d) Ac dolores & ignominias.] Symm. μάστιγα, καὶ ὕβριν εὑρήσει, plagam, & contumeliam inveniet. (e) Judicii.] Aq. & Th. ἐκδικήσεως, vindictæ. (f) Non commutabit.] Th. οὐ λήψεται πρόσωπον παντὸς λυτρώσεως, non accipiet personam ullius satisfactionis. (g) Multis donis.] Aquila, δωροκοπίᾳ, munerum oblatione.

CAP. VII.

(a) Fili, honora.] Hæc usque ad, custodi, sunt etiam apud Luciferum pro S. Athan. & in Complut. licet non in vulgata. (b) Et vives.] A. S. Th. καὶ ζῆθι, & vive. (c) Circumpone.] A. Σύνδησον. S. & Th. ἅψαι, liga, ut vulgata. (d) Cordis.] S. τοῦ στήθους, pectoris. Lxx. hic habent, ἐπὶ τὸ πλάτος τῆς καρδίας σου: sed legendum esse divino, ἐπὶ πλακὸς καρδίας σου: in tabula cordis tui. Quanquam apud Hieron. Hab. 2. describe ea super latitudinem cordis tui. Sic variant codices cap. 3. Nam pro eo quod in cæteris, ἐπὶ πλακὸς, in uno legitur, ἐπὶ τὸ πλάτος. Consule sodes editionem Romanam ad hunc postremum locum. Drus. (e) Tuam sororem esse.] A. S. Th. ἀδελφή μου εἶ σὺ, quod vulgata, soror mea es tu: quare credibile est apud illos etiam præcessisse, dic sapientiæ. (f) Et prudentiam notam redde tibi.] A. & Th. καὶ γνωστὴν τὴν σύνεσιν καλέσεις, & notum (id est, propinquam) intelligentiam vocabis. (g) Si te sermonibus.] Huc spectans S. Ambr. de Cain. lib. 1. cap. 4. ubi totum hunc locum optime tractat, dicebat, sermonibus adoritur gratiosis. Th. ἧς ῥήματα αὐτῆς ὀλισθηρά, cujus verba ejus lubrica, mollia. (h) Juxta angulum.] In aliis libris ἐν γωνίᾳ, & Schol. παρὰ γωνίαν. S. Ambr. eod. cap. 4. sic hunc locum reddit, quemcunque viderit sensu dubio prætereuntem in angulo transitus domus suæ. (i) Speciem habens meretriciam.] Aq. θέσιν πόρνης, S. τάξιν πόρνης, quod vulg. ornatu meretricio. (k) Vaga] Sic videtur reddidisse S. Ambr. quod græce est, ἀνεπτερωμένη, quasi volatica. Aq. σχολάζουσα vacans, ocio diffluens. (l) Luxuriosa.] Aq. ἀφισαμένη, Symm. ἀφεστηκυῖα, declinans perversa, aut, faciens declinare, ac pervertens. (m) Impudenti.] Symmachus, ἐτόλμησε πρόσωπον αὐτῆς, καὶ εἶπεν, audacia induravit faciem suam: & dixit. Th. ἠναιδεύσατο ἐν προσώπῳ αὐτῆς, impudenter egit in vultu suo. (n) Institis texui.] Sic S. Ambr. quod poterat etiam verti, funibus tetendi. Aq. & Th. περιστρώμασιν περιέστρωσα, peristromatis circumstravi. (o) Tapetis ab Ægypto.] Ex eodem S. Ambr. Compl. τοῖς αἰγύπτου. Th. διαγέγραφα γραφὰς Αἰγύπτου, descripsi picturam Ægypti. (p) Aspersi.] Th. ἐκαλλώπισα, ornavi, compsi. (q) Fruamur amicitia.] A. S. Th. μεθυσθῶμεν μαστῶν, quod vulgata, inebriemur uberibus. (r) Colluctemur.] Idem S. Ambr. Aq. & Th. Συμπεριπλακῶμεν ἐν ἀγάπαις, circumplicemur in amoribus. (s) Involucro.] Ex eodem S. Ambr. quod græce est, ἔνδεσμον ἀργυρίου λαβὼν, ligamen argenti accipiens. Schol. βαλάντιον, sacculum. (t) Per dies multos.] Aq. εἰς ἡμέραν πανσελήνου, quod vulgata, in die plenæ lunæ. Alius, ἐν ἡμέρᾳ ἑορτῆς, in die solennitatis. (u) Seduxit.] S. ἐξέκλινεν, declinare fecit. Aq. ἤγξεν, quasi, obtorto collo duxit. (x) Colloquutione.] S. Ambr. multo blandimento sermonum, Th. ἐν πλήθει δωρῶν, in multitudine donorum. (y) Attraxit.] Sic videtur vertisse S. Ambr. quod græce est, ἐξώκειλεν. A. S. T. ἔξωσεν, pepulit. (z) Infatuatus.] κεπφωθείς. S. Ambr. At ille sequutus eam circumvenitur. Aq. παραχρῆμα. Symm. ἐξαίφνης, & vulgata, statim. (ω) Ad vincula.] Symm.] σκιρτῶν ἐπὶ δεσμοῦ ἄφρων, exultans super vinculis stultus. (aa) Vulneratus.] Th. ἕως διασπαρῇ βέλος ἧπαρ αὐτοῦ, donec transfigat sagitta jecur ejus, ut vulgata. (bb) Tuum.] Sic etiam S. Ambr. cap. 5. In cæteris libris subjungitur, καὶ μὴ πλανηθῇς ἐν ἀτραποῖς αὐτῆς, quæ in vulgata, nec decipiaris semitis ejus. (cc) Innumerabiles.] Sic idem Sanctus Ambrosius. Symmachus vero & Theod. ἰσχυροὶ πάντες, quod vulgata, fortissimi quique.

CAP. VIII.

(a) In sapientiam.] Th. ἰδοὺ ἡ Σοφία κηρύξεται, καὶ ἡ Σύνεσις δώσει φωνὴν αὐτῆς. Ecce sapientia clamabit, & intelligentia dabit vocem suam. (b) In introitibus.] Th. εἴσοδον θυρῶν, ingressum ostiorum. Nam in Hebræo antecedit, ad os civitatis. Quod autem sequitur, canitur, vide antea quæ notata sunt, cap. 1. (c) Apponite cor] Symmachus, νοήσατε τῇ καρδίᾳ, intelligite corde. (d) Præclara.] Symmachus, & Th. ἡγεμονικά, principalia. (e) Ipsis.] Aliqui, ἐν αὐτοῖς in eis, ut vulgata. (f) Tortuosum.] Aqu. διεστραμμένον, perversum. Th. περιπεπλεγμένον, καὶ διεστραμμένον, circumplicatum, & perversum. (g) Præsentia.] Th. εὐθεῖα, recta. Schol. εὔκοπα, al. εὔσκοπα, facilia, al. evidentia. (h) Preciosis] Symmachus, τῶν ἐσωτάτων, intimis. (i) Inhabitavi consilium.] Symmachus, πανουργίαν, astutiam. (k) Ego invocavi.] Th. διαβουλιῶν εὑρήσω, cogitationum inveniam. (l) Injustitiam.] Schol. κακίαν, quod vulgata, malum. (m) Odi autem ego perversas vias malorum.] S. & Th. καὶ στόμα στρεβλὸν ἐμίσησα, & os perversum odi. (n) Securitas.] Aq. εὐνομία, bona legum constitutio. (o) Fortitudo.] Symmachus, κράτος, eodem sensu. (p) Scribunt justitiam.] A. S. Th. ἀκριβάσονται δίκαιον, decernent justum. (q) Magnates magnificantur.] A. & S. ἄρχοντες ἄρξουσιν, principes imperabunt. (r) Tyranni.] Aq. & Th. ἐκπιαζόμενοι, magnifici, qui ultro dant: ac significantur tamen isto nomine ii qui sedent ad gubernacula, ut alibi nomine beneficorum. (s) Invenient.] Sic & in alio codice. In cæteris additur, χάριν, gratiam. (t) Mihi est.] Aq. σὺν ἐμοί. Th. μετ' ἐμοῦ, mecum. Symmachus, παρ' ἐμοῦ, a me. (u) Possessio multorum.] Symmachus, βίος παλαιός, vita antiqua. Th. ὕπαρξις παλαιά, substantia antiqua. Aq. ὕπαρξις μετ' εἰρήνης, substantia cum pace. (x) Melius.] Symmachus, κρείσσων καρπός μου χρυσίου ὀφάζ, melior fructus meus auro Ophaz. A. ἀγαθὸς καρπός μου παρὰ χρυσίον, καὶ παρὰ κιρρὸν, bonus fructus meus præ auro, & præ obrizo, aut, obrusso. (y) Justitiæ.] Schol. δικαιώματος, justificationis. (z) Ut distribuam.] A. S. Th. τοῦ κληροδοτῆσαι, ad faciendum hæreditare. (ω) Si annunciavero.] Hæc usque ad, Dominus condidit, sunt etiam in Complut. sed non in vulgata. (aa) Dominus condidit.] S. Ambrosius, 3. de fide cap. 4. Dominus creavit me: sed in hoc loco sequuti sumus præcipue S. Cyprianum, lib. 2. adv. Jud. videnda tamen sunt quæ a S. Hieronymo hic, & in 26. Esa. in 4. Mich. in 2. Eph. & in ep. 139. præter ea quæ a S. Hilario, a Tertulliano, a Lactantio, a cæteris Patribus latinis & græcis afferuntur. Aq. κύριος ἐκτήσατό με ἀρχῆθεν κατεργασμάτων αὐτοῦ, Dominus possedit me ab initio opificiorum suorum. Sym. ἀρχὴν ὁδῶν αὐτοῦ πρὸ τῆς ἐργασίας αὐτοῦ, principium viarum suarum ante opificium suum. Th. πρὸ τῆς ἐργασίας αὐτοῦ ἀπὸ τότε, καὶ ἐκ τότε πρὸ αἰῶνος προκεχείρισμαι, ante opificiũ ejus a tunc & ex tunc ante seculum præparata sum. (bb) Generat me] S. Cyprianus, genuit me Dominus. Fecit, &c. In hebræo non est hoc loco, Dominus. Aq. & Th. ὠδινήθην, per partum erupi. Symmachus, ἐμαιώθην, quasi obstetricis opera conformata sum. (cc) Fecit regiones, & inhabitablies, & summitates habitatas ejus, quæ sub cœlo.] S. Cyprianus: Fecit regiones, & inhabitabilia (aliquis codex habet, habitabilia) & fines inhabitabiles sub cœlo. S. Hilarius, & cacumina, quæ habitantur sub cœlo. Aq. & Symmachus, πρὶν ἢ ἐποίησε γῆν καὶ ἐξόδους, priusquam faceret terram, & exitus, aut, plateas. (dd) Sedem.] Aq. & Symmachus, πύργον, turrim. Tertullianus videtur hanc particulam non habuisse. Ita enim refert, Cum pararet cœlum, aderam illi, & cum fortia faciebat super ventos, quæ sursum nubila, & cum firmos ponebat fontes ejus quæ sub cœlo, ego eram compingens cum ipso. Sed S. Hilarius, Cum pararet cœlum, eram cum illo, & cum secerneret suam sedem, quando super ventos validas faciebat in summo nubes. Quo etiam loco notandum est illud, super ventos, conjungi cum nubibus, non cum sede: & ita etiam S. Cyprianus, cum super ventos validas faceret desuper nubes (ee) Nubes.] Aq. ῥοπάς, momenta, Symmachus, αἰθέρα, æthera, ut vulgata. (ff) Et cum confirmatos] Aq. & Th. ἐν τῷ ἀκριβάζειν γῦρον ἐπὶ πρόσωπον ἀβύσσου, in statuendo gyrum super faciem abyssi. (gg) Et quando.] Aliqui ἡνίκα, & S. Cyprianus, quando. Tertullianus hanc partem non refert. In aliis autem codicibus non modo ista pars ponitur, sed hæc etiam antecedunt, ἐν τῷ τιθέναι τῇ θαλάσσῃ ἀκρίβασμὸν αὐτοῦ, καὶ ὕδατα οὐ (abest istud οὐ, ab uno libro) παρελεύσονται στόματος (in eodem ad marginem est adscriptum, στόμα) αὐτοῦ, καὶ ἰσχυρά, in ponendo mari præscriptionem suam, & aquæ non transibunt os suum, (id est, littus,) & fortes, &c. Quæ ut diximus, a S. Cypriano & Tertulliano non referuntur. Procopius priorem partem habet, non posteriorem. (hh) Disponens.] Aut, compingens, aut, modulans, ut Tertullianus, aut, componens, ut S. Hilarius, & vulgata. Aq. τιθηνουμένη, nutrita (quamvis dictionem hebræam nonnulli interpretentur, nutricius.) Symmachus, & Th. ἐστηριγμένη, firmata. (ii) Jocundabar.] A. S. Th. παίζουσα, ludens. (kk) Audi me.] In aliis libris hæc subjunguntur, καὶ μακάριοι οἱ ὁδούς μου φυλάξουσιν (Complut. φυλάσσοντες) ἀκούσατε Σοφίαν, καὶ Σοφίσθητε, καὶ μὴ ἀποφραγῆτε, & beati qui vias meas custodient. Audite sapientiam, & sapite, & ne obstruamini. Quæ in uno libro notata sunt asterisco. (ll) Servans limina] Th. φλιὰς θυρῶν μου, postes ostiorum meorum. (mm) Egressiones enim meæ, egressiones vitæ] A. S. Th. ὁ γὰρ εὑρών με, εὑρήσει ζωήν, qui enim invenerit me, inveniet vitam. (nn) Paratur voluntas] De hac sententia S. Augustinus, epist. 107. & alibi sæpe. Symmachus, καὶ ἀρύεται εὐδοκίαν παρὰ κυρίου, quod vulgata, & hauriet salutem a Domino. (oo) Impie agunt.] A. & Symmachus, ἀδικεῖ ψυχὴν αὐτοῦ, quod eadem vulgata, lædet animam suam.

CAP. IX.

(a) Subdidit.] Imitati magna ex parte sumus S. Cyprianum, in epist. ad Cæcilium de sacramento Dominici calicis, & lib. 2. adv. Jud. quamvis eadem fere habeantur apud S. Ambrosium lib. 1. de fide cap. 7. & alibi, & apud alios. Aquila, & Symmachus, ἐλατόμησε, excidit, ut vulgata. (b) Mactavit.] Sic S. Cyprianus. S. Ambrosius, in psal. 118. in prol. (nam in loco ante indicato est mendum in multis codicibus) interfecit suas hostias. Tertul. adv. Gnost. pronunciatur voce Salomonis, Sophia jugulavit filios suos. (c) Paravit.] Aq. παρέταξεν, disposuit. Symmachus, προσέθηκεν, apposuit. Theod. ἐστοίβασεν, stipavit. (d) Servos.] Aq. παιδίσκας, ancillas. Sym. κοράσια, puellas. Th. νεανίδας, adolescentulas. (e) Cum excelsa prædicatione ad craterem, dicens.] S. Ambr. in eodem primo de fide,

cum altissima prædicatione dicens. *Aq.* ἐπὶ ὑψέων, super excelsa. *Sym. & Th.* πόλεως, civitatis: *quod fortasse sequitur ad illud. Nam Hebræus habet*, super alas excelsorum civitatis. (*f*) Insipiens.] *Symmachus*, νήπιος, parvulus. (*g*) Derelinquite stultitiam.] *A. S. Th.* καταλίπετε, *eodem sensu. Quod autem in plerisque sequitur*, καὶ ζήσεσθε, & vivetis, *non est apud S. Cyprianum, lib. 2. adv. Jud. neque etiam illa, quæ & in nostra, & in aliis præter Compl. subjunguntur*, ut in seculum regnetis, *neque illa, quæ adhuc in aliis, sed non in nostra*, ἵνα βιώσητε, ut vivatis. (*h*) Et corrigite in scientia intelligentiam.] *S. Cyprianus ibid.* & corrigite scientiam, & intelligentiam, *al.* scientiæ intelligentiam. *Aq. & Symm.* καὶ κατευθύνθητε ἐν ὁδῷ συνέσεως, & recta ite in via intelligentiæ. (*i*) Seipsum.] *In plerisque hæc adduntur.* οἱ γὰρ ἔλεγχοι τῷ ἀσεβεῖ, μώλωπες αὐτῷ, correptiones enim impio, livores sibi. *Schol.* hic versiculus non ponitur neque in cæteris, neque apud lxx. (*) Non arguas.] *S. Cyprianus*, 3. *testim.* qui corripit impium; odietur ab eo. (*k*) Si autem malus evaseris.] *Symmachus*, κἂν λοιμὸς γένῃ, & si pestilens fueris. (*l*) Solus utique hauries mala.] *Symmachus & Th.* μόνος βαστάξεις, solus portabis. *In quibusdam vero codicibus hæc adduntur*, υἱὸς πεπαιδευμένος σοφὸς ἔσται, τῷ δὲ ἄφρονι διακόνῳ χρήσεται, filius, disciplinam nactus, sapiens erit, imprudente autem ministro utetur, *quæ sunt in cap. sequenti. Ab Compl. autem non modo ista absunt, sed etiam quæ sequuntur*, qui fidens est, *usque ad* Mulier, *quemadmodum & a vulgata. Referuntur tamen ista apud S. Cyprianum in Concilio Carthaginensi.* (*m*) Mulier.] *Totus fere hic locus optime tractatur a S. Ambrosio, de Cain lib.* 1. *cap.* 4. *&* 5. (*n*) Dulcem.] *In aliquot codicibus additur*, πίετε, bibite. *S. Ambrosius, cap. illo* 4. Panibus absconditis suaviter utimini, & aquam furtim dulciorem bibite. *S. Hieronymus in Osee, cap.* 13. Panes occultos libenter attingite, & aquæ furtivam dulcedinem. (*o*) Terrigenæ.] *Aq. & Symmachus*, ῥαφαΐμ, Raphaim. *Schol.* θεομάχοι, pugnantes cum Deo. *Th.* γίγαντες, gigantes, *ut vulgata, licet alii interpretentur dictionem hebræam*, manes, *aut*, inferos. (*p*) Et in profundum inferni occurrit.] *S. Hieronymus in Osee, cap.* 13. & nescit insipiens, quoniam terrigenæ apud eam pereunt, & in profundum inferni incurrunt. *Aquila, Symmachus, Th.* καὶ ἐπὶ τοῖς βάθεσι τοῦ ᾅδου οἱ κλητοὶ αὐτῆς, & in profundis inferni invitati ejus: *quomodo fere vulgata.* (*q*) Alienam.] *In aliquot codicibus hæc sequuntur*, καὶ ὑπερβήσῃ ποταμὸν ἀλλότριον, & transcendes fluvium alienum: *& in uno sunt sub asterisco. Verum a Complutensi, & vulgata absunt omnia ab illo*, sed resili, *usque in finem. Postremam tamen sententiam*, ab aqua autem aliena, &c. *refert apud Sanctum Cyprianum idem Concilium Carthag. & ipse S. Cyprianus in epist.* 12. *primi libri ad Januarium, & cæteros.*

CAP. X.

(*a*) Filius.] *In Hebræo & in vulgata antecedit*, Parabolæ Salomonis. (*b*) Non occidet Dominus fame.] *Sic S. Cyprianus de opere, & eleem. & de orat. Dom. S. Hieronymus in Esa. cap.* 65. non interficiet fame Dominus. *Sym. & Th.* οὐ λιμαγχονήσει, non suffocabit fame, quasi angina. (*c*) Filius eruditus.] *Refert hanc sententiam S. Augustinus*, 16. *de civit. cap.* 2 *& alibi. In quibusdam codicibus diximus etiam esse in capite proxime precedente. A vulgata autem abest utroque loco.* (*d*) Incolumis evasit ab æstu.] *Symmachus.* συνάξας ἐν ἀμητῷ υἱὸς φρόνιμος, *& vulgata*, qui congregat in messe, filius sapiens est. (*e*) Iniquus.] *Aq.* αἰσχύνης, confusionis, *ut vulgata.* (*f*) Luctum intempestivum.] *Aq. & Symm.* ἀδικίαν, *& vulgata*, iniquitatem. *Th.* ἁρπαγὴν, rapinam (*g*) Cum encomiis.] *Aq.* εἰς εὐλογίαν, in benedictionem. (*h*) Extinguitur.] *Aq. & Symm.* σαπήσεται, putrescet. (*i*) Perverse agens supplantabitur.] *Aq.* δαρήσεται, cædetur, vapulabit. *Symm.* βασανισθήσεται, torquebitur. *Th.* φυρήσεται, macerabitur. (*k*) Simpliciter.] *Aq. & Symmachus*, ἁπλότητι, simplicitate. *Quod autem sequitur*, ambulat fidens, *sic est in aliquo codice S. Cypriani lib.* 3. *ad Quir. quamvis in aliis sit*, fidenter. (*l*) Distorquet.] *Symm.* στρεβλῶν, *eodem sensu.* (*m*) In manu.] *Aq. & Symm.* στόμα, os, *ut vulgata.* (*n*) Contentionem.] *Symm. & Th.* μάχας, pugnas. (*o*) Non contentiosos.] *Schol.* ἀδικοῦντας, prævaricantes, injuriam facientes: *quare vulgata*, universa delicta operit charitas, *&* 1 *Petri* 4. quia charitas operit multitudinem peccatorum. (*p*) Qui e labiis profert sapientiam.] *A. S. Th.* ἐν χείλεσι σοφοῦ εὑρεθήσεται σοφία, *quod vulgata*, in labiis sapientis invenitur sapientia. (*q*) Virga percutit virum excordem.] *Th.* καὶ ῥάβδος ἐν νώτῳ ὑστερημένῳ καρδίας, *quod eadem*, & virga in dorso ejus qui indiget corde. (*r*) Occultabunt sensum.] *Aq.* συγκρύψουσιν γνῶσιν, cooperient scientiam. (*s*) Munita.] *Th.* κράτους αὐτοῦ, *quod in vulgata*, fortitudinis ejus. (*t*) Contritio autem impiorum.] *Schol.* δειλία ἀσεβῶν, pavor impiorum: *vulgata*, pavor pauperum. (*u*) Fructus.] *A. S. Th.* γεννήματα, genimina. (*x*) Peccata.] ἁμαρτίας, *& videtur subintelligenda præpositio*, εἰς, ad: *nam vulgata*, ad peccatum. *In multis tamen codicibus est*, ἁμαρτίαι, peccata, *in recto, & in Compl.* ἁμαρτίαις, peccatis. (*y*) Vias justas vitæ custodit disciplina.] *Illud*, justas, δικαίας, *abest a multis. Schol.* ὁδὸς ζωῆς φυλάσσει ἀκάκους, via vitæ custodit innocentes. *Symm.* τρίβος εἰς ζωὴν φυλασσόντων παιδείαν, semita ad vitam custodientium disciplinam. (*z*) Disciplina autem carens increpatione.] *A. S. Th.* ὁ δὲ ἐγκαταλιμπάνων ἐλέγχους, qui autem increpationes relinquit, *ut vulgata.* (*ω*) Justa.] *Aq. & Th.* ψεύδους, falsitatis, *aut*, mendacis. *Vulgata*, labia mendacia. *Symm.* ἄδικα, injusta. (*aa*) Contumelias.] *Aq. & Th.* ψόγον, vituperationem. (*bb*) Non effugies peccatum.] *Sic S. Cyprianus, eodem* 3. *lib. Symm.* πλημμέλημα, delictum, vitium. (*cc*) Igne examinatum.] *Aq. & Symm.* ἐκλεκτὸς, electum. (*dd*) Deficiet.] *Aq.* ὡς ὀλίγον. *Th.* ὡς μικρὸν, ut parum. *Symm.* εὐτελὴς, vilis. *Vulgata*, pro nihilo. (*ee*) Sciunt excelsa.] *Aq.* ποιμαίνουσι πολλοὺς, *quod vulgata*, erudiunt plurimos. (*ff*) In egestate moriuntur.] *Aq.* ἐν ἐνδείᾳ καρδίας ἀποθανοῦνται, *quod eadem*, in cordis egestate morientur. (*gg*) In risu.] *Aq.* ὡς γέλως τῷ ἀνοήτῳ ποιῆσαι ἀνομίαν, *quod vulgata exposuit*, quasi per risum stultus operatur scelus. (*hh*) Justus autem declinans.] *A. S. Th.* ὁ δὲ δίκαιος θεμέλιος αἰώνιος, justus autem fundamentum sempiternum, *quomodo fere vulgata.* (*ii*) Immoratur justis.] *Aq.* προσδοκία.

Symm. ὑπομονὴ, *Th.* προσδοκία δικαίων, *& vulgata*, expectatio justorum. (*kk*) Munitio sancti.] *Symm. & Th.* κραταίωμα τῷ τελείῳ, fortitudo perfecto. *Aq.* τῷ ἁπλῷ, *alius Int.* τῷ ἀκάκῳ, *vulgata*, fortitudo simplicis. (*ll*) Contritio.] *Symm.* δειλία, pavor. (*mm*) Non nutabit.] *Aq.* οὐ μὴ σφάλῃ, non offendet, non succumbet. *Sym. & Th.* οὐ σαλευθήσεται, non commovebitur, *ut vulgata.* (*nn*) Destillant gratias.] *Schol.* ἐπίστανται, sciunt. *Aq. & Th.* γνώσονται, cognoscent. *Vulgata*, considerant placita. (*oo*) Pervertit.] *Schol.* καταστρέφεται, subvertit. *Videtur enim hoc potius modo vertendum, quam, pervertitur, subvertitur, quamvis neque istum reprehendamus.*

CAP. XI.

(*a*) Stateræ dolosæ.] *Aquila & Symmachus*, ζυγὰ ἐπιθέσεως, bilances fraudis. *Lucifer pro Sancto Athanasio*, statera doli. (*b*) Justum.] *Symmachus*, πλῆρες, plenum. *Aquila.* τέλειον, perfectum. (*c*) Os autem humilium meditatur sapientiam] *Symmachus*, παρὰ δὲ τοῖς ἐπιμελέσι σοφία, apud accuratos sapientia, *Th.* καὶ μετὰ ἐπιεικῶν σοφία, & cum modestis (*aut*, æquis) sapientia. *In Complut. subnectuntur hic ea, quæ in plerisque libris afferuntur post illa*, & jucundus impiorum interitus. *Sunt autem hæc*, τελειότης εὐθείων ὁδηγήσει αὐτοὺς, καὶ ὑποσκελισμὸς ἀθετούντων προνομεύσει αὐτούς. οὐκ ὠφελήσει ὑπάρχοντα ἐν ἡμέρᾳ θυμοῦ, δικαιοσύνη δὲ ῥύσεται ἀπὸ θανάτου. Perfectio rectorum diriget eos: & supplantatio prævaricantium pervastabit illos. Non proderunt substantiæ in die furoris: justitia autem liberabit a morte: *quæ in uno libro sub asterisco habentur.* (*d*) Immaculatas.] *Alii*, ἀμώμων, immaculati. (*e*) Incidit in injustitiam.] *A. S. Th.* καὶ ἐν ἀσεβείᾳ αὐτοῦ πεσεῖται ὁ ἀσεβὴς, *quod vulgata*, & in impietate sua corruet impius. (*f*) Rectorum.] *A. S. Th.* εὐθείων, *eodem sensu. Quod autem sequitur*, liberat, *in multis est*, ῥύσεται, liberabit. (*g*) Sua autem perditione.] *In aliis libris est*, ἀβουλίᾳ, inopia consilii, *Procopius*, ἀσεβείᾳ. *& Schol.* ἀσεβείᾳ αὐτῶν, impietate sua. *A. S. Th.* ἐν δὲ τῇ ἀδικίᾳ οἱ ἀδικοῦντες συλληφθήσονται, & in injustitia injuste agentes capientur. (*h*) Gloriatio.] *Th.* προσδοκία, expectatio, *ut vulgata.* (*i*) E captura erit.] *Symm. & Th.* ἐκ θλίψεως ἐρρύσθη, *quod eadem*, de angustia liberatus est. (*k*) In ore impiorum] *A. S. Th.* ἐν στόματι ὑποκριτοῦ διαφθείρει τὸν πλησίον αὐτοῦ, in ore hypocritarum corrumpit proximum suum. (*l*) Sensus autem.] καὶ ἐν γνώσει δίκαιοι ῥυσθήσονται, *quod vulgata*, justi autem liberabuntur scientia. (*m*) Bene se gessit civitas.] *Symm.* ἀγαλλιάσονται πόλεις, exultabunt civitates. *Th.* εὐφρανθήσονται, lætabuntur. *In plerisque autem libris hæc sequuntur*, καὶ ἐν ἀπωλείᾳ ἀσεβῶν ἀγαλλίαμα. ἐν εὐλογίᾳ εὐθείων ὑψωθήσεται πόλις, & in perditione impiorum exultatio. In benedictione rectorum exaltabitur civitas: *quæ in uno sunt notata asterisco.* (*n*) Diruta est.] *In nonnullis est*, κατασκαφήσεται diruetur. *A. S. Th.* καθαιρεθήσεται, dejicietur. (*o*) Subsannat.] *A. S. Th.* ἐξουδενοῖ, spernit. (*p*) Bilinguis.] *Aq.* διάβολος, delator. *Symm.* δόλιος, fraudulentus. (*q*) Consilia.] *Aq.* ἀπόρρητον, arcanum. *Symm.* μυστήριον, mysterium. (*r*) Spiritu.] *Aq. & Symmachus*, πνεύματι, *eodem sensu.* (*s*) Abscondit res.] *Symm.* σκεπεῖ λόγους, cubodit verba. (*t*) Quibus.] *Th.* ἐν ἀνοησίᾳ πεσεῖται λαὸς, in incogitantia corruet populus. (*u*) In multo consilio.] *Symm. & Th.* πολυβούλῳ, *eodem sensu*, *aut*, homine multi consilii. (*x*) Commistus.] *Fieri potest, ut significet quasi*, obses, *ut alibi*, & fidejussor: *vulgata enim*, qui fidem facit pro extraneo. (*y*) Odit autem sonum securitatis.] *Symm.* ὁ δὲ μισῶν ἐμπαιγμὸν πεποιθεν, qui autem odit captiones (*& videtur significare laqueos stipulationum*) confidit. *Th.* καὶ μισῶν παγιδευθῆναι, πεποιθήσει, & odio habens laqueis implicari, confidet. (*) Gratiosa suscitat viro gloriam.] *Symm.* εὐφυὴς ἀνθέξεται δόξης, bona assequetur gloriam. *Quæ autem sequuntur usque ad*, fortes, *absunt a vulgata, sed non a Compl.* (*z*) Fortes autem.] *Th.* ἐπιτιθέμενοι ἐπιλήψονται πλούτου, irrumpentes apprehendent divitias. (*a*) Bonum facit.] *Aq. & Th.* ἀμείβεται, retribuit. *Symmachus*, εὐεργετεῖ ψυχὴν αὐτοῦ, benefacit animæ suæ, *ut vulgata.* (*aa*) Perdit autem.] *Symm.* ταράσσει δὲ οἴκους ἑαυτοῦ, turbat suas ipsius domos. (*bb*) Persequutio autem.] *A. S. Th.* καὶ καταδιώκων κακίαν εἰς θάνατον αὐτοῦ, & sequens malum ad mortem suam. (*cc*) Perversæ viæ] *A. S. Th.* στρεβλοκάρδιοι, perversi corde. (*dd*) Accepti autem.] *Aq. & Th.* εὐδοκία, beneplacitum. *Symm.* θέλημα δὲ αὐτοῦ, voluntas ejus, *ut vulgata.* (*ee*) Injiciens.] *Schol.* συμβάλλων, conferens. (*ff*) Erit.] *In multis adjungitur*, κακῶν, malorum. *Vulgata*, manus in manu non erit innocens malus: *& sunt qui putent illud*, manus in manu, *aut* manus ad manum, *significare*, mox mox; *quamvis aliter Chaldæus. S. Hieronymus adv. Ruf.* manus inferens injuste non erit impunitus. (*gg*) Qui autem seminat justitiam.] *Aq.* καὶ σπέρμα δικαίων σωθήσεται, semen autem justorum salvabitur, *ut vulgata.* (*hh*) Inauris.] *Sic S. Hieronymus in Ezech.* 28. *& Clemens Alex. lib.* 3. *Pædag. Sed in cæteris libris est*, ἐνώτιον χρυσοῦν, *& idem S. Hieron. in Ezech. cap.* 16. sicut inauris aurea in naribus porcæ; sic mulieri male moratæ pulchritudo, *& in opere imp. in Mat. hom.* 45. *Quomodo autem inauris dicatur ornamentum narium, vide ibid. S. Hieronymum. Non quod inauris ponatur in naribus* (verba sunt Hieron. ad illum locum) *quæ ex eo quod de auribus pendeant, inaures vocantur: sed quod circulus in similitudinem factus inaurium eodem vocabulo nuncupetur: & usque hodie inter ornamenta mulierum solent aurei circuli in os ex fronte pendere & imminere auribus.* Drus. *Pro hac autem secunda parte Symmachus, & Th. dixerunt*, γυνὴ καλὴ καὶ κακόφρων, *quod in vulgata*, mulier pulchra, & fatua. (*ii*) Peribit.] *Schol.* ἀπόλλυται, ἀπέρχεται, perit, abscedit (*kk*) Seminantes.] *A. S. Th.* σκορπίζοντες, dispergentes. (*ll*) Congregantes.] *In multis libris additur*, ἀλλότρια, aliena. *Aq. & Symm.* ὁ δὲ φειδόμενος. Parcens autem. *Th.* ἀπὸ εὐθύτητος εἰς ὑστέρημα, a rectitudine in defectum. (*mm*) Omnis simplex.] *A. S. Th.* πιανθήσεται, impinguabitur. S. *Hier. adv. Ruf.* anima benedicta omnis simplex vir: animosus inhonestus est. (*nn*) Vir autem animosus inhonestus est.] *Symm.* ὁ δὲ μεθυσος καὶ αὐτὸς πρώϊμος, ebrius autem, *aut*, qui inebriat, *ut vulgata*, & ipse etiam præcox, *quod eadem*, ipse quoque inebriabitur. (*oo*) Qui continet.] *Symmachus, & Theodor.* ὁ κωλύων, qui prohibet. (*pp*) Nationibus.] *In nonnullis libris hæc adduntur*, ὁ πωλῶν σῖτον, δημοκατάρατος, *ut S. Chrysostomus in* 1. *Cor. hom.* 39. *aut*, ἐπικατάρατος. S. *Cyprianus, lib.* 3. *testim. hæc refert, non autem præcedentia*, captans annonam maledictus in plebe &

& S. Ambroſius, 3. offic. 6. in principio, captans precia frumenti, maledictus in plebe eſt. Idem vero in extremo eodem cap. Qui continet frumentum, relinquet illud nationibus. Et addidit, Captans annonam maledictus in plebe eſt, &c. Videri poſſunt duæ interpretationes ejuſdem ſententiæ. Nam Aq. ἐπικαταράσονται αὐτὸν, maledicent eum, Symmachus, λαοκατάρατος, maledictus a populo. Th. δημοκατάρατος, maledictus a plebe. (qq) Qui communicat.] Sic S. Cypr. ibid. S. Ambr. qui participat. Aq. & Th. παρασκευάζοντος, qui venale exponit Symmachus, πωλοῦντος, qui vendit. (rr) Fabricans.] Aq. ὀρθρισμὸς ἀγαθοῦ ζητεῖ εὐδοκίαν, matutina conſurrectio boni quærit beneplacitum. (ſſ) Germinabit.] Symmachus, ὡς θαλλὸς δίκαιοι βλαστήσουσιν, quod vulgata, juſti autem, quaſi virens folium, germinabunt. (tt) Qui non converſatur domi ſuæ.] A. S. Th. ταράσσων οἶκον. qui conturbat domum: vulgata addit, ſuam. (uu) De fructu.] A. S. Th. καρπὸς δικαίου ξύλον ζωῆς, quod eadem, fructus juſti lignum vitæ.

CAP. XII.

(a) Diligit ſenſum.] Schol. ἀγαπηθήσεται, diligetur. A. S. Th. γνῶσιν, ſcientiam, ut vulgata. (b) Melior.] Complut. κρεῖσσον, melius. Aq. ἀγαθὸς ἀπαρύσεται εὐδοκίαν παρὰ κυρίου, bonus ſuperefundit (aut fortaſſe, affluenter haurit) beneplacitum & gratiam a Domino. (c) Proſperabitur homo ex iniquo.] Aq. & Symmachus, ἑτοιμασθήσεται ἄνθρωπος ἐν ἀσεβείᾳ, ſtabilietur homo in impietate. (d) Juſtorum.] Schol. ὁσίων, piorum. (e) Fortis.] Symm. εὐπορίας, abundantiæ. Th. ἰσχύος, fortitudinis. (f) In ligno.] Schol. ἐν ὀχυρώμασι, in firmamentis: & videtur ſignificare, in oſſibus, ut vulgata. (g) Gubernant autem impii.] Schol. καὶ ἐννοήματα ἀσεβῶν, & cogitationes impiorum. (h) Doloſa.] In plerisque additur, εἰς αἷμα, ad ſanguinem. Aq. & Th. ἐνεδρεύουσιν εἰς αἷμα, inſidiantur in ſanguinem. (i) Rectorum.] A. S. Th. εὐθείων, eodem ſenſu. (k) Os intelligens laudatur a viro.] Symmachus, κατὰ τὴν φρόνησιν αὐτοῦ ἐπαινεθήσεται ἀνὴρ, ſecundum prudentiam ipſius laudabitur vir. (l) Subſannantur.] Aq. ἔσται εἰς ἐξουδένωσιν, erit in contemptum. Symmachus, εἰς καταφρόνησιν, eodem ſenſu. (m) In vilitate ſerviens.] Symmachus, ἄτιμος, καὶ δουλεύων ἑαυτῷ, vilis, & ſerviens ſibi. (n) Quam honorem ſibi circumponens.] Symmachus, ἢ δοξαζόμενος, quam glorioſus, ut vulgata. (o) Miſeratur.] Sic Sanctus Chryſoſtomus in ep. ad Rom. hom. 29. A. S. Th. γινώσκει, cognoſcit. (p) Viſcera.] Aq. καὶ οἱ οἰκτιρμοὶ, & miſerationes. (q) Qui autem ſequuntur vana.] Symm. ὁ δὲ ἐπιταχύνων εἰς ἀργίαν, quod in vulgata dictum eſt, qui autem ſectatur otium. Aq. & Th. κενὰ, vacua. (r) Piorum.] In aliquot libris, & in Schol. τῶν δικαίων, juſtorum. (ſ) Qui videt levia; miſericordia dignus habebitur: qui autem occurrit in portis; vexabit animas.] Hæc abſunt a Compl. & vulgata. Sch. ad illud qui videt levia, affert pro explanatione, ἐπιεικὴς καὶ ἀπερίεργος, probus, modeſtus, & non curioſus: ad illud autem, qui occurrit in portis, ὁ δὲ περίεργος, καὶ πολυπράγμων, curioſus autem, & qui ſe intrudit in negocia. (t) Et retributio laborum.] Aq. & Symmachus, καὶ ἀμοιβὴ χειρῶν αὐτοῦ, & retributio manuum ejus. (u) Exaudit autem conſilia.] Sic Lucifer pro S. Athan. Symmachus, ὁ δὲ ἀκούων βουλῆς, qui vero audit conſilium. (x) Enunciat iram ſuam.] Sic S. Cyprian. lib. 3. teſtim. Schol. δηλώσει θυμὸν αὐτοῦ, patefaciet furorem ſuum. Th. γνωρίσει, notum faciet. (y) Abſcondit autem inhonorationem ſuam. Symm. ὁ δὲ σκέπων ἀτιμίαν αὐτοῦ, qui autem tegit ignominiam ſuam. Th. καὶ καλύπτων ὕβριν, & operiens injuriam. (z) Planam fidem annunciat juſtus.] Symm. ἐκφαίνων πίστιν, ἀπαγγέλλει δικαιοσύνην, qui patefacit fidem, id eſt, rem veram, & certam; annunciat juſtitiam. (ω) Teſtis autem injuſtorum doloſus.] Symm. μάρτυς ψευδὴς, δόλος, teſtis falſus, dolus. Aquila, ἐπίθεσις, fraus. (aa) Sunt, qui dicentes vulnerant, enſes.] In multis eſt, ὡς μάχαιρα, ut enſis. Th. ἐστὶ πεποιθὼς ἐν κεντήματι μαχαίρας, eſt fidens in punctione gladii. Symm. ὥσπερ κέντημα, tanquam punctio. (bb) Dirigunt teſtimonium.] A. S. Th ἑτοιμασθήσεται εἰς ἔτι, quod vulgata, labium veritatis firmum erit in perpetuum. (cc) Citus.] Schol. θυμώδης, iracundus. (dd) Fabricantis.] A. S. Th. τεκταινόντων, fabricantium (ee) Volunt.] Aq. & Th. συμβουλεύουσιν, inibunt conſilia. (ff) Lætabuntur.] Symm. εὐφραίνονται, lætantur. (gg) Acceptus apud eum.] A. S. Th. εὐδοκία, beneplacitum. (hh) Intelligens.] Schol. πανοῦργος, callidus. (ii) Thronus ſenſus.] Symmachus, καλύψει γνῶσιν, quod vulgata, celat ſcientiam. (kk) Occurret execrationibus.] Aq. & Th. καλέσει ἀφροσύνην, quod eadem, provocat ſtultitiam. (ll) Electorum dominabitur.] Aq. συντεμνόντων, abbreviantium, ſolicitorum. Th. ἀνδρείων κυριεύσει, fortium dominabitur, ut vulgata. (mm) In direptionem.] Aq. & Symm. εἰς φόρον, in tributum: quod vulgata, tributis ſerviet. (nn) Terribilis ſermo cor turbat viri juſti.] Iſtud juſti, δικαίου, abeſt a nonnullis. Th. μέριμνα ἐν καρδίᾳ ἀνδρὸς κατάξει αὐτὸν, quod vulgata, mœror in corde viri humiliabit illum. (oo) Cognitor juſtus.] Aquila, περισσεύων τοῦ πλησίον αὐτοῦ δίκαιος, abundans præ proximo ſuo juſtus. (pp) Amicus erit.] In multis libris additur, αἱ δὲ γνῶμαι τῶν ἀσεβῶν ἀνεπιεικεῖς, ſententiæ autem impiorum immites. A Compl. ut etiam a vulgata non modo abſunt iſta, ſed etiam quæ ſequuntur, eos autem, qui peccant, perſequentur mala, quæ quidem habentur cap. ſequenti: & de quibus ſcribit Schol. τοῦτον τὸν στίχον ὅλως οὐ μέμνηται Ωρ. εὑρέθη δὲ ἔν τισιν ἀντιγράφοις. οὔτε γὰρ παρὰ τοῖς ο΄. οὔτε παρὰ τοῖς λοιποῖς κεῖται. Hujus verſiculi omnino non meminit Origenes: inventus eſt autem in quibuſdam exemplaribus. Neque enim apud lxx. neque apud cæteros ponitur.

CAP. XIII.

(a) Aſtutus.] Aq. S. Th. σοφὸς, ſapiens. (b) Peribunt immaturæ.] Schol. ἁρπαγήσονται, abripientur. (c) Terrebit ſeipſum.] Sic S. Hieron. adv. Ruf. Th. αἰσχύνη αὐτοῦ, confuſio ipſius. (d) Omnis ocioſus.] Sic etiam Caſſianus collat. 24. cap. 2. Sed S. Hieron. epiſt. 8. & alibi, in deſideriis eſt omnis anima otioſi. Symm. ἐπιθυμεῖ, καὶ οὐ θέλει ὀκνηρὸς, quod vulgata, vult & non vult piger. (e) In ſedulitate.] Symmachus, πιανθήσονται, impinguabuntur. (f) Et non habebit libertatem loquendi.] Schol. ἀτιμασθήσεται, & ignominia afficietur. In plerisque vero libris adjunguntur hæc, δικαιοσύνη φυλάσσει ἀκάκους, (& Compl. addit, ὁδῷ) τοὺς δὲ ἀσεβεῖς φαύλους ποιεῖ ἁμαρτία, juſtitia cuſtodit innocentes, (al. innocentes via;) impios autem nequam facit peccatum: quæ in uno libro habentur ſub aſteriſco; in alio ad ſecundam partem hoc Schol. eſt appoſitum: Symm. ἀδικία δὲ ἐπισπάσεται ἁμαρτίαν, injuſtitia autem attrahet peccatum. (g) Qui humiliant ſe.] Symm. πτωχευόμενοι, mendicantes. Th. πτωχοφανὴς, qui apparet mendicus, qui mendici ſpeciem præbet. (h) Redemptio.] Celebris apud patres ſententia A. S. Th. ἐξίλασμα, propitiatio. (i) Non ſubſtinet comminationem.] Schol. οὐ φέρει, non fert. A. S. Th. ἐπιτίμησιν, increpationem. (k) Malus cum contumelia agit mala.] Sic S. Hieronymus ibid. & Lucifer pro S. Athan. A. S. Th. ἐν ὑπερηφανίᾳ δώσει μάχην, in ſuperbia dabit pugnam. (l) Sui ipſorum cognitores.] Th. καὶ ἐν συμβουλευομένοις σοφία, & in iis qui conſilium adhibent, ſapientia. (m) Feſtinata.] Aq. ἀπὸ ματαιότητος, ex vanitate. (n) Juſtus miſeretur, & commodat.] Hæc abſunt ab aliquot codicibus: a Complutenſi autem ea, quæ ſequuntur uſque ad, arbor: & videtur ſubeſſe aliqua miſtio interpretationum. (o) Contemnetur.] Schol. καταφθαρήσεται, corrumpetur. (p) Sanus eſt.] Aq. & Symm. εἰρηνεύει, in pace degit. (q) Demens autem ſub laqueo morietur.] Lucifer pro S. Athan. non habet illud, ſub. Compl. autem, ἁλοὺς ὑπὸ παγίδος, captus a laqueo. Symm. & Th. τοῦ ἐκκλίναι ἀπὸ σκανδάλων θανάτου, quod vulgata, ut declinet a ruina mortis. (r) Nequitiam.] A. S. Th. ἀφροσύνην, inſipientiam. (ſ) Rex audax.] Sic Lucifer ibid. A. S. Th. ἄγγελος ἀσεβὴς, nuncius impius. (t) Sapiens liberabit eum.] Schol. πίστεως ἰώμενος, fidei ſanans. A. & Symm. ὅμηρος πίστεως, ἴασις, obſes fidei, ſanitas. Vulgata, legatus fidelis, ſanitas. Th φύλαξ πίστεως, ἴασις cuſtos fidei. ſanitas. (u) Paupertate.] Symm. πενία, καὶ ἀτιμία διαλύει παιδείαν. Egeſtas, & ignominia diſſolvit diſciplinam. Propius ad vulgatam accederet, ſi eſſet, diſſolventi. (x) Piorum.] Alii, ἀσεβῶν, impiorum. Vulgata, deſiderium ſi compleatur, delectat animam. (y) Opera.] Aq. βδέλυγμα δὲ ἀνοήτων, ἀποστῆναι ἀπὸ κακοῦ, abominatio malorum. recedere a malo. (z) Ambulans cum ſapientibus, ſapiens eris.] Alii, ὁ συμπορευόμενος (Compl. συμπεριφερόμενος) σοφοῖς, σοφὸς ἔσῃ, & Schol. & Compl. σοφισθήσεται, qui ambulat cum ſapientibus, ſapiens erit. (ω) Qui ambulat.] In aliquot libris eſt, συῤῥεμβόμενος, qui una circumvertitur. Schol. συμπλανώμενος, qui ſimul errat. (aa) Agnoſcetur.] Aq. & Th. κακωθήσεται. Symm. κακουργηθήσεται, malo afficietur. (b) Hæreditare faciet.] Sumendum eſt enim tranſitive, ut alibi ſæpe, illud, κληρονομήσει. Schol. κληροδοτήσει, eodem ſenſu. (cc) Theſaurizantur.] Symm. πεφύλακται, cuſtoditæ ſunt. (*) Baculo.] S. Cypr. 3. teſtim. qui parcit baculo, odit filium. S. Ambr. epiſt. 7. & S. Hieron. in Zach. c. 8. qui parcit baculo ſuo, odit filium ſuum. (dd) Diligenter erudit.] S. Hieronymus in Zach. cap. 8. qui autem diligenter corripit, diligit. Schol. ὀρθρίζει αὐτῷ παιδείαν, diluculo adhibet ei diſciplinam. (ee) Implet animam ſuam.] Schol. ἐμπιπλᾷ τὴν κοιλίαν αὐτοῦ, implet ventrem ſuum. (ff) Animæ.] Schol. κοιλίαι, ventres.

CAP. XIV.

(a) Recte.] A. S. Th. ἐν εὐθύτητι, in rectitudine. (b) Baculi contumeliæ.] S. Hieronymus adv. Rufinum In ore ſtulti baculus contumeliæ. Th. ῥαβδίον ὕβρεως, virgula ſuperbiæ. (') Cuſtodiunt.] Sch. ἰῶνται, ſanant. (c) Ubi non ſunt boves.] Aq. ἐν τῷ μὴ εἶναι βόας, φατνιάζεται γέννημα ἐκλεκτὸν eo quod non ſint boves, fit fænum genimen electum. Symm. ἐν τῷ μὴ εἶναι βόας, φάτνης γέννημα, καὶ πλῆθος γεννημάτων ἐν ἰσχύϊ μόσχου, eo quod non ſint boves; genimen præſepis: & multitudo geniminum in fortitudine juvenci. Th. ἐν ἰσχύϊ βοῶν φατνιασθήσεται γέννημα, καὶ πλῆθος γεννημάτων ἐν δυνάμει ταύρου, in fortitudine boum, in præſepe cogetur genimen: & multitudo geniminum in potentia tauri. S. Hieronymus in Abacuc cap. 3. ſic ſcribit, De quibus & Salomon loquitur in proverbiis: Adhibe curam his, quæ in campo ſunt, regionibus: & attonde herbas, & congrega fænum: ut habeas oves ad veſcendum. Boves quoque non erunt in præſepibus: quia, ubi plena ſunt præſepia, manifeſta eſt fortitudo bovis. (d) Accendit.] A. S. Th. ἐκφαίνει, enunciat. De hoc proverbio ſupra dictum eſt. (e) Quæres.] Sic S. Hier. adv. Ruf. Aq. ἐζήτησε χλευαστὴς σοφίαν, καὶ οὐκ ἔστιν, quæſivit deriſor ſapientiam, & non eſt. Symm. ἐζήτησε λοιμὸς σοφίαν, καὶ οὐκ ἔστιν, quæſivit peſtilens ſapientiam, & non eſt. (f) Senſus.] A. S. Th. γνῶσις ſcientia. (g) Facilis.] Th. κούφη, levis. (h) Arma autem ſenſus.] Aq. & Th καὶ οὐ μὴ γνῷς, & neſcies. Vulgata, & neſcit labia prudentiæ. (i) In errore.] Aq. & Th. ἐπίθεσις, fraus. Symm. δόλος, dolus. (k) Domus.] Aq. & Th. ἄφρονας χλευάσει πλημμέλεια, quod vulgata, ſtultis illudet peccatum. Symm. ἄφρονες ἐγχλευάζουσι πλημμέλειαν, καὶ ἀναμέσον εὐθείων εὐδοκία, imprudentes irrident delictum: & inter rectos gratia. (l) Triſtis anima ejus.] Aq. & Th. γινώσκει πικρίαν ψυχῆς αὐτοῦ, cognoſcit amaritudinem animæ ſuæ. (m) Quando autem.] Symm. καὶ ἐν τῇ εὐφροσύνῃ αὐτῆς οὐ συμμιγήσεται ἀλλοτρίοις, & in gaudio ejus non miſcebitur extraneis. Vulgata, extraneus. (n) Noviſſima.] Aq. & Th. ἔσχατα αὐτῆς, extrema ejus. (o) Fundum.] A. S. Th. ὁδὸν, viam. (p) In lætitiis non admiſcetur triſtitia.] Symm. ἀλλὰ καίγε ἐν γέλωτι πονέσει καρδία, ſed etiam in riſu laborabit cor. (q) Noviſſime autem gaudium.] In multis eſt, τελευταῖα δὲ χαρᾶς, noviſſima autem gaudii. Schol. τὰ δὲ ἔσχατα αὐτῆς εὐφροσύνη κακή, & extrema ejus lætitia mala. (r) Itineribus.] Sic S. Hier. adv. Rufinum. (ſ) Simplex.] Aq. θελγόμενος, delinitus, palpatus, Symm. νήπιος, parvulus. (t) Sapiens timens.] S. Hier. adv. Ruf. Sapiens timendo declinat malum: ſtultus confidens miſcetur ei. Lucifer pro S. Athan. Sapiens timendo declinabit in malo: inſipiens autem miſcetur confidens iniquo. (u) Impatiens.] Aq. & Symm. ἄφρων, imprudens. (x) Prudens.] Symm. συμβουλευτικὸς, conſiliativus, ut inquiunt, qui accurate conſilium init. Th. διαβουλιῶν μισηθήσεται, verſans conſilia odio habebitur. (y) Divident.] A. S. Th. ἐκληρονόμησαν, hæreditarunt. (z) Malum.] Schol. ἀφροσύνην, ſtultitiam, ut vulgata. (ω) Tenebunt ſenſum.] Aq. ἀναμένουσι γνῶσιν, expectant ſcientiam. Th. στεφθήσονται γνῶσιν, coronabuntur ſcientia. (aa) Errantes.] Th. ἰδοὺ πλανηθήσονται, ecce errabunt. (bb) Aſtutus.] In plerisque, πλοῦτος αὐτῶν, divitiæ eorum, ut vulgata. Quod Schol. tribuit Aquilæ, & Theod. (cc) Converſatio.] Symm. ἡ δὲ ἀμαθία ἀνοήτων ἀφροσύνη, quod vulgata, fatuitas ſtultorum imprudentia. (dd) Liberabit.] S. Cyprian.

Cyprian. 3. testim. liberat de malis animam martyr fidelis, *al.* martyris fidelis. (*ee*) Firmamentum.] *In aliquot libris additur*, εἰρήνης, pacis, *quod non est in hebræo.* (*ff*) Præceptum.] *Nonnulli*, φόβος, timor. (*gg*) Laqueo.] *Symm. & Th.* σκανδάλων, scandalis. (*hh*) In multa gente.] *A. S. Th.* ἐν πλήθει λαοῦ, in multitudine populi, *ut vulgata.* (*ii*) Defectu.] *Symmachus*, σπάνει, raritate. (*kk*) Pusillanimis.] *Aut*, pusillanimus, *ut S. Hier. adv. Ruf. Schol.* μικρόψυχος, *eodem sensu.* (*ll*) Valde] *Sic S. Hier. In nonnullis libris est*, ἰσχυρὸς, fortis : *quod recentiore manu est adscriptum Vaticano.* (*mm*) Cor sensitivum.] *A. S. Th.* ζῆλος, zelus, invidia, *ut vulgata.* (*nn*) Qui calumniatur.] S. *Hieronymus ibidem*, qui calumniatur pauperem ; lacessit factorem ejus. *Lucifer pro S. Athan.* Qui contumeliam facit pauperi ; irritat eum, qui fecit illum. *Aq. & Symm. pro*, παρώξυνε, *dixerunt*, ὠνείδισεν, exprobravit, *ut vulgata. Th.* ἐβλασφήμησεν, blasphemavit. (*oo*) Qui autem.] *Symm.* δοξάζει δὲ αὐτὸν ὁ ἐλεῶν πένητα, *quod vulgata*, honorat autem eum, qui miseretur pauperis. (*pp*) Repelletur.] *Schol.* ἀπολεῖται, ἐξωθήσεται, peribit, expelletur. (*qq*) Qui autem fidit suæ sanctitati ; justus.] *Aquila*, S. *Th.* πέποιθεν ἐν τῷ θανάτῳ ἑαυτοῦ δίκαιος, *quod vulgata*, sperat autem justus in morte sua. (*rr*) Bono viri.] *Aquila, & Th.* συνετοῦ ἀναπαύσεται, intelligentis requiescet : *atque istud quidem verbum in multis libris additum est.* (*ſſ*) Non dignoscitur.] *Aquila, & Th.* οὐ γινώσκεται, non cognoscitur. *Ab hebræo tamen abest negatio. Hoc enim significatur, sapientiam etiam in medio stultorum cognosci.* (*tt*) Minuunt.] *Symmachus*, ὄνειδος δὲ λαοῖς ἁμαρτίαι, opprobrium autem populis peccata. (*uu*) Acceptus.] *Aquila, & Th.* εὐδοκία, beneplacitum, gratia. (*xx*) Sua autem agilitate aufert ignominiam.] *Th.* καὶ θυμὸς αὐτοῦ καταισχύνων, & furor ejus confundens.

CAP. XV.

(*a*) IRa perdit & prudentes.] *Hæc in Complut. ponuntur in extremo cap. præcedente : a vulgata autem absunt.* (*b*) Submissa.] *Symm.* ἁπαλὴ, mollis, *ut vulgata, Th.* ἀποκρινόμενοι τρυφερῶς, qui respondent delicate. (*c*) Tristis.] *Aq.* σκληρὸς, durus. S. θρασὺς, audax. *Th.* πονικὸς, molestus. (*d*) Pronunciat.] *Sic S. Hieronymus adv. Ruf. Aq. & Symm.* ἀναβλύει, effundit. (*e*) Et bonos.] *Non habet istud*, &, *S. Cyprianus 3. testim. & de orat. Dom.* (*f*) Sanitas linguæ.] *Aq.* πραότης γλώσσα, *quod vulgata*, lingua placabilis. (*g*) Conservat.] *Schol.* φυλάσσων, *eodem sensu.* (*h*) Subsannat.] *Schol.* διασύρει, detrectat. (*i*) Mandata.] *Aq.* ἐλέγχους, increpationes. (*k*) Impii autem] *Schol.* λογισμοὶ δὲ ἀσεβῶν ἐκριζωθήσονται, cogitationes autem impiorum eradicabuntur. (*l*) Alligata sunt sensu.] *Sic S. Ambrosius in psal.* 36. *Symm.* φυλάσσει γνῶσιν, custodiunt scientiam. (*m*) Non secura.] *Schol.* οὐχ οὕτως, non sic. (*n*) Recte ambulantium.] *A. S. Th.* εὐθέων, rectorum. (*o*) Accepta.] *Schol.* στήσονται, stabunt, stabilientur. (*p*) Innocentis.] *Schol.* πονηρὸν τῷ καταλιπόντι ὁδὸν, malum derelinquenti viam. (*q*) Moriuntur.] S. *Cypr. lib.* 1. *epist.* 11. consumentur. (*r*) Manifesta apud Dominum.] *Symm.* ἐνώπιον, *Th.* ἐναντίον, *quod vulgata*, coram Domino. (*ſ*) Indisciplinatus.] *Sic S. Cypr. ibid. Symmachus* λοιμὸς, pestilens. (*t*) Cordis læti.] *Sic Int. Orig. hom. 4. in Cantica.* (*u*) Cognoscet mala.] *Symm.* ποιμαίνει ἀνομίαν, pascit iniquitatem : *vulgata*, pascitur imperitia. (*x*) Omni tempore.] *Symm.* πᾶσαι αἱ ἡμέραι τοῦ πτωχοῦ πονηραὶ, ὁ δὲ εὔθυμος ὡς ἐν πότῳ διαπαντὸς, *quod vulgata* omnes dies pauperis mali : secura mens, quasi juge convivium. (*y*) Cum oleribus] *Nonnulli*, ξενισμὸς λαχάνων, hospitalitas olerum. (*z*) Appositio.] *Th.* ὑπὲρ βοῦν σιτευτὸν, super bovem saginatum. (*ω*) Parat rixas.] *Sic S. Hieronymus, adv. Ruf. Aq.* ἐρεθίζει. *Symm.* ἀγείζει, *eodem sensu.* (*aa*) Ociosorum.] *Aq. & Th.* ὀκνηρῶν, pigrorum. *Symm.* ὁδὸς ὀκνηροῦ, ὥσπερ φραγμὸς ἐξ ἀκανθῶν, *quod vulgata*, iter pigrorum, quasi sepes spinarum. (*bb*) Fortium.] A. S. *Th.* εὐθέων, rectorum. (*cc*) Subsannat.] *Sym.* ἐκφαυλίζει, vilipendit. (*dd*) Dementis.] *Symm.* ἀφροσύνη χαρὰ τῷ ἐνδεεῖ φρενῶν, *quod in vulgata*, stultitia gaudium stulto. (*ee*) Differunt.] *Th.* διασκεδάζονται λογισμοὶ μὴ ὄντος συμβουλίας, dissipantur cogitationes ubi non sit consilium. (*ff*) In cordibus.] *A. S. Th.* ἐν πλήθει συμβουλευόντων στήσεται, in multitudine consiliariorum firmabitur. (*gg*) Purorum] *Symm.* ἁγναὶ, puræ. *Th.* καθαραὶ, mundæ. (*hh*) Disperdit.] *Schol.* ταράσσει οἶκον αὐτοῦ, conturbat suam domum. (*ii*) Acceptor munerum.] *Symm.* ὁ πλεονεκτῶν πλεονεξίαν, *quod vulgata*, qui sectatur avaritiam. (*kk*) Eleemosynis, & fide.] *Sic S. Cyprian. de opere & eleem. & 3. testim. quamvis græce sit in numero multitudinis*, πίστεσιν, *& significatur*, actionibus fidelibus, veracibus, *ut etiam paulo post. Verum & hæc tota sententia, usque ad illud*, corda, *& rursus tota illa*, Acceptæ, &c. *& postrema*, Melior, (*quamvis in ea notetur ex Symmacho varietas*) *non sunt in vulgata* (*sed videntur reponi cap. sequenti*) *sunt tamen in Complut.* (*ll*) Injustitia.] *Symm.* ἀσεβείας, impietate.

CAP. XVI.

(*a*) VT à Deo dirigantur.] S. *Cyprian. de zelo*, & à Deo dirigentur. *Hæc sententia abest a vulgata. Est tamen etiam in Complutensi, in cap.* 15. *quemadmodum & aliquot aliæ ex sequentibus.* (*b*) Spectans oculus.] *Aquila*, φωτὸς ὀφθαλμῶν, *Symmachus*, φωτισμὸς, *quod vulgata*, lux oculorum. (*c*) Impinguat ossa.] *Schol.* λιπαίνει, *eodem sensu. In aliquot autem libris* (*non tamen in Complut.*) *hæc adjiciuntur*, ὁ εἰσακούων ἐλέγχους ζωῆς, ἐν μέσῳ σοφῶν αὐλισθήσεται, qui exaudit increpationes vitæ ; in medio sapientum commorabitur : *quæ respondent vulgatæ.* (*d*) Et principium gloriæ respondebit ei.] *Symm. & Th.* καὶ ἔμπροσθεν δόξης πραΰτης, & ante gloriam modestia, *aut*, mansuetudo : *vulg* & gloriam præcedit humilitas. *In plerisque autem libris hæc subjunguntur*, προπορεύεται δὲ ταπεινοῖς δόξα, præcedit autem humiles gloria : *quæ videri possunt altera interpretatio prædictæ sententiæ : neque ea habet Procopius.* (*e*) Omnia opera humilis.] *Sch.* πᾶσαι ὁδοὶ ἀνδρὸς, *& in alio Scholio ad ea, quæ sequuntur*, manifesta apud Deum, *affertur ex Aquila*, διαυγεῖς ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ, *quam totam sententiam ita expressit vulgata*, omnes viæ hominis patent oculis ejus. *Quoniam autem in ea præcedit hæc sententia*, Hominis est animum præparare, & Dei gubernare linguam ; *sciendum est in uno codice sub asterisco hæc haberi hoc loco*, τῷ ἀνθρώπῳ ἑτοιμάσεις καρδίας, καὶ παρὰ κυρίου ἀπόκρισις γλώσσης. ὅσῳ μέγας εἶ, ταπεινοῦ σεαυτὸν, καὶ ἐναντίον κυρίου εὑρήσεις χάριν. πάντα τὰ ἔργα τοῦ ταπεινοῦ, φανερὰ παρὰ θεῷ, καὶ ἑδράζων πνεύματι κύριος. κύλισον ἐπὶ κύριον τὰ ἔργα σου, καὶ ἑδρασθήσονται λογισμοί σου. πάντα τὰ ἔργα εἰργάσατο κύριος δι' ἑαυτὸν, οἱ δὲ ἀσεβεῖς ἐν ἡμέρᾳ κακῇ ὀλοῦνται. Homini applicationes cordis : & a Domino responsa linguæ. Quanto major es, humilia teipsum : & coram Domino invenies gratiam. Omnia opera humilis manifesta apud Deum : & firmans ipsos spiritus Dominus. Devolve super Dominum opera tua, & firmabuntur cogitationes tuæ. Omnia opera operatus est Dominus propter seipsum : impii autem in die mala peribunt, &c. *Quorum nonnulla satis respondent vulgatæ : sententia illa*, Devolve super Dominum, &c. *affertur a S. Hieronymo adv. Pelagianos.* (*f*) Inferens injuste.] *Schol.* μιγνύων, miscens. *Vulgata*, etiam si manus ad manum fuerit. *Similis sententia est supra cap.* 11. *& videnda, quæ illic notata sunt.* (*g*) Initium.] *Sic Lucifer pro S. Athan. Verum magna varietas inter hæc, & ea quæ afferuntur in vulgata : quorum nonnulla videntur respondere iis, quæ in græcis habentur cap. præcedenti.* (*h*) Errabit] *Aq. & Th.* παραβήσεται, prævaricabitur. *Symmachus*, οὐ ἀδικήσει, non faciet injuriam. (*i*) Momentum stateræ justitia.] *Aq.* σταθμὸς καὶ ζύγια δίκαια, pondus & stateræ justæ. (*k*) Pondera justa.] *Th.* πάντα στάθμια μαρσίππου, omnia pondera marsupii : *quæ in vulgata*, omnes lapides sacculi. (*l*) Nam cum justitia paratur.] *Symmachus*, ἐν γὰρ δικαιοσύνῃ ἑδρασθήσεται, *quod vulgata*, quoniam justitia firmabitur. (*m*) Accepta.] *Aq. & Th.* εὐδοκία, beneplacitum. *Symmachus*, θέλημα, voluntas, *ut vulgata.* (*n*) Vitæ filius regis.] *A. S. Th.* προσώπῳ βασιλέως ζωὴ, quod *vulgata dixit*, in hilaritate vultus regis vita. *Schol. tamen ad illud*, filius regis, *notat*, υἱοῦ βασιλέως ζωὴ, filii regis vita. (*o*) Qui autem valde acceptus fuerit ei.] *Aq.* καὶ ἡ εὐδοκία αὐτοῦ, & beneplacitum ejus. *Symm.* καὶ ἡ εὐμένεια αὐτοῦ, & benevolentia ejus : *vulgata*, & clementia ejus. (*p*) Qui custodit.] *Th.* τηρεῖ ψυχὴν αὐτοῦ, φυλάσσων ὁδοὺς αὐτοῦ, servat animam suam, qui custodit vias suas. (*q*) Suam.] *Non habet istud*, suam, S. *Hieronymus citans hanc sententiam adv. Rufinum.* (*r*) Ante contritionem præcedit contumelia.] *Sic S. Hieronymus ibid. Aquila*, εἰς πρόσωπον συντριβῆς ὑπερηφανία, ad faciem contritionis superbia. (*ſ*) Contumeliosis.] *Schol.* ὑπερηφάνων, superborum, *ut vulgata.* (*t*) Sapientes, & intelligentes.] *Schol.* φρονίμοις, prudentibus, *nisi fortasse hæc varietas pertinet ad illud*, φαύλοις, malos. *Nam vulgata*, qui sapiens est corde, appellabitur prudens. (*u*) Cogitatio.] *Aquila*, ἐπιστήμη, scientia. *Symmachus*, φρόνησις, prudentia. (*x*) Disciplina.] *Symm.* ἔννοια, cogitatio. (*y*) Portabit doctrinam.] *Aut*, prudentiam : *est enim* ἐπιγνωμοσύνη. *& videtur significari accessio quædam : nam vulgata*, addet gratiam. *Quare notatur in Schol. Aq. dixisse*, λῆψιν : *Symm. & Th.* ἐπιδοχὴν. (*z*) Favi mellis.] *Ita S. Ambr. de bono mortis cap.* 5. (*ω*) Dulcedo autem ejus, sanitas animæ.] *Symm. & Th.* γλυκύτης ψυχῆς, καὶ ἴασις ὀστῶν, *quod vulgata*, dulcedo animæ, & sanitas ossium. (*aa*) Vir in laboribus.] *Ita S. Hier. lib.* 2. *adv. Jovin. Aq.* ψυχὴ πονοῦντος ἐπόνεσεν ἑαυτῇ, anima laborantis laboravit sibi : *quemodo fere vulgata : & eodem sensu Symmachus*, ψυχὴ κοπιάσαντος ἐκοπίασεν ἑαυτῷ. *Th. autem*, ὁ ἐν πόνοις πονῶν ἀμέτρως, ἐπισπᾶται θάνατον, qui in laboribus laborat immodice, attrahit mortem. (*bb*) Perversus in ore suo portat perditionem.] *Affert hæc S. Cyprianus lib.* 1. *epist.* 3. *non autem sequentia*, vir imprudens fodit sibi mala : *contra in vulgata hæc sunt evidenter, non item illa.* (*cc*) Imprudens] *Aq.* ἀποστασίας, rebellionis. *Symmachus*, ἀνυπότακτος, intolerabilis. *Schol.* hebræus, βελίαλ, Belial. (*dd*) Ignem condit.] *Sic S. Cyprianus, quod græce est*, θησαυρίζει, thesaurizat. *Th.* ὡς πῦρ καῖον, tanquam ignis ardescens. (*ee*) Transmittit mala.] *Schol.* ἀποστέλλει ἀντιδικίαν, immittit discordiam. *Symm.* μάχας, lites, pugnas. (*ff*) Et facem doli accendit malis, & disjungit amicos.] *In aliquot libris est*, πυρσεύει, accendit. *Aquila*, τονθρυσὴς, susurro, murmurator : *& eodem sensu Th.* γόγγυσος. *Symmachus*, ὁ δὲ ὑποκρινόμενος διαβάλλει ἡγούμενον : & qui calumniatur, diffamat ducem : *quamvis illud*, διαβάλλει, *videri possit positum pro*, separat : *nam ita hebræus*, dividit ducem, *& vulgata*, separat principes. (*gg*) Palpat amicos.] *Id videtur hoc loco significari verbo*, ἀποπειρᾶται. *Aq. & Th.* ἀπατήσει φίλον, decipiet amicum. (*hh*) Qui autem obfirmat] *Aq. & Th.* στερεῶν, *eodem sensu.* (*ii*) Perversa.] *Schol.* κακὰ, mala. (*kk*) Et perficit.] *In aliquot libris est*, δάκνων δὲ τοῖς χείλεσιν αὐτοῦ, ὁρίζει, mordens autem labiis suis (*aut fortasse*, labia sua, *ut vulgata*) statuit, *&c. A. S. Th.* κνίζων, carpens, pungens. S. *Hieronymus adv. Ruf. ita affert hanc sententiam*, qui obfirmat oculos suos, cogitat perversa, & provocat labiis suis mala : *ut videatur pro*, ὁρίζει, *habuisse*, ὀρίνει, *nec fortasse habuisse, quæ sequuntur*, hic fornax est mali. (*ll*) Longanimis.] *Cassianus coll.* 12. *cap.* 6. *& alibi*, patiens, *& S. Cyprianus lib.* 3. *testim.* patiens forti : qui enim iracundiam, &c. *Neuter autem habet quæ in multis, & in Complut. interjiciuntur*, καὶ ἀνὴρ φρόνησιν ἔχων γεωργίου μεγάλου, & vir prudentiam habens agro magno : *habentur autem infra, cap.* 24. (*mm*) Injustis.] *Complut.* τοῖς δικαίοις, justis : *& fortasse utrumque adventitium est : nam & vulgata absolute*, sortes mittuntur in sinu.

CAP. XVII.

(*a*) CUm voluptate.] S. *Ambrosius* 2. *off. c.* 21. melior est panis in suavitate cum pace. *Aq.* ἀνεξηραμμένος, sicca, *ut vulgata. Th.* καθ' ἑαυτὸν, per se. (*b*) Domus.] *Ita etiam Procopius. In multis codicibus additur*, πλήρης, plena. (*c*) Dominos stultos.] *Symm. & Th.* δεσπόζει υἱοῦ καταισχύνοντος, filium confundentem. S. *Ambrosius epist.* 7. Denique famulantur sapienti multi, ut scriptum est, serviunt liberi : & est servus intelligens, qui regat dominos stultos. (*d*) Dividet partes.] *A. S. Th.* μεριεῖται κληρονομίαν, hæreditatem dividet, *ut vulgata.* (*e*) Electa corda apud Dominum.] *In uno codice, & in Schol.* ἐκλέγεται καρδίας κύριος : *& Cassianus collatione* 7. *cap.* 25. ita eligit corda Dominus. *A. S. Th.* καὶ δοκιμάζων καρδίας κύριος, & probans corda Dominus. (*f*) Justus autem non intendit.] *Sic S. Cyprianus lib.* 1. *epist.* 3. *Complut.* ἄδικος δὲ προσέχει, *& vulgata*, malus obtemperat. (*g*) Irritat.] *A. S. Th.* ὠνείδισεν, exprobravit. *Similis varietas observata est supra cap.* 14. (*h*) Gloriatio autem filiorum.] *S. Th.* δόξα υἱῶν, & gloria filiorum, *ut vulgata.* (*i*) Ejus, qui fidelis.] *Sic S. Hier. in Ezech. cap.* 45. *In Complut. ponitur paulo superius : quæ vero varietas*

varietas fortasse argumento esse potest, primæ editioni aliunde accessisse istam sententiam: in vulgata quidem non est. (k) Non congruent.] Symm. ἀπρεπεῖς, non decent. (l) Neque justo.] Theod. ἡγεμόνι, principi. (m) Labia.] Aq. χεῖλος, labium. (n) Merces gratiarum.] Symmachus, σταθμὸς, pondus. Th. λίθος, lapis: quod vulgata, gemma gratissima. (o) Qui autem odit celare; dividit.] Complut. non sine mendo, ἵστησι, statuit, erigit. Symmachus, ὁ δὲ δευτερῶν λόγον, διαχωρίζει συνήθειαν, qui iterat, & repetit sermonem, separat consuetudinem. Th. καὶ δευτερῶν ἐν λόγῳ, διορίζει ἡγούμενον, & iterans in verbo, separat ducem. (p) Conterunt minæ.] Th. ἥξει ἐπιτίμησις εἰς τὸν συνετὸν ὑπὲρ τὸ πλῆξαι ἄφρονα, veniet correptio in intelligentem, plusquam percussio in imprudentem. Aquila, πλῆξις ἐπιτιμήσεως ἐπὶ συνιόντι, percussio correptionis in intelligente. (q) Contradictiones.] Symm. ἀντιλογίας, contentiones. Th. παραπικρασμὸν, exacerbationem. (r) Immisericordiam.] Schol. ὠμὸν, crudelem. Symm. ἄσπλαγχνον, sine visceribus. (s) Incidet.] Th. συναντῆσαι ἄρκτῳ ἠτεκνωμένῃ ἄνδρα, καὶ μὴ ἀσυνέτῳ ἐν ἀφροσύνῃ αὐτοῦ, occurrere ursæ orbatæ virum, & non stulto in stultitia ejus. (t) Potestatem dat sermonibus principium justitiæ.] Th. ἀπολύων ὕδωρ ἀρχὴ μάχης, quod vulgata, qui dimittit aquam, caput est jurgiorum. (u) Immundus, & abominabilis.] Lucifer pro Athan. habet tantum, abominabilis: & S. Ambrosius primo off. cap. 27. Qui enim justum judicat injustum, injustum vero justum; execrabilis erit apud Deum. Ut quid abundant justitiæ imprudenti, dixit Salomon? ut videatur aliter in suo codice habuisse hanc postremam partem, ac fit in collatis codicibus. Aquila autem, & Theod. ita illam reddiderunt, ἱνατί τοῦτο ἀντάλλαγμα ἐν χειρὶ ἄνοήτου, ut quid hoc precium in manu dementis. (x) Incidet.] Schol. ἐμπεσεῖται, irruet. Verum tota hæc sententia abest hic a vulgata: nam prior pars paulo post videtur reponi. (y) Tempus.] Schol. χρόνον, eodem sensu. (z) Plaudit.] Th. ἐπικροτήσει χειρὶ, Plaudet manu. (&) Suos ipsius amicos.] De hac eloquutione supra dictum est: In multis autem libris est, τὸν ἑαυτοῦ φίλον, suum ipsius amicum, & sequuntur hæc, ἐπεὶ δὲ τῶν ἑαυτοῦ χειλέων πῦρ θησαυρίζει, & in suis labiis condit ignem: quæ tamen absunt etiam a Compl. & vulgata, & habentur supra cap. præcedente. (aa) Rixis.] Symm. & Th. addunt, ὑψῶν θύραν αὐτοῦ, ζητεῖ συντριβὴν, quæ in vulgata, & qui exaltat ostium suum, quærit ruinam: pro quibus paulo ante in græcis videntur haberi illa, qui excelsam facit suam domum, quærit contritionem. (bb) Durus corde.] Symm. & Th. στρεβλοκάρδιος, & vulgata, qui perversi cordis est. (cc) Indisciplinato.] Aquila, ἀπορρέοντι, diffluente. Symm. μωρῷ, fatuo, ut vulg. Th. ἀπαιδεύτῳ, insensato. (dd) Bene habere.] Symm. ἀγαθύνει ἡλικίαν, quod vulgata, ætatem floridam facit. (ee) Viri autem tristis.] Aquila, καὶ πνεῦμα πεπληγμένον, & spiritus percussus. Symm. τεταπεινωμένον, humiliatus. Th. κατανενυγμένον, compunctus. (ff) Injuste.] Schol. ἀσεβὴς, & vulgata, munera de sinu impius accipit. (gg) Vultus intelligens viri sapientis.] Symmachus, ἐν προσώπῳ συνετοῦ σοφία, quod vulgata explicavit, in facie prudentis lucet sapientia. (hh) Dolor.] Aquila & Symm. πικραίνων, exacerbans. Th. πικρασμὸς, exacerbatio. (ii) Principibus.] Symmachus, ἐκουσιαζόμενον, magnificum: quomodo solent hebræi appellare principem. Quod autem sequitur justis, Aq. dixit, ἐπὶ εὐθύτητι, super rectitudinem: hebræus enim habet, percutere magnificos super rectitudinem. (kk) Bene sentiens.] Aquila, ἐπιστάμενος, sciens. Alius interpres, γινώσκει γνῶσιν, scit scientiam. (ll) Sapientiam.] Deest in Compl. Aq. Symm. & Th. καίγε ἄφρων κωφεύων, σοφὸς λογισθήσεται: quod vulgata, stultus quoque, si tacuerit; sapiens reputabitur. (mm) Mutum autem quis se faciens.] Aq. & Th. βύων, obstruens, alius interpres, φιμῶν χείλη αὐτοῦ συνετὸς, obturans labia sua, intelligens.

CAP. XVIII.

(a) Occasiones quærit.] Aquila & Symmachus, εἰς ἐπιθυμίαν, ad desiderium. (b) Non opus habet.] Aq. οὐ βουλήσεται ἀνόητος ἐν φρονήσει, non volet demens in prudentia; quod autem sequitur, est apud Cassianum coll. 14. cap. 17. magis autem ducitur insipientia. (c) Cum venerit impius.] Sententia celebris apud Patres. A. S. Th. ἐν τῷ ἐλθεῖν ἀσεβῆ, ἦλθεν καὶ ἐξουδένωσις, in veniendo impium, venit etiam contemptus. (d) Sermo in corde.] Schol. ἐν στόματι, verbum ori. (e) Scaturit.] In multis est, ἀναπηδῶν, prosiliens. Th. ἀνομβρῶν, redundans. Aq. & Symm. ἀναβλύζων, erumpens. (f) Et fons.] Aq. φλὲψ, vena. (g) Vitæ.] A. S. Th. σοφίας, sapientiæ: ut tota sententia sit, fluvius redundans, vena sapientiæ. (h) Mirari.] Sic Lucifer pro S. Athan. A. S. Th. λαβεῖν, accipere, sumere. (i) In mala.] Ita S. Hieronymus adv. Rufin. Aq. ἐν δικασίᾳ, in litem. Symmachus, εἰς μάχην, in rixam. (k) Contritio.] A. S. Th. πτῆξις, pavor. (l) Laqueus. A. S. Th. πτῶσις, offendiculum. (m) Qui non medetur sibi.] Aq. ναρκώμενος, ignavus. Symm. στραγγευόμενος, cessans. Th. ἀνειμένος, remissus. (n) Ex magnificentia fortitudinis.] Alius interpres, ἐκ μεγέθους ἔργων, ex magnitudine operum. Aq. & Th. πύργος κράτους, turris potentiæ. (o) Ei autem accurrentes justi exaltantur.] A. S. Th. ἐν αὐτῷ δραμεῖται δίκαιος, καὶ ἀρθήσεται, quod vulgata, ad ipsam curret justus, & exaltabitur. (p) Minuta.] Symm. ἰσχὺς αὐτοῦ, & eadem, roboris ejus. (q) Ante contritionem] S. Hieronymus epist. 2. ante gloriam humiliabitur cor viri, & ante ruinam exaltatur. (r) Et ante gloriam humiliatur.] S. & Th. καὶ ἔμπροσθεν δόξης πραΰτης, & ante gloriam mansuetudo. (s) Furorem viri mitigat servus prudens.] A. & Th. πνεῦμα ἀνδρὸς διοικήσει ἀρρωστίαν αὐτοῦ, spiritus viri reget infirmitatem ejus, quomodo fere vulgata. (t) Pusillanimem.] Th. καὶ πνεῦμα πεπληγμένον, τίς βαστάσει αὐτόν; & spiritum percussum, quis portabit eum? (u) Possidet sensum.] S. κτήσεται γνῶσιν, Possidebit scientiam, ut vulgata. (x) Cogitationem.] ἔννοιαν, excogitatam rationem. A. S. Th. γνῶσιν, scientiam, aut doctrinam, ut vulgata. (y) In principio sermonis.] Et hæc valde celebris sententia est. Symm. ἐν κρίσει αὐτοῦ, in judicio suo: & sic Chaldæus, justus est primus in judicio suo. (z) Taciturnus.] Ita aliquot libri, & etiam Compl. In aliis est, κλῆρος, & Schol. Scribitur, παύει κλῆρος, & Int. Orig. hom. 23. in Iosue, contradictiones cohibet sors, & inter potentes definit, ac certe in plerisque est, δυνάστας, ubi in nostra, δυναστείας. (&) Definit.] A. διαλείψει. S. & Th. διαστελεῖ, dividet, dijudicabit. (aa) Frater a fratre adjutus tanquam urbs munita, & excelsa.] Sic fere vulgata. S. Cyprianus 14. ep. 2. frater fratrem adjuvans exaltabitur. Aq. ἀδελφὸς ἀθετούμενος ἀπὸ πόλεως κράτους, frater rebellans præ civitate forti. (bb) Invalescit autem tanquam fundatum regnum] Schol. μεμοχλευμένον, clausum vecte. Aq. καὶ δικασία, ὡς μοχλὸς βάρεως, & lis, tanquam vectis palatii. Vulgata tamen & judicia, quasi vectes urbium. (cc) Et de fructibus labiorum suorum implebitur.] Symm. τὰ γεννήματα τῶν χειλέων αὐτοῦ ἐμπλησθήσεται, quod vulgata, & genimina labiorum ipsius saturabunt eum. (dd) Continent.] A. & S. ἀγαπῶντες, diligunt, ut vulgata. (ee) Bonam.] Schol. χρηστὸν, eodem sensu. Sed vulgata habet, qui invenit mulierem, invenit bonum. Quare Schol. ad χάριτας, adscribit, ἀγαθόν. (ff) Hilaritatem] A. S. Th. εὐδοκίαν, beneplacitum, gratiam: sententia autem, quæ sequitur, non est in hebræo, neque in aliquot exempl. vulgatæ: secunda ejus pars de adultera est apud S. Hieronymum in 19. cap. Matthæi. Post hanc vero sententiam sequuntur hæc in Compl. quæ satis respondent vulgatæ, δεήσεις φθέγγεται πένης, ὁ δὲ πλούσιος ἀποκρίνεται σκληρά. ἀνὴρ ἑταίρων πρὸς ἑταιρίαν, καὶ ἔστι φίλος προσκολλώμενος ὑπὲρ ἀδελφόν. κρείσσων δὲ πτωχὸς πορευόμενος ἐν ἁπλότητι αὐτοῦ, ἢ στρεβλὸς τοῖς χείλεσιν αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς ἄφρων. καίγε χωρὶς ἐπιστήμης ψυχὴ οὐκ ἀγαθή, καὶ ὁ σπεύδων τοῖς ποσὶν ἁμαρτάνει. Preces loquitur pauper: dives autem loquitur dura. Vir amicorum ad amicitiam: & est amicus adhærens super fratrem. Melior est inops ambulans in simplicitate sua, quam perversus labiis suis, & ipse insipiens. Etiam sine scientia anima non est bona: & qui festinat pedibus peccat. (gg) Vastat.] A & S. διασκεδάσει, dissipabit. Th. σκελίσει, supplantabit. Vulgata in cap. sequenti (Nam ut diximus in ea, & in Complut. multa hic interjiciuntur,) habet, stultitia hominis supplantat gressus ejus. (hh) Deum autem.] Symm. καὶ κατὰ κυρίου ὀργισθήσεται ἡ καρδία αὐτοῦ, & contra Dominum irascetur cor ejus.

CAP. XIX.

(a) Deseritur.] Sym. χωρίζεται, separatur. (b) Non impunitus erit.] Sic Lucifer pro S. Athan. Aquila, & Th. οὐκ ἀθωωθήσεται, non erit innocens. (c) Non effugiet.] Aq. & Symm. οὐ διασωθήσεται, non evadet salvus. (d) Omnis autem malus fit opprobrium viro.] Symm. καὶ πᾶς φίλος ἀνδρὸς δομάτων, & omnis amicus viri donorum. (e) Contendit verbis.] ἐρεθίζει λόγοις, aut, λόγοις, ut in quibusdam. In nonnullis etiam est, σεικεντεῖ, pungit, stimulat. (f) Prudentiam.] Schol. καρδίαν, cor. (g) Non conferunt.] Symm. οὐ πρέπει, non decent. (h) Et si famulus incipiat cum contumelia dominari.] Th. οὐδὲ δούλῳ ἐξουσιάζειν ἀρχόντων, quod vulgata, nec servum dominari principibus. Schol. cæteri, δεσπότου, δυνάστου, domino, dynastæ. (i) Misericors vir longanimis est.] S. & Th. φρόνησις ἀνθρώπου, μακροθυμία αὐτοῦ, prudentia hominis, longanimitas ejus. (k) Gloriatio autem ejus supervenit iniquis.] Schol. δίκαιον καύχημα τιμωρήσασθαι παρανόμους, justi gloriatio punire iniquos. Aq. καύχησις αὐτοῦ παρέρχεσθαι ἐπὶ ἀθεσίᾳ, gloriatio ejus prætergredi super prævaricationem. Symmachus, καὶ ἀγλάϊσμα αὐτοῦ ὑπερβαίνειν ἀδίκημα, & splendor ejus supergredi injustitiam. (l) Fremitui.] Schol. στεναγμῷ, gemitui, & Lucifer pro S. Athan. gemitibus. (m) Hilaritas.] A. S. Th. εὐδοκία, beneplacitum, gratia. (n) Confusio.] Aq. & Th. ἐπιβουλὴ, accusatio, damnum. Symm. ὀδύνη, dolor, ut vulgata. (o) Non pura vota de mercede meretricis.] Symm. καὶ σταγόνες κατασπεύδουσαι, μάχαι γυναικὸς, & guttæ festinantes, rixæ mulieris. Aq. καὶ σταγὼν σύντομος, ἀντιδικίαι γυναικὸς & stillicidium continuum, contentiones mulieris. (p) Viro.] Sym. συνετή, intelligens, aut, prudens, ut vulgata. Aq. & Th. ἐπιστήμων, sciens. S. Ambr. 8. lib. in Luc. à Deo præparabitur viro uxor. (q) Pavor detinet effœminatum.] Symm. & Th. ὀκνηρία ἐπιβάλλει ἔκστασιν, quod vulgata, pigredo immittit soporem. Aq. καταφορὰν, eodem sensu. Significat autem soporem validum, ut alibi dictum est. (r) Secundum datum.] Sic S. Ambrosius de Tobia cap. 16. Symm. & Th. κατὰ τὸ ἀνταπόδομα αὐτοῦ ἀνταποδώσει αὐτῷ, secundum retributionem ejus retribuet ei. (s) Ad contumeliam autem ne eleveris animo tuo.] Aq. καὶ πρὸς θανατῶσαι αὐτὸν μὴ ἄρῃς ψυχήν σου, quod vulgata, ad interfectionem autem ejus ne ponas animam tuam. (t) Malecogitans.] Th. μεγαλόθυμος, homo magnæ iræ. (u) Si autem corruperit.] λοιμώνηται, aut, λυμαίνηται, ut alii. Aquila, & Th. ὅτι ἐὰν ἀφέλῃς, ῥύσῃ, (ex ex his duobus verbis idem significantibus unum videtur fuisse Aquilæ, alterum Theod.) καὶ ἔτι προσθήσει, quoniam si eripueris, erueris; etiam adhuc adjiciet. (x) Audi fili disciplinam patris tui.] Symm. ἀκούων βουλῆς ἐπιδέξεται παιδείαν, audiens consilium, suscipiet disciplinam. (y) Carens autem timore.] Schol. πλανώμενος, καὶ ἐμπλησθεὶς αὐλισθήσεται ἄνευ ἐπισκοπῆς πονηρᾶς, errans, & satur morabitur sine visitatione mala. (z) Sinum.] Aq. μασχάλην. Symm. μάλην, quod vulgata, sub ascella. (&) Admovebit.] προσποιήση. Cæteri, προσαγάγῃ, eodem sensu. (aa) Stultus.] Sic S. Hieronymus in Ezech. 31. Aq. θελγόμενος, deceptus. (bb) Sensum.] A. S. Th. γνῶσιν, scientiam. (cc) Expellit.] Aq. ἀποδιδράσκων, fugat. (dd) Filius omittens.] Schol. Cæteri, χόλασον υἱέ σε, quamvis verisimile sit legendum, μου. Nam sic hebræus. Cessa fili mi. (ee) Qui respondet puerum imprudentem.] Aq. & Th. μάρτυς παράνομος, testis iniquus. (ff) Contumelia afficit justificationem.] Aq. & Th. χλευάσει κρίσιν, deridebit judicium. (gg) Devorabit judicia.] Aquila, & Th. νόμον καταπίεται, καταποντιεῖ, legem deglutiet. Symmachus, ἀνομίαν, iniquitatem, quemadmodum vulgata. (hh) Intemperantibus.] Aquila, χλευασταῖς, irrisoribus. Symmachus, λοιμοῖς, pestilentibus. (ii) Supplicia.] Symmachus, σφυροκοπίαι, quod vulgata, mallei percutientes. Th. συγκλάσεις νώτῳ ἀνοήτων, confractiones dorso dementium.

CAP. XX.

(a) Prodigum.] Ita S. Ambrosius, 2. off. cap. 1. posset tamen etiam verti, infrænatum, incastigatum, immoderatum, luxuriosa res, ut vulgata. Schol. ἀπαίδευτον οἶνος, incastigatio vinum. Aq. & Th. χλευαστὴς, derisor. Symm. λοιμὸς, pestilens. (b) Omnis autem imprudens talibus complicatur.] Sic etiam est in uno alio codice, & ad marginem alterius, & apud Procopium, in alio, ὁ συμμιγνύμενος τοιούτοις οὐκ ἔστι σοφὸς, qui commiscetur his non est sapiens. In cæteris autem libris, πᾶς δὲ ὁ λυμαινόμενος οὐκ ἔσται σοφὸς, omnis autem qui se perdit, non erit sapiens. (c) Furore.] Schol. βρυγμῷ, rugitu. (d) Irritat eum.] Aq. S. Th. ὑπερβαίνων, qui insultat. In nonnullis autem codicibus sequitur, καὶ ἐπιμιγνύμενος, & S. Ambrosius in Apol. 2. David cap.

cap. 3. Non distat ira regis ab ira leonis: sed qui stimulat illum & admiscet, peccat in animam suam. (e) Aversari contumeliam] *Aquila*, κεῖσθαι ἀπὸ ἀντιδικασίας, supersedere a lite. *Symmachus*, ἀποχωρῆσαι ἀπὸ ἀηδίας, separari ab odiosa contentione. (f) Talibus complicatur.] *Aq.* συμπλακήσονται, *quod vulgata videtur vertisse*, miscentur contumeliis. *Symm.* ἀποκαλυφθήσεται, revelabitur. (g) Exprobratus.] *Totam hanc sententiam Symm. sic reddidit*, διὰ ψῦχος ὀκνηρὸς οὐκ ἀροτριάσει, καὶ αἰτήσει ἐν ἀμητῷ, καὶ οὐχ εὑρήσει. Propter frigus piger non arabit: & poscet in messe, & non inveniet. (h) Magnum homo] *De hac sententia S. Chrysostomus in epist. ad Philip. hom.* 4. (i) Opus est invenire.] *Sic S. Ambrosius in psal.* 118. *ser.* 10. *A. S. Th.* τίς εὑρήσει; quis inveniet? *ut vulgata.* (k) Filios suos.] S. *Cyprianus de opere, & eleem. & 3. testim.* filios relinquit. (l) Non adversatur.] *Id est, non subsistit. Th.* λικμᾷ *& vulgata*, dissipat. (m) Gloriabitur.] *Ita S. Cyprianus de opere & eleem. S. Hieronymus, lib.* 1. *adv. Pelag.* & quis confidet, *Græce est*, παῤῥησιάσεται. *Symmachus*, τίς ἐρεῖ, ἐκάθαρισα τὴν καρδίαν μου, καθαρός εἰμι ἀπὸ ἁμαρτίας μου; Quis dicet, mundavi cor meum, purgatus sum a peccato meo? (n) Maledicentis.] *Tres sequentes sententiæ in Complut. & vulgata ponuntur paulo post.* (o) Videbunt tenebras.] *Symmachus*, ἐν σκοτομήνῃ, in nocte illuni. (p) Pars festinata.] *Symmachus, & Th.* κληρονομία σπουδαζομένη, hæreditas festinata. (q) Ulciscar inimicum.] S. *Cyprianus*, 3. *testim. & ad Demetrianum*, ulciscar me de inimico meo. (r) Et utraque.] *A multis codicibus abest illud*, &. *In uno autem vetusto codice sequitur*, καίγε οἱ ποιοῦντες αὐτὰ ἐν αὐτοῖς συμποδισθήσονται. καίγε ἐν τοῖς ἐπιτηδεύμασιν αὐτοῦ συμποδισθήσεται ἀνὴρ νεανίσκος μετὰ ὁσίου, καὶ εὐθεία, etiam qui faciunt ea, in ipsis impedientur, & quidem in suis adinventionibus impeditur vir. Adolescens cum sancto, & recta, &c. *In quibusdam codicibus pro*, συμποδισθήσεται, *est*, ὑποσκελισθήσεται, subvertetur. S. *Hieronymus in Ezech.* 45. *hæc refert*: Stratera grandis, & minor, abominabile est utrumque in conspectu Dei. *Cassianus coll.* 21. *cap.* 22. pondus magnum, & pusillum, & mensuræ duplices, immunda sunt apud Dominum, & utraque, & qui facit ea, in adinventionibus suis compedietur. *Symmachus*, ἐπιγνωσθήσεται νέος, *& pro eo, quod sequitur*, cum sancto, & recta via ejus, *Theod. dixit*, εἰ καθαρὰ, καὶ εὐθὺς ἐργασία αὐτοῦ, *quare in vulgata sic expletur sententia*, ex studiis suis intelligitur puer, si munda, & recta sunt opera ejus. (s) Detrahere, ne extollaris.] *Sic S. Cyprianus* 3. *testim. in multis codicibus: nam in aliquo est*, ne eradiceris: *& utramque interpretationem fert verbum græcum*, ἐξαρθῇς. *Symmachus* ὕπνον, ἵνα μὴ ἀπορηθῇς, *quod vulgata* somnum, ne te egestas opprimat. (t) Aperi.] *Sic S. Hieron. in Esa.* 1. *Alii*, διάνοιξον δὲ, aperi autem. *Verum post hanc sententiam in uno vetusto codice hæc sequuntur*; πονηρὸν, πονηρὸν, ἐρεῖ ὁ κτώμενος, καὶ πορευθεὶς, τότε καυχήσεται. ἔστι χρυσὸς, καὶ πλῆθος ἐσωτάτων, καὶ σκεῦος τίμιον χείλη γνώσεως. λάβε τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ, ὅτι ἐνεγγύησατο ἀλλότριον. καὶ περὶ ξένης ἐνεχύρασον αὐτόν. ἡδὺς ἀνθρώπῳ ἄρτος ψευδὴς, καὶ μετὰ τοῦτο πληρωθήσεται τὸ στόμα αὐτοῦ ψηφίδος. λογισμὸς ἐν βουλῇ ἑτοιμασθήσεται. καὶ ἐν κυβερνήσεσιν ποίει πόλεμον. ἀποκαλύπτων μυστήριον πορεύεται δόλῳ, καὶ ἀπατῶντι χείλη αὐτοῦ μὴ συναναμίσγου. βδέλυγμα κυρίῳ, malũ, malum, dicet, qui emit: & cum recesserit, tunc gloriabitur. Est aurum, & multitudo penitissimorum, & vas preciosum labia scientiæ. Tolle vestimentum ejus, qui fidejussor extitit alieni, & pro extranea oppigneravit se. Suavis est homini panis mendax, & postea implebitur os ejus calculo. Cogitationes in consilio roborabuntur: & in rationibus gubernandi fac bellum. Revelans mysterium ambulat fraudulenter, & seducenti labiis suis ne commiscearis. Abominatio Domino, &c. *Eædem sententiæ sunt in Compl. sed aliis verbis. Illa quidem de pignore hoc modo habet*, ἀφελοῦ τὸ ἱμάτιον τοῦ ἐγγυῶντος ἀντὶ ἀλλοτρίου, καὶ ἀντὶ ἀλλοτρίας λάβε ἐνέχυρον παρ' αὐτοῦ, aufer vestimentum spondentis pro alieno: & pro aliena accipe pignus ab eo. *Et in ea quæ sequitur pro*, ψευδὴς, *est*, ψεύδους, mendacii, *& pro*, ψηφίδος, *est*, χαλίκων, salicibus. S. *Hieronymus adv. Rufin. ubi cæteras sententias, quas multas simul colligit, ex lxx. affert*, suavis est homini panis mendacii: postea implebitur os ejus calculo, *nec multo aliter lib.* 1. *adv. Pelag. In ultima sententia pro* ἀπατῶντι χείλη αὐτοῦ, *quod non abhorret ab hebræo, in Compl. est*, μετὰ πλατύνοντος τὰ ἑαυτοῦ, cum dilatante sua. *Et post hanc in ea sequitur illa de maledicente patrem, & cætera de quibus jam notavimus.* (u) Laqueus.] *Orig. hom.* 11. *in Levit.* Laqueus est viro forti, cito, &c. *Sed S. Hieronymus in Ezech.* 44. Laqueus est viri, cito quid de suis sanctificare: cum enim votum fecerit; surrepit pœnitentia. *Aq.* σκῶλον ἀνθρώπῳ καταπιεῖται ἡγιασμένος. *Sed ex S. Hieronymi versione videtur posse colligi Aquilam dixisse*, ἡγιασμένους, *ita enim inquit*, ruina est homini devorare sanctos, *hebræus habet*, sanctitatem, *id est, res sanctificatas & devotas Deo: quare potuit etiam Aquila dixisse*, ἡγιασμένον. (x) Rotam.] S. *August. in psal.* 11. *addit*, malorum, *sed non hebræus.* (y) Lux.] *A. S. Th.* λύχνος, lucerna, *ut vulgata. Cæteri*, λαμπτὴρ, fax. (z) Spiraculum.] *Schol.* πνεῦμα, spiritus. (ω) Tutela.] *Aq. & Symmachus*, διατηρήσουσι, conservabunt. *Lucifer pro S. Athan.* tutela est regi, & circumeunt justi sedem ejus. (aa) Sapientia.] *A. S. Th.* ἰσχὺς αὐτῶν, fortitudo eorum, *ut vulgata.* (bb) Gloria.] *Th.* εὐπρέπεια, decor. (cc) Canicies.] *In numero multitudinis*, πολιαί. *Sed A. S. Th. in singulari*, πολιά. (d) Livores, & contritiones.] *Aquila & Th.* μώλωπες τραυμάτων, livores vulnerum. (ee) Occurrunt.] *Schol.* ἀπαντᾷ, *& eodem sensu.*

CAP. XXI.

(a) Voluerit innuere.] *Alii*, θέλων νεῦσαι, *aut*, θέλῃ νεῦσαι, *eodem sensu.* (b) Dirigit.] S. *& Th.* ἑτοιμάζει, parat, firmat. (c) Peccatum.] *In aliquot vetustis codicibus (nam in impressis sunt quidem, sed cum aliqua insigni varietate) hæc sequuntur*, λογισμοὶ σωτέμνοντος (*al.* σωτέμνοντες) πλὴν εἰς περίσσειαν, καὶ πᾶς ἐπισπεύδων πλὴν εἰς ὑστέρημα. Cogitationes collecti (*id est, soliciti hominis, al.* collectæ) tantum ad abundantiam: & omnis festinans tantum ad inopiam. *In Complut. eadem fere sententia, sed longe alia verba.* (d) Qui operatur.] *Th.* ὁ ἐργαζόμενος θησαυροὺς ἐν γλώσσῃ ψευδεῖ, ἀτμὸς φερόμενος, qui operatur thesauros in lingua mendaci, vapor agitatus. (e) In laqueos.] *In nonnullis*, καὶ ἔρχεται ἐπὶ παγίδος θανάτου, & venit super laqueum mortis. *Alii*, καὶ ἔρχεται εἰς πυθμένα ᾅδου, & venit in fundum inferni. S. *Hieronymus adv. Rufinum*: Qui operatur thesauros lingua mendacii, vana sectatur, & veniet in laqueos mortis. *Symm.* ζητῶν θάνατον, quærens mortem. (f) Perditio impiis hospitio suscipitur.] *Aq.* προνομὴ ἀσεβῶν κατασπάσει αὐτὰς, rapina impiorum diruet eos. (*) Sub divo.] S. *Hieron. in Soph. cap.* 1. Melius est habitare sub divo. *A. S. Th.* δώματος, *& vulgata*, in angulo domatis. (g) Quam in calce litis cum iniquitate, & in domo communi.] *S. Hier. ibid.* & in domo nova, *quasi pro*, κοινῷ, *habuerit*, καινῷ, *ut Procopius. Symm. & Th.* ἢ μετὰ γυναικὸς μαχίμης, καὶ οἴκῳ ἑταιρικοῦ, quam cum muliere rixosa, & domo sodalium, *aut*, meretricia. (h) Anima impii.] *In aliquo codice additur*, ἐπιθυμεῖ πονηρὰ, καὶ, desiderabit mala, &: *in Complut.* ἐπιθυμεῖ κακῶν, *eodem sensu. Symm.* ψυχὴ ἀνόμου ἐπόθησε πονηρὸν, οὐκ ἐλεήσει ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ τὸν πλησίον αὐτοῦ, anima impii desideravit malum: non miserebitur in oculis suis proximo suo. (i) Astutior fit simplex.] *Symm.* σοφισθήσεται ὁ νήπιος, *quod vulgata*, sapientior erit parvulus. (k) Corda.] *Schol.* ψυχὰς, animas. (l) Et vilipendit impios in malis.] *Symm.* ὑποσκελίζει ἀσεβεῖς εἰς κακὸν, subvertit impios in malum. (m) Invocabit.] S. *Cyprian. de opere, & eleem. & 3. testim.* invocabit Deum. (n) Avertit iras.] *Symm.* σβέσει ὀργὴν, extinguet iram. (o) Sanctus autem.] *Sic Lucifer pro S. Athan. Symm. & Th.* καὶ δειλία τοῖς ἐργαζομένοις ἀνομίαν, *quod vulgata*, & pavor operantibus iniquitatem. (p) Gigantum.] *Aq.* ῥαφαεὶμ, *de qua dictione alibi dictum est. Symm.* θεομάχων, cum Deo pugnantium. (q) Egenus.] *Symm.* ἐνδεὴς ἔσται ἀγαθῶν, egebit bonis. (r) Ad divitias.] *A. S. Th.* οὐ πλουτήσει, non ditabitur, *ut vulgata.* (s) Circumpurgatio.] *Quasi pro emundatione, & redemptione justi. A. S. Th.* ἐξίλασμα, propitiatio. (t) Iniquus.] *A. S. Th.* ἀσεβὴς, impius. *Alius*, ἄδικος, injustus. (u) Iracunda.] *Symm.* θυμώδους, eodem sensu. (x) Devorabunt.] *Schol.* καταποντιοῦσιν, deglutient. (y) Via justitiæ.] *A. S. Th.* διώκων δικαιοσύνην, qui sequitur justitiam, *ut vulgata.* (z) Inveniet.] *Schol.* θησαυρίζει, thesaurizat. (ω) Civitates munitas.] S. *Hier. in Amos, cap.* 5. civitates robustas. *in Ezech. cap.* 33. civitates firmas ascendit justus. *A. S. Th.* πόλιν δυνατῶν ἀνέβη σοφὸς, *quod vulgata*, civitatem fortium ascendit sapiens. (aa) Audax.] *Lucifer pro S. Athan.* temerarius, & superbus, pestilentia vocabitur. (bb) Qui autem injuriarum memor est, iniquus.] πράσσων ἐν ὀργῇ ὑπερήφανος, qui operatur in ira, superbus. (cc) Desideria pigrum interficiunt.] *Aut*, ἀποκτενοῦσιν, interficient, *Symm. & Th.* ἐπιθυμία ὀκνηροῦ θανατώσει αὐτὸν, concupiscentia pigri interficiet eum. *Alius interpres*, καταβάλλουσιν, dejiciunt. (dd) Miseretur.] ἐλεᾷ. *quod in aliis est*, ἐλεεῖ. (ee) Etenim, inique offerunt ea.] *Aq.* καίπερ ἐπ' ἐννοίᾳ οἴσει αὐτὸ, etiam quia cogitatio afferet illud. *Vide, potest deesse aliquid. Nam hebræus*, etiam quia in cogitatione male afferet illud. (ff) Custoditus loquetur.] *Aquila, S. Th.* εἰς νῖκος πορεύσεται, in victoriam ibit. (gg) Impius.] *Th.* ἀνεκρατύνησεν ἀνὴρ ἀσεβὴς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, obfirmavit vir impius faciem suam. (hh) Intelliget.] *Aquila, & Symm.* ἑτοιμάσει, parabit. (ii) Apud impium.] *Imitati sumus Cassianum, qui habet*, apud impios. *Aquila, S. Th.* κατέναντι κυρίου, *quod vulgata*, contra Dominum.

CAP. XXII.

(a) Eligibilius.] *Aq. & Th.* ἐκλεκτὸν, eligendum, *aut*, electum. (b) Videns malignum.] *Aq. & Th.* ἰδὼν κακίαν, καὶ ἐνεκρύβη, *quod vulgata*, videt malum, & abscondit se. (c) Progenies sapientiæ, timor Domini.] S. ὕστερον πραΰτητος φόβος κυρίου, *quod vulgata*, finis modestiæ, timor Domini. (d) Abstinebit ab eis.] *Aq. S. Th.* μακρυνθήσεται, longe recedet. *Post hanc vero sententiam in uno pervetusto sequuntur hæc*, ἐγκαίνισον νέον κατὰ τὴν ὁδὸν αὐτοῦ, καίγε ὅταν γηράσῃ, οὐκ ἀποστήσεται ἀπ' αὐτοῦ, dedicatio juvenis secundum viam ejus: etiam cum senuerit, non recedet ab ea. *Complut.* ἐγκαίνισον τὸ παιδίον, institue, initia, dedica puerum; *& pro*, αὐτοῦ, *quod refertur ad*, ἐγκαινισμὸν, *habet*, αὐτῆς, *quod refertur ad viam.* (e) Et famul.] *Symmachus, & Th.* καὶ δοῦλος δανειζόμενος ἀνδρὶ δανείζοντι, & qui accipit mutuum servus est fœnerantis, *ut vulgata.* (f) Qui seminat.] *Th.* ὁ σπείρων ἀδικίαν, θερίσει ἀνομίαν, qui seminat injustitiam, metet iniquitatem. *Aq.* ἀνωφελὲς, damnum. *Symmachus*, ὁ σπείρων ἀνομίαν, θερίσει ἀδικίαν, qui seminat iniquitatem, metet injustitiam. (g) Benedicit.] *Sic & in alio codice adscriptum est margini: in cæteris autem* ἀγαπᾷ, diligit, *ut* 2. *Cor.* 9. (h) Victoriam.] *Tota hæc sententia abest a vulgata.* (i) Pestilentem.] *Aquila, S. Th.* χλευαστὴν, derisorem. (k) Jurgium.] *S. & Th.* μάχη, rixa. (l) Sancta.] *Aq. & Th.* καθαρὰ, munda, *ut S. Hieronymus in epist. ad Celantiam. Symmachus*, ἁγνὰς, casta, pura. (m) [illegible]lati.] *Sic S. Hieronymus ibid. In plerisque autem libris additur*, ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ, in viis suis. (n) Labiis pascit rex.] *Schol.* χάρις χειλέων, φίλος αὐτοῦ βασιλεύς, gratia labiorum, amicus ejus rex. (o) Sensum.] *A. S. Th.* γνῶσιν, scientiam. (p) Sicarii.] *Aq. S. Th.* φονευθήσομαι, occidar. (q) In illam.] *A. S. Th.* ἐκεῖ, illuc. *Sequens autem sententia tota abest a Compl. & vulgata. In uno autem vetusto hæc præterea adduntur*, εἰσὶν ὁδοὶ ἃς οὐ πορεύεται ἀνδρὶ, ὁ δὲ ἀσεβὴς ὁδοὺς θανάτου, καὶ ἀπωλείας φιλεῖ: sunt viæ, quibus non est ambulandum viro, impius autem vias mortis, & perditionis diligit. (r) Pendet e corde.] *Symmachus*, ἐνδέδεται, *Aq. S. Th.* ἐν καρδίᾳ, *quod vulgata*, colligata est in corde. (s) Sua.] *In plerisque additur*, κακὰ, mala, *sed illud propius hebræo.* (t) Ad minus.] *Hoc videtur valere*, ἐπ' ἐλάττωσιν, ad defectum, atque inopiam ipsi erit. *Symmachus*, δώσει πλουσίῳ, δι' ὅλου ἔνδεια, dabit diviti, omnino egestas. *Schol.* contra minorem dat occasionem maleficentiæ. (u) Lætificabunt te.] *Aq. S. Th.* ἐπιμαθήσονται, parabuntur. (x) Tuam.] *In aliquot codicibus est*, αὐτοῦ, *& apud Procopium*, τὰς ὁδοὺς αὐτοῦ, vias suas. *Similis varietas notata est ps.* 5. *Aq. & Symm.* ἐπίγνωσά σοι ζωὴν, notam feci tibi vitam. (y) Tibi.] *Sic Cassianus coll.* 14. *cap.* 8. *& Origenes lib* 4. *Peri arch. A nonnullis codicibus abest illud*, σεαυτῷ, *& S. Hieronymus lib.* 5. *in* 16. *Ezech.* Tu autem scribe ea tripliciter. (z) Ut respondeas.] *Multa ex verbis præcedentibus non referuntur ibi a S. Hieronymo, apud quem sequitur*, ut respondeas sermones veritatis, qui (*al.* his qui) proponuntur tibi, *neque ab Origene, qui sic habet*, & tu describe tibi hæc tripliciter in consilio, & scientia, ut respondeas verba veritatis his, qui proposuerunt tibi. *Aquila, & Th.* τῷ ἀποστείλαντί σε, qui te misit. (ω) Non facias violentiam.] *Symmachus*, μὴ ἁρπάσῃς πτωχὸν, ne diripias pauperem. (aa) Dominus.] *Aquila*, ὅτι κύριος δικάσει τὴν δίκην αὐτοῦ, καθηλώσει τοὺς καθηλώσαντας αὐτὸν, quia judicabit Dominus causam ejus, & configet eos, qui confixerunt eum, *quomodo fere vulgata. Symmachus*,

ἐκθλάττας τοὺς κολαζομένους ψυχὴν αὐτοῦ, & torquebit eos, qui torquebant ani-
mam ejus. (bb) Noli esse sodalis.] Symmachus, μὴ φιλιάσῃς, ne amicitiam
contraxeris. (cc) Laqueos.] Aq. σκῶλον, offendiculum. Sym. σκάνδαλον,
scandalum. (dd) Viris socordibus.] Th. σκοτεινοῖς, tenebrosis.

CAP. XXIII.

(a) SApienter.] Sic Cassianus collat. 2. c. 1. & S. Ambrosius 1. off. c. 31. a quo totum fere hunc locum sumpsimus. Legendus S. Augustinus tract. 47. & 84. in Jo. (b) Et mitte manum tuam.] Th. θήσεις μάχαιραν τῷ λάρυγγί σου, pones cultrum gutturi tuo. Aq. καὶ θήσεις μάχαιραν ἐν καταπόσει σου, & pones cultrum in gula tua. (c) Hæc enim adhærent vitæ mendaci.] Aq. & Th. καὶ αὐτὸς ἄρτος ψευσμάτων, & ipse panis mendaciorum. (d) Ne extendas.] Aq. μὴ κοπία τοῦ πλουτῆσαι, ἀπὸ τῆς συνέσεώς σου, noli laborare ut diteris ab intelligentia tua. Th. ἀπὸ τῆς συνέσεώς σου παῦσαι, ab intelligentia tua cessa. (e) Et revertit.] A. S. Th. καὶ πετασθήσεται εἰς τὸν οὐρανὸν, & volabit in cœlum. (f) Invido.] Schol. πονηροφθάλμου, mali oculi. (g) Escas.] A. & Symm. ἐδεσμάτων, obsonia. (h) Si quis deglutiat pilum.] Symm. εἰκάζων ἐν τῇ ψυχῇ αὐτοῦ, conjectans in animo suo. (i) Contaminabit.] Sic S. Hier. Ezech. 6. (k) Sapientes.] Sic idem adv. Rufin. S. Cyprianus ad Demetrian. & 3. testim. ne quando audierit, irrideat sensatos sermones tuos. (l) Transponas.] Symm. μετακινήσῃς, (ita enim corrigendum) transmoveas. (m) Qui enim redimit] Aq. S. Th. ἀγχιστεὺς αὐτῶν ἰσχύων, αὐτὸς δικάσεται, vindex (aut, propinquus, ut vulgata) eorum fortis, ipse judicabit. (n) Sensus.] A. S. Th. γνώσεως, scientiæ. (o) Et immorabuntur.] Sym. καὶ γαυριάσουσιν οἱ νεφροί μου ἐν τῷ λαλεῖν τὰ χείλη σου εὐθῆ, Aq. εὐθέα, quod vulgata, & exultabunt renes mei, cum loquuta fuerint recta labia tua. (p) Non recedet.] Aq. & Symm. οὐκ ἐξολοθρευθήσεται, non exterminabitur. (q) Cogitationes.] Aq. S. Th. ἐν ὁδῷ, in via. (r) Ad symbolas, & carnium emptiones.] Th. ἐν συμβολοκοποῦσι κρέας ἐν ἑαυτοῖς, in iis (id est, cum iis, more hebraico,) qui ex symbolis edunt carnes inter se. (s) Scortator.] A. S. Th. συμβολοκόπος, quod vulgata, dantes symbola. (t) Mater tua.] In plerisque libris hæc sequuntur, ἀλήθειαν κτῆσαι, καὶ μὴ ἀπώσῃ σοφίαν, καὶ παιδείαν, καὶ σύνεσιν, veritatem acquire, & ne expellas sapientiam, & disciplinam, & intellectum: quæ Procopius non habet, & in alio libro sunt notata asterisco. (u) Servent.] Symm. θελησάτωσαν, velint. (x) Dolium enim perforatum.] Alii, τετρημένος, fractum. Symm. ὅτι ὄρυγμα βαθὺ πόρνη, & vulgata, fovea enim profunda est meretrix. (y) Alienus.] Symm. ἀλλοτρία, aliena. Th. ξένη, extranea. (z) Et omnis iniquus absumetur.] Theodoretus, καὶ ἀσυνθετοῦντας ἐν ἀνθρώποις ἀπαλλάξει, & prævaricantes in hominibus tollet. (ω) Supervacue.] Aq. S. Theodoretus, δωρεὰν, gratis. (aa) Lividi.] Aquila, καθαροὶ, vacui, & fortasse legendum, κατάρροι, laborantes destillatione & suffusione, ut vulgata. Symm. πυρροὶ, rubicundi. (bb) Nonne vestigantium.] Th. οὐ τοῖς ἐξερχομένοις ἐξιχνιάσαι κεράσματα; nonne euntibus ad investigandas misturas? Sequens autem sententia videtur abesse ab hebræo, & vulgata. (cc) Perversa.] Symm. σκολιὰ, eodem sensu. (dd) Et jacebis.] Aq. S. Th. καὶ ἔσῃ ὥσπερ κοιμώμενος, quod vulgata, & eris sicut dormiens. (ee) Feriunt me.] Schol. ἔπαιον, feriebant, quod est etiam in aliquot libris. Cassianus collat. 20. cap. 9. feriunt me: sed collat. 23. cap. 7. feriunt me. (ff) Et illuserunt mihi.] Th. ἀντεκρότησάν με, plausu exceperunt me. (gg) Quando erit diluculum.] A. S. Th. ἐξυπνισθήσομαι, evigilabo, ut vulgata.

CAP. XXIV.

(a) CUm sensu.] Schol. ἐν γνώσει, in scientia. (b) Agro magno.] Sic alibi observavimus solere verti a Patribus, γεώργιον, & sic inferius in hoc eodem capite. Alii tamen hic vertunt, agricola. Symm. ὥσπερ κράτος ἰσχύος, tanquam robur fortitudinis. (c) Auxilium autem cum corde consilium habente.] Symm. & Th. καὶ σωτηρία ἐν πολυβούλῳ, quod vulgata, & erit salus, ubi multa consilia sunt. (d) Ab ore.] Alii, ἐκ νόμου, a lege. (e) Moritur.] Aq. & Th. ἔννοια ἀφροσύνης, ἁμαρτία, cogitatio stultitiæ, peccatum: nec multo aliter vulgata. (f) Immunditia autem.] Istud ※. abest a nonnullis. Symm. καὶ βδέλυγμα ἀνθρώποις λοιμὸς, & abominatio hominibus pestilens: quod vulgata inquit, detractor, alii, derisor. (g) Inquinaberis in die mala.] Symm. σταγονίσεις ἐν ὥρᾳ θλίψεως, cessare quasi desperantem (quod vulgata, si desperaveris lapsus) in hora tribulationis. Aq. νωχελευόμενος, tardus, ignavus. Th. ἐξελύθη, sed fortasse legendum, ἐξελύθης, ... Hebræus, remissus fuisti. (h) Libera eos.] Sic Lucifer pro S. Athan. S. Ambrosius in psal. 118. serm. 8. eripe eum qui ducitur ad mortem. Symm. σῶσον εἰλημμένους εἰς θάνατον, salva captos ad mortem. (i) Et redime.] Plerique libri, καὶ ἐκπριοῦ. S. Chrysostomus in epist. ad Philip. serm. primo, in manuscriptis, καὶ ἐκπριῶν. Lucifer, & redimere eos, qui interficiuntur, ne parcas. (k) Quoniam Dominus.] Aq. μήτι οὐχὶ ὁ σταθμίζων καρδίας, αὐτὸς συνίσει; nonne ponderans corda, ipse intelliget? (l) Et qui figuravit spiritum omnibus, ipse.] Lucifer, omnibus illis. Aq. & Th. ὁ τηρῶν ψυχήν σου, qui custodit animam tuam. (m) Noli applicare impium.] Sic Lucifer de non conveniendo, & Cassianus collat. 14. c. 17. S. Hieronymus in Mich. c. 3. ne inducas. S. Cypr. ne adduxeris. Symm. μὴ ἐνεδρεύσῃς ἀσέβειαν, quod vulgata explicavit, ne insidieris, & quæras impietatem. (n) Ad pascua justorum.] Lucifer, & Cassianus, ad pascua justi. Aq. & Th. εἰς ὡραιότητα δικαίου, in decore justi. Symm. εἰς δίαιταν δικαίου, quod vulgata, in domo justi. Idem S. Hieronymus in Mich. in tabernaculum justorum. S. Cyprianus, 3. testim. in habitaculum justorum. Vocabulum Hebraicum, & habitaculum & pascua significat. (o) Extollaris.] Aq. S. Theodot. ἀγαλλιάσθω ἡ καρδία σου, exultet cor tuum, ut vulgata. (p) Quoniam videbit.] Schol. ἵνα μὴ ἴδῃ, ut ne videat. (q) Indignationem suam ab eo.] Symmachus, ἐπάνωθεν αὐτοῦ ὀργὴν αὐτοῦ, desuper eo iram suam. (r) Ne gaudeas in malefactoribus.] A. & Th. μὴ διαμάχου ἐν πονηρευομένοις, quod vulgata, ne contendas cum pessimis. (s) Neque æmuleris.] Sym. μὴ παραφερίζου, ne alterceris, & fortasse hæc etiam varietas ad præcedentem locum pertinet. (t) Fax.] A. S. Th. λύχνος, lucerna. (u) Sis inobediens.] Schol. ... commiscearis, quomodo etiam vulgata: sed tota sententia diversa ... & cum detractoribus non commiscearis, & ita etiam in Ezech. cap. 16.

(x) Verbum custodiens.] Hæc usque ad illa: Hæc autem dico vobis sapientibus, absunt ab uno pervetusto codice. Schol. ἐντεῦθεν ἐξήλλακται ἡ θέσις τῶν μεταξὺ, καὶ ἕως τὰ πρὸς τῷ τέλει πρὸ τοῦ γυναῖκα ἀνδρείαν, Hinc transposita est series eorum quæ deinceps interjecta: & hæc quidem ferebantur post ea quæ ad finem ante illud, γυναῖκα ἀνδρείαν, mulierem fortem. Verum neque ista sententia de muliere forti, quæ in vulgata est cap. 31. in græcis omnibus eodem loco est posita: multisq; omnino modis discrepat ordo. Quod autē pertinet ad hanc sententiam, verbum custodiens filius extra perditionem erit; ea in impressis vulgatæ codicibus est in extremo cap. 29. abest autem a multis vetustis, quemadmodum ab hebræo una cum cæteris, quæ hic sequuntur usque ad illud: Hæc dicet vir credentibus Deo. S. Augustinus in lib. de mendacio ad Consent. hæc refert, & explanat: Verbum excipiens filius, a perditione longe aberit: excipiens autem excipit illud sibi, & nihil falsi de ore ipsius procedit. (y) Hæc dicet vir.] Hæc usque ad illud, hæc autem dico vobis, in Compl. sunt cap. 30. & nonnihil respondent vulgatæ. (z) Credentibus Deo, & quiesco.] Aquila, τῷ Ἰθιήλ, καὶ τέλεσον, ad Ethiel, & perfice. Th. τῷ Ἰθιήλ, καὶ δυνήσομαι, ad Ethiel, & potero. Vulg. ponens interpret. nominum loco nominum, sicut etiam in verbis antecedentibus, hæc ita videtur proferre, qui Deo secum morante confortatus ait. (ω) Insipientissimus.] Aquila, ἀσύνετος ἐγώ εἰμι παρ' ἄνδρα, stolidus ego sum præ viro. (aa) Hominum.] Sic etiam vulgata. In aliis, ἀνθρώπου, & S. Hieronymus 2. adv. Pelag. hominis. (b) Descendit.] Aq. & Sym. κατήνεγκεν, detulit. (c) Quis congregavit ventos.] Aquila. τίς συνέλεξεν πνεῦμα ἐν θέναρσι; quis collegit spiritum in palmis? Symm. τίς συνήγαγεν ἀνέμους ἐν τῇ δρακί; quis congregavit ventos in pugillis? (d) Convertit.] Th. ἐνέδησεν, colligavit. (e) Quis tenuit.] Aq. & cæteri interpretes, τίς ἔστησεν πάντα τὰ πέρατα τῆς γῆς; quis statuit omnes terminos terræ? (f) Filiis ejus.] In aliquo codice est τέκνῳ. S. Augustinus, epist. 49. quæst. 5. filii ejus. A. S. Th. & cæteri, τῷ υἱῷ αὐτοῦ, filio ejus. (g) Omnia enim verba Dei ignita.] Pro his, in uno pervetusto, & in Compl. est, ἵνα γνῷς, ut cognoscas. In plerisque autem est utrumque, ἵνα γνῷς. (Sch. ὅτι γνώσῃ.) πάντες γὰρ λόγοι, ut cognoscas. (Schol. quoniam cognosces.) Omnia enim verba, &c. (h) Protegit.] Schol. ὑπερασπιεῖ, proteget. (i) Qui reverentur.] Schol. φοβουμένων, qui timent. (k) Ne auferas a me.] μὴ ἀφέλῃς με. In aliquo est, μὴ ἀφέλῃς ἀπ' ἐμοῦ πρὸ τοῦ ἀποθανεῖν, à me antequam moriar, ita ut absit illud, χάριν. Symm. μὴ κωλύσῃς ἀπ' ἐμοῦ πρὸ τοῦ ἀποθανεῖν με, ne prohibeas a me, antequam ego moriar. (l) Vanum verbum.] Aq. εἰκαιότητα, vanitatem. (m) Constitue autē.] Ita S. Hier. in Esa. 55. nec multo aliter in Ezech. 16. & in Eccl. 2. S. Ambr. in ps. 118. ser. 8. sed ordina mihi quæ opus sunt, & quæ abundent, &c. quamvis fortasse legendum, & ne abundent. Symm. διάταξόν μοι δίαιταν ἱκανὴν, constitue mihi victum sufficientem. Aquila, ἄρτον ἀκριβασμῶν μου, panem statutorum meorum, id est, qui conveniat mihi. (n) Mendax fiam.] Aq. & Symm. καὶ ἀρνήσωμαι, καὶ εἴπω τίς ἐστι κύριος; & negem, & dicam, quis est Dominus? (o) Egens.] Alii, πένης γενηθεὶς, alii & Schol. πενόμενος, eodem sensu. S. Hieronymus interdum, egens, interdum, pauper effectus. S. Ambr. pauper. (p) Ne tradas.] Sym. μὴ διαβάλῃς, ne accuses, ut vulg. Th. μὴ καταλαλήσῃς, ne detrahas. (q) Et delearis.] A. S. Th. καὶ πλημμελήσῃς, & derelinquas. (r) Filius malus.] S. Hier. lib. 1. adv. Pelag. filius malus justum se facit, & non lavat exitum suum. Schol. καὶ ἀπὸ ῥύπου οὐκ ἀπελούσατο, & a sorde non est lotus. (s) Et comedat.] Abest a Complut. & S. Hieronymo adv. Rufin. A. S. Th. κατεσθίουσας, comedentes. (t) Humiles.] In multis est, τοὺς ἀσθενεῖς, & S. Hieronymus, infirmos. Schol. ταπεινούς. (u) Hæc autem.] Schol. Hucusque, quæ sunt transposita: & hinc vero ad præcedentia sequebantur. Quare etiam in vulgata sunt cap. 24. (x) Cognoscere, erubescere.] Videri possunt duæ interpretationes: nam pro, αἰδεῖσθαι, A. S. Th. dixerunt, ἐπιγινώσκειν, & vulgata, cognoscere personam. Alius interpres, αἰσχύνεσθαι, eodem sensu, ac nostra. Affert hunc locum Lucifer pro S. Athan. (y) Labia autem.] Th. χείλεσιν καταφιληθήσεται ἀποκρινόμενος ὀρθὰ ῥήματα, labiis oscula accipiet, aut, dabit, respondens recta verba. (z) In egressu.] Sic S. Hieronymus in Sophon. 3. Cyrillus tamen in Jo. lib. 3. cap. 27. explanat, in exitum, & finem vitæ. (ω) Non sis.] A. S. Th. μὴ γίνου, eodem sensu. (aaa) Dilateris.] Schol. ἀπατῶν, seducens. (b) Tanquam ager.] S. Ambrosius, 1. off. 31. & epist. 7. sicut agricultura, est homo insipiens. (c) Ut eligerem.] Sic S. Hieronymus in Ezech. 43. Schol. καὶ ἐξελεξάμην παιδείαν, & elegi disciplinam. (d) Dormito.] Schol. νυστάζεις, καθυπνοῖς, dormitas, somnum capis. (e) Pectora.] A. S. Th. τοῦ κοιμηθῆναι, ad dormiendum. (f) Sanguisugæ.] Sic fere S. Hieronymus lib. 1. in Jovin. Sunt autem hæc in Compl. & vulgata, cap. 30. Sch. ἕως ὧδε τὰ προκείμενα· ταῦτα δὲ ἀκόλουθα τῶν ἀνωτέρω. Hucusque quæ sunt proposita. Hæc autem sequuntur ad ea quæ superius. (g) Tres filiæ.] Symmachus, δύο θυγατέρες, φέρε, φέρε, & vulgata, duæ sunt filiæ, dicentes, affer, affer. (h) Et tres ipsæ.] Aut, istæ, ut S. Hieronymus. Aq. S. Th. τρία δέ ἐστιν, ἃ οὐ πλησθήσεται, tria autem sunt, quæ non saturabuntur. (i) Non suffecit.] Aquila, Symmachus, Theodotio, οὐκ εἶπαν, ἀρκεῖ, non dixerunt, sufficit. (k) Amor mulieris.] Aquila, καὶ ἐποχὴ μήτρας. Symmachus, καὶ συνοχὴ μήτρας, constrictio vulvæ. (l) Non dicent.] Schol. οὐκ εἶπεν, non dixit. (m) De convallibus.] Aq. & Th. χειμάρρου, torrente. (n) Impossibilia.] Sic S. Ambrosius, de obitu Valent. Aq. ἐθαυμαστώθησαν, mirabilia facta sunt. Alius interpres, ἀδύνατά μοι ἦν, eodem sensu ac nostra. (o) Volantis.] Schol. ἐν οὐρανῷ, in cœlo. (p) Vias.] A. S. Th. ὁδὸν, viam. (q) Et vias viri in juventute.] A. & Th. ὁδὸν, viam. Sym. ἐν νεάνιδι, in adolescentula. (r) Quandocunque egerit; lota.] A. S. Th. & cæteri, ὥσει φαγοῦσα, καὶ ἀπονιψαμένης, vulg. quæ comedens, & tergens, &c. (s) Quartum.] Symmachus, τὸ δὲ τέταρτον, quatuor autem. (t) Et odibilis.] Symmachus, καὶ γυνὴ μισουμένη, ὅταν συνοικήσῃ, & mulier odiosa, cum matrimonio assumpta fuerit. (u) Sapientiora sapientibus.] Sic etiam vulgata. Th. σοφίᾳ σεσοφισμένα, per sapientiam sapienter edocta. (x) Chœrogrylli.] Schol. εἶδος ἰχθύος, ἤτοι οἱ λαγωοὶ, ἢ οἱ καλούμενοι οἶστροι, genus piscis, vel lepores, vel ij qui vocantur œstri. Vulgata, lepusculus: alii, cuniculi. (y) Fecerunt.] Symm, ἔταξαν, posuerunt. (z) Ordinate.] Symmachus, ὡς ψηφὶς, πᾶσα, tanquam calculus, tota. (ω) Innitens.] Th. ἐπιλαμβανόμενος, capiens, tractans. Hoc enim animal nonnulli putant esse araneam, & ita Chaldæus. Vulgata, stellionem. (aaaa) Munitionibus.]

S Aq.

Aq. S. Th. νασῖς, ædibus. (b) Quod bene incedit.] A. & Th. ἀγαθύνοντα πορείαν, bonum facientia gressum. Sed fortasse pro quarto dixerunt, τέσσαρα, quatuor, ut hebraus. (c) Bestiam.] A. S. Th. ἀπὸ προσώπε παντὸς, à facie cujusquam. (d) Gallus conscendens.] Aq. & Th. ἀλεκτρυὼν νώτῳ, gallus dorso. Symmachus, περιεσφιγμένος τὴν ὀσφὺν, quod vulgata, succinctus lumbos. (e) In lætitia.] Plerique, εἰς εὐφροσύνην, ad lætitiam. Th. εἰ ἠφρόνησας ἐν τῷ ἐπαρθῆναι, si stulte egisti in elevando te. (f) Et extenderis.] Th. καὶ ἐνενοήθης χεῖρα εἰς στόμα, & in mente habuisti manum ad os. (g) Si autem expresseris.] Aq. καὶ ἐκμυζήσεις θυμοῦ ἐξοίσει αἷμα, & expressio furoris proferet sanguinem: quomodo fere Chaldeus. (h) Verba mea.] Hæc in Compl. sunt cap. 31. & quodammodo respondent vulg. Aq. ῥητὰ λαμμοῦ, Dicta Lammum. Th. ῥήματα ῥεβουὴλ, verba Rebuel. Symmachus, λόγοι ἰαμουὴλ, sermones Jamuel. (i) Regis admonitio.] Sic S. Ambrosius ad Virgines. Sed posset etiam verti, à Deo, rege, admonitio, vel, responsum, vel, oraculum. Aquila, ἆρμα, onus, ut Hieron. 24. Symm. & ceteri, λῆμμα, assumptionem. Utroque autem modo solent vocare prophetiam. (k) Tuas divitias.] Symmachus, τὴν ἰσχύν σου, fortitudinem tuam. (l) Vitam.] A. S. Th. τὰ σοὶ χρήματα, tuas pecunias. (m) In feram confilii mutationem.] Th. εἰς μεταμέλειαν, in pœnitentiam. (n) Vinum autem.] Illud, δὲ, abest a multis. S. Hieronymus in Esa. cap. 5. Potentes, si iracundi sunt, vinum non bibant, &c. (o) Et recta judicare.] Aq. & Th. καὶ ἀλλοιώσει κρίσιν υἱῶν πένητος, & mutabit causam filiorum pauperis, quomodo fere vulgata. (p) Iis qui in mœroribus.] Symm. τῷ ἀπολλυμένῳ, pereunti. (q) Laborum.] Symm. κόπων αὐτῶν, molestiarum suarum. (r) Verbo Dei.] Sic Lucifer pro S. Athan. A. S. Th. ἀλάλῳ, muto, ut vulgata. (s) Et judica omnes.] Lucifer, omnibus. Sym. εἰς κρίσιν πάντων υἱῶν ἀποιχομένων, quod vulgata, & causis omnium filiorum, qui pertranseunt. (t) Pauperem.] Schol. πτωχὸν, inopem. (u) Et imbecillum.] In aliquot libris hoc loco ponuntur illa, γυναῖκα ἀνδρείαν, mulierem fortem, quæ in nostra habebuntur cap. 29. & in vulgata, 31. Schol. ἕως ὧδε, εἶτα τὸ τέλος παροιμίας· Hucusque: deinde finis proverbii.

CAP. XXV.

(a) HÆ sunt disciplinæ.] In nonnullis est, αὗται αἱ παροιμίαι, hæc sunt proverbia. Aquila, καίγε αὗται παραβολαὶ, ἃς μετῆρεν ἄνδρες ἐζεκίε, Etiam hæ parabolæ, quas transtulerunt viri Ezeciæ. Symmachus, καὶ ἔτι αὗται αἱ παραβολαὶ, Et adhuc hæ parabolæ. (b) Honorat res.] Sic & alius codex. In aliis est, τιμᾶν, honorare, aut, τιμᾷ πρόσταγμα αὐτοῦ, honorat præceptum ejus. Procopius, τιμᾶν προστάγματα, honorare præcepta. Etiam Schol. habet, προστάγματα. Aquila, & Symmachus, ἐξιχνιάσει ῥήματα, investigabit verba. (c) Profunda.] Aq. εἰς βάθος, in profundum. (d) Quod redargui non potest.] Aq. ἀνεξέταστος, Symmachus, ἀνεξερεύνητος, inscrutabile. (e) Percute argentum improbatum.] Symm. κάθαιρε σκώρια ἐξ ἀργυρίου, purga scorias ex argento. (f) Interfice.] Aq. & Th. ἄπωσον, expelle. (g) Et recta procedet.] Aquila, & Symm. καὶ ἑδρασθήσεται, Th. ἑτοιμασθήσεται, firmabitur. (h) Steteris.] A. S. Th. ἐπιστῇς, eodem sensu. (i) Quæ viderunt.] Symmachus, ἃ εἶδον οἱ ὀφθαλμοί σου, μὴ ἐξενέγκῃς εἰς πλῆθος ταχὺ, quæ viderunt oculi tui, ne proferas in multitudinem cito. (k) Recede in posteriora.] Aq S. Th. δικασίαν σου δίκαζε ἐν ἑταίρῳ σου, quod vulgata, causam tuam tracta cum amico tuo. (l) Rixa autem tua.] Th. καὶ ὁ ψόγος σου οὐκ ἀποστραφήσεται, & vituperatio tua non revertetur. (m) In monili sardii.] Symm. & Th. ἐν περιβλέπτοις ἀργυρίου, in conspicuis argenti, supplendum, thecis, aut, figuris, aut quiddam ejusmodi. Vulgata, in lectis argenteis. (n) Dicere verbum.] Aq. & Th. λαλῶν ῥῆμα ἐπὶ ἁρμόζουσιν αὐτῷ, qui loquitur verbum in iis quæ sibi conveniunt. Symmachus, λαλῶν λόγον ἐν καιρῷ αὐτοῦ, quod vulgata, qui loquitur verbum in tempore suo. (o) In auream.] Schol. ἐνώτιον χρύσεον, καὶ πίνωσις χρυσοῦ, inauris aurea, & poculum aureum. [Pinosis.] Non intelligo. Hieron. hic margaritum fulgens. Alias, margarita fulgens. Sed margaritum non male. Sic alibi in eodem, Si tanti vitrum, quanti margaritum. LXX. σάρδιον πολυτελές. Chaldæus paraprastes, vasa smaragdina. Cant. 7. 1. LXX. ὁρμίσκος monile. Aliis est collare, torques, δειροπέδη. Glossæ nom. propriorum, Chali, gemma aut monile. Druſ. (p) Per æstum prodest.] In nonnullis est unica dictio, κατάκαυμα, æstui prodest. (q) Clarissima.] Alii, ἐπιφανέσταται, clarissimæ. Vulgata autem ex hebræo, non sequentes. (r) Falso.] Symmachus, ἀδίκῳ, injusto. (s) Mollis.] Aq. ἁπλῆ, simplex, al. ἁπαλὴ, tenera. (t) Rarum introduc.] Sic fere hebræus. Symmachus, σπάνισον, φίμωσον, (ista duo verba videntur duæ interpretationes,) πόδα σου ἀπὸ οἴκου ἑταίρου σου, subtrahe, cohibe pedem tuum à domo amici tui. (u) Acuta.] Hoc visum est hic loco significare, ἀκιδωτὸν, quasi in cuspidem desinens: nam & ceteri interpretes, ἠκονημένον. S. Hieronymus adv. Rufinum, & sagitta perniciosa sunt. (x) Via.] ὀδὸς, sed fortasse legendum, ὀδοὺς, dens: nam sic vulgata. S. Ambr. 3. off. cap. 16. sagitta ferrata. (y) Sicut acetum.] Symmachus, ὥσπερ ὄξος ἐπὶ νίτρῳ, καὶ ᾄδων ἐν ᾄσμασιν ἐπὶ καρδίαν λυπηρὰν, tanquam acetum in nitro, & qui cantat in canticis ad cor triste. (z) Sicut tinea.] S. Hier. lib. 1. adv. Jovin. habet, sicut in ligno vermis; ita perdit virum suum uxor malefica. Origenes in Matth. cap. 13. Quemadmodum in ligno vermis, sic dolor viri lædit cor. Tota ista sententia abest a vulgata. (&) Suscitat nubes.] Aq. ὠδίνει ὄμβρον, parturit imbrem. Symmachus, διαλύει βροχὴν, quod vulgata, dissipat pluvias. (aa) Honorare.] Symm. ἐξερευνᾶν δὲ τιμὴν ἑαυτῷ δόξαν, investigare autem honorem sibi, gloriam. Th. καὶ ἐξερευνῶντι δεδοξασμένα, δόξαν, & investiganti ea, quæ glorificata sunt, gloriam.

CAP. XXVI.

(a) NOn est.] Sym. & Th. οὐκ ἔπρεψεν, non decuit. (b) Maledictū vanū.] Ita S. Hier. adv. Ruf. A. S. Th. κατάραν δωρεὰν, maledictum gratis. (c) Flagellum.] Sic Lucifer pro S. Athan. Aq. & Th. κημὸς, camus. Sym. φιμὸς, frænum. Vulgata tamen ex hebræo camum asino attribuit. (d) Genti iniquæ.] Lucifer, genti insipienti. Th. σώματι ἀνοήτῳ, corpori dementis. (e) Ad stultitiam.] Sic S. Hieronymus adv. Rufin. In lib. de singularitate Cleri, inter opera S. Cypriani, contra ipsius insipientiam. (f) Viis.] Procopius habet, ποδῶν, pedibus. (g) Aufer gressum.] Compl. πορείαν, Facultatem. Symm. ἐξέλιπον κνῆμαι ἀπὸ χωλοῦ, καὶ παραβολὴ ἐν στόματι, defecerunt tibiæ a claudo, & parabola in ore. (h) Iniquitatem.] Sic etiam Procopius & plerique ex impressis. In aliis est παροιμίαν, proverbium. (i) Conteretur enim ecstasis eorum.] In uno libro est, ἔκτασις, extensio. Th. καὶ ὁ φιμῶν ἄφρονα φιμοῖ χόλους, & frænans imprudentem, frænat iras. Sym. καὶ ὁ φιμῶν ἄφρονα ἐμφράσσει ὀργὰς αὐτοῦ, & qui cohibet imprudentem, obstruit iras ejus. (k) Imprudens.] A. & Th. ἀνόητος δευτερῶν ἐπὶ ἀφροσύνῃ αὐτοῦ, demens iterans in stultitia sua, quomodo fere vulgata. (l) Est confusio.] Abest hæc sententia a Compl. & vulg. tractatur autem a S. Ambr. in ps. 43. (m) Super cardinem.] Aq. ἐπὶ στροφεῖ αὐτῆς, super cardinem suum. (n) Sinu.] A. S. Th. ἐν τῇ μάλῃ, in axilla. (o) Non poterit.] Aut, οὐ δύναται, non potest, ut alii. Aq. & Th. ἐμόχθησεν, laboravit. Symm. ἀπειράκησεν, obtorpuit. (p) Eo, qui in saturitate refert nuncium.] Symm. ὑπὲρ ἑπτὰ ἀποκρινομένους γνώμην, super septem respondentes sententiam. (q) Caudam.] Th. ὤτων, aures, Symm. ὠτίου, aurem. (r) Qui curantur.] Quasi insanientes. Hoc enim visum est hoc loco significare, οἱ ἰώμενοι. Nonnulli libri habent, ταρασσόμενοι, lacessentes: quod Schol. tribuit Symmacho, sicut Aquilæ, κακοήθευόμενοι, male morati. (s) Qui insidiantur.] Symm. ἀνὴρ δολιῶν, vir fraudulentus. (t) Visi fuerint.] S. Hieron. adv. Rufin. Qui insidiatur amicis suis, cum visus fuerit, dicit, ludens feci. Procopius & Complut. φωραθῶσι, deprehensi fuerint. (u) In multis lignis.] Symm. μὴ ὄντων ξύλων ἀποσβεσθήσεται πῦρ, si non sint ligna, extinguetur ignis. (x) Dissentiens.] Nonnulli, ἀκρόχολος, cerebrosus, iracundus. In aliquo est, οὗ δὲ ἐστι θυμὸς, οὐχ ἡσυχάσει μάχη, ubi autem est furor, non silebit pugna. (y) Maledicus.] Sic S. Hieron. adv. Rufin. Aq. ψιθυριστὴς, susurro. Symm. δόλιος, dolosus. Th. γογγυστὴς, murmurator. (z) Ad tumultum rixæ.] Aq. & Th. ἀνάψαι δικασίαν, ad succendendam litem. (&) Assentatorum.] κερκώπων, quasi caudatorum, & cauda blandientium. Aq. λόγοι τονθρυστοῦ γοητικοὶ, verba susurronis decipientia. Sym. λόγοι γογγυστοῦ ἐν παρέργῳ, verba murmuratoris obiter dicta. Th. λόγοι ἐνθυμίου, (al. ἐνθυμίου) ὡς ἐξαπλούμενοι, verba astuti, quasi simplicia. (aa) Percutiunt.] A. S. Th. κατέβησαν, descenderunt. (bb) Viscerum.] Schol. κοιλίας, ventris. (cc) Levigata.] In quibusdam, δόλια, dolosa. Aq. & Th. καιόμενα, Symm. φλεγόμενα, ardentia. (dd) Tristia.] In nonnullis est, πονηρὸν, malignum. (ee) Labiis.] A. S. Th. ἐν χείλεσιν αὐτοῦ ἐπιγνωσθήσεται μισῶν, quod vulgata, labiis suis intelligitur inimicus. (ff) Dolos.] Aquila, ἐπίθεσιν, fraudem. (*) Magna voce.] Sic Cassianus coll. 5. cap. 25. S. autem Hier. adv Rufin. inimicus tuus parcens (fortasse, precans) voce magna. (gg) Qui occultat.] Sym. καλύπτων μῖσος διὰ λήψεων, ἀποκαλυφθήσεται κακία αὐτοῦ ἐν ἐκκλησίᾳ, qui occultat odium per captiones (al. assumptiones;) revelabitur malitia ejus in ecclesia. (hh) Foveam.] Aq. & Sym. διαφθορὰν, corruptelam, perniciem. (ii) Non tectum.] A. S. Th. λεῖον, levigatum, lubricum. (kk) Ruina.] Aut, ἀκαταστασίας, ruinam. Sym. ὀλίσθημα, eodem sensu.

CAP. XXVII.

(a) SUperveniens.] Aq. S. Th. ἡμέρα, dies. (b) Alienus.] Aq. & Symm. ξένος, extraneus. (c) Crudelis est indignatio.] Sic S. Hieron. adv. Rufin. Symm. κατακνίζων θυμὸς, vellicans furor. (d) Sed quis substinet zelus.] S. Hieron. ibid. & zelus impatiens est. Schol. ζῆλος ἀμφοτέρων χαλεπώτερος, zelus utrisque difficilior. Alius interpres, τίς ὑποστήσεται κατὰ πρόσωπον; quis subsistet ad faciem? & Hebræus addit, zeli. (e) Abscondita amicitia.] Symm. ἢ φιλία κεκρυμμένη, quam amicitia abscondita. (f) Spontanea.] Aq. ἱκετικὰ, supplicantia. Symm. & Th. πτυρόμενα, turbata, nimirum præ frequentia. (g) Egenti.] Ceteri interpretes, πεινώσῃ, esurienti, & sic Cassianus. (h) Cum peregrinatus fuerit.] Symm. μετανενομένος, translatus. (i) Disrumpitur autem a calamitatibus anima.] Aq. καὶ γλυκαίνει ἑταῖρον αὐτοῦ βουλῇ ψυχῆς, & dulcedine perfunditur amicum suum consilio animæ. (k) Improspere agens.] Symm. ἐν ἡμέρᾳ πτώσεώς σου, quod vulgata; in die afflictionis tuæ. Th. ἐπαγωγῆς, eodem sensu, ut multis aliis locis patebit. (l) Amicus.] Ceteri interpretes, γείτων, vicinus, ut vulgata. (m) Et averte a te exprobrabiles sermones.] Symm. ἀποκριθήσομαι τῷ ὀνειδίσαντί με ῥῆμα, & respondebo probris afficienti me, verbum. (n) Patientur.] Sic S. Ambr. de Tobia, cap. 20. (o) Aufer vestimentum ejus.] S. Ambr. ib. aut aliter in suo codice habuit, aut istud, αὐτοῦ, sumpsit pro, σ' αὐτοῦ, ut alibi. Ita enim inquit, aufer vestimentum tuum, & explanat. Schol. autem, ὧν ἄφελοῦ τὸ ἱμάτιον, ὑβρισταὶ γὰρ ὄντες ἀλλοτρίοις λυμαίνονται, quorum aufer vestimentum: nam cum injuriosi sint, alienis perniciem afferunt. (p) Præteriit.] S. Ambr. præterit. A. S. & ceteri, ὅτι ἐνεγγυήσατο ἀλλότριον, quia spopondit alienum. (q) Qui quidem aliena vastat.] Aquila, & Th. καὶ περὶ ξένης ἐνεχυράσατε αὐτὸν, & pro extranea capite pignus ejus. Similis sententia notata est supra. (r) Grandi voce.] Abest a Compl. sed non ab aliis, neque a vulgata. (s) Maledica.] Ita S. Hier. 1. adv. Jovin. Sym. μαχίμη, rixosa. (t) Aquilo.] A. S. & ceteri, κεκρυμμένος ἄνεμος, καὶ ἔλαιον (ita enim corrigendum erratum typographi) δεξιᾶς αὐτοῦ καλέσει, absconditus Aquilo ventus: & oleum dexteræ suæ vocabit. (u) Qui plantat.] A. & S. διατηρῶν. Th. φυλάττων, qui servat, ut vulgata. (x) Cogitationes.] In multis, αἱ καρδίαι τῶν ἀνθρώπων ὅμοιαι, & in aliquo, αἱ καρδίαι ..., Origenes, hom. 2. in Num. sicut diversi sunt vultus vultibus, ita & diversa sunt corda hominum. (y) Ignito.] Schol. χωνευτήριον, conflatorium. (z) Sequens autem sententia, Cor iniqui, &c. abest a Compl. & vulgata. (&) Si flagellaveris.] Aq. & Th. ἐὰν κόψῃς τὸν ἄφρονα ἐν ὅλμῳ ἐν μέσῳ ἐμπτισσομένων ἐν ὑπέρῳ, si cædas imprudentem in pila in medio pistorum in pistillo. (*) Evidenter.] Schol. ἐκ τῶν καρπῶν, ex fructibus. (aa) Animas.] A. S. Th. πρόσωπα, facies. (bb) Applicabis.] A. & Th. *θοῦ, Symm. τίθει, pone. (cc) Viridibus.] S. Hier. in Abacuc cap. 3. videtur legisse, χώραις, enim, regionibus. (*) Agni.] Schol. βουκόλια, armenta boum. (dd) Ad vitam ministrorum tuorum.] A. εἰς ἄρτον οἴκου σου, ad panem domus tuæ. Sym. & Th. εἰς τὰ δέοντα τοῦ οἴκου σου, ad necessaria domus tuæ. Aliud Schol. Sym. τῶν κορασίων σου, puellarum tuarum.

CAP. XXVIII.

(a) JUdicia.] Complut. βάσεις, depressiones. Aq. & Th. πολλοὶ ἄρχοντες αὐτῆς, multi principes eorum. (b) Fortis in impietatibus.] Nonnulli, ἐν ἀσεβέσι, inter impios. S. Hieronymus adv. Rufin. Impius. calumniatur pauperes. Aquila, & Th. ἀνὴρ ἄπορος, καὶ συκοφαντῶν πτωχοὺς, vir pauper

& calumnians pauperes. (c) Vehemens, & inutilis.] Aq. S. Th. ἀνεχόμενος, καὶ οὐκ ἔστιν ἄρτ®, non cohibens se, (id est, redundans,) & non est panis. (d) Sic, qui.] S. Hieronymus in Eccles. 11. Sic, qui derelinquunt sapientiam, & impietatem laudant. (e) In omni.] Cæteri interpretes, πάντα, omnia. (f) Vadens in veritate.] A S. Th. πορευόμενος ἐν ἁπλότητι αὐτοῦ, ambulans in simplicitate sua. (g) Qui autem pascit luxuriam.] Aq. καὶ νέμων συμβολοκόπους, & pascit comessatores. (h) Qui miseretur.] τῷ ἐλεῶντι, aut, ut alii, ἐλεοῦντι. (i) Abominabilem fecit.] Non est inusitatum hoc modo accipi, ἐβδέλυκται. A. S. Th. καίγε προσευχὴ αὐτοῦ, βδέλυγμα, etiam oratio ipsius, abominatio. (k) Transibunt.] A. & Th. κληροδοτήσονται, διανεμοῦνται, hæreditate accipient, partientur. Verisimile est eos totam sententiam expressisse, quemadmodum vulgata, & simplices possidebunt bona. (l) Condemnabit.] A. & Th. ἐξιχνιάσει, scrutabitur. (m) Narrat.] A. & Th. ὁμολογῶν, confitetur. Symm. ἐξαγορεύων, enunciat. (n) Diligetur.] Symmachus, εὐοδωθήσεται, prosperabitur. (o) Veretur omnia per metum.] Sic S. Cyprianus, 3. testim. (p) Rex egens proventuum.] S. ἡγούμενος (ἢ δυνάστης) ἐνδεὴς συνέσεων, quod vulgata, dux indigens prudentia. (q) Magnus sycophanta.] Schol. καὶ πολύστρεβλον, & abundans in extorsionibus. (r) Tempus vivet.] Schol. βιώσεται βίον, vivet vitam. (s) Diliget te.] Schol. ἀναπαύσει σε, requiem dabit tibi. Verum hæc sententia magna ex parte est etiam cap. sequenti, & hic abest a Compl. & vulgata. Contra autem in aliis quibusdam post eam, id est, post illa verba, genti iniquæ, hæc sequuntur, ὃς φράσσει τὰ ὦτα μὴ εἰσακοῦσαι ἀσθενοῦς, καὶ αὐτὸς ἐπικαλέσεται, καὶ οὐκ ἔσται ὁ εἰσακούων, qui obturat aures, ne exaudiat imbecillum, & ipse invocabit; & non erit, qui exaudiat, quæ sententia est in cap. 21. (t) Juste.] Aut, δίκαι®, justus, ut nonnulli codd. Aquila, & Theodot. τέλει®, perfectus. (u) Ocium.] Aq. & Th. κενὰ, vacua: alius interpres, ἀπραγμοσύνας, vacuitatem negotiorum. (x) Fidelis.] Aq. πιστεύων, fidem faciens, id est, cui recte creditur: nam hæc videtur hoc loco istius verbi notio. Symm. ἀληθὴς, verax. (y) Malus autem.] Schol. ὁ δὲ σπεύδων τοῦ πλουτεῖν, οὐκ ἀθῳωθήσεται, quod vulgata, qui autem festinat ditari; non erit innocens. (z) Invidus.] Schol. φθονερὸς, eodem sensu. (ω) Misericors obtinebit eum.] Symm. ἔνδεια ἐπελεύσεται αὐτῷ, egestas superveniet ei. (aa) Eo, qui lingua gratificatur.] Aq. παρὰ λεαίνοντα γλῶσσαν, præ leniente linguam. (bb) Qui abiit.] Compl. ἀποβιάζεται, & Schol. ἀποβιάζεται, ἀτιμάζει, violat, inhonorat. Aq. & Th. ἁρπάζων, diripiens. Symm. ἀδικῶν, injuriis afficiens. (cc) Consors.] A. S. Th. μέτοχ®, particeps. (dd) Infidelis.] In aliis est, ἄπληστ®, insatiabilis. Aq. πλατὺς ψυχῇ ἐρεθίζει ἀντιδικίαν, latus animo concitat jurgium. Symm. πλατύψυχ® προξυνεῖ κρίσιν, latianimus excitat litem. (ee) Audacia cordis.] S. Hieronymus adv. Rufin. in multis codicibus: & qui confidit in cordis avaritia, stultissimus est. In aliquot tamen est, in cordis audacia. (ff) In multa penuria erit.] Sic S. Cypr. 3. testim. sed in lib. de opere & eleem. in magna: utrobique autem, avertit oculos suos. Schol. οὐκ εὐοδωθήσεται, non prosperabitur. (gg) Gemunt.] Sic idem 3. testim. Aq. S. Th. κρυβήσονται, abscondentur.

CAP. XXIX.

(a) Correptionum.] Hoc aptius Hebræo, & sententiæ, quam si vertatur, corripiens. Significat enim eum qui corripi se sinit. (b) Ardente eo.] A. S. Th. συντριβήσεται, conteretur. (c) Dum laudantur.] Aq. ἐν τῷ πληθύνειν δικαίοις, quod vulgata, in multiplicatione justorum. (d) Pascit] Aq. νέμων πόρνας, eodem sensu. (e) Iniquus.] Aq. & Th. ἀφαιρεμάτων, exemptionum, aut, oblationum: de qua dictione alibi notatum. (f) Illud suis pedibus.] Pro, αὐτῷ, Complut. habet, περιβαλεῖ αὐτῷ, & sic interpretatur, & interpungit, qui præparatur ad vultum sui amici, rete circumjaciet ei suis pedibus. In comm. in Prov. inter opera S. Hieron. Denique clausulam prioris versiculi antiqua editio manifeste posuit, retia circundat suis pedibus. (g) Peccanti.] Aq. ἐν ἁμαρτίᾳ ἀνδρὸς παρανόμου πρόσκρουσις, peccato viri iniqui offensio. Symm. ἐν ἀδικίᾳ ἀνδρὸς πονηρὸν σκάνδαλον, in viri injustitia malum scandalum. (h) Non cogitat scientiam.] In aliquo libro, & Complut. est, οὐ συνήσει δίκην, non intelliget causam. (i) Iniqui.] In nonnullis libris est, λοιμοὶ, pestilentes, & pro Scholio est appositum, ἄνομοι. (k) Exsufflaverunt.] Symm. ἐθυμίασαν, incenderunt. (l) Exquirent.] Symm. ἐκζητήσουσιν, eodem sensu. (m) Dispensat per partem.] Cassianus coll. 16. cap. 17. per partes. S. Hier. adv. Rufin. in partes. Sym. ἐπ' ἐσχάτων καταπραΰνει αὐτόν, in novissima mitigat eam. (n) Qui sub eo.] A. S. Th. λειτουργοὶ αὐτοῦ, ministri ejus. Sch. ὑπηρέται, eodem sensu. (o) Invicem concurrentibus.] Sch. ἐλθόντων ἐπὶ τὸ αὐτὸ, venientibus in idipsum. (o) Visitationem.] A. S. Th. φωτίζων ὀφθαλμοὺς ἀμφοτέρων ὁ κύρι®, illuminans oculos utriusque Dominus. (p) In testimonium constituetur.] Lucifer pro S. Athan. in testimonium resurget. A. εἰς ἔτι, in posterum. Symm. εἰς ἀεὶ, in sempiternum. Alius interpres, εἰς αἰῶνα, in seculum. (r) Puer autem errans.] Aq. ἐξαποστελλόμεν®, dimissus. Symmachus, νέ® δὲ ἀφιεμέν®, juvenis autem dimissus. (s) Parentes.] Schol. μητέρα, matrem. (t) Ornatum.] Symm. & Th. τρυφὰς, delicias. (u) Non erit enarrator genti iniquæ.] Pro his in capite præcedenti, ubi etiam prædicta sententia habetur, videtur dictum, non obediet genti iniquæ. Aq. ἐν ὄντως ὁραματισμοῦ ἀποσκεδασθήσεται λαὸς, quod vulgata, cum prophetia defecerit; dissipabitur populus. (x) Dolebit super se.] Symm. ἔσται γογγυσμὸς, erit murmuratio. (y) Suscitat.] Nonnulli, ὀρύσσει, fodit. Symm. ἐρεθίζει μάχην, irritat pugnam. (z) Contumelia.] Cæteri interpretes, ὑπερηφάνεια ἀνδρὸς ταπεινώσει αὐτὸν, superbia viri humiliabit eum. (ω) Humiliter autem sentientes firmat. In aliquot libris est, ἐγείρει, erigit. Schol. καὶ ταπεινόφρων ἀντιλήψεται δόξης, & humilis spiritu suscipiet gloriam. (aa) Furi.] Aq. μετὰ κλέπτου, cum fure. (b) Supplantati sunt.] In aliquot libris, ὑποσκελισθήσονται, supplantabuntur. (*) Justus vir.] In aliis, δικαίῳ ἀνὴρ ἄδικ®, justo vir injustus, quod respondet vulgatæ. Quod autem in aliquot libris nostræ editionis, pro, ἀδίκῳ, irrepsit, δικαίῳ, vitium Typographi est. (c) Mulierem.] Hæc etiam in vulgata sunt in extremo Proverbiorum cap. 31. itemque in Compl. & initiis sententiarum sunt appositæ literæ alphabeti hebraici, singulis singulæ. In multis autem libris græcis sunt ad finem capitis 24. (d) Spoliis.] Schol. λαφύρων, eodem sensu. (e) Ad bona omni vita.] In aliquot libris est, ἀγαθὸν, καὶ οὐ κακὸν πάντα τὸν βίον, bonum, & non malum omni vita. Schol. χρόνον, tempore. A. S. Th. πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς αὐτῆς, omnibus diebus vitæ suæ. (f) Filans.] Aq. S. Th. ἐζήτησεν, quæsivit: alius interpres, εὑροῦσα, cum invenisset. (g) Quod utile est.] Aq. & Th. ἐν βουλῇ, in consilio. Sym. ἐν θελήματι, in voluntate. (h) Autem hæc vitam.] A nonnullis abest illud, δὲ, & conjunguntur hæc cum antecedente, de longe congregat, & sequitur, αὐτῆς τὸν πλοῦτον, suas divitias. In Schol. autem apponitur, βίον. (i) de noctibus.] A. S. Th. ἔτι οὔσης νυκτὸς, dum adhuc est nox. (k) Escas.] Th. σύνταξιν, constitutionem. Symm. πρόσταγμα, præceptum: sed fortasse hæc varietas pertinet ad id quod sequitur, opera: nam ibi hebræus habet, statutum, id est, pensum, vel quod convenit. (l) Lumbum.] Aq. & Th. τὸν νῶτον, dorsum. (m) Firmavit.] Symm. ἐνεκραταίωσεν, roboravit. Aq. & Th. ἐκαρτέρωσεν, duravit. (n) Operari.] Symm. & Th. ἐμπορεία, negociatio. (o) Utilia.] A. S. Th. ἀνδρεία, & vulgata, fortia, quod alii interpretantur, vertibulum. (p) Firmat ad.] Schol. ἐκράτησε, tenuit. (q) Induti sunt.] Schol. ἐνδιδύσκονται, induuntur. (r) Vestes.] Et proprie crassas, ut chlamydes, aut penulas. Hoc enim videtur valere, χλαίνας. S. Ambr. 2. de fide, cap. 1. dixit, binas vestes. Aq. & Th. περιστρώματα, peristromata. Symm. ἀμφιτάπους, tapetia. (s) Conspicuus.] Symm. γνωστὸς, notus. (t) Senibus.] Schol. πρεσβυτέρων, senioribus: & a quibusdam abest illud, quod sequitur, κατοίκων. (u) Cingula.] Schol. ζώνην, zonam. In aliquo autem libro est, περιζώματα δὲ, cingula autem, in nonnullis, καὶ ἀπέδοτο τοῖς φοίνιξι, καὶ περιζώματα τοῖς χαναναίοις, & vendidit Phœnicibus, & cingula Chananæis. (x) Attende.] Sch. ἐν σοφίᾳ, in sapientia. (y) Et ordinem posuit linguæ suæ.] ἐστείλατο, aut, ἐτείλατο. Sym. καὶ νόμ® ἐπιεικείας τῇ γλώσσῃ αὐτῆς, Th. χάριτος ἐπὶ γλώσσῃ αὐτῆς, quod vulgata, & lex clementiæ in lingua ejus. Verum tota hæc sententia abest a Compl. & in vulg. non est hoc loco, sed tantum post sequentem. Ac fortasse hæc & illa, quæ paulo post in nostra sequitur, os autem aperit sapienter, sunt duæ interpretationes ejusdam sententiæ. (z) Lætata est.] In aliquo libro est, εὐφρανθήσεται, lætabitur. Aq. S. Th. γελάσεται, ridebit, ut vulgata. (ω) Constrictæ mansiones.] Id est, diligenter obseptæ, & custoditæ. Symmachus, σκοπεύει πορείας, considerat itinera, & vias. (aaa) Cibos autem pigros.] Schol. ἄρτον ὀκνηρίας, panem socordiæ. (b) Autem ejus.] In Compl. additur, ἐν τῇ γλώσσῃ αὐτῆς, in lingua ejus, & sequitur sententia, quæ in nostra præcessit, constrictæ mansiones, &c. (c) Suscitavit filios ejus.] Compl. ἀνέστησαν τὰ τέκνα αὐτῆς, surrexerunt filii ejus. (d) Ditati sunt.] A. S. Th. ἐμακάρισαν αὐτὴν, beatificaverunt eam. (e) Acquisierunt divitias, multæ fecerunt virtutem.] In aliquot libris est, ἐποίησαν δύναμιν, πολλαὶ ἐποίησαν δυνατὰ, Fecerunt virtutem, multæ fecerunt potentia. Sed in scholio notatur, pro, δύναμιν, alium interpretem dixisse, δυνατά. Omnino hæc repetitio non est in hebræo: in quo eadem dictio in vulgata transfertur, divitias, ab aliis, virtutem. (f) Intelligens benedicitur: timorem autem Domini ista laudet.] φοβουμένη κύριον, αὕτη ὑμνηθήσεται, timens Dominum, ipsa laudabitur. (g) Labiorum.] A. S. Th. χειρῶν, manuum. (h) Et laudetur in portis vir ejus.] Symmachus, αἰνείτω τὰ ἔργα αὐτῆς, laudent opera ejus. Aquila: καὶ ὑμνήσουσιν αὐτὴν ἐν πύλαις ποιήματα αὐτῆς, & laudabunt in portis opificia ejus.

ECCLESIASTES.

CAP. I.

(a) ISrael.] S. Hieron. in comm. inquit superfluum hic esse, Israel. (b) Vanitas vanitatum.] S. August. solet dicere, vanitas vanitantium. Schol. Cæteri, ἀτμὸς ἀτμῶν. S. Hieron. quod nos possumus vaporem fumi, & auram tenuem, quæ cito resolvitur, appellare. (c) Quid superest.] Sic S. Hieron. in translatione, quam ipse vulgatam nominat, nos vulgatam antiquam dicemus, & a qua nos illud imitati raro discederemus, nisi esset admista cum aliis interpretationibus. Aq. & Symm. τί πλέον ἀνθρώπῳ, & S. Hieron. in sua, quid habet amplius homo. S. Ambros. in psal. 118. serm. 12. Quæ abundantia homini, &c. (d) Labore suo, quo laborat.] Aqu. μόχθῳ, ᾧ ἐκοπίασεν, eodem sensu. (e) In seculum.] Symm. αἰώνι®, eodem sensu. (f) Ducit.] Sic S. Hieron. ex vulgata tunc editione, & in explanatione pro eodem accipit, ducit, &, trahit. Schol. ex Aquila, εἰσπνεῖ. S. Hieron. quod Aquila interpretatur, προσεισπνεῖ, id est, aspirat, Symmachus vero & Theodotio, recurrit. (g) Vadit.] Sym. κατωντᾷ. S. Hier. Sym. hunc locum ita interpretatus est: Vadit ad meridiem, & circumit ad boream; perambulans vadit ventus, & per quæ circumierat, revertitur ventus. (h) Gyrat gyrans.] S. Hier. gyrans gyrando. (i) Non est impletum.] Idem, non impletur. Sym. οὐ πλημμυρεῖ, non redundat, ut S. Hier. in sua. (k) Quo torrentes eunt.] Sic Hebræus fere ad verbum, licet apud S. Hier. in vulgata tunc editione, de quo torrentes exeunt, illuc ipsi revertuntur, ut introeant: quæ satis congruunt verbis, quæ in Schol. referuntur ex Sym. εἰς τὸν τόπον, ἀφ' οὗ οἱ ποταμοὶ πορεύονται, καὶ ἐκεῖ αὐτοὶ ἀναστρέφουσιν. (l) Graves.] Id est, laboriosi. Sym. κοπώδεις, eodem sensu. Aq. κοπιῶσιν, laborem afferunt. (m) Non poterit vir loqui.] Symm. ἀδύνατόν ἐστιν ἄνθρωπον ἐκνικῆσαι λέγοντα, fieri non potest ut homo pervincat dicere. (n) Quod futurum est.] Sic S. Hieron. in sua. Symm. τὸ ἐσόμενον, quod erit; quemadmodum idem in vulgata antiqua. (o) Quod faciendum est.] Symm. τὸ μέλλον ἔσεσθαι, quod futurum

rum est. (p) Recens.] *Aq. Symm.* καινὸν, novum. (q) Quis loquetur.] *Visum est aptius hoc modo verti per interrogationem. S. Hieron. translationem tunc vulgatam hoc modo ponit in textu*, est ne verbum, de quo dicatur, vide, hoc novum est? *Sed in explanatione, referens tamen, ut videtur, quæ legerat in quodam libro, conjungit cum antecedentibus, hoc modo*, non est omne recens sub sole, quod loquatur, & dicat, ecce hoc novum est? *Symm.* ἆρα δοκεῖ τι ὃ ἐρεῖ τις. *S. Hieron.* Apertius hoc Symm. transtulit, putas ne est, qui possit dicere, vide, hoc novum est, & jam factum est in seculo, quod fuit ante nos? *Et quod nostra habet*, ἔμπροσθεν ἡμῶν, *Schol. refert Symmachum dixisse* πρὸ ἡμῶν. (r) Eorum.] *Nonnulli*, αὐτοῖς, *& apud S. Hieronymum*, eis. (s) Cum eis, qui futuri sunt in novissimo. *Symm.* παρὰ τοῖς ἐσομένοις μετὰ ταῦτα, apud eos, qui futuri sunt in posterum. (t) Dedi.] *Symm.* προεθέμην, proposui. (u) Considerandum.] *Aq.* ἐξερευνῆσαι, investigare. (x) Quoniam distentionem.] *S. Hier. in textu*, hanc occupationem, *in explanatione autem*, Aquila, lxx. Theodotio, περισπασμὸν, similiter transtulerunt, quod distentionē Latinus interpres expressit, eo quod in varias solicitudines mens hominis distenta lanietur. Symm. vero, ἀσχολίαν, id est, occupationem, transtulit. *Quod notatur etiam in Schol. & paulo post*, περισπᾶσθαι, *dixisse*, ἀσχολεῖσθαι, ut occuparetur. (y) Vanitas.] *Aq.* ἀτμὸς, vapor. (z) Et præsumptio spiritus.] *Aq.* καὶ νομὴ ἀνέμου, & pastio venti. S. *Hieron.* Aquila & Th. νομὴν, Symm. βόσκησιν, transtulerunt, lxx autem interpretes non Hebræum sermonem expressere, sed Syrum, dicentes προαίρεσιν. Sive ergo νομὴ, sive, βόσκησις, a pastione vocabulum est προαίρεσις. autem melius voluntatem quam præsumptionem sonat, &c. (ω) Imminutio.] *Symm.* ὑστέρημα μὴ δυνάμενον ἀναπληρῶσαι ἀριθμὸν, defectus, qui non potest explere numerum. (aa) In corde meo.] *Aq. & Symm.* κατὰ τῆς διανοίας μου, cum mente mea. (bb) Et adjeci.] *Symm.* καὶ ὑπερέβαλλον σοφίᾳ, & præcessi sapientia. (cc) Et dedi cor meum, ut noscerem sapientiam, & scientiam.] *Absunt hæc a Compl. & uno vetusto. S. Hier. in vulgata antiqua, & sua, habet post ista*, & cor meum vidit multa, sapientiam & scientiam; & dedi, &c, (dd) Parabolas.] *Aq.* πλάνας, errores. *Th.* παραφορὰς, prolapsiones. *S. Hier. etiam in vulgata antiqua, nullaque in explanatione facta varietatis mentione habet*, errores & stultitiam. *In sequenti quidem capite, simili pene loco est*, καὶ παραφορὰν, καὶ ἀφροσύνην. (ee) Quia & hoc.] *Schol.* ὅτι πρὸς τοῦτο ἐστὶ νομὴ ἀνέμου, quia etiam hoc est pastio venti. *Utramque interpretationem affert S. Hier. & hæc addit*: De præsumptione spiritus, sive pastione venti, quia sæpius in hoc libro dicitur, supra disseruisse sufficiat. (ff) Cognitionis.] *S. Hier. etiam in vulgata antiqua*, furoris: *Nullamque ullius varietatis mentionem facit.* (gg) Dolorem.] *Aq.* βάσανον, tormentum.

CAP. II.

(a) VAnitas.] *Aq.* ἀτμὸς, *ut supra.* (b) Circumlationem.] *S. Gregorius Thaumaturgus, in metaphrasi id sic explicat*, καὶ γέλωτα μὲν εἰκῇ φερόμενον ἐπέσχον & risum quidem, qui temere feratur, cohibui. *Symm.* τὸν γέλωτα εἶπον θόρυβον. *Aq.* πλάνησιν. S. *Hieron.* quod Aquila, πλάνησιν, id est, errorem, Symm. θόρυβον, hoc est, tumultum, interpretati sunt; lxx. vero, & Theodotio, sicut in pluribus locis, ita & in hoc quoque concordant, & transtulerunt, περιφορὰν, quam nos verbum de verbo exprimentes, circumlationem possumus dicere. (c) Quid hoc facis?] *Symm.* τί αὐτὴ ποιεῖς; quid ipsa facis? (d) Et consideravi, si cor meum trahet.] *In aliquot libris est*, ἑλκύσει, dissolvet. *Aq & Symm.* καὶ ἐνοήθην ἐν τῇ καρδίᾳ μου, S. *Hieronymus in vulgata antiqua*, consideravi in corde meo, ut traherem in vino carnem meam. (e) Et cor meum deduxit.] *In multis codicibus additur*, μου, me, *itemque apud* S. *Hieronymum. Symm.* ἵνα τὴν καρδίαν μου μεταγάγω εἰς σοφίαν, *quod in vulgata nostra*, ut animum meum transferrem ad sapientiam. (f) Et ut obtinerem lætitiam.] καὶ τοῦ κρατῆσαι ἐπ' εὐφροσύνην, *id est, regerem imperio, ac dominarer in exultantem lætitiam, ac gestientem voluptatem.* S. *Gregorius Thaum.* ἐγκράτεια δὲ δουλοῦται ἐπιθυμίαν, continentia autem in servitutem redigit cupiditatem. S. *Hieronymus in textu vulgatæ antiquæ*, ut obtinerem stultitiam, *quasi habuerit*, ἀφροσύνην. *Sed in explanatione*: Eleganter autem voluptatem ebrietati comparavit (siquidem ebrietas evertit animi vigorem) quam qui potuerit sapientia commutare, & (ut in quibusdam codicibus habetur) obtinere; is poterit, &c. (g) Bonum.] *Symm.* τὸ σύμφορον, utile. (h) Magnificavi opus meum.] S. *Hieronymus*, opera mea. *Schol.* μεγάλα ἐποίησά μοι ἔργα, magna feci mihi opera. (i) Omne fructus.] *Id est, fructiferum, aut omnis fructus.* S. *Hieronymus*: Plantantur arbores, non omnes fructiferæ, ut in latinis codicibus habemus, sed omnis fructus, hoc est, diversarum frugum, &c. (k) Piscinas.] *Aq.* λίμνας. *Symmachus*, δεξαμενὰς, *eodem sensu.* (l) Congregavi mihi.] *Symm.* ἤθροισα ἐμαυτῷ, *eodem sensu.* (m) Opes.] *Aq.* οὐσίας, substantias, *ut* S. *Hieronymus etiam in vulgata antiqua. Symm.* πεκούλια, peculia, res peculiares. (n) Delicias.] *Aq.* τρυφὰς, *Symm.* σπατάλας, *eodem sensu.* (o) Ministrum vini, & ministras.] *In alio codice est*, οἰνοχόους, *&* S. *Hieronymus in textu*, ministros vini, *& in explanatione*, vini fusores & vini fusitrices. *Aq.* κυλίκιον, καὶ κύλικας. S. *Hieronymus videtur legisse*, κυλίκια, καὶ κύλικα, minora vascula, & craterem, *idque explanat*: *Additque Symmachum dixisse*, mensurarum species, & appositiones: *Quare in sua tralatione est*, scyphos, & urceolos, &c. (p) Magnificatus sum.] *Symm.* μεγέθει ὑπερέβαλλον, magnitudine superavi. (q) Super omnes qui fuerunt ab ante me.] *Illud*, ab, *abest a multis, in Scholio affertur ex Symm.* ἀπὸ ἔμπροσθεν ἐμοῦ. S. *Greg. Thaum.* τοσοῦτον ὑπερέβαλλον τούτοις τοὺς πρὸ ἐμοῦ βασιλεύσαντας, tam supergressus sum his eos qui ante me regnaverunt. *In aliis vero libris est*, καὶ προσέθηκα σοφίαν παρὰ πάντας, *ac* S. *Hieronymus*, & adjeci sapientiam super omnes. (r) Astitit.] *Agnoscit* S. *Hieronymus in hoc verbo, quod græce est*, ἐστάθη, *statum quendam permanentem, qui semper in plenitudine est.* (s) Postulaverunt.] *Symm.* ἐπεθύμησαν, concupiverunt. (t) In omni labore meo.] *Symm.* ἐκ πάσης φιλοπονίας μου, ex omni studio laborum meorum. (u) Et in laborem, quo laboraveram faciendo.] S. *Hieronymus*, faciens, *Symmachus*, καὶ τὸν πόνον, ὃν ἐπόνησα διαπραττόμενος, & laborem, quem laboravi peragens. (x) Vanitas, & voluntas spiritus.] *Aq.* ἀτμὸς, καὶ νομὴ ἀνέμου, *ut supra.* (y) Errorem.] *S. Hier.* errores. *In quibusdam libris est* περιφορὰν, circumlationem, (*ut etiam in nostra paulo superius*:) *& Schol.* παραφοράν. (z) Stultitiam.] *Aq. & Symm.* πλάνην, *eodem sensu.* (ω) Qui ingredietur post consilium.] S. *Greg.* ἔπειτα ἑαυτοῦ λαβόμενος, εἰς τὸ δέον ἐπιστρέψῃ. *at* S. *Hieronymus*, qui possit ire post regem? Deinde seipsum tenens, quo oportet, converterit. *Aq.* τί δὲ ὁ ἄνθρωπος, ἵνα παρακολουθήσῃ βουλῇ; Quid autem homo, ut sequatur consilium? (aa) Ea quæ fecerunt ipsum] *In uno libro pro*, τὰ, *est*, σὺν, *&* *utrumque nihil videtur ad sententiam facere, sed tantum respondere articulo hebræo. Putant autem multi his verbis, quæ prorsus respondent hebræo, significari*, qui non sit facturus ea quæ fecerunt alii. *In plerisque autem libris est*, πάντα, ὅσα ἐποίησεν ἐν αὐτῇ, omnia, quæcunque fecit in eo. *S. Hieronymus in vulgata antiqua sic habet totum hunc locum*, quia quis est hominum, qui possit ire post regem ante factorem suum? *in sua autem, quæ est nostra vulgata*, quid est, inquam, homo, ut sequi possit regem factorem suum? *Fatetur autem interpretationem lxx. longe ab hoc sensu discrepare, & non longe ab initio capitis, ubi sensum breviter indicat, hæc videtur afferre ad hunc locum pertinentia*, consequentur in laudem illius hominis erupit, qui post vitia se refrænans, virtutum possit esse sectator. S. *Gregorius tamen ad hunc locum habet*, φερόμενος ἀλόγως, qui fertur sine ratione. (bb) Stultitiam.] *Symmach.* ἀμαθίαν, vacuitatem disciplinæ. (cc) Eventus.] *Schol.* ἓν τέλος τὸ ἐπὶ πᾶσιν φρονίμου, καὶ ἄφρονος, unus finis in omnibus, prudentis, & imprudentis. (dd) Sapiens factus sum.] *Sym.* καὶ εἰς τί μοι ἡ σοφία μου, & ad quid mihi sapientia mea? (ee) Abundanter loquutus sum.] *In nonnullis libris est*, τὸ περισσὸν, *in aliquo*, τότε περισσὸν, *& Hebræus conjungit cum antecedentibus*, ut quid sapui ego tunc excellentius? & loquutus sum, &c. *De* S. *Hieron. in sequenti notatione dicemus.* (ff) Quoniam hoc quoq; vanitas, quoniam insipiens ex abundantia loquitur.] *Hæc eodem ordine habentur apud* S. *Gregor. qui inquit*, ὅτι γε τὰ φλυαρίας ῥεύματα ὥσπερ ἐκ πηγῆς ἐκβάλλει τῆς ἀφροσύνης, quandoquidem garrulitatis fluenta tanquam ex fonte erumpunt stultitiæ. *In aliis libris Græcis alius ordo est*, διότι ἄφρων ἐκ περισσεύματος λαλεῖ ὅτι καίγε τοῦτο ματαιότης. *Et sanctus Hieronymus, qui in textu hanc tantum secundam partem habet, in commentarijs confessus, lxx. sensum hebraicum apertius transtulisse, licet verborum ordinem non sequutos, ita ex illis totum hunc locum refert*, &, ut quid sapiens factus sum ego? tunc abundanter loquutus sum in corde meo, quoniam insipiens ex abundantia loquitur, quoniam hoc quoque vanitas, quia non est memoria, &c. (gg) Eo quod jam dies.] *In aliquo libro, & in Complut. est*, καθότι ἤδη αἱ ἡμέραι αἱ ἐρχόμεναι. S. *Hieronymus*, eo quod ecce diebus, qui supervenient, universa oblivio operiet. (hh) Malum super me.] *Symm.* κακὸν γάρ μοι ἐφάνη τὸ γενόμενον, malum enim mihi visum est opus quod fit. (ii) Qui fit.] *In plerisque*, γενομένῳ, qui factus est: *in nonnullis*, γενησομένῳ, S. *Hieronymus*, qui futurus post me. (kk) Et an potestatem habeat.] *Ab uno codice abest illud*, εἰ. *Aquila*, κυριεύσει, *S.* Hier. & dominabitur (ll) Quo] *Sym.* ἐν ᾧ, in quo. (mm) Conversus sum.] *Symm.* περιήχθην, circumegi me. (nn) Ut renunciarem.] *Schol.* ἀποκαμεῖν, ut recusarem laborem. (oo) Qui.] S. *Hier.* cui. (pp) Virtute.] *Schol.* γοργότητι, vigore. (qq) Homo cui.] *Videtur esse transpositio casuum, ac si diceretur*, ἀνθρώπῳ, ὅς, homini, qui, *&* *ita* S. *Hier.* (rr) Quoniam fit in homine.] *Ab aliquo libro abest illud*, ἐν, *a Complut. etiam illud*, ὅτι, *quod tamen respondet hebræo, & videtur valere* quoniam quid. *Sæpe valet*, quid, *&*, qui. S. *Hieron.* quid enim fit homini? *Symm.* ὅτι γὰρ περιέγένετο, quid enim amplius fuit. (ss) Dolorum.] *Aq.* βάσανος, καὶ θυμὸς, tormentum, & ira. (tt) Et iracundiæ distentio ejus.] *Schol.* μόχθου, laboris, & ærumnæ. S. *Hieron.* dolorum, & iracundiæ, curarumque. (uu) Quod comedet.] *Est hebraismus, & volunt suppleri, ut* si quod comedit. (xx) In labore suo.] *Symm.* ἀπὸ κόπου αὐτοῦ, de labore suo. (yy) Bibet.] *Symm.* ἀναλώσει, sumptus faciet. *Aq.* φείσεται, *&* S. *Hieron.* parcit. (zz) Quoniam homini bono coram se.] *Rursus* S. *Hier. illud*, ὅτι, qui. *Symm.* ἀρέσαντι αὐτῷ, qui placuit ei. (ωω) Solicitudinem.] *Sic* S. *Hieron. quod antea*, dictionem. *Symm.* ἀσχολίαν, occupationem. (aaa) Ut augeat, & congreget.] *Aquila*, τοῦ συλλέγειν, καὶ τοῦ συναγαγεῖν, ut colligat, & congreget. *Symm.* ἀθροῖσαι, καὶ ἀποθέσθαι, ἵνα δοθῇ ἐκείνῳ, ᾧ ἀρέσει τῷ θεῷ, ut coacervet, & reponat, ut dentur illi, cui placuerit Deo.

CAP. III.

(a) OMnibus tempus.] *Symm.* παντὸς ὥρα, omnis rei est hora. (b) Omni rei sub cœlo.] *Symm.* πάσης χρείας, omnis negocii, ac ministerii. (c) Evellendi.] *Symm.* ἐκριζῶσαι, eradicandi. (d) Mittendi.] *Sic S. Hieron. in comm. ex lxx. in textu autem*, spargendi, *& Schol.* [illegible] (e) Amplexu.] *Quidam libri habent*, περιλήμματος, *& Schol.* [illegible] *sed idem sensus.* (f) Amandi.] *A.* ἀγαπᾶν, diligendi. (g) Bona in tempore suo.] *Symm.* καλὸν ἕκαστον ἐν καιρῷ ἰδίῳ, bonum unumquodque in tempore proprio. (h) Omne.] *Abest a S. Hieronymo, ut ab Hebræo.* (i) Ut non inveniat homo.] *Aquila*, ὡς οὐχ εὑρήσει ἄνθρωπος, quomodo non inveniet homo. (k) Et usque] *Abest illud, & a Compl. & S. Hieronymo, sed non ab Hebræo.* (l) Erunt.] *Symm.* διαμενεῖ, permanebunt. (m) Eum, qui persequutionem patitur.] *Sic S. Hieronymus in vulgata antiqua, & Lucifer pro S. Athan. sed idem S. Hieron. in comm. interpretatur*, τὸ διωκόμενον, (*perinde ac scriptum esset*, τὸ διωκόμενον,) quod periit, quod expulsum est, quod esse cessavit. *Symm.* ὁ δὲ θεὸς ἐπιζητήσει ὑπὲρ τῶν ἐκδιωκομένων, Deus autem inquiret pro iis qui vexati expelluntur. [τόπον τῆς κρίσεως] *A.* δικαιοσύνης, justitiæ. (n) Illic pius.] *Ita & alii quidam codices, & Lucifer ibidem.* *S. Gregor. Thaum.* εἶδον ἐν τοῖς κάτω μέρεσι, κολάσεως μὲν βάραθρον τοὺς δυσσεβεῖς δεχόμενον, εὐσεβέσι δὲ χῶρον ἕτερον ἀνειμένον, vidi in infimis partibus punitionis quidem barathrum impios recipiens, piis autem locum alium tranquillum. *In plerisque vero libris est*, ἐκεῖ ὁ ἀσεβὴς, illic impius. *S. Hier.* locum judicii ubi impietas; & locum justitiæ, ubi iniquitas. (o) Justum.] *Sic S. Hieronymus, quod græce est*, σὺν τὸν δίκαιον, *& illa*, σὺν τὸν, *videri possunt duæ interpretationes, quod in præcedente capite notatum est de*, σὺν, *&* τὰ, *utrumque enim respondet articulo hebræo. Interdum tamen etiam apud S. Hieronymum vertitur*, simul. (p) Omni rei.] *Aq.* πάσης χρείας, omnis negocii, ac commoditatis. (q) Quia separabit illos Deus, & ut ostendat.] *S. Hieronymus*, separat ut ostendat. *Schol.* τοῦ ἐλέγξαι αὐτοὺς ὁ θεὸς, καὶ τοῦ δεῖξαι αὐτοῖς, ut argueret eos Deus, & ut ostenderet eis. (r) Et quidem eis eventus.]

S. Hieron. sive quia eventus filiorum hominum. *Symm.* pro, συνάντημα, eodem *sensu.* (*l*) Et spiritus unus omnibus: & quid amplius homo a pecore? nihil.] *Symmachus*, ἀναπνοὴ ὁμοία πᾶσιν, καὶ τί περισσὸν τῷ ἀνθρώπῳ; & respiratio similis omnibus: & quid amplius homo a pecore? *Th.* καὶ τίς περισσεία τοῦ ἀνθρώπου; & quæ præstantia homini; *Sanctus Hieronymus*, & amplius homini a pecore nihil est. (*t*) Vnum.] *In plerisque* ... *S. Hieronymus*, omnia vadunt ad locum vnum. (*u*) Quis ... *Symmachus*, τῆς γῆς. *Sanctus Hieronymus*, homo. (*x*) Quis adducet] *Symmachus*, τίς γὰρ αὐτὸν ἄξει θεάσασθαι τὰ ἐσόμενα μετὰ ταῦτα; quid enim eum adducet ad videndum, quæ erunt post hæc? *S. Hieron. refert ex Symmacho*, ut videat antea, quæ futura sunt post hæc.

CAP. IV.

(*a*) Calumnias.] *Symm.* τοὺς συκοφαντουμένους, eos qui calumniis opprimuntur. (*b*) Factæ sunt.] *Complut.* γινομένας, & *S. Hieronymus*, quæ ... (*c*) Lacryma.] *Sic etiam Hebræus. Symm.* δάκρυα, & *S. Hieronymus*, lacrymæ. (*d*) Qui consoletur.] *Symmachus*, παρηγορῶν, παραμυθούμενος, eodem *sensu.* (*e*) Laudavi.] *Symm.* ἐμακάρισα, beatificavi. (*f*) Omnes.] *Abest ab aliquo libro, & a S. Hieron. S. Ambros. in psal.* 118. *serm.* 18. & laudavi ego mortuos magis quam viventes: & optimum judicavi super hos eum qui nondum natus est, qui non videt hoc opus mali. (*g*) Factus est.] *Symm.* ἐγένηθη, natus est: *ut S. Hieron.* (*h*) Omne opus malum.] *Rursus*, omne, *abest ab aliquo libro, & a S. Hieron. Symm.* τὰ κακὰ ἔργα τὰ ..., mala opera, quæ fiunt. (*i*) Omnem virtutem.] *Symm.* σύμπασαν ..., omnem vigorem, & alacritatem. (*k*) Ipsum.] *Est hebraismus, & significat*, est. *S. Hieron. habet tantum*, quia æmulatio. (*l*) Complexus est] *Symmachus*, σπεπλέκεται τὰς χεῖρας αὐτοῦ, complicatur manibus suis. *S. Ambrosium epist.* 36. *sequitur*, & devoravit viscera sua. (*m*) Requietis.] *Symm.* μετὰ ἀναπαύσεως. *S. Hier.* melior est plenus pugillus cum requie. (*n*) Plenitudinis duorum.] *Symmachus*, πληρώματα ἀμφοτέρων ... καὶ κακώσεως πνεύματος, plenitudinis utrarumque manuum ... & afflictionis spiritus. *S. Hieronymus*, quam plenitudo manuum laboris, &c. (*o*) Et conversus sum] *Symm.* καὶ πάλιν ἀναστρέψας κατεῖμαθον. Et rursus reversus didici. (*p*) Non est.] *Symm.* οὐ μὴ ἔσται δεύτερος, non erit fecundus. (*q*) Finis.] *Aquila*, τέλος, eodem *sensu.* (*r*) Bonitate.] *Symm.* ἀγαθῶς, bono. (*s*) Distentio.] *Symm.* ἀσχολία, occupatio. (*t*) Boni duo.] *S. Ambr. epist.* 17. optimi duo super unum. S. *Hieron.* meliores duo quam unus. *Symm.* εἰσὶν ἀμείνους δύο ἑνός. ἔχουσι γὰρ κέρδος ἀγαθὸν, sunt meliores duo uno: habent enim emolumentum bonum. (*u*) Participem.] *Aq.* ..., amicum. *Symm.* ἑταῖρον, fodalem. *In aliquot libris legitur*, ὅτι ἐὰν πέσῃ, ὁ εἷς ἐγερεῖ τὸν μέτοχον αὐτοῦ. S. *Ambr. ibid.* quia si ceciderit unus, alter erigit socium suum. *S. Hieron.* quia, si ceciderit unus, eriget participem suum. (*x*) Non fuerit.] *Schol.* οὐκ ἔστιν, non est, *ut S. Hier.* (*y*) Invaluerit unus.] *Symm.* ἰσχύσῃ τις ἑνὸς, invaluerit quis super unum. *S. Hieronymus*, super eum unus. (*z*) Triplex.] *Symm.* τετριπλωμένον, ... eodem *sensu.* (*ω*) Qui nescit providere.] *Aqu.* ὃς οὐκ ἔγνω τοῦ ..., qui nescit cavere. (*aa*) Quoniam de domo.] *Symm.* ὁ μὲν γὰρ ... ἐξῆλθε βασιλεῦσαι· ὁ δὲ καίπερ βασιλεὺς γεννηθεὶς ὑπορήθη: *paulo post verum Symmachi interpretationem totam simul afferemus.* (*bb*) Adolescente.] *Symm.* παιδὸς. (*) Stabit.] *Id aliquo libro est*, ἀναστήσεται, & *Hier.* consurget. (*cc*) Populo.] *S. Hieron. addit* ejus *Aquila*, τῷ λαῷ ... παντὶ λαῷ, eodem *sensu. S. Hieronymus, ex Symmacho sic refert hunc locum, usque ad*, custodi. Melior est puer cum sapientia, rege sene, & insipiente, qui nescit præcavere vicissitudinem. Alter enim exit de carcere ad regnandum: alter vero, cum esset rex natus, paupertate oppressus est. Vidi omnes viventes qui gradiuntur sub sole, cum adolescente secundo, qui surrexit pro eo. Infinitus omnis populus, qui fuit ante utrumque: & posteri non lætabuntur in eo. Sed & hoc aura, & pastio venti. (*dd*) Propinquus.] *Hebræus. Aq.* καὶ ἐγγίζε ὥστε ἀκούειν, & *S. Hieronymus tam in vulgata ... quam in sua*, & appropinqua, ut audias. (*ee*) Malum.] *Sanctus Hieronymus*, quid faciunt malum, *in sua autem*, quid faciunt mali. *In plerisque vero codicibus, pro* κακὸν, *est*, καλὸν, bonum.

CAP. V.

(*a*) NOli festinare.] *Symm.* μὴ πρόπετὴς γίνε τῷ στόματί σου, ne sis præceps, & temerarius ore tuo. (*b*) Terram.] *In aliquot libris additur*, deorsum: *sed apud S. Hieron. neque hoc est, neque illud*, sursum, quemadmodum *neque in vulgata.* (*c*) Propter hoc.] *Quidam libri habent*, ἐπὶ τούτῳ, & *Schol.* διὰ τοῦτο, *sed idem sensus.* (*d*) Quia veniet.] *S. Hier.* veniet. *Symm.* ἀποβήσεται ὄνειρος διὰ πλῆθος ἀνομίας, accidet somnium propter multitudinem iniquitatis. (*) Prout voveris.] *S. Cypr. 3 testim. S. Hieron.* cum votum voveris Deo. (*e*) Quia non est voluntas.] *S. Hieron.* subauditur Dei. *Symm.* οὐ γὰρ ἐστι χρεία ἀφρόνων, non est opus insipientibus. (*f*) Bonum.] *Symm* βέλτιον. *S. Hieron.* melius est non vovere, quam vovere, & non reddere. (*g*) Ut peccare.] *Symm.* pro, τό, habet, ὥστε, eodem *sensu.* (*h*) Dei.] *S. Hieron.* angeli. (*i*) Ignorantia.] *Testatur S. Hieron. Aquilam dixisse*, ἀκούσιον, spontaneum. (*k*) Disperdat.] *Aq.* διαλύσῃ, dissolvat. (*l*) Et verborum plurimorum.] *Supplendum esse*, ne credas, *videtur S. Hieron. ex Hebræorum sententia. Symm.* διὰ γὰρ πλῆθος ὀνείρων καὶ ματαιοτήτων καὶ λόγοι πολλοί, nam propter multitudinem somniorum, vanitates, & verba plurima: & *ita etiam refert postremam hanc partem S. Hieron. in tralationis vulgatæ antiquæ.* (*m*) Quare.] ὅτι. *S. Hieron.* sed. (*n*) Direptionem judicii, & justitiæ] *S. Hieron.* ruinam judicii, & injustitiæ. (*o*) Ad custodiendum.] φυλάξαι. *Alii codices*, φυλάξει. *aut*, φυλάσσει, custodit. (*p*) Et excelsi super eos.] *Symm.* καὶ ὑψηλότεροι ... *S. Hieron.* & excelsior est super illos. (*q*) Et præstantia terræ in omni est, rex agri culti.] *Si suppleatur, quod in hebræo videtur ... sententia esse poterit, ut multi putant, tanti ponderis esse ut vel ipse rex necesse habeat servire agro culto. S. Hieron.* in tralatione antiqua, & amplius terræ in omnibus est rex in agro culto. & *satis bonam sententiam elicit. Symm.* ἐπὶ παντὶ αὐτὸς ἐστι βασιλεὺς τῇ χώρᾳ εἰργασμένῃ, super omne ipse est rex regioni cultæ. (*r*) Et quis dilexit in multitudine eorum fructum?] *Quasi dicat pugnare hæc inter se, ut quis diligat multitudinem, & copiam divitiarum, atque ex ipsis capiat fructum. S. Hieron. etiam in antiqua*, & qui diligit divitias, non fruetur eis. (*s*) Bonitatis.] *S. Hieron.* bonorum multi sunt, qui comedunt ea. (*t*) Et quid fortitudo ei, qui ab ea?] *In aliquo libro est*, καὶ τίς *S. Hieron.* & quæ est fortitudo habenti illam? *nimirum multitudinem opum.* (*u*) Quia principatus.] *Hæc videtur elici posse sententia. Possessor ex hac copia nullum alium principatum, nihil amplius præ aliis habet, quam spectare acervos pecuniarum suarum, cæteroqui plus quam unius hominis, ut inquit S. Hier* cibum capere non potest. *Quare idem in tralatione antiqua*, nisi, ut videat oculis suis: *nec multo aliter Symm.* εἰ μὴ μόνον θεωρία ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ. (*x*) Et ei, qui saturatus est.] *Symm.* ἡ δὲ πλησμονὴ τῷ πλουσίῳ οὐκ ἐᾷ καθεύδειν, *quod in eadem vulgata antiqua*, & saturitas divitis non sinit eum dormire. (*y*) Languor] *Symm.* νόσος κακὴ *S. Hier.* est languor pessimus: & *apud S. Ambr. in ps.* 1. est languor malus. (*z*) Divitias custoditas ei, qui ab eis, in malum ei.] *Aq.* εἰς πονηρὸν αὐτῷ, *eodem sensu. Satis autem respondet hebræo ista constructio. Sed in vulgata antiqua*, divitias custodiri in malum possidentis eas, *ut etiam apud S. Ambr. ibid.* (*aa*) Et peribunt divitiæ illæ in distentione pessima.] *S. Hieron.* perierunt. *Symm.* ἐπὶ ἀσχολίαν κακὴν, super occupationem malam. (*bb*) Ut eat in manu sua.] *S. Hier.* ut teneat in manu ipsius. *Symm* ὁ συμπαρελθὼν ἀπελεύσεται, quod simul abibit. (*cc*) Quæ abundantia ejus, qua laborat.] *S. Hieron.* qui laborat *Symm.* τί οὖν περισσὸν αὐτῷ μοχθήσαντι; Quid igitur amplius ei qui laboravit? (*dd*) Omnes dies ejus in tenebris.] *S. Hieron.* omnibus diebus suis in tenebris comedit. (*ee*) Ecce ego vidi bonum.] *Aliqui*, ἰδοὺ ὃ εἶδον ἐγὼ, & *S. Hieron.* ecce quod vidi ego bonum quod est optimum. *Symm.* ἐμοὶ οὖν ἐφάνη, mihi igitur visum est. (*ff*) Numero.] *Symm.* ψήφῳ, calculo. (*gg*) Et quidem.] *Aquila*, ἀλλὰ καὶ. *Quare S. Hieron. sæpe pro*, & quidem, *in tralatione etiam antiqua habet*, sed &. (*hh*) Et tolleret partem suam, & lætaretur in labore suo.] *S. Hieron. habet tantum*, & tolleret de labore suo. *Symm.* καὶ ἀπολαῦσαι τῆς μερίδος αὐτῶν, & frueretur parte ipsorum, *fortasse*, ὑπαρχόντων. (*ii*) Occupat.] *Notat S. Hieron. hoc loco*, περισπασμὸν, *in meliori parte accipi.*

CAP. VI.

(*a*) SUB homine.] *Aliqui codices*, ἐπὶ τοὺς ἀνθρώπους, super homines, *Hebræus*, super hominem. *Symmachus*, παρὰ τοῖς ἀνθρώποις, *quod etiam in Complut.* & *S. Hieron. etiam in vulgata antiqua*, frequens apud homines. (*b*) Non est deficiens.] *Ad verbum ex hebr. S. Hieron.* & nihil deest animæ ejus ex omnibus bonis, quæ desideravit. (*c*) Dabit ei Deus potestatem.] *Symm.* δίδωσι, dat. *S. Hieron.* dedit. (*d*) Centum.] *Sic Hebræus:* & *S. Hieron in epist. ad Eph. c.* 6. *ac subintelligendum tamen*, liberos, *quod exprimit S Hieron. hic.* (*e*) Multitudo quæcumque.] πλῆθος ὅτι. *S. Hieron.* & plures fuerint dies. (*f*) Non repleatur.] *Sic S. Hieron. quod Græce*, οὐ πλησθήσεται, *aut*, οὐ πληρωθήσεται, *aut*, οὐκ ἐμπλησθήσεται, *Th.* οὐ χορτασθήσεται, non erit faturata. (*g*) Ex bonitate.] *S. Hier.* bonis. (*h*) Nec cognovit requietes huic super hunc.] *Quidam* ἀνάπαυσιν, requietem. *Et in uno codice post hæc sequitur*, οὐδὲ ἐπεγνώσθη διαφορὰς ἑτέρου πρὸς ἕτερον, *quod videtur ex alia interpretatione, & convenire cum tralatione S. Hieronymi*, neque cognovit distantiam boni, & mali. *Sed apud eundem in tralatione antiqua est alia constructio, quam multi putant respondere hebræo*, & quidem Solem non vidit, nec cognovit; requies huic magis, quam illi. (*i*) Et vixit mille annorum reditus.] *In uno libro vetere, itemque in Complut. est*, καὶ εἰ ἔζησε. *S. Hier.* & si vixerit mille annos duplices. (*k*) Quoniam abundantia.] *Valet interdum istud*, ὅτι, *ac si diceretur*, quid enim, *aut*, quæ enim, *aut*, quis enim? *quare hic alii codices*, ὅτι τίς περισσεία, quæ enim præstantia, *non raro autem redundat. S.* τί ἔτι περισσόν. (*l*) Eo quod pauper.] *Sanctus Hieronymus*, quid pauperi, nisi scire, ut vadat contra vitam. (*m*) Bonus est.] *Symm.* βέλτιον προβλέπειν, ἢ ὁδεύειν ἀνυπερισκέπτως, *quæ Sanctus Hieronymus sic interpretatur*, melius est providere, quam ambulare ut libet. (*n*) Siquid fuit.] S. *Hier.* Quid est quod futurum est. (*o*) Fortiore.] *In aliquot libris est*, ἰσχυροῦ, forti, & *Schol.* ἰσχυρότερος. *Sanctus Hieronymus*, cum fortiore se.

CAP. VII.

(*a*) BOnum.] *In aliquo libro est*, τί ἀγαθὸν, & *S. Hieron.* quid sit bonum. *Symmachus*, τίς γὰρ οἶδεν ὃ συμφέρει; quis enim novit quod confert? (*b*) Et fecit ea in umbra.] *Apud S. Hieron.* & faciet ea, quasi umbram. *In uno vetusto est*, καὶ ποιήσει αὐτὰς ὡς σκιὰν & fecit eos (*videtur enim referri ad illud* ἡμερῶν,) quasi umbram *Complut* αὐτὰς ἐν σκιᾷ, eos in umbra. (*c*) Super oleum bonum.] *Symmachus*, ὑπὲρ μύρον εὐῶδες, & *S Hieronymus ex Symmacho*, melius est nomen bonum, quam unguentum bene olens. (*d*) Dabit bonum.] *Apud Sanctum Hieronymum*, dabit ad cor suum, *id est*, figet ibi mentem suam. *Symmachus*, προσέξει τῇ διανοίᾳ, attendet mente, *aut, ut refert S. Hieronymus*, &, qui vivit, respiciat ad mentem. (*e*) In malo.] *Aquila*, ἐν κακώσει, in afflictione. *Apud S. Hieronymum*, quia in mœrore vultus emendabitur cor. *Ex Symmacho autem refert hæc*, per tristitiam quippe vultus melior fiet animus. (*f*) Sicut vox spinarum.] *Ita S. Ambrosius ad Virg. In aliquo codice est*, ὅτι ὡς, & *apud S. Hieronymum*, quia sicut. *Schol.* διὰ γὰρ φωνῶν ἀπαιδεύτων ἐν δεσμωτηρίῳ γίνεταί τις, & *S. Hieronymus ex Symmacho hæc refert*, per vocem imperitorum, vinculis quippiam colligatur. (*g*) Circumfert.] *Aquila*, πλανήσει, seducet. *Symmachus*, θορυβήσει, turbabit. *S. Hieronymus in utroque textu*, calumnia conturbat sapientem. (*h*) Cor vigoris ejus] *Nonnulli habent*, εὐτονίας, (*ita enim corrigendum in editione Græca*) τῆς καρδίας αὐτοῦ, vigorem & constantiam cordis ejus. *S. Hieronymus in comm.* Pro eo, quod lxx. & Aquila & Th. interpretati sunt, perdit cor, εὐτονίας αὐτοῦ, id est, fortitudinis sive vigoris ejus, Sym. ait, & perdit donum: *ac multi ex Hebræo vertunt*, & perdet cor donum. (*i*) Bonum est novissimum sermonum.] S. *Hieronymus*, melius est novissimum sermonis: & *in vno libro est*, λόγου.

λόγου. *Symmachus*, βέλτιον τέλος λόγου τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ, melior eſt finis ſermonis principio ejus. (*k*) Excelſum ſpiritu.] *Symmachus*, ὑψηλοκάρδιον, excelſum corde. (*l*) In ſpiritu tuo.] *Sic etiam S. Ambroſius ad Virg. Schol.* ἐπὶ στόματί σου, in ore tuo. *Symmachus*, διὰ λόγων σου παροργίσαι, per verba tua ad iracundiam provocare. (*m*) Furor.] *Symmachus*, ὀργὴ, ira, *ut apud* S. *Hieronymum*. (*n*) Quid factum eſt.] *Aquila*, διατί, propter quid. (*o*) Quia non in ſapientia] *Symmachus*, οὐ γὰρ φρονίμως, non enim prudenter, (*p*) Quia in umbra ejus.] *Apud* S. *Hieronymum*, quia, quomodo umbra ſapientiæ, ſic umbra argenti. *Symmachus*, σκέπει σοφία, ὡς σκέπει τὸ ἀργύριον, S. *Hier. ex Sym* quomodo protegit ſapientia, ſimiliter protegit pecunia. (*q*) Abundantia ſcientiæ ſapientiæ vivificabit eum qui ab ea.] S. *Hier.* & quod plus eſt (*in comm.* & amplius,) ſcientia ſapientiæ vivificabit, habentem ſe. *Schol.* ἡ σοφία διασώσει τοὺς ἔχοντας αὐτὴν, ſapientia ſalvabit habentes ipſum. (*r*) Vide opera.] *Hieronymus ex Symmacho*: Diſce opera Dei, quia nemo poterit corrigere quod ille imminuit. (*ſ*) Vive.] *Symmachus*, ἔσο, *& apud* S. *Hieronymum*, eſto. (*t*) Et vide in die mali, vide.] *Ab aliquo abeſt hoc ſecundum*, ἴδε. *Ab hebræo abeſt potius priore loco, & apud* S. *Hieronymum*, & in die malo vide. (*u*) Huic congruenter.] *In aliquo codice eſt*, καίγε τοῦτο τούτῳ σύμφωνον, *& apud* S. *Hieronymum*: Et quidem iſtud congruum huic fecit Deus ad loquendum. *Symmachus*, καὶ γὰρ τοῦτο ἀνάλογον τούτου ἐποίησεν ὁ Θεὸς τοῦ μὴ εὑρεῖν ἄνθρωπον κατ᾽ αὐτοῦ μέμψιν. S. *Hieronymus ex Symmacho*: In die bono eſto in bono: diem vero malum intuere. Siquidem hoc ſimile huic fecit Deus; ut non inveniret homo, quod contra eum quæreret. (*x*) Juſto ſuo.] *Symmachus*, τῇ δικαιοσύνῃ αὐτοῦ, *& apud* S. *Hieronymum*, juſtitia ſua. (*y*) Manens in malitia ſua.] *Aquila*, μακρυνῶν ἐν πονηρίᾳ αὐτοῦ, *alius interpres*, μακρόβιος. *Apud* S. *Hieronymum*, longævus in malitia ſua. (*z*) Multum.] *Symmachus*, πλέον, amplius, nimis. (*&*) Argumentari.] *Sic* S. *Cyprianus 3. teſtim.* S. *Hieronymus in textu*, & ne quæras amplius, ne obſtupeſcas. *In comm.* noli quærere amplius, ne turberis, ſive, ne obſtupeſcas. *Symmachus*, ἵνα μὴ ἀδημονῇς περισσῶς, ut non angaris nimium. (*aa*) Ne contamines.] *Schol.* μὴ ἀνῇς. *Apud* S. *Hieronymum totus hic locus ſic habet*: Bonum eſt retinere juſtum: & quidem ab hoc ne dimittas manum tuam. (*bb*) Timentibus.] *In uno vetuſto ad marginem eſt adſcriptum*, ὁ φοβούμενος, qui timet Deum, egredietur omnia. *Apud* S. *Hier.* egredietur ad omnia. *Symm.* ὁ γὰρ φοβούμενος τὸν Θεὸν, διεξελεύσεται τὰ πάντα, timens enim Deum pertranſibit omnia. (*cc*) Adjuvabit.] *Aq.* ἐνισχύσει τὸν σοφὸν, *& apud* S. *Hier.* confortabit ſapientem. *Sed in comm. fatetur, apud lxx. eſſe*, Adjuvabit. (*dd*) In omnes ſermones.] *Symm.* ἀλλὰ μηδὲ πᾶσι τοῖς λαλουμένοις πρόσεχε τῇ καρδίᾳ σου, ſed neque omnibus, qui loquuntur, attendas corde tuo. (*ee*) Maledicentem.] *Symm.* λοιδοροῦντος, convicia ingerentem. (*ff*) Malignabitur in te, & multis modis male afficiet.] *Videri poſſunt duæ interpretationes.* S. *Hieron. habet tantum*: Etenim frequenter ſcit cor tuum, quia & tu maledixiſti aliis. *Aq.* ὅτι πρὸς πλεονάκις καιροῦ πονηρεύσεται καρδία σου, quia frequentiſſimo tempore male habebit cor tuum. (*gg*) Maledixiſti aliis.] *Symm.* καὶ σὺ ἐλοιδόρησας ἄλλους, & tu convicia ingeſſiſti aliis. (*hh*) Hæc tentavi.] *Symm.* τούτων ἐπειράσθην ἐν σοφίᾳ, *eodem ſenſu*. (*ii*) Dixi, ſapiens efficiar.] *Symm.* ὑπέλαβον σοφὸς γενέσθαι, putavi ſapiens fieri. (*kk*) Longe ſuper id quod eram.] *Apud* S. *Hier.* & ipſa longius facta eſt a me, magis quam erat. (*ll*) Quis.] *Symm.* οὐδεὶς, nemo. (*mm*) Circuivi ego, & cor meum.] *Ita* S. *Hieron. in comm. ex lxx. licet in textu*, circuivi cor meum, ut ſcirem, *de S. Ambr. dicemus paulo poſt. Aq.* περιῆλθον, *eodem ſenſu*. S. *Hier. ex Symm.* pertranſivi univerſa ſenſu meo, ſcire, & diſcere, & inveſtigare. (*nn*) Conſiderarem.] *Symm.* καὶ διαθρῆσαι, *quod* S. *Hier. ut diximus videtur tranſtuliſſe*, & diſcere, *aut*, & inveſtigare. (*oo*) Numerum.] *Aq.* λογισμὸν, rationem, *ut apud* S. *Hier. qui etiam paulo poſt obſervat, dictionem hebræam Heſebon, quam illi omnes voce conſona tranſtulerint*, λογισμὸς, *ſignificare numerum, ſummam, rationem, cogitationem.* S. *Ambr. de bono mortis, cap.* 7. circuivit cor meum, ut ſcirem impii lætitiam, & ut conſiderarem, & quærerem ſapientiam, & numerum, & ut ſcirem per imperium lætitiam, & moleſtiam, & jactationem, & inveni ego eam amariorem quam mortem. (*pp*) Circumlationem.] *Symm.* ἔννοιαν θορυβώδη, cogitationem tumultuoſam. (*qq*) In manibus.] *Symm.* αἱ χεῖρες, *& apud* S. *Hieron.* vincula ſunt manus ejus. *Pro quo inquit Aquilam eſſe interpretatum*, vinctæ ſunt manus ejus. (*rr*) Bonus coram Deo.] *Symm.* ἀρεστὸς τῷ Θεῷ, acceptus Deo. (*ſſ*) Et qui peccat.] *Symm.* ὁ δὲ ἁμαρτωλὸς ἁλώσεται, *& apud* S. *Hier.* & qui peccator eſt, capietur. (*tt*) Una ad unam.] *Apud* S. *Hier.* unam ad unam, *& de hac loquutione accurate diſputat, ac teſtatur Symm. dixiſſe*, unam ad unam invenire rationem. *Schol. ex Aq.* ἓν πρὸς ἓν εὑρεῖν λογισμὸν ἐπεζήτησεν ἡ ψυχή μου, καὶ οὐχ εὗρον, unum ad unum invenire rationem quærit anima mea, & non inveni. (*uu*) Solummodo ecce.] *Abeſt iſtud*, ecce, *a* S. *Hier. Aq.* μόνον ἴδε, tantum vide. (*xx*) Quæſierunt cogitationes.] *Symm.* περιειργάσαντο πολυπραγμοσύνην, operati ſunt curioſitatem. (*yy*) Sapientes.] *Aq.* τίς οἶδε σοφόν; quis novit ſapientem? *Apud* S. *Hier.* Quis ita ut ſapiens? *ſed fatetur lxx. ita vertiſſe*, quis novit ſapientes? *Facit autem hic initium ſeq. cap.*

CAP. VIII.

(*a*) ET imprudens.] *Sic vertit* S. *Hier. in comm. ex lxx. aut*, & improbus facie ſua odietur; *licet in textu habeat*, & fortis faciem ſuam commutabit (*b*) Os regis cuſtodi.] *Sic fatetur S. Hier. dictum a lxx. licet in textu habeat*, ego os regis cuſtodio. (*c*) Et de verbo.] *S. Hier. in comm. ex lxx. transfert*, & de juramento verbi Dei ne feſtines a facie ejus ambulare. *Noſtra reſpondet hebræo, ſi ita interpungamus*, & de juramento verbi Dei. Ne feſtines, a facie ejus ambulabis, *ut priorem partem cum præcedentibus conjungamus, nimirum eſſe obſervandum os regis, & magnam curam habendam de juramento verbi Dei: poſteriorem autem ita accipiamus, non eſſe tibi feſtinandum, quaſi a facie Dei abire poſſis. Quare ita Sanctus Hieronymus, in textu* Ego os regis cuſtodio, & loquelam juramenti Dei. Ne feſtines a facie ejus abire. *Sed Symmachus iſtud*, ne feſtines, *videtur conjunxiſſe cum præcedentibus. Hæc enim refert Schol. ex eo ad hunc locum*, καὶ παραβῆναι ὅρκον Θεοῦ μὴ σπεύσῃς, & tranſgredi juramentum Dei ne feſtinaveris. (***) Sicut rex poteſtatem habens.] *In aliquo codice additur*, λαλεῖ, loquitur. *Apud* S. *Hieron.* ſicut dixerit rex, poteſtatem habet. *Symm.* διὰ τὸ λόγον βασιλέως ἐξουσιαστικὸν εἶναι, eo quod ſermo illius poteſtate plenus ſit, *quomodo fere* S. *Hieronymus in tralatione ſua* (*d*) Non cognoſcit verbum malum.] *Symm.* οὐ πειρασθήσεται πράγματος πονηροῦ. S. *Hieronymus ex Symm.* Qui cuſtodierit mandatum; non experietur rem malam. (*e*) Judicii.] S. *Hier.* & judicium. (*f*) Quia omni.] *Symm.* ὅτι παντὶ πράγματί ἐστι καιρὸς χρείας, καὶ τρόπος, quia omni negocio eſt tempus commoditatis, & modus. (*g*) Quia ſcientia.] *Symm.* ἡ γὰρ κάκωσις τοῦ ἀνθρώπου πολλὴ κατ᾽ αὐτοῦ, *quod apud* S. *Hier.* afflictio quippe hominis multa ſuper eum: *ac de iſta varietate diſputat in comm.* (*h*) Quia non eſt, qui cognoſcat.] *Symm.* ὅτι οὐκ ἐπίσταται, *& apud* S. *Hieron.* Quia neſcit, quod futurum eſt; *quamvis in comm. dicat ita ad verbum ex hebræo reddi*, quia neſcit, quod factum ſit: & quid futurum ſit poſt eum, quis annunciabit ei? *quam poſteriorem partem ſic refert Schol. & Symm.* τίς γὰρ τὰ ἐσόμενα ἀναγγελεῖ αὐτῷ; quis enim quæ futura ſunt, annunciabit ei? (*i*) Emiſſio.] *Sic* S *Hieron. quamvis poſſit etiam verti*, miſſio, *aut*, dimiſſio. *Symm.* οὐδὲ ἔστι παρατάξασθαι εἰς πόλεμον, neque eſt inſtruere aciem in prælium. (*k*) Eum qui ab ea.] *Symm.* ἔχοντα αὐτὴν, *& apud* S. *Hier.* habentem ſe. (*l*) Quæ poteſtate.] *Aquila*, καιρὸς, ὡς ἐξουσίασεν ὁ ἄνθρωπος, tempus, quo dominatus eſt homo. *Apud* S. *Hieron.* & dominatus eſt homo homini, ut affligeret eum. *Symm.* ἔστιν ὅτε ἐξουσίασεν ἄνθρωπος ἀνθρώπου εἰς κακὸν ἑαυτοῦ, *&* S. *Hier. in tralatione ſua*, interdum dominatur homo homini in malum ſuum. (*m*) Et de ſancto.] *Aq.* καὶ ἦλθον ἐκ τόπου ἁγίου, & venerunt de loco ſancto. *Sym.* καὶ ὁπότε περιῆσαν, ἐν τόπῳ ἁγίῳ ἀνέστρεφον, & quando ſuperſtites erant, in loco ſancto converſabantur: *quomodo fere* S. *Hieron. in ſua*: *ſed in vulgata antiqua*, vidi impios ſepultos, & venerunt, & de loco ſancto egreſſi ſunt, & laudati ſunt in civitate, quia ſic fecerunt: *pro qua poſtrema parte hæc refert Schol. ex Symm.* ὡς δίκαια πράξαντες, tanquam qui juſta egiſſent. (*n*) Quia non eſt facta.] *Apud Sanctum Hieronymum.* Quia non eſt contradictio facientibus malum cito. *Symmchus*, διὰ γὰρ τὸ μὴ γίνεσθαι τὴν ἀπόφασιν, etenim quia non fit ſententia & decretum. (*o*) Ideo repletum eſt.] *Aq.* ἐτόλμησαν, auſi ſunt. *Symm.* ἀφόβῳ καρδίᾳ οἱ υἱοὶ τῶν ἀνθρώπων κακουργοῦσιν· ἁμαρτὼν γὰρ ὁ κακοῦργος ἀπέθανεν μακροθυμίας γενομένης αὐτῷ, intrepido corde filii hominum malefaciunt. Peccans enim malus mortuus eſt longanimitate præſtita ei: *quamvis* S. *Hieron. hanc poſtremam partem ſic ex Symm. referat*, longa ætate conceſſa ei. *Atque idem teſtatur, pro eo quod lxx. dixerint*, ἀπὸ τότε, ex tunc, *ipſe autem*, centies. *Aquilam, Symm. Th. interpretes eſſe*, mortuus eſt. (*p*) In umbra.] *Sic* S. *Hieron. in comm. ex lxx, licet in textu habeat*, quaſi umbra, *& aliis etiam locis diſcrepet.* (*q*) Vanitas.] *Sym.* ἄπορον. S *Hier. ex Sym.* Eſt difficile cognitu, quod fit ſuper terram. (*r*) Quia venit ſuper eos.] *Apud* S. *Hieron.* ſuper quos veniunt, quaſi facta. *Symm.* οἷς συμβαίνει κατὰ τὰ ἔργα τῶν ἀσεβῶν, καὶ εἰσὶ παράνομοι, οἷς συμβαίνει ὡς πράξασι κατὰ τὰ ἔργα τῶν δικαίων, quibus evenit ſecundum opera impiorum: & ſunt iniqui, quibus evenit ac ſi egiſſent ſecundum opera juſtorum. (*ſ*) Vanitas.] *Rurſus Sym.* ἄπορον. (*t*) Et ipſum ſimul aderit.] *Apud S. Hieronymum*: Et ipſum egredietur cum eo de labore ſuo. *Symm.* ὃ μόνον συμπαρέσται αὐτῷ, quod ſolum ſimul aderit ei. (*u*) In quibus dedi.] *Apud* S. *Hier.* Quapropter dedi. *Symm.* διὸ ἔταξα, quapropter poſui. (*x*) Diſtentionem.] *Symm.* ἀσχολίαν, occupationem, *ut ſupra.* (*y*) Et vidi.] *Symm.* καὶ κατέμαθον ὅτι πάντων τῶν ἔργων τοῦ Θεοῦ οὐ δύναται ὁ ἄνθρωπος εὑρεῖν οὐδὲ ἓν ἔργον πραττόμενον, & didici, quia de omnibus operibus Dei non poteſt homo invenire ne unum quidem opus, quod agitur. (*z*) Et cor meum.] *Apud S. Hieronymum initio ſequentis capitis*, ut conſiderarem univerſa, *& in comm. refert ex Symmacho*, omnia hæc ita ſtatui in corde meo, ut ventilarem univerſa, quia, & juſti, & ſapientes, & opera eorum in manu Dei ſunt.

CAP. IX.

(*a*) ET quidem charitatem.] *Symm.* πρός τε δὲ οὐ φιλίαν οὐδὲ ἔχθραν γινώσκει ὁ ἄνθρωπος. *Interpretationem paulo poſt afferemus.* (*b*) Vanitas.] *Abeſt iſtud a* S. *Hieron. ac tantum legitur*: In omnibus eventus unus. *Symm.* ἅπαντα ὅμοια, *&* S. *Hier. conjuncte cum præcedentibus, quæ ad finem octavi capitis ſunt allata, hæc refert ex Symm.* Et inſuper neque amicitias, neque inimicitias ſcit homo: ſed omnia coram eis incerta; propterea quod omnibus eveniunt ſimilia juſto & injuſto. (*c*) In omni quod factum eſt.] *Symm.* πᾶσι τοῖς συμβαίνουσιν, omnibus quæ accidunt. (*d*) Circumlatio.] *Aq.* πλάνη, error, *& apud* S. *Hieron. in textu*, errores. *Sym.* αὐθάδεια, *de quo paulo poſt dicemus.* (*e*) Et poſt hæc.] *Symm.* τὰ τελευταῖα εἰς νεκρούς. τίς γὰρ εἰς ἀεὶ διατελέσει ζῶν; S. *Hieron. ex Symm. hunc totum locum ſic refert*, Sed & cor filiorum hominum repletur malitia, & procacitate juxta cor eorum in vita ſua: noviſſima autem eorum veniunt ad mortuos. Quis enim in ſempiternum poteſt perſeverare vivens? (*f*) Canis vivens.] *Symm.* κυνὶ ζῶντι βέλτιόν ἐστιν, ἢ λέοντι τεθνηκότι, cani viventi melius eſt quam leoni mortuo. (*g*) In corde bono.] *Symm.* μετ᾽ εὐφροσύνης, cum gaudio. (*h*) Complacuerunt Deo.] *Aut*, placuerunt, *ut* S. *Ambr. ad Virg. Symm.* ἐζήτησε, exquiſivit. (***) Candida.] S. *Ambr. de fide reſurr.* munda. (*i*) Non deſit.] *Symm.* οὐ μὴ διαλιπέτω, *eodem ſenſu.* (*k*) Vide vitam.] *Symm.* ἀπόλαυσον ζωῆς, fruere vita. (*l*) Omnibus diebus.] *Sic quoque* S. *Hieron. In quibuſdam vero libris eſt*, πάσας τὰς ἡμέρας ζωῆς νεότητός σου τὰς δοθείσας σοι ὑπὸ τὸν ἥλιον, πάσας τὰς ἡμέρας ματαιότητός σου, omnibus diebus vitæ juventutis tuæ, qui dati ſunt tibi ſub Sole, omnibus diebus vanitatis tuæ. *Aq.* πᾶσαι αἱ ἡμέραι ἀτμοῦ σου, omnes dies vaporis tui. (*m*) Invenit.] *Symm.* ἐφίκεται, pervenit. (*n*) Velocibus curſus.] S. *Hier.* velocium, *& ſic cætera eodem caſu generandi. Symm.* τὸ φθάσαι δρόμον, perficere curſum. (*o*) Prælium.] *Symm.* τὸ κρατῆσαι πολέμου, vincere prælium. (*p*) Sapientibus panis.] *In pleriſque*, τοῖς σοφοῖς ὁ ἄρτος, ſapientibus panis: *& ita* S. *Hier. in comm. licet in textu*, ſapientum panis. *Symm.* πορίσαι τροφὴν, præbere alimentum. (*q*) Occurret.] *Symm.* συγκυρήσει, *eodem ſenſu.* (*r*) Tempus.] *Sym.* τὴν εὐκαιρίαν αὐτοῦ, opportunitatem ſuam. (*ſ*) Malo.] *Aq.* πονηρῷ. S. *Hier. in comm.* in captione peſſima. (*t*) Hominis.] *Apud* S. *Hieron. fere ſemper eſt*, hominum, *ſed idem in comm. hæc ſcribit*: Notandum etiam, quod per totum librum, ubicunque dicitur, filii hominum, in hebræo habet, filii hominis, hoc eſt, filii Adam, &c. (*u*) Ad me.] *Aq.* πρὸς ἐμὲ, *&* S. *Hier.* apud me. *Symm.* καὶ μεγάλη δοκεῖ μοι, & magna videtur mihi. (*x*) Aggeres.]

(x) Aggeres.] Sym. ἀποτείχισμα, quod fortasse apud S. Hier. est, machinam, quæ nimirum apta sit ad mœnia diruenda. (y) Pro nihilo habita.] Symmachus, κατεφρονήθη, contempta est. (z) In quiete.] Schol. μετὰ πραονίας μᾶλλον ἢ κραυγὴ ἐξουσιάζοντος ἐν ἀνοήτοις, cum benevolentia magis, quam clamor potestatem habentis in stultis: & ita habet hæc ultima verba S. Hieron. (ω) Belli.] Aq. πολεμικά, bellica. (aa) Bonitatem multam.] Symm. ἀγαθὰ πολλά, bona multa. Notat autem Sanctus Hieronymus in Hebræo posse legi, & qui peccat unum, perdet bonitatem multam.

CAP. X.

(a) MOrientes.] Complut. θανοῦσαι, mortuæ. Apud Sanctum Hieronymum, morituræ exterminant oleum compositionis. Schol. μυῖαι θανάτου σήψει ἔλαιον εὐώδες μυρεψοῦ, muscarum mors putrefaciet oleum benèolens unguentarii. (b) Magnam.] Complut. μεγάλης, magnæ. Sed apud S. Hieronymum, hic locus sic habet, preciosa est super sapientiam & gloriam stultitia parva. (c) Dextro.] Apud S. Hieron. in dextera, itemque, in sinistra. (d) Deficiet.] Apud S. Hieron. in textu, minuitur, in comm. indiget. (e) Quæ cogitabit.] Symm. ἃ ὑπολαμβάνει. S. Hier. in comm. Denique Symm. ita interpretatus est: sed & in vita stultus cum ambulat, ipse insipiens suspicatur de omnibus, quia stulti sunt. lxx, vero alium fecere sensum, quo dicerunt, omnia, quæ insipiens cogitat esse vanissima. (f) Potestatem habentis.] Symmachus, ... ἐπέλθῃ σοι τὸν τόπον σου μὴ ἐκστῇς, ὅτι σωφροσύνη παύσει ἁμαρτήματα πολλά. S. Hier. in comm. Symm. verbum Hebræum, quod omnes ἴαμα, hoc est, sanitatem, vel curationem, similiter transtulerunt, interpretatus est ad sensum, & ait, si spiritus principis irruerit tibi; de loco tuo ne recedas; quia pudicitia comprimit peccata magna. Cyrill. in Esa. 1. pro, τὸν τόπον σου, habet, τὴν καρδίαν σου, cor tuum ne dimiseris. (g) Malum.] Symm. ἔστι κακὸν, malum sensu. (h) Quasi non spontaneum.] Symmachus, ἐν ἀγνοίᾳ ἐξελθὸν ἔμπροσθεν τοῦ ἐξουσιάζοντος. Apud S. Hieronymum, paulo aliter est, quasi ignorantia egrediens à facie potentis. Quod autem est in nostra, testatur esse Aquilæ, Theodotionis, & lxx. (i) Datus est.] S. Hieron. in textu, dari, &, sedentes. Aq. ἔδωκε τὸν ἄφρονα ἐν ὑψώμασι μεγάλοις, dedit insipientem in sublimitatibus magnis. S. Hieron. refert ex Symmacho, positum stultum in sublimitate magna, divites autem sedere humiles, & Schol. ex eodem, πλουσίους δὲ ταπεινοὺς καθημένους. (k) Foveam.] Theod. βόθυνον, eodem sensu. (l) Qui subtrahit.] Aq. μεταπηδῶν λίθους σπαραχθήσεται. Symm. μεταίρων λίθους κακωθήσεται. S. Hieron. in comm. signanter Aquila & Symmachus dixerunt, qui transfert lapides, dilacerabitur in eis: postea tormenta patietur. (m) Si exciderit ferrum.] S. Cyprianus 3. testim. conjungit cum antecedentibus: sed apud S. Hieronymum, quasi ex novo principio, si retusum fuerit ferrum, & hoc non, ut prius, sed conturbatum fuerit, virtutibus corroborabitur, &c. Testatur autem in commentariis, hanc postremam partem ita protulisse lxx, & fortitudine confortabitur, & superflua roboratus sapientia; in hebræo autem esse, & fortitudinibus corroborabitur. (n) Non sapientia.] Hoc S. Greg. Thaum. sic exponit, ὁ οὐκ ἐπ' ἀγαθῷ συγκομίζων καὶ ἐπαύξων αὐτὸς τὴν ἑαυτοῦ ἄδικον καὶ ὠκύμορον ..., qui non ad bonum colligit, & qui adauget ipse suas injustas, & cito perituras opes. In plerisque vero libris est, περίσσεια τοῦ ἀνδρείου σοφία, præstantia ipsius fortis sapientia. In Complut. τῷ ἀνδρὶ οὗ σοφία, viro cujus sapientia. Symmachus, προέχει δὲ ὁ γρηγορήσας εἰς σοφίαν, procedit autem, qui vigorem adhibuit ad sapientiam. Sanctus Hieronymus quomodo lxx, attulerit; paulo ante dictum est: in sua versione sequitur Symmachum, in textu vulgatæ antiquæ habet, & reliquum fortitudinis sapientia est. (o) In non susurro.] Aq. ἀπούσης ἐπῳδῆς, absente incantatione. Symmachus, ἐν οὐκ ἐπαοιδῷ, absque incantatore. Apud S. Hieronymum, in silentio. (p) Et non est amplius incantanti.] Apud Sanctum Hieronymum, non est amplius habenti linguam. (q) Deglutient.] Apud eundem, præcipitabunt. (r) Circumlatio pessima.] Apud eundem, error pessimus: testatur autem Symm. dixisse, tumultus. (s) Stultus.] Symm. καὶ ἀνόητος πολλὰ λαλήσει, & demens multa loquetur. (t) Quod.] Abest istud, quod, a S. Hier. & certe illud, ὅτι, interdum redundat. Symmachus, τὰ γενόμενα, ἀλλ' οὐδὲ τὰ ἐσόμενα, quæ facta sunt, sed neque quæ futura sunt. (u) Stultorum affliget eos.] Sic S. Hieronymus, in aliquot libris, κοπώσει αὐτὸν, laborare faciet eum, & Schol. τοῦ ἄφρονος κακώσει, stulti affliget. (x) Qui nescit.] Apud Sanctum Hieronymum, qui nesciunt. Symmachus, οὐ γὰρ ἐπίσταται ἀπελθεῖν εἰς πόλιν, nescit enim abire ad civitatem. (y) Civitas.] Symm. γῆ, & S. Hieron. terra. (z) In fortitudine.] Symm. μετ' ἀνδραγαθίας, cum probitate virili. (ω) Et non confundentur.] Apud Sanctum Hieronymum, & non in confusione: in sua autem, & non ad luxuriam. (aa) Vinum, & oleum ad lætificandum.] Apud Sanctum Hieronymum, vinum & epulentur. In Compl. καὶ οἶνος εὐφραίνει ζῶντας, & vinum lætificat viventes. (bb) Humiliatione. Abest istud a S. Hieron. & Compl. & uno vetusto. Symm. ἀργύριον δὲ εὐχρηστεῖ εἰς πάντα, argentum utile erit ad omnia. (cc) Maledixeris.] Symmachus, λοιδορήσῃς, conviciis incessas. (dd) Habens pennas.] Aquila, πτερωτὰ, prædita alis.

CAP. XI.

(a) EFfundunt.] Aliqui, ἐκχέουσιν. S. Hieron. si repletæ fuerint nubes, imbrem super terram effundent. Aq. ἐκκενώσουσιν, evacuabunt. (b) Lignum.] Symmachus δένδρα, arbores. (c) Ibi erit.] Symmach. παρέσονται, aderunt. (d) In quibus.] Est loquutio, quæ valet, quemadmodum: itemque ista Aquilæ, ἐν ᾧ οὐκ εἶ σὺ εἰδώς, in quo non es tu sciens. Symm. μὴ εἰδὼς πότερον παρέσται ὁ ἄνεμος, non nosti, utrum aderit ventus. Apud S. Hieronymum: Quomodo non cognoscis tu. (e) In matutino.] Symmachus, πρώϊμον, præcox. (f) Et ad vesperum.] Symmachus, ἀλλὰ καὶ ὄψιμον, sed & serotinum. (g) Ne remittat.] Id est, ne remittat se, non desistat ab opere. Symmachus, καὶ μὴ καταλιμπανέτω ἡ χείρ σου, & ne cesset manus tua, quemodo fere S. Hier. in sua versione. In antiqua autem, ne demittas manum tuam. (h) Recte procedet.] εὐθηνήσει, proficiet. Symm. ὀρθώσει, assequetur. Apud S. Hieron. quoniam nescis, quid placeat, aut hoc, an illud: & si utrumque, quasi unum bonum est. (i) In omnibus his.] Symmachus, καὶ διὰ πάντων εὐφρανθήσεται. S. Hieron. totam hanc clausulam sic refert ex Symm. Si annis multis vixerit homo, & in omnibus his lætatus fuerit; recordari debet & dierum tenebrarum, quia multa erunt, in quibus omnibus veniet esse desinere. (k) Et recordabitur.] Aq. μνησθήσεται τῶν ἡμερῶν, & apud S. Hier. in textu vulgatæ antiquæ, meminerit dies. (l) Bonum faciat te.] Symm. καὶ ἐν ἀγαθῷ ἔσω, & apud S. Hier. & in bono sit. (m) Immaculatus.] Abest a S. Hier. in utraque versione. Apud S. Ambr. ad Virg. hæc referuntur, & oblectet te cor tuum in diebus adolescentiæ tuæ, & ambula in via cordis tui sine macula, & in aspectu oculorum tuorum, & non in audacia oculorum tuorum.

CAP. XII.

(a) CReatoris.] Sic etiam S. Hieron. Complut. autem, τοῦ κτήσαντός σε, ejus qui possedit te. (b) Usquequo non venient.] Symm. πρὶν ἐλθεῖν τὰς ἡμέρας τῆς κακώσεώς σου, antequam venient dies afflictionis tuæ: itemque paulo post, pro, ἕως οὗ μὴ, dicit, πρὶν, & apud S. Hieron. sic redditur, antequam veniant, antequam obtenebrescat. (c) Perversi fuerint.] Sic fere Hebræus: & multi putant significare, incurvaverint se. Symm. διαφθαρῶσιν οἱ ἄνδρες οἱ ἰσχυροί, perierint viri fortes: quod notat etiam S. Hieron. esse Symm. Aquilam vero transtulisse, errabunt: & ipse in sua habet, nutabunt, aut, nutabuntur. (d) Et cessaverunt.] Apud S. Hieron. & cessabunt molentes. Symm. καὶ ἀργήσωσι οἱ μύλοι, & cessaverint molæ. (e) Quæ vident.] Symm. αἱ ὁράσεις διὰ τῶν ὀπῶν, aspectiones per foramina. (f) Infirmitate.] Apud S. Hieron. humilitate. Symm. ἀχρειωθείσης τῆς φωνῆς, inutili reddita voce (h) Passeris.] Apud S. Hieron. in utraque versione, volucris. (h) Humiliabuntur.] Aq. καὶ κλιθήσονται πάντα τὰ τῆς ᾠδῆς, & inclinabuntur omnia quæ ad cantionem faciunt. Apud S. Hieron. obmutescent, sed putat in Hebræo melius haberi, surdescent. (i) In sublime aspicient.] In aliis libris est, καί γε ἀπὸ ὕψους ὄψονται, etiam ab excelso videbunt. Apud S. Hieron. sed & ab excelsis timebunt, & formidabunt in via. Sunt autem valde similia in Hebræo verba: quorum alterum significat, timere; alterum, videre. In Hebræo quidem est, timebunt: & videri potest S. Hier. ex lxx, agnoscere, ex Symm. autem, videbunt: cujus verba paulo post afferemus. (k) Terrores in via.] Aq. τρόμῳ θαμβήσουσιν ἐν τῇ ὁδῷ, tremore trement in via. (l) Et dissipabitur.] Sym. καὶ διαλυθῇ ἡ ἐπίπονος. S. Hier. Symm. nescio quid in hoc loco sentiens, multo aliter interpretatus est. Ait enim; Super hæc etiam de excelso videbunt, & terror erit in via, & obdormient vigilantes, & dissolvetur spiritus fortitudo. Ibit enim homo in domum æternitatis suæ: & circumibunt in platea plangentes. Cujus interpretationem Laodicenus sequutus, nec Judæis placere potest nec Christianis: dum & ab hebræis procul est, & sequi lxx. interpretes dedignatur. (m) Usquequo non evertatur.] Symm. καὶ πρὶν κοπῆναι ἀπὸ σχοινίου ἀργυρέου, & antequam succidatur a funiculo argenti. Apud S. Hieron. antequam rumpatur funiculus argenti: & fortasse illud, ἀναῤῥαγῇ, hæc valet, interrumpatur. (n) Conteratur vitta.] Apud S. Hieron. in utraque versione, & in comm. nulla varietatis mentione facta, & recurrat vitta aurea. Symm. καὶ ἐλαθῇ τὸ περιφερὲς, καὶ συνθραυσθῇ, & percussus fuerit orbis, & convulneratus. (o) Convolvatur.] Apud S. Hieron. & confringatur: atque in comm. & rota, per quam de lacu & puteis levantur aquæ, si confracta fuerit, sive, ut alii interpretes voluerunt, in suo funiculo convoluta, &c. (p) Vanitas vanitatum.] Aq. ἀτμὸς ἀτμίδων, vapor vaporum. (q) Amplius.] Symm. ὑπερβάλλον, quod excedit. (r) Quia docuit.] Apud S. Hieron. adhuc docuit, ut pro, ὅτι, videatur habuisse, ἔτι. Compl. καὶ ἐδίδαξεν, & docuit. In multis conjungitur utrumque, καὶ ὅτι. (s) Et auris scrutabitur ornatum.] Aq. ἠνωτίσατο, καὶ ἠρεύνησεν. Apud S. Hieron. & audire eos fecit, & scrutans composuit proverbia. (t) Quæsivit Ecclesiastes.] Symm. κατεσκεύασεν παροιμιαστὴς, apparavit auctor proverbiorum. (u) Voluntatis, scriptum rectitudinis.] Aquila, χρείας (Schol. χρειώδεις) καὶ συνέγραψεν ὀρθῶς, utilitatis (Schol. utilia, ut S. Hier. in sua) & conscripsit recte. Apud S. Hieron. in vulgata antiqua, voluntatis, & scriberet recte. (x) Plantati.] In aliis, πεπυρωμένοι, igniti. S. Greg. Thaum. ἐπεγείρει ψυχὰς. καὶ νύττει οὐχ ἧττον τὰ τῶν σοφῶν παραγγέλματα, ἢ διαλίθεται τὰ σώματα βουκέντρῳ ἢ ἥλῳ ἐμπεπαρμένα, suscitant animas sapientum præcepta, & pungunt non minus quam afficiantur corpora stimulo aut clavo trajecta. Schol. Aquila, Th. πεφυτευμένοι, πεπηγότες. Apud S. Hier. in utraque versione, in altum defixi: confixi autem, in Esa. 29. (y) Qui a conciliis.] Sic S. Hier. Esa. 29. In versione autem sua, verba, &c. quæ per magistrorum consilium data sunt. In vulgata antiqua, habentibus cœtus data sunt. Schol. συνταγμάτων, συναντημάτων, multi ex hebræo vertunt, auctores collectionum, congregationum. (z) Cave.] φύλαξαι. Alii, φυλάσσε. Schol. φύλαξαι. Cum hoc autem a multis conjungitur id quod sequitur, faciendi libros multos, deinde puncto interposito: Non est finis, &c & apud S. Hieron. est, quibus non est finis. Sed magis respondet hebræo, & vulgata nostræ si post, cave, interpungatur, ac deinceps sequatur: faciendi libros multos non est finis. (ω) Finis verbi, omne audi.] Apud S. Hieron. Finis sermonis verbi universi, auditu perfacilis est. In sua autem versione, finem loquendi pariter omnes audiamus. (aa) Hoc est enim omnis homo.] Schol. τοῦτο γὰρ ὅλος ὁ ἄνθρωπος. hoc enim totus homo. (bb) Quia omne factum.] Aq. πᾶσαν γὰρ πρᾶξιν, omnem enim actionem. (cc) In omni contempto.] Symm. περὶ παντὸς παρεωραμένου ἐάν τε ἀγαθὸν, ἐάν τε κακὸν, de omni contempto, sive bonum, sive malum. Apud S. Hier. de omni abscondito: in sua autem versione (licet aliter in aliquot codicibus nostræ vulgatæ) pro omni errato. In comm. Pro eo autem quod nos posuimus, de omni abscondito, sive bonum, sive malum sit; Symm. & lxx, interpretati sunt, de omni contemptu, vel certe, de omni ignoratu.

CANTICUM.

CAP. I.

(*) Canticum.] *Alii*, ᾆσμα ᾀσμάτων, canticum canticorum. (a) Salomon.] *In aliquo libro additur articulus*, τῷ σαλωμῶν, Salomoni. (b) Ab osculis.] *In homilia prima Origenis initio est*, ab osculo: *sed in explanatione satis ostendit legendum in numero multitudinis: & sic etiam S. Ambrosius in psal.* 118. *serm.* 1. *& de Isaac cap.* 3. *sed in homilia Origenis versa a S. Hieron. est*, osculo. (c) Bona ubera.] *Idem Origenes testatur invenisse se in quibusdam exemplaribus scriptum*, quia bonæ sunt loquelæ tuæ super vinum, *sed se lxx. interpretum scripta per omnia custodire.* (*) Effusum.] *Ut S. Hieronymus in homilia Origenis; aut*, exinanitum, *ut alii.* (d) Traxerunt.] *Sic Orig. & Theodoretus, & S. Ambrosius de Virg. lib.* 1. & attraxerunt te. *Aquila.* ἕλκυσόν με, *Symmachus*, ἕλκε με, trahe me. S. *Ambrosius de Isaac*, attrahe nos, *& in lib. de iis qui myster. initiantur, cap.* 6. *primum habet*, & attraxerunt te, *deinde*, attrahe nos post te. (e) Post te.] *Ita Theodoretus*. S. *Ambrosius de Isaac*, attrahe nos: post odorem unguentorum tuorum curramus. *In lib. qui myst.* attrahe nos post te: in odorem vestimentorum tuorum curremus. *Origenes*, ac traxerunt te post se: in odorem unguentorum tuorum curremus. *homil. tamen* 3. *indicans hunc locum ait*, post te curremus. (f) Introduxit.] *Symmachus*, εἰσαγαγέτω με, introducat me. (g) Exultemus.] *Symmachus*, ἱλαρδοσώμεθα, jocundemur, hilares simus. (*) Rectitudo.] *Symm.* οἱ εὐθεῖς οἱ ἀγαπῶντές σε, recti sunt, qui diligunt te. *In homilia versa a S. Hieronymo est*, æquitas. (h) Nigra.] S. *Ambros. in Apologia David*, fusca, *itemque Origenes: qui tamen testatur in aliis exemplaribus legi*, nigra sum. (i) Formosa.] *Sic in homilia Origenis; quamvis postea ad eum locum*, nisi cognoveris te, *quod Græce item est*, καλὴ, *vertatur*, ô bona, sive pulchra. *Sch.* εὐπρεπὴς, *& S. Ambros.* decora. (k) Pelles.] *Aq. & Symm.* σκηναὶ, tentoria. (l) Denigrata.] *in hom. Orig.* Infuscata, sive denigrata. S. *Ambr. de Isaac cap.* 4. obfuscata. (m) Despexit.] *In eadem hom.* despicere, hoc est, obliq; aspicere. S. *Ambr. de Isaac*, quoniam non est intuitus me Sol. S. *Hieronymus*, quia despexit me Sol, sive, ut melius in hebræo continetur, decoloravit me Sol. *Aq.* ὅτι συνέκαυσέ με, quoniam combussit me. *Sym.* παρεϐλέψατό με, torve inspexit me. *Theod.* περιέφρυξέν με, torrefecit me. (n) In me.] S. *Ambr. ib.* adversum me: *in hom. Orig.* dimicaverunt in me. *Sym.* διεμαχέσαντό μοι, κατέστησέν με φύλαξ ἀμπελώνων, impugnaverunt me: constituta sum custos vinearum. (o) Adoperta.] *Sic in hom. in ea autem quæ versa a S. Hier.* cooperta, *& respondet dictioni hebraicæ. Alii tamen interpretantur*, circumducta. *Theodor. & Sch. ex Sym.* ῥεμβομένη, errabunda & vaga. (p) Vestigiis.] *Sic in eadem hom.* S. *Ambr. de Isaac*, calcaneis, *quod proprie respondet græco. Sym.* ἐξελθοῦσα πορεύε κατὰ τὰ ἴχνια τῶν ποιμνίων, egressa vade secundum vestigia gregum. A. ἔξελθε σεαυτῇ, egredere tibi: *alius interpres*, ἔξελθε σὺ ὄπισθεν, egredere tu post. (q) Pastorum.] *Sch.* ποιμνίων σου, gregum tuorum. *Symm.* παρὰ τὰς σκηνὰς τῶν ποιμένων, juxta tentoria pastorum. (r) Equæ meæ.] *Sic.* S. *Ambr. de Isaac, & in ps.* 118. *ser.* 2. *ubi tamen inquit non unam equam divitis regis accipiendam, sed absolute pro equitatu: & in hom. Orig. est*, equitatui meo: *quod ambiguitas græcæ vocis facile patitur.* (s) Redimicula.] *Sic S. Ambr. in ps.* 118. *serm.* 3. *& in hom. Orig. in qua etiam explanatur quid istud sit, in ea autem quæ versa a S. Hier.* monile. (t) Similitudines auri.] *Sic in eadem hom. Sym.* περίβλεπτα χρυσία, insignia aurea: *quinta editio*, στρεπτοῦ χρυσίου, tortilis auri. (u) Distinctionibus.] *Sym.* ποικιλμάτων, varietatibus: *quinta editio*, ἐν κέγχροις, in milliis, *id est punctis minutis: alius interpres*, μετὰ ῥαντῶν, cum variegatis. (x) In recubitu.] *Sic in hom. S. Hier. primo adv. Jovin.* in accubitu suo est. *Apud S. Ambr. in ps.* 118. *serm.* 3. in declinatione sua. *Aq.* ὅτι ὁ βασιλεὺς ἐν ἀνακλίσει αὐτοῦ, quando rex in recubitu suo. *Symm.* ἐν ἀναπαύσεσιν, in requietibus, cessationibus. (y) Odorem suum.] *Sic S. Ambr. ibid. Et in homilia Orig. sed ibi additur*, sive odorem ejus, *& utroque modo explanatur.* (z) Alligamentum.] *Ita in homilia: sed in ea quæ versa a S. Hier.* fasciculus. S. *Ambr. in ps.* 118. *serm.* 3. colligatio guttæ consobrinus meus, botryo cypri frater meus mihi inter media vbera mea requiescit: nardus cypri, consobrinus meus in vineis Engaddi. *Aq.* ἀπόδεσμος σμύρνης, susceptus myrrhæ. *Theodoretus etiam refert & Aquilam, & Symm. pro stacte dixisse myrrham.* (ω) Fratruelis.] *In hom. interdum hoc modo, interdum*, fraternus, *dicitur a S. Ambr. ut ex recitatis verbis patet*, frater, *&*, consobrinus. *Alii*, sororis filius: *sed Origenes exponit fratris filium. Sym. ut refert Theodoretus, & Sch.* ἀγαπητός μου, *& vulgata*, dilectus meus: *quinta editio*, ὁ ἑταῖρός μου, sodalis meus. (aa) Demorabitur.] *Sic apud S. Hier. In alia hom. Orig.* manebit sive commorabitur. *Symm.* αὐλιζόμενος, commorans. (bb) Cyperi.] *Sic in hom.* S. *Ambr.* cypri, *quinta editio*, κύπριος, *eodem sensu: legendus Origenes.* (cc) Engaddi.] *Sym. addit articulum*, τοῖς ἐνγαδδί. (dd) Speciosa proxima.] *Ita in homilia.* S. *Ambr. ibid.* bona. *Aq.* φίλη μου, amica mea. *Sym.* ἑταίρα μου, sodalis mea. (ee) Columbæ.] *Est rectus multitudinis, ut docet Theodoretus, & Origenes, licet interdum in homilia legatur*, columbarum. (ff) Speciosus.] S. *Ambr. in ps.* 118. *serm.* 4. pulcher: *quinta editio*, καίγε περπὸς, & quidem jocundus. (gg) Ad cubile.] *Sic Psellus*, ad lectum nostrum umbrosus accessisti. *Propius hebræo esset, si in casu nominandi diceretur*, πρὸς κλίνη, præterea cubile. *Origenes*, cubile, *aut*, lectus umbrosus, *aut*, acclinatio umbrosa, *quasi*, προσκλίνη, *sit unica dictio. Ita etiam* S. *Ambr.* acclinatio nostra opaca. (hh) Umbrosus.] *Aq.* εὐθαλὴς, viridis, floridus. (ii) Lacunaria.] *Sic S. Ambr ibidem. Sym.* αἱ φατνώσεις, *eodem sensu. In homilia*, tigna domorum nostrarum cedri, trabes nostræ cypressi. *Aq. pro*, cypressi, *dixit*, βοραθίναι. Nomen ad Græcam consuetudinem declinatum ab eo quod est, ברותים. Santes abiegna interpretatur: Hieronymus vero, cypressina. Alibi est βεράθη, abies: & Psal. 104. 7. βοραθ, [illegible] Symmacho. *Drus.*

CAP. II.

(a) Lilium convallium.] *Aqu.* καλύκωσις τοῦ σαρὼν, calyculus Saron[illegible] Vel rosa Saronia. Sane κάλυκον, rosa parva. Est & κάλυξ, [illegible] clausa. Cogitemus adhuc. *Hieron.* hoc loco, flos Campi. *Hesychius* quoque καλυκίζειν, exponit ἀνθεῖν. (b) Proxima.] *Aq.* φίλη, amica, *quinta editio* ἀγαπητὴ, dilecta. (c) Malum.] *Melum dicitur in homil. Orig. ad evitandam ambiguitatem.* (d) Fraternus.] *Symm.* ὁ ἀγαπητός μου, dilectus meus. (e) In umbra.] *Symm.* ὑπὸ τὴν σκέπην αὐτοῦ ἐπεθύμησα, sub umbra ejus concupivi. (f) In Faucibus.] *Sic S. Hieron. & S. Ambros. Symm.* τῷ φάρυγγί μου, faucibus meis. (g) In domum vini.] *Symm.* εἰς τὸ οἰνῶνα, in cellam vinariam. (h) Ordinate in me.] *Sic in homil. Orig. S. Ambr. in psal.* 118. *serm.* 5. constituite me in dilectionem. *Symmachus*, θημωνίσατέ μοι ἀγάπην, coacervate mihi charitatem. (i) Unguentis.] *In Orig. hom.* [illegible] Græco quidem habetur, confirmate me in myrrhis: myrrhim genus quoddam arboris nominans: quod Latini putantes myra dictum, unguenta interpretati sunt. *In homilia autem versa a S. Hieronymo refertur ex aliis interpretibus*, *te*, οἰνανθίνων, œnanthinis. *Symm.* ἐπισυγκλίνετέ με ἐν ἄνθει, recumbere me facite in flore. (k) Stipate.] *Sch.* περικυκλώσατέ με, circundate me. (l) Vulnerata.] *Sic apparet ex explanatione legisse etiam Origenem, licet in plerisque codicibus legatur*, vulneratæ, *sicut etiam apud S. Ambr. Symm.* τετρωμένη γὰρ φίλτρῳ, vulnerata enim philtro. (m) Amplectetur me.] *Sym.* περιπλεκέσθω μοι, circumplicetur mihi. (n) Resuscitaveritis] *Sic S. Ambr. eodem serm.* 5. *In hom.* elevaveritis, & suscitaveritis. *Sch.* ἐξυπνίσητε, e somno excitaveritis. (o) Quoadusque.] *Vel*, usquequo voluerit, *ut S. Ambr. Sch.* ἕως ἄν. (p) Fraterni.] *Symm.* ἀγαπητοῦ μου, dilecti mei, *ceteri interpretes*, πατραδέλφου μου, patruelis mei. (q) Hinnulo cervorum.] *Aq.* τῷ πώλῳ τῶν ἐλάφων, *eodem sensu.* (r) Ecce hic.] *In multis codicibus additur*, ἕστηκεν, stetit, *& in hom. Orig. & apud S. Ambr.* (s) Respondet.] *Symm.* φθεγξάμενος, loquutus. (t) Transiit.] *Symm.* διεπέρασεν, terminum accipit. (u) Sectionis.] S. *Ambr.* secandi. *Symm.* ὁ καιρὸς κλαδεύσεως ἔφθακεν, putationis appropinquavit. *Theodoretus testatur etiam Aquilam eodem verbo usum esse: atque ita in hom. Orig. & apud alios patres.* (x) Produxit.] *Aq.* προέβαλεν, *eodem sensu.* (y) Vites florent.] *Sym.* καὶ τῶν ἀμπέλων ἡ οἰνάνθη, & vitium flos. *In homilia*, vites florentes dederunt odorem suum, *& magnum pondus fit in illo*, suum. (z) Surge.] *In hom. hæc tantum leguntur.* Surge, & veni proxima mea, columba mea, in velaminibus petræ, &c. *& S. Hier. primo adversus Jovinianum*, surge, veni proxima mea, speciosa mea, & veni tu columba mea. *Apud Theodor. etiam est aliqua varietas. Apud S. Ambr. serm.* 6. Et veni ô columba mea in tegimento petræ juxta præmunitionem. (ω) Auditam fac mihi vocem.] S. *Ambr.* & insinua vocem tuam. *Sch.* τοὺς λόγους σου, verba tua. (aa) Capite nobis.] *Sch.* συλλάβετε ἡμῖν, *eodem sensu.* (bb) Exterminantes.] *Sym.* διαφθείροντας, corrumpentes. (cc) Ei, qui pascit.] *Symm.* κἀγὼ αὐτοῦ, τοῦ ποιμαίνοντος τὰ ἄνθη, & ego ejus, pascentis flores. *Apud interpretem Theodor. ex Symm.* pascentes flores. *Sch.* ὁ νεμόμενος ἐν τοῖς κρίνοις, qui pascitur in liliis. (dd) Donec respiret.] *Sic. in hom. Aq.* ἕως κοπάσῃ, donec cesset. (ee) Et amoveantur.] *Sic in hom. Sym.* καὶ κλιθῶσιν αἱ σκιαὶ, & inclinentur umbræ: *quo modo etiam est apud Theodor.* (ff) Revertere.] S. *Ambr.* 3. *de virgin.* Fuge fraternus meus, & similis efficere cervo, aut hinnulo cervi in montibus aromatum.

CAP. III.

(a) Foris.] S. *Ambros.* 3. *de Virg.* foro. (b) Eum.] *Hic apud S. Ambros. repetuntur illa*, vocavi eum, & non obaudivit me, *quemadmodum & in multis codicibus Græcis. In Hebræo neque hic, neque superius habentur.* (c) Custodes qui circumeunt.] *Aqu.* οἱ φυλάσσοντες, *Sym.* οἱ φύλακες οἱ περιοδεύοντες, *eodem sensu.* (d) Quam modicum.] *Sequuti sumus S. Ambros.* 3. *de Virg.* (e) Non dimisi.] *Ita etiam S. Ambr. in psal.* 118. *serm.* 17. *Schol.* οὐκ ἀνήσω, non dimittam, *& ita etiam Psellus, & S. Ambros. in psal.* 36. (f) Cubiculum.] S. *Ambros.* secretum. (g) In virtutibus, & viribus.] *Sic supra ex homil. Orig. Sch.* Cæteri, κατὰ τῶν δορκάδων καὶ κατὰ τῶν ἐλάφων τοῦ ἀγροῦ, *quod vulgata*, per capreas, cervosque camporum. (h) Truncus.] *Aut*, virgula. *Symm.* ὡς ἀναθυμίασις, tanquam incensi evaporatio. *Apud Theodoreti interpretem ex Aquila, & Symm. refertur*, sicut similitudo fumi ex suffimento, *atque additur hos rem clarius explicasse, quam lxx. qui linguæ hebraicæ serviunt.* S. *Ambr. ep.* 62. quæ est hæc, quæ ascendit a deserto, sicut vitis propago, fumo incensa, odorificata myrrha, & thure ab omnibus pulveribus unguenti (i) Pulveribus.] *Schol.* χνόης, pulvere. (k) Vir.] *Et hic est hebraismus. Aq.* ἀνδρὸς μάχαιρα αὐτοῦ, viri, ensis ejus. (l) A pavore in noctibus.] *Aq.* ἀπὸ πτοήσεως, *eodem sensu. Symm.* διὰ φόβους νυκτερινοὺς, propter timores nocturnos: *cujus interpretationis facit etiam mentionem Theodoretus.* (m) Lectum.] *Sequuti sumus S. Ambros.* 3. *Virg. licet alii ferculum interpretentur; alii*, thalamum, *aut*, templum. (n) Argentum.] *Compl.* ἀργυρίου, argenti, *& paulo post*, ἐπιβάσεις αὐτοῦ πορφύραν, ascensiones ejus purpuram, *sicut etiam apud Theod. ex tribus Patribus.* (o) Intimum.] *Quinta editio*, τὸ μέσον αὐτοῦ ἐψηφολόγησεν, medium ejus calculis composuit. *Atque etiam apud Theodoretum est*, τὸ μέσον αὐτοῦ, *sed sequitur*, λιθόστρωτον. S. *Ambr.* 3. *de Virg.* columnæ ejus argenteæ erant, acclinatorium ejus aureum, dorsum ejus gemmatum stratum. *Vulgatæ magis responderet, si conjungeretur*, λιθόστρωτον τὴν ἀγάπην, constratum charitate, *quod etiam videntur sensisse tres Patres apud Theod.* S. *Ambr. de instit. Virg. cap.* [illegible] Egredimini, & videte regem Salomonem in corona, qua coronavit eum mater

ter ejus in die sponsalium ejus, & (*in ps.* 118. *serm.* 15. *addit*, in die) jocunditatis cordis ejus: quia fecit sibi, inquit, charitatem a filiabus Hierusalem.

CAP. IV.

(*a*) EXtra taciturnitatem tuam.] *Sic S. Ambros. in psal.* 118. *serm.* 16. *quinta editio*, ἀπὸ πλήθους τοῦ κάλλους σου, ex multitudine pulchritudinis tuæ. (*b*) Geminantes.] *Respondet Hebræo. Aq.* διδυμοτόκοι, *& S. Ambros. loco allato*, geminos creant, *ubi multa alia ex sequentibus referuntur.* (*c*) Funiculus coccineus.] *Apud S. Ambrosium in psalm.* 118. *serm.* 18. sicut resticula coccinea, *alibi*, *resticulum. Aq.* ἐκ κόκκου, e cocco. (*d*) Gena tua extra.] *Symm.* αἱ παρειαί σου σκεπόμεναι καλύμματι, genæ tuæ tectæ operimento. (*e*) In Thalpioth.] *Aq.* εἰς ἐπάλξεις in propugnacula. *Symmachus*, ὕψη, altitudines: *quarum editionum facit etiam mentionem Theodoretus.* S. *Ambr. in psalm* 118. *serm.* 4. Sicut turris David cervix tua, quæ ædificata est in Thalpio: mille ostia pendent in ea, omnia jacula potentium. (*f*) Aspiret dies, & amoveantur.] *Aq.* κοπάσῃ ἡμέρα, καὶ κλιθῶσιν, cesset dies, & inclinentur, *ut supra.* (*g*) Collem.] *Symm.* εἰς τὴν βουνὸν, *eodem sensu.* (*h*) Fidei.] *Sic fere S. Ambr.* 1. *de Virg. nec multo aliter lib. de Noe cap.* 15. *& in ps.* 118. *serm.* 15. *Aq.* ἀμανά, *& vulgata*, Amana. (*i*) Latibulis.] *Aquila*, κατοικητηρίων, habitaculo. (*k*) Cor abstulisti.] *Idem enim videtur valere hoc loco*, ἐκαρδίωσας, *atque illud quod est in aliis*, ἐκαρδίωσας. *Sic hebræus.* S. *Ambr. in ps.* 118. *serm.* 11. corde nos cepisti ab uno oculorum tuorum, *sed in serm.* 16. cor meum cepisti: *quinta editio*, ἐθάρρυνάς με, ἐθάρρυνας, fidere me fecisti, fecisti fidere, *Apud interpretem Theodoreti ex Symm.* excitasti. (*l*) Uno.] *Aq.* ἐν ἑνὶ, in uno. *Symm.* διὰ μιᾶς, per unum. (*m*) Ornamento.] *Aq.* ἐν ἑνὶ πλοκάμῳ ἀπὸ τραχήλου σου, uno serto a collo tuo. *Sym.* τῶν ὁρμίσκων τοῦ τραχήλου σου, monilium colli tui. (*n*) Pulchra facta sunt.] *Aq.* ἐκαλλωπίσθησαν, *Symm.* ὡραιώθησαν, *eodem sensu.* (*o*) A vino.] *Symm.* ὑπὲρ οἶνον, super vinum. (*p*) Favum.] *Aq.* γλυκασμὸν, dulcedinem. *Symm.* μέλι, mel. (*q*) Nucum.] *Symm.* ὀπωρῶν, pomorum. (*r*) Aloth.] *Aq.* καὶ ἀλωὴ, & aloe. *Symm.* καὶ θυμίαμα, & thymiama. (*s*) Cum strepitu fluentis.] *Quinta editio*, ῥεόντων, fluentium. *S. Ambr. in psal.* 118. *serm.* 7. & impetus descendens a Libano. (*t*) Fluxit.] *Aq.* ῥυήτωσαν, *eodem sensu.* (*u*) Mea.] *Sic S. Hier. in Abacuc cap.* 3. *& apud Theodor. & apud S. Ambr.* 1. *de Virg. Alii*, σου, tua. *Vulgata*, mea.

CAP. V.

(*a*) NUcum.] S. *Ambr.* 3. *de virg.* invitatur Dei verbum in hortum nucis. *Sed* 1. *de virg.* manducet fructum pomorum suorum. *Aq. & Sym.* ὀπωρῶν, pomorum, *ut supra.* (*b*) Manducavi panem meum.] *Symm.* ἐνεβοσκήθην τὸν δρυμόν μου, depastus sum sylvam meam. (*c*) Fratres.] *Aq. & Sym.* ἑταῖροι, ἀδελφοί, sodales, fraterni. (*d*) Noctis.] *Aq. & Symm.* νυκτερινοὶ, nocturnus. (*e*) Ipsum.] *Sic hebræus: quod tamen, ut alibi, putant nonnulli significare*, me. S. *Ambr. in ps.* 118. *serm.* 12. super eum. *Sed alibi*, ad tactum ejus. *Symm.* τὰ ἔντερά μου ἐταράχθη, viscera mea turbata sunt. (*f*) Super manus pessuli.] *Sch.* ἐπὶ θύρας, super ostia. S. *Ambrosius in serm. illo* 12. *hæc tantum refert*, digiti mei myrrha pleni: *& in aliquo libro est*, σμύρνης πλήρεις. (*g*) Transiit.] *Aq.* ἔκλινεν, παρῆλθεν, declinavit, transiit. *Sym.* ἀπονεύσας παρῆλθεν, renuens præteriit. (*h*) Anima mea.] ... ψυχή μου ἐξῆρχετο λαλοῦντος αὐτοῦ, anima mea exibat eo loquente. (*i*) Vulneraverunt.] *Aquila*, ἐμαστίγωσάν με, flagellarunt me. (*k*) Theristrum.] S. *Ambr.* pallium. *De hoc alibi dictum est. Schol.* τὸ κάλυμμά μου, operimentum meum. (*l*) Candidus. *Symm.* λαμπρὸς, splendens. (*m*) Electus.] *Aq.* ἐκλελεγμένος. *Symm.* ἐπίλεκτος, *eodem sensu.* (*n*) Aurum Cephaz.] ... Cephas: *ut S. Ambrosio videtur, factum ex duabus dictionibus hebraicis quæ significant massam auri obryzi. Aq.* λιθία τοῦ χρυσίου, lapidea auri. *Symm.* χρυσίον, aurum. *Th.* ἐπίσημοι ἐν χρυσίῳ, insignes in auro. (*o*) Plenitudinis.] *Aquila*, ἐκχύσεις, effusiones. (*p*) Phialæ.] *Aq.* πρασιαὶ, sulci. (*q*) Plenam.] *Ita etiam S. Ambr. in psalm.* 118. *serm.* 18. *Aquila*, ἐπίλεκτον, electam. *Symmachus*, πρωτείαν, primam. (*r*) Tharsis.] *Symm.* ... *& vulgata*, plenæ hyacinthis. *Sexta editio*, χρυσολίθων, Chrysolithis. (*s*) Marmoriæ.] *Aq. & Th.* πάριοι, Pariæ. (*t*) Abiit.] *Aq.* ... ivit, *Symm.* ἀνεχώρησεν, recessit.

CAP. VI.

(*a*) PHialas.] *Aq. & Symm.* πρασιὰς, sulcos, areolas. (*b*) Pascere.] *Sic S. Ambr. de instit. virg. cap.* 15. *Aq. Symm. Sexta editio*, ... ad pascendum. (*c*) Qui pascit.] *Sexta editio*, τῷ νεμομένῳ ἐν τοῖς κρίνοις, ei qui pascitur in liliis. *Theodor. ex Symm.* qui pascit flores. (*d*) ... beneplacitum.] *A.* κατ' εὐδοκίαν, juxta beneplacitum. *Symmachus*, εὐ... bene accepta. *Quinta editio*, ἕως εὐδοκῶ, quousque bene probo. *Non- ... putant dictionem Hebræam significare ipsammet civitatem Thersam.* (*e*) ... ut ordinatæ.] *Est Hebraismus: nam Hebræus habet*, vexillatæ, *&* ... acies, castra. *Symmachus*, ἐπίφοβος, ὡς τάγματα παρεμβολῶν, terribilis ... acies castrorum. (*f*) E regione mei.] *Aq.* ἀπὸ κατέναντί μου, *eodem sensu.* (*g*) Apparuerunt.] *In aliquot libris est*, ἀνέβησαν, ascenderunt, *&* ... ἐφάνησαν. (*h*) Tonsarum.] *Symm.* τῶν ἀμνάδων, agnarum. (*i*) ... coccineus.] *Schol.* ὡς νῆμα κόκκινον, sicut filum coccineum. *Aquila* ..., cocci. Locus merito suspectus. Nam coccus שָׁנִי dicitur. Hic ... est, רִמּוֹן quod potius malogranatum significat. *Filum coccineum.* חוּט הַשָּׁנִי quod invenies cap. 4. vers. 3. unde huc transcriptum. Ibidem. (*k*) Eloquium.] *Symm.* διάλεξίς σου καλὴ, alloquutio tua bona. ... *tamen hoc loco ista pars a vulgata.* (*l*) Extra taciturnitatem tuam.] ... ἐσκεπασμέναι καλύμματι, tectæ operimento. (*m*) Beatificabunt.] ... *& Symm.* καὶ ἐπῄνεσαν, & laudaverunt. (*n*) Progreditur.] *Respondet etiam hebræo, si illud*, ἐκκύπτουσα, *verteretur*, respiciens. (*o*) Pavor, ... ordinatæ.] *Symm.* ἐπίφοβος ὡς τάξεις. terribilis cum acie: *alius interpres* ... ἐπιφάνεια, tanquam adventus splendoris. *Quinta editio*, ἐπιφανὴς ὡς μεγαλυνόμεναι, illustris, sicut illæ, quæ magnificantur. *Sexta editio*, καταπληκτικὴ ... μεγαλυνομέναις, terrefaciens inter eas quæ sunt magnificatæ. (*p*) Videre in genimina torrentis.] *Symm.* κατιμαθεῖν τὰς ὀπώρας τῆς φάραγγος, ad considerandos fructus convallis: *alius interpres*, ἰδεῖν τὸν καρπὸν τῶν χειμάῤῥων, ad videndum fructum torrentium. (*q*) Non novit.] *In aliquo libro est*, ... ἔγνω, ubi novit, *& ex Aquila, ut est in nostra. Symm.* οὐκ οἶδα, ἡ ψυχή μου ἐτάραξέν με, *quod vulgata*, nescivi: anima mea conturbavit me. (*r*) Posuit me currus Aminadab.] S. *Ambr. de Abraam cap.* 8. posuisti me currus Aminadab. *Quinta editio*, ἔθου με εἰς ἅρμα λαοῦ ἡγουμένου, posuisti me in currum populi ducis. *Theodoretus tribuit Symmacho*, anima mea dubitavit a curribus populi ducentis: *Aquilæ autem*, curribus populi sponte imperantis. (*s*) Sunamitis.] *Symm.* ἡ ἐσκυλευμένη, spoliata, *Aq.* ἡ εἰρηνεύουσα, quæ in pace degis. (*t*) Videbimus.] *Sic S. Ambr. de obitu Valent. Sch.* θεωρηθησόμεθα, intuebimur quasi in spectaculum.

CAP. VII.

(*a*) QUID videbitis in Sunamitide.] *Aq.* τί θεωρήσετε ἐν εἰρηνευούσῃ; Quid intuebimini in pacifica? (*b*) Quæ venit, sicut chori.] S. *Ambr. de obitu*, de qua venit, sicut chori. *Compl. non sine mendo*, ὡς χόρτος, sicut herba. *Sch.* διερχομένην ὡς χορὸν τῶν παρεμβολῶν, accedentem tanquam chorum castrorum. *Symm.* τὴν ἐσκυλευμένην ἐν τρώσεσι τῶν παρεμβολῶν, spoliatam in vulnerationibus castrorum. (*c*) Filia Nadab.] S. *Hieron.* 1. *adv. Iovin.* in calceamentis filii Aminadab. S. *Ambrosius de Institutione virg. capite* 14. *& de obitu Valentiniani*, in calceamentis filia Aminadab, hoc est, filia principis: *& Theodoretus ex Aquila*, ἑκουσιαζομένου, sponte dantis, munifici: *ex Symm.* ἡγεμόνος, ducis. S. *Ambr. ex Aquila, videtur vertisse in serm. in psal.* 118. voluntatis, vel beneplaciti. (*d*) Opus artificis.] S. *Ambr. de Instit. virg. cap.* 14. opera manuum artificis, *in psal.* 118. *serm.* 17. opere artificis. (*e*) Acervus frumenti.] S. *Ambr. de Instit. virg. c.* 14. sicut acervus tritici minuti inter lilia: *sed de obitu Valent.* acervus tritici muniti inter lilia. *Symm.* ὡς σωρὸς, tanquam cumulus. (*f*) Stagna.] *Sic S. Ambr. Symm.* κολυμβῆθραι, piscinæ. (*g*) Filiæ multorum.] *Sym.* θυγατέρων πλήθους, filiarum multitudinis. (*h*) Et plexus.] S. *Amb. ser.* 17. *in ps.* 118. & ornatus. *Sch.* καὶ ἡ διακόσμησίς σου ὡς πορφύρα βασιλέως περιδεδεμένη εἰλήμασι, & ornatus tuus, sicut purpura regis circumligata involucris. *Aliud Sch.* δεδεμένη βερατείμ, ligata Beratim, *quod significat*, in canalibus. (*i*) In deliciis tuis.] *Sic S. Ambr. in illo serm.* 17. *& alibi. Aquila*, θυγάτηρ τρυφῶν, filia deliciarum: *alius interpres*, ἀγαπητὴ ἐν σπατάλαις, dilecta in deliciis. (*k*) Hæc magnitudo.] S. *Ambr. Hexae. l.* 3. *c.* 17. statura tua similis facta est palmæ. *Aq.* αὕτη ἀνάστασίς σου, hæc suscitatio tua. *Symm.* αὕτη ἡλικία σου, hæc ætas tua. (*l*) Cacumina.] *Symm.* τῶν βαΐων, ramos. *Theodoretus ex Aquila*, elatas ejus. (*m*) Vadens.] *Symm.* ἁρμόζον τῷ ἀγαπητῷ μου εἰς εὐθύτητα, conveniens dilecto meo in rectitudinem. (*n*) Sufficiens.] *Symm.* προστιθέμενος χείλεσι, accedens labiis. *Aq.* χείλεσι, καὶ ὀδοῦσι, labiis, & dentibus. (*o*) Floruit.] *Aq. & sexta editio*, εἰ ἐβλάστησεν, si germinavit. (*p*) Floruerunt.] *Aquila*, ἤνοιξαν, aperuerunt se. (*q*) Servavi.] *Aq. & Symm.* ἀπέκρυψά σοι, abscondi tibi.

CAP. VIII.

(*a*) QUIS det te fraterne mi.] S. *Ambros. de inst. virg.* Quis dabit te fratrem mihi: *nec multo aliter serm.* 19. *in psal.* 118. *Atque omnino sæpe pro fraterno, aut fratruele apud Patres est frater. Aq.* τίς δώσει σε ὡς ἀδελφὸν ἐμοί; quis dabit te ut fratrem mihi? (*b*) Et inveniens.] *Sic S. Ambros. Symm.* ἵνα εὑρῶσά σε ἔξω, φιλήσω σε, ut cum invenero te foris, osculer te. *Alius interpres*, ἐν ἀγρῷ, in agro: *alius*, εὑρήσω σε ἐν ἀγορᾷ, φιλήσω σε, inveniam te in foro, osculabor te. (*c*) Et quidem non spernent.] *Sexta editio*, καὶ μηδεὶς ἐξουδενίζῃ με, & nemo vilipendat me. *Aq.* οὐκ ἔτι μυκτηρίσουσί με, non ultra subsannabunt me. (*d*) Me.] *In aliquot libris, & apud Theodoretum additur*, διδάξεις με, *& apud S. Ambr. serm. illo* 19. ibi docebis me. (*e*) Vnguentato.] *Symm.* ἠρτυμένου, condito. (*f*) In viribus agri.] *In Compl. & apud Theodoretum est*, ἐν τῇ δυνάμει, καὶ ἐν ταῖς ἰσχύσεσι τοῦ ἀγροῦ, *ut supra. Totum vero istud abest a S. Ambr. & a vulgata. Sch.* ἐν ταῖς δορκάσιν, ἢ ἐν ἐλάφοις τῆς χώρας, in capreis, vel in cervis regionis. (*g*) Ascendit.] *Ita etiam S. Ambr. ibidem, & Theodoretus. Schol. adjungit*, ἐκ τῆς ἐρήμου, *& vulgata*, de deserto. (*h*) Innitens.] *Sic S. Ambr. Sexta editio*, ἐπερειδομένη, *eodem sensu. Sed in* 1. *hom. Orig. versa a S. Hier. in recentioribus editionibus*: Et quo manifestius hoc mysterium describatur, non ait, ut in plerisque codicibus legitur, innixa super fratruelem suum, *id est*, ἐπιστηριζομένη, sed, ἐπιστηθιζομένη, id est, super pectus ejus recumbens. (*i*) Sub malo.] *Aq.* ὑποκάτω τοῦ μήλου ἐξήγειρά σε, *Sym.* ὑπὸ τὴν μηλέαν, *eodem sensu.* (*k*) Ibi peperit te.] *A.* ἐκεῖ διεφθάρη, ibi corrupta est. *Sym.* ὅπου, ubi. (*l*) Pone.] *Schol.* περίθες, circumpone. (*m*) Quia valida.] *Sym.* ὅτι ἀκαταμάχητος, ὡς θάνατος, ἡ ἀγάπη, quia inexpugnabilis, ut mors, dilectio. (*n*) Alæ.] *Sic S. Ambr. Sch.* λαμπάδες αὐτῆς, λαμπάδες πυρὸς, lampades ejus, lampades ignis. *Sym.* αἱ ὁρμαὶ αὐτῆς, ὁρμαὶ πύρινοι, impetus ejus, impetus ignis. *Sexta editio*, σπινθῆρες αὐτῆς, σπινθῆρες πυρὸς, scintillæ ejus, scintillæ ignis. *Hujus lectionis facit etiam mentionem Theodoretus, quasi ex diversitate exemplarium.* (*o*) Omnem vitam suam.] *Aq.* σύμπασαν ὕπαρξιν τοῦ οἴκου αὐτοῦ, universam substantiam domus suæ. (*p*) In charitate.] *Symm.* ὑπὲρ τῆς ἀγάπης ἐξουδενιζόμενος ἐξουδενωθήσεται, pro charitate, spretus spernetur. (*q*) Parva.] *Quinta editio*, ἀδελφὴ ἡμῶν εἶ μικρὰ, μαστοὺς οὐκ ἔχεις, soror nostra es parva, & ubera non habes. (*r*) Loquetur.] S. *Ambr. in ps.* 118. *serm.* 22. vel, ut Symm. qua loquatur ei. *Sed posset etiam verti*, sermo fiet. (*s*) Sculpamus super eam tabulam.] S. *Ambr.* tabulas. *Quinta editio*, ἐπάνω αὐτῆς, desuper eam. *Symm.* περισφίγξωμεν αὐτὴν σανίσι κεδρίναις, compingamus eam tabulis cedrinis. (*t*) Eorum.] *Aliqui codices*, αὐτοῦ, *& S. Ambr.* ejus, *& sic Aq.* τότε ἐγενόμην ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ εὑρίσκουσα εἰρήνην, tunc facta sum in oculis ejus inveniens pacem. (*u*) Beelamon.] *Theodoretus*, Symm. vertit, ἐν κατοχῇ ὄχλου, in retentione turbæ. *Aq.* ἐν ἔχοντι πλῆθος, in habente multitudinem. (*x*) In fructu.] *Aliqui*, ἐν καιρῷ, in tempore. *Schol.* ἐνέγκῃ ὑπὲρ καρποῦ αὐτοῦ χιλίους ἀργυρίου, afferat pro fructu ejus mille argenti. (*y*) Vinea mihi mea.] S. *Ambr.* vitis mea in conspectu meo. *Sch.* ἀμπελὼν ἐμὸς εἰς πρόσωπόν μου, vinea mea ad faciem meam. (*z*) Ducenti.] *Sic cæteri omnes. Schol.* δισχίλιοι, bis mille. (*ω*) Qui sedes.] *Sym*, οἱ καθήμενοι, qui sedetis. (*aa*) Intendentes.] *Schol.* ἀκροῶνται, auscultant. (*bb*) Aromatum.] *Sym.* ἡδυσμάτων, suavitatum.

SAPIENTIA SALOMONIS.

CAP. I.

(*) SEntite.] S. Hieron. in Esa. 55. sapite. (a) Peccatis.] Græce est in numero singulari: sed auctor vulgatæ videtur vitasse ineptam compositionem: a qua quidem vulgata inviti, & raro discedemus, præsertim ubi illi convenit cum recitatione Patrum. (b) Sapientia.] In uno vetusto ad marginem est, ζοφίας, sapientiæ, ut vulgata. S. Aug. de mendacio ad Consent. cap. 16. ubi multa ex hoc loco affert, & explicat, humanus est enim spiritus sapientiæ. (c) Et hoc, quod continet.] Si referatur ad spiritum, quemadmodum referri potest in græco; verti posset, & qui continet, ut apud S. Augustinum in speculo, & Orig. in epist. ad Rom. cap. 9. lib. 7. (d) Et salutares.] Sic S. Hier. sed vulgata, & sanabiles fecit nationes orbis terrarum. (e) Immortalis est.] In multis vulgatæ codicibus sunt plura, perpetua est, & immortalis: injustitia autem mortis acquisitio. (f) Digni.] In vulgata additur, morte: quæ tamen dictio minime necessaria est, & abest ab aliquot vetustis codicibus vulgatæ.

CAP. II.

(a) APUD se.] In multis libris est, ἐν ἑαυτοῖς, & posset etiam verti, intra se. (b) Remedium.] Vulgata, refrigerium. (c) Ex nihilo.] Videtur bene expressa sententia, quamvis αὐτοσχεδίως, significet, temere, casu. (d) Sermo scintilla.] Sic Vaticani; & cæteri manuscripti, ὁ λόγος σπινθὴρ. & eadem videri potest fuisse lectio vulgata, licet nunc sit, sermo scintillæ. Nonnulli autem putarunt legendum, ὀλίγος σπινθὴρ, parva scintilla. Quod autem sequitur, ad commovendum cor nostrum, posset etiam verti, in motione cordis nostri. (e) Qua extincta.] Id est, qua scintilla extincta. Vulgata, nisi subest mendum, quia extinctus cinis. (f) Et nomen.] In vulgata hæc sententia ponitur post sequentem. (g) Creatura, tanquam juventute.] Compl. τῇ κτίσει, ὡς ἐν νεότητι, possessione, tanquam in juventute. Vulg. creatura tanquam in juventute. (h) Temporis.] Sic vulgata, & S. Ambrosius in ps. 118. serm. 8. nec longe abest a dictione, ἀέρος. (i) Nec veterani revereamur.] Sic aliquot codices vulgatæ, licet alii, nec veterano, nec revereamur. (k) Iustitiæ.] Ita etiam glossa; & aliquot codices vulgatæ. Alii, injustitiæ. (l) Gloriatur patrem Deum.] Id est, jactat. Et ita S. Cypr. lib. 2. advers. Iudæos, in aliquot vetustis exempl. licet in aliis sit, & gloriatur patrem se habere Deum, ut in vulgata. Multa autem ex his eodem modo referuntur in vulgata, apud S. Cypr. loco indicato, apud Lactantium lib. 4. c. 16. apud Luciferum pro S. Ath. apud S. Aug. 17. de civit. c. 20. & alios: quare a vulgata minime recedendum putavimus. (m) Probemus.] Sic etiam S. Cypr. & Lactantius, & S. Aug. Aliquot libri habent, διακρίνωμεν, judicemus. (n) Ad imaginem suæ similitudinis.] Sic etiam Lucifer: quamvis ad verbum redderetur, imaginem suæ (aut, propriæ) proprietatis. In plerisque autem codicibus pro, ἰδιότητος, est, ἀϊδιότητος, æternitatis. (o) Imitantur autem illum.] Sic etiam Lucifer, & S. Cypr. de zelo, sed illud, πειράζουσι δὲ αὐτὸν, posset etiam significare, experiuntur autem illam, nimirum mortem.

CAP. III.

(a) TOrmentum.] Sic etiam apud Luciferum pro. S. Athan. in vulgata additur, mortis. (b) Afflictio.] Lucifer ibid. habet, malitia, & S. Aug. in Exod. q. 143. ubi tamen docet malitiæ nomine significari pœnam. Apud Luciferum totus locus sic habet, & æstimata est malitia exitus illorum. Et ab itinere justo, abierunt in exterminium: illi autem, &c. In vulgata, & æstimata est afflictio exitus illorum. Et ab itinere justo abierunt in exterminium: & quod a nobis est, iter exterminii: illi autem, &c. (c) Holocausti hostiam.] Propius esset Græco, holocaustum hostiæ. Apud Luciferum, & in multis codicibus S. Cypriani est, holocaustam hostiam: quamvis in aliis interdum sit, holocausta hostiæ. (d) Respectus.] Id est, visitationis, ut cap. præcedenti etiam apud S. August. 17. de civit. erit enim ei respectus ex sermonibus illius: & in hoc ipso cap. paulo post, in respectione animarum, & alibi. Sed quod ad præsentem locum pertinet, apud Luciferum, & S. Cyprianum est, ut in vulgata, & in tempore erit respectus illorum, & apud Luciferum sequitur, fulgebunt tanquam scintillæ: apud S. Cyprianum: Iudicabunt nationes: sed ep. 1. lib. 4. in aliquo vetusto codice, fulgebunt justi & tanquam, ut vulgata. (e) Donum & pax.] Sic etiam S. Augustinus in speculo, quamvis græca sic reddi soleant, quoniam gratia, & misericordia electis ejus. In multis autem codicibus græcis est, ἐν τοῖς ὁσίοις αὐτοῦ καὶ ἐπισκοπὴ ἐν τοῖς ἐκλεκτοῖς αὐτοῦ, in sanctis ejus, & visitatio in electis ejus, sed non apud S. Augustinum. Similia habentur cap. sequenti. (f) Creatura.] Id est, generatio, γένεσις. (g) Incoinquinata.] Etiam a S. Hieronymo abest & ut dicemus. Vulgata, & S. Aug. in speculo, & coinquinata. (h) Animarum.] Sic S. August. ibidem, & S. Hier. ut dicemus. In vulgata additur, sanctarum. (i) In manu.] Vulg. & S. Aug. per manus suas. S. Hier. in Esa. c. 56. hunc locum sic refert: Beata sterilis immaculata, quæ non cognovit stratum in delicto: habebit fructum in respectione animarum: & eunuchus qui non est operatus manu iniquitatem, neque cogitavit contra Dominum mala. Dabitur enim fidei ejus electa gratia, & pars in templo Domini delectabilis. (k) Inconsummati.] Id est, non perfecti: ut cap. sequenti, non enim probanda videtur versio Complut. non initiati. Vulgata fortasse mendose, in consummatione. (l) Alloqutionem.] Id est, solatium, ut alibi. (m) Nationis.] Sic etiam aliquot vetusti codices vulgatæ, licet aliter in aliis.

CAP. IV.

(a) VIrtute.] In lib. de singul. cleric. inter opera S. Cypriani est, claritate: cætera hujus loci inde sumpsimus: magis enim respondent Græcis, quam vulgata, ô quam pulchra est casta generatio cum claritate: quemadmodum etiam & illud, abduxerit, ubi in vulgata, eduxerit. (b) Certaminum prælium.] Sic in eodem libro. In vulgata est, præmium. Poterat etiam, pro, certaminum; dici, præmiorum: quoniam, ἄθλων, potest utrumque significare. Sed ab auctoritate vulgatæ, & ejus libri recedere noluimus, præsertim cum optima sententia elici possit. (d) Adulterinæ.] Mutavimus nonnihil vulgatam auctoritate S. Augustini lib. 2. de doctr. Christ. c. 12. (d) Somnis.] Fieri potest ut in vulgatam mendum irrepserit, & pro, somnis, sit factum, omnes. (e) Longævam senectutem.] Vulgata, longam vitam. Lucifer, longævitatem. (f) Sine voce inflatos.] Hoc eodem ordine Lucifer, licet in vulgata sit, inflatos sine voce. Posset etiam pro inflatos, dici, pronos, demissos. (g) In dolore.] Sic Lucifer: vulgata, gementes. (h) Cogitationem] Lucifer, cognitionem: vulgata, cogitatione. Dictio græca significat supputationem.

CAP. V.

(a) IN risum.] Apud S. Cyprianum in aliquot manuscriptis, & apud Luciferum est, in risu, in aliis, & vulgata, In derisum. Sequuti autem sumus istorum auctoritatem, ut quæ Græcus in singulari habet de ...., in numero multitudinis redderemus. Id enim sententiæ nihil efficit. (b) Quomodo.] Sic Lucifer, & S. Cyprianus in aliquot codicibus, in aliis, Quomodo ergo: vulg. Ecce quomodo. (c) Sol.] Ita iidem, & S. Ambr. serm. 3. & 16. & S. Greg. 34. mor. cap. 6. In multis autem libris est, ὁ ἥλιος τῆς δικαιοσύνης, Sol justitiæ: & in vulgata, Sol intelligentiæ. (d) Lassati sumus] Græce est, ἐνεπλήσθημεν, impleti & satiati sumus. Sed quoniam repletio lassitudinem facit; satis bene videtur dictum, lassati. (e) Solitudines.] Sic S. Cypr. de exhort. mart. & alibi Lucifer, heremias: vulgata, vias. (f) Divitiarum jactatio.] Sic etiam S. Cypr. & satis bene ad sententiam Lucifer, divitiæ cum exultatione contulerunt. (g) Præcurrens.] Lucifer, percurrens. (h) Carinæ.] Sic vulgata. In aliis est, τρίβων, semitam. (i) Percussione.] In multis est, πληγῇ, percussio. Vulgata, sed tamen sonitus. (k) Pulvis.] χοῦς. In aliis, χνοῦς, quod potest etiam significare, lanuginem, ut in vulgata.

CAP. VI.

(a) MUltitudinem.] Ita Lucifer, licet apud S. Aug. in speculo, & in multis codicibus vulgatæ sit, multitudines. (b) Legem.] Sic etiam Lucifer. Apud S. August. & in plerisque codicibus vulg. additur, justitiæ. (c) Cujusque dominus.] Ita Lucifer, quod satis videtur respondere Græco, οὐ γὰρ ὑποστελεῖται πρόσωπον ὁ πάντων δεσπότης, non enim subtrahet vultum (quasi præ timore,) omnium dominus. Apud S. Augustinum, non enim subtrahit personam cujusquam Dominus, cum qua lectione conveniunt aliquot codices vulgatæ, licet in multis addatur, qui est omnium dominator. (d) Magnitudinem] Apud omnes fere Latinos additur, cujusquam: Sed in nullo Græco est inventum. (e) O tyranni.] Lucifer, ô mali tyranni. Sanctus Augustinus, mali reges. Vulg. reges. (f) Iuste justa; justificabuntur.] Sic in lib. de singular. cler. S. Aug. Qui enim custodierint justitiam juste, justificabuntur: atque ita in aliquot codicibus vulgatæ, licet in aliis sit, judicabuntur. (g) Ista.] Sic apud S. Aug. quamvis in vulgata sit factum, justa. Simile mendum, sed majore cum damno sententiæ alibi observavimus irrepsisse in librum de vera & falsa pœnitentia, quæ novit justis ignoscere, cum legendum sit, istis. (h) Sensus est consummatus.] Sic etiam S. Aug. & significat, perfecta prudentia, aut, perfectio prudentiæ, quod verbum responderet græco. (i) Viis.] Ita apud S. Aug. & S. Greg. 26. mor. cap. 8. & in aliquot codicib. vulgatæ: licet in aliis addatur, suis. Cætera etiam in quibus nonnihil a vulgata discessimus, sunt fere ex Sancto Augustino.

CAP. VII.

(a) TErreni.] Sic est in aliquo codice vulgatæ, licet in aliis, & apud S. Ambr. in ps. 118. sit, terreno. Apud eundem est, fictus; quem sequuti sumus etiam aliquot aliis locis. (b) Somno conveniente.] Id est, quod convenit somno. Apud eundem, & in aliquot vulg. cod. est, somni convenientis, in aliis, somnii conveniente. (c) Æque.] In vulgata & apud S. Ambr. est, emisi, & in Compl. est, ἧκα. Fieri potest, ut istud, emisi, sit additum ab interprete ad sententiæ perspicuitatem. (d) Curis.] Etiam S. Ambr. addit, magnis. (e) Preciosum.] Hoc videtur postulare sententia, & in Compl. est, τίμιον. Quare, ἀτίμητον, quod est in aliis, aut mendosum est, aut significat, lapidem, qui preciosus vulgo dicitur, vere esse vilem præ ... (*) Matrem.] In aliquo est, γένεσιν, generationem. (f) Det.] Sic S. Greg. 23. mor. c. 17. licet in vulg. dedit. * Quæ mihi data sunt.] Aliquot libri habent, τῶν λεγομένων. (g) Et operum scientia.] Ita in lib. 1. de vocatione gentium, cap. 9. licet addatur, & disciplinæ: vulgata autem, & operum scientiæ disciplina. (h) Virtutem.] Conferentes vulgatam cum iis quæ a S. Ambr. afferuntur lib. 2. de Abraham, cap. 1. 7. & lib. de Salomone, & ... de fide resurr. elegimus ea quæ visa sunt magis respondere græcis. (i) Evidentia,] Non sumus ausi, ἐμφανῆ, dicere, improvisa, licet etiam S. Ambr. ... Abraham sic habeat. Fortasse habuerunt ἀφανῆ, aut hujusmodi quiddam. (k) Spiritus intelligens.] In toto hoc loco, qui sequitur, recessimus nonnunquam a vulgata, diligenter conferentes quæ a S. Ambr. in lib. de incarn. Dominicæ mysterio in extremo, 3. de spiritu Sancto cap. 19. & 23. S. August. lib. 4. super Gen. c. 12. lib. de natura boni, cap. 29. lib. de Incarnatione Verbi, cap. 15. & sequentibus, & ab Origene Periarchon, afferuntur.

CAP. VIII.

(a) ELectrix.] Ad marginem unius codicis pervetusti est, ἐργάτις, operatrix. (b) Labores hujus sunt virtutes] Quasi dicat, opera sapientiæ sunt ipsæ virtutes speciales quæ componunt justitiam tanquam virtutem generalem

generalem. *Vulgata tamen, & S. Augustinus in speculo, non dissimili sententia,* labores hujus magnas habent virtutes. (*c*) Multitudinem scientiæ.] *Videtur sic vertisse* πολυπειρίαν, *quoniam ex multa experientia solent multæ oriri scientiæ.* (*d*) Argumentorum.] *Quoniam adversariorum argumenta magnam in quæstionibus obscuritatem ac difficultatem pariunt, idcirco non inepte hoc nomine appellavit ea quæ græce sunt* αἰνίγματα. (*e*) Ad convivendum.] *Sic correctiores codices vulgatæ, licet alii,* ad convivandum. S. *Ambr. lib. de viduis,* in conjugium. (*f*) Alloquutio.] *Id est,* solatium, *ut alibi sæpe: hic autem mutavimus nonnulla propemodum necessario.* (*g*) Cognatione.] *Mendose in plerisque Bibliis legebatur,* immortalis est in cogitatione sapientia. * In laboribus manuum ejus.] In nonnullis libris est, καὶ ἐν πόνοις ἔργων χειρῶν αὐτῆς, quamvis, ἔργων, omittitur in Græco. (*h*) Magis autem.] *Ut ex hoc loco possint elici sententiæ, quæ eliciuntur e græco; paululum immutavimus verborum ordinem. Nam vulg. & S. August.* 10. *de Gen. cap.* 17. *habent,* & cum essem magis bonus. (*i*) Continens.] *Id est,* compos. *Quod autem sequitur,* erat sapientiæ, *sic est apud eundem, & in nonnullis bibliis: nam in aliis,* erat summa sapientia. *Græce est,* φρονήσεως, *id est,* prudentiæ, *aut,* sensus, *ut sæpe solet noster interpres vertere.*

CAP. IX.

(*a*) TUÆ.] *Sic fere omnes codices Græci, & Latini. Abest tamen a Complut. Lucifer, pro S. Athan.* Deus parentum, & Domine misericordiarum. (*b*) Corruptibile.] *Sic S. August.* 13. *de civit. cap.* 16. *Vulgata,* corpus enim quod corrumpitur. (*c*) Curantem.] *Sic idem lib.* 2. *contra Pelag. Sed in vulgata, & in lib. de singular. clericorum,* cogitantem. (*d*) Et per sapientiam.] *Sic in eodem lib. de singular. quare hanc potius constructionem retinuimus, quam alteram, quam ferent verba græca. Et S. Hier. totum hunc locum sic reddit,* quæ autem in cœlis sunt, quis investigavit? & consilium tuum quis cognovit? nisi quod tu dedisti sapientiam, & spiritum sanctum tuum misisti de excelsis: & sic correctæ sunt semitæ eorum, qui versantur in terra, & quæ tibi placent, eruditi sunt homines.

CAP. X.

(*a*) SUO.] *In multis Bibliis, non tamen omnibus, additur,* & eduxit illum de limo terræ: *quæ neque apud S. August. sunt epist.* 99. *unde non-nulla mutavimus.* (*b*) Fratricidis.] *Græcis, quæ nunc habemus, vix respondere potest vulgata. Int. Orig. in Joannem,* injustus in ira sua periit cum animis fratricidis. (*c*) Invenit.] *Compl.* ἔγνω, *& vulgata,* scivit. (*d*) In testimonium.] *Sic etiam vulgata. In aliis est,* ἧς ἔτι μαρτύριον, cujus adhuc testimonium. (*e*) Hominibus.] *Græce est,* τῷ βίῳ, vitæ, *quasi diceret,* hominibus ad vitam degendam: *quare interpres videtur sequutus sententiam. Quæ deinde mutavimus, necessario videmur mutasse.*

CAP. XI.

(*a*) TUrbati.] *Valet, ut alibi nonnunquam, ac si diceretur,* turbatis, *nimirum inimicis, quorum comparatio fit cum populo Dei. Turbatis populi tui inimicis, dedisti ipsis, id est, Hebrais amicis tuis, aquam, &c. Vulgata multis modis videtur mendosa.* (*b*) Informi.] *Sic habuisse quædam exemplaria testatur S. Aug. lib. de fide & symb. cap.* 2. *& apud Origenem.* 4. *Periarchon. cap. penult.* non enim deerat omnipotenti manui tuæ, quæ creaverat mundum ex informi materia, immittere eis multitudinem ursorum, vel feroces leones. (*c*) Constituisses.] *Ita apud S. Aug. lib.* 1. *de diversis quæstionibus ad Simplic.* S. *Hier.* condidisti. *Codices Bibliorum variant.*

CAP. XII

(*a*) INcorruptus.] *Sic S. Hieron.* (*b*) Partibus.] *Id est, per partes, & paulatim, quomodo item,* κρίνων κατὰ βραχὺ, *paulo inferius redditur,* partibus judicans, *& ita apud Luciferum de regib. apostat.* (*c*) Alloqueris.] *Ita idem Lucifer: in vulgata,* admones, & alloqueris. *Alloqui autem valet hoc & similibus locis, corripere, & leviter, quasi verbis castigare.* (*d*) Sacrificia.] *Lucifer,* sacramenta. *Sed fortasse melius verteretur, & aptius præcedentibus, ac sequentibus,* & quoniam erant initiati (*aut,* quoniam erant sacerdotes initiantes) sacris impiis. (*e*) Et comestorum.] *Hæc usque,* ad voluisti perdere, *non referuntur a Lucifero. Horum verborum hæc esse constructio subintelligendo ex superioribus,* δεῖ τοῦ πράσσειν, & quo-niam faciebant convivium eorum qui comederent viscera carnium humanarum, & sanguinis. *Compl. habet,* σπλαγχνοφάγους, visceris comestores, *ac deinde,* καὶ θοίναν αἵματος, *quod tamen non satis tuto vertunt,* & devoratorem sanguinis. (*f*) A medio sacramento tuo.] *Sic etiam vulgata, & hoc eodem loco in vetustioribus codicibus, licet in multis sit post,* perdere voluisti: *quo tamen loco neque apud Lucifer um habentur. Hic autem Græci codices valde discrepant. Compl.* ἐκ μέσου μύστας θιάσου. *quod videtur factum ex,* μυσταθείας. *Plerique autem manuscripti,* ἐκ μέσου μύστας θιάσου, mystas e medio thiaso, *id est, choro bacchantium.* (*g*) Cædis.] *Addita est dictio ista ad sententiam explicandā. Hoc enim notant grammatici antiquitus significasse* αὐθέντας, *id est, qui manus sibi, aut aliis affert.* (*h*) Peregrinationē.] *Ita dictum est, quemadmodum sæpe transmigrationem, id est, homines qui transmigraverant: melius autem redderetur,* coloniam. (*i*) Iniqua.] *Lucifer,* nequam. (*k*) Condemnare.] *Ita legitur in omnibus collatis codicibus, & optimus est sensus. In vulgata & apud S. Augustinum, lib.* 83. *quæst. cap.* 53. *& S. Greg.* 3. *mor. c.* 11. *est,* condemnas, & exterum æstimas. (*l*) Et in his, qui sciunt.] *S. August. ibid.* sed in iis, qui sciunt, *& sententia videtur esse, aut, inter eos, est, in conspectu eorum, qui sciunt, redargui audaciam ignorantium, aut eorum, qui sciunt voluntatem Domini, sed non faciunt, audaciam puniri. Codices bibliorum valde discrepant & inter se, & a græcis.* (*m*) Tranquillitate.] *Ita etiam S. Aug. sed videtur significare,* æquitate: *item quod sequitur,* reverentia, *videtur dictum, pro,* indulgentia. (*n*) Et parsimonia.] *Id est, quasi careres suppliciis, quibus illos afficeres. In vulg. est.* & liberasti. *A Compl. utrumque abest.* (*o*) Experturi sunt.] *Sic videtur habuisse S. Aug. in ps.* 9 *quantum explanatio indicat: in recitatione tamen textus est,* experti sunt, *ut in vulgata: & potest futurum more hebraico positum esse pro præterito. Contra autem, ubi in græcis est,* ἐπῆλθεν, *in vulgata est,* veniet super illos.

CAP. XIII.

(*a*) SPeciei enim primus generator, ea constituit.] *Hæc absunt a S. Cypr. de exhortatione martyrum, & 3. testim. Cætera eodem fere modo apud ipsum habent, atque in vulgata.* (*b*) A magnitudine enim speciei creaturarum.] *Vulgata,* & creaturæ: *& in aliquo codice Græco est,* καὶ κτισμάτων. *Posset autem nostra etiam verti,* specie, *ac si diceretur,* & specie. S. *Greg.* 26. *mor. cap.* 8. Per magnitudinem enim creaturæ, & speciem potest intelligibiliter creator videri. S. *Chrysostomus hom.* 4. *in Gen. Quando autem pro dictione,* ἀναλόγως, S. *Gregorius habet,* intelligibiliter, *vulgata,* cognoscibiliter; *putavimus mutari posse, & clarius dici,* per proportionem. (*c*) Scire.] S. *Aug.* 5. *de Gen. cap.* 16. valere. (*d*) Bene mobile.] *Id est, quod facile obediat manui artificis; non enim e quercu solet exculpi simulachrum. In aliis est,* εὔτακτον, *eodem sensu. Complut.* εὔτηκτον, *quasi putre: licet in Compl. vertatur,* rectam arborem. *Potuit autem interpres antiquus ideo rectum vocare, quoniam quæ hujusmodi sunt, facilius formantur: sicut etiam dicuntur,* εὐκτήδονα δένδρα, arbores quarum venæ & fibræ recte fluunt.

CAP. XIV.

(*a*) PER quod fit justitia.] S. *Ambrosius in psal.* 118. *serm.* 8. quod fit per justitiam: maledictum autem lignum, quod fit per manum hominum. (*b*) Respectus.] *Id est, visitatio, & punitio. Ita enim solet reddere interpres,* ἐπισκοπὴν, *quare verisimile est ab aliquo alio additam esse in vulgata negationem.* (*c*) Affectui.] *Græce est,* συμφορᾷ, calamitati, *id est, affectui exorto ex calamitate amissi filii.*

CAP. XV.

(*a*) POtentiam.] *Sic S. August. de fide, & oper. c.* 22. *ex quo fere hunc locum correximus.* (*b*) Adumbrantium.] *Complut. distinguit in duas voces,* σκιὰ γραφῶν, *vulgata,* umbra picturæ. (*c*) Opprobrium.] *In aliquo codice est,* ὄρεξιν, *& vulgata,* insensato dat concupiscentiam. (*d*) Visus.] *Sic S. Cypr. de exhortatione martyrum, & 3. testim. quamvis in vulgata sit,* visus. (*e*) Dementia.] *In magna varietate exemplarium vulgatæ, imitati sumus ambiguitatem græcæ locutionis.*

CAP. XVI.

(*a*) ODiosam deformitatem.] *Optime ad sensum. Plerique tamen habent,* διὰ τὴν δειχθεῖσαν, propter ostensam, *nimirum,* escam, *quod vulgatæ magis convenit.*

CAP. XVII.

(*a*) SAnctæ; vinculis.] *Lucifer pro S. Athan.* nationi sanctorum, vincti tenebrarum catenis, & longa nocte compediti, &c. (*b*) Turbulentum.] *In nonnullis est,* τερατώδης, *quod in vulgata,* ex monstris. (*c*) Dat testimonium condemnata.] *Sic aliquot exemplaria vulgatæ. Alia,* condemnationis. S. *Gregorius lib.* 27. *mor. cap.* 18. condemnationi. *Alia autem longe a græco,* data est in omnium condemnationem. *Verum illud,* proprie, *quod antecessit, abest a latinis. In aliquo autem libro est,* δειλὸν γὰρ ἰδίῳ πονηρία μάρτυρι καταδικαζομένη, timida enim res est nequitia proprio teste condemnata. (*d*) Præbentis.] *Poterat verti,* præbente tormentum causa. *Sed putamus illud significari, quod sæpe inculcat S. Chrysost. calamitates Iob pertractans, ignorantiam causæ quæ pœnam affert, valde augere calamitatem.*

CAP. XVIII.

(*a*) PAssi erant.] *Si hoc modo legatur; videtur totus locus intelligendus de Hebrais, qui audientes vocem Ægyptiorum male multatorum, magnificarent Deum (aut beatos indicarent seipsos) & gratias agerent, utque hujus inter se & illos discriminis donum stabile perseveraret, orarent. In Complut. autem est,* ὅτι μὴ οἱ κἀκεῖνοι ἐπεπόνθεισαν, *quam negationem habet etiam vulg.* & quia non & ipsi eadem passi sunt. *Sed cum habeat,* ipsi, *non,* illi, *dubium esse potest, an hæc de Hebræis intelligenda sint, qui magnificent Deum, vel se, an de Ægyptiis, qui beatos prædicent Hebræos.* (*b*) Agebant.] εὐχαρίστουν. *Et alibi hic interpres reddit præsens per præteritum imperfectum. In nonnullis tamen libris est,* εὐχαριστοῦσι. (*c*) Incipiebat.] *Sic etiam Lucifer pro S. Athan. & sic alibi etiam vertitur istud verbum* μέλλειν: *nos diceremus,* per quos dandum erat. (*d*) Quo.] *In multis est,* ὡς, *& vulgata,* Sicut enim. (*e*) Iustos, patrias.] *Parum discessimus a nonnullis vulgatæ codicibus: sed tamen hujus partis, quomodo nunc in græco habet, hanc esse fidelem interpretationem suspicari licet,* sanctos patribus jam præcinentibus laudes, *ut nimirum patres inciperent laudationem, filii prosequerentur. Possent autem & aliis modis reddi quos accuratus lector considerabit. Compl. habet in recto,* προαναμέλποντες. (*f*) Audiebatur.] *Aut,* dispergebatur: *est enim,* διεφέρετο, *& in quibusdam additur* φωνή, *in vulgata,* planctus. (*g*) Graviter.] *Aliqui,* δεινῶν, *& vulgata,* malorum. (*h*) Autem.] *In nonnullis est,* δήποτε, *vulgata,* autem tunc. (*i*) Turbam.] *Vulgata,* turbas. *Aliqui,* τὸν ὀλοθρεύοντα, exterminantem. (*k*) Extimuerunt.] *In nonnullis,* ἐφοβήθη, *& vulgata,* extimuit.

CAP. XIX.

(*a*) QUÆ facta erant.] *Nonnulli,* προγινομένων, *& vulgata,* quæ ante facta erant. (*b*) Convertebantur.] *Putavimus participium valere idem, ac verbum, ut alibi sæpe: alioqui dura est constructio.* (*c*) Supra suam virtutem.] *Græce est,* ἰδίας δυνάμεως. *Quare interpres aut habuit, aut recte subintellexit,* ὑπέρ. *In aliquot codicibus additur,* ἐπιλελησμένον, oblitus

PROLOGUS.

(*a*) CUM multa.] *Plurimæ varietates, quæ sunt in exemplaribus, satis indicant prooemium hoc subinde esse mutatum. Quare licere putavimus interdum paulo longius a vulgata discedere.* (*b*) Veniam habere.] *Est similis loquutio illi, gratias habere, & significat,* veniam dare, *quomodo vertitur infra cap* 3. (*c*) Et cum multum temporis ibi fuissem.] *Quod græce est,* καὶ συγχρονίσας. *Alii,* καὶ ἐπ' ὀλίγον χρόνον συγχρονίσας, & ad breve tempus commoratus. (*d*) Exemplar.] ἀφόμοιον, *aut ut in quibusdam,* ἀφόρμιον. *Sunt qui testentur, in aliquo exemplari inveniri,* ἐφόδιον, subsidium. (*e*) Putavi ipse.] *In nonnullis,* ἀναγκαιότατον ἐθέμην σὺν καὶ αὐτός. Itaque necessarium putavi & ipse, *quomodo fere vulgata.* (*f*) Attuli.] *Non multo aliter vulgata. Græce est,* προσενεγκάμενος, *participium scilicet pro verbo, aut deest aliquid ad sententiæ integritatem.* (*g*) Ducens istum librum.] *Quidam libri habent,* ἀγαγόντα τὸ βιβλίον ἐκδοῦν, *sed ex nostra bona elicitur sensus.* (*h*) Paroecia.] *Retinuimus vocem græcam: quoniam ambigua est. Potest enim significare & viciniam, & incolatum peregrini: utrumque hic locum habere potest.* (*i*) Præparati] *Optime respondent interse,* βουλομένοις, *&* προκατασκευαζομένοις. *In aliis autem erat,* προσκευαζομένοις.

ECCLESIASTICUS.

CAP. I.

(*) Sirach.] *Aliis,* Ἰησοῦ υἱοῦ Σειράχ. Jesu filii Sirach. (*) Sapientiam quis.] *Ita S. Hier. in Ezech.* 3. (*a*) Ævo.] *In plerisque hæc subjunguntur,* πηγὴ σοφίας λόγος Θεοῦ ἐν ὑψίστοις, καὶ αἱ πορεῖαι αὐτῆς ἐντολαὶ αἰώνιοι· *quod in vulg.* fons sapientiæ verbum Dei in excelsis, & ingressus illius mandata æterna. (*b*) Inveniet gratiam.] *In aliquo libro est,* εὐλογηθήσεται *& vulg.* benedicetur. *In vetusto codice hæc sequuntur,* ἀγάπησις κυρίου ἔνδοξος σοφία, οἷς δ' ἂν ὀπτάνηται, μερίζει αὐτὴν εἰς ὅρασιν αὐτοῦ. *pro quibus in vulg.* Dilectio Dei honorabilis sapientia: quibus autem apparuerit in visu, dividunt eam in visione, & in agnitione magnalium suorum. (*c*) Concredetur.] *Id est, fideliter & stabiliter permanebit: qua notione hoc verbum sumi, alibi notatum est. Hic autem sententia in Latinis non est: sed alia loco hujus, quæ vicissim non est in Græcis,* & cum electis foeminis graditur, & cum justis & fidelibus agnoscitur: *nisi hanc putemus illius explicationem. Quod fortasse non absurde putaretur, si pro,* foeminis, *legeretur,* feminis, *aut,* seculi. *Ceterum post hæc in Latinis sequuntur illa,* timor Domini scientiæ religiositas, *&c. usque ad,* plenitudo: *quorum fere sententia est jam habita: ideo videri possunt ex alia versione. Affert ea S. Augustinus in speculo, sed non nostra, quæ antecesserunt.* (*a*) Illius implebit desideriis.] *Id est,* rebus desideratis, *ut alibi. Sed in aliquot libris, pro,* illius, *id est,* αὐτῆς, *quod videtur necessario referendum ad sapientiam, est,* αὐτῶν, eorum, *nimirum timentium Dominum: & fortasse auctor vulgatæ habuit,* αὐτοῦ. *In Complut. est etiam,* ἐπιθυμημάτων αὐτῆς, rebus ejus desideratis. (*e*) Et vidit, & dinumeravit eam.] *In quibusdam libris hæc sequuntur,* ἀμφότερα δὲ ἔστι δῶρα κυρίου, *& vulgata,* utraque autem sunt dona Dei. *In aliquo additur præterea,* εἰς εἰρήνην, ad pacem. *Sed pro tota hac clausula in Complut. est,* πλατύνει δὲ καύχησιν τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν, dilatat autem gloriatio diligentibus eum. (*f*) Longævitas.] *Sic græce. Vulgata, & S. Augustinus in speculo,* longævi, *apud quem etiam, ut in vulgata, sequitur,* in thesauris sapientiæ, intellectus & scientiæ religiositas, execratio autem peccatoribus sapientia: *quorum similia habentur paulo post in ipsa vulgata, & græcis, non autem apud Sanctum Augustinum: quare videri possunt duæ interpretationes.* (*g*) Non poterit ira.] *In quibusdam libris hic locus sic habet:* φόβος κυρίου ἀπωθεῖται ἁμαρτήματα, παραμένων δὲ αὐτοῦ. (*deest* αὐτοῦ, *in Compl.*) ἀποστρέφει ὀργήν. οὐ δυνήσεται θυμώδης ἀνὴρ δικαιωθῆναι, Timor Domini expellit peccata; & perseverans cum eo avertit iram. Non poterit iracundus vir justificari, &c. *Clemens Alexandr. lib.* 1. *Pædag cap.*8. φόβος κυρίου ἀπωθεῖται ἁμαρτήματα, ἄφοβος δὲ οὐ δυνήσεται δικαιωθῆναι, *quomodo fere vulgata:* Timor Domini expellit peccatum: nam qui sine timore est; non poterit justificari. (*h*) Sustinebit.] *Videtur eadem notione dictum,* ἀνθέξεται, *atque,* ἀνέξεται, *quod est in aliis.* (*i*) Fidelium.] πιστῶν. *Vulgata, & Sanctus Augustinus,* multorum, *& in aliquot exemplaribus,* πολλῶν. (*k*) Parabola scientiæ.] *In aliquo est,* παραβολαί, parabolæ, *in numero multitudinis, & significat sententias Scientiæ plenas, & abditas: pro quo vulgata,* significatio disciplinæ: *Hæc autem sententia est, quam hoc loco diximus non esse apud S. Augustinum: sed similem præcedere apud ipsum, & etiam in vulgata, quæ in græcis non reperiatur; nisi hæc eadem sit. Post hanc autem in vetusto codice subjungitur,* φόβος κυρίου δόξις παρὰ κυρίου. καὶ γὰρ ὑπεραγαπήσεως τρίβοις κρατοῦσιν, timor Domini, donum a Domino: etenim eximiæ dilectionis vias constituit: *ut multis modis appareat hunc librum fuisse coagmentatum.* (*l*) Concupisti.] *Sic Sanctus Augustinus* 22. *contra Faustum cap.* 53. *nec multo aliter S. Hilarius in ps.* 1. *& Sanctus Hieronymus in Osee* 10. *Alii libri eum accentu in penultima,* ἐπιθυμήσας, *& vulgata, & Sanctus Augustinus, in speculo,* concupiscens. (*m*) Incredibilis.] *Sic etiam Sanctus Augustinus, id est,* incredulus, & rebellis. (*n*) Non accessisti.] *In nonnullis libris additur,* ἐν ἀληθείᾳ, in veritate. *Vulgata, & Sanctus Augustinus in spec.* Quoniam accessisti maligne ad Dominum.

CAP. II.

(*a*) Præpara.] *Sic S. Chrysost. in homil. in illud Apostoli, Vino modico utere,* 1. *Tim.* 5. *& alii Græci. In vulg autem & apud S. August. in speculo, & S. Cypr. de mortalitate:* sta in justitia, & timore, & præpara: *ut, vel Latini pleniora exemplaria habuerint, vel jampridem fit, cum hic liber cœpit infarciri.* (*b*) Obductionis.] ἐπαγωγῆς, *illationis pœnarum, & calamitatum. Paulo post,* ὃ ἐὰν ἐπαχθῇ, *redditur,* quod applicitum fuerit, *eodem sensu.* (*c*) Humilitate.] *Expressit sensum. Nam, quod græce est,* ἐν ἀλλάγμασι (*aut,* ἀναλλάγμασι) ταπεινώσεως, *hoc valet,* in mutationibus, unde quis humiliatur. *Totus autem hic locus eodem modo refertur in speculo, & alibi* qua ex parte apud S. Cyprianum ibid. *& de bono patientiæ, atque est in vulgata.* (*d*) Timidis.] *Sic etiam apud Cyrillum de adorat. lib.* 1. *in vulgata: sed in manuscripto, & apud S. Chrysost. in hom. in illud,* cum autem subjecta. 1. *Cor.* 15. *est* δειλαῖς, *quod convenit cum vulgata,* duplici corde. (*e*) Verbis.] ῥημάτων, *aut,* ῥήμασι. *Vulgata, & S. Augustinus,* verbo. (*f*) Incidamus.] *In aliquot codicibus est,* λέγοντες, ἐμπεσούμεθα, dicentes, incidamus: *ex quo vestigio suspicari licet auctorem vulgatæ pleniore codice hic usum esse. Multa enim plura habet, quemadmodum & S. Augustinus in speculo.*

CAP. III.

(*a*) ME patrem.] *In aliis partim est,* κρίσιν τοῦ πατρός, *partim,* κρίσιν, judicium patris: *quemadmodum habet vulgata, & speculum, &* utrobique illa antecedunt, Filii sapientiæ, Ecclesia justorum, & natio illorum, obedientia, & dilectio. (*b*) A filiis.] *Alii,* ἐπὶ τέκνοις, *& vulgata, & speculum,* in filiis. (*c*) In opere, & sermone.] *Ibidem additur,* & omni patientia, *& conjunguntur cum antecedentibus: ut* honora patrem, *sit initium alterius clausulæ.* (*d*) In justitia ædificabitur tibi.] *In verbis præcedentibus discrepat vulgata a Græca: sed istis satis bene videtur expressum, quod Græce est,* προσανοικοδομηθήσεταί σοι, *quasi ex justa quadam retributione tibi reædificatio, & restauratio jacturæ per peccatum factæ.* (*e*) Major es.] *Ita S. Hieron. in Ezech.* 34. *licet S. Augustin. de sancta virg. c.* 31. tanto. (*f*) Multa milia.] *In vetusto codice, & Complut. hæc adjunguntur,* πολλοί εἰσιν ὑψηλοί, καὶ ἐπίδοξοι, ἀλλὰ πραέσιν ἀποκαλύπτεται μυστήρια, Multi sunt sublimes, & clari: sed mitibus revelantur mysteria. (*g*) Difficiliora.] *Fortasse justius codex habet,* βαθύτερα, profundiora. *Alexander episcopus Alexandrinus in epist. ad Alexandrum, apud Theodoretum, primo de histor. Eccles.* ὑψηλότερα, altiora, *ut vulg. & speculum, & S. Cypr.* 3. *testim. In Compl. additur hic, & in sequentibus,* ἀναιδήτως, ἀφροσύνη, ὁσίως, *quæ credibile est ex margine scholii loco posita in textum irrepsisse.* (*h*) Absconditis.] *In Compl. est,* τῶν κρυπτῶν βλέπειν ὀφθαλμοῖς, *quod videtur satis convenire vulgata,* non est tibi necessarium, ea quæ tibi abscondita sunt, videre oculis tuis. (*i*) Operum.] *Eadem,* τῶν λόγων, sermonum. *Vulgata,* in supervacuis rebus. (*k*) Implanavit.] *Sic S. August. in speculo, & optime respondet græco. Vulgata,* supplantavit. (*l*) Illorum.] *In aliquot libris hæc sequuntur,* κόρας μὴ ἔχων ἀπορήσεις φωτός. γνώσεως δὲ ἄμοιρος ὢν, μὴ ἐπαγγέλλου. καρδία σκληρὰ κακωθήσεται ἐπ' ἐσχάτων, καὶ ὁ ἀγαπῶν κίνδυνον, ἐν αὐτῷ ἀπολεῖται, Pupillas non habens, carebis luce: Intelligentiæ autem expers ne profitearis. Cor durum male habebit in novissimis: & qui amat periculum, in illo peribit. *Priorem sententiam non habet vulgata: sed duas sequentes eodem loco habet, atque iisdem verbis.* (*m*) Peccatum.] *Nonnulli,* ἁμαρτίας, peccata. (*n*) Obductioni.] *Idem versum est antea vocabulum græcum,* ἐπαγωγῇ, *id est, calamitati, & supplicio pro peccatis illato: & aliqui codices hic habent,* ἐπαγωγῇ, *aut,* ἐπαγωγῇ. *multi autem,* ἐπαγωγῇ. *Sed valet, ac si positum esset in dandi casu: quasi dicatur, calamitas superbi talis est, ut ei non sit remedium. Vulg. videtur habuisse* συναγωγῇ. *Inquit enim,* synagogæ superborum. (*o*) Sanatio.] *Pro quo vulgata,* sanitas. *Et in Compl. sequitur,* ὅτι φυτεία πονηρίας ἐρρίζωκεν ἐν αὐτῷ, *id est,* ejus eradicabuntur. (*p*) Expiabit.] *Vulgata,* resistit peccatis. *S. Cypr.* 3. *testim. & alibi,* sicut aqua extinguit ignem, sic eleemosyna extinguit peccatum. (*q*) Qui reddit gratias, commemoratur.] *Illud,* μέμνηται, *videtur positum passive, quasi,* in memoria est, *& sententia optime fluet. Potest tamen subintelligi, quod in nonnullis codicibus ponitur,* καὶ κύριος ὁ ἀνταποδιδοὺς χάριτας, μέμνηται, & Dominus reddens gratias, meminit, *nimirum, eleemosynæ, cujus proxime facta est mentio. In vulg. & speculo, est nova sententia* & Deus prospector est ejus qui reddit gratiam: meminit, &c.

CAP. IV.

(*a*) OCulum.] *In codice vetusto est,* ὀφθαλμόν σου χρεῖαν ὀργῆς, *quod vulgata, & speculum,* oculos tuos propter iram. (*b*) Pauperi.] *S. Chrysost.* 3. *de sacerdotio, addit,* ἀλύπως, *& vulgata,* fine tristitia. (*c*) Non acedieris in judicando.] *Id est, ne abjecto animo sis in judicando, & in dicando. Ita parum recessimus a nostro interprete, qui cap* 6. *utitur hoc verbo, & hic habet paulo obscurius,* & non acide feras in anima tua in judicando. *Putamus enim ista,* in judicando, *conjungenda cum hac sententia, sequenti: quæ etiam apud S. Cyprianum* 3. *test. sic incipit;* Esto pupillis, &c. (*d*) Et diliget te magis mater tua.] *Pro his apud S. Cyprianum est,* si obaudieris: *in vulgata autem,* obediens, & miserebitur tui magis quam mater. *Ac certe pro,* ἡ μήτηρ σου, *bene videtur esse in Complut.* ἢ μήτηρ σου, quam mater tua. (*e*) Filios sibi exaltavit.] *Clemens Alex.* 7. *Strom.* ἡ σοφία (inquit Salomon) ἐνεφυσίωσε τὰ ἑαυτῆς τέκνα, sapientia insufflavit filios suos: *quomodo videtur legisse noster interpres,* filiis suis vitam *inspiravit.* *An vero ex hoc loco Tertullianus in Scorpiaco sumpserit illam sententiam*

...filios suos, *non satis liquet.* (*f*) Accesserit.] *Complut.* ...avit, ...attendit, *vulgata*, qui intuetur. (*g*) Si credideris, hæredi-... *Complut.* ἐὰν ἐμπιστεύσῃ, κατακληρονομήσει, si crediderit, ac firmiter ad-... hæreditabit: *Ac certe etiam in vulgata est in tertia persona, & vi-...illius coharere cum eo quod sequitur in nostra*, creaturæ (*id est, gene-...*) ipsius: *pro quo in Compl. est*, αὐτῆς, *& in vulgata*, illorum. (*b*) *In uno manuscripto est*, ἐν πειρασμῷ, *& vulgata*, in tentatione. *In nonnullis hæc adjunguntur*, καὶ μὴ κρύψῃς τὴν σοφίαν σου εἰς ...salutis. *...nostri interpres videtur reddidisse*, non abscondas sapientiam ...quod ...suo, *aut* ejus, *ut speculum.* (*k*) De ineruditione.] καὶ περὶ ...in decore ...τῆς ἀπαιδευσίας σου, *quod vulgata*, & de mendacio ineruditionis tuæ. ... *Interpres noster videtur habuisse*, ταχὺς, *nam* ...Asper.] τραχύς. ...citatus: *& S. Cypr.* 3. *test. & S. Aug. in speculo. Compl.* θρασὺς, ...audax.

CAP. V.

(*a*) ...] *In aliquo codice additur*, εἰς ζωὴν, ad vitam. (*b*) Subjiciet.] *In nonnullis subjungitur*, διὰ τὰ ἔργα μου, *& vulgata, & speculum*, ...facta mea. (*c*) Accidit.] *Complut. addit*, λυπηρόν, *& vulgata*, ...*& S. Cyprianus* 3. *testim.* triste.. (*d*) Dominus.] *In uno co-...*, *atque idem*, altissimus. (*e*) Propitiatu.] *Sic speculum*, ...*biblia, quamvis addant*, peccatorum, *ut multa alia.* (*f*) Dif-...] *In quibusdam libris est*, ἐξελεῖ, auferet, *in aliis*, ἐξολοθρεύσει σε, ...te, *ut vulgata, & spec.* (*g*) Adjuvaberis.] *In multis est*, ὠφε-...proderunt tibi, *ut speculum. A Compl. & ab aliquot biblis abest* ...tibi. (*h*) Sic.] *In aliquo codice est*, οὕτως γὰρ, sic enim, *& specu-...aliquot biblia*, sic enim peccator. *Repetitur hæc sententia in sequenti* ... (*i*) Susurro.] *In aliquo codice additur*, ἐν τῷ βίῳ σου, *& in speculo, ...multis biblis*, in vita tua. (*k*) Non ignores.] *Id est, ne sinas te capi ...rerum, & imprudentia. In Compl. additur*, μὴ δὲ ἕν, ne ignores ...quam. *Pro quibus in vulg. & spec.* justifica pusillum, & magnum simi-...

CAP. VI.

(*a*) HÆreditabit.] *Sic etiam vulgata & speculum : sed addunt*, malus. *In nonnullis libris est*, κληρονομήσεις, hæreditabis. (*) Vitæ.] *Etiam S. Cyprian.* 3. *test. additur*, & immortalitatis. (*b*) Filia hyacin-...] *Sic habent aliqua Biblia manusc. licet conjunctè cum iis quæ sunt in* ...est, alligatura salutaris. (*c*) Excipies.] *In aliquot codicibus additur*, ...intellectum: *vulgata*, excipies doctrinam; *licet ordinem alium* ...habeat. (*d*) Ostiorum.] *Sic etiam speculum : & tract.* 7. *in* ...limen ostiorum. *In nonnullis codicibus est*, τρίβων, semitarum.

CAP. VII.

(*a*) MAlum.] *Compl.* καταλάβῃ κακά, apprehendent mala. *Vulgata, & spec. tantum*, apprehendent (*b*) Ne forte non possis.] *Sic S. Hie-...* *Vulgata*, nisi valeas virtute irrumpere iniquitates. *Speculum*, nisi, ...virtutem irrumpere iniquitatis. (*c*) Suscipiet.] *In vetusto codice* ...τὰ δῶρά μου, *& vulgata, & speculum*, munera mea. (*d*) Impii.] ...*& S. Augustinus*, 21. *de civit. cap.* 9. carnis impii. (*e*) Indiffe-...] *Id est, propter bona externa, quæ & bona, & mala esse possunt : aut, ...quamvis & levem etiam causam. In aliquo libro est*, ἕνεκεν διαφόρου, *pro-...pretiantiam, propter rem quantumvis eximiam.* (*f*) Eam.] *In non-...libris hæc sequuntur*, μισουμένῃ δὲ μὴ ἐμπιστεύσῃς σεαυτόν, *quod vulgata & spe-...*, & odibili non credas te. (*g*) Ne pigriteris.] *Sic S. Cypr.* 3. *testim.* ...*& spec.* non te pigeat.

CAP. VIII.

(*a*) LInguoso.] *Ita S. Augustinus in speculo. Vulgata*, linguato. (*b*) Doctrinam.] *Idem*, doctrinam intellectus. *Vulgata*, sapientiam, ...doctrinam intellectus. (*c*) Gratiam.] *In nonnullis additur*, ψευδῆ, ...ne forte inferat tibi gratiam falsam, & convitietur tibi.

CAP. IX.

(*a*) TEntationibus.] *Sic visum est commode posse verti illud*, ἐπιχειρήμα-σιν. *In nonnullis libris est*, ἐπιτηδεύμασιν, studiis. *Vulgata*, effica-... (*b*) Omnino.] *Apud Clementem Alexandr.* 2. *Pædag. cap.* 7. *se-...* καὶ μὴ μεταλαβῆς ἐπ' ἀγκῶνα μετ' αὐτῆς, μηδὲ συμβολὰς ποίει μετ' αὐτῆς ...μήποτε ἐκκλίνῃ ἡ καρδία σου ἐπ' αὐτὴν, καὶ τῷ αἵματί σου ὀλισθήσῃς εἰς ἀπώ-...*quæ sic reddita sunt in vulgata*, nec accumbas cum ea super cubitum, ...altercetis (*id est, contendas bibendo, quemadmodum solent facere, qui ...symbolis edunt*) cum illa in vino; ne forte declinet cor tuum in illam, & ...tuo labaris in perditionem. (*c*) Non bene sentias de benepla-...] *Hoc videtur significari, non magnum quiddam ducas prosperitatem ...*, *cum omnia illis ex sententia fluunt. Vulgata*, non placeat tibi in-...injustorum. *Speculum*, justorum.

CAP. X.

(*a*) ORdinatus.] *Complut.* τεταμένη, protensus. *Vulgata*, stabilis. (*b*) Sui.] *Abest a vulgata, sicut* αὐτοῦ, *ab aliquot codicibus.* (*c*) De-...injusta.] *In nonnullis*, πλημμέλεια ἀδικίας, delictum injustitiæ. (*d*) ...] *In Complut. additur*, δόλια, dolosas. *Vulgata*, & diversos dolos. ...*autem interrogationem*, quid superbit terra, & cinis ? *aliqui co-...habent ante sententiam, quæ paulo post affertur* : Cum enim morietur ...&c. (*e*) Quoniam in vita.] *In aliquot libris est*, φιλαργύρου μὲν γὰρ οὐδὲν ...ἀνομώτερον· οὗτος γὰρ καὶ τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν ἔκπρακτον ποιεῖ, ὅτι ἐν ζωῇ αὐτοῦ ἔῤῥιψεν τὰ ...αὐτοῦ. μακρὸν ἀῤῥώστημα σκώπτει ἰατρός. Nam nihil quidem iniquius est a-...pecuniam. Hic enim & animam suam venalem habet : quoniam in ...projecerunt intima sua. Languorem prolixum præcidit medicus. ...*noster videtur habuisse*, ἔῤῥιψε, projecit : *& addit nonnulla alia* ; ...*videntur convenire huic loco.* (*f*) Principium superbiæ pecca-...] *In quibusdam est*, ἀρχὴ ἁμαρτίας ὑπερηφανία, Initium peccati superbia : *& vulgata*, omnis peccati : *quæ celebris sententia est.* (*g*) Profundet abominationem.] ἐξομβρήσει, *quasi inundabit. Complut.* ἐξυβρίσει, injuriabit abominationem, *& addit*, καὶ καταστρέψει εἰς τέλος, & subvertetur in finem. *Vulgata*, adimplebitur maledictis, & subvertet eum in finem. (*h*) Obductiones.] *Id est, vindictas, & illationes calamitatum, ut alibi. Rursus autem interpres noster videtur habuisse*, συναγωγάς, *aut pro eodem accepisse. Ita enim vertit*, propterea exhonoravit Dominus conventus malorum. (*i*) Arefecit.] *Ita etiam vulgata. Aliqui habent*, ἐξῆρεν, abstulit. (*k*) Semen honoratum.] *Brevius præter consuetudinem hæc habentur in vulgata. In Complut. autem*, σπέρμα ἀσφαλείας οἱ φοβούμενοι κύριον, καὶ ἔντιμον φύτευμα οἱ ἀγαπῶντες αὐτὸν, σπέρμα ἀτιμίας, οἱ μὴ προσέχοντες τῷ νόμῳ, σπέρμα πλανήσεως οἱ παραβαίνοντες ἐντολάς. Semen securitatis, qui timent Dominum : & honorata plantatio, qui diligunt illum : Semen ignominiæ, qui non attendunt legi: Semen erroris, qui transgrediuntur mandata. (*l*) Illius] *In Complut. subjungitur*, προσλήψεως ἀρχὴ φόβος κυρίου, ἐκβολῆς δὲ ἀρχὴ σκληρυσμὸς, καὶ ὑπερηφανία, *ac fortasse vera lectio esset*, προσλήψεως, *ut intelligeremus, amplificationis principium esse timorem Domini, ejectionem autem principatus esse obdurationem, & superbiam. Sed in collatis codicibus hæc sententia non est inventa.* (*m*) Sapienti.] *In uno codice est*, συνετῷ, *& vulgata, & speculum*, sensato. (*n*) Non murmurabit.] *Compl. addit*, παιδευόμενος, correptus, *ut vulg. & spec.* (*o*) In omnibus, quam qui ambulat aut gloriatur.] *Plerique*, καὶ περισσεύων ἐν πᾶσιν ἢ ὁ δοξαζόμενος, *quod in vulgata*, & abundat in omnibus, quam qui gloriatur. (*p*) Et qui est inglorius.] *In vulgata longe aliter*, & qui gloriatur in substantia, paupertatem vereatur. *In Complut. autem deest tota hæc pars.*

CAP. XI.

(*a*) SOlo.] *Verisimile est aliquem ex*, solo, *fecisse*, solio, *alium vero ex*, solio, *fecisse*, throno, *quemadmodum nunc est in vulgata.* (*b*) Abunda paupertate.] *Plerique*, περισσεύων πτωχείᾳ. abundans paupertate. (*c*) Multi.] *In aliquot libris additur*, θεωρήσαντες, qui viderunt, qui considerarunt, *in vulgata autem*, & honoraverunt Deum. (*d*) Domino sunt.] *In uno vetusto codice, & magna ex parte in aliis etiam quibusdam hæc sequuntur*, σοφία, καὶ ἐπιστήμη, καὶ γνῶσις νόμου παρὰ κυρίου. ἀγάπησις, καὶ ὁδοὶ (*al.* ὁδὸς) καλῶν ἔργων παρ' αὐτοῦ εἰσιν. πλάνη, καὶ σκότος ἁμαρτωλοῖς συνέκτισται, τοῖς δὲ γαυριῶσιν ἐπὶ κακίᾳ συγγηρᾷ κακία, *al.* κακά. *quæ sic in vulgata redduntur*, Sapientia, & disciplina, & scientia legis apud Deum : dilectio, & viæ bonorum apud ipsum. Error, & tenebræ peccatoribus concreata sunt : qui autem exultant in malis, consenescunt in malo. (*e*) Meis.] *In aliquo libro additur*, ἀδιαλείπτως, assidue, *vulgata*, solus. (*f*) Opus] *Sic etiam vulgata, in nonnullis subjungitur*, ἀρεσκείας, complacentia, ut placeam. (*g*) Venatrix.] *Aliqui*, θηρευθεὶς, capta, *ut vulgata, in qua interjiciuntur nonnulla, quæ non sunt inventa in græcis.* (*h*) Electis.] τοῖς αἱρετοῖς, *id est*, bonis, *aut*, rebus, *aut*, hominibus. *Vulg.* electo, *nonnulli codices*, αἰνετοῖς, laudandis. (*i*) Ignis.] *In aliquo est*, μικρᾶς, parva, *vulgata*, una.

CAP. XII.

(*a*) IMpedi panes illius.] *In aliquo libro est*, τοὺς ἄρτους σου, prohibe panes tuos. *Vulg. & spec.* prohibe panes illi dare, *aut*, dari. (*b*) Vindictam.] *In quibusdam hæc sequuntur*, φυλάσσει δὲ αὐτοὺς εἰς ἡμέραν ἐκδικήσεως αὐτῶν κραταιάν, reservat autem eos in diem vindictæ, (*& huc usque vulgata*,) eorum validam. (*c*) Non judicabitur.] *Alii*, οὐκ ἐπιγνωσθήσεται, non agnoscetur, *ut vulgata, aut*, οὐκ ἐκδικηθήσεται, non ejiciet se, non recedet a te, *aut*, οὐ κρυβήσεται, non abscondetur. (*d*) Subfecabit.] ὑποσκάψει. *Nonnulli*, ὑποσκάψει, suffodiet, *ut vulgata.*

CAP. XIII.

(*a*) FRemuit.] *Vulgata non multo aliter. In quibusdam codicibus est*, καὶ αὐτὸς προσεμβριμήσεται· πτωχὸς ἠδίκηται, (*Complut. non sine mendo*, ἠδικήσεται) καὶ αὐτὸς προσεπιλιθήσεται, & ipsum orabunt : pauper læsus est : & ei præterea comminabuntur. (*b*) Seducaris.] *In Complut. additur*, τῇ διανοίᾳ, mente. *Vulgata totam hanc sententiam sic habet*, attende, ne seductus in stultitia humilieris, *sed adjungit multa & ante, & post.* (*c*) Non intrudas te.] *Hoc visum est valere*, μὴ ἔμπιπτε, *quod vulgata*, ne improbus sis, *id est, ne petulanter inferas atque ingeras te.* (*d*) Ne retineas colloqui.] *Videtur hoc significare, ne te retentes, cum potentem alloqueris : quod illi faciunt, qui sibi in dicendo placent. & possunt, quamdiu libuerit, protrahere sermonem. In quibusdam libris est*, ἰσηγορεῖν, *& vulg.* ex æquo loqui. (*e*) Interrogabit.] *In aliquo codice additur*, τὰ κρυπτά σου, *& vulgata*, de absconditis tuis. (*f*) Immitis.] *Nonnulli*, ἀνελεημόνως, (*al.* ἀνελεήμων) δὲ συντηρήσει λόγους σου. immisericorditer, (*al.* immitis) autem conservabit verba tua : *quod satis respondet vulgata.* (*g*) Malitia.] *Rursus pro*, afflictione & pœna, *non parcet te affligere, ac vel in vincula ducere. In aliquo libro est*, περὶ κακώσεώς σου, de afflictione tua. (*h*) Diligenter.] *Complut. addit.* τὰ ἀκούειν, *& vulgata*, auditui tuo. (*i*) Ambulas.] *In libro vetusto subjunguntur ista*, πάσῃ ζωῇ ἀγάπα τὸν κύριον, καὶ ἐπικαλοῦ αὐτὸν εἰς σωτηρίαν σου. *In Compl. autem & hæc præterea antecedūt*, ἀκούων ταῦτα ἐν ὕπνῳ σου, γρηγόρησον. *quæ in vulg. sic sunt reddita*, audiens vero verba illa, quasi in somnis vide, & vigilabis : omni vita tua dilige Deum, & invoca eum in salute tua. (*k*) Ore.] *Solet interpres numero singulari interdum reddere, quod in græco est in numero multitudinis : hic in multis est*, στόμασιν, *quamvis & in nonnullis*, στόματι. (*l*) Mala] *In aliquot codicibus hæc sequuntur*, καὶ ἀγαθύνει πρόσωπον ἐν τέρψει καρδία διαλύσει, & bonam reddit faciem in delectatione cor vigens, *quæ tamen absunt etiam a vulgata.* (*m*) Cogitationes] *In quibusdam est*, διαλογισμὸς, cogitatio. *Interpres aliquid aliud videtur legisse.*

CAP. XIV.

(*a*) ET non jocundabitur in divitiis suis.] *In quibusdam*, καὶ οὐ μὴ εὐφρανθῇ ἐν τοῖς ἀγαθοῖς αὐτοῦ, *& vulgata*, & non jocundabitur in bonis suis. (*b*) In oblivione.] *Videtur significare*, ignoranter, *ut vulgata. Compl. habet*, οὐχ ἑκὼν, non volens. *In vulgata utrumque videtur conjungi*, ignoranter, &

& non volens. (c) Parte] μερίδι, aut, μερίδος, ut in quibusdam: & significat idem ac si diceremus, bonis, quæ sibi obtigerunt. (d) Mala arefacit animam.] Complut. πονηρού ἀναξηραίνει ψυχὴν αὐτοῦ, maligni arefacit animam ejus. Et istud quidem αὐτοῦ additur etiam in aliis, & in vulgata est, suam; quamvis alioqui discrepet a nostra lectione. (e) Falle.] Similis loquutio interdum usitata est ad hoc significandum, consopiendas esse curas, & sollicitudines. Attamen plerique libri habent, καὶ ἁγίασον, quod vulgata, & justifica. (f) Delicias.] In aliquo est, ζωὴν & vulgata. (*) Sicut vestis.] Vulgata, folium. Sed S. August. 16. de civitate Dei cap. 27. ita hunc locum refert: omnis caro, sicut vestis veterascet. Testamentum est a seculo, morte mori eos qui transgrediuntur præcepta Dei. (g) Morietur.] Vulgata & speculum, morabitur. In nonnullis codicibus est, μελετήσει καλά, meditabitur bona. (h) Qui in sensu suo differet.] In iisdem, καὶ ὃς ἐν συνέσει αὐτοῦ διαλεχθήσεται ἅγια, & qui in suo intellectu differet sancta. In aliquo, διαδεχθήσεται ἅγια, excipiet sancta. Vulgata & speculum, & in sensu suo cogitabit circumspectionem Dei. (i) Manus.] In nonnullis, κατὰ χεῖρα, ad manum.

CAP. XV.

(a) Illud] In quibusdam est, αὐτά, illa: in aliquo, ἀγαθὸν, bonum. Vulg. bona. (b) Et qui continens est legis, apprehendet eam.] Vulg. pro, legis, habet, justitiæ. In uno vetusto codice est, καὶ ὁ εἰληφὼς γνῶσιν νόμου, εὑρήσει αὐτήν, & qui acceperit cognitionem legis, inveniet eam. Compl. καὶ ὁ ἐγκρατὴς γνώσεως νόμου εὑρήσει αὐτήν, & qui compos fuerit cognitionis legis, inveniet eam. (c) Hæreditabit.] Videtur significare, faciet hæreditare: & in nonnullis additur αὐτὸν, & vulgata, hæreditabit eum. (d) Illum.] Posset etiam istud αὐτὸν, referri ad illud αἶνος, laus: & sic vertendum esset, illam. (e) Implanavit] Ita etiam S. Aug. in speculo: sed in lib. de gratia, & lib. arb. cap. 2. unde fere multa sumpsimus, tanquam græcis respondentia, habet, induxit. In aliquo codice est, ἔπλασε, finxit, formavit. (f) Conservabis.] In quibusdam, ἐὰν θέλῃς συντηρῆσαι, si volueris mandata conservare, quemadmodum in vulgata: & erunt subintelligenda, quæ in illa exprimuntur, conservabunt te, aut hujusmodi quiddam. S. August. in speculo, Si volueris, mandata conservabunt te, & in perpetuum fidem placitam facere: sed in libro de gratia, & lib. arb. Si volueris, conservabis mandata, & fidem bonam placiti.

CAP. XVI.

(a) Ne respexeris in locum] μὴ ἔπεχε, videtur dictum eodem modo, ac si Latini dicerent, nihil moreris gradum dignitatis eorum, id est, ne in eo magnum pondus esse putes, non magni æstimes. In nonnullis autem codicibus est, ἐπὶ τὸ πλῆθος, in multitudinem. Vulg. & speculum, labores. (b) Unus] Apud S. Chrysost. hom. 24. & 39. in Gen. & in Compl. additur, δίκαιος, justus. Vulg. timens Deum. (c) Vidi in oculis meis.] In quibusdam codicibus est, ἑώρακεν ὀφθαλμός μου, & vulg. vidit oculus meus. (d) Sui.] Nec plura in vulgata, quamvis pro, sic, habeat sicut. Videtur autem supplendum ex superioribus, non est misertus, non pepercit. In nonnullis autem libris hæc sunt addita, μαστιγῶν, ἐλεῶν, τύπτων ἰώμενος κύριος, ἐν οἰκτιρμῷ καὶ παιδείᾳ διεφύλαξε, flagellans, miserans, percutiens, sanans Dominus, in miseratione & disciplina custodivit. Quod si hæc essent germana, vertendum esset, & sic sexcenta millia. (e) Rapinis.] Aliqui, ἁρπάγματι, & vulg. rapina. (f) Non fraudabit sufferentiam pii.] In Complut. est οὐ μὴ καθυστερήσει ὑπομονὴ ἀσεβοῦς, & non tardabit expectatio impii. Vulg. & non retardabit sufferentia misericordiam facientis. (g) Faciet locum.] Sic vulg. quamvis in aliis discrepet. In quibusdam codicibus est, ποίησον τόπον, fac locum. (h) Inveniet.] In quibusdam hæc sequuntur, κύριος ἐσκλήρυνε φαραὼ μὴ εἰδέναι αὐτὸν, ὅπως ἂν γνωσθῇ ἐνεργήματα αὐτοῦ τῇ ὑπ' οὐρανόν. πάσῃ τῇ κτίσει τὸ ἔλεος αὐτοῦ φανερὸν, καὶ τὸ φῶς αὐτοῦ καὶ τὸ σκότος ἐμέρισε τῷ ἀδάμαντι, Dominus induravit Pharaonem, ut ipsum non cognosceret; ut noscerentur opera ipsius ei quæ sub cœlo. Omni creaturæ misericordia ejus manifesta, & lucem suam, & tenebras partitus est adamante, aut, adamanti. (i) Non ero in memoria.] In vetusto codice est, οὐ μὴ γνωσθῶ, non agnoscar, ut vulg. (k) Dei.] Abest ab aliquo. (l) Terra.] In Compl. additur, καὶ τὰ ἐν αὐτοῖς. Et vul. & quæ in eis sunt. (m) Testamentum.] In iisdem additur, καὶ ἐξέτασις ἁπάντων ἐν τελευτῇ, & interrogatio omnium in consummatione est. (n) Scientiam.] In iisdem, ἐπιστήμην αὐτοῦ, scientiam ejus. (o) Et principia.] In Compl. est, καὶ ἐν χειρὶ αὐτοῦ αἱ ἀρχαὶ αὐτοῦ, εἰς γενεὰς γενεῶν, & in manu ejus principia ejus in generationes generationum. Vulg. & initia eorum in gentibus suis.

CAP. XVII.

Multa in Compl. sunt interjecta in hoc capite, quorum pauca vestigia in aliis codicibus atque in vulgata sunt inventa. Sed ex illis atque aliis similibus facile est intelligere, quã multa variis temporibus huic libro sint infarta. (a) Eorum.] In uno vetusto codice est, αὐτοῦ, ejus. A vulg. abest utrumque. (b) Et viventibus.] Abest hæc repetitio ab aliquot codd. Interpres noster aliter hunc locum videtur legisse. (c) Et malus] In nonnullis est, καὶ ἀνὴρ, ὃς ἐνθυμηθήσεται, & vir, qui cogitabit. In quibusdam vero & ad marginem Vaticani, καὶ πονηρὸν ἐνθυμηθήσονται σὰρξ, καὶ αἷμα, & malum cogitabit caro, & sanguis. Vulgata, aut quid nequius quam quod excogitavit, (al. aut quid nequius excogitavit) caro, & sanguis? Et hoc arguitur.

CAP. XVIII.

(a) Simul.] Sic etiam S. August. 4. de Gen. ad litteram, cap. 33. Posset tamen dictio, κοινῇ, verti etiam, communiter, &, pariter. Sunt etiam qui putent significari res creatas esse quasi communes, & prophanas, si cum creatore conferantur, qui solus usquequaque justus est. (b) Justificabitur.] In vulgata additur, & manet invictus rex in æternum: in aliquot vero codicibus, hic locus sic habet, κύριος μόνος δίκαιος, καὶ οὐκ ἔστιν ἄλλος πλὴν αὐτοῦ, οἰκίζων (al. ὁ οἰακίζων) κόσμον ἐν σπιθαμῇ χειρὸς αὐτοῦ, καὶ πάντα ὑπακούει τῷ θελήματι αὐτοῦ· αὐτὸς γὰρ βασιλεὺς πάντων ἐν κράτει αὐτοῦ, διαστέλλων ἐν αὐτοῖς ἅγια ἀπὸ βεβήλων. Dominus solus justus, & non est alius præter eum, gubernans mundum in palmo manus suæ. Ipse enim rex omnium in sua potentia, distinguens in eis sancta a prophanis. (c) Exigui.] Dictum est pro, pauci. Compl. χίλια, mille. (d) Verborum.] Complut. λόγου πονηροῦ, & vulg. verbi mali. (e) Gratiosum.] Vulgata, cum homine justificato, quoniam gratia & justificatio se mutuo sequuntur. Complut. κεχαριτωμένος, gratiosa. (f) Reddere votum] Dictio, εὐχὴ, ut notavit S. Hier. ad Sunniam, interdum pro oratione, interdum pro voto accipienda est, prout locus suaserit. Hoc quidem loco, cum addatur, ἀποδοῦναι, reddere; videtur interpres votum. Interpres totam fortasse hanc sententiam alio modo habuit. (g) Orationem.] Hic etiam poterat verti, antequam voveas. Sed nihil impediebat quominus vulgatam, & S. Ambrosium in exhortatione ad Virg. sequeremur. (h) Commissioni.] Retinuimus hoc loco dictionem interpretis tanquam bene respondentem, συμβολῇ, & videtur dictum ea notione committi epulas, qua dici solet, committi ludos, omnino qua significatur illa ex symbolis lata comessatio. Compl. longius & a vulgata & a sententia discedens, μηδὲ προσδεηθῇς συμβουλῆς αὐτῆς, neque egeas consilio ejus.

CAP. XIX.

(a) Audacior.] Sic etiam Clemens Alexandr. 2. Pædag. c. 10. Complut. παμμηνεὺς, audax. Vulgata, nequam. (b) Tineæ.] σῆτες, proprie sunt vermes, qui lædunt vestes. In vetusto codice est σήπη, & vulg. putredo. (c) Tolletur de numero.] Aut hoc aut verbo, extolletur, videtur interpres vertisse illud, ἐξαρθήσεται. In quibusdam libris est, καὶ ξηρανθήσεται ἐν παραδειγματισμῷ μείζονι, & arefiet in exemplum majus. In vulgata videtur utrumque aliquo modo mistum. (d) Corde.] Nonnulli, κακοδοξίᾳ, malo habitu; plerique, πονηρίᾳ, & vulgata, iniquitate. (e) Denotabitur.] Id est, condemnabitur. Sequitur autem in vulgata, & qui odit correptionem, minuetur vita. Pro quibus in nonnullis codicibus hæc habentur, ὁ δὲ ἀντοφθαλμῶν ἡδοναῖς στεφανοῖ τὴν ζωὴν αὐτοῦ· ὁ ἐγκρατευόμενος γλώσσῃ, ἀμάχως συμβιώσεται, qui autem resistit voluptatibus, coronat vitam suam: qui continens est lingua, inexpugnabili convivet. (f) Amicum.] In aliquibus, τὸν πλησίον, & vulgata, proximum. (g) Labitur.] In Compl. additur, λόγῳ, in vulgata, lingua. (h) Altissimi.] Nec plura hoc loco in vulgata. In quibusdam vero codicibus hæc adjunguntur, φόβος κυρίου ἀρχὴ προσλήψεως· σοφία δὲ παρ' αὐτοῦ ἀγάπησιν ποιεῖ· γνῶσις ἐντολῶν κυρίου, παιδεία ζωῆς. οἱ δὲ ποιοῦντες τὰ ἀρεστὰ αὐτῷ, ἀθανασίας δένδρον καρποῦνται. Timor Domini, initium assumptionis: sapientia autem ab eo dilectionem præstat: cognitio mandatorum Domini disciplina vitæ: qui autem faciunt quæ placita sunt ei, immortalitatis arbore fruuntur. (i) Nequitia.] Sic vulgata, quod græce, πονηρία. In uno vetusto est, πανουργία, astutia, versutia. (k) Plenus.] In uno vetusto est, πλήρη, & vulgata, & interiora ejus plena sunt dolo: & S. Ambr. epist. 44. doli: apud quem hic locus eodem fere modo habet atque in vulgata. Et semi surdus.] In plerisque libris est, ἐθελοκωφῶν, obstinati.

CAP. XX.

(a) Vicissim confitetur.] Id est, qui respondens correptioni fatetur. Legendum est enim, ἀνθομολογούμενος, quod per incuriam typographi factum est, ἀνθολογούμενος. (b) Devirginare.] In uno vetusto est, ἀποπαρθενῶσαι, & vulgata, devirginavit. (c) Judicia.] In vulgata est, judicium iniquum: & sequuntur hæc: Quam bonum est correptum manifestare pœnitentiam: sic enim effugies voluntarium peccatum: quæ in Compl. habentur paulo post his verbis, ὡς καλὸν ἐλεγχθέντα φανερῶσαι μετάνοιαν· οὕτω γὰρ φεύξῃ ἑκούσιον ἁμάρτημα. (d) In abominatione erit.] Clemens 2. Pædag. cap. 6. βδελύσσεται τὴν ψυχὴν αὐτοῦ, abominabilem facit animam suam, vulgata, lædet animam suam. (e) Processio in malis viro.] Id est, processus qui videtur prosper viro, & tamen in malum tendit. Compl. addit, ἀπαιδεύτῳ, & vulgata, indisciplinato. (f) Eum.] In Complutensi additur, ὅτι γὰρ οὐκ ἐν ὀρθῇ αἰσθήσει εἴληφε. καὶ τὸ μὴ ἔχειν ὁμοίως ἀδιάφορον αὐτῷ. Pro quibus in vulgata est, neque enim quod habendum erat, directo sensu distribuit: Similiter & quod non erat habendum. (g) Et ab imprudenti persona.] In nonnullis libris est, καὶ ἀπὸ λήψεως προσώπου, & ab acceptione personæ. In vulgata videtur utrumque admistum.

CAP. XXI.

(a) Mordebit.] In quibusdam, δέξεται· quare vulgata, & speculum, &, si accesseris ad illa, (nimirum peccata) suscipient te. (b) Corde.] Aliqui addunt, αὐτοῦ, & vulgata, ad cor suum. (c) Lapides suos in hiemem.] Sic fere vulgata: in nonnullis, ἑαυτῷ λίθους εἰς χῶμα ταφῆς αὐτοῦ, sibi lapides ad tumulum sepulchri sui. (d) Sapientia.] In Compl. σοφίας πρόσληψις, sapientiæ assumptio. Vulgata, sapientia, & sensus. (e) Cogitabit.] Nimirum Ecclesia: vulgata, cogitabunt, id est, homines ipsius Ecclesiæ. Complut. habet, διανοηθήσονται, sed alieno loco. (f) A persona.] Vulgata, confunditur à persona potentis, in aliquo codice est, ἀπ' αὐτοῦ, ab eo. Apud S. Ambrosium ad Virg. Pes fatui facilis in domum proximi: qui autem sapiens est, verecundatur. (g) Contumelia.] Sic etiam vulgata. In aliquo libro est, ἀτιμίαν, sed utroque modo idem est sensus, id est, graviter duceret infamiam, in quam inde incurreret. (h) Alienorum in his gravabuntur.] Nonnulli habent, πολυλάλων τὰ οὐκ αὐτῶν διηγήσονται, al. διηγήσονται, loquacium non sua narrabunt: quod propius accedit ad vulg. (i) In cohabitatione.] In quibusdam, οὗ ἐὰν παροικήσει, ubicunque incoluerit. In vulgata & speculo apparet admistio quædam.

CAP. XXII.

(a) Omni tempore sapientiæ.] Abest ab aliquo libro illud omni, sed non a vulgata. In nonnullis autem post hæc adjunguntur ista, τέκνα ἐν ἀγαθῇ ζωῇ τέχνην (Compl. τὴν τροφὴν) ἔχοντα, ἐπὶ ἰδίων γονέων κρύψουσι δυσγένειαν. τέκνα ἐν καταφρονήσει καὶ ἀπαιδευσίᾳ γαυριώμενα, συγγενείας ἑαυτῶν μιανοῦσι τὴν εὐγένειαν, Filii in bona vita artem (Compl. alimentum) habentes, propriorum parentum abscondent ignobilitatem. Filii in contemptu, & vacuitate eruditionis gloriantes, cognationis suæ maculant nobilitatem. (b) Excitat.] Vulgata, Qui narrat verbum non audienti quasi qui excitat. Speculum, non attendenti. Quorum loco in uno vetusto hæc sunt, εἰς αἴσθησιν ἄγει τὴν γῆν, καὶ τὸ ἀπολλύμενον εἰς σωτηρίαν ἐξώθων, ἐξεγείρων, in sensum adducet terram,

...rem, & desperatum ad intelligentiam acuens, excitans, &c. (c) Defe... lux.] *Corr. in nostra,* ἐξέλιπε γὰρ φῶς, *vulg. addit.* ejus, *speculum,* ei. (d) Non eas.] *In nonnullis hæc sequuntur,* ἀναισθητῶν γὰρ ἐξουθενήσει σοι τὰ... non sentiens enim spernet omnia tua. (e) Implearis.] *Nonnulli,* ... *& vulg.* læteris. (f) Protegere.] *Vulgata,* salutare. S. *Ambr.* ... *c. ult.* amicum salutare non erubescas. (g) Astutum.] *Sic S. Aug. de gratia, & lib. arb. c.* 16. *licet in speculo,* certum, *ut vulg. Chrysost.* ... *4. ad baptiz.* πανουργίας, astutiæ. (h) Illa.] *Nimirum lingua, quod in* ... *sequentibus exprimit S. August. loco indicato,* ne forte cadam ab eo. *In spe*... ut non cadam ab ipsis, *vulgata,* in ipsis

CAP. XXIII.

(a) NON parcant, & non prætermittant delicta illorum.] *Vulgata, & speculum,* & non parcant, (*aut,* parcat) mihi, & non appareant delicta illorum. *In aliquot codicibus est,* μὴ φείσῃ σὺ κύριε, τὰς δὲ ὕβρεις τῶν ἐν ... ἁμαρτωλῶν μὴ παρῇς, ne parcas tu Domine, contumelias autem qui in professione sunt peccatores, ne prætermittas. (b) ...tionem oculorum ne dederis mihi.] *Sic S. August. de gratia & lib. arb. cap.* 16. *quamvis in speculo habeat, ut vulgata, in quibusdam* ... *codicibus sequitur,* καὶ γιγαντώδη ψυχὴν ἀπόστησον διὰ παντὸς ἀπὸ ... ἐλπίδας κενάς, καὶ ἐπιθυμίας ἀπόστρεψον ἀπ' ἐμοῦ, & giganteam animam ... semper a servis tuis: Spes vanas & concupiscentias averte à me. *In Compl. plura & hic & alibi afferuntur: sed multa neque etiam respondent vulgatæ.* (c) Induta morte.] *Sic vertunt illud,* ἀντιπαραβεβλημένη. *In uno* ... *est,* ἀντιπαραβεβλημένη. *Interpres, cum dixit,* contraria morti, *videtur* ... *accepisse, ac si diceretur, altera ex parte respondens, & quæ conferri* ... *cum morte.* (d) Indisciplinationi.] *Sic S. Augustinus in speculo,* (*quamvis non addat,* temerariæ) *& vulgata,* indisciplinatæ loquelæ. *Compl.* ... intemperantiæ juramenti. (e) In radicem.] *Illud,* εἰς, *ab*... *& vulgata,* tradent, *id est, diffundent,* radices. (f) Dei.] *In Complut. subjungitur,* δόξα μεγάλη ἀκολουθεῖν θεῷ, μακρότης δὲ ἡμερῶν τὸ προσληφθῆναι ὑπ' αὐτοῦ, Gloria magna est sequi Deum: longitudo autem dierum, ... te ab eo: *quæ aliqua ex parte respondent vulgatæ.*

CAP. XXIV.

(a) EGO ex ore altissimi prodivi.] *Plura non refert S. Ambrosius 4. de fide, cap. 4. S. Cyprian. 2. testim. addit ea fere quæ sequuntur in vulgata.* (b) Dilecta.] *In uno codice vetusto, & Complut. est,* ἡγιασμένῃ, *& vulgata,* sanctificata. (b) Littoribus.] αἰγιαλοῖς, *& fortasse sumptum* ... *nomine proprio loci. In aliis est,* ἐν γαδοῖς, *aut,* ἐν γαδδὶ *& vulgata, in* ... (d) Exaltata sum.] *In Complut. additur,* ἀφ' ὕδατος, ab aqua. *Vulgata,* juxta aquam in plateis. (e) Aspalathus.] *Veram lectionem vidit* ... *& alii. In Complut. est,* πάλαθος, *& interpretantur,* massam. (f) ...] *Abest hoc loco a Complut. & vulgata.* (g) Honestatis.] *Id est,* ...ciarum, *ut sæpe alibi. In nonnullis autem libris hæc sequuntur,* ἐγὼ μήτηρ τῆς ἀγαπήσεως τῆς καλῆς, καὶ φόβου, καὶ γνώσεως, καὶ τῆς ὁσίας ἐλπίδος· δίδωμι δὲ σὺν πᾶσι τοῖς τέκνοις μου ἀειγενεῖς τοῖς λεγομένοις ὑπ' αὐτοῦ, Ego mater pulchræ dilectionis, & timoris, & agnitionis, & sanctæ spei (*hucusque convenit cum vulgata*) Do autem omnibus filiis meis dictis ab illo sempiternos, *fortasse, fru*... *Pro quibus in vulgata est:* In me gratia omnis vitæ & veritatis: in me omnis spes vitæ, & virtutis: *& posterior pars refertur etiam apud S. Cyprian. 2. testim.* (h) Favum.] κηροῦ, *videtur sumptum pro,* κηρίου, *quod* ... *est in aliquot libris.* (i) Meum.] *Compl. addit,* τὸ ἄριστον, optimum, *vulgata,* plantationum. (k) Adhuc.] *In aliquo est,* ὅτι, *& vulgata,* ...

CAP. XXV.

(a) PRudentiam.] *Vulgata, & S. Cyprianus, 3. testim.* amicum verum. (b) Super omnia se superposuit.] *S. Hieronymus in Esa.* 50. omnia superat. (c) Assimilabitur.] *Complut. in hac sententia longius* ... *a vulgata, & speculo: sed addit deinde hæc,* φόβος κυρίου ἀρχὴ ἀγαπήσεως αὐτοῦ, πίστις δὲ ἀρχὴ κολλήσεως αὐτοῦ, timor Domini initium dilectionis ejus: fides autem initium agglutinationis ejus: *quæ magna ex parte respondent vulgatæ.* (d) Saccum.] *Aliqui,* ὡς ἄρκος, tanquam ursus: *in vulgata utrumque conjungitur.* (e) Ascensus.] *Complut. addit,* ὡς, *& vulgata,* sicut ascensus. (f) Quæ non beatificabit.] *Vulgata,* beatificat. *In nonnullis codicibus est,* ἥτις οὐ παρακαλέσει τὸν ἄνδρα αὐτῆς ἐν στενώσει, quæ non consolabitur virum suum in angustia. (g) Potestatem.] *In uno vetusto est,* παρρησίαν, *& in Complut. additur,* ἐξόδου, *quod in vulgata,* veniam prodeundi.

CAP. XXVI.

(a) SUpplicavi.] *Complut.* ἐφοβήθην, timui: *quod in vulgata dictum est,* facies mea metuit. (b) Zelotypam.] *Hoc non reperitur in Græ*...*: sed videtur adjectum ab interprete ad exprimendam vim præcedentis di*...*,* ἀντίζηλος, *quæ significat rivalem, id est, zelotypam in zelotypam, qualis Phenenna in Annam. Legantur quæ notata sunt 1 Reg. 1.* (c) E...] *In nonnullis additur,* καὶ ῥεμβάς, & vaga. (d) Non avertente ...] *Quod idem valet, ac si diceremus,* non verecunda: *nam & hac notione* ... *accipitur,* διατρέπομαι. *In aliquot libris est,* ἀδιατρέπτως, *ut conjungatur* ... *sine intermissione, nunquam declinans oculos firma.* (e) Stabilis.] *Addidit interpres ad explicationem,* mulieris: *qui quidem interpres* ... *videtur legisse,* πτέρναις, *ita enim inquit,* super plantas stabilis mulieris. *Complut. habet,* ἐπὶ στέρνοις εὐσταθέσι, *& interpretatur,* super pavimenta stabilia. *Sequuntur autem & in ea & in quibusdam manuscriptis hæc:* ... ἀκμὴν ἡλικίας σου συντήρησον ὑγιῆ, καὶ μὴ δῷς ἀλλοτρίοις τὴν ἰσχύν σου. ἀναζητήσας ... παντὸς πεδίου εὔγεων κλῆρον, σπεῖρε τὰ ἴδια σπέρματα πεποιθὼς τῇ εὐγενείᾳ σου. ... τὰ γεννήματά σου περιόντα καὶ παρρησίαν εὐγενείας ἔχοντα μεγαλυνθήσεται. γυνὴ μισθία ... λογισθήσεται, ὕπανδρος δὲ πύργος θανάτου τοῖς χρωμένοις λογισθήσεται. ... ἀσεβὴς ἀνόμῳ μερὶς δοθήσεται, εὐσεβὴς δὲ δίδοται τῷ φοβουμένῳ τὸν κύριον, γυνὴ ... ἀτιμίαν κατατρίψει, θυγάτηρ δὲ εὐσχήμων καὶ τὸν ἄνδρα ἐντραπήσεται. γυνὴ ἀδιά... ὡς κύων λογισθήσεται, ἡ δὲ ἔχουσα αἰσχύνην, τὸν κύριον φοβηθήσεται. γυνὴ ἄνδρα ἴδιον τιμῶσα σοφὴ πᾶσι φανήσεται, ἀτιμάζουσα δὲ ἀσεβὴς ἐν ὑπερηφανίᾳ πᾶσι γνωσθήσεται. γυναικὸς ἀγαθῆς μακάριος ὁ ἀνήρ. ὁ γὰρ ἀριθμὸς τῶν ἐτῶν αὐτοῦ διπλάσιος ἔσται. γυνὴ μεγαλόφωνος καὶ γλωσσώδης εἰς πολεμίων τροπὴν θεωρηθήσεται, ἀνθρώπου δὲ παντὸς ψυχὴ ὁμοιότροπος τούτοις, πολέμου ἀκαταστασίαις τὴν ψυχὴν διαιτηθήσεται. Filii, florem ætatis tuæ conserva sanum: & ne dederis alienis robur tuum. Cum requisieris omnis campi fertilem sortem; semina propria semina, fretus nobilitate tua. Sic progenies tuæ superstites, & fidentiam nobilitatis habentes magnificabuntur. Mulier mercenaria æqualis porco reputabitur: conjugata autem turris mortis utentibus reputabitur. Mulier impia iniquo pars dabitur: pia autem datur timenti Dominum. Mulier turpis infamiam conteret: filia autem honesta etiam virum reverebitur. Mulier impudens sicut canis reputabitur: quæ autem habet verecundiam, Dominum timebit. Mulier virum proprium honorans, sapiens omnibus videbitur: inhonorans autem, impia in superbia omnibus cognoscetur. Mulieris bonæ beatus vir: numerus enim annorum illius duplex erit. Mulier clamosa & linguosa in hostium fugationem considerabitur. Hominis autem cujusque animus similibus moratus moribus, belli seditionibus vitam transiget.

CAP. XXVII.

(a) DEsperavit.] *Vulgata, & speculum,* desperatio est animæ infelicis. *Complut.* ἀπώλεσε πίστιν, perdidit fidem. (b) Nemo ipsum removebit ab ipso.] *Videtur hoc valere, nemo hominum faciet illum dediscere atque ex animo exuere improbitatem suam: vulgata, & speculum,* & nemo eum abjiciet. *In uno vetusto codice, & Complut. est,* καὶ ὁ εἰδὼς αὐτὸν ἀποστήσεται ἀπ' αὐτοῦ, & qui noverit eum, recedet ab eo. (c) Tuum.] *Complut.* αὐτοῦ, *& speculum,* indulcabit os suum, *nec multo aliter quædam Biblia.* (d) Capietur.] *Nonnulli,* ἀπολεῖται, *& speculum, & vulgata,* peribit: *& in utrisque etiam sequitur,* facienti nequissimum consilium: super ipsum devolvetur: *ubi Complut.* αὐλισθήσεται, commorabuntur.

CAP. XXVIII.

(a) SErvans servabit.] *Sic vulg. & speculum. Aliqui libri habent,* διαστηρῶν διαστηρίσει, confirmans confirmabit. (b) Tabitudinis, & mortis.] *Supplendum est ex superioribus,* memento: *sicut in sequenti sententia in posteriori parte repetendum est,* memorare testamentum, &c. *In vulg. & speculo alius habetur sensus. Complut. autem hic habet,* καὶ μὴ μηνίσῃς τῷ πλησίον καταφθορὰν, καὶ θάνατον, & ne commineris proximo perniciem, & mortem. (c) Immittit.] *Sic etiam vulgata, & spec. nonnulli,* ἐμβαλεῖ, immittet. (d) Et secundum firmitatem rixæ exardescet.] *Hæc absunt a vulgata, & in uno vetusto, & in Complut. non habentur hoc loco, sed paulo ante post illa,* secundum materiam ignis, sic exardescet, *sequitur,* κατὰ τὴν στερέωσιν τῆς μάχης τὸ πῦρ αὐξηθήσεται, secundum firmitatem contentionis, ignis augebitur. (e) Maledicere.] *Videtur subintelligendum,* oportet; *aut quiddam hujusmodi. In uno vetusto, & Compl. est,* καταράσασθε, maledicite. *Vulgata, & speculum, & S. Cypr. 3. test.* susurro, & bilinguis maledictus. (f) Tertia.] *Sic iidem. In nonnullis hic, & in sequenti sententia,* δισσὴ, duplex. *In margine Vaticani codicis adscriptum est,* γλῶσσα τρητὴ, τετρυπημένη, ligna perforata. (g) Possessionem.] *Sic S. Ambrosius 1. off. cap. 3. & S. Hilarius in psal.* 140. *quamvis idem S. Ambrosius in psal. 118. serm. 22. habeat,* aures tuas, *sicut vulgata, & S. Cypr. lib. 1. epist. 3. & alibi sæpe.*

CAP. XXIX.

(a) SIN autem.] *Dictum est, pro,* sin minus, *ut alibi.* (b) Gratis.] *In aliquot libris est,* οὐ δωρεὰν, non gratis. *Et fortasse, quæ præcedunt, ita possent verti;* fraudavit se pecuniis suis, & acquisivit illum inimicum gratis, *vel,* non gratis. (c) Multi propter nequitiam averterunt.] *In nonnullis est,* πολλοὶ οὖν, multi igitur. *Hoc videtur, sibi velle, propter improbitatem, & ingratum animum eorum qui mutuum non reddunt, multos avertisse, aut seipsos a dando, aut facies eorum qui petunt, quare in Complutensi est,* ἀπέστρεψαν τὸν ἄνθρωπον, averterunt hominem. *In aliquot codicibus est,* οὐ χάριν πονηρίας. *& vulgata:* Multi non causa nequitiæ non fœnerati sunt. (d) Fraudari gratis timuerunt.] *Nonnulli,* ἀποστερηθῆναι δὲ εὐλαβήθησαν, fraudari autem timuerunt. *Sanctus Ambrosius huc spectans, in lib. de Tobia, cap. 3. dixit:* Multi dispendii causa non fœnerant; dum fraudem verentur. (e) Non contrahat rubiginem.] *In uno vetusto codice, & Complut. est,* μὴ κατάκρυψε, *& vulgata,* non abscondas illam sub lapide in perditionem: *itemque Sanctus Ambrosius loco indicato, & de Nabuthe, cap. 4. nisi quod ibi habet,* in mortem. (f) Cellis tuis.] *Quasi hoc dicat, quæ reponis in cellis tuis, idcirco reponas, ut ad eleemosynam faciendam conferantur: aut, si qua aptior est hujus loci interpretatio. Sanctus Cyprianus de opere, & eleem. & 3. testim.* in corde pauperis: *itemque aliqua Biblia; licet multa,* in sinu pauperis. (g) Roboris.] *In quibusdam* ὁλκῆς, ponderis, virium. (h) Bona fidejussoris.] *In uno vetusto, & Complut. est,* ἀγαθὴν ἐγγύην, bonam fidejussionem. *Sanctus Ambrosius istud,* bonam, *videtur conjunxisse cum superioribus, de Tobia cap. 4. Ita enim inquit:* Gratiam repromissoris ne oblivíscaris: dedit enim pro te animam bonam. (i) Et ingratus sensu derelinquet.] *Compl.* ἐγγυῶν φεύξεται ἁμαρτωλὸς, καὶ ἄχρηστος, ἐν διανοίᾳ καταλείψει, *& ita interpretatur,* fidejussiones fugiet peccator, & inutilis in cogitatione relinquet, &c. *Interpres videtur habuisse,* ἔγγυον φεύξεται, *& verba alio ordine collocata, ac partim etiam mista ex utraque lectione,* ἄχρηστος, *&* ἀχάριστος. Repromissorem (*ita enim pleraque Biblia,*) fugit peccator, & immundus: bona repromissoris sibi adscribit peccator, & ingratus sensu derelinquet, &c. (k) Incidens.] *Potest intelligi de eo qui lucri causa & certa mercede pro alio spondet. In uno vetusto est,* ἐμπεσέτω, incidat. *Complutensis,* παραβαίνων ἐντολὰς κυρίου ἐμπεσεῖται εἰς ἐγγύην, *& vulgata,* transgrediens mandatum Domini, incidet in promissionem, *& addit,* nequam. (l) Redemptiones.] *Conducendo, suscipiendo in se opera facienda, vectigalia, ut redemptores, & publicani. Vulgata,* & qui conatur multa agere, *satis apte ad sententiam.* (m) Recupera.] *Sanctus Ambrosius, de Tobia cap.* 23. recipe. (n) Incidas.] *Idem ibidem,* cadas. (o) Super minimum & magnum placeat tibi.] *Sic in nonnullis Bibliis, id est, sive parva, sive magna sit domus tua,*

tua, ea delecteris. Complut. ἐπὶ μικρᾷ καὶ μεγάλα εὐδοκίαν ἔχε, καὶ ὀνειδισμὸν οἰκίας σου μὴ ἀκούσῃς, super parva & magna complacentiam habe, & improperium domus tuæ non audies. *Vulgata*, improperium peregrinationis. (*o*) Ad ingrata.] *Ad nullam gratiam acquirendam. Exigunt enim ista a peregrino, quasi debita. Vulgata*, & pascet, & potabit ingratos.

CAP. XXX.

(*a*) Lucrabitur.] Ὀνήσεται. *Interpres fortasse habuit*, αἰνέσεται, *inquit enim*, laudabitur: *ac videtur tamen more deponentis sumptum, ut alibi. Complut.* εὐφρανθήσεται, lætabitur. (*b*) Lætatus est] *In aliquo additur* ἐπ' αὐτῷ, *& vulgata*, in illo. (*c*) Refrigerans.] *Molliter tractans*, περιψύχων. *In aliquibus sunt duæ dictiones*, περὶ ψυχῶν, *& vulgata*, pro animabus. *In nonnullis vere est*, περιψήχων, abstergens. (*d*) Iuventute.] *Hoc loco subjunguntur in Complut. & vulgata, quæ in nostra, & aliis Græcis sunt paulo post*, & ne despicias ignorantias, (*vulgata*, cogitatus) illius: curva cervicem ejus in juventute. (*e*) Tibi.] *In quibusdam additur*, καὶ ἔσται σοι ὀδύνη ψυχῆς, *& vulgata*, & erit tibi dolor. (*f*) Tuam offendat.] *In aliquot libris est*, αὐτοῦ προσκόψῃς, ne in turpitudine illius offendas, *quomodo fere & vulgata*. (*g*) Et ne despicias ignorantias illius: curva cervicem ejus in juventute.] *Hæc in aliquot codicibus non habentur, in quibusdam vero, & in vulgata paulo superius, ut notatum jam est.* (*h*) Offusa.] *Nonnulli*, κεκαλυμμένα, *& vulgata*, abscondita. (*i*) Quasi qui colligit.] *Hæc usque in finem in Complut. & vulgata, & uno vetusto codice sunt cap. suo 33. Hic autem habent sententiam, quæ in nostra erit in extremo cap. 33. hujus editionis.* (*k*) Perveni.] *Quasi ad metam optatam; votique compos factus sum, ut multa ad hominum utilitatem pertinentia collegerim. In vulgata in cap. suo* 33. & ipse speravi. (*l*) Puero.] *In aliquo libro est*, παιδεία, disciplina. (*m*) Amplifices] *Id est, ne sis nimius, ne niminum urgeas, ac premas ullam carnem, ne brutorum quidem, nedum hominum.* (*n*) Sicut tu.] *Complut.* σοι, ὡς ἡ ψυχή σου, *& vulgata*, tibi quasi anima tua. (*o*) Sicut teipsum.] *Vetustus codex*, ὡς ἀδελφὸν, ὅτι ὡς τῇ ψυχῇ σου, ἐπιδεήσεις αὐτοῦ, quasi fratrem: (*quod habet etiam vulgata, & Compl.*) quoniam tanquam animæ tuæ, egebis illius.

CAP. XXXI.

Hoc caput in vulg. & Compl. est. 34. (*a*) Eruditus.] *In quibusdam est*, πεπλανημένος, *quemadmodum & in nostra paulo post: quod cum significare possit & deceptum, & eum, qui multas oberrat regiones; series ipsa orationis fecit, ut posteriore potius notione accipiendum putaremus.* (*b*) Plura.] *Quasi hoc dicat, his ipsis sententiis, quas alios doceo, magna ex parte ipsemet usus sum, earumq; veritatem experiundo intellexi. In quibusdam libris est*, τὰ πλάσματα, fictiones. (*c*) Non.] *Compl.* οὐδὲν, *& vulg.* nihil. (*d*) Subsannationes.] *Aliqui*, μωμήματα, maculæ, δωρήματα, donaria.

CAP. XXXII.

Caput hoc in Complut. & vulgata est 35. (*a*) Offert.] *In aliquo libro*, ὡς προσφέρων, quasi qui offert. * Et judicabit justi.] *Nonnulli libri habent*, δικαίοις. (*b*) Patientiam.] *Compl. addit*, ὁ κραταιὸς, *& vulgata*, fortissimus.

CAP. XXXIII.

Hujus capitis verba usque ad, splendidum, *in vulgata, & in Complut. sunt cap. 36. Vltima vero ista sententia est in iisdam cap. 30. in extremo: cui loco etiam magis videtur convenire. Initium hujus capitis refertur apud Sanctum Augustinum, 17. de civit. cap. 20.*

CAP. XXXIV.

Caput hoc in vulgata, & Complut. est 31. (*a*) Somnus.] *In plerisque, & ad marginem Vaticani est*, ὕπνον, *ut vertendum sit*, infirmitas gravis digeret (*id est, amovebit*,) somnum. *In aliquo etiam est*, ἐκνίψει, eluet. (*b*) Dati sunt in casum.] *In nonnullis est*, ἐδέθησαν, ligati sunt. (*c*) Et sit.] *Aliqui*, καὶ ἔσται αὐτῷ, & erit illi. (*d*) Choleræ.] *In aliquo est*, χολέρα, *& vulgata*, cholera. (*e*) In medio pomorum.] μεσοπωρῶν, *quasi non expectato fine secundæ mensæ. Nonnulli*, μεσοπορῶν, *quasi e media cœna abiens. Plerique*, ἀνάστα μεσοπορῶν, ἔμεσον, καὶ ἀναπαύσῃ, *quæ in vulgata*, surge e medio, & vome, & refrigerabit te. *Quo videtur spectasse Origenes hom. 2. in psal. 37. loquens de confessione peccati.* (*) Labia.] *Vulgata*, labia multorum: & testimonium veritatis (*fortasse*, virtutis) illius fidele. S. *Ambr. de Nabuthe, cap.* 14. labia justorum, & testimonium bonitatis illius fiet. (*f*) Corda in contentione superborum.] *In quibusdam*, ἐν καρδίᾳ ὑπερηφάνων ἐν μέθῃ, in corde superborum in ebrietate. (*g*) Æquale.] *Vulg.* æqua vita hominibus vinum in sobrietate: si bibas illud moderate, eris sobrius. S. *Ambr. de Helia, c.* 12. Æqualis vita hominibus vinum in ebrietate: bibas illud moderate, ut sis sobrius. (*h*) In repetendo.] *Aliqui*, ἐν ἀπαντήσει, *& Compl. addit*, αὐτοῦ, in occursu ejus.

CAP. XXXV.

(*a*) Rectorem.] *Sic solet interpres vertere*, ἡγούμενον, S. *Hieronymus in Ezech.* 45. Ducem te constituerunt: ne eleveris: sed esto inter eos, quasi unus ex ipsis. *Est autem caput hoc in vulgata* 32. (*b*) Acroama.] *Retinuimus dictionem Græcam: qua boni etiam Latinitatis auctores utuntur ad significandum narrationem, aut fabulam, quæ libenter audiatur. Vulgata addit negationem*, ubi auditus non est. *Complut. habet nonnullas varietates: sed quæ a vulgata discrepent, neque cum sententia satis conveniant.* (*c*) Alio dicente.] *In aliquo libro est*, καὶ ὅπου γέροντες, *& vulgata*, & ubi sunt senes. (*d*) Doctrinam.] *In Compl. additur*, αὐτοῦ, *& vulgata*, ejus. (*e*) Comparationem.] *Aut afferet similia aliorum facta ad sui excusationem, aut conferet se ad cœtum hominum sibi similium.* (*f*) Non exploratæ.] ἀπροσκόπτῳ. *Vulgata*, laboriosæ. *Alii codices*, ἀπροσκόπῳ, planæ, non impeditæ offendiculis. (*g*) Legi.] *Complut.* κυρίῳ, *vulgata*, Deo, *ut sæpe solet, pro*, Domino, (*h*) In Domino.] *Eadem*, ἐπ' αὐτῷ, in illo.

CAP. XXXVI.

Verba hujus capitis usque ad illud: Et ego novissimus evigilavi, habentur in vulgata & Complutensi, cap. 33. (*a*) Navis.] *Sic vulgata*, πλοῖον. *Complut. mendose* πολλῶν, multorum. (*b*) Justorum.] *In plerisque codicibus est*, δήλων, manifestationum: *& similis loquutio est Num. 27. in hoc eodem libro c. 45. non dissimilis: Verum de ista dictione alibi dictum est & dicetur. Interpres videtur hic legisse*, δικαίων, *& conjungit cum sequentibus*, qui interrogationem manifestat; parabit verbum. *In nonnullis est*, ... *itemque construitur cum sequentibus*, quasi interrogationem manifestans para verbum. (*c*) Duo, duo.] S. *August.* 11. *de civit. cap.* 18. bina, bina: *reliqua, ut nos.* (*d*) Et ego novissimus evigilavi.] *Post hæc in vulgata & Complut. & uno vetusto, sequuntur illa quæ in nostra, & aliis plerisque græcis habita sunt cap.* 30. quasi qui colligit acinos, &c. *& S. August. q. 2. ad Simplicianum*: Ego novissimus vigilavi, quasi qui racematur post vindemiatores: *omninoque optime cohærent.* (*e*) Et hæreditavi.] *In nonnullis est*, καὶ κατακληρονόμησον, & hæredita: *quod optime convenit, si conjungatur cum iis quæ in vulg. cap. 36. (ubi hæc usque in finem habentur) præcedunt; in nostra autem, & aliis plerisque græcis sunt in extremo fere cap. 33.* Congrega omnes tribus Iacob (& cognoscant, quia non est Deus, nisi tu, ut enarrent magnalia tua) & hæreditabis eos, sicut ab initio. *Compl. sequitur ordinem vulgatæ, sed habet*, καὶ κατεκληρονόμησα, *quod loco illi convenire non potest.* (*f*) Creaturæ.] *In aliquo est*, κτήμασι, possessiones. (*g*) Supplicum.] *Aliqui*, οἰκετῶν, *& vulgata*, servorum. (*h*) Mansuetudo.] *In Compl. additur*, καὶ ἴασις, & curatio: *quam dictionem habet etiam vulgata.* (*i*) Errantis.] *Alii*, ἀφαλλομένῳ, *aut*, ἐφαλλομένῳ, *quos videtur sequutus interpres*, exiliens de civitate, &c.

CAP. XXXVII.

(*a*) Inest.] *Sic vulgata, quod Græce*, ἔνι. *Alii*, μένει, manet. (*b*) Conjocundatur in oblectatione.] *Vulgata*, in oblectationibus. *Nonnulli codices*, συνδιαιτᾷ ἐν εὐφροσύνῃ, (*ab aliquo abest*, ἐν,) convivit in lætitia. (*c*) Condolet.] *Sic vulgata, quod Græce*, συμπονεῖ, *& posset etiam verti*, simul laborat. (*d*) Bellum.] *Aliqui*, πολεμίου, *& vulgata*, contra hostem. (*e*) Tuis.] *Hic in vulgata subjungitur sententia illa*, noli consiliari cum socero tuo, & a zelantibus te absconde consilium: *cujus similis habetur paulo post in nostra, & aliis græcis, præsertim in secunda parte*, noli consiliari cum eo, qui te suspectum habet, & a zelantibus te, absconde consilium. *Compl. utroque loco hanc habet: Quædam Biblia manuscripta illam priore loco, hanc posteriore.* (*f*) Domestico.] *Quasi, ut opinor, dicat*, quem domi tuæ alis: *nam hic minime omnium vellet opus absolvi: in nonnullis libris est*, ἐπετείῳ. *Vulgata videtur utrumque conjunxisse & primum vocare operarium agrarium, hunc vero operarium annualum.* (*g*) Cordis.] *Nonnulli addunt*, πρόσωπον, καὶ τέσσαρα, vultus, & quatuor, *vulgata*, verbum nequam immutabit cor, ex quo partes quatuor, &c. (*h*) Alimento.] *Aliqui*, σοφίας, sapientia, *vulgata*, re. S. *Augustinus*, 2. *de doctrina Christ. c.* 31. *priorem hujus sententiæ partem refert ut habet vulgata*: qui sophistice loquitur, odibilis est. (*i*) Fideles.] *Nonnulli*, πιστοὶ, fideli: *nonnulli*, ... laudabiles: *vulgata*, laudabilis. (*k*) Fidem.] *Aliqui*, δόξαν, *& vulgata*, honorem. (*l*) Labor.] *In nonnullis*, νόσος, *& vulgata*, infirmitas.

CAP. XXXVIII.

(*a*) Donationem.] *Sic vulg. In quibusdam codd. est*, δόξαν, gloriam. (*b*) Illius.] *In Complut. additur*, ἀπὸ ἀνθρώπου, ab homine. (*c*) Non consummabit.] *Nonnulli*, οὐ μὴ συντελεσθῇ, *& vulgata*, non consummabuntur opera ejus. (*c*) Delictum.] *Complut.* ἀπόστησον πλημμέλειαν, *& vulgata*, averte a delicto. (*e*) Quasi non sis.] *Abest a vulgata, & speculo.* (*f*) Suavitas odoris.] *Id est*, reperiri debet: *potestque referri vel ad ægrotos, vel ad medicos, vel etiam ad sacerdotes. Sed in aliquot codicibus est*, εὐοδία, prosper successus: *in aliquo*, εὐδοκία, beneplacitum. *Vulgata aliud prafert sensum.* (*g*) Incidat.] *In uno*, ἐμπεσεῖται, *& vulgata*, incidet. (*) In abductione transit.] *Plerique*, παραμένει, *& vulgata*, permanet: *quod etiam locum habere potest propter ambiguitatem dictionis istius*, ἀπαγωγή, *nam & potest significare abductionem a fletu, & abductionem a consolatione. Nonnulli vero habent*, ἐν ἐπαγωγῇ παραμένει, in obductione (*de quo vocabulo jam notatum est*) permanet. (*h*) Secundum corda.] *Vulgata*, secundum cor ejus: *verba græca*, κατὰ καρδίας, *possent etiam significare*, contra cor. *In aliquot libris est*, κατάρα καρδίας, maledictio cordis. (*i*) Ejus.] *Complut.* μου, *& vulgata*, judicii mei. (*k*) Sapientiam percipiet.] *Sic etiam vulgata, & optima est sententia. In nonnullis est*, οὐ σοφισθήσεται, non percipiet sapientiam. (*l*) Assiduitas.] *Sic videtur reddidisse interpres, quod est*, ... *In nonnullis est*, ὑπομονὴ, instantia. (*m*) Addiscens pigro ferro.] *Aut*, rudi, καταμανθάνων ἀργῷ σιδήρῳ. *Alii*, ἔργῳ, *aut* ἐν ἔργῳ, *aut*, ἔργα σιδήρου. *Vulgata*, considerans opus ferri. (*n*) Durabit.] *In quibusdam*, τήξει, liquefaciet: *vulgata*, uret. (*o*) Mallei.] *Nonnulli*, σφύρας, καὶ ἄκμονος, mallei & incudis. (*p*) Ambulabunt.] *In quibusdam hæc sequuntur*, ἐν βουλῇ λαοῦ οὐ ζητηθήσονται, in consilio populi non requirentur: *quæ absunt etiam a vulgata.* (*q*) Creaturam.] *Sic vulgata. Complut.* κτῆμα, possessionem. (*r*) Tantummodo accommodantis.] πλὴν τοῦ ἐπιδόντος, *aut*, ἐπιδιδόντος, *ut nonnulli. Et supplendum est, non artificum, quos commemoravi, est vera sapientiæ operam dare, sed tantum illius qui dat animam suam ad contemplationem legis.*

CAP. XXXIX.

(*a*) Vsque.] *Nonnulli*, καὶ ἕως, & usque, *ut vulgata.* (*b*) Agri.] *In quibusdam*, ἐπὶ ῥεύματος ὑγροῦ, super fluxum humidum. *Vulgata*, super rivos aquarum. (*c*) Quia.] *Istud*, ὅτι, *abest a nonnullis & a vulgata.* (*d*) Omnia enim in tempore suo quærentur.] *Absunt hæc loca a vulgata. In Compl. vero & ista sunt, & illa præterea præcedunt*, ...

[illegible]; non est dicere, quid hoc est? (*e*) Omnia enim ad usus ipsorum creata sunt.] *Hec non sunt in vulgata: sed pro his habentur illa, quæ modo dicebamus in ea abesse a superiore loco*; omnia enim in tempore suo quærentur. *Sanctus Hieronymus in Ecclesiastem; cap.* 3. ne dixeris, quid est hoc, aut quid est istud? Omnia enim tempore suo requirentur. *Sanctus Augustinus, quæst.* 2. *ad Simplicianum*, Collaudemus canticum, & non dicamus, quid hoc, vel quod hoc? Omnia enim in tempore suo creata sunt. (*f*) [illegible] *In aliquo libro est*, αὐτοῦ, ejus. (*g*) Mandato.] *Nonnulli*, ἐν τῇ [illegible], in exortu. (*h*) Necessitates.] *Vulgata*, necessitate. *Nonnulli*, ἐν χερσὶ, in manus.

CAP. XL.

(*a*) IN sepultura.] *Vulgata*, sepulturæ. *Nonnulli*, ἐπιστροφῆς, reversionis. (*b*) Multiplicant.] *Aliqui*, πληθυνεῖ, *& vulgata*, multiplicabunt. (*c*) Achi.] *Varie scribitur hæc dictio*, ἄχι, ἄχει, ἄχει, *de qua satis notatum* [illegible] *Gen.* 41. *Hic in vulgata duplicem videtur habere interpretationem: primum*, Sonant, *conjuncte cum superioribus*, super cacumen petræ sonant, (*quasi legeretur*, ἠχεῖ, *aut Dorice*, ἀχεῖ) *deinde*, viriditas. (*d*) Tuus.] *Abest istud*, σου, *a plerisque codicibus, & a vulgata*. (*e*) Timori.] *In nonnullis*, ἐν φόβῳ, *& vulgata*, in timore. (*f*) Operuerunt.] *Sic etiam vulgata. Aliqui*, ἐκάλυψεν, operuit, vestivit.

CAP. XLI.

(*a*) ET, qui conversantur parœciis impiorum.] *Retinuimus verbum Græcum, ut alibi: quoniam non liquet, an hic sensus sit*, & filii impiorum sunt hujusmodi, ut quiescere non possint, sed frequentibus sedium mutationibus agitentur, *an, ut in vulgata*, & qui conversantur secus domus impiorum, *& in vicinia illorum*. (*b*) Altissimi.] *In quibusdam hæc subjunguntur*, ἐὰν γὰρ πληθυνθῆτε, εἰς ἀπώλειαν, sive enim multiplicamini; in perditionem. (*c*) Cognati.] *Nonnulli*, ἀνθρώπου εὐγενοῦς, hominis nobilis.

CAP. XLII.

(*a*) DE indifferenti venditione, & mercatorum.] *Considerandum, an possit etiam reddi*, de indifferentis venditione, *ut fiat oppositio quædam inter indifferentem, id est, quemvis hominem, & mercatorem. Nam verba Græca utramque sententiam ferunt*, περὶ ἀδιαφόρου πράσεως. *In nonnullis est*, περὶ διαφόρου, de differenti, *aut*, controversa. *In aliquo etiam sequitur*, πράσεως ἐμπόρων, *sine*, καὶ, de differenti venditione mercatorum. *Vulg.* de corruptione (*al.* correptione) venditionis, & negociatorum. (*b*) Mulieris.] *Vulgata*, viri. *Ab aliquot libris utrumque abest: quare utrumque videri potest additum, & unum ab uno, aliud ab alio pro varia cujusque intelligentia additum esse*. (*c*) Nonne.] *Sic vulgata. Sunt tamen, qui sine interrogatione legant*, οὐκ ἐνεποίησε, non indidit, non permisit. (*d*) Signum.] *Nonnulli*, σημεῖα, signa. (*e*) Et quatenus est.] καὶ ἕως ἔστι. *In uno vetusto, & Compl.* ὅς ἐστι, *& vulgata*, qui est. (*f*) Tanquam scintillæ.] *Nonnulli*, καὶ ἕως σπινθῆρος, & usque ad scintillam.

CAP. XLIII.

(*a*) EXitu.] *Sic enim vulgata. In quibusdam libris est*, ἐν ἐνδόξῳ, in glorioso. (*b*) Sufflans.] φυσῶν. *Nonnulli*, φυλάσσων, *& vulgata*, custodiens. (*c*) Insufflans.] ἐμφυσῶν. *In quibusdam*, ἐκφυσῶν, *& vulgata*, exsufflans. (*d*) Festinavi.] *Sic etiam vulgata. Nonnulli*, κατέπαυσε, cessavit. (*e*) Ostensionem temporum,] *Aliqui*, χρόνου, temporis. *Vulgata*, ostensio temporis, *cætera hujus sententiæ, ut hic. Compl. autem*, καὶ σελήνην ἐποίησεν εἰς στάσιν [illegible] αὐτῆς, ἀνάδειξιν χρόνων, *&c.* Et Lunam fecit in statum ad tempus ejus ostensionem temporum, *&c.* (*f*) Mutatione.] *Nonnulli*, ἐν ἀλλοιώσει, in mutatione. *Compl. quasi de mense sit intelligendum*, αὐξανόμενος θαυμαστῶς ἐν ἀλλοιώσει, auctus mirificavit mutatione. *Vulg.* crescens mirabiliter in consummationem. (*g*) Ornatus illuminans.] *Interpres videtur legisse*, κόσμον, mundum illuminans. (*h*) Dominus.] *Ita etiam vulg. sed bene se habet oratio*, mundum illuminans in excelsis Dominus. *Non ita in nostra. In aliquo vetusto, & Compl. est*, κυρίου, in excelsis Domini. (*i*) Et non deficient.] *In quibusdam est*, καὶ οὐ μὴ ἐκλαυθῶσιν, *& in nonnullis Bibliis*, & non tardescent. *In aliquo codice utrumque conjungitur, hoc post illud*. (*k*) Voluntate.] *Nonnulli addunt*, αὐτοῦ, *& vulgata*, in voluntate ejus.] *In Compl. est alius ordo verborum: sed noster respondet vulgatæ*. (*l*) Jesus.] *Vulgata*. Dominus Jesus. *Aliquot libri habent*, ἐφύτευσεν ἐν αὐτῇ νήσους, plantavit in ea insulas. (*m*) Prosper processus, finis ejus.] *In plerisque*, εὐοδοῖ ἄγγελος αὐτοῦ, prosperat angelus ejus. *Vulgata*, propter ipsum confirmatus est itineris finis. (*n*) In omnibus.] *Sic videtur reddidisse interpres illud*, τὸ πᾶν, *sed posset etiam verti*, & quæ est consummatio sermonum, ipse est omne.

CAP. XLIV.

(*a*) MAgnificentiam suam.] *In aliquo est*, τῇ μεγαλοσύνῃ αὐτοῦ, *& vulgata*, magnificentia sua. (*b*) Habitationibus.] παροικίαις, *aut*, κατοικίαις, *ut aliqui*. (*c*) Permanebit.] *In nonnullis*, διαμένει, *& vulgata*, permanet. (*d*) Ideo.] *Interpres videtur legisse*, ὅτι ἐγένετο, cum factum est. *A Complut. abest pars antecedens*, ideo fuerunt reliquiæ ipsi terræ: *pro quibus in vulg.* ideo dimissum est reliquum terræ. (*e*) In hæreditate.] *Compl.* κληρονομίαν, *& vulg.* hæreditatem.

CAP. XLV.

(*a*) DIlectum.] *In plerisque libris initium capitis est in verbis proxime præcedentibus*: Et eduxit ex eo virum misericordiæ invenientem gratiam in oculis omnis carnis dilectum, *&c. In vulgata est hic initium: [illegible] legitur*, Dilectus, *&c.* (*b*) Fecit.] *Complut. addit*, αὐτὸν, *& vulgata*, illum. (*c*) Stola.] *Nonnulli*, περιστολὴν, *vulgata*, zona. (*d*) Vasis.] *Compl.* ἐν σκεύεσιν, *vulg.* coronavit eum in vasis. (*e*) Torta cocco.] *In quibusdam illud*, κεκλωσμένη, *est rectus*: *Compl.* κεκλωσμένῳ, *vulg.* torto cocco. (*f*) [illegible] in mandatis suis.] *A quibusdam abest illud*, ἐν, in. *Compl.* αὐτῷ ἐντολὰς αὐτοῦ, ei mandata sua, *vulg.* illi in præceptis suis. (*g*) Cum Dathan.] οἱ περὶ Δαθὰν, καὶ Ἀβειρών. *Notum est autem hac loquutione ipsos præcipue Dathan & Abiron significari.* (*h*) Suæ.] αὐτοῦ, *Complut.* αὐτοὺς, *& vulgata*, illos. (*i*) Illis.] *Eadem*, αὐτοῦ, illi. (*k*) Satietatem.] *Eadem*, ἐν πλησμονῇ, in satietate. (*l*) Pars tua hæreditas.] *In aliis*, μερὶς αὐτοῦ κληρονομίας, pars ejus hæreditatis, *aut*, μερὶς, καὶ κληρονομία, pars & hæreditas, *vulgata*, pars ejus, & hæreditas. (*m*) Statutum est illi testamentum.] *Complut.* ἔστη αὐτῷ διαθήκην, *& vulgata*, statuit illi testamentum. (*n*) Secula.] *Eadem*, εἰς τὸν αἰῶνα, in æternum. (*o*) Filio.] *In uno vetusto additur*, Ἰεσσαὶ, *& vulgata*, Jesse. (*p*) Vobis.] *Nonnulli*, ἡμῖν, nobis. *Vulgata*, ut daret sapientiam in cor nostrum.

CAP. XLVI.

(*a*) DEclinando.] *In quibusdam*, τῷ ἐκτεῖναι, extendendo, *vulgata*, jactando. (*b*) Hostes.] *Sic etiam vulg. Nonnulli*, πολέμους, bella. (*c*) Eos.] *Alii*, αὐτὸν, *aut*, αὐτοῦ, *& vulgata*, eum. (*d*) Contra inimicum.] *Aut*, hostem, *ut vulgata. In quibusdam est*, ἔναντι ἐκκλησίας, contra Ecclesiam. (*e*) In fide sua fidelis visionis.] *In nonnullis* ἐν ῥήματι αὐτοῦ, πιστὸς ὁράσεως, in verbo suo, fide visionis: *in quibusdam tantum*, ἐν ῥήματι αὐτοῦ, *Vulgata*, in verbis suis fidelis, quia videt Deum lucis. (*f*) Agni.] *Sic* 1 *Reg.* 7. *Compl.* ἀνδρὸς γαλαθηνοῦ, viri lactentis. *Vulgata*, viri inviolati.

CAP. XLVII.

(*a*) PRophetare.] *Complut.* ὁ προφήτης, *& vulgata*, propheta. (*b*) Dulces facit.] *Vulgata*, fecit. *Compl.* καὶ ἐξ ἤχου αὐτοῦ γλυκαίνειν μέλη, καὶ καθ' ἡμέραν αἰνέσουσιν ἐν ᾠδαῖς αὐτῶν, & ex sono ejus dulces facere modos, & quotidie laudabunt in canticis suis. (*c*) Regum.] *In uno vetusto ad marginem, & in Complut. est*, βασιλείας, *& vulgata*, regni. (*d*) Cum hoc.] *Aliqui* μετὰ τοῦτον, post hunc. (*e*) Cui.] *Sic vulg. Alii*, ὡς, quoniam. (*f*) Quam sapiens fuisti.] *Optime conveniunt hæc omnia in secunda persona: & ita collati codices. Compl. autem*, ὡς ἐσοφίσθη ἐν νεότητι αὐτοῦ, καὶ ἐνεπλήσθη, *& vulgata*, quemadmodum eruditus est in juventute sua, & impletus est. (*g*) Compunctus sum.] *Nonnulli*, καὶ κατανυγῆναι, & compungi, ac vexari, *aut, ut quædam biblia habent*, incitari. (*h*) Corrumpet opera sua.] *Videtur interpres assequutus sententiam. Nam*, οὐ μὴ διαφθαρῇ ἀπὸ τῶν ἔργων αὐτοῦ, *apte potest hoc significare*, non corrumpet quicquam ex operibus suis, *quamvis & istud*, non peribit propter opera sua.

CAP XLVIII.

(*a*) SIC ter ignem.] *Complut.* τρὶς πῦρ ἐξ οὐρανοῦ, ter ignem de cœlo. *Vulgata*, & dejecit a se ignem terræ: *nisi & in illa sit legendum*, ter. (*b*) Ante furorem.] *Longe meliore sensu, quam Complut.* πρὸς θυμὸν, ad furorem. *Vulgata*, lenire iracundiam Domini. (*c*) In amicitia decorati sunt.] *Vulgata*, in amicitia tua decorati sunt. *Alii codices*, οἱ ἐν ἀγαπήσει κεκοιμημένοι, qui in dilectione dormierunt. (*d*) Domui.] *Quidam*, ἐν τῷ οἴκῳ, *& vulgata*, in domo. (*e*) Ipsorum Gog.] *Alii*, αὐτὸν τὸν γὼγ, ipsum Gog, *aut*, αὐτῆς τὸ ὕδωρ, ipsius aquam, *aut*, αὐτῶν τὸ ὕδωρ, ipsorum aquam. *Suspicari licet, pro*, γὼγ, *scribendum esse*, γιὼν, *ex* 2 *Paral.* 32. (*f*) Nacherim.] *Alii*, Σενναχηρεὶμ, Sennacherim. (*g*) Et promovit.] *Hoc abest a nonnullis. In Complut. hujus loco est*, ἐκ λάχεις, de Lachis. *Vulgata*, & sustulit manum suam contra illos. (*h*) Promovit manus ejus.] *Alii quidam*, καὶ ἀπῆρε, *aut*, ἐπῆρε χεῖρα αὐτοῦ, *& vulgata*, & extulit manum suam.

CAP. XLIX.

(*a*) DEderunt enim cornu.] *In quibusdam*, ἔδωκε τὸ κέρας, dedit cornu. *Vulgata*, dederunt enim regnum. (*b*) Et benefacere illis.] *Quidam*, καὶ κατευθῦναι, & dirigere illos: *nonnulli*, καὶ κατώρθωσε, & direxit. (*c*) Ossa pullulent.] *Pro his usque ad*, Quomodo, *in Complut. est*, εἴη τὸ μνημόσυνον ἐν εὐλογίαις, sit memoria in benedictionibus. *Vulgata*, ossa pullulent de loco suo: nam corroboraverunt Jacob, & redemerunt se in fide virtutis. (*d*) Populum.] *Nonnulli*, ναὸν, *templum*. (*e*) Et Neemiæ.] *In quibusdam est*, καὶ ἐν ἐκλεκτοῖς ἦν Νεεμίας, οὗ ἐπὶ πολὺ τὸ μνημόσυνον αὐτοῦ, τοῦ ἐγείραντος, & in electis fuit Neemias, cujus ad multum tempus memoria ejus, qui erexit, &c.

CAP. L.

(*a*) DUplicis.] διπλῆς, *quasi supplendum sit*, ὀχυρώματος, munitionis, *aut ejusmodi quiddam; cujus hodie fortasse non extet historia. In quibusdam libris est*, διπλῆς. *In Complutensi est*, διπλοῦν ἀνάλημμα, ὑψηλὸν περίβολον ἱεροῦ, duplex reparatio, excelsus ambitus templi. *Vulgata*, duplex ædificatio, & excelsi parietes templi. (*b*) Receptaculum.] *In Complutensi*, ἠλαττώθη δοχεῖα, imminuta sunt receptacula. (*c*) Æs quasi maris, perimetrum.] *Fortasse significat, fecisse mare æneum, supra modum amplum, & capax: & in aliquot codicibus est*, τὸ τρίμετρον, trimetrum. *Et satius est retinere verba Græca: quoniam & alia sensa ex ipsis elici possunt. Nonnulli pro*, χαλκὸς, *habent*, λάκκος, cisterna, quasi maris. *Interpres totam hanc sententiam sic reddidit*, remanaverunt (*al.* emanaverunt) putei aquarum, & quasi mare adimpleti sunt supra modum. (*d*) Ad obsidendum.] *Videtur dictum, pro*, ad propulsandam obsidionem. *In vetusto codice est*, ἐν πολιορκήσει, in obsidione, dum obsideretur, *aut*, in obsidionem, *id est*, contra obsidionem. *Complut.* καὶ πολιορκήσας, & obsidens, *sed vix ullo sensu. Interpres videtur legisse*, πολυωρήσαι, *habet enim*, qui prævaluit amplificare civitatem. (*e*) Quam glorificatus est.] ὡς ἐδοξάσθη. *Interpres fortasse habuit*, ὃς, qui adeptus est gloriam. *Complut.* ἐδοξάσθης, glorificatus es. (*f*) Aras.] *In quibusdam*, ἐπὶ βωμοῦ, *& vulgata*, in ara. (*g*) In magna domo.] *Sic vulgata, quod græce est*, ἐν πλείστῳ οἴκῳ. *In uno vetusto est*, ἐν παντὶ τῷ οἴκῳ, in tota domo. *Complutensis*, ἐν πλείστῳ ἤχῳ, in plurimo sono. (*h*) Et iterant in adoratione ad ostendendum.] *Vulg.* & iteravit orationem suam, volens ostendere virtutem Dei. *Aliquot codices*, καὶ ἐδευτέρωσαν ἐν προσκυνήσει, ἐπιδέξασθαι, & iteraverunt in adoratione, ad accipiendam benedictionem, &c. (*i*) Ejus.] αὐτοῦ, *fortasse*, Simonis. *Vulgata*,

V

Vulgata, ut liberet eos in diebus suis. *Complut.* καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις ἡμῶν λυτρωσάσθω ἡμᾶς, & in diebus nostris liberet nos. (*k*) Phylistiim.] *In quibusdam*, καὶ ἄνδρες οἱ κατοικοῦντες φυλιστιίμ, & viri habitantes Phylistiim. *Vulgata*, qui sedent in monte Seir, & Phylistiim. (*l*) Scripsi.] *Complutensis*, ἐχάραξε, scripsit, *ut vulgata.* (*m*) Sirach.] *In nonnullis additur*, ἐλεαζάρυ, *aut*, ἐλεάζαρος, Eleazari, *aut*, Eleazar.

CAP. LI.

(*a*) ET in conspectu astantium.] *Sic vulgata. In uno vetusto, & Complut. est*, καὶ ἔναντι τῶν ἀνθεστηκότων μοι, & coram iis, qui stabant contra me. (*b*) Et nominis.] *Illud*, καὶ, *abest a nonnullis, & vulgata*, misericordiæ nominis. (*c*) De medio ignis, ubi.] *Abest a Complutensi istud*, οὗ, *itemque a vulgata, sed hæc habet*, in medio ignis non sum æstuatus. (*d*) Regi calumnia linguæ injustæ.] *In quibusdam est*, διαβολῆς, per calumniam. *In Complut. in recto, sed habet* ἐκ γλώσσης, a lingua. *Vulgata*, a rege iniquo, & a lingua injusta. (*e*) Respiciens.] *Vulgata addit*, eram. *In quibusdam libris est*, ἐνέβλεπον, inspiciebam. (*f*) Investigavi.] *Quidam*, ἴχνευον, *& vulgata*, investigabam. (*g*) In factione famis.] *Ita etiam Complutensis. Alii*, καὶ ἐν ποιήσει μου, & in operatione mea. *Vulgata*, in faciendo illam confirmatus sum. (*h*) Luxi.] *Vulgata*, & in sapientia ejus luxit anima mea, & ignorantias meas illuminavit. *Quædam tamen Biblia manuscripta habent*, & insipientiam ejus luxi : *quod valde convenit nostræ. In quibusdam codicibus est*, ἐπένθησα, *& in nonnullis*, ἀπενόησα, & ignorantias illius cogitavi, *aut*, agnovi. (*i*) Cum eis.] *Aliquot*, μετ᾽ αὐτῆς, *& vulgata*, cum ipsa, in qua *etiam, ut in Complut. alius est ordo verborum. Nam hanc sententiam præcedit illa, quæ in nostra sequitur*, & in purificatione, (*vulgata*, agnitione) inveni eam. (*k*) In his.] *Nonnulli*, καὶ λέγετε (*Compl.* ὃ τί λέγετε) ἐν τούτοις, *Vulgata*, & quid dicitis in his?

OSEE.

CAP. I.

(*a*) IN Osee.] *Apud Sanctum Hieronymum in editione, quæ præfert titulum lxx, (sed ejus tempore vulgata erat, & cum aliis interpretationibus mista, quamque nos posthac vetustiorem dicemus) legitur*; ad Osee, *ut in Compl. & apud Theodoretum*, πρὸς ὡσηέ. *Sed idem Sanctus* Hieronymus *in comm. non aliam lectionem agnoscit, quam*, in Osee. (*b*) A post Dominum.] *Optime respondet* Hebræo. *In editione vetustiori fortasse per incuriam librarii est tantum*, post Dominum. *Compl.* ἀπὸ τοῦ θεοῦ, a Deo. *Vulgata*, a Domino. (*c*) Juda.] *Sanctus Hieronymus* : Pro Jehu, in editione vulgata legitur Juda. Sed hoc mihi videtur non vitio lxx interpretum, sed scriptorum inolevisse imperitia, &c. *Theodoretus quidam habet*, Jehu. (*d*) Absque misericordia.] *Sequuti sumus vetustiorem, & vulgatam nostram; quamvis*, οὐκ ἠλεημένη, *poterat satis apte verti*, misericordiam non consequuta. *In uno codice est*, οὐκ ἠγαπημένη, non dilecta : *cujus lectionis facit etiam mentionem Sanctus Hieronymus. Sed magis probat*, οὐκ ἠλεημένη. *Complut.* ἀνελεημοσύνη, vacuitas misericordiæ. (*e*) Bello.] *In multis additur*, οὐδὲ ἐν ἅρμασιν, neque in curribus : *quod neque in vetustiore, neque apud Theodoretum, neque in vulgata est.* (*f*) Erat.] *Sic etiam Theodoretus. Compl. autem*, ἔσῃ, erat : *& ita apud Sanctum* Hieronymum *etiam in vetustiore.*

CAP. II.

(*a*) DEsertum.] *Apud S. Hieron.* ut desertum, *& in aliquot libris*, ὡς ἔρημον. *Complut.* ἐν ἐρήμῳ, in desertum. (*b*) Oleum.] *In aliquo libro est*, καὶ τὸ ἔλαιόν μου, & oleum meum, *sicut apud S. Hieronymum. In nonnullis vero*, ὁ οἶνός μου, καὶ τὸ ἔλαιόν μου, vinum meum, & oleum meum. (*c*) Reædificabo.] ἀνοικοδομήσω, *quasi*, exaggerabo, *ut valeat idem, quod in Compl. & apud Theodoretum est*, φραγήσομαι, *& apud* S. Hier. obstruam. (*d*) Ipsi Baal.] τῇ βαάλ. S. *Hieron. inquit quosdam male* βαάλ, *&* βααλείμ, *legere feminino genere, cum sint legenda masculino. In Græcis exemplaribus utroque modo legitur. Nam hoc eodem capite paulo post*, ἐν αἷς ἐπέθυεν αὐτοῖς, *non* αὐταῖς. (*e*) Ea.] *Sic etiam hebræus, & chaldæus. Apud* S. *Hier.* eam. (*f*) Et volatilia cœli, & reptilia terræ.] *Hæc inquit* S. *Hieron.* obelo esse prænotanda. (*g*) Ad aperiendam intelligentiam ejus.] S. *Hier.* Hoc interpretatus est Symm. εἰς θύραν ἐλπίδος, id est, in ostium spei: Theodotion, ἀνοῖξαι τὴν ὑπομονὴν αὐτῆς, id est, aperire patientiam, vel expectationem ejus. (*h*) Humiliabitur.] *S. Hieron.* Quod Symm. interpretatus est, κακωθήσεται, id est, affligetur, Theodotion, ἀποκριθήσεται, id est, respondebit, Aquila, ὑπακούσει, id est, obediet, nos ab hebræo κατὰ λέξιν, magis accipimus, id est, præcinet. (*i*) Te.] *A quibusdam abest istud*, σε. *In Compl. & apud Theodoretum*, αὐτὰς, *& apud* S. *Hieron.* eos. (*k*) Et cognosces Dominum.] *Apud eosdem*, καὶ ἐπιγνώσῃ, ὅτι ἐγὼ κύριος, & scies, quia ego Dominus. (*l*) Diligam non dilectam.] *Cæteri libri, & Theodor.* καὶ ἐλεήσω τὴν οὐκ ἠλεημένην : *& apud* S. *Hier.* miserebor ejus, quæ fuit absque misericordia.

CAP. III.

(*a*) CUM vinaciis.] *Idem videtur valere*, μετὰ σταφίδος, *ac si esset*, μετὰ σταφίδων, *ut Complut. Aquila*, παλαιά, vetera. *Symm.* ἀκάρπους, steriles, *ut interpretatur* S. *Hieron.* (*b*) Conduxi.] *In Complut. additur*, αὐτήν· *& apud* S. *Hier.* eam. (*c*) Et Nebel vini.] S. *Hieron.* Cæteri interpretes, ἡμίκορον hordei transtulerunt, id est, mediam partem cori, quæ facit quindecim modios. (*d*) Super me.] ἐπ᾽ ἐμοί, *& paulo post*, ἐπὶ σοί, *quasi*, expectando me, expectando te. *Sed apud* S. *Hieron. est*, mihi, *&* tibi. (*e*) Viro.] *In cæteris libris sequitur*, ἑτέρῳ, alteri : *quod etiam per typographi incuriam irrepsit in nostram : nam in Vaticano non est.* S. *Hier.* Quodque jungitur in editione vulgata, neque eris alteri viro ; alteri, in hebraico non habetur, *&c.* (*f*) Manifestationibus.] S. *Hieron. refert Aquilam transtulisse* φωτισμοὺς, illuminationes: *ac de ista dictione multa & ipse, & Theodoretus.* Ἀπὸ θεραφείμ, vel si placet, θεραφείν, ut Gen. 31. 34. התרפים. Aq. μορφώματα, Symm. θεραφείν. Hier. in libro Quæstion. Ebraic. תרפים. Aquila, μορφώματα, *id est, figuras & imagines interpretatur.* Idem in comment. ad hunc locum, תרפים *proprie appellantur*, μορφώματα, *id est, figuræ & simulachra.* Si eundem recte capio, Aquila hoc loco, φωτισμοὺς, transtulit, id est, illuminationes. Forte quod illuminando docerent ac patefacerent futura. Qua ratione vocantur a paraphraste Chaldæo Jonatha מחוי, id est, *indicantes*, & a Græcis lxx, δῆλοι, id est, manifestationes, alibi Chaldæus interpretatur צלמניא, id est, simulachra, & Græci εἴδωλα, id est, idola. De his Trismegistus in Asclepio, *Videsne*, inquit, *statuas animatas sensu, & spiritu plenas & talia facientes? statuas futurorum præscias*, &c. Marsilius Ficinus in libello de vita cœlitus producenda, cap. 13. Trismegistus *ait Ægyptios ex certis mundi materiis facere consuevisse imagines, & in eas opportune animas dæmonum inserere solitos, atque animam avi sui Mercurii, itemque Phœbi cujusdam & Isidis Osiridisque sic in statuas descendisse, profuturas hominibus vel etiam nocituras*, & quæ sequuntur. *Drus.* Apud quem vide plura. (*g*) In novissimis.] *In aliquot codicibus est*, ἐπ᾽ ἐσχάτου, *apud* S. *Hieron.* in novissimo die.

CAP. IV.

(*a*) SAnguines.] *Complut.* αἷμα ἐφ᾽ αἵμασι, sanguinem in sanguinibus. *Apud* S. *Hieron.* & sanguinem sanguini miscuerunt. (*b*) Tecum.] *Sic etiam* S. *Hieron. & Theodoretus. Alii libri*, μετ᾽ αὐτοῦ, cum eo. (*c*) Accipiunt.] *Ita Theodoretus. Plerique autem*, λήψονται ἄλλοι, *& apud* S. *Hieron.* accipient alii. *Quidam*, λήψονται λαοί, accipient populi. (*d*) Ad custodiendum.] τοῦ φυλάξαι, *& respondet Hebræo. Compl.* τοῦ μὴ φυλάξαι, *& apud* S. *Hieron.* ut non custodirent. (*e*) Auguriis.] *Sic apud* S. *Hieron.* … *græce est*, ἐν συμβόλοις, in significationibus. *Est enim communius quiddam, quam augurium.* (*f*) Ejus.] *In aliquo libro est*, αὐτῶν, *& apud* S. *Hier.* suis. (*g*) Initiatis.] *Aquila*, ἐνηλλαγμένων, mutatis, *ut* S. *Hier.* interpretatur. *Symm.* ἑταιρῶν, scortis. *Theodotio*, κεχωρισμένων, separatis. (*h*) On.] ὤν. *Ita etiam Theodoretus : atque inquit esse nomen idoli in Bethel. Legenda sunt quæ & ipse, & S. Hieron. de hac re afferunt. Alibi apud Theodoretum scribitur*, ὢν, *ejusque alia affertur explicatio. Hic in plerisque libris est*, εἰς οἶκον ἀδικίας. *S. Hier.* Pro domo ὢν, in quibusdam exemplaribus & maxime in Theodotione legitur, οἶκον τῆς ἀδικίας, id est, domum iniquitatis : quod Aquila, & Symm. interpretati sunt, οἶκον ἀνωφελῆ, id est, domum inutilem. *Theodoretus illud* ἀδικίας, (*aut, ut in Schol.* ἀσεβείας, impietatis) tribuit *Symmacho : istud vero*, οἶκον ἀνωφελῆ, *Aquilæ, & Theodotioni.* (*i*) Viventem Dominum.] *Sic etiam Theodoretus. Compl.* ζῇ κύριος, *& apud* S. *Hieron.* vivit Dominus. (*k*) Provocavit Chananæos] Hic … S. *Hieron. non haberi in hebræo.* (*l*) Tu es.] σὺ εἶ. *Aliquot libri*, … simul es. *In nonnullis, & apud Theodoretum est*, συρεῖ, καθάπερ … τῆς ἐμῆς ὀργῆς ὑποσυρίσεως αὐτήν· *& apud S.* Hieron. sibilabit. *Sym.* [illegible] νεμον ἐν πτέρυξιν ἀνέμου, *quæ S.* Hier. *sic reddit*, velut siquis liget ventum in alis venti.

CAP. V.

(*a*) ITabyrium.] *Docet* S. *Hieron. sic esse a lxx nominatum montem Thabor.* (*b*) Injuria] ἡ ὕβρις, *&* S. *Hieron. testatur eadem* … *Symmachum esse interpretatum, Aquilam vero, & Theodotionem*, … id est, superbiam, *cap. 7.* ὕβρις *vertitur*, contumelia. (*c*) Rubigo] In hoc *inquit* S. *Hieron. Aquilam dixisse*, neomenias, *Symmachum, & Theodotionem*, mensem. (*d*) Et cleros eorum.] *S. Hieron.* id est, cum possessionibus, quas in divisionem terræ ad mensuram funiculi susceperant. (*e*) Legatos.] *Sanctus Hieronymus*, Non habetur in hebræo. (*f*) Jarim.] *Sanctus Hieronymus*, Ubi lxx posuerunt Jarib ; nos juxta Symmachum ultorem vertimus : nam Aquila, & Theodotion judicem interpretati sunt. (*g*) Sanare.] *Sic hebræus. Alii*, διασῶσαι, salvare, *aut*, … liberare, *ut apud Sanctum Hieronymum.* (*h*) Dolor.] *Nonnulli*, … ὀδύνην, *& apud Sanctum Hieronymum*, nec cessare faciet a vobis dolorem, *qui etiam testatur, Aquilam dixisse*, ἐπίδεσιν, *sive*, σύνδεσμον, id est, colligationem, sive conjuratione. Quæret fortean aliquis, harum rerum non indiligens scrutator, cur dicat Aquilam vertisse ἐπιδ. sive συνδ. An utrumque … Aut in una versione posuit ἐπίδεσιν, & in altera, σύνδεσμον? Jam vero σύνδεσμος, non est conjuratio, sed colligatio aut vinculum, nisi forte … קשר *ligo* formatur apud Ebræos nomen קשר, quod conspirationem … conjurationem denotat : ita σύνδεσμος hoc loco est conjuratio, quam … liter *ligam* vocant Galli, nempe a ligando. Nam simul se colligant … simul conjurant & conspirant. *Drus.*

CAP. VI.

(*a*) RApuit.] *Respondet Hebræo. Cæteri libri, & Theodoretus*, … *& apud Sanctum Hieronymum*, verberavit. (*b*) Curabit.] *Ita apud Sanctum Hieronymum, quod Græce est*, μοτώσει, *quasi* … *immisso curabit.* Μοτώσει] indito penicillo vulnerario curabit. … *proprie* μότα *appellantur linteola, quæ inseruntur vulneribus, ut* … *carnes comedant & extrahant purulentias. Artisque medicorum est grande vulnera longo sanare tempore, & per dolorē reddere sanitatem.* Lex. Hesych. Μοτώσει, ἰάσεται διὰ ὀθονίων. lego μοτώσει, & ἰάσεται διὰ ὀθονίων expono, curat … tis linteolis. Nihil verius. Sic etiam lego apud Sudam sive Suidam, … ται δι᾽ ὀθονίων, ubi vulgo μελώσειεν. Uterq; hinc desumpsit, ut credibile est. …

Alii vertunt, turbabit. (c) Meum.] *Theodoretus, & Compl.* ζu, *& apud S. Hier.* tuum. (d) Quam sacrificium.] *Loquutio usitata: subintelligitur enim,* magis, *quod in sequenti membro exprimitur apud Sanctum Hieronymum. Hic tamen cæteri libri, & Theodoretus habent,* καὶ ὐ θυσίαν, & non sacrificium. (e) Præteriens.] *Sic apud & apud eundem, Sanctum Hieronymum, quod græce,* παραβαίνων. *In Complut.* παραπικραίνων, exacerbans. (f) Ibi contempsit me Galaad.] *Sic habet, & interpungit etiam Sanctus Hieronymus in comment. licet in textu addat, etiam. Complut.* ἐκεῖ κατεφρόνησάν μου, ibi contempserunt me: *ac deinde quasi ab alio initio,* Galaad, *&c. Apud Theodoretum videtur legi,* ἐκεῖ γὰρ κατεφρόνησέ μου, κατεφρόνησέ μου γαλαάδ, Ibi enim contempsit me: contempsit me Galaad. (g) Et fortitudo tua viri piratæ.] *S. Hieron. refert ex Symmacho,* & fauces tuæ, quasi viri insidiatoris. (*) Fauces tuæ.] חכך. Notum ut palatum designet. Antiqui quandoque fauces reddunt, ut ibi, *Adhæsit lingua mea faucibus meis*; alias, *palato meo.* Non memini legere in numero multitudinis. Quo minus placet interpretamentum Hieronymi, *& quasi fauces virorum latronum*, ac si esset. כחכי. Idem in comment. *Denique Symmachus manifestius interpretatus est, & fauces tuæ quasi viri insidiatoris. Drus.* (h) Viam.] *In cæteris libris sequitur,* κυρίου, *& apud S. Hier.* Domini: *quod non est in hebraico. Symm. referente S.* Hieronymo, Societas sacerdotum in via interficiebant Sychem: *Theodotio,* absconderunt sacerdotes viam, interficiebant in dorso: *Aquila,* participatio sacerdotum in via occidebant humeros. (i) Juda.] *In cæteris libris & apud Theodoretum sequuntur hæc,* ἀφῆκε θερισμὸν αὐτοῦ, dimisit messem suam: *quæ neque apud S.* Hier. *habentur.*

CAP. VII.

(a) CUM sanarem ego Israel.] *Apud Theodoretum hæc conjunguntur cum superioribus.* (b) Revelabitur.] *Sic etiam Theodoretus. Complut.* ἀπεκαλύφθη, *& apud* S. *Hier.* revelata est. (c) Ingredietur.] *Ita apud Theodoretum. In Complut. rursus* εἰσῆλθεν, *& apud S.* Hieron. ingressus est. (d) Cogitationes.] *Theodoretus ex Aquila, & Symmacho,* ἐν ἐπιτηδεύμασι, *&* S. *Hieron. in sua,* adinventiones. (e) Reges.] *Sic etiam apud* S. *Hieron. & Theodoretum. In aliis libris est* βασιλέα, regem. (f) Deustionis a flamma.] *Theodoretus videtur habuisse,* εἰς κατάκαυμα τῆς φλογὸς, *& apud* S. *Hier. est,* in deustionem flammæ. *Compl.* ἐπὶ τῆς καυστικῆς φλογὸς, super deurentem flammam. (f) Ipsum.] *In Compl. & apud Theodoretum est,* ὅλος, *& apud* S. *Hier.* totum. (h) Præcipitarentur.] *Verbum,* καταῤῥάσσειν, *manifesto* S. Hier. *agnoscit. Ita enim inquit,* Hoc enim juxta lxx significant cataractæ, quæ non sursum levant, sed allidunt deorsum. *Habet etiam Theodoretus: pro quo testatur cæteros interpretes dixisse,* ἐνεδρεύειν, cum insidiarentur. *Complut. autem,* ἐν τῷ καταποντίζεσθαι. (i) Clibanus.] *In cæteris sequitur,* καιόμενος, *& apud* S. Hier. ardens. (k) Non fuit.] *Ita etiam Theodoretus. Complut.* οὐκ ἔστιν, *& apud* S. Hier. non est in eis, qui invocet me. (l) Insipiens.] *Aut,* insensata, ἄνους, enim (*inquit* S. Hier.) utrumque potest exprimere. *Addit idem ab Aquila, & Symmacho dictum esse* θελγομένη, ἢ ἀπατωμένη, lactata sive decepta. Scribo ἀπατητὴ, id est, decepta, vel potius deceptu facilis, id est, εὐαπάτητος. Cæterum ambigo an Symm. ita verterit. Nam Proverb. 1. פתי. *Theod.* ἐπατημένος, Videtur ergo potius Theod. esse. Adi ad Quæsita mea, epist. 45. *Drus.* (m) Resilierunt.] *Hoc agnoscit ex lxx S.* Hier. (n) Meticulosi sunt.] *Testatur idem nonnullos codices habuisse,* δειλαιοὶ, *quamvis alios,* δῆλοι, manifesti: *quomodo etiam Theodoretus. Idem S.* Hier. *inquit hoc Symm. esse interpretatum, interitum, Theodotionem miseriam.*

CAP. VIII.

(a) IN sinu eorum, quasi terra.] S. *Hieron. testatur ita solos lxx dixisse, Aquilam autem, & Symmachum, & Theodotionem,* in gutture tuo sit tuba. *Apud Theodoretum est,* ὡς γῆ ἄβατος, ὡς σάλπιγξ, quasi terra invia, sicut tuba: *ut videantur admistæ diversæ interpretationes. In cæteris libris, pro,* σάλπιγξ, *est,* ἀλώπηξ, vulpes. (b) Aversatus.] *Apud* S. *Hieron. fortasse culpa librarii est,* aversata. *Complut.* ἀπεῤῥίψατο, projecit. (c) Sibimetipsis regnaverunt.] *Apud* S. *Hieron.* ex semetipsis. *Ac fortasse verba ista,* ἐβασίλευσαν, ἦρξαν, *transitive accipienda sunt,* fecerunt regem, fecerunt principes. (d) Seducens.] *Testatur* S. *Hier. & ex parte etiam Scholiastes, Theodotionem dixisse ut lxx,* πλανῶν, *Aquilam,* errantibus, sive conversis, *Symmachum,* inconstans, *vel,* instabilis, *id est,* ἀκαταστατῶν, *quintam editionem,* ῥεμβεύων, vagus, & fluctuans. (e) In peccata facta sunt ei altaria dilecta.] *Apud* S. *Hieron.* in peccatum. *In Complut. illud,* in peccata, *conjungitur cum antecedentibus: deinde sequitur,* καὶ ἐγενήθη αὐτῷ θυσιαστήρια ἠγαπημένα, & facta sunt ei altaria delicta. (f) Dilecta.] *Abest a cæteris libris, & S. Hieronymo: habet Theodoretus.* (g) Et in Assyriis immunda comedent.] S. *Hieron. & in comm. habet,* comederunt, *& inquit hoc in hebraico non haberi, & idcirco obelo prænotandum: repetuntur sequenti cap.* (h) Earum.] *Alii,* αὐτοῦ, *& apud* S. Hier. ejus.

CAP. IX.

(a) COmedent.] *Sic cap. superiore.* S. *Hieron. & Theodoretus,* comedit. (b) Eorum.] *Abest istud* αὐτῶν, *a Complut.* S. Hier. *& Theodor.* panes animarum eorum. (c) Vadunt.] *Alii,* πορεύονται, *& apud* S. Hier. abeunt. (d) Machmas.] *Inquit* S. *Hieron. cæteros interpretatos esse,* desiderabile, *ut conjungatur cum sequentibus,* desiderabile argentum, &c. (e) Qui a spiritu agitatur.] *Sic explanat Theodoretus dictionem,* πνευματοφόρος. *Apud* S. *Hieron est,* qui habebat spiritum. (f) Amentia.] *Aquila,* ἐγκότησις, quam (*inquit* S. *Hieron.*) nos vel iracundiam, vel memoriam doloris in latino possumus dicere. (g) Scopum.] Σκοπόν. *Etiam Nahum, cap.* 3. *ubi in aliis est,* ὡς συκαῖ καρποὺς ἔχουσαι, *in Vaticano est,* σκοποὺς ἔχουσαι. *quare videndum, an sic significare possit fructum primum, quemadmodum habet hebræum. In cæteris codicibus, & apud Theodoretum est,* ὡς σῦκον, *apud* S. *Hier.* quasi ficum. (h) Abominabilis, sicut dilecti.] *Testatur* S. *Hier. se in aliis exemplaribus legisse,* & facti sunt dilecti, quasi abominabiles. (i) Caro mea ex eis.] *Idem testatur eodem modo vertisse Theod. alios autem,* recessio mea. (k) In captionem præbuerunt.] *Alii,* πέτρᾳ. *Compl.* παρέσχοσαν, *& apud* S. *Hieron.* præbuit: *qui etiam notat quod lxx dixerunt,* θήραν, *id est, venationem, sive capturam: Aquilam, & Symmachum, & Theodotionem dixisse petram durissimam.*

CAP. X.

(a) BOnas habens propagines.] *Sic putat* S. *Hieron. recte verti, quod lxx dixerunt,* εὐκληματοῦσα. *Addit autem hæc,* Pro vite frondosa Aquila interpretatus est, ἔνυδρον, quam nos aquosam, vel, ἔξοινον, possumus dicere, eo quod vini perdat saporem: Symmachus, ὑλομανοῦσαν, quæ tota in frondibus creverit. *Idem refertur in Schol.* (b) Ejus.] *Compl. & Theodor.* αὐτῶν, *& apud Hier.* eorum. (c) Domus On.] *In multis sequitur,* ἀδικίας, injustitiæ, *itemque paulo post. Vide, quæ notata sunt cap.* 4. (d) Jarim.] S. *Hieron.* Pro Jarib in præsenti loco Symm. interpretatus est, ὑπερμαχοῦντι, id est, præsuli, & defensori. (e) In domo Ephræm suscipiet.] *In aliis sequitur,* αἰσχύνην, *& apud* S. *Hier.* confusionem. *Sed,* in domo, *&,* confusionem, *videri possunt duæ interpretationes. Quare in vulgata nostra tantum est,* confusio Ephraim capiet. (f) Cremium.] *Symm.* ἐπίζεμα, volens (*inquit* S. *Hier.*) ostendere ferventis ollæ superiores aquas, &c. (g) Bellum.] S. *Hier. & per interrogationem, & sine interrogatione explanat: apud quem sequitur,* super filios iniquitatis venit, ut corrumperet (*fortasse legendum,* corriperet) eos. *Sed in multis libris, & apud Theodoretum,* ἦλθε παιδεῦσαι αὐτοὺς κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν μου, venit ad corripiendum eos secundum voluntatem meam. (h) Scientiæ.] *In plerisque, & apud Theodoretum sequitur,* ὡς ἔτι, (*aut,* ἔστι) καιρὸς, *& apud* S. Hier. quoniam est tempus. *Sed rursus videntur duæ interpretationes,* scientiæ, *&,* adhuc tempus. (i) Impietatem.] *Compl.* ἀσεβείας, *apud* S. *Hier.* Quid reticetis impietates: *& de isto reticendi verbo diligenter disputat.* (k) Peccatis.] ἁμαρτήμασι. *In cæteris, & apud Theodoretum,* ἅρμασι, *& apud* S. Hier. curribus. *Sed in sua tralatione,* in viis tuis, *quod in hebræo est in numero singulari. Nomine autem viæ & viarum sæpe significantur peccata.* (l) Hieroboam.] *In uno codice vetusto est,* ἱεροβαάλ. *& apud* S. Hier. Hierobaal: *nec dubitat Gedeonem significari, non autem* Hieroboam *filium Nabat, ut quidam male sunt opinati. Cum* S. Hier. *consentit Theodoretus.* (m) A facie injustitiæ malitiarum vestrarum.] *Vulgata,* a facie malitiæ nequitiarum vestrarum. *Cæteri codices græci,* ἀπὸ προσώπου κακιῶν ὑμῶν, *& apud* S. *Hier. in vetustiore,* a facie malitiarum vestrarum. *Eusebius Cæs.* 9. *Evang. Demon. pro,* κακιῶν, *habet,* ἀδικιῶν, injustitiarum.

CAP. XI.

(a) PRojecti sunt.] *Deest in Compl.* (b) Vocavi.] *Sic apud Sanctum Hieronymum etiam paulo post: Græce est,* μετεκάλεσα, revocavi, reduxi. (c) Ligavi pedes.] *Sic putat Sanctus Hieronymus recte verti,* συνεπόδισα, *quamvis in textu vetustioris tralationis habeat,* colligavi Ephraim. (d) Et ero illis.] *Sanctus Hieronymus ex Symmacho,* & putaverunt, quod imponerem jugum super maxillam eorum. (e) Prævalebo.] *Alii,* καὶ δυνήσομαι, & prævalebo. *Compl. & Theodoretus,* δυνάμενος, *& apud Sanctum* Hieronymum, prævalens: *qui tamen in comment. inquit,* cumque eos respexerit; prævalebit, sive proderit eis, id est, superabit adversarios: *pro quo notat Symmachum dixisse,* & declinavi ad eum cibos. (f) In gladio.] *In Complut. est,* ῥομφαία, *in recto. Quare vertendum esset, ut est apud Sanctum* Hieronymum, & infirmatus est gladius in civitatibus ejus: & requievit in manibus illius. *Idem testatur pro,* infirmatus est, *Aquilam interpretatum esse,* irruit: *Symmachum,* vulnerabit: *& eundem pro,* manibus illius, brachia illius. (g) Disponam.] *Non longe ab hebræo, qui habet,* dabo, *id est,* ponam. *Complutensis, & Theodoretus,* τί σοι ποιήσω, *& apud Sanctum* Hieronymum, quid faciam tibi. (h) Protegam te.] *Aquila,* ὅπλῳ κυκλώσω σε, scuto circundabo te. *Symmachus,* ἐκδώσω σε, tradam te. *Theodotio,* ἀφοπλίσω σε, nudabo te, & auferam a te scutum. *Ita enim interpretatur Sanctus* Hier. (i) Ambulabo.] *Theodoretus videtur habuisse,* πορεύετε, ambulate. (k) Pavebunt.] *Videtur respondere hebræo. Cæteri libri habent,* ἐκπτήσονται, *& apud Sanctum* Hieronymum, volabunt. *Complut.* ἥξουσι, venient. (l) Cognovit.] *Aquila,* δυνάστεια, *quod Sanctus* Hieronymus *videtur interpretari, fortitudinem.*

CAP. XII.

(a) FLeverunt.] *Aquila, Symmachus, Th.* ἔκλαυσε, καὶ ἐδεήθη αὐτοῦ, καὶ ἐν βαιθὴλ εὗρεν αὐτὸν, *& in vulgata,* flevit, & rogavit eum, in Bæthel invenit eum. *Theodoretus, pro,* αὐτοῦ, *&* αὐτὸν, *habet,* μου, *&* με, me. (b) Dies.] *Loquutio usitata. In aliis est,* ἐν ἡμέραις· *& apud Sanctum* Hieronymum, in diebus. (c) Galaad.] *Alii, & Theodoretus,* ἐν γαλγάλοις, *& apud Sanctum* Hieronymum, in Galgala, *qui etiam declarat per Galaad significari decem tribus, per Galgala duas. Complutensis hic habet,* Galgal, *& paulo ante* Galgala. (d) Testudines.] *Testatur Sanctus* Hieronymus *Symmachum interpretatum esse,* acervos lapidum, *Theodotionem,* colles. (e) Uxori.] *Alii, & Theodoretus,* ἐν γυναικὶ, *& apud Sanctum* Hieronymum, in uxore. (f) Indignari fecit Ephræm, & ad iracundiam provocavit.] *In Complutensi & apud Theodoretum,* καὶ παρώργισέν με ἐφραΐμ ἐν τοῖς παραπικρασμοῖς αὐτοῦ, *& apud Sanctum* Hieronymum, ad iracundiam me provocavit Ephraim in amaritudinibus suis.

CAP. XIII.

(a) JUstificationes.] *Pro hoc inquit* S. *Hieron. Symmachum, & Theodotionem interpretatos esse,* tremorem. (b) Eas.] *Istud,* αὐτοῦ, *abest a multis codicibus, &* S. *Hieron.* (c) Homines: vituli enim defecerunt.] S. *Hieron. ex Symmacho,* homines vitulos adorent: *Aquilam autem testatur, pro,* adorantes, *dixisse,* καταφιλοῦντες, id est, deosculantes: *quod Job fecisse se negat, cap.* 31. (d) De lachrymis.] ἀπὸ δακρύων. *Sic fatetur* S. *Hieron. legi in quibusdam codicibus, sed in plerisque,* ἀκρίδων, locustis: *& hoc explanat Theodor.* καθάπερ ἀτμὸν ἐν ἀέρι γενόμενον, νέφος ἀκρίδων ἐπιγινόμενον διαλύει.

Idem

Idem S. Hieronymus testatur Theodotionem transtulisse, καπνοδόχην, fumarium, *Aquilam* καταῤῥάκτην, cataractam, *Symmachum*, foramen. *Et in nonnullis quibusdam codicibus legitur*, ἀπὸ καπνοδόχης, *& in aliquo utraque lectio conjungitur*, ἀπὸ δακρύων καπνοδόχης. (*e*) Firmans.] *Hæc usque ad*, Et ego edúxi, *inquit S. Hieron. neque in hebræo haberi, neque ab ullo interpretum verti, & in antiqua editione lxx, non legi, & in Compl. omittuntur.* (*f*) Creaverunt.] *Apud S. Hier.* creavit. *In cæteris codicibus est*, ἔπλασαν τὴν στρατιὰν αὐτοῦ, formaverunt militiam ejus. (*g*) Habui.] ἔσχον. *Multi codices, & S. Hieron, in comm. habet*, ἀνέσχον, *& quamvis interpretatur*, habui: *tamen apte posset verti*, sustinui, ac patienter tuli: *quemadmodum explanat Theodoretus. Testatur autem S. Hieronymus omnes interpretes transtulisse*, abstuli. (*h*) Conglobationem.] *In multis est*, συστροφὴ, *& in Complut.* συναγωγὴ, *& apud Sanctum Hieronymum*, congregatio. (*i*) Causa.] S. *Hieronymus ex Symmacho*, ero plaga tua, *ex Aquila, & quinta editione*, ubi sunt sermones tui. (*k*) Aculeus.] *Idem ex Symmacho*, ἀπάντησις, *id est*, occursum, *ex Theodotione, & quinta*, plagam, & conclusionem. (*l*) Ejus.] *Abest a Theodoreto, & Complut. & S. Hieronymo.*

CAP. XIV.

(*a*) DIsperdetur.] *Symmachus*, μεταμελήσει, *id est*, aget pœnitentiam, *ut vertit S. Hieronymus.* (*b*) Ipsi.] *Istud*, αὐτοὶ, *abest a multis, & a Sancto Hieronymo.* (*c*) Infirmati sunt.] *Alii*, ἠσθένησας, *& S. Hier.* infirmatus es. (*d*) Avertit iram meam a se.] *Alii*, ἀπεστράφη ἡ ὀργή μου ἀπ' αὐτῶν, *& apud Sanctum Hieronymum*, aversa est ira mea ab eis. *Complut.* ἀπέστρεψα ὀργήν μου ἀπ' αὐτῶν, averti iram meam ab eis. (*e*) Inebriabuntur.] *Sic etiam Sanctus Hieron. ex lxx. & Theodoretus. Alii*, στερεωθήσονται, firmabuntur.

A M O S.

CAP. I.

QUOD *ad ordinem pertinet, eundem in his prophetis servat Vaticanus codex, & quidem singulo cuique addens*, α, β, γ, δ, *&c. quem testatur S. Hieron. in Joel fuisse apud lxx.* (*a*) Accarim.] *Hoc etiam S. Hier. agnoscit ex lxx. Plerique autem libri, & Theodoretus habent*, καριαθιαρείμ, Cariathiarim. *Complut.* ἀκκαρίμ. *Aquila*, ἐν ποιμνοτρόφοις, in pastoralibus: *sic enim vertit S. Hier. Symm. & Quinta editio*, ἐν τοῖς ποιμέσιν, in pastoribus: *Theodotio ipsum verbum Hebraicum posuit.* (*b*) Pro Hierusalem.] *Testatur S. Hier. cæteros interpretes dixisse*, super Israel. (*c*) Serris ferreis.] *Theodoretus ex Symmacho*, καθὼς ἠλόησαν τροχοῖς σιδηροῖς τὴν γαλαάδ, quomodo triturarunt rotis ferreis ipsam Galaad, *atque in eandem sententiam dicit vertisse Aquilam, & Theodotionem. S. Hier. inquit Theodotionem transtulisse rotas ferreas, quæ ipse plaustra ferrea sit interpretatus.* (*d*) On.] ὤν. *Eodem modo testatur S. Hieron. dixisse Theodotionem: Symmachum vero, & quintam*, ἀδικίαν, *id est*, iniquitatem, *Aquilam*, ἀνωφελῆ, *id est*, inutilem. *Compl. habet*, εἰδώλου, idoli. (*e*) Tribum.] S. *Hier.* tribus: *& quod sequitur*, de viris Charrhan, *inquit cæteros similiter transtulisse*, de domo voluptatis. *Compl. habet*, ἐξ ἀνδρῶν ἀδὰν, *quæ postrema dictio non longe discedit ab hebraica.* (*f*) Salomonis.] S. *Hieron.* Aquila, ἀπηρτισμένην, transtulit, & ἀναπεπληρωμένην. Symm. & Th. τελείαν, quod non Salomonem, sed perfectam significat atque completam. *Eadem vere varietas notatur etiam in Scholio. Sed pulchre ostendit Theodoretus, quomodo captivitas Salomonis vocari potuerit.* (*g*) Ipsi.) *Istud*, αὐτὸς, *abest a nonnullis: quare apud S. Hier. est*, eo quod persequutus sit: *hæc autem varietas a singulari numero ad pluralem sæpe simili loco observari potest.* (*h*) Matrem.] *Compl. & Theodoretus*, μήτραν, vulvam: *idque S. Hier. agnoscit ex lxx, pro quo Symm. dixerit*, viscera propria. (*i*) Victoriam.] *Apud S. Hier.* in æternum: *& alibi*, in victoriam, *valet idem, atque*, in finem. *Compl.* εἰς νεῖκος, in contentionem. (*k*) Fundamenta.] S. *Hier.* Aquila, & Symm. βάρεις, id est, domus, Theodotio habitatores transtulit. (*l*) Sacerdotes eorum.] *Notat S. Hier. hoc in hebræo non haberi, nec tamen frustra a lxx, additum.*

CAP. II.

(*a*) QUAS fecerunt.] *Abest a multis, & a S. Hier.* (*b*) Et fortis non inveniet cor suum in potentatibus.] *Cæteri*, καὶ εὑρεθῇ ἡ καρδία αὐτοῦ ἐν δυνάσταις, *& apud* S. *Hier.* & inventum cor ejus inter potentes: *quamvis illud*, & inventum, *sit sub obelo. A Theodoreto abest totum istud: in Compl. est*, καὶ εὑρήσει τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἐν δυναστείαις, & inveniet animam suam in potentatibus. (*c*) Persequetur.] *Theod. & in Compl.* φεύξεται, *& apud* S. *Hier.* fugit.

CAP. III.

(*a*) PEccata.] *In aliis, & apud Theodoretum*, κακίας, *& apud S. Hier.* omnes malitias vestras. (*b*) Nisi cognoverint se.] *Ita S. Hier. Aliqui*, ἐὰν μὴ γνωρίσωσιν ἑαυτοῖς, si notum non fecerint sibi. *Aquila*, ἐὰν μὴ συντάξωνται, nisi constituerint inter se. (*c*) Malitia.] *Notat S. Hier. sæpe in sacris literis malitiam significare afflictionem, & pœnam.* (*d*) Eruditionem.] *Aut*, correptionem, *ut habet S. Hier. in Comm. Theodotio*, τὴν βουλὴν αὐτοῦ, consilium suum. (*e*) Quæ.] *Illud*, τὴν, *abest a multis, & a S. Hieron. Compl.* καὶ καταδυναστεία ἐν αὐτῇ, & oppressio in ea. (*f*) Miseriam.] *Hesychius*, Syrus, συνοχὴ, pressura, angustia. (*g*) Tyrus in circuitu.] *In multis*, καὶ κυκλόθεν, *& apud* S. *Hier.* in circuitu: *aut*, per circuitum. *Pro Tyro autem inquit Symmachum dixisse*, πολιορκίαν, obsidionem, *Theodotionem*, fortitudinem. (*h*) Sacerdotes.] S. *Hier. putat lxx posuisse verbum hebræum (quod Aquila interpretatus sit*, grabatum, *) quod quidam non intelligentes fecerint*, ἱερεῖς, sacerdotes. (*i*) Pinnatam.] S. *Hier. explicat rationem hujus vocis, itemque Theodor. qui testatur Aquilam, Sym. Theod. dixisse*, τὸν οἶκον τὸν χειμερινὸν, domum hiemalem.

CAP. IV.

(*a*) VAccæ Basanitidis.] *Symmachus*, αἱ βόες εὔτροφοι, boves saginatæ. *Ita enim S. Hieron. qui addit Aquilam, & Theodotionem retinuisse verbum Hebraicum.* (*b*) Per sanctos suos.] *Sic apud S. Hieron. quod Græce est* κατὰ τῶν ἁγίων αὐτοῦ. *& posset etiam verti*, per sancta sua. *Theodoretus ex Symmacho*, κατὰ τῆς ἁγιωσύνης αὐτοῦ, per sanctitatem suam. (*c*) Armis.] S. *Hieron. testatur eodem modo vertisse Symmachum, Aquilam vero clypeos, Theodotionem*, δόρατα, id est, contos, vel hastas. (*d*) In ollas succensas injicient.] *Hoc videntur agnosci etiam a Theodoreto. In Complut. tantum est*, εἰς λέβητας, *& apud S. Hier.* in ollis. (*e*) Ferventes.] ἔμπυροι, *hoc explanat etiam Theodoretus, non illud*, pestilentes. *Ac si posset conjungi cum aliis, responderet versioni S. Hieronymi, quæ habet*, in ollis ferventibus. *In nonnullis est*, ἔρημοι λοιμοὶ, desolati, (*aut*, desolatores) pestilentes. *In Complut.* ἔμποροι, *& apud S. Hieron.* negociatores. (*f*) Remman.] *Multi libri habent*, ἁρμονᾶ, *itemque Theodoretus, qui inquit pro monte Armana Symmachum dixisse*, ἀρμενίαν, *Theodotionem vero*, ὑψηλὸν ὄρος, excelsum montem. *Sed S. Hieron. hoc quintæ editioni tribuit, Theodotioni vero*, montem Mona, *Symmacho*, Armeniam, *Aquilæ*, montem Armona, *lxx*, montem Remman. (*g*) In triduum.] *Sic videtur explanare Theodoretus*, εἰς τὴν τριημερίαν. *Apud S. Hier. in contextu vetustioris est*, in die tertio, *in sua*, tribus diebus. *In comm. refert ex Symmacho* tertia die, *& videtur probare.* (*h*) Stuporem.] *Theodoretus ex Sym. & Theodotione. S. Hieron. ex Aquila, & Sym.* καθαρισμὸν, mundiciam. (*i*) Vindemiæ.] *Theodoretus interpretatur, pluviam serotinam.* S. *Hieron. manifesto apud lxx agnoscit*, τρυγητοῦ. *Alii habent*, τοῦ θερισμοῦ, messis: *quod respondet vulg. nostræ.* (*k*) Ardore.] *Aut*, combustione: *utroque enim modo S. Hier. qui testatur cæteros tres dixisse*, ἀνεμοφθορίαν, corruptionem a vento: *quod autem sequitur*, aurugine, *omnes similiter*, ἴκτερον, *transtulisse præter Theodotionem, qui dixerit*, ὤχραν, pallorem. (*l*) Castra in ira vestra.] *Alii*, παρεμβολὰς ὑμῶν ἐν τῇ ὀργῇ μου, *& apud S. Hier.* castra vestra in ira mea. (*m*) Veruntamen.] S. *Hier. ex Aquila*, ὕστερον, postea, *ex Theodotione*, ἐσχάτως, novissime. (*n*) Præparare, ut invoces.] *Idem ex Theodotione*, præparare in occursum Dei tui, *ex Symmacho, & Quinta editione*, præparare, ut adverseris Deo tuo. (*o*) Tonitruum.] *Significat S. Hier. cæteros interpretes dixisse*, montes. (*p*) Christum.] *Aq.* τίς ἡ ὁμιλία αὐτοῦ; *Sym.* τὸ φώνημα. *The.* ὁ λόγος, *Quinta editio*, ἀδολεσχία. S. *Hier. omnibus addit*, αὐτοῦ, *& inquit*, quæ omnia interpretantur, quod sit eloquium ejus.

CAP. V.

(*a*) DOmini.] *Non est apud S. Hieron.* (*b*) Umbram.] *In multis codicibus additur*, θανάτου, *apud S. Hieron.* mortis, *itemque apud Theodoretum, qui docet sic vocari magna pericula.* (*c*) Omnia.] *Testatur S. Hieron. hic Symmachum dixisse*, Pleiadem, & stellas, *Theodotionem*, Pleiadem, & vesperum. (*d*) Dominus.] *In multis adjungitur*, ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ, *& apud S. Hieronymum*, Deus omnipotens. (*e*) Qui dividit contritionem super fortitudinem.] *Sic etiam habuit S. Hieronymus, ut colligitur ex comm. licet in contextu desit*, super fortitudinem. *Inquit autem, pro*, qui dividit, *Aquilam dixisse*, μειδιῶν, subridens, *ex ira nimirum magnitudine.* (*f*) Verbum Sanctum.] *Eodem modo Theodotionem, Symmachum vero dixisse verbum immaculatum notat Sanctus Hieronymus.* (*g*) Percutiebant.] *Alii, & Theodoretus*, κατεκονδυλίζετε, *& apud S. Hieronymum*, pugno percutiebatis. *Compl.* ὁ ἄνω ὢν κατεκονδύλιζεν πτωχὸν, qui superiore loco erat, pugnis percutiebat pauperem. (*h*) Commutationes.] *Testatur S. Hier. omnes dixisse*, ἀλλάγματα, *& addit*, ἄλλαγμα, juxta idioma scripturarum pretium dicitur. (*i*) Declinantes.] *Idem*, sive, ut Symm. interpretatus est, oppresserunt. (*k*) Malorum.] *Cæteri*, πονηρὸς, *& apud S. Hier* malum. (*l*) Et in eis qui sciunt.] *Apud S. Hieron. est*, & ad planctum hi, qui sciunt lamentationem. (*m*) Pertransibo.] *Notat* S. *Hieron. verbum hebraicum in persona Dei pro pœna accipiendum, quare ab Aquila solere verti*, ἀνυπερθεσίαν, *quasi citam, & curationis minime capacem calamitatem.* (*n*) Incidat.] *Iustinus in dial. cum Tryphone*, συναντήσῃ, occurrat. (*o*) Salutares.] *Alii*, σωτηρίου. *Apud S. Hier.* salutare. (*p*) Transfer a me sonitum.] *Sic etiam S. Hier. Apud Iustinum est*, ἀπόστησον ἀπ' ἐμοῦ πλῆθος, amove a me multitudinem. (*q*) Tabernaculum.] *Etiam Symm. ut lxx dixit*, σκηνήν. *Aquila*, συσκιασμὸς, umbracula, *Theodotio, referente S. Hier.* visiones. (*r*) Moloch.] *Ita etiam S. Lucas Act.* 7. *Aquila autem*, μελχὼμ, Melchom. *Symm. & Theodotio*, regis vestri. (*s*) Rhæpham.] *Theod. ipse Scholiaste, & S. Hier. posuit*, ἀμαύρωσιν, id est, obscuritatem, *Aq. & Sym. ipsum nomen hebraicum.*

CAP. VI.

(*a*) QUI respiciunt.] *Iustinus ibidem*, καὶ οἱ κατασπαταλῶντες, væ qui deliciis affluitis: *quod satis respondet Hebræo.* (*b*) Vindemiarunt primitias gentium.] *Apud Iustinum* ὀνομασμένοι ἐπὶ τοῖς ἄρχουσι ἀπετρύγησαν ἀρχὰς ἐθνῶν, nominati in principibus, vindemiarunt primitias (*aut*, principatus) gentium. *Ac videntur conjunctæ duæ interpretationes. Nam, pro*, vindemiarunt primitias, S. *Hier. vertit*, optimates, capita, *alii*, nominati, principium. *Compl. habet*, ἀπετρύγησα, vindemiavi. (*c*) Videte.] *Cæteri libri addunt*, εἰς χαλάννην, *aut*, χαλάνην, *& apud S. Hieron.* & videte in Chalanen. *Iustinus, & Theodoretus habent alio ordine*, διάβητε πάντες εἰς χαλάνην, καὶ ἴδετε, transite omnes in Chalanen, & videte. *In hebræo dictio, quæ significat*

...omnes, non multum distat a Chalane: quare videri possunt duæ interpretationes. (d) Emat rabba.] Iustinus, ἀμὰθ τὴν μεγάλην, Amath magnam, quod est interpretatio illius. (e) Prævalentes.] ἐπικρατοῦντες. Non longe ab hebræo. Cæteri, ἐπικροτοῦντες, & apud S. Hier. qui concrepatis. (f) Quasi stantia putaverunt, & quasi non fugientia.] Notat S. Hier. pulcherrimam hanc sententiam in hebraico non haberi, sed pro eo scriptum esse, sicut David putaverunt se habere vasa cantici. (g) Defæcatum.] Iustinus, ...in phialis, ut nostra vulgata. (h) Fortium.] Apud Iustinum est, ...τῶν ἀπαιωρουμένων, καὶ μεταστραφήσεται οἴκημα κακούργων, καὶ ἐξαρθήσεται χρεμετισμὸς ἵππων ἐξ ἐφραΐμ, potentium transmigrantium: & evertetur sedes maleficorum, & auferetur hinnitus equorum ex Ephraim: ubi rursus duplex interpretatio videtur esse. Nam pro hac, quæ habetur in nostra, & cæteris græcis, in hebraico dicit S. Hier. non haberi, ipse dixit, in capite transmigrantiũ, & auferetur factio lascivientium. (i) Semetipsum.] In cæteris sequitur, λέγει ... ὁ θεὸς τῶν δυνάμεων, & apud S. Hieron. dicit Dominus, Deus virtutum. (k) Et remanebunt reliqui.] Absunt a S. Hieronymo, & a cæteris græcis præter Compl. (l) Mandat.] In aliquo est, ἐντελεῖται, & S. Hier. mandabit. (m) Verbo.] Satis bene respondet hebræo. In nonnullis additur, ἀγαθῷ, & apud S. Hier. bono: qui etiam testatur pro eo Symmachum dixisse, ἀλόγως, ...

CAP. VII.

(a) DOmine] Abest hoc secundo loco a quibusdam. Apud S. Hier. est, Deus: quæ varietas & alibi potest observari. (b) Domini.] Non ...in aliis libris, neque apud S. Hier. licet ab eo subintelligatur, ut etiam a Theodoreto. (c) Ecce.] In cæteris, & apud Theodoretum additur, ἀνὴρ, & apud S. Hier. vir. In sua autem editione habet, Dominus, ut hebræus. (d) ...mentium.] S. Hier. testatur sic etiam dixisse Symmachum, Aquilam vero, ἀλέρωσιν, stagnaturam, Theodotionem, τηκόμενον, tabescentem. (e) Pastor.] Docet S. Hier. αἰπόλον, proprie esse pastorem caprarum, pro quo Aq. Symm. Theod. & Quinta editio transtulerint, βουκόλον, armentarium. (f) Vellicans Sycamina.] Aquila, ἐρευνῶν συκομόρους, scrutans sycomoros. Theo. χαράσσων συκαμίνους, vellicans sycamina. Symm. ἔχων συκαμίνους, aut, ut refert S. Hieron. συκομόρους, habens sycomoros, aut, sycamina. Hesychius, τέμνει, κνίζει, ὥστε ταχέως πέπειρα, id est, pungens, ut matura fiant. (g) Fornicabitur.] S. Hieron. ex Symmacho, πορνευθήσεται, sustinebit fornicationem.

CAP. VIII.

(a) ET.] Abest a multis, & a S. Hieron. (b) Genimine.] Plerique, πράσεως, & apud S. Hieronymum, venditione. Complut. παραθέσεως, appositione. (c) In finem.] Sic S. Hier. quod est, εἰς νῖκος, de qua re alibi notatum est. (d) Consummatio.] In multis additur, αὐτῆς, & apud S. Hieronymum, ipsius. (e) In die lux.] S. Cypr. 2. testim. & obtenebrabitur dies lucis, nec multo aliter Tertullianus, tenebrescet dies luminis.

CAP. IX.

(a) ABsconditi fuerint.] In cæteris, κατορυγῶσιν, & apud Sanctum Hier. defossi fuerint. (b) Ego.] Alii, ἰδοὺ ἐγὼ, & apud Sanctum Hieronymum, ecce ego. (c) Quærant.] In aliis additur, με, & apud Sanctum Hieronymum, quærant me. (d) Messis.] In cæteris, ὁ ἀλοητὸς, & apud Sanctum Hier. tritura. (e) Dissipatas.] Sic solet & alibi verti apud S. Hier. verbum illud, ἠφανισμένας. In multis autem libris est, ἠδαφισμένας, prostratas.

M I C H Æ A S.

CAP. I.

(a) ET factum est verbum Domini.] Sic etiam Complut. In aliis est, λόγος κυρίου ὃς ἐγένετο, & apud S. Hier. Verbum Domini, quod factum est. (b) Verbo.] Alii, πάντες, & apud S. Hieron. omnes. (c) Erit Dominus Dominus in vobis.] In aliis, ἔσται κύριος ὑμῖν. Apud S. Hieron. sit Dominus Deus vobis. (d) Jacob.] Sic ...Alii, οἴκου ἰακώβ, & apud S. Hier. domus Jacob. (e) Conver...] συνέστρεψε. Aut hoc modo, aut, ἐπέστρεψεν, (quod est in nonnullis) videtur ...Theodoretus: ut intelligatur mercedem ex fornicatione acceptam conver... munera, quæ offerret Idolo. In Complut. est, κατέστρεψεν, & apud S. Hieronymum, destruxit. (f) Enacim.] Inquit Theod. sic appellari habita... Geth, quasi ab Enach gigante procreatos. Alii habet, ἐν βαχείμ, & apud Sanctum Hieronymum, in Bachim, pro quo inquit cæteros omnes interpretes ...isse, κλαυθμὸν, id est, fletum. (g) In derisum.] κατὰ γέλωτα. Non ...liquet, an Sanctus Hieronymus tanquam duas dictiones legerit, an tan... unam, καταγέλωτα. Nam in textu habet, ex domo derisum, in comm. ...semel, ædificare in derisum: paulo quidem post pro unica dictione ...accepisse, ut etiam Theodoretus, terra aspergite derisum. (h) ...bitatrix Sennar.] Sanctus Hieronymus ex Symmacho, habitatio abun... (i) Ei, quæ habitat.] κατοικούσῃ. Etiam Theodoretus id dandi casu ...pit, & putat sic construendum, quis cœpit afferre dolores ei, quæ habita... est in bonis? In Compl. est, κατοικούσῃ ἐν ὀδύναις, & apud Sanctum Hieronymum, quæ habitat in doloribus: pro quo inquit Symmachum dixisse ...ἡ παραπικραίνουσα, habitatio ad amaritudinem provocans. (k) Adducant.] ἀγάγωσι, & in Complutensi additur, σοι. Sed in aliis est, ἀγάγω, & apud Sanctum Hieronymum, adducam tibi. Pro quibus inquit Sym. ...τὸν κληρονόμον ἄξω, καί σοι κατοικία μαρήσα, ἕως ὀδολλὰμ ἥξει ἡ δόξης ἰσραὴλ, ...hæredem adducam, & tibi habitatio Maresa, usque Odolam veniet ...Israel. (l) Israel.] In nonnullis est, Sion: in quibusdam conjungi... utrumque, Israel, Sion. (m) Tonsuram.] Plerique, τὴν ξύρησιν, & ...Sanctum Hieronymum, calvitium.

CAP. II.

(a) VEstri.] In aliquo est, ἡμῶν, & apud S. Hieronymum, nostri. (b) Nolite flere.] Testatur S. Hieron. Aquilam dixisse, ne stilletis ...tes. (c) In inimicitia.] Apud S. Hier. inimicitiis: & Sym. testatur ...isse, ante unum diem populus meus, quasi inimicus restitit. (d) Idem.] ...apud S. Hier. in contextu: in comm. autem habet tantum, ut auferrent ...tionem belli. In quibusdam est, ἐλπίδας συντριμμῶν, spes contritionum. (e) Gregem.] Sic S. Hieronymus & subaudit, ponam. Theodoretus autem ...in recto, oves, & grex, ut construatur cum, exilierit. (f) Per divisionem.] Sic & in alio vetusto. In cæteris est, ἀνάβηθι, (nam ita corrigendum, quod in notationibus in græcam, διάβηθι,) διὰ τῆς διακοπῆς, & apud S. Hier. Ascende per divisionem.

CAP. III.

(a) PRincipia.] Quasi capita: Apud S. Hier. est principes: atque idem testatur, pro eo quod sequitur, & reliqui, cæteros dixisse, & duces. (b) Super eos.] Hoc abest a multis, & a S. Hieron. (c) Excitaverunt.] ...ἡγίασαν, & apud S. Hier. sanctificaverunt, itemque apud Theodoretum, ...tamen interpretatur, accersiverunt, & conciliarunt. (d) Et judicii, potentiæ.] Alii, κρίματα, καὶ δυναστείας, judicia, & potentias. Compl. κρίμα, ...δυναστείας, & apud S. Hier. judicium, & potentiam. Theodoretus, verum ego repletus sum fortitudine in spiritu Domini, judicio, & potentia. (e) Idcirco.] Aquila, διὰ τοῦτο χάριν ὑμῶν σιὼν χώρα ἀροτριαθήσεται, καὶ ἱερουσαλὴμ λιθολογηθήσεται, Idcirco propter vos Sion ager arabitur, & Hierusalem erit lapidum acervus. (f) Domus] Sic fere hebræus. Alii addunt, κυρίου, Domini: apud S. Hier. est, mons Domini.

CAP. IV.

(a) VErtices.] Apud S. Hier. verticem. Iustinus hunc locum sic citat, ἕτοιμον ἐπ' ἄκρου τῶν ὀρέων, ἐπηρμένον αὐτὸ ὑπὲρ τοὺς βουνοὺς, καὶ ποταμὸν θήσονται ἐπ' αὐτῷ λαοὶ, καὶ πορεύσονται ἔθνη πολλὰ, paratus super summitatem montium, elevatus ipse super colles: & flumen ponent in eo populi, & ibunt gentes multæ. (b) Montem.] Ita etiam S. Hier. & Iustinus, & Eusebius, lib. 11. Evang. Demonstr. In plerisque vero libris est, εἰς τὸν οἶκον, in domum. (c) Ostendent nobis.] Apud S. Hier. ostendet nobis viam suam. Iustinus, φωτιοῦσιν ἡμᾶς, illuminabunt nos. (d) Hastas.] Iustinus, τὰς ζιβύνας, pugiones. (e) Et requiescet unusquisque.] Iustinus, καὶ καθίσεται ἀνὴρ, & sedebit vir. (f) Domini omnipotentis.] Iustinus, κυρίου τῶν δυνάμεων, Domini virtutum. (g) Unusquisque viam suam.] Iustinus, ἐν ὀνόματι θεῶν αὐτῶν, in nomine Deorum suorum. (h) Eam quæ contrita est.] Iustinus, τὴν ἐκτεθλιμμένην, contribulatam. (i) Et eam, quæ ejecta.] Iustinus, καὶ τὴν ἀπωσμένην, (quod etiam est in aliquot libris) ἀθροίσω, καὶ ἣν ἐκάκωσα, καὶ θήσω τὴν ἐκτεθλιμμένην εἰς ὑπόλειμμα, καὶ τὴν ἐκπεπιεσμένην εἰς ἔθνος ἰσχυρὸν, & abjectam congregabo, & quam afflixi: & ponam elisam in residuum, & oppressam in gentem fortem. (k) Squalens.] Sic S. Hier. in comm. licet in contextu, caliginosa. (l) Filia Sion] θυγάτηρ. In quibusdam est, θύγατερ, casu vocandi. S. Hieron. ex Symmacho, ipsa est filia Sion. (m) Et appropinqua.] Abest a S. Hieronymo & Compl. (n) Insultabimus, & videbunt.] Compl. ἐπιχαρούμεθα καὶ εἰδέτωσαν, Insultabimus, & videant. S. Hieron. in contextu, Insultemus, & videant: in comm. insultemus & gaudeamus, & despiciant. (o) Et consumes populos multos.] In multis est, καὶ κατατήξεις ἐν αὐτοῖς ἔθνη, καὶ λεπτυνεῖς λαοὺς πολλοὺς, & consumes in eis gentes, & comminues populos multos. Apud S. Hieronymum est tantum, & comminues populos multos. In Compl. καὶ πατάξεις λαοὺς πολλοὺς, & percuties populos multos. (p) Consecrabis.] Sic S. Hieron. in comm. licet in contextu, vovebis. (q) Multitudinem.] Theodotio, δῶρα, munera, quinta editio, ὠφέλειαν, emolumentum, (sic enim interpretatur S. Hier.) Sym. τὸ κέρδος αὐτῶν, lucrum eorum.

CAP. V.

(a) MInima es.] Sic etiam apud Eusebium lib. 2. & 7. Evang. Demonstr. & respondet Hebræo. Alii vero libri, μὴ ὀλιγοστὸς, & apud S. Hier. nequaquam minima es: itemque apud Tertullianum, ac S. Cyprianum lib. 2. testim. cujus verba libet ascribere, Et tu Bethleem domus Ephrata non exigua es, ut constituaris in millibus Juda. Ex te mihi procedet, ut sit princeps apud Israel: & processiones (sic enim legendum,) ejus a principio a diebus seculi. (b) Ut sis.] Sic apud S. Hier. & apud S. Cyprianum, ut constituaris. Atque istud, τοῦ εἶ, est etiam apud Eusebium libro septimo. Abest tamen ab eo lib. 2. & a Tertulliano. (c) Egredietur.] Eusebius, ἐξελεύσεται ἡγούμενος, & Tertullianus, exiet Dux. (d) Morsus.] S. Hier. Symm. interpretatus est, χριστοὺς, hominum. Theodotio, & Quinta editio principes hominum: Aquila, graves, vel constitutos homines, id est, καθεσταμένους. In Scholio tamen hoc tribuitur etiam Symmacho. (e) Fovea ejus.] S. Hieron. Aquila, in lanceis ejus, ut subaudiatur terræ Nemroth. Symm. vertit, ἐντὸς πυλῶν αὐτῆς, id est, intra portas ejus: Theodotio, ἐν παραξιφίσιν αὐτῶν, quod nos possumus dicere, in sicis eorum. Hoc in Scholio tribuitur Quint. editioni, & paulo post etiam apud S. Hier. (f) Agni super gramen.] Aquila, ὡς ψεκάδες ἐπὶ πόαν, & in vulgata nostra, quasi stillæ super herbam. Theodotio, ὡσεὶ νιφετὸς ἐπὶ χόρτον, ὃς οὐ μενεῖ ἄνθρωπον, καὶ οὐκ ἐλπίσει ἐπὶ υἱὸν ἀνθρώπου, tanquam imber super herbam, quæ non expectabit virum, & non sperabit

super

super filium hominis. (g) Qui loquuntur.] *Theodoretus*, τοὺς ἀποφθεγγομένους, vocat divinatores.

CAP. VI.

(a) AUdite nunc verbum: Dominus Dominus.] *De illo*, nunc, *quod Græce est*, δὴ, *& exprimit affectum orantis, alibi diximus. Apud S. Hieron. sæpe omittitur.* Hic *autem in cæteris libris est*, ἀκούσατε δὴ ἃ ὁ κύριος εἶπεν, *& apud* S. *Hieron.* Audite, quæ Dominus loquutus est. (b) Montes.] *Sic etiam S.* Hieron. *& Theodoretus. In quibusdam libris est*, βουνοὶ, colles: *in aliquo*, λαοὶ, populi. (c) Schœnis.] *Sic apud S.* Hieron. *in contextu, & in comm.* funiculis. *Putat autem lxx dixisse*, σχίνων, *id est*, lentiscis, *sed librariorum errore factum esse, ut legeretur*, σχοίνων, *ac testatur cæteros interpretes transtulisse verbum Hebræum Sethim.* (d) Si annunciatum.] *Id est*, nunquid, *ut sæpe. Abest tamen a S.* Hieronymo *& ab aliquo libro istud*, εἰ. (e) Paratus sis.] *S. Hier.* Theodotio significantius expressit, καὶ ἀσφαλίζου τοῦ πορεύεσθαι μετὰ θεοῦ σου, id est, & cave diligenter, ut ambules cum Deo tuo, sive, ut quinta editio transtulit, καὶ φροντίζειν, agere scilicet solicite, &c. (f) Clamabit.] *Ita apud S.* Hier. *quod græce est*, ἐπικληθήσεται, *& posset etiam verti*, invocabitur. (g) Mendacia.] *Ita etiam Theodoretus. In plerisque libris est*, ἀδικίαν, *aut*, ἄδικα, *& apud S.* Hieron. iniqua. (h) Et ego incipiam.] *Pro his usque ad*, & non salvaberis, *in plerisque est*, καὶ (*al.* καίγε) ἐγὼ ἐβασάνισά σε (*al.* ἐπί σε) ἀφανισμῷ διὰ τὰς ἁμαρτίας σου· σὺ φάγεσαι, καὶ οὐ μὴ ἐμπλησθῇς, καὶ ἐξώσω (*al.* ἀποβαλῶ) σε ἐν σοὶ (*al.* εἰς σεαυτὴν) καὶ καταλήψῃ, *& apud S.* Hieron. & ego cruciavi te perditione propter peccata tua: tu comedes, & non saturaberis: & ejiciam te in temetipsam, & apprehendes. *In quibusdam tamen est ut in nostra, nisi quod pro*, ἀφανιῶ σε, *est*, ἀφανισμῷ, *& pro*, ἐκνεύσει, *est*, ἐκνεύσεις, declinabis. (i) Non salvaberis.] *In Compl. est*, καὶ οὐ μὴ διασώσεις, καὶ ὅσους ἐὰν διασώσῃς. *Apud S.* Hier. & non salvabis (*ut Compl.*) & quicunque salvati fuerint, *ut nostra.* (k) Et vinum, & non bibetis.] *Compl.* πίεσαι, bibes. *In cæteris*, καὶ ποιήσεις οἶνον καὶ οὐ μὴ πίῃς οἶνον, & facies vinum, & non bibes vinum. *Apud S.* Hieron. & uvam, & non bibes vinum. (l) Et custodisti justificationes Zambri.] *Quidam libri hæc non habent, & videntur ex alia esse interpretatione. Nam S.* Hieron. *pro eo quod apud lxx est*, & dissipabuntur legitima populi mei, *dicit se posuisse*, & custodisti præcepta Amri.

CAP. VII.

(a) RAcemum.] *In quibusdam*, ἐπιφυλλίδας, racemos, *ut apud S.* Hieron. (b) Primitiva.] *In plerisque adduntur hæc*, ἃ ἐπεπόθησεν ἡ ψυχή μου, quæ desideravit anima mea. *Theodoretus non habet*, ἃ, *& reliqua conjungit cum superioribus*, τοῦ φαγεῖν πρωτόγονα ἐπεπόθησεν ἡ ψυχή μου, comedere primitiva desideravit anima mea. *Apud S.* Hieronymum, quæ passa est anima mea, *ut videatur fuisse*, πέπονθε. *Sed illud propius Hebræo.* (c) Pius.] *Cæteri*, εὐλαβὴς, *& apud S.* Hier. reverens. (d) Speculationis.] *Sic etiam videtur habuisse Theodoretus. Alii addunt*, σου, *& apud S.* Hier. tuæ. (e) Væ væ.] *Hæc repetitio est etiam in Vaticano, per incuriam typographi omissa in nostra græca editione.* (f) Concredere.] *In aliquo est*, τὸ μὴ πιστεύειν, *& apud S.* Hier. ne credas ei. (g) In Dominum intuebor.] *Plerique*, ἐν τῷ κυρίῳ ἐπισκοπεύσω, *& apud S.* Hier. in Domino contemplabor. (h) Dies illa.] *Abest a Compl. & S.* Hieron. (i) Atteret.] *In cæteris*, ἀπώσεται, *& apud S.* Hier. repellet: *qui testatur, Symmachum & Theodotionem esse interpretatos*, ἐπιταγὴν κατὰ πρόσταγμα, jussionem imperiosam. (k) Complanationem.] *In quibusdam libris*, εἰς συγκλεισμὸν, *& apud Sanctum Hieronymum*, in conclusionem. (l) Tyro.] *Idem*, Denique omnes πειοχὴν καὶ περίφραγμα, καὶ πολιορκίαν, non de Tyro, ut lxx, sed munitionem & ambitum muratæ urbis transtulerunt. (m) Montem.] *In quibusdam libris, & apud Theodoretum sequitur*, ἡμέρα ὕδατος, καὶ θορύβου, dies aquæ, & tumultus: *quæ non sunt apud Sanctum* Hieronymum. (n) Videte.] *Cæteri*, δείξω αὐτοῖς, *& apud Sanctum* Hieronymum, ostendam eis. (o) Et eorum omni fortitudine.] *A plerisque abest illud*, &: *& in aliquo est*, πάσῃ ἰσχύϊ, *& apud Sanctum* Hieronymum, in omni fortitudine. (p) In testimonium.] In testimonium iniquitatis populi, *inquit Theodoretus. Eodem modo testatur Sanctus* Hieronymus *habere quintam editionem, Symm.* in sempiternum, *Theodotionem*, in finem. *Hesychius autem*: Cæteri, εἰς ἀεὶ, in sempiternum.

JOEL.

CAP. I.

(a) REsidua erucæ.] *Aut*, residuum, *ut apud S.* Hier. *Schol.* ἔστι κάμπη μὲν καὶ ἀκρὶς, καὶ βροῦχος ζωΰφια. ἐρυσίβη δὲ ὡς κονιορτώδης φθορὰ σίτου, Sunt eruca quidem, & locusta, & bruchus animalcula: rubigo autem quasi pulverulenta corruptio frumenti. (b) Gaudium, & lætitia.] H*æc absunt a Sancto* Hieronymo, *Theodoreto, & Complut.* (c) Qui ministratis altari Domini.] *In Complut. est*, οἱ λειτουργοὶ τοῦ κυρίου, *& apud Sanctum* Hieronymum, ministri Domini. (d) Curationem.] *Pro hoc inquit Sanctus* Hieronymus, *Symmachum transtulisse*, synodum. *Aquilam*, diem collectæ. (e) Ante.] *Sic Sanctus* Hieronymus. *In multis libris est*, ὅτι κατέναντι, quoniam ante: *in Complut. per interrogationem*, οὐχὶ κατέναντι, nonne ante. (f) Suspexerunt.] *Inquit Sanctus* Hieronymus, quasi areola sitiens imbrem. Hoc enim uno verbo significat Aquila, dicens, ἐπρασιώθη. *Schol. ad illud, quod sequitur*, arefactæ sunt, *habet ex Aquila*, ἐπρασιώθησαν. *Videantur, quæ notata sunt in* ψ'. 41.

CAP. II.

(a) ADjicietur.] *Respondet* Hebræo. *In Complut. habetur*, ἔσται, *& apud S.* Hier. erit. (b) In generationes.] *In iisdem*, γενεᾶς, generationis. (c) Quæ ante.] *Istud*, τὰ, *abest ab iisdem.* (d) Current.] *Idem*, διαδραμοῦνται, discurrent. (e) Illustris.] *In iisdem*, μεγάλη, καὶ ἐπιφανὴς, magna, & illustris. (f) Jejunio.] *In plerisque sequitur*, καὶ ἐν σάκκῳ, *& apud Sanctum* Hieronymum, in cilicio. (g) Thalamo.] *Nam & in Vaticano legitur*, παστοῦ, *licet per incuriam typrographi factum sit*, μαστοῦ. (h) Altaris.] *In Complut. & apud Theod.* καὶ τοῦ θυσιαστηρίου, *& apud Sanctum* Hieronymum, & altare: *qui etiam inquit, pro crepidine Symm. dixisse*, πρόπυλαιον, vestibulum, *Aq.* πρόδρομον, (*videtur corrigendum*, πρόδομον,) porticum, *Theodotionem posuisse ipsum nomen hebræum.* (i) Escas in justitia.] *Sanctus* Hieronymus *dicit*, escas, *aut*, alimenta justitiæ. (k) In mirabilia.] *Sapit quodammodo hebraismum. Complut.* ὃς ἐποίησεν μεθ' ὑμῶν θαυμάσια, *& apud Sanctum* Hieronymum, qui fecit vobiscum mirabilia. (l) Et scietis.] H*æc usque ad*, Et erit post hæc, *absunt a plerisque libris. Sed non a Sancto* Hieronymo, *neque a Theodoreto.* (m) Et dabo.] *Sic Sanctus* Hieronymus. *In aliis libris est*, καὶ δώσουσι, & dabunt, *in quibus etiam antecedit*, καὶ προφητεύσουσι, & prophetabunt. *In Vaticano est*, δώσω, *sed per incuriam typographi factum est*, δώσουσι. (n) Salvatus.] *Apud Sanctum* Hieronymum, qui salvatus fuerit: *ac testatur Symm. transtulisse*, qui fugerit. (o) Evangelizati.] *Cæteri*, εὐαγγελιζόμενος, *& apud S.* Hier. annuncians, *in sua autem versione*, in residuis.

CAP. III.

(a) IN vallem Josaphat.] *Theodotio*, εἰς τὴν χώραν τῆς κρίσεως, in regionem judicii. (b) Meretricibus.] *Sic apud S.* Hieronymum *in comment. licet in contextu sit*, puerum in prostibulo. (c) Et quid vos mihi.] *In Complut.* καὶ γε τί ἐμοὶ, καὶ ὑμῖν, *& apud Sanctum* Hieronymum, Quid mihi, & vobis. (d) Galilæa.] *Sanctus* Hieronymus, Quod Aquila, θινὰς, Symm. terminos transtulit: θινὰς, autem, id est, tumultuarium ranearum referamus, *&c.* (e) Optima.] *In aliquo est*, καὶ καλὰ, *& apud Sanctum* Hieronymum, & optima. (f) Suscito.] *Multi*, ἐξεγερῶ, *& apud eundem*, suscitabo. (g) In captivitatem.] *Testatur Sanctus* Hieronymus, *Aquila, & Symm. posuisse ipsum verbum hebraicum*, Sabaim: *quod dixit*, Sabæis. (h) Sanctificate.] *Theod.* διεγείρατε τοὺς μαχητὰς, ἁγιάσατε εἰς πόλεμον· ἐπεὶ γὰρ ὁ ἅγιος τῶν ἐναγῶν ἑαυτὸν ἀφορίζει, πᾶν τὸ εἴς τι ἀφοριζόμενον, ἁγιάσαι καλεῖ, Excitate pugnatores, & segregate ad bellum. Quoniam enim sanctus seipsum a sceleribus segregat; omne, quod segregatur ad aliquid, vocat sanctificare. (i) Infirmus.] *Sic apud Sanctum* Hieronymum, *in comm. licet in contextu sit, fortis.* (k) Supereffundite.] *Alii*, ὑπερχεῖται, *aut*, ὑπερεκχεῖται, *apud Sanctum* Hieronymum, & redundant torcularia. (l) Judicii.] *Testatur Sanctus* Hieronymus *quod lxx, & Theodotio transtulerunt*, τῆς δίκης, καὶ τῆς κρίσεως. *Aquilam & Symmachum, & Quintam editionem dixisse*, concisionis. (m) Clamavit.] *Cæteri*, κράξεται, *& apud Sanctum* Hieronymum, clamabit. (n) Sancto meo.] *Est etiam in Vaticano, & apud* S. Hieron. *licet per incuriam omissum sit.* (o) Funiculorum.] *S. Hieron. Symm. refert esse interpretatum*, vallem spinarum, *ipse*, torrentem spinarum: *& multa de funiculo, & spinis affert, quæ legenda.*

OBDIU.

CAP. I.

(a) FRatris tui Jacob.] *Sic habuisse etiam Sanctum* Hieronymum *apparet ex comment. licet in contextu, quasi ad vitandam ambiguitatem sit*, adversum fratrem tuum Jacob. (b) Descendent.] *Sic est etiam in alio codice. In cæteris*, καὶ ἀναβήσονται, & ascendent, *aut*, καὶ καταπίονται, & absorbebunt, *ut apud Sanctum* Hieronymum. (c) Frumentarius.] *Aliquot libri*, πυρφόρος, qui gestare possit igniculum: *quomodo narrat Sanctus* Hieronymus, *nonnullos putasse translatum esse a lxx, Symmachum vero dixisse*, effugiens, *Aquilam*, reliquus, *Theodotionem & Quintam editionem*, residuus: *Theodoretus refert ex Symmacho*, διασωζόμενον, *ex Aquila & Theodotione*, καταλελειμμένον. (d) Nageb.] *Testatur Theodoretus cæteros tres interpretes dixisse*, νότον, Austrum. (e) Ephræm.] *Narrat Sanctus* Hieronymus *cum vocabulo hebraico Sapharad, quod ipse Bosphorum verterit, cæteros interpretes concordasse.* (f) Qui salvi fuerint.] *Inquit Sanctus* Hieronymus, *quod lxx, Aquila, & Theodotio dixerint*, ἀνασωζόμενοι, *vel*, σωζόμενοι, *Symmachum dixisse*, σώζοντες, salvatores: *& ita ex Symm. refertur in Scholio.*

JONAS

JONAS.

CAP. I.

(a) DEscendit.] *In editione tunc vulgata testatur Sanctus Hieronymus legi solitum*, ascendit. (b) Spiritum.] *In multis additur*, μέγα, *& apud* S. *Hieronymum*, magnum. (c) Vt.] *Alii*, ὅπως, *& apud* S. *Hieronymum*, si quomodo. (d) Quod est opus.] *Sic & alius liber. In cæteris antecedit*, τίνος ἕνεκεν, ἡ κακία αὕτη ἐν ἡμῖν, *& apud S. Hieronymum*, cujus gratia, hæc malitia est nobis. (e) Venis.] *In cæteris sequitur*, καὶ ποῦ πορεύῃ, *& apud S. Hieronymum*, & quo vadis: *quod non est in hebraico.* (f) Servus.] S. *Hieronymus transtulit*, hebræus: *& similis varietas alibi etiam est observata.*

CAP. II.

(a) DE ventre inferi clamoris mei.] *Sic refert* S. *Hieron. in comm. ex lxx.* (b) Putas ne.] *Sic testatur* S. Hieron. *scriptum fuisse in vulgata sui temporis: quamvis putet illud*, ἆρα, *reddi posse*, igitur. (c) Corruptio vitæ meæ.] *Hesychius ita hoc explicat, id est*, ἐκ φθορᾶς ἡ ζωή μου, *quomodo legitur in cæteris libris. Apud* S. Hieron. & ascendet de corruptione vita mea ad te. (d) Salutaris.] σωτηρία. *Apud* S. *Hieronymum*, salutare. *In cæteris fere libris*, εἰς σωτηρίαν μου, *vel*, μοι, in salutem meam.

CAP. III.

(a) TRes dies.] *Theodoretus*, Ἀκύλας, Σύμμαχος, καὶ Θεοδοτίων, τεσσαράκοντα. Συμφωνεῖ δὲ καὶ τέτοις καὶ ὁ σύρος καὶ ὁ ἑβραῖος· εἰκὼς δὲ καὶ τοὺς ἑβδομήκοντα σύμφωνον τοῖς ἄλλοις τεθεικέναι τὸν ἀριθμόν· τοὺς δὲ τὴν ἀρχὴν ἐγγεγραφηκότας, ἁμαρτεῖν περὶ τοῦτο, εἶτα οὕτω φυλάξαι πᾶσι τῶν ἀντιγράφων τὴν ἔκδοσιν. Hos Aquila, Sym. Theod. quadraginta dixerunt: consentiunt autem his etiam Syrus, & Hebræus. *Et nonnullis interjectis.* Credibile autem est etiam lxx concordem aliis posuisse numerum: sed, qui ab initio scripserunt, errasse in hoc, ac deinceps in omnia exemplaria permanasse editionem. *De hac re S. August. lib.* 18. *de Civit. cap.* 44. *& alii.* (b) Et dictum est.] Hoc *abest ab aliquo, & a* S. *Hieronymo.* (c) Si pœniteat Deum.] *LL. VV. partim hoc modo habent, partim*, εἰ ἐπιστρέψει ὁ θεός, καὶ παρακληθήσεται, *& apud* S. *Hier.* si convertatur Deus, & exoretur.

CAP. IV.

(a) O Domine.] *In multis codicibus est* ὦ δή, *quem etiam* S. Hier. *inquit interjectionem sibi videri deprecantis, ac blandientis. In Vaticano est*, ὦ κύριε, *sed in editionem nostram Græcam per Typographi incuriam magnum irrepsit erratum. Quare ad initium tertiæ lineæ hujus capitis ponendum est*, ὦ κύριε, *& ad initium quartæ, pro*, ὦμοι, *pomendum*, γῆ. (b) Si.] *Istud*, εἰ, *abest a multis, & a* S. Hieron. *sed non ab hebræo. Theodoretus*, Symm. ἆρα δικαίως ἐλυπήθης; nunquid juste tristatus es? cæteri vero interpretes, εἰ καλῶς ἐλυπήθης; nunquid recte tristatus es? (c) Subter illud.] *In aliquo additur*, ἐν σκιᾷ, *& apud S.* Hieron. in umbra. (d) Cucurbitæ.] *Testatur* S. Hieron. *veteres translatores interpretatos esse hederam, quæ græce appellatur*, κισσός. (e) Centum viginti.] *Sic* S. Hier. *in sua tralatione, & græce est duodecim myriades: quamvis apud eundem* S. Hieron. *in vetustiore sit*, duodecim millia.

NAUM.

CAP. I.

(a) ASSumptio.] *Notat* S. Hier. *quod lxx dixerunt*, λῆμμα, (*& hujus nominis rationem reddit Theodoretus*) *Aquilam esse interpretatum*, ἆρμα, onus, *ut est in vulgata nostra.* (b) Innocentem.] *In quibusdam scriptum est*, ἀθῷον, *& apud* S. Hier. ἀθῷον, *quare vertitur*, & mundans non faciet innocentem: *quamvis fateatur in Græco significantius dici. Est enim hebraismus, ac si diceretur*, nequaquam mundando mundabit. *Eandem lectionem videtur sequi Theodoretus.* (c) Contracta.] *Theodoretus*, Aquila, ἔφριξεν, horruit, *Symm.* ἐκινήθη, mota est. (d) Confusa.] *Aquila*, συνεχωνεύθη, conflata est. *Symm. & Theod.* ἔσταξεν, stillavit: *& ita interpretatur* S. Hier. (e) Transeunte.] *Sic videtur reddi apud* S. *Hieronymum, quod Græce est*, πορείας, itineris, ac transitus. (f) Consurgentes.] *Sanctus* Hieronymus, Aquila, ἀπὸ τῶν ἀνισαμένων, a consurgentibus, Theodotio consurgentibus ei. Quinta editio, a consurgentibus ei. Solus Symm. cum nostra interpretatione consentiens ait. Et in diluvio transeunte consummationem faciet loci ejus. (g) Non vindicabit.] *Idem*, Symm. apertius, non sustinebunt impetum secundæ angustiæ. Theodotio: non consurget secunda tribulatio. (h) Quia veloces.] *Quinta editio*, ἠτιμώθης, *quod* S. Hieron. *videtur reddidisse*, inhonoratus es, *& hic agnoscere finem capitis in hebraico.* (i) Per te in vetustatem.] *Illud*, διὰ σοῦ, *abest ab aliquo: & apud* S. *Hier.* ut pertranseat in vetustatem. *Hebræus habet*, per te, *sed pro*, in vetustatem, *habet*, Belial, *quod inquit* S. Hier. *significare prævaricatorem, & ἀποστάτην. S. Chrysost. in lib. decem homiliarum Romæ impresso, conjungit hæc cum sequentibus in* 2. *cap. atque ita hunc locum refert*, οὐκέτι μὴ προσθῶσιν ἐλθεῖν πρὸς (*sed paulo post*, εἰς) παλαίωσιν· Συντετέλεσται, ἐξῆρται, ἀνέβη γὰρ ἐκ τῆς γῆς ὁ ἐμφυσῶν εἰς τὸ πρόσωπόν σου, καὶ ἐξαιρούμενός σε ἐκ θλίψεως, non vltra adjicient venire ad vetustatem. Consummata sunt, sublata sunt. Ascendit enim e terra insufflans in faciem tuam, & eximens te a tribulatione. *Sic enim visa sunt vertenda ex illius sententia. Aliter autem hic vertemus.*

CAP. II.

(a) COnsummatus est, sublatus est.] *Ille scilicet* (*inquit Theodoretus*) *qui vos oppugnabat. S. Chrysost. habet ut nostra, quemadmodum diximus*, Συντετέλεσται, ἐξῆρται, *sed ita interpretatur*, vetera consummata, & sublata sunt, nova facta sunt omnia. *Plerique libri habent*, Συντετέλεσται, ἐξῆρται, *consummatum est, consumptum est. In Complut.* Συνετελέσθη, Συντετέλεσται, *& apud* S.Hier. completum est, consummatum est. (b) Eorum.] *In aliis*, αὐτοῦ, *& apud* S. Hier. ejus. (c) Viis.] *Compl.* ἐν ταῖς ἐξόδοις, *& apud* S. Hier. in exitibus. (d) Aquæ.] *Iidem*, ὑδάτων, aquarum. (e) Aggravati sunt super omnia vasa desiderabilia ejus.] *Sic videtur aptissimum habere sensum, & congruentem iis quæ a Theodoreto dicuntur. Aliqui codices habent*, αὐτῆς, *Compl.* τὰ ἐπιθυμήματα αὐτῆς. *Apud* S. *Hier.* aggravata est super omnia vasa concupisentiæ suæ. (f) Ingrederetur illuc catulus.] *Ita apud S.* Hier. *In multis codicibus est*, σκύμνος. *Theod. videtur habuisse*, σκύμνοι, *& ita interpungit*, quo ivit leo, ut ingrederetur; illic catuli leonis, &c.

CAP. III.

(a) INiquitate plena.] *Aq.* ἐξαυχενισμοῦ, (*al.* ἐξαυχενιασμοῦ) πλήρης, excervicatione plena, *Symmachus*, ἀποτομίας πλήρης, crudelitate, vel severitate plena. *Ita enim interpretatur Sanctus* Hieronymus, *atque addit in altera Symmachi editione se reperisse*, μελοκοπίας πλήρης, id est, sectionibus carnium, & frustis per membra concisis. (b) Fuit.] *In Complutensi*, ἔσται, *& apud S.* Hier. *in contextu*, erit, *sed in comm.* est. *Hebræus habet*, & non finis corporum. (c) Suis.] *Apud* S. Hier. *in contextu*, eorum. *In comm. notat* αὐτῆς, & suis, & eorum, *significare. In explanando autem videtur magis uti*, suis: *testatur autem Symmachum dixisse*, offendunt in cadaveribus mortuorum. *Theodoretus videtur habuisse*, ἐν τοῖς ἔθνεσιν αὐτῆς, in gentibus suis. (d) Dux maleficiorum.] S. *Hieron.* Aquila, & Symm. habens maleficia. (e) Populos.] *In multis*, φυλάς, *& apud* S. Hier. tribus. (f) Omnis.] S. *Hier. ex Symmacho*, Et omnis qui viderit te, & dicet: Dissipata est Ninive: quis lugebit eum ea? (g) Parare partem, aptare chordam, parare partem Ammon.] *Plerique libri habent*, ἁρμόσαι χορδὴν ἑτοιμάσαι μερὶς ἀμμών. *A* S. *Hieronymo videtur etiam absuisse illud*, ἑτοιμάσαι. *Sed illud*, ἁρμόσαι χορδὴν, *duobus locis ponit, primum in contextu ex vetustiore tralatione conjuncte cum superioribus*: unde quæram consolationem illi aptantem chordam? *deinde, ut ipse aptius putat, conjuncte cum sequentibus*, apta chordam pars Ammon: *eodemque modo Theodoretus, sed videtur habuisse* ἀρμωσον, *ut Complut. Addit* S. Hier. *pro hoc cæteros interpretes transtulisse*, Nunquid melior es ab Ammon? (h) Stetit finis fugæ.] *In aliquo habetur*, ἔστι, *& in plerisque additur*, σου, *& apud* S. Hier. non est finis fugæ tuæ. (i) Et Libes.] *Ita etiam Compl. sed in plerisque antecedit*, φούδ, *& apud* S. Hier. Phut: *quos inquit Theodor. esse*, Libes Occidentales. (k) In principiis.] *Multi*, ἀπ' ἀρχῆς, a principio, *aliqui*, ἐπ' ἀρχῆς, *& apud* S. *Hieron.* in principio. (l) Stationem.] *Compl.* ἵνα στῆς, *& apud* S. *Hieron.* ut stes. (m) Scopos.] *Nonnulli*, καρπὸς, fructus. *Compl.* ὀλύνθους, *& apud* S. Hier. grossos, *& in comm.* primitivis ficubus comparabuntur: *qua notione fortasse dixerunt lxx* σκοπὸς, *ut notavimus Osee* 9. (n) Bruchus.] *In aliquo additur*, πληθύνθητι, ὡς ὁ βροῦχος, *& apud* S. Hier. multiplicare ut bruchus. (o) Qui susciperet.] *Schol.* cæteri ὁ συνάγων, qui congregaret.

A M B A C U M.

CAP. I.

(a) Videte contemptores.] Narrat S. Hieron. tres illos interpretes cum sua concordare, invenisse autem se in alia quadam editione anonyma, videbitis calumniatores, & in alia similiter, sine auctoris titulo, videbitis declinantes. (b) Quia opus.] Sanctus Hieronymus, ex Symmacho, quia opus fiet in diebus vestris. (c) Ex ipsa judicium ejus erit: & assumptio ejus ex se egredietur.] Theodoretus, ex Symmacho, αὐτὸς ἑαυτὸν δοξάσει, καὶ δόγμα τὸ ἑαυτοῦ ἐπεξελεύσεται. Sanctus Hieronymus, ex eodem, Ipsa sibi judicabit, & decreto suo egredietur. (d) Et equitabunt.] Sanctus Hieronymus, Symm. effundentur equites ejus, id est, corruent, & allidentur in terram. (e) Consummatio in impios veniet, resistentes faciebus ipsorum ex adverso.] Theodoretus, ex Symmacho, πάντα εἰς πλεονεξίαν ἥξει, ἡ πρόσοψις τοῦ προσώπου αὐτῶν ἄνεμος καύσων, quæ S. Hieronymus in sua versione sic videtur reddidisse, omnes ad prædam venient, facies eorum ventus urens. (f) Propiciabitur.] Idem ex Aquila, & Symmacho, καὶ πλημμελήσει & delinquet: de quo etiam verbo accurate disputat. (g) Ipsam.] αὐτὸ, nimirum, τὸ ἔθνος, gentem. Alii, αὐτὸν, & apud S. Hieron. eum. (h) Doloris.] Istud, ὀδύνης, abest a nonnullis. Alii habent, ἐπιβλέπειν ἐπὶ πονηροὺς οὐ δυνήσῃ, aspicere super pessimos non poteris. Auctor vetustioris tralationis videtur habuisse ἐπὶ πόνον, nam ita apud S. Hier. aspicere super dolorem non poteris. (i) Tacebis dum impius devorat justum?] Theodoretus, ex tribus interpretibus, παρασιωπᾷς καταπίνοντος ἀσεβοῦς τὸν δικαιότερον αὐτοῦ; taces devorante impio justiorem te? Vetustior tralatio videtur mista ex utraque.

CAP. II.

(a) Petram,] S. Hieron. ex Symmacho, conclusum, ex Theodotione, gyrum, ex Aquila & Quinta editione, circinum (b) Visionem, & manifeste.] Ita etiam S. Hier. & respondet Hebræo. Eusebius, lib. 6. Evang. Demonstr. non habet illud, &, sed, γράψον ὅρασιν σαφῶς ἐν πυξίῳ. In nonnullis est, γράψον, ὅρασις, καὶ σαφῶς, Scribe: visio, & manifeste. (c) In buxum.] Sanctus Hieronymus, Pro tabulis, & buxo, Symm. interpretatus est, paginas. (d) Eum.] Putat Sanctus Hieronymus in Hebræo hoc referri ad visionem, quæ in Hebræo masculini generis est: quare ipse in sua tralatione, visum, dixit, & Aquila, ὅραμα τὸ σημεῖον. Nec sunt inusitatæ apud lxx, hujusmodi mutationes generis. Verum idem Sanctus Hieronymus, ex his verbis aliam deinde ac diviniorem elicit sententiam. (e) Fide mea.] A multis libris abest illud, mea, μου, quemadmodum & 1. ad Rom. hodie in vulgatis Græcis & Latinis: sed habet Eusebius eodem lib. 6. & S. Cyprianus, 1. & 3. testim. & Sanctus Hieronymus manifesto ex lxx agnoscit, & inquit eodem modo citasse Sanctum Paulum ad Romanos scribentem. Ex Symmacho autem hæc affert, ὁ δίκαιος τῇ ἑαυτοῦ πίστει ζήσεται, justus per fidem propriam suam vivet. (f) Arrogans.] Apud S. Cypr. lib. 1. & 3. epist. hic locus sic refertur: ille vero, qui præsumit, & contumax est, vir sui jactans, nihil omnino proficiet. Pro, οὐδὲν μὴ περάνῃ, inquit S. Hier. Symmachum dixisse, οὐκ εὐπορήσει, hoc est, in rerum omnium erit penuria. (g) Et aggravat.] Illud, &, abest, a S. Hieron. & Theodoreto. (h) Quia exspoliasti gentes multas, exspoliabunt.] Alii, διότι σὺ ἐσκύλευσας ἔθνη πολλά, σκυλεύσουσί σε, & apud S. Hieron. quia tu exspoliasti gentes multas, exspoliabunt te. (i) Et Scarabæus.] Symm. (ut refert Theodoretus, & Schol.) καὶ σύνδεσμος οἰκοδομῆς ξύλινος ἀποφθέγξεται αὐτά. & junctura ædificii lignea loquetur ea. Nec multo aliter S. Hieronymus ex Theodotione, & quinta, καὶ σύνδεσμος ξύλου φθέγξεται αὐτά. Refert & duas alias editiones, in quarum una scriptum esset, quia lapis de pariete clamavit quasi vermis in ligno loquens, & in altera, lapis enim de pariete vociferabitur, & σκώληξ, de ligno loquetur ea: ex Aquila autem, καὶ μάζα, id est, & massa de ligno respondebit. (k) Non hæc sunt.] Sine interrogatione affert S. Hier. in comm. licet in contextu habeat, nonne. (l) Coangustatæ sunt.] S. Hier. in comm. putat illud, ὀλιγοψυχήσουσιν, magis proprie verti, lassatæ sunt. (m) Quasi aqua operiet eos.] In plerisque, ὡς ὕδωρ πολὺ κατακαλύψαι ἐπὶ θαλάσσης, in aliquo, ὡς ὕδωρ κατακαλύψαι θάλασσαν, al. θαλάσσας, & apud S. Hieron. quasi aquam ad operiendum maria. (n) Subversionem turbidam.] Symmachus, καὶ ἀφιὼν ἀκρίτως τὸν θυμὸν αὐτοῦ, & emittens absque judicio furorem suum. Th. ἀπὸ χύσεως σου, a diffusione tua, aut, ut Schol. θυμοῦ σου, furoris tui. Quinta editio, ἐξ ἀπροσδοκήτου ἀνατροπῆς τῆς ὀργῆς σου, de subversione insperata iræ tuæ. Aq. ἐξ ἐκπέμψεως χόλου σου, de emissione furoris tui. Alia editio, οὐαὶ τῷ ποτίζοντι τὸν ἑταῖρον αὐτοῦ ἄελλαν πετομένην, Væ, qui potum dat proximo suo turbinem volantem. Et in alia, Væ, qui potum dat proximo suo, ἔκστασιν ὀχλουμένην, amentiam turbidam. Ita enim & refert & interpretatur S. Hieron. (o) In speluncas eorum.] Idem ex Symmacho, & Quinta, ut videret ignominias eorum. (p) Bibe & tu: cor commovere & concutere.] A multis abest, illud καρδία. In aliquo tantum est, πίε, καὶ διασαλεύθητι. apud S. Hieron. bibe tu, & commovere. (*) Quia.] Corrigendum in nostra, ὅτι, ubi nunc est, τι. (q) Muta.] Symm. ἄλαλα, quod idem clarius significat: nam κωφὰ, ut notat S. Hier. significat, & muta, & surda. (r) Et omnis spiritus non est in eo.] S. Hier. ex Aquila, Et spiritus ejus non est in visceribus, sive in medio ejus.

ORATIO AMBACUM PROPHETÆ; Cum Cantico.

(a) Cum cantico.] S. Hieron. ex Aq. Symm. Quinta editione, ἐπὶ ἀγνοημάτων, pro ignorationibus: ex Theodotione, ὑπὲρ τῶν ἑκουσιασμῶν, pro voluntariis, vel, spontaneis: ac tamen, quod diapsalmatis in hac oratione mentio fiat, recte a lxx, canticum prænotari. (b) Consideravi.] In multis est, κύριε κατενόησα, & apud S. Hieron. Domine consideravi: qui etiam putat, consideravi, & obstupui, quæ in hebræo non habentur, addita esse in lxx, cæteros autem interpretes inquit cum sua versione convenire. (c) Animalium.] Sic apud S. Hier. & in officio Romano feria 6. in Parasceue ad Missam in tractu primæ prophetiæ, In medio duorum animalium innotesceris, &c. & in breviario Romano in oct. Nativ. in responsorio lectionis 6. In medio duorum animalium jacebat in præsepio. Item Cyrillus in catena versa a sapientissimo Card. Carafa. Alii vero libri habent δύο ζωῶν, duarum vitarum: atque ita legendum docet Eusebius, lib. 6. Evang. Demonstr. & Theodoretus in hunc locum. Aquila, ἐν τῷ ἐγγίζειν τὰ ἔτη, ζώωσον αὐτὸν, in appropinquando annos, vivifica ipsum. Theodotio, ἐν μέσῳ τῶν ἐτῶν ζώωσον αὐτὸν, in medio annorum vivifica ipsum. Symm. ἐντὸς τῶν ἐνιαυτῶν ἀναζώωσον αὐτὸν, intra annos vivifica ipsum. (d) Cum advenerit tempus, demonstraberis: cum turbata fuerit anima mea.] Hæc inquit S. Hier. neque in hebræo, neque apud alios interpretes haberi. (e) Thæman.] In eadem catena: Thæman significat, [illegible] austrum: quo modo inquit S. Hieron. Theodotionem esse interpretatum, cum cæteri omnes retinuerint verbum Hebræum. (f) Pharan.] Habetur etiam in eadem catena, & explanatur, desertum Austri. Ab aliis fere libris, & a S. Hieronymo abest: qui etiam inquit Theodotionem dixisse Pharan, lxx, autem, umbroso condenso: ut in nostra videri possint duæ interpretationes admistæ. (g) Diapsalma.] S. Hier. ex Symm. εἰς τὸν αἰῶνα, in æternum, ex Theodotione, εἰς τέλος, in finem, ex quinta editione, Selah. (h) Fortitudinis suæ.] Sic apud S. Hier. quod græce, ἰσχύος αὐτοῦ. Cyrillus in eadem catena putat subintelligendam præpositionem, διὰ ἰσχύος αὐτοῦ, per fortitudinem suam, id est, pater per filium suum. A S. Cypriano absunt, 2. testim. S. Hier. refert ex Aquila, & posuit absconsionem fortitudinis suæ: ex Symmacho, & posuit absconditam fortitudinem suam, ex Theodotione, & ibi absconsio fortitudinis ejus. (i) Verbum.] S. Hieron. testatur ita etiam Theodotionem transtulisse; Aquilam vero, ante faciem ejus ibit pestis; Symmachum, ante faciem ejus præcedet mors; Quintam editionem, ante faciem ejus ambulabit mors. (k) Et egredietur in campos.] Sic apud S. Hieron. in comm. licet in contextu sit, campum: & apud S. Cyprianum, 2. test. & præcedet in campos secundum gressus suos: Quæ ultima verba videntur posita pro iis quæ græce sunt, κατὰ πόδας αὐτοῦ, & apud S. Hieron. post pedes ejus: quæ tamen ipse in comm. conjungere videtur & cum antecedentibus, & cum sequentibus: sed idem fere sensus. Nonnulli libri habent, εἰς παιδείας, in eruditionem. Utramque lectionem explanat Theodoretus. S. Hieron. testatur pro eo quod ipse dixit, diabolus, Aqu. transtulisse, volatile, Symm. & Theod. & Quintam editionem, volucrem. (l) Sempiterni.] αἰώνιοι. In aliquo est, τοῦ αἰῶνος, & apud S. Hieron. seculi. (m) Itineris sempiterni ejus. Pro laboribus vidi.] Sic S. Hier. quod græce, πορείας αἰωνίας αὐτοῦ, ἀντὶ κόπων, εἶδον. Multi libri habent, αἰωνίους, & ex Cyrilli explanatione sic videtur interpungendum, & vertendum, itinera sempiterna ejus pro laboribus viderunt, id est, vias ejus difficiles putaverunt. (n) Intendisti.] Cæteri, ἐντενεῖς, & apud S. Hier. extendes. (o) Fluviorum.] Sic etiam Cyrillus. Schol. Scribitur, ποταμοῖς, & sic etiam apud Theodoretum, & apud S. Hier. etiam in comm. fluviis scindetur terra. Compl. ὁ ποταμὸς σχίζεται τῇ γῇ, fluvius scinditur terra. (p) Dispergens aquas itineris. Apud Cyrillum adjungitur, αὐτοῦ, sui. Compl. διασπερεῖς ὕδατα τῆς πορείας, & apud S. Hier. disperges aquas itineris. Pro hoc autem narrat veteres interpretes dixisse, illisio, vel impetus aquarũ transiet. (q) Altitudo phantasiæ ejus.] Interpretatur Cyrillus, & Theodoretus, altitudo cogitationis abyssi dedit vocem suam. Apud S. Hier. est, altitudinem phantasiæ. (r) Christum tuum.] Cæteri, τοὺς χριστούς σου, & apud S. Hier. Christos tuos. Aquila, ἐξῆλθες εἰς σωτηρίαν λαοῦ σου, εἰς σωτηρίαν σὺν χριστῷ σου, egressus es in salutem populi tui, in salutem cum christo tuo: quem modo etiam inquit S. Hier. fuisse in Quinta editione. Sexta editio, ἐξῆλθες τοῦ σῶσαι τὸν λαόν σου διὰ Ἰησοῦ χριστόν σου, egressus es, ut salvares populum tuum per Jesum Christum tuum. Idem vero S. Hier. testatur Symmachum & Theodotionem, tanquam Ebionitas, & vere pauperes, dixisse, egressus es in salutem populi tui, ut salvares christum tuum. Quamobrem lectio, quæ in nostra est, videtur esse Symmachi, aut Theodotionis. (s) Collum. Diapsalma.] Ita videntur habuisse Cyrillus, & Theodoretus. Aliqui habent, τραχήλου αὐτοῦ, collum ejus. Multi, τραχήλου, εἰς τέλος, collum, in finem,: & ita apud S. Hier. qui inquit lxx quod soliti essent interpretari, diapsalma, nunc dixisse, in finem, Theodotionem vero, ornasti fundamentum usque ad collum, Quintam editionem, Denudasti (sive evacuasti) fundamentum usque ad collum. Sela. (t) In eo.] Sic docet S. Hier. in comm. ἐν αὐτῇ, respondere, [illegible] licet in contextu sit, in ea. (u) Superducis.] Cæteri, ἐπέβησας, & apud S. Hieron. superduxisti. (x) Aquam multam.] Plerique, ὕδατα πολλά, & apud S. Hier. aquas multas. (y) Venter meus.] Sic etiam in comm. apud S. Hier. Cæteri fere, ἡ καρδία μου, cor meum. (z) Habitudo.] Alii, ἡ ἰσχύς μου, fortitudo mea: cujus varietatis facit mentionem etiam S. Hier. (&) Ab esca.] Compl. διότι ἔφαγον, & apud S. Hier. eo quod comederint.

Cæterum quoniam in uno vetustissimo codice majoribus litteris exaratum a primo diapsalmate usque in finem capitis multæ & insignes varietates sunt, idcirco totam istam partem, quemadmodum in illo habet, hic subjiciemus.

Ἐκάλυψεν οὐρανοὺς ἡ εὐπρέπεια τῆς δόξης αὐτοῦ, καὶ τῆς αἰνέσεως αὐτοῦ ἐπλήσθη ἡ οἰκουμένη. καὶ φέγγος αὐτοῦ ὡς φῶς ἔσται, καὶ κέρατα ἐν χερσὶν αὐτοῦ ὑπάρχει αὐτῷ, καὶ ἀπεστήρικται ἡ δύναμις τῆς δόξης αὐτοῦ. πρὸ προσώπου αὐτοῦ προελεύσεται θάνατος, καὶ εἰς πόδας αὐτοῦ ἀκολουθήσει τὰ μέγιστα τῶν πετεινῶν. στὰς διεμέτρησεν [illegible] γῆν. κατανοήσας ἐξέτηξεν τὰ ἔθνη, καὶ τὰ ὄρη θραυσθήσονται. ταπεινωθήσονται αἱ νάπαι αἱ ἐν τῷ αἰῶνι.

αἱ ὁδοὶ αἱ ἐξ ἀρχῆς ἀντὶ κόπων. κατανενόηκα τὰς σκηνὰς τῶν αἰθιόπων. πτοηθή-
σονται οἱ κατοικοῦντες τὰς δέρρεις μαδιάμ. μὴ ἐν ποταμοῖς ὠργίσθης κύριε, ἢ ἐν πο-
ταμοῖς ὁ θυμός σου, ἢ ἐν θαλάσσῃ τὸ ὅρμημά σου; κύριε ἀνέβης ἐπὶ τὰ ἅρματά σου, ἡ
ἱππασία σου σωτηρία. ὦ πρόβης, ἐξηγέρθη τὸ τόξον σου. ἐχόρτασας τὰς βολίδας τῆς
φαρέτρας αὐτῆς· ποταμοὺς διασκεδάσεις, καὶ γῆν σείσεις. ἐν τῷ ἀντοφθαλμεῖν ταραχθή-
σονται ὄρη· ἐν τῷ τὸ ἐξαίσιόν σου ὄμβρον διελθεῖν δι' αὐτῆς. ἡ ἄβυσσος ἀνεφώνησε
μείζων· φῶς τὸ λαμπρὸν τοῦ ἡλίου ἐπέσχεν. τὸ δὲ φέγγος τῆς σελήνης ἐστάθη. κατὰ τὸ φέγγος
βολίδων σου πορεύσονται κατὰ τὸ φέγγος ἀστραπῆς μαχαίρας σου. μετὰ θυμοῦ ἐγερθήσῃ
ἐπὶ τὴν γῆν, μετ' ὀργῆς ἀλοήσεις ἔθνη. ἀνεφάνης ἐπὶ σωτηρίᾳ τοῦ λαοῦ σου ῥύσασθαι τοὺς
χριστούς σου. ἕως ἀβύσσου τῆς θαλάσσης καταδύσονται. διάψαλμα. ἐξεδίκησας μετὰ δυνά-
μεώς σου τοὺς ἀρχηγοὺς τῶν ἁμαρτωλῶν, τοὺς πεποιθότας ἐπὶ τῇ αὐθαδείᾳ αὐτῶν, ἕνεκεν
καταφυγεῖν πτωχοὺς λάθρα. ἀνεβίβασας ἐπὶ τὰς θαλάσσας τοὺς ἵππους σου, ἐταράχθη-
σαν τὰ ἐξαίσια ὕδατα τῆς ἀβύσσου. ἐταξάμην, (alias, ἐταραξάμην) καὶ ἀνεστατώθη
τὰ σπλάγχνα μου ἀπὸ τῆς φωνῆς τοῦ στόματός σου. εἰσῆλθε τρόμος εἰς τὰ ὀστᾶ μου. κατ'
ἐμαυτόν ἐταράχθην. ταῦτα φυλάξεις εἰς ἡμέραν θλίψεως, ἐπαγαγεῖν ἐφ' ἑνὸς πολέ-
μου τὸν λαόν σου. ἡ συκῆ οὐ μὴ παράσχῃ τὸν καρπὸν αὐτῆς, καὶ ἐν ταῖς ἀμπέλοις οὐκ ἔσται
γέννημα· ἡ ἐλαία ἐξίτηλον ἔσται, ἡ δὲ γῆ οὐ μὴ ἐκθάλλῃ βοτάνην. ἐκλείψει ἐκ μάνδρας
πρόβατα, καὶ βόες οὐχ ὑπάρχουσιν ἐπὶ φάτναις. ἐγὼ δὲ ἐν τῷ κυρίῳ ἀγαλλιάσομαι, χα-
ρήσομαι ἐπὶ τῷ θεῷ τῷ σωτῆρί μου. κύριος ὁ θεός μου ἔδωκέ μοι ἰσχὺν, καὶ κατέστησε τοὺς
πόδας μου εἰς συντέλειαν ἀσφαλεῖς. καὶ ἐπὶ τοὺς τραχήλους τῶν ἐχθρῶν μου ἐπιβιβᾷ με, καθίσας κατέπαυσε.

Operuit cœlos decor gloriæ ejus: & laude ejus impletus est orbis terrarum. Et splendor ejus, sicut lumen erit & cornua in manibus ejus sunt ei. Ibi stabilita est fortitudo gloriæ ejus. Ante faciem ejus præcedet ruina: & ad pedes ejus sequentur maxima volatilium. Stans dimensus est terram. Aspiciens dissolvit gentes: & montes quassabuntur: humiliabuntur horti, qui a seculo; viæ, quæ a principio. Pro laboribus vidi tentoria Æthiopum: turbabuntur qui habitant pelles Madian. Nunquid in fluminibus iratus es Domine? aut in fluminibus furor tuus? vel in mari impetus tuus? Domine ascendisti super currus tuos: equitatio tua, salus: quo ante ascendisti, suscitatus est arcus tuus: satiasti (*corrigendum est in Græco,* ἐχόρτασας,) sagittas pharetræ ipsius. Flumina dissipabis, & terram concuties. In respiciendo turbabuntur montes, in transeundo eximium tuum imbrē per eam. Abyssus acclamavit major: lux splendida Solis retinuit se: splendor autem Lunæ stetit. Secundum splendorem sagittarum tuarum ibunt: secundum splendorem coruscationis gladii tui. Cum furore exurges super terram: cum ira triturabis gentes. Apparuisti in salutem populi tui ad liberandum christos tuos. Usque in abyssum maris demergentur. DIAPSALMA. Ultus es cum virtute tua principes peccatorum, confisos super auctoritate sua ad devorandum, (*vix enim dubitari potest, pro,* καταφυγεῖν, *legendum,* καταφαγεῖν,) pauperes in abscondito. Ascendere fecisti super maria equos tuos: turbatæ sunt ingentes aquæ abyssi. Apposui, (*nimirum aurem, vel cor,*) & fluctuarunt viscera mea a voce oris tui. Ingressus est tremor in ossa mea: in me ipso turbatus sum. Hæc servabis in diem tribulationis, ad ascendendum super unum bellum populum tuum. Ficus non dabit fructum suum. & in vineis non erit proventus: oliva erit evanida: terra autem non germinabit herbam. Deficient ex mandra oves, & boves non erunt (*corr.* ὑπάρξουσιν, *in Græco,*) in præsepibus. Ego autem in Domino exultabo, gaudebo in Deo salvatore meo. Dominus Deus meus dedit mihi fortitudinem: & constituit pedes meos securos: & super colla inimicorum meorum imponet me: sedens requievit. *Quæ sit hæc editio, non satis liquet. Illud quidem, quod est in principio,* ἡ εὐπρέπεια τῆς δόξης αὐτοῦ, *videtur eodem modo habuisse Cyrillus. Ita enim inquit in catena,* ἐκτίσιν ἡ δόξα, καὶ τὸ θεοπρεπὲς ἀξίωμα μεῖζόν ἐστιν παντὸς ἀξιώματος τοῦ ὄντος ἐν τοῖς οὐρανοῖς *quæ ita vertit præstantissimus Cardinalis.* hoc est, gloria, & dignitas Deo congruens, major est omni dignitate quæ in cœlis est.

SOPHONIAS.

CAP. I.

(a) Filium.] *Pro,* filii, *ut alibi: Quare Complut.* υἱοῦ, *& S. Hier.* filii. (b) Deficiat a facie.] *Ita etiam apud S. Hieron. & S. Cyprian 3. testim. Cæteri libri,* ἐκλειπέτω πάντα ἀπὸ προσώπου, deficiant omnia a facie. (c) Et infirmabuntur impii.] *Hoc notat S. Hier. de Theodotionis translatione additum esse: pro quo Symm. sit interpretatus,* & scandala cum impiis, *Quinta autem editio,* & infirmitas cum impiis deficiet. (d) Et nomina sacerdotum.] *Sic & alius codex. In cæteris,* τὰ ὀνόματα τῶν ἱερῶν μετὰ τῶν ἱερέων, nomina sacrorum cum sacerdotibus, *aut* τὰ ὀνόματα τῶν ἱερέων μετὰ τῶν ἱερῶν, nomina sacerdotum cum sacris, *aut,* τὰ ὀνόματα τῶν ἱερέων, μετὰ τῶν ἱερέων, *& apud Sanctum Hieronymum,* nomina sacerdotum cum sacerdotibus. (e) Qui adorant, &c.] *Absunt hæc a S. Hier. & Theodoreto, & Complut.* (f) Et jurant per regem suum.] S. *Hieron.* in rege suo, *qui etiam testatur lxx pro Melchom dixisse, regem. In cæteris libris partim legitur,* κατὰ τοῦ κυρίου βασιλέως αὐτῶν, per Dominum regem suum, *partim,* κατὰ τῆς βασιλείας αὐτοῦ, per regnum ejus, *partim,* κατὰ τοῦ μελχὸμ, per Melchom: *quod habet Theodoretus.* (g) Vocatos.] S. *Cypr. 2. testim. unde aliqua sumpsimus,* electos. (h) Manifeste super vestibula.] *In aliis,* ἐπὶ πάντας ἐμφανῶς ἐπὶ τὰ πρόπυλα, *& apud Sanctum Hieronymum* super omnes manifeste, qui sunt in vestibulis. (i) Concisam.] *Sic etiam Theodoretus, & S. Hieron. qui una cum Scholiaste notat pro hac Aquilam dixisse,* εἰς τὸν ὅλμον, in pila, *qua frumenta tunduntur, inquit S. Hieron.* (k) Qui autem dicunt.] *In aliis,* καὶ οἱ λέγοντες, *aut,* τοὺς λέγοντας, *apud S. Hieron. conjuncte cum antecedentibus,* & dicunt in cordibus suis. (l) Immaturitatis.] *Plerique,* ταλαιπωρίας, *& apud S. Hieronymum,* miseriæ.

CAP. II.

(a) Colligamini.] *Theodoretus,* Quidam locum non intelligentes, pro, συνδέθητε, posuerunt, συνδεήθητε, comprecamini. Sed pleraque exemplaria habent, συνδέθητε, colligamini. (b) Pertransiens.] *In plerisque additur,* ἡμέρα, *& apud S. Hier.* diem. (c) Furoris.] *In multis,* ὀργῆς θυμοῦ, *& apud S. Hier.* iræ furoris. (d) Advenæ Cretensium.] *Aq. & V. editio,* γένος ὀλέθριον, genus perditum, *Theodotio,* γένος ὀλεθρείας, genus perditionis. *Symm.* γένος ὀλοθρευόμενον, genus exterminatum: *De quibus multa S. Hier. qui etiam rursus pro,* Creta, *quod sequitur inquit alios consensisse cum tralatione sua,* funiculus maris. (e) A facie filiorum Juda.] *Hæc S. Hieron. obelo prænotavit.* (f) Areæ.] *Putat S. Hier. lxx scripsisse non,* ἅλωνος, *sed,* ἁλὸς, id est, salis: *quod est in Compl. sed in nullo alio libro est inventum. Nam & Theodoretus habet,* ἅλωνος. *A quibusdam vero abest tota hæc particula,* ὡς θημωνία ἅλωνος. (g) Hæc.] *Est hebraismus. Alii quidem* τοῦτο, *& apud S. Hieron.* hoc. (h) Apparebit.] *In Complut.* ἐπιφανὴς ἔσται, *& apud S. Hieron.* manifestus erit. (i) Estis gladii mei.] *Est significantius quam quod in Compl.* ῥομφαίᾳ μου ἔσεσθε, *& apud S. Hier.* gladio meo eritis. (k) Extendet.] *Plerique,* καὶ ἐκτενῶ τὴν χεῖρά μου ἐπὶ βορρᾶν, καὶ ἀπολῶ τὸν ἀσσύριον, καὶ θήσω, *& apud S. Hieron.* & extendam manum meam super Aquilonem, & perdam Assyrium, & …onam, *&c.* (l) Corvi.] *Testatur S. Hieron. Aquilam dixisse gladium, alios siccitatem.* (m) Altitudo.] *Sic apud S. Hieron. quod græce est,* ἀνάστημα, *& de hac dictione alibi notatum est: & eodem modo nunc exponitur a Theodoreto. Complut. autem,* ἀνάστεμμα, coronatio.

CAP. III.

(a) Vilipendens.] *Hoc magis videtur respondere sententiæ, & interpretationi Patrum, quam,* malis dedita, *ut est apud S. Hieron. Græce est,* ἡ φαυλίστρια. (b) Arabiæ.] S. *Hieron. ex Symmacho,* vespertini. (c) Portantes spiritum.] S. *Hieron. ex Aquila,* ἐνθουσιαζόμενοι, insanientes, *sive,* stupentes. (d) Legem.] *Plerique,* ἀσεβοῦσι εἰς τὸν νόμον, *& apud S. Hieron.* impie agunt in legem. (e) In exactione, nec in contentione injustitiam.] *Hæc absunt a Compl. In aliis sunt, sed abest, quod sequitur,* In corruptione: *quemadmodum etiam apud S. Hier. qui pro,* εἰς νεῖκος, *videtur habuisse,* εἰς νῖκος, nec in sempiternum injustitiam: *itemque Theodoretus.* (f) Desertas faciam.] *Sic S. Hier. in comm. licet in contextu vetustioris sit,* destruxi, *ut in Complut.* ἐξερήμωσα, *in aliis,* ἐξερήμωσαν, desolaverunt. (g) Timete me, & suscipite.] *Sic fere S. Hieron in comm. sed in contextu,* timebitis me, & suscipietis *& in Compl.* φοβηθήσεσθέ με, καὶ δέξεσθε. (h) Et non peribitis.] *Sic apud S. Hieron. in contextu: sed in comm.* ut non pereant omnia de conspectu Hierusalem, *quibus videtur magis respondere lectio, quæ est in aliis libris,* καὶ οὐ μὴ ἐξολοθρευθῇ. (i) Dissipata est omnis frondositas.] *Sic S. Hier. in comm. licet in contextu,* disperierunt omnes racemi. (k) Eos.] *In multis additur,* ὀργήν μου, *& apud S. Hier.* iram meam: *quod etiam est apud S. Cyprianum lib. 3. testim. & alibi.* (l) Quia tunc.] *Theodoretus,* Aquila, & Theodotio, τότε στρέψω ἐπὶ πάντας τοὺς λαοὺς χεῖλος ἐξειλεγμένον, tunc vertam ad omnes populos labium electum *Symm.* τότε μεταστρέψω ἐν τοῖς λαοῖς χεῖλος καθαρὸν tunc convertam in populos labium mundum: *& hæc varietas expenditur etiam a Sancto Hieronymo.* (m) In dispersis meis.] *Compl.* τοὺς διεσπαρμένους μου, *& apud S. Hieron.* dispersos meos. *Eusebius, 2. Evang. Demonstr. hunc locum sic affert,* προσδέξομαι τοὺς ἱκετεύοντάς με, υἱοὶ τῶν διεσπαρμένων οἴσουσι θυσίας μοι, excipiam supplicantes mihi: filii dispersorum afferent hostias mihi: *nec multo aliter Theodoretus: qui etiam hæc ex Symmacho refert,* πέραθεν ποταμῶν αἰθιοπίας ἱκετεύοντά με τέκνα τῶν διεσκορπισμένων ὑπ' ἐμοῦ, ἐνέγκωσι δῶρον ἐμοὶ, de finibus fluminum Æthiopiæ supplicantes mihi filii dispersorum a me afferent munus mihi. (*) A nomine.] *In aliquo est* τὸ ὄνομα, *& apud S. Hier.* & reverebuntur nomen Domini. (n) Dicit Dominus.] *Hoc abest ab aliquo libro, & a S. Hieronymo.* (o) Confundentur.] *Ita S. Hier. & Theod. In plerisque vero libris est,* καὶ οὐ καταισχυνθήσονται, & non confundentur.

AGGÆUS.

CAP. I.

(a) In manu Aggæi.] *Sym.* διὰ ἀγγαίου, per Aggæum. (b) De tribu Juda.] *Schol.* cæteri, ἡγούμενον ἰούδα, ducem Juda. (c) Concavis.] *Sic apud S. Hier. in contextu, & in comm. licet significantius putet dici græce,* κοιλοσταθμοῖς, id est, deorsum, *inquit,* positis, & in convalle demersis. *Ipse in sua tralatione dixit,* laqueatis, *quod Aquila,* ὡρεφωμένοις. (d) Illata sunt.] *Complut.* εἰσηνέγκατε, *& apud Sanctum Hieronymum,* intulistis. (e) Subtrahet.] *Sic Sanctus Cyprianus ad Demetrianum: & respondet hebræo, nisi quod in eo est tempus præteritum, ut in vulgata. Cæteri,* ὑποπλεῖται δοῦναι, obnoxia tributo erit dare.

CAP. II.

(a) IN quarta & vigesima mensis sexti, anno secundo Darii regis.] *Hæc videntur conjungenda cum præcedentibus: quemadmodum apud S. Hieronymum, & Theodoretum conjunguntur.* (b) Omnipotens.] *Hoc vocabulum agnoscit S. Hieronymus ex lxx, quemadmodum & nonnunquam,* virtutum, *aut*, exercituum, *& in Complut. nunc est,* τῶν δυνάμεων. *Cæterum in plerisque codicibus hæc sequuntur,* τὸν λόγον (*al.* ὁ λόγος) ὃν διεθέμην ὑμῖν ἐν τῷ ἐξελθεῖν ὑμᾶς ἀπὸ (*al.* ἐκ γῆς) Αἰγύπτου, *& apud Sanctum Hieronymum,* verbum quod pepigi vobiscum, cum egrederemini de terra Ægypti. (c) Venient electa omnium gentium] *Sic interdum S. Hieron. in comment. licet alibi,* quæ electa sunt Domini de cunctis gentibus. (d) Et pacem animæ in acquisitionem omni condenti, ut suscitet templum istud.] *S. Hieron. pro,* condenti, *id est,* fabricanti, *habet,* qui creatur: *& notat nec in hebræo, nec apud alium quenquam interpretem ferri: quare etiam in Complut. sunt omissa.* (e) Immundus.] *Hoc abest a cæteris. Apud Sanctum Hieronymum est hoc, sed non quod præcessit,* pollutus: *ut videri possint duæ interpretationes.* (f) Laborum.] *Plerique,* πονηριῶν, (*ita enim corrigendum in nostra*) *& apud Sanctum Hieronymum,* maliciarum: *qui etiam notat totam hanc clausulam neque in hebræo, neque apud alios interpretes inveniri: est tamen etiam in Complut.* (g) Supponite.] *Cæteri,* τάξατε, *& apud Sanctum Hieronymum,* ponite. (h) Si cognoscetur.] *In multis est,* εἰ ἔτι, *& in Complut. sequitur,* ἐπιγνωσθήσεται ἐπὶ γῆς ἅλως, *& apud S. Hier.* si ultra cognoscetur super terram area. (i) Et mare, & aridam.] *Hæc inquit S. Hieron. in lxx esse addita, vicissim autem abesse illa,* conteram fortitudinem regni gentium: *quæ tamen a græcis collatis non videntur abesse.*

Z A C H A R I A S.

CAP. I.

(a) Filium.] *Sic apud Sanctum Hieronymum in utraque editione: & in comment. de hac re disputat. Theodoretus autem, & Complut.* υἱοῦ, filii, *itemque paulo post.* (b) Et non exaudierunt.] *Absunt a Sancto Hieronymo & Theodoreto, & Complut.* (c) Montes.] *In multis est,* δύο ὄρη. *& apud Sanctum Hieronymum,* duos montes: *qui tamen in comment. notat illud,* duos, *in hebræo non haberi. Theodoretus autem inquit Aquilam & Symmachum pro montibus dixisse,* μυρσινεῶνας, myrteta. (d) Quas despexisti.] *Theodoretus & Complut.* αἷς ἐθυμώθης, *& apud S. Hier.* quibus iratus es.

CAP. II.

(a) FRugifere.] *Nonnulli,* κατάκαρπος, *& apud Sanctum Hieronymum in contextu,* frugifera. *Ex comment. autem, utro modo legerit, vix judicari potest.* (b) Confugient.] *Justinus,* προστεθήσονται, apponentur. (c) Scies.] *Idem,* καὶ γνώσονται, & cognoscent. (d) Parte sua.] *In editione nostra corrigendum est,* τῇ μερίδι αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν τὴν ἁγίαν. *Dictum autem videtur* parte sua, *quasi supplenda sit præpositio,* ἐν, in parte sua. *Cæteri libri habent,* τὴν μερίδα αὐτοῦ, partem suam, *ut apud Sanctum Hieronymum, aut,* καὶ τὴν μερίδα αὐτοῦ, & partem suam. (e) Eliget.] *Justinus,* ἐκλέξεται, *eodem sensu.*

CAP. III.

(a) HOC.] *Apud Theodoretum, & in Complut.* οὗτος, *& apud Sanctum Hieronymum,* iste. (b) Iniquitates suas.] *Sic Sanctus Cyprianus 2. testim. Apud Sanctum Hieronymum est* a te iniquitates tuas: *quod,* ἀπὸ σοῦ, *est in multis: in quibus præterea sequitur, quod non est apud illos,* καὶ τὰς ἁμαρτίας σου περικαθαριῶ & peccata tua circummundabo. (c) Viis.] *Aliqui,* ἐν ταῖς ὁδοῖς, *& apud Sanctum Hieronymum,* in viis. (d) Faciem.] *Multi addunt,* σου, *& apud Sanctum Hieronymum,* faciem tuam. (e) Fodio foveam.] *Aquila,* διαγλύφω ἄνοιγμα αὐτῆς, sculpam aperturam ejus. *Addit Sanctus Hieronymus,* Theodotio, & Symmachus, sculpam aperturam. (f) Convocabitis.] συγκαλέσετε. *Sic enim corrigendum in nostra, & respondet prorsus hebræo. Apud Theodoretum, & in Complut. est,* συγκαλέσονται, *& apud Sanctum Hieronymum,* vocabit.

CAP. IV.

(a) OCuli.] *In cæteris additur,* κυρίου, *& apud Sanctum Hieronymum,* Domini. (b) Narium.] Sive (*inquit Sanctus Hieronymus*) super duo rostra aurea, quæ græce, μυξωτῆρες, appellantur. (c) Pinguedinis.] *Aquila,* πιότητος, *Theodotio,* λαμπρότητος, splendoris. *Addit S. Hieron. Symm. dixisse,* filii olei.

CAP. V.

(a) FAlx.] *Sanctus Hieronymus refert ex Aquila, & Theodotione,* διφθέραν, *ex Symmacho,* κεφαλίς, *id est, capitulum.* (b) Cruciabitur] *Cæteri,* ἕως θανάτου ἐκδικηθήσεται: *& apud Sanctum Hieronymum,* usque ad mortem cruciabitur. (c) Upupæ.] *Alii,* ὡς πτέρυγας ἔποπος, *& apud Sanctum Hieronymum,* sicut alæ sunt upupæ: *qui etiam testatur cæteros interpretes dixisse,* ἐρωδιόν, herodionem.

CAP. VI.

(a) STurnini.] *Schol. ex Aquila,* κραταιοί. *Sanctus Hieronymus,* κραταιοί fortes. (b) Egrediantur.] *In aliis additur,* καὶ, *aut,* οἱ, *& apud Sanctum Hieronymum,* qui egrediuntur. (c) Ut irent circuire.] *Cæteri non habent,* τοῦ περιελθεῖν, *& apud Sanctum Hieronymum,* ut circuirent. (d) Oriens.] *Sanctus Hieronymus,* vel, ἀναφύη, sive, βλάστημα, id est, germen nuncupatur. (e) Virtutem.] *Iidem,* ab alio, ἐπιδοξότης, ab alio, ἐπιπρέπεια, ab alio, ἀρετή, ab alio, δόξα, scribitur: quæ vel inclytum, vel decorem, vel virtutem, vel gloriam sonant.

CAP. VII.

(a) NONI] *Sic etiam Sanctus Hieronymus. Plerique autem,* ἕκτου, sexti. (b) In Bæthel.] *Apud Sanctum Hieronymum, de* Bæthel: *& in comment. utraque lectio innuitur.* (c) Et bibitis.] *Alii,* καὶ ὑμεῖς πίνετε, *& apud Sanctum Hieronymum,* & vos bibitis. (d) Abundans.] *Sic apud eundem. Aliqui,* εὐφραίνουσα, lætans. (e) Et advenam.] *Abest a Sancto Hieronymo.* (f) Nolit meminisse.] *Multi,* μὴ μνησικακείτω. *& apud S. Hieron.* nolite meminisse.

CAP. VIII.

(a) PAcificum.] *In plerisque additur,* καὶ δίκαιον, *& apud Sanctum Hieronymum,* & justum. (b) Quartum.] ἡ τετράς, *aut,* ἡ τετάρτη, *ut in cæteris. Theodoretus:* Cæteri interpretes Aquila, Symm. Th. νηστεία ἡ τοῦ τετάρτου, καὶ νηστεία ἡ τοῦ πέμπτου, καὶ ἡ τοῦ ἑβδόμου, καὶ ἡ τοῦ δεκάτου, jejunium quarti & jejunium quinti, & septimi, & decimi: ut nulli dubium sit, quin de mensibus sit intelligendum. (c) Quinque civitates.] *Abest,* quinque, *a Sancto Hieronymo. In aliis libris est,* μίαν εἰς μίαν πόλιν, unam in unam civitatem.

CAP. IX.

(a) SEdrach.] *Theod.* Civitas est Arabiæ. Emath autem ea est, quæ nunc Epiphania appellatur. Emath autem magnam nominat sacra scriptura ipsam Emisan. *Sanctus Hieronymus inquit male a quibusdam legi Sedrach: legendum enim esse* Hadrach, *quomodo etiam habetur in aliquot libris.* (b) Sacrificium.] *Sic habuisse etiam Sanctus Hieronymus colligitur ex comm. quamvis in contextu sit,* sacrificii. *Theodor. ex Aq.* καὶ ἐν Δαμασκῷ ἀνάπαυσις αὐτοῦ (*quamvis in Scholio referatur,* αὐτοῖς) & in Damasco requies ejus. (c) In Emath in finibus ejus:] *Ab aliquo libro, & Sancto Hieronymo abest illud,* in. *Notat autem Theodor. cæteros interpretes dixisse,* in Emath finitima ei. (d) Super ruina sua.] *Complut.* ἀπὸ τῆς ἐλπίδος αὐτῆς, *& apud Sanctum Hieronymum,* de spe sua. (e) Revertatur.] *Iidem addunt,* μηδένα, nemo pertranseat. (f) Prædica.] *Justinus,* ἀλάλαξον, κήρυσσε, jubila, prædica. (g) Rex tuus.] *Addendum in nostra græca,* σου. (h) Mansuetus.] *Justinus,* πρᾳΰς, καὶ πτωχός, mansuetus, & pauper. *Videri possunt duæ interpretationes. Notat enim Sanctus Hieronymus, lxx pro,* pauper, *transtulisse,* mansuetus. *Sanctus Cypr. 2. testim.* mitis sedens super asinum indomitum. *al.* asinam indomitam. (i) Novum.] *Justinus,* νέον, *sine.* (k) Disperdetur arcus bellicus.] *Complut.* ἐξολοθρεύσει τόξον πολεμικόν. *Apud Sanctum Hieronymum,* disperdet arcus pugnantium. (l) Multitudo & pax.] *Iidem,* πλῆθος, καὶ εἰρήνην, multitudinem, & pacem. *Vat. codex, & Eusebius Evang. Demonstr. libri. 2. 8. & 9.* καὶ πλῆθος εἰρήνης, & multitudo pacis. *Sym.* καὶ λαλήσει εἰρήνην τοῖς ἔθνεσι, καὶ ἡ ἐξουσία αὐτοῦ ἀπὸ θαλάσσης ἕως θαλάσσης, καὶ ἀπὸ ποταμοῦ ἕως περάτων τῆς οἰκουμένης, *quemadmodum fere S. Hieron. in sua:* & loquetur pacem gentibus, & potestas ejus a mari usque ad mare, & a fluminibus usque ad fines terræ. (m) Aquis.] *In aliquo,* ἀπὸ ὑδάτων, ab aquis, *in nonnullis hic est,* ὑδάτων, *sed paulo post,* ἀπὸ ποταμῶν, a fluminibus. *Apud Sanctum Hieronymum,* Ab aquis usque ad mare, & a fluminibus usque ad exitus terræ. (n) Tui.] *Abest a multis, & a S. Hieron.* (o) Eos.] *Cæteri,* τὸ αἷμα αὐτῶν, *& apud S. Hier.* sanguinem eorum. (p) Phialas sicut altare.] *Nonnulli,* ὡς φιάλας τὸ θυσιαστήριον, *& apud Sanctum Hieron.* sicut phialas altare. (q) Vinum.] *Sanctus Hieronymus,* Aquila, *infar,* interpretatus est: quod & ipsum ad ubertatem vindemiæ referri potest.

CAP. X.

(a) ET ex ipso.] *Absunt hæc a Complut. &, quantum conjici potest ex explanatione, a Theodoreto. Sunt & alia quædam in codicibus varietates. Apud* S. Hier. & ex ipso arcus in furore egredietur omnis, qui educit simul, *& pro hoc inquit Aquilam dixisse,* εἰσπράσσων, exactor. (b) Sicut non evertissem eos.] *In Compl.* ὃν τρόπον ὅτε οὐκ αὐτοὺς ἀπέρριψα, *& apud S. Hier.* sicut quando non eos abjeceram. *Theodoretus:* Hoc manifestius Symm. *est interpretatus,* καὶ ἔσονται ὡς ἂν εἰ μὴ ἀπωσάμην αὐτούς, & erunt perinde, ac si eos non expulissem. (c) Gloriabuntur.] *Ita etiam apud Sanctum Hieronymum. & Sanctum Cyprianum, 2. testim. In aliquot libris est,* κατακαυχήσονται, accendentur.

CAP. XI.

(a) IN Chanaanitide.] *Hoc inquit Sanctus Hieronymus neque in Hebræo haberi, & a nullo alio transferri.* (b) Virgas.] *Videtur significare Sanctus Hieronymus, ab aliquo dictas esse,* σχοινίσματα, id est, baculos. (c) Rugiebant.] *Ita etiam Sanctus Hieronymus, & Theodoretus. In aliquot*

...libris est, ἐπορεύοντο, ibant. (d) In conflatorium.] Aquila, ...quem (inquit Sanctus Hieronymus) nos fictorem, & figu... possumus dicere. (e) Considerabo.] In cæteris, καὶ σκέψαι, & ...Sanctum Hieronymum, & recogita. (f) Possessionem.] In ple...risque, τὴν διαθήκην, & apud Sanctum Hieronymum, testamentum. (g) Imperiti.] Theodoretus, Cæteri, ἄφρονος, insipientis.

CAP. XII.

(a) INveniemus nobis.] Sanctus Hieronymus, & Schol. ex Aquila, ...κρατήσατόν μοι, id est, conforta mihi. (b) Per seipsa in Hie...rusalem.] Respondet Hebræo. In quibusdam non est, in Hierusalem, & apud Sanctum Hieronymum, & habitabitur adhuc Hierusalem in semetipsa. (c) Sicut David.] Ita etiam hebræus. In quibusdam, & apud Theodo...retum est, ὡς οἶκος δαυίδ. Et apud Sanctum Hieronymum, quasi domus David. (d) Sicut.] Respondet Hebræo. In aliquo, καί. Sic apud San...ctum Hieronymum, & angelus. (e) Pro eo quod insultaverunt.] In ...aliquo est, εἰς ὃν ἐξεκέντησαν, in quem confixerunt, aut, transfixerunt, & apud Sanctum Cyprianum, 2. testim. In quibusdam utrumque conjungitur: ...atque omnino duæ interpretationes. De qua re Sanctus Hieronymus dispu...tat, & apud lxx agnoscit, κατωρχήσαντο, sicut Scholiastes ex aliis, ἐξεκέν...τησαν. (f) Malogranati.] ῥοῶνος, ac docet Sanctus Hieronymus ita ...appellari, non unam arborem malorum granatorum, id est, mali punici, sed ...his arboribus consitum. Complut. habet, ῥοῶν, malorum grana...torum. (g) Seorsum.] Apud Sanctum Hieronymum ad...jungitur, de tribu Juda: quod neque in sua est, neque in commentariis ...illud agnoscit.

CAP. XIII.

(a) DOmui David.] Sic Hebræus. In aliis libris est, ἐν οἴκῳ, & apud Sanctum Hieronymum, in domo. Theodoretus ex Symmacho, ...ἀνεῳγμένη πηγὴ τῷ οἴκῳ δαυίδ, erit apertus fons domui David. (b) Separationem.] Quasi dicat menstruum: sic enim appellatur, ...ἀκαθαρσίας, Levit. 18. Est autem Hebraismus, ut pro menstruo ...intelligatur ablutio menstrui. Quare in cæteris libris est, εἰς τὸν ῥαντισμόν, & in Complut. ἐν τῇ ῥαντίσει, & apud Sanctum Hieronymum, etiam in commentariis, in aspersionem. (c) Compedient.] Sanctus Hieron. ...testatur tres interpretes dixisse, confixerunt. (d) Dilecta mea.] In Complut. est, τοῦ ἀγαπητοῦ μου, dilecti mei. Apud Sanctum Hieron. diligentis me. (e) Framea.] Sanctus Hieronymus, ex Aquila, & Symmacho, μάχαιρα, gladius. (f) Pastores meos.] Aliquot libri, & Theodoretus, τὸν ποιμένα μου, & apud Sanctum Hieronymum, pastorem meum. Justinus, ἐπὶ τὸν ποιμένα τοῦ λαοῦ μου, super pastorem populi mei. (g) Civem meum.] Plerique, & Theodoretus, αὐτοῦ, & apud Sanctum Hieronymum, etiam in commentariis, civem ejus: pro quo inquit Aquilam interpretatum esse, συμφυλόν μου, contribulem meum, (teste etiam Scholiaste, & Theodoreto) Symmachum, super virum populi mei; Theodotionem, super virum proximum ejus: ac docet, cur aliqui vertant, meum, aliqui, ejus. (h) Percutite pastores, & avellite oves.] Cæteri, πάταξον τὸν ποιμένα, καὶ διασκορπισθήτωσαν τὰ πρόβατα, percute pastorem, & dispergantur oves: apud Sanctum Hieronymum, dispergentur. (i) Parvulos.] Cæteri & Theodoretus, ἐπὶ τοὺς ποιμένας, super pastores: quam lectionem Sanctus Hieronymus etiam in comm. agnoscit ex lxx, licet in sua versione ponat, ad parvulos. Et in aliquo libro conjungitur utrumque, μικροὺς ποιμένας. (k) In omni terra.] Sic hebræus. Cæteri, ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, & apud Sanctum Hieronymum, in die illa.

CAP. XIV.

(a) DOmini.] Ita etiam apud Sanctum Hieronymum, & Eusebium lib. 6. Demonstr. sed libro 2. ἐν σοί, in te. (b) Et mare.] Respondet Hebræo, & multi putant significari ab Oriente ad Occidentem. In nonnullis libris est, καὶ τὸ ἥμισυ αὐτοῦ πρὸς θάλασσαν, & apud Sanctum Hieronymum, & media pars illius ad mare. (c) Obturabitur.] Testatur Sanctus Hieronymus, cæteros etiam interpretes hoc eodem modo dixisse; quod ipse in sua, fugietis. (d) Iasod.] Plerique, ἀσαήλ. Et Sanctus Hieronymus hoc refert ex lxx, sicut ex Aquila, ἀζήλ, ex Theodotione, ἀζήλ, ex Symmacho, proximum. (e) In diebus.] Multi, ἀπὸ προσώπου, & apud Sanctum Hieronymum, a facie. (f) Veniet.] Respondet hebræo. In plerisque codicibus est, παρέσται, & apud Sanctum Hieronymum, aderit. (g) Et frigus.] καὶ ψύχη, aut, ψῦχος, ut alii. Complut. ἀλλ' ἢ ψῦχος, & apud Sanctum Hieronymum, sed frigus. (h) Anameel.] Sanctus Hieronymus, in commentariis, & a turre Hanameel, hon, ut græci, & latini male legunt, Anamael, usque ad torcularia regis. (i) Et isti illis apponentur.] In plerisque libris & apud Theodoretum sequitur, καὶ ἔσται ἐπ' αὐτοῖς ὑετός, sed non apud Eusebium: & Sanctus Hieronymus testatur Aquilam, & Symmachum & Theodotionem similiter esse interpretatos, & non erit super eos imber, pro eo, quod lxx transtulerint, καὶ οὗτοι ἐκείνοις προστεθήσονται. (k) Frenum.] Sanctus Hieronymus inquit solos lxx ita dixisse, quos tamen ipse sit sequutus in sua, Aquilam vero, & Theodotionem, βυθόν, profundum, Symmachus, περίπατον σύσκιον, id est, incessum umbrosum. (l) Chananæus.] Sanctus Hieronymus, ex Aquila, mercator. (m) Omnipotentis.] Multi, τῶν δυνάμεων, & apud Sanctum Hieronymum, virtutum.

MALACHIAS.

CAP. I.

(a) ANgeli ejus.] Notat Theodoretus, eum, qui lingua Græca angelus dicatur, in Hebraica dici Malachiam. Et Sanctus Hieronymus testatur cæteros interpretes retinuisse nomen Malachi, ita, ut in Hebræo legitur. (b) Ponite nunc super corda vestra.] Hæc quæ in Hebræo non habentur, putat Sanctus Hieronymus de Aggæo addita esse, cujus cap. 2. similia legantur. (c) Præparatus est.] Sic solet interdum verti illud, παρατέτακται, & valet, in acie stat, bellum suscepit. (d) Suum.] In quibusdam codicibus additur, φοβηθήσεται, & apud Sanctum Hieronymum in contextu, timebit: sed in commentariis non indicat se habuisse quemadmodum neque in sua posuit, sed, ἀπὸ κοινοῦ, vult subaudiri, honorat. (e) Pollutos.] Theodoretus ex Aquila, & Symmacho, μεμολυσμένους, inquinatos. (f) Polluta.] Plerique, ἐξουδενημένη, sive, ἐξουδενωμένη, & apud Sanctum Hieronymum, despecta. (g) Et quæ superposita sunt, despexistis.] Sanctus Hieronymus, Obelo prænotavimus, quia in hebræo non habetur, & de sequentibus additum est. In plerisque autem libris est, ἐξουδένωται, spreta sunt. (*) Illud.] Corrigendum est in nostra, αὐτό. (h) Non suscipiam.] Sanctus Cyprianus 1. testim. acceptum non habebo, al. non accepto habebo. (i) Incensum] Apud Justinum, θυσία, sacrificium. Sanctus Cyprianus, odores incensi offeruntur. (k) Magnum est.] Ita etiam Sanctus Cyprianus. Apud Justinum, δοξάζεται, honoratur. (l) Exufflavi.] Apud Theodoretum & in Complut. est, ἐξεφυσήσατε, & apud Sanctum Hieronymum, exufflastis, quod tamen interpretatur, exufflatione mea digna fecistis. (m) Et si afferatis.] Aliqui, καὶ προσεφέρετε, & apud Sanctum Hieronymum, & offerebatis.

CAP. II.

(a) SEparo.] Apud Sanctum Hieronymum, separabo. Theodoretus, ex Aquila, ἰδοὺ ἐγὼ ἐπιτιμῶ ὑμῖν σὺν τῷ βραχίονι, καὶ λικμήσω κόπρον ἐπὶ τὰ πρόσωπα ὑμῶν, κόπρον ἑορτῶν ὑμῶν, Ecce ego increpo vos cum brachio, & dispergam stercus super facies vestras, stercus solennitatum vestrarum. (b) Testamentum.] Sanctus Hieronymus ex Aquila, συνθήκην, pactum. (c) In pace.] Apud Sanctum Cyprianum, in pace linguæ. (d) Infirmos fecistis.] Theodoretus, & Sanctus Hieronymus ex Aquila, & Symmacho, ἐσκανδαλίσατε, scandalizastis. (e) Abjectos.] In Compl. παρειμένους, & apud Sanctum Hieronymum, dissolutos. (f) Accipiebatis.] Theodoretus, ex Symmacho, ἐδυσωπεῖσθε πρόσωπα ἐν νόμῳ, reverebamini facies in lege. (g) De laboribus.] Ita etiam apud Sanctum Hieronymum, & Theodoretum: quamvis plerique codices habeant, ἐκ κόπων. (h) Nonne bonum fecit] καὶ οὐ καλὸν ἐποίησε. Sic plerique libri, in aliquo tamen est, καὶ οὐκ ἄλλως, & non aliter: in aliquo item, καὶ οὐ καλός, quod videtur factum ex, οὐκ ἄλλος, quod est apud Theodoretum: & in Complut. & apud Sanctum Hieronymum, & non alius fecit, sine interrogatione. (i) Ejus] Propius ad hebræum. Apud Theodoretum, est, σου, & apud Sanctum Hieronymum, tui. (k) Bonum.] Apud Theodoretum, & in Compl. καλός, & apud Sanctum Hieronymum, bonus est.

CAP. III.

(a) MItto.] Alii, ἐξαποστελῶ, & apud S. Hier. mittam: quæ varietas sæpe observari potest. Nostra propior hebræo. (b) Respiciet.] ἐπιβλέψεται, quasi diligenter animadvertet, & curabit, ne quid in ea sit quod impediat. In Compl. est, ὅστις ἑτοιμάσει, apud Theodoretum, καὶ ἑτοιμάσει, & apud S.Hier. & præparabit. (c) Herba.] ποία. Alii, πόα, eodem sensu: & hoc S. Hier. agnoscit ex lxx. (d) Hostiam.] Alii, θυσίας, & apud S. Hier. hostias. (e) Adultera.] Aliqui, τοὺς μοιχούς, & apud S. Hier. Adulteros. (f) Injustitiis.] Multi, ἁμαρτιῶν, peccatis, & ita apud S. Hier. apud quem etiam est, declinastis a legitimis meis, quemadmodum in aliquo, ἐξεκλίνατε ἀπὸ τῶν νομίμων μου. (g) Nunquid supplantabit] Apud S. Hier. εἰ πτερνιεῖ, si supplantat, & istud, εἰ, est in multis. Theodoretus ex Aquila, & Symmacho, μὴ ἀποστερήσει ἄνθρωπος θεόν, ὅτι ὑμεῖς ἀποστερεῖτέ με; num fraudabit homo Deum, quia vos fraudatis me? Addit S. Hier. etiam Theodotionem dixisse, μὴ ἀποστερήσει. (h) Et dicetis.] Multi, καὶ εἴπατε, & apud S. Hier. & dixistis. Schol. ex Aq. & Symm. καὶ εἴπατε, ἐν τίνι ἀπεστερήσαμέν σε; Et dixistis, in quo fraudavimus te? (i) Rapina ejus in domo ejus.] Alii, ἡ διαρπαγὴ εἰς τοὺς οἴκους ὑμῶν, & apud S. Hier. rapina in domibus vestris. (k) Revertimini.] Theodoretus, ex Aquila, πειράσατε, & S. Hier. in sua, probate. (l) In cibum.] εἰς βρῶσιν, Compl. non habet, εἰς apud S. Hier. vobis cibos. (m) Accepta.] Hoc videtur significare, θελητή, & respondere hebræo. Apud S. Hier. ut terra voluntaria. (n) Acquisitionem.] Testatur S. Hier. cæteros etiam interpretes transtulisse, περιποίησιν, præter Aquilam, qui, περιούσιον, eximium: quod etiam refertur in scholio. (o) Et eligam.] Th. ex Aquila, φείσομαι, ὡς φείδεται ἄνθρωπος τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, parcam sicut parcit homo filio suo. (p) Servientem.] In multis additur, αὐτῷ, & apud S. Hier. ei.

CAP. IV.

(a) ALienigenæ.] Theodoretus, ex Aquila, ὑπερήφανοι, superbi. (b) Quia erunt.] Alii, καὶ ἔσονται, & apud Sanctum Hieronymum, & erunt. (c) Omnipotens.] Hic in multis, & apud Theodoretum, & Sanctum Hieronymum ponuntur ea quæ in nostra sunt in extremo, mementote legis, &c.

ESAIAS.

CAP. I.

(a) Contra Judæam, & contra Hierusalem] Sic testatur S. Hieron. etiam Theodotionem vertisse; Symmachum vero, de Juda, & Hierusalem. (b) Genui, & exaltavi.] S. Hieron. Pro quo Symm & Theod. ita verterunt, filios enutrivi & exaltavi. Cyrillus videtur significare, pro, exaltavi, ab illis positum esse, enutrivi. (c) Me.] Pro με, in multis codicibus est, μου, meus. Sed S. Hieron. testatur solos lxx dixisse, quemadmodum est in nostra, & apud SS. Basilium, & Cyrillum. (d) Scelesti] Sic S. Cypr. de Orat. Dom. & alibi S. Hieron. in comment. Scelerati, sive iniqui. Græce est, ἄνομοι, (cujus notionem explicat S. Basilius) pro quo a cæteris inquit dictum esse, υἱοὶ διαφθείροντες, filii corrumpentes, sicut etiam pro, semen nequam, vel, pessimum, positum esse, pessimorum. (e) Israel] Sic etiam alius codex, & Cyrillus. In plerisque hæc sequuntur, ἀπηλλοτριώθησαν εἰς τὰ ὀπίσω, abalienati sunt retrorsum: quæ S. Hieron. testatur lxx non habere: & S. Basilius inquit ex Theodotione esse addita, Procopius autem tribuit Aquilæ. (f) Iniquitatem] Pro hoc S. Hieron. inquit Theodotionem transtulisse declinationem. (g) Neque vulnus, neque livor, neque plaga.] Ita etiam apud S. Basilium. Cyrillus, & Procopius, τραῦμα, μώλωψ, πληγὴ φλεγμαίνουσα, vulnus, livor, plaga tumens. (h) Malagma.] S. Hieron. Quod Aquila interpretatus est, μότωσιν, linteola, videlicet, quæ ad exiccandam saniem, & purulentias extrahendas injiciuntur vulneribus. (i) Cucumerario] S. Basilius, Σικυήρατον ἐστὶ τόπος προσπαίζων καὶ ὀλιγοχρονίων καρπῶν οἰστικὸς, τέρψιν τινὰ μᾶλλον ἢ ὠφέλειαν παρεχομένων· Σικυήρατον, (al. Σικυήλατον.) est locus ferens fructus fugaces, & parum diuturnos, delectationem potius quandam, quàm utilitatem præbentes. (k) Nolo.] S. Hier. Pro eo, quod est nolui, lxx transtulerunt, nolo, præsens tempus pro præterito. (l) Magnum.] S. Basilius inquit cæteros interpretes dixisse, κλητὴν, vocatum, aut, ἐπίκλητον, convocatum, ut Theodotio, aut, ut Symmachus, ἐπίκλησιν οὐκ ἀνέξομαι, convocationem non sustinebo. (m) Nequaquam ultra dimittam.] S. Hier. Pro quo interpretatus est Aquila, laboravi sustinens. Sym. ἐκοπίασα ἱλασκόμενος, quod est, defeci miserans. (n) Arguamur.] διελεγχθῶμεν, Alii, διαλεχθῶμεν, & apud S. Cypr. testi. & venite disputemus. (o) Sion.] Hoc inquit S. Hier. addidisse lxx, ut sensum manifestiorem facerent. (p) Dormivit.] Sic Sanctus Hieronymus, in commentariis, quod græce, ἐκοιμήθη & inquit verbum hebraicum significare, & requievit, & requiescet: quare Aquilam, & & Theodotionem quasi de futuro dicere. Procopii exemplar, quo usus sum κυλίζεται. Id primus emendavi scribens ηὐλίζετο, recte ac secus judicium esto eorum, qui harum rerum intelligentiam habent: αὐλίζομαι, proprie stabulor: item cubo, pernocto. Lex. vetus, αὐλίζομαι, ἐπὶ ἀνθρώπου, demoror, commoror, conversor. Drus. (q) Caupones tui.] S. Hieron. ex Symm. refert, vinum tuum mistum est aqua, & addit Aquilam pro vino interpretatum esse, Συμπόσιον, compotationem, & convivium. (r) Inobedientes.] S. Hier ex Aquila, recedentes, ex Symm. declinantes. (s) Retributionem.] S. Hier. ex Sym. vicissitudines, vel ultiones. (t) Væ fortes Israel.] Idem inquit cæteros esse interpretatos, fortis Israel, quomodo ipse posuerit in sua. (u) Adversarios] Apud eundem additur, μου, meos; & inquit hoc in hebraico non haberi. (x) Exeoquam.] In quibusdam additur, σε, te. In aliis, καὶ πυρώσω εἰς καθαρὸν τοὺς ἀπειθοῦντας, καὶ ἀφελῶ, & excoquam ad purum inobedientes, & auferam. &c S. Basil. non videtur habuisse, ἀπειθοῦντας, sed tantum, σε Sym. καὶ πυρώσω εἰς καθαρὸν τὴν σκωρίαν σου, & excoquam ad purum scoriam tuam, ut est in vulg. nostra. Th καὶ πυρώσω εἰς καθαρὸν τὸ γίγαρτόν σου, & excoquam ad purum acinum uvæ tuæ. Ita enim interpretatur S. Hier. & addit, Aquilam dixisse, στέμφυλα, id est, vinacea. (y) Terebinthus.] S. Hier. inquit Sym. dixisse, quercus: quod S. Basilius etiam aliis interpretibus tribuit. De hoc etiam in Gen. Schol. τερέβινθος φυτὸν ἐστὶ ἐν ξηροῖς τόποις φυόμενον, κλάδους ἔχον κατεσκληκότας, terebinthus est planta in locis aridis nascens, ramos habens rigentes. (z) Stipula.] S. Hier, ex Symm. ἀποτίναγμα, sordes, quæ dum stuppa excutitur, ac pectitur, projiciuntur.

CAP. II.

(a) De Judæa.] Symm. ὑπὲρ τῆς ἰουδαίας, καὶ ὑπὲρ ἱερουσαλὴμ, super Judæam, & super Hierusalem: aut ut S. Hieron. refert, pro Juda, & Hierusalem. (b) Alienigenarum.] Et hic S. Hieron. & S. Basilius notant vocari proprie ἀλλοφύλους, ipsos Philistiim. (c) Facti sunt.] Nonnulli codd. & S. Hier. ἐγεννήθη, nati sunt. Pro quo inquit Symmachum dixisse, & cum filiis alienis applauserunt: & alium affert verbi hebraici interpretationem, ἐσφηνώθησαν pro quo ipse verterit, adhæserunt. (d) Maris.] Idem testatur cæteros dixisse Tharsis: quod tamen hebræi lingua sua propria putent significare mare. (e) Contumelia.] ὕβρις. Alii, ὕψος, altitudo. S. Cyp. quod paulo ante est, ὑβριστὴν, & nos contumeliosum diximus: ipse lib. 1. epist. 3. vocat injuriosum (f) Vana.] S. Hier. ex Aquila ὀρύγας, foveas, ex Symmacho, infructuosa: Theodotionem vero inquit posuisse nomen hebraicum, pro quo ipse, talpas. (g) Terram] In aliis hæc adjunguntur, παύσασθε ὑμῖν ἀπὸ ἀνθρώπου, οὗ ἀναπνοὴ ἐν μυκτῆρι αὐτοῦ ὅτι ἐν τίνι ἐλογίσθη; quiescite vobis ab homine, cui spiratio in nare ejus: in quo enim reputatus est? S. Hier. addit, iste: & notat hæc a lxx prætermissa in græcis exemplaribus (quod S. Basilius idem fere notans inquit, in communi, & vulgata, ab Origene sub asteriscis de editione Aquilæ addita esse. Idem B. Cyril. Quare apud Procopium sub asterisco habentur.

CAP. III.

(a) Validum] Sic S. Hieron. in comm. S. Cypr. 1. testim. valentem, & validam, (sic enim legendum ex manuss.) valentiam panis, & valentiam aquæ. Aq. ἔρεισμα, καὶ ἐρεισμόν. Sym. στήριγμα, καὶ στηριγμὸν, fulcimentum, & fulturam. (b) Gigantem.] Notat S. Hieron. hoc a lxx, esse additum. (c) Conjectorem.] Idem inquit cæteros dixisse, divinum. (d) Sapientem architectum.] Idem ex Aquila, sapientissimum artificum. (e) Prudentem auditorem.] Idem ex Theodotione, prudentem incantatorem, ex Aquila, prudentem susurratorem, ex Symmacho, prudentem eloquii mystici: quem ipse sequi voluerit. (f) Illusores.] Idem testatur eodem modo vertisse etiam Theodotionem, Aquilam vero, ἀναλλάκτας, quasi mutantes se per vices in exercenda turpitudine. (g) Impinget.] Corrigendum est in nostra, προσκόψει, ut habet Vaticanus, & Sanctus Basilius, & alii. Cyrillus tamen videtur legisse, προκόψει, invalescet, quod in nostram editionem irrepserat. (h) Cibus.] S. Hier. ex Symmacho, & Theodotione, infirmitas. (i) Princeps.] Idem testatur eodem modo dixisse Symmachum, Theodotionem vero, ἐπιδεσμεύοντα, qui liget vulnera, & provideat sanitati. (k) Linguæ eorum cum iniquitate] Aq. αἱ γλῶσσαι αὐτῶν, καὶ τὰ ἐπιτηδεύματα αὐτῶν, linguæ eorum, & adinventiones eorum. (l) In his quæ ad Dominum, incredulis.] Symmachus, κατὰ τὸ κυρίου γέγονεν εἰς τὸ παραπικρᾶναι αὐτὸν, contra Dominum fuerunt ad exacerbandum eum. (m) Inutilis.] Sic S. Hier. in comm. quod græce, δύσχρηστος, & valet etiam, injucundus. (n) Exigentes.] Eodem modo interpretatus est Aquila, eodem teste, Theodotio autem, δανεισταὶ, feneratores, & Symm. mulieres. (o) Lunulas.] S. Basilius, Alius, μηνίσκους, torques. (p) Monile demissum.] Idem; Alius, χαλαστὰ, catenulas. Ac de omnibus fere istis ornamentorum nominibus accurate disputat. Multa etiam apud S. Hieron. ex aliis interpretibus habentur: legendus etiam S. Cypr. de habitu virginum. (q) Contexta.] Nonnulli, Συγκαθυφασμένα, contextam. (r) Accubitoria.] S. Basilius cum dixisset theristra videri vestes æstivas, addit nunc damnari theristra, κατάκλιτα, quæ, ἐν τῷ κατακλίνεσθαι, in accumbendo insternerentur lectis ob nimias delicias: hanc vero dictionem, quod apud cæteros interpretes non sit, obelo esse notatam. Alii libri, & aliqua etiam Basilii exemplaria, κατάκλειστα, conclusa.

CAP. IV.

(a) Et tanquam fumo, & luce ignis ardente per noctem.] S. Hier. in comm. ex lxx, & lumen ignis flammantis in nocte.

CAP. V.

(a) Dilecto.] Apud B. Cyrillum, & in Complut, additur, μου, dilecto meo: itemque paulo post apud S. Hieron. Vinea facta est dilecto meo. (b) Dilecti mei.] Hic Cyrillus non habet, μου. S. Hieron. testatur, pro hoc Aquilam dixisse, πατραδέλφου, id est, patruum, vel patruelem. (c) Meæ.] Sic omnes libri, qui collati sunt, præter Complut. in quo, αὐτοῦ, suæ. (d) Vinea.] S. Hieron. Symm. autem suo more manifestius, Vinea facta est dilecto meo in cornu in medio olivarum. (e) Sorec.] SS. Basilius & Hieron. ex Symmacho, ἐκλεκτὴν, electam. (f) Spinas.] Ita etiam Theodotio, teste S. Hieronymo, Aquila autem, σαπρίας, id est, fructus pessimos. Symm. ἀτελῆ, hoc est, imperfectos. (g) Iniquitatem.] S. Hier. ex Aquila, dissipationem. (h) Aliquid.] In aliquot libris sequitur, ἕως τοῦ μὴ ὑπάρχειν τόπον, donec deficiat, vel non sit locus: quod inquit S. Hieron. dictum esse a Theodotione & Symmacho, per eo quod a lxx dictum fuerat, ut auferant aliquid proximo: quare hæc tantum a S. Cypr. 3. testim. referuntur. (i) Laguncula.] Cæteri teste S. Hier. batum. (k) Siceram.] Schol. τὸ σίκερα, cæteri interpretes dixerunt, μέθυσμα, ebrietatem: ita enim interpretatur S. Hieronymus, qui hoc tribuit Aquilæ, & Symmacho. (l) Et pestilentes ejus.] Aut, pestes. Nec plura refert Cyrillus. In Complut. pro his est, καὶ ὁ ἀγαλλιώμενος ἐν αὐτῇ, (Ita etiam corrigendum in nostra) & qui exultat in ea. In cæteris autem fere libris utrumque ponitur, hoc post illud. (m) Resoluta.] Ita etiam Procopius, & S. Basilius: qui ita videtur conjungere, comburetur a flamma resoluta radix eorum, & interpretatur a crassiore materia vim igneam retinente etiam postquam flamma resoluta est, & evanuit. Cyril. autem habet, ἀνημμένης, accensa, nimirum tali ad quam extinguendam nemo accurrit. (n) Acerbati.] Sic S. Hieron. ex lxx, turbati autem, ex Theodotione & Symmacho; commoti, ex Aquila. (o) Manus.] In multis additur, αὐτοῦ, ejus. (p) Fremunt.] Alii, ὁρμῶσιν, impetum faciunt, irruunt. (q) In terram.] Eodem modo apud Cyrillum, & respondet hebræo. In cæteris est, εἰς τὸν οὐρανὸν ἄνω, καὶ κάτω, in cœlum sursum, & deorsum, aut, εἰς τὸν οὐρανὸν ἄνω, καὶ εἰς τὴν γῆν κάτω, in cœlum sursum, & in terram deorsum.

CAP. VI.

(a) Et plena domus gloria ejus.] Pro hoc testatur S. Hieron. Theodotionem & Symmachum transtulisse, & quæ sub pedibus ejus erant, implebant templum. (b) Seraphim.] Cyrillus, Διερμηνεύεται δὲ σεραφὶμ ἐμπρησταὶ ἤτοι θερμαίνοντες, Exponitur autem Seraphim, ἐμπρησταὶ, nimirum, calefacientes, aut, ut S. Hieron. incendentes, siue comburentes. (c) In circuitu ejus.] S. Hieron. ex aliis interpretibus, ἐπάνω αὐτοῦ, super illud. (*) Carbonem.] S. Hier. Calculus iste, qui a solis lxx, ἄνθραξ, id est, carbunculus, est interpretatus, potest non carbonem significare, vel prunam, ut plerique existimant sed carbunculum lapidem, &c. (d) Forcipe.] Idem ex aquila, & Symmacho, forcipibus. (e) Incrassatum.] Apud S. Cypr. 1. test. in impressis legitur, incrassavi: sed in optimis codicibus est, incrassavit: quod videtur valere, incrassatum est. (f) Suis.] Act. 28. abest hoc loco, αὐτῶν, sed additur deinde post, ὀφθαλμοὺς, quemadmodum & in multis codicibus: quare locus ille sic nunc a S. Hieronymo refertur, & auribus graviter audierunt, & oculos suos compresserunt; itemque apud S. Cyprian. (g) Sanabo.]

Sanabo.] *In aliquo est, ut Act. 28.* ἰάσωμαι, *& sic apud latinos*, sanem. (*b*) Sua.] *In cæteris hæc sequuntur*, σπέρμα ἅγιον τὸ στήλωμα αὐτῆς, semen sanctum erit stabilimentum ejus. *Quæ in lxx non haberi, sed de Hebraico, & Theodotionis editione, ab Origene addita in Ecclesiæ ferri exemplaribus notant SS. Basilius, & Hier. qui etiam inquit, pro,* στήλωμα αὐτῆς, *quod ipse videtur vertisse,* quod steterit in ea, *Aquilam dixisse*, germen ejus.

CAP. VII.

(*a*) PEssimum] *In plerisque adduntur hæc*, ἐφραὶμ, καὶ ὁ υἱὸς ῥομελίου, λέγοντες, Ephræm, & filius Romeliæ, dicentes (*b*) Non intelligetis.] *Sanctus Hieronymus, ex Symmacho*, non permanebitis. (*c*) In profundum.] *Apud Sanctum Cyprianum 2. testim.* in altitudinem sursum, & in altitudinem deorsum. *Symmachus*, βάθυνον εἰς ᾅδην, ἢ εἰς ὕψος ἄνω, profunda in infernum, vel in altitudinem sursum. *Aquila*, βάθυνον εἰς ᾅδην, μετεώρισον ὕψος ἄνω, profunda in infernum, eleva in celsitudinem. *Theodotio*, βάθυνον εἰς ᾅδην, ὕψωσον ἄνω, profunda in infernum, exalta sursum. (*d*) Nunquid parum.] *Apud Sanctum Cyprianum :* Non pusillum vobis certamen cum hominibus, quoniam Deus præstat agonem. *Aquila*, μὴ ὀλίγον μοχθεῖν ἄνδρα, ὅτι μοχθεῖτε καίγε τὸν θεόν μου; nunquid parum est laborem afferre homini, quia laborem affertis etiam Deo meo? *Symmachus*, μὴ οὐκ αὐτάρκης ὑμῖν κοπῶν ἀνθρώπους, ὅτι κοποῦτε ἔτι καὶ τὸν θεόν μου; Nonne satis vobis est molestiam exhibere hominibus, quia molestiam præterea exhibetis Deo meo? Τὸ μὴ μικρὸν ὑμῖν ἀγῶνα παρέχειν ἀνθρώποις, ὅτι ἀγῶνα παρέχετε καίγε τῷ θεῷ μου; nunquid parum vobis luctam præbere viris, quia luctam præbetis etiam Deo meo? (*e*) Virgo.] *Cæteri (teste Sancto Hieronymo, qui præclare de hac re disputat) transtulerunt, adolescentulam.* (*f*) Vocabis.] *Sic testatur Sanctus Hieronymus reliquos etiam tres similiter transtulisse. pro quo in Matthæo scriptum sit,* vocabunt : *quomodo etiam est apud Cyrillum. Apud S. Cyprianum est*, vocabitis. (*g*) Aut præeligere mala, eligere bonum.] *Illud, aut*, ἤ, *abest a SS. Basil. & Cyril. & S. Hier. hæc videtur referre ex lxx*, quam sciat assumere malum. *Apud eosdem Sanctos Basilium, & Cyrillum, & in aliquot codicibus est*, ἐκλέξεται τὸ ἀγαθὸν, eliget bonum. *Apud S. Cyprianum in duobus vetustis exemplaribus (nam in impressis est, ut in vulgata)* legitur, priusquam cognoscat, aut proferat mala, commutat bonum. (*h*) Qui dominabitur] *Cæteri* αἳ κυριεύουσιν, quæ dominantur. (*i*) Fissuram.] *In aliis hæc adduntur*, καὶ ἐν παντὶ ξύλῳ, & in omni ligno (*k*) Conducta.] Aq. mercede conducta, *ut Sanctus Hieronymus, in comm. In quibusdam autem libris, & apud SS. Basilium, & Cyrillum est*, μεμεθυσμένῳ, inebriata. (*l*) Regis Assyriorum.] *Aquila*, ἐν βασιλείᾳ ἀσσυρίων, in regno Assyriorum. *Theodoretus*, ἐν τῷ βασιλεῖ τῶν ἀσσυρίων, in rege Assyriorum.

CAP. VIII.

(*a*) NOvi magni.] *Sic Eusebius*, καινοῦ μεγάλου, *& fortasse posset verti*, designationis magnæ. *In quibusdam est*, χάρτου καινοῦ μεγάλου, chartæ novæ magnæ. *In plerisque, & apud SS. Basilium, Cyrillum, Hieronymum*, τόμον καινὸν μέγαν, *aut*, καὶ μέγαν, librum novum magnum, *aut*, & magnum. *Eusebius*, ἢ τεῦχος, ἢ διφθέρωμα, ἢ κεφαλίδα, vel volumen, vel pellem, vel capitulum. (*b*) Vnam.] *In multis additur*, ἱερέα, sacerdotem : *quod tamen S. Hieron. testatur non esse apud lxx.* (*c*) Accessi.] *Apud B. Cyrillum est*, προσῆλθεν, accessit. (*d*) Et ambulabit.] *Hæc usque ad*, & *cætera, notat S. Hier. in Hebraico non haberi & in Græcis codicibus veru jugulante esse confossa.* (*e*) Cognoscite.] *Pro hoc idem testatur cæteros dixisse*, congregamini, sive infirmamini, & confringimini. (*) Nobiscum.] *Corrigendum in nostra*, ἡμῶν. (*f*) Dicant.] *In aliquot codicibus est*, μὴ εἴπητε, *& apud S. Hieron.* ne forte dicatis. (*) Durum.] *Symm. ut ipse S. Hieronymo*, ἀντάρσις, rebellio. (*g*) Dominum.] *In multis additur*, τῶν δυνάμεων, *& apud S. Hier.* virtutum. *Cyrillus videtur habuisse*, τῆς δόξης, gloriæ (*h*) In convalle sedentes.] *Apud S. Hieron.* in convalle erunt sedentibus. *Græce est*, ἐν κοιλώματι ἐγκαθήμενοι. *Sed apud B. Cyrillum est*, ἐν κυλίσματι in volutabro, qui præcipitantur, *inquit*, in foveam. (*i*) Homines in tuitione.] *Hæc inquit Sanctus Hieronymus obelo esse prænotanda, Habet ea etiam B. Cyrillus.* (*k*) Qui signantur.] *Ita vertit S. Hier. in comm. & sic ostendunt vertenda SS. Basilius, & Cyrillus, quamvis diversam inde sententiam eliciant. Attamen S. Cyprianus, 1. testim.* tunc manifesti erunt qui signant legem, ut discant. Et dices, *al.* Et dicent. (*l*) Egestas angustia, &c.] *Hæc absunt ab aliquo libro.* (*m*) Et non deficiet, qui in angustia fuerit.] *Item hæc a Compl. sed non a cæteris, neque a SS. Basilio & Cyrillo.*

CAP. IX.

(*a*) PRimum.] *In nonnullis additur*, ταχὺ, cito : *sed non apud SS. Basilium, Hieronymum, Cyrillum* (*b*) Fac.] *Eodem modo SS. Hier. & Cyril. sed S. Basil.* πίε, bibe. (*c*) Videte.] *Sic etiam S. Cypr. 1. test. & Cyrillus. Alii*, ἴδε, *aut*, εἶδε, *& apud S. Hier.* vidit, *aut*, ἰδέτω, videat. (*d*) Umbra mortis.] *Alii*, καὶ σκιᾷ θανάτου, & umbra mortis, *ut apud SS. Hieron. & Cyrillum, aut*, σκιᾶς θανάτου, umbræ mortis, *ut apud S. Cyprianum; apud quem etiam sequitur, ut est in nostra*, lumen lucebit super vos. (*e*) Quam.] *Istud* ὃ *abest a cæteris : quare apud S. Hier.* Plurimam partem populi deduxisti in lætitia tua : *pro quo inquit alios esse interpretatos*, magnificasti. (*f*) Tua.] *Et hoc* σου, *abest a multis, & Cyrillo. S. Hieron. in contextu habet, sed non in comm.* (*g*) Si fiant.] *In Complut.* καὶ, *& apud S. Hier.* & cupient igne esse combusti. (*h*) Magni consilii angelus.] *Aut*, magnæ cogitationis nuncius, *ut S. Cyprianus 2. testim. Nec plura hoc loco ponuntur apud Basilium, Cyrillum, Procopium, neque in translationibus Syriaca, & Arabica quæ de græcis expressæ sunt, & Romæ habentur. S. Hier. notat, hæc quæ in hebraico non habeantur, posita esse a lxx pro sex nominibus, quæ sunt in hebræo, admirabilis, consiliarius, Deus, fortis, pater futuri seculi, princeps pacis. S. etiam Ambrosius 3. in Luc. cum primo interpretationem lxx posuisset,* magni consilii angelus. Adducam enim, *&c. hæc subjungit:* In quo juxta Aquilæ quoque interpretationem non quasi de homine, sed de eo qui ultra hominem esset, vidimus extitisse promissum. Idem enim ita interpretatus est : Puer natus est nobis, filius datus est nobis, & facta est mensura (*S. etiam Hieronymus notat, Aquilam verbi ambiguitate deceptum, pro principatu, vel imperio posuisse*, μέτρον) in humero ejus : & vocabitur nomen ejus, admirabilis, consiliarius, consiliarius meus fortis, potens, pater seculi, princeps pacis. Ejus impleta est disciplina : & pacis ejus non est finis, supra sedem David & supra regnum ejus. *In plerisque vero codicibus post*, μεγάλης βουλῆς ἄγγελος, *hæc sequuntur*, θαυμαστὸς, σύμβουλος, θεὸς, ἰσχυρὸς, ἐξουσιαστὴς, ἄρχων εἰρήνης, πατὴρ τοῦ μέλλοντος αἰῶνος, *quæ omnia redduntur a S. Hieronymo, ut diximus, præter illud*, ἐξουσιαστής. *S. Irenæus adv. hær. lib. 4. cap. 66.* & vocatur nomen ejus admirabilis, consilarius, Deus fortis. *S. Ignatius in epist. ad Antioch.* καὶ καλεῖται τὸ ὄνομα αὐτοῦ, μεγάλης βουλῆς ἄγγελος, θαυμαστὸς, σύμβουλος, θεὸς ἰσχυρὸς, ἐξουσιαστής. *Eusebius, Demonstr. Evang. lib. 7.* καὶ καλεῖται τὸ ὄνομα αὐτοῦ, μεγάλης βουλῆς ἄγγελος, θαυμαστὸς, σύμβουλος, θεὸς ἰσχυρὸς, ἐξουσιαστὴς, ἄρχων εἰρήνης, πατὴρ τοῦ μέλλοντος αἰῶνος· ἄξω, &c. *itemque l. 9. omissis tamen* θαυμαστὸς, *&*, σύμβουλος, *atque ordine mutato. In introitu tertiæ Missæ Nativitatis Domini*, vocabitur nomen ejus, magni consilii angelus : *secundæ vero*, & vocabitur admirabilis, Deus princeps pacis, pater futuri seculi. *Hæc autem pleraque e vetustiore editione de græcis versa Patres nostri in Ecclesiastica officia contulerunt. In comm. græcis Eusebius*, Symm. hoc modo est interpretatus, καὶ κληθήσεται τὸ ὄνομα αὐτοῦ παραδοξασμὸς, βουλευτικὸς, ἰσχυρὸς, δυνατὸς, πατὴρ αἰῶνος, ἄρχων εἰρήνης, & vocabitur nomen ejus, incredibile quiddam, aptus ad consultationem, fortis, potens, pater seculi, princeps pacis. Aquila autem, καὶ καλεῖται τὸ ὄνομα αὐτοῦ θαυμαστὸς, σύμβουλος, ἰσχυρὸς, δυνατὸς, πατὴρ ἔτι ἄρχων εἰρήνης, & vocatur nomen ejus, admirabilis, consiliarius, fortis, potens, pater ultra princeps pacis. At secundum Theodotionem, καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ θαυμαστὸς, συμβουλεύων, ἰσχυρὸς, δυνατὸς, πατὴρ αἰῶνος, ἄρχων εἰρήνης, & vocavit nomen ejus, admirabilis, consultans, fortis, potens, pater seculi, princeps pacis. Vox autem hebraica pro, ἰσχυρὸς, est, ἦλ, quo significatur Deus. Nam cum sæpe in scriptura El ponatur in Deo; etiam in præsenti loco eodem modo sumptum est. Quare per hanc vocem Deus etiam pronunciatur natus nobis parvulus. Nos igitur minime peccaverimus Deum potentem interpretati. *In iisdem comm. Theodoretus :* Hoc malitiose tractantes qui circa Aquilam, ἰσχυρὸς, δυνατὸς, sunt interpretati. Nam apud hebræum ponitur, ἦλ γιββώρ: El autem Deus est. (*i*) Mortem.] *Apud S. Basilium est*, λόγον, verbum : *quod B. Cyrillus inquit esse ex hebræo, & cæteris interpretibus. S. Hieron. nihil dicit de lxx, sed cum ipse posuisset*, verbum, *addit plerosque sermonis ambiguitate deceptos, non verbum dicere esse missum, sed mortem.* (*k*) Super eum.] ἐπ' αὐτόν. *Quæ a B. Cyrillo videntur abesse, & apud S. Hieron. in comment. omnino non sunt. S. Basilius videtur legisse* ἐπὶ αὐτὸ, simul. (*l*) Inimicos.] *In multis additur*, αὐτοῦ, *& apud S. Hieron.* inimicos illius : *in aliquo*, ἰούδα, Juda. (*m*) Abstulit.] *Th.* ἀφελεῖ, auferet, (*quod etiam est in aliquo codice*) *Aquila*, ὀλοθρεύσει, disperdet. (*n*) Eos qui facies admirantur.] *Symm.* αἰδέσιμον, *quod apud S. Hieron. videtur esse*, honorabilis. *Apud S. Basilium paulo aliter hic locus videtur habere.* (*o*) Furor.] *Ita etiam Cyrillus. In multis additur*, αὐτοῦ, furor ejus, *itemque*, manus ejus : *quæ varietas sæpe observari potest.*

CAP. X.

(*a*) IN abductionem.] *De hoc vocabulo in Ecclesiastico dictum est. In aliis autem libris, & apud S. Basilium hæc sequuntur*, καὶ ὑποκάτω τῶν ἀνῃρημένων πεσοῦνται, & sub interfectis cadent : *quæ a B. Cyrillo non afferuntur: & apud Procopium margini adscripta sunt sub asterisco.* (*b*) Visitabo super sensum magnum.] *Non aliud discrimen notat S. Hieronymus a sua versione, nisi quod lxx pro fructu, sensum, vel mentem magnam, posuerunt, id est*, τὸν νοῦν μέγαν. *In aliis tamen libris, pro*, ἐπισκέψομαι, *est*, ἐπάξει, inducet. (*c*) Mihi.] *In aliis libris hæc sequuntur*, καὶ ἀνοίγων τὸ στόμα καὶ στρουθίζων, & aperiens os, & garriens : *quorum nulla mentio apud Sanctum Cyrillum, & apud Procopium addita sunt margini sub asterisco.* (*d*) Aut lignum, & non sic.] *Ita videtur interpungere B. Cyrillus : & fortasse non habuit illud*, &. *In Complut. vero*, ἢ ξύλον, ὑψωθήσεται ξύλον· καὶ οὐχ οὕτως, aut lignum, exaltabitur lignum. Et non sic. (*e*) Et sanctificabit eum in igne ardenti.] *Symm.* καὶ ὁ ἅγιος αὐτοῦ εἰς φλόγα, *quod Sanctus Hieronymus*, & sanctus ejus in flamma. (*f*) Induco.] *In multis est*, ἐπάγει, inducit. (*g*) In loco tribulationis.] *Pro quo S. Hieronymus, inquit Aquilam dixisse*, in petra Oreb, *Symmachum autem & Theodotionem posuisse ipsum verbum hebraicum*, Zur Oreb. (*h*) Fugiet filia Gallim.] *Sic apud SS. Hieronymum & Cyrillum. In aliis* φεύξεται, *conjungitur cum præcedentibus : ac deinde sequitur*, χρεμέτισον φωνῇ σου, hinni voce tua : *quæ apud Procopium sunt sub asterisco.* (*i*) Audietur.] *Ita etiam Cyrillus. Complut.* ἐπάκουε, *& apud S. Hieronymum*, attende. (*k*) Manu consolamini montem.] *In aliis quibusdam*, consolamini manu. *Sed Cyrillus, ut nostra, atque ita explicat, o colles, qui in Hierusalem, vos præcipue quasi manu mulcentes consolamini montem, id est, ipsam filiam Sion. A Compl. abest istud*, manu, *& habet*, παρακαλεῖτε ἐν τῷ ὄρει τὴν θυγατέρα σιών, consolamini in monte filiam Sion. *Abest etiam a S. Hieron. sed ipse habet*, Consolamini montem filiæ Sion, & collem Hierusalem : *quamvis in explicatione videatur non discedere a Cyrillo. Considerandum etiam, an pro*, montem, *possit reddi*, mons : *quod dictio græca patitur.*

CAP. XI.

(*a*) DE radice.] *Eusebius* : cæteri interpretati sunt, ἀπὸ τοῦ κορμοῦ, id est, de trunco : *quod idem testatur S. Hieron.* (*b*) Adjiciet.] *Aq.* προσθήσει κύριος δεύτερον τὴν χεῖρα αὐτοῦ, κτήσασθαι τὸ ὑπόλειμμα τοῦ λαοῦ αὐτοῦ, ὃ ὑπολειφθήσεται ἀπὸ τῶν ἀσσυρίων, apponet Dominus secundo manum suam, ad possidendum residuum populi sui, quod relictum fuerit ab Assyriis. *Symmachus*, προσθήσει κύριος ἐκ δευτέρου τὴν χεῖρα αὐτοῦ, τοῦ ζηλῶσαι τὸ ὑπόλειμμα τοῦ λαοῦ αὐτοῦ, apponet Dominus iterum manum suam ad zelandum residuum populi sui. (*c*) Desolabit.] *Eusebius*, οἱ τρεῖς συμφώνως οὕτως ἡρμήνευσαν, Tres illi concorditer ita sunt interpretati, καὶ ἀναθεματίσει κύριος τὴν γλῶσσαν θαλάσσης αἰγύπτου, & anathemabit, (*aut*, interficiet, *ut interpretatur S. Hier.*) Dominus linguam maris Ægypti.

CAP.

CAP. XII.

(a) BEnedico.] *In multis*, εὐλογήσω, benedicam. (b) Eo.] *In nonnullis, & apud Cyrillum hæc adduntur*, σωθήσομαι ἐν αὐτῷ, salvabor in eo: *quæ margini etiam codicis Vaticani sunt adscripta: In quibusdam etiam est*, καὶ εὐφρανθήσομαι ἐν αὐτῷ, & lætabor in eo. *Neutrum habet S. Basilius.*

CAP. XIII.

(a) COnsolamini manu.] *Eadem loquutio superius est observata, quamvis hic posset etiam verti*, evocate. *Symm.* κινήσατε χεῖρα, καὶ εἰσελθέτωσαν θύραι, movete manum, & exeant portas. (b) Eos.] *Sic etiam Sanctus Basilius. In nonnullis autem codicibus, & apud Cyrillum sequitur*, ἡγιασμένοι εἰσὶ, καὶ ἐγὼ ἄγω αὐτοὺς, sanctificati sunt, & ego abduco eos. *In comment. etiam græcis margini adscriptum est*, ἄγω αὐτοὺς, ἡγιασμένοι εἰσίν. *Cyrillus autem inquit*, sanctificare, *hoc loco accipi, pro*, seponere, *ut alibi.* (c) Gigantes.] *Theodotio*, κἀγὼ ἐκάλεσα τοὺς γίγαντάς μου, & quidem vocavi gigantes meos. *Aq. & Symm.* δυνατοὺς, potentes. (d) Incoctum.] *Ita inquit Sanctus Basilius, evidenter purum, ac probum, ut coctionis non egeat. Apud Sanctum Hieronymum tamen est*, excoctum: *pro quo inquit Aquilam dixisse*, πυῤῥὸν, coloris optimi, & sanguinei: *sicut pro lapide de Suphir*, σπάλωμα ὀφείρ. (e) Bestiæ.] *Eusebius.* ἀντὶ τοῦ θηρία, σειὴν, οἱ λοιποὶ ἑρμηνευταὶ ἐκδεδώκασι. καὶ ἀντὶ τοῦ σειρῆνες, στρουθοκαμήλους εἰρήκασι. καὶ ἀντὶ τοῦ, ὀνοκένταυροι, σειὴν, ἀνέγραψαν, αὐτῇ χρησάμενοι τῇ ἑβραϊκῇ φωνῇ, διὰ τὸ ἄδηλον τῆς ἑρμηνείας. ἀλλὰ καὶ ἀντὶ ἐχίνων, ὁμοίως οἱ τρεῖς ἑρμηνευταὶ σειρῆνας ἡρμήνευσαν. Pro, θηρία, cæteri interpretes reddiderunt, σειὴν, Siim: & pro, σειρῆνες, dixerunt struthiocamelos, & pro onocentauri scripserunt Siim, ipsa usi hebraica voce ob interpretationis obscuritatem, sed etiam pro, ἐχίνων, id est, erinaceis, similiter tres interpretes, Sirenas interpretati sunt. *Sanctus Basilius*, τοὺς ὀνοκενταύρους οὓς εἶπον οἱ ἑβδομήκοντα, τριχῶντας ὠνόμασεν ὁ ἀκύλας, Quos lxx dixerunt Onocentauros, Aquila nominavit, τριχῶντας, pilosos. *Theodoretus*, καλεῖ ὀνοκενταύρους, οὓς οἱ παλαιοὶ μὲν ἐμπούσας, οἱ δὲ νῦν, ὀνοσκελίδας προσαγορεύουσι, Vocat Onocentauros, quos veteres quidem, ἐμπούσας, qui autem nunc vivunt, appellant ὀνοσκελίδας. *Legenda sunt quæ S. Hier. de his varietatibus affert, lib. 6.*

CAP. XIV.

(a) TArdabit.] *In cæteris sequitur*, καὶ αἱ ἡμέραι αὐτῆς, (*aut* αὐτῆς, *ut apud Sanctum Basilium*) οὐ μὴ ἐφελκυσθῶσι, & dies eorum, (*al.* ejus) non protrahentur. *Hæc autem non afferuntur a Cyrillo: & apud Procopium sub asterisco habentur, itemque apud Sanctum* Hieronymum. (b) Advena.] *Euseb.* ἀντὶ τοῦ ὁ γειώρας, οἱ λοιποὶ ἑρμηνευταὶ, ὁ προσήλυτος, ἡρμήνευσαν. Pro, ὁ γειώρας, cæteri interpretes dixerunt, proselytus. *De hoc multa S. Basilius, & S. Hieronymus.* (c) Gigantes.] *Eusebius*, οἱ κατὰ τοὺς λοιποὺς ἑρμηνευτὰς ῥαφαείμ, qui apud cæteros interpretes dicuntur Raphaim. (d) Operculum.] κατακάλυμμα. *In aliis, & apud Cyrillum est*, κατάλυμα, habitaculum. (e) Obductione.] ἐπαγωγῇ. *Alii*, ἀπαγωγῇ, abductione. *Utrumque, ut alibi notatum est, significat calamitatem, & angustiam.* (f) Mortuus.] *Apud Sanctum* Hieronymum *in textu vetustioris est*, abortivum: *sed in comment. inquit, hoc nimirum*, ἔκτρωμα, *esse Symmachi*, νεκρὸς, *autem lxx*, ἰχῶρα, saniem, *Aquilæ; Theodotionis*, βλαστὸν, germen. (g) Bellis.] *In aliquibus est*, πολεμίων, hostibus: *in aliis*, πόλεων, civitatum. *Sanctus Hieronymus notat dictionem hebraicam significare posse civitates, & adversarios.*

CAP. XV.

(a) MIttam.] Hoc *Basilius & Cyrillus conjungunt cum fine superioris capitis*, & residuum Adama mittam. *Compl. autem*, ἀποστελῶ ἀμνὸν κυριεύοντα ἐπὶ τὴν γῆν, mittam agnum dominantem super terram. (b) Eris] *Istud* ἔσῃ, *abest a multis.* (c) Fac tegmen luctus ipsa semper.] *In aliquot codicibus est*, ποιεῖτε σκέπην πένθους αὐτοῖς διαπαντὸς, facite tegmen luctus ipsis semper: *& ita habuisse Sanctos Basilium & Cyrillum ex ipsa etiam explanatione colligitur. In aliquo etiam est*, αὐτῇ, ei. (d) Abducaris.] *Sic Sanctus Basilius videtur legisse: & apud Procopium margini adscriptum est. Sed Procopius ipse, ac Cyrillus, & aliqui codices habent*, μὴ ἀπ' ἀρχῆς, nonne ab initio habitabunt, *&c.* (e) Persequentis.] *Nam etiam in Vatic.* διώκοντος, *licet per typographi incuriam factum sit*, διώκοντες. (f) Et dirigetur.] *Aquila*, καὶ ἑτοιμασθήσεται ἐν ἐλέῳ θρόνος, & præparabitur in misericordia solium, *ut in vulgata. Theodotio*, καὶ ἑτοιμασθήσεται μετ' ἐλέους θρόνος, & parabitur cum misericordia solium. (g) Superbiam sustuli.] *Ita etiam apud B. Cyrillum. A nonnullis abest*, ἦρα, *& in Compl. illud*, superbiam, *conjungitur cum antecedentibus*, ὑβριστὴν, (*ita enim habet*) σφόδρα τὴν ὑπερηφανίαν, contumeliosam valde superbiam. *In quibusdam vero est*, τὴν ὑπερηφανίαν σου ἐξῆρας, superbiam tuam extulisti, *aut*, ἐξῆρεν, sustulit: *quomodo etiam videtur legisse S. Basilius: apud quem, sicut in cæteris fere codicibus sequitur*, καὶ ἡ ὕβρις (*Compl.* τὴν ὕβριν) αὐτοῦ καὶ ὁ μῆνις αὐτοῦ, & contumelia ejus, & alte concepta iracundia ejus. *Ita enim interpretatur S. Basil. Apud* S. *Hieron.* superbia ejus, & injuria ejus, & furor, non sicut divinatio, &c. *Hæc vero neque apud Cyrillum sunt: & apud Procopium margini sunt adscripta sub asterisco.* (h) Habitatoribus autem Seth meditationes.] τοῖς κατοικοῦσι δὲ σὴθ μελετήσεις. *In Compl. est*, ἐν τοῖς κατοικοῦσι δὲ σὴθ, μελετήσεις, *& sic redditur*, in habitantibus autem Seth, meditaberis. *Apud Cyrillum*, δεσὴθ, *est una dictio, quemadmodum & in multis libris*, Deseth: *ut hoc sibi velit, fore meditationem lugubrium lamentorum habitantibus Deseth. Apud* S. Hieron. *est*, δὲ σεσὴθ. *& in textu*, habitatoribus autem Deseth meditaberis. *Apud* S. *Basilium est*, σεδὲκ, *qui hunc locum sic clarius a Symmacho expressum testatur*, iis qui lætantur in muro fictili, loquimini: *quare in margine unius codicis est*. τεῖχον ὀστράκινον, *quod esse in hebraico testatur* S. *Hieron.* (i) Non confunderis.] S. *Basilius videtur legere cum interrogatione. In aliquot libris, & apud Cyrillum est*, καὶ οὐκ ἐντραπήσονται πεδία, *quod ita videtur explanare, & non reverebuntur feriisti vastatores campos Esebon: lugebit vitis Sebama, &c.* (k) In tribus annis.] *Eusebius*: Pro eo quod apud lxx dictum est, ἐν τρισὶν ἔτεσιν μισθωτοῦ ἀτιμασθήσεται ἡ δόξα μωάβ, secundum hebraicam lectionem, vel etiam cæteros interpretes, interposita distinctio clariorem reddit sententiam: Nam ab Aquila quidem dictum est, ἐν τρισὶν ἔτεσι μισθωτοῦ, a Symmacho autem, ἔκτοτε καὶ νῦν ἐλάλησε κύριος λέγων, ἐν τρισὶν ἔτεσιν, ὡς μισθωτοῦ, ex tunc, & nunc loquutus est Dominus dicens, in tribus annis, quasi in mercenario: a Theodotione autem, ἀπὸ τότε, καὶ νῦν ἐλάλησε κύριος λέγων, ἐν τρισὶν ἔτεσιν, ὡς ἐνιαυτοῖς μισθωτοῦ, ex tunc, & nunc loquutus est Dominus, dicens, de tribus annis, quasi annis mercenarii. Deinde ab alio principio dictum est apud cæteros interpretes, & juxta hebraicam lectionem, καὶ ἀτιμασθήσεται ἡ δόξα μωάβ σὺν παντὶ τῷ πλούτῳ τῷ πολλῷ, & inhonorabitur gloria Moab cum omnibus divitiis istis multis.

CAP. XVII.

(a) TOlletur de civitatibus.] *Theodotio*, μετασταθήσεται ἐκ πόλεως, removebitur de civitate. (b) In seculum] *Eusebius*: Illud, εἰς τὸν αἰῶνα, μόνῃ τῇ τῶν ἑβδομήκοντα ἑρμηνείᾳ εἴρηται. λέγω δὲ τὸ, εἰς τὸν αἰῶνα, οὔτε γὰρ ἐν τῷ ἑβραϊκῷ, οὔτε παρὰ τοῖς λοιποῖς ἑρμηνευταῖς φέρεται, In sola lxx, interpretatione positum est: neque enim in Hebraico, neque apud cæteros interpretes fertur. *Pro hoc Sanctus* Hieronymus *posuit dictionem hebream Aroer, quam inquit significare myricem, arborem quæ in solitudine nascitur.* (c) Ad confugiendum.] *In multis additur*, ἐκεῖ, illuc. (d) Amorræi, & Evæi.] *Sanctus* Hieronymus *ex Aquila*, testam, & Emir, *ex Symmacho*, silvam, & Amir, *ex Theodotione*, Hares, & Emir, *quod ipse*, aratra & segetes. (e) Exterminabit.] *Aquila*, καὶ ἐπιτιμήσει ἐν αὐτῷ καὶ φεύξεται μακρὰν, & increpabit in eum, & fugiet longe. *Symm.* καὶ ἐμβριμήσεται αὐτῷ, καὶ φεύξεται πόῤῥω, & comminabitur ei, & fugiet procul. (f) Ventilantium] *In Compl. & apud Cyrillum*, λελικμημένον, ventilatum. (g) Tempestas impellens.] *In iisdem*, καταιγίδος φερούσης, tempestate impellente. (h) Et.] *Istud*, &, *abest a multis, & a Cyrillo: cui in cæteris convenit cum nostra.*

CAP. XVIII.

(a) NAvium alis.] *Symmachus*, ἦχος πτερωτὸς, sonitus alatus. *Addit Sanctus* Hieronymus, *quod Symmachus dixit, sonitum, Theodotionem dixisse, aves, Aquilam bis umbram, se autem, cymbalum: in comment. autem capitis 19. dixit*, væ terræ obumbranti alis. *Sed lib. 7.* terræ navium alarum. (b) Qui mittit.] *Symmachus*, ὁ ἀποστέλλων ἐν θαλάσσῃ πρεσβύτας, qui mittit in mari legatos. *Pulchre autem docet Sanctus* Hieronymus *causam, cur interdum in sermone de Ægypto pro genere feminino masculinum inveniamus: apud hebræos enim & Ægyptus, & Ægyptius, & Ægyptii uno vocabulo nuncupantur.* (c) Quis ultra illum?] *Symm.* μεθ' ὃν οὐκ ἔστιν ἐπέκεινα, post quem non est ultra.

CAP. XIX.

(a) ECce Dominus sedet.] *Aquila*, ἰδοὺ κύριος ἐπιβαίνει ἐπὶ πάχος ἐλαφρὸν, Ecce Dominus ascendit super crassitiem levem. (b) Et incitabuntur.] *Aquila*, καὶ σκοτίσω αἰγυπτίους αἰγυπτίοις, & diffidere faciam Ægyptios ab Ægyptiis. *Symmachus*, συμβαλῶ, committam. (c) Turbabitur.] *Symmachus*, καὶ ῥαγήσεται πνεῦμα αἰγύπτου ἐν αὐτῇ, & disrumpetur spiritus Ægypti in ipsa. *Aquila*, καὶ παραλυθήσεται πνεῦμα αἰγύπτου ἐν ἐγκάτῳ αὐτῆς, & flaccescet spiritus Ægypti in intimo ejus. *Theodoretus*, καὶ σχισθήσεται πνεῦμα αἰγύπτου ἐν αὐτῇ. & scindetur spiritus Ægypti in ea. (d) Et regem.] *Aquila*, καὶ βασιλεὺς κεκραταιωμένος βασιλεύσει αὐτῶν, & rex corroboratus regnabit super eos: *Symmachus*, καὶ βασιλεὺς σκληρὸς ἐξουσιάσει αὐτῶν, & rex durus imperabit eis. *Theodoretus*, καὶ βασιλεὺς ἰσχυρὸς κυριεύσει αὐτῶν, & rex fortis dominabitur eorum, *ut vulgata.* (e) Et bibent.] *Aquila*, καὶ ἀναπιθήσονται ὕδατα ἀπὸ θαλάσσης, & desiderabuntur aquæ de mari. *Symmach.* καὶ ἀφανισθήσεται, & disperibit. (f) Etiam.] *Istud*, καὶ, *abest a multis.* (g) Achi.] *De vocabulo hoc notatum est Gen. 41. & Eccl. 40. & legenda, quæ hic a Sancto* Hieronymo, *lib. 7. & paulo post de Zytho.* (h) Finem.] *Pro hoc Sanctus* Hieronymus *testatur Aquilam dixisse*, σφάλλοντα, qui perverse omnia agit, ut puerum, *inquit*, significaret. (i) Terrorem.] *Sanctus* Hieronymus, *ex Aquila*, γύρωσιν, cum aliquis pavidus & tremens circumfert oculos, & advenientem formidat inimicum. (k) Asedec.] *Symm.* πόλις ἡλίου, civitas Solis. *Alios inquit Sanctus* Hieronymus, ὄστρακον, *hoc est, testam, ostracinam urbem intelligi voluisse. Dictio enim hebraica & solem, & testam significat.*

CAP. XX.

(a) FAC.] *Sic etiam Cyrillus. In uno vetusto codice, & Compl. est*, ἐποίησεν, fecit. (b) Tres annos.] *Abest a cæteris.* (c) Tres anni erunt in signa.] *In aliquo est*, τρία ἔτη ἔσται σημεῖα, tribus annis erunt signa.

CAP. XXI.

(a) PRævaricans prævaricatur.] *Symm.* ὁ ἀθετῶν ἀθετεῖται, καὶ ὁ ταλαιπωρίζων ταλαιπωρεῖ, rejiciens rejicit, & vastans vastat. (b) Urim.] *Aq.* λέοντα, leonem. *Symm.* λέαιναν, leænam, *Theodotio*, ἀριὴλ, Ariel. *Videtur Sanctus* Hieronymus *lib. 7.* (c) In speculam: Dominus dixit.] *Sic apud Sanctum* Hieronymum. *Alii*, εἰς τὴν σκοπιὰν κυρίου, καὶ εἶπεν, in speculam Domini: Et dixit. (d) Voca de Seir.] *Cyrillus videtur habuisse*, καλεῖ, vocat. *Sanctus* Hieronymus *lib. 7. inquit secundum hebrai & græci sermonis ambiguitatem posse verti*, vocat, *&*, voca: *Eusebius, secundum cæteros interpretes*, φεύγοντας παρὰ τοῦ σηείρ, fugientes de Sier. (e) Habita.] *In quibusdam sequitur*, λῆμμα ἐν τῇ ἀραβίᾳ, Assumptio in Arabiam, *aut*, τὸ ῥῆμα τὸ ἐν τῇ ἀραβίᾳ, verbum quod in Arabiam, *aut*, τὸ ὅραμα τὸ ἐν τῇ ἀραβίᾳ, visio, quæ in Arabiam.

CAP XXII.

(*) QUIA nunc.] *Legenda sunt quæ hoc loco scribit Sanctus* Hieronymus, *de illo Aphu, de quo in volumine Reg.* (a) Elamitæ.] *Schol.* ἐλαμίτας, τοὺς σαμαρείτας καλεῖ· καὶ γὰρ τῆς περσικῆς μετῳκίσθησαν χώρας ἀπὸ χώρας...

...ϑὲν ἢ ἐκκλιθέντες πρὸς τοὺς ἰουδαίους, συνεμάχουν κατ' αὐτῶν ἀναγκαίως ῥωμαίοις, Elamitas vocat ipsos Samaritas: ex Persica enim regione transmigrarant. Inimice autem affecti erga Judæos, necessario una cum Romanis pugnabant contra illos. (*b*) Avertit.] *Aliqui, & Cyrillus,* ἀπέστρεψαν, *& apud S. Hier. lib. 7.* averterunt. *In uno pervetusto est,* ἀπεστρέψατε, *& paulo post,* καθεῖλετε, avertistis, destruxistis. (*c*) In pastophorium.] *Symm.* σκηνοποιοῦντα, eum qui facit tabernaculum. *Aq.* τὸ σκηνοῦντα, qui habitat in tabernaculo: *ita enim interpretatur Sanctus Hieronymus pro quo inquit Theodotionem dixisse,* Ingredere ad Socen istum. (*d*) Scripsisti.] *Ita etiam Cyrillus. In uno codice est,* ἔγλυψας, sculpsisti. (*e*) Per imperium.] κατὰ κράτος, *& apud Sanctum Hieronymum,* fortiter. *In multis, & apud Cyrillum, & Procopium,* καὶ κράτος, & potentiam. *Apud Procopium in margine.* Th. κραταιώσω αὐτὸν, confortabo eum, *ut in vulgata.* (*f*) Et dabo ei.] *Hæc usque ad,* ...iacuam, *absunt a Cyrillo. In multis autem sequuntur statim post illa,* & habitantibus in Juda. (*g*) Magnum.] *In cæteris hæc adduntur,* πᾶν τὸ σκεῦος τὸ μικρὸν ἀπὸ σκεύους τῶν ἀγανὼθ, omne vas parvum a vase Agonoth, *quod in vulgata redditur,* craterarum. *Hæc vero neque a Cyrillo afferuntur, & apud Procopium signata asterisco Theodotioni tribuuntur.*

CAP. XXIII.

(*a*) TRaderetur.] *In aliquot libris hæc sequuntur,* ἀπάξουσιν αὐτὴν οἱ πόδες αὐτῆς πόρρωθεν εἰς ἀποικίαν, abducent eam pedes ejus procul in transmigrationem: *quæ neque apud Cyrillum sunt, & apud Procopium, tanquam a Theodotione sumpta notantur asteriscis.* (*b*) Assyrius.] *In nonnullis hæc subjunguntur,* ἐθεμελίωσεν αὐτὴν εἰς Σιὼμ, ἔστησαν ἐπάλξεις αὐτῆς, ἐξήγειραν βάρεις αὐτῆς, fundavit eam in Sim: statuerunt propugnacula ejus, exciterunt ædificia ejus: *quæ neque apud Cyrillum habentur, & apud Procopium asterisco signata sunt: hoc tamen scholio adjuncto,* τούτων τῶν ὑπεσημειωμένων, ...ὡς τῶν ο΄, μέμνηται ἐν τῷ κέ. τόμῳ τῶν εἰς ἠσαΐαν, horum, quæ asterisco notata sunt, Origenes, tanquam ipsorum lxx, mentionem fecit in 25. tomo in Esaiam. (*c*) Et in symbolam.] *A nonnullis abest illud* & *: in symbolam autem videtur valere,* ad saturitatem. *De hoc vocabulo alibi dictum est.*

CAP. XXIV.

(*a*) DIsseminabit.] *Aq. & Th.* διασκορπίσει, disperget. (*b*) Cessavit arrogantia, & opulentia impiorum.] *Hæc,* πέπαυται αὐθάδεια, καὶ πλοῦτος ἀσεβῶν, *sunt etiam in Vaticano: sed per typographi incuriam in græca editione omissa.* (*c*) Viulate.] *Corrigendum in nostra,* ὀλολύξατε. (*d*) Terræ: abiit omnis lætitia.] *Ab aliquo libro, & a Cyrillo absunt. In alio est,* ἀπεσχίσθη χαρὰ, abscissum est gaudium. (*e*) Conturbabitur.] *Th.* ...ἦχησαν ὕδατα, sonuerunt aquæ maris. (*f*) Portenta.] *Symm. & Th.* ψαλμοὺς ἠκούσαμεν, psalmos audivimus. *Aq.* μελῳδίας, melodias. (*g*) Pio.] *In aliquot codicibus hæc sequuntur,* καὶ εἶπεν, τὸ μυστήριόν μου ἐμοὶ, τὸ μυστήριόν μου ἐμοὶ καὶ τοῖς ἐμοῖς, & dixit, mysterium meum mihi, mysterium meum mihi & meis. *Apud Procopium post illa,* Et dicent, *hæc sub asterisco apponuntur,* τὸ μυστήριόν μου ἐμοὶ, τὸ μυστήριόν μου ἐμοί. *S. Hier. eodem loco habet, sed semel tantum, atque ...nnum, hæc inquit*: Hoc quod dicitur, mysterium meum mihi, in lxx non habetur, sed de Theodotionis translatione in Græco additum est. *Ea quidem Cyrillus non habet: habet autem in comm. græcis Theodor. & sæpe a Chrysostomo, & aliis citantur.* (*h*) Væ prævaricatoribus.] *Aq.* ὦ οἴμοι ἀθετοῦντες ..., Heu mihi prævaricantes prævaricati sunt. *Sym.* οἴμοι ἀθετοῦντες ἠθέτησαν, *eodem sensu.* (*i*) De cælo.] *Apud Sanctum Hieronymum & Cyrillum* ...θυρίδες τοῦ οὐρανοῦ, fenestræ cæli. (*k*) Declinavit.] *In multis, & apud Cyrillum hic sequuntur ea quæ paulo post sunt in nostra,* & concutietur, quasi pomorum custodia, terra. *In quibusdam vero hic locus sic habet* ἔκλινεν, σάλῳ (*aut* καὶ σάλῳ) σαλευθήσεται ἡ γῆ, ὡς ὁ μεθύων καὶ κραιπαλῶν, καὶ σεισθήσεται, declinavit, agitatione agitabitur terra, sicut ebrius, & se ingurgitans, & concutietur, &c. (*l*) Murus.] *In plerisque hæc sequuntur,* καὶ ἐντραπήσεται ἡ σελήνη, καὶ αἰσχυνθήσεται, ὁ ἥλιος, & erubescet Luna, & confundetur Sol: *quæ neque apud Cyrillum habentur, & apud Procopium sunt addita margini, tanquam ex alia editione: & Sanctus Hieronymus docet pro his a lxx dictum esse, ...ferri laterem, & cadere murum.* (*m*) E Sion.] *Multi,* ἐν σιὼν, καὶ ἐν ἱερουσαλὴμ, in Sion, & in Hierusalem.

CAP. XXV.

(*a*) VT non caderent.] *Plerique,* τοῦ πεσεῖν, *& apud Sanctum Hieronymum,* ut caderent. (*b*) Civitas.] *Sic etiam Cyrillus. In quibusdam* ...πόλεις, *& apud Sanctum Hieronymum,* ciuitates non ædificabuntur. (*c*) Benedicent.] *Eusebius:* Cæteri, δοξάσουσί σε, glorificabunt te. (*d*) Tradidisti.] *In quibusdam libris hæc adjunguntur,* καύσων ἐν σκέπῃ νέφους κλήματα ἰσχυρῶν ταπεινώσει, æstus in umbraculo nubis propaginem fortium humiliabit: *quæ neque apud Sanctum Hieronymum neque apud Cyprianum habentur, & apud Procopium fere omnia sub asterisco Theodotioni tribuuntur.* (*e*) ...num.] *Nec plura apud SS. Hieronymum, & Cyrillum. In quibusdam libris hæc adduntur,* πότον λιπασμάτων, πότον τρυγιῶν, *quod in nostra vulgata est,* convivium pinguium, convivium vindemiæ. (*f*) Trade.] *Quomodo cæteri interpretes hunc locum reddiderint, videndum apud Sanctum Hieronymum.* (*g*) Moabitis.] *In quibusdam sequitur,* ἐν τῷ τόπῳ αὐτῆς, in loco suo. *Symmachus,* καὶ ἀλοήσομεν τὴν μωὰβ ὑποκάτω αὐτῆς, ὡς ἀλοητὸν ἀχύρου, ὡς πηλὸν, & triturabimus Moab sub ea, sicut trituram paleæ, sicut fimum. (*h*) Suas.] *In aliquot libris hæc sequuntur,* ὡς ἁπλοῖ ὁ λυόμενος εἰς τὸ κολυμβῆσαι, sicut expandit qui se lavat, ad natandum. *Apud Procopium vero pro his,* καὶ ἀνήσει τὰς χεῖρας αὐτοῦ, ὃν τρόπον καὶ αὐτὸς ἐταπείνωσε τοῦ ἀπολέσαι, *ista in margine sunt* ...ἐκπετάσει τὰς χεῖρας αὐτοῦ, ἐν μέσῳ αὐτοῦ καθὼς ἀναπλώσαι ὁ λυόμενος εἰς τὸ κολυμβῆσαι, expandet manus suas in medio ejus, sicut expanderet, qui se lavat ad natandum. (*i*) Muri.] *Sic etiam Cyrillus. In quibusdam est,* τοῦ οἴκου ..., domus tuæ.

CAP. XXVI.

(*a*) CAntabunt.] *Eusebius Emiss.* Symm. ἐροῦσιν οἱ ᾄδοντες τὸ ᾆσμα, πόλιν ἰσχυρὰν ἔχομεν, dicent cantantes canticum, civitatem fortem habemus. Juxta Aquilam vero, πόλις κράτους ἡμῖν σωτήριον, urbs fortitudinis nobis salutare. Dictio autem Hebraica, pro, σωτήριον, nomen Jesu candide sic continet: iisdem litteris Salvator noster Hebraice scribitur. (*b*) Salutare.] *In multis additur,* ἡμῶν, *& apud Sanctum Hieronymum,* nostrum. (*c*) Circummurale.] *Sanctus Hieronymus ex Symmacho,* firmamentum. (*d*) Apprehendes veritatem.] *Pro hoc testatur Sanctus Hieronymus Aquilam & Symmachum similiter transtulisse,* τὸ πλάσμα ἡμῶν ἐπηρμένον, error noster ablatus est. (*e*) Spe.] *Abest istud a SS. Hieronymo & Cyrillo. In aliquo est,* ὅτι ἐπὶ σοὶ ἠλπίσαμεν, quoniam in te speravimus. (*f*) Humilium.] *Sic etiam Sanctus Hieronymus. In multis sequitur,* βήματα, gressus: *in aliquo, & apud Cyrillum,* ἴχνη, vestigia. (*g*) Et præparata.] *Corrigendum est in nostra, ut in Vat. & in aliquot aliis codd. & apud Cyrill.* καὶ παρεσκευασμένη ἡ ὁδὸς εὐσεβῶν.] *In aliquo codice totus locus sic habet,* ὁδὸς εὐσεβῶν εὐθεῖα. τρίβος εὐσεβῶν εὐθεῖα εὐθεῖα ἐγένετο ἡ ὁδὸς τῶν εὐσεβῶν, καὶ παρεσκευασμένη, via piorum recta: recta facta est via piorum, & præparata: *atque ita apud Sanctum Hieronymum, excepto, quod non habet illa,* semita piorum recta, *& pro,* piorum, *habet,* justorum: *quomodo etiam non est inusitatum verti dictionem græcam,* εὐσεβῶν. (*h*) De nocte: mane consurgit.] *Hanc interpunctionem videtur probare Sanctus Hieronymus in comm. licet in contextu illud de nocte conjungatur cum sequentibus.* (*i*) Cessavit enim impius.] *Aq. & Th.* ἠλεήθη ἀσεβὴς, misericordiam consequutus est impius. *Symm.* ἐδωρήθη ἀσεβὴς, donatum est impio. (*k*) Omnis, qui non didicerit.] *Sic etiam S. Cyrillus. In Compl. est tantum,* ὃ μὴ μάθῃ, *apud Sanctum Hieronymum,* & non discet: *quæ videntur cohærere cum verbis, quæ proxime ex cæteris interpretibus attulimus.* (*l*) Mortui autem.] *Sanctus Hieronymus ex Symmacho*: Mortui non vivificabunt: gigantes non suscitabunt. (*m*) Omne masculum.] *Symm.* πᾶσαν τὴν μνήμην αὐτῶν, *Aq. & Th.* πᾶν τὸ μνημόσυνον αὐτῶν, omnem memoriam eorum. *De hac varietate disputat Sanctus Hieronymus.* (*n*) Mala.] *Eusebius*: Istud quidem, κακὰ, neque apud cæteros interpretes, neque in hebraica lectione invenimus. Secundum vero cæteros interpretes dictum est, προσέθηκας τῷ ἔθνει, ἐν ᾧ ἐδοξάσθης; adjecisti, (*aut,* indulsisti, *ut Sanctus Hieronymus*) genti, in quo glorificatus es? *De hoc etiam Sanctus Hieronymus.* (*o*) Terræ.] *Apud Sanctum Hieronymum sequitur,* longe fecisti omnes terminos terræ: *quod in nullo codice est inventum.* (*p*) Sic facti sumus dilecto tuo.] *Hæc obelo prænotat Sanctus Hieronymus, pro quibus inquit, cæteros transtulisse,* sic facti sumus a facie tua Domine. (*q*) Quem fecimus.] *Ita enim est etiam in Vaticano,* ὃ ἐποιήσαμεν, *licet per incuriam sit omissum,* ὅ. (*r*) Resurgent mortui.] *Aquila,* ζήσονται οἱ τεθνεῶτές σου, *Symm. & Th.* ζήσονται οἱ νεκροί σου, vivent mortui tui. (*s*) Et expergiscentur.] *Sic Sanctus Hieronymus in comm. aut,* evigilabunt. *Eusebius,* ὡς κοιμηθέντων αὐτῶν, quasi ipsi dormierint. Quare secundum cæteros interpretes, priore quidem loco dictum est, ἐξυπνισθήσονται οἱ ἐν τοῖς μνημείοις, e somno surgent, qui in monumentis; posteriore autem, ἀγαλλιάσονται, exultabunt: aut αἰνέσουσι, laudabunt, secundum Aquilam: aut, ἀλαλάξουσι, jubilabunt, secundum Theodotionem. (*t*) Abscondet.] *In aliquo additur,* ἔτι, *& apud S. Hier.* vltra.

CAP. XXVII.

(*a*) SAnctum.] *Sanctus Hieronymus, ex cæteris interpretibus,* durum. (*b*) Fugientem.] *Idem ex Aquila,* vectem, *ex Symmacho,* concludentem, *ex Theodotione,* robustum. (*c*) Draconem.] *Sic in collatis codicibus, & apud Cyrillum. In Complut. additur,* τὸν ἐν τῇ θαλάσσῃ, *& apud S. Hier.* qui est in mari: *qui etiam in comm. docet draconem esse cetum.* (*d*) Cantare.] *Aut,* incipere, ἐξάρχειν, *& ita apud Cyrillum. In quibusdam libris est,* ἐξάρχει, *apud Sanctum Hieronymum,* desiderium ejus princeps illius sit, *quod Ecclesia pulcherrima & dilecta sit princeps synagogæ genitricis suæ.* (*e*) Non sicut.] *Apud Sanctum* Hieronymum, *in comm. videtur legi hoc modo sine interrogatione. Sunt autem qui legant per interrogationem,* nunquid sicut, *&c.* (*f*) Longe.] *Sic apud Cyrillum. Sed apud Sanctum* Hieronymum, *conjungitur cum sequentibus,* & longe habitans grex. (*g*) Mulieres venientes.] *Aq* γυναῖκες ἐρχόμεναι φωτίζουσιν αὐτὴν, mulieres venientes illuminant eam. *Symmachus,* γυναῖκες ἐρχόμεναι, καὶ διδάσκουσαι αὐτὴν, mulieres venientes, & docentes eam. (*h*) Concludet.] *Nonnulli,* συμφράξει, configet. *Sed Cyrillus, ut nostra, itemque Sanctus* Hieronymus, *qui pro,* συμφράξει, *quod est lxx, inquit Aquilam & Theodotionem vertisse,* ῥαβδιεῖ, quod sive virga percutiet, sive ad virgam recensebit numerum gregis sui.

CAP. XXVIII.

(*a*) INjuriæ.] τὸν ὕβρεως. *Eusebius*: Cæteri, τῆς ὑπερηφανίας, superbiæ. *Et S. Hieron. 6. lib. comm. notat hoc esse usitatum apud lxx ut pro superbia injuriam ponant.* (*b*) Mercenarii.] *Sanctus* Hieronymus. Cæteri, ebrios, soli lxx, μισθωτὲς, id est, mercenarios, transtulerunt. (*c*) Montis pinguis.] *Aquila,* φάραγγος ῥυπαρῶν, vallem sordium. *Symm.* φάραγγος ποτιμῶν, vallis pinguedinum. *Th.* φάραγγος πιόνων, vallis pinguium. (*d*) Terræ.] *In nonnullis est,* ἐν τῇ γῇ, in terra: *apud Sanctum* Hieronymum. trahens humum, & faciens sibi spacium. *Cyrillus autem cum his conjungit, quæ sequuntur,* manibus & pedibus *quasi natantes, qui cum quiescunt manibus & pedibus, vi aquarum victi, tunc submerguntur. Alii autem conjungunt cum post sequentibus. Nonnulli,* manibus, *cum his,* & pedibus, *cum subsequentibus.* (*e*) Reliquiis populi.] *Sic apud Sanctum* Hieronymum *quod græce est,* τῷ καταλειφθέντι τοῦ λαοῦ. *In aliquot libris, & apud Theodoretum, in comm. græcis, & Eusebium 2. Evang. demon.* αὐτοῦ, sui. *In plerisque & ad marginem Vaticani,* τῷ καταλειφθέντι μου λαῷ ἐν αἰγύπτῳ, relicto populo meo in Ægypto: *& sic priora Cyrillus, sed non habet,* in Ægypto. (*f*) Deliquerunt.] *In cæteris, & in Vaticano appositum recentiori manu,* πεπλανημένοι, *& apud Sanctum* Hieronymum, decepti sunt. (*g*) Siceram.] *Eusebius,* Cæteri nominarunt, μέθυσμα, inebriamentum. (*h*) Phasma.] *Sanctus* Hieronymus *interpretatur phasmata umbras quasdam, & imagines, quæ cito pereunt, ac solvuntur.* (*i*) Vadent.] *Legendum est in nostra,* πορεύσονται, *nam per errorem est,* πορδύσονται. (*k*) Qui crediderit.] *Sic apud Sanctum* Hieronymum. *In aliis, & apud Cyrillum additur,* ἐπ' αὐτῷ, in eo. *Eusebius*:

Cæteri,

Cæteri, ὁ πεδῶν, ὁ πεδῶν, *quod in vulgata nostra*, qui crediderit, non festinet. (*l*) Tempestas.] *Inquit S. Hier. Aq. & Symmachum esse interpretatos flagellum.* (*m*) Ut vos congregemini.] *In quibusdam est*, ἡμᾶς, & *apud* S. Hier, ut congregemur. (*n*) Perditio.] σκωρία. *Nonnulli*, πικρία, & *apud* S. Hier. amaritudo. (*o*) Melanthium.] *Id est, nigrum papaver: quod apud* S. Hier. gith.

CAP. XXIX.

(*a*) CIvitas, quam expugnavit David.] *Aquila*, πολίχνη παρεμβολήσεως Δαυΐδ, civitatula, (*ita enim interpretatur S. Hieron.*) castrametationis David. *Addit S. Hieron. Symmachum dixisse*, castrum David. *Theodotionem*, circumvallatio David. (*b*) Comedite.] *Ita etiam S. Hieron. Abest autem a nonnullis codicibus, & a Cyrillo.* (*c*) Erunt.] *In multis*, ἔσαι, & *apud S. Hieron.* erit: *qui etiam testatur, pro eo quod sequitur*, loquentium de terra, *Aquilam dixisse*, magum. (*d*) Bibunt.] *S. Hieron. pro*, πίνοντες, *videtur habuisse*, πεινῶντες, *ita enim est apud illum*, qui in somnis esuriunt. (*e*) Compunctionis.] *Th.* ἐκστάσεως, (*aut, ut S. Hieron.* ἐκστάσεως,) excessus mentis: *Aquila*, καταφορᾶς, gravis somni. (*f*) Abscondam.] *Ita enim SS. Hieron. & Cyrillus. Sed Justinus in dial. cum Tryphone*, ἀθετήσω, *sicut 1. Cor. 1. & Eusebius in comm. græcis, & S. Cyprianus, de bono patientiæ*, reprobabo. (*g*) Filii eorum.] *Sic explanat Cyrillus, & optime videtur constare sententia. Alii autem interpretantur filios suos: & apud S. Hieronymum*, sed cum viderit filios suos opera mea. (*h*) Et linguæ balbutientes discent loqui pacem.] *Hæc Sanctus Hieronymus obelo prænotat.*

CAP. XXX.

(*a*) AUxilium.] *In aliquo codice additur*, οὔτε εἰς ὠφέλειαν, & *apud S. Hier.* neque in utilitatem. (*b*) Quia vana.] *Quomodo hunc locum cæteri transtulerint, legitur apud S. Hier.* (*c*) Buxum.] *Idem ex Symmacho*, ἐπὶ πυξὶ, id est, super latissimam tabulam. (*d*) Erunt in dies hæc tempore.] *Alii*, ἔσονται εἰς ἡμέρας καιρῶν ταῦτα, erunt in dies temporum hæc. (*e*) Comminuta.] λεπτὰ, *quasi fragmenta. In multis est*, λεπτῷ, *quasi vase, aut officina comminuta.* (*f*) Extrahas.] ἀποσυρεῖς, *ut plerique, aut*, ἀποσυρεῖς, *ut nonnulli.* (*g*) Erimus.] *Ita etiam S. Hieron. Alii*, ἀναβησόμεθα, ascendemus: *unus*, φευξόμεθα, fugiemus. (*h*) Vester.] *In quibusdam sequitur*, καὶ πῶς καταλείψετε τὴν δόξαν ὑμῶν; & ubi relinquetis gloriam vestram? *quod etiam explicatur a Cyrillo.* (*i*) Qui immanent in eo.] *Eusebius*, aut juxta Symmachum, ὑπομένοντες αὐτὸν, sustinentes eum: *qui etiam apud lxx pro*, ἐπ' αὐτῷ *legit*, ἐν αὐτῷ. (*k*) Et Hierusalem.] *Symmachus*, ἱερουσαλὴμ κλαυθμῷ οὐ κλαύσεις, Hierusalem ploratu non plorabis: *Th.* ἐν ἱερουσαλὴμ κλαυθμῷ οὐ κλαυθήσεται, in Hierusalem ploratione non plorabitur. (*l*) Vocem.] *Eusebius, ex alia interpretatione*, τὴν φωνὴν τῆς βοῆς σου καθὼς ἂν ἀκούσῃ, ἀκούει σου, vocem clamoris tui simulatque audierit, audit te. (*m*) In die illa.] *Symmachus*, ἐν ἡμέρᾳ σφαγῆς πολλῆς, ἐν τῷ πεσεῖν μεγάλους, in die interfectionis multæ cum ceciderint magni. (*n*) Tempus.] *In aliis additur*, πολὺ, & *apud S. Hier.* multum. *Eusebius*, cæteri, μακρόθεν, de longe: *ut vulgata nostra.* (*o*) Ostendere.] *In aliquo est*, δεῖξει, & *apud S. Hieron.* ostendet. (*p*) Tu enim ante dies exigeris.] *Alii*, οὐ γὰρ πρὸ ἡμερῶν ἀθετηθήσῃ, non enim ante dies reprobaberis, *aut*, ἀπατηθήσῃ, decipieris: *aut*, ἀπαιτηθήσῃ, exigeris: *quod ita explicat Cyrillus*, non ante tempus exigeris pœnas pro iis quæ in meos debacchatus es. *Apud S. Hier. est*, tu enim ante dies decipieris: *Ita partim cum nostra convenit, partim discrepat.*

CAP. XXXI.

(*a*) BEatus.] *Eusebius*, εἰδέναι δὲ χρὴ ὅτι τὸ μὲν μακάριος, οὐδεὶς τῶν ἑρμηνευτῶν εἴρηκεν, Sciendum vero est istud, μακάριος, neminem interpretum posuisse. (*b*) Qui habet.] *Symm*, ἔχει πῦρ ἐν σιὼν, καὶ κλίβανον ἐν ἱερουσαλὴμ, habet ignem in Sion, & clibanum in Hierusalem. *Aq. & Th.* φῶς αὐτῷ ἐν σιὼν, καὶ κλίβανος αὐτῷ ἐν ἱερουσαλὴμ, lumen ei in Sion, & clibanus in Hierusalem. *De qua varietate disputat Sanctus Hieronymus.*

CAP. XXXII.

(*a*) PRincipes cum judicio præerunt.] *Eusebius*: Cæteri, καὶ ἄρχοντες εἰς κρίμα ἄρξουσιν, & principes in judicio principabuntur. (*b*) Erit homo.] *Eusebius, ex alia tralatione*, καὶ ἔσαι ἀνὴρ ὡς ἀποκρυφὴ ἀπὸ πνεύματος, καὶ λαίλαπος, & erit vir, tanquam latibulum a vento, & turbine (*c*) Faciet.] *In plerisque est*, ποιῆσαι, & *apud S. Hieron.* faciat. (*d*) Diei anni.] *Visa est hæc interpretatio convenire explanationi Cyrilli: posset tamen istud*, ἡμέρας ἐνιαυτοῦ, *reddi*, die, *aut*, diebus anni. S. *Hier. in comm. cap.* 34. & dierum anni recordamini. (*e*) Cessavit.] *In multis additur*, ὁ σπόρος, καὶ, seminatio, &. (*f*) Accingite lumbos.] *Sic etiam Cyrillus. In aliis est*, περιζώσασθε σάκκοις ὀσφύας, circumcingite saccis lumbos, & *in aliquo additur*, ὑμῶν, vestros. (*g*) Terra.] *Compl.* ἐν γῇ, in terra. *Sed S. Hier. refert ex lxx* ἐπὶ γῆς, super terram. (*h*) Desiderii.] *Alii*, ἐπιθυμητὰς, desideratas. (*i*) Villæ.] *Apud S. Hieron. additur*, σου, tuæ, & *afferuntur aliorum interpretationes.* (*k*) Chermel.] *Symm.* καὶ ἔσαι ἡ ἔρημος εἰς κάρμηλον, & erit desertum in Carmelo. (*l*) Confidentes.] *In plerisque additur* ἔσονται, erunt.

CAP. XXXIII.

(*a*) ILLIC.] ἐκεῖ. *In quibusdam est*, ἥκει, & *apud S. Hier.* venit. (*b*) Clamabunt.] *In aliquo est*, φοβηθήσονται, timebunt. (*c*) Sentietis.] αἰσθηθήσεσθε, *aut*, αἰσθήσεσθε, *ut in quibusdam. In uno legitur*, αἰσχυνθήσεσθε, confundemini. (*d*) Iste habitabit.] *Symm.* αὐτὸς ἐν ὑψηλοῖς κατασκηνώσει, ὡς περιοχὴ πετρῶν τὸ ὕψος αὐτοῦ, ipse in excelsis habitabit, sicut munimenta saxorum sublimitas ejus. (*e*) Qui nutriuntur.] τοὺς τρεφομένους. *Sic videtur fere respondere vulgatæ nostræ*, ubi doctor parvulorum? *Apud S. Hier. in vetustiore est*, qui nutriunt? & parvum, &c. *Sed suspicari licet, legendum*, nutriuntur. *In aliis est*: τοὺς συστρεφομένους μικρὸν, conglobantes parvum, &c. *quod pulchre Cyrillus Scribis & Pharisæis accommodat.* (*f*) Impellens.] *Apud S. Hier. post illud*, spaciosi, *hæc sequuntur*, non ingredietur per eam navis agitata remigio.

CAP. XXXIV.

(*a*) NUmerum.] *Significat S. Hieron. alios dixisse* militiam, *quod lxx*, ἀριθμόν. (*b*) Odor.] *Symm.* ἀναβήσεται ἡ δυσωδία, ascendet fœtor. (*c*) Montes.] *Eusebius*, αἱ δυνάμεις τῶν οὐρανῶν ὄρη νοούμενα, virtutes cœlorum montes sub intelligentiam cadentes. (*d*) Et tabescent omnes virtutes cœlorum.] *Hæc apud Cyrillum non habentur. Eusebius*, μὴ κείμενον δὲ ἐν τῇ τῶν ἑβδομήκοντα ἑρμηνείᾳ [τὸ, τακήσονται πᾶσαι αἱ δυνάμεις τῶν οὐρανῶν,] ἀστερίσκων ἐκ τῆς τῶν λοιπῶν ἑρμηνείας προσετέθη. Hoc in lxx interpretatione minime positum, ex aliorum interpretatione cum asteriscis est adjunctum. (*e*) Et omnes.] *Eusebius*: Aquila, καὶ πᾶσα στρατιὰ αὐτῶν ἀπορρεύσει, ὡς ἀπορρεῖ φύλλον ἀπὸ ἀμπέλου, καὶ ὡς ἀπόπτωμα ἀπὸ συκῆς, & omnis militia eorum defluet, sicut defluit folium de vite, & sicut deciduum de ficu. *Symm.* καὶ πᾶσα ἡ δύναμις αὐτοῦ πεσεῖται, ὡς πίπτει φύλλον ἀπὸ ἀμπέλου, καὶ ὡς ἀπόπτωμα ἀπὸ συκῆς, & omnis virtus ejus cadet, sicut cadit folium de vite, & sicut deciduum de ficu. τετήρηται δὲ ταῦτα ὑμῖν εἰς τὸ δεῖξαι ὅτι παρὰ τοῖς ἑβδομήκοντα εἰρημένα ἄστρα, παρὰ τοῖς λοιποῖς ἑρμηνευταῖς δυνάμεις τοῦ οὐρανοῦ ὠνομάσθησαν. Conservata enim hæc nobis sunt ad ostendendum, quæ apud lxx dicta sunt, astra, apud cæteros interpretes nominari, virtutes cœli. (*f*) Agnorum.] ἀμνῶν. *Eusebius*, aut secundum cæteros interpretes, ἀρνῶν, agnorum ætate provectiorum. (*g*) Sirenum.] *Schol.* σειρῆνας καλεῖ τὰ ἐν νυκτὶ θρηνώδη φωνὴν ἱέντα τῶν πτηνῶν, μονονουχὶ κατολολύζοντα, οἷον ἡ γλαῦξ, καὶ τὰ ἐοικότα, Sirenas vocat ea quæ inter volatilia emittunt noctu querulam vocem, ac prope ululant, quemadmodum noctua, & similia. *Legendus est S. Hieron. qui varietates ex aliis interpretibus affert.*

CAP. XXXV.

(*a*) EFflorebunt.] *Severus*, καὶ ὑλοχαρήσει, & læte sylvescent. (*b*) Honor Carmeli.] *Symm.* εὐπρέπεια τοῦ καρμήλου, καὶ τοῦ πεδίου. αὐτοὶ ὄψονται τὴν δόξαν τοῦ κυρίου, decor Carmeli, & campi. Ipsi videbunt gloriam Domini. *Th.* ὡραιότης τοῦ καρμήλου, καὶ τοῦ σαρῶν, species Carmeli, & Saron. *Notat etiam S. Hier. Symmachum pro Saron dixisse campos.* (*c*) Caulæ arundinis.] *Ita etiam Cyrillus. In quibusdam libris additur*, ποιμνίων, gregum. *Apud Sanctum Hieronymum, ex lxx, est tantum*, caulæ gregum.

CAP. XXXVI.

(*a*) COnfidimus.] *In cæteris hæc sequuntur*, οὐκ αὐτός ἐστιν, οὗ ἀφεῖλεν ἐζεκίας τὰ ὑψηλὰ αὐτοῦ, καὶ τὰ θυσιαστήρια αὐτοῦ, καὶ εἶπε τῷ ἰούδᾳ, καὶ τῇ ἱερουσαλὴμ, κατὰ πρόσωπον τοῦ θυσιαστηρίου τούτου προσκυνήσατε? nonne ipse est, cujus abstulit Ezecias excelsa ejus, & altaria ejus, & dixit ad Judam, & Hierusalem, ad faciem altaris hujus adorate? *Quæ nec Cyrillus habet. Habentur quidem 4. reg. 18.*

CAP. XXXVII.

(*a*) EXaudiat.] *Legendum enim*, εἰσακοῦσαι. *In multis autem est*, ὅπως εἰσακούσαι, & *in vulgata nostra*, si quomodo audiat. (*b*) Quomodo.] *In aliquo est*, ποῦ, quam. (*c*) Anagugana.] *Varie hoc nomen legitur. In uno est*, ἀνὰ, καὶ γαυὰ, *non longe a vulgata, quæ habet*, Ana, & Ava. *Sed* S. Hier. *testatur lxx fecisse unam dictionem*, Anaveava. (*d*) Abjecerunt.] *In aliis*, ἀπώλεσαν, disperdiderunt. S. *Hier. in sua*, comminuerunt. (*e*) Reliquias.] *Sanctus Hieronymus*, Juxta Symmachum, pomis vescere. (*f*) Erunt.] *In nonnullis est*, ἐξελεύσονται, exibunt. (*g*) Nasarach.] *Ita etiam Cyrillus. In multis additur*, θεοῦ αὐτοῦ, Dei sui, & *in aliquo non habetur quod sequitur*, τὸν πάτραρχον αὐτοῦ, *quod nonnulli putant significare*, patronum suum.

CAP. XXXVIII.

(*a*) USque ad mortem.] *Eusebius*, Aquila, τοῦ ἀποθανεῖν, ad moriendum, cæteri, εἰς θάνατον, ad mortem. (*b*) Oratio.] *Inquit S. Hier. solos lxx pro scriptura orationem posuisse.* (*c*) In excelso.] *Idem ex tribus interpretibus*, in infirmitate, & silentio, & *ex alio*, in sanguine. (*d*) Vadam.] *Addendum in nostra*, πορεύσομαι. (*e*) Hominem. Defecit ex cognatione mea.] *A Cyrillo abest illud*, ἐξέλιπεν, & *ita fluit oratio*, non videbo ulterius hominem ex cognatione mea. *In cæteris, post* ἄνθρωπον, *sequitur*, ἔτι, (*quamvis istud*, ἔτι, *a nonnullis abest*) μετὰ κατοικούντων, & *apud S. Hieron.* adhuc cum habitantibus: *quæ apud Procopium sunt ex Theodotione ascripta margini cum asterisco. In iisdem etiam est*, ἐξέλιπον, & *apud S. Hier.* defeci a cognatione mea: *idque Procopius habet in textu, sed in margine, ut nostra*, ἐξέλιπεν. (*f*) Leoni.] *Sic optimi codices, & Cyrillus. Alii*, ὡς λέων, & *apud S. Hier.* sicut leo. (*g*) Cataplasma.] *Id est, impone cataplasma. In uno libro additur*, ἐπὶ τὸ ἕλκος, super ulcus: *quod omissum a lxx, sic dictum esse a cæteris tribus notat S. Hieron. Eusebius etiam ita scribit*: καὶ οἱ λοιποὶ πάντες ἕλκος ὠνόμασαν, τὸ διὰ τῆς παλάθης θεραπευθέν. Et cæteri omnes, ulcus, nominaverunt, quod per massam sanatum est.

CAP. XXXIX.

(*a*) NEchotha.] *Sanctus Hieronymus, ex Symmacho*, aromatum suorum.

CAP. XL.

(*a*) SAcerdotes.] *Hoc obelo prænotat Sanctus Hieronymus: apud quem multæ aliorum interpretationes legi possunt.* (*) In directum.] *Nonnulli*, εὐθεῖα, & *apud Sanctum Hieronymum*, directa. (*b*) Cecidit.] *In quibusdam libris hæc sequuntur*, ὅτι πνεῦμα κυρίου ἐπνεύσεν εἰς αὐτό. ἀληθῶς χόρτος ὁ λαός, ἐξηράνθη ὁ χόρτος. ἔπεσε τὸ ἄνθος, quia spiritus Domini flavit in eo: vere fœnum est populus. exiccatum est fœnum, cecidit flos: *quæ apud Cyrillum non habentur: neque apud Cyprianum, 3. testim. & alibi, & a S. Hieronymo sub asteriscis posita tribuuntur Theodotioni, apud Procopium Symmacho & Theodotioni.* (*c*) Ostendit illi.] *In quibusdam libris hæc sequuntur*. ἢ τίς προέδωκεν αὐτῷ, καὶ ἀνταποδοθήσεται αὐτῷ; aut quis prior dedit illi, & retribuetur ei? *quæ neque Justinus, neque S. Hieronymus, neque Cyrillus, neque Procopius hic habent. Habet autem Sanctus Paulus Rom. 11.*

Sed fortasse potuit sumere ex Job cap. 14. *ubi in vulgata est* : Quis autem dic mihi, ut reddam ei? (*d*) Suæ.] *Istud*, αὐτοῦ, *abest a nonnullis, & apud Sanctum Hieronymum*, in robore fortitudinis nihil te latet.

CAP. XLI.

(*a*) INnovamini.] *Eusebius*, παραγγέλλεται δῆτα ταῖς νήσοις κατὰ τὸν Θεοδοτίωνα κωφεύειν καὶ σιγᾶν, Præcipitur, nimirum insulis, juxta Theodotionem, κωφεύειν καὶ σιγᾶν, mutire, & tacere. (*b*) Termini terræ.] *Ita etiam Cyrillus. In aliquo adjungitur*, ἐξέστησαν, *& apud S. Hier.* termini terræ obstupuerunt, & accesserunt. (*c*) Solidatio bona est.] *Sic apud S. Hier. quod Græce*, Σύμβλημα καλόν ἐστιν, *& posset etiam verti*, commissura, aut conflatio. *Theodoretus* : tres ipsi. εἰς κόλλησιν καλόν ἐστιν, ad conglutinationem bonum est. (*d*) Et quem.] *Ab aliquo, & SS. Hieronymo, & Cyrillo abest illud*, &. (*e*) Semen.] *Symm.* σπέρμα ἀβραὰμ τοῦ φίλου μου, semen Abraam amici mei. *Aq.* σπέρμα ἀγαπητοῦ μου, semen dilecti mei. (*f*) Non fallo.] *Hoc modo accipit Cyrillus illud*, μὴ πλανῶ. *Apud S. Hier.* ne erres. (*g*) Jacob.] *In quibusdam, & apud Cyrillum in textu additur*, σκώληξ, vermis. *Quod in lxx. non haberi testatur S. Hier. neque apud Cyrillum est in ipsa explanatione. Vide Procopium.* (*h*) Buxum.] *S. Hier. ex Theodotione*, spinam, *quod alibi*, Sethim. (*i*) Appropinquaverunt consilia vestra.] *Theodoretus*, φέρετε εἰς μέσον τὰ ἰσχυρὰ ὑμῶν, afferte in medium fortia vestra : aut secundum Theodotionem, κραταιώματα ὑμῶν, robora, & firmamenta vestra. (*k*) Ventura.] *Quod in nostra est*, ἐπερχόμενα, *contingendum*, ἐπερχόμενα. (*l*) Factores vestri.] *Sic apud SS. Hier. & Cyrillum, qui id explicat, non estis vos Dii : sed adsunt, qui vos faciunt. In quibusdam pervetustis est*, οἱ ποιοῦντες ὑμᾶς, ἄδικοι (*al* μάταιοι) καὶ ματαιότης οἱ πλάσαντες ὑμᾶς, qui faciunt vos, injusti, (*al.* vani) & vanitas, qui plasmant vos.

CAP. XLII.

(*a*) JAcob.] *Eusebius, Evang. demonstr. lib.* 9. παρὰ τοῖς ἑβδομήκοντα ὠβελισμένον τὸ τοῦ ἰακὼβ καὶ τὸ τοῦ ἰσραὴλ ὄνομα, καὶ παρὰ τοῖς λοιποῖς δὲ ἑρμηνευταῖς παρασεσιώπηται· ἐπεὶ μηδὲ ἐν τῷ ἑβραϊκῷ φέρεται. Apud lxx obelo notatum est nomen Jacob, & Israel : atque apud cæteros etiam interpretes silentio transmissum : nam neque in Hebraico fertur. *Idem notat S. Hier. & B. Matthæum testem citat. Idem Eusebius, lib.* 11. *hunc locum sic citat*, ἰδοὺ ὁ παῖς μου, ἀντιλήψομαι αὐτοῦ, ὁ ἐκλεκτός μου, ecce servus meus, suscipiam eum ; electus meus : *ut S. Hier. in sua : qui etiam apud lxx habet illud*, Ecce. (*b*) Suscepit eum.] *Eusebius*, ὃν ᾑρέτισεν ἡ ψυχή μου, quem elegit anima mea : *Severus*, ἰδοὺ ὁ παῖς μου, ὃν ᾑρέτισα, εἰς ὃν ηὐδόκησεν ἡ ψυχή μου, ecce puer meus, quem elegi, in quo complacuit sibi anima mea. (*c*) Dimittet.] *Sic apud S. Hier. in textu in comm.* non relinquet : *& refert ex Symmacho*, non decipietur. (*d*) Fumigans.] *Justinus*, τυφόμενον, *ut etiam Matt.* 12. *qui Evangelii locus cum hoc est conferendus.* (*e*) Generis.] *In multis, & apud Cyrillum additur*, μου, mei. *In Complut.* ἰσραὴλ, Israel. (*f*) Et fecentes.] *Illud*, &, *abest a nonnullis, & a Cyrillo.* (*g*) Principatus ejus : glorificate.] *Sic etiam Cyrillus. Apud S. Hier. videtur fuisse*, δοξάζεται, *interim scribitur*, principatus ejus : glorificatur, & nomen ejus, &c. *a Compl. abest illud*, principatus ejus. (*h*) Vici.] *Eusebius*, Cæteri, καὶ πόλεις αὐτῆς, & civitates ejus. (*i*) Tacui.] *Sic etiam Cyrillus, & S. Cypr.* 2. *testim. & alibi. In multis additur*, ἀπ' αἰῶνος, a seculo : *apud S. Hier.* a principio. (*k*) Faciam.] *Ita etiam Cyrillus. In aliis adjungitur*, αὐτοῖς, *& apud S. Hier.* illis. (*l*) Eorum.] *Sic Cyrillus. In cæteris codicibus, & apud Procopium sequitur*, τίς τυφλὸς, ὡς ὁ ἀπεσχηκώς ; *al.* ἀφεστηκώς, quis cæcus, nisi qui recessit? *Apud S. Hier.* nisi qui recepit : *sed videtur mendum.* (*m*) Cogitavit.] *In aliis*, ἠβούλετο, *& apud S. Hier.* voluit. (*n*) Exaudite in futura.] *Sic etiam Cyrillus. In Compl. est*, ὃς ταῦτα εἰσακούσεται, καὶ τὰ ἐπερχόμενα γνώσεται ; *& apud S. Hier.* qui hæc audiat, & futura cognoscat? (*o*) Quibus.] *Cæteri*, τίς, *& sic apud S. Hier.* quis, *& apud S. Cyprianum de Lapsis, & alibi.*

CAP. XLIII.

(*a*) SOenem.] *Apud S. Hier.* συήνην, Syenem : *pro quo inquit cæteros interpretes posuisse Saba.* (*b*) Exprobravi.] *Eusebius*, Cæteri, καὶ ἠκούτισα, & auditum feci, *ut fere vulgata.* (*c*) Fugientes.] *S. Hier. ex Theodotione*, fortes. (*d*) Sirenes.] *Sic cæteros etiam interpretes dixisse testatur S. Hier. præter Theodotionem, qui retinuerit nomen hebraicum.* (*e*) Et filiæ struthionium.] *Eusebius*, Cæteri, καὶ στρουθοκάμηλοι, & struthiocameli. (*f*) Nec servire te feci in hostiis.] *Sic apud S. Hier. In aliquot libris est*, οὐκ ἐδούλωσά σε ἐν δώροις, non feci te servire in muneribus. *Aliqui & Cyrillus*, οὐκ ἐδούλευσας (*al.* ἐδούλωσας) ἐν θυσίαις, non servisti in hostiis : *apud quem etiam sequitur, ut in multis*, οὐδὲ ἔγκοπον ἐποίησας, neque laborem fecisti. *Theodoretus autem, & Euseb. Evang. Demonstr. lib.* 2. οὐκ ἐδούλευσάς μοι ἐν δώροις, non servisti mihi in muneribus. (*g*) Nec laborem.] *Symm.* ἐκοπίασας δὲ εἰς ἐμὲ, laborasti autem in me. *Scholion Eusebii*, καίτοι ἐμοῦ μὴ ποιήσαντός σε κοπιάσαι, & quidem, cum ego minime tibi laborem præberem. (*h*) Ante me stetisti.] *Sic apud S. Irenæum, & Procopium. Sed S. Hier. ex lxx*, ὑπερήσπισά σε, defendi te : *quemadmodum est in aliquot libris, & apud Cyrillum, Theodoretum, Eusebium, loco indicato. Complut.* ὑπερήσπισα, protexi. (*i*) Iniquitates tuas primus.] *Hoc S. Hier. inquit additum a lxx.*

CAP. XLIV.

(*a*) DIlecte Israel.] *Pro his testatur S. Hier. cæteros*, εὐθύτατον, *sive*, εὐθὺ, *id est, rectissimum, & rectum, esse interpretatos.* (*b*) Non audierunt.] *Sic Cyrillus & Procopius. In plerisque vero codicibus est*, οὐκ ἦσαν, non erant. (*c*) Ipsis.] *In aliis hæc sequuntur*, καὶ μάρτυρες αὐτῶν εἰσιν. (*istud non abest a Compl.*) οὐκ ὄψονται, καὶ οὐ γνώσονται, ἵνα αἰσχυνθῶσι· τίς πλάσσει ἰσχυρὸν, καὶ γλυπτὸν χωνεύσει εἰς ἀνωφελῆ ; ἰδοὺ πάντες (*quod* πάντες *ab aliquo abest*) οἱ μετέχοντες αὐτοῦ, & testes ipsorum sunt : non videbunt, & non cognoscent, ut confundantur. Quis format fortem, & sculptile conflabit ad nihil utile? ecce omnes participes ejus : *& in Compl. sine*, ἀλλὰ, *sequitur*, αἰσχυνθήσονται, confundentur : *quemadmodum & in vulgata nostra. Ista vero neque Cyrillus habet, & apud Procopium sub asterisco tribuuntur Theodotioni.* (*d*) Omnes, unde.] *Cyrillus videtur legisse*, πάντες ὅσοι, omnes, quicunque. *In Compl.* πάντα ὅθεν ἐγένοντο, omnia unde facta sunt. (*e*) Mensura.] *In aliis hæc adjunguntur*, καὶ ἐμόρφωσεν αὐτὸ ἐν παραγραφίδι, ἐποίησεν αὐτὸ ἐν παραγωνίσκοις, *al.* περιγωνίοις, *aut*, περιγωνίσκοις, *quæ sic in vulgata videntur reddi*, formavit illud in runcina, fecit illud in angularibus. *Ea apud Procopium sub asteriscis ascribuntur Aquilæ.* (*f*) Glutine.] *Compl. & Cyrillus*, ἐν κόλλῃ, *& interpretantur*, in circino. (*g*) Succidit.] *In aliis hæc sequuntur*, ἑαυτῷ κέδρους, καὶ ἔλαβεν ἀγριοβάλανον, καὶ δρῦν, καὶ ἐκραταίωσεν αὐτὸ, *al.* αὐτῷ, sibi cedros, & sumpsit ilicem, & quercum, & comportavit illud, *al.* sibi : *quæ apud Cyril. non habentur, & apud Procopium sub asterisco tribuuntur Aquilæ, & Theodot.* (*h*) Eos.] *Apud Cyrill. est*, αὐτὸ, illud. *In aliis hæc sequuntur*, ἐποίησεν αὐτὸ γλυπτὸν, καὶ κάμπτει αὐτοῖς, fecit sibi sculptile, & incurvat se eis : *Quæ itidem apud Procopium notata asterisco Theodotioni attribuuntur.* (*i*) Idumææ.] *Cyrillus, & Compl.* τῆς ἰουδαίας, *& apud S. Hier.* Judæ.

CAP. XLV.

(*a*) CIvitates.] *Sic etiam Cyrillus & S. Cyprianus, lib.* 1. *testim. sed in plerisque*, πύλας, portæ, *ut in vulgata nostra.* (*b*) Quod melius feci.] *Sic apud S. Hier. qui pro hoc Theodotionem inquit posuisse*, Væ ei qui contendit contra factorem suum, arans arantis terram. *Plerique vero codices & Cyrillus, & Procopius habent*, ποιῶν βελτίω, κατεσκεύασα ὡς πηλὸν, faciens meliorem, (*aut*, meliora) composui, ut lutum. *In aliquo etiam est*, ποιῶν βέλτιον, κατεσκεύασά σε, faciens melius, composui te. (*c*) Nunquid respondebit figmentum ad fictorem suum? Qui dicit.] *In Compl. & apud Cyrillum tantum est*, οὐαὶ, ὁ λέγων, *& apud S. Hier.* Væ qui dicit. (*d*) Et omnes viæ illius rectæ.] *Sym.* καὶ πάσας τὰς ὁδοὺς αὐτοῦ εὐθυνῶ, & omnes vias ejus dirigam. (*e*) Et transibunt ad te.] *Hæc non referuntur a Cyrillo, neque ab Eusebio, Evang. Demonstr.* 5. (*f*) Tu enim Deus.] *Aq.* θεὸς ἄρα, ἰσχυρὸς, ἀποκρυπτόμενος, θεὸς ἰσραὴλ, σώζων, Deus certe, fortis, absconditus, Deus Israel, salvans. *Theodotio*, διατοῦτο ἰσχυρὸς κρυφαῖος, θεὸς σώζων. *Apud S. Hieron. hæc, & antecedentia sic ponuntur* : In te est fortis : & non est alius præter eum Deus. Propterea tu fortis absconditus Deus Israel salvator. (*g*) In æternum amplius.] *Istud*, amplius, *non est apud S. Hier. neque Cyrillum. In plerisque vero hæc præterea subjunguntur*, οὐκέτι γὰρ οὐ μὴ ἐντραπῶσιν, εἰ καὶ διὰ τὴν πλάνην τῶν εἰδώλων ἐνετράπησαν πρότερον, non enim ultra confundentur, etsi propter errorem idolorum confusi sint antea. *Sed nec Procopius ista habet.* (*h*) Justificabuntur.] *Sic etiam Cyrillus & eodem modo interpungit, ac nos fecimus. Apud S. Hier.* justificabitur.

CAP. XLVI.

(*a*) NAbo.] *Sic etiam in comm. græcis, & S. Hier. in sua versione ex hebræo. Idem vero agnoscit ex lxx*, δαγὼν, Dagon, *quod est in cæteris libris, & apud Cyrillum, & Procopium.* (*b*) Portabo.] *Sic apud S. Hier. quod græce*, ἀνήσω, *& solet verti*, dimittam. (*c*) Statuent in pondere.] *Sic etiam Cyrillus, & alii. In Compl. est*, σταθμίζετε, *& apud S. Hier.* in statera appenditis. (*d*) Meam.] *In aliis sequitur*, οὐ μὴ μακρυνθῇ, non elongabitur : *quod S. Hier. habet in sua, sed non in vetuste, nec Cyrillus : atque apud Procopium sub asterisco tribuitur Theodotioni.*

CAP. XLVII.

(*a*) IN terram.] *Apud Cyrillum est*, ἐν τῷ σκότει, in tenebris. *In Compl. vero*, κάθισον εἰς τὴν γῆν, οὐκ ἔστι θρόνος θύγατερ χαλδαίων, *& apud S. Hier.* sede in terram : non est solium filiæ Chaldæorum. (*b*) Operimentum.] *Inquit S. Hier. cæteros posuisse nomina hebraica, Symmachum vero*, τὴν σιωπήν σου, taciturnitatem tuam, *id est, quod taceri debeat præ verecundia.* (*c*) Qui eruit.] *Apud Cyrillum est*, εἶπε ὁ ῥυσάμενός σε, *& apud S. Hier.* dixit, qui eruit te. (*d*) Contaminasti.] *Sic quoque Cyrillus. In plerisque vero libris & apud Procopium est*, ἐμίανα, *& apud S. Hier.* contaminavi. *In quibusdam etiam est*, διότι ἐμίαναν, quia polluerunt. *Apud Procopium est ascriptum margini. Th.* ἐβεβήλωσαν τὸν κλῆρον, polluerunt sortem. (*e*) Spe malitiæ.] *Aliqui*, ἐν ἐλπίδι, in spe, *& sic Cyrillus. Alii vero pro* πονηρίας, *habent*, πορνείας, fornicationis. (*f*) Intelligentia.] *In aliquo est*, ὅτι ἡ σύνεσις, quia intelligentia. (*g*) Sede.] *Aliqui*, καθίσεις, *& apud S. Hier. etiam in comm.* sedebis.

CAP. XLVIII.

(*a*) DE Juda.] *Sic etiam apud Cyrillum. In cæteris libris*, ἐξ ὕδατος ἰούδα, de aqua Juda : *quod quidem*, ὕδατος, *apud Procopium sub asterisco tribuitur Theodotioni.* (*b*) Olim, quæ.] πάλαι ἅ. *In quibusdam non est illud*, ἅ, *& ita apud S. Hier.* olim, antequam venirent. *Cyrillus habet*, παλαιὰ, antiqua, *Procopius*, τὰ πάλαι, quæ olim. (*c*) Tibi.] *Istud*, tibi, *abest a S. Hier. & ab aliquo libro*, σοι. (*d*) Quis eis.] *Aq.* τίς ἐν αὐτοῖς ἀπήγγειλε ταῦτα ; κύριος ἠγάπησεν αὐτὸν, quis inter eos annunciavit hæc? Dominus dilexit illum. (*e*) Non a principio in abscondito loquutus sum.] *Hæc a Cyrillo accipientur dicta enunciando, a S. Hier. per interrogationem.*

CAP. XLIX.

(*a*) AUdite.] *Symm.* ἀκούσατέ μου νῆσοι, καὶ ἀκροάσασθε ἔθνη, audite me insulæ, & auscultate gentes. (*b*) Abscondit.] *Sic etiam S. Hier. & Cyrillus. Apud Eusebium, lib.* 11. *Evang. Demonstr.* ἐσκέπασέν με, texit me. (*c*) Testamentum.] *Theodoretus*, τὴν διαθήκην, cæteri interpretati sunt, συνθήκην, pactum, fœdus. (*d*) Qui despicit.] *Theodoretus*, τὸν φαυλίζοντα, cæteri interpretati sunt, ἐξουθενημένον, contemptum. (*e*) Servis principum.] *Apud Cyrillum est*, τὸν δοῦλον, *& apud S. Hier. in contextu*, qui servus est principum. *Sed idem in comm. cum attulisset Theodotionis translationem*, ei, qui despicit animam; qui abominationi est genti, qui servus est principum ; *subdit, isti interpretationi Aquilam consentire, & ex parte lxx, licet in eo mutaverint sensum ; quod pro gente, gentes ; & pro servo servos interpretati sunt.* (*f*) Et elegi.] *Ita etiam Cyrillus, & hic facit initium periodi. Symm.* ὃς ἐξελέξατό σε, *& apud S Hier.* & elegit te, *conjungendo cum antecedentibus.* (*g*) Quia nunc.] ὅτι νῦν. *Illud*, ὅτι, *abest a Cyrillo. In codice pervetusto est*, ὡς νῦν, ut nunc. *Apud S. Hier.* Nunc angustaberis. (*h*) Vidua.] *In plerisque libris adjungitur*, πάροικος, καὶ ἐκκεκλεισμένη, *aut*, ἐγκεκλεισμένη. *Pro quibus in versione Sancti Hieronymi est*, transmigrata & captiva. *Verum ab eo in vetustiore*

non ponuntur, neque apud Cyrillum : & apud Procopium sub asterisco Theodotioni tribuuntur. (*i*) Principes fœminæ eorum.] αἱ ἢ ἄρχουσαι αὐτῶν. *Apud S. Hieron. non est*, eorum : *neque apud Cyrillum. Symm.* καὶ ἄρχουσαι αὐτῶν γαλακτοῦσι, & principes fœminæ eorum lac præbebunt. (*k*) Inique.] *Cyrillus docet per interrogationem esse legendum. Eusebius*, Pro, ἀδίκως, dictio Hebraica habet δικαίως, juste.

CAP. L.

(*a*) CReditori.] *Sic vertunt illud,* δανειστῇ, *quamvis soleat significare debitorem, & obæratum. Eodem autem modo atque hic legitur apud Cyrillum, & Eusebium, lib.* 11. *Evang. Demonstr. quanquam Cyrillus in explanatione habeat,* χρεώστῃ. S. *Ambr. de Tobia cap.* 8. cui vendidi vos fœneratori? *Sed in plerisque codicibus est,* ἢ τίνι δανειστῇ τῶν προσοφειλόντων με, ᾧ πέπρακα ὑμᾶς αὐτῷ ; aut cui creditori exactorum meorum, cui vendidi vos ei? *A Compl. abest illud,* ᾧ. *Apud S. Hieron.* aut cui creditori, & exactori meo vendidi vos? *Apud Procopium illa,* τῶν προσοφειλόντων με, ᾧ, *sub asterisco Theodotioni tribuuntur, itemque illud,* αὐτῷ. (*b*) Quid quia.] τί ὅτι. *In quibusdam est,* διότι, *& sic apud S. Cyrillum, & apud S. Hieron. sine interrogatione*, quia veni, *&c.* (*c*) Mihi mane.] *Nonnulli,* με πρωΐ πρωΐ. *Apud S. Hier.* me mane.

CAP. LI.

(*a*) ET ponam deserta ejus, quasi paradisum.] *Hæc apud S. Hier. non sunt in contextu, sed agnoscuntur in comm.* (*b*) Reges.] *S. Hier. ex Theodotione*, genus, *ex Symmacho*, gentes. (*c*) Firmatum est.] *Idem ex Aquila, & Symm.* μινυθήσεται, ἀλεσθήσεται, comminuetur, in salis modum conterentur. (*d*) Vestro.] *Apud Cyrill. & in Compl.* αὐτῶν, *& apud S. Hier.* eorum. (*e*) Hierusalem.] *Euseb.* ἡ περιοχὴ τῶν, ἱερουσαλὴμ, ὅτε ἐν τῇ ἐβραϊκῇ ἀναγνώσει, οὔτε ἐν τοῖς λοιποῖς ἑρμηνευταῖς φέρεται, ἀλλὰ πάντες οὕτως ἐξέδωκαν. Additio ipsius Hierusalem, neque in Hebraica lectione, neque in cæteris interpretibus fertur : sed omnes sic ediderunt, ἐξεγείρου, ἐξεγείρου, ἔνδυσαι κράτος βραχίων κυρίου, exurge, exurge, induere potentia brachium Domini. *Idem fere S. Hieron.* (*f*) Sempiterna.] *Id est, quæ a seculo, & antiqua, ut alibi. In quibusdam vero libris hæc sequuntur,* οὐ σὺ εἶ ἡ λατομήσασα πλάτος, διαλύσασα δράκοντα ; *& apud Sanctum Hieronymum,* Nonne tu es, quæ excidisti latitudinem, dissolvisti draconem? *atque ab eo in comm. etiam explanatur. Sed Cyrillus non habet : & apud Procopium cum asterisco tribuuntur Theodotioni. In aliquot libris pro,* διαλύσασα, *est,* διαῤῥήξασα, dirupisti. *In aliquo etiam,* οὐ σὺ εἶ ἡ κατακόψασα ἀλαζονείαν, κατασρώσασα δράκοντα ; nonne tu es, quæ concidisti superbiam, prostravisti draconem? (*g*) Sicut enim.] *Ita etiam apud Cyril. In Compl. non est illud,* γὰρ, *& apud S. Hier. conjuncte cum antecedentibus*, tribulantis te, sicut cogitavit auferre te. (*h*) Permanebit.] *Pro hac sententia testatur S. Hier. Sym. dixisse*, cito infernus aperietur : & non morietur in corruptionem. *In aliis autem libris hæc sequuntur,* καὶ οὐ σαπήσεται εἰς διαφθορὰν, καὶ οὐ μὴ ὑστερήσῃ ὁ ἄρτος αὐτοῦ, & non occidet in corruptionem, & non deficiet panis ejus : *quæ Cyrillus non habet, & S. Hier. testatur de Theodotionis editione ex Hebraico addita esse : & apud Procopium sunt in margine sub asterisco eidem ascripta.* (*i*) Condy.] *De quo Gen.* 44. *S. Hier. ex Symmacho*, craterem. (*k*) Ebibisti, & vacuasti.] *S. Hier. ex tribus illis,* ἐξεκένωσας, *quod inquit significare*, bibisti, & vacuefecisti, & potasti usque ad feces. (*l*) Quare.] *τίς. Apud Cyril. & in Compl. est,* δύο, *& apud S. Hier.* Duo. (*m*) Beta semicocta.] *Euseb.* Cæteri, ὡς ὄρυξ ἀμφίβληστρευόμενος, ἢ ζωγρηθείς, sicut oryx illa queatus, vel, captus. Avis est autem oryx sic vocata. *De hac re copiose S. Hier.* (*n*) Per Dominum.] *Cyril. & multi,* διὰ θυμοῦ κυρίου τοῦ θεοῦ, per iram furoris Domini. *Compl.* ἀπὸ κυρίου τοῦ θεοῦ, *& apud S. Hier.* a Domino Deo. (*o*) Ruinæ.] *S. Hier. ex Symmacho, & Theodotione*, lacerationis, & commotionis.

CAP. LII.

(*a*) ESTIS.] *Ita etiam Cyrillus. Alii,* ἔσῃ, *& apud S. Hier.* & nunc quid erit hic, dicit Dominus. (*b*) In gentibus.] *Hoc notat S. Hier. in Hebræo non haberi.* (*c*) Hora.] *Ita apud S. Hier. in textu. Sed in comm. docet vocabulo,* ὥρας, *significari tempus, pulchritudinem, curam & solicitudinem. Cyrillus accipit pro vere. In uno codice est,* ὡς ὡραῖοι, quam speciosi, *ut Rom.* 10. (*d*) Sicut pedes.] *Apud S. Hieron. in textu*, sic pedes : *neque insuetatum est,* ὡς, *valere*, sic. *Sed in comm. habet*, sicut. (*e*) Evangelizans.] *Apud Cyrillum, & in Compl. est,* εὐαγγελιζόμενος, *& apud S. Hieron.* evangelizantis. (*f*) Faciam.] *Sic apud SS. Hieron. & Cyril. Alii,* ποιήσει, faciet. (*g*) Quia vox custodientium.] *Abest*, quia, *a S. Hieron. & Compl. Theodotio,* φωνὴ τῶν σκοπῶν σου, ἐπῆρε φωνὴν, ὅτι τὸ αὐτὸ ἀγαλλιάσονται ὅτι ὀφθαλμὸν ἐν ὀφθαλμοῖς ὄψονται, vox speculatorum tuorum : levaverunt vocem, simul exultabunt, quia oculum in oculis videbunt : *nec multo aliter vulgata.*

CAP. LIII.

(*a*) ANnunciavimus.] *Aq.* καὶ ἀναφυήσεται, ὡς τιθηζόμενον εἰς πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ ὡς ῥίζα ἀπὸ γῆς ἀβάτου, & pronunciabitur, quasi enutritum lacte ad faciem ejus, & sicut radix de terra invia. *Th.* καὶ ἀναβήσεται ὡς θηλάζων ἐνώπιον αὐτοῦ, & ascendet quasi lactens coram eo. (*b*) Parvulum.] *Sic apud S. Hier. etiam in comm.* (*licet possit etiam verti*, parvulus, *& apud S. Cypr.* 2. *test. est*, pueri) *pro quo inquit Symm. posuisse*, ramum. *Theodor. Heracl.* οἱ γὰρ ἡμέτεροι λόγοι πρὸς αὐτὸν γινόμενοι ὥσπερ παιδίον εὐτελές. Sermones enim nostri, qui ad illum fiunt, quasi puerivilis. *In quibusdam codicibus legitur,* πεδίον, campus, *itemque apud Cyril. qui sub persona Apostolorum inquit*, eramus, ὡς ἀγρὸς εὐανθὴς καὶ καρποφόρος, quasi ager floridus, & fructifer. (*c*) Plaga.] *Sic SS. Cypr. Hier. Cyril. & Justinus. In aliis additur,* ὑπὸ θεοῦ, a Deo : *quod apud Procopium sub asterisco Aquilæ & Theodotioni tribuitur. Testatur vero S. Hier. pro eo quod lxx dixerunt,* ἐν πόνῳ, in dolore, *sive*, labore, *Sym. transfulisse,* ἐν ἀφῇ ὄντα, in lepra positum, *Aquilam,* ἀφώμενον, leprosum, *Theodotionem*, flagellatum. (*d*) Vulneratus est.] *Eusebius.* Tunc igitur, καὶ ζωπυρεῖ, καὶ ἐξεβλήθη, & contritius est, & contaminatus est ; secundum Aquilam. (*e*) Propter iniquitates nostras.] *Sic apud S. Hier. at S. Cypr. ibid.* pro peccatis nostris : *& fortasse significantius diceretur* : tradidit eum peccatis nostris. (*f*) Propter afflictionem.] *Aut, propterea* quod vexatus est, *ut S. Cypr. Pro quo inquit S. Hier. Symm. & Theodotionem dixisse*, audiens non aperuit os suum. (*g*) Ductus.] *Symm.* προσηνέχθη, oblatus est, *ut vulgata.* (*h*) Dabo pessimos.] *Aut*, malos, *ut S. Cypr. Theodoretus*, Tres illi, δώσει, dabit, *ut vulgata.* (*i*) Dolum.] *Aut*, insidias, *ut S. Cypr. In quibusdam vere codicibus, & apud Cyrillum est,* οὐδὲ δόλος, neque dolus inventus est. (*k*) Si dederitis.] *Sic etiam SS. Hieron. & Cyrillus. In aliquot libris, & apud Justinum,* δῶται, si data fuerit. (*l*) Dominus.] *Ita S. Hier. Cyrillus, Justinus. In aliis libris sequitur,* ἐν χειρὶ αὐτοῦ, in manu ejus : *quod apud Procopium sub asterisco tribuitur tribus interpretibus.*

CAP. LIV.

(*a*) AUlæorum.] *Sic apud SS. Hieron. & Cyrillum & Cypr.* 1. *testim. in optimis codicibus. S. August. epist.* 166. & aulas tuas confige, non est, quod parcas : *Cæteri autem libri, & Justinus, & Procopius,* δέῤῥεις τῶν αὐλαιῶν σου. *Apud S. Cyprianum in aliquot exemplaribus*, & pelles tabernaculorum tuorum extende, *ut in vulgata nostra.* (*b*) Æternum.] *Sic etiam S. Cyprianus, & valet, eam quæ a seculo, antiquam, ut alibi. August. habet*, in perpetuum. (*c*) Tuæ.] *In multis codicibus, & Cyrillum est,* μου, *& apud S. Hier.* meæ. (*d*) Domine.] *In quibusdam, & apud Cyrillum est,* κύριος, Dominus, *& sic apud S. Hier.* (*e*) Ecce ego præparo.] *Symmachus*, ἰδοὺ ἐγὼ ζωπυρῶ σίμμασι λίθους σου. *Th.* ἰδοὺ ἐγὼ ἰστῶ ἐν σίμμι τοὺς λίθους σου. *S. Hier.* omnes præter lxx, similiter transtulerunt, nam in stibio lapides tuos. *Idem refert, pro Iaspide solum Symmachum dixisse,* καρχηδόνιο, ex Chalcedonio, *& procrystallo, Symmachum, & Theodotionem,* γλυφῆς, sculpturæ. *Aquilam,* τρυπανισμῶ, quod verbum, (*inquit*,) foratam cælatarumque gemmarum sensum sonat. (*f*) Sufflans.] *Sic Cyrillus. In quibusdam libris sequitur,* ἐν πυρὶ, in foco : *in aliquot,* ἐν πυρὶ, *& apud S. Hieron.* in igne. *Apud Procopium,* ἐν πυρὶ, *sub asterisco tribus interpretibus ascribitur.* (*g*) Non prosperabo.] *Ita etiam Cyrillus. In aliis est,* εὐοδωθήσεται, *& apud S. Hier.* non prosperabitur. *Idem sequentia verba in comm. profert*, Et omnis vox, quæ surgit contra te in judicium ; omnes eas vinces. *Illa autem*, & obnoxii tui erunt in ea, *obelo prænotat, ut non tam alienam quam a malis scriptoribus additam.*

CAP. LV.

(*a*) COmedite.] *Ita etiam S. Hier. Cyrillus autem, & Procopius*, ἐμπορεύεσθε, & bibite, *ut apud S. Cypr.* 3. *testim. in plerisque codicibus licet aliquo sit*, edite. *In aliis quibusdam hæc sequuntur,* καὶ πορεύεσθε, καὶ ἀγοράσατε, *& apud S. Hieron.* & ambulate, & emite. *Ea Cyrillus non habet : & apud Procopium sunt in margine Theodotioni ascripta cum asterisco.* (*b*) Pecunia.] *In cæteris adjungitur,* ἐν οὐκ ἄρτοις, non in panibus. *Quod nec est apud SS. Hier. & Cyrillum : & apud Procopium sub asterisco Theodotioni tribuitur.* (*c*) Testimonium.] *Aq. & Symm.* μάρτυρα, testem. (*d*) Conquetur.] *Ita Justinus & Cyrillus, & SS. Hier. & Cyprianus* 3. *testim. In cæteris codicibus, & apud Procopium sequitur,* καὶ πρὸς τὸν θεὸν ἡμῶν, & ad Deum nostrum. (*e*) Non revertetur.] *In aliis hæc adduntur,* πρὸς με κενὸν, ad me vacuum : *quæ nec S. Hier. nec Cyrillus nec Justinus habent : & apud Procopium Theodotioni & Symmacho assignantur sub asterisco.* (*f*) Tuas.] *Cyrillus,* μου, meas : *apud S. Hier.* ejus. (*g*) Docebimini.] *Sic Justinus & Cyrillus, Procopius. In quibusdam vero codicibus est,* διαχθήσεσθε, *& apud S. Hier.* deducemini. (*h*) Stœba.] Id est, vilissimo stipite, *inquit S. Hier. qui addit etiam, Symmachum ita dixisse, Aquilam vero, & Theodotionem* conyzam : *ubi autem lxx, conyzam, Symmachum vertisse*, urticam. (*i*) Dominus.] *In quibusdam libris est,* κυρίῳ, Domino : *quod cum Hebræo convenit.*

CAP. LVI.

(*a*) SEparabit me utique.] *Ita Cyrillus : & apud S. Hieron.* potest (*ita enim solet interdum verti illud,* ἄρα,) separat me. *In cæteris libris hæc antecedunt,* λέγων, ἀφορισμῷ, dicens, separatione, (*ut in vulgata*) *quæ apud Procopium sub asterisco Theodotioni ascribuntur.* (*b*) Jam suum.] *Id est, prout sibi libet, prout fert consilium, & voluntas sua, quomodo Cyrillus videtur interpretari,* ἐπὶ τὸ αὐτὸ, in idem, simul : *nisi si habuit,* ἑαυτοῦ ἅμα. *In aliis libris post istud,* κατὰ τὸ ἑαυτοῦ, *hæc sequuntur,* δεῦτε λάβωμεν ἄρτον (*al.* ἅμα ἄρτον) ἀρτῶν (*al.* αὐτῶν) δεῦτε, λάβωμεν οἶνον, καὶ μεθυσθῶμεν μέθην, καὶ ἔσται ταύτῃ ἡμέρα αὔριον μεγάλη περισσῶς (*al.* σφόδρα) quisque secundum suam avaritiam simul ad summitates, (*al.* a summitate ejus, (*al.* eorum :) Venite, sumamus vinum, & inebriemur ebrietate, & erit talis dies crastina, magna amplius nimis. *Quæ S. Hier. notat ex Hebræo esse addita : Cyrillus non habet : apud Procopium Theodotioni sub asterisco tribuuntur.*

CAP. LVII.

(*a*) VOcatis Idola.] *Ita S. Hier. In cæteris vero libris, & apud Cyrillum & Procopium est,* ἐπὶ τὰ εἴδωλα, advocatis, & adhortantes idola. (*b*) Haberes.] *In uno vetusto adduntur hæc,* ἐπλάτυνας τὴν κοίτην σου, καὶ ἔθου ζωυτῇ παρ᾽ αὐτῶν, *quæ videntur respondere iis quæ in vulgata*, dilatasti cubile tuum, & pepigisti cum eis : *quæ negat S. Hier. in lxx haberi.* (*c*) Confortata.] *Videtur abesse a Cyrillo. Apud S. Hier. est*, confortata fecisti hæc. (*d*) Sunt.] *In eodem vetusto codice additur,* καὶ ζωοποιῆσαι καρδίας τεθλασμένων, & ut vivificet corda contritorum : *quæ respondent vulgatæ nostræ, & videntur esse ex alia tralatione.* (*e*) Fluctuabunt.] *Sic apud S. Hieron. In multis, & apud Cyrillum est,* οὕτως κλυδωνισθήσονται. *Sed in eodem vetusto,* ὡς θάλασσα ἀναβρασσομένη, οὕτως κλυδωνισθήσονται, καὶ ἀναπαῦσαι οὐ μὴ δύνωνται. ὅτι ἀποβαλεῖται τὸ ὕδωρ αὐτῆς καταπάτημα, καὶ πηλὸν, quasi mare fervens, sic fluctuabunt, & quiescere non poterunt : quoniam projicit aqua ejus conculcationem, & lutum : *quæ satis respondent vulgatæ nostræ, & videntur ex alia interpretatione.*

CAP. LVIII.

(a) INvenitis.] Sic etiam Cyrillus. In aliquot libris est, εὑρίσκετε, & apud S. Hieron. Tertullianum, & Cyprianum, inveniuntur volun- Non fuerit autem inutile conferre cum hoc totum locum, ut a recitatur 3. testim. & alibi. (b) Acceptabile.] Aut, ac- Nec plura habet etiam Cyrillus. Sed in aliquo codice est, & apud S. Hieron. & diem acceptabilem. (c) Contra- Sic S. Hieron. in comment. aut, violentatum cautionum: pro qui- Aquilam dixisse, errorem; Symmachum, declinationem; Theo- id est, torquem. Nostros autem inquit verbi ambiguitate de- pro chirographis esse interpretatos. Apud Sanctum Cy- resolve suffocationes impotentium commerciorum. (d) Sa- S. Hieron, ex Aquila, & cicatrix vulneris tui cito obducetur, at- Pro eo quod lxx transtulerunt, ἰάματά σου, id est, sanitates interpretes, ducti nominis similitudine, ἱμάτια, id est, vestimenta, Id apud Tertullianum, Cyprianum, Ambrosium, Augustinum, animadvertere. (e) Ordinationem.] Testatur S. Hieron. pro, χει- caeteros transtulisse, extentum digitum. (*) Erunt.] S. Ambr. eris. (f) Aqua.] In plerisque libris hæc subjunguntur, καὶ τὰ ὡς βοτάνη ἀνατελεῖ, καὶ πιανθήσεται, καὶ κληρονομήσουσι γενεὰς γενεῶν, & ossa quasi herba orientur, & pinguescent & hæreditate possidebunt in generationes generationum. Quæ habent Cyrillus, & Procopius. Ac notat S. Hieron. ea in Alexandrinis exemplaribus addita esse: in hebraico autem non haberi, sed ne in lxx quidem emendatis & veris exemplaribus.

CAP. LIX.

(a) INiquitatem.] S. Cyprianus 3. testim. & alibi, facinus: itemque paulo post: cæteroqui magis convenit hoc loco cum hac nostra, quem etiam Cyrillus, quam ea lxx editio, quæ apud S. Hieron. ponitur. (b) Et qui de ovis.] Eusebius: Cæteri, ὁ ἐσθίων ἐκ τῶν ὠῶν αὐτῶν, ἀποθανεῖται, comederit de ovis eorum morietur: quomodo habet S. Hieron. in sua: qui pro regulo Symmachum, inquit, & Theodotionem posuisse aspidem, Aquilam autem, viperam. (c) Sanguinem.] Ita etiam Cyrillus. In quibusdam additur, ἀναίτιον, & apud S. Hieron. innoxium. (d) De homicidis.] Sic Cyrillus. Quidam libri, & Eusebius, lib. 11. Evang. dem. ἀφρόνων, & apud S. Hier. stultorum. Quidam etiam, ἀποφωλίων, vanorum. (e) Splendorem in obscuritate.] αὐγὴν ἐν ἀωρίᾳ. Ita etiam B. Cyrillus, qui interpretatur profundas tenebras. In Complut est, ἐν σκότει. Apud S. Hieron. videtur, pro, αὐγὴν, fuisse, αὐτήν. Ita enim refert ex lxx, præstolantes eam, in tenebris ambulabunt. (f) A Deo.] ὄπισθεν τοῦ θεοῦ, & similis phrasis paulo post, ἀπεστήσαμεν ὀπίσω τὴν κρίσιν. Sed in priore loco multi habent, ἀπὸ θεοῦ, quasi, à post Deum, id est, à sequendo Deum, quomodo & alibi. (g) Sustinuit.] Ita apud S. Hier. & valet, sustentavit: posset autem, ἐστηρίσατο, verti etiam, fultus, & nixus est. (h) Propter Sion.] Ita etiam Cyrillus, & collati codices. In Complut. est, ἀπὸ σιὼν, & apud S. Hieron. etiam in comment. veniet de Sion, qui liberet; & pro, ὁ ῥυόμενος, videtur ex alio quopiam interprete afferre, ἀγχιστεὺς, quasi simul propinquus, & redemptor. (i) Ait enim.] Sic Cyrillus. Ab aliquo, & a S. Hier. abest illud, enim.

CAP. LX.

(a) THUS deferent.] Plura non habet S. Hieron. in quibusdam, & apud Cyrillum additur, καὶ λίθον τίμιον, & lapidem preciosum. (b) Et quia Sanctus Israel glorificatus est.] Sic apud Sanctum Hieronymum, licet posset etiam verti, ut sanctus Israel gloriosus sit. (c) Meus.] Sic etiam Cyrillus. In aliquo codice additur, καὶ τὸν τόπον τῶν ποδῶν μου δοξάσω, & apud Sanctum Hieronymum, & locum pedum meorum glorificabo. Verum fatetur se multa, quæ in lxx deessent, ex hebræo sub asteriscis posuisse: qui tamen asterisci injuria temporum evanuerunt. (d) Domini.] Addendum est in nostra, κυρίου, quod habet etiam Cyrillus. In quopiam autem codice post illud, τῶν παροξυνάντων σε. hæc habentur, καὶ προσκυνήσουσιν ἐπὶ τὰ ἴχνη (in Complut. προσκυνοῦσι τὰ ἴχνη) τῶν ποδῶν σου πάντες οἱ παροξύναντές σε, καὶ κληθήσῃ πόλις κυρίου, & apud Sanctum Hieronymum, & adorabunt vestigia pedum tuorum omnes, qui irritaverunt te, & vocaberis civitas Domini, &c. Cyrillus quidem non habet. (e) Salutare.] Eusebius, ἀντὶ δὲ τοῦ, σωτήριον, ἡ ἑβραϊκὴ ἀνάγνωσις, τὸν ἰησοῦν αὐτὸν περιέχει τοῖς χαρακτῆρσιν, οἷς ὁ σωτὴρ ἡμῶν ἀναγράφεται, Pro, σωτήριον, hebraica lectio habet ipsum Jesum, iisdem elementis, & characteribus, quibus Salvator noster scribitur. Idem notat S. Hier.

CAP. LXI.

(a) SEcundum stolam.] κατὰ στολὴν, sed recte videtur legi apud Cyrillum, & S. Hieron. καταστολὴν, id est, amictus, & habitus: hoc enim nomen habet Sanctus Hieronymus in textu, in comment. autem, stola. (b) Dei.] Sic Cyrillus; apud Sanctum Hieronymum additur, nostri: in aliquibus codicibus est, ἡμῶν ῥηθήσεται ὑμῖν, quod respondet vulgatæ nostræ, ministri Dei nostri dicetur vobis. (c) Et in divitiis earum eritis admirabiles.] Sanctus Hieronymus ex Aquila, καὶ ἐν δόξῃ αὐτῶν πορφύρᾳ ἐνδύσεσθε, & in gloria earum purpura vestiemini. In uno autem codice sequitur, ἀντὶ αἰσχύνης ὑμῶν διπλῆς, καὶ ἐντροπῆς ἀγαλλιάσονται μερὶς αὐτῶν, quæ respondent magna ex parte vulgatæ nostræ, pro confusione vestra duplici, & rubore, laudabunt partem suam: ea autem negat Sanctus Hieronymus in lxx haberi. (d) Sicut sponso, circumposuit mitram.] Sic interpungit etiam Sanctus Hieronymus, quamvis paulo aliter sit in quibusdam codicibus, & apud Sanctum Hieronymum qui pro hoc inquit Aquilam transtulisse, ἱερατεύσοντα στέφανον, sacerdotii portans coronam. (e) Terram efferentem.] Ita etiam Sanctus Hieronymus. Sed Cyrillus videtur habuisse, ὡς γῆ αὔξουσα, sicut terra efferens: quod expeditius fluit.

CAP. LXII.

(a) EJUS.] In multis codicibus, & apud Cyrillum est, μου. Apud S. Hier. etiam in comm. justitia ejus, & salutare illius. In Complut. priore loco, μου, posteriore ἐκείνου sed potius videretur dicendum, ἐκείνης, aut repetendum, αὐτῆς. (b) Dominus.] Ita etiam Cyrillus. In Complut. est, τὸ στόμα κυρίου & apud S. Hieron. Os Domini. (c) Tibi enim vocabitur.] Est hebraismus; quem S. Hieron. ita videtur mollivisse, vocaberis enim voluntas mea, & terra tua, habitata. Notat autem, quod lxx dixerunt, οἰκουμένην, Aquilam esse interpretatum, ἐσχημένην, Symmachum, & Theodotionem, ζωογονουμένην, quæ omnia (inquit) habitatam possessamque significant. (d) Quia complacuit Domino in te: & terra tua cohabitabitur.] Hæc non sunt apud Cyrillum: & negat S. Hier. in lxx haberi. (e) Tui.] Sic etiam S. Hier. at in cæteris libris additur, μετὰ σοῦ, tecum. (f) Gloriam.] Sic etiam Cyrillus, & Procopius. In quibusdam libris est, δεξιᾶς, & apud S. Hieron. dexteram: quod apud Procopium tribuitur Theodotioni. (g) Suam.] Ita etiam Cyrillus. In aliquo libro additur, μετ' αὐτοῦ, & apud S. Hier. tecum.

CAP. LXIII.

(a) RUbor vestium.] ἐρύθημα ἱματίων. Apud S. Hieron. est, fulvis vestibus. (b) Sic.] Ita etiam S. Hier. In aliis, & apud Cyrillum, οὗτος, iste. (c) Stola.] Ita Cyrillus. In quibusdam additur αὐτοῦ, & apud S. Hier. stola sua. (d) Violentia.] Sic S. Hieron. etiam in comm. ex lxx. & Procopius, & Tertullianus, lib. 4. adv. Marcionem. In aliquot autem libris est, βοῶ μετ' ἰσχύος, clamat cum fortitudine. (e) Ego loquor justitiam.] Apud S. Hieron. ego, qui loquor. Scholion Eusebii, ὑπερμαχῶν, propugnans. (f) Plenus percalcato.] Id est, oppletus sum quasi humore expresso per calcationem torcularis. Corrigenda autem in Græca editione interpunctio, ut huic respondeat. Et suspicari quidam licet adhuc subesse aliquod mendum. Veruntamen satis sit ex hac etiam lectione sat commodam elici sententiam, & magis quodammodo hebraicæ respondentem, quam eam, quæ in cæteris codicibus: in quibus est, πλήρης. Varie autem apud latinos vertitur istud, πλήρης, prout varie aut accipitur aut legitur illud, ἀπὸ πατητοῦ ληνοῦ, quod antecedit. Tertullianus ibidem, sicut de foro torcularis pleno conculcato. Procopius pro, πατητοῦ, habet, πατήματος, & S. Cyprianus epist. 63. ad Cæcil. velut a calcatione torcularis pleni, & percalcati. B. Cyrillus in explanatione neutrum videtur habuisse, sed tantum, ἀπὸ ληνοῦ, & in expositione Symboli inter opera S. Cypriani, tanquam a torculari calcato. Vetus interpres, aut aliter legit, aut videtur accepisse pro unica dictione, ἀποπατητοῦ, quasi, calcatoris. Ita enim apud S. Hier. sicut calcantium torcular, plenum conculcatum. In nonnullis autem libris, post, καταπεπατημένης, sequitur, ληνὸν ἐπάτησα μονώτατος, torcular calcavi solus: quod Justinus habet. Sed apud Procopium pro alia interpretatione in margine appositum est ad πλήρης καταπεπατημένης & perspicue S. Hier. lxx, pro eo quod nos diximus, torcular calcavi solus, interpretati sunt, plenum conculcatum. Quare in eadem expositione symboli post illa, tanquam a torculari calcato; omissis illis, quæ sunt in cæteris græcis, sequitur: Torcular calcavi solus. (g) Terram.] In aliquot libris hæc sequuntur, καὶ πάντα τὰ ἐνδύματά μου ἐμόλυνα, & apud S. Hieron. & omnia vestimenta mea inquinavi. Quæ apud Cyrillum sunt in textu: sed in explanatione non agnoscuntur: & apud Procopium, nomine Theodotionis & Symmachi sunt apposita margini cum asterisco. (h) Advenit.] Ita apud S. Hieron. quod græce, ἐπῆλθεν. In quibusdam additur, αὐτοῖς, invasit eos. (i) Ipse.] Ita etiam apud S. Hieron. & Procopium. In aliis, & apud Cyrillum additur, κύριος, Dominus. S. Cypr. 2. testim. hunc locum sic refert, non senior, neque angelus, sed ipse Dominus liberabit illos: quia diliget eos, & parcet eis: & ipse redimet eos. (k) E mari.] Ita etiam hebræus, & S. Hieron. in sua. In cæteris est, ἐκ τῆς γῆς, quod etiam recentiore manu in Vaticano est intrusum: & apud S. Hier. de terra. S. Paulus, ad calcem epistolæ ad Hebræos hunc locum spectans dixit, ὁ ἀναγαγὼν ἐκ νεκρῶν, qui eduxit de mortuis. (l) Brachium gloriæ suæ?] Apud Cyrillum conjunguntur cum sequentibus, brachium gloriæ suæ superavit (aut cohibuit) aquam. In Compl. & magna ex parte in aliis post illa, gloriæ suæ, est, οὕτως ἤγαγεν τὸν λαὸν αὐτοῦ κατ' ἰσχυρὸν ὕδωρ ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ, & apud S. Hier. sic eduxit populum suum per validam aquam in conspectu ejus. (m) Te.] In plerisque libris, & apud Procopium hæc sequuntur, οἱ ὑπεναντίοι ἡμῶν κατεπάτησαν τὸ ἁγίασμά σου, & apud Sanctum Hieronymum. adversarii nostri conculcaverunt sanctuarium tuum. Quæ nec Cyrillus, nec Justinus habent.

CAP. LXIV.

(a) SEdentis.] Sic apud S. Hier. quod græce, ἀποκαθημένης, id est, menstruatæ, ut alibi. Pro quo inquit Symmachum dixisse, κυούσης, parientium, Aq. μαρτυριῶν, testimoniorum; Theodotionem, ipsum verbum hebraicum posuisse.

CAP. LXV.

(a) INterrogantibus.] In cæteris priore loco est, ζητοῦσιν, posteriore, ἐπερωτῶσιν, & ita apud S. Hieron. & S. Cypr. primo testim. (b) Dæmoni.] Ita etiam Cyrillus. In aliis, & apud S. Hieron. etiam in comm. prius est, fortunæ, deinde dæmoni: quod inquit Symmachum esse interpretatum absque me: & addit omnes similiter transtulisse, κέρασμα, id est, mixtam potionem. (c) Saturitatem.] Id est, nauseam, & fastidium, ut Cyrillus. & S. Hieron. qui cæteros inquit interpretatos esse juramentum. (d) Verum.] S. Hieron. ex Aquila, πεπιστωμένως, fideliter. (e) In ea.] In aliquo codice sequitur, ὅσα ἐγὼ κτίζω quæ ego creo: ex alia nimirum versione. Nam in lxx negat S. Hieron. haberi. (f) Maledictionem.] S. Hier. ex cæteris, festinationem: fortasse ex alia quapiam interpretatione, εἰς ἀνυπαρξίαν, ut finem substantiæ suæ habeant.

CAP. LXVI.

(a) VItulum.] Sic SS. Irenæus, Basilius, Cyrillus (quod patet ex explanatione) & Biblia e Græco in Arabicum versa. In cæteris hæc sequuntur, ὡς ὁ τύπτων ἄνδρα, καὶ ὁ θυσιάζων ἐκ ποιμνίου, quæ apud Procopium Theodotioni & Symmacho sub asteriscis tribuuntur. Apud S. Hier. sunt, quasi percutiens virum, sacrificans de grege, &c. qui notat illud, iniquus autem, in Hebraico non haberi. (b) Nostri.] ἡμῶν, est in Vaticano, licet per errorem sit factum ὑμῶν. In aliis, & apud Cyrillum est, ἀδελφοῖς ὑμῶν, & apud S. Hieron. fratribus vestris. Sed in sua versione, dixerunt fratres vestri,

qui oderunt vos. (*c*) Introitu.] *Pro hoc testatur S. Hieron. Symmachum*, pinguedinem; *Theodotionem*, multitudinem, *esse interpretatos.* (*d*) Qui purificantur.] *Ita etiam Cyrillus*, οἱ ἁγνιζόμενοι. *In quibusdam est*, οἱ ἁγιαζόμενοι, *& apud Sanctum Hieronymum*, qui sanctificatur: *qui inquit, Symmachum & Theodot. hunc locum ita esse interpretatos*, Qui sanctificamini, & lustramini in hortis alter post alterum, inter eos qui comedunt carnem suillam, & abominationem, & murem; simul deficient, dicit Dominus.

(*e*) Eorum.] *Sic hebræus, ac multi putant subintelligi simile quoddam atque illud quod in cæteris libris græcis adjungitur*, ... *Sanctum Hieronymum*, novi. *Idem vero in sua nullo subintellecto verbo jungit cum sequentibus*, venio ut congregem. (*f*) Mosoch.] *Pro ... inquit Sanctum Hieronymum cæteros dixisse*, tendentes arcum. (*g*) ... braculis.] *Idem ex cæteris*, φορεῖα, varii generis vehicula. *& ... præterea affert varietates, quæ legendæ.*

HIEREMIAS.

CAP. I.

(*a*) Captivitatem.] S. *Hieron.* Pro transmigratione, quod omnes alii voce consona transtulerunt, lxx posuere captivitatem. (*b*) O On:] ὁ ὤν. *In aliis, & apud Theodoretum est*, ὤν, *ut significet eum qui vere est, ut Exodi* 3. *Nam alibi Idolum significat.* (*c*) Baculum nuceum.] S. *Hieron.* Pro baculo nuceo, virgam vigilantem Aquila & Symmachus; Theodotio vero, amygdalinam, transtulerunt: *quod Syriaco, & Hebraico respondere notavit Theodoretus.* (*d*) Neque exterrearis coram eis.] *Sic videtur habuisse Theodor. licet ea referat loco superiore, qui huic similis est. In quibusdam libris est*, μηδὲ πτοηθῇς μὴ σε ποιήσω, neque faciam te exterreri. S. *Hieron. videtur legisse*, μήποτε. *Ita enim inquit*, Sive, ut lxx & cæteri habent interpretes, ne forte timere te faciam: *& pulcherrimam elicit sententiam.*

CAP. II.

(*a*) ET dixit.] *Pro hoc ista leguntur in Complut.* καὶ ἐγένετο ῥῆμα κυρίου πρός με, λέγων, πορεύου, καὶ βόα εἰς τὰ ὦτα Ἱερουσαλήμ, λέγων, Et factum est verbum Domini ad me, dicens, Vade, & clama in auribus Hierusalem, dicens. *Quæ a Theodoreto quidem videntur innui: Sed S. Hieron. testatur, in lxx non haberi, sed sub asteriscis de Theodotionis editione addita esse.* (*b*) Sanctus Israel.] *Ita videtur interpungendum, si legatur*, ὁ ἅγιος. *Sed a nonnullis, & a Theodoreto abest illud*, ὁ, *quare hic faciendum erit principium*, Sanctus Israel Domino, *ut intelligamus, Israelem esse sanctum Domino, & primitias frugum ejus.* (*c*) Neque habitavit homo illic.] *In uno codice est* (*atque ita fere Compl.*) οὐδὲ κατῴκησεν ἐκεῖ υἱὸς ἀνθρώπου, neque habitavit ibi filius hominis: *quam lectionem agnoscit S. Hier. ex lxx.* (*d*) Et mala.] *Illud*, καὶ, *abest ab aliquo.* (*e*) Illud, quod dereliquisti.] τὸ καταλιπεῖν σε ἐμέ. *In aliis quibusdam est*, τὸ καταλιπεῖν, in derelinquendo. (*f*) Herbam.] *In Vat. est*, ποίαν, *ac videtur positum pro*, πόαν, *quod est in aliis, & apud* S. *Hieron.* (*g*) Sepulchro multitudinis.] *Sic interpretatur* S. *Hier.* πολυάνδριον, *nec multo aliter Theodoretus. Aq. & Sym.* ἐν τῇ φάραγγι, in convalle. (*h*) Ululavit.] *Victor Antioch.* Osee autem propheta inquit, ὠλόλυζον ἐπ' τῆ κοίτης αὐτῶν, ululabant super cubile suum: quod Aquila quidem & Symm. reddiderunt, ἀσελγῶς ἐλάλησαν, molliter loquuti sunt. *Hoc quidem loco notat S. Hier. tres ipsos dixisse*, δρομάς κοῦφη, *quod ipse in sua*, cursor (*Sed accipiendum est in genere fœminino,*) levis explicans vias suas. (*i*) Spiritu portabatur.] *Chrysost. Juxta cæteros*, εἵλκυσεν ἄνεμον, attraxit ventum, *ut vulgata. Legendus est S. Hieronymus.* (*k*) Humilitate.] *Hoc etiam Theodotionis esse testatur S. Hier. pro quo Aquila dixerit neomeniam, Symm. mensem.* (*l*) Viriliter agam.] *Victor*, Aquila, ἀπέγνων σε, *id est*, ἀπηλπισα, desperavi, *ut vulgata.*

CAP. III.

(*a*) SI dimiserit.] *Ante hæc S. Hieron. pro eo, quod ipse ait*, Vulgo dicitur, *testatur lxx posuisse tantum*, dicitur, *quod in nullo codice est inventum.* (*b*) Eis.] αὐτοῖς, *id est*, amatoribus, *vel pastoribus, expositis. In aliquo est*, αὐτῆς, *in viis ejus: sed parum apte.* (*c*) Polluisti.] *Victor*, Alius, pro, ἐμίανας, edidit, ἐφονοκτόνεις, interficiebas: *cujus varietatis facit etiam mentionem S. Hier.* (*d*) Tua.] *In nonnullis, pro*, σε, *est*, σοι, *& apud S. Hier.* facies meretricis facta est tibi. (*e*) Tanquam domum.] *Sic etiam Theodoretus, & affert locum psal.* 30. in domum refugii. *Aliqui habent*, ὡς οἰκεῖον tanquam domesticum. *Compl.* ἕως νῦν, usque nunc. (*f*) In victoriam.] *subintelligit Theodoretus*, mendacium, & illusio tua: *quasi dicat, perseverabitne in seculum illusio tua, quasi inde speres te victricem futuram? Alibi notatum est*, εἰς νῖκος, *valere*, in finem. (*g*) Viderunt.] *Theodoretus videtur habuisse*, εἶδεν, vidit. (*h*) Quia.] *In aliquo est*, ἔτι, præterea. (*i*) Hæreditatem] *Theodoretus videtur addere*, ὀνομαστήν, *& S. Hier. refert ex lxx*, hæreditatem nominatam. *Pro quo Theodotionem transtulisse inquit*, hæreditatem inclytam fortitudinis robustissimi gentium. (*k*) Nostra.] *Sic etiam vulgata nostra. In multis, & apud Theodoretum est*, αὐτῶν, eorum.

CAP. IV.

(*a*) DUritiam.] S. *Cypr.* 1. *testim.* præputium cordis vestri. *Pro quo inquit S. Hieron. Symmachum posuisse*, purificamini Domino, & auferte malitias cordium vestrorum. (*b*) Terram.] *In aliquo additur*, σε, *itemque paulo post*, πόλεις σε, terram tuam, civitates tuæ. (*c*) Ululate.] ἀλαλάξατε, *videtur hoc loco positum, pro*, ὀλολύζετε, *quod est in aliquo, & apud Theodoretum.* (*d*) Furor.] *In aliis, & apud Theodoretum additur*, ὀργῆς, iræ. S. *Hieron. notat, pro eo quod ipse posuit*, non est aversa ira furoris Domini a nobis, *lxx posuisse*, a vobis. (*e*) O dominator Domine.] ὦ δέσποτα κύριε. S. *Hieron. agnoscit apud lxx*, ô Domine Deus. (*f*) Laborum.] *Aquila*, ἀτωρηλείας, damni, noxiæ, (*ut S. Hieron. in sua*) *Symm.* ἀδικίας, injustitiæ. (*g*) Fluctuat.] *Videtur idem hoc loco significare*, μαιμάσσει, *ac solet*, μαιμάζω. *In Compl. est*, μὴ μάσσει, *& vertunt*, me premit. *Sed manifesto S. Hier. agnoscit*, μαιμάσσει, *ex lxx, & Theodotione, super quo verbo magnum apud plerosque esset certamen, & pro quo Aquila dixerit* ... tuatur. (*h*) Nihil.] *Aq.* κενή, vacua, *Symm.* συγκεχυμένη, confusa. (*i*) Habitabat.] *In multis est*, κατοικεῖ, habitat. (*k*) Et tu.] S. *Hier.* ... tu autem vastata: *quod inquit esse Aquilæ, alios autem transtulisse* ... ram, *atque miserabilem: atque ejusmodi quiddam videtur Theodoretus agnoscere.*

CAP. V.

(*a*) QUanam harum.] *Eusebius*, 11. *Evang. Demonstr. habet*, ... των, quonam horum. (*b*) Furentes in fœminas.] S. *Hieron.* ... *cæteris*, ἕλκοντες, trahentes. (*c*) Relinquite sustentacula ejus, quia Domini sunt.] *Ita collati codices, & Theodoretus. In Complut. vero*, ἀφέλετε τὰ ὑποστηρίγματα αὐτῆς, ὅτι τοῦ κυρίου οὐκ εἰσίν, disperdetis sustentacula ejus, quia non sunt Domini: *quemodo fere S. Hieron.* (*d*) Dominus.] *In Compl. additur*, ἔθνος ἰσχυρόν, ἔθνος ἀπ' αἰῶνος, gentem robustam, gentem antiquam. *Theodoretus hoc secundum tantum agnoscit. S. Hier. habet utrumque.* (*e*) Fortes.] *In eadem sequitur*, φαρέτρα αὐτοῦ ὡς τάφος ἀνεῳγμένος, quod S. ... (*licet apud ipsum sit ante illa*, universi fortes) pharetra ejus, quasi sepulchrum patens. *Quæ agnoscuntur etiam a Theodoreto: Sed S. Hier. testatur lxx editione non esse.* (*f*) Servistis.] *In plerisque libris est*, ... ἐν τῇ γῇ ὑμῶν. *In quibusdam, & apud Theodoretum, utrumque conjungitur, sicut S. Hieron. in sua*, sicut dereliquistis me, & servistis ... *Idem tamen in comm. habet tantum*, sicut servivistis Deo alieno, id est, ... vel Diis alienis cunctarum gentium in terra Judæa, sic servietis, &c.

CAP. VI.

(*) TUA.] *Addendum*, ... *in nostra.* (*a*) Diei.] *Plerique*, ... vesperi, *ut vulgata nostra.* (*b*) Dominus.] *In multis additur* τῶν δυνάμεων, *& apud S. Hieron.* virtutum: *itemque paulo post.* (*c*) Et non consumpsi.] *Ita enim corrigendum in nostra*, καὶ οὐ συνετέλεσα, *quemadmodum & apud Theodoretum est: apud S. Hier.* & non consumpsi eum. (*d*) In populis probatis.] *Cum S. Hier. haberet in sua*, in populo meo robusto, *notat, pro*, robustum, *Aquilam dixisse*, munitum, *Symm. & lxx*, clausum atque circumdatum.

CAP. VII.

(*a*) AUdite.] *In Complut. hæc antecedunt, quæ a Theodoreto etiam innuuntur*, ῥῆμα, ὃ ἐγένετο πρὸς Ἱερεμίαν παρὰ κυρίου, λέγων, στῆθι ἐν τῇ πύλῃ τοῦ οἴκου κυρίου, καὶ ἀνάγνωθι ἐκεῖ τὸ ῥῆμα τοῦτο, καὶ εἰπέ, ... S. *Hier. in sua*: Verbum, quod factum est ad Hieremiam a Domino, dicens, Sta in porta domus Domini, & prædica ibi verbum istud, & dic, Audite, &c. *Quæ tamen testatur in lxx non haberi, sed de Theodotione ex Hebraico addita.* (*b*) Templum.] *Hæc repetitio non est in Complut. Apud Theodoretum vero etiam tertio iteratur, quemadmodum in Hebraico.* (*c*) Abstinuimus ne faceremus.] *In Complut. est*, ἀπεσχήμεθα τοῦ ποιεῖν, abstinuimus a faciendo. S. *Hier. ex lxx videtur afferre*, desivimus eo quod fecerimus. (*d*) Chavonas.] Quas (*inquit S. Hieron.*) nos placentas interpretati sumus, lxx præparationes. *In Scholiis quemadmodum & in codicibus variis ...* men scribitur. *Chrysost.* πόπανα, inquit, panes. *Olympiodorus*, ... tem vocat pemmata, & bellaria quædam. (*e*) Sermonem.] *In Compl. adjunguntur*, καὶ οὐκ ἀκήκοαί σε, καὶ καλέσεις αὐτούς, καὶ οὐκ ἀποκρινοῦνταί σοι, καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς, *quæ in vulgata nostra*, & non audierit te: & vocabis eos, & non respondebunt tibi: & dices ad eos. *Quæ neque Theodoretus agnoscit.* (*f*) Tapheth.] *Schol.* τόπος ἦν οὕτω λεγόμενος. ἦν δὲ ἐλαιὼν ἐν προαστείοις Ἱερουσαλὴμ ἐν ᾧ εἰδωλολάτρουν, Locus erat sic dictus. Erat autem olivetum in suburbanis Hierusalem; in quo quidem idola colebant. *Theodoretus putavit esse nomen Idoli. Legendus S. Hier.*

CAP. VIII.

(*a*) TOrrebunt.] *In Complut.* ἐκτενοῦσι, extendent. (*b*) Deficit. *Theodor.* Quod Syrus ita interpretatus est, πάντες τῇ γνώμῃ πορεύονται, ὡς ἵππος ὁρμῶν εἰς πόλεμον, omnes sensu suo ibunt, quasi equus ruens in prælium, *&c.* (*c*) Asida.] *Victor.* ἣν ἀκύλας ἐρωδιόν ... quam Aquila reddidit, herodium. *Olympiodorus*: ... ἀσίδα, Asida autem est genus avis Indicæ. *Addit S. Hier. pro hebraica, quam lxx. & Theodotio posuerunt, Symmachum dixisse*, milvum: *& alias affert varietates. Nonnulla etiam dicuntur a Theodoreto.* (*d*) Juncus.] σχοῖνον *videtur dixisse pro calamo. Theodoretus tamen interpretatur* funiculum, & hæreditatem. (*e*) Hæredibus.] Hæredes, (*inquit Theodoretus*) appellavit hostes. *Hic autem in uno pervetusto adjungitur ... quæ sunt in cap.* 6. *ab illis*, a parvo enim eorum; *usque ad illa*, & in tempore visitationis peribunt, dicit Dominus: *quæ innuuntur a Theodoreto, & respondent vulgatæ. Eadem fere etiam habentur in Complut.*

CAP. IX.

(*a*) QUia faciam.] *Fortasse illud*, ὅτι, *valet idem, ac*, τί, *quod est in aliquo, & legendum per interrogationem. Nam & S. Hier. apud ... videtur habere*, Quid faciam, *&c.* (*b*) Substantiæ.] ... substantiæ

substantia hic non pro, οὐσία, hoc est, essentia, accipitur, sed pro opibus, atque divitiis. (c) Et veniant.] *Olympiodorus legit, κρόνυγξάτωσαν, & loquantur.* (d) Platæis.] *Ita collati codices, & Compl. Apud Theodoretum adjungitur,* τάδε λέγει κύριος. *S. Hieron. cum in sua dixisset,* Loquere: *Hæc dicit Dominus: notat istud,* λάλησον, *id est, loquere, esse ex Aquila & Symmacho, lxx vero & Theodotionem dixisse,* morte, *ita jungentes cum superioribus,* juvenes de platæis morte. (e) Nosse.] *In quibusdam additur,* με, me. (f) Idumæam.] *Nonnulli, & Theodoretus,* ἰούδαν, Judam, *ut vulgata nostra.*

CAP. X.

(a) QUIA timent ea faciebus suis.] *Aut,* timentur: *utroque enim modo videntur verti posse,* ὅτι φοβοῦνται αὐτὰ τοῖς προσώποις αὐτῶν. *In Compl.* ὅτι φοβοῦνται αὐτὰ ἔθνη, quoniam gentes timent ea. (b) In eis.] *Hucusque idem fere verborum ordo videtur agnosci etiam in Theodoreto: nam Complut. paululum variat, ut magis respondeat vulgatæ. Hic autem & in Complut. & apud Theodoretum hæc interjiciuntur,* οὐκ ἔστιν ὅμοιός σοι κύριε, μέγας εἶ, καὶ μέγα τὸ ὄνομά σου ἐν τῇ ἰσχύϊ. τίς οὐ φοβηθήσεταί σε βασιλεῦ ἐθνῶν; σοὶ γὰρ πρέπει, ὅτι ἐν πᾶσι τοῖς σοφοῖς τῶν ἐθνῶν, καὶ ἐν πάσαις ταῖς βασιλείαις αὐτῶν οὐκ ἔστιν ὅμοιός σοι. ἅμα (*hæc postrema pars a Theodoreto significatur, non exprimitur*) ἄφρονες καὶ ἀσύνετοί εἰσι. διδασκαλία ματαίων αὐτῶν ξύλον ἐστίν. *quæ sic fere in vulgata nostra redduntur:* Non est similis tui Domine: magnus tu, & magnum nomen tuum in fortitudine. Quis non timebit te ô rex gentium? Tuum est enim decus. Inter cunctos sapientes gentium, & in universis regnis eorum nullus est similis tui: pariter fatui & insipientes probabuntur: (*in comm. S. Hier. habet,* sunt, *ut græcus:*) Doctrina vanitatis eorum lignum est. *Hæc autem idem S. Hieron. affirmat in lxx non haberi, sed de Theodotionis editione in plerisque addita esse. Apud Theodoretum vero adduntur præterea multa ad laudem veri Dei pertinentia, quæ respondent vulgatæ,* Dominus autem Deus verus est, iste Deus vivens, & rex sempiternus. Ab indignatione ejus commovebitur terra: & non sustinebunt gentes comminationem ejus. (c) Lumen.] *In multis est,* ἀνέμους, φῶς, ventos, lumen. *In Compl. & apud Theodoretum est tantum,* ventos, *quod etiam videtur referri a S. Hieronymo, ex lxx.* (d) Ipse est hæreditas ejus.] *Origenes:* Aquila & Theodotio addiderunt, ὅτι ὁ πλάσας τὰ πάντα, αὐτός ἐστιν, καὶ ἰσραὴλ ῥάβδος κληρονομίας αὐτοῦ. *quod in vulgata nostra:* Qui enim formavit omnia, ipse est, & Israel virga hæreditatis ejus. (e) In electis.] *Sic etiam Theodoretus. In Compl. est,* ἐν περιοχῇ, *& apud S. Hieron.* in munitione. (f) Tuum.] *In aliis quibusdam, & apud Theodoretum, & hic, & in sequentibus est,* μου, *&* μοι, *& sic apud S. Hieron.* vulnus meum, apprehendit me, tabernaculum meum, pelles meæ.

CAP. XI.

(a) ILLA.] *In Compl. hæc adjunguntur,* ὅτι διαμαρτυρόμενος διεμαρτυράμην τοῖς πατράσιν ὑμῶν ἐν ἡμέρᾳ, ᾗ ἐξήγαγον αὐτοὺς ἐκ γῆς αἰγύπτου ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης. ὀρθρίζων διεμαρτυράμην λέγων, ἀκούσατε τῆς φωνῆς μου. καὶ οὐκ ἤκουσαν, οὐδὲ ἔκλιναν τὸ οὖς αὐτῶν. ἀλλ' ἐπορεύοντο ἕκαστος ἐν σκολιότητι τῆς καρδίας αὐτοῦ τῆς πονηρᾶς. καὶ ἐπήγαγον ἐπ' αὐτοὺς πάντα τὰ ῥήματα τῆς διαθήκης ταύτης ἧς ἐνετειλάμην τοῦ ποιῆσαι. *Quæ redduntur in vulgata nostra,* Quia contestans contestatus sum patres vestros in die qua eduxi eos de terra Ægypti usque ad diem hanc. Mane consurgens contestatus sum, & dixi, audite vocem meam. Et non audierunt, nec inclinaverunt aurem suam: sed abierunt unusquisque in pravitate cordis sui. Et induxi super eos omnia verba pacti hujus quod præcepi ut facerent. *Quæ S. Hier. testatur in lxx non haberi, Theodor. habet: ac pro,* σκολιότητι, *habet,* εὐθύτητι, rectitudine: *quam interpretatur non æquitatem, sed pervicaciam, & inflexibilitatem, ut ita dicam, in improbitate. Vide cap. 13.* (b) Colligatio.] σύνδεσμος. *De hac dictione (quam nunc etiam Aquilæ & Theodotionis testatur esse S. Hier. ipse vero ex Symmacho conjurationem dixit) & alibi notatum est; & hic S. Hieron. & Theodoretus eam explicant.* (c) Bene opacam specie.] *Sic videtur habuisse etiam Theodoretus. In Compl. est,* εὔσκιον, ὡραίαν τῷ εἴδει, opacam, pulchram specie. (d) Domine.] *Hic, ut alibi sæpe in quibusdam additur,* δυνάμεων, virtutum.

CAP. XII.

(a) PUrifica eos in diem occisionis.] *In aliis sequitur,* ἄθροισον αὐτοὺς ὥσπερ πρόβατα εἰς σφαγήν. *Contra autem in Complut. & apud Theodoretum hic locus sic habet,* σύναγε αὐτοὺς ὡς ποίμνιον εἰς θυσίαν, καὶ ἅγνισον αὐτοὺς εἰς ἡμέραν σφαγῆς, congrega eos, quasi gregem ad victimam, & sanctifica eos in diem occisionis, *quomodo vulgata nostra. Notat autem Theodoretus* ἅγνισον, *idem esse ac,* segrega: *nam segregat se, qui vult purificari, & sanctificari: additque, Syrum posuisse,* εὐτρέπισον, bene præpara. (b) Tui pedes.] *Theodoretus,* Syrus sic dixit, μετὰ πεζῶν τρέχουσα ἡττήθης. καὶ πῶς ἀναστῆναι ἐπὶ ἵππων δυνήσῃ; cum peditibus currens victa es: & quomodo consurgere adversus equites poteris? S. *Chrysost.* Aquila, σὺν δρομεῦσι ἔδραμες, καὶ ἐμόχθησαν, cum cursore cucurristi, & fatigavit te. (c) Quomodo facies in fremitu Jordanis.] *Theodoretus ex Syro,* πῶς περάσεις ἰορδάνην πλημμυροῦντα; Quomodo trajicies Jordanem exundantem? (d) Ejus.] *In aliquo additur,* ἐπ' αὐτήν, *& apud S. Hieron.* super eam. (e) Diverticulum.] *Theodoretus,* διεκβολήν. Syrus interpretatus est, ἀτραπόν, diverticulum, semitam. *Idem vero illud,* πλαταπορούντες, *accipit, pro* misere affecti. (f) Seminate.] *In aliis est,* σπείρατε (*al.* ἐσπείρατε, *&* ἐθερίσατε, *& apud S. Hier.* seminastis triticum, & spinas messuistis. (g) Ædificabitur.] *In quibusdam,* οἰκοδομηθήσονται, ædificabuntur.

CAP. XIII.

(a) AD me.] *In Compl. additur,* ἐκ δευτέρου, secundo, *ut vulgata nostra.* (b) Meis.] *In eadem, & apud Theodoretum subjungitur,* πορευομένους ἐν εὐθύτητι τῆς καρδίας αὐτῶν τῆς πονηρᾶς, qui ambulaverunt in directione cordis sui pessimi: *quam directionis vocem videtur S. Hier. agnoscere ex lxx, & significat id quod capite 11. dictum est, nimirum pervicaciam, & cor obstinatum: quare S. Hieron. in sua habet,* pravitate. (c) Istum.] *Apud Theodor. & in Compl. subjungitur,* τάδε λέγει κύριος ὁ θεὸς ἰσραήλ, Hæc dicit Dominus Deus Israel, *ut vulgata nostra.* (d) Uter.] S. *Hier. inquit Aquilam in prima editione posuisse laguenculam, in secunda ipsum verbum hebraicum Nebel, Symmachum, craterem, Theodotionem, vas.* (e) Ipsorum.] *In multis, & apud Theodoretum est,* αὐτοῦ, *& in nostra,* ejus. (f) Ponetur.] *Theodoretus,* τεθήσεται, ponetur, *sive,* ponet, *ut nostra.* (g) Ut dehonestentur.] *Sic etiam Theod. In Compl. est,* παρεδειγματίσθησαν, *& apud S. Hier.* dehonestatæ sunt plantæ tuæ.

CAP. XIV.

(a) VAcua.] *In Complut. adjunguntur hæc,* ᾐσχύνθησαν, καὶ ἠρυθρίασαν, καὶ ἐκάλυψαν τὰς κεφαλὰς αὐτῶν, confusi sunt, & erubuerunt, & operuerunt capita sua: *quæ videntur etiam a S. Hieronymo agnosci.* (b) Ventum.] *Sic plerique. In quibusdam, & apud Theodoretum additur,* ὡς δράκοντες, quasi dracones, *ut vulgata nostra.* (c) Peccata.] *In quibusdam est,* εἰ αἱ ἁμαρτίαι, si peccata. S. *Hier.* si iniquitates nostræ responderint (*sive,* restiterint.) (d) Indigena.] *Theodoretus ex Syro,* ὡς ὁδίτης, quasi viator, *ut vulgata.* (e) Salvare.] *Ita collati codices, & Theodoretus, & respondet hebræo. In Compl. est,* σώζεσθαι. *& apud S. Hier.* salvari, *nisi mendum sit.* (f) Non prosperavit.] *In quibusdam, & apud Theodoretum est,* οὐκ εὐδόκησεν, *& apud S. Hier.* & Deus non placuit sibi in eis. (g) On.] *De hoc alibi dictum est. Hic S. Hier. ex vetustiore,* qui es Domine Deus. (h) In idolis.] *Aquila,* μὴ ἔστιν ἐν τοῖς ματαίοις τῶν ἐθνῶν ὑετίζων; nunquid est in vanitatibus gentium, qui pluat?

CAP. XV.

(a) ISTum.] *Ita videtur etiam habuisse Theodoretus. In Complut. additur,* ἀπὸ προσώπου μου, a facie mea, *ut vulgata nostra.* (b) Disperdiderunt.] *Apud Theodoretum est,* ἀπώλεσα, disperdidi: *quod magis respondet vulgatæ.* (c) Adolescentes.] *In nonnullis est,* νεανίσκου, adolescentis. (d) Vacua facta est.] S. *Hieron.* Infirmata est, sive abjecit, aut vacua facta est. S. *Cypr. 2. testim.* Et territa est quæ parit, & tæduit anima ejus, *&c.* (e) Profui.] *Hæc agnoscit ex lxx S. Hier. in comm. sicut ex Theodotione,* non debui, nec debuit mihi quisquam. *Theodoretus illud,* ὠφέλησα, *Syrus interpretatus est,* ὤφλησα, non conflavi æs alienum. (f) Fortitudo tua.] *Apud Theodoretum est,* τὴν ἰσχύν σου, *& conjungitur cum sequentibus,* fortitudinem tuam, & thesauros tuos, *&c.* S. *quidem Hieronymus videtur ita legisse, dum præcedentia sic affert ex lxx.* Si cognoscet, (*fortasse,* cognoscetur) ferrum, & operimentum æneum? *Sicut ex Symmacho,* nunquid nocebit ferrum ferro ab Aquilone, & æs? (g) Commutationem.] *Hæc S. Hier. videtur aut ex lxx, aut ex alia editione dixisse,* absque precio. (h) Non in longanimitate.] *Apud Theodoretum additur,* λάβῃς με, *quod respondet vulgatæ nostræ,* noli in patientia tua suscipere me: *Notat autem aliqua exemplaria habere,* ἕλκῃς, *quasi, ne protrahas, ac discrucies tarditate.* (i) Ipsorum.] *Ab aliquo abest illud,* αὐτῶν. (k) Adversum me.] *Abest hoc a S. Hieronymo, & a S. Cypriano ad Jubaianum: unde cætera hujus loci sumpsimus.*

CAP. XVI.

(a) ET bestiis terræ erunt, & volatilibus cœli: in gladio cadent, & in fame consummabuntur.] *Hæc in alio Vaticano ita sunt posita,* καὶ ἐν μαχαίρᾳ πεσοῦνται, καὶ ἐν λιμῷ συντελεσθήσονται. καὶ ἔσται τὰ θνησιμαῖα αὐτῶν εἰς βρῶσιν τοῖς πετεινοῖς τοῦ οὐρανοῦ, καὶ τοῖς θηρίοις τῆς γῆς, & in gladio cadent, & in fame consumentur: & erunt morticina eorum in escam volatilibus cœli, & bestiis terræ: *quæ respondent vulgatæ nostræ: nec multo aliter Complut.* (b) Thiasum.] *Videtur significare pompam, sodalitium, concœnationem, parentalia.* (c) Isto.] *Apud Theodoretum hæc subjunguntur,* φησὶν κύριος, ἔλεος, καὶ ἐλεημοσύνας, καὶ ἀποθανοῦνται μεγάλοι καὶ μικροὶ ἐν τῇ γῇ ταύτῃ. *In Compl. autem præterea,* οὐ ταφήσονται, καὶ οὐ θρηνηθήσονται, Ait Dominus, misericordiam, & miserationes: & morientur magni & parvi in terra ista: non sepelientur, & non plangentur. (d) Aliis.] *Apud Theodoretum & in Complut. additur,* ἡμέρας καὶ νυκτός, die ac nocte, *ut in nostra vulgata.* (e) Eorum.] *Apud Theodoretum additur,* οὐκ ἀπεκρύβησαν ἀπὸ προσώπου μου, non sunt absconditæ a facie mea? *quæ negat Sanctus Hieronymus esse in lxx.* (f) Delinquere fecerunt.] ἐπλημμέλησαν. *Alii,* ἔπλησαν, impleverunt, *ut vulgata nostra.*

CAP. XVII.

(a) MAledictus.] *Sic plerique libri: & S. August. lib. 13. contra Faustum, cum cap. 7. attulisset ea verba quæ habentur in calce capitis antecedentis, deinceps ad initium capitis octavi inquit,* Ibi enim sequitur: & dicit, Maledictus, *&c. Ut nihil videatur habuisse intermedium. In quibusdam vero libris, & apud Theodoretum ante,* Maledictus, *hæc antecedunt* ἁμαρτία ἰούδα ἐγγέγραπται ἐν γραφῇ, ἐν ὄνυχι ἀδαμαντίνῳ, ἐγκεκολαμμένη ἐπὶ τοῦ στήθους τῆς καρδίας αὐτῶν, καὶ ἐν τοῖς κέρασι τῶν θυσιαστηρίων αὐτῶν. ὅπως, ἡνίκα ἂν μνησθῶσιν οἱ υἱοὶ αὐτῶν τῶν θυσιαστηρίων αὐτῶν, καὶ ἀλσῶν αὐτῶν, ἐπὶ ξύλου δασέως, καὶ ἐπὶ βουνῶν μετεώρων, καὶ ὀρέων ἐν ἀγρῷ, τὴν ἰσχύν σου, καὶ τοὺς θησαυρούς σου, εἰς προνομὴν δώσω, καὶ τὰ ὑψηλά σου, διὰ τὰς ἁμαρτίας σου, τὰς ἐν πᾶσι τοῖς ὁρίοις σου, καὶ ἀφεθήσῃ μόνη, καὶ ταπεινωθήσῃ ἀπὸ τῆς κληρονομίας σου, ἧς ἔδωκά σοι. καὶ καταδουλώσω σε τοῖς ἐχθροῖς σου, ἐν τῇ γῇ, ᾗ οὐκ ἔγνως. ὅτι πῦρ ἐκκέκαυται ἐν τῷ θυμῷ μου, ἕως αἰῶνος καυθήσεται. Peccatum Juda inscriptum est in scriptura in ungue admantino, insculptum in pectore (*quod ex aliqua editione agnoscit S. Hieronymus*) cordis eorum, & in cornibus altarium eorum. Sic, cum recordati fuerint filii eorum, altarium suorum, & lucorum suorum, super lignum condensum, & super colles sublimes, & montes in agro, fortitudinem tuam, & thesauros tuos in direptionem dabo, & excelsa tua propter peccata tua, quæ in omnibus finibus tuis: & dimitteris sola, & humiliaberis ab hæreditate tua, quam dedi tibi: & servire te faciam inimicis tuis in terra, quam ignoras: quoniam ignis succensus est in furore meo: usque in æternum ardebit. *In Complut. eadem sententia est, sed aliis sæpe verbis: ut appareat ex diversis esse versionibus. Hæc vero in alio Vaticano habentur sub asteriscis: & S. Hier. testatur a lxx esse prætermissa.* (b) Super te.] *Hæc abest a Complut. & S. Aug.* (c) Miryca

(c) Miryca sylvestris.] *Apud S. Augustinum*, tamarix. S. Hier. *ex Symmacho*, lignum infructuosum. (d) Salsis.] *Theodoretus*, Illud, ἐν ἁλιμοῖς, Syrus interpretatus est, ἐν φωλεοῖς, in antris. *Apud S. August. est*, inter iniquos, *ut interpres videatur legisse*, ἐν ἀνόμοις. (e) Et quis.] *Ita S. Cypr. 2. testim. A Compl. abest istud*, &. S. *Hieron. hunc locum sic refert ex Symmacho*, Inscrutabile cor omnium: vir autem quis est, qui inveniat illud? (f) In dimidio.] *Aq.* ὃς ἐν ἡμίσει ἡμερῶν ἐγκαταλείψει αὐτοὺς, qui in dimidio dierum relinquet eos. (*) Elevatum.] *In Compl. additur*, ἀπ' ἀρχῆς, a principio; *& vulgata. Theodoretus habet post*, sanctificatio nostra. (g) In alienationem.] *S. Hieron. ex lxx dixit*, alienus. (h) Neque egrediamini portis.] *In Compl. est*, καὶ μὴ εἰσφέρητε διὰ τῶν πυλῶν, nec inferatis per portas, *ut vulgata. A multis autem hæc absunt.* (i) Manna.] *Notat S. Hieron. lxx posuisse ipsum verbum hebraicum, quod alibi scribitur manaa, aut manach, sed pessima consuetudine, imo scriptorum negligentia manna in nostris libris legi.* (k) Laudem.] *Docet S. Hier. esse oblationem pro gratiarum actione.* (l) Bivia.] ἄμφοδα. *Testatur S. Hier. lxx, Aquilam, & Symm.* βάρεις, *id est, turritas domos, esse interpretatos.*

CAP. XVIII.

(a) CEcidit.] *In quibusdam est*, διέπεσεν, cadendo dissipatum est. (b) Confortabitur.] *S. Hieron.* in malis videlicet operibus, sive, juxta Aquilam, desperavimus, & juxta Symmachum, defecimus. (c) Funiculos.] *Videtur subintelligendum*, relinquentes, *aut quiddam ejusmodi: quomodo etiam nonnulla esse subintelligenda in vulgata nostra indicat explanatio S.* Hieronymi: *& funiculus valebit hic etiam hæreditatem, aut limitem, & viam, ut psal.* 138. *& alibi. Apud Theodoretum est*, σχίνοις, (*al.* τρίβοις) αἰωνίοις, *ut intelligamus hoc modo*, infirmabuntur in viis suis, quod ad ipsorum opinionem pertinet, funiculis, vel semitis sempiternis. (d) Ostendam. *In quibusdam, & apud Theodoretum hæc antecedunt*, νῶτον, καὶ μὴ πρόσωπον, *& in vulgata nostra*, dorsum, & non faciem. (e) Audiemus.] *In Compl. est*, καὶ οὐκ ἀκουσώμεθα, & non audiamus. (f) Et punitionem suam occultarunt mihi.] *Hæc absunt a Complutensi.*

CAP. XIX.

(a) POlyandrion.] *Schol. sine inscriptione*, οἱ λοιποὶ, ἀντὶ τοῦ πολυανδρίου, ἐξεδώκασι φάραγγα. Cæteri pro polyandrio ediderunt, φάραγγα, vallem. *De hoc alibi dictum est, & legendus hic* S. *Hier.* (b) Filiorum filiorum eorum.] *Sic plerique: in quibusdam vero est*, υἱῶν ἐννόμ, filiorum Ennom. (c) Et qui ingredimini in portis his.] *Absunt a Complutensi ut a vulgata nostra.* (d) Præcepi.] *In nonnullis sequitur*, οὐδὲ ἐλάλησα, καὶ οὐ διενοήθην, neque loquutus sum, & non cogitavi. *Sanctus* Hieronymus, præcepi, & cogitavi, *videtur quasi diversas interpretationes afferre.* (e) Ruina, & polyandrion.] *Olympiodorus*, πολυάνδριον, ὁ τάφος, καὶ ἐπειδὴ ἴσως κατερρύηκὼς ἦν, οὕτως ἐκαλεῖτο ἡ διάπτωσις ὁ τάφος τοῦ υἱοῦ ἐννόμ. Polyandrion sepulchrum est: & quoniam fortasse corruerat, sepulchrum filii Ennom vocabatur sic, ἡ διάπτωσις, id est, ruina. *Aliam causam affert Sanctus Hieronymus, neque idem est*, πολυάνδριον, *&* διάπτωσις, *sed illud positum est pro valle, hoc pro Topheth.* (f) Detraham.] *Aliqui*, τάξω, ponam, *ut vulgata nostra.* (g) Sanari.] *In Complut. & apud Theodoretum hæc subjunguntur*, καὶ ἐν τῷ τοφὲθ θάψουσι, διὰ τὸ οὐκ εἶναι τόπον τοῦ ταφῆναι, Et in Topheth sepelient, quia non est locus ad sepeliendum: *quæ non esse ex lxx, nomen Topheth fere ostendit: pro quo sæpe repetit Sanctus* Hieronymus *illos dixisse, ruinam. Semel tantum hæc ex illis tanquam redundantia commemorat*, omnes domus regum Juda, sicut locus Topheth: *quæ in nullo codice sunt inventa: & fieri potest, ut quod illi dixerant*, διάπτωσις, *ipse protulerit, Topheth.*

CAP. XX.

(a) CAtaractam.] *Theodoretus*, locum quendam dicit subterraneum: cujusmodi multa habebat templum a Solomone ædificatum. *Eodem modo vertisse Theodotionem testatur* S. Hieron. *Symmachum vero*, βασανιστήριον, *sive*, στρεβλωτήριον, quod utrumque (*inquit*) tormenta significat. (b) Assignatæ.] *In Complut. est*, Benjamin, *ut in vulgata nostra.* (c) Et eduxit.] *In eadem hæc antecedunt*, καὶ ἐγένετο τῇ αὔριον, Et factum est in crastino: *quod respondet nostræ vulgatæ.* (d) Dominus.] *Addendum in nostra*, κύριος, *quod est etiam apud Theodoretum, & in aliis libris.* (e) Migrantem.] *Apud Theodoretum additur*, πάντοθεν, undique. *Notat autem Sanctus Hieronymus etiam Theodotionem dixisse*, μέτοικον, *Aquilæ secundam editionem*, peregrinum, *primam*, circumspicientem, *Symmachum*, oblatum, *sive*, congregatum, & coactum. (f) Ridebo prævaricationem.] *Ita* S. *Hieron. ex lxx, etiam in comment. Alii vertunt*, ridebor prævaricationem, & miseriam invocabo. (g) Defensiones.] *In Complut. est*, τὸ δικαίωμά μου, justificationem, causam meam. (h) Malignantium.] *Ita etiam Theodoretus. Alii*, στερεωτέρων, *& Complut. addit*, αὐτοῦ, fortiorum eo, *aut*, ejus, *ut ps.* 34. (i) Lætans sit.] *Complut. est*, εὐφραινόμενος ἐστι. ἔστω, lætatus est. Sit homo ille, *&c. Theodoretus autem*, μὴ εὐφραινόμενος ἔστω, non sit lætans.

CAP. XXI.

(a) SOR.] *S. Hieron.* Pro quo Symm. petram; Theodotio, obsessam, interpretati sunt: Aquilæ prima editio, solidam, secunda Tyrum. *Theodoretus, ex Syro*, τὴν μεταξὺ ὀρῶν κειμένην ἐν κοίλῳ τόπῳ, quæ inter montes sita es in cavo loco.

CAP. XXII.

(a) GEntes.] *In quibusdam additur*, πολλὰ, multæ. (*) Inducam.] *Theodor.* ἁγιάσω (ἀντὶ τοῦ ἀφορίσω) ἐπὶ σὲ ὀλοθρεύοντας, ἄνδρα, sanctificabo (pro segregabo) super te exterminantes, virum, &c. (b) Sellem.] *In aliquo est*, ἐπὶ ἰωακεὶμ, ad Joacim. *Quis appellatur Sellum, vel Sellem, disputant S. Hieron. & Theodoretus.* (c) Qui ædificat.] *In multis & apud Theodoretum*, ὡς ὁ οἰκοδομῶν, tanquam qui ædificat. *In quibusdam vero*, ὦ ὁ οἰκοδομῶν οἰκίαν σου οὐ μετὰ δικαιοσύνης, καὶ τὰ ὑπερῷά σου, *& apud S. Hieron.* O qui ædificas domum tuam non cum justitia, & cœnacula tua. (d) Apud proximum suum operatur gratias.] *Videtur dictum*, operatur, *pro*, facit operari, *id est, curat facienda opera gratis a proximo. Theodoretus, & S. Chrysostomus, quantum ex Scholio colligitur, & Complut.* παρ' αὐτῷ ὁ πλησίον αὐτοῦ. (*Complut. non habet* αὐτοῦ,) *& apud* S. *Hier.* apud eum proximus operatur gratis. (e) Commensuratam.) *Interpretatur Theodor. quæ habeat proportionem longitudinis, latitudinis, & profunditatis. Apud S. Hieron. est*, parvulam. (f) Perflatilia.] *Ita etiam apud* S. *Hieron. Aliquot libri, & Theodoretus*, εὐρύχωρα, spatiosa. (g) Nunquid regnabis.] *Pro his ista habentur apud Theodoretum in codice, qui nunc erat ad manus*, μὴ βασιλεύσεις ὅτι ἁμιλλᾶσαι πρὸς τὴν κέδρον; ὁ πατήρ σου μὴ οὐχὶ ἔφαγε, καὶ ἐποίησε κρίμα, καὶ δικαιοσύνην; Nunquid rex es quia contendis cum cedro? Pater tuus nonne comedit, & bibit, & fecit judicium & justitiam? *Interpres vero Theodoreti integriore fortasse codice usus, addit præterea hæc*, tuncque bene erat ei? Judicabat causam humilis, & pauperis: & tunc bene ei erat. Nonne hoc est nosse me, dicit Dominus? *Schol. ad illud*, in Achaz, *ista*, ὁ πατήρ σου, *&c. tribuit Aquilæ, & hæc addit*: Quod igitur exemplaria habent, ἐν ἀχαζ τῷ πατρί σου, falsum est: sicut ex aliis interpretibus constat. *Sed Hier. agnoscit ex lxx quæ sunt in nostra, quamvis dissipata dicat esse, & confusa.* (h) Tui.] *Theodoretus, & Compl. addunt*, εὐθεῖς, *& apud S.* Hier. recti. (i) Et super virum istum.] *Aliquot libri pro*, καὶ, *habent*, οὐαὶ, væ: *A Theodoreto videtur tamen istud abesse, ut a vulgata nostra.* (k) Sepelietur.] *Corrigendum in nostra*, ταφήσεται. *Quod autem sequitur*, raptatus, *hanc putant esse notionem verbi hebraici, præsertim si simul intelligatur laceratio, & dilaniatio quædam, quæ in raptatione plerunque solet accidere. Quare lxx interdum transferunt*, συμψᾶν, *interdum* διασπᾶν. *Sed potuerunt hoc loco eam fortasse ob causam dicere*, συμψηθεὶς *quoniam dum quis raptatur, pulvere & sordibus oppletur: quod sensisse Chrysost. colligi potest ex scholio, quod paulo post afferemus. Idem vocabulum Hebraicum ponitur infra cap.* 29. *ubi græce est*, συμψησθῶσι. *Cap. autem* 31. *ubi græce est*, συνεψήσθη χαρμοσύνη. *in hebraico est verbum aliud, quod non dissimilem sententiam habet, id est, colligendo instar messoris, aut vorticis, abripere & auferre: qua etiam notione observarunt grammatici apud bonos auctores usurpari verbum istud*, συμψῆσαι, *licet alibi lxx istud idem verbum hebraicum verterint*, ἀνθαίρεσις, *ut psal.* 103. *& Esa.* 57. *&* συνελκύσαι, *ut psal.* 27. *Complutenses hic habent*, συμψιθεὶς, *& vertunt*, putrefactus, *ut est in vulgata: itemque cap.* 29. (*quod apud ipsos est* 49.) συμψισθῶσιν, *sed vertunt*, comesta fuerint. *Nam*, ψίσαι, *est*, ψωμίσαι. *Cap. autem* 31. (*id est apud ipsos* 48.) *habent*, συνελήφθη χαρμονὴ, congregatum est gaudium: *vulgata autem*, ablata est lætitia. *Sed, ut ad præsentem locum revertamur, in quibusdam codicibus, & apud Theodoretum est*, συμψησθεὶς, ὡς κοπρία, abreptus quasi stercus. *Verba autem scholii ex Chrysostomo quæ paulo ante innuimus sunt hæc*, Symmachus inquit, ὡς κόπριον συλληφθεὶς, quasi stercus collectus. ὁ γὰρ βαβυλώνιος, τοῦτον ἀνελὼν, οὕτως ἔρριψε. καὶ οὐκ ἐτάφη. ἢ, εἰ ἐτάφη, καθάπερ ὄνος, συμφυρεὶς σποδῷ, καὶ γῇ, καὶ κονιορτῷ, ὑπὸ γὰρ τοῦ θορύβου, οὔτε ἐκόπτετο, οὔτε ἐπλύθη αὐτοῦ τὸ σῶμα. Nam Babylonius, cum hunc sustulisset, sic projecit: & non est sepultus: aut, si sepultus, tanquam asinus conspersus cinere, & terra, & pulvere. Nam propter tumultum, neq; planctus factus est super eum, neque corpus ejus oppletum est. (l) Loquutus sum.] *Ita etiam Theodoretus. Compl.* ἐλάλησαν, loquuti sunt. *Utramque lectionem videtur agnoscere S. Hier. Item apud ipsum sequitur*, ad te in abundantia tua. (m) Sigillum.] *Origenes*, Cæteri ediderunt, σφραγεὶς, (*fortasse*, σφραγὶς.) annulus, *ut vulgata nostra.* (n) Eorum.] *Apud Theodoretum, & in Compl. sequitur*, καὶ εἰς χεῖρας Ναβουχοδονόσορ βασιλέως τοῦ βαβυλῶνος, & in manus Nabuchodonosor regis Babylonis: *quæ S.* Hieron. *testatur in lxx non haberi.* (o) Inhonoratus est.] *Apud Theodoretum hæc antecedunt*, vir iste est os contemptum, & abjectum: *quæ item in lxx esse negat* S. Hieron. *& ex Symmacho affert.* Nunquid purgamentum, sive quisquiliæ viles, atque projectæ. (p) Abdicatum hominem.] *In nonnullis libris, & apud Theodoretum additur*, ἀνδρῶδοντα ἄνθρωπον ἐν ἡμέραις αὐτοῦ, hominem qui non prosperabitur in diebus suis: *quæ etiam perspicue testatur* S. Hieron. *deesse in lxx. Pro eo autem quod ipse ex lxx transfert*, abdicatum, *notat, Aquilam in prima editione dixisse*, sterilem, *in secunda*, ἀναύξητον, *id est*, non crescentem; *Symmachum*, vacuum: *ex quo Symm. Schol.* κενὸν ἀπηλλοτριωμένον, vacuum abalienatum. (q) Ejus.] *In quibusdam adjungitur*, ἀνήρ, *& apud S.* Hier. vir; *in qua dictione multum ponderis ponit.*

CAP. XXIII.

(b) EOrum.] *In quibusdam est*, μου, *& apud S.* Hieron. meæ. (b) Orientem justum.] *Symm.* βλάστημα δίκαιον, germen justum, *ut S. Hieron. in sua.* (c) Et salvabitur.] *A nonnullis libris, & Theodoreto, abest illud* καί. (d) In prophetis.] Hoc *solitum conjungi cum antecedentibus ostendit Theodoretus, qui habet*, καὶ αὐτὸς ἐν προφήταις, & ipse in prophetis; *ac* S. Hieron. *qui tamen male hoc additum putat: aliud enim capitulum sequi, quod ab eis prætermissum sit; quo finito titulum esse*, ad prophetas, *sive*, contra prophetas. *Posset tamen aut seorsum stare, & sic esset loco tituli (nam sæpe*, in prophetis, *valet*, in prophetas,) *aut conjungi cum sequentibus*. In prophetis contritum est, *&c. Quod autem ad capitulum omissum pertinet, illud hic in Complut. subjungitur: in nostra autem, & in aliis collatis codicibus, & apud Theodoretum est in calce capitis*, Idcirco ecce dies, *&c.* (e) Quia a facie.] *In Complutensi (& fortasse apud Theodoretum) hæc antecedunt*, ὅτι μοιχῶν ἐπλήσθη ἡ γῆ, quia adulteris repleta est terra: *quæ negat S. Hieron. in lxx haberi.* (f) Horum.] S. Hier. *hic agnoscit ex lxx, juramenti: quod respondet* Hebræo. (g) Sic.] *In quibusdam*, οὐχ οὕτως, non sic, *quod in vulgata nostra*, dissimilis. (h) Multorum.] *Aliqui*, πονηρῶν, *quod in vulgata nostra*, pessimorum. (i) Dolore.] *Nonnulli*, ὀδύναις, *& apud S. Hier.* doloribus: *pro quo inquit Symmachum dixisse*, amaritudine. (k) Vobis.] *Istud*, ἑαυτοῖς, *videtur hoc loco, ut etiam alibi, pertinere ad secundam personam: & respondet vulgatæ nostræ. In quibusdam est*, αὐτοὶ, ipsi. (l) Subsistentia.] ὑποστήματι, *& paulo post*, ὑποστάσει. *Quare S. Hieron. inquit, lxx & Theodotionem interpretatos esse verbum hebraicum*, substantiam, *sive*, subsistentiam; *Aquilam*, secretum; *Symmachum*, sermonem. *Scholiastes affert etiam ex Symmacho*, τίς γὰρ παρῆν ἐν ὁμιλίᾳ; καὶ τίς δὲ ἤκουσε; quis enim affuit in colloquio? ecquis vero audivit? *Scholion Chrysostomi*: ...

...Quomodo igitur vos dicitis audisse? *Poterat autem commodi* ... ὑπόστασις, statuo, *&*, consessus. (*m*) Eos.] *Istud*, αὐτὰς, ... *a multis. In vulgata autem nostra, pro*, avertissent, *est*, avertissem; ... *verbo græco non repugnat, & eodem modo S. Cypr. de unitate Ecclesiæ*: ... (*n*) Quis.] *In aliquo est*, ἄνθρωπος, *& apud Cypr. de* ... Ignis.] *Sic etiam in vulgata nostra. In multis additur*, ... homo. ... ardens. (*p*) Ecce ego propterea ad prophetas.] *Nonnulli*, ... ἐγὼ πρὸς τοὺς προφήτας, propterea ecce ego ad prophetas. *Cætera quæ sequuntur usque ad illa*, qui prophetant somnia, *posita sunt in ... editione per typographi incuriam. Absunt enim a Vaticano. Habentur ... in cæteris libris: & in ea afferuntur scholia ex Origene, & S. Chrysostomo ... & explicantur a Theodoreto; & nonnulla afferuntur a S. Cypr. lib.* 2. (*q*) Qui emittunt.] *In quibusdam libris est*, τοὺς ἐκλαμβάνοντας ... γλώσσης, καὶ πλάσσοντας ψευδῆ χρηματισμὸν, καὶ νυστάζοντας, qui assumunt prophetias linguæ, & fingunt mendax oraculum, & dormitant, *&c*. (*r*) Non narrant.] *A nonnullis abest illud*, οὐ, *& vulgata nostra*, qui narrant ea. (*s*) Assumptio.] *Testatur S. Hieron. eodem modo interpretatos esse lxx. Symmachum, Theodotionem, id est*, λῆμμα, *Aquilam vero*, ἆρμα, onus, & pondus: *quod est apud Theodoretum*. (*t*) Et quare loquutus est Dominus Deus noster?] *Ab uno pervetusto absunt. In aliis vero quibusdam hæc præterea ... in quibusdam vero sequuntur*, καὶ ἐξεστρέψατε τοὺς λόγους θεοῦ ζῶντος ... πρὸς τὸν προφήτην, τί ἐλάλησε, *&c*. & evertistis verba Dei viventis. ... ad prophetam; Quid loquutus est, *&c*. *Quæ S. Hier. negat esse in ... Quinimo cum ipse vertisset ex hebræo*, & pervertitis verba Dei viventis, Domini exercituum Dei nostri, *inquit hæc verba mysterium significantia ... quæ hebræi in suis voluminibus contra se legant, in latinis & græcis codicibus non haberi*.

CAP. XXIV.

(*a*) EIS.] *In Compl. additur*, καὶ τοῖς πατράσιν αὐτῶν, & patribus eorum, *ut vulgata*.

CAP. XXV.

(*a*) JUDA.] *In cæteris, & apud Theodoretum hæc sequuntur*, αὐτὸς ἐνιαυτὸς ὁ πρῶτος τῷ ναβουχοδονόσορ βασιλεῖ βαβυλῶνος, ipse est annus primus Nabuchodonosor regi Babylonis: *quæ testatur S. Hier. in lxx non haberi, ... etiam nonnulla alia in hoc eodem capite*. (*b*) Anni.] *In Complut. & apud Theodoretum adjungitur*, καὶ ἐγένετο ῥῆμα κυρίου πρός με, & factum est verbum Domini ad me, *quod est in vulgata nostra*. (*c*) Odorem unguenti.] *In quibusdam libris, & apud Theodoretum est*, φωνὴν μύλου, vocem molæ, *ut vulgata nostra*. (*d*) Quæ Ælam.] *A nonnullis abest illud*, τά. *Hæc vero usque ad finem capitis in vulgata nostra sunt in cap. 49. in extremo. Cujus vulgatæ ordini nonnulli etiam codices Græci, ac Theodoretus conveniunt: quos Hexapla sequutos esse verisimile est, in quibus græca hebraicis altera ex parte respondere necesse erat. Quare hic in iisdem ea sequuntur, quæ in vulgata de ... & cætera, quæ deinceps, & quæ in nostra, & plerisque græcis sunt cap. 32. Continuo autem in iisdem codicibus (nam de Theodoreto nihil affirmamus,) post illa* in libro isto, *ponuntur hæc*, ὅσα προεφήτευσεν ἱερεμίας ἐπὶ πάντα τὰ ἔθνη, ὅτι ἐδούλευσαν αὐτοῖς, ὅτε ἦσαν (*al*. ἐν αὐτοῖς καταδουλώσονται γὰρ αὐτοὺς, *ubi videtur extare quædam coagmentatio variarum interpretationem*,) ἔθνη πολλὰ, καὶ βασιλεῖς μεγάλοι καὶ ἀποδώσω, (*al*. ἀνταποδώσω) αὐτοῖς κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν καὶ κατὰ τὰ ποιήματα (*al*. τὴν πονηρίαν) τῶν χειρῶν (*al*. ἐπιτηδευμάτων) αὐτῶν. Quæcunque prophetavit Hieremias super omnes gentes, Quia servierunt eis, cum essent gentes multæ & reges magni: & reddam eis secundum opera eorum, & secundum facta, (*al*. nequitiam) manuum (*al*. adinventionum) suarum. *Quorum magnam partem, scribit S. Hier. in lxx non haberi. Quod autem ad ordinem pertinet, de quo apud S. Hier. & Theodoretum silentium est, hæc leguntur in commentariis græcis. Origenes*, ταύτην οἱ μὲν ὁ. τῶν κατὰ τῶν ἐθνῶν ὁράσεων προέταξαν. οἱ δὲ λοιποὶ ... αἰλὰμ δὲ ἔθνος ἀραβικὸν, πρὸς τῇ ἐρυθρᾷ κείμενον θαλάσσῃ. Ολυμπιόδωρος, αἰλὰμ ἡ τῆς βαβυλῶνος, ἢ καὶ πάσης χώρας ἧς ἦρξε Κῦρος. χρὴ δὲ εἰδέναι ὅτι ἄχρι ... ὑπομνηματίζων τὸν ἱερεμίαν, μέχρι τοῦ ὧδε ἀκολούθως ὑπεμνημάτισεν ἐάσας ... ταῦτα, ἄρχεται ὑπομνηματίζειν ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῆς βασιλείας ἰωακείμ. ἔνθα ... σημεῖον κεῖται, καὶ οὕτως τὰ λοιπὰ ὑπεμνημάτισεν. Hanc (*nimirum de Ælam*) lxx quidem præposuerunt visionibus, quæ contra gentes: cæteri autem contra. Ælam autem est gens Arabica, posita ad rubrum mare. *Olympiodorus*, Ælam, vel Babylonis, vel etiam universæ regionis, cui præfuit Cyrus. Sciendum autem est, Sanctum Joannem, commentarios scribentem in Hieremiam, usque ad hæc eodem ordine scripsisse: hic autem dimittentem, quæ post hæc, initium commentandi fecisse a principio regni Joacim: ubi & subjectum signum positum est: sicque cætera explanavit. *Schol*. ἐξ ἀνεπιγράφου, κατὰ τοὺς ἑβδομήκοντα τῶν ἄλλων ἐθνῶν, προτέτακται ἡ περὶ τοῦ αἰλὰμ προφητεία. κατὰ δὲ τοὺς λοιποὺς, ἡ περὶ τῆς αἰγύπτου. *Ex Anonymo*. Secundum lxx prophetia de Ælam præposita est ei, quæ de cæteris gentibus: at secundum cæteros ea quæ de Ægypto. *Capite autem 49. initium hujus prophetiæ de Ælam in Compl. & apud Theodor. sic habet*, καὶ ἐγένετο ῥῆμα κυρίου πρὸς ἱερεμίαν τὸν προφήτην ... αἰλὰμ ἐν ἀρχῇ βασιλείας σεδεκία βασιλέως ἰούδα, λέγων, τάδε λέγει κύριος τῶν δυνάμεων, ἰδοὺ ἐγὼ συντρίβω (*Complut*. συντρίψω) τόξον αἰλὰμ, καὶ τὴν ἀρχὴν, Et factum est verbum Domini ad Hieremiam prophetam contra Ælam in principio regni Sedechiæ regis Judæ, dicens, Hæc dicit Dominus exercituum: Ecce ego contero arcum Ælam, & principium, *&c. In Complut. est ... quod magis cohæret cum*, συντρίβω *quam cum* συντρίψω. (*e*) Eos.] *In Compl. additur*, κακὸν, malum, *sed non apud Theodoretum*. (*f*) Emittam.] *In quibusdam & apud Theodoretum, est*, ἀπολῶ, perdam.

CAP. XXVI.

(*a*) IN principio.] *Hoc caput in vulgata nostra, & apud Theodoretum est 46. apud quem Theodoretum sic habet initium capitis*, λόγος ὁ γενόμενος παρὰ κυρίου πρὸς ἱερεμίαν τὸν προφήτην ἐπὶ πάντα τὰ ἔθνη, Verbum quod factum est a Domino ad Hieremiam super omnes gentes. *Nec multo aliter in Complut. In qua sequitur*, εἰς αἴγυπτον ἐπὶ δυνάμει φαραὼ νεχαὼ, ad Ægyptum super virtutem Pharaonis Nechao. *Theodor. inquit primum narrari de Ægypto, & designari tempus prophetiæ, nimirum factæ post mortem Pharaonis, &c*. Scholion, ἡ προφητεία μέχρι τῶν ἐνταῦθα πεπλήρωται· μετὰ ταῦτα γὰρ ἱστορικώτερον διέξεισι τὰ κατὰ σεδεκίαν καὶ τὴν ἅλωσιν ἱερουσαλὴμ, καὶ τὰ σκεύη τὰ ληφθέντα τοῦ ἱεροῦ, ἐν οἷς ποδιστῆρες ὁ σίρεσι τοὺς νιπτῆρας τῶν ποδῶν ἐξέδωκε· τοὺς δὲ ἐπφάθ, οἱ μὲν τοὺς ὀβελίσκους φασὶν, οἱ δὲ τοὺς ἀποχυτῆρας, μεσομεσαὶ δὲ τὰς λυχνίας, ἰωακεὶμ δὲ τὸν ἰεχονίαν καλεῖ. (*b*) Applicate.] *Aut*, acuite. *Utrumque enim videtur posse significare*, προσβάλετε, *nec abhorret a vulgata nostra, quæ habet*, polite. *In cæteris est*, προσβάλετε, torquete. (*c*) Et velut flumina.] *In uno pervetusto est*, ὡς ποταμῶν κυμαίνοι τὰ ὕδατα; (*Theodor. addit*, αὐτοῦ;) αἴγυπτος, ὡς ποταμὸς ἀναβήσεται, velut fluviorum intumescunt aquæ ejus? Ægyptus, quasi flumen ascendet: *quod magis respondet vulgatæ nostræ, præsertim cum apud Theodoretum subjungantur etiam ista*, & velut flumen, perturbant aquæ ejus. (*d*) Habitantes.] *Plerique*, πόλιν, καὶ τοὺς κατοικοῦντας, civitatem & habitantes. (*e*) Domini.] *Apud Theodoretum est*. μου, meus. *Ab aliquo abest utrumque*. (*f*) Domino.] *In quibusdam & apud Theodoretum additur*, Sabbaoth, *ut etiam sæpe alibi*. (*g*) Annunciate in Magdolum.] *In Complut. plura sunt: quæ videntur etiam agnosci a Theodoreto*, ἀναγγείλατε εἰς αἴγυπτον, καὶ ἀκουστὸν ποιήσατε εἰς μαγδωλὸν, καὶ παραγγείλατε εἰς μέμφιν, καὶ ἐν τάφναις, εἴπατε, ἐπίστηθι, *quæ in vulgata nostra*, Annunciate Ægypto, & auditum facite in Magdolo, & resonet in Memphis, & in Taphnis dicite; Sta, *&c*. (*h*) Smilacem.] *Sanctus Chrysostomus*, βοτάνη ἐστὶ πάντα κατατρώγουσα, herba est omnia devorans. *Anonymus*: Cæteri pro, τὴν σμίλακα, ediderunt, τὰ κύκλῳ σου, quæ in circuitu tuo. *Id Theodoretus Syro tribuit: atque id smilacis etiam nomine significari, quod sit herba, quæ plantis succrescentibus implicatur*. (*i*) Apis.] *Hunc notat Theodoretus fuisse bovem illum, qui ab Ægyptiis adorabatur. In quibusdam est*, διότι (*atque istud quidem* διότι, *in multis etiam aliis est*) ἔφυγεν ὀπίσω ὁ μόσχος, quia fugit retrorsum vitulus, *&c*. (*k*) Saon Esbie Moed.] *Schol. ex Theodoreto*, Istud, σαὼν ἐσβεὶ μωήδ, Symmachus edidit, καιρὸς παρεγένετο, tempus advenit, Aquila autem, παρήγαγεν ὁ καιρὸς, adduxit (*aut*, accessit) tempus. Syrus autem inquit, ταράττων, καὶ καιροὺς παραφέρων, turbans, ac tempora transferens. *In codicibus commentariorum Theodoreti desunt aliqua*. (*l*) Quia, sicut Itabyrium.] *Apud Theodoretum est*, κύριος τῶν δυνάμεων ὄνομα αὐτῷ, ὅτι ὡς τὸ θαβὼρ, *quæ in vulgata nostra*, Dominus exercituum nomen ejus; quoniam sicut Thabor. *Sed lxx pro Thabor solitos dicere Itabyrium alibi ex Sancto Hieronymo notatum est*. (*m*) In ea.] *Alii*, εἰς σφαγὴν, in mactationem. *A Theodoreto videtur utrumque abesse*. (*n*) Aquilone.] *Apud Theodoretum, & in Complut. subjungitur*, λέγει κύριος τῶν δυνάμεων ὁ θεὸς ἰσραὴλ, Dicit Dominus virtutum, Deus Israel. (*o*) Super Pharaonem.] *In plerisque hæc antecedunt*, ἐπ᾽ αἴγυπτον, καὶ ἐπὶ τοὺς θεοὺς αὐτοῦ, καὶ ἐπὶ τοὺς βασιλεῖς αὐτοῦ, *quæ in vulgata*, (*licet antecedentia aliam habeant sententiam*,) super Ægyptum, & super Deos ejus & super reges ejus. (*p*) In eo.] *In Compl. subjunguntur hæc, quæ etiam a Theodoreto partim exprimuntur, partim significantur*, καὶ δώσω αὐτοὺς εἰς χεῖρα τῶν ζητούντων τὴν ψυχὴν αὐτῶν, καὶ εἰς χεῖρα ναβουχοδονόσορ βασιλέως βαβυλῶνος, καὶ εἰς χεῖρα τῶν δούλων αὐτοῦ, καὶ μετὰ ταῦτα κατοικισθήσεται, ὥσπερ ἐν ταῖς ἡμέραις ταῖς ἀρχαίαις, λέγει κύριος, *quæ in vulgata*, Et dabo eos in manus quærentium animam eorum, & in manus Nabuchodonosor regis Babylonis, & in manus servorum ejus. Et post hæc habitabitur, sicut diebus pristinis, ait Dominus. (*q*) Intrepida & delicata tradita est.] *Hæc absunt a Compl. & a Theodoreto similia habentur cap. sequenti*. (*r*) Genti.] *Item istud*.

CAP. XXVII.

(*a*) BAbylonem.] *Hoc caput in editione Latina, & apud Theodoretum, & in quibusdam Græcis codicibus, est L. itemque in Complut. in qua hæc hoc loco adduntur*. καὶ ἐπὶ γῆν χαλδαίων ἐν χειρὶ ἱερεμίου τοῦ προφήτου, & super terram Chaldæorum in manu Hieremiæ prophetæ. (*b*) Facite.] *In eadem & apud Theodoretum hæc subjunguntur*, ἄρατε σημεῖον, καὶ ἀκουστὸν ποιήσατε, *quod in vulgata*, levate signum, prædicate. (*c*) Belus: interrita, delicata.] *Sic Theodoretus, nisi quod habet*, βὴλ, Bel. *In quibusdam est*, ὁ ἀπτόητος, interritus. *A Compl. absunt illa*, ἡ ἀπτόητος καὶ τρυφερὰ, *ut a vulg*. (*d*) Eorum.] *Apud Theodoretum additur*, κυρίῳ, Domino. *In Complut*. ὁ κύριος, Dominus: *in qua etiam paulo ante, pro*, μὴ ἀνῶμεν, *est*, μαρῶμεν, *perspicuo errato*. (*e*) Dracones.] *Theodoretus*, χείμαρροι, hœdi, (*ut vulgata nostra, aut*, capri:) *pro quo inquit Syrum dixisse*, τράγους, hircos. (*f*) Pudefacta.] *Hoc solet significare verbum*, ἐνετράπη. *Theodoretus, & quidam codices*, ἀνετράπη, eversa est. (*g*) Deserta.] *In Complut. additur*, καὶ ἄβατος, & invia. (*h*) Et subjicite eam.] *In Complut. pro his est* ὅτι τῷ κυρίῳ ἥμαρτεν, (*quæ referuntur etiam a Theodoreto*,) καὶ κατακροτήσατε ἐπ᾽ αὐτὴν, quia Domino peccavit, & plaudite super eam. (*i*) Babylone.] *In multis libris hic ponuntur, quæ in nostro, & apud Theodoretum ponuntur paulo superius, quemadmodum & in vulgata nostra*, omnes invenientes, *usque ad* Pascua. (*k*) Carmelo.] *In Complut. & apud Theodoretum additur*, καὶ ἐν βασὰν, & in Basan. (*l*) Super terram, dicit Dominus. Amare.] *A Compl. absunt illa*, *dicit Dominus: & quasi ex novo principio dicitur*: Super terram amare, *&c. Theodoretus autem videtur habuisse*, ἐπὶ τῆς γῆς παραπικραινόντων, super terram exacerbantium: *quod respondet hebræo*. (*m*) Ascendent.] *Corrigendum in textu græco nostræ editionis*, ἐπιβήσονται. *Ita enim Vaticanus: in quo tamen ascriptum postea est, quod in cæteris libris*, ἐπιθήσονται, invehentur, insultabunt. (*n*) Et non cognosces quia Babylon, & capieris.] *In aliis est*, καὶ οὐ γνώσῃ, ὡς καὶ ἁλώσῃ βαβυλὼν, & non cognosces, quia etiam capieris Babylon. *In Compl*. καὶ ἁλώσῃ βαβυλὼν, καὶ οὐ γνώσῃ, & capieris Babylon, & non cognosces. (*o*) Nostro.] *In Compl. additur*, ἐκδίκησιν ναοῦ αὐτοῦ, ultionem templi ejus, *ut vulgata*. (*p*) Super te superbiam contumeliosam, dicit Dominus.] *Sic etiam Theodoretus* (*nisi quod habet*, κύριος τῶν δυνάμεων, Dominus virtutum,) *atque isto modo interpretatur*, τὴν ὑβρίστριαν. *Compl. autem*, πρὸς σὲ ὑπερήφανε, ad te superbe, *ut vulgata*. (*q*) Ejus.] *In Compl. hæc sequuntur, quæ etiam a Theodoreto videntur agnosci*, μάχαιραν ἐπὶ τοὺς μάντεις, καὶ ἄφρονες ἔσονται, gladium super divinos, & stulti erunt: *quæ respondent vulgatæ*. (*r*) Gladium super pugnatores eorum, &.] *Hæc absunt a Compl, & videri possunt ex loco paulo superiore huc irrepsisse. Notat autem S. Hieron. in cap. 25*. συμμίκτους, *a lxx dici, id est, mistitios, vulgus peregrinum & adventitium*. (*s*) Et dispergentur super aquam ejus.] *In aliis, & Compl*.

Compl. διαρπαγήσονται. ἐπὶ τῷ ὕδατι αὐτῆς ἐπεποίθει, diripientur. In aqua sua confidit. *Theodor. habuit sive dubio sententiam similem vulgatæ*, siccitas super aquas ejus erit, & arescent. *Ita enim inquit*, minatur item se aquam evacuaturum, multitudinem figurate vocans aquam: *qui etiam explicat, quid sint insulæ, quid ἰνδάλματα, quæ phantasmata diximus, quid filiæ Sirenum.* (t) Seculum.] *In Compl. & apud Theodoretum adjungitur*, οὐδὲ μὴ κατασκηνωθήσεται ἕως γενεᾶς, καὶ γενεᾶς, neque habitabitur usque in generationem, & generationem. *Sed Theodoretus in precedenti membro, pro*, κατοικηθῇ, *habuit*, οἰκοδομηθῇ, ædificabitur: *& utrumque inquit evenisse, ut neque ædificaretur, neque habitaretur.*

CAP. XXVIII.

(a) HÆC dicit.] *Hoc in vulgata, & apud Theodoretum, & in quibusdam libris est, caput* 51. (*) Chaldæos ventum urentem corrumpentem.] *Schol. ex anonymo.* Symmachus quidem Hebraicam posuit dictionem, pro, ἄνεμον καύσωνα, Leccabe: significat autem ardens & excitatum cor. Aquila autem edidit, καρδίαν ἐπηρμένων. *Cæterum hæc videntur pertinere ad eum locum, ubi vulgata habet*, qui cor suum levaverunt in me. (b) Populi] *In quibusdam, & apud Theodoretum est*, ναοῦ, templi, *ut vulgata.* (c) Statuite pharetras, suscitate custodias.] *In Complut. est tantum*, ἐπιστήσατε φυλακάς. *Si legeretur*, ἐπιστήσατε φυλακάς, ἐγείρατε φύλακας, statuite custodias, excitate custodes; *Hebraico responderet.* (d) Habitantes.] *In eadem*, κατασκηνοῦσα ἐφ' ὕδασιν πολλοῖς, καὶ ἐπὶ πλήθει θησαυρῶν αὐτῆς; *& si abesset istud*, αὐτῆς, *optime conveniret cum vulgata*, quæ habitas super aquas multas, locuples in thesauris. (e) Hæreditas.] *Apud Theodoretum*, καὶ ἰσραὴλ ῥάβδος κληρονομίας αὐτοῦ. κύριος τῶν δυνάμεων, & Israel virga hæreditatis ejus. Dominus exercituum, *&c.* (f) Dispergis.] *Theodoretus ex Syro*, ἑτοίμασόν μοι σκεύη πολέμου, præpara mihi vasa belli. (g) Tollam de te.] ἐξαρῶ ἐκ σοῦ. *Nonnulli*, ἐν σοί, in te. (h) Adolescentem, & virginem: & dispergam in te virum, & mulierem.] *In Complut.* ἄνδρα καὶ γυναῖκα, καὶ διασκορπιῶ ἐν σοὶ πρεσβύτην, καὶ παιδίον, καὶ διασκορπιῶ ἐν σοὶ νεανίσκον, καὶ παρθένον, virum, & mulierem: & dispergam in te senem, & puerum: & dispergam in te adolescentem, & virginem. (i) Regis tollite a me.] *In multis est*, βασιλείαις, *& in quibusdam sequitur*, ἀραράτ, παρ' ἐμοῦ, *apud Theodoretum*, ἀραράτ, μηνὶ, regnis Ararat, Menni. *Sed in explanatione non facit mentionem Menni: tantum inquit Ararat esse Armeniam, Ascanazæos autem gentem illi vicinam.* (k) Collectiones.] Συστήματα, *videtur intelligere collectiones aquarum, & quasi paludes, ut vulgata.* (l) Solitudinem.] *In Complut. additur*, κατοίκησις δρακόντων, ἀφανισμὸς, συριγμὸς, habitatio draconum, solitudo, sibilus. (m) Et deduc.] *Theodoretus habet*, καὶ καταβιβάσω, & deducam: *quod convenit cum vulgata.* (n) Capta est.] *In Complut. & apud Theodoretum additur*, σησάκ, *& in vulgata*, Sesach: *quomodo ante vocatam putat Theodoretus: sed de hac re diligentius S. Hieron. in* 25. *caput hujus prophetæ.* (o) Et cooperta.] *A quibusdam abest illud*, καὶ, *ut possit conjungi cum antecedentibus*, in sonitu fluctuum ejus cooperta est. (p) Super Babylonem.] *Theodoretus*, De super Bel in Babylone, *ut vulgata.* (q) Ultra.] *In Compl. adjunguntur hæc, quæ manifesto agnoscuntur magna ex parte a Theodoreto, & respondent vulgatæ*, καί γε τεῖχος βαβυλῶνος πεσεῖται. ἐξέλθετε ἀπὸ μέσου αὐτῆς λαός μου, καὶ σώσατε ἕκαστος τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν ἀπὸ ὀργῆς θυμοῦ κυρίου. μήποτε ἀπαλυνθῇ ἡ καρδία ὑμῶν, καὶ φοβηθῆτε διὰ τὴν ἀκοὴν, ἣ ἀκουσθήσεται ἐν τῇ γῇ, καὶ ἥξει ἐν ἐνιαυτῷ ἀκοὴ, καὶ μετὰ τὸ ἐνιαυτὸν ἀκοὴ ταλαιπωρία, (*istud abest a Th. ut a vulg.*) καὶ ἀδικία ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ κυριεύων ἐπὶ κυριεύοντα (*Th. videtur addere*, καὶ στράτευμα ἐπὶ στράτευμα.) διὰ τοῦτο ἰδοὺ ἡμέραι ἔρχονται, καὶ ἐκδικήσω ἐπὶ τὰ γλυπτὰ βαβυλῶνος. καὶ πᾶσα ἡ γῆ αὐτῆς αἰσχυνθήσεται, πάντες τραυματίαι αὐτῆς πεσοῦνται ἐν μέσῳ αὐτῆς. καὶ εὐφρανθήσονται ἐπὶ βαβυλῶνα οἱ οὐρανοὶ, καὶ ἡ γῆ, καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς. ὅτι ἀπὸ βορρᾶ ἔρχονται πρὸς αὐτὸν ἐξολοθρεύοντες, λέγει κύριος. καίγε βαβυλὼν πεσεῖν ἐποίησε τοὺς τραυματίας ἰσραὴλ, καὶ ἐν βαβυλῶνι, *&c.* Etiam murus Babylonis corruet. Exite e medio ejus popule meus, & salvate unusquisque animam suam ab ira furoris Domini: ne forte mollescat cor vestrum, & timeatis auditum, qui audietur in terra. Et veniet in anno auditio, & post annum auditio, miseria, & iniquitas in terra, & dominator super dominatorem. Propterea ecce dies veniunt, & ulciscar super sculptilia Babylonis: & omnis terra eorum confundetur: universi interfecti ejus cadent in medio ejus. Et lætabuntur super Babylonem cœli, & terra, & omnia, quæ in eis sunt: quia ab Aquilone veniunt ad eum exterminantes, ait Dominus. Atqui Babylon cadere fecit interfectos Israel; & in Babylone, *&c.* (r) De terra.] *Sic etiam Theodoretus. In Compl. est*, ἀπὸ ῥομφαίας, a gladio. (s) Muros.] *In margine Vaticani appositum est*, ὕψη, altitudinis. *In cæteris est*, ὕψος ἰσχύος, altitudinem fortitudinis. (t) Non laborabunt.] *A Compl. abest illud*, οὐ, non, *& respondet vulgatæ.*

CAP. XXIX.

(a) SUper.] *Hæc usque ad*, Idumææ hæc dicit Dominus, *in vulgata, & libris, qui cum illa conveniunt, sunt c.* 47. *& in Complut. quidem sub hoc principio, quod agnoscitur etiam a Theodoreto*, καὶ ἐγένετο ῥῆμα κυρίου πρὸς ἱερεμίαν τὸν προφήτην ἐπὶ τοὺς ἀλλοφύλους πρὸ τοῦ πατάξαι φαραὼ τὴν γάζαν. τάδε λέγει, *&c.* Et factum est verbum Domini ad Hieremiam prophetam super Allophylos, antequam percuteret Pharao Gazam. Hæc dicit, *&c.* (b) Insularum.] *Apud Theodoretum additur*, καὶ καππαδοκίας, & Cappadociæ. *A Complut. abest illud*, καί. (c) Super.] *In multis est*, καὶ ἐπὶ, & super. (d) Idumææ.] *Hæc in vulgata (ut in libris cum ea convenientibus) sunt cap.* 49. *a versu septimo usque ad versum* 23. (e) Demergite.] βαθύνατε, *& videtur subintelligendum, quod in aliis, & apud Theodoretum exprimitur*, ἑαυτοὺς, vos ipsos. (f) Vicini mei.] *Apud Theodoretum est*, ὤλετο τὸ σπέρμα αὐτοῦ, διὰ χειρὸς ἀδελφοῦ, καὶ γείτονος αὐτοῦ, periit semen ejus per manum fratris, & vicini ejus: *Atque ista quidem*, καὶ γείτονος αὐτοῦ, *sunt etiam in aliis quibusdam.* (*) Faciam vivere; & viduæ.] *Putat Theodoretus dici per ironiam. Schol. ex anonymo*, κατέλιπεν ὀρφανοὺς σου καὶ αἱ χῆραί σου εἰς ἐμὲ ἐλπιούτωσαν, reliquit pupillos tuos, & viduæ tuæ in me sperent, *atque istud quidem*, χῆραί σου, *est etiam in aliis quibusdam.* (g) Quibus.] *In nonnullis est*, ἰδοὺ οἷς, Ecce quibus, *itemque paulo inferius*, ἰδοὺ μικρὸν, ecce parvulum. (h) Absolveris] *In multis sequitur*, ὅτι πίνων πίεσαι, quia bibens bibes. (i) Angelos.] *Schol. ex Cyrillo hæc hoc loco affert*, ἀγγέλους, dixit, quos Hieremias angelos. Et Symmachus vero edidit ἀγγελίαν. (k) Quoniam exaltavit.] *Plerique*, ὅτι ὕψωσας, quoniam exaltasti: *quidam*, ἐὰν ὑψώσῃς, si exaltaveris. (l) Sibilabit.] *In nonnullis est*, ἐκστήσεται, καὶ συριεῖ ἐπὶ πάσῃ τῇ πληγῇ αὐτῆς, stupebit, & sibilabit super omni plaga ejus. (m) Abripientur.] *Vide quæ notata sunt cap.* 22. (n) Non est auditus.] *In quibusdam est*, ἐν θαλάσσῃ ἠκούσθη, *aut*, ἠκούσθη, in mari auditus est: *quam lectionem videtur etiam agnoscere Theodoretus.*

CAP. XXX.

(a) FIliis Ammon.] *Hæc usque ad*, ipsi Cedar, *in vulgata, & libris Græcis cum ea convenientibus, sunt cap.* 49. *usque ad versum* 7. (b) Qui accipiat hæreditate.] *Hoc videtur significare*, παραληψόμενος, *quasi ab alio traditum, & per successionem accipiens. Theodoretus interpretatur*, παραληψόμενον, *pro*, ληψόμενον, καὶ ἐπικρατήσοντα ἑαυτῶν, qui suscipit, & adjuvat eos. *Interpres videtur legisse*, ἑαυτὸν, seipsum, *qui vires sumit, & adjuvat seipsum. Symm.* καὶ κληρονόμος οὐκ ἔστιν αὐτῷ; & hæres non est ei? (c) Melchol ipsam Galaad.] *Theodoretus*, μελχὸμ, *quod inquit esse idolum filiorum Ammon: ac potest etiam significare*, rex eorum. *In aliquo est*, μελχὸμ γαδ, Melchom Gad. *Vulgata*, Melchom Gad. (d) Rabbath.] *Apud Theodoretum & in Complut. additur*, υἱῶν ἀμμῶν, *& in vulgata*, filiorum Ammon. (e) Gai.] *Vulgata*, Hai. *In aliquo est*, ἰσχὺς γαΐ, *apud Theodoretum*, ἰσχύς σου, fortitudo tua. (f) Et plangite] *In quibusdam antecedit*, καὶ ἐπιληπτεύσασθε, (*aut*, ἐπιληπτίζεσθε, *ut Complut.*) & quasi epileptici æstuate: *in aliis vero non hæc antecedunt sed sequuntur ista*, καὶ διαδράμετε διὰ τῶν φραγμῶν, *quæ in vulgata*, & circuite per sepes. *Theodoretus videtur habuisse*, τειχῶν, discurrite per muros. (g) Exultatis in campis Enacim.] *In aliquo est tantum*, ἀγαλλιάσῃ ἐν τοῖς πεδίοις, gloriaberis in campis. *In Compl. tantum*, ἀγαλλιάσῃ ἐν ἐμακείμ, *quod significat*, vallibus: *quare*, πεδίοις, *&* ἐμακείμ, *videri possunt ex duabus esse editionibus. Apud Theodoreti vero interpretem (nam in nostris græcis codicibus non est) sequitur*, effluxerunt campi, *quemadmodum in vulgata*, defluxit vallis tua. (h) Thesauris.] *In quibusdam additur*, αὐτῆς, tuis, *vel*, suis, *si dicamus*, quæ confidebat. (i) Ipsi Cedar.] *Hæc usque ad* Damasco, *in vulgata, & libris cum ea convenientibus sunt in eodem cap.* 49. *a versu* 28. *usque ad* 34. (k) Reginæ aulæ.] *Sic etiam Theodoretus, & rationem affert, cur Cedar vocetur reginæ aulæ. In Compl. est*, καὶ τῇ βασιλίσσῃ, & reginæ aulæ, *in vulgata*, & ad reges Asor. (l) Implete.] πλήσατε. *Sed videtur positum pro*, πλήξατε, *quod est in aliquo, id est*, percutite. (m) Cedem.] *Theodoretus*, (*quantum refert Scholiastes*,) Cæteri, ἀνατολῶν, Orientis, *quod est interpretatio illius. In commentariis Theodoreti hoc non habetur, sed tantum, Cedma quoque filium Ismaelis, ut Cedar.* (n) Non feræ.] *Istud*, οὐ θήρας, (*quod satis nove hac notione videtur dictum*) *habetur etiam apud Theodoretum: a Compl. abest.* (o) Attonsos.] *Olympiodorus.* Alii libri habent, κεκαρμένους, pro, συγκεχυμένους, confusos. (p) Ex omni termino.] *Sive*, confinio, *ut vulgata. Aquila*, ἐκ παντὸς μέρους αὐτῶν, ex omni parte eorum: *Theodoretus*, ἐκ πάντων μερῶν αὐτῆς, ex omnibus partibus ejus. (q) Damasco.] *Hæc usque ad finem capitis in vulgata, & libris cum ea convenientibus in eodem cap.* 49. *proxime antecedunt ea quæ de Cedar dicta sunt, nimirum a versu* 23. *usque ad versum* 28. (r) Eam.] *In Compl. & magna ex parte apud Theodoretum hæc adduntur*, στένωσις, καὶ ὠδῖνες κατέσχον αὐτὴν, ὡσεὶ ὠδίνουσαν, angustia, & dolores tenuerunt eam, quasi parturientem, *ut vulgata.* (s) Reliquit.] *Sic etiam Theodoretus, sed paulo post habet*, ἠγάπησε, dilexit. *In aliis est*, ἐγκατέλιπον, reliquerunt, *in Compl. vero*, ἐγκατέλιπεν πόλιν αἰνετὴν, κώμην ἠγαπημένην, reliquit civitatem laudibilem, villam dilectam.

CAP. XXXI.

(a) DOminus.] *Hoc caput in vulgata est caput* 48. *usque ad versum* 45. *itemque in libris, qui cum ea conveniunt. Apud Theodoretum quidem, & in Complut. hæc adduntur*, τῶν δυνάμεων ὁ θεὸς ἰσραὴλ, virtutum Deus Israel. (b) Æmath, & Agath.] *In nonnullis, & apud Theodoretum*, μασιγὰθ, καὶ ἡττήθη, Masigath, & victa est. *In quibusdam, pro*, Masigath, *est*, ὀχύρωμα, *aut*, κραταίωμα, munitio, fortitudo: *quod videri potest illius interpretatio.* (c) Medicamen Moab, exultatio.] *Sic etiam Theodoretus. In Complut. tantum est*, γαυρίαμα μωὰβ ἐν ἐσεβὼν, exultatio Moab in Esebon. (d) Cogitavit.] *In multis est*, ἐλογίσαντο, cogitaverunt. (e) Excidimus.] *Alii*, δεῦτε, καὶ ἐκκόψωμεν, venite, & excidamus. (f) Zogoram.] *Theodoretus accipit tanquam nomen civitatis. Alii putant esse vocem factam ex dictione Hebraica, quæ significat parvulos.* (g) Audistis.] *In aliquo est*, ἤκουσα, audivi. (h) Munitione tua.] *In multis & apud Theodoretum est*, ἐν ὀχυρώμασί σου, in munitionibus tuis: *in Complut. autem adjungitur*, καὶ ἐν τοῖς θησαυροῖς σου, & in thesauris tuis. (i) Non salvabitur.] *In quibusdam antecedit*, καὶ πόλις, & civitas nulla salvabitur. (k) Signa.] *Affert aliqua Theodoretus ad hujus loci explicationem. Aquila*, ἄνθος, florem, *ut vulgata: Symmachus*, βλάστημα, germen. *Alii vertunt*, alam. (l) Unde habitator ei?] *Pro his in Compl. est*, παρὰ τὸ μὴ εἶναι οἰκοῦντα ἐν αὐτῇ, eo quod non sit, qui habitet in ea. *Apud Theodoretum utraque conjunguntur, hæc antecedunt, nostra sequuntur.* (m) Qui subtrahit.] *In Compl. & apud Theodoretum*, καὶ ἐπικατάρατος ὁ ἐξαίρων, & maledictus qui subtrahit. (n) Sternentes.] *Symmachus*, καὶ στρώσουσιν αὐτὸν καὶ τὰ σκεύη αὐτοῦ ἐκκενώσουσι, & exhaurient eum & vasa ejus evacuabunt. (o) Cornua.] *In aliquo libro est*, τὰ κεράσματα αὐτοῦ συντρίψουσι, pocula ejus conterent. *Origenes*, τὰ κεράσματα, ὡς ἐπ' οἴνου ῥηθέντα, ἀκύλας ἐξέδωκε, κέρατα. ὅπερ ἀρχαῖον ποτηρίου εἶδος· κέρασι γὰρ ἔπινον. ὅθεν καὶ τὸ κεράσαι λέγειν παρέμεινεν. τὰ κεράσματα, tanquam de vino dicta, Aquila edidit, κέρατα, quod quidem antiquum poculi genus erat: cornibus enim bibebant: unde etiam remansit consuetudo dicendi κεράσαι, quasi scilicet e cornu miscere. *Scholion Olympiodori*, τὴν δόξαν, gloriam. (p) Spe sua. Fidentes in ipsis.] *Aut*, ἑαυτοῖς, seipsis, *aut*, vobis ipsis, *ut aliqui, aut*, αὐτῇ, ea, *ut Theodoretus, qui non habet, illud*, spe sua: *quare videri possunt duæ interpretationes.* (q) Occisionem.] *In Complut. sequitur*, λέγει βασιλεὺς, κύριος τῶν δυνάμεων ὄνομα αὐτῷ, ait rex: Dominus exercituum nomen ejus, *ut vulgata.* (r) Movete ei.] *Est hebraismus, & valet*, compatimini

...mini ei. In aliis est, ἀυτὸν, movete eum. (*s*) Edite nomen.] *Non*-... videtis ὄνομα, qui scitis nomen. (*t*) Sedens. Dæbon exteretur.] *In* ... Compl. est, καθημένη θυγάτηρ δαιβὼν, sedens filia Dæbon. (*u*) Pulsabit.] *Apud Theodoretum, & in Compl. est*, ἐπικροτήσει, applaudet. (*x*) Quidem] ...*ud, videtur, ut alibi, dictum, pro*, καὶ μὴν, *quod est in aliquo. Non bene in Complut.* καὶ ὑμῖν. (*y*) Eum.] *Apud Theodoretum sequitur*, Propter ipsum migrabis: *quod aliqua ex parte respondet vulgatæ.* (*z*) Non ...quod satis ei erat, non sic fecit.] *Theodoretus*, Non juxta sufficientiam ejus, ...*opinionem, quam de seipso habebat*) sic & brachia ejus, Non ita fecit. (*aa*) Viros.] *Apud Theodoretum additur*, τῶν τειχέων, murorum. (*aa*) ...squaloris.] Κειρέδας ἀυχμοῦ. *Theodoretus*, Syrus, κεφαλαὶ ἀυτῶν ... καὶ οἱ πώγωνες ἀυτῶν ἐξυρημένοι, capita eorum rasa, & barbæ eorum ... *In Compl. sunt dictiones hebraicæ*, κιλο ἀρὰς, *quæ in vulgata exponuntur*, ... fictilis: *alii putant locorum esse nomina.* (*bb*) Aierema.] *Nonnulli*, ... *Compl.* ζαβαμὰ, Sabama, *ut vulgata.* (*cc*) Corrasum est.] *Aut*, ... *Vide quæ notata sunt cap. 22. Compl.* ζωγλήφθη, contractum est. (*dd*) Hæde.] ἄιδε. *Videtur omnino vestigium dictionis hebraicæ, quæ in Compl. est*, αἰδὲδ, *& in vulgata exponitur*, celeuma. *Theodoretus habet*, ἀδὲν, ...quam, *& hæc affert*: Hoc Syrus ita est interpretatus, ὀυκέτι οἱ ληνοβατ-... ἐπικαλέσονται λέγοντες ἰὰ, ἰὰ, non ultra calcantes torcular inclamabunt ...tes, Eia, eia: *eadem veritas est paulo inferius.* (*ee*) Usque Ætham ...atis ipsorum] *In cæteris est*, ἕως ἐλεαλὴ, καὶ ἕως ἰασσα, ἕως ἐτὰθ αἱ πόλεις ..., usque Eleale, & usque Jassa, usque Etath civitates ipsorum. *A Compl.* ...*sunt ista*, usque Etath civitates ipsorum. (*ff*) Et Angeliam Salasia.] ...ἀγγελίαν σαλασία. *Quamvis illud*, ἀγγελίαν, *videatur inflexum ad normam* ..., *atque ideo significare possit, nuncium, sunt tamen vestigia dictionum hebraicarum, quæ in vulgata exponuntur*, vitulam conternantem. *In Compl. aliter scribuntur*, καὶ ἐγγελὰ σελισία. (*gg*) Ejus.] *Ita etiam Compl. In aliis sequitur*, ὅλαις κοπετὸς, universis planctus. *Theodoretus non habet*, (*hh*) Dominus.] *In cæteris hæc adjunguntur*, ἰδοὺ ὡς ἀετὸς ὁρμήσει, ... χεῖρας αὐτοῦ ἐπὶ μωάβ. Ecce quasi aquila impetum faciet, & expandet manus suas super Moab. *Complut.* ὡς ἀετὸς πετάσεται καὶ ἐκτενεῖ τὰς πτέρυγας ... ἐπὶ μωάβ, sicut Aquila, volabit, & extendet alas suas super Moab. *Theodoretus priorem partem habet, ut cæteri; posteriorem, ut Complut.* (*ii*) Sunt.] *In aliis hæc sequuntur, quæ agnoscuntur etiam a Theodoreto*, καὶ ἔσται ἡ καρδία μωάβ (*Ita etiam Theodoretus, at Complut.* δυνατῶν μωάβ) ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, ὡς καρδία γυναικὸς ὠδινούσης, & erit cor ipsius Moab (*al.* potentium Moab) in die illa, quasi cor mulieris parturientis. (*kk*) Qui ...des Moab.] *Subintelligenda est præpositio, quæ in aliis exprimitur*, ἐπὶ μωάβ, Moab. *Ita etiam cap. sequenti*, καθημένας τὴν γῆν. (*ll*) Ejus.] *In Complut. hæc subjunguntur, magna ex parte etiam a Theodoreto allata*, ... ἐν σκιᾷ ἐσεβὼν ἔστησαν ἀπὸ δυνάμεως φυγόντες, ὅτι πῦρ ἐξῆλθεν ἐκ ἐσεβὼν, καὶ φλὸξ ἀπὸ μέσου σηὼν, καὶ κατέφαγεν τὸ κλίτος μωάβ, καὶ τὴν κορυφὴν ... οὐαί σοι μωάβ, ἀπώλετο ὁ λαὸς χαμώς, ὅτι ἔλαβον τοὺς υἱούς σου, καὶ τὰς θυγατέρας σου εἰς αἰχμαλωσίαν, καὶ ἐπιστρέψω αἰχμαλωσίαν τοῦ μωάβ ἐν ταῖς ἐσχάταις ἡμέραις. ... ἕως τούτου τὸ κρῖμα τοῦ μωάβ, Ait Dominus, In umbra Esebon steterunt ... exercitu fugientes: quia ignis egressus est de Esebon, & flamma de medio Seon, & devoravit latus Moab, & verticem filiorum Saon. Væ tibi Moab, periit populus Camos: quia comprehenderunt filios tuos, & filias tuas in captivitatem. Et convertam captivitatem Moab in novissimis diebus, ait Dominus. Hucusque judicium Moab.

CAP. XXXII.

(*a*) SIC.] *Hoc caput in vulgata est 25. a versu 15. ad finem usque capitis, itemque in libris cum ea convenientibus.* (*b*) Sibilum.] *In Complut. & apud Theodoretum additur*, καὶ εἰς κατάραν, ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη, & in maledictionem, sicut dies hæc. (*c*) Mistitiis.] *Ita enim S. Hier. ex lxx. In Compl. autem, & apud Theodoretum (licet fortasse non eodem prorsus loco) additur*, καὶ πάντας τοὺς βασιλεῖς τῆς γῆς ὢς, & cunctis regibus terræ Hus: *quem versiculum inquit S. Hier. in lxx. non haberi, & Theodotionem pro Hus interpretatum esse, insulam.* (*d*) Qui trans mare.] *Victor*: οἱ λοιποὶ τῶν ἑρμηνευτῶν τὴν νῆσον ἐξέδωκαν, Cæteri interpretes ediderunt, τὴν νῆσον, insulæ: *sed in Hebræo, & vulgata, est utrumque.* (*e*) Rhos.] *In Compl. & apud Theodoretum* βὼζ, *& vulgata*, Buz: *& inquit Theodoretus esse Persicam gentem.* (*f*) Suam.] *In iisdem sequitur*, καὶ πάντας τοὺς βασιλέας ἀραβίας, & cunctis regibus Arabiæ: *quæ negat S. Hier. in lxx esse.* (*g*) Deserto.] *In iisdem additur*, καὶ πάντας τοὺς βασιλεῖς ζαμβρὶ, & cunctis regibus Zamri, *ut S. Hier. in sua: quæ tamen testatur in lxx non esse.* (*h*) Persarum.] *In Compl.* ... μήδων, Medorum, *ut vulgata. Apud Theodoretum est*, Medorum, ac Persarum. (*i*) Terræ.] *In iisdem additur*, καὶ βασιλεὺς σισὰχ πίεται μετ᾽ ἀυτοὺς, & rex Sesach bibet post eos, *ut S. Hier. in sua: qui tamen testatur hoc in lxx non esse.* (*k*) Et vos munditia non mundabimini.] *Complut.* καὶ ὑμεῖς καθαρισμῷ οὐ μὴ καθαρισθῆτε, οὐ καθαρισθήσεσθε. *Sed ex Theodoreto, & S. Hieronymo, videtur potius legendum*, καὶ ὑμεῖς καθαρισμῷ, (*aut*, καθάρσει) καθαρισθήσεσθε; οὐ καθαρισθῆτε. *Ita S. Hier. ex lxx.* & vos munditia mundi eritis? non eritis mundi. (*l*) Illi autem.] αἰδὲ. *Sic videntur habuisse allegorici interpretes, quorum explanationem refert S. Hier. Sed etiam hoc loco putamus fuisse ... dictionem hebraicam, quæ capite superiore scripta est*, αἰδὲ, *aut*, αἰδὲδ, *quæ in vulgata hic etiam vertitur celeuma: pro quo S. Hier. inquit Symmachum dixisse*, κατάληγμα, *Aquilam*, ἰασμὸν, (*sed fortasse subest mendum aliquod in ipsis verbis,*) *& putat significari lugubre carmen. Theodoretus habet*, καὶ οἱ δὲ, ὥσπερ οἱ λινοβατοῦντες ἀποκριθήσονται, ἐπὶ πάντας τοὺς καθημένους ἐπὶ τὴν γῆν, Illi autem, quasi vinitores, respondebunt super omnes habitatores terræ. *Deinde quasi ex alio principio*, ἥκει ὄλεθρος. *Interpres Theodoreti aliter videtur habuisse.* (*m*) Non defodientur.] *Plura ... videtur habuisse Theodoretus. In Complut. hæc antecedunt*, οὐ μὴ κοπήσονται, καὶ οὐ μὴ συναχθήσονται, καὶ οὐ μὴ καταφυγῶσιν, *quod vulgata*, non plangentur, & non colligentur, neque sepelientur. (*n*) Ululate.] *Notat Sanctus Hieronymus, hoc tantum loco, & sequenti, ... esse dictione, quæ alibi solet significare jubilum. Sed de hac alibi notatum est.* (*o*) Residua] κατάλοιπα. *Si esset*, καταλύματα, habitacula: *responderet hebræo. In aliis, & apud Theodoretum est*, καλὰ, *& apud Sanctum Hieronymum, ut videtur, ex lxx*, speciosa. *Quod autem in nostra paulo post legitur*, κατάλειμμα, *erratum Typographi est, & reponendum*, κατάλυμα.

CAP. XXXIII.

(*a*) IN principio.] *Hoc in vulgata, & libris cum ea convenientibus, est cap. 26.* (*b*) Portæ novæ.] *Cæteri*, πύλης κυρίου τῆς καινῆς, portæ Domini novæ, *ut vulgata.* (*c*) In inviam.] *In cæteris*, ὡς (*aut*, εἰς) ὀπωροφυλάκιον, quasi pomorum custodia, *ut Mich. cap. 3.* (*d*) Quia timuerunt Dominum, & quia.] *Istud*, ὅτι, *utroque loco abest a Compl.* (*e*) Urias.] *In eadem additur*, καὶ ἐφοβήθη, καὶ ἔφυγε, & timuit, & fugit. (*f*) Ægyptum.] *In eadem subjungitur*, ἐλιακεὶμ υἱὸν ἀχβὼρ, καὶ ἄνδρας μετ᾽ αὐτοῦ εἰς τὴν ἄιγυπτον, Eliacim filium Achobor, & viros cum eo in Ægyptum. *quæ negat S. Hier. in lxx haberi.*

CAP. XXXIV.

(*a*) SIC dixit] *Hoc in vulgata, & libris cum ea convenientibus, est caput 27. In Complut. autem, & apud Theodoretum hæc antecedunt*, ἐν ἀρχῇ τῆς βασιλείας ἰωακὶμ υἱοῦ ἰωσίου βασιλέως ἰούδα, ἐγένετο τὸ ῥῆμα τοῦτο πρὸς ἱερεμίαν παρὰ κυρίου, λέγων. In principio regni Ioacim filii Josiæ regis Juda, factum est verbum hoc ad Hieremiam a Domino dicens: *quæ negat Sanctus Hieronymus, esse in lxx.* (*b*) Catenas.] κλοιοὺς, *quod interdum torques, interdum numellas significat: & Sanctus Hieronymus inquit sermone vulgari vocari boias.* (*c*) In occursu suo.] *Hæc absunt a Complut. ut a vulgata nostra. Schol. ex anonymo.* Istud, εἰς ἀπάντησιν ἀυτῶν, obelo quidem notatum est; sed hoc visum est significare, εἰς πρεσβείαν αὐτῶν, ad legationem suam. (*d*) Quia ego feci terram.] *Illud* ὅτι, *abest a Theodoreto, & Complut. In iisdem vero hæc adduntur*, καὶ τοὺς ἀνθρώπους, (*Theodoretus*, οὐρανὸς, *sed videtur erratum,*) καὶ τὰ κτήνη τὰ ἐπὶ προσώπου τῆς γῆς, & homines, & jumenta quæ super faciem terræ. (*e*) Brachio.] ἐπιχείρῳ, *quod in cæteris*, βραχίονι. (*f*) Ad serviendum ei.] *Apud Theodoretum*, ἐν χειρὶ ναβουχοδονόσορ βασιλέως τῆς βαβυλῶνος, δούλου μου, in manu Nabuchodonosor regis Babylonis servi mei. (*g*) Et gens, & regnum, quicunque non injecerint.] *In Compl. est*, καὶ τῷ υἱῷ αὐτοῦ, καὶ τῷ υἱῷ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, ἕως τοῦ ἐλθεῖν καιρὸν τῆς γῆς αὐτοῦ καὶ γε αὐτοῦ. καὶ δουλεύσουσιν αὐτῷ ἔθνη πολλὰ, καὶ βασιλεῖς μεγάλοι. καὶ τὸ ἔθνος, καὶ ἡ βασιλεία, ὅσοι ἂν μὴ δουλεύσωσι ναβουχοδονόσορ βασιλεῖ τῆς βαβυλῶνος, καὶ ὅσοι ἂν μὴ ἐμβάλωσιν, & filio ejus, & filio filii ejus, donec veniat tempus terræ ejus, & ipsius. Et servient ei gentes multæ, & reges magni. Gens autem, & regnum, quicunque non servierint Nabuchodonosor regi Babylonis, & quicunque non injecerint, *&c. quæ respondent vulgatæ, & pleraque referuntur a Theodoreto. Sed Sanctus Hieronymus negat haberi in lxx.* (*h*) Gladio.] *In Complut. additur*, καὶ ἐν λοιμῷ, & in peste: *vulgata*, & fame, & peste. (*i*) Vestra.] *In Complut. adjungitur*, καὶ ἵνα ἐκβάλω ὑμᾶς, καὶ ἀπολεῖσθε, & ut ejiciam vos, & peribitis. (*k*) Vestrum.] *In Complut. hæc sequuntur*, ὑπὸ ζυγῷ τοῦ βασιλέως βαβυλῶνος, καὶ ἐργάσεσθε αὐτῷ καὶ τῷ λαῷ αὐτοῦ, καὶ ζῆτε. ἵνα τί ἀποθνήξεσθε σὺ καὶ ὁ λαός σου ἐν μαχαίρᾳ, καὶ ἐν λιμῷ, καὶ ἐν λοιμῷ, ὡς ἐλάλησε κύριος κατὰ τοῦ ἔθνους, ὃ οὐκ ἐδούλευσε τῷ βασιλεῖ βαβυλῶνος; μὴ ἀκούετε τὰ ῥήματα τῶν προφητῶν, λεγόντων ὑμῖν, μὴ δουλεύετε τῷ βασιλεῖ βαβυλῶνος, ὅτι ἄδικα, *&c.* Sub jugo regis Babylonis: & operabimini ei, & populo ejus, & vivite. Quare moriemini tu, & populus tuus in gladio, & in fame, & in peste, sicut loquutus est Dominus contra gentem, quæ non servierit regi Babylonis? Nolite audire verba prophetarum dicentium vobis; Nolite servire regi Babylonis: *quæ testatur Sanctus Hieronymus in lxx non haberi.* (*l*) Vobis, & omni populo huic, & sacerdotibus.] *In Complut. est*, καὶ τοῖς ἱερεῦσιν, καὶ τῷ λαῷ τούτῳ, *quod in vulgata*, & ad sacerdotes, & ad populum istum. (*m*) Babylone.] *In Complut. additur*, νῦν ταχέως, nunc cito: *quod negat Sanctus Hieronymus esse in lxx.* (*n*) Non misi eos.] *Pro his in Complut. est*, μὴ ἀκούετε ἀυτῶν, ἀλλὰ δουλεύετε τῷ βασιλεῖ τῆς βαβυλῶνος, καὶ ζῆτε. ἵνα τί ἔσται αὕτη ἡ πόλις εἰς ἐρήμωσιν; Nolite audire eos, sed servite regi Babylonis, & vivite. Quare erit hæc civitas in desolationem? *quæ item in lxx non esse testatur Sanctus Hieronymus.* (*o*) Occurrant mihi, quia sic dixit Dominus.] *Pro his usque in finem, quæ sola posuisse lxx sensum magis, quam verba spectantes, dicit Sanctus Hieronymus, ista habentur in Complut.* ἀπαντησάτωσάν μοι, ἵνα μὴ εἰσενεχθήσωνται τὰ σκεύη τὰ καταλειφθέντα ἐν οἴκῳ κυρίου, καὶ ἐν οἴκῳ τοῦ βασιλέως ἰούδα καὶ ἱερουσαλὴμ εἰς βαβυλῶνα. ὅτι οὕτως εἶπεν κύριος περὶ τῶν στύλων, καὶ περὶ τῆς θαλάσσης, καὶ περὶ τῶν μεχωνὼθ, καὶ πρὸς τὰ ἐπίλοιπα σκευῶν τὰ καταλειφθέντα ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, ὧν οὐκ ἔλαβεν βασιλεὺς βαβυλῶνος, ὅτε ἀπῴκισεν τὸν ἰεχονίαν υἱὸν ἰωακὶμ βασιλέως ἰούδα ἐξ ἱερουσαλὴμ εἰς βαβυλῶνα, καὶ πάντας τοὺς ἄρχοντας ἰούδα, καὶ ἱερουσαλὴμ. ὅτι τάδε λέγει κύριος τῶν δυνάμεων ὁ θεὸς ἰσραὴλ περὶ τῶν σκευῶν τῶν καταλειφθέντων ἐν οἴκῳ κυρίου, καὶ ἐν οἴκῳ βασιλέως ἰούδα, καὶ ἱερουσαλήμ. εἰς βαβυλῶνα εἰσελεύσονται, καὶ ἐκεῖ ἔσονται ἕως τῆς ἡμέρας τῆς ἐπισκέψεως αὐτῶν, καὶ ἀνάξω αὐτὰ καὶ ἀναστρέψω αὐτὰ εἰς τὸν τόπον τοῦτον, Occurrant mihi, ut non inferantur vasa, quæ derelicta fuerant in domo Domini, & in domo regis Juda, & Hierusalem, in Babylonem. Quia sic dixit Dominus de columnis, & de mari, & de Mechonoth, & ad reliqua vasorum, quæ remanserunt in civitate hac, quæ non tulit rex Babylonis, quando transtulit Jechoniam filium Joacim regem Juda a Hierusalem in Babylonem, & omnes principes Juda, & Hierusalem. Quia hæc dicit Dominus exercituum, Deus Israel de vasis, quæ derelicta sunt in domo Domini & in domo regis Juda, & Hierusalem: In Babylonem intrabunt, & ibi erunt usque ad diem visitationis ipsorum: & reducam ea, & redire faciam ea in locum istum. *Theodoretus hæc omnia videtur habuisse, & priora verba ita refert*, ἀπαντησάτωσαν κυρίῳ τῶν δυνάμεων, occurrant Domino exercituum, (*ut vulgata*) *& explicat*, impediant,

& vincant prædictiones divinas: *habet etiam*, ἐν ἱερουσαλὴμ, in Hierusalem, *ut vulgata.*

CAP. XXXV.

(*a*) ET factum est.] *Hoc caput in vulgata, & libris convenientibus cum ea, est* 28. (*b*) Dominus.] *Apud Theodoretum, & in Complut. adjungitur, ut alibi sæpe*, τῶν δυνάμεων, ὁ θεὸς ἰσραήλ, exercituum, Deus Israel, *itemque paulo inferius.* (*c*) Domini.] *In aliquibus, & apud Theodoretum est*, τοῦτον, *& vulgata*, hoc. (*d*) Bellum.] *Apud Theodoretum videtur addi*, εἰς θλῖψιν, καὶ εἰς θάνατον, in tribulationem, & in mortem. *In Complut. autem est*, περὶ πολέμου, καὶ περὶ θλίψεως, καὶ περὶ λοιμοῦ, de prælio, & de afflictione, & de peste. *Vulgata hoc postremum habet*, de fame. (*e*) Babylonis.] *In Compl. additur, quod etiam agnoscit Theodoretus*, δύο ἔτη ἡμερῶν, duobus annis dierum: *quod negat S. Hier. lxx transtulisse.* (*f*) Babylonis.] *In Compl. adjungitur*, τοῦ δουλεύειν αὐτῷ, καίγε τὰ κτήνη τῆς γῆς ἔδωκα αὐτῷ, ut serviant ei; insuper & bestias terræ dedi ei: *quæ item notat S. Hier. in lxx non haberi.* (*g*) Morieris.] *In Compl. sequitur*, ὅτι κατὰ κυρίου ἐλάλησας, quia adversus Dominum loquutus es: *quæ S. Hier. negat esse in lxx. Theodoretus habet*, ὅτι ἔκκλισιν ἐλάλησας πρὸς τὸν κύριον, quia defectionem adversus Dominum loquutus es: *quod respondet hebræo.*

CAP. XXXVI.

(*a*) ET hæc.] *Hoc in vulgata, & libris cum ea convenientibus, est cap.* 29. (*b*) Epistolam in Babylonem transmigrationi.] *Hæc absunt a Compl. & a vulg. Librum, & epistolam, esse diversas interpretationes, & epistolam fortasse dictam esse a lxx, videtur innuere S. Hier. cum inquit*, Hæc epistola, imo libellus. (*c*) Populum.] *In Compl. additur*, ὃν ἀπῴκισε ναβουχοδονόσορ ἐξ ἱερουσαλὴμ εἰς βαβυλῶνα, quem traduxerat Nabuchodonosor de Hierusalem in Babylonem. *Sed testatur S. Hier. in hoc capite & singulos versus, & pauca interdum verba esse omissa, quæ ipse tædio victus noluerit annotare.* (*d*) Viris.] *In eadem sequitur*, καὶ τέξονται υἱοὺς, καὶ θυγατέρας, & parient filios, & filias. (*e*) Ad pacem.] *Abest a nonnullis illud*, εἰς. (*f*) Quia quæretis.] *In aliquot libris, & apud Theodoretum*, ὅταν γὰρ ζητήσητέ με ἐν ὅλῃ καρδίᾳ ὑμῶν, ἐπιφανοῦμαι ὑμῖν, Nam cum exquisieritis me in toto corde vestro, apparebo vobis. (*g*) Babylone.] *In Complutensi hæc subjunguntur*, οὕτω λέγει κύριος πρὸς τὸν βασιλέα τὸν καθήμενον ἐπὶ θρόνου δαυὶδ, καὶ πρὸς πάντα τὸν λαὸν τὸν κατοικοῦντα ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, καὶ πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς ὑμῶν, οἳ οὐκ ἐξεπορεύθησαν μεθ' ὑμῶν εἰς αἰχμαλωσίαν. οὕτω λέγει κύριος τῶν δυνάμεων. ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστελῶ εἰς αὐτοὺς μάχαιραν, καὶ λιμὸν, καὶ λοιμὸν, καὶ θήσω αὐτοὺς, ὡς σῦκα πονηρὰ, ἃ οὐ βρωθήσεται ἀπὸ πονηρίας. καὶ διώξω αὐτοὺς ἐν μαχαίρᾳ, καὶ λιμῷ, καὶ λοιμῷ, καὶ δώσω αὐτοὺς εἰς κίνησιν ἐν πάσαις ταῖς βασιλείαις τῆς γῆς, καὶ εἰς κατάραν, καὶ εἰς ἀπώλειαν, καὶ εἰς συρισμὸν, καὶ εἰς ὀνειδισμὸν, πᾶσι τοῖς ἔθνεσι, πρὸς οὓς ἐγὼ ἐκβάλλω αὐτούς. διότι οὐκ ἤκουσαν τὰ ῥήματά μου, λέγει κύριος, ἃ ἀπέσταλκα πρὸς αὐτοὺς διὰ τοὺς δούλους μου τοὺς προφήτας ὀρθρίζων, καὶ ἀποστέλλων, καὶ οὐκ ἠκούσατε, λέγει κύριος, ὑμεῖς οὖν ἀκούσατε τὸν λόγον κυρίου πᾶσα ἡ μετοικεσία, ἣν ἀπέσταλκα ἀπὸ ἱερουσαλὴμ εἰς βαβυλῶνα. Sic dicit Dominus ad regem, qui sedet super solium David, & ad omnem populum habitatorem urbis hujus, & ad fratres vestros, qui non sunt egressi vobiscum in captivitatem: Sic dicit Dominus virtutum, Ecce ego mittam in eos gladium, & famem, & pestem: & ponam eos, quasi ficus malas, quæ comedi non possunt præ malitia. Et persequar eos in gladio, & fame, & peste. Et dabo eos in vexationem in omnibus regnis terræ, & in maledictionem, & in penuriam, & in sibilum, & in opprobrium cunctis gentibus, ad quos ego ejicio eos: eo quod non audierunt verba mea, dicit Dominus, quæ misi ad eos per servos meos prophetas, diluculo consurgens, & mittens: & non audisti, dicit Dominus. Vos ergo audite verba Domini omnis transmigratio, quam emisi de Hierusalem in Babylonem. *Quæ magna ex parte agnoscuntur etiam a Theodoreto, licet aliqua cum varietate: nam inter cæteras, pro*, ficus malas, *habet*, τὰ σῦκα σουαρεὶμ, ficus Suarim, *quod S. Hier. tribuit Theodotioni, quamvis depravate scribi dicat*, Sudrim. *Cæterum totam hanc partem, ac præterea etiam illa, quæ in Compl. antecedunt, in nostra autem sunt sola*, Quia dixistis: constituit nobis Dominus prophetas in Babylone; *una cum multis quæ in vulgata antecedunt, testatur S. Hier. abfuisse a lxx.* (*h*) Israel.] *Sic etiam Theodor. & S. Hier. ex hebræo. In cæteris libris est*, ἐν ἱερουσαλὴμ, in Hierusalem. (*i*) Testis.] *Nonnulli codices, & Theodoretus*, ὁ γνώστης καὶ μάρτυς, cognitor, & testis. (*k*) Non misi te nomine meo.] *In alio Vaticano hæc ita sunt posita*, τάδε λέγει κύριος τῶν δυνάμεων ὁ θεὸς ἰσραὴλ, λέγων, ἀνθ' ὧν σὺ ἀπέστειλας ἐν τῷ ὀνόματί μου τὰ βιβλία πρὸς πάντα τὸν λαόν μου τὸν ἐν ἱερουσαλὴμ [οὐκ ἀπέστειλά σε τῷ ὀνόματί μου] πρὸς (*Complut.* καὶ πρὸς) σοφονίαν υἱὸν μαασίου τὸν ἱερέα, καὶ πρὸς πάντας τοὺς ἱερεῖς, λέγων, κύριος ἔδωκέ σε ἱερέα. Hæc dicit Dominus virtutum Deus Israel, dicens, pro eo, quod tu misisti in nomine meo libellos ad omnem populum meum, qui in Hierusalem [non misi te nomine meo] & ad Sophoniam filium Maasiæ sacerdotem, & ad omnes sacerdotes, dicens: Dominus dedit, *&c. Quæ eodem fere modo sunt in Compl. & respondent Theodoreto, atque Hebræo, si demantur illa quæ virgulis inclusimus: quæ inquit S. Hieron. lxx addidisse de suo, cætera autem omisisse. Quare in nostra est pura editio lxx. in ista autem alterius Vaticani lectione in aliam interpretationem est intrusa etiam interpretatio lxx.* (*l*) Dic.] *Alius Vaticanus, ut diximus, habet*, λέγων, dicens. *Compl.* εἰπεῖν, ad dicendum. S. *Hieron. nihil ponit; quare fortasse licet suspicari, lxx hunc locum sic posuisse*, non misi te nomine meo ad Sophoniam filium Maasiæ sacerdotem: Dominus dedit, *&c. Ita enim idem fere sensus eliceretur.* (*m*) Cataractam.] *Theodor. habet*, εἰς τὸ ἀπόκλεισμα σινὼχ, καὶ εἰς τὸν καταῤῥάκτην, in clausuram Sinoch, & cataractam. *Addit autem, Syrum pro Sinoch dixisse*, εἱρκτὴν, carcerem. *Sanctus Hieron. notat Aquilam fuisse, qui retinuerit verbum hebraicum, Symmachum vero dixisse*, μόχλον, vectem. (*n*) Simul contumeliis affecistis.] *In plerisque, & apud Theodoretum est*, διατί οὐκ ἐπετιμήσατε ἱερεμίᾳ; cur non increpastis Hieremiam? (*o*) Non propter hoc misit.] *Absunt ab aliis: & videntur redundare.* (*p*) Vos.] *Aliqui*, ἡμᾶς, nos, *ut vulgata.* (*q*) Ælamitem.] *Nonnulli*, νεαιλαμίτην, Neælamitem, *ut fere vulgata, & hic & paulo superius.* (*r*) Non videbunt.] *Pro his, quæ ab aliquo etiam alio absunt, in Compl est*, λέγει κύριος, ὅτι ἀποστασίαν ἐλάλησεν κατὰ τοῦ κυρίου, ait Dominus: quia prævaricationem loquutus est contra Dominum.

CAP. XXXVII.

(*a*) ET de timore in quo detinebunt lumbum, & salutem?] *Absunt ... a Complut. & a vulgata, ubi hoc est, caput 30. A Theodoreto autem videtur tantum abesse illud*, & salutem. (*b*) Ejus?] *In Complut. & apud Theodoretum additur*, ὡς τικτούσης, quasi parientis, *ut vulgata.* (*c*) Quia ... *Sic etiam Theodoretus. In Compl. additur*, οὐαὶ ὅτι, Væ, quia, *ut vulgata.* (*d*) ... Eis.] *In Complut. hæc subjunguntur, quæ agnoscuntur etiam apud Theodoretum*; σὺ δὲ μὴ φοβοῦ δοῦλέ μου ἰακὼβ, λέγει κύριος, οὐδὲ μὴ πτοηθῇς ἰσραήλ. ὅτι ἰδοὺ ἐγὼ σώσω σε ἐκ γῆς μακρόθεν, καὶ τὸ σπέρμα σου ἐκ γῆς τῆς αἰχμαλωσίας αὐτῶν. καὶ ἐπιστραφήσεται ἰακὼβ, καὶ ἀναπαύσεται, καὶ εὐθηνήσει πᾶσι τοῖς ἀγαθοῖς. καὶ οὐκ ἔσται ὁ φοβῶν, ὅτι μετὰ σοῦ εἰμι, λέγει κύριος, τοῦ σώζειν σε. ποιήσω γὰρ συντέλειαν ἐν πᾶσι τοῖς ἔθνεσι, ἐν οἷς διέσπειρά σε. σὲ δὲ οὐ μὴ ποιήσω εἰς συντέλειαν, ἀλλὰ παιδεύσω σε ..., καὶ καθαρίζων οὐ καθαριῶ σε. Tu autem ne timeas serve meus Jacob, ait Dominus, neque paveas Israel: quia ecce ego salvabo te de terra longinqua, & semen tuum de terra captivitatis eorum. Et revertetur Jacob, & quiescet, & cunctis affluet bonis, & non erit, quem formidet: quoniam tecum sum, ait Dominus, ut salvem te. Faciam enim consummationem in cunctis gentibus, in quibus dispersi te: te autem non faciam in consummationem: sed castigabo te in judicio, & mundans non mundabo te. *Quæ postrema verba S. Hieron. refert ex Symmacho, sicut ex Aquila*, nequaquam innocentem faciam. *Quare pro illis apud Theodor. est*, ἀθῷον οὐκ ἀθῳώσω. *Sed totam hanc pericopen S. Hieron. testatur in lxx non haberi, sed in plerisque codicibus vulgatæ tunc editionis sub asteriscis de Theodotionis editione additam esse.* (*e*) Suscitavi.] *Apud Theodoretum est*, βίαιον τὸ σύντριμμά σου, violenta contritio tua. (*f*) Interrogabunt.] *Id est*, quærent: *& respondet vulgata. Apud Theodoretum sequitur*, περὶ σοῦ, de te. *In plerisque vero*, τὰ εἰς εἰρήνην σου, ad pacem tuam. (*g*) Tua.] *In Compl. & magna ex parte apud Theodoretum, hæc subjunguntur*, τί βοᾷς ἐπὶ συντρίμματί σου; ἀνίατος ὁ πόνος σου διὰ πλῆθος τῆς ἀδικίας σου, καὶ διὰ τῶν ἁμαρτιῶν σου τῶν σκληρῶν ἐποίησά σοι ταῦτα. Quid clamas super contritione tua? Insanabilis est dolor tuus propter multitudinem iniquitatis tuæ: & propter dura peccata tua feci hæc tibi: *ut vulgata nostra. Sed & hanc partem testatur S. Hieron. in lxx non haberi*, ... illud, iniquitatis tuæ. *Theodoretus, pro*, ἀνίατος ὁ πόνος σου, *habet*, βίαιος ὁ πόνος σου, violentus est dolor tuus. (*h*) Carnem suam omnem comedent.] *Pro his in Compl. est*, εἰς αἰχμαλωσίαν ἥξουσιν, in captivitatem venient. (*i*) Multiplicata.] *Theodoretus habet*, ὅτι ἴσχυσαν, quia prævaluerunt: *& videtur ea omnia quæ virgulis inclusimus, habuisse ante illa*, Propterea omnes qui comedunt: *& ex verbis S. Hieronymi licet suspicari aliquid esse admixtum ex aliis interpretationibus.* (*k*) Qui vastant te.] *Plerique*, οἱ διαφοροῦντές σε εἰς διαφόρημα, qui terrent te in terrorem. (*l*) Obducam.] ἀνάξω, ... *ascendere faciam, ut hebræus, & optime convenit plagæ, quæ adducenda est ad cutem, & ita codices nostri Theodoreti. Interpres videtur habuisse*, ἀνοίξω, aperiam. (*m*) Venatio vestra est.] *Theodoretus*, ἡμῶν, nostra. *In Compl. pro his est tantum*, Sion, *ut vulgata. Theodoretus autem habet utrumque.* (*n*) Populus.] *In quibusdam*, καὶ ὁ ναὸς, & templum, *ut etiam Theodoretus & vulgata.* (*o*) Testimonia.] *Theodoretus*, τὰ μαρτύρια, Syrus interpretatus est synagogas. (*p*) Ejus.] *In nonnullis, & apud Theodoretum*, αὐτῶν, ipsis.

CAP. XXXVIII.

(*a*) IN tempore.] *Hoc in vulgata, & libris cum ea convenientibus, est caput* 31. (*b*) Inveni calidum.] *Theodoretus*, Hebræus, & Syrus τὸ θερμὸν, edidit, οἰκτιρμὸν, miserationem. *Et ostendit quomodo idem sensus elici possit ex dictione Græca. Illud* εὗρον, *fortasse posset etiam verti*, invenerunt; *ut referretur ad populum, quemadmodum in vulg. Schol. ex Symmacho*, εὑρίσκω χάριν ἐν ἐρήμῳ, λαὸν σεσωσμένον ἐκ μαχαίρας, πορευόμενον ἀναπαῦσαι τὸν ἰσραὴλ, invenio gratiam in deserto, populum salvatum e gladio euntem requiescere, ipsum Israel. *Sed & Aquilam, & Theodotionem dixisse*, ... *testatur S. Hier.* (*c*) Apparuit ei.] *Sic videtur legisse S. Hier. apud lxx. In cæteris libris est*, ὀφθήσεται, apparebit. (*d*) Quoniam.] *Nonnulli*, ἔτι, adhuc. (*e*) Israel.] *Sic etiam vulgata. Alii*, Hierusalem. (*f*) Quia plantastis.] *In quibusdam*, ἔτι φυτεύσετε, adhuc plantabitis. *Compl.* ἔτι φυτεύσατε, adhuc plantate. (*g*) Vestrum.] *Theodor.* ἡμῶν, nostrum. (*h*) In solennitate Phasec: & generabit filiorum turbam multam.] *Hæc in solis lxx esse inquit S. Hier. pro quibus in Hebr. legantur hæc*, inter quos erunt cæcus, & claudus, *&c. Apud Theodor. vero utraque conjunguntur.* (*i*) Gaudium.] *In Compl. additur*, καὶ παρακληθήσομαι αὐτοὺς, & consolabor eos, *ut vulg.* (*k*) Lamentationis.] *In quibusdã est*, θρήνου, καὶ κλαυθμοῦ, καὶ ὀδυρμοῦ ῥαχὴλ ἀποκλαιομένης τοὺς υἱοὺς, *aut*, ἐπὶ τοὺς, *& apud S. Hier. ex lxx*, lamentatio, & fletus, & luctus Rachel plorantis filios suos; *& in aliquo*, ἀποκλαιομένη, plorans. (*l*) Conquiescere.] *Sic apud S. Hier. cæteri* παρακληθῆναι, consolari. (*m*) Stabile filiis tuis.] *Pro his in Compl. est*, καὶ ἔσται ἐλπὶς τοῖς ἐσχάτοις σου, λέγει κύριος, καὶ ἐπιστρέψουσιν οἱ υἱοὶ (*Theodoretus addit*, αὐτῆς, *interpres*, σοῦ) εἰς τὰ ὅρια αὐτῶν, & erit spes novissimis tuis, ait Dominus: & revertentur filii ad terminos suos, *ut fere vulg.* (*n*) Sum castigatus.] *Apud Theodoretum additur negatio.* (*o*) Cognovi.] *Apud Theodoreti interpretem additur*, percussi femur meum: *sed* ... & ingemui, *duas esse interpretationes liquet ex S. Hieronymo.* (*p*) Tibi.] *In aliquo est*, σε, te: *& sic legit S. Hier. apud lxx.* (*q*) Sion.] *Sic habebat vulgata editio tempore S. Hieronymi. Credibile autem est lxx posuisse dictionem hebraicam Sionim, quam habet Theodoretus, pro qua inquit Syrum interpretatum esse*, σημεῖα, signa, *& S. Hier. Aquilam & Symmachum*, speculatores, *&*, speculas. *Quare Compl.* στῆσον σεαυτῇ σκοπιάς, statue tibi speculatores. (*r*) Converteris filia despecta.] *Sic S. Hier. ex lxx. Posset tamen etiam verti*, averteris filia inhonorata? *Compl. habet*, ἀπηγρειωμένη, desperata. (*s*) Dominus salutem.] *Th.* σε κύριος εἰς σωτηρίαν, εἰς καταφύτευσιν καινὴν, te Dominus in salutem, in plantationem novam. S. *Hier. ex lxx*, ... Dominus salute: *ex Theodotione autem*: Creavit Dominus salutem novam, in salute circuibit homo: *quem inquit vulgatæ tunc editioni consentire, Aquilam vero & Sym. suæ.* (*t*) In urbibus Juda, & in omni terra.] *In quibusdam est*, ἐν ... ἰούδα, (*aut*, ἐν γῇ ἰουδαίᾳ) καὶ ἐν πάσῃ πόλει αὐτοῦ. *Et S. Hier. ex lxx*, In terra Judæa & in omni civitate ejus. (*u*) Non reprobabo.] *Sic etiam S. Hieron. ex lxx. & Origenes*: Illud, οὐκ, apud cæteros interpretes non est. sed apud lxx. *Theodoretus*

Theodoretus quidem non habet ; apud quem etiam, ut in Compl. & apud S. Hieronymum, tota ista pericopa, si elevatum, usque ad, quæ fecerunt, ponitur post verba illa, cunctis diebus. (*) A turri.] *Theodoretus*, ἀναμιὴλ ἕως τῆς πύλης τῆς γωνίας, ab Ananiel usque ad portam anguli: *pro quo inquit Syrum dixisse*, ἀπὸ πύργου τῆς γωνίας ἀναμιὴλ, a turre anguli Ananiel. (x) Dimensio.] διαμέτρησις, *quasi norma mensuræ : pro quo S. Hier. inquit Symmachum dixisse funiculum. Apud Theodoretum est*, τὸ σχοινίον τῆς διαμετρήσεως, funiculus dimensionis. (y) Eos.] *Sic etiam Theodoretus. In aliquo*, αὐτοῦς, eam, ut vulgata. (z) Et omnes Asaremoth.] *In Compl. & apud Theodoretum est*, καὶ πᾶσαν φάραγγα φαγαρὶμ, καὶ σποδοῦ (*Theodor.* σποδιὰν) καὶ πᾶσαν ἀσαρημώθ, & omnem vallem Phagarim, & cineris, & omnem Asaremoth : *quomodo S. Hier. ex vulgata sui temporis : sed verbum Phagarim ex Theodotione sumpsit, pro quo ipse ponit*, ruinarum, *alii*, cadaverum : *Theodoretus putat loca sacrificandis carnibus destinata. Pro Asaremoth autem idem S. Hier. testatur Aquilam dixisse suburbana, sive, arva, & rura. Schol.* τὰ προάστεια. (*) Nachal.] *In Compl. & apud Theodoretum*, χειμάῤῥου, torrentem : *quod est interpretatio illius.*

CAP. XXXIX.

(a) VErbum.] *Hoc in vulgata, & libris cum ea convenientibus, est caput 32.* (b) Demittet se.] καθεῖται *Nonnulli*, καθεῖται, sedebit. *Plerique*, ἀποθανεῖται, morietur. *Cæterum in Complut. sequuntur hæc*, ἕως ἂν ἐπισκέψωμαι αὐτὸν, λέγει κύριος· ἐὰν δὲ πολεμῆτε κατὰ τῶν χαλδαίων οὐκ εὐοδωθήσεσθε, donec visitem eum, ait Dominus : quod si pugnaveritis adversus Chaldæos, nihil prosperum habebitis: *quæ negat S. Hier. in lxx haberi.* (c) Judicium] est, jus. *Additur vero in multis*, τῆς ἀγχιστείας, propinquitatis. (d) Scripserunt.] *Videtur idem hoc loco valere*, γεγραμμένων, *ac* χαλκάντων, *quod est in quibusdam.* (e) Possidebuntur.] *Etiam in alio pervetusto codice est*, κτισθήσονται, *sed videtur idem valere, ac* κτηθήσονται, *quod est in aliis, & in hujus capitis etiam in nostro simili sententia.* (f) O qui es.] *Ita hoc etiam transfert S. Hier. istud*, ὤν, *sive*, ὦν, *de quo alibi notatum.* (g) Dominus magni.] *Pro his usque ad*, oculo, *hæc habentur in Compl.* κύριος τῶν δυνάμεων ὄνομα αὐτῷ, μέγας βουλῇ καὶ δυνατὸς τοῖς ἔργοις, Dominus virtutum nomen illi: magnus consilio, & potens operibus. (h) Tui.] *In multis additur*, ἀνεῳγμένοι, aperti. (i) Ejus.] *In Compl. additur*, καὶ κατὰ τὸν καρπὸν τῶν ἐπιτηδευμάτων αὐτοῦ, *quod vulgata*, & secundum fructum adinventionum suarum. (k) Fames.] *In nonnullis sequitur*, καὶ τοῦ θανάτου, & mortis : *in aliquo autem*, καὶ λοιμοῦ, & pestis. *Solet autem sæpe nomine mortis significari pestis.* (l) Soli.] S. *Hier. ex Aquila*, πλὴν, veruntamen, *aut*, tantum : *ex Symmachi secunda editione*, διὰ, jugiter : *primum autem cum lxx & Theodot. convenire inquit*, id est, soli : *& de hac re docte disputat.* (m) Sua.] *In Compl. adjunguntur* οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ οἱ παραπικραίνοντές με ἐν τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν αὐτῶν, λέγει κύριος, filii Israel, qui (*addit S. Hier.* usque nunc) exacerbant me in operibus manuum suarum, dicit Dominus : *quæ idem testatur in lxx, non haberi.* (n) Averterunt.] *Multi*, ἔστρεψαν, verterunt. (o) Vltra accipere.] *Nonnulli*, ἐκδέξασθαι, admittere. (p) Offerendos.] *S. Hier. ex Aq. & Symmacho*, ut traducerent. (q) Moloch regi.] *Ab aliquo abest illud*, βασιλεῖ, *nam videtur interpretatio ipsius Moloch.* (r) Amissione.] *Aut*, immissione, *ut psal. aut*, amandatione, *quod græce*, ἀποστολῇ. *In Compl. & fortasse apud Theod.* καὶ ἐν λοιμῷ, & in peste. (s) Sephela.] *Interpretatur S. Hier.* campestria, *id est, planiciei*, &, Nageb, *quæ ad Austrum sunt.*

CAP. XL.

(a) ET factum est.] *Hoc in vulgata, & libris cum ea convenientibus, est caput 33. usque ad versum 14.* (b) Et demonstrabo eis, & curabo eam.] *Plerique* καὶ ἰατρεύσω αὐτοὺς, καὶ φανερώσω αὐτοῖς εἰσακούειν, & curabo eos, & revelabo eis ad exaudiendum. (c) Etiam.] *In multis*, αὐτοῖς, eis. (d) Et erit.] *In Complut.* καὶ ἔσται μοι εἰς ὄνομα, & erit mihi in nomen, *ut vulgata.* (e) Dominus.] *In Complut. & apud Theodoretum hæc sequuntur : quorum nonnulla sunt similia iis quæ habita sunt cap. 23.* ἰδοὺ ἡμέραι ἔρχονται, λέγει κύριος, καὶ ἀναστήσω τὸ ῥῆμα τὸ ἀγαθὸν, ὃ ἐλάλησα ἐπὶ τὸν οἶκον ἰσραὴλ, καὶ ἐπὶ τὸν οἶκον ἰούδα· ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις καὶ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ βλαστῆσαι ποιήσω τῷ δαυὶδ βλαστὸν δικαιοσύνης, (*apud Theodoretum vero pro his est*, ἀνατελῶ κέρας τῷ δαυὶδ, exoriri faciam cornu David,) καὶ βασιλεύσει βασιλεὺς, καὶ συνήσει, καὶ ποιήσει κρίμα, καὶ δικαιοσύνην ἐν τῇ γῇ. ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις σωθήσεται ἰούδας, καὶ ἱερουσαλὴμ κατασκηνώσει πεποιθότως. καὶ τοῦτό ἐστιν τὸ ὄνομα, ὃ καλέσουσιν αὐτῷ, κύριος δικαιοσύνη ἡμῶν, (*Theodoretus*, ὃ κληθήσεται, κύριος δικαιοσύνη ἡμῶν,) ὅτι οὕτω λέγει κύριος, οὐκ ἐκλείψει τῷ δαυὶδ ἀνὴρ καθήμενος ἐπὶ τοῦ θρόνου ἰσραήλ. καὶ ἐκ τῶν ἱερέων, καὶ λευιτῶν οὐκ ἐκλείψει (*Theodoretus*, οὐκ ἐξολοθρευθήσεται) ἀνὴρ ἐνώπιόν μου, προσφέρων ὁλοκαυτώματα, καὶ θυμιῶν δῶρον, καὶ ποιῶν θυσίαν πάσας τὰς ἡμέρας. καὶ ἐγένετο ῥῆμα κυρίου πρὸς ἱερεμίαν, λέγων, οὕτω λέγει κύριος, ἐὰν διασκεδάσητε τὴν διαθήκην μου τὴν μετὰ τῆς ἡμέρας, καὶ τὴν διαθήκην μου τὴν μετὰ τῆς νυκτὸς, ὥστε μὴ εἶναι ἡμέραν, καὶ νύκτα ἐν τῷ καιρῷ αὐτῶν, καὶ ἡ διαθήκη μου διασκεδασθήσεται μετὰ τοῦ δαυὶδ τοῦ δούλου μου, τοῦ μὴ εἶναι αὐτῷ υἱὸν βασιλεύοντα ἐπὶ τοῦ θρόνου αὐτοῦ, καὶ μετὰ τῶν λευιτῶν, καὶ ἱερέων τῶν λειτουργῶν μου. ὥσπερ οὐκ ἀριθμηθήσεται ἡ στρατιὰ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ οὐ μετρηθήσεται ἡ ἄμμος τῆς θαλάσσης, οὕτως πληθυνῶ τὸ σπέρμα τοῦ δαυὶδ τοῦ δούλου μου, καὶ τοὺς λευίτας τοὺς λειτουργοῦντάς μοι. καὶ ἐγένετο ῥῆμα κυρίου πρὸς ἱερεμίαν, λέγων, οὐκ εἶδες τί ὁ λαὸς οὗτος ἐλάλησε ; λέγων, αἱ δύο συγγένειαι, ἃς ἐξελέξατο ὁ κύριος, ἐξῶσεν αὐτάς· καὶ τὸν λαόν μου παρώξυναν, τοῦ μὴ εἶναι ἔθνος ἐνώπιον αὐτῶν· οὕτω λέγει κύριος, ἐὰν μὴ εἴη ἡ διαθήκη μου τῇ ἡμέρᾳ καὶ τῇ νυκτὶ, καὶ νόμους τοῦ οὐρανοῦ, καὶ τῆς γῆς μὴ ἔθηκα, οὕτως τὸ σπέρμα τοῦ ἰακὼβ καὶ δαυὶδ τοῦ δούλου μου ἐξώσω ἄν, ὥστε μὴ λαβεῖν ἐμὲ ἀπὸ τοῦ σπέρματος αὐτοῦ ἄρχοντας ἐν τῷ σπέρματι τοῦ ἀβραὰμ, καὶ τοῦ ἰσαὰκ, καὶ τοῦ ἰακώβ. ὅτι ἀναστρέψω τὴν αἰχμαλωσίαν αὐτῶν, καὶ ἐλεήσω αὐτούς. Ecce dies veniunt, dicit Dominus, & suscitabo verbum bonum, quod loquutus sum ad domum Israel, & ad domum Juda. In diebus illis, & in tempore illo germinare faciam David germen justitiæ : [& regnabit rex,] (*hæc absunt a Theodoreto cujus etiam alia verba propius accedunt ad ea quæ cap. 23.*) & intelliget, & faciet judicium, & justitiam in terra. In diebus illis salvabitur Judas, & Hierusalem habitabit confidenter : & hoc est nomen, quod vocabunt ei, Dominus justus noster : (*Theodoretus*, justitia nostra.) Quia sic dicit Dominus : Non deficiet ipsi David vir sedens super thronum Israel. Et de Sacerdotibus & Levitis non deficiet coram me offerens holocaustoma, & adolens donum, & faciens sacrificium omnibus diebus. Et factum est verbum Domini ad Hieremiam. dicens : Sic dicit Dominus : Si irritum feceritis testamentum meum, quod cum die, & testamentum meum, quod cum nocte, ut non sit dies & nox in tempore suo ; & testamentum meum irritum erit cum David servo meo : (ut non sit ex filiis regnans super thronum ejus :) & cum levitis & sacerdotibus ministris meis. Sicut non numerabitur militia cœli & non mensurabitur arena maris ; sic multiplicabo semen David servi mei, & Levitas ministros meos : & factum est verbum Domini ad Hieremiam dicens, Nunquid non vidisti, quid populus hic loquutus sit ? dicens, Duas cognationes, quas elegerat Dominus, expulit eas : Et populum meum irritaverunt, ut non sit gens coram eis. Sic dicit Dominus, Si non esset testamentum meum diei, & nocti, & leges cœli & terræ non posuissem, sic semen Jacob, & David servi mei expulissem utique, ut non acciperem de semine ejus principes in semine Abraam, & Isaac, & Jacob. Reducam enim captivitatem eorum, & miserebor eis.

CAP. XLI.

(a) VErbum.] *Hoc in vulgata, & libris cum ea convenientibus, est cap. 34.* (b) Et universa.] *Complut.* καὶ πᾶσαι αἱ βασιλεῖαι τῆς γῆς αἱ ὑπὸ τὴν δυναστείαν τῆς χειρὸς αὐτοῦ, πάντες οἱ λαοὶ ἐπολέμουν, *quod vulgata*, universaque regna terræ, quæ erant sub potestate manus ejus, & omnes populi bellabant, &c. (c) Videbunt.] *In cæteris hæc sequuntur*, καὶ τὸ στόμα αὐτοῦ μετὰ τοῦ στόματός σου λαλήσει, & os ejus cum ore tuo loquetur, *ut vulgata.* (d) In pace.] *In cæteris hæc antecedunt*, οὐκ ἀποθανῇ (*& in aliquo*, πρός σε, οὐκ ἀποθανῇ) ἐν ῥομφαίᾳ, *& in vulgata*, ad te : non morieris gladio. (e) Ploraverunt.] *Complut.* ἔκαυσαν, combusserunt. (f) Plorabunt & te, væ Domine.] *Eadem*, καύσονται καὶ σὲ ὦ κύριε, comburent & te heu Domine. *Atqui etiam ad marginem Vaticani est*, ὦ κύριε. *In Hebraico est*, ὦ ἄδων. *Ac verisimile est, quod alii interpretes dixerint*, οὐαὶ κύριε, *aut*, ὦ κύριε, *aliquem ac fortasse quidem ipsos lxx retinuisse, dictiones Hebraicas, ac dixisse*, καὶ ὦ ἄδων κόψονταί σε, & heu Domine plangent te : *quod cum minus intelligeretur, factum sit*, ἕως ᾅδου, *quod in nostra, & plerisque sequitur, id est*, ad infernum : *quod tamen in Hebraico, & Complut. non est.* (g) Juda.] *In quibusdam additur*, τοὺς καταλελειμμένας, quæ reliquæ erant, *ut vulgata* (h) Populum.] *In iisdem additur*, τὸν ἐν ἱερουσαλὴμ, qui in Hierusalem. (i) Conversi sunt.] *Similis loquutio est paulo post in verbis Domini. In Complut. est*, ἐπήκουσαν, obedierunt. (k) Et demiserunt.] *In eadem*, καὶ ἤκουσαν, καὶ ἀφῆκαν, & audierunt, & dimiserunt. *Post quæ subjunguntur ista, quæ videntur etiam a Theodoreto agnosci, & respondent vulgatæ*, καὶ ἐπεστράφησαν μετὰ ταῦτα καὶ ἀνήγαγον τοὺς δούλους, καὶ τὰς παιδίσκας, ἃς ἀπέστειλαν ἐλευθέρους, καὶ ὑπέταξαν αὐτοὺς εἰς δούλους, καὶ παιδίσκας. Et conversi sunt deinceps, & retraxerunt servos, & ancillas, quos dimiserant liberos, & subjugaverunt in servos, & ancillas, &c. (*) Nomen.] *Quidam*, τὴν διαθήκην, testamentum. (l) Quem fecerunt ad operandum eo.] *Pro his apud Theodoretum, & in Complut. est*, ὃν ἔκοψαν εἰς δύο μέρη, καὶ διῆλθον ἐν μέσῳ τῶν μερῶν (*Theodor.* διχοτομημάτων) αὐτοῦ, quem conciderunt in duas partes, & transierunt in medio partium ejus. (m) Juda.] *Theodoretus addit*, ἄρχοντας (*Compl.* καὶ ἄρχοντες) ἱερουσαλὴμ, principes Hierusalem. (n) Populum.] *Apud eundem*, καὶ πάντα τὸν λαὸν (*Complut.* καὶ πᾶς ὁ λαὸς) τῆς γῆς, οἱ διῆλθον ἐν μέσῳ τῶν μερῶν τοῦ μόσχου, & omnem populum terræ, qui transierunt in medio partium vituli : *quæ postrema verba omittuntur in Complut.* (o) Eorum.] *In eodem additur*, καὶ εἰς χεῖρας ζητούντων τὴν ψυχὴν αὐτῶν, & in manum quærentium animam eorum. (p) Eorum.] *In aliquo est*, αὐτοῦ, ejus. (q) Recedentibus.] *In aliquo est*, οἱ ἀποτρέχοντες, qui recedunt. *In Complut. autem hic locus sic habet, congruenter vulgatæ*, δώσω εἰς χεῖρας ἐχθρῶν αὐτῶν, καὶ εἰς χεῖρας ζητούντων τὴν ψυχὴν αὐτῶν, καὶ εἰς χεῖρας δυνάμεως βασιλέως βαβυλῶνος τοῖς ἀποτρέχουσιν ἀφ' ὑμῶν, dabo in manus inimicorum eorum, & in manus quærentium animam eorum, & in manus virtutis regis Babylonis, iis qui recedunt a vobis.

CAP. XLII.

(a) VErbum.] *Hoc in vulgata, & libris cum ea convenientibus, est caput 35.* (b) Archabin.] *In quibusdam*, ῥαχαβεὶν, Rachabin. (c) Qui.] *Alii*, ὃ, quod. (d) Atrium.] *In Compl. est* τὴν ὁδὸν, viam. *Vulg.* qui erat custos vestibuli. (e) Ingredi : & ingressi sumus.] *In aliis*, ἀναβάντες εἰσελευσόμεθα, ascendentes ingrediemur. (f) Biberunt.] *In Compl. additur*, ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης, ὅτι ἤκουσαν τὴν ἐντολὴν τοῦ πατρὸς αὐτῶν, usque ad diem hanc, quia audierunt mandatum patris sui. (g) Et loquutus sum.] *Addendum in nostra*, καὶ ἐλάλησα. (h) Prophetas.] *In Compl. additur*, ὀρθρίζων τὸ πρωῒ, καὶ ἀποστέλλων, *quod vulgata*, consurgens diluculo, mittensque (i) Propterea sic dixit Dominus.] *Pro his in Compl. hæc sunt quæ respondent vulgatæ*, διότι ἐλάλησα αὐτοῖς, καὶ οὐκ ἤκουσαν, καὶ ἐκάλεσα αὐτοὺς, καὶ οὐκ ἀπεκρίθησαν. καὶ τῷ οἴκῳ τῶν ῥαχαβὶμ εἶπεν ἱερεμίας, οὕτως εἶπεν κύριος, eo quod loquutus sum ad illos, & non audierunt ; & vocavi illos & non responderunt. Et domui Rachabim dixit Hieremias : Sic dixit Dominus. (k) Terræ] *Habet etiam Theodoretus : non habet Compl. neque vulgata.*

CAP. XLIII.

(a) IN anno.] *Nonnulli*, καὶ ἐν τῷ ἐνιαυτῷ, Et in anno. *Est autem hoc in vulgata, & libris cum ea convenientibus, caput 36.* (b) Loquente me.] *In Complut.* ἐλάλησα, loquutus sum. (c) Et leges.] *In eadem*, καὶ σὺ εἰσελεύσῃ, καὶ ἀναγνώσῃ, Et tu ingredieris, & leges. (d) Octavo.] *In quibusdam*, πέμπτῳ, *& vulgata*, quinto. (e) Ubi.] *Cæteri*, πόθεν, Unde. (*) Ingressi sunt.] *Aquila*, ἀπήντησαν τῷ βασιλεῖ, occurrerunt regi. (f) Hyemali.] *In Compl. additur*, ἐν μηνὶ ἐννάτῳ, in mense nono, *ut vulgata.* (g) Non quæsierunt.] *In aliquo, & apud Theodoretum additur*, τὸν κύριον, Dominum. *In quibusdam est*, καὶ οὐκ ἐξέστησαν, & non obstupuerunt. (h) De comburendo.] *Cæteri*, πρὸς τὸ μὴ κατακαῦσαι τὸ χαρτίον, καὶ οὐκ ἤκουσεν αὐτῶν, de non comburendo volumine, & non audivit eos. *Ita etiam Compl. Sed in ea præcedit, pro*, ὑπέθεντο, (*quod agnoscit etiam Theodoretus, & respondet hebraico*) ἀντεῖπον, contradixerunt, *cui fortasse magis conveniret sequens affirmatio*, de comburendo. *Vulgata tamen habet*, contradixerunt regi, ne combureret. (i) Deficient ab ea.] *Legendum enim*, ἀπ' αὐτῆς, *ut in Vaticano : licet Typographus fecerit*, ὑπ' αὐτῆς. *In quibusdam vero est*, καὶ ἐκ

ἐκτρίψει ἀπ' αὐτῆς ἄνθρωπον, & delebit ex ea hominem. (k) Ejus.] *In Compl. additur*, τὰς ἀνομίας αὐτῶν, iniquitates suas, *ut vulgata*. (l) Baruch volumen aliud.] *Pro his in Compl. sunt ista, quæ respondent vulgatæ*, ἱερεμίας χαρτίον ἕτερον, καὶ ἔδωκεν αὐτὸ τῷ βαρούχ, υἱῷ νηρίου τοῦ γραμματέως, Hieremias volumen aliud, & dedit illud Baruch filio Neriæ scribæ.

CAP. XLIV.

(a) PRO Joacim.] *Hoc in vulgata, & libris cum ea convenientibus, est cap. 37. Hic autem in quibusdam est*, ἀντὶ ἰεχονίου υἱοῦ ἰωακείμ, *& vulgata*, pro Jechonia filio Joachim. (b) Desuper.] *Illud* δεῖ, *hoc loco videtur valere idem, atque*, ἐπάνωθεν, *aut*, ἀπάνωθεν, *id est*, a desuper: *quare in aliis est*, ἀπὸ ἱερουσαλήμ, a Hierusalem. (c) Emeret.] *In aliquo additur*, ἄρτον, *& in alio*, ἄρτους, panes: *quod videtur agnoscere Theodoretus.* (d) In Chereth.] *Nonnulli*, εἰς τὸν συγκλεισμόν, in clausuram: *hoc vocabulum Theodoretus habuit etiam in capite sequenti, & interpretatur lacum.* (e) Et nunc Domine] *Complut.* καὶ νῦν ἄκουσον δὴ κύριε, & nunc audi quæso Domine, *&c.*

CAP. XLV.

(a) SEmeliæ] *Hoc in vulgata, & libris cum ea convenientibus, est caput 38. Hic autem in Complut. additur*, καὶ πασχὼρ υἱὸς μελχίου, & Paschor filius Melchiæ. (b) Habitans.] *Nonnulli*, ὁ καθήμενος, sedens. (c) Fame.] *In Compl. additur*, καὶ ἐν λοιμῷ, & in peste. (d) Dixerunt.] *In eadem additur* οἱ ἄρχοντες, principes. (e) Vaticinatur.] *In quibusdam est*, οὐ χρησιμολογεῖ, non utiliter loquitur. (f) Et projecerunt.] *Complut.* καὶ ἔλαβον τὸν ἱερεμίαν, καὶ ἔῤῥιψαν, & tulerunt Hieremiam, & projecerunt. (g) Eum.] *In eadem additur*, ἐν σχοινίοις, in funibus. (h) Æthiops.] *In eadem additur, quod videtur etiam agnosci a Theodoreto*, ἀνὴρ εὐνοῦχος, vir eunuchus. (i) Malefecisti.] *Sic etiam Theodoretus. In Compl. est*, κύριέ μου βασιλεῦ ἐπονηρεύσαντο οἱ ἄνδρες ἐκεῖνοι πάντα ἃ ἐποίησαν κατὰ τοῦ ἱερεμίου τοῦ προφήτου, ῥίψαντες αὐτὸν εἰς τὸν λάκκον, ἵνα ἀποθάνῃ ἐν αὐτῷ ἀπὸ προσώπου, Domine mi rex, male fecerunt viri isti omnia quæcunque perpetrarunt contra Hieremiam prophetam mittentes eum in lacum, ut moriatur in eo a facie, *&c. quomodo fere vulgata* (k) Aselicel.] *Apollinarius*: Cæteri, τὴν τρίτην. *Theodoretus: Hoc Syrus interpretatus est*, ἔσω τὴν τρίτην θύραν, intra tertiam portam. (l) Prævalebunt.] *In quibusdam & apud Theodoretum*, ἠδυνάσθησαν, prævaluerunt, *ut vulgata*. (m) Deponent.] *Non longe ab vulgata, in qua tamen est tempus præteritum*, demerserunt. *Compl. & aliqui vetusti habent*, καὶ κατισχύσουσιν ἐν ὀλισθήμασιν πόδας σου, *quod interpretantur*, & prævalebunt lubricis contra pedes tuos. *Theodoretus autem*, κατισχύσουσί σου, ἐν ὀλισθήματι ποδός σου, prævalebunt tibi in lapsu pedis tui.

CAP. XLVI.

(a) MEnse.] *Hoc in vulgata, & libris cum ea convenientibus, est cap. 39. Hic autem locus in quibusdam codicibus sic habet*, ἐν τῷ ἔτει τῷ ἐννάτῳ τοῦ σεδεκίου, βασιλέως ἰούδα, ἐν τῷ μηνὶ τῷ δεκάτῳ, in anno nono Sedeciæ regis Juda in mense decimo, *ut vulgata: quam lectionem agnoscit etiam Theodoretus.* (b) Babylonis.] *Hic in Complut. sequuntur ista, quæ agnoscuntur etiam a Theodoreto*, καὶ ἐγένετο ὡς εἶδεν αὐτοὺς σεδεκίας βασιλεὺς ἰούδα, καὶ πάντες οἱ ἄνδρες πολεμισταὶ, καὶ ἔφυγον, καὶ ἐξῆλθον νυκτὸς ἐκ τῆς πόλεως κατὰ τὴν ὁδὸν κήπου τοῦ βασιλέως διὰ τὴν πύλην ἀναμέσον τοῦ τείχους καὶ τοῦ προτειχίσματος, καὶ ἐξῆλθον διὰ τὴν ὁδὸν ἀραβά. καὶ κατεδίωξεν ἡ δύναμις τῶν χαλδαίων ὀπίσω αὐτῶν, καὶ συνέλαβον τὸν σεδεκίαν ἐν τῷ πέραν ἱεριχώ. καὶ ἤγαγον αὐτὸν πρὸς ναβουχοδονόσορ βασιλέα βαβυλῶνος εἰς ῥεβλάθα τὴν ἐν τῇ γῇ αἰμάθ. καὶ ἐλάλησεν αὐτῷ μετὰ κρίσεως. καὶ ἔσφαξεν ὁ βασιλεὺς βαβυλῶνος τοὺς υἱοὺς σεδεκίου ἐν ῥεβλάθα κατ' ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, καὶ πάντας τοὺς ἄρχοντας ἰούδα ἔσφαξεν. καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς σεδεκίου ἐξετύφλωσεν. καὶ ἔδησεν αὐτὸν ἐν πέδαις, καὶ ἤγαγεν αὐτὸν εἰς βαβυλῶνα, καὶ τὸν οἶκον τοῦ βασιλέως, καὶ τὰς οἰκίας τοῦ λαοῦ ἐνέπρησαν οἱ χαλδαῖοι ἐν πυρὶ, καὶ τὸ τεῖχος ἱερουσαλὴμ καθεῖλαν. καὶ τὸ περισσὸν τοῦ λαοῦ, καὶ τοὺς καταλειφθέντας ἐν τῇ πόλει, καὶ τοὺς ἐμπεπτωκότας, οἳ ἐνέπεσον πρὸς τὸν βασιλέα βαβυλῶνος, καὶ τὸ λοιπὸν τοῦ λαοῦ, καὶ τοὺς καταλειφθέντας μετῆρεν ναβουζαρδὰν ὁ ἀρχιμάγειρος εἰς βαβυλῶνα. καὶ ἐκ τῶν πτωχῶν τοῦ λαοῦ οἷς οὐκ ἦν οὐθὲν, κατέλιπεν ναβουζαρδὰν ὁ ἀρχιμάγειρος ἐν γῇ ἰούδα, καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς ἀμπελῶνας, καὶ ἀγροὺς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, καὶ ἐνετείλατο ναβουχοδονόσορ βασιλεὺς βαβυλῶνος ὑπὲρ τοῦ ἱερεμίου ἐν χειρὶ ναβουζαρδὰν τοῦ ἀρχιμαγείρου, λέγων, λάβε αὐτὸν, καὶ θὲς τοὺς ὀφθαλμούς σου ἐπ' αὐτὸν, καὶ μὴ ποιήσῃς αὐτῷ οὐθὲν κακὸν, ἀλλὰ καθὼς λαλήσῃ πρὸς σε, καὶ οὕτω ποιήσεις αὐτῷ. ἀπέστειλε ναβουζαρδὰν ὁ ἀρχιμάγειρος, καὶ ναβουσεζβὰν, καὶ ῥαψακὴς, καὶ νηργὲλ, καὶ σαρασάρ, καὶ ῥαβμὰγ, καὶ πάντες οἱ ἡγεμόνες βασιλέως βαβυλῶνος. Et factum est, ut vidit eos Sedecias rex Juda, & omnes viri bellatores; & fugerunt, & exierunt nocte de civitate per viam horti regis per portam inter medium muri, & antemuralis: & exierunt per viam Araba. Et insequuta est virtus Chaldæorum post eos: & ceperunt Sedeciam in regione trans Hiericho, & adduxerunt eum ad Nabuchodonosor regem Babylonis, in Reblatha, quæ est in terra Æmath. Et locutus est ei cum judicio. Et jugulavit rex Babylonis filios Sedeciæ in Reblatha ante oculos ejus: & omnes principes Juda jugulavit. Et oculos Sedeciæ excæcavit: & vinxit eum in compedibus, & duxit eum in Babylonem. Et domum regis, & domos populi succenderunt Chaldæi in igne, & murum Hierusalem destruxerunt. Et residuum populi, & eos, qui remanserant in civitate, transfugas, qui transfugerant ad regem Babylonis, & reliquum populi, & eos, qui remanserunt, transtulit Nabuzardan princeps coquorum in Babylonem. Et de pauperibus populi, quibus non erat quicquam, reliquit Nabuzardan princeps coquorum in terra Juda; & dedit eis vineas & agros in die illa. Et mandaverat Nabuchodonosor rex Babylonis pro Hieremia in manu Nabuzardan: Suscipe eum, & pone oculos tuos super eo: & ne facias ei malum ullum: sed, sicut loquutus fuerit ad te, facies ei. Et misit Nabuzardan rex coquorum, & Nabusezban, & Rapsares, & Nergel, & Sarasar, & Rabmag, & omnes duces regis Babylonis.

CAP. XLVII.

(a) DOminus.] *Hoc in vulgata, & libris cum ea convenientibus, est cap. 40 Hic autem in Complut. & apud Theodoretum additur*, καθὼς ἐλάλησεν, sicut loquutus est. (b) Ejus.] *In iisdem sequitur*, καὶ ἐγένετο ὑμῖν ὁ λόγος οὗτος, & facta est vobis sermo hic, *ut vulgata*. (c) Babylonem.] *In cæteris adjungitur*, ἧκε, veni. (d) Redi.] *In Complut. & apud Theodoretum*, ἰδοὺ πᾶσα ἡ γῆ ἐνώπιόν σου. εἰς καλὸν καὶ εἰς ἀρεστὸν ἐν ὀφθαλμοῖς σου τοῦ πορευθῆναι ἐκεῖ πορεύου, καὶ ἀνάστρεψον, Ecce omnis terra in conspectu tuo est: eo quo bonum & placitum in oculis tuis ire, illuc vade, & redi. (e) Vade.] *Delendum illud*, καὶ, *quod in nostra antecedit.* (f) Dona.] *Nonnulli*, ἐπισιτισμόν, καὶ δῶρα, viaticum, & dona. (g) Commendarunt.] *Multi*, παρεθέτο, commendavit. (h) Eorum] *In Compl. sequitur*, καὶ τὰ νήπια, καὶ ἀπὸ τῶν πτωχῶν τῆς γῆς, & parvulos, & de pauperibus terræ, *ut vulg.* (i) Et venerunt.] *In eadem antecedunt hæc*, καὶ ἐπέστρεψαν πάντες οἱ ἰουδαῖοι ἀπὸ παντὸς τόπου, οὗ ἦσαν διεσπαρμένοι, Et reversi sunt omneis Iudæi de omni loco, in quem dispersi fuerant. (k) Belissa rex filius.] *Compl.* βασίλισσα βασιλέως υἱῶν ἀμμὼν, regina regis filiorum Ammon. *Atque istud quidem*, filiorum, *convenit cum vulgata: cætera autem valde abhorrent.* (l) Rem.] *Complut. addit*, τοῦτο, hanc. *Alii habent*, κατὰ τὸ ῥῆμά σου, juxta verbum tuum.

CAP. XLVIII.

(a) REgis.] *Hoc in vulgata, & libris cum ea convenientibus, est caput 41. Hic autem in Complut. additur*, καὶ οἱ μεγιστᾶνες τοῦ βασιλέως, *quod vulgata*, & optimates regis. *Multæ sunt aliæ hujusmodi additiones: sed nos eas notamus, quæ ad sententiam faciunt.* (b) Godoliam.) *In eadem sequitur*, μαχαίρᾳ, καὶ ἐθανάτωσαν αὐτὸν, gladio, & interfecerunt eum. (c) Ibi.] *In eadem subjungitur*, καὶ τοὺς ἄνδρας πολεμιστὰς ἐπάταξεν ἰσμαὴλ, & viros bellatores percussit Ismael. (d) Manna.] *Est vox Hebraica paululum corrupta, de qua alibi notatum est ex S. Hieronymo. Eam Aquila interpretatus est*, δῶρα, dona. *Symm.* θυσία, sacrificium. *Compl.* δῶρον, donum. (e) Jugulavit eos in puteo.] *Non longe a vulgata. Plerique autem libri*, ἔσφαξεν αὐτοὺς, καὶ ἐνέβαλεν εἰς τὸ φρέαρ, jugulavit eos, & injecit in puteum. *Theodoretus videtur habuisse*, βολίσι, jaculis. *In Complut. subjungitur*, αὐτὸς καὶ οἱ ἄνδρες οἱ μετ' αὐτοῦ, ipse, & viri, qui erant cum eo. (f) Quæ.] *Aliqui*, τοὺς μετ' αὐτοῦ, qui cum eo. *In Compl. autem sequitur*, ηὐφράνθησαν, lætati sunt: *quod agnoscit etiam Theodoretus.* (g) Ismael,] *In eadem additur*, υἱὸς ναθανίου ἀπὸ μασφὰ μετὰ τὸ πατάξαι αὐτὸν γοδολίαν υἱὸν ἀχικάμ, filio Nathaniæ de Masipha, postquam ille percusserat Godoliam filium Achicam. (h) Gaberochamaa.] *Sunt dictiones hebraicæ paululum depravatæ, quæ significant*, in peregrinatione Chamaan, *In quibusdam facta est mistio ex græco & hebraico*, ἐν γῇ βηρὼθ χαάμ, in terra Beroth Chaam.

CAP. XLIX.

(a) VIdent.] *Hoc in vulgata, & libris cum ea convenientibus, est caput 42. Hic autem Theodoretus addit*, ἡμᾶς, nos, *ut vulgata*, nos intuentur. (b) Dominus.] *In Compl. sequitur*, ὁ θεὸς ἰσραὴλ, ὃς ἀπέστειλέ με πρὸς αὐτὸν, ἵνα πέσῃ ἡ δέησις ὑμῶν ἔμπροσθεν αὐτοῦ, Deus Israel, ad quem misistis me ad eum, ut cadat deprecatio vestra ante eum. (c) Quæ feci.] *In quibusdam, & apud Theodoretum est*, οἷς εἶπα ποιῆσαι, quæ dixi facere. *Sed nostra convenit cum vulgata.* (d) Domini] *In Compl. sequitur*, τοῦ θεοῦ ἡμῶν, λέγοντες, μηδαμῶς, ὅτι, Dei nostri, dicentes, Nequaquam, quia, *&c.* (e) Sic dixit Dominus.] *Eadem*, κατάλοιποι ἰούδα. οὕτως εἶπεν κύριος τῶν δυνάμεων ὁ θεὸς ἰσραὴλ, residui Juda. Sic dixit Dominus virtutum, Deus Israel. (f) Fame.] *In eadem subjungitur*, καὶ λοιμῷ, & peste. (g) Quia maligne.] *Eadem*, ὅτι ἐμαρτυρησάμην ὑμῖν σήμερον, ὅτι ἐπονηρεύσασθε, quia contestatus sum vobis hodie, quia maligne, *&c.* (h) Faciemus.] *In eadem, & apud Theodoretum*, οὕτως ἀνάγγειλον ἡμῖν, καὶ ποιήσομεν. καὶ ἀνήγγειλα ὑμῖν, καὶ οὐκ εἰσηκούσατε, sic annuncia nobis, & faciemus: & annunciavi vobis, & non exaudistis. (i) Fame.] *In Complut. additur*, καὶ ἐν λοιμῷ, & in peste: *pro quo Theodoretus videtur habuisse*, θανάτῳ, morte. *Sic enim sæpe nominatur pestis.*

CAP. L.

(a) VIri.] *Hoc in vulgata, & libris cum ea convenientibus, est caput 43. Hic autem in plerisque additur*, ὑπερήφανοι, superbi. *In Compl. autem hic locus sic habet*, οἱ ὑπερήφανοι οἱ εἰπόντες τῷ ἱερεμίᾳ, ψεύδη σὺ λαλεῖς, superbi dicentes Hieremiæ, Mendacia tu loqueris: *quæ ultima verba sunt etiam apud Theodor.* (b) Reverterant.] *Eadem*, τοὺς ἀποστρέψαντας ἀπὸ πάντων τῶν ἐθνῶν, ἃ διεσκορπίσθησαν ἐκεῖ, *quod vulgata*, qui reversi fuerant de cunctis gentibus, ad quas fuerant ante dispersi. (c) In vestibulis.] *Schol.* Cæteri, ἐν κρυφαίῳ, in occulto. (d) Babylonis.] *Theodoretus & Compl. addunt*, τὸν δοῦλόν μου, servum meum. (e) Qui in On.] *Ita etiam Theodoretus: & putat idem esse On, & Heliopolin. Compl. habet*, τοὺς ἐν αἰγύπτῳ, qui in Ægypto. (f) Eorum.] *Theodoretus*, τῶν θεῶν αὐτῶν, Deorum eorum. *Compl.* αἰγύπτου, Deorum Ægypti.

CAP. LI.

(a) TAphnas] *Hoc usque ad*, Verbum, quod loquutus est Hieremias, *in vulgata, & libris cum ea convenientibus, est caput 44. Hic autem in Complut. additur*, καὶ ἐν μέμφοις, & in Memphis, *ut vulgata*. (b) Desertæ.] *In iisdem additur*, σήμερον, hodie. (c) Nesciebatis.] *Compl.* οὐκ ἔγνωσαν αὐτοὶ, καὶ ὑμεῖς, καὶ οἱ πατέρες ὑμῶν, nesciebant ipsi, & vos, & patres vestri. (d) Hanc.] *In eadem additur*, καὶ οὐκ ἐφοβήθησαν, & non timuerunt. (e) Patrum.] *Eadem*, αὐτῶν, καὶ κατὰ πρόσωπον τῶν πατέρων αὐτῶν, eorum, & ante faciem patrum eorum. (f) Dominus.] *In eadem, & apud Theodoretum sequitur*, τῶν δυνάμεων, ὁ θεὸς ἰσραὴλ, virtutum, Deus Israel. (g) Ad disperdendum omnes residuos, qui in Ægypto.] *Theodoretus, & Compl.* εἰς κακὸν (*aut* κακὰ) τοῦ ἀπολέσαι πάντα ἰούδα. καὶ λήψομαι τοὺς καταλοίπους ἰούδα, οἳ ἔθεντο τὸ πρόσωπον αὐτῶν τοῦ εἰσελθεῖν εἰς γῆν αἰγύπτου τοῦ κατοικῆσαι ἐκεῖ, καὶ ἐκλείψουσι πάντες ἐν γῇ αἰγύπτου, in malum ad disperdendum omnem Judam. Et tollam residuos Juda, qui posuerunt faciem suam ut ingrederentur in terram Ægypti ad habitandum ibi: & deficient omnes in terra Ægypti. (h) Fame.] *In eadem additur*, καὶ ἐν θανάτῳ, & in morte. (i) Facientes.] ποιοῦντες. *Sic etiam Theodoretus. Alii*, ποιῆσαι, *ut referatur ad fœminas.* (k) Extra.] *In Compl. & Theodoretus*, ἐν πλατείαις, in plateis, *ut vulgata*. (l) Domini.] *In Compl. sequitur*, πᾶσα ἰούδα, οἱ ἐν γῇ αἰγύπτου, omnis Juda, qui in terra Ægypti. (m) Mulieris.]

…] Eadem, καὶ αἱ γυναῖκες ὑμῶν, & mulieres vestræ. (*n*) Permane…] Eadem, & Theodoretus addunt, ὁ ἐμὸς, ἢ ὁ αὐτῶν, meus, an illorum. …] Eadem, ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ, ἵνα γνῶτε, ὅτι ἐμμενοῦσι οἱ λόγοι μου ἐφ' … in mala.] in loco isto, ut sciatis, quia permanebunt sermones mei super … in mala. (*p*) Vaphre.] *Eadem, & Theodoretus,* τὸν φαραὼ οὐαφρῆ, …onem Vafre. (*q*) Verbum.] *Hæc usque ad finem in vulgata, & …cum ea convenientibus, sunt cap. 45.* (*r*) Evello.] *Apud Theodore… sequitur,* καὶ γε πᾶσαν τὴν γῆν ταύτην, etiam universam terram hanc. …pl. τὴν ἐμοὶ, meam.

CAP. LII.

(*a*) CUM viginti.] *Scholion, quod per errorem appositum est ad caput 26. pertinet ad hunc locum; & magna ex parte confectum est ex verbis …reti ad finem præcedentis apud ipsum capitis, & ad hoc, quod apud om… 52.* Prophetia usque ad hæc finem accepit. Post hæc enim historico …modo prosequitur, quæ ad Sedeciam, & expugnationem Hierusalem, …capta e templo. In quibus, ποδιστῆρας, Syrus reddidit, pelves lavandis …aptas; Ipsos autem ἰεφὼθ, (*al.* ἀπφὼθ) aliqui dicunt esse obeliscos, …vero τοὺς ὑποχυτῆρας, hydrias, μασμαρὼθ autem, Candelabra. Joacim …vocat ipsum Jechoniam. (*b*) Lobena.] *In Complut. sequuntur hæc, …videntur agnosci etiam a Theodoreto,* καὶ ἐποίησε τὸ πονηρὸν ἐνώπιον κυρίου κατὰ …ἐποίησεν Ἰωακείμ· ὅτι ὀργὴ κυρίου ἦν ἐν Ἱερουσαλὴμ, καὶ ἐν Ἰούδᾳ, ἕως οὗ τοῦ ἀπο… αὐτοὺς ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ, καὶ ἀπέστησε Σεδεκίας ἐπὶ τὸν βασιλέα βαβυλῶνος. …malum in conspectu Domini juxta omnia, quæ fecerat Joacim: …ira Domini erat in Hierusalem, & in Juda, usquequo projiceret …facie sua. Et recessit Sedecias a rege Babylonis. (*c*) Nono.] *Aliqui, …decimo, ut vulgata.* (*d*) Quadratis.] *Videntur hæc agnosci apud …retum. In Complut. hic locus sic habet,* καὶ παρενέβαλον ἐπ' αὐτὴν, καὶ …ἐπ' αὐτὴν περίτειχος κύκλῳ, & castrametati sunt super eam, & ædi… super eam circummurale in circuitu. (*e*) Sedeciæ.] *In ceteris …,* ἐν μηνὶ τῷ τετάρτῳ, in mense quarto. (*f*) Deblatha.] *In Com… additur, ut etiam inferius in nostra,* ἐν γῇ αἰμὰθ, in terra Hæmath. *Olympiodorus,* ἐμὰθ, ἡ νῦν καλουμένη ἀντιόχεια. δεβλαθὰ δὲ τὸ ταύτης προάστειον ἡ δάφνη. Emath est ea quæ nunc vocatur Antiochia: Deblatha autem, suburbanum ejus Daphne. (*g*) Et reliquos de populo.] *In Complut. est,* καὶ ἀπὸ τῶν πενήτων τοῦ λαοῦ, καὶ τὸ λοιπὸν τοῦ λαοῦ, καὶ τοὺς καταλειφθέντας ἐν τῇ πόλει, καὶ τοὺς ἐμπεπτωκότας, οἳ ἐνέπεσον πρὸς τὸν βασιλέα τῆς βαβυλῶνος, καὶ τὸ περισσὸν τοῦ ὄχλου μετῆκεν ὁ ἀρχιμάγειρος. καὶ ἀπὸ τῶν πενήτων τῆς γῆς κατέλιπεν. Et de pauperibus populi, & reliquum populi, & qui remanserant in civitate, & profugos, qui profugerant ad regem Babylonis, & residuum turbæ transtulit princeps coquorum. Et de pauperibus terræ reliquit, *&c.* (*h*) Apphoth.] *Schol.* ὑδρίας, φιάλας, θυμιατήρια, λέβητας, hydrias, phialas, thuribula, lebetes. *De his diximus ex Scholio, & Theodoreto. Nec vero mirandum, si non eædem omnino sint dictiones: in hujusmodi enim rebus magnæ semper sunt varietates.* (*i*) Triginta quinque.] *Theodoretus vocat immensæ magnitudinis. In Compl. & vulgata est,* decem & octo. (*k*) Gisum.] *Schol.* κεφαλίδες, capitella. (*l*) Octo malogranata cubito, duodecim cubitis.] *Pro his in Compl. est duntaxat,* καὶ ῥοαὶ, & malogranata. *A plerisque codicibus vulgatæ abest tota hæc pars de secunda columna.* (*m*) Sacerdotem.] *In Compl. & ex parte in aliis est,* τὸν Σαραίαν τὸν ἱερέα τὸν πρῶτον, καὶ τὸν Σοφονίαν τὸν ἱερέα τὸν δευτερεύοντα, Saraiam sacerdotem primum & Sophoniam sacerdotem secundum. (*n*) Emath.] *In Complut. sequuntur hæc, quæ agnoscuntur etiam apud Theodoretum,* καὶ μετῳκίσθη ἰούδα ἀπὸ τῆς γῆς αὐτοῦ. οὗτος ἐστὶν ὁ λαὸς, ὃν μετῴκισεν ναβουχοδονόσορ ἐν ἔτει ἑβδόμῳ ἰουδαίους τρεῖς χιλιάδας, καὶ εἰκοσιτρεῖς, ἐν ἔτει ὀγδόῳ καὶ δεκάτῳ ναβουχοδονόσορ, μετῴκισεν ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ ψυχὰς ὀκτακοσίας τριάκοντα δύο. ἐν ἔτει τρίτῳ καὶ εἰκοστῷ ναβουχοδονόσορ, μετῴκισεν ὁ ἀρχιμάγειρος ἰουδαίων ψυχὰς ἑπτακοσίας τεσσαρακονταπέντε. πᾶσαι αἱ ψυχαὶ τέσσαρες χιλιάδες, καὶ ἑξακόσιαι. Et translatus est Juda de terra sua. Iste est populus, quem transtulit Nabuchodonosor in anno septimo, Judæos tria millia & viginti tres. In anno octavo & decimo Nabuchodonosor transtulit de Hierusalem animas octingentas triginta duas: In anno vigesimo tertio Nabuchodonosor, transtulit princeps coquorum, Judæorũ animas septingentas quadraginta quinque. Omnes animæ quatuor millia & sexcentæ: *ut fere vulg.* (*o*) Et totondit eum.] *Hæc absunt a multis.*

BARUCH.

CAP. I.

(*a*) MAnna.] *Theodoretus,* τὸ μάνναα, vocant Hebræi, θυσίαν, sacrificium. *De hoc alibi.* (*b*) Vagabamur.] *Idem*, Illud, ἐσχεδιάζομεν, posuit pro, ἐπενοοῦμεν, id est, excogitabamus varia peccatorum genera.

CAP. II.

(*a*) FActa sunt.] *Corrigendum est hic,* ἐποιήθη, *& paulo post, pro,* ἐποιήθη, *reponendum* ἐποίησεν. (*b*) In magnitudinem.] ἐπὶ τὸ μέγεθος. *…qui interpretentur,* sursum ascendit. *In vulgata est,* super magnitudi… mali. (*c*) Qui incedit.] *Vulgata,* & incedit. *Græce est,* ὃ βαδίζει *… quare videtur saltem subintelligendum, quod exprimitur apud Theodo…,* τὸ πνεῦμα, spiritus, qui incedit, *&c.* (*d*) Prophetarum.] *In ple… additur,* λέγων, *& in vulgata,* dicens. (*e*) Opera facite.] *Corrigendum,* καὶ ἐργάσασθε: *Et sic vulgata: in qua præcedit,* & cervicem vestrum. *In Complut. autem, pro,* ὦμον, *est,* νόμον. (*f*) Deficere.] *In multis est,* …, defectionem, *ut etiam in vulgata. Sed in eo additur,* vestram, *& pau…,* & auferam a vobis: *sine quibus nostra lectio optime fluit.* (*g*) …missione.] *Theodoretus,* τὴν ἀποικίαν, appellat captivitatem: *de ista dicti… etiam alibi notatum est.* (*h*) Negociis.] *Corrigendum,* πραγμάτων, *…Complut.* καὶ ἀπὸ πονηριῶν πραγμάτων αὐτῶν. *A vulgata videtur abfuisse illud,* πραγμάτων. *Sic enim habet,* & a malignitatibus suis.

CAP. III.

(*a*) MIserere.] *Apud Theodoretum, & in Compl. sequitur,* ὅτι θεὸς ἐλεήμων εἶ, καὶ ἐλέησον, *& vulg.* quia Deus es misericors, & miserere nostri. (*b*) Tuam.] *Nonnulli,* κυρίου, *& vulgata,* Domini. (*c*) Et.] *Sic etiam vulgata. A nonnullis autem, & a Theodoreto abest istud,* καί. (*d*) A corde.] *Alii,* ἐπὶ καρδίαν, *& valet hic, ut & alibi notavimus,* desuper a corde. *Vulg. vero,* quia convertimur ab iniquitate. (*) Quo.] *Corrigendum,* οὗ. (*e*) Quid.] *Istud,* τί, *repetitum abest a multis, & a vulgata.* (*f*) Facti sunt.] *Sententia videtur postulare, ut legatur,* ἐγενήθη, *quomodo vulg. habet, cujus etiam auctor pro,* τῆς ὁδοῦ, *videtur habuisse,* τοῦ προσώπου, a facie ipsorum longe facta est. (*g*) Qui super terram.] οἱ ἐπὶ τῆς γῆς. *A nonnullis abest illud,* οἱ, *a quibusdam præterea* ἐπί. *Vulg.* quæ de terra est. (*h*) Et afferet eam auro electo.] *Theodor.* καὶ ἤνεγκεν αὐτὴν ὑπὲρ χρυσίον καθαρὸν, & attulit illam super aurum purum: *quemadmodum vulg. nisi quod illa habet,* electum.

CAP. IV.

(*a*) COnfines.] *Sic vulgata & hic, & paulo post, quod græce,* αἱ πάροικοι, *iterum vero,* vicinæ. *Theodoretus significare putat civitates subjectas ipsi Hierusalem.* (*b*) Solam.] *Quidam,* μονογενῆ, unigenitam, *vulgata,* unicam. (*c*) Splendore ipsius Æterni.] *Sic visum est vertendum,* λαμπρότητος τοῦ αἰωνίου· *nam sæpe nomine æterni intelligit Deum. Vulgata habet,* splendore æterno. (*d*) Ejus.] *In nonnullis additur,* ἔσται, *& vulgata,* gaudimonium ejus erit.

CAP. V.

(*a*) SOlium.] *Alii,* υἱοὺς, *& vulgata,* filios.

LAMENTATIONES HIEREMIÆ.

CAP. I.

(*a*) LAmentationes.] *Origenes:* ἔκδοσις ἀκύλα, καὶ θεοδοτίωνος, ἐν τοῖς θρήνοις, οὐ φέρεται, μόνη δὲ Συμμάχου καὶ τῶν ό. Editio Aq. & Theodotionis, in Threnis, non circumfertur, sed solius Symmachi, & lxx. (*b*) Abductæ.] ἀγόμεναι, *quasi tractæ. In Complut. additur,* αἰχμάλωτοι, captivæ. *Vulgata habet tantum,* squalidæ. (*c*) In caput.] *Symmach.* εἰς ἄρχοντας, in principes. (*d*) Ablatus.] *Complut.* ἐξῆλθε, egressus est, *ut vulgata.* (*e*) Habitatione.] *Alii,* μετοικεσία, transmigratione. *Vulgata,* sabbata. (*f*) Facta est.] *Theodoretus,* ἐγενήθην, facta sum, *ut vulgata.* (*g*) Qui ad vos.] οἱ πρὸς ὑμᾶς. *Multi putant etiam in Hebræo esse quasi modum quendam adjurantis, quasi dicat,* adjuro vos. *Vulgata:* O vos. *Alii interpretantur Hebraica,* non ad vos: *id est,* vobis grave non sit, *quibus responderet Græcum, si esset,* οὐ πρὸς ὑμᾶς. (*h*) Juxta.] *Complut.* ὡς ἄλγος, *& vulgata,* sicut dolor meus. (*i*) Humiliavit.] *Theodoretus hoc loco habuit,* ἐπεφύλλισέ μοι, vindemiavit me, *sicut vulgata: pro quo inquit Symm. dixisse,* ὤπτησέ μοι, coxit me. (*k*) In manibus.] *Apud Theodoreti interpretem locus sic habet, (nostri enim codices græci hoc loco non habent verba ista)* & manibus suis convolvit me: aggravavit jugum suum super collum meum: & infirmata, *&c.* (*l*) Super his ego ploro.] *Hæc in Compl. sunt post,* Ain: *quod respondet vulgatæ. Multæ autem sunt in ordine harum literarum varietates.* (*m*) Qui reducat.] *Symm.* ἀνακτώμενος, qui recreet. (*n*) Perditi.] *Symm.* ἔρημοι, desolati. (*o*) Mandavit.] *Origenes:* Juxta Symmachum, & secundum aliam seriem, (*nisi, pro,* ἐκδοχὴν, *legendum sit,* ἔκδοσιν, editionem) ipsorum lxx, ἐνετείλατο κύριος κύκλῳ γενέσθαι αὐτοῦ τοὺς θλίβοντας αὐτὸν, Mandavit Dominus in circuitu ejus fieri tribulantes eum. (*p*) Et non invenerunt.] *Hæc absunt a Complut. ut a vulgata.* (*q*) Exacerbata sum.] παραπικρανθεῖσα· *& videtur satis respondere vulgatæ,* quoniam amaritudine plena sum: *sed potest etiam significare idem atque,* παρεπίκρανα, exacerbavi, *quod est in multis & apud Theodoretum.* (*r*) Facti sunt similes mihi.] *Vulgata,* & fiant similes mei. *In multis & apud Theodoretum est,* ἐγένοντό μοι, οἴμοι, οἴμοι, obtigerunt mihi, heu, heu. (*s*) Vindemiam fecerunt.] *Alii,* ἐπεφύλλισάν μοι, vindemiarunt me. *Theodoretus,* ἐπεφύλλισάς μοι, vindemiasti me, *ac refert Syrum ita esse interpretatum,* & afflige illos, sicut afflixisti me.

CAP. II.

(*a*) IN die iræ suæ.] *Hæc in Complut. & in vulgata, & apud Theodoretum ponuntur ante Beth.* (*b*) Regem.] *Theodoretus,* βασιλέας, reges. *Alii,* βασιλείαν, regnum, *ut vulgata.* (*c*) Flammam.] *Theodoretus,*

-tus, φλέγον, ardentem. (*d*) Adverſarius.] *Abeſt a plerisque, & a vulg.* (*e*) Palatia.] *Origenes*, βάρεις, dicit domos, ſicut Sym. edidit, τὰ βασίλεια, regias. *Interdum autem in vulg. vertitur mœnia, interdum turres. De hac dictione alibi notatum.* (*f*) Humiliatam.] *Etiam in Hebræo non eſt diverſi ſexus ab eo, quod ſequitur. In quibuſdam, & apud Theodoretum eſt hoc loco,* τεταπεινωμένον, *& in vulg.* humiliatum. (*g*) Et principem.] *Hoc abeſt a Complut. & vulgata, & a Theodoreto, quantum conjici poteſt.* (*h*) Vocem.] *Theodoretus addit,* πολέμου, belli. (*i*) Corona.] *In quibuſdam, & ad marginem Vaticani additur,* δόξης, *& apud S. Ambr. in pſal.* 118. *ſerm.* 15. gloriæ. *In aliquo autem, & apud Theod. additur præterea,* καλὴ εὐπρέπεια, bonus decor, *quæ videtur altera interpretatio. Vulgata habet,* perfecti decoris: *ſicut etiam S. Hier. eaſdem fere dictiones hebraicas pſ.* 49. *vertit,* perfecto decore: *ubi græce eſt,* ἡ εὐπρέπεια τῆς ὡραιότητος, *& latine,* ſpecies decoris. (*k*) Lætitiæ.] *In quibuſdam eſt, & apud Theodoretum,* εὐφροσύνη, *& in vulgata,* gaudium: *& apud S. Ambr.* & jocunditas. (*l*) Abſorbuimus.] *Reſpondet hebræo. In ceteris eſt,* καταπίωμεν, *aut,* καταπίομεν, *& in vulg.* devorabimus. (*m*) Quæ.] *In aliis eſt,* ὃ, *& vulg.* quem: *& S. Ambr. in pſ.* 118. *ſerm.* 16. verbum ſuum quod mandavit. *Compl.* ῥήματα αὐτοῦ, ἃ, verba ſua, quæ. (*n*) Filia.] *Sic etiam hebræus: ac ſignificatur tamen pupilla, ut habet vulg. In quibuſdam eſt,* κόρη, *quod item puellam & pupillam ſignificat.* (*o*) Occides.] *Quidam,* εἰ ἀποκτενεῖς, ſi occides: *quidam cum Theodoreto,* εἰ ἀποκτενοῦσι, ſi occident. (*p*) In via.] *Alii,* εἰς γῆν ἐξόδων, in terra viarum. (*q*) Vocavit.] *Alii,* ἐκάλεσας, vocaſti, *ut vulgata.* (*r*) Diem.] *Plerique,* ὡς εἰς ἡμέραν, *& vulgata,* quaſi ad diem: *præpoſitio,* ad, *abeſt etiam ab Hebræo.* (*ſ*) Parœcias meas.] *Videtur dictum, quaſi colonias meas, & oppida mea. Alii tamen accipiunt in generandi caſu,* παροικίας μου, peregrinationis meæ. *Hebræus habet,* terrores meos. (*t*) Sicut.] *Theodoreti interpres,* enutrivi, obtinui, multiplicavi: & hoſtis cuncta ſimul abſumpſit: *quæ ſatis reſpondent Hebræo.*

CAP. III.

(*a*) ÆS meum.] *Symmachus,* τὸν τοῦ τραχήλου μου ζυγὸν, colli mei jugum: *quod habet Theod. Orig.* λέγει δὲ ζυγὸν καὶ τοὺς κλοιοὺς τοὺς σιδηροῦς, οὓς ἀντὶ ξυλίνων θεοῦ κελεύσει περιεβάλετο· ἐφέρετο γὰρ καὶ γραφή. Dicit autem jugum ipſas catenas ferreas, quas pro ligneis Dei juſſu ſibi circundabit: Circumfertur enim & ſcriptum, ἐβάρυνε τὸν χαλκὸν τοῦ τραχήλου μου, aggravavit æs colli mei. (*b*) Sagittas.] ἰούς. *Si legeretur,* υἱούς, filios, *reſponderet Hebræo: vulgata habet,* filias. (*c*) Riſus.] *Sic Hebræus, quod vulgata,* in deriſum. *Aliquot libri habent,* ἐγενήθη λόγος, facta eſt fabula. (*d*) Calculo.] *Theodoretus:* Syrus dicit, ἐν πέτρᾳ ἐστέρησέ με, in lapide privavit me. (*e*) Et periit victoria.] *Ceteri,* καὶ εἶπα, ἀπώλετο νῖκος, & dixi, periit victoria. *Notatum autem alibi eſt, nomine iſto* νῖκος, *interdum ſignificari finem: quare hic vulgata,* finis meus. *Alii tamen vocem Hebraicam interpretantur, durationem, patientiam, fortitudinem.* (*f*) Amaritudo, & fel meum in memoria erit.] *Alii,* πικρίας μου, καὶ χολῆς μου, μνείᾳ μνησθήσομαι, amaritudinis meæ, & fellis mei memoria memor ero, & recolet, &c. (*g*) Quia non fecit deficere me, quia non ſunt conſumptæ miſerationes ejus. Menſes in matutinis, miſerere Domine.] *Viſum eſt tranſitive accipiendum illud,* οὐκ ἐξέλιπέ με. *Verum omnia iſta abſunt a Theodoreto, & Sancto Ambroſio de obitu Valentiniani, & videntur admiſta ex aliis interpretationibus. Nam & illud* μῆνας, (*pro quo aliqui codices habent* μένας, expectans) *ductum eſt ex eadem dictione Hebraica, ex qua illud,* καινά, *quod paulo poſt ſequitur. Dictio enim Hebraica ſignificat & menſis, & nova.* (*h*) Conſumpti non ſumus.] *Theodoretus,* οὐκ ἐξελίπομεν, non defecimus. *Complut.* ὅτι οὐκ ἐτελειώθησαν, ὅτι οὐκ ἐξέλιπον αἱ ἐλεημοσύναι αὐτοῦ· quia non ſunt conſummatæ, quia non defecerunt miſericordiæ ejus: *quæ reſpondent Chaldaico.* (*i*) Novæ in matutinis, multa eſt fides tua.] *Videtur referri ad illud,* τὰ ἐλέη καινά, *quod initio eſt poſitum, id eſt,* Novæ ſunt miſericordiæ Domini in matutinis. *In codicibus Theodoreti, qui ad manus erant, ſic legitur hic locus,* ἐπληθύνθη ἡ πίστις σου εἰς τὰς πρωΐας, multiplicata eſt fides tua in matutina. *Sed Interpres ſic refert,* Renova eos velut diluculum matutinum: multiplicata eſt fides tua in matutinis. Multæ ſunt enim anguſtiæ meæ: defecit cor meum. Pars mea, &c. *Sanctus Ambroſius ibidem,* Renovabit illa, ſicut lux matutina: Multi ſunt gemitus mei, & cor meum defecit. Sors mea Dominus, dixit: Ideo ſuſcitabo eum. (*k*) Bonum.] *Theodoretus,* ζήσεται, vivet. S. *Ambroſius habet tantum,* animæ quæ quærit eum: *quod reſpondet hebraico. Deinde autem, quaſi ex alio principio,* Bonum eſt ſperare in ſalutare Domini, *& interpres Theodor.* Bonum eſt ſuſtinere, & ſperare in ſalutare Domini. (*l*) Quia tulit ſuper ſe.] S. *Ambr.* quia tulit jugum grave. *Notat tamen græcum non habere,* grave. *Interpres Theodoret.* quia tollit ſuper ſeipſum jugum grave: *apud quem Theodoretum etiam in noſtris codicibus ſequitur,* δώσει ἐν χώματι (*Compl.* θήσει ἐν κονιορτῷ) τὸ στόμα αὐτοῦ, εἴπερ ἔστιν ἐλπίς, dabit in pulvere os ſuum, ſi forte ſit ſpes, *ut fere vulgata. Addit Theodoretus, Syrum, pro,* ἐν χώματι, *dixiſſe,* ἐν γῇ, in terra. (*m*) Et ſecundum.] *Illud,* &, *abeſt a nonnullis.* (*n*) Revertemur.] *Nonnulli,* ἐπιστρέψωμεν, revertamur. (*o*) Timor.] *Symm.* πτόησις, formido. (*p*) Furor.] *Ceteri,* θάμβος, ſtupor. (*q*) Oculus.] *Symm.* ὁ ὀφθαλμός μου ἐπέμεινε, καὶ οὐκ ἐπαύσατο, τοῦ μὴ εἶναι ἄνεσιν, oculus meus immoratus eſt, & non ceſſavit, eo quod non eſſet remiſſio. (*r*) Oculus meus racemabit.] *Origenes,* ὅτι κατεπόντισάν με τὰ δάκρυα, quia abſorbuerunt me lacrymæ; τῇ τῶν ἐν ὕδατι πνιγομένων μεταφορᾷ. κατὰ δὲ τοὺς ό. κατακόπτει με τὰ δάκρυα, καθάπερ ἄμπελον ἀκριβὴς τρυγητής. tralatione ducta ab iis qui in aqua ſuffocantur. At ſecundum lxx, concidunt me lacrymæ, ſicut vitem diligens vindemiator. (*ſ*) In omnes.] *Alii,* καὶ πάντας, & omnes. (*t*) Inſpice in oculos eorum.] *Compl. illud,* inſpice, *conjungit cum antecedentibus, deinde habet,* ἐγὼ ψαλμὸς αὐτῶν, ego ſum pſalmus eorum, *ut vulgata.*

CAP. IV.

(*a*) DRacones.] *Symm.* σειρῆνες, ſirenes. (*b*) Catuli eorum filias.] *In quibuſdam & apud Theodoretum eſt,* ἐθήλασαν σκύμνους αὐτῶν θυγατέρες. *Et quamvis utriuſque lectionis eadem ſententia eſſe poſſit ob ambiguitatem verbi* ἐθήλασαν, *quod ſignificare poteſt,* lac dederunt, &, lac acceperunt; *tamen Theodoretus ita explanat, ut cetera referantur ad dracones, quæ lactarint catulos ſuos: Illud autem* θυγατέρες, *ad ſequentia: id eſt,* filiæ populi mei devenerunt ad id quod inſanabile eſt. (*c*) Struthio.] *Olympiodorus:* ἀποπτῆναι κατὰ τοὺς στρουθοκαμήλους μὴ δυνάμενοι, ἀλλὰ τὴν γῆν ἀεὶ διαθέοντες. τὸ στρουθίον οὕτως ἐξέδωκε Σύμμαχος. Avolare enim more ſtruthocamelorum non poſſunt: ſed ſemper per terram diſcurrunt. Iſtud enim στρουθίον, ſic edidit Symmachus. (*d*) Quaſi repente.] *Origenes:* Symmachus illud quidem ὥσπερ στιγμή, edidit, ἐξαπίνης, ſubito: illud autem, οὐκ ἐπόνεσαν, ἐτρώσαν, quam non vulneraverunt. (*e*) Manibus.] *Aliqui,* χεῖρες, manus. (*f*) Super nivem.] *Origenes,* ἐκαθαριώθησαν ναζιραῖοι, ἀφωρισμένοι. τοὺς ἁγιάσαντας γάρ, φησιν, ἑαυτοὺς τῷ θεῷ, ὁ ποῖος ἦν καὶ Σαμψών. οὗτοι παρὰ Ἰουδαίοις ἐπιφανεῖς· διὸ τὸ μὲν καθαρὸν αὐτῶν ἀντεξέτασε χιόνι, τὸ δὲ λαμπρὸν γάλακτι. οἱ ἐκλεκτοὶ δέ, ὃ δηλοῖ τὸ ἀπόσπασμα πολιτείαν οὐράνιον ἔχουσι, τοῦτο γὰρ τῆς σαπφείρου τὸ χρῶμα. τὸ δὲ ἐπυρώθησαν, οὐ διεχύθησαν, ἀλλ' ἐπάγησαν ἐν τῇ ἀρετῇ. Immaculati ſegregati. Eos enim dicit, qui ſe Deo ſanctificaverunt: qualis fuit & Sampſon. Fuerunt autem hi apud Judæos conſpicui. Quare munditiam quidem illorum comparavit nivi, (*vides Origenem eodem, ac nos, modo hæc diſtinguere*) ſplendorem autem lacti. Electi autem ipſi (quod quidem ſignificat illud, ἀπόσπασμα, exciſio) vitæ rationem cœleſtem habent. Talis enim eſt ſaphiri color. Illud autem, ἐπυρώθησαν, coagulati ſunt, hoc ſignificat, non effuſi ſunt, ſed concreverunt in ipſa virtute. *Ex quibus poſtremis verbis colligi poteſt ipſum Origenem habuiſſe* ἐπυρώθησαν, *ubi nos,* ἐπυρώθησαν, *de qua re paulo poſt. Scholion Origenis ex alio libro: Symmachus,* ἄχραντοι ἀφωρισμένοι αὐτῆς ὑπὲρ χιόνα, λαμπρότεροι γάλακτος, πυρρότεροι τὴν ἕξιν ὑπὲρ τὰ περίβλεπτα· σάπφειρος τὰ μέλη αὐτῶν, σκοτεινότερον ἀσβόλης τὸ εἶδος αὐτῶν. Immaculati ſegregati ejus ſuper nivem, ſplendidiores lacte, rubicundiores corpore ſuper conſpicua. Sapphirus membra eorum: Obſcurior fuligine ſpecies eorum. *Aliud Scholion ejuſdem:* Illud, ναζιραῖοι, ſignificat, ἡγιασμένοι, ſanctificati. Ita enim Symm. & Theodotio in Amos, ſanctificatos interpretati ſunt Naziræos. (*g*) Rubuerunt.] *Videtur,* ἐπυρώθησαν, *poſitum pro,* ἐπυρρώθησαν: *nam quæ inflammantur, ſolent rubere: & reſpondet vulgatæ, & editioni Symmachi, de qua diximus. Apud Origenem, Nazianzenum, & alios, & in plerisque codicibus eſt,* ἐπάγησαν, *& in Breviario Romano in communi martyrum tempore paſchali in reſponſorio lectionis eſt,* & ſuper lac coagulati ſunt. *Atqui etiam in plerisque libris hoc modo interpungitur;* mundati ſunt Nazaræi ejus: ſuper nivem ſplenduerunt: ſuper lac coagulati ſunt: *& ita etiam videtur diſtinguere Maximus monachus in ſermone aſcetico. Sed apud Origenem, & cætera, ut in noſtra, & iſtud etiam* ἐπυρώθησαν, *per ſe videtur ſtare, ſicut apud nos,* ἐπυρώθησαν. *Quod tamen non abſque ratione conjungeretur cum ſequenti dictione, hoc modo,* ἐπυρώθησαν ὑπὲρ λίθους, (*ſic enim corrigendum*) σαπφείρου τὸ ἀπόσπασμα αὐτῶν, rubuerunt ſuper lapides: (*id eſt, ſuper gemmas:*) e ſapphiro exciſio eorum. (*h*) Coxerunt.] ἥψησαν. *Origenes videtur habuiſſe,* ἥψαντο. *Ita enim ſcribit:* Illud, ἥψαντο, ſignificat accendere, & aſſare. (*i*) Commoti ſunt.] *Theodoretus habet,* ἔρρεψαν νεανίαι ἐν ταῖς ἐξόδοις, repſerunt adoleſcentes in exitibus: *& illud* ἐξόδοις, *interpretatur,* ταῖς ἀγυιαῖς, ταῖς ῥύμαις, vicis, plateis. (*k*) Tetigerunt veſtimenta eorum.] *Sunt, qui vertant,* veſtimenta ſua. *Theodoreti interpres habet,* projecti ſunt cum veſtimentis ſuis: *quibus ſane verbis reſpondet ipſa Theodoreti explanatio. Totum autem hoc quod continetur ſub littera Nun, eſt a Symmacho redditum,* ἀκαταστατοι ἐγένοντο, τυφλοὶ ἐν ταῖς ἐξόδοις. ἐφύρησαν ἐν αἵματι, ὥστε μὴ δύνασθαι ἅψασθαι τοῦ ἐσθῆτος αὐτῶν, inſtabiles facti ſunt, cæci in plateis; conſperſi ſunt in ſanguine, ita ut non poſſet tangi veſtimentum eorum. (*l*) Prophetarum.] *Plerique,* πρεσβύτας, ſenum, *ut vulgata.* (*m*) Venati ſumus.] *Sic etiam Theodoretus: pro quo inquit Syrum dixiſſe,* ἐθηρεύσαντο, venati ſunt: *quod habet Complut.* (*n*) Tempus.] *Alii,* τὸ πέρας ἡμῶν, *& S. Ambroſ. in pſal.* 118. *ſerm.* 19. advenit finis noſter. (*o*) Evolaverunt.] ἐξέπτησαν. *Plerique,* ἐξήφθησαν, *& S. Ambr. ibidem,* accenſi ſunt. (*p*) Ipſorum.] *Fortaſſe valet,* noſtris ipſorum, *nam in aliis eſt,* ἡμῶν. *Dionyſius Alexandrinus in reſponſionibus ad quæſt. Pauli Samoſateni, habet,* διαβολαῖς ἡμῶν, calumniis noſtris. S. *Ambroſ. ſerm.* 15. Spiritus ante faciem noſtram Chriſtus Dominus comprehenſus eſt in interitu noſtro, &c. *Schol.* Aquila dixit, πνεῦμα μυκτήρων ἡμῶν, ſpiritus narium noſtrarum. Symm. autem, πνοὴν μυκτήρων, ſpirationem narium. Amici enim Dei ſemper Chriſtum ſpirant, ob oculos ipſum habentes. (*q*) Terram.] *Apud Theodoretum, & in Complut. additur,* Ὢς, Hus, *ut vulgata.* (*r*) Tranſmigrare te.] S. *Ambroſ. ſerm.* 22. te expellere adhuc.

CAP. V.

(*a*) VEnerunt ſuper collum noſtrum.] *Symm.* ζυγὸς κατὰ τοῦ τραχήλου ἡμῶν, jugum ſuper collum noſtrum. *Et in alio libro,* ξύλα ἡμῶν ἐν ἀλλάγματι ἐλάβομεν ἐπὶ τὸν τράχηλον ἡμῶν, ligna in commutatione tulimus ſuper collum noſtrum: *& Schol.* Pro, ἐλάβομεν ἐπὶ τὸν τράχηλον, Symm. dixit, ζυγὸς κατὰ τὸν τράχηλον, jugum ſuper collum. *Sed hebræo fortaſſe magis reſponderet, ſi ita diſtingueremus,* ligna noſtra in commutatione venerunt. Super collum noſtrum paſſi ſumus perſequutionem. (*b*) Ægyptus dedit manum.] *Schol.* [illegible] ex anonymis: Exhibuit ea, quæ ad uſum, ementibus Ægyptus: ſimiliter etiam ex Aſſyriis, qui captam regionem cuſtodiebant. Non enim erat aliunde ſaturari alimento. Aut, quod Ægyptus quidem viſa eſt nobis auxiliari, Aſſyrii autem captis præbebant alimentum. Juxta Symmachum vero, Ægyptiis quidem nos ipſos tradidimus, accurrentes tanquam ad amicos ad ſempiternos hoſtes. Ad Aſſyrios autem fame oppreſſi accurrimus. *Quare hoc etiam loco illud,* ad ſatietatem ipſorum, *videtur valere,* ad ſatietatem noſtram ipſorum, *ut in capite præcedente.* (*c*) A facie gladii deſerti.] *Schol.* ῥομφαίαν ἐρήμου τὴν ἀπὸ ἀπαγωγῆς ταλαιπωρίαν φησί. Gladium deſerti, vocat miſeriam quæ ex abductione. *Sed non deſunt aliæ explanationes.* (*d*) Exuſta eſt, convulſæ ſunt.] ἐπελιώθη, *viſum eſt idem valere, atque,* ἐπελιώθη, *aut,* ἐφηλιώθη. *A Complut. abeſt & illud,* convulſæ ſunt, *videri poteſt alia interpretatio.* (*e*) Mœror, mœſtum.] ὀδύνη, ὀδυνηρά. *Etiam hæc videri poſſunt duæ interpretationes, & a Compl. abeſt,* ὀδύνη. *Si ſit unica interpretatio, verti poterit,* mœror mœſtus.

EPIST-

EPISTOLA HIEREMIÆ.

CAP. I.

(a) FAbricata.] *Optima sententia: si artifices non sunt longævi; quomodo erunt opera illorum? at Dei propria est sempiternitas. In cæteris additur*, τῶ θεοὶ; *& vulgata*, nunquid ergo possunt ea quæ fabricata sunt ab ipsis, esse Dii? (b) Suiipsorum.] *Nonnulli*, αὐτῶν, eorum. *A vulgata utrumque abest.* (c) Circumauferentes.] *Alii*, περιελόμενοι, auferentes. (d) Formido.] *Ut vulgata, aut*, terriculamentum, *ut alii. Scholion*, προβασκάνια καὶ κρεμάσματα ἐλλήνων οἱ λόγιοι καλοῦσι ἅπερ ἱστῶσιν οἱ ἀγροφύλακες πρὸς φόβον ὀρνέων, ἢ καὶ ἀνθρώπων. ταῦτα δὲ καὶ μορμολύκεια καλοῦνται. προβασκάνια, & κρεμάσματα, qui inter græcos diserti sunt, vocant ea, quæ custodes agrorum statuunt ad timorem avium, vel etiam hominum. Hæc autem vocantur etiam, μορμολύκεια. (e) Spinæ.] *Complutens.* καὶ τῇ ἐν κήπῳ ῥάμνῳ, *quod non videtur cohærere: licet in vulgata sit*, eodem modo & in horto spina alba.

IEZECIEL.

CAP. I.

(a) AUferens.] *Aut*, extollens, *inquit S. Hier. Nam dictio græca*, ἐξαῖρον, *potest utrumque significare. Testatur autem Aquilam dixisse ventum turbinis; Symmachum ac Theodotionem, flatum, ac spiritum tempestatis. Theodoretus ex Symmacho*, καταιγίζον, impetu flans. (b) Et splendor in circuitu ejus & ignis fulgurans.] *Apud S. Hieron. etiam in editione lxx ponuntur hæc verba alio ordine*, & ignis micans, & splendor in circuitu ejus. (c) Et in medio.] *Polychronius*, φῶς γὰρ ἐν μέσῳ αὐτοῦ, ὡς ὅρασις ... καὶ αὕτη διαυγὴς ἦν ἐν μέσῳ αὐτῶν, Lumen enim in medio ejus, quasi visio ..., & hæc perspicua erat in medio eorum. (d) Et splendor in eo] *Hoc Sanctus Hieron. obelo prænotat.* (e) Fulgurans æs.] *Apud S. Hier.* in lxx, quasi fulgurantes æramentum. (f) Et facies eorum quatuor.] *In ceteris sunt plura*, καὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν, καὶ αἱ πτέρυγες αὐτῶν τῶν τεσσάρων ἐχόμεναι ἑτέρα τῆς ἑτέρας, & facies ipsorum, & alæ ipsorum quatuor, junctæ, altera altera. *Quæ omnia absunt a Theodoreto.* (g) Et alæ.] *Apud Theodoretum hæc antecedunt*, ταῦτα τὰ πρόσωπα αὐτῶν, hæ facies ipsorum. (h) Fulgur.] *In ceteris hæc sequuntur*, καὶ τὰ ζῶα ἔτρεχον, καὶ ἀνέκαμπτον ὡς εἶδος τοῦ βεζέκ, & animalia currebant, & revertebantur, quasi species Bezec. *Quæ S. Hieron. testatur de editione Theodotionis in lxx esse addita. Theodoretus habet, & ad superiora verba subjungit*, Hoc autem Symm. interpretatus est, ὡς εἶδος ἀκτῖνος ἀστραπῆς, quasi species radii fulguris: *quod etiam refert S. Hieronymus. Aliud Scholion*, Istud βεζέκ, significat fulgur. (*) Rotarum.] *In quibusdam additur*, καὶ ἡ ποίησις, (*aut* ποίημα) αὐτῶν, *quod apud S. Hieron. in lxx*, & factura earum. (i) Tharsis.] *Theodor.* Juxta Symmachum vero, ὡς ὅρασις ὑακίνθου, quasi aspectus hyacinthi. *Id S. Hieron. tribuit Aquilæ. Schol.* τὸ θαρσεὶς χρυσόλιθόν φησιν ἢ ὑάκινθον. Tharsis vocat Chrysolithum, aut hyacinthum. *S. Hieron in sua interpretatur, mare: de qua re alibi notatum.* (k) Una ipsis quatuor.] *Cæteri*, ἐν τοῖς τέσσαρσι, *& apud S. Hieron.* in quatuor. (l) Et opus earum.] *Ita etiam apud S. Hier. In quibusdam vero libris & apud Theodoretum in explanatione hæc antecedunt*, καὶ ἡ ὅρασις αὐτῶν, & aspectus earum. (m) Neque dorsa.] *Ita etiam apud Theodoretum. In Compl. est*, καὶ δ' οἱ νῶτοι αὐτῶν, *& apud S. Hieron.* & dorsa earum. (n) Erat eis.] *In quibusdam libris, & apud Theodoretum adjungitur*, καὶ φοβεροὶ ἦσαν, & terribiles erant: *quod S. Hieron. in lxx non habet.* (o) Et] *istud*, καὶ *abest a cæteris. In quibusdam vero, & apud Theodoretum pro* ..., ὁρμᾷ, concitabatur. (p) Crystalli.] *Hic etiam in quibusdam additur*, φοβερόν, terribile. (q) Tegentes.] *Ita etiam Theodoretus. In aliis* συνεζευγμέναι, ἐπικαλύπτουσαι, conjunctæ, tegentes. (r) Dum ipsa irent.] *In multis, & apud Theodoretum est*, ἐν τῷ πτερύσσεσθαι αὐτά, cum ipsa alas quaterent. *Utrumque abest hoc loco a vulgata.* (s) Aquæ multæ.] *In nonnullis*, ὑδάτων πολλῶν, ὡς φωνὴν θεοῦ σαδδαΐ, aquarum multarum, tanquam vocem Dei Sadai: *itemque apud Theodoretum, qui inquit Aquilam & Symmachum, pro Sadai posuisse*, ἱκανοῦ, sufficientis: *quod habet Compl. in quibusdam vero exemplaribus utrumque conjungitur*, σαδδαΐ ἱκανοῦ. *Post hæc autem in multis, & apud Theodoretum sequitur*, ἐν τῷ πορεύεσθαι αὐτὰ φωνὴ (*al.* φωνὴν) τοῦ λόγου, ὡς φωνὴ παρεμβολῶν, cum ipsa ambularent, vox verbi, quasi vox castrorum. *Istud quidem*, φωνὴ λόγου, *S. Hier. agnoscit ex lxx, ac fortasse, pro*, ..., *aut pro eo, quod ipse habet*, sonus multitudinis. (t) Caput eorum.] *In plerisque, & apud Theodoretum hæc sequuntur*, ἐν τῷ ἑστάναι αὐτά, ἀνίεντο αἱ πτέρυγες αὐτῶν, καὶ ὑπεράνω τοῦ στερεώματος τοῦ ὄντος ὑπὲρ κεφαλῆς αὐτῶν, cum ipsa starent, demittebantur alæ eorum. Et super firmamentum, quod erat super caput ipsorum. (u) Electri.] *In cæteris, & apud Theodoretum hæc adjunguntur*, ὅρασιν ὡς πυρὸς ἔσωθεν αὐτοῦ κύκλῳ, velut aspectum ignis intrinsecus ejus per circuitum, *ut vulgata.* (x) Statio.] *Cæteri & Theodoretus*, ἡ ὅρασις, visio.

CAP. II.

(a) PAtres eorum.] *In cæteris sequitur*, ἠθέτησαν, (*aut* καὶ ἠθέτησαν, *ut Theodoretus*) ἐν ἐμοί, prævaricati sunt in me. (b) Diem.] *In aliis hæc subsequuntur*, καὶ υἱοὶ σκληροπρόσωποι, καὶ στερεοκάρδιοι (*aut* θρασυκάρδιοι, *ut Theodoretus, & quidam codices*) ἐγὼ ἀποστέλλω σε πρὸς αὐτούς, & filii dura facie, & obfirmato (*al.* audaci) corde. Ego mittam te ad eos: *Quæ negat S. Hier. haberi in lxx.* (c) Dominus.] *In quibusdam est*, κύριος, κύριος, Dominus, Dominus. *In quibusdam*, κύριος ἀδωναΐ, *aut*, ἀδωναΐ κύριος, *ut apud Theodoretum, qui etiam inquit*, τὸ δὲ ἀδωναΐ, καὶ αὐτὸ τὸ κύριος σημαίνει. ἔχει δὲ καὶ σμικράν τινα ἔμφασιν, *istud Adonai significare idem ac Dominus: habere autem & aliam quandam parvam emphasim. Vulgata*, Dominus Deus. *Eadem varietas est in cap. sequenti.* (d) Capitulum libri.] S. *Hier.* Pro involuto libro lxx capitulum libri transtulerunt, *quod notat etiam Theodoretus. Schol.* κεφαλὶς δὲ βιβλίου, ἀντὶ τοῦ τόμος. οὕτω γὰρ τὸν τόμον ἑβραῖοι προσαγορεύουσι. κεφαλὶς autem βιβλίου, pro, tomus: ita enim tomum appellant hebræi. (e) Lamentatio.] *Origenes*, ὁ μὲν Θεοδοτίων ἀκολούθως τοῖς ο' ἐξέδωκεν. ὁ δὲ Σύμμαχος οὐ πάνυ ἀπᾳδόντως, Theodotio quidem juxta lxx edidit. Symmachus autem non valde discrepanter, θρῆνος, καὶ κατάλεγμα, καὶ μέλος πενθικόν, lamentationes, & querimoniam, & carmen lugubre. *Aquila autem inquit*, γεγραμμένον ἦν ἐπ' αὐτοῦ κτίσις, καὶ ἀντίβλησις, καὶ ἔσται, scriptum erat in eo, creatio, & collatio, & erit.

CAP. III.

(a) PRofundæ linguæ.] *Plerique* βαθύχειλον, καὶ βαρύγλωσσον, *aut* καὶ βραδύγλωσσον, profundi labii, & gravis linguæ, *aut*, & tardæ linguæ. (b) Firmior petra.] *In quibusdam, & apud Theodoretum est*, στερεώτερον πέτρας δέδωκα μέτωπόν σου, duriorem petra dedi frontem tuam. (c) Vidi.] *Ita etiam Theodoretus, & S. Hier. in comm. ex lxx. Compl. autem*, ἤκουσα, audivi, *quod S. Hier. inquit in hebraico subaudiri.* (d) Abii.] *In aliis, & apud Theodoretum additur*, μετέωρος, *& apud S. Hieron.* sublimis. (e) Sublimis & circuivi.] *Pro his refert S. Hier. tres interpretes posuisse verba hebraica, quæ ipse interpretatus est*, ad acervum novarum frugum. (f) Conversans.] S. *Hieron. ex Theodotione*, admirans, *ex Aquilæ secunda editione, quam hebræi*, κατὰ ἀκρίβειαν *vocant*, ἠρεμάζων, quiescens: *ipse autem in sua*, mœrens. (g) Ei.] *In cæteris additur*, οὐδὲ ἐλάλησας, neque loquutus es. (h) Tormentum.] S. *Hieron. ex Theodotione*, infirmitas: *ipse*, offendiculum. (i) Sicut aspectus, &.] *Absunt a Complut. sed non a collatis codicibus, neque a Theodoreto.* (k) Colligabo.] *In quibusdam, & apud Theodoretum additur*, τῷ λάρυγγί σου, *aut*, πρὸς τὸν λάρυγγά σου, gutturi tuo: *quæ etiam S. Hier. videtur agnoscere.*

CAP. IV.

(a) LAterem.] S. *Hier.* Symmachus manifestius interpretatus est, πλινθεῖον, quem nos laterculum & abacum appellare possumus. (b) Quinquaginta, & centum.] *Sic etiam Theodoretus: sed absunt a plerisque, & a vulgata. In quibusdam est*, κατ' ἀριθμὸν ἡμερῶν. πεντήκοντα καὶ ἑκατὸν ἡμέρας κοιμηθήσῃ ἐπ' αὐτοῦ, juxta numerum dierum. Quinquaginta & centum dies dormies super illud. (c) Iniquitates.] *Apud Theodoretum, & in Compl. est*, τὰς δύο ἀδικίας, duas iniquitates. (d) Nonaginta & centum.] *Sic quoque Theodoretus: qui putat hunc numerum fieri ex centum quinquaginta jam dictis, & quadraginta dicendis. In quibusdam vero est*, ἐνενήκοντα, καὶ τριακοσίας ἡμέρας, nonaginta & trecentis diebus: *quomodo legit Polychronius: & hæc notat*: ἄλλη ἔκδοσις περιέχει ἐνενήκοντα καὶ ἑκατὸν ἡμέρας, alia editio habet nonaginta & centum dies. *Origenes de superiori fortasse, deque hoc numero*: οὐκ ἀγνοοῦμεν δὲ, τινὰ τῶν ἀντιγράφων ἔχειν, ρ'. καὶ ν'. ἡμέρας. καὶ ἄλλας ϟ καὶ ἑκατὸν ἡμέρας καὶ τὰ πλείονα δὲ ϟ καὶ ρ'. ἡμέρας. ἀλλ' ἐπισκεψάμενοι τὰς λοιπὰς ἐκδόσεις, εὕρομεν τ'. καὶ ϟ ἡμέρας. Non ignoramus autem quædam exemplaria habere centum & quinquaginta dies, & alios nonaginta & centum dies: & plura quidem nonaginta & centum dies. Sed consideratis cæteris editionibus invenimus esse trecentos & nonaginta dies. *Fortasse etiam, pro*, καὶ ἄλλας, *legendum*, καὶ ἄλλα, id est, & alia exemplaria. *Nam sic S. Hier.* Satisque miror, cur vulgata exemplaria centum nonaginta annos habeant, & in quibusdam scriptum sit centum quinquaginta: cum perspicue & Hebraicum, & Aquila, Symmachusque & Theodotio trecentos nonaginta annos teneant: & apud ipsos lxx (qui tamen non sunt scriptorum vitio depravati) idem numerus reperiatur. *Eadem varietas observari potest paulo post.* (e) Olyram.] S. *Hieron.* Quam nos viciam interpretati sumus, lxx, Theodotioque posuerunt, ὀλύρας, quam alii avenam, alii sigalam putant. Aquilæ autem prima editio, & Symmachus ζέας, sive, ζειάς, interpretati sunt; quas nos vel far, vel gentili Italiæ Pannoniæque sermone spicam speltamque dicimus. *Notat etiam apud lxx dictum esse 3. Reg. 19. panem*, ὀλυρίτην. (f) Siclos.] *Polychronius*, εἴκοσι σίκλοι ποιοῦσι τρεῖς οὐγκίας μικρόν τι πρός, viginti sicli faciunt tres uncias & paulo plus. *Schol.* στατῆρες εἴκοσι, οἵ γάρ εἰσι δραχμαὶ π'. stateres viginti, qui quidem sunt drachmæ octuaginta: *& S. Hieron.* Siclus, id est, stater, habet drachmas quatuor: *qui de his ponderibus & hic & alibi accurate agit. Aliud Schol.* τὸν σίκλον, δραχμὴν εἶναί φασι. δραχμὴ δέ ἐστι γράμματα τρία. Siclum inquiunt esse drachmam: drachma autem est scrupuli tres. (g) In.] *Theodoret.* τὸ δὲ εἶν μέτρον ἦν παρ' αὐτοῖς· οὗ τὸ ἕκτον κατὰ τὸν σύρον ἥμισυ ἐχώρει ξεστοῦ. εἶν autem mensura erat apud eos: cujus sexta pars juxta Syrum dimidium sexti capiebat. *Polychronius*: τὸ ἶν ἑβραϊκὸν ὂν σημαίνει τοῦ ξέστου τὸ ὄγδοον. Ipsum ἶν, quod hebraicum est

est, significat octavam partem xesti. *Apollinarius*, τὸ ἶν ποιεῖ χόας δύο. Ipsum ἶν facit duos Choas: *& addit S. Hieron.* Atticos. (*h*) Et.] *Sic etiam hebraeus: ac tamen intelligendum putat, ut est in Compl. & vulgata*, ὡς ἐγκρυφίαν, quasi subcineritium. (*i*) Gentibus.] *In ceteris hæc sequuntur*, οὗ διασκορπιῶ (*aut*, ἐκβαλῶ) αὐτοὺς ἐκεῖ, quo dispergam, (*aut*, ejiciam) eos illuc. (*k*) Rancida.] *In quibusdam est*, βέβηλον, prophana: *in quibusdam, & apud Theodoretum utrumque conjungitur*, ἕωλον, καὶ βέβηλον. (*l*) Fulcimentum] στήριγμα, *pro quo inquit S. Hieron. primam Aquilæ editionem dixisse baculum, secundam, & Symmachum, & Theodotionem*, στερέωμα, *id est, firmamentum*.

CAP. V.

(*a*) QUartam.] *Aq. & Theodotio*, τὸ τρίτον, tertiam, *& sic deinceps: de qua re legendi sunt S. Hier. & Theodoretus. S. Hieron. quidem ea quæ sequuntur*, & assumes quartam, & combures eam in medio ejus, *videtur prope quarto loco apud lxx legisse, a quibus inquit addita de suo.* (*b*) Et dices omni domui Israel.] *Schol.* οὐ κεῖται παρ' ἑβραίοις, non ponitur apud hebræos. *Apud Theodoretum est conjuncte cum antecedentibus*, εἰς πάντα οἶκον ἰσραήλ. τάδε λέγει ἀδωναῒ κύριος, in omnem domum Israel. Hæc dicit Adonai Dominus, *quod respondet vulgatæ. In aliis autem utrumque conjungitur*, εἰς πάντα οἶκον ἰσραήλ, καὶ ἐρεῖς, *&c.* (*c*) Justificationes.] *Ita S. Hier. ex lxx, quorum verborum putat nullam esse consequentiam. Ex Symmacho autem hæc refert*: Hæc Hierusalem quam in medio nationum posui, & circa eam regiones, commutavit judicia mea impietatibus, quas didicit a gentibus, & justificationes meas a regionibus, quæ sunt in circuitu ejus, quia legitima mea reprobaverunt, & in judiciis meis non ambulaverunt. *Atq; in aliquo quidem codice, & apud Th. est*, ἤλλαξε τὰ δικαιώματά μου εἰς ἀνομίαν ἐκ τῶν ἐθνῶν, καὶ τὰ νόμιμά μου ἐκ τῶν χωρῶν, *&c. quæ videntur respondere verbis Symmachi a S. Hieronymo allatis.* (*d*) Quia occasio.] *Sic S. Hier. ex lxx. ex Symm. autem*, quia multitudo vestra fuit ex gentibus, quæ in circuitu vestro sunt, *ex Aquilæ autem secunda editione*, eo quod numerati estis in gentibus quæ in circuitu vestro sunt. (*e*) Profecto.] εἰ μὴν. *Sic etiam Theodoretus. In aliquo est*, εἰ μὴ, nisi, *ut vulgata.* (*f*) Polluisti.] *In aliis sequitur*, ἐν πᾶσι τοῖς προσοχθίσμασί σου, καὶ, in omnibus abominationibus tuis; &c. (*g*) Quarta tui pars] *Schol.* non ponitur apud hebræos: *atque hic etiam notat S. Hieron. lxx primam tertiam partem divisisse in duas.* (*h*) Et quarta pars tui in gladio cadent.] *Hoc inquit S. Hier. de Theodotionis editione sub asteriscis additum esse.* (*i*) Eos.] *In ceteris sequitur*, καὶ παρακληθήσομαι, & consolabor, *ut vulgata.* (*k*) Desertum.] *In plerisque hæc sequuntur*, καὶ εἰς ὀνειδισμὸν τοῖς ἔθνεσι τοῖς κύκλῳ σου, & in opprobrium gentibus, quæ in circuitu tuo sunt: *nec multo aliter Theodoretus*, καὶ εἰς ὄνειδος τοῖς κύκλῳ σου. *Quæ inquit S. Hieron. in lxx non haberi, sed pro istis eos addidisse de suo quæ sequuntur*, & filias tuas in circuitu tuo. (*l*) Et misera.] καὶ δηλαϊστή, *aut*, δειλαϊστή, *ut aliqui, aut*, δειλαία, *ut plerique. In aliquo est*, βλασφημία στενακτή, καὶ δήλη παιδεία (*al.* καὶ δειλαία παιδεία) καὶ ἀφανισμὸς (*al.* καὶ ἀφανισμοῖς) καὶ αἱ θυγατέρες σου αἱ κύκλῳ σου ἐν τοῖς ἔθνεσιν, blasphemia gemenda & manifestus lusus, & desolatio, & filiæ tuæ, quæ in circuitu sunt, in gentibus. *A Theodoreto abest illud*, βλασφημία, *& in melioribus ejus codicibus legitur*, δήλη παιδεία, καὶ ἀφανισμοῖς, insignis in disciplina, & desolationibus. *Sanctus Hieron. ex lxx agnoscit autem* στενακτή, *ex Theodotione inquit additum esse*, καὶ δειλαϊστή, *cujus verbi notitiam ipse non habeat, & pro quo tres alii interpretes transtulerunt, blasphemiam. Sed paulo post hæc scribit*, δειλαστήν, *vel*, δειλαίαν, quidam, infelicem, & miseram, alii perspicuam, & expositam ad miseriam intelligi volunt. (*m*) In ultione furoris mei.] *In ceteris hæc antecedunt*, ἐν ὀργῇ, καὶ θυμῷ, in ira & furore: *in quibusdam, & apud Theodoretum hæc præterea sequuntur*, καὶ ἐλέγχοις, & increpationibus. (*n*) Defectionem.] *In quibusdam, & apud Theodoretum sequitur*, καὶ ἀποστελῶ αὐτὰς διαφθεῖραι ὑμᾶς, καὶ λιμὸν συνάξω ἐφ' ὑμᾶς, & mittam eas, ut disperdam vos, & famem congregabo super vos.

CAP. VI.

(*a*) DElubra.] *Aut phana: utroque enim modo interpretatur S. Hier. quæ græce dicuntur*, τεμένη, *& distinguit a templis.* (*b*) Vestra.] *In ceteris subjunguntur hæc*, καὶ δώσω τὰ πτώματα τῶν υἱῶν ἰσραὴλ κατὰ πρόσωπον τῶν εἰδώλων αὐτῶν, & dabo cadavera filiorum Israel ante faciem idolorum eorum. *Quæ S. Hier. in lxx testatur non haberi.* (*c*) Conterentur.] *In nonnullis additur*, καὶ καταπαύσονται, *aut*, καταπαυθῇ, *quod vulgata*, & cessabunt. (*d*) Vestra.] *Ceteri addunt*, καὶ ἐξαλειφθῶσι τὰ ἔργα ὑμῶν, & delebuntur opera vestra, *ut vulgata. Affirmat autem S. Hier. multa de hoc capitulo a lxx prætermissa esse.* (*e*) Dum fuerint.] *In aliquo est*, καὶ ὑπολείψομαι τοῖς γενέσθαι, *aut*, ἐν τῷ γενέσθαι. *Theodoretus videtur habuisse*, καὶ ἀναλήψομαι ἐν τῷ γενέσθαι. *Vulgata*, & relinquam in vobis eos qui fugerint gladium. (*f*) Et percutient.] *In aliquo, & apud Theodoretum est*, ὅτι κόψονται κατὰ πρόσωπον ἑαυτῶν, quia plangent ante faciem suam. *Et in plerisque hæc sequuntur*, περὶ τῶν κακιῶν, (*al.* κακῶν) ὧν ἐποίησαν, de omnibus malis, quæ fecerunt. (*g*) Quia ego Dominus locutus sum.] *Ceteri*, διότι ἐγὼ κύριος οὐκ εἰς δωρεὰν λελάληκα τοῦ ποιῆσαι αὐτοῖς ἅπαντα τὰ κακὰ ταῦτα, quia ego Dominus non frustra locutus sum, ut facerem eis omnia mala hæc. (*h*) Et dic, euge euge.] *In aliquo semel est*, εὖγε. *Origenes*: Illud, καὶ εἰπὸν, εὖγε, Symmachus paraphrasi explanans fecit, καὶ σχετλίασον. *Alind Schol.* hebraice, ἀὰ, recte habet. S. *Hieron.* & dic heu. Pro quo, *inquit*, Aquila interpretatus est, ἀὰ, Symm. σχετλίασον, quod significat, lamentare, vel plangere. lxx & Theodotio, εὖγε, quod magis insultantis est, quam plangentis. (*i*) Et qui.] *In quibusdam antecedit*, καὶ ὁ περιλειφθεὶς, *aut*, ὑπολειφθεὶς. *Vulgata*, & qui relictus fuerit, atque circundatus. (*k*) Excelsum.] *In ceteris sequuntur hæc*, καὶ ἐν πάσαις κορυφαῖς τῶν ὀρέων, & in cunctis summitatibus montium: *quæ negat S. Hieron. esse in lxx.* (*l*) Et subter arborem umbrosam.] *In plerisque adduntur ista*, καὶ ὑποκάτω πάσης δρυὸς δασείας, & subter universam quercum frondosam. *Quæ item inquit S. Hieron. a lxx omissa. In quibusdam vero sunt ista, & non illa*, καὶ ὑποκάτω δένδρου συσκίου.

CAP. VII.

(*a*) DIC.] *Istud*, εἰπὸν, *abest ab aliquo, & a Theodoreto.* (*b*) Venit finis.] *Apud Theodoretum, & in aliquo codice est*, ἥκει τὸ πέρας νῦν, καὶ ἥξει τὸ πέρας, venit finis nunc: & veniet finis, *&c.* (*c*) Super te.] *Post hæc in aliis, apud Theodoretum vero post*, qui habitas terram, *sequuntur ... paulo post sunt in nostra*, καὶ ἀποστελῶ, & mittam, *&c. qui ordo magis respondet vulgatæ. Sed testatur S. Hier. juxta lxx ordinem fuisse mutatum.* (*d*) Ego] *In ceteris sequitur*, τὸν θυμόν μου, furorem meum. (*e*) Dominus.] *In aliis sequitur*, κακία μία, κακία ἰδοὺ ἔρχεται, malitia una, malitia ecce venit, *quæ (sicut & multa alia in hoc capite) ex Theodotione sub asteriscis additam esse scribit S. Hier. Symmachum vero pro* κακία, *vel* πονηρία, *posuisse*, ... afflictio: *quem ipse perspicuitatis causa sequutus sit.* (*f*) Venit.] *In aliis sequitur*, ἐξηγέρθη πρὸς σε. ἰδοὺ ἥκει τὸ πέρας, ἥκει ἡ πλοκὴ ἐπὶ σέ, evigilavit adversum te: ecce venit finis, venit contextus super te. *Schol.* lxx pro ... posuerunt τὸ πέρας. *S. Hier. etiam testatur* πλοκὴν, id est, ordinem contextumque malorum omnium, *esse Theodotionis, pro quo ipse dixerit*, contractionem, *Aquila*, προσκόπησιν, contemplationem, & prospectionem. *Symm.* inspectionem. *Post hæc autem in aliis sequuntur, quæ paulo ante sunt in nostra*, venit tempus, appropinquavit dies non cum perturbationibus, (*Theodoretus*, θορύβου, *& S. Hier.* perturbatione) neque cum doloribus: *pro quibus Theodotio dixerit*, venit tempus, prope est dies famis, & non gloriæ ... tium. *Symm. vero*, & tempus prope est, dies festinationis, & non recrastinationis. (*g*) Ecce dies Domini.] *In aliis est*, ἰδοὺ ἡμέρα κυρίου ..., (*aut* ἰδοὺ ἡμέρα τίκτει) ἰδοὺ τὸ πέρας ἥκει. ἐξῆλθεν ἡ πλοκὴ καὶ ἤνθησεν ἡ ῥάβδος, ἐξήνθησεν ἡ ὕβρις, καὶ συντρίψει στήριγμα ἀνόμου, καὶ οὐ μετὰ θορύβου, οὐδὲ μετὰ σπουδῆς, καὶ οὐκ ἐξ αὐτῶν ἐστιν, οὐδὲ ὡραϊσμὸς ἐν αὐτοῖς, ἥκει καιρὸς, *&c. apud S. Hieron. ex vulgata antiqua*, Ecce dies parit, ecce finis venit: egressa est complexio, & floruit virga, germinavit superbia, suscitata est injuria; & conteret fortitudinem iniqui, & non cum perturbatione, neque cum festinatione: & non ex ipsis sunt, ... que pulchritudo in eis. *Sed pleraque ex Theodotione addita esse testatur S. Hieron.* (*h*) Lugeat.] *In aliis sequitur*, ὅτι ὀργὴ εἰς πᾶν τὸ πλῆθος αὐτῆς, quia ira in omnem multitudinem ejus: *quod idem negat haberi in lxx.* (*i*) Revertetur.] *Alii addunt*, καὶ ἔτι ἐν ζωῇ τὸ ζῆν αὐτῶν. ὅτι ὅρασις εἰς πᾶν τὸ πλῆθος αὐτῆς οὐκ ἀνακάμψει, & etiam in vita ipsum vivere eorum: quia visio ad omnem multitudinem ejus non regredietur. S. *Hier.* Sed nec isti duo versus habentur in lxx editione. (*k*) Omnia.] *In aliis subjungitur*, καὶ οὐκ ἔστι πορευόμενος εἰς πόλεμον. ὅτι ἡ ὀργή μου εἰς πᾶν τὸ πλῆθος αὐτῆς, & non est qui vadat ad prælium: ira enim mea in omnem multitudinem ejus. S. *Hier.* ... hæc in lxx non habentur. (*l*) Bellum in gladio.] *Nonnulli & Theodoretus*, ὁ πόλεμος, καὶ ῥομφαία, bellum & gladius. *Compl. habet tantum*, ἡ ῥομφαία. (*m*) Montes.] *In ceteris hæc sequuntur*, ὡς περιστεραὶ μελετητικαί, quasi columbæ meditantes: *quod a lxx omnino prætermissum silentio Theodotionis esse testatur S. Hier.* (*n*) Polluentur humore.] *Schol.* ὁ ἑβραῖος, πορευθήσονται ὡς ὕδωρ, *Hebræus*, dissolventur ut aqua. S. *Hier.* Pro genibus aquis fluentibus lxx transtulerunt femora polluentur humore. (*o*) Contemptui.] *In aliis subjungitur*, τὸ ἀργύριον αὐτῶν, καὶ τὸ χρυσίον αὐτῶν οὐ δυνήσεται ἐξελέσθαι αὐτοὺς ἐν ἡμέρᾳ ὀργῆς κυρίου, argentum eorum, & aurum eorum non valebit liberare eos in die furoris Domini. S. *Hier.* Et hoc in lxx non habetur. (*p*) Mundi.] *Sic S. Hier. alii vertunt illud*, κόσμου, ornatus. (*q*) Suarum.] *In multis additur*, καὶ προσοχθίσματα, (*Theodoretus*, προσοχθισμάτων) αὐτῶν, *& apud S. Hier. in vulgata antiqua*, & offendicula sua, *quod tamen testatur esse ex Theodotione.* (*r*) Visitationem.] *Hoc inquit S. Hier. a lxx esse positum pro eo quod ipse dixit*, arcanum meum. (*s*) Temere.] *Idem ex Symmacho, & Theodotione*, irrumpentes, & pestilentes. (*t*) Et facient perturbationem.] S. *Hier. in vulgata antiqua*, & adducam perturbationem. *Et in comm. scribit posuisse se perturbationem pro eo quod lxx dixerint*, ... *ac posset tamen verti*, inquinationem. *Idem ex Aquila*, conclusionem, *ex Symmacho & Theodotione*, καθήλωσιν, id est, confixionem. (*u*) Populorum.] *Sic etiam Theodoretus. In Compl. est*, κρίσεως αἱμάτων, *& apud S. Hier. in utraque*, judicio sanguinum. (*x*) Iniquitatis.] *In ceteris hæc sequuntur*, καὶ ἄξω πονηροὺς ἐθνῶν, καὶ κληρονομήσουσι τοὺς οἴκους αὐτῶν, & adducam pessimos de gentibus, & possidebunt domos eorum. S. *Hier.* Et hæc in lxx non habentur. (*y*) Propitiatio.] *Legendæ varietates apud S. Hier.* (*z*) Princeps.] *In aliis antecedit*, ὁ βασιλεὺς πενθήσει, καὶ, rex lugebit, &, *quod omnino tacuisse lxx miratur S. Hieron. Sed Orig.* τὸ, ὁ βασιλεὺς πενθήσει, ... ὡς ἰσέρηται. τάχα διὰ τὸν σωτῆρα οὐκ ἂν νομισθέντα πενθεῖν. οὐχ ἑρμηνεύσαντες ... τὸ ῥητὸν, ἢ μὴ εὑρηκότων τότε ἐν τῷ ἑβραϊκῷ τὴν λέξιν. οὐδὲν δὲ ἄτοπον ... ῥητοῦ πενθεῖν λέγειν καὶ τὸν βασιλέα. εἴγε ἔκλαυσεν ὁ σωτὴρ ἐπὶ τὴν ἱερουσαλήμ. Illud, ὁ βασιλεὺς πενθήσει, ex more notatum asterisco est, (*putamus enim pro*, ἰσέρηται, *legendum*, ἠστέρισται,) fortasse non translata hæc sententia a lxx, quod non putaretur fore ut Salvator lugeret, aut quod non invenerint dictionem istam in hebraico. Nihil autem absurdi est, servata etiam ista sententia dicere, & regem lugere: siquidem flevit Salvator super Hierusalem.

CAP. VIII.

(*a*) QUinto.] *Ita etiam Theodoretus. Compl.* ἕκτῳ, sexto, *ut vulgata.* (*b*) Domini.] *In plerisque, ut alibi sæpe, est*, ἀδωναῒ κυρίου, Adonai Domini. *Origenes*: ἐν τισὶ δὲ γέγραπται χεὶρ κυρίου κυρίου, καί γε ἐν ἄλλοις εἰρήκαμεν ὅτι πολλαχοῦ τὸ ἐκφωνούμενον ἐν τῇ, κύριος, φωνῇ, τὸ σεβάσμιον παρ' ἑβραίοις ἐστὶν ὄνομα τοῦ θεοῦ, ὅπερ οὐ ταχέως προφέρονται πλὴν ἔσθ' ὅτε τὸ, κύριος, τέτακται ἐπὶ κυρίου τῶν δούλων. ἔνθα οὖν κεῖται τὸ κύριος κύριος, χρὴ εἰδέναι ὅτι τὸ μὲν ἕτερον ... τὸ κύριον ὄνομα καὶ ἄρρητόν ἐστι τοῦ θεοῦ. τὸ δὲ λοιπὸν τὸ κύριος ... ἀδωναῒ ἐπὶ τοῦ κυρίου τάσσουσι. ὅτε μὲν προφερόμενοι τὴν φωνὴν ἐπὶ ἀρρήτου ὀνόματος, ὅτε δὲ οἱονεὶ ἐπὶ τοῦ κυρίου τῶν δούλων. τὸ ... κυρίου τῷ νοήσαντι τὰ εἰρημένα περὶ τοῦ ἀρρήτου ὀνόματος, οὐδὲν διαφέρει τοῦ κυρίου, ... μεν. In quibusdam autem scriptum est, χεὶρ κυρίου κυρίου, manus Domini Domini. Atqui in aliis diximus, sæpe, quod exprimitur in ista voce κύριος, esse venerandum illud apud hebræos nomen Dei quod quidem non cito proferunt. Veruntamen est etiam, cum istud κύριος, usurpatur in domino servorum. Ubi igitur ponitur, κύριος κύριος, intelligendum est, alterum quidem esse quasi proprium, & ineffabile nomen Dei: reliquum vero κύριος, (*fortasse deest aliquid, sed sententia satis clara*,) Hebræi Adonai in Domino ponunt interdum quidem proferentes vocem istam in nomine ineffabili, interdum vero, quasi in Domino servorum. Illud igitur ἀδωναῒ κυρίου, intelligenti quæ dicta sunt de ineffabili nomine, nihil differt a κυρίου, ut edidimus. (*c*) Viri.] *Sic etiam Theodoretus. In nonnullis est*, ὡς εἶδος ἀνδρὸς, *& apud S. Hier*...

Hier. ex vulgata antiqua, quasi species viri. (*d*) Quasi visio electri.] *In quibusdam, & apud Theodoretum est*, ὡς ὅρασις φέγγους, ὡς εἶδος ἠλέκτρου, quasi aspectus fulgoris, quasi species electri. *In quibusdam vero ante nostra antecedunt hæc*, ὡς ὅρασις αὔρας, quasi visio auræ: *quæ S. Hieron. de Theodotione se addidisse testatur.* (*e*) Vertice meo.] *Aliqui libri, & Theodoretus*, τῆς κορυφῆς τῆς κεφαλῆς μου, vertice capitis mei. *Alii*, τοῦ κρασπέδου τῆς κορυφῆς μου, *& apud S. Hier.* in fimbria verticis mei: *quod pro cincinno inquit lxx posuisse.* (*f*) Portæ.] *Ita etiam apud S. Hieron. in vulgata antiqua. In cæteris additur*, τῆς ἐσωτέρας, interioris. (*g*) Possidentis.] *In quibusdam libris, & apud Theodoretum antecedunt hæc*, τῆς εἰκόνος τοῦ ζήλου, imaginis zeli. *Verum docet S.* Hieron. *pro statua zeli, lxx statuam possidentis esse interpretatos, & quod in quibusdam codicibus reperiretur*, & in statua imaginem zeli, *de Theodotione additum esse.* (*h*) Ad portam Orientalem.] *Hæc, quæ in hebraice non habentur, inquit* S. *Hier. a lxx esse posita pro eo quod ipse dixit*, portæ altaris idolorum zeli in ipso introitu. *In cæteris codicibus, & apud Theodoretum ista etiam sunt adjuncta*, τοῦ θυσιαστηρίου, ἡ εἰκὼν τοῦ ζήλου τούτου, ἐν τῇ εἰσόδῳ αὐτῆς. *Credibile est esse Theodotionis, ut superiora. Schol.* εἰκὼν *ζήλου, Symmachus.* ἐκτύπωμα παραζηλώσεως, simulachrum æmulationis. (*i*) Faciunt.] *Alii*, ἃς ὁ οἶκος Ἰσραὴλ ποιοῦσι, quas domus Israel faciunt. (*) Atrii.] *In cæteris hæc sequuntur*, καὶ ἴδον, καὶ ἰδοὺ ὀπὴ μία ἐν τῷ τοίχῳ, & vidi: & ecce foramen unum in pariete: *quæ negat* S. *Hier. in lxx haberi.* (*k*) Fode.] *In aliis, & ex parte apud Theodoretum hic locus sic habet*, ὄρυξον δὴ ἐν τῷ τοίχῳ, καὶ ὤρυξα ἐν τῷ τοίχῳ, καὶ ἰδοὺ θύρα μία, fode nunc in pariete. Et fodi in pariete, & ecce porta una. (*l*) Iniquitates.] *In cæteris fere additur*, τὰς πονηράς, pessimas. (*m*) Vana, abominationes.] *Aut*, vanæ abominationes. *In cæteris autem hæc antecedunt*, πᾶσα ὁμοίωσις ἑρπετοῦ, καὶ κτήνους, omnis similitudo reptilium, & animantium: *quæ testatur* S. *Hier. in lxx non esse.* (*n*) Super eos in circuitu.] *Libro Vaticano alia manu additum est alterum* κύκλῳ, *ut sit*, in circuitu, in circuitu. *In quibusdam vero, & apud Theodoretum est*, ἐπὶ τοῦ τοίχου κύκλῳ δι' ὅλου, in pariete in circuitu per totum, *ut vulgata.* (*o*) Thammuz.] *Theodoretus*, ὁ θαμμοὺζ ὁ ἄδωνίς ἐστι, κατὰ τὴν ἑλλάδα φωνὴν, θαμμοὺζ, secundum græcam linguam, Adonis est. *De hoc multa S. Hier.* (*p*) Inter Ælam.] *Schol.* τὸ ἀναμέσον τοῦ αἰλὰμ, τοῦ προθύρων φησί. ἤτοι τῶν κιγκλίδων. αἰλὰμ δὲ τὸ πρόπυλαιον ἐκάλεσε τοῦ θείου ναοῦ. πρὸ αὐτοῦ γὰρ ἵδρυτο τὸ χαλκοῦν θυσιαστήριον. Illud, ἀναμέσον τοῦ αἰλὰμ, vestibula, inquit, nimirum cancellos. *Aliud Schol.* αἰλὰμ δὲ τὸ πρόπυλαιον ὁ σύρος τὴν κιγκλίδα καλεῖ, ἥτις λέγεται παρὰ τοῖς πολλοῖς κάγκελλον, Ælam autem, quod vestibulum est, Syrus vocat, κιγκλίδα, quam quidem multi dicunt cancellum. *Theodoretus etiam notat esse* προπύλαιον, *divini templi, ante quod collocatum erat altare æneum. Habuit autem in singulari numero* τοῦ αἰλὰμ, *quomodo significat* S. *Hier. habuisse lxx & Theodotionem, Symmachum vero*, προπύλαιον, *Aquilæ vero primam editionem*, προθύρου, *secundam vero*, αἰλὰμ *templi*: quam nos (*inquit*) porticum templi exprimere possumus, sive intectum atrium, quod inter templum & altare erat. (*q*) Viginti.] *In aliis additur*, καὶ πέντε, & quinque: *quod negat S. Hier. in lxx non haberi, sed in quibusdam exemplaribus de Theodotione additum esse.* (*r*) Contra.] *In aliquo, & apud Theodoretum adjungitur*, ἀνατολῶν, Orientem. *Vide cap.* 10. (*s*) Et ecce ipsi quasi subsannantes.] *In cæteris est*, καὶ ἐπέστρεψαν τοῦ παροργίσαι με. καὶ ἰδοὺ αὐτοὶ ἐκτείνουσι τὸ κλῆμα, ὡς μυκτηρίζοντες, & conversi sunt ad irritandum me: & ecce ipsi extendunt ramum quasi subsannantes. *Testatur autem* S. *Hier. illud* extendunt ramum, *de Theodotione additum esse. Origenes*: Symmachus, καὶ ὡς ἀφιέντες ἦχον ὡς ἆσθμα διὰ τῶν μυκτήρων ἑαυτῶν, & sunt quasi emittentes sonitum velut anhelitum per nares suas: τὸ μὲν ἐκτείνουσι τὸ κλῆμα μὴ κείμενον παρὰ τοῖς ὁ. ἐκ θεοδοτίωνος προστεθεικαμεν. ἱστέον δὲ ὅτι μωρὰ ἑβραϊστὶ καὶ ἦχον καὶ κλῆμα σημαίνει. Illud quidem igitur, ἐκτείνουσι τὸ κλῆμα quod apud lxx non habetur, ex Theod. addidimus. Sciendum autem, quod hebraice est, μωρὰ, & sonum, & ramum significare. S. *Hieron. apud Symmachum videtur legisse*, ᾆσμα, *ita enim interpretatur*, in similitudinem cantici. (*t*) Miserebor.] *In cæteris sequitur*, καὶ κεκράξονται ἐν τοῖς ὠσίν μου φωνῇ μεγάλῃ, καὶ οὐκ εἰσακούσομαι αὐτῶν, & clamabunt in auribus meis voce magna: & non exaudiam eos: *Quæ item negat* S. *Hier. haberi in lxx.*

CAP. IX.

(*a*) SEcuris.] *In Compl. additur*, ἐξολοθρεύσεως, exterminationis. *Sed abest a Theodoreto, & collatis codicibus*: *&* S. *Hieronymus inquit solos lxx dixisse securim pro vase interitus.* (*b*) Podere.] *Id est, veste talari, ut interpretatur* S. *Hieronym. pro qua inquit Symmachum dixisse*, lineis. *Aquilam*, præcipua, *aut*, stola. *Theodotionem posuisse ipsum verbum hebraicum, quod etiam repetit in fine capitis.* (*c*) Zona sapphiri.] *Schol. ex Symmacho* ... *Sanctus* Hieronymus *ex eodem*, tabulas scriptoris habebat in renibus suis: *ex Theodotione*, κάστυ scribæ in manu ejus; *quod vocabulum inquit etiam Aquilæ esse in prima editione, in secunda autem* μελανοδοχεῖον, id est, atramentarium Scribæ ad lumbos ejus. *Origenes*, πινακίδιον γραφέως ἔχων ἐπὶ τῆς ὀσφύος αὐτοῦ, ἵνα ὥσπερ ὑπογράφῃ τὴν ἑκάστου κρίσιν. Ἀκύλας καὶ Θεοδοτίων, κάστυ γραμματέως. οὐδὲν δὲ ἡγοῦμαι σημαίνεσθαι παρ' ἕλλησιν ἐκ τῆς κάστυ φωνῆς. τῶν δὲ ἑβραίων τις ἔλεγε, τὸ καλούμενον καλαμάριον εἶναι τὸ κάστυ, tabellam scriptoris habens in manu sua, ut quasi subscribat cujusque judicium. Aquila, & Theodotio, κάστυ γραμματέως. Nihil autem puto apud græcos significari vocabulo κάστυ. Hebræus vero quidem dicebat, κάστυ esse id quod vocatur calamarium. *Idem etiam sibi ab hebræo responsum esse narrat Sanctus* Hieronymus. (*d*) De Cherubim.] ἀπὸ τῶν χερουβίμ. *Ita etiam Theodoretus, & Sanctus* Hieronymus *videtur legisse in plerisque exemplaribus. Ipse autem posuit numero singulari*, de Cherub. *In aliquot est*, ἐπὶ τῶν χερουβίμ, desuper Cherubim. (*e*) Sub dio.] εἰς τὸ αἴθριον, *dixisse etiam Theodotionem refert* S. Hieronymus, *pro eo quod ipse transtulit*, limen. (*f*) Mediam Hierusalem.] *In quibusdam, & apud Theodoretum antecedunt hæc*, μέσην τὴν πόλιν, mediam civitatem. (*g*) Signum.] *Sanctus* Hieronymus: Pro signo, quod lxx, Aquila & Symm. transtulerunt, Theodotio ipsum verbum hebraicum posuit Thau, quæ extrema est apud hebræos viginti & duarum literarum. *Origenes*, Aquila (*fortasse in alia editione*) & Theodotio, σημείωσις τὸ θαῦ ἐπὶ τὰ μέτωπα, signum Thau super frontes. ἑβραῖος δέ τις τῶν εἰς σωτῆρα πεπιστευκότων ἔλεγε, τὰ ἀρχαῖα στοιχεῖα ἐμφερὲς ἔχειν τὸ θαῦ τῷ τοῦ σταυροῦ χαρακτῆρι. καὶ προφητεύεσθαι περὶ τοῦ γινομένου ἐν χριστιανοῖς ἐπὶ τῶν μετώπων σημείου, ὅπερ ποιοῦσιν οἱ πεπιστευκότες πάντες ἐπιτοσοῦν προκαταρχόμενοι πράγματος, καὶ μάλιστα εὐχῶν ἢ ἁγίων ἀναγνωσμάτων. Hebræus autem quidam ex iis qui in salvatorem crediderunt, dicebat in antiquis elementis ipsum Thau similitudinem habuisse characteri crucis: & prophetari de signo, quod inter Christianos fit in fronte: quod quidem faciunt omnes, qui crediderunt, quamcunque rem ordiantur, & præsertim preces, vel sanctas lectiones. *De hac re etiam Sanctus* Hieronymus. (*h*) A sanctis.] *Aquila, & Th.* ἀπὸ τοῦ ναοῦ, a templo. (*i*) Vias.] *Schol.* Hebræus, τὰς αὐλάς, atria: *quod notat etiam Sanctus* Hieronymus. (*k*) Percuterent.] *In aliquo libro additur*, ὑπελείφθην ἐγώ, *& Theodoretus addit*, μόνος, *remansi ego solus. Schol. notat hoc esse additum a Theodotione. Sanctus* Hieronymus *inquit id in vulgata editione subtractum esse, se autem ex hebraica veritate reposuisse*, remansi ego. (*l*) Populis.] *Origenes*, Pro, λαῶν, cæteri fecerunt, αἱμάτων, sanguinem: *quod etiam innuit* S. Hieronymus.

CAP. X.

(*a*) VOX Dei Saddai.] *Theodoretus*: Symmachus, & Theodotio, βροντὴ θεοῦ ἱκανοῦ, tonitru Dei potentis, *vel*, fortis, *ut Sanctus* Hieronymus *interpretatur*: *qui addit etiam Aquilam dixisse.* (*b*) Extendit.] *Additur in aliis*, ὁ χερούβ, Cherub. *In quibusdam vero aliis, & apud Theodoretum sequitur præterea*, ἐκ τοῦ (*al* τῶν) ἀναμέσον τῶν χερουβείμ, *quod in vulgata*, de medio Cherubim. (*c*) Unum.] *In nonnullis sequitur*, καὶ τροχὸς εἷς ἐχόμενος χερούβ ἑνός, & rota una juxta Cherub unum. (*d*) Ibant.] *In cæteris antecedit*, ὀπίσω αὐτοῦ, post ipsum, *quod Schol. notat esse additum e Theodotione.* (*e*) Et dorsa.] *Sic etiam Theodoretus. In aliquo antecedit*, καὶ πᾶσα ἡ σὰρξ αὐτῶν, *& in scholio*, καὶ πᾶσαι αἱ σάρκες αὐτῶν. *Vulgata*, & omne corpus earum. (*f*) Gelgel.] *Theodoretus inquit significare vim cognitionis. Sanctus* Hieronymus *refert Symmachum dixisse*, volubiles, *Aquilam vero*, rotam. (*g*) Me.] *In aliis* (*quamvis cum aliqua varietate*) *sequuntur hæc*, καὶ τέσσαρα πρόσωπα εἶχεν ἕκαστον τῶν ζώων, τὸ πρόσωπον τὸ ἕν, πρόσωπον χερούβ, καὶ τὸ πρόσωπον τὸ δεύτερον, πρόσωπον ἀνθρώπου, καὶ τὸ τρίτον πρόσωπον λέοντος, καὶ τὸ τέταρτον πρόσωπον ἀετοῦ. Et quatuor facies habebat unumquodque animalium: facies una facies Cherub, & facies secunda facies hominis, & facies tertia leonis, & facies quarta aquilæ. *Quæ scribit Sanctus* Hieronymus *in lxx non haberi, sed de hebraico esse addita. Legenda autem, quæ & ab ipso, & a Theodoreto de hac a priore imaginis dissimilitudine afferuntur.* (*h*) Eorum.] *In aliis additur, licet cum aliqua varietate*, καίγε αὐτοὶ ἐπιχόμενα αὐτῶν, etiam ipsæ juxta illa. (*i*) De domo.] *In aliis est*, ἀπὸ τοῦ αἰθρίου τοῦ οἴκου, de sub dio domus. (*k*) E regione.] *Ita hic in omnibus collatis libris*: *quamvis supra cap.* 8. *simili loco in quibusdam additum sit*, ἀνατολῶν, *& hic etiam vulgata nostra*, Orientalis. (*l*) Octo.] *Cæteri*, τέσσαρες, quatuor. (*m*) Chobar.] *In aliis adjungitur*, τὴν ὅρασιν αὐτῶν, aspectum eorum.

CAP. XI.

(*a*) EArum.] *In aliis est*, αὐτῆς, ejus. (*b*) Montibus.] *Sic etiam habent codices Theodoreti, quod ipse in explanatione*, extra urbem. *Complut. vero*, ἐπὶ τῶν ὁρίων, in finibus, *ut vulgata.* (*c*) Dominus.] *In cæteris hæc sequuntur*, αὕτη ὑμῖν οὐκ ἔσται εἰς λέβητα, καὶ ὑμεῖς οὐ μὴ γένησθε ἐν μέσῳ αὐτῆς εἰς κρέα, ἐπὶ τῶν ὁρίων (*rursus Complut.* ὀρέων) τοῦ Ἰσραὴλ κρινῶ ὑμᾶς καὶ ἐπιγνώσεσθε, ὅτι ἐγὼ κύριος, hæc non erit vobis in lebetem: & vos non eritis in medio ejus in carnes. In montibus Israel judicabo vos: & scietis, quia ego Dominus. *In nonnullis vero, & apud Theodoretum hæc præterea subtexuntur*, ὅτι ἐν τοῖς δικαιώμασί μου οὐκ ἐπορεύθητε, καὶ τὰ κρίματά μου οὐκ ἐποιήσατε, ἀλλ' οὐδὲ κατὰ τὰ κρίματα τῶν ἐθνῶν τῶν περικύκλῳ ὑμῶν οὐκ ἐποιήσατε, quia in justificationibus meis non ambulastis, & judicia mea non fecistis: sed neque juxta judicia gentium, quæ in circuitu vestro sunt, fecistis. *Quæ testatur* S. Hier. *in lxx non haberi, sed de hebræo esse addita*: *habet autem ipse sine negatione*, sed juxta judicia gentium. (*d*) Quomodo.] *Istud*, ὡς, *abest ab aliquo.* (*e*) Super ea, desuper ea.] *Hæc repetitio abest a Compl. est tamen etiam in Theodorete, & respondet hebraico.*

CAP. XII.

(*a*) IN medio iniquitatum eorum.] *Hæc esse ex lxx, testatur Sanctus* Hieronymus: *pro quibus ipse habet*, in medio domus exasperantis, *& in aliquo codice, & apud Theodoretum est*, ἐν μέσῳ οἴκου παραπικραίνοντος. (*b*) Exasperans.] *Theodoretus ex Symmacho*, προσκρουστικός, contentiosa. (*c*) Captivitatis.] *Additur in multis*, καὶ αἰχμαλωτεύθητι, & captivare, *ut apud Sanctum* Hieronymum. (*d*) Captivitatis.] *In aliquo, & apud Theodoretum*, ὡς σκεύη αἰχμαλωσίας, *& apud Sanctum Hieronymum*, sicut vasa captivitatis. (*) Parietem.] *Additur in aliis.* χειρὶ, *& apud* S. *Hieronymum*, manu. (*e*) Princeps, & dux.] *Cæteri*, τῷ ἄρχοντι, καὶ τῷ ἀφηγουμένῳ, principi, & duci. (*f*) Parabola.] *Sic testatur Sanctus* Hieronymus *omnes alios interpretes transtulisse, præter Symmachum, qui dixit*, proverbium. (*g*) Periit.] *Sanctus* Hieronymus, *ex Symmacho*, διαπνεύσει, id est, in ventum & auram tenuem dissolvetur. (*h*) Quæ ad gratiam.] *Idem ex cæteris lubricum.*

CAP. XIII.

(*a*) SIcut vulpes.] *Theodoretus*, Hæc Symmachus manifestius est interpretatus, ὡς ἀλώπεκες ἐν ἐρειπίοις οἱ προφῆταί σου Ἰσραὴλ, οὐκ ἀνέβητε εἰς τὰς διακοπάς, οὐδὲ περιεφράξατε φραγμὸν περὶ τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ, ὥστε στῆναι ὡς (*istud* ὡς *abest ab aliquo, ut etiam a vulgata nostra*) ἐν πολέμῳ ἐν ἡμέρᾳ κυρίου, sicut vulpes in parietinis, prophetæ tui Israel: non ascendistis ad intercisiones, neque obsepivistis sepem circa filios Israel, ad standum tanquam in prælio, in die Domini. (*b*) Et congregaverunt.] *Sic etiam apud*

Sanctum Hieronymum. In aliquot libris, & apud Theodoretum est, καὶ οὐ συνήγαγον ποίμνιον, & non congregaverunt gregem. *Utraque lectio explanatur in commentariis græcis.* (*c*) Non resurrexerunt.] *Sic etiam apud Sanctum Hieronymum. In aliis additur, itemque apud Theodoretum,* ἐν πολέμῳ, *aut,* ὡς ἐν πολέμῳ, tanquam in prælio. (*d*) Estis.] *In cæteris hæc sequuntur,* καὶ ἐλέγετε, φησὶ κύριος, καὶ ἐγὼ οὐκ ἐλάλησα, *& apud S. Hieronymum in contextu vulgatæ antiquæ,* & dicebatis, dicit Dominus; & ego non sum loquutus: *quæ idem in comment. testatur in lxx non haberi.* (*e*) Disciplina.] Sive in correptione, *inquit Sanctus Hieronymus, pro eo quod ipse vertit, in concilio, & Symmachus,* ἐν ὁμιλίᾳ. (*f*) Parietem.] *In aliquo, & apud Theodoretum additur,* ὡς στερεόν, ut solidum: *quod neque apud Sanctum Hieronymum est.* (*g*) Cadet.] *Sic etiam Theodoretus: alii,* εἰ πεσεῖται, si cadet. *Apud Sanctum Hieronymum pro hoc est,* stultitia: *quomodo inquit lxx & Theodotionem vertisse, pro eo quod Symmachus dixit,* sine temperamento, *Aquila,* ἀνάλῳ, absque sale. *In Complutensi est utrumque,* ἀφροσύνη, πεσεῖται. *Schol.* Hebræus habet, χρίουσι τὸν τοῖχον πηλῷ ἄνευ ἀχύρων, linunt parietem luto absque paleis, *quomodo fere vulgata nostra.* (*) Magnos.] *Ita apud Sanctum Hieronymum, quod græce,* πετροβόλους. *Magni enim sunt, qui machinis jaciuntur.* (*c*) Væ his.] *Theodor.* Hoc Symmachus apertius est interpretatus, οὐαὶ ταῖς συρραπτούσαις ὑπαγκώνια ὑπὸ πάντα ἀγκῶνα χειρὸς, καὶ ποιούσαις ὑπαυχένια πρὸς κεφαλῆς πάσης ἡλικίας εἰς τὸ θηρεύειν ψυχάς. Væ consuentibus pulvinos sub omni cubito manus, & facientibus cervicalia ad caput omnis ætatis ad venandum animas. (*i*) Pervertebatis.] *Theodoretus, ex Aquila,* ἐχειμάζετε, fluctuare faciebatis. (*k*) Justi.] *In plerisque additur,* ἀδίκως, *& apud Sanctum Hieronymum,* inique.

CAP. XIV.

(*a*) VIRI.] *Delendum est in græco illud* λαοῦ. *In multis autem codicibus est,* ἄνδρες ἐκ (*aut,* ἀπὸ) πρεσβυτέρων τοῦ ἰσραήλ, *& apud S. Hier. in vulgata antiqua,* viri de senioribus Israel. (*) Viri isti.] *Theodoretus:* Apertius hoc Aquila est interpretatus, οἱ ἄνδρες οὗτοι ἀνεβίβασαν τὰ εἴδωλα αὐτῶν ἐπὶ καρδίας αὐτῶν, καὶ σκάνδαλον ἀνομίας αὐτῶν ἔδωκαν ἀπέναντι τοῦ προσώπου αὐτῶν, viri isti dedicarunt idola in corde suo, & scandalum iniquitatis suæ posuerunt contra faciem suam. (*b*) Ad prophetam.] *Sic omnes collati codices, & Theodoretus. Apud S. Hier. in vulgata antiqua additur, ut paulo inferius etiam in nostra,* ut interroget eum in me. (*c*) Averteret.] *Ita etiam Theodoretus. In multis est,* πλαγιάσωσι, averterent: *sed S. Hieron. videtur legisse* πλαγιάσω, *ita enim in vulgata antiqua,* ut averterem: *nisi si mendum in eo est.* (*d*) Vestras.] *Sic etiam Theodoretus, & respondet vulgatæ. In aliis additur,* πρός με, *& apud S. Hier. in vulgata antiqua,* ad me. (*e*) Desertum.] *Sic etiam apud S. Hier. & Theodoretum, in nonnullis est,* σημεῖον, *quod vulgata nostra,* exemplum: *& videtur ex alia tralatione.* (*f*) Errare fecerit.] *Cæteri,* πλανηθῇ, *& apud S. Hier.* erraverit. (*g*) Fuerit.] *In quibusdam additur,* λόγον, *& apud S. Hier.* verbum. (*h*) Et juxta iniquitatem.] *Nonnulli, ac Theodoretus,* ὡσαύτως καὶ τὸ ἀδίκημα τοῦ προφήτου ἔσται, *& apud S. Hier.* & iniquitas similiter prophetæ erit. (*i*) Dominus, si filii aut filiæ relinquentur.] *In aliquo est,* ἀδωναῒ κύριος, ἐὰν υἱοὺς αὐτῶν ἢ θυγατέρας αὐτῶν ἐξέλωνται, Adonai Dominus, si filios suos aut filias suas liberabunt.

CAP. XV

(*a*) TAntum data est.] *Ita etiam Theodoretus. Alii,* πάρεξ ὃ πυρὶ δέδοται, præter id quod datum est igni. *In Compl. est,* ἰδοὺ πυρὶ δέδοται, ecce igni datum est, *ut vulgata nostra.* (*b*) Annuam purgationem ex ea.] S. *Hier. ex lxx* ejus: *pro quo inquit Aquilam dixisse,* duo novissima ejus, *Symmachum & Theodotionem,* duas summitates ejus. (*c*) Dimittit.] *Sic S. Hier. ex lxx, quod græce,* ἐκλείπει, *id est,* deficere facit, *aut,* deficit.

CAP. XVI.

(*a*) INiquitates suas, & dices: Hæc dicit Dominus ad Hierusalem.] *Hæc in græca nostra editione per errorem erant repetita.* (*b*) Non ligavisti mammillas tuas.] *In multis est,* οὐκ ἔδησαν, *& apud S. Hier.* non ligaverunt. *Pro his autem in aliquot codicibus, & apud Theodoretum,* οὐκ ἐτμήθη ὀμφαλός σου, non est præcisus umbilicus tuus. *In multis utrumque ponitur: & apud S. Hieron. in contextu vulgatæ antiquæ. Sed in comm. nostra solum agnoscit ex lxx.* (*c*) Lota.] *In quibusdam, & apud Theodoretum additur,* εἰς σωτηρίαν, *& apud S. Hieron. in utraque editione,* in salutem. (*d*) Meus.] *Ita etiam Theodoretus, sed multi* σου, *& S. Hieron. etiam in comm. tribuit lxx,* oculus tuus: *in hebraico est tantum,* oculus. (*e*) In sanguine.] *Schol.* hebræus habet, ἐν ὑγρασίᾳ in humore, ὑγρασίαν, vocans circumjacentem ichorem. (*f*) Tempus divertentium.] *Schol. ex Theodoreto,* Hebr. καιρὸς τοῦ διαπαρθενευθῆναί σε, tempus ut ex virginibus excedas. *S. Hier. ex Aquilæ interpretatione secunda,* συναλλαγῆς, sponsalium videlicet, & temporis nuptiarum, *ex prima ejusdem, & Theodotione,* μαστῶν, uberum, *ex Symmacho,* ἀγάπης, dilectionis. (*g*) Hyacintho.] *Idem refert S. Hier. etiam ex Theodotione, pro quo Aquila & Symmachus dixerint ianthina.* (*h*) Trichapto.] *Theodoretus,* plexus est hic e capillis factus, qui capitibus mulierum circumponitur. *Origenes,* τριχαπτόν, alii interpretes verterunt, ἄνθιμον καὶ ἐπένδυμα. S. Hier. floridum, *tribuit Aquilæ* (sive, *inquit,* palpabile) *Symmacho autem,* indumentum. *Nam Theodotio dictionem hebraicam retinuit. Aliud Schol.* (*in quo fortasse plures explicationes sunt conjunctæ,*) πλέξις ἐστί τινι αἱ τρίχες συμπλέκονται· τριχαπτὸν δὲ λέγει τὸ ἀπὸ χρυσοῦ κατεσκευασμένον· ἵνα εἴπῃ ἀπὸ χρυσονήματος. λέγει δὲ τὴν ἐκ χρυσοῦ διάζωδον ἐσθῆτα. Plexus quo capilli complicantur, tricaptum autem dicit, quod ex auro fabrefactum est: quasi dixerit, ἀπὸ χρυσονήματος, ex aureo texto. Dicit autem vestem ex auro, διάζωδον, quasi animalium figuris intertextam. *Sed legendus S. Hier. qui hoc nomen a lxx factum putat (quamvis fortasse vetustius sit) & pro eo ipse ponit,* subtilibus. *Paulo autem inferius polymitum dixit, imitatus Symmachum, qui eo loco ita dixerat, cum cæteri interpretes eodem modo, atque hic.* (*) Valde.] *In quibusdam, & apud Theodoretum repetitur,* σφόδρα, *aut,* σφοδρῶς, *& in vulgata nostra,* valde nimis. *In iisdem vero additur præterea,* καὶ κατηυθύνθης εἰς βασιλείαν· & profecisti in regnum: *quæ testatur S. Hieron. a lxx esse omissa, & causam affert.* (*i*) In decore, in pulchritudine.] *Apud Theodoretum & in uno codice est tantum,* ἐν εὐπρεπείᾳ, *apud S. Hier.* in pulchritudine: *quare duæ interpretationes videri possunt. Compl.* ἐν εὐπρεπείᾳ ὡραιότητος, in decore pulchritudinis. (*k*) Transeunte[m] ... *In multis sequitur,* οὗ οὐκ ἔσται, cujus non erit. *In aliquo,* αὐτῷ ἐγίνετο, ipsi fie[-]bat. *In quibusdam,* αὐτῷ ἐγίνετο, ὃ οὐκ (*Theodoretus,* καὶ οὐκ) ἔσται, ipsi fiebat quod non erit. *Vulgata nostra,* ut ejus fieres. (*l*) Idola.] *Legendæ vari[e-]tates ex cæteris interpretibus apud S. Hieronymum.* (*m*) Cibavi.] ... *hebraismus: & subintelligitur illud, quod in quibusdam est additum,* ὃ, qui[-]bus. (*n*) Factum est.] *In multis sequitur,* μετὰ ταῦτα, *& apud S. Hier.* post hæc. (*o*) Expiando.] ἐν τῷ ἀποτροπιάζεσθαί σε αὐτὰ αὐτοῖς. S. Hier. *in contextu antiquæ habet,* cum offerres illis; *in sua,* consecrans eis; pro quo (*inquit*) lxx transtulerunt, & dedisti eos ad placandum, sive expiandum: Aquila, & Symm. & Th. posuerunt, transtulisti, & transduxisti eos: quia ethnici per ignem filios suos vel transferunt parvulos, vel adultos transire compellunt. *Compl.* ἐν τῷ ἁγιάζεσθαί σε αὐτὰ αὐτοῖς, in sanctificando te illos eis. (*q*) Tuam.] *In multis additur,* καὶ τὰ βδελύγματά σου, *& apud S. Hier.* & abominationes tuas. (*p*) Infantiæ.] *Alii,* τῆς ἡμέρας τῆς νηπιότητος, *& apud S. Hier.* diei infantiæ, *itemque inferius.* (*r*) Tuas.] *In cæteris, & apud Theodoretum sequitur* οὐαὶ, οὐαί σοι, *& apud S. Hier. in contextu antiquæ,* væ, væ tibi: *qui tamen in comment. inquit id in vulgata non haberi, sed de Theodotionis editione additum esse.* (*s*) Habitaculum fornicationis.] Sive, fornicarium: *pro quo refert S. Hier. Symmachum, & Theodotionem dixisse,* πορνεῖον, lupanar, *Aquilam,* βόθυνον, foveam. (*t*) Prostitutionem.] *Aut,* prostibulum: *ut S. Hieron. in sua: quod quidem,* ἔκθεμα, *inquit cæteros interpretatos esse,* excelsum, sive sublime. *Polychronius,* ἔκθεμα *dicit,* οἴκημα, ubi meretrices alere consueverunt. (*u*) Lupanaria.] *Ita etiam Theodoretus. Compl.* τὰς πορνείας σου *& apud S. Hieron.* fornicationes tuas. (*x*) Cum filiis.] *Ita apud S. Hieronymum in utraque. Sed sunt, qui illud,* ἐπὶ τοὺς υἱούς, *interpretentur,* supra filios. (*y*) Si autem extendero.] *Ita etiam apud S. Hier. In quibusdam, & apud Theodoretum est,* καὶ ἰδοὺ ἐκτενῶ, *vel,* ἐκτείνω, Et ecce extendam, *vel,* extendo. (*z*) Declinantes te de via tua, qua impie egisti.] *Ab aliquo, & Theodoreto abest illud,* te: *ut hoc illi laudi ascribatur. S. Hieron. in antiqua accipit illud,* ἐκκλινούσας, transitive, *ut aiunt,* quæ te declinare fecerunt de via tua. *Ac deinde, quasi ex novo initio addit:* Impie egisti, & fornicata es, *&c. atque ita lxx. construxisse admonet etiam in comm. Et ab aliquo libro abest illud,* ἧς, *ac tantum est,* ἠσέβησας. (*a*) Super filias.] *In quibusdam libris, & apud Theodoretum est,* ἐπὶ τοὺς υἱούς, *& apud S. Hier.* in filios. (*aa*) Testamenta tua.] *Ita apud S. Hier. Plerique vero,* τὰς πορνείας σου, fornicationes tuas. *Theodoretus,* τὰ πορνεῖα, lupanaria. (*b*) Chaldæorum.] *In multis est,* χαναὰν, καὶ χαλδαίων, *aut,* γῆς τοῦ χαλδαίας, *apud S. H.* Chanaan & Chaldæorum. (*c*) Quomodo disponam filiam tuam.] *Alii,* τὰς θυγατέρας σου, filias tuas. *Compl.* τί ποιήσω τῇ καρδίᾳ σου, λέγει ἀδωναῒ κύριος; *& apud Sanctum Hieron.* Quid faciam cordi tuo, dicit Adonai Dominus? *Nonnulli, & Theodor.* τίνι καθαριῶ τὴν καρδίαν σου, λέγει ἀδωναῒ κύριος; *& vulg. nostra,* quo mundabo cor tuum, ait Dominus Deus? (*d*) Fornicariæ.] *In aliquo, & apud Th. additur,* πεπαρρησιασμένης, *& apud Sanctum Hieronymum,* & impudentis. (*e*) Basim.] *In aliquo est* τὸ ἔκθεμα, *itemque apud Theodoretum.* (*f*) Facta es.] *Nonnulli, & Theodoretus,* καὶ οὐκ ἐγένου, *& Sanctus Hieronymus etiam in comm. ex lxx,* & non fuisti. (*g*) Similis tui.] *Hoc inquit Sanctus Hier. a lxx esse additum. In uno codice, & apud Theodoretum plura leguntur, quæ ex variis interpretationibus videntur coagmentata,* ὑπὸ τοῦ ἀνδρὸς ἑαυτῆς εἰς ἀλλοτρίους ὁμοία σοι, ἡ παρὰ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς λαμβάνουσα μισθώματα, καὶ πᾶσι τοῖς ἐκπορνεύουσιν εἰς αὐτὴν προσδιδοῦσα (*al.* προδιδοῦσα) μισθώματα· πάσαις πόρναις δίδονται μισθώματα, σὺ δὲ προσέδωκας μισθώματα, quæ sub viro suo ad alienos similis tibi: quæ a viro suo accipit mercedes, & omnibus fornicantibus in ipsam addit (*al.* prodit) mercedes. Omnibus meretricibus dantur mercedes. Tu autem addidisti mercedes, *&c.* (*h*) Tecum.] *Alii,* μετὰ σὲ οὐ, *& apud Sanctum Hieronymum,* & post te non. *In aliquo etiam, & apud Theodoretum est,* καὶ μετὰ σὲ οὐ πορνεύσουσιν, (*al.* οὐ πορνεύσειν) & post te non fornicabuntur. (*i*) Supercongrego.] ἐπισυνάγω, *& satis respondet hebræo. Alii,* ἐπὶ σὲ συνάγω, *apud Sanctum Hieronymum,* super te congregabo. (*k*) Adulteræ.] *In multis sequitur,* καὶ ἐκχεούσης αἷμα, & effundentis sanguinem. *In quibusdam, & apud Theodoretum est,* μοιχαλίδων, καὶ ἐκχεουσῶν αἷμα, *& apud Sanctum Hieronymum,* adulterarum, & effundentium sanguinem. (*l*) Non dabo.] *In quibusdam, & apud Theodoretum est,* οὐ μὴ δῷς, *aut,* προσδῷς, non dabis. (*m*) Et sic fecisti impietatem.] *Aut,* iniquitatem, *ut apud Sanctum Hieronymum. In aliquot vero codicibus, & apud Theodoretum,* καὶ οὕτως οὐκ ἐποίησα κατὰ πάσαν τὴν ἀσέβειάν σου, *quod respondet vulgatæ nostræ,* & non feci juxta scelera tua, *&c.* (*n*) Filia.] *Reponendum est istud,* θυγάτηρ, *quod a Typographo est omissum.* (*o*) Sorores.] *Sic legisse Sanctum Hieronymum in lxx patet ex iis quæ scribit in comm. In quibusdam tamen libris, & apud Theodoretum est,* ἀδελφὴ, soror. (*p*) Vestra.] *Corrigendum in nostra,* αὐτῶν, *ut habet Vaticanus, & ita apud Sanctum Hieronymum.* (*q*) Sodoma.] *In aliis additur,* ἡ ἀδελφή σου, *& apud Sanctum Hieronymum,* soror tua. (*r*) Vidi.] *Sic Chaldæus, & alii interpretantur ex hebraico. Multi tamen istud* εἶδες, *verterunt,* viderunt. *Apud Sanctum Hieronymum, in utraque est,* vidisti. (*s*) Convertam.] *Sic apud Sanctum Hieronymum. Sed Theodoretus accipit pro,* avertam, & aversabor aversionem earum. *Utrumque habet bonam sententiam recte perceptum.* (*t*) A principio.] *Ita etiam Theodoretus. In plerisque autem sequitur,* καὶ σαμάρεια, καὶ αἱ θυγατέρες αὐτῆς ἀποκατασταθήσονται καθὼς ἦσαν τὸ ἀπ' ἀρχῆς, *& apud Sanctum Hieronymum,* & Samaria, & filiæ ejus restituentur, sicut fuerunt a principio. (*u*) Et nisi fuisset.] *Theodoretus ad finem hujus clausulæ putat supplendum,* τί πλέον εἰργάσω κακόν; quidnam amplius mali perpetrasses? *Apud Sanctum Hieronymum nonnulla adduntur in medio. Idem vero & aliorum interpretum affert interpretationes.* (*x*) Portasti.] *Plerique, & Theodoretus,* ... porta. *S Hier. hoc tribuit lxx, illud Aquilæ, & Theodotioni: Symmacho autem,* portatura es. (*y*) Receperis.] *Sic etiam apud S. Hier. & Theodoretum. Quidam vero libri habent,* ἐν τῷ ἀναλαμβάνειν με, dum ego recipiam.

CAP.

CAP. XVII.

(a) PLantationem.] *Ita apud S. Hier. ex antiqua. In quibusdam, & apud Theodoretum hæc antecedunt*, σπόριμον λαβεῖν ῥίζωσιν, fativo, ut acciperet radicationem. (b) Ut respiceretur.] *Sic apud S. Hieron. quod græce,* ἐπιβλεπόμενον, *id est, ut extare, atque sub aspectum caderet, minime autem in sublime se attolleret.* (c) Ut ipsa extare faceret ramos suos super illum.] *Nimirum campum. Hæc videtur posse esse sententia, & quidem cadem cum præcedenti, istorum verborum,* τοῦ ἐπιφαίνεσθαι αὐτὴν τὰ κλήματα αὐτῆς ἐπ' αὐτό. *In multis est,* τοῦ ἐπιφαίνεσθαι τὰ κλήματα αὐτῆς ἐπ' αὐτήν, ut respicerent rami ejus ad eam, *id est, non longe discederent: quod optime respondet versioni S. Hieronymi, qui in antiqua sic habet*, ut tantum apparerent rami ejus sub ea. (d) Dic: Cum venerit.] *In quibusdam, & apud Theodoretum est,* εἰπὲ (*al.* εἰπὸν) αὐτοῖς, ἰδοὺ ἔρχεται, Dic eis: Ecce venit. *Illud,* eis, *neque in vulgata nostra est.* (e) Ad se.] *Corrigendum est,* πρὸς ἑαυτόν, *quod error Typographi fecit,* αὐτούς· *quo modo tamen est in aliquot libris.* (f) Ubi rex.] *Videtur omnino subintelligendum illud,* οὗ, *quod in multis exprimitur. In aliis vero quibusdam, & apud Theodoretum est,* ἐν τῷ τόπῳ τοῦ βασιλέως τοῦ βασιλεύσαντος αὐτόν, in loco regis, qui regnare ipsum fecerat. (g) Dedi manum ejus.] *In cæteris est,* δέδωκα, *& in vulgata nostra*, dedit manum suam. (h) Rete.] *In multis additur,* μου, meum. (i) Circunstrictione ejus] *Hoc videtur significare,* ἐν τῇ περιοχῇ αὐτοῦ, in constrictione retis. *In aliis autem, & apud Theodoretum sequuntur hæc,* καὶ ἄξω αὐτὸν εἰς Βαβυλῶνα, καὶ διακριθήσομαι μετ' αὐτοῦ τὴν ἀδικίαν (*al.* περὶ τῆς ἀδικίας) αὐτοῦ, ἣν (*al.* ἧς) ἠδίκησεν ἐπ' ἐμέ, καὶ πάσας τὰς φυγαδείας (*al.* ἐν ἐμοὶ ἐν πάσαις ταῖς φυγαδείαις) αὐτοῦ. καὶ πάντες οἱ ἐκλεκτοὶ αὐτοῦ σὺν πάσαις ταῖς παρατάξεσιν αὐτοῦ ἐν ῥομφαίᾳ, *&c.* Et adducam eum in Babylonem, & disceptabo ibi cum eo de injustitia ejus, qua injuste egit super me, & de omnibus profugiis (*al.* in me in omnibus profugiis) suis. Et omnes electi ejus cum omnibus aciebus ejus in gladio, *&c. Compl. habet,* ἐν πάσαις ταῖς φυγάσιν αὐτοῦ, *& fortasse rectius legeretur,* ἐν πάσι ταῖς, in omnibus profugiis ejus: *quod quidem, &* οἱ ἐκλεκτοὶ αὐτοῦ, *videri possunt duæ interpretationes. Vulgata habet tantum*, & omnes profugi ejus. (k) Cedri.] *In nonnullis, & apud Theodoretum est,* τῆς ὑψηλῆς ἐκ κορυφῆς, excelsæ de vertice: *ac deinde sequitur,* καὶ δώσω ἀπὸ κεφαλῆς παραφυάδων αὐτῆς. & dabo de capite ramorum ejus: *quæ S. Hier. admonet de Theodotione esse addita.* (l) De corde eorum.] καρδίας. *Sed videtur subintelligi,* ἐκ, *quod in quibusdam exprimitur, & ita apud S. Hier. in aliquo autem, itemque apud Theodoretum est,* ἐκ καρδίας κορυφῆς αὐτῆς, de corde verticis ejus. (m) Rami ejus restituentur.] *Hoc S. Hier. obelo prænotavit, quia in hebraico non habetur.*

CAP XVIII.

(a) OBstupuerunt.] *In quibusdam libris est,* ὠμωδίασαν, *itemque apud Theodoretum, qui Symmacho tribuit,* ἐγομφίασαν. *Utriusque verbi eadem hoc loco videtur notio esse: ac fortasse pro* ὠμωδίασαν, *dicendum* ἡμωδίασαν, *quemadmodum est Hierem. cap. 38. in nostra, quod in vulgata est 31.* (b) Operuerit.] *In plerisque additur,* ἱμάτιον, *& apud S. Hier.* vestimento, *itemque paulo inferius.* (c) Patris.] *Sic etiam hebræus. Alii addunt,* αὐτοῦ, sui. (d) Justo.] *Plerique,* δικαίου, justi, *& paulo post,* ἀνόμου, iniqui. (e) Non memorabuntur.] *In aliquo additur,* αὐτῷ, ei. (f) Quia nolo mortem morientis, ait Dominus.] *In multis additur,* ἐπιστρέψατε, καὶ ζήσεσθε, convertimini, & vivite, *quæ respondent vulgatæ. In quibusdam vero totus sic habet,* διότι οὐ θέλομαι τὸν θάνατον τοῦ ἁμαρτωλοῦ, λέγει ἀδωναῒ κύριος, ὡς τὸ ἐπιστρέψαι αὐτὸν ἀπὸ τῆς ὁδοῦ αὐτοῦ, καὶ ζῆν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ, λέγει ἀδωναῒ κύριος. ἐπιστρέψατε οὖν, καὶ ζήσεσθε, quia nolo mortem peccatoris, dicit Adonai Dominus, quam converti ipsum a via sua, & vivere animam ejus, ait Adonai Dominus. Convertimini igitur, & vivetis. *Atqui ita fere Theodoretus, nisi quod, pro,* peccatoris, *habet*, morientis.

CAP. XIX.

(a) CAtulus.] *Sic etiam apud Sanctum Hieronymum in vulgata antiqua. In quibusdam, & apud Theodoretum, est,* λέαινα, leæna. *In Compl.* ἐπὶ σκύμνους, super catulos. (b) Facta est.] *Sic etiam apud Sanctum Hieronymum. Nonnulli, & Theodoretus,* ἐνεμήθη, pavit. (c) Contra eum.] *Sic apud Sanctum Hieronymum, quod græce,* κατ' αὐτοῦ, *posset tamen etiam verti,* de eo: *& in aliquo codice est,* περὶ αὐτοῦ. (d) Introduxit.] *Plerique,* εἰσήγαγον, *& apud S. Hieronymum,* introduxerunt. (e) Ejus.] *In nonnullis, & apud Theodoretum additur,* μηκέτι, *aut,* ἔτι, *& apud S. Hieronymum,* ultra. (f) In malo granato, in aqua plantata.] *Apud Sanctum* Hieronymum, in malis granatis, *& illud,* plantata, *referendum est ad vitem, vel vineam. Aliqui ac Theodoretus habent* ῥοᾶς ἐν ὕδατι πεφυτευμένης, mali granati in aqua plantati. (g) Vindicati sunt.] *Ita apud Sanctum Hieronymum etiam in comm. licet quid sibi velit ista loqutio hoc loco, nescire se fateatur. Videtur tamen referri posse ad hostes, qui de ea vindictam sumpserint. Nonnulli, ac Theodoretus, habent,* ἐξεδικήθησαν, καὶ ἐξηράνθησαν αἱ ῥάβδοι, vindicatæ sunt, & arefactæ sunt virgæ. (h) Sine aqua.] *Ita etiam apud Sanctum Hieronymum. Nonnulli, ac Theodoretus, addunt,* καὶ διψώσῃ, & sitienti. (i) Fortitudinis. Tribus in parabolam lamentationis est.] *Corrigendum enim pro,* θρῆνος, θρήνου. *Sic autem omnino apud Sanctum Hieronymum. In quibusdam vero, & apud Theodoretum hic locus sic habet,* καὶ οὐκ ἔσται ἐν αὐτῇ ῥάβδος ἰσχύος φυλῆς, (*al.* φυλή,) σκῆπτρον εἰς τὸ ἐξουσιάζειν, εἰς παραβολὴν θρήνου (*al.* θρήνων) ἐστί. Et non erit in ea virga fortitudinis tribus, (*si tribus accipiatur in rectis, est aliquantulum sejungenda a præcedentibus, & conjungenda cum sequentibus:*) Sceptrum ad dominandum, in parabolam lamentationis (*al.* lamentationum) est, *&c. Sed sceptrum et tribus videri possunt duæ interpretationes: quod ex aliis locis notatis constare potest: & in hoc eodem capite paulo superius notavit Sanctus* Hieronymus, *lxx pro,* in sceptra dominantium, *vertisse*, in tribum ducum.

CAP. XX.

(a) QUintadecima mensis.] *Cæteri,* ἐν τῷ πέμπτῳ μηνί, δεκάτῃ τοῦ μηνός, in quinto mense, decima mensis. (b) Si respondero.] *Sanctus* Hieronymus: Symmachus manifestius transtulit, non respondebo vobis. (c) Favus.] *Schol.* Hebræus autem dixit, καλλίστην, optimam. Symmachus dixit, στάσις, status: statum vocans, esse ibi sacerdotium dicatum Deo. *Sanctus Hieronymus tribuit Aquilæ primæ editioni*, firmamentum, *secundæ*, inclytum, *Symmacho*, regionem, *Theodotioni*, fortitudinem. (d) Abominationes.] *Sanctus Hieronymus ex Symmacho*, nauseas, *ex Aquilæ secunda editione*, abscisiones. (e) Adinventionibus.] *Idem ex Aquilæ prima editione*, inquinamenta, *ex secunda, & Symmacho, & Theodotione*, idola. (f) Et adduxi.] *In cæteris hæc antecedunt,* καὶ ἐξήγαγον αὐτοὺς ἐκ γῆς αἰγύπτου. Et eduxi eos de terra Ægypti. (g) Et dixi ad domum Israel in deserto: in præceptis meis ambulate.] *Sunt apud Theodoretum, & in omnibus collatis codicibus: absunt tamen a Complut. ut a vulgata.* (h) Et non ambulaverunt.] *In aliquo codice, & apud Theodoretum hæc antecedunt,* καὶ παρεπίκρανάν με ὁ οἶκος ἰσραὴλ ἐν τῇ ἐρήμῳ, & irritaverunt me domus Israel in deserto, *ut vulgata. In aliis adduntur etiam plura, quæ coagmentationem quandam interpretationum indicant.* (i) Delere eos.] *In quibusdam & apud Theodoretum est,* τοῦ μὴ ἐξαλεῖψαι, *& apud Sanctum Hieronymum*, ne delerem. (k) Commisceamini.] *Corrigendum in nostra,* συναναμίσγεσθε. (l) Et exacerbaverunt.] *Apud Justinum in dialogo cum Tryphone, est,* καὶ παρεπικράνατέ με, καὶ τὰ τέκνα ὑμῶν ἐν τοῖς προστάγμασι, *&c.* Et exacerbastis me, & filii vestri in præceptis, *&c.* (m) Feci.] *Aliqui libri, & Justinus,* οὐκ ἐποίησα, non feci. (n) Et eduxi.] *In plerisque est,* ὧν ἐξήγαγον, de quibus eduxi. (o) Dogmatibus.] *Nonnulli, & Theodoretus,* δόμασιν, donis. (p) In transducendo me.] *Sanctus Hieronymus videtur afferre ex vulgata antiqua*, cum transducerent. (q) Suis.] *In quibusdam, & apud Theodoretum sequitur,* καὶ ἔταξαν ἐκεῖ θυμὸν (*Compl.* ὀργὴν) δώρων αὐτῶν, *& apud Sanctum Hieronymum*, & posuerunt ibi furorem munerum suorum. (r) Abama.] *Theodoretus ex Symmacho,* βαμά, Bama: *additque locum factum esse insignem ex impietate erga idola: quod Scholiastes refert etiam ex Apollinario,* τόπος ἐστὶ ἐπίσημος ἐκ τῆς περὶ τὰ εἴδωλα δυσσεβείας γεγενημένος. *Aliud Scholion,* κατὰ μὲν Σύρους, λίθος. ὁ δὲ ἑβραῖος, τί ἐστι βάμμα; ἔχει ὅπερ καλεῖται θυσιαστήριον εἰδώλων. τὰ γὰρ θεοῦ θυσιαστήρια, βεσμὰ καλεῖται. Secundum quidem Syros, λίθος, lapis: hebræus autem habet, Quid est Bamma? quod quidem vocatur altare Idolorum. Altaria enim Dei vocantur βεσμά, Besma. *In plerisque libris est,* ἀβανά, *aut,* ἀββανά, *quo modo inquit Sanctus Hieronymus errorem obtinuisse, ut in lxx scriberetur: ac diligenter de isto vocabulo disputat. De quo etiam alibi notatum est. Aliud Schol.* ἀββανά, λίθος ἑρμηνεύεται. λέγει οὖν ὅτι θαυμαστὸν εἰ ὡς θεῷ τῷ λίθῳ λατρεύσετε. Abbana ponitur lapis. Inquit igitur mirandum esse, si tanquam Deum, lapidem colatis. (s) Quibus vos polluimini.] *In multis est,* υἱῶν ὑμῶν ἐν πυρὶ ὑμεῖς μιαίνεσθε, filiorum vestrorum in igni vos polluimini: *in quibusdam & apud Theodoretum,* ὑμῶν ἐν τῷ διάγειν τὰ τέκνα ὑμῶν, ἐν πυρὶ ὑμεῖς μιαίνεσθε, vestris in transducendo vos filios vestros in igni vos polluimini. (t) Numero.] *In plerisque, & apud Theodoretum additur,* τῆς διαθήκης, testamenti, *apud Eusebium lib. 2. Evang. Demonst. præterea,* μου, mei. (u) Percutietis.] *Aq.* δυσαρεστήσεσθε, displicebitis vobis, *ut vulgata nostra. Th.* προσοχθιεῖτε, infensi eritis. *Symmachus,* μικροὶ φανήσεσθε, *& Sanctus* Hieronymus *ex eodem*, parvuli vobis videbimini. (x) Nageb.] *De hoc Sanctus Hieronymus, & nos alibi, itemque de subsolano. Theodoretus*, Thæman græca lingua meridies est, & Darom (*al.* δαρόμ) Liba significat, Nageb vero, austrum. Et ita Symmachus interpretatus est, υἱὲ ἀνθρώπου στήρισον τὸ πρόσωπόν σου ἐπὶ τὸν νότον ὁδὸν λιβός, καὶ προφήτευσον περὶ τοῦ δρυμοῦ τῆς χώρας τῆς μεσημβρινῆς, Fili hominis firma faciem tuam super austrum viam Libis, & propheta de sylva in regione meridiana.

CAP. XXI.

(a) AIT Dominus.] *In plerisque,* καὶ ἔσται, λέγει ἀδωναῒ κύριος, *aut,* λέγει κύριος ὁ θεός, *& apud S. Hieronymum*, & erit, dicit Dominus Deus. (b) Ut teneat manus ipsius.] *Id est, ut manus Nabuchodonosor eum teneat. Et in quibusdam est,* τοῦ κρατεῖν εἰς χεῖρας αὐτοῦ, in manus ejus ad tenendum. *In aliis vero,* τοῦ κρατεῖν χεῖρα αὐτῆς, ad tenendam manum ipsius gladii: *quod non videtur satis apte dici.* (c) Inhabitabunt: propter gladium fuit in populo meo. *Multi ex hebraico putant vertendum*, timores ob gladium fuerunt populo meo.] *In aliquot codicibus, & apud Theodoretum est,* οἱ παροικοῦντές μοι εἰς ῥομφαίαν ἐγένοντο σὺν τῷ λαῷ μου, qui habitabant prope me (*idque Theodoretus de sacerdotibus dictum accipit*) in gladium facti sunt cum populo meo. *Sanctus* Hieronymus: Rursum ubi nos diximus, qui fugerant, gladio traditi sunt, & illi (*id est, lxx*) & alii transtulerunt, hospites mei sive habitatores. (d) Justificatus est.] *Aquila,* ὅτι ἠρεύνησεν, quia examinavit. (e) Ut non quassetur cor.] *A cæteris abest negatio,* μή, *& in quibusdam, & apud Theodoretum additur,* αὐτῶν, ut quassetur (*vel*, percutiatur) cor eorum. (f) Bene.] *Ita etiam Theodoretus. In quibusdam est,* εὖγε, euge, *itemque paulo post.* (g) Et transi.] *Nonnulli, & Theodoretus,* ὡς ἀστραπὴ διαπορεύου, tanquam fulgur transi. (h) Ambæ.] *Id est*, viæ: *respondet hebræo. In quibusdam, & apud Theodor. est,* αἱ δύο ἀρχαί, ambo principia, *aut,* ἀρχαὶ δύο. (i) Et manus in principio viæ civitatis.] *Nonnulli ac Theodoretus,* ἑτοίμασαι χεῖρα κεντοῦσαν, ἐν ἀρχῇ ὁδοῦ ἑκάστης πόλεως κεντοῦσαν, para manum pungentem, in principio viæ cujusque civitatis pungentem. *Ubi,* ἑτοίμασαι, *&* κεντοῦσαν, *duæ videntur interpretationes; atque illud,* ἑκάστης, *redundat. In aliis quibusdam,* καὶ χεῖρα ἑτοιμάσουσιν ἐν ἀρχῇ ὁδοῦ πόλεως, *ac si legeretur,* ἑτοίμασαι, *fortasse responderet hebræo*, & manum (*id est*, locum, *ut multi putant*) para in principio viæ civitatis. *Hoc autem loco S. Hier. inquit lxx, ab hebraico non tam sensu quam verbis in plerisque discordare.* (k) In medio ejus.] *In aliquo est,* ἐν πολιορκίᾳ, *vulgata*, munitissimam: *a Theodoreto abest utrumque.* (l) Ad faciendum ebullire.] *Polychronius* ἀντὶ τοῦ ῥίψαι βέλη· ταύτῃ γὰρ τῇ λέξει ἐχρήσατο καὶ ὁ ἑβραῖος. Pro eo, quod est, jacere sagittas: hac enim dictione usus est etiam hebræus. (m) Et jecur speculandum.] *Pro,* κατασκοπήσασθαι, *corrigendum,* ἡπατοσκοπήσασθαι. (n) Vociferatione.] *In quibusdam, & apud Theodoretum est,* κραυγῆς σάλπιγγος, clangore tubæ. (o) Coram eis.] *In aliquot libris, & apud Theodoretum sequitur,* ἑβδομάζοντες, (*al.* ἑβδομάζοντος, *Complutens.* ἑβδομάζων) τὰς ἑβδομάδας αὐτοῖς, celebrantes (*aut*, celebrans) hebdomadas eis. *Quod in*

Schelio tribuitur Theodotioni. (*p*) Iniquitatem ejus ad recordandum.] *Apud Theodoretum, & in Compl. est,* ἀδικίαν αὐτῶν τοῦ συλληφθῆναι, iniquitatis eorum, ut capiantur. (*q*) In omnibus impietatibus vestris.] *Schol.* οὐ κεῖται παρ' ἑβραίοις, Non est apud hebræos. (*r*) Abstulisti.] *Ita etiam apud S. Hieron. apud quem legenda varietas ex Symmacho. Theodoretus, & aliquis codex habent,* ἄφελοῦ, *&* ἀπόδου, aufer, repelle. (*s*) Ei non erit talis.] *Sic interpungendum. In quibusdam est,* αὐτὴ, *& apud S. Hier.* hæc non erit similis. (*t*) Iniquitatem.] *Abest hoc tertio loco a plerisque: & S. Hieron. testatur bis tantum a lxx esse positum.* (*u*) Væ ei talis erit.] *Cæteri,* οὐδὲ αὐτὴ τοιαύτη ἔσται, *& apud S. Hier.* nec hæc talis erit. (*x*) Revertere.] *In aliis adjungitur,* εἰς τὸν κολεόν σου, in vaginam tuam.

CAP. XXII.

(*a*) ET illud in te.] *Aut*, tibi, *ut Sanctus Hieronymus, & in quibusdam codicibus est,* ἐμπαίξονταί σοι. *In nostra autem, ubi* ἐμπαίξεται, *corrigendum,* ἐμπαίξονται. (*b*) Latrones.] *In aliis est,* λῃσταὶ ἦσαν, latrones erant. *Typographus omisit* λῃσταὶ, *quod retinendum erat; retinuit* ἦσαν, *quod in Vaticano non est.* (*c*) Consummasti.] *Videtur bene respondere sententiæ. In aliis, & apud Theodoretum est,* συντελέσω, *& apud S. Hier. ex antiqua,* complebo. (*d*) Quæ in oppressione.] τὴν ἐν καταδυναστείᾳ, *ut referatur ad,* consummationem, *in aliquo est,* τῆς, *ut referatur ad,* malitiæ. *Apud S. Hier. est,* malitiæ tuæ in oppressione tua. (*e*) Inducam.] *Corrigendum in nostra,* ἐπάξω, *ut in Vaticano: & in uno alio est,* ἰδοὺ οὖν ἐπάξω χεῖρά μου ἐφ' οἷς συνετέλεσας, καὶ οἷς ἐποίησας. Ecce igitur inducam manum meam pro iis quæ consummasti, & quæ fecisti. *In aliis autem est,* ἐὰν δὲ (*Theodoretus,* ἰδοὺ οὖν) πατάξω χεῖρά μου πρὸς χεῖρά μου, si autem percussero manum meam ad manum meam. (*f*) Hæreditabo in te.] *Vel,* possidebo te, *ut S. Hier. pro quo inquit Aquilam in prima editione, ac Theodotionem, dixisse,* & contaminabo te, *Symmachum vero,* & vulnerabo te. (*g*) Admista est.] *Nimirum domus Israel. In aliis est,* ἀναμεμιγμένοι, admisti, *aut,* ἀναμεμιγμένον, *id est, tota illa massa deterioris metalli.* (*h*) Commistionem.] *Sic testatur S. Hier. etiam Aquilam vertisse in secunda translatione, quod in prima dixerit,* στέμφυλον, *&* γίγαρτον, (*quod utrumque acinum vinacii significat,*) *Symmachus autem, scoriam.* (*i*) Illud.] αὐτὸ, *id est, massam illam. Nonnulli, & Theodoretus habet,* εἰς αὐτὴν, in eam, *id est, fornacem.* (*k*) Et viduæ tuæ multiplicatæ sunt in medio tui.] *Aliquot codices, & Theodoretus,* τὰς χήρας αὐτῆς ἐπλήθυναν ἐν μέσῳ αὐτῆς, viduas ejus multiplicaverunt in medio illius: *ut vulgata nostra.* (*l*) Sanguinem.] *In nonnullis, & apud Theodoretum additur,* τοῦ ἀπολέσαι ψυχὰς, ad perdendum animas. (*m*) Ungentes eos.] *Aut,* linientes. *Schol.* Hebræus sic dicit, ἤλειφον αὐτοὺς πηλῷ ἄνευ ἀχύρου, liniebant eos luto absque palea. (*n*) Ante faciem meam integre.] *Plerique, ac Theodoretus,* ἐν διακοπῇ φραγμοῦ πρὸ προσώπου μου, in sepis intercisione ante faciem meam. (*o*) Iræ.] *Theodoretus & Complut.* τῆς γῆς, terræ.

CAP. XXIII.

(*a*) OOliba.] *Sic etiam vulgata nostra. In quibusdam, & apud Theodoretum, additur,* ἡ νεωτέρα, junior. (*b*) Juvenes.] *In aliquo codice, & apud Theodoretum est,* νεανίσκοι ἐπίλεκτοι πάντες ἱππεῖς ἱππαζόμενοι, juvenes electos omnes equites equitantes, *&c. & Theodoretus addit,* ἐφ' ἵππων, in equis. (*c*) Electi filii Assyriorum omnes.] *In quibusdam, & apud Theodor. est,* ἐπὶ τοὺς ἐπιλέκτους (*al.* ἐκλεκτοὺς) υἱοὺς ἀσσυρίων πάντας, super electos filios Assyriorum omnes. (*d*) Ipsis.] *In aliquo, & apud Theodoretum,* αὐτῆς, suis. *S. Hieron. videtur habuisse,* αὐτῶν, adinventionibus eorum. (*e*) Applicationem.] *Theodoretus*: Aquila, τὴν ἐπίδοσιν, interpretatus est, ἐπιπόθησιν, libidinem. (*f*) Adolescentes electi omnes.] *Rursus nonnulli,* νεανίσκους ἐπιλέκτους πάντας, adolescentes electos omnes. (*g*) Preciosis.] *Schol.* εὐπάρυφα, dixit, pro κεκοσμημένα, ornatis. *Aliud Schol.* διαπόρφυρα, ποικιλτὰ, intexta cum purpura, variegata. *S. Hier.* veste varia, sive preciosa. (*h*) Depictos in stylo, accinctos variegatis.] *In quibusdam, & apud Theodoretum, antecedit,* ἐν χρώμασιν· *quare ita interpungunt,* depictos in coloribus, in stylo accinctos: variegata super lumbos eorum. *Sed fieri potest, ut,* in coloribus, *&,* in stylo, *sint duæ ejusdem vocabuli hebraici interpretationes.* (*i*) Tincta, &c.] *Videtur transpositum, pro,* & tincta. *Apud Theodoretum est,* καὶ τιάραι βαπταὶ, & tiaræ tinctæ, *quod respondet vulgatæ nostræ. In quibusdam vero codicibus conjungitur utrumque,* παράβαπτα, καὶ τιάραι βαπταί. (*k*) Aspectus triplex omnium.] *Theodoretus ex Symmacho,* ὄψις σκυλευτῶν πάντων, aspectus prædonum omnium. *S. Hier. videtur legisse in vulgata antiqua,* tristatarum omnium. (*l*) Ejus.] *In plerisque est,* αὐτῶν, eorum. (*m*) Ejus.] *Item hic in aliquo est,* αὐτῶν, sua ipsorum. (*n*) Diei.] *In multis est,* ἡμέρας dierum. (*o*) Verenda.] *Polychronius: Hebræus,* καὶ αἱ διεγέρσεις αὐτῶν, ὡς ἵππων, & excitationes eorum, quasi equorum. (*p*) Visitasti.] *Corrigendum in nostra pro,* ἐπισκέψω, ἐπεσκέψω. (*q*) Adolescentiæ tuæ.] *In quibusdam antecedit* ἔπεσαν, *in quibusdam, & apud Theodoretum sequitur,* ἔπεσον, ceciderunt. (*r*) Phacuc.] *Aquila,* ἐπισκέπτην, καὶ τύραννον, καὶ κορυφαῖον, visitatorem, & tyrannum, & ducem. *S. Hier. testatur etiam Symmachum & Theodotionem posuisse nomina hebraica, ut lxx.* (*s*) Tristatas.] *Videtur hoc loco* τρισσοὺς, *idem valere, ac* τριστάτας, *quod est in aliquot codicibus, & apud Theodoretum. S. Hieron.* sive tristatas, quos nos principes principum, interpretati sumus. *In aliquot libris utrumque conjungitur,* τριστάτας τρισσούς. Ubi duæ, nisi fallor, interpretationes in unam coaluerunt. Τρισσὸς, tertius a rege, nomen dignitatis. Idem, τριστάτης. Sunt qui dicant fuisse regios satellites, tria hastilia manu tenentes. Sed aliter Hieron. *Tristata,* inquit, *nomen est apud Græcos, secundi gradus post regiam dignitatem; de quibus scriptum est, veruntamen ad tres primos non pervenit: qui principes equitum peditumque erant & tributorum: quos nos magistratus utriusque militiæ & præfectos annonarii tituli nominamus.* Idem exponens hæc verba Dan. 5. τρίτος ἐν τῇ βασιλείᾳ μου ἄρξει, *Tertius,* inquit, *in regno meo erit, vel tertius post me, vel unus e tribus principibus, quos alibi* τριστάτας, *legimus.* 4 Reg. 7. τριστάτης ἐφ' ὃν ὁ βασιλεὺς ἐπανεπαύετο ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτοῦ, dux sive princeps in cujus manum rex recumbebat. De hac voce diximus & supra vers. 15. ubi Symm. σκυλευτῶν. i. prædonum, ac si esset a שלל de-

rivata. *Drus.* (*t*) Mittet.] *Alii,* βαλοῦσι, *& apud S. Hier.* mittent. *Quæ autem antecedunt, eodem modo se habent apud S. Hier. atque in nostra. In quibusdam vero, & apud Theodoretum hoc modo,* ἀπὸ βορρᾶ μεθ' ὅπλων, καὶ ἁρμάτων, καὶ τροχῶν, καὶ πλήθους λαῶν, καὶ θώρακας, καὶ ἀσπίδας, καὶ περικεφαλαίας, περιθήσουσιν ἐπὶ σέ, ab Aquilone cum armis, & curribus, & rotis, & multitudine populorum, & thoraces, & clypeos, & galeas circumponent super te. (*u*) Et ærumnas tuas] *Ita etiam Theodoretus. A Complut. absunt: & videri possunt altera interpretatio ejus quod præcessit,* labores tuos. (*x*) Latum.] *In cæteris hæc sequuntur, quæ quasi per parenthesim dicta sunt accipienda,* καὶ ἔσται εἰς γέλωτα, καὶ εἰς μυκτηρισμὸν, & erit in risum, & subsannationem. (*y*) Illum.] *In aliquo codice, & apud Theodoretum sequuntur hæc,* καὶ ἐκσπάσεις, καὶ τὰ ὄστρακα αὐτοῦ καταφαγῇ (*Complut.* κατατρώξῃ) καὶ τοὺς μαστούς σου κατασπαράξεις, & exhauries, & testas ejus devorabis, & ubera tua lacerabis. *Sed testatur S. Hier. pro his a lxx dictum esse, &* festivitates, *&c.* (*z*) Nonne.] *In multis* εἰ, *si.* (*&*) Eis per ignita.] *Id est, idolis. Alii,* αὐτοὶ (*aut* αὐτοὺς) διὰ πυρὸς, ipsos ipsi per ignem. *Apud Theodoretum est tantum* διὰ πυρὸς, *quomodo fortasse habuit S. Hier. in vulgata antiqua.* (*aa*) Et quia sic.] *In aliquo est,* καὶ ἰδοὺ οὕτως, & ecce sic. (*bb*) Et quia.] *Nonnulli,* καὶ ἔπεμπον, & mittebant. (*cc*) Meum.] *In nonnullis additur,* ἐτίθεις ἔμπροσθεν αὐτῶν, καὶ, ponebas ante eos, &. (*dd*) Et ad viros.] *Illud,* &, *abest a quibusdam, sed non ab hebraico: & multi interpretantur,* & cum viris. (*ee*) Venientes.] *In multis & apud Theodoretum additur,* οἰνωμένους, ebrios: *quod etiam videtur apud S. Hier. agnosci ex vulgata antiqua. Sed dictio hebraica potius significat Sabæos, aut undiquaque.* (*ff*) Sanguinis.] *In quibusdam & apud Theodoretum est,* ἐκχέουσιν αἷμα, effundunt sanguinem, *sed melius in uno vetusto codice,* ἐκχεουσῶν αἷμα, effundentium sanguinem. (*gg*) Et lapida super eas lapides turbarum, & confodito.] *Multi,* καὶ κατακεντήσουσιν, & confodient eas in gladiis suis. *Aliqui & Theodoretus,* λιθοβοληθήτωσαν ἐν λίθοις ὄχλων, καὶ κατακεντείτωσαν, & lapidentur lapidibus turbarum, & confodiant.

CAP. XXIV.

(*a*) IN diem.] *Apud S. Hieron. in vulgata antiqua est tantum,* diem. *In quibusdam vero codicibus, & apud Theodoretum est,* τὸ ὄνομα τῆς ἡμέρας, nomen diei. (*b*) Et ego.] *In quibusdam codicibus, & apud Theodoretum hæc antecedunt,* ὦ (*al.* οὐαὶ) πόλις τῶν αἱμάτων, *& apud S. Hieron.* væ civitas sanguinum. (*c*) Torrem.] *Ita etiam S. Hier. & Theodoretus. In aliquo est,* λαὸν, populum. (*d*) Jus.] *In plerisque additur,* καὶ τὰ ὀστᾶ συντακήσονται, *al.* συμφρυγῇ, *al.* συμφρυγήσονται, *& apud S. Hier.* & ossa concrementur. (*e*) Carbones.] *In multis additur,* αὐτῆς, *& apud S. Hier.* suos: *in quibusdam, & apud Theodoretum præterea,* κενὴ, inanis. *In his etiam quæ sequuntur, magna varietas. In aliquot codicibus, & apud Theodoretum sic habent,* ἐξήφθη, ὅπως προσκαυθῇ, καὶ θερμανθῇ, καὶ ἐκφρυγῇ ὁ χαλκὸς αὐτῆς, καὶ τακῇ ἐν μέσῳ αὐτῆς ἡ ἀκαθαρσία αὐτῆς, καὶ ἐκλίπῃ ὁ ἰὸς αὐτῆς. καὶ ταπεινωθήσεται ὁ ἰὸς αὐτῆς, καὶ οὐ μὴ ἐξέλθῃ. *Apud S. Hier.* Incensa est, ut exuratur, & frigatur æs ejus, & concremetur in medio illius immundicia ejus, & deficiat rubigo ejus. Humiliabitur rubigo, & non exiet, *&c.* (*f*) Pro eo, quod contaminata es tu.] *In multis, & apud Theodoretum est,* ἐν τῇ ἀκαθαρσίᾳ σου ζέμα, ἀνθ' ὧν ἐμιαίνου σὺ καὶ οὐκ ἐκαθαρίσθης ἀπὸ ἀκαθαρσίας σου, *& apud S. Hieron.* In immundicia tua zema (*id est, fervor:*) pro eo, quod contaminata es tu, & non es emundata ab immundicia tua. (*g*) Nec miserebor.] *In nonnullis additur,* καὶ οὐ μὴ παρακληθῶ. *& apud S. Hier.* nec deprecabilis ero. (*h*) Cogitationes,] *In aliis est,* ἐπιτηδεύματα, *& apud S. Hier.* adinventiones: *quamvis hoc etiam modo solet interdum verti,* ἐνθυμήματα. (*i*) Desideria.] *Schol. ex Theodoreto.* Hebræus, ἐπιθύμημα, desiderium. (*k*) In præparatione.] *Sic apud S. Hieron. etiam in comm. & explicat, quid significet. Abest a Theodoreto.* (*l*) Nec flebis.] *In quibusdam additur,* οὐδὲ μὴ ἔλθῃ σοι δάκρυα, *& apud S. Hier.* nec venient lacrymæ tibi. *In quibusdam vero, & apud Theodoretum, additur præterea,* στέναξε (*al.* στέναξαι) σιγῶν, gemere tacens. (*m*) Eris.] *Plerique,* ἐστὶν, *& apud S. Hieronymum,* est. *In quibusdam vero sequitur præterea;* ἀνθρώπινον πένθος οὐ ποιήσῃ, humanum luctum non facies. (*n*) Non erunt.] *Abest negatio ab aliquot codicibus, & Theodoreto, & S. Hier.* (*o*) Vesperi.] *In plerisque, & apud Theodoretum est,* καὶ ἀπέθανεν ἡ γυνή μου ἑσπέρας, & mortua est uxor mea vesperi. (*p*) Feci.] *Alii,* ἐποίησε, *& apud S. Hier.* feci.

CAP. XXV

(*a*) FIliis Cedem.] *S. Hier.* quos Orientales interpretati sumus. *Theodoretus,* Filios Cedem alii interpretes dixerunt, υἱοὺς ἀνατολῶν, Filios Orientis. *Schol.* Nonnulli quidem interpretati sunt σαρακηνῶν, Saracenorum: juxta tertiam vero editionem interpretati sunt, ἀνατολῶν. (*b*) Impedimentis suis.] *Ita diximus, quod græce est,* ἐν τῇ ἀπαρτίᾳ αὐτῶν, *quomodo videtur accipi Exod. 37. & alibi. Eodem modo habet Theodoretus, licet interpres videatur legisse ut est in Compl.* ἐν τῇ ἁμαρτίᾳ αὐτῶν, in peccato ipsorum: *cujus rei nulla in hebraico mentio.* (*c*) Pascuam.] *S. Hier. in sua,* cubile. *Alii,* νομὰς, pascua. (*d*) Gavisa es.] *Aut,* insultasti: *utroque enim modo S. Hier. In aliis autem pro,* ἐπέχαρας, *est,* ἐπιχάρης, *eodem sensu.* (*e*) Terris.] *Quod in nostra per errorem Typographi est,* χειρῶν, *corrigendum est* χωρῶν, *quomodo habet etiam Theodoretus.* (*f*) Moab.] *In plerisque sequitur,* καὶ σηεὶρ, & Seir: *quod testatur S. Hier. in lxx non haberi, sed de Theodotionis editione additum esse.* (*g*) Nonne.] *A plerisque abest istud* οὐκ, *& legitur sine interrogatione: ab aliquo etiam abest illud,* ἰσραὴλ καὶ, *& apud S. Hieronymum,* ecce sicut omnes gentes, domus Juda. (*h*) Domus Bethasimuth, super fontem urbis maritimæ.] *Plerique, & Theodor.* οἶκον βαὶθ ἰασιμὼθ, *aliqui,* οἶκον βεθιασιμὼθ. *Schol.* ἀσιμὼθ, est nomen idoli: *quare* οἶκον, *&* βαὶθ, *videri possent duæ interpretationes. Sed S. Hier. scribit apud lxx. esse* domum Bet Jasimuth: *& quod illi dixerunt,* super fontem, *ipse transtulit,* Beelmeon, *& quod illi,* urbis maritimæ, *ipse,* Cariathaim: *utraque interpretatio apud Theodoretum conjuncta est: nam post,* παραθαλασσίας, *addit,* τὴν βεελμεὼν, καὶ τὴν καριαθὶμ. (*i*) Ei.] *Sic apud S. Hieronymum. In quibusdam est,* αὐτοὺς, eos: *apud Theodoretum,* αὐτὴν, eam. (*k*) Ammon.] *Alii addunt,* ἐν τοῖς ἔθνεσι, *& apud S. Hier.* in gentibus. (*l*) Ultionem.]

…] Nec plura apud S. Hier. in utraque tralatione. In quibusdam vero, & apud Theodoretum additur, ἐν μήνιδι, in ira, in aliquo, ἐν μήνει, eodem sen-… (m) Fugientes.] Sic apud S. Hier. Apud Theodoretum antecedit, … & de Dædan. Fortasse hoc, & fugientes, duæ sunt interpreta-… (n) In ultione.] Apud S. Hier. ultionem: In quibusdam est, ἐν …, & apud Theodoretum, ἐν μήνιδι, in ira. εὗρον ἐν τινι ἀντιγράφῳ κείμενον, … ἐν μηνί. καὶ τὴν ἑρμηνείαν ταύτην τινὲς περὶ μηνὶ ὀξυτόνως ἀνέγνωσαν, τῆ … ἐπὶ τῆς μήνιδος κεῖται. (o) Ad unum.] Plerique, ἕως αἰῶνος, & apud S. Hier. usque in æternum. In aliquo, & apud Theodoretum est, κατ' ἔχθραν αἰώνιον, secundum inimicitiam sempiternam. (p) Cretensis.] S. Hier. ex cæteris interpretibus, ὄλεθρον, perditionem.

CAP. XXVI.

(a) Nitidissimam petram.] Sic vertit S. Hier. λεωπετρίαν, & Theodoretus interpretatur, leves lapides, in quibus piscatores explicare sagenas solent. Schol. vero, γῆν πεπατημένην, καὶ συμπεπατημένην, terram calcatam, & … dissipatam. (b) Gladiis] Plerique, ac Theodoretus, ἐν τοῖς ὅπλοις αὐτοῦ, … armis suis. (c) Tui.] Istud σε, abest a multis. (d) Cessare faciet.] … Multi καταδύσει, deprimit. In aliquo est, καταλύσω. S. Hier. requiescere faciam, sive destruam. (e) Ex gentibus.] Illud ἐκ, abest a multis, & a Theodor. … ab aliquo totum istud, ἐκ τῶν ἐθνῶν, & apud Sanctum Hieronymum, principes maris. (f) Dissipata es.] Plerique, πῶς ἀπώλου, καὶ …, & apud S. Hier. quomodo peristi, & dissipata es. (g) Laudata.] In cæteris sequuntur hæc, ἥτις ἐγενήθη ἰσχυρὰ ἐν θαλάσσῃ, αὐτὴ, καὶ οἱ κατοικοῦντες αὐτήν, quæ fuit fortis in mari, ipsa, & habitatores ejus: quomodo … apud S. Hier. nisi quod habet, fuisti. (h) Tuæ.] In aliis hæc adjunguntur, καὶ ταραχθήσονται νῆσοι ἐν τῇ θαλάσσῃ ἀπὸ τῆς ἐξόδου σου, & turbabuntur insulæ in mari ab exitu tuo: & ita apud S. Hier. nisi quod habet, in exitu, & in comm. in die egressionis tuæ. In quibusdam, & apud Theodoretum est, ἀπὸ τῆς ἐξουσίας σου, a potestate tua. In uno libro ad, ἐξουσίας, est appositum, …, & Schol. in margine, ἐξαλλαγὴν, dicit commutationem gloriæ in … (i) Ultra.] In cæteris hæc sequuntur, καὶ ζητηθήσῃ, καὶ οὐχ εὑρεθήσῃ, & quæreris, & non invenieris.

CAP. XXVII.

(a) IPSI Beelim.] Ita etiam Theodoretus, sed interpres, Baalim, & Theodoretus inquit sic vocari idola in divina scriptura & conjungit cum antecedentibus: quod Sor, id est, Tyrus decorem & opes suas Baalim acceptas … Sanctus Hieronymus etiam in commentar. sic refert ex lxx, Beelim … circundederunt tibi decorem, &c. Vocem hebraicam inquit significare terminos tuos, unde ipse fecit, finitimi, & contermini tui. Quare in Com… est, πλεῖά σε, & conjungitur cum antecedentibus, in corde maris termini tui: quod multi putant respondere hebraico. (b) Templa.] Theodoretus, Cæteri interpretes κέρας σου, cornu tuum, id est, antennam. (c) Silvestres.] Ita apud Sanctum Hieronymum, & alibi solet dici, nemorosas. Theodoretus, ex Aquila, σανίδας κεκαλυμμένας, tabulis contectas. (d) Stratum] … Theodoretus: In aliquo est, ἐν στρωμνῇ, & apud Sanctum Hieronymum … (e) Et facta.] A multis abest illud, καὶ, & apud Sanctum Hieronymum, de insulis Elissa facta sunt opertoria tua. (f) Principes …] Theodoretus: Hebræus, & Syrus, οἱ γείτονές σου, finitimi tui. (g) Ea…] Ita etiam apud Sanctum Hieronymum: in plerisque autem libris, & apud Theodoretum, additur, ἦσαν ἐν σοὶ ἀμειβόμενοι τῇ ἐπιμιξίᾳ σου, καὶ ἐγένοντο, fuerunt in te permutantes commercio tuo, & facta sunt, &c. (h) Tuos] In plerisque additur, κύκλῳ, & apud Sanctum Hieronymum, in circuitu. In quibusdam vero, & apud Theodoretum quæ sequuntur, sic habent, ἦσαν … καὶ Μῆδοι ἐν τοῖς πύργοις σου ἦσαν φύλακες, fuerunt: sed etiam Medi in turribus tuis fuerunt custodes. Verum docet Sanctus Hieronymus, verbum idem hebraicum, quod Theodotio retinuit, lxx dixisse, custodes, Aquilæ primam editionem, Pygmæos, Symmachum, Medos. (i) Propugnacula tua.] Ita etiam apud Sanctum Hieronymum. In multis & apud Theodor. est, ἁρμούς σου, compages, armos tuos. (k) Et universa.] Illud, &, abest a multis, & a S. Hieronymo. (*) De domo Thogarma.] Theodoretus: Phrygiam interpretantur τὸν οἶκον τοῦ Θοργαμά. (l) Equi, & equites.] In plerisque est, ἵππους, καὶ ἱππεῖς, καὶ ἡμιόνους ἔδωκαν, & apud Sanctum Hieronymum, equos, & equites, & mulos dederunt. (m) Dentes elephantinos.] Sic S. Hieron. In plerisque autem antecedit, κέρατα, cornua, itemque apud Theodoretum, qui … notat, τὰ κέρατα, Symmachus interpretatus est ἐβένους, Ebenos; ἀφ' ὧν τὰ … γίνεται, ex quibus ea fiunt quæ vocantur Ebenia. In plerisq; codicibus, κέρατα καὶ ὀδόντας. Mihi non est dubium, quin sint duæ interpretationes. Nam dentes elephanti etiam κέρατα, i. cornua dicuntur. Qua de re … alias. Sciendum autem קרנות proprie cornua significare, & שן dentem. Drus. (n) Homines.] Theodoretus explanat de mancipiis, & conjungit cum antecedentibus ut pro rebus importatis ipsa Tyrus daret mancipia, quibus abundabat ex multitudine commistorum, id est, advenarum. Apud Sanctum Hier. est quasi novum initium periodi: Homines negotiationem …, &c. itemque pro, commisti tui, est, mercatus tui, paulo autem inferius, pro commisto tuo, est, commistione tua. (o) Stacten.] Ita etiam Theodoretus. In quibusdam, & in Compl. antecedit, ἐν ἀφὲκ, in Aphec, quod inquit Sanctus Hieronymus de Theodotionis editione in lxx additum esse, pro quo Symmachus verterit, polymita: sicut etiam pro stacte cæteri purpuram. In quibusdam vero codicibus, & apud Theodoretum utrumque ponitur, στακτὴν, καὶ …, ἐν νάφεκ. Est cur malim νάφεχ cum χ in ultima, cui respondet … apud Ebræos. Vulgata scriptura ἐν ἀφὲκ, mendum continet quale in …, pro νακὼθ. Utrobique ultima similis exclusit sequentem. Qua de re … in Observationibus, nisi me fallit augurium. Drus. (p) Varietates ex Tharsis.] Sic Sanctus Hieronymus in comm. ex lxx, pro quo inquit cæteros … byssum. Rursus autem in quibusdam codicibus, & apud Theodor. & in Compl. utrumque ponitur, καὶ βύσσον, καὶ ποικίλματα ἐκ Θαρσεῖς. (q) Et Ramoth, & Chorchor.] In quibusdam est, καὶ χορχὸρ. S. Hier. Ramoth, interpretatur, sericum, alii, corallia, Theodoretus, aromata. Chodchod autem quid significet, S. Hier. non satis exploratum habet: hebræos inquit putare sic … pretiosas merces, Theodoretus, gemmam, quæ onyx dicitur. (r) Et primum.] Illud, &, abest a quibusdam, & a S. Hieronymi vulgata antiqua. (s) Negociatores tui.] In quibusdam, & apud Theodoretum, est, ἐμπορία σου ἐν πλήθει ἔργων σου, & apud S. Hier. negociator tuus in multitudine operum tuorum. (t) Ex Chelbon.] Polychronius, Symmachus, χαλβάνην, galbanum interpretatus est. Theodoretus inquit, χάλυν, sed fortasse est mendum. S. Hier. testatur Symmachum dixisse, vinum pingue, cum cæteri verbum hebraicum retinuerint. Apud Theodoretum utrumque conjungitur, οἶνος λιπαρὸς ἐκ χελβὼν, vinum pingue ex Chelbon. (u) Lanas.] Ita apud S. Hier. In aliis est, καὶ ἔρια σιλβὰ, & lanas splendentes, aut, καὶ ἔριον σιλβὸν. Sed constat ex S. Hieronymo pro splendentibus lxx dixisse, de Mileto. Aquilam vero, & Theodotionem, de Soor. (x) Et vinum in forum tuum dederunt.] In multis & apud Theodoretum est, καὶ ἰωνὰν, καὶ μωζὲλ εἰς τὴν ἀγορὰν σου ἔδωκαν. ἐξ ἀσὴλ σίδηρος, &c. & vinum Dædan, & Joanan, & Meozel in forum tuum dederunt. Ex Asel ferrum, &c. In Compl. est tantum δὰν, καὶ ἰαυὰν, καὶ μοβζὴλ εἰς τὴν ἀγορὰν σου, σίδηρος, οἶνον δαιδὰν, καὶ, &c. & apud S. Hier. in contextu vulg. antiquæ, Dan, & Javam, & Meozel in nundinis tuis: Ferrum, &c. Sed in comm. videtur dicere illa, Dan, Javan, & Mozel, in editione lxx de Theodotione esse addita, Symmachum vero pro Meozel, transtulisse, deferens. Pro eo autem, quod sequitur, & rota in commistione tua est, ipse dixit, stacte, & calamus in negociatione tua. Theodoretus autem Asel quosdam inquit putare esse Asiam, multaque de his nominibus disputat. (y) Optimis, & aurum.] Quidem, τιμίων, οἱ καὶ χρυσίον, preciosis, qui & aurum. (z) Chanaa.] Sive, χαλχὰλ, aut, χαλχὰν, ut alii. In multis vero sequitur, καὶ δεδὰν; aut, καὶ αἰδὰν. S. Hier. etiam in comm. ex lxx, Edne, cum ipse in sua habeat, Eden. (&) Assur.] In multis est, σαββὰ, aut, σαβὰ, καὶ ἀσοὺρ· & apud Sanctum Hier. Sabba, Assur. (aa) Hyacinthum.] Pro his usque ad, Et repleta es; (ut alias varietates omittamus) in aliquot codicibus, & apud Theodoretum habentur ista, ἐν μαχαλὶμ καὶ γαλιμὰ ὑάκινθον, καὶ ποικιλίαν, καὶ θησαυροὺς ἐκλεκτοὺς, ἐν μαγώζοις συγκειμένους, καταδεδεμένους ἐν σχοινίοις, καὶ ἐν κυπαρισσίνοις πλοίοις, ἐν αὐτοῖς (al. καὶ κυπαρίσσινα πλοῖα, ἐν οἷς) ἡ ἐμπορία σου, πλοῖα καρχηδονίων ἐν τῇ ἐμπορίᾳ σου, ἐν τῷ πλήθει τῶν συμμικτῶν σου, in Machalim & Galima hyacinthum, & varietatem & thesauros electos in Mogozis compositos, colligatos in funiculis, & in cyparissinis navigiis, in ipsis negociatio tua. Naves Carthaginensium in negociatione tua, in multitudine commistorum tuorum. Theodoretus: Illud, in Machalim, & Galima, &c. Aquila ita est interpretatus, ἐγκατασκεύοις εἰλήμμασιν ὑακίνθου, καὶ ποικιλίας, καὶ ἐν μαγώζοις συγκειμένοις, constructis involucris hyacinthi, & varietatis, & in Magozis compositis: Illud autem, in Magozis ex hebraica voce græcam inflexione facit; significat autem, ἐν ἀποκρύφοις σκεύεσιν, in vasis reconditis. Ita enim & Syrus est interpretatus. S. Hier. multa ex his in contextu vulgatæ antiquæ non habet: & ex his quæ habet, in Machalim, & Galima, testatur de Theodotione in lxx esse addita, pro quo Sym. dixerit, speciosis involucris, item, polymita, ex Aquila, & Symmacho, pro quo Theodotio dixerit, varia. (bb) Fuerunt virtutes.] In quibusdam, pro ἦσαν δυνάμεις, est, αἱ δυνάμεις, virtutes, opes. (cc) Et commisti tui ex commistis.] Nonnulli, καὶ οἱ ἐπιμιγνύντες τὴν ἐπιμιξίαν σου, & commiscentes commistionē tuam. S. Hier. Multitudo autem, quam commistionem lxx transtulerunt, exceptis principibus vulgus significat. (dd) Sternent sibi.] In cæteris hæc sequuntur, quæ agnoscuntur etiam apud Theodor. καὶ ξυρήσονται ἐπὶ σὲ φαλακρώματα (al. φαλάκρωμα) καὶ περιζώσονται σάκκους, καὶ κλαύσονται περὶ σοῦ ἐν πικρασμῷ ψυχῆς, καὶ κοπετὸν πικρὸν λήψονται ἐπὶ σε. Et radent super te calvitium, & accingentur sacco & plorabunt pro te in amaritudine animæ, & planctum amarum super te assument: quæ testatur S. Hier. in lxx. non haberi, sed de Theodotione esse addita, ac fortasse etiam quæ sequuntur, & assument filii eorum super te lamentum lamentationem Sor: ubi in quibusdam, pro, σὲ, est, σοὶ, tibi. (ee) Quantam.] Sive, quam, ut Sanctus Hieronymus ex vulgata antiqua. In cæteris autem, & apud Theodoretum hæc antecedunt, τίς ὥσπερ τύρος κατασιγηθεῖσα ἐν μέσῳ θαλάσσης; Quæ est, ut Tyrus, quæ conticuit in medio maris? Quæ scribit Sanctus Hieronymus in lxx non haberi. (ff) Stupore stupuerunt.] In nonnullis libris, & apud Theodoretum, est, ἐκστάσει ἐκστήσονται, καὶ δακρύσει, (ita enim corrigendum in nostra,) τὸ πρόσωπον αὐτῶν. ἔμποροι ἐθνῶν (al. ἀπὸ ἐθνῶν) συριοῦσιν ἐπὶ σοὶ, stupore stupebunt, & flebit facies eorum: negociatores gentium sibilabunt super te.

CAP. XXVIII.

(a) SApientes.] Sic etiam apud Sanctum Hieronymum, & Theodoretum. In multis est, ἢ σοφοὶ, aut sapientes, quod ἢ etiam in nostram per errorem irrepsit, ac delendum est. (b) Et aurum.] Multi, καὶ ἐποίησας χρυσίον, & apud Sanctum Hieronymum, & fecisti aurum. In aliquo est, περιεποιήσω, acquisivisti. (c) Et descendere facient te.] Apud Sanctum Hieronymum, & deducent te, & disponent te. (d) In multitudinem incircumcisorum.] Plerique, ἐν χειρὶ τιτρωσκόντων σε. θάνατον (aut, ut in quibusdam, & apud Theodoretum, θανάτοις) ἀπεριτμήτων ἀποθανῇ. Sanctus Hieronymus, pro χειρὶ videtur habuisse, πλήθει, nam sic in vulgata antiqua, in multitudine vulnerantium te. Mortibus incircumcisorum morieris. (e) Similitudinis.] In cæteris, & apud Theodoretum sequitur, πλήρης σοφίας, & apud Sanctum Hieronymum, plenus sapientia. (f) Smaragdo.] In quibusdam libris & apud Theodoretum, additur, καὶ ὑάκινθον, & hyacintho. Sed non apud Sanctum Hieronymum, qui etiam in comment. notat non esse nominatum. (g) Conditus es.] In Scholio notatur Theodotionem addidisse, ἡτοιμάσθησαν, & apud Sanctum Hieronymum in vulgata antiqua est, paraverunt, in sua autem tralatione, præparata sunt. In quibusdam libris est, καὶ κατεσκεύασθης μετὰ τοῦ χερὰβ κεχρισμένος παρὰ θεοῦ κατασκηνοῦντος ἐν σκηνώματι, καὶ ἔθηκά σε, & paratus es cum Cherub, unctus a Deo habitante in tabernaculo, & posui te, &c. In aliquo & apud Theodoretum, pro, παρὰ θεοῦ, est tantum τοῦ. In aliquo etiam est κεχρισμένη. Apud Sanctum Hieronymum in textu vulgatæ antiquæ, paraverunt cum Cherub uncto a Deo, & habitante in tabernaculo, & dedi in monte sancto Dei. In comment. autem, Tu Cherub extentus, & protegens, subauditur arcam Dei, & propitiatorium, vel juxta lxx. quod ipse cum Cherub unctus sit, & creatus. Sed Scholiastes notat illud, κεχρισμένος τοῦ κατασκηνοῦντος, additum esse in Theodotione, & refert ex Symmacho, τοῦ χερὰβ καταμεμετρημένου, Cherub dimenso, (quod Sanctus Hieronymus videtur dixisse, extentus) ex Aquila autem, ἐμπεριπατήσας, quod videtur pertinere ad eum

cum locum, ubi vulgata nostra habet, ambulasti, antiqua autem, factus es in medio, &c. (i) Immaculatus.] Aquila, τέλειος, perfectus. (k) Cherub.] In quibusdam, & apud Theodoretum additur, σὺ σκιάζον, & apud Sanctum Hieronymum obumbrans. Aquila, ἀπολέσω σε χερὺβ ὁ συσκιάζων, perdam te ô Cherub obumbrans. (l) Dehonestareris.] Ita apud Sanctum Hieronymum: sed poterat etiam verti, ut exemplum esses. (m) Contaminavi sancta tua.] Ita etiam apud Sanctum Hieronymum. In multis est, ἐβεβήλωσας, & in quibusdam & apud Theodoretum sequitur, τὸ ἁγίασμά σου, contaminasti sanctificationem tuam. (n) Cinerem.] Multi, εἰς σποδὸν, & apud Sanctum Hieronymum, in cinerem. (o) Gement.] Plerique, συγνάσουσιν, & apud Sanctum Hieronymum, contristabuntur. (p) Sanguis, & mors.] Alii, & Theodoretus, καὶ ἐξαποστελῶ ἐπὶ σὲ θάνατον, καὶ αἷμα, & immittam in te mortem, & sanguinem. (q) Et coram.] Illud, &, abest, a plerisque.

CAP. XXIX.

(a) Duodecimo.] Sic apud Theodoretum, & Sanctum Hieronymum, ex lxx. In aliis est, τῷ δεκάτῳ, decimo. Item, quod sequitur, decimo mense, apud Theodoretum est, δωδεκάτῳ, duodecimo, & in aliquo codice, ἑνδεκάτῳ, undecimo. S. Hier. ex lxx agnoscit, decimo, sed ex hebraico, duodecimo: quamvis hoc fortasse sit potius referendum ad diem mensis. (b) Draconem.] Sch. Hebræus dicit κῆτος, cetus. De hoc alibi. (c) Fluminum.] Theodoret. Quidam interpretes singulari numero dixerunt, τὸν ποταμόν. Septuaginta (al. alii) vero numero multitudinis, τοὺς ποταμοὺς, & utrumque verum est, &c. (d) Laqueos.] Corrigendum enim in nostra, παγίδας. In nonnullis autem est, παγίδα, laqueum: idque S. Hier. ponit ex vulg. antiqua. Quidam vero libri, ac Th. habent, χαλινὸν, frænum: quod posuit S. Hier. in sua. (e) Tui.] In aliquo codice, & apud Th. quæ sequuntur, sic habent, καὶ πάντες οἱ ἰχθύες τοῦ ποταμοῦ τῇ λεπίσιν (al. καὶ πάντας τοὺς ἰχθύας τοῦ ποταμοῦ καὶ τῇ λεπίσιν) σου προσκολληθήσονται, καὶ ἀπορρίψω σε εἰς γῆν (abest istud, γῆν, a Theodoreto) ἔρημον, σὲ, καὶ πάντας τοὺς ἰχθύας τοῦ ποταμοῦ, καὶ καταβαλῶ σε ἐν τάχει, & universi pisces tui squamis tuis adhærebunt: & projiciam te in desertum, te, & omnes pisces fluminis, & deponam te velociter. Sed S. Hier. projiciam, ac, deponam, tanquam duas interpretationes ponit, ac, deponam quidem, ex antiqua: similiter, velociter, & in desertum. (f) In solitudinem, & gladium, & perditionem.] In quibusdam libris est, εἰς ἔρημον κενὴν, καὶ ἀφανισμένην, in solitudinem inanem, & disperditam: quod quidem, disperditam, videtur S. Hieron. referre ex vulgata antiqua. (g) Magdolo.] Schol. Hebræus, ἀπὸ μαγδάλ, a Magdal: quod inquit S. Hier. significare turrim. (h) Et servitutis.] Ab aliquo abest illud, &; ut intelligatur non esse redditam mercedem servitutis. In quibusdam, & apud Theodoretum, est, καὶ τῇ δουλείᾳ, & servituti. (i) Hæc.] Plerique, διὰ τοῦτο τάδε, propterea hæc. (k) Et deprædabitur.] In plerisque hæc antecedunt, καὶ λήψεται τὸ πλῆθος αὐτῆς, quod vulgata nostra, & auferet multitudinem ejus.

CAP. XXX.

(a) O ô dies.] Ita S. Hier. in vulgata antiqua. In quibusdam sequitur, sed in plerisque libris, & apud Theodoretum, antecedit, ὀλολύξατε, & S. Hier. in sua, ululate. (b) Dies.] Apud Theodoretum καὶ ἐγγίζει ἡ ἡμέρα νεφέλης, & appropinquat dies nubis. In Complut. καὶ ἐγγὺς ἡμέρα κυρίου. Apud S. Hier. quoniam juxta est dies, & juxta via Domini. (c) Finis.] Sic & apud S. Hier. In aliquot codicibus, & apud Theodoretum est, καιρὸς, tempus. (d) Ægypto.] In multis, & apud Theodoretum additur, καὶ λήψονται (al. ληφθήσεται) τὸ πλῆθος αὐτῆς, al. αὐτῶν, & apud S. Hieron. & auferent multitudinem ejus. (e) Libyes.] Ita apud S. Hieron. etiam in comment. ex lxx. In quibusdam vero, & apud Theodoretum, additur, καὶ αἰθίοπες, καὶ πᾶσα ἡ ἀραβία, & Æthiopes, & universa Arabia. S. Hier. in sua habuit, Chub, quod inquit Symmachum vertisse, in Arabiam. (f) In ea.] Abest a multis, & a S. Hieronymo. In quibusdam est, μετ' αὐτῶν, cum eis, & adjungitur, τάδε λέγει ἀδωναῒ κύριος, & apud S. Hier. Hæc dicit Adonai Dominus. (g) Eorum.] In aliquo est, αὐτῆς, & apud S. Hier. ejus. (h) Nuncii.] In plerisque additur, ἀπὸ προσώπου μου, & apud S. Hier. a facie mea. Sed Scholiastes notat additum esse de Theodotione. In multis vero, & apud Theodoretum, additur, præterea, ἐν σιὶμ, quod inquit Theodoretus græca lingua significare, ἐν ἰσχύϊ, in fortitudine. S. Hieron. in vulgata antiqua non habet: & in comment. inquit hoc ipsum verbum hebraicum ab Aquila & Theodotione retentum esse, pro quo Symmachus dixerit, festinantes, ipse autem verterit, in trieribus: licet Scholiastes hoc loco videatur referre ex Theodotione, ἐγκαθισμὸς, incessio. (i) Æthiopiam.] In multis & apud Theodoretum additur, τὴν ἐλπίδα, & apud S. Hier. Æthiopiæ spem. Schol notat hoc etiam de Theodotione additum esse, pro quo Aquila dixerit, τὴν πεποίθησιν, confidentem. (k) Desertos.] In cæteris & apud Theodoretum, hæc adjunguntur, καὶ ἀποδώσομαι τὴν γῆν ἐν χειρὶ (al. εἰς χεῖρας) πονηρῶν, & apud S. Hieron. & tradam terram in manu pessimorum. (l) Perdam optimates.] Cæteri, καὶ ἀπολῶ βδελύγματα, καὶ καταπαύσω μεγιστᾶνας, & apud S. Hieron. etiam in comment. ex lxx, & perdam abominationes, & deficere faciam optimates. (m) Mempheos.] Istud abest a cæteris, & a S. Hieronymo. Theodoretus fortasse habuit. (n) Et disperdam.] In quibusdam hæc antecedunt, καὶ δώσω φόβον ἐν γῇ αἰγύπτου, & apud S. Hieron. & dabo terrorem in terra Ægypti. (o) Diospoli.] Inquit Sanctus Hieronymus cæteros interpretes posuisse nomen Hebraicum No, pro quo ipse Alexandriam per anticipationem dixerit. Sic enim postea appellata fuit. (p) Aquæ.] Nec plura apud S. Hieronymum. In quibusdam codicibus, & apud Theodoretum sequuntur hæc, καὶ ἐν μέμφει πόλεμοι (al. πολέμιοι) αὐθημερινοὶ, & in Memphi prælia (al. hostes) eodem ipso die. (q) Auferentur.] In aliquo est, ἀχθήσονται, & apud S. Hier. ducentur. (*) Judicium. In aliquo, κρίματα, & apud S. Hieron. judicia. (r) Neque deprecatus est.] Plerique, οὐ κατεδέθη, non est colligatum. Aquila, οὐκ ἐμοτώθη, non est curatum per immissa linamenta. Symm. οὐκ ἐπεδέθη, non est superligatum. (s) Ut daretur robur.] In quibusdam, τοῦ δεθῆναι, καὶ κατισχῦσαι, ad ligandum, & roborandum. (t) Extenta.] Hanc lectionem tanquam veram ex lxx, agnoscit S. Hier. in comment. licet scriptorum vitio factum esset, πεπυγμένες, & in vulgata antiqua, disposita: pro quo ipse in sua habet, sed confractum. Hodie in plerisque conjungitur utrumque, πεπυγμένες (al. πεταμένους) καὶ τοὺς συντετριμμένους, [...] καὶ τοὺς συντεριβομένους, disposita (al. extenta) & contrita. Aq. τὸν ἰσχυρὸν, [...] ὑψηλὸν, forte & excelsum. Theodotio, τὸν ἰσχυρὸν, καὶ μέγαν, forte, & magnum. (u) Extendet.] Aliquot libri, ἐκτενῶ, extendam.

CAP. XXXI.

(a) Propaginibus.] In cæteris additur, καὶ πυκνὸς ἐν τῇ σκέπῃ, & densus in tegmine. (b) Ejus.] In cæteris sequitur, καὶ ὑψώθησαν αἱ παραφυάδες αὐτοῦ, & exaltatæ sunt propagines ejus. (c) Multa.] In aliquo codice & apud Theodoretum additur, ἐν τῷ ἐκτεῖναι αὐτὸν, cum extenderet [...]. (d) Tales.] In multis sequitur, μὴ, tales non. In aliquo, & apud Theodoretum est, οὐχ ὑπερῆραν αὐτὸν, non superaverunt eum. (e) Ejus.] [...] Theodor. plura habet. In aliquo codice sequitur, καλὸν ἐποίησα αὐτὸν ἐν τῷ πλήθει τῶν κλάδων αὐτοῦ, speciosum feci eum in multitudine ramorum ejus. (f) Factus es.] In aliquo, & apud Theodoretum est, ἐγένετο, factus est, & paulo post, pro, ἔδωκας, ἔδωκεν, dedit. (g) Nubium.] In plerisque & apud Theodoretum, sequitur, καὶ ἐπήρθη ἡ καρδία αὐτοῦ ἐπὶ τῷ ὕψει αὐτοῦ, & elevatum est cor ejus in altitudine sua: quæ etiam S. Hier. agnoscit ex vulgata antiqua. (h) Et fecit perditionem ejus.] S. Hieron. videtur referre ex vulgata antiqua, & faciam perditionem ejus. In quibusdam vero, & apud Theodoret. sequitur, κατὰ τὴν ἀσέβειαν αὐτοῦ. καὶ ἐξέβαλον αὐτὸν ἐγὼ, καὶ ἐξωλόθρευσαν, secundum impietatem ejus. Et ejeci eum ego, & exterminaverunt. (i) Eorum.] Fortasse ramorum. Theodoretus habet, αὐτοῦ, ejus. (k) Et dederunt.] In multis est, οὐκ ἔδωκαν, non dederunt: in aliquo, & apud Theodoretum, [...] δῶσιν, & non dent, itemque paulo post, pro, καὶ οὐκ ἔστησαν, καὶ μὴ ἱστῶνται, & non stent. (l) Ad se.] Cæteri, πρὸς αὐτὸν, ad eum. (m) Omnes.] In aliquo codice, & apud Theodoretum, antecedit, ὅτι, quia. (n) Ad eos qui descendunt.] Sic vulgata nostra ex hebræo. Quare putamus duas esse dictiones, πρὸς καταβαίνοντας. A quibusdam abest illud, πρὸς. In aliquo, & apud Theodoretum, est, κατηγμένων, qui deducuntur. (o) Et cohibui.] In aliquo est, καὶ ἀπέστησα, & removi. In alio est, καὶ ἔκλαυσεν, καὶ ἐπέστησεν, & ploravit, & coercuit: In alio, & apud Theodoretum, ἐκώλυσε, καὶ ἐπέστησε, prohibuit, & coercuit: in quibusdam, ἐκάλυψε, [...] ἀπέστησε, operuit, & removit. (p) Prohibui.] Nonnulli, ἐκώλυσεν, prohibuit: unus, ἐκύκλωσα, circundedi: Theodoretus, διεκύκλωσε, circundedit. (q) In terra.] Plerique, ἐν γῇ κατωτάτῃ, in terra infima. (r) Assimilatus es.] In plerisque, & apud Theodoretum sequitur, ἐν δυνάμει, καὶ ἐν δόξῃ, καὶ ἐν μεγέθει, ἐν τοῖς ξύλοις τῆς τρυφῆς, in virtute, & in gloria, & in magnitudine inter ligna deliciarum. (s) Descende, & deducere.] Ita etiam Theodoretus. A Complut. abest, καὶ καταβιβάσθητι, ac videri possunt duæ interpretationes.

CAP. XXXII.

(a) Duodecimo.] Corrigendum in nostra, δωδεκάτῳ. Ac testatur S. Hieron. in multis exemplaribus, juxta lxx, positum esse duodecimum annum, & decimum mensem: juxta cæteros autem interpretes decimum annum, & duodecimum mensem. In nonnullis vero exemplaribus, & apud Theodor. est, δεκάτῳ, & δεκάτῳ, in nonnullis, δωδεκάτῳ, & δωδεκάτῳ. Ita megna semper varietas in numeris. (b) Draco.] Idem S. Hier. refert Aquilam dixisse, Leviathan. (c) Fluminibus.] Quidam, ἐν ποταμοῖς, in fluminibus. (d) Retia populorum.] Cæteri, τὰ δίκτυά μου ἐν ἐκκλησίᾳ λαῶν πολλῶν, retia mea in ecclesia populorum multorum. (e) Replebuntur.] In quibusdam, & apud Theodor. additur σου, & apud S. Hier. tui. (f) Saturabo.] In plerisque additur, ἐκ σοῦ, de te: In quibusdam & apud Theodoretum, ἐκ μέσου σου, de medio tui. (g) Tuo.] In multis sequitur, πᾶσαν τὴν γῆν, universam terram. In quibusdam, & apud Theodoretum, τὰ πεδία, campos: in Complut. φάραγγας, valles: quod videtur S. Hier. habuisse in antiqua. (h) A multitudine tua.] Hæc non habet Theodoretus, neque S. Hier. videtur habuisse. (i) Volare cœperit.] Ita S. Hier. nulla varietatis mentione facta. In quibusdam, & apud Theodoretum, est, ἐν τῷ ἐκσπάσαι με τὴν ῥομφαίαν μου, cum extraxero ego gladium meum. (k) Expectantes ruinam suam.] Ita omnes collati codices, ac Theodoretus. Sed S. Hier. videtur habuisse in antiqua, expectantes animam suam. (l) Injuriam.] ὕβριν, inquit Theodoretus, vocavit, ὑπερηφάνειαν, superbiam: quod alibi notavimus ex S. Hieronymo. (m) Ita.] Abest istud οὕτως a Compl. S. Hier. videtur habuisse, ut alibi, quando quiescant. (n) Ibunt.] Sic videtur habuisse etiam Theodoretus, & respondet hebraico. In nonnullis est, ῥεύσονται, & S. Hier. ex antiqua, fluent. (o) Planges.] Nonnulli, θρηνήσουσιν, plangent. (p) Eum.] Id est, Pharaonem: hebræus habet, eam, id est, Ægyptum. Ac similis varietas sæpe a Sancto Hieronymo observatur. Hoc autem loco abest istud αὐτὸν, a quibusdam codicibus, & Theodoreto, ut conjuncte legatur, plangent super Ægyptum. (q) Primi mensis.] Ita collati codices, & Theodoretus. Abest autem a S. Hieronymo in utraque. (r) Fortitudinem Ægypti.] Complut. πλῆθος, & apud S. Hieron. etiam in antiqua, multitudinem: sed in comm. habet, fortitudinem: pro quo inquit in hebraico haberi multitudinem. In aliquot vero libris sequuntur hæc, καὶ κλῖνον παρέλκε αὐτὸν, & inclinans detrahe ipsum: quod Schol. inquit in alio se exemplari invenisse: & a Theodoreto explanatur. Sed S. Hieron. ea non habet in antiqua, ac fortasse sunt ex alia interpretatione pro iis quæ sequuntur, & deducent filias ejus. Nam in vulgata nostra ex hebræo est, super multitudinem Ægypti: & detrahe eam, ipsam, & filias, &c. (s) Foveam.] In cæteris, & apud Theodoretum hæc sequuntur, ἐξ ὑδάτων εὐπρεπῶν κατάβηθι, καὶ κοιμήθητι μετὰ ἀπεριτμήτων, de aquis pulcherrimis descende, & dormi cum incircuncisis: quæ S. Hieron. tanquam a Theodotione addita sub asteriscis ponit. (t) In profundo foveæ esto.] Istud, esto, abest ab antiqua S. Hieron. Apud Theodoretum vero antecedit, [...] ita interpungitur, & dicent tibi gigantes, qui sunt in profundo foveæ: esto. (u) Gladio.] In cæteris, & apud Theodoretum, hæc sequuntur, [...] καν τὰς ταφὰς αὐτῆς ἐν μηροῖς λάκκου. καὶ ἐγενήθη ἐκκλησία περικύκλῳ τῆς ταφῆς αὐτῆς, πάντες αὐτοὶ τραυματίαι οἱ πίπτοντες μαχαίρᾳ, qui dederunt sepulchra ejus in lateribus laci: & facta est congregatio in circuitu sepulchri ejus. Omnes isti vulnerati cadentes gladio: quæ S. Hieron. inquit de editione Theodotionis [...]

sub asteriscis esse addita. Origenes, Hebræus, pro ἐν μηροῖς λάκκου, habet, ἐν μήκει λάκκου, in longitudine laci. (x) Ejus.] In aliquo est, αὐτῶν, & apud S. Hieron. eorum: qui etiam refert, pro, Mosoch, &, Thubal, Symmachum, & Theodotionem interpretatos esse, cubile eorum. (y) Dormierunt.] In collati codices. In Complut. est, οὐκ ἐκοιμήθησαν, & apud S. Hieron. non dormierunt. (z) Omnes in vita sua.] In quibusdam, & apud Theodoretum, γίγαντες, & apud S. Hier. gigantes in vita sua. In quibusdam vero libris, & apud Theodoretum, sequuntur hæc, καὶ φόβος δυναστευόντων ἐγένετο ἐν γῇ τῶν ζώντων, & timor dominantium factus est in terra viventium: quæ apud S. Hieron. non ponuntur: & videri possunt alia interpretatio præcedentis sententiæ. (a) Dormies.] Multi, συντριβήσῃ, καὶ κοιμηθήσῃ, & apud S. Hieronymum, contereris, & dormies. (aa) Ibi dati.] In plerisque & apud Theodoretum, ἐκεῖ ἐδώμ, καὶ οἱ βασιλεῖς αὐτῆς, (al. αὐτοῦ) καὶ πάντες οἱ ἄρχοντες ἀσσούρ, (al. αὐτῆς.) & apud S. Hieronymum, Ibi Edom, & reges ejus, & omnes principes Assur. (bb) Omnes.] In plerisque πάντες ἔτι (al. πάντες), & apud S. Hieron. omnes universi. (cc) Descendentes vulnerati cum terrore suo, & in fortitudine sua dormierunt.] Pro his in aliquot libris, & apud Theodoretum est, οἵτινες κατήχθησαν μετὰ τραυματιῶν σὺν τῷ φόβῳ αὐτῶν, ἡττηθέντες ἀπὸ τῆς ἰσχύος αὐτῶν, αἰσχυνόμενοι ἐκοιμήθησαν, qui deducti sunt cum vulneratis cum terrore suo, dejecti a fortitudine sua, confusi dormierunt. Apud S. Hier. est, confusi: reliqua magis conveniunt cum nostra. (dd) Dicit Dominus.] In plerisque hæc antecedunt: τραυματίαι μαχαίρας Φαραώ, καὶ πᾶσα ἡ δύναμις αὐτοῦ, & apud S. Hier. vulnerati gladio Pharao, & omnis fortitudo ejus.

CAP. XXXIII.

(a) SAnguinem.] In nonnullis additur, αὐτῆς, in quibusdam, & apud Theodoretum est, τὸ δὲ αἷμα αὐτῆς, sanguinem vero ejus. (b) Sermonem.] In aliquo codice, & apud Theodoretum sequitur, καὶ διαφυλάξῃς αὐτοὺς (al. αὐτὸν) παρ' ἐμοῦ, & cautos illos (al. cautum illum) feceris antea ex me. In Complutensi, καὶ ἀναγγελεῖς αὐτοῖς ἀπ' ἐμοῦ, & annunciabis eis ex me, quomodo fere vulgata nostra. (c) Morte.] In aliquo, & apud Theodoretum antecedit, ἁμαρτωλέ, peccator. (d) Vestra.] In multis additur, ἡ πονηρά, pessima. (e) Die.] In plerisque antecedit, καὶ σὺ υἱὲ ἀνθρώπε, & tu fili hominis. (f) Non poterit salvari.] In plerisque sequitur, ἐν ἡμέρᾳ ἁμαρτίας αὐτοῦ, in die peccati sui: in uno autem pervetusto est, οὐ μὴ δύνηται ζῆσαι διὰ δικαιοσύνης αὐτοῦ, ἐν ᾗ ἂν ἡμέρᾳ ἁμάρτῃ, non poterit vivere per justitiam suam, in quacunque die peccaverit. (g) Justo, hic.] Plerique, τῷ δικαίῳ, ζωῇ ζήσῃ, καὶ οὗτος, justo, vita vives, & hic. (h) Duodecimo.] Corrigendum in nostra, δωδεκάτῳ. (i) Duodecimo.] Hic in multis est, δεκάτῳ, decimo, ut vulgata: sed Theodoretus ut nostra. (k) Donec.] Videtur hoc loco, ut etiam alibi, ὡς, valere idem atque, ἕως, quod est in aliis. (l) Possessionem.] In cæteris libris, quanquam cum aliqua varietate, & apud Th. hæc sequuntur, διὰ τοῦτο εἰπὲ πρὸς αὐτούς. τάδε λέγει ἀδωναῒ κύριος, ἐπειδὴ ἐν αἵματι ἐσθίετε, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν αἴρετε πρὸς τὰ εἴδωλα ὑμῶν, καὶ αἷμα ἐκχέετε, καὶ τὴν γῆν κατακληρονομήσετε; ἔστητε ἐπὶ τῇ ῥομφαίᾳ ὑμῶν, ἐποιήσατε βδέλυγμα, καὶ ἕκαστος τὴν γυναῖκα τοῦ πλησίον αὐτοῦ ἐμιάνατε, καὶ τὴν γῆν κατακληρονομήσετε; Idcirco dices ad eos: Hæc dicit Adonai Dominus: Quia de sanguine comeditis, & oculos vestros levatis ad idola vestra, & sanguinem funditis, etiam terram hæreditate possidebitis? Stetistis in gladiis vestris, fecistis abominationes, & unusquisque uxorem proximi sui polluistis: & terram hæreditate possidebitis? Quæ testatur S. Hier. in lxx non haberi, licet una cum multis aliis scriptorum vitio paulatim sublata suspicetur. (m) Coram te.] In cæteris sequitur, ὁ λαός μου, populus meus. (n) Contaminationes.] Sic etiam Theodoretus. In quibusdam est, αὐτῶν ποιήσουσιν αὐτοί, & apud Sanctum Hieronymum, ex lxx, eorum ipsi faciunt: & posset etiam reddi, suo ipsi faciunt. (o) Contaminationes.] Ita etiam Theodoretus. Alii addunt, αὐτῶν, suis. Apud eundem vero, & in quibusdam codicibus sequitur, ἡ καρδία αὐτῶν πορεύεται, & apud Sanctum Hieronymum ex lxx & post abominationes suas cor eorum graditur. (p) Ea.] In nonnullis libris & apud Theodor. sequitur, ὅτι ψεῦδος ἐν τῷ στόματι αὐτῶν, quia mendacium in ore ipsorum: quæ absunt etiam a vulgata nostra.

CAP. XXXIV.

(a) ET quod ægrotum, non sanastis.] Καὶ τὸ κακῶς ἔχον οὐκ ἐσωματοποιήσατε, videntur valere idem atque illa quæ sunt in quibusdam, καὶ τὸ κακῶς ἔχον οὐκ ἰάσασθε, aut, καὶ τὸ ἄῤῥωστον οὐκ ἰάσασθε. In nonnullis etiam, & apud Theodoretum utraque ponuntur, hæc antecedunt, nostra sequuntur. Et videntur duæ interpretationes ejusdem sententiæ. (b) Labore.] Hoc agnoscit S. Hier. In quibusdam, & apud Theodoretum, sequitur, καὶ ἐν κράτει ἐπαιδεύσατε αὐτὰ καὶ ἐν παιγνίῳ, & in imperio castigastis eas, & in lusu, quæ item altera videtur interpretatio. (c) Terræ.] In plerisque est, πάσης τῆς γῆς, universæ terræ. (d) Pastores.] Plerique addunt, ἀκούσατε λόγον κυρίου, audite verbum Domini. (e) Quærit.] In nonnullis, ἐπισκέπτεται, visitat. (f) Ovium.] In plerisque additur, αὐτοῦ, & apud S. Hier. ex antiqua, suarum. (g) Israel.] In aliquo codice, & apud Theodoretum additur, ἔσται εὐπρέπεια αὐτῶν, erit decor eorum. (h) Et scient quia ego sum Dominus.] Hæc sunt in omnibus collatis codicibus: & apud Theodoretum: absunt autem a Complut. ut a vulgata. (i) Oves.] Cæteri addunt μου, & apud S. Hier. oves meæ. (k) Ventilabatis, & omnem, quæ deficiebat, affligebatis.] In multis est, ἐκερατίζετε πᾶν τὸ ἐκλεῖπον, cornupetebatis omnem deficientem, & infirmam. Quidam vero, & Theodoretus, habent fere ut nostra, sed addunt hæc, ἕως οὗ ἐξώσατε αὐτὰ ἔξω, (hucusque Compl. ut vulg.) καὶ διεσπάρη τὰ πρόβατά μου παντὶ παραπορευομένῳ, donec expulistis eas foras, & dispersæ sunt oves meæ omni prætereunti. (l) Ad arietem.] Est hebraismus, & valet idem, atque, & arietem: quod habet S. Hier. ex antiqua. Theodoretus habet, ἀνὰ μέσον προβάτου καὶ προβάτου, κριόν, καὶ τράγον, inter ovem & ovem, arietem, & hircum. Compl. ἀναμέσον προβάτων, καὶ κριῶν. (m) David.] In aliquo est αὐτοῖς, eis. (n) Deserto.] In quibusdam, & apud Theodoretum, additur, πεποιθότες, confidentes. (o) Et dabo eos in circuitu montis mei.] In multis est, αὐτοῖς, eis: a Theodoreto abest utrumque: sed in omnibus fere additur, εὐλογίαν, benedictionem. (p) Dabo.] Hoc refert S. Hier. ex antiqua. In aliquo autem codice, & apud Theodoretum est, καὶ καταβιβάσω τὸν ὑετὸν ὑμῖν ἐν καιρῷ αὐτοῦ, ὑετοὶ εὐλογίας ἔσονται, & deducam pluviam vobis in tempore suo: pluviæ benedictionis erunt. (q) Jugum.] In aliquo, & apud Theodor. est, τοὺς κλοιοὺς τοῦ ζυγοῦ, torques jugi: & apud S. Hier. ex antiqua, torquem jugi. In Complut. τὴν σειρὰν τοῦ ζυγοῦ, catenam jugi. (r) Pacis.] In aliquo & apud Theodor. additur, εἰς ὄνομα, in nomen: sed est altera interpretatio: quod constat ex S. Hier. In plerisque etiam, & apud Theodor. sequuntur hæc, καὶ οὐκέτι ἔσονται ὀλίγοι ἀριθμῷ ἐν τῇ γῇ, & non erunt ultra pauci numero in terra: quæ item ex S. Hier. constat esse alteram interpretationem sequentis sententiæ, & non erunt ultra pereuntes fame in terra. Ita enim inquit, imminuti, sive pereuntes fame. (s) Eorum.] In quibusdam, & apud Theodor. additur, μετ' αὐτῶν, cum eis. (t) Oves.] In nonnullis & apud Theodoretum, καὶ ὑμεῖς πρόβατά μου, καὶ πρόβατα νομῆς μου ἄνθρωποί ἐστε, & vos oves meæ, & oves pascuæ meæ, homines estis.

CAP. XXXV.

(a) URbibus.] Plerique, & Theodoretus, ἐν ταῖς πόλεσι, in urbibus. (b) Tu.] Nonnulli & Theodor. ἐν σοὶ ἔχθραν αἰώνιον, pro eo quod fuit in te inimicitia sempiterna. A Compl. abest & σύ, & ἐν σοί. (c) In manu inimicorum gladio.] Sic etiam Theodoretus: alii, μαχαίρας, gladii: & forsasse, inimicorum, &, gladii, sunt duæ interpretationes: Nam S. Hier. ex antiqua refert tantum, in manu gladii. (d) Iniquitatis in extremis.] In aliquot libris, & apud Theodoretum, θλίψεως αὐτῶν, καὶ ἐν καιρῷ ἀδικίας ἐπ' ἐσχάτῳ, al. ἐπ' ἐσχάτων, afflictionis eorum, & in tempore iniquitatis in extremo. al. in novissimis. (e) Te.] In quibusdam, & apud Theodoretum, sequitur αἷμα γάρ σου (Compl. habet tantum, καὶ αἷμα) ἐμίσησας, καὶ τὸ αἷμά σου διώξει σε, Compl. καὶ αἷμα ἐκδιώξεταί σε. In vulgata nostra est, & cum sanguinem oderis sanguis persequetur te. Pro quo inquit S. Hier. Symmachum manifestius esse interpretatum, sanguinem tuum odisti: & sanguis persequetur te. (f) Jumenta.] In aliquot libris, & apud Theodoretum adjungitur, καὶ παραπορευόμενον, καὶ ἀναστρέφοντα. Sed hoc esse alteram interpretationem constat ex S. Hieron. qui inquit, euntem, & redeuntem (sive homines, & jumenta.) (g) Tuam.] In iisdem, & apud Theodoretum, sequitur, καὶ κατὰ τὸν ζῆλόν σου, ὃν ἐποίησας ἐκ τοῦ μεμισηκέναι σε ἐν αὐτοῖς, quod vulgata nostra, & secundum zelum tuum, quem fecisti, odio habens eos. (h) Quia dixisti, montes Israel.] Iidem, ὧν ἔλεγες περὶ τῶν ὀρέων ἰσραήλ, λέγων, τὰ ὄρη ἰσραὴλ τὰ ὑψηλὰ τὰ αἰώνια, quas dicebas de montibus Israel, dicens, montes Israel excelsi, sempiterni. Sed multa ex his neque etiam in vulgata nostra sunt. (i) Tuo.] In iisdem sequitur, καὶ ἐπλήθυνας ἐπ' ἐμὲ λόγους σου, & multiplicasti super me verba tua. Compl. καὶ ἐφωνήσατε κατ' ἐμοῦ, & vociferati estis contra me: quæ videtur Sanctus Hieronymus referre ex antiqua. (k) Faciam te.] In cæteris sequuntur hæc, καθὼς ηὐφράνθης εἰς κληρονομίαν (al. ἐπευφράνθης τῇ κληρονομίᾳ) οἴκου ἰσραήλ, ὅτι ἠφανίσθη, οὕτω ποιήσω σε, sicut gavisus es super hæreditate domus Israel, eo quod fuerit dissipata, sic faciam te. Quæ S. Hier. testatur in lxx non haberi, sed sub asteriscis de Theodotionis editione esse addita. (l) Et consumentur.] Idem notat hoc in lxx, additum esse, & in hebraico non haberi. In aliis vero est, καὶ πᾶσα ἡ ἰδουμαία ἐξαναλωθήσεται (al. ἐξολοθρευθήσεται) καὶ γνώσονται, & omnis Idumæa consumetur (al. exterminabitur) & scient, &c.

CAP. XXXVI.

(a) SOlitudines sempiternæ.] In plerisque additur, τὰ ὑψηλά, excelsa: non tamen apud Theodoretum: ac S. Hieron. pro duabus interpretationibus ponit, altitudines, sive solitudines. (b) Pro eo quod despecti estis vos, & odio habiti ab his.] Sanctus Hieron. refert ex antiqua tantum hæc, pro eo quod dispersi (suspicamur legendum, despecti. ita enim solet sæpe verti verbum græcum, ἀτιμασθῆναι) estis ab his: & certe illud, & odio habiti, abest etiam a Theodoreto: sed apud ipsum, & in plerisque codicibus hæc antecedunt, ἀντὶ τοῦ γενέσθαι ὑμᾶς εἰς ἀφανισμὸν πᾶσι τοῖς ἔθνεσι, καὶ pro eo, quod fuistis vos in desolationem omnibus gentibus, &c. (c) Et ascendistis loquela linguæ.] In multis est, καὶ ἀνέβητε, καὶ ἐγένεσθε, & ascendistis, & facti estis: In quibusdam & apud Theodoretum, καὶ ἀνέβητε λάλημα γλώσσης ἐπὶ χειλέων, & ascendistis, loquela linguæ super labia Sanctus Hieronymus, & ascendistis super labium linguæ. (d) Et factæ sunt.] Plerique, & Theodoretus, αἳ ἐγένοντο, quæ factæ sunt. (e) Despicientes.] In aliquo codice, & apud Theodoretum antecedit, ἐξ ὅλης καρδίας, ex toto corde. Pro quo S. Hieronymus videtur habuisse in antiqua, cum odio despicientes. (f) Idcirco.] In quibusdam, & apud Theodoretum additur, τάδε λέγει ἀδωναῒ κύριος, hæc dicit Adonai Dominus. (g) Jumenta.] In plerisque codicibus, & apud Theodoretum, hæc sequuntur, καὶ αὐξηθήσονται, καὶ πληθυνθήσονται, & crescent & multiplicabuntur. (h) Devoratrix.] Sic etiam Sanctus Hieronymus. In plerisque autem, & apud Theodoretum, antecedit, γῆ, terra. (i) Amplius.] In plerisque, & apud Theodoretum, hæc sequuntur, καὶ τὸ ἔθνος σου οὐκ ἀτεκνωθήσεται ἔτι, & Sanctus Hieronymus, ex antiqua, & gens tua absque liberis ultra non erit. (k) Eos.] In cæteris hæc sequuntur, περὶ τοῦ αἵματος, οὗ ἐξέχεον (al. ἀνθ' ὧν ἐξέχεαν αἷμα) ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ἐν τοῖς εἰδώλοις αὐτῶν ἐμίαναν αὐτήν. Et Sanctus Hieronymus, pro sanguine, quem fuderunt super terram, & in idolis suis polluerunt eam. (l) Peccatum.] Nonnulli, ac Theodoretus, τὰ ἐπιτηδεύματα. Sanctus Hieronymus: & adinventiones, sive peccata: ut hoc videatur habuisse in antiqua. (m) Cum dicerentur ipsi.] Quidam codices, & Theodoretus, ἐν τῷ λέγεσθαι αὐτοῖς, cum diceretur eis. (n) Et mundabo.] Illud, &, abest a Theodoreto: ut conjungatur cum præcedentibus, & ab universis idolis vestris mundabo vos, ut Sanctus Hieronymus. (o) Faciatis.] Nonnulli, ac Theodoretus, addunt, αὐτά, ea. (p) Portetis.] Iidem addunt, ἔτι, ultra. (q) Ipsorum.] Sic etiam Theodoretus, & videtur positum, pro, vestram ipsorum, ut alibi. Complut. quidem habet, ὑμῶν. (r) Homines.] Poterat etiam verti, ovibus (id est, gregibus) hominum: sed paulo antea etiam apud Sanctum Hieronymum ex antiqua dictum erat, oves homines. Nostra versio utramque sententiam fert. Theodoretus habet, καὶ ἀνθρώπων, & hominibus. Quidam, καὶ ἀρνῶν, & agnis.

CAP.

CAP. XXXVII.

(a) DOminus.] In ceteris, κυρίε, Domini. (b) Propheta.] In plerisque antecedit, υἱὲ ἀνθρώπε, & apud Sanctum Hieronymum, fili hominis. (c) Factum est.] Ceteri, καὶ ἐγένετο φωνὴ, & apud S. Hieronymum, & facta est vox. Tertull. de resurr. carnis, ubi multa ex hoc loco affert. Et ecce vox, dum propheto. (d) Invicem.] In multis est ὀστέον, os: in Complut. πρὸς ὀστοῦν, apud Sanctum Hieronymum, ad ossa: in quibusdam, & apud Theodoretum, ὀστέον πρὸς ὀστέον, ἕκαστον πρὸς τὴν ἁρμονίαν αὐτοῦ, os ad os, unumquodque ad juncturam suam. Tertull. habet tantum, & accedebant ossa ad ossa. (e) Veni.] In Complutensi additur, πνεῦμα, & apud Sanctum Hieronymum, spiritus: in quibusdam, & apud Theodoretum, est, ἐκ τῶν τεσσάρων ἀνέμων ἐλθὲ (al. ἐλθέτω) πνεῦμα, & Tertull. a quatuor ventis veni spiritus. (f) Congregatio multa.] Aquila, & Theodotio, δύναμις μεγάλη, virtus magna. Tertull. valentia magna satis. (g) Nimis.] Sic etiam Theodoretus. In Complut. est, σφόδρα, σφόδρα, apud Sanctum Hieronymum, vehementer nimis. (h) Dissonuimus.] Solet significare, ut alibi notavimus, defiimus, aut, defuimus. Sed apud Sanctum Hieronymum ex antiqua etiam in comment. est, desperavimus, apud Tertullianum, avulsi sumus in eis. (i) De sepulchris populum meum.] In quibusdam, & apud Theodoretum, antecedit, ὑμᾶς, vos. In plerisque autem est, ὑμᾶς ἐκ τῶν τάφων ὑμῶν λαός μου, & apud Sanctum Hieronymum, & Tertull. vos de sepulchris vestris populus meus. (k) Virgam.] Apud Theodoretum additur, μίαν, & apud Sanctum Hieronymum, unam. (l) Eam ipsi Joseph.] Ita etiam videtur habuisse Theodoretus: & hebræus etiam habet Joseph in casu dandi. In aliis est, ἐπ' αὐτὴν τοῦ Ἰωσὴφ, & apud Sanctum Hieronymum, super eam Joseph. (m) Manui.] In plerisque, ἐν τῇ χειρὶ, in manu. Apud S. Hieronymum, & erunt in virgam unam: & erunt in una manu Juda. (n) Gentem.] Sic etiam Theodoretus. Nonnulli addunt, ἓν, & apud Sanctum Hieronymum, unam. (o) Eorum.] In nonnullis, & apud Theodoretum est, πάντων αὐτῶν εἰς βασιλέα, & apud Sanctum Hieronymum, omnium istorum in regem. (p) Suis.] In ceteris, hæc sequuntur, καὶ ἐν τοῖς προσοχθίσμασιν αὐτῶν, καὶ ἐν πάσαις ταῖς ἀσεβείαις αὐτῶν, & apud Sanctum Hieronymum, & in offendiculis suis, & in omnibus impietatibus suis. (q) Ipsi.] In ceteris additur, καὶ οἱ υἱοὶ αὐτῶν, καὶ οἱ υἱοὶ τῶν υἱῶν αὐτῶν, ἕως τοῦ αἰῶνος, & apud Sanctum Hieronymum, & filii eorum, & filii filiorum eorum usque in sempiternum. (r) Princeps.] In plerisque adjungitur, αὐτῶν ἔσται, & apud Sanctum Hieronymum, eorum erit. (s) Et ponam.] In quibusdam, & apud Theodoretum, hæc antecedunt, καὶ τάξω αὐτοὺς, καὶ πληθυνῶ αὐτοὺς, & apud S. Hieronymum, & dabo eos, & multiplicabo eos.

CAP. XXXVIII.

(a) GOG.] Theodoretus, φασὶν εἶναι ταῦτα σκυθικὰ ἔθνη. μοσὸχ δὲ καππαδόκας εἶναι, καὶ θοβὲλ ἴβηρας. τὸ δὲ ῥὼς κεφαλὴν ὁ Σύρος ἡρμήνευσεν. καὶ ὁ Ἀκύλας δὲ κεφαλὴν μοσὸχ. τὸ ῥὼς μοσὸχ ἡρμήνευσεν. Gog & Magog sunt Scythicæ gentes. Mosoch autem Cappadocas esse aiunt, & Thobel Iberos. Illud autem Rhos hebræorum lingua (al. Syrus) significat caput. Et Aquila quidem istud Rhos Mosoch interpretatus est, κεφαλὴν μοσόχ. Sanctus Hieronymus, capitis, sive Rhos: idque sæpe repetit. (b) Et congregabo te.] In aliquot libris, & apud Theodoretum hæc antecedunt, καὶ περιστρέψω σε κυκλόθεν, καὶ δώσω χαλινὸν εἰς τὰς σιαγόνας σου, quod in vulg. nostra, & circumagam te, & ponam frænum in maxillis tuis. (c) Congregatione multa.] In plerisque est in recto, συναγωγὴ πολλὴ, & in quibusdam, atque apud Theodoretum, sequitur, πέλται καὶ περικεφαλαῖαι, καὶ μάχαιραι, καὶ ἀσπίδες, πάντες αὐτοὶ ἔχοντες πέρσαι, καὶ αἰθίοπες, καὶ λύδοι καὶ λίβυες, καὶ φρύγες, (Theodoret. καὶ φὺτ) μετ' αὐτῶν. πάντες ἀσπίδας καὶ περικεφαλαίας, καὶ πέλτας ἔχοντες. γόμερ, &c. Peltas, (quomodo etiam videtur habere Sanctus Hieronymus in antiqua,) & galeas, & gladios, & clypeos omnes hi habentes. Persæ, & Æthiopes, & Lydi, (hoc non habet Sanctus Hieronymus) & Libyes, & Phryges (neque hoc) cum eis. Omnes isti clypeos, & galeas, & peltas habentes. Gomer, &c. (d) Omnes, qui circa eum.] In quibusdam codicibus, & apud Theodoretum est καὶ πάντα τὰ ὑποστηρίγματα αὐτοῦ, & omnia sustentacula ejus. Quod autem pertinet ad nomina ista populorum, legendi S. Hieron. & Theodoretus. Schol. θόργαμα λέγει, κατά τινας, ἀρμενίους καὶ ἴβηρας, κατὰ δὲ ἑτέρους, καππαδόκας καὶ γαλάτας. Thorgoma dicit, ut quidam putant, Armenios, & Iberos, ut autem alii, Cappadocas, & Galatas. (*) Præparabitur.] In aliquo, & apud Theodoretum, est, ἑτοιμασθήσῃ, καὶ ἐπ' ἐσχάτου ἐτῶν ἥξεις, καὶ ἥξεις εἰς γῆν, εἰς τὴν γῆν ἀπεστραμμένην ἀπὸ μαχαίρας, ἠθροισμένην ἀπὸ λαῶν πολλῶν, præparaberis, & in novissimo annorum venies, & venies in terram aversam a gladio, congregata ex populis multis. Unus habet, ἠθροισμένην, congregatam. (e) Et hic ex gentibus egressus est.] In iisdem, καὶ αὐτοὶ ἐξ ἐθνῶν ἐξεληλύθησαν, & ipsi ex gentibus egressi sunt. (f) Omnes.] In iisdem additur, αὐτοὶ, ipsi. (g) Venies.] In iisdem sequitur, ὡς καταιγὶς, καὶ, sicut procella, &. Sed, ὑετὸς, & καταιγὶς, videri possunt duæ interpretationes. (h) Eris.] Sic in hebraico. Ceteri, πεσῇ, cades. (i) Carthaginenses.] In quibusdam libris, & apud Theodoretum est, θαρσὶς, Tharsis: in quibusdam utrumque conjungitur, καρχηδόνιοι, καὶ θαρσίς. Sanctus Hieronymus, Tharsis (sive Carthaginenses,) ut appareat ipsum in antiqua habuisse Carthaginenses. (k) Possessionem.] In quibusdam, & apud Theodoretum, additur, καὶ ὕπαρξιν, & substantiam. (l) Spolia.] In iisdem additur, μεγάλα, magna. (m) Consurges.] In iisdem, γνώσῃ, καὶ ἐγερθήσῃ, sed Sanctus Hieronymus, scies, (sive consurges,) ut duæ sint interpretationes, & nostra ex antiqua. (n) Israel.] Apud Theodoretum additur, τῶν προφητευσάντων, qui prophetarunt. (o) Et vocabo super ipsum etiam omnem fortitudinem.] In aliis, καὶ καλέσω (al. συγκαλέσω) ἐπ' αὐτὸν πάντα φόβον μαχαίρας, & in quibusdam, & apud Theodor. additur, εἰς πάντα τὰ ὄρη μου. Et vocabo (al. convocabo) super eum omnem fortitudinem gladii, (sic etiam Sanctus Hieronymus ex antiqua,) in cunctis montibus meis.

CAP. XXXIX.

(a) DEsuper.] Videtur valere ἐπὶ, ut etiam alibi, idem atque ἀπὸ, quod hic est in nonnullis, & apud Sanctum Hieronymum ex antiqua, de novissimis. (b) Perdam.] Sic Sanctus Hieronymus ex antiqua. In nonnullis est, ἀποτινάξω, excutiam. (c) Gog.] Sic etiam Theodoretus. In plerisque est, Magog. (d) In qua.] Nonnulli, & Theodoretus, ἣν, quam, id est, de qua. (e) Et succendent in armis.] Plerique, καὶ ἀνάψουσιν ἐν τοῖς ὅπλοις, & accendent, & comburent in armis, id est, armis. Quæ autem sequuntur, satis respondent recitationi Sancti Hieronymi. In quibusdam vero est, θυρεοῖς, καὶ πέλταις, καὶ δόρασιν, καὶ τόξοις, καὶ βέλεσιν, καὶ βακτηρίαις χειρῶν, καὶ λόγχαις, scutis, & peltis, & hastis, & arcubus, & jaculis, & baculis manuum, & lanceis. (f) Eorum, qui venerint ad mare.] Sic Sanctus Hieronymus ex antiqua. Plerique, & Theodoretus, ἐξ ἀνατολῶν τῆς θαλάσσης, ab Oriente mari. (g) Defodient.] Multi, θάψουσι, sepelient, & sic paulo post. (h) Tunc.] In multis est, τὸ γαὶ, aut, τὸ γαὶ, quod significat vallem: & in nostra paulo post conjungitur, Gai Polyandrio. (i) Inclytum, qua die glorificatus fuerit.] In quibusdam codicibus, & apud Theodoretum est, εἰς ὄνομα ἡ ἡμέρα, ἐν ᾗ ἐνδοξασθήσομαι, in nomen dies, in qua glorificabor. (k) Eos, qui.] In plerisque antecedit, μετὰ τῶν περιερχομένων, cum circumeuntibus. (l) Et quærent.] Illud, &, abest a nonnullis: ut conjungi possit cum antecedentibus, post septem menses quæret. (m) Civitatis polyandrion.] Aliquot libri, τοῦ τόπου διάπτωσις, loci ruina. Quidam vero, & Theodoretus, addunt etiam, καὶ πολυάνδριον. Sanctus Hieronymus ex antiqua refert, ut in nostra. In comment. autem inquit, nomen civitatis vocari Amona, quæ græce dicuntur, πολυάνδριον, hoc est, multitudo hominum sepultorum. Vide quæ notata sunt Hierem. 19. (n) Arietes.] In quibusdam est, κριῶν, καὶ μόσχων, καὶ τράγων, καὶ ἀρνῶν, καὶ ταύρων ἐστεατωμένων πάντων, arietum, & vitulorum, & hircorum, & agnorum, & taurorum, adipatorum omnium. (o) In Jacob.] Illud, in, abest a plerisque. (p) De regionibus gentium.] Sic Sanctus Hieronymus ex antiqua. Quidam libri habent, ἐκ τῶν χωρῶν τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν, de regionibus inimicorum eorum: quidam, ἐκ τῶν χειρῶν αὐτῶν, de manibus eorum. (q) Gentibus.] In ceteris hæc sequuntur, καὶ συνάξω αὐτοὺς ἐπὶ τὴν γῆν αὐτῶν, καὶ οὐ καταλείψω ἀπ' αὐτῶν οὐκέτι ἐκεῖ, & congregabo eos super terram suam, & non derelinquam quenquam ex eis ibi. Quæ scribit Sanctus Hieronymus, in lxx non haberi.

CAP. XL.

In hoc capite satis erit ea fere tantum ponere, quæ notata sunt in græca editione. Infinitum enim esset omnes varietates indicare. In hujusmodi locis, quæ tamen non sæpe occurrunt, accuratus lector varios codices adeat, & conferat necesse est: ac legendi explanatores, & præcipue Sanctus Hieronymus, qui eam fere lucem, quæ in tantis tenebris expectari potest, unus affert.

(a) QUEM vidisti.] Illud, quem, abest a plerisque. A vulgata autem nostra abest etiam, vidisti. (b) Antemurale.] Sanctus Hieronymus in antiqua habet, murum. Aquila, & Symm. τὸ πλάτος τῆς οἰκοδομῆς, latitudinem ædificii. (c) Altitudinem.] Aquila & Symm. καὶ ἀνάστημα, & suscitationem, ac staturam. (d) In septem gradibus.] Symm. καὶ ἀνέβη δι' ἀναβαθμῶν, & ascendit per gradus, & inquit Sanctus Hieronymus solos lxx apposuisse numerum. (e) Ælam.] In plerisque est, τὸ θεὲ ἓξ, ἓξ, τὸ αἰλάμ, & apud Sanctum Hieronymum, Thee, sex hinc, & sex inde, Ælam. &c. Theodoretus inquit apud Syrum se reperisse, Ælam, significare numero singulari postem, Ælamoth, numero multitudinis, postes, Thee, & limen, & superliminare, Theim, vero eadem numero multitudinis: sed, ut ait S. Hieron. nimia vetustate, & vitio scriptorum, omnia sunt depravata. Pro Thee quidem Symmac. dixit, οὐδὸν, limen, Aquila & Theod. πρόθυρον, vestibulum. Sanctus Hieronymus inquit Thee interpretari limen, sive frons. (f) Et Thee.] Symmachus, τὸ δὲ οὐδὸν, ut proxime dictum est. (g) In medio Theelath.] Quidam libri habent, ἀναμέσον τοῦ θεὲ, αἰλάμ, sed S. Hieronymus in antiqua habet, ut nostra: pro quo inquit Symmachum dixisse, παραστάδας, id est, postes, aut thalamos, aut cubicula. Schol. καὶ τὴν παραστάδα ἐσωτέραν, & postem, sive thalamum utrumque. (h) Æleu.] Schol. πρόθυρον, vestibulum. Theodoretus inquit sic vocari pisomata, sive cymatia. S. Hieronymus: Thalami quoque, & cubicula, quæ erant ad viam portæ Orientalis: pro quibus lxx ἐλεῦ scribunt, sed paulo post inquit interpretari, circa eum, vel, sustentacula: sicut Ælam, & Ælamoth, vestibula, & vestibulum: & paulo post Ælamoth ab Aquila dicta esse, frontes, a Symmacho, circumstantias. Ælam autem esse ostium, vel porticum. (i) Ælam portæ intrinsecus.] Schol. τὸ δὲ πρόπυλον τῆς πύλης ἐσώτερον, vestibulum autem portæ interius. (k) Inde.] In quibusdam sequitur, κατὰ τὴν ὁδὸν τὴν ἀνατολικὴν, per viam Orientalem. Sed S. Hieronymus uno tantum loco, eoque inferiore, qui indicabitur, viæ mentionem apud lxx fieri testatur. Symm. αἱ δὲ παραστάδες τῆς θύρας κατὰ τὴν ὁδὸν τὴν ἀνατολικὴν, postes autem januæ ad viam orientalem. (l) Introitus portæ.] Schol. τοῦ προπυλαίου, vestibuli, (m) Latitudinem.] Schol. lxx, μῆκος τῆς πύλης, longitudinem portæ. Sed S. Hieronymus etiam in comment. scribit rursus in lxx, poni latitudinem. (n) In conspectu Theim.] Apud S. Hieronymum videtur hoc loco mendose scriptum Theri: & in quibusdam est, Nabari. In plerisque vero sequitur, πῆχυς ἑνὸς, καὶ πῆχυς ἑνὸς ὅριον ἔνθεν, καὶ ἔνθεν, & apud S. Hier. cubiti unius & cubiti unius terminus hinc & inde. Schol. καὶ ὅριον ἔμπροσθεν τῶν παραστάδων πῆχυς ἑνὸς, & terminum ante postes (vel. thalamos, ut vulgata nostra,) cubiti unius. (o) Thee.] Schol. παραστάδας, ut proxime. (p) Sub divo Ælam.] Schol. περιπύλαιον, vestibulum. Sed S. Hieronymus inquit Symmachum transtulisse, & fecit, περιστάσεις, id est, circumstantias: pro quibus Aquila dixerit, κρίωμα, & ipse, in frontes, vertit. Rursus autem ita scribit, Sub divo quoque Ælam portæ. Aquila, ante faciem postium portæ; Symm. contra faciem vestibuli portæ, interpretati sunt. Quod autem in nostra sequitur, extrinsecus cubiti viginti Theim portæ per circuitum. Et sub divo portæ, &c. apud S. Hier. sic habet (cujus etiam lectionis sunt vestigia in vetustis codicibus.) Et Theim atrii portæ per circuitum. Et sub divo atrii: & in comm. inquit pro Theim atrii, quod in hebraica est numero singulari, Symmachum proprie dixisse atrium, Aquilam vero κρίωμα, id est, frontem atrii. (q) Absconditæ.] Schol. περιεχόμενας ἐπὶ τοῖς θαλάμοις, τοξικαί, obstructæ in thalamis, arcuatæ. Et notat S. Hier. quas lxx absconditas dixerunt, Symmachum vocasse, τοξικάς. quod autem sequitur, super

super Theim: & super Ælam, *Symmachum postes posuisse, & circumstantias, aquilam thalamos, & frontes eorum. Quare in scholio est,* κεχώματα. (*r*) Palmæ.] *Sic apud* S. *Hieron. In quibusdam antecedit, quod videtur etiam apud Theodoretum agnosci,* ἐκκόλαμμα διάγλυπτον, sculptura cælata. (*s*) Pastophoria.] *Schol,* γαζοφυλάκια. S. *Hier.* Pro thalamis triginta, quos vertere lxx sive gazophylaciis, atque cellariis, ut interpretatus est Aquila, Sym. pastoforia, ἐξέδρας. (*t*) Intercolumnia.] *Sic apud* S. *Hieron. quod græce,* περίστυλα. *quamvis paulo post sit, per columnas, & in cap. 42. absolute dicatur, columnæ: fortasse planius diceretur,* columnatum. *Schol.* ἐξέδραι, exedræ. (*u*) Thee.] *Schol.* τὰ ὑπέρθυρα, καὶ ὑποχωρήσεις αὐτῆς, superliminaria, & secessus ejus. (*x*) Ad austrum.] *Sic* S. *Hier. ex lxx, in comm. Plerique,* κατὰ τὴν ὁδὸν τὴν πρὸς νότον, per viam, quæ ad austrum. (*y*) Ere gione portæ.] *Schol.* non ponitur apud hebræos. (*z*) Introduxit me ad portam respicientem ad Orientem.] *In quibusdam additur,* ὁδὸν κατὰ ἀνατολάς, viam ad Orientem. *Complut.* εἰς τὴν αὐλὴν ἐσωτέραν ὁδῷ κατ' ἀνατολάς, in atrium interius per viam Orientalem, *ut* S. *Hieron. in sua: qui etiam testatur hoc tantum loco in lxx haberi, viam, cum in septentrionali & australi plaga omnino tacita sit.* (ω) Aquæductus.] *In cæteris hæc sequuntur,* ἐκεῖ πλυνοῦσι τὴν ὁλοκαύτωσιν. ἐν δὲ τῷ αἰλὰμ τῆς πύλης δύο τράπεζαι ἔνθεν, καὶ δύο τράπεζαι ἔνθεν, ibi lavant holocaustosim: In vestibulo autem portæ duæ mensæ hinc, & duæ mensæ inde. *Quæ* S. *Hieron. inquit in lxx non haberi, sed in plerisque codicibus de Theodotione addita esse, ac præterea etiam quæ sequuntur in nostra brevius, in aliis copiosius,* ut immoletur super eas holocaustum, & pro peccato. *In quibusdam codd. totus hic locus sic habet,* ... παστοφόρια αὐτῆς, καὶ ἑκάστη παστοφορίω ἦν ἡ θύρα, καὶ τὰ αἰλαμμὼν αὐτῆς ἐπὶ τὰς ... τῶν πυλῶν, ἐκεῖ πλυνοῦσι τὴν ὁλοκαύτωσιν. ἐν δὲ τῷ προπυλαίῳ τῆς πύλης δύο τράπεζαι ἔνθεν, καὶ δύο τράπεζαι ἔνθεν, τῆς δευτέρας ἐκρύσεως, ὅπως σφάζωσιν, & thalamos ejus: & cujusque thalami erat janua, & ostia ejus in foribus portarum, ibi lavant holocaustosim. In vestibulo autem duæ mensæ hinc, & duæ mensæ inde secundi aquæductus, (*aut rivi*) ut jugulent, *&c.* (*aa*) Et ad dorsum rivuli.] *Aquila, & Symmach.* καὶ πρὸς τῇ ὠμίᾳ τῇ ἔξωθεν τῇ ἀναβαινούσῃ πρὸς τὴν θύραν τῆς πύλης. *quod in vulgata nostra*: Et ad latus exterius, quod ascendit ad ostium portæ. (*bb*) Et palæsten habebunt Gisum dolatum.] S. *Hier. ex lxx,* & γεῖσος, palmi, (*hoc enim valet palæste*) habentes dolatum. *Pro giso autem, quod verbum negat se scire unde sit, inquit Symmachum & Theodotionem dixisse* χεῖλος, labium: *Aquilam vero in prima editione,* ἐπιχείλωσις, *in secunda,* labia. (*cc*) Humeri.] *Sic* S. *Hier. cap. sequenti: quos interpretatur Theodoretus,* anconas.

CAP. XLI.

(*a*) CUI.] *In quibusdam est,* καὶ, &. (*b*) Ælam.] S. *Hier.* Ælim, Theodotio; & in circuitu, Symmachus, transtulerunt. (*c*) El.] *Hoc videtur* S. *Hier. tribuere Theodotioni, Ælam autem, aut Elam ipsis lxx. Aquilæ, ostium: ipse frontem est interpretatus.* (*d*) Quadraginta.] *Sic collati codices, & Theodoretus, quamvis in Hebraico, & Syro dicat esse viginti. Compl.* εἴκοσι, viginti. S. *Hier.* sive ut lxx transtulerunt, ostiorum viginti cubitorum. Pro quo in plerisque codicibus, juxta lxx quadraginta commentur. (*e*) De Gisis.] *Plerique,* ἐκ τῶν μέσων. S. *Hier.* Et de mediis ad tristega (id est, tertia cœnacula:) & Thrael videtur mihi obelo prænotandum. *Ac paulo ante notaverat, pro Thrael, cujus nominis notionem ignoret, cæteros transtulisse,* & vidi, *quare in aliquo codice, post illa adjungitur, ex alia nimirum interpretatione,* καὶ εἶδον κατὰ τὸν οἶκον ἐν ὕψει περικύκλῳ πλευρῶν, & vidi secundum domum in altitudine in circuitu laterum. *Schol.* καὶ τὸ θραὲλ, non ponitur apud hebræos. (*f*) Aquilonem.] *In uno codice additur,* εἰς προσευχὴν πηχῶν πέντε περικύκλῳ, ad orationem cubitorum quinque in circuitu. *Istud,* εἰς προσευχὴν, *agnoscit etiam Theodoretus, sed putat esse idem, atque ad Austrum. In eodem codice post illa,* latitudo luminis reliqui, *additur,* ὁ τόπος τῆς προσευχῆς, locus orationis. *S.Hier. etiam bis habet, sed utrobique testatur in lxx non esse.* (*g*) Luminis.] *Compl.* τοῦ τόπου, loci. *Theodoretus inquit lumen porticus esse, quod solitum sit vocari,* φωτικὸν, luminare: *de hoc infra cap. 42.* (*h*) Reliqui.] *In aliquo additur,* ὁδὸν, viam. *In Compl. autem est,* τοῦ ἀπολοίπου τοῦ πρὸς θάλασσαν, reliqui, quod ad mare. (*i*) Reliqui.] *Compl.* τῶν ἀπολοίπων, *& apud* S. *Hier.* reliquorum: *notat autem reliqua, & separantia, dici, quæ non hæreant parietibus templi, sed proprios & suos habeant parietes. Sæpe autem in numero singulari solet adjungere reliquum ædificii reliqui ædificii, & separans vocat etiam separatum: pro quo secunda Aquilæ editio, & Th. posuerint verbum hebræum Gazera.* (*k*) Templum.] *Sic etiam apud* S. *Hieron. In multis vero sequitur,* ἐσώτερος, interius. (*l*) Illuminationes.] *Apud* S. *Hier.* tres ad lucendum, ut prospiceretur per eas. (*m*) Et usque prope.] *In quibusdam est,* καὶ ἕως τοῦ οἴκου, *& apud* S. *Hier.* & usque ad domum interiorem. (*n*) Extrinsecus.] *In quibusdam codicibus additur,* μέτρα, καὶ, *& apud* S. *Hieron.* mensura & cælata Cherubim. (*o*) Et hinc.] *Ab aliquo codice, & a* S. *Hier. abest ista, repetitio itemque paulo post,* & inde. (*p*) Laqueare.] S. *Hier.* laquearia. *Schol.* ἐπάνω τῆς θύρας, supra ostium. (*q*) Necessaria,] *Sic vertit* S. *Hier.* σπουδαῖα, *aut,* cura digna. *Compl.* καὶ κατὰ τὰ ξύλα, & secundum ligna. (*r*) Ad faciem.] *Schol.* ἔμπροσθεν, ante, in fronte, *& rursus* S. *Hier. Ælam interpretatur,* superliminaris, & vestibuli, *& paulo post,* propyli. (*) Et latera domus.] *Schol.* καὶ τὰ πάχη, Et crassitudines. (*s*) Æqui ponderis.] *Sic idem, quod græce,* ἐζυγωμένα.

CAP. XLII.

(*a*) INtroduxit.] *Compl.* ἐξήγαγεν, *& apud* S. *Hier.* eduxit. (*b*) Interius.] *Cæteri,* ἐξωτέραν, *& apud* S. *Hier.* exterius. (*c*) Aquilonem.] *In plerisq; sequitur,* κατὰ πρόσωπον, *& apud* S. *H.* e contra. (*d*) Per ordinem.] *Ita apud* S. *Hier. quod græce,* ἐστοιχισμέναι, *aut, ut Compl.* κατὰ στίχον. *Sch.* ἐκθέτη πρὸς πρόσωπον ἐκθέτου ἐν τοῖς ἐσωτέροις, solarium ad faciem solarii internis. S. *Hier. ad finem lib.* 12. ἐκθέτα autem Romæ appellant solaria de cœnaculorum parietibus eminentia, sive Mæniana, *&c. Fortasse etiam posset verti,* angulus ad angulum. (*e*) Longitudo.] *Aut,* longitudinis, *ut* S. *Hier. In quibusdam codicibus sequitur,* ὁδὸν πήχεος ἑνὸς, *in scholio,* πρὸς τὴν ἐσωτέραν ὁδὸν πήχεος ἑνὸς, *in aliquo* εἰς τὸ ἐσώτερον ὁδὸν πήχεος ἑνὸς, *& apud* S. *Hier.* in interiorem viam cubiti unius: *quod respondet potissimum scholio. Est etiam, ubi pro,* ὁδὸν, *scriptum est,* ὕδωρ, *de quo dictum est, cap.* 40. (*f*) Duæ.] *Abest a multis. Apud* S. *Hier. totus hic locus sic habet,* quoniam eminebant columnæ a columnis inferioribus, & spacium simile erat: *& ita fere in Complut.* ὅτι ἐξεῖχε τὸ περίστυλον ἔξωθεν τοῖς στύλοις τοῖς κατωτέροις, καὶ τὸ διάστημα οὕτως. (*g*) Quia triplices erant] *Apud* S. *Hieron.* Et porticus triplices erant. *Symm* τρίστεγα γὰρ ἦν, *&* S. *Hier. in sua,* Tristega enim erant. (*h*) Eminebant.] *Th.* ἐπισυνήχθησαν ὑπὲρ κατώτερα, supercolligebantur super inferiora. (*i*) Lumen] S. *Hier.* Pro peribolo, sive muro, lxx lumen interpretati sunt. *Complut.* φλιὰ, limen. (*k*) Et ad Austrum.] *Abest illud,* &; *a* S. *Hier.* (*l*) Filii Sadduc.] *Schol.* Non ponitur apud hebræos. *Idem notat* S. *Hieron.* (*m*) Qui offerunt.] *In plerisque vetustis sequitur,* καὶ ἐκεῖ ἀποθήσονται τὰ ἱμάτια αὐτῶν, ἵνα μὴ ἅπτωνται, & ibi deponent vestimenta sua, ut non tangant, *&c.* (*n*) Calamo.] *Sic enim videtur vertendum illud,* καλάμῳ. *In quibusdam est* καὶ τὰ τέσσαρα μέρη ἐμέτρησε τῷ αὐτῷ καλάμῳ, & quatuor ipsas partes mensus est eodem calamo. (*o*) Et disposuit ipsum, & murum eorum.] *In Compl. est,* καὶ διέταξεν περίβολον αὐτῷ κύκλῳ, & disposuit ei peribolum (*sive,* murum) per circuitum. (*p*) Quingentorum.] *In nonnullis additur,* πηχῶν, cubitorum: *quod fatetur* S. Hieronymus, *sibi celeritate excidisse, cum in hebræo habeatur tantum,* quingentorum, *ut subaudiatur,* calamorum.

CAP. XLIII.

(*a*) VOX geminantium multorum.] *Theodoretus*: Apud Hebræum & Syrum inveni, ὡς φωνὴ ὑδάτων πολλῶν, *&* S. *Hier. in sua,* quasi vox aquarum multarum. (*b*) Ungerem.] *Theodoretus*: παρὰ τῷ σύρῳ καὶ παρὰ τῷ ἑβραίῳ εὗρον, ὅτε εἰσῆλθον ἀπολέσαι τὴν πόλιν. δηλοῖ δὲ τὴν δευτέραν ὀπτασίαν, ἐν ᾗ ἐθεάσατο καὶ τοὺς ἐπιφερομένους τοὺς πελέκεις, καὶ τὴν πόλιν κόπτοντας. καὶ τὸν τοὺς ἄνθρακας κατὰ πάσης τῆς πόλεως διασκεδάσαντα, ὅτε καὶ τὸ σημεῖον εἶδεν ἐπιτεθὲν τοῖς στενάζουσιν ἐπὶ τῇ τοῦ λαοῦ παρανομίᾳ. καὶ εἰκὸς τοὺς ο. τῇ διανοίᾳ προσεσχηκότας, χρῖσιν καλέσαι τὴν τῶν μετώπων σημείωσιν τῶν ἀπαλλαγέντων τῆς τῶν κοπτόντων τιμωρίας. Apud Syrum, & apud Hebræum inveni, ὅτε εἰσῆλθον ἀπολέσαι τὴν πόλιν, quando ingressus sum (*sic Hebræus, & Chaldæus, aut,* ingressi sunt. S. *Hier.* venit) ad disperdendam civitatem. Significat autem secundam visionem, in qua spectavit & eos qui afferebant secures, civitatemque percutiebant, & illum qui carbones super omnem civitatem dispergebat: quando etiam signum illud vidit impositum illis, qui gemebant super populi iniquitatibus. Et consentaneum est lxx ad sententiam attendentes unctionem vocare frontium notationem, eorum qui liberati erant de supplicio percutientium. *De hac eadem, varietate* S. *Hieron. Alii libri habent,* τοῦ χρῖσαι, *quod vel, pro* χεῖσαι, *per errorem positum est, vel, si pro alia lectione accipitur, idem ferme significat, quod,* ἀπολέσαι. (*c*) Connexum inter se & me.] *Videtur idem valere* συνεχόμενον ἐμοῦ καὶ αὐτῶν, *ac si diceretur,* ἀναμέσον ἐμοῦ, *quod est in nonnullis. Apud* S. *quidem Hieronymum ita est, ut posuimus.* (*d*) Homicidia.] *In quibusdam est,* παραπτώματα, *aut,* πτώματα, ruinas, *& paulo superius, pro,* φόνοις, παραπτώμασι, *sed apud* S. *Hieron. ut in nostra.* (*e*) Illius.] *Sic apud eundem. In quibusdam sequitur,* εἴπως ἐντραπῶσιν, si quomodo confundantur. (*f*) Et exitus ejus.] *In plerisque est,* καὶ τὴν ἑτοιμασίαν αὐτοῦ, καὶ τὰς ἐξόδους αὐτοῦ. *in quibusdam præterea sequitur,* καὶ τὰς εἰσόδους αὐτοῦ. *apud* S. *Hieron.* & preparationem ejus, & exitus, atque introitus ejus. (*g*) Ejus.] *Quidam addunt,* καὶ πάντας τοὺς νόμους αὐτοῦ, *& apud* S. *Hier.* & omnes leges ejus. (*h*) Et hæ.] *In cæteris hæc antecedunt,* οὗτος ὁ νόμος τοῦ οἴκου, *& apud* S. *Hier.* Ista est lex domus. (*i*) Cubiti, & palæstes.] *In Compl. est,* τοῦ πήχεος, καὶ πήχεως παλαιστῆς, cubiti & cubitus palæstes. *Apud* S. *Hier.* in cubito perfecto, cubitus, & palæstes. (*k*) Gisus.] S. *Hier.* pro quo Aq. Symm. & Th. posuerunt, terminum: *ipse autem posuit, labium.* (*l*) A profundo exordii civitatis.] S. *Hier. habet in antiqua,* exordii sinus. *Sed fortasse ex Aq. fuit sumptum. Ita enim Aquila,* ἀπὸ τοῦ κόλπου τῆς γῆς ἕως τοῦ κρηπιδώματος τοῦ κατωτάτου, de sinu terræ usque ad crepidinem infimam, *aut,* novissimam, *ut* S. *Hier. in sua Notat autem, Theodotionem, pro crepidine, sive propitiatorio, retinuisse nomen hebraicum,* Azara, *Symmachum vero dixisse,* περίδρομον, *hoc est, circuitum.* (*m*) A propitiatorio.] *Aq.* κρηπιδώματος τοῦ κατωτάτου, a crepidine infima. (*n*) Ariel] *Eusebius. Dicunt exponi,* λέων θεοῦ, leo Dei. *Polychronius,* ὄρος θεοῦ, mons Dei. *Theodoretus,* τὸ ἀριὴλ σημαίνει τῇ ἑβραίων φωνῇ ὄρος θεοῦ, ἢ κατ' ἄλλην ἑρμηνείαν, φῶς θεοῦ. τὸ ἀριὴλ, significat hebræorum lingua montem Dei, vel, secundum aliam interpretationem, lumen Dei: *putat autem hic significare basim altaris.* S. *Hier.* Ariel, ut plerique æstimant, interpretatur, lux mea Deus. (*o*) Duodecim.] *In plerisque sequitur,* πλάτος, *& apud* S. *Hier.* in latitudine. (*p*) Manus suas.] *Sic apud* S. *Hier. in comm. ex lxx, licet in contextu antiquæ habeat,* eorum, *in sua,* ejus: *quemodo inquit & cæteros interpretes vertisse.*

CAP. XLIV.

(*a*) ÆLAM.] *Schol. Ælam interpretatur,* πρόθυρον πύλης, vestibulum portæ: *& Sanctus Hieronymus,* vestibuli, id est, Ælam. (*b*) Exasperantem.] *Schol.* Cæteri, φιλόνεικον, καὶ φιλόνεικον, contentiosam, & pervicacem. (*c*) Carnes.] *Cæteri,* στέαρ, adipem. (*d*) Et disposuistis custodire.] *In quibusdam codicibus est* (*cujus lectionis optime respondent is hebraico, sunt etiam aliqua vestigia in aliis*) καὶ οὐκ ἐφυλάξατε τὴν φυλακὴν τῶν ἁγίων μου, καὶ διετάξατε αὐτοῖς τοῦ φυλάσσειν, & non custodistis custodiam sanctorum meorum, & disposuistis eis, ut custodirent, *&c.* (*e*) Qui resilierunt.] *Plerique,* οἱ μακρυνθέντες, *& apud Sanctum Hieronymum,* qui longe recesserunt a me: *cætera apud ipsum conveniunt cum nostris. In uno autem pervetusto sequitur,* ἀπ' ἐμοῦ ἐν τῇ πλάνῃ τῶν υἱῶν ἰσραὴλ τῶν πλανηθέντων ὀπίσω τῶν εἰδώλων αὐτῶν. καὶ ἦσαν ἐν τῷ ἁγιάσματί μου λειτουργοῦντες τὰς ἐπισκοπὰς κατὰ τὰς πύλας τοῦ οἴκου αὐτοὶ ἔσφαζον τὴν ὁλοκαύτωσιν, καὶ τὴν θυσίαν τοῦ λαοῦ, καὶ αὐτοὶ εἱστήκεισαν ἐνώπιον αὐτῶν λειτουργεῖν αὐτοῖς. ἀνθ' ὧν οὖν ἐλειτούργησαν αὐτοῖς ἐνώπιον τῶν εἰδώλων αὐτῶν, καὶ ἐγενήθησαν εἰς κόλασιν ἀνομίας, ἕνεκα τούτου. *Quæ satis respondent vulgatæ, & ex iis quæ proxime notabuntur, videri possunt accepta magnam partem de Symmachi editione.* (*f*) Quæ fecerint.] *Sanctus Hieronymus in antiqua addit,* in eo. *Totus autem hic locus in eodem vetusto sic habet,* δώσω γὰρ αὐτοὺς τοῦ φυλάσσειν τὴν φυλακὴν τοῦ οἴκου εἰς

πᾶσαν λαπρείαν αὐτῷ, καὶ ὅσα πάντα τὰ γινόμενα ἐν αὐτῷ. οἱ δὲ ἱερεῖς οἱ λευῖται, &c. *Quæ videntur satis convenire cum iis quæ a Sancto Hieronymo ex Symmacho afferuntur*: posueram enim eos custodes januarum domus universi ministerii ejus, & cunctorum quæ fiunt in ea, *& subjungit Sanctus Hieronymus*, ut non ad eos pertineat, qui futuri sunt in templo, sed ad eos, qui fuerunt. *Pro eo autem, quod nos diximus*, demittent, *& græce est*, κατάξουσι, *in aliis est*, καὶ τάξουσι, *& apud Sanctum Hieronymum*, & ponent. (*g*) Violenter.] *Sanctus Hieronymus, ex Aquila, & Symmacho*, in sudore, *ex Aquilæ secunda editione*, Buza. (*h*) Ad pressum tondebunt.] *Sic Sanctus Hieronymus, ex lxx. Theodoretus, Syrus & Hebræus dixerunt*, οὐ θρέψουσιν, non nutrient. (*i*) Super animam.] *Theodoretus*, Hebræus, & Syrus ἐπὶ νεκρῷ, super mortuum. (*k*) Et erit.] *Sic hebræus: & subintelligunt*, sacerdotium, *aut ejusmodi quiddam. Chaldæus tamen convenit cum vulgata*, non erit eis hæreditas. *In plerisque codicibus est*, καὶ ἔσονται, & erunt. (*l*) Sacrificia.] S. *Hieron*. Pro victima, & sacrificio, quod hebraice dicitur mincah, Aquila & Symm. interpretati sunt, donum. Rursus pro voto, quod lxx. ἀφόρισμα, hoc est, separationem transtulerunt, Aquila & Symm. & Theodotio anathema interpretati sunt: *& in c. 45. docet sacrificium sive donum proprie pertinere ad ea quæ ex simila, & polenta, & oleo afferuntur in sacrificio. Theodoretus etiam cap. 46. inquit Manaa esse sacrificium similaginis.* (*m*) Vestras.] *Abest a nonnullis, & a S. Hieronymo in antiqua.*

CAP. XLV.

(*a*) VIginti.] *Plerique codices, & Theodoretus hic*, δέκα, decem: *& nonnulli etiam deinceps in similibus locis.* (*b*) Erunt ex hoc sanctificationes.] *In plerisque*, ἔσται ἐκ τούτου ἁγίασμα, *aut*, τὸ ἅγιον, *vulgata nostra*, & erit ex hoc sanctificatum. (*c*) Spatium.] *In aliquo est*, ἀφόρισμα, separatio. S. *Hieron*. in suburbana, vel, ut Symm. & Th. & lxx, transtulerunt, in terminum, & separationem, & spacium. (*d*) Sancta sanctorum. De terra.] *In nonnullis est*, τὸ ἁγίασμα τὸ ἅγιον τῶν ἁγίων. ἅγιον (*Complut.* ἡγιασμένον) ἀπὸ τῆς γῆς τούτο. S. *Hier*. Et in ipso erit templum (sive sanctificatio) Sanctumque Sanctorum. Sanctificatum de terra, &c. (*e*) Separatis.] *Plerique*, ἀφωρισμένος, separatus. (*f*) Civitates.] S. *Hier*. viginti gazophylacia, juxta Aquilam, exedras, juxta Symmachum, thalamos, juxta Theodotionem gazeras, sive, ut lxx transtulerunt, civitatem. Per quod intelligimus separatum quendam locum ad habitationem Levitarum urbis vocabulo nuncupari. (*g*) Et ab iis.] *In quibusdam hic locus sic habet*, ἐπὶ θάλασσαν· καὶ ἀπὸ τῶν πρὸς θάλασσαν τὰ κατ᾽ ἀνατολὰς πρὸς ἀνατολάς· καὶ τὸ μῆκος, ὡς μία τῶν μερίδων, ἀπὸ τῶν ὁρίων τῶν πρὸς θάλασσαν τὸ μῆκος ἐπὶ τὰ ὅρια τὰ πρὸς ἀνατολὰς τῆς γῆς, ad mare. Et ab iis quæ ad mare, quæ ad Orientem ad Orientem. Et longitudo, sicut una partium: (*id est, eadem omnibus*:) A terminis, qui ad mare, longitudo ad terminos, qui ad Orientem terræ. *Et respondent satis vulgatæ, demptis istis*, ab iis, quæ ad mare, *quæ ex nostra videntur admista.* (*h*) Auferte.] *Aliqui, & Theodor.* ἀπορρίψατε, abjicite. (*i*) Gomor.] *In plerisque sequitur*, τὸ μέτρον, mensura. *In quibusdam*, τὸ οἰφὶ, *aut*, οἰφι. S. *Hier. licet in contextu antiquæ habeat*, Ephi, *tamen in comm. inquit lxx*, pro Ephi interpretatos esse mensuram, pro bato, chœnica, pro coro, gomor: *de quibus mensuris accurate etiam Theodoretus.* (*k*) Ad gomor erit æqualitas.] *Id est, æqua libratio eorum, ut vulgata nostra. Apud S. Hieron. in antiqua conjungitur hoc modo cum sequentibus*, Gomor erit æquum ad pondus viginti oboli. *In quibusdam libris est*, πρὸς τὸ γόμορ ἔσται ἴσον τὸ σίκωμα. καὶ τὰ στάθμια εἴκοσι ὀβολοὶ (*ita enim corr. in nostra*) ὁ σίκλος, Ad Gomor erit æquale sicoma. Et pondera, viginti oboli siclus. S. *Hier. scribit hic lxx pro siclo dixisse appendiculum: ac fortasse ita vertit istud*, σίκωμα, *aut* στάθμιον, *licet alii sicoma vertant, æquipondium, aut æquilibrium.* (*l*) Quinque sicli, quinque & sicli decem, & quinquaginta sicli.] *In plerisque est*, εἴκοσι σίκλοι, πέντε καὶ εἴκοσι σίκλοι, δέκα καὶ πέντε σίκλοι, *& apud* S. *Hier.* viginti sicli, quinq; & viginti sicli, decem & viginti sicli: *ut simul sint sexaginta. In quibusdam tantum est*, οἱ δὲ πεντήκοντα σίκλοι, quinquaginta autem sicli: *& hunc numerum in mina inquit Theodor. præcipi. In nostra videtur utraque lectio admista non sine aliquo mendo. Ac fatetur S. Hieronymus, ita hæc apud vulgatam editionem lxx esse perturbata, ut intelligi non possint.* (*m*) Mensuræ.] *In quibusdam* τῷ οἰφι, *sed rursus* S. *Hier. testatur, lxx, & hic pro æphi dixisse mensuram, pro coro autem nunc Gomor, nunc ipsum corum, & in mensura olei pro bato, cotylam, id est, cyathum.* (*n*) Ipsius cœphi.] *Illud*, αὐτοῦ, *abest a plerisque, & a S. Hieronymo etiam in antiqua, & in quibusdam est*, τοῦ μέτρου, mensuræ. (*o*) Gomor.] *Nec plura apud S. Hier. In quibusdam sequuntur hæc*, τὰ δὲ δέκα γόμορ κόρος, decem autem gomor corus: *quomodo etiam videtur habuisse Theodoretus.* (*p*) Templi.] *Ita S. Hieron. ex lxx, pro quo inquit Theodotionem posuisse verbum hebraicum; ipse autem posuit*, crepidinis altaris: *& fortasse illud*, ἱεροῦ, *posset hoc idem significare.* (*q*) Portionem.] *Plerique*, ἀγνοοῦντος καὶ νηπίου, *aliqui conjungunt utrumque*, παρ᾽ ἑκάστου ἀγνοοῦντος, καὶ νηπίου ἀπὸ μοιρῶν. S. *Hier. videtur habuisse*, ἀπὸ. *Scribit enim lxx posuisse*, pro ignorante, & pro parvulo. (*r*) Coctionem.] *Schol.* σεμίδαλιν, similam. S. *Hier. inquit a lxx positum esse pro æphi.* (*s*) In.] *Theodoretus, Illud*, εἶν, *apud Syrum inveni*, ἥμισυν, heminam. *De hoc alibi dictum est.*

CAP. XLVI.

(*a*) INterioris.] *Alii*, τῆς ἔξωθεν, exterioris. *Ab aliquo abest illud* τῆς, *& in vulgata nostra*, deforis, *ut intelligi possit non portæ exterioris, sed a parte exteriore ipsius portæ.* (*b*) Coctionem.] *Aliqui* οἰφι, *sed hic etiam ut in cap. superiore, notat* S. *Hier. lxx pro æphi, dixisse*, πέμμα. (*c*) Confessionem.] *Nonnulli*, ἑκούσιον. S. *Hier*. Pro eo quod nos diximus, spontaneum, lxx, ὁμολογίαν, id est, confessionem, verterunt. (*d*) Salutaris.] *In quibusdam*, ἢ εἰρηνικὸς σωτηρίου. *Sed rursus* S. *Hieron*. Pro pacificis lxx. salutaria interpretantur. (*e*) Manaa.] *Notat S. Hier. hoc Theodotionem dixisse*, sacrificium, *Aquilam, & Symmachum*, donum. (*f*) Ejus, quæ ad tergum, portæ.] τὴν κατὰ νώτου τῆς πύλης. *Variant hic exemplaria: a multis abest illud*, τῆς. *In Compl. est*, τὴν. S. *Hieron. in sua, simul etiam indicando antiquam*, per ingressum, qui erat ex latere (vel post tergum) portæ. (*g*) Ad latus.] *In quibusdam, (& aliqua ex parte etiam in aliis) est*, καθ᾽ ἕκαστον κλίτος αὐλὴ αὐλὴ, ἐπὶ τὰ τέσσαρα κλίτη τῆς αὐλῆς, αὐλαὶ μικραὶ μήκους, &c. ad unumquodque latus atrium atrium: ad quatuor latera atrii, atria parva longitudinis, &c. S. *Hier. inquit lxx, vocasse*, atria minora.

CAP. XLVII.

(*a*) EGrediebatur.] *Polychronius*, ἐξεπορεύετο ἀπὸ τοῦ οὐδοῦ τῆς θύρας, egrediebatur e limine portæ. (*b*) Sicut exitus.] *Polychronius, Hebræus*, καὶ ἰδοὺ ἐν τῷ ἐξιέναι τινὰ ἄνθρωπον, & ecce in exeundo quendam hominem. (*c*) Mille in mensura.] *Aliquot libri habent*, χιλίους ἐν τῷ μέτρῳ πήχεις. διῆλθεν ἐν τῷ ὕδατι ὕδωρ ἕως ἀστραγάλων, καὶ διεμέτρησε χιλίους, καὶ διῆλθεν ἐν τῷ ὕδατι ὕδωρ ἕως τῶν γονάτων. καὶ διεμέτρησε χιλίους, καὶ διῆλθεν ὕδωρ ἕως ὀσφύος, mille in longitudine cubitos: transivit in aqua aquam usque ad talos. Et mensus est mille: & transivit in aqua aquam usque ad genua. Et mensus est mille, & transivit aquam usque ad lumbum: *quæ etiam agnoscuntur apud Theodoretum: sed manifesto S. Hieron. nostra agnoscit ex lxx, & illud* ἀστραγάλων, *refert ex cæteris tribus interpretibus: atque explicat quid sit aqua remissionis, id est*, ἀφέσεως, *pro quo in Compl. est*, ἀφαιρέσεως. (*d*) Quoniam intumescebat.] *Aut*, excrescebat, *quod græce*, ἐξύβριζεν, *aut, ut in nonnullis* ὑβρίζεν, *vel*, ἐκβράζεν. *In quibusdam totus hic locus sic habet*, καὶ διεμέτρησε χιλίους, καὶ ἰδοὺ χειμάῤῥους, ὃν οὐκ ἠδύνατο διελθεῖν, ὅτι ἐξύβριζε τὸ ὕδωρ ὡς ῥοῖζος χειμάῤῥου, ὃν (*al* οὐ) διαβήσονται. S. *Hieron. hunc locum sic refert ex lxx.* Et mensus est mille: & non poterat pertransire; quoniam ferebatur aqua instar præcipitis torrentis, qui transiri non potest. (*e*) In conversione mea.] S. *Hier. videtur habuisse in antiqua*, cumque me convertissem. (*f*) In Galilæam.] S. *Hieron*. Aquila interpretatus est θῖνας, quod tumulos significat arenarum, Symm. μεθόριον, quod possumus transferre, confinium. (*g*) Et descendebat in Arabiam, & veniebat.] *In quibusdam codicibus est*, καὶ καταβαῖνον ἐπὶ τὴν ἀραβίαν, (*al.* ἀοίκητον) καὶ ἐρχόμενον, & descendit ad Arabiam (*al.* inhabitabilem) & venit. *Polychronius, Hebræus*, ἐπὶ δυσμὰς, ad Occidentem, *aut*, ad declivia. S. *Hier*. Pro Arabia, Symm. inhabitabilem: Aquila, humilia, vel plana: Theodotio, Arabas transtulerunt. (*h*) Exitus.] *In quibusdam additur*, τῆς θαλάσσης, maris. (*i*) Ebullientium.] *Sic etiam Theodoretus.* S. *Hier. ex antiqua*, animalium serpentium. (*k*) Ab Ingadim.] *Theodoretus*, Istud, ἀπὸ ἐνγαδδὶν (*al.* ἐνγαδδὶ) ἕως ἐναγαλλὶμ (*aut*, ἐναγαλλεὶμ) significat a tentationibus, & afflictionibus ad lætitiam. τὸ ἐνγαδδεὶν, ὀφθαλμὸν πειρατηρίου σημαίνει· τὸ δὲ ἐναγαλλεὶμ, ὀφθαλμὸν μόσχου εἰς θυσίαν προσφερομένου, καὶ τὴν ἁμαρτίαν λύοντος. Nam ἐνγαδδεὶ, significat oculum tentationis; ἐναγαλλεὶμ, vero oculum vituli, ad sacrificium oblati, & peccatum solventis. *Legendus S. Hieron.* (*l*) Sanabunt.] *Schol.* ἰαθῶσιν. *In aliquo codice est*, οὐ μὴ ἰαθῇ, εἰς ἅλας δοθήσονται, *quod in vulgata nostra*: non sanabuntur, sed in salinas dabuntur. (*m*) Non veterascet in eo.] *In nonnullis & apud Theodoretum est*, οὐ (*al.* ὁ) μὴ ἀποῤῥυῇ τὸ φύλλον αὐτοῦ, καὶ οὐ μὴ παλαιωθῇ ἐπ᾽ αὐτοῦ. *Sed has esse duas interpretationes indicat S. Hieron. ita dicens*, non defluet folium ex eo (sive, non inveterascet ex eo.) (*n*) De novitate sua primitiva dabit.] *In aliquo codice, & apud Theodoretum est*, τῆς καινότητος αὐτοῦ εἰς τοὺς μῆνας αὐτοῦ πρωτοβολήσει. S. *Hieron*. Per singulos menses afferet primitiva, sive, ut in lxx scriptum est, fructus ejus in renovatione sui primitiva dabit. (*o*) Hæ.] *In multis abest istud*, ταῦτα. (*p*) Augmentum funiculi.] *In aliquo est*, ἰωσὴφ πλεονασμὸς σχοινίσματος, πρόσθεσις σχοινίσματος. *Sed duas esse interpretationes indicat S. Hieron.* Pro eo, quod nos diximus, quia Joseph duplicem funiculum habet, lxx transtulerunt augmentum funiculi, (etenim Joseph interpretatur, augmentum) rem intelligentes pro nomine. (*q*) Descendente] *In Compl. & ex parte in aliis est*, ὁδὸν αἰθαλὼν τῆς εἰσόδου σαδάδα, αἰμὰθ, βηρωθὰ, σαβαρὶμ τὰ ἀναμέσον ὁρίων δαμασκοῦ, καὶ ἀναμέσον ὁρίων ἡμαθ αὐλαὶ τῶν θιχων, &c. per viam Æthalon introitus Sedada, Æmath, Berotha, Sabarim, quæ inter terminos Damasci, & terminos Emathi, atria Thicon: *quæ satis respondent vulg. nostræ: neq; hoc loco S. Hier. affert varietates: tantum inquit Symm. pro atrio Thicon dixisse, atrium medium. Sed maximæ semper in hujusmodi locorum descriptionibus varietates, & menda: quare accuratus lector codices conferet. Etiam in cap. sequenti in omnibus est*, καταβάσεως, *&* τοῦ περισχίζοντος, *ubi vulgata*, Hethalon pergentibus, *&c.* (*r*) Et, qui ad Orientem.] *In multis libris est*, κατὰ βοῤῥᾶν. καὶ τὸ ὅριον ἡμαθ, τὸ ὅριον βοῤῥᾶ, κατὰ πρόσωπον ἀνατολῶν. καὶ τὰ πρὸς ἀνατολὰς, ad Aquilonem, & terminus Emath terminus Aquilonis ad faciem Orientis. Et qui ad Orientem, *ubi*, κατὰ πρόσωπον ἀνατολῶν, *&* καὶ τὰ πρὸς ἀνατολὰς, *aut gemina interpretatio est, aut videtur redundare.* (*s*) Palmeti.] S. *Hier*. Quod autem in lxx ponitur, φοινικῶνος, id est, palmeti, in hebræo non habetur: pro quo nos, metiemini, interpretati sumus. *Compl.* φοινίκων, palmarum. (*t*) Auster.] *In aliquo est*, τὸ νότου καὶ λιβὸς. καὶ τὸ μέρος τῆς θαλάσσης, θαλάσσης τῆς μεγάλης, ἣ ὁρίζει, Austri, & Africi. Et pars maris, maris magni, quod disterminat, *&c. id est, plaga Occidentalis est ipsius maris magni, &c.* (*u*) Quasi vestri.] ὑμῶν ὡς, *nonnulli*, ὑμῖν ὡς, vobis quasi.

CAP. XLVIII.

(*a*) ÆLAM] *In quibusdam est*, αἰνάν. *Compl.* αἰνὼν, *& vulgata nostra* Enon. (*b*) Una.] S. *Hier*. Quod in quinque, & septem tribubus semper in fine ponitur, una subintelligitur vel pars, vel possessio, vel hæreditas: licet Aq. & Symm. interpretentur genere neutrali τὸ ὅριον, quod significat terminum. (*c*) Primitias.] *Multi*, ἀπαρχὴ, primitiæ. (*d*) Vigintiquinque.] *In aliquot codicibus est*, δέκα, decem. (*e*) Ex his.] *Compl.* καὶ αὗται αἱ ἀπαρχαὶ τοῦ ἁγιάσματος τοῖς ἱερεῦσιν. Et hæ primitiæ sanctificationis sacerdotibus. (*f*) Decem millia.] *In plerisque hæc ita sunt posita*, εὖρος δέκα χιλιάδες, καὶ πρὸς ἀνατολὰς πλάτος δέκα χιλιάδες, καὶ πρὸς νότον μῆκος εἴκοσι, καὶ πέντε χιλιάδες, latitudo decem millia, & ad Orientem latitudo decem millia, & ad Austrum longitudo quinque & viginti millia. (*g*) Et latitudo viginti millia.] *Hæc absunt a plerisque. Vulgata nostra habet*, decem. (*h*) Antemurale.] S. *Hieron*. Quod nos vertimus in prophanum, pro quo Aquila, βέβηλον, Symmachus, & Th. λαϊκὸν, transtulerunt, lxx dixere, προτείχισμα, quod antemurale possumus dicere. (*i*) Spatium.] *In quibusdam est*, εἰς προάστεια. *Sed est alia interpretatio. Testatur enim S. Hieron. lxx, pro suburbanis*, dixisse spatium. (*k*) Quinquaginta.] *In aliquo additur*, πήχεις, cubiti. S. *Hieron. subintelligit calamos.* (*l*) Et erunt

erunt primitiæ ſanctuarii.] *In quibuſdam eſt*, καὶ ἔσονται κατέναντι τῆς ἀπαρχῆς τῶν ἁγίων, & erunt e regione primitiarum ſanctuarii. (*m*) Ad quinque.] *Cæteri*, κατὰ πρόσωπον ἐπὶ πέντε. *Et S. Hieron. ex antiqua*, contra faciem viginti quinque millium. (*n*) Et ducum erit.] *Plerique*, τῷ ἀφηγουμένῳ ἔσται, duci erit. *In Complut. etiam paulo ante, pro*, τῶν ἀφηγουμένων, *eſt*, τοῦ ἀφηγουμένου, ducis. (*o*) Barimoth.] *Plerique*, Marimoth, *ut ſupra, aut Mariboth*, *quod Sanctus Hieronymus & Theodoretus notant ſignificare aquas contradictionis.* (*p*) Hæreditatis] *Nonnulli*, κληρονομία, hæreditas. *Et ita S. Hieron. in ſua, licet in comment. vocabulum hebraicum, quod & hæreditatem, & torrentem ſignificat, hoc loco pro torrente potius accipiendum putet.* (*q*) Egreſſus.] *Sanctus Hieronymus ex cæteris tribus*, διέξοδος, eodem ſenſu.

DANIEL.

HÆC *Soſannæ hiſtoria in omnibus vetuſtis libris eſt principium Danielis, quemadmodum etiam apud S. Athan. in ſynopſi. Et in multis inſcribitur*, Daniel, *ut in noſtra: in quibuſdam*, Σωσάννα, Suſanna: *in aliquo*, διάκρισις Δανιήλ, Judicium Daniel. *In editione vulgata eſt cap.* 13. (*a*) De quibus loquutus eſt Dominus.] *Schol.* τουτέστιν ὧν αὐτὸς ὁ δεσπότης κατεφήσατο, id eſt, contra quos ipſe Dominus pronunciavit. *Sed legendus S. Hieron.* (*b*) Vulnerati amore ejus.] *Sic vulgata quaſi per paraphraſim, quod græce purius*, κατανενυγμένοι περὶ αὐτῆς, compuncti pro ea. *Schol.* κατατετρωμένοι τῇ ἐπιθυμίᾳ σφοδρῶς, puncti concupiſcentia vehementer. (*c*) Ingreſſa eſt aliquando, ſicut heri.] Vel ſecundum lxx, (*inquit Origenes*.) Et ecce Soſanna inambulabat juxta conſuetudinem. *Quo dicto (addit S. Hieron.) Origenes oſtendit cætera ſe non juxta lxx. interpretes diſſeruiſſe.* (*d*) Laudaverunt.] *In cæteris additur*, τὸν θεὸν, *& in vulgata*, Deum. (*e*) Suis.] *Cæteri fere*, πάντων, *& vulgata*, omnibus.

CAP. I.

In quibuſdam libris inſcriptio hic eſt, ὅρασις β, viſio ſecunda: *ſicque fere in conſequentibus capitibus*, ὅρασις γ, ὅρασις δ, *&c.*

(*a*) JOacim.] *Schol.* Ἰωακεὶμ λέγει τὸν υἱὸν Ἰωακεὶμ, Ἰωσίου δὲ ἔκγονον, ὃς καὶ Ἰεχονίας ἐπικέκληται, Joacim dicit filium Joacim, nepotem autem Joſiæ: qui & Jechonias vocatus eſt. *Legendi S. Hier. & Theodoretus. Memoria autem tenendum eſt hanc eſſe editionem non lxx, ſed Theodotionis, quod hac, ut S. Hier. ſcribit, Eccleſiæ Domini uterentur: quamvis nonnulla interdum ex aliis ſint admiſta.* (*b*) Sennaar.] *Schol.* Babylonis. *Et de hoc accurate S. Hier.* (*c*) De ſemine regni.] *Schol.* τουτέστιν ἀπὸ τοῦ γένους τοῦ παρὰ τοῖς Ἰουδαίοις βασιλικοῦ, id eſt, de genere, quod apud hebræos regium erat. (*d*) Phorthommin.] *Schol.* πάρθων. *S. Hier.* Pro φορθομμὶν, quod Theodotio poſuit, lxx & Aquila electos tranſtulerunt, Symmachus, Parthos, pro verbo nomen gentis intelligens: quod nos juxta editionem hebræorum, quæ, πρὸς ἀκρίβειαν, legitur (*ſic alibi ſcribit ſolitam fuiſſe appellari ab hebræis ſecundum Aquilæ editionem*,) in tyrannos vertimus. *Theodoretus*, ἐπιλέκτους, *tribuit Symmacho: & inquit*, φορθομμὶν, *hebræorum lingua vocari virgines.* (*e*) Quibus non eſt eis macula.] *Schol.* ἐπιλέκτους, electos: *niſi hoc pertineat ad locum proxime indicatum.* (*f*) Polluentur.] *Schol* μιανθῇ, *eodem ſenſu.* (*g*) Condemnetis.] *Schol.* καταδικασθῆναι παρὰ τοῦ βασιλέως ποιήσητε, condemnari a rege faciatis. (*h*) Tenta.] *Schol.* δοκίμασον, proba. (*i*) Sensibus.] *Sic hebræus. In multis additur*, τῆς γῆς, terræ. (*k*) Tentavit] *Schol.* καὶ ἐδοκίμασεν τὴν ἰδέαν αὐτῶν, & probavit vultum eorum. (*l*) Semina] *Schol.* ὄσπρια, legumina. (*m*) Et pueri hi, quatuor ipſi.] *Reſpondent penitus hebræo, ſi eſſet in caſu dandi. Alii codices habent tantum*, καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς, & dedit eis, *aut*, καὶ τοῖς τέσσαρσιν παιδαρίοις ἔδωκεν, & quatuor ipſis pueris dedit. (*n*) In omni literatura.] *Schol.* ἐν παντὶ τῷ βιβλίῳ, in omni libro: *quomodo S. Hieron. in ſua: ac notat, pro hoc Symmachum interpretatum eſſe artem grammaticam: ut videri poſſit noſtra lectio eſſe Symmachi.* (*o*) Incantatoribus, & magis.] *Pro his inquit S. Hieron. vulgatam editionem tranſtuliſſe philoſophos, & ſophiſtas, ſed juxta philoſophiam quandam gentis barbaræ, non græcæ. De incantatoribus, & aliis ejuſmodi, idem S. Hier. cap. ſequenti.*

CAP. II.

(*a*) SEcundo.] *Schol.* βασιλείαν ἐνταῦθα ναβουχοδονόσορ οὐ τὴν ἐν ἀσσυρίοις λέγει, ἀλλὰ τὴν κατὰ ἰουδαίων ἐπειδὴ ὁλοκλήρως κατ' αὐτῶν ἐβασίλευσεν, πορθήσας τὴν πόλιν καὶ τὸν ναόν. Regnum hic dicit ipſius Nabuchodonoſor, non quod in Aſſyrios, ſed quod ſuper Judæos: quo quidem integre ſuper eos regnavit, cum expugnaſſet civitatem, & templum. *Legendi S. Hieron. & Theodoretus.* (*) Fuit.] ἐγένετο, *id eſt, abiit a me.* (*b*) Incantatores.] *Polychronius*, ὁ σύρος συντόμως λέγει, τοὺς σοφοὺς τῆς βαβυλῶνος, Syrus breviter dicit, ſapientes Babylonis. *Sed adeundus S. Hieron.* (*c*) Obſtupuit.] *Symm.* καὶ διηπόρει, & hæſitabat. (*d*) Redimitis.] *Schol.* τουτέστιν, ὑπέρθεσιν ζητεῖτε, διασκεδάσαι τῇ ἀναβολῇ τοῦ καιροῦ σκοποῦντες τὸ παρ' ὑμῶν ζητούμενον. prorogationem venamini, ſtudentes dilatione temporis diſſolvere, quod quæritur a vobis. (*e*) Diſceſſit.] *Apollinarius*, Syrus, ἀπατᾷ με, decipit me. Notavit hoc Apollinarius. Mihi ſuſpectum eſt. Hinc argumentum petes contra eos qui Syrum interpretem eundem eſſe putant cum paraphraſte Chaldæo. *Druſ.* (*f*) Babylonis.] *In cæteris ſequitur*, καὶ ἐπηρώτησεν αὐτὸν λέγων, & interrogavit eum dicens. (*g*) Poſt hæc.] *S. Hier.* Pro hoc lxx dies noviſſimos tranſtulerunt. (*h*) Imago.] *Ita ſcribit S. Hieron. etiam cæteros vertiſſe præter Symmachum, qui dixit*, ἀνδριάντα, ſtatuam. (*i*) Minus te.] *Ita etiam hebræus: licet vulgata addat*, argenteum, *& Complut.* ἣ ἐστιν ὁ ἄργυρος. (*k*) Manaa.] *Schol.* δῶρον, munera. *De hoc ſæpe dictum eſt.*

CAP. III.

(*a*) ANNO decimo octavo.] *Ita collati codices, & Theodoretus, & inter opera S. Chryſ. tomo* 1. *hom. de tribus pueris. Abeſt autem a Compl. ut a vulgata.* (*b*) Deira.] S. *Hier.* Pro Dura, Theodotio Deira, Symmachus Doraun, lxx, περίβολον, quod nos, vivarium, vel concluſum locum, dicere poſſumus. (*c*) Imaginis.] *In multis reperitur*, quam ſtatuerat Nabuchodonoſor rex. (*d*) Populis.] *Cæteri, & Theodoretus*, ἔθνη λαοὶ, gentes, populi. *Vulgata*, populis, tribubus & linguis. (*e*) Pſalterii.] *In multis (quamvis in quibuſdam, alieno loco) & apud Theodoretum additur*, συμφωνίας, Symphoniæ, & ſic deinceps. (*f*) Nabuchodonoſor regi.] *In aliis*, καὶ ὑπολαβόντες εἶπον ναβουχοδονόσορ τῷ βασιλεῖ, & ſuſcipientes dixerunt Nabuchodonoſor regi. (*g*) Si.] *Id eſt, nonne: & reſpondet hebræo: a Compl. autem abeſt.* (*h*) Nabuchodonoſor non opus habemus.] *Sic videtur diſtinguere S. Hier. licet habeat*, Nabuchodonoſor rex. *& in comm. inquit*, In hebræo non habet regem, ſicut in lxx. *Sed Tertullianus in ſcorpiaco hunc locum ſic refert*, Non habemus neceſſitatem reſpondendi huic tuo imperio. Eſt enim Deus noſter, quem colimus, potens eruere nos de fornace ignis, & ex manibus tuis. Et tunc manifeſtum fiet tibi, quod neque idolo tuo famulabimur, nec imaginem tuam auream, quam ſtatuiſti, adorabimus. (*i*) Sarabaris.] *Schol.* τινὲς σαράβαρα εἰρήκασι, τὰ μὲν παρὰ τῶν πολλῶν λεγόμενα μώκια, παρὰ δὲ τοῖς ἕλλησιν ἀναξυρίδες προσαγορευόμενα, Quidam dixerunt σαράβαρα, eſſe ea quæ a multis quidem dicuntur μώκια, (*quaſi ridicula*) apud græcos autem appellantur, ἀναξυρίδες. S. *Hieron. qui habet in ſua*, cum bracis ſuis, & tiaris, & calceamentis, *in comm. ſic inquit*, Pro bracis, quas Symm. ἀναξυρίδας, interpretatus eſt, Aquila, & Theodotio ſaraballa dixerunt, & non, ut corrupte legitur, ſarabara. Lingua autem Chaldæorum Saraballa crura hominum vocantur, & tibiæ: & ὁμωνύμως, etiam bracæ eorum (quibus crura teguntur, & tibiæ) quaſi crurales & tibiales appellatæ ſunt. *Quare* σαραβάροις, (*aut* σαραβάλοις, *ut Complut.*) *&* περικνημῖσιν, *videri poſſunt duæ interpretationes. Theodoretus diſtinguit, ſed* ἀναξυρίδας, *putat eſſe non Sarabara (hæc enim eſſe Perſici veſtimenti genus) ſed ipſas* περικνημίδας. *In multis autem poſt hæc additur*, καὶ ἐνδύμασιν αὐτῶν, & veſtibus ſuis. *Tertullian. de oratione habet*, Sarabaris: *de carne Domini*, cum bracis ſuis, & tiaris, & calceamentis, & veſtibus. (*k*) Et tres iſti.] *In uno codice vetuſto hic locus ſic habet*, καὶ τοὺς ἄνδρας ἐκείνους τοὺς ἐμβαλόντας σεδρὰχ, μισὰχ, καὶ ἀβδεναγὼ, ἀπέκτεινεν αὐτοὺς φλὸξ τοῦ πυρός. καὶ οἱ ἄνδρες ἐκεῖνοι οἱ τρεῖς οὗτοι. *& vulgata*, Porro viros illos, qui miſerant Sedrach, Miſach, & Abdenago, interfecit flamma ignis. Viri autem hi tres, *&c.* (*l*) Et ambulabant.] *Notat S. Hieron. hinc uſque ad finem cantici trium puerorum in hebraico non haberi. Polychronius, ad verba quæ inferius ſequuntur*, Benedicite omnia opera, *hæc ſcribit*: εἰδέναι δεῖ ὡς ἔτι ὁ ὕμνος οὐ κεῖται ἐν τοῖς ἑβραϊκοῖς, ἢ ἐν τοῖς συριακοῖς βιβλίοις· λέγεται γὰρ ἀπὸ τῶν εἰρημένων, παρά τινων μετὰ ταῦτα συντεθεῖσθαι, Sciendum eſt hunc hymnum non haberi in Hebraicis aut Syriacis libris. Fertur autem ex iis quæ dicta ſunt, a quibuſdam poſtea compoſitum eſſe. (*m*) Laudabilis.] *Plerique*, αἰνετὸν, *& vulgata*, laudabile. (*n*) Perficiatur poſt te.] *Videtur idem valere*, καὶ ἐκτελέσαι, *atque*, καὶ ἐκτελεσθῶ, *quod eſt in aliis: vulgata*, ut placeat tibi. (*o*) Laudabilis.] *In quibuſdam additur*, καὶ ὑπερύμνητος, & ſuperlaudabilis: *vulgata*, & glorioſus. *Neque vero in omnibus codicibus idem eſt harum benedictionum ordo.* (*p*) Superexaltatus.] *Sic etiam vulgata. Corrigendum autem in noſtra*, ὑπερυψούμενος, *quod habet etiam Theodor. In multis eſt*, ὑπερένδοξος, ſupergloriosus: *in aliquo*, ὑπερυμνούμενος, ſuperlaudatus. (*q*) Aquæ, & omnia.] *In cæteris eſt ſine copula*, ὕδατα πάντα, *ut vertendum ſit, quemadmodum in vulgata*, aquæ omnes. (*r*) Benedicat omnis virtus.] *Plerique*, εὐλογεῖτε πᾶσαι αἱ δυνάμεις, benedicite omnes virtutes, *ut vulgata.* (*ſ*) Secula.] *In aliis additur*, εὐλογεῖτε δρόσοι καὶ νιφετοὶ τὸν κύριον· ὑμνεῖτε καὶ ὑπερυψοῦτε αὐτὸν εἰς τοὺς αἰῶνας, benedicite rores, & pruinæ Domino: laudate, & ſuperexaltate eum in ſecula. *In Complut. autem additur præterea ante hæc*, εὐλογεῖτε ψῦχος καὶ καύσων τὸν κύριον, ὑμνεῖτε, *&c.* benedicite frigus & æſtus Domino: laudate, *&c. ut vulgata: quæ in noſtra ſunt paulo poſt, ut proxime notabitur.* (*t*) Frigus, & æſtus.] *In aliis eſt*, πάγος, καὶ ψῦχος, gelu, & frigus. *Vulgata, ut diximus, habet illud paulo ante, hoc autem nunc.* (*u*) Sacerdotes.] *In pleriſque additur*, κυρίου, Domini, *itemque paulo poſt*, ſervi Domini. *In quibuſdam conjuncte legitur*, εὐλογεῖτε ἱερεῖς κυρίου, δοῦλοι κυρίου τὸν κύριον, benedicite ſacerdotes Domini, ſervi Domini Domino. (*x*) In ſeculum.] *Multi*, εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας, *& in vulgata*, in omnia ſecula. (*y*) Filii Dei.] *Schol.* Alii interpretes dixerunt, υἱοῦ θεῶν, Filii Deorum. Aquila autem, υἱοῦ θεοῦ, filii Dei: interpretatio autem lxx inquit, ἀγγέλου θεοῦ, angeli Dei. *Sanctus etiam Hieronymus, hoc lxx ipſis tribuit, Symmacho autem*, ſimilitudo filiorum Deorum. (*z*) In eis.] *In pleriſque ſequitur*, καὶ προσεκύνησεν ἐνώπιον αὐτῶν ὁ βασιλεὺς τῷ κυρίῳ, & adoravit coram eis rex Dominum: *quod nec Sanctus Hieronymus habet, neque apud Theodoretum agnoſcitur.* (*&*) Et amplificavit eos, & dignos habuit ipſos, qui præeſſent omnibus Judæis, qui in regno ſuo.] *Hæc abſunt a Complut. & vulgata, ſed non a collatis codicibus, neque a Theodoreto.* (*aa*) Nabuchodonoſor,] *In aliquot codicibus, & apud Theodoretum hoc eſt initium capitis, & conjungitur cum iis quæ ſequuntur proximo capite: & in aliquo libro ante hæc inſcribitur*, ὅρασις δ. *Scholion.* ἡ ἐπιστολὴ τέτακται καθ' ἑαυτὴν μετὰ τὰ εἰρημένα. ἐπειδὴ ὑπὸ ἀστερίσκοις κεῖται. οἱ μὲν γὰρ περὶ τὴν ἀρχὴν ἡρμηνευκότες

τὰς

τὰς βίβλους, ὡς τῆς διανοίας περιλαμβανομένης ἐν τοῖς ῥηθεῖσιν, ἀπέσχοντο τῆς ἀκριβείας τῶν ῥημάτων. ὁ δὲ μετὰ ταῦτα ἅπαντα κατὰ τὸ λεπτότατον διεξιών, οὐδ' αὐτῆς τῆς ἐπιστολῆς τὸν τύπον παρῆκε. Epistola ipsa posita est per se post ea quæ dicta sunt: quia sub asteriscis ponitur. Quia enim ab initio interpretati sunt libros, tanquam sententia comprehenderetur in dictis, abstinuerunt ab accurata diligentia verborum. Qui autem postea summa quadam subtilitate est persequutus, neque hujus epistolæ formulam omisit.

CAP. IV.

(a) Florens.] *In plerisque additur*, ἐπὶ τοῦ θρόνου μου, in throno meo: *apud Theodoretum vero præterea*, καὶ πίων ἐν λαῷ μου, & pinguis in populo meo, *quæ videri possunt alia interpretatio*. S. *Hier*. florens in palatio meo, sive in throno, ut interpretatus est Theodotio. (b) Incantatores.] *Schol.* ἐπαοιδοὺς ἐκάλουν τοὺς ἐξαιρέτως περὶ τὰς ἐπαοιδὰς καὶ ἐπικλήσεις τῶν δαιμόνων σχολάζοντας. μάγους δὲ, τοὺς τὸ πυρὸς μέχρι καὶ νῦν θεραπευτὰς παρ' αὐτοῖς, καὶ τοὺς ἁγνισμοὺς ἐπιτελοῦντας, καὶ περὶ τὴν τῶν ἄστρων κατασκοπὴν, ὡς δοκοῦσιν, ἐπιστημόνως ἔχοντας. γαζαρηνοὺς δὲ, τοὺς τὰς θυσίας λειτουργοῦντας. θύτας γὰρ ἀντὶ γαζαρηνῶν Θεοδοτίων ἐξέδωκεν· χαλδαίους δὲ, τοὺς ἐν τῇ χαλδαϊκῇ χώρᾳ, ἀφ' ἧς ἀβραὰμ ὡρμήθη, (μέρος δὲ αὕτη τῶν ἀσυρίων) ἀστεροσκοπίᾳ καὶ οἰωνοσκοπίᾳ προσέχοντας, Incantatores vocabant eos qui potissimum incantationibus & invocationibus dæmonum vacabant: magos autem, eos qui apud ipsos usque in hodiernum etiam diem cultores ignis sunt, & purificationes perficiunt, & in syderum contemplatione scienter, quantum videntur, versantur: Gazarenos autem, eos qui sacrificia celebrant. Theodotio enim pro Gazarenis edidit θύτας, sacrificulos: Chaldæos autem, qui in regione Chaldaica, ex qua Abraam profectus est, (pars autem est hæc Assyriorum,) syderum inspectioni, & auspicio operam dant. *De his S. Hieron. cap. 2. & alii.* (c) Venit Daniel.] *In uno codice, & apud Theodoretum est*, ἕως οὗ ἕτερος εἰσῆλθεν ἐνώπιόν μου, δανιὴλ, donec alius ingressus est coram me, Daniel. S. *Hieron. videtur habuisse*, ἑταῖρος, *inquit enim, exceptis lxx, qui hæc omiserunt; tres reliquos*, collega, *interpretatos esse*. (d) Dei Sanctum.] S. *Hier. inquit vocabula Chaldaica significare Deos sanctos, non Deum sanctum, ut Theodotio interpretatus est: itemque paulo post*. (e) Non est impossibile tibi.] *Idem videtur valere*, ἐκ ἀδυνατεῖ σε, *ac quod est in aliis*, σοι. *Ad verbum redderetur*, non facit te impotentem. (f) In cubili meo.] *In multis antecedit*, καὶ αἱ ὁράσεις τῆς κεφαλῆς μου, & visiones capitis mei. (g) Moles.] κύτος. S. *Hieron.* Quod ait, *juxta Theodotionem*, τὸ κύτος, id est; altitudo ejus (*fortasse legendum*, latitudo) sive, κυρεία, ut ipse postea interpretatus est, id est, dominatio, nos vertimus, aspectus ejus. (h) Terminum.] *Sic hebræus. Cæteri*, τὰ πέρατα, terminos. (i) Hir.] *Schol.* τὸ δὲ εἲρ οὐδὲν ἕτερον ἢ ἐγρηγορὼς καὶ ἄγρυπνος ἑρμηνεύεται, Istud autem, εἲρ, nihil aliud significat, quam vigil, & insomnis. *Alind Schol.* ἀντὶ τοῦ εἲρ οἱ ο. ἄγγελον ἡρμήνευσαν. οἱ δὲ λοιποὶ, ἐγρήγορον, Pro, εἲρ, lxx. interpretati sunt angelum, cæteri autem, ἐγρήγορον, vigilem. S. *Hier. hinc putat in græco & latino factam esse Irim, quæ per multicolorem arcum ad terras descendere dicitur.* (*) Dicito.] *Sic hebreus. In uno codice additur*, κατέναντι, *quasi*, è regione eorum, S. *Hieron.* addit, festinus. (k) Obstupuit.] ἀπηνεώθη. *Polychronius*, τουτέστι ἐξεπλάγη ἐπὶ τῷ παραδόξῳ τῶν δειχθέντων, καὶ συννοίας ἐγένετο. Id est, ἐξεπλάγη, consternatus est super mira novitate rerum ostensarum, & cogitabundus factus est. (l) Eum.] *In cæteris hæc sequuntur*, καὶ ἀπεκρίθη βασιλεὺς, καὶ εἶπε· βαλτάσαρ τὸ ἐνύπνιον, καὶ ἡ σύγκρισις μὴ κατασπευσάτω σε. Et respondit rex, & dixit: Baltasar, somnium & conjectura non faciat trepidare (*aut*, festinare) te. (m) De rore cœli commoraberis.] *Non videtur satis apte cohærere. Supra dictum est*, ἐν τῇ δρόσῳ τοῦ οὐρανοῦ κοιτασθήσεται, *aut, ut alii*, αὐλισθήσεται. *Hic vero in quibusdam, & apud Theodoretum, pro*, αὐλισθήσεται, *est*, τὸ σῶμα σου βαφήσεται, corpus tuum inficietur, *aut*, tingetur. (n) Dixerunt.] *Plerique*, εἶπεν, dixit. (o) Dicunt.] *Cæteri*, λέγεται, dicitur. (p) Levavi.] *Videtur*, ἀνέλαβον, *aut, ut sæpe alibi, scriptum esse, pro*, ἀνέβαλον, *aut hoc, quod diximus, significare.*

CAP. V.

(a) E Regione ipsorum mille.] *Schol.* τουτέστιν ἑκάστου τῶν χιλίων ἦν κρατὴρ τοῦ οἴνου, καὶ οἰνοχόος ἴδιος. τοῦτο γὰρ παρὰ τοῖς πέρσαις νενόμισται. Id est, cujusque ipsorum mille erat crater vini, & pincerna proprius. Hoc enim apud Persas solenne est. *Theodoretus*, quod satis sit illi multitudini. S. *Hier*. Unusquisque secundum suam bibebat ætatem: sive, ut cæteri interpretes transtulerunt, bibebat ipse rex vinum coram cunctis principibus, quos vocaverat. (b) Lapideos.] *Sic plerique, & vulgata. In nonnullis vero hæc sequuntur, quæ adscripta etiam sunt ad marginem Vaticani*, καὶ τὸν θεὸν αἰώνιον οὐκ εὐλόγησαν τὸν ἔχοντα τὴν ἐξουσίαν τοῦ πνεύματος αὐτῶν, & Deum æternum non benedixerunt habentem potestatem spiritus eorum. (*) Tertius.] S. *Hier*. vel tertius post me, vel unus e tribus principibus, quos alibi tristatas legimus. (c) Abscondita.] *Idem valet hoc loco*, κρατούμενα, *quod est etiam apud Theodoretum, atque*, κρυπτόμενα, *quod est in Compl.* (d) Ejus.] *Addendum est in nostra*, αὐτοῦ. (e) Darius.] *Schol.* οὐ τοῦτον λέγει τὸν δαρεῖον, ἐφ' οὗ τῆς ἱερουσαλὴμ τὸν ναὸν ἀνενέωσαν. ἐκεῖνος γὰρ κύρον τὸν περσῶν βασιλέα καὶ ἑτέρους διεδέξατο. ἕτερον τοίνυν ὁμώνυμον ἡ ἱστορία παρέδωκε. Non illum dicit Darium, sub quo templum Hierusalem instaurarunt. Ille enim Cyro Persarum regi, & aliis successit. Alium igitur, qui eodem nomine appellaretur, historia in medium attulit. *Plura S. Hier. qui etiam refert lxx pro Dario dixisse Artaxerxem.*

CAP. VI.

(a) Ordinatores.] S. *Hier*. Pro principibus, quod Symm. transtulit, Theodotio, τακτικοὺς, Aquila, συνεκτικοὺς, interpretatus est: Cumque quærerem, qui essent isti principes, τακτικοὶ, vel συνεκτικοί, in lxx editione legi manifestius, qui dixerunt, Et duos viros, quos constituit cum eo, & satrapæ centum viginti. (b) Constituit.] *Aut fortasse*, designavit. *In uno codice est*, προσεδόκα τὸ καταστῆσαι αὐτὸν, in animo habebat constituere eum. (c) Danielem.] *Apud Theodoretum additur*, ἐκ τῆς βασιλείας, ex regno. *Idem autem notat, in quibusdam codicibus esse (quod etiam in uno nostro est inventum,)* ἐκ πλαγίων βασιλείας, ex lateribus regni. (d) Peccatum.] ἀμπλάκημα. S. *Hieron.* Pro suspicione, Theodotio, & Aquila, ἀμβλάκημα, interpretati sunt, quæ Chaldaice dicitur Essata. Cumque ab hebræo quærerem, quid significaret; respondit vim verbi sonare, δέλεαρ, quam nos illecebram, sive, σφάλμα, hoc est, errorem, dicere possumus. Porro Euripides in Medea, ἀμπλακίας per π, & non per β. ἁμαρτίας, id est, peccata, appellavit. (e) Et concluserat Deus ora leonum: & non affecerant molestia Danielem.] *Hæc non sunt in hebraico, neque in vulg. Schol.* ἔν τισιν ἀντιγράφοις οὐ φέρονται οἱ στίχοι οὗτοι. In quibusdam exemplaribus non ponuntur hi versiculi. (f) Mihi.] *Sic Chaldeus. In aliis est*, ἐν ἐμοὶ, in me. (g) Hoc.] *Plerique*, τοῦ, *quod significat*, ad hoc, ut. (h) Manu.] *Sic hebræus. Alii*, στόματος, ore: *vulgata*, lacu.

CAP. VII.

(a) Scripsit.] *In plerisque libris sequitur*, ἀρχὴ λόγων αὐτοῦ, *in aliquo & apud Theodoretum additur præterea*, καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν. Principium sermonum ejus. Et respondens dixit. *In Complut. vero*, καὶ τὸ κεφάλαιον τῶν λόγων εἶπεν, & summam sermonum dixit. (b) Videbam.] *In cæteris sequitur*, ἐν ὁράματί μου τῆς νυκτὸς, in visione mea noctis. (c) Ferrei.] *In multis, & apud Theodoretum, additur*, μεγάλοι, magni. (d) Grandia.] *Nec plura in vulgata nostra. Alii, & Theodoretus, addunt*, καὶ ἐποίει πόλεμον πρὸς τοὺς ἁγίους, & bellum faciebat adversus sanctos. (*) Antiquus.] *Theodor.* Quidam ex interpretibus posuerunt, ὁ παλαιῶν τὰς ἡμέρας, antiquans dies. (e) Trahebat.] *Id est, quasi se præcipitabat, & respondet hebræo. In cæteris adjungitur*, ἐκπορευόμενος, egrediens. S. *August. ibidem*, transibat. (*) Dena millia.] *Ita S. August. & ita Justinus adversus Tryphonem, & Dion. Areop. de cœlesti Hierus. cap. 18. Tertull. adversus Praxeam*, millies centena millia assistebant ei, & millies centena millia apparebant ei. (f) Oblatus.] *Corrigendum in nostra*, προσήχθη, *& convenit cum S. August. 2. de Trin. cap. 18. Tertull. 3. adv. Marc.* & qui assistebant, adduxerunt illum: *legenda apud eum cætera, quæ refert. Alii*, ἐνώπιον αὐτοῦ προσηνέχθη, coram eo oblatus est. *Apud Justinum in dial. cum Tryphone*, καὶ παρῆν ἐνώπιον αὐτοῦ, καὶ οἱ παρεστηκότες προσήγαγον αὐτὸν, & affuit coram eo: & qui assistebant adduxerunt eum: *nec multo aliter S. Cyprianus 2. testimoniorum*: Et stetit in conspectu ejus, & qui assistebant ei, obtulerunt eum. (g) Et omnes.] *Justinus*, καὶ πάντα τὰ ἔθνη τῆς γῆς κατὰ γένη, καὶ πᾶσα δόξα λατρεύουσα, *& S. Cyprianus ibidem*, & omnes reges terræ per genus: & omnis claritas serviens ei. (h) In habitu meo ego Daniel.] *In multis legitur*, ego Daniel in habitu meo. (i) Bestiæ.] *In plerisque additur*, μεγάλα, magnæ. (k) De primis, cui.] *Cæteri*, τῶν προτέρων τρία, καὶ τὸ κέρας ἐκεῖνο, ᾧ, de prioribus tria, & cornu illud, cui, &c. (l) Malis.] *Ita etiam Theodoretus. Alii*, κακούς, malos. *A Compl. abest utrumque.* (m) Faciet veterascere.] παλαιώσει, *& videtur respondere Chaldaico. In quibusdam libris est*, ταπεινώσει, humiliabit: *quod etiam testatur Theodoretus. Alii*, πλανήσει, seducet. *Sch. in margine*: Id est, σκυλμὸν, vexationem, eis faciet. *Justinus habet*, καταστρέψει, evertet. (n) Cogitabit.] *Schol.* προσδοκήσει, οὐ μέντοι ὁλοκλήρως δυνήσεται, sperabit, non tamen omnino poterit. *Justinus*, καὶ προσδέξεται, & suscipiet. (o) Forma.] *Justinus*, καὶ ἡ λέξις διήνεγκεν ἐμοὶ, & loquutio diversa fuit mihi.

CAP. VIII.

(a) Et eram.] *In quibusdam codicibus, & apud Theodoretum, hæc antecedunt*, καὶ ἴδον ἐν τῇ ὁράσει. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἰδεῖν με. Et vidi in visione: & factum est cum viderem. (b) Ubal.] *Sch.* ὄνομα ὄρους περσικοῦ, ἐξ οὗ τὰ τῆς ὁράσεως κατασκοπεῖν ὁ προφήτης ἐδόκει, οὕτως αὐτῷ τοῦ πνεύματος ὑποβάλλοντος. Nomen montis Persici, ex quo ea quæ ad visionem pertinent, contemplari sibi propheta videbatur; sic ei spiritu suggerente. *Eudoxius*: ἢ κατὰ τοὺς ἄλλους ἑρμηνευτὰς, ἐπὶ τοῦ οὐβὰλ. τουτέστι, πύλην ἐπὶ γέφυραν τοῦ ποταμοῦ κειμένην. Aut, secundum alios interpretes, ἐπὶ τοῦ οὐβὰλ, id est, portam ad pontem fluminis sitam: *& paulo post notat*, οὐβὰλ, *idem esse atque* οὐβὰλ οὐλὰ, *sed habet amplius, quod simul etiam significat ad Orientem. Pro Ubal, aut, ut ipse habet*, τοῦ βαλαλὰ, *quosdam interpretes dixisse*, πύλην, portam, *testatur Theodoretus.* S. *Hier. in sua*, super portam Ulai: *& in comm.* Pro quo Aquila transtulit super Ubal Ulai: (*atque ita est in Hebraico*:) Theodotio, super Ubal, Symm. super paludem Ulai, lxx. super portam Ulai, *&c. Quare Complut.* ἐπὶ τῆς πύλης οὐλαί. (c) Excelsum.] *Sic hebræus. Alii*, ὑψηλότερον, excelsius. (d) Medium.] *Alii*, θεωρητὸν ἀναμέσον, insigne inter oculos, *ut vulgata*. (e) Stans.] *Cæteri fere* ἑστῶτος, *& vulgata*, stantem. (f) Forte.] *Ita omnes collati codices, & Theodoretus: vulgata tamen habet*, modicum. (g) Et contra fortitudinem.] *In plerisque est*, καὶ τὴν ἀνατολὴν, & Orientem: *Apud Theodoretum additur*, καὶ πρὸς λίβα, καὶ πρὸς τὴν δύναμιν, & ad Africam, & ad fortitudinem. *Vulgata*, & contra Orientem, & contra fortitudinem. *In Compl. pro*, δύναμιν, *est*, δύσιν, Occidentem. *In uno vetusto*, καὶ πρὸς τὴν δύναμιν ἀνατολῆς, καὶ τὴν δύσιν, & contra fortitudinem Orientis, & Occidentem. (h) Dejecit in terram de virtute cœli.] *Videtur interpres accepisse illud*, ἔπεσεν, *transitive, ut inquiunt; quanquam sensus idem constaret, si verteretur*, ceciderunt. *Polychronius*, Syrus non habet illud, de virtute. *Hebraicus hoc habet; non habet*, cœli: *quamvis videatur subintelligi ex loco proxime præcedente. Diximus autem libentius*, virtute, *quam fortitudine; quoniam virtutis nomen sæpissime solet usurpari in significando exercitu.* (i) Conculcaverunt eos.] *Plerique*, συνεπάτησεν, *sed alii*, αὐτὰ, *alii*, αὐτὸν, (*ut etiam in comment. græcis*) *alii*, αὐτάς. *Vulgata*, conculcavit eas. (k) Et quoadusque.] *Theodoretus videtur habuisse*, ἕως ὁ ἀρχιστράτηγος τῆς δυνάμεως ἡδρύνθη, usque ad principem virtutis (*aut*, fortitudinis, *ut vulgata*) magnificatum est. *Quare videri possunt ex alia interpretatione. Et in his autem quæ proxime sequuntur, græca aliquantulum discrepant a vulgata.* (l) Turbatum est.] *Theodoretus addit*, παρεπτώματα, delictum, *& sequitur*, ὅτι καὶ ἐγενήθη, καὶ κατευοδώθη αὐτῷ, quia etiam factum est, & prospere successit ei: *atque hoc quidem*, καὶ ἐγενήθη, *in multis codicibus est. In Vaticano est*, ἐρράχθη, *collisum est: & per errorem non est positum in textu.* (m) Phelmoni.] *Eudoxius*: τὴν ἑβραϊκὴν φωνὴν τέθεικε, τῷ φελμωνὶ, ἀντὶ τοῦ εἰπεῖν, τῷ φελμωνὶ τῷ προσφιλεστάτῳ, τῷ ἐξαιρέτῳ κατ' ἐξοχὴν, τῷ ταῦτα διηγουμένῳ. Hebraicum

[he]braicam vocem posuit, τῷ φελμωνὶ, ac si diceret, amicissimo, præcipuo, hæc ipsa ostendenti. *Theodoretus*: Phelmoni græca voce significat quendam. [Quare] S. *Hier.* alteri nescio cui, *& in comm.* Quod Sym. interpretatus est [Phel]moni, quem nos sequuti sumus. Aq. & Th. & lxx, φελμωνὶ, ipsum verbum hebraicum posuerunt. *De hoc alibi notatum est.* Videtur autem factum per contractionem ex פלני אלמני, de quo in historia Ruth, פלמני φελμωνὶ, [mo]x, מלכי μελχὶ: unde Melchisedec. *Drus.* (*n*) Quadraginta.] *Plerique libri, & Theodoretus*, τριακόσιαι, *& vulgata*, trecenti. *Notat autem S. Hier. quosdam pro trecentis legisse ducentos.* (*o*) Visio.] *Abest a Theodoreto, quemadmodum paulo post a multis: ubi tamen ipse Theodoretus habet,* [...] manent; & reservata sunt. *Vulgata hic*, quoniam in tempore finis (*fortasse legendum, in tempore fine*) complebitur visio: *ibi autem*, quoniam habet tempus finem suum. (*p*) Novissimis iræ.] *Nonnulli*, ἐσχάτῳ, novissimo. *In quibusdam vero, & apud Theodoretum sequitur*, τοῖς υἱοῖς λαοῦ σε, filiis populi tui. (*q*) Sua.] *Plerique*, αὐτῶ, *& vulgata*, ejus. (*r*) E[jus.] *In plerisque sequitur*, καὶ οὐκ ἐν τῇ ἰσχύϊ αὐτῶ, *quod vulgata*, sed non in viribus suis. (*s*) Stabit.] *In plerisque hæc sequuntur*, καὶ ἐπὶ ἄρχοντα ἀρχόντων σήσεται, & contra principem principum consurget, *ut vulgata*: *in qua pro sequenti sententia*, & quasi ova manu conteret, *est*, & sine manu conteretur. (*t*) Langui.] *In cæteris additur*, ἡμέρας, *quod vulgata*, per dies.

CAP. IX.

(*a*) CHaldæorum.] *In cæteris additur*, ἐν ἔτει ἑνὶ τῆς βασιλείας αὐτῶ, in anno uno regni ejus. (*b*) Qui.] *Sapit hebraismum & sic etiam apud Theodoretum. In Compluten. autem est*, περὶ οὗ, de quo. (*c*) Injuste egimus, inique egimus.] *Cæteri*, ἠδικήσαμεν, ἠσεβήσαμεν, *& vulgata*, inique egimus, impie egimus. (*d*) In te Domine est nostra justitia, & nobis confusio.] *In cæteris, & apud Theodoretum illa*, in te Domine, *conjunguntur cum præcedentibus*, qua prævaricati sunt in te Domine. *Ac deinde sine illis, quæ in nostra sunt interjecta, sequitur quasi ex alio principio*, Nobis confusio &c. *quamvis illud*, Domine, *posset etiam conjungi cum his*, Domine nobis confusio. (*e*) Recessimus.] *Sic etiam Theodoretus. Alii addunt*, ἀπὸ κυρίου, a Domino. (*f*) Dominus.] *In quibusdam additur*, ἐπὶ τὰ κακὰ, super mala. *In plerisque vero*, ὁ θεὸς ἡμῶν ἐπὶ τὴν κακίαν, *aut*, κακίαν ἡμῶν, Deus noster super malitiam, *aut*, malitiam nostram: *ac deinde sequitur*, καὶ ἐπήγαγεν αὐτὴν, & adduxit eam. (*g*) In omni misericordia tua.] *Aut*, in omnem misericordiam tuam. *Corrigendum enim est in nostra*, ἐν πάσῃ ἐλεημοσύνῃ. (*) Ne moreris.] *In multis antecedit*, ποίησον, καὶ, fac, &c. (*h*) Vir desideriorum.] *Symm.* ἀνὴρ ἐπιθυμητὲ, vir amabilis: malim, ἐπιθυμητός. Locus integer, ὅτι ἀνὴρ ἐπιθυμητὸς σὺ εἶ· quia vir desiderabilis tu es. Interpres Romanus retulit, *vir amabilis*. Nota hic ellipsin nominis איש. *Drus.* (*) Breviatæ.] *Sic Tertull. adv. Jud. Theodoretus*: Pro ἐδοκιμάσθησαν, καὶ ἐκρίθησαν, probatæ & decretæ sunt. Ita enim ex interpretibus ediderunt. (*i*) Sanctam.] *Apud Th. additur*, σε, tuam. *Euseb. Evang. Demonst. lib.* 8. Aq. quidem inquit, ἐπὶ τὸν λαόν σε, καὶ ἐπὶ πόλιν ἡγιασμένην σε, super poplum tuum, & super civitatem sanctificatam tuam. Sym. vero, κατὰ τοῦ λαοῦ σε, καὶ τῆς πόλεως τῆς ἁγίας σε, super populum tuum, & civitatem sanctam tuam. ὅθεν καὶ παρὰ τοῖς ἀκριβέσιν ἀντιγράφοις τῶν ἑβδομήκοντα, τὸ σοῦ, μετὰ ἀστερίσκου, πρόκειται. Quare etiam in accuratis exemplaribus ipsorum lxx, additum est illud, σε, cum appositione asterisci. (*k*) Ut consummetur peccatum.] *In quibusdam libris, & apud Theodoretum antecedit*, τοῦ παλαιωθῆναι τὸ παράπτωμα, καὶ, ut antiquetur delictum, &: *quæ altera videtur interpretatio. Fortasse etiam quæ sequuntur in nostra, & in aliis*, & deleantur, iniquitates & exorentur iniquitates, *duæ item sunt interpretationes. Quare apud Tertullianum est*, quoadusque inveteretur delictum, & signentur peccata, & exorentur injustitiæ. *Legatur totus hic locus apud Tertullianum. Habet enim aliquas varietates valde notandas, præsertim de numero hebdomadum. Aquila*, τοῦ τελέσαι τὴν ἀθεσίαν, καὶ τοῦ τελειῶσαι τὴν ἁμαρτίαν, καὶ τοῦ ἐξιλάσασθαι ἀνομίαν, ad consumendam prævaricationem, ad finem dandum peccato, & ad expiandam iniquitatem. (*l*) Et signetur visio, & propheta.] *Id est, finis detur visioni. Hoc enim significat phrasis hebraica, ut etiam paulo ante. Quod autem dicitur*, προφήτην, *respondet optime hebræo, & ita est in collatis codicibus, & apud Theodoretum, & Tertull.* prophetes. *In Compl. autem est*, προφητείαν, *& vulgata quasi ad explicationem*, prophetia. *Aq.* καὶ τοῦ τελέσαι ὁραματισμὸν, καὶ προφήτην, τοῦ ἀλεῖψαι ἡγιασμένον ἡγιασμένων, ad consummandam visionem, & prophetam, ad ungendum sanctificatum sanctificatorum. (*m*) Ad respondendum.] *Tertullianus*, integrando, *quod fortasse est explicatio illius, & convenit etiam hebraico.* (*n*) Et revertetur, &c.] *Respondet hebraico. Compl.* πάλιν, *vulgata*, & rursus. (*o*) Et evacuabuntur tempora.] *Theodor. interpres (nam in nostris codicibus deest hæc pars) & Tertullianus*, innovabuntur, *qua[si] legerunt*, ἐγκαινωθήσονται. *Complut.* ἐν στενοχωρίᾳ τῶν χρόνων, in angustia temporum, *ut vulgata.* (*) Duas.] *Ita collati codices, & Tertull. ac Theod. & Eusebius lib.* 8. *demonst. Evang. In Compl. est*, quatuor. (*p*) Exterminabitur unctio, & judicium non est in eo.] *Illud*, judicium, *abest a Tertulliano: & in multis habetur*, ἔσαι, erit. *Symm.* ἐκκοπήσεται χριστὸς, καὶ οὐκ ὑπάρξει αὐτῷ, excidetur Christus, & non erit ei. *S. August. epist.* 79. occidetur Christus. (*q*) Et civitatem.] *Aq.* καὶ τὴν πόλιν, καὶ τὸ ἅγιον διαφθερεῖ λαὸς ἡγουμένου ἐρχομένου, & civitatem, & sanctuarium dissipabit populus duce [ve]hemente. (*r*) In diluvio.] *Aliquot codices, & Theodoretus*, ὡς ἐν κατακλυσμῷ, *ac Tertullianus*, quomodo in cataclysmo. (*s*) Ordine.] *Illud*, τάξει, *abest ab Eusebio Evang. Dem. lib.* 8. *& a Theodoreto, & ab aliquot codicibus: ac Tertullianus*, quod concidetur usque ad interitum: *& videri potest hoc irrepsisse ex verbis, quæ proxime afferentur.* (*t*) Auferetur [me]um sacrificium.] *Istud*, μου, *abest a quibusdam libris, & Theodoreto: sed [non] a Tertull. In quibusdam vero aliis, hæc antecedunt, quæ etiam sunt adscripta margini libri Vaticani*, καταπαύσει θυσιαστήριον, καὶ θυσίας, καὶ πτερυγίῳ, (*al.* ἕως πτερυγίου) ἀπὸ ἀφανισμοῦ, καὶ ἕως συντελείας καὶ σπουδῆς τάξει ἐπὶ ἀφανισμῷ, [ces]sare faciet altare, & sacrificia, & alæ (*al.* usque ad alam) a desolatione, & usque ad consummationem, & festinationem ponet in desolationem. *Quæ [ex] aliis interpretationibus videntur coacervata*: πτερύγιον, *quidem videtur [legi]sse Tertullianus. Ita enim inquit*, & destruet pinnaculum usque ad interitum. *Et alii ex hebræo vertunt*, & super alam abominationum stupefaciet.

CAP. X.

(*) DEsideriorum.] *Tertul. advers. Psychicos*, suavem. *S. Augustinus, serm.* 65. *de tempore*, desiderabilem. (*a*) Primi.] *Sic etiam vulgata. In quibusdam additur, & apud Theodoretum*, ἐν τῷ τρίτῳ ἔτει, in anno tertio. *Legenda sunt, quæ ad finem hujus capitis affert S. Hieron.* (*b*) Tigris Eddecel.] *A multis abest*, Tigris. *A Theodoreto & Complutensi*, Eddecel. *Illud enim est interpretatio hujus.* (*c*) Baddin.] *Polychronius*, lxx, Byssina, *Aquila autem*, ἐξαίρετα, præcipua dicit. *Ammonius*, τὸ βαδδὶν ποικίλον σημαίνει χιτῶνα. Illud Baddin significat tunicam variam. *Theodoretus*, Byssina. *S. Hieron.* ἐξαίρετα, *tribuit Symmacho*: *Aquilam vero inquit esse interpretatum*, lineis. *Addit, quod ipse ex hebraico verterit*, ecce vir. *Symmachum dixisse*, quasi vir. (*d*) Accincti.] *Polychronius*: λέγει ὡς ἡ ζώνη τοῦ ὀφθέντος ἦν οἵα ἂν γένοιτο ἐκ χρυσίου καθαροῦ κατεσκευασμένη. κατὰ δὲ τοὺς ὀ. ὅτι τὸ λοιπὸν σῶμα παραδόξῳ τινὶ ἐσθῆτι περιβεβλημένος, εἶχέ τι καὶ φαινόμενον ἀποστίλβον, καθαρῷ φωτὶ παραπλήσιον. Inquit zonam ejus, qui apparuerat, fuisse, qualis fieret ex auro puro fabrefacta: secundum vero lxx, cum reliquum corpus inusitata quadam veste indutus esset, habuisse etiam quiddam illustre, splendens, puro lumini affine. *Hippolytus*, τὸ δὲ ὠφὰζ χρυσίον καθαρὸν σημαίνει, θαρσὶς δὲ ἑρμηνεύεται αἰθίοπες. Illud, ὠφὰζ, significat aurum purum: θαρσὶς autem, Æthiopas. *Theodoretus idem de Ophaz. Tharsis autem interpretatur aurum probatissimum e Thrasis allatum. Eudoxius*, τὸ θαρσὶς χρυσόλιθον ἔφη. ὁ δὲ ἑβραῖος κυανὸν τὸ χρῶμα λέγει. Illud Tharsis, Chrysolithum dixit: hebræus autem cæruleum colorem dicit. *Aliud Sch.* ὠφὰζ, λαμπρῷ καὶ φωτεινῷ, Ophaz, splendido, & lucido. S. *Hier. refert ex Aquila*, & lumbi ejus accincti erant colore Ophaz: *deinde notat, quod ipse Chrysolithum verterit, Theodotionem, & Symmachum retinuisse verbum hebraicum, Tharsis, lxx, vero appellasse mare.* (*e*) Eum.] *Cæteri*, φωνὴν ῥημάτων αὐτῶ, vocem verborum ejus. (*f*) Mea.] *In cæteris additur*, καὶ ταρσοὺς (*aut* ἴχνη) χειρῶν μου, & articulos (*al.* vestigia) manuum mearum. (*g*) Vir desideriorum.] S. *Hier. ex Symmacho*, vir desiderabilis. (*h*) Principibus.] *In plerisque, & apud Theodoretum additur*, τῶν πρώτων, *& in vulgata*, primis. (*i*) Domine.] S. *Hier. hunc locum referens ex Theodotione, habet*, Domine mi. (*k*) Et ego ex nunc.] *Est hebraismus*: *illudque*, ego, *additur quasi adverbium ad efficaciam, aut ornatum quendam. Abest autem a multis*: *in quibusdam vero est*, καὶ ἐγὼ ἠσθένησα, καὶ ἀπὸ τοῦ νῦν, & ego infirmatus sum, & ex nunc.

CAP. XI.

(*a*) ET ego.] *Non modo in Vaticano, sed etiam in cæteris manuscriptis, in quibus solet esse distinctio capitum, nulla apparet hujus capitis neque sequentis a superiore distinctio. Quare ad finem superioris capitis sic scribit S. Hieronym.* Juxta editionem vulgatam usque ad finem libri una putatur visio; quæ anno tertio Cyri regis Persarum apparuit Danieli. (*b*) Primo Cyri.] *Sic etiam Theodoretus. S. Hieron. in vulgata antiqua videtur habuisse*, tertio, *aut cum hic non haberet numerum, subintellexisse ex superioribus. Nam, cum rationem afferret, cur hoc caput sejungeretur a superiore, ita dicebat*: Non enim sub Cyri anno tertio, sed sub Darii primo, qui subvertit Baltasar, narrantur ista. (*c*) Aliis præter istos.] *In cæteris aut antecedit, aut sequitur*, δοθήσεται, dabitur, *sed non in hebraico, neque in vulg.* (*d*) Ipsis.] *Theodoretus*, αὐτῶ, ejus. (*e*) Multa.] *In plerisque sequitur*, ἐπ' ἐξουσίας αὐτῶ, in potestate sua: *in quibusdam, & apud Theodoretum*, ἐκτὸς ἐξουσίαν αὐτῶ, extra potestatem suam, *aut*, ejus: *quæ non respondent hebraico, neque vulgatæ.* (*f*) Præparationis.] *In cæteris & apud Theodoretum est*, ἐπὶ τῆς ἑτοιμασίας, in præparatione. *Vulgata habet*, Plantatio. *Alii ex hebraico*, basis, *aut*, super basim. (*g*) Inter medium.] *Cæteri fere*, δυνάμεων, virtutum, *id est*, exercituum, *ut vulgata.* (*h*) Temporum annorum.] *Sic hebræus*: *vulgata autem*, temporum, annorumque. *In cæteris vero libris non est illud*, ἐνιαυτῶν. (*i*) Stabunt.] *Cæteri fere*, οὐ στήσονται, non stabunt. (*k*) In terra Sabi.] *Schol.* ἀντίοχος ἐν τῇ ἰουδαίᾳ· αὕτη γὰρ διὰ τὸν νόμον ὑπῆρχε χώρα τοῦ θεοῦ θελήσεως, δόξης, καὶ δυνάμεως· τούτων γὰρ ἕκαστον τὸ σαβεὶ ἑρμηνεύεται. Antiochus in Judæa: hæc enim per legem erat regio voluntatis Dei, gloriæ, & virtutis. Horum enim unumquodque interpretatur illud, Sabei. S. *Hieron. scribit lxx dixisse terram voluntatis, (cujus etiam interpretationis facit mentionem Theodoretus,) Aquilam vero dixisse, inclytam; Symmachum, fortitudinis, Theodotionem retinuisse verbum hebraicum*, Sabir. (*l*) In prosperitatem.] *Poterat verti* in tranquillitate, (*ut paulo ante, ubi vulgata habet*, clam,) *aut*, in prosperitate, *consentiente etiam Theodoreto; sed maluimus sequi sententiam S. Hieronymi.* (*m*) Pingues.] *Ita etiam Theodoretus*: *& respondet hebraico. Plerique vero*, πλείοσι, plures. *Similis varietas observata est psal.* 77. *& alibi.* (*n*) Inundabit.] *Cæteri fere*, καταλύσει, dissolvet. (*o*) Sicut prima.] *Schol.* ὁ σύρος, καὶ οὐ ποιήσει ὡς τὰ πρῶτα καὶ τὰ ἔσχατα. Syrus: Et non faciet, ut prima, etiam novissima. (*p*) Semina.] *In quibusdam, & apud Theodoretum est*, καὶ βραχίονες, & brachia, *ut vulgata ex hebraico. In plerisque est utrumque*, καὶ βραχίονες, καὶ σπέρματα. (*q*) Desolatam.] *Corrigendum in nostra*, ἠφανισμένον, *quomodo etiam est apud Theodoretum*: *licet in multis sit*, ἠφανισμένων, desolatorum. (*r*) Revelandum.] *Plerique*, τοῦ ἐκλευκᾶναι, ad dealbandum. (*s*) Deum.] *In cæteris sequitur* ἐπὶ τὸν θεὸν τῶν θεῶν, *ac vulgata*, adversus Deum Deorum. (*t*) Consummationem.] *In plerisque additur*, καὶ σπουδὴν, & festinationem: *quæ altera videtur interpretatio.* (*u*) Et concupiscentia fœminarum.] *In multis, & apud Theodoretum conjuncte cum sequentibus est*, καὶ ἐπὶ ἐπιθυμίαν γυναικῶν, & super cupiditatem mulierum: *de quo loco præclare disputat S. Hieron. & affert cæteras interpretationes.* (*x*) Maozim.] *Schol.* τὸν θεὸν τὸν ἰσχυρὸν, ὃν προσποιοῦνται οἱ ἰουδαῖοι σέβειν, ἐν τῷ ναῷ δοξάσει, ὅνπερ αὐτὸς εἰς ἀπάτην τῶν ἰουδαίων ἀνίσῃ. Deum fortem, quem prætendunt Judæi a se coli, in templo glorificabit; quod quidem ipse in seductionem Judæorum erexit. S. *Hier. ex*

Aquila

Aquila, Deum fortitudinum, *ex lxx*, Deum fortiſſimum. *Ita etiam interpretatur Theodoretus.* (y) Refugiorum.] *Ita etiam Theodoretus. Compl.* τῶν πόλεων, *in qua etiam ſequitur, ut in multis, & apud Theodoretum,* μετὰ θεοῦ ἀλλοτρίου ὃ ἐὰν ἐπιγνῷ, cum Deo alieno quem cognoſci fecerit. S. *Hier. ex Theodotione* : Et aget hæc, ut muniat præſidia cum Deo alieno : & cum eis oſtenderit, multiplicabit honorem, & dominari eos multis faciet, & terram dividet gratis : *additque, pro præſidiis Symmachum dixiſſe confugia.* (z) Ingredientur.] *Cæteri fere,* εἰσελεύσεται, ingredietur. (ω) Et conteret.] *In quibuſdam antecedit,* ἐν τῇ κατακλύσει, in inundationibus : *quæ altera videtur interpretatio.* (aa) Sabaim.] *Schol.* τὴν τῶν αἰθιόπων· ἀπόγονοι γὰρ τοῦ Σαβὰ αἰθίοπες, eam quæ Æthiopum. Pronepotes enim Saba ſunt Æthiopes. *Sed rectius Theodoretus agnoſcit eundum eſſe cum ea quæ dicta eſt,* Σαβεὶ, & *rurſus de ea S. Hier.* (bb) Diſperdendum.] *In aliis additur,* καὶ τοῦ ἀναθεματίσαι, & ad anathemandum. (cc) Ephadano.] *Multi,* ἀφαδανῷ. S. *Hier. ex Theodotione,* ἐν ἀφαδανῷ, in Aphadano : *& rurſus,* ἐπ' ὄρος σαβίν. *Schol.* id eſt, tabernaculum ἱπποσυσίν, quod quidem eſt equeſter exercitus. S. *Hier. illud,* ἱπποσυσίν, *una cum toto hoc loco refert ex Symm. itemque editionem Aquilæ, & lxx.* (dd) In monte Sabaim.] *Schol.* in novam Hieruſalem. Hic enim mons proprie gloriæ Dei, & virtutis ejus, & voluntatis.

CAP. XII.

(a) DE juſtis plurimis.] *Id eſt, inquit Theodoretus, juſtis inferioris gradus.* S. *Hier. ex Theodotione, & vulgata antiqua refert, plurimi, ſed fortaſſe vitio ſcriptoris. Quod ſi eo modo, qui ſcriptura ſancta non eſt inuſitatus, accipiantur iſta,* ἀπὸ τῶν δικαίων τῶν πολλῶν, *ut vertamus,* de his qui juſtificant multos, *optime reſpondent hebraico, & verſioni* S. *Hieronymi.* (b) Dixit.] *Sic hebræus, & vulgata. Alii,* εἶπον, dixerunt : *quod Theodoretus de duobus illis accipit.* (c) Temporum.] *Cæteri,* καὶ καιρὸς, *ac vulgata,* & tempora. (d) Et horæ.] *Abeſt hoc a Theodoreto : ſed poſt,* εἰς ἀναπλήρωσιν συντελείας, *ſequitur,* καὶ ἀναπαύσῃ, καὶ ἀναστήσῃ, & requieſces, & reſurges. *Quomodo etiam eſt in multis codicibus.* S. *Hieron. hunc locum ſic refert ex Theodotione* : Tu autem vade, & requieſce : & reſurges in ordine tuo in conſummatione dierum. (e) Et rex.] *In pleriſque, ut diximus, nulla uſque ad finem diſtinctio. In quibuſdam tamen hic eſt inſcriptio,* ὅρασις ιβ', viſio duodecima, *& infra ante illa verba*, Et erat draco, περὶ τοῦ δράκοντος, de dracone. (f) Decuſſerunt totum templum.] *Hic ſenſus in vulgata ſic videtur expreſſus*, & cribravit per totum templum. *Alii libri,* καὶ κατέστρωσαν, ſtraverunt. (g) Magnus.] *In multis additur*, ἐν τῷ τόπῳ, *& vulgata*, in loco illo.

MACCABÆORUM PRIMUS.

CAP. I.

(a) REgiones, & gentes.] *In Complut. eſt,* χωρῶν ἐθνῶν, *& in vulgata*, regiones gentium. (b) Tyrannos.] *Ita etiam vulgata. In quibuſdam eſt,* τυραννιῶν, tyrannides. (c) Conſtituit.] *Corrigendum in noſtra,* συνεστήσατο, *quamvis hujuſmodi varietates a ſingulari ad numerum multitudinis ſæpe occurrunt.* (d) Et aſcendit in Hieruſalem.] *In quibuſdam eſt tantum,* καὶ ἱεροσόλυμα. *Sed vulgata*, & aſcendit Hieroſolymam. (e) Intravit.] *Et hic corrigendum,* εἰσῆλθεν. (f) Templa.] *Sic vulgata. Notat tamen* S. *Hier. ut alibi notatum eſt,* τεμένη, *proprie eſſe delubra dæmonibus dicata.* (g) Viſitatores.] *Sic viſum eſt vertendum, quemadmodum & alibi illud,* ἐπισκόποις, *quamvis vulgata habeat*, principes. (*) Et centeſimo.] *Abeſt a nonnullis & græcis, & latinis.* (h) Occidebat.] *Compl.* ἐθανάτουν, *& ita vertunt*, edicto regis occidebant. (i) Super altare.] *Hoc ſolet ſignificare,* ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου, *ſed vulgata habet*, contra altare : *neque eſt inuſitatem,* ἐπὶ, *valere*, contra.

CAP. II.

(a) PRopitius ſit nobis, relinquere.] *Eſt vis quædam negationis in hoc hebraiſmo : quare vulgata ſic explevit hunc locum* : Propitius ſit nobis Deus : non eſt nobis utile relinquere. (b) Judæorum.] *Ita etiam vulgata. Plerique codices,* ἀσιδαίων, Aſidæorum. (c) Bellum.] *Corrigendum in noſtra,* πόλεμον.

CAP. III.

(a) DEI cœli.] *Sic etiam vulgata. A quibuſdam abeſt illud*, Dei : *contra a quibuſdam illud*, cœli. (b) Ut eſſent parati.] *Nonnulli,* αὐτοῖς εἰς ἐνιαυτὸν τοῦ ἑτοίμους, illis, ut eſſent parati in annum. *A vulgata etiam abeſt*, in annum. (c) Collectores tributorum regionis pauci.] *In aliquo eſt,* καὶ οἱ φόροι τῆς χώρας ὀλίγοι, *ac vulgata*, & tributa regionis modica. (d) Librum legis, de quibus ſcrutabantur gentes.] *In vulgata eſt*, libros. *In pleriſque vero codicibus ſequitur,* τοῦ ἐπιγράφειν ἐπ' αὐτῶν, ut inſcriberent in ipſis.

CAP. IV.

(a) ASſumpſit.] *Sic etiam vulgata. In quibuſdam eſt,* παρενέβαλε, inſtruxit, in aciem redegit. (b) Tantum tegumenta.] *In nonnullis eſt,* πλὴν καλυμμάτων, καὶ μαχαιρῶν, præter tegumenta, & gladios. *Vulgata illud*, tantum, *conjungit cum antecedentibus*, cum tribus millibus virorum tantum. *Deinde ſequitur* : qui tegumenta, & gladios non habebant. (c) Cum Juda.] *Sic etiam vulgata. Alii quidem,* παρὰ ἰούδα, apud Judam (d) Gazeron.] *Vulgata*, Gezeron. *Alii codices,* ἀσαρημὼθ, Aſſaremoth. (e) Qui circa Judam.] *Addendum eſt ex codice, quem potiſſimum in his libris ſequuti ſumus, & multis aliis,* οἱ περὶ ἰούδαν. *Fieri tamen poteſt ut ſint addita ad explicationem, quemadmodum ſæpe multa hujuſmodi. Nam & in uno codice paulo ante eſt,* μέρος τι ἐκκύπτον ἐκ τοῦ ὄρους τῶν ἐν χερσίν. *Vulgata quidem ita habet*, Et vidit Gorgias, quod in fugam converſi ſunt ſui, & ſuccenſa ſunt caſtra. (f) Proximo.] *Alii,* ἐρχομένῳ, *& vulgata*, ſequenti. (g) Idumæam.] *Ita omnes collati codices. Vulgata autem*, Judæam. (h) Illis.] *Corrigendum in noſtra,* αὐτοῖς. *Vulgata*, illi.

CAP. V.

(a) EJUS.] *Id eſt, terræ, ac regionis. Vulgata*, eorum. (b) Diluculum.] *In aliquo codice eſt,* τῇ ἑωθινῇ ἐπῆραν, *quod propius accedit ad vulgatam*, diluculo cum elevaſſent. (c) In bello, dum volunt.] *Sic etiam vulgata. In quibuſdam libris eſt,* πόλεων, βουλομένου αὐτοῦ ἀνδραγαθῆσαι, ἐν τῷ ἐξελθεῖν αὐτὸν, civitatem, volente eo fortiter facere, dum ipſe egreditur, &c.

CAP. VI.

(a) ET firmamentum.] *Vulgata*, ad firmamentum. *In uno codice eſt,* καὶ ἐγίνοντο στερέωμα, & fiebant firmamentum. (b) Et obſeſſi ſunt in arce filii populi noſtri : propter hoc & alienant ſe.] *In multis eſt,* ὅτι οἱ τοῦ λαοῦ τούτου, χάριν τούτου ἠλλοτριοῦντο, quare qui ſunt de populo hoc, propter hoc alienabant ſe, &c. *Eadem fere ſententia in vulgata : ſed videtur habuiſſe partem illam, ut noſtra,* υἱοὶ τοῦ λαοῦ ἡμῶν, & filii populi noſtri propter hæc alienabant ſe a nobis. (c) Vallibus.] φάραγξιν. *Ita collati codices. Interpres vulgatæ videtur habuiſſe* φάλαγξιν, *vertit enim*, legionibus. (d) Dicere.] *Sic etiam in vulgata. In aliquo codice eſt,* εἶπεν, dixit.

CAP. VII.

(a) ET primi.] *Iſtud* καὶ, *omiſſum eſt per typographi incuriam.* (b) Scripſit.] *In aliquo codice additur*, ὁ προφήτης, propheta. *Vulgata*, quod ſcriptum eſt. (c) Gentes.] *Corrigendum in noſtra,* ἔθνη. (d) Tertiam.] *In quibuſdam,* τῇ τρισκαιδεκάτῃ, *& in vulgata*, tertiadecima die.

CAP. VIII.

(a) COntriverunt.] *Delendum eſt auctoritate codicum, quos ſequuti ſumus, & vulgatæ, illud* ἕως, *quod in multis antecedit, & in noſtram etiam editionem per typographi incuriam irrepſit.* (b) Eorum.] *In aliquo eſt,* αὐτοῦ, ejus, *id eſt, Antiochi ; & reſpondet verbis ſequentibus*, acceptas eas ab eo : *in vulgata tamen hic eſt*, eorum, *& ibi*, acceptas eas ab eis. (c) Mandata eorum.] *Noluimus diſcedere a vulgata. Putamus tamen lequutionem iſtam*, φυλάξουσι τὰ φυλάγματα αὐτῶν, *ut alibi ſæpe, hoc etiam nunc ſignificare*, cuſtodient cuſtodias ſuas, *id eſt, militabunt ſine ſtipendio : itemque paulo poſt.*

CAP. IX.

(a) ET revertamur cum fratribus noſtris.] *Eadem fere ſententia in vulgata. In quibuſdam vero libris eſt,* ἐπίστρεψον, καὶ οἱ ἀδελφοὶ ἡμῶν ἀπερρύησαν, revertere, & fratres noſtri defluxerunt. *In uno autem,* ἐπιστρέψωμεν, καὶ οἱ ἀδελφοὶ ἡμῶν καὶ μὴ πολεμήσωμεν πρὸς αὐτοὺς, revertamur, & fratres noſtri : & non pugnemus adverſus eos. (b) Qui in ſiniſtro.] *Corrigendum in noſtra,* καὶ οἱ εἰς τὸ ἀριστερὸν κέρας. (c) Joannis.] *In aliquo eſt,* τοῦ αἵματος ἰωάννου, *& vulgata*, ſanguinis Joannis. (d) Pugnaverunt.] *Corrigendum in noſtra,* ἐπολέμησαν. (e) Occiderunt.] *In aliquo eſt,* ἀπέκτεινεν, *& vulgata*, occidit.

CAP. X.

(a) EPiphanes.] *Id in vulgata explicatur paraphraſi*, qui cognominatus eſt Nobilis. (b) Componere.] *In uno codice eſt,* καταλαβέσθαι, *& vulg.* apprehendere. (c) Civitatibus.] *Sic vulgata, quod græce & hic, & paulo poſt eſt,* νομῶν, *&* νομοῖς, *aut,* νόμοις, *&* νόμους, *& poſſet etiam verti*, præfecturis, *aut ejuſmodi quiddam.* (d) Ad hoc ut reputentur.] *Corrigendum eſt in noſtra,* πρὸς τό, *quamvis in multis etiam ſit,* πρὸ τό. (e) Negociis.] *In quibuſdam additur,* ὡς ἐν τοῖς πρώτοις ἔτεσι, ut in primis annis. *Vulgata tantum* de ſanctorum ratione : *ut,* ἀπὸ τῶν χρειῶν, *&* ἀπὸ τοῦ λόγου, *videri poſſint duæ interpretationes.* (f) Occurre.] *In quibuſdam eſt,* ἀπάντησόν μοι, *& in vulgata*, occurre mihi. (g) Et cur.] καὶ διὰ τί. *Complutenſes vertunt*, eo quod, *& non addunt interrogationis notam : quod propius accedit vulgatæ : ſed ſententia, quæ elicitur ex noſtra, videtur fere aptior.* (h) Civitatum.] *In aliquo eſt,* πολλὴ, multus. *Interpres videtur legiſſe,* πολέμων. *Ita enim inquit*, quia mecum eſt virtus bellorum.

CAP. XI.

(a) PTolemæus.] *Sic etiam vulgata. Alii* πτολεμαΐδος, Ptolemaide. (b) * Et Samaritidem.] *Ita collati codices ; Vulgata tamen,*

... idest, Samariam, & confines ejus. (c) Aphærema.] Videtur esse nomen proprium alicujus præfecturæ, ut constet numerus trium. Interpres tamen videtur accepisse usitata notione segregationis. Ita enim inquit, & tres civitates, Lydam, & Ramathan, quæ additæ sunt Judææ ex Samaria, & omnes confines earum sequestrari, &c. (d) Omnes simul.] Absunt hæc a multis, & a vulgata. (e) Provincia.] In aliquo codice est, χώρας, & in vulgata, a negotio regni.

CAP. XII.

(a) Ad ipsos.] Sic vulgata. In aliquo est, πρὸς τοὺς κατὰ τόπον, ad eos qui per loca erant. (b) Etiam.] Abest a vulgata: a cujus tamen sententia non putavimus recedendum. Nam alii vertunt, & fraternitate nostra. (c) Misit.] In Complut. ἀπέστειλαν, miserunt: ac deinde, Oniares rex Spartiatarum, &c. Vulgata autem, quod misit Onias. Rex Spartiatarum Onias Jonathæ sacerdoti, &c. (d) Suis.] In codice vetusto sequitur, καὶ ἀνεχώρησαν, & recesserunt. (e) Appropinquavit.] In quibusdam, ἔπεσε τοῦ τείχους. cecidit de muro: & vulgata, cecidit murus. (f) Sephela.] In uno est, πεδινῇ, campestri: ac deinde sequitur, καὶ ὠχύρωσεν αὐτὴν, καὶ ἐπέστησεν θύρας, quod in vulgata, & munivit eam, & imposuit portas.

CAP. XIII.

(a) Detinemus.] Complutensis, συνέχομεν, & vulgata, detinuimus. (b) Super ea.] Abest ab aliquo codice, & a vulgata.

CAP. XIV.

(a) Scripsimus.] Ita etiam vulgata. In quibusdam est, ἔγραψαν, scripserunt. (b) Actum.] Ita aliquot vulgatæ editionis exemplaria: nam alia, aptum. In quibusdam græcis codicibus est, τὴν πίστιν, fidem. (c) Legatis.] Eodem sensu est in vulgata, susceperunt legatos, quod græce, ἀπήντησαν τοῖς πρεσβευταῖς, aut, πρεσβύταις, ut plerique. (d) Eos.] In quibusdam est, δι' αὐτοῦ, per se ipse. Vulgata, ut constitueret præpositos. Nam hanc vim sæpe habet verbum, καθιστάναι.

CAP. XV.

(a) Fugiens in Doram, quæ ad mare.] Ita collati codices. Complutenses autem, καὶ ἦλθεν εἰς Δῶρα φεύγων ἐπὶ τῆς θαλάσσης, quæ vertunt, & venit in Doram fugiens per mare: quomodo fere vulgata. (b) Hæc eadem scripsit Demetrio.] Nimirum Consul, aut populus Romanus: & vulgata, hæc eadem scripta sunt Demetrio regi. Nonnulli autem codices habent, καὶ ταῦτα ἔγραψεν Δημήτριος τῷ βασιλεῖ, & hæc scripsit Demetrius regi. (c) Per regionem nostram.] Complutensis, καὶ τῇ χώρᾳ ἡμῶν, & vulgata, & in regione nostra.

MACCABÆORUM SECUNDUS.

CAP. I.

(a) Cultores Dei] Sic etiam Sanctus Ambrosius, 3. off. cap. 14. quod græci, εὐσεβεῖς. (b) Neemias, & qui cum eo erant, purificaverunt.] Consulto videtur interpres ita reddidisse loquutionem illam, καὶ οἱ περὶ τὸν Νεεμίαν ἥγνισαν, quamvis alioqui possit verti, etiam ipse Neemias purificarat. (c) Rex.] In quibusdam additur, ... locum. Interpres & aliter fortasse legit in suo codice, & nonnulla videtur de industria addidisse ad sententiæ explicationem, quemadmodum, cum ... & accipiens manu sua tribuebat eis. In uno autem codice est, ἐλάμβανον, καὶ μετεδίδουν, accipiebant, & tribuebant.

CAP. II.

(a) Speramus enim.] A nonnullis abest istud γὰρ, & vulgata, speramus quod cito. (b) Studentes.] Planissima sententia est, & vulgatæ satis respondens. In quibusdam vero, ἀπονοοῦντες, nullo fere sensu.

CAP. III.

(a) Legum transgressione.] In quibusdam est, ἀγορανομίας, ædilitate, aut tali quopiam magistratu. Vetus interpres videtur aut aliter legisse in codice, aut, si habuit, ut noster, paraphrasi voluisse rem explicare, ... contendebat, obsistente sibi principe sacerdotum, iniquum aliquid in civitate moliri. (b) Communium copiarum.] Videtur non inepte vetus interpres vertisse illud, τῶν διαφόρων, id est, congesta ex vectigalibus, & tributis. Nam & inferius cap. 4. in multis codicibus est, τῶν διαφόρων ... (c) Omnino.] Corrigendum in nostra, πάντως: (d) In regum fiscum.] εἰς τὸ βασιλικὸν. Nonnulli, εἰς τὴν βασιλικὴν πρόσοδον, in regum redditum. Vetus interpres, regi ea esse deferenda. (e) Sub mammis.] In quibusdam additur, τὸ στῆθος, pectus. Vetus interpres hoc videtur habuisse, non illud. (f) Compotem.] Hanc sententiam ita expressit vetus interpres, nullo sibi auxilium ferente. In plerisque libris est, αὐτὸν τοῖς ὅπλοις καθεστῶτα, ipsum in armis stantem. (g) Ab eo.] Plerique, ἐξ οὐρανοῦ, de cœlo. Vetus interpres, a Deo: nisi si hoc factum esse, ab eo. (h) Supercœlestem.] Vnus codex, ἐν οὐρανοῖς, & vulgata, in cœlis.

CAP. IV.

(a) Apud semetipsum.] Sic vetus interpres. In plerisque autem libris est, κοινῇ, καὶ κατ' ἰδίαν. Quod ita vertendum esset, sed quod publice & privatim universæ multitudini conduceret, considerans. (b) Concederetur.] Plerique ἐπιχωρηθῇ, eodem sensu. (c) A negociis regni.] Vetus interpres dixit, ut sæpe solet, a negociis regni. In quibusdam codicibus est, τῶν αὐτοῦ γεγονέναι πραγμάτων. Quare sic vertendum esset, cum cognovisset alienum illum a suis rebus factum esse. (d) Magnificans se facie potestatis.] Hoc videtur significare, cum multum se ipse ostenderet, cum magnam quandam potentiam ostentaret. Alii tamen vertunt, magnificans eum. Vetus interpres, cum magnificasset faciem potestatis ejus. (e) Vectigalium.] In plerisque est, διαφόρων, eodem sensu, sicut cap. 3. notatum est. (f) Tyranno.] Sic vulgata. In nonnullis est, αὐράνῳ, Aurano. (g) Dementia,] Sic vulgata, quidam libri, τῇ διανοίᾳ, mente. (h) In eos qui circa Lysimachum.] Vulgata, in Lysimachum. In quibusdam additur, καὶ τοὺς ἐπιτιθεμένους, & eos qui impetum faciebant.

CAP. V.

(a) Reditum.] In aliquo est, καταστροφῆς, vulgata, In exitium sui conclusum. (b) Illamentatus.] In quibusdam, ἄταφος, in vulgata utrumque, illamentatus, & insepultus. (c) Regibus.] In aliquo additur, ... & in vulgata, & civitatibus.

CAP. VI.

(a) Suggerentibus Ptolemæis.] Sic vulgata. Nonnulli autem, Πτολεμαίου ὑποθεμένου, Ptolemæo suggerente. (b) Delatæ sunt.] Sic eadem. Plerique libri, ἀνήχθησαν, adductæ sunt. (c) Veniendum est.] In uno codice additur, λοιπὸν, quod fortasse cum haberet interpres vetus; illud, δι' ὀλίγων, cum præcedentibus conjunxit, ac deinceps quasi ex alio principio ita inquit: Jam autem veniendum est ad narrationem.

CAP. VII.

(a) Morti datos.] Corrigendum & in textu, & in notationibus, μεταλλάσσοντας, & respondet vulgatæ. In quibusdam vero codicibus est, μεταλλάσσοντα τὰς ἀπ' ἀνθρώπων, commutantem eas quæ sunt ab hominibus. (b) Peccantes.] Sic vulgata. Alii, ἁμαρτόντες, cum peccaverimus. (c) Quare digna.] Vulgata, & digna. Quidam, ἄξια γὰρ, digna enim. (d) Crudelem tyrannum.] In plerisque est unica dictio, ὠμοτύραννον. (e) Sic factum est.] In aliquo codice, ὅπως γένηται μὴ φοβηθῆναι τὸν δήμιον τοῦτον. ἀλλὰ τῶν ἀδελφῶν ἄξιον γενόμενον ἐπιδέξαι τὸν θάνατον. Ita fit, ut non timeas carnificem istum, sed dignus fratribus effectus suscipias mortem. Quod magis respondet vulgatæ. (f) Servos ejus.] Sic vulgata. Plerique autem, οὐρανίους παῖδας cœlestes pueros.

CAP. VIII.

(a) Calcabatur.] Sic etiam vulgata. Plerique autem, καταπονούμενον, affligebatur. (b) Judaicorum.] Sic eadem. In plerisque est, ἰουδαίων, Judæorum. (c) Cum jussisset Eleazarum legere.] Hoc visum est significare, παραγνοὺς, aut, ut quibusdam, παραναγνούς. Vulgata, ab Esdra lecto illis sancto libro. (d) Statuendo.] ἑλεῖς τάξαντος. In quibusdam est, ἑλεῖν τάξαντος, vulgata, stillans. In nonnullis etiam, ἑλεῖς τάξαντι. (e) Contra se contendentes.] Sic videtur explicasse vetus interpres, quod græce est, συνερίζοντων. Quidam vero libri habent, καὶ τοὺς περὶ Τιμόθεον καὶ Βακχίδην, συνερίσαντες, & eos qui circa Timotheum & Bacchidem erant, confirmati. (f) Et quosdam alios.] Deest hoc in vulgata. Plerique vero habent, τὸν ἐμπρήσαντα τοὺς ἱεροὺς πυλῶνας, Καλλισθένην ὑφῆψαν εἰς ἓν οἰκίδιον πεφευγότα, qui sacras januas incenderat, Callisthenem, cum in domunculam quandam fugisset, incenderunt.

CAP. IX.

(a) Qui universa conspicit.] Sic etiam vulgata. Alii, παντοκράτωρ, omnipotens. (b) Ago quidem Deo maximas gratias.] Hæc habuit vetus interpres, sed non sequentia, in cœlo spem habens. Contra in nonnullis sunt hæc, non illa, quemadmodum neque quæ sequuntur, & ego, in infirmitate autem constitutus.

CAP. X.

(a) Fuit.] Collati codices habent, φερόμενον, Compluten. φερόμενα, quod magis videtur respondere vulgatæ, quæ gesta sunt. (b) Bellorum mala.] Plura non videtur habuisse vetus interpres. In quibusdam libris est, τὰ συνέχοντα τῶν πολέμων κακὰ, continentia bellorum mala. (c) Neque nobilem potestatem habens, præ tristitia.] A quibusdam libris abest istud, ὑπ' ἀθυμίας, in nonnullis pro eo est, ἐξ εὐγενείας, ex animi generosi magnitudine. Sunt etiam qui habeant, μήτ' εὐγενῆ τὴν ἐξουσίαν ἐξανδραγαθῆσαι, neque nobilem potestatem generose administrans. (d) Interemerunt.] In quibusdam additur, πάντας, quod vetus interpres videtur conjunxisse cum sequentibus, & omnes simul non minus, &c. (e) Confugissent.] In quibusdam additur, πινῶν, quidam, idque vulgata habet, non autem quod sequitur, non minus novem millibus.

CAP.

CAP. XI.

(a) COncessit.] *Ita collati codices : sed vulgata*, consensi ; *cui lectioni videntur congruere, quæ paulo post dicuntur in epistola Romanorum.* (b) Nos volentes.] *Sic vulgata. Plerique vero*, βουλομένου, volente. (c) Manlius.] *Vulgata*, Manillius. *Quidam codices*, μάϊος, Maius.

CAP. XII.

(a) DEcipi.] ἀλογηθῆναι, *pro nihilo haberi, nimirum sine dubio interficiendos.* (b) Atergatæum.] *Est aliqua in hoc nomine varietas codicum : & a vulgata omnino abest. In quibusdam vero additur*, ὁ μακκαβαῖος, Maccabæus. (c) Rogaverunt.] *Respondet vulgatæ. In quibusdam libris est*, ᾄσαντες διὰ τὸ γεγονὸς, canentes, eo quod perpetratum delictum perfecte deletum esset.

CAP. XIII.

(a) QUatuor.] *In nonnullis est*, δισχιλίους, bis mille : *vulgata*, quatuordecim millia.

CAP. XIV.

(a) PRocessit.] *In quibusdam codicibus est*, καὶ προσῆλθε παρ' ἑκάστου δίφρος, (*al.* δίφραξ) ἔθεσαν δίφρους, *cui lectioni videtur satis respondere vulgata*, & singulis sellæ prolatæ sunt, & positæ. *In aliquo etiam est*, δίφραξεις ἔθεσαν διαφόρους, intersepta posuerunt diversa. (b) A rebus.] *Id est, a rebus regis, ut alibi. Nonnulli habent*, περὶ τῶν πραγμάτων, de rebus. *Vulg.* rebus alienis assentire. (c) Præruptam.] *Sic vulg. Nonnulli*, ἀπότομος, abruptus. *De hoc Razia facto Sanctus Augustinus in epistola LXXI.*

CAP. XV.

(a) ET auxilium.] *Abest a nonnullis, & a vulgata.* (b) Erigere.] *Quidam*, ἐπανδρῶσαι, viriles facere. *Vulgata*, confortari. (c) Confligentes.] *Hoc verbo videtur usus vetus interpres ad exprimendum illud* ἐμπλακέντες, *aut*, ἐμπλακέντας, *ut aliqui. In quibusdam vero est*, ἐμφυέντες, *aut*, ἐμφυέντας, inhærentes : *in aliquo utrumque* ἐμπλακέντας, καὶ ἐμφυέντας. (d) Solicitudo.] *Sic vetus interpres : quod satis bene respondet dictioni*, ἀγών. *In quibusdam vero est*, ἐνδεὴς ἦν. *Quare sic vertendum esset*, Erat enim uxorum, &c. periculum minoris apud eos ponderis. (e) Inspectorem.] *Abest a Complut. & vulgata.* (f) Victoria.] *In nonnullis corrupte legitur*, ὑγιὲς, *a Complut. abest utrumque. Vetus interpres quomodo legerit, vix judicari potest.* (g) Caput.] *Aliqui*, προτομὴν, *quod aut idem significat, aut imaginem usque ad umbilicum.*

MACCABÆORUM TERTIUS.

CAP. I.

(a) STeterunt.] Παρῆσαν, affuerunt. (b) Descriptionem.] (*Quasi dicas*) Ceritum tabulas. (c) Coercitam libertatem.] *In quibusdam codicibus*, προνομευομένην, direptam. In quibusdam, εἰς τὴν προσυνεσταμένην αὐθεντίαν, ad antea constitutam libertatem. (d) Honorantes.] *Hac notione interdum sumi*, συγεῖν, *notarunt Grammatici. In quibusdam codicibus est*, συγχωροῦντες, *quasi ascendentes per gradus civilium honorum.* (e) Generoso.] *Corrigendum*, γενναίῳ. (f) Qui nihil ignoraverit.] *In quibusdam est*, ἠγνοηκὸς, *& vertendum esset*, non enim sic contemnetur talis cœtus, qui nihil ignoravit. (g) Diligentiam.] *Al. addunt*, προσίεσθαι, adhibendi. (h) Et silentio.] *Alii*, καὶ ἔργῳ, & opere. (i) Antiquitus indurata.] *In aliquo codice, & Complutensi, est*, πεπωρωμένας, inveterata. (k) Simul.] *In quibusdam, pro* ζῶν, *est*, νῦν, nunc. (l) Insanabilis.] Al. ἄλεκτον, qui verbis exprimi non possit, *al.* ἄληκτον, perpetuus. (m) Incurvis.] *Plerique*, ὀπίκυφον, incurvam. (n) Ad paulo ante.] *Delendum est in nostra illud*, ἐκ γὰρ τὴν, *& scribendum*, τὴν, *quamvis & illa lectio in multis sit codicibus.* (o) Diripi.] Al. διασπαραχθῆναι, scindi. (p) Demersos ponto.] *Corrigendum in nostra*, καταβεβρυχεῖς. (q) Domine.] Al. σὺ δέσποτα, tu Domine.

Lectori.

IN *hac Editione Notarum* Flam. Nobilii *præter* Scholia *quædam Græca quæ in* Nobilio *prætermissa sunt, & Scriptorum Græcorum verba quæ interdum Latini tantum a* Nobilio *citantur, etiam omnia quæ in* Johan. Drusii *Fragmentis Veterum Interpretum extant, & in* Nobilio *non habentur, suis locis inserta reperies.* *Vale.*

B. W.

GENESIS.

Versionis Græcæ τῶν ό. Editionem Romanam secundum exemplar Vaticanum, *quæ omnium antehac excusarum ad eam quæ in* Origenis Hexaplis *olim extabat (quam omnes scriptores veteres, ipseque* Hieronymus, *puram & sinceram judicabant) proxime accedit, in Bibliis nostris exhibuimus, subjectis ad finem cujuslibet paginæ ex nostro exemplari* MS. *vetustissimo* Alexandrino *variantibus lectionibus. Ne tamen aliarum Editionum usum lector desideraret visum est duas earum præcipuas cum Romana conferre & discrepantias omnes annotare,* Venetam *scilicet &* Complutensem. *Illam omnium quæ typis editæ sunt primam, ad varia antiqua* MSS. *exemplaria collatam publicavit* Aldus Manutius, *Anno* 1518. *ex qua omnes Editiones* Germanicæ *derivatæ; hanc a viris doctis ex multis exemplaribus concinnatam secuti sunt qui Biblia illa magna & celebria,* Regia, Commeliniana Fr. Vatabli, *& nupera* Parisiensia *ediderunt. Hæc vero lectori offerimus, ut in unica hac nostra Editione, si non omnibus aliis saltem præcipuis fruatur, & ut ex his collationibus intelligat, cum in omnibus quæ fidem & mores spectant, Editiones hæ inter se conveniant, versionem illam* Lxx. *omnium primam & antiquissimam ab antiquis celebratam, adhuc quoad substantiam extare, contra neotericos quosdam qui non minus imperite quam temere affirmant eam prorsus periisse, vel ita corruptam esse ut eadem versio dici non possit, de quo aliisque huc spectantibus vide Prolegomena.*

B. W.

A. Aldinam Editionem denotat.
C. Complutensem.
O. Oxoniensem Librum MS. Coll. Universit. Octoteuchum dictum, quem cum MS. Alexandr. contulit Patric. Junius in notis suis ad MS. Alex. usque ad cap. 14. Num. Reliquæ variæ lectiones lib. Num. Deut. Jos. Judic. & Ruth hic exhibentur.

CAP. I.

v. 1. ΣΚΟ'ΤΟΣ ἐπάνω] A σκότος ἐπέκειτο ἐπάνω. 4 ἀνὰ μέσον] Comp. ἀναμέσον. 6 καὶ ἐγένετο οὕτως] C desunt. 9 αὐτῶν] C αὐτοῦ. 24 τῆς γῆς κατὰ γένος] C τῆς γῆς καὶ τὰ κτήνη καὶ πάντα τὰ ἑρπετὰ τῆς γῆς κατὰ γένος αὐτῶν. 25 κτήνη κατὰ γένος αὐτῶν, &c] C κτήνη καὶ πάντα τὰ ἑρπετὰ τῆς γῆς κατὰ γένος αὐτῶν. 26 πάσης τῆς γῆς] C πάντων τῆς γῆς. 29 πάσης τῆς γῆς] A C τῆς γῆς.

CAP. II.

v. 2 κατέπαυσε τῇ] C κατέπαυσεν ὁ θεὸς ἐν τῇ. 3 ποιῆσαι] C ποιεῖν. 4 ἐγένετο ἡ ἡμέρα] A ἐγένετο ἡ ἡμέρα ἥ. κύριος ὁ θεὸς] C ὁ θεός. 5 γενέσθαι... ἀνατεῖλαι] A ἀνατεῖλαι.... γενέσθαι. ὁ θεὸς] C κύριος ὁ θεός. 7 Χοῦν ἀπὸ] A C χοῦν λαβών. ὁ ἄνθρωπος] C ἄνθρωπος. 8 ὁ θεὸς] C κύριος ὁ θεός. 11 ἐκεῖ οὗ] A ἐκεῖ ὤν. 12 ἐκεῖ ἐστιν] C καὶ ἐκεῖ ἐστιν. 14 προπορευόμενος] C πορευόμενος. Ἐυφράτης] C οὗτος Ἐυφράτης. 15 παραδείσῳ τῆς τρυφῆς] A παραδείσῳ. 20 θηρίοις τοῦ ἀγροῦ] C θηρίοις τῆς γῆς. 21 ὁ θεὸς] A κύριος ὁ θεός. 22 ὁ θεὸς] A κύριος. C κύριος ὁ θεός. 23 ἐλήφθη] ἐλήφθη αὕτη. 24 πρὸς τὴν γυναῖκα] A τῇ γυναικί.

CAP. III.

v. 2 φαγούμεθα] C φαγόμεθα. 6 ἀπὸ τοῦ] A τοῦ. C ἡ γυνὴ τοῦ] 9 τοῦ ξύλου τοῦ παραδείσου] A C τοῦ παραδείσου. 9 κύριος ὁ θεὸς] A ὁ θεός. 11 αὐτῷ ὁ θεὸς] C αὐτῷ. 13 κύριος ὁ θεὸς] A C ὁ θεός. 14 κτηνῶν.... θηρίων] C θηρίων... κτηνῶν. 15 τηρήσει... τηρήσεις] C τηρήσει... τηρήσεις. 16 τὸν στεναγμόν] C καὶ στεναγμόν. 17 τῷ δὲ Ἀδὰμ] C καὶ τῷ Ἀδάμ. 20 ὅτι μήτηρ. C ὅτι αὕτη ἡ μήτηρ. 22 καὶ εἶπεν ὁ θεὸς] C καὶ εἶπεν αὐτοῖς.

CAP. IV.

v. 3 τῷ κυρίῳ] A τῷ θεῷ. 5 καὶ ἐλυπήθη κάϊν] A C καὶ ἐλύπησε τὸν κάϊν. τῷ προσώπῳ αὐτοῦ] A τῷ προσώπῳ. C τὸ πρόσωπον. αὐτοῦ. 7 ἄρξεις αὐτοῦ] C αὐτοῦ ἄρξεις. 8 ἀνέστη] A καὶ ἀνέστη. 9 κύριος ὁ θεὸς] C ὁ θεός. 10 τί πεποίηκας.] C τί ἐποίησας τοῦτο. 11 ἀπὸ τῆς γῆς] A ἐπὶ τῆς γῆς. 12 C ὅτι ἐργᾷ] ὅτι ἐργᾷ. 13 κύριον τὸν θεὸν] C κύριον. 14 εἰ ἐκβάλλεις] A εἰ ἐκβαλεῖς. C καὶ ἐκβάλλεις. 16 Ἐξῆλθε δὲ] C καὶ ἐξῆλθε. ἐδὲμ] A ἐδώμ. C ἐδέν. 17 αὐτοῦ, ἐνὼχ] A αὐτοῦ ἐνώς. 18 Ἐγεννήθη δὲ] C καὶ ἐγεννήθη. τῷ ἐνὼχ] A τῷ ἐνώς. μαιὴλ, καὶ μαλελεὴλ] C μαιήλ. καὶ μαιήλ. 19 ἑαυτῷ] C αὐτῷ. ἀδὰ] C ἀδδά. 22 καὶ αὐτὴ ἔτεκε] C ἔτεκεν καὶ αὐτή. 23 τῆς ἑαυτοῦ γυναιξὶν αὐτοῦ ἀδδά. 24 ἐκ κάϊν] C κάϊν.

CAP. V.

v. 3 τριάκοντα καὶ διακόσια ἔτη] C ἔτη διακόσια τριάκοντα. A τριάκοντα καὶ τριακόσια ἔτη. 4] A totus hic versus deest. 5 καὶ ἐγένοντο] A ἐγένοντο δέ. 6 πέντε καὶ διακόσια ἔτη] C ἔτη διακόσια πέντε. 7 αὐτὸν τὸν] A αὐτῷ τόν. ἑπτὰ ἔτη καὶ ἑπτακόσια] C ἔτη ἑπτακόσια ἑπτά. 8 δώδεκα καὶ ἐννακόσια ἔτη] C ἔτη ἐννακόσια δώδεκα. 10 αὐτὸν τὸν] A αὐτῷ τόν. πεντεκαίδεκα ἔτη καὶ ἑπτακόσια] C ἔτη ἑπτακόσια δεκαπέντε. 11 πέντε ἔτη καὶ ἐννακόσια] C ἔτη ἐννακόσια πέντε. 12 ἑβδομήκοντα καὶ ἑκατὸν ἔτη] C ἔτη ἑκατὸν ἑβδομήκοντα. 13 αὐτὸν τὸν] αὐτῷ τόν. τεσσαράκοντα καὶ ἑπτακόσια ἔτη] C ἔτη ἑπτακόσια τεσσαράκοντα. hoc modo per totum caput invertit numerorum ordinem, & cap. 11. 16 αὐτὸν τὸν] A αὐτῷ τόν. 19 αὐτὸν τὸν] A αὐτῷ τόν. 22 θεῷ μετὰ] C θεῷ καὶ ἔζησεν ἐνὼχ μετὰ. αὐτὸν τὸν] A αὐτῷ τόν. 24 μετέθηκεν] C μετατέθεικεν. 25 ἑπτὰ ἔτη καὶ ἑξήκοντα καὶ ἑκατὸν] A ἑπτὰ καὶ ὀγδοήκοντα καὶ ἑκατόν. C ἔτη ἑκατὸν καὶ ἑξήκοντα ἑπτά. 26 αὐτὸν τὸν] A αὐτῷ τόν. δύο καὶ οκτακόσια ἔτη] A δύο καὶ ὀγδοήκοντα καὶ ἑπτακόσια ἔτη. C ἔτη οκτακόσια δύο. 30 αὐτὸν τὸν] A αὐτῷ τόν.

CAP. VI.

v. 1 καὶ ἦν νῶε] C καὶ νῶε ἦν. ἐγέννησε τρεῖς] C ἐγέννησε νῶε τρεῖς. 2 υἱοὶ τοῦ] C οἱ υἱοὶ τοῦ. 3 εἰς τὸν αἰῶνα] A desunt. 4 ἐγεννῶσαν αὐτοῖς] C ἐγέννησαν ἑαυτοῖς. 7 ἐνεθυμήθην] A μετεμελήθην. αὐτοὺς] C αὐτόν. 8 ἐναντίον] C ἔναντι. 13 κύριος ὁ θεὸς τῷ νῶε] C ὁ θεὸς πρὸς νῶε. 14 ποιήσεις τὴν κιβωτὸν] A ποιήσεις κατὰ τὴν κιβωτόν. C ποιήσεις ἐπ' αὐτῆς. 15 ὕψος αὐτῆς] C ὕψος. 16 τὴν κιβωτὸν] A μετὰ τὴν κιβωτόν. θύραν τῆς κιβωτοῦ] C θύραν. 17 ἐπάγω] C ἐπάξω. 18 μετὰ σοῦ] A πρὸς σέ. 19 καὶ ἀπὸ πάντων τῶν ἑρπετῶν] C desunt. 20 ὀρνέων τῶν πετεινῶν μετὰ] A ὀρνέων κατά. C ὀρνέων τῶν πετεινῶν κατὰ γένος. 21 σεαυτῷ] C μετὰ σεαυτοῦ. 22 αὐτοῦ] A C αὐτῷ. κύριος ὁ θεὸς] C ὁ θεός.

CAP. VII.

v. 2 τῶν μὴ] A τῶν μὴ ὄντων. 3 τῶν καθαρῶν] C desunt. καὶ ἀπὸ πάντων τῶν πετεινῶν τῶν μὴ καθαρῶν δύο δύο ἄρσεν καὶ θῆλυ] C desunt. 4 ἐπὶ τὴν γῆν] C ἐπὶ τῆς γῆς. πᾶν τὸ ἀνάστημα, ὃ] C πᾶσαν τὴν ἐξανάστασιν, ἥν. πάσης τῆς γῆς] C τῆς γῆς ἀπὸ ἀνθρώπου ἕως κτήνους. 8] C totum versum hoc modo. καὶ ἀπὸ τῶν κτηνῶν τῶν καθαρῶν, καὶ ἀπὸ τῶν κτηνῶν τῶν μὴ καθαρῶν, καὶ ἀπὸ τῶν πετεινῶν, καὶ ἀπὸ πάντων τῶν ἑρπετῶν τῶν ἑρπόντων ἐπὶ τῆς γῆς. καὶ ἀπὸ πάντων τῶν. A καὶ ἀπὸ τῶν θηρίων, καὶ ἀπὸ πάντων τῶν. 9 ὁ θεὸς τῷ νῶε] A αὐτῷ ὁ θεὸς C κύριος ὁ θεὸς τῷ νῶε. 11 ἑξακοσιοστῷ] A ἐνὶ καὶ ἑξακοσιοστῷ. 13 μετ' αὐτοῦ] C μετ' αὐτῶν. 14 θηρία κατὰ] C θηρία τῆς γῆς κατά. κτήνη κατὰ] C κτήνη τῆς γῆς κατά. καὶ πᾶν ἑρπετὸν] C inversim. καὶ πᾶν ὄρνεον πετεινὸν κατὰ γένος, καὶ πᾶν ἑρπετόν, &c. ὄρνεον πετεινὸν] A πετεινόν. 16 σαρκὸς, εἰσῆλθε] C σαρκὸς, εἰσῆλθε πρὸς νῶε εἰς τὴν κιβωτόν. ὁ θεὸς] C κύριος ὁ θεός. τὴν κιβωτὸν ἔξωθεν αὐτοῦ] C ἔξωθεν αὐτοῦ τὴν κιβωτόν. 17 νύκτας ἐπὶ τῆς γῆς] C νύκτας. 18 ἐπληθύνετο] C ἐπληθύνθη. 19 σφόδρα σφόδρα] C σφόδρα σφοδρῶς. ἐκάλυψε] C ἐπεκάλυψε. 20 πεντεκαίδεκα] A C δεκαπέντε. 22 πᾶν ὃ ἦν] A C πᾶς ὃς ἦν. 23 ἐξήλειψε] A ἐξηλείφθη. τῆς γῆς, ἀπὸ] A πάσης τῆς γῆς ἀπό. μόνος νῶε] C νῶε μόνος. 24 ἐπὶ τῆς] A ἀπὸ τῆς.

CAP. VIII.

1 Ἀνεμνήσθη] A ἐμνήσθη. ἑρπετῶν τῶν ἑρπόντων] A ἑρπετῶν. ἐν τῇ κιβωτῷ] C εἰς τὴν κιβωτόν. ἐπὶ τὴν γῆν] C ἐπὶ τῆς γῆς. 2 ἐπεκαλύφθησαν] A ἀπεκαλύφθησαν. 3 καὶ ἠλαττονοῦτο] A ἐνεδίδου καὶ ἠλαττονοῦτο. πεντήκοντα καὶ ἑκατὸν] C ἑκατὸν πεντήκοντα. 4 μηνὶ τῷ ἑβδόμῳ] C τῷ ἑβδόμῳ μηνί. ἠλαττονοῦτο] C πορευόμενον ἠλαττονοῦτο. 5] C hoc modo, καὶ ἐν τῷ δεκάτῳ μηνί, τῇ πρώτῃ τοῦ μηνὸς ὤφθησαν αἱ κεφαλαὶ τῶν ὀρέων. καὶ ἐν τῷ δεκάτῳ] A ἐν δὲ τῷ ἑνδεκάτῳ. 6 ἠνέῳξε] C καὶ ἀνέῳξε. 7 κόρακα] A κόρακα τοῦ ἰδεῖν εἰ κεκόπακε τὸ ὕδωρ. Et C. sed sine articulo τοῦ. ἀνέστρεψεν] A ὑπέστρεψεν. 8 ἀπέστειλε] C ἐξαπέστειλε. 9 καὶ οὐχ] C καὶ μή. ἀνέστρεψε] C ὑπέστρεψεν. τῆς γῆς] A πάσης τῆς γῆς. χεῖρα] A C χεῖρα αὐτοῦ. αὐτὴν πρὸς ἑαυτὸν εἰς] A αὐτὴν εἰς. C αὐτὴν πρὸς αὐτὸν εἰς. 10 ἡμέρας ἑπτὰ ἑτέρας πάλιν] C ἑπτὰ ἡμέρας. 11 ἀνέστρεψε] C ἀπέστρεψε. τὸ πρὸς ἑσπέραν] C desunt. ἀπὸ τῆς γῆς] C ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς. 12 ἡμέρας ἑπτὰ ἑτέρας. πάλιν] C ἑπτὰ ἡμέρας. 13 μιᾷ τοῦ μηνὸς] C desunt. ἀπὸ τῆς γῆς] C ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς. 14] C hoc modo. Ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ μηνί, ἑπτὰ καὶ δεκάτῃ ἡμέρᾳ ἐξηράνθη ἡ γῆ, καὶ ἑβδόμῃ καὶ εἰκάδι τοῦ μηνὸς ἀνέῳξε τὴν κιβωτόν. A Ἐν δὲ τῷ μηνὶ τῷ δευτέρῳ ἑβδόμῃ καὶ εἰκάδι τοῦ μηνός, ἐξηράνθη ἡ γῆ. 15 τῷ νῶε. C πρὸς νῶε. 16 καὶ ἡ γυνή σου καὶ οἱ υἱοί σου] C καὶ οἱ υἱοί σου, καὶ ἡ γυνή σου. 17 καὶ πάντα τὰ θηρία ὅσα ἐστὶ μετὰ σοῦ] A desunt. ἐπὶ τῆς γῆς] C καὶ πληρώσατε τὴν γῆν. 19 πετεινὸν.... ἑρπετὸν] A invertit. κατὰ γένος αὐτῶν] C desunt. ἐξήλθοσαν] C ἐξῆλθεν. 20 τῷ κυρίῳ] A τῷ θεῷ. εἰς ὁλοκάρπωσιν] C ὁλοκαύτωσιν 21 κύριος ὁ θεὸς] A κύριος. κατηράσασθαι] A τοῦ καταράσασθαι. C καταράσασθαι. ἐπιμελῶς... αὐτοῦ] A desunt. ἔτι πατάξαι] C πατάξαι.

CAP. IX.

2 Καὶ ὁ τρόμος, καὶ ὁ φόβος ὑμῶν] A καὶ ὁ φόβος ὑμῶν, καὶ ὁ τρόμος. C καὶ ὁ τρόμος ὑμῶν, καὶ ὁ φόβος ὑμῶν. τὰ πετεινὰ] A τὰ ὄρνεα. καὶ ἐπὶ πάντας] C καὶ πάντας ὑπὸ χεῖρας] A ὑποχειρίους. 3 ἑρπετὸν] C πετεινόν. 5 ἀδελφοῦ] C ἀδελφοῦ αὐτοῦ. τὴν ψυχὴν τοῦ ἀνθρώπου] A αὐτοῦ. 6 αἷμα τὸ αὐτοῦ] C αἷμα τὸ ἀνθρώπου, τὸ αὐτοῦ. 7 κατακυριεύσατε αὐτῆς] A πληθύνεσθε ἐπὶ τῆς γῆς. 8 τῷ νῶε] C πρὸς νῶε. μετ' αὐτοῦ] A desunt. 9 Καὶ ἰδοὺ ἐγὼ] A καὶ ἐγὼ ἰδού. C ἰδοὺ ἐγώ. 10 ζώσῃ] A C τῇ ζώσῃ. μεθ' ὑμῶν] C μεθ' ὑμῶν εἰς τὸν αἰῶνα. ὅσα ἐστὶ μεθ'] A ὅσα μεθ'. 11 ἔτι ἔσται] A ἔσται ἔτι. καταφθεῖραι] A τοῦ καταφθεῖραι. 12 κύριος ὁ θεὸς] A ὁ θεός. πρὸς νῶε] C τῷ νῶε. ζώσης] C deest. ἡ ἐστι] A ὅσα ἐστί. 14 τόξον] C τόξον μου. 15 ζώσης] C deest. καὶ οὐκ] A οὐκ. 16 ὄψομαι] A ὄψομαι αὐτήν. C ὄψομαι αὐτό. καὶ τῆς γῆς] C καὶ ὑμῶν ἐν πάσῃ σαρκί] A ἥ ἐστιν ἐν πάσῃ σαρκί. 17 θεὸς] C κύριος ὁ θεός. χὰμ δὲ ἦν] A χὰμ ἦν. 19 υἱοὶ] C οἱ υἱοί. 23 ἐπέθεντο] A ἐπέθηκαν. συνεκάλυψαν] C ἐκάλυψαν. 25 χαναὰν παῖς] A χὰμ παῖς. C χαναὰν. παῖς. 26 παῖς οἰκέτης] A παῖς. 27 τοῖς οἴκοις] A τοῖς σκηνώμασι. ἔτη τριακόσια πεντήκοντα] A τριακόσια πεντήκοντα ἔτη.

CAP. X.

1 αὗται δὲ αἱ] C αὗται αἱ. 2 μαδοὶ, καὶ Ἰωυὰν] C μαδαὶ καὶ Ἰωϊυάν. καὶ ἐλισὰ] C desunt. 3 θοργαμὰ] C θογωρμά. 5 καὶ ἐν τοῖς] C καὶ τοῖς. 6 μεσραΐμ, φούδ] C μεσραΐμ, φούθ. 8 νεβρώδ] C νεμβρώδ. 9 ἐναντίον] C ἔναντι. κυρίου] κυρίου τοῦ θεοῦ. 11, 12 καὶ τὴν ῥοωβὼθ πόλιν, καὶ τὴν χαλὰχ, καὶ τὴν δασὴ ἀνὰ μέσον νινευῆ] A desunt. δασὴ] C δασήμ. μεγάλη] C ἡ μεγάλη. 13] C hoc modo λουδιείμ, καὶ τοὺς ἀνεμαμιείμ, καὶ τοὺς λαβιείμ, καὶ τοὺς νεφθιείμ. 14 χασμωνιείμ] C χασλωνιείμ. ὅθεν ἐξῆλθε] C ὅθεν ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν. 15 αὐτοῦ] A deest. 18 καὶ τὸν ἀράδιον] A τὸν ἀράδιον. μετὰ τοῦτο] C μετὰ ταῦτα. 19 ἐλθεῖν εἰς] C εἰσελθεῖν εἰς. ἐλθεῖν ἕως σοδόμων] C ἐλθεῖν σοδόμων. δασὰ] C λασά. 20 υἱοὶ] C οἱ υἱοί. 21 ἕβερ] A ἄβερ. 23 οὓς] A C ὡς 24 καὶ καϊνὰν] C καϊνὰν δέ. 26] C ἰελμωδὰδ, καὶ τὸν σαλὲφ, καὶ τὸν ἀσαραμὼθ, καὶ ἰεράχ. 27 ὀδοῤῥὰ. C τὸν ὀδοῤῥάμ. αἰβὴλ] C αἰζήλ. 28 καὶ εὐὰλ] A desunt. C καὶ γεβάλ. καὶ σαβὰ] A σωβά. C σαβάν. 29 εὐιλὰ] C τὸν εὐιλάτ. 30 σαφηρὰ] C σωφηρά. 32 κατὰ γενέσεις] C κατὰ συγγενείας.

CAP. XI.

4 δεῦτε. A. δεῦτε ϗ. ἑαυτοῖς] A αὐτοῖς. ἔσαι ἡ κεφαλὴ] A κεφαλὴ ἔσαι. ἡμᾶς ἐπὶ] C. ἡμᾶς ἀπό. 5. κύριος. C κύριος ὁ θεός. 6 ϗ νῦν. A τὰ νῦν. ἀπ' αὐτῶν] A ἐξ αὐτῶν. 7. αὐτῶν ἐκεῖ τὴν γλῶσσαν. A. ἐκεῖ τὰς γλώσσας αὐτῶν. C. αὐτῶν γλῶσσαν. 8. διέσπειρεν αὐτοὺς κύριος. A. ἔσπειρεν αὐτοὺς κύριος. C. διέσπειρε κύριος αὐτούς. πρόσωπον] A. τὸ πρόσωπον. 10. υἱός. A. deest. 11. αὐτὸν τ. A. αὐτῷ τ, per totum hoc caput. ἔτη πεντακόσια] A πέντε ϗ τριάκοντα ϗ τριακόσια ἔτη. 13. τετρακόσια. A. τριακόσια τριάκοντα. C. τετρακόσια τριάκοντα. 15 ϗ ἐγέννησεν υἱοὺς ϗ θυγατέρας C desunt. 16 φαλέγ. A.C. φαλέκ. 17. διακόσια. A. C. τριακόσια. 18. τριάκοντα ϗ ἑκατὸν ἔτη. C. ἔτη ἑκατὸν τριάκοντα τέσσαρα. 24 ἑκατόν. A. deest. 25 εἰκοσιπέντε. A. εἰκοσιεννέα. 26. αὗται δὲ αἱ. C. αὗται αἱ. 28. αὐτοῦ. A. deest. 31. εἰς γῆν χαναάν. A εἰς τὴν γῆν τῶν χαναναίων. ἦλθον] A ἦλθεν. κατῴκησεν] C ᾤκησαν. 32. πᾶσαι. C deest. ἐν γῇ χαῤῥὰν] A ἐν χαῤῥάν.

CAP. XII.

1. τὴν γῆν. A. γῆν. 3. ἐνευλογηθήσονται. C. εὐλογηθήσονται. 4. καθάπερ. C καθά. 5. ἐξήλθοσαν. C ἐξῆλθε. χαναὰν] A χαναὰν ϗ εἰσῆλθον εἰς τὴν γῆν χαναάν. 6. τὴν γῆν. A. deest. εἰς τὸ μῆκος αὐτῆς] C deest. 8. ἐκεῖ. C deest ϗ ἀγγαὶ] C ϗ ἀγγέ. A. desunt. κυρίῳ] A κυρίῳ τῷ ὀφθέντι αὐτῷ. 10 ἐνίσχυσεν. C ἐνίσχυεν. 11 γυναικί. A C γυναικὶ αὐτοῦ. 13 Εἶπον. C εἰπὲ. ἕνεκέν σου. C. ἕνεκά σου. 14. αὐτοῦ. C. deest. 15. εἰς τὸ οἶκον. A. desunt. 16. ϗ παῖδες. A. παῖδες. ϗ ἡμίονοι] A. ἡμίονοι. 19. ἵνα τί. C ϗ ἵνα τί. γυναῖκα] A εἰς γυναῖκα. ἐναντί σου] C ἐναντίον σου. λαβὼν] A ϗ λαβών. ἦν αὐτῷ] A C ἦν αὐτῷ, ϗ λὼτ μετ' αὐτοῦ.

CAP. XIII.

1. ϗ λὼτ μετ' αὐτοῦ. A. desunt. 2. κτήνεσι. C ἐν κτήνεσι. 3. ἦλθεν. C. ἐξῆλθεν. 4. ἀρχήν. A. σκηνήν. τὸ ὄνομα τοῦ] A τῷ ὀνόματι. C. τὸ ὄνομα. 5 σκηναί. A C κτήνη. ἦν] C deest. 6 Καὶ οὐκ ἐχώρει αὐτοὺς ἡ γῆ κατοικεῖν ἅμα. C ϗ οὐκ ἠδύναντο κατοικεῖν ἅμα. 7 τῶν κτηνῶν τοῦ Λώτ. C τοῦ λώτ. 8 μου... σου. A. σου... μου. ἐσμὲν ἡμεῖς] A ἡμεῖς ἐσμέν. 9 εἰ δὲ σύ. C εἰ σύ. 10 λὼτ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ. C. τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ λώτ. ἐπεῖδε] A. εἶδε. πᾶσαν] C deest, ϗ ὡς ἡ] A ὡς ἡ. 11. ἑαυτῷ λώτ. C. λὼτ ἑαυτῷ. ἐν γῇ] C εἰς γῆν. 14 Ὁ δὲ θεὸς εἶπε τῷ. C εἶπε δὲ ὁ θεὸς πρός. ἀνάβλεψον] C ἀναβλέψας. ϗ ἴδε] C ἴδε. ἀνατολὰς] C ἀνατολήν. 15 αἰῶνος. C. τοῦ αἰῶνος. ἐξαριθμηθήσεται] A C. ἐξαριθμήσεται. 17. διόδευσον. A. διόδευον. 18. χεβρώμ C. χεβρών.

CAP. XIV.

1. καὶ ἀριώχ. C. ἀριώχ. βασιλέας ἐλλασὰρ] A βασιλεὺς ἐλλασάρ. καὶ ἐλάμ] C. αἰλάμ. 2. μετὰ Σενναάρ. C Σενναάρ. μετὰ Συμοβὸρ] C. Συμόρ. 4. αὐτοὶ ἐδούλευσαν. A. ἐδούλευον. 5 μετ'. A. οἱ μετ'. ϗ καρναὶν] C. καρναίν. αὐτοῖς, ϗ τοὺς ὀμμαίους τοὺς] A αὐτοῖς, ϗ τοὺς σομαίους τούς. C. αὐτοῖς, ϗ τοὺς ἐμμαίους. 6. φαράν. C. φαράμ. 7 ἀμοῤῥαίους, τοὺς. C ἀμοῤῥαίους ϗ τούς. ἀσασονθαμάρ. A. ἀσανθαμάρ. 8. ἐν τῇ. C. ἐπὶ τῇ. 9. οἱ. C. ϗ οἱ. 10 φρέατα. C φρέατα, φρέατα. εἰς τὴν ὀρεινὴν, ἔφυγον] C. ἔφυγον εἰς τὴν ὀρεινήν. 11. Ελαβον δὲ τὴν ἵππον. A. Ελαβον δὲ τὴν ὀρεινὴν, ϗ ἐπρονόμευσαν τὴν ἵππον. βρώματα] A ὑπάρχοντα. 12. κατοικῶν. C. κατασκηνῶν. 13. τῶν ἀνασωθέντων τις. C τις τῶν ἀνασωθέντων. παρὰ] A πρός. ἀμοῤῥαίου] C ἀμμαόρ. αὐνὰν] A αὐνάν. 14 ἀδελφιδοῦς. A ἀδελφός. ϗ κατεδίωξεν ὀπίσω αὐτῶν ἕως Δὰν] A desunt. ὀπίσω] C deest. 15. χωβά. A. σοβά. C. χωβάλ. 16. λώτ. C. τὸ λώτ. ἀδελφιδοῦν] A. ἀδελφόν. πάντα] C deest. 17 Σοδόμων. C. Σοδόμων, ϗ βασιλεὺς γομόῤῥας. ὑποστρέψαι] C ἀποστρέψαι. Σαβὺ] A Σαβή. C Σαυή. τὸ πεδίον τῶν βασιλέων] C. πεδίον βασιλέως μελχισεδέκ. 18 ἄρτους. C αὐτῷ ἄρτους. τὸ ὑψίστου] A ὑψίστου. 19 τὸ ἄβραμ. C αὐτὸν μελχισεδέκ. 20 ὁ θεός. C κύριος ὁ θεός. ἄβραμ] A. deest. 22 κύριον. C deest. αὐνὰν] C. ἀνέρ.

CAP. XV.

1. ὁράματι A. ὁράματι τ νυκτός. 2. κύριε. C. deest. 3. Σπέρμα. C. τέκνον. 4. κυρίου. C θεοῦ. λέγουσα] C λέγων. ἀλλ' ὃς] A. ἄλλος. 5. δή. C. deest. 6. Καὶ ἐπίστευσεν. C. ἐπίστευσε δέ. 8. κύριε. C. κύριε θεέ. 11. σώματα, ἐπὶ τά. A. σώματα, τά. C. Σώματα, ϗ τά. 12. φόβος σκοτεινὸς μέγας. C. γνόφος σκοτεινός. κακώσουσιν αὐτοὺς, ϗ ταπεινώσουσιν αὐτούς] C κακώσουσιν, ϗ ταπεινώσουσιν. 14. ἐγώ, μετά. C. ἐγὼ, λέγει κύριος, μετά. ὧδε] A. deest. 15 ἀπελεύσῃ. C πορεύσῃ. ταφεὶς] A deest. C ταφείς. 17 Επεὶ δὲ ὁ ἥλιος ἐγένετο. C Επεὶ δὲ ἤδη ἐγένετο ὁ ἥλιος. λαμπάδες] C ἦλθον λαμπάδες. τῷ Αβρὰμ διαθήκην] A τῷ ἄβραμ. C. διαθήκην τῷ ἄβραμ.

CAP. XVI.

2 ἰδού. C. ἰδοὺ δή. με] C μοί. ὅπως] A deest. ὑπήκουσε] C ἐπήκουσε. 3. Σάρα. A. deest. ἔδωκεν] A. C. ϗ ἔδωκεν. τῷ ἄβραμ] C. ἄβραμ τῷ. 4. ϗ συνέλαβε. A. συνέλαβε. 6. αὐτήν. C. αὐτῇ. 7. κυρίου. A. κυρίου τοῦ θεοῦ. ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐπὶ τ πηγῆς ἐν ὁδῷ Σούρ. C desunt. 8 κυρίου. C. deest. 10. ὑπό. A. ἀπό. 11. κύριος. C. ὁ θεός. 13. τὸ ὄνομα. A ἄγαρ ὄνομα. σὺ ὁ] C σὺ εἶ ὁ. εἶπε] A εἶπον. 14 φρέαρ οὗ. A ἐκεῖνο φρέαρ οὗ. βαράδ] A βαρέχ. τῷ ἄβραμ τ ἰσμαὴλ] C τ ἰσμαὴλ τῷ ἄβραμ.

CAP. XVII.

1. εὐαρέστει ἐνώπιον. A. εὐαρεστήσεις ἐναντίον. 4. ἐγώ. C. deest. 6. Βασιλεῖς ἐκ σοῦ ἐξελεύσονται. C. βασιλεῖς ἐθνῶν ἐκ σοῦ ἔσονται. 7. ἀνὰ μέσον σου. C. ἀναμέσον ἐμοῦ ϗ ἀναμέσον σου. 8. εἰς θεόν. A. θεός. 9. σὺ ϗ τὸ σπέρμα σου. A. ϗ τῷ σπέρματί σου. C. ϗ τὸ σπέρμα σου. 10. ὑμῶν. C. ὑμῖν. 12. ϗ οἰκογενὴς ϗ ὁ ἀργυρώνητος. A C ὁ οἰκογενὴς τ οἰκίας σου ϗ ὁ ἀργυρώνητος. ἀπὸ] A. ἀπὸ δέ. 14 ἀπερίτμητος ἄρσην, ὅς. A. ἀπερίτμητον ἄρσεν, ὅ. αὐτοῦ τῇ] C αὐτοῦ ἐν τῇ. ἐξολοθρευθήσεται] C. ἐξολοθρευθήσεται, ϗ ἀφανισθήσεται. 15 αὐτῆς σάρα C αὐτῆς ἔτι Σάρα. 17 ἐτῶν. A ἐτῶν ἔσαι. 18 ἐναντίον σου. ἐνώπιον σου. 19. ἰδού. C θήσω. εἶναι αὐτοῦ θεὸς] C desunt. A εἶναι αὐτῷ θεός. 20 ϗ ἰδοὺ εὐλόγηκα. C ἰδοὺ εὐλογήσω. ϗ αὐξανῶ αὐτὸν] A. desunt. 22. λαλῶν. A. ὁ θεὸς λαλῶν. 24. περιετέμετο. C. περιέτεμε. 25. A. totus hic versus deest. οἰκογενεῖς αὐτοῦ] A. οἰκογενεῖς. ἐθνῶν.] A. ἐθνῶν ϗ περιέτεμεν αὐτούς.

CAP. XVIII.

2. ἰδών. A. ἰδὼν αὐτούς. 5. εἶπον. A. εἶπαν. 6. τὴν Σκηνήν. A. τ Σκηνῆς. 7. ἁπαλὸν μοσχάριον. C μοσχάριον ἁπαλόν. 9. Εἶπε. A. Εἶπον. 10. Εἶπε δέ. A. Εἶπε δὲ, ἰδού. τῇ θύρᾳ] C τὴν θύραν. 11 πρεσβύτεροι. C. deest. ἡμερῶν] C ἤσαν ἡμερῶν. 12 πρεσβύτερος. C πρεσβύτης. 13 Καὶ εἶπε. C εἶπε δὲ ἐγὼ δὲ] C ἐγώ. 14. ἀδυνατήσει. A ἀδυνατεῖ. ἀναστρέψω] A ἐπαναστρέψω. ἀναστρέψω πρὸς σὲ εἰς ὥρας] C. εἰς ὥρας ἀναστρέψω πρὸς σέ. 15. αὐτῇ. A. deest. 16. ἐκεῖθεν οἱ ἄνδρες. C οἱ ἄνδρες ἐκεῖθεν, & 22. v. 17 οὐ. A deest. Εγὼ] C deest. 19 ... ὧν. C. τοῦ ποιεῖν. 21. Καταβάς. C. ϗ καταβάς. 22. ἔτι. C. deest. 24 ἀπολεῖς. C ἀπολέσεις. 25 οὐ ποιήσεις ὡς τό. C ποιήσῃς τό. τοῦ] C deest. 26 ἐὰν ὦσιν ἐν Σοδόμοις πεντήκοντα δίκαιοι. A ἐὰν εὕρω ἐν Σοδόμοις πεντήκοντα δικαίους. ὅλην τὴν πόλιν, ϗ] A desunt. 27 μου. C deest. 28 τῶν ... C τῶν τεσσαρακονταπέντε. 29 δέ. C deest. οὐ μὴ ἀπολέσω] A οὐκ ἀπολῶ ... 31 ἐὰν εὕρω ἐκεῖ εἴκοσι. A ἕνεκεν τ εἴκοσι.

CAP. XIX.

1 πύλην. A πόλιν. ἐξανέστη] C ἀνέστη. 2 εἰς. C deest. νίψασθε] A νίψασθαι ... τόπον] A τόπον. 3 τ οἶκον. C τὴν οἰκίαν. 4 δέ. A ϗ. περιεκύκλωσαν] C ἐκύκλωσαν. πρεσβυτέρου] C πρεσβύτου. ἅπας] C πᾶς. 5 ἐξεκαλοῦντο. C προσεκάλουν. ἔλεγον] C εἶπον. οἱ ἄνδρες... τήν] A desunt. 7 πρὸς αὐτούς. C αὐτοῖς ... ἀδελφοί. C ἄνδρες ἀδελφοί. 8 δύο. A. deest. καθὰ] C καθ' ὅ. σκέπην] A ... γην. 9 αὐτῷ] deest. 11 ἐν. A deest. 12 εἰσί σοι. A ἐστί τις σοι. ἔναντι] C ἐνώπιον. 13 ἐκτρίψαι. A ἐντρίψαι. 14 ἐκτρίβει. C ἐκτρίψει. ... C ἐνώπιον. 15 ἡνίκα δέ C ὡς δέ. λάβε] C παράλαβε. δύο] C deest. 17 ... βλέψῃς. A βλέψῃ. 19 ἔλεος. C χάριν. τοῦ ζῆν] C τοῦ ζῆσαι. διασωθῶσαι] C σωθῶ... μή ποτε] A C μή. 20 ϗ ἐκεῖ διασωθήσομαι A ἐκεῖ σωθήσομαι. C ϗ σωθήσομαι. 21 ϗ ἐπί. A ἐπί. 22 ποιῆσαι. A τοῦ ποιῆσαι. 24 ἐξ. A ἐκ τοῦ. 25 ... ρίχωρον. A περίοικον. ϗ τὰ] A πάντα τά. 27 ἐναντίον. C ἔναντι. 28 γομόῤῥας. C ... ρον. τ περιχώρου] A τ γῆς τ περιχώρου. ἀνέβαινεν] C deest. 29. τ θεόν. A ... ριον. ἐμνήσθη] C ἐμνήσθη. κύριον] C deest. 30 Ανέβη δέ. A καὶ ἐξῆλθε ... C Εξῆλθε δέ. αὐτὸς] A deest. δύο] A deest. 13 ἐπὶ τῆς. A ... τ. 32 Δεῦρο, ϗ. A δεῦρο οὖν. 33 ἐκείνῃ. A ταύτῃ. ἐν τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ] A τὴν νύκτα ἐκείνην. αὐτὸν, ϗ ἐν τῷ] A αὐτήν, ϗ. C αὐτὸν, ϗ. 34 ... νυκτὶ ταύτῃ. A τὴν νύκτα ταύτην. 35 αὐτόν. A αὐτήν. 36] C hoc ordine, ἐκ τοῦ πατρὸς αὐτῶν αἱ δύο θυγατέρες λώτ. λέγουσα] C deest. λέγουσα, υἱὸς γένους μου] A υἱὸς τ γένους μου, λέγουσα.

CAP. XX.

1 ἐκεῖθεν ἀβραάμ. C ἀβραὰμ ἐκεῖθεν. εἰς γῆν] C desunt. 3 ... C desunt. εἶπεν] A εἶπεν αὐτῷ. σὺ ἀποθνήσκεις] C ἀποθνήσκεις σύ. ... C οὐκ ἀποκτενεῖς. 6. αὐτῷ. A deest. σου] A ἐγώ σου. ἁμαρτεῖν σε] C ... τῆσαι. 7 ζήσῃ. C ζήσεις. ἀποδίδως] C ἀποδῷς. γνῶσῃ] C γνῶθι. ... A ἀποθνήσκεις. 8 πάντα. C κατὰ πάντα. ἄνθρωποι] C ἄνδρες. 9 ... C ἐποίησας. ποιήσει] C πεποίηκεν. 11 ἄρα οὐκ. A μήποτε οὐκ. 12 μοι ... A μοι ϗ εἰς. 13 εἰς ἐμέ. A ἐπ' ἐμέ. 14 ϗ πρόβατα. A πρόβατα, ϗ ... δας] A παῖδας. 15 γῆ μου. A γῆ. 16 τῇ δέ. C ϗ τῇ. C hoc modo, τῷ ἀδελφῷ σου χίλια δίδραγμα. 17 τάς. C πάσας τάς. ϗ ἔτεκον] C ϗ πάντα τὰ ... αὐτῶν, ϗ ἔτεκον. 18. κύριος. C ὁ θεός.

CAP. XXI.

1 Τῇ Σάῤῥᾳ. C. τὴν Σάῤῥαν. 2 ἔτεκε τῷ. A ἔτεκε Σάῤῥα τῷ ... C κύριος. 5 Καί. A deest. ἑκατὸν ἐτῶν] C ἐτῶν ἑκατόν. ἐγένετο] C γέγονεν. 6 ἄν. A deest. 10 ταύτην. C deest. παιδίσκης] A παιδίσκης ταύτης. 11 αὐτοῦ. A C αὐτοῦ Ισμαήλ. 13 ταύτης. C deest. 14 ἐπὶ ... ὦμον αὐτῆς τὸ παιδίον. C τὸ παιδίον ἐπὶ τῶν ὤμων αὐτῆς. τὸ αὐτῆς] A ϗ τὸ ... A τήν. 15. ἐκ. C deest. 16 Απελθοῦσα δέ. C Καὶ ἀπελθοῦσα. ἀπέναντι αὐτοῦ] A ἀπέναντι αὐτοῦ μακρόθεν. C ἀπέναντι. 17 θεοῦ C κυρίου. 18 τῇ χειρί ... C τ χειρὸς αὐτοῦ. 19 ὕδατος. C deest. παιδίον] C παιδίον αὐτῆς. 21 ἐρήμῳ ... A C ἐρήμῳ φαράν. μήτηρ] C μήτηρ αὐτοῦ. ἐκ φαρὰν αἰγύπτου] A ἐκ γῆς αἰγύπτου. C ἐκ τ αἰγύπτου. 22 Εγένετο δέ. C ϗ ἐγένετο. ὀχοζὰθ] C ὀχοζάδ. φιχὸλ] A ... C φιχώρ. 23 ἢ σύ. C ἤ. 26 ἀβιμέλεχ. C deest. ῥῆμα] A πρᾶγμα. 30 ἀβραάμ ... C deest. ἀμνάδας] A ἀμνάδας ταύτας. 32 διέθεντο διαθήκην. A διέθεντο ... διαθήκην. C ἔθηκαν διαθήκην. ὀχοζὰθ] C ϗ ὀχοζάδ. φιχὸλ] A φιλόχ. C ὁ φιχόλ. ὑπέστρεψαν] C ἀπέστρεψαν. 33 τὸ ὄνομα. A ἐπὶ τῷ ὀνόματι.

CAP. XXII.

3 ἦλθεν. C ἦλθον. ἐπὶ τὸν] C εἰς τόν. 4 αὐτοῦ. A deest. μακρόθεν] C ἀπὸ μακρόθεν. 6 μετὰ χεῖρας ϗ τὸ πῦρ. C ϗ τὸ πῦρ μετὰ χεῖρας] A ϗ ... 7 αὐτοῦ C αὐτοῦ εἴπας. εἶπε δὲ] A. desunt. 9 ἐκεῖ. C deest. 11 ϗ εἶπεν ... C ϗ εἶπεν αὐτῷ. 13 τῶν. C ἐκ τῶν. αὐτὸν] A deest. δι' ἐμὲ] A deest. 18 ἐνευλογηθήσονται. C εὐλογηθήσονται. 19 ἅμα. A deest. 20 ... χώρ. A ναχώρ. 21 ὤζ. A C ὤξ. 22 χαζάδ. C χαζάθ. ϗ ἀζαῦ] A ϗ ... ναζαῦ. A ϗ τ ἀζαῦ. φαλδές. C φαλδάς. Ιελδὰφ] C Ιελδάθ. 24 παλλακή ... A παλλακίς. ῥεῦμα] A ῥεημά. C ῥεμάν. ταβὲκ] C ταάσ. ταάμ] C ... μοχὰ] C χωμᾶ.

CAP. XXIII.

3 τοῦ. A C deest. 4 τάφου. C deest. 6 οὐ μή. A desunt. 8 ϗ λαλῆσαι ... C λαλήσατε. 9 αὐτῷ. C αὐτοῦ. 10 τῶν εἰσπορευομένων... πάντων. C ... των εἰσπορευομένων. 12 τῆς γῆς. A τ γῆς, ϗ τοῖς υἱοῖς τοῦ χέτ. 13 λαοῦ ... A παντὸς τοῦ λαοῦ. 15 γῆ. A ὅτι. C deest. A hoc ordine, ἀνὰ μέσον ... ϗ σοῦ. τί ἂν εἴη τοῦτο. 16 ἀβραὰμ τοῦ ἐφρών, ϗ ἀπεκατέστησεν. A desunt. 17 ἔστη. A ἔστιν. τῷ διπλῷ σπηλαίῳ] C τῷ σπηλαίῳ τῷ διπλῷ. πᾶν δένδρον] A ... δρον. ϗ πᾶν ὅ ἐστιν ἐν τοῖς] A ὅ ἐστιν ἐν πᾶσι τοῖς. ϗ πᾶν ὃ] C ὅ. 19 ἐστί. A ... 20 ὃ ἦν ἐν. C τὸ ἐν.

CAP. XXIV.

2 πάντων τῶν αὐτοῦ. C τ αὐτοῦ πάντων. 3 ἐξορκιῶ. A ἐξορκίζω. τῷ υἱῷ μου Ισαὰκ] C. Ισαὰκ τῷ υἱῷ μου. 4 ἤ. C deest. ἐγεννήθην A ἐγενόμην. C ἐγὼ ἐγενόμην. 5 μήποτε ... A ... τε οὐ. C ἐὰν ὅπως μή. 7 ὃς ὤμοσε. C ὤμοσε. υἱῷ μου] A υἱῷ μου Ισαάκ. 8 ὅρκου μου ... τούτου. C ὅρκου μου τούτου. 13 ἐγώ C deest. τ πηγῆς] C τὴν πηγήν. ... των] C τ ἀνθρώπων τ οἰκούντων. 14 πίε σύ. C πίε. μετὰ τοῦ κυρίου] A τῷ ... ρίῳ. 15 αὐτοῦ. C deest. ἀδελφοῦ δέ. C τοῦ ἀδελφοῦ. 16 αὐτῆς. C deest. 17 Επέδραμε. C ἔδραμε. αὐτῆς ϗ εἶπε] C αὐτῇ, ϗ εἶπεν αὐτῇ. 19 ἕως. C ἕως ἂν ... 20 ... καμήλοις σου ὑδρεύσομαι. A τὰς καμήλους σου ποτιῶ, ϗ ὑδρεύσομαι. ἐπὶ] A ... C ἐπὶ τό. ἐπὶ τὸ φρέαρ ἀντλῆσαι πάλιν] C πάλιν ἐπὶ τὸ φρέαρ ἀντλῆσαι. ἐπὶ. πάλιν.] A ὕδωρ. 22 ἐνώτια. C δύο ἐνώτια. 23 εἰ ἔστι. C ϗ εἰ ἔστι ... est. 24 Η δέ. C καί. 25 ϗ ἄχυρα. C ἄχυρα. 27 οὐκ ἐγκατέλιπε ... C οὐ κατέλιπε. αὐτοῦ] A deest. C σου. κυρίου μου ἐμὲ τ] C κυρίου μου ἀβραὰμ. ἐμὲ τ ... A desunt. τ ... μου] C κυρίου μου λαβεῖν γυναῖκα τῷ υἱῷ αὐτοῦ. 18 εἰς τ οἶκον. A ... τρὸς] A τῇ μητρί. 29 ἀδελφὸς ἦν. C ἦν ἀδελφός. 30 ἐν ταῖς χερσί. A ἐπὶ τὰς χεῖρας. C ἐπὶ τὰς δύο χεῖρας. 31 ἵνα τί. C ϗ ἵνα τί. 32 ... AC deest 33 εἶπεν. A εἶπαν. 34 ἐγώ εἰμι. C εἰμὶ ἐγώ. 35 ϗ ἀργύριον, ϗ χρυσίον. C χρυσίον ϗ ἀργύριον. 38 ἀλλ' εἰς. A ἀλλ' ἢ εἰς. 39 εἶπα δέ C ϗ εἶπα. οὐ πορεύσεται ἡ γυνὴ] A οὐ βούλεται ἡ γυνὴ πορευθῆναι. C ... πορευθῆ

… ἡ γυνή. 40 ἐξαποστελεῖ. C ἀποστελεῖ. 41 φυλήν μου. C ἐμὴν φυλήν. 42 εἰ δὲ… ἐν αὐτῇ. A ἣν… ἐπ' αὐτήν. 43 ἐγώ. A C deest. ἐκπορεύονται ἀντλῆσαι] A … ὑδρεύσασθαι] C sic, μικρὸν ὕδωρ ἀπὸ τῆς ὑδρίας σου. 45 εὐθύς. C ϗ ἰδοὺ εὐθύς. εἶπα δὲ αὐτῇ, πότισόν με] C ϗ εἶπα αὐτῇ, πότισόν με 46 ἀπὸ τοῦ βραχίονα] C desunt. ἐπότισε] C με ἐπότισε. 47 ἀν- … A desunt. υἱοῦ.] C ἐγώ. ἐνώπια] A ἐνώπια ἀπὸ τοῦ βραχίονα αὐτῆς. … ἀπαγγείλατέ μοι. C ἀπαγγείλατέ μοι· εἰ δὲ μή, ἀπαγγείλατέ μοι. 49 εἰ δὲ μή, δεξιὰν, ἢ ἀριστεράν.] C δεξιά, ἢ εἰς ἀριστεράν. 50 κακὸν ἢ καλόν. A κακὸν καλῷ. 51 ἐνώπιον. C ἐναντίον. 53 ἐξενέγκας. C προσενέγκας. ἔδωκε τῇ] A δέδωκε. 54 ἀναστάς] C ἀναστὰς ὁ παῖς. 56 ὁδόν μου. A ὁδὸν αὐτοῦ. ἐν ἐμοί] C desunt. 57 εἶπεν. C εἶπον δέ. καί] C deest. 60 βεβήκασιν. C ϗ βεβήκασιν] τὴν ἀδελφὴν … 62 διεπορεύετο. C ἐπορεύετο. 63 εἰς τὸ πεδίον. C ἐν τῷ πεδίῳ. τὸ πρὸς δείλης] C πρὸς δείλην. ἔτος ἐστιν] C ἔτος.

CAP. XXV.

1 … C Ιεκτάν. μαδάλ] A μαδά. Ιεσβώκ] A Ιεβώκ. Σαυέ] C σουέ. 3 δεδάν … ϗ τοῦ δεδάν. υἱοὶ δὲ δεδάν] A υἱοὶ δὲ δεδὰν ἐγένοντο ῥαγουήλ, ϗ ναβδεήλ, καί … ἐγένοντο. 4 ἐλδαγά] C ῥαγά. 9 οἱ υἱοί. A οἱ δύο υἱοί. τοῦ Σαάρ] C … 12 ἡ αἰγυπτία] A deest. 13 Ισμαήλ] C Ισμαήλ, ϗ τὰ ὀνόματα … κατ' ὄνομα τῶν γενεῶν αὐτοῦ. 14 μασμὰ ϗ δουμά. C μασμὰν, ϗ ἰδουμά. …] C χαλδαλ. ἱετούρ] C θητούρ. 16 σκηναῖς… ἐπαύλεσι] C ἐπαύλεσι… σκη- … 20 ἐκ τῆς μεσοποταμίας συρίας ἀδελφὴν λαβὰν τοῦ σύρου. A C desunt. εἰς] C deest. … αὐτοῦ] C αὐτοῦ τοῦ κυρίου. ἐπήκουσε] A εἰσήκουσε. 25 ὁ πρωτότοκος. A ὁ … πρωτότοκος. πυρράκης.] C πυρράκιος. 27 Ιακὼβ δέ. C Ιακὼβ δὲ ἦν. οἰ- …] A ἐν οἰκίᾳ. ἕψημα] C ἕψημα φακοῦ. πυρροῦ] A τοῦ πυρροῦ. C ζωοῦ, τοῦ πυρροῦ. … πρωτοτόκια τῷ Ιακώβ] C πρωτοτόκια αὐτοῦ.

CAP. XXVI.

1 … C πρότερον. καιρῷ] A C χρόνῳ. ἐπορεύθη δὲ] C ϗ ἐπορεύθη. 3 παροίκει. … ταύτην] A deest. 4 εὐλογηθήσονται. A ἐνευλογηθήσονται. 5 τὰ προ- … C πάντα τὰ προστάγματα. τὰ νόμιμα] C πάντα τὰ νόμιμα. 7 Επη- …] C ϗ ἐπηρώτησαν. ὅτι] A deest. 8 χρόνων. C deest. 10 ἐκ. A deest, … C deest. 11 ἁπτόμενος. A ἀπτόμενος. ϗ τῆς] A ἢ τῆς. 15 παῖδες τοῦ πατρὸς … A παῖδες αὐτοῦ. C sic, ἐνέφραξαν αὐτὰ ἐν τῷ χρόνῳ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. 17 … A Κατεσκήνωσεν. 18 κατὰ τά. A ϗ τά. 19 εὗρον. C εὗρεν. … C τόπε ἐκείνῳ. 21 περί. C ὑπέρ. αὐτοῦ.] C τοῦ τόπου ἐκείνου. 24 … A εὐλόγηκα. 25 ἐν τῇ φάραγγι γεράρων. A desunt. 26 … C φιχόλ. 27 ἐξαπεστείλατε. A ἀπεστείλατε. 28 ἰδόντες. A ἰδόντες … σε] C σου… ἡμῶν. 29 ἐκ ἐβδελυξάμεθα σε ἡμεῖς. A ἡμεῖς ἐκ ἐβδελυξάμεθα. εὐλογημένος σύ] A σὺ εὐλογητός. 31 ἕκαστος τῷ πλησίον. A ἄνθρωπος τῷ πλησίον αὐτοῦ. 32 ϗ εἶπαν, ἐχ εὕρομεν. C ϗ εἶπαν αὐτῷ, εὕρομεν. 33 … A deest. 34 Ιουδίθ. A ἰουδεὶν τὴν. βεώχ] A βεήλ. C βεώρ. …] A βασεμμαθ. ἐλών] C ἐλώμ. χετταίου] A τοῦ εὐαίου.

CAP. XXVII.

1 … C ἐν τῷ. ϗ ἠμβλυώθησαν] C ἠμβλυώθησαν. εἶπεν αὐτῷ, υἱέ μου] C … 4 φάγω, ὅπως. C φάγω, ϗ. πρίν] C πρὶν ἤ. 6 τὸν Ιακώβ. A deest. …] C νεώτερον. 7 Ενεγκον. C θήρευσον. ἵνα] C ϗ. πρὸ τοῦ ἀποθανεῖν με] C desunt. 9 αὐτούς. C deest. 10 αὐτόν. C deest. 11 ἠσαῦ. C deest. 12 Μήποτε. C μήποτε δώῃ. 15 αὐτήν. A deest. 16 ἐπὶ… ἐπί. C περί… 18 εἰσήνεγκε. A ἤνεγκε. εἶπε δέ] C ϗ εἶπε. 19 πατρί. C πατρὶ αὐτοῦ. …] C λελάληκας. ἀπό] A deest. 28 δῴη σοι. C δώσει σοι. ϗ πλῆθος] C πλῆθος. 29 προσκυνησάτωσαν] C προσκυνήσουσι. 30 ὡς ἄν. A ὅσον. … 31 ἀπό] A deest. 33 τίς ὢν. A τίς ἐστιν. εἰσενέγκας] C εἰσήνεγκε. 34 … C ϗ ἐβόησε. 36 ἰδέ. A C ἤδη. τοῦτο] C deest, ἔλαβε] A εἰ- … ὑπελίπου μοι εὐλογίαν] C ὑπολέλειπταί μοι εὐλογία. 37 πεποίηκα αὐτόν. C desunt. 38 φωνῇ. A φωνῇ μεγάλῃ. 40 ἐκλύσῃς. C ἐλκύσῃς. 42 ἀπει- … C ἀπειλεῖται. 45 ἀποτεκνωθῶ. A ἀτεκνωθῶ. λήψεται] C λήψομαι.

CAP. XXVIII.

1 τῶν χαναναίων. A χαναάν. 2 ἐκεῖθεν. C deest. 3 εὐλογήσαι σε. C εὐλογήσαι σε τέκνον. ϗ αὐξήσαι σε] C desunt. 4 δῴη. A δώη. C δώσει. …] A ἰδὼν δέ. C εἶδε δέ. ἀπέστειλεν] A ἀπώχετο. ἐκ τῶν] A ἀπὸ τῶν. 7 συ- … C deest. 8 ἰδὼν δὲ ϗ ἠσαῦ. C ϗ εἶδεν ἠσαῦ. ἐπορεύθη] C ϗ ἐπορεύθη. 12 … C αὐτήν. 13 εἰμί. A C deest. 14 ὡς ἡ. A ὡσεί. βορρᾶν] C … 15 τῇ ὁδῷ. C τῇ γῇ. ἂν πορευθῇς] C ἐὰν πορεύσῃ. 19 ἐλαμ- … A ἐλαμμαΐς. C λαμμαΐς. 20 ϗ διαφυλάξῃ. A διαφυλάξῃ. C ϗ φυλάξῃ. …] C πορεύσομαι. δῷ] C δώῃ. 21 ἀποστρέψῃ με. A ἀποστρέψει με. C ἀποστρέψομαι.

CAP. XXIX.

1 … C ἐκ. 3 ποίμνια. C ποίμνια ϗ οἱ ποιμένες. ἀπεκαθίστων] C πάλιν ἀπεκαθίστων. …] C τῷ στόματι. 4 ἐσμέν. C deest. 5 γινώσκετε. C μὴ γινώσκετε. … C προβάτων τοῦ πατρὸς αὐτῆς. 7 εἶπεν. C εἶπεν αὐτοῖς. ὥρα] C deest. … C δυνάμεθα. τοῦ στόματος] C desunt. 9 ἰδέ. A deest. 12 ϗ … A desunt. 13 αὐτῷ. C αὐτοῦ. τέλους] C. αὐτοῦ. 15 τίς … C τί] σου ὁ μισθός. 16 νεωτέρᾳ. C δευτέρᾳ. 19 αὐτῷ. C deest. 21] A deest hic versus. 23 λαβών. A λαβὼν λάβαν. εἰσήγαγεν] A εἰσήγαγεν αὐτήν. … αὐτῇ παιδίσκην. A desunt. 25 Εγένετο δὲ πρωΐ] C ϗ ἐγένετο δὲ τὸ πρωΐ. …] C deest. 26 Απεκρίθη. C εἶπε. ἡμῶν] C τόπῳ. πρὶν ἢ τὴν πρεσβυτέραν] C πρὶν … 27 ἀντί C ἀπό. ἔτι] C deest. 29 λάβαν. C λάβαν ῥαχήλ. … αὐτῇ παιδίσκην] A desunt. 30 ἐμισεῖτο. A C μισεῖται. 31 ϗ ἰδών. … C desunt. 33. πάλιν. A C πάλιν λεία. ϗ ἐκάλεσε] C ἐκάλεσε. …] C ἔτεκον. τίκτειν] C τεκεῖν.

CAP. XXX.

1 τέκνα. C τέκνον. 2 θυμωθεὶς δὲ… εἶπεν. C ἐθυμώθη δὲ… ϗ εἶπεν. 3 τεκνοποιήσομαι κἀγὼ ἐξ. C τεκνοποιηθήσομαι ἐξ. 4 ἔδωκεν αὐτῷ. C ἔδωκε … C εἰσῆλθε δέ. 7 ῥαχήλ. C deest. 8 Συναντελάβετό μου. A C Συνελάβετό μοι. 9 ἔστη. C ἀπέστη. ζελφάν] C deest. ϗ εἰσῆλθε πρὸς αὐ- …] A C desunt. 10 Καὶ Συνέλαβε. C Συνέλαβε δέ, atque ita Compl. frequentissime. 11 ἐν τύχῃ] C εὐτύχηκα. 13 μακαριοῦσι. A C μακαρίζουσι. 14 μανδραγορῶν. A μανδραγόρου. 18 δέδωκέ μοι ὁ. A ἔδωκεν ὁ. οὗ] C ὤν. 22 αὐτῆς. A αὐτῇ. 24 προσθέτω. C προσέθετο. 26 ἀπόδος. C ἀπόδος μοι. δεδούλευκα] A ἐδούλευσα. 27 οἰωνισάμην] C οἰωνισάμην γάρ] C deest. ἐπί] A C deest. 29 ὁ δεδούλευκα. C τὴν δουλείαν, ἣν δεδούλευκα. 30 σοί. A σοὶ ἦν. 31 δώσω. A δῷ. 32 διαχώρισον. A διαχωρίσω. ἐν τοῖς αἰξίν] A ἐν τοῖς ἄρνασι, … 33. Καὶ ἐπακούσεται. A ϗ ἔσται μοι, ϗ ἐπακούσεται. ἐπαύριον] C αὔριον. 35 ὃ ἦν φαιόν. C φαιὸν, ὃ ἦν. A hoc modo, ϗ πᾶν ὃ ἦν λευκὸν ἐν αὐτοῖς, ϗ πᾶν ὃ ἦν φαιὸν ἐν τοῖς ἄρνασι. 37 Ιακὼβ ῥάβδον στυρακίνην χλωρὰν καὶ καρυΐνην ϗ πλατάνου, καὶ ἐλέπισεν αὐτὰς] A desunt. χλωρόν] A λευκόν. 39 καὶ ἐνεκίσσων τὰ πρόβατα εἰς τὰς ῥάβδους. A C desunt. 42 ἔτεκε. C ἔτεκον. μὴ] A C deest. 43 καί.. καί… καί. A desunt. ὄνοι] C ὄνοι ϗ ἡμίονοι.

CAP. XXXI.

2 Πρὸς αὐτόν. A πρόσωπον αὐτοῦ. 4 λίαν. A deest. 7 ὁ θεός. A ὁ θεὸς τοῦ πατρός μου. 9 ἀφείλετο. C ἀφεῖλεν. 10 ἐν τῷ. A.C. αὐτὰ ἐν τῷ. ϗ ποικίλοι] A. desunt. 11. Ιακώβ. C. Ιακὼβ, Ιακώβ. 12 ϗ εἶπεν. C ϗ εἶπέ μοι. 13 ὁ θεός. A. ὁ θεὸς σοι. ϗ ἔσομαι μετὰ σοῦ] C desunt. 14 ἀποκριθεῖσαι. A ἀποκριθεῖσα. ἢ κληρονομία ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ] C κληρονομίας ἐν τοῖς τοῦ. 18 αὐτῷ. C αὐτοῦ. περιεποιήσατο] A ἐποίησε. 20 ἀποδιδράσκει. A διδράσκει. 23 τοὺς ἀδελφούς. A πάντας τοὺς ἀδελφούς. C τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ, ϗ τοὺς ἀδελφούς. μεθ' ἑαυτοῦ] C μετ' αὐτοῦ. ἐδίωξεν] C κατεδίωξεν. 24 ὁ θεός. A ἄγγελος. σεαυτὸν] C deest. μετὰ Ιακώβ] A πρὸς αὐτόν. C πρὸς Ιακώβ. 25 τὴν σκηνήν. A τὴν ὁδὸν τῆς σκηνῆς. 26 κρυφῇ. A κρυβῇ. 27 ϗ τυμπάνων. A τυμπάνου. 28 ϗ ἐκ ἠξιώθην. C ἐκ κατηξιώθην. 30 πεπόρευσαι. C πεπόρευσο. ἐπιθυμίᾳ] C ἐπεθύμησεν. 31 Αποκριθεὶς δὲ Ιακώβ. C. Απεκρίθη δὲ Ιακώβ. ϗ ὅτι ἐφοβήθην] A C desunt. ϗ εἶπεν Ιακὼβ παρ' ᾧ ἂν εὕρης, &c.] Compl. hæc habet v. 32 post παρ' αὐτῷ ἐστίν. παρ' ᾧ] A παρ' ὃν. ἂν εὕρης τοὺς θεούς] C ἂν εὑρεθῶσι οἱ θεοί. 35 δύναμαι. C δυνήσομαι. τὰ] A τό. γυναικῶν] C γυναικεῖον. λάβαν] C λάβαν ἐνώπιον αὐτοῦ. 37 τοῦ οἴκου. C desunt. 39 θηριάλωτον. C θηριόβρωτον. 40 ὕπνος. C ὕπνος μου. 41 δύο. C deest. 42 ϗ ὁ φόβος Ισαὰκ ἦν μοι. C ἦν μοι ϗ ὁ φόβος Ισαάκ. κόπον] C πόνον. 44 εἶπε δὲ αὐτῷ ἰδοὺ οὐθείς usq; ad finem versus] desunt in Compl. 46 βουνοῦ C. βουνοῦ ϗ ἔπιον. εἶπεν αὐτῷ λάβαν. ὁ βουνὸς οὗτος μαρτυρεῖ ἀνὰ μέσον ἐμοῦ ϗ σοῦ σήμερον] C hæc habet post βουνὸς μάρτυς εἶπεν αὐτῷ.] C εἶπε δέ. 48 C priorem partem hujus versus, viz. ad στήλη αὕτη sic habet, Εἶπε δὲ λάβαν, ὁ βουνὸς οὗτος μαρτυρεῖ ἀναμέσον ἐμοῦ ϗ σοῦ σήμερον. ὄνομα] C ὄνομα τοῦ τόπου. 49 ἀφ'. C ἀπὸ τοῦ. 50. λάβῃς γυναῖκας πρός. A λήψῃ γυναῖκα ἐπὶ πρός] C ἐπί. ὁρῶν] C deest. μεταξὺ ἐμοῦ, ϗ μεταξὺ σοῦ. C ἀναμέσον ἐμοῦ, ϗ σοῦ. 51. βουνός. A σωρός. ϗ μάρτυς ἡ στήλη αὕτη] C ϗ ἡ στήλη, ἣν ἔστησα ἀναμέσον ἐμοῦ καὶ σοῦ, μαρτυρεῖ. Ὁ βουνὸς οὗτος καὶ ἡ στήλη, ἣν ἔστησα, αὕτη μαρτυρεῖ. 52 ἐγὼ μὴ διαβῶ. C διαβῶ ἐγώ. 53 κρίναι. C κρινεῖ. 54 ἔθυσεν. A ἔθυσεν Ιακώβ. 55 υἱούς. A υἱοὺς αὐτοῦ. ἀποστραφεὶς λάβαν ἀπῆλθεν] C ἀπεστράφη λάβαν.

CAP. XXXII.

1 Οδὸν αὐτοῦ. A ἑαυτοῦ ὁδόν. 3 ἀγγέλους. C deest. τοῦ] C deest. 5 ἀναγγεῖλαι. C ἀπαγγεῖλαι. 6 ἀνέστρεψαν. C ἀπέστρεψαν. μεθ' ἑαυτοῦ] C μετ' αὐτοῦ. 7 ϗ τὰς καμήλους. A C desunt. 8 κόψῃ. A ἐκκόψῃ. 9 σύ. A C deest. εἰπών] A εἶπας. σε] C σοι. 10 Ικανούσθω μοι. A ἱκανός εἰμι. ταύτῃ] A deest. 11 ἐκ χειρός. A desunt. μητέρα] A. μητέρας. 12 εἶπας. A. εἶπας καλῶς. ὑπό] A ἀπό. 13 δῶρα. A ἐν χειρὶ αὐτοῦ. 15 ταύρους δέκα. C ταύρους εἴκοσι. 16 αὐτά. A διὰ χειρός. C αὐτὰ διὰ χειρός. ποίμνιον] C ποίμνια. 17 ταῦτα. C deest. προπορευόμενα] C πορευόμενα ἔμπροσθεν. 19 ὑμᾶς αὐτόν. C αὐτὸν ὑμᾶς. Ιακώβ] C deest. αὐτοῦ, ϗ] C ϗ. 22 Ιαβώχ. A ἰαβώθ. 27 ὁ δὲ εἶπεν. C εἶπε δέ. 28 ϗ εἶπεν. C Εἶπε δέ. ἔσῃ] A C deest. 29 ὄνομά μου. C ὄνομά μου, ὅ ἐστι θαυμαστόν. 31 αὐτῷ. C deest. 32 τοῦ πλάτους. A C τὸ πλάτος. νεῦρον, ὅ] C νεῦρον, ϗ.

XXXIII.

1 τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ. A C desunt. διεῖλεν] C ἐπιδιεῖλεν. 2 ἔθετο. C ἐποίησε. παιδίσκας] A παιδίσκας, ϗ ἐποίησε τὰς δύο παιδίσκας. 4 προσέπεσεν. A ἐφίλησε ϗ προσέπεσεν. C ἐφίλησε καὶ ἔπεσε. καὶ κατεφίλησεν αὐτόν] C desunt. 5 ἠσαῦ. A deest. 7 προσήγγισε. C ἤγγισε. ταῦτα] C τοῦτο. 8 πᾶσαι αἱ παρεμβολαὶ αὗται. C. αὗται αἱ παρεμβολαί. ἀπήντηκα] C ὑπήντηκα. 10 εὗρον. A εὕρηκα. εὐδοκήσεις] C εὐλογήσεις. 12 πορευσώμεθα. C πορευθῶμεν. 13 λοχεύονται. A χωλεύονται. αὐτὰ ἡμέραν] C αὐτὸς ἡμέραν. 14 παιδαρίων. C παιδαρίων μου. ἕως τοῦ ἐλθεῖν] C. ἕως ἔλθω. 17 ἐκεῖ. C deest. ἀπανῆλθεν] C ἦλθεν. παρενέλαβε] A C παρενέβαλε.

CAP. XXXIIII.

2 ὁ εὐαῖος. A ὁ χορραῖος. αὐτῆς, ϗ] A αὐτῆς, ϗ ἔτεκε, ϗ. 4 πρὸς ἐμμὼρ τὸν πατέρα. A ὁ υἱὸς ἐμμὼρ τὸν πρὸς πατέρα. παῖδα] A παιδίσκην. 7 κατενύγησαν. C κατηνύχθησαν. Ισραήλ] C Ισραὴλ Συχέμ. 8 ἐμμὼρ αὐτοῖς. C αὐτοῖς ἐμμώρ. δῶτε] C deest. 9 ϗ ἐπιγαμβρεύσασθε. A ἐπιγαμβρεύσασθε. 10 ἐπ' αὐτῆς, ϗ ἐγκτᾶσθε. C ἐν αὐτῇ, ϗ κτᾶσθε. 11 αὐτῆς. C αὐτῆς, λέγων. 12 καθότι. C καθό. 14 δεῖναι. A δεῖναι, οἱ υἱοὶ λείας. ὃς ἔχει] C ἔχοντι. 15 Μόνον. A deest. κατοικήσομεν] C οἰκήσομεν. 16 γυναῖκας. C deest. 17 μή. A deest. τοῦ περιτεμέσθαι] C ϗ περιτέμνησθε. τὴν θυγατέρα] A τὰς θυγατέρας. ἀπελευσόμεθα] C πορευσόμεθα. 21 αὐτήν. C ἐν αὐτῇ. τὰς θυγατέρας αὐτῶν] A desunt. 22 ἄνθρωποι. C ἄνθρωποι οὗτοι. κατοικεῖν] C οἰκεῖν. περιτεμεῖσθαι] C περιτέμνεσθαι. 23 τετράποδα ϗ τά. C τετράποδα αὐτῶν, ϗ πάντα τὰ αὐτῶν] C deest. 24 εἰσήκουσαν ἐμμὼρ ϗ συχέμ. A εἰσήκουσεν ἐμμὼρ Συχέμ. ἐμπορευόμενοι] C ἐκπορευόμενοι. περιετέμοντο] C περιέτεμον. πᾶς ἄρσην] C πᾶν ἄρσεν. 25 ἔλαβον. C λαβόντες. αὐτοῦ] C αὐτῶν. 27 διήρπασαν. A ἀφήρπασαν. 29 διήρπασαν. A ἀφήρπασαν. 30 πρός. C deest. πᾶσι] A deest.

CAP. XXXV.

1 σε. A C deest. 2 τοῖς μεθ' ὑμῶν. A C. desunt. 3 ἐπορεύθην. A ἐπορευόμην. 6 ἥ ἐστιν. C desunt. 7 ἐφάνη. A ἐπεφάνη. 9 παρεγένετο. A παρεγένετο ἐκεῖ. 10 ὄνομά σου. A ὄνομά σου Ιακώβ. ϗ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ισραήλ] C desunt. 12 ἔδωκα. A δέδωκα τῷ. σοί] A ϗ σοί. τὴν γῆν ταύτην] A γῆν ταύτην εἰς τὰς γενεὰς αὐτῶν. 13 δέ. A deest. 14 ὁ θεός. A desunt. ἔσπεισεν] C ἐποίησεν. 15 ἐκεῖ. A deest. 16 εἰς. C deest. τὴν] A γῆν. ἐδυστόκησεν ἐν τῷ τοκετῷ] C ἐν τῷ τίκτειν, ἐδυστόκησεν. 18 τὸ ὄνομα αὐτοῦ. A αὐτόν. 19 τοῦ ἱπποδρόμου. A C desunt. 20 ἡμέρας ταύτης. A σήμερον ἡμέρας. 22 αὐτοῦ Ιακώβ. A αὐτοῦ. 23 πρωτότοκος Ιακὼβ, ῥουβίμ. A ῥουβίμ, ὁ πρωτότοκος Ιακώβ. 27 αὐτοῦ. A αὐτοῦ, ἔτι ζῶντος αὐτοῦ. 29 Ισαάκ. A deest. υἱοί] A δύο υἱοί.

CAP. XXXVI.

2 τὰς γυναῖκας ἑαυτοῦ. C γυναῖκας αὐτοῦ. C τὰς γυναῖκας αὐτοῦ. ὀλιβεμά] C ἐλιβαμά. ἀνά] C ἐνάν. 4 αὐτῷ ἀδά. A ἡ ἀδὰ τῷ ἠσαῦ. 5 Ιεούς. C ἰεούλ. 6 θυγατέρας αὐτοῦ C θυγατέρας. ὑπάρχοντα αὐτοῦ] C ὑπάρχοντα. πάντα ὅσα περιεποιήσατο] A ὅσα περιεπ. 9 κατῴκησε. C ᾤκησε. & ad finem hujus versus hæc addit, κατῴκει δὲ Ιακὼβ ἐν τῇ γῇ, ᾗ παρῴκησεν ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἐν γῇ χαναάν. 11 ϗ κενέζ. C καίνεζ. 12 καί. C deest. 13 ναχὸθ, ζαρὲ, σομέ. C ναζέθ, ζαρεσομαί. sed v. 17 ναχὼθ, ζαρὲ, σομέ. 14 ὀλιβεμάς. C λιβεμάς. 15 υἱοῦ. A C υἱοί. 16 γοθώμ. C γοθά.

γῆ. A τῇ. 17 οὗτοι. C desunt. γῆ] C τῇ. 18 θυγατρὸς ἀνὰ γυναικὸς ἠσαῦ] A deest. 19 οὗτοι. A οὗτοί εἰσιν. 21 δισὼν. C λησών. 23 γωλάμ. C πλάμ καὶ σωφάρ] C σωφάν. ὠμάρ A C ὠμάν 24 ἀνὰ...ἀνὰ] A ὠνάν... ὠνάν. C ἐνὰν... ἐνάν. εὗρεν] C εὗρε. 25 ὀλιβεμά] C ἐλιβεμάθ. 26 ἀμαδὰ καὶ ἀσβάν. C ἀβαδὰ καὶ ἀσβά. ἰεθράν] A ἰεθράν. 27 ἰουκάμ] A ἰωυκάν, καὶ ἐκάμ. 31 ἐδώμ. A γῇ ἐδώμ. 35 ἀσώμ] A ἀσὼμ ὁ ἐκ τῆς θαιμανῶν. γεθθαίμ] C γεθὲμ. 37 σαμαδὰ] C σαμαά. 39 ἀρὰδ] C ἀράθ. 40 τόπον αὐτῶν] A τόπον αὐτῶν, ἐν ὀνόμασιν αὐτῶν.

CAP. XXXVII.

2 Δὲ δέκα καὶ ἑπτὰ] C δεκαεπτά. κατήνεγκαν] C κατήνεγκε. Ιωσὴφ] A κατὰ Ιωσὴφ. αὐτῶν] C αὐτοῦ. 4 αὐτὸν] C αὐτὸν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ. 5 αὐτὸ] A deest. 6 ἐνυπνιάσθην] C ἐνυπνιασάμην. 9 αὐτὸ] A deest. 14 ἀνάγγειλον] C ἀπάγγειλον. 15 λέγων] C deest. 16 ἀπάγγειλον] C ἀνάγγειλον. 18 αὐτὸν] A deest. 22 ἕνα τῶν λάκκων τούτων, τῶν] A τὸν λάκκον τοῦτον, τόν. ὅπως] A ἐζήτει γὰρ ὅπως. 24 ἔρριψαν] A ἔρριψαν αὐτόν. 25 ἐκ γαλαάδ] A ἐκ γῆς γαλαάδ. καταγαγεῖν] A κατάγειν. 27 ἀδελφὸς ἡμῶν] C ἀδελφός. 28 ἀπέδοντο τὸν Ιωσὴφ] A ἀπέδοντο αὐτόν. 30 οὐκ ἔστιν] C οὐκ ἔστιν ἐν τῷ λάκκῳ. πορεύομαι] C πορεύσομαι. 32 τῷ αἵματι, καὶ ἀπέστειλαν τὸν χιτῶνα] C desunt. αὐτῶν] C αὐτοῦ. 35 θυγατέρες] A θυγατέρες αὐτοῦ. 36 τῷ πετεφρῇ] A τῷ πετεφρῇ. C πετεφρῇ.

CAP. XXXVIII.

4 Ἔτεκε υἱὸν ἔτι] C ἔτι, ἔτεκεν υἱόν. αὐνὰν] A ἀννάν. 5 ἔτεκεν υἱὸν] A ἔτι ἔτεκεν υἱὸν ἕτερον τρίτον. 9 αὐτῷ] C αὐτοῦ. εἰσήρχετο] C εἰσῆλθε. 10 ἐφάνη] A ἐφάνη τὸ ῥῆμα. 11 νύμφῃ αὐτοῦ] A νύμφῃ αὐτοῦ, μετὰ τὸ ἀποθανεῖν τοὺς δύο υἱοὺς αὐτοῦ. εἶπε γὰρ] A εἶπε γὰρ ἐν τῇ διανοίᾳ αὐτοῦ. 12 καὶ εἶρας] A καὶ κατέβη εἶρας. θαμνὰ] A θαμνὰ μετ' αὐτοῦ. 13 ἀναβαίνει] C ἀνέβη. 14 καὶ ἐκάθισε] C deest. γέγονε] C ἐγένετο. 17 ὁ δὲ εἶπεν] C καὶ εἶπεν. ἀποστελῶ] A ἀποστέλλω. 18 σοὶ] A deest. δώσω] A δῶ. αὐτῇ] A αὐτήν. 19 αὐτῆς ἀφ'] A ἀφ'. 21 τόπου] A τόπε, καὶ εἶπεν αὐτοῖς. 22 ἐκ τοῦ] A τοῦ. C ἐκ. 24 ἀπηγγέλη] C ἀπηγγέλη. λέγοντες] A λέγοντες ὅτι. 25 αὐτὴ δὲ ἀγομένη] C αὐτῆς δὲ ἀγομένης. ἐστιν] A τίνος. 27 ἔτικτε] C ἔτεκεν. 28 χεῖρα] C χεῖρα αὐτοῦ. 30 τοῦτο] A τοῦτον.

CAP. XXXIX.

1 Κατήχθη] A κατεβιβάσθη. ἐκ χειρῶν] C ἐκ χειρός. ὃς] A ὅν. 3 καὶ εὐοδοῖ] A καὶ εὐοδώσει. C εὐοδώσει δέ. 5 κατασταθῆναι] A κατεστάθη. A κατασταθῆναι. πᾶσι] C deest. αὐτὸν] C ἑαυτοῦ. ἤδειεν] C κατῄδειεν. 7 εἶπε] A εἶπεν αὐτῷ. 8 οὐδὲν] C deest. A οὐδὲν τῶν, καὶ] A ὅσα. ὑπάρχει] A C ὑπάρχει. 9 οὐδὲν ἐμοῦ] C desunt. 13] A hoc modo. Καὶ ἐκάλεσε τοὺς ὄντας ἐν τῇ οἰκίᾳ ὡς ἴδεν ὅτι κατέλιπε τὰ ἱμάτια αὐτοῦ ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῆς, καὶ εἶπεν αὐτοῖς λέγουσα. 14 κοιμηθῆτι μετ' ἐμοῦ] C κοιμηθήσομαι μετὰ σοῦ. 17 εἶπέ μοι] C εἶπε. 18 ἔξω] C deest. 22 ὅσοι] C deest. ὁ] A C deest.

CAP. XL.

3 Ἀπῆκτο] C ἀπήχθη. 4 παρέστη αὐτοῖς] A παρέστησεν αὐτοὺς αὐτῷ. 5 νυκτὶ] C νυκτὶ ἑν. ἡ δὲ ὅρ.] C sic δ' ὦν αἱ ὁράσεις τοῦ ἐνυπνίου αὐτῶν ὁ οἰνοχόος καὶ ὁ σιτοποιὸς ἦσαν τῷ. 6 εἰσῆλθε] C εἰσῆλθε δέ. 7 ἐν τῇ φυλακῇ] C desunt. 8 αὐτῶν] C αὐτοῦ. 9 καὶ εἶπεν] C καὶ εἶπεν αὐτῷ οὕτως. 10 πέπειροι οἱ βότρυες] C πεπείρους βότρυας. 11 εἰς τὸ ποτήριον] A εἰς τὸ ποτήριον φαραώ. τὴν χεῖρα] A τὰς χεῖρας. 13 κατὰ τὴν] A καὶ κατὰ τήν. 14 ἐν ἐμοὶ] C μετ' ἐμοῦ. μνησθήσῃ] C μνησθείς. πρὸς] A deest. 15 εἰς τὸν λάκκον τοῦτον] C εἰς τὸν οἶκον τοῦ λάκκου τούτου. 16 καὶ ὤμην] C ὤμην. 17 φαραὼ] A ὁ βασιλεὺς φαραώ. ἔργον] C ἔργῳ. τοῦ ὀρνέου] A desunt. ἐπάνω] C deest. 19 καὶ ἀφελεῖ] A ἀφελεῖ. C καὶ ἀφελεῖται. 20 τῆς ἀρχῆς τοῦ οἰνοχόου] C τοῦ ἀρχιοινοχόου. σιτοποιοῦ] C ἀρχισιτοποιοῦ. 22 ἐκρέμασεν] A ἐκρέμασεν ἐπὶ ξύλου. 23 καὶ οὐκ ἐμνήσθη] A οὐκ ἐμνήσθη δέ.

CAP. XLI.

1 ἔτη] A deest. 2 ἐκ τοῦ] A ἐπὶ τοῦ. ἐβόσκοντο] C ἐνέμοντο. τῷ ἄχει] A τῇ ὄχθῃ. 3 μετὰ ταύτας] C μετ' αὐτάς. ἐπὶ τὸ] C παρὰ τό. 4 ἐκλεκτὰς ταῖς σαρξὶ] C ἐκλεκτάς. 6 καὶ ἰδοὺ] A ἄλλοι δέ 7 καὶ ἀνεμόφθοροι] A desunt. 8 αὐτοῦ] A deest. 11 ἀμφότεροι] C deest. 13 με] A deest. 14 ἀπὸ τοῦ] C ἐκ τοῦ. 18 τῷ ἄχει] A τῇ ὄχθῃ 19 εἴδει] A εἴδει σφόδρα. 20 αἱ αἰσχραὶ καὶ λεπταὶ] C αἱ λεπταὶ καὶ αἰσχραί. 21 καθὰ] C καθάπερ. 23 ἀνεφύοντο] A ἐφύοντο. 26 ἐπὶ...ἐπὶ] A εἰσὶ...εἰσί. 28 ποιεῖ] A ποιήσει 30 τῆς ἐσομένης] C desunt. ὅλη] C ὅλη γῆ. 32 ἔσται] A ἐστι. 33 καταστῆσαι] A καταστήσεις. 34 ἀποπεμπτωσάτωσαν] A ἀποπεμπτώσαν. 35 βρώματα] A καὶ βρώματα. 36 ἐν τῷ λιμῷ] A ἐκ τοῦ λιμοῦ. 38 πᾶσι] C deest. 40 σὺ ἔσῃ ἐπὶ] A σὺ δὲ ἔσῃ ἐν. 41 πάσῃ γῇ] A πάσης γῆς] C πάσης τῆς γῆς. 44 πάσης γῆς] C πάσῃ γῇ. 45 εἰς] C deest. 46 ἀπὸ] A C ἐκ. 48 ἐν] A deest. 49 ἀριθμηθῆναι] A C ἀριθμῆσαι. 51 μανασσῆ] A μανασσῆ, λέγων. 52 ἐφραΐμ] A ἐφραΐμ, λέγων. ἦσαν] A οὐκ ἦσαν.

CAP. XLII.

1 Πρᾶσις] A σίτου πρᾶσις. C πρᾶσις σίτου. τοῖς υἱοῖς] C πρὸς τοὺς υἱούς. 2 πρίασθε] C ἀγοράσατε. ἡμῖν] A ἡμῖν ἐκεῖθεν. ζήσωμεν] C ζῶμεν. 3 πρίασθαι] C πριάσασθαι. 4 μαλακία] A μαλακία ἐν τῇ ὁδῷ. 5 Ισραὴλ] C Ισραὴλ εἰς Αἴγυπτον. ἀγοράζειν] C ἀγοράζειν σῖτον. 7 ἀπ'] C ἐπ'. 11 πάντες] A πάντες γάρ. 13 νεώτερος] A νεώτερος ἡμῶν. 15 νὴ τὴν] C μὰ τήν. 25 αὐτῶν ἑκάστῳ] C ἑκάστῳ. εἰς τὴν ὁδὸν] A εἰς πλησμονὴν εἰς τὴν ὁδόν. 32 μικρὸς] C μικρότερος. σήμερον] C σήμερόν ἐστιν. 33 ἀδελφὸν] C ἀδελφὸν ὑμῶν. 34 ἀγάγετε] C ἀναγάγετε. ἐμπορεύσεσθε] C ἐμπορεύεσθε.

CAP. XLIII.

3 Μεμαρτύρηται] C διεμαρτύρετο. ὁ κύριος τῆς γῆς] C desunt. ἦ] C ἔλθῃ. 7 ὅτι ἐρεῖ] A εἰ ἐρεῖ. 14 καθάπερ] A καθά. 16 τὸν ὁμομήτριον] A desunt. 18 ἰδόντες δὲ] A καὶ ἰδόντες δέ. 22 ἐνέβαλεν] A ἐνέβαλεν ἡμῖν μετὰ χεῖρας. 25 ἐλθεῖν τὸν Ιωσὴφ] A ἐλθεῖν εἰς Ιωσήφ. C εἰσελθεῖν Ιωσήφ. γὰρ] A δέ. 27 εἰ] A deest. πρεσβύτης] C πρεσβύτερος. ζῇ] A ζῶν. 28 εὐλογημένος] A C εὐλογητός. 29 αὐτοῦ] A deest. Ιωσὴφ] C deest. οὗτος ὁ] A οὗτός ἐστιν ὁ. 30 ἔγκατα] A C ἔντερα. ταμεῖον] C ταμεῖον αὐτοῦ. 32 αἰγυπτίοις] A αἰγυπτίοις πᾶς ποιμὴν προβάτων. 33 ἑαυτοὺς] C αὐτούς.

CAP. XLIV.

3 Διέφαυσε] A καὶ ἔφαυσε. ἀπεστάλησαν] A ἐξαπεστάλησαν. οἱ ὄνοι] A οἱ ὄνοι αὐτῶν. 4 3 αὐτοῦ] A αὐτοῦ λέγων. καταλάβῃς] A καταλάβῃς. 5 συντετελέκατε] C συντετελέκασθε. 6 αὐτοὺς] A αὐτοὺς ὁ ἄνθρωπος. 9 εὕρῃς] C εὑρεθῇ. ἔσται] A αὐτὸς ἔσται. 12 Ηρξάνησε] A ἤρξατο. 15 οἰωνιεῖται] A οἰωνίζεται. 18 ῥήματα] A deest. C ῥήματα. 20 γήρους] A ἐκ γήρως. 22 κυρίῳ] C κυρίῳ μου. αὐτοῦ] A deest. 23 ἐὰν] A ὅτι ἐάν. ἰδεῖν] A ἔτι ἰδεῖν. 24 κυρίου ἡμῶν] A κυρίου. 25 Εἶπε δὲ] A Εἶπε δὲ ἡμῖν. καὶ] A deest. 26 καταβαίνει] C καταβαίνῃ. ἀδελφοῦ ἡμῶν] A ἀδελφοῦ. 27 ὁ παῖς σου, πατὴρ ἡμῶν] A ὁ πατὴρ ἡμῶν, ὁ παῖς σου. 28 ἄχρι νῦν] A ἔτι ἄχρι καὶ νῦν. 30 πρὸς] C εἰς. 31 λύπης] A ὀδύνης. 32] A sic. Ὁ γὰρ παῖς σου ὁ πατὴρ ἡμῶν ἐκδέδεκται τὸ παιδίον παρ' ἐμοῦ εἰπών... ἐνώπιον] A ἐναντίον. καὶ στήσω αὐτὸν ἐναντίον σου] C desunt. 33 κυρίου] C κυρίου μου. αὐτοῦ] A deest.

CAP. XLV.

1 Οὐδεὶς] A οὐδεὶς ἔτι. 3 ἀδελφοὶ] C ἀδελφοὶ αὐτοῦ. 6 ἐπὶ] C ... 7 ἐκθρέψαι ὑμῶν] C ἐκθρέψαι ὑμῖν. 10 ἀραβίας] C deest. 11 λιμὸς] A λιμὸς ἔσται ἐπὶ τῆς γῆς. 17 φορεῖα] A πορεῖα. ὑμῶν] C ὑμῶν σίτου. 18 ... λαβόντες.] C παραλαβόντες. 19 γυναιξὶν ὑμῶν] C γυναιξίν. 20 ... C ἀποσκευῶν. 21 ὑπὸ φαραὼ τοῦ βασιλέως] A φαραὼ βασιλέως ... 23 ἀπέστειλε] A deest. 24 Εξαπέστειλε δὲ] A Εξαπέστειλε δὲ Ιωσήφ. 26 ... A deest. 27 τὰ ῥηθέντα] A τὰ ῥήματα τὰ ῥηθέντα. 28 μὲ] C deest.

CAP. XLVI.

1 Αὐτὸς] C deest. 3 Ο δὲ λέγει αὐτῷ] C Εἶπεν αὐτῷ ὁ θεός, λέγων. ... τοῦ πατρὸς] C Ιακὼβ τοῦ πατρός. 6 ἀναλαβόντες] C ἀνέλαβον. 7 θυγατέρες ... A αἱ θυγατέρες αὐτοῦ, καὶ. 8 Ιακὼβ, καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ] A οὗτοι δὲ εἰσιν υἱοὶ αὐτοῦ. 9 φαλλὸς] C φαλλός. 13 ἀσοὺμ] A ἰασούβ. 13 ἀχιὴλ] A αἰήλ. 15 ... A ἐγέννησε. 21 βοχὸρ] A χοβὸρ. ἀσβὴλ] A ἀσφήλ. C ἀσβά. ... C desunt. ἀγχὶς] A ἐγχέμ. μαμφὶμ] A C μαμφείν. καὶ ὀφειμείν. 24 ... A ἰασάχαρ. 27 ψυχαὶ ἐννέα] A desunt. 29 πίονι] A C ... 31 ... ἀδελφοὶ] A ὅτι οἱ ἀδελφοί. οἱ ἦσαν] A ἦσαν. ἥκασι] A νῦν δὲ ἥκασι. 32 ... αὐτῶν] C τὰ ὑπάρχοντα αὐτῶν.

CAP. XLVII.

1 ἀπήγγειλε] A ἀνήγγειλε. ἦλθον] C ἥκασιν. 2 ἔστησεν] A παρέστησε. 3 πατέρες ἡμῶν] A πατέρες ἡμῶν, ἐκ παιδὸς ἕως τοῦ νῦν. 4 κατοικήσομεν] A C κατοικήσωμεν οἱ παῖδές σου. φαραὼ τῷ Ιωσὴφ] A C sequuntur ordinem textus Hebræi, qui hîc intervertitur, & omittunt posterius, καὶ εἶπε φαραὼ πρὸς Ιωσὴφ, λέγων. ἐπίστη] A ἐπίσταμαι. ἦλθον δὲ] A ἦλθε δέ. C totam hanc sententiam omittit. 11 προσέταξε] C συνέταξε. 12 ἀδελφοῖς] A C ἀδελφοῖς αὐτοῦ. σῶμα] A σώματα. 14 τοῦ σίτου] C ἀπὸ τοῦ σίτου. 16 ἀργύριον ὑμῶν] A ἀργύριον. 18 ἀργύριον ἡμῶν] A C ἀργύριον. κύριον] C κύριον ἡμῶν. 19 ἐρημωθῇ] A ἐρημωθήσονται. ζῶμεν] A ζήσωμεν. 20 γὰρ] C deest. 21 αὐτῷ] C ἑαυτῷ. 22 ταύτην] A deest. 23 πᾶσι] C deest. σπέρμα] C σπέρματα. 24 σπέρμα] A σπέρματα. 26 Ιωσὴφ] A deest. ἐκ] A C ἢ ἐκ. 27 γῇ] A deest. αἰγύπτῳ] C αἰγύπτου. & v. proximo. ἐκληρονόμησαν] A C ἐκληρονομήθησαν. 29 ὑπὸ τὸν] A ἐπὶ τόν. 31 Εἶπε δὲ] A C Εἶπε δὲ αὐτῷ.

CAP. XLVIII.

1 Αὐτοῦ.] C αὐτοῦ μεθ' ἑαυτοῦ. 4 συναγωγὴν] A C συναγωγάς. 6 ἔσονται] A C σοὶ ἔσονται. 7 τοῦ ἐλθεῖν] C πρὸ τοῦ ἐλθεῖν. αὐτὴν] C αὐτὴν ἐκεῖ. 10 Ισραὴλ] A αὐτοῦ. ἐβαρυώπησαν] C ἐβαρυώθησαν. 12 ἀπὸ] A ἐκ. 13 δεξιᾷ] C δεξιᾷ αὐτοῦ. μανασσῆ ἐξ ἀριστερῶν] A C μανασσῆ ἐν τῇ ἀριστερᾷ. 14 ἐπέβαλεν] A ἐπέλαβεν. C ἐπέθηκεν. ἐναλλὰξ] C ἐναλλάξας. 15 καὶ εὐλόγησεν] A εὐλόγησεν. 16 ῥυόμενος] C ῥυσάμενος. ἐν] A deest. C ἐπ'. 17 δεξιὰν αὐτοῦ] C δεξιάν. 18 καὶ οὗτος] C αὐτός. οὗτος] C αὐτός. 21 ὑμᾶς εἰς τὴν γῆν] A ὑμᾶς ὁ θεὸς ἐκ τῆς γῆς ταύτης, εἰς τὴν γῆν.

CAP. XLIX.

1 Εἶπεν αὐτοῖς] A C εἶπε. ἵνα] A ἵνα ἐγώ. ἐσχάτων] C ἐσχάτου. 2 συνάχθητε] C ἀθροίσθητε. μου] A C deest. ἀκούσατε Ισραὴλ] A desunt. τοῦ πατρὸς] A περὶ τοῦ πατρός. 3 σκληρὸς... σκληρὸς] A σκληρῶς...σκληρῶς. 5 ἐξαιρέσεως] A ἐξ αἱρέσεως. 6 ἐρείσαι] A ἐρείσαι. 8 αἰνέσαισαν] C αἰνέσουσι. σὲ] A C σέ. 9 ἐκοιμήθης] A ἐκοιμήθη. 12 ὑπὲρ οἶνον] A C ἀπὸ οἴνου. 14 ἀναπαυόμενος] A ἵνα παυόμενος. 17 γενηθήτω Δὰν] A ἐγενήθη τῷ Δάν. 18 ὀπίσω] A C ὀπίσθια. 19 αὐτὸν κατὰ] A αὐτῶν κατά. 20 δώσει τρυφὴν] A διαδώσει τρυφήν. C δώσει τρυφήν. 22] A sic. Ιωσὴφ υἱὸς ηὐξημένος, υἱὸς ηὐξημένος ζηλωτός. 24 χειρὸς] A C χειρῶν. 26 ὑπὲρ] A ἐπ'. ἔσονται] A καὶ ἔσονται. κεφαλὴν] C κεφαλῆς. 27 δίδωσι] A διαδώσει. C διαδώσει. 28 καὶ εὐλόγησεν αὐτούς, ἕκαστον] C καὶ εὐλόγησεν ὁ πατὴρ αὐτῶν, καὶ εὐλόγησεν αὐτούς, ἕκαστον. 29 ἐμὸν λαὸν] C λαόν μου. 32 Εκεῖ] A C καὶ ἐκεῖ. πατέρ'] C τὸ πατρ'. 33 ... A C deest.

L.

1 Ἔκλαυσεν αὐτὸν] A ἔκλαυσε πικρῶς ἐπ' αὐτῷ. C ἔκλαυσεν ἐπ' αὐτόν. 3 ἐπλήρωσαν] C ἀνεπλήρωσαν. 4 παρῆλθον] C παρήλθοσαν. πρὸς τὰς] A εἰς τά... περὶ ἐμοῦ] A C desunt. 5 Ο πατήρ] A ὅτι ὁ πατήρ. λέγων] C πρὸ τοῦ τελευτῆσαι λέγων. A πρὸ τοῦ τελευτῆσαι αὐτὸν, λέγων. 6 καὶ εἶπε φαραὼ] A εἶπεν οὖν φαραὼ κατὰ τὰ εἰρημένα ὑπὸ τοῦ Ιωσήφ. καὶ εἶπε φαραώ. 8 πανοικία] A πᾶσα ἡ συγγένεια αὐτοῦ] A C τὴν συγγένειαν. 9 καὶ ἅρματα. A ἅρματα. 10 ἐπ' αὐτὸν] C αὐτὸν ἐκεῖ. 11 ἐπὶ] C ἐν. αὐτοῦ] A C τοῦ τόπου ἐκείνου. 12 υἱοὶ αὐτοῦ] A C υἱοὶ αὐτοῦ καθὼς ἐνετείλατο αὐτοῖς. 14 ὑπέστρεψεν] A ἐπέστρεψεν αὐτοῦ, καὶ οἱ] A C αὐτοῦ καὶ πάντες οἱ. 15 ἀνταποδῷ] C ἀνταποδώσει. εἰς αὐτὸν] A C αὐτῷ. 18 ὅδε] C ἰδέ. 20 εἰς πονηρὰ] C πονηρά. γενηθῇ] C γένηται. 21 διατραφῇ] A C ἵνα διατρεφῇ. 22 καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ] C desunt. πανοικίᾳ] A πανοικία. 26 ἐτῶν] A ὢν ἐτῶν. C ἐτῶν ὤν. αὐτόν, καὶ ἔθηκαν] A desunt.

EXODUS.

1 Παροικία] A παροικία. 5 ψυχαὶ] C ψυχαὶ αἱ ἐξελθοῦσαι. 7 κατίσχυον] A κατίσχυσαν. 9 μέγα] C μέγα πολύ. 10 συμβῇ ἡμῖν] A ἡμῖν συμβῇ. οὗτοι] C αὐτοί. 11 τῶν ἔργων] A ἐπὶ τῶν ἔργων. 12 πεῖθον] C φθόνον. 13 σφόδρα, σφόδρα] C σφόδρα, 15 ὄνομα] A ᾗ ὄνομα. C ἦν ὄνομα. τῆς δευτέρας] A τῇ δευτέρᾳ. 16 εἶπεν] A C εἶπεν αὐταῖς. ὦσι] A εἰσί. ἐζωογονήσατε ... C ἐποιήσατε. 21 Επεὶ δὲ] A C Επειδὴ. ἐποίησαν] A ἐποίησαν δέ. C ἐποίησαν. 22 τεχθῇ] A ἀποτεχθῇ.

CAP. I.

CAP. II.

1 ἐκ] C ἐκ τῶν] A C ἐκ τῶν. Λευὶ] A C Λευὶ· καὶ ἔσχεν αὐτήν. 3 Ἐπεὶ δὲ] C Ἐπειδὴ δέ. αὐτὸ ἔτι κρύπτειν] C ἔτι κρύπτειν αὐτό. θῖβιν] A θίβιν. C θῆκην. ἀσφαλτοπίσσῃ] C ἀσφάλτῳ καὶ πίσσῃ. 5 παρὰ τὸν] C ἐπὶ τὸν. θῖβιν] C θήκην. 6 θίβει] C θήκῃ. 8 Ἡ δὲ εἶπεν] A Καὶ εἶπεν αὐτῇ. ἐλθοῦσα] C ἀπελθοῦσα. 9 μισθὸν] A μισθόν σοι. 10 Ἁδρυνθέντος] A C Ἀνδρυνθέντος. ἐγεννήθη] C ἐγένετο. ἐκ τοῦ] C ὅτι ἐκ τοῦ. 11 ἀδελφῶν] C ἀδελφῶν αὐτοῦ. 14 ἐφ' ἡμῶν] A C ἐφ' ἡμᾶς. 15 κατῴκησεν] A C κατῴκησεν. 16 αὐτοῦ] A C αὐτῶν. 17 καὶ ἤντλησεν αὐταῖς] C desunt. διατί] A C τί ὅτι. σήμερον] C τήμερον. 20 ἱνατί] C ἱνατί οὕτως. οὖν] A deest. 22] A ad finem hujus versus addit, συλλαβοῦσα ἔτεκεν υἱὸν δεύτερον, καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἐλιέζερ, λέγων, Ὁ γὰρ θεὸς τοῦ πατρός μου, βοηθός μου, καὶ ἐρρύσατό με ἐκ χειρὸς Φαραώ. C addit, Τὸ δὲ ὄνομα τοῦ δευτέρου ἐκάλεσεν Ἐλιέζερ. ὁ γὰρ θεὸς τοῦ πατρός μου βοηθός μου, καὶ ἐρρύσατό με ἐκ χειρὸς Φαραώ. 24 ὁ θεὸς τῆς] A τῆς. 25 ἐγνώσθη] C ἐπεγνώσθη.

CAP. III.

1 γαμβροῦ] A C πενθεροῦ. ὑπὸ τὴν] C εἰς. ὄρος] A C ὄρος τοῦ θεοῦ. 2 βάτος] A C semp. fœm. gen. καίεται] C ἐκαίετο. ὅτι] C τί ὅτι. 4 τί ἐστι] A τί ἐστι κύριε; 5 λῦσαι] A λῦσον. 6 εἶπεν] A C εἶπεν αὐτῷ. κατεμβλέψαι] A C κατεμβλέψαι. 8 καὶ Εὐαίων] A desunt. C ponit ante Γεργεσαίων, 11 πορεύσομαι] C πορεύομαι. 12 Μωυσῇ] C πρὸς Μωυσῆν. ἐξαποστελῶ] A ἐξαποστέλλω. 13 ἐξελεύσομαι] A C ἐλεύσομαι. ἡμῶν] C. ὑμῶν. ἐρωτήσουσι] A καὶ ἐρωτήσουσι. C καὶ ἐὰν ἐρωτήσωσι. 14 θεὸς] C θεὸς πάλιν. λέγων] A C deest. 15 ἡμῶν] C ὑμῶν. & ver. 16. 16 Αἰγύπτῳ] C Αἰγύπτου, εὕρηκα. 17 Καὶ εἶπεν] C Καὶ εἶπα. καὶ Εὐαίων] A ponit ante Ἀμοῤῥαίων. 18 φωνῆς] A φωνῆς τῶν υἱῶν. ὁ θεὸς] A C κύριος ὁ θεός. τῷ θεῷ] A C κυρίῳ τῷ θεῷ. 19 Φαραὼ] C deest. 20 χεῖρα] A. C χεῖρά μου. 21 ἐναντίον] A C ἐνώπιον. 22 σκυλεύσετε] A συσκευάσετε. C ἀποσκευάσετε.

CAP. IV.

1 ἐὰν μὴ] C ἐὰν δέ μή. 2 ἐστι] A deest. 4 τὴν χεῖρα, καὶ] C τὴν χεῖρα. καὶ ἐκτείνας οὖν] A καὶ ἐκτείνας. 5 ὁ θεὸς τῶν] A C κύριος ὁ θεὸς τῶν. 6 τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐκ] A C αὐτὴν ἐκ. ὡσεὶ χιὼν] A λεπρῶσα, ὡσεὶ χιών. C λεπρὰ, ὡσεὶ χιών. 7 πάλιν] A αὐτῷ κύριος πάλιν. χεῖρα] A χεῖρα αὐτοῦ. ἀπεκατέστη] C ἀποκατεστάθη. αὐτῆς] C αὐτοῦ. 10 ἱκανὸς] C εὔλαλος. 11 πρὸς Μωυσῆν] C τῷ Μωυσῇ. ὁ θεὸς A C] κύριος ὁ θεός. 12 ὁ] A C 16 λαλήσει] A προσλαλήσει. C λαλήσει τά. 17 ἀπέστρεψε] A ἀνέστρεψε. γαμβρὸν] A C πενθερόν. 19 Μαδιὰμ] A C γῇ Μαδιάμ. ἐπιστρέψον] ἀπελθε. 21 Ταῖς χερσὶ] C τῇ χειρί. καρδίαν αὐτοῦ] A C αὐτοῦ τὴν καρδίαν. κύριος] A κύριος ὁ θεὸς τῶν Ἑβραίων. 23 εἰ μὲν οὖν μὴ βούλει] A σὺ δὲ οὐκ ἤθελες. 26 A Totus hic versus deest. αὐτοῦ] C αὐτοῦ ὁ ἄγγελος. 27 κατεφίλησαν ἀλλήλους] A κατεφίλησεν αὐτόν. 28 ἀπέστειλε] C ἀπέστειλε πρὸς αὐτόν. σημεῖα] A C σημεῖα. 29 τὴν] A πᾶσαν τήν. 30 ἐλάλησεν] A ἐλάλησεν αὐτοῖς. ταῦτα] C. deest. ἐναντίον] A ἔναντι. 31 ὁ λαὸς] A καὶ ἐπίστευσεν ὁ λαός. ὁ θεὸς] C ὁ κύριος. προσεκύνησε] C προσεκύνησαν.

CAP. V.

1 μοι] C deest. 2 ἐξαποστέλλω] C ἐξαποστελῶ. 3 κυρίῳ] C deest. 5 λαὸς] A λαὸς ἔστιν ἐπὶ τῆς γῆς. C λαὸς τῆς γῆς. 7 προστεθήσεσθε] C προσθήσετε. ἡμέραν] A ἡμέραν, καὶ τὸ τῆς σήμερον. 8 πλινθείας] A C πλινθείαν. ποιοῦσι] A ποιοῦσι, ποιήσουσι. καθ'] A καὶ καθ'. ἐπιβαλεῖς] A C ἐπιβαλεῖτε. οὐκ ἀφελεῖς οὐδὲν] A καὶ οὐκ ἀφελεῖτε οὐδὲν ἀπ' αὐτῶν. C οὐκ ἀφελεῖτε ἀπ' αὐτῶν οὐδέν. ἐγερθῶμεν] A C πορευθῶμεν. 9 Βαρυνέσθω] C Βαρυνέσθω. 10 ἐργοδιῶκται] A ἐργοδιῶκται τοῦ λαοῦ. οἱ γραμματεῖς] C γραμματεῖς τοῦ λαοῦ. 14 πλινθείας] A πλινθουργίας. 15 σὺ] C deest. 16 πλίνθον] C πλινθίαν. ποιεῖν] C ποιεῖτε. καὶ ἰδοὺ] C ἰδού. 17 πορευθῶμεν] A πορευθέντες. θεῷ] C κυρίῳ. 18 πορευθέντες] A ἀπελθόντες. οὐ δοθήσεται ὑμῖν] A C ὑμῖν οὐ δοθήσεται. 19 ἀπολείψετε τῆς] A ἀπολείψετε ἀπὸ τῆς. C ἀπολείψετε ἀπὸ τῆς. 21 ἴδοι] A C ἐπίδοι. ὑμᾶς] A ἡμᾶς. ὑμῶν] A ὑμῶν. 22 κύριον] C τὸν θεόν. δέομαι] A C deest. τί] A C ἵνα τί. 23 πεπόρευμαι] A C εἰσπεπόρευμαι. σῷ ὀνόματι] A ὀνόματί σου.

CAP. VI.

5 ἐν] C ἃ. ὑμῶν] C μου. 5 κύριος] A κύριος ὁ θεός. τῆς δυναστείας] C δυναστείας αὐτῶν. A δουλείας αὐτῶν. 7 ἐμαυτῷ ὑμᾶς] C ὑμᾶς ἐμαυτῷ. λαὸν ἐμοὶ] A εἰς λαὸν ἐμοί. C εἰς λαόν. ὑμᾶς] A ὑμᾶς ἐκ γῆς Αἰγύπτου. καταδυναστείας] C δυναστείας. 8 εἰς ἣν] C ἐφ' ἥν. ὑμῖν] C αὐτὴν ὑμῖν. 11 Φαραὼ βασιλεῖ] A C πρὸς Φαραὼ βασιλέα. ἐναντίον] A ἐναντίον. αὐτοῖς] A αὐτοῖς τοῦ εἰσελθεῖν. ὥστε ἐξαποστεῖλαι] A ἐξαγαγεῖν. C ἵνα ἐξαγάγῃ. 16 Γεδσὼν] A Γηρσών. & ver. 17. καὶ ταῦτα] C καὶ ταῦτα τά. 18 τριακονταέτεια] A τριάκοντα. 20 δύο] A C 22 Σεγρὴ] C Ζεχρί. 25 ἔλαβε τῶν θυγατέρων] A ἔλαβε δὲ ἐκ τῶν θυγατέρων. C ἔλαβε τὴν θυγατέρα. 26 αὐτοῖς ὁ θεὸς] A ὁ θεὸς αὐτοῖς. ἐκ γῆς Αἰγύπτου] A C ἐξ Αἰγύπτου. & ver. 27. 27 καὶ ἐξήγαγεν] A C ἐξαγαγεῖν.

CAP. VII.

1 δέδωκα] A ἐγὼ δέδωκα. 3 Αἰγύπτῳ] A C Αἰγύπτου. 6 οὕτως ἐποίησαν] A desunt. 7 ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ] A C desunt. 9 ἐπὶ τὴν γῆν] A ἐπὶ τὴν γῆν. C αὐτόν. 10 ῥάβδον] A ῥάβδον αὐτοῦ. 11 Αἰγύπτου] deest. 12 αὐτῶν] A C αὐτοῦ. 13 ἐνετείλατο] A C ἐλάλησεν. 15 ἔσῃ] ἔσῃ. 16 λατρεύσῃ] A C. λατρεύσωσι. 17 Τάδε] A Καὶ νῦν τάδε. ὑποζέσει] C ὑποζέσῃ. ἀπὸ] A ἐκ. 19 Εἶπε δὲ] A Incipit caput 8. τῇ χειρί σου] A C desunt. καὶ ἐγένετο αἷμα] A desunt. 20 τῇ ῥάβδῳ] A C Ἀαρὼν τὴν ῥάβδον. 21 ἐκ τοῦ] C ἀπὸ τοῦ.

CAP. VIII.

1 Εἶπε δὲ] A Hic iterum incipit caput 8. 3 ἀναβάντες] A ἀναβάντες οἱ βάτραχοι. ἐπὶ τὰς] A C εἰς τάς. 4] A C sic. καὶ ἐπὶ τὸν λαόν σου, καὶ ἐπὶ τοὺς θεράποντάς σου. 5 βατράχους] A βατράχους ἐπὶ τὴν γῆν Αἰγύπτου. 6 βατράχους] A βατράχους ἐπὶ τὴν γῆν Αἰγύπτου. τὴν γῆν] A C ἐπὶ τὴν γῆν. 7 φαρμακείαις] A ἐπαοιδίαις. 8 περὶ ἐμοῦ] C desunt. λαοῦ] C λαοῦ μου. αὐτοὺς] A C τὸν λαόν. 9 ἐκ τῶν] C ἀπὸ τῶν. ἀπὸ τῶν ἐπαύλεων] C desunt. 12 ἐβόησε] A C ἀνεβόησε. 13 καθάπερ] A ᾠδά. 14 ὦζεσεν] A C ἐπώζεσεν. 16 ἔν τε τοῖς ἀνθρώποις, καὶ τοῖς τετράποσι, καὶ] C desunt. τετράποσι] A τετράποσι, καὶ ἐπὶ Φαραὼ, καὶ ἐπὶ τοὺς οἴκους αὐτοῦ, καὶ ἐπὶ τοὺς θεράποντας αὐτοῦ, καὶ ἐν παντὶ τῷ χώματι τῆς γῆς ἐγένοντο οἱ σκνῖπες ἐν πάσῃ γῇ Αἰγύπτου. 17] A C ad finem versus addunt ἐν πάσῃ γῇ Αἰγύπτου. 20 λατρεύσωσιν] A λατρεύσῃ. 21 ἐξαποστέλλω] A ἐξαποστελῶ. C ἀποστελῶ. οἴκους ὑμῶν] A οἴκους σου. εἰς τὴν γῆν] C ἡ γῆ. 22 ἔπεστι] A ἐπέστη. C ἐστίν. εἰδῇς] C ἴδῃς. εἰμι] C deest. ὁ θεὸς] A. κυρίων. C desunt. 23 αὔριον] C ἐπαύριον. τοῦτο] A C τὸ σημεῖον τοῦτο. 25 ἐλθόντες] C ἀπελθόντες. κυρίῳ] C deest. γῇ] A γῇ ταύτῃ. 27 τῷ θεῷ] A C κυρίῳ τῷ θεῷ. κύριος] A C deest. 28 ἀποστέλλω] A ἐξαποστελῶ. C ἀποστελῶ. τῷ θεῷ] A C κυρίῳ τῷ θεῷ. 29 ὁ δὲ] A ἰδοὺ. C ἰδού. κυνόμυια] A κυνόμυια ἀπὸ Φαραώ. C κυνόμυια ἀπό σου. 30 ηὔξατο] C προσηύξατο. 31 τῶν ··· τοῦ] A ἀπὸ τῶν ··· ἀπὸ τοῦ. C ἀπὸ τῶν ··· τοῦ.

CAP. IX.

1 μοι λατρεύσωσι] A λατρεύσωσί μοι. 2 αὐτοῦ] C αὐτούς. 3 ἐπέσται] A C ἔσται. 4 τῷ καιρῷ ἐκείνῳ] C τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. ἀπὸ] A C καὶ ἀπό. πάντων τῶν] A πάντων τῶν κτηνῶν τῶν. Ἰσραὴλ υἱῶν] A υἱῶν Ἰσραήλ. 7 πάντων] C deest. ἐξαπέστειλε] C ἀπέστειλε. 10 ἔλαβεν] A ἔλαβον. 12 κύριος] A C κύριος τῷ Μωυσῇ. 14 ἐξαποστέλλω] A ἐξαποστελῶ. C ἀποστέλλω. εἰδῇς] C ἴδῃς. 15 χεῖρα] A C χεῖρά μου. 16 διαγγελῇ] A διαγγέλλῃ. 18 ὕω] C βρέχω. ἕως] C καὶ ἕως. 22 καὶ τὰ] A καὶ ἐπὶ τά. 24 σφόδρα] A σφόδρα σφόδρα. τοιαύτη οὐ γέγονεν] A οὐ γέγονε τοιαύτη. ἀφ' ἧς ἡμέρας] A ἀφ' οὗ. C ἀφ' ἧς. 25 Αἰγύπτου] C Αἰγύπτου, πάντα ὅσα ἦν ἐν τῷ πεδίῳ. συνέτριψεν ἡ χάλαζα] A C συνέτριψε. 28 Εὔξασθε οὖν περὶ ἐμοῦ πρὸς κύριον] A Εὔξασθε οὖν πρὸς κύριον περὶ ἐμοῦ. C Προσεύξασθε οὖν πρὸς κύριον. γενηθῆναι] A γενέσθαι. καὶ πῦρ] A καὶ πῦρ ἐπὶ τῆς γῆς. 29 κύριον] A κύριον εἰς τὸν οὐρανόν. 30 οὐδέπω πεφόβησθε] C οὐκ ἔπιστε φοβεῖσθε. 32 ἐπλήγησαν] C ἐπλήγη. 33 ἐξέτεινε] A C ἐξεπέτασε. χεῖρας] A χεῖρας αὐτοῦ. ἔτι] C deest. 34 τοῦ] A ἔτι τοῦ. Φαραὼ] A αὐτοῦ, καὶ τῶν θεραπόντων αὐτοῦ.

CAP. X.

1 ἐσκλήρυνα] A C ἐβάρυνα. αὐτοῦ τὴν καρδίαν] A τὴν καρδίαν αὐτοῦ. καὶ τὴν] C καὶ τὴν καρδίαν τῶν. 2 κύριος] A εἰμι κύριος. 4 θέλῃς σὺ] A θελήσῃς. ἐπάγω] A ἐπάξω. ταύτην τὴν ὥραν] C ταύτῃ τῇ ὥρᾳ. 5 ὄψιν τῆς γῆς] A C πρόσοψιν. 6 τῶν Αἰγυπτίων] A Αἰγύπτου. ἀφ'] A ἀφ' οὗ. ἡμέρας ταύτης] A σήμερον ἡμέρας. 7 Καὶ λέγουσιν] A Λέγουσι δέ. λατρευσάτωσαν τῷ] A θύσωσι κυρίῳ τῷ. C λατρεύσωσι κυρίῳ τῷ. 8 ἀπέστρεψαν] A ἐπέστρεψαν. αὐτοῖς] A αὐτοῖς Φαραώ. πορευόμενοι] C πορευσόμενοι. 9 νεανίσκοις, καὶ πρεσβυτέροις] A νεανίσκοις ἡμῶν, καὶ τοῖς πρεσβύταις. ἐστι] A ἔσται. κυρίου] A C κυρίου τοῦ θεοῦ ἡμῶν. 10 εἶπε] A εἶπε Φαραώ. πρόκειται] A C πρόκειται. 11 πορευέσθωσαν δὲ] A ἀλλὰ πορευέσθωσαν. C πορεύεσθε δέ. λατρευσάτωσαν] A C λατρεύσατε. ἐκζητεῖτε] A ζητεῖτε. 12 τὴν γῆν] C τὴν γῆν Αἰγύπτου. ὃν] A ἅ. C ὧν. 13 ἐπῆρε] C ἐξέτεινε. καὶ ὁ] A ὁ. ἀνέλαβε] A ἀνέβαλε. 14 ταύτην] C ταύτην. 16 κατέσπευδε] A C κατέσπευσε. 17 νῦν] C καὶ νῦν. 18 τὸν θεὸν] A κύριον. 19 ἄνεμον ἀπὸ θαλάσσης σφοδρὸν] A ἀπὸ θαλάσσης ἄνεμον σφοδρόν. ἔβαλεν] A C ἐνέβαλεν. ἐρυθρὰν θάλασσαν] A θάλασσαν τὴν ἐρυθράν. 22 χεῖρα] A χεῖρα αὐτοῦ. 23 prius τρεῖς ἡμέρας in A C deest. 24 λατρεύσατε] C λατρεύετε. ἀλλὰ] A οὐ. ἀλλά. 26 τῷ θεῷ ἡμῶν posterius] in C deest. 28 ἔτι] C ἔτι μοι. 29 εἴρηκας] A καθὼς εἴρηκας. C οὕτως εἴρηκας.

CAP. XI.

1] A C hoc modo, σὺν πάσῃ ἐκβαλεῖ ἐκβολῇ ὑμᾶς. 2 πλησίον] A πλησίον, καὶ γυνὴ παρὰ τοῦ πλησίον αὐτῆς. ita & C. sed fine αὐτῆς. 3 αὐτοῦ] C deest. τῶν θεραπόντων] C πάντων τῶν θεραπόντων. θεραπόντων αὐτοῦ] A θεραπόντων αὐτοῦ, καὶ ἐν ὀφθαλμοῖς παντὸς τοῦ λαοῦ. 4 εἰσπορεύομαι] A εἰσπορεύσομαι. 7 καὶ ἐν] A ἐν δέ. καὶ τοῦ] A καὶ ἀναμέσον τῶν υἱῶν. 8 καταβήσονται] A καταβήσονται. 9 Εἶπε δὲ] C Καὶ εἶπε. πληθύνων πληθυνῶ] A C πληθυνῶ. μου τὰ σημεῖα] A C τὰ σημεῖά μου. τέρατα] A C τέρατά μου. 10 πάντα τὰ σημεῖα καὶ τὰ τέρατα ταῦτα] A τὰ σημεῖα καὶ πάντα τὰ τέρατα ταῦτα. C πάντα τὰ τέρατα ταῦτα. εἰσήκουσεν] A C ἠθέλησεν.

CAP. XII.

2 ἐστιν ὑμῖν] A ὑμῖν ἐστιν. 3 ἕκαστος posterius] in A C deest. 4 εἶναι ἱκανὸς] A C ἱκανὸς εἶναι. συλλήψεται] C προσλήψεται. 5 ἄρσεν] A C ἄρσεν, ἄμωμον. ἀρνῶν] A ἀμνῶν. καὶ] C καὶ ἀπό. 7 ἐὰν φάγωσιν αὐτὰ] A φάγωσιν αὐτό. 9 ἀπ' αὐτῶν] A ἀπ' αὐτοῦ. ὃ] A deest. 10 Οὐκ ὑπολείψεται ἀπ' αὐτοῦ] C Οὐ καταλείψετε ἀπ' αὐτῶν. ἕως πρωΐ] A εἰς τὸ πρωΐ. 11. ὑποδήματα] A ὑποδήματα ὑμῶν. βακτηρίαι] A C βακτηρίαι ὑμῶν. 13 ἐστὶ] ἔσται. 14 ὑμῖν αὕτη] A αὕτη ὑμῖν. C αὕτη ὑμῖν εἰς. πᾶσας] A C deest. 15 ἔδεσθε] C φάγεσθε. τῆς ἡμέρας τῆς πρώτης] A τῆς πρώτης ἡμέρας. 16 κληθήσεται] A C κεκλήσεται. 18 ἐναρχομένου] C ἀρχομένῃ. 19 Ἰσραὴλ] A υἱῶν Ἰσραήλ. αὐτόχθοσι] C ἐν τοῖς αὐτόχθοσι. 20 ἐν παντὶ δὲ] A ἀλλ' ἐν παντί. C ἐν παντί. 21 υἱῶν] A C deest. πρόβατον] A πρόβατα. 22 Λήψεσθε δὲ] A Καὶ λήψεσθε. καθίξετε τῆς] A καθίξετε ἐπὶ τῆς. C θίξετε τῆς. 23 κύριος πατάξαι] A κύριος πατάξαι. 24 νόμιμον] A νόμιμον αἰώνιον. 27 Αἰγύπτῳ] A γῇ Αἰγύπτῳ. 29 καὶ ἕως πρωτοτόκου παντὸς] A C καὶ πᾶν πρωτότοκον. 30 ἀναστὰς] A C ἀνέστη. καὶ οἱ] A C καὶ πάντες οἱ. τεθνηκὼς] A τεθνηκός. 31 καὶ λατρεύσατε] A λατρεύσατε. C καὶ λατρεύετε. 32 πορεύεσθε] C πορεύεσθε, καθάπερ εἰρήκατε. 33 ἐκ τῆς] A ἀπὸ τῆς. 37 Ἀπάραντες] A Ἀπῆραν. 39 ὑπομεῖναι] A C ὑπομεῖναι. 40 κατοίκησις] A παροίκησις. κατῴκησαν] A παρῴκησαν. Χαναὰν] A Χαναὰν, αὐτοὶ καὶ οἱ πατέρες αὐτῶν. C eadem, sed post κατῴκησαν. 41 ἡ δύναμις] C στρατιά. νυκτός. Προφυλακὴ] C Νὺξ προφυλακῆς. 44 οἰκέτην] A C οἰκέτην τινός. 45 ὁ] A καί. 46 βρωθήσεται] A βρωθήσεται, οὐ καταλείψετε ἀπὸ τῶν κρεῶν εἰς τὸ πρωΐ. συντρίψετε] C συντριβήσεται. 47 υἱῶν] C deest. αὐτὸ] A τοῦτο. 48 πρὸς ὑμᾶς] C ἐν ὑμῖν. ποιῆσαι] A καὶ ποιήσῃ. C καὶ ποιῇ.

CAP. XIII.

2 ἐμοὶ] A ὅτι ἐμοί. C ἐμόν. 3 ἐκ γῆς Αἰγύπτου] A C ἐξ Αἰγύπτου. 5 ἡνίκα] A deest. C hoc ordine. καὶ Εὐαίων, καὶ Γεργεσαίων, καὶ Ἀμοῤῥαίων, καὶ Φερεζαίων, καὶ Ἰεβουσαίων. 6 κυρίου] C κυρίῳ. 7 ἐν] C deest. 8 Καὶ] A deest. μοι] C μου. 9 σημεῖον] A C εἰς σημεῖον. ὁ θεὸς] A C desunt. 10 φυλάξασθε] C φυλάξαι. δώσει] A δῷ. 12 ἀφελεῖς] A C ἀφοριεῖς. ὃ] C deest. ἁγιάσεις] A ἁγιάσεις αὐτά. C deest. 13 ἀλλάξεις] A ἀλλάξεις αὐτό. 14 καὶ] A deest. κύριος ἡμᾶς] A C ἡμᾶς κύριος. 15 ἀπέκτεινε] ἀπέκτεινε κύριος. πρωτοτόκων ··· πρωτοτόκων] A πρωτότοκον ··· πρωτότοκον. θύω] A C θύω τῷ κυρίῳ. τῷ κυρίῳ] C desunt. 17 ὑποστρέψῃ] C ὑποστρέψῃ. 19 ὥρκισεν] A C ὥρκισεν Ἰωσήφ. ὑμᾶς κύριος] A κύριος ὑμᾶς. 22 Οὐκ ἐξέλιπε δὲ] C Καὶ οὐκ ἐξέλιπεν. A Τοῦ φαίνειν δὲ αὐτοῖς οὐκ ἐξέλιπεν. τοῦ λαοῦ παντὸς] A C παντὸς τοῦ λαοῦ.

CAP. XIV.

3 τῷ λαῷ αὐτοῦ] C desunt. οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ] A C περὶ τῶν υἱῶν Ἰσραήλ. 4 αὐτῶν] C αὐτούς. στρατιᾷ] A στρατείᾳ. εἰμὶ] C deest. 5 ἐπιτήσαμεν] A C πεποιήκαμεν. τοῦ ἐξαποστεῖλαι] A ἐξαποστείλαντες. 6 οὖν] A δέ. 7 λαβὼν] A C ἔλαβεν. 8 καὶ τῶν θεραπόντων αὐτοῦ] A C desunt. ἐξεπορεύοντο] A ἐπορεύοντο. 9 ἵππος] A C ἵππον. στρατιὰ] A στρατεία. καὶ οἱ ἱππεῖς, καὶ ἡ στρατιὰ αὐτοῦ] C καὶ ἡ στρατιὰ αὐτοῦ, καὶ οἱ ἱππεῖς αὐτοῦ. 10 προσῆγε] C προσῆγον. καὶ οἱ] A C καὶ ἰδοὺ οἱ. 11 γῇ] A C deest. ἐξ] A ἡμᾶς ἐξ. 12 πρὸς σὲ ἐν Αἰγύπτῳ, λέγοντες] A ἐν Αἰγύπτῳ πρὸς σὲ λέγοντες. κρεῖσσον γὰρ] C κρεῖσσον γὰρ ἦν. 13 στῆτε] στήκετε. 14 σιγήσετε] C σιγήσεσθε. 16 τῇ ῥάβδῳ] A C τὴν ῥάβδον. 18 εἰμι] C deest. 20 Ἰσραὴλ καὶ ἔστη] A τῶν υἱῶν Ἰσραήλ. σκότος, καὶ γνόφος] C γνόφος, καὶ σκότος. 21 ὑπήγαγε] C ἐπήγαγε. ἐσχίσθη] A C διεσχίσθη. 23 Καὶ κατεδίωξαν] A C Κατεδίωξαν δέ. καὶ πᾶς ἵππος] A C πᾶσα ἡ ἵππος. 24 ἐπὶ τὴν] A εἰς. παρεμβολὴν τῶν Αἰγυπτίων] A παρεμβολὴν αὐτῶν. 25 περὶ] A C ὑπέρ. 26 καὶ τοὺς] A C καὶ ἐπὶ τούς. 27 ἀπεκατέστη] C ἀπεκατεστάθη. ὑπὸ] C ἐπί. μέσον] A C εἰς μέσον. 28 καὶ οὐ κατελείφθη] A οὐκ ἀπελείφθη. 29 αὐτοῖς] C αὐτῆς. 30 εἶδεν Ἰσραὴλ] A εἶδον υἱοὶ Ἰσραήλ. 31 Εἶδε δὲ] C Καὶ ἴδεν. ἦσαν] C ἦσαν. λέγοντες] A τοῦ λέγειν. C deest.

CAP. XV.

4 κατεπόθησαν] A C κατεπόντισεν. 7 κατέφαγεν] C καὶ κατέφαγεν. 8 ἐπάγη τὰ] A C ἐπάγη καὶ τά. 11 θαυμαστὸς ἐν δόξαις] C θαυμαστῶς ἐνδόξως. 16 τρόμος, καὶ φόβος] C A φόβος, καὶ τρόμος. 17 κατηρτίσω] A C καὶ ἡτοίμασαν. 18 βασιλεύων τὸν] C βασιλεύων εἰς τόν. 20 Λαβοῦσα] A C Ἔλαβεν. 23 πιεῖν] A C πιεῖν ὕδωρ. ἐπωνόμασε] A C ἐπωνομάσθη. 24 ἐπὶ Μωϋσῆν] A κατὰ Μωυσῆ. 25 αὐτὸ] C deest. 26 ἀκοῇ] C deest. ἐναντίον] A ἐνώπιον. ἐνωτίσῃ τὰς ἐντολὰς] A C ἐνωτίσῃς τὰς ἐντολάς. ἐπήγαγον] A ἐπήγαγες. ὁ θεός σου] A C desunt. 27 Καὶ ἤλθοσαν] C Καὶ γὰρ ἦλθον.

CAP. XVI.

1 ἤλθοσαν] A ἦλθον. C ἦλθε. 5 ἐν τῇ] C τῇ. 6 Καὶ εἶπε] C Εἶπε δέ. 7 εἰσακοῦσαι] A εἰσακοῦσαι κύριον. 9 τὸν γογγυσμὸν ὑμῶν] C ὑμῶν τὸν γογγυσμόν. 12 ἐγὼ] C ἐγώ εἰμι. 13 περὶ] A C περὶ δέ. 15 αὐτοῖς] A C πρὸς αὐτούς. 16 Τοῦτο] A Καὶ τοῦτο. σὺν τοῖς συσκηνίοις] A ἐν τοῖς συσκηνίοις. C ἐν τῇ σκηνῇ. 17 ὁ ... ὁ] A ὧ ... ὧ. 18 μετρήσαντες] A ἐμέτρησεν. ὁ ... ὁ ...] A ὧ ... ὧ. 19 ἀπ' αὐτοῦ εἰς τὸ πρωῒ] A εἰς τὸ πρωῒ ἀπ' αὐτοῦ. 20 εἰσήκουσαν] A C ἤκουσαν. ἐπ' αὐτοῖς Μωυσῆς] A Μωυσῆς ἐπ' αὐτούς. 23 ὁ] A C deest. πέσσετε ... ἕψετε] A πέσσεσθαι ... ἕψεσθαι. εἰς τὸ] A τό. 24 κατέλιπον] A C κατέλιπον. καθάπερ] C καθάπερ. ἐν αὐτῷ] C αὐτῷ. 25 Εἶπε δὲ] A Εἶπε δὲ αὐτοῖς. σάββατα σήμερον τῷ κυρίῳ] A σάββατα ἀνάπαυσις τῷ κυρίῳ. σήμερον] C σάββατον τῷ κυρίῳ, σήμερον. εὑρεθήσεται] A εὑρήσετε. 26 σάββατα] C σάββατον. ἔσται] A εὑρήσετε. 27 ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ ἐξῆλθον] A ἡμέρᾳ ἑβδόμῃ, καὶ ἐξῆλθον. 29 ἕκαστος] A ἕκαστος παρ' ἑαυτῷ. ὑμῶν] C ὑμῶν παρ' ἑαυτῷ. μηδεὶς] A μηδεὶς ὑμῶν. C μήτις ὑμῶν. 32 Εἶπε δὲ] A Εἶπε δὲ αὐτοῖς. 33 πρὸς Ἀαρὼν] C τῷ Ἀαρών. 35 τὴν οἰκουμένην] A γῆν οἰκουμένην. ἐφάγοσαν τὸ μὰν] A C τὸ μὰν ἔφαγον.

CAP. XVII.

1 κυρίου] A θεοῦ. παρενεβάλοσαν] A C παρενέβαλον. πιεῖν] C ὥστε πιεῖν. 2 λέγοντες] A καὶ ἔλεγον. μοὶ] C μέ. 3 διεγόγγυζεν ἐκεῖ ὁ] A διεγόγγυζεν δέ. C ἐγόγγυζεν ὁ. ἵνα τί τοῦτο] C τί τοῦτο, ὅτι. κτήνη] A κτήνη ἡμῶν. 5 σεαυτοῦ] A C μετὰ σεαυτοῦ. πορεύσῃ] C πορεύου. 6 Ὅδε] C Ἰδοὺ. ἐκεῖ πρὸ τοῦ σε] A πρὸ τοῦ ἐκεῖ σε. ἐποίησε δὲ] A καὶ ἐποίησε. 9 ἐπίλεξαι] A C ἐπίλεξον. δυνατοὺς] A deest. 10 ἐξελθὼν] A deest. 14 εἰς βιβλίον] A C ἐν βιβλίῳ. ὦτα] C ὠσίν. 15 καταφυγή μου] A μου καταφυγή.

CAP. XVIII.

1 γαμβρὸς] A πενθερὸς, per totum caput. 3 αὐτοῦ] A C αὐτοῦ. αὐτῶν] A deest. 5 ἐξῆλθεν] A C ἦλθεν. ἐπ' ὄρος] A εἰς τὸ ὄρος. 6 ὁ γαμβρός σου Ἰοθὸρ] A Ἰοθὼρ ὁ πενθερός σου. γυνὴ] A C γυνή σου. δύο] C deest. 7 γαμβρῷ] A πενθερῷ αὐτοῦ. C γαμβρῷ αὐτοῦ, & vers. 8. αὐτοὺς] A αὐτοὺς Μωυσῆς. 8 πᾶσι] A C deest. 9 ὅτι] C καὶ ὅτι. αὐτοὺς] A C αὐτοὺς κύριος. 10 αὐτοὺς] A C τὸν λαὸν αὐτοῦ. 13 δείλης] A C ἑσπέρας. 14 ποιεῖ] A C ἐποίει. λέγει] C λέγει αὐτῷ. σὺ] A deest. περιέστηκεν] C περί. 15 ὅτι] C αὐτῷ, ὅτι. πρός με ὁ λαὸς] A ὁ λαὸς πρός με. 18 ἀνυπομονήτῳ] A deest. 21 θεοσεβεῖς] A C καὶ θεοσεβεῖς. ἐπ' αὐτῶν] A αὐτοὺς ἐπ' αὐτούς. C αὐτοὺς ἐπ' αὐτοῖς. δεκαδάρχους] A δεκαδάρχους, καὶ γραμματοεισαγωγεῖς. 23 καταχύσει] C καὶ καταχύσει. 24 καὶ] A C αὐτῷ, καί. ὅσα] A πάντα ὅσα. 25 δεκαδάρχους] A C δεκαδάρχους, καὶ γραμματοεισαγωγεῖς. 26 ἐκρίνοσαν] A C ἔκρινον. πᾶν δὲ] A C τὸ δὲ ῥῆμα τό. ἀνεφέροσαν] A C ἀνέφερον. ἐκρίνοσαν] A C ἔκρινον. 27 ἑαυτοῦ γαμβρὸν] A πενθερὸν αὐτοῦ.

CAP. XIX.

1 ἤλθοσαν] A ἦλθον. 2 ἤλθοσαν] A C ἦλθον. 4 προσηγαγόμην] C προσήγαγον. 5 ἐμῆς φωνῆς] A φωνῆς μου. 7 ἐκάλεσε τοὺς] A ἐλάλησε πρὸς τούς. λαοῦ καὶ] A λαοῦ, καὶ εἶπε, καί. 8 τούτους] A C τοῦ λαοῦ. 10 ἱμάτια] C ἱμάτια αὐτῶν. 12 ἑαυτοῖς] C ὑμῖν ἑαυτοῖς. 13 κτῆνος ... ἄνθρωπος] C ἄνθρωπος ... κτῆνος. ὅταν] A ὅταν δέ. C ὅτ' ἂν δέ. καὶ ἡ νεφέλη] C desunt. 14 Κατέβη δὲ] C Καὶ κατέβη. ἱμάτια] A C ἱμάτια αὐτῶν. 16 νεφέλη γνοφώδης] A C νεφέλαι γνοφώδεις. ὁ ἐν] C ὃς ἦν ἐν. 17 ὑπὸ τὸ ὄρος] C ἐπὶ τὸ ὄρος τὸ Σινά. 18 Τὸ ὄρος] C τὸ δὲ ὄρος. ἐπ' αὐτὸ τὸν θεὸν] A C τὸν θεὸν ἐπ' αὐτό. καὶ ἀνέβαινεν] C ἀνέβαινε δέ. 19 ἐλάλησεν] A C ἐλάλει. 21 ὁ θεὸς] C ὁ κύριος. Μωϋσῆν] A αὐτόν. ἐξ] C ἀπ'. 22 Καὶ οἱ ἱερεῖς οἱ ἐγγίζοντες] A οἱ δὲ ἐγγίζοντες ἱερεῖς. κυρίῳ τῷ θεῷ] C τῷ κυρίῳ. 23 προσαναβῆναι πρὸς] C ἀναβῆναι εἰς.

CAP. XX.

1 τούτους] A τούτους πρὸς Μωϋσῆν. 2 ὅστις ἐξήγαγον] A ὁ ἐξαγαγών. 5 ἕως τρίτης καὶ τετάρτης γενεᾶς] A C ἐπὶ τρίτην, καὶ τετάρτην γενεάν. 7 ὁ θεός σου] A C desunt. 10 ὁ υἱὸς] A οἱ υἱοί. 13 Οὐ μοιχεύσεις. Οὐ κλέψεις. Οὐ φονεύσεις] A C Οὐ φονεύσεις. Οὐ μοιχεύσεις. Οὐ κλέψεις. 17 κτήνους] C σκεῦος. 18 Καὶ πᾶς] A Πᾶς δέ. 19 θεὸς, μὴ] A C θεὸς, μήποτε. 21 ὁ λαὸς] A C πᾶς ὁ λαός. εἰσῆλθεν] C ἦλθεν. 23 ὑμῖν αὐτοῖς] A C ἑαυτοῖς. 24 ὑμῶν prius] C deest. 25 ποιῇς] A C ποιήσῃς. αὐτοὺς] A αὐτό. 26 ἐν] A deest. ἂν] A deest. ἀποκαλύψῃς] C ἀνακαλύψῃς.

CAP. XXI.

1 Παραθήσῃ] A C παραθήσεις. 2 τῷ δὲ ἑβδόμῳ ἔτει] A τῷ δὲ ἔτει τῷ ἑβδόμῳ. ἀπελεύσεται ἐλεύθερος] A ἐξαποστελεῖς αὐτὸν ἐλεύθερον. 3 ἐξελεύσεται καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ] A καὶ ἡ γυνὴ συνεξελεύσεται μετ' αὐτοῦ. C καὶ γυνὴ ἐξελεύσεται μετ' αὐτοῦ. 4 κύριος ἐὰν] A C ἐάν. κύριος] C κύριος αὐτοῦ. [...]κη] A τεκνοῖ. υἱὲς ἢ] A υἱὲς καί. ἔσται] C ἔσονται. ἐξελεύσεται] A [...]ελεύσεται μετ' αὐτοῦ. 5 παιδία] A παιδία μου. 6 ἐπὶ [...] τὴν] A C [...]τήν. ὁ κύριος αὐτοῦ] A C αὐτοῦ ὁ κύριος. 8 εὐαρεστήσῃ] A [...] ὀφθαλμοῖς. ἣν αὐτῷ καθωμολογήσατο] A ἣν οὐ καθωμολογήσατο αὐτήν. C [...] αὐτὸς καθωμολογήσατο αὐτήν. ὅτι] A διότι. 9 υἱῷ] A C υἱῷ αὐτοῦ. C [...] δὲ] A Εἰ δέ. C Ἐὰν δέ. 14 καταφύγῃ, ἀπὸ] A καταφύγῃ ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον, ἀπό. 16 τελευτήσει θανάτῳ] A C θανάτῳ τελευτάτω. 17 τελευτήσει] C τελευτήσει. 18 Ἐὰν δὲ λοιδορῶνται] C Ἐὰν διαμάχωνται. πατάξῃ τις] C πατάξῃ τις. κοίτην] A κλίνην. 19 ῥάβδου] C ῥάβδου αὐτοῦ. 21 [...] ἐκδικηθήτω] A C ἐκδικηθήσεται. 22 δώσει] A C καὶ δώσει. 27 Ἐὰν δὲ τις] C Ἐὰν δέ τις τόν. 29 ἢ] A τις υἱόν. ὁ ταῦρος λιθοβοληθήσεται] A [...] λιθοβοληθήσεται ὁ ταῦρος. ἐπιβληθῇ] A ἐπιβαρυνθῇ. 31 ἢ θυγατέρα [...]τίσῃ] C κερατίσῃ, ἢ θυγατέρα. 35 τὸν ταῦρον τὸν τεθνηκότα] A τὸν τε[...]θνηκότα ταῦρον. 36 ἡμέρας] A deest. ὁ δὲ τετελευτηκὼς] A τὸ δὲ τετελευτηκός.

CAP. XXII.

1 ἢ] A αὐτό, καί. C αὐτό, ἤ. 3 ἀνατείλῃ ὁ ἥλιος] A ὁ ἥλιος ἀνατείλῃ. 4 κλέμματος] C κλέμματος αὐτοῦ. 5 καὶ τὰ] C ἢ τά. 9 ὅ,τι ἂν ἢ] A ὅ,τι ἐὰν ὀμνῦ. πλησίον] C πλησίον αὐτοῦ. 10 μόσχον, ἢ πρόβατον] C πρόβατον, ἢ μόσχον. 11 τοῦ θεοῦ] A ἐκ τοῦ θεοῦ. αὐτὸν] A αὐτός. [...] ὅλου τοῦ] A μετακεχεῖν καθόλου τῆς. C ἐπὶ τῆς. οὐκ] A C [...]. 12 [...] κυρίῳ] C κυρίῳ αὐτοῦ. 14 κύριος] C κύριος αὐτοῦ. ἀποτίσει] C [...]νων ἀποτίσει. 15 κύριος] A C κύριος αὐτοῦ. 16 αὐτῷ γυναῖκα] A [...] τὸ εἰς γυναῖκα. C ἑαυτῷ γυναῖκα. 17 ἀποτίσει] A ἀποτίσει αὐτῷ. 18 [...]ειποιήσετε] A C περιβιώσετε. 16 Πᾶν] C Πάντα. αὐτοὺς] A deest. [...] θανάτῳ] A deest. C ἑτέροις. 22 κακώσετε] C κακώσετε αὐτούς. 23 [...]κία] C deest. κεκράξαντες] C κράξαντες. 24 παιδία] C τέκνα. 25 σοὶ] C σοῦ. 26 αὐτῷ] C αὐτὸ αὐτῷ. 28 οὐ κακῶς ἐρεῖς] A C [...] κακῶς. 30 τῇ δὲ ὀγδόῃ ἡμέρᾳ] A C τῇ δὲ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ. 31 [...] C κρέας ἐν ἀγρῷ.

CAP. XXIII.

1 συγκαταθήσῃ] A συγκατατεθήσῃ. C συγκαθίσῃ. 2 ἐκκλῖναι [...] πλειόνων, ὥστε] C desunt. ἐκκλῖναι] A ἐγκλῖναι. ἐκκλῖναι] A C [...]ναι. 5 συναρεῖς] A C συνεγερεῖς. 7 ῥήματος] C χρίματος. 8 [...] οὐ μή. 9 οὐ θλίψετε] A C οὐ κακώσετε, οὐδὲ μὴ θλίψετε. ὑμεῖς γὰρ] A [...] ὑμεῖς. 11 ὑπολειπόμενα] A ὑπολελειμμένα. ἔδεται τὰ ἄγρια θηρία] A [...]ται τὰ θηρία τοῦ ἀγροῦ. C ἔδεται τὰ θηρία τὰ ἄγρια. 12 ἀνάπαυσῃ] A C ἀναπαύσῃ. 13 εἴρηκα] A λελάληκα. ἀναμνησθήσεσθε] C ἀναμνήσθητε. [...] μὴ] C οὐδ' οὐ μή. 14 ἑορτάσατε] A ἑορτάσετε. C ἑορτάζετε. 15 [...] A deest. 18 ἐμπλατύνω] C πλατύνω. τὰ ὅριά σου] A τὰ ὅριά σου, [...] ἐπιθυμήσει οὐδεὶς τῆς γῆς σου. θυμιάματος] C τοῦ θύματος. [...] A κοιμηθήσεται. 22 καὶ μὴ] C μή. αὐτοῦ] A deest. 22] Totus hic versus usque ad ἐὰν ἀκοῇ &c. in A C deest. ἀκοῇ ἀκούσητε posterius] A [...]κούσῃς. C ἀκοῇ ἀκούσῃς. τῆς φωνῆς μου] C ἐμῆς φωνῆς. ποιήσητε] A C ποιήσῃς. ἂν εἴπω] C ἐντέλλομαι. 23 αὐτοὺς] A αὐτοὺς ἀπὸ προσώπου [...]μοῦ. 24 οὐδὲ μὴ] C οὐδ' οὐ μή. καθελεῖς] A καθελεῖς τοὺς βωμοὺς αὐτῶν. C καθελεῖς αὐτούς. 26 ἄγονος, οὐδὲ στεῖρα] C ἐν ὑμῖν ἄτεκνος, [...] γονος, οὐδὲ στεῖρα. ἀναπληρῶν] C deest. 27 φόβον] C φόβον μου. [...]πορεύῃ] C εἰσπορεύσῃ. 28 ἐκβαλεῖς] A C ἐκβαλῶ. 29 αὐτοὺς] C αὐτοὺς ἀπὸ προσώπου σου. 31 ἕως] C καὶ ἕως. τοῦ μεγάλου ποταμοῦ] A τοῦ ποταμοῦ τοῦ μεγάλου. 32 συγκαταθήσῃ] C συγκαθίσῃ. αὐτοῖς] C αὐτοῖς [...] σεις. 33 ἐγκαθήσονται] A συγκαταθήσονται. ἁμαρτεῖν] A C [...] τάνειν.

CAP. XXIV.

4 κυρίου] C deest. 5 τῷ θεῷ] A κυρίῳ τῷ θεῷ. 6 κρατῆρας] A C κρατῆρσι. τοῦ αἵματος posterius] A deest. πρὸς τὸ] C ἐπὶ τό. 7 εἶπαν] C εἶπεν. 10 τῆς γερουσίας] A C τῶν πρεσβυτέρων. 11 ἐσώθη] A [...] ὁκεῖ. 13 εἶπαν] A εἶπεν. 14 ἀναστρέψωμεν] C ἂν ἐπιστρέψωμεν. 15 [...] Ἰησοῦς] A C desunt.

CAP. XXV.

2 Ἰσραὴλ] A Ἰσραήλ, καὶ λάλησον. καὶ λάβετε] A λάβετέ μοι. C [...]ξέτωσαν. καρδίᾳ καὶ] A καρδίᾳ αὐτῶν. 3 καὶ ... καὶ] A desunt. 4 καὶ ... καὶ] A C desunt. 7 σαρδίου] A C σαρδίοις, καὶ ἔλαιον εἰς τὴν φαῦσιν, θυμιάματα εἰς τὸ ἔλαιον τῆς χρίσεως, καὶ εἰς τὴν σύνθεσιν τοῦ θυμιάματος. 9 σοὶ δεικνύω] A C δεικνύω σοι. οὕτω] C καὶ οὕτω. 12 κλίτη] A [...] αὐτῆς. 13 ξύλα ἄσηπτα] A C ἐκ ξύλων ἀσήπτων. αὐτὰ] A C [...] 15 κιβωτοῦ] A διαθήκης. C κιβωτοῦ τῆς διαθήκης. 17 χρυσίου] A [...] χρυσοῦ. 18 χρυσοτορευτὰ] A C χρυσᾶ τορευτά. 19 χερούβ] A δύο χερουβείμ. C χερουβείμ. καὶ χερούβ εἷς. A καὶ εἷς. 20 οἱ χερουβίμ] A C οἱ δύο χερουβίμ. ἐν] A C deest. 21 ἂν δῶ] C δώσω. 23 χρυσίου] χρυσίου καθαροῦ. C ἐκ ξύλων ἀσήπτων. A ξύλου ἀσήπτου. 25 τῇ στεφάνῃ κύκλῳ] C [...] τῇ στεφάνῃ. 26 ποιήσεις] C ποιήσεις αὐτῇ. στεφάνην] C στρεπτὴν [...]. 29 ἐκ] C deest. 30 ἐναντίον] C ἐνώπιον. 33 τῷ ἑνὶ καλαμίσκῳ] A [...] καλαμίσκῳ τῷ ἑνί. 35 Ὁ] C Ὡς. τέσσαρες] C δύο. καὶ ἐν τῇ λυχνίᾳ [...] σφαιρωτῆρες κρατῆρες ἐκτετυπωμένοι καρυίσκοις] C desunt. 36 Οἱ σφαιρωτῆρες [...] οἱ καλαμίσκοι] C καὶ οἱ καλαμίσκοι, καὶ οἱ σφαιρωτῆρες. ὅλη τορευτὴ] C [...]λοι τορευτοί. 37 λύχνους, καὶ] A C λύχνους αὐτῆς, καί. προσώπου] [...] προσώπου αὐτῆς. 38 ποιήσεις] C deest. 39] A C hoc modo legunt: Τάλαντον χρυσίου καθαροῦ ποιήσεις πάντα τὰ σκεύη ταῦτα. 40 δεδειγμένα] C δειχθέντα.

CAP. XXVI.

1 Τὴν σκηνὴν] A τῇ σκηνῇ. χερουβὶμ] C adjungit verbis sequentibus. 3 συνεχόμεναι] C ἐξ ἀλλήλων συνεχόμεναι. τῇ ἑτέρᾳ] A C [...] ἑτέρας. 4 αὐτοῖς] C deest. 5 Πεντήκοντα] A C Πεντήκοντα δέ. [...] ἀλλήλαις εἰς ἑκάστην] A C εἰς ἀλλήλας ἑκάστῃ. sed A ἑκάστου. 6 Καὶ] C deest. 10 τῆς [...] μιᾶς] A C μιᾶς ἔσται. 8 πήχεων τὸ] A πήχεων ἔσται τό. 12 [...]ερος] A τῇ δευτέρᾳ. 11 ἀγκυλῶν] A ἀγκυλῶν τῶν καρπαλίδων. [...] λελειμμένην] C ὑπολειπόμενον. εἰς] A C deest. ὑποκαλύψεις] A [...] καλύψεις. 13 Πῆχυν] A Πῆχυν ἕνα. καὶ πῆχυν ἐκ τούτου] A [...] ἐξ ἐκείνου. ἐκ τοῦ μήκους] A τοῦ μήκους ἐκ. ἔσται] A C καὶ ἔσται. 14 [...] σκηνῆς] C τῆς σκηνῆς. 17 πᾶσι] A ἐπὶ πᾶσι. τῇ σκηνῇ] A C [...] 18 εἴκοσι στύλους ἐκ] A εἴκοσιν ἐκ. βορρᾶν] C νότον. 20 νότον] C [...]

... 23 ἴσαι] A C ἔσονται. 24 ἔσονται ἴσοι] A ἔσονταί σοι. ταῖς δυ- ... αἱ γωνίαι] C ταῖς γωνίαις ταῖς δυσίν. 25 δύο βάσεις τῷ &c] A hoc ordine legit, δύο βάσεις τῷ στύλῳ τῷ ἑνὶ, καὶ δύο βάσεις τῷ στύλῳ τῷ ἑνὶ, εἰς ἀμφότερα τὰ μέρη αὐτοῦ. C addit tertium, καὶ δύο βάσεις τῷ στύλῳ τῷ ἑνί. ... πέντε] A πέντε μοχλούς. τῷ ἑνὶ στύλῳ] C τοῖς στύλοις. & versu sequenti. ... στύλων] A C τοῖς στύλοις. ἐσώτερον] A ἐνδότερον. 35 ἐπιθήσεις] A C θήσεις. 36 τῇ θύρᾳ τῆς σκηνῆς] A τῇ θύρᾳ. C desunt. 37 στύλους] A στύλους ἀσήπτους.

CAP. XXVII.

4 ὑπό] A C ἐπί. 6 τῷ θυσιαστηρίῳ ἀναφορεῖς] C ἀναφορεῖς τῷ θυσιαστη- ... 7 ἀναφορεῖς] A οἱ φορεῖς. κατὰ πλευρά] A κατὰ τὰ δύο πλευρά. 8 ... αὐτό] A ποιήσεις. 9 λίβα] A νότον. 10 ψαλίδες] A C ψαλί- ... 11 ἀπηλιώτην] A C βοῤῥᾶν. στῦλοι αὐτῶν] στῦλοι. καὶ αἱ βά- ... αὐτῶν εἴκοσι] A desunt. κρίκοι] A C κρίκοι αὐτῶν. βάσεις αὐτῶν] A C βάσεις. 13 νότον] A C ἀνατολάς. 14 τὸ ὕψος τῶν ἱστίων] C τῶν ἱστί- ... 16 κεκλωσμένης] A νενησμένης. αὐτῶν ... αὐτῶν] C αὐτοῦ ... 19] A ad finem hujus versus addit, καὶ ποιήσεις ἱμάτια ὑακίνθι- ... καὶ πορφύραν, καὶ κόκκινα, τοῦ λειτουργεῖν ἐν αὐτοῖς ἐν τοῖς ἁγίοις. καθ- ...] A C deest. αὐτό] A αὐτόν.

CAP. XXVIII.

1 αὐτοῦ, καὶ ἐκ] C αὐτοῦ ἐκ. 7 συνέχουσαι ἔσονται αὐτῷ] A ἔσονται αὐτῷ συνέχουσαι αὐτῷ. C ἔσονται αὐτῷ συνέχουσαι. 8 καθαροῦ] C deest. ... λίθους σμαράγδου] C σμαράγδους. 12 μνημοσύνου] C μνημόσυνον. ἔναν- ...] C ἐναντίον. 13 ἀσπιδίσκας] A ἀσπίδας. 15 ἔργον] A C ἔργον. ...] C ἀριθμόν. κεκλωσμένου] C νενησμένου. αὐτοῦ] A C deest. 16 ὕφασμα κατάλιθον] A ὑφάσματι κατὰ λίθον. 19 λιγύριον] A ἀρ- ... 20 βηρύλλιον] C βήρυλλος. συνδεδεμένα] A C καὶ συνδεδε- ... 21 δωδεκάδυο κατὰ τὰ ὀνόματα αὐτῶν] A δώδεκα ἔναντι κυρίου ἐπὶ τῶν ... αὐτοῦ, δώδεκα κατὰ τὰ ὀνόματα αὐτῶν κατὰ τὰς γενέσεις αὐτῶν. ...] A C ἑκάστου. δεκαδύο] A C τὰς δώδεκα. 22 ἐκ] A deest. ... καθαροῦ, Pro duobus versibus sequentibus, Comp. habet versus septem hoc ordine. 23 Καὶ ποιήσεις ἐπὶ τὸ λογεῖον δύο δακτυλίους χρυσοῦς, καὶ ἐπιθήσεις τοὺς δύο δακτυλίους τοὺς χρυσοῦς ἐπ' ἀμφοτέρας τὰς ἀρχὰς τοῦ λογείου. 24 Καὶ ἐπιθήσεις τοὺς κροσσωτοὺς, καὶ τὰ ἀλυσιδωτὰ χρυσία ἐπὶ τοὺς δύο δακτυλίους ἐπ' ἀμφοτέρων τῶν κλιτῶν τοῦ λογείου. 25 Καὶ δύο κλίτη τῶν δύο ... ἐπιθήσεις ἐπὶ τὰ δύο ἐμπλόκια, καὶ ἐπιθήσεις ἐπὶ τοὺς ὤμους τῆς ἐπωμίδος ἐξ ἐναντίας κατὰ πρόσωπον. 26 Καὶ ποιήσεις δύο δακτυλίους χρυσοῦς, καὶ ἐπιθήσεις ἐπὶ τὰ δύο πτερύγια τοῦ λογείου, ἐπὶ τὸ ἄκρον ἀπ' ἄκρου ... τῆς ἐπωμίδος ἔσωθεν. 27 Καὶ ποιήσεις δύο δακτυλίους χρυσοῦς, καὶ ἐπιθήσεις ἐπ' ἀμφοτέρους τοὺς ὤμους τῆς ἐπωμίδος κάτωθεν αὐτοῦ, κατὰ πρόσωπον κατὰ τὴν συμβολὴν ἄνωθεν τῆς συνυφῆς τῆς ἐπωμίδος. 28 Καὶ σφίγξεις τὸ λογεῖον ἀπὸ τῶν δακτυλίων τῶν ἐπ' αὐτοῦ εἰς τοὺς δακτυλίους τῆς ἐπωμίδος συνεχομένους ἐκ τῆς ὑακίνθου, συμπεπλεγμένους εἰς τὸ ὕφασμα τῆς ἐπωμίδος, ἵνα μὴ χαλᾶται τὸ λογεῖον ἀπὸ τῆς ἐπωμίδος. 29 Καὶ λήψεται Ἀαρὼν τὰ ὀνόματα τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐπὶ τοῦ λογείου τῆς κρίσεως, ἐπὶ τοῦ στήθους, εἰσιὼν εἰς τὸ ἅγιον μνημόσυνον ἐναντίον τοῦ θεοῦ. 30 οἴσει] A θήσει] C εἰσοίσει. 32 ὤαν ἔχον] C ὤαν ἔχον. male. συμβολὴν] A συμπλοκήν. 33 ὑπὸ τὸ] A C ἐπὶ ... τὸ αὐτὸ] A C τὸ ἐξ αὐτοῦ. 39 κοσυμβωτοὶ] A C κόσυμβοι. 43 ἕξει ... αὐτοῦ] A deest. προσπορεύωνται] C προσπορεύονται. πρὸς ἑαυτοὺς] ... ἐφ' ἑαυτούς.

CAP. XXIX.

1 ἁγιάσεις] A ἁγίασαι] C ἁγιάσαι. μοι αὐτοὺς] C μοι. δὲ] A C ... ἀμώμους δύο] C δύο ἀμώμους. 3 καὶ προσοίσεις] A οἴσεις, καὶ προσοίσεις. 4 τὰς θύρας] C τὴν θύραν. 5 αὐτῷ] A C αὐτό. 9 Ἀαρὼν τὰς χεῖρας αὐτοῦ] A C τὰς χεῖρας Ἀαρών. 10 παρὰ τὰς θύρας] C παρὰ τὴν θύραν. 12 θήσεις] A ἐπιθήσεις. 14 κρέατα] C κρέα. ἁμαρτίας] C ἁμαρτία. 16 αὐτὸν] A C τὸν κριόν. προσχεεῖς] A προσεκχεεῖς. πρὸς] A C ἐπί. 17 κατὰ] A καὶ τά. 18 ὅλον τὸν κριὸν] A τὸν κριὸν ὅλον. ὁλοκαύτωμα] A ὁλοκαυτώματα. 20 καὶ ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς δεξιᾶς χειρὸς] C desunt. τῆς δεξιᾶς χειρὸς] A τῆς χειρὸς τῆς δεξιᾶς. 21 τοῦ ἀπὸ] A desunt. ... κατακάλυμμα] C κάλυμμα. κοιλίαν] A κοιλίαν αὐτοῦ. ὑπ'] C ἐπ'. ... αὐτὰ] A αὐτούς. κυρίου] A hic repetit, καὶ ἐπιθήσεις τὰ πάντα ἐπὶ τὰς χεῖρας Ἀαρών. 25 λήψῃ] A δέξῃ. ἀνοίσεις] A ἀνήσεις. 28 ἀφόρισμα τοῦτο, καὶ ἀφαίρεμα] A ἀφαίρεμα τοῦτο, καὶ ἀφόρισμα. C ἀφαίρεμα τοῦτο, καὶ ἀφαίρεμα. τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ posterius] A C deest. 30 ὁ ἱερεὺς ὁ] A ὁ ἱερεὺς ... C ὁ ἱερεύς. τοῖς ἁγίοις] C τῷ ἁγίῳ. 33 καὶ] C deest. 34 πρωΐ] A πρωΐ, καί. 35 τὰς χεῖρας αὐτῶν] C αὐτῶν τὰς χεῖρας. 37 τῶν ἁγίων] C ἁγίων] A τῶν ἁγίων. 38 ἃ] A ὅσα. τοῦ θυσιαστηρίου] C τὸ θυσιαστήριον. ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον] A C desunt. 40 τῷ τετάρτῳ] A τοῦ τετάρτου. 42 εἰς γενεὰς ὑμῶν] A εἰς τὰς ἀκοὰς, καὶ εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν. ἐκεῖθεν] A ἐκεῖ.

CAP. XXX.

1 2 ἀσήπτων. Καὶ ποιήσεις αὐτὸ] C ἀσήπτων ποιήσεις αὐτό. 3 χρυσίῳ] C αὐτὸ χρυσίῳ. ἐσχάραν] A ἐσχαρίδα. 4 ποιήσεις] A C ποιήσεις αὐ- ... στρεπτὴν στεφάνην] A τὴν στεφάνην τὴν στρεπτήν. 6 τῶν μαρτυρίων] C ... μαρτυρίου. ἐκεῖθεν] A C ἐκεῖ. 7 ἐπ' αὐτοῦ Ἀαρὼν] A Ἀαρὼν ἐπ' αὐ- ... 8 ἐξάπτῃ] A ἅπτῃ. 9 ἀνοίσεις] A C ἀνοίσετε. αὐτοῦ] C αὐτῷ. ...] A C σπείσετε. 10 ἐπ' αὐτῷ] A C desunt. καθαρισμοῦ] A C ... τῶν ἁμαρτιῶν τοῦ ἐξιλασμοῦ ἅπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ. αὐτῶν] C ὑμῶν. 12 τῆς ψυχῆς αὐτοῦ] A περὶ τῆς ψυχῆς αὐτῶν. τὴν] C ἐπὶ τήν. 13 ὃ ...] A desunt. 15 κυρίῳ] A κυρίῳ περὶ τῶν υἱῶν Ἰσραήλ. 18 αὐτῷ] ... 19 χεῖρας] A C χεῖρας αὐτῶν. πόδας ὕδατι] A πόδας. C πόδας αὐτῶν. 20 ὅταν] A C ἢ ὅταν. 21 πόδας] C πόδας αὐτῶν. ... ὕδατι] A C desunt. 23 καὶ κινναμώμου] A κινναμώμου. πεντή- ... καὶ] C καὶ πεντήκοντα σίκλους, καί. 26 τῆς σκηνῆς] A C desunt. 27 λυχνίαν, καὶ πάντα τὰ] C λυχνίαν, καὶ τά. 28 λουτῆρα] A C λου- ... καὶ τὴν βάσιν αὐτοῦ. 34 ὄνυχα, χαλβάνην] A καὶ ὄνυχα, καὶ χαλβάνην. C ὄνυχα, καὶ χαλβάνην. 35 ἐν αὐτῷ] A C αὐτό. μυρεψοῦ με- ...] A μυρεψικοῦ συνθέσεως. 36 τῶν μαρτυρίων] C τοῦ μαρτυρίου. ...] C ἐκεῖ. 37 ἀπολεῖται] A ἀπολεῖται ἡ ψυχὴ αὐτοῦ.

CAP. XXXI.

2 Οὐρίου] A C Οὐρί. τῆς Ὤρ] A C υἱοῦ Ὤρ. 5 τεκτονικὸν] A C τεκτονικόν, καὶ τῆς βύσσου κεκλωσμένης. καὶ τὰ] C καὶ εἰς τά. καὶ εἰς τὰ ἔργα τὰ τεκτονικά] A εἰς τὰ ἔργα, καὶ τὰ τεκτονικά. C ἔργα, καὶ εἰς τὰ τεκτονικά. 6 αὐτὸν] A αὐτοῦ. καὶ ποιήσουσι] A καὶ ποιήσουσι, καὶ ποιήσουσι. C καὶ ποιήσουσι. 8 τὰ θυσιαστήρια] A τὸ θυσιαστήριον. 10 αὐτοῦ] C αὐτοῦ εἰς τό. 11 ἐγὼ] C deest. ἐντέταλμαι] A ἐντέταλμαι. 13 Φυλάξασθε] C λάλησον. σημεῖόν ἐστι] A C ἔστι γὰρ σημεῖον. 14 τὰ σάββατα] A C τὸ σάββατον. κυρίῳ ὑμῖν] A κυρίῳ, καὶ ὑμῖν. A ὑμῖν. ὃς] A C ὅστις. αὐτοῦ] C αὐτῆς. 15 ὃς] C ὅστις. τῇ ἑβδόμῃ θανατωθήσεται] C τῶν σαββάτων θανατωθήσεται. 17 ἐν ἐμοὶ posterius, A C. deest. κατέπαυσε, καὶ ἐπαύσατο] A C ἐπαύσατο, καὶ κατέπαυσε.

CAP. XXXII.

1 ἄνθρωπος] A ἀνήρ. 3 αὐτῶν] A τῶν γυναικῶν αὐτῶν. 4 αὐτὰ ... αὐτὰ] C αὐτὸ ... αὐτό. εἶπεν] A C εἶπαν. 7 ἐντεῦθεν] C deest. 8 ἐνετείλω] C ἐνέτειλα. 11 ἔναντι] A κατέναντι. C ἐναντίον. θεοῦ] A θεοῦ αὐτοῦ. θυμοῦ] C θυμῷ. 13 δώσω αὐτοῖς] A C τῷ σπέρματι αὐτῶν. 14 περιποιῆσαι τὸν λαὸν αὐτοῦ] A περὶ τῆς κακίας ἧς εἶπε ποιῆσαι τὸν λαὸν αὐτοῦ. & C. τὸν λαὸν] C πρὸς τόν. 15 καταγεγραμμέναι] C ἐγγεγραμμέναι. γεγραμμέναι] A καταγεγραμμέναι. 16 θεοῦ] A θεοῦ ἐστι. 18 λέγει] A λέγει Μωϋσῆς. 19 Καὶ ἡνίκα] A ἡνίκα δέ. 20 ἐν] A C deest. ὑπὸ τὸ] A C ἐπὶ τό. 21 τῷ Ἀαρὼν] A πρὸς τὸν Ἀαρών. 22 γὰρ] C deest. τὸ ὅρμημα τοῦ λαοῦ τούτου] A τοῦ λαοῦ τούτου τὸ ὅρμημα. 24 εἰ] A C deest. χρυσία] C χρυσίον. περιείλεσθε] A περιείλεσθε, καὶ περιείλοντο. ἔῤῥιψα] A ἔῤῥιψα αὐτά. 26 δὲ] A C deest. τίς πρὸς κύριον] C εἶπε πρὸς κυρίου. Συνῆλθον] A Συνήχθησαν. 27 Καὶ λέγει] A Καὶ εἶπεν. θέσθε] C θέτε. τὸν μηρὸν] A τῶν μηρῶν. ἐπὶ] C εἰς. 28 εἰς τρισχιλίους ἄνδρας] C τρεῖς χιλιάδες ἀνδρῶν. 29 ἐπληρώσατε] A ἐκπληρώσατε. υἱῷ, ἢ] A υἱῷ αὐτοῦ, καί. C υἱῷ, καί. 30 αὔριον] A ἐπαύριον. 31 Ὑπέστρεψε] C Ἐπέστρεψε. 33 αὐτοὺς] A C αὐτόν. 34 καταβῆθι] C deest. A καὶ κατάβηθι. ἐπάξω] C καὶ ἐπάξω.

CAP. XXXIII.

1 προπορεύου] C πορεύου. 2 τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου σου] A πρὸ προσώπου σου τὸν ἄγγελόν μου. ἐκβαλεῖ] A ἐκβαλεῖς. Χαναναῖον] A ponit ante Ἀμοῤῥαῖον. 3 σὲ εἰσάξω] A εἰσάξω. 4 καταπένθησεν] A C κατεπένθησαν. 5 κύριος τοῖς υἱοῖς] A κύριος πρὸς Μωϋσῆν, Λάλησον τοῖς υἱοῖς. ἐπάξω] A ἐπάγω. C ἐπαγάγω. δείξω σοι] A δείξω. 6 περιστολὴν] C στολήν. 7 αὐτοῦ] C deest. κύριον] C κύριον, καί. 8 κατενοοῦσαν] A κατενόουν. 9 δ' ἂν] C δέ. τὴν θύραν] A τῶν θυρῶν. 10 τῆς θύρας] A τῶν θυρῶν. στάντες] C ἔστησαν. λαὸς] C λαὸς, καί. 13 γνωστῶς ἵνα ἴδω] A γνωστῶς ἴδω. ἐναντίον σου, καὶ] A ἐνώπιόν σου, καί. τὸ μέγα] C desunt. 15 Καὶ λέγει] A Καὶ εἶπε. αὐτὸς σὺ] A C σὺ αὐτός. 16 ἐνδοξασθήσομαι] C ἐνδοξασθησόμεθα. 17 Καὶ εἶπε] A Εἶπε δέ. 18 ἐμφάνισόν μοι σεαυτὸν] A C δεῖξόν μοι τὴν σεαυτοῦ δόξαν. 19 τῷ] C ἐπὶ τῷ. μου, κύριος] A κυρίου. 21 στήσῃ] A καὶ στήσῃ. C καὶ στήσεις. 23 χεῖρα] A C χεῖρά μου.

CAP. XXXIV.

1 ἐν] A ἐπί. ἃς] A C ἅς. 2 ἀναβήσῃ] C ἀναβήσεις. 3 μηδεὶς] A καὶ μηδείς. 4 Μωϋσῆς] A C Μωϋσῆς τὸ πρωΐ. καθότι] A καθά. Μωϋσῆς] A C Μωϋσῆς μεθ' ἑαυτοῦ. 6 κύριος ὁ] A C κύριος, κύριος ὁ. 7 καὶ ἔλεος] A C καὶ ποιῶν ἔλεος. οὐ καθαριεῖ τὸν ἔνοχον] A C τὸν ἔνοχον οὐ καθαριεῖ. ἀνομίας] A ἁμαρτίας. 8 προσεκύνησε] C προσεκύνησε τῷ κυρίῳ. 9 ὁ κύριός μου] A κύριος. ἁμαρτίας ... ἀνομίας] C ἀνομίας ... ἁμαρτίας. ἡμῶν prius] A deest. 10 ποιήσω] A C καὶ ποιήσω. εἶ σὺ] A εἰσί. 11 ἐκβάλλω] A C ἐκβαλῶ. πρὸ] A ἀπό. Φερεζαῖον, καὶ Χετταῖον] A C τὸν Χετταῖον, καὶ τὸν Φερεζαῖον. 12 σεαυτῷ] C αὐτῷ. θῇς] C διαθῇς. ἣν] C ἣν σύ. εἰς αὐτὴν] C ἐν αὐτῇ. 13 ἐν] A C deest. 14 θεοῖς ἑτέροις] A C θεῷ ἑτέρῳ. 15 φάγῃς τῶν αὐτῶν] A C φάγῃς τῶν θυσιῶν αὐτῶν. 16 οἱ υἱοὶ] A C τοὺς υἱούς. 18 εἰς τὸν] A κατὰ τόν. 19 πᾶν] A C deest. πρωτότοκον posterius] C deest. 20 αὐτὸ] A C deest. δώσεις] A C δώσεις αὐτό. 21 τῇ δὲ] A C τῇ δὲ ἡμέρᾳ τῇ. 22 πυροῦ] A C πυρῶν. 24 πρὸ] A C ἀπό. πλατυνῶ] A ἐμπλατύνω. ἐναντίον] A ἔναντι. 25 θυμιασμάτων] C θυμιάματος. θύματα] A θῦμα. C θυμιάσματα. 26 θήσεις] A C εἰσοίσεις. 28 ἐναντίον] A C ἔναντι. C hoc ordine, τὰ ῥήματα ταῦτα ἐπὶ τῶν πλακῶν τῆς διαθήκης. 29 ὄρους] A C ὄρους Σινά. καὶ αἱ δύο] A καὶ ἰδοὺ αἱ. ἐκ τοῦ] A ἀπὸ τοῦ. Μωϋσῆς] A C καὶ Μωϋσῆς. χρώματος] A C χρωτός. & versu 30. 30 οἱ πρεσβύτεροι] A C οἱ υἱοί. 31 ἐπεστράφησαν] A ἀπεστράφησαν. αὐτοῖς Μωϋσῆς] A Μωϋσῆς πρὸς αὐτούς. 32 ὅσα ἐνετείλατο] A C ὅσα ἐλάλησε. 33 ἐπειδὴ] C ἐπεί. 35 συλλαλεῖν] C λαλεῖν.

CAP. XXXV.

1 εἶπεν] A C εἶπε πρὸς αὐτούς. 2 κατάπαυσις] A καταπαύσεως. ἅγια σάββατα] C ἅγιον σάββατον. ἔργον ἐν αὐτῇ] C ἐν αὐτῇ ἔργον. 3 τῇ] A C ἐν τῇ. 5 λάβετε] C λάβε. τῇ] A ἐν τῇ. 7 ἄσηπτα] ad finem hujus versus addit Comp. καὶ ἔλαιον εἰς τὴν φαῦσιν, καὶ θυμίαμα εἰς τὸ ἔλαιον τῆς χρίσεως, καὶ εἰς τὴν σύνθεσιν τοῦ θυμιάματος. 9 σαρδίου] A C σαρδίους. καὶ τὴν ποδήρη] C καὶ εἰς τὸ λογεῖον. 10 καρδίᾳ] A C διανοίᾳ. 11 κατακαλύμματα] A καλύμματα. μοχλοὺς ... στύλους] C στύλους ... μοχλοὺς, καὶ τοὺς πασσάλους, καὶ τὰς βάσεις. 12 Pro hoc versu septem habentur in Comp. viz. 12 Τὴν κιβωτὸν, καὶ τοὺς ἀναφορεῖς αὐτῆς, καὶ τὸ ἱλαστήριον καὶ τὸ καταπέτασμα. 13 Καὶ τὴν τράπεζαν, καὶ τοὺς ἀναφορεῖς αὐτῆς, καὶ πάντα τὰ σκεύη αὐτῆς, καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως. 14 Καὶ τὴν λυχνίαν τοῦ φωτὸς, καὶ πάντα τὰ σκεύη αὐτῆς, καὶ τοὺς λύχνους αὐτῆς, καὶ τὸ ἔλαιον τοῦ φωτός. 15 Καὶ τὸ θυσιαστήριον τοῦ θυμιάματος, καὶ τοὺς ἀναφορεῖς αὐτοῦ, καὶ τὸ ἔλαιον τῆς χρίσεως, καὶ θυμίαμα τῆς συνθέσεως, καὶ τὸ ἐπίσπαστρον τῆς θύρας τῆς σκηνῆς. 16 Καὶ τὸ θυσιαστήριον τοῦ ὁλοκαυτώματος, καὶ τὴν ἐσχάραν αὐτοῦ τὴν χαλκῆν, καὶ τοὺς ἀναφορεῖς αὐτοῦ, καὶ πάντα τὰ σκεύη αὐτοῦ, καὶ τὸν λουτῆρα, καὶ τὴν βάσιν αὐτοῦ. 17 Καὶ τὰ ἱστία τῆς αὐλῆς, καὶ τοὺς στύλους αὐτῆς, καὶ τὰς βάσεις αὐτῆς, καὶ τὸ ἐπίσπαστρον τῆς θύρας τῆς αὐλῆς. 18 Καὶ τοὺς πασσάλους τῆς σκηνῆς, καὶ τοὺς πασσάλους τῆς αὐλῆς, καὶ τὰ σχοινία αὐτῶν, καὶ τὰς στολὰς τὰς ἁγίας Ἀαρὼν τοῦ ἱερέως. 12 τὸ θυμίαμα] A τὰ θυμιάματα. χρίσματος] A χρίσματος, καὶ ἔλαιον εἰς τὸ φῶς, καὶ ἀρώματα εἰς τὸ ἔλαιον τῆς χρίσεως, καὶ εἰς τὸ θυμίαμα τῆς συνθέσεως. σκεύη αὐτῆς posterius. Post hæc addit Ald. καὶ τὸ ἔλαιον τῆς χρίσεως, καὶ τὸ θυμίαμα τῆς συνθέσεως, καὶ τὸ ἐπίσπαστρον τῆς θύρας τῆς σκηνῆς. 19 καὶ τὸ ἔλαιον ad finem versus in Ald. desunt. 21 ἤνεγκαν] C ἤνεγκαν. ὅσοις] A C οἷς. ἀφαίρεμα, καὶ ἤνεγκαν] A καὶ ἤνεγκαν. C ἤνεγκαν. 22 πᾶς ᾧ] A πᾶς ὃ. C πάντων, ὧν. πᾶν] C καὶ πᾶν. 23 ἀφαιρέματα] C ἀφαίρεμα. καὶ παρ' ᾧ εὑρέθη βύσσος, καὶ δέρματα ὑακίνθινα, καὶ δέρματα κριῶν ἠρυθροδανωμένα ἤνεγκαν] A καὶ πᾶς ᾧ εὑρέθη βύσσος παρ' αὐτῷ. καὶ πᾶς ᾧ εὑρέθη παρ' αὐτῷ δέρματα κριῶν ἠρυθροδανωμένα ἤνεγκαν, καὶ δέρματα ὑακίνθινα] C καὶ πᾶς ᾧ εὑρέθη παρ' αὐτῷ, ὑάκινθος, καὶ πορφύρα, καὶ κόκκινον, καὶ βύσσος, καὶ δέρματα κριῶν ἠρυθροδανωμένα καὶ δέρματα ὑακίνθινα ἤνεγκαν. 24 Καὶ] A deest. ἤνεγκαν ἀργύριον, καὶ χαλκὸν] A C ἀργύριον καὶ χαλκὸν, ἤνεγκαν. 28 εἰς] C deest. 29 οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἀφαίρεμα] C ἀφαίρεμα οἱ υἱοὶ Ἰσραήλ. 30 τοῦ Ὤρ] A C υἱοῦ Ὤρ.

31 πάν-

31 πάντων] C Πάντα. 34 προβιβάσαι] A προσβιβάσαι. 35 συνέσεως, δια-
νοίας] C καὶ συνέσεως, καὶ διανοίας. καὶ τά] A C τά. κοκκίνῳ, καὶ] A κοκκίνῳ,
καὶ τῇ πορφύρᾳ, καί. ποιεῖν] C καὶ ποιεῖν.

Cap. XXXVI.

1 συνιέναι] A τοῦ συνιέναι, ὥστε. κατὰ τά] C τὰ κατὰ τά. 3* προσεῖ] A C
προσεῖ, προσεῖ. 4 τὰ ἔργα] C πάντα τὰ ἔργα. αὐτοῦ] C ἑαυτοῦ. εἰργάζοντο
αὐτοί] A C αὐτοὶ εἰργάζοντο. 5 εἶπεν] A C εἶπαν. κατά] A C παρά. 7 ποι-
ῆσαι] C ποιῆσαι αὐτά. 8 Ea quæ ſequuntur uſque ad finem capitis, ha-
bentur in Compl. cap. 39. a verſu ſecundo ad verſum 32 excluſive. Pag. 384.
lin. 30. καὶ τῇ] A C καὶ συντῇ. l. 33 αὐτό] A εἰς αὐτό. 34 μερῶν] A μερῶν αὐτοῦ.
35 συμπεπλεγμένα] C συμπεπλεγμένον. 39 καθά] A καθάπερ. 42 περισει-
σμωμένους] C περισεσμωμένους. 43 ἐκκεκολαμμένους ἐγκόλαμμα] C κεκολαμμένους
ἐκκόλαμμα. 46 ὤμους] A δύο ὤμους. λίθους μνημοσύνου] C λίθοι μνημοσύνου
εἰσίν. P. 386. l. 7. μῆκος] A μῆκος αὐτοῦ. 8 εὖρος] A εὖρος αὐτοῦ. 17 περι-
κεκυκλωμένα] A περικεκλωσμένα. 18 χρυσίῳ] A ἐν χρυσίῳ. 21 ἐκ τῶν ὀνο-
μάτων] A κατὰ τὰ ὀνόματα. C ἐκ τῶν δώδεκα ὀνομάτων. 22 ἐγγεγλυμμένα εἰς
σφραγῖδας] A ἐγγεγλυμμένα σφραγῖσιν. C ἐγγεγλυμμέναι σφραγῖδες. 29 τοὺς
δύο δακτυλίους τοὺς χρυσοῦς] A αὐτούς. 32 τοὺς δακτυλίους] A C τοὺς δύο δα-
κτυλίους. 36 καὶ ἐπέθηκαν ἐπί] C deſunt. 38 πρόσωπον] A πρόσωπον αὐτοῦ.
40 ἐπ'] C ἀπ'. καὶ] C deeſt. P. 388. l. 2. αὐτοῦ] A αὐτούς. 11 ὤαν ἔχον]
C ὧ ἀνέχον. 14 ὡς] C ὡσεί. 19 τοὺς κώδωνας] A αὐτούς. τὸ λῶμα] A
τοῦ λώματος. C τὰ λώματα. 21 κώδων χρυσοῦς, καὶ ῥοΐσκος] C κώδωνας χρυ-
σοῦς, καὶ ῥοΐσκους. 30 νενησμένης] A διανενησμένης. C κεκλωσμένης. 34 ἔγραψεν]
C ἔγραψαν. 37 ἐπὶ τό] A C ἐπ' αὐτῷ. Capita 36, 37, 38, 39, ab Ald.
in unum compinguntur.

Cap. 36. ſecundum Compl. a verſ. 8.

8 Καὶ ἐποίησε πᾶς σοφὸς τῇ διανοίᾳ ἐν τοῖς ἐργαζομένοις τὴν σκηνὴν δέκα
αὐλαίας ἐκ βύσσου κεκλωσμένης, καὶ ὑακίνθου, καὶ πορφύρας, καὶ κοκκίνου κεκλωσμένου,
χερουβὶμ ἐργασίᾳ ὑφαντοῦ ἐποίησεν αὐτάς. 9 Τὸ μῆκος τῆς αὐλαίας τῆς μιᾶς ὀκτὼ
καὶ εἴκοσι πηχῶν, καὶ τὸ εὖρος τεσσάρων πηχῶν, ἡ αὐλαία ἡ μία ἦν· μέτρον τὸ
αὐτὸ ἦν πάσαις ταῖς αὐλαίαις. 10 Πέντε δὲ αὐλαῖαι ἦσαν ἐξ ἀλλήλων συνεχό-
μεναι, ἡ ἑτέρα ἐκ τῆς ἑτέρας, καὶ πέντε αὐλαῖαι ἦσαν ἐξ ἀλλήλων συνεχόμεναι ἡ
ἑτέρα ἐκ τῆς ἑτέρας. 11 Καὶ ἐποίησεν ἀγκύλας ὑακινθίνας ἐπὶ τοῦ χείλους τῆς αὐ-
λαίας τῆς μιᾶς ἐκ τοῦ ἑνὸς μέρους εἰς τὴν συμβολήν· καὶ οὕτως ἐποίησε ἐπὶ τοῦ χεί-
λους τῆς αὐλαίας τῆς ἐξωτέρας πρὸς τῇ συμβολῇ τῇ δευτέρᾳ. 12 Πεντήκοντα δὲ
ἀγκύλας ἐποίησε τῇ αὐλαίᾳ τῇ μιᾷ, καὶ πεντήκοντα ἀγκύλας ἐποίησε ἐκ τοῦ μέ-
ρους τῆς αὐλαίας κατὰ τὴν συμβολὴν τῆς δευτέρας, ἀντιπρόσωποι ἀντιπίπτουσαι εἰς ἀλ-
λήλας ἑκάστη. 13 Καὶ ἐποίησε κρίκους πεντήκοντα χρυσοῦς, καὶ συνῆψε τὰς αὐ-
λαίας ἑτέραν τῇ ἑτέρᾳ τοῖς κρίκοις, καὶ ἐγένετο ἡ σκηνὴ μία. 14 Καὶ ἐποίησε
δέρρεις τριχίνας σκέπειν ἐπὶ τὴν σκηνήν, ἕνδεκα δέρρεις ἐποίησεν αὐτάς. 15 Τὸ
μῆκος τῆς δέρρεως τῆς μιᾶς ἦν τριάκοντα πηχῶν, καὶ τεσσάρων πηχῶν τὸ εὖρος
τῆς δέρρεως τῆς μιᾶς, μέτρον τὸ αὐτὸ ἦν ταῖς ἕνδεκα δέρρεσι. 16 Καὶ συνῆψε τὰς
πέντε δέρρεις ἐπὶ τὸ αὐτό, καὶ τὰς ἓξ δέρρεις ἐπὶ τὸ αὐτό. 17 Καὶ ἐποίησεν
ἀγκύλας πεντήκοντα ἐπὶ χείλους τῆς δέρρεως τῆς μιᾶς τῆς ἀναμέσον κατὰ τὴν συμβο-
λήν· καὶ πεντήκοντα ἀγκύλας ἐποίησεν ἐπὶ τοῦ χείλους τῆς δέρρεως τῆς συναπτούσης τῆς
δευτέρας. 18 Καὶ ἐποίησε κρίκους χαλκοῦς πεντήκοντα, καὶ συνῆψε τοὺς κρίκους ἐκ
τῶν ἀγκυλῶν, καὶ συνῆψε τὰς δέρρεις, καὶ ἐγένετο ἕν. 19 Καὶ ἐποίησε κατακά-
λυμμα τῆς σκηνῆς δέρματα κριῶν ἠρυθροδανωμένα, καὶ ἐπικαλύμματα δέρματα ὑα-
κίνθινα ἐπάνωθεν. 20 Καὶ ἐποίησε στύλους τῆς σκηνῆς ἐκ ξύλων ἀσήπτων. 21 Δέκα
πηχῶν τὸν στῦλον τὸν ἕνα, καὶ πήχεος ἑνὸς καὶ ἡμίσους τὸ πλάτος τοῦ στύλου τοῦ ἑνός.
22 Δύο ἀγκωνίσκοι τῷ στύλῳ τῷ ἑνὶ ἀντιπίπτοντες ἕτερος τῷ ἑτέρῳ, οὕτως
ἐποίησε πᾶσι τοῖς στύλοις τῆς σκηνῆς. 23 Καὶ ἐποίησε τοὺς στύλους τῆς σκηνῆς εἴκοσι
στύλους ἐκ τοῦ κλίτους τοῦ πρὸς νότον. 24 Καὶ τεσσαράκοντα βάσεις ἀργυρᾶς ἐποί-
ησε τοῖς εἴκοσι στύλοις, δύο βάσεις τῷ στύλῳ τῷ ἑνί, εἰς ἀμφότερα τὰ μέρη
αὐτοῦ, καὶ δύο βάσεις τῷ στύλῳ τῷ ἑνί, εἰς ἀμφότερα τὰ μέρη αὐτοῦ. 25 Καὶ
τὸ κλίτος τὸ δεύτερον τὸ πρὸς βορρᾶν εἴκοσι στύλους. 26 Καὶ τεσσαράκοντα
βάσεις αὐτῶν ἀργυρᾶς, δύο βάσεις τῷ στύλῳ τῷ ἑνί, εἰς ἀμφότερα τὰ μέρη αὐτοῦ,
καὶ δύο βάσεις τῷ στύλῳ τῷ ἑνί, εἰς ἀμφότερα τὰ μέρη αὐτοῦ. 27 Καὶ ἐκ τῶν
ὀπίσω τῆς σκηνῆς κατὰ τὸ μέρος τὸ πρὸς θάλασσαν ἐποίησεν ἓξ στύλους. 28 Καὶ
δύο στύλους ἐποίησεν ἐπὶ τῶν γωνιῶν τῆς σκηνῆς ἐκ τῶν ὀπισθίων· καὶ ἦσαν ἐξ ἴσου
κάτωθεν. 29 Καὶ κατὰ τὸ αὐτὸ ἦσαν ἴσοι ἐκ τῶν κεφαλῶν εἰς σύμβλησιν μίαν,
οὕτως ἐποίησεν ἀμφοτέραις ταῖς γωνίαις ταῖς δυσί. 30 Καὶ ἦσαν ὀκτὼ στῦλοι, καὶ αἱ βάσεις
αὐτῶν ἀργυραῖ δεκαέξ· δύο βάσεις τῷ στύλῳ τῷ ἑνί, καὶ δύο βάσεις τῷ στύλῳ
τῷ ἑνί, εἰς ἀμφότερα τὰ μέρη αὐτοῦ. 31 Καὶ ἐποίησε μοχλοὺς ἐκ ξύλων ἀσή-
πτων πέντε τοῖς στύλοις ἐκ τοῦ ἑνὸς μέρους τῆς σκηνῆς. 32 Καὶ πέντε μοχλοὺς
τοῖς στύλοις τῷ κλίτει τῆς σκηνῆς τῷ δευτέρῳ, καὶ πέντε μοχλοὺς τοῖς στύλοις τῷ
ὀπισθίῳ κλίτει τῆς σκηνῆς τῷ πρὸς θάλασσαν. 33 Καὶ ὁ μοχλὸς ὁ μέσος ἀνα-
μέσον τῶν στύλων διϊκνεῖτο ἀπὸ τοῦ ἑνὸς κλίτους εἰς τὸ ἕτερον κλίτος. 34 Καὶ
τοὺς στύλους κατεχρύσωσεν χρυσίῳ, καὶ τοὺς δακτυλίους αὐτῶν ἐποίησε χρυσοῦς εἰς
θήκας τοῖς ἀναφορεῦσι, καὶ κατεχρύσωσε τοὺς μοχλοὺς χρυσίῳ. 35 Καὶ ἐποίησε
καταπέτασμα ἐξ ὑακίνθου, καὶ πορφύρας, καὶ κοκκίνου κεκλωσμένου, καὶ βύσσου νενη-
σμένης, ἔργον ὑφαντὸν ἐποίησεν αὐτὸ χερουβίμ. 36 Καὶ ἐπέθηκεν αὐτὸ ἐπὶ τεσ-
σάρων στύλων ἀσήπτων κεχρυσωμένων χρυσίῳ, καὶ αἱ κεφαλίδες αὐτῶν χρυσαῖ, καὶ
αἱ βάσεις αὐτῶν τέσσαρες ἀργυραῖ. 37 Καὶ ἐποίησεν ἐπίσπαστρον τῇ θύρᾳ τῆς
σκηνῆς ἐξ ὑακίνθου, καὶ πορφύρας, καὶ κοκκίνου κεκλωσμένου, καὶ βύσσου κεκλωσμένης
ἔργον ποικιλτοῦ. 38 Καὶ τοὺς στύλους αὐτοῦ πέντε, καὶ τὰς κεφαλίδας αὐτῶν, καὶ
κατεχρύσωσε τὰς κεφαλίδας αὐτῶν χρυσίῳ, καὶ ἐχώνευσεν αὐτοῖς πέντε βάσεις
χαλκᾶς.

Cap. XXXVII.

Cap. 37. lin. 2. αὐλαίας] A αὐλάς. 4 ἦν πάσαις] A ἦσαν πᾶσαι. Pag. 390.
l. 17 κρίκους] A κρίκους αὐτῶν. 22 Λίβα] A νότον. 25 εἴκοσι] A εἴκοσι
χαλκαῖ. 26, 27 ἐφ' ἑκατὸν] A πρὸς ἑκατὸν, καὶ οἱ στῦλοι αὐτῶν εἴκοσι, καὶ αἱ
βάσεις αὐτῶν εἴκοσι χαλκαῖ. 28 νότον] A βορρᾶν. 30 εἴκοσι] A εἴκοσι χαλκαῖ.
31 πρὸς] A κατά. 37 νότου] A νότου. 39 νότου] A νότου. 42 στῦλοι] A καὶ οἱ
στῦλοι. P. 392. l. 4 στῦλοι] A στῦλοι αὐτῆς. 6 καταπέτασμα] A κατακά-
λυμμα. 18, 19 καὶ αὐτοὶ περιηργυρωμένοι ἀργυρίῳ] A deſunt. συνέταξε]
A συνέταξε κύριος τῷ. Οὐρείου] A Οὐεί.

Cap. 37. ſecundum Comp.

1 Καὶ ἐποίησε Βεσελεὴλ τὴν κιβωτὸν ἐκ ξύλων ἀσήπτων, δύο πηχῶν καὶ
ἡμίσους τὸ μῆκος, καὶ πήχεος καὶ ἡμίσους τὸ πλάτος, καὶ πήχεος καὶ ἡμίσους τὸ
ὕψος. 2 Καὶ κατεχρύσωσεν αὐτὴν χρυσίῳ καθαρῷ ἔσωθεν καὶ ἔξωθεν, καὶ ἐποίη-
σεν αὐτῇ κυμάτιον στρεπτὸν χρυσοῦν κύκλῳ. 3 Καὶ ἐχώνευσεν αὐτῇ τέσσαρας δα-
κτυλίους χρυσοῦς ἐπὶ τὰ τέσσαρα κλίτη αὐτῆς, δύο δακτυλίους ἐπὶ τὸ κλίτος
τὸ ἕν, καὶ δύο δακτυλίους ἐπὶ τὸ κλίτος τὸ δεύτερον. 4 Καὶ ἐποίησεν ἀνα-
φορεῖς ἐκ ξύλων ἀσήπτων, καὶ κατεχρύσωσεν αὐτοὺς χρυσίῳ. 5 Καὶ εἰσήνεγκε τοὺς
ἀναφορεῖς εἰς τοὺς δακτυλίους τοὺς ἐν τοῖς κλίτεσι τῆς κιβωτοῦ, αἴρειν τὴν κιβω-
τὸν ἐν αὐτοῖς. 6 Καὶ ἐποίησε τὸ ἱλαστήριον ἐπίθεμα χρυσίου καθαροῦ δύο πη-
χῶν καὶ ἡμίσους τὸ μῆκος, καὶ πήχεος καὶ ἡμίσους τὸ πλάτος. 7 Καὶ ἐποίησε
δύο χερουβὶμ χρυσᾶ τορευτά, καὶ ἐπέθηκαν αὐτὰ ἐξ ἀμφοτέρων τῶν κλιτῶν τοῦ ἱ-
λαστηρίου. 8 Χερὺβ ἕνα ἐκ τοῦ κλίτους τούτου, καὶ χερὺβ ἕνα ἐκ τοῦ κλίτους τοῦ δευτέ-
ρου τοῦ ἱλαστηρίου, καὶ ἐποίησε τοὺς δύο χερουβὶμ ἐπὶ τὰ δύο κλίτη αὐτοῦ. 9 Καὶ
ἦσαν οἱ δύο χερουβὶμ ἐκτείνοντες τὰς πτέρυγας ἐπάνωθεν συσκιάζοντες ταῖς πτέ-
ρυξιν αὐτῶν ἐπὶ τοῦ ἱλαστηρίου, καὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν εἰς ἄλληλα, εἰς τὸ ἱλαστή-
ριον ἦσαν τὰ πρόσωπα τῶν χερουβίμ. 10 Καὶ ἐποίησε τράπεζαν ἐκ ξύλων
ἀσήπτων, δύο πηχῶν τὸ μῆκος, καὶ πήχεος τὸ εὖρος, καὶ πήχεος καὶ ἡμίσους τὸ
ὕψος. 11 Καὶ κατεχρύσωσεν αὐτὴν χρυσίῳ καθαρῷ, καὶ ἐποίησεν αὐτῇ στρε-
πτὸν κυμάτιον χρυσοῦν κύκλῳ. 12 Καὶ ἐποίησεν αὐτῇ στεφάνην παλαιστοῦ κύ-
κλῳ, καὶ ἐποίησε στρεπτὸν κυμάτιον κύκλῳ τῇ στεφάνῃ. 13 Καὶ ἐχώνευσεν αὐτῇ
τέσσαρας δακτυλίους χρυσοῦς, καὶ ἐπέθηκε τοὺς τέσσαρας δακτυλίους ἐπὶ τὰ τέσ-
σαρα μέρη τῶν ποδῶν αὐτῆς. 14 Ὑπὸ τὴν στρεπτὴν στεφάνην ἦσαν οἱ δακτύ-
λιοι εἰς θήκας τοῖς ἀναφορεῦσιν, ὥστε αἴρειν τὴν τράπεζαν. 15 Καὶ ἐποίησε τοὺς
ἀναφορεῖς ἐκ ξύλων ἀσήπτων, καὶ κατεχρύσωσεν αὐτοὺς χρυσίῳ, ὥστε αἴρειν τὴν
τράπεζαν. 16 Καὶ ἐποίησε τὰ σκεύη τῆς τραπέζης, τὰ τρυβλία αὐτῆς, καὶ τὰς
θυΐσκας, καὶ τοὺς κυάθους, καὶ τὰ σπονδεῖα ἐν οἷς σπείσει ἐν αὐτοῖς χρυσίου κα-
θαροῦ. 17 Καὶ ἐποίησε τὴν λυχνίαν ἐκ χρυσίου καθαροῦ, τορευτὴν ἐποίησε
τὴν λυχνίαν, ὁ καυλὸς αὐτῆς, καὶ οἱ καλαμίσκοι, καὶ οἱ κρατῆρες, καὶ οἱ σφαιρωτῆ-
ρες, καὶ τὰ κρίνα ἐξ αὐτῆς ἦσαν. 18 Ἓξ δὲ καλαμίσκοι ἐκπορευόμενοι ἐκ πλα-
γίων, τρεῖς καλαμίσκοι τῆς λυχνίας ἐκ τοῦ κλίτους αὐτῆς τοῦ ἑνός, καὶ τρεῖς καλα-
μίσκοι τῆς λυχνίας ἐκ τοῦ κλίτους τοῦ δευτέρου. 19 Καὶ τρεῖς κρατῆρες ἐκτε-
τυπωμένοι καρυΐσκους, ἐν τῷ ἑνὶ καλαμίσκῳ σφαιρωτὴρ, καὶ κρίνον, καὶ τρεῖς κρα-
τῆρες ἐκτετυπωμένοι καρυΐσκους, ἐν τῷ ἑνὶ καλαμίσκῳ σφαιρωτὴρ, καὶ κρίνον, οὕτω
τοῖς ἓξ καλαμίσκοις τοῖς ἐκπορευομένοις ἐκ τῆς λυχνίας. 20 Καὶ ἐν τῇ λυχνίᾳ
τέσσαρες κρατῆρες ἐκτετυπωμένοι καρυΐσκους, ἐν τῷ ἑνὶ καλαμίσκῳ, οἱ σφαιρωτῆ-
ρες, καὶ τὰ κρίνα αὐτῆς. 21 Ὁ σφαιρωτὴρ ὑπὸ τοὺς δύο καλαμίσκους ἐξ αὐ-
τῆς, καὶ σφαιρωτὴρ ὑπὸ τοὺς δύο καλαμίσκους ἐξ αὐτῆς, οὕτω τοῖς ἓξ καλαμίσκοις
τοῖς ἐκπορευομένοις ἐκ τῆς λυχνίας. 22 Καὶ οἱ καλαμίσκοι, καὶ οἱ σφαιρωτῆ-
ρες ἐξ αὐτῆς ἦσαν ὅλοι τορευτοὶ ἐξ ἑνὸς χρυσίου καθαροῦ. 23 Καὶ ἐποίη-
σε τοὺς λύχνους αὐτῆς ἑπτά· καὶ τὰς λαβίδας αὐτῆς, καὶ τὰς ἐπαρυστρίδας αὐτῆς
χρυσίου καθαροῦ. 24 Τάλαντον χρυσίου καθαροῦ ἐποίησεν αὐτὴν, καὶ πάντα τὰ
σκεύη αὐτῆς. 25 Καὶ ἐποίησε θυσιαστήριον θυμιάματος ἐκ ξύλων ἀσήπτων, πή-
χεος τὸ μῆκος αὐτοῦ, καὶ πήχεος τὸ εὖρος αὐτοῦ τετράγωνον, καὶ δύο πηχῶν
τὸ ὕψος αὐτοῦ, ἐξ αὐτοῦ ἦσαν τὰ κέρατα αὐτοῦ. 26 Καὶ κατεχρύσωσεν αὐτὸ
χρυσίῳ καθαρῷ, τὴν ἐσχάραν αὐτοῦ, καὶ τοὺς τοίχους αὐτοῦ, καὶ τὰ κέρατα αὐτοῦ, καὶ
ἐποίησεν αὐτῷ στρεπτὴν στεφάνην χρυσῆν κύκλῳ. 27 Καὶ δύο δακτυλίους χρυ-
σοῦς καθαροὺς ἐποίησεν αὐτῷ ὑπὸ τὴν στεφάνην τὴν στρεπτὴν αὐτοῦ εἰς τὰ
δύο κλίτη αὐτοῦ ἐν τοῖς δυσὶ πλευροῖς αὐτοῦ εἰς θήκας τοῖς ἀναφορεῦσιν αἴρειν
αὐτὸ ἐν αὐτοῖς. 28 Καὶ ἐποίησε τοὺς μοχλοὺς ἐκ ξύλων ἀσήπτων, καὶ κατεχρύ-
σωσεν αὐτοὺς χρυσίῳ. 29 Καὶ ἐποίησε τὸ ἔλαιον τῆς χρίσεως τὸ ἅγιον, καὶ τὴν
σύνθεσιν τοῦ θυμιάματος καθαρὸν ἔργον μυρεψοῦ.

Cap. XXXVIII.

Cap. 38. lin. 3 ἔξωθεν] A ἔξωθεν, καὶ ἐποίησεν αὐτῇ κυμάτιον χρυσοῦν
κύκλῳ. 5 χρυσοῦς] A χρυσοῦς ἐπὶ τὰ τέσσαρα μέρη αὐτῆς. Pag. 394.
lin. 1. χερούβ] A χερουβίμ. 2 χερούβ] A χερουβίμ. 3 τοῦ ἱλαστηρίου
τὸ δεύτερον] A τὸ δεύτερον τοῦ ἱλαστηρίου. σκιάζοντα] A συσκιάζοντα.
7 δακτυλίους] A δακτυλίους χρυσοῦς. δύο] A δύο δακτυλίους. 8 δύο] A δύο
δακτυλίους. 22 ἅ] A ἅπαντα. 23 ἄκρον] A ἄκρον αὐτῆς. 24 ἐνθέμιον]
A ἀνθέμια. ἐνθέμιον] A ἀνθέμιον. 28 ἐπ' αὐτῆς] A αὐτῆς ἐν αὐτῇ.
32 τῷ στύλῳ] A τοῖς στύλοις. 40 κεφαλίδας] A φιάλας. 43 τοῖς στύλοις]
A deſunt. 45 αὐτάς] A αὐτές. P. 396. l. 7 8. καὶ τὸ πυρεῖον αὐτοῦ καὶ
τὴν βάσιν] A καὶ τὴν βάσιν αὐτοῦ, καὶ τὸ πυρεῖον αὐτοῦ. 11 ἐνθύθημα] A ἐπι-
είδημα. 18 ἐν αὐτοῖς τὸ θυσιαστήριον] A τὸ θυσιαστήριον ἐν αὐτοῖς.

Cap. 38, ſecundum Comp.

1 Καὶ ἐποίησε θυσιαστήριον ὁλοκαυτώματος ἐκ ξύλων ἀσήπτων, πέντε πηχῶν
τὸ μῆκος, καὶ πέντε πηχῶν τὸ εὖρος, τετράγωνον ἦν τὸ θυσιαστήριον, καὶ
τριῶν πηχῶν τὸ ὕψος αὐτοῦ. 2 Καὶ ἐποίησε τὰ κέρατα ἐπὶ τῶν τεσσάρων
γωνιῶν, ἐξ αὐτοῦ ἦσαν τὰ κέρατα, καὶ ἐκάλυψεν αὐτὰ χαλκῷ. 3 Καὶ ἐποίησε
στεφάνην τῷ θυσιαστηρίῳ, καὶ τὸ καλυπτῆρα αὐτοῦ, καὶ τὰς φιάλας αὐτοῦ, καὶ τὰς
κρεάγρας αὐτοῦ, καὶ τὸ πυρεῖον αὐτοῦ, καὶ πάντα τὰ σκεύη αὐτοῦ ἐποίησε χαλ-
κᾶ. 4 Καὶ ἐποίησεν αὐτῷ ἐσχάραν ἔργῳ δικτυωτῷ χαλκῆν. 5 Καὶ ἐποίησε
τῇ ἐσχάρᾳ τέσσαρας δακτυλίους χαλκοῦς ἐπὶ τὰ τέσσαρα κλίτη, καὶ ἐπέθηκεν
αὐτοὺς ὑπὸ τὴν ἐσχάραν τοῦ θυσιαστηρίου κάτωθεν, καὶ ἦν ἡ ἐσχάρα ἕως ἡμίσους
τοῦ θυσιαστηρίου. 6 Καὶ ἐποίησε τοὺς ἀναφορεῖς τῷ θυσιαστηρίῳ ἐκ ξύλων ἀσή-
πτων, καὶ περιεχάλκωσεν αὐτοὺς χαλκῷ. 7 Καὶ εἰσήγαγε τοὺς ἀναφορεῖς κατὰ τὰ
πλευρὰ τοῦ θυσιαστηρίου ἐν τῷ αἴρειν αὐτό· κοῖλον σανιδωτὸν ἐποίησεν αὐτό.
8 Καὶ ἐποίησε τὸν λουτῆρα τὸν χαλκοῦν, καὶ τὴν βάσιν αὐτοῦ χαλκῆν ἐκ τῶν
κατόπτρων τῶν νηστευουσῶν αἳ ἐνήστευσαν παρὰ τὰς θύρας τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυ-
ρίου. 9 Καὶ ἐποίησε τὴν αὐλὴν τὰ πρὸς Λίβα ἱστία τῆς αὐλῆς ἐκ βύσσου κεκλω-
σμένης ἑκατὸν ἐφ' ἑκατόν. 10 Καὶ οἱ στῦλοι αὐτῶν εἴκοσι, καὶ αἱ βάσεις αὐτῶν
εἴκοσι χαλκαῖ· καὶ οἱ κρίκοι αὐτῶν, καὶ αἱ ψαλίδες αὐτῶν ἀργυραῖ. 11 Καὶ
τὸ κλίτος τὸ πρὸς βορρᾶν ἑκατὸν ἐφ' ἑκατόν, καὶ οἱ στῦλοι αὐτῶν εἴκοσι, καὶ
αἱ βάσεις αὐτῶν εἴκοσι χαλκαῖ· καὶ οἱ κρίκοι αὐτῶν, καὶ αἱ ψαλίδες αὐτῶν
ἀργυραῖ. 12 Καὶ τὸ κλίτος τὸ πρὸς θάλασσαν αὐλαῖαι πεντήκοντα πηχῶν,
στῦλοι αὐτῶν δέκα, καὶ αἱ βάσεις αὐτῶν δέκα, καὶ οἱ κρίκοι αὐτῶν, καὶ αἱ ψαλί-
δες αὐτῶν ἀργυραῖ. 13 Καὶ τὸ κλίτος τὸ πρὸς ἀνατολὰς πεντήκοντα πηχῶν
ἱστία. 14 Πέντε καὶ δέκα πηχῶν τὸ κατὰ νώτου, καὶ οἱ στῦλοι αὐτῶν τρεῖς,
καὶ αἱ βάσεις αὐτῶν τρεῖς. 15 Καὶ ἐπὶ τοῦ νώτου τοῦ δευτέρου ἔνθεν καὶ ἔνθεν
κατὰ τὴν πύλην τῆς αὐλῆς, αὐλαῖαι πέντε καὶ δέκα πηχῶν, καὶ οἱ στῦλοι αὐτῶν
τρεῖς, καὶ αἱ βάσεις αὐτῶν τρεῖς. 16 Πᾶσαι αἱ αὐλαῖαι τῆς σκηνῆς ἐκ βύσσου
κεκλωσμένης. 17 Καὶ αἱ βάσεις τῶν στύλων αὐτῶν χαλκαῖ, καὶ αἱ ἀγκύλαι
αὐτῶν ἀργυραῖ, καὶ αἱ κεφαλίδες αὐτῶν περιηργυρωμέναι ἀργυρίῳ, καὶ οἱ στῦλοι
περιηργυρωμένοι ἀργυρίῳ, πάντες οἱ στῦλοι τῆς αὐλῆς. 18 Καὶ τὸ καταπέτασμα τῆς
πύλης τῆς αὐλῆς ἔργον ποικιλτοῦ ἐξ ὑακίνθου, καὶ πορφύρας, καὶ κοκκίνου νενησμένου,
καὶ βύσσου κεκλωσμένης εἴκοσι πηχῶν τὸ μῆκος, καὶ τὸ ὕψος, καὶ τὸ εὖρος
πέντε πηχῶν ἐξισούμενον τοῖς ἱστίοις τῆς αὐλῆς. 19 Καὶ οἱ στῦλοι αὐτῶν τέσ-
σαρες, καὶ αἱ βάσεις αὐτῶν τέσσαρες χαλκαῖ, καὶ αἱ ἀγκύλαι αὐτῶν ἀργυραῖ, καὶ
αἱ κεφαλίδες αὐτῶν περιηργυρωμέναι ἀργυρίῳ. 20 Καὶ πάντες οἱ πάσσαλοι

...κύκλῳ χαλκαῖ. 21 Καὶ αὕτη ἡ σύνταξις τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου, καθὰ συνετάγη Μωϋσῇ, τὴν λειτουργίαν τῶν Λευιτῶν διὰ Ἰθάμαρ τοῦ υἱοῦ Ἀαρὼν τοῦ ἱερέως. 22 Καὶ Βεσελεὴλ ὁ τοῦ Οὐρὶ ἐκ τῆς φυλῆς Ἰούδα ἐποίησε καθὰ συνέταξε κύριος τῷ Μωϋσῇ. 23 Καὶ Ἐλιὰβ ὁ τοῦ Ἀχισαμὰχ ἐκ τῆς φυλῆς Δὰν ὃς ἠρχιτεκτόνησε τὰ ὑφαντά, καὶ τὰ ῥαφιδευτά, καὶ τὰ ποικιλτὰ ὕφανε τῇ ὑακίνθῳ, καὶ πορφύρᾳ, καὶ κοκκίνῳ νενησμένῳ καὶ βύσσῳ. 24 Πᾶν τὸ χρυσίον ὃ κατειργάσθη εἰς τὰ ἔργα κατὰ πᾶσαν τὴν ἐργασίαν τῶν ἁγίων, ἐγένετο χρυσίον τῆς ἀπαρχῆς ἐννέα καὶ εἴκοσι τάλαντα, καὶ ἑπτακόσιοι καὶ τριάκοντα σίκλοι κατὰ τὸν σίκλον τὸν ἅγιον. 25 Καὶ ἀργυρίου καὶ ἀφαίρεμα παρὰ τῶν ἐπεσκεμμένων ἀνδρῶν τῆς συναγωγῆς ἑκατὸν τάλαντα, καὶ χίλιοι ἑπτακόσιοι ἑβδομήκοντα πέντε σίκλοι· δραχμὴ μία τῇ κεφαλῇ τὸ ἥμισυ τοῦ σίκλου κατὰ τὸν σίκλον τὸν ἅγιον. 26 Πᾶς ὁ παραπορευόμενος εἰς τὴν ἐπίσκεψιν ἀπὸ εἰκοσαετοῦς καὶ ἐπάνω εἰς τὰς ἑξήκοντα μυριάδας καὶ τρισχιλίους καὶ πεντακοσίους πεντήκοντα. 27 Καὶ ἐγενήθη τὰ ἑκατὸν τάλαντα τοῦ ἀργυρίου εἰς τὴν χώνευσιν τῶν κεφαλίδων τῆς σκηνῆς, καὶ εἰς τὰς κεφαλίδας τοῦ καταπετάσματος ἑκατὸν κεφαλίδες εἰς τὰ ἑκατὸν τάλαντα, τάλαντον τῇ κεφαλίδι. 28 Καὶ τοὺς χιλίους ἑπτακοσίους ἑβδομήκοντα πέντε σίκλους ἐποίησεν εἰς τὰς ἀγκύλας τῶν στύλων. καὶ κατεχρύσωσε τὰς κεφαλίδας αὐτῶν, καὶ κατεκόσμησεν αὐτούς. 29 Καὶ ὁ χαλκὸς τοῦ ἀφαιρέματος τετρακόσια ἑβδομήκοντα τάλαντα, καὶ δισχίλιοι, καὶ τετρακόσιοι σίκλοι. 30 Καὶ ἐποίησεν ἐξ αὐτοῦ τὰς βάσεις τῆς θύρας τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου, καὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ χαλκοῦν σὺν τῇ ἐσχάρᾳ αὐτοῦ, καὶ πάντα τὰ σκεύη τοῦ θυσιαστηρίου. 31 Καὶ τὰς βάσεις τῆς αὐλῆς κύκλῳ, καὶ τὰς βάσεις τῆς πύλης τῆς αὐλῆς, καὶ τοὺς πασσάλους τῆς σκηνῆς, καὶ τοὺς πασσάλους τῆς αὐλῆς κύκλῳ.

CAP. XXXIX.

C.39. l. 3. τῶν ἁγίων] A τῆς ἀπαρχῆς τῶν ἁγίων. P. 398. l. 1. εἴκοσι] A καὶ εἴκοσι. 3 ἀφαίρεμα] A ἀφαιρέματα. 12 τρισχίλιοι πεντακόσιοι καὶ] A τρισχίλιοι πεντακόσιοι. 22 τοῖς στύλοις] A τῶν στύλων. 26 χίλιοι πεντακόσιοι] A δισχίλιοι τετρακόσιοι. 35 τοῦ] A κύκλῳ τοῦ. P. 400. l. 6. κόκκινον] A καὶ τὴν βύσσον. 11 τὰ σκεύη] A πάντα τὰ σκεύη. 12 τὰς βάσεις, καὶ τοὺς μοχλοὺς αὐτῆς, καὶ τοὺς στύλους] A καὶ τοὺς μοχλούς, καὶ τοὺς στύλους, καὶ τὰς βάσεις αὐτῆς. 30 στύλους] A στύλους, καὶ τὰς βάσεις αὐτῆς. P. 402. l. 3. ὑακίνθινα] A δέρματα ὑακίνθινα.

Cap. 39. secundum Comp.

1 Καὶ τὴν καταλειφθεῖσαν ὑάκινθον καὶ πορφύραν καὶ τὸ κόκκινον ἐποίησε στολὰς λειτουργικὰς Ἀαρὼν εἰς τὸ λειτουργεῖν ἐν αὐταῖς ἐν τῷ ἁγίῳ, καθὰ συνέταξε κύριος τῷ Μωϋσῇ. Cætera quæ sequuntur usque ad versum 32. conferuntur cum parte posteriore capitis 36. nostræ a fine versus octavi. 32 Καὶ συνετελέσθη πᾶν ἔργον τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου, καὶ ἐποίησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ, κατὰ πάντα ὅσα συνέταξε κύριος τῷ Μωϋσῇ. 33 Καὶ ἤνεγκαν τὴν σκηνὴν πρὸς Μωϋσῆν, καὶ πάντα τὰ σκεύη αὐτῆς, καὶ τοὺς δακτυλίους αὐτῆς, καὶ τοὺς στύλους αὐτῆς, καὶ τοὺς μοχλοὺς αὐτῆς, καὶ τοὺς πασσάλους αὐτῆς, καὶ τὰς βάσεις αὐτῆς. 34 Καὶ τὰς διφθέρας δέρματα κριῶν ἠρυθροδανωμένα, καὶ τὰ καλύμματα, δέρματα ὑακίνθινα, καὶ τὸ καταπέτασμα. Καὶ τὴν κιβωτὸν τοῦ μαρτυρίου, καὶ τοὺς διωστῆρας αὐτῆς, καὶ τὸ ἱλαστήριον. 36 Καὶ τὴν τράπεζαν καὶ πάντα τὰ σκεύη αὐτῆς, καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως. 37 Καὶ τὴν λυχνίαν τὴν καθαράν, καὶ τοὺς λύχνους αὐτῆς, λύχνους τῆς καύσεως, καὶ πάντα τὰ σκεύη αὐτῆς, καὶ τὸ ἔλαιον τοῦ φωτός. Καὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ χρυσοῦν, καὶ τὸ ἔλαιον τῆς χρίσεως, καὶ τὸ θυμίαμα τῆς συνθέσεως, καὶ τὸ ἐπίσπαστρον τῆς θύρας τῆς σκηνῆς. 39 Καὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ χαλκοῦν, καὶ τὴν ἐσχάραν αὐτοῦ τὴν χαλκῆν, καὶ τοὺς ἀναφορεῖς αὐτοῦ, καὶ πάντα τὰ σκεύη αὐτοῦ, καὶ τὸν λουτῆρα, καὶ τὴν βάσιν αὐτοῦ. 40 Καὶ τὰ ἱστία τῆς αὐλῆς, καὶ τοὺς στύλους, καὶ τὰς βάσεις αὐτῆς, καὶ τὸ ἐπίσπαστρον τῆς πύλης τῆς αὐλῆς, καὶ τὰ σχοινία αὐτῆς, καὶ τοὺς πασσάλους αὐτῆς, καὶ πάντα τὰ ἐργαλεῖα τὰ εἰς τὰ ἔργα τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου. 41 Καὶ τὰς στολὰς τὰς λειτουργικὰς εἰς τὸ λειτουργεῖν ἐν αὐταῖς ἐν τῷ ἁγίῳ, στολὰς τοῦ ἁγίου, αἵ εἰσιν Ἀαρών, καὶ τὰς στολὰς τῶν υἱῶν αὐτοῦ εἰς τὴν ἱερατείαν. 42 Κατὰ πάντα ὅσα συνέταξε κύριος τῷ Μωϋσῇ, οὕτως ἐποίησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ πᾶσαν τὴν ἀποσκευήν. 43 Καὶ ἴδε Μωϋσῆς πάντα τὰ ἔργα καὶ ἦσαν πεποιηκότες αὐτὰ ὃν τρόπον συνέταξε κύριος τῷ Μωϋσῇ, οὕτως ἐποίησαν αὐτά, καὶ εὐλόγησεν αὐτοὺς Μωϋσῆς.

Cap. 40. quod 37. est secundum Ald.

3 θήσεις] C θήσεις ἐκεῖ. 4 προθήσεις] C προσθήσεις. 5 θυμιᾶν] C θυμιᾶσαι. κιβωτοῦ] A C κιβωτοῦ τοῦ μαρτυρίου. κάλυμμα] A τὸ κάλυμμα τοῦ. τοῦ μαρτυρίου] C desunt. 6 τὰς θύρας] C τὴν θύραν. μαρτυρίου] C μαρτυρίου. καὶ θήσεις τὸν λουτῆρα ἀναμέσον τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου, καὶ ἀναμέσον τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ θήσεις ἐν αὐτῷ ὕδωρ. Καὶ περιθήσεις τὴν σκηνὴν καὶ πάντα τὰ αὐτῆς ἁγιάσεις κύκλῳ] C Καὶ θήσεις τὴν αὐλὴν κύκλῳ, καὶ θήσεις τὸ καταπέτασμα τῆς πύλης τῆς αὐλῆς. αὐτῆς] A ἐν αὐτῇ. 9 ἁγία] C ἅγια. 10 σκεύη αὐτοῦ] C σκεύη αὐτοῦ, καὶ χρίσεις τὸν λουτῆρα, καὶ τὴν βάσιν αὐτοῦ, καὶ ἁγιάσεις αὐτόν. 18 κεφαλίδας] A κεφαλίδας αὐτῆς. στύλους] A C στύλους αὐτῆς. 19 ἐπέθηκε τὸ κατακάλυμμα] C ἐπέθηκεν τὸ κάλυμμα. 21 κατακάλυμμα] A κάλυμμα. 22 μαρτυρίου, τὸ] A C μαρτυρίου ἐπὶ τὸ κλίτος τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου, τό. 23 ἔναντι] A ἐναντίον. 24 ἔθηκε] A ἐπέθηκε. μαρτυρίου] C μαρτυρίου ἐναντίον τῆς τραπέζης. 25 ἔναντι] A ἐναντίον. Μωϋσῇ] C Μωϋσῇ. Καὶ ἔθηκε τὸ ἐπίσπαστρον τῆς θύρας τῆς σκηνῆς. 39 ἔθηκε] A ἐπέθηκε. σκηνῆς] A σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου. C σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου· καὶ ἀνήνεγκεν ἐν αὐτῷ ὁλοκαύτωμα, καὶ θυσίαν, καθὰ συνέταξε κύριος τῷ Μωϋσῇ. 30 Καὶ ἐποίησε τὸν λουτῆρα ἀναμέσον τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου, καὶ ἀναμέσον τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ ἐπέθηκεν ἐν αὐτῷ ὕδωρ. 31 Ἵνα νίπτωνται ἐξ αὐτοῦ Μωϋσῆς καὶ Ἀαρὼν καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ τὰς χεῖρας αὐτῶν καὶ τοὺς πόδας, εἰσπορευομένων αὐτῶν εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου. 32 Ἢ ὅταν προσπορεύωνται πρὸς τὸ θυσιαστήριον λειτουργεῖν ἐνίπτοντο ἐξ αὐτοῦ, καθὰ συνέταξε κύριος τῷ Μωϋσῇ. 33 θυσιαστηρίου] C μαρτυρίου, καὶ ἔθηκε τὸ ἐπίσπαστρον τῆς θύρας τῆς αὐλῆς. 35 ἠδυνάσθη] A C ἠδυνήθη. ἐνεπλήσθη] C ἐπλήσθη. 37 ἕως] A C ἕως τῆς. 38 Νεφέλη] A Ἡ νεφέλη.

LEVITICUS.

CAP. I.

ἐκάλεσε] A ἐκάλεσε κύριος. κύριος] A deest. 2 ἐξ ὑμῶν ἐὰν προσαγάγῃ] C προσαγάγῃ ἐξ ὑμῶν. προσαγάγητε] A προσάξῃ. 3 προσάξει] C προσάξει αὐτό. ἐναντίον] ...ἔναντι. 5 ἔναντι] A ἐναντίον. 6 ἐκδείραντες] A δείραντες. 7 ἐπιστοιβάσουσι] A C ... 8 ἐπιστοιβάσουσιν] A στοιβάσουσιν. C ἐπιθήσουσιν. ὄντα] A deest. ἐγκοίλια] ... ἐπιθήσουσιν οἱ ἱερεῖς] A C ἐπιθήσει ὁ ἱερεύς. 10 ἀπό τε] A ἀπὸ ... ὁλοκαυτώματα] C ὁλοκαύτωμα. 11 ἔναντι] A C ἐναντίον. κύκλῳ] ... deest. καὶ τὸ στέαρ] A καὶ τὸ στέαρ αὐτοῦ. C αὐτοῦ, καὶ τὸ στέαρ αὐτοῦ. ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου] C τὰ ὄντα ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον. A τὰ ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου. 13 ἐγκοίλια] C ἐν... θυσία] C θυσίας. 14 Ἐὰν δὲ ἀπὸ τῶν πετεινῶν κάρπωμα προσφέρῃ ... αὐτοῦ τῷ κυρίῳ] A desunt. κάρπωμα προσφέρῃ] C ὁλοκάρπωμα προσ... προσοίσει] προσοίσῃ. περιστερῶν] A περιστεριδίων. αὐτὸ] A deest. ...] A C κεφαλὴν αὐτοῦ. ἐπιθήσει] C ἐπιθύσει. ὁ ἱερεὺς] A ponit post ... 16 τὸν πρόλοβον] A τὸν πρόλοβον. αὐτὸ] A C αὐτοῦ. ἐπιθήσει] ... θυσία] C θυσίας.

CAP. II.

αὐτὸ] C αὐτόν. 2 οἴσει] οἴσει αὐτόν. πλήρη] C πλήσει. 3 ἐκ κλιβάνου] ... ἐν κλιβάνῳ. 4 δῶρον κυρίῳ] A C desunt. διακεχρισμένα] C κεχρισμένα. ...] A C ἔσται. 8 προσοίσει ... προσοίσει] C προσοίσεις ... προσοίσεις. ...] ... 13 οὐ διαπαύσετε] A καὶ οὐ διαπαύσεται. C οὐ διαπαύσεται. κυρίῳ ...] A desunt. C τῷ κυρίῳ. 14 πρωτογεννημάτων] A πρωτογεννημά...

CAP. III.

αὐτὸ] C αὐτός. προσαγάγῃ] A προσάγῃ. αὐτὸ] A deest. 2 χεῖρας] C χεῖρας αὐτοῦ. ἐναντίον κυρίου] A C desunt. τῶν ὁλοκαυτωμάτων κύκλῳ] ... desunt. 3 τὸ στέαρ prius] A πρὸς τὸ στέαρ. 4 μηρίων] A C μηρῶν. 5 ἐπὶ ... θυσιαστηρίου] A C desunt. 6 θυσία] C θυσίαν. 8 τὰς χεῖρας] A C τὴν χεῖρα. ... prius] C deest. τὴν κοιλίαν] A desunt. 11 ὀσμὴ] A ὀσμήν. 12 αὐτοῦ ... τῷ κυρίῳ. ἔναντι] C αὐτὸ ἐναντίον. 13 ἔναντι] C ἐναντίον. 15 ἀμ... τοὺς] A C τοὺς δύο. λοβὸν τὸν] A C λοβὸν τὸν ἐπὶ τοῦ. 16 ὀσμὴ] ... ὀσμήν. 17 εἰς τὸν αἰῶνα] C αἰώνιον.

CAP. IV.

...τοὺς υἱοὺς] C τοῖς υἱοῖς. ἔναντι κυρίου] C desunt. 4 ἔναντι κυρίου ... prius] A deest. 5 τετελειωμένος] C πεπλησμένος. 6 ἑπτάκις] A C ... τοῦ δακτύλῳ. 7 ἐναντίον] A C ἔναντι. τῶν ὁλοκαυτωμάτων] A τῆς ὁλο... C τῆς ὁλοκαυτώσεως. 8 περιελεῖ] C καὶ περιελεῖ. κατακαλύπτον] A ἐπι... ...τὸ ἐπὶ] C τὸ ἐπί. αὐτὸ] A αὐτόν. 10 αὐτὸ] A C deest. ... σάρκα] C τὴν σάρκα αὐτοῦ. κεφαλῇ] A κεφαλῇ αὐτοῦ. 12 ἐξοίσουσιν] ... 13 Ἰσραὴλ] A τῶν υἱῶν Ἰσραήλ. ἀκουσίως] A deest. ἢ οὐ ποιηθήσεται] ... ποιεῖν. 17 ἱερεὺς] C ἀρχιερεύς. δάκτυλον] A δάκτυλον αὐτοῦ. ...] A C τοῦ ὄντος ἀπό... τῇ θύρᾳ] C τὴν θύραν. 20 στέαρ] A C στέαρ ... αὐτῶν] C αὐτοῦ. 21 ἁμαρτίᾳ] A ἁμαρτίας. 22 καὶ ἁμάρτῃ] A desunt. ...] A ἄμωμον περὶ ἁμαρτίας. 24 χεῖρα] A C χεῖρα αὐτοῦ. σφάζουσι] ... σφάξουσι. & versu 29 et 33. ἁμαρτία] A ὑπὲρ ἁμαρτίας. 27 ἁμάρτῃ] ... 28 οἴσει] A οἴσει τὸ δῶρον αὐτοῦ. C οἴσει τὸ δῶρον. θήλειαν ἄμωμον] ... 29 χεῖρα] A C χεῖρα αὐτοῦ. 30 δακτύλῳ] A C δακτύλῳ αὐτοῦ.

33 χεῖρα] A C χεῖρα αὐτοῦ. αὐτὸ ἐν τόπῳ] A αὐτὸ περὶ ἁμαρτίας. ὁλοκαυτώματα] A ὁλοκαυτώματι ἐν τόπῳ ἁγίῳ. 34 δακτύλῳ] A C δακτύλῳ αὐτοῦ. ὁλοκαρπώσεως] A ὁλοκαυτώσεως. 35 ἐκ τῆς θυσίας] A C ἀπὸ θυσίας. τὸ ὁλοκαύτωμα] C τὰ ὁλοκαυτώματα.

CAP. V.

1 ἀπαγγείλῃ] A ἀπαγγείλῃ, καὶ. C ἀναγγείλῃ. ἁμαρτίαν] A C ἁμαρτίαν αὐτοῦ. 2 κτηνῶν ἀκαθάρτων] A κτηνῶν τῶν ἀκαθάρτων, καὶ λάθῃ ἀπ' αὐτοῦ, καὶ μιαίνεται. 3 ἀπὸ πάσης] A ἢ ἀπὸ πάσης. μετὰ τοῦτο δὲ] A C μετὰ δὲ τοῦτο. 4 ἡ ἄνομος ἢ] C ἢ ἂν ὀμόσῃ. κακοποιῆσαι, ἢ καλῶς ποιῆσαι] A καλοποιῆσαι, ἢ κακοποιῆσαι. μεθ'] C. καθ'. πρὸ ὀφθαλμῶν] A C desunt. 5. ὧν] A C ἧς. 6 αὐτοῦ, ἧς ἥμαρτε] A ἧς ἥμαρτε. C desunt. 9 ἁμαρτία] A C ἁμαρτίας. 10 ὁλοκάρπωμα] A ὁλοκαύτωμα. ἐξιλάσεται] A C ἐξιλάσεται περὶ αὐτοῦ. 11 οἰφὶ] A οἰφί. σεμιδάλεως] A C σεμίδαλιν. αὐτό ... αὐτῷ] A αὐτῆς ... αὐτῇ. 12 αὐτὸ] A C αὐτήν. ὁ ἱερεὺς ἀπ' αὐτῆς] C ἀπ' αὐτῆς ὁ ἱερεύς. δράκα] A C δράκα αὐτοῦ. τῶν] A C ἐπὶ τῶν. ἁμαρτία] A ἁμαρτίας. C ἁμαρτίας γάρ. 15 ἢ ἂν λάθῃ αὐτὸν λήθῃ] C ἐὰν λάθῃ αὐτὸν λήθῃ. τῶν ἁγίων] A C τῷ ἁγίῳ. 16 ἀποτίσει αὐτό] A C ἀποτίσει. 17 ἁμαρτίαν] A C ἁμαρτίαν αὐτοῦ. 19 πλημμέλεια] A πλημμέλεια πλημμέλησιν. C πλημμέλειαν, πλημμέλησιν.

CAP. VI.

2 ἢ ἂν] C ἐάν. τὸ] C deest. 3 ἐὰν ποιήσῃ] C ἂν ποιήσει. ἁμαρτεῖν] A ἁμαρτάνειν. 4 εὗρεν] A ἂν εὗρεν. αὐτὸ] C αὐτά. ἐπίπεμπτον] A C ἐπίπεμπτον αὐτοῦ. ἢ] A ἢ ἄν. ἄμωμον] C post κριόν. 9 τὴν νύκτα] A τὴν νύκτα καυθήσεται. καὶ τὸ πῦρ τοῦ θυσιαστηρίου ad finem versus. A hoc ordine, οὐ σβεσθήσεται τὸ πῦρ τὸ ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου αὐτοῦ. 10 ὁλοκαύτωσιν] C ὁλοκάρπωσιν. 11 αὐτὸ ἐχόμενον] A C αὐτήν, ἐχόμενα. 12 ἀπ'] A C ἐπ'. καὶ οὐ] C οὐ. ἐπ' αὐτὸ] A C ἐπ' αὐτοῦ. 14 προσάξουσιν] A προσοίσουσιν. Ἀαρὼν] A Ἀαρών, οἱ ἱερεῖς. ἔναντι] A ἀπέναντι. C ἐνώπιον. 15 τῇ δρακὶ] A ὁ ἱερεὺς τῇ δρακί. 17 ἐζυμωμένη] C ἐζυμωμένη. αὐτὴν ... αὐτοῖς] A αὐτοῖς αὐτήν. ἔδωκα] A C δέδωκα. 18 αὐτῶν] C ἀπ' αὐτῶν. 21 ἑλικτὰ] C ἑλικτά. θυσίαν εἰς] C προσοίσεις εἰς. 22 Ὁ] C Καὶ ὁ. νόμος αἰώνιος] A νόμιμον αἰώνιον. C νόμιμον αἰώνιον τῷ κυρίῳ. 25 σφάζουσι] C σφάξουσι. & versu 32. τὸ ὁλοκαύτωμα] A C τὰ ὁλοκαυτώματα. σφάξουσι τὸ περὶ τῆς ἁμαρτίας] A σφάξουσι καὶ τὸ τῆς ἁμαρτίας. C σφαγήσεται καὶ τὸ τῆς ἁμαρτίας. 27 ὃς ἐὰν] A ὃ ἄν. C ὅ. 28 ἐκκλύσει] A C κλύσει. 29 Πᾶς ἄρσην] C Πᾶν ἄρσεν. Ad finem versus proximi desinit cap. 6. secundum Compl. 32 τὸ ὁλοκαύτωμα] A τὰ ὁλοκαυτώματα. ἔναντι] A ἐναντίον. 33 πᾶν prius] A C deest. 34 μηρίων] C μηρῶν. 35 κάρπωμα] A κάρπωμα ὀσμὴν εὐωδίας. 36 ἔδονται] A C βρωθήσεται. 38 προσφέρειν] A προσάγειν.

CAP. VII.

1 θυσίας σωτηρίου] C τῆς θυσίας τῶν εἰρηνικῶν. 2 ἄρτους] C ἄρτους ἀζύμους. 3 ζυμίτας] A ἀζυμίτας. τὰ δῶρα] C τὸ δῶρον. σωτηρίου] A C σωτηρίου αὐτοῦ. 4 προσάξει] A C προσάξει ἀπ' αὐτοῦ. 6 εὐχὴ ᾖ, ἢ ἑκούσιον] A εὐχὴν ἑκούσιον. προσαγάγῃ] A C προσάγῃ. 8 βρωθήσεται τῇ] A βρωθήσεται αὐτῷ τῇ. μίασμα] A μίασμα γάρ. 10 Ἡ δὲ] A Καὶ ἡ. κυρίου] A C κυρίῳ. ἀπολεῖται] C ἐξολοθρευθήσεται. 11 τοῦ σωτηρίου] C τῶν εἰρηνικῶν. & ver. 19. 14 θησαυρωμάτων, καὶ θηλασμάτων] A θησαυρώματον, καὶ θηλάσματα...

λωτον. εἰς βρῶσιν] C βρῶσιν. 15 Πᾶς] C Ὅτι πᾶς. ἴδιον] A C ἐσθίων. προσάξει] A προσάξετε. ἀπὸ] A C ἐκ. & ver. 17. 19 οἴσει] A C αὐτοῦ τῷ κυρίῳ. καὶ ἀπὸ] A C ἀπό. σωτηρίου] A C σωτηρίου αὐτοῦ. 20 λοβὸν τοῦ] A C λοβὸν τὸν ἐπὶ τοῦ. προσοίσει] C προσάξει. αὐτὰ] A αὐτῷ. ἐπιτεθέναι] C ἐπιθεῖναι. ἔναντι] A ἐναντίον. 21 ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου] A τὸ ἐπὶ τοῦ στηθυνίου ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον. C ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον. 22 τοῦ σωτηρίου] A τῶν σωτηρίων. τὸ ἀπὸ] A C ἀπό. 25 τοῦ] C εἰς τό. 26 Καθὰ] A C Καθότι.

CAP. VIII.

2 στολὰς αὐτοῦ] C στολάς. 3 ἐκκλησίασον] A ἐκκλησίας, ὁ ἰδῶ. 4 τὴν συναγωγὴν] A πᾶσαν τὴν συναγωγήν. 6 προσηνέγκε] C προσήγαγε. 8 συνέζωσεν] A ἔζωσεν. αὐτὸν ἐν αὐτῇ] A C αὐτὴν ἐν αὐτῷ. αὐτὴν] A C ἐπ' αὐτόν. 9 ἐπὶ τὴν μίτραν] A C ἐπὶ τῆς μίτρας. 10 χρίσεως] C χρίσεως, καὶ ἔχρισε τὴν σκηνήν, καὶ πάντα τὰ σκεύη αὐτῆς, καὶ ἡγίασεν αὐτήν. quæ hic & in A habentur versu proximo. 11 τὰ ἐν αὐτῇ] A C τὰ σκεύη αὐτοῦ. καὶ ἡγίασεν αὐτὰ] C ἁγιάσαι αὐτά. 14 Μωϋσῆς] C deest. 15 χεῖρας] A C χεῖρας αὐτῶν. τοῦ τοῦ] C τοῦ. δακτύλῳ] A C δακτύλῳ αὐτοῦ. 17 αὐτὰ] C deest. 19 ἐκρεοτόμησε] C ἐκρεοτόμησε. κατὰ μέλη] A κατὰ μέλη αὐτοῦ. C καὶ τὰ μέλη αὐτοῦ. 21 δεύτερον κριὸν] C δεύτερον τῆς. 22 κριὸς] A C κριὸς αὐτοῦ. ποδὸς] A C ποδὸς αὐτοῦ. 23 τοὺς λοβοὺς] C τὸν λοβόν. τῶν ὤτων] A τῶν ὤτων αὐτῶν. C τοῦ ὠτὸς αὐτῶν. τὰ ἄκρα τῶν χειρῶν] C τὸ ἄκρον τῆς χειρός. τὰ ἄκρα τῶν ποδῶν] C τὸ ἄκρον τοῦ ποδός. 24 τὸ στέαρ τὸ ἐπὶ] C πᾶν τὸ στέαρ τὸ ἐπί. 25 ἔναντι] A C ἐναντίον. καὶ ἔλαβεν ἄρτον usque ad στέαρ] C ἔλαβεν κολλύραν ἄζυμον μίαν, καὶ κολλύραν ἄρτου ἐξ ἐλαίου μίαν, καὶ λάγανον ἕν. καὶ ἐπέθηκεν ἐπὶ τὰ στέατα. 26 ἅπαντα] A C τὰ πάντα. 27 ἔλαβεν] A ἔλαβεν αὐτό. Μωϋσῆς posterius] A C deest. ὁ ἐστιν] A desunt. 29 τὰς ... τὰς ... τὰς] C ἐπὶ τὰς ... ἐπὶ τὰς ... ἐπὶ τάς. 31 ἐν τῇ αὐλῇ] C παρὰ τὴν θύραν. ἐν τῷ] A ἐπὶ τῷ. 32 κατακαύσετε] C κατακαυθήσεται. 33 ἕως ἡμέρα &c] C ἕως ἡμέρας πληρώσεως ἡμερῶν τελειώσεως ὑμῶν. 34 ἡ] A deest. τοῦ] A τοῦτο. 35 φυλάξεσθε] A καὶ φυλάξεσθε. C καὶ φυλάξετε. ἵνα μὴ ἀποθάνητε] C καὶ οὐκ ἀποθανεῖσθε. ὁ θεὸς] A C desunt. 36 τῷ Μωϋσῇ] C ἐν χειρὶ Μωϋσῇ.

CAP. IX.

2 ἄμωμα] C ἄμωμον. 3 λάλησον] A C λαλήσεις. καὶ μοσχάριον, καὶ] A καὶ κριὸν, καὶ μοσχάριον, καί. 4 μόσχον] A μόσχον ἐκ βοῶν. ἔναντι] A ἐναντίον. πεφυραμένην] A C ἀναπεφυραμένην. 5 καθὸ] A C καθότι. προσῆλθεν] A προσῆλθον. 6 εἶπε] C συνέταξε. ὑμῖν] A ἡμῖν. 7 τὰ δῶρα] C τὸ δῶρον. τῷ Μωϋσῇ] A desunt. 9 δάκτυλον] A C δάκτυλον αὐτοῦ. ἐπὶ τὴν] A περὶ τήν. 10 νεφροὺς] A δύο νεφρούς. λοβὸν τοῦ] A λοβὸν τὸν ἐπὶ τοῦ. 11 αὐτὰ] A C deest. πυρὶ] C ἐν πυρί. 12 ἐπὶ τὸ] C αὐτὸ πρὸς τό. 13 αὐτὰ] C deest. 15 ἐπὶ prius] A deest. 17 τὰς χεῖρας] C τὴν χεῖρα. 18 προσέχεε πρὸς] C προσέχεεν αὐτὸ ἐπί. 19 τοῦ κριοῦ τὴν] A ἀπὸ τοῦ κριοῦ τήν. C ἀπὸ τοῦ κριοῦ, καὶ τήν. 21 κύριος τῷ Μωϋσῇ] A C Μωϋσῆς. 22 χεῖρας] C χεῖρας αὐτοῦ. ποιῆσαι] A ποιήσαι. τὰ τοῦ] C τὸ τοῦ. 23 πάντα] C deest. 24 ἔπεσαν] A ἔπεσον. πρόσωπον] C πρόσωπον αὐτῶν.

CAP. X.

1 αὐτὸ ... αὐτὸ] A C αὐτὰ ... αὐτά. ἔναντι] A ἐναντίον. 2 ἀπέθανον] A C ἀπεθάνοσαν. 3 εἶπε] C ἐλάλησε. & ver. 5. 4 Μισαδάη] A C Μισαήλ. υἱοὺς τοῦ] C desunt. 6 τὴν κεφαλὴν] C τὰς κεφαλάς. ἐνεπύρισαν ὑπὸ κυρίου] C ἐνεπύρισεν κύριος. 7 ὑμῖν] A C ὑμῖν ἐστί. 10 καὶ τῶν καθαρῶν] A καὶ ἀναμέσον τῶν καθαρῶν. 11 ἅπαντα] A C πάντα. ἃ] A ὅσα. 12 καὶ Ἰθάμαρ] A C καὶ πρὸς Ἰθάμαρ. Ἀαρὼν] A C αὐτοῦ. φάγεσθε] A φάγετε. C φάγετε αὐτήν. ἅγια] C ὅτι ἅγια. 13 αὐτὴν] A αὐτά. μοι] A μοι κύριος. 14 γὰρ] C deest. τοῦ σωτηρίου] A C τῶν σωτηρίων. 15 ἀφαίρεμα ἀφορίσμα] C ἀφορίσμα ἀφαίρεμα. 16 ὁ δὲ] A ὧδε. 18 εἰσήχθη] A C εἰσηνέχθη. τοῦ] C ἀπὸ τοῦ. μοι συνέταξε κύριος] A C συνετάγη μοι. 19 φάγομαι τὰ] A C φάγομαι τό.

CAP. XI.

4 ἀναγόντων] A μὴ ἀναγόντων. διχηλούντων] A μὴ διχηλούντων. ἀνάγει. A οὐκ ἀνάγει. & ver. 5. ὁπλὴν δὲ] A C καὶ ὁπλήν. 5] C præmittit χοιρογρύλλιον δασύποδι. 9 ταῦτα, ἃ] A C ταῦτα. αὐτοῖς] C ἐν αὐτοῖς. & ver. 12. 10 τῷ ὕδατι ἢ] C τοῖς ὕδασι, καί. A non habet ἢ. βδελύγματα] A C βδέλυγμα. 13 ταῦτα ἃ] A C ταῦτα. τὸν ἴκτινον] C ἴκτινα. 14 αὐτῷ] A deest. C αὐτῶν. Καὶ πάντα κόρακα, καὶ τὰ ὅμοια αὐτῷ. A desunt. C habet ante στρουθόν. χαραδρίον. C χαλάνδριον. 19 αὐτῷ] A deest. C αὐτῶν. 20 τέσσαρα] A C τεσσάρων. & ver, 27. 21 Ἀλλὰ] A C Ἀλλ' ἤ. ἑρπετῶν] A ἑρπετῶν πάντων. 22 ἀττάκην] C ἀττακόν. 23 Πᾶν] A C Καὶ πᾶν. ἐστιν ὑμῖν] A C ὑμῖν ἐστίν. 26 διχηλοῦν] A C διχηλεῦον. 27 πᾶς ὃς] C πᾶν ὅ. χειρῶν] C χειρῶν αὐτοῦ. 29 ἀπὸ] A C deest. ἑρπετῶν τῶν] A C ἑρπετῶν τῶν ἑρπόντων. & ver. 31. 30 χαλαβώτης] A καλαβώτης. C ἀσκαλαβώτης. ἀσπάλαξ] A σπάλαξ. 31 ὑμῖν] A ἐστὶν ὑμῖν. C ἔσται ὑμῖν. τῆς γῆς] C τὴν γῆν. αὐτῶν τεθνηκότων] A C τῶν θνησιμαίων αὐτῶν. 32 ἀπ' αὐτῶν] C desunt. ἐπ' αὐτὸ] A ἐπί τι. τεθνηκότων] C ἐπιτεθνηκότων. ὃ] C ᾧ. καὶ καθαρὸν] A καὶ μετὰ ταῦτα καθαρόν. 33 σκεῦος] A ἄγγος. πέσῃ] A C ἐμπέσῃ. ἀπὸ τούτων] C ἀπ' αὐτῶν. 34 ἔσθεται] C ἐσθίεται. A ἔσθετε. ἔσται] A C ἔσται ὑμῖν. 35 ὃ ἐὰν] C ἐφ' ᾧ ἄν. ἐπιπέσῃ] A ἐμπέσῃ. ταῦτα posterius] A C deest. 37 ἀπὸ] C deest. σπαρήσεται] A σπείρεται. ἔσται] C ἐστι. 40 τούτων] A C αὐτῶν. ἱμάτια] A C ἱμάτια αὐτοῦ. 41 ἔσται] C ἐστι. 42 πᾶς ὁ πορευόμενος bis] C πᾶν πορευόμενον. τέσσαρα] A C τεσσάρων. ὑμῖν] C τοῦτο. 43 αὐτοῖς] A τούτοις. 44 ἅγιοι ἔσεσθε] C ἔσεσθε ἅγιοι. 45 ἀναγαγὼν] A ἀνάγων. κύριος] A deest. ψυχῆς τῆς] C ψυχῆς ζώσης τῆς.

CAP. XII.

2 ἄρσεν, καὶ] A ἄρσενα, καί. C ἄρσεν. 4 ἀκαθάρτῳ] A καθαρῷ. C καθαρισμοῦ. καθάρσεως] C καθαρίσεως. 5 καθαρισθήσεται] C καθήσεται. ἀκαθάρτῳ] A καθαρῷ. 6 ἄμωμον] C deest.

CAP. XIII.

2 τηλαυγὴς] C ἡ τηλαυγής. 3 ἡ θρὶξ] C αἱ θρίξ. λευκὴ] A λευκῆ. C λευκήν. ἁφὴ] A C αὐτοῦ, ἁφή. 4 Ἐὰν δὲ καὶ] C Ἐὰν δέ. τρίχα λευκὴν] A λευκῆ. 8 αὐτὸν prius] C deest. 9 ἥξει] A C ἐλεύσεται. 11 χρωτὸς] A C χρωτὸς αὐτοῦ, & v. 13. 12 ἀνθήσῃ] A C ἐξανθήσει. ἐξανθήσῃ ... καλύψῃ] C ἐξανθήσει ... καλύψει. κεφαλῆς] C κεφαλῆς αὐτοῦ. ποδῶν] A C ποδῶν αὐτοῦ. 13 αὐτὸν] A αὐτοῦ. αὐτὸν ὁ ἱερεὺς] C desunt. 15 ὅτι] A deest, & addit punctum post αὐτόν. 16 ἀποκαταστῇ] C ἀποκατασταθῇ. λευκὴ] A C λευκήν. 20 ὄψις] C ὄψις αὐτῆς. αὐτὴν] A αὐτήν. ὅτι λέπρα] A ἁφὴ λέπρας. 21 ἴδῃ] C ἴδῃ αὐτήν. 22 διακεχύται] C διαχεῖται. μιανεῖ] A μιανῇ. 23 χώραν] A C χώραν αὐτοῦ. 24 τὸ ὑγιασθὲν] A τοῦ ἀσθενοῦς τὸ ὑγιασθέν. λευκὸν] C deest. ὑποπυρρίζον ἢ ἔκλευκον] A ἢ πυρρίζον, ἢ ἔκλευκον. C ἢ ἔκλευκον πυρρίζον. 25 θρὶξ λευκὴ] A C τρίχα λευκήν. 26 ἴδῃ] A ἴδῃ αὐτόν. C ἴδῃ αὐτήν. αὐτὸ δὲ] C καὶ αὐτὸ δέ. 27 αὐτὸν ὁ ἱερεὺς] C ὁ ἱερεὺς αὐτόν. 29 ἐὰν] A C ᾧ ἐάν, & vers. 38. 30 ἐγκοιλοτέρα] A C κοιλοτέρα. ξανθίζουσα] A ἐξανθίζουσα. 34 ἱμάτια] C ἱμάτια αὐτοῦ. 35 ὄψεται] A C ὄψεται αὐτόν. 36 ξανθιζούσης, ὅτι] A C ξανθιζούσης. 37 ἐνώπιον] A C ἐνώπιον αὐτοῦ. 39 τῆς σαρκὸς ... αὐτοῦ posterius] C deest. 41 πρόσωπον] C πρόσωπον αὐτοῦ. 42 λέπρα] A λέπρα ἐξανθοῦσα. C λέπρα ἐξανθίζουσα. 43 φαλακρώματι] C ἀναφαλακρώματι. σαρκὸς αὐτοῦ] A σαρκός. λεπρός ἐστι] C λεπρός ἐστιν· ἀκάθαρτός ἐστι. 45 ἔστω] A C ἔσται. ἀκάλυπτος] A C ἀκατακάλυπτος. 46 αὐτὴν] C αὐτή. 47 ἱματίῳ] C ἱμάτιον ᾧ. στυππίνῳ] C στυππίῳ. 51 ὁ ἱερεὺς] C deest. ἐν τοῖς ἐρέοις] A C ἢ ἐν τοῖς ἐρέοις. 55 αὐτὸ] A αὐτῷ. C deest. εἰ μὴ] C εἰ δὲ μή. μετέβαλεν] A C μεταβάλλῃ. ὄψιν] A C ὄψιν αὐτῆς. 57 ἐξανθοῦσα] C ξανθίζουσα. 59 αὐτὸ posterius] C deest.

CAP. XIV.

6 κλωστὸν] C κεκλωσμένον. 8 ξυρηθήσεται] A C ξυρήσεται. 9 ξυρηθήσεται prius] A C ξυρήσεται. ξυρηθήσεται posterius] C ξυρήσεται. ἱμάτια] A C ἱμάτια αὐτοῦ. καθαρὸς ἔσται] C καθαρισθήσεται. 10 πρόβατον] A C πρόβατον. πεφυραμένης] C πεφυραμένην. 12 αὐτὰ] A αὐτὰ ὁ ἱερεύς. 13 σφάξουσι] A C σφάξουσι. 14 χειρὸς] A C χειρὸς αὐτοῦ, & vers. 17 & 25. ποδὸς] A C ποδὸς αὐτοῦ, & v. 17 & 25. 16 τὸν δάκτυλον] A C ὁ ἱερεὺς τὸν δάκτυλον αὐτοῦ. τῷ δακτύλῳ ἑπτάκις] C ἑπτάκις ἀπὸ τοῦ ἐλαίου τῷ δακτύλῳ αὐτοῦ ut & A, quæ tamen ἑπτάκις habet post αὐτοῦ. 20 καὶ ἀνοίσει ὁ ἱερεὺς ... ὁλοκαύτωμα] C desunt. θυσίαν] C θυσίαν ἀνοίσει. 21 τέταρτον] A τέταρτον. ἀμνὸν] A ἀμνὸν ἐνιαύσιον. πεφυραμένης] A ἐμπεφυραμένης. 22 εὕρε] C εὕρῃ. 26 τοῦ ἱερέως] A αὐτοῦ. 27 δακτύλῳ] A C δακτύλῳ αὐτοῦ. ἐλαίου] A ἐλαίου πάλιν. ἔναντι] A C ἐναντίον. 28 ἐπιθήσει ὁ ἱερεὺς] A desunt. ἐπὶ] A C τοῦ ὄντος ἐπί. χειρὸς αὐτοῦ] A χειρὸς τοῦ ἱερέως, ἐπιθήσει. 29 τοῦ ἐλαίου] A C ἔλαιον. 32 χειρὶ] A C χειρὶ αὐτοῦ. 34 κτήσει] C κτήσει. δίδωμι] A δίδωμι. ὑμῶν] C ὑμῶν. 35 ἥξει] A ἥξει. 37 ὄψεται] A ὄψεται ὁ ἱερεύς. 41 ἔσωθεν] A ἔξωθεν. 43 οἰκίᾳ] A οἰκίᾳ, καί. 45 χοῦν] A C χοῦν τῆς οἰκίας. 47 ἔσθων] A C ἐσθίων. καὶ ἀκάθαρτος ἔσται ἕως ἑσπέρας] C desunt. 48 διαχύσει ἡ διαχεῖται] C οὐ διακέχυται. 51 αὐτὸ] C αὐτά. ὕδατι ζῶντι] C ὕδατος ζῶντος. 53 καθαρὰ ἔσται] C καθαρισθήσεται. 56 αὐγάζοντος] C αὐγάσματος. τοῦ] C καὶ τοῦ.

CAP. XV.

1 ἐλάλησε] A εἶπε. 2 αὐτοῖς] A C πρὸς αὐτούς. 3 ἡ] C ἡ. τὸ σῶμα] C ἐν τῷ σώματι. ῥύσεως] C ῥύσεως αὐτοῦ. πᾶσαι αἱ ἡμέραι] Ad finem versus desunt in Comp. ἣ] A ὡς. ῥύσεως] A ῥύσεως αὐτοῦ. 4 ἣν ... αὐτῇ] C ἣ ... αὐτῇ. A ἣν ... αὐτῆς. ὃ] C ᾧ, & vers. 6. 5 λούσεται] A λούσεται σῶμα αὐτοῦ. 7 ἱμάτια] A C ἱμάτια αὐτοῦ. 9 ὄνῳ] A deest. 10 ὑπὸ] A C ἀπὸ πάντων ὅσα. 11 χεῖρας] A C χεῖρας αὐτοῦ. νένιπται] C ἀπένιπται. ἱμάτια] A ἱμάτια αὐτοῦ. τὸ σῶμα] C desunt. 12 καὶ σκεῦος] C καὶ πᾶν σκεῦος. νιφήσεται] C πλυθήσεται. 13 ἐξαριθμηθήσεται] C ἐξαριθμήσεται. αὐτῷ] C τῷ. ὕδατι] A C αὐτοῦ ὕδατι ζῶντι. 15 ἀπὸ] A ἀπὸ [illegible]. 17 ἐπὶ] C αὐτῷ. 22 σῶμα αὐτοῦ] C σῶμα. 23 ὃ ἐὰν] A ἐφ' ὃ ἄν. C ἐφ' ὃ ἐάν. καθίσῃ] A C ἂν αὐτὴ κάθηται. 24 ἣ ... αὐτῇ] A ἣν ... αὐτήν. C ἣ ... αὐτῇ. 25 ῥύσει] A C ῥύσιν. αἵματος] C αἵματος αὐτῆς. 26 ἣν ... αὐτῆς] C ... αὐτῆς. ῥύσεως] A C ῥύσεως αὐτῆς. ἀφέδρου] A C ἀφέδρου αὐτῆς. ὃ] C ᾧ. ἀφέδρου] A C ἀφέδρου αὐτῆς. 27 ἱμάτια] A C ἱμάτια αὐτοῦ. τὸ σῶμα] A τὸ σῶμα αὐτοῦ. C desunt. 28 ῥύσεως] A C ῥύσεως αὐτῆς. αὐτῇ] A αὐτῇ. 29 αὐτῇ] C A ἑαυτῇ. 31 ποιήσετε] A ποιήσεται. σκηνήν μου] σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου. 32 καὶ] A deest. 33 ὁ γονορρυὴς] A ἐγονορρύησεν. ἀποκαθημένης] C ἀποκαθημένης.

CAP. XVI.

1 προσάγειν] A C προσφέρειν. 3 κριὸν] C κριῷ. 4 περισκελὲς] C λινον. 5 χιμάρους] A τράγους. 6 αὐτοῦ] A C τοῦ ἑαυτοῦ. αὐτοῦ] A C ἑαυτοῦ. 7 χιμάρους] A τράγους, & vers. 8. eodem modo per totum caput. A C παραστήσει. 9 ἐπῆλθεν] A ἀπῆλθεν, & vers. 10. προσοίσει] C ήσει. 10 τοῦ] A C ὥστε. ἀποστεῖλαι] A C ἐξαποστεῖλαι. ἔρημον] A ἔρημον καὶ λήψεται ὁ τράγος ἐφ' ἑαυτῷ τὰς ἀνομίας αὐτῶν εἰς γῆν ἄβατον. 11 A C τοῦ ἑαυτοῦ. οἴκου] A οἴκου ἑαυτοῦ. C οἴκου αὐτοῦ. αὐτοῦ] A C τοῦ ἑαυτοῦ. 12 τὸ πυρεῖον πλῆρες] A C πλῆρες τὸ πυρεῖον. πλήσει] A C πληρώσει. χεῖρας] C χεῖρας αὐτοῦ. 13 ἀποθανεῖται] C ἀποθανεῖτε. 14 δακτύλῳ posterius] A C δακτύλῳ αὐτοῦ, & vers. 19. 15 περὶ] A περί. τοῦ αἵματος] A αἵματος. 16 ἐν] A deest. αὐτοῦ] A ἑαυτοῦ. υἱῶν] A C deest. 17 deest. αὐτοῦ] C αὐτό. 20 καθαριεῖ] C καὶ καθαριεῖ. 21 χεῖρας] A C χεῖρας. αὐτοὺς] C αὐτά. 22 ἀδικίας] A C ἀνομίας. τὴν ἔρημον] C ἄβατον. 23 ἐνδεδύκει, εἰσπορευομένου αὐτοῦ] C ἐνδεδύκει εἰσπορευομένῳ. 24 τὸ ὁλοκαύτωμα] A τὰ ὁλοκαρπώματα. τὸ ὁλοκάρπωμα] A τὸ ὁλοκ. C τὸ ὁλοκαύτωμα. 26 ἱμάτια] C ἱμάτια αὐτοῦ. 27 Καὶ τὸν ... καὶ τὸν] A Καὶ ... καὶ ὁ τόν. αἷμα] A C αἷμα αὐτῶν. 28 ἱμάτια] A C ἱμάτια αὐτοῦ. 30 Καὶ] C deest. 31 ἀνάπαυσις] C deest. αὕτη ἔσται] A C ἔσται. 32 ἱερατεύειν] A ἱερατεύειν αὐτόν. C τοῦ ἱερατεύειν. 33 τοῦ ἁγίου] C τῶν. 34 τοῦτο] C post νόμιμον. ἐξιλάσκεσθαι] A ἐξιλάσασθαι. C ἐξιλάσ.

CAP. XVII.

3 ἢ τῶν προσηλύτων τῶν προσκειμένων ἐν ὑμῖν] C desunt. 4 ἐπὶ τὴν ... αὐτὸ usque ad ὥστε προσενέγκαι exclusive. αἷμα] A C habent ante λογισθήσεται sine καί. 5 ἀναφέρωσιν] A C ἂν φέρωσιν. ὅσας] C ὅσα. σφάξουσι] A σφάξωσι. οἴσουσιν] A C οἴσουσιν αὐτά. 6 τὰς θύρας] A τὴν θύραν. 7 A C καί. πορνεύουσι] C ἐκπορνεύσουσι. 8 τῶν prius] A C ἀπὸ τῶν. υἱῶν] C desunt. ὃ ἂν] A C ὃς ἄν. 9 αὐτὸ] A αὐτῆς. 10 σωσιν. 11 αὐτὸ ὑμῖν] C ὑμῖν αὐτό. 13 τῶν υἱῶν] A ἐκ τῶν υἱῶν. C θηρεύσει. ἔσθεται, καὶ] C ἐσθίεται. αἷμα] A C αἷμα αὐτοῦ. καλύψει] A καλύψει. τῇ γῇ] A ἡ γῆ. 14 ἔσθων] A C ἐσθίων. 15 ὕδατι] A ὕδατι. ἱμάτια] A C ἱμάτια αὐτοῦ. σῶμα] A C σῶμα αὐτοῦ.

CAP.

CAP. XVIII.

... ἐλάλησε. Αἰγύπτῳ] C τ̃ γῆς Αἰγύπτου. 3 κατῳκήσατε] A C ... ἐπ' αὐτῇ] A ἐπ' αὐτῆς. C ἐν αὐτῇ. τοῖς νομίμοις] C ἐν τοῖς ... πορεύεσθε] C πορεύεσθαι. 5 πάντα prius] C deest. ἃ] C ὅ. 6 οἰκεῖον] A οἰκεῖαν. 7 μητρὸς] C τ̃ μητρός. ἐκ ἀποκαλύψεις] C οἰκεῖον. 15 γὰρ] C σοῦ. 17 γὰρ] A C deest. 18 αὐτῇ] C ponit post αὐτῆς. 20 ἐκμιανθῆναι] A C τοῦ ἐκμιανθῆναι. 23 πετεινῶν] C ... ϗ] A deest. 24 ἐν πᾶσι τούτοις] A desunt. ἐξαποστέλλω] C ἐξαποστελῶ. 25 Καὶ] C deest. 26 πάντα posterius] C deest. 29 ἐὰν ποιήσῃ] C ἂν ποιήσει. ἐκ τοῦ] A C ἐκ μέσου τοῦ. ... προστάγματα] C φυλάγματα. ποιήσητε] A C ποιῆτε.

CAP. XIX.

... τῇ] A C πάσῃ τῇ. ἅγιος ἐγὼ] C ἐγὼ ἅγιος. 4 ἐπικαλυφθήσεσθε] ... 8 Ὁ δὲ ἔσθων] A Ὁ δὲ ἐσθίων. C Οἱ δὲ ἐσθίοντες. λήψεται] ... ἐσθίεται] A C ἐσθίεται. 10 ῥῶγας] A ῥᾶγας. εἰμι] A C ... 11 οὐ ψεύσεσθε] A ϗ οὐ ψεύσεσθε. C οὐδὲ ψεύσεσθε. ἕκαστος τ̃ πλησίον ...] C τις τ̃ πλησίον αὐτοῦ. 12 τὸ ἅγιον] C desunt. εἰμι] A C deest. ... per totum caput. 13 πλησίον] C πλησίον σου. ἀρπᾷ] A ἁρπάσεις. ... οὐ] A C οὐ μή. 14 κύριον] A C deest. 16 ἐπιστήσῃ ἐφ' ...] C ἐπιστήσῃ ἐφ' αἷμα. 18 σεαυτὸν] A C ἑαυτόν. κύριος] A C ... ὁ θεὸς ὑμῶν. 19 οὐ κατοχεύσεις] C οὐκ ἀποχεύσεις. ἑτεροζύγῳ] A ... διάφορον] A διάφορον. 20 αὐτὴ ἦ] A ἄυλη. αὐτοῖς] A ... ἀπελευθερώθη] C ἠλευθερώθη. 22 περὶ] C ϗ περί. ἁμαρτίας] A C ... αὐτοῦ. ἁμαρτία] A ἁμαρτία αὐτοῦ. 25 καρπὸν] A C καρπὸν αὐ- ... 27 Οὐ] C Οὐδέ. 28 ἐπὶ ψυχῇ] C ponit ante οὐ. ἐν] C deest. ... πλησθήσεται] A C πλησθήσεται ἡ γῆ. 30 Τὰ] A Καί. 32 φοβηθήσῃ] C φοβήσῃ. 34 ἐγενήθητε] C ἦτε. 35 ἄδικον] C ἀδικίαν. ... σταθμίοις] C σταθμοῖς. 36 σταθμία δίκαια] A μέτρα δίκαια. C σταθμία δίκαια, ϗ μέτρα δίκαια. 37 φυλάξεσθε] A φυλάξετε. C φυλάττετε. τ̃ ...] C τὰ νόμιμα. ὁ θεὸς ὑμῶν] A C desunt.

CAP. XX.

2 Καὶ τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ λαλήσεις] C Λάλησον τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, λέγων. A post λαλήσεις addit λέγων. ἀπὸ τῶν γεγενημένων] A C τῶν προσ- ... τὸ ἐπὶ] A ἐπί. 3 τῶν ἡγιασμένων] C τὰ ἡγιασμένα. ...] A τὰ ἀπό. αὐτὸν τοῦ] A αὐτὸν ἐκ τοῦ. 5 ϗ τὴν] C ϗ ἐπὶ ... αὐτὴν εἰς] A C αὐτοὺς εἰς. 7 Καὶ ἔσεσθε ἅγιοι] C Καὶ ἁγιασθήσεσθε ... 10 Ἄνθρωπος] A Ἄνθρωπος ἄνθρωπος. C Καὶ ἄνθρωπος ... πλησίον] A C πλησίον αὐτοῦ. θανατούσθωσαν] A θανατούσθω. ...] A ὃς ἐάν. 12 ἠσεβήκασι γὰρ] A C ἠσέβηκαν. 14 ἀνομία] ... C ἀνόμημα. 16 ἀποκτενεῖτε] C καὶ ἀποκτενεῖτε. 17 πατρὸς αὐτοῦ] C ... ἁμαρτίαν] A αὐτῶν λήψονται] C αὐτοῦ λήψεται. 18 ἀποκαλύψῃ] ... ἀποκαθημένης] C ἀποκαθημερινῆς. αὕτη] C αὐτή. ἐξολοθρευθήσονται] A ἐξολοθρευθήσονται. ἀπεκάλυψεν] C ἀπεκάλυψαν. 19 ἁμαρτίαν] ... ἁμαρτίαν αὐτῶν. 21 Ὅς] A C Καὶ ἀνὴρ ὅς. ἀποθανοῦνται] C θανοῦνται ... 22 ϗ τὰ] A C ϗ πάντα τά. ἐγὼ] A deest. 23 πορεύεσθε] ... ἐγὼ ἐξαποστέλλω] C ἐξαποστελῶ. 24 γῆν ῥέουσαν] A γῆ ἥτις ῥεῖ ... 25 ἀναμέσον τῶν κτηνῶν τῶν ἀκαθάρτων] A ἀναμέσον τῶν ἀκαθάρτων. C ἀκαθάρτων. ἐγὼ ἅγιος] C ἅγιος ἐγώ. εἰμι] A C deest.

CAP. XXI.

2 μητρὶ] A ἐπὶ μητρί] C ἐπὶ μητρὶ αὐτοῦ. υἱοῖς ϗ] A ἐπὶ υἱοῖς, καί. C ἐπὶ υἱοῖς, ϗ ἐπί. ἐπ' ἀδελφῷ] C ϗ ἐπ' ἀδελφῷ. 3 ἀδελφῇ] A C ἀ- ... αὐτοῦ. ἐπὶ τούτοις μιανθήσεται] C desunt. A ἐπὶ τούτοις μιανθήσονται. ...] A Ἐπὶ τούτοις οὐ. 7 ἀπὸ] A ὑπό. αὐτῆς] A C αὐτῆς οὐ λήψον- ... 8 τὰ] C τὰ γάρ. ὅτι] C deest. κύριος] A κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν. ...] C κεφαλὴν αὐτοῦ. χρισ.] C χρίσματος. τετελειωμένου] C ... τὰς χεῖρας αὐτοῦ. ἐνδύσασθαι τὰ ἱμάτια.] C ἐνδύσασθαι τὰ ἅγια. ...] A C ἱμάτια αὐτοῦ. 12 τὸ ἡγιασμένον] A τὸ ὄνομα τὸ ἡγιασμέ- ... θεοῦ ἐπ'] A C θεοῦ αὐτοῦ ἐπ'. 15 κύριος] A κύριος ὁ θεός. 17 Ἀαρὼν] ... Ἀαρὼν λέγων. C Ἀαρὼν λέγων. τινὶ ἐὰν] A ἐάν τινι. 18 ᾧ ἐστιν] ... κολοβόρριν] C κολοβόχειρ. 20 ἔφηλος] C ἔφηλος τοὺς ὀφθαλ- ...] A πτιλλός. 21 Πᾶς] C Πᾶς ἄνθρωπος. τῷ θεῷ σου] C ... θεοῦ οὐ] C θεοῦ αὐτοῦ οὐ. 22 Τὰ δῶρα τοῦ θεοῦ] C desunt. A Τὰ δῶρα ... θεοῦ αὐτοῦ. 23 τὸ ἅγιον] A τὸ ὄνομα τὸ ἅγιον. εἰμι] A C deest. ...] A C τοὺς υἱούς. Ex hoc & sequenti capite unum tantum facit ...

CAP. XXII.

...] A C deest. ὁ θεὸς ὑμῶν] A C desunt. 4 λεπρᾷ, ἢ γονορρυεῖ] ... ἢ γονορρυής. 5 ἐπ' ἀνθρώπῳ] A ἀπ' ἀνθρώπου. C ἐπ' ἀνθρώ- ... 6 αὐτῶν] C αὐτοῦ. 7 καθαρὸς] A ἀκάθαρτος. τῶν] A C ἀπό. ... αὐτοῖς] C ἐν αὐτῷ. 9 μου] C ante τά. ὁ θεὸς] A C de- ... 11 ἐκ τῶν ἄρτων] A τῶν ἄρτων. C τ̃ ἄρτου. οὗτοι] C αὐτοί. τῶν ... C τ̃ ἄρτον. 12 ἁγίου] A C τῶν ἁγίων. 13 ἐπιστρέψει] C ϗ ... 15 ἀφαιροῦσι] C ἀναφέρουσι. ἐφ' ἑαυτοὺς] A C ἐπ' αὐτούς. ... Ἰσραὴλ] C υἱῶν Ἰσραήλ. ἢ] C ϗ ἀπό. τῶν προσηλύτων ... πρὸς αὐτοὺς] ... desunt. θεῷ] C κυρίῳ. 19 ἄμωμα ἄρσενα] A ἄμωμα ἀρσενικά. C ... ἢ] C καί. 20 αὐτῷ] C αὐτοῖς. προσάξουσι] C προσοίσουσι. ...] A κατά. ἐν] A ἐπ'. 22 ταῦτα τῷ κυρίῳ] C αὐτὰ τῷ θεῷ. ...] C ἑαυτῷ. 24 προσάξεις] A C προσάξετε. ἐπὶ τ̃ γῆς ὑμῶν οὐ ...] A ἐν τῇ γῇ ὑμῶν οὐ ποιηθήσεται. 25 χειρὸς] C χειρὸς υἱοῦ. τοῦ ...] A τῷ θεῷ. 27 μητέρα] A C μητέρα αὐτοῦ. δῶρα] C δῶρον. 28 ἢ ...] C ϗ πρόβατον. τὰ παιδία] A C τὸ παιδίον. σφάξεις ἐν] A ... C σφάξετε. 30 Αὐτῇ] A Αὕτη. C deest. εἰμι] A C deest. 31 Καὶ φυλάξετε] C φυλάξεσθε. αὐτὰς] A C αὐτάς. ἐγὼ κύριος. 32 οὐ] ... ἁγίου] C ἁγίου μου.

CAP. XXIII.

...] C ἐλάλησε. 3 οὐ ποιήσεις] A C οὐ ποιήσετε. 6 τούτου] τοῦ πρώτου. ...] C φάγεσθε ἄζυμα. 8 ὁλοκαυτώματα] C ὁλοκαύτωμα. 10 θερίσητε ...] C θερίσητε. τὸ δράγμα] A τὰ δράγματα. C δράγματα. 11 πρώτης] ... τ̃ σαββάτου. 12 ἐν ᾗ] C ᾗ. 13 ὀσμὴ] C εἰς ὀσμήν. 14 τῷ θεῷ] ... C τ̃ θεῷ. 15 τὸ δράγμα] A δράγματα. ὁλοκλήρους] A C ὁλοκλήρους ἀριθμήσεις. ... ἑβδόμης] A ἑβδόμας. 17 ἔσονται] A ἔσται ὁ ἄρτος ὁ εἷς. 19 ποιήσετε] ... C ποιήσετε. τ̃ πρωτογενήματος] C τῶν πρωτογενημάτων. & vers. 20. ... ἅγια] A ἅγιοι. 21 ταύτην] A αὐτήν. κλητὴ] κλητή. 22 ὑπολείψεις] A C καταλείψεις. Hic definit caput 22. in Ald. 24 ἔσται ὑμῖν] A C τῷ κυρίῳ. 27 ἁγία] A ἁγιασμοῦ. ὁλοκαύτωμα] A ὁλοκαυτώματα. 29 Πᾶσα] Πᾶσα γάρ. 32 ἕως ἑσπέρας] A ἕως δεκάτης τ̃ μηνὸς ἑσπέρας. 35 ἁγία] A ἁγία ἔσται. C ἁγία ἔσται ὑμῖν. 36 ὁλοκαύτωμα] A C ὁλοκαυτώματα. 37 κλητὰς] A C αὐτὰς κλητάς. καρπώματα] C κάρπωμα. ὁλοκαυτώματα] C ὁλοκαύτωμα. θυσίας αὐτῶν] C θυσίας. 38 τ̃ ἑκουσίων] C πάντων τῶν ἑκουσίων. 39 ὅταν] A ὡς ἄν. τὰ] C πάντα τά. 40 λήψεσθε] C λήψεσθε ἑαυτοῖς. κάλλυνθρα] C κλημάτινα. ἄγνου] C ἄγνου. εὐφρανθῆναι] A C ϗ εὐφρανθήσεσθε. ἔναντι] ἐναντίον. ὑμῶν] C ὑμῶν ἑπτὰ ἡμέρας. Καὶ ἑορτάσετε αὐτὴν τ̃ ἑορτὴν τῷ κυρίῳ. 42 κατοικήσει] C κατοικήσουσιν. 44 κυρίου] A κυρίου τ̃ θεοῦ.

CAP. XXIV.

3 ϗ καύσουσιν αὐτὸ] C καύσουσιν αὐτόν. ἐνώπιον] C ἔναντι. 4 καύσετε] C καύσουσι. ἐναντίον] C ἔναντι. 6 ἐπιθήσετε] C ἐπιθήσεις. 7 θέμα] A ἐν θέμα. ἅλα] C ἅλας. εἰς ἄρτους] A C οἱ ἄρτοι. προκείμενα] A προκείμενοι. C προσκείμενοι. 8 προσθήσεται] A C προσθήσετε. ἐνώπιον] A C παρά. διαθήκην αἰώνιον] C διαθήκη αἰώνιος. 9 αὐτῶν] A C αὐτῷ. 10 ἐμαχέσαντο] C ἐμαχέσατο. 11 Δαβρὶ] C Δαβίρ. 12 ἀπέθεντο] A ἀπέθετο. 16 Ἄνθρωπος ὃς ἐὰν] A C Ἄνθρωπος ἄνθρωπος ἐάν. θεὸν] A C θεὸν αὐτοῦ. λιθοβολείτω] C λιθοβολησάτωσαν. 17 ψυχὴν] A πᾶσαν ψυχήν. 18 κτῆνος] C ψυχὴν κτήνους. 19 δῷ] C δώσει. πλησίον] C πλησίον αὐτοῦ. 22 εἰμι] A C deest. 23 ἐλιθοβόλησαν] C κατελιθοβόλησαν. ἐν] A C deest. λίθοις] A λίθοις πᾶσα ἡ συναγωγή.

CAP. XXV.

1 πρὸς Μωϋσῆν] C τῷ Μωϋσῇ. ἣν ἐγὼ δίδωμι ὑμῖν posterius] C deest. 4 τῷ δὲ] A C Ἐν δὲ τῷ. 5 ἐκθερίσεις] C ἐκθερίσεις. 9 Διαγγελεῖτε] A Καὶ διαγγελεῖτε. C Καὶ διαγγελεῖτε. φωνῇ] A φωνή. C φωνήν. ἱλασμοῦ] C A ἐξιλασμοῦ. 10 σημασία] A σημασίας. ἀπελεύσεται] ἀπελεύσεσθε. εἰς] A C deest. πατριὰν] A πατρίδα. 11 σημασία] A σημασίας. αὕτη] αὕτη ἔσται ὑμῖν. οὐδὲ] A οὐδὲ μή. Ἐν] A Καὶ ἐν. ἐπανελεύσεται] A ἐπανελεύσεται ἕκαστος. C ἐπανελεύσεσθε ἕκαστος. ἔγκτησιν] A C κτῆσιν. 14 ἀποδῷ] C ἀποδῷς. ἐὰν δὲ ϗ] C ἐάν τε. 15 ἐνιαυτῶν] A τῶν. 16 ἔγκτησιν bis] κτῆσιν. αὐτὸ] A C deest. ἔτους] C ἐτῶν. A αὐτός. 17 πλησίον] C πλησίον αὐτοῦ. φοβηθήσῃ] C φοβήσῃ. εἰμι] A C deest. 18 φυλάξασθε] C φυλάξετε. 20 μὴ δὲ] A C ϗ μή. 21 ἀποστελῶ] C ἀποστέλλω. 22 τὰ γεννήματα] A C τὰ γεννήματα. 25 ὁ ἐγγίζων] A ὁ ἄγχιστα. C ἢ ὁ ἐγγίζων. 26 Ἐὰν δὲ μὴ ᾖ τινι] A Ἐὰν μὴ ᾖ τινι. C Ἐὰν δὲ τινι μὴ ᾖ. 27 ὃ ὑπερέχει] A ὃ ἐὰν ἔχῃ. αὐτὸ αὐτῷ] A αὐτὸν ἑαυτῷ. C αὐτό. ἀπελεύσεται] A C ἐπανελεύσεται. et vers. 28. 28 εὐπορηθῇ αὐτοῦ ἡ χεὶρ] C εὐπορῇ ἡ χεὶρ αὐτοῦ. πράσις] C πρᾶσις αὐτοῦ. αὐτὰ] C αὐτήν. ἔκτου] C deest. 29 Ἐὰν δὲ] C Καὶ ἐάν. 30 ἂν] C deest. αὐτῆς] A C deest. 31 ἔσονται] A ἔσονται αὐταί. C αὐταὶ ἔσονται. 32 πόλεων] A Λευιτῶν. 33 αὐτῶν prius] A C deest. κατάσχεσις] C αὕτη ἡ κατάσχεσις. 34 τ̃] C ἐν τ̃. αἰωνία] A C αἰώνιος. 35 ὁ μετὰ σοῦ] C desunt. ἀδυνατήσῃ] A ἀδυναμήσῃ. C ἀδυνατήσει. χερσὶ] C χερσὶν αὐτοῦ. ὁ ἀδελφός σου. C desunt. 36 ἐγὼ κύριος] C desunt. 37 ἐπὶ τόκῳ] C ἐν τόκῳ. 40 ἔτους] C ἐνιαυτοῦ. ἐργᾶται] C ἐργάσεται. 41 τῇ ἀφέσει] C ἐν τῇ ἀφέσει ἀπὸ σοῦ. πατρικὴν] A C πατρικὴν αὐτοῦ. ἀποδραμεῖται] ἀναδραμεῖται. 42 πραθήσονται] C πραθήσονται. 43 κύριον] C deest. 45 συγγενῶν αὐτῶν] C συγγενῶν αὐτῶν τ̃ μεθ' ὑμῶν. 46 αἰῶνα] C αἰῶνα αὐτοὺς καταδουλώσεσθε. 48 αὐτῷ] A C αὐτόν. αὐτοῦ] A C αὐτῷ. λυτρώσεται] A C αὐτοῦ λυτρώσεται. οἰκείων] A οἰκιῶν. σαρκῶν αὐτοῦ] A σαρκῶν. χερσὶ] C χερσὶν αὐτοῦ. λυτρώσεται] A C λυτρώσεται. 50 αὐτὸν] ἑαυτόν. μισθίου] A ἡμέρα μισθωτοῦ. C ἡμέρα μισθίου. 54 ἐξελεύσεται] A C ϗ ἐξελεύσεται. 55 εἰσὶν] A C deest. οὗτοι] A αὐτοί.

CAP. XXVI.

1 εἰμι] C deest. & vers. 2. 3 τοῖς] C ἐν τοῖς. φυλάσσησθε] C φυλάξησθε. 6 γῆς ὑμῶν] A C γῆς ὑμῶν, ϗ πόλεμος οὐ διελεύσεται διὰ τ̃ γῆς ὑμῶν. 7 ἐναντίον] A C ἐνώπιον. et vers. 8. φόνῳ] C ἐν φόνῳ. ὑμῶν posterius] C ἐξ ὑμῶν. 9 ἐφ' ὑμᾶς] A ἐφ' ὑμᾶς, ϗ εὐλογήσω ὑμᾶς. 10 παλαιὰ prius] C deest. 11 σκηνήν] A διαθήκην. 12 λαὸς] C εἰς λαόν. 13 εἰμι] A deest. 15 διασκεδάσαι. C διασκεδάσαι ὑμᾶς. 16 ὑμᾶς τ̃] C ὑμᾶς σπουδὴν, τούτῳ. ἴκτερα] A C ἴκτερον. σφακελίζοντα] C σφακελίζοντας. ἔδονται] C ἔδονται αὐτά. 18 τοῦ] A C deest. ὑμᾶς] A C ὑμᾶς πληγαῖς. 19 σιδηροῦν] A C ὡς σιδηροῦν. 20 ὑμῶν posterius] C deest. 22 ἀποστέλλω] A C ἀποστελῶ. τὰ θηρία τὰ ἄγρια] C τὰ ἄγρια θηρία. ποιήσω] C ποιήσει. ἐρημωθήσονται] A C ἔρημοι ἔσονται. 23 ἐὰν] C ponit ante ἐπί. 25 ἐχθρῶν] A ἐχθρῶν ὑμῶν. 26 ὑμῶν posterius] C ὑμῖν. 27 ὑπακούσητε] C ἐπακούσητε. 28 ἐγὼ] A ϗ ἐγώ. 31 ϗ προσοχθιεῖ ἡ ψυχή μου ὑμῖν] A desunt. 34 Τότε εὐδοκήσει ἡ γῆ τὰ σάββατα αὐτῆς πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ἐρημώσεως αὐτῆς. A desunt. 35 ἡ γῆ posterius] A C deest. 37 οὐθενὸς] A μηδενός. C οὐδενός. ut & ver. 36. 39 ἐν τῇ γῇ τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν] C ponit post ἁμαρτίας αὐτῶν. 43 ἡ γῆ ἐγκαταλειφθήσεται] C ἐγκαταλειφθήσεται ἡ γῆ. αὐτῶν] A C ἑαυτῶν. τῇ] A ἐν τῇ. 44 οὐδ' ὡς] C οὕτως. 45 ἔναντι] C ἐναντίον. εἰμι] A C deest. μου ⋯ μου] A C desunt.

CAP. XXVII.

2 αὐτοῖς, ὃς] A πρὸς αὐτοὺς, λέγων, Ἄνθρωπος ὅς. C πρὸς αὐτοὺς, Ἄνθρωπος ὅς. ὥστε] C ὡς. 5 εἴκοσι ἐτῶν] C εἰκοσαέτους. 6 δίδραχμα prius] A C δίδραχμα ἀργυρίου. ἄρσεν] A ἄρρεν. ἐὰν δὲ θήλεια] A C τῆς δὲ θηλείας. 8 τιμὴ] A τιμὴ αὐτοῦ. ἐναντίον] C ἔναντι. τοῦ] C αὐτοῦ. τιμήσεται] A οὕτω τιμήσεται. C οὕτως τιμήσεται. 10 ἅγια] C ἅγιον. 11 ἔναντι] A C ἐναντίον. 14 αὐτὴν ὁ ἱερεὺς] C ὁ ἱερεὺς αὐτήν. 15 λυτρῶται] C λυτρώσηται. 18 αὐτοῦ] C αὐτό. 19 Ἐὰν δὲ] A Καὶ ἐάν. C Ἐὰν δὲ λυτρούμενος. 20 αὐτὸν] C deest. 21 ἅγιος] A ἅγιος αἰνετός. 22 ὃν] A deest. ἁγιάσῃ] C ἁγιάσει. 23 ἁγίαν] C ἅγιον. 24 αὐτὸν, οὗ] C αὐτὸν παρ' αὐτοῦ, οὗ. 25 ὀβολοὶ] C ὀβολοῖς. 26 Καὶ] C deest. ἔσται] C ἐστί. καθαγιάσει] C ἁγιάσει. αὐτὸ οὐδεὶς] C οὐδεὶς αὐτό. μόσχον] A μόσχος. 27 ἐπίπεμπτον] A C ἐπίπεμπτον αὐτοῦ. 28 ἀνάθεμα] A C ἀνάθημα bis. πάντων] A πάντων τῶν. 29 πᾶν] A C πᾶν ἀνάθημα. 30 ϗ τοῦ] A C ϗ ἀπὸ τοῦ. ἐστὶν] C ponit ad finem versus. 31 λυτρῶται λύτρῳ] A C λυτρούμενος λυτρῶται. ἐπίπεμπτον] A C ἐπίπεμπτον αὐτοῦ. πρὸς αὐτὸν] A ἐπ' αὐτῷ. C ἐπ' αὐτό. 32 ἔλθῃ] A C διέλθῃ. 33 ἀλλάξεις] A C ἀλλάξεις αὐτό. ἀλλάξῃς] A ἀπαλλάξῃς. ϗ τὸ] C ἔσται αὐτό, ϗ τό. omisso ἔσται post αὐτοῦ. 34 εἰσὶν] C deest.

NUM-

NUMERI.

CAP. I.

1 τῇ Σινᾶ] C τῷ Σινᾶ. τοῦ δευτέρου] A desunt. 2 Ἰσραὴλ] A C υἱῶν Ἰσραήλ. συγγενείας] A C συγγενείας αὐτῶν. ἐξ ὀνόματος] C ὀνομάτων. 3 πᾶς ἄρσην] C πᾶν ἄρσεν. & ponit ante κατὰ κεφαλὴν. ἐπισκέψασθε prius] A ἐπισκέψασθαι. ἐπισκέψασθε αὐτοὺς posterius] C deest. 4 ἔσονται] A ἔσονται σὺν δυνάμει αὐτῶν. ἕκαστος] A ἕκαστος ἕκαστος. 7 Ἀμιναδάβ] A Ἀμιναδάμ. 9 Ἐλιάβ] A Ἐλιάμ. 10 Ἐμιοὺδ] C Σεμιοὺδ. 11 Ἀβιδὰν] C Ἀμιδάν. 13 Ἐχεὰν] C Ἐχβεάν. 18 ἐπεξονοῦσαν] A ἐπισκέπτουσαν. C ἐπεσκέψαντο. 22 ὀνομάτων αὐτῶν] C ὀνομάτων. πάντα ἀρσενικὰ] A πᾶν ἀρσενικόν. 26 υἱοῖς Ἰούδα] Sed Comp. descriptionem familiæ Gad, quæ habetur ver. 24 & 25, præmittit Judæ. κατὰ κεφαλὴν αὐτῶν] C desunt, & vers. 28 & 30 & 32 34 36 24 38 40 & 42. 30 συγγενείας αὐτῶν] A συγγενείας. 31 ἐκ τῆς φυλῆς Ζαβουλὼν] A desunt. 32 υἱοῖς Ἐφραὶμ] C υἱοὶ Ἐφραίμ. ὀνομάτων αὐτῶν] C ὀνομάτων. & ver. 34 & 38 40 & 42. 34 ἀρσενικὰ] A ἀρσενικὰ αὐτῶν. & ver. 36 24 38 40 & 42. 44 ἐπεσκέψατο] C ἐπεσκέψαντο. πατριᾶς] A C πατριᾶς αὐτῶν. 47 οὐκ ἐπεσκέπησαν] A C οὐ συνεπεσκέπησαν. 50 ἐστὶν] A C deest. ἀροῦσιν αὐτοὶ] C αὐτοὶ ἀροῦσιν. 51 παρεμβάλλειν] A παρεμβαλεῖν. ἀναστήσουσι C ἀναστήσουσιν αὐτήν. ἀποθανέτω] A ἀποθανεῖται. 54 ἃ] C ὅσα.

CAP. II.

2 αὐτοῦ κατὰ τάγμα] A C κατὰ τάγμα αὐτοῦ. κατὰ σημαίας] A καὶ κατὰ τὰς σημαίας. C κατὰ σημασίας. 5 ἐχόμενοι] A ἐχόμενα. 7 ἐχόμενοι] C ἐχόμενοι αὐτοῦ. 9 ἐπισκεμμένοι] A ἠριθμημένοι. & ver. 16 & ver. 24 & ver. 31. 10 Τάγματι] C Τάγμα. Ῥουβὴν] C υἱῶν Ῥουβέν. λίβα] A νότον. δυνάμεις] C σὺν δυνάμει. 14 φυλὴ] A φυλῆς. 15 Δυνάμεις] A Δυνάμεις. C Καὶ δυνάμεις. 16 ἑκατὸν πεντήκοντα μία] A μία, καὶ πεντήκοντα, καὶ ἑκατόν. δεύτεροι] C καὶ δεύτεροι. 17 ὡς καὶ] A C ὡς. καθ' ἡγεμονίας] A κατὰ τάγμα αὐτῶν. C καθ' ἡγεμονίαν αὐτῶν. 18 Τάγμα] A C Τάγματι. 19 Δυνάμεις] A C Δυνάμεις. 20 ἐχόμενοι] C ἐχόμενοι αὐτοῦ. & ver. 22. φυλῆς] A C φυλή. & ver. 22. 21 Δυνάμεις] A Δυνάμεις. & ver. 23 & 26 & 28 & 30. 25 Τάγμα] C Τάγματα. 27 Φαγεὴλ] A Φαγαιήλ. 29 φυλῆς] A φυλή. C αὐτοῦ φυλή. 30 αὐτοῦ] A αὐτῶν. 32 πεντακόσιοι πεντήκοντα] A C καὶ πεντακόσιοι, καὶ πεντήκοντα. 33 ἐν αὐτοῖς] A C ἐν υἱοῖς Ἰσραήλ. 34 πάντα] A C κατὰ πάντα. ὅσα] C ἃ.

CAP. III.

3 Ταῦτα] C Καὶ ταῦτα. ἱερατεύειν] A τοῦ ἱερατεύειν. 4 ἐτελεύτησε] A ἐτελεύτησαν. ἱεράτευσεν] A C ἱεράτευσαν. 9 Ἀαρὼν] A C Ἀαρὼν τῷ ἀδελφῷ σου. δεδομένοι δόμα] A C δόμα δεδομένοι. 10 καὶ πάντα τὰ κατὰ τὸν βωμὸν, καὶ ἔσω τοῦ καταπετάσματος] C desunt. 12 ἰδοὺ ἐγὼ] C ἐγὼ ἰδού. 15 κατὰ δήμοις αὐτῶν] C κατὰ συγγενείας αὐτῶν. A κατὰ δήμοις αὐτῶν, κατὰ συγγενείας αὐτῶν. ἐπισκέψασθε] A ἐπισκέψη. 16 ἐπεσκέψατο] A ἐπεσκέψατο. αὐτοῖς κύριος] C κύριος αὐτοῖς. 17 οὗτοι] C deest. Γεδσὼν] C Γηρσών. & ver. 18 & 21, & per totum caput. 22 ἡ ἐπίσκεψις posterius] A ὁ ἀριθμός. 23 παρὰ] A κατά. 26 καὶ τὸ κάλυμμα] A καὶ τὸ κατακάλυμμα αὐτῆς. C desunt. κατακάλυμμα] A κάλυμμα. 29 λίβα] A νότον. 31 λειτουργοῦσιν] C λειτουργήσουσιν. 34 πεντήκοντα] C διακόσιοι. 35 Ἀβιχαὴλ] A C Ἀβιχαία. 36 φυλακῆς] C φυλῆς τῶν. τὰ ἔργα] A πάντα τὰ ἔργα. 37 πασσάλους] A C πασσάλους αὐτῶν. 38 Οἱ] C Καὶ οἱ. ἀνατολῆς] C ἀνατολῶν. ἀπτόμενος] A προσπορευόμενος. 40 λάβετε] A C λάβε. ἀριθμὸν] A C ἀριθμὸν αὐτῶν. 41 πάντων posterius] C πάντων τῶν κτηνῶν. 42 κύριος] A C κύριος αὐτῷ. 43 ἐγένοντο] A ἐγένετο. 46 Καὶ τὰ] C Τά. 47 ὀβολοὺς τοῦ σίκλου] A ὀβολοὶ ὁ σίκλος. C ὀβολοῖς σίκλος. 48 λύτρα τῶν] C λύτρα περὶ τῶν. 50 χιλίους τριακοσίους ἑξηκονταπέντε] A πέντε καὶ ἑξήκοντα, καὶ τριακοσίους, καὶ χιλίους. C πέντε, καὶ ἑξήκοντα, καὶ χιλίους τριακοσίους. 51 Μωϋσῆς τὰ] A C Μωϋσῆς τὸ ἀργύριον τά. ἐνετείλατο] C συνέταξε.

CAP. IV.

2 εἴκοσι] C εἰκοσαέτους. 4 Καὰθ] A Καὰθ, ἐκ μέσου υἱῶν Λευὶ, κατὰ δήμους αὐτῶν, κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν. 5 εἰσελεύσεται] A C εἰσελεύσονται. 6 ἀναφορεῖς] C ἀναφορεῖς αὐτῆς. 7 ὁλοπόρφυρον] C πορφυροῦν. 8 διεμβαλοῦσι] C ἐμβαλοῦσι. δι' αὐτῆς ἀναφορεῖς] A C τοὺς ἀναφορεῖς αὐτῆς. 9 λαβίδας ... ἐπαρυστρίδας] C ἐπαρυστρίδας ... λαβίδας. ἐλαίου] A C ἐλαίου αὐτῆς. οἷς] A ὅσοις. C ὅσα. λειτουργοῦσιν] C λειτουργήσουσιν, & vers. 12. 11 ἐπικαλύψουσιν] A C ἐπιθήσουσιν. καλύψουσιν] A C ἐπικαλύψουσιν. 13 ἐπιθήσει] C ἐπιθήσουσι. 14 σκεύη] A C σκεύη αὐτοῦ. ὅσοις] C ἐν οἷς. ἐπ' αὐτῷ] A C desunt. καὶ λήψονται, & quæ sequuntur usque ad finem versus] desunt in Comp. συγκαλύψουσιν] A συγκατακαλύψουσιν. αὐτὸ] A αὐτά. 16 ἡ καθ'] A καθ'. ὅλης] C ὅλη. ἐν πᾶσι] A καὶ ἐν πᾶσι. 19 Τοῦτο] C Καὶ τοῦτο. προσπορευέσθωσαν] A C εἰσπορευέσθωσαν. κατὰ τὴν] C εἰς τήν. 20 τὰ ἅγια] A C τὸ ἅγιον. 22 τούτους κατ' οἴκους] C τοὺς κατ' οἴκους. 23 ἐπίσκεψαι] A C ἐπισκέψασθε. ποιεῖν] A C καὶ ποιεῖν. αὐτοῦ] A deest. 25 κάλυμμα] C κατακάλυμμα. αὐτῆς] A αὐτῇ. C αὐτήν. κάλυμμα] A C κατακάλυμμα. 26 αὐλῆς] A αὐλῆς, καὶ τὸ ἐπίσπαστρον τῆς θύρας τῆς αὐλῆς. C καὶ τὸ κατακάλυμμα τῆς θύρας τῆς αὐλῆς. σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου] A σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου, καὶ ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου κύκλῳ. C σκηνῆς, καὶ ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου. περισσὰ] A C περισσὰ αὐτῶν. λειτουργικὰ] A C λειτουργικὰ αὐτῶν. ὅσα] A καὶ πάντα ὅσα. C καὶ ὅσα. λειτουργοῦσιν] C λειτουργήσουσιν. 27 ὀνόματα] A C ὀνομάτων. ἀρτὰ ὑπ'] A ἔργα τὰ δι'. 28 λειτουργία αὐτῶν] A λειτουργία τοῦ δήμου αὐτῶν. 30 λειτουργεῖν] C λειτουργεῖν ποιεῖν. 31 μοχλοὺς] A C μοχλοὺς αὐτῆς. καὶ τὸ κατακάλυμμα, καὶ αἱ, usque ad finem versus] desunt in Comp. 35 ποιεῖν] A C ποιεῖν τὰ ἔργα. 43 λειτουργεῖν] C λειτουργεῖν καὶ ποιεῖν. 44 ἐγενήθη] A ἐγένετο.* αὐτῶν] A τῆς συγγενείας αὐτῶν. 46 Ἰσραὴλ] A υἱῶν Ἰσραήλ. δήμους] A C δήμους αὐτῶν. 49 αὐτοὺς ἐν χειρὶ Μωϋσῆ] C Μωϋσῆς αὐτούς.

CAP. V.

3 οὐ] A οὐ μή. 6 παρίδῃ] A παρίδῃ ἐν κυρίῳ. 8 πλημμέλημα prius] A C πλημμέλημα πρὸς αὐτόν. ἐν αὐτῷ περὶ αὐτοῦ] C περὶ αὐτοῦ ἐν αὐτῷ. 12 ὑπερίδοῦσα παρίδῃ αὐτὸν] C παρίδῃ αὐτὸν ὑπεριδοῦσα. 13 μετ'] A C ᾖ κατ'. 14 αὐτῷ posterius] C ἐπ' αὐτῷ. ζηλώσῃ] C ἐζήλωσε. 15 θυσία ζηλοτυπίας] C ζηλοτυπίας θυσία. 18 κεφαλὴν τῆς] A κεφαλὴν αὐτῆς τῆς. ... φαινόμενον τοῦτο] A C τὸ ἐπικαταρώμενον τοῦτο. 21 σε κύριος] C κύριος σε. ... ὅρκιον] C ἐν ὅρκῳ. πεπρησμένην] C πεπρησμένην. 22 πρῆσαι] C ... 25 τὸ ἐπικαταρώμενον τοῦ ἐλεγμοῦ] C τοῦ ἐλεγμοῦ τοῦ ἐπικαταρωμένου. ... A C ἐπὶ τί. 26 αὐτὸ] A αὐτὸ ὁ ἱερεύς. 27 ἐὰν] A ἐὰν μὲν. ... σθαι] A προσθήσεται. C πρασθήσεται. τῷ] A ἐν τῷ. 30 ὃς] C ᾧ. ... γυναικὸς αὐτοῦ] C αὐτήν.

CAP. VI.

3 καὶ ὄξος ἐξ] A καὶ ὄξους ἐξ. C ὄξος ἐξ. σταφίδα] C σταφίδας. 4 ... φάγεται] A οὐ πίεται, οὐδ' οὐ μὴ φάγεται ἐξ αὐτῶν. 5 ἡμέραι τῆς ... τοῦ] ... ἡμέρας τῆς προσευχῆς τοῦ. C ἡμέρας τῆς εὐχῆς τοῦ. ξυρὸν] A C ... κυρίῳ prius] C deest. κεφαλῆς] C κεφαλῆς αὐτοῦ. 7 μητρὶ] A ἐπὶ μητρί. αὐτῷ] C αὐτῷ· καί. 9 ἀποθάνῃ] A C θανάτῳ ἀποθάνῃ. ... ἐξάπινα] C ἐξάπινα ἐπ' αὐτῷ. ᾗ ἂν] C ἐν ᾗ. 10 Καὶ τῇ] A Τῇ. 11 ᾗ] C deest. 12 αὐτοῦ] A αὐτῷ. 14 μίαν ἄμωμον] C ἄμωμον μίαν. 17 σωτηρίου τῷ] C desunt. θυσίαν αὐτοῦ] A θυσίαν. 18 παρὰ τὴν] A C ἐπὶ τήν. 19 εὐχὴν] A C κεφαλήν. 20 προσφορῆς] C ... 21 κυρίῳ prius] A deest. εὔξηται] A εὔξηται. τὴν] A C τῆς. ἁγνείας] A ἁγνείας αὐτοῦ. 23 εὐλογήσετε] A εὐλογήσει· & ad finem hujus versus hæc addit, καὶ ἐπιθήσουσι τὸ ὄνομά μου ἐπὶ τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ, καὶ ἐγὼ κύριος εὐλογήσω αὐτοὺς, λέγοντες αὐτοῖς· quæ habentur vers. 27.

CAP. VII.

1 ᾗ ἡμέρᾳ] A C τῇ ἡμέρᾳ ᾗ. ἀναστῆσαι] C ἐξαναστῆσαι. 2 δώδεκα] C deest. 3 τὸ δῶρον] A C τὰ δῶρα. προσήγαγον] A C προσῆξαν. 5 ... λειτουργίαν] C λειτουργίαν αὐτοῦ. 7 Καὶ] A C deest. 9 οὐ δέδωκεν] C ἐκ ... κεν. αἴρουσιν] A αἴρουσιν αὐτά. 12 ἐν] A C deest. 13 πλήρη σεμιδάλεως] C σεμιδάλεως πλήρη. 48 Ἐμιοὺδ] A Σεμιοὺδ, & vers. 53. 66 Ἀχιέζερ] C Ἀβιέζερ. 85 σίκλοι posterius] C deest. 86 θυμιαμάτων] A θυμιαμάτων δέκα χρυσῶν ἡ θυΐσκη ἐν τῷ σίκλῳ τῷ ἁγίῳ. 87 αἱ εἰς] A C εἰς. ... δώδεκα] C ἐνιαύσιοι δεκαδύο. αἱ θυσίαι] A καὶ αἱ θυσίαι. 88 Πᾶσαι αἱ εἰς] C Καὶ εἰς. ἐνιαύσιοι prius] C deest. ἑξήκοντα ἐνιαύσιοι ἄμωμοι] A ἐνιαύσιοι ἄμωμοι ἑξήκοντα. ἐνιαύσιοι] C ἐνιαύσιαι. ἐγκαίνωσις] A ἐγκαίνισις. C ἐγκαίνισις. μετὰ τὸ πληρῶσαι τὰς χεῖρας αὐτοῦ] C desunt. 89 εἰς τὴν σκηνὴν] C ἐν τῇ σκηνῇ. κιβωτοῦ τοῦ] A κιβωτοῦ τῆς σκηνῆς τοῦ.

CAP. VIII.

2 ἐπιθῇς] A ἐπιθῇς. 3 ἐκ τοῦ ἑνὸς μέρους] C desunt. 7 ξυρὸν] C ξυρόν. 12 κυρίῳ] A deest. 13 ἔναντι κυρίου] C desunt. ἔναντι postremum] A deest. 15 ἔναντι κυρίου] C δόματα. ἀποδεδομένοι] A C ἀποδεδομένον. 19 ... δομένους] C ἀποδεδομένον. προσεγγίζων] C πληγὴ, ὅταν προσεγγίζωσι. 21 ἐπλύναντο] A C ἔπλυναν. ἱμάτια] A C ἱμάτια αὐτῶν. 22 εἰσῆλθον] A C εἰσήλθοσαν. 24 ἐνεργεῖν] A C λειτουργεῖν λειτουργίαν ἐν ἔργοις. 25 ἀποστήσεται] A ἀποστήσονται. οὐκ] A οὐχί. ὁ ἀδελφὸς] C μετὰ ἀδελφῶν.

CAP. IX.

3 ποιήσεις] A καὶ ποιήσεις. C ποιήσετε. καιρὸς] A C καιρὸν αὐτοῦ. 6 ψυχῇ] A ψυχῆς. 7 αὐτὸν] A C αὐτούς. προσενέγκαι] A ὥστε τοῦ προσενέγκαι. C ὥστε προσενέγκαι. 8 κύριος περὶ ὑμῶν] C περὶ ὑμῶν κύριος. 10 ὑμῖν] A ἢ ἐν ὑμῖν. 11 τὸ] A C deest. 13 ὑστερήσῃ] C ὑστερήσει. κυρίου] A ... ἁμαρτίαν αὐτοῦ] C ἁμαρτίαν. 14 ποιήσει] A οὕτω ποιήσει. C οὕτως ποιήσει. ὑμῶν] A ἐν ὑμῖν. 15 τὴν] A καὶ τήν. 16 ἐγίνετο] C ἐγένετο. 17 παρενέβαλον] C παρενεβάλοσαν. 19 θεοῦ] C κυρίου. ἐξάρωσι] C ἐξαρῶσι. 20 σκιάζῃ] C γένηται. ἀπαροῦσι] A ἐξαροῦσι. 21 ἀναβῇ] C ἀνέβη. ἡ νυκτὸς] A ἢ νυκτὸς, καὶ ἐὰν ἀναβῇ ἡ νεφέλη ἀπαροῦσιν ἡμέρας. 22 Μηνὸς] A C Ἡμέρας. αὐτῆς] A αὐτοῖς. ἀπάρωσιν] C ἀπαροῦσιν. 23 ἀπαροῦσι] A παρεμβαλοῦσι, καὶ διὰ προστάγματος κυρίου ἐξαροῦσι.

CAP. X.

2 ἀργυρᾶς, ἐλατὰς] C ἐλατὰς, ἀργυρᾶς. 3 σαλπιεῖς] A σαλπίσει. ... A πρὸς σε πᾶσα. 4 μιᾷ] A μιᾷ σάλπιγγι. ἀρχηγοὶ] A καὶ χιλίαρχοι. 5 ... λὰς] C κατ' ἀνατολάς. 6 λίβα] A νότον. C κατὰ λίβα. σημασίᾳ] C σημασίᾳ. ... τῇ] A ἐπὶ τῇ. 7 σημασίᾳ] A C σημασία. 8 οἱ] A ἐν οἱ. 9 καὶ σημανεῖτε] A καὶ σαλπιεῖτε καὶ σημανεῖτε. κυρίου] C κυρίου τοῦ θεοῦ ὑμῶν. 10 ἀνάμνησις] C ἀνάμνησιν. ἔναντι] A ἐναντίον. 12 ἐν τῇ ἐρήμῳ] C ἀπὸ τῆς ἐρήμου τοῦ. 14 τάγματι] A τάγματα. 22 Σεμιοὺδ] C Ἐμιούδ. 25 τάγμα] A C τάγματι. Ἀχιέζερ] C Ἀβιέζερ. 29 Ὀβάβ] A C Ἰωβάβ. 30 ἀλλ' εἰς] A ἀλλ' ἢ εἰς. ... μου] C γενεάν μου πορεύσομαι. 31 ἐν ἡμῖν] C μεθ' ἡμῶν. 32 καὶ ἐν] A ... 34 αὐτοῖς] A αὐτῆς. ἀνάπαυσιν] Hic ponit Comp. quæ habentur v. 34 nostræ, Καὶ ἡ νεφέλη, usque ad finem versus. 36 αὐτοῖς] A αὐτούς.

CAP. XI.

2 ἀνέκραξεν] C ἔκραξεν. 6 οἱ ὀφθαλμοὶ ἡμῶν] C ponit ante τό. 7 αὐτοῦ] A αὐτοῦ ὡς. 8 ἤληθον] A ἤλεον. μύλῳ] A ἐμύλον. ... ἔτριβον] C ἢ ἔτριβον. 11 ὁρμὴν] A C ὀργήν. 12 αὐτὸν εἰς] A C ... τοὺς εἰς. 13 ἐμοὶ] A C ἐμέ. 14 βαρύτερον] A βαρύ. 15 ἔλεος] C ... ειν. 16 ὅτι] C deest. ἄξεις] C ἐξάξεις. πρὸς] A C εἰς. 20 ἐκ ... C διὰ τῶν. 21 φαγεῖν] A C deest. 22 αὐτοῖς prius] C deest. 23 ... A οὐχί. εἰ] A ἐπεί. ἢ οὐ] A desunt. 25 πνεῦμα ἐπ' αὐτοὺς] A ἐπ' αὐτοὺς τὸ πνεῦμα. ἐπροφήτευσαν] A προεφήτευσαν. & ver. 27. 26 ... πρὸς] A ἦλθον εἰς. C ἤλθοσαν πρός. 28 ἐκλεκτὸς] A C ἐκλεκτῶν. ... κύριε] A C κύριέ μου. 29 Μωϋσῆς αὐτῷ] C αὐτῷ Μωϋσῆς. ἐμοὶ] A ... μοι. C σὺ ἐμοί. ἐπὶ] C εἰς. 31 τὴν παρεμβολὴν] C τῆς παρεμβολῆς. 32 ἡμέραν, καὶ] C ἡμέραν ἐκείνην, καί. συνήγαγον] C συνέλεγον. 33 ... θυμώθη] A ἐθυμώθη σφόδρα. C ἐθυμώθη ὀργῇ. τὸν λαὸν] A ἐν τῷ λαῷ.

CAP. XII.

2 λελάληκε κύριος] A ἐλάλησε κύριος. C ἐλάλησεν ὁ θεός. 5 εἰς τὴν ... C καὶ εἰς τήν. καὶ κατέβη] C κατέβη. καὶ ἐξήλθοσαν] A καὶ ἐξῆλθον. C ἐξῆλθον. 6 εἶπε] C εἶπε κύριος. 7 οὕτως] A οὕτως ὡς. 8 ... C ... 9 αὐτοῖς, καὶ ἀπῆλθεν] A C αὐτοὺς, καὶ ἀπῆλθον. 11 κύριε] C ... prius ... 12 ὡσεὶ ἴσον] C ὡσεὶ ἴσον. μητρὸς] C μητρὸς αὐτοῦ. 14 ἑπτὰ ἡμέρας] A C deest. A hoc duodecimum & decimum tertium caput, unicum facit, decimum quartum autem in duo dividit.

CAP. XIII.

] C Σαμού. Ζαχὺρ] A Ζακχύς. 8 Ἰγαὰλ] A Ἰγάλ. C Ἰγάλ.] C Ῥαφάρ. 18 Μωϋσῆς] A Μωϋσῆς ἐκ τῆς ἐρήμου Φαράν. 20 ἡ καλὴ] C εἰ ἄρα. 23 ἀπῆλθον] C ἦλθοσαν. Θιλαμὶ] C Θαλμίν. Ταυὶν] C ἤλθον. 26 ἀπέστρεψαν] A C ἐπέστρεψαν. 27 ῥῆμα] 29 ἐπ' αὐτῆς] A C τὴν γῆν. μεγάλαι] C καὶ μεγάλαι. , καὶ κατακληρονομήσομεν] A C ἀναβησόμεθα, καὶ κατακληρονομήσομεν. δυνατοί] C δυνάμενοι. 32 αὐτῆς] C αὐτόν. οὐ μὴ δυνάμεθα] ἡμῶν ἐστι] C ἐστὶν ἡμῶν. 33 κατέσθουσα] A C κατεσθίουσα.] A C ἐπ' αὐτῆς. 34 αὐτῶν ὡσεὶ] C ἡμῶν ὡσεί.

CAP. XIV.

] A C νύκτα. 3 Αἰγύπτῳ] A C Αἰγύπτου. εἰ] C deest. παιδία ἡμῶν. 4 βέλτιον] A C βέλτιον ἡμῖν. εἶπαν] A C εἶπον.] C ἔναντι. 9 ἡμῖν prius] C ὑμῖν. 10 πᾶσι] A C ἐν πᾶσι. μοι ἐπὶ] C πιστεύουσί μοι ἐν. 12 καὶ τὸν οἶκον τοῦ πατρός] C desunt. 13 λαὸν] A λαόν σου. 14 εἰ] C deest. κύριε] C σὺ ἐπ' αὐτῶν] A ἐπ' αὐτόν. 17 ἰσχὺς] C χείρ. 19 ἐγένου αὐτοῖς] C 20 πρὸς Μωϋσῆν] C desunt. 21 καὶ ζῶν τὸ ὄνομά μου] καὶ ζῶν] A ἀεὶ ζῶν. 22 ἐρήμῳ] A C ἐρήμῳ ταύτῃ. τῆς φωνῆς μου] 23 ἀλλ' ἢ] C ἀλλά. ὧδε] C ὧδε σήμερον. οὐδὲ κακὸν] 24 ὅτι] A C ὅτι ἐγενήθη. εἰσάξω] A C καὶ εἰσάξω.] A κατοικήσουσιν. καὶ ἀσφαλεῖς ὑμεῖς] C ὑμεῖς, καὶ ἀπάρατε. A θάλασσαν ἐρυθρὰν] C θαλάσσης ἐρυθρᾶς. 27 ἐγόγγυζε] C 29 ἐγόγγυζε] A ἐγόγγυζον. 31 ἐν διαρπαγῇ] A C καὶ κληρονομήσουσι τὴν γῆν] C desunt. 33 ἀναλωθῇ] A 35 ἐγὼ] A ὑμῖν. 37 κατείπαντες] A C καλουμένοντες.] C κατὰ τῆς γῆς πονηρά. 38 υἱὸς] A ὁ τοῦ. 39] A ἐπένθησε. 40 εἶδε] C deest. 44 διαβιασάμενοι] A διαβησάμενοι.] A ἐκ μέσου τῆς. 45 Ἐρμὰν] A C Ἐρμά. καὶ ἀπεστράφησαν εἰς τὴν] C desunt.

CAP. XV.

] O A ἐλάλησε. λάλησον τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ] O τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ λέγων. 3 ποιήσεις] A C ποιήσετε. ὁλοκαυτώματα κυρίῳ, ὁλο-] A κάρπωμα τῷ κυρίῳ, ὁλοκαύτωμα, ἤ. C καρπώματα κυρίῳ, ἤ. μεγαλῦναι] A μεγάλην. 4 ἀναπεποιημένης ἐν ἐλαίῳ ἐν τε-] A πεφυραμένης ἐν τετάρτῳ τοῦ ἶν ἐν ἐλαίῳ. 5 Καὶ οἶνον ad ἶν] O desunt. 6 ποιήσεις τοῦτο κάρπωμα ὀσμὴν εὐωδίας τῷ] C desunt. ποιῆτε] A ποιήσητε. ὁλοκαύτωμα] A C ὁλοκάρπωμα.] A ἀναπεφυραμένης. & ver. 9. O ἀναπεποιημένα. & ver. 9.] O A ποιήσητε. O C ponunt post βοῶν. ἀλλ' ἢ] O C 10 καὶ οἶνον usque ad ἶν] O desunt. 12 ὧν] A ὅν. οὕτως ποιήσε- O desunt. 14 ποιήσει] O ποιήσει ὁ προσήλυτος, καί. Νόμος εἷς ἔσται ad γενεὰς ὑμῶν] O eadem bis habet, sed in posteriori ἔσται ὑμῖν] A deest. O ἐστι, & ponit post ὑμῖν. 18 εἰσάγω] C] O εἰσάγω. 19 ἀφελεῖτε] A ἀφαιρεῖτε. 20 ἀφοριεῖτε ἀφαίρεμα] O C ἀφαίρεμα ἀφελεῖτε αὐτῷ. sed O habet ἀφοριεῖτε. ἄρτον] O καὶ ἄρτον. ἅλω] O A ἅλωνος. αὐτὸν] A αὐτόν. ἄρτον] C αὐτό. 21 φυράματος] C φυραμάτων. 23 κύριος πρὸς ὑμᾶς] A κύριος O κύριος. ἢ] O C ἤ. 24 συναγωγῆς γενηθῇ] O συναγω- ἄμωμον] O deest. αὐτῷ] O τέλος. σύνταξιν] A C σύνταξιν. 26 κατὰ πάσῃ συναγωγῇ] A C πάσῃ συναγωγῇ προσκειμένῳ] 27 αἶγα μίαν] C μίαν αἶγα. 28 περὶ αὐτῆς] A C καὶ ἐξιλάσεται αὐτῷ. 29 αὐτοῖς] A ἐν αὐτοῖς. 30 ποιήσῃ] παροξυνεῖ] C παροξύνει. ἐξολοθρευθήσεται] A C καὶ ἐξολοθρευ- ἡ ἁμαρτία] O ἁμαρτία γάρ. 32 τῶν σαββάτων] A C τοῦ σαββάτου.] O A C εὑρόντες αὐτόν. συλλέγοντα ξύλα] O desunt. τῇ ἡμέ- τῶν σαββάτων] A C desunt. 34 αὐτὸν] O αὐτῷ. 35 ὁ ἄνθρωπος] ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος. λιθοβολήσατε] A C λιθοβολήσετε. συναγωγὴ] C 36 ἐλιθοβόλησεν] O A C ἐλιθοβόλησαν. συναγωγὴ] O desunt. πᾶσα ἡ συναγωγὴ λίθοις ἔξω τῆς παρεμβολῆς.] C desunt. λίθοις] A ἐν λίθοις. συνέταξε] A ἐλάλησε. τῷ Μωϋσῇ] A 39 μνησθήσεσθε] A ἀναμνησθήσεσθε. πασῶν τῶν ἐντολῶν] O πάσας τὰς ἐντολὰς κυρίου ποιῆσαι. μνησθῆτε, καὶ ποιή-] O μνησθήσεσθε, καὶ ποιήσητε. ὀπίσω] A ἔτι ὀπίσω. τῶν ὀφθαλμῶν] ὀπίσω τῶν ὀφθαλμῶν ὑμῶν.

CAP. XVI.

] O desunt. Ἐλιὰβ] A Ἐλιάμ. O Ἐλιὰβ υἱοῦ Ῥουβήν. Αὐν] O A C] C Φαλέκ. 2 ἀνέστησαν ἔναντι] O ἀντέστησαν ἐναντίον. 3 Συνέ-] O Ἐπισυνέστησαν. εἶπαν] A C εἶπον πρὸς αὐτούς. ἐχέτω] O ἀρκείτω. ὑμῖν] ἐναντί] O ἐναντί. 5 αὐτοῦ prius] C deest. ἁγίους, καὶ] A C. usque ad finem versus] O desunt. ἐξελέξατο] A C ἐκ ἐξε- προσηγάγετο] A C οὐ προσηγάγετο. 6 ποιήσατε] C ποιήσετε. O A C ἑαυτοῖς. Et O ὑμῖν non habet. ἐπίθετε] O ἐπιθήσετε. 7 ἐκλέ-] A ἂν ἐκλέξηται. O C ἂν ἐκλέξηται. ἔτος] O ponit post ἅγιος.] O ἔτι οἱ υἱοί. 9 Μὴ] A deest. ὁ θεὸς Ἰσραὴλ ὑμᾶς] A ὑμᾶς ὁ θεός. Ἰσραὴλ] O υἱῶν Ἰσραήλ. τῆς σκηνῆς posterius] A τῆς κυρίου] O C τῆς συναγωγῆς. αὐτοῖς] A αὐτῷ. O deest, ut & 10 καὶ ἱερατεύειν] O A C ἱερατεύειν. 11 διαγογγύζετε] A 13 εἰς γῆν ῥέουσαν] C ἐκ γῆς ῥεούσης. O ἐξ Αἰγύπτου, ἐκ γῆς 14 ἄρχων] O deest. σὺ] O C deest. ἂν] A C deest. ἐξέκοψας] 16 καὶ Ἀαρὼν, καὶ αὐτοὶ] C καὶ αὐτοί, καὶ Ἀαρών. 18 Καὶ ἔλα- τὸ πυρεῖον αὐτοῦ] C desunt. O pro ἔλαβεν habet ἔλαβον. αὐ- ἐπέθηκαν] C ἐπέθηκεν. ἐπέβαλον] C ἐπέβαλεν. Μωϋσῆς, καὶ μαρτυρίου versus sequentis] O desunt. 19 τὴν θύραν] C τὰς Hic definit Cap. 16. secundum Ald. sed reliqua quæ sequuntur in cap. & caput 17. in uno continentur. 21 ἐκ] A ἔσχατος ἐκ. θεὸς] A θεέ, θεοῦ. C ὁ θεός, ὁ θεός. O ὁ θεός. πνευμάτων] A 24 Κορὲ] O A C Κορέ, καὶ Δαθάν, καὶ Ἀβειρών. 27 Κορὲ] A C Δαθάν, καὶ Ἀβειρών. σκηνῶν] O σκηνωμάτων. 28 ἀπέστειλε] C 29 Εἰ] C Καὶ εἰ. εἰ καὶ] C καὶ εἰ. O εἰ. 30 φάσματι] A O θαυμάσματι. καταπίεται] O κατέπιεν. ζῶντες] O πάντες ζῶν- γνώσεσθε] A γνώσονται. οἱ ἄνθρωποι] O υἱοὶ ἀνθρώπων.] A C τῶν ποδῶν αὐτῶν. ἡ γῆ] O desunt. 33 ὅσα] A C πάντα ὅσα. αὐτῶν] O A C αὐτοῖς. 34 οἱ] A καὶ οἱ. ὅτι] A ὅτι εἶπαν. C deest. λέγοντες] O ἔλεγον. 36 εἶπε] C ἐλάλησε. Μωϋσῆν] C πρὸς Μωϋσῆν, λέγων. 37 Καὶ πρὸς] C λάλησον πρός. τὰ χαλκᾶ] C desunt. ἡγίασε] A ἡγίασεν. O ἡγιάσθησαν. 38 τούτων] O deest. τοῖς] A ἐν τοῖς. 40 μνημόσυνον] O deest. ὥσπερ] A ὡς περί. αὐτῷ] O A deest. 41 ἐπαύριον] O αὔριον. ἀπεκτάγκατε] O C ἀπεκτείνατε. 43 ἐκάλυψεν αὐτὴν] C αὐτὴν ἐκάλυψεν. εἰσῆλθε] O ἔστη. 44 καὶ Ἀαρὼν] C desunt. 46 τὴν παρεμβολὴν] C τὴν συναγωγήν. ἀπὸ προσώπου] O παρά. 47 ἐνῆρκτο] A ἐνῆρκτο. ἐν τῷ λαῷ] O εἰς τὸν λαόν. καὶ ἐπέβαλε ad finem versus] O desunt. 50 ἐπέστρεψεν] C ἀπέστρεψεν.

CAP. XVII.

2 ῥάβδον κατ' οἴκους πατριῶν prius] A desunt. πατριῶν prius] O C πατριῶν αὐτῶν. ὄνομα αὐτοῦ] O C ὄνομα. ῥάβδου] O A C ῥάβδου αὐτοῦ. 3 ἐπίγραψον] C ἐπιγράψεις. Λευὶ] O αὐτοῦ. δώσουσι] C deest. 4 κατέναντι τοῦ μαρτυρίου] O C desunt. 5 ἀπ' ἐμοῦ] A C ἀπὸ σοῦ. ἂ] A C ὅσα. O ὅν. ὑμῖν] A ὑμᾶς. O ἡμῶν. 6 αὐτῶν ῥάβδον] O ῥάβδους. ῥάβδον κατ'] C ῥάβδον μίαν κατά. 7 ἀπέθηκε] C ἐπέθηκε. ἐν τῇ σκηνῇ] O ἐπὶ τῆς σκηνῆς. καὶ Ἀαρὼν] O C desunt. ἐν τῇ σκηνῇ] O εἰς τὴν σκηνήν. 9 ἔλαβον] O C ἔλαβεν. 10 τοῦ μαρτυρίου] C τοῦ μαρτυρίου. σημεῖον] A C εἰς σημεῖον. υἱοῖς] O υἱοῖς Ἰσραήλ. 11 ἐποίησε] O ἐποίησαν. καθὰ] O ὅσα. 12 ἀπολώλαμεν] O ἀπολούμεθα. παρανηλώμεθα] C πάντες ἡμεῖς παρανηλώμεθα. O deest. 13 κυρίου] O τοῦ μαρτυρίου κυρίου.

CAP. XVIII.

1 τοῦ πατρός σου] O τῆς πατριᾶς σου μετὰ σοῦ. λέγων] C deest. πατρός σου] A C πατρός σου μετὰ σοῦ. ἁμαρτίας prius] A ἀπαρχάς. υἱοί σου] C υἱοί σου μετὰ σοῦ. 3 σκηνῆς] A σκηνῆς σου. O σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου. προσελεύσονται] O προσελθέτωσαν. 5 ἔσται] A C ἔσται ἔτι. O ἔτι ἔσται. 6 Καὶ ἐγὼ] C Καὶ ἰδοὺ ἐγώ. 8 καὶ ἰδοὺ ἐγὼ] O λέγων, καὶ ἐγὼ ἰδού. εἰς γέρας] O ponit post σοί. μετὰ σοῦ] C desunt. 10 φάγεται] O C φάγεσθε. σύ, καὶ οἱ υἱοί σου] C desunt. αὐτὰ posterius] O ταῦτα. 12 καὶ πᾶσα ἀπαρχὴ] O ἡ. σίτου] O A C καὶ σίτου. 13 ἐν τῷ] C ἂν ἐν τῇ. ἀνατιθεμαποιμένον] O ἀνατεθειμένον. 15 μήτραν] A πᾶσαν μήτραν. ὅσα] O ἅ. ἡ συντίμησις] O καὶ ἡ συντίμησις αὐτοῦ. 17 πρὸς τὸ] O C ἐπὶ τό. κατὰ] O deest. 19 δέδωκα σοι] O σοὶ δέδωκα αὐτά. ἐὰν ἀφέλωσι] C ἂν ἀφαιρῶσι. λαὸς] A λαός. αἰώνιος] O αἰών. 21 Ἰσραὴλ] O υἱοῖς Ἰσραήλ. λειτουργίαν] O deest. 23 νόμιμον αἰώνιον] O νόμιμα αἰώνια. 24 κλήρῳ] O κληρονομίᾳ. 26 ἀφελεῖτε] A ἀφέλητε. ἀποδεκατώσατε] A ἀποδεκατοῦτε αὐτοῦ. 27 ἀπὸ ἅλω, καὶ] O C A ἀφ' ἅλωνος. καὶ ὡς. 28 αὐτοῖς] A C deest. 29 Ἀπὸ πάντων usque ad ἡ] O desunt. ἢ] O A C deest. πάντων] O πάσης. τὸ ἡγιασμένον] C τῶν ἡγιασμένων. 30 ἀφαιρῆτε] C ἀφαιρεῖτε, et versu 32. ἀπὸ ἅλω] A ἀφ' ἅλωνος. C ἀπὸ ἅλωνος. O ἅλωνος. ἀπὸ] O deest. καὶ ὡς γένημα] A ὡς ἀφαίρεμα. 31 μισθὸς οὗτος ὑμῖν] O ἔθος ὑμῖν οὗτος. 32 αὐτὸ] O C αὐτά. ἀπαρχὴν ἀπ'] C ἀπαρχὴν αὐτοῦ ἀπ'. Ald. huic cap. addit priorem versum capitis sequentis, & versum secundum usque ad Ἰσραήλ.

CAP. XIX.

2 ἢ] O C deest. αὐτὴν] O αὐτῆς. 3 εἰς τόπον καθαρὸν] C desunt. 5 δέρμα] A C δέρμα αὐτῆς. καὶ τὰ κρέα] O desunt. κρέα αὐτῆς] A κρέα. αὐτῆς κατακαυθήσεται] O κατακαύσουσι. 6 κατακαύματος] C κατακαύσματος. 7 ὁ ἱερεὺς] O desunt. 8 ἱμάτια αὐτοῦ] ἱμάτια αὐτοῦ ὕδατι. σῶμα αὐτοῦ] O A C σῶμα αὐτοῦ ὕδατι. σποδὸν] O σποδιάν. σποδιὰν] A C σποδόν. πλυνεῖ τὰ ἱμάτια] C ponit ante συνάγων. αὐτοῦ] C deest. ἔσται] O ἔσται εἰς συναγωγήν. προσηλύτοις προσκειμένοις] A προσηλύτοις τοῖς προσκειμένοις ἐν μέσῳ ὑμῶν. C προσκειμένοις προσηλύτοις ἐν μέσῳ ὑμῶν. O προσκειμένοις ἐν αὐτοῖς προσηλύτοις. ἀφαγνισθῇ] O ἁγνισθῇ, et versu 20. 13 ἀφαγνισθῇ] O A ἁγνισθῇ. ἔτι] A ὅτι. O deest. ut & quæ sequuntur ad finem versus. 14 πᾶς ὁ] C ἅπας ὁ. καὶ ὅσα] C ὅσα. ἀκάθαρτα] O ἀκάθαρτος. 15 Καὶ πᾶν σκεῦος ἀνεῳγμένον] O desunt. δεσμὸν] A C δεσμῷ. αὐτῷ] C αὐτῷ. O αὐτό. ἀκάθαρτα] A ἀκάθαρτον. 16 προσώπου] O προσώπου. παιδίου] O A παιδίου. ἑπτὰ ἡμέρας] O ponit post ἔσται. 18 περιρρανεῖ] C περιρρανεῖ, et versu 19. O ἐπιρρανεῖ. τὸν οἶκον] O τὸ ὕδωρ. ἡμμένον] O ἁψάμενον. ἀνθρωπίνου] C ἀνθρώπου. τεθνηκότος] O νεκροῦ. 19 καὶ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ] O desunt. λούσεται] O A λούσεται τὸ σῶμα αὐτοῦ. μέσου τῆς συναγωγῆς] O τοῦ λαοῦ αὐτῆς. 21 νόμιμον] O τοῦτο νόμιμον. ῥαντισμοῦ] O ἐπιρραντισμοῦ. 22 ἀκάθαρτος] A C ἀκάθαρτον. O Totus hic versus deest. καὶ ψυχὴ ἡ ἁπτομένη ἀκάθαρτος ἔσται] C desunt.

CAP. XX.

2 τῇ συναγωγῇ] O ἐκεῖ τῇ συναγωγῇ πάσῃ. ἠθροίσθησαν] A συνηθροίσθησαν. 3 ἐλοιδορεῖτο] A ἐλοιδορεῦτο. πρὸς Μωϋσῆν] O τῷ Μωσῇ. ἀπωλόμεθα] A ἀπωλούμεθα. ἔναντι] O ἐναντίον. 4 κτήνη] A τέκνα. 5 συκαῖ] O οὐδὲ συκαί. ἐστι] O ὥστε. 6 ἦλθε] O εἰσῆλθε. πρὸς] O ἐπί. πρόσωπον] C πρόσωπον αὐτῶν. 8 σου] O deest. 9 συνέταξεν] C O συνέταξεν αὐτῷ. 11 τῇ ῥάβδῳ] O desunt. 12 δέδωκα] O C ἔδωκα. 13 ἀντιλογίας] O λοιδορίας. 14 ἀγγέλους] O deest. 15 Καὶ] O Ὡς. παρῳκήσαμεν] O παρῴκησεν ἐκεῖ. 17 πιόμεθα] C πιόμεθα. λάκκου σου] C λάκκου. 20 Ἐδὼμ εἰς συνάντησιν αὐτῷ] A αὐτῷ εἰς συνάντησιν Ἐδώμ. αὐτῷ] O αὐτῶν. 21 παρελθεῖν] C διελθεῖν. 22 ἀπῆραν] O ἀπῆρεν. οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ] O desunt. 24 εἰσέλθητε] C εἰσέλθῃ. δέδωκα] C ἔδωκα. O ἐγὼ ἔδωκα. μου] O deest. λοιδορίας] A C ἀντιλογίας. 25 Ἀαρὼν] A Ἀαρὼν τὸν ἀδελφόν σου. ἔναντι] O A ἐναντίον. συναγωγῆς] O συναγωγῆς υἱῶν Ἰσραήλ. 26 Ἐλεάζαρ] O Ἀαρὼν τὸν υἱὸν Ἐλεάζαρ. 27 κύριος αὐτῷ] O C αὐτῷ κύριος. αὐτὸν] A C αὐτούς. ἐναντίον] C ἔναντι. 28 ἐξέδυσε] C ἐξέδυσε Μωϋσῆς. 29 ἐπὶ] O A ἐκεῖ ἐπί. 30 εἶδε] O C ἴδε. τὸν Ἀαρὼν] O αὐτόν.

CAP. XXI.

1 ὁ Χαναναῖος] O C Χαναναῖος, & versu 3. Ἀθαρεὶν] O Βαρείμ. κατασκοπευόμενον] O κατασπευδόμενος. 2 εἶπαν] O εἶπον. μοι] O deest. 3 εἰσήκουσε] A ἤκουσε. ἐπεκάλεσε] C ἐπεκαλέσατο. O ἐκάλεσε. 4 ὁδὸν] O ἐπορεύθησαν. ἐρυθρὰν] O ἐρυθρὰν καί. καὶ ὠλιγοψύχησεν, ad finem versus,] O ponit post θεὸν versu quinto. et pro καὶ habet ἔτι, et ὁ λαὸς non habet. ὠλιγοψύχησεν] C ὠλιγοψύχησε. 5 καὶ κατὰ Μωϋσῆ λέγοντες] O λέγοντες πρὸς Μωϋσῆν καὶ τὸν θεόν. τοῦτο] O A C deest. ἐξήγαγες ἡμᾶς ἐξ] O ἐξηγάγετε ἡμᾶς ἐκ γῆς. ἀποκτεῖναι] O ἀποκτεῖναι ὑμᾶς. 7 ὅτι ἡμάρτομεν] A ἡμαρτήκαμεν. O ἡμάρτομεν. 8 πρὸς κύριον] C desunt. σημείου] O ὕψους σημείου. καὶ ἔσται ἐὰν δάκῃ ὄφις ἄνθρωπον] C desunt. πᾶς] C καὶ πᾶς. 9 ἔστησεν] O ἐπέστησεν. ἐδάκνεν] C ὄφις ἔδακνεν.

ἐπέβλεψεν] C ἐπέβλεπεν. 10 ἀπῆραν] O ἐπῆραν. ἐν] O εἰς. 11 ἐξ] A ἐν. καὶ] O A C deest. Ἀχελγαὶ] C Αἰεζαείμ. O Ἀχελγαὶν ἀγχάν. ἐκ τῆ πέραν] A τὸ πέραν. C desunt. 12 Καὶ] O C deest. 13 Καὶ] O C deest. ἀναμέσον Μωὰβ, καὶ] C desunt. 14 βιβλίῳ] O C βίβλῳ. 15 Καὶ τοὺς χειμάῤῥους] A desunt. κατοικίσαι] A κατοικίαν. C κατοικῆσαι. 16 τοῦτο] A τοῦτό ἐστι. πιεῖν C deest. 17 ᾖσε] O ἐβόησεν. τοῦτο] O τό. 18 τῇ βασιλείᾳ] O τῷ βασιλεῖ. 19 Μανθαναὴν] A Μανθαναὴλ bis. O Μαθναὶ bis. Ναχαλιὴλ] A Νααλιὴλ bis. O Ναχεὴλ. καὶ ἀπὸ Νααλιὴλ] O desunt. 20 Ἰανὴν] A C Νάπην. O Ἰαννὰ Νάπην. 21 λόγοις εἰρηνικοῖς] C desunt. 22 ἐκκλινοῦμεν] O ἐκκλινοῦμεν δεξιὰ, οὐδὲ εὐώνυμα. φρέατός σου] C φρέατος. ἕως] O A C ἕως ἄν. 23 ὁρίων] A πορειῶν. O τῆς γῆς. 24 φόνῳ] C ἐν φόνῳ. Ἰαζὴρ] A Ἀζὴρ. 25 πάσαις] O deest. καὶ ἐν πάσαις usque ad Ἐσεβὼν versus proximi inclusive,] O desunt. αὐτῇ] A αὐταῖς. 26 ἐστὶν posterius] O A C deest. ἔλαβον] O A C ἔλαβε. ἀπὸ Ἀροὴρ] C ἀπὸ χειρὸς αὐτοῦ. 27 εἰς] O ἕως. 28 φλὸξ] A καὶ φλόξ. κατέπιε] A κατέφαγε. 29 ἀπώλου λαὸς Χαμὼς] O ὅτι ἀπώλου, λαὸς Χαμὼς, ὅτι. 30 γυναῖκες] A C γυναῖκες αὐτῶν. 31 Κατῴκησε δὲ] O C Καὶ κατῴκησε. 32 κατοικοῦντα] A ὄντα. 33 Ὢγ] O deest. 34 παραδέδωκα] O παρέδωκα. καὶ πάντα usque ad γῆν αὐτοῦ inclusive] O desunt. αὐτῷ] O αὐτῷ, καὶ παντὶ τῷ λαῷ αὐτοῦ. 35 ζωγρείαν] O C ζωγρίαν.

CAP. XXII.

4 Μωὰβ υἱῶν] O τῶν Μαδιάμ. 5 ὃ] O A C ὅς. λέγων] O λέγοντα. ἐξελήλυθεν] C ἐξῆλθεν. 6 ἰσχύει οὗτος, ἢ ἡμεῖς] A C ἰσχυρότερός μου ἐστίν. ἐὰν δυνώμεθα] A εἰ ἄρα δυνήσομαι. O ἐάν πως δυνώμεθα. ἐκ] O ἀπό. εὐλογήσῃς σὺ] O A εὐλογήσῃς. C σὺ εὐλογήσῃς. κεκατήρανται] C καὶ κεκατήρανται. 7 ἐπορεύθη] A ἐξεπορεύθη. 8 αὐτοῦ] O αὐτοῦ Βαλαάμ. νύκτα] O νύκτα ταύτην. πράγματα ἃ] C τὰ ῥήματα ἃ. O ῥῆμα ὅσα. κατέμειναν] O ἔμειναν. 11 κεκάλυφεν τὴν ὄψιν] O ἰδοὺ κατεκάλυψε τὸ πρόσωπον. κεκάλυφεν] A C ἐκάλυψε. ἀπὸ τῆς γῆς] A ἐκ τῆς γῆς. C desunt. 13 τὸν κύριον] C τὴν γῆν. ἀφίησι] O ἀφήσει. ὁ θεὸς] C κύριος. πορεύεσθαι] O πορευθῆναι. 14 εἶπαν] O εἶπον αὐτῷ. 15 Βαλὰκ ἔτι] O C ἔτι Βαλαάκ. 16 ἐλθεῖν] O εἰσελθεῖν. 17 σε] C σε σφόδρα. εἴπῃς] A C εἴπῃς μοι. σοι] C deest. μοι] C deest. 18 ἐν τῇ διανοίᾳ μου] C desunt. 19 καὶ ὑμεῖς] A ponit post ταύτην. 20 πάρεισιν] C παροῦσιν. 21 ἐπορεύθη αὐτὸς] A ἐπορεύετο αὐτὸς πρὸς αὐτόν. O ἐπορεύετο αὐτός. διαβαλεῖν αὐτὸν] C ἐπὶ τῆς ὁδοῦ ἐνδιαβάλλειν αὐτόν. A ἐνδιαβάλλειν αὐτὸν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ. O ἐν τῇ ὁδῷ ἐνδιαβάλλειν αὐτόν. ἐπὶ τῆς ὄνου αὐτοῦ] O τῆς ὁδοῦ. 23 ἐπάταξε] A ἔτυψε. O ἐπάταξε Βαλαάμ. ἐν τῇ ῥάβδῳ αὐτοῦ] O desunt. 25 θεοῦ] O θεοῦ ἐν τοῖς αὔλαξι. ἑαυτὴν] O deest. πρὸς τὸν τοῖχον posterius] O C desunt. αὐτὴν] O αὐτὴν Βαλαάμ. 26 προσέθετο ... καὶ] O desunt. καὶ ἀπελθὼν] C ἀπελθὼν, καί. ὑπέστη] O ἔστη. δεξιὰν, οὐδὲ ἀριστερὰν] O δεξιὰ ἢ ἀριστερά. 27 τῇ] C ἐν τῇ. 28 ἐποίησα] A C πεποίηκα. τρίτον τοῦτο] O C τοῦτο τρίτον. 29 χειρὶ] O A C χειρί μου. 31 κυρίου] O τοῦ θεοῦ. προσώπῳ αὐτοῦ] C προσώπῳ. 32 αὐτῷ] O deest. διατί] A ἱνατί. τρίτον τοῦτο] O C τοῦτο τρίτον. 33 ἐξέκλινεν] A C ἐξέκλινεν ἀπ' ἐμοῦ. νῦν οὖν] A νῦν. μὴ] C μὴ ἄν. 34 ἐν τῇ ὁδῷ εἰς συνάντησιν] A εἰς συνάντησίν μοι ἐν τῇ ὁδῷ. συνάντησιν] C συνάντησίν μου. μή σοι] O σοι. 35 ἀνθρώπων] O ἀνθρώπων τούτων. ὃ ἐὰν εἴπω πρὸς σὲ, τοῦτο] O ὃ ἂν λαλήσῃ κύριος. 36 αὐτῷ] O αὐτοῦ. ὅ ἐστιν ... τῶν ὁρίων] O desunt. 37 ἀπέστειλα] O C ἀποστείλας ἀπέστειλα. 38 νῦν] O καὶ νῦν μή. ὃ] O πλὴν ὅ. ἐμβάλῃ] O ἐμβάλῃ μοι. μου τοῦτο] O ἔτω. λαλῆσαι] C φυλάξω λαλῆσαι. 40 πρόβατα, καὶ μόσχους] O μόσχους καὶ πρόβατα. τοῖς μετ' αὐτοῦ] O αὐτοῦ.

CAP. XXIII.

3 καὶ πορεύσομαι] O ἐγὼ δὲ πορεύσομαι. εἴ μοι φανεῖται] A εἴ πως μοι φανεῖται. O C εἰ φανεῖταί μοι. δείξῃ, ἀναγγελῶ] C δείξει, ἀπαγγελῶ. καὶ παρέστη Βαλὰκ ἐπὶ τῆς θυσίας αὐτοῦ. Καὶ Βαλαὰμ ἐπορεύθη ἐπερωτῆσαι τὸν θεὸν] C desunt. 4 ἐπερωτῆσαι τὸν θεὸν, καὶ ἐπορεύθη] O desunt. ἡτοίμασα] O A ἡτοίμακα. 6 καὶ ἐγενήθη πνεῦμα θεοῦ ἐπ' αὐτῷ] C desunt. 7 ἀπ'] C deest. 8 ἀράσωμαι] A C ἀράσομαι. ἢ τί] O καί. καταράσωμαι] A C καταράσομαι. O ἐπικαταράσωμαι. 10 τούτων] A αὐτῶν. C τούτο. 11 πεποίηκας] O A ἐποίησας. εὐλογίαν] O αὐτὸν εὐλογίαν. 13 ὄψει ... ὄψει] C ὄψῃ ... ὄψῃ. 14 αὐτὸν εἰς] O αὐτὸν ἐκεῖθεν εἰς. 15 ἐπερωτῆσαι] O ἐρωτῆσαι. 18 ἀναλαβὼν] O ἀναλαβὼν Βαλαάμ. εἶπεν] O καὶ εἶπεν. 19 διαρτηθῆναι] C διαψεύσεται. ἀπειληθῆναι] O μετανοῆσαι. εἴπας] O εἶπε, καί. 20 ἀποστρέψω] O C ἀποστρέψω. 21 ἐν αὐτῷ] O μετ' αὐτοῦ. 22 αὐτὸν ἐξ] O αὐτοὺς ἐκ γῆς. αὐτῷ] A C αὐτοῦ. 23 οἰωνισμὸς] O οἰώνισμα. 25 μοι] C deest. μὴ εὐλογήσῃς] C εὐλογήσεις. 27 ἀρέσει] C ἀρέσῃ. 28 παρέλαβε] O παραλαβών. ἐπὶ] O ἀνεβίβασεν αὐτὸν ἐπί.

CAP. XXIV.

1 ἐναντίον] O C ἔναντι. αὐτῷ] C deest. O αὐτοῦ. & ponit post συνάντησιν. ἀπέστρεψεν] C ἐπέστρεψεν. 2 ἐξάρας] C ἐπάρας. ἐπ' αὐτῷ] C ἐπ' αὐτόν. & ponit post θεοῦ. O ἐπ' αὐτόν. 3 ὁ ἀληθινῶς ὁρῶν] O A ὁ ἀληθινός. C ἀληθινὸς ὁρῶν. 4 ἰσχυροῦ] A ἰσχυρὲ ὁρῶν. C θεοῦ. 5 οἱ οἶκοί σου] O C σοῦ οἱ οἶκοι. 6 καὶ ὡσεὶ] C ὡσεὶ καί. ποταμῷ] A ποταμῶν. O C ποταμόν. καὶ ὡσεὶ posterius] O C ὡσεί. 7 Γὼγ] C Ψώχ. βασιλεία] A C βασιλεία αὐτοῦ. καὶ αὐξηθήσεται βασιλεία] O desunt. βασιλεία αὐτοῦ] A desunt. 8 δόξα] O δόξαν. ἐχθρὸν] O ἐχθρούς. 10 καταράσασθαι] O A C καταράσασθαι. τρίτον τοῦτο] A αὐτὸν τρίτον. O C τρίτον τοῦτον. 12 οὓς] A οἷς. 13 αὐτοῦ] O deest. αὐτὸ] O C αὐτῷ. καλὸν ἢ πονηρὸν] C πονηρὸν ἢ καλόν. O μικρὸν ἢ μέγα, πονηρὸν ἢ καλόν. παρ'] O ἀπ'. εἴπῃ] A εἴπει μοι. O C εἴπῃ μοι. 14 τὸν λαὸν] O τῷ λαῷ. ἐσχάτου] O ἐσχάτων. 15 φησὶ Βαλαὰμ υἱὸς Βεώρ. O desunt. ἀληθινῶς] O A C ἀληθινός. 16 παρὰ] A deest. 17 ἀνατελεῖ] O καὶ ἀνατελεῖ. ἀναστήσεται] O A C καὶ ἀναστήσεται. 18 καὶ ἔσται κληρονομία] O desunt. ἐν ἰσχύι] O C ἰσχύι. 20 αὐτῶν] O C αὐτοῦ. 21 πέτρα] O πέτραις. σου] O σου, Ἀσσύριοί σε αἰχμαλωτεύσουσι. 22 αἰχμαλωτεύσουσί σε] C σε αἰχμαλωτεύσουσι. 23 Καὶ ἰδὼν τὸν Ὢγ] O C desunt. ταῦτα ὁ θεὸς] O ὁ θεὸς ταῦτα ἐπὶ τῆς γῆς. 25 ἀποστραφεὶς] O deest. καὶ Βαλὰκ] C ἀποστραφεὶς δὲ καὶ Βαλάκ. ἑαυτὸν] A αὐτόν. C ἑαυτοῦ.

CAP. XXV.

1 Σαττὶν] A σαττγείμ. O Σαβετίμ. 2 εἰς] O ἐπί. τὰς θυσίας] C τῶν θυσιῶν. εἰδώλων] O θεῶν. προσεκύνησαν] O προσεκύνησαν. 4 τῷ Μωυσῆ] A πρὸς Μωυσῆν. πάντας] A deest. κυρίῳ] O deest. 6 ἐναντίον] O ἔναντι bis. τὴν θύραν] O A τὰς θύρας. 7 σειρομάστην] O σειρομάστην. 8 πληγὴ] O ὀργή. 12 διαθήκην] A διαθήκην μου. O C διαθήκην μου, διαθήκην. 13 διαθήκη] O εἰς διαθήκην. αἰωνία] O A C αἰωνίας. ἀνθ' ὧν] O ὅτι. & pro τῷ habet ἐν τῷ. 14 ἐπλήγη] C ἐπλήγη. Σαλμὼν] A C Σαλώ. O Σαλώμ. Συμεὼν] O ὑιῶν Συμεών. 15 Ὀμμὼθ] A Σομώθ. C Ὀμώθ. τῶν] A τῷ. 18 αὐτοὶ ὑμῖν] A ὑμῖν αὐτοί. ἐν] O deest. καὶ διὰ Χασβὶ ad finem versus] O desunt.

CAP. XXVI.

1 Ἐλεάζαρ] O C πρὸς Ἐλεάζαρ. 3 ἱερεὺς] A C ἱερεὺς μετ' αὐτῶν. O ἱερεὺς αὐτοῖς. λέγων] O π'. 5 καὶ] C deest. τῷ] C τοῦ. Φαλλοὺ] A Φαλλοῦ. O Φαλλοῦς. 6 Τῷ ... τῷ] O desunt. Ἀσρωνὶ] O A Ἀσρών. δῆμος τοῦ Χαρμὶ] O desunt. 7 δῆμοι Ῥουβὴν] C Ῥουβὴν οἱ δῆμοι. 9 ἐπὶ prius] O οἱ. ἐπισυστάντες] C ἐπιστάντες. ἐπισυστάσει] C ἐπιστασίᾳ. κυρίου] A ἐναντίον κυρίου. 10 τὰ πρὸς] O desunt. 12 υἱοὶ] A deest. Ἰαχὶν ... Ἰαχινὶ] A Ἀχὶν ... Ἀχινί. 13 Ζαρὰ ... Ζαραΐ] O Σαὰρ ... Σαάρ. 19 Υἱοὶ δὲ Ἰούδα] Sed Comp. præmittit filios Gad filiis Judæ. O Οἱ υἱοὶ Ἰούδα. Αὐνὰν] A Ἀνὰν, καὶ Σηλὼμ, καὶ Φαρὲς, καὶ Ζαρά. O C Ἀβνὰν, Σηλὼν, καὶ Φαρὲς, καὶ Ζαρά· sed pro Ἀβνὰν habet Αὐνάν. ἀπέθανον] O C ἀπέθανεν. Ἐγένοντο δὲ] O Καὶ ἐγένοντο. 21 Ἰαμὴν ... Ἰαμινὶ] O A Ἰαμουὴλ ... Ἰαμουηλί. C Ἀμὴλ ... Ἀμηλί. 22 ἐπίσκεψιν] C ἐπισκοπήν. 23 υἱοὶ] A deest. 24 Σαμρὰμ ... Σαμραμὶ] A Ἀμβρὰμ ... Ἀμβραμί. C Σαμβρὰν ... Σαμβρανί. O Ἀμβρὰν ... Ἀμβρανί. O nunquam addit iota, ut cæteri. 25 τετρακόσιοι] C τριακόσιοι. 26 Ἀλλὴλ ... Ἀλληλὶ] O Ἐλλ ... Ἐλλί. 16 Τῷ Ἀζενὶ] C Τῷ Ἀζί. O τῷ Ἀζέν. 18 τέσσαρες καὶ] A C desunt. χιλιάδες] A χιλιάδες καὶ τετρακισχίλιοι. 44 Υἱοὶ Ἀσὴρ] Sed Comp. hos ponit post filios Dan. Ἰεσοὺ ... Ἰεσουὶ] O Ἰεσοὺβ ... Ἰεσούβ. 47 τεσσαράκοντα] C πεντήκοντα. τετρακόσιοι] O χ'. 29 Υἱοὶ] O C Καὶ υἱοί. 30 Χελὲγ ... Χελεγὶ] A Χελὲκ ... Χελεκί. 33 αὐτῷ] O deest. 35 Καὶ οὗτοι] C οὗτοι οἱ. Σουθαλὰν] C Σουταλά. τῷ Βεχὲρ δῆμος ὁ Βεχερί. 36 Ἐδὲν ... Ἐδενὶ] O Αἰδὶμ ... Αἰδίμ. Ταναχ ... Ταναχὶ] C Τανὰ ... Τανά. 38 Βαλὲ ... Βαλὶ] O Βαλὰκ ... Βαλάκ· & vers. 40. Ἀσυβὴρ ... Ἀσυβηρὶ] C Ἀσυβὴλ ... Ἀσυβηλί. Ἰαχειρὰν ... Ἰαχειρανὶ] C Ἀχειρὰμ ... Ἀχειραμί. O Ἀχειρὰμ ... Ἀχειράμ. 39 Σωφανὶ] C Σωφανὶ, τῷ Ὠφὰμ δῆμος ὁ Ὠφαμί. 40 τῷ Ἀδὰρ, δῆμος ὁ Ἀδαρὶ] O desunt. 41 υἱοὶ] C οἱ δῆμοι. πεντακόσιοι] A C τεσσαράκοντα. πεντακόσιοι] A C ἑξακόσιοι. O τ'. 42 υἱοὶ] O ἐπὶ ... 43 τετρακόσιοι] O ἑξακόσιοι. 50 τεσσαράκοντα] A πέντε καὶ τεσσαράκοντα. C τεσσαρακονταπέντε. τριακόσιοι] A C τετρακόσιοι. 53 ἀριθμὸς] O ἀριθμῷ. ὀνομάτων] C ὀνομάτων αὐτῶν. 54 αὐτῶν] O deest. καθὸς] O καθά. 55 ὀνόμασιν] O ὀνόμασιν αὐτῶν. 56 μεταξὺ] C ponit ante ἐκ τοῦ. 58 Λοβενὶ] A Λοβενί, καί. Κορὲ ... Μουσὶ] A C Μουσὶ ... Κορέ. 59 αὐτῷ] A Ἀμράμ. O Ἀμβράμ. 60 ἐγεννήθησαν] A ἐτέχθησαν. 62 ἐγεννήθησαν] O ἐγένοντο. 65 ὁ τοῦ Ναυῆ] A υἱὸς Ναυῆ.

CAP. XXVII.

1 υἱοῦ Ὀφὲρ, υἱοῦ] O τοῦ Ὀφὲρ, υἱός. 2 ἔναντι] A ἐναντίον quater. O ἐναντίον ter. τῆς θύρας] O τὴν θύραν. λέγουσι] O εἶπον λέγουσαι. 3 αὐτὸς] C οὗτος. ὅτι] O ὅτι εἰ. 4 αὐτῶν] O αὐτῶν ταύτην. 8 Ἄνθρωπος] O ponit post ἀποθάνῃ. τὴν κληρονομίαν] A τῆς κληρον. 9 θυγάτηρ αὐτῷ] O C αὐτῷ θυγάτηρ. κληρονομίαν] O C κληρονομίαν αὐτοῦ, ut & vers. 10. & v. 11. δώσετε τὴν κληρονομίαν usque ad κληρονομίαν versus undecimi] O desunt. 12 τοῦ Ἰορδάνου, τοῦτο] A desunt. τὸ ὄρος] A τοῦ ὄρους. 13 καθὰ προσετέθη] C καθάπερ ἐτέθη. O καθάπερ προσετέθη. 14 μου] O τοῦ θεοῦ. ἀντιπίπτειν] O ἀντιλέγειν. τὴν συναγωγὴν] C τῇ συναγωγῇ. ἁγιάσαι] O A C τοῦ ἁγιάσαι. ἐπὶ] O ἐν. ἔναντι] O ἐναντίον. ἐν Κάδης] O A C Κάδης. 16 κύριος ὁ θεὸς] O ὁ θεὸς, & ponit post πνευμάτων. 17 καὶ ὅστις εἰσελεύσεται] O desunt. πρὸ προσώπου αὐτῶν posterius] A O deest. καὶ ὅστις εἰσάξει αὐτοὺς] O desunt. αὐτοὺς posterius] A deest. 18 σεαυτὸν] O C ἑαυτόν. ὃς] A ὅσις. πνεῦμα] O πνεῦμα θεοῦ. 19 ἐντελῇ αὐτῷ] C desunt. O ἐντελῇ αὐτόν. ἔναντι πάσης] O A ἐναντίον πάσης. ἐντελῇ] A ἐνετείλω. περὶ αὐτοῦ] C αὐτῷ. 20 τῆς δόξης] A τὴν δόξαν. 21 εἰσελεύσονται] C εἰσελεύσονται. καὶ οἱ] O C καὶ πάντες οἱ. 22 κύριος] A κύριος ὁ θεός. ἐναντίον] O C ἔναντι. ἐναντίον] C ἔναντι. 23 συνέταξε] O ἐνετείλατο.

CAP. XXVIII.

2 εἰς ὀσμὴν εὐωδίας] O desunt. 3 ὅσα] A C ἅ. ὁλοκαυτώσεις] C ὁλοκαύτωμα. O ὁλοκάρπωσιν. 4 ποιήσεις] A ποιήσετε. ποιήσεις τὸ] A ποιήσετε. 5 ἀναπεποιημένην] O πεποιημένην. 7 ἓν] O εἷν, μέτρῳ τοῦ εἷν. σπονδήν] O σπείσεις. 8 θυσίαν] O εὐωδίαν. ποιήσετε] A ποιήσεις. 9 ἀμώμους] O deest. εἰς θυσίαν] A ponit ante ἀναπεποιημένης. σπονδὴν] C σπονδὴν αὐτοῦ. 10 ὁλοκαύτωμα σαββάτων] A ὁλοκαυτώματος σαββάτου. 13 Δέκατον, δέκατον] A Δέκατον. O C Καὶ δέκατον. ὀσμὴν] O εἰς ὀσμήν. κάρπωμα] C deest. 14 Ἡ σπονδὴ] C Τῇ σπονδῇ. 17 ἑορτὴ] C ἑορτάσετε ἑορτήν. 18 ἡ ἡμέρα ἡ πρώτη] C τῇ ἡμέρᾳ τῇ πρώτῃ. 19 ἑπτὰ] A C ponit ante ἀμώμους. κάρπωμα] O καρπώματα. 20 σεμίδαλις] A σεμιδάλεως. ἐνὶ posterius] O τῷ ἑνί. ποιήσετε. 21 Δέκατον] A ποιήσετε δέκατον. C ποιηθήσεται. Δέκατον. O Καὶ δέκατον. 22 ἕνα] O deest. 24 Ταῦτα, κατὰ] A Ποιήσετε ταῦτα, κατὰ ... ἡμέραν] C desunt. εἰς] C deest. 25 Καὶ ἡμέρα] O Καὶ ἡ ἡμέρα ἡ ... κλητὴ ἁγία ἔσται ὑμῖν, καὶ ἡμέρα. κλητὴ] A ἐπίκλητος. 27 ὁλοκαυτώματα] ... ὁλοκαύτωμα. δύο] O deest. 28 δύο] O τρία. 29 Δέκατον usque ad ἀμώμους] O desunt. 30 ὑμῶν] O ἁμαρτίας ὑμῶν. τοῦ διαπαντὸς] A τῆς νεομηνίας, καὶ ... θυσία αὐτῶν, καὶ τὸ ὁλοκαύτωμα τοῦ διαπαντός. 31 αὐτῶν] O αὐτοῦ. τὰς σπονδὰς] A C αἱ σπονδαί.

CAP. XXIX.

4 Δέκατον δέκατον] C Δέκατον. O Καὶ δέκατον δέκατον, ut & vers. 10. 6 καὶ τὸ ὁλοκαύτωμα τὸ διαπαντὸς, καὶ αἱ θυσίαι αὐτῶν, καὶ αἱ σπονδαὶ αὐτῶν] A C desunt. 7 ἔργον] A ἔργον λατρευτόν. 8 προσοίσετε ὁλοκαυτώματα] A προσάξετε ὁλοκαύτωμα. κυρίῳ prius] O C deest. καρπώματα κυρίῳ] A εἰς ὀσμὴν εὐωδίας κάρπωμα. O κάρπωμα κυρίῳ. 11 σύγκρισιν] A σύγκρισιν αὐτῆς. εἰς ὀσμὴν εὐωδίας] C desunt. κυρίῳ] O deest. 12 ἑορτὴν κυρίῳ] O κυρίῳ εἰς ὀσμὴν εὐωδίας. 13 ὁλοκαυτώματα κάρπωμα] O ὁλοκαύτωμα καρπώματα. τρεῖς, καὶ δέκα] C δεκατρεῖς. δεκατέσσαρας] A δεκατέσσαρες. ἔσονται] A ἔσονται ὑμῖν. 14 Αἱ θυσίαι αὐτῶν] O desunt. τρισκαίδεκα] O τρεῖς. 15 Δέκατον] A Καὶ δέκατον. τέσσαρας καὶ δέκα] C δεκατέσσαρας· & v. 17. & v. 20. & 23. & 26. 18 Ἡ θυσία ... ἡ σπονδὴ] O Αἱ θυσίαι ... αἱ σπονδαί. 19 Καὶ] A deest. 20] Tres hi versus nostræ 20, 21, 22. desunt in Ox. ἕνδεκα] C δεκατέσσαρες.

28 ἔνα] C deest. 29 δεκατέσσαρας] A τεσσαρεσκαίδεκα, & v. 32. ὁλοκαυτώματα] O A ὁλοκαύτωμα. καρπώματα τοῦ] A desunt. O κάρπωμα. 39 καὶ τὰ ὁλοκαυτώματα usque ad finem versus] O desunt.

CAP. XXX.

1] Versus primus deest in Ox. 2 κύριος] O κύριος λέγων. 3 ὅς] C deest. O τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, ὅς. 4 εὔξηται γυνὴ] O C γυνὴ εὔξηται. ἢ] O αὐτῆς ὁ πατὴρ] O C ὁ πατὴρ αὐτῆς. 5 ὁρισμοὶ] C ὁρισμοὶ αὐτῆς. κατὰ] O ἐν τῇ ψυχῇ. αὐτῇ] O αὐτήν. 6 πάσας] C deest. ὁρισμὸς αὐτῆς. ἀνέθεσεν] O ἀνατιθέων ἀνέθετο. 7 ἐπ' αὐτῇ] C ἐπ' ὅσα] A C ὅσα. 9 καὶ οἱ] O καὶ πάντες οἱ. ἀνὴρ] O C ἀνὴρ αὐτῆς. ἐπ'] C ἐπ'. καθαριεῖ] A ἐκκαθαριεῖ. κατὰ] O αὐτῆς. 12 ὁρισμοὶ] A ὁρισμοὶ αὐτῆς. 13 περιελὼν] A περιαιρῶν. περιέλῃ] A περιέλῃ αὐτά. ὁρισμοὺς] A ὁρισμοὺς αὐτῆς. μενεῖ αὐτῇ] O μενοῦσιν αὐτῇ, ὅτι. 14 περιελεῖ] περιελεῖ αὐτῇ. 15 σιωπῶν] A παρασιωπῶν. αὐτῇ ἡμέραν] O desunt. 16 Ἐὰν δὲ] C Ἐάν. περιελὼν] A περιαιρῶν. ὁ ἀνὴρ αὐτῆς] C αὐτῇ. O αὐτῆς. ἐν] C ἐν τῇ. 17 καὶ γυναικὸς] A C καὶ ἀναμέσον γυναικός. πατρὸς] πατρὸς αὐτῆς. θυγατρὸς] O θυγατρὸς αὐτοῦ. πατρὸς] O πατρὸς αὐτοῦ.

CAP. XXXI.

3 ἐξ ὑμῶν ἄνδρας] A τοὺς ἄνδρας ἐξ ὑμῶν. ἀποδοῦναι usque ad finem versus] O desunt. 4 χιλίους ἐκ usque ad Ἰσραὴλ] O desunt. χιλίους sequentis] A C καὶ χιλίους. & ver. 6. υἱῶν] C deest. 5 ἐξηρίθμησαν] C ἐξελέξαντο. χιλιάδας] C χιλιάδες. ἐνωπλισμένοι] O A ἐνωπλισμένους. ἐκ φυλῆς] O ἐξ ἑκάστης φυλῆς. υἱὸν] O C υἱός. τῶν σημασιῶν] C ponit post αὐτῶν. 8 καὶ τὸν Εὐὶν] A καὶ τὸν Νωείν. C τὸν Εὐείν. O καὶ τὸν Νεβείν. Ῥοκόμ... Σούρ] A Ῥοκόμ... Σούρ. O C Σούρ... Ῥοκόμ. πάντα] A πάντες. ἐν ...] O desunt. σὺν τοῖς] C ἅμα τοῖς. 9 ἐπρονόμευσαν bis] O A ἐπρονόμευσαν bis. 11 προνομὴν αὐτῶν] O C προνομήν. 12 πρὸς Ἐλεάζαρ] C Ἐλεάζαρ. 13 αὐτοῖς] C αὐτῆς. 14 ὠργίσθη] C ὠργίσθη θυμῷ. 16 ἀποστῆσαι] A ἀποστατῆσαι. 17 Καὶ] A deest. πᾶν] O A καὶ πᾶσαν. 18 πᾶσαν] C πᾶσαν δέ. οἶδε] C ἔγνω. 19 παρεμβάλετε] A παρεμβάλετε. ἀνελὼν] O A C ἀνελὼν ψυχήν. ὁ ἁπτόμενος] C πᾶς ὁ ἁπτόμενος. ἁγνισθήσεται] C ἁγνισθήσετε. 21 ὃ] A ὅ. 23 καὶ καθαρισθήσεται] A καὶ ὁ καθαρισθήσεται. C διάξεται ἐν πυρὶ, καὶ καθαρισθήσεται. ἐὰν] O A C deest. δὲ] O deest. 24 ἱμάτια] C ἱμάτια ὑμῶν. 26 ἱερεὺς] O ἀρχιερεύς. 27 ἐκπεπορευμένων] O A C ἐκπορευομένων. 28 ἐκπεπορευμένων] A C ἐκπορευομένων. καὶ ἀπὸ τῶν ὄνων, καὶ] C καὶ ἀπὸ τῶν αἰγῶν, καὶ ἀπὸ τῶν ὄνων. 32 ἐγενήθη] C ἐγενήθη τὰ σκῦλα. προενομεύσαντο] O C προενόμευσαν. καὶ πέντε χιλιάδες] A C χιλιάδες, καὶ πεντακισχίλια. 33 βόες] βοῶν. 34 ὄνοι] A C ὄνων. μία καὶ] O desunt. 35 ἀνδρὸς] C ἀνδρός. πᾶσαι ψυχαὶ] A πᾶσα ψυχή. 36 τριακόσιαι] A C τριακόσιαι χιλιάδες. ἑπτακισχίλια καὶ πεντακόσια] C ἑπτακισχίλιοι καὶ πεντακόσιοι. 37 ἐγενήθη] C ἐγενήθη. κυρίῳ] O κυρίου, sæpius in hoc capite. ἑξακόσιαι] ἑξακόσια, καί. C ἑξακόσιαι, καί. 38 τέλος] C τέλος αὐτῶν τῷ. 39 τέλος] C τέλος αὐτῶν. 40 ἑκκαίδεκα] A C ἓξ καὶ δέκα. 43 ἀπὸ τῆς] ἀπὸ τῆς. ἀπὸ τῶν] O desunt. τριακόσιαι] A C τριακόσιαι χιλιάδες. 44] Hic versus, & 45 deest in Ox. 45 ὄνοι] A καὶ ὄνοι. 46 ἓξ καὶ χιλιάδες] C χιλιάδες ἑκκαίδεκα. 48 εἰς τὰς χιλιαρχίας] O ἐπὶ τὰς χιλιαρχίας. 49 ἡμῖν] A ὑμῖν. O C ἡμῶν. 50 ὃ εὗρε] C ὃς εὗρεν. ὃς εὗρε. καὶ χλιδῶνα] O C χλιδῶνα. ἡμῶν] A ὑμῶν. 52 ἑκκαίδεκα] ἓξ καὶ δέκα. 53 ἐπρονόμευσαν ἕκαστος] A προενόμευσαν ἕκαστος αὐτῶν. O προενόμευσαν ἕκαστος. 54 εἰσήνεγκεν] O C εἰσήνεγκαν. τῶν υἱῶν] O τοῖς υἱοῖς.

CAP. XXXII.

1 σφόδρα] O A C πολὺ σφόδρα. 3 Ἀταρὼθ] O Ἀσαρών. Ναμρὰ] C Ναμράμ. O Ναμβρά. Ναβαὺ] C Ναμάν. Βαιὰν] A Βαιλιάν. 4 παρέδωκε] A C παρέδωκε. 5 ἔλεγον] A ἐλέγοσαν. δοθήτω] A δοθήτω ἡμῖν. 6 πορεύονται] A C πορεύσονται. καθήσεσθε] A καθίσατε. C καθίσεσθε. 9 φάραγγα] A ἕως φάραγγα. O C εἰς φάραγγα. ὅπως] C ὅπως ἄν. κύριος αὐτοῖς] A C αὐτοῖς κύριος. 10 ὤμοσε] O ὤμοσε κύριος. 11 συνεπηκολούθησαν prius] A συνηκολούθησαν. O C ἐπηκολούθησαν. 13 κατερρέμβευσεν] A κατερέμβευσεν. O C κατερέμβευσεν. αὐτοὺς] O αὐτοὺς κύριος. 14 Ἰδοὺ] O Ἰδού. σύστρεμμα] O A C σύστρεμμα. 15 ἀποστραφήσεσθε] O ἀποστραφήσεσθε. 17 προφυλακὴν] A παρελευσόμεθα προφυλακῇ. C προφυλακῇ. O προφυλακῇ. ἕως ἂν] C ἕως οὗ. ἑαυτῶν] O ἑαυτοῦ. 20 ἐξοπλίσησθε] C ἐξοπλίσεσθε. ἐὰν] O deest. 21 ἕως ἂν] A εἰς πόλεμον ἕως ἄν. C ἕως. ...] O ὑμῶν. κατακληρονομήσει] O κατακληρονομήσει αὐτῆς. ἔναντι κυρίου] post haec verba Ald. iterum repetit. ἕως ἂν ἐκτριβῇ ὁ ἐχθρὸς αὐτοῦ, ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ, καὶ κατακυριευθῇ ἡ γῆ ἔναντι κυρίου. καὶ ἐπαύλεις τοῖς κτήνεσιν ...] O desunt. 25 ἐντέλλεται] O A ἐντέταλται. 26 καὶ πάντα] C καὶ αἱ γυναῖκες ὑμῶν, καὶ πάντα. ἔσονται] C ἔσονται ἐκεῖ. 28 αὐτοῖς] O αὐτοῖς. ... usque ad ἄρχοντας] O τῷ ἱερεῖ, καὶ Ἰησοῦ υἱῷ Ναυῆ, καὶ τοῖς ἄρχουσι. ...] O C υἱῶν Ἰσραήλ. 30 συγκατακληρονομηθήσονται ἐν ὑμῖν] O συγκατακληρονομηθήσονται μεθ' ὑμῶν. 31 θεράπουσιν] A C θεράπουσιν αὐτοῦ. διαβησόμεθα] O διαβησόμεθα τὸν Ἰορδάνην. ἡμῖν O A C ἡμῶν. αὐτοῖς] O deest. αὐτῆς] A αὐτοῖς. 35 Ἀσρὼθ] O Ἀρωήλ. Σοφὰρ] ... 36 καὶ τὴν Ναμρὰμ] A καὶ τὴν Ἀμράν. C καὶ τὴν Βηθναμράμ. 37 Ἐλεαλὴ] O Ἐλεαλή. 38 Καὶ τὴν Βεελμεὼν] A C καὶ τὴν Ναβὼ, (C Ναβὼθ) καὶ Βεελμεών. περικεκυκλωμένας] O περικυκλωμένας. πόλεων] O πόλεων αὐτῶν. ... ῳκοδόμησαν] A ἐπῳκοδόμησαν. 39 υἱὸς] A Οὐρ υἱός. Γαλαὰδ] O A C Γαλαάδ. 41 ἐπαύλεις prius] O πόλεις. Ἰαΐρ] O αὐτῶν Ἰαΐρ. 42 Ναβὰν] A Ναβάν. Καὰθ] O A Κανάθ.

CAP. XXXIII.

1 γῆς] O C τῆς. 4 ἐξ αὐτῶν] O αὐτῶν. & ponit post τεθνηκότας.

ἧς] A C ὅσας. Αἰγύπτῳ] O C Αἰγύπτου. 5 Καὶ ἀπάραντες] A C ἀπάραντες δέ. 6 ἀπάραντες] O C ἀπῆραν. παρενέβαλον] O C καὶ παρενέβαλον. Βουθὰν] O Συθάμ. ut & ver. proximo. τι] O C deest. 7 καὶ ultimum] C καὶ ἀπῆραν ἀπὸ στόματος ἐπὶ Εἰρώθ, καί. 8 Καὶ ἀπῆραν ἀπέναντι Εἰρὼθ] O desunt. μέσον] A ἀνὰ μέσον. 13 Αἰλοὺς] O Σελλούς, ut & ver. proximo. 14 ἐν] O εἰς, sæpius in sequentibus. ἐκεῖ] O deest. τῷ λαῷ] C desunt. 15 ἐν τῇ ἐρήμῳ] O εἰς τὴν ἔρημον. 16 ἐν μνήμασι] O εἰς μνήματα. 20 Ῥεμμὼν] A Ῥεμβών. & ver. 19. Λεβωνᾶ] A Λεμβωνᾶ. & ver. 21. 21 Ῥεσσὰν] C Ῥεσσά. & ver. 22. O Δεσσά. & ver. 22. 23 εἰς Σαφὰρ] A ἐν Ἀρσαφάθ. C ἐν Ἀρσαφάρ. & ver. 24. 24 ἐκ Σαφὰρ] A ἐξ ὄρους Ἀρσαφάθ. εἰς] A ἐπί. Χαραδὰθ] C Χαραδαΐ, & versu 25. O Χαρὰθ, et versu 25. 25 Μακηλὼθ] O A Μακηδώθ. C Μακηδών, et versu 26. 27 Μαθεκκὰ] O Μαθεκάν, et versu 28. 29 Σελμωνᾶ] A Ἀσελμωνᾶ. C Ἀσεμωνᾶ. et versu 30. 31 Βανέα] A Βανακάν. C Μανιακάν, et versu 32. 32 Γαδγὰδ] A Γαδδάδ. 33 Ἐτεβαθὰ] C Ἐτεμαθά. et versu 34. 34 Ἐβρωνὰ] O Σεβρωνά & versu 35. 36 Γεσιὼν] C Σιών. ἐν τῇ ἐρήμῳ] O εἰς τὴν ἔρημον. καὶ παρενέβαλον εἰς τὴν ἔρημον Φαρὰν] C desunt. O pro Φαρὰν habet Φάρ. 37 τὸ] O εἰς τό. 38 ἱερεὺς] O A ἱερεὺς ἐπὶ τὸ ὄρος. C ἱερεὺς εἰς τὸ ὄρος. 40 Χανανὶς] O Χαναναῖος. ὅτε] O ὅτι. 42 εἰς Φινὼ] A ἐν Φινών. C ἐν Φινώ. O εἰς Φινών. et versu 43. 43 ἐν Ὠβὼθ] O εἰς Σωφώθ. et versu 44. 44 ἐπὶ] O deest. 46 Γαιμὼν Δεβλαθαὶμ] O Γεβὼν Δεβλαθάν. 47 Καὶ ἀπῆραν ἐκ Γαιμὼν Δεβλαθαὶμ] O desunt. Ἀβαρὶμ] O Ὀμαρίμ. et versu 48 Ἀμαρίμ. Ναβαὺ] O Ναμάβ. 48 ὁρίων] C ὁρίων. 49 παρὰ τὸ] O A ἐπὶ τόν. Βησιμὼθ] A Βησιμώθ. C Ἀβησιτίμ. Hic desinit caput 23. secundum Ald. O Ὠβησιτίμ. 53 πάντας] A C deest. 54 αὐτῶν] C deest. ἐν κλήρῳ] A κληρωτί. αὐτοῦ ἔσται] O ἔσται αὐτοῦ ὁ κλῆρος. 55 ἔσται] O ἔσονται. οὓς ἐὰν] A οὓς ἄν. ἐχθρεύσουσιν] O ἐχθρεύσω. ἦν] O ἧς. 56 διεγνώκειν] O ἐγνώκειν. αὐτοὺς] O A αὐτοῖς. ὑμᾶς] O A C ὑμῖν.

CAP. XXXIV.

2 εἰσπορεύεσθε] C εἰσπορεύσεσθε. 3 Ἐδὼμ] C Ἐδών. 4 Ἐννὰχ] O Σεννάχ. διέξοδος] O ἔξοδος. αὐτοῦ πρὸς] A αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ πρός. Ἀσεμωνᾶ] A Ἀσελμωνᾶ, et versu 5. O Σελμωνᾶ. 5 διέξοδος] O διέξοδος αὐτοῦ. 6 ἡ θάλασσα, καὶ] A ἡ θάλασσα μεγάλη, καί. 7 καταμετρήσετε] C καταμετρήσετε, et versu 8 et 10. τὸ ὄρος, τὸ ὄρος] A C τὸ ὄρος. 8 εἰσπορευομένων] O εἰσπορευομένου. αὐτοῖς] O A C ἑαυτοῖς. διέξοδος] C ἔξοδος, & versu 9. Σαραδὰκ] A C Σαδαδά. Δεφρωνὰ] C Ζεφρωνά. O Ἐφρωνά. Ἀρσεναὶν] C Ἀσερναάν. 10 αὐτοῖς] A C ἑαυτοῖς. τὰ ὅρια] O εἰς τὰ ὅρια ἀπό. Σεπφαμὰρ] A ἕως Σεπφαμά. C Σεπφαμά. O Ἐφαμάρ. 11 καταβήσεται bis] A καταβήσεται bis, et versu 12. Σεπφαμὰρ Βηλὰ] C Σεπφὰρ Ἀρβηλά. Βηλὰ bis] O Ἀρβηλὰ bis. ἐπὶ νώτου] A C καὶ συγκρούσει ἐπὶ νώτου. Χενερὲθ] O Χενναρά. 12 διέξοδος] C ἔξοδος. O διέξοδος αὐτῶν. 13 Μωυσῆς] O αὐτοῖς Μωσῆς. κύριος] O κύριος τῷ Μωσῇ. 14 Ῥουβὴν] C Ῥουβὴμ κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν. O κατ' οἴκους πατριῶν υἱῶν Ῥουβίμ. 15 κατ'] A C πρός. 17 κληρονομήσουσιν] O καταλκληρονομήσουσιν. 20 Ἐμιοὺδ] A C Σεμιούδ. 21 Ἐλδὰδ] A Ἐλδάδ. C Ἐνδάδ. O Ἐλεδάδ. 22 Δὰν] O υἱῶν Δάν. Βακχὶρ ... Ἐγλὶ] A Βοκχὶρ ... Ἰεκλί. C Βοκχὶ ... Ἰεκλί. O Ἀχχὶρ ... Ἐχχί. 23 Σουφὶ] A Σουφίδ. C Οὐφίδ. 24 Σαβαθὰν] A C Σαφτάν. O Ἀμαθά. 25 Φαρνὰχ] A Χαρνάχ. C Ἀφρνάχ. O Φαινάχ. 26 υἱῶν] O deest. 28 Ἰαμιοὺδ] A C Ἀμιούδ. O Σεμιούδ. 29 Τούτοις] O A C Οὗτοι οἷς. καταμερίσαι] A καταμερῆσαι. τοῖς υἱοῖς] C τοὺς υἱούς.

CAP. XXXV.

1 παρὰ] O ἐπί. 3 αὐτοῖς αἱ πόλεις] A αἱ πόλεις αὐτῶν. C αἱ πόλεις αὐτοῖς. πάντα] C deest. 4 ἃς] O deest. ἔξω] O ἔξω τείχους. δισχιλίους] C χιλίους. 5 θάλασσαν ... βορρᾶν] O βορρᾶν ... θάλασσαν. τοῦτο] C τούτων. 6 δώσετε] O A ἃς δώσετε, & versu 7, ut & C. φυγεῖν] A φυγῆς. 8 ἐλαττόνων] O τὸ ἔλαττον. ἐλάττω] O C ἔλαττον. κατακληρονομήσουσιν] O κληρονομήσουσιν. ἀπὸ τῶν πόλεων] O desunt. 10 Ὑμεῖς] O C Ὅτι ὑμεῖς. 12 ὑμῖν] O ponit ante αἱ πόλεις. ἔναντι] O ἐναντίον. ἓξ πόλεις] O ἕξ. ἔσονται] O ἔσται. 14 πέραν] O A C ἐν τῷ πέραν. 15 εἰς] O deest. 17 ὁ φονευτὴς] O desunt. 18] Totus hic versus ab Ox. ponitur post versum 19. ubi pro ἀποθάνῃ habet τελευτήσῃ, & θανάτῳ & ὁ φονευτὴς desunt. 18 ἐν αὐτῷ] O A C desunt. θανατούσθω] A C ἀποθανεῖται. 19 τὸ αἷμα] A τῷ αἵματι. 20 ἐνέδρου] O ἐνέδρας, & versu 23. 21 τῇ] C ἐν τῇ. ὁ πατάξας, φονευτής ἐστι, θανάτῳ θανατούσθω ὁ φονεύων] C desunt. τὸ αἷμα] A τῷ αἵματι. τὸν φονεύσαντα ἐν τῷ συναντῆσαι αὐτῷ] O αὐτόν. 22 ἐξάπινα] A C ἐξαπίνης. 25 ἀποκαταστήσουσιν] A ἀποκαταστήσει. ἐστὶ] O ἔσται. 28 καταφυγῆς] O A C καταφυγῆς αὐτοῦ. ἕως ἂν] C ἕως. κατοικίας] O κακίας. 30 Πᾶς πατάξας] O Πάντα πατάξαντα. φονεύσεις] A C φονεύσει. 32 Οὐ] C Καὶ οὐ. φυγεῖν] O μὴ φυγεῖν. 33 εἰς ἣν] A C ἐφ' ἧς. κατοικεῖτε] O A C κατοικεῖτε ἐπ' αὐτῆς. ἐπ' αὐτῆς] O C ἐπ' αὐτῇ. 34 αὐτῆς] O αὐτήν. κατασκηνῶ] O κατασκηνώσω.

CAP. XXXVI.

1 φυλῆς] O A C πατριῶν φυλῆς. τῶν υἱῶν] O desunt. 2 ἡμῶν] A ὑμῶν. κυρίῳ] A κυρίῳ ὑμῶν. O κυρίῳ ἡμῶν. 3 τῶν φυλῶν υἱῶν] O ἐκ τῶν φυλῶν. εἷς] A ἧς. ἡμῶν] A ὑμῶν. 4 ἄφεσις] A C ἀφαίρεσις. O ἀφαίρεσις ἐκ. τῆς κληρονομίαν] O desunt. εἷς] A ἧς. πατριᾶς] C πατέρων. O πατριῶν. ἡμῶν] A ὑμῶν. ἀρέσκῃ] A ἂν ἀρέσκῃ. C ἂν ἀρέσκει. φυλῆς] A φυλὴν ἑτέραν. τῆς πατριᾶς] O τοῦ πατρός. προσκολληθήσονται] O προσκολληθήσεται. 8 υἱῶν] O deest. αὐτῆς] O αὐτῶν. 9 ἐκ φυλῆς] O desunt οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ] O τῇ ἑαυτοῦ φυλῇ αἱ φυλαὶ υἱῶν Ἰσραήλ. 10 θυγατράσι] O A C θυγατέρες. 11 Μααλὰ] A C Μααλά. & primo loco ponunt. 13 ἃ ἐνετείλατο] O ὅσα συνέταξεν. Μωυσῇ] C Μωυσῇ τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ.

DEUTERONOMIUM.

CAP. I.

1 δυσμῶν] δυσμάς. Τοφὸλ] A Τοφολόν. καταχρύσεα] A κατὰ τὰ χρύσεα. 3 κύριος] O C αὐτῷ κύριος. 4 Σηὼν] O αὐτὸν τὸν Σηών. κατοικήσαντα ἐν prius] O καταλκήσαντα. 5 Μωυσῆς διασαφῆσαι] C διασαφῆσαι Μωυσῆς. 7 ἀπάραντες ... καὶ] O ἀπάραντες. νότον, λίβα] A νότον, λίβα. Χαναναίων] O A Χαναάν. ποταμοῦ posterius] deest. prius autem deest in Ox. 8 παραδέδωκα] A C παραδέδωκα. εἰσπορευθέντες] A εἰσελθόντες. O πορευθέντες. αὐτοῖς] A αὐτοῖς αὐτήν. 10 ὑμῶν ... ὑμᾶς] A ἡμῶν ... ἡμᾶς. O ἡμῶν ... ὑμᾶς. 13 καταστήσω] A C καταστήσω αὐτούς. ἐφ' ὑμῶν] C ἐφ' ὑμᾶς. 15 ζωστὰς] C ζωστὰς εἰς τὰς φυλὰς ὑμῶν. τοῖς κριταῖς] O ταῖς φυλαῖς. 16 διακούετε] A διακούσατε. ἀδελφοῦ] A C ἀδελφοῦ αὐτοῦ. 17 ἐπιγνώσῃ] C ἐπιγνώσεσθε. καὶ κατὰ] O C καί. ὑποστείλῃ] C ὑποστείλης.

ἀφ

ἀφ' ὑμῶν] C ponit post ἐπ' ἐμέ. 19 ἡμῶν] A ὑμῶν. ἡμῖν] O deest. 20 εἶπα πρὸς ὑμᾶς] O εἶπον πρὸς ὑμᾶς ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, λέγων. ἡμῶν] C ὑμῶν. 21 ἡμῖν] A deest. O C ὑμῖν. κληρονομήσατε] O A C κληρονομεῖτε. ὑμῶν ὑμῖν] O ἡμῶν. 22 πάντες] C πάντες ὑμεῖς. 23 ἐναντίον] A ἐνώπιον. 24 ἐπιστραφέντες] C ὑποστραφέντες. ἤλθοσαν] O C ἦλθον. 25 ἐλάβοσαν] O A C ἔλαβον. ὑμᾶς] C ἡμᾶς. ἡμῶν ... ἡμῖν] A ὑμῶν ... ὑμῖν. 26 ἡμῶν] A C ὑμῶν. 27 ἐξολοθρεῦσαι] O ϗ ἐξολοθρεῦσαι. 28 ὑμῶν] C ἡμῶν. πολὺ] O πολύ, ἰσχυρόν. ὑμῶν] C ἡμῶν, et ponit ante τὴν καρδίαν. 30 ὑμῶν] O A C ἡμῶν. ὑμῖν] C ἡμῖν. 31 ὁδὸν ὄρους τοῦ Ἀμορραίου] O A C desunt. τροφοφορήσει] A ἐτροφοφόρησε. O C ἐτροποφόρησε. τροφοφορήσαι] O τροποφορήσαι. ὡς ἦν] O A C ἦν. 32 ἡμῶν] A C ὑμῶν. 33 ἐπ' αὐτῆς] O ἐν αὐτῇ. τῶν λόγων] O τοῦ λόγου. 35 τέκνων] C τέκνον τῶν πονηρῶν. αὐτῶν] O ὑμῶν. 36 ἐφ' ἣν] A ἐφ' ἧς. 38 κατακληρονομήσει] A κατακληροδοτήσει. 39 Καὶ πᾶν] A C Καὶ τὰ παιδία ὑμῶν, ἃ εἴπατε ἐν ἁρπαγῇ (A διαρπαγῇ) ἔσεσθαι, ϗ πᾶν. οὗτοι] C ὧδε. κληρονομήσουσιν] A κατακληρονομήσουσιν. 41 εἴπατε] O A C εἴπατέ μοι. ἔναντι] O C ἐναντίον. ἀναβάντες πολεμήσομεν] O ἀναβήσομεν πολεμῆσαι. ἀναβαίνετε] O ἀνέβητε. 42 συντριβῆτε] C συντριβήσεσθε. 43 κυρίου] C κυρίου, ϗ ὑπερηφανήσατε. 44 ὑμῖν] O C ὑμῶν. Σηείρ] O Ἀρσήρ. 45 ἐναντίον] O ἔναντι. τοῦ Θεοῦ ἡμῶν] O A desunt. C τοῦ Θεοῦ ὑμῶν. 46 ἐνεκάθησθε bis] C ἐνεκάθισθε bis. ὅσας ποτὲ ἡμέρας ἐνεκάθησθε] O desunt.

CAP. II.

1 κύριος πρὸς μέ] C πρὸς μὲ κύριος ὁ Θεός. 3 ὑμῖν κυκλοῦν] O ἐν ὑμῖν κυκλοῦντες. 4 ἔντειλαι] O ἐντειλε. λαῷ] A λαῷ τούτῳ. ὑμᾶς Σηείρ] O A Σηείρ. 5 οὐ γὰρ] O A C οὐ γὰρ μή. τοῖς υἱοῖς Ἡσαῦ] O C τῷ Ἡσαῦ. 6 Ἀργυρίου βρώματα] C Βρώματα ἀργυρίου. O Βρώματα. ἀργυρίου] C ponit post μέτρῳ. 7 Θεὸς ἡμῶν] C Θεός σου. O Θεὸς ὑμῶν. μεγάλην] O πολλήν. ἐκείνην] A ταύτην. 8 ἀπεστρέψαντες] O A C ἀπεστράφητε. 10 πρότερον] A τὸ πρότερον. ἰσχύοντες] A O C ἰσχυρόν. 11 ἐπονομάζουσιν] C ὀνομάζουσιν. Ὀμμὶν] C Ζομμίν. 12 ϗ κατῳκίσθησαν ἀντ' αὐτῶν] O desunt. δέδωκα] O A C ἔδωκα. 13 ὑμεῖς] O deest. Ζαρὲτ] A Ζαρέθ. C Ζαρέδ. ϗ παρήλθομεν τὴν φάραγγα Ζαρέδ. O Ζαρέδ, & vers. 14. 14 ἐκ τῆς] C ἀπὸ τῆς. ἀποθνήσκοντες] O deest. κύριος ὁ Θεὸς αὐτοῖς] O C αὐτοῖς κύριος. 15 ἐξαναλῶσαι] A τοῦ ἐξαναλῶσαι. C ἐξαναλῶσαι. μέσου] O deest. 16 ἐπειδὰν ἔπεσον] O ὡς. πάντες] O deest. οἱ ἄνδρες οἱ πολεμισταὶ] C ἄνδρες πολεμισταί. & ponit post ἀποθνήσκοντες. τὴν Ἀρσὴρ] O τὴν γῆν Σηείρ. 18 παραπορεύσῃ] A παραπορεύῃ. 19 δέδωκα] C ἔδωκα. 20 κατῴκουν οἱ Ῥαφαεὶν] A οἱ Ῥαφαεὶν κατῴκουν. ἐπονομάζουσιν] O C ὀνομάζουσι. Ζοχομμὶν] O A C Ζομμίν. 21 ϗ δυνατώτερον ὑμῶν] A ϗ ἰσχυρόν. O ϗ δυνατόν. ϗ οἱ] O C οἱ. πρὸ] O A C ἀπό. κατεκληρονόμησαν] C κατεκληρονόμησαν αὐτούς. ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης] O desunt. 22 ἐποίησαν] A ἐποίησε. τοῖς υἱοῖς] O οἱ υἱοί. ἐξέτριψαν] O C ἐξέτριψε. αὐτοὺς] O deest. 23 Ἀσηρὼθ] A Ἀσηρώθ. O C Ἀσηρώθ. ἐξελθόντες] A ἐκπορευθέντες. 24 τὸν Ἀμορραῖον] A τῶν Ἀμορραίων. & ver. 31. 25 τρόμον ... φόβον] C φόβον ... τρόμον. 26 ἐκ τῆς] C ἀπὸ τῆς. Κεδαμὼθ] O Μακεδμώθ. 27 ὁδῷ] O ἧ. 28 ἀποδώσῃ ... ἀποδώσῃ] A ἀποδώσεις ... ἀποδώσεις. ποσὶ] A ποσί μου. 29 Ἀρσὴρ] C Ἀρ. ἡμῶν] O deest. 30 Σηὼν] O deest. ἡμῶν] O deest. 31 κληρονομῆσαι] A κληρονομεῖν. τὴν γῆν αὐτοῦ] O desunt. 32 βασιλεὺς Ἐσεβὼν] O desunt. ἡμῖν] O ἡμῶν. αὐτὸς] C ϗ αὐτός. 33 πρὸ] O C εἰς τὰς χεῖρας ἡμῶν πρό. 35 ἐπρονομεύσαμεν] A προενομεύσαμεν ἑαυτοῖς. C ἐπρονομεύσαμεν ἑαυτοῖς. O προενομεύσαμεν. 36 ἐγενήθη] A ἦν. 37 ἐγγὺς] O A εἰς γῆν. C εἰς τὴν γῆν. προσήλθομεν] C παρήλθομεν. χειμάρρου] C χειμάρρῳ. ἐν τῇ] C ἐπὶ τῇ. ἡμῖν] O A C ponunt ante κύριος.

CAP. III.

1 ἡμῖν] O ἡμῶν. αὐτοῦ] A αὐτὸς μετ' αὐτοῦ. Ἐδραεὶμ] A Ἀδραεί. O Ἐδραείν. 5 πόλεων] O πόλεων τῶν ἀτειχίστων. Πᾶσαι] C Πᾶσαι αὗται. ὥσπερ] O A C αὐτοὺς ὥσπερ. 6 γυναῖκας] A γυναῖκας αὐτῶν. παιδία] A C τέκνα. 7 ἐπρονομεύσαμεν] A προενομεύσαμεν. 8 Ἀερμὼν] A ὄρους Ἀερμών. C ὄρους Ἑρμών. 9 Σανιὼρ] C Σενιώρ. ἐν τῇ ἄκρᾳ] O ἄκρα. 12 ἔδωκα] O δέδωκα. 13 βασιλείαν] A βασιλείας. 14 Ἀργὸβ] O Ἰαβόκ. Γαργασὶ] C Γεσουρεί. ἐπωνόμασεν] C ϗ ἐπωνόμασεν. αὐτὰς] O A αὐτό. Θαυὼθ] A C Ἀβώθ. O Ἀνώθ. 16 δέδωκα, ἀπὸ] A C ἔδωκα, ἀπό. O pro ἀπὸ, ἀπό. 17 Μαχαναρὲθ] A ἀπὸ Μαχαινερέθ. C ἀπὸ Χενερέθ. O Μαχανδράδ. ὑπὸ Ἀσηδὼθ] A ἀπὸ Ἀσηδώθ. C ἀπὸ Σηδώθ. τὴν Φασγὰ] A τὴν Φασγὰ ἀπό. C τὴν φάραγγα ἀπό. 18 ὑμῶν] C ἡμῶν. ἔδωκεν] A C δέδωκεν. δυνατὸς] A ζωντός. 20 Θεὸς ὑμῶν] O A Θεὸς ἡμῶν. κατακληρονομήσουσι] O κληρονομήσουσι. οὗτοι] A αὐτοί. ἔδωκα] O A C δέδωκα. 21 δυσὶ] C δύο. ὁ Θεὸς ἡμῶν posterius] O deest. πάσας τὰς βασιλείας ἐφ' ἃς] A C πάσαις ταῖς βασιλείαις, ἐφ' αἷς. 22 ἀπ' αὐτῶν] O desunt. σὺ] O Αὐτός. 23 κυρίου] O deest. 24 Θεὲ] O A C κύριε. χεῖρα ... βραχίονα] C χεῖρά σου ... βραχίονά σου. O addit prius σοῦ. ϗ κατὰ] O C κατὰ τὰ ἔργα σου, ϗ κατά. 26 προσθῇς] O A προσθήσεις. λαλῆσαι] C λαλῆσαι πρός με. 27 ἀνάβλεψας] A C ἀνάβλεψον. ϗ ἴδε] O ἴδε. 28 οὗτος posterius] O A C αὐτός. κατακληρονομήσει] C ἐγκληρονομήσει. πᾶσαν] O C deest.

CAP. IV.

1 ϗ πολυπλασιασθῆτε] O A desunt. ὑμῖν] A ὑμῖν ἐν κλήρῳ. 2 ὅσα] C ὅσας. 3 πάντα] O deest. ὅστις] O ὅς. Θεὸς ὑμῶν] O A C Θεὸς ἡμῶν. 4 ὑμῶν] O A C ἡμῶν. 5 κύριος] A C κύριος ὁ Θεός μου. ποιῆσαι οὕτως] A ποιῆσαι οὕτως ὑμᾶς. C τοῦ ποιῆσαι οὕτως ὑμᾶς. O ποιῆσαι ὑμᾶς οὕτως. κληρονομῆσαι αὐτὴν] A ϗ κληρονομῆσαι αὐτήν. O C κληρονομῆσαι αὐτήν. 6 σύνεσις] C σύνεσις ὑμῶν. ἐναντίον] O ἐνώπιον. 7 ᾧ] A ὅ. ἐὰν] C deest. 9 σεαυτῷ] O αὐτῷ, ϗ τῇ ψυχῇ σου. τὴν ψυχήν σου] O desunt. 10 ἣν] A ἐν ᾗ. ἐνώπιον] O ἐναντίον. Θεοῦ ἡμῶν] C Θεοῦ σου. ἐν] O ἐπί. λαὸν] C λαὸν τοῦτον. ὡς] O ὅσας. 11 γνόφος] C ϗ γνόφος, καί. 12 κύριος] A κύριος ὁ Θεός. ὑμᾶς] A C ὑμᾶς ἐν τῷ ὄρει. ἣν] A C deest. ὁμοίωμα] O μορφήν. 14 ὑμᾶς αὐτὰ] A ἡμᾶς αὐτά. C αὐτὰ ὑμᾶς. κληρονομῆσαι] O κληρονομεῖν. 15 ὁμοίωμα] A C πᾶν ὁμοίωμα. 16 Μὴ] C Μήποτε. ϗ] A ϗ μή. ἑαυτοῖς] A C αὐτοῖς. ὁμοίωμα posterius] O deest. 17 Ὁμοίωμα] A Καὶ ὁμοίωμα. πέταται] C πέτεται. τὸν οὐρανὸν] C τοῦ οὐρανοῦ. 19 Καὶ μὴ] A Μήποτε. C Καὶ μήποτε. 20 ὁ Θεὸς] A C κύριος ὁ Θεός. ἐκ γῆς Αἰγύπτου] O A C desunt. ἔγκληρον] A ϗ κλῆρον. 21 ὁ Θεὸς] C desunt. ὑφ'] A ἐφ'. τοῦτον] O deest. μὴ εἰσέλθω] A μὴ διέλθω. C οὐ μὴ εἰσέλθω. σοὶ] A C deest. O ἡμῶν. μὴ ἐν... O C ὑμῖν. 22 τοῦτον] O C deest. δὲ] O deest. διαβαίνετε] C διαβαίνετε Ἰορδάνην. 23 Προσέχετε ὑμῖν μὴ] A Προσέχετε ὑμεῖς μήποτε. C Καὶ προσέχετε ὑμεῖς μήποτε. τὴν διαθήκην] A τῆς διαθήκης. ϗ ἀνομήσητε] O A C desunt. ϗ] A ϗ μή. ἑαυτοῖς] A C αὐτοῖς. σοὶ] O deest. 24 ἐστὶν] C ἐστὶν αὐτός. 25 τὸ πονηρὸν ἐνώπιον] O τὰ πονηρὰ ἔναντι. Θεοῦ ὑμῶν] O C Θεοῦ ἡμῶν. 26 ἀπολεῖσθε] C ἀπολεῖσθε ταχύ. ἐπὶ] O A C ἐπὶ τὴν, ἐπί. ἡμέρας] O ἡμέρας. ἐκτριβῆτε] O deest. 27 πάνυ posterius] O A C deest. εἰσάξει] C συνάξει. οὐ ... οὐ ... οὐ] O οὐδὲ ... οὐδὲ ... οὐδέ. 29 ζητήσετε] A C ἐκζητήσετε. ἐκζητήσετε] O ζητήσετε. 30 ἐσχάτῳ] O A ἐσχάτων. C ἐσχάτου. 31 οἰκτίρμων] A C οἰκτίρμων ϗ ἐλεήμων. οὐδ' οὐ μὴ] A οὐδ' οὐ μή. σου] O deest. κύριος] O A C deest. 32 ὁ Θεὸς ἄνθρωπον] O ἄνθρωπον ὁ Θεός. ἕως τοῦ ἄκρου τοῦ οὐρανοῦ] O desunt. ἤκουσται] C ἠκούσθη. 34 ὑμῶν] O deest. 35 εἰδῆσαι] O A C εἰδέναι. ἔτι πλὴν] C Θεὸς πλήν. 36 ἀκουστὴ ἐγένετο ἡ φωνὴ] A C ἀκουστήν σοι ἐποίησε τὴν φωνήν. 37 ὑμᾶς] C ὑμᾶς παρὰ πάντα τὰ ἔθνη. O εἰς πάντα τὰ ἔθνη ὑμᾶς. 38 σοὶ] O deest. αὐτοῦ] C ταύτην. κληρονομεῖν] A κληρονομίαν. 39 Καὶ γνώσῃ σήμερον] O desunt. 40 φυλάξασθε] O A C φυλάξῃ. ἐντολὰς ... δικαιώματα] O C δικαιώματα ... ἐντολάς. μακροήμεροι γένησθε] O μακροημερεύσητε. γένησθε] A γενήσεσθε. 42 πρὸ] O ἀπό. 43 Γαλαὰδ] O Γαλαάδ. Γαυλὼν] O Γαυδών. 45 Ταῦτα] C Καὶ ταῦτα. ἐλάλησε] C ἐνετείλατο. Ἰσραὴλ] O A C Ἰσραὴλ ἐν τῇ ἐρήμῳ. 46 ὃν] O ὅς. 47 αὐτοῦ] O αὐτῶν. 48 ἐπὶ τοῦ χείλους χειμάρρου Ἀρνῶν, ϗ] O desunt.

CAP. V.

2 ὑμῶν] O C ἡμῶν. 3 Οὐχὶ] A Καὶ οὐχί. ἢ] O deest. ὑμεῖς] A C ὑμεῖς δέ. ὧδε πάντες] C πάντες ὧδε. 5 ϗ ὑμῶν] A C ϗ ἀναμέσον ὑμῶν. 6 ὁ ἐξαγαγὼν] O ὅστις ἐξήγαγον. ἐκ γῆς Αἰγύπτου] O ponit post δουλείας. 7 πρὸ προσώπου μου] O C πλὴν ἐμοῦ. 8 εἴδωλον] O A C γλυπτόν. ἐν τῇ γῇ] O ἐπὶ τῆς γῆς. τοῖς ὕδασι] C τῷ ὕδατι. 9 σου] O ὑμῶν. ἁμαρτίας] A ἁμαρτίαν. 11 ὁ Θεός σου] O C desunt. 14 ὁ παροικῶν ἐν σοὶ] A ὁ ἐν ταῖς τῶν πυλῶν σου. O σου, ϗ ὁ παροικῶν ἐν σοί. ϗ τὸ ὑποζύγιόν σου] C desunt. 15 φυλάσσεσθαι] C φυλάσσεσθαί σε. 16 μακροχρόνιος γένῃ] O μακροχρονίσητε. 17, 18 φονεύσεις ... μοιχεύσεις] O μοιχεύσεις ... φονεύσεις. 19 μαρτυρίαν ψευδῆ] O desunt. 21 Οὐκ ἐπιθυμήσεις οἰκίαν τοῦ πλησίον σου] O desunt. πάντα] O deest. τῷ πλησίον] O C τοῦ πλησίον. ἐστι] O ἐστί. 22 Ταῦτα τὰ ῥήματα] C Τὰ ῥήματα ταῦτα. O addit ἅ. 24 ἡμῶν] O ponit ... εἴδομεν] C εἴδαμεν. 25 μὴ] C μήποτε. προσθώμεθα] C προσθῶμεν. ἀκοῦσαι] C ἀκοῦσαι ἡμεῖς. 27 σὺ] O ϗ σύ. πάντα] O deest. ἡμῶν] O C ἡμῶν πρὸς σε, ϗ σύ. ϗ σὺ λαλήσεις πρὸς ἡμᾶς πάντα ὅσα ἂν λαλήσῃ κύριος] A desunt. 28 πάντα ὅσα] A πάντα. 29 τὸ εἶναι] O εἶναι. φυλάσσεσθαι] C φυλάσσειν. μου] O deest. αὐτοῖς] A αὐτοῖς γένηται. 31 τὰς ἐντολὰς] A τὰς ἐντολὰς πάσας. C πάσας τὰς ἐντολάς. O πάσας τὰς ἐντολάς μου, & bis amplius addit μου. 32 ἐκκλινεῖτε εἰς ... εἰς] C O ἐκκλινεῖτε ... εἰς] O deest. 33 οὐδὲ εἰς ἀριστερὰ] O οὐδὲ εὐώνυμα. σοὶ] C deest. σου] C σου σοί. ἐν αὐτῇ] O desunt. ᾖ] A γένηται. μακροημερεύσητε] O μακροήμεροι ἔσεσθε. κληρονομήσετε] A κατακληρονομήσετε.

CAP. VI.

1 ὑμᾶς] A deest. αὐτὴν] O C deest. 2 ὑμῶν] A C ἡμῶν. αἳ] O ὅσα. 3 φύλαξον ποιεῖν] O φύλαξαι ποιῆσαι. εὖ σοι ᾖ] C εὖ ᾖ σοι. Μωυσῆς τοῖς] O C Μωυσῆς τοῖς. 4 κύριος posterius] O deest. 5 διανοίας] A C καρδίας. ψυχῆς σου, ϗ] O ψυχῆς σου, ϗ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος σου, καί. 6 τῇ καρδίᾳ] A τῆς καρδίας. ϗ ἐν τῇ ψυχῇ σου] C desunt. 7 τοὺς υἱοὺς] O A τοῖς υἱοῖς. ἐν αὐτοῖς] C ἐπ' αὐτοῖς. πορευόμενος] A πορευόμενος. ἐξανιστάμενος] O A ἀνιστάμενος. 8 ἀφάψεις] A ἐφάψεις. C ἀφάψῃ. ἔσται ἀσάλευτον] A ἔσται ἀσάλευτα. C ἔσονται ἀσάλευτα. 9 γράψετε] C γράψεις. ἐπὶ τὰς φλιὰς τῶν οἰκιῶν ὑμῶν, ϗ τῶν πυλῶν ὑμῶν] C ἐν ταῖς φλιαῖς τῶν οἰκιῶν σου, ϗ τῶν πυλῶν σου. 11 οὐ κατεφύτευσας] A C οὐκ ἐφύτευσας. 12 σεαυτῷ] A σεαυτῷ μὴ πλατυνθῇ ἡ καρδία σου, καί. Οὐ πορεύσεσθε] A Οὐ μὴ πορεύσεσθε. C Μὴ πορεύεσθε. 13 μὴ ἐπλάσθῃ] O μὴ πλατυνθῇ ἡ καρδία σου, ϗ ἐπιλάθῃ. 14 Οὐ πορεύσεσθε] O Οὐ μὴ πορεύσεσθε. 15 ὀργισθεὶς θυμῷ] A ὀργισθῇ θυμῷ. O C ὀργισθεὶς θυμωθῇ. σοὶ] O A C ἐν σοὶ καί. 16 πειρασμῷ] O παροξυσμῷ ἐν τῇ ἐρήμῳ. 17 τὰ μαρτύρια] A C ϗ τὰ μαρτύρια αὐτοῦ. δικαιώματα] A C δικαιώματα αὐτοῦ. 18 ἀρεστὸν ... καλὸν] C καλὸν ... ἀρεστόν. σου] O ... εἰσέλθῃς, ϗ] A εἰσελθών. πατράσιν ὑμῶν] C πατράσι σου. 20 Τί] O Τίνα. ἡμῶν] O deest. 21 γῇ] O deest. 22 Καὶ ἔδωκε] A Ἔδωκε. ϗ ἐν τῷ] O ϗ τῷ. οἴκῳ αὐτοῦ] A οἴκῳ αὐτοῦ, ϗ ἐν τῇ δυνάμει αὐτοῦ. 23 ἐξήγαγε] C ἐξήγαγε κύριος. A ἐξήγαγε κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν. ἐκεῖθεν δοῦναι ἡμῖν] A C ἐκεῖθεν, ἵνα εἰσαγάγῃ ἡμᾶς δοῦναι ἡμῖν. ἣν ὤμοσε δοῦναι τοῖς πατράσιν ἡμῶν] A C ἣν ὤμοσε κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν τοῖς πατράσιν ἡμῶν δοῦναι ἡμῖν. 24 ... εἶν] O deest. ᾖ ἡμῶν] A ἡμῶν ᾖ. 25 ποιεῖν] O deest. ταύτας] A C νόμου τούτου. ἐναντίον] O A C ἔναντι. ἡμῶν] O ἡμῶν κύριος.

CAP. VII.

1 Ἐὰν δὲ] O Καὶ ἔσται ἐάν. Ἐὰν δὲ εἰσάγῃ (C εἰσαγάγῃ) σε κύριος ὁ Θεός σου] A Καὶ ἔσται ἐν τῷ εἰσαγαγεῖν σε κύριον τὸν Θεόν σου. εἰσπορεύεσθε] ... εἰσπορεύεσθε. αὐτὴν] O deest. μεγάλα] O A C μεγάλα ϗ πολλά. ... πρό. πολλὰ] A C μεγάλα, ϗ πολλά. 2 Θεός σου] O Θεός. διαθήσει] O ... διαθήσεις. ἐλεήσητε] A C ἐλεήσεις. 4 σὲ] C deest. 5 Θεῶν αὐτῶν] A ... 7 κύριος posterius] O C deest. 8 παρὰ] O διά. κύριον] A κύριος. διατηρῶν] A C διατηρεῖν. ὑμᾶς κύριος] C κύριος ὑμᾶς. O κύριος ἡμᾶς. κραταιᾷ] O A C κραταιᾷ, ϗ ἐν βραχίονι ὑψηλῷ. κύριος] A C deest. 9 διαθήκην] A διαθήκην αὐτοῦ. 10 μισοῦσιν prius] A μισοῦσιν αὐτόν. 11 Καὶ φυλάξῃ τὰς ἐντολὰς] O desunt. 12 τὰ δικαιώματα] A πάντα τὰ δικαιώματα. φυλάξητε] O φυλάξητε αὐτά. ὃ] A καθώς. O C καθά. 14 Εὐλογητὸς] Καὶ εὐλογητός. O Καὶ εὐλογήσει σε. ἔσῃ] C ἔσται. O deest. 15 ὁ Θεός σου] O C desunt. ἃς ἑώρακας] C desunt. ϗ ὅσα] C ἅς. O ϗ ὅσας. ... prius] O ἐπάξει. αὐτὰ] O αὐτάς. πάντας] O deest. σὲ] O σε, ϗ ἐπὶ πάντας τοὺς ἐχθρούς σου. 16 ϗ οὐ μὴ] O οὐ. 19 ἴδοσαν] O ἴδον. A εἴδοσαν. σημεῖα] A σημεῖα ἐκεῖνα. τὰ μεγάλα] O ponit post σημεῖα. ὑμῶν] O ... 23 σου prius] O deest. ἀπολέσεις] A ἀπολέσει. C ἀπολεῖ. ἐξολοθρεύσῃ] ... ἐξολοθρεύσεις. 24 ὑμῶν] A σου. ἀπολεῖτε] C ἀπολεῖται. ἐκ τοῦ τόπου ἐκείνου] C ὑποκάτω τοῦ οὐρανοῦ. 25 καύσετε] O A C κατακαύσετε.

...] A C λαβεῖν. O καὶ οὐ λύψη. αὐτὸ] O A τοῦτο. C αὐτοῦ. 26 ἔσῃ] O ... ante ἀνάθεμα. τοῦτο] A καὶ τοῦτο.

CAP. VIII.

1 ἐντολὰς] C ἐντολὰς ταύτας. γῆν] A γῆν ἀγαθήν. ὁ Θεὸς ὑμῶν] A ὁ ... O C desunt. 2 ὁ Θεός σου] C ὁ Θεός σου, τοῦτο τεσσαρακοστὸν ἔτος. ... μάννα] C μάννα ἐν τῇ ἐρήμῳ. ᾔδεισαν] εἴδησαν. 4 οὐκ ἐπαλαιώθη] O A ... κατετρίβη] C οὐκ ἀπετρίβη. τὰ ὑποδήματά σου οὐ κατετρίβη ἀπὸ σοῦ] O A C desunt. ἐτυλώθησαν] A ἐλυτρώθησαν. 5 ὡς εἴ τις] C ὡσεί τις. 7 εἰσάξει] ... γῆν] O deest. πεδίων ... ὀρέων] O C ὀρέων ... πεδίων. διὰ po... O deest. 9 ἐπ' αὐτῆς οὐδὲν] A C οὐδὲν ἐπ' αὐτῆς. λίθοι] A C λίθοι ... 10 δέδωκέ σοι] O C δέδωκέ σοι κύριος ὁ Θεός σου. Sed O σοῦ non ... 11 κρίματα] C κρίματα αὐτοῦ. O deest, ut & καὶ τὰ præcedentia. ... Μὴ] A Μήποτε. 13 βοῶν ... προβάτων] O προβάτων ... βοῶν. πληθυν... ἀργυρίου καὶ χρυσίου πληθυνθέντος σοι] O desunt. πληθυνθέντος] ... C πληθυνθέντων. ὅσων σοι] A C ὅσα σοι. O ὅσα. σοὶ] C deest. 14 ὑψω... C ὑψωθήσῃ. καρδίᾳ] O A C καρδίᾳ σου. 16 ὃ οὐκ ᾔδεις σὺ] O de... ... ᾔδεισαν] C εἴδης ... εἴδησαν. καὶ οὐκ] O ὃ οὐκ. ἐκπειράσῃ] A C ... καὶ εὖ σε ποιήσῃ] O A C εὖ σε ποιῆσαι. ἐπ' ἐσχάτων ἡμερῶν σου] ... desunt. 17 Μὴ] A C Καὶ μή. 18 αὐτὸς] O οὗτος. καὶ ἵνα] O ἵνα. ...] O A C deest. ὡς] O deest. 19 ἀπολεῖσθε] O ἀπολεῖσθε ἀπὸ τῆς γῆς. ... ὁ Θεὸς] C ὁ κύριος. O κύριος. πρὸ] O A ἀπό. ὑμῶν] O ...

CAP. IX.

1 εἰσελθεῖν] O εἰσελθεῖν, καὶ. ἰσχυρότερα] A ἰσχυρά. 3 καὶ ἀπολεῖ] A C ... ἐξολοθρεύσει αὐτοὺς, καὶ ἀπολεῖ. 4 τὴν δικαιοσύνην] O A C τὰς δικαιο... Ad finem hujus versus O A C habent, ἀλλὰ διὰ τὴν ἀσέβειαν τῶν ... τούτων κύριος ἐξολοθρεύσει αὐτοὺς ἀπὸ (Comp. πρὸ) προσώπου σου. quæ ... sunt etiam versu proximo. 5 κληρονομῆσαι] O κληρονομεῖν. ἀλλὰ] C ... ἀσέβειαν] A ἀσέβειαν καὶ ἀνομίαν. O C ἀνομίαν. διαθήκην] O ... σου. κύριος] C κύριος ὁ Θεός σου. ἡμῶν] C ὑμῶν. 6 γνώσῃ] ... οὐχὶ] C οὐ. Θεός σου] C Θεός. δίδωσί σοι] O ponit ante ... τὴν γῆν] O κληρονομεῖν τὴν γῆν. 7 ἐξ Αἰγύπτου, καὶ] O A C ... Αἰγύπτου, ἕως. 9 ἃς διέθετο κύριος] C ἣς διέθετο. 10 μοι κύ...] O κύριος ἐμοί. ἐγέγραπτο] C deest. ἡμέρᾳ ἐκκλησίας] A desunt. ... πρὸς ὑμᾶς ἐν ἡμέρᾳ ἐκκλησίας. O ἐν ἡμέρᾳ ἐκκλησίας. 11 κύριος ...] C μοι κύριος. 12 κατάβηθι] A καὶ κατάβηθι. καὶ] O A C deest. ... prius] O A deest. καὶ ἰδοὺ] O ἰδού. 14 Καὶ νῦν] O A C ... ἐξολοθρεῦσαι] O ἐξολοθρεύσω. ἰσχυρὸν, καὶ πολὺ] O πολὺ, καὶ ἰσχυρόν. ... καὶ τὸ ὄρος ἐκαίετο πυρὶ] O desunt. ἕως τοῦ οὐρανοῦ] O A C desunt. ... μαρτυρίων] C τῆς διαθήκης. O desunt. ἐπὶ ταῖς δυσὶ χερσὶ] O ἐν τῇ χειρί. ... ἐναντίον] C ἔναντι. ὑμῶν] A ἡμῶν. χωνευτὸν] A O C μόσχον χωνευτόν. ἀπὸ ...] A C ταχὺ ἐκ τῆς. ποιεῖν] O C deest. 17 δύο posterius] A deest. συνέ...] O A C συνέτριψα αὐτάς. 18 ἐναντίον] A C ἔναντι. ἐναντίον] O A C ἔναντι. Θεοῦ] A Θεοῦ ὑμῶν σου. C Θεοῦ ἡμῶν σου. O Θεοῦ ἡμῶν. ... ἔκφοβος] C ἔμφοβος. τὸν θυμὸν...τὴν ὀργὴν] C invertit. τούτῳ] A C ... 20 ἐθυμώθη] O A C ἐθυμώθη κύριος σφόδρα. 21 ἐν] O C deest. ... κατέκοψα] C κατέκοψα. κατηλέσας] O A C καὶ κατήλεσα. ἕως] O A C ... ἐγένετο] O A C ἐγενήθη. ὡσεὶ] O ὡς. ἐκ τοῦ] A ἀπὸ τοῦ. ...] O C A κύριον τὸν Θεὸν ὑμῶν (Comp. ἡμῶν.) 23 ἐξαπέστειλε] ... ὑμᾶς κύριος] O C κύριος ὑμᾶς. καὶ] A deest. ἦν] A ἦν ... 24 Ἀπειθοῦντες] O A C Καὶ ἀπειθοῦντες. ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἧς] ... ἀφ' ἧς ἡμέρας. 25 ὅσας ἐδεήθην] O desunt. εἶπε γὰρ κύριος] O ... 26 κύριε] O A C κύριε κύριε. βασιλεῦ τῶν θεῶν] C desunt. ...] A C κληρονομίαν. ἐν τῇ ἰσχύϊ σου τῇ μεγάλῃ] O A C ponunt ... ἐξήγαγες. & Ald. iterum repetit. γῆς] O τῆς. 27 τὰ ἀσε...] A C ἐπὶ τὰ ἀσεβήματα αὐτῶν. ἐπὶ] O ponit ante τὰ ἀσε... 28 Μὴ] A C Μήποτε. μισῆσαι] O A C μισῆσαι κύριον. ἐν ... ἀποκτεῖναι αὐτοὺς] A C ἀποκτεῖναι ἐν τῇ ἐρήμῳ. ἀποκτεῖναι αὐ...] O ἀποκτεῖναι, & ponit ante ἐν τῇ. 29 οὗτοι] A οὗτος. κλῆρος] ... κληρονομία. καὶ ἐν τῷ χειρί σου τῷ κραταιῷ] O A C desunt.

CAP. X.

2 γράψεις] O A C γράψω. ἃ] O A C ὅσα. ἃς] A C ὥς. ... ἐξελάξευσα] A ἐξελάξευσα. τὰς πλάκας] A C τὰς δύο πλάκας. χερσὶ] A C ... χειρί. 4 πυρὸς] C πυρὸς ἐν ἡμέρᾳ τῆς συναγωγῆς. O ἐν τῇ ἡμέρᾳ ... ἐκκλησίας. 6 Ἰακὶμ] O A Ἰωακείμ. Μισαδαὶ] C Μοσερά. 7 γῆ] ... C γῆ οὐ. χείμαρροι] A χειμάρρου. 8 ἐπ' τοῦ] A καὶ εὐλογεῖν ... 9 ἔσται] C ἔσαι. καὶ] A οὐδέ. ἐν τοῖς] C παρὰ τοῖς. κύριος] A ... ὁ Θεός. αὐτὸς] C O αὐτῶν. καθότι εἶπεν αὐτῷ] O A καθὰ εἶπεν ... C καθὰ εἶπεν αὐτῷ κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν. 10 εἱστήκειν] O A C ἔστην. ...] O C μοι κύριος. τούτῳ καὶ οὐκ] C ἐκείνῳ οὐκ. 11 ἐναντίον] ... A C ἔναντι. 12 αἰτεῖται] C αἰτεῖ. καὶ πορεύεσθαι] O A C πορεύε... ... τῷ Θεῷ σου] O αὐτόν. 14 αὐτῇ] O αὐτοῖς. 15 ὑμῶν] ... ὑμῶν. 16 σκληρυνεῖτε] O A C σκληρυνεῖτε ἔτι. 17 ὑμῶν] O ἡμῶν. ...] O οὐδέ. 19 ἀγαπήσετε] O ἀγαπήσεις. ἦτε] C ἦσε. Αἰγύπτῳ] ... Αἰγύπτου. 20 αὐτῷ] C αὐτῷ μόνῳ. αὐτῷ λατρεύσεις, καὶ πρὸς αὐτὸν ... καὶ ἐπὶ] O desunt. 21 Οὗτος] A C αὐτός. οὗτος] A C αὐ... ... σοὶ] A C σοί. ἴδοσαν] A εἴδοσαν. O C εἶδον. Hic desinit ... 10 secundum Ald. 22 ἑβδομήκοντα] A ἑβδομήκοντα καὶ πέντε.

CAP. XI.

2 ἴδοσαν] A εἶδον. O deest ut & οὐδέ. μεγαλεῖα] C μεγάλα. χεῖρα] ... αὐτοῦ. 4 τὴν δύναμιν] O C τῇ δυνάμει. καὶ τὰ] C τά. ἀν... prius] O deest. καὶ τὴν δύναμιν αὐτῶν] O A C desunt. ἐπέκλυ... A ἐπέκλυσε. ὑμῶν] O ἡμῶν. κύριος] A κύριος ὁ Θεός. 7 ἑώρακαν] ... ἐν ὑμῖν] C ἡμῖν. O ἐν ἡμῖν. 8 σοὶ] A C ὑμῖν. εἰσελθόν...] O A C εἰσέλθητε, καί. εἰς] A deest. 10 εἰσπορεύῃ ὑμεῖς] ... εἰσπορεύεσθε ὑμεῖς. C σὺ εἰσπορεύῃ. O εἰσπορεύῃ. ἐκπεπόρευσθε] A ἐξε... O C ἐκπορεύεσθε. 11 ἦν] A ἦν σύ. εἰσπορεύῃ] O ... κληρονομῆσαι] O κατακληρονομῆσαι. 12 Γῆ] A Γῆν. 13 ἐν...] O A C ἐντολὰς αὐτοῦ. ἃς] O A C ὅσας. 14 τῇ γῇ] O τῆς ... καθ' ὥραν] O κατὰ καιρόν. εἰσοίσεις] A συνάξεις. 15 δώσει] A ... 16 πρόσεχε σεαυτῷ] C Προσέχετε ἑαυτοῖς. σου] C ὑμῶν. ...] O A C ὀργισθῇ. ὑμᾶς] A ὑμῖν. κύριος ἔδωκεν] C ἔδωκε

κύριος. O ponit κύριος post ὑμῖν. 18 καὶ εἰς τὴν ψυχὴν ὑμῶν] O desunt. ἀσάλευτον] A ἀσάλευτα. 19 λαλεῖν ἐν αὐτοῖς] A λαλεῖν αὐτά. C λαβεῖν αὐτά. O λέγειν αὐτά. καθημένου σου] O A C καθημένους. πορευομένου σου] O A C πορευομένους. καθεύδοντός σου, καὶ διανισταμένου σου] O A C κοιταζομένους, καὶ διανισταμένους. 20 αὐτὰ] O A αὐτάς. 21 μακροημερεύσητε] A C πληθυνθῶσιν αἱ ἡμέραι ὑμῶν. O πολυημερεύσητε, καὶ πληθυνθῶσιν αἱ ἡμέραι ὑμῶν. ἧς] A ἦν. καθὼς, usque ad finem versus] O desunt. 22 ἃς] O ὅσας. σοὶ] O A C ὑμῖν. ποιεῖν] O deest. καὶ prius] A C deest. 23 ἰσχυρὰ] O A C ἰσχυρότερα. 24 οὗ] O A C ὅν. ποταμοῦ τοῦ] O A desunt. σοῦ] O ὑμῶν. 25 καὶ τὸν φόβον] O C τὸν φόβον. ἐλάλησε] O ἐλάλησε κύριος. 26 εὐλογίαν καὶ τὴν κατάραν] A εὐλογίας, καὶ κατάρας. 27 Τὴν εὐλογίαν] A Τὰς εὐλογίας. 28 τὴν κατάραν] A τὰς κατάρας. ὅσα] O A C ὅσας. ἃς] A C οἷς. 29 εἰς ἣν] O ἥν. 30 τὸ κατοικοῦν] C ὀκατοικοῦν. τῆς δρυὸς] A desunt. 31 ὑμῶν] O A ὑμῶν. ὑμῖν] A deest. ἡμέρας] O ἡμέρας κληρονομῆσαι αὐτήν. 32 τοῦ ... πάντα] O desunt. κρίσεις ταύτας ὅσας] A κρίσεις αὐτοῦ ἅς. C κρίσεις, ἅς. δίδωμι ἐνώπιον ὑμῶν] O ἐντέλλομαι ὑμῖν.

CAP. XII.

1 καὶ αἱ κρίσεις, ἃς] A C καὶ τὰ κρίματα ἅ. ποιεῖν] C ποιῆσαι. ἐν τῇ γῇ. ἣν] A C ἐπὶ τῆς γῆς, ἧς. ὑμῶν] O C ἡμῶν. 2 ἐκεῖ] O ἐκεῖ τὰ ἔθνη. κληρονομεῖτε] O A C κατακληρονομεῖτε. τῶν ὀρέων] A desunt. δένδρου] O παντὸς δένδρου. 5 Θεός σου] O A C Θεὸς ὑμῶν. πόλεων] O A C φυλῶν. καὶ prius] O C deest. ἐλεύσεσθε] A C εἰσελεύσεσθε. 6 καὶ τὰ θυσιάσματα ὑμῶν] O desunt. ἀπαρχὰς] C δεκάτας. καὶ τὰς ὁμολογίας ὑμῶν] O desunt. τὰ πρωτότοκα] A τὰ προστάγματα. O C καὶ τὰ πρωτότοκα. 7 ἐναντίον] O A C ἔναντι. πᾶσιν] O πάντων. τὴν χεῖρα] C A O τὰς χεῖρας ὑμῶν. 8 πάντα] A ἐκεῖ πάντα. C κατὰ πάντα. ὅσα] O ἅ. ὑμεῖς ποιοῦμεν] A ὑμεῖς ποιεῖτε. O C ἡμεῖς ποιοῦμεν. ἐνώπιον] A C ἐναντίον. 10 ἡμᾶς] O C ὑμῶν. κατακληρονομεῖ] O A C καλακληρονομήσει. 11 σου] O A C ὑμῶν. αὐτοῦ τὸ ὄνομα] A C αὐτοῦ. καὶ πᾶν] O καὶ τὰ δόματα ὑμῶν, καὶ πᾶν. κυρίῳ τῷ Θεῷ] C τῷ κυρίῳ. O τῷ Θεῷ. 12 ἐναντίον] O A C ἔναντι. καὶ οἱ παῖδες] C οἱ παῖδες. πυλῶν] C πόλεων. 14 αὐτὸν] O deest. φυλῶν] A C πόλεων. ἀνοίσετε ... ὑμῶν] A C ἀνοίσεις ... σου. O ἀνοίσετε ... σου. 15 κατὰ τὴν εὐλογίαν] O A κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν τῆς ψυχῆς σου, κατὰ τὴν εὐλογίαν. φάγεσθε] C φάγεσθε. 16 αὐτὸ] O deest. ὡς] A ὡσεί. 17 οἴνου σου] A οἴνου. χειρῶν σου] O A C χειρῶν ὑμῶν. 18 ἐναντίον] O C ἔναντι. αὐτὸ] A C αὐτά. ᾧ] C ὅ. παιδίσκη σου] A παιδίσκη σου, καὶ ὁ Λευίτης σου. & C, sed sine σου. πόλεσιν ὑμῶν] A C πόλεσί σου. ἐναντίον] O A C ἔναντι. 19 ὅσον] C ὅν. 20 καὶ ἐρεῖς] O A καὶ εἴπῃς. τῆς ψυχῆς σου] O αὐτῆς. κρέα] O deest. 21 μακρὰν] O A C μακρότερον. ἐκεῖ prius] O A C deest. θύσεις] A θύσῃς. ὁ Θεός σοι] A C σοι κύριος ὁ Θεός σου. 22 ἔλαφος] O ἔλαφος αὐτό. 23 ὅτι] C τὸ γάρ. 25 ἐναντίον] O A C ἔναντι. 26 ἐὰν] A C ἃ ἄν. O ὅσα ἄν. καὶ τὰς] O καὶ τὰς ἀπαρχάς σου, καὶ τάς. Θεός σου] A Θεός σου αὐτὸν αὐτῷ. O Θεός σου αὐτόν. 28 ἀρεστὸν ... καλὸν] C καλὸν ... εὐάρεστον. ἐναντίον] A C ἔναντι. 29 εἰσπορεύῃ] A σὺ πορεύῃ. O C σὺ εἰσπορεύσῃ. et O pro οὓς habet ἅ. ἀπὸ usque ad αὐτὴν] O desunt. αὐτὴν] A C αὐτάς. 30 ἐπακολουθῆσαι usque ad σοῦ] O desunt. προσώπου σου] A C προσώπου σου, οὐ μὴ ἐκζητήσῃς τοὺς θεοὺς αὐτῶν, λέγων. 31 τῷ Θεῷ] O A C κυρίῳ τῷ Θεῷ. κυρίου, ἃ] O A C ἃ κύριος. sed O ponit κύριος post ἐμίσησε. ἐν τοῖς] O A C τοῖς. ὅτι] A C ὅτι καί. ἐν πυρὶ] C πυρί. 32. ὑμῖν] O A C σοί. φυλάξῃ] O φυλάξεσθε.

CAP. XIII.

2 καὶ ἔλθῃ τὸ σημεῖον ἢ τὸ τέρας] O desunt. λέγων] O καὶ λέγων εἴπῃ. ἔλθῃ] C ἔλθοι. οὓς] A C οἷς. 3 Θεός σου] A C Θεὸς ὑμῶν. O Θεός. ὑμᾶς] A C ὑμᾶς σοῦ. τὸν Θεὸν] O A κύριον τὸν Θεόν. καὶ ἐξ usque ad finem versus] O desunt. 4 πορεύσεσθε] C πορεύεσθε. τοῦτον φοβηθήσεσθε] O A αὐτὸν φοβηθήσεσθε. C αὐτὸν φοβεῖσθε. καὶ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ φυλάξεσθε] Hæc addunt A O & C post φοβηθήσεσθε. ἀκούσεσθε] A C ἀκούσεσθε, καὶ αὐτῷ δουλεύσετε. αὐτῷ] A πρὸς αὐτόν. 5 ἀπὸ τῆς] A C ἐκ τῆς. ἐν αὐτῇ] C ἐπ' αὐτῇ. O σὺ ἐν αὐτῇ. ἀφανιεῖς] O A C ἀφανιεῖτε. αὐτῶν] O deest. 6 σὸ] C deest. πατρός σου] O πατρός. θυγάτηρ] θυγάτηρ σου. ἡ ἐν κόλπῳ σου] O desunt. 7 ὑμῶν] O deest. ἀπ' ἄκρου τῆς γῆς ἕως ἄκρου τῆς γῆς] O desunt. φίλος] A C ὁ φίλος σου. βαδίσωμεν] A C πορευθῶμεν. οὓς] O A C οἷς. ᾔδεις] C εἴδης. 8 ἐπιποθήσεις] C ἐλεήσεις. οὐδ' οὐ μὴ] A C O οὐδὲ μή. σκεπάσῃς] C σκεπάσεις. 9 αἱ χεῖρές σου ἔσονται] A C ἡ χείρ σου ἔσται. ἐπ' αὐτὸν] O A C ἐπ' αὐτῷ. αἱ χεῖρες] O C ἡ χείρ. 11 προσθήσει] O A C προσθήσουσι. 12 σου] A deest. σὺ] C deest. 23 Ἐξήλθοσαν] O A C Ἐξῆλθον. ὑμῶν] A ἡμῶν. τὴν γῆν] O A C τὴν πόλιν. αὐτῶν] O deest. οὓς] A C οἷς. ᾔδειτε] C εἴδητε. 14 Καὶ ἐτάσεις, καὶ ἐρωτήσεις] O Καὶ ἐκζητήσεις. ἀληθὴς σαφῶς] O σαφής. γεγένηται] A γίνεται. ὑμῖν] O Ἰσραήλ. 15 ἀνελεῖς] C ἀναιρήσεις. πάντας] O deest. τῇ γῇ] O A C τῇ πόλει. ἀναθέματι] O deest. ἐν αὐτῇ] C ἐν αὐτῇ, καὶ πάντα τὰ κτήνη αὐτῆς ἐν στόματι μαχαίρας. 16 ἐναντίον] O A C ἔναντι. 17 Καὶ] O A deest. ἐν τῇ χειρί σου] C ponit ante οὐδέν. ἔλεος] A ἔλεος, ἔλεος. πληθυνεῖ σε] A πληθυνεῖ σε, καθὼς ἐλάλησε σοι. ὤμοσε O A C ὤμοσε κύριος. 18 ἀκούσῃς] O A C εἰσακούσητε. τὰς] O A C πάσας τάς. ὅσας] O A C ἅς. ἐναντίον] O A C ἔναντι.

CAP. XIV.

1 ὑμῶν] A ἡμῶν, οὐ φοιβήσετε. C ὑμῶν, οὐ κοφθήσεσθε. O ἡμῶν. 2 ὁ Θεός σου] O desunt. ἐξελέξατο σε λαὸν αὐτοῦ] A λαὸν ἐξελέξατο αὐτοῦ. C ἐξελέξατο σε αὐτῷ λαόν. O ἐξελέξατο αὐτοῦ λαόν. 4 ἃ] O A deest. 5 καὶ πύγαργον] O A C καὶ βούβαλον, καὶ τραγέλαφον, καὶ πύγαργον, καί. 6 διχηλοῦν] O A διχηλοῦντα. 7 ἀναγόντων ... διχηλούντων] O ἐκ ἀναγόντων ... οὐ διχηλούντων. μηρυκισμὸν posterius] A C μηρυκισμὸν ταῦτα. ταῦτα] A deest. 8 ὁπλὴν] O deest. ὀνυχιστῆρας] O A C ὄνυχας. ὑμῖν] O ἔσται ὑμῖν. φάγεσθε τῶν] A C φάγεσθε, καὶ τῶν. ἅψεσθε] O ἅψησθε. 9 ταῦτα] A ταῦτα, ἅ. τῷ ὕδατι] O C τοῖς ὕδασι. πάντα ... ἐν αὐτοῖς] O desunt. ἐν] A C deest. 10 καὶ λεπίδες] O C οὐδὲ λεπίδες. ὑμῖν ἐστιν] O A C ταῦτα ἔσται ὑμῖν. 13 Καὶ τὸν γῦπα] O Καὶ τὸν ἰξὸν, καὶ τὸν γῦπα. ἰκτῖνον] O C ἰκτῖνα. αὐτῷ] O A αὐτῶν. 15 λάρον] A λάρον, καὶ ἱέρακα, καὶ ἐρωδιὸν, καὶ τὰ ὅμοια αὐτῷ, καὶ πάντα κόρακα, καὶ τὰ ὅμοια αὐτῷ. 16 καὶ ἱέρακα καὶ τὰ ὅμοια αὐτῷ] A desunt. Hos quatuor versus hoc modo habet Comp. 14 Καὶ πάντα κόρακα, καὶ τὰ ὅμοια αὐτῷ. 15 Καὶ στρουθὸν, καὶ γλαῦκα, καὶ λάρον, καὶ ἱέρακα, καὶ τὰ ὅμοια αὐτῷ. 16 Καὶ ἐρωδιὸν, καὶ κύκνον, καὶ ἶβιν· 17 Καὶ καταράκτην, καὶ πορφυρίωνα, καὶ νυκτικόρακα. 18 πορφυρίωνα] C ἔποπα. 19 ἐστιν] A ταῦτά ἐστιν.

C ταῦτα ἔσαι. O ἔσαι. 20 πᾶν posterius] A C καὶ πᾶν. ἐ φάγεσθε] O ἐκ ἔδεσθε. 21 ἀποδώσῃ] A ἀποδώσει. αὐτῷ] O αὐτῷ. ὅς γὰρ ποιεῖ τῦτο ὡσεὶ θυσίας * παλ μήνιμά ἐστι τῷ θεῷ Ἰακώβ. 23 αὐτὸ ἐν] A C αὐτὸ ἔναντι κυρίῳ τῷ θεῷ σου, ἐν. οἴσετε] O A ἐκεῖ οἴσεις. C οἴσεις. τὰ πρωτότοκα] A C καὶ τὰ πρωτότοκα. 24 γένηται] A ἀπέχῃ. εὐλογήσῃ] A C ηὐλόγησε. 26 ἢ prius] A deest. ἐναντίον] O ἔναντι. 27 ὅτι ἐκ] C ἐκ ἀπολείψεις αὐτόν, ὅτι ἐκ. 28 ἐν τῷ ἐνιαυτῷ ἐκείνῳ] O desunt. θήσεις] O καὶ θήσεις. 29 ἐν] A ἐπί. ἔργοις] A ἔργοις σου. C ἔργοις τῶν χειρῶν σου. οἷς ἐὰν ποιῇς] O σου.

CAP. XV.

2 Σοὶ] A deest. ἐπικέκληται γὰρ ἄφεσις] A ὅτι ἐπικέκληται ἄφεσιν. O C ὅτι ἐπικέκληται ἄφεσις. κυρίῳ τῷ θεῷ] O κυρίου τοῦ θεοῦ. 3 δὲ] O C deest. 4 ἔσαι] A ἔστιν. ὅτι] A διὰ τὸ ῥῆμα τοῦτο. O ὅτι διὰ τὸ ῥῆμα τοῦτο. ἢ] A C ἰδού. κατακληρονομῆσαι σε] A C O κατακληρονομῆσαι. 5 εἰσακούσητε] A C ἀκούσητε. ταύτας, ὅσας] O αὐτοῦ, ἅς. 6 δανιεῖς] A δανειῇς. ἄρξεις] O A C ἄρξεις σύ. 7 ἐν Σοὶ ἐνδεὴς] A σοὶ ἐνδεής, ἀδελφός. ἐκ] O deest. πόλεών σου] A πόλεων. ἀποστέρξεις] A C ἀποστρέψεις. οὐδ' ἐ μὴ] O C οὐδὲ μή. 8 καὶ δάνειον δανειεῖς] A καὶ δανείζων δανείσεις. C δάνειον δανιεῖς. ὅσον] A ὅσον ἄν. O C ὅσον ἄν. ἐπιδέεται] O ἐνδέεται. καθότι ἐνδεῖται] A C καὶ καθ' ὅσον ὑστερεῖται. O desunt. 9 μὴ] C μήποτε. δώσεις] A C δῷς. καταβοήσεται] O A C βοήσεται. ἁμαρτία] O ἀνομία. 10 Διδὺς] C Μεταδιδὺς. O Διδὺς αὐτῷ. δάνειον δανειεῖς] A δανείζων δανείσεις. O δάνειον δανείσεις. ὅσον ἐπιδέεται] A C ὅσον ἂν ἐπιδέηταί σου. καθότι ἐνδεῖται] O A C desunt. ἐν πᾶσι τοῖς ἔργοις] O desunt. ἔργοις] A C ἔργοις σου. ἐπιβάλῃς] C ἐπιβαλεῖς. 11 σοῦ ··· σοὶ] O desunt. τὰς χεῖρας] A τὴν χεῖρα. ἐπιδεομένῳ τῷ] C ἐνδεομένῳ. 12 καὶ τῷ] O καὶ τῷ ἔτει τῷ. αὐτὸν] O deest. 13 ἐξαποστελλῇς] O C ἀποστελῇς. 14 τοῦ οἴνου] O A C τῆς ληνοῦ. καθὰ] A καθότι. 16 ἠγάπηκε] O A C ἠγάπησε. 17 Καὶ] O A deest. ὠτίον] A C οὖς. θύραν] O A θύραν ἐπὶ τὸν σταθμόν. ὡσαύτως ποιήσεις] O C ποιήσεις ὡσαύτως. 18 ἔσαι] C ἔσαι. O ἔσαι σοι. εὐλογήσει] C εὐλόγησε. 19 πρωτότοκον] O πρωτότοκον ἀρσενικόν. ἐργᾷ] C ἐργάσῃ. τὰ πρωτότοκα. O A C τὸ πρωτότοκον. 20 κυρίου] O A C κυρίου τοῦ θεοῦ σου. ἐξ ἐνιαυτοῦ] O κατ' ἐνιαυτόν. 21 χωλὸν, ἢ τυφλὸν] O desunt. μῶμον πονηρὸν] C A ἢ πᾶς μῶμος πονηρός. & C post ἢ addit καί. O πονηρός. 22 ἔδεσθε] O A C φάγεται. 23 αἷμα] C αἷμα αὐτοῦ. φάγεσθε] A C φαγῇ. ἐκχεεῖς] O ἐκχεῖτε.

CAP. XVI.

1 φύλαξαι] C φύλαξον. ποιήσεις] A deest. ἐξήλθες] C ἐξήγαγέ σε κύριος ὁ θεός σου. ἐξ Αἰγύπτου] A ἐκ γῆς Αἰγύπτου. 2 αὐτὸν] O deest. 3 ἐξ Αἰγύπτου] A C ἐξ Αἰγύπτου νυκτός. ἐκεῖ] A ἐκεῖ ἐπ' αὐτῷ ἐκεῖ. ἐκ γῆς Αἰγύπτου] O desunt. 4 πᾶσι] O deest. ἐὰν] A deest. τῇ ἡμέρᾳ τῇ πρώτῃ] O desunt. 6 ἐκεῖ θύσεις] O A ἐκεῖ. ἐκεῖ θύσεις. ἐξ] C ἐκ γῆς. 7 ἐλεύσῃ] O A C ἀπελεύσῃ. 9 ἑβδομάδας] O A C ἑβδομάδας ὁλοκλήρους. ἐξαριθμῆσαι] C ἐξαριθμηθῆναι. 10 καθὼς ἡ χείρ σου ἰσχύει] O C καθ' ὅτι ἰσχύει ἡ χείρ σου. δῷ] O A C δῷ σοι καθότι ηὐλόγησέ σε. 11 ἐναντίον] O A C ἔναντι. ὁ παῖς] A καὶ ὁ παῖς. Λευΐτης] A O C Λευΐτης, ὁ ἐν ταῖς πόλεσί σου. ἐστὶ ἐν ὑμῖν] O A C ἐν ὑμῖν. αὐτὸν] O deest. 12 ἐγένου] O A C ἦσθα. φυλάξῃ A φυλάξεις. 13 ἐκ] O ἀπό. 14 ἐν τῇ] A ἐπὶ τῇ. ἔτι] O deest. 15 αὐτῷ] C αὐτόν. A αὐτόν, ἐπικληθῆναι τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐκεῖ. O deest. 16 σοῦ prius] C deest. ἐναντίον] O A ἔναντι. αὐτὸν] O C deest. κύριος] O A κύριος ὁ θεός σου. 18 ποιήσεις] O A C καταστήσεις. ἐν ἐ] O A C ἐν πάσαις ἐ. 19 κρίσιν, οὐδὲ] C κρίσιν δικαίαν, οὐκ. O κρίσιν, οὐκ. δῶρον] A C δῶρα. ἀποτυφλοῖ] O A C ἐκτυφλοῖ. 21 τοῦ θεοῦ] O A C κυρίου τοῦ θεοῦ. Huic capiti Ald. addit versum priorem capitis sequentis. ἐ ποιήσεις σεαυτῷ] O desunt.

CAP. XVII.

1 θύσεις] A προσοίσεις. ἐν αὐτῷ] O αὐτῷ. 2 ἐν μιᾷ] O A C ἐν σοί, ἐν μιᾷ. ὃς] O A C ὅστις. ἐναντίον] O A C ἔναντι. 3 ἐλθόντες] A C ἀπελθόντες. τῷ] O ἢ τῷ. ἢ τῇ σελήνῃ] A desunt. προσέταξέ σοι] A προσέταξά σοι. O C προσέταξα. 4 ἐκζητήσῃς] C καὶ ἀκούσεις, καὶ ζητήσεις. ἰδὲ] O εἰ. ἀληθῶς] A ἀληθές. γεγένηται τὸ βδέλυγμα] O desunt. 5 ἐκείνην] A ἐκείνην οἵτινες ἐποίησαν τὸ πρᾶγμα τὸ πονηρὸν τοῦτο ἐπὶ τὴν πύλην. ἐν] O deest, 6 ἐπὶ τρισὶ μάρτυσι] O A ἐπὶ τρισίν. C τρισὶ μάρτυσιν. 7 τοῦ λαοῦ] A C παντὸς τοῦ λαοῦ. ἐσχάτων] A C ἐσχάτῳ. ἐξαρεῖς τὸν] A ἐξαρεῖτε τόν. C ἐξαρεῖτε τό. αὐτῶν] O deest. 8 ἀπὸ σοῦ ῥῆμα] C ῥῆμα ἀπὸ σοῦ. ὑμῶν] A C σοῦ. ἐκεῖ] O A C ἐπικληθῆναι τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐκεῖ. 9 καὶ πρὸς] O ἢ πρός. 10 πρᾶγμα] A C ῥῆμα. O πᾶν πρᾶγμα. σοὶ] A σοὶ οἱ. θεός σου] O θεός σου, ἐπικληθῆναι τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐκεῖ. φυλάξῃ ποιῆσαι] C A O φυλάξῃ (Ox. & Comp. φυλάξεις) σφόδρα ποιῆσαι κατά. 11 ἂν εἴπωσι] C εἴπωσι ἄν. ποιήσεις] O deest. ἐ ἐὰν ἀναγγείλωσί σοι] O desunt. οὐδὲ] O ἤ. 12 ἢ] A C γένηται. ἐξαρεῖς τὸ] C ἐξαρεῖτε τό. 14 δίδωσί σοι] O A C δίδωσί σοι ἐν κλήρῳ. ἐπ' αὐτὴν] O A C ἐπ' αὐτῆς. 15 σεαυτὸν] O σέ. θεὸς] O A C θεός σου. αὐτὸν] O deest. ἄνθρωπον] A ἄρχοντα ἄνθρωπον. 16 Διότι] A C πλήν. ὅπως μὴ πληθυνῇ αὐτῷ ἵππον] O desunt. ἀποστρέψῃ] C ἀποστρέψει. οὐδὲ μὴ] A οὐδ', ἐ μή. ὅπως μὴ] C ὅπως. εἶπεν] A C εἶπεν ὑμῖν. 17 ἵνα] O οὐδέ. 18 ὅταν] A ἔσαι ὅταν. C ἔσαι ὅτ' ἄν. ἐπὶ τῆς] A C ἐπὶ τοῦ δίφρου τῆς. 19 θεὸν σου, καὶ] A C θεὸν αὐτοῦ. ποιεῖν] A ποιεῖν αὐτά. 20 μακροχρονίσῃ] O A C μακροχρόνιος ἦ. υἱοὶ αὐτοῦ] A υἱοὶ αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ.

CAP. XVIII.

1 ὅλῃ φυλῇ Λευὶ] A C ὅλη φυλή. O desunt. μετὰ] O ἐν. 2 αὐτοῖς ··· αὐτῶν] A C αὐτῷ ··· αὐτοῦ. O αὐτοῖς ··· αὐτοῦ. καθότι] A καθά. 3 τὰ θύματα] A C τὰς θυσίας. τὸν βραχίονα τῷ ἱερεῖ] C τῷ ἱερεῖ τὸν βραχίονα. 5 κύριος] O A C κύριος ὁ θεός σου. ἔναντι] C ἐναντίον. θεοῦ] A C θεοῦ σου. καὶ εὐλογεῖν] C desunt. αὐτοῦ, αὐτὸς] A κυρίου αὐτός. O habet utrumque. 6 πόλεων τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ] A C πάσας τὰς ἡμέρας. ἐν πόλεων] O A C πόλεων ὑμῶν. ἡ ψυχὴ αὐτοῦ] O A αὐτοῦ ἡ ψυχή. ἐκλέξηται] A C ἐκλέξηται κύριος. 7 Λειτουργήσει] C Καὶ λειτουργήσει. τῷ] O ἐπὶ τῷ. ἐναντίον κυρίου τοῦ θεοῦ σου] O A C ἔναντι κυρίου. 8 Μερίδα] O Μερίδα δέ. πράσεως] C πράσεως αὐτοῦ. O deest. 9 μαθήσῃ] O μάθῃς. 10 καὶ τὴν] A C ἢ τήν. μαντείαν] A C μαντείαν, καί. 11 ἐπαείδων] A C ἐπαοιδῶν. ἐπαοιδὴν] A καὶ ἐπαοιδήν. 12 κύριος] A C κύριος ὁ θεός σου. 13 ἐναντίον] O A ἔναντι. 14 κληδόνων] A C κληδονισμῶν. σοὶ] O A C σοὶ δέ. 16 σοῦ, καὶ] A ὑμῶν, καί. O C ἡμῶν, καί. τὸ μέγα] O C τὸ μέγα τοῦτο. οὐδὲ] O ἵνα. 17 ἐλάλησαν] O ἐλάλησε. πρὸς σὲ] O A C desunt. 18 τὰ ῥήματα] O A C τὸ ῥῆμά μου. ὅτι] O καθ' ὅ. ἐντέλλομαι] O C ἐντέλλωμαι. 19 ἄνθρωπος] A ἄνθρωπος ἐκεῖνος. ἀκούσῃ] A C ἀκούσῃ τῶν λόγων αὐτοῦ. τὸν προφήτην ἐκεῖνον] O desunt. ἐκεῖνος] A C deest. 20 ῥῆμα] C ponit ante ἐπὶ τῷ. προσέταξα] A C προσέταξα αὐτῷ. ὃς ἂν] A ὅσα ἄν. ἐν] O A C ἐπ'. προφήτης] O ἄνθρωπος. 21 εἴπῃς] C λέγῃς. ῥῆμα] O ῥῆμα τοῦτο. ἐκεῖνος τῷ] O A C ἐπὶ τῷ. γένηται] O A C γένηται τὸ ῥῆμα. O μὴ δέ. ὃ] C deest. ἐκεῖνος] C deest. ἀφέξεσθε] O ἀνέξεσθε. A C ἀπ' αὐτοῦ.

CAP. XIX.

1 ἃ ὁ θεὸς] O ὧν κύριος ὁ θεός σου. ὁ θεὸς] A C ὁ θεός σου. γῆν] O A C γῆν αὐτῶν. κατακληρονομήσητε] A C κατακληρονομήσῃς. κατοικήσητε] A C κατοικήσεις. 2 εἰς] A ἰδού. 3 σοὶ] A σύ. ἐκεῖ καταφυγὴ] C καταφυγὴ ἐκεῖ. 4 πρόσταγμα] O πρᾶγμα. αὐτοῦ] O deest. ἐκ εἰδὼς] A C εἰδώς. χθὲς, καὶ] O χθές, οὐδέ. τρίτης] O A C πρὸ τῆς τρίτης. 5 πλησίον αὐτοῦ. συναγαγεῖν] O συνάγειν. ἐκκρουσθῇ] O κρουσθῇ. ἐκπεσὸν. 6 καρδία] A C καρδία αὐτοῦ. ψυχὴν] O A C ψυχήν, καὶ αὐτῷ οὐκ ἔστιν. οὐδὲ πρὸ] A C καὶ πρό. O desunt. 7 σοὶ] O deest. 8 ἐμπλατύνῃ] C πλατύνει. δῷ] O A δώῃ. κύριος] O deest. εἶπε] C εἶπε κύριος. 9 σης] O A C εἰσακούσῃς. πάσας] O deest. ἃς] A ὅσας. προσθήσεις] O καὶ προσθήσεις. 10 ἐν τῇ γῇ, ἧ] O A ἐν τῇ γῇ σου, ἣν. C ἐπὶ τῆς ἰδού. 11 ἐν σοὶ] O C desunt. πλησίον] A C πλησίον αὐτοῦ. ἐνεδρεύων. αὐτοῦ ψυχὴν] O αὐτόν. 12 Καὶ ἀποστελοῦσιν ἡ γερουσία τῆς πόλεως C desunt. τῶν ἀγχιστευόντων] C τῷ ἀγχιστεύοντι. O τοῦ ἀγχιστέως. αἵματος] O τὸ αἷμα. 13 καὶ εὖ σοι ἔσαι] A ἵνα εὖ σοι γένηται. ἀλλότριον. 14 πλησίον] A C πλησίον σου. ἃ] A C σου, ἰδού. κατεκληρονόμησας] C κατεκληρονόμησας. κλήρῳ] A κλήρῳ νομῆσαι αὐτήν. 15 κατὰ] O καὶ κατὰ πᾶν ἁμάρτημα] O desunt. ἐὰν] O deest. μαρτύρων, καὶ ἐπὶ O ἤ. σήσεται] O A C σταθήσεται. 16 καταστῇ] O ἐπιστῇ. 18 ἀδικία A ἀδικία ἀντέστη. 19 ποιήσοντε] A ποιήσεται. ποιῆσαι] O deest. ἐξαρεῖτε. 20 ποιῆσαι] O A C ποιεῖν. κατὰ] O deest. 21 ἐπ'] O ἐν. usque ad finem versus] O desunt. ποδὸς] A C ποδός, καθ' ὅτι (Comp. τις non habet) δῷ μῶμον τῷ πλησίον, ἕτω δώσετε αὐτῷ.

CAP. XX.

3 προσεύεσθε] A εἰσπορεύεσθε. O C προσπορεύεσθε. εἰς τὸν πόλεμον] O desunt. μὴ φοβεῖσθε, μηδὲ θραύεσθε. C μὴ φοβεῖσθε, μηδὲ θροεῖσθε. ἐκκλίνετε] C ἐκκλίνητε. 4 συνεκπολεμῆσαι] A C συνεκπολεμήσει. διασῶσαι] O A καὶ διασῶσαι. 5 ἐνεκαίνισεν] C ἐνεκαίνισεν. 6 ἀποστραφήτω] A ἐπιστραφήτω & v. 5. & 7. αὐτοῦ] A αὐτῆς. 7 τίς ὁ ἄνθρωπος] O desunt. 8 ἡ αὐτοῦ] A ἡ καρδία αὐτοῦ. C καὶ τὴν ἑαυτοῦ. 10 αὐτοὺς prius] O A C αὐτήν. ἐκκλήσεσαι] A ἐκκλήσῃ. C καλέσῃ. 11 Ἐὰν] C Καὶ ἔσαι ἐάν. ἐν αὐτῇ] A ἐν τῇ πόλει. O ἐν τῇ πόλει. σοῦ] O deest. 12 ποιῶσι] A C ποιήσωσι. πόλεμον] C πόλεμον καί. 13 Ἕως ἂν παραδῷ] O A C Καὶ παραδώσει. σοὶ] O deest. 15 O A C ἀπὸ σοῦ. οὐχὶ ἐκ] O A αἱ οὐχὶ ἀπό. C καὶ οὐχὶ ἀπό. ἐθνῶν τούτων] A ἐθνῶν τούτων, οὐδὲ ἀπὸ τῶν πόλεων τούτων. C ἐθνῶν τούτων. Ἰδοὺ δὲ ἀπὸ τῶν πόλεων τῶν ἐθνῶν τούτων. κληρονομεῖν] C κληρονομῆσαι. αὐτῶν] O ἰδοὺ δὲ ἀπὸ τῶν πόλεων ὧν κύριος ὁ θεός σου δίδωσί σοι κληρονομεῖν τὴν γῆν αὐτῶν. 16 πᾶν] O A ἀπ' αὐτῶν πᾶν. 17 ἢ ἀναθέματι] O A ἀναθέματι. C desunt. ἀναθεματιεῖτε] O ἀναθεματιεῖς. καὶ Ἰεβουσαῖον] O desunt. 18 ποιεῖν ὑμᾶς] C ὑμᾶς ποιεῖν. ἐναντίον] O C ἔναντι. 19 Ἐὰν δὲ] A Ἐὰν μὲν. μίαν] O A C deest. πλείους] A πλείονας. ἐξολοθρεῦσαι] C ἐξολοθρεῦσαι. ἀλλ' ἢ] A ἀλλά. O C ἀλλ'. ἐκκόψεις] C ἐκκόψεις. χαράκωσιν] A C εἰς χαράκωσιν. δρυμοῦ. 20 ξύλον] O ξύλον ἐν τῷ ἀγρῷ. ἐκολοθρεύσεις] A C ἐξολοθρεύσεις.

CAP. XXI.

1 ἢ] A C ἰδού. πατάξαντα] C πατάξαντα αὐτόν. 4 τῆς πόλεως ἐκείνης] O desunt. 5 ἐπέλεξεν] A ἐξελέξατο. C ἐπεξελέξατο. ὁ θεὸς] O A C ὁ θεός σου. 6 τενεοκοπημένης] C νενευροκοπηθείσης. 8 ἐς] ἐλυτρώσω usque ad Ἰσραήλ O desunt. κύριε] A ἐκ γῆς Αἰγύπτου κύριε. C κύριε ἐκ γῆς Αἰγύπτου. 9 ποιήσῃς] A C ποιήσητε. 10 ἐξελθὼν] O A C ἐξέλθῃς. παραδῷ σοι] O παραδῷ αὐτούς. 11 ἐνθυμηθῇς] C ἐπιθυμήσῃς. 12 εἰσάξεις] C εἰσάξεις. ξυρήσεις] A ξυρήσῃς. περιονυχιεῖς] A περιονυχίσῃς. αὐτὴν] O deest. 13 A περιέλης. ἀπ' αὐτῆς] O A C αὐτῆς ἀπ' αὐτῆς. πατέρα ··· μητέρα] O πατέρα αὐτῆς ··· μητέρα αὐτῆς. 14 θέλῃς] A C θελήσῃς. 15 καὶ μία αὐτῷ μισουμένη] O desunt. ἡ ἠγαπημένη, καὶ ἡ μισουμένη] O desunt. τῇ μισουμένῃ] O τῇ μισουμένῃ. 16 ἣ ἂν ἡμέρα] O τῇ ἡμέρᾳ ἣ ἄν. κατακληρονομῇ] O κατακληρονομηθῇ. τῷ υἱῷ] A C τὸν υἱόν. 17 ἀρχὴ τέκνων] C ἀρχὴ τέκνων. πατρὸς ··· μητρὸς] A πατρὸς αὐτοῦ ··· μητρὸς αὐτοῦ. C πατρὸς ··· μητρὸς αὐτοῦ. ἀκούῃ] C εἰσακούσῃ. 19 συλλαβόντες] C λαβόντες. καὶ ἐξάξουσιν] A C ἐξάξουσιν. O ἄξουσιν. αὐτοῦ] O αὐτῶν. τόπου] A C τόπου αὐτοῦ. 21 αὐτοῦ] O deest. τὸ πονηρὸν] C τὸ πονηρόν. οἱ ἐπίλοιποι ἀκούσαντες φοβηθήσονται] O πᾶς Ἰσραὴλ ἀκούσας φοβηθήσεται. 22 ξύλου] A ξύλον. 23 O ἐπικοιμηθήσεται] A C Οὐκ ἐπικοιμηθήσεται. αὐτὸ] A C αὐτόν. A C μιανεῖτε. σοῦ ··· σοὶ] O ἡμῶν ··· ὑμῶν. κλήρῳ] C κληρονομίᾳ.

CAP. XXII.

1 αὐτοῦ] O deest. πλανώμενα] C πλανώμενον. καὶ ἀποδώσεις αὐτῷ] O A desunt. C καὶ ἀποδώσεις αὐτά. 2 πρὸς σὲ] O C ponunt ante ὁ ἀδελφός. ἔνδον] O A C αὐτὰ ἔνδον. αὐτῷ] A C αὐτὰ αὐτῷ. O αὐτῷ αὐτά. A ἀφήσεις αὐτά. C ἄρῃς αὐτά. ὑπεριδεῖν] O A ὑπεριδεῖν αὐτά. A ὑπερόψει. πεπτωκότας] A C πεπτωκότα. αὐτοὺς] A C αὐτά. νοσσιάν. ὀρνέων] O ὀρνέου. θάλπῃ] C θάλπει. 7 πολυήμερος χρόνιος ἦ. γένῃ] A C ἔσῃ. 8 Ἐὰν] O A Ἐὰν δέ. καὶ ποιήσεις αὐτοῦ] A αὐτῆς. 9 διάφορον] O δίφορον. 11 κίβδηλον] A κίβδηλα. A λινοῦν. 13 Ἐὰν δέ τις λάβῃ] A Ἐὰν λάβῃ τις. 14 τὰ παρθένια νίαν. 15 ἐξοίσουσι] O καὶ ἐξοίσουσι. παιδὸς πρὸς 16 νεῶ σοῦ] A αὐτῆς. C αὐτῆς. Νῦν —. O νῦν αὐτῆς. 17 παρθένια παρθενίαν, καί. ἐναντίον] C ἔναντι. πόλεως] A πόλεως ἐκείνης. 19 χρόνον] O πάντα χρόνον τῆς ζωῆς αὐτοῦ. 21 τοῦ οἴκου] O desunt. A λίθοις οἱ ἄνδρες τῆς πόλεως αὐτῆς. C οἱ ἄνδρες τῆς πόλεως αὐτῆς ἐν λίθοις.

οἱ ἄνδρες τῆς πόλεως. ἐξαρεῖς τὸ] A ἐξαρεῖς τό. C ἐξαρεῖτε τό· & 22. & 24. 22] Hic versus deest in Ox. 23 παῖς] O deest. 24 ἀμ- ἐν λίθοις] O ἀμφότεροι ἐν λίθοις. τὴν νεᾶνιν] O ἡ νεᾶνις.] O ἐκεῖνος. τὴν μεμνηστευμένην] O γυναῖκα τοῦ πλησίον. τῆς κοιμωμένης] O A C τῆς κοιμωμένης. μόνον] O deest. 26 Καὶ τῇ νεάνιδι οὐκ ἔστι] O A C ἡ νεᾶνις οὐ ποιήσετε οὐδέν· οὐκ ἔστι τῇ νεάνιδι. ὡς] O A ὅτι ὡς. πλησίον] C πλησίον αὐτοῦ. 27 οὐκ ἦν ὁ βοηθήσων] A C ὁ βοηθήσων οὐκ ἦν. O ὁ βοηθῶν αὐτῇ οὐκ ἦν. 28 βιασάμενος] A C βιασάμενος αὐτήν. 29 πεντήκοντα] 30 τοῦ πατρὸς αὐτοῦ] O τοῦ πλησίον πατρός. καὶ] O deest. ἀποκαλύψει] O A C ἀνακαλύψει.

CAP. XXIII.

] O A C καί. 2 Hic versus deest in Ox. κυρίου] O κυρίου ἕως γενεᾶς. 4 ἄρτων] O ἄρτοις. κατηράσασθαι] O A καταράσασθαι. C καταράσασθαι. τοῦ] C τόν. 5 εὐλογίαν] A C εὐλογίας. ὅτι] A αὐτῶν] O αὐτῶν. 9 ἐπί] O πόλεμον ἐπί. ῥήματος πονηροῦ] C πονηροῦ 10 ἔσται] A C ἐστι. 13 διακαθιζάνης] O καθιζάνης. ἀσχημοσύνην] O A C ἀσχημοσύνην σου ἐν αὐτῷ. 14 παραδοῦναι] O παραδοῦναι A εἰς τὰς χεῖράς σου πρό. ὀφθήσεται] O ὀφθήσεται. 15 προστεθήσεται] O προστεθήσεται. 16 κατοικήσει] O κατοικηθήσεται. ὑμῖν κατοικήσει] A ὑμῖν κατοικήσει ἐν παντὶ τόπῳ. C ὑμῖν ἐν παντὶ τόπῳ. O παντί 18 Οὐκ ἔσται τελεσφόρος usque ad υἱῶν Ἰσραὴλ] desunt in Comp. τελισκόμενος] A τελισκόμενος πρὸς πᾶσαν εὐχήν. εὐχήν] O εὐχήν σου.] O deest. 19 τόκον ἀργυρίου] O ponit ante τῷ. ἐκδανείσῃς] O τῷ ἀδελφῷ σου. 20 τῷ δὲ] A C τῷ. 21 θεῷ] O deest. χρονίσεις] O χρονίσεις. 22 ἐν σοί] A C σοί. Totus hic versus deest in Ox.] O deest. κυρίῳ] O deest. θεῷ] A C θεῷ σου. Huic capiti Comp. duos priores versus capitis sequentis. ἐλάλησας] O ἐὰν λαλήσῃς.

CAP. XXIV.

συνάξῃς] O συνάξῃς. ἐπ'] A C ἐπὶ τόν. 24 ὅσον] ὅσον ἄν.] A οὐ μὴ ἐμβάλῃς. C οὐκ ἐμβαλεῖς. 1 ἐναντίον] A O ἐναντίον] A C εὕρηκεν. ἐκ τῆς οἰκίας] O ἐκ τοῦ οἴκου. 3 δώσει] A C δώσῃ αὐτῇ. ἐξαποστελεῖ] C ἐξαποστελῇ. καὶ ἀποθάνῃ] O A C ἢ καὶ ἀποθάνῃ. ἀνήρ] A C ἀνὴρ αὐτῆς. ὃς ἔλαβεν αὐτὴν γυναῖκα] O desunt. 4 ἑαυτῷ] O deest. ἐναντίον] O A C ἔναντι. σου δίδωσί σοι] A C O θεὸς ὑμῶν δίδωσιν ὑμῖν. ἐν τῇ] O καὶ ἐν τῇ. εὐφρανεῖ] O εὐφρανθήσεται. 7 ψυχήν] A ψυχὴν αὐτοῦ.] C καὶ ἀποθανεῖται. κλέπτης] O κλέψας. ἐξαρεῖς τὸν] A ἐξαρεῖς τό. C ἐξαρεῖς τό. 8 φυλάξῃ] A καὶ φυλάξῃ. O καὶ φυλάξεις.] O deest. 9 Μνήσθητι] C Μνήσθητε. ἐν τῇ ὁδῷ] O desunt. ἐκπορευομένων] O ἐξερχομένων. 10 Ἐὰν] A C Ἐὰν δέ. ὁτιοῦν] A ὁτιοῦν τι. ut & ὀφείλημα. αὐτοῦ posterius] O A C deest. 11 ἔξω] O deest. ἀποδώσει] O Ἀποδώς. ἀποδώσεις] A C ἀποδώσεις αὐτῷ. περὶ] O A C ἔσται σοι] A C σοὶ ἔσται. ἐναντίον] O ἔναντι. 14 ἀποδικήσεις] C ἀποστερήσεις. 15 αὐτοῦ] A αὐτῷ. O αὐτῷ, & ponit ante τόν. ἐν αὐτῷ] A ἐπ' αὐτῷ. καταβοήσεται] A C O οὐ καταβοήσεται. 16 ἐν] C deest. 17 ἐκ posterius] O A καὶ ἐκ. 18 Αἰγύπτῳ] C Αἰγύπτου. & 21 & 22. 19 δὲ] A deest. ἀμητὸν] A ἀμητόν σου. C τὸν ἀμητόν ἐν τῷ ἀγρῷ σου posterius] C deest. ἀναστρέψῃ] A C ἐπαναστρέψῃ. τῷ] O A C αὐτό· τῷ πτωχῷ καὶ τῷ. πᾶσι τοῖς ἔργοις] O C ἔργοις. 20 ἐλαιολογήσῃς] A C ἐλαιολογήσῃς. Hunc versum Ox. ponit post versum 22. ἐπαναστρέψεις] C ἐπαναστρέψῃ. τῷ ὀρφανῷ] O τῷ & ponit ante προσηλύτῳ. 21 ἐπανατρυγήσῃς αὐτὸν] A C ἐπανατρυγήσῃς. τῷ προσηλύτῳ, καὶ τῷ ὀρφανῷ] O τῷ ὀρφανῷ, καὶ τῷ πτωχῷ, καὶ προσηλύτῳ. 22 ποιεῖν] O deest.

CAP. XXV.

ἀνθρώπων] O ἀνθρώπου, καὶ ἀνθρώπου. τοῦ ἀσεβοῦς] O τὸν ἀσεβῆ.] O ἀσεβής. καθιεῖς] A C καὶ καθιεῖς. ἔναντι] O ἐναντίον.] O A C deest. τεσσαράκοντα] C ponit post αὐτόν. οὐ] A καὶ οὐ.] A C προσθῶσι. O προσθήσουσι. μαστιγῶσαι] A C μαστιγῶσαι αὐτόν. deest. πληγὰς] C πληγάς, πληγάς. 4 φιμώσεις] C φιμώσῃς. 5 ἀν-] O deest. 6 ἐὰν τέκῃ] A ἐὰν τεχθῇ. C ἂν τεχθῇ. ἐκ] O ἐπί.] O desunt. τοῦ ἀδελφοῦ] O desunt. οὐκ ἤθελησε ad finem] O desunt. 8 αὐτοῦ] A C ἐκείνης. 9 αὐτοῦ prius] A C αὐτοῦ ἐμπτύσεται] O ἐμπτύσει. κατὰ] O A C εἰς τό. ἐν Ἰσραὴλ] desunt. 11 ἄνθρωποι] A C δύο ἄνθρωποι. χεῖρα] A C χεῖρα 12 χεῖρα] O A C χεῖρα αὐτῆς. ἐπ'] O ἐν. 13 καὶ στάθμιον] desunt. ἢ] O καί. 14 καὶ] C ἤ. μέγα, ἢ μικρὸν] O desunt. ἢ] 15 καὶ μέτρον ἀληθινὸν καὶ δίκαιον ἔσται σοι] O desunt. ἐπὶ τῆς] ἔσται ἐπὶ τῆς. ἧς] O ἥν. 16 ταῦτα, πᾶς] O C ταῦτα, καὶ 17 ἐκπορευομένων σου] O ἐκπορευομένων ὑμῶν. ἐκ γῆς] O A C ἐξ. τὴν ἐργασίαν] C τὴν ἐργασίαν σου. 19 κύκλῳ σου] A κύκλῳ. ἢ] κύριος ὁ θεός σου] C desunt. κληρονομῆσαι] A ἐν κλήρῳ, κατακληρονομῆσαι. C ἐν κλήρῳ κατακληρονομῆσαι. O ἐν κλήρῳ.

CAP. XXVI.

] O ὅτ' ἄν. κληρονομῆσαι, καὶ κατακληρονομήσῃς] A C ἐν κλήρῳ, κατακληρονομῆσαι. O pro κληρονομῆσαι habet ἐν κλήρῳ. κατοικήσῃς] A C κατοικήσῃ. αὐτὴν] O A C αὐτῆς. 2 τῆς ἀπαρχῆς] O σοι] A C σοὶ ἐν κλήρῳ. 3 ἐλεύσῃ] C εἰσελεύσῃ. ἔσται] A C μου] A C θεῷ σου. κύριος] C κύριος ὁ θεός. ἡμῶν] A ἀπέναντι τοῦ θυσιαστηρίου] O ἔναντι. 5 ἀποκειθεὶς ἐρεῖ] O A C καὶ ἐρεῖς. ἀπέβαλεν] C ἀπέλιπεν. πολὺ] A πολύ, καὶ μέγα.] O A C τῶν πατέρων ἡμῶν. εἶδε] O C ἴδε. 8 αὐτὸς] O αὐτοῦ τῇ] O A C desunt. καὶ ἐν] A ἐν. βραχίονι] A ἐν τῷ αὐτοῦ τῷ. C ἐν βραχίονι. ἐν postremum] C deest. 10 γεννημάτων] O πρωτογεννημάτων. γῆν ῥέουσαν] O γῆς ῥεούσης. γῆν ῥέουσαν γάλα, C desunt. 11 ἔναντι] O ἐκεῖ ἔναντι. δέδωκέ σοι] C ponit post οἰκία] A C τῇ οἰκίᾳ. O ἡ κατοικία. ὁ ἐν] C ὃς ἐν. 12 σου, O A C τῆς γῆς σου, ἐν. εὐφρανθήσονται] O A C ἐμπλησθήσονται. O deest. 14 ὑπήκουσα] C ἐπήκουσα. κυρίου] A κυρίου μου. θεοῦ ἡμῶν] 15 ἐκ τοῦ οὐρανοῦ] O desunt. 16 πάντα] O deest. δικαιώματα] C δικαιώματα ταῦτα. 17 πάσαις] O A C deest. καὶ τὰ κρίματα] καὶ τὰς ἐντολάς, καὶ τὰ κρίματα αὐτοῦ. O αὐτοῦ, καὶ τὰς ἐντολὰς καὶ τὰ κρίματα αὐτοῦ. ὑπακούειν] O ἐπακούειν. 18 εἶπε] A C εἶπέ σοι. φυλάττειν τὰς] A φυλάττειν πάσας τάς. C φυλάσσειν πάσας τάς. O φυλάσσειν σε πάσας τάς. 19 ὡς] O A ὅς. εἶναι] O καὶ εἶναι.

CAP. XXVII.

1 λέγων] O λέγοντες. φυλάσσεσθε] O φυλάσσεσθε ποιεῖν. ταύτας] C deest. 2 σου.] O deest. σοι] A σοὶ ἐν κλήρῳ. λίθους] O δύο λίθους. 3 τούτου] O A C deest. εἰσέλθητε] A C εἰσέλθῃς. τῶν πατέρων prius] A C deest. 4 σοι] O A C ὑμῖν. & O σήμερον non habet. 5 ἐκεῖ] O deest. αὐτὸ] O A C αὐτούς. 6 κυρίῳ τῷ θεῷ] O κυρίου τοῦ θεοῦ. αὐτὸ] A αὐτοῦ. C αὐτῷ. καὶ ἀνοίσεις ad finem versus] O desunt. 7 ἐκεῖ] A ponit post ἐμπλησθήσῃ. C post φαγῇ. σωτηρίου] C σωτηρίου κυρίῳ. ἐμπλησθήσῃ] O ἐμπλησθήσῃ ἐκεῖ. 8 λίθων] A λίθων τούτων. 10 ὅσα] A O C ἅ. 11 τῷ λαῷ] O desunt. 13 Νεφθαλὶ] A Νεφθαλείμ. O C Νεφθαλίμ. 14 ἐροῦσιν οἱ Λευῖται] O C οἱ Λευῖται, ἐροῦσιν. 15 τεχνίτου] O A C τεχνίτου. θήσει αὐτὸ] A θήσει αὐτά. C θήσει αὐτό. ἀποκριθέντες] O ἀποκριθέντες. ἐροῦσι] A C ἐρεῖ. 16 αὐτοῦ posterius] O deest. 20 ὁ κοιμώμενος] O πᾶς ὁ κοιμώμενος. & ver. 22. ver. 21. συγκάλυμμα] O ἀσχημοσύνην. 22 ἢ] A αὐτοῦ, ἢ ἐκ. C ἢ ἐκ. O ponit hunc versum ante versum 21. 23 νύμφης] O A C πενθερᾶς. ἐπικατάρατος ὁ κοιμώμενος μετὰ τῆς usque ad finem versus] In Ald. desunt. τῆς γυναικὸς] O τοῦ πατρός. Deinde eandem maledictionem repetit, & pro τοῦ πατρὸς habet μητρός. 24 πλησίον] O πλησίον αὐτοῦ· & hunc versum ponit post versum sequentem. 26 ὃς] O A C ὅστις. ἐμμένει ἐν] A ἐμμένει. C ἐμμενεῖ ἐν. ποιῆσαι] A C τοῦ ποιῆσαι. ἐροῦσι] A ἐρεῖ.

CAP. XXVIII.

Καὶ ἔσται] C desunt. O A Καὶ ἔσται ὡς ἂν διαβῆτε τὸν Ἰορδάνην εἰς τὴν γῆν, ἣν κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν δίδωσιν ὑμῖν. ἐὰν ἀκοῇ usque ad θεοῦ σου] O desunt. ἀκούσῃς] A ἀκούσητε. C εἰσακούσητε. θεοῦ σου] A C θεοῦ ὑμῶν. φυλάσσειν, καὶ] O φυλάξασθαι. ταύτας] O A C αὐτοῦ. ἐπὶ πάντα τὰ ἔθνη] O A C πάντων τῶν ἐθνῶν. 2 ἀκοῇ] O deest. ἀκούσῃς] A C εἰσακούσῃ. 4 ἔκγονα] A ἔγγονα. C ἔργα. καὶ τὰ βουκόλια. C τὰ βουκόλια. 6 εὐλογημένος σὺ ἐν posterius] O desunt. 7 Παραδῷ] A Παραδῷ σοι. C Παραδώσει. ἀπὸ] O πρό. 8 ἐπὶ πάντα] O A C ἐν πᾶσι. ἐπὶ τῆς γῆς] C καὶ εὐλογήσει σε ἐπὶ τῆς γῆς. 9 κύριος] A C κύριος ὁ θεός σου. ἅγιον] O ἑαυτῷ, καὶ ἅγιον. ἀκούσῃς] O A C εἰσακούσῃς. τῆς φωνῆς] O desunt. πάσαις] O A C deest. 11 ἐν τοῖς] A C ἐπὶ τοῖς. ἐκγόνοις τῶν κτηνῶν ... γεννήμασι τῆς γῆς] O invertit. γῆς σου ἧς] O C γῆς, ἧς. 12 καιροῦ] A C καιρῷ αὐτοῦ. 13 ἔσῃ posterius] O deest. ἀκούσῃς τῆς φωνῆς] A C εἰσακούσῃς τῶν ἐντολῶν. O ἀκούσῃς τῶν ἐντολῶν. ὅσα] C ὅσας. φυλάσσειν] A C φυλάσσειν, καὶ ποιεῖν. O φυλάσσεσθαι ποιεῖν. 14 πασῶν τῶν ἐντολῶν] O A C πάντων τῶν λόγων. οὐδὲ] O A C ἤ. 15 εἰσακούσῃς] O ἀκούσητε. σὺ] O deest. φυλάσσεσθαι] O A C φυλάσσειν καὶ ποιεῖν. πάσας] O deest. αὐτοῦ, ὅσας] O ἅς. καταλήψονται] O εὑρήσουσι. 18] pro versu 18 & 19 Ox. habet tantum καὶ πάντα τὰ ὑπάρχοντά σοι. 20 Ἀποστείλαι] O A C Ἐξαποστείλαι. ἐπὶ σὲ] O A C σοί. ἐπιβάλῃς] C ἐπιβάλλεις. χεῖρά σου] O A χεῖρά σου, ὅσα ἂν ποιήσῃς. C χεῖρά σου, ὅσα ἂν ποιῇς. διότι] O ὅτι. με] O αὐτόν. 21 σὲ] A C σὲ σύ. 22 ἐν] O A C deest. ἐρεθισμῷ] O A C ἐρεθισμῷ, καὶ φόνῳ. ὤχρᾳ] A ὠχρίᾳ. 23 σοὶ] A deest. 24 ὁ θεός σου] O A C desunt. ἕως] O A C ἐπὶ σέ, ἕως. ἐν τάχει] O A C desunt. 25 ἐπὶ κοπήν] O θραυομένον. ἐχθρῶν] O A C ἐχθρῶν σου. διασπορᾷ] O A C ἐν διασπορᾷ. 26 ἐκφοβῶν] O A C ἀποσοβῶν. 27 ἕλκει] O A C ἐν ἕλκει. Αἰγυπτίῳ] C Αἰγυπτίων. εἰς τὴν ἕδραν] O ἐν τῇ ἕδραις. 29 ὡσεὶ] O ὡς. τις] O A C deest. τὰς ὁδοὺς] O τότε τὰς ὁδούς. ἔσῃ] A C ἔσῃ σύ. O ἔσται σοι. 30 οὐκ οἰκήσεις] A οὐ κατοικήσεις. C ἕτερος οἰκήσει. ἐν] O ἐπ'. μὴ] O deest. 31 ἐναντίον] A ἐνώπιον. ἐξ] O ἀπ'. 32 βλέψονται] O A C ὄψονται. αὐτὰ] O A αὐτά, καί. C αὐτούς, καί. 33 πάσας] A ἐπὶ πάσας. 34 βλέψῃ] O ὄψῃ. 36 ἐπ'] O εἰς. 37 ἀπαγάγῃ] C ἀπαγάγει. εἰσοίσεις] O συνάξεις. 40 σοὶ] O C deest. 41 γεννήσεις] C γεννήσῃς. ἔσονται] O ἔσονταί σοι. 42 ξύλινα] O C ξύλα. 43 ἄνω] O A C ἐπὶ σὲ ἄνω. 44 δανειεῖ ... δανειεῖς] A δανείσει ... δανείσεις. κεφαλὴ] A C εἰς κεφαλήν. οὐρὰ] A C εἰς οὐράν. 45 φυλάξαι] A C τοῦ φυλάσσειν. δικαιώματα] O A C δικαιώματα αὐτοῦ. 46 ἐν τῷ] A C καὶ ἐν τῷ. 47 διανοίᾳ] O A C καρδίᾳ. 48 λατρεύσεις] C λατρεύσεις ἐκεῖ. ἐπιθήσει] C ἐπιθήσει. 49 Ἐπάξει] A Καὶ ἐπάξει. ἐπὶ σὲ κύριος] O C κύριος ἐπὶ σέ. ὡσεὶ] O ὡς. οὗ] A C οὐ. 50 πρόσωπον. C πρόσωπα. πρεσβύτου] A C πρεσβυτέρου. 51 κτηνῶν] O τέκνων. 52 ἐν τῇ] O A C ἐν πάσαις τῇ. τείχη] A C τείχη σου. ἐν τῇ] A C ἐν πάσαις τῇ. πόλεσί σου] O πόλεσί σου, αἷς ἔδωκέ σοι κύριος ὁ θεός σου. καθαιρεθῶσι] O καθαιρεθῇ. θλίψει] O ἐκθλίψει. ἐν τῇ] O ἐν πάσαις τῇ. σοὶ] O A C σοὶ κύριος ὁ θεός σου. & versu 53. 53 ὅσα] A ἅ. C ὅσας. θλίψει σου] A θλίψει. ἣ] O ἐν ᾗ. 54 βασκανεῖ] A βασκανίει. & versu 56. αὐτοῦ ... αὐτοῦ] O desunt. αὐτῷ] O deest. 55 αὐτῶν] O deest. ἂν κατέσθῃ] O A ἂν κατεσθίῃ. C καταφάγηται. σου ... σου] A σου. C desunt. O αὐτοῦ ... σου. 56 τρυφερὰ] A C τρυφερὰ σφόδρα. τρυφερότητα ... ἁπαλότητα] O ἁπαλότητα ... τρυφερότητα. 57 τίκνον αὐτῆς] O τέκνον. χόριον] O C χόριον. σου, καὶ ... σου] A C καί. ἐν τῇ] A ἐν πάσαις τῇ. 58 εἰσακούσῃς] O A C εἰσακούσητε. τὸ θαυμαστὸν] O A καὶ τὸ θαυμαστόν. 60 ἐπιστρέψει] O A C ἀποστρέψει ἐπὶ σέ. 61 καὶ πᾶσαν τὴν γεγραμμένην] O desunt. 62 ὅτι] A ὅτι. τῷ πλήθει] A C εἰς πλῆθος. εἰσήκουσας] O A C εἰσηκούσατε. θεοῦ σου] O A C θεοῦ ὑμῶν. 63 ἐξολοθρευθήσεσθε] O ἐξολοθρευθῆτε. ἐφ'] O ἐν. ἐν τάχει] O A C desunt. εἰσπορεύῃ] O A C ὑμεῖς εἰσπορεύεσθε. 64 ἕως ἄκρου τῆς γῆς] O desunt. τῆς γῆς, καὶ] A αὐτῆς, καί. οὓς] A C οἷς. οὐδ' οὐ μὴ] O C οὐδὲ μή. τῶν ποδὸς] O τῶν ποδῶν. 65 ἑτέραν O A C deest. ἀπειθοῦσαν] O ἀθυμοῦσαν. 67 ἂν] A C οὐ. O deest. 68 κύριος] A κύριος ὁ θεός. ἐν τῇ] C O A καὶ ἐν τῇ. προσθήσῃ] A προσθήσετε. O C προσθήσεσθε. καὶ παιδίσκας] A καὶ εἰς παιδίσκας. Huic capiti Ald. addit versum priorem capitis sequentis.

CAP. XXIX.

κύριος] O A C κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν. Αἰγύπτῳ] O A C Αἰγύπτου. καὶ τοῖς] A C καὶ πᾶσι τοῖς. 3 τοὺς μεγάλους] C desunt. ἑωράκασιν] C εἶδον. ἐκεῖνα] A C ἐκεῖνα, τὴν χεῖρα τὴν κραταιάν, καὶ τὸν βραχίονα τὸν ὑψηλόν. 4 ὁ θεὸς] O desunt. 5 ἐπαλαιώθη] C ἐπαλαιώθησαν. οὐ κατετρίβη] C οὐκ ἀπετρίβη. 6 σίκερα] C σίκεραν. ὅτι] A C ὅτι οὗτος. ἐγὼ] A C deest. O οὗτος ὅτι. & ponit ante κύριος. ἐξήλθετε] O ἦλθε. ὑμῖν] O ὑμῖν. 8 αὐτούς, καὶ] A αὐτοὺς ἐν τῷ πολέμῳ, καί. ἔδωκα] C ἐδώκαμεν. 9 ποιεῖν] C deest. ταύτης] A C ποιεῖν αὐτούς. πάντα ὅσα] O ἐν πᾶσιν οἷς ἐάν. ποιήσετε] A ἐποιήσατε. C ποιεῖτε. 10 πάντες σήμερον] C σήμερον πάντες. ἐναντίον] O A C ἔναντι.

11 ἔκγονα]

11 ἔκγονα] O A C τέκνα. καὶ ἕως] O A C ἕως. 12 Παρελθεῖν] O C Παρελθεῖν σε. ὑμῶν] O A C σε. 14 ἐγὼ διατίθεμαι] C διατίθεμαι ἐγώ. ταύτην μεθ' posterius] O deest. 15 ἐναντίον] O A C ἔναντι. μεθ' ὑμῶν ὧδε] C ὧδε μεθ' ὑμῶν. O μεθ' ὑμῶν. 16 πῶς] A C ὡς. 17 αὐτῶν posterius] O deest. ξύλον, καὶ λίθον] O λίθων, καὶ ξύλων. 18 [illegible]] A C [illegible]. ἐν] C deest. 20 θελήσει] C θελήσῃ. εὐιλατεῦσαι] A C εὐιλατεῦσαι. ἐκκαυθήσεται] C ἐγκαυθήσεται. ὀργὴ] C ὀργῇ. τούτῳ] O A C τοῦ νόμου τούτου. 21 διαθήκης] O διαθήκης ταύτης. 22 γῆς ἐκείνης] O πληγὰς ἐκείνης. 23 ἅλα] A C ἅλας. αὐτὴν] O A C αὐτῆς. καὶ ὀργῇ] A καὶ ὀργῇ αὐτοῦ. C αὐτοῦ, καὶ ὀργῇ. 24 οὕτω] O deest. 25 ἃ] ἥν. 26 ἑτέροις] O A C ἑτέροις, καὶ προσεκύνησαν αὐτοῖς. οἷς] O A C οἷς. ἠπίσταντο] C ἐπίσταντο. 27 θυμῷ κύριος] C κύριος θυμῷ. κατάρας] A ἀρὰς τῆς διαθήκης. C ἀράς. 28 ἀπὸ τῆς γῆς αὐτῶν] O ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ, ἐκ τῆς γῆς. ὥσπερ νῦν] O desunt. 29 ἡμῶν] O A ὑμῶν. ἡμῖν] O ὑμῖν.

CAP. XXX.

1 ἔλθωσι] A εἰσέλθωσι. δέδωκα] A C δέδωκα. σου] O deest. κύριος] A C κύριος ὁ θεός σου. 2 εἰσακούσῃ] A C ὑπακούσῃ. O ἐπακούσῃ. 3 ἰάσεται] O ἱλάσεται. κύριος] A C κύριος ὁ θεός σου. 4 ἕως ἄκρου τοῦ οὐρανοῦ] C desunt. & in O τοῦ οὐρανοῦ desunt. κύριος ὁ θεός σου posterius] A C deest. 5 καὶ εἰσάξει σε ὁ θεός σου ἐκεῖθεν] O desunt. εἰσάξει] A συνάξει. ὁ θεὸς] A C κύριος ὁ θεός. ἐκεῖθεν] A C deest. 6 ζῇς] O A ζήσῃς. & addit O post σύ, καὶ τὸ σπέρμα σου. καὶ ποιήσεις τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ] O desunt. 9 εὐλογήσει] O A C πολυωρήσει. ἐκγόνοις τῶν κτηνῶν ... γενήμασι τῆς γῆς] O invertit. ἐπὶ σοὶ] O A C ἐπί σε. 10 εἰσακούσῃς] C εἰσακούσῃ. φυλάσσεσθαι] O A φυλάσσεσθαι καὶ ποιεῖν πάσας. καὶ τὰς κρίσεις αὐτοῦ] C desunt. τὰς γεγραμμένας] C τὰ γεγραμμένα. 11 ἐστὶν prius] O deest. 12 ἄνω] O A C deest. ἡμῖν prius] A C ἡμῶν. 13 διαπεράσει] A διαπεράσεται. ἡμῖν prius] C deest. λάβῃ] O A C λήψεται. καὶ ἀκούσαντες ἡμῖν ποιήσει αὐτήν, καὶ] A C καὶ ἀκούσαντες αὐτήν. O desunt. 15 ἐὰν εἰσακούσῃς] A C ἐὰν δὲ εἰσακούσητε. σου ὅσας] A ὑμῶν ὅσα. C ὑμῶν. Ὅσας. O ὅσ. σοὶ] C ὑμῖν. 16 φυλάσσεσθαι] A C φυλάσσειν. καὶ τὰς κρίσεις αὐτοῦ] O A καὶ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ, καὶ τὰς κρίσεις αὐτοῦ. eadem Comp. sed fine ultimo αὐτοῦ. 18 ἀναγγέλλω] O ἀπαγγελῶ. γένησθε] O γενήσεσθε. τῆς γῆς] A τῆς γῆς, ἧς κύριος ὁ θεός σου δίδωσί σοι. 19 ἔκλεξαι] A C καὶ ἔκλεξαι. σὺ prius] O A C deest. ζήσῃς] C ζῇς. 20 τὸ κατοικεῖν] A κατοικεῖν. O C κατοικεῖν σε.

CAP. XXXI.

3 οὗτος] O A C αὐτός. 4 ὁ θεός σου] O A C desunt. καθὼς] O καθά. 5 ὑμῖν] A C ἐνώπιον ὑμῶν. καθότι] C καθά. 6 δειλιάσῃς] A C δειλία. σου ὁ] A σου ἐστὶν ὁ. μεθ' ὑμῶν] O desunt. ἐν ὑμῖν] A C desunt. οὔτε μὴ] A C οὐ μή. O οὐδὲ μή. οὔτε μὴ] A οὐδ' οὐ μή. O C οὐδὲ μή. 7 ἔναντι] O A ἐναντίον. πρὸ προσώπου τοῦ λαοῦ τούτου] O πρὸς τὸν λαὸν τοῦτον. ὑμῶν] O αὐτῶν. αὐτοῖς posterius] A αὐτοῖς αὐτήν. O C αὐτὴν αὐτοῖς. 8 οὐδὲ μὴ] A οὐδ' οὐ μή. σε] C ponit post ἐγκαταλίπῃ. 9 τὰ ῥήματα] A πάντα τὰ ῥήματα. τούτου] O deest. ἔδωκε] C ἔδωκεν αὐτό. τῶν υἱῶν] O υἱοῖς. 11 ἐνώπιον] O ἔναντι. ὑμῶν] O A C σου. κύριος] O C κύριος ὁ θεός σου. ἐναντίον] A ἔναντι. 12 Ἐκκλησιάσας] C ἐκκλησιάσαι. A ἐκκλησιάσατε. ὑμῶν prius] A C σου. O αὐτῶν. ἵνα posterius] O deest. τοῦ νόμου τούτου] O τούτοις. 13 σοῦ] O A C ὑμῶν. ὅσας] C ὡς. 14 εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου] O desunt. παρὰ] A περί. 15 νεφέλῃ] A C στύλῳ νεφέλης. ἐπὶ prius] O A C ἐπί. καὶ ἔστη ὁ usque ad finem versus] O ἐν στύλῳ νεφέλης. ἐπὶ] C ἐπί. τοῦ μαρτυρίου] A C desunt. 16 κοιμᾷ] A κοιμᾶσαι. ἔσται ὁ λαὸς] O C ὁ λαὸς ἔσται. ἔσται] O deest. εἰσπορεύεται] A C εἰσπορεύεται ἐκεῖ εἰς αὐτήν. O εἰσπορεύονται ἐκεῖ κληρονομῆσαι αὐτήν. καταλείψουσι] O A C ἐγκαταλείψουσι. 17 εἰς αὐτοὺς] O A C αὐτούς. ἔσται] C ἔσονται. αὐτὸν] O deest. ἐν ἐμοὶ] A ἐν ὑμῖν. C ἐν ἡμῖν. εὕροσαν] O εὗρον. 18 ἀπέστρεψαν] O A C ἐπέστρεψαν. ἀλλοτρίους] O ἑτέρους. 19 ἐμβαλεῖτε] O A ἐμβάλετε. κατὰ πρόσωπον μαρτυροῦσα] O A C εἰς μαρτύριον. 20 δοῦναι αὐτοῖς] O desunt. διαθήκην μου] A C διαθήκην μου ἣν διεθέμην αὐτοῖς. 21 Καὶ ἀντικαταστήσεται] C Καὶ ἔσται ὅταν εὕρωσιν αὐτὸν κακὰ πολλὰ καὶ θλίψεις, καὶ ἀντικαταστήσεται. πρόσωπον] A C πρόσωπον αὐτῶν. μὴ ἐπιλησθῇ] O ἐπιλησθήσεται. στόματος αὐτῶν, καὶ ἀπὸ στόματος] O σπέρματος. αὐτῶν] O αὐτοῦ. ποιοῦσιν] A ποιήσουσιν. ὧδε] O deest. 22 τοῖς υἱοῖς] O τοὺς υἱούς. 23 Ἰησοῖ καὶ εἶπεν] O A C Μωϋσῆς Ἰησοῦ υἱοῦ Ναυῆ, καὶ εἶπεν αὐτῷ. Sed O non habet αὐτῷ. αὐτοῖς κύριος] O κύριος τοῖς πατράσιν αὐτῶν. 25 κυρίου] O κυρίου τοῦ θεοῦ ἡμῶν. 26 τοῦ θεοῦ ὑμῶν] O desunt. 27 ἐν σοὶ] O desunt. 28 καὶ τοὺς πρεσβυτέρους ὑμῶν, καὶ τοὺς κριτὰς ὑμῶν] C desunt: prior pars etiam in Ox. deest. 29 ἔσχατον] A ἐπ' ἐσχάτῳ. ἀνομίᾳ] O ἀνομίαν. ἐκ] O ἀπό. ... O A C ἐπ' ἐσχάτων. τὰ πονηρὰ ἐναντίον] O A C τὸ πονηρὸν ἔναντι. κυρίου] A κυρίου τοῦ θεοῦ. Huic capiti Ald. addit versum priorem capitis sequentis.

CAP. XXXII.

30 πάσης ἐκκλησίας] C τῆς ἐκκλησίας πάσης. O πάσης ἐκκλησίας Ἰσραήλ. εἰς] O deest. 2 ὡσεὶ prius] C ὡς. 4 κρίσεις] C κρίσις. ἀδικία] O A C ἀδικία ἐν αὐτῷ. 5 Ἡμάρτοσαν] O Ἥμαρτον. 6 σε prius] A deest. ἔτη γενεῶν γενεαῖς] O A C δὲ ἔτη γενεᾶς γενεῶν. 10 αὐτὸν] O αὐτός. O A C deest. 11 αὐτοῦ] C ἑαυτοῦ. ἐπεπόθησε] C ἐπιπόθησεν. 12 O καὶ οὐκ. 13 ἐθήλασαν] C ἐθήλασε. 14 πυροῦ] O καὶ πυροῦ. A ἔπιον. C ἔπινον. 16 ἐν] C καὶ ἐν. ἐξεπίκρανάν] A C ἐξεπίκραναν. οἷς] C οἷς. 18 ἐπελάθου] A ἀπελάθου. 19 αὐτοῦ] O A C αὐτῶν. ἡμερῶν] O A C deest. 21 θεῷ] O θεοῖς. παρώξυνάν] O A C παρώργισαν. 22 κάτω] O A C κατωτάτου. 23 συμπολεμήσω] O A C συντελέσω. 24 συρόντων] O συρέντος. γῆν] O A C τῆς γῆς. 25 ταμιείων] O ταμιείων αὐτῶν. πρεσβύτου] A πρεσβυτέρου. 26 Εἶπα] C Εἶπον. καταπαύσω. δὴ] C δή. 27 ἵνα posterius] A C καὶ ἵνα. μὴ εἴπωσιν] μὴ δὲ εἴπωσιν. C μὴ εἴπωσιν. ἡμῶν] A ὑμῶν. 28 Ἔθνος] O A C ἔθνος. 29 ταῦτα] O ταῦτα πάντα. 30 ἀπέδοτο] C ἐπέδοτο. 31 οὐκ εἰσὶν ὡς ὁ θεὸς ἡμῶν, οἱ θεοὶ αὐτῶν] A Ὅτι οὐκ ἔστιν ὁ θεὸς ὑμῶν, θεοὶ αὐτῶν. C Οὐ γάρ εἰσιν οἱ θεοὶ αὐτῶν, ὡς ὁ θεὸς ἡμῶν. Ὅτι οὐκ] O Οὐ γάρ. 32 ἀμπέλου] C ἀμπέλων. αὐτοῖς] C αὐτῶν. 34 ταῦτα] C ταῦτα πάντα. 35 ὅταν] A C ἐν καιρῷ ὅταν. αὐτοῖς] A C αὐτῶν. 36 παραλελυμένους αὐτοὺς] A C αὐτοὺς παραλελυμένους. O παρειμένους αὐτούς. prius] O deest. 39 ὃς] A ὅ. 40 τὴν δεξιάν] O A C τῇ δεξιᾷ. 41 ἀποδώσω] O A C ἀνταποδώσω. 42 αἰχμαλωσίας] O αἰχμαλωσιῶν. O A ἐθνῶν. 43 Εὐφράνθητε οὐρανοὶ usque ad θεοῦ] O desunt. Εὐφράνθητε ἔθνη usque ad ὅτι τὸ exclusive] in Ald. desunt. αὐτῷ ... υἱοί] O ... ἄγγελοι. ἐχθροῖς] A ἐχθροῖς αὐτοῦ. μισοῦσιν] O A C μισοῦσιν αὐτόν. 44 εἰσῆλθε] C προσῆλθε. Μωϋσῆς] A Μωϋσῆς πρὸς τὸν λαόν. 45 συνετέλεσε] O A C συνετέλεσε. λαλῶν] A C λαλῶν τοὺς λόγους τούτους. 46 καρδίᾳ] A C καρδίᾳ ὑμῶν. ἃ] O ὅς. 47 ἐστὶ] O deest. κληρονομῆσαι] O A C κληρονομῆσαι αὐτήν. 49 τοῦτο ὄρος Ναβαῦ] A desunt. O ἐγγύς. Ἰσραὴλ] O A C Ἰσραὴλ εἰς κατάσχεσιν. προστέθητι] A προστέθη... 51 Ὅτι] O A C Διότι. 52 Ἀπέναντι] A C Ὅτι ἀπέναντι. εἰσελεύσῃ] C εἰσελεύσῃ εἰς τὴν γῆν ἣν ἐγὼ δίδωμι τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ.

CAP. XXXIII.

1 Καὶ] C deest. μετ' αὐτοῦ] O desunt. 3 αὐτοῦ] O αὐτοῦ κύριος. C ἐπί. καὶ] C deest. 4 Μωϋσῆς] A Μωϋσῆς, καί. συναγωγαῖς] C συναγωγῆς. 6 καὶ ἔσω] A C καὶ Συμεὼν ἔσω. 7 ἔλθοις ἂν] A C εἰσέλθοις. αὐτῷ] A αὐτοί. ἐχθρῶν] A C ἐχθρῶν αὐτοῦ. 9 πατρὶ ... μητρὶ] A C ... αὐτοῦ ... μητρὶ αὐτοῦ. ἐπέγνω] A ἐπέγνων. καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ ἀπέγνω] A desunt. ἀπέγνω] C οὐκ ἔγνω. 10 ἐν ὀργῇ] C ἐνώπιον. τὸ θυσιαστήριον] A C τοῦ θυσιαστηρίου. 11 κάταξον] C πάταξον. ἐχθρῶν ἐπανεστηκότων αὐτῷ] A C ἐπανεστηκότων ἐχθρῶν αὐτοῦ. 12 κατασκηνώσει πεποιθὼς] C πεποιθὼς κατασκηνώσει. 13 ὡρῶν] A ὀρῶν. 15 Ἀπὸ] A C Καὶ ἀπό. 16 ἐν τῇ κορυφῆς] C κορυφήν. ἐπ'] A C ἐν. 18 αὐτοῦ] C σε. 19 posterius] C deest. πλοῦτος ... θηλάσει σε] C πλοῦτον ... θηλάσουσι. A καὶ ἐμπορεία ἀπὸ ἐθνῶν. C καὶ ἐν πορείᾳ. 22 Δὰν posterius] O deest. ἐκπηδήσεται] A C ἐκπηδήσει. 23 Νεφθαλὶ ... Νεφθαλὶ] A C Νεφθαλείμ. κληρονομήσει] C κληρονομήσεις. 24 εὐλογημένος] O εὐλογητόν. 25 ὡς] A ... O ὡς καί. 27 σε] O deest. ἀρχῇ] O A ἀρχῆς. 28 πεποιθὼς μόνος] A C μόνος πεποιθώς. ἐπὶ γῆς] C πηγή. σίτῳ, καὶ οἴνῳ] A C σίτου, καὶ οἴνου. O ἐπὶ γῆς σίτου, καὶ οἴνου. σοὶ] A C αὐτῷ. 29 σὺ prius] A οὐ. ... deest.

CAP. XXXIV.

1 Ναβαῦ] A Μωάβ. κορυφὴν] O κορυφῆς. Φασγὰ] A Βασγά. A κατὰ πρόσωπον. 2 Καὶ πᾶσαν τὴν γῆν Νεφθαλὶ] A desunt. O Ἐφραίμ. καὶ πᾶσαν τὴν γῆν Ἐφραὶμ] O Νεφθαλί. 4 καὶ ἔδειξα] ἔδειξα αὐτήν. C ἔδειξα αὐτήν. εἰσελεύσῃ] C εἰσελεύσῃ. 5 Μωϋσῆς] ἐκεῖ Μωϋσῆς. 6 ἐν Γαὶ] A C ἐν γῇ Μωάβ. 7 ἐφθάρησαν τὰ χελώνια] ἐφθάρη τὸ πρόσωπον. χελώνια] C χελύνια. 8 Ἀραβὼθ] C Ἀραβώθ. O ἐν τῷ πέραν τοῦ. 9 ἐνεπλήσθη] C ἐπλήσθη. 10 αὐτὸν] A αὐτῷ. 11 κύριος] C κύριος αὐτόν. O κύριος. Αἰγύπτῳ] C Αἰγύπτου. πᾶσι] A ... 12 Τὰ] A C Καὶ τά. τὴν χεῖρα] A C πᾶσαν τὴν χεῖρα.

JESUS NAUE.

CAP. I.

1 Μωϋσῆ] O A C Μωϋσῆ δούλου κυρίου, καί· sed O non habet καί. ὑπουργῷ] O A λειτουργῷ. ἀναστὰς] O ἀνάστηθι καί. 3 ἐφ' ὃν ἂν ἐπιβῆτε] O οὗ ἐὰν ἐπιβῆτε ἐπ' αὐτοῦ. ἐπιβῆτε τῷ ἴχνει] C ἐπιβῇ τὰ ἴχνη. ὑμῶν] O αὐτῶν. 4 ποταμοῦ posterius] O deest. Εὐφράτου] C Εὐφράτου, πᾶσαν γῆν Ἐθαίων. ἐσχάτης] C μεγάλης. 5 κατενώπιον] O κατέναντι. 6 ἀποδιελεῖς] O A ἀποδιαστελεῖς. ὑμῶν] C αὐτῶν. 7 οὖν] O deest. ἀνδρίζου] O A ἀνδρίζου σφόδρα. καὶ ποιεῖν] O ποιεῖν πάντα τὸν νόμον. σοὶ] A deest. οὐδὲ εἰς] A ἤ. C ἢ εἰς. O non habet εἰς ... εἰς. ἐν] O ἐπί. πράσσῃς] C πράξῃς. 8 αὐτῇ] O A C αὐτῷ. εἰδῇς] A C συνῇς. O φυλάσσῃς. γεγραμμένα] O C γεγραμμένα ἐν αὐτῷ. τότε] A ὅτι τότε. εὐοδωθήσῃ, καὶ] O C desunt. εὐοδώσεις] O εὐοδώσω. 9 ἐντέταλμαι] O A C ἐντέλλομαι. πάντα] O C πάντα τόπον. πορεύῃ] O C πορεύσῃ. 11 τοῦ λαοῦ] O desunt. ἐπισιτισμὸν] C ἐπὶ σιτισμόν. O ἑαυτοῖς ἐπισιτισμόν. καὶ ὑμεῖς διαβαίνετε] O A ὑμεῖς διαβήσεσθε· & O habet καί. ὑμῶν] O ἡμῶν. 13 ῥῆμα] O A C ῥῆμα κυρίου. 14 ὑμῶν] O C ὑμῶν Μωϋσῆς πέραν τοῦ Ἰορδάνου. 15 ἡμῶν ... ἡμῶν] A ὑμῶν ... ἡμῶν. C ὑμῶν ... ὑμῶν. αὐτοῦ] C ἑαυτοῦ. ἣν] O καὶ κληρονομήσετε αὐτήν, ἥν. εἰς τὸ] O A C ἐν τῷ. ἀπ'] A ἐπ'. 16 πάντα] C ἅπαντα. ἐὰν] O deest. 17 Κατὰ] O Καὶ κατά. ἠκούσαμεν] O ἐστὶν ἠκούσαμεν καί. 18 ὅστις] A C ὃς ἄν. O ὅστις ἄν.

CAP. II.

1 νεανίσκους] O ἄνδρας. οἱ δύο νεανίσκοι εἰσῆλθον εἰς Ἱεριχώ, καὶ] C desunt. εἰσῆλθον prius] A ἦλθον. εἰσῆλθον] O A C εἰσῆλθον. ... deest. κατέλυσε] O A κατέπαυσε. 2 λέγοντες] A deest. O λέγ... τὴν νύκτα ὧδε. ἄνδρες] C deest. A ponit ante εἰσπεπόρευνται sic: ... 3 εἰσπεπορευμένους] O εἰσπορευομένους πρός σε, οἱ εἰσῆλθον. δύο] A deest. ... αὐτοὺς] O αὐτοὺς εἰς τὴν λίνον καλάμην. λέγουσα] O deest. ... 5 οἱ ἄνδρες, καὶ οὐκ οἶδα πόθεν ἦσαν· sed O pro οἶδα habet ἔγνων. ... καί. O ταχέως, καί. 6 τῇ λινοκαλάμῃ usque ad αὐτῇ] O τῆς λινοκαλάμης τῆς ἐστοιβασμένης αὐτοῖς. ἐστοιβασμένῃ] A ἡτοιμασμένη. 8 ἐξῆλθον] O A C ἐξῆλθον. πρὶν ἢ] A πρινή. αὕτη δὲ] O A καὶ αὐτή. ... τοῦ δώματος] O ἐπὶ τοῦ δώματος πρὸς τοὺς ἄνδρας. πρὸς αὐτοὺς] O ... 9 ἔδωκε] O C παρέδωκε. ὑμῖν κύριος] O C κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν ... ponit post γῆν· sed O non habet ὑμῶν. ἡμᾶς] C ἡμᾶς, καὶ ... πάντες οἱ κατοικοῦντες τὴν γῆν ἀφ' ὑμῶν. 10 ἐρυθρὰν θάλασσαν] C O θάλασσαν τὴν ἐρυθράν. ἐκ γῆς Αἰγύπτου] A C ἐξ Αἰγύπτου. 11 ἔστι] O ... ἡμῶν posterius] A O C deest. 12 θεὸν] O C θεὸν ὑμῶν. ... πατρός μου, καὶ δώσετέ μοι σημεῖον ἀληθινόν. 13 Καὶ ζωγρήσετε] C ... O desunt usque ad πατρός μου. καὶ πάντα τὸν οἶκόν μου] A καὶ τὰς ἀδελφάς ... habet ... C καὶ τὰς ἀδελφάς μου, καὶ πάντα τὸν οἶκον αὐτῶν. O pro μου habet ... 14 ... αὐτοῖς] A ἐν αὐτοῖς. τὴν ψυχήν μου] O τὰς ψυχὰς ἡμῶν. ... θάνατον, ἐὰν μὴ ἀναγγείλῃς τὸ ῥῆμα τοῦτο. ὑμῶν] O ὑμῶν. 15 ... θυρίδος, ὅτι ὁ οἶκος αὐτῆς ἐν τῷ τείχει, καὶ ἐν τῷ τείχει αὐτὴ ...

JES. … ὅτι ὁ οἶκος αὐτῆς ἦν ἐν τῷ τείχει. 19 ἂν ἀποςρέψωσι] A ἀνα-… C ἂν ἐπιςρέψωσιν. O ἂν ἀναςρέψωσι. 17 ὀπίσω ὑμῶν] O ὑμᾶς. … αὐτὴν οἱ ἄνδρες] C οἱ ἄνδρες πρὸς αὐτήν. 18 τὸν δὲ] O C καὶ τόν. … O τὸν οἶκον, & versu 19 bis. 19 ἐσόμεθα] C ἐσόμεθα, ἐὰν χεὶρ … 20 ἢ] A C deest. τούτῳ] A C τούτῳ, ᾧ ὥρκισας ἡμᾶς. O … 21 αὐτοῖς] O C deest. ἔςω] O A C οὕτως ἔςω. ἐπορεύθησαν] A … καὶ ἔδησε τὸ σημεῖον τὸ κόκκινον ἐν τῇ θυρίδι, καὶ ἐπορεύθησαν. … O ἦλθον. ἡμέρας] O C ἡμέρας, ἕως ἀπέςρεψαν οἱ διώκοντες, sed O habet ἐπέςρ. πάσας] O αὐτὰς πάσας. εὗρον] O εὗρον. καὶ … O desunt. καὶ κατέβησαν] O ponit ante οἱ δύο. 23 διέβησαν] … καὶ ἦλθοσαν. O διέβησαν τὸν Ἰορδάνην. συμβεβηκότα] O συμ-… 24 εἶπαν] A εἶπε. παραδέδωκε] C παρέδωκε. O δέδωκε. κύριος] … κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν. ἐν χειρὶ ἡμῶν] C ponit ante πᾶσαν. O ἐν χερ-…

CAP. III.

1 …] O ὀρθρίσας. καὶ ἀπῆρεν] A C καὶ ἀπῆραν. O αὐτὸς καὶ πᾶς … ἀπῆραν. ἦλθοσαν] O A C ἦλθον. Ἰορδάνου] A Ἰορδάνου αὐτὸς, … οἱ υἱοὶ Ἰσραήλ. 2 ἐγένετο] O A C ἐγενήθη. ἡμέρας] O ἡμέρας … ἐνετείλατο Ἰησοῦς τοῖς γραμματεῦσι. 3 ἐνετείλαντο … λέγοντες] O ἐνε-… λέγων. ἡμῶν καὶ τοὺς Λευίτας] O desunt. ἡμῶν] A ὑμῶν. ἡ-… C deest. ἀπαρεῖτε] C καὶ ὑμεῖς ἀπαρεῖτε. O καὶ ὑμεῖς ἀπάρατε. ἀπὸ] … 4 ἀναμέσον] O deest. καὶ ἐκείνης] O καὶ πορεύσεσθε ὀπίσω αὐτῆς. …] O A πορεύεσθε. αὐτὴν] C ἐν αὐτῇ. 5 λαῷ] O λαῷ, λέγων. …] C ἁγιάσασθε. ἐν] O deest. θαυμαςὰ] O A C θαυμάσια. 6 …] C ἱερεῦσι, λέγων. κυρίου prius] C deest. τοῦ λαοῦ] C ἔμπροσθεν … O τοῦ λαοῦ ἔμπροσθεν. ἐπορεύοντο] O προεπορεύοντο. 7 κατενώπιον] … καθότι] O καθώς. 9 προσαγάγετε] O προσέλθετε. ἡμῶν] … C ὑμῶν. 10 Ἐν τούτῳ] A Ἐν τούτοις. O C Καὶ εἶπεν Ἰησοῦς, Ἐν τούτῳ. … A κύριος. ὀλοθρεύων ὀλοθρεύσει] O ἐξολοθρεύων ἐξολοθρεύσει. ἡμῶν] … A ὑμῶν. Φερεζαῖον … Εὐαῖον] C Εὐαῖον … Φερεζαῖον. Ἀμορραῖον … …] A Γεργεσαῖον … Ἀμορραῖον. 11 πάσης τῆς γῆς] O desunt. ut … 13. διαβαίνει] C διαβαίνει ἔμπροσθεν ὑμῶν. Ἰορδάνην] O Ἰορδάνην … ὑμῶν. 12 Προχειρίσασθε] O Καὶ νῦν προχειρίσασθε. ὑμῖν] O de-… ἕνα] C ἄνδρα ἕνα. 13 τὸ δὲ ὕδωρ τὸ καταβαῖνον] O desunt. ςήσε-…] C ςήσεται ἄνωθεν ὡς σωρός. O καὶ ἄνωθεν ςήσεται. 14 Καὶ ἀπῆρεν] … C Καὶ ἐγένετο ὡς ἀπῆρεν. ἦρσαν] O A C ἦραν. 15 διαθήκης] A … κυρίου. O deest. τῶν ἱερέων usque ad κυρίου] O αὐτῶν. τῆς δια-… κυρίου] C desunt. ἐβάφησαν] C διεβάφησαν. ὡσεὶ ἡμέραι θερισμοῦ …] C ὡς ἐν ἡμέραις θερισμοῦ. O pro ὡσεὶ ἡμέραι habet ὡς ἐν ἡ ζ. … prius] C ἔςησε. ἔςη] O εἰς. σφοδρῶς ἕως] A σφόδρα, ἀπὸ Ἀδαμὶ, … C σφοδρῶς ἀπὸ Ἀδαμὶ τῆς πόλεως, ἕως. O σφοδρῶς deest. ἁλὸς] A C … O ἁλῶν. 17 Ἰορδάνου] C Ἰορδάνου ἑτοίμως. διέβαινον] C διέβησαν. …] O ἐπί. ἕως] O C ἕως οὗ.

CAP. IV.

1 Καὶ ἐπεὶ usque ad Ἰορδάνην] O desunt. καὶ εἶπε] A εἶπε. τῷ Ἰησοῖ] … C πρὸς Ἰησοῦν. λέγων] O deest. Παραλαβὼν] O Παράλαβε. 2 ἄνδρας] … δώδεκα. C δώδεκα ἄνδρας. ἕνα] A C ἄνδρα ἕνα. O deest. σύνταξον] … σύνταξον. 3 Καὶ ἀνέλεσθε] A C λέγων ἀνέλεσθε αὐτοῖς. O ἀνελέσθαι. …] A ἐν μέσῳ. C ἐντεῦθεν ἐκ μέσου. Ἰορδάνου] O C Ἰορδάνου … ποδῶν τῶν ἱερέων. αὐτοῖς] C καὶ αὐτοῖς. αὐτοὺς … ὑμῶν] O … 5 αὐτοῖς] C αὐτοῖς Ἰησοῦς. προσαγάγετε] O προσέλθετε ὧδε. … μου] C desunt. κυρίου] O C κυρίου τοῦ θεοῦ ὑμῶν (O ἡμῶν.) … ἐκεῖθεν ἕκαςος λίθον ἀράτω] A ἀνελόμενος ἀράτω ἐκεῖθεν λίθον … C ἀνελόμενος ἀράτω ἐκεῖθεν ἕκαςος λίθον ἕνα. O ἀνελόμενος … λίθον ἕκαςος ἀράτω. δώδεκα] O A C deest. φυλῶν τοῦ] O τῶν … 6 ἵνα] O ponit post κείμενοι. κείμενον] C κείμενοι. O δικαιώμα-… λέγων] O deest. αὔριον] C deest. ἡμῶν] C ὑμῶν. 7 αὐ-… A αὐτὸν· καὶ ἐξέλιπε τὸ ὕδωρ τοῦ Ἰορδάνου. C αὐτὸν τὸν Ἰορδάνην, καὶ … τὸ ὕδωρ τοῦ Ἰορδάνου. ὡς διέβαινεν αὐτὸν] O ὅτε διέβαινον αὐτὸν … Ἰσραήλ. ὑμῶν] O A ponunt ante οἱ λίθοι. μνημόσυνον] O καὶ … μνημόσυνον. τοῖς] A ἐν τοῖς. 8 καθότι] O καθώς. ἀναλαβόν-… O C λαβόντες. καθάπερ] O καθά. τῷ Ἰησοῖ] O desunt. 9 ὑπὸ …] O οὗ ἔςησαν οἱ πόδες. ἐκεῖ] O deest. σήμερον] O ταύτης, & … post ἡμέρας. ἐκεῖ] A C αὐτοῦ ἐκεῖ. 10 τῆς διαθήκης] O A τῆς … κυρίου. C desunt. ἐν τῷ] C ἐν μέσῳ τῷ. οὗ] A deest. ἃ] … C τὰ ῥήματα, ἅ. ἐνετείλατο] O ἐλάλησε. κύριος] A C κύ-… τῷ Ἰησοῖ. λαῷ] O C λαῷ, κατὰ πάντα ὅσα ἐνετείλατο Μωϋσῆς τῷ … & O habet præterea καὶ ἐποίησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ante κατὰ, & post … ἀναγγεῖλαι τῷ λαῷ, & pro ὅσα, ἅ. 11 λίθοι ἔμπροσθεν] C οἱ ἱερεῖς … αὐτῶν] O αὐτῆς. 12 Καὶ διέβησαν] O Διέβησαν δὲ καί. αὐ-… Μωϋσῆς] C Μωϋσῆς αὐτοῖς. 13 Τετρακισμύριοι] O ὄντες εἰς μ'. … ἐναντίον] O A C ἔναντι. 14 γένους] C deest. ὥσπερ] A C … O deest, ut & Μωϋσῆν. τῷ Ἰησοῖ] O πρὸς Ἰησοῦν. 16 …] O desunt. κυρίου] A C deest. ἐνετείλατο] O συνέταξε. …] O ἐξῆλθον. ἐκ τοῦ] C ἐκ μέσου τοῦ. ἐπὶ τῆς γῆς] A ἐπὶ … καί. C οἱ ἱερεῖς ἐπὶ τῆς ξηρᾶς, καί. χθὲς] C καὶ ἐχθές. τρίτην …] O τρίτης ἡμέρας. κρηπὶς] C κρηπὶς αὐτοῦ. 20 λέγων] C καὶ … πρὸς τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ, λέγων. ὑμᾶς] A ponit post ὑμῶν. C αὔριον ὑ-… & ponit post ὑμῶν. 21 Τί] O Τίνες. 22 Ἀναγγείλατε] A C Ἀν-… τοῖς υἱοῖς ὑμῶν] O αὐτοῖς. ὅτι] C λέγοντες ὅτι. ἐπὶ] O διά. …] A ὑμῶν. ἐκ τῶν] O A C ἐκ τοῦ. μέχρις] O ἕως. 24 ἡμῶν] … τὴν ἐρυθρὰν θάλασσαν] C τὴν θάλασσαν τὴν ἐρυθράν. ὁ θεὸς ἡ-… A ὁ θεὸς ὑμῶν. C ὁ θεός. O desunt, ut & ἔμπροσθεν ἡμῶν. 25 γνῶ-… O γνῶσι. σέβησθε] O φοβῆσθε. κύριον] A deest. ἡμῶν] A ὑμῶν. …] O A C χρόνῳ.

CAP. V.

1 …] C ἤκουσαν πάντες. Ἰορδάνου] C Ἰορδάνου παρὰ τὴν θάλασσαν. …] C καὶ πάντες οἱ. οἱ παρὰ] A οἱ ἦσαν παρά. ὁ θεὸς] O desunt. …] A C διαβῆναι. ἐτάκησαν] O C κατετάκησαν. A διέβησαν. …] A C ponunt post διάνοιαι. ἐν] O deest. τῶν υἱῶν] O desunt. …] O A πετρίνας, ἐκ πέτρας ἀκροτόμου. Ἰησοῦς] A C ἑαυτῷ Ἰη-… 4 Ὃν δὲ τρόπον] O τούτῳ τῷ τρόπῳ, sed Comp. pro hoc versu … Καὶ ἦν ὁ λαὸς, ὃν περιέτεμεν ὁ Ἰησοῦς πᾶς ὁ λαὸς οἱ ἐκπορευόμενοι ἐξ Αἰγύπτου τὸ ἀρσενικὸν πάντες ἄνδρες πολέμου, οἱ ἀπέθανον ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐν τῇ ὁδῷ, ἐξελθόντων αὐτῶν ἐκ γῆς Αἰγύπτου. Ὅτι περιτετμημένοι ἦσαν πᾶς ὁ λαὸς ὁ ἐξελθὼν, καὶ πᾶς ὁ λαὸς οἱ γεννηθέντες ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐν τῇ ὁδῷ, ἐξελθόντων αὐτῶν ἐκ γῆς Αἰγύπτου οὐ περιετμήθησαν. ἐξεληλυθότων] O ἐκπορευομένων. 5 καὶ δύο] C desunt. ἐν τῇ usq; ad finem versus] C desunt. 6 Διὸ] O Καὶ διὰ τοῦτο. τῶν ἐξεληλυθότων] O οἱ ἐξεληλυθότες. τῶν ἐντολῶν] A C τῶν ἐντολῶν κυρί-ου. O ταῖς ἐντολαῖς. μὴ ἰδεῖν αὐτοὺς τὴν γῆν] O τὴν γῆν ἀγαθήν. O C habent κύριος αὐτοῖς ante μή. κύριος] O deest. αὐτῶν] O C ἡμῶν. δοῦναι] O δοῦναι αὐτοῖς. A C δοῦναι ἡμῖν. 7 Ἀντὶ usq; ad αὐτῶν] C τοὺς υἱοὺς αὐτῶν ἀντ-εκατέςησεν ἀντὶ τούτων. Ἰησοῦς] A C ὅτι ἀκρόβυςοι ἦσαν, & Ald. ponit Ἰησοῦς ante περιέτεμεν, C ut Rom. κατὰ τὴν ὁδὸν] O ἐν τῇ ὁδῷ, & ponit post ἀπεριτμήτους. 8 δὲ] C δὲ πᾶν τὸ ἔθνος. εἶχον] O ἔςησαν. αὐτόθι] O deest. ὑγιάσθησαν] οὐ ὑγιεῖς ἐγένοντο. 9 τῷ Ἰησοῖ] O πρὸς Ἰησοῦν. υἱῷ Ναυῆ] O A C desunt. Αἰγύπτου] O ὑμῶν. Γάλγαλα] O A C Γάλγαλα ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης. 10 Καὶ usq; ad τὸ] O C A Καὶ παρενέβαλον οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐν Γαλγάλοις, καὶ ἐποίησαν (A hic iterum habet οἱ υἱοὶ Ἰσραήλ) τό. μηνὸς] O πρώτου μηνός. ἐν τῷ πέραν τοῦ Ἰορδάνου] A C desunt. ἐφάγοσαν] O ἔφαγε. A C ἔφαγον. ταύτῃ] O αὐτῇ. C ponit post ἡμέρᾳ. μάννα] O C μάννα τῇ ἐπαύριον. Sed O ponit ἐπαύριον ante ἐξέλιπε. μετὰ] O τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, μετά. ἐκ] O ἀπό. 12 ἐκαρπίσαντο] O A ἐκαρπώ-σαντο. ἐν] O deest 13 εἶδεν] A αὐτοῦ, εἶδεν. O ὁρᾷ. C αὐτοῦ εἶδεν φα-νέντα. ἐναντίον] O κατέναντι. ῥομφαία] A C ῥομφαία αὐτοῦ. ὑπεναντίων] C ὑπεναντίων ἡμῶν. 14 ἐγὼ] C ὅτι ἐγώ. 15 γῆν] O A C γῆν, καὶ προσ-εκύνησεν. αὐτῷ] A ponit post προσεκύνησεν. δέσποτα] C δέσποτά μου. 16 λῦσαι] A λῦσον. ἐκ] C σοῦ ἐκ. νῦν] O A C σύ. ἐπ' αὐτοῦ] O de-sunt. ἅγιός ἐςι] O γῆ ἁγία ἐςὶ, καὶ ἐποίησεν Ἰησοῦς οὕτως. A C ἅγιός ἐςι, καὶ ἐποίησεν οὕτως. Et Ald. addit versum priorem capitis sequentis huic capiti.

CAP. VI.

1 ὠχυρωμένη] O C ὠχυρωμένη ἀπὸ προσώπου υἱῶν Ἰσραήλ. οὐδὲ εἰσεπορεύετο] O desunt. C καὶ οὐδεὶς εἰσεπορεύετο. 2 παραδίδωμι] C παραδίδωμί σοι. δυνα-τοὺς ὄντας ἐν] A δυνατοὺς ἐν. O καὶ τοὺς δυνατούς. Cætera quæ sequuntur usque ad versum nonum, hoc modo habentur in Ox. a versu quarto. Κυκλώσατε τὴν πόλιν πάντες ἄνδρες πολέμου, καὶ κύκλῳ τῆς πόλεως ἅπαξ οὕτω ποιήσατε ἓξ ἡμέρας, καὶ τῇ Ζ' οἱ ἱερεῖς λήψονται ἑπτὰ κερατίνας τοῦ ἰωβὴλ ἐνώπιον τῆς κιβωτοῦ καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ Ζ' κυκλώσατε τὴν πόλιν ἑπτάκις, καὶ ἱερεῖς σαλπίσουσιν ἐν ταῖς κερατίναις, καὶ ἔςαι ὅταν σαλπίσουσιν ἐν τῷ ἀκοῦσαι ὑμᾶς, ἀνακραγέτωσαν πᾶς ὁ λαὸς ἅμα, καὶ ἀνακραγόντων αὐτῶν πεσεῖται πᾶν τὸ τεῖχος τῆς πόλεως αὐτόματον ὑποκάτω αὐτῶν, καὶ εἰσελεύσονται πᾶς ὁ λαὸς ὁρμήσας κατὰ πρόσωπον εἰς τὴν πόλιν; καὶ εἰσῆλθεν Ἰησοῦς υἱὸς Ναυῆ πρὸς τοὺς ἱερεῖς, καὶ εἶπε πρὸς αὐτοὺς, Λάβετε τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης κυρίου, καὶ ζ' ἱερεῖς λήψονται ἑπτὰ κερατίνας τοῦ ἰωβὴλ, κατὰ πρόσωπον κιβωτοῦ τοῦ θεοῦ, καὶ παραγγείλατε τῷ λαῷ προελθόντες καὶ κυκλώσατε τὴν πόλιν, καὶ οἱ μάχιμοι παραπορευέσθωσαν ἐνωπλισμένοι ἔναντι κυρίου, καὶ ἑπτὰ ἱερεῖς ἔχοντες ἑπτὰ σάλπιγγας ἱερὰς, παρελθέτωσαν ὡσαύτως ἔναντι κυρίου, καὶ σημαινέτωσαν εὐτόνως, καὶ ἡ κιβωτὸς τῆς διαθήκης κυρίου ἐπακολουθείτω αὐτοῖς. In Ald. autem cum his differentiis. v. 3. αὐτῇ] A αὐτῇ πάντες. 6 ὁ τοῦ] A υἱός. ἱερεῖς] A ἱερεῖς υἱῶν Ἰσραήλ. ἐναν-τίον] A ἔναντι. 9 οἱ ἱερουργοῦντες] O desunt. A σαλπίζοντες ταῖς κερατίναις καὶ οἱ ἱερουργοῦντες. σαλπίζοντες] O A πορευόμενοι καὶ σαλπίζοντες. 10 ἂν ἡμέραν usque ad ἀναβοήσετε] O τῆς ἡμέρας ἐν ᾗ ἀναγγελῶ ὑμῖν βοῆσαι, καὶ τότε ἀνα-κράξετε. 11 τοῦ θεοῦ] O κυρίου, κύκλῳ τὴν πόλιν. εὐθέως] O πάλιν. ἐκοι-μήθη] O κατέπαυσεν. ηὐλίσθη. 13 οἱ φέροντες] O desunt. ἐναντίον] O A ἔναντι. κυρίου] A καὶ οἱ ἱερεῖς ἐσάλπιγξαν ταῖς σάλπιγξι, καὶ ὁ λοιπὸς ὄχλος ἅπας. μετὰ ταῦτα εἰσεπορεύοντο] O desunt. οἱ μάχιμοι] A ponit ante μετά. ὄπισθεν τῆς κιβωτοῦ] O ὀπίσω. κυρίου] A κυρίου, πορευόμενοι, καὶ σαλπίζοντες ταῖς κερατίναις. 14 σάλπιγξι] A κερατίναις σάλπιγξι. λοιπὸς ὄχλος ἅπας] O πᾶς ὁ λαὸς, & ponit post πόλιν. A λοιπὸς ὄχλος. ἑξάκις] O deest. A ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ δευτέρᾳ. ἐγγύθεν] O deest. ἐποίει] O ἐγίνετο. A ἐποίουν. 15] Hunc versum & cætera quæ sequuntur usque ad versum 18 hoc modo habet Ox. Καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ ἀνέςησαν ἐν τῇ ἀναβάσει τοῦ ὄρθρου καὶ περιῆλθον τὴν πόλιν κατὰ τὸ ῥῆμα τοῦτο. πλὴν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐκύκλωσαν τὴν πόλιν ἕως ἑπτάκις, καὶ τῇ περιόδῳ τῇ ἑβδόμῃ ἐσάλπισαν οἱ ἱερεῖς ταῖς σάλπιγξι, καὶ εἶπεν Ἰησοῦς πρὸς τὸν λαὸν, κεκράξατε, παρέδωκε κύριος ἡμῖν τὴν πόλιν, καὶ ἔςαι ἡ πόλις αὕτη ἀνάθεμα, καὶ πάντα ὅσα ἐςὶν ἐν αὐτῇ τῷ κυρίῳ τῶν δυνάμεων, κυρίῳ σαβαὼθ, πλὴν Ῥαὰβ τὴν πόρνην περιποιήσεσθε αὐτὴν, καὶ πάντα τὰ ἐν τῷ οἴκῳ αὐτῆς. 15 Καὶ τῇ] A Καὶ ἐγένετο ἐν τῇ. ὄρθρου] A ἐν τῇ ἀναβάσει τοῦ ὄρθρου. 18 αὐτῆς] A αὐτῆς, ὅτι ἔκρυψε τοὺς ἀγγέλους οὓς ἀπεςείλαμεν. σφόδρα] A deest. 20 τῶν σαλπίγγων] A O τὴν φωνὴν τῶν σαλπίγγων. πᾶς ὁ λαὸς] O desunt. ἅμα] A O deest. εἰς τὴν πόλιν] O εἰς τὴν πόλιν ἕκαςος ἐξεναντίας αὐτοῦ, καὶ κατελάβοντο τὴν πόλιν. A ἕκαςος ἔξω ἐξεναντίας· & deinde ut Ox. 21 ἀνεθεμάτισεν … Ἰησοῦς] O ἀνεθεμάτισαν. ἀνδρὸς καὶ ἕως γυναικὸς] O ἀνθρώπου ἕως κτήνους. πρε-σβύτου] A O πρεσβυτέρου. μόσχου] O A μόσχου, καὶ ἕως προβάτου. 22 εἶπεν] A τὴν γῆν, εἶπεν. γυναικὸς] A O γυναικὸς τῆς πόρνης. ὅσα] A πάντα ὅσα. αὐτῇ] O αὐτῇ, καθὼς ὠμόσατε αὐτῇ. 23 ἐξηγάγοσαν] O A ἐξήγαγον. πάντα] O deest. Ἰσραὴλ] O τῶν υἱῶν Ἰσραήλ. 24 πυρισμῷ] A πυρί. χαλκοῦ] A O παντὸς χαλκοῦ. ἔδωκαν εἰς] O ἅγιον ἔδωκαν κυρίῳ. θησαυρὸν] A οἶκον. κυρίου] O deest. εἰσενεχθῆναι] A εἰσενεχθῆναι κυρίῳ. 25 τῷ Ἰσραὴλ] O τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ. διότι] O ὅτι. 26 ὥρκισεν] O κατηράσατο. ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ] O ἐν τῇ παρεμβο-λῇ. ἐναντίον] O ἔναντι. A deest. κυρίου] A deest. ὃς] A ἐναντίον κυρίου, ὃς ἀναςήσει, καί. ἐκείνην] A ἐκείνην τὴν Ἱεριχώ. ἐλαχίςῳ] O ἐσχάτῳ. οὕτως ἐποίησεν] O ἐποίησεν οὕτως. Ὀζὰν] A ὁ Ἀζάν. O Ἀζάμ. πρωτοτόκῳ] O A πρωτοτόκῳ αὐτοῦ. ἐλαχίςῳ] O ponit post διασωθέντι. 28 αὐτοῦ] O deest. Hic versus initium est cap. sequentis in Ald.

CAP. VII.

1 μεγάλην] O deest. καὶ ἐνοσφίσαντο] O ἐνοσφίσαντο γάρ. Ἄχαρ] C Ἄχαν. υἱοῦ Ζαμβρὶ] C desunt. κύριος ὀργῇ] O C ὀργῇ κύριος. 2 εἰς] O A C ἀπὸ Ἱεριχὼ εἰς. Βαιθὴλ] A C Βηθαυὲν κατὰ (A πρὸς) ἀνατολὰς Βαιθήλ. λέ-γων] A C καὶ εἶπεν αὐτοῖς (C πρὸς αὐτοὺς) λέγων. κατασκέψασθε τὴν Γαὶ] A C ἀναβάντες κατασκέψασθε τὴν γῆν. τὴν Γαὶ] O αὐτήν. 3 ἀναβήτω] A ἀναβήτωσαν. O ἀναβαινέτω. ὡσεὶ] O ὡς. A ἢ ὡσεί. ἄνδρες ἀναβήτωσαν] O desunt. ἐκπολιορκησάτωσαν] O πολιορκησάτωσαν. A πολιορκείτωσαν. ἀναγάγῃς] O ἐξαγάγῃς. τὸν λαὸν ἅπαντα] O C πάντα τὸν λαόν. 4 ὡσεὶ] O ἐκεῖ ἀπὸ τοῦ λαοῦ ὡσεί. A C ἀπὸ τοῦ λαοῦ ἐκεῖ ὡσεί. ἀνδρῶν] O τῶν υἱῶν. 5 εἰς] O deest. A C ὡς. πύλης, καὶ] O πύλης Γαὶ, καί. A C πύλης, ἕως. ἀπὸ] O A ἐπί.

C καὶ

C καὶ ἔπληξαν αὐτοὺς ἐπί. ἐγένετο] O ἐχύθη. 6 ἐπὶ τὴν γῆν] O ponit post κυρίου. C ante ἔναντι. πρόσωπον] A C πρόσωπον αὐτοῦ. ἐναντίον] O A ἔναντι. C ἔναντι κιβωτοῦ. ἐπεβάλοντο] A ἐπέβαλον. τὰς κεφαλὰς] C τὴν κεφαλήν. 7 κύριε] A C κύριε, κύριε. διεβίβασεν] C διαβιβάζων διεβίβασεν. 8 Καὶ] C Ἐν ἐμοὶ κύριε, καί. 9 ἡμᾶς prius] A deest. 10 τοῦτο] O deest. πέπτωκας] A προπέπτωκας. 11 ὁ λαὸς] O Ἰσραήλ. καὶ] A deest. διαθήκην] O A C διαθήκην μου. αὐτοὺς] C αὐτόν. κλέψαντες] O καίγε ἔλαβον, καὶ ἔκλεψαν. A καὶ κλέψαντες. C καίγε ἔλαβον. ἐνέβαλον] O καὶ ἐνέβαλον. C καὶ κλέψαντες ἐψεύσαντο, καὶ ἔθηκαν. 12 Καὶ] O deest. αὐτῶν] C αὐτοῦ. ὑποστρέψουσιν ἔναντι] O ἐπιστρέψουσιν ἐναντίον. A C ἐπιστρέψουσιν ἐνώπιον. αὐτῶν] O deest. 13 ἁγίασον] A C ἅγνισον. ἁγιασθῆναι] A C ἁγνισθῆναι. τάδε λέγει] O ὅτι τάδε εἶπε. A C ὅτι τάδε λέγει. ὑμῖν] C ὑμῖν Ἰσραήλ. ἐξάρητε] O ἐξαρθῇ. ὑμῶν] O ὑμῶν αὐτῶν. 14 φυλὰς] O C φυλὰς ὑμῶν. ἣν ἂν δείξῃ κύριος] O ἣ ἐὰν δειχθῇ ὑπὸ κυρίου. A pro δείξῃ habet ἐνδείξηται. προσάξετε] O προσάξετε αὐτήν. C καὶ προσάξετε. δείξῃ] A ἐνδείξῃ· & postea. κατ' οἶκον] O αὐτὴν κατ' οἴκους. προσάξετε] C ponit post ἄνδρα. 15 ἐνδειχθῇ] O C ἐνδειχθῇ (O δειχθῇ) ἐν τῷ ἀναθέματι. κατακαυθήσεται] C καυθήσεται. ἐν] A deest. καὶ πάντα] O C αὐτὸς, καὶ πάντα. καὶ] C καὶ ὅτι. 16 Ἰησοῦς] O C Ἰησοῦς τὸ πρωΐ. φυλὰς] O φυλὰς αὐτῶν. ἐνεδείχθη] O C ἀνεδείχθη· & vers. 17. & 18. 17 Καὶ προσήχθη κατὰ δήμους] C desunt. O Καὶ προσήχθη κατὰ δήμους πατριῶν. 18 Καὶ προσήχθη usque ad finem versus] O Καὶ προσήγαγον τὸν δῆμον τοῦ Ζαρὰ κατ' ἄνδρα, καὶ ἀνεδείχθη οἶκος Ζαμβρὶ, καὶ ἀνεδείχθη Ἄχαρ υἱὸς Χαρμὶ, υἱοῦ Ζαρὰ, υἱοῦ Ζαμβρὶ, κατ' οἴκους τῆς φυλῆς Ἰούδα. A C Καὶ προσήχθη δῆμος ὁ Ζαραΐ. 19 δὸς] C υἱέ μου σήμερον δὸς δή. κυρίῳ] O deest. δὸς] O δὸς αὐτῷ. C δὸς αὐτῷ. ἐποίησας] O πεποίηκας. ἀπ' ἐμοῦ] O με. 20 ἥμαρτον] C ἐγὼ ἥμαρτον. 21 ψιλὴν] O στολήν. ποικίλην] O C ποικίλην καλήν. A ποικίλην μίαν καλήν. δίδραχμον] O C δίδραχμον ὁλκὴ αὐτοῦ. αὐτὰ ἐγκέκρυπται] O C ταῦτα κέκρυπται. ἐν τῇ] O A C ἐν τῇ γῇ ἐν τῇ. 22 ἀπέστειλεν ... καὶ] O ἀποστείλας. εἰς τὴν παρεμβολὴν] O αὐτοῦ. ἦν] O εὗρον. εἰς τὴν σκηνὴν] A ἐν τῇ σκηνῇ. O desunt, ut & αὐτοῦ. 23 σκηνῆς] O σκηνῆς αὐτοῦ. ἤνεγκαν] O C ἤνεγκαν αὐτά. A ἀνήνεγκαν. καὶ τοὺς] O A καὶ πρὸς τούς. C καὶ πρὸς πάντας τούς. 24 Ζαρὰ] O C Χαρμί· καὶ τὸ ἀργύριον, καὶ τὴν στολὴν, καὶ τὴν γλῶσσαν τὴν χρυσῆν. Sed C pro στολὴν habet ψιλήν. καὶ ἀνήγαγον usque ad Ἀχὼρ] C desunt. O καὶ ἀνήνεγκεν. πάντα] O C deest. τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ] O ὅσα ὑπῆρχεν αὐτῷ. λαὸς] O A C Ἰσραήλ. ἀνήγαγον] O A C ἀνήγαγον. αὐτοὺς] O αὐτόν. 25 τὸ Ἀχὰρ] C desunt. Τί] O deest. 26 Καὶ ἐπέστησαν] O Καὶ κατέκαυσαν αὐτὸν, καὶ ἐπέστησαν. C Καὶ κατέκαυσαν αὐτὰ ἐν πυρὶ, καὶ ἐλιθοβόλησαν αὐτοὺς ἐν λίθοις, καὶ ἐπέστησαν. τοῦ θυμοῦ] O τοῦ θυμοῦ αὐτοῦ, & ponit post ὀργῆς. ὀργῆς] C ὀργῆς αὐτοῦ.

CAP. VIII.

1 πολεμιστὰς] C πολεμοῦντας. δέδωκα] O γὰρ παραδέδωκα. καὶ τὴν γῆν αὐτοῦ] O C καὶ τὸν λαὸν αὐτοῦ, καὶ τὴν πόλιν αὐτοῦ, καὶ τὴν γῆν αὐτοῦ. A καὶ τὴν γῆν αὐτοῦ, καὶ τὸν λαὸν αὐτοῦ, καὶ τὴν πόλιν αὐτοῦ. 2 Γαὶ] O A C Γαὶ, καὶ τῷ βασιλεῖ αὐτῆς. τὸν βασιλέα] O A C τῷ βασιλεῖ. τῶν κτηνῶν] O τῶν κτηνῶν αὐτῆς. C αὐτῆς, καὶ τῶν κτηνῶν αὐτῆς. ἔνεδρα] O ἄνδρας ἔνεδρα. ὀπίσω] O ἐκ τῶν ὄπισθεν αὐτῆς] C ὀπίσω αὐτῆς. 3 δυνατοὺς ἐν] O δυνατῶν πολεμιστῶν. 4 ὑμεῖς] O C ἴδετε ὅτι ὑμεῖς. ὀπίσω] O C τὴν πόλιν ὀπίσω. μὴ μακρὰν γίνεσθε ἀπὸ τῆς πόλεως] O σφόδρα. ἀπὸ] O σφόδρα. A deest. 5 πάντες οἱ μετ' ἐμοῦ] O πᾶς ὁ λαός. A πᾶς ὁ λαὸς ὁ μετ' ἐμοῦ. πρὸς] O εἰς. 6 ἔμπροσθεν] C ἔμπροσθεν, καὶ φευξόμεθα ἀπ' αὐτῶν. 7 προδράμετε] O εἰσπορεύεσθε. A πορεύεσθε. πόλιν] O C πόλιν, καὶ ἐκτρίψατε τὴν πόλιν, (hæc desunt in Ox.) καὶ δώσει αὐτὴν κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν ἐν χερσὶν ἡμῶν. (O εἰς τὰς χεῖρας ὑμῶν, & ἡμῶν deest) καὶ ἔσται (O ἔσται δέ.) ὡς ἂν συλλάβητε τὴν πόλιν, ἐμπρήσατε αὐτὴν ἐν πυρί. A πόλιν, καὶ ἐμπρήσετε αὐτὴν πυρί. 8 ἐντέταλμαι] O A ἐντέλλομαι. 9 ἀπὸ θαλάσσης τῆς Γαὶ] O καὶ ηὐλίσθη Ἰησοῦς τὴν νύκτα ἐκείνην ἐν μέσῳ τοῦ λαοῦ. C habet utrumque. 10 πρεσβύτεροι] O A C πρεσβύτεροι Ἰσραήλ. ἀνέβησαν] O deest. 11 καὶ πορευόμενοι ἦλθον] O πορευθέντες δὲ ἦλθον προσάγοντες. 12 θαλάσσης] O A C θαλάσσης, καὶ παρενέβαλον ἀπὸ βοῤῥᾶ τῆς Γαί. addit amplius C, καὶ ἡ κοιλὰς ἀναμέσον αὐτοῦ, καὶ τῆς Γαί. deinde O A addunt, Καὶ ἔλαβεν ὡς πέντε χιλιάδας ἀνδρῶν καὶ ἔθετο αὐτοὺς ἔνεδρον (O ἔνεδρα) ἀναμέσον τῆς Βηθαὺ (O Βεθὴλ, A Βαιθάν.) καὶ τῆς Γαὶ, θαλάσσης τῆς Γαί (tria ultima desunt in O & A) Καὶ ἔταξεν (A O ἔθηκεν) ὁ λαὸς πᾶσαν τὴν παρεμβολὴν, ἣ ἦν (A. O ἣ ἦν, desunt) ἀπὸ βοῤῥᾶ τῇ πόλει, καὶ τὰ ἔσχατα αὐτοῦ θάλασσαν τῆς πόλεως, καὶ ἐπορεύθη Ἰησοῦς τὴν νύκτα ἐκείνην ἐν μέσῳ τῆς κοιλάδος. 14 ἐγένετο] O ἐγενήθη. καὶ ἐξῆλθεν] A C ὤρθρισε, καὶ ἐξῆλθον οἱ ἄνδρες τῆς πόλεως. ὁ μετ' αὐτοῦ] A C αὐτοῦ εἰς τὸν καιρὸν κατὰ πρόσωπον τῆς Ἀραβὰ (A ἐνέδρας.) αὐτὸς] O deest. ἐστὶν] O ἦν. 15 εἶδε] O ἴδε. Ἰησοῦς] O αὐτός. Ἰσραὴλ] O C πᾶς Ἰσραήλ. A πᾶς ὁ λαός. 16 Καὶ κατεδίωξαν] A C καὶ ἔφυγεν ὁδὸν τῆς ἐρήμου, καὶ ἐνίσχυσε πᾶς ὁ λαὸς τῆς Γαὶ (A deest) τοῦ καταδιῶξαι. (A. διῶξαι) ὀπίσω αὐτῶν, καὶ κατεδίωξαν. αὐτῶν] A O deest. αὐτοὶ] O deest. 17 οὐδεὶς] C οὐδὲ εἷς. Γαὶ] O πόλει Γαί. A C Γαὶ, καὶ ἐν Βαιθήλ. καὶ κατεδίωξαν ὀπίσω Ἰσραὴλ] O desunt. 18 εἰς γὰρ] O ὅτι εἰς. παραδέδωκα] C ἔδωκα. 19 τὸν γαισὸν] O A ἐν τῷ γαισῷ. C ponit ante τὴν χεῖρα. ἐν τάχει] O desunt. ἐξήλθοσαν] O ἐξῆλθον. εἰσήλθοσαν] O εἰσῆλθον. 20 περιβλέψαντες] O περιέβλεψαντο. C περιβλεψάμενοι. κάτοικοι] A κατοικοῦντες. ἐθεώρουν] O καὶ ἴδον] C καὶ ἑώρων. ἐκ τῆς πόλεως] C τῆς πόλεως, & ponit post καπνόν. O ἐκ τῆς πόλεως αὐτῶν. φύγωσιν] C φυγεῖν. ὧδε] O A C ὧδε, καὶ ὁ λαὸς ὁ φεύγων εἰς τὴν ἔρημον ἐστράφησαν ἐπὶ τοὺς διώκοντας. 21 τῆς πόλεως] A desunt. 22 ἐξήλθοσαν] O A C ἐξῆλθον. συνάντησιν] O A C συνάντησιν αὐτῶν. ἀναμέσον] O τῷ Ἰσραὴλ ἀναμέσον. A ἀναμέσον τοῦ Ἰσραήλ. 24 Καὶ ὡς] O Καὶ ἐγένετο ἐπεί. A C καὶ ἐγένετο ὡς. πάντας] C σύμπαντας. A ἅπαντας. ἐπὶ] A C deest. O καὶ ἐπὶ, & pro τῷ ὄρει habet τῇ ὀρεινῇ. οὗ] A οὗ. ἀπ'] O A C καὶ ἔπεσον πάντες ἐν στόματι ῥομφαίας ἀπ'. Sed O ponit post τέλος. εἰς] O ἕως εἰς. ῥομφαίας] O ξίφους. 25 ἐγενήθησαν] O ἐγένοντο πάντες. A C ἐγενήθησαν πάντες. πάντας τοὺς κατοικοῦντας] O A πάντες οἱ κατοικοῦντες. 27 Πλὴν τῶν σκύλων] A C καὶ Ἰησοῦς οὐκ ἐπέστρεψεν χεῖρα αὐτοῦ (A deest) ἣν ἐξέτεινεν ἐν τῷ γαισῷ (A τῇ γῇ) ἕως ἀνεθεμάτισεν σύμπαντας (A πάντας) τοὺς κατοικοῦντας Γαί. Πλὴν τῶν κτηνῶν, καὶ τῶν σκύλων. O καὶ οὐκ ἐπέστρεψε χεῖρα αὐτοῦ Ἰησοῦς ἐν τῷ γαισῷ ἕως ἀνεθεμάτισε πάντας τοὺς κατοικοῦντας Γαί. Πλὴν τῶν κτηνῶν. πάντα ἃ] O ἐκείνης ἄν. A ἐκείνης πάντα.

C ἐκείνης. ἑαυτοῖς] O deest. κατὰ πρόσταγμα] A κατὰ τὰ προστάγματα ὃν τρόπον συνέταξε] O ὃ προσέταξε. κύριος] O deest. 28 αἰῶνα ... ponit post αἰῶνα. ἔθηκεν αὐτὴν] C καὶ ἔθηκεν αὐτήν. & ponit ... χῶμα. ἡμέρας ταύτης] O σήμερον ἡμέρας. 29 ἕως] O C ἕως ... συνέταξεν] O ἐπέταξεν. καθείλοσαν] A O C καθεῖλον. αὐτὸ] O ponit ante τὸ σῶμα. αὐτὸ] C αὐτόν. βόθρον] O A C βόθρον, πύλην τῆς πόλεως. λίθων] A C λίθων μέγαν. Huic capiti A & C addunt 6 versus, qui habentur initio capitis sequentis extra ordinem.

CAP. IX.

1 οἱ βασιλεῖς] A C πάντες οἱ βασιλεῖς. οἱ ἐν] C ἐν. Χαναναῖοι, &c. A C hoc ordine, καὶ οἱ Ἀμοῤῥαῖοι, καὶ οἱ Γεργεσαῖοι, καὶ οἱ Χαναναῖοι, καὶ οἱ Φερεζαῖοι, καὶ οἱ Εὐαῖοι. Ἀμοῤῥαῖοι, Γεργεσαῖοι, ... Ἰεβουσαῖοι] O desunt. 2 συνήλθοσαν ἐπὶ] C καὶ συνῆλθον εἰς. O καὶ συνῆλθον ἐπί. καὶ Ἰσραὴλ ἅμα πάντες] O desunt. 30 Τότε] Hos sex versus sequentes A C addunt fini capitis præcedentis. 31 θεράπων] O δοῦλος. & ver. 33. καθὰ] O καθάπερ. λίθων] A ὅλων λίθων. ὁλοκλήρων] C ὁλόκληρον. ἐπεβλήθη] A C ἐπεβλήθη ἐπ' αὐτούς. ἐκεῖ] O ὁ λαός. θυσίαν σωτηρίου] O θυσίας σωτηρίου εἰρηνικάς. 32 ἐπὶ τῶν λίθων] A ponit post διαστελλομένων. ... O A C ὃν ἔγραψεν ἐνώπιον. 33 δικασταὶ ... γραμματεῖς αὐτῶν] A δικασταὶ αὐτῶν ... γραμματεῖς αὐτῶν] C γραμματεῖς αὐτῶν ... δικασταί. O pro δικασταὶ habet κριταί. καὶ οἱ] C οἱ. οἳ ἦσαν] C ἦσαν οἱ. ἥμισυ] A ἡμίσεις αὐτῶν] C ἡμίσεις. πλησίον] C ὀπίσω πλησίον. οἳ ἦσαν ἥμισυ πλησίον ... Γαριζίν. καί. A desunt. καθότι] A C καθά. λαὸν] O A C λαὸν Ἰσραήλ. 34 ὅλως] O A C deest. Ἰησοῦς πάντα] C σύμπαντα. O τὰ ... ταῦτα] O deest. 35 υἱῶν] O deest. τῷ Ἰσραὴλ] O τῷ υἱῷ Ἰσραήλ.

3 Γαβαὼν] A βουνὸν Γαβαών. κύριος] C Ἰησοῦς. 4 ἐποίησαν] A ἐποίησαν. ἐπεσιτίσαντο] A C ἐπεσιτίσαντο. ὤμων] A ὄνων. καὶ posterius] A deest. καταῤῥωγότας] O διεῤῥωγότας, καί. 5 τῶν ὑποδημάτων] O ὑποδήματα. καταπεπελματωμένα] O καταπεπελματωμένα. ἐπάνω] O C ἐπ'. ὁ ἄρτος] O A C οἱ ἄρτοι. αὐτῶν τοῦ ἐπισιτισμοῦ] C τοῦ ἐπισιτισμοῦ αὐτῶν. τοῦ ἐπισιτισμοῦ] O ὁ ἐπισιτισμός. ξηρὸς, καὶ εὐρωτιῶν, καὶ βεβρωμένος] A ἐγένοντο ξηροὶ, καὶ εὐρωτιῶντες, καὶ βεβρωμένοι. C ξηροὶ ἐγένοντο, καὶ βεβρωμένοι. 6 ἤλθοσαν] O A ἦλθον. εἰς Γάλγαλα] A ἕως Γάλγαλα. Ἰσραὴλ] O ... Ἰσραήλ· καὶ Ἰσραὴλ] O A C καὶ πρὸς πάντα Ἰσραήλ. εἶπαν usque ad finem versus] O εἶπεν Ἰσραὴλ τῷ Χοῤῥαίῳ. Χοῤῥαῖον] C Εὐαῖον. 7 κατοικεῖς] A κατοικεῖς. C σὺ κατοικεῖς. σοὶ] A σύ. C ponit post διαθῶμαι. 9 ... A C εἶπον πρὸς αὐτόν. ἐν ὀνόματι κυρίου τοῦ θεοῦ σου] O desunt. ... κυρίου τοῦ θεοῦ σου. ὅσα] A ἅπαντα ὅσα. C πάντα ὅσα. 10 ὅσα] A C πάντα ὅσα. ἐποίησεν] O deest. βασιλεῦσι] A C δυσὶ βασιλεῦσι. Ἀμοῤῥαίων posterius] O A C Ἐσεβών. 11 ἀκούσαντες] C deest. ἡμῶν καὶ] O desunt. λάβετε ἑαυτοῖς] O λαβόντες. εἰς τὴν ὁδὸν] O desunt. πρὸς αὐτοὺς] O desunt. ζωῆς] O A C ὑμῶν. 12 ἄρτοι] O A C ἄρτοι ἡμῶν. αὐτοὺς] A αὐτοὺς ἀπὸ οἴκου ἡμῶν] O C αὐτοὺς ἀπὸ οἴκων ἡμῶν. νῦν δὲ] C νῦν δὲ ἰδού. 13 τὰ ἱμάτια] O A C ταῦτα τὰ ἱμάτια. καὶ τὰ ὑποδήματα ἡμῶν] C desunt. O pro καὶ τὰ habet, καὶ ταῦτα τά. πεπαλαίωται] A C πεπαλαίωνται. 14 τοῦ ἐπισιτισμοῦ] A C τοὺς ἐπισιτισμούς. κύριον] C τὸ στόμα κυρίου. 15 Ἰησοῦς πρὸς αὐτοὺς] O C πρὸς αὐτοὺς Ἰησοῦς. διέθετο] O A C διέθετο. διαθήκην] O εἰρήνην. τοῦ διασῶσαι αὐτοὺς] O C desunt. αὐτοῖς] O deest. 16 ἐγένετο] O ἐγενήθη. πρὸς αὐτοὺς] O αὐτοῖς. πρὸς] A C ἐκ. αὐτῶν εἰσι] C εἰσὶν αὐτῶν. 17 ἦλθον] C ἐξῆλθον. αὐτῶν] A C αὐτῶν τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ. Ἰαρὶν] A Ἰαρείμ. C Ἰερίμ. 18 ἐμαχέσαντο] O A C ἐπολέμησαν. ἄρχοντες] O A C ἄρχοντες τῆς συναγωγῆς. διεγόγγυσαν] A διεγόγγυσε. 19 οἱ] C πάντες οἱ. 20 ποιήσομεν] C ποιήσομεν αὐτοῖς. 21 Ζήσονται] A C Καὶ εἶπον αὐτοῖς οἱ ἄρχοντες, Ζήσονται. καθότι] A C ἐποίησαν πᾶσα ἡ συναγωγὴ, καθάπερ. αὐτοῖς οἱ ἄρχοντες] O οἱ ἄρχοντες οὕτως ἐποίησαν. 22 Ἰησοῦς] O deest. αὐτοῖς] O A C αὐτοῖς, λέγων. ... ζωῆς ἐσμεν] O C ἐσμὲν ἀπὸ ζωῆς. 23 οὐδὲ prius] A deest. 24 ἀνηγγέλη] A ἀπαγγελίᾳ ἀπηγγέλη. O C ὅτι ἀγγελίᾳ ἀνηγγέλη. τὴν γῆν ταύτην] O ταύτην τὴν γῆν. καὶ ἐφοβήθημεν usque ad ὑμῶν] O desunt. 25 ... prius] A ὑμῶν. δοκεῖ ὑμῖν, ποιήσατε ἡμῖν] C δοκεῖ ποιῆσαι ἡμῖν, ποιήσατε. 26 χειρῶν] O A χειρός. 27 διὰ τοῦτο ἐγένοντο οἱ κατοικοῦντες Γαβαὼν ξυλοκόποι, καὶ ὑδροφόροι τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ θεοῦ] C desunt. ξυλοκόποι] O ξυλοφόροι. τοῦ θυσιαστηρίου] A τῷ θυσιαστηρίῳ. O desunt, ut & ... τῆς σήμερον ἡμέρας] C τῆς ἡμέρας τῆς σήμερον. O τῆς ἡμέρας ταύτης. εἰς τὸν, usque ad finem versus] O desunt. κύριος] O deest.

CAP. X.

1 αὐτὴν] O αὐτούς. ἐποίησαν] A C ἐποίησε. O ἐποίησε τῇ. καὶ τῷ βασιλέα] O καὶ τῷ βασιλεῖ. οὕτως usq; ad αὐτῆς] O desunt. Ἰσραὴλ] C Ἰσραήλ, καὶ ἐγένοντο ἐν μέσῳ αὐτῶν. O τοὺς υἱοὺς Ἰσραήλ. 2 καὶ ἐφοβήθησαν σφόδρα] ... ἐφοβήθη. ἀπ' αὐτῶν] A ἑαυτοῖς. C ἐν αὐτοῖς. ᾔδει] A ᾔδησαν. ... A ἡ πόλις ἦν. C ἡ πόλις ἡ. ὡσεὶ] A C ὡσεὶ καί. μητροπόλεων] ... μητροπόλεων τῶν βασιλέων. ὅτι αὐτὴ μεγάλη ὑπὲρ τὴν Γαί. 3 Φιδὼν] ... Φεραάν. C Φεραάμ. O Φιδώθ. Ἰεφθὰ] A Ἀφιέ. C Ἰαφί. O Σιφά. Δαβὶν] A Δαβρεί. C Δαάρ. O Δαμείς. 4 ἐκπολεμήσωμεν] O ἐκπολεμήσωμεν. ηὐτομόλησαν] C ηὐτομόλησεν. καὶ πρὸς τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ] O desunt. 5 ... ἔβησαν] O C συνήλθοσαν, καὶ ἀνέβησαν. Ἰεβουσαίων] C Ἀμοῤῥαίων. ... λὰμ] A Αγλών. 6 ἐκλύσῃς] O C ἐκλύσεις. καὶ βοήθησον &c.] O ... λοῦ ἡμᾶς, καὶ βοήθησον. συνηγμένοι] O ἐπισυνηγμένοι. οἱ] O οἱ ... 7 ὁ λαὸς] C desunt. 8 παραδέδωκα] C παρέδωκα. ... O A C ὑποστήσεται. ἐξ αὐτῶν οὐδεὶς] C οὐδὲ εἷς ἐξ αὐτῶν. O ἐξ αὐτῶν ... εἷς. ἐνώπιον ὑμῶν] O κατενώπιον ὑμῶν πάσας τὰς ἡμέρας. 9 Καὶ ... usque ad ὅλην] O καὶ παρεγένετο Ἰησοῦς ἄφνω πρὸς αὐτοὺς, ὅλην γάρ. ... A Ἰησοῦς ἐκ. εἰσπορεύθη] O ἐπορεύθη. 10 τῶν υἱῶν] A C defunt. ... O A C σύντριψιν μεγάλην. ἐν] C ἐκ. Ὡρωνὶν] O A ... Βηθωρών. & ver. 11. κατέκοπτον] O κατεδίωξαν. 11 Ἐν δὲ τῷ] C ... δέ. O Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ. λίθους prius.] A λίθους μεγάλους. ... usque ad λίθους τῆς] O ἀπέθανον πλείους ἀπὸ τῆς. 12 ὁ θεὸς] O A κύριος ... ὑποχείριον] O deest. Ἰσραὴλ prius] C υἱῶν Ἰσραήλ. ... αὐτοὺς ἐν Γαβαὼν, καὶ συνετρίβησαν ἀπὸ προσώπου υἱῶν Ἰσραὴλ] C desunt, & ... C ponit ... O συνέτριψεν αὐτοὺς ἐν Γαβαὼν, καὶ desunt, & υἱῶν. στήτω] O Ἐλὼμ ... Γαβαών. O κατ' ὀφθαλμοὺς παντὸς Ἰσραὴλ, στήτω. Αἰλὼν] O ... πολεμήσω τὸν λαὸν ... 13 τοὺς ἐχθροὺς] O τὸ ἔθνος τῶν ἐχθρῶν. ... τῶν] A C αὐτῶν, οὐχὶ τοῦτο γεγραμμένον ἐπὶ βιβλίου τοῦ εὐθοῦς.

βιβλίον τὸ εὑρεθέν. 14 τὸ ἔσχατον] O ὕστερον. ἀνθρώπε] O A C φωνῆς ἀνθρώπε. συνεξεπολέμησε τῷ] C συνεπολέμησεν τῷ. O ...] O A C Ἰσραήλ. Καὶ ἐπέστρεψεν Ἰησῦς, ϗ πᾶς Ἰσραὴλ μετ' αὐτῦ εἰς τὴν παρεμβολὴν εἰς Γάλγαλα. sed O non habet εἰς παρεμβολήν. 16 ἔτοι] O τῶν Ἰεβυσαίων. 17 λέγοντες] O λεγόντων.] O βασιλεῖς τῶν Ἰεβυσαίων. τῷ ἐν] O desunt. 18 λίθυς] O A C λίθυς μεγάλυς. τὸ στόμα] A τῷ στόματι. O τῦ στόματος. ἄνδρας] ἐπ' αὐτὺς ἄνδρας τῦ. φυλάσσειν] O deest. 19 ἑστήκατε καταδιώκοντες] A ἑστήκατε ὧδε, ἀλλὰ καταδιώκετε. C στήκετε καταδιώκοντες. καὶ μὴ] A ϗ μὴ φείσησθε αὐτῶν, ϗ μὴ ἀφῆτε αὐτύς. O C ϗ μὴ ἀφῆτε αὐ-] O παραδέδωκε. 20 πᾶς υἱὸς] O A πᾶς. C οἱ υἱοί. οἱ] O οἱ κατάλοιποι οἱ διασωθέντες. εἰς τὰς] C A ἀπ' αὐτῶν, (Comp. εἰσῆλθον) εἰς τάς. 21 λαὸς] O A λαὸς εἰς τὴν παρεμβολὴν Μακηδά] C Μακηδὰ εἰς τὴν παρεμβολήν. ὑγιεῖς] A ὑγιής.] C οὐδὲ εἷς, & ponit post Ἰσραήλ. τῇ] C οὐδὲ τῇ. 22 τὺς] C τύς. τὺς πέντε βασιλεῖς τύτυς] O desunt. 23 Καὶ ἐξηγάγοσαν ad σπηλαίυ] O desunt. ἐξηγάγοσαν] A C ἐποίησαν ὕτως, ϗ ἐξήγαγον. βασιλεῖς] A C βασιλεῖς τύτυς. Ὀδολλὰμ] A Ἀγλών. 24 ἐπεὶ] A Ἰσραὴλ] C ἄνδρα Ἰσραὴλ, λέγων αὐτοῖς. αὐτοῖς] A πρὸς αὐτύς. ἐναρχομένυς] O ϗ εἶπεν πρὸς τὺς ἀρχηγὺς τῶν ἀνδρῶν. 25 Ἰησῦς αὐτύς] C πρὸς αὐτὺς Ἰησῦς. ποιήσει κύριος] O ποιήσατε ἐν. 26 καὶ] C μετὰ τῦτο, ϗ ἐθανάτωσεν αὐτὺς, ϗ ἐπεκρέμασεν. O ϗ μετὰ θανατῶσαι αὐτὺς ἐκρέμασε. 27 πέντε ξύλων] O ξύλα διδύμα. ἐπὶ] O desunt. ἡλίυ δυσμαῖς] C δυσμὰς ἡλίυ. ἐνετείλατο] A C ἐνετείλατο. καθεῖλον] C καθεῖλοσαν. εἰς ὃ] O ὗ. κατεφύγοσαν] O A καταλίθυς] O A C λίθυς μεγάλυς. τῆς σήμερον ἡμέρας] C τῆς ἡμέρας. O τῆς σήμερον. 28 ἐλάβοσαν] A ἔλαβεν. C ἔλαβεν Ἰησῦς. O ἔλαβεν. ἐφόνευσαν αὐτὴν] C ἐφόνευσεν αὐτήν. O ἐπάταξαν αὐτὴν ϗ βασιλέα αὐτῆς. ξίφυς] C ξίφυς, ϗ τὸν βασιλέα αὐτῆς. πᾶν] O A αὐτῇ. C αὐτὺς, ϗ πᾶν. ὃ ἦν] O ὅσα ἦν. ἐ κατελείφθη] C ἐκ ἐγκατελείφθη. ἐδεὶς ἐν αὐτῇ] C ἐν αὐτῇ ἐδείς. O αὐτῇ ἐδὲ εἷς. ϗ διαπεφευγότα] C desunt. 29 Λεβνὰ] A Λεμνᾶ. Λεβνὰ] C ἐπὶ Λεβνά. A Λεμνᾶ. ϗ περιεκάθισαν εἰς Λεβνά. ἐπολιόρκει Λεβνὰ] O ἐπολιόρκυν αὐτήν. αὐτὴν κύριος εἰς χεῖρας] A C κύριος ϗ αὐτὴν ἐν χειρί. εἰς χεῖρας] O ἐν χειρί. αὐτὴν ἐν] O αὐτὺς ἐν. ἐν αὐτῇ] C ὃ ἦν ἐν αὐτῇ. ϗ ἐ] ἐν αὐτῇ] O C A ἐν αὐτῇ ἐδὲ εἷς. ἐποίησαν bis] O A bis, ἐποίησε. O Ἰησῦς. 31 Ἰσραὴλ μετ' αὐτῦ] O ὁ λαὸς αὐτῦ. 32 ἔλαβεν] O ἔλαβον. τῇ δευτέρᾳ] C τῇ δευτέρᾳ ἡμέρᾳ. ἐφόνευσαν, &c.] tria hæc verba C habent in numero singulari. ὃν] O ϗ πᾶσαν ψυχὴν τὴν ἐν αὐτῇ, ὅν.] O Λεβνὰ ἕως τῦ μὴ καταλειφθῆναι ἐν αὐτῇ μηδένα. 33 ἀνέβη Ἐλὰμ ... τὴν Λαχὶς] O ἦλθεν εἰς Λαχεὶς Ἡρὰβ... αὐτῇ. Ἐλὰμ] A Ὡράμ.] O C βοηθῆσαι. αὐτῶν] A αὐτῷ. O ἐξ αὐτῶν. σεσωσμένον] διασεσωσμένον. 34 Ὀδολλὰμ] A Ἀγλών. C Ἐγλών. ϗ περιεκάθισεν αὐτὴν, ϗ ἐξεπολιόρκησεν] O ϗ ἐξεπολιόρκουν. 35 ἐφόνευσεν] C ἐφόνευσαν. στόματι ξίφυς] quæ sequuntur hæc verba usque ad ὃν τρόπον 37, desunt in Ox. ἐφόνευσεν] C ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐφόνευσεν. τῇ] 36 εἰς Χεβρὼν] C ἀπὸ Ἐγλὼν εἰς Χεβρών. περιεκάθισεν] A C περιεκάθισαν. 37 ϗ ἐπάταξεν] A ϗ ἔλαβον αὐτὴν, ϗ ἐπάταξαν. C ϗ κατέλαβον αὐτὴν, ϗ ἐπάταξαν. ϗ πᾶν τὸ ἐμπνέον] A ϗ πάντα τὰ ἐμπνέοντα. C ϗ τὸν βασιλέα αὐτῆς, ϗ τὰς πάσας κώμας αὐτῆς, ϗ πάντα τὰ ἐμπνέοντα. τὴν Ὀδολλὰμ] O τῇ Ὀδολλὰμ, ὕτως ἐποίησε τῇ Χεβρών. ἐξωλόθρευσεν] O ϗ ἐξωλόθρευσεν. τὴν Ὀδολλὰμ] C τῇ Ἐγλών. A τῇ Ἀγλών. ὅσα ἦν] A ϗ πάντα ὅσα ἦν. C ϗ πᾶν ἔμπνεον ὅσα. 38 εἰς Δαβὶρ] O A μετ' αὐτῦ εἰς Δαβίρ. C μετ' αὐτῦ εἰς Δαβειρά. 39 περικαθίσαντες αὐτὴν, ἔλαβον αὐτὴν] C περιεκάθισαν αὐτήν. O παρετάξατο ἐπ' αὐτὴν, ϗ παρέδωκεν αὐτὴν κύριος εἰς χεῖρας Ἰσραὴλ, ϗ ἔλαβεν αὐτήν. ϗ τὸν βασιλέα αὐτῆς, ϗ τὰς κώμας αὐτῆς] O ϗ τὰς χώρας αὐτῆς, ϗ τὸν βασιλέα αὐτῆς. ϗ] A C ϗ τὰς πάσας. ἐπάταξεν] C ἐπάταξαν. αὐτὴν] O αὐτύς.] A C deest. O ἐν αὐτῇ, & ponit post ἀνασεσωσμένον. διασεσωσμένον] O ἀνασεσωσμένον. καὶ τῷ βασιλεῖ αὐτῆς prius] O C deest. αὐτῆς] A C καθάπερ ἐποίησε (Comp. σεν) τῇ Λεμνᾷ, (Comp. Λεβνᾷ) τῷ βασιλεῖ αὐτῆς. 40 ϗ τὴν Ναγὲβ] O ϗ τὸν νότον. & ponit post νότον. βασιλεῖς] C τὺς πάντας βασιλεῖς. αὐτῆς] O αὐτῶν, καί. κατέλιπον] O κατέλιπεν ἐξ. ζωῆς] O ϗ ζῶν. αὐτῶν] A C ἐν αὐτῇ. σεσωσμένον] O διασεσωσμένον. ἐξωλόθρευσεν] A ἐξ αὐτῆς ἐξωλόθρευσαν. C ἐξωλόθρευσεν, O ἐξωλόθρευσεν, ϗ ἀνεθεμάτισαν. 41 Ἀπὸ] A C Καὶ ἀπέκτεινεν αὐτὺς ἀπό. O Καὶ ἐπάταξεν Ἰησῦς ἀπό. πᾶσαν τὴν] A πᾶσαν γῆν. O C πᾶσαν τὴν γῆν. Γοσὸμ] O Γομόζ. 42 Καὶ] O deest. αὐτῶν] A C αὐτῶν ἐπάταξεν] A ἔλαβεν. O C αὐτῶν ἔλαβεν. ὅτι] O ὁ γάρ. prius] O deest. Ἰσραὴλ] Comp. addit ver. 43. Ἰσραήλ. Καὶ Ἰησῦς εἰς Γάλγαλα.

CAP. XI.

1] O Ἐγένετο δὲ ὡς. Ἰαβὶς] O A Ἰαβίν. C Ἰαβίν. Μερὼν] A Μαδών. C Μαδώμ. Συμοὼν] A Σεμορών. C Σομερών. O Σομόρων. Ἀζὶφ] A O Χασφ. ἀπέναντι] O ϗ πρὸς τὺς ἀπὸ βορρᾶ ἀπέναντι. εἰς τὸ πεδίον] O ἐν τῇ πεδινῇ. 2 Ἀραβὰ] A Ῥαβώθ. ϗ εἰς τὸ] C καὶ τό.] A Ναφεδδώρ. C Ναφεθδώρ. Ἀμορραίοις ad finem versus] O ϗ Ἀμορραίοις, ϗ Εὐαίοις, ϗ Ἰεβουσαίοις, ϗ Φερεζαίοις τοὺς ἐν τῷ ϗ Χετταίοις τοὺς ὑπὸ τὴν ἔρημον εἰς τὴν γῆν Βιασάν. 3 Μασσύμα] A C 4 αὐτοὶ] O αἱ παρεμβολαὶ αὐτῶν. ὥσπερ] C λαὸς πολὺς ὥσπερ.] A C ἄμμος ἡ ἐπὶ (A παρὰ) τὸ χεῖλος. συνῆλθον] O A C αὐτοὶ] O A C ὗτοι. παρεγένοντο] A C παρεγένοντο, ϗ παρενέβαλον] C desunt. Μαρὼν] A Μεῤῥών. C Μερώμ. τὸν]] O 6 ταύτην τὴν ὥραν] O C τὴν ὥραν ταύτην. τετροπωμένυς] A τετρωμένυς αὐτύς. C πάντας αὐτὺς τετρωμένυς. O αὐτὺς τετροπωμένυς. τῦ Ἰσραὴλ] C υἱῶν Ἰσραήλ. ἐν] O C deest. 7 ἐπ'] C μετ' Μαρὼν] C Μερώμ. A Μεῤῥών. ἐπέπεσαν] A ἔπεσον. O ἐπέπεσεν.] C αὐτοῖς. 8 ϗ κόπτοντες] O ϗ ἐπάταξεν αὐτὺς, ϗ κόπτοντες. A C αὐτὺς ἕως. Μασερὼν] A Μασρεφὼθ Μαείμ. C Μασσερεφὼθ Μαΐν. ἀπὸ θαλάσσης. Μασσὰχ] A Μασσηφά. C Μασσηφά. O Μασφὰν, & κατέκοψαν] A κατέκοψεν. O ἔκοψαν. αὐτῶν] O ἐξ αὐτῶν. διασεσωσμένος] ϗ διαπεφευγότα. O C σεσωσμένυς ϗ διαπεφευγότας. 9 ὃν τρόπον ἐνετείλατο] O εἶπεν. ἐνέπρησε] O ἐνέπρησεν sæpius. πυρί] C ἐν πυρί. 10 ἐπεστράφη] A ἐπέστρεψεν. C ἀπέστρεψεν. O ἀπεστράφη. Ἰησῦς] O Ἰησῦς, ϗ πᾶς Ἰσραὴλ μετ' αὐτῦ. αὐτῆς] C αὐτῆς ἀπέκτεινεν ἐν ῥομφαίᾳ. 11 ἀπέκτειναν] A C ἀπέκτεινε. πᾶν ἐμπνέον] O πάντα τὰ ἐμπνέοντα. ξίφει] A C στόματι ξίφυς. O φόνῳ μαχαίρας. ἐξωλόθρευσαν πάντας] O ἀνεθεμάτισεν αὐτήν. ϗ ἐ κατελείφθη ἐν αὐτῇ ἐμπνέον. O desunt. ἐξωλόθρευσαν] C ἐξωλόθρευσεν. ἐμπνέον] A πᾶν ἐμπνέον. 12 βασιλειῶν] O C βασιλειῶν τύτων. ϗ τὺς] C ϗ πάντας τύς. αὐτῶν] O αὐτὺς, & ponit ante βασιλεῖς. ἐξωλόθρευσαν αὐτὺς] O A ἐξωλόθρευσεν αὐτύς. C ἐξωλόθρευσεν αὐτόν. 13 Ἀλλὰ] O Πλήν. ἐκ] C αὐτῶν ἐκ. O ϗ ἑςώσας ἐπὶ τῦ θινῶν αὐτῶν ἐκ. ἐνέπρησεν Ἰσραὴλ] A αὐτῦ ἐνέπρησεν Ἰησῦς. C ἐνέπρησεν αὐτῦ Ἰησῦς. 14 αὐτῆς] A C αὐτῆς ϗ τὰ κτήνη. ἐπρονόμευσαν] O A προενόμευσαν. ἐξωλόθρευσαν] C ἐξωλόθρευσεν. O ἐξωλόθρευσεν Ἰησῦς ἀναιρῶν. ἕως] C καί. ἀπώλεσαν] A ἀπώλεσε. κατέλιπον] O κατέλειπεν. ἐξ] C deest. ἐδὲν ἐμπνέον] O ἐδένα ἐμπνέοντα. 15 ϗ Μωϋσῆς ὡσαύτως ἐνετείλατο] A ϗ καθὼς ἐνετείλατο Μωϋσῆς. C ὡσαύτως ἐνετείλατο Μωϋσῆς. ϗ ὕτως] A ὕτως. ἐδὲν] O ἐδὲ ἓν ῥῆμα. αὐτῷ Μωϋσῆς] A κύριος τῷ Μωϋσῇ. 16 γῆν prius] C γῆν ταύτην. τὴν ὀρεινὴν] O τῆς ὀρεινῆς. ϗ πᾶσαν τὴν γῆν Γοσὸμ] O καὶ πᾶσαν τὴν γῆν ἐν τῷ νότῳ, ϗ τὴν γῆν Γόζαν, ϗ πᾶσαν τὴν γῆν Γετζοάν. ταπεινὰ] O πεδινά. ὄρει] O ὄρει, ϗ τὰ κοιλάδα αὐτῦ. δυσμαῖς] A δυσμάς. ἀπὸ ὄρυς] A desunt. Χελχὰ] A Ἀλάκ. C Ἀαλάκ. 17 Σηείρ] A C Σηειρά. Βαλαγὰδ] A Βαλγάδ. O C Βααλγάδ. τὰ πεδία] A C τὸ πεδίον. O τὰ πεδινά. ἀνεῖλεν] A C ἀνεῖλεν αὐτύς. ϗ ἀπέκτεινε] C ϗ ἀπέκτεινεν αὐτύς. O αὐτύς. 18 Καὶ ἡμέρας πλείυς] O ἡμέρας ἐ πολλάς. πρὸς] C πρὸς πάντας. 19 ἦν] O ἐγένετο. ἣν ἐκ ἔλαβεν Ἰσραὴλ] O ἥτις ἐκ εἰσήλθοσαν υἱοὶ Ἰσραὴλ, πλὴν ὁ Εὐαῖος ὁ κατοικῶν ἐν Γαβαὼν, καὶ ἐκ ἦν πόλις ἥτις ἐ παρεδόθη τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ. ἣν ἐκ ἔλαβεν] A C ἥτις (Comp. ἣν) ἐ παρέδωκε τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ. C Ἰσραὴλ πλὴν ὁ Εὐαῖος ὁ κατοικῶν ἐν Γαβαών. πάντα] A C πάντας. O πάσας. ἐλάβοσαν] A C ἔλαβεν. O ἔλαβον. 20 διὰ] O παρά. αὐτῶν τὴν καρδίαν] O C τὴν καρδίαν αὐτῶν. ἐξολοθρευθῶσιν] O A ἐξολοθρεύσωσιν αὐτύς. ὅπως] O ϗ ὅπως. ἵνα ἐξολοθρευθῶσιν] A ἵνα ἐξολοθρεύσωσι. O desunt. 21 Ἀναβὼθ] A C Ἀνώβ. O Ἐνάκ. γένοις Ἰσραὴλ ··· ὄρυς Ἰούδα] A ὄρυς Ἰσραὴλ ···· ὄρυς Ἰούδα. O C ὄρυς Ἰούδα ··· ὄρυς Ἰσραήλ. 22 τῶν Ἐνακὶμ] O υἱῶν Ἐνακίμ. ἀπὸ τῶν] O ἐν γῇ. ἀλλὰ] O deest. Ἀσηδὼ] O A Ἀσδώθ. C Ἀσεδώθ. κατελείφθη] O A κατελείφθησαν. 23 καθότι usq; ad Μωϋσῇ] O καθὼς ἐλάλησε κύριος πρὸς Μωϋσῆν. αὐτὸ] O αὐτήν. Ἰσραὴλ] O τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ. μερισμῷ] A C μερισμῷ αὐτῶν. Huic capiti Ald. adjungit caput sequens.

CAP. XII.

1 ἀνεῖλον οἱ υἱοὶ] O A ἀνεῖλε Μωϋσῆς, ϗ οἱ υἱοί. ἀφ' ἡλίυ ἀνατολῶν] C ἀπ' ἀνατολῶν ἡλίυ. γῆν] O C deest. 2 Ἀρνῶν] A C Ἀρνῶν. ἐν τῇ] C ἐπὶ τῦ χείλυς ἐν τῇ. φάραγγι] O A C φάραγγι Ἀρνών. μέσον] O μέσον. Γαλαὰδ] O Γαλαὰδ, ϗ τῦ χειμάῤῥυ. Ἰαβὸκ] C Ἰαβὸκ τῦ χειμάῤῥυ. ὅρια] O ὅριον. 3 θάλασσαν] O C θαλάσσης. ὁδὸν] C εἰς ὁδόν. Ἀσιμὼθ] C Βηθασιμώθ. O Ἐκθασιμά. Θαιμὰν] O Θαιμὰν ϗ ἀπὸ νότυ. ἀπὸ] A C ϗ ἀπό. Φασγὰ] O τὴν κατὰ Φασγά. 4 Ὢγ βασιλεὺς Βασὰν] O C ὅρια Ὢγ βασιλέως Βασὰν, ὅς. Sed O pro ὅρια habet ὅριον. ὑπελείφθη] O καταλείφθη. γιγάντων] O Ῥαφάν. Σεκχαὶ] O A Σελχά. C Σελχάς. πᾶσαν τὴν γῆν Βασὰν] O πάσης τῆς καταβάσεως. 5 Γεργεσὶ] A C Γεσυρί. Μαχὶ] A Μαχαθί. C Μαχατί. O Μαχαθὶ, ϗ τῆς Ναγέ. τὸ ἥμισυ] O τῦ ἡμίσυς. ὁρίων] C ἕως ὁρίων. O ὁρίυ. 6 Μωϋσῆς] O Τύτυς Μωϋσῆς. Μωϋσῆς posterius] A C ὁ παῖς κυρίυ. παρὰ θάλασσαν Βηλαγὰδ] O ϗ τῆς Ναγὲ, ϗ τῦ ἡμίσυς Γαλαὰδ, παρὰ θαλάσσης ἀπὸ Βααλγάδ. 7 Χελχὰ] A Ἀλάκ. C Ἀλόχ. O Χελέχ. Σηεὶρ] A C Σηειρά. O Σηειρά. κληρονομεῖν] A C κληρονομίαν. κλῆρον] O κληρονομίαν. Ἀσηδὼθ, ϗ] O Ἀδώθ. Ναγὲβ] O νότῳ, ϗ Ναγέβ. τὸν Χετταῖον] O ἐν τῷ πεδίῳ τῶν Χετταίων, & cætera quæ sequuntur in hoc versu, ponit in Genitivo plurali. τὸν Ἰεβυσαῖον] O τῶν Ἰεβυσαίων, ϗ τῶν Γεργεσαίων. 9 Ἱεριχὼ] C Ἱεριχὼ ἕνα· quod verbum addit per totum hoc caput. 12 Αἰλὰμ] A C Ἐγλώμ. O Ἀδολλάμ. Γαδὲρ] O Γεσήρ. Ἐρμὰθ] A C Ἐρμά. O Ἐρμάν. 14 Ἀδὲρ] C Ἀράδ. O Ἀράδ. Deinde A C hoc modo & ordine. 15 Βασιλέα Λέβνα, βασιλέα Ὀδολλάμ. 16 Βασιλέα Μακηδὰ, βασιλέα Βαιθήλ. 17 Βασιλέα Ἀσφῦ (Comp. Ταφῦ) βασιλέα Ὀφὲρ (Comp. Ἐφέρ.) 18 Βασιλέα Ἀφὲκ, βασιλέα Χεσαρὼμ (Comp. Λεσαρών.) 19 Βασιλέα Σαμβρὼν (Comp. Μαδὼν,) βασιλέα Φῦα (Comp. Ἀσώρ.) 20 Βασιλέα Μαῤῥὼν (Comp. Ἀμαρὼν,) βασιλέα Ἀχσάφ. 21 Βασιλέα Θαναὰχ, βασιλέα Μαγεδδὼ (Comp. Μαγεδδών.) 22 Βασιλέα Κεδὲς, βασιλέα Ἰεκονὰμ τῦ Γερμὲλ (Comp. Χερμέλ.) 23 Βασιλέα Ἀδὼρ τῦ Ναφεδδὼρ, βασιλέα Γωεὶμ τῆς Γηγέλ. 24 Βασιλέα Θερσά. ὗτοι] O οἱ. εἰκοσιεννέα] A C τριάκοντα, ϗ εἷς. O θ', ϗ κ'. Versus 17, & quæ sequuntur ad finem capitis, hoc modo habentur in Ox. Βασιλέα Ταφὲς, βασιλέα Ὀφηρά. Βασιλέα Μαρὼν, βασιλέα *σώρ. Βασιλέα Σομόρων, βασιλέα Τανάχ. Βασιλέα Ζὶφ, βασιλέα Κάδης. Βασιλέα Φεγγησαρὼβ, βασιλέα Μαγεδών. Βασιλέα Κομμὰν τῦ Χερμὲλ, βασιλέα Δὼρ τῆς Φεννεεδών. Βασιλέα Γοεὶμ τῆς Γαλὰν, ϗ βασιλέα Θερσά.

CAP. XIII.

1 σὺ] O ἰδέ. προβέβηκας] C γεγήρακας προβεβηκώς. O γεγήρακας. τῶν ἡμερῶν] O desunt. πολλὴ] O C πολλὴ σφόδρα. εἰς κληρονομίαν] O ἀλλὰ διάδος αὐτὴν φυλαῖς τῦ Ἰσραὴλ εἰς κληρονομίαν, ὃν τρόπον ἐνετειλάμην σοι. 2 ὅρια] C πάντα ὅρια. ὁ Γεσιρὶ] C ϗ πᾶς ὁ Γεσυρί. O ὁ Γεργεσί. 3 εὐωνύμων] A εὐωνύμυ. Εὐαῖον] O Ἀβίν. 4 ἐναντίον] A ἐναντίον ἀπό. O C ἀπό. 5 Γαλιὰθ] A Γαμβλί. C Γαβαί. O Γαλιὰθ, & γῆν deest. ϗ] C κατά. ἀπὸ ἀνατολῶν ἡλίυ] O desunt. Γαλγὰλ] C Βαλγάδ. O Γαλβάθ. 6 Μασερὲθ Μεμφωμαὶμ] A Μασρεφωθμαίμ. C Μασρεφὼθ μαΐμ. O Μασεφωθεμμὰ πᾶσαν τὴν γῆν Μισὼρ, ἕως Δαβὼν, καί. αὐτὺς ἐξολοθρεύσω] C ἐξολοθρεύσω αὐτύς. σοι] O A C ponunt post ἐνετειλάμην. 7 μέρισον] O διαμέρισον. τὴν γῆν ταύτην] O αὐτήν. 8 Ἀπὸ τῦ usque ad Μανασσῆ inclusive] In Comp. desunt. τῆς δυσὶ] O τῆς ἐ δυσί. τῷ Ῥυβὴν] A C τοῖς μετ' αὐτῦ τῷ Ῥυβήν. ἔδωκεν] A ἣν ἔδωκεν αὐτοῖς. C ἐλάβοσαν κληρονομίαν αὐτῶν, ἣν ἔδωκεν αὐτοῖς. O ϗ τῷ ἡμίσει φυλῆς Μανασσῆ ἔδωκε. ἡλίυ δέδωκεν αὐτῷ Μωϋσῆς ὁ παῖς κυρίυ] O desunt. αὐτῷ] A C αὐτοῖς. 9 Μαιδαβὰν] C Μέδαβα ἕως Διβών. O Μαιδαβὰ· & ἀπὸ deest. 10 Πάσας] O C Καὶ πάσας. 11 Γαλααδίτιδα] O A C Γαλααδῖτιν. Γεσιρὶ] O Γεργεσί. τοῦ] O C τῦ. ἕως] O ἡ ἐστὶν ἕως. Ἀχὰ] O A Ἐλχά. C Σελχά. 12 Πᾶσαν] O Καὶ πᾶσαν. ἔστιν] A αὐτύς. ἀπὸ τῶν] C ἀπὸ τῦ λείμματος τῶν. γιγάντων] O Ῥαφαείμ. αὐτὸν] O αὐτήν. ἐξωλόθρευσε] C ἐξωλόθρευσεν αὐτήν. 13 ϗ τὸν

Χαναναῖ-

Χαναναῖον] C desunt. ϗ ὁ Μαχατὶ] O desunt. ἐν τοῖς ὑιοῖς] O ἐν μέσῳ τῶν ὑιῶν. σήμερον ἡμέρας] O A ἡμέρας ταύτης. 14 τῆς φυλῆς] A C τῇ φυλῇ. ἐδόθη κληρονομία] C ἔδωκε κληρονομίαν. O ἐδόθη αὐτοῖς κλῆρος. Ἰσραὴλ] O αὐτῶν. ἐστὶ] A αὐτῆς. καθὰ ... αὐτοῖς κύριος] O καθότι ... αὐτοῖς. ϗ ἐστὶ ὁ usq; ad finem versus] In Comp. desunt. 15 φυλῇ] A φυλῇ ὑιῶν. 16 Ἀρνῶν posterius] C deest. Μισὼρ] C Μισὼρ ϗ Μεδαβά. O γῆν Μισώρ. 17 ϗ πάσας usque Δαιβὼν] O desunt. πόλεις] C πόλεις αὐτῶν. Δαιβὼν] A Δαιβώρ. Βαμὼν] A C Βαμώθ. O Μάθ. οἴκου Μεελβὼθ] A οἴκους Βῃμών. O C οἴκους Βεελμών. 18 Βασὰν, ϗ Βακεδμὼθ] A Ἰασσά, ϗ Κεδημώθ. C Ἰασσὰν, ϗ Καδημώθ. O Ἰασσά, ϗ Καιδμών. Μαιφαὰδ] A Μηφαάθ. C Μαιφάθ. O Μασφάθ. 19 Σεραδὰ] A Σάρθ. C Σαφάθ. Σιὼν] O A C Σιώρ. Ἐνὰβ] A Αἰγάκ. C Αἰμάκ. O Ἐνέκ. 20 Βαιθφεγὼρ ... Βαιθασιμὼθ] A C Βηθσιμώθ. O Βεθασιβών. 21 Ἀμορραίων] C Ἀμορραίων, ὃς ἐβασίλευσεν ἐν Ἐσεβών. Ῥοβὸκ] A C Ῥοκόμ. O Ῥωκώμ. Σὺρ ... Οὐρ] O Οὐρ ... Σύρ. Ῥοβὲ] A Ῥεβέκ. C Ῥοβά. O Ῥωβόκ. ἄρχοντα, ἔναρα] A C ἄρχοντας. O ἄρχοντας παρὰ τόν. ϗ] A C deest. Σιὼν] O A C τὴν γῆν. 22 τὸν τοῦ] O ὑιόν. ἀπέκτειναν] A ἀπέκτειναν ἐν ῥομφαίᾳ. C ἀπέκτειναν οἱ ὑιοὶ Ἰσραὴλ ἐν ῥομφαίᾳ. ῥοπῇ] O τροπῇ. ῥοπῆ] A C τροπῇ. 23 Ῥουβὴν] O C ὑιῶν Ῥουβήν. ὅριον] O ὅριον αὐτῶν. αὐτῶν medium] O A C deest. 24 αὐτῶν] O αὐτῶν κληρονομίαν. 25 τὰ ὅρια αὐτῶν] O A C αὐτῶν τὰ ὅρια. πᾶσαι πόλεις] C πᾶσαι πόλεις. Ἀραβὰ] A C Ἀροήρ. O Ἀρήθ. Ἀραὰδ] A Ῥαββάθ. C Ῥαββά. O Ἀραβά. 26 ἀπὸ] O deest. Ἀραβὼθ] A Ῥαμώθ. C Ῥαμώθ. Μασσηφὰ, ϗ] A Μασφὰ καί. C Μασφά. Μαὰν] A Μαναΐμ. C Μαναΐμ. O Μεέγ. Δαιβὼν] A Δαβείρ. C Δεβίρ. 27 Ἐναδὼμ] A Ἐνσμέκ. C Ἐννεμέκ. O Ἐναμέκ. Ὀθαργαὶ] A C Βηθαραμ. O Ὀλιθαργά. Βαινθαναβρὰ] O A Βηθναμρά. C Βηθαναμρά. ϗ ὁ] A C ὁ. ὁρίου] A μερίου. 28 ϗ κατὰ πόλεις] O αἱ πόλεις, ϗ ἐπαύλεις. πόλεις αὐτῶν] A C πόλεις αὐτῶν ϗ αἱ (in Comp. αἱ deest) ἐπαύλεις αὐτῶν. κατὰ δήμους αὐτῶν ἀγχένα ad finem versus] In A C O desunt. 29 Μανασσῆ] O C Μανασσῆ ϗ ἐγενήθη τοῖς ἡμίσεσι φυλῆς ὑιῶν Μανασσῆ. Sed O habet τῷ ἡμίσει, & ὑιῶν deest. 30 Καὶ ἐγένετο τὰ ὅρια αὐτῶν] O desunt. Μαὰν] A C Μαναΐμ. O Μανιχάδης ἕως ἐν Ἀμβεαν. βασιλέως τῆς Βασὰν] O desunt. πάσας τὰς κώμας] O πᾶσαι αἱ κῶμαι. ἐν τῇ] C ἐν γῇ. 31 ϗ ἐν Ἐδραῒν] C ἐν Ἐδραΐ. O Ἐδραΐν. Βασανίτιδι] A Βασανίτιδι, ϗ ἐδόθησαν. O Βασάν. ὑιοῖς Μανασσῆ] O A C ὑιοῦ Μανασσῆ. ϗ τοῖς ἡμίσεσιν usq; ad Μανασσῆ] O desunt. ὑιοῖς ... ὑιοῖς] A ... ὑιοῖς. C ὑιῶν ... ὑιοῦ. 32 Οὗτοι] A Οὗτοί εἰσιν. πέραν τοῦ Ἰορδάνου] C desunt. ἐν Ἀραβὼθ Μωὰβ ἐν τῷ πέραν τοῦ Ἰορδάνου τοῦ] O desunt. ἐν τῷ πέραν τοῦ Ἰορδάνου τοῦ] A desunt. O & Comp. huic versui addunt etiam versum 33 nostræ. Καὶ τῇ φυλῇ Λευὶ οὐκ ἔδωκεν Μωϋσῆς κληρονομίαν, κύριος ὁ θεὸς Ἰσραὴλ, αὐτὸς κληρονομία αὐτῶν, ὃν τρόπον ἐλάλησεν αὐτοῖς. Sed O pro ὃν τρόπον habet καθώς.

CAP. XIV.

1 οἱ κατακληρονομήσαντες] O ἔσχον κληρονομίαν. Ἐλεάζαρ ὁ ἱερεὺς] O ponit post Ναυῆ. φυλῶν] A φυλῆς. O deest. 2 ἐκληρονόμησαν] A ἐκληρονομήθησαν. ἐν χειρὶ Ἰησοῦ] O Μωσῆ. Ἰησοῦ] C Μωϋσῆ. φυλῆς] A φυλῆς Μανασσῆ. ἀπὸ τοῦ] C ἔδωκεν γὰρ Μωϋσῆς κληρονομίαν ταῖς δύο φυλαῖς, ϗ τῇ ἡμίσει φυλῆς ἀπὸ τοῦ. 3 κλῆρον ἐν αὐτοῖς] O αὐτοῖς κλῆρον. Μανασσῆ] A ϗ Μανασσῆ. ἐν τῇ γῇ] C ponit post Λευίταις. 4 πόλεις] O πόλεις πέραν τοῦ Ἰορδάνου. ἀφωρισμένα] C περιάστεια. αὐτῶν] A αὐταῖς. O αὐτοῖς. κλήρεσι] O A C κλήρεσιν αὐτῶν, & O habet ϗ ante τοῖς. ϗ τὰ κλήρη αὐτῶν] O A desunt. 5 ἐποίησαν] O ἐποίησεν Ἰησοῦς, καί. ἐμέρισαν] O A C ἐμερίσαντο. 6 προσήλθοσαν] O προσῆλθον. πρὸς Ἰησοῦν] O τῷ Ἰησοῖ. Γαλγὰλ] O A C Γαλγάλοις. 7 γὰρ] O deest. παῖς τοῦ θεοῦ] A δοῦλος κυρίου. O desunt. ἀποστεῖλαι] A C ἀπέστειλεν. αὐτοῦ] A αὐτῶν. 8 οἱ] O C οἱ δέ. ἀναβάντες] A συναναβάντες. μετέστησαν] A ϗ μετέστησαν. καρδίαν] A C διάνοιαν. προσετέθην] O προσετέθημεν. 9 ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ] C τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. ἡ γῆ] C ὅτι ἡ γῆ. σοὶ] A σῆς. ἐπέβης] C ἐπέβης ἐν αὐτῇ. εἰς τὸν αἰῶνα] O desunt. προσετέθης] C προσετέθημεν. ἠμᾶς] A C με. O ζῶ. 10 νῦν] C νῦν ἰδού. ἐγὼ] A C ἐγώ εἰμι. 11 Ἔτι] O deest. ὡσεὶ] O ὡς. εἰς τὸν πόλεμον] C ponit ante ἐξελθεῖν. 12 ὅτι σὺ ad ἐκείνῃ] O desunt. ὀχυραὶ ϗ μεγάλαι] C μεγάλαι ϗ ὀχυραί. O non habet καί. μοι] O deest. 13 ϗ ἔδωκεν] O ϗ εἶπε πρὸς αὐτὸν κλήρους, ϗ ἔδωκεν Ἰησοῦς. ὑιῷ Κενὲζ] C desunt. A τοῦ Χενεζαίου. O τῷ Κενεζαίῳ. 14 διὰ τοῦτο usque ad κλῆρον] O desunt. ἡμέρας ταύτης] O C σήμερον ἡμέρας. τοῦ] O A C τό. 15 ἦν] A C deest. Ἀρβὸβ] A Ἀρβό. C Ἀρβαί. O Ἀρβόκ. αὕτη] O ϗ ἦν ἐν αὐτῇ. τοῦ πολέμου] O πολεμικρῶν.

CAP. XV.

1 ἐγένετο] O ἐγενήθη. Ἰούδα] O C ὑιῶν Ἰούδα. ἕως Κάδης πρὸς λίβα] A πρὸς λίβα ἕως Κάδης πρὸς νότον. C πρὸς λίβα ἕως Κάδης. O pro ἕως habet ἐκ. 2 λίβα] A νότον. 3 ἐκπορεύεται] C ἐκπορεύεται. Σεννὰ] O ἕως Ἐνάκ. ἀπὸ λιβὸς] A ἀπὸ νότου ἐπὶ λιβός. ἐπὶ] O deest. Σάραδα] A C Ἀδδαρά. ἐκπορεύεται] O A C ἐκπεριπορεύεται. Ἀσωρὼν] O Ἀρνών. 4 ἐκπορεύεται] A C πορεύεται. O περιπορεύεται. Σελμωνὰν] A C Ἀσιμωνά. O Ἀσελμωνά. φάραγγος] C χειμάρρου. αὐτοῦ] C ponit post διέξοδος. τοῦτο] A ταῦτα. 5 τὰ ὅρια] O desunt. ἕως] O C ἕως μέρους. 6 ἀπὸ βορρᾶ] A C ἐπὶ βορρᾶν. O ἐπὶ βορρᾶ, & ϗ non habet. ἐπὶ] O ponit ante τὰ ὅρια. Βαιθαγλαὰμ] O Ἀβγαά. ἀπὸ βορρᾶ] O ἐπὶ βορρᾶν, καί. Βαιθάραβα] A Βαιθαραά. C Θαραβά. Βαιὼν] A Βαιώρ. 7 τὸ τέταρτον] A Δαιβηρά. C τὸ Δαβρά. καταβαίνει] C κατὰ βορρᾶν καταβαίνει. O κατὰ βορρᾶν, & ϗ non habet. λίβα τῇ] A νότον. διεκβάλλει] C διεκβαλεῖ τὸ ὅριον. 8 Ἐννὸμ] C ὑιοῦ Ἐννόμ. O Ἐνάν. τοῦ Ἰεβοὺς] O ἕως. θαλάσσης] A C θαλάσσῃ. βορρᾶ] A C βορρᾶν. 9 ἀπὸ] A ἐπί. Ναφθὼ] O Νεφθών. διεκβάλλει] C διεκβαλεῖ. εἰς τὸ ὄρος] A ὄρεος. C ἐπὶ κώμας ὄρεος. ἄξει] A εἰσάξει. O ἥξει. Βααλὰ] O Βααλάθ. sed versu sequenti Βααλά. 10 Ἀσσὰρ ἐπὶ] A C Σηείρ, ϗ παρελεύσεται ἐπί. O Ζαρεδαθὴρ ἐπί. ἀπὸ βορρᾶ] A ἐπὶ βορρᾶν. λίβα] A νότον. 11 διεκβάλλει] C διεκβαλεῖ. διεκβαλεῖ] A διεκβάλλει. Σοκχὼθ] A C Σακχαρωνά. ὅρια ἐπὶ λίβα] A C ὄρος γῆς Βααλὰ (Comp. Βααλών.) O ὅρια ἐπὶ Βααλά. διεκβαλεῖ] A διεκβάλλει. Λεβνὰ] A Ἰαβνήλ. C Ἰαμνήλ. O Λαβανά. ἀπὸ] O τὰ ὅρια. 13 ὑιῷ] O τῷ τοῦ. Ἀρβὸκ] A Ἀρβό. C Ἀρβαί. τοῦ θεοῦ] O κυρίου σαβαώθ. μητρόπολιν] A πατρός. 14 Σεσὶ] A Σησαΐον. Θολαμὶ ... Ἀχιμὰ] A Ἀχιμὰ ... Θολμαΐ. C Ἀχιμὰν ... Θολμαΐ γεννήματα τοῦ Ἐνάκ. O pro Ἀχιμὰ habet Σισμαΐ. 15 Χαλὲβ] O deest. τὸ δὲ] O ϗ τό. ἦν] O C deest. τὸ πρότερον] A ponit post γραμμάτων. 16 λάβῃ] O πατάξῃ. ϗ ἐκκόψῃ] O A C desunt. κυριεύσῃ] A κατακυριεύσῃ. O προκαταλάβηται αὐτήν.

δῶσω] A ϗ δώσω. Ἀχσὰν] C Ἀχσάν. O Ἀσά. ὡς] O deest. αὐτοῦ] O ἑαυτοῦ. ἀδελφοῦ] A C ἀδελφός. Χαλὲβ] O A C Χαλὲβ ὁ νεώτερος. 17 ... γυναῖκα] A αὐτῷ εἰς γυναῖκα. C αὐτῷ γυναῖκα. 18 ἐγένετο] O ἐγένετο ... συνεβουλεύσατο αὐτῷ λέγουσα] O συνεβούλευσεν αὐτῇ λέγων. αἰτήσομαι ... μου] O αἴτησον ... ζωῆς. ἐβόησεν] O ἀνεβόησεν. ἐκ τοῦ] O A ἀπὸ τῆς. ὄνου] O ὑποζυγίου. αὐτῇ] C deest. σοὶ] O deest. 19 ... νέγεβ] O A νότου. δέδωκας] O ἐκδέδωκας. Βοτθανὶς] A C Γολαθμαΐμ ... O Γολάθ. αὐτῇ] A C αὐτῇ Χαλέβ. Γοναιθλὰν ... Γοναιθλὰν] A C Γολαθμαΐμ ... Γωλάθ. O Γολάθ ... Γολάθ. 20 Ἰούδα] C Ἰούδα κατὰ δήμους αὐτῶν. O deest ὑιῶν ante Ἰούδα. 21 αὐτῶν usq; ad Ἰούδα] O φυλῆς ὑιῶν Ἰούδα, πόλεις πρώτη. πρὸς τῇ φυλῇ] A πόλεις πρώτη φυλῆς. Ἐδὼμ] O ... Ἐδώμ. ϗ Βαισελεὴλ] A C Καβσεήλ. Et deinde ad finem versus 25 hoc modo, ϗ Ἐδὲρ (A Ἐδραΐ) ϗ Ἰαγούρ. O Βασηὴρ & Ἀρὼθ & Ἀγὴρ. 22 Καὶ Κινὰ, ϗ Διμωνὰ, ϗ Ἀδαδά. 23 24 Καὶ Κέδες, ϗ Ἀσὼρ, καὶ Ἰθνὰν, Ζίφ. A pro tribus postremis habet καὶ Ἀθιναζείφ. ϗ Θελὲμ ϗ Βααλώθ, 25 Αἰασὼρ τὴν καινὴν ϗ αἱ πόλεις Ἐσρὼν αὕτη ἐστὶν Ἀσώρ] A ϗ πόλεις Ἀσερὼν, αὕτη Ἀσώρ. 26 Καὶ Σὴν ϗ Σαμαὰ ϗ Μωλαδὰ] A Ἀμὰμ ϗ Σαμὰ ϗ Θαμαὰ ϗ Μωδαδά] C Ἀμὰμ ϗ Σαμὰ ϗ Μωλαδά. deinde ad fin. ver. 32. hoc modo Comp. cum differentiis A additis. ϗ Ἀσαρσουὰρ, A Ἀσερσουλά, 27 Καὶ Ἀσεργαδδὰ, ϗ Ἀσεμὼν, ϗ Βηθφελέθ. 28 Καὶ Βηρσαβεὲ, ϗ Βιζιωθιά, A ϗ Ἀσαρσουλὰ, ϗ Βηρσαβεὲ ϗ Ἐβεζιουθιαί. 29 Καὶ Βααλὰ, ϗ Αὐείμ, ϗ Ἀσὲμ, ante hæc Ald. habet, ϗ αἱ πόλεις αὐτῶν, ϗ αἱ ἐπαύλεις αὐτῶν. 30 Καὶ Ἐλθωλάδ. (A Ἐλθουδάδ) ϗ Σιλά. (A ϗ Χεσὶλ) ϗ Ἑρμά. 31 Καὶ Σικελὰγ (Ald. Σικλὲγ, & addit ϗ Μαχαρεὶμ, ϗ Σεθεννὰκ, ϗ Λαμώθ, ϗ Σεκλὲγ) ϗ Μεδμηνὰ, ϗ Σανσαννά. 32 Καὶ Λαβαὼθ, ϗ Σηλεὶμ (A ϗ Ἀλβὼν, ϗ Σηλεὶμ) ϗ Ἀὶν, ϗ Ῥεμμὼν· πᾶσαι αἱ πόλεις εἴκοσι ϗ ἐννέα, ϗ αἱ κῶμαι αὐτῶν. 33 Ἐν τῇ πεδινῇ Ἀσθαὼλ, ϗ Σαραὰ ϗ Ἀσνά. 34 Καὶ Ζανὼ, ϗ Ἠνγαννὶμ, Ταφουὰ καὶ τὴν Ἠναΐμ. 35 Καὶ Ἰεριμοὺθ ϗ Ἀδολλὰμ (A Ὀδολλὰμ, & ...) ϗ Νεμρά.) ϗ Σωχὼ ϗ Ἀζηκά. 36 Καὶ Σακαρὶμ] A ϗ Σαγαρὶμ ϗ Ἀδιθαΐ. C ϗ Σεβαεὶμ ϗ Ἀγιτθαΐμ. δεκατέσσαρες] C τεσσαρεσκαίδεκα. Et ... hoc versu usque ad versum 45, hoc modo C & A. 37 Σεννὰμ (A Σεννὰν) ϗ Ἀδασὰ ϗ Μαγδαλγάδ. 38 Καὶ Δαλαὰν, ϗ Μασφὰ, ϗ Ἰεχθαήλ. 39 Καὶ Λαχὶς, ϗ Βασκὰθ, ϗ Ἀγλὼν (A Ἀγλώμ.) 40 Καὶ Χαββὼ (A Χαββὰν) ϗ Λαμμὰς, ϗ Καθλίς. 41 Καὶ Γαδηρὼθ, ϗ Βηθδαγὼν, ϗ Νωμὰ, καὶ Μακηδὰ, πόλεις δεκαὲξ (A ἑξκαίδεκα) ϗ αἱ κῶμαι αὐτῶν. 42 Λεβνὰ, ϗ Ἀθὲρ (A Ἀθὲρ) ϗ Ἀσάν. 43 Καὶ Ἰεφθὰ, ϗ Ἀσεννὰ, ϗ Νεσίβ. 44 Καὶ Κεϊλὰ, ϗ Ἀχζὶβ (A Ἀχχὶμ) ϗ Μαρησὰ (hic A addit ϗ Μαλὴμ) πόλεις ἐννέα, ϗ αἱ κῶμαι αὐτῶν. 45 αὐτῶν] A C αὐτῆς. 46 ἀπὸ] A ϗ ἀπὸ ... Ἰεμναὶ] A Ἰαμναί. C ϗ εἰς θάλασσαν Ἰεμνάθ. Ἀσηδὼθ] A C Ἐσδώθ. αἱ κῶμαι αὐτῶν] A deest. 47 Ἀσηδὼθ] A deest. C Ἐσδώθ. 48 Σαφὴρ] A Σαφείρ. 49 αὕτη] A C αὕτη ἐστί. 50 Καὶ Ἀνὼν, ϗ Ἐσ..., ϗ Μαι..., Αἰσὰμ] A C Καὶ Ἀνὰβ, ϗ Ἐσθεμὼ, ϗ Ἀναίβ. (C Ἀνίμ.) 51 Χιλ... A Χιλουών. C Χιλωνί. ϗ Χαννὰ] A C desunt. Γηλὼμ] A Γηλών. C Γηλ... 52 Hunc versum & cætera usque ad versum 60. hoc modo habent Ald. & Comp. 52 Ἐρὲβ ϗ Ῥουμὰ, Ἐσάν. 53 Καὶ Ἰανὲμ, Βεθθαπφοὺθ (A Βηθθαπφοὺθ) ϗ Ἀφακά. 54 Καὶ Ἀμματὰ, ϗ πόλεις Ἀρβαὶ (A τίνες Σεβὼ) αὕτη ἐστὶν Χεβρὼν, ϗ Σιὼρ, πόλεις ἐννέα, ϗ αἱ ἐπαύλεις (A κῶμαι) αὐτῶν. 55 Μαὼν ϗ Χερμὲλ, ϗ Ζὶφ, ϗ Ἰεττά. 56 Καὶ Ἰεζραὴλ, ϗ Ἰεκδαὰμ, ϗ Ζανουά. (A Ζαναακίμ.) 57 Ἐνὲν (A ϗ Ἐδνὶ) ϗ Γαβαὰ, ϗ Θαμνὰ, πόλεις δέκα, ϗ αἱ κῶμαι αὐτῶν. 58 Ἀλουὲ (A Ἐλοὰ) ϗ Βεθσοὺρ, ϗ Γεδὼρ (A Σιδώρ.) 59 Μααρὼθ (A ϗ Μαρὼθ) ϗ Βηθανὼθ, ϗ Ἐλθεκὲν, πόλεις ἓξ, ϗ αἱ κῶμαι αὐτῶν. 60 Θεκὼ, καὶ Ἐφραθὰ usque ad αὐτῶν] desunt in Comp. Αἰτὰν ϗ Κουλὸν] A Αἰτὰμ ϗ Κουλόμ. Θαβὴς] A Σωρής. Θιβὴρ] A Βαιθήρ. Σωθηβὰ] C Ἀρεμβά. A Ἀρεββά. ἐπαύλεις αὐτῶν] A κῶμαι αὐτῶν ϗ αἱ ἐπαύλεις αὐτῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ Βήθ. C ἐπαύλεις αὐτῶν. Ἐν τῇ ἐρήμῳ ... Duo qui sequuntur versus hoc modo habentur in Ald. & Comp. 61 Βηθαραβὰ, Μαδδὶν (A ϗ Μαδὼν) Σχαχά. (A Ὀχοχάν.) 62 Καὶ Νεβσὰν, ϗ αἱ πόλεις τῶν Ἁλῶν, ϗ Ἐνγαδδὶ, πόλεις ἓξ, ϗ αἱ κῶμαι αὐτῶν. κατῴκησαν οἱ Ἰεβουσαῖοι] A κατῴκησεν ὁ Ἰεβουσαῖος. C κατῴκησεν ὁ Ἰεβουσαῖος μετὰ τῶν ὑιῶν Ἰούδα. O κατῴκουν οἱ Ἰεβουσαῖοι. Hoc modo in Ox. leguntur civitatum nomina a versu 22 ad versum 63. Καὶ Ἰαμιὰ, ϗ Ῥεβὰ, ϗ Ἀδουὴλ, ϗ Κάδης, ϗ Ἀσριονὰν, ϗ Ταναχ, ϗ Βααλὰμ, ϗ αἱ κῶμαι αὐτῶν, ϗ ἐπαύλεις αὐτῶν, ϗ αἱ πόλεις Ἀσερὼν, αὕτη ἡ Ἀσορὼν, ϗ Ἀσὰμ, ϗ Σαμὰ, ϗ Μωλαδὰ, ϗ Ἀσεριαθὴρ, ϗ Μαθφελὰθ, ϗ Σεραμουλὰθ, ϗ Βηρσαβεὲ, ϗ αἱ κῶμαι αὐτῶν, ϗ ἐπαύλεις αὐτῶν, Βααλβὰ, ϗ Μαχῆς, ϗ Ὀσὲμ ϗ Ἐλθουλὰθ, ϗ Βεθὴλ, ϗ Ἑρμὰ, ϗ Ἐσηγὰλ, ϗ Μαχαδὰ, ϗ Σάννα, ϗ Λαβὼθ, ϗ Σελλεὴμ, ϗ Ἀρεμβὼθ, πόλεις κʹ ϗ θʹ, ϗ αἱ κῶμαι αὐτῶν· καὶ ἐν τῇ πεδινῇ Ἐσθαὸλ, ϗ Σαραδὰ, ϗ Ἀσνὰ, ϗ Ῥαβλὴν, ϗ Ζανὼθ, ϗ Ἰδουθὼθ, ϗ Μαρνὼθ, ϗ Ἰερημὼθ, ϗ Ὀδολλάμ. ϗ Μεμβρὴν, ϗ Σωχὼθ, ϗ Ἀζηκὰ, ϗ Σαγαρεὶμ, ϗ Γαδηρὰ, ϗ ἐπαύλεις αὐτῶν, πόλεις δεκατέσσαρες, ϗ αἱ κῶμαι αὐτῶν. Σενὰν, ϗ Ἰδασὰν, ϗ Μαγαδὰν, ϗ Ἀγαὰδ, ϗ Θηλαὰθ, ϗ Μασφὰ, ϗ Ἀκθὴλ, ϗ Λαχῆς, ϗ Μασχὼθ, ϗ Δαλαὰν, ϗ Χαβρὰ, ϗ Χαμὶς, ϗ Χιθλὼς, ϗ Γεδδὼρ, ϗ Βεθγαλὴμ, ϗ Νομὰν, ϗ Μακιδὰ, πόλεις ιζʹ, καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν. Λοβνὰ, καὶ Ἀθὰκ, ϗ Ταμωχὼ, ϗ Ἰαμνὰ, καὶ Νασὶβ, ϗ Κεηλὰ, καὶ Ἀκζὶβ, καὶ Ἐκζὶφ, καὶ Μαρισὰφ, καὶ Ἐλὼμ, πόλεις ιʹ, καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν. Λακκαρὼν, καὶ αἱ κῶμαι αὐτῆς, καὶ ἐπαύλεις αὐτῆς, ἀπὸ Ἀκκαρὼν Ἰεμνὰ, καὶ πᾶσαι ὅσαι εἰσὶν πλησίον, Ἀσδὼθ, καὶ αἱ κῶμαι αὐτῆς, καὶ ἐπαύλεις αὐτῆς, Γάζα καὶ αἱ κῶμαι αὐτῆς, καὶ ἐπαύλεις αὐτῆς, ἕως τοῦ χειμάρρου Αἰγύπτου, καὶ ἡ θάλασσα ἡ μεγάλη ὁρίζει, καὶ ἐν τῇ ὀρεινῇ Σαμὴρ, καὶ Ἰεθὲρ, καὶ Σωχμὰ, ϗ Ῥαμνὰ, πόλεις γραμμάτων, αὕτη Δαβὴρ, ϗ Ἀνὼχ, ϗ Ἐσθεμαὶ, ϗ Ἐνὰν, ϗ Γοσὸμ, ϗ Δαλαὰθ, πόλεις ιʹ, ϗ αἱ κῶμαι αὐτῶν· Ἐρὲβ, καὶ Ῥεμμὰν, καὶ Ἀσὰ, καὶ Ἰαμεὶν, καὶ Μεθθαφὲθ, καὶ Φακὰθ, καὶ Βεταμμὰ, Καριαθαρβὸκ, αὕτη ἐστὶ Χεβρὼν, ϗ Σωγλὰ, πόλεις θʹ, καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν. Μαὼν, ϗ Χερμὲλ, ϗ Ἀζὰφ, ϗ Ἀρὴλ, ϗ Ἰεβλὰ, ϗ Ζανὰ, καὶ Ἐκαὶμ, ϗ Γεβαὰ, καὶ Θαμνὰ, πόλεις ιʹ, ϗ αἱ κῶμαι αὐτῶν· Ἀλοὰ, ϗ Βεθσὴρ, ϗ Γεδὼρ, καὶ Βεθλὰ, Ἀμὶν, ϗ Ἐλθεκὲμ, πόλεις ἕξ, καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν. Θεκὼ, καὶ Ἐφραθὰ, αὕτη ἐστὶ Βηθλεὲμ, καὶ Φογὼρ, καὶ Ἐτὰμ, ϗ Κουλὸν, ϗ Ταναχ, καὶ Γοείς, καὶ Καρὲμ, καὶ Γαλεὶμ, καὶ Βηθὴρ καὶ Μαναχ, πόλεις ..., καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν, Καριαθκαιβαὰλ, αὕτη ἐστὶ Καριαθιαρὶμ, καὶ Σωθὰ, πόλεις βʹ, καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν καὶ ἐπαύλεις αὐτῶν, καὶ ἐν τῇ Μαβδαρῖτιδι, Βηθαραβὰ, ..., καὶ Μαρὼν, καὶ Σωχοζὰ, καὶ Ἀναρδατὼν, καὶ Χιβὴρ, πόλεις ἕξ, καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν.

CAP.

CAP. XVI.

1 ἐγένετο] O ἐγενήθη. ϗ ἀναβήσεται] O desunt. τὴν ἔρημον] C ponit post ἀνατολῶν. O desunt. Λουζὰ] O A C deest. 2 εἰς Βαιθὴλ] A C ἀπὸ Βαιθὴλ εἰς Λουζά. O ἐκ Βαιθὴλ Λουζά. Ἀχαταρωθὶ] A Ἀρχιαταρώθ. C Ἀρχιαδαρώθ. O Ἀρχιαπταρώθ. 3 Ἀπταλίμ] C Ἰεφλητί. A Ἰεφλητί. O τῶ Νεφθαλίμ, καί. τὴν κάτω] A τῆς κάτω. C τὴν κάτω, O desunt. 4 Ἐφραὶμ ϗ Μανασσῆ] C Μανασσῆς ϗ Ἐφραίμ. ἕως Γαζέρ] O desunt. ϗ ἐγενήθη usq; ad αὐτῶν] O desunt. ϗ Ἐρὼκ] A Ἐφραίμ. C Ἀδάρ. O desunt. τὴν] O A τῆς. ϗ Γαζαρὰ] C desunt.] O A C διελεύσεται. Ἰκασμὼν] A C Μαχθώθ. O & pro εἰς habet ἕως. ἀπὸ βορρᾶ Θερμᾶ] O εἰς Ἀκμαθώνα, ὁ Θερμᾶ] A C deest. περιελεύσεται] O A ϗ παρελεύσεται. C ϗ παρελεύσεται τὸ ὅριον. Θανασὰ ϗ Σίλλης] A Θηναθσηλώ. C Θηναθασηλώ. O ... Δαθαὴμ, ϗ Ἐλισσά. ἀπ'] C αὐτὸ ἀπό. Ἰανωκὰ] A Ἰανώθ. C O Ἰανώχ. 7 Καὶ εἰς Μαχὼ ϗ Ἀταρὼθ] A εἰς Ἀταρὼθ ϗ Νααραθά. C ϗ καταβήσεται ἀπὸ Ἰανωχὰ εἰς Ἀταρώθ. ϗ εἰς Μαχὼ] O ϗ ... ϗ Μααρών. αἱ κῶμαι] O τὰς κώμας. αὐτῶν] C αὐτῶν, ϗ εἰς ... ἐλεύσεται] O A διελεύσεται. 8 Καὶ ἀπὸ, usque ad Χελκανά. ... παρελεύσεται ἐπὶ τὰ ὅρια Τάφου, ἐπὶ θάλασσαν Χαναὰν Καινά. Τάφου] ... C Θαπφουέ. πορεύσεται] A παρελεύσεται. C πορεύεται. Χελ...] A C Χειμάρρου Κανά. αὐτῶν] O A C αὐτοῦ. Ἐφραὶμ] O A C ... 10 ἐν Γαζὲρ usque ad ἕως τῆς] O Γαζὲρ ἐν τοῖς υἱοῖς Ἐφραίμ ... τῆς. ἐν] C deest. ταύτης] C ταύτης, ϗ ἐγένοντο ὑπόφορογε... Quæ sequuntur usque ad finem, Comp. non habet. αὐτὴν prius] O A τὴν πόλιν. ἐξεκέντησαν] O A ἐξεκένωσαν. ἐν πυρὶ] O ...

CAP. XVII.

1 ἐγένετο] O ἐγενήθη. υἱῶν] C deest. οὗτος] O αὐτός. ἀνὴρ γὰρ] C αὐτὸς γὰρ ἀνήρ. O ὅτι ἀνήρ. ἦν] C deest. ἐν τῇ ad finem versus] O τὴν Γηλαδῖτιν, ϗ τὴν Βασανῖτιν. 2 Ἰεζὶ] A Ἀχιέζερ. C Ἀβιέζερ. O Ἰεζών. Κελὲζ] A Ἐλέκ. C Ἐλέχ. O Χελέχ. Ἰεζιὴλ] A C Ἐσριήλ. ...] A Ἐχέμ. Συμαεὶμ ... Ὀφὲρ] A Ἐφὲρ ... Σεμιραέ. C ... Ἐφὲρ ... O pro Συμαρὶμ habet Συμεών. οὗτοι] C οὗτοι υἱοὶ Μανασσῆ υἱοῦ ... 3 Ὀφὲρ] A Ἐφέρ. C Ἐφέρ, υἱοῦ Γαλαάδ, υἱοῦ Μαχείρ, υἱοῦ Μα... ἀλλ' ἢ] O A C ἀλλά. 4 χειρὸς] O deest. Ἰησοῦ] A Ἰησοῦ Ναυῆ. C Ἰησοῦ τοῦ υἱοῦ Ναυῆ. αὐταῖς] A C αὐταῖς κληρονομία. 5 ἀπὸ ..., ϗ] A C Μανασσῆ. O ἀπὸ Ἀσὰν, καί. Λαβὲκ] A Λαβάδ. C ... O Βελέκ. ἐκ τῆς γῆς Γαλαὰδ] O τῆς Γαλααδίτιδος. Γαλαὰδ] A C Γαλαάδ, ϗ τῆς Βασάν. 6 κλῆρον] O deest. 7 υἱῶν] C deest. ...] A ἀπὸ Ἀσὴρ τῆς Μαχθὼθ Ἠδανάθ. C ἀπὸ Ἀσὴρ Μαχθώθ. O Μαχεθώθ. υἱῶν Ἀνὰθ] O A C Συχέμ. ἐπὶ prius] O deest. ... ϗ Ἰασσὶβ] O Μαχὴμ, ϗ Ἰωσήφ. Ἰασσὶβ] A Εἰασσίμ. C εἰς ... ἐπὶ] C ϗ ἐπί. Θαφθὼθ] C Ναφθώθ. O Ταφώθ, & pro ... habet τὴν γῆν. 8 Versus octavus hoc modo habetur in Ox. ... υἱῶν Μανασσῆ ἔσται, τοῖς υἱοῖς Ἐφραίμ. Τῷ Μανασσῇ ἔσται ϗ Θαφὲθ] C desunt. Θαφὲθ] C Θαπφού. τοῖς υἱοῖς Ἐφραὶμ] A desunt. 9 Καὶ καταβήσεται τὰ ὅρια] A desunt. O non habet καί. Καρανὰ ἐπὶ λίβα κατὰ ... Ἰασιὴλ] O Ἰαρείμ. Καρανὰ] A Κανά. C deest. Ἰασιὴλ] A ... C Ἰαρ. τοῦ] C τήν. πόλεως] O πόλεων. αὐτοῦ] C ponit post ... θάλασσα] O ἐπὶ θάλασσαν. 10 αὐτοῖς] A αὐτῆς. Ἀσὴβ] O A C Ἀσήρ. ἐπὶ] O ἀπό. 11 αὐτῶν, ϗ τοὺς usque ad finem versus] O ..., καὶ οἱ κατοικοῦντες Ταναὰχ, ϗ αἱ κῶμαι αὐτῆς, ϗ οἱ κατοικοῦντες Δὼρ, ϗ αἱ κῶμαι αὐτῆς, ϗ οἱ κατοικοῦντες Μαγγεδώ, ϗ αἱ κῶμαι αὐτῆς, ϗ τὸ τρίτον τῆς Ναφεθά, ϗ αἱ κῶμαι αὐτῆς, ϗ οἱ κατοικοῦντες. αὐτῶν, ϗ] C αὐτῶν, ϗ Ἰεβλαὰμ, ϗ αἱ θυγατέρες αὐτῆς, ϗ ἐπί. ϗ τοὺς] C ϗ ἐπὶ τούς. Μαγεδδὼ] C Ἐνδώρ. A Ταναάχ. αὐτῆς, ϗ τὸ] A αὐτῆς, ... τοὺς κατοικοῦντας Μαγεδδὼ, ϗ τὰς κώμας αὐτῆς, ϗ τό. C αὐτῆς, ϗ ... τοὺς κατοικοῦντας Θαναὰχ, ϗ τὰς κώμας αὐτῆς, ϗ τοὺς κατοικοῦντας Μαγεδδὼ, ϗ τὰς κώμας αὐτῆς, ϗ τό. Μαφετὰ] A Ναφεθά. C Νοφέθ. 12 ἠδυνάσθησαν] C ἠδυνήθησαν. ἤρχετο] O A C ἤρξατο. 13 ἐγενήθη] O ἐγένετο. ϗ ἐπεὶ] O A C ἐπεί. ἐξολοθρεῦσαι δὲ] A ὀλοθρεῦσαι δέ. C ἐξολοθρεῦσαι. αὐτοὺς prius] C deest. ἐξωλόθρευσαν] A C ἐξωλόθρευσαν. 14 ἐκληρονόμησας ἡμᾶς] O ἐκληρονομήσαμεν. εἰμὶ] O C deest. ... εὐλόγησέ με] O A ὁ θεός με εὐλόγησε. C ηὐλόγησέν με ὁ θεός. ...] A C ... σύ. ἐκκάθαρον] A ἐκκαθάρισον. σεαυτῷ] C σεαυτῷ ... ἐν τῇ γῇ τοῦ Φερεζαίου, ϗ τοῦ Ῥαφαΐμ. στενοχωρεῖ σε] O C στενοχωρεῖ ... τὸ ὄρος τὸ] O desunt. 16 εἶπαν] O A C εἶπον οἱ υἱοὶ Ἰωσήφ. ...] O ἀρκεῖ. τὸ Ἐφραὶμ] O desunt. σίδηρος] O ἵππος ἐπί... ἐν αὐτῷ] O A ἐν ἐμοί. C ἐν τῇ γῇ Ἐμέκ. ἐν τῇ] C ϗ ἐν τῇ. 17 Ἰωσὴφ] A Ἰωσήφ, λέγων. O C Ἰωσὴφ τοῦ Ἐφραὶμ, ϗ τῷ Μανασσῇ, ... Sed O non habet λέγων. 28 ὅτι δρυμὸς ἦν] O desunt. ϗ ἔσται ... ϗ] O desunt. ϗ ὅταν] A ὅταν. C ἡ ἐξοδία αὐτοῦ, ὅταν. αὐτοῦ] C ... αὐτῷ. ὅτι ἰσχυρός ἐστιν. ὑπερισχύσεις] A ὑπερισχύσεις. αὐτοῦ] C αὐτήν. O αὐτῶν.

CAP. XVIII.

1 ἐκκλησιάσθη] C ἐξεκκλησιάσθη. O ἐκκλησιάσθη. 2 οἱ υἱοὶ] O τῶν υἱῶν. οἳ] ... οὐκ ἐκληρονόμησαν] A οὐ κατεκληρονόμησαν. C οὐ κατεκληρονόμησαν τὴν κληρονομίαν αὐτῶν. O οὐ κατεκληρονομήθη. & pro οἳ habet εἷς. ... τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ] O αὐτοῖς Ἰησοῦς. τίνος] A C τίνος ὑμεῖς. ...] C εἰσελθεῖν κληρονομῆσαι. ἣν] A deest. κύριος ὁ θεὸς] A C ἣν κύριος ὁ θεὸς τῶν πατέρων Sed Ald. pro ἡμῖν habet ὑμῖν. O ... κύριος ὁ θεός. 4 ἄνδρας τρεῖς] C τρεῖς ἄνδρας. φυλῆς, ϗ] C ..., ϗ ἀποστελῶ αὐτούς, καί. διαγραψάτωσαν] C γραψάτωσαν. δυνήσεται] A δυνήσῃ διελθεῖν. O δεήσει διελθεῖν. 5 διήλθοσαν] A C διῆλθον ϗ ἦλθον. Ἰούδας] C Ἰούδα. αὐτοῖς] C ponit post ... C ἐπὶ τὸ ὅριον αὐτῶν. A deest. 6 ἑπτὰ] O εἰς ἑπτά. ἐνέγκατε] A ἀνενέγκατε. ὧδε πρὸς μὲ] O C πρὸς μὲ ὧδε. κλῆρον] C ... ἡμῶν] O C ὑμῶν. 7 μερὶς] O κλῆρος. & ponit post Λευί. ...] A O ὅτι ἡ ἱερατεία. κυρίου] O κυρίου τοῦ θεοῦ ἡμῶν. αὐτοῦ] ... Μανασσῆ] O υἱῶν Μανασσῆ. ἐλάβοσαν] O C ἔλαβον. πέραν] O ἐν τῷ πέραν. αὐτῶν] C αὐτοῦ. ἀνατολῆς] A C ἀνατολάς. O ἐν ἀνα... 8 πορεύεσθε ϗ χωροβατήσατε τὴν γῆν] A πορεύθητε τὴν γῆν, ϗ χωροβατήσατε αὐτήν. C διέλθατε, καὶ πορεύθητε τὴν γῆν, ϗ χωροβατήσατε αὐτήν. πρὸς] A ὧδε πρός. καὶ ὧδε] O ὧδε, καί. ὧδε] A deest. C ponit post ὑμῖν. 9 ἐπορεύθησαν] C ἐπορεύθησαν οἱ ἄνδρες, ϗ διῆλθον ἐν τῇ γῇ. τὴν γῆν] C αὐτήν. εἴδοσαν] A εἶδον. O ἴδον. πόλεις] A C πόλεις αὐτῆς. Ἰησοῦν] A Ἰησοῦν εἰς Σηλώ. C Ἰησοῦν εἰς τὴν παρεμβολὴν ἐν Συλώ. O Ἰησοῦν ἐν Σιλώ. 10 ἐνέβαλεν] O ἔβαλεν. ἐν Σηλὼ] O desunt. κυρίου] C κυρίου, ϗ ἐμέρισεν ἐκεῖ Ἰησοῦς τὴν γῆν τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, κατὰ μερισμοὺς αὐτῶν. 11 υἱῶν prius] O deest. φυλῆς] A C φυλῆς υἱῶν. 12 Καὶ ἐγενήθη αὐτῶν τὰ ὅρια] O desunt. τὰ ὅρια] A τὸ ὅριον. ἀπὸ τοῦ] O τοῦ. ἀπὸ βορρᾶ] A ἐπὶ βορρᾶ. C ἐπὶ βορρᾶν. τὰ ὅρια] O desunt. ἐπὶ τὴν] O ϗ ἐπὶ τήν. αὐτοῦ] C ponit post δεξιόθεν. & ver. 14. Μαβδαρίτις] A Μαδμαρίτις. 13 ἐκεῖθεν] O deest. ἐπὶ νώτου Λουζὰ] C desunt. O ἀπὸ νώτου. λιβὸς αὐτῆς] A τοῦ νότου. O C λιβός. & O habet ϗ ante ἀπό. Μααταρὼθ Ὀρὲχ] A Ἀταρὼθ Ἐδδάρ. C Ἀθαρὼθ Ἐδδάρ. O Ἀπταρώθ. 14 Καὶ διελεύσεται τὰ ὅρια, ϗ παρελεύσεται] O desunt. ἐπὶ τὸ μέρος τὸ βλέπον] O ϗ ἐπὶ τοῦ μέρους τοῦ βλέποντος. παρὰ] A εἰς. 15 ὅρια εἰς Γασὶν] A τὰ ὅρια θαλάσσης εἰς Γαΐν. C εἰς Γασὴν, ϗ ἐξελεύσεται. O ὅρια εἰς Ἐκλαείμ. 16 τοῦ ὅ ἐστι] O A C τοῦ ὄρους, ὅ ἐστι. Σονναὰμ] A υἱοῦ Ἐννόμ. C υἱοῦ Ἐνόμ. O Ἐνόμ. Ἐμὲκ Ῥαφαὶν] O ἐν Ἀχερβίν. Γαίεννα] O A ἐπὶ Γαιεννόμ. C ἐπὶ Γαιωννάμ. Ἰεβουσαὶ] O A C Ἰεβοῦς. ἀπὸ λιβὸς, καταβήσεται. O καί. λιβὸς] C λιβὸς, καί. 17 Καὶ] C καὶ διεκβαλεῖ ἐπὶ βορρᾶν, καί. πηγὴν] O deest. Βαιθσαμὺς] A Σαμέ. C Σαμές. Αἰθαμὶν] A Ἐδωδήμ. C Ἐδωμίμ. O Ἀγαμίν. 18 λίθον Βαιὼν] O Ἀβεναώθ. νῶτον θάλασσαν] O νῶτου Βεθαγλά. ἀπὸ βορρᾶ] A desunt. 19 τὰ ὅρια Ἐπὶ νῶτον θάλασσαν.] A ἐπὶ νώτου Βεθαγλά. C ἐπὶ Ἀραβά. Καὶ παρελεύσεται ἐπὶ τὰ ὅρια ἐπὶ νῶτον Βηθαγλά. τῶν ἁλῶν] O desunt. ἐπὶ βορρᾶν] O A C ἀπὸ βορρᾶ. ἀπὸ λιβὸς ad finem versus. O desunt. 20 ἀπὸ μέρους] A αὐτὸ ἀπὸ μέρους. C αὐτὸ ἀπὸ μέρους ἀπ'. O ἐπὶ μέρος. τὰ ὅρια αὐτῆς] O ταῦτα τὰ ὅρια αὐτοῖς. δήμους] A C δήμους αὐτῶν. 21 πόλεις τῶν] A C πόλεις τῆς φυλῆς τῶν. τῶν υἱῶν] O τῆς φυλῆς. Βεθεγαιὼ] O A C Βηθαγλά. Ἀμικασὶς] C Μεκκασίς. O Ἀμεκάθ. 22 Σαρὰ, ϗ Βησανὰ] C A Σεμρὶμ (Comp. Σαμαρὶμ) ϗ Βηθήλ. O Σαμείρ, ϗ Γεθεήλ. 23 Αἰεὶν] A Ἀβείμ. C Ἀνίμ. O Γεί. Φαρὰ] A Ὠφρά. C Ἀφρά. Ἐφραθὰ] A Ἀφραθά. C Ἀφαρά. O Ἐφρά. 24 καὶ Καειφὰ, ϗ Κεφιρὰ, ϗ Μονὶ] A Καὶ Ἀικαρὲμ, ϗ Καθηραμμίν, ϗ ἐποίκιον Ἀμμωνᾶ, ϗ τὴν Ἀφνί. C καὶ Καφαραμμωνὰ, ϗ τὴν Ἀφνί. O καὶ Καραείν, καὶ Κεφιρά. deest Μονί. 25 Ῥαμὰ] A Ῥαμάθ. Βηρωθὰ] A C Βηρώθ. O Βηρώθ. 26. 27. Καὶ Μασσημὰ, καὶ Μηρὼν, καὶ Ἀμωκή. Καὶ Φιρὰ, καὶ Καφὰν, καὶ Νακὰν, καὶ Σεληκὰν, καὶ Θαρηηλὰ] A Καὶ Μασφᾶ, καὶ Χεφθηρὰ, καὶ Μωσᾶ, καὶ Ῥεκέμ, καὶ Ἱερφαὴλ, καὶ Θεραλὰ, καὶ Σηλαλέφ. C Καὶ Μασηφὰ καὶ Κεφιρὰ, καὶ Μασά. Καὶ Ῥεκὲν, καὶ Ἱερφὴλ, καὶ Θιραλά, Καὶ Σελαελέφ. O καὶ Μασφὰ, καὶ Ἀμμωσὴ, καὶ Μακμὰν, καὶ Καφιὴλ, καὶ Θερσιλὰ, καὶ Σελαλέφ. 28 Ἰαρὶμ, πόλεις δεκατρεῖς] A καὶ πόλεις Εἰαρὴμ δεκατρεῖς. C καὶ Ἰαρὶμ πόλεις τρισκαίδεκα. O καὶ Ἐράθ, πόλεις ιγ'. υἱῶν] O φυλῆς.

CAP. XIX.

1 ὁ δεύτερος κλῆρος] O C ὁ κλῆρος ὁ δεύτερος. τῶν υἱῶν Συμεὼν] A τοῦ Συμεών. C τοῦ Συμεὼν, τῇ φυλῇ υἱῶν Συμεὼν κατὰ δήμους αὐτῶν. O τοῖς υἱοῖς Συμεών. αὐτῶν] A αὐτοῦ. κλήρων] A κλήρου. υἱῶν] O deest. 2 ἐγενήθη] O ἐγένετο. ὁ κλῆρος αὐτῶν] C αὐτοῖς ὁ κλῆρος. Καὶ Σαμαὰ usq; ad ϗ οἱ ἀγροὶ] Hoc modo A C O. A ϗ Σαβεέ, ϗ Μωλαδᾶ, ϗ Ἀσερσουὰλ, ϗ Βαθὴλ, ϗ Βωλὰ, ϗ Ἀσὸμ, ϗ Ἐλθουλὰδ, ϗ Ἑρμᾶ, ϗ Σεκελᾶ, ϗ Βαιθμὰρ, ϗ Χασεβώθ, ϗ Ἀσερσουλὰ, ϗ Βεβλαβάθ. C ϗ Σαβὲ, ϗ Μολαδά. Καὶ Ἀρσουσάλ, ϗ Βολὰ ϗ Ἰασόμ. Καὶ Ἐλθουλὰδ, ϗ Βαθὴλ, ϗ Ἑρμά. Καὶ Σικελὰγ, ϗ Βηθαμαρχαβὼθ, ϗ Ἀσερσουσίμ. Καὶ Βηθλεβαὼθ, ϗ Σαμὰ, ϗ Μολαδὰμ, ϗ Σαρσουὰμ, ϗ Βωλὰμ, ϗ Ἐσὸμ, ϗ Ἐλεκλὰ, ϗ Βεθὺλ, ϗ Ἑρμὰ, ϗ Εἰκὰμ, ϗ Βηθμαρχαβὲθ, ϗ Σαρσουὰ, ϗ Βεθλαβὼθ, ϗ Ῥεμὼν, ϗ Θαὰλ, ϗ Ἀσάν. ϗ οἱ ἀγροὶ αὐτῶν] O desunt. δεκατρεῖς] C τρισκαίδεκα. 7 Ἐρεμμὼν, ϗ usque ad αὐτῶν] O desunt. Ἐρεμμὼν, ϗ Θαλχὰ] A C Ἀΐν, ϗ Ῥεμμών. Ἰεθὲρ] A C Ἐθέρ. τέσσαρες] A τέσσαρες, ὁμοῦ φυλαὶ αἱ Συμεὼν δεκαεπτά. 8 κύκλῳ] A αἱ περικύκλῳ. C ϗ πᾶσαι αἱ ἐπαύλεις αἱ περικύκλῳ. αὐτῶν] A C τούτων. Βαλὲκ] A Βαλὲθ Βηραμμώθ. C Βαλὰθ Βηρραθμώθ. Βαλὲκ] O Βαθήλ. κατὰ δήμους ad finem versus] O desunt. Βαμὲθ] A Ἰαμέθ. C deest. O εἰς Ἰαμέθ. 10 ὁ κλῆρος ὁ τρίτος] A ὁ τρίτος κλῆρος. ἔσται] O ϗ ἐγενήθη. Ἐσεδεκγωλὰ] A C ἕως Σαρείδ. O Τηλαάδ. 11 ὅρια αὐτῶν ἡ θάλασσα. C Καὶ προσαναβαίνει τὰ ὅρια αὐτῶν εἰς θάλασσαν. O ϗ Σεδούθ, Λαγά. Μαγελδὰ] A Μαριλά. C Μαρδηλά. O Μαργελά. Συνάψει] C Συνάξει. Βαιθάραβα] A C Δαβαθί. O βορρᾶ. εἰς τὴν] C ϗ ἀπαντήσει εἰς τήν. Ἰεκμὰν] A C Ἰεκνάμ. O Ἰεκκομάν. 12 ἀνέστρεψεν] O A ἀναστρέψει. Σεδδὲκ] A C Σαρίδ. O Σεδούθ. ἀπὸ] C ἐπ'. Βαιθσαμὺς] A Σλά. C Σαμές. Χασαλωθαὶθ] A Ἀχασελὼθ Θαβώρ. C Χασελὼθ Θαβώρ. O Χασελώθ. Δαβιρὼθ] A C Δαβεράθ. O Διαμερών. Φαγγαὶ] A Ἀφιέ. C Ἰαφφιέ. O φάραγγα Ἰχάν. 13 Γεβερὲ] A Γεθθαεφθά. C Γεθαεφέρ. O Γεραφέθ. ἐπὶ πόλιν Κατασὶμ] A ἐπὶ πόλιν Κασήμ. C ϗ Σίν. Κατασὶμ] O Καίρ. Μαθαραοζὰ] A Ἀμμαθαριὲ Δεινά. C Ἀμαθὰρ ἀννά. O Θαμὰθ Θαρσινελά. 14 ὅρια ἐπὶ βορρᾶν] A ἐπὶ τὰ ὅρια βορρᾶ. Ἀμὼθ] A Ἐνναβώθ. C Ἀναθών. 15 Γαιφαὴλ] A C Γαὶ Ἰεφθαήλ. O ὕδωρ Ἰεφθαήλ. ϗ Καταναθ, ϗ Ναβαὰλ] A ϗ Καττὰθ, ϗ Ναλάθ. C ϗ Κοττὰθ, ϗ Ναλώ. O ϗ Καταλλαβὰλ, ϗ Ἐνεδαάτ. ϗ Συμεὼν, ϗ Ἰερειχὼ] A ϗ Σεμρὼν ϗ Ἰαδηλά. C Σεμρὼμ, ϗ Ἰεδδηλ. O ϗ Συμεὼν, ϗ Δαλά. ϗ Βαιθμὰν] A ϗ Βηθλεέμ. C ϗ Βηθλεὲμ, πόλεις δώδεκα, ϗ αἱ κῶμαι αὐτῶν. O ϗ Βεθηλάμ. 16 πόλεις] A αἱ πόλεις αὐτῶν. C αἱ πόλεις αὗται. 17 τέταρτος] A C τέταρτος τοῖς υἱοῖς Ἰσσάχαρ κατὰ συγγένειαν (A συγγενείας) αὐτῶν. Civitates Issacharis hoc modo enumerant A C. 18 Ἰεζραὴλ, ϗ Ἀχασελὼθ, ϗ Σουνήμ. (A Συνέμ.) 19 ϗ Ἀφαρὲμ ϗ Σιὼν, ϗ Ἀνερέθ. A ϗ Ἀφεραείμ, ϗ Σεὰν, ϗ Ῥενάθ. O Ἀφὲρ pro Ἀφαρὲμ, & Ἀναχαρὲθ pro Ἀνερέθ. 20 Καὶ Ῥεβὼθ, ϗ Κεσιὼν, ϗ Ἀνεβές. A ϗ Ἀναρὲθ, ϗ Ῥαββὼθ, ϗ Κεσιὼν, ϗ Ἀεμέ. O ϗ Βεθραὼθ, ϗ Κεισιὼν, ϗ Ῥαθιάρ. 21 Καὶ Ῥαμὼθ (A Ῥαμαὶμ) ϗ Ἐγγαννὶμ, ϗ Αὐναδὰ, ϗ Βηθφασσῆ. O ϗ Φερμὲθ, ϗ Ἐσὼν, ϗ Γεμὰν, ϗ Ἐναραμὲθ, ϗ Βερθανέφ. 22 Γαιθβὼρ] A Θαβώρ. C Ταβώρ. Σαλὶμ] A C Σασιμά. κατὰ θάλασσαν] C desunt. αὐτοῦ] A C αὐτῶν, & ponunt post ὁρίων. 23 αὐτῶν, αἱ] A αὐτῶν, ϗ αἱ. C ϗ αἱ. κῶμαι] A κῶμαι ϗ αἱ ἐπαύλεις. C ἐπαύλεις. 24 Ἀσὴρ] C τῇ φυλῇ υἱῶν Ἀσήρ. κατὰ δήμους αὐτῶν] O desunt. 25] Hic versus, & quæ sequuntur, usque ad versum 46, hoc modo habentur in Ox. 25 Καὶ ἐγενήθη τὰ ὅρια αὐτῶν Ἐχελὰθ, ϗ Ἀλὲβ, ϗ Βεθεὰ, καὶ Καιλά. 26 Καὶ Ἀμὴχ, καὶ Ἀμμαὴμ, καὶ Δαμεσὰλ, καὶ Συνάψει

τὸ Καρμήλῳ κατὰ θάλασσαν, καὶ τὸ Σιὼρ, καὶ Τηλβαναθ, καὶ Σληαμ. 27 Καὶ ἐπιστρέψει τὸ Καρμήλῳ κατὰ θάλασσαν, καὶ τὸ Σιὼρ καὶ Τηλμαναθ καὶ Σληαμ, καὶ ἐπιστρέψει ἀπ' ἀνατολῶν ἡλίε Βεθ, καὶ Νεεθ, καὶ συνάψει Ζαβυλὼν. καὶ Ἐνγὶ Ἰεφθαὴλ κατὰ βοῤῥᾶν, καὶ εἰσελεύσεται ὅρια Ἰεφθαβὲ, καὶ Ἀνιὴλ, καὶ εἰσελεύσεται εἰς Χοβαλμααθὶλ. 28 Καὶ Ἐβρὼν, καὶ Ῥαὰμ, καὶ Ῥεμμὼν, καὶ Ἀνααθ ἕως Σιδῶνος τῆς μεγάλης. 29 Καὶ ἀναστρέψει τὰ ὅρια ἐπὶ Σιὼν, καὶ ἔσαι ἡ διέξοδος αὐτῶν ἡ θάλασσα. 30 Καὶ ἀπὸ Ἀβὲλ, καὶ Ἀζιφὰ, καὶ Ἀκὰμ, καὶ Ἀχὰμ, καὶ Ἀρχά. 31, 32 ut Rom. sed pro πόλεις habet αἱ πόλεις αὐτῶν. 33 Καὶ ἐγενήθη τὰ ὅρια αὐτῶν Βεθλαὰ, καὶ Μολὰ, καὶ Βενιαμὶν, καὶ Ἀρνὰ, καὶ Ῥαβὲκ, καὶ Ἰεφθαὴλ ἕως Νεκὰ, καὶ ἐγενήθησαν αἱ διέξοδοι αὐτῶν ὁ Ἰορδάνης. 34 Καὶ ἐπιστρέψει τὰ ὅρια ἐπὶ θάλασσαν εἰς γῆν Ἀθλαβὼρ, καὶ διελεύσεται ἐκεῖθεν εἰς Ἐκκὰκ, καὶ συνάψει τὸ Ζαβυλὼν ἀπὸ νότε, καὶ τὸ Ἀσὴρ ἐπισυνάψει κατὰ θάλασσαν, καὶ ὁ Ἰορδάνης ἀπ' ἀνατολῶν ἡλίε. 35 Καὶ πόλεις τειχήρεις Τύρων, καὶ Ἀμααθ Δωκαθ, καὶ Χενερεθ. 36 Καὶ Ἀραμὰ, καὶ Ἐμαρὰ, καὶ Ἀσώρ. 37 Καὶ Κέδες, καὶ Ἰασώρ. 38 Καὶ Ἰερωὰθ, καὶ Μεδακεὶμ, καὶ Βεθανὰθ, καὶ Βεθσαμὰς. 39, 40 ut Rom. sed addit post Νεφθαλὶ, αἱ πόλεις αὐτῶν, καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν. 41 Καὶ ἐγενήθη τὰ ὅρια αὐτῶν Σαραὰ καὶ Ἐσθαὼλ, καὶ πόλεις Σαμὲς. 42 Καὶ Ἐλλαμὶν, καὶ Ἐλλαὼμ, καὶ Σηλαθὰμ. 43 Καὶ Σαμαθὰ, καὶ Ῥαινὰ, καὶ Γεβεθὼν. 44 Καὶ Μενααθ, καὶ Ὀζὼρ, καὶ Βανεβαρὰκ. 45 Καὶ Γεθρεμμὼν. 25 Ἐξεκὰθ, καὶ Ἀλὲφ, καὶ Βαιθὲκ, καὶ Κεὰφ] C Ἐλκὰθ, καὶ Ἀλὶ, καὶ Βεθὲν, καὶ Ἀχασάφ. O Χελκὰθ, καὶ Ὀολεὶ, καὶ Βαίνὲ, καὶ Ἀχσάφ. 26 Ἀμιὴλ, καὶ Μαασὰ] A C Ἀμαὴλ (C Ἀαλ) καὶ Μασαὴλ. Σιὼν] C Συιώρ. A Σειώρ. 27 Καὶ] C deest. Βαιθεγενὲθ] A C Βηθδαγὼν. Γαγαὶ καὶ Φθαὴλ] A ἐν Γαὶ Ἰεφθαὴλ. C ἐν Γαιεφθαὴλ. κατὰ βοῤῥᾶν] A desunt. καὶ εἰσελεύσεται usque ad Καιθὰν vers. 28] A καὶ πορεύσεται τὸ μεθόριον κατὰ βοῤῥᾶν διὰ καὶ εἰσελεύσεται τὰ ὅρια Σαφθὰ Βηθαεμὲκ, καὶ πορεύσεται τὸ μεθόριον Ἀνιὴλ, καὶ διελεύσεται εἰς Χαβωλ ἀπὸ ἀριστερῶν, καὶ Ἀχράν, καὶ Ῥοὼβ, καὶ Ἀμμὼν, καὶ Κανά. C Βηθαεμὲκ, καὶ Νααὴλ, καὶ ἐλεύσεται εἰς Χοβωλ ἀπὸ ἀριστερῶν. Καὶ Ἀχρὰν, cætera ut A. 29 πηγῆς Μασφασὰτ, καὶ] A C πόλεως ὀχυρώματος. Ἰασὶφ] A Σωσὰ. C Ὠσά. 30] Hunc versum hoc modo habent A C. καὶ ἀπὸ τοῦ σχοινίσματος Ἀχαζὶβ (A Ἀχζεὶφ,) καὶ Ἀμμὰ, καὶ Ἀφὲκ, καὶ Ῥαὸβ (A Ῥοὼβ,) πόλεις εἰκοσιδύο. Comp. addit καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν. 31 πόλεις] O A C πόλεις αὐτῶν. 32 Νεφθαλὶ] C ponit post ἐξῆλθε. 33 Μοολὰμ usque ad Δωδὰμ inclusive] A Μεὲλφ, καὶ Μηλὼμ, καὶ Βεσενανεὶμ, καὶ Ἀρμαὶ, καὶ Ναεκὶβ, καὶ Ἰαβνὴλ ἕως Λακκὼν. C Μεῆλφ, καὶ Ὠλὰν Σεεννανὶμ, καὶ Ἀδεμμὶ Ἀννεκὶβ, καὶ Ἰαβνιὴλ ἕως Λακκὼμ. αὐτῆ] A C αὐτῶν. 34 ἐπὶ] C εἰς. Ἀθθαβὼρ] A C Ἀζανὼθ Θαβὼρ. Ἰακανὰ] A C εἰς Ἰκὰκ. ὁ Ἰορδάνης] C Ἰούδα ὁ Ἰορδάνης. 35 Τύρος] A Ἀσσηδεὶμ Τύρος. Ὠμαθαδακὰθ] A Ἀμμὰθ, καὶ Ῥακκὰθ. 36 Ἀρμαὶθ, καὶ Ἀραὴλ] A C Ἀδαμὶ καὶ Ῥαμά. 37 Ἀσσεὶ] A Ἐδραεί. C Ἀδραί. πηγὴ] A πηγαί. 38 καὶ Κερωὲ, usque ad finem versus] A C Καὶ Ἰερὼν (A Ἐρὼν) καὶ Μαγδαλιὴλ Ὡρὰμ (A Ὡρὲν) καὶ Βηθανὰθ, καὶ Βηθσαμὺς (A Θασμὺς) πόλεις δέκα καὶ (A καὶ deest) ἐννέα. Comp. addit καὶ αἱ ἐπαύλεις αὐτῶν. 39 Νεφθαλὶ] C Νεφθαλὶ κατὰ συγγενείας αὐτῶν, καὶ αἱ πόλεις, καὶ αἱ ἐπαύλεις αὐτῶν. 40 τὸ Δὰν] C τῇ φυλῇ υἱῶν Δὰν κατὰ δήμους αὐτῶν. 41 Σαρὰθ, καὶ Ἀσὰ, καὶ πόλεις Σαμμαυς] A C Σαραὰ, καὶ Ἐσθαὼλ πόλις (A καὶ πόλεις) Σαμὲς. 42, 43, 44, 45] Hos quatuor versus hoc modo habent A C. Καὶ Σαλαβὶν, καὶ Ἐλὼν (A Ἰαλὼν,) καὶ Ἰεθλά. Καὶ Ἠλὼν (A Αἰλὼν) καὶ Θαμνὰ, καὶ Ἀκκαρὼν. Καὶ Ἐλθεκὼ, καὶ Γαβαθὼν, καὶ Βααλὰθ. Καὶ Ἰοὺδ (A Ἰὲθ) καὶ Βανηβαρὰκ (A Ἀχ) καὶ Γεθρεμμὼν. 46 Ἱεράκων] C Ἱερακῶν, καὶ Ἠρακκῶν. ὅριον] O τὸ ὄρος. Ἰόππης] C Ἰόππης. Καὶ ἐξῆλθεν τὸ ὅριον υἱῶν Δὰν, καὶ ἐπορεύθησαν οἱ υἱοὶ Δὰν, καὶ ἐπολέμησαν τὴν Λεσὲν, καὶ κατελάβοντο αὐτὴν, καὶ ἐπάταξαν αὐτὴν ἐν στόματι μαχαίρας, καὶ κατεκληρονόμησαν αὐτὴν, καὶ κατῴκησαν αὐτὴν, καὶ ἐκάλεσαν τὸ ὄνομα τῇ Λεσὲν Δὰν, κατὰ τὸ ὄνομα Δὰν τοῦ πατρὸς αὐτῶν. 48 υἱῶν] O deest. δήμους] O συγγένειαν. αὐτῶν prius] A deest. C αὗται. καὶ οὐκ ἐξέθλιψαν usque ad finem versus 47] C desunt. Δὰν] O Ἰούδα. θλίβοντα] O ἐκθλίβοντα. καταβῆναι] O A καταβαίνειν. κοιλάδα] O κοιλάδα τοῦ ὄρους. ἔθλιψαν] A O ἔθλιβον. ἀπ'] A ἐπ'. 47 Δὰν] O Ἰούδα. Λαχὶς] O Λαμέχ. A Λεσέμ. Λεσενδὰν] O Ἀμμαδά. A Λεσενδάν. εἰς φρέαρ] O οἱ Ἀμορῥαῖοι εἰς φρέαρ. 49 ἐπορεύθησαν ἐμβατεῦσαι] O ἐπορεύθησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐμβατεῦσαι. C συνετέλεσαν τοῦ κληροδοτῆσαι. κατὰ τὸ ὅριον αὐτῶν] O κατὰ τὰ ὅρια αὐτῆς. C εἰς τὰ ὅρια αὐτῆς. 50 τοῦ θεοῦ] O κυρίου. Θαμνασαρὰχ] A Ταμναθ Σαραί. C Θαμναθσαρέ. κατῴκει] C ᾤκει. 51 κατεκληρονόμησαν] A C κατεκληροδότησαν. κλήρους ἐν] O κλήρους αὐτῶν ἐν. ἔναντι] O ἐναντίον.

CAP. XX.

1 λέγων posterius] O deest. 2 δότε] C δότε ὑμῖν. πρὸς ὑμᾶς] O desunt. διὰ] O ὑπό. ἀκουσίως] C ἀκουσίως, ἄνευ προνοίας. ὑμῖν] A ponit post πόλεις. πόλεις] O πόλεις εἰς. ὑπὸ] A O ἀπό. ἕως ἂν usq; ad finem versus] C desunt. 7] Ante hunc versum O A C habent tres versus hoc modo. 4 Καὶ φεύξεται εἰς μίαν τῶν πόλεων τούτων, καὶ στήσεται ἐπὶ τὴν θύραν τῆς πύλης (A O τῆς πύλης desunt) τῆς πόλεως (A addit αὐτοῦ) καὶ λαλήσει ἐν τοῖς ὠσὶ τῶν πρεσβυτέρων τοὺς λόγους αὐτοῦ (A O τούτους) καὶ ἐπιστρέψουσιν (O προσάξουσιν) ἡ συναγωγὴ πρὸς αὐτοὺς (O πρὸς ἑαυτοὺς αἱ πόλεις) καὶ δώσουσιν αὐτῷ τόπον, καὶ κατοικήσει (O καθήσεται)) μετ' αὐτῶν. 5 Καὶ ὅτι (O ὅταν) διώξῃ ὁ ἀγχιστεύων τὸ αἷμα ὀπίσω αὐτοῦ, καὶ (O deest) οὐ συγκλείσουσιν τὸν φονεύσαντα (O deest) ἐν χειρὶ (O αὐτὸν εἰς χεῖρας) αὐτοῦ, ὅτι οὐκ εἰδὼς (O ἐν ἀγνοίᾳ) ἐπάταξε τὸν πλησίον αὐτοῦ, καὶ οὐ μισῶν αὐτὸς αὐτὸν (O pro αὐτὸς αὐτὸν habet ἦν) ἀπ' ἐχθὲς, καὶ τρίτης. 6 Καὶ κατοικήσει (O καθήσεται) ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ ἕως στῇ (A ἂν στῇ. O ἂν καταστῇ) κατὰ πρόσωπον (O ἐνώπιον) τῆς συναγωγῆς εἰς κρίσιν, ἕως ἀποθάνῃ ὁ ἱερεὺς ὁ μέγας (O ἂν τοῦ ἀποθανεῖν τὸν ἱερέα τὸν μέγαν) ὃς ἔσαι ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, τότε ἐπιστρέψει ὁ φονεὺς (A O φονεύσας) καὶ ἐλεύσεται (A εἰσελεύσεται)) πρὸς τὴν πόλιν (A O εἰς τὴν πόλιν) αὐτοῦ, καὶ πρὸς τὸν οἶκον αὐτοῦ, καὶ πρὸς (O desunt, ut & quæ sequuntur ad finem versus) τὴν πόλιν ὅθεν ἔφυγεν ἐκεῖθεν. 7 διέστειλε] A διέστειλαν. τὸ ὄρει posterius] C desunt. τὴν πόλιν Ἀρβὸκ, αὕτη ἐστὶ] O desunt. Ἀρβὸκ] A Ἀρβό. 8 ἔδωκε] O κατὰ Ἱεριχὼ, ἔδωκε. A C Ἱεριχὼ, ἀπ' ἀνατολῶν ἔδωκε (A ἔδωκαν.) ἀπὸ] O deest. Ἀρημὼθ] O A C Ῥαμώθ. ἐκ τῆς φυλῆς Γὰδ] A desunt. Γαυλὼν] A C Γωλάν. Βασανίτιδι] O Βασάν. 9 Αὗται] C Αὗται ἦσαν. υἱοῖς] C πᾶσιν υἱοῖς. ἐν αὐτοῖς] O πρὸς αὐτούς. παντὶ παίοντι] O πάντα παίοντα. ἐν χειρὶ] A ἐκ χειρός. ἔναντι] C ἐναντίον. εἰς κρίσιν] C ἐν κρίσει.

CAP. XXI.

1 προσῆλθοσαν] O προσῆλθον. Ἰησοῦν] O A C πρὸς Ἰησοῦν. Ἰσραὴλ] A C τῶν υἱῶν Ἰσραήλ. 2 ἀφωρισμένα] C ἀφωρισμένα αὐτῶν. 3 διὰ] C κυ-

τοῦ διά. πόλεις] C πόλεις ταύτας. & ver. 8. 4 Λευίταις] C ... κα. & ver. 6. & ver. 18. 5 ἐκ prius] C ἐκ συγγενείας. ἐκ τῆς ... λῆς posterius] O deest. κληρωτὶ] O A κληρωτεί. 6 Γεδσὼν] O Γεδσὼν ... A C Γερσών. ἀπὸ τῆς prius] C ἀπὸ τῆς συγγενείας. 8 Totus hic versus deest in Ox. 9 υἱῶν Συμεὼν] C Συμεών. καὶ ἀπὸ τῆς φυλῆς υἱῶν Βενιαμὶν] C desunt. O καὶ ἡ φυλὴ υἱῶν Βενιαμίν. ταύτας] O A deest. 10 ἐπεκλήθησαν] C ἀπεκλήθησαν ἐν ὀνόματι. Καὶ ἐγένοντο. τῶν υἱῶν Λευὶ] O τῷ Λευὶ ... κλῆρος] C κλῆρος πρῶτος. 11 Καριαθαρβὸκ] O Καριαθαρβέμ. αὐτῆς prius] O τῆς χώρας. 12 τοῖς υἱοῖς Χαλὲβ υἱοῦ] A C τῷ Χαλὲβ υἱῷ. ... κατασχέσει] C κατασχέσει αὐτοῦ. O κλήρῳ. 13 ἔδωκε] O C τοῖς ἱερεῦσι ἔδωκε ... τοῦ ἱερέως. τὰ συγκυροῦντα αὐτῇ] O A τὰ πρὸς αὐτήν. C τὰ πρὸς αὐτῇ. καὶ ... Λεμνὰ usque ad finem versus] O C desunt. A καὶ τὴν Λεβνά. 14 ... his septem urbibus quæ sequuntur, O habet Ἐλὼν ... Τέλλαν ... μὲς ... Σαμά. (A C Ἰεθὴρ) ... Ἰεθσμὼ (A Ἰεθσεμὼ) Ἠλὼν, (A Ἐλὼ) ... Cὶρ ... Ἀὶν ... Ἰεττὰ ... Βεθσαμὲς. 16 τούτων] O deest. 17 αὐτῇ] O A C semper habent πρὸς ante αὐτῇ, ut & in versibus præcedentibus. ... θεθ] O Γαβεαί. A C Γαβέ. 18 καὶ Ἀναθὼθ, καὶ τὰ ἀφωρισμένα αὐτῇ] O ... desunt. Γάβαλα] O Γαλααμὰθ. A τὴν Ἀλμώ. C τὴν Ἐλμών. ... τρεῖς] O A C addunt καὶ τὰ περισπόρια αὐτῶν. 20 υἱοῖς] O A C υἱῶν ... τὸ τῶν υἱῶν Καὰθ] O desunt, sed eorum loco habet ἔδωκε. ἱερέων] O ... A C ὁρίων. 21 ἔδωκαν] O ἔδωκε. τοῦ φυγαδευτηρίου] O τῶν φυγαδευτηρίων. φονεύσαντος] O A C φονεύοντος. αὐτῇ] C τὰ πρὸς αὐτῇ ἐν τῷ ὄρει Ἐφραΐμ. καὶ Γάζαρα usque ad finem versus] O καὶ Γαβλών. καὶ τὰ ἀφωρισμένα αὐτήν] A C desunt. 22 Καὶ Βαιθωρὼν] A C Καὶ τὴν Καβσείμ, καὶ τὰ ἀφωρισμένα τὰ πρὸς αὐτῇ καὶ Βαιθωρών. (A τὴν ἄνω Βαιθωρών.) 23 Ἐλκωθαὶμ] O Ἐλθωκόλ. A Ἐλθεκώ. C Ἐλθεκώ. Γεθεδὰν] A C Γεβθών. O Γεβεδών. 25 Ἰεβαθὰ] O A Βαιθσάν. C Γεθρεμμών. 26 αὐτῇ] O A C deest. 27 τοῖς Λευίταις] C τοῖς συγγενείαις τοῖς Λευίταις. τὰς πόλεις τὰς ἀφωρισμένας τοῖς φονεύσασι] O τὴν πόλιν τὴν ἀφωρισμένην τῷ φονεύσαντι. Γαυλὼν] O Γαὼλ. Βοσορὰν] A C Βεεθαρά. O Βοσοῤῥά. 28 Δεββὰ] O ... μάθ. A Δαββάθ. C Δαβράθ. 29 Ῥεμμὰθ] O Λαμαθάθ. A Ἰερμώθ. πηγὴν usque ad finem versus] O desunt. 30 Βασελλὰν] A Μασαάλ. C Μισαλά. Totus hic versus, ut & proximus, deest in Ox. Δαββὼν] A Ἀβδώ. C Ἀβδών. 32 τὴν πόλιν τὴν ἀφωρισμένην] C τὰς πόλεις τὰς ἀφωρισμένας. Νεμμὰθ] O Ἐμάθ. A C Ἀμαθδώρ. Θεμμὼν] O Καρθάν. A C Καρθάν. 33 δεκατρεῖς] C τρισκαίδεκα πόλεις, καὶ τὰ ἀφωρισμένα τὰ πρὸς αὐτάς. 34 λοιποῖς] O λοιποῖς ἔδωκε. φυλῆς] A C φυλῆς υἱῶν. Μαὰν] A C Ἰεκναάμ. O Ἰεκκομάν. Κάδης] A C Καρθά. O Ῥεμμών. Sed καὶ τὰ ἀφωρισμένα αὐτῆς desunt. 35 Σελλὰ] A C Δαμνά. O Κασήρ. πόλεις τρεῖς] A C τὴν Ναλὼλ (A Δαλὼλ) καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς, πόλεις τέσσαρες. O καὶ τὴν ... λὰ, καὶ πόλεις τέσσαρες. 36 πέραν] C πόλεις. & κατὰ deest. τὴν πόλιν] A ἔδωκε τὴν πόλιν. τὴν Μισὼ] O A τὴν Μισώρ. C desunt. ut & ... τὰ περισπόρια αὐτῆς. Ἰαζὴρ, καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς] O Ἰαζὴρ tantum. Δεκμὼν] O Κεδμώθ. C Κεδσών. A Γεδσών. Μαφὰ, καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς] O Μαφαὰθ tantum. 37 τὸ φυγαδευτήριον] O A C τοῦ φυγαδευτηρίου. καὶ τὴν Ῥαμὼθ usque ad πᾶσαι] O καὶ τὴν Σεβὼν, καὶ τὴν Ἀζὴρ, καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς. Καμὶν] A Μαναΐμ. C Μαανέμ. 39 αἱ πόλεις] O ... τῶν πόλεις αὐτῶν. A C αὐτῶν πόλεις. 40 πόλεις usque ad ταύτας] O desunt. C pro πόλεις habet πόλεις, καὶ πόλεις. τῆς πόλεως] C τῶν πόλεων πάσαις] O οὕτως πάσαις. Καὶ συνετέλεσε usque ad finem versus] C desunt. διὰ] O κατά. πρόσταγμα] A προστάγματος. Θαμνασαρὰχ] O Θαμνασαράχ. bis in hoc versu. καὶ ᾤκησεν] O καὶ κατῴκησεν. A ... καὶ ᾤκησεν. υἱὸς Ἰσραὴλ] C Ἰσραηλίτας. ἐρήμῳ] O ἐρήμῳ ... 42 κύριος] O deest. ἀντέστη] A C ἀνέστη. κύριος] O αὐτοῖς. 43 ... O λόγος ἀπό. C ῥῆμα ἀπό. πάντα παρεγένετο] O desunt.

CAP. XXII.

1 συνεκάλεσεν] O ἐκάλεσεν. φυλῆς] O φυλῆς υἱῶν. 2 πάντα] C ... ταῦτα. ὑπηκούσατε] C ἐπηκούσατε. O εἰσηκούσατε. κατὰ] A καὶ τά. ... λατο] O A C ἐνετειλάμην. 3 ἐγκαταλελοίπατε] A ἐγκαταλείπετε. O ... λείπετε. πλείους] A C καὶ πλείους. O τὰς πολλὰς, καί. ἐφυλάξατε] C ἐφυλάξασθε. ὑμῶν] O C ἡμῶν. 4 ἡμῶν ... ἡμῶν] A ὑμῶν ... ὑμῶν. ... στραφέντες] O ἀποστράφητε οὖν, καί. Μωϋσῆς] C Μωϋσῆς δοῦλος κυρίου. τοῦ] O desunt. 5 ἡμῖν ποιεῖν] O A C ὑμῖν. ἡμῶν] A C ὑμῶν ... σαις] O A C ἐν πάσαις. φυλάξασθαι] C φυλάσσεσθαι. O καὶ φυλάξασθαι ... κεῖσθαι] C προσκεῖσθαι. διανοίας] O A καρδίας. καὶ ἐξ ὅλης usque ad finem versus] O desunt. 6 εὐλόγησεν ... καὶ] A εὐλογήσας. 7 τῷ ἡμίσει] O A C τοῖς ἡμίσεσι. Μωσῆς] O Ἰησοῦς. Βασανίτιδι] O A ... τῷ ἡμίσει] A C τοῖς ἡμίσεσι. O desunt, ut & quæ sequuntur, usque ad ... θάλασσαν. αὐτοῦ] O A C αὐτῶν. ἐν τῷ] A C desunt. πέραν τοῦ Ἰορδάνου] A desunt. παρὰ] C κατά. ἐξαπέστειλεν] O ἀπέστειλεν. Ἰησοῦς] A C ... deest. αὐτοὺς] O deest. αὐτοὺς] O αὐτοὺς, λέγων. 8 καὶ ἐν] A C ... ἐν. ἀπήλθοσαν] O ἀνέλθετε. αὐτῶν] O ὑμῶν. κτήνη πολλὰ] O ἐν κτήνεσι πολλοῖς. χρυσίον] A C χρυσίον, καὶ χαλκόν. σίδηρον] O σίδηρον ... κόν. πολὺν] A πολὺν σφόδρα, καί. C πολὺν σφόδρα. προνομὴν] O ... μὴν πᾶσαν. 9 Καὶ] C Καὶ ἀπέστρεψαν, καί. Σηλὼ] A Σηλών. C ... & ver. 12. ἐν γῇ] O A ἐκ γῆς. αὐτὴν] O ἐν αὐτῇ. 10 ... Γαλαὰδ] A C ἦλθοσαν εἰς Γαλιλώθ. Μανασσῆ] O υἱῶν Μανασσῆ. ... γαν τοῦ ἰδεῖν] O μέγαν. 11 οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ usque ad finem versus] O desunt. ᾠκοδομήκασιν] C ᾠκοδόμησαν. ὁρίων] O ὅριον. Γαλαὰδ] A ... 12 Καὶ] C Καὶ ἤκουσαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ, καί. οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ] O desunt. ἐν] O εἰς. ἀναβάντες ἐκπολεμῆσαι αὐτοὺς] C ἀναβάντας αὐτοὺς ἐκπολεμῆσαι. ἀναβάντες] O ἀναβῆναι, καί. 13 Ῥουβὴν, καὶ πρὸς τοὺς υἱοὺς] O desunt. τοὺς υἱοὺς ἥμισυ] O A C τὸ ἥμισυ. γῆν] O τήν. υἱὸν Ἀαρὼν τοῦ ἀρχιερέως] O τοῦ ἱερέως. 14 δέκα] O δέκα ἄνδρας. ἄρχοντες] A C ἄρχοντες ... χοντες. οἴκων] O deest. 15 πρὸς τοὺς υἱοὺς usque ad finem versus] A ... πρὸς αὐτοὺς λέγοντες. ἡμίσους] A C ἥμισυ. 16 ἐναντίον τοῦ] A ἐναντίον κυρίου τοῦ. O C ἔναντι. κυρίου] A κυρίου θεοῦ Ἰσραήλ. C ... οἰκοδομήσαντες] O οἰκοδομῆσαι. ὑμῖν] O A C deest. ὑμᾶς γενέσθαι ... ὑμᾶς γενέσθαι σήμερον. C γενέσθαι ὑμᾶς σήμερον. O καὶ γενέσθαι ὑμᾶς ἀποστάτας ... ρίου. 18 ἀποστραφήσεσθε] O A ἀποστραφήσεσθε. καὶ ἔσαι ἐὰν ἀποστῆτε ... ἀπὸ κυρίου] O C desunt. ὀργὴ] A ὀργὴ κυρίου. 19 ἡ γῆ ὑμῶν] ... ὑμῖν ἡ γῆ. C ἡ γῆ. ὑμῶν] O deest. διάβητε] A διάβητε ὑμεῖς ... ου] C ponit post κατασχέσεως, & O. οὗ] C ὅπου. κατασκηνοῖ ἐκεῖ] O ...

JUD. μὴ ἀπὸ θεοῦ] A μὴ ἀπὸ κυρίου. O C ἀπὸ κυρίου μή. ἠγνόηντε] O ... καὶ ὑμεῖς μηδ' ἀπόσητε ἀπὸ κυρίου] A C καὶ ἀφ' (Comp. ἀπὸ) ἠ... O καὶ μὴ ἀποσῆτε. 20 πλημμέλεια] O C πλημμέλειαν. ... O C deest. ὀργὴ] O ὀργὴ κυρίου. εἷς αὐτὸς] A εἷς μόνος ἦν, ... C εἷς μόνος, μὴ ἐστὶ μόνος. O μόνος ἦν, μὴ μόνος, & pro μόνος ἐστὶ habet αὐτός. τῇ] O A C ἐν τῇ. ἑαυτοῦ ἁμαρτίᾳ] C ἁμαρτίᾳ αὐτοῦ. Ὁ θεὸς usque ad οἶδε] O Ὁ θεὸς αὐτός ἐστι κύριος ὁ θεὸς, καὶ αὐτὸς οἶδε. αὐτὸς] A C κύριος αὐτός. Γνώσεται] O διαγνώσεται. ἐπλημμελήσαμεν] O πεπλημμελήκαμεν. ἔναντι τοῦ] A ἀπέναντι. ῥύσαιτο] O C ῥύσεται. ... A ἡμᾶς ἀπό. τοῦ θεοῦ ἡμῶν] C desunt. ὥστε] C ἢ ὥστε. O καί. ἐπ' αὐτὸ] A ἡμᾶς ἐπ' αὐτό. C ἐπ' αὐτῷ. O ἐπ' αὐτῷ. ὥστε] O A C ἢ ὥστε. ... O αὐτόν. κύριος ἐκζητήσει] O A C κύριος αὐτὸς ἐκζητήσει (A O σοί.) ... O ῥημάτων. εἴπωσιν αὔριον] A C αὔριον εἴπωσιν. ἡμῶν] ... λέγοντες. καὶ] A deest. 25 ἡμῶν καὶ ὑμῶν] O A ὑμῶν καὶ ἡμῶν. C ... καὶ ὑμῶν οἱ υἱοὶ Ῥουβὴν, καὶ οἱ υἱοὶ Γάδ. ἐστὶν] O ἔστι. ἀπαλλοτριώσουσιν] C ἀλλοτριώσουσιν. υἱῶν] O C υἱός. 27 ἵνα] O deest. τοῦτο ... A C μαρτύριον τοῦτο. ἡμῶν καὶ ὑμῶν] A ὑμῶν καὶ ἡμῶν. C ἡμῶν ... ὑμῶν. τέκνων] A τέκνων. ἡμᾶς] A ὑμᾶς. λατρείαν κυρίου ... καὶ ἐν ταῖς θυσίαις ἡμῶν] O A desunt. ... O κυρίου. καὶ οὐκ ἐροῦσιν usque ad finem versus] O desunt. ὑμῶν ... ἡμῶν] A ἡμῶν ... ὑμῶν. ... C ponit ante τοῖς τέκνοις. 28 ἃ ... αὔριον] O desunt. κυρίου] ... θυσιῶν] O θυσίας. ἐστὶν ἀναμέσον usque ad finem versus] O deest. ... ἀναμέσον ὑμῶν, καὶ ἡμῶν. ἐροῦσιν] C ἐροῦμεν. ὑμῶν ... ἡμῶν] A ... ὑμῶν. υἱῶν] A τέκνων. 29 εἴη] O deest. ἀποστραφῆναι] O A C ... ἐν τῇ σήμερον ἡμέρᾳ ἀποστῆναι] A ὥστε ἀποστραφῆναι ἐν τῇ σήμερον ... C ὥστε ἀποστραφῆναι ἐν ταῖς σήμερον ἡμέραις. O desunt, ut & ἀπὸ quod sequitur. ἡμᾶς] O deest. Σαλαμὶν, καὶ τῇ θυσίᾳ τοῦ σωτηρίου] ... σωτηρίου ἡμῶν. Σαλαμὶν] C deest. τοῦ σωτηρίου] A τῶν σωτηρίων. ... O A C κυρίου τοῦ θεοῦ ἡμῶν. ἐναντίον] O A ἀπέναντι. αὐτοῦ] O ... μαρτυρίου. 30 ἀκούσας] C ἤκουσεν. Ἰσραὴλ] A deest. C καὶ οἱ χιλίαρχοι ... ὃς ἐλάλησαν usque ad finem versus] O τούτους ἤρεσεν αὐτοῖς. τὸ ... φυλῆς] C οἱ υἱοί. 31 Φινεὲς] C Φινεὲς υἱὸς Ἐλεάζαρ. υἱοῖς prius] O deest. τῷ ἡμίσει φυλῆς] C τοῖς υἱοῖς. ἡμῶν] O ὑμῶν. πλημμέλειαν] ... πλημμέλειαν ταύτην. O deest. καὶ ὅτι ἐρρύσασθε] O ὅτι ἔρρυσαι. 32 Φινεὲς] C Φινεὲς υἱὸς Ἐλεάζαρ. ἄρχοντες] A ἄρχοντες πατριῶν. καὶ ἀπὸ τοῦ ἡμίσους φυλῆς Μανασσῆ] C desunt. Γαλαὰδ] O γῆς Γαλαάδ. αὐτοῖς] O τοῖς ... 33 ἤρεσεν] A C ἤρεσεν ὁ λόγος. καὶ ἐλάλησαν πρὸς τοὺς υἱοὺς ... A C desunt. O pro πρὸς τοὺς υἱοὺς habet τοῖς υἱοῖς, & ponit post ... Ἰσραήλ. υἱῶν] O deest. εἶπαν μηκέτι. C οὐκ ἔτι εἶπαν. O οὐκ εἶπαν. ... ἀναβῆναι] O ἐπαναβῆναι. καὶ τοῦ ἡμίσους φυλῆς Μανασσῆ] O C desunt. ... C ... 34 ἐπωνόμασεν Ἰησοῦς] O C ἐπωνόμασε. τὸν βωμὸν] C ... post Γάδ. τῶν ... καὶ τῶν] A C τῷ ... καὶ τῷ. O καὶ τοῦ. καὶ τοῦ ... φυλῆς Μανασσῆ] C desunt. A καὶ τῷ ἡμίσει φυλῆς Μανασσῆ. εἶπεν] ... O deest, ut & καί. ὁ θεὸς] O A ὁ θεὸς, θεός. C αὐτὸς ...

CAP. XXIII.

1 κύριον] O A C κύριον τὸν θεόν. αὐτοῦ] O αὐτῶν. πρεσβευκὼς ταῖς ἡμέραις] O desunt. 2 αὐτῶν, καὶ τοὺς δικαστὰς] O καὶ τοὺς ἄρχοντας, καὶ τοὺς ..., & post γραμματεῖς αὐτῶν. πρὸς αὐτοὺς] A αὐτοῖς. 3 ὅσα] A C σύμπαντα ὅσα. ἡμῶν ... ἡμῶν] A ὑμῶν ... ὑμῶν. O C ἡμῶν ... ὑμῶν. ... ἡμῖν] A ὑμῶν, αὐτὸς ... ἡμῖν. C ἡμῶν, αὐτὸς ... ὑμῖν. ὁ ἐκπολεμήσας ἡμῖν] O ὁ συνεκπολεμήσας αὐτοὺς μεθ' ὑμῶν. 4 ὅτι] C ὅσα εἶπε. O ... ἐπέρριψα] A ἀπέρριψα. O εἶπον. ὑμῶν] O deest. εἰς τὰς φυλὰς] O ... φυλαῖς. πάντα τὰ ἔθνη καὶ ἐξωλόθρευσα] O ταῦτα ἐξολοθρεύσονται. ... A C ἔθνη. δυσμῶν] O ἥπερ ὁρίει. 5 ἡμῶν] O A C ὑμῶν. αὐτὸς] O A αὐτούς. ἡμῶν] A C ὑμῶν. ἀποστελεῖ] O ἐξαποστελεῖ. ἕως ἂν usque ... αὐτῶν] pro quibus Comp. habet καὶ ἐξολοθρεύσει αὐτοὺς ἀπὸ προσώπου σου. ἡμῶν] A C ὑμῶν. 6 Κατισχύσατε οὖν σφόδρα] O Καὶ κατισχύσατε. πάντα] C σύμπαντα. O deest. ἐκκλίνητε] O παραβῆτε. εἰς] ... εἰς. O deest. ἢ] A C ἢ εἰς. 7 ταῦτα] C ταῦτα μεθ' ὑμῶν. ... O A ἔτι. C καὶ οὐκ ὀμεῖσθε, οὐδὲ μή. λατρεύσητε] O λατρεύσητε αὐτοῖς. ... O A ἔτι. 8 Ἀλλὰ] A ἀλλ' ἤ. ἡμῶν] A C ὑμῶν. προσκολληθήσεσθε] O προσκολληθήσετε. 9 αὐτοὺς κύριος] A κύριος αὐτούς. O κύριος ὁ θεὸς ... αὐτούς. ὑμῶν] C ἡμῶν. οὐδεὶς] A C ὑμῖν οὐδείς. O ἡμῖν ... ἡμῶν] A C ὑμῶν. 10 Εἷς] A Ἀνὴρ εἷς. ἡμῶν] A ὑμῶν. ἐξεπολέμει] A συνεκπολεμεῖ. O ἐξεπολέμησεν αὐτούς. ἡμῶν] C ὑμῶν. O μεθ' ἡμῶν. 11 σφόδρα] A σφόδρα ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν. ἡμῶν] O A C ὑμῶν. ... A C προστεθῶσι. 13 Γινώσκετε] A C Γινώσκοντες γινώσκετε. κύριος] C κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν. καὶ εἰς ἥλους ἐν ταῖς πτέρναις] O ἐν ταῖς πλευραῖς ... σκόλοπας] O σκολ. ἀπόλησθε] C ἀπολεῖσθαι. ἕως] A C ἕως. ὑμῖν] O ... ὑμῶν] O ἡμῶν. 14 τὴν ὁδὸν] A C σήμερον τὴν ὁδόν. τῇ ...] C ἐν ὅλῃ τῇ ... ἐν ὅλῃ τῇ. O ἐν τῇ ... ἐν τῇ. οὐ διέπεσεν εἷς λόγος] O A C οὐ διέπεσεν λόγος εἷς. λόγων] C λόγων τῶν ἀγαθῶν. λόγων O τῶν ...] O ἐποίησε. ἡμῶν] A ὑμῶν. πρὸς] A C πρὸς ὑμᾶς. O πρὸς ... τὰ ἀνήκοντα] A ἥκει. O ἃ εἴρηκεν. ἡμῖν. A C ὑμῖν. οὐ διεφώνησεν] O A ... οὐ διαπεφώνηκεν. αὐτῶν] C αὐτῶν ῥῆμα ἕν. 15 πρὸς ἡμᾶς] A C ἐφ' ὑμᾶς. κύριος] C κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν. ἐφ' ὑμᾶς] O πρὸς ἡμᾶς. ὁ θεὸς] A C desunt. ἂν] C deest. τῆς ἀγαθῆς] O desunt. κύριος ὑμῶν] A C ὑμῶν κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν. O ἡμῶν κύριος. 16 παραβῆναι] A παραβαίνειν. ἡμῶν] O A C ὑμῶν. ἡμῖν] O A C ὑμῖν. αὐτοῖς] O αὐτοῖς, καὶ θυμωθεὶς κύριος ἐφ' ὑμᾶς ἀπολέσῃ ὑμᾶς ἐν τάχει ἀπὸ τῆς γῆς ἧς ἔδωκεν ὑμῖν. αὐτοῖς] Hic addunt Ald. & Comp. καὶ ὀργισθήσεται θυμῷ κύριος ἐν ὑμῖν, καὶ ἀπολεῖσθε (Comp. ἀπολεῖσθε τό.) τὸ τάχος ἀπὸ τῆς γῆς τῆς ἀγαθῆς, ἧς ἔδωκε κύριος ὑμῖν (Comp. ὑμῖν κύριος.)

CAP. XXIV.

1 Σηλὼ] A C Συχέμ. πρεσβυτέρους] A πρεσβυτέρους καὶ τοὺς ἄρχοντας. C πρεσβυτέρους Ἰσραὴλ, καὶ τοὺς ἄρχοντας. O πάντας τοὺς πρεσβυτέρους. γραμματεῖς ... δικαστὰς] A C δικαστὰς ... γραμματεῖς. ἔστησεν αὐτοὺς] A C ἔστησαν] O ἔστησεν. ἀπέναντι] O ἔναντι. τοῦ] A κυρίου τοῦ. λαὸν] A λαὸν, λέγων. 3 γῇ] A C γῇ Χαναάν. αὐτοῦ σπέρμα] A C τὸ σπέρμα αὐτοῦ. 4 καὶ τῷ] O C καὶ ἔδωκα τῷ. κληρονομῆσαι] O A C κληρονομίαν. καὶ ἐγένοντο usque ad finem versus] desunt in Comp. O καὶ ἐγένετο. καὶ πολὺ] A πολύ τι. 5 καὶ ἐπάταξα] O A καὶ ἐπάταξε κύριος. C καὶ ἀπέστειλα Μωυσῆν, καὶ Ἀαρὼν, καὶ ἐπάταξεν. σημείοις] C deest. οἷς usque ad finem versus] O desunt. ἐποίησα] A C ἐποίησεν. 6 μετὰ ταῦτα] C desunt. ἐξήγαγεν] A ἐξήγαγον. τοὺς πατέρας ἡμῶν] A ὑμᾶς. C τοὺς πατέρας ὑμῶν. O ὑμᾶς καὶ τοὺς πατέρας ὑμῶν. θάλασσαν τὴν ἐρυθρὰν] O A C θάλασσαν. ἡμῶν] O A C ὑμῶν. ἐν ἵπποις εἰς] O ἱππεῦσιν ἐπί. 7 ἀνεβοήσαμεν] C ἐβοήσαμεν. O ἀνεβόησαν. ἡμῶν] C ὑμῶν. ἐκάλυψεν αὐτοὺς] O ἐπήρασεν αὐτόν. εἴδοσαν] C ἴδοσαν. O ἴδον. 8 ἡμᾶς] O A C ὑμᾶς. Ἰορδάνη] O A C Ἰορδάνη, καὶ παρετάξαντο ὑμῖν. ἡμῶν] O A C ὑμῶν. 9 ἀράσασθαι ἡμῖν] A ἀράσασθαι ὑμῖν. C υἱὸν Βεὼρ ἀρᾶσθαι ὑμῖν. O ἀράσασθαι ἡμᾶς. 10 σοῦ] A deest. O deest. ut & ὁ θεός. ἡμᾶς ... ἡμᾶς] A C ὑμᾶς ... ὑμᾶς. αὐτῶν] O A C αὐτῶν, sed quæ sequuntur desunt. 11 ἡμᾶς] A C ὑμᾶς. Ἱεριχὼ] O deest. ὁ Χαναναῖος] O A & C hoc ordine habent, καὶ ὁ Φερεζαῖος, καὶ ὁ Χαναναῖος, καὶ ὁ Χετταῖος, καὶ ὁ Γεργεσαῖος, καὶ ὁ Εὐαῖος, καὶ ὁ Ἰεβουσαῖος. Sed O permutat locos Χετταῖος, & Εὐαῖος, ut & Γεργεσαῖος & Ἰεβουσαῖος. κύριος] C deest. ἡμῶν] A C ὑμῶν. 12 ἐξαπέστειλε] O ἀπέστειλε. ἐξαπέστειλεν posterius] O A C ἐξέβαλεν. ἡμῶν δώδεκα] A C ὑμῶν δύο. 13 γῆν] O τὴν γῆν αὐτῶν. αὐτῆς] A C αὐτήν. O ἐν αὐτῇ. ἐν] C ἐπ'. οὐκ ἐφυτεύσατε] O A C οὐ κατεφυτεύσατε. 14 κύριον] C κύριον τὸν θεόν. εὐθύτητι ... δικαιοσύνῃ] A δικαιοσύνῃ ... εὐθύτητι. O ὁσιότητι ... δικαιοσύνῃ. τοὺς ἀλλοτρίους οἷς] O οὓς. ἡμῶν] A C ὑμῶν. 15 ὑμῖν] O ἐν ὑμῖν. ἐκλέξασθε] C ἔλεσθε. ὑμῶν] O ἡμῶν. ὑμεῖς] O deest. ἐπὶ τῆς γῆς] O ἐν τῇ γῇ. ἡ οἰκία] A C ὁ οἶκος. ὅτι ἅγιός ἐστι] C desunt. 16 ὥστε λατρεύειν] O καὶ λατρεύειν. 17 Κύριος] O A Κύριος γάρ. ὁ θεὸς usque ad αὐτὸς] O ἐστὶν ὁ θεὸς ἡμῶν αὐτός. θεός ἐστιν. αὐτὸς] C desunt. ἐξ] A C ἐκ γῆς. πάσῃ] O deest. οὓς] O ἐν οἷς. 18 τὸν Ἀμορραῖον καὶ πάντα τὰ ἔθνη τὰ] A C πάντα (Comp. σύμπαντα) τὰ ἔθνη, καὶ τὸν Ἀμορραῖον τόν. ἡμῶν, ἀλλὰ καὶ] O ὑμῶν, ἀλλ'. ἐστι] O C ponit post γάρ. 19 πρὸς τὸν] C πρὸς πάντα τόν. ὁ θεὸς ἅγιός ἐστι, καὶ ζηλώσας] C ἅγιός ἐστιν, καὶ θεὸς ζηλωτής ἐστιν. αὐτὸς] O ὑμᾶς. ἁμαρτήματα ... ἀνομήματα] O C ἀνομήματα ... ἁμαρτήματα. 20 ἑτέροις] O A C ἀλλοτρίοις. εὖ] O C deest. ὑμᾶς] O A C ὑμῖν. 22 ὑμεῖς ἐξελέξασθε κυρίῳ] A ὑμεῖς ἐξελέξασθε τὸν κύριον. C ἐξελέξασθε ὑμεῖς ἑαυτοῖς τὸν κύριον. αὐτῷ] C αὐτῷ, καὶ εἶπον, Μάρτυρες. 23 τοὺς ἀλλοτρίους τοὺς] O τῶν ἀλλοφύλων τῶν. ὑμῶν] C deest. 24 κυρίῳ] C κυρίῳ τῷ θεῷ ἡμῶν. τῆς] O ἐκ τῆς. 25 Σηλὼ] A C Συχέμ. ἐνώπιον ad finem versus] C desunt. τοῦ θεοῦ] O κυρίου τοῦ θεοῦ. 26 Ἰησοῦς] A ponit ante λίθον. O deest. ὑπὸ] O C ἐκεῖ ὑπό. 27 Ἰησοῦς] A deest. πρὸς τὸν] C πρὸς πάντα τόν. ἐν] A C deest. εἰς] O deest. αὐτὸς] O ἐστι. πάντα] C σύμπαντα. λεχθέντα αὐτῷ] C O λεχθέντα. ὅτι] A C ὅσα. ἐστι ἔσται] C ἔσται ἐστί. ἐσχάτων] O ἐσχάτου. ψεύσησθε usq; ad finem versus] O ἀποστῆτε ἀπὸ προσώπου κυρίου τοῦ θεοῦ ἡμῶν. μου] A ἡμῶν. C ὑμῶν. 28 ἀπέστειλεν] A ἐξαπέστειλεν. τὸν λαὸν] O πάντα τὸν λαόν. καὶ ἐπορεύθησαν ἕκαστος] A C ἕκαστον. καὶ ἐλάτρευσαν] Sed Comp. præmittit his versum 29, & priorem partem ver. 30, quæ de morte Jesu. εἴδοσαν πάντα] C ἴδοσαν σύμπαντα. C ἴδον πάντα. 29 καὶ ἀπέθανεν] C ἀπέθανεν. ἑκατὸν] C υἱὸς ἑκατόν. O ὢν ἑκατόν. δέκα] O A καὶ δέκα. 30 τοῦ κλήρου] C τῆς κληρονομίας. Θαμνασαράχ] Θαμνασαχάρ. τοῦ Γαλαὰδ] A C Γαάς. ἐκεῖ ἔθηκαν, & quæ sequuntur usque ad Καὶ τὰ ὀστᾶ] desunt in Comp. A καὶ ἔθηκαν ἐκεῖ. μνῆμα εἰς ὃ] A μνημεῖον ἐν ᾧ. O ἐν τῷ μνήματι, ἐν ᾧ. ἐκεῖ] O deest. ὅτε] A Ἰησοῦς ὅτε. ἐξήγαγεν αὐτοὺς ἐξ] O ἐξῆλθον ἐκ γῆς. αὐτοῖς] O A deest. 32 ἐξ] O ἐκ γῆς. κατώρυξαν] O κατώρυξαν αὐτά. ἀμνάδων ἑκατὸν] ἑκατὸν ἀμνάδων. 33 Καὶ ἐγένετο μετὰ ταῦτα] C desunt. ἀρχιερεὺς] A ἱερεύς. O ἱερεύς. & ponit ante υἱός. Γαβαὰρ] A C Γαβαάθ. O Γαβάθ. Φινεὲς] O ἣ ἦν Φινεές. ἐν ἐκείνῃ τῇ, usque in finem, in Comp. desunt. κιβωτὸν τοῦ] A κιβωτὸν τῆς διαθήκης τοῦ. περιεφέρεσαν] O A περιέφερον. ἐν ἑαυτοῖς] O ἐν τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ. Γαβαὰρ] A Γαβαάθ. O Γαβάθ. ἑαυτοῦ] O αὐτῶν. ἀπῆλθον] O ἀπῆλθον. τόπον αὐτῶν] O ἑαυτοῦ τόπον. ἑαυτῶν πόλιν] A πόλιν αὐτῶν. O ἑαυτοῦ πόλιν. Ἀταρὼθ] O Ἀσηρώθ. τῷ βασιλεῖ Μωὰβ] O βασιλέως Μωαβιτῶν. ἐκυρίευσεν] A κατεκυρίευσεν.

JUDICES.

CAP. I.

1 ἐπηρώτων] O ἐπηρώτησε. διὰ τοῦ κυρίου] A C ἐν κυρίῳ. τοὺς Χαναναίους] A C τὸν Χαναναῖον. πρὸς αὐτοὺς] A ἐν αὐτοῖς. O C ἐν αὐτῷ. 3 τῷ Συμεὼν] O A C πρὸς Συμεὼν τὸν ἀδελφόν. παρατάξώμεθα πρὸς τοὺς Χαναναίους] A C πολεμήσωμεν (Comp. πολεμήσομεν) ἐν τῷ Χαναναίῳ. κἀγὼ] A καί γε. 4 παρέδωκε] O A C ἔδωκε. εἰς τὰς χεῖρας αὐτῶν] O A C ἐν χειρί. ἐκόψαν] A ἐπάταξαν. O C ἐπάταξεν. εἰς] O A C deest. 5 κατέλαβον] O A C εὗρον τόν. παρετάξαντο πρὸς αὐτὸν] O A ἐπολέμησαν ἐν αὐτῷ. ... O A C ἐπάταξαν. 6 κατέδραμον] O C κατεδίωξαν. ἔλαβον] A ... O C ἔλαβον. χειρῶν ... ποδῶν] C ποδῶν ... χειρῶν. καὶ τὰ ἄκρα] O C desunt. αὐτοῦ] O deest. 7 ἑβδομήκοντα] C καὶ ἑβδομήκοντα. χειρῶν ... ποδῶν] C ποδῶν ... χειρῶν. καὶ τὰ ἄκρα] O C desunt τὰ ἄκρα. συλλέγοντες] O καὶ συλλέγοντες. ἤγαγον] C ἤγαγον. 8 ἐπολέμουν] O A C ἐπολέμησε. τὴν prius] O A C ἐν. 9 πρὸς τὸν Χαναναῖον τὸν κατοικοῦντα] O A C ἐν (Comp. deest) τῷ Χαναναίῳ τῷ κατοικοῦντι. 10 καὶ ἐξῆλθε Χεβρὼν ἐξ ἐναντίας] C desunt. O ἐξεναντίας. καὶ τὸ ὄνομα ἦν Χεβρὼν τὸ πρότερον] A C τὸ δὲ ὄνομα Χεβρὼν ἦν ἔμπροσθεν. Καριαθαρβοκσεφὲρ] A Καριαθαρβοσεφέρ. C Καριαθαρβάθ. 11 ἀνέβησαν] O C ἐπορεύθησαν. τὸ δὲ] O C καὶ τό. ἦν] C deest. Καριαθσέφερ] O A C deest. 12 Ἀσχὰ] C Ἀχσάν. 13 ἀδελφοῦ] C ἀδελφός. νεώτερος] C νεώτερος ὑπὲρ αὐτόν. Ἀσχὰ] O A Ἀσχάν. C Ἀχσάν. αὐτοῦ] A αὐτοῦ αὐτῷ. εἰς] O deest. Versus decimus quartus & decimus quintus desunt in Ox. 14 τῇ εἰσόδῳ αὐτῆς] A C τῷ εἰσπορεύεσθαι αὐτήν. ἐπέσει-

ἐπίσεισεν] C ἔσεισεν. ἐγόγγυσεν καὶ] A ἐγόγγυσεν ἐπάνω τοῦ ὑποζυγίου. καὶ ἔκεκραξεν] C desunt. ἀπὸ] C ἐπάνω. εἰς γῆν νότου ἐκδέδωκάς με] C desunt. 15 Ἀγὰ] C Ἀχσάν. δώσεις] C δώσης. κατὰ τὴν καρδίαν αὐτῆς] C desunt. 16 Ἰοθὸρ] A Ἰωβάθ. C Ἰωθόρ. O Ἰωβάβ. τοῦ γαμβροῦ] O A C πενθεροῦ. μετὰ τῶν υἱῶν] O A C πρὸς τοὺς υἱούς. τὴν ἔρημον] A ἣ ἐστιν. Ἰούδα] C ponit ante τὴν ἔρημον. O deest, ut & ἥ ἐστιν. ἥ ἐστιν] A C desunt. Ἀράδ] A Ἐράδ. καὶ] A καὶ ἐπορεύθησαν, καί. C καὶ ἐπορεύθη, καί. 17 ἔκοψε] A ἐπάταξε. O C ἐπάταξαν. Σεφὲθ, καὶ] O A C Σεφὲθ, καὶ ἀνεθεμάτισαν αὐτὴν, καί. (O Σαφάν.) αὐτοὺς] A C αὐτήν. ἐκάλεσεν] O C ἐκάλεσαν. ἀνάθεμα] A C ἐξολόθρευσις. 18 Οὐκ] A C deest. οὐδὲ τὰ ὅρια] O A C καὶ τὸ ὅριον. οὐδὲ τὴν Ἀσκάλωνα, οὐδὲ τὰ ὅρια αὐτῆς] A καὶ τὴν Ἀσκάλωνα, καὶ τὸ ὅριον αὐτῆς. C desunt. O καὶ τὴν Ἀσκάλωνα, καὶ τὴν Ἀκαρὼν, καὶ τὰ ὅρια αὐτῶν. οὐδὲ τὰ ὅρια] A C καὶ τὸ ὅριον. O desunt, ut & αὐτῆς. τὴν … οὐδὲ τὰ] O A C καὶ τὴν … καὶ τά. περισπόρια] O ὅρια. 19 καὶ ἐκληρονόμησε τὸ ὄρος] O desunt. ὅτι] A διότι. ἠδυνάσθησαν] C ἐδύνατο. O ἐδύναντο. ἐξολοθρεῦσαι] A C κληρονομῆσαι. Ῥηχὰβ] C deest. αὐτοῖς] O A C αὐτοῖς, καὶ ἅρματα σιδηρᾶ αὐτοῖς. 20 καθὼς] O C καθά. ἐκληρονόμησεν ἐκεῖθεν τὰς τρεῖς πόλεις τῶν υἱῶν] C ἐξῆρεν ἐκεῖ τοὺς τρεῖς υἱούς. 21 ἐκληρονόμησαν] A C ἐξῆραν. O ἐξωλόθρευσαν. ἐν Ἰερουσαλὴμ] O desunt. 22 κύριος] O Ἰούδας. αὐτῶν] O C deest. 23 καὶ κατεσκέψαντο] A C οἶκος Ἰσραὴλ κατά. O οἱ υἱοὶ Ἰωσὴφ κατά. 24 φυλάσσοντες] O φύλακες. καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ἐξεπορεύετο] O A C ἄνδρα ἐκπορευόμενον. τῆς πόλεως τὴν εἴσοδον] O C τὴν εἴσοδον τῆς πόλεως. 25 ῥομφαίας] O μαχαίρας. 26 ἐπορεύθη] O A C ἀπῆλθεν. Χεττὶν] C Γεθθιείμ. τοῦτο ad finem versus] O desunt. 27 ἐκληρονόμησε] A ἐξῆρε. ἥ ἐστι σκυθῶν πόλις] C desunt. οὐδὲ τὰ περίοικα αὐτῆς] C desunt. O A οὐδὲ τὰ περισπόρια αὐτῆς. Θανὰκ, οὐδὲ] A ἐκ Θανάχ, καί. C ἐκ Θαναάχ, καί. οὐδὲ τὰς θυγατέρας αὐτῆς] O desunt. Δὼρ, οὐδὲ τὰς] A Δὼρ, οὐδὲ τὰ περίοικα αὐτῆς, καὶ τάς. O C Δὼρ, καὶ τάς. οὐδὲ τῇ κατοικοῦντι Βαλὰκ, usque ad θυγατέρας αὐτῆς] Desunt in A & C & O. οὐδὲ τοὺς] A καὶ τοὺς bis: & præterea Ἰεβλαὰμ præponit Μαγεδώ. οὐδὲ τὰ περίοικα αὐτῆς] C desunt, ut & in Ἰεβλαὰμ, & in Ox. desunt. οὐδὲ τοὺς usque ad θυγατέρας αὐτῆς] O desunt. ταύτῃ] O deest. 28 ἐποίησεν] A C ἔθετο. O ἔθεντο. αὐτὸν] O αὐτούς. 29 καὶ κατῴκησεν usque ad Γαζὲρ] O desunt. κατῴκησεν] C κατῴκει. καὶ ἐγένετο εἰς φόρον] C desunt. O A καὶ ἐγένετο αὐτῷ εἰς φόρον. 30 Κέδρον] A Χεδρών. C Κετρών. οὐδὲ] O A C καί. Δωμανὰ] A Ἀμμάν. C Ναλώλ. O Ναλά. αὐτῷ] C deest. καὶ ἐγένετο αὐτῷ εἰς φόρον] O desunt. 31 Ἀκχὼ] A Ἀκχώρ. καὶ ἐγένετο αὐτῷ εἰς φόρον] C desunt. O καὶ ἐγένετο ὁ Χαναναῖος εἰς φόρον αὐτῷ, & ponit post Σιδῶνα. καὶ τοὺς κατοικοῦντας Δὼρ] C desunt. O ponit post φόρον αὐτῷ. Δαλὰφ] C Ἀχλάβ. O Δαλάθ. τὴν Ἀσχαζὶ] A τὴν Ἀχαζείβ. C τὴν Ἀχαζίβ. O Χαζίφ. τὴν Χεβδὰ, καὶ τὴν Ναὶ, καὶ τὴν Ἐρεὼ] O A C τὴν Ἐλβὰ, καὶ τὴν Ἀφὲκ, καὶ τὴν Ῥοώβ. Sed O pro Ἐλβὰ habet Χεβδά. 32 ἠδυνάσθη] A ἠδυνάσθη. C ἐδυνήθη. O ἠδυνήθησαν τοῦ. καὶ τοὺς] A οὐδὲ τούς. O non habet οὐδὲ τοὺς κατοικοῦντας. Βαιθανὰχ] O Βεθλαανάθ· & versu sequenti. 33 Καὶ κατῴκησεν usque ad γῆν] O ponit hanc partem versus post partem sequentem. Νεφθαλὶ] O C Ἰσραήλ. Βαιθσμὶθ] A Βεθανάχ. C Βεθσνάθ. ἐγένοντο] A C ἐγενήθησαν. αὐτοῖς] A αὐτῷ. 34 ἀφῆκαν αὐτὸν] A ἀφῆκεν αὐτούς. C ἀφῆκεν αὐτόν. 35 τῷ ὄστρακώδει, ἐν ᾧ] O A τοῦ Μυρσινῶνος, ἐν. C τοῦ Ἄρεος, ἐν. ἐν ᾧ αἱ] O A καί. C καὶ ἐν τῷ Μυρσινῶνι, καὶ ἐν Θαλαβὶν] O C desunt. Θαλαβὶν] A Σαλαβίν. οἴκου] O deest. ἐγενήθη αὐτοῖς] O A ἐγένετο αὐτῷ. C ἐγένετο. 36 ἀπὸ τῆς ἀναβάσεως] A ἐπάνω τῆς ἀναβάσεως. C ἐπάνω. O ὁ Ἰδουμαῖος ἐπάνω. ἀπὸ] O ἐπί.

CAP. II.

1 καὶ ἐπὶ Βαιθὴλ usque ad Ἰσραὴλ] C desunt. Ἰσραὴλ] O Ἰσραὴλ ἀπὸ Γαλγάλων. τάδε λέγει κύριος] O C desunt. ἀνεβίβασα] C κύριος ἀνεβίβασεν. O κύριος ἀνήγαγεν. εἰσήγαγον] C εἰσήγαγεν. A ἐξήγαγον. ὤμοσα] O C ὤμοσεν. ὑμῶν] O A C ὑμῶν τοῦ δοῦναι ὑμῖν. εἶπα] A εἶπον. O C εἶπεν. ὑμῖν] O καί. 2 εἰς τὴν γῆν ταύτην] O ἐν τῇ γῇ ταύτῃ. αὐτῶν prius] A O C αὐτῶν οὐ καί. συντρίψετε] O C συντρίψατε, καί: & A habet καὶ O. καθέλετε] A κατασκάψατε. O C κατασκάψατε. ὅτι] A O ὅτι. C ὅτε. 3 εἶπα] C εἶπον. οὐ μὴ ἐξάρω] A οὐ προσθήσω μετοικίσαι τὸν λαὸν, ὃν εἶπα, τοῦ ἐξᾶραι· οὐ μὴ ἐξάρω. C οὐ προσθήσω τοῦ μετοικίσαι τὸν λαὸν ὃν εἶπα τοῦ ἐξᾶραι ἐκ. O eadem quæ C habet, nisi quod ὃν εἶπα absunt. 4 υἱοὺς] O deest. 5 Καὶ ἐπωνόμασαν] O A C Διὰ τοῦτο ἐκλήθη. κλαυθμῶνες] O C κλαυθμών. ἐθυσίασαν] O A C ἔθυσαν. 6 ἦλθεν ἀνὴρ εἰς] O A C ἀπῆλθον οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ, ἕκαστος εἰς τὸν οἶκον (A τόπον) αὐτῶν, καὶ εἰς. (A ἕκαστος εἰς.) τὴν γῆν] A αὐτῶν. κατακληρονομῆσαι τὴν γῆν] O defunt. 7 Ἰησοῦ, καὶ πάσας τὰς ἡμέρας] A defunt. ὅσα] O A C εἰ. ἐν] O A C deest. 8 υἱὸς] O ὤν. ἐκατὸν δέκα] A δέκα καὶ ἑκατόν. 9 ὁρίῳ] A ὄρει. Γαὰς] O Γαλαάδ. 10 μετ'] O πρός. ἐν] O A C deest. 11 Καὶ ἐποίησαν] O Καὶ υἱοὶ Ἰσραὴλ κατῴκουν μετὰ τῶν Χαναναίων, καὶ τῶν Χετταίων, καὶ τῶν Εὐαίων, καὶ τῶν Φερεζαίων, καὶ τῶν Ἀμορραίων, καὶ τῶν Ἰεβουσαίων, καὶ τῶν Γεργεσαίων, καὶ ἔλαβον τὰς θυγατέρας αὐτῶν γυναῖκας, καὶ τὰς ἑαυτῶν θυγατέρας ἐξέδοντο τοῖς υἱοῖς αὐτῶν. Καὶ ἐποίησαν. ἐνώπιον] O C ἐναντίον. ἐλάτρευον τοῖς] C ἐλάτρευον τῇ. Βααλὶμ] O Βααλ, καὶ τῇ Ἀστάρτῃ. 12 ἐθνῶν] A C λαῶν. O deest. αὐτοῖς] C αὐτούς. 13 αὐτὸν] C τὸν κύριον. τῷ] A C τῇ. 14 ἐν] A C deest. O ἐπὶ τῷ. εἰς χεῖρας] A C ἐν χειρί. O κύριος ἐν χειρί. καὶ κατεπρονομεύσαντο αὐτοὺς] O defunt. χερσὶ] O A C χειρί. αὐτῶν] O deest. ἔτι] O A C deest. 15 ἐπορεύοντο] O C ἐπόρευον. ἐπ' αὐτοῖς] A C ἐν αὐτοῖς. αὐτοῖς] A deest. 16 κρίτας] O αὐτοῖς κρίτας. τῶν κειρόντων] A αὐτῶν. O χειρῶν αὐτῶν. ἐκ προνομευόντων] O A C ἐκ χειρὸς κειρόντων. 17 αὐτοῖς] O A C αὐτοῖς. τῆς παρεμβολῆς] O τῆς παρεμβολῆς τὰ ἔργα κυρίου. ἧς] O ἐν ἧ. λόγων] O A C τὰς ἐντολάς. ἐκ] O ἐκ. 18 ὅτι] O C ὅτι. ἐκθλιβόντων] O A C κακούντων. 19 ἀπέστρεψαν] O A C ἀπέστρεφον. πορεύεσθαι] O A C πορεύσασθαι. λατρεύειν] C καὶ λατρεύειν. καὶ τὰς ὁδοὺς] A ἀπὸ τῆς ὁδοῦ. O C ἀπὸ τῆς ὁδοῦ. τὰς σκληρὰς] A C τῆς σκληρᾶς. O αὐτῶν τῆς πονηρᾶς οὐκ ἐπέστρεψαν. 20 ἐν τῷ] O ἐπὶ τῷ. ἐξητάλειψαν] A C ἐξηστάλισαν. τοῖς πατράσιν] A αὐτοῖς, καὶ τοῖς πατράσιν. ἐκ εἰσήκουσαν] O A οὐχ ὑπήκουσαν. C οὐχ ὑπήκουσαν. 21 κατέλιπεν] C ἐγκατέλιπεν. υἱὸς Ναυῆ ἐν τῇ γῇ] A υἱὸς Ναυῆ. O C defunt. 22 αὐτοῖς] C αὐτῷ. εἰ] O καί. τὴν ὁδὸν] C αὐτοὶ τὴν ὁδόν. 23 ἀφῆκε] A C ἀφῆκεν. O κατέλιπε, & κύριος non habet.

CAP. III.

1 ἃ ἀφῆκε κύριος αὐτὰ] O A ἀφῆκε κύριος. C κατέλιπεν Ἰησοῦς. πάντας] A ἅπαντας. τοὺς πολέμους] A C πάντας τοὺς πολέμους. 3 Τὰς] A πάλιν τάς. Ἀερμὼν] A C Βαὰλ Ἑρμών. O Βαλερμών. 4 ἀφέσταντο] A ἀπέστησαν. τοῖς] A κυρίου τοῖς. 5 Ἰεβουσαίου] O Ἰεβουσαίου, καὶ Χαναναίου. 6 ἐλάμβανον τοὺς θεοὺς αὐτῶν] O defunt. 7 ἐλάτρευσαν. τοῖς Βααλὶμ] A τῇ Βαάλ. C τῇ Βααλίμ. 8 ἐν χεῖρας. O κύριος εἰς χεῖρας. Χουσαρσαθαὶμ] C Χουσαρσαθαΐμ semper. εἰς ποταμῶν] A Μεσοποταμίας Συρίας. O Συρίας Μεσοποταμίας. ὀκτὼ] O A defunt. τῷ Χουσαρσαθαὶμ] O A C αὐτῷ. ἔτη ὀκτὼ] O defunt, ut & ver. 14. 9 ἐκέκραξαν] C ἔκραξαν. σωτῆρα] O C σωτῆρα. τὸν νεώτερον ὑπὲρ αὐτὸν] A τὸν νεώτερον αὐτοῦ. C ὁ νεώτερος. 10 ἐγένετο] O ἐγένετο αὐτοῦ, καὶ ἐγένετο. εἰς τόν. πρὸς Χουσαρσαθαὶμ] O C defunt. ποταμῶν] O deest. ταύτῃ] usque ad finem versus] O ἐβαρύνθη ἡ χεὶρ κυρίου. 11 ἔτη] C ponit post τεσσαράκοντα. 12 ἐνώπιον] O C ἐναντίον. Ἰσραὴλ] O τοὺς υἱούς. 13 συνήγαγε] O C προσήγαγεν. πρὸς αὐτὸν. C πρὸς αὐτούς. 15 πρὸς κύριον] O defunt. αὐτοῖς κύριος. C κύριος αὐτοῖς. υἱὸν] O deest. ἐξαπέστειλαν] O C ἀπέστειλαν. δῶρα] A ponit ante οἱ υἱοί. C Ἐγλών semper. Μωὰβ] O Μωαβιτῶν. 16 μῆκος αὐτῆς] O A C deest. καὶ] C deest. τὸν μανδύαν] C τὴν μανδύαν. O defunt. ὑπὸ. αὐτοῦ] O C ponunt post δεξιόν. 17 Καὶ ἐπορεύθη] O C προσήνεγκε] O κατήνεγκεν Ἀὼδ. 18 ἡνίκα] O A C ὡς. αἴροντας. 19 αὐτὸς] O A Αἰγλώμ. C deest. ὑπέστρεψεν] O A γλυπτῶν] O εἰδώλων. μετὰ τῆς] O A ἐν. Ἀὼδ] O Ἀὼδ τῷ Ἐγλώμ. Σιωπᾶ] A Σιώπα πᾶσιν ἐκ μέσου] Σίγα. καὶ ἐξαπέστειλεν usque ad finem versus] A C καὶ ἐξῆλθον ἀπ' αὐτοῦ πάντες οἱ παρεστηκότες αὐτῷ. O καὶ εἶπεν πᾶσιν γίνεσθαι, καὶ ἐξῆλθον ἀπ' αὐτοῦ πάντες οἱ παρεστηκότες αὐτῷ. τῷ θερινῷ τῷ ἑαυτοῦ] O A αὐτῷ. 20 τῷ ἑαυτοῦ] A αὐτῷ. C αὐτῷ. ἀπὸ σοῦ] A C ἐκ σοῦ. Ἐγλὼμ] O ponunt ante ἐκ σοῦ. 21 αὐτὸν] C deest. καὶ] A deest. ἐπάνωθεν] A ἐπάνωθεν. O C ἀπό. αὐτοῦ] C deest. Habet O, sed τὸ δεξιὸν non habet. τῇ κοιλίᾳ αὐτοῦ] O A C εἰς τὴν κοιλίαν Αἰγλώμ. 22 κατὰ τῆς φλογὸς. O τὴν παραξιφίδα. τὴν μάχαιραν] O αὐτήν. 23 Ἀὼδ εἰς τήν. O A Ἀὼδ εἰς τήν. C εἰς τήν. καὶ ἐξῆλθε τὰς διατεταγμένας] O desunt. κατ' αὐτοῦ] A C ἐπ' αὐτόν. O defunt. ἐσφήνωσεν] O ἐσφήνωσεν αὐτάς. 24 ἐπῆλθον] O εἰσῆλθον. καὶ εἶδον] C defunt. ἐσφηνωμένας] C ἀποκεκλεισμένας. O κεκλεισμένας. καὶ εἶπαν] O καὶ ἀποπεπληρωμένος ἐξῆλθον, καὶ ἐπορεύθησαν, καὶ οἱ παῖδες Ἐγλὼμ προσῆλθον, καὶ αἱ θύραι τοῦ ὑπερῴου κεκλεισμέναι, καὶ εἶπον. ἀποκενοῖ τοὺς usque ad finem versus] O A C δίφρους κάθηται ἐν τῇ ἀποχωρήσει τοῦ κοιτῶνος. 25 ὑπέμειναν ἕως ἠσχύνοντο] O A C προσέμειναν αἰσχυνόμενοι. ἐστὶν ὁ ἀνοίγων] O ἤνοιγεν. ἦν] A C ἦν. 26 ἕως] O A ἕως. Τιρωθὰ ἕως. παρῆλθε τὰ] O ταῦτα τά. Σεϊρωθὰ] A Τιρωθά. C Σεμρωθά. O Σειρώθ. 27 Ἀὼδ ἐν Ἰσραὴλ] O C defunt. ἐσάλπισεν ἐν] C ἐσάλπισαν. κατέβη] A ἐμβλέψας. ἀπὸ τοῦ ὄρους] O defunt. 28 κατάβητε] A καταβαίνετε. O deest. θεὸς] O θεὸς ἡμῶν. ἐν χειρὶ] O εἰς χεῖρας. ἀφῆκαν] A C ἀφῆκαν ἐκεῖθεν. τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ] O C ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ. ὡσεὶ] O πᾶν λιπαρὸν] A πάντας τοὺς μαχητὰς ἐν αὐτοῖς. C πάντας τοὺς μαχητάς. O πάντας τοὺς μαχητὰς τοὺς ἐν αὐτῇ. ὁ ἀνὴρ] O ἐξ αὐτῶν οὐδὲ εἷς. 30 ἐνετράπη] O ἐταπεινώθη. ὑπὸ χεῖρα] O ἐκ χειρός. ἡσύχασεν usque ad finem versus. C defunt. 31 μετ' αὐτὸν] C μετὰ τοῦτον. O A C Ἀνάθ. ἐν τῷ] C defunt. ἐν τῷ ἀροτρόποδι] O ἐκτὸς καί. κτηνῶν] O A καί. C deest.

CAP. IV.

1 ἐνώπιον] A ἐναντίον. O C ἔναντι. 2 τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ] O A C τούς. Ἀσὼθ] O Ἀσωρώθ. 3 ἦν] O διέσωσεν. ἔθλιψε] O ἔθλιψαν. 4 αὐτὴν] C αὐτή. 5 εἰς κρίσιν] O A C ἐκεῖ τοῦ κρίνεσθαι. 6 Ἰσραὴλ] C deest. ἐκ … ἐκ] O A C ἀπὸ … ἀπό. 7 ἐπάξω] O ἀπάξω. C ἐπί. O κατά. ἐπὶ] C deest. O ἀπάξω σε ἐπί. τὰ ἅρματα αὐτοῦ] O ἐπὶ τὰ ἅρματα αὐτοῦ, καὶ ἐπί. πλῆθος αὐτοῦ] O δόξαν αὐτοῦ. εἰς χεῖράς] O A C ἐν τῇ χειρί. 8 ὁ] A μετ' ἐμοῦ. ἐκ οἶδα, ad finem versus] C defunt. ἄγγελον] O ἄγγελον αὐτοῦ. 9 ὅτι] O A C ὅτι πρὸς αὐτὸν Δεββώρα. ἐπὶ] C εἰς. ἐκ Κάδης] O εἰς Κάδης τῆς Νεφθαλεὶμ. ἐξῆλθεν] O παρήγγειλε. τὸν] καὶ τὴν. τῷ] ἐκ Κάδης] O defunt. Δεββώρα] C ponit post αὐτοῦ. O ponit ante ἀνέβη. 11 Χαβὲρ ὁ Κιναῖος ἐχωρίσθη] A C οἱ πλησίον τοῦ Κιναίου ἐχωρίσθησαν] O ἐπέστησαν ἐκεῖθεν οἳ ἦσαν ἀπὸ τῶν υἱῶν. Κινὰ] A Κινά. C Κηνά. Ἰωβὰβ] C Ὀβάβ. A Ἰωβάβ. ἔπηξε] O ἔπηξε Βαράκ. πλεονεκτούντων] A C ἀναπαυομένων. O πρὸς δρῦν ἀναπαυόμενος. 12 ἀνηγγέλη] C ἀνήγγειλαν. O ἀπήγγειλαν τῷ. εἰς ὄρος] A ἐπ' ὄρος. C ἐπ' ὄρους. 13 ἐκάλεσε … πάντα τὰ ἅρματα] O παρήγγειλε … πάσῃ τῇ σιδηρᾷ] O σιδηρᾷ ἐν αὐτῷ. πάντα τὸν λαὸν τὸν] O πάντα τὸν λαὸν τὸν. 14 ὅτι κύριος ἐξελεύσεται] A ὅτι κύριος. C ἐκ ἰδοὺ κύριος ἐξελεύσεται. O pro ὅτι habet ἐκ ἰδού. κατὰ] O A C ἀπό. 15 ἐν στόματι usque ad ῥομφαίᾳ] O ἐκ προσώπου Βαρὰκ ἐν στόματι ῥομφαίας. ἐπάνωθεν] A ἀπό. ἅρματος αὐτοῦ] C ἅρματος. 16 ἁμαξῶν] A ἁρμάτων αὐτοῦ, καὶ ὀπίσω τῶν ἁρμάτων αὐτοῦ. παρεμβολῆς] O addit αὐτοῦ. A C δρυμοῦ. O δρυμῶν. ῥομφαίας] O μαχαίρας. ὑπελείφθη] O κατελείφθη. 17 ἔφυγεν] O A C ἀνεχώρησεν. Χαβὲρ] O Χαλέβ. O A C deest. ἦν] A C deest. 18 Καὶ] C ἐξῆλθεν. συνάντησιν] O A C ἀπάντησιν. αὐτῷ] O C πρὸς αὐτόν. ἔκκλινον … ἔκκλινον … ἔκκλινον, & O ponit πρός με ante κύριε, & με non habet. O A C ἐξένευσεν. εἰς τὴν σκηνὴν] O defunt: sed habet ἐξέκλινε πρὸς αὐτήν. περιέβαλεν αὐτὸν ἐπιβολαίῳ] O A C συνεκάλυψεν αὐτὸν ἐν τῇ δέρρει αὐτῆς. 19 ἤνοιξεν] O ἤνοιξεν Ἰαήλ. περιέβαλεν αὐτὸν] O A C συνεκάλυψε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ. 20 Σισάρα] O C deest. δὴ] C deest. ἔλθῃ] A τις εἰσέλθῃ. O C τις ἔλθῃ. σε] A C σοί. O σοί. ἐνταῦθα. ἐκ ἔστιν] A ἐκ ἔστι, καὶ συνεκάλυψεν αὐτὸν ἐν τῇ δέρρει. ἔστιν οὐδείς. 21 ἔλαβεν Ἰαὴλ] O ἀνέλαβεν. Χαβὲρ] O Χαλὲβ τοῦ Κιναίου. Χαβὲρ] A defunt. ἐν κρυφῇ] O A C ἡσυχῇ. ἔπηξε] A C κατέκρουσε. κροτάφῳ] A C τῇ γνάθῳ. O εἰς τὸν κρόταφον. ἐξέβαλεν] O διήλασεν. αὐτὸς ἐξέστη ἐσκοτώθη] A αὐτὸς ἀπεσκάρισεν ἀνὰ μέσον τῶν ποδῶν αὐτῆς, καὶ ἐξέψυξεν, καὶ ἀπέθανεν. O αὐτὸς ἀπεσκάρισεν ἀνὰ μέσον τῶν ποδῶν αὐτῆς, καὶ ἐξέψυξε, καὶ ἀπέθανεν. 22 συνάντησιν αὐτῷ]

αὐτῷ] O A πρὸς αὐτόν. ἐῤῥιμμένος] O C πεπλωκώς. τῷ γνάθῳ. 23 ἐτρόπωσεν ὁ] O C ἐταπείνωσεν κύριος ὁ. ἐν τῇ] C ponit ante τ' Ἰαβίν. ἔμπροσθεν] O A C ἐνώπιον. 24 πορευομένη] O κραταιουμένη. ἕως οὗ] A ἕως ὅτε. O C ἕως. ἐξωλόθρευσεν. τὸν Ἰαβὶν βασιλέα Χαναὰν] O A C αὐτόν.

CAP. V.

] A C καὶ εἶπεν. O καὶ εἶπον λέγοντες. 2 Ἀπεκαλύφθη usque ad] O A C Ἐν τῷ ἄρξασθαι ἀρχηγοὺς ἐν Ἰσραὴλ ἐν προαιρέσει λαοῦ. Sed O pro προαιρέσει habet προθυμίᾳ, & præterea ἀπεκαλύφθη ἀποκάλυμμα. 3 καὶ] C ἐνωτίζεσθε. O non habet καί. σατράπαι] O δυνατοί.] A C ponunt post κυρίῳ. εἰμι ··· ἐγὼ εἰμι] O A C desunt. O cæ- habet sic, ἐγὼ τῷ κυρίῳ ᾄσομαι. τῷ κυρίῳ] O A C desunt. 4 ἐν] O A C ἐκ Σηείρ. ἀπαίρειν] C ἐπαίρειν. ἀγροῦ] O ἀγρῶν. καὶ ὁ] O] A C ἐταράχθη. O ἐξέστη. 5 Ἐλωΐ] O C deest.] A desunt. O τοῦ Θεοῦ. κυρίου] O deest. 6 ὁδοὺς] O A βασ-] O C τρίβους. O τρίβους ἐκ ὀρθείας. 7 δυνατοὶ] A οἱ κατ-] C οἱ κατοικοῦντες ἐν τῷ. O οἱ κρατοῦντες. ἐξέλιπον posterius] ἕως οὗ posterius] C ὅτι. O desunt, ut & ἀνέστη, & ἐν Ἰσραήλ.] O A ἐξανέστη. 8 Ἐξελέξαντο θεοὺς καινοὺς] O Ἠρέτισαν θεοὺς καινοὺς ἄρτον κρίθινον. Ἐξελέξαντο] A Ἠρέτισαν ὡς ἄρτον κρίθινον. καινοὺς] O C ἐὰν ὀφθῇ] A C σκέπη νεανίδων σιρομαστῶν ἐνώφθη. (A ἐὰν ὀ-) ἐν] A καὶ σειρομάστης ἐν. C καὶ ἐσιρομάστησεν. O καὶ νεανίδων μ' χιλιάσ. 9 εἰς] O A C ἐπί. οἱ ἑκουσιαζόμενοι ἐν λαῷ] O A C οἱ δυνάσται τοῦ λαοῦ. 10 ὄνου θηλείας μεσημβρίας] A ὑποζυγίων μεσημβριῶν. C ὑποζυγίων ἐπιλαμπιῶν. O ὑποζύγιον. καθήμενοι] A ἐπὶ κριτηρίου usque ad finem versus] O ὑπὸ λαμπηνῶν. ἐπὶ ὁδοὺς ἐφ' ὁδῷ διηγεῖσθε] A συνέδρων φθέγξασθε. C ἐφ' ὁδῶν, φθέγξασθε. O pro διηγεῖσθε habet φθέγξασθε. 11 ἀπὸ φωνῆς] O A C φωνήν. ὑδρευομένων] O A C εὐφραινομένων. δικαιοσύνας. κύριε] O A C δικαιοσύνην κυρίῳ. δικαιοσύνας] A δικαιοσύνας ἐνίσχυσον. O C δίκαιοι ἐνίσχυσαν. πόλεις] O A C πόλεις αὐτοῦ. 12 Ἐξεγείρου usque ad ᾠδήν] O Ἐξεγείρου, ἐξεγείρου λαοῦ σου, ἐξεγείρου ἐξεγείρου μετ' ᾠδῆς. λάλησον ᾠδήν] A C λάλει ἀνάστα] A C ἐξανίστασο. O ἐν ἰσχύι ἐξανίστα ὡς ὁ Βαράκ. Βα-] O A Βαράκ, καὶ ἐνίσχυσον Δεββώρα τὸν Βαράκ. Sed O pro κατίσχυσον ἐνίσχυσεν. 13 κατέβη κατάλειμμα τοῖς ἰσχυροῖς] O A C ἐμεγαλύνθη ἡ ἰσχὺς κυρίου] C desunt. κατέβη usque ad finem versus] O A C κύ-πολέμησόν μοι τοὺς ἰσχυροτέρους μου. 14 Ἐφραὶμ ἐξεῤῥίζωσεν αὐτοὺς ἐν τῷ Α-] O A C Λαὸς Ἐφραὶμ ἐτιμωρήσατο αὐτοὺς ἐν κοιλάδι. ὀπίσω] A C ἀδελ-] O ἀδελφοῦ. ἐν ἐμοὶ] A C ἐξ ἐμοῦ. Μαχὶρ] O ἐξεγείρου Μαχείρ. καὶ] O A C καὶ ἐκ. ἕλκοντες ἐν ῥάβδῳ διηγήσεως γραμματέως] A C ἐνισχύοντες ἐν σκήπτρῳ διηγήσεως (διηγήσεως deest in C) γραμματέως. O κύριος ἐπολέμησε καὶ ἐκ δυνατοῖς ἐκεῖθεν ἐν σκήπτρῳ ἐνισχύοντος ἡγήσεως. 15 ἀρχηγοὶ] A C O deest, ut & Καί, & ἐν. καὶ Βαρὰκ] C καὶ Ἰσάχαρ. O desunt. usque ad finem versus] O ἐξαπέστειλεν πεζὸς αὐτοὺς εἰς κοιλάδα ἐν κρίσεις ἐμμέσω χιλίων, ἐξέτεινεν ἐν ταῖς αὐτοῦ διαιρέσεσι μεγάλοι ἀ- ἐν κοιλάσιν] A C ἐν τῇ κοιλάδι. ἀπέστειλεν ἐν ποσὶν] A C ἐξ- πεζός. εἰς τὰς μερίδας] A εἰς τὴν κοιλάδα. ἱνατί σὺ κατοικεῖς σὺ ἐν χιλίοιν. ἐξέτεινε πόδας αὐτοῦ ἐν διαιρέσει. C ἐν διαιρέσεσιν. ἐξικνούμε-] A C ἀκριβασμοὶ καρδίας. 16 Εἰς usque ad Ῥουβὴν] A C Ἱνατί (A κάθησαι) ἀναμέσον τῶν Μοσφαθαὶμ τοῦ εἰσακούειν συριγμοὺς ἐξ- τοῦ διελθεῖν (A ἐλθεῖν) εἰς τὰ τοῦ Ῥουβήν. O ut A, sed pro εἰσακούειν ἀκούειν. ἐξετασμοὶ] O A C ἐξιχνιασμοί. 17 οὗ ἐσκήνωσε] O A C εἰς τί παροικεῖ] A C ἱνατί παροικεῖς. O ἱνατί παροικεῖ ἐν.] O A C παρῴκησεν παρ' αἰγιαλόν. καὶ ἐπὶ usque ad Ζα-] O ἐπὶ τῶν διεκβολαῖς αὐτοῦ κατεσκήνωσε Ζαβουλών. διεξόδοις] A C τὰς σκηνώσει] A C κατεσκήνωσε. 18 ὀνειδίσει] O A C ὀνειδίσας. ὕψη] αὐτῶν] A αὐτῷ. O C deest. 19 παρετάξατο] A C καὶ παρετάξαντο. ἐπολέμησαν] O παρετάξαντο. ἐπὶ ὕδατι] A C ἐπὶ (A ἐπὶ deest) ὕδατος. δῶρον] O A C πλεονεξίαν. 20 Ἐξ οὐρανοῦ παρετάξαν-] O C Ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐπολεμήθησαν. ἐκ τρίβων] O A C ἐκ τῆς τάξεως. παρ-] O C ἐπολέμησαν. 21 ἐξέσυρεν] O κατεπάτησεν. A C ἐξέβαλεν.] C Καδημίμ. A Καδημείν. O συνεψησμένων. αὐτὸν] O C αὐτούς. ἐνεποδίσθησαν] O C Τότε ἀπεκόπησαν. A Τότε ἐνεκοπήσαν. ἵππου] C ἵππων. σπουδῇ ἔσπευσαν ἰσχυροὶ αὐτοῦ] A καὶ ὁμαλεῖ αὐτοὺς ἡ πτέρνα μου τὰς αὐτῶν. C Μαδαρὼθ δυναστῶν αὐτοῦ. O Ἀμαδαρὼθ δυνατῶν ἐπὶ ἔργα ἐκστάσεως αὐτοῦ, ἴδοιεν ἀράς, ἴδοιεν ὀδύνας, καλοικοῦντες ὑβεισταῖς ἄραις, ἀπολέσατε. 23 καταρᾶσθε Μηρὼζ] O A κατα- Μαζώρ. καταρᾶσθε usque ad αὐτήν] O A καταρᾶσθε καταρᾶσθε τοὺς ἐν αὐτῇ. (A αὐτήν.) C καταράσει καταρᾶσθε τοὺς ἐνοίκους αὐτῆς.] O C ἦλθον. A ἦλθεν. κυρίου] C deest. εἰς βοήθειαν ἐν δυνατοῖς] O C κύριος βοηθὸς ἡμῶν, κύριος ἐν μαχηταῖς δυνατός. A βοηθὸς κύριος ἐν . 24 ἐν γυναιξὶν] O A C ἐκ γυναικῶν. ἀπὸ] O A C ἐκ. σκηναῖς] . εὐλογηθείη] O εὐλογηθεῖσα ἐν ἐπαίνῳ. 25 γάλα] O αὐτῇ, καὶ γά- A C αὐτήν, καὶ γάλα. ἔδωκεν] O A C ἔδωκεν αὐτῷ. ἐν λεκάνῃ] O ἐν ὑπερεχόντων προσήνεγκε] O μεγιστάνων προσήγγισε. A δυναστῶν προσήνεγ- O ἰσχυρῶν προσήνεγκε. 26 ἀριστερὰν] C deest. καὶ] C deest. εἰς σφῦραν κοπι-] O εἰς ἀποτομὰς καλακοπῶν, τοῦ εἰς τέλος ἀχρειῶσαι. A τοῦ εἰς τέλος ἀχρειῶσαι, κατακόπων. C εἰς ἀποτομὰς κατακοπτόντων. καὶ ἐσφυροκόπησεν Σισάρα, usque ad finem versus] O καὶ τὴν χεῖρα αὐτῆς διήλασε, τὸ κρόταφον καὶ συνέθλασε τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ συνετέλεσε τὸ Σισάρα, συγκύψας ἔπεσε, ἔκαμψεν ἐκεῖ ἔπεσεν, ἐταλαιπώρησε, καθὼς ἐσκέπησε τεθναίπωρος. A καὶ ἀπ- Σισάρα διήλασε κρόταφον αὐτοῦ, διήλασε κεφαλὴν αὐτοῦ καὶ ἐπάταξεν, ἀναμέσον βαρυνθείς, ἔπεσε καὶ ἀφύπνωσε ἀναμέσον τῶν σκελῶν αὐτοῦ, ἐν ᾧ ἔκαμψε κατεκλίθη ἐκεῖ ἔπεσε τεθναιπώρως. C καὶ ἀπέτεμε Σισάρα, ἀπέτεμε τὸ κα- ... καὶ συνέτριψε, καὶ διήλασεν τὸ γνάθον αὐτοῦ. Ἀναμέσον τῶν ποδῶν αὐτοῦ ἔπεσεν, ἐκοιμήθη μεταξὺ ποδῶν αὐτῆς, ἔκαμψεν, ἔπεσεν, ἐν ᾧ ἔκαμ- ἔπεσεν τεθναιπώρως. 28 ἡ μήτηρ] C καὶ κατεμάνθανεν ἡ μήτηρ. ἐκ-] C O διὰ τὸ δικτυωτῆς. deinde addit O ἐπιβλέπουσα ἐπὶ τοὺς ἐπι- μετὰ Σισάρα. διότι] C διατί. ᾐσχύνθη] O A C ᾐσχάνθη. αὐτοῦ] A C αὐ- ... διότι] A C διατί. πόδες] O διατὶ ἀναβάται αὐτοῦ, ἴχνη. 29 ἄρχουσαι] O A C ἀρχουσῶν. ἀπεκρίθησαν] O C ἀνταπεκρίναντο. καὶ αὐτὴ usque ad finem versus] O ἐν ῥήμασιν αὐτῆς, cætera desunt. A καὶ αὐτὴ ἀνταπεκρίνετο cætera ut Rom. O καὶ αὐτὴ δὲ ἀνταπεκρίνατο ἐν ῥήμασιν αὐτῆς. 30 οἰκτίρμων οἰκτειρήσει εἰς κεφαλὴν ἀνδρὸς] O C φιλιάζων φίλοις εἰς κεφαλὴν δυνατοῦ. Sed O pro εἰς habet ἐπί. A φιλιάζοντα φίλοις εἰς κεφαλὴν ἀνδρὸς δυνάστου. Σκῦλα βαμμάτων τῷ usque ad finem versus] O Σκῦλα βαμμάτων ποικιλίας, βαφὴ ποικίλων περὶ τράχηλον αὐτοῦ, φρόνησις ἰσχύος αὐτῆς ἀποκριθήσεται αὐτῇ, ἀπεκρίνατο αὐτὴ ἑαυτῇ τοῖς λόγοις αὐτῆς, καὶ οὐκ εὑρέθησαν διεμερίσθη σκῦλα μήτραις αὐτῆς εἰς κεφαλὴν ἀνδρὸς ἐπίτρωσκον δακτύλοις ἐν τῷ Σισαρᾷ ἐσκυλεύθη στίγματα ἐν τῷ τραχήλῳ αὐτοῦ, καὶ ἐσκυλεύθη. A & C sequuntur Rom. nisi quod pro βάμματα habent βαφῆ, βάμμα. & C non habet αὐτά. 31 ἀπόλοιντο] O γένοιντο. κύριε] O κύριε, ἅμα τοῦ ἐκπορεύεσθαι τὸν ἥλιον. αὐτὸν] O σέ. ὡς ἔξοδος] O ἅμα ἀνατολή. O C καθὼς ἡ ἀνατολή. δυνάμει] O C δυναστείαις. A δυναστείᾳ. 32 τεσσαράκοντα ἔτη] O ἔτη μ'.

CAP. VI.

1 ἐνώπιον] A C ἔναντι. ἔδωκεν] O A C παρέδωκεν. 2 ἴσχυσε] O A C κατίσχυσε. καὶ] C deest. ἀπὸ προσώπου Μαδιὰμ] C ponit ante ἐποίησαν. τὰς τρυμαλιὰς τὰς] O A C μάνδρας. τὰ σπήλαια, καὶ τὰ κρεμαστὰ] O A C τοῖς σπηλαίοις, καὶ τοῖς ὀχυρώμασι. 3 ἐὰν ἔσπειραν οἱ υἱοὶ] A C ὅτι ἔσπειρεν ἀνήρ. ἀνέβαινον] O A C ἀνέβαινε. συνέβαινον] O A C καὶ ἀνέβαινον. 4 εἰς] O A C ἐπ'. τοὺς καρποὺς αὐτῶν] O A C τὰ ἐφόδια (A ἐκφόρια) τῆς γῆς. ἕως] O A C ἕως τοῦ. οὐ κατελείποντο] O A C οὐχ ὑπελείποντο. τῇ γῇ] O A C desunt. οὐδὲ ἐν τοῖς ποιμνίοις ταῦρον] O A C καὶ ποίμνιον, καὶ μόσχον. Sed O pro priore καὶ habet ἔτι. ὄνον] O ὑποζύγιον. 5 Ὅτι αὐτοὶ καὶ αἱ κτήσεις αὐτῶν ἀνέβαινον] O desunt. Ὅτι] A Ὅτι καί. αἱ κτήσεις] A τὰ κτήνη. καὶ αἱ σκηναὶ αὐτῶν] O A C καὶ τὰς σκηνὰς αὐτῶν παρέφερον, καί. Et O addit præterea καὶ τὰς καμήλους αὐτῶν ἦγον. παρεγίνοντο] O καὶ παρεγένοντο. καθὼς ἀκρὶς] A C ὡς ἀκρίδες. O ὡς ἀκρίς. ἤρχοντο εἰς τὴν γῆν] A C παρεγίνοντο ἐν τῇ γῇ. O καὶ παρεγένοντο οἱ υἱοὶ Ἰσραήλ. καὶ διέφθειρον αὐτήν] O desunt. καὶ διέφθειρον] A C τοῦ διαφθεῖραι. 6 ἐπτωχεύσεν Ἰσραὴλ] O ἐπτώχευσαν. 7 ἐβόησαν] O A C ἐκέκραξεν. Sed A ponit post κύριον. ἀπὸ προσώπου Μαδιὰμ] A C καὶ ἐγένετο ὅτε (Comp. ἐπεὶ) ἐκέκραξαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ πρὸς κύριον διὰ Μαδιάμ. O διὰ Μαδιάμ. 8 Καὶ] C deest. ὃς ἀνήγαγον] A C ὁ ἀναβιβάσας. O ὁ ἀναγαγών. ἐκ γῆς] O A C ἐξ. ὑμῶν] O A C deest. 9 ἐῤῥυσάμην] O A ἐξειλόμην. C ἐξειλάμην. Αἰγύπτου] O Αἰγυπτίων. αὐτοὺς] O αὐτοὺς πάντας. εἶπα] O ἐγὼ εἶπον. 10 Ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν] O desunt. Ἐγὼ] A C Ἐγώ εἰμι. τοῦ Ἀμοῤῥαίου] O τῶν Ἀμοῤῥαίων. κάθησθε] O A C κατοικεῖτε. ἐν τῇ γῇ αὐτῶν] O ἐν αὐτῇ. 11 τὴν Τερέμινθον τὴν ἐν Ἐφραθὰ ἐν γῇ] O A C τὴν δρῦν τὴν οὖσαν ἐν Ἐφραθὰ τὴν τοῦ. Sed O pro Ἐφραθὰ habet Ἐφραθά· & pro τὴν τοῦ, ἡ Ἰω. πατρὸς τοῦ] O Ἀβι. Ἐσδρὶ] A Ἐσρί. O C Ἐζρί. Ῥαβδίζων σῖτον] O A C ἐράβδιζε πυρούς. ἅλωνι] O σιλώ. εἰς ··· ἀπὸ] A C τοῦ ··· ἐκ. O τοῦ φυγεῖν ἀπό. 12 ἰσχυρὸς τῶν δυνάμεων] O A C δυνατὸς τῇ ἰσχύι. 13 εἰς τί] O A C καὶ ἱνατί. τὰ κακὰ] O A C πάντα τὰ κακά. ἃ] O A C ὅσα. μὴ] O A C deest. ἐξέῤῥιψεν] O A C ἀπώσατο. καὶ ἔδωκεν] A καὶ παρέδωκεν. O C κύριος, καὶ παρέδωκεν. 14 ἐπέστρεψε] O A C ἐπέστρεψε. κυρίου] O deest. εἶπεν] O A C εἶπεν αὐτῷ. ἐκ χειρὸς Μαδιὰμ] A C desunt. ἰδοὺ] O A καὶ ἰδού. ἐξαπέστειλα] O ἐξαποστέλλω. 15 μου] O A deest. καὶ ἡ χιλιὰς] O corrupte εἰς χιλιάδες ὅλον τὸ ἐν Μανασσῇ, καὶ ἡ χιλιάς. ἠσθένησεν] O A C ταπεινοτέρα. μικρότερος] O C μικρός. 16 ὁ ἄγγελος κυρίου, κύριος] A C κύριος· ὅτι ἔσομαι. O habet ὅτι ante κύριος. πατάξεις] O ἀποκτενεῖς. 17 εἰ δὴ] O A C καὶ εἰ. ἔλεος] O A C χάριν. ἐν ὀφθαλμοῖς] O ἐνώπιον. καὶ ποιήσεις usq; ad finem versus] A desunt. C καὶ ποιήσῃς μοι σημεῖον ὅτι σὺ λαλεῖς μετ' ἐμοῦ. 18 μὴ] A μὴ δή. χωρισθῇς] O C κινηθῇς. ἐξοίσω] O A C οἴσω. θυσίαν] O A C θυσίαν μου. θήσω] O A θήσω. εἶπεν, Ἐγώ εἰμι] O εἶπεν αὐτῷ, Ἰδοὺ ἐγώ. εἰμὶ] C deest. καθίσομαι] C καθήσομαι. 19 ἔθηκεν] O C ἐπέθηκεν· & O ponit ante τὰ κρέα. ἐν τῷ κοφίνῳ] O A C ἐπὶ τὸ κανοῦν. ἔβαλεν ἐν τῇ χύτρᾳ] O A C ἐξέχεεν (A O ἐνέχεεν) εἰς χύτραν. αὐτὰ] O A C deest. τερέμινθον καὶ προσήγγισε] O A C δρῦν, καὶ προσεκύνησε· & O addit αὐτῷ. 20 τοῦ θεοῦ] A C κυρίου. O κυρίου τοῦ θεοῦ. τὰ ἄζυμα] O A τοὺς ἄρτους τοὺς ἀζύμους. C τοὺς ἀζύμους. ἐχόμενα ἔκχεε] O A C ἔκχεον· & in O ἐχόμενα, & ponit ἔκχεον ante ζωμόν. 21 ἔτεινε] C Γεδεὼν ἔτεινε. ἀνέβη] A C ἀνήφθη. ἐπορεύθη ἀπ'] A ἀπῆλθεν ἀπ'. C ἀπῆλθεν ἐξ. O ἐξῆλθεν ἐξ. 22 εἶπε] O ἰδεῖν. ἔτος] A C deest. ἆ ἆ] O A C οἴμοι. μου] O A C deest. 23 αὐτῷ] O πρὸς αὐτὸν κύριος. ὅτι] C ὅτι ἐπὶ τοῦτο. 24 τῷ κυρίῳ] O κυρίῳ τῷ θεῷ. ἐπεκάλεσεν αὐτῷ] O A C ἐκάλεσεν αὐτό. ἔτι αὐτοῦ ὄντος] O καὶ ἔτι ὄντι αὐτῷ. πατρὸς τοῦ Ἐζδρὶ] O ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Ἀβιαζεί. Ἐσδρὶ] C Ἐζρί. 25 ἐγένετο] A C ἐγενήθη. O deest, ut & Καί. ἐν τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ] O ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, & ponit post αὐτῷ κύριος. ἐν] C deest. τὸν ταῦρον, ὅς ἐστι τῷ πατρὶ] O A C τὸν σιτευτὸν τοῦ πατρός. καὶ μόσχον δεύτερον] O μόσχον. τῷ πατρὶ] A C τοῦ πατρός. O desunt, ut & ὅ ἐστι, & σοῦ. ὀλοθρεύσεις] A C ἐκκόψεις. O ἐγκόψεις. 26 ἐπὶ κορυφὴν Μαωζὶ] O A C ὀφθέντι σοι ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ Μαωζ τοῦ ὄρους. (Comp. ὄρους Μαώζ.) Sed O non habet Μαωζ τοῦ. τούτου] A O deest. ἐν τῇ παρατάξει] O ἐν τῇ καταδύσει τῆς παρατάξεως. τὸν μόσχον τὸν δεύτερον] O A τὸν μόσχον. C σὺν τῷ μόσχῳ τῷ δευτέρῳ. ὁλοκαυτώματα] C ὁλοκαύτωμα. ἐξολοθρεύσεις] A C ἐκκόψεις. O οὐ ἐγκόψεις. 27 δέκα] O γ' καὶ ι'. ἑαυτοῦ] A C αὐτοῦ. O αὐτοῦ. ὃν τρόπον] O A C καθά. πρὸς αὐτὸν] O desunt. ἐγενήθη] O A C ἐγένετο. τοῦ ποιῆσαι] O A C τοῦ μὴ ποιῆσαι. ἡμέρας] O ἐν τῇ ἡμέρᾳ. 28 πόλεως] O πόλεως αὐτοῦ. καθῄρητο] O A C κατεσκαμμένον. ὠλόθρευτο] O A C ἐκκεκομμένον. καὶ εἶδον τὸν μόσχον τὸν δεύτερον, ὃν ἀνήνεγκεν] O A C καὶ ὁ μόσχος ὁ σιτευτὸς ἀνενηνεγμένος εἰς (A εἰς deest.) ὁλοκαύτωμα. 29 ῥῆμα] O A C πρᾶγμα. ἐπεζήτησαν, καὶ ἠρεύνησαν καὶ ἔγνωσαν] O A C ἀνήταζον, καὶ ἐξεζήτουν, καὶ εἶπον. Sed O καὶ εἶπον non habet, ut nec cætera quæ sequuntur in hoc versu. ὅτι] C deest. τὸ ῥῆμα] A τὸ πρᾶγμα. C desunt. 30 Ἐξένεγκε] O A C Ἐξάγαγε. καθεῖλε] O A C κατέσκαψε. ὠλόθρευσε] O A ἐξέκοψε. C ἔκοψε. 31 Γεδεὼν usq; ad αὐτῷ] O A C Ἰωὰς πρὸς τοὺς ἄνδρας τοὺς ἐπανισταμένους ἐπ' αὐτόν. Sed O pro ἐπανισταμένοις habet συνισταμένοις. μὴ] O deest. ὑπὲρ] O A C περί. ἢ ὑμεῖς σώσετε αὐτὸν] O desunt. σώσετε] C σώζετε. ἐὰν δικάσητε] A C ἀντιδικάσητε. O ὅστις ἠδίκησεν αὐτόν. θανατωθήτω] A ἀποθανεῖται. O C ἀποθανέτω. θεὸς] A C θεὸς αὐτός. δικαζέσθω αὐτῷ, ὅτι καθεῖλε] O A C ἐκδικησάτω ἑαυτόν, ὅτι κατέσκαψε. Sed O ponit ἑαυτὸν ante ἐκδικήσει. 32 Καὶ ἐκάλεσεν αὐτὸ]

O Καὶ ὑμεῖς τί δικαιώσετε αὐτῷ, καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα. ἐκάλεσεν αὐτὸ] A ἐπεκάλεσεν αὐτόν. C ἐκάλεσεν αὐτόν. Ἰεροβαάλ, λέγων,] O A desunt. δικαζέσθω ἐν αὐτῷ ὁ] O A C δικαστήριον τοῦ. ὅτι καθηρέθη usque ad finem versus] O desunt. καθηρέθη] O A κατέσκαψε. 33 ϗ παρενέβαλον] A καὶ παρῆλθον, ϗ παρενέβαλον. C ϗ διέβησαν, ϗ παρενέβαλον. Ἰεζραέλ] O Ἰσραήλ. 34 κυρίου ἐνέδυσε] A C θεοῦ ἐνεδυνάμωσε. O θεοῦ ἐνέδυσε. ἐβόησεν ··· ὀπίσω] O ἐκάλεσεν ··· τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ ἐκήρυξεν Ἀβιέζερ ὀπίσω. 35 ἀγγέλους ἐξαπέστειλεν εἰς πάντα Μανασσῆ, ϗ ἐν] O A C ἀγγέλους ἐξαπέστειλεν ἐν παντὶ Μανασσῆ, ϗ ἐβόησεν καὶ αὐτὸς ὀπίσω αὐτοῦ, καὶ ἀγγέλους ἐξαπέστειλεν ἐν. ἀνέβη] A C ἀνέβησαν. συνάντησιν] O A C ἀπάντησιν. αὐτῶν] A αὐτῷ. O C αὐτῶν. 36 σὺ] O A C deest. καθὼς] C ὃν τρόπον. 37 ἰδοὺ] O ϗ ἰδού. τίθημι] O A C ἀπερείδομαι. τοῦ ἐρίου] O A C τῶν ἐρίων. ἐὰν] O A C ϗ ἐάν. ϗ ἐπὶ] O ἐπὶ δέ. γνώσομαι] O A C καὶ γνώσομαι. καθὼς] O A C ὃν τρόπον. 38 ὤρθρισε] A C ὤρθρισε Γεδεών. O ὀρθρίσας Γεδεών. ἐξεπίασε] O A C ἀπεπίασε. ἔσταξε] O A ἀπέρρευσε. C ἀπέσταξε. ἀπὸ] O ἐκ. 39 δὴ] O A C deest. πειράσω δὴ καίγε] O A C ϗ πειράσω. γενέσθω ἡ] O A C γενηθήτω. ϗ ἐπὶ] O A C ἐπὶ δέ. γενηθήτω] O deest. 40 μόνον] O deest. ϗ ἐπὶ] O A C ἐπὶ δέ. ἐγενήθη] C ἐγένετο. O deest.

CAP. VII.

1 Ἰεροβαάλ, αὐτός ἐστι] O desunt. Μαδιὰμ] O A Μαδιὰμ ϗ Ἀμαλήκ. ἀπὸ Γαβααθαμωρὲ] A ἐπὶ τοῦ βουνοῦ τοῦ Μωρὲ Γαβαὰθ Ἀμωρὲ τοῦ. C ἀπὸ βουνοῦ τοῦ Ἀβώρ. O ἀπὸ τοῦ βουνοῦ τοῦ Ἀμωρέ. κοιλάδι] O κοιλάδι Ἐπφαή. 2 ὥστε μὴ] O ὥστε. ἐπ᾽ ἐμὲ] O desunt. 3 Καὶ νῦν] O A C Καὶ εἶπε κύριος πρὸς αὐτόν. δὴ ἐν ὠσὶ] A δὴ εἰς τὰ ὦτα. O C εἰς τὰ ὦτα. ἐπιστραφήτω, ϗ ἐκχωρείτω] O A C ἀποστραφήτω· ϗ ἐξώρμησαν. ἐπέστρεψεν] O A C ἀπεστράφησαν. εἴκοσι ϗ δύο] A εἰκοσιδύο. 4 ἐστι] O C deest. κατένεγκον] O A C κατάγαγε. πρὸς] A C εἰς. ἐκκαθαρῶ σοι αὐτὸν] A C δοκιμῶ αὐτούς σοι. O δοκιμάσω αὐτούς. σὺν σοὶ] A C μετὰ σοῦ. αὐτὸς πορεύσεται σὺν σοὶ] A desunt. σὺν σοὶ] O C μετὰ σοῦ. πᾶς] A deest. C πάντα. O deest, & cætera quæ sequuntur usque ad finem versus. πρὸς σέ, ἐπὶ ὃ] A C ὅτι ὁ. αὐτὸς] A C ϗ αὐτός. μετὰ σοῦ] C deest. 5 κατήνεγκε] A C κατεβίβασε. O κατήγαγε. πρὸς] A C εἰς. O ἐπί. ἀπὸ] O C ἐκ. κλίνῃ] O A C κάμψῃ. πιεῖν] O A C πιεῖν, μεταστήσεις αὐτὸν καθ᾽ αὐτόν. (O ἑαυτόν.) 6 ἀριθμὸς] C ἀριθμὸς πᾶς. O πᾶς ὁ ἀριθμός. ἐν χειρὶ αὐτῶν πρὸς τὸ στόμα αὐτῶν] A ἐν τῇ χειρὶ αὐτῶν, ἐν τῇ γλώσσῃ αὐτῶν. O C ἐν τῇ γλώσσῃ αὐτῶν. πᾶν τὸ κατάλοιπον] O C πᾶς ὁ ἐπίλοιπος. ἔκλιναν] O A C ἔκαμψαν. 7 δώσω] O A παραδώσω. παραδώσονται] O A C ἀποτρεχέτω. ἀνὴρ] O deest. 8 ἔλαβον] O C ἔλαβεν. κερατίνας αὐτῶν] O σάλπιγγας αὐτῶν ἐν τῇ χειρὶ αὐτῶν. Ἰσραὴλ] O deest. ἄνδρα εἰς σκήνωμα] A ἄνδρα εἰς τὸ σκήνωμα. O C εἰς τὸ σκήνωμα. καὶ τοὺς τριακοσίους ἄνδρας κατίσχυσεν] O A C τῶν ϗ τριακοσίων ἀνδρῶν ἐκράτησεν. ϗ ἡ] O A C ἡ δέ. ἦν] O C ἦν. αὐτοῦ ὑποκάτω] O ὑποκάτωθεν αὐτοῦ. 9 ἐγενήθη] O ἐγένετο. ϗ εἶπε πρὸς αὐτὸν κύριος] O εἶπε κύριος πρὸς Γεδεών. ἀνάστα] O ἀναστάς. ἐν τῇ παρεμβολῇ] A τὸ τάχος ἐντεῦθεν εἰς τὴν παρεμβολήν. C εἰς τὴν παρεμβολήν. O τὸ τάχος εἰς τὴν παρεμβολὴν Μαδιάμ. ἐν τῇ χειρὶ] O εἰς τὰς χεῖρας. 10 Καὶ εἰ] O A C Εἰ δέ. σὺ καὶ] O μετά. 11 λαλήσουσι] O C λαλοῦσιν. τοῦτο] O A C ταῦτα. ἰσχύσουσιν] C ἐνισχύσουσιν. ἐν τῇ παρεμβολῇ] O εἰς τὴν παρεμβολήν. πρὸς ἀρχὴν] A C εἰς μέρος. O εἰς τὴν παρεμβολὴν ἐπὶ τὸ ἀκρωτήριον τῆς λαξεύτης τὸ ἐπὶ τῇ παρεμβολῇ εἰς μέρος τῶν ν᾽. οἳ ἦσαν] A C τῶν. 12 βεβλημένοι] O A C παρεμβεβλήκεισαν. ἐστὶ] C ἐστίν. ὡς O A C ὥσπερ. χείλους] O C τὸ χεῖλος. εἰς πλῆθος] A desunt. 13 Γεδεὼν] O Γεδεὼν εἰς τὴν παρεμβολήν. ἐξηγούμενος] O A C ἐξηγεῖτο. ἐνυπνιασάμην ἐνύπνιον] O C τὸ ἐνύπνιον ὃ ἐνυπνιάσθην. ἄρτου] O ἄρτου κριθίνου. στρεφομένη] O A C κυλιομένη. σκηνὰς] O A C σκηνὰς Μαδιάμ. ϗ ἔπεσεν] A C desunt. O καὶ ἔπεσεν ἡ σκηνή. Cætera hujus versus non habet. ἀνέστρεψεν αὐτὴν ἄνω] A C κατέστρεψεν αὐτήν. 14 εἰ μὴ] O A C ἀλλ᾽ ἤ. 15 κυρίῳ] A C κύριον. ὑπέστρεψεν] A ἀπέστρεψεν. O C ἐπέστρεψεν. ἐν χειρὶ ἡμῶν] O A ἐν χερσὶν ἡμῶν. C ἐν χερσὶν ὑμῶν. 16 διεῖλε] A διέστειλε. κερατίνας ἐν χειρὶ πάντων] O σάλπιγγας ἐν χερσὶν αὐτῶν. ταῖς ὑδρίαις] A C μέσῳ τῶν ὑδριῶν. O ἔνδον τῶν ὑδριῶν. 17 ἴδετε ἐμὲ] C ἐμὲ ἴδετε. ἀρχῇ] O A C μέσῳ. καθὼς] O C ὡς. 18 σαλπιῶ] C σαλπίσω. O ἐὰν σαλπίσω. κερατίνῃ] O σάλπιγγι. ἐμοῦ] C ἐμοῦ, καί. πάντες μετ᾽ ἐμοῦ] O A desunt. σαλπιεῖτε ἐν ταῖς κερατίναις] O σαλπιεῖτε ταῖς σάλπιγξι. κύκλῳ] O A C ϗ ὑμεῖς κύκλῳ. ὅλης] O deest. τῷ κυρίῳ] A ῥομφαία τῷ κυρίῳ. 19 ἀρχῇ] A C μέρει. O μερίδι. ἐν ἀρχῇ] O A C ἀρχομένης. μέσης] O A C μεσούσης. ϗ] O ὅτι. καὶ ἐγείροντες] A C πλὴν ἐγείροντες. φυλάσσοντας] C φύλακας. ἐσάλπισαν ἐν ταῖς κερατίναις] O ἐσάλπισε τῇ σάλπιγγι. Sic semper σάλπιγξ pro κερατίνη habet. ἐξετίναξαν usque ad finem versus] O ἐξετίναξεν τὴν ὑδρίαν τὴν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ. ἐν prius] A C deest. 20 ἐν] C deest. συνέτριψαν τὰς ὑδρίας] O ἀπέρριψαν τὰς ὑδρίας ἐκ τῶν χειρῶν αὐτῶν. ἐκράτησαν ἐν χερσὶν ἀριστεραῖς] A C ἐλάβοντο ἐν χειρὶ τῇ ἀριστερᾷ. O pro ἐκράτησαν habet ἐλάβοντο. τὰς λαμπάδας] O A C τῶν λαμπάδων. ἐν χερσὶ δεξιαῖς] A ἐν τῇ χειρὶ τῇ δεξιᾷ. C ἐν τῇ δεξιᾷ. τὰς κερατίνας] A C αἱ κερατίναι. O ἦσαν σάλπιγγες. κυρίῳ] O θεῷ. 21 ἔστησαν ἀνὴρ ἐφ᾽ ἑαυτῷ] O A C ἔστησαν ἕκαστος καθ᾽ ἑαυτόν. Sed O καθ᾽ ἑαυτὸν non habet. ἔδραμον] A C ἔδραμον. O συνέδραμον. παρεμβολὴ] O παρεμβολὴ Μαδιὰμ καὶ Ἀμαλὴκ ϗ πάντες οἱ ἄνδρες οἱ ὑπεναντίοι. 22 ἐν ταῖς τριακοσίαις κερατίναις] A C αἱ τριακοσίαι κερατίναι. O αἱ τ᾽ σάλπιγγες. ἔθηκε] A C ἔθετο. O ἐνέβαλε. τὴν ῥομφαίαν] O A C μάχαιραν. ἐν τῷ] O ἐπὶ τόν. ἐν πάσῃ] A C καὶ ἐν ὅλῃ. O ἐν ὅλῃ. 23 ἔφυγεν ἡ παρεμβολὴ] O ἔφυγον. Βηθσεεδὰ Ταγαραγαθὰ] A Βηθασεττά. C Βαιθασεπτά. O Βασαγτά. Ἀβελμεουλὰ] A ϗ συνήγαγεν ἕως χείλους Ἀβελμαουλά. C ϗ ἐπὶ συνηγμένη ἕως χείλους Ἀβελμεουλά. ἐπὶ] A C ϗ ἐπί. ἐβόησαν] O A C ἐβόησεν. Ἰσραὴλ] O deest. ἀπὸ ··· ἀπὸ ··· ἀπὸ] A ἐκ ··· ἐξ ··· ἐκ. C ἐν ··· ἐξ ··· ἐκ. O ἐκ ··· ἐκ. ἐδίωξαν] O A C κατεδίωξαν. 24 ἀπέστειλε] O A C ἐξαπέστειλε. ὄρει] O ὁρίῳ. Βαιθηρὰ] A C Βαιθβηρὰ bis. ἑαυτοῖς τὸ ὕδωρ] O αὐτῶν τὸ ὕδωρ. ἕως Βαιθηρά, καὶ τὸν Ἰορδάνην] O desunt. 25 συνέλαβον τοὺς] O A συνελάβοντο τοὺς δύο. C συνέλαβον τοὺς δύο. καὶ prius] O A deest. Σοὺρ Ὠρὴβ] O Σουδείν. Ἰακεφζὴβ] A C Ἰακὲβ Ζήβ. O Ἰακεφζήβ. Ζὴβ] O τὴν κεφαλὴν Ζήβ. ἀπὸ] A C ἐκ τοῦ. O ἐν τῷ. Huic capiti Ald. addit tres priores versus capitis sequentis.

CAP. VIII.

1 εἶπαν] A C εἶπε, O εἶπον. ἀνὴρ] O πᾶς ἀνήρ. τοῦτο] O C τί ὅ. ἐπορεύθης παρατάξασθαι] A ἐξεπορεύου παρατάξασθαι. C ἐξεπορεύθης πολεμῆσαι. O ἐξεπορεύου πολεμῆσαι. διελέξαντο πρὸς αὐτὸν ἰσχυρῶς] A C ἐκρίνοντο μετ᾽ αὐτοῦ κραταιῶς. O ἐκρίνοντο πρὸς αὐτὸν κραταιῶς. ... O αὐτὸς Γεδεών. ἐποίησα] A ἐποίησαν. ἢ] O A C deest. 2 ... A ἐπὶ φυλαῖς. C ἐπιφυλλίον. ἢ] A ἤ. 3 ὑμῶν] A ἡμῶν. ὡς] ... καθώς. τότε] O ϗ κατέπαυσε τότε, καί. ἀνέθη] O A C ἀνῆκε ... O A ἀνδρῶν. αὐτὸν] A C αὐτὸν μετ᾽ αὐτῶν. 4 πεινῶντες, καὶ διώκοντες] O A C ὀλιγοψυχοῦντες, ϗ πεινῶντες. 5 εἰς τροφὴν] O desunt. τῷ λαῷ τῷ ἐν ποσίν μου] A τούτῳ τῷ μετ᾽ ἐμοῦ. O C τῷ μετ᾽ ἐμοῦ. ... σιν] O A πεινῶσι. ϗ ἰδοὺ ἐγώ εἰμι διώκων] O A C ἐγὼ δὲ διώκω ... 6 ἡ χεὶρ] O ἡ κεφαλή. νῦν ἐν] A ἐν τῇ. O C νῦν ἐν τῇ. δυνάμει] O A C στρατιᾷ. 7 διὰ τοῦτο] A C οὐχ οὕτως. O οὐχ οὕτως, πλήν. ... ἀλοήσω] A ἐγὼ καταξανῶ. O ϗ καταξανῶ. Βαρκηνὶμ] A Βαρακηνείμ. O C τριβόλοις. 8 ὡσαύτως] A κατὰ ταῦτα. O C κατὰ ταῦτα. ... posterius] A C αὐτῷ οἱ ἄνδρες. 9 Γεδεὼν πρὸς ἄνδρας] O A Γεδεὼν τοῖς ἀνδράσι. C τοῖς ἀνδράσι. ἐν ἐπιστροφῇ μου μετ᾽] O A C ἐν τῷ ἐπιστρέφειν με μετ᾽. κατασκάψω] O ϗ κατασκάψω. 10 ἐν Καρκὰρ] O ἦσαν κεκειμένη ἐν Καρκάρ. δεκαπέντε] A C δέκα ϗ πέντε. O ιε᾽ ϗ ι᾽. ... τες] A deest. καταλελειμμένοι ἀπὸ πάσης παρεμβολῆς] A καταλειφθέντες ἐν πάσῃ τῇ παρεμβολῇ. καταλελειμμένοι ἀπὸ] O καταλειφθέντες ἐκ. ἀλλοφύλων] A C ἀνατολῶν. O τῶν ἐναντίων. ἑκατὸν] O A C ἦσαν ἑκατὸν εἴκοσι] A C ϗ εἴκοσι. σπωμένων] A C ἐσπασμένων. 11 σκηνούντων] O A C κατοικούντων. ἀπὸ] O deest. Ναβαὶ] O Ναβέθ. ϗ Ἰεγεβάλ] A C ϗ ἐξεναντίας Ναβέ. O desunt. ϗ ἡ, ad finem versus] O ἐξεναντίας Ζεβεὲ ϗ Σαλμανά, ἡ δὲ παρεμβολὴ * κεῖμαι ἦν ἐν γῇ Ναβέθ, ϗ ἐν ... πεποιθυῖα, ϗ ἐπάταξε Γεδεὼν τὴν παρεμβολὴν, ἐφ᾽ ᾗ ἐπεποίθησαν. ϗ ἡ] A C ἡ δέ. 12 ἔφυγον] O A C ἔφυγε. ἐξέστησε] O A ἀνδρῶν ἐξέστησε. C αὐτῶν ἐξέστρεψε. 13 ἐπέστρεψε] O A C ἀνέστρεψε. ἀπὸ τῆς παρατάξεως] A C ἐκ τοῦ πολέμου. O τοῦ πολέμου. ἐπάνωθεν τῆς παρατάξεως] A C ἀναβάσεως. O ἐπὶ ἀναβάσεως. Ἀρες] O Ἀρβέκ. 14 ἀπὸ] O A C ἐκ. ἔγραψε] O A C ἀπεγράψατο. πρὸς αὐτὸν] C πρὸς αὐτόν. ὀνόματα τῶν ἀρχόντων] A C τοὺς ἄρχοντας. O τοὺς ἄνδρας. τῶν πρεσβυτέρων αὐτῆς] O A C τοὺς πρεσβυτέρους αὐτῆς. 15 Γεδεὼν] C deest. εἶπεν] O A C εἶπεν αὐτοῖς. ἐν οἷς] C A C δι᾽ οὕς. χεὶρ] O κεφαλή. νῦν] O ἵνα ... τοῖς ἀνδράσι σου τοῖς ἐκλείπουσι ἄρτους] O σοὶ ἄρτους, ϗ τῇ στρατιᾷ σου τῇ ἐκλυομένῃ. ἐκλείπουσι] A C ἐκλυομένοις. 16 τοὺς πρεσβυτέρους] O A C τοὺς ἄρχοντας ϗ τοὺς πρεσβυτέρους. & O præterea habet Γεδεὼν ante τοὺς ἄρχοντας. ἐν ταῖς ἀκάνθαις] O A ϗ κατέξανεν αὐτοὺς, ϗ τὰς ἀκάνθας. (O ἐν ταῖς ἀκάνθαις) C ϗ κατεδίωξεν αὐτοὺς ἐν ταῖς ἀκάνθαις. ταῖς Βαρκηνὶμ] O τοῖς τριβόλοις. ϗ ταῖς] A C ϗ τάς. ἠλόησεν] A C κατέξανεν. O deest, ut & ἐν αὐτοῖς. τῆς πόλεως] O A C Σοκχώθ. 17 κατέστρεψε] A C κατέσκαψε. Γεδεὼν] O deest. 18 εἶπε] O εἶπε Γεδεών. ποῦ] O τίνες. σὺ] A ὡς σύ. O ὡς ἐξ αὐτῶν ὅμοιος σοί. ... αὐτοὶ] O desunt. ὡς ὁμοίωμα υἱοῦ βασιλέως] A C ὅμοιος σοι (A σὺ) ὅμοιος αὐτοῖς. ὡς εἶδος υἱῶν βασιλέων (A βασιλέως) O ὡς εἶδος μορφὴ υἱῶν βασιλέων. 19 ϗ υἱοὶ] C υἱοί. ἦσαν] A C εἰσίν. ζῇ] O ϗ ὤμοσεν αὐτοῖς κατὰ τοῦ θεοῦ, λέγων, ζῇ. ἐζωογονήκειτε] O A C ἐζωογονήσατε. 20 Ἰεθὲρ] O Γεδεὼν τῷ Ἰεθέρ. ἔσπασε] O ἐσπάσατο. τὴν ῥομφαίαν] A αὐτοῦ τὴν μάχαιραν. O C τὴν μάχαιραν. ὅτι] O διότι. ἔτι] A C deest. O deest ut & ὅτι. ἦν] C ponit ante νεώτερος. O ἦν γάρ, & ponit ut C. 21 σὺ] O A δὴ σύ. συνάντησον] O A C ἀπάντησον. ἀνδρὸς] A C ἀνήρ. O ἀνήρ, καί. σὺ] A C αὐτοῦ. ἀπέκτεινε] O A C ἀνεῖλε. 22 εἶπον] O A C εἶπεν. κύριε ἄρξον ἡμῶν ϗ] A ἄρχε ἡμῶν ϗ. O C ἄρχε ἐν ἡμῖν. ὁ υἱὸς] A οἱ υἱοί. σὺ ἔσωσας] O C σέσωκας. 23 ἐγὼ] A C ἐγὼ ὑμῶν. O ὑμῶν ϗ οὐκ ἄρξει] O οὐδέ. ἐν ὑμῖν] A ὑμῶν. O desunt. 24 αἰτήσομαι παρ᾽ ὑμῶν αἴτημα] O αἴτησιν αἰτοῦμαι παρ᾽ ὑμῶν. ἐνώτιον] O ἐνώτιον χρυσοῦν. αἴτημα] A C αἴτησιν. ἐκ] C deest. αὐτοῦ] O αὐτῶν. αὐτοῖς] A ... αὐτοῖς. O ἦν αὐτοῖς πολλά. ἦσαν] O C ponunt post Ἰσμαηλῖται. 25 ἔρριψεν] O A C ἔρριψεν. ἐκεῖ ἀνὴρ] O A ἀνὴρ ἐκεῖ. ἐνώτιον] O C ἐνώτιον χρυσοῦν. 26 ἐγένετο] O C ἐγενήθη. χρυσῶν] O deest. ᾔτησε] O A C ᾐτήσατο. χίλιοι] C A σίκλοι χίλιοι. χρυσοῖ] A χρυσίου. C χρυσοῖ. O σίκλοι χρυσίου. πάρεξ usque ad πορφυρίδων] A C πλὴν τῶν σιρώτων τῶν (A ϗ τῶν) ὁρμίσκων (A ὁρμίσκων ἐν φωθ) ϗ τῶν περιβολαίων τῶν πορφυρῶν. O πλὴν τῶν μηνίσκων, ϗ τῶν ὁρμίσκων, ϗ τοῦ ἱματίου τοῦ πορφυροῦ. τῶν ἐπὶ] A ϗ τῶν ἐπί. O τοῦ ὄντος ἐπί. ϗ ἐκτὸς τῶν περιθεμάτων ἃ ἦν ἐν] A C (A ϗ deest) πλὴν τῶν κλοιῶν τῶν ἐν. O ϗ ἐκτὸς τῶν κλοιῶν τῶν χρυσῶν. 27 αὐτὸ] C αὐτῷ. O αὐτά. Ἐφραθὰ] C Ἐφρά. O εἰς Ἐφὸδ ἐν Ἐφραθά. αὐτοῦ] O αὐτῶν. σκῶλον] A C σκάνδαλον. 28 συνεστάλη] O A C ἐνετράπη. προσέθηκαν] O προσέθεντο. ἄραι] C ἔτι ἆραι. 29 ἐκάθισεν] O A C κατῴκησεν. 30 Καὶ τῷ Γεδεὼν ἦσαν] O Ἦσαν δὲ τῷ Γεδεών. ἐκπορευόμενοι] O οἱ ἐξεληλυθότες. 31 ἦν ἐν Συχὲμ, ϗ] O A ἡ ἐν Συχέμ. C ἐν Σικίμοις. καὶ prius] O deest. ἔθηκε τὸ ὄνομα] O A C ἐπέθηκε τὸ ὄνομα αὐτοῦ. 32 ἐν πόλει αὐτοῦ] O A C ἐν πολιᾷ ἀγαθῇ. τάφῳ] O μνήματι. Ἐφραθὰ] C Ἐφρά. Ἀβὶ] A πατρός. 33 ἐγενήθη] O ἐγένετο. ἐπέστρεψαν] O A C ἀπεστράφησαν. ἔθηκαν ἑαυτοῖς] O A C ἔθεντο αὐτοῖς. διαθήκην] O C εἰς διαθήκην. αὐτοῖς αὐτὸν] O A αὐτὸν αὐτοῖς. 34 ... O A C θεοῦ αὐτῶν. θλιβόντων αὐτοὺς] A C ἐχθρῶν αὐτῶν. O ἐχθρῶν αὐτῶν ... τοῦ. 35 ἔλεος] O ponit post Ἰεροβαάλ. μετὰ] O ἐλέος μετά. ἐστι] C desunt. O desunt, ut & Γεδεών. κατὰ πάντα τὰ ἀγαθὰ] O A C κατὰ πᾶσαν τὴν ἀγαθωσύνην, ἥν. ἐποίησε] O ἐποίησε Γεδεών.

CAP. IX.

1 πατρὸς] O C deest. 2 τί τὸ ἀγαθὸν ὑμῖν κυριεῦσαι] A C ποῖον βέλτιον ὑμῖν τὸ ἄρχειν. O ποῖον βέλτιον, τὸ ἄρχειν ὑμῶν. ὀστοῦν ··· σὰρξ ···] O ... ··· ὀστοῦν. εἰμὶ] O A C εἰμὶ ἐγώ. 3 περὶ αὐτοῦ] C ponit post μητρὸς αὐτοῦ. εἶπαν] O εἶπον αὐτῷ. 4 ἐξ] O A C ἐκ τοῦ. Βααλβερὶθ] O Βαὰλ διαθήκης. ἑαυτῷ] O A C ἐν αὐτοῖς. δειλοὺς] A C θαμβουμένους. O ἐπτοημένους. ... λίθον ἕνα] O ponit ante ἑβδομήκοντα. 5 κατεκρύβη] C A ὑπεκρύβη. ... ἐλείφθη. ὅτι] O καί. 6 Βηθμααλὼ] A C Μααλώ. O Μαλλών. ϗ ἐβασίλευσαν τὸν Ἀβιμέλεχ] O τοῦ χρίσαι τὸν Ἀβιμέλεχ εἰς βασιλέα. πρὸς τῇ βαλάνῳ τῇ ... εὑρητῇ τῆς] A πρὸς τῆς βαλανώτης. C βασιλέα πρὸς τῇ βαλάνῳ τῇ.

Jud.

… 7 ἀνήγγειλαν] O C ἀνήγγειλαν. ἔστη] C ἔστησεν. ἐπὶ κορυφῆς] A C O ἐν τῇ κορυφῇ τοῦ. ἔκλαυσε] A C ἐκάλεσε. αὐτοῖς] O deest. …] O C ἀκούσαι. 8 ἐπορεύθη] O A C ἐπορεύθησαν. ἐφ' ἑαυτά] A ἐφ' …] C ἐπ' αὐτῶν. ἡμῶν] O ἡμᾶς. 9 αὐτοῖς ἡ ἐλαία] O ἡ ἐλαία αὐ… ἀπολείψασα] A ἀφεῖσα. O C ἀφεῖσα, ut & v. 11. & 13. ἐν ᾗ … θεὸν ἄνδρες] A C ἣν ἐν ἐμοὶ ἐδόξασεν ὁ θεὸς, ϗ οἱ ἄνθρωποι. O, nisi quod ἐν ἐμοὶ non habet. πορεύσομαι κινεῖσθαι ἐπὶ] O A C … ut & v. 11. & 13. τὰ ξύλα] O πάντα τὰ ξύλα, ut & v. 12. … ἐφ' ἡμῶν] O βασίλευε ἐφ' ἡμᾶς. 11 τὰ γεννήματά μου τὰ ἀγαθὰ] … τὸ γέννημά μου τὸ ἀγαθόν. C τὰ γεννήματά μου, τὸ ἀγαθόν. 12 πρὸς …] O A C τῇ ἀμπέλῳ. βασίλευσον] C βασίλευε σύ. 13 τὸν οἶνόν … εὐφραίνοντα θεὸν ϗ ἀνθρώπους] A C τὸν οἶνον (Comp. οἶκον) μου τὴν … τῶν ἀνθρώπων. O τὸν οἶνόν μου, ϗ τὴν εὐφροσύνην τῶν … τοῦ θεοῦ, ϗ τῶν ἀνθρώπων. …] A deest. πάντα] O deest. 14 τῇ ῥάμνῳ] A C πρὸς τὴν …] A deest. O καί. βασίλευσον] C βασίλευε. ἡμῶν] O ἡμᾶς. …] C ponit ante χρίετε. O deest. τοῦ βασιλεύειν] O εἰς βασιλέα. … ἐν τῇ σκιᾷ] O εἰσέλθετε, ϗ ὑποδύνατε ὑπὸ τὴν σκέπην. A C … ἐν τῇ σκέπῃ. ἀπ' ἐμοῦ] O A C ἐκ τῆς ῥάμνου. 16 τελειότητι …] O … ϗ εἰ ἀγαθωσύνην ἐποιήσατε] O desunt. A C pro ἀγαθωσύνην habent καλῶς. Ἱεροβάαλ] O τοῦ πατρός μου. μετὰ] O deest. ὡς ἀνταπόδομα] O A C κατὰ τὸ ἀνταπόδομα. χειρὸς] O τῶν χειρῶν. παρετάξατο] O A C … 17 ἐξέρριψε] O A C ἔρριψε. ἐξεναντίας] O πρόκοπον. ϗ ἐρ…] O ϗ παρεπίθησεν ὑπὲρ ὑμῶν, ϗ ἐξείλετο. C ϗ ἐξείλατο. 18 …] O deest. 19 τελειότητι] O ὁσιότητι. μετὰ τοῦ] O A C τοῦ. εὐφρανθείητε] O εὐλογηθείητε ὑμεῖς, ϗ εὐφρανθείητε. A C ϗ εὐφρανθείητε. ϗ αὐτὸς] … desunt. O αὐτὸς, & ponit ante εὐφρανθείη. 20 Εἰ δὲ οὐ] O Εἰ δὲ μὴ καί. C Εἰ μή. ἀπὸ] O A C ἐξ. ἄνδρας] O ἄρχοντας. ϗ τὸν] O ϗ τοὺς … ϗ τόν. Βηθμααλλὼ] O Μααλλώ. C Μηλώ. A Μααλλὼ bis. ἐξέλθοι …] O ponit post Σικίμων. ἀνδρῶν] O ἀρχόντων. ἀπὸ] O C ἐκ τῶν. … οἴκου Βηθμααλλὼ] O desunt. Ἀβιμέλεχ] O Ἀβιμέλεχ, ϗ τὸν οἶκον … Ἰωάθαμ, ϗ ἀπέδρα] O ἀπέδρα Ἰωάθαμ. A C ἀπέδρα Ἰωάθαμ, … ἕως Βαὴρ] A C εἰς Βηρά. O ἐν ὁδῷ, ϗ ἀνεχώρησεν εἰς Ῥαφά. τοῦ …] O ponit ante Ἀβιμέλεχ. 22 τρία ἔτη] O ἔτη Γ'. 23 ϗ ἠθέ… ἄνδρες Σικίμων] O desunt. 24 ἑβδομήκοντα] O αὐτοῦ. τὰ αἵματα] O A C τὸ αἷμα. τοῦ θεῖναι] A C ἐπιθεῖναι. O ἐπιθεῖναι, & ponit ante τὸ … ἀπέκτεινεν] O C τὸν ἀποκτείναντα. ὅτι ἐνίσχυσε] O C τοὺς κατισχύσαντας … ἀποκτεῖναι] O C αὐτῶν ὥστε ἀποκτεῖναι. A αὐτοῦ ὥστε ἀποκτεῖναι. … ἔθεσαν αὐτῷ οἱ ἄνδρες Σικίμων ἐνεδρεύοντας] O ἐπισυνέστησαν τῷ Ἀβιμέλεχ … Σικίμων ϗ οἱ ἄνδρες αὐτῶν ἔνεδρα. A C ἔθεντο αὐτῷ οἱ ἄνδρες Σικίμων ἔνεδρα. κεφαλὰς] O κορυφάς. διήρπαζον] O A C ἀνήρπαζον. πάντα, …] O A C πάντας τοὺς διαπορευομένους. αὐτοὺς] C αὐτῶν. ὁδῷ] O ὁδῷ, ϗ … αὐτούς. βασιλεῖ] O A C deest. 26 Γαὰλ] O Γαάδ, & v. 28. & 35. Ἰωβὴλ] O Ἀβέδ. A C Ἀβέδ, & v. 28. & 35. ϗ παρ…] O desunt. ἐν Σικίμοις] O A C εἰς Σίκημα. ἤλπισαν] O A C … ἐν] O A ἐπ'. 27 ἐξῆλθον] C ἦλθον. εἰς ἀγρὸν] O εἰς τὸν … ἐπάτησαν] O κατεπάτησαν. A C ἐπάτουν. ἐποίησαν Ἑλλουλὶμ] O ἐποίησαν Ἐλ… A ἐποίησαν χορούς. C ἐποίησαν χορούς. εἰσήνεγκαν] O C εἰσῆλθον. A ἐξῆλθον. …] O κατηρῶντο τῷ. A C κατηρῶντο τόν. 28 υἱὸς] O οὐκ ἔστιν υἱός. A C οὐχ υἱός. Ζεβοὺλ ἐπίσκοπος] O Ζεβουλὼν τεταγμένος. C Ζεβοὺλ ὁ ὢν ἐπίσκοπος. … αὐτοῦ] O αὐτῷ … αὐτῷ. σὺν τοῖς ἀνδράσιν] O κατεδουλώσατο τοὺς ἄνδρας. 29 πρὸς αὐτὸν] O A C τῷ Ἀβιμέλεχ. δύναμιν] O στρατιάν. ἔξελθε] O ἔξελθε νῦν. 30 ὠργίσθη θυμῷ αὐτὸς] O A C ἐθυμώθη ὀργῇ. 31 ἐν κρυφῇ] O A C μετὰ δώρων. ἔρχονται] O A C παραγεγόνασιν. ἰδοὺ αὐτοὶ πολιορκοῦσι] O A C οἵδε πολιορκοῦσι. ἐπὶ σὲ] O ἐπ' ἐμέ. 32 ϗ ὁ] O C σὺ ϗ. ἐνέδρευσον] C ἐνέδρευε. A ἐνεδρεύσον τὸ … 33 ὀρθριεῖς] O ἀναστήσῃ. … ἐκτενεῖς] O ἐπιβαλεῖς. ἐκπορεύονται] C ἐκπορεύεται. ὅσα ἂν εὕρῃ] O καθάπερ ἂν δύνῃ. A C καθὰ ἐὰν εὕρῃ. 34 ἐπὶ] O ἐν τῷ ἀγρῷ ἐπί. … ἀρχαῖς] O εἰς Δ' ἀρχάς. A C τέσσαρες ἀρχαί. 35 Καὶ] O C … καί. τῇ θύρᾳ] O C τὴν θύραν. ὁ λαὸς] O C πᾶς ὁ λαός. …] O A C ἐκ τῶν ἐνέδρων. 36 καταβαίνει] O A C καταβαίνων. …] O A C κορυφῶν. βλέπεις] O A C ὁρᾷς. 37 ἀπὸ τοῦ] O desunt. …] A C μία. ἔρχεται] O A C παραγίνεται. δι' ὁδοῦ Ἠλὼν Μαωνενὶμ] O A C ἀπὸ ὁδοῦ δρυὸς ἀποβλεπόντων. Deinde addit Ox. ϗ ἀρχὴ ἑτέρα παραγίνεται ἀπὸ τοῦ βουνοῦ … οἱ ἵπποι. 38 ϗ τοῦ ἐστι] O A τοῦ ἐστι νῦν. C τοῦ …] O A C τὸ λέγον. μὴ οὐχ] O A C οὐκ ἰδού. ἔξελθε δὴ] O … ἔξελθε. A ἔξελθε. C ἐν αὐτῷ; ἔξελθε δή. παράταξαι αὐτῷ] O πολέμησον αὐτόν. A C πολέμει πρὸς αὐτόν. 39 ἐνώπιον] O A C ἀπὸ προσώπου. παρετάξατο πρὸς] O C ἐπολέμησεν πρός. A ἐπολέμησεν. 40 ἐδίωξεν] O A C κατεδίωξεν. αὐτοῦ] O αὐτοῦ Γαάδ. τῆς θύρας τῆς πύλης] O A C τῶν θυρῶν τῆς … 41 εἰσῆλθεν … ἐν Ἀρημὰ] O ἐπέστρεψεν … ϗ ἐκάθισεν ἐν Ἀρμών. A C ἐκάθισεν ἐν Ἀριμά. αὐτοῦ, μὴ οἰκεῖν] O τοῦ μὴ κατοικεῖν. A αὐτοῦ μὴ … C αὐτοῦ, τοῦ μὴ οἰκεῖν. 42 ἐγένετο] A C ἐγενήθη. τῇ ἐπαύριον, ϗ … ὁ λαὸς] O ὡς ἐξῆλθον οἱ ἄνδρες. τὸν ἀγρὸν] O A C τὸ πεδίον. …] O ἀπήγγειλεν. A C ἀπηγγέλη. 43 ἔλαβε] O παρέλαβεν Ἀβιμέλεχ. A C παρέλαβε. ἐν ἀγρῷ] A αὐτῷ. O ἐν αὐτῷ. ἀνέστη ἐπ' αὐτοὺς] O ἐπανέστη αὐτοῖς. A C ἐπανέστη ἐπ' αὐτούς. 44 οἱ ἀρχηγοὶ οἱ] O ἡ ἀρχὴ ἡ. C αἱ ἀρχαὶ αἱ. ἐξέτειναν, ϗ] O desunt. A ἐξετάθησαν, καί. τὴν θύραν] C τὰς θύρας. ϗ αἱ] O αἱ δύο. ἐξέτειναν] O A C ἐξεχύθησαν. πάντας] O … ἀγρῷ] O πεδίῳ. 45 παρετάσσετο] O A C ἐπολέμει. ἐν τῇ πόλει] O τὴν πόλιν. κατελάβετο] A C κατελάβοντο. ἀπέκτεινεν] O ἀνεῖλεν. A C … τὴν πόλιν καθεῖλε] C καθεῖλε τὴν πόλιν. O τὴν πόλιν κατέσκαψε. …] O ἐν αὐτῇ. 46 ϗ ἦλθον εἰς συνέλευσιν Βαιθηλβερὶθ] O εἰς τὴν … A C ϗ εἰσῆλθον εἰς τὸ ὀχύρωμα οἴκου Βαιθηλβερίθ. Deinde A addit … 47] Hic versus deest in Ox. 48 Σελμὼν] O Ἀερμών. ϗ πᾶς] O A C αὐτὸς, ϗ πᾶς. ἀξίνας] O A C ἀξίνην. κλάδον ξύλου] O C φορτίον … A φορτίον. ϗ ἦρεν, ϗ ἔθηκεν ἐπὶ ὤμων] O C ϗ ἔλαβεν αὐτὸ, … ἐπὶ τοὺς ὤμους. C ϗ ἐπέθηκεν αὐτὸ ἐπὶ τοὺς ὤμους. τῷ λαῷ τῷ] O A C πρὸς τὸν λαὸν τόν. ὃ] A C τί. ὡς ἐγὼ] O ὡς ϗ ἐγὼ ἐποίησα. A C … 49 καίγε ἀνὴρ κλάδον πᾶς ἀνὴρ] O ϗ αὐτοὶ ξύλα φορτίον ἕκαστος. A C καίγε πάντες αὐτοὶ ἕκαστος φορτίον. ϗ ἐπορεύθησαν usque ad prius συν…] Desunt in Ox. συνέλευσιν] A C ὀχύρωμα. O deest. ἐνέπρησαν] O A C ἐνεπύρισαν. καίγε] O ἐν πυρί. C deest, & invertit cætera. ὡσεὶ χίλιοι &c.] O εἰς χιλίους ἄνδρας, ϗ γυναῖκας. 50 ἐκ Βαιθηλβερὶθ ϗ παρενέβαλεν ἐν Θήβης] O A C εἰς Θεβαιὰ (A C Θηβής) ϗ περιεκάθισεν ἐπ' (Comp. ἐπ' deest) αὐτήν. κατέλαβεν] O A C προκατελάβετο. 51 ἰσχυρὸς ἦν] O C ἦν ὀχυρός. A ἦν ἰσχυρός. γυναῖκες] O A C γυναῖκες ϗ (Comp. ϗ deest) πάντες οἱ ἡγούμενοι. ἔκλεισαν ἔξωθεν αὐτῶν] O A C ἀπέκλεισαν ἐφ' ἑαυτοῖς (A ἑαυτούς.) 52 παρετάξαντο αὐτῷ] O A C ἐξεπολέμησεν (Comp. -σαν) αὐτόν. 53 κλάσμα ἐπιμύλιον] O καβδοῦ κλάσμα μύλου] A C κλάσμα μύλου. ἔκλασε] O συνέθλασε. A C συνέκλασε. 54 τάχος] O Ἀβιμέλεχ τὸ τάχος. A C τὸ τάχος. παιδάριον] O παιδάριον αὐτοῦ. σπάσον] O A C σπάσαι. ῥομφαίαν] O C μάχαιραν. ἀπέθανε] O C ἀπέθανε Ἀβιμέλεχ. 55 εἶδεν] O ἴδεν πᾶς. ἐπορεύθησαν] O A ἀπῆλθεν. C ἀπῆλθον. ἀνὴρ] O ἕκαστος. 56 ὁ θεὸς τὴν πονηρίαν] O κύριος τὴν κακίαν. A C ὁ θεὸς τὴν κακίαν. τῷ πατρὶ αὐτοῦ] O desunt. 57 πονηρίαν] O A C κακίαν. αὐτῶν] O αὐτοῦ. ἐπῆλθεν] O ἀπῆλθεν. Ἱεροβάαλ] O Γεδεών.

CAP. X.

1 ἀνέστη] O ἀνέστησεν ὁ θεός. Θωλὰ &c.] A τὸν Θολὰ, υἱὸν Φουὰ, υἱὸν Καριὲ, πατράδελφον. ᾤκει] O A C κατῴκει. Σαμὶρ] O A Σαμαρείᾳ, ut & ver. 2. 2 τρία] O A C ϗ τρία. 3 μετ' αὐτὸν] O μετὰ τὸν Θολά. Ἰαὶρ] C Ἰαείμ. ὁ Γαλααδ] O A C ὁ Γαλααδίτης. δύο] O A C ϗ δύο. 4 ἦσαν] O A C ἐγένοντο. ἐπιβαίνοντες] O A C ἐπιβεβηκότες. δύο … δύο … δύο] C desunt. ἐκάλουν αὐτὰς] O ἐκάλεσεν αὐτάς. A C αὐτὰς ἐκάλεσεν. ἕως τῆς, usque ad Ἰαεὶρ versus proximi] desunt in Ox. ἐν γῇ] A C αἵ εἰσιν ἐν τῇ γῇ. 5 Ῥαμνὼν] O Ῥαμμώ. A C Καμών. 6 ἐνώπιον] A ἐναντίον. C ἔναντι. ἐδούλευσαν τοῖς] O A C ἐλάτρευσαν ταῖς. (Comp. τοῖς.) καὶ τοῖς θεοῖς Ἀρὰμ] O desunt. pro Ἀρὰμ τῆς C Συρίας. υἱῶν] O deest. φυλιστιεὶμ] O A C ἀλλοφύλων, & ver. 7. 7 ὠργίσθη θυμῷ] O A C ἐθυμώθη ὀργῇ. ἐν] O ἐπὶ τόν. A C ἐν τῷ. 8 ἔθλιψαν] O A C ἐσάθρωσαν. τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ] O τὸν Ἰσραήλ. καιρῷ] C ἐνιαυτῷ. ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ] O desunt. τοὺς πάντας υἱοὺς Ἰσραὴλ τοὺς] O καὶ πάντα οἶκον Ἰσραὴλ, τόν. Γαλααδ] O C τῇ Γαλααδίτιδι. 9 παρατάξασθαι πρὸς] O τοῦ ἐκπολεμῆσαι ἐν τῷ] A C ἐκπολεμῆσαι, καὶ ἐν τῷ. ϗ πρὸς] O A C ϗ ἐν τῷ οἴκῳ. 10 ἐβόησαν] O A ἐκέκραξαν. C ἔκραξαν. οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ] O desunt. θεὸν] O A C θεὸν ἡμῶν. ἐδουλεύσαμεν τῷ Βααλὶμ] O ἐδουλεύσαμεν θεοῖς ἑτέροις, καὶ ἐλατρεύσαμεν τοῖς Βααλίμ. A C ἐλατρεύσαμεν τοῖς Βααλίμ. 11 μὴ οὐχὶ usque ad finem versus] O A C οὐχὶ οἱ Αἰγύπτιοι, ϗ οἱ Ἀμορραῖοι, καὶ οἱ υἱοὶ Ἀμμὼν, ϗ Μωὰβ, ϗ ἀλλόφυλοι. 12 καὶ Σιδωνίων ϗ Ἀμαλὴκ ϗ Μαδιὰμ] O καὶ Μαδιὰμ, ϗ Ἀμαλήκ. A C καὶ Σιδώνιοι, ϗ Ἀμαλὴκ, ϗ Χαναάν. οἱ ἔθλιψαν] O A C ἐξέθλιψαν. ἐβοήσατε] O A C ἐκεκράξατε. 14 Πορεύεσθε, καὶ βοήσατε] O A C Βαδίζετε ϗ βοᾶτε. θεοὺς] O θεοὺς ὑμῶν. 15 οἱ υἱοὶ] O desunt. ἡμῖν] O ἡμῖν κύριε. πᾶν τὸ ἀγαθὸν ἐν ὀφθαλμοῖς σου] O A C πάντα ὅσα ἂν ἀρέσκῃ σοι. (pro σοὶ A C ἐνώπιόν σου.) πλὴν] C πλὴν κύριε. O ponit κύριε post ἡμᾶς. ἡμέρᾳ] O ὥρᾳ. 16 ἐξέκλιναν] O μετέστησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραήλ. A C μετέστησαν. ἐδούλευσαν] O A C ἐλάτρευσαν. μόνῳ] O C deest. καὶ ὠλιγώθη ἡ ψυχὴ αὐτοῦ] O ϗ οὐκ εὐηρέστησε κύριος ἐν τῷ λαῷ ϗ ὠλιγοψύχησεν. C ϗ ὠλιγοψύχησεν. A eadem quæ Ox. nisi quod κύριος deest. 17 συνήχθησαν] O A C ἐξῆλθον. σκοπιᾷ] O C Μασσηφά. C ἀμασσηφά. 18 ὁ λαὸς] A desunt. O τοῦ λαοῦ, & ponit post ἄρχοντες. C οἱ τοῦ λαοῦ. ὁ ἀνὴρ ὅστις] O ἕτερος ἀνὴρ ὅς. A C ἀνὴρ ὅς. παρατάξασθαι πρὸς υἱοὺς Ἀμμὼν] O πολεμῆσαι πρὸς τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ Ἀμμών. A C πολεμῆσαι ἐν τοῖς υἱοῖς Ἀμμών. ἂν ἄρξεται] O ἄρξει. A C ἄρξεται. ἄρχοντα] O A C κεφαλήν. Γαλαὰδ] O ἐν Γαλαάδ.

CAP. XI.

1 ἐπηρμένος δυνάμει] O ἀνὴρ δυνατὸς ἰσχύϊ. A C ἦν δυνατὸς ἐν ἰσχύϊ. ἡ ἐγέννησε usque ad finem versus] desunt in Ox. A C pro ἐγέννησε habent ἔτεκε. 2 ἡ γυνὴ Γαλαὰδ αὐτῷ] O τῷ Γαλαὰδ ϗ ἡ γυνὴ αὐτοῦ. ἡδρύνθησαν] O C ἡνδρώθησαν. υἱὸς] O deest. A ponit post σύ. σὺ] O C εἶ σύ. C σὺ εἶ. 3 ἔφυγεν] O A C ἀπέδρα. ἀπὸ] O A C ἐκ. συνεστράφησαν] O A C συνελέγοντο. κενοὶ] O A C λιτοί. ἐξῆλθον] O A C συνεξεπορεύοντο. 4 Καὶ ἐγένετο ἡνίκα παρετάξαντο] O A C. Καὶ ἐγένετο. (O ἐγένοντο) μεθ' ἡμέρας, ϗ ἐπολέμησαν οἱ υἱοὶ Ἀμμὼν μετὰ Ἰσραήλ. Καὶ ἐγενήθη ἡνίκα ἐπολέμησαν (O ἐπολέμουν.) 5 οἱ υἱοὶ Ἀμμὼν μετὰ Ἰσραήλ. καὶ] O desunt. λαβεῖν] O A C παραλαβεῖν. ἀπὸ τῆς γῆς] O A C ἐν γῇ. 6 τῷ] O A C πρός. ἀρχηγὸν] O A C ἡγούμενον. παραταξώμεθα πρὸς υἱοὺς] O A C πολεμήσομεν ἐν (C ἐν deest) τοῖς υἱοῖς. 7 διατί] O A C τί ὅτι. νῦν] O deest. χρῄζετε] O ἂν ἐθλίβητε. A C ἐθλίβητε. 8 διὰ τοῦτο νῦν] O οὐχ οὕτως. ἐπεστρέψαμεν] O C συνήλθομεν. A ἤλθομεν. πορεύσῃ μεθ' ἡμῶν] O A C συμπορεύσῃ ἡμῖν. παρατάξῃ πρὸς υἱοὺς] A O C πολεμήσομεν ἐν τοῖς υἱοῖς. ἄρχοντα] O A C κεφαλήν. & ver. 9. 9 ϗ ἐγὼ] O A C ἐγώ. ὑμῖν ἔσομαι] C ἔσομαι ὑμῖν. 10 ἔσῃ] O A C ἔσται. 11 ἔθηκαν αὐτὸν ὁ λαὸς ἐπ'] O κατέστησαν αὐτὸν ἐπάνω. A C κατέστησαν ὁ λαὸς αὐτὸν ἐπ'. A κατέστησαν αὐτὸν ὁ λαὸς, & ponit ἐπ' αὐτῶν post εἰς κεφαλήν. εἰς κεφαλὴν] O εἰς ἄρχοντα. καὶ εἰς ἀρχηγὸν] O A C καὶ (A deest) εἰς ἡγούμενον. ἐλάλησε] O ἔλαβε. 12 ἦλθες] O A C ἥκεις. τοῦ] C σύ. παρατάξασθαι] O A C πολεμῆσαί με. 13 υἱῶν] C deest. πρὸς] O A C πρὸς τοὺς ἀγγέλους. ὅτι] O C διότι] A διατί. τῷ ἀναβαίνειν αὐτὸν] O A C τῇ ἀναβάσει αὐτοῦ. ἕως prius] O ϗ ἕως τοῦ. αὐτὰς ἐν εἰρήνῃ, ϗ πορεύσομαι] O μοι αὐτὴν μετ' εἰρήνης. C αὐτὰς μετ' εἰρήνης. C αὐτὴν μετ' εἰρήνης, ϗ πορεύσομαι. 14 Καὶ προσέθηκεν (C προσέθετο) ἔτι Ἰεφθάε, καὶ] O καὶ ἀπέστρεψαν οἱ ἄγγελοι πρὸς Ἰεφθάε, καί. Eadem Ald. & addit ϗ προσέθετο ἔτι Ἰεφθάε. ἀπέστειλεν … πρὸς] O πάλιν ἀπέστειλεν … Ἰεφθάε πρός. 15 εἶπεν] A C εἶπαν. οὕτω] O A C τάδε. Μωὰβ] O σοῦ. Ἀμμὼν] O Μωάβ. 16 ὅτι ἐν τῷ ἀναβαίνειν αὐτοὺς] O A C ἐν τῇ ἀναβάσει αὐτῶν. (O αὐτοῦ.) ἐπορεύθη] O A C ἀλλ' ἐπορεύθη. Σὶφ] O A C ἐρυθρᾶς. 17 ἀπέστειλεν] C ἐξαπέστειλεν. δὴ ἐν τῇ γῇ] O A C διὰ τῆς γῆς. ἤκουσε] O ἤκουσεν αὐτοῦ. καίγε] O καίγε πρός. C καί. ἐδόκησεν] O ἠθέλησεν, οὐδὲ ἔτι ἀνῆκε αὐτῷ παρελθεῖν. A ἠθέλησεν. C ἠθέλησεν. ϗ ἐκάθισεν] O κατέμεινεν δέ. 18 ἐπορεύθη] A C διῆλθεν. ἐν τῇ ἐρήμῳ] O διὰ τῆς ἐρήμου. Ἐδὼμ, ϗ τὴν γῆν] O desunt. ἦλθεν ἀπὸ ἀνατολῶν] O παρενέβαλον ἐν τῷ κατ' ἀνατολάς. A C παρεγένετο κατ' ἀνατολάς. τῇ γῇ Μωὰβ] O Μωὰβ τῆς γῆς. A C τῆς γῆς Μωάβ. παρενέβαλεν ἐν] O A C παρενέβαλον (A -λεν) ἐν τῷ. εἰσῆλθον ἐν ὁρίοις] O A C εἰσῆλθον (A -θεν) εἰς τὸ ὅριον. ὅτι usq; ad finem versus] A desunt. O C habent τὸ ὅριον. 19 βασιλέα τοῦ Ἀμορραίου βασιλέα Ἐσεβὼν] O βασιλέα Ἐσεβὼν τῶν Ἀμορραίων. C pro τοῦ Ἀμορραίου habet τῶν Ἀμορραίων. παρελθωμεν δὴ ἐν

τῇ

τῇ γῇ] O A C παρελεύσομαι διὰ (A δὴ διὰ) τῆς γῆς. ἡμῶν] O A C μου. 20 ἐνεπίστευσε Σηὼν τῷ Ἰσραὴλ παρελθεῖν] O οὐκ ἠθέλησεν Σιὼν παρελθεῖν τὸν Ἰσραήλ. A C οὐκ ἠθέλησε Σηὼν τὸν Ἰσραὴλ διελθεῖν. ἐν τῷ ὁρίῳ αὐτοῦ] O A C διὰ τῶν ὁρίων αὐτοῦ (O αὐτῶν.) συνῆξε] O A C συνήγαγε. παρενέβαλον] O A C παρενέβαλεν. πρὸς] O A C μετά. 21 Ἰσραὴλ] O deest. πάντα] C σύμπαντα. αὐτὸν] O A C αὐτούς. γῆν] C γῆν αὐτοῦ. τοῦ κατοικοῦντος τὴν γῆν ἐκείνην] O desunt. τὴν γῆν ἐκείνην] A C ἐν τῇ γῇ ἐκείνῃ. 22 ἀπὸ] A C καὶ ἐκληρονόμησε πᾶν τὸ ὅριον τοῦ Ἀμορραίου ἀπό. καὶ ἕως τοῦ Ἰαβόκ, καὶ ἀπὸ τῆς ἐρήμου] O desunt. καὶ ἀπὸ τῆς ad finem versus] A desunt. ἕως] C καὶ ἕως. 23 ἀπὸ] A C ἐκ. λαοῦ ··· Ἰσραὴλ] O desunt. αὐτὸν] A αὐτὸν ἐπὶ σοῦ. O αὐτὸν ἐπὶ σοί. 24 ἃ ἐὰν κληρονομήσει σε] O A C ἀλλὰ (A C deest) ὅσα κατεκληρονόμησέ σοι. αὐτὰ] O A ταῦτα. κληρονομήσεις] A κατακληρονομήσεις. καὶ τοὺς πάντας οὓς ἐξῆρε] O A C καὶ πάντα ὅσα κατεκληρονόμησεν ἡμῖν ἔθνη. (A ἔθνη deest. Comp. ἡμῖν ἔθνη desunt.) ὑμῶν αὐτοὺς] O ἡμῶν ταῦτα. A C ὑμῶν αὐτά. 25 ἐν ἀγαθῷ ἀγαθώτερος σὺ ὑπὲρ] O A C κρείσσων εἶ σύ. υἱὸν] O A C υἱοῦ. μὴ μαχόμενος ἐμαχέσατο] O τοῦ δικαζομένου δίκην. A C μὴ μάχῃ ἐμαχέσατο. πολεμῶν] O A C πολέμῳ. αὐτὸν] O C αὐτοῖς. A αὐτούς. 26 οἰκῆσαι] O κατοικισθῆναι τὸν Ἰσραήλ. A C οἰκῆσαι Ἰσραήλ. τοῖς ὁρίοις] O τοῖς περιοίκοις. A C ταῖς θυγατράσιν. γῇ Ἀροὴρ] O Ἰαζήρ. A C Ἀροήρ. καὶ ἐν τοῖς ὁρίοις αὐτῆς] O desunt. A C καὶ ἐν ταῖς θυγατράσιν αὐτῆς. καὶ διατί οὐκ ἐρρύσω] O διατί οὐκ ἐξηγγείλαντο. A C τί ὅτι οὐκ ἐρρύσαντο. 27 νῦν ἐγώ εἰμι] O ἐγὼ δέ. A C ἐγώ. τοῦ παρατάξασθαι] O καὶ ἥκεις τοῦ πολεμῆσαι. A C τοῦ πολεμῆσαι. Ita hæc verba permutant per totum caput. 28 ἤκουσε] A O C εἰσήκουσε. βασιλεὺς υἱῶν Ἀμμὼν] O desunt. τῶν λόγων] O τὸν λόγον. 29 ἐγένετο] A C ἐγενήθη. παρῆλθε] O A C διέβη. παρῆλθε] O deest. A C διέβη. εἰς τὸ] A C καὶ ἀπὸ σκοπιᾶς Γαλαὰδ εἰς τό. 30 διδοὺς δῷς] O A C παραδόσει παραδῷς. 31 ὁ ἐκπορευόμενος ὃς ἂν ἐξέλθῃ] O ὃς ἂν ἐξέλθῃς. ἀπὸ τῆς θύρας] A C ἐκ τῶν θυρῶν. O ἐκ τῶν χειρῶν. συνάντησιν] O A C ἀπάντησιν. ἐπιστρέφειν] O A C ἐπιστρέψαι. ἀνοίσω] O C καὶ ἀνοίσω. 32 παρῆλθε] O A C διέβη. 33 ἕως ἐλθεῖν ἄχρις Ἀρνὼν] O A C καὶ ἕως τοῦ ἐλθεῖν σε (σε O C deest) Μενὶθ (O Μενὴθ.) Deinde addit Ox. ἕως τῆς ὁδοῦ Μανωέ. ἐν ἀριθμῷ] O A C desunt. Ἐβελχαραμὶμ] O A C Ἀβὲλ ἀμπελώνων. συνεστάλησαν] O ἐταπεινώθησαν. A C ἐνετράπησαν. ἀπὸ προσώπου] O ἐναντίον τῶν. 34 εἰς τὴν] O καὶ ἐπορεύετο ἀποβλέπων εἰς τήν. ἐξεπορεύετο] O ἐπορεύετο. συνάντησιν] O ἀπάντησιν τοῦ παιδὸς αὐτῆς. A C ἀπάντησιν αὐτοῦ. αὕτη δὲ] O C αὐτή. A αὕτη. αὐτοῦ] O αὐτῷ ἀγαπητὴ περίψυχος αὐτῷ. A αὐτῷ ἀγαπητή. οὐκ ἦν] O οὐχ ὑπῆρχεν. A C καὶ οὐκ ἔστιν. ἕτερος] O πλὴν αὐτῆς ἦ. A C πλὴν αὐτῆς. 35 ἐγένετο] A C ἐγενήθη. ὡς] O A C ἡνίκα. αὐτὸς] O Ἰεφθάε. διέρρηξεν] A C καὶ διέρρηξε. ἆ] O A C οἴμοι. θυγάτηρ μου] O θύγατερ. A θυγάτηρ μου. ταραχῇ ἐτάραξας] O A C ἐμποδοστάτηκας. καὶ σὺ ἦς ἐν τῷ ταράχῳ μου] O A C εἰς σκῶλον ἐγένου ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς μου. καὶ ἐγώ εἰμι] O A C καὶ ἐγώ. μου πρὸς] O A C μου περὶ σοῦ πρός. 36 Ἡ δὲ] O A C Καὶ εἶπε. πάτερ ἤνοιξας] O A C εἰ ἐν ἐμοὶ ἤνοιξας. ποίησον] O ποίει. ἐν τῷ ποιῆσαί σοι κύριον] O A C ἀνθ᾽ ὧν ἐποίησέ σοι κύριος ἐκδικήσεις. 37 ἥδε] O A C deest. ποιησάτω usque ad τοῦτον] O A C καὶ (O πλὴν) ποίησόν μοι τὸ ῥῆμα τοῦτο. καταβήσομαι] O ἐπιβήσομαι. παρθένια] O παρθενίαν. A C παρθενεία, & v. 38. εἰμι] O δέ. A C deest. 38 εἶπε] O εἶπεν αὐτῇ. ἀπέστειλεν] O A C ἐξαπέστειλεν. δύο μῆνας] O ὁ πατὴρ αὐτῆς δύο μῆνας ἡμερῶν. καὶ ἔκλαυσεν] O A καὶ ἔκλαυσαν. C ἔκλαυσεν. ἐπὶ τὰ παρθένια αὐτῆς ἐπὶ τὰ ὄρη] O ἐπὶ τῶν ὀρέων ἐπὶ τὴν παρθενίαν αὐτῆς. 39 ἐν τέλει] O A C μετὰ τὸ τέλος. ἐπέστρεψε] A C ἀνέκαμψε. O ἀνέκαμψεν ἡ θυγάτηρ Ἰεφθάε. ἐποίησεν ἐν αὐτῇ] O C ἐπετέλεσεν Ἰεφθάε. A ἐτέλεσεν ἐν αὐτῇ. ἐγένετο] A C ἐγενήθη. ἐν] C deest. 40 Ἀπὸ] O A C Ἐξ. ἐπορεύοντο] O A C συνεπορεύοντο αἱ. ἐπὶ] O A C deest. ἐν τῷ ἐνιαυτῷ] O τοῦ ἐνιαυτοῦ.

CAP. XII.

1 ἐβόησεν ἀνὴρ] O συνηθροίσθησαν υἱοί. A C συνήχθησαν οἱ υἱοί. παρῆλθον εἰς βορρᾶν] O A C ἦλθον εἰς Σεφινά. διατί παρῆλθες παρατάξασθαι ἐν υἱοῖς] O A C τί ὅτι ἐπορεύθης πολεμεῖν (Comp. πολεμῆσαι) πρὸς τοὺς υἱούς. ἐν] O deest. 2 Ἰεφθάε] C ponit ante πρός. μαχητὴς] O A C ἀντιδικῶν. σφόδρα] O A C ἐταπείνουν με σφόδρα. ἐβόησα] O εἶπον πρός. A C ἐβόησα πρός. 3 εἶ σωτὴρ] O A C ἦν ὁ σώζων. ἔθηκα] O C ἔθηκα. παρῆλθον] O A C διέβην. ἔδωκεν] O A C παρέδωκεν. εἰς τί] O A C ἱνατί. ἐπ᾽ ἐμὲ] O A C πρός με. ἐπ᾽] O A C ἐν. 4 συνέστρεψεν] O A C συνήθροισεν. ἐπάταξαν usque ad finem versus] Desunt in Ox. διασωζόμενοι] A C διασεσωσμένοι. 5 προκατελάβετο Γαλαὰδ τὰς] O προκατελάβοντο ἄνδρες Γαλαὰδ τοῦ Ἐφραίμ, καὶ τάς. εἴπαν αὐτοῖς οἱ διασωζόμενοι] O A C καὶ ἐγενήθη (O ἐγένετο) ὅτε εἴπαν (O ἔλεγον) οἱ διασεσωσμένοι. καὶ εἶπεν αὐτοῖς] O καὶ ἔλεγον αὐτοῖς. C δὴ καὶ εἶπον αὐτῷ. Ἐφραθίτης εἶ] O ὑμεῖς ἐκ τοῦ Ἐφραίμ ἐστε. A C ἐκ τοῦ Ἐφραίμ ὑμεῖς. εἶπεν, Οὔ] O ἔλεγον, οὐκ ἐσμὲν ἐκ τοῦ Ἐφραίμ. C A εἴπαν (Comp. εἶπον) οὐκ ἐσμέν. 6 εἴπαν αὐτῷ, Εἰπὸν δὴ στάχυς, καὶ οὐ] O καὶ ἔλεγον αὐτοῖς, Σύνθημα εἴπατε, καὶ λέγοντες Σύνθημα, οὐ. εἴπαν αὐτοῖς, εἴπατε δὴ Σύνθημα, καὶ οὐ. C εἶπον αὐτοῖς, εἴπατε δὴ στάχυς Σύνθημα, καὶ εἶπον, καὶ οὐ. κατέθυσαν] O κατέθυον. A C κατηύθυναν. ἐπελάβοντο αὐτοῦ, καὶ ἔθυσαν αὐτὸν πρὸς] A O ἐπελαμβάνοντο (A ἐπελάβοντο) αὐτῶν, καὶ ἔσφαζον αὐτοὺς ἐπί. C ἐπελάβοντο αὐτούς, καὶ ἔσφαζον αὐτοὺς ἐπί. ἔπεσαν ἐν ··· ἀπὸ Ἐφραίμ] O ἔπεσον Ἐφραίμ ἐν. A pro ἀπὸ habet ἐξ, ut & C qui ponit ante ἐν. δύο] O C ponunt ante τεσσαράκοντα. ἔκρινεν] O A C ἔκρινεν Ἰεφθάε. 7 ἑπτὰ ἔτη] O A C ἕξ. Γαλαὰδ] O ἐν Γαλαάδ. 8 Ἀβαισὰν ἀπὸ] A C Ἐσεβὼν ἐκ. C Ἐβεσὼν ἐκ, & v. 10. 9 ἦσαν] O A C ἐγένοντο. ἃς ἐξαπέστειλεν] O A C ἐξαπεσταλμέναι. θυγατέρας εἰσήνεγκεν] O A C γυναῖκας εἰσήγαγε. ἔξωθεν] C ἀπὸ ἔξωθεν. Ἰσραὴλ] O Ἰσραὴλ Ἐσεβών. 11 ἔκρινε] O ἔκρινε Αἰλών. 12 καὶ ἐτάφη ἐν Αἰλὼμ ἐν] O ἐν Ἐλίμ, καὶ ἔθαψαν αὐτὸν ἐν. C καὶ ἔθαψαν αὐτὸν ἐν Αἰλὶμ ἐν. 13 Ἀβδὼν] O Λαβδών, & v. 15. Ἐλλὴλ] O Ἐλλίμ. A Ἐλλήχ. Φαραθωνίτης] O Φρααθωνίτης. C Ἐφραθωνίτης. 14 ἦσαν] O A C ἐγένοντο. τριάκοντα υἱῶν υἱοὶ] O υἱοὶ τῶν υἱῶν αὐτοῦ λ΄. A C τριάκοντα υἱοὶ τῶν υἱῶν αὐτοῦ. ἐπιβαίνοντες] O ἐπιβεβηκότες. ἔκρινε] O ἔκρινε Λαβδών. 15 Φαραθὼν] O Ἐφρααθών. ἐν γῇ Ἐφραίμ] A desunt. O ἐν ὄρει Ἐφραίμ. ἐν ὄρει τοῦ Ἀμαλὴκ] O ἐν τῇ Σελλήμ. C ἐν ὄρει Λανάκ.

CAP. XIII.

1 προσέθηκαν] O A C προσέθεντο. ἔτι] O C deest. ἐνώπιον] O C ἔναντι. A ἐναντίον. Φυλιστιὶμ] O A C ἀλλοφύλων. 2 ἦν] O A C ἐγένετο. εἷς ἀπὸ Σαραὰ] O ἐξ Ἀραά. A ἐκ Σαραά. C εἷς ἐξ Ἀραά. ἀπὸ δήμου συγγενείας] O A C ἐκ τῆς φυλῆς. ἔτεκε] O A C ἔτικτε. 3 ἰδοὺ] A C ἰδοὺ δή. συλλήψῃ] O A C ἐν γαστρὶ ἕξεις, καὶ τέξῃ υἱόν. 4 φύλαξαι δὴ] O [illegible] φύλαξαι. A C φύλαξαι. μέθυσμα] O A σίκερα. C σίκερα, & ver. [illegible] 5 ἰδοὺ] O deest. ἔχεις] O A C ἕξεις. τὴν κεφαλὴν] C τῆς κεφαλῆς [illegible] οὐκ ἀναβήσεται] C ponit ante ἐπί. Ναζὶρ θεοῦ ἔσται] O ἡγιασμένον [illegible] Ναζιραῖον τῷ θεῷ. A C Ναζηραῖον τῷ θεῷ ἔσται. ἀπὸ τῆς κοιλίας] O [illegible] κοιλίας] A C ἐκ τῆς γαστρός. σῶσαι] O C σώζειν. Φυλιστιὶμ] O C [illegible] λοφύλων. 6 εἰσῆλθεν] O C ἦλθεν. ἄνθρωπος] O A C ἦν ἄνθρωπος [illegible] εἶδος ··· εἶδος] O A C ὅρασις ··· ὅρασις. φοβερὸν] O A C ἐπιφανὴς σφόδρα [illegible] 7 οὐκ ἠρώτησα αὐτὸν] O A ἠρώτων. C ἠρώτων αὐτόν. μοὶ] C [illegible] ἔχεις] O A C ἕξεις. νῦν μὴ] A νῦν φύλαξαι, καὶ μή. πᾶν ἀκαθαρσίαν] O A C πᾶσαν ἀκαθαρσίαν. ἅγιον] O A C Ναζηραῖον. γαστρὸς] O κοιλίας. ἡμέρας] O ἡμερῶν. 8 προσηύξατο] O A C ἐδεήθη. πρὸς κύριον] O τοῦ θεοῦ. A C τοῦ κυρίου. ἀδωναῒ] O A C deest. τὸν ἄνθρωπον usque ad πρὸς] O ἐλθέτω δὴ ὁ ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ ὃν ἀπέστειλας πρὸς [illegible] θρωπον] A C ἄνθρωπος. ἀπέστειλας] C ἀπέστειλας πρὸς ἡμᾶς. τὸ ἐπὶ] [illegible] deest. συμβιβασάτω] O A C φωτισάτω. παιδίῳ] O A C παιδαρίῳ [illegible] ἐπήκουσεν] O A C ἐπήκουσεν. ἦλθεν] O A C παρεγένετο. καὶ αὐτὴ ἐκάθητο] O A αὐτῆς καθημένης. C αὐτοῦ, καθημένην. 10 ἔδραμε] O A ἐξέδραμε [illegible] ἀνήγγειλε] O A C ἀπήγγειλε. πρὸς μὲ] O A C μοί. ὃς ἦλθεν] O C [illegible] ἐλθών. ἡμέρᾳ] O A C ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. 11 καὶ ἦλθε] O desunt. καὶ εἶπεν] O καὶ ἴδεν αὐτόν, καὶ εἶπεν. γυναῖκα] O γυναῖκα τὸ πρότερον. 12 [illegible] ἐλθέτω usque ad παιδίου] O A C νῦν δὴ ἐλθόντος. (A δὴ ἐλθόντος) [illegible] ῥήματός σου, τί ἔσται τὸ σύγκριμα (A κρίμα) τοῦ παιδαρίου. ποίημα] O A C ἔργα. 13 κυρίου] O deest. πάντων] O πάντος. εἴρηκα] O εἶπον. A C [illegible] φυλάξεται] O A C φυλαξάσθω. 14 παντὸς ὃ] O C πάντων ὅσα [illegible] οἴνου] O A C desunt. μέθυσμα] O A σίκερα. C σικέρα. πάντα] O [illegible] πάντα. φυλάξεται] O A C φυλαξάσθω. 15 κατάσχωμεν ὧδε] O παραβιασώμεθα δή. A C βιασώμεθα δή. 16 κατάσχῃς] O παραβιάσῃ με. A C βιάσῃ με. ἀπὸ τῶν ἄρτων] O A τῶν ἄρτων. C τὸν ἄρτον. ὁλοκαύτωμα] [illegible] C ὁλοκαυτώματα. αὐτὸ] O deest. C αὐτά. ὅτι posterius] O deest. αὐτὸς] O C ἐστίν. 17 ὅτι ἔλθοι ··· καὶ] O A C ἵνα ὅταν ἔλθῃ. δοξάσομεν] O A C δοξάσωμεν. 18 εἰς τί τοῦτο] O ἱνατί. A C ἱνατί τοῦτο. 19 τῷ κυρίῳ, καὶ διεχώρισε ποιῆσαι] O ὁλοκαύτωμα τῷ θεῷ, τῷ θαυμαστὰ ποιοῦντι. A C τῷ κυρίῳ, τῷ θαυμαστὰ ποιοῦντι. βλέποντες] O A C ἐθεώρουν. 20 ἐπάνω] O C ἐπάνωθεν. ἕως τοῦ οὐρανοῦ] O C εἰς τὸν οὐρανὸν. φλογὶ] C φλογὶ τοῦ θυσιαστηρίου. βλέποντες καὶ] O desunt. A C ἐθεώρουν καί. αὐτῶν] C deest. 21 προσέθηκεν ἔτι] O προσέθετο. πρὸς ··· τὴν] O τῷ ··· τῇ. 22 εἴδομεν] O A C ἑωράκαμεν. 23 ἤθελεν] O A C ἐβούλετο. ἔλαβεν] O A C ἐδέξατο. ὁλοκαύτωμα, καὶ θυσίαν] ὁλοκαύτωμα καὶ θυσίας. A pro καὶ habet ἤ. ἔδειξεν ἡμῖν] O A C ἐφώτισεν ἡμᾶς. καὶ καθὼς καιρὸς] O C desunt. οὐκ ἂν ἠκούτισεν ἡμᾶς] O A C καὶ οὐκ ἂν ἀκουστὰ ἐποίησεν ἡμῖν. 24 ἡδρύνθη τὸ παιδάριον καὶ εὐλόγησεν αὐτὸ κύριος] O καὶ εὐλόγησε κύριος τὸ παιδίον καὶ ηὐξήνθη. A C pro ἡδρύνθη habent ηὐξήνθη, & pro αὐτὸ, αὐτόν.

CAP. XIV.

1 ἀπὸ] O C ἐκ. 2 Καὶ] O καὶ ἤρεσεν ἐνώπιον αὐτοῦ. καὶ εἶπε] O εἶπεν αὐτοῖς. Φυλιστιὶμ] O A C ἀλλοφύλων. εἰς] C deest. 3 εἶπε] O εἶπον] C εἶπαν. οὐκ εἰσὶ θυγατέρες] O οὐκ ἔστιν ἀπό. A C οὐκ ἔστιν ἀπὸ τῶν θυγατέρων. ἐκ παντὸς τοῦ λαοῦ μου] O A C ἐν παντὶ τῷ λαῷ μου (O σου.) πορεύῃ] C πορεύσῃ. πατέρα] O μητέρα. αὕτη εὐθεῖα] O ἤρεσεν. A αὕτη ἤρεσεν. C αὐτὴ ἤρεσεν. 4 ἐκδίκησιν αὐτὸς ζητεῖ ἐκ] O ἀνταπόδομα αὐτὸς ζητεῖ. A C ἀνταπόδομα αὐτὸς (A αὐτοῖς) ἐκζητεῖ ἐκ. κυριεύοντες ἐν] O A C ἐκυρίευον τῶν υἱῶν (O pro τῶν υἱῶν habet τῆς.) 5 ὁ πατὴρ αὐτοῦ, καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ] O οἱ γονεῖς αὐτοῦ. ἦλθεν ἕως τοῦ ἀμπελῶνος] O C ἐξέκλινεν εἰς ἀμπελῶνας. A ἐξέκλιναν εἰς ἀμπελῶνα. Θαμναθὰ] O Θαμναθὰ ὁ Σαμψών. συνάντησιν] O A C ἀπάντησιν. 6 [illegible] το] O A C κατηύθυνεν. συνέτριψεν αὐτὸν ὡσεὶ συντρίψει] O A C διέσπασεν αὐτὸν ὡς. ταῖς χερσὶν] O A C τῇ χειρί. καὶ τῇ] O A οὐδὲ τῇ. ἃ] O C ἅ. 7 γυναικὶ] O γυναικὶ περὶ αὐτοῦ. ηὐθύνθη ἐν ὀφθαλμοῖς] O A C ἤρεσεν ἐνώπιον. 8 ὑπέστρεψε] O ἐπέστρεψε Σαμψών. C ἐπέστρεψε. αὐτὴν] O τὴν γυναῖκα. συναγωγὴ μελισσῶν] O C συστροφὴ μελισσῶν. A συστροφὴ μελισσῶν. καὶ μέλι] O καὶ ἰδοὺ κηρίον μέλιτος ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ. 9 [illegible] χεῖρας] O ἐν ταῖς χερσίν. A C εἰς τὸ στόμα. καὶ ἐπορεύετο] O desunt. C καὶ ἐπορεύθη. ἀνήγγειλεν] O C ἀπήγγειλεν. ἀπὸ στόματος] O ἐκ τοῦ στόματος. A C ἐκ τῆς ἕξεως. μέλι] O κηρίον τοῦ μέλιτος. 10 πότον] O δοχήν. ποιοῦσιν] O A C ἐποίουν. 11 ὅτε εἶδον αὐτὸν] O A C ἐν τῷ φοβεῖσθαι αὐτοὺς αὐτόν. ἔλαβον τριάκοντα κλητοὺς] A C προσκατέστησαν [illegible] ἑτέρους (Comp. ἑταίρους) τριάκοντα (C ponit τριάκοντα ante ἑταίρους.) O παρέστησαν αὐτῷ ἑτέρους λ΄. 12 πρόβλημα ὑμῖν προβάλλομαι] O A C προβαλῶ δὴ (A C δὴ deest) ὑμῖν πρόβλημα (A addit μου,) καί. ἀπαγγείλητε] O deest. αὐτὸ] O C μοι τὸ πρόβλημα. A μοι αὐτό. καὶ εὕρητε] O A desunt. 13 δύνασθε] A δύνησθε αὐτό. δώσετε] O A C καὶ δώσετε. ὀθόνια] O A C σινδόνας. ἀλλασσομένας στολὰς ἱματίων] O A στολάς. C στολὰς ἱματίων. 14 Τί βρωτὸν ἐξῆλθεν ἐκ βιβρώσκοντος] O ἐκ στόματος ἐσθίοντος ἐξῆλθε βρῶσις. A C ἐκ τοῦ ἔσθοντος ἐξῆλθε βρῶσις. ἀπὸ ἰσχυροῦ] O [illegible] πικροῦ. A C ἐξ ἰσχυροῦ ἐξῆλθε. ἠδυνάσθη] O A C ἠδυνήθησαν. [illegible] ἡμέρας] O ἡμέραις τρισί. 15 τετάρτῃ] C ἑβδόμῃ. Σαμψὼν] O ἀπαγγειλάτω] O ἀναγγειλάτω. κατακαύσομεν] O A C ἐμπυρίσομεν. ἐν πυρὶ] O C desunt. ἐκβιάσαι ἡμᾶς κεκλήκατε] O πτωχεῦσαι ἡμᾶς ἐκαλέσατε. A C πτωχεῦσαι ἐκαλέσατε ἡμᾶς. 16 πρὸς αὐτὸν] O ἐπ᾽ αὐτῷ. [illegible] Πλὴν] O A C εἶπεν αὐτῷ. μεμίσηκας] A ἐμίσησας. ἠγάπησας] C ἠγάπηκας. μοὶ] A C καὶ ἐμοί, & C ponit ante οὐκ. οὐ] O A C [illegible] ἀπήγγελκα] O A C ἀπήγγειλα αὐτό. σοὶ ἀπαγγελῶ] O A C καὶ σοὶ ἀναγγελῶ. [illegible] desunt. 17 πρὸς] O A C ἐπ᾽. ἐπὶ τὰς ἑπτὰ ἡμέρας] O ἃς ἦν αὐτοῖς] O A C ἐν αἷς ἦν ἐν αὐταῖς (O ἐπ᾽ αὐτῆς.) αὐτῇ] [illegible] τῇ τὸ πρόβλημα. αὐτῷ] A C αὐτόν. τοῖς] O τὸ πρόβλημα τοῖς [illegible] 18 πρὸ τοῦ ἀνατεῖλαι] O A C πρὶν (A πρινὴ) δῦναι. εἰ μὴ usque ad ἐδαμάλισαν μου] O A C εἰ μὴ κατεδαμάσατέ μου τὴν δάμαλιν. C ponit [illegible] post δάμαλιν. ἔγνωτε] O A C εὕρετε. 19 ἥλατο] O A C κατηύθυνεν. ἐπάταξεν ἐξ αὐτῶν] O ἐπάταξεν ἐκεῖ. A O ἔπαισεν ἐκεῖθεν. τὰ ἱμάτια] O A C τὰς στολάς. τὰς στολὰς] O A C desunt. πρόβλημα] O πρόβλημα αὐτοῦ. ὠργίσθη θυμῷ] O ἐθυμώθη ἡ ὀργή. A C ἐθυμώθη ὀργῇ. ἐγένετο] O A C συνῴκησεν. ἑνὶ τῶν φίλων] O A C τῷ νυμφαγωγῷ. ὧν ἐφιλίασεν] O A C [illegible] ἑταῖρος αὐτοῦ (O αὐτῷ.)

CAP.

CAP. XV.

1 ἐν ἰσόφ] O A C φέρων ἔριφον. καὶ εἰς τὸ ταμεῖον] O A C καὶ (O C καὶ deest) εἰς τὸ κοιτῶνα. ἔδωκεν] O A C ἀφῆκεν. καὶ εἶπεν ὁ πατὴρ αὐτῆς] O λέγων] A εἰπών. C εἶπας. 2 Εἶπα ὅτι] O Εἶπον γάρ. A Εἶπον. μισῶν ἐμίσησας] O μήποτε μεμίσηκας. ἔδωκα] O ἐξεδόμην. ἑνὶ τῶν ἐκ τῶν συνεταίρων] O C τῷ συνεταίρῳ. A ἑνὶ τῶν συνεταίρων σου. μὴ οὐχὶ] O A C οὐκ ἀγαθωτέρα ὑπὲρ αὐτὴν] O A C κρείσσων αὐτῆς ἐστίν. δὴ] C deest. 3 αὐτῶν] O A C αὐτῷ. ἠθῴωμαι καὶ] O C ἀθῶός εἰμι. A ἠθῴωμαι. μετ' αὐτῶν] O A C μεθ' ὑμῶν κακά. 4 ἐπέστρεψε] O A C συνέδησε. ἔθηκε] A καὶ ἔδησε] O desunt. A καὶ ὡδήγησε. C ἐν τῷ μέσῳ. 5 ἐξέκαυσε] ... ἐν τοῖς στάχυσι] O C εἰς τὰ δράγματα. ἐκάησαν] O A C ἐνεπύρισε. Addunt O & C, καὶ τὰ προτεθεισμένα. ἀπὸ ἅλωνος] O C ἀπὸ στοιβῆς, καὶ ἕως ἑστῶτος. 6 καὶ εἶπον, Σαμψὼν] A ὁ νυμφίος τοῦ Θαμνὶ] O ὁ γαμβρὸς τοῦ Θαμνάθ. A C ὁ γαμβρὸς ... καὶ ἔδωκεν usque ad αὐτοῦ] C desunt. τῷ ἐκ τῶν φίλων] O A ... ἐνέπρησαν] O C ἐνεπύρισε. αὐτὴν καὶ] O desunt. A καὶ αὐτήν, ... ponit post αὐτῆς. τὸν οἶκον] C τὴν οἰκίαν. ἐν πυρὶ] O καὶ τὸν πατέρα αὐτῆς, καὶ ... ἐν πυρί. 7 ποιήσητε] O ποιῆτε. ταύτην] O πλησιάκις. C ... ἐπὶ ὃ usque ad finem versus] O A C οὐκ εὐδοκήσω, ἀλλὰ τὴν ἐκδίκησιν ... ὑμῶν ποιήσομαι. 8 κνήμην] O deest. καὶ ἐκάθισεν] O παρῴκησεν. A ... ἐν τρυμαλιᾷ τῆς πέτρας Ἠτὰμ] O παρὰ τὸν χείμαρρον ἐν τῷ ... A παρὰ τῷ χειμάρρῳ ἐν τῷ σπηλαίῳ τῆς πέτρας Ἰτάμ. 9 ἐν Ἰούδᾳ] ... τῷ Ἰούδα. 10 εἶπαν ἀνὴρ] A O C εἶπον (A εἶπεν) αὐτοῖς πᾶς ἀνήρ. ... O διατί. A C ἱνατί. ἀνέβητε] O deest. 11 ἀπὸ Ἰούδα ἄνδρες εἰς] ... ἐξ Ἰούδα ἐπί. A pro ἀπὸ habet ἐξ. τρυμαλιὰν τῆς πέτρας] O τὴν ... κυριεύουσιν ... ἡμῶν] O C ἄρχουσιν ἡμῶν. τί τοῦτο] O A C ἱνατί ταῦτα. ... O C καθώς. μοὶ] C ἡμῖν. 12 τοῦ δῆναί σε ἐν χειρὶ] O A C καὶ ... παραδοῦναί σε εἰς χεῖρας. Σαμψὼν] A deest. μήποτε usque ad ἐμοὶ] ... μὴ ἀποκτεῖναί (A καὶ μὴ ἀποκτείνητέ) με ὑμεῖς· καὶ παραδῶτέ με αὐτοῖς (A ... μήποτε ἀπαντήσητε ἐν ἐμοὶ ὑμεῖς. C μὴ ἀποκτεῖναί με ὑμεῖς, καὶ μήποτε ... με ὑμεῖς. 13 εἶπον] O A C ὤμοσε. οὐχὶ ὅτι ad δήσομέν σε] A C ... habent ὅτι, neque C habet ἤ. O οὐχὶ ἀποκτενοῦμέν σε. χειρὶ] O A C ... καὶ θανάτῳ] O θανάτῳ. A C θανάτῳ δέ. ἐν] C deest. ἀνήγαγον] O C ἀνήγαγον. ἀπὸ] O C ἐκ. ἐκείνης] O C deest. 14 καὶ ἦλθον] O A C καὶ αὐτὸς ἦλθεν. καὶ ἔδραμον εἰς συνάντησιν] O εἰς ἀπάντησιν. ἤλατο] O A C ἠλάλαξαν. αὐτὸν] C αὐτοῦ. ἐγενήθη] O A C ἐγένετο. ἐπὶ] O A C ... ἐπὶ] O αὐτοῦ ἐν οἷς ἐδέδετο. ὃ ἐξεκαύθη ἐν πυρὶ] O A C ἡνίκα ἂν (O ... ἐν) ὀσφρανθῇ πυρός. ἐτάκησαν] O διεῤῥάγησαν οἱ. C διελύθησαν οἱ. αὐτοῦ] O A C deest. χειρῶν] O A C τῶν βραχιόνων. 15 ἐξεῤῥιμμένην] O C ἐῤῥιμμένην. ... εἶπεν] A εἶπεν αὐτοῖς. 16 ἐξαλείφων ἐξήλειψα αὐτοὺς] O ἀπέκτεινα. αὐτοὺς] O ... ἄνδρας. Cætera usq; ad finem versus desunt. 17 ὡς ἐπαύσατο] O A C ... συνετέλεσε. ἐκ] O A C ἀπό. ἀναίρεσις] O ἀναίρεσιν. 18 ἐδίψησε] O ἐδίψησε ... ἔκλαυσε] O A C ἐβόησε. εὐδόκησας] O C ἔδωκας. A εὐώδωσας. τῷ ... O A C ἐν δίψει. ἀπεριτμήτων] O ἀπεριτμήτων τούτων. 19 ἔῤῥηξεν] O A C ... τὸν λάκκον] O τὸν ὁλμόν. A C τὸ τραῦμα. ἐν τῇ σιαγόνι] O C τῆς σιαγόνος. ... ὕδωρ] A αὐτῆς ὕδατα. C αὐτοῦ ὕδατα. ἔζησεν] O A ἀνέψυξεν. αὐτῆς] O ... ἐκείνης. τοῦ ἐπικαλουμένου ἥ ἐστιν ἐν σιαγόνι] O ἐπίκλητος σιαγόνος. ... Ἰσραὴλ] O Ἰσραὴλ Σαμψών.

CAP. XVI.

1 ἐκεῖ] O C ἐκεῖθεν εἰς. ἐκεῖ] O deest. 2 ἀνηγγέλη] O A C ἀπηγγέλη. λέγοντες] O λεγόντων. ὧδε] O C ἐνταῦθα. ἐκύκλωσεν] O ἐκύκλωσαν αὐτόν. A C περιεκύκλωσαν. ἐπ' αὐτὸν] O αὐτῷ. C αὐτόν. ἐν τῇ πύλῃ] O ἐπὶ τὴν ... Hæc & cætera usque ad νύκτα, desunt in A C. διαφαύσῃ ὁ ὄρθρος] O C ... πρωΐ. καὶ φονεύσωμεν] O A C μείνωμεν, καὶ ἀποκτείνωμεν. 3 ἐν ... τῆς νυκτὸς] O C περὶ τὸ μεσονύκτιον. ἐπελάβετο] O ἐλάβετο. θυρῶν] A ... σὺν τοῖς δυσὶ σταθμοῖς] O C καὶ τῶν δύο σταθμῶν. ἀνεβάστασεν] O C ... A ἀνεβάστασεν. ἔθηκεν] O C ἐπέθηκεν. A ἔθηκεν αὐτά. τῶν ὤμων] C τῷ ὤμῳ. ἀνέβη] O A C ἀνήνεγκεν αὐτὰ (O αὐτάς.) τοῦ ἐπὶ προσώπου] A C ὃ ἐστιν ἐπὶ πρόσωπον (A προσώπου.) Καὶ ἔθηκεν αὐτὰ ἐκεῖ] C desunt. O pro αὐτὰ habet αὐτάς. 4 τοῦτο] O C ταῦτα. ἠγάπησεν] O ἠγάπησε Σαμψών. ἐν Ἀλσωρὴχ] O A C ἐπὶ (A ἐκ) τοῦ (C deest) χειμάῤῥου Σωρήχ. ...] C Δαλιλά. 5 ἄρχοντες] O C σατράπαι. καὶ εἶπαν] O εἶπον. C καὶ ... ἐστὶν A C ponunt post αὐτοῦ. αὐτῷ] O A C πρὸς αὐτόν. τοῦ] O A C ἐπί. ἀργυρίου] C ἀργυρίου σίκλους. 6 ἀπάγγειλον] O ἀνάγγειλον. 7 νευραῖς ὑγραῖς μὴ διεφθαρμέναις] O κλήμασιν ὑγροῖς μὴ ἐξηραμμένοις. A C pro νευραῖς habent νεῦρα. 8 ἄρχοντες] O A C σατράπαι. νευρὰς &c.] O κλήματα ὑγρά, ἃ οὐκ ἦν ἐξηραμμένα. A C νεύρας. αὐταῖς] O αὐτοῖς. ...] O αὐτοῦ. A αὐτῆς. C αὐτῷ, & ponit post ἐκάθητο. αὐτῷ] O A C πρὸς αὐτόν. διέσπασεν τὰς νευρὰς] O διέῤῥηξεν αὐτά. A τὰς νευρὰς διέῤῥηξεν. C διέῤῥηξε τὰς νευράς. ὡς εἴ τις usq; ad συντῆς] O ὃν τρόπον διασπᾶται τὸ σπαρτίον τοῦ ἀποτινάγματος τὸ διαφθειρόμενον. C ὃν τρόπον διασπᾶται ... συντριβή. ἐν τῷ] O ἅμα τοῦ. αὐτὸ] O deest. 10 ἐπλάνησας] O C παρελογίσω. ἀνάγγειλον] C ἀπάγγειλον. 11 αὐτὴν] O αὐτὴν Σαμψών. ...] O deest. C δεσμοῖς. ἐν] O ἑπτά. οἷς οὐκ ἐγένετο ἐν αὐτοῖς] O C ἐν οἷς οὐκ ἐγενήθη. καὶ ἔσομαι] O desunt. 12 Δαλιδὰ] O αὐτῷ Δαλιδὰ. ... C αὐτῷ. καὶ τὸ ἔνεδρα usq; ad ταμείῳ] O A C καὶ τὸ ἔνεδρον ἐκάθητο ἐν τῷ ταμείῳ, & ponunt post εἶπεν. εἶπεν] O A C εἶπεν πρὸς αὐτόν. ...] O αὐτὴν Σαμψών. ὡσεὶ σπαρτίον] O A ὡσεὶ ῥάμμα. C ὡς ῥάμμα. ... ἐπλάνησας] O ἕως πότε κατεμωκήσω. A C ἕως νῦν παρελογίσω. καὶ ἐλάλησας] O καὶ λαλήσεις. δὴ] O δή. A deest. πρὸς αὐτὴν] O Σαμψὼν πρὸς αὐτήν. A αὐτῷ. ὑφάνῃς τὰς ἑπτὰ σειρὰς] O διάσῃ τοὺς ἑπτὰ βοστρύχους. σὺν τῷ διάσματι] O ἐν ἐκτάσει διάσματος. A C μετὰ τοῦ διάσματος. τῷ] A C ... ἔσομαι] O ἀσθενήσω καὶ ἔσομαι. ὡς εἷς τῶν ἀνθρώπων] C desunt. ἀσθενήσω] O deest. A ponit post ἔσομαι. 14 Καὶ ἐγένετο usque ad καὶ εἶπεν inclusive] O Καὶ ἐκοίμισεν αὐτὸν Δαλιδὰ, καὶ ἐδιάσατο τοὺς ἑπτὰ βοστρύχους τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ μετὰ τῆς ἐκτάσεως, καὶ κατέκρουσεν τῷ πασσάλῳ εἰς τὸν τοῖχον, καὶ ὕφανε, καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν. A Καὶ ἐκοίμισεν αὐτὸν Δαλιδὰ ἀνὰ μέσον τῶν γονάτων αὐτῆς, ... ἐγένετο, & deinde ut Rom. sed pro διάσματι habet διασήματι· pro ἐν τῷ πασσάλῳ, ἐνέκρουσε τοῖς πασσάλοις· pro εἶπεν, εἶπε πρὸς αὐτόν. Comp. καὶ ἐποίησεν αὐτῷ Δαλιλὰ οὕτως καὶ ἐδιάσατο, deinde ut Ox. sed pro τῷ πασσάλῳ habet ἐν τοῖς πασσάλοις· pro ἐκτάσεως, ἐκστάσεως. ἐξυπνίσθη] O A C ἐξηγέρθη. ἀπὸ] O C ἐκ. ἐξῆρε τὸν πάσσαλον τοῦ ὑφάσματος] O A C ... τοὺς πασσάλους ἐν (O σὺν) τῷ ὑφάσματι. τοίχου] O τείχους, καὶ οὐκ ἐγνώσθη ἡ ἰσχὺς αὐτοῦ. A C καὶ τὸ δίασμα καὶ οὐκ, deinde ut Ox. 15 Σαμψὼν] A C αὐτόν. λέγεις;] A C ἐρεῖς; O λέγεις; ἔτι. τοῦτο τρίτον ἐπλάνησας] O καὶ ἰδοὺ τρίτον παρελογίσω. C τοῦτο τρίτον παρελογίσω. ἡ μεγάλη] C ἐστὶν ἡ μεγάλη. 16 ἐξέθλιψεν] O A C κατεστενοχώρησε. ἐν] C τοῖς. πάσας τὰς ἡμέρας] O A C ὅλην τὴν νύκτα. ἐστενοχώρησεν] O A C παρηνώχλησεν. ἕως τοῦ ἀποθανεῖν] O σφόδρα Σαμψὼν ἕως θανάτου. A εἰς θάνατον. C ἕως εἰς θάνατον. 17 ἀνήγγειλεν] O A C ἀπήγγειλεν. αὐτῇ] O αὐτῇ Σαμψών. πᾶσαν τὴν καρδίαν] O A C πάντα τὰ ἀπὸ καρδίας, & v. 18. bis. σίδηρος] O A C ξυρόν. ἀνέβη] A C ἀναβήσεται. ἅγιος] O A C Ναζιραῖος. εἰμὶ] C deest. ἀπὸ] O A C ἐκ. ἐὰν οὖν] O A C καὶ ἐάν. ὡς πάντες οἱ ἄνθρωποι] O ὡς εἷς τῶν ἀνθρώπων. A C κατὰ πάντας τοὺς ἀνθρώπους. 18 ἀπήγγειλεν] O ἀνήγγειλεν. αὐτῇ] O αὐτῇ ὁ Σαμψών. τοὺς ἄρχοντας] O A πάντας τοὺς σατράπας. C τοὺς σατράπας. τῶν ἀλλοφύλων] O desunt. ἔτι ... τοῦτο] O C desunt. A τοῦτο. ἀπήγγειλεν] O C ἀνήγγειλε. οἱ ἄρχοντες] O πάντες οἱ σατράπαι. A C πᾶσαι αἱ σατραπεῖαι. ἀνήνεγκαν] O A ἤνεγκαν. 19 Δαλιδὰ τὸν Σαμψὼν] A C αὐτόν. ἐπὶ τὰ γόνατα] O A C ἀναμέσον τῶν γονάτων. ἄνδρα] O A C τὸν κουρέα. τὰς ἑπτὰ σειρὰς] O A C τοὺς ἑπτὰ βοστρύχους. ταπεινῶσαι αὐτὸν] O A C ταπεινοῦσθαι. 20 Δαλιδὰ] O τῷ Σαμψὼν ἡ Δαλιδὰ, καί. C αὐτῷ Δαλιλά. ἐξυπνίσθη] O A C ἐξηγέρθη. ὡς ἅπαξ, καὶ ἅπαξ] O A C καὶ ποιήσω καθὼς ἀεί. ἐκτιναχθήσομαι] O A C ἀποτινάξομαι. ἀπάνωθεν] O C ἀπ'. 21 ἐκράτησαν αὐτὸν] O A C ἐπελάβοντο αὐτοῦ. ἐξέκοψαν] O A C ἐξώρυξαν. κατήνεγκαν] O A ἀπήγαγον. C κατήγαγον. ἐπέδησαν] O A C ἔδησαν. χαλκείαις] O A C χαλκαῖς. καὶ ἦν] O καὶ ἔθεντο αὐτὸν ἐν φυλακῇ, καὶ ἦν. τοῦ δεσμωτηρίου] O A C τῆς φυλακῆς. 22 βλαστάνειν καθὼς ἐξυρήσατο] O ἀναβαίνειν ἀφ' οὗ ἐξύρατο. C ἀνατέλλειν ἡνίκα ἐξυρήθη. 23 ἄρχοντες] O C σατράπαι. θυσιάσαι θυσίασμα μέγα] O A C τοῦ θῦσαι θυσίαν μεγάλην. καὶ εἶπαν] O διότι ἔλεγον. ἔδωκεν] O A C παρέδωκεν. θεὸς] O A C θεὸς ἡμῶν. ἐν χειρὶ] O εἰς τὰς χεῖρας, & ponit post ἐχθρὸν ἡμῶν. 24. Καὶ εἶδον usque ad χειρὶ ἡμῶν] O desunt. C Καὶ εἶδεν. ᾔνεσαν] A C ᾔνεσαν. τὸν ἐρημοῦντα] O A C καὶ (A deest) τὸν ἐξερημοῦντα. καὶ ὃς] O A C ὅστις. 25 ὅτε] O ἐγένετο ὅτε. ἐνώπιον] O ἔμπροσθεν. ἐκάλεσαν] O ἐκάλεσεν τόν. ἐξ οἴκου δεσμωτηρίου] O desunt. C ἐξ οἴκου τῆς φυλακῆς. ἔπαιζεν ἐνώπιον αὐτῶν] O C ἐνέπαιζον αὐτῷ. A ἔπαιζον αὐτῷ. καὶ ἐῤῥάπιζον αὐτὸν] O A C desunt. κιόνων] O A C δύο στύλων. 26 τὸν νεανίαν] O C τὸ παιδάριον. τὸν κρατοῦντα τὴν χεῖρα αὐτοῦ] O τὸ χειραγωγοῦν αὐτόν. C τὸν χειραγωγοῦντα αὐτόν. ἄφες με] O C ἐπανάπαυσον δή με (C με δή.) καὶ ψηλαφήσω τοὺς κίονας] O C καὶ ποίησον ψηλαφῆσαί με (O præponit με) τοὺς (O ἐπὶ τοὺς) στύλους. ἐφ' οἷς ὁ οἶκος] O ἐφ' οὓς ὁ οἶκος ἐπεστήρικται. A C ἐφ' ὧν ὁ οἶκος ἐπεστήρικτο. αὐτοὺς] A C αὐτῶν. καὶ ἐπιστηριχθήσομαι ἐπ' αὐτοὺς] O ὁ δὲ παῖς ἐποίησεν οὕτως. C καὶ ἐπιστήρισόν με ἐπ' αὐτούς. A καὶ ἐπιστηρίξομαι ἐπ' αὐτῶν, ὁ δὲ παῖς ἐποίησεν οὕτως. 27 Καὶ ὁ οἶκος] O Καὶ ἦν ὁ οἶκος. A C ὁ δὲ οἶκος ἦν. πάντες οἱ ἄρχοντες] O οἱ σατράπαι. A C πάντες οἱ σατράπαι. τὸ δῶμα] O A C τοῦ δώματος. οἱ θεωροῦντες ἐν παιγνίαις] A C ἐμβλέποντες ἐμπαιζόμενον. O ἐμβλέποντες καὶ ἐμπαίζοντες. 28 ἔκλαυσε] O A C ἐβόησε. Ἀδωναῒ] O deest. A C κύριε. δὴ] O A C deest. ἔτι τὸ] O πλὴν ἔτι τό. A δὴ πλὴν καὶ τό. C δὴ πλὴν, καὶ τό. θεὲ] O deest. C ὁ θεός. ἀνταποδώσω usq; ad μίαν] O A C ἐκδικήσω ἐκδίκησιν μίαν. περὶ τῶν δύο] O A ἀντὶ τῶν δύο. C ἀντὶ τῶν. τοῖς ἀλλοφύλοις] O desunt. C ἐκ τῶν ἀλλοφύλων. 29 δύο κίονας τοῦ οἴκου] O A C τοὺς δύο στύλους τοὺς μέσους. ἐφ' οὓς usque ad αὐτοὺς] O ἐφ' οὓς ὁ οἶκος ἐπεστήρικτο ἐπ' αὐτούς. A C ἐφ' (A deest) ὧν, deinde ut O. sed pro αὐτοὺς habent αὐτῶν. καὶ ἐκράτησεν ἕνα τῇ] O καὶ ἐπελάβετο τοῦ ἑνὸς ἐν τῇ. A C καὶ ἐπεστηρίξατο ἐπ' αὐτοὺς (A αὐτοῖς) ἕνα ἐν τῇ. ἕνα τῇ] A C ἕνα ἐν τῇ. O τοῦ ἑτέρου ἐν τῇ. 30 ἀλλοφύλων] O ἀλλοφύλων τῶν ἀπεριτμήτων τούτων. ἐβάσταξεν] O διέσεισεν. A C ἔκλινεν. ἰσχύϊ] O ἰσχύϊ αὐτοῦ. ἄρχοντας] O A C σατράπας. ἐν] O ἐπ'. ἦσαν] O C ἐγένοντο. A ἐγενήθησαν. ἢ οὓς] O A ὑπὲρ οὕς. C ἤπερ. 31 καὶ ὃ] A C καὶ πᾶς ὁ. καὶ ἀνέβησαν] O desunt. ἔτη] O A C addunt hic, καὶ ἀνέστη μετὰ τὸν Σαμψὼν Ἐμεγὰρ υἱὸς Ἐνὰν, καὶ ἔκοψεν ἐκ τῶν ἀλλοφύλων ἑξακοσίους ἄνδρας (A pro ἑξακοσίους ἄνδρας habet ἄνδρας ἐκτὸς τῶν κτηνῶν) καὶ ἔκρινεν καὶ (A ἔσωσεν) αὐτὸς τὸν Ἰσραήλ.

CAP. XVII.

1 ἀπὸ] O A C ἐξ. 2 οἱ χίλιοι] O A C τοὺς χιλίους. οὓς ἔλαβες] O A C τοὺς συλληφθέντας σοι. ἀργυρίου] A O C ponunt post ἑκατὸν, & A habet ἀργυρίους. σεαυτῇ] O A C deest. καί με ἠράσω] O καὶ ηὔξω. A C καὶ ἐξώρκισας. προσεῖπας] O A C εἶπας. εὐλογητὸς] O A C εὐλογημένος. τῷ] C ἐν τῷ. 3 τοῦ ἀργυρίου] A ἀργυρίους. ἁγιάζουσα] O A ἁγιασμῷ. C ἁγιασμόν. τῷ υἱῷ μου] O A C κατὰ μόνας. καὶ νῦν] O καὶ νῦν ἐπιστρέψω σοι αὐτὸ ἐν καιρῷ, καὶ νῦν. ἀπέδωκα] O ἔδωκε. διακοσίους τοῦ ἀργυρίου] O τὸ ἀργύριον. ἀργυροκόπῳ] O A C τῷ χωνευτῇ. ἐγενήθη] O A C ἐγένετο. 5 ὁ οἶκος] O ὁ ἀνήρ. ἐπλήρωσε] O A C ἐνέπλησε. ἀπὸ] O A C deest. ἐγένετο] A C ἐγενήθη. Hic definit cap. 17. secundum Ald. 6 Ἐν δὲ] O Καὶ ἐν. C Ἐν. ἀνὴρ] O ἀνὴρ ἕκαστος. 7 ἐγενήθη νεανίας] O ἦν παιδάριον. A C ἐγένετο παιδάριον. ἐκ Βηθλεὲμ δήμου] O ἐκ Βηθλεὲμ Ἰούδα, ἐκ συγγενείας. A C ἐκ (A ἐν) Βηθλεὲμ Ἰούδα ἐκ τῆς συγγενείας (A addit δήμου.) αὐτὸς] A οὗτος. οὗτος] O C αὐτός. 8 ἀπὸ Βηθλεὲμ τῆς πόλεως Ἰούδα] O A C ἐκ τῆς πόλεως Βηθλεὲμ Ἰούδα (O Ἰούδα deest.) παροικῆσαι ἐν ᾧ ἐὰν εὕρῃ τόπῳ] O A C παροικεῖν οὗ ἂν εὕρῃ. καὶ ἦλθεν ἕως ὄρους usq; ad finem versus] O desunt. C καὶ παρεγενήθη εἰς ὄρος. ἕως] A C καὶ ἕως. 9 ἔρχῃ] O ἔρχῃ σύ. πρὸς αὐτὸν] A αὐτῷ. εἰμὶ] O A C ἐγώ εἰμι. ἐγὼ] O ponit post πορεύομαι. παροικῆσαι ἐν ᾧ ἐὰν εὕρω τόπῳ] O A C παροικεῖν οὗ ἂν εὕρω. 10 γίνου] O ἔσῃ. ἡμέραν] A C ἡμέρας. στολὴν] O A C ζεῦγος. ζωήν] O C τὸ ζῆν. 11 ἐπορεύθη] O εὐδόκησεν. παροικεῖν] O κατοικεῖν. παρὰ] O ἐν. ἐγενήθη ὁ νεανίας αὐτῷ] O C ἐγένετο αὐτῷ τὸ παιδάριον. A ἐγενήθη τὸ παιδάριον αὐτῷ. 12 ἐπλήρωσε] O A C ἐνέπλησε. εἰς ἱερέα] O A C τὸ παιδάριον εἰς ἱερέα. ἐγένετο] O A C ἦν. 13 ἀγαθυνεῖ μοι] O ἠγαθοποίησε. A C ἠγαθοποίησέ μοι. ἐγένετο] A C ἐγενήθη.

CAP. XVIII.

1 κατοικῆσαι] O A C τοῦ κατοικεῖν. ἐνέπεσεν] O ἔπεσεν. τὰς ἡμέρας ἐκείνας] O A C τῶν ἡμερῶν ἐκείνων. 2 ἀπέστειλαν] O A C ἐξαπέστειλαν. ἀπὸ δήμων] O ἐκ τῆς συγγενῶν. C ἐκ τῶν συγγενειῶν. υἱοὺς] O υἱοὺς δυνάμεως ἀπὸ μέρους αὐτῶν. A ἀπὸ μέρους αὐτῶν υἱούς. C ἀπὸ μέρους αὐτῶν, ἄνδρας υἱούς. καὶ ἀπὸ] O A C καί. ἐξιχνιάσατε] O C ἐξερευνήσατε. ἦλθον ἕως] O παρεγένοντο οἱ ἄνδρες ἐξ. A C παρεγένοντο εἰς ὄρος. ηὐλίσθησαν αὐτοὶ] C A κατέπαυσαν. O κατέλυσαν. ἐν οἴκῳ Μιχαία] O desunt. A C αὐτῶν ὄντων ἐν τῷ οἴκῳ Μιχά. Pro ἐν C habet παρά. 3 ἐπέγνωσαν] C ἔγνωσαν.

νεανί-

νεανίσκυ] A C παιδαρίε. O παιδαρίε τε νεανίσκε. ἤνεγκέ σε] O A ἤγαγέ σε. C σὲ ἤγαγε. σὺ τί] O τί. C τί σύ. ἐν τῷ τόπῳ τέτῳ] O A C ἐνταῦθα. ὧδε] O A C ὧδε ὧδε. 4 μοι] A deest. ἐμισθώσατό με] A C ἐμίσθω. 5 καλοδωθήσεται] A C κατευοδοῖ. O κατευοδοῦται. ἐν ᾗ ··· ἐν αὐτῇ] A C ἣν ··· ἐπ' αὐτήν. 6 ἐν εἰρήνῃ] O εἰς εἰρήνην κυρίε ὑγιαίνοντες, κτλ. A C εἰς εἰρήνην. ἐν ᾗ] O A C καθ' ἣν. 7 ἦλθον] O A C παραγίνονται. ἐν μέσῳ αὐτῆς καθήμενον ἐπ'] O καθήμενον ἐπ' αὐτῇ ἐν. A καθοικοῦντα ἐν αὐτῇ ἐφ' ἐλπίδι ··· ἐπ'. C ἐν αὐτῇ, καθοικοῦντα ἐν. ὡς κρίσις] O A C κατὰ τὴν σύγκρισιν. ἡσυχάζουσα usque ad θησαυρε] O A C ἡσυχάζοντας (A C addunt ἐν ἐλπίδι) καὶ μὴ δυνάμενος λαλῆσαι ῥῆμα. (C addit hic ἐν τῇ γῇ κληρονόμος θησαυρε.) καὶ] A C ὅτι. Σιδωνίων] O A C ἀπὸ Σιδῶνος. λόγον ἐκ ἔχοισι πρὸς ἄνθρωπον] O A C λόγος ἐκ ἦν αὐτοῖς μετὰ Συρίας. 8 ἦλθον] O A C παραγίνονται. πρὸς] O εἰς. καὶ Ἐσθαὸλ] C καὶ εἰς Ἐσθαόλ. εἶπον τοῖς ἀδελφοῖς] A C καὶ ἔλεγον αὐτοῖς οἱ ἀδελφοί. εἶπον] O εἶπον αὐτοῖς. 9 Ἀνάστητε] O Ἀνάστητε καὶ ἀναβῶμεν πρὸς αὐτές, ὅτι εἰσήλθομεν, καὶ ἐμπεριεπατήσαμεν ἐν τῇ γῇ ἕως Λαισά, καὶ εἴδομεν τὸν λαὸν τὸν κατοικοῦντα ἐν αὐτῇ ἐν ἐλπίδι κατὰ τὸ σύγκριμα τῶν Σιδωνίων, καὶ μακρὰν ἀπέχοισι ἀπὸ Σιδῶνος, καὶ λόγος ἐκ ἔσιν αὐτοῖς μετὰ Συρίας, ἀλλὰ ἀνάστητε. πρὸς] O C ἐπ'. εἴδομεν] O A C ἑωράκαμεν. ἡσυχάζετε] O C σιωπᾶτε. εἰσελθεῖν τε] O defunt. κληρονομῆσαι] O C κατακληρονομῆσαι. Καὶ ἡνίκα] O Ἡνίκα δ'. C Ἡνίκα. ἔλθητε, εἰσελεύσεσθε] O C εἰσέλθητε, ἥξετε. A ἔλθητε, ἥξετε. ἐπ' ἐλπίδι] O A πεποιθότα. πλατεῖα] O A εὐρύχωρος. C εὐρύχωρος χερσίν. ἔδωκεν] O A C παρέδωκεν. ὁ θεὸς] O κύριος. ὅπε ἐκ ἔστιν ἐκεῖ] A ἐκ ἔστιν. C ἐκ ἐκεῖ. O pro ὅπε, ἔ. παντὸς ῥήματος] O ἀπὸ πάντων. τῶν ἐν] O τῶν ἐπὶ τῆς γῆς. A C ὅσα ἐν. 11 ἐκεῖθεν] O deest. ἀπὸ δήμων ··· ἀπὸ] O C ἐκ συγγενείας ··· ἐκ. A ἐκ συγγενείας δήμων ἐκ. ἑξακόσιοι] A εἴκοσι. ἐζωσμένοι] O A C περιεζωσμένοι. παρατάξεως] O C πολεμικά. 12 ἀνέβησαν καὶ] O defunt. ἐν Ἰούδα] O τῆς Ἰούδα καὶ κατέλυσαν ἐκεῖ. ἐν ἐκείνῳ τῷ τόπῳ] O ὁ τόπος ἐκεῖνος. A C τῷ τόπῳ ἐκείνῳ. ὀπίσω] O A C κατόπισθεν, & O habet καὶ ante ἰδύ. 13 ὄρος] O A C ἕως τε ὄρες. καὶ ἦλθον] O defunt. 14 πέντε ··· προδιδόμενοι] A C πέντε ··· πορευθέντες. O πορευθέντες. Λαισά] O A deest. ἔγνωτε] O A C αὐτῶν, εἰ οἴδατε. ἐν τῷ οἴκῳ τέτῳ] O A C ἐν τοῖς οἴκοις τέτοις. ὅ,τι] O A C τί. 15 Καὶ ἐξέκλιναν ἐκεῖ, καὶ εἰσῆλθον] O Καὶ ἐξέκλιναν ἐκεῖ οἱ ἑξακόσιοι ἄνδρες οἱ ὄντες ἐκ τῶν υἱῶν Δὰν, καὶ εἶπον πρὸς τὰς ἄνδρας τὰς πορευθέντας, καὶ κατασκεψάντες τὴν γῆν, Εἰσέλθετε, λάβετε τὸ γλυπτὸν, καὶ τὸ ἐφέδ· καὶ εἰσῆλθον οἱ πέντε ἄνδρες οἱ πορευθέντες κατασκέψασθαι τὴν γῆν. νεανίσκε] O A C παιδαρίε. ἠρώτησαν] O A ἠσπάσαντο. εἰς εἰρήνην] O defunt. C ἐν εἰρήνῃ. 16 οἱ ἀνεζωσμένοι ··· τὸ παρατάξεως αὐτῶν] O A C περιεζωσμένοι ··· πολεμικὰ αὐτῶν (O αὐτῶν deest.) ἑσῶτες παρὰ θύρας τὸ πύλης] O A C ἑστηκότες παρὰ τὴν θύραν τε πυλῶνος (O πυλῶνος deest.) 17 ἀνέβησαν] O ἀναβάντες. πορευθέντες] O deest. A πορευόμενοι. C παραπορευόμενοι. κατασκέψασθαι τὴν γῆν] O defunt. A C κατασκέψασθαι τὴν γῆν, καὶ ἀπ- (A εἰσ-) ελθόντες ἐκεῖ, ἔλαβον τὸ γλυπτὸν, καὶ τὸ ἐφέδ, καὶ τὸ θεραφίμ, καὶ τὸ χωνευτὸν, καὶ ὁ ἱερεὺς ἑστηκὼς παρὰ τὴν θύραν τε πυλῶνος, καὶ οἱ ἑξακόσιοι ἄνδρες οἱ περιεζωσμένοι σκεύη πολεμικά. Ox. eadem addit, nisi quod καὶ ὁ ἱερεὺς usque ad πυλῶνος non habet, & permutat locos ἐφὲδ & χωνευτόν. εἰσῆλθον] O A C ἔτοι εἰσῆλθον. ἐκεῖ] O A C deest. καὶ ὁ ἱερεὺς ἑσὼς] O A C defunt. χωνευτὸν] O ponit ante ἐφέδ. 19 αὐτῷ] O A C πρὸς αὐτόν. ἐπίθες] O καὶ ἐπίθες. δεῦρο] O A C ἐλθέ. γίνε] O A C ἔσῃ. ἀγαθὸν] O A C βέλτιον. καὶ οἴκε εἰς δῆμον] O καὶ σκήπτρε ἑνός. A C καὶ συγγενείας ἐν. 20 ἦλθεν] O A C εἰσῆλθεν. 21 ἐπέστρεψαν] O ἀπέστρεψαν. ἔθηκαν τὰ τέκνα usque ad ἔμπροσθεν] O ἔταξαν τὴν ἀποσκευὴν αὐτῶν, καὶ τὴν κτῆσιν αὐτὲ τὴν ἔνδοξον, καὶ τὰ κτήνη αὐτε ἔμπροσθεν. A C ἔθηκαν (A ἐπέταξαν) τὴν πανοικίαν καὶ τὴν κτῆσιν αὐτῶν (A αὐτε) τὴν ἔνδοξον ἔμπροσθεν. 22 Αὐτοὶ ἐμάκρυναν] O Αὐτῶν δὲ μακρυνθέντων. A Αὐτῶν δὲ μεμακρυγκότων. C addit δὲ post Αὐτοί. οἱ ἐν ταῖς οἰκίαις ταῖς μετὰ οἴκε] O οἱ ὄντες ἐν τῷ οἴκῳ. C addit ὄντες post οἱ. 23 ἐβόησαν, καὶ κατελάβοντο τὰς υἱὰς] O ἐκέκραζον κατόπισθεν υἱῶν. A C ἐκέκραζον, καὶ κατέλαβον τὰς υἱές. τὸ πρόσωπον] O A C τὰ πρόσωπα. τῷ Μιχαίᾳ] O A C πρὸς Μιχά. σοὶ] O deest. ἐβόησας] A C ἐκέκραξας. 24 Μιχαίας] C deest. ὅτι τὸ γλυπτόν με ὃ] A C ὅτι (C ὅτι deest) τὸν θεόν με (C με deest) ὃν. ἐποίησα] O ἐποίησα ἐμαυτῷ. ἐλάβετε] O ponit ante τὸ γλυπτόν. ἐπορεύθητε] O A C ἀπήλθετε. ἔτι] O ἔστιν. καὶ τί τῦτο λέγετε πρός με, Τί] O καὶ λέγετέ μοι, Τί τῦτο. A C καὶ τί τῦτό μοι λέγετε, Τί τῦτο. 25 δὴ] C deest. ζωαντήσωσιν ὑμῖν] O ἀπαντήσωσιν. A C ἀπαντήσωσιν ὑμῖν. πικροὶ] O κατώδυνοι, καὶ πικροί. A κατώδυνοι ψυχὴν αὐτῶν. C κατώδυνοι ψυχῇ. προσθήσοισι] O A C προσθήσεις τὴν. 26 δυνατώτεροί εἰσιν ὑπὲρ αὐτὸν] O A C ἰσχυρότεροι αὐτε εἰσίν. Sed A ponit αὐτε post εἰσίν. ἐπέστρεψεν] O C ἀνέστρεψεν. A ἐξέκλινεν καὶ ἀνέστρεψεν. 27 οἱ υἱοὶ Δὰν] O A C αὐτοί. ὃ] O A C ὅσα. Λαισὰ] A Λαζά. ἐπ' ἐλπίδι] O C defunt. ἐν πυρὶ] O defunt. C πυρί. 28 ἦν ὁ ῥυόμενος] O A C ἔστιν (O ἦν) ὁ ἐξαιρέμενος. ἔστιν] O ἦσαν. Σιδωνίων] O A C Σιδῶνος. ἀνθρώπε] O ἀνθρώπων. αὐτὴ] A αὕτη ἐκ ἔστιν. C αὕτη. τε οἴκε] O καὶ ἦν τε οἴκε. A C ἥ ἐστι τε οἴκε. Ῥαὰβ] O Ῥιχάβ. A Ῥοώβ. C Ῥοάβ. κατεσκήνωσε] O A C κατῴκησαν. 29 ἐν ὀνόματι Δὰν πατρὸς αὐτῶν] O defunt. C pro ἐν ὀνόματι habet κατὰ τὸ ὄνομα. ἐτέχθη] O ἐγένετο. A C ἐγεννήθη. Οὐλαμαΐς] O Λαισά. A C Λαΐς. 30 ἔστησαν] O C ἀνέστησαν. A ἀνέστησαν. γλυπτὸν] O γλυπτὸν Μιχά. υἱὸς] Γηρσὼν] O defunt. υἱὸς] A C υἱε. ἀποικίας] O A C μετοικεσίας. 31 ἔθηκαν] O A C ἔταξαν. ὃ ἐποίησε Μιχαίας] O A C Μιχά, ὃ ἐποίησε. ἃς] O A C ὅσας. ἐκ ἦν βασιλεὺς] O C καὶ βασιλεὺς ἐκ ἦν.

CAP. XIX.

1 μηροῖς] O Ἰερεὰθ. αὐτῷ γυναῖκα] O ὁ ἀνὴρ ἑαυτῷ γυναῖκα. C ἑαυτῷ ὁ ἀνὴρ γυναῖκα. ἀπὸ] O A C ἐκ. 2 ἐπορεύθη ἀπ' αὐτε] O A C ὠργίσθη αὐτῷ. παρ'] O C ἀπ'. ἦν] A C ἐγένετο. μηνῶν τεσσάρων] O Β', καὶ μῆνας Δ'. A C τετράμηνον. 3 ὀπίσω] O A C κατόπισθεν. ἐπιστρέψαι] O A C διαλλάξαι. αὐτῷ] C deest. νεανίας] O A C τὸ παιδάριον. ὄνων] O A C ὑποζυγίων. ἡ δὲ εἰσήγαγεν αὐτὸν εἰς οἶκον] O A C καὶ ἐπορεύθη ἕως οἴκε. ηὐφράνθη εἰς ζωάντησιν αὐτε] O εὐφραινόμενος ἀπάντησιν αὐτῷ. A C παρῆν εἰς ἀπάντησιν αὐτε. 4 Καὶ κατέσχεν usque ad ἡμέρας] O Καὶ ἐκράτησε τὸ χειρὸς αὐτε, καὶ εἰσήγαγεν αὐτὸν πρὸς ἑαυτὸν, καὶ ἔμεινε πρὸς αὐτὸν ἡμέρας γ'. A C pro κατέσχεν habent εἰσήγαγεν, & ἐπὶ non habent. ηὐλίσθησαν] O A C ὕπνωσαν. 5 ἐγένετο] O C ἐγενήθη. ὤρθρισαν usq; ad πορευθῆναι] O ὄρθρισε τὸ πρωΐ τε πορευθῆναι ἡνίκα ἀνέστη. A C pro πορευθῆναι habent ἀπελθεῖν. νυμφίον] O C γαμβρόν. ψωμῷ] O A C κλάσματι. πορεύσεσθε] O A C πορεύεσθε. 6 οἱ δύο] O A C ἀμφότεροι. ἄγε δὴ αὐλίσθητι] O στοίχησον μόνον. A C ἀρξάμενος αὐλίσθητι. ἀγαθυνθήσεται] O A C

v.9. 7 ὁ ἀνὴρ τε πορευθῆναι αὐτὸς] O ἀπελθεῖν ὁ ἀνήρ. A C ὁ ἀνὴρ τε ἀπελθεῖν. γαμβρὸς] O πενθερός. ἐκάθισε καὶ] O πάλιν. A ἐκάθισε, καὶ 8 πορευθῆναι] O A C ἀπελθεῖν. δὴ] O deest. ζω] O A C ζω στράτευσον usque ad finem versus] O καὶ διαπλάνα αὐτὸν ἕως ἡμέρα, καὶ ἔφαγον καὶ ἔπιον ἀμφότεροι. A C καὶ στηρίχθητι ἕως κλίνη ἡ cætera ut Ox. πορευθῆναι] O A C ἀπελθεῖν. ὁ νεανίας] O A C τὸ παιδάριον. γαμβρὸς] O πενθερός. ὁ πατὴρ τῆς νεάνιδος. O defunt. κέκλινεν] O A C κέκλικεν. αὐλίσθητι ὧδε] O κατάλυσον ὧδε καὶ σήμερον. C κατάλυσον δὴ ὧδε ἔτι σήμερον, καὶ μείνατε ὧδε. καὶ πορεύσῃ ad finem versus O defunt. A C pro πορεύσῃ habent ἀπελεύσῃ. 10 εὐδόκησεν] O A C ἠθέλησεν. ἦλθεν] O A C παρεγένετο. ἀπέναντι] O C κατέναντι. O καὶ ἦν μετ'. ὄνων] O A C ὑποζυγίων. μετ'] A ἐπ' αὐτῶν μετ'. τε] O αὐτε, καὶ ὁ παῖς αὐτε. 11 Καὶ ἤλθοσαν ἕως Ἰεβοὺς] O defunt. A C Αὐτοὶ κατὰ Ἰεβούς. προβεβήκει] O A C κεκλικυῖα. ὁ νεανίας] O A C τὸ παιδάριον. δὴ] O deest. Ἰεβεσὶ] O A C Ἰεβουσαίε. 12 ἐκ] ἐ μή. ἐκκλινεῦμεν] O ἐγκλινῶ. ἀλλοτρίαν] O A C ἀλλοτρίου. ἐσὶ] ἤ. ἀπὸ] O A C ἐκ. ὧδε] O A C deest. παρελευσόμεθα] C θα. 13 νεανίᾳ] O A C παιδαρίῳ. ἑνὶ] O εἰς ἕνα. αὐλισθησόμεθα] καταλύσωμεν. A C αὐλισθῶμεν. 14 καὶ ἐπορεύθησαν] A O C defunt. καὶ ἔδυ] O ἔδυ γάρ. αὐτοῖς] O ἐπ' αὐτές. ἐχόμενα πλησίον. ἐν τῷ] O A C τε. αὐλισθῆναι] O A C καὶ (A deest) καταλῦσαι. 15 εἰσῆλθον καὶ ἐκάθισαν] A C εἰσῆλθε, καὶ ἐκάθισεν. ἐσίν. συνάγων] O συναγαγών. οἰκίαν αὐλισθῆναι] O A C καταλῦσαι. 16 ἤρχετο ἐξ] O A C εἰσῆλθεν ἀπὸ τῶν. ἐξ ἀγρε ἐν ἑσπέρᾳ] O ἑσπέρας ἐκ τε ἀγρε. A C ἐκ τε ἀγρε ἑσπέρας. ἦν] O A C 17 ἦρε τὰς ὀφθαλμὰς] O A C ἀναβλέψας τοῖς ὀφθαλμοῖς. αὐτε] O τὸν ὁδοιπόρον ἄνδρα] O A C τὸν ἄνδρα τὸν ὁδοιπόρον. εἶπε] O πρὸς αὐτόν. 18 διαπορευόμεθα] O A C διαβαίνομεν. Sed O ponit Ἰεδαίας. Ἰούδα] O τῆς Ἰεδαίας, bis. ἕως μηρῶν] O ἕως Ἰερεὰθ, μηρῶν. C ἕως μηρόν. ἐγώ εἰμι] O γάρ εἰμι ἐγώ. A ponit ἐγὼ ἐκεῖθεν. C δὲ ἐγώ εἰμι. πορεύομαι] O A C ἀποτρέχω quod O ponit ἐγώ. 19 ἐσὶν] O A C ὑπάρχει, bis. ἐμοὶ] O C μοί. A ἐν παιδίσκῃ] O C δούλῃ. νεανίσκῳ] O C παιδαρίῳ. μετὰ τῶν παίδων καὶ τοῖς παισί. A C τοῖς δούλοις. παντὸς] O ἀπὸ παντός. 20 πρεσβύτης] O ὁ ἀνὴρ ὁ πρεσβύτης τῷ ξένῳ. A πρεσβύτης ἀνήρ. O μόνον ἐπί. ἐ μὴ αὐλισθήσῃ] O A C μὴ καταλύσῃς. 21 εἰσήγαγεν O A C εἰσήγαγεν. τὸν οἶκον] O A C τὴν οἰκίαν. τόπον ἐποίησε τοῖς ὄνοις] O A C παρενέβαλε (O παρέβαλε) τοῖς ὑποζυγίοις αὐτε. O A C deest. ἐνίψαντο] C ἔνιψαν. 22 Αὐτοὶ δὲ ἀγαθύνοντες καρδίαν O A C Αὐτῶν δὲ ἀγαθυνθέντων τῇ καρδίᾳ. αὐτῶν] O deest. υἱοὶ] C ἄνδρες υἱοί. ἐκύκλωσαν] O A C περιεκύκλωσαν. τὴν οἰκίαν] O τὸν οἶκον. κρέοντες] O καὶ ἔκρεον. A C καὶ ἔκρεσαν. εἶπαν] O ἔλεγον. ἄνδρα] deest. τε οἴκε] O A C τῆς οἰκίας. ἐξένεγκε] O A C ἐξάγαγε. θεν] O A C τὸν εἰσελθόντα. 23 ὁ ἀνὴρ] O defunt. τε οἴκε] O C τῆς οἰκίας. εἶπε] O εἶπε πρὸς αὐτὰς ὁ κύριος τῆς οἰκίας. A C εἶπε πρὸς αὐτές. Μὴ ἀδελφοὶ μὴ κακοποιήσητε δὴ] O Μηδαμῶς ἀδελφοὶ μὴ πονηρεύσησθε, καὶ μὴ ποιῆτε τὴν ἀδικίαν ταύτην. A Μηδαμῶς μὴ πονηρεύσησθε. C Μηδαμῶς, ἀδελφοί με, μὴ πονηρεύσησθε. 24 Ἰδὲ] O Ἰδὲ δή. A C Ἰδέ. αὐτε] C deest. ἐξάξω] O ἐξαγάγω δή. A C ἐξάξω δή. τὸ ἀγαθὸν ἐν ὀφθαλμοῖς] O ἂν ἀρέσκῃ ἐνώπιον. ῥῆμα] O πρᾶγμα. 25 εὐδόκησαν] O A C ἠθέλησαν. τε εἰσακῦσαι] O C ἀκῦσαι. A τε ἀκῦσαι. παλλακῆς αὐτε] C παλλακῆς. ἐνέπαιζον] O A C ἐνέπαιξαν. ἐν αὐτῇ] O C αὐτήν. A αὐτῇ. ἕως τὸ πρωΐ] O defunt. ὡς ἀνέβη τὸ πρωΐ] O A C ἅμα τῷ ἀναβαίνειν (A ἀναβῆναι) τὸν ὄρθρον. 26 πρὸς τὸν ὄρθρον] O τῇ ὥρᾳ τῇ πρωΐᾳ. A πρὸς πρωΐ. C τὸ πρωΐ. τε οἴκε] O A C τε πυλῶνος τε οἴκε. ὁ ἀνὴρ] O A C ὁ κύριος & ponunt ante αὐτῆς. διέφαυσεν] O A διέφωσεν. 27 ἀνὴρ] O A C κύριος. πορευθῆναι] O ἀπελθεῖν. A C ἀπελθεῖν. αὐτε] O C ponunt post παλλακή. παρὰ τὰς θύρας τε οἴκε] O C παρὰ τὴν θύραν. A defunt. ἐπὶ] O παρά. 28 ἀνάστα] O A C ἀνάστηθι. νεκρὰ] O A C αὐτῷ, ἀλλὰ τεθνήκει, (C ἀπεθνήκει.) ἔλαβεν] O A C ἀνέλαβεν. τὸν ὄνον] O A C τὸ ὑποζύγιον. καὶ ἐπορεύθη] O A C καὶ ἀνέστη ὁ ἀνὴρ, καὶ ἀπῆλθεν. 29 Καὶ ἔλαβε] O A C Καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτε, καὶ ἔλαβε. ῥομφαίαν] O A C μάχαιραν. ἐκράτησε τὴν παλλακὴν] O A C ἐπελάβετο τῆς παλλακῆς. αὐτὴν] A C αὐτὴν κατὰ τὰ ὀστᾶ αὐτῆς. μέλη] O A C μερίδας. ἀπέστειλεν αὐτὰ] O C ἐξαπέστειλεν αὐτάς. ἐν παντὶ ὁρίῳ] O A C εἰς πάσας φυλάς. 30 ὁ βλέπων] O A C ὁρῶν. ἐκ ἐγένετο, καὶ ἐκ ἑώρᾳται] O A C ὅτι ἐγενήθη (O ἐγένετο) ἔτι ἔτους. ἡμέρας] O ἡμερῶν. ἐκ γῆς] A ἐκ τῆς] O ἐξ. ὡς αὐτὰ] O A C defunt. θέσθε ὑμῖν αὐτοῖς] O A καὶ ἐνετείλατο τοῖς ἀνδράσιν, οἷς ἐξαπέστειλε λέγων, Τάδε ἐρεῖτε πρὸς πάντα ἄνδρα (A. ἄνδρα non habet) Ἰσραὴλ, εἰ γέγονε κατὰ τὸ ῥῆμα τῦτο (hic addit Ox. ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς ἀναβάσεως υἱῶν Ἰσραὴλ, ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης) θέσθε αὐτοῖς (A θέσθε δὴ ἑαυτοῖς.) C θέσθε δὴ ἑαυτοῖς. βελὴν ἐπ' αὐτὴν] O περὶ αὐτῆς. A C περὶ αὐτῆς βελήν. λαλήσατε] O λαλήσατε ταῦτα.

CAP. XX.

1 ἐξεκκλησιάσθη] O A ἐξεκκλησιάσθησαν. γῆ τε] O ἡ γῆ. A ἐν γῇ. C γῆς. 2 ἐστάθησαν κατὰ πρόσωπον κυρίε] O ἔστησαν ἐναντίον κυρίε πᾶς ὁ λαός. A C ἔστη τὸ κλίμα παντὸς τε λαε. τε λαε] O ὁ λαός. ἑλκόντων] O A C σπωμένων. 3 ἐλθόντες] O A C deest. λαλήσατε] O ἀπαγγείλατε. πονηρία] O A C κακία. φονευθείσης] O A C πεφονευμένης. 4 εἰς] O ἐν. C αὐλισθῆναι] O A C καταλῦσαι. 5 τῆς] O οἱ ἐν. A οἱ παρὰ τῆς. τῆς. ἐκύκλωσαν] O A C περιεκύκλωσαν. ἐπὶ] O C deest. ἐμὲ] O A C καὶ ἐμέ. φονεῦσαι] O A C ἀποκτεῖναι. καὶ ἀπέθανε] O καὶ ἐξέπαιξαν αὐτῇ καὶ ἀπέθανε. A C καὶ ἐνέπαιξαν αὐτῇ (A αὐτῇ deest] καὶ ἀπέθανεν. O A C 6 ἐκράτησα τὴν παλλακὴν] O A C ἐπελαβόμην τῆς παλλακῆς. ὅσα] O deest. ζῆμα καὶ ἀπόπτωμα] O A C ἀφροσύνην. 7 ἑαυτοῖς] O C λόγον ὑμῖν. A C αὐτοῖς. ἐκεῖ] O A deest. C ὧδε. 8 λέγοντες] O εἶπεν ἀπελευσόμεθα] O A C εἰσελευσόμεθα. σκήνωμα ··· οἶκον] O εἰς σκήνωμα. ἐπιστρέψομεν] O A C ἐκκλινοῦμεν. 9 τῦτο τὸ ῥῆμα] C ὁ αὐτὸς ὁ λόγος. ὃ ποιηθήσεται] O ὃν ποιήσομεν. A ποιήσομεν. σομεν. 10 Πλὴν ληψόμεθα] O C Καὶ ληψόμεθα. εἰς πάσας φυλὰς] O πάσαις ταῖς φυλαῖς, & ponit post μυρίοις. C ταῖς πάσαις φυλαῖς]

] O καὶ λήψονται. τῦ ποιῆσαι ἐλθεῖν αὐτὺς εἰς] O A C τῷ λαῷ, τοῖς εἰσπορευομένοις (Sed O ponit ἐπιλέξασθαι post εἰσπορευομένοις) (O C τῆ.) ποιῆσαι αὐτῇ usque ad ὃ] O A C κατὰ πᾶσαν τὴν ἀφροσύνην, ἐποίησεν ἐν] O ἐποίησαν ἐν ὑοῖς. A ἐποίησαν ἐν. 11 Ἰσραὴλ] O C deest. εἰς τὴν πόλιν ὡς ἀνὴρ εἷς] O ἐκ τῶν πόλεων αὐτῶν. A εἰς τὴν πόλιν ὡς ἀνὴρ εἷς ἐκ τῶν πόλεων ἐρχόμενοι. C addit post εἷς, ἐρχόμενοι. 12 ἀπέστειλαν] O A C ἐξαπέστειλαν. φυλῇ] O φυλακῇ. πονηρία] O A C κακία. 13 ὑὸς παρανόμων] O A C τὺς ἀσεβεῖς. Γαβαὰ] O Γαβαὰ, τὺς ὑὸς παρανόμων. A Γαβαὰ, τὺς ὑὸς Βελίαλ. ἐκκαθαριῦμεν πονηρίαν] O A C ἐξαρῦμεν κακίαν. ἀπὸ] A C ἐξ. ἠθέλησαν] O A C οἱ ὑοὶ] C desunt. ἀκῦσαι] O A εἰσακῦσαι. C εἰσακύειν.] C deest. 14 ἀπὸ] O A C ἐκ. εἰς παράταξιν πρὸς ὑὸς] O C (C τῦ) πολεμῆσαι μετὰ ὑῶν. 15 ἀπὸ] O A C ἐκ. πόλεων] O πόλεων] O A C καὶ πέντε. ἀνὴρ ἕλκων] O A C ἀνδρῶν σπωμένων.] O A C χωρίς. 16 οἱ] O ὗτοι δὲ. C ὗτοι οἱ. ἄνδρες] O C ἄνδρες ἐκ παντὸς λαῦ. O desunt. ἐν λίθοις] O A C βάλλοντες ἐξαμαρτάνοντες] O A C ἐ διαμαρτάνοντες. 17 ἀνὴρ] O A C ἐκτὸς τῦ] O A C χωρὶς τῶν ὑῶν. ἑλκόντων] O A C σπωμένων παρατάξεως] O A C πολεμιςαί. 18 ἀνέςησαν] O ἀνέςησαν οἱ ὑοὶ ἠρώτησαν] O A C ἐπηρώτησαν. ἐν ἀρχῇ εἰς παράταξιν πρὸς ὑὸς] O A C ἐπιγέμενος πολεμῆσαι μετὰ ὑῶν (O ὑῶν deest.) ἐν ἀρχῇ] O A C 20 ἐξῆλθον] O A ἐξῆλθε. πᾶς] C deest. Ἰσραὴλ] O deest. παράταξιν πρὸς] O A C εἰς πόλεμον μετά. καὶ συνῆψαν αὐτοῖς ἐπὶ] O A C καὶ παρετάξαντο μετ᾽ αὐτῶν ἀνὴρ Ἰσραὴλ εἰς πόλεμον πρὸς 21 ἀπὸ τῆς Γαβαὰ] O A C ἐκ τῆς πόλεως. γῆν] O γῆν σποδιμαίαν. 22 ἐνίσχυσαν] O κατεκρατίωθη. ἀνὴρ] A πᾶς ἀνήρ. C προσέθηκαν συνάψαι παράταξιν] O A C προσέθεντο παρατάξασθαι πόλεμον. ὅπη συνῆψαν] O A C ᾧ παρετάξαντο ἐκεῖ (O ἐκεῖ) 23 ἠρώτησαν] O A C ἐπηρώτησαν. προσθῶμεν] A προσθῶ ἔτι. ἐγγίσαι εἰς παράταξιν] O προσελθεῖν εἰς πόλεμον. A C προσελθεῖν εἰς πόλεμον. πρὸς ὑὸς] O A μετά. C μετὰ ὑῶν. ἀδελφὸς ἡμῶν] O τῦ ἀδελφῦ ἡμῶν. A C τῦ ἀδελφῦ μου. αὐτὺς] O A C αὐτόν. προσῆλθον] A C προσήλθοσαν. ὑὸς] O deest. 25 ἐξῆλθον οἱ ὑοὶ] O A C ἐξῆλθε. συνάντησιν] O A C ἀπάντησιν. αὐτοῖς] O αὐτῦ. C διέφθειραν ἀπὸ ὑῶν Ἰσραὴλ ἔτι] A O C διέφθειραν (O -ρεν) ἐκ τῦ λαῦ. Sed A ponit ἔτι post λαῦ. πάντες ὗτοι ἕλκοντες] O πάντων σπωμένων. A C πάντες ὗτοι ἐσπασμένοι. 26 καὶ πᾶς ὁ λαὸς] O ἦλθον] A C ἤλθοσαν. καὶ ἐκάθισαν ἐκεῖ. O desunt. A non ἐκεῖ. ἐνώπιον] O ἐναντίον. A C ἔναντι. ἕως ἑσπέρας] O A desunt. ὁλοκαυτώσεις, καὶ τελείας ἐνώπιον] O ὁλοκαυτώματα κυρίῳ σωτηρίυ ἔναντι. A C ὁλοκαύτωμα σωτηρίυ ἔναντι. ὅτι] O καὶ ἐπηρώτησαν οἱ ὑοὶ Ἰσραὴλ ἐν καί. A C καί. τῦ θεῦ] O C desunt. 28 Ἀαρὼν] O Ἀαρὼν τῦ καὶ ἐπηρώτησαν ad κυρίῳ] O C desunt. λέγοντες] O καὶ εἶπον οἱ Ἰσραὴλ, Ἱνατί κύριε ἐγενήθη ὁ θυμός σου, καὶ ἡ ὀργὴ αὕτη ἐν Ἰσραὴλ, ἐξήλθομεν ἐξᾶραι τὺς ποιήσαντας τὴν ἀσέβειαν ταύτην, καὶ ἰδοὺ ἐφύγομεν ἀπὸ προσώπυ αὐτῶν δεύτερον τῦτον. C λέγων. εἰ προσθῶμεν] O προσθῶμεν. A εἰ προσθῶ. C εἰ προσθήσω. ἔτι ἐξελθεῖν εἰς παράταξιν] O τῦ πολεμεῖν ἔτι τοῖς ὑοῖς. A C ἔτι ἐξελθεῖν εἰς πόλεμον μετὰ ἀδελφὸς ἡμῶν] O τῦ ἀδελφῦ ἡμῶν. A C τῦ ἀδελφῦ μου. καὶ εἶπε] O ἐπισχῶμεν, καὶ εἶπε. A C ἢ κοπάσω, καὶ εἶπε. αὔριον, ad finem versus] O A C καὶ (O ὅτι) παραδώσω αὐτὸν ἐν τῇ χειρὶ ὑμῶν. (C σου.) 29 τῇ] O C ἐν τῇ. 30 πρὸς ὑὸς] O ἐπὶ τὺς ὑὺς. A C πρὸς τόν. συνῆψαν] O A C παρετάξαντο. ὡς] O C καθώς. καὶ ἅπαξ] O καὶ δίς. 31 συνάντησιν] O A C ἀπάντησιν. ἐξεκενώθησαν] O A C ἐξειλκύσθησαν. καὶ ἤρξαντο τύπτειν ἀπὸ τῦ λαῦ] O καὶ ἀπέστειλαν οἱ ὑοὶ Ἰσραὴλ χιλίυς ἄνδρας εἰς τὸ ἔνεδρον, καὶ ἐνετείλαντο αὐτοῖς, λέγοντες, Πορεύεσθε πρὸς τὸν ἐπὶ τὸ ἔνεδρον τόπον, καὶ ἔςαι ὅταν ἐκπορεύωνται ἐκ τῆς πόλεως ὑμεῖς εἰσελεύσεσθε ἐκεῖ, καὶ ἀνάψετε πυρσὸν εἰς ὕψος, καὶ ἐπιςρέψομεν ἐπ᾽ αὐτὺς, καὶ ἐγκόψομεν αὐτὺς, καὶ ἐξῆλθον οἱ ὑοὶ Βενιαμὶν εἰς ἀπάντησιν τῦ λαῦ, καὶ ἤρξαντο τύπτειν τῷ λαῷ. A C καὶ ἤρξαντο τύπτειν ἐκ τῦ λαῦ. τραυματίας ὡς] O καθώς. A C τραυματίας καθώς. καὶ ἅπαξ] O καὶ δίς. ἣ] O καί. C ὧν. μία εἰς] O A C ἀναβαίνυσα εἰς. ἐν ἀγρῷ] C desunt. ὡς] O A C ὡσεί. 32 πίπτυσι] O πίπτυσιν] A C προσκόπτονται. ἐνώπιον] O ἔμπροσθεν. ὡς τὸ πρῶτον] O καθὼς τὸ πρότερον. A C καθὼς ἔμπροσθεν. καὶ ἐκκενώσωμεν αὐτὺς] O ἐξελκύσαι αὐτὸν ἀπό. A C καὶ ἐκσπάσωμεν αὐτὺς ἐκ. καὶ ἐποίησαν] O C desunt. 33 ἀνὴρ] O C ἀνὴρ Ἰσραήλ. ἐκ] O ἀπό. αὐτῦ] A C αὐτῶν. συνῆψαν] O A C παρετάξαντο. Βαὰλ Θαμὰρ] O Γαβαὰ. τὸ ἔνεδρον Ἰσραὴλ ἐπήρχετο] O τὰ ἔνεδρα ὑοὶ Ἰσραὴλ προσῆγον ἀπὸ τῶν ὄπισθεν αὐτῶν. A C τὸ ἔνεδρον Ἰσραὴλ ἐπάλαιεν (A ἐξ) ἐκ τῦ τόπου αὐτῦ] O desunt. Μαρααγαβὲ] O A C δυσμῶν τῆς 34 καὶ ἦλθον ἐξεναντίας Γαβαὰ] O desunt. A C pro ἦλθον habent παρεγένοντο. χιλιάδες] O χιλιάδας. Ἰσραὴλ] O Ἰσραὴλ ἐξαίφνης. παράταξις βαρεῖα] O A C ὁ πόλεμος ἐβαρύνθη. φθάνει ἐπ᾽ αὐτὺς] O ἐφῆπται. A C ἀφῆπται ἐπ᾽ αὐτύς. 35 ἐπάταξε] O A C ἔτροπωσε.] O A C κατὰ πρόσωπον. ἐκ τῦ] O A C ἐν τῷ. ἕλκον] O A C σπώμενοι. 36 εἶδον οἱ ὑοὶ] O ἴδεν. A εἶδον. ἐπλήγησαν] O A τετρόπωνται. C τετρόπωνται. τόπον] O C ponunt ante τῷ. πρὸς] O A C ἐπί.] O A C ἔταξαν. ἐπὶ τῇ] O A C πρὸς τήν. 37 Καὶ ἐν τῷ usque ad ἐπὶ τὴν] O Καὶ τὸ ἔνεδρον ὥρμησε, καὶ ἔκοψαν τὺς καταβαίνοντας. A C Καὶ τὸ ἔνεδρον ὥρμησε, καὶ ἐξεχύθησαν πρὸς τὴν (A τῇ.) ἐπὶ τὴν Γαβαὰ. καὶ ἐξεχύθη τὸ ἔνεδρον] O καὶ ἐξεχύθη ἐπὶ Γαβαὰ τὸ ἔνεδρον. A C pro ἐξεχύθη habent ἐπορεύθη. τὴν πόλιν] A τὴν πόλιν ὅλην. C ὅλην τὴν πόλιν. 38 Καὶ σημεῖον ἦν] O Τὸ δὲ σημεῖον. A C Καὶ ἡ συνταγὴ τοῖς ὑοῖς] A ἀνήρ. C ἀνδρί. μετὰ τῦ ἐνέδρυ τῆς μάχης] O πρὸς τὸ ἔνεδρον. A C τὸ ἔνεδρον μάχαιραν. ἀνενέγκαι αὐτὺς σύσσημον καπνῦ. O τῦ ἀνάψαι πυρσόν. A C τῦ ἀνενέγκαι αὐτὺς πυρσὸν τῦ καπνῦ. ἀπὸ] O ἐκ. καὶ εἶδον usque ad παρατάξει] O A C Καὶ ἀνέςρεψαν (A -ψεν) ἀνὴρ Ἰσραὴλ ἐν τῷ πολέμῳ. καὶ Βενιαμὶν ἤρξατο πατάσσειν] O ὁ δὲ Βενιαμὶν ἦρκται τύπτειν. A C καὶ Βενιαμὶν ἦρκται τῦ τύπτειν. ἀνδράσι] O τῷ ἀνδρί. ὡς] O A ὡσεί. 40 ὅτι εἶπον] O καὶ εἶπον. πάλιν usque ad] O τροπύμενος τροπῦται παρ᾽ ἡμῶν καθὼς ἐν τῷ πολέμῳ τῷ ἔμπροσθεν. A C πλὴν τροπύμενος τροπῦται αὐτὸς (A αὐτὸς deest) ἐναντίον ἡμῶν καθὼς ὁ πόλεμος ὁ (A ὁ πόλεμος ὁ desunt.) ἔμπροσθεν. Καὶ τὸ σύσσημον ἀνέβη ἐπὶ πλεῖον ἐπὶ] O C Καὶ ὁ πυρσὸς ἤρξατο ἀναβαίνειν ἐκ. A pro ἐπὶ τῆς habet ἐκ τῆς. ὡς] O ὡσεί. A C deest. ἰδὲ ἀνέβη συντέλεια τῆς πόλεως] O ἴδεν ἀναβαίνοντα τὸν καπνόν. 41 ἐπέςρεψε] O εἶδε τὴν ἄρσιν τῦ πυρὸς, καὶ ἐπέςρεψεν ἐπὶ τὸν Βενιαμίν. A ἀνέςρεψεν, & habet ἰδὲ ante ἀνήρ. C ἀπέςρεψε. ἔσπευσαν ἄνδρες] O A C ἔσπευσεν ἀνήρ. ὅτι εἶδον] O καὶ ἐπέςρεψε καὶ εἶδεν. A καὶ εἶδον. C καὶ εἶδεν. συνήντησεν ἐπ᾽ αὐτοῦ ἡ πονηρία] O A C ἧπται αὐτῦ ἡ κακία. 42 ἐπέβλεψαν] O C ἔκλινεν. A ἔκλιναν. ὑῶν] O deest. A C ἀνδρός. καὶ ἔφυγον] O A C desunt. ἡ παράταξις ἔφθασεν ἐπ᾽ αὐτοὺ] O A C ὁ πόλεμος κατέφθασεν αὐτόν. (A ἐπ᾽ αὐτοὺ.) καὶ οἱ ἀπὸ usque ad finem versus] O desunt. αὐτοῦ] A C αὐτόν. 43 κατέκοψαν] O ἔκοψαν. A C κατέκοψαν. καὶ ἐδίωξαν usque ad ἀπέναντι] O καὶ κατέπαυσαν αὐτὸν καταπαύσει καὶ κατέτρεχον αὐτῷ ἐξεναντίας. ἀπὸ Νυὰ] C desunt. ἕως ἀπέναντι] C καὶ κατεπάτησαν αὐτὸν ἕως ἐναντίας. Γαβαὰ] A Γαβαὰ, καταπαῦσαι αὐτὸν κατάπαυσιν, καὶ κατεπάτησαν αὐτὸν ἕως ἐξεναντίας τῆς Γαβαά. πρὸς ἀνατολὰς] O C ἀπὸ ἀνατολῶν. 44 ἀπὸ] O A C ἐκ τῦ. οἱ πάντες] O καὶ ρ᾽ ἄνδρες πάντες. C σύμπαντες. δυνάμεως] O A C δυνατοί. 45 ἐπέβλεψαν οἱ λοιποὶ] O C ἐξέκλιναν. ἐξ αὐτῶν] O αὐτύς. A C αὐτόν. πενταχιλίοις ἄνδρας] O A C ἐν ταῖς ὁδοῖς πέντε χιλιάδας ἀνδρῶν. κατέβησαν] O A C προσεκολλήθησαν. αὐτοῦ] C αὐτῦ. οἱ ὑοὶ Ἰσραὴλ] O A C desunt. Γεδὰν] O Γαλάδ. A C Γαδαάμ. αὐτοῦ] A C αὐτῦ. δισχιλίοις] O χιλίοις. 46 ἀπὸ] O ἐν τῷ Ἰσραὴλ ὑοί. A C ἐν τῷ. ἀνδρῶν ἑλκόντων] O καὶ ρ᾽ ἄνδρες σπώμενοι. A C ἀνδρῶν σπωμένων. οἱ πάντες ὗτοι] O σὺν πᾶσι τύτοις. δυνάμεως] O C δυνατοί. 48 ἐπέβλεψαν οἱ λοιποὶ] O C ἐξέκλιναν. A ἐξέκλιναν οἱ λοιποί. τέσσαρας μῆνας] O A C τετράμηνον. 49 οἱ ὑοὶ] O οἱ ἄνδρες. A C ἀνήρ. ἐπέςρεψαν πρὸς] A ἀνεκάλεσεν εἰς τύς. C ἀνέςρεψεν εἰς τύς. O ἀπέκλιναν. ἐπάταξαν] C ἐπάταξεν. Μεθλὰ καὶ] O διδύμων. A C ἑξῆς. κτήνους] O Βαμά. καὶ ἕως παντὸς τῦ εὑρισκομένου εἰς] O πάντας τὺς εὑρεθέντας ἕως. A C pro εὑρισκομένου habent εὑρεθέντος. πόλεις prius] O πόλεις αὐτῶν. τὰς εὑρεθείσας] O desunt. ἐνέπρησε] C ἐξαπέςειλαν.

CAP. XXI.

1 οἱ ὑοὶ] O ἄνδρες. C ἀνήρ. ὤμοσαν] C ὤμοσεν. 2 ἦλθεν] O A παρεγένοντο πᾶς. C παρεγένοντο. εἰς Βαιθὴλ] O ἐν Μασσηφὰ καὶ Βεθήλ. ἐκεῖ] O deest. ἦραν] O C ἐπῆρεν τὴν. κλαυθμὸν μέγαν] O κλαυθμῷ μεγάλῳ. 3 Εἰς τί κύριε θεὲ] O A C καὶ εἶπαν, Ἱνατί κύριε ὁ θεός. αὕτη τῦ ἐπισκεπτῆναι σήμερον ἀπὸ Ἰσραὴλ] O ἐλλιπῆ σήμερον ἐν τῷ Ἰσραὴλ τῦ ἀφαιρεθῆναι. A C τῦτο (A αὕτη) ἐν τῷ Ἰσραὴλ τῦ ἐπισκεπῆναι σήμερον (A ponit σήμερον ante ἐν τῷ.) μίαν] O μίαν ἀπὸ Ἰσραήλ. 4 τῇ ἐπαύριον] O ἐν τῇ αὔριον. ὤρθρισεν] A C ὤρθρισαν. ὁλοκαυτώσεις, καὶ τελείας] O A C ὁλοκαύτωμα (O -ματα) σωτηρίυ. 5 ἐκ ἀνέβη] O A C ὁ μὴ ἀναβάς. ἀπὸ] O A C ἐκ. τοῖς ὐκ ἀναβεβηκόσι] O τῷ μὴ ἀναβεβηκότι. A C τῷ μὴ ἀναβάντι. πρὸς] O ἐπί. Μασσηφὰθ] O A C Μασσηφά· ut ante versu 1. λέγοντες] O καὶ εἶπαν οἱ ὑοὶ Ἰσραήλ. θανατωθήσεται] O ἀποθανεῖται. A C ἀποθανεῖται. 6 πρὸς ... ἀδελφὸν] O A C περὶ ... τῦ ἀδελφοῦ. ἐξεκόπη] O A C ἀφῄρηται. ἀπὸ] O A C ἐξ. 7 τοῖς περισσοῖς] O A C desunt. καὶ ἡμεῖς] O ὅτι. ἐν κυρίῳ] O ἐν τῷ θεῷ. A C τῷ κυρίῳ. γυναῖκας] O γυναῖκας, ὅτι ἐξαπεστείλαμεν πρὸς αὐτὺς λέγοντες, Παράδοτε ἡμῖν τὺς ἄνδρας τὺς ἀσεβεῖς τὺς ποιήσαντας τὴν κακίαν ἐν Γαβαὰ, ἵνα θανατώσωμεν αὐτὺς, καὶ ὐκ ἠθέλησαν. 8 εἶπαν] O εἶπον ὑοὶ Ἰσραήλ. τί εἷς ἀπὸ] O τίς. A C τίς μία τῶν. ὃς] O A C ἥτις. ἦλθεν] O C ἦλθον. A ἀνῆλθεν. 9 καὶ ὐκ] O A C καὶ ἰδὲ ὐκ. ἦν] C ἐςίν. οἰκούντων] O C τῶν κατοικούντων. 10 Καὶ ἀπέςειλεν] O ὅτι ὅρκος ἐπὶ τὸν μὴ ἀναβαίνοντα, θανάτῳ θανατωθῆναι αὐτόν· καὶ ἐξαπέςειλεν. A καὶ ἀπέςειλαν. ἐνετείλατο] O A ἐνετείλαντο. πορεύεσθε] O A C πορεύθητε. τὺς οἰκοῦντας] O A C πάντας τὺς κατοικοῦντας. ῥομφαίας] O A C ῥομφαίας, καὶ τὰς γυναῖκας καὶ τὸν λαόν. 11 τῦτο] O A C ὗτος ὁ λόγος ὃν. ἄρσεν] O A C ἀρσενικόν. εἰδυῖαν] O A C γινώσκουσαν. τὰς δὲ usque ad finem versus] C desunt. O πάσας δὲ νεάνιδας παρθένους περιποιήσεσθε. 12 ἀπὸ οἰκούντων] O ἐν τοῖς κατοικοῦσι. C ἀπὸ τῶν κατοικούντων. νεάνιδας] A ponit post παρθένους. αἵτινες] O C αἵ. εἰσήνεγκαν] O A C ἤγαγον. τὴν ἐν γῇ] O A ἥ ἐςιν ἐν γῇ. C ἥ ἐςιν ἐν. 13 καὶ ἐλάλησαν] O καὶ ἐλάλησαν αὐτοῖς, & ponit post Ῥεμμών. A καὶ ἐλάλησεν, ut & initio versus ἀπέςειλεν. εἰς εἰρήνην] O εἰς εἰρήνην ἐν Σιλῶ. C ἐν εἰρήνῃ. 14 ἐπέςρεψε] O C ἀπέςρεψε. οἱ ὑοὶ Ἰσραὴλ] O A C desunt. ἃς ἐζωοποίησαν ἀπὸ] O A C αἵτινες ἦσαν ἐκ. θυγατέρων] A C γυναικῶν. καὶ ἤρεσεν αὐτοῖς ὕτω] O καὶ ὐκ ἠρκέσθησαν αὐτοῖς. 15 ἐπὶ] C deest. ἐποίησε] O πεποίηκε. 16 περισσοῖς] O A C ἐπιλοίποις. ἠφανίσθη ἀπὸ] O C ἠφάνισται ἐκ τῦ. A ἠφανίσθη ἐκ τῦ. 17 Καὶ εἶπαν, Κληρονομία διασωζομένων τῦ Βενιαμὶν] O καὶ πῶς ἔςαι κλῆρος διασωζόμενος τῷ Βενιαμὶν εἰς κληρονομίαν. A C καὶ πῶς ἔςαι (C pro illis habet καὶ εἶπαν) κληρονομία διασεσωσμένη τῷ Βενιαμίν. ὐκ ἐξαλειφθήσεται] O ὐκ ἐξαλειφθῇ. A C ὐ μὴ ἐξαλειφθῇ. ἀπὸ] O C ἐξ. A deest. 18 Ὅτι] O A C Καί. ἐν ὑοῖς] O πάντες οἱ ὑοί. A C οἱ ὑοί. 19 Καὶ εἶπαν] O Καὶ εἶπον οἱ πρεσβύτεροι τῆς συναγωγῆς τοῖς ὑοῖς Βενιαμίν. δὴ] O A C deest. κυρίυ] O A C τῷ κυρίῳ. Σηλὼμ] O Σιλῶ, & ponit post ἡμέρας. ἐπὶ τῆς ὁδῦ τῆς ἀναβαινύσης ἀπὸ] O A C ἐν τῇ ὁδῷ τῇ ἀναβαινύσῃ ἐκ (O εἰς). νότυ] O νότυ Λιβάνου ἕως. C νότυ τῦ Λιβάνου. 20 πορεύεσθε] O πορεύθητε. C ἀπέλθατε. 21 οἰκούντων] O A C κατοικούντων. χορεύειν] A C χορεύουσαι. ἐν τοῖς χοροῖς] O ἐν ταῖς χορείαις. C ἐν χοροῖς. αὐτοῖς ἀνὴρ] O ἕκαςος ἑαυτῷ. A ἀνὴρ ἑαυτῷ. C ὑμῖν ἀνήρ. πορεύεσθε] O A C ἀπελεύσεσθε. 22 αὐτοῖς] O A C πρὸς αὐτύς. ἔλεος ποιήσατε ἡμῖν αὐτὰς] O A C ἐλεήσατε αὐτύς. ὅτι ὐκ usque ad παρατάξει] O ὅτι ἔλαβον ἑαυτοῖς γυναῖκα, ἕκαςος αὐτῶν ἐν τῷ πολέμῳ. A C ὅτι ὐκ ἔλαβεν ἀνὴρ ἑαυτῷ (A αὐτῦ, & ponit post γυναῖκα) γυναῖκα ἐν τῷ πολέμῳ. ἐδώκατε] O C δεδώκατε. ὡς καιρὸς πλημμελήσατε] O κατὰ τὸν καιρὸν τῆς πλημμελείας. A ὅτι ὐκ ἐπλημμελήσατε. C κατὰ τὸν καιρὸν ὃν ἐπλημμελήσατε. 23 Καὶ ἐποίησαν] O Καὶ ἁμάρτημα ὐκ ἔςαι ἑαυτοῖς ἐν τῷ πράγματι, ἀλλὰ δικαιοσύνη, ἵνα μὴ πορεύθωσιν ἐν τοῖς ἔθνεσι λαβεῖν ἑαυτοῖς γυναῖκας ἀπὸ τῶν θυγατέρων τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν· καὶ ἐποίησαν ἑαυτοῖς. εἰς] O A C κατά. ὧν ἥρπασαν] O ἃς ἥρπασαν. A C ὧν διήρπασαν. ἐπορεύθησαν] O A C ἀπῆλθον. ὑπέςρεψαν] O C ἐπέςρεψαν. εἰς] O A C ἐπί. τὰς πόλεις] O C ἑαυτοῖς πόλεις. ἐκάθισαν ἐν] O A C κατῴκησαν ἐν. 24 περιεπάτησαν] O ἀπῆλθον. ἐξῆλθον ἐκεῖθεν ἀνὴρ] O desunt. A C pro ἐξῆλθον habent ἐξῆλθεν. δὲ] O A C deest. ἀνὴρ] O ἀνὴρ ἕκαςος. ἐνώπιον αὐτῦ] O A C ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτῦ.

RUTH.

CAP. I.

1 ἐν τῷ] A C ἐν ταῖς ἡμέραις ἐν τῷ. (A τοῦ.) Ἰούδα] O C τῆς Ἰουδαίας. δύο] O deest. 2 Ἐλιμέλεχ] O Ἀβιμέλεχ. Νωεμὶν] C Νοομί. δυσὶν] O deest. ἦλθοσαν] O ἦλθον. 3 κατηλείφθη] O κατηλείφθησαν. C κατηλείφθη ἡ γυνή. 4 ἐλάβοσαν] O A ἔλαβον. 5 γυνὴ] O γυνὴ μόνη. ἀνδρὸς ··· υἱῶν] C υἱῶν ··· ἀνδρός. 6 ἀνέστη] O ἀνέστησαν. αὐτὴ] O αὐτὴ ἐξ. ἤκουσεν] O A C ἤκουσαν. ἐπέσκεπται] O ἐπεσκέψατο. 7 ἐκ] O ἡ Νωεμὶν ἐκ. ἐκεῖ] O deest. A ἐκεῖ αὕτη. 8 δυσὶ] O deest. δὴ] O δή, καί. 9 ὑμῖν] O ὑμῖν ἔλεος. ἀνδρὸς] O ἀνδρῶν. ἐπῆραν] O ἀπῆρεν ἑκάστη. αὐτῶν] O αὐτῆς. 10 αὐτῇ] A αὐτῇ, οὐχί. 11 μοὶ] A deest. 12 διότι] A διὰ τοῦτο, ὅτι. C πορεύθητε δή, ὅτι. ὅτι εἶπα] O ϗ εἶπον. C διότι εἶπα. ὅτι] O ὅτι οὐκ. C deest. γεννηθῶμαι] O γεννήσω. 13 Καὶ τέξομαι] A Καὶ ἐγενόμην καλακοιμηθεῖσα ἀνδρί. ἀδρυνθῶσι] O C ἀνδρυνθῶσι. A ἀνδρυνθῶσι. ἢ] A καί. γεννηθῆναι] O ἐπιγενέσθαι. ὅτι] O deest. ὑπὲρ] C σφόδρα ὑπέρ. 14 ἐπέστρεψεν] C ἀπέστρεψεν. 15 δὴ] O deest. 16 ἀπαντῆσαι μοι] O μοὶ γένοιτο. ἢ] A τοῦ. ὄπισθεν] A μὲ ἀπὸ ὄπισθεν. σὺ] O ponit post πορευθῇς. ὅπου] A C οὗ. αὐλισθήσομαι] O αὐλισθήσομαι ἐκεῖ. 18 Νωεμὶν] A deest. C Νοομί. αὐτὴ] O Ῥούθ. 19 Ἐπορεύθησαν δὲ] O Καὶ ἐπορεύθησαν. ϗ ἐγένετο usque ad Βηθλεὲμ] O desunt. ἡ] O deest. 20 καλέσατε] O ἀλλὰ καλέσατε. πικράν] A ἡ πικρά. 21 Ἐγὼ] O Ἐγὼ γάρ. ἐπέστρεψε] A ἀπέστρεψε. αὐτῆς] A C αὐτῆς μετ' αὐτῆς.

CAP. II.

1 Ἐλιμέλεχ] O Ἀβιμέλεχ. 2 αὐτῇ] O αὐτῇ Νωεμίν. 3 ἐπορεύθη] O ἐπορεύθη Ῥούθ. ἐλθοῦσα] O deest. τοῦ ἀγροῦ Βοόζ] O Βοόζ, ἐν τῷ ἀγρῷ Βοόζ. Ἐλιμέλεχ] O C Ἀβιμέλεχ. 4 εἶπε] O εἶπεν ἐν ἰσχύϊ. εἶπον] A εἶπεν. 5 τίνος] A τίς. 7 ὄπισθεν] O ὀπίσω. περιΐδειν] C περί. οὐ κατέπαυσεν] O habet ϗ ante οὐ. C οὐκ ἀνέπαυσεν. μικρὸν] O ponit ante ἐν τῷ. 8 εἶπε] O εἶπεν ἐν ἰσχύϊ. ἐν ἀγρῷ] C ponit post συλλέξαι. 9 Οἱ] A C Καὶ οἱ. πορευθήσῃ] C πορεύσῃ. ἐὰν] C deest. τὰ παιδάρια] O οἱ παῖδές σου. 10 εἶπεν] O εἶπε Ῥούθ. τί] O deest. τοῦ] O τοῦ σέ. 11 ὅσα] C πάντα ὅσα. καὶ τὴν μητέρα σου] A desunt. ἐχθὲς] A ἀπ' ἐχθές. O C χθές. 12 κύριος] O σοὶ κύριος. ὑπὸ τὰς] O ἐπί. 13 κύριε] A C κύριέ μου. ἐγὼ] C ἐγὼ οὐκ. 14 Ἤδη ὥρα] O C Τῇ ὥρᾳ. τῶν ἄρτων] O C τὸν ἄρτον. ἐβούνισεν] O ἐψώμισεν. 16 Καὶ βαστάζοντες βαστάσατε αὐτῇ] C desunt. A αὐτῇ deest. καίγε παραβάλλοντες παραβαλεῖτε αὐτῇ. O ϗ συμφέρετε αὐτῇ. ϗ φάγεται] O ϗ ἀφήσετε αὐτήν. A ϗ ἄφετε αὐτήν, ϗ φάγεται. C ϗ ἄφετε αὐτήν. 17 συνέλεξε] O συνέλεξε Ῥούθ. ἕως] O deest. 18 αὐτῇ] O τῇ πενθερᾷ. κατέλιπεν] O κατέλιπε τοῦ φαγεῖν. 19 ἐποίησας] O τὸ ἔργον τοῦτο ἐποίησας. εὐλογημένος] O εὐλογημένος, ὅτι ἐχόρτασε ψυχὴν κενήν, καθὼς ἐποίησε, μεθ' οὗ ἐποίησεν. σήμερον] C μετ' αὐτοῦ σήμερον. 20 Εἶπε δὲ] O Καὶ εἶπε. 21 καίγε] O καί. πρὸς μὲ] O desunt.

κορασίων τῶν ἐμῶν] O παιδαρίων μου. ὃς ὑπάρχει] O τὸν ὑπάρχοντα. ἐξήλθες] O ἐπορεύθης. οὐκ ἀπαντήσονται] O οὐ συναντήσουσί σοι. A οὐ καταπατήσονταί σε. τοῦ συντελέσαι] O οὗ συνετέλεσαν. C συνετέλεσεν. τῶν πυρῶν] C τὸν θερισμὸν τῶν πυρῶν.

CAP. III.

1 εἶπε δὲ αὐτῇ] O ϗ εἶπε τῇ Ῥούθ. οὐ μὴ] O νυνὶ ἐγὼ οὐ μή. 2 νυνὶ οὐχὶ] O ἰδού. ἰδοὺ] O ϗ νῦν ἰδού. 3 ἀλείψῃ] O ἀλείψῃ, καὶ χρίσῃ ··· σεαυτῇ] O A C σεαυτῇ. ἀναβήσῃ] O ἀνάβηθι. 4 ὅπου] O που. A C οὗ. εἴπῃς] A εἴπῃς ἐμοί. C εἴπῃς μοὶ πρὸς μέ. 7 καὶ ἔπιε] O desunt. ἦλθεν] O ϗ ἦλθε Ῥούθ. ἐν] C deest. αὐτοῦ] O A αὐτοῦ, ϗ ἐκοιμήθη ··· αὐτοῦ, ϗ ἐκάθευδεν. 8 κοιμᾶται] A C ἐκοιμᾶτο. 9 ἀγχιστεὺς εἶ σύ] O C ἀγχιστεύεις. A ἀγχιστεύων εἶ σύ. 10 θεῷ] O C deest. ὑπὲρ τὸ πρῶτον] O desunt. 11 εἴπῃς] C εἴπῃς πρὸς μέ. 12 ἐγγίων] C ἐγγὺς ὤν. 14 ἐκοιμήθη] O ἐκοιμήθη Ῥούθ. ἡ δὲ ἀνέστη] O ϗ ἀνέστη. A ἡ δὲ ἀνέστη πρὶν ··· ἐλήλυθε] A C ἐλήλυθε. 15 αὐτῇ] O τῇ Ῥούθ. ϗ ἐκράτησεν] A C ἐκράτησεν αὐτό, ἡ δὲ ἐκράτησεν. 16 ἡ δὲ] O καί. αὐτῇ] O τί σύ. A τί ἐστι. C τί σύ. 17 εἶπεν] A C ἀπήγγειλεν. πάντα] O Ῥοὺθ πάντα. C σύμπαντα. αὐτῇ] O deest. 18 κάθου] A κάθισον. οὐ πίσεται] O ἔσται. ῥῆμα] O ῥῆμα τοῦτο. τελεσθῇ] O συντελέσῃ. A συντελεσθῇ] C τελέσῃ.

CAP. IV.

1 ἐκάθισεν] O ἐκάθητο. ὁ ἀγχιστεὺς παρεπορεύετο] O ὁ ἀγχιστεὺς παρεγένετο. ἐλάλησε] O ἴδε. C εἶπε. ϗ ἐξέκλινε] A ὁ δὲ ἐξέκλινε. 3 ἀγχιστεῖ] C ἀγχιστευτῇ. A τῷ ἀγχιστεύοντι. τῶν ··· Ἐλιμέλεχ] O Ἀβιμέλεχ τοῦ. ἣ δέδοται] A ᾧ ἀπέδοτο. C ὃν ἀπέδοτο. τῇ ἐπιστρεφούσῃ] O τῇ ἐπιστρεψάσῃ. A C ἡ ἐπιστρέψασα. 4 μου] O deest. εἰ prius] O εἰ δέ. 5 ϗ αὐτὴν κτήσασθαί σε δεῖ] A ἐπὶ τῆς κληρονομίας αὐτοῦ κτήσασθαι σταυτῷ. 6 ἀγχιστεὺς] C ἀγχιστεὺς τῷ Βοόζ. ἐμαυτῷ, μή, usque ad finem versus] O desunt. 9 Χελαιὼν, ϗ τῷ Μααλὼν] O Μααλὼν, ϗ τῷ Χελαιών. A Χελλεὼν, ϗ τῷ Βαλλών. 10 τὸ ὄνομα τοῦ τεθνηκότος posterius] O desunt. φυλῆς λαοῦ] O φυλῆς. A ὀσφύος τοῦ τόπου. C πύλης τοῦ τόπου. 11 Εἴποσαν] O εἶπον. C Εἶπον. A Ἀπεκρίθησαν. οἱ] O ὁ. A ϗ εἶπον οἱ. εἴποσαν] O A C εἶπον. & O ponit ante οἱ πρεσβύτεροι. ἐποίησαν] C ποίησαι. 12 ταύτης] A C ταύτης τέκνα. 13 ϗ ἐγεννήθη αὐτῷ εἰς] O C ἐγένετο αὐτῇ. κύριος] C κύριος αὐτῇ. υἱὸν] O C αὐτῷ υἱόν. 14 κύριος] O κύριος ὁ θεός. οὐ] A deest. ἀγχιστέα] O C ἀγχιστεύοντα. ϗ] O deest. 15 αὐτὸν] A υἱόν. O deest. 16 παιδίον] A C παιδάριον. ἔθηκεν εἰς] O ἐπέθηκεν ἐπί. A C ἔθηκεν αὐτὸ εἰς. 17 αὐτοῦ] C αὐτῷ. Γείτονες] O Γείτονες γένους. 19 Ἐσρὼμ] A καὶ Ἐσρώμ. C καὶ Ἐσρών, & ver. 18.

REGUM I.

CAP. I.

1 Ἄνθρωπος ἦν] A C Καὶ ἐγένετο ἄνθρωπος εἷς. Σιφὰ] C Σοφίμ. Ἱερεμεὴλ] C Ἰεροάμ. Θοκὲ] A Θοκέλ. ἐν Νασὶβ] A ἐν Νασεὶβ ἐξ Ἀρμαθαὶμ ἐξ ὄρους. C υἱοῦ Σοὺφ ἐξ ὄρους. 2 ϗ τῇ] C τῇ δέ. 3 ἄνθρωπος] C ἄνθρωπος ἐκεῖνος. εἰς ἡμέρας] A ἡμέρας. C εἰς ἡμέραν. τῷ θεῷ] C desunt. εἰς Σηλὼμ] C ἐν Συλῶ. A ἐν Σηλώμ. ἐκεῖ] C ἐκεῖ ἦν. κυρίου] C θεοῦ. 4 ἐγενήθη] C ἐγένετο. ϗ τοῖς] C ϗ πᾶσι τοῖς. αὐτῆς] A αὐτῆς, ϗ ταῖς θυγατράσιν αὐτῆς. C αὐτοῖς, καὶ ταῖς θυγατράσι. 5 Καὶ τῇ] C τῇ δέ. τὴν Ἄνναν] C ponit post Ἐλκανά. ταύτην] A C τὴν Φεννάναν. 6 ὅτι οὐκ usque ad τοῦτο] C Καὶ παρώργισεν αὐτὴν ἡ ἀντίζηλος αὐτῆς, καίγε παροργισμῷ διὰ τὸ ἐξουθενεῖν αὐτήν. 8 ϗ εἶπεν αὐτῷ, Ἰδοὺ ἐγὼ κύριε. ϗ εἶπεν αὐτῇ] C desunt. 9 Σηλὼμ] C Συλῶ, ϗ μετὰ τὸ πιεῖν. ϗ κατέστη ἐνώπιον κυρίου] C desunt. ἱερεὺς] A C ἱερεὺς ἐκάθητο. φλιῶν] A φλιῶν πυλῶν. 10 πρὸς] C Ἄννα πρός. 11 κυρίῳ] C deest. Ἀδωναῒ ··· ἐλωὲ] C desunt. μνησθῇς μου] C μνησθῇς μου, ϗ μὴ ἐπιλάθῃ τῆς δούλης σου. ἀνδρῶν] A C ἀνδρός. ϗ οἶνον, ϗ μέθυσμα οὐ πίεται] C desunt. 12 ἐγενήθη] C ἐγένετο. ἐφύλαξε] C ἐφύλασσε. 13 ϗ τὰ] C τὰ δέ. ἠκούετο] A ἠκούετο, ϗ εἰσήκουσεν αὐτῆς κύριος. 14 τὸ παιδάριον] C desunt. σοῦ] C ἀπό σου. προσώπου] A τοῦ τόπου. ϗ πορεύου ἐκ προσώπου κυρίου] C desunt. 15 ἡ σκληρὰ ἡμέρα] A C ἐν σκληρᾷ ἡμέρᾳ. ϗ ἐκχέω usque ad finem versus] A desunt. 16 Μὴ] C Μὴ δή. εἰς] C εἰς πρόσωπον εἰς. μου] A C μου, ϗ ἐκ πλήθους ἀθυμίας μου. 17 αὐτῇ] A C πρὸς αὐτήν. εἰς εἰρήνην] C ἐν εἰρήνῃ. ὁ θεὸς] C κύριος ὁ θεός. 18 Καὶ εἶπεν] A καὶ εἶπεν Ἄννα. C Ἡ δὲ εἶπεν. εὗρεν] C εὕροι. εἰς] C deest. ϗ εἰσῆλθεν εἰς τὸ κατάλυμα αὐτῆς. C desunt. 19 Καὶ ὀρθρίζουσι] C Ὀρθρίσαντες δέ. ϗ προσκυνοῦσι] C ϗ προσεκύνησαν. πορεύονται] C ἐπορεύθησαν. Ἀρμαθαὶμ] A C εἰς Ἀρμαθαίμ. ἔγνω] A ἔγνω Ἐλκανά. Ἄνναν] A ponit post αὐτοῦ. 20 Καὶ ἐγενήθη] C Ἐγένετο δὲ ἐν. υἱὸν] C Ἄννα υἱόν. ϗ εἶπεν] A C λέγουσα. ὅτι] C deest. τοῦ θεοῦ Σαβαὼθ] C παντοκράτορος. 21 ϗ πάσας usque ad finem versus] C desunt. 22 ἕως] C οὐκ ἀναβήσομαι ἕως. παιδάριον] C παιδάριον μετ' ἐμοῦ. ἐὰν] C ὅτ' ἂν δέ. ἐκεῖ] C ponit ante ἕως. 23 ἀγαθὸν ἐν ὀφθαλμοῖς] ἀρεστὸν ἐνώπιον. ἀλλὰ] C πλήν. τὸ] C πᾶν τό. ἕως ἂν ἀπογαλακτίσῃ] A ἕως τοῦ ἀπογαλακτίσαι αὐτήν. C ἕως οὗ ἀπεγαλάκτισεν. 24 ϗ ἄρτοις] C desunt. Καὶ προσήγαγον, usque ad τῷ κυρίῳ] C desunt. προσήγαγε ··· ἔσφαξεν] C προσήγαγον ··· ἔσφαξαν. προσήγαγεν] C προσῆλθεν. 26 εἶπεν] C εἶπεν αὐτῷ. ἐγὼ] A ἐγώ εἰμι. μετὰ σοῦ] C desunt. ἐν τῷ] C ἐν τούτῳ. 27 προσηυξάμην] A προσηυχόμην. C προσηυξάμην πρὸς κύριον. 28 ϗ εἶπεν] A ϗ προσεκύνησεν ἐκεῖ τῷ κυρίῳ, ϗ ηὔξατο Ἄννα, ϗ εἶπεν. C καὶ προσηύξατο Ἄννα, ϗ εἶπεν, & est initium capitis sequentis.

CAP. II.

1 στόμα μου] C ponit ante ἐπ'. εὐφράνθην] C ὅτι εὐφράνθην. ὑψηλὰ] A C ὑψηλὰ εἰς ὑπεροχήν. 4 καθίσαι] A C τοῦ καθίσαι αὐτῷ. 10 δυνατὸς ἀνὴρ] C ἀνὴρ δυνατὸς ἐν τῇ ἰσχύϊ αὐτοῦ. μὴ καυχάσθω ὁ φρόνιμος usque ad κύριος ἀνέβη] C desunt. ἄκρα γῆς] A C ἄκρα γῆς δίκαιος ὤν. κατέλιπεν] A C κατέλιπον. ἐκεῖ] C ponit post κυρίου. κυρίου] C κυρίου ἐκεῖ, ϗ προσεκύνησαν τῷ κυρίῳ. 11 ἀπῆλθεν] A C ἀπῆλθον. παιδάριον] C παιδάριον Σαμουήλ. τῷ προσώπῳ κυρίου ἐνώπιον] C τῷ κυρίῳ περὶ προσώπου. 12 οὐκ] C ϗ οὐκ. 13 παντὸς] A ponit ante τοῦ λαοῦ. 14 ἐπάταξεν] A καθῆκεν. C καθίει. εἰς τὸν λέβητα τὸν μέγαν] C εἰς τὸ λουτῆρι. χαλκεῖον ··· χύτραν. C χύτραν ··· χαλκεῖον. ἐν Σηλὼμ] C ἐν Συλῶ, & ponit ante τοῖς. 15 στέαρ] C στέαρ ἐνώπιον κυρίου. 16 τὸ στέαρ] C ponit ante ὡς. λάβε] C τότε λήψῃ. ὅτι] C ἀλλ' ἤ. καὶ ἐὰν] A ϗ εἰ. C εἰ δέ. 18 βὰδ] A βάρ. C deest. 20 ἀποτίσαι] C ἀποτίσαι σπέρμα] C σπέρμα ἕτερον. 21 ϗ ἔτεκε] C ϗ συνέλαβεν ἔτι, ϗ ἔτεκε. 22 Ἰσραὴλ] C Ἰσραὴλ πάντα, ϗ ὅτι συνεκοιμῶντο οἱ υἱοὶ αὐτοῦ μετὰ τῶν γυναικῶν τῶν παρεστηκυιῶν παρὰ τὰς θύρας τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου. 23 τὸ ῥῆμα τοῦτο ὃ] C τὰ ῥήματα ταῦτα ἅ. ὃ] C καταλαλούμενα καθ' ὑμῶν. παντὸς] C deest. 24 ὅτι] A C μή, ὅτι. ἀγαθὴ] C ἀγαθὴ ἡ. ἀκοὴ] A ἀκούω περὶ ὑμῶν. μὴ ποιεῖτε usque ad ἀκούω] C desunt. τοῦ μὴ δουλεύειν λαὸν θεῷ] C τοῦ ποιεῖν τὸν λαὸν μὴ λατρεύειν τῷ κυρίῳ. 25 ἁμαρτάνων] C ἁμαρτῶν. ὑπὲρ] A C περί. καὶ ἐὰν] C ἐάν. ἁμάρτῃ] C ἁμάρτῃ ἀνήρ. ὑπὲρ] A περί. ὅτι βουλόμενος] C βουλόμενος γάρ. 26 ἐπορεύετο] A ἐπορεύετο μεγαλυνόμενον. C ἐπορεύετο, ϗ ἐμεγαλύνετο. ϗ μετὰ] C καί. 27 εἶπε] C εἶπεν αὐτῷ. 28 πάντων τῶν σκήπτρων] A πάντων τῶν οἴκων. C πασῶν τῶν φυλῶν. ἐφοὺδ] C ἐφοὺδ ἐνώπιόν μου. υἱῶν] C desunt. θυσιῶν τῶν υἱῶν. 30 διελεύσεται] C διελεύσονται, ἀλλ' ἢ] C ὁ ἐξουθενῶν με ἀτιμωθήσεται] C οἱ ἐξουθενοῦντές με ἐξουδενωθήσονται. 31 ϗ οὐκ] C Καὶ ἐπιβλέψει κραταίωμα ναοῦ ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἀγαθυνεῖ τὸν Ἰσραὴλ, ϗ οὐκ ἔσται πρεσβύτης ἐν τῷ οἴκῳ σου, ϗ οὐκ. μου] A σου. 33 οὐκ] C ὃν οὐκ. μου] A μου, πάσας τὰς ἡμέρας, ἀλλ' ὅτι. C μου πάσας ··· σου. αὐτοῦ] A αὐτοῦ ποιήσω. πᾶς περισσεύων] C πᾶν τὸ περισσεῦον. πεσοῦνται] C πεσεῖται. 34 σοῦ] A C σοῦ τέκνα. 35 αὐτῷ] A ἐμαυτῷ. C καὶ ὁ χειροῦ] C τῶν χειρῶν. 36 ὁ περισσεύων] A ὁ ὑπολελειμμένος. C ὑπολελειμμένος. προσκυνεῖν] C προσκυνῆσαι. ὀβολοῦ] C ἐν ὀβολῷ. λέγων] C ϗ ἐν ἄρτῳ ἑνί, λέγων. φαγεῖν] C τοῦ φαγεῖν.

CAP. III.

1 λειτουργῶν] C λειτουργοῦν. 2 βαρύνεσθαι] C ἠμαυροῦσθαι. ἠδύνατο] C ἐδύνατο. 3 ἐπισκευασθῆναι] C κατασβεσθῆναι. ναῷ] A C ναῷ κυρίου. οὗ] C οὗ ἦν. 4 ἐκάλεσε] A κατέστη, ϗ ἐκάλεσε. 5 με. καὶ] C με. ἰδοὺ κάθευδε] C ϗ κάθευδε. & ver. 6. ubi & A addit καί. & ver. 9. 6 κύριος, ϗ ἐκάλεσε] A ἔτι κύριος, καλέσαι. C κύριος, ἔτι καλέσαι. σε] A C. σε, τέκνον. 7 πρὶν] A πρινή. C πρὶν ἤ. ϗ] A ϗ πρίν. C ϗ πρὶν ἤ. κυρίου] C κυρίου πρὸς αὐτόν. 8 ἀνέστη] C ἀνέστη Σαμουήλ. 9 ἱερεὺς] ···

... ἐπεζήτατο] C συνῆκεν. εἶπε] C εἶπεν Ἡλὶ τῷ Σαμυήλ. σὲ] ... ὁ καλῶν. λάλει] A C λάλει κύριε. 10 καὶ ἅπαξ] C καὶ ἅπαξ, Σαμυήλ, Σαμυήλ. λάλει] C λάλει κύριε. 11 μὲ] C deest. παντὸς] ... C ἐκ παντός. 13 ἀνήγγελκα] A ἀπήγγελκα. C ἀνήγγειλα. ἐγὼ] A ... C ἐγὼ ... ὅτι] C A ἃς (A αἷς) ἔγνω, ὅτι. 14 καὶ ἐν] C ἢ ἐν. θυ... A θυσίαις αὐτῶ. 15 ἀπαγγεῖλαι] C ἀναγγεῖλαι. ὅρασιν] A C ... τῷ Ἡλί. 16 Σαμυὴλ posterius] C deest. 17 σὲ] C σὲ, τέκνον. ... usque ad ῥῆμα] A desunt. C ponit post ὦσί σε. σοὶ] C ... A πρὸς σέ. 18 Σαμυὴλ] A Σαμυὴλ τῷ Ἡλί. C αὐτῷ Σαμυήλ. ... C αὐτῶ ῥῆμα. ἀγαθὸν] C ἀρεστόν. 20 τῷ κυρίῳ] A γενέσθαι τῷ ... C desunt. 21 ἐν Σηλὼμ] C αὐτῶ ἐν Συλῶ. ὅτι] C καί. πρὸς ...] C πρὸς Σαμυὴλ ἐν Συλῶ κατὰ ῥῆμα κυρίε. καὶ ἐπιστεύθη usque ad ...] C desunt.

CAP. IV.

1 ἐγενήθη ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις] C ἐγένετο ῥῆμα Σαμυὴλ πρὸς πάντα ... ἐπ' Ἰσραὴλ] C εἰς Ἰσραὴλ & ponit post πόλεμον. ἐν] C ἐπί. ...] C ἔπεσεν. καὶ ἐπλήγησαν] C desunt. ἐν ἀγρῷ] C ἐν τῷ ... 3 κατὰ τί] C διατί ἄρα. ἔπταισεν] C ἔθραυσεν. λάβω...] C λάβωμεν πρὸς ἡμᾶς. τῷ θεῷ] C τῆς διαθήκης κυρίε. ἐκ μέ...] C ἐν μέσῳ. 4 εἰς Σηλὼμ] C ἐν Συλῶ. κυρίε καθημένε] C τῆς ... κυρίε τῶν δυνάμεων ὃ ἐπεκάθητο τά. κιβωτῦ] C κιβωτῦ τῆς δια... τῦ θεῦ. 5 ἐγενήθη] C ἐγένετο. κυρίε] τῆς διαθήκης τῦ κυρίε. ...] C τὴν φωνὴν τῆς. οἱ ἀλλόφυλοι] C desunt. ἡ κραυγὴ] C ἡ ... τῦ ἀλαλάγματος τύτε. 7 καὶ εἶπον] C σφόδρα, καὶ εἶπον. ὗτοι οἱ ...] C ὗτος ὁ θεὸς αὐτῶν ἥκει. 8 τοιαύτη] C ὕτως. τρίτην] ... στερεῶν] A C στερεωθέντων. ὗτοι] A C ὗτοί εἰσιν. 10 αὐτὲς] ... οἱ ἀλλόφυλοι πρὸς αὐτές. Ἰσραὴλ] A C Ἰσραὴλ ἐνώπιον τῶν ἀλλο... 11 ἀπέθανον] C ponit post Φινεές. 13 καὶ ἦλθε, καὶ] C καὶ ... ἐπὶ] A C ἐκάθητο ἐπ'. δίφρυ] A C δίφρυ αὐτῦ. ἀπαγ...] C ἀναγγεῖλαι & ponit ante εἰς. ἡ πόλις] C ὅλη ἡ πόλις. A ... ἡ πόλις φωνὴν μεγάλην. 15 Ἡλὶ] C ἦν Ἡλί. ἐτῶν] C καὶ ὀφθαλ... ἐπανέστησαν] C ἐβαρύνθησαν. ἐπέβλεψε] C ἔβλεπεν. 16 καὶ ὁ ... usque ad αὐτῷ] C καὶ ἀπεκρίθη ὁ ἀνὴρ ὁ ἐληλυθώς, καὶ εἶπεν. κἀ...] C ἐγώ. παρατάξεως] C παρατάξεως τῦ πολέμε. εἶπεν] C εἶπεν ... 17 ἐκ] C ἀπό. ἐγένετο] C γέγονεν & ponit post μεγάλη. ...] C τέθνηκαν. 18 ὀπισθίως ἐχόμενος] C εἰς τὰ ὄπισθεν ἐχό... πρεσβύτης] C πρεσβύτης ἦν. εἴκοσιν] A C τεσσαράκοντα. 19 ἔ...] C ἐτέκωσε. ἐπεστράφησαν] C ἐστράφησαν. αὐτὴν] C αὐτῆς. 21 τὸ παιδάριον] C ὄνομα τῷ παιδαρίῳ. Οὐαιβαρχαβὼθ] A Οὐαιβαρυ... C Ἐχαβώθ. αὐτῆς posterius] C αὐτῆς, ὅτι ἀπέθανον. ...] C εἶπεν. Ἰσραὴλ] C ἀπὸ Ἰσραήλ. ἐν τῷ ληφθῆναι τὴν κιβω...] C ὅτι ἐλήφθη ἡ κιβωτός. κυρίε] A C τῦ θεῦ.

CAP. V.

1 εἰσήνεγκαν] A ἐξήνεγκαν. 2 παρέστησαν] A κατέστησαν. 3 Ἀζώ...] A Ἀζώτιοι τῇ ἐπαύριον, καὶ εἶδον] C τῇ ἐπαύριον, καὶ εἶδον. ...] C ἐπὶ τὴν γῆν ἐνώπιον. κατέστησαν] A C κατέστησαν αὐτόν. ... usque ad finem versus] C desunt. 4 ὅτε] C ὡς. ὤρθρι...] C ὤρθρισαν τῇ ἐπαύριον τὸ πρωῒ οἱ Ἀζώτιοι. πεπτωκὼς] A ἐπι... ἐνώπιον] A ἐπὶ τὴν γῆν ἐνώπιον. διαθήκης] C deest. ...] C τῶν σταθμῶν. A τῶν σταθμῶν, ἀφεθὲν ἕκαστον. 5 βαθμὸν] C τὸν σταθμόν. ὅτι] C ἀλλ'. 6 Ἄζωτον usque ad finem versus, pro quibus] C Ἀζωτίες, καὶ ἐβασάνισε τὲς Ἀζωτίες, καὶ ἐπάταξεν αὐ... εἰς τὰς ἕδρας αὐτῶν τὴν Ἄζωτον, καὶ τὰ ὅρια αὐτῆς. αὐτῆς] A αὐ... 7 ὅτως] C ὅτως γέγονεν αὐτοῖς. 8 πρὸς] C Ἀζώτιοι πρός. ...] C λέγεσιν οἱ Ἀζώτιοι. λέγεσιν] A εἶπον. θεῦ] C θεῦ πρὸς ... πρὸς ἡμᾶς. A Ἰσραὴλ πρὸς ἡμᾶς εἰς Γέθ. C desunt. 9 ἐγε...] C ἐγένετο. μετὰ τὸ] C ἐν τῷ. αὐτὴν] C τὴν κιβωτὸν πρὸς ... Γεθαίες. τῇ] A C ἐν τῇ. καὶ ἐπάταξεν usque ad finem versus] ... εἰς τὰς ἕδρας. 10 τὴν] C οἱ Γεθαῖοι τήν. Ἀσκάλωνα, &c.] C ... ter. θεῦ] A θεῦ Ἰσραήλ. 11 ἐξαποστέλλεσιν] A C ἀπο... τὲς] A C πάντας τές. καθισάτω] A ἀποκατασταθήτω. C ἐπικατεστάτω. 12 ἐγενήθη] C ἐγένετο. σύγχυσις] A C σύγχυσις ... ἐκεῖ] C deest. ἐκ ἀποθανόντες] C οἱ ἀποθνήσκοντες. εἰς] C ἐπί. ...] C ἕως τῦ ὀρανῦ.

CAP. VI.

1 κιβωτὸς] A C κιβωτὸς τῦ κυρίε. μῆνας] C ponit ante ἑπτά. καὶ ... usque ad finem versus] C desunt. 2 λέγοντες] C καὶ λέγεσιν ... ἐν] A καὶ ἐν. ἀποστελοῦμεν] C ἐξαποστείλωμεν. 3 δὴ] C deest. ...] A τὸ τῆς βασάνε] C ὑπὲρ τῆς βασάνε δῶρα. 4 τὸ τῆς] C ... τῆς. 5 σατραπῶν] A C σατραπειῶν. μῦς] C πέντε μύας. μυ...] C μυῶν. κυρίῳ] C κυρίῳ τῷ θεῷ. κυφίσῃ] A κυφίσητε. ...] A C καινὴν μίαν. τέκνων] C τέκνων, ἐφ' ἃς ἐκ ἐπετέθη ζυ... ἀπαγάγετε] C ἀγάγετε, & ponit post τέκνα αὐτῶν. τέκνα] A C ... αὐτῶν. 8 κιβωτὸν] C κιβωτὸν κυρίε. ἀποδώσετε αὐτῇ] C ἀπόδοτε ... βερσεχθὰν ἐκ] C ἐκ πλαγίων. καὶ ἀπελάσατε αὐτὴν] A C ... καὶ ἀπελεύσεται] A C καὶ ἀπελεύσεται. 9 ὁδὸν ὁρίων] A ἐν ὁδῷ ...] C εἰς ὁδὸν ὁρίε. μετὰ] A C κατά. 10 ἀπεκώλυσαν] A C ... 11 καὶ τὸ θέμα ἐργὰβ] C desunt. ἐργὰβ] A ἐργάζ. & ... χρυσῆς] C χρυσῆς, καὶ τὰς εἰκόνας τῶν ἑδρῶν αὐτῶν. 12 ἐνὶ] ... καὶ ἐκοπίων] C ἐκοπίων. ἐ μεθίσταντο] C ἐκ ἐξέκλιναν. δεξιὰ ...] C δεξιὰν ... ἀριστερὰν ἐν ὁδῷ μιᾷ ἐπορεύοντο πορευόμεναι, καὶ ... αὐτῆς] C αὐτῶν. 13 ηὐφράνθησαν] C ἐχάρησαν. 14 ἔστησαν] ... αὐτῇ] C deest. εἰς] C deest. 15 ἐργὰβ] C deest. ἐπ' αὐ...] C desunt. λίθε τῦ μεγάλε] C λίθῳ τῷ μεγάλῳ. θυσίας] A C ... θυσίαν, (C θυσίας.) 16 Ἀσκάλωνα] A Ἀκκαρῶνα. C Ἀκάρωνα. τῇ] ... ἐν τῇ. 17 τῆς βασάνε] C ὑπὲρ τῆς βασάνε. τῆς Γάζης] C τῆς Γέθ ... καὶ τῆς Γάζης. Γὲθ quod sequitur non habet. τῆς ... τῆς] C καὶ ... 18 σατραπῶν] A C σατραπειῶν. κυρίε] C κυρίε, ἕως τῆς ἡμέρας ... Βαιθσαμυσίτε] C τῦ Βαιθσαμύς. 19 Καὶ ἐκ ἠσμένισαν οἱ υἱοὶ ... ἐν τοῖς ἀνδράσι] C Καὶ ἐπάταξεν ἄνδρας. ἀνδρῶν] C ἀνδρῶν ἐκ ... 20 διελθεῖν] C παραστῆναι. τῦ θεῦ] C desunt. κυρίε] A δια... θήκης κυρίε. 21 ἀπεστρόφασιν] C ἀπέστρεψαν. κατάβητε] C καὶ κατάβητε. ὑμᾶς] A C ἑαυτές.

CAP. VII.

1 εἰσάγεσιν] C εἰσήγαγον. ἡγίασαν] C ἡγίασε. 2 ἐγενήθη] C ἐγένετο. ἐπλήθυναν] C ἐπληθύνθησαν. ἐγένετο] C ἐγένοντο. ἐπέβλεψε] A ἐπέβλεψαν, C ἐπέστρεψε. 3 ἐπιστρέφετε] C ἐπιστρέψατε. 4 τὰς] C τά. 5 ἀθροίσατε] A ἀθροίσατε πρός με. C συναθροίσατε. Μασσηφὰθ] C Μασσηφά, per totum hoc caput. περὶ ὑμῶν] C ὑπὲρ ὑμῶν. & ponit post κύριον. 6 συνήχθησαν] A C συνήχθη ὁ λαός. ὑδρεύονται] A C ὑδρεύοντο. ἐξέχεαν] C ἐκχέεσιν. ἡμαρτήκαμεν] C ἡμάρτομεν. 7 πάντες] C ponit post Μασσηφά. ἀκέσαντες] C ἤκεσαν. 8 Καὶ ἔλαβε] A Καὶ εἶπε Σαμυήλ, Μή μοι γένοιτο ἀποστῆναι ἀπὸ κυρίε θεῦ μου τοῦ μὴ βοᾶν περὶ ὑμῶν προσευχόμενον, καὶ ἔλαβε. 9 περὶ] C ὑπὲρ τῦ. 10 προσῆγεν] A προσήγαγον. ἔπταισαν] C ἔπεσαν. 12 λίθος] A C ὃ σημαίνει, λίθος. 13 προσελθεῖν] A C ἐπελθεῖν. ἐγενήθη] C ἐγένετο. 14 καὶ ἀπέδωκαν αὐτὰς τῷ Ἰσραὴλ] C desunt. Ἀσκάλωνος] A C Ἀκαρών. Ἀζὼς] A C Γέθ. 15 ἐδίκαζε] C ἔκρινε. 16 ἐνιαυτὸν] A ἐνιαυτῦ] C deest. ἡγιασμένοις] C τόποις. 17 εἰς] C ἦν ἐν.

CAP. VIII.

1 ὁδῷ αὐτῦ] A ὁδῶ. 4 ἄνδρες] C πάντες ἄνδρες. πρὸς Σαμυὴλ] C ponit ante εἰς. 5 εἶπον] C λέγεσιν. καθὰ, καὶ τὰ λοιπὰ] C καθὼς πάντα τά. 6 Καὶ] A Καὶ ἦν. C Καὶ νῦν. 7 καθὰ] C κατὰ πάντα ὅσα. λαλῶσι] C λαλήσωσι. σοὶ] A C πρὸς σέ. ὅτι] C διότι. 8 ποιήματα] C ἔργα αὐτῶν. ἀνήγαγον] C ἐξήγαγον. ἕως] C καὶ ἕως. ἐδέλευον] C ἐδέλευσαν. 9 αὐτὲς] C αὐτοῖς. πᾶν τὸ ῥῆμα τῦ] C πάντας τὲς λόγες. 10 πρὸς] C πρὸς πάντα. 11 ὃς βασιλεύσει] C τῦ βασιλεύοντος. 12 ἑκατοντάρχες] C ponit post χιλιάρχες. θερίζειν θερισμὸν] C ἀροτριᾶν τὴν ἀροτρίασιν. αὐτῦ] C αὐτῷ & ponit post σκεύη. 14 ἑαυτῦ] C αὐτῦ. 15 τὰ σπέρματα] C τὸ σπέρμα. ἀποδεκατώσει] C ponit ante καὶ τές. 17 δῦλοι] C εἰς δύλες. 18 κύριος ὑμῶν] C ὑμῶν κύριος. ὅτι, usque ad finem versus] C desunt. 19 ἀκῦσαι] C ἀκέειν τὴν φωνήν. ἢ] A C ἢ ὅτι. 20 καθὰ] C καθώς. 22 ἄκυε] C ἄκεσον. ἀποτεῖχε... τω] C ἀπότρεχατε.

CAP. IX.

1 ἀνὴρ] A C ἦν ἀνήρ. Ἰαρὲδ] C Σαράρ. Βαχὶρ] C Βεχωράθ. δυνατὸς] A C δυνατὸς ἐν (C ἐν deest) ἰσχύϊ. 3 Σελχὰ] C Σαλισά. 4 Σεγαλὶμ] C Σααλίμ. Ἰαμὶν] C Ἰεμιναίε. 5 Σὶφ] C γῆν Σίφ. ἀποστρέψωμεν] C ἀναστρέψωμεν. τὰς ὄνες] A C περὶ τὰς ὄνες. φροντίζῃ τὰ] C φροντίδας φροντίζει. 6 ὅπως] A δὴ ἐκεῖ, ὅπως. C ἐκεῖ πρὸς αὐτὸν, ὅπως. ἐπορεύθημεν] C πορευθῶμεν. 7 εἴσομεν] A C εἰσοίσομεν. θεῦ, τὸ] C θεῦ, ὃ τῦτο τό. 9 ἔλεγεν ἕκαστος] C ἔλεγεν ἕκαστος ἀνήρ. δεῦρο] C δεῦτε. 10 ῥῆμα] C ῥῆμά σε. ἐκεῖ] C ponit post θεῦ. 11 Αὐτῶν] C Αὐτῶν δέ. τὴν] C εἰς τήν. εἰ] C μή. 12 ἀπεκρίθη] A ἀπεκρίθησαν. αὐτοῖς] C ponit ante τὰ κοράσια. λέγεσιν αὐτοῖς] C εἶπον. κατὰ πρόσωπον] C πρὸ προσώπε. νῦν] A ταχύνατε, νῦν. C ταχύνατε, ὅτι νῦν. διὰ τὴν ἡμέραν] C desunt. 13 εἰσέλθητε] C εἰσῆλθε. εἰσελθεῖν] C παραγενέσθαι. ὅτι ἕτος] C ἐπειδὰν αὐτός. αὐτὸν] C αὐτὸν ἐν τῇ πόλει. 14 τὴν] A C εἰς τήν. αὐτῶν] C αὐτῶν δέ. μέσον τῆς πόλεως] C μέσην τὴν πόλιν. 15 ἡμέρᾳ μιᾷ] C ἡμέραν μίαν. ἐλθεῖν] A εἰσελθεῖν. καιρὸς] A C καιρὸς ἕτος. 16 ἐκ γῆς] A ἐκ φυλῆς. C ἐν γῇ. ἐπέβλεψα] C ἐπέβλεψε. ὅτι] C διότι. 17 ἄρξει] C κατάρξεται. 18 προσήγαγε] C προσῆλθε. δὴ] A C δή μοι. 19 αὐτὸς] C deest. 20 σοῦ] C σοὶ & ponit post ἀπολωλυιῶν. αὐταῖς] C ἐν αὐταῖς. ἐ] A C ἐχί. καὶ τῷ] A C καὶ παντὶ τῷ. 21 μικρῦ] A C μικροτέρε. φυλῆς] C ἐκ τῶν φυλῶν τῦ. καὶ τῆς φυλῆς usque ad Βενιαμὶν] C desunt. καὶ ἱνατί] A C καὶ ἡ πατριά μου ὀλιγοστὴ (A ἐλαχίστη) παρὰ πάσας τὰς πατριὰς τῦ Βενιαμίν, καὶ ἱνατί. 22 ἔθετο] C ἔταξεν. ἐκεῖ] A C deest. 24 ἥψησεν] A C ἦρεν. κωλέαν] A C κωλαίαν (A κωλέαν) καὶ τὸ ἐπ' αὐτῆς. τὲς ἄλλες] A C τῦ λαῦ. 25 διέστρωσαν] C ἔστρωσαν. 26 ἐκάλεσε ... τὸν] C ἐλάλησε ... τῷ. λέγων] A καὶ εἶπε. ἀνάστα] A ἀνάστηθι. 27 μέρος] C ἄκρον. νεανίσκῳ] A C παιδαρίῳ. καὶ σὺ] C σὺ δέ. ὡς] A ἕως. C ὧδε. ἄκυσον ῥῆμα θεῦ] A ἄκυσόν σοι ῥῆμα κυρίε.

CAP. X.

1 ἐπέχεεν] C κατέχεεν. ἐχὶ] A ὅτι. C ἐχὶ ὅτι. τὸν λαὸν] C τὴν κληρονομίαν. καὶ σὺ ἄρξεις usque ad finem versus] C desunt. σὺ σώσεις] A σώσεις. 2 τῷ ὅρει] C τοῖς ὁρίοις. ἁλλομένες] A ἐν Σηλὼ ἐν βακαλὰθ ἁλλομένες] C μεσημβρίας ἁλλομένες. τὸ ῥῆμα] C τὴν φροντίδα. ἐδυσφιλόσοφεῖτο δὲ ὑμᾶς] C μεριμνᾷ περὶ ὑμῶν. ὑπὲρ] C περί. 3 τρία αἰγίδια] C τρεῖς ἐρίφες. 5 εἰσέλθητε] C εἰσέλθῃς. νάβλα] A νάβλαι. C ναῦλαι. τύμπανον] A C τύμπανα. κινύρα] C κιθάρα. 7 ὅταν ἥξῃ] C ὅτ' ἂν ἔλθῃ. 8 τῆς Γαλγὰλ] C μοῦ εἰς Γάλγαλα. ἰδοὺ] A C ἰδοὺ ἐγώ. θυσίας εἰρηνικὰς] A θῦσαι θυσίας εἰρηνικάς. C θῦσαι εἰρηνικὰς θυσίας. 9 ἐγενήθη] C ἐγένετο. Σαμυὴλ] A C Σαμυήλ, καί. σημεῖα] A C σημεῖα ταῦτα. 10 ἥλατο] C ἐφήλατο. 11 ἐγενήθησαν] C ἐγένετο ὡς εἶδον αὐτόν. πάντες οἱ εἰδότες] A πάντες οἱ ἰδόντες. αὐτὸς] C καὶ αὐτὸς ἦν. προφητῶν] C προφητῶν προφητεύων. εἶπεν] C εἶπον. 12 αὐτῶν] C ἐξ αὐτῶν. αὐτῦ] A αὐτῦ, ὁ Κίς; ἐγενήθη] C ἐγένετο. 13 εἰς] A ἐκεῖθεν εἰς. τὸν βωμὸν] C τὴν Βαμᾶ. 14 ὁ οἰκεῖος] C αὐτῦ ὁ πατράδελφος. πρὸς αὐτὸν, καὶ πρὸς τὸ παιδάριον] C καὶ τῷ παιδαρίῳ. ὁ οἰκεῖος πρὸς] C ὁ πατράδελφος τῦ. A ὁ οἰκεῖος αὐτῦ. 16 ἀπήγγειλε ἀπαγγέλλων] C ἀπαγγέλλων ἀπήγγειλε. αὐτῷ] C αὐτῷ ὁ εἶπε Σαμυήλ. 17 παρήγγειλε] C συνήγαγε. παντὶ τῷ λαῷ] C πάντα τὸν λαόν. 18 εἶπε] C εἶπε Σαμυήλ. ὁ θεὸς] C desunt. τὲς υἱὲς Ἰσραὴλ] A τὲς πατέρας ὑμῶν τὲς υἱὲς Ἰσραήλ. C τὸν Ἰσραήλ. πασῶν] C χειρὸς πασῶν. θλιβόντων] C ἐκθλιβεσῶν. 19 θεὸν] C θεὸν ὑμῶν. ὅτι] C deest. τὰ σκῆπτρα ... τὰς φυλὰς] C φυλὰς ... χιλιάδας. 20 πάντα τὰ σκῆπτρα] A C πάσας τὰς φυλάς. σκῆπτρον] C φυλή. 21 προσάγει σκῆπτρον] C προσήγαγε τὴν φυλήν. εἰς φυλὰς] C κατὰ πατριάν. φυλὴ] C πατριά. 22 ὁ ἀνὴρ ἐνταῦθα] C ἔτι ἐνταῦθα ὁ ἀνήρ. A addit ἔτι post ἐνταῦθα.

23 ἔδραμε] A ἔδραμε Σαμουήλ. λαμβάνει] C ἔλαβε. αὐτὸν] C ponit post ἐκεῖθεν. κατέστησεν] A κατέστησεν αὐτόν. C κατέστη Σαούλ. 24 εἰ] A C deest. ἔγνωσαν … εἶπαν] C ἔγνω … εἶπεν. 25 εἶπε] C ἐλάλησε. τοῦ βασιλέως] A C τῆς βασιλείας. ἐν βιβλίῳ] C εἰς βιβλίον. πάντα] A ἅπαντα. ἀπῆλθεν] C ἀπῆλθον. 26 Σαοὺλ prius] C Σαμουήλ.

CAP. XI.

1 Καὶ ἐγενήθη ὡς μετὰ μῆνα] C καὶ ἐγενήθη κωφεύων· & addit fini capitis præcedentis. παρεμβάλλει] C παρενέβαλεν. 2 ταύτῃ] C τούτῳ. διαθήσομαι διαθήκην] A τῇ διαθήκῃ διαθήσομαι. ὑμῖν] C ponit ante διαθήκην. ὄνειδος ἐπὶ] C αὐτὸν εἰς ὄνειδος ἐπὶ πάντα. 3 Ἰαβὶς] C. Ἰαβής. A Ἰαβεὶς Γαλαάδ. ἐὰν] A C καὶ ἐάν. ἡμᾶς] C ἡμᾶς, καί. 4 ἔρχονται] C ἦλθον. Γαβαὰ] C βουνόν. τοὺς λόγους] A C λόγους τούτους. μετὰ τὸ πρωὶ] C κατόπισθεν τῶν βοῶν. τί ὅτι κλαίει ὁ λαός;] C τί ἐστιν τῷ λαῷ ὅτι κλαίουσι; διηγοῦνται] C διηγήσαντο. ῥήματα] A ῥήματα ταῦτα. Καὶ] C deest. τὰ ῥήματα] A desunt. 7 ἐπῆλθεν] C ἔπεσεν. Ἰσραὴλ] C deest. 8 ἐν Βεζὲκ, ἐν Βαμᾶ] A Ἀβιέζεκ ἐν Βαμᾶ. C ἐν Βεζέκ. ἑξακοσίας] C τριακοσίας. ἑβδομήκοντα] C τριάκοντα. 9 εἶπε] C εἶπε Σαούλ. ἐρχομένοις] C ἐλθοῦσι. Ἰαβὶς] A C Ἰαβὴς Γαλαάδ. ὑμῖν] A ἔσται ὑμῖν. C ὑμῖν ἔσται. ἀπαγγέλλουσι] C ἀνήγγειλαν. 10 τὸ ἀγαθὸν] C πᾶν ὁ ἀρεστόν. 11 ἐγενήθη] C ἐγένετο, ἔθετο] C διέταξε. εἰσπορεύονται] C εἰσεπορεύοντο. μέσον] A C εἰς μέσον. τῇ ἑωθινῇ] A C τῇ πρωϊνῇ. ἔτυπτον] C ἐπάταξε. ἕως] C ἕως οὗ. ἐγενήθη, καὶ] C ἐγενήθη, οἱ. κατὰ] C ἐπί. 12 Τίς] A Τίς γάρ. εἴπας] C εἰπών. 14 λέγων] C λέγων, Δεῦτε. 15 ἐκεῖ] C ponit ante Σαμουήλ. τὸν Σαοὺλ] A ponit post βασιλέα. ἔθυσεν] A C ἔθυσαν. θυσίας, καὶ] C θυσίας. Σαμουὴλ] A ἐκεῖ Σαμουήλ. C ἐκεῖ Σαούλ. πᾶς] A C πάντες ἄνδρες. ὥστε λίαν] C σφόδρα.

CAP. XII.

1 πάντα] A C πάντα ἄνδρα. εἰς] C καί. 2 καὶ καθήσομαι] C καὶ πεπολίωμαι. ἰδοὺ] C ponit ante οἱ υἱοί. ὑμῖν] C ὑμῖν εἰσίν. διελήλυθα] C ἀνέστραμμαι. νεότητος] A C νεότητός μου. 3 μόσχον τίνος] C εἰ μόσχον τίνος ὑμῶν. τίνος εἴληφα] A desunt. ὑμῶν] C ponit post τίνα. ἐξεπίεσα] C ἐξεπίεσα ὑμῶν. τίνος] C τίνος ὑμῶν. ἀποκρίθητε] C εἴπατε. 4 καὶ οὐκ ἔθλασας ἡμᾶς, καὶ] C desunt. A οὐδὲ ἐκπεπίακας ἡμᾶς, καὶ οὐκ ἔθλασας ἡμᾶς, καί. 5 εἶπεν] C. εἶπεν ὁ λαός. 6 λέγων] A deest. ὁ] C καὶ ὁ. 7 ἃ … ἐν ὑμῖν] C ἣν … ὑμῖν. ἐν τοῖς] C τοῖς. ὑμῶν] C ἡμῶν. 8 ἐξήγαγον] A C ἐξήγαγε. 9 ἐπελάθοντο] C ἀπελάθοντο. Ἰαβὶς] C Ἰαβίν. 10 ἔλεγον] C εἶπον. 11 ἀπέστειλε] A ἀπέστειλε κύριος. C ἐξαπέστειλε κύριος. ἡμᾶς] C ὑμᾶς κυκλόθεν. ἡμῶν τῶν κυκλόθεν] C ὑμῶν. 12 ἀλλ' ἢ] C desunt. ὅτι] A deest. καὶ] C deest. 13 ἐξελέξασθε] A C ἐξελέξασθε, καὶ ὃν ᾐτήσασθε. 14 Ἐὰν φοβηθῆτε] C Ὅπως ἂν φοβηθῆτε. πορευόμενοι] C ponit ante ὀπίσω, & loco ejus habet, καὶ ἐξελεῖται ὑμᾶς. A πορευόμενοι, οὐκ ἔσται χεὶρ κυρίου ἐφ' ὑμᾶς. 15 ἀκούσητε] A εἰσακούσητε. στόματι κυρίου] C στόματι αὐτοῦ. 16 νῦν] C νῦν ἔτι. ὁ κύριος ποιήσει] C ποιήσει κύριος. 17 μεγάλη] C ponit ante ἡ κακία. 19 ἐφοβήθησαν] C ἐφοβήθη. τὸν κύριον σφόδρα] C σφόδρα τὸν κύριον. εἶπαν.] C εἶπε. προσεύξαι] C εὖξαι. καὶ οὐ] C ἵνα. ἡμῶν κακίαν] C καὶ κακίας ἡμῶν. 21 παραβῆτε] C ἐκκλίνητε. ὃ οὐ] A ἃ οὐ. C οἵ. καὶ οἳ] A καί. 22 Ὅτι] C Διότι. ἐπιεικῶς] C deest. κύριος] C ponit post προσελάβετο. ἑαυτῷ εἰς λαὸν] C ποιῆσαι εἰς λαὸν ἑαυτῷ. 23 Καὶ ἐμοὶ μηδαμῶς τοῦ] C Ἐμοὶ δὲ μὴ γένοιτο. τῷ κυρίῳ] A ἐνώπιον κυρίου. ἀνεῖναι τοῦ προσεύχεσθαι] C τοῦ διαλείπειν προσευχόμενον. περὶ ὑμῶν] A ἐνώπιον κυρίου περὶ ὑμῶν. C ὑπὲρ ὑμῶν τῷ κυρίῳ. καὶ δουλεύσω τῷ κυρίῳ] C desunt. δείξω] C δηλώσω. 24 ἃ ἐμεγάλυνε] A ὅτι ἐμεγάλυνε ποιῆσαι. C ὅσα ἐμεγάλυνε κύριος. 25 κακίᾳ] C κακοποιοῦντες. προστεθήσεσθε] C ἀπολεῖσθε.

CAP. XIII.

2 Καὶ ἐκλέγεται] C Υἱὸς ἐνιαυτοῦ Σαοὺλ ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτὸν, καὶ δύο ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἰσραήλ· Καὶ ἐξελέξατο. ἀπὸ ἀνδρῶν] C ἀπὸ υἱῶν. καὶ ἐν] C ἐν. 3 τὸν Νασὶβ τὸν ἀλλόφυλον] C τὸ ὑπόστεμα τῶν ἀλλοφύλων τό· & versu 4. ἀκούουσιν] C ἤκουσαν. σάλπιγγι σαλπίζει] C ἐσάλπισε σάλπιγγι. 4 ἤκουσε] A C ἤκουσαν. πέπαικε] A ὅτι πέπαικε. C ὅτι ἔκοψε. ᾐσχύνθησαν] C ἐξουδένωσεν. ἐν τοῖς ἀλλοφύλοις] C τοὺς ἀλλοφύλους. ἀνεβόησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ] A ἀνεβόησεν ὁ λαός. C ἀνέβη ὁ λαός. ἐν Γαλγάλοις] C εἰς Γάλγαλα. 5 ἐπὶ prius] C πρὸς τόν. τριάκοντα] A εἰς πόλεμον τριάκοντα. ὡς ἡ] C ὡσεί. τὴν θάλασσαν] A C τὸ χεῖλος τῆς θαλάσσης. ἐν] A εἰς πόλεμον ἐν. Βαιθωρὼν κατὰ νότου] C κατὰ νότου Βαιθαβέν. 6 στενῶς αὐτῷ μὴ προσάγειν αὐτὸν] C ἐκθλίβονται καὶ ἀνεχώρησεν ὁ λαός. ὁ λαὸς] C desunt. ἐξέστη] C ἐξέστησαν. Γάλγαλα] C Γάλγαλα, καὶ εἶπε Σαοὺλ, Οὐκ ἦλθε Σαμουὴλ εἰς Γάλγαλα. 10 Σαμουὴλ παραγίνεται] C ἰδοὺ Σαμουὴλ παρεγένετο. αὐτῷ] C τῷ Σαμουήλ, τοῦ. 11 πεποίηκας] C ἐποίησας. ὅτι] C διότι. 13 νῦν ἡτοίμασε] C ἡτοίμασεν ἄν. κύριος] C deest. 14 σοὶ] C deest. κύριος αὐτῷ] C αὐτῷ κύριος. 15 Καὶ ἀνέστη usque ad πολεμιστοῦ inclusive] C desunt. αὐτῶν παραγενομένων] C καὶ ἀνέστη Σαμουὴλ, καὶ ἀπῆλθεν. Γαβαὰ] C βουνόν. 16 καὶ ἔκλαιον] C desunt. 17 Σωγὰλ] A Σωβάλ. 18 Γαβαὲ] C Γαβή. εἰσκύπτουσαν] A C ἐκκύπτουσαν. Σαβὶμ] A C Σαβίμ (C Σαβαὶν) τὴν ἔρημον. 19 μὴ] C μήποτε. 20 κατέβαινον] C κατέβαινε. ἕκαστος] A εἷς ἕκαστος. θέριστρον] A C θεριστήριον. 21 τὰ δὲ] C εἰς δὲ τά. ἦν] C ἦσαν. ὑπόστασις] C καὶ τοῦ κατορθῶσαι τὸ βούκεντρον ὑπόστασις. 22 ἐγενήθη] C ἐγένετο. Μαχμὰς] C deest. 23 τὴν ἐν τῷ] A εἰς τό.

CAP. XIV.

γίνεται] A ἐγενήθη. εἶπεν] C λέγει. Μεσσὰβ] C ὑπόστασιν. ἀπήγγειλε] C εἶπε. 2 ἐπ' ἄκρου] A ἐν τῷ βουνῷ ἐπ' ἄκρον. C ἐπάνω. ἦσαν] C ὁ λαὸς ὁ. 4 ὀδοὺς πέτρας ἐκ τούτου] A καὶ ὀδοὺς πέτρας ἦν ἐκ τοῦ πέραν τούτου. C ἀκρωτήριον πέτρας ἐντεῦθεν. καὶ ὀδοὺς πέτρας ἐκ τούτου] A καὶ ὀδοὺς τῆς πέτρας ἐκ τοῦ πέραν τούτου. C καὶ ἀκρωτήριον πέτρας ἐντεῦθεν. Βασὲς] A Μωσές. C Βαζής. 5 Ἡ ὀδοὺς ἡ μία] C Τὸ ἀκρωτήριον τό. ἐρχομένῳ] C ἐχόμενον τῆς. ἡ ὀδοὺς ἡ ἄλλη] C τὸ ἀκρωτήριον τὸ ἄλλο. ἐρχομένου] C ἐχόμενον τῆς. 6 Δεῦρο] A C Δεῦρο, καί. Μεσσὰβ] C τὴν ὑπόστασιν. εἴ τι ποιήσαι] C ὅπως ποιήσει τι. ἐν prius] A ἢ ἐν. 7 ἐκκλίνῃ] C θελήσῃ, ἔγκλινον σεαυτόν. σοῦ] A C σοῦ εἰμι. 9 Ἐὰν] A Καὶ ἐάν. ἀπόστητε] C στῆτε. ἀπαγγείλωμεν] C ἐγγίσωμεν. A ἀναγγείλωμεν sine ἄν. 10 Ἐὰν] A C Καὶ ἐάν. 11 Μεσσὰβ] C τὴν ὑπόστασιν. λέγουσιν] C εἶπον. Ἑβραῖοι] C ponit post ἐκπορεύονται. αὐτῶν] C deest. 12 Μεσσὰβ] C τῆς ὑποστάσεως τῶν ἀλλοφύλων. 13 ἐπέβλεψαν] C ἔβλεψαν οἱ ἀλλόφυλοι. αὐτοῦ] C ἐν αὐτοῖς. 14 ἐγενήθη] C ἐγένετο. ἄνδρες] C ἄνδρας. 15 ἐγενήθη] C ἐγένετο. ἀγρῷ] C πεδίῳ. Μεσσὰβ] C τῇ ὑποστάσει. οὐκ ἤθελον ποιεῖν] C desunt. A οὐκ ἤθελον ποιεῖν. Μεθαμβήσεν] C ἐθαμβήθη. ἐγενήθη] C ἐγένετο. 18 αὐτὸς ἦρε τὸ Ἐφοὺδ] A C ἦν ἡ κιβωτὸς τοῦ θεοῦ. 19 ἐγενήθη] C ἐγένετο. Σαοὺλ] A Σαμουήλ. ἐπορεύετο] C ponit post πορευόμενος. ἐπλήθυνε] C ἐπληθύνετο. σύγχυσις] C καὶ σύγχυσις. 21 τρίτην ἡμέραν] C τρίτης. ἀναβάντες] A ἀναβαίνοντες. 22 πᾶς] A C πᾶς ἀνήρ. καὶ ἤκουσαν] A C ἤκουσαν. τὴν Βαμὼθ] C Βηθαβέν. πᾶς ὁ λαὸς] C Ἰσραήλ. ἦν εἰσῆλθεν] C ἦλθεν εἰς δρυμόν. 25 Ἰαὰλ] C deest. A ἰδού. εἰς] C ἀπό. 26 ἐπορεύετο λαλῶν] C διεπορεύετο μέλι. ἰδοὺ] A C deest. αὐτοῦ prius] C deest. 27 ἔβαψεν] C ἀνέβαψεν. 28 τὸν λαὸν] C ponit post σοῦ. 29 ἴδετε οἱ ὀφθαλμοί μου] C ponit post τούτου. 30 ὅτι] C ὅτι εἰ καί. ἴδετε] C ἔσθιον, & ponit post σήμερον. σήμερον ὁ λαὸς] C ὁ λαὸς σήμερον. ὅτι] C deest. ἦν] C ἐγεγόνει. ἐκ] C deest. ἐν] A C πλήθει ὁ ἐν. 32 ἐκλίθη] A C ὥρμησεν. εἰς] C ἐπί. ἔσφαξεν] A C ἔσφαξαν. 33 ἀπηγγέλη] C ἀπήγγειλαν τῷ. ἡμάρτηκεν ὁ λαὸς] A ὅτι λαὸς ἡμάρτηκε. φαγεῖν σὺν] C τοῦ φαγεῖν ἐν. ἐκ Γεθθαὶμ] C ἡμάρτητε. 34 ἕκαστος] A ἕκαστος ὑμῶν, & ponit post αὐτοῦ. σφαζέτω] A σφαξάτω. C σφάξατε. τούτου] C τοῦ λίθου τούτου. A τούτου τοῦ λίθου. 35 προσήγαγε] C προσήγαγε πᾶς. αὐτῷ] A C αὐτοῦ τὴν νύκτα. ἐκεῖ] C deest. 36 ἐν αὐτοῖς] C αὐτούς. διαφαύσῃ ἡμέρα] C διαφωτίσῃ τὸ πρωί. ὑπολείπωμεν] A C ὑπολίπωμεν. τὸ ἀγαθὸν] C τὸ ἀρεστόν. 37 ἐκείνῃ] C ἐκείνῃ κύριος. 38 Ἰσραὴλ] C λαοῦ. 40 δουλείαν] C ἐν μέρος. δουλείαν] A δούλοις. C ἓν μέρος. ἀγαθὸν] C ἀρεστόν. τί ὅτι usque ad Ἰσραὴλ] C desunt. 41 καὶ ἐὰν usque ad ὁσιότητα] C desunt. κληροῦται] C κατακληροῦται. Σαοὺλ] C ponit ante Ἰωνάθαν. ὁ λαὸς] C ponit post ἐξῆλθε. 42 Βάλλετε] C Βάλλετε κλῆρον. A Βάλλετε κλῆρον. ὃν ἂν] A ὅν. C καὶ ὃν ἄν. καὶ εἶπεν usque ad λαοῦ] C desunt. ἔστι] A ἔστω. βάλλουσι] A C βάλλουσι κλήρους. αὐτοῦ] C desunt. 43 τῷ σκήπτρῳ τῷ] C τοῦ σκήπτρου τοῦ. βραχὺ μέλι] C μικρὸν μέλιτος. 44 ἀποθανῇ σήμερον] C ἀποθανεῖται σήμερον Ἰωνάθαν. 45 θανατωθήσεται] C θανάτῳ ἀποθανεῖται. ζῇ] A C ἵλεως ζῇ. θρίξ] A θρίξ· & ponit post αὐτοῦ. τῆς] A ἀπὸ τῆς. ὁ λαὸς] A C λαός. τὴν ἡμέραν ταύτην] A C ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ. 47 ἔλαχε] C κατακληροῦται. κατακληροῦται ἔργον] A C desunt. κύκλῳ] A κυκλόθεν. εἰς secundum] A deest. καὶ εἰς τὸν Βαιθαιὼρ] C desunt. βασιλέα Σουβὰ] C βασιλέας Σουβά. ἐστράφη] C ἐπέβλεψεν. 49 Ἰεσσιοὺ] C Ἰσουί. A Ἰεσιούλ. Μελχισὰ] A C Μελχισουέ. Μερὸβ] A αὐτοῦ Μερόβ. 50 αὐτοῦ] C Σαούλ. C deest. 51 υἱὸς Ἰαμὶν] C desunt. 52 κραταιὸς] C κραταιὸς σφόδρα. πάντα prius] C ἅπαντα. συνήγαγε] C συνήθροισεν. αὐτὸν] C ἑαυτῷ.

CAP. XV.

1 ἀπέστειλε] C ἀπέσταλκεν ὁ. ἐπὶ Ἰσραὴλ] C ἐπὶ Ἰσραὴλ τὸν λαὸν αὐτοῦ. A ἐπὶ τὸν λαὸν αὐτοῦ ἐπὶ Ἰσραήλ. ἄκουε] A ἄκουσον. κυρίου] A τῶν λόγων κυρίου. C τοῦ ῥήματος κυρίου. 2 κύριος] A deest. ἃ] A ὅ. ἀναβαίνοντος αὐτοῦ] C ἀναβαίνοντι. 3 καὶ Ἰερεὶμ] C καὶ ἐξολοθρεύσεις αὐτόν. οὐ] C deest. 4 τετρακοσίας] A C διακοσίας. τὸν Ἰούδαν] C τοῦ Ἰούδα, & ponit post ἀνδρῶν. 5 τῶν πόλεων] C τῆς πόλεως. 6 Ἀμαληκίτου, μὴ] C Ἀμαλήκ, καὶ οὐ. 7 ἀπὸ] C τῆς ἀπό. 8 λαὸν] A C λαὸν αὐτοῦ ἐξωλόθρευσε. καὶ Ἰερεὶμ ἀπέκτεινεν] C desunt. 9 πᾶς] C deest. ζῶντα] C deest. καὶ ἐξουδενωμένον] A desunt. C καὶ ἀπεγνωσμένον αὐτό. 10 ἐγενήθη] C ἐγένετο. 11 Παρακέκλημαι] A Μεταμέλομαι. C Μεταμεμέλημαι. ὅτι ἀπέστρεψεν] C διότι ἀπεστράφη. οὐκ ἐτήρησε] C οὐκ ἔστησε, & ponit ante τούς. 12 ἀπηγγέλη] C ἀπήγγειλαν. Σαοὺλ] A C Σαμουήλ. Σαμουὴλ] A C Σαούλ. καὶ] A C καὶ ἰδού. ἐπέστρεψε] C ἀπέστρεψε. ἅρμα] C ἅρμα αὐτοῦ. πρὸς] A καὶ ἦλθε Σαμουὴλ πρός. C deest, ut & quæ sequuntur usque ad finem versus. ἤνεγκεν] A ἐξενήνοχεν. 13 εὐλογητὸς] C εὐλογημένος. 15 τῶν ποιμνίων, καὶ τῶν βοῶν] C τῶν ποιμνίων, καὶ τῶν βουκολίων. καὶ τὰ] C τὰ δέ. 17 εἰ] C deest. αὐτοῦ] C σεαυτοῦ. ἡγούμενος] C εἰς ἡγούμενον. φυλῶν] C φυλῶν. 18 σὲ] A deest. κύριος] C ponit post ὁδῷ. ἁμαρτάνοντας] C τὸν Ἀμαλὴκ τοὺς ἡμαρτηκότας. A habet τὸν Ἀμαλὴκ ante ἁμαρτάνοντας. 19 κυρίου] A κυρίου κατὰ πάντα ὅσα ἐλάλησέ σοι. 20 Σαοὺλ] A deest. ἢ] A C ἐν ᾗ. πρῶτα τοῦ ἐξολοθρεύματος] C τὰς ἀπαρχὰς τοῦ ἀναθέματος. 22 Καὶ εἶπε] Hic incipit cap. 16 in Ald. quod continet & quæ sequuntur & totum caput sequens. ἰδοὺ] C ἰδοὺ γάρ. ἀγαθὴν] C ἀγαθή & ponit ante ὑπέρ. ἐπακρόασις] C ἀκρόασις. 23 ἐστιν] C ἐστι παραπικρασμός. ἀδικία. θεραφὶν] C ponit ante ὀδύνην. ὅτι] C ἀνθ' ὧν. καὶ] C deest. ἐπὶ βασιλέα] C βασιλεύειν. 24 τὸν λόγον] C τὸ ῥῆμα. 26 ἀναστρέψω] A C ἀναστρέψω. 27 ἐπέστρεψε] C ἀπέστρεψε. ἐκράτησε] C ἐπελάβετο. 28 διαιρεθήσεται] C σχισθήσεται. ἀποστρέψει] C ἐπιστρέψει. μετανοήσει] C μετανοήσει ὁ ἅγιος τοῦ Ἰσραήλ. αὐτὸς] C deest. A Αὐτὸς ἀπειλήσει, καὶ οὐκ ἐμμενεῖ; 30 δὴ] C deest. καὶ ἐνώπιον] C desunt. μου] C μου, καὶ ἐνώπιον τοῦ Ἰσραήλ. 31 ὀπίσω] A ὀπίσω μετά. 33 καθότι] C καθώς. 34 Γαβαὰ] C βουνόν. 35 ἔτι] C deest.

CAP. XVI.

1 σὺ πενθεῖς] C πενθεῖς σύ. ἐξουδένωκα] C ἀπῶσμαι. πρὸς Ἰεσσαὶ] C ponit post Βηθλεέμ. ἕως] A ἕως εἰς. 2 Δάμαλιν βοῶν] A C ponunt post σοῦ. ἐν τῇ χειρὶ] A C εἰς τὴν χεῖρα. 3 Ἰεσσαὶ] A C Ἰεσσαὶ, καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ. γνωριῶ] A ἐγὼ γνωριῶ. ὃν] C μοι ὅν. 4 ὃ] A C ὅσα. αὐτῷ] C deest. ἢ] A C deest. 5 εὐφράνθητε] C ἀνακλίθητε. σήμερον] C σήμερον εἰς τὴν θυσίαν. 6 ἐγενήθη] C ἐγένετο. εἰσιέναι] C ἐλθεῖν. ἐπίβλεψης] A ἐπιστρέψης. C προσχῇς. ἐπὶ] C εἰς. ἐμβλέψεται] C ἐμβλέψεται εἰς. ὁ δὲ θεὸς ὄψεται] C ὁ θεὸς δέ. 8 θεὸς] A C κύριος. 9 καὶ ἐν τούτῳ] C οὐδὲ ἐν τούτῳ. 10 ἐκλείποιτε] C μὴ ἐκλείποιτε. παιδάρια] C καί. ὁ μικρὸς] C ἐστὶν ὁ μικρότερος, καί. αὐτὸν] A C αὐτὸν ἐνταῦθα. 12 αὐτὸν] C αὐτὸν ἐνώπιον Σαμουήλ. C αὐτὸς ἦν. κυρίῳ] C deest. καὶ ἀγαθὸς ὁράσει τὸν Δαυὶδ] C χρῖσον αὐτόν. ἀγαθὸς] C deest. 13 ἐπάνω] C ἐπέκεινα. 15 δὴ] C deest. A C ἀπὸ κυρίου, & ponunt post πονηρόν. 16 δὴ] C δὴ κύριε. C ponit ante πνεῦμα. πονηρὸν] C πονηρὸν παρὰ κυρίου. καὶ ἀναπαύσει σε] C desunt. 17 ὀρθῶς] C ἀγαθῶς. 18 παιδαρίων] C παίδων. Βηθλεέμ] C ἐν τῇ Βηθλεέμ. καὶ αὐτὸν εἰδότα] C ἐπιστάμενον. ψαλμὸν] A C ψάλλειν. πολεμιστὴς] C ὁ ἄνθρωπος πολεμιστὴς, δυνατὸς ἰσχύϊ. λόγῳ] A C ἐν λόγῳ. ὁ ἀνὴρ] A C desunt. 19 ἀπέστειλεν] A C ἐξαπέστειλεν.

…] A ponit post Σοὶ. τὸν υἱόν Σου Δαυὶδ] A C Δαυὶδ τὸν υἱόν Σου. …] C ὅτον, ϗ ἐπέθηκεν αὐτῷ. 21 παρηνώχει] C ἔση. Σφόδρα] C … Σφόδρα. ἐγενήθη] C ἐγένετο. αἶρον] C Δαυὶδ αἶρων. 23 ἐγενήθη] … πνεῦμα πονηρὸν] C παρὰ Θεοῦ πονηρὸν πνεῦμα. ἀγαθὸν] A ἀ… C ἀγαθὴ ἦν.

CAP. XVII.

1 Σοκχὼθ] C Σοχὼ, bis. Ἐφερμὴν] A C ἐν Ἀφεσδομὶν. 2 Συνάγονται … παρεμβάλλουσιν] C Συνήχθησαν, ϗ παρενέβαλον. αὐτοὶ] A C τῆς τε… (C δρυὸς) οὗτοι, ϗ οὗτοι. 3 ἐνταῦθα] C ἐντεῦθεν, bis in hoc versu. 4 ὄνομα] C ἦν ὄνομα. τεσσάρων] A ἕξ. 5 ἐπὶ] C χαλκῆ ἐπί. ϗ … ἦν ὁ. χιλιάδες] A χιλιάδων. 6 κνημῖδες] C κνημῖδες αὐτῷ. ἐπὶ] C … 7 μέσακλον] A C μεσάντιον. ὑφαινόντων] A ὑφαινόντων … αὐτῷ] C ἢ ἐπ' αὐτῷ. αὐτῷ posterius] C αὐτῷ ἔμπροσθεν. 8 ἀν… C ἵστησιν. Τί] A C Ἱνατί. πολέμῳ] A C εἰς πόλεμον. πρὸς … C μετ' ἐμοῦ. ἐὰν] C deest. ϗ] C deest. δυνηθῶ] C καταδυνα… 10 Σήμερον] C deest. δότε] C δότε δή. Post versum un… habentur viginti versus in A C, quos habes in Nobilio. 32 … A deest. δὴ] C deest. ἐπ'] A πρός. ὁ] C ὅτι. 33 τοῦ πολεμῆσαι] A … πολεμῆσαι. C τοῦτον τοῦ πολεμῆσαι. μετ' αὐτοῦ] C πρὸς αὐτόν. … C ponit ante παιδάριον. ϗ αὐτὸς ἀνὴρ] C αὐτὸς ἢ ἀνήρ ἐστι. 34 ἐ… A ἀνελάμβανον. ἐκ] A ἓν ἐκ. 35 ἐξεπορευόμην ὀπίσω] C ἐξηρ… ἐπάταξα] C ἐπάταξον, bis in hoc versu. ἐξέσπασα] … ἐκράτησα] C ἐκράτουν. ἐθανάτωσα] C ἐθανάτουν. 36 ἄρκον] A C … ut & ver. 35. οὐχὶ usq; ad ὃς] C desunt. 37 Κύριος] A C Καὶ εἶπε … (A Δαβὶδ, & sic ubicunq; occurrit in A) Κύριος. χειρὸς prius] C στόματος. …] C ἐπέθηκεν ἐπί. αὐτῷ] C αὐτῷ, ϗ ἐνέδυσεν αὐτῷ θώρακα. 39 ἔζωσε τὸν …] A ἔζωσε τὸν Δαβὶδ θώρακα, ϗ προσεζώννυτο Δαβίδ. C ἐζώσατο Δαυίδ. …] C μάχαιραν. μανδύου] C θώρακος. ἅπαξ, ϗ δὶς] A ἅπαξ ϗ … ὅτι ἄπειρος ἦν. C ἐν τῷ βαδίζειν ἐν αὐτοῖς, ὅτι ἄπειρος ἦν. ἀφαι… C ἀφείλετο. 40 βακτηρίαν] C ῥάβδον. 41 Καὶ ἦλθε Γολιὰθ] A C Καὶ … ὁ ἀλλόφυλος πορευόμενος, ϗ ἐγγίζων πρὸς Δαυίδ, ϗ ὁ ἀνὴρ ὁ αἴρων τὸν θυρεὸν ἔμπροσθεν αὐτοῦ. Καὶ ἐπέβλεψεν Γολιὰθ (deest C) ὁ ἀλλόφυλος … 42 ἐξητίμασεν] C ἐξουδένωσεν. αὐτὸς prius] C deest. …] C μή. σὺ ἔρχῃ] C ἐξῆλθες. ἐπ' ἐμὲ] C ponit post λίθοις. … Δαυίδ, Οὐχὶ, ἀλλ' ἢ (A ἀλλά) χείρων κυνὸς] C desunt. 44 κτήνεσι] C … 45 κἀγὼ πορεύσομαι] C ἐγὼ δὲ ἔρχομαι. Θεοῦ Σαβαὼθ] A κυρίου Σαβαώθ. C Σαβαὼθ Θεοῦ. 46 ἀποκλείσει] C Συγκλείσει. τὴν χεῖρα] C τὰς … ἐστι Θεὸς] A ἐστι κύριος ὁ Θεός. C ἔστιν Θεός. 47 ῥομφαίᾳ, καὶ δόρατι] C … δόρατι, οὐδὲ ἐν μαχαίρᾳ. κύριος] C deest. 48 ὡς] A C ϗ ἤγγι… Δαυὶδ] A τῷ Δαβὶδ, ϗ ἐτάχυνε Δαβὶδ, ϗ ἔδραμεν εἰς τὴν παράταξιν εἰς ἀπάντησιν τοῦ ἀλλοφύλου. C τῷ Δαυίδ, ϗ Δαυὶδ ἐτάχυνε, ϗ ἐξῆλθε … εἰς τὴν παράταξιν εἰς Συνάντησιν τοῦ ἀλλοφύλου. 49 διὰ τῆς περικεφαλαίας] C desunt. 50 Καὶ ἔδραμε] A Καὶ ἐκραταίωσε Δαβὶδ ἐπὶ τὸν … ϗ ἐθανάτωσεν αὐτὸν ἐν τῇ Σφενδόνῃ, ϗ ἐν τῷ λίθῳ, ϗ ἐπάταξε … ἀλλόφυλον, καὶ ῥομφαία οὐκ ἦν ἐν χειρὶ Δαβίδ. Καὶ ἔδραμε. C Καὶ ἐκρα… Δαυὶδ ὑπὲρ τὸν ἀλλόφυλον τῇ Σφενδόνῃ ϗ τῷ λίθῳ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ … ἐπάταξε τὸν ἀλλόφυλον, ϗ ἐθανάτωσεν αὐτὸν, ϗ ῥομφαία οὐκ ἦν ἐν τῇ … Δαυίδ. Καὶ ἔδραμε. 51 αὐτοῦ] A C αὐτοῦ, ϗ ἐξέσπασεν αὐτὴν ἐκ τοῦ … αὐτῆς (A κόλπου αὐτοῦ.) ἀφεῖλεν] A C ἐν αὐτῇ ἀφεῖλεν. 52 κατ… C κατεδίωκον. αὐτῶν] C τῶν ἀλλοφύλων. ἔπεσον] C deest. 53 …] C περιεσκυλεύσαντο. 54 εἰσήνεγκεν] A C ἀνήνεγκεν. ἔθηκεν] C ἔθετο. … hic in A C & initio cap. sequentis decem versus quos habes in Nobilio: sed in his differunt. 55 Συνάντησιν] C ἀπάντησιν. εἶπεν Ἀ… C ἀπεκρίθη Ἀβεννὴρ, ϗ εἶπε. βασιλεῦ εἰ] C κύριέ μου βασιλεῦς οὐκ. … νεανίσκος] C νεανίας. 57 τοῦ πατάξαι] C πατάξαι. παιδάριον] C νεανία.

CAP. XVIII.

…] C ἀφῆκεν. 3 ἐν τῷ ἀγαπᾶν] C ὅτι ἀγάπησεν. 4 ἕως … ἕως] C … 5 Συνιῶν] A Συνῆκεν. C ponit ante ἐν. 6 ἐγενήθη] C ἐγένετο. … ἐπιστρέφειν] C ὅτι ἐπέστρεψε. ἀπὸ τοῦ πατάξαι] C πατάξαι. εἰς Συνάντησιν Δαυὶδ] C ϗ ᾄδουσαι εἰς ἀπάντησιν Σαοὺλ τοῦ βασιλέως. ἐν prius] A … ϗ χορεῦσαι εἰς Συνάντησιν Σαοὺλ τοῦ βασιλέως. 7 ἐξῆρχον] C ἐξήρχον… γυναῖκες] A C γυναῖκες αἱ παίζουσαι. 8 Καὶ πονηρὸν ἐφάνη] C Καὶ ὠρ… Σαοὺλ, ϗ ἐφάνη πονηρόν. ῥῆμα] A C ῥῆμα σφόδρα. ἐν ὀφθαλμοῖς] C … τῷ Δαυὶδ] C ponit post prius ἔδωκαν. 12 Καὶ] Sed A C ante … versum tres habent, quos habes in Nobilio. Δαυὶδ] A C Δαυίδ, … μετ' αὐτοῦ, ϗ Σαοὺλ (A ἀπὸ Σαοὺλ) ἀπέστη. 13 ἀπ' αὐτοῦ] A … ἀπ' αὐτοῦ. C Σαοὺλ ἀφ' ἑαυτοῦ. 14 Συνιῶν] C ponit ante ἐν. ἦν] … deest. εἰσεπορεύετο ϗ ἐξεπορεύετο] A C invertunt. 20 Καὶ] Sed A C habent tres versus ante hunc versum, quos habes in Nobilio, sed in his differunt. 17 ἔσται ἐπ' αὐτὸν] C ἔσω ἐν αὐτῷ. 18 ἐγενήθη] C ἐγένετο. …] C ἤρεσεν. αὐτῷ] C αὐτῷ τὸ ῥῆμα. 21 ἦν ἐπὶ Σαοὺλ] C ἔσται … ἀλλοφύλων] A C ἀλλοφύλων, ϗ εἶπε Σαοὺλ πρὸς Δαυὶδ ἐν τῇ δυσὶν … ἐπιγαμβρεύσεις μοι σήμερον. 23 τὰ (A κατὰ τὰ) ῥήματα ταῦτα] … ponit ante εἰς. εἰ κοῦφον] C ἢ κοῦφόν ἐστιν. κἀγὼ] C ἐγὼ δέ. οὐχὶ ἔνδοξος] C οὐκ ἔντιμος. 24 οἱ παῖδες Σαοὺλ] C τῷ Σαοὺλ οἱ παῖδες αὐτοῦ. τὰ … ταῦτα] C πάντα τὰ ῥήματα. 25 τάδε ἐρεῖτε] C εἴπατε. ἐν δόματι] … ἐν … ἀκροβυστίαις] C ἀκροβυστίας. ἐχθροὺς] A C εἰς ἐχθρούς. αὐτὸν] A C τὸν Δαυίδ. 26 ἀπαγγέλλουσιν] C ἀπήγγειλαν. τὰ] A κατὰ τά. βασιλεῖ] A C βασιλεῖ, ϗ οὐκ ἐπληρώθησαν αἱ ἡμέραι. 27 ἑκατὸν] C διακοσίους. ἀνήνεγκε] … αὐτῶν] A C αὐτῶν, ϗ ἐπλήρωσεν αὐτὰς τῷ βασιλεῖ. αὐτῷ] A C … Σαούλ. 28 ὅτι] A C ϗ ἔγνω ὅτι. ϗ πᾶς] C ϗ Μελχὸλ ἡ θυγάτηρ αὐτοῦ, … ἠγάπα] A ἀγαπᾷ. προσέθετο εὐλαβεῖσθαι ἀπὸ] C προσέθετο Σαοὺλ φοβεῖσθαι … ἔτι] Hic pauca adduntur ab A C, quæ habes in Nobilio, sed in his differunt. 29 τὸν] C τῷ. ἐφ'] C ἀφ'. Συνῆκε ἦν … Δαυὶδ] C Δαυὶδ Συνῆκε.

CAP. XIX.

1 …] C ἠγάπα. 2 ἀπήγγειλεν] C ἀνήγγειλεν. Σαοὺλ] A C Σαοὺλ ὁ … φύλαξαι δὴ] C ϗ νῦν φύλαξαι. 3 ἐὰν ᾖς] C ἂν ᾖς σύ. 4 μὴ] … Σοῦ] C αὐτῷ. ἡμάρτηκεν] C ἥμαρτεν. ποιήματα] C ἔργα. ἀγαθὰ] … C καλά. 5 τῇ χειρὶ] C τῇ χειρί. εἶδεν] C εἶδε. 6 πάντα] … deest. 7 ὡς] C καθώς. προσέθετο ὁ πόλεμος γενέσθαι πρὸς Σαοὺλ] C … γενέσθαι πόλεμος. ἐν αὐτοῖς] A C αὐτοῖς. σφόδρα] C ponit ante … 9 Θεοῦ] A κυρίου. C παρὰ κυρίου, & ponit post Σαούλ. οἴκῳ] A C οἴκῳ αὐτοῦ. καθεύδων] C ἐκάθητο. τῇ] A C ἐν τῇ. 10 τὸ δόρυ εἰς] C ἐν δόρατι τόν. ἀνεχώρησε] C ἀπεχώρησε. διεσώθη] C διεσώθη ἐν νυκτὶ ἐκείνῃ. 11 Καὶ ἐγενήθη ἐν τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ] C desunt. Δαυὶδ] C τῷ Δαυίδ, & ponit post αὐτοῦ. Σαυτοῦ] A C Σοῦ. αὔριον] C αὔριον σύ. 13 ἔθετο] C ἔθηκεν, bis in hoc versu. ἧπαρ τῶν] C συστρόφωμα τειχῶν. ἱματίῳ] C ἐν ἱματίῳ. 14 λέγουσιν] C εἶπε Μελχόλ. Ita C semper Μελχὸλ pro Μηχόλ. 15 ἀποστέλλει ἐπὶ] C ἀπέστειλε Σαοὺλ ἀγγέλους λαβεῖν. 16 ἧπαρ τῶν αἰγῶν] A ἧπαρ τῶν αἰγῶν, ϗ τὸ συστρόφωμα τῶν τειχῶν. C συστρόφωμα τῶν τειχῶν τῶν αἰγῶν. τῷ Σαοὺλ] C πρὸς Σαούλ. εἶπεν] C εἶπε πρός με. A εἶπέ μοι. 18 ἐπορεύθη] C ἐπορεύθησαν. 19 λέγοντες] C λεγόντων. 20 ϗ εἶδον] A C ϗ ἐλθόντες, εἶδον. προφητῶν] C προφητῶν τῶν προφητευόντων. εἱστήκει] A εἱστήκει, καί. ἐγενήθη] C ἐγένετο. προφητεύουσιν] A προφητεύουσι ϗ αὐτοί. C προεφήτευσαν ϗ αὐτοί. 22 ὀργῇ Σαοὺλ] C Σαοὺλ ὀργῇ. τοῦ ἅλω τοῦ] C τῆς ἅλω τῆς. Σεφὶ] C Σεχί. 23 ἐν] C εἰς. ἐγενήθη ϗ ἐπ' αὐτῷ] C ἐγένετο ἐπ' αὐτόν. A ϗ non habet. ἐπορεύετο προφητεύων] A ἐπορεύετο πορευόμενος προφητεύων. C ἐπορεύθη πορευόμενος, ϗ προεφήτευσεν. εἰς] A ἐν. ἐν] C εἰς. ἐπροφήτευσεν] A C προεφήτευσεν. νύκτα] C νύκτα ἐκείνην.

CAP. XX.

1 ἐνώπιον] C εἰς πρόσωπον. εἶπε] C λέγει. ϗ τί] C ἢ τί. ϗ τί ἡμάρτηκα] C ἢ τί ἥμαρτον. ἐπιζητεῖ] C ἐζήτει. 2 σοὶ] A σύ. οὐ μὴ] C μή. ἰδοὺ] C ἰδοὺ γάρ. ῥῆμα μέγα] C μέγα ῥῆμα. ϗ οὐκ] C ὁ οὐκ. κρύψει] C ἀποκρύψει. 3 εὕρηκα] C εὗρον. γνώναι τοῦτο] A γνῶ τοῦτο. C γνώτω ταῦτα. μὴ οὐ βούληται] C ὅπως μὴ ἀναγγείλῃ τῷ Δαυίδ. ἀλλὰ] C πλήν. ἐμπέπλησται] C πεπλήρωται. ἐμοῦ] A C ἐμοῦ, ϗ ἀναμέσον τοῦ πατρός Σου. 4 ϗ τί] C καί. 5 οὐ] C deest. φαγεῖν] A μετὰ τοῦ βασιλέως φαγεῖν. 6 Καὶ] C deest. παρῃτήσατο] C παρήτηται. εἰς] A C deest. τὴν πόλιν] C τῆς πόλεως. 7 Ἐὰν τάδε εἴπῃ] A Ἐὰν δὲ εἴπῃ. C Καὶ ἐὰν εἴπῃ ὁ πατήρ Σου. ϗ ἐὰν σκληρῶς] C ἐὰν δὲ σκληρά. 8 εἰσήγαγες] A εἰσήγαγον. C ponit post κυρίου. εἰς] A deest. εἰσάγεις] A ἀπάγεις. C εἰσαγάγῃς. 9 σοὶ] A σύ. ἐὰν] C deest. …] A C deest. εἰς τὰς πόλεις Σου] C desunt. ἐγὼ] C deest. ἀπαγγελῶ] A ἀναγγελῶ. C ἀγγελῶ. 10 ἀπαγγείλῃ] A C ἀπαγγελεῖ. σκληρῶς] C σκληρά. 11 μένε] C ἐξέλθωμεν. ἐκπορεύονται] A ἐπορεύοντο. 12 ὅτι] C ὅτι ἐάν. ὡς ἂν ὁ καιρὸς] C κατὰ καιρόν. περὶ] C ὑπέρ. ἀγρὸν] C τὸ πεδίον. τῷ] C πρός. 13 ὅτι] C ἐὰν μή. ἐξαποστελῶ] C ἀποστελῶ. ἀπελεύσῃ] C πορεύσῃ. 14 μὲν] C deest. ϗ] C deest. ἔλεος] C ἔλεος κυρίου, & ponit post ἐμοῦ. 15 ἐξάρῃς] C ἐξάρῃς. εἰ] C deest. εὑρεθῆναι τὸ ὄνομα τοῦ] C ἐξαρθήσεται τῷ. ἐχθρῶν τοῦ] C ἐκ χειρῶν ἐχθρῶν. 17 ἔτι] C deest. εἶπεν] A C εἶπεν αὐτῷ. 19 ὅτι ἐπισκεπήσεται] C ϗ ἐπισκοπῇ ἐπισκεφθήσεται. ἐπισκέψῃ] A ἐπισκεπήσῃ. Σὺ] C deest. κρυβῇς] A C ἐκρύβης. ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐργασίμῃ] C ἐκεῖ τῇ ἡμέρᾳ τῆς ἐργασίας. καθίσῃ] A καθίσεις. τὸ ἐργὰβ ἐκεῖνο] C τῷ λίθῳ ἐκείνῳ. 20 τῇ] C ἐν τῇ. Ἀματαρὶ] C Ἀματαρά. A Ἀμαζαρεί. 21 ἀποστέλλω] C ἀποστελῶ. 22 λέγων] A C deest. λόγος] A σοὶ δόλος. C λόγος πονηρός. ἐὰν τάδε] A ἐὰν δὲ οὕτως. C ἐὰν δὲ τάδε. νεανίσκῳ] C νεανίᾳ. ὧδε] A C ἐκεῖ. 23 τὸ ῥῆμα ὃ ἐλαλήσαμεν] C περὶ τοῦ ῥήματος οὗ λελαλήκαμεν. Σοῦ] A ἀνὰ μέσον Σου. 24 κρύπτεται] C κέκρυπται. ἀγρῷ] C τῷ πεδίῳ. παραγίνεται ὁ μὴν] C ἐγένετο νεομηνία. 25 ἐπὶ] A C ὁ βασιλεὺς ἐπί. ὡς ἅπαξ, ϗ ἅπαξ] C καθὼς εἰώθει. ἐπὶ τῆς καθέδρας] C desunt. τὸ] C αὐτόν. 26 ἐν] A C οὐδὲν ἐν. εἴρηκε] C εἶπε. σύμπτωμα] C σύμπτωμά τι. ὅτι οὐ κεκαθάρισται] C διότι οὐ κεκάθαρται. ἐγενήθη] C ἐγένετο. 27 ϗ ἐχθὲς] A ἐχθές. 28 αὐτῷ] C deest. εἰς] C deest. τὴν πόλιν] C τῆς πόλεως. παρελθεῖν] C δραμεῖν, & ponit ante ἕως. 29 εἶπεν] C εἶπέ μοι. ἡμῶν] A ἡμῶν. εὕρηκα] C εὗρον. διασώσομαι] C ἀποδιδράσομαι. 30 ὀργῇ] C deest. 31 Ὅτι] C Διότι. ἑτοιμασθήσεται] C ἑτοιμασθήσῃ σὺ, οὐδέ. ἀποστείλας] C ἀπόστειλον, καί. ἐστὶ] A ἐστιν ἐστί. C υἱέν. 32 Σαοὺλ] A C Σαοὺλ πατρὶ αὐτοῦ, ϗ εἶπεν. 34 δευτέρᾳ] C δευτέρᾳ ἡμέρᾳ. ἄρτον] C ponit ante ἐν. ὅτι usque ad finem versus] C ὅτι ἐβουλεύσατο ὁ πατὴρ αὐτοῦ Συντελέσαι αὐτόν. 35 ἐγενήθη] C ἐγένετο. ἀγρὸν] C τὸ πεδίον. Δαυὶδ] C καθὼς ἐτάξατο τῷ Δαυίδ. 36 Δράμε] C Δράμε σὺ, καί. ἐν αἷς] C ἃς. τῇ σχίζῃ] A ἐν τῇ σχίζῃ. C τὰ βέλη. αὐτὴν] C αὐτά. 37 τῆς σχίζης, ὃ] C τῶν βελῶν, ὧν. τοῦ νεανίου] C τοῦ παιδαρίου. A τοῦ νεανίσκου. 38 τὰς σχίζας posterius] A αὐτάς. C deest. 39 Δαυὶδ] A Δαυὶδ ἔγνωσαν τὸ ῥῆμα. C Δαυὶδ ᾔδεισαν τὸ ῥῆμα. 40 Ἰωνάθαν] C deest. ἔδωκε] C ἐπέθηκε. τὸ παιδάριον αὐτοῦ] C αὐτῷ. εἰσῆλθε] C deest. 41 ὡς] C deest. εἰσῆλθε] A ἀπῆλθε. ἀνέστη] C ἀνέστησε. ἀργὰβ] C νεγέβ. αὐτοῦ] C αὐτοῦ, ϗ ἐπὶ τὴν γῆν. τῷ πλησίον] A ἐν τῷ πλησίον. C ἐπὶ τὸν πλησίον. μεγάλης] C μεγάλης Δαυὶδ ὑπερέβαλεν. 42 τῷ] C πρός. ἀναμέσον postremum] C deest.

CAP. XXI.

1 Νομβᾶ] C Νοβά. Ἀβιμέλεχ] C Ἀχιμέλεχ, per totum caput. αὐτῷ] C Δαυίδ. αὐτῷ] C deest. Σὺ μόνος] C μόνος Σύ. 2 βασιλεῦ] C βασιλεῖ Ἀχιμέλεχ. μοὶ] C πρός με. γνώτω] A γνῶ. περὶ] C ὑπέρ. ἀποστέλλω] C ἐξαπέστειλα. ὑπὲρ οὗ ἐγὼ] C περὶ οὗ. τῷ τόπῳ τῷ] C τόπῳ. Θεοῦ πίστις] A C desunt. φελλανὶ μαεμωνὶ] A ἐμμωνείμ. C φελαννὶ ἀλμωνί. 3 χεῖρά μου] A χεῖράς μου. τὸ εὑρεθὲν] C ἢ ὃ ἂν εὕρῃς. 4 ἄρτοι βέβηλοι] A βέβηλοι ἄρτοι & ponit post χεῖρά μου. ὅτι ἀλλ' ἢ] C εἰ μή. ἄρτοι ἅγιοι] A ἅγιοι ἄρτοι. C ὁ ἄρτος ὁ ἅγιος. εἰσὶν οἱ] C εἰ ἔστι. παιδάρια] C ponit ante πεφυλαγμένα. ἐστι πλὴν] C desunt. φάγεται] A C φάγωνται. 5 ἀπὸ] A C ϗ ἀπό. ἐχθὲς, ϗ τρίτην ἡμέραν] C ἀπὸ τῆς ἐχθὲς, ϗ τρίτης ἡμέρας. παιδία] C παιδάρια. σήμερον] C ponit ante ἁγιασθήσεται. 6 ἄρτοι] A ἄρτος. C ἄρτος ἕτερος. ἄρτον θερμὸν] C ἄρτους θερμούς. ἡ ἡμέρα] C ἐν ἡμέρᾳ ᾗ. 7 ἐκεῖ] C deest. ἐν τῶν παιδαρίων] C τις ἐκεῖ τῶν δούλων. Νεεσαρὰν] C deest. Σύρος] C Ἰδουμαῖος. 8 ἰδὲ] A ponit post ῥομφαία. ῥομφαίαν] C μάχαιραν. σκεύη] A C σκεύη μου. ὅτι] C διότι. ἦν] C ponit post βασιλέως. 9 ἦν] A C deest. ἱματίῳ] C ἱματίῳ ὀπίσω τῆς ἐπωμίδος. λάβε] A παράλαβε. C λάβε δὴ αὐτήν. ταύτης] A C αὐτῆς. ἐνταῦθα] C ὧδε. ἰδὲ] C deest. 10 ἐκ] A ἀπό. ἦλθε] C ἀπῆλθε. 11 οὗτος] C οὗτός ἐστι. 12 ῥήματα] C ῥήματα ταῦτα. 13 ϗ προσεποιήσατο, usque ad ϗ παρεφέρετο exclusive] C desunt. τὰς θύρας] A C ταῖς θύραις. πύλης] A πόλεως. 14 ἱνατί] C ϗ ἱνατί. 15 Μὴ ἐλαττοῦμαι] C Ἢ προσδέομαι. εἰσαγηόχατε] A εἰσηγάγετε. C εἰσηνέγκατε. ἐπιληπτεύεσθαι] C ἐπιλήπτεσθαι. πρὸς μὲ] C ἐπ' ἐμέ. οὗτος οὐκ] A εἰ οὗτος οὐκ. C εἰ οὗτος. οἰκίαν] C τὴν οἰκίαν μου.

CAP. XXII.

1 ἐκεῖθεν] C ponit post Δαυίδ. ὁ οἶκος] C πᾶς ὁ οἶκος. 2 ἀνάγκῃ] C ἀνάγ-

C ἀνάγκῃ ὤν. ἦσαν] C ἐγένοντο. ὡς] C ὡσεί. 3 Δαυὶδ] C deest. Μασσηφὰθ] A Μασσήφ. C Μασσηφά. εἶπε] C εἶπε Δαυίδ. 5 ἐκάθισεν] C κατῴκει. Σαρὶκ] A Σαρόχ. C Χαρέθ. 7 κὴ πάντας] C ἢ πάντας. 8 διαθήκην] A ponit ante τὸν υἱόν. 9 ἀποκρίνεται] C ἀπεκρίνετο. Δωὴκ] C Δωήγ. ὁ Σύρος] C ὁ Ἰδυμαῖος. εἶπεν] C λέγων. 10 ἠρώτα] C ἐπηρώτα. 11 Ἀχιτὼβ] C Ἀχιτὼβ τὸν ἱερέα. ἐν] A ἐκ. πρὸς] C εἰς. 13 ἐρωτᾶν] C ἐρωτᾶν σε. θέσθαι] C τοῦ θέσθαι. 14 ἀπεκρίθη] A C ἀπεκρίθη Ἀχιμέλεχ. 15 Ἢ] A Εἰ. αὐτοῦ] C σου. 17 πρὸς] A C ἐπ'. θανατοῦτε] C θανατώσατε. κὴ ὅτι] C διότι. 18 ἐπιστρέφου] C ἐπίστρεφε. ἐπεστράφη] C ἐπέστρεψε. Σύρος] C Ἰδυμαῖος. ἐθανάτωσε] C ἐθανάτωσεν αὐτούς. ἐν τῇ] C κὴ ἀπέκτεινεν ἐν τῇ. τριακοσίους, καὶ] C ὀγδοήκοντα. 19 μόσχου] C ἀπὸ μόσχου. προβάτου] C προβάτου ἐπάταξεν ἐν στόματι ῥομφαίας. 20 τῷ … υἱῷ] C τοῦ … υἱοῦ. κὴ ὄνομα] C ὄνομα. 21 τοῦ κυρίου] C desunt. 22 ὅτι prius] A deest. Δωὴκ] C A ἐκεῖ ἦν Δωήκ. Sed C ὅτι non habet. Σύρος] C Ἰδυμαῖος. ὅτι] C καί. οἴκου] C ὅλου τοῦ οἴκου. κάθου] C κάθισον. μὴ] C κὴ μή. τόπον] C ponit post σοῦ.

CAP. XXIII.

1 ἀπηγγέλη] C ἀπήγγειλαν. καταπατοῦσι] A κὴ καταπατοῦσι. C deest. 2 κύριος] C κύριος πρὸς Δαυίδ. ἐν τοῖς ἀλλοφύλοις τούτοις] C τοὺς ἀλλοφύλους. 3 ἐνταῦθα] C ἐνταῦθα ὄντες. Ἰουδαίᾳ] A Ἰδυμαίᾳ. τὰ σκῦλα] A τὰς κοιλίας. C κοιλάδας. εἰσπορευσόμεθα] C deest. 4 Δαυὶδ ἔτι] C ἔτι Δαυίδ. εἶπεν αὐτῷ] C εἶπε πρὸς αὐτόν. 5 τοῖς ἀλλοφύλοις] C τοὺς ἀλλοφύλους. ἐκ] A ἀπό. κὴ ἀπήγαγε τὰ κτήνη αὐτῶν] C κὴ ἀπήλασε, &c. & ponit post μεγάλην. ἐν αὐτοῖς] C αὐτούς. μεγάλην] C μεγάλην σφόδρα. 6 κὴ αὐτὸς μετὰ Δαυὶδ] C desunt. 7 ἀπηγγέλη τῷ Σαοὺλ] C ἀπήγγειλαν τῷ Σαούλ, λέγοντες. πέπρακεν] A ὅτι πέπρακεν. 8 παρήγγειλε] C παραγγέλλει. καταβαίνειν] C ponit post πόλεμον. εἰς] C ἐπί. αὐτοῦ] C τοὺς μετ' αὐτοῦ. 9 ὁ παρασιωπᾷ Σαοὺλ] C Σαοὺλ παρασιωπᾷ. 10 κυρίου] C deest. ἐπὶ] A εἰς. C ἐπ' ἐμὲ εἰς. 11 ἀποκλεισθήσεται posterius] C καταβήσεται. Καὶ εἶπε Δαυίδ, Εἰ παραδώσουσιν οἱ ἀπὸ τῆς Κειλὰ ἐμέ, κὴ τοὺς ἄνδρας μου εἰς χεῖρας Σαούλ; κὴ εἶπε κύριος, Παραδώσουσιν. 13 οἱ μετ'] C desunt. τετρακόσιοι] C ἑξακόσιοι. τῷ Σαοὺλ] C ponit post ἀπηγγέλη. τοῦ ἐλθεῖν] A ἔτι τοῦ ἐξελθεῖν. C τοῦ ἐξελθεῖν. 14 ἐκάθισεν] A C ἐκάθισε Δαυίδ. ἐν Μασερὲμ] C desunt.. ἐν τῇ ἐρήμῳ posterius] C ponit post ὄρει. ἐν τῇ γῇ τῇ αὐχμώδει] A εἰς τὸ ὄρος τὸ αὐχμῶδες, ἐν γῇ αὐχμώδει. C desunt. 15 τὸν Δαυὶδ] A C αὐτόν. ἐν τῷ ὄρει τῷ αὐχμώδει] C ἐν τῇ ἐρήμῳ Ζίφ. Καινῇ Ζὶφ] C Καινῇ. A Κενιζείφ. 17 εὕρῃ σε] A C σε εὕρῃ. 18 εἶδεν] C ἔγνω. 19 ἐκ τῆς αὐχμώδους] C desunt. Ἐχελὰ τοῦ] A Ἐχελάτ. 20 πᾶν τὸ] A πάντα. κεκλείκασιν αὐτὸν εἰς τὰς χεῖρας τοῦ] A C ἀποκεκλεισμένοι γάρ (A γὰρ deest) εἰσὶν ἐν ταῖς χερσὶ (A εἰς τὰς χεῖρας) τοῦ. 22 γνῶτε] C γνῶτε, κὴ ἴδετε. ἔσται] C ἐστίν. πανουργεύσηται] A πανουργευσάμενος πανουργεύσηται. C ὅτι εἶπεν ὁ Σαούλ, Μήποτε πανουργευσάμενος ἐστὶ πανουργεύσηται. 23 γνῶτε] C γνῶτε ἐκ πάντων τῶν τόπων ὅπου αὐτὸς κρύπτεται ἐκεῖ, κὴ ἐπιστρέψατε πρός με εἰς ἕτοιμον. καὶ posterius] C deest. 24 Ζιφαῖοι] A Ζιφαῖοι ἐκ τῆς αὐχμώδους. Ἰεσσαιμοὺ] A Ἰεσσαί. 25 αὐτὸν] A C τὸν Δαυίδ. ἀπήγγειλαν] C ἀπηγγέλη. ὀπίσω Δαυὶδ] C ponit post Μαών. 26 πορεύονται] C πορεύεται. ἐκ τούτου] C τούτου. ἦν] C deest. ἐκ τούτου] C τοῦ ἑτέρου. ἦν Δαυὶδ] C Δαυὶδ ἦν. παρεμβάλλοντο] C παραπλαγιάζον. 27 ἦλθεν ἄγγελος] C ἄγγελος παρεγένετο, & ponit ante πρός. ἥκε] C ἧκε. ἐπέθεντο] C ἐχύθησαν, & ponit ante ἀλλόφυλοι. 28 μὴ] C τοῦ μή. ἐπεκλήθη] C ἐκλήθη. Huic capiti Ald. addit duos priores versus capitis sequentis.

CAP. XXIV.

1 ἀνέστη] C ἀνέβη. Ἐγγαδδὶ] A Γαδδί. 2 ἐγενήθη] C ἐγένετο. ἀπηγγέλη] C ἀπήγγειλαν. ὅτι] C ἰδού. A ὅτι ἰδού. 3 ἐκλεκτοὺς] C ἐκλεκτῶν. ἐπὶ] C κατά. Σαδδαιεὶμ] C τῆς θήρας τῶν ἐλάφων. 4 εἰς] A C ἐπί. Σαοὺλ] C ponit post εἰσῆλθε. ἐσώτερον τοῦ σπηλαίου ἐκάθηντο] C ἐν τῷ σπηλαίῳ ἐσώτερον ἐκάθηντο ἐν αὐτῷ. 5 παραδίδωμι] C ἰδοὺ ἐγὼ δίδωμι. ὡς ἀγαθὸν] C τὸ ἀρεστόν. 6 ἐγενήθη] C ἐγένετο. καρδία Δαυὶδ αὐτὸν] C ἡ Δαυὶδ ἡ καρδία αὐτοῦ. ἀφεῖλε] C ἀφείλετο. 7 μοὶ] C ἐμοί. ἐπενέγκαι] A C ἐπενεγκεῖν. ἐστιν οὗτος] C οὗτος ἐστίν. 8 ἀναστάντας θῦσαι] C ἀναστάντας θανατῶσαι. C ἀναστῆναι, κὴ θανατῶσαι. κατέβη τὴν ὁδὸν] A κατέβη εἰς τὴν ὁδὸν αὐτοῦ. C ἐξῆλθεν εἰς τὴν ὁδὸν ἐκ τοῦ σπηλαίου. 9 ἀνέστη] C ἐξῆλθε. αὐτοῦ] C Σαούλ. εἰς τὰ] C desunt. 10 ἰδοὺ] A ἰδοὺ δή. 11 Ἰδοὺ] C Καίγε. 12 Καὶ ἰδοὺ] A Καὶ ἴδετε. C Καὶ πατήρ μου, κὴ ἰδέ. σου] C deest. ἀφῄρηκα] C ἀφεῖλον. πτερύγιον] A C πτερύγιον τῆς διπλοΐδος σου (C σου deest.) ἀπέκταγκα] A C ἀπέκτεινα. κακία] C ponit post μου. ἀσέβεια, κὴ ἀθέτησις] C ἀθέτησις, οὐδὲ ἀσέβεια. ἡμάρτηκα] C ἥμαρτον. 13 σου] C ἀναμέσον σου. σοὶ] A με. C μοί. ἡ παραβολὴ ἡ ἀρχαία] C ἐν παραβολῇ ἀρχαίᾳ. 15 ἐκπορεύῃ … καταδιώκεις] C καταδιώκεις … ἐκπορεύῃ. κὴ ὀπίσω] C ἢ ὀπίσω. 16 μοὶ] A με. λόγων] C ponit ante τὰ ῥήματα. ἦρε] C ἐπῆρε. Σαοὺλ] C deest. 18 σὺ] A εἶ. σὺ] C σὺ μοί. 19 ἀπήγγειλας] C ἀπήγγελκας. μοὶ prius] C deest. 20 ἐκπέμψοι] A C ἐκπέμψει. ἀποτίσει] A ἐξαποτίσει. C ἀνταποδώσει. πεποίηκας] A σὺ πεποίηκας. C πεποίηκας σύ. 21 ἐν χειρί σου] C ponit post Ἰσραήλ. 22 ἐν κυρίῳ] C κατὰ τοῦ κυρίου. ὅτι οὐκ ἐξολοθρεύσεις] C ἵνα μὴ ἐξολοθρεύσῃς. οὐκ ἀφανιεῖς] C κὴ μὴ ἀφανίσῃς. 23 τόπον] C οἶκον.

CAP. XXV.

1 Σαμουὴλ] C ponit ante ἀπέθανε. συναθροίζονται] C συναθροίζεται. 2 Μαὼν] C Φαράν. Μαὼν] C ἐρήμῳ. τὰ ποίμνια] C ἡ ἐργασία. ποίμνια] C πρόβατα. ἐγενήθη] C ἐγένετο. τὸ ποίμνιον] C αὐτοῦ τὰ ποίμνια. 3 ὄνομα τῇ γυναικὶ αὐτοῦ, Ἀβιγαία] C τῇ γυναικὶ ὄνομα, Ἀβιγαίλ. κὴ ἡ] C κὴ ἦν ἡ. αὐτοῦ] A C deest. ἀγαθὴ posterius] A C καλή. κυνικὸς] A κωνικός. 4 τὸ ποίμνιον] C τὰ ποίμνια. 5 τοῖς παιδαρίοις] C πρὸς τὰ παιδάρια. ἀπέλθατε] C ἥκατε. ἐρωτήσατε] C ἀσπάσατε. εἰς εἰρήνην] C ἐν εἰρήνῃ. τάδε] C αὐτῷ τάδε. 6 κὴ ὁ οἶκός σου] C ponit post ὑγιαίνοντα. σοῦ] C deest. 7 νῦν posterius] A deest. ἀφέσωμεν] C ἀφέωμεν. τῷ υἱῷ] C τοῖς παισί σου, κὴ τῷ υἱῷ. 9 ἔρχονται] C ἦλθον. παιδάρια] A C παιδάρια Δαυίδ. τοὺς λόγους τούτους] C desunt. ἐν] C ἐπί. 10 Ναβὰλ] C ponit ante καί. ἀναχωροῦντες] C οἱ ἀποδιδράσκοντες. ἐκ] C ἀπό. 12 ἀπεστράφησαν] C ἀπεστράφη. κατὰ] C κατὰ πάντα. 13 ῥομφαίαν] C μάχαιραν. κὴ ἀνέβησαν] C κὴ περιεζώσαντο τὰς μαχαίρας αὐτῶν, κὴ Δαυίδ, κὴ αὐτὸς ἐζώσατο τὴν μάχαιραν αὐτοῦ, κὴ ἀνέβησαν. μετὰ] A C ἐπί. 14 ἐν] C ἐν ἀπό. λέγων] A λόγον. C λέγων. Δαυὶδ] C ponit post ἀπέστειλε. 16 … C deest. ὡς] C ὡσεί. νύκτα … ἡμέραν] C ἡμέραν … νύκτα. ὡς usque finem versus] C ὄντων ἡμῶν μετ' αὐτῶν, κὴ ποιμαινόντων τὰ ποίμνια. 17 … C deest. εἰς] C ἐπὶ bis. 18 ἀλφίτου] C ἀλφίτων. σταφίδος] C σταφίδων. 19 προπορεύεσθε] C προάγετε. κὴ τῷ] C τῷ δέ. αὐτῆς] C αὐτῆς Ναβάλ. 20 ἐγενήθη] C ἐγένετο. ἀπαντήσειν] C συναντήσιν. 21 πεφύλακα] A C ἐφύλαξα. αὐτοῦ] A C τοῦ Ναβάλ. ἐνετειλάμεθα] A ἐνετειλάμην. C ἠτησάμην. 22 ὁ θεὸς] … μοὶ ὁ θεός. τῷ Δαυὶδ] C τοῖς ἐχθροῖς Δαυίδ. 23 ἔσπευσε κὴ κατεπήδησεν] C … 24 Ἐπὶ] C Καὶ ἐπί. αὐτοῦ] C αὐτοῦ ἔπεσε. μου posterius] A C deest. δὴ] A deest. λόγων] C τὸν λόγον. 25 αὐτοῦ] C deest. … ἐπὶ Ναβάλ. ἐστὶ] A C οὕτως. ἐστὶ] C ἐστὶν αὐτός. … τούτου] C … αὐτῷ] C αὐτοῦ. 28 … C ponit post κύριος. πολεμεῖ] A C πολεμήσει. 29 ἀναστήσεται] C ἐὰν … ἐν] A deest. κυρίῳ τῷ θεῷ] C κυρίου τοῦ θεοῦ. 30 ὅτι] A ὅτι. C ὅτι … σοὶ] A C σοὶ κύριος. 31 σκάνδαλον] A C σκάνδαλον καρδίας. αὐτῷ] C … ἑαυτῷ. ἀγαθῶσαι] C ἀγαθυνεῖ. ἀγαθῶσαι] C τοῦ κύριος ποιῆσαι. … deest. C σοί. μοὶ] C A μου. τότε εἶπε] A desunt. 34 … εἰ … C οὐκ ἂν ὑπελείφθη. 35 πάντα] C πάντα τά, & ponit ante ἐκ. ἤνεγκεν. αὐτῇ] C αὐτῇ Δαυίδ. βλέπε] C βλέπε δή. ᾑρέτισα] C … 36 παρεγενήθη] C παρεγένετο. αὐτῷ] C ἦν αὐτῷ. ὡς πότος βασιλέως] C ὡς πότος τῶν βασιλέων, & ponit ante ἐν. αὐτὸν] C αὐτῷ. ἕως] C … αὐτῷ] A C Ἀβιγαὶλ τῷ Ναβάλ. μικρὸν, ἢ μέγα] A C ἢ (C deest) μέγα ἢ μικρόν. 37 ὡς] C κὴ ὡς. ἀπήγγειλεν] C κὴ ἀπήγγειλεν αὐτῷ. … A C αὐτοῦ πάντα τά. ἐν αὐτῷ] C αὐτοῦ, & ponit ante ἡ καρδία. … A ἐγένετο. 39 Δαυὶδ] C Δαυὶδ ὅτι ἀπέθανε Ναβάλ. κύριος] C κύριος ὁ θεός. ἀπέστρεψε] A C ἐπέστρεψε. 40 ἀπέστειλεν] C ἀπέσταλκεν. 41 … C ἀναστᾶσα. ἐπὶ πρόσωπον] C ponit ante ἐπὶ τὴν. νίψαι] A τοῦ νίψαι. C νίπτειν. σου] C τοῦ κυρίου μου. 42 Καὶ] C ἐτάχυνε, καί. κοράσια] C … αὐτῆς. ἠκολούθουν] C ἠκολούθησε. παίδων] C ἀγγέλων. 43 ἔλαβε] C … ἑαυτῷ. ἦσαν αὐτῷ] C ponit ante ἀμφότεραι. γυναῖκες] C εἰς γυναῖκας … Μελχὸλ] C Μεχόλ. Φαλτὶ] A Φαλτιήλ. Ἀμὶς] C Λαΐς. ἐκ Ῥομμὰ] C … Γαλλίμ.

CAP. XXVI.

1 ἐκ τοῦ αὐχμώδους] C desunt. εἰς τὸν βουνὸν] C ponit ante πρός. … σκεπάζεται μεθ' ἡμῶν] C κέκρυπται παρ' ἡμῖν. Ἐχελὰ] A Ἐχελὰθ, & v. 3. 2 ἐκλεκτοὶ] A C ἐκλεκτῶν. 3 προσώπου] C πρόσωπον. ἐκάθισεν] C ἐκάθισε. 4 … ἕτοιμος] A ἑτοίμως. ἐκ Κεϊλὰ] A C ἐκεῖ. 5 εἰσπορεύεται] C ἐπορεύθη. Σαοὺλ] C Σαούλ, κὴ εἶδε Δαυὶδ τὸν τόπον οὗ ἐκοιμήθη ἐκεῖ Σαούλ. αὐτοῦ] C αὐτοῦ … 6 πρὸς Σαοὺλ] C ponit post παρεμβολήν. εἰσπορεύεται] C εἰσπορεύσεται. … ὕπνῳ] A deest. C ὕπνωσεν. δόρυ αὐτοῦ] A C δόρυ. 8 σήμερον] C ponit post σου. χεῖράς] A χεῖρα. πατάξω] C πατάξω δή. ἅπαξ] C ponit ante εἰς. 9 ταπεινώσῃς] A C διαφθείρῃς. χεῖρα] C χεῖρας. 10 ἐὰν] A C … ἐάν. 11 μηδαμῶς μοι] C ἐμοὶ δὲ μή. δὴ] A deest. πρὸς κεφαλῆς] C … κεφαλῆς, & v. 12. ὑδρεῖον] C ὑδρεῖον ἀπὸ πρὸς κεφαλῆς αὐτοῦ. καθ' ἑαυτοὺς] C desunt. 12 καθ' ἑαυτοὺς] C αὐτοί. ἐξεγειρόμενος] A ἐξεγειρόμενος. … ὕπνωσεν] C ὕπνωσεν. 13 τὴν κορυφὴν] C τῆς κορυφῆς. 14 Καὶ] A Ἦ … Ἀβεννὴρ] C Ἀβεννὴρ υἱὸς Νήρ. κληθῶν] A C κληθῶν με. 15 ὡς σὺ] C ponit post Ἰσραήλ. διατί] C ἱνατί. ἐκ] A deest. 16 Καὶ] C deest. θανάτου] C θανάτῳ. ὑμεῖς οἱ] C ὑμεῖς οἱ μή. ὑμῶν] C ὑμῶν τὸν βασιλέα. δὴ] C deest. τοῦ δόρυ] C ponit ante τὸ δόρυ. 17 δοῦλός σου] C φωνή μου, κύριέ μου, δοῦλός σου. 18 κύριος] A C κύριός μου. ἡμάρτηκα] C ἥμαρτον. τί εὑρέθη ἐν ἐμοὶ ἀδίκημα] C τίς ἐν ἐμοὶ κακία εὑρέθη. 19 ὁ] A C δὴ ὁ. ἐπισείει] C ἔσεισε. ἐπιείχθωσαι] C … εὐχθῶσαι. 20 ψυχήν μου] C ψύλλον ἕνα. 21 ἡμάρτηκα] C ἥμαρτον. … C ἔτι ἀνθ'. ἔντιμος] C ἔντιμος γεγένηται. ἐν] C κὴ ἐν. τῇ σήμερον] A τῇ σήμερον ἡμέρᾳ. C τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ. 22 εἰς] A ἔτι. C δὴ ἔτι. 23 κατὰ] C deest. 24 ἡ ψυχή σου] C ponit post ταύτῃ. σήμερον ἐν] C ἐν τῇ ἡμέρᾳ … ἐνώπιον] C ἐναντίον. σκεπάσαι] C ἐκσπάσαι. ἐξελεῖται] A C ἐξέληται. 25 σὺ] A εἶ. τέκνον] C τέκνον Δαυίδ. ἀπέστρεψεν] C ἐπέστρεψεν.

CAP. XXVII.

1 σωθῶ] A C διασωθῶ. 2 κὴ οἱ] C κὴ διέβη αὐτός, κὴ οἱ. Ἀγχοὺς] C Ἀκχίς, & v. 9. & 10. Ἀμμὰχ] C Μαώχ. 3 μετὰ Ἀγχοὺς] A μετὰ Ἀγχοὺς ἐν Γέθ. C πρὸς Ἀκχὶς βασιλέα ἐν Γέθ. 4 ἀνηγγέλη] A C ἀπηγγέλη. 5 … C ponit ante ὁ δοῦλος. 6 αὐτῷ] C αὐτῷ Ἀκχίς. Σεκλὰκ] A C Σικελάγ … ἡμέρας ταύτης] A σήμερον ἡμέρας. 7 ἐγενήθη] C ἐγένετο. τέσσαρας μῆνας] C μῆνες τέσσαρες. 8 πάντα τὸν Γεσσεὶ] C τὸν Γεσσουραῖον, κὴ τὸν Ἰεζραῖον. κὴ ἰδοὺ … γῆ κατῳκεῖτο] C ὅτι κατῳκεῖτο ἡ γῆ ἡ. ἀπὸ ἀνηκόντων] A C desunt. Τελαμψὺρ] A Λαμψούρ. C Γεσούρ. τετειχισμένων] A C deest. 9 ἢ] C καί. ἀνέστρεψαν] A C ἀνέστρεφον. 10 ἐπέθεσθε] C ἐπέθετε. Ἰεσμεγὰ] C Ἰερεμιήλ. 11 ἄνδρα … C πάντα ἄνδρα. ἐζωογόνησα] C ἐζωογόνει Δαυίδ. μὴ ἀναγγείλωσιν εἰς Γὲθ] C μήποτε ἀπαγγείλωσι. Δαυὶδ ποιεῖ] C ποιεῖ Δαυίδ. 12 Δαυὶδ ἐν τῷ Ἀγχοὺς … σφόδρα] C Ἀκχὶς ἐν Δαυίδ. μοὶ] C μου.

CAP. XXVIII.

1 ἐγενήθη] C ἐγένετο. Hoc caput Ald. addit capiti præcedenti. συναθροίζονται] C συναθροίζουσιν οἱ. ἐν ταῖς παρεμβολαῖς] C τὰς παρεμβολάς … πολεμεῖν] A πόλεμον. C εἰς πόλεμον. μετὰ] C ἐπὶ τόν. 3 … C … 6 ἐν prius] C κὴ ἐν. 7 ζητήσω] C ἐκζητήσω. Ἀενδὼρ] C Ἐνδώρ. 8 συνεκαλύψατο] C ἠλλοιώθη. ἔρχονται] C ἦλθον. αὐτῇ] C αὐτῇ Σαούλ. μάντευσαι] C μάντευσον. εἴπω σοι] C σοι εἴπω. 9 αὐτῷ] C ponit post γυνή. δὴ] C deest. ὅσα] C ἃ. ἐξωλόθρευσε] A ἐξωλόθρευσε Σαούλ. λέγων] C … τοῦ θεοῦ, λέγων. ἀπαντήσεται] A C ἀπαντήσει. 11 γυνὴ] A C γυνὴ τῷ Σαούλ. 12 εἶδεν] C εἶπεν. ἀνεβόησε] C ἐβόησεν ἡ γυνή. 13 εἶπον] C εἶπε, & ponit post ἑώρακας. αὐτῷ ἡ γυνὴ] C ἡ γυνὴ πρὸς Σαούλ. ἑώρακας] C … 14 ἄνδρα ὄρθιον] C γέροντα. ἐκ τῆς γῆς] C desunt. κὴ αὐτὸς διπλοΐδα ἀναβεβλημένος] C ἀναβεβλημένον διπλοΐδα. αὐτὸς Σαμουὴλ] C Σαμουὴλ ἐστί … αὐτοῦ] C deest. 15 μοὶ] A με. C μοι σύ. κὴ ἐν] C ἔτι ἐν bis. … A ἐνυπνίοις κὴ ἐν τοῖς δήλοις. σοὶ] C σὺ σύ. 17 πεποίηκε κύριός σοι] C … 18 ἐποίησεν αὐτῷ. κύριος] A C deest. ἤκουσας] C ὑπήκουσας τῆς … A C ἔπλησας. τοῦτο] C ponit post ῥῆμα. 19 τεσοῦνται] C μετ' ἐμοῦ. … Ἰσραὴλ] C Ἰσραήλ, κὴ σύ. 20 ἑστηκὼς] C ἀπὸ στάσεως αὐτοῦ. … ante ἐν. ἰσχὺς ἔτι] C ἔτι ἰσχύς. οὐ γὰρ] A C ὅτι οὐκ. 21 ἔσπευσε … Σαούλ. λόγους] A C λόγους σου. 22 δὴ] C καί. σοὶ] A C ἐν σοί. … ἠθέλησε] A οὐκ ἠβούλετο. C ἠπείθησε, κὴ οὐκ ἐβούλετο. 23 παρεβιάζοντο] C παρεβιάσαντο. 24 Καὶ τῇ] C Τῇ δέ. A Καὶ τῇ δέ. δάμαλις νομὰς] … μοσχάριον γαλαθηνόν. αὐτὴν] C αὐτό. 25 προσήγαγεν] A C προσήγαγεν. κὴ] C ἀναστάντες.

CAP. XXIX.

1 Ἀγχοὺς] C Ναίν. 2 χιλιάδας] A εἰς χιλιάδας. 3 διαπορευόμενοι] C παραπορευόμενοι. ἐστὶν] C ἐστὶν ἐπί. γέγονε μετ' ἐμοῦ ἡμέρας τοῦτο δεύτερον ἔτος] C ἐν γέγονε μετ' ἐμοῦ ἤδη δεύτερον ἔτος σήμερον. Εὕρηκα] C εὗρον. ἐνέπεσεν] A ἔπεσε. C εἰσῆλθε. καὶ ἕως] C ἕως. 4 ἐλυπήθησαν] C ἐθυμώθησαν. οὐχὶ] C ἢ οὐχί. ἐστὶν] A C ἐστὶν ἐπί. ἐν χερσὶ, λέγοντες] C ἐν χοροῖς, λέγουσαι. 6 ὅτι εὐθὴς σὺ, καὶ ἀγαθὸς] A σὺ καὶ ἀγαθὸς ὅτι καὶ ὅτι οὐχ εὕρηκα] C ὅτι οὐκ εὗρον. 8 πεποίηκα] C ἐποίησα. πολεμῆσαι] A C πολεμῆσαι. 9 πρὸς] C καὶ εἶπε πρός. ἀλλ'] A ἀλλ' ἤ. C ἄγγελος θεοῦ, ἀλλ'. σατράπαι] C στρατηγοί. 10 καὶ λόγον usque ad ἀνάστητε] C desunt. ἀπελθεῖν] C ἀπελθεῖν τὸ πρωΐ. πολεμεῖν] C ponit post Ἰεζραέλ. ἐπὶ Ἰεζραὴλ] A πρὸς Ἰσραήλ. C ἐπὶ Ἰεζραήλ. Hunc ultimum versum Ald. facit initium capitis sequentis.

CAP. XXX.

1 ἐξελθόντος] C ἐν τῷ παραγενέσθαι. τῶν ἀνδρῶν] C τοὺς ἄνδρας. τὴν Σικελάγ] C εἰς Σικελάγ. ἐπάταξε] C ἐπάταξαν. 2 πάντα τὰ] A C πάντας καὶ γυναῖκα] A C οὐδὲ γυναῖκα. 3 ἐμπεπύρισται] C ἐνεπύρισο. οἱ υἱοὶ αἱ θυγατέρες] C αἱ θυγατέρες … οἱ υἱοί. ᾐχμαλωτευμένοι] C αἰχμαλωτισμένοι. 4 ἦρε] C ἐπῆρε. ἐν αὐτοῖς] C ponit post ἰσχύς. ἔτι] C ponit post κλαίειν. 6 ὅτι] C διότι. τοὺς υἱοὺς] C τοῖς υἱοῖς. τὰς θυγατέρας] C ταῖς θυγατράσιν. 7 ἐφοὺδ] C ἐφοὺδ, καὶ προσήγαγεν Ἀβιάθαρ τὸ ἐφοὺδ πρὸς Δαυίδ. 8 γεδδοὺρ] C στράτευμα. εἰ] C καὶ εἰ. αὐτοῦ] A C αὐτοῦ. ἐξελεῖ] C ἐξαρεῖ. 9 καὶ οἱ περισσοὶ ἔστησαν] C καὶ κατελείφθησαν ἐκεῖ ἄνδρες. 11 αὐτὸν] C ponit post Δαυίδ. ὕδωρ] C ponit ante ἔπιε. 12 δεδώκασιν] C ἔδωκαν. ἔφαγε] C δύο σταφίδας καὶ ἔφαγε. ὅτι] C τρεῖς usque ad finem versus] C τρισὶν ἡμέραις καὶ τρισὶ νυξίν. 13 [illegible]] A C ponunt ante τίνος. ἐγώ εἰμι δοῦλος] C δοῦλος εἰμι ἐγώ. [illegible]] C ἐγκατέλειπε. 14 καὶ ἡμεῖς] C ἡμεῖς δέ. Χελεθὶ] C Χορεθί. [illegible]] A Γελβουέ. ἐνεπυρίσαμεν] C ἐνεπρήσαμεν. αὐτῷ] C πρὸς αὐτόν. 15 [illegible]] C συντάξεις. γεδδοὺρ] C στράτευμα. γεδδοὺρ] C σύστρεμμα. & καὶ] C καὶ ὤμοσεν αὐτῷ, καί. ἐκεῖ] C deest. 16 ἔτοι] C αὐτοὶ 17 ἕως δείλης] C καὶ ἕως ἑσπέρας. οὐκ ἐσώθη] C οὐ διεσώθη. ὅτι]

C deest. τὴν ἐπιβεβηκότα … καμήλους καὶ ἔφυγον] C ἐπιβεβηκότων … καμήλων, καὶ ἔφυγον. 18 ἃ ἔλαβον οἱ Ἀμαληκῖται] C ὅσα ἔλαβεν ὁ Ἀμαλήκ. ἐξείλατο] A deest. 19 καὶ … ἐπέστρεψε] C τὰ … ἀπέστρεψε. 20 πάντα] C Δαυὶδ πάντα. ποίμνια] C ποίμνια αὐτοῦ. 21 προσήγαγε] C προσῆλθε. αὐτὸν] C αὐτούς. 22 λοιμὸς] C ponit post πονηρός. ὅτι] C διότι. ἐξειλόμεθα] C ἐξῃρήμεθα. ὅτι ἀλλ' ἢ] C ἀλλά. 23 οὕτως] C ἀδελφοί μου οὕτως. ἡμῖν] C ἡμῖν τοὺς ὑπεναντίους. ἐπερχόμενον] C ἐπελθόν. 24 ὑπακούσεται] C ἀκούσεται. ὑμῶν] C ponit post λόγων. διότι] C διὰ τοῦτο. μεριοῦνται] C καὶ μεριοῦνται & ponit ante κατά. 25 ἐγενήθη] C ἐγένετο. ἐπέκεινα] C ἐπέκεινα. σήμερον] C ἡμέρας ταύτης. 26 τῶν σκύλων] C ponit post αὐτοῦ. 27 ἀπὸ] A C εὐλογία ὑμῖν ἐκ (A ἀπό.) Βαιθσοὺρ] C Βαιθήλ. Ῥαμᾶ] A C ἐν Ῥαμᾶ. Γεθὸρ] A Γιεθθέρ. C Ἰαθήρ. 28 Ἀμμαδὶ usque ad καὶ τοῖς ἐν ταῖς, versu 29] C Σιφαμώθ, καὶ τοῖς ἐν Ἐσθημοά, καὶ τοῖς ἐν Ῥαχάλ. 39 Κιμὰθ] A Κινάν. 30 Ἰεριμὼθ] C Ἑρμᾶ. Βηρσαβεὲ] C Βὴρ Ἀσάν. Νομβὲ] C Ἀθάχ. 31 πάντας] A C εἰς πάντας.

CAP. XXXI.

1 ἐπὶ] C ἐν. 2 υἱὸν] A C υἱούς. 3 ἐτραυματίσθη] C ἐτραυμάτισαν. 4 ῥομφαίαν] C μάχαιραν. ἀποκέντησόν] C ἐκκέντησον. μὴ] C μήποτε. ἀποκεντήσωσι] C ἀποκτείνωσι. ἐμοὶ] A C ἐν ἐμοί. ἐβούλετο] A ἐβουλήθη. ὅτι] C διότι. ῥομφαίαν] C μάχαιραν αὐτοῦ. ἐπέπεσεν] C ἔπεσεν. 5 ἐπέπεσε] A C ἔπεσε. ῥομφαίαν αὐτοῦ] C μάχαιραν. 6 ἐν τῇ] C καὶ πάντες οἱ ἄνδρες αὐτοῦ, ἐν τῇ. 8 ἔρχονται] A C καὶ ἔρχονται. ἐκδιδύσκειν] C ἐκδῦσαι. νεκροὺς] C τραυματίας. ἐπὶ τὰ ὄρη] C ἐν τῷ ὄρει. 9 ἀποστρέφουσιν] C ἀποκεφαλίζουσιν. ἐξέδυσαν τὰ] C ἐκδιδύσκουσιν αὐτὸν τά. καὶ ἀποστέλλουσιν] A καὶ ἀποκόπτουσιν τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ ἐξαποστέλλουσιν. αὐτὰς] A C deest. εὐαγγελίζοντες] C εὐαγγελιζόμενοι. λαῷ] A C λαῷ αὐτῶν. 10 αὐτοῦ] C τοῦ λαοῦ. Ἀσταρτεῖον] A Ἀστάρτιον. 11 ἀκούουσιν] C ἀκούουσιν περὶ αὐτοῦ. ἃ] C ὅσα. 12 πᾶς ἀνὴρ] C πάντες οἱ ἄνδρες. Ἰωνάθαν τοῦ υἱοῦ] C τῶν υἱῶν. φέρουσιν] C ἤνεγκαν. κατακαίουσιν] C κατέκαυσαν. 13 λαμβάνουσι] C ἔλαβον. θάπτουσι] C ἔθαψαν. τὴν ἐν] C ἐν. νηστεύουσιν] C ἐνήστευσαν.

R E G U M II.

CAP. I.

1 ἐγένετο] C ἐγένετο. ἐκ τοῦ] A C τοῦ. Σαοὺλ] C τοῦ μετὰ Σαούλ. καὶ ἐγένετο] C ἐγένετο δέ. εἰσελθεῖν] A ἐλθεῖν. 3 αὐτῷ] C πρὸς αὐτόν. παρεγένου] C παρεγένου. ἐγὼ] C deest. 4 αὐτῷ] C πρὸς αὐτόν. ὅτι ἔφυγεν] C πέφευγεν. A ὅτι πέφευγεν. πεπτώκασιν] C ἔπεσον. καὶ ἀπέθανον] C ἀπέθανε] C τεθνήκασι. 7 ἐπὶ τὰ] C desunt. 8 εἶπε] C εἶπον αὐτῷ. 9 στῆθι] A C ἐπίστηθι. κατέσχε] C κατέχει. ὅτι πᾶσα] A C ἔτι ἐν] C ἐστὶν ἐν. 10 ἐπέστην] C ἐπέστησα. βασίλειον] C διάδημα. τὴν κεφαλὴν] C τῆς κεφαλῆς. χλιδῶνα] A κλιδῶνα. 11 διέῤῥηξαν τὰ ἱμάτια αὐτῶν] C desunt. 13 ἀπαγγέλλοντι] C ἀπαγγείλαντι. 16 Δαυὶδ] C ponit ante πρός. ἐθανάτωσα] C τεθανάτωκα. 18 Στῆλαι τὸν] A Καὶ εἶπε, [illegible]. C καὶ εἶπεν, Ἀκρίβασαι. ἐπὶ τὰ ὕψη] C desunt. 19 ἀναγγείλητε] C ἀπαγγείλητε. ἐν] C εἰς. 20 καὶ μὴ] C μηδέ. ἐξόδοις] C ὁδοῖς. [illegible]] C ὅπως μή. μήποτε ἀγαλλιάσωσιν αἱ. C μηδὲ γαυριάσωσι. 21 ἐν] C deest. καταβάτω] C πέσοι. ἐφ' ὑμᾶς] C ponit post πέσοι. δρόσος] C [illegible] δρόσος. καὶ μὴ] C μήτε. ἐκεῖ] C deest. θυρεὸς posterius] C [illegible]. 22 ἀπεστράφη] C ἀνέστρεψε. ἀνέκαμψε] C ἀνέστρεψε. 23 εὐπρεπεῖς] C deest. καὶ ὑπὲρ] C ὑπέρ. 24 κλαύσατε] C ponit ante ἐπί. τὰ [illegible]] C τὸν ἱματισμόν. 25 τοῦ πολέμου] C πολέμων. ἐπὶ] C εἰς. [illegible] θάνατον ἐτραυματίσθης, ἐπί. τραυματίας] C ἐτραυματίσθης. 26 σοὶ] C [illegible] Ἰωνάθαν] C ponit ante ἀδελφέ. 27 ἔπεσον] C ἔπεσον.

CAP. II.

1 [illegible]] C τῆς Ἰουδαίας. 2 εἰς Χεβρὼν] C deest. 3 ἄνδρες] C ἄνδρες [illegible]. κατῴκουν] C κατοικοῦσιν. 4 βασιλεύειν] A βασιλεῦσαι. ἔθαψαν] C αὐτοὶ ἔθαψαν. 5 τοὺς ἡγουμένους] C ἡγεμόνας. Δαυὶδ] C deest. [illegible]] C πεποιήκατε. τὸν χριστὸν κυρίου] C desunt. καὶ Ἰωνάθαν τὸν [illegible]] C desunt. 6 καίγε ἐγὼ] C καὶ ἐγὼ δέ. τὸ ἀγαθὸν τοῦτο] C τὰ [illegible] ταῦτα. 7 Σαοὺλ] C ponit ante ὁ κύριος. καί γε] C καὶ ὅτι. ἑαυτὸν] A C ἑαυτούς. 8 Ἰεβοσθὲ] C Ἰσβόσεθ. & versu 10. ἀνεβίβασεν] C [illegible]. εἰς Μαναὲμ] C desunt. 9 Θασιρὶ] C Ἀσορί. 10 Τεσσαράκοντα ἐτῶν] C Υἱὸς πεντήκοντα ἐτῶν ἦν. 11 ἐγένοντο αἱ ἡμέραι,] C ἐγένετο ἀριθμὸς τῶν ἡμερῶν, ὧν. Δαυὶδ] C ponit post ἐβασίλευσε. [illegible]] C μῆνες. 12 ἐκ Μαναὲμ] A ὅτε ἐβασίλευσεν Μαναέμ. C ἐκ παρεμβολῆς [illegible] εἰς Γαβαὼν] C βουνοῦ. A εἰς Γαβαών. 13 ἐξῆλθον ἐκ Χεβρὼν] C ἐξῆλθον ἐκ Χεβρὼν & ponit ante καὶ οἱ. αὐτοῖς] C ἀλλήλοις. ἐπὶ τῆς κρήνης] [illegible] ἐπὶ τῆς κρήνης] A desunt. C ponit post ἐντεῦθεν. 15 τῶν Βενιαμὶν [illegible]] C δώδεκα τῶν υἱῶν Βενιαμίν. Σαοὺλ] A Σαοὺλ δώδεκα. ἐκ] [illegible] 16 ἐκράτησαν] A ἐκράτησαν. τὴν κεφαλὴν] C τῆς κεφαλῆς. ἐκλήθη [illegible] τοῦ τόπου ἐκείνου] C ἐπικλήθη τῷ τόπῳ ἐκείνῳ. 17 ἔπταισεν] C ἐ[illegible] 18 ἐν] C τῶν ἐν. 19 πορεύεσθαι] A πορευθῆναι. εἰς] C οὐδὲ εἰς [illegible]] A ἤ. 20 εἰς τὰ] C desunt. εἰ] C deest. 21 ἐκ τῶν] C ἀ[illegible] 22 ἔτι] C ponit post Ἀβεννήρ. λέγων] C εἶπεν. ἀπ'] C σὺ [illegible] Ἰωὰβ] C Ἰωὰβ τὸν ἀδελφόν σου. 23 Καὶ ποῦ ἐστι ταῦτα; ἐπίστρεφε [illegible] Ἰωὰβ τὸν ἀδελφόν σου] C desunt. ἀποστῆναι] C Ἀσαὴλ τοῦ ἀποστῆναι. [illegible]] A διέστη αὐτοῦ. ἐκεῖ] C deest. καὶ ὑφίστατο] A ἀφίστατο. 24 [illegible]] A ἦλθον. Ἀμμὰν] A Ἐμμάτ. C Ἀμμά. ὅ ἐστιν ἐπὶ προσώπου [illegible]] C τοῦ κατὰ πρόσωπον Γιέ. 25 ἐγενήθησαν εἰς συνάντησιν] C ἐγένοντο εἰς [illegible] 26 ἢ] C deest. ἀποστρέφειν] A ἀποστραφῆναι. ἡμῶν] C ἀν[illegible] 27 ἕκαστος] C πορεύεσθαι ἕκαστος. 28 ἀπέστησαν] A ἔστη. C ἀπέστη. [illegible] καταδιώκειν] C κατεδίωξεν. ὀπίσω] C οὐκέτι κατόπισθεν. προσέθεντο] C προσετίθετο. 29 ἀπῆλθον] A καὶ ἀπῆλθον. 30 ὄπισθεν] C deest. [illegible]] A deest. ἀπεσκέπτησαν] A ἐπεσκέπησαν. παίδων] A υἱῶν. Δαυὶδ] C [illegible] οἱ πεπτωκότες. 31 ἑξήκοντα] A C καὶ ἑξήκοντα. παρ' αὐτοῦ] C desunt [illegible]. 32 ἐν] C τῷ ἐν. ἐπορεύθη] C ἐπορεύθησαν. ὅλην τὴν νύκτα] C ponit ante Ἰωάβ. διέφαυσεν] C διεφωτίσθη.

CAP. III.

2 υἱοὶ] A C υἱοὶ ἕξ· & C ponit post Χεβρών. αὐτοῦ] A αὐτῷ. 3 Δαλουΐα] C Κελεάβ. τῆς Ἀβιγαίας τῆς Καρμηλίας] A τῇ Ἀβιγαίᾳ τῇ Καρμηλίᾳ. 4 Ὀρνία] A Ὀρνίας. C Ἀδωνία. 5 Ἰεθεραὰμ] C Ἰεθράν. Αἰγὰλ] A Αἰγλάχ. τῷ] C αὐτῷ τῷ. 7 παλλακὴ] C ἦν παλλακή, καὶ ὄνομα αὐτῇ. Ἰὼλ] C Αἴα. καὶ εἶπεν] A καὶ εἰσῆλθεν πρὸς αὐτὴν Ἀβεννήρ, καὶ εἶπεν. 8 Ἀβεννὴρ πρὸς αὐτὸν] C αὐτῷ Ἀβεννήρ. ἐγὼ] C deest. ἐποίησα σήμερον] C καὶ ἐποίησα. γνωρίμων] C γνωρίμων αὐτοῦ. σὺ ὑπὲρ] C περί. 9 τῷ Ἀβεννὴρ] C μοι & ponit ante ὁ θεός. αὐτῷ] C deest. ὅτι posterius] A C deest. 10 περιελεῖν] A καὶ περιελεῖν. 11 ἠδυνάσθη] C ἠδυνήθη. ἀποκριθῆναι] C ἀνταποκριθῆναι. φοβεῖσθαι] A C φοβηθῆναι. 12 Θαιλὰμ οὗ ἦν, παραχρῆμα] C Χεβρών. οὐκ ὄψῃ] C οὐ μὴ ἴδῃς. 14 ἀγγέλους] C ponit ante πρός. 15 παρὰ posterius] C deest. Σελλὴς] A Σελλήμ. C Λαΐς. 16 μετ' αὐτῆς] C μετ' αὐτὴν & ponit ante ὁ ἀνήρ. κλαίων] C πορευόμενος, καὶ κλαίων. Βαραχὶμ] A Βαουρίμ. C Βαχουρίμ. ἀνάστρεφε] C καὶ ἀνάστρεφε. 17 εἶπεν Ἀβεννὴρ] C λόγος Ἀβεννὴρ ἐγένετο. λέγων] C καὶ εἶπεν. ἐζητεῖτε] C ζητοῦντες ἦτε. βασιλεύειν] C βασιλεῦσαι. 18 τὸν Ἰσραὴλ] C τὸν λαόν μου Ἰσραήλ. αὐτῶν] A C αὐτοῦ. 19 ἐν τοῖς ὠσὶ] A καίγε ἐν τοῖς ὠσί. C καὶ εἰς τὰ ὦτα τῶν υἱῶν. Ἰσραὴλ] C υἱῶν Ἰσραήλ. οἴκου] A C παντὸς οἴκου. 21 πάντα] C πάντα τὸν λαόν. μετ' αὐτοῦ] C μετὰ σοῦ. ἐν] C ἐπί. ἐξαπέστειλε] C ἀπέστειλε. 22 παρεγένοντο] A παραγίνονται. ἐκ] C ἀπό. πολλὰ] C deest. εἰς] C ἐν. ἀπεληλύθει] C ἐπορεύθη. 23 αὐτοῦ ἦλθοσαν] C ἡ μετ' αὐτοῦ ἥκασαν. ἀπηγγέλη] C ἀπήγγειλαν. ἥκει] C ἦλθεν. ἀπέσταλκεν] C ἀπέστειλεν. 24 εἶπε] C εἶπεν αὐτῷ. ἐξαπέσταλκας] C τοῦτο ἐξαπέστειλας. 25 ἔξοδον … εἴσοδον] A C εἴσοδον … ἔξοδον. σὺ] C deest. 26 ἀνέστρεψεν] C ἐξῆλθεν. πρὸς Ἀβεννὴρ ὀπίσω] A πρὸς Ἀβεννὴρ ὀπίσω αὐτοῦ. C ὀπίσω Ἀβεννήρ. ἐπιστρέφουσιν] A ὑποστρέφουσιν. τοῦ Σεηρὰμ] C Σεϊρᾶ. 27 ἐπέστρεψε] A C ἀπέστρεψε. ἐκκλῖναι] C ἐν παραλογισμῷ. ἐκεῖ] A ponit post ψόαν. Ἰωὰβ] C αὐτοῦ. 29 σκυτάλης] A C σκυτάλην. ἐλαττούμενος] C ἐλαττονούμενος. 30 διεπαρατηροῦντο] C διετηροῦντο. 31 ἐνώπιον] A C ἔμπροσθεν. ὀπίσω] C ἔμπροσθεν. 32 ἦρεν] C ἐπῆρεν. τοῦ τάφου αὐτοῦ] C τῷ τάφῳ Ἀβεννήρ. ἐπὶ Ἀβεννὴρ] C desunt. 34 ἐκ posterius] C οὐδέ, & ponit post οἱ πόδες. προσήγαγεν] A C προσήγαγες. υἱῶν] A C υἱοῦ. 35 συνήχθη] A συνήχθησαν. C συνῆλθε. καὶ τάδε] C τάδε. δύῃ] A C δύναι. 36 ἔγνω] C ἐπέγνω & ponit post λαός. τοῦ λαοῦ] C παντὸς τοῦ λαοῦ. 37 ἔγνω] C ἐπέγνωσαν. 38 μέγας] A ponit post πέπτωκεν. C καὶ μέγας. σήμερον, καὶ] C σήμερον, & ponit ante συγγενής. ὑπὸ βασιλέως] C εἰς βασιλέα; εἰ δὲ] C καὶ οἱ. σκληρότεροί μου] A σκληροί μοι. ἀποδῷ] A C ἀνταποδῷ.

CAP. IV.

1 υἱὸς Νὴρ] C desunt. παρελύθησαν] C ἐταράχθησαν. 2 συστρεμμάτων] C στρεμμάτων. τῷ δευτέρῳ] C ponit ante ὄνομα. ὅτι] A C ὅτι καί. 4 Καὶ] C deest. αὐτὸν, καὶ] A αὐτήν. C αὐτὴν καί. 6 διέλαθον] A διῆλθον. 7 εἰσῆλθον] C εἰσεπορεύθησαν. θανατοῦσιν αὐτὸν] C θανατοῦσι. ἔλαβον] A λαβόντες. καὶ] A deest. 8 κυρίῳ] A C κυρίῳ ἡμῶν τῷ. Σαοὺλ] A C Σαοὺλ καὶ Ἰωνάθαν. 11 Καὶ νῦν] C Ἀλλὰ καὶ νῦν. ἀπεκτάγκασι] C ἀπέκτειναν. κοίτης] A κλίνης. ἐπὶ τῆς κοίτης αὐτοῦ] C ponit ante ἐν τῷ. χειρὸς] A τῶν χειρῶν. 12 καὶ ἀποκτέννουσιν] A ἀποκτέννουσιν. C ἀπέκτειναν. κολοβοῦσι] C ἐκολόβωσαν. ἔθαψαν] A καὶ ἔθαψαν. Νὴρ] C Νὴρ ἐν Χεβρών.

CAP. V.

1 εἶπαν αὐτῷ] C λέγουσιν. ἡμεῖς] C ponit ante ὀστᾶ. 2 ἐχθὲς, καὶ τρίτην] C χθὲς, καὶ τρίτης. ἡμῖν] A ἡμᾶς. ὁ ἐξάγων, καὶ εἰσάγων] C ἐξαγαγὼν, καὶ εἰσαγαγών. λαόν μου posterius] C desunt. 3 εἰς Χεβρὼν] C ponit

nit ante πρὸς τόν. τὸν Δαυὶδ εἰς βασιλέα] A τὴν βασιλείαν Δαυίδ. 4 Δαυὶδ] C ὢν Δαυίδ. βασιλεῦσαι] A C βασιλεύειν. 5 Ἑπτὰ ἔτη, καὶ μῆνας ἕξ] C ponit post Ἰούδαν. ἐβασίλευσεν] C Καὶ ἐβασίλευσεν. τρία] A C καὶ τρία. ἐβασίλευσεν] C ponit ante τεσσάκοντα. πάντα] A deest. ἐν Ἱερουσαλὴμ] C ponit ante ἐβασίλευσε. 6 Δαυὶδ] C ὁ βασιλεύς. καὶ οἱ] A C καὶ πάντες οἱ. ὅτι] C διότι. τυφλοὶ ⁙ χωλοὶ] C χωλοὶ ⁙ τυφλοί. 7 περικατελάβετο] C κατελάβετο. 8 τῇ] A C ἐν τῇ. καὶ τοὺς μισοῦντας] C non habet καί. τυφλοὶ, καὶ χωλοὶ] A χωλοὶ καὶ τυφλοί. C τυφλὸς, καὶ χωλός. εἰσελεύσονται] C εἰσελεύσεται. 9 αὐτὴν] C τὴν. 10 διεπορεύετο] A C ἐπορεύετο. καὶ prius] C deest. 11 λίθων] C τοίχου λίθων. 12 ἡτοίμασεν] C ἑτοίμασε. 14 αὐτῷ] C αὐτῶν. 15 Σαμμὺς] C Σαμαά. καὶ Ἐλιφαλὲτ] C desunt. Sed habet post Ἐλιφαλὰθ. Ναφὲκ] C Ναφάγ. 16 Ἰεφιε] A C Ἰεφιέ. Σαμαὰ usque ad finem versus] desunt in Comp. 17 ὅτι] C deest. πάντες] C deest. 18 παραγίνονται] παρεγένοντο. 19 διὰ κυρίου] C τὸν κύριον. παραδώσεις] C εἰ παραδώσεις. 20 τοὺς ἀλλοφύλους] C αὐτούς. τοὺς ἀλλοφύλοις] C αὐτοὺς Δαυίδ. ἐχθροὺς] A C ἐχθρούς μου. ἀλλοφύλοις] C deest. ἐμοῦ] C μου. 21 καταλιμπάνουσιν] C κατέλιπον. ἐκεῖ] C ἐκεῖ οἱ ἀλλόφυλοι. ἐλάβοσαν] C λαμβάνουσιν. οἱ μετ'] C desunt. ἐν τῇ κοιλάδι] C ὅτι τὴν κοιλάδα. 23 καὶ εἶπε] A λέγων, Εἰ ἀναβῶ πρὸς τοὺς ἀλλοφύλους, καὶ παραδώσεις αὐτοὺς εἰς τὰς χεῖράς μου, καὶ εἶπε. C καὶ εἶπεν αὐτῷ. ἐκ] C ἐκ ἄν. 24 συγκλεισμοῦ] A C συσσεισμοῦ. ἀπὸ] C deest. τῶν ἀλσέων] C τῶν ἀλσῶν. πρὸς αὐτοὺς] C εἰς τὸν πόλεμον. κόψειν] C τύπτειν. 25 καθὼς] C οὕτως, καθώς. τῆς γῆς] C desunt.

CAP. VI.

1 ὡς ἑβδομήκοντα] C τριάκοντα. 2 καὶ ἀπὸ] C ἀπ'. ἐν ἀναβάσει] C desunt. τῶν δυνάμεων] C Σαβαώθ. τῶν] C τόν. 3 κυρίου] C τοῦ θεοῦ. Ἀμιναδὰβ] C Ἀβιναδάβ, ut & versu 4. 5 υἱοὶ] C πάντες υἱοί. ἐν ἰσχύϊ] C desunt. 6 Ἅλω] C Ἅλωνος. Ναχὼρ] C Ναχών. τὸν] C πρός. Ὀζὰ] A Ὀζάν. 7 τοῦ] C ὢν τοῦ. ἔπαισεν] C ἐπάταξεν. ὁ θεὸς] C ὁ θεὸς ὅτι τῇ προπετείᾳ. 9 κυρίου] A C τοῦ θεοῦ. 11 ἀπέκλινεν] A ἐξέκλινεν. C ἐξέκλινεν. Ἀβεδδαρὰ] C Ὀβὴδ Ἐδώμ. bis in hoc versu: & versu 12. καὶ ἐπέθηκαν usque ad Γεθαίου] C desunt. ὅλον] C deest. ἀπηγγέλη] A ἀπαγγέλλη. κιβωτὸν] A C κιβωτὸν τοῦ κυρίου. μόσχον] A C μόσχου. ἄρνες] C ἀρνός. ἐν] A λέγων ἐν. ὁ Δαυὶδ] C αὐτός. ὁ οἶκος] C defunt. καὶ μετ'] C καί. 16 κιβωτὸς] C κιβωτὸς κυρίου. ὀρχούμενον] C παίζοντα, καὶ ὀρχούμενον. 17 φέρουσι] A εἰσφέρουσι. C εἰσφέρουσι. ἀνέθηκαν] A C ἀνέθηκεν. εἰς μέσον] C ἐν μέσῳ. αὐτῇ] A ἐν αὐτῇ. εἰρηνικὰς] A εἰς εἰρηνικάς. C καὶ εἰρηνικάς. 18 συνανεφέρων] A C ἀναφέρων. 19 διεμέρισεν] C ἐμέρισε. ἀπὸ Δὰν ἕως Βηρσαβεέ, καὶ] C desunt. 20 ἐπέστρεψε] A C ἀπέστρεψε. ἑαυτοῦ] C αὐτοῦ. ἀποκαλυφθεὶς] C ponit post ὀρχουμένων. 21 εὐλογητὸς κύριος] C desunt. A καὶ εὐλογητὸς κύριος. ὅτι τὸν Ἰσραὴλ] C τοῦ Ἰσραήλ. 22 μὴ] C deest.

CAP. VII.

1 κατεκληρονόμησεν] C κατέπαυσεν. κύκλῳ] A C κυκλόθεν. τῶν κύκλῳ] A κύκλῳ. C defunt. 2 δὲ] C deest. κάθηται] A καθήσεται. 3 ἂν] A C ἂν ᾖ. 4 τῇ] C ἐν τῇ. 5 Πορεύου] C Πορεύθητι. 6 ἀνήγαγον] A ἐξήγαγον. ἕως] C καὶ ἕως. καὶ ἐν] C ἐν. 7 ἱνατί] C τί ὅτι. 8 μάνδρας] C μάνδρας ἐξ ἑνός. ὅτι posterius] A C deest. 9 Cε ὀνομαστὸν] C σοι ὄνομα μέγα. 11 Ἀπὸ] A C Καὶ ἀπό. ἀπαγγελεῖ] A C ἀναγγελεῖ. οἰκοδομήσεις αὐτῷ] C οἰκοδομήσει σοι. 13 μου] A deest. 14 Ἐγὼ] C Καὶ ἐγώ. 15 ἀφ' ὧν] C ἀπὸ Σαοὺλ, ὃν. ἐκ] C ἀπό. μου] C σοῦ. 19 κατεσμικρύνθη μικρὸν] C κατεσμικρύνθη τὰ μικρὰ ταῦτα. 20 οἶδας] C ponit post Cῦ. 21 Καὶ διὰ] C Διὰ τὸν λόγον σου, καὶ διά. ἐποίησας] C πεποίηκας. μεγαλωσύνην] A ἀγαθωσύνην. C μεγαλωσύνην Cου. 22 μεγαλυνθῆναι] C μεγαλυνθείης. κύριέ μου] A κύριέ μου, κύριε. 23 αὐτῷ] C ἑαυτῷ. 25 πίστωσον] C πιστωθήτω. κύριε παντοκράτωρ θεὸς τοῦ Ἰσραὴλ, καὶ νῦν] A C defunt. καθὼς] C καὶ καθώς. ἐλάλησας] C ἐλάλησας, ποίησον. 26 μεγαλυνθείη] A C καὶ νῦν μεγαλυνθείη. αἰῶνος] A C αἰῶνος, λέγων. 27 κύριε] A C κύριος. Ἰσραὴλ] A C ὅτι τὸν Ἰσραήλ. τὸ ὦ posterius] C deest. αἰῶνα] A αἰῶνα ἐνώπιόν Cου.

CAP. VIII.

1 καὶ ἐπάταξε] C ἐπάταξε. 2 ἐν σχοινίοις] C σχοινίῳ. καὶ τὰ δύο σχοινίσματα] C καὶ τὸ πλήρωμα τὸ τρίτου σχοινίσματος. ἐζώγρησε] A ἐζώγρησαν. 4 ἑπτὰ χιλιάδας ἱππέων] C ἑπτακοσίους ἱππεῖς. ἑαυτῷ] C ἑαυτῷ ἐξ αὐτῶν. A ἐξ αὐτῶν. 5 Δαμασκοῦ] C ἐκ Δαμασκοῦ. εἰκοσιδύο] A C εἴκοσι καὶ δύο. 6 ἐγένετο ὁ Σύρος] C ἐγένοντο οἱ Σύροι. 7 καὶ ἔλαβεν αὐτὰ usque ad finem versus] C defunt. 8 Μεταβὰκ] C Βατάχ. ἐν αὐτῷ usque ad finem versus] C defunt. 10 Ἰεδδουρὰμ] C deest. ὅτι] C ὅτι ἀνήρ. ἦσαν] C ὢν. 11 καὶ μετὰ] C καί. 12 Ἐκ] C Καὶ ἐκ. 13 ἐπάταξε] A ἐπάταξαν. Γεβελὲμ] C Γημελέχ. χιλιάδας] A χιλιάδας ἀνδρῶν. 14 ἔθετο] C ἔθετο Δαυίδ. φρουρὰν] A φρουράς. Ἰδουμαίᾳ] C Ἰδουμαίᾳ ἔθηκεν ἐνστηλώματα. οἱ Ἰδουμαῖοι] C οἱ ἐν τῇ Ἰδουμαίᾳ. βασιλεῖ] C Δαυίδ. ἐπορεύετο] A ἐπορεύθη. 15 πάντα] C deest. 17 Ἀχιμελὲχ] A Οὐδιμέλ. Ἀχιμέλεχ] A Ἀβιμέλεχ. Σασὰ] C Σαρίας. 18 Ἰωδαὲ] C Ἰωιαδέ. Χελεθὶ ⁙ Φελετὶ] C Φελτὶ ⁙ Χερεθί.

CAP. IX.

1 Ἔτι] C τίς ἔτι. ἐν] C deest. 2 εἶπεν] C λέγει. πρὸς αὐτὸν] C ponit post βασιλεύς. 3 ἔτι ἀνὴρ] C ponit ante ἐκ τοῦ. ἔτι ἐστὶν] C ἐστὶν ἔτι. 4 εἶπεν] C εἶπεν αὐτῷ. 6 παραγίνεται] C παρεγένετο. Μεμφιβοσθὲ] C Μεμφιβοσθέ, per totum caput. 7 Ἔλεος] C ponit ante μετά. διὰ] C ἕνεκεν. πάντα ἀγρὸν] C πάντας τοὺς ἀγρούς. πατρὸς prius] C deest. 8 Μεμφιβοσθὲ] A αὐτῷ Μεμφιβοσθέ. C αὐτῷ. βασιλεὺς] C βασιλεὺς Δαυὶδ τόν. 9 ὅτι] C ὑπῆρχε. ὅλῳ τῷ οἴκῳ] A ὅλον τὸν οἶκον. C πάντα τὸν οἶκον. 10 εἰσοίσεις ἄρτους] A C φέροντας. ἄρτον] A ponit ante διαπαντός. C ἄρτοις. 11 κατὰ] C deest. ποιήσει] A ποιήσω. Δαυὶδ] C τῷ βασιλέως. αὐτοῦ] A C deest. 12 υἱὸς] C ponit ante υἱός. 13 ὅτι] C διότι. ἤσθιε] C ponit ante διαπαντός. ἀμφοτέροις τοῖς ποσὶν] C ἀμφοτέροις τοὺς πόδας.

CAP. X.

1 ἀντ' αὐτοῦ] C ponit ante Ἀννάν. 2 ὃν τρόπον] C καθώς. ἔλεος] C ponit post ἐμοῦ. παῖδες] C δοῦλοι. 3 μὴ παρὰ τὸ δοξάζειν] C οὐχὶ δοξάζων. ὅτι ἀπέστειλε] C ἀπέσταλκε. ἀλλ' ὅπως οὐχὶ] A οὐχὶ ἀλλ' ὅπως. C ἀλλ' ὅπως. ἐρευνήσωσι] C ἐξερευνήσωσι. πόλιν] C πόλιν Cου. καὶ τοῦ] A τῆς. C ὅτι. κατασκέψασθαι] A κατασκέψασθαι. ἀπέστειλε] C ἀπέσταλκε C δούλοις. & versu 4. αὐτῶν prius] C αὐτῷ τὸ ἥμισυ. τὸ μανδύον. ἐν τῷ ἡμίσει] C τὸ ἥμισυ. 5 ἀπήγγειλαν] A ἀπήγγειλαν. ὑπὲρ] C περί. ἀπέστειλεν] C ἐξαπέστειλεν. ἀπαντὴν] A C εἰς. ἠτιμασμένοι] A C ἠτιμωμένοι. 6 κατῃσχύνθη ὁ λαὸς] C λαοί. τὴν Συρίαν Βαιθραὰμ] C τὸν Σύρον Βαιθραάβ. τὴν Συρίαν] C ... καὶ Ῥωὰβ] C desunt. Ἀμαλὴκ] A Ἀμαλὴκ Μααχά. C Μααχά. τοὺς δυνατοὺς] C στρατὸν τῶν δυνατῶν. 8 παρὰ τῇ θύρᾳ] A ... C παρὰ τὴν πυλῶνα. πύλης] C πόλεως. Συρίας] A καὶ Συρία. Ἰσβὰβ] A Ἰωάβ. μόνοι ἐν ἀγρῷ] C καθ' ἑαυτοὺς ἐν τῷ πεδίῳ. ... ad ὄπισθεν] C γεγόνασιν ἀντιπρόσωποι τοῦ πολέμου πρὸς αὐτὸν ... ὄπισθεν. ἐπελέξατο] C ἐξελέξατο. νεανιῶν] C νεανίσκων ὑμῶν. Συρίας ... παρετάξαντο] C παρετάξατο. 10 Καὶ τὸ] C Τὸ δέ. ἐν χειρὶ ... παρετάξαντο] C παρετάξατο. 11 εἶπεν] C εἶπε πρὸς Ἀβεσσά. ... C κραταιωθῇ ὁ Σύρος. ἔσεσθε] C ἔσῃ. κραταιωθῶσιν] C ponit post Ἀμμών. ἐσώμεθα] C περιδόσομεν. 12 σου] C ... C ὁ μετ' αὐτοῦ. πρὸς Συρίαν] C ὅτι τὸν Σύρον. ἔφυγον ἀπὸ] C ἔφυγον ... ἐκ. 14 ἔφυγε Συρία] C πεφεύγῃ ὁ Σύρος. ἀπὸ] C ἐκ. ... συναγωγὰς τοῦ. καὶ παρεγίνετο] C defunt. εἰς] A ἐκ. 15 Συρία] C ... ἔπαισεν] C ἔπεσεν. ἡμελεσθησαν] C ἐνώπιον τῶν υἱῶν. ἐπὶ] C κατά. ... τὴν Συρίαν τὴν] C ἐξήγαγε τὸν Σύρον τόν. ἐκ τῆς] C ἐν ... C deest. ἄρχων τῆς δυνάμεως] C ὁ ἀρχιστράτηγος. 17 Αἰλὰμ] C ... Συρία ἀπήντησε] C ὁ Σύρος ἐξεναντίας. ἐπολέμησαν] A C ἐπολέμησε. Συρία ἀπὸ] C ὁ Σύρος ἐκ. Ἰσραὴλ] A υἱῶν Ἰσραήλ. ... τῆς Συρίας] C τῶν Σύρων. ἄρχοντα τῆς δυνάμεως] C ἀρχιστράτηγον. 19 ... A C ἐνώπιον. καὶ ηὐτομόλησαν μετ' Ἰσραὴλ] C καὶ διέθεντο διαθήκην μετὰ Ἰσραήλ. ἐδούλευσαν αὐτοῖς] C ἐδούλευον τῷ Ἰσραήλ. ἐφοβήθη Συρία] C ... Σύροι. σῶσαι] C διασῶσαι. ἔτι] A C ὅτι. C ponit post Ἀμμών.

CAP. XI.

1 ἀπέστειλε] C ἐξαπέστειλε. διέφθειραν] C διέφθειρε. διεξῆλθε] A C ... ἐκάθισεν] C καθῆκε. 2 Καὶ ἐγένετο πρὸς ἑσπέραν] C Ἐγένετο ... καιρῷ τῆς δείλης. ἀπὸ τοῦ δώματος] C ponit ante γυναῖκα. ... 3 αὕτη] C αὕτη ἐστίν. Ἐλιὰβ] C Ἐλιάμ. 4 αὕτη] C αὐτὴ ... ἔλαβεν] C συνέλαβεν. ἀποστείλασα] C ἀπέστειλε, καί. ἐγώ εἰμι ἐν ... A ἰδοὺ ἐγώ εἰμι ἐν γαστρί. C συνείληφα. 6 λέγων] C καὶ εἶπε, ... μοί. 7 καὶ εἰσῆλθε πρὸς αὐτὸν] C πρὸς Δαυίδ. Δαυὶδ] C αὐτὸν Δαυίδ ... εἰς εἰρήνην prius, usque ad finem versus] C ... ὁ λαὸς, καὶ εἰ ὑγιαίνει ὁ πόλεμος. 9 παρὰ τῇ θύρᾳ] C ἐν τῷ πυλῶνι ... A παρὰ τῇ θύρᾳ τοῦ οἴκου. τῶν δούλων] C πάντων τῶν παίδων. 10 ἀπήγγειλαν] A C ἀπήγγειλαν. 11 σὺ ἔρχῃ] C παραγέγονας σύ. ἔτι] C deest. ... ἐμβαλοῦμαι] C πάλιν παρεμβεβλήκοτες. ἐγὼ] C πῶς. πῶς] A C deest. ἡ ψυχή Cου] C μὰ τὴν ψυχήν Cου, καὶ μὰ τὴν ζωὴν τῆς ψυχῆς Cου. εἰ] C ... ῥῆμα] C πρᾶγμα. 12 ἐνταῦθα καίγε] C ὧδε. 13 ἐμέθυσεν αὐτὸν] C ... θῆναι. τῆς κοιτῶνος ὅτι τῆς κοίτης αὐτοῦ] C καὶ ἐκοιμήθη ὁ Οὐρίας ἐν τῷ ... δούλων] C παίδων. καὶ εἰς] C εἰς δέ. 15 Καὶ ἔγραψεν] C Ἔγραψε δέ. ... καίγε] C παρὰ Ἰωάβ. ἐξεναντίας τοῦ πολέμου τοῦ κραταιοῦ] C εἰς τὸν πόλεμον ... ταιόν. 16 ἐγενήθη] C ἐγένετο. φυλάσσειν] C πολιορκεῖν. ἤδει] C ... ἐκεῖ] C ἦσαν ἐκεῖ. 17 μετὰ] C πρός. ἐκ prius] C ἀπό. καίγε] C ... 18 πάντας τοὺς λόγους] C πάντα τὰ ῥήματα. λαλῆσαι πρὸς τὸν βασιλέα] C ... sunt. 19 τοῦ] C Ἰωὰβ τοῦ. πάντας τοὺς λόγους] C σὲ πάντα τὰ ... λαλῆσαι] C λαλοῦντα. 20 ἐξήγαγεν] A ἤγγικα. πεδίον] C ... τωθεν] A ἀπάνωθεν. C ἀπό. 21 τὸν Νὴρ] C defunt. ἐπ' αὐτὸν] C ponit ante κλάσμα. ἀπέθανεν] C deest. Θαμασὶ] C Θαβής. ἀπέθανε] C ... 22 ἐπορεύθη] C παρεγένετο. καὶ παρεγένετο] C defunt. ἀπήγγειλεν ... ἐλάλησεν. πάντα τὰ, usque ad finem totius hujus versus] C defunt. ἐκραταίωσαν] C κατεκράτησαν. ἐφ' ἡμᾶς] C ponit post ἄνδρες. ἐφ' ἡμᾶς ... ἀγρὸν] C οἱ ἄνδρες ἐφ' ἡμᾶς εἰς τὸ πεδίον. τῆς θύρας τῆς πύλης] C τῆς ... τοῦ πυλῶνος. 24 πρὸς τοὺς παῖδας] C ὅτι τοὺς παῖδας. ἀπέθανον] A ... θον. C ἀπό. τῶν παίδων] A ἀπὸ τῶν παίδων. C ἀπὸ τῶν δούλων. ... ponit ante δοῦλος. ἀπέθανε] C τέθνηκε. 25 πρὸς] A τοῦ. τὸ ... C ὑπὲρ τοῦ ῥήματος τούτου. καὶ ποτὲ] C ποτὲ δέ. φάγεται ἡ μάχαιρα] C φάγεται ἡ ῥομφαία. εἰς] C ὅτι. καὶ κραταίωσον αὐτὴν] A defunt. 26 ... θανεν] C τέθνηκεν. Οὐρίας] C ponit post αὐτῆς. τὸν] A C ὅτι ... C συνήγαγεν αὐτὴν] C ἔλαβε τὴν Βηρσαβεέ. ἐγενήθη] C ἐγένετο. ἔτεκε ... τὸν] ... Καὶ πονηρὸν ἐφάνη] C Καὶ ἐφάνη πονηρόν. Et est initium capitis sequentis.

CAP. XII.

1 πρὸς] C Νάθαν πρός. Δύο] C ἀπάγγειλον δή μοι τὴν κρίσιν ταύτην ... ἦσαν] C ponit ante ἄνδρες. πόλει μιᾷ] C μιᾷ πόλει. ὢν] C ponit ... τοῦ πλουσίου. 3 ἀλλ'] A C ἐκ ὢν ἐστὶν (A ἀλλ'). ἀλλ' ἢ] A ... Cυνέτρεφεν. υἱῶν] C τέκνων. ὅτι] C κατά. ἐκ prius] C ἀπό. ... θυγάτηρ] C θυγάτηρ αὐτῷ. 4 Καὶ ἦλθε πάροδος] C ... δὲ ὁ ὁδοιπόρος πρὸς τὸν ἄνδρα τὸν πλούσιον. τῶν ποιμνίων ⁙ τῶν βουκολίων ⁙ ... τοῦ βουκολίου. τῷ ξένῳ ὁδοιπόρῳ τῷ] A τῷ ξένῳ ... ξένῳ. ἐλθόντι] C ἥκοντι, bis in hoc versu. τῆς] C τῆς ἀνδρὸς τῆς ... αὐτὴν] C καὶ ἔθυσεν αὐτήν, καὶ ... 5 ὀργῇ] C ponit post ... Δαυὶδ] C deest. ὁ ἀνὴρ] A ἐστὶν ὁ ἀνήρ. 6 ἀποτίσει ἑπταπλασίονα] ... Cει τετραπλάσιον. ὅτι] C deest. ῥῆμα] C πρᾶγμα. ... bis] C deest bis. ἐρρυσάμην] A ὁ ἐρρυσάμενος. C ἐξεῖλόμην ... Cε ἐν τῷ κόλπῳ] C αὐτὰς εἰς τὸν κόλπον. μικρὸν] A ... καὶ] C καθώς. 9 ἐφαύλισας] C ἐξουδένωσας. ἐν ὀφθαλμοῖς] ... A κυρίῳ. αὐτὸν] A ponit post γυναῖκα. 10 ἀποστήσεται] ... ἕως αἰῶνος, ἀνθ' ὧν] C εἰς τὸν αἰῶνα ἕνεκεν τούτου, ... 11 ἐξεγείρω] C ἐξεγερῶ. κατ' ὀφθαλμούς] C ἐνώπιον. ... ἐναντίον] C ἐνώπιον, & vers. 12. σὺ] A deest. κρυφῇ] C ... C ἐγὼ δέ. ἀπέναντι] A ἐναντίον. C ἐνώπιον. 19 ... C ἀφείλατο. ἡ] C καὶ σύ. παροργίζων παρώργισας] A παρ... τοὺς ἐχθροὺς κυρίου] A τοὺς ἐχθρούς Cου. C ἐν τοῖς ὑπεναντίοις ... τῷ λόγῳ. καίγε] C καί. τεχθεὶς] C τεχθέν ... 15 ἔθραυσε ... ἐπάταξεν ὁ θεὸς. παιδάριον] A παιδάριον. τῷ Χετταίῳ] A C defunt. ... σεν] C ἠρρώστει. 16 ἐζήτησε Δαυὶδ τὸν θεὸν περὶ τοῦ παιδαρίου] C ... τὸν κύριον ὑπὲρ τοῦ παιδίου. τῆς γῆς] C τὴν γῆν. 17 ἐπ' αὐτὸν] ... τοῦ, & ponit post αὐτῷ. ἠθέλησε] C ἐβούλετο. καὶ Cυνέφαγε ...

ἄξιον μετ' αὐτῶν. 18 Καὶ ἐγένετο] C Ἐγένετο δέ. παιδίον· quater in hoc versu, & bis vers. 19. & 21. & 22.] C ἀπαγγεῖλαι. ὅτι εἶπον] C λέγοντες. ἰδοὺ ἐν τῷ τὸ παιδάριον] C ἔτι ἔτι τοῦ παιδίου ζῶντος ἐλαλήσαμεν. εἰσήκουσε] C ἤκουσε.] C εἶδε Δαυὶδ τοὺς παῖδας αὐτοῦ ὅτι.] C ἐψιθύριζον. ... ὅτι οἱ παῖδες αὐτοῦ] C εἶδε Δαυὶδ τοὺς παῖδας αὐτοῦ ὅτι.] C ἀπό. ἠλείψατο] C ἐχρίσατο. τὰ ἱμάτια] C τὸν ἱματισμόν. καὶ προσεκύνησεν usque ad finem versus] C desunt. 21 πρὸς αὐτὸν] C αὐτῷ, & ponit ante εἶ. τί τὸ ῥῆμα τοῦτο ὃ] C τίς ὁ λόγος οὗτος, ὅν. ἐποίησας ἕνεκα τοῦ] C πεποίηκας. ἔτι] C ἔτι γὰρ τοῦ παιδίου. ἔκλαιες] A ponit ante καὶ ἐνήστευες] C desunt. ἡνίκα] C ὡς. τέθνηκε] C τέθνηκεν τὸ παιδάριον. 22 ἐν τῷ τὸ παιδάριον ἔτι ζῆν ἐνήστευσα, καὶ ἔκλαυσα, ὅτι εἶπα] C ἔτι τοῦ παιδίου ζῶντος, ἐνήστευον, καὶ ἔκλαιον, ὅτι εἶπον. 23 Καὶ νῦν] C Νῦν δέ. τοῦτο] C ἵνα τί νηστεύω ἐγώ. αὐτὸν ἔτι] C αὐτό. ἐγὼ] A ὅτι ἐγώ. καὶ αὐτὸς δέ. 24 Βηρσαβεὲ] C ponit post αὐτοῦ. 25 ἕνεκεν] A C ἐν] C τῇ. κατέλαβε] C προκατελάβετο. C κατελάβετο. 27 καὶ εἶπεν] C λέγων. ἐπολέμησα] C πεπολέμηκα. ἐν] C τήν. 28 αὐτὴν] C αὐτήν. ἵνα] C ὅπως. ἐγὼ] C αὐτὴν ἐγώ. 29 ἐν αὐτῇ] C αὐτήν. 30] C deest. καὶ σκῦλα] A C καὶ τὰ σκῦλα. 31 ὄντα] C deest.] C σκεπάρνοις. διήγαγεν] C παρήγαγεν. ἐποίησε] C ἐποίει. ἐπέστρεψε] A C ἀνέστρεψε. ὁ λαὸς] A Ἰσραήλ.

CAP. XIII.

1 ἐγενήθη] C ἐγένετο. καὶ τῷ] C καὶ ἦν τῷ. ἀδελφὴ] A ἦν ἀδελφή.] C ἀρρωστεῖν· & ponit ante Ἀμνών. διὰ] A σφόδρα διά.] C ἠδυνάτει. Ἀμνὼν] C αὐτοῦ Ἀμνών. 3 ἦν] C deest.] C ἦν φρόνιμος. αὐτῷ] C τῷ Ἀμνών. 4 σὺ] A C deest. Ἀβεσσαλὼμ] C ponit post μου. 5 κοιμήθητι] κατακλίθητι. τῆς κοίτης] C] μαλακίσθητι] C προσποιοῦ ἐνοχλεῖσθαι. εἰσελεύσεται] C ἥξει.] C ἐπισκέψασθαι. & ver. 6. πρὸς αὐτὸν] C αὐτῷ. ψωμισάτω] ψωμιζέτω μοι ψωμίζουσα. ποιησάτω κατ' ὀφθαλμούς] C ποιήσει ἐνώπιον.] A δύο κολλυρίδας. τῶν χειρῶν] C τῆς χειρός. 6 ἠρρώστησε] C ἐνοχλεῖσθαι. εἰσῆλθεν] C παρεγένετο. ἐλθέτω] C παραγενηθήτω. ἐν ὀφθαλμοῖς] C ἐνώπιον. φάγομαι] C φάγωμαι. & ver. 10.] C ponit post οἶκον. εἰς τὸν οἶκον (A οἶκον Ἀμνὼν) τοῦ] C πρὸς Ἀμνὼν τὸν ἀδελφόν. βρῶμα] C δεῖπνον. 8 κοιμώμενος] τὸ σταῖς] C Θαμὰρ τὸ στέαρ. κατ' ὀφθαλμοὺς] C ἐνώπιον.] A τὸ τήγανον εἰς ὃ ἀποχέουσιν. C εἰς ὃ ἀποχέουσιν. κατέχεεν] C ἐπέχεεν. ἠθέλησε] C ἐβούλετο. & ver. 13. & ver. 16. ἀπὸ μου] C ἀπ' ἐμοῦ. & ponit ante πάντα. bis in hoc versu.] A ἀπὸ ἐπάνωθεν. 10 τὸ prius] A C μοι τό. τὸ ταμιεῖον]] 11 προσήγαγεν ... τοῦ] C προσήνεγκεν. ἐπελάβετο αὐτῆς]] αὐτήν. Δεῦρο] C Εἴσελθε. ἀδελφή μου] C desunt. 12 μου] C deest. διότι] C ὅτι. 13 κωλύσῃ] C ἀποκωλύσει. 14 τοῦ ἀκοῦσαι] ἐκραταίωσεν] A C ἐκράτησεν. 15 ὅτι μείζων usque ad καὶ] C desunt. μείζων] A μεγάλη. ἢ ἡ πρώτη] C ὑπὲρ τὴν πρώτην. usque ad ἣν ἐποίησας ver. 16.] A desunt. πορεύου] C ἀπότρεχε. usque ad ἣν] C ὅτι μεγάλη κακία ἡ ἐσχάτη ὑπὲρ τὴν πρώτην.] A C πεποίηκας. 17 τὸ παιδάριον] C τὸν παῖδα. οἴκου] A C] C ἀπ' ἐμοῦ. εἶπεν] C λέγει. ἐξαποστείλατε] A C ἐξαπόστειλον. ἀπόκλεισον] C κλεῖσον. 18 καρπωτὸς] C ἀστραγαλωτός. & ver. 19. ἐνεδιδύσκοντο] C ἐπεδιδύσκοντο. αὐτοῦ] C τοῦ Ἀμνών. 19 αὐτῆς] C αὐτῇ. A ponit ante τὸν καρπωτόν. ἐπέθηκε] C ἔθηκε. ἐπορεύθη] C ἐπορεύετο.] C βοῶσα. 28 πρὸς αὐτὴν] C αὐτῇ. ἐγένετο] C γέγονε.] C σιώπησον. ἐστὶ] C αὐτός. θῇς] A θῇς εἰς. τὸ ῥῆμα] C τί. χηρεύουσα] C ἐκψυχοῦσα. 21 ἤκουσεν] C ponit post ἐθυμώθη] C ἠθύμησε. καὶ οὐκ ἐλύπησε usque ad finem versus] C desunt. 22 μετὰ] C τῷ. πονηροῦ] C κακοῦ. ὅτι λόγου οὗ] C] 23 εἰς διετηρίδα] C μετὰ δύο ἔτη. ἐχόμενα] C παρά. 25 πρὸς]] δὴ υἱέ μου] A δὴ υἱέ μου, οὐ] C τέκνον, οὐ. πορευθῶμεν] C] καὶ οὐ μὴ καταβαρυνθῶμεν] C ὅπως μὴ βαρυνθῶμεν. ἐβιάσατο] & ver. 27. αὐτὸν] C αὐτὸν Ἀβεσσαλώμ. ἠθέλησε]] 26 πρὸς αὐτὸν] C desunt. καὶ εἰ μὴ] C ἀλλά.] C μετ' ἐμοῦ. αὐτῷ] C deest. μετὰ] A Ἀμνὼν μετά.] C ἐξαπέστειλε. καὶ ἐποίησεν usque ad finem versus] C desunt.] C παισίν. ἴδετε ὡς ἂν ἀγαθυνθῇ] C ἴδε ὅτ' ἂν εὖ ἔχῃ.] C ἐρῶ. φοβηθῆτε] C φοβεῖσθε. οὐχὶ ἐγώ εἰμι ὁ ἐντελλόμενος] ἐντέλλομαι. A non habet εἰμι. ἀνδρίζεσθε] C κραταιοῦσθε.] C οἱ παῖδες. καθὰ] C καθώς. Ἀβεσσαλὼμ] A C deest.] C ἐπέβησαν. A ἐπεκάθισεν. 30 αὐτῶν ὄντων] C ὡς αὐτοί] C ἀγγελία. λέγων] A C λεγόντων. ἐπάταξεν] C πέπαικε.] C οὐχ ὑπολέλειπται ἐν αὐτοῖς ἕως ἑνός.] C ἐκάθισεν. τὴν γῆν] A C τῆς γῆς. οἱ περιεστῶτες] C διέῤῥηξαν] C διεῤῥηγότες. 32 τοὺς υἱοὺς] C οἱ υἱοί.] C τεθνήκασιν. ὅτι] A ὅτι ἀλλ' ἤ. C ἀλλ' ἤ. μονώτατος]] & ver. 33. ἀπέθανεν] C τέθνηκεν. ἐπὶ στόματος Ἀβεσσαλὼμ ἦν ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἧς. C ἐν ὀργῇ ἦν αὐτῷ Ἀβεσσαλὼμ ἀφ' ἧς ἡμέρας.] C Θαμάρ, ut alibi semper: & ponit post αὐτοῦ. τὴν] C Ἀμνὼν τήν.] C ponit post βασιλεύς. πάντες] A C ὅτι πάντες. ἀπέθανον] C ὅτι] C deest. 34 ἦρε] C ἀνέβη. τοὺς ὀφθαλμοὺς] C καὶ ἦρε τοὺς ὀ- πορευόμενος] A ἐρχόμενος. ὁδῷ] A ὁδῷ τῇ Ὡράν. ἐν τῇ καταβάσει usque ad finem versus] C desunt. Ὠρωνὴν] A Ὡράν. 35 πάρεισι]] τὸν λόγον] C τὸ ῥῆμα. 36 ἡνίκα συνετέλεσε λαλῶν] συντελέσαι αὐτὸν λαλοῦντα. ἦλθον] C παραγεγόνασιν. ἐπῆραν] C καίγε] C καί. 37 ἔφυγε] A C ἀπέδρα. ἐπορεύθη] A ἀπῆλθε.] C desunt. Δαυὶδ] C deest. 38 ἀπέδρα, καὶ ἐπορεύθη]] A deest. πρὸς] A ὀπίσω. C ἐπί. ἐπὶ] C ὑπέρ. ὅτι ἀπέθανε] αὐτῷ τοῦ τεθνηκότος.

CAP. XIV.

1 ἐπὶ] C παρεκλήθη ἐπί. Ἰωὰβ] A deest. σοφὴν] C φρονίμην.] C αὐτῇ. 2 ἔνδυσαι] C περιβαλοῦ. ἀλείψῃ] C χρίσῃ. ἴσθι]] τοῦτο] C deest. ἡμέρας πολλὰς] C ponit ante πενθοῦσα. A 3 ἐλεύσῃ] C ἥξεις. ἔθηκαν] C ἔθετο. ἐν τῷ] A 4 εἰσῆλθεν] A ἦλθεν. C παρεγένετο. εἰς] C ἐπί.

βασιλεῦ] C ὁ βασιλεύς. 5 ἡ δὲ εἶπε] C καὶ εἶπεν ἡ γυνή. καὶ μάλα] C ὄντως. 6 Καίγε] C Καί. ἐμαχέσαντο] C διεμάχοντο. ἐν τῷ ἀγρῷ] C ἐν τῷ πεδίῳ· & ponit ante ἀμφότεροι. ἔπαισεν] C ἐπάταξεν. τὸν ἕνα ἀδελφὸν] A τῶν ἀδελφῶν] C τὸν ἀδελφόν. 7 ἐπανέστη] C ἐξανέστησαν. πατριὰ πρὸς] C φυλὴ ἐπί. καὶ εἶπαν, Δὸς τὸν παίσαντα] C λέγοντες, Παράδος τὸν πατάξαντα. αὐτὸν] C deest. οὗ] C ὅν. καίγε] C deest. ὑμῶν] C deest. καὶ σβέσουσι, usque ad τῷ ἀνδρὶ] C καὶ σβεσθήσεται ὁ σπινθὴρ ὁ ὑπολελειμμένος μοι, τοῦ μὴ ὑπάρξαι. κατάλειμμα] C λεῖμμα· & ponit post ὄνομα. 8 ὑγιαίνουσα] C ponit post σου. βάδιζε] C πορεύου. 9 ἐπ' ἐμὲ] C ponit post βασιλεῦ. ἡ ἀνομία] A ponit ante κύριε. C ἡ ἀδικία. 10 τίς ὁ λαλῶν πρὸς σὲ, καὶ ἄξεις] C τὸν λαλοῦντα πρὸς σὲ ῥῆμα, ἄγαγε αὐτόν. οὐ] C οὐ μή. αὐτοῦ] C σου. εἶπεν] A C εἶπεν ἡ γυνή. 11 μνημονευσάτω] C μνησθήτω. τὸν κύριον θεὸν] A C κυρίου τοῦ θεοῦ. αὐτοῦ] C σου. πληθυνθῆναι ἀγχιστέα τοῦ αἵματος] C ὅτι ἐὰν πληθύνωσιν οἱ ἀγχιστεύοντες τὸ αἷμα. οὐ μὴ] C οὐκ. εἶπε] C εἶπεν ὁ βασιλεύς. & ver. 12. εἰ] C οὐ. 12 λάλησον] C λάλει. 13 ἐλογίσω τοιοῦτο] A ἐλογίσω τοῦτο οὕτως. C ἐλογίσθη οὕτως. λαὸν] C λαοῦ. ἢ ἐκ στόματος τοῦ βασιλέως ὁ λόγος οὗτος] C καὶ ἐκ τοῦ λαλεῖν τὸν βασιλέα τὸν λόγον, τοῦτο. μὴ] A deest. ἐξωσμένον] C ἀπωσμένον ἀπ'. 14 καταφερόμενον] C ἐκχεόμενον. τῆς γῆς] C τὴν γῆν. ὃ] C deest. λήψεται] C οὐ λήψεται. καὶ λογιζόμενος usque ad finem versus] C καὶ ἐλογίσατο λογισμὸν τοῦ μὴ ἀπώσασθαι ἀπ' αὐτοῦ ἀπωσμένον. 15 ὃ ἦλθον] C ὑπὲρ οὗ. τὸ ῥῆμα τοῦτο] C τὸν λόγον τοῦτον. δὴ] C δὴ ἡ δούλη σου. δούλης] C παιδίσκης. 16 ἀκούσει] C ἀκούσεται. ῥυσάσθω] A ῥυσάσθω δή. C καὶ ἐξελεῖται. ἐξᾶραι] C ἐξολοθρεῦσαι. ἀπὸ] C κατὰ τὸ αὐτὸ ἐκ. θεοῦ] C κυρίου. 17 εἶπεν ἡ γυνὴ, Εἰ ἤδη] A C ἐρεῖ ἡ δούλη σου, Γενηθήτω δή. θυσίας] A C θυσίαν. ἀκούειν τὸ ἀγαθὸν] C εἰσακούειν τὸ καλόν. ἔσται μετὰ σοῦ] A ponit ante κύριος. C μετὰ σοῦ ἔσται. 18 πρὸς τὴν γυναῖκα] C τῇ γυναικί. ἐγὼ ἐπερωτῶ] C ἂν ἐγὼ ἐπερωτήσω. 19 Μὴ] C εἰ δή. ἐν παντὶ τούτῳ] C μετὰ σοῦ ἐν πᾶσι τούτοις, καὶ ἀπεκρίθη. ἐκ] A ἀπό. 20 Ἕνεκεν, usque ad ἐποίησεν] C Ὅπως κυκλώσῃ τὸ πρόσωπον τοῦ λόγου τούτου. ὃ ἐποίησεν] A ἐλάλησεν. μου] A C μου ὁ βασιλεύς. σοφὸς καθὼς σοφία] C φρόνιμος κατὰ τὴν φρόνησιν. ἐν τῇ γῇ] C ἐν τῇ καρδίᾳ σου. C ἐπὶ τῆς γῆς. 21 δὴ ἐποίησα] C πεποίηκα. ἐπίστρεψον] C ἐπίστρεφε. 22 ἔγνω] C ἔγνωκα. εὗρεν] A deest. C εὕρηκα. ὅτι] C καθότι. ὁ κύριός μου] C desunt. αὐτοῦ] A σου. 24 βλεπέτω] C ἰδέτω. 25 ὡς] C καθώς. ἐν] C κάλλος ἐν. 26 ἀπ' ἀρχῆς] C ἀπὸ τέλους. A ἐπ' ἀρχῇ. ὡς ἂν] C ὅταν. κατεβαρύνετο] A κατεβάρυνεν. αὐτὴν ἔστησε] C ἵστη. διακοσίους σίκλους] C καὶ ἦν ἑκατὸν σίκλων. σίκλῳ] C σταθμῷ. 27 αὐτῇ] C αὐτῆς. Θημὰρ] A Μααχᾶ. αὕτη ἦν] C καὶ αὕτη ἦ. καλὴ] A καλὴ τῷ εἴδει. 29 ἀπέστειλεν] C ἐξαπέστειλεν. ἐλθεῖν] C Ἰωὰβ παραγενέσθαι. ἐκ] C ἔτι ἐκ. 30 παῖδας] C δούλους. ἴδετε] A ἴδετε δή. πορεύεσθε, καὶ ἐμπρήσατε] C πορεύθητε δή, καὶ ἐμπυρίσατε. αὐτὴν] C αὐτάς. ἐνέπρησαν οἱ παῖδες Ἀβεσσαλὼμ] C ἐνεπύρισαν αὐτὰς οἱ δοῦλοι Ἀβεσσαλὼμ ἐν πυρί· & A pro παῖδες habet δοῦλοι. μερίδα] A μερίδα ἐν πυρί. C μερίδα Ἰωάβ. καὶ παραγίνονται usque ad finem versus] C desunt. ἐνεπύρισαν] A ἐνέπρησαν. & ver. 31. 31 ἦλθε] C ἐπορεύθη. παῖδες] C δοῦλοι. τὴν μερίδα τὴν ἐμὴν] C τὸν ἀγρόν μου. 32 ἧκε ὧδε, καὶ] C παραγενοῦ δή, ὅπως. λέγων] C λέγοντα. ἦλθον] C παρεγενόμην. ἀγαθόν μοι ἦν] C καλόν ἦν μοι. εἶναι] A τοῦ ἔτι εἶναί με ἔτι. C εἶναί με. ἰδοὺ] C deest. οὐκ εἶδον] C ὄψομαι δή, & ponit ante τὸ πρόσωπον. εἰ δὲ] C καὶ εἰ. θανάτωσόν με] C θανατωθήσομαι. 33 εἰσῆλθεν] C ἐπορεύθη. καὶ κατὰ πρόσωπον] C ἐνώπιον. A non habet καί.

CAP. XV.

1 ἵππους] A C ἱππεῖς. παρατρέχειν ἔμπροσθεν] C προτρέχοντας πρὸ προσώπου. 2 ἔστη ἀνὰ χεῖρα] C ἐφίστατο ἐπί. ἐγένετο prius] C ἦν. ἦλθε] C καὶ ἤρχετο. ἐβόησε πρὸς] C ἐκάλει. ἔλεγεν] A εἶπεν. σὺ εἶ] C εἶ σύ. εἶπεν] A εἶπεν ὁ ἀνήρ. C ἔλεγεν. φυλῶν] A φυλῆς. C τῶν φυλῶν τοῦ. 3 εἶπε] C ἔλεγε. ἀγαθοὶ, καὶ εὔκολοι] C καλοί, καὶ κατευθύνοντες. ἀκούων] C ἀκουόμενος. ἐστὶ] C ὑπάρχει. εἶπεν] C ἔλεγεν. 4 με] C ponit post καταστήσει. ἐν τῇ γῇ] C ἐπὶ τῆς γῆς ἐπὶ τοῦ Ἰσραήλ. 5 ἐν τῷ ἐγγίζειν] C ἐπὶ τὸ προσάγειν τόν. προσκυνῆσαι] C προσκυνεῖν. αὐτῷ] A αὐτόν. κατεφίλησεν] C κατεφίλει. 6 τὴν καρδίαν ἀνδρῶν] A τὰς καρδίας υἱῶν. C τὰς καρδίας πάντων τῶν ἀνδρῶν τοῦ. 7 ἀπὸ τέλους ... ἐτῶν] C μετὰ ... ἔτη. πατέρα αὐτοῦ] C βασιλέα, λέγων. ἀποτίσω] C ἀποδώσω. 8 ἐν τῷ οἰκεῖν με] C ὅτε ἐκαθήμην. 9 βάδιζε] C πορεύου. ἀναστὰς ἐπορεύθη] C ἀνέστη, καὶ ᾤχετο Ἀβεσσαλώμ. 10 ἐν πάσαις φυλαῖς] C εἰς πάσας τὰς φυλὰς τοῦ. τῆς κερατίνης] C σάλπιγγος. βασιλεὺς] A C deest. 11 ἐπορεύθησαν] A C ponunt ante μετά. κλητοὶ] C ἐπίκλητοι. πορευόμενοι τῇ] C ἐπορεύοντο ἐν. αὐτῶν] C deest. ἔγνωσαν πᾶν] C ᾔδεισαν οὐδέν. 12 τῷ] A C καὶ ἐκάλεσε τόν. τῷ Θεκωνὶ] C τὸν Γηλωναῖον. A τὸν Γελαμωναῖον. ἐκ Γωλὰ] A τῆς Γωλᾶ. C τῆς Γηλώ. θυσιάζειν] C θύειν. αὐτὸν] A C αὐτὸν τὰς θυσίας. ἐγένετο σύστρεμμα] A ἐγένετο σύστρεμμα. C ἦν τὸ διαβούλιον. ὁ πορευόμενος, καὶ πολὺς] C ἐπορεύετο, καὶ ἐπληθύνετο. 13 παρεγένετο] C παραγίνεται ὁ. ἀπαγγέλλων] A ὁ ἄγγελος. 14 παισὶν] C δούλοις. ταχύνατε τοῦ πορευθῆναι, ἵνα μὴ ταχύνῃ] C σπεύσατε ἀπελθεῖν, μὴ φθάσῃ. ἐξώσῃ] C ἐπώσηται. μαχαίρας] A C ῥομφαίας. 15 τὸν βασιλέα] C αὐτόν. κατὰ πάντα] C ἐν πᾶσιν. ὅσα] A ὅσα ἄν. C οἷς. 16 τοῖς ποσὶν αὐτῶν] C πεζοὶ τοῖς ποσὶν αὐτοῦ. ἀφῆκεν] C καταλέλοιπεν. τῶν παλλακῶν] A τὰς παλλακάς. οἶκον] C οἶκον αὐτοῦ. 17 πάντες οἱ παῖδες] C πᾶς ὁ λαός. πεζῇ] A C πεζοί. 18 Χερεθὶ] A C Χορεθί. καὶ ἔστησαν ἐπὶ usque ad καὶ πᾶς ὁ Φελεθὶ] A C desunt. Γεθαῖοι] C Ζεθαῖοι. οἱ ἐλθόντες τοῖς ποσὶν αὐτῶν ἐκ Γὲθ] A οἱ ἥκοντες πεζοὶ ἐκ Γέθ. C οἱ ἥκοντες ἐκ Γὲθ πεζοί. καὶ πορευόμενοι ἐπὶ] A C παρεπορεύοντο κατά. 19 ξένος εἶ] C ἀλλότριος. 20 καὶ] C σύ, καί. καίγε usque ad μεθ' ἡμῶν] A C desunt. τοῦ πορευθῆναι] C τοῦ πορεύεσθαι, & ponit ante μεθ'. καὶ ἐγὼ] C ἐγὼ δέ. ἐγὼ] A deest. πορεύσομαι] C πορεύομαι. ἐπιστρέφου, καὶ ἐπίστρεψον] A πορεύου καὶ ἐπιστρέφου, καὶ ἀπόστρεψον. C πορεύου, καὶ ἀνάστρεφε. 21 ὁ κύριός μου ὁ βασιλεὺς] C ἡ ψυχή σου κύριέ μου βασιλεῦ. μου] A μου ὁ βασιλεύς. 22 ὁ βασιλεὺς] C Δαυίδ. διάβαινε] C δίελθε. καὶ ὁ βασιλεὺς] C desunt. καὶ πάντες οἱ usque ad finem versus] C καὶ πάντες οἱ ἄνδρες οἱ μετ' αὐτοῦ, καὶ πάντες οἱ παῖδες αὐτοῦ. 23 ἔκλαιε] C κλαίοντες, & ponit post μεγάλῃ. καὶ πᾶς ὁ λαὸς παρεπορεύοντο ἐν τῷ χειμάῤῥῳ τῶν Κέδρων] A desunt. παρεπορεύοντο] C διεπορεύετο. τῶν Κέδρων] C τοῦ Κέδρων. καὶ ὁ βασιλεὺς] C desunt. παρεπορεύοντο] C παρεπορεύετο. ὁδοῦ] C αὐτοῦ. 24 καίγε] C deest. κυρίου] C τοῦ θεοῦ. τοῦ θεοῦ] A διαθήκης κυρίου τοῦ θεοῦ.

ἀπὸ

τὸν Θεσβᾶς] C desunt. καὶ ἀνέβη Ἀβιάθας] A desunt. πᾶς] C deest. παρελθεῖν] C διελθεῖν. 25 ἀπόστρεψον] C ἐπίστρεψον. ἐν ὀφθαλμοῖς. C ἐνώπιον. μοὶ] C deest. 26 Καὶ] A deest. εἴπῃ οὕτως] A οὕτως εἴπῃ. C εἴπῃ μοι. ἠθέληκα] A ἠθέλησα. ἐν σοὶ] C σέ. εἰμι] C deest. μοὶ] A deest. κατὰ τὸ ἀγαθὸν] A τὸ ἀγαθόν. C τὸ ἀρεστόν. ἐν ὀφθαλμοῖς] C ἐνώπιον. 27 Ἴδετε] C βλέπε. σὺ ἐπιστρέφεις] C σύ, ἀνάστρεφε. Ἀχιμάας] C ἰδοὺ Ἀχιμάας. οἱ δύο] C ἀμφότεροι. 28 Ἴδετε ἐγώ εἰμι] C Ἰδοὺ ἐγώ. στρατεύομαι ἐν Ἀραβὼθ] A αὐλίζομαι ἐν Ῥαβαώθ. C προσδέχομαι ὑμᾶς ἐν Ἀβραώθ. τοῦ ἐλθεῖν ῥῆμα] C οὗ ἔλθῃ ὁ λόγος. ἀπαγγεῖλαι] C ἀπαγγελθῶσι. 29 ἀπέστρεψε] C ἀνέστρεψαν. ἐκάθισεν] C ἐκάθισαν. 30 ἐν τῇ ἀναβάσει] A τὴν ἀνάβασιν τοῦ ὄρους. C ἐπὶ τὴν ἀνάβασιν. ἀναβαίνων, καὶ κλαίων] C καὶ ἔκλαιεν. τὴν κεφαλὴν ἐπικεκαλυμμένος] C ἡ κεφαλὴ αὐτοῦ ἐπικεκαλυμμένη. ἐπορεύετο] C παρεπορεύετο. ἀνὴρ] C ἕκαστος. 31 ἀνηγγέλη Δαυὶδ] C τῷ Δαυὶδ ἀπήγγειλαν. συστρεφομένοις] C συγκειμένοις. διασκέδασον] C ματαίωσον. δὴ] A deest. κύριε ὁ θεός μου] C ponit ante ματαίωσον. 32 ἰδοὺ Δαυὶδ ἐρχόμενος] C ἐγένετο Δαυὶδ παραγινομένου. θεῷ] A κυρίῳ. ἰδοὺ] C ἰδοὺ ἥκει. ἀπαντὴν] A C ἀπάντησιν. αὐτῷ] C αὐτοῦ. 33 ἀρχιεταῖρος] C ἀρχὴ ἑταῖρος, & cap. 16. vers. 16. μὲ] C A deest. διαβὰς] C διέλθῃς. καὶ ἔσῃ] C ἔσῃ. εἰς βάσταγμα] C φορτίον. 34 Καὶ] C deest. ἀναστρέψῃς] C ponit post πόλιν. διεληλύθασιν usque πατήρ σου] C desunt. καὶ νῦν] C desunt. καὶ ἄρτι ὡς] C desunt. σὸς] C σου. διασκεδάσεις] C διασκέδασον. 35 ἐξ οἴκου] A ἐκ τοῦ στόματος. C παρά. καὶ ἀπαγγελεῖς] C ἀναγγελεῖς. 36 Ἰδοὺ] C Καὶ ἰδού. ἀποστελεῖτε ἐν χειρὶ] C ἐξαποστελεῖτε ἐν τῇ χειρί. 37 εἰσῆλθε] C εἰσπορεύεται. Χουσὶ ὁ ἑταῖρος] C ὁ ἀρχιεταῖρος Χουσί.

CAP. XVI.

1 παρῆλθε βραχύ τι] C διῆλθε μικρόν. εἰς ἀπαντὴν αὐτοῦ] C ἤρχετο εἰς ἀπάντησιν αὐτῷ. αὐτοῖς] C αὐτῶν. ἑκατὸν σταφίδες] A οἰφὶ σταφίδος. C οἰφὶ σταφίδων. φοίνικες] C παλάθαι. καὶ νέβελ οἴνου] A ponit ante καὶ ἑκατὸν φοίνικες. 2 τὰ ὑποζύγια τῇ οἰκίᾳ] C οἱ ὄνοι τῷ οἴκῳ. τοῦ ἐπικαθῆσθαι] C ἐπιβαίνειν. οἱ φοίνικες] C αἱ παλάθαι, καὶ σταφίδες] A αἱ παλάθαι. πιεῖν τοῖς ἐκλελυμένοις] C πίνειν τῷ ἐκλελυμένῳ. 3 καὶ ποῦ] C ποῦ δέ. ὅτι εἶπε] C καὶ λέγει. οἶκος] A πᾶς οἶκος. 4 πάντα ὅσα ἐστὶ] C ἔστω πάντα τὰ τοῦ. προσκυνήσας] C προσκυνῶ. 5 ἦλθεν] C παραγίνεται. Βαουρεὶμ] A Βαθυρείμ. συγγενείας] C πατριᾶς. ἐξῆλθε] C ἐξεπορεύετο. καταρώμενος] C κακολογῶν. 6 λιθάζων ἐν λίθοις τὸν] C βάλλων λίθους ἐπὶ τόν. πάντας] C ἐπὶ πάντας. τοῦ βασιλέως Δαυὶδ] C αὐτοῦ. υἱοῦ] C deest. εὐωνύμων] C ἀριστερῶν. 7 εἶπε] C ἔλεγε. 8 ὅτι] A C ἀνθ' ὧν. ἐν χειρὶ] C εἰς χεῖρας. ἰδοὺ σὺ ἐν τῇ κακίᾳ (A οἰκίᾳ.)] C ἔδειξε σοὶ τὴν κακίαν. σὺ] C σὺ εἶ. 9 υἱὸς] A ὁ τοῦ. διαβήσομαι δὴ] C διελεύσομαι δή. 10 βασιλεὺς] A C βασιλεὺς πρὸς Ἀβεσσά. καὶ οὕτως καταράσθω] C διότι καταρᾶταί μοι. καταρᾶσθαι] C κακολογεῖν. ἐρεῖ] C ἐρεῖ αὐτῷ. ὡς τί] A τί. C τί ὅτι. ἐποίησας] C πεποίηκας. 11 καὶ προσέτι νῦν] C εἰ δὲ καὶ νῦν ἔτι. Ἰεμινὶ] A C Ἰεμιναίου. καταράσθω] C καὶ καταράσθω. εἶπεν αὐτῷ κύριος] C κύριος εἴρηκεν αὐτῷ. 12 ἴδοι κύριος ἐν τῇ ταπεινώσει] C ἴδῃ τὴν ταπείνωσιν. ἐπιστρέψει μοι] C ἀνταποδώσῃ μοι κύριος. τῇ] C ἐν τῇ. 13 ἐπορεύθη] C ἐπορεύετο. Σεμεῒ] A Σεμάθ. ἐκ πλευρᾶς] C κατὰ τὸ κλίτος. πορευόμενος, καὶ καταρώμενος, καὶ λιθάζων ἐν λίθοις ἐκ πλαγίων αὐτοῦ. C ἐπορεύετο, καὶ κατηρᾶτο, καὶ ἔβαλλε λίθους ἐπ' αὐτόν. 14 ἦλθεν] C παρεγένετο. 15 ἀνὴρ] C ὁ λαὸς ἀνδρῶν. 16 ἡνίκα ἦλθεν] C ἐγένετο ὅτε. πρὸς posterius] C τῷ. ζήτω ὁ βασιλεὺς] C bis eadem habet. 17 πρὸς] C τῷ. ἀπῆλθες] C ἐπορεύθης. 18 ἀλλὰ] C ἀλλ' ἤ. 19 καθάπερ] C ὡς. ἐνώπιον τοῦ πατρὸς] C τῷ πατρί. ἐνώπιον] C μετά. 20 φέρετε] C δότε. 21 ἐνισχύσουσιν] C κρατήσουσιν. αἱ χεῖρες] A ponit post πάντων. 22 τὸ δῶμα] C τῷ δώματι. κατ' ὀφθαλμοὺς] C ἐν ὀφθαλμοῖς. ὃν τρόπον ἐπερωτήσῃ τις ἐν λόγῳ] C καθὼς ἐρωτᾷ τις διά. καίγε ... καίγε] C καὶ ... καί.

CAP. XVII.

1 ἐπιλέξω] C ἐπιλέξομαι. καὶ ἀναστήσομαι] C ἀναστάς. 2 ἐπελεύσομαι] A ἀπελεύσομαι. C εἰσελεύσομαι. ἐκλελυμένος] A ἐκλυόμενος. χερσὶ] C ταῖς χερσί. φοβήσεται] C ἐκφοβήσεται. 3 ὃν τρόπον ἐπιστρέφει] C καθὼς ἐπιστρέφει. σὺ ζητεῖς] C ἐκζητήσεις. 4 εὐθὺς] C ἤρεσεν. 5 καίγε] C deest. 6 εἰσῆλθε] C παρεγένετο. ἐλάλησεν] C λελάληκεν. ποιήσομεν] A C εἰ ποιήσομεν. 7 αὕτη] C deest. ἐβουλεύσατο] C βεβούλευται. τὸ ἅπαξ τοῦτο] C νυνὶ ταύτην. 8 αὐτοῦ] C τοὺς μετ' αὐτοῦ. ὡς] C καὶ εἰσὶν ὥσπερ. ἀγρῷ] C πεδίῳ. καὶ ὡς ὗς τραχεῖα ἐν τῷ πεδίῳ] C desunt. οὐ μὴ καταλύσῃ] C οὐ καταπαύσει. 9 Ἰδοὺ γὰρ αὐτὸς νῦν] C Καὶ ἰδοὺ αὐτός. βουνῶν] C αὐλώνων. ἐπιπεσεῖν αὐτοῖς] C ἐπιπεσεῖν αὐτούς. A ἐμπεσεῖν ἐν αὐτοῖς. ἀκούσῃ] C ἀκούσεται. εἴπῃ] C ἐρεῖ. ἐγενήθη θραῦσις] C γέγονε πτῶσις. 10 Καίγε αὐτὸς υἱὸς δυνάμεως] C Καὶ ἔσται ὁ υἱὸς ὁ μαχητής. καθὼς ἡ] C ὡς. τηκομένη τακήσεται] C θραυομένη θραυσθήσεται. οἶδεν] C γνώσεται. δυνατὸς] C δεδυνάστευκεν. υἱοὶ δυνάμεως] C οἱ μαχηταί. οἱ] A C πάντες οἱ. 11 Ὅτι] A C deest. συμβουλεύων] C συμβουλεύω. συνεβούλευσα, καὶ] C desunt. πορευόμενον ἐν μέσῳ] C πορεύσεται εἰς μέσον. 12 πρὸς] A C ἐπί. ὡς] C ὡσεί. τοῖς ἀνδράσιν αὐτοῦ] C πᾶσι τοῖς ἀνδράσιν. καίγε ἕνα] C οὐδένα. 13 Καὶ ἐὰν] C Ἐὰν δέ. λήψεται] C προσάξουσιν. πρὸς] C ἐπί. χοινία] C ponit ante ἐπὶ τὴν. συροῦμεν] C ἐπισπάσονται. ἕως] C deest. ὅπως] A C ἕως. 14 ἐπαγάγῃ] C ἐπάγῃ. πάντα] C deest. 15 ὁ τοῦ Ἀραχὶ] C desunt. συνεβούλευσεν] C βεβούλευται. συνεβούλευσα] C συμβεβούλευκα. 16 ἀναγγείλατε] A C ἀπαγγείλατε. ἐν Ἀραβὼθ] C κατὰ δυσμάς. καίγε] C ἀλλά. σπεῦσον] C διάβηθι. μήποτε usque ad finem versus] C ὅπως μὴ καταποθῇ ὁ βασιλεύς, καὶ πᾶς ὁ λαὸς ὁ μετ' αὐτοῦ. 17 ἐν τῇ πηγῇ] C ἐπὶ τῆς πηγῆς τοῦ. ἐπορεύθη] C ἐπορεύετο. ἀνήγγειλεν] C ἀπήγγειλεν. πορεύονται, καὶ] C ἐπορεύοντο, καί. ἀναγγέλλουσι] A ἀπαγγέλλουσι. C ἀπήγγειλαν. τοῦ] C καί. 18 ἀνήγγειλε] C ἀπήγγειλε. ἐπορεύθησαν οἱ δύο] C ἀπῆλθον. οἰκίαν] A C οἶκον. αὐτοῦ] C τοῦ ἀνθρώπου. κατέβησαν] C καταβαίνουσιν. 19 πρόσωπον] C τοῦ στόματος. ἀραφὼθ] A ἀραβώθ. C παλάθας. 20 ἦλθον] C εἰσῆλθον. τὴν οἰκίαν] C τὸν οἶκον. ποῦ] C ποῦ δέ. αὐτοῖς] C πρὸς τοὺς ἄνδρας. μικρὸν] C γνωσόμενοι μικρόν. ἐζήτησαν, καὶ οὐχ εὗραν] C ἐζήτουν, καὶ οὐχ εὕρισκον αὐτούς. ἀνέστρεψαν] C ἀναστρέφουσιν. 21 Ἐγένετο δὲ] C Καὶ ἐγένετο. καὶ] A C deest. καὶ ἐπορεύθησαν] C καὶ ἀπῆλθον. εἶπαν πρὸς Δαυὶδ] A C λέγουσιν αὐτῷ. ταχέως τὸ ὕδωρ] C τὸ τάχος τὰ ὕδατα. οὕτως ἐβουλεύσατο περὶ] A C τάδε βεβούλευται καθ'. 22 ἑνὸς ἑνὸς] A C ἕως ἑνός. διῆλθε] A C διέβη. 23 οὐκ ἐγενήθη] C οὐ γέγονεν. ἐνέταξε] A ἐπέταξε. εἰς τὴν] A καὶ εἰς τήν. 24 διῆλθεν εἰς Μαναΐμ] C παρεγένετο εἰς παρεμβολάς. 25 τῆς δυνάμεως] C τὴν στρατιάν. καὶ] C ὁ δέ. υἱὸς] C υἱοῦ υἱός. ὁ Ἰεζραηλίτης] A ὁ Ἰσραηλίτης. C τοῦ Ἰζραηλίτου. οὗτος εἰσῆλθε πρὸς Ἀβιγαίαν] C ὃς ἦλθεν ἐπὶ τὴν Ἀβιγαίλ. Νάας] A C Ἰεσσαί. 26 πᾶς Ἰσραὴλ, καὶ Ἀβεσσαλὼμ] A C Ἀβεσσαλώμ, καὶ πᾶς ἀνὴρ (A deest) Ἰσραήλ. 27 ἡνίκα ἦλθε] A C ὅτε ἦλθε. Μαναΐμ] C παρεμβολάς. Οὐεσβὶ] A Οὐνεσβί. C Σοβὶ καί. ... τις] C κοίτας, καί. δέκα] C deest. καρύμου] C κλεσύμων. 28 δέκα ... ρα. ἄλφιτον] C ἄλφιτα, & ponit post φακόν. 29 σαφὼθ βοῶν] C ... μοσχάρια. φαγεῖν] C ἐσθίειν. εἶπεν, Ὁ] A ὅτι ὁ. C ἔλεγον. Ὁ λαὸς πεινῶν, καὶ ἐκλελυμένος, καὶ διψῶν] C ὁ λαὸς πεινᾷ, καὶ ἐκλελύσθαι διψήσαντα.

CAP. XVIII.

1 τὸν λαὸν] A C πάντα τὸν λαόν. αὐτῶν] C αὐτούς. ... αι] C καὶ υἱοῦ Σαρουία, & ponit post Ἰωάβ. Δαυὶδ] C ὁ βασιλεύς. 2 υἱοῦ Σαρουίας ... θὼν] C ἐκπορευόμενος. καίγε] C καί. 3 εἶπον] C εἶπεν ὁ λαός. φυγῇ ... C φυγόντες. θήσουσιν ἐφ' ἡμᾶς καρδίαν] C στήσεται ἐν ἡμῖν καρδία. ἐφ' ... C εἰς. ἀγαθὸν] C καλόν. ὅτι ἔσῃ] A ὅτι σὺ ἔσῃ. C δεῖν ἡμῖν τοῦ εἶναι σε. βοήθημα τοῦ βοηθεῖν] A εἰς βοηθὸν τοῦ βοηθεῖν. C εἰς βοηθὸν ἡμῶν. 4 ... αὐτὸς] A C αὐτοῖς. ὃ ἐὰν ἀρέσῃ ἐν ὀφθαλμοῖς] C τὸ ἀρεστὸν ἐνώπιον. ... ἀνὰ χεῖρα] C παρὰ τὸ κλίτος. εἰς ἑκατοντάδας, καὶ εἰς χιλιάδας] C ἐν ἑκατοντάσι, καὶ ἐν χιλιάσι. 6 εἰς τὸν δρυμὸν ἐξεναντίας] C εἰς τὸ πεδίον εἰς ἀπάντησιν τῷ. 7 ἡ θραῦσις] C πληγή. εἴκοσι] A ὡς εἴκοσι. C ... πίπτουσι εἴκοσι. 8 ἐκεῖ] C deest. πρόσωπον πάσης τῆς γῆς] C ... ὅλου τοῦ δρυμοῦ. ἐν τῷ λαῷ] C desunt. A ponit post μάχαιρα. μάχαιρα] C ῥομφαία. τῇ] C ἐν τῇ. 9 ἦν] C deest. αὐτοῦ] C deest. τὸ δάσος τῆς δρυὸς τῆς μεγάλης] C φυτὸν δένδρου μέγα. τῇ δρυῒ] C τῷ δένδρῳ. ... ἐκρεμάσθη] C ἐνεκρεμάσθη ἐν τῷ δένδρῳ. οὐρανοῦ ... γῆς] C γῆς ... οὐρανοῦ. 10 ἀνήγγειλε] A C ἀπήγγειλε. ἰδοὺ] C ἰδοὺ ἐγώ. ἐν τῇ δρυῒ] C ἐπὶ τὸ δένδρον. 11 ἀναγγέλλοντι] C ἀπαγγείλαντι. A ἀπαγγέλλοντι. ... ἑώρακας] C εἶδες. τί ὅτι] C καὶ διατί. ἂν δεδώκειν] A C ἐδωκα ἄν. δέκα] C ἐγὼ δέκα σίκλους. A πεντήκοντα σίκλους. 12 Εἶπε δὲ] C Καὶ εἶπεν. ... ἐγώ εἰμι ἵστημι] A ἐὰν σὺ παρείσῃς. C ἐὰν παρασῇς σύ. ἐπὶ τὰς χεῖρας] C ἐν ταῖς χερσί. σίκλους] C ponit post ἀργυρίου. τὴν χεῖρα] C τὰς χεῖρας. 13 Μὴ ποιῆσαι] C Καὶ πῶς ποιήσω. αὐτοῦ] C μου. λήσεται] C κρυβήσεται. 14 τοῦτο] C διὰ τοῦτο. οὐχ οὕτως μενῶ] C desunt. ἐν] C ἐπί. ἐν τῇ καρδίᾳ] C εἰς τὴν καρδίαν. τῆς δρυὸς] C τοῦ δένδρου. 15 ἐκύκλωσαν] C ἐκύκλωσε. αἴροντα] C αἰρόντων. 16 κερατίνῃ] C σάλπιγγι. ἀπέστρεψεν] C ἐπέστρεψεν. διώκειν ὀπίσω] C καταδιώκειν κατόπισθεν. 17 ἔλαβεν] A C ἔλαβεν Ἰωάβ. ἐστήλωσεν] C ἔστησαν. ... ἀνὴρ] C ἕκαστος ἕκαστος. 18 Καὶ Ἀβεσσαλὼμ] A Ἀβεσσαλὼμ δέ. ... ἐλήφθη] C desunt. καὶ ἐστήλωσεν αὐτὴν λαβεῖν τὴν στήλην. τὴν] A C desunt. εἶπεν] C ἔλεγεν. ὅτι οὐκ ἔστιν αὐτῷ] C οὐκ ἔστι μοι. ἕνεκα τοῦ ἀναμνῆσαι] C ἵνα ἀναμιμνήσκηται. αὐτοῦ] C μου. στήλην] A C στήλην ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ. καὶ ἐκάλεσε τὴν στήλην, Χεὶρ] A καὶ ἐκάλεσεν αὐτήν, Χείρ. C καὶ ἐπεκάλεσαν αὐτὴν Χείρ. 19 εἶπε] C εἶπε τῷ Ἰωάβ. δράμω δὴ, καὶ εὐαγγελιῶ] C δραμὼν δὴ εὐαγγελίσωμαι. ἔκρινεν] A C ἔκρινεν αὐτῷ. 20 εὐαγγελίας] A εὐαγγελίων. C εὐαγγελισμοῦ σύ. καὶ] C καὶ σύ. οὗ εἵνεκεν] C ὅτι. ἀπέθανε] A C τέθνηκε. 21 βαδίσας ἀνάγγειλον] C πορεύου, καὶ ἀπάγγελλε. ὅσα εἶδες] C ἃ ἑώρακας. ἐξῆλθε] C ἔδραμεν. 22 ἔστω, ὅτι δράμω καίγε ἐγὼ] C τί ἔσται ἐὰν δράμω. καίγε] A δίγε. τί] C deest. υἱὲ] C τέκνον. οὐκ ἔστι σοι] C καὶ σοὶ οὐκ ἔστιν. 23 εἶπεν] A C εἶπεν Ἀχιμάας. τί γὰρ] C καὶ τί ἔσται. τὴν ὁδὸν τὴν] C κατὰ τὴν ὁδόν. ὑπερέβη] C παρῆλθε. 24 τῶν δύο] C ἀμφοτέρων τῶν. εἰς τὸ δῶμα] C ἐπὶ τῷ δώματι. πρὸς τὸ τεῖχος] C ἐπὶ τοῦ τείχους. ἐπῆρε] A C ἦρε. 25 ἰδοὺ] C τρέχει. εὐαγγέλια] C εὐαγγελισμός. ἐγγίζων] C ἤγγιζε. 26 ἐβόησεν] A C ἀνεβόησεν. ὁ σκοπὸς] A desunt. πρὸς τῇ πύλῃ] C ἐπὶ τὴν πύλην. καὶ ἰδοὺ] C ἰδού. μόνος] C ponit ante τρέχων. καίγε] C καί. εὐαγγελιζόμενος] C εὐαγγελιζόμενός ἐστι. 27 ἐγὼ ὁρῶ] C ἑώρακα. 28 πρὸς τὸν βασιλέα] C τῷ βασιλεῖ. τῷ βασιλεῖ] C αὐτῷ. αὐτοῦ] C deest. ἐπαραμένους τὴν χεῖρα] C ἐπηρμένους τὰς χεῖρας. ἐν] A C ἐπί. τῷ κυρίῳ μου τῷ βασιλεῖ] C τὸν κύριόν μου τὸν βασιλέα. 29 τοῦ ἀποστεῖλαι] A C εὑρεθησόμενον ἐν τῷ ἀποστεῖλαι. δοῦλον] C παῖδα. Ἰωὰβ] A C ponunt ante τόν. καὶ τὸν] C καί με τόν. τί] C τά. 30 ἐπίστρεψον] C πάρελθε. στηλώθητι] A C καὶ παράστηθι ὧδε. ἐπεστράφη] C παρῆλθε. ἔστη] A ἐστηλώθη. C ἔστη ὀπίσω αὐτοῦ. 31 παρεγένετο] A ὀπίσω αὐτοῦ παρεγένετο. εἶπε] C εἶπεν ὁ Χουσί. ἔκρινε] C ἐδίκασε. ἐπεγειρομένων ἐπὶ σὲ] C ἀνθεστηκότων σοι. 32 Εἰ εἰρήνη τῷ παιδαρίῳ τῷ] C Ὑγιαίνει τὸ παιδάριον. ἐπ' αὐτὸν] C σοί. 33 ... ἔκλαυσε] C ἐδάκρυσεν. οὕτως] C τάδε. πορεύεσθαι] A C κλαίειν. υἱέ μου] C τέκνον ἐμόν. υἱέ μου, υἱέ μου] C τέκνον ἐμόν, τέκνον ἐμόν. τίς δῴη] C τέκνον, τίς δώσει μοι. μου ἀντὶ σοῦ] C ἀντὶ τοῦ Ἀβεσσαλώμ. μου ultimum] A μου Ἀβεσσαλὼμ υἱέ μου.

CAP. XIX.

1 ἀνηγγέλη] C ἀνήγγειλαν. ἐπὶ] C ὑπέρ. 2 λέγων] A C λέγοντες. ... τῷ υἱῷ] C περὶ τοῦ υἱοῦ. 3 αὐτοὺς] C ponit post φεύγειν. ἐν τῷ πολέμῳ] C ἐκ τοῦ πολέμου. 4 ἔκρυψε] C παρεκάλυπτε. ἔκραξεν ὁ βασιλεὺς] C ἀνεβόησε ... φωνῇ] A ἐν φωνῇ. υἱέ μου] C τέκνον ἐμόν. υἱέ μου] C τέκνον ἐμόν, τέκνον ἐμόν. 5 σήμερον] C σὺ σήμερον. δούλων σου τῶν ἐξαιρουμένων σε] C παίδων σου τῶν διασωσάντων τὴν ψυχήν σου. τῶν παλλακῶν] C τὴν ψυχὴν τῶν παλλακῶν. 6 καὶ ἀνήγγειλας] C ὅτι ἀπήγγελκας. ἄρχοντές σου] C σοὶ ἄρχοντες. ἔγνωκα σήμερον] A ἔγνωκας σήμερον. C οἶδα, ὅτι. ἔζη] C ponit ante Ἀβεσσαλώμ, & habet ἔζη σήμερον. πάντες ἡμεῖς σήμερον νεκροί. A habet καὶ ante πάντες. C καὶ πάντες ἂν ὑμεῖς ἀπεθάνομεν. τότε] A τοῦτο. τὸ εὐθὲς ἦν ἐν ὀφθαλμοῖς] C ἤρεσεν ἐνώπιον. 7 ἀναστὰς ἔξελθε, καὶ] C ἀνάστηθι, καί. εἰς] C ἐπί. καρδίαν] A τὰς καρδίας. δούλων] C παίδων. ἐν κυρίῳ ὤμοσα] C κατὰ τοῦ κυρίου ὀμωμόκασιν. ἐκπορεύσῃ σήμερον] C σὺ ἐξελεύσῃ. εἰ αὐλισθήσεται ἀνὴρ] C ἡ μείνῃ τις. σεαυτῷ] C τοῦτο σεαυτῷ. καὶ κακόν σοι] C ὅτι χεῖρόν σοι ἔσται. πᾶν τὸ κακὸν τὸ ἐπελθόν σοι] C ἐκ πάντων τῶν κακῶν τῶν ἐπεληλυθότων ἐπὶ σέ. 8 ἐν τῇ πύλῃ] C ἐπὶ τῆς πύλης. πᾶς ὁ λαὸς ἀνήγγειλαν, λέγοντες] C ἀπηγγέλη παντὶ τῷ λαῷ λεγόντων. ἐν τῇ πύλῃ] C ἐπὶ τὴν πύλην. εἰσῆλθεν] C παρεγένετο. κατὰ πρόσωπον] C ἐνώπιον. καὶ] C ὁ δέ. ἀνὴρ] C ἕκαστος. ... σκηνώματι] A C τὸ σκήνωμα. 9 κρινόμενος] A C διακρινόμενος. ἐρρύσατο] C ἐξήρηται. ἀπὸ] C ἐκ χειρός. ἐξείλετο] C ἐρρύσατο. καὶ ἀπὸ τῆς usque ad finem versus] C desunt. καὶ ἀπὸ] A ὑπό. 10 ἀπέθανεν] C ... ὑμεῖς κωφεύετε] C σιωπᾶτε ὑμεῖς. ἐπιστρέψαι τὸν] C ἐπιστρέψαι πρὸς τὸν ... posterius] 11 Καὶ] C Ὁ δέ. ἀπέστειλε] C ἐξαπέστειλε. εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ] ... C deest. 12 ὑμεῖς] C ὑμεῖς ἐστέ. σάρκες μου ὑμεῖς] C ...

[illegible]] A C καὶ ἱκανῶς. ἐσχάτοις] C εἰς τοὺς ἐσχάτους. 13 σὺ] C εἶ σύ. ἄρχων [illegible]] C ἀρχιστράτηγος. 14 ἐπιστρέψατε] C ἐπίστρεψον. δοῦλοι] C παῖδες. [illegible]] C ἔσχισαν. ἄνδρες] C πάντες οἱ ἄνδρες. ἦλθον] C παρεγένοντο 15 [illegible] τοῦ προελθεῖν] C καταβιβάσαι. ἀπαντὴν] A C ἀπάντησιν, & v. 16. & 20. [illegible] τοῦ βασιλέως] C τῷ βασιλεῖ. διαβιβάσαι] A διαπεράσαι. C τοῦ διαβιβάσαι. [illegible] βασιλέως] A ponit post Ἰορδάνην. 16 ἐτάχυνε] C ἔσπευσεν. ἀνδρὸς] C [illegible] τοῦ βασιλέως] C τῷ βασιλεῖ. 17 μετ' αὐτοῦ prius] C deest. τὸν] C [illegible] ἔμπροσθεν] C ἐνώπιον. 18 καὶ ἐλειτούργησαν usque ad βασιλέα] C de-[illegible] [illegible]] C διαβιβάσαι. καὶ τοῦ ποιῆσαι τὸ εὐθὲς] C desunt. 19 λο-[illegible]] A λογιζέσθω. ἀνομίαν] A ὁ βασιλεὺς ἀνομίαν. C ἀδικίαν. μνησθῇς [illegible]] C μνησθῇς ὧν. παῖς] C δοῦλος. ὁ κύριός μου ἐξεπορεύετο] A C ἐξῆλ-[illegible] (A ἐξεπορεύετο) ὁ κύριός μου ὁ βασιλεύς. εἰς] C ἐπί. αὐτοῦ] A ἑαυτοῦ. [illegible] ἡμάρτηκα] C ἡμάρτηκα. ἐγὼ ἦλθον] C παραγέγονα. πρότερος] C 20 [illegible] Ἰσραὴλ, καὶ] C desunt. 21 μὴ] C deest. 22 τί] A τίς. σήμε-[illegible]] C ἐν σήμερον. ἀνὴρ ἐξ] C ἐν. ὅτι οὐκ οἶδα εἰ] C οὐκ οἶδα ὅτι. βασι-[illegible]] A βασιλεύσω. 23 οὐ μὴ ἀποθάνῃς] C οὐ θανατωθήσῃ. 24 Καὶ] A Καὶ [illegible] υἱὸς] A C Ἰωνάθαν υἱοῦ. κατέβη εἰς ἀπαντὴν] C κατέβαινεν εἰς ἀπάντη-[illegible] τοῦ βασιλέως] C τῷ βασιλεῖ. ἐθεράπευσε] A ἐθεραπεύσατο. οὐδὲ ὠνυ-[illegible]] C desunt. ἀπῴχωκεν ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἧς] C ἔπλυνεν ἀφ' ἧς ἡμέρας. [illegible]] C ἐξεπορεύθη. αὐτὸς] C deest. εἰρήνῃ] C εἰρήνη εἰς Ἱερου-[illegible] 25 εἰσῆλθεν] C παρεγένετο. τοῦ βασιλέως] C τῷ βασιλεῖ. 26 δοῦ-[illegible] posterius] C παῖς. τὴν] C τόν. ἐπιβῶ] C ἀναβήσομαι. αὐτὴν] C αὐτόν. [illegible] ἐν τῷ δούλῳ] C κατηγόρηκε τοῦ δούλου. καὶ ὁ] C ὁ δέ. καὶ ποίησον τὸ [illegible] ἐν ὀφθαλμοῖς σου] C ἐποίησεν καλὸν ἐνώπιον θεοῦ. 28 ἦν πᾶς] C ὅτιν [illegible] ἀλλ' ἢ ὅτι] A ὅτι ἀλλ' ἤ. C ἀλλ' ἤ. ἔθηκας] C κατέστησας. τὴν τρά-[illegible]] C ἐν τῇ τραπέζῃ. μὲ] C deest. 29 εἶπον] C εἴρηκα. σὺ] C ζῶ. [illegible]] C διελέσθαι. 30 καίγε] C καί. 31 ἐκπέμψαι] A τοῦ προεκπέμψαι. [illegible] συνεκπέμψαι. τὸν Ἰορδάνην] C ἐκ τοῦ Ἰορδάνου. ἀνὴρ] C deest. 32 πρε-[illegible]] A C πρεσβύτης. οἰκεῖν] C καθῆσθαι. Μαναΐμ] C παρεμβολαῖς. [illegible]] C ἔσονται ἐτῶν. ὅτι ἀναβήσομαι] C ἵνα ἀναβῶ. 35 εἰ μὴν] [illegible] κακοῦ] A ἀναμέσον πονηροῦ. C ἀναμέσον κακοῦ. εἰ γεύσεται] A ἢ [illegible] ἔτι] A C ponunt ante ὁ δοῦλος. ὃ φάγομαι, ἢ πίομαι] C ὅσα [illegible], ἢ ὅσα ἂν πίνῃ. ἢ] C εἰ. ἔσται ἔτι] C γίνεται. εἰς] C deest. 36 [illegible]] C Ὅτι ὀλίγον. ὁ βασιλεὺς] C ὁ κύριός μου ὁ βασιλεὺς, & ponit [illegible] ἀνταποδίδωσι. ἀνταπόδοσιν ταύτην] C τοῦτο ἀνταπόδομα. 37 Καθισάτω] [illegible] ἀποστρεψάτω. ἀποθανοῦμαι] C τελευτησάτω. παρὰ] C καὶ ταφήσομαι ἐν. [illegible]] A C Χιμαὰν (A Χαμαὰμ) ὁ υἱός μου. διαβήσεται] C διελεύσεται. [illegible]] C ποιήσεις. τὸ ἀγαθὸν ἐν ὀφθαλμοῖς] C τὸ ἀρεστὸν ἐνώπιον, & v. 38. [illegible] βασιλεὺς] C βασιλεὺς πρὸς αὐτόν. διαβήτω] C διελθέτω, & ponit ante [illegible] Χαμαάμ] C Ἀχιμαὰν, & vers. 40. μου] C ζοῦ. πάντα ὅσα ἂν ἐκλέξῃ [illegible]] C ὃ ἂν ἐπιτάξῃς. 39 διέβη posterius] C εἰστήκει. ἐπέστρεψεν] C ἀπέ-[illegible] τόπον] A οἶκον. 40 διαβαίνοντες μετὰ τοῦ βασιλέως, καίγε] C διε-[illegible] αὐτόν, καί. 41 παρεγένοντο] A παρεγένετο. εἶπον πρὸς τὸν βασιλέα] [illegible] τῷ βασιλεῖ. ἀνὴρ] C οἱ ἄνδρες. πάντες ἄνδρες] C πάντας τοὺς ἄν-[illegible] 42 ἀπεκρίθη πᾶς ἀνὴρ] C ἀπεκρίθησαν ἄνδρες. Ἰούδα] A Ἰσραήλ. [illegible] Ἰσραὴλ] A τῷ ἀνδρὶ Ἰούδα. C τοῖς ἀνδράσιν Ἰσραήλ. διότι] C [illegible]] C ἡμῶν. οὕτως] C τοῦτο. μὴ βρώσει ἐφάγαμεν ἐκ] C ἢ ἐσθί-[illegible] τι βρῶμα παρά. ἔδωκεν] C δέδωκεν ἡμῖν. ἢ ἄρσιν ἦρεν [illegible]] C desunt. 43 ἀπεκρίθη ἀνὴρ] C ἀπεκρίθησαν οἱ ἄνδρες. τῷ ἀνδρὶ] [illegible] τοὺς ἄνδρας. χεῖρές μοι] C μοὶ χεῖρες. καὶ πρωτότοκος ἐγὼ, ἢ σὺ] [illegible] desunt. ἱνατί τοῦτο] C τί ὅτι. οὐκ ἐλογίσθη ὁ λόγος μου πρῶτος] C οὐκ [illegible] τὸ ῥῆμά μου πρότερον. μοὶ] C deest. A ἐμοῦ. τοῦ Ἰούδα] C τοῦ. [illegible]] C μου. ὁ λόγος ἀνδρὸς] C τὸ ῥῆμα ἀνδρῶν. ὑπὲρ τὸν λόγον ἀνδρὸς] [illegible] ὑπὲρ τὸ ῥῆμα ἀνδρῶν.

CAP. XX.

1 ἐπικαλούμενος υἱὸς παράνομος] C ἀπάντημα ἀνὴρ υἱὸς λοιμός. Ἰεμινὶ] A [illegible]. τῇ] A ἐν τῇ. C deest. κερατίνῃ] C σάλπιγγι. ἡμῖν posteri-[illegible]] C deest. ἀνὴρ] C πορευσόμεθα ἕκαστος. [σου] C αὐτοῦ. 2 Ἰσραὴλ] C [illegible] Ἰσραήλ. ἀνὴρ Ἰούδα ἐκολλήθη τῷ βασιλεῖ] C οἱ δὲ ἄνδρες Ἰούδα προσε-[illegible] πρὸς τὸν βασιλέα. 3 εἰς posterius] A deest. ἀφῆκε] C κατέλιπε. [illegible]] C οἶκον αὐτοῦ. ἐν οἴκῳ] C εἰς οἶκον. διέτρεφεν] C διέτρεφεν. 4 τὸν [illegible]] C ἄνδρας. τρεῖς ἡμέρας] C ἐν τρισὶν ἡμέραις. αὐτοῦ] C ἐνταῦθα. [illegible] βοῆσαι τὸν Ἰούδαν] C παραγγεῖλαι τῷ Ἰούδα. 6 σὺ] C deest. καταδί-[illegible]] C καταδίωκε. μήποτε] C ὅπως μή. εὕρῃ] A εὕρηται. C ponit ante [illegible] σκιάσῃ] C σκιάσῃ. 7 ἐξῆλθον] A ἐξῆλθεν. Ἀβεσσαὶ, καὶ οἱ] C [illegible] καὶ ἐξῆλθον] C desunt. διῶξαι] C καὶ κατεδίωξαν. 8 αὐτοὶ] C [illegible]. τῷ λίθῳ τῷ μεγάλῳ τῷ] C τὸν λίθον τὸν μέγαν τόν. εἰσῆλθεν ἔμπρο-[illegible]] C παρεγένετο κατὰ πρόσωπον. αὐτοῦ] C αὐτοῦ ἐπ' αὐτόν. ἐζωσμένος] C [illegible]. ἐζωσμένην] C ἀμφικεῖ. καὶ αὐτὴ ἐξῆλθε] A C desunt. [illegible]] C ἀδελφέ μου. ἐκράτησεν ἡ χεὶρ ἡ δεξιὰ Ἰωὰβ] C κατέσχεν Ἰωὰβ [illegible] τῇ δεξιᾷ. καταφιλῆσαι] C φιλῆσαι. 10 τὴν μάχαιραν τὴν] C [illegible] μαχαίρας τῆς. ἔπαισεν] C ἐπάταξεν. εἰς] C ἐπί. ἐξεχύθη ἡ κοι-[illegible]] C ἐξέχεεν τὰ ἔντερα. εἰς] A C ἐπί. αὐτῷ] A αὐτόν. 11 ἐδίωξεν] [illegible] κατεδίωξαν. ἔστη] C ἐπέστη. τοῦ] C τῷ. 12 πεφυρμένος] A C τεθνηκὼς [illegible] (A καὶ deest) πεφυρμένος. αἵματι] C αἵματι αὐτοῦ. μέσῳ τῆς τρίβου] C [illegible] τῇ ὁδῷ. ἀπέστρεψε] C ἀπέρριψε. ἐπέρριψεν] A ἐπέστρεψεν. C ἀπέρ-[illegible] καθότι] C ὅτι. πάντα τὸν ἐρχόμενον ἐπ' αὐτὸν ἑστηκότα] A ὅτι πᾶς [illegible] ἐπ' αὐτὸν ἵστατο. C ὅτι πᾶς ὁ ἐρχόμενος ἵστατο ἐπ' αὐτόν. 13 [illegible] ἐξέλιπεν] A C καὶ ἐγένετο, ὅτε μετέστησε (A μετέστη) & C addit τὸ [illegible]. ἐκ] C ἀπό. ἀνὴρ Ἰσραὴλ] C ὁ λαός. τοῦ διῶξαι] C καταδιώκειν. [illegible] πάσαις φυλαῖς] C εἰς πάσας τὰς φυλὰς τοῦ. Ἀβὲλ] A Ἐβέλ. C Ἀ-[illegible] καὶ πάντες ἐν Χαῤῥὶ] C desunt. πάντες] A πάντως. 15 Καὶ] A C [illegible] αἱ πόλεις. ἦλθον καθόπισθεν] C παραγίνονται ὀπίσω. παρεβιάσθησαν, [illegible] ἐπ'] C περιγίνοντο, καὶ περιεκάθησαν. Φερμαχὰ] C Βαιθμαχά. [illegible] πρόσχωμα πρὸς] C ἔλαβον χάρακα ἐπί. προτειχίσματι] C προτειχίσμα-[illegible]] A ἐνενοοῦσαν. C ἐνενόουν. 16 τοῦ τείχους] C τῆς πόλεως. ἀκού-[illegible]] C ἀκούετε δή, ἀκούετε. δὴ πρὸς] A πρός. C δὴ τῷ. ἔγγι-[illegible]] C ἔγγισαι ὡς. προσήγγισε] C ἤγγισεν Ἰωάβ. εἰ σὺ εἶ] C εἶ σύ. [illegible]] C ὁ δὲ εἶπεν. εἶπε δὲ αὐτῷ] C καὶ εἶπεν. ἄκουσον] C ἄκουε δή. [illegible]] C deest. εἰμὶ] C λέγω. 18 λέγουσα] C deest. λόγον ἐλάλησαν] [illegible] ἠρωτημένος ἐλαλήθη. λέγοντες] C λεγόντων. ἠρωτημένος usque ad Ἰσραὴλ]

C desunt. εἰ] A deest. ἐπιστηρίζουσιν] C ἐστήρισαν. εἰ] A εἶπεν εἰ. C deest. 19 ἱνατί] A καὶ ἱνατί. C τί. καταποντίζεις] C καταπίνεις. 20 Ἵλεώς μοι, ἵλεώς μοι, εἰ καταποντιῶ] C μή μοι γένοιτο εἰς καταπόντισμα. φθερῶ] A C διαφθερῶ. 21 οὕτως] C οὐχ. ὄνομα αὐτοῦ] A ὄνομα αὐτῷ. C desunt. καὶ ἐπῆρε] C ἀντῆρε. δότε αὐτόν μοι] C παράδοτέ μοι αὐτόν. ἀπάνωθεν] C ἀπό. πρὸς σὲ διὰ] C ἀπό. 22 εἰσῆλθεν] C ἐπορεύθη. ἐν τῇ σοφίᾳ αὐτῆς] C κατὰ τὴν αὐτῆς φρόνησιν. καὶ ἀφεῖλε] A ἀφῆκεν τὴν κεφαλὴν Σαβεὲ υἱοῦ Βοχορὶ, καὶ ἀφαιροῦσι. C καὶ ἀφαιροῦσι. ἀφεῖλε, καὶ ἔβαλε] A C ῥίπτουσιν αὐτήν. ἐν κερατίνῃ] C Ἰωὰβ ἐν σάλπιγγι. διεσπάρησαν ἀπὸ] C διεσπάρη ὁ λαὸς ἐκ. ἀπ' αὐτοῦ ἀνὴρ εἰς τὰ σκηνώματα] C ἕκαστος εἰς τὸ σκήνωμα. ἀπέστρεψεν] C ἐπέστρεψεν. 23 Καὶ ὁ] C Ὁ δέ. πρὸς πάσῃ τῇ δυνάμει] C ἦν ἐπὶ πάσης τῆς στρατιᾶς. A pro πρὸς habet ἐπί. ἐπὶ posterius] A C deest. Ἀδωνιρὰμ ἐπὶ τοῦ φόρου] C Ἀδωρὰν ἐπὶ τῶν φόρων. 24 Ἀχιλοὺθ ἀναμιμνήσκων] C Ἀχιλοὺδ ὑπομιμνήσκων. 26 Ἰαρὶν] C Ἰερί.

CAP. XXI.

1 ἐζήτησε] C ἐζήτει. κυρίου] C παρὰ κυρίου. ἐν θανάτῳ αἱμάτων αὐτοῦ] C desunt. περὶ οὗ ἐθανάτωσε] C διὰ τὸ θανατῶσαι αὐτόν. 2 Δαυὶδ] C deest. υἱοὶ Ἰσραὴλ εἰσι] C ἦσαν ἐκ τῶν υἱῶν Ἰσραήλ. ὅτι ἀλλ' ἢ ἐκ τοῦ ἐλλείμματος τοῦ Ἀμοῤῥαίου] C ὅτι ἀπὸ τῶν καταλοίπων Ἀμοῤῥαίων ἦσαν. 4 ἢ] C οὐδέ. ἀνὴρ θανατῶσαι] A ἀνὴρ θανατώσεως. C θανατῶσαι ἄνδρα. ἐν] A C ἐκ παντός. λέγετε] C θέλετε. 5 ἐφ'] A C deest. ἐδίωξεν] C ὃς ἐδίωξεν. ὃς] C καὶ ὅς. ἐστάναι αὐτὸν] C ἀντικαθίστασθαι. 6 Δότω] C Καὶ δοθήτωσαν. ἄνδρας] C ἄνδρες. ἐξηλιάσωμεν αὐτοὺς] C ἐξιλασώμεθα ἐν αὐτοῖς. Γαβαὼν] C βουνῷ τοῦ. ἐκλεκτοὺς κυρίου] C ἐκλεκτοῦ τῷ κυρίῳ. 7 τὸν ἀναμέσον] C ὃν ὤμοσαν. καὶ prius] C deest. 8 Αἰὰ] A Αἰὰ παλλακῆς Σαούλ. Ἐρμωνοὶ] C Ἀρμωνί. Μιχὸλ] A Μηχόλ. ἃς ἔτεκεν] C τοὺς τεχθέντας. Ἐσδριὴλ υἱῷ] A Ἐσδρὶ υἱῷ. C Ἀδριήλ. 9 ἐν χειρὶ] C εἰς χεῖρας. ἐξηλίασαν] C ἐξιλέωσαν. ἐν τῷ ὄρει] C ponit post κυρίου. ἔναντι] A ἐναντίον. οἱ ἑπτὰ αὐτοὶ] A C ἐκεῖ οἱ ἑπτά. ἐπὶ] C κατά. δὲ] C deest. 10 ἔπηξεν] A διέστρωσεν. C ἔστρωσεν. αὐτῇ πρὸς] A C αὐτὸν ἑαυτῇ ἐπί. ἐν ἀρχῇ] C ἀπ' ἀρχῆς. ἕως] C ἕως οὗ. ἐπ' αὐτοὺς] C desunt. ὕδωρ] A C ὕδατα θεοῦ. ἔδωκε] C ἀφῆκε. καταπαῦσαι] C καθίσαι. καὶ τὰ] C οὐδὲ τά. 11 ἀπηγγέλη] A ἀνηγγέλη. ὅσα] A πάντα Αἰά. C πάντα ὅσα. καὶ ἐξηλύθησαν usque ad finem versus] A C desunt. 12 οἳ ἔκλεψαν] C τῶν κλεψάντων. ἐκ τῆς πλατείας] C ἀπὸ τοῦ τείχους. ὅτι ἔστησαν] C κρεμασάντων. οἱ ἀλλόφυλοι] C τῶν ἀλλοφύλων. 13 ἐκεῖθεν] C Δαυὶδ ἐκεῖθεν. ἐξηλιασμένων] C ἐξιλεασμένων, & vers. 14. 14 ἐν τῷ τάφῳ] C τοῦ τάφου. πάντα] C κατὰ πάντα. ἐπήκουσεν] C ἐξιλάσατο. τῇ γῇ] C τὴν γῆν. 15 ἐγενήθη] C ἐγένετο. μετὰ] C πρός. ἐπορεύθη] A C ἐξήχθη. 16 ὃς ἦν ἐν τοῖς ἐκγόνοις] C ἀπὸ Νὼβ ὃς ἦν ἐκ τῶν ἀπογόνων. τοῦ Ῥαφὰ] A τοῦ Ῥαφαείν. C τῶν γιγάντων. ὁλκὴ] A ὁλκῆς. C deest. αὐτοῦ] C οὐχ. κορύνην] C παραζώνην. 17 ἔτι] C ponit post ἡμῶν. 18 ἐγενήθη] C ἐγένετο. ἔτι] C ponit post πόλεμος. ἐν Γὲθ] A ἐν Νόβ. C ἐν Νὼβ, & ponit post ἀλλοφύλων. Ἀσταθὶ] A Ἀσωθί. C Ἀσωθί. τὸν Σὲφ usque ad finem versus] A C τοὺς ἐπισυνηγμένους τῶν ἀπογόνων (A ἀπογόνους) τῶν γιγάντων. 19 ὁ] C ἔτι. Ῥὸμ] A Ῥόβ. C Νὼβ, & ponit post ἀλλοφύλων. Ἀρωργὶμ] A Ἀρωεί. C Ἰαὲ τῶν ὑφαινόντων. Βεθλεεμίτης] C Βεθλεεμί. ὡς] C ἦν ὡς. 20 ἐν] C μετὰ τῶν ἀλλοφύλων ἐν. Μαδὼν] A C ἐκ Μαδών. εἰκοσιτέσσαρες] C εἴκοσι καὶ τέσσαρες. ἐτέχθη τῷ Ῥαφὰ] C ἀπόγονος Τιτάνων. 21 Σεμεὶ] A Σαφᾶ. C Σαμαά. 22 Οἱ usque ad γιγάντων] C Τοὺς τέσσαρας τούτους τοὺς τεχθέντας ἀπογόνους. ἐν Γὲθ] A ponit post Ῥαφᾶ. τῷ Ῥαφὰ οἶκος] A τῷ Ῥαφᾶ. C desunt.

CAP. XXII.

1 ᾗ] A C ponunt post ἡμέρᾳ. 2 ᾠδὴ] A C deest. κύριε] A C κύριος. μὴ] A deest. 3 ἔσται μοι] C desunt. σωτὴρ] A σώζων. 4 ἐκ] C ἀπό. 5 χείμαῤῥοι] A C καὶ χείμαῤῥοι. 6 Ὠδῖνες θανάτου] C Σχοινία ᾅδου. περιέφθασαν] C καὶ περιέφθασαν. σκληρότητες] C παγίδες. 7 Ἐν τῷ θλίβεσθαί με] C Ἐν θλίψει μου. ἐπακούσεται] C ἤκουσεν. ναοῦ] A ναοῦ ἁγίου. 8 ἐταράχθη καὶ ἐσείσθη] C ἐσείσθη καὶ ἐταράχθη. συνεταράχθησαν, καὶ ἐσπαράχθησαν] C συνεταράχθη. κύριος] C ponit post. αὐτοῖς. 9 κατέδεται] C κατέφαγε. ἐξεκαύθησαν ἀπ'] C ἀνήφθησαν ἐξ. 10 ὑποκάτω τῶν ποδῶν] C ὑπὸ τοὺς πόδας. 11 ἐπεκάθισεν] C ἐπέβη. ἀνέμου] C ἀνέμων. 12 ἀπέχωσεν ἐν νεφέλαις] C νεφέλαι. ἀέρος] A ἀέρων. 13 Ἀπὸ τοῦ] A Ἐκ. ἐναντίον] C ἀπέναντι. 14 Ἐβρόντησεν] A C Καὶ ἐβρόντησεν. 15 ἐσκόρπισεν] C διεσκόρπισεν. 16 θυμοῦ] C ὀργῆς. 17 Ἀπέστειλεν] A Καὶ ἐξαπέστειλεν. C Ἐξαπέστειλεν. 18 Ἐῤῥύσατο] C Ἐξείλετο. ἰσχύος] C ponit ante ἐχθρῶν. ἐκραταιώθησαν] C ἴσχυον. 19 ἡμέραι] A C ἐν ἡμέρᾳ. θλίψεως] C ἀπωλείας. ἐπιστήριγμα] A C ἀντιστήριγμα. 20 ἐξείλετο] C ἐξέσπασε. ηὐδόκησεν ἐν ἐμοὶ] C ἠθέλησέ με. 21 ἀνταποδώσει] C ἀνταπέδωκε. 22 ἐφύλαξα] C ἐφυλαξάμην. ἠσέβησα ἀπὸ] C ἠνόμησα ἐνώπιον. 23 κατεναντίον] C ἀπέναντι. δικαιώματα] C προστάγματα. ἀπέστην ἀπ' αὐτῶν] A C οὐκ ἀποστήσεται (A ἀπέστησαν) ἀπ' ἐμοῦ. 24 προφυλάξομαι] C φυλάξω με. 25 ἀποδώσει] A C ἀνταποδώσει. ἐνώπιον] A C ἀπέναντι. 26 ἀνδρὸς τελείου] C ἀθώου. τελειωθήσῃ] A τέλειος ἔσῃ. C ἀθῷος ἔσῃ. 28 Καὶ τὸν] C Ὅτι σὺ τόν. πτωχὸν] C πρᾶον. ἐπὶ μετεώρων] A ὑπερηφάνων. C τῶν ὑψηλῶν. 29 λύχνος] A C φωτιεῖς λύχνον. μοὶ τὸ σκότος] C ἐν σκότει. 30 ὑπερβήσομαι] C ἐξαλοῦμαι. ἰσχυρὸς] C θεός. 31 κραταιὸν] A C deest. 32 Τίς ἰσχυρὸς] A Ὅτι τίς ἰσχυρός. C Διότι τίς θεός. 33 ἰσχυρὸς] C θεός. δυνάμει] C δύναμιν. ἐξετίναξεν] A C ἔθετο. 34 ὡς ἐλάφων] A ὡσεὶ ἐλάφων. C ὡς ἐλάφου. ἐπὶ τὰ ὕψη] C ἐπὶ τὰ ὑψηλὰ, & ponit post με. 35 ἐν βραχίονι] C ἐπὶ βραχίονας. 36 ὑπερασπισμὸν] C ὅπλον τῆς. 37 Εἰς πλατυσμὸν εἰς] A πλατυνεῖς. C Καὶ ἐπλάτυνας. ἐσαλεύθησαν τὰ σκέλη] C ἠσθένησα ἐν ταῖς τρίβοις. 38 ἀναστρέψω] A C ἀποστρέψω. ἂν] C οὐ. 39 Καὶ] C deest. οὐκ] A μή. C οὐ μή. ἀναστήσονται] C ἀναστῶσι. 40 ἐνισχύσεις με δυνάμει εἰς πόλεμον] C περιέζωσάς με δύναμιν τοῦ πολεμεῖν. κάμψεις] C καὶ ἔκαμψας. μοι] A C ὑπ' ἐμέ. ὑποκάτω μου] C desunt. 41] Hic versus hoc modo habetur in C, Καὶ οἱ ἐχθροί μου παρεδόθησάν μοι αὐχένας μισούντων με κατεπάτησα. 42 Βοήσονται, καὶ οὐκ ἔστι] C Ἀνεβόησαν, καὶ οὐκ ἦν. βοηθὸς] A βοηθῶν. C ὁ σώζων. πρὸς κύριον] C θεὸς κύριος.

43 ἐλε-

43 Ἐλέανα] C Λεανᾶ. ἐξέδων ἐλέπτυνα] C ἐξ ὅλων λεπτυνῶ. 44 ῥύσῃ] C ἐξέσῃ. ἐκ μάχης] A ἐκ μαχαίρας. C ἐξ ἀντιλογιῶν. λαῶν] C λαῶ. φυλάξεις] A φυλάξῃ. ἐδούλευσε] A C ἐδούλευσαν. 45 Hunc versum hoc modo habent A C, Εἰς ἀκοὴν ὠτὸς ὑπήκουσέ μοι· υἱοὶ ἀλλότριοι ἐψεύσαντό μοι. 47 φύλαξ μου] C πλάστης μου. φύλαξ τῆς σωτηρίας] C σωτήρ. 48 ὁ διδοὺς] C ὁ Θεὸς ὃς ἔδωκεν. παιδεύων] A καὶ παιδεύων. C καὶ ἐπιπείνωσε. 49 ἐξάγων] A ἐξαγαγών. C ἐξήγαγε. μου] C deest. μοι] A C ἐπ' ἐμέ. ἀνδρὸς] A C ἀνδρῶν. ἀδικημάτων] C ἀσεβῶν. 50 κύριε] C ponit post ἔθνεσι. ἔθνεσι] A ἔθνεσι κύριε. ἐν] A C deest.

CAP. XXIII.

1 κύριος ἐπὶ] C ὁ Θεός. εὐπρεπεῖς ψαλμοὶ] C ὡραῖος ὁ ψαλμὸς τοῦ. 2 Πνεῦμα] A Καὶ πνεῦμα. 3 Λέγει] C Εἶπεν. φύλαξ ἐξ] A φύλαξ. C πλάσεις. παραβολὴν, usque ad finem versus quarti] C ἄρχων ἐν ἀνθρώποις δίκαιος, ἀρχὸς φόβῳ Θεοῦ. Καὶ ὡς φῶς τὸ πρωϊνὸν ἀνατέλλει ἥλιος τὸ πρωΐ, καὶ οὐ σκοτάσει· ἀπὸ φέγγους καὶ ἐξ ὑετοῦ, ὡς βοτάνη ἐκ γῆς. ἀνθρώπῳ] A ἀνθρώποις. χειρὸς] A Θεοῦ. 4 ἀνατείλαι] A καὶ ἀνατείλαι. κύριος] A deest. 5 Οὐ γὰρ] C Ὅτι οὐχ. ἰσχυροῦ] C Θεοῦ. διαθήκην γὰρ] C ὅτι διαθήκην. ἑτοίμην] C σῶσαί με ἑτοίμην. θέλημα] A C θέλημα ἐν κυρίῳ. 6 οὗτοι] C αὐτοί. ὅτι] C καὶ ὅτι. οὐ] C ὅς. 7 καὶ πλῆρες] A καὶ πλῆθος. C πλήρης. ξύλον] C ξύλων. καὶ καυθήσονται] A καυθήσονται εἰς. C καυθήσονται εἰς. 8 Ἰεβοσθὲ] C Ἰεσβαάθ. ὁ Χαναναῖος, ἄρχων τοῦ τρίτου ἐστὶν] C υἱὸς Θεκεμανὶ πρῶτος τῶν τριῶν οὗτος. Ἀδινὼν] C Ἀδινώ. ἐσπάσατο] C ἐσπᾶτο. τραυματίας] A C τραυματίας. 9 Ἐλεανὰν] A C Ἐλεάζαρ. υἱὸς] C υἱοῦ. υἱὸς Δωδὶ τοῦ] A desunt. C ponit ante υἱοῦ· sed τοῦ non habet. μετὰ Δαυὶδ, καὶ] A ἀδελφοῖς· οὗτος ἦν μετὰ Δαυὶδ ἐν Σερρών. C οὗτος ἦν μετὰ Δαυίδ. συνήχθησαν] A C καὶ οἱ ἀλλόφυλοι συνήχθησαν. ἐκεῖ] C ponit ante συνήχθησαν. 10 ἀνέβησαν ἀνὴρ Ἰσραὴλ] A ἀνεβόησαν ἀνὴρ Ἰσραὴλ πρὸ προσώπου αὐτοῦ, καί. C ἀνέβησαν ἄνδρες Ἰσραὴλ πρὸ προσώπου αὐτῶν, καί. ἀνέστη] C ἐξανέστη. ἐν τοῖς ἀλλοφύλοις] C τοὺς ἀλλοφύλους. πρὸς τὴν μάχαιραν] C ἐπὶ τὴν ῥομφαίαν. ἐκάθητο] A C ἐπέστρεψεν. πλὴν ἐκδιδύσκειν] C εἰς τὸ σκυλεύειν. 11 Σαμαία υἱὸς Ἄσα ὁ Ἀρουχαῖος] C Σαμαίας υἱὸς Ἀγὰ ὁ Ἀραρί. συνήχθησαν] C ἐπισυνήχθησαν. εἰς θηρία] C ἐπὶ σιαγόνα. 12 ἐστηλώθη] C κατέστη. 13 κατέβησαν τρεῖς ἀπὸ] C καταβαίνουσιν τρεῖς ἐκ. τριάκοντα] A τριάκοντα ἄρχοντες. C τριάκοντα ἀρχόντων. κατέβησαν εἰς Κασὼν] C εἰσῆλθον. A ἦλθον εἰς Κασωά. τάγμα] C τὰ τάγματα. καὶ παρενέβαλον] A C παρενέβαλον. Ῥαφαῒν] C τῶν Τιτάνων. 14 τότε] C καὶ τότε. τὸ δὲ ὑπόστημα] C καὶ τὸ σύστημα. A καὶ τὸ ὑπόστημα. τότε] C καὶ τότε. 15 τῶ δὲ usque ad finem versus] C desunt. 16 ἐν τῇ παρεμβολῇ] A C τὴν παρεμβολήν. ἠθέλησε] C ἐβούλετο Δαυίδ. 17 Ἵλεώς μοι κύριε τοῦ] C μή μοι γένοιτο παρὰ κυρίου. ἠθέλησε] C ἐβούλετο. δυνατοὶ] C μαχηταί. 18 αὐτὸς] A οὗτος. C deest. ἄρχων ἐν τοῖς τρισὶ] C πρῶτος τῶν τριῶν. καὶ αὐτὸς] A καὶ οὗτος. C οὗτος. καὶ αὐτῷ ὄνομα] C οὗτος ἦν ὀνομαστός. 19 ἐκείνων] C deest. ἐγένετο] C ἦν. ἦλθε] C ἤρχετο. 20 Ἰωδαὲ] C Ἰωαδά, & vers. 22. ἀνὴρ αὐτὸς πολλοστὸς ἔργοις] C υἱοῦ ἀνδρὸς δυνατοῦ, πολλὰ ἔργα ἦν αὐτῷ. A pro αὐτὸς habet οὗτος. αὐτὸς] A C οὗτος. καὶ αὐτὸς] C καὶ οὗτος. τῇ ἡμέρᾳ τῆς] C ἡμέρᾳ. 21 Αὐτὸς] A Καὶ αὐτός. C Καὶ οὗτος. ἐν δὲ] C καὶ ἐν. ὡς ξύλον διαβάθρας] C desunt. ἥρπασε] C ἀφεῖλε. 22 αὐτῷ] C τούτῳ. 23 ἐκ τῶν τριῶν] C ὑπὲρ τοὺς τριάκοντα. ἦλθε] C ἤρχετο. ἔταξεν] C κατέστησεν. ταῦτα] A deest. 24 οὗτος] C deest. Δωδὶ] A C deest. ἐν] A ἐκ. 25 Σαμὰ ὁ Ῥουδαῖος] A Σεμαὼθ ὁ Ἀρουδί. C Σαμαίας ὁ Ἀρωδί, Ἐλικὰ ὁ Ἀρωδί. 26 Σελλὴς] A Χελλής. C Χάλλης. Κηφωθὶ] C Φαλτί. Ἴρας] A C Ἴρα. Ἴσκα] A Ἐκκής. C Ἐκκίς. 27 Ἀνωθίτης] A C Ἀναθωθίτης. ἐκ τῶν υἱῶν τοῦ Ἀνωθίτου] A Σαβουχαὶ ὁ Ἀσωθίτης. C Μεβουναὶ ὁ Ἀσωθίτης. 28 Ἐλλὼν] C Σελμών. ὁ Ἀωΐτης] A ὁ Ἀλωνίτης. C Ἀχίτης. Νοερὲ] A Μοορέ. C Μαχαραΐ. 29 Ἐσθὶ] A C Ἐλὰβ (A Ἐλὴ) υἱὸς Βαανὰ ὁ Νετωφαθίτης. Ἐθθί. ἐκ Γαβαὼθ υἱὸς] A ἐκ Γαβαά. C ὁ ἐκ τοῦ βουνοῦ. τοῦ Ἐφραθαίου] A C desunt. Ἀσμαὼθ ὁ usque ad finem versus 33] A Βαναίας ὁ Φαραθωνίτης, Οὐρὶ ἐκ Ναχαλιγαίας, Ἀειὴλ υἱὸς τοῦ Ἀραβωθίτου, Ζαὼς ὁ Βαρσαμίτης, Ἐλεασοῦ υἱὸς Ὀλαβωνίτης, Βασαὶ ὁ Γωυνί, Ἰωνάθαν υἱὸς Σαμὰ ὁ Ἀραρίτης, Ἀχιὰν υἱὸς Ἀραπὰ ὁ Ἀραθυρίτης. Comp. Βανέας ὁ Φαραθωνίτης, Ἡλαὶ ἐκ Ναχαλιγαίας. Ἀβὶ Ἀλβὼν ὁ Ἀραβωθίτης, Ἀζμὼθ ὁ Βαρχμίτης. Ἐλιαβὰ ὁ Σαλαβωνίτης, υἱοὶ Ἰασὴν, Ἰωνάθαν. Σαμὰ ὁ Ἀραρίτης, Ἀχιὰμ υἱὸς Σαρὰρ ὁ Ἀραδίτης. 34 τοῦ Ἀσβίτου, υἱὸς τοῦ Μαχαχατί] A τοῦ Μααχί. C Ἀχασβαὶ τοῦ Μααχαθί. Ἐλιὰβ] C Ἐλιάμ. 35 τοῦ Οὐρ...] A τοῦ Οὐρὶμ υἱὸς Ἀσβί. C Φααραὶ ὁ Ἀρβί. 36 Γάαλ] A Ἰγάαλ. C Ἰγάαλ... Ναθανὰ] A C Ναθάν. Πολυδυνάμεως υἱὸς Γαλααδδί] A καὶ Βαὰν υἱὸς Ἀγαδί... C ἐκ Σωβᾶ· Βανὶ ὁ Γαδί. Ἐλιὲ] A Ἐλλίχ. C Σελήκ. Ἀμμανίτης] C Ἀμμωνίτης. 30, 31] Hi duo versus desunt in A C. 37 Γελωρὲ] C Ναχαραΐ. Βηθωραῖος] A C Βηρωθαῖος. σκεύη Ἰωὰβ υἱὸς] A C σκεύη Ἰωὰβ υἱοῦ. 38 Ἰεθραῖος] C Ἰεθραῖος. Γηρὰβ ὁ Ἐθεναῖος] A desunt. C Γαρὴβ ὁ Ἰεθραῖος. 39 Οὐρίας ὁ Χετταῖος] A Καὶ Οὐρίας ὁ Γεθθαῖος. C Οὐρίας ὁ Ἐθαῖος.

CAP. XXIV.

1 ὀργὴν κύριος ἐκκαῆναι] C ὀργὴ κυρίου θυμωθῆναι. ἐν αὐτοῖς] C εἰς αὐτούς. βάδιζε] A πορεύθητι, καί. C πορεύθητι. 2 τῆς ἰσχύος τῆς] C τῶν δυνάμεων τῶν. δίελθε δὴ] C ἀρίθμησε δὴ εἰς. 3 καὶ προσθείη] A καὶ προσθήσει. προσθείη. Θεὸς] A C Θεός σου. πρὸς] C ἐπί. λαὸν] A λαόν σου. αὐτοὺς] C καὶ τούτους. καὶ ὥσπερ αὐτοὺς] A C desunt. ἑκατονταπλασίονα] C ἑκατονταπλασίως. ὁρῶντες] C βλέποντες. βούλεται ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ] C θέλει τὸ ῥῆμα τοῦτο. 4 ὑπερίσχυσεν ὁ λόγος] C κατεκράτησεν τὸ ῥῆμα. πρὸς] C ... εἰς] A πρός. C ὑπό. ἰσχύος] A C δυνάμεως. ἐνώπιον] C ἐκ προσώπου. 6 Θαβασὼν, ἥ ἐστιν Ἀδασαὶ] A Βαθασὼν, καὶ Ειδὼν, καὶ Δασαί. C Χελδὰς. εἰς Δανιδὰν] C ἕως Δάν. καὶ Οὐδὰν] A C desunt. Σιδῶνα] A Σιδῶνα. 7 ἦλθον] C ἔρχονται. ἦλθον κατὰ] A πορεύονται κατά. C ... ονται ἐπὶ τόν. εἰς] C καί. περιώδευσαν ἐν πάσῃ τῇ γῇ] C ... τὴν γῆν. παρεγένοντο ἀπὸ τέλους] C παραγίνονται μετά. μηνῶν] C ... ἡμερῶν] C ἡμέρας. 9 πρὸς τὸν βασιλέα] A C τῷ βασιλεῖ. ἐγένετο] A C ... σπωμένων] C ἐσπασμένων. ἀνὴρ] C ἄνδρες. ἀνδρῶν μαχητῶν] C ponit ante πεντακόσιαι. 10 τὸ ἀριθμῆσαι] C ταῦτα, ὅτι ἠρίθμησε. ἥμαρτον] C ἡμάρτησα ὃ ἐποίησα. νῦν κύριε] A C ποιῶν (A ποιήσας) τὸ ῥῆμα τοῦτο. παραβίβασον A καὶ νῦν κύριε παραβίβασον δή. C καὶ νῦν κύριε ἀφίελε. ἀνομίαν] C ... ἐματαιώθην] C ἐματαιώθην. 11 λόγος] C ῥῆμα. λέγων] A πρὸς Δαυίδ, λέγων. C Δαυίδ, λέγων. 12 Πορεύθητι] C Πορεύου. εἰμι] A C deest. καὶ] C σοί. 13 εἰσῆλθε] C ἦλθε. ἀνήγγειλε, καὶ εἶπεν αὐτῷ] C ἀπήγγειλεν αὐτῷ, λέγων. εἰ ἔλθῃ σοι] C ἤ. λιμὸς ἐν τῇ γῇ σου] C λιμοῦ ἐπὶ τὴν γῆν ... ἔμπροσθεν] C ἐκ προσώπου. ἔσονται διώκοντες] A ἔσονται καταδιώκειν. C ... τὸς καταδιώκειν. ἐν τῇ γῇ σου] C ἐπὶ τὴν γῆν. νῦν οὖν] C καὶ νῦν. 14 πόθεν] C deest. ἐστι] A ἐστι καὶ τὰ τρία] C ἐστι τὰ τρία. δὴ] C deest. δὴ] C καὶ εἰς. ἀνθρώπου] A C ἀνθρώπων. 15 καὶ ἡμέραι θερισμοῦ πυρῶν] C desunt. ἕως] C καὶ ἕως. καὶ ἤρξατο ἡ θραῦσις ἐν τῷ λαῷ] C desunt. ἀπέθανον] C ἀπέθανον. λαοῦ] A λαοῦ κυρίου. 16 τοῦ Θεοῦ] C desunt. εἰς] C ... παρεκλήθη] C μετεμελήθη. πολὺ] C ἱκανόν. κυρίου ἦν] A τοῦ Θεοῦ ἦν ... C τοῦ Θεοῦ ἦν ἑστηκώς. τῇ ἅλῳ] C τὴν ἅλω. 17 ἐν τῷ λαῷ] A ... εἰμι ἠδίκησα] C ἥμαρτον· καὶ ἐγὼ ὁ ποιμὴν ἐκακοποίησα. A ἠδίκησα· καὶ ἐγώ εἰμι ὁ ποιμὴν ἐκακοποίησα. δὴ] C deest. 18 αὐτῷ] C deest. τῷ κυρίῳ] C ponit post θυσιαστήριον. τῷ ἅλωνι] A C τῇ ἅλῳ. 19 τὸν λόγον Γαδ] A C τὸ ῥῆμα Γαδ τοῦ προφήτου. καθ'] A C deest. 20 παραπορευομένους ἐπ' αὐτὸν] C διαπορευομένους ἐπ' αὐτόν. 21 Δαυὶδ] C αὐτῷ Δαυίδ. τὸν ἅλωνα τὸν] A C τὴν ἅλω, καί. (A τοῦ pro καί.) καὶ συσχεθῇ ἡ θραῦσις] C ὅπως ἐπίσχῃ ἡ θραῦσις. ἐπάνω] A ἐπάνωθεν. C ἀπό. 22 λαβέτω, καὶ ἀνενεγκάτω] C λάβε καὶ ποίησον. ἀγαθὸν ἐν ὀφθαλμοῖς] C ἀρεστὸν ἐνώπιον. βόες] C μόσχοι. ὁλοκαύτωμα] C ὁλοκαύτωσιν. 23 Τὰ] C Καὶ τά. 24 ὅτι ἀλλὰ] A ὅτι ἀλλ' ἤ. C ἀλλ' ἤ. ἐν ἀλλάγματι] C ἀλλάγματι. μου] C ponit post Θεῷ. A deest. τὸν ἅλωνα] A ... ἅλω. C τὴν ἅλω. σίκλων] C ponit post πεντήκοντα. 25 καὶ προσέθηκε Σαλωμὼν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον ἐπ' ἐσχάτῳ, ὅτι μικρὸν ἦν ἐν πρώτοις] C desunt. ἐπήκουσε] C ἵλεως ἐγένετο. συνεσχέθη ἡ θραῦσις ἐπάνωθεν] C ἐπέσχεν ἡ θραῦσις ἐπί.

REGUM III.

CAP. I.

1 πρεσβύτερος] C πρεσβύτης σφόδρα. ἡμέραις] C ἐν ἡμέραις. 2 Καὶ] C deest. αὐτοῦ] C αὐτοῦ αὐτῷ. τῷ βασιλεῖ] A C τῷ κυρίῳ ἡμῶν τῷ βασιλεῖ. παρθένον νεάνιδα] C νεᾶνιν παρθένον. τῷ βασιλεῖ] C ἔναντι τοῦ βασιλέως. κοιμηθήσεται] C κατακείσεται. μου] A C ἡμῶν. 3 νεάνιδα] C παιδίσκην. ἐκ παντὸς ὁρίου] C ἐν παντὶ ὁρίῳ. εὗρον] C εὑρίσκουσιν. Σωμανῖτιν] C Σουνάμιτιν. ἤνεγκαν] C εἰσάγουσιν. πρὸς τὸν βασιλέα] C τῷ βασιλεῖ. 4 ἡ νεᾶνις] C παῖς. ἕως] A C τῷ εἴδει. τὸν βασιλέα] C τῷ βασιλεῖ, & ponit ante θάλπουσα. 5 παρατρέχειν ἔμπροσθεν] C προτρέχοντας. 6 ἀπεκώλυσεν αὐτὸν] C ἐπετίμησεν αὐτῷ. οὐδέποτε, λέγων] C πώποτε, εἰπών. διατί σὺ ἐποίησας] A διατί σὺ τοῦτο ἐποίησας. C τί ὅτι πεποίηκας οὕτως. 7 ἐγένοντο] C ἦσαν. 8 Ἰωδαὲ] C Ἰωαδά. καὶ Ῥησὶ, καὶ υἱοὶ] C καὶ οἱ ἑταῖροι αὐτοῦ οἱ ὄντες. ὀπίσω] C μετά. 9 ἐθυσίασεν] C ἔθυσεν, & versu 19. πρόβατα, καὶ μόσχους] C καὶ πρόβατα, καὶ μόσχους. μετὰ λίθου τοῦ] A C παρὰ τὸν λίθον τόν. ὃς ἦν ἐχόμενα] C ὃς ἦν ἐχόμενος. C τὸν ἐχόμενον. τῆς Ῥωγὴλ] A C τῆς πηγῆς τοῦ Ῥωγήλ. αὐτοῦ] A C αὐτοῦ τοὺς υἱοὺς τοῦ βασιλέως. ἁδροὺς] A ἁδροὺς υἱούς. C ἄνδρας. 10 Σαλωμὼν] A C Σολομῶντα. 11 ἐβασίλευσεν] C βεβασίλευκεν, & versu 13, & 18, & 43. 12 δὴ] A C deest. καὶ ἐξελοῦ] C ὅπως σώσῃς. τοῦ υἱοῦ σου] C ponit post Σολομῶντος. 13 λέγουσα] C deest. Σαλωμὼν] A C ponunt ante ὁ υἱός. καθίσεται] C καθήσεται. 14 σου] A C ponunt ante λαλούσης. ὀπίσω σου] C μετὰ σέ. 15 τὸ ταμιεῖον] C τὸν κοιτῶνα. Ἀβισὰγ] C Ἀβισάκ. ἦν] C deest. 16 εἶπεν] C εἶπεν αὐτῇ. 17 ἡ δὲ εἶπε] C Καὶ εἶπε Βηρσαβεέ. κύριε] A C κύριέ μου βασιλεῦ. Σαλωμὼν] C ponit ante ὁ υἱός. καθήσεται] A αὐτὸς καθίσεται. C αὐτὸς καθήσεται. 19 ἄρχοντα τῆς δυνάμεως] C ἀρχιστράτηγον. 21 ὡς ἂν κοιμηθῇ ὁ κύριός μου ὁ βασιλεὺς] C ἐν τῷ κοιμηθῆναι τὸν κύριόν μου τὸν βασιλέα. 22 ἔτι] C ponit post λαλούσης. ἦλθε] A C εἰσῆλθε. 23 ἀνηγγέλη τῷ βασιλεῖ] A ἀνήγγειλαν τῷ βασιλεῖ λεγόντων. C ἀπήγγειλαν τῷ βασιλεῖ, λέγοντες. κατὰ πρόσωπον] C Νάθαν ἐνώπιον. κατὰ] C ἐπί. 24 σὺ] C ponit ante κύριε. εἶπας] C εἴρηκας, λέγων. ὀπίσω μου] C μετ' ἐμέ. 25 ἐθυσίασε] A ... C τέθυκε. τοὺς ἄρχοντας τῆς δυνάμεως] C τὸν ἀρχιστράτηγον. εἰσὶν ἐσθίοντες, καὶ πίνοντες] C αὐτοὶ ἐσθίουσι, καὶ πίνουσι. 26 αὐτὸν] C deest. ἐκάλεσεν] C οὐ κέκληκε. 27 μου] C deest. καὶ οὐκ] C καὶ διατί οὐκ. θρόνον] C τοῦ θρόνου, & versu 30. 28 καὶ ἔστη ἐνώπιον αὐτοῦ] C καὶ ἔστη ... ponit post εἰσῆλθε. 30 ἐν κυρίῳ Θεῷ] C κατὰ κυρίου τοῦ Θεοῦ. τῇ] C ... τῇ. 31 ὁ βασιλεὺς] C ponit ante ὁ κύριος. 33 αὐτοῖς] C ponit ante ὁ βασιλεύς. λάβετε] C λάβετε μεθ' ἑαυτῶν. δούλους] C παῖδας. μετὰ ... A ponit ante τοὺς δούλους. 34 κερατίνῃ] C ἐν σάλπιγγι. 35 Καὶ καθήσεται] A C Καὶ ἀναβήσεσθε ὀπίσω αὐτοῦ, καὶ εἰσελεύσεται καὶ καθήσεται. βασιλεύσει] A C αὐτὸς βασιλεύσει. ἐγὼ ἐνετειλάμην] C αὐτῷ ἐντέταλμαι ... Ἰσραὴλ, καὶ Ἰούδαν] C Ἰούδαν, καὶ ἐπὶ Ἰσραήλ. 36 τοῦ κυρίου] A τὸ ῥῆμα κυρίου. C τοῖς λόγοις τοῦ κυρίου. βασιλέως] C βασιλέως, οὕτως εἴπη κύριος Θεός σου κύριέ μου βασιλεῦ· Καί. 37 εἴη] C εἴη καί. 38 ἀπήγαγον] C ... τὸν] C ἐπορεύοντο ὀπίσω αὐτοῦ. 39 τῆς σκηνῆς] C τοῦ σκηνώματος. κερατίνῃ] C σάλπιγγι. 40 ἐχόρευον] C πᾶς ὁ λαὸς ἐχόρευον. εὐφροσύνην μεγάλην] C εὐφροσύνη μεγάλη. ἐρράγη] C ἤχησεν. 41 αὐτῷ] C οἱ μετ' αὐτοῦ. φαγεῖν] C ἐσθίοντες. κερατίνης] C σάλπιγγος. 42 Ἔτι] A Καὶ ἔτι. εἰσῆλθε] A C ἦλθε. εἶ] C deest. εὐαγγέλισαι] C εὐαγγελίσῃ. εἶπε] C εἶπε τῷ Ἀδωνίᾳ. 44 ἀπέστειλε] C ἀπέσταλκε. αὐτῷ] C αὐτῷ ὁ βασιλεύς. ἐπεκάθισαν] C ἐπεβίβασαν. 45 ἔχρισαν] A C ἔχρισεν. ... C εἰς βασιλέα ἐν τῷ. αὕτη ἡ φωνὴ] C αὕτη ἐστὶν ἡ φωνὴ τοῦ ἤχου. ... θρόνον] C τοῦ θρόνου. A θρόνου. 47 Καὶ εἰσῆλθον] C Καί γε ἦλθον. ... καὶ ὁ Θεὸς] A ἀγαθύναι ἀγαθύναι ὁ Θεός. C ἀγαθύναι κύριος. ... A Σολομῶντος τοῦ υἱοῦ σου. C τοῦ υἱοῦ σου Σολομῶντος. τὴν κοίτην] C ... κοίτην αὐτοῦ. C τῆς κοίτης αὐτοῦ. 48 Καί γε] C Καί. εὐλογητὸς] C ... γημένος. σήμερον] C deest. 49 ἐξέστησαν] A C ἐξέστησαν, καὶ ἐξανέστησαν ... κλητοὶ] C κεκλημένοι ὑπό. ἦλθον] A C ἀπῆλθον. ἀνὴρ] C ἕκαστος ... ὁδὸν αὐτοῦ] C ἑαυτοῦ ὁδόν. 50 ἐπελάβετο] A ἀπελάβετο. C ἐκράτησε. ... ἀνηγγέλη] C ἀπηγγέλη. λέγοντες] C λέγων. κατέχει] C ἰδοὺ ἐκράτησε ...

] C βασιλεὺς Σολομών. εἰ ἐ θανατώσει] C τοῦ μὴ θανατῶσαι. εἰ πεσεῖται] C ἐ μὴ πέσῃ. ἀπὸ τριχῶν αὐτοῦ] C ἀπὸ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ θρὶξ. καὶ] C ἐὰν δὲ. θανατωθήσεται] C ἀποθανεῖται. 53 κατήνεγκεν] A κατήγαγεν. C ἐπήγαγεν. ἀπάνωθεν] C ἀπό. λέγει] C πορεύου.

CAP. II.

1 ἀποθανεῖν] C τοῦ ἀποθανεῖν. ἀπεκρίνατο] A C ἐνετείλατο. Σαλωμὼν υἱῷ] C τῷ υἱῷ αὐτοῦ Σολομῶντι. 2 εἰμι] C deest. ἰσχύσεις] C κραταιωθήσῃ.] A ἄνδρα τέλειον. 3 φυλάξεις] C φυλάξῃ. δικαιώματα] C προστάγματα. κρίματα τὰ γεγραμμένα] A κρίματα, καὶ τὰ μαρτύρια αὐτοῦ, γεγραμμένα. C κρίματα αὐτοῦ, καὶ τὰ μαρτύρια αὐτοῦ, καθὼς γέγραπται.] C συνήσῃς πάντα. κατὰ πάντα ὅσα ἂν ἐντείλωμαί σοι] C καὶ πανταχοῦ ἐὰν ἐπιβλέψῃς ἐκεῖ. 4 Ἵνα] C Ὅπως. τὸν λόγον ὃν] C τὰ ῥήματα. λέγων] A C περὶ ἐμοῦ, λέγων. φυλάξωσιν οἱ υἱοί] C φυλάξωνται τὰ τέκνα. ὁδὸν] C ὁδούς. αὐτῶν] A C αὐτῶν, καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ψυχῇ αὐτῶν. ἐξολοθρευθήσεται] C ἐξαρθήσεται. ἐπάνωθεν θρόνου] C ἀπὸ τοῦ θρόνου. 5 Καίγε σὺ ἔγνως ὅσα] C Καὶ νῦν σὺ οἶδας ἃ. μοι] A σοι. ὅσα] δυσὶν ἄρχουσι τῶν δυνάμεων] C δύο ἀρχιστρατήγοις. ἔταξεν τὰ αἵματα] C ἐξεδίκησεν αἷμα. 6 σοφίαν] C φρόνησιν. ἐν εἰρήνῃ] C ponit ante τοῦ. 7 με ἀποδιδράσκειν] A ἀποδιδράσκειν. C φεύγειν με. ἀπὸ] C ἀπὸ προσώπου Ἀβεσσαλώμ] C ponit post σου. 8 ἀπαντήν] A C ἀπάντησιν. εἰς] C 10 ἐκοιμήθη] C κοιμᾶται. 11 τεσσαράκοντα τρία] A C ἐβασίλευσε τεσσαράκοντα ἔτη. 12 αὐτοῦ] A αὐτοῦ υἱὸς ἐτῶν δώδεκα. 13 ἡ δὲ εἶπεν] C καὶ εἶπεν. 14 Λόγος] C καὶ εἶπεν, Λόγος. 15 ἐστράφη] C ἐπεστράφη.] A ἐγενήθη. ἐγενήθη] C ἦν. 19 Σαλωμὼν] A ponit post βασιλεὺς. αὐτοῦ ἀπὸ] C desunt. Ἀβισὰγ] C Ἀβισαάκ. 18 εἶπεν] C εἶπεν 19 ἀπαντήν αὐτῇ] A C ἀπάντησιν αὐτῆς. κατεφίλησεν αὐτὴν] C προσεκύνησεν αὐτῇ. τοῦ θρόνου] A τοῦ θρόνου αὐτοῦ. C τὸν θρόνον αὐτοῦ. 20] A C ὅτι οὐκ. 21 δὴ] C deest. 22 Σαλωμὼν] C ponit ante ὁ βασιλεύς. ἠτήσω] C αὐτῇ. 24 κύριος] C μοι κύριος. 25 αὐτὸν] C τὸν Ἀδωνίας ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ] C desunt. 26 σὺ] C deest. σὺ] C σὺ καὶ ἐν. καὶ ἐ] C ἐ. 27 ἱερέα τοῦ κυρίου] C εἰς ἱερέα τοῦ κυρίου τὸ ῥῆμα ··· ὃ] A τὸν λόγον ··· ὃν. 28 ἔκλινε] C ἐξέκλινε. 29 ἀπήγγειλαν] C ἀπήγγειλαν. καὶ ἀπέστειλε usque ad καὶ ἀπέστειλε] C desunt. Σαλωμὼν] C ὁ βασιλεὺς Σολομών. Βαναίου] A C Βανέαν. καὶ θάψον αὐτὸν] C desunt. 30 υἱὸς Ἰωδαὲ] C desunt. αὐτῷ] C πρὸς αὐτόν. ἐπέστρεψε] C & versu 32. υἱὸς Ἰωδαὲ] C desunt. 31 δωρεὰν ἐξέχεεν] A ἐξέχεεν Ἰωάβ. C ἐξέχεεν Ἰωὰβ δωρεάν. 32 τὸ αἷμα αὐτοῦ] C deest. 33 ἐπεστράφη] C ἀποστραφήτω. εἰς τὸν αἰῶνα] C ἕως αἰῶνος. γένοιτο] A γένοιτό μοι. παρὰ κυρίου] C ponit ante ἕως. 34 ἐν τῇ ἐρήμῳ] C desunt. 35 τὸν Βαναίου] A τὸν Βαναίαν. C Σολομὼν τὸν Βανέαν. στρατιὰν] C στρατιάν. καὶ ἡ βασιλεία κατωρθοῦτο ἐν Ἱερουσαλὴμ] C desunt.] A C deest.

CAP. III.

1 Καὶ ἐπενθεύθη usque ad καὶ ἔλαβε] C Καὶ ἡ βασιλεία ἑτοιμάσθη ἐν χειρὶ Σολομῶντος. καὶ ἐγαμβρεύσατο Σολομὼν τῷ Φαραὼ βασιλεῖ Αἰγύπτου, Σολομών. ἐπενθεύθη] A ἐπηνθεύθη. Φαραὼ] C Φαραὼ γυναῖκα.] C κύκλῳ. ἐν ἑπτὰ ἔτεσιν ἐποίησε καὶ συνετέλεσε] C desunt. Καὶ Σαλωμὼν, usque ad versum 36] C desunt. ἦν] A ἦσαν. ἐπάλξιν] A καὶ τὰς ἐπάλξεις. διέκοψε] A καὶ διέκοψε. οὗτος] A καὶ οὗτος.] A κατέθη εἰς ἀπάντησιν. ἐπὶ] A εἰς. σὺ] A 36 ἐκάλεσεν ὁ βασιλεὺς] A ἀποστείλας ὁ βασιλεὺς ἐκάλεσε. C ἐκάλεσεν ὁ βασιλεὺς Σολομών. Hi undecim versus habentur in Comp. in fine cap. 2. κάθου] C κατοίκει. 37 τὸ] C καὶ τό. καὶ ὥρκισεν, usque ad finem versus] C desunt. 39 ἐγενήθη] C ἐγένετο. ἀπήγγειλαν] ἀπήγγειλαν. 40 Ἀγχοῦς] C Ἀχὶς βασιλέα Γεθ. ἐκζητῆσαι] C ἐπορεύθη] C ἐξεπορεύθη. & ver. 41. ἐκ Γεθ] C desunt.] C ἀπήγγειλαν. τοὺς δούλους αὐτοῦ] C desunt. 42 εἰς δεξιά,] C δεξιά, ἤ. ἀποθανῇ] C ἀποθανῇ, καὶ εἶπάς μοι, ἀγαθὸν τὸ ῥῆμα 43 τί ὅτι] C νῦν διατί. 44 οἶδας] A ἔγνως. οἶδεν] C] C ὅτι. σου prius] A deest. 46 αὐτὸν] A C αὐτόν, καὶ ἀπέθανεν. ὁ βασιλεὺς Σολομών, usque ad versum secundum] C desunt hoc loco: sed multa ex his partim in præcedenti cap. partim in sequentibus, viz. a καὶ Ἰούδα, usque ad ἡμέρας Σαλωμὼν, cap. 4. a ver. 20. ad ver. 26. ubi notantur differentiæ. πολλοὶ] A πολύ. βασιλείαις] βασιλείαις, ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ γῆς Φυλιστιαίων, καὶ ἕως ὁρίου Αἰγύπτου. ut & C. 4. ver. 21. ἄριστον τῷ Σαλωμὼν] A ἄριστον, καὶ ταῦτα τὰ δέοντα τῷ ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ. Καὶ οὗτοι οἱ, usque ad καὶ ἦσαν τῷ] A desunt.] A ἱππέων. 2 Πλὴν] C Καί. θυμιῶντες ἐπὶ] C θύοντες ἐν.] C καί. κυρίῳ] A C ὀνόματι κυρίου. 4 ἀνέστη] C ἀνέστη Σολομών.] C deest. ἐν] C τὸ ἐν. 5 κύριος πρὸς Σαλωμὼν] A αὐτῷ. C κύριος τῷ Σολομῶντι. σεαυτῷ] C σεαυτῷ, καὶ δώσω σοι. 6 τὸν υἱὸν αὐτοῦ] ἐπὶ τοῦ θρόνου] A ἐπὶ τὸν θρόνον. C καθήμενον ἐπὶ τὸν θρόνον. μου] C μου κύριε. ἔδωκας] C ἐβασίλευσας. ἔξοδον ··· εἴσοδον] ··· ἔξοδον. 8 ἀριθμηθήσεται] C ἀριθμηθήσεται ἀπὸ τοῦ πλήθους, 9 καρδίαν] C καρδίαν φρονίμην τοῦ. καὶ τοῦ συνιεῖν] C τοῦ συνιέναι. ὅτι] A καὶ ὅτι. 10 ἠτήσατο] A ᾐτήσατο. 11 παρ'] C ponit post τοῦτο. τοῦ συνιεῖν] C A σύνεσιν. κρίμα] C κρίματα, 12 ἰδοὺ posterius] C καὶ ἰδού. σὺ] C σοί. γέγονεν] ἀνήρ. 13 Καὶ] C Καίγε. ὡς] A ὡς σύ. 14 πληθυνῶ] C 15 παραγίνεται] C εἰσῆλθε. ἐν Σιὼν] C desunt. μέγαν ἑαυ] C desunt. 17 κύριε] A C κύριέ μου. ἐτέκομεν] C ἔτικον. ἐν] C ἐγένετο. ἔτικεν] C καὶ ἔτεκεν. καὶ ἡμεῖς] C ἦν, καὶ καὶ οὐκ ἔστιν] A οὐκ ἔστιν. C οὐκ ἦν. 20 μέσους] C μέσον. αὐτῆς] C deest. 21 ἰδοὺ prius] C deest. 22 ὁ δὲ] C καὶ ὁ. αὐτῆς] ponit ante ὁ βασιλεύς. 23 οὗτος] A ὅτι οὗτος. οὐχί] A ὅτι οὐχί.] A ἀλλ' ἤ. καὶ ὁ] C ὁ δέ. σου] C ταύτης. 24 λάβετε] A C 25 παιδίον] A παιδάριον. τὸ θηλάζον] C desunt. 26 ἦν] αὐτή] A αὐτή. αὐτῇ] A ταύτῃ. διέλετε] C διέλετε αὐτό.] A C παιδίον τὸ ζῶν. τῇ εἰπούσῃ] C τῇ γυναικὶ τῇ εἰπούσῃ.] C αὐτὸ αὐτῇ. αὕτη] C ὅτι αὕτη. 28 τοῦ ποιεῖν δικαίωμα] A C τοῦ ποιεῖν δικαιώματα.

CAP. IV.

2 Σαδὼκ] A C Σαδὼκ ὁ ἱερεύς. 3 Ἐλιὰφ] A Ἐλιάμ. C καὶ Ἐλιχόρεφ. Σαβὰ] A Σεισά. C Σιζά. καὶ] C deest. ἀναμιμνήσκων] C ὑπομιμνήσκων. 5 Ὀρνία] A C Ἀζαρίας. Ζαβοὺθ] C Ζαβούδ. 6 ἦν] C deest. καὶ Ἐλιὰκ ὁ οἰκονόμος] A C desunt. Καὶ Ἐλιὰβ υἱὸς Σὰφ (A Σαφὰτ) ἐπὶ τῆς πατριᾶς. Αὐδὼν] C Ἀβδά. 7 μῆνα] C μῆν. 8 Βεὲν υἱὸς] A C Βενώρ. εἷς] C deest. ut & in sequentibus. 9 Μαχὲς] A Μαχεμάτ. Σαλαβὶν] A Βυσαλαμίμ. καὶ prius] A καὶ ἐν. Βαιθανὰν] C Βεγανάν. 10 υἱὸς Ἐσδὶ] A υἱὸς Σέδ. C Βενεσέδ. 12 πᾶς ὁ οἶκος Σὰν ὁ] C πάντα οἶκον Σαὰν τόν. Σεσαθὰν] A Παρεσωλ Σαρθάν. C Σαρθάν. Ἐσραὲ] A Ἰσραήλ. C Ἰζραήλ. Σαβελμαουλὰ] C Ἀβελμαωλά. Μαεβὲρ] A Βεθμάρ. Λυκὰμ] A Λαὶ Ἐκμαάλ. C Ἰεγμαάμ. 13 Ναβὲρ] C Γαβέρ. Ῥαβὼθ] C Ῥαμώθ. Γαλαὰδ] C τοῦ Γαλααδίτου, τούτου ἦσαν πόλεις Ἰαὶρ υἱοῦ Μανασσῆ ἐν Γαλαάδ. ἐν] A ἢ ἐν. τειχήρεις] C καὶ τειχήρεις. 14 Σαδδώ] C Ἀδδώ. 16 Βαανὰ] C Βαναά. 18 Σεμεὶ] A C Ἰωσαφὰθ υἱὸς Φαρουὲ (A Φαρουὲν) ἐν Ἰσάχαρ. Σεμεΐ. 19 Ἀδαὶ] C Οὐρί. Γὰδ] A Γαλαάδ. C Γαλαὰδ γῆ. τοῦ Ἐσεβὼν] C τῶν Ἀμορραίων. Νασὲφ] A Νασάβ. C Νασίβ. εἷς] C ponit post Ἰούδα. 17 Ἰωσαφὰτ υἱὸς Φουασοὺδ ἐν Ἰσάχαρ] A C hic desunt, sed habentur supra ante Σεμεΐ: cætera hujus versus in Comp. habentur, ver. 27 & 28, cum his differentiis. διαγγέλματα] C διηγγελμένα. παρηλλάσσετο] C παρήλλασσον. 28 ἦγον] C ἔφερον. 22 ταῦτα τὰ δέοντα τῷ] A totus hic versus deest, ut & ver. 23. C τοῦτο ἄριστον. κατοπτευσμένοι] C deest. 23 Καὶ] A totus hic versus deest. C deest. ἐκλεκτῶν σιτευτὰ] C καὶ ὀρνίθων ἐκλεκτῶν, καὶ νομάδων. 24 πέραν] A hic versus etiam deest. C ἐν παντὶ πέραν. ποταμοῦ] C ποταμοῦ ἀπὸ Θάψα ἕως Γάζα ἐν πάσαις ταῖς βασιλείαις ταῖς πέραν τοῦ ποταμοῦ. 29 καὶ Σοφίαν] A Σοφίαν καὶ, & ponit ante φρόνησιν. 30 Σαλωμὼν] A C σοφία Σολομῶντος. 31 Γαιθὰν] C Αἰθάμ. Ζαρίτην] A Ἰσραΐτην. C Ἐζραΐτην. Αἰνὰν] A C Αἱμάν. Χαλκὰδ] C Χαλκάλ. Δαραλὰ υἱοὺς Μὰλ] A τὸν Δαραδὰ υἱὸν Σαμάδ. C τὸν Δαρδαὲ υἱὸν Μαχὼλ, καὶ ἐγένετο τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐν πᾶσι τοῖς ἔθνεσι κύκλῳ. 32 Σαλωμὼν] C deest. τρισχιλίας] A C τρεῖς χιλιάδας. 33 ὑπὲρ] A C περί. διὰ] C ἐκ. 34 ἀκοῦσαι] C ἀκούειν. τῆς σοφίας] A τὴν σοφίαν. παρὰ] A C ἐλάμβανε δῶρα παρά. πάντων] C deest. τῆς σοφίας] A τὴν σοφίαν. καὶ ἔλαβε usque ad finem cap.] A C desunt.

CAP. V.

1 Χιρὰμ] A Χειρὰβ. χρίσαι] A χρίσαι πρός. C deest. ἀντὶ] A C ἤκουσε γὰρ ὅτι αὐτὸν ἔχρισαν εἰς βασιλέα, ἀντί. 3 Δαυὶδ] C ponit ante τὸν πατέρα. κύριον αὐτοὺς] C αὐτοὺς κύριον. 4 ἁμάρτημα] A C ἀπάντημα. 5 μου] C deest. ὁ θεὸς] A C desunt. 6 καὶ ἰδοὺ] C ἰδού. δούλοις] C τῶν δούλων. ἡμῖν] C ἐν ἡμῖν. ξύλα κόπτειν] C κόπτειν ξύλα. 7 ἐγενήθη] C ἐγένετο. 8 πρὸς] C Χειρὰμ πρός. πᾶν] C τό. ξύλα] C εἰς ξύλα. 9 ἐγὼ] A C καὶ ἐγώ. σχεδίας] A C εἰς σχεδίας. ποιήσεις] C σὺ ποιήσεις. 10 καὶ πᾶν] C κατὰ πᾶν. 11 καὶ Μαχείρ] A καὶ Μαχήλ. C Μαχάλ. χιλιάδας] C deest. κεκομμένου] A C κεκοπανισμένου. τοῦτο] A τὸ αὐτό. 12 αὐτῶν] C ἑαυτῶν. 13 βασιλεὺς] C βασιλεὺς Σολομών. αὐτοὺς] A αὐτόν. μίαν] C μῆνα ἕνα. οἴκῳ] C τοῖς οἴκοις. ἦν] A C ἦσαν. αἴροντες] C αἰρόντων. 16 χωρὶς] C ἐκτός. τῷ Σαλωμὼν] C τοῦ Σολομῶντος. τρεῖς χιλιάδες, καὶ ἑξακόσιοι] C τρισχίλιοι, καὶ τριακόσιοι. οἱ ποιοῦντες] C τοῦ λαοῦ τῶν ποιούντων. 18 Καὶ] C Καὶ ἐνετείλατο ὁ βασιλεὺς, καὶ αἴρουσι λίθους μεγάλους τιμίους εἰς τὸ θεμέλιον τοῦ οἴκου, καὶ λίθους πελεκητούς. Καὶ ἐπελέκησαν οἱ δοῦλοι Σολομῶντος, καὶ οἱ δοῦλοι Χειρὰμ, καὶ οἱ Γίβλιοι: quæ habentur in Rom. cap. 6. ver. 17, 18. τρία ἔτη] C τοῦ οἰκοδομῆσαι τὸν οἶκον.

CAP. VI.

1 ἐγενήθη] C ἐγένετο. τεσσαρακοστῷ] C ὀγδοηκοστῷ. 17 ἵνα αἴρωσι] A καὶ αἴρουσι. μεγάλους] A ponit post τιμίους. 18 ἔβαλαν] A ἐνέβαλον.

1 Ἐν τῷ ἔτει usque ad finem versus] C desunt: sed habet hæc verba, καὶ ᾠκοδόμησε τὸν οἶκον τῷ κυρίῳ & cætera habet ver. 37. & 38. Ζιοὺ] A Ἰδίου. καὶ τῷ δευτέρῳ μηνὶ] C μηνὶ τῷ δευτέρῳ. ἑνδεκάτῳ] A δεκάτῳ. ἔτος ὁ] A αὐτὸς ὁ ἦν. διάταξιν αὐτοῦ] A διάταξιν αὐτοῦ, καὶ ᾠκοδόμησεν αὐτὸν ἐν ἑπτὰ ἔτεσι, καὶ ᾠκοδόμησε τὸν οἶκον τῷ κυρίῳ. 2 βασιλεὺς] A C βασιλεὺς Σολομών. τεσσαράκοντα] ἑξήκοντα. ἐν πήχει] A πηχέων. C πήχεις, ter in hoc versu. πέντε καὶ εἴκοσι] C τριάκοντα. 3 τοῦ ναοῦ] A αὐτοῦ. εἴκοσιν ἐν πήχει μῆκος αὐτοῦ εἰς τὸ πλάτος τοῦ οἴκου] A εἰς τὸ ὕψος τοῦ οἴκου δέκα πήχεις πλάτος αὐτοῦ. C εἴκοσι πήχεις τὸ μῆκος αὐτοῦ, ἐπὶ τὸ πλάτος τοῦ οἴκου, καὶ δέκα ἐν πήχει τὸ πλάτος αὐτοῦ. 4 παρακυπτομένας] A διαπαρακυπτομένας. C δεδικτυωμένας. ἔδωκεν] C ἐποίησεν. δαβὶρ] A C δαβὶρ, καὶ ἐποίησε πλευρὰς κύκλῳ. (A κυκλόθεν.) 6 ἐν πήχει] A C desunt. ἓξ] A C ἓξ πηχέων τὸ πλάτος. ἐν πήχει] A C πηχέων. 7 ἀκροτόμοις ἀργοῖς] C ὁλοκλήροις ἀκροτόμοις. σιδηροῦν] C σιδήρου. ἐν τῷ οἴκῳ] C desunt. 8 ὑπὸ] C ἐπί. 9 τὸν οἶκον] A τὸν οἶκον φατνώμασι, καὶ διατάξεσιν ἐν. C αὐτὸν ἐν. 10 ἐν πήχει] C πηχέων. συνέχει τὸν σύνδεσμον] C συνέχειν ἐνδέσμους. 15 καὶ ᾠκοδόμησε] A C præmittunt tres versus qui habentur in notis Nobilii. ξύλοις] C ἐν ξύλοις. πλευραῖς] C ponit post κεδρίναις. 16 τοῖχον τὸ πλευρὸν τὸ ἓν] C οἴκου τῶν πλευρῶν τῶν κεδρίνων. ἐκ] A αὐτοῦ ἔσωθεν ἐκ. C αὐτὸν ἔσωθεν. εἰς] A τὸν τοῖχον, εἰς. 17 ὢν] C ἦν αὐτός. 19 Ἐν] C καὶ κέδρῳ περιεκάλυπτε τὸν οἶκον ἔσωθεν, καὶ ἔγλυψεν κολαπτὰς, καὶ διαπεπετασμένα πέταλα, πάντα κέδρινα, καὶ λίθοι οὐκ ἐφαίνετο. Καὶ τὸ δαβίρ. 20 πήχεις] C πηχέων τό, ter in hoc versu. μῆκος, καὶ εἴκοσι πήχεις πλάτος, καὶ] A πλάτος, καὶ εἰς πρόσωπον τοῦ δαβείρ. κατὰ] A κέδρινον κατά. 23 δέκα] A C ἐκ (A ἐκ deest) ξύλων κυπαρισσίνων δέκα. Χερουβὶμ] C Χερούβ. ἐν πήχει δέκα] A C δέκα ἐν πήχει. εἰς] C καὶ ἕως. 25 Οὕτως τῷ Χερουβὶμ τῷ δευτέρῳ] C καὶ τῷ δευτέρῳ χερούβ. ἀμφοτέροις] C μετὰ ἀμφοτέρων. 26 καὶ οὕτω τῷ Χερουβὶμ τῷ δευτέρῳ] C οὕτως καὶ τὸ δεύτερον Χερούβ. 27 ἀμφότερα] C ἔθηκεν ἀμφότερα. τοίχου] A C τοίχου τοῦ οἴκου. δευτέρου posterius] C ἑτέρου. 29 Πάντας] A C Καὶ πάντας. ἐγκολαπτὰ] C ἐν κολαπτοῖς. γραφίδι] C ἐν γραφίδι. φοίνικας] C φοίνικας, καὶ διαπεπετασμένα πέταλα. 31 ξύλων] C ἐκ ξύλων. στοαὶ πενταπλῶς] A C καὶ φλιὰς πενταπλάς. Καὶ δύο θύρας ἐκ (A deest) ξύλων πευκίνων, καὶ ἐγκολαπτὰ ἐπ' αὐτὸν (A αὐτῶν) ἐγκεκολαμμένα ἐπ' αὐτῶν (A desunt) Χερουβὶμ, καὶ φοίνικες, καὶ διαπεπετασμένα πέταλα, καὶ περιέσχε χρυσίῳ, καὶ κατέβαινεν, καὶ ἐπὶ τοὺς φοίνικας τὸ χρυσίον. Καὶ οὕτως ἐποίησε τῷ πυλῶνι τοῦ ναοῦ, φλιαὶ ἐκ ξύλων ἀρκευθίνων (A ἀρκεύθου) ἐν] C καὶ ἐν. 35 στρεφόμενα, ἐγκεκολαμμένα] A C στρεφόμεναι

μθύαι ἐγκεκολαμμθύαι. 36 ἐσωτάτης] C ἐσωτέραν. τρεῖς στίχους ἀπελεκήτων] C τρεῖς στίχοι διὰ πελεκητῶν. ϗ ᾠκοδόμησε τὸ usque ad finem] C desunt: Sed hic habet duo versus, qui habentur in versu primo hujus capitis in Rom. hoc modo: Ἐν τῷ τετάρτῳ ἔτει ἐθεμελιώθη ὁ οἶκος κυρίου ἐν μηνὶ Ζίου. Καὶ ἐν ἔτει ἑνδεκάτῳ ἐν μηνὶ Βὼλ, αὐτὸς ὁ μὴν ὄγδοος, συνετέλεσε τὸν οἶκον κατὰ πάντας τοὺς λόγους αὐτοῦ, ϗ κατὰ πάντα τὰ κρίματα αὐτοῦ, ϗ ᾠκοδόμησεν αὐτὸν ἐν ἑπτὰ ἔτεσιν. τὸ καταπέτασμα τῆς αὐλῆς τοῦ αἰλὰμ τοῦ οἴκου] A τὴν αὐλὴν οἴκου κυρίου τὴν ἐσωτάτην τῷ αἰλὰμ τοῦ οἴκου.

CAP. VII.

13 Σαλωμὼν] A Σολομὼν εἰς Τύρον. 14 τέχνης] C σοφίας τῆς τέχνης. εἰσηνέχθη] A C εἰσήχθη. πάντα τὰ ἔργα] C πᾶν ἔργον. 15 τῷ αἰλὰμ τοῦ οἴκου] C desunt. ὀκτωκαίδεκα] A ϗ ὀκτωκαίδεκα. C δέκα ϗ ὀκτώ. τεσσαρεσκαίδεκα πήχεις ἐκύκλου αὐτὸν τὸ (A ϗ τὸ) πάχος τοῦ στύλου. C δύο ϗ δέκα πηχέων σπαρτίον ἐκύκλου αὐτόν. 16 χωνευτὰ] A χωνεύματα χαλκᾶ. C χωνευτὰ χαλκᾶ. πέντε πήχεις] C ϗ πέντε πηχέων· bis in hoc versu. ἐπιθέματος posterius] C deest. 17 δύο] C deest. περικαλύψαι τὸ ἐπίθεμα] C ἐπικαλύψαι τὰ ἐπιθέματα. τῶν στύλων] A τοῦ ἐπιθέματος. καὶ δίκτυον] C ἑπτά. ϗ δίκτυον] C ϗ ἑπτά. ϗ] C deest. 21 Καὶ ἔστησε] A ϗ ἐπιθέματα ἐπὶ τῶν κεφαλῶν τῶν στύλων, ἔργον κρίνου, κατὰ τὸ αἰλάμ. C ϗ ἐπιθέματα ἐπὶ τῶν κεφαλῶν τῶν στύλων, ἔργον κρίνου κατὰ τὸ ἐλὰμ τεσσάρων πηχέων. Καὶ μέλαθρον ἐπ' ἀμφοτέρων τῶν στύλων, ϗ ἐπάνωθεν τῶν πλευρῶν ἐπίθεμα, καὶ τῶν ῥοῶν διακόσιοι στίχοι ἐπὶ τῆς κεφαλίδος τῆς δευτέρας. Καὶ ἔστησε. ἕνα] C δεξιόν. δεύτερον] C δεύτερον τὸν ἀριστερόν. Βολὸζ] C Βόοζ. 22 κρίνου] A C κρίνου, καὶ ἐτελειώθη τὸ ἔργον τῶν στύλων. Κατὰ τὸ usque ad finem versus] C desunt. τῷ πήχει] A ϗ τῶν ῥοῶν διακόσιοι στίχοι κύκλῳ, ἐπὶ τῆς κεφαλίδος τῆς δευτέρας, τῷ πήχει. 23 θάλασσαν] A C θάλασσαν χυτήν. αὐτῆς posterius] C deest. τὸ αὐτὸ] C αὐτῆς. τρεῖς ϗ] A C desunt. ἐν πήχει] C πήχεις ἐκύκλουν αὐτήν. A ἐν πήχει ἐκύκλουν αὐτήν. 24 κυκλόθεν posterius] A C ἀνιστᾶν τὴν θάλασσαν κυκλόθεν. ϗ τὸ χεῖλος usque ad finem versus] C δύο στίχοι ὑποστηριγμάτων χυτῶν ἐν τῷ χωνευτηρίῳ αὐτῶν. A habet ad finem versus 25. ἀνατολὴν] C ἀνατολάς. ϗ πάντα τὰ usque ad finem versus] C καὶ ἡ θάλασσα ἐπ' αὐτῶν ἐπάνωθεν, καὶ πάντων τὰ ὀπίσθια εἰς τὸ ἔνδον. A pro οἶκον habet τοῖχον. 27 Καὶ ἐποίησε] C Καὶ τὸ πάχος αὐτῆς, παλαιστῆς, καὶ τὸ χεῖλος αὐτῆς ὡσεὶ ἔργον ποτηρίου βλαστῶν κρίνου, δύο χιλιάδας χόεις ἐχώρει. Καὶ ἐποίησε. πέντε πήχεις] C τεσσάρων πηχέων. μῆκος] A deest. τέσσαρες πήχεις] C τεσσάρων πηχέων. ἓξ ἐν πήχει] C τριῶν πηχέων τό. 28 τῶν Μεχωνὼθ] C τῆς Μεχωνά. αὐτοῖς] C αὐτῆς. 29 αὐτῶν] C deest. 30 αὐτῶν] C αὐτῆς. ὦμίαι ὑποκάτω] A ϗ ὦμίαι αὐτοῖς ὑποκάτωθεν] C ὦμίαι αὐτῶν ὑποκάτωθεν. 31 Καὶ χεῖρες] A C ϗ ὦμίαι κεχυμέναι ἀπὸ πέραν ἀνδρὸς προσκείμεναι. Καὶ τὸ στόμα αὐτοῦ ἔσωθεν τῆς κεφαλίδος, καὶ ἄνω ἐν πήχει, ϗ τὸ στόμα αὐτῆ στρογγύλον, ποίημα ἔτι (A pro ἔτι habet αὐτῷ) πῆχυς, ϗ ἥμισυς πήχυς (hæc tria verba desunt in A) ϗ ἐπὶ τοῦ στόματος αὐτοῦ, διατορεύματα, ϗ διάπηγα αὐτῶν, τετράγωνα, οὐ στρογγύλα. Καὶ τέσσαρες οἱ τροχοὶ (A addit εἰς) ὑποκάτωθεν τῶν διαπήγων ϗ χεῖρες. 33 ἔργον posterius] C ὡς ἔργον. ἡ πραγματεία] C αἱ πραγματεῖαι. 34 Αἱ] C Καί. 35 ἀρχὴ χειρῶν] C αἱ χεῖρες. συγκλείσματα αὐτῆς] C συγκλείσματα αὐτῆς ἐπ' αὐτῆς. 36 ἐχόμενον] A ἐχόμενα. A ponit post ἕκαστον. ἔσω ϗ τὰ] A C αὐτοῦ ἔσωθεν. 37 αὐτὴν] C ταύτην. ἓν] C ἓν ἐν. 38 χυτροκαύλους] A C χυτρογαύλους· ita ter. τῇ ··· τῇ μιᾷ] A τῆς ··· τῆς μιᾶς. C τὴν ··· τὴν μίαν. πέντε μεχωνὼθ] A C δέκα μεχωνὼθ, πέντε. δεξιῶν] A δεξιῶν κατὰ ἀνατολάς. 40 θερμαστρεῖς] A θερμαστρεῖς· & ver. 45. 41 Στύλους δύο] C Τοὺς δύο στύλους. τῶν στύλων ἐπὶ] C τῶν γλυφῶν τὰ ὄντα. 42 Τὰς] C Καὶ τάς. τετρακοσίας] C ponit post δικτύοις. τὰ ὄντα] A C desunt. τῆς μεχωνὼθ] A C desunt. ἀμφοτέροις τοῖς στύλοις] C ἀμφοτέρων τῶν στύλων. 44 Βόας] C ponit post δώδεκα. 45 ἃ] C συνετέλεσεν, ἅ. τῷ] C ἐν τῷ. ϗ οἱ στύλοι usque ad Χιρὰμ inclusive] C desunt. ἐποίησε] A ἃ ἐποίησε. ἐκ τῶν σταθμὸς usque ad finem versus] C desunt. τῶν σταθμῶν] A τῷ σταθμῷ. 46 αὐτὰ] A C αὐτὰ ὁ βασιλεύς. Σιρὰ] A Γειρά. C Σαρθάν. 47 ἔλαβεν] A C ἔδωκαν. Σαλωμὼν] C ponit ante ὁ βασιλεύς. τὰ σκεύη] A C πάντα τὰ σκεύη. ἃ] A deest. ἃ ἐποίησεν] C ἐκ πλήθους σφόδρα· οὐκ ἦν σταθμὸς τοῦ χαλκοῦ. Καὶ ἐποίησεν ὁ Σολομὼν πάντα τὰ σκεύη. 48 προσφορᾶς] A προθέσεως. C προθέσεως. 49 ἀριστερῶν ··· δεξιῶν] A δεξιῶν ··· ἀριστερῶν. C δεξιῶν ··· εὐωνύμων. συγκλειομένας] C συγκεκλεισμένας. ἐπαρυστρίς] A C ἐπαρυστρίδες. 50 τοῦ ναοῦ] A C τοῦ οἴκου τοῦ (C deest) ναοῦ. 51 τὸ ἔργον] A πᾶν τὸ ἔργον. οἴκου] A ἐν οἴκῳ. C τῷ οἴκῳ. ϗ πάντα τὰ ἅγια Σαλωμὼν] C desunt. 1 ϗ τὸν οἶκον usq; ad ἔτεσι] C Καὶ ᾠκοδόμησε Σολομὼν τὸν οἶκον αὐτοῦ, τῷ τρισκαιδεκάτῳ ἔτει, ϗ συνετέλεσεν ὅλον τὸν οἶκον αὐτοῦ. ἑαυτῷ] A αὐτοῦ. 2 δρυμῷ] A C δρυμοῦ. πήχεις] C πηχέων· ter in hoc versu. ϗ τριῶν] C ἐπὶ τεσσάρων. 3 ἐφάτνωσε] C ἐφατνώθη κέδρῳ. ϗ πέντε] C πέντε ϗ, & ponit ante τεσσαράκοντα. ὁ στίχος δεκαπέντε ὁ στίχος. C ὁ στίχος ὁ εἷς δέκα ϗ πέντε. 5 τοῦ θυρώματος] C θύρας. 6 πεντήκοντα] A C πεντήκοντα πηχέων. πεντήκοντα] A πεντήκοντα πηχέων. C ϗ τριάκοντα πηχέων. αὐτῆς] C αὐτοῖς. τοῖς αἰλαμὶν] C desunt. 7 τῶν θρόνων] C τοῦ θρόνου. κριτηρίου] C κριτηρίου, καὶ ἐφάτνωσε κεδρίνοις ἀπὸ ἐδάφους ἕως ὑπερῴου. 8 αὐτῶν] C αὐτοῦ. αὐλὴ] C καὶ αὐλή. καὶ οἶκον τῇ] C καὶ ᾠκοδόμησεν οἶκον Σολομὼν τῇ. 9 πάντα ταῦτα] C ταῦτα πάντα. ἐκ τοῦ θεμελίου] C ἔξωθεν ἐκ τῶν θεμελίων. 10 ἐν] C deest. τιμίοις λίθοις] A C λίθοις τιμίοις. λίθοις] C deest. 11 τιμίοις] C λίθοις τιμίοις. κατὰ τὸ] C κατ' αὐτό. ἀπελεκήτων] C πελεκητοῖς. 12 ἀπελεκήτων] C πελεκητῶν. κεκολαμμένης] C ἐγκεκολαμμένης. καὶ συνετέλεσε usque ad finem] C ϗ τῇ αὐλῇ οἴκου κυρίου τὸ ἔσωθεν, καὶ τὸ ἐλὰμ τοῦ οἴκου.

CAP. VIII.

1 Καὶ ἐγένετο usque ad ἔτη] C desunt. ὡς συνετέλεσε] C ἐν τῷ συντελέσαι. ἐν Σιὼν] C ϗ πάντας ἄρχοντας φυλῶν ἡγεμόνας πατριῶν υἱῶν Ἰσραὴλ πρὸς τὸν βασιλέα Σολομῶντα ἐν Ἱερουσαλήμ. ἀνενεγκεῖν] A ἀνενεγκεῖν. 2 κυρίου] A deest. 3 Ἀθανὶν] C Ἀθανὶμ ἐν ἑορτῇ, αὐτός ἐστι μὴν ἕβδομος, ϗ ἦλθον πάντες οἱ πρεσβύτεροι Ἰσραήλ. 4 καὶ τὰ] A C καὶ πάντα τά. 5 πᾶς] C πᾶς ὁ λαός. πρόβατα, βόας] A C βόας, ϗ πρόβατα. 6 κιβωτὸν] C κιβωτὸν διαθήκης κυρίου. 8 ὑπερεῖχον] C ὑπερεῖχε. ἐνεβλέποντο] C ἐβλέποντο. εἰς] C ἐπί. ἔξω] C ἔξω, καὶ ἦσαν ἐκεῖ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης

9 Οὐκ] C Καὶ οὐκ. ἔθηκεν] A C ἔθηκαν ἐκεῖ. 10 ἔπλησε τὸν οἶκον] C ἐπλήρωσε τὸν οἶκον κυρίου. 11 στῆναι] A C στῆναι. ἔπλησε] C ἐπλήρωσε. οἶκον] C οἶκον κυρίου. Τότε εἶπε Σολομὼν, Κύριος εἶπε τοῦ κατασκηνῶσαι ἐν γνόφῳ. Καὶ ἐγὼ ᾠκοδόμησα οἶκον τῷ ὀνόματί σου ἅγιόν σοι, ϗ ἕτοιμον, καὶ τῇ καθέδρᾳ σου τοῦ κατασκηνῶσαί σε ἐν αὐτῷ εἰς τοὺς αἰῶνας. 14 ὁ βασιλεὺς posterius] C deest. 15 σήμερον] C deest. 16 ἐξήγαγον] C ἀνήγαγον. καὶ ἐξελεξάμην τὸν] C ϗ ἐξελεξάμην ἐν. ἐπὶ] A C γενέσθαι ἐπί. 17 καρδίας τοῦ] A C καρδίας Δαυὶδ τοῦ. 18 ἀνθ' ὧν ἦλθεν] C ὅτι ἐγένετο. καλῶς ἐποίησας] C ἠγάθυνας. ἐγενήθη] C ἐγένετο. 19 σὺ οὐκ] C σὺ ... 21 ἐκεῖ] A deest. κυρίου] C θεοῦ. αὐτὸν] A deest. 22 ... ἐστι. Ἰσραὴλ] A υἱῶν Ἰσραήλ. 23 ὡς σὺ θεὸς] A θεὸς ὡς σύ. φυλάσσων] C φυλάσσειν. πορευόμενοι] C πεπορευμένοι. 24 ϗ γὰρ] A καί. C ἅ. ... ἀνὴρ] A C σοὶ ἀνήρ. 25 θρόνου] C θρόνον. τὰ τέκνα] C οἱ υἱοί. ... πορεύθης] C ἐπορεύθης σύ. 27 ϗ ὁ οὐρανὸς] A desunt. C καὶ οἱ οὐρανοί. οὐρανοῦ] C τῶν οὐρανῶν. πλὴν καὶ] C πῶς. 28 ἐπὶ τὴν] C καὶ ἐπὶ τὴν προσευχήν μου, ϗ ἐπὶ τήν. ἀκούειν] A ἀκούειν τῆς τέρψεως, καί. C ἀκούειν τῆς δεήσεως, καί. σήμερον] A ponit ante πρός. 29 τόπον ὃν] C τόπον τοῦτον, ὅν. ἐκεῖ] C deest. ἡμέρας, καὶ νυκτὸς] C desunt. 31 ἕκαστος] C ἄνθρωπος. 32 σὺ] C deest. ἀνομηθῆναι] C τὸ ἀνομῆσαι. 33 ἐχθρῶν] C ἐχθρῶν αὐτῶν. 34 ἐπιστρέψεις] C ἀποστρέψεις. 35 ἁμαρτιῶν] C ... ἀποστρέψουσιν] A ἐπιστρέψουσιν. 36 γῆν] C γῆν σου. 37 ὅτι] C ὅτι. ... τοῦ] C αὐτῶν. πᾶν πόνον] A C πάντα πόνον. 38 Πᾶσαν προσευχὴν, πᾶσαν δέησιν] C Πᾶσα προσευχὴ, πᾶσα δέησις. αὐτοῦ] C deest. αὐτοῦ] C deest. 39 κατὰ] C κατὰ πάντας. 40 Ὅπως] C Ὅπως ἄν. ὅσας] A C ... 41 ἀπὸ] A C ἐκ τοῦ. σου] C σου Ἰσραήλ. 42 Καὶ ἥξουσι usque ad finem versus] C Καὶ ἥξει εἰς γῆν μακρόθεν διὰ τὸ ὄνομά σου. Διότι ἀκούσονται, τὸ ὄνομά σου τὸ μέγα, ϗ τὴν χεῖρά σου τὴν κραταιὰν, ϗ τὸν βραχίονά σου τὸν ὑψηλὸν, ϗ ἥξει, ϗ προσεύξεται εἰς τὸν τόπον τοῦτον. 43 ... C ἅ. ὅπως] C ὅπως ἄν. λαοὶ] C λαοὶ τῆς γῆς. γνῶσιν] C γνῶσι. 44 Ὅτι ἐξελεύσεται] C Ἐὰν δὲ ἐξέλθῃ. ἐπιστρέψεις] A ἀποστρέψεις. C ... οὗ] C ὅν. 45 σὺ] C deest. δεήσεως] C προσευχῆς. προσευχῆς] C δεήσεως. αὐτοῖς] A αὐτῆς. C αὐτῶν. 46 ἐπάξεις] A ἐπάξεις ἐπ'. C ἐπάξῃς ἐπ'. παραδώσεις] C παραδῷς. αἰχμαλωτιοῦσιν] C αἰχμαλωτεύσωσιν. αἰχμαλωτίζοντες] A αὐτοὺς οἱ αἰχμαλωτίζοντες. C οἱ αἰχμαλωτεύσαντες αὐτούς. εἰς] A deest. 47 μετήχθησαν] C μετῳκίσθησαν. ἐπιστρέψωσι] C ἐπιστρέψωσι πρὸς σέ. μετοικίας] C μετοικεσίας. καὶ δεηθῶσί σου] A C ponunt ante ἐν γῇ. ἠδικήσαμεν, ἠνομήσαμεν] A C ἠνομήσαμεν, ϗ (C deest) ἠδικήσαμεν. 48 Καὶ] A deest. ᾠκοδόμηκα] A C ᾠκοδόμησα. 49 σου] C σου τῆς προσευχῆς αὐτῶν, ϗ τῆς δεήσεως αὐτῶν, ϗ ποιήσεις τὸ δικαίωμα αὐτῶν. 50 ἃ] C ἃ ἄν. σοὶ] C deest. αἰχμαλωτευόντων] A C αἰχμαλωτευσάντων. αὐτοὺς] A C deest. 51 οὓς] C εἰσίν, οὕς. 53 τότε ἐλάλησε usque ad finem versus] C desunt. 54 ϗ ἀνέστη] C ἀνέστη. ὀκλακὼς] C κεκλικώς. 56 σήμερον] C ponit post ἔδωκε. κατάπαυσιν] C ἀνάπαυσιν. Μωυσῆ] A C ponunt ante δούλου. 57 μὴ] A καὶ μή. ἐγκαταλείποιτο] C ἐγκαταλίποι. ἀποστρέψοιτο] C ἀποστρέψῃ. 58 Ἐπικλῖναι] C Ἀλλ' ἐπικλῖναι. ἐπ'] A C πρός. ἃ] C ϗ τὰ δικαιώματα αὐτοῦ, ἅ. 59 ὡς] A C οὕς. ἐγγίζοντες] A C σήμερον, ἐγγίζοντες. λαοῦ] A C λαοῦ σου. ἐνιαυτοῦ] A C ... 60 ὅτι] C ὅτι σύ. 61 ϗ ὁσίως] A ὁσίως. C τοῦ ὁσίως. 62 κυρίου] C κυρίου τοῦ θεοῦ. 63 τὰς θυσίας ··· ἃς] C τὴν θυσίαν ··· ἥν. ἔθυσε] C ἔθυσαν. προβάτων] C καὶ προβάτων. 64 Τῇ] C Ἐν τῇ. ὅτι] C ... μικρὸν] C μικρὸν ἦν. ϗ τὰς] A C ϗ τὸ δῶρον, ϗ τάς. ὑπενεγκεῖν] A deest. C δέξασθαι· & ponit post τὴν ὁλοκαύτωσιν. 65 ἐν] C deest. Ἡμὰθ] A Ἡθὰμ. ἐν οἴκῳ usque ad ἑπτὰ] C desunt. ἑπτὰ ἡμέρας] C ἑπτὰ ἡμέρας, ϗ ἑπτὰ ἡμέρας, τέσσαρες ϗ δέκα ἡμέρας. 66 ἀπῆλθον] C ἀπῆλθον. τὰ σκηνώματα] C τὸ σκήνωμα. ϗ ἀγαθῇ ἡ καρδία] A τῇ καρδίᾳ. C ϗ ἀγαθῇ καρδίᾳ.

CAP. IX.

1 ἐγενήθη] C ἐγένετο. οἰκοδομεῖν] A οἰκοδομῶν. C οἰκοδομῆσαι. Σαλωμὼν] A αὐτοῦ Σολομών. 2 ἐν] C αὐτῷ ἐν. 2 πρὸς αὐτὸν κύριος] A αὐτῷ. ἡγίακα] A ϗ ἡγίακα] C ἡγίασα. ἐκεῖ] C ponit post καρδία μου. 5 ἐν] A C ἐπί. Δαυὶδ] C ponit post σου. 6 ἔδωκε Μωυσῆ] C ἔδωκα. 8 ἔσται] A deest. C ἔσται εἰς παράδειγμα, & ponit post ὑψηλός. 9 ὃς ἐξήγαγεν] C τὸν ἐξαγαγόντα. ἐξ Αἰγύπτου] C ponit post δουλείας. τὴν κακίαν] C πᾶσαν τὴν κακίαν. τότε ἀνήγαγε usque ad finem versus] C desunt. 10 Εἴκοσι] C Καὶ ἐγένετο μετά. 11 βασιλεὺς] A C βασιλεὺς Σολομών. 13 εἶπε] C εἶπε Χιράμ. τί] C τί εἰσιν. ἀδελφὲ] C ὦ ἀδελφέ. 14 ἤνεγκε] C ἀπέστειλε. 26 ϗ ναῦν usque ad finem versus] C desunt. Sed hic Comp. habet versus 13, qui in Rom. maxima ex parte habentur in cap. sequenti, ubi habes differentias inter utrumque textum. τῆς ἐσχάτης] A ponit post θαλάσσης. 27 ἐλαύνειν εἰδότας] C εἰδότας ἐλαύνειν. 28 ἦλθον ··· ἔλαβον] A ἦλθεν ··· ἔλαβεν. χρυσίου] C ponit post τάλαντα. ἑκατὸν] A C τετρακόσια. ἤνεγκαν] A ἤνεγκε.

CAP. X.

2 ἡδύσματα] C ἀρώματα. τίμιον] C τίμιον πολύν. εἰσῆλθε πρὸς] C ἦλθε πρὸς τὸν βασιλέα. 3 παρὰ] A C ὑπό. 5 στάσιν] C ... 7 λαλοῦσι] C εἰρήκασι. εἰσὶ τὸ] A ἐστὶν εἶδε τό. C ἐστὶ κατὰ τί. ... πρὸς αὐτὰ] C σοφίαν, ϗ ἀγαθά. 8 μακάριοι] C ϗ μακάριοι. ... C διαπαντὸς. οἱ ἀκούοντες] C ϗ ἀκούοντες. σου] C deest. κύριον τὸν ... A κύριον τὸν θεόν. στῆσαι] C τοῦ στῆσαι αὐτόν. σὲ] C σὲ εἰς. αὐτοῦ ... C αὐτοῦ. 10 εἴκοσι] A εἴκοσι καί· & ponit ante ἑκατόν. C ϗ ... ἡδύσματα] C ἀρώματα, bis in hoc versu. τίμιον] C τίμιον πολύν. & ver. 11. 11 πελεκητὰ] A ἀπελέκητα] C ponit post σφόδρα. 12 τὰ ξύλα τὰ πελεκητὰ] A desunt. οἴκου prius] C deest. ἀπελέκητα ἐπὶ τῆς γῆς ... C πελεκητά. ὤφθησαν] C ὤφθη. ἕως] C ἔτι ἕως. 13 Σαβὰ] C deest. ὅσα posterius] C ϗ ὅσα. ἐδεδώκει] C ἔδωκεν. ἦλθεν] C ἀπῆλθεν. ... πάντας] C deest. 14 ἓξ] A C ϗ ἕξ. 15 ἐμπόρων] C ἐμπόρων τῶν ... ἐμπορευομένων. τοῦ πέραν] C τῶν ἐν τῷ πέραν. 16 Σαλωμὼν] A C ὁ βασιλεὺς Σολομών. τριακόσιοι] C ϗ ἑξακόσιοι. 17 Καὶ τριακόσια ἐλατά] C ... χρυσᾶ ἐλατὰ, καὶ] C Καὶ ἐποίησε τριακοσίους θυρεοὺς χρυσοῦς ἐλατούς. ... A C ponit χρυσᾶ post ἐλατά. ἐνῆσαν χρυσοῦ] A C χρυσίου ἐπῆσαν. εἰς] A C ἐπί. τὸ ὅπλον τὸ ἓν] C τὸν θυρεὸν τὸν ἕνα. ὁ βασιλεὺς] C deest. 19 τῷ θρόνῳ posterius] C ponit post αὐτοῦ. τόπω] A θρόνου. 20 ... Σαλωμὼν] C deest. οὐ γέγονεν] A C οὐκ ἐγένετο. πάσῃ] C ἐν πάσῃ.

ἐν βασιλέως Σολομῶντος. 21 ὐκ] C ϰ̀ ὐκ. ὐκ ἦν] C ὐκ ἦν τὸ ἀργύριον. 22 ἐν τῇ θαλάσσῃ] C ἐπὶ τῆς θαλάσσης. νηῶν] A ὑῶν] C … μία] C deest. βασιλεῖ] C βασιλεῖ Σολομῶντι. ϰ̀ λίθων] A ἐλεφαντίνων, ϰ̀ πιθήκων, ϰ̀ λίθων. αὕτη ἦν] Hæc usque ad ver. … habentur in Comp. cap. 9. a ver. 15. usque ad ver. 23. Μαγδὼλ] C Μαγδώλ. Γαζὲρ] C Γαζέρ. Φαραὼ βασιλεὺς Αἰγύπτου ἀνέβη ϰ̀ προκατελάβετο τὴν Γαζέρ, ϰ̀ ἐνεπύρισεν αὐτὴν ἐν πυρί, ϰ̀ τὸν Χαναναῖον τὸν κατοικοῦντα ἐν τῇ πόλει ἐθανάτωσεν, ϰ̀ ἔδωκεν αὐτὴν Φαραὼ ἀποστολὰς τῇ θυγατρὶ αὐτῦ γυναικὶ Σολομῶντος. Καὶ Σολομὼν ᾠκοδόμησε τὴν Γαζέρ. ἀνωτέρω] A …] C κατωτέραν. ϰ̀ τὴν Ἰεθερμὰθ] C καὶ τὴν Βααλάθ, ϰ̀ τὴν … ἐν τῇ ἐρήμῳ. Καὶ πάσας τὰς πόλεις τὰς ὀχυρὰς αἳ ἦσαν τῷ Σολομῶντι … Ἰερουσαλὴμ] C Ἰερουσαλήμ, ϰ̀ ἐν τῷ Λιβάνῳ. γῇ] C γῇ τῆς δυναστείας αὐτῦ. τῦ μὴ κατάρξαι αὐτῦ] C desunt. ὑπὸ] C ἀπό. ὄντων] A C ponunt ante ἐκ. αὐτοῦ] C αὐτούς. πρᾶγμα] A εἰς πρᾶγμα] C εἰς δυνάμεις, ϰ̀ τρισσοί] C τριστοί. ἱππεῖς αὐτῦ] C ἱππεῖς αὐτῦ. Ἦσαν δὲ ἄρχοντες οἱ ἐφεστάμενοι ἐπὶ τῶν ἔργων Σολομῶντος πεντακόσιοι πεντήκοντα, κυριεύοντες ἐν τῷ λαῷ τῷ ποιοῦντι τὸ ἔργον. Ἡ θυγάτηρ δὲ τῦ Φαραὼ ἀνέβη ἀπὸ τῆς πόλεως Δαυὶδ εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς, ὃν ᾠκοδόμησεν αὐτῇ· τότε ᾠκοδόμησε … Καὶ προσήνεγκε Σολομὼν τρισσῶς κατ' ἐνιαυτὸν ὁλοκαυτώματα ϰ̀ εἰρηνικὰς ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον, ὃ ᾠκοδόμησε τῷ κυρίῳ, καὶ ἐθυμίασεν ἐπὶ τῦ ὄντος ἐνώπιον τῦ κυρίου, ϰ̀ συνετέλεσε τὸν οἶκον. Καὶ ἐποίησεν ὁ βασιλεὺς Σολομὼν ναῦν ἐν Ἀσιὼν Γαβὲρ τὴν οὖσαν ἐχόμενα Αἰλὰθ ἐπὶ τῦ χείλους θαλάσσης τῆς ἐσχάτης ἐν γῇ Ἐδώμ. 24 ἀκούσαι] C ἀκῦσαι. τῇ] C ἐν τῇ. 25 αὐτῷ] A αὐτῦ, ἕκαστος σκεύη. C αὐτῦ, σκεύη. στακτὴν, ϰ̀ ἡδύσματα] C ϰ̀ ἀρώματα, καὶ στακτήν. ἐνιαυτῷ] A deest. C εἰς ἐνιαυτόν. 26 Καὶ …] C Καὶ συνήγαγε Σολομὼν ἅρματα, ϰ̀ ἱππεῖς, ϰ̀ ἦσαν. τῷ Σολομὼν] C αὐτῷ. τέσσαρες χιλιάδες θήλειαι ἵπποι εἰς] C χίλια ϰ̀ τετρακόσια. …] A τεσσαράκοντα. αὐτὰς] C αὐτούς. ϰ̀ ἦν usque ad finem versus] C desunt. 27 βασιλεὺς] C βασιλεὺς Σολομών. τὸ χρυσίον, καὶ] C desunt. τὰς ἐν] A ϰ̀ τὰς ἐν. ἔδωκεν] A post συκαμίνοις. 28 Σολομῶν … ἱππέων, ϰ̀] A C τῶν ἵππων. (A ἱππέων) Σολομῶντος. ἐκ Θεκουὲ] C ἐξ Ἐκουέ. ϰ̀ ἐλάμβανον ἐκ Θεκουὲ] C ἐλάμβανον ἐξ Ἐκουέ. 29 ἑκατὸν] C ἑκατόν. πεντήκοντα] C ἑκατὸν ϰ̀ πεντήκοντα. κατὰ θάλασσαν] C διὰ χειρὸς αὐτῶν.

CAP. XI.

1 φιλογύνης] A C φιλογύναιος. ϰ̀ ἦσαν usque ad ϰ̀ ἔλαβε] A C hic desunt: sed habent initio versus tertii. Σύρας] C deest. Χετταίας ϰ̀ Ἀμορραίας] C ϰ̀ Σιδωνίας, καὶ Χετταίας. 2 Οὐκ] C λέγων, Οὐκ. αὐτοῖς] A αὐτάς. μὴ] A C ἵνα μή. ψυχὰς] C καρδίας. 4 Καὶ ἐξέκλιναν] C ϰ̀ ἔκλινον αἱ γυναῖκες αὐτῦ τὴν καρδίαν αὐτῦ. Καὶ ἐγένετο … ϰ̀ ὐκ ἦν usque ad finem versus] C ponit post finem ver. tertii. 5 ὀπίσω αὐτῦ] A C πατρὸς αὐτῦ, ϰ̀ ἐπορεύθη Σολομὼν ὀπίσω τῆς Ἀστάρτης βδελύγματος Σιδωνίων, ϰ̀ ὀπίσω τῦ βασιλέως αὐτῶν εἰδώλου υἱῶν Ἀμμών. Sed C pro βδελύγματος habet θεῦ, & pro τῦ βασιλέως αὐτῶν εἰδώλου habet Μελχὼμ βδελύγματος. 3 Hunc versum Ald. ponit post. ver. 6. αὐτῶν] A C ἑτέρων. Μωὰβ] C Μωὰβ ἐν τῷ ὄρει τῷ κατὰ πρόσωπον Ἰερουσαλήμ. βασιλεῖ αὐτῶν] C Μελχώμ. 8 αἳ] C deest. 9 καρδίαν] A C καρδία. 10 ὑπὲρ] A δὶς ὑπέρ. φυλάξασθαι ποιῆσαι] A φυλάξασθαι ϰ̀ ποιῆσαι. C ὐκ ἐφύλαξεν. ὁ θεὸς] C desunt. ὡς ἦν usque ad finem versus] A C desunt. 12 αὐτὰ] C ταῦτα. 14 ἤγειρε] A ἤγειρε. Ἰδουμαῖον] A Ἰδουμαῖον, καὶ ἤγειρε κύριος τῷ Σολομῶντι σατάν. C Ἰδουμαῖον ἐκ τῦ σπέρματος τῆς βασιλείας ἐν τῇ Ἰδουμαίᾳ. ϰ̀ Ἐσρώμ, usque ad finem versus] C hic desunt: sed habentur ver. 23, 24. Ἐσρὼμ] A Ῥάζων. Ἐλιαδαὲ τὸν ἐν Ῥαεμὰ] A Ἐλιδαὲ τὸν Ῥαμάθ. C Ἐλιαδὰ ὃς ἔφυγεν. ver. 23. συστρέμματος] A C συστρέμματος. Δαμασὲκ] A C Δαμασέκ, ϰ̀ ἐκάθισεν ἐν αὐτῇ, καὶ ἐβασίλευσεν ἐν Μασεδέκ (C Δαμασκῷ.) 15 ἐξολοθρεῦσαι] C ἐξολοθρεύειν. 16 ἓξ μῆνας] C ἑξάμηνον. ὅτι] C ἕως. ἐξωλόθρευσε] C ἐξωλόθρευσεν. ἐν τῇ Ἰδουμαίᾳ] A C ἐκ τῆς Ἰδουμαίας. 17 πάντες] C deest. παίδων] C δοῦλοι τῶν παίδων. εἰσῆλθον] C εἰσῆλθεν. 18 ἄνδρες … τῆς πόλεως] C desunt. οἶκον] C Φαραὼ οἶκον. αὐτῷ] C αὐτῷ, … ἔδωκεν αὐτῷ. 19 Θεκεμίνας] C Θεκεφεινής· & ver. 20. 20 υἱῶν] … ἐν μέσῳ] C ἐν τῷ οἴκῳ Φαραὼ ἐν μέσῳ. 22 ἀποστρέψω] … ϰ̀ ἰδοὺ] C ὅτι ἰδού. ὅτι] C μεμψιμοῖς, ὅτι. ϰ̀ ἀνέστρεψεν Ἄδερ εἰς τὴν γῆν αὐτῦ· pro his Comp. habet duos versus, viz. 23. & 24. qui in Rom. habentur versu 14. & priore parte ver. 15. 25 ἐβαρύνθη] A C ἐβαρύνθη ἐπί. 27 πρᾶγμα] A πρᾶγμα, ὃ ἐποίησε. C πρᾶγμα ἐποίησε. ἐπήρατο χεῖρας] C ἐπῆρε τὴν χεῖρα. συνέκλεισε] A C ϰ̀ συνέκλεισε. 29 ἐγενήθη] C ἐγένετο. ἀπέστησεν] C μετέστησεν. ἱματίῳ καινῷ] C ἱμάτιον καινόν. 30 αὐτῷ] A αὐτῦ. 32 ἔσονται] C … 33 ἐποίησε] C ἐδούλευσε. εἰδώλῳ] C καὶ τοῖς εἰδώλοις. βασιλεῖ αὐτῶν] C Μελχόμ. ϰ̀ ὐ μὴ usque ad αὐτῦ inclusive] A ponit post αὐτῦ. 34 μὴ λάβω] C ὐ λήψομαι. ὅλην] C ponit ante τήν. …] C ὅτι. αὐτὸν] C αὐτόν, ὃς ἐφύλαξε τὰς ἐντολάς μου, ϰ̀ τὰ προστάγματά μου. 38 φυλάξασθαι] A φυλάξαι. C φυλάξαι πάντα. τῷ Δαυὶδ] C τῷ Δαυίδ, ϰ̀ δώσω σοι τὸν Ἰσραήλ. Καὶ κακουχήσω τὸ σπέρμα Δαυὶδ διὰ ταῦτα, πλὴν ὐ πάσας τὰς ἡμέρας. 40 Σουσακὶμ] C Σουσάκ. ἕως] C deest. 41 πᾶσαν τὴν φρόνησιν] C πᾶσα ἡ φρόνησις. γέγραπται] C γεγραμμένα. ῥημάτων] C λόγων ἡμερῶν. 42 τεσσαράκοντα ἔτη] C ponit post … ϰ̀ ἐγενήθη usque ad ὡς ἔφυγεν] C habet versu 2. cap. sequentis: & pro ἐγενήθη, ἐγένετο· & pro Σαλωμὼν, A C τῦ βασιλέως Σολομῶντος. κατευθύνει usque ad finem versus] C desunt. 43 ὁ βασιλεὺς Σολομὼν ἐκοιμήθη] C ἐκοιμήθη Σολομών. πατέρων αὐτῦ] C πατέρων αὐτῦ, ϰ̀ ἔθαψαν αὐτὸν ἐν πόλει Δαυὶδ τῦ πατρὸς αὐτῦ.

CAP. XII.

1 πορεύεται] C ἐπορεύθη. 3 Καὶ] C καὶ ἀπέστειλαν ϰ̀ ἐκάλεσαν αὐτόν, ϰ̀ ἦλθεν Ἱεροβοάμ, ϰ̀ πᾶς ὁ λαὸς Ἰσραήλ, καί. 4 ἐβάρυνε] C ἐσκλήρυνε. 5 εἶπε] C εἶπεν ὁ βασιλεύς. 6 βασιλεὺς] A C βασιλεὺς Ῥοβοάμ. καὶ] C ἵνα. ἔσονται] C ἔσονται. 9 λέγουσι πρός με λεγόντων] C λαλήσασι πρός με λέγοντες. 10 οἱ παρεστηκότες πρὸ προσώπου αὐτῦ] A C desunt. λέγοντες] A ϰ̀ εἶπον αὐτῷ. λέγοντες] C ϰ̀ εἰρηκόσι. λαλήσεις] C ἐρεῖς. 11 ἐν] C deest. ἐγὼ δὲ] C ϰ̀ ἐγώ. 12 παρεγένοντο] A C παρεγένετο. πᾶς] C Ἱεροβοάμ, ϰ̀ πᾶς. Ἰσραὴλ] A ὁ λαός. ἐν] C deest. αὐτοῖς] C deest. βασιλεὺς] C βασιλεὺς Ἰσραήλ. ἀναστρέψατε] A C ἀναστρέψατε. τῇ] A ἐν τῇ. 13 Ῥοβοὰμ] A ὁ βασιλεὺς Ῥοβοάμ. 15 παρὰ κυρίου] C ponit ante ἦν. στήσῃ] C στήσῃ κύριος. τῦ Σηλωνίτου ἐπὶ] C τῦ προφήτου τῦ Σηλωνίτου ἐπί. 16 εἶδον] A C εἶδε. ὁ βασιλεὺς αὐτῶν] A ὁ βασιλεὺς τῆς φωνῆς αὐτῶν. C αὐτῶν ὁ βασιλεύς. ἀπεκρίθη] A ἀπεκρίθησαν. ἀπότρεχε Ἰσραὴλ εἰς τὰ σκηνώματά σου] C ἀπότρεχε ἕκαστος εἰς τὸ σκήνωμά σου Ἰσραήλ. αὐτῦ] C αὐτῦ. Καὶ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ οἱ κατοικοῦντες ἐν ταῖς πόλεσιν Ἰούδα ἐβασίλευσαν ἐφ' ἑαυτοῖς τὸν Ῥοβοάμ. 18 βασιλεὺς τὸν Ἀδωνιρὰμ] C βασιλεὺς Ῥοβοὰμ τὸν Ἀδωράμ. λίθοις] A C λίθοις πᾶς Ἰσραήλ. ἀναβῆναι] A C ἀναβῆναι ἐπὶ τὸ ἅρμα. 24 ἀποστρεφέτω] A C ἀναστρεφέτω. παρ'] C ἐξ. κυρίου posterius] A deest. Καὶ ὁ βασιλεὺς Σολομών, usque ad versum 25] desunt in Comp. δώδεκα] A δεκαπέντε. Ἀνὰ] A Ἀννάν. ἀπέδρα αὐτὸς] A ἀπέδρα. ἐγὼ εἰς] A εἰς. αὕτη] A ϰ̀ αὕτη. Ἐφραὶμ] A Ἐφραὶμ πρὸς Ἱεροβοάμ. ἀρρωστία κραταιὰ] A ἀρρωστίαν κραταιάν. πορεύου] A ϰ̀ πορεύου. ἐκ] A ἀπό. ἄνθρωπος ἦν] C ἦν ὁ ἄνθρωπος. εἰς τὴν χεῖρα] A ἐν τῇ χειρί. πρεσβύτερος] A πρεσβύτης. ἰδεῖν] A βλέπειν. ἀπαντὴν] A συνάντησιν. τῇ γυναικὶ] A γυναικός. τὴν πόλιν] A εἰς τὴν πόλιν. σοι, τὸ] A σοι, ὅτι τό. ἔσονται οἱ τεθνηκότες] A ἔσται τὸν τεθνηκότα. καταφάγονται] A καταφάγεται. ἀπαντὴν] A ἀπάντησιν. Ἐνλαμὶ] A Ἐλαμίτην. ἐπὶ τὰς δέκα φυλὰς τῦ Ἰσραὴλ] A ἰδοὺ ἐγὼ ῥήσσω τὴν βασιλείαν Σολομών, ϰ̀ δώσω σοι δέκα σκῆπτρα, ϰ̀ δύο σκῆπτρα ἔσονται Ῥοβοὰμ τῷ Σολομών. ϰ̀ ἐγενήθη μετὰ τὴν τελευτὴν τῦ βασιλέως Σολομών, ἐβασίλευσεν ὁ υἱὸς αὐτῦ Ῥοβοὰμ ἀντ' αὐτῦ. υἱὸν Σολομὼν] A desunt. ϰ̀ νῦν] A νυνί. ὅπως] A ὅπως ὡς. ὁ λαὸς] A ὁ λαός, λαλήσεις πρὸς τὸν λαόν. μάστιξιν] A ἐν μάστιξιν. ὑμᾶς] A ὑμῶν. ἀνὴρ εἰς] A ἀνήρ. πρὸς τὸ] A πρὸς πᾶν τό. 25 κατῴκει] C κατῴκησεν. 27 θυσίαν ἐν οἴκῳ] C τὰς θυσίας εἰς οἶκον. εἰς] C deest. καὶ κύριον] C desunt. 28 ϰ̀ ἐπορεύθη] C desunt. 29 ἔδωκεν] A ἔθηκεν. 30 πρὸ προσώπου] A ὀπίσω. ϰ̀ εἴασαν τὸν οἶκον κυρίου] C desunt. 31 οἴκους] C Ἱεροβοὰμ οἴκους. 32 ἐν] C deest. ἐν γῇ] C ἐν τῷ. 33 τῇ] C ἐν τῇ. ἐπιθῦσαι] C θῦσαι.

CAP XIII.

1 ἐξ Ἰούδα] A C ponunt post παρεγένετο. ἐπιθῦσαι] A αὐτῦ ἐπιθῦσαι. C τῦ ἐπιθῦσαι. 2 πρὸς] A C ἐπί. ἐν] C τῦ θεοῦ ἐν. τῶν ὑψηλῶν] A desunt. τῶν ἐπιθυόντων] C ϰ̀ τοὺς ἐπιθύοντας. καύσει] C κατακαύσει. 3 δώσει] A C ἔδωκεν. ἐπ'] A C ἔσω ἐπ'. 4 ὁ βασιλεὺς posterius] C deest. ἀπὸ τῦ θυσιαστηρίου] A ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον. ἰδοὺ] C deest. 6 εἶπεν ὁ βασιλεὺς Ἱεροβοὰμ] C ἀπεκρίθη ὁ βασιλεὺς ϰ̀ εἶπε. δεήθητι] C δεήθητι δή. τὴν χεῖρα] C ἡ χείρ. 7 οἶκον] C τὸν οἶκόν μου. 8 δῷς] C δώσῃς. 9 ἐνετείλατό μοι κύριος] A κύριος ἐντέταλταί μοι. C ponit κύριος post λόγῳ. μὴ] C ὐ μή. ϰ̀ μὴ … ϰ̀ μὴ] C ὐδὲ μὴ … ὐδὲ μή. ᾗ] C ἐν ᾗ. 11 διηγήσαντο] C διηγοῦνται. ϰ̀ ἐπέστρεψαν usque ad finem versus] C desunt. 12 πεπόρευται] C ἀπελήλυθεν. ἐν ᾗ] C ἥν. ἀνῆλθεν] A C ἀπῆλθεν. ἐλθὼν] A ἐξελθών. 14 ἐληλυθὼς] A C ἐξεληλυθώς. 16 ὐδὲ μὴ φάγομαι] C ὔτε φάγω. ὐδὲ πίομαι] C ὔτε μὴ πίω. 17 ὕδωρ] A ὕδωρ ἐκεῖ. ἐκεῖ] A C deest. ᾗ] C ἐν ᾗ. 18 καθὼς] C ὡς καί. λελάληκε] A C ἐλάλησε. ῥήματι] C λόγῳ. πρὸς σεαυτὸν] C μετὰ σεαυτῦ. 22 ᾧ ἐλάλησε] C ἐν ᾧ ἐλάλησα. ὐ] A C deest. ϰ̀ μὴ] A μηδέ. 23 ὄνον] A C ὄνον τῷ προφήτῃ. 25 εἰσῆλθον, ϰ̀ ἐλάλησαν] C ἔρχονται οἱ ἄνδρες, καὶ λαλῦσιν. 26 εἶπεν] C deest. 26 Καὶ ἐπορεύθη] A C καὶ ἔδωκεν αὐτὸν κύριος τῷ λέοντι, ϰ̀ συνέτριψεν αὐτόν, ϰ̀ ἐθανάτωσεν αὐτόν, κατὰ τὸ ῥῆμα κυρίου, ὃ ἐλάλησεν αὐτῷ. Καὶ ἐλάλησεν πρὸς τοὺς υἱοὺς αὐτῦ, λέγων (A deest) ἐπισάξατέ μοι, ϰ̀ ἐπέσαξαν. Καὶ ἐπορεύθη. τῦ ἀνθρώπου τῦ θεῦ] C ἢ τὸν ὄνον. 29 προφήτης] C προφήτης ὁ πρεσβύτης. αὐτὸν] C αὐτό. εἰς] A ϰ̀ ἦλθεν εἰς. τῦ θάψαι] C τῦ προφήτου τῦ πρεσβυτέρου, τῦ κόψασθαι, ϰ̀ θάψαι. 30 ἐν τῷ] A C καὶ ἔθηκε τὸ σῶμα αὐτῦ ἐν τῷ. ἐκόψαντο] C ἐκόψατο. 31 σωθῶσι] C σωθῇ. ὀστῶν] A deest. τὸ θυσιαστήριον] A C τῦ θυσιαστηρίου. τοὺς ὑψηλοὺς] C τῶν ὑψηλῶν τῶν. 32 Καὶ μετά. Hic incipit cap. 14 secundum Ald. 33 εἰς τὰ ὑψηλὰ] C τῶν ὑψηλῶν.

CAP. XIV.

21 Καὶ Ῥοβοὰμ] In A C antecedunt 20 versus, qui habentur in Nobilio: omnino enim A convenit cum textu ab eo descripto. ἐνιαυτῶν] C ἐτῶν. ἐν] C ἐπί. ἦν] C ἐν ᾗ. 22 Ῥοβοὰμ] C Ἰούδας. ἐποίησαν] A παρεζήλωσαν. αὐτῶν ἐν] A C αὐτῦ, ϰ̀ ἐν. 23 ἑαυτοῖς] A ϰ̀ αὐτοὶ ἑαυτοῖς. 24 ἐγενήθη] C ἐγένετο. ἐποίησαν] C ἐποίησε. 26 ϰ̀ τὰ δόρατα usque ad τὰ πάντα] C desunt. ἃ ἔλαβε] C ἔλαβε, ϰ̀ τά. ϰ̀ ἀπήνεγκεν αὐτὰ εἰς Αἴγυπτον] C desunt. 27 αὐτὸν] C αὐτῶν. 28 ὅτε] C ὡς ἄν. ϰ̀ ᾖρον] C ᾖρον. ἀπηρείδοντο] A ἐπηρείδοντο. 29 ἃ] C ὅσα. ἐν βιβλίῳ] C ἐπὶ βιβλίου. τοῖς βασιλεῦσιν] C τῶν βασιλέων. 30 Ῥοβοὰμ] A deest. ϰ̀ ἀναμέσον] A desunt. C καί. Δαυὶδ] C Δαυίδ, ϰ̀ ὄνομα τῆς μητρὸς αὐτῦ Μααμὰ ἡ Ἀμμανῖτις.

CAP. XV.

1 ὀκτωκαιδεκάτῳ] A ὀγδόῳ ϰ̀ δεκάτῳ. 2 ἐπὶ] C ἐν. 3 ἐν ταῖς] C ἐν πάσαις. ἐνώπιον] C ἔμπροσθεν. ὡς] C καθώς. καρδία τῦ] A C καρδία Δαυὶδ τῦ. 4 ἔδωκεν] A ἐγκατέλιπεν. κύριος] A κύριος ὁ θεός. C κύριος ὁ θεὸς αὐτῦ. 5 ζωῆς αὐτῦ] A C ζωῆς αὐτῦ ἐκτὸς ἐν ῥήματι Οὐρίου τῦ Χετταίου. Καὶ πόλεμος ἦν μεταξὺ Ῥοβοάμ, ϰ̀ μεταξὺ Ἱεροβοὰμ πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς αὐτῦ. 7 ἃ] C ὅσα. βιβλίῳ] C βιβλίου. τοῖς βασιλεῦσι] C τῶν βασιλέων. 8 ἐν τῷ usque ad ἐν πόλει] C ϰ̀ θάπτεται· cætera desunt. ϰ̀ τετάρτῳ] A desunt. βασιλεύει] C ἐβασίλευσεν. 9 Ἐν τῷ ἐνιαυτῷ] A καὶ ἐν ἔτει. τετάρτῳ ϰ̀] A C desunt. 10 Ἀνὰ] C Μααχά. 12 τὰς τελετὰς] C τοὺς τετελεσμένους. ἐξαπέστειλε] C ἐξῆρε. ἐπιτηδεύματα] C βδελύγματα. 13 Ἀνὰ] C Μααχά. καθὼς] C καθότι. ἐν τῷ] C τῷ. τὰς] C πάσας τάς. πυρὶ] C ἐν πυρί. 15 τοὺς κίονας] C Ἀσὰ εἰς τὸν οἶκον κυρίου τοὺς κίονας. αὐτῦ εἰσήνεγκεν usque ad finem versus] C τοὺς ἀργυροῦς, ϰ̀ χρυσοῦς, ϰ̀ εἰσήνεγεν εἰς τὸν οἶκον κυρίου, ἀργύριον, ϰ̀ χρυσίον, ϰ̀ σκεύη. 16 αὐτῶν] C deest. 18 εὑρεθέντα] C deest. αὐτὰ] C αὐτό. υἱὸν Ταβερεμὰ] A υἱὸν Ταβὲ ἐν Ῥαμμάν. C υἱοῦ Ταβρεμών. Ἀζὶν] A Ἀζαήλ. C Ἀζιών. 19 Διάθου διαθήκην] C Διαθήκη ἔσω. ϰ̀ τῦ] C ϰ̀ ἀναμέσον τῦ. ἐξαπέσταλκα] C ἀπέσταλκα. ἀργύριον, ϰ̀ χρυσίον] C ἀργυρίου, καὶ χρυσίου. δῶρα] C δῶρον, καί.

20 τῶν δυνάμεων] C τῆς δυνάμεως. ταῖς] C ἐν ταῖς. ἐπάταξαν] A C ἐπάταξε. τὴν Δὰν] A ϗ τὴν Ἀδάν. C ϗ τὴν Δάν. 22 εἰς ἐνακὶμ] C ἐν ἀκί. Ἀσὰ] C ponit ante ὁ βασιλεύς. πᾶν] A πάντα. C τόν. 23 ἦν] A C ϗ πάντα ἅ. τὰς] C αἱ. γεγραμμένα ἐστὶ] C γέγραπται. βιβλίῳ. C βιβλίου. τοῖς βασιλεῦσι] C τῶν βασιλέων. 24 βασιλεύει] C ἐβασίλευσε. 25 ἐν posterius] A ἐπί. C Ναβὰδ ἐπὶ τόν. 26 ἐν ταῖς] A ταῖς. αἷς ἐξήμαρτε] C ἐν αἷς ἐξήμαρτεν. 27 Βελαὰν υἱὸς Ἀχιὰ] C τοῦ Ἰσσάχαρ. ἐπάταξεν] A C ἐπάταξεν. Ναβὰτ] C Ναδάβ. περιεκάθητο] A περιεκάθηντο. 28 υἱοῦ Ἀσὰ] A υἱοῦ Ἀβιά. C desunt. 29 ϗ ἐπάταξεν] C ἐπάταξεν. τοῦ Ἱεροβοὰμ] C ἐν τῷ Ἱεροβοάμ. 30 ϗ ἐν] C ἐν. ᾧ] C ἐν ᾧ. 31 Ναβὰτ] C Ναδάβ. γεγραμμένα ἐστὶν ἐν βιβλίῳ] C γέγραπται ἐπὶ βιβλίου. τοῖς βασιλεῦσιν] C τῶν βασιλέων. 33 Καὶ ἐν] C Καὶ πόλεμος ἦν ἀναμέσον Ἀσά, ϗ ἀναμέσον Βαασὰ βασιλέως Ἰσραὴλ πάσας τὰς ἡμέρας αὐτῶν. Ἐν. ἐπὶ] A ἐπὶ πάντα. Ald. facit hunc versum initium cap.16. 34 τὸ] C Βαασὰ τό. ὡς] A αἷς. C ἐν αἷς.

CAP. XVI.

1 λόγος] C ῥῆμα. ἐν χειρὶ] C πρός. υἱοῦ] C υἱόν. Βαασὰ] A βασιλέα, λέγων. C Βαασά, λέγων. 3 ὄπισθεν] C ὀπίσω. αὐτοῦ] C αὐτοῦ κακά. 4 αὐτὸν posterius] A deest. ἃ] C ὅσα. 5 γεγραμμένα ἐν βιβλίῳ] C γέγραπται ἐπὶ βιβλίου & ver. 14. & ver.20. & 27. 6 βασιλεύει] C ἐβασίλευσεν. ἀντ᾽ αὐτοῦ] A ἀντ᾽ αὐτοῦ, ἐν ἔτει εἰκοστῷ ϗ ὀγδόῳ τοῦ Ἀσὰ βασιλέως Ἰούδα. 7 ἐλάλησε κύριος] C ponit ante ἐν χειρί. Ἀνανὶ] A Ἀνανὶ τοῦ προφήτου. πᾶσαν] C ϗ ἐπὶ πᾶσαν. κακίαν] C κακίαν αὐτοῦ. κατὰ τὸν οἶκον] A C αὐτὸν καθὼς ὁ (ὡς Comp) οἶκος. 7 Καὶ Ἠλὰ] C Ἐν τῷ ἕκτῳ ϗ εἰκοστῷ ἔτει Ἀσὰ βασιλέως Ἰούδα Ἠλά. δύο ἔτη] C ponit post Θερσᾶ. 9 συνέστρεψεν] A συνέστρεψεν. C συνεστράφη. ἐπ᾽ αὐτὸν Ζαμβρὶ] A ἐφ᾽ ἑαυτὸν τοὺς παῖδας αὐτοῦ, ϗ Ζαμβρί. C ἐπ᾽ αὐτὸν ὁ παῖς αὐτοῦ Ζαμβρί. τῆς ἵππου] C τῶν ἁρμάτων. μεθύων] C ϗ μεθύων. Ὡσὰ] C Ὠρσά. 10 ϗ ἐθανάτωσεν αὐτὸν] A desunt. C addit ἐν ἔτει ἑβδόμῳ ϗ εἰκοστῷ. 11 ἐγενήθη] C ἐγένετο. 12 ϗ ἐπάταξεν] C ἐπάταξεν. κατὰ τὸ] C ϗ οὐ κατέλιπεν αὐτῷ οὐροῦντα πρὸς τὸν τοῖχον, ϗ τοὺς συγγενεῖς, ϗ ἑταίρους αὐτοῦ. Καὶ ἐξωλόθρευσε Ζαμβρὶ ὅλον τὸν οἶκον Βαασὰ κατὰ τό. ῥῆμα] A C ῥῆμα κυρίου. κύριος] A deest. ϗ πρὸς Ἰοῦ] A ϗ πρὸς Ἠλιοῦ] C ἐν χειρὶ Ἰοῦ. τὸν προφήτην] C υἱοῦ Ἀνανὶ τοῦ προφήτου. 14 ἃ] A ϗ πάντα ἅ. C ϗ πάντα ὅσα. 15 Καὶ Ζαμβρὶ ἐβασίλευσεν] C Καὶ τῷ εἰκοστῷ, καὶ ἑβδόμῳ ἔτει Ἀσὰ βασιλέως Ἰούδα ἐβασίλευσε Ζαμβρί. 16 ἔπαισε τὸν βασιλέα] C πέπαικε τὸν βασιλέα Ἠλά. ἐβασίλευσαν] C ἐβασίλευσεν ὁ λαός. ἐν Ἰσραὴλ] A ἐν Ἰερουσαλήμ. C desunt. Ἀμβρὶ] A Γαμβρί. C Ζαμβρί. ἡγούμενον] C ἡγεμόνα. 17 Ἀμβρὶ] A Ζαμβρί. ἐκ Γαβαθὼν] C desunt. περιεκάθισαν] A C περιεκάθισεν. 18 ἐγενήθη] C ἐγένετο. αὐτοῦ] C ponit post πόλις. προδίδεται] A C καταπροδίδεται. ἄντρον τοῦ οἴκου] C τὸν οἶκον. ἐπ᾽ αὐτὸν] C ἐφ᾽ ἑαυτόν. βασιλέως] A C βασιλέως ἐν πυρί. 19 ὡς] A C αἷς ἐποίησεν, ὡς. 20 τὰς] C αἱ. ἐν] A ἐπί. 21 τοῦ λαοῦ] C αὐτοῦ. Ἀμβρὶ] C Ἀμβρὶ τοῦ βασιλεῦσαι αὐτόν. 22 Ὁ] C Καὶ ὁ. ϗ Ἰωρὰμ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ] C desunt. μετὰ Θαμνὶ] C C desunt. 23 ἔτη] C ponit post πρώτῳ. τοῦ βασιλέως Ἀσὰ] C Ἀσὰ βασιλέως Ἰούδα. ἐν] C ϗ ἐν τῷ. 24 ἐν] A C deest. ἐπεκάλεσαν] A C ἐπεκάλεσε. 27 ἃ] C ὅσα. πᾶσα ἡ δυναστεία] C αἱ δυναστεῖαι. 28 βασιλεύει] C ἐβασίλευσεν. Καὶ ἐν τῷ ἐνιαυτῷ usque ad versum 29] desunt hic in Comp. Ante hæc verba Ald. habet ὁ δὲ Ἀχαὰβ υἱὸς Γαμβρὶ ἐβασίλευσεν ἐπὶ Ἰσραὴλ ἐν ἔτει τριακοστῷ ϗ ὀγδόῳ τοῦ Ἀσὰ βασιλέως Ἰούδα. βασιλεύει δὲ Ἀχαὰβ υἱὸς Γαμβρὶ ἐπὶ Ἰσραήλ. ἔτη] A deest. αὐτῆς] A αὐτοῦ. ἐξῆρεν] A ἐξῆρεν. δυναστεία] A δυναστεία αὐτοῦ. ἃς ἐπίστευσε] A ἃ ἦν. ϗ τὰ παιδάριά μου] A μετὰ τῶν παίδων. ἐβούλετο] A ἐβουλήθη. 29 Ἐν ἔτει usque ad Ἀχαὰβ] C Ὁ δὲ Ἀχαὰβ υἱὸς Ἀμβρὶ ἐβασίλευσεν ἐπὶ Ἰσραὴλ ἐν ἔτει τριακοστῷ ϗ ὀγδόῳ τοῦ Ἀσὰ βασιλέως Ἰούδα· βασιλεύει δὲ Ἀχαάβ. ἐβασίλευσεν] C deest. 30 τοὺς] C τοὺς γινομένους. 31 πορεύεσθαι ἐν] C πορευθῆναι ἐπί. ἐπορεύθη] C ἐπορεύθη Ἀχαάβ. 32 τῶν προσοχθισμάτων αὐτοῦ] C τοῦ Βάαλ. 33 προσέθηκεν] C ἐπλεόνασεν. ϗ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ τοῦ ἐξολοθρευθῆναι, ἐκακοποίησε. C desunt. 34 Καὶ ἐν] C Ἐν. Ἀχιὴλ] C Χιήλ. ϗ τῷ] C ϗ ἐν τῷ. αὐτῆς] C αὐτῇ.

CAP. XVII.

1 Ἠλιοὺ] C Ἠλίας. ὁ προφήτης] C deest. Θεσβίτης] A deest. τῶν δυνάμεων ὁ θεὸς] C desunt. ὅτι εἰ] C ὅτι ἐάν. 3 τοῦ ἐπὶ προσώπου] C τῷ ἐπὶ πρόσωπον. 5 ἐποίησεν] C ἐπορεύθη, ϗ ἐποίησεν. 6 ἄρτους ⁗ ϗ κρέα] C ἄρτους ϗ κρέας ⁗ ἄρτους ϗ κρέας. 7 τῆς γῆς] C τὴν γῆν. 8 Ἠλιοὺ] C Ἠλίαν, λέγων. 9 πορεύου] A πορεύθητι. Σιδωνίας] C Σιδῶνος, ϗ κατοικήσεις ἐκεῖ. 10 ἀνέστη] C ἀνέστη Ἠλίας. Σαρεπτὰ] A Ἀρεφθά. ut & ver.9. ϗ ἦλθεν] C τῆς Σιδῶνος. ἐκεῖ] C ponit post γυνή. 11 εἶπεν] A C εἶπεν αὐτῇ. σου] A C σου, καὶ φάγομαι. 12 καψάκη] C καμψάκη. & ver. 14. & 16. συλλέξω] C συλλέγω. 13 πρὸς αὐτὴν] C αὐτῇ. ἐκεῖθεν] A ponit post μικρόν. πρώτοις ἐκεῖθεν. ϗ ἐξοίσεις μοι] C ponit post πρώτοις ἐκεῖθεν. σεαυτῇ δὲ] C ἑαυτῇ δὲ ποιήσεις. 14 κύριος] A C κύριος ὁ θεὸς Ἰσραήλ. ἐκλείψει] A ἐξέλιπε. τῆς γῆς] C τὴν γῆν. 15 ἐποίησε] A C ἐποίησε κατὰ τὸ ῥῆμα Ἠλίου, ϗ ἔδωκεν αὐτῷ. αὐτή, ϗ αὐτὸς] C αὐτός, ϗ αὐτή. 17 ἕως] A ἕως. C ἕως ἐκ. πνεῦμα] C πνοὴ ζωῆς. εἶπε] C εἶπεν ἡ γυνή. 19 τῆς κλίνης] A τῆς κλίνης αὐτοῦ. C τὴν κλίνην αὐτοῦ. 20 Ἠλιοὺ] C Ἠλίας πρὸς κύριον. οἴμοι] C deest. ὁ μάρτυς τῆς χήρας] C καί γε τὴν χήραν. κατοικῶ] C οἰκῶ. κακάκωκας] A C ἐκάκωσας. 22 οὕτως] C οὕτως, ϗ ἐπεστράφη ἡ ψυχὴ τοῦ παιδαρίου εἰς αὐτό. 24 σὺ] A C εἶ σύ & ponunt post θεοῦ.

CAP. XVIII.

1 πορεύθητι] C πορεύου. 2 ϗ ἡ] A C ϗ ἰδού. κραταιὰ] A C κραταιός. 4 ἄνδρας] C deest. κατὰ] A C ἀνά. σπηλαίῳ] A δυσὶ σπηλαίοις. C δύο σπηλαίοις. 5 ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ] C ἐν τῇ γῇ. χειμάρρους] A C πάντας τοὺς χειμάρρους. ἀπὸ τῶν σκηνῶν] A ἀπὸ τῶν κτηνῶν. C ἀφ᾽ ἡμῶν κτήνη. 6 ἐμέρισαν] C διεμέρισαν. διελθεῖν] C προελθεῖν. αὐτὴν] A C ἐν αὐτῇ. μιᾷ] A μιᾷ μόνος. 7 μόνος] A deest. ἦλθεν] C ἰδέ. μόνος] A C deest. Ἀβδιοὺ] C ponit post ἔσπευδεν. αὐτὸς] C deest. 8 αὐτῷ] A τῷ Ἀβδιοῦ. C πρὸς Ἀβδίου. 9 ὅτι] C ὅτι σύ. χεῖρας] A C χεῖρας. 10 ἀπέσταλκεν] A ἀπέσταλκεν. C ἀπέσταλκέ με. εἰ εἶπον] A εἶπεν. C εἶπον. ὅτι οὐχ εὕρηκε] C ϗ οὐχ εὕρισκε. 11 ἀνάγγελλε] A ἀνάγγειλον. C ἀπάγγελλε. 12 εἰσελεύσομαι] C ἀπελεύσομαι. ἀφήσει] C ἀφῇ. ἐστι] C deest. 13 τῷ κυρίῳ μου εἰ ἃ πεποίηκα] C ἃ πεποίηκα κυρίῳ μου. ἔκρυψα ἀπὸ] A C ἔλαβον ἐκ. πεντήκοντα ἐν σπηλαίῳ] A C καὶ ἔκρυψα αὐτοὺς ἀνὰ πεντήκοντα ἐν τοῖς σπηλαίοις. Sed A ponit ἀνὰ πεντήκοντα post σπηλαίοις. ἔθρεψα] C διέθρεψα αὐτούς. 16 συνάντησιν] A C συνάντησιν. ἐξέδραμεν] C ἔδραμεν. 18 διαστρέφω] C διαστρέφω ἐγώ. ὅτι] C deest. ἐπορεύθης] C πορευθῆναι. 19 συνάθροισον] A C ϗ συνάθροισον. ϗ τοὺς prius] A ϗ τοὺς προφήτας τοῦ Βάαλ τετρακοσίους ϗ πεντήκοντα, ϗ τούς. τῆς αἰσχύνης] C τοῦ Βάαλ. 20 ἐπισυνήγαγε] C συνήγαγε. 21 προσήγαγεν] C προσῆλθεν. πάντας] C πάντα τὸν λαόν. αὐτοῖς Ἠλιοὺ] C πρὸς αὐτούς. ἕως] C deest. Βάαλ] A ὁ Βάαλ αὐτός. C ὁ Βάαλ ἐστί. 22 ἐγὼ] C deest. καὶ οἱ προφῆται τοῦ ἄλσους τετρακόσιοι] C desunt. 23 ἡμῖν] C δότω ἡμῖν. ἐπιθῶ] C ἐπιθήσω. 24 ἐστι] C ἐστι. ἀπεκρίθησαν ⁗ εἶπον] C ἀπεκρίθη ⁗ εἶπεν. καλὸν τὸ ῥῆμα ὃ] C ἀγαθὸς ὁ λόγος ὅν. 25 τῆς αἰσχύνης] C τοῦ Βάαλ. μόσχον] C βοῦν. & versu 26. πολλοὶ ὑμεῖς] C ὑμεῖς πολλοί. ἐπικαλέσασθε] A C ἐπικαλεῖσθε. 26 ἐπεκαλοῦντο] A ἐπεκαλέσαντο. πρωΐθεν] C πρωΐας. 27 ἐπικαλεῖσθε] A ἐπικαλέσασθε. ὅτι θεός ἐστιν] A C desunt. ὅτι] C μήποτε. ἐστιν] A ponit ante ἀδολεσχία. C τίς ἐστιν· & ponit ante αὐτῷ. αὐτὸς posterius] C deest. 28 σειρομάσταις] A C ἐν ζιβυνομάσταις. προεφήτευσαν] A C προεφήτευον. δειλινὸν] C μεσημβρινόν. 29 καιρὸς] C καιρὸς τῆς μεσημβρίας θυσίαν] A θυσίαν, ϗ οὐκ ἦν φωνή. C θυσίαν, ϗ οὐκ ἦν φωνή, ϗ οὐκ ἦν ἀκρόασις. καὶ ἐλάλησε usque ad finem versus] C desunt. 30 αὐτὸν] C αὐτόν, καὶ ἰάσατο τὸ θυσιαστήριον τὸ κατεσκαμμένον· quæ repetit versu 32. 32 θυσιαστήριον] C θυσιαστήριον κυρίου. θάλασσαν χωροῦσαν] C θαάλα χωροῦν. 33 ἐστοίβασε] C ἐπέθηκε. 34 εἶπε] C εἶπεν Ἠλίας. ϗ ἐποίησαν οὕτως] C desunt. 35 διεπορεύετο] C ἐπορεύετο. θάλασσαν] C θααλά. Καὶ ἀνεβόησεν Ἠλιοὺ εἰς τὸν οὐρανὸν] C Καὶ ὡς ἦν καιρὸς τοῦ προσφέρεσθαι τὴν θυσίαν, ϗ παρεγένετο Ἠλίας ὁ προφήτης. ἐπάκουσόν μου κύριε] A C desunt. ἐπάκουσόν μου σήμερον ἐν πυρὶ] C desunt. ϗ γνώτωσαν] A ϗ σήμερον γνώτωσαν. C σήμερον γνώτω. εἶ] C μόνος. σου] A C σός. πάντα ταῦτα] C ταῦτα πάντα. 37 μου, ϗ] A μου ἐν πυρί, καί. σὺ] C deest. ἔστρεψας] C ἐπέστρεψας. τούτου ὀπίσω] C ὀπίσω σου. 38 τὰ ὁλοκαυτώματα] A C τὸ ὁλοκαύτωμα. ἐν τῇ θαλάσσῃ] C ἐπ᾽ αὐτῷ, καὶ τὸ ὕδωρ τὸ ἐν τῇ θααλά. 39 Καὶ ἔπεσε πᾶς ὁ λαὸς] C Καὶ εἶδε πᾶς ὁ λαός, ϗ ἔπεσεν. θεὸς αὐτὸς ὁ] A ἐστιν αὐτὸς θεὸς ὁ. C ἐστιν ὁ θεός, κύριος αὐτός ἐστι. κατάγει] C κατήγαγεν. 41 ἀνάβηθι] C ἀνάστηθι. τῶν ποδῶν] C τοῦ ἤχου. 42 ἀνέβη] C ἀνέστη. ἐπὶ prius] C εἰς. 43 ἐπίβλεψε] C ἀνάβα, ϗ ἐπίβλεψε. ϗ σὺ ἐπίστρεψον] C ἐπίστρεψον, ϗ ἐπίβλεψον. ϗ ἐπέστρεψε τὸ παιδάριον ἑπτάκις] C desunt. 44 ὕδωρ] A C ὕδωρ ἀπὸ θαλάσσης. 45 ϗ ἕως ὧδε] A ϗ ἕως ὧδε. νεφέλαις] A C ἐν νεφέλαις. ἔκλαιεν] C ἐπορεύετο Ἀχαάβ. Ἀχαὰβ ἕως] C εἰς. 46 ἐπὶ] A C ἐγένετο ἐπί. εἰς] A C ἕως.

CAP. XIX.

1 ἃ] A C ὅσα. 2 πρὸς Ἠλιοὺ] A desunt. εἰ σὺ εἶ Ἠλιού, ϗ ἐγὼ Ἰεζάβελ] C desunt. ποιήσαι μοι ὁ θεὸς] A C ποιήσουσίν μοι οἱ θεοί. προσθείη] A C προσθείησαν. ψυχὴν posterius] A deest. 3 γῆν] C ... 4 Ῥαθμὲν] C Ῥαθέμ. νῦν] C νῦν κύριε. ἐγὼ] C ponit post εἰμί. πατέρας] A τοῦ πατρός. 5 ἐκεῖ] C ponit post φυτόν. τις] C τις ἄγγελος. 6 Ἠλιοὺ] C deest. ἀνέστη] C ἀνέστη Ἠλίας. 7 ἀνάστα] A ἀνάστηθι. C ἀνάστηθι, καί. 8 Χωρὴβ] A τοῦ θεοῦ Χωρήβ. 9 σὺ] C σοί. 10 ὑπολέλειμμαι] C ὑπελείφθην. 11 αὔριον] C deest. ἰδοὺ παρελεύσεται κύριος] C ϗ ἰδοὺ κύριος παρελεύσεται. ἰδοὺ] C deest. κυρίου] A κυρίου ἐν τῷ ... 12 λεπτῆς] A C λεπτῆς κἀκεῖ. 13 ϗ ἐπεκάλυψε] C ἐπεκάλυψε. ὑπὸ] C παρὰ τό. σὺ] C σοί. 14 κυρίῳ] C κυρίῳ θεῷ. ϗ τὰ] A C τά. κατέσκαψαν] C κατέσκαψαν. ὑπολέλειμμαι] C ὑπελείφθην. 15 ἀνάστρεφε] C ϗ ἀνάστρεφε. ϗ ἥξεις posterius] A C desunt. τῆς Συρίας] C ἐπὶ Συρίαν. 16 Ἰοὺ] A Ἰηοῦ. Σαφὰτ] A C Σαφὰτ ἐξ Ἀβελμεουλά. 18 καταλείψεις] C καταλείψω ἐξ. ὤκλασε] A C ἔκαμψαν. 19 ἀπῆλθεν] C ἀπῆλθεν Ἠλίας. εὑρίσκει] C εὑρίσκει ἐκεῖ. ἠροτρία] C ἦν ἀροτριῶν. δώδεκα] A ϗ δώδεκα. ζεύγη] C ζεύγη βοῶν ἦν. ἐπ᾽ αὐτὸν] A Ἠλιοὺ ἐπ᾽ αὐτόν. C ἐπὶ Ἐλισσαὶ Ἠλίας. ἐπέρριψε] C ἔρριψε. ἐπ᾽ αὐτὸν] C ponit ante ἐπ. κατέδραμεν] A C ἔδραμεν. μου] A C μου, ϗ τὴν μητέρα μου. ὀπίσω] C σοι ὀπίσω. Ἠλιοὺ] A C αὐτῷ, Πορεύου. ὅτι] C τί. 21 ἐξ] C ἀπό. ζεύγη] A τὸ ζεῦγος.

CAP. XX.

1 Καὶ ἀμπελὼν] A C Καὶ ἐγένετο κατὰ τὰ ῥήματα ταῦτα, ϗ ἀμπελὼν ... Cæterum totum hoc caput in Comp. est 21. vigesimum autem est quod in Rom. est 21. Ἰεζραηλίτῃ] A semper Ἰσραηλίτῃ. C Ἰεζραηλίτῃ ... τῷ οἴκῳ] C τῷ οἴκῳ. 2 σοὶ] C σοὶ ἀντ᾽ αὐτοῦ. σοὶ] A deest. ἄλλαγμα] A ἀντάλλαγμα. C ἄλλαγμα ἀντὶ τοῦ. ϗ ἔσται usque ad finem versus] C desunt. 3 μοι] A C ponunt ante γένοιτο. θεοῦ μου] C κυρίου. A deest. 4 Καὶ ἐγένετο] A C Καὶ ἦλθεν Ἀχαὰβ πρὸς (A εἰς) οἶκον αὐτοῦ συγκεχυμένος, ϗ ἐκλελυμένος ἐπὶ τῷ λόγῳ ᾧ ἐλάλησε πρὸς αὐτὸν Ναβουθαὶ ὁ Ἰεζραηλίτης (A Ναβουθαὶ ὁ Ἰσραηλίτης) ϗ εἶπεν, Οὐ δώσω σοι τὴν κληρονομίαν τῶν πατέρων μου σοί. (A σοὶ deest) ϗ ἐγένετο. 5 εἰσῆλθεν] C ἐξῆλθεν ... πρὸς αὐτὸν] C ponit ante Ἰεζάβελ. ἐλάλησε] C εἶπε. τεταραγμένον] C τετάρακται. 6 ἐλάλησα] C λελάληκα. θέλῃ] A μὴ βούλει. C μὴ βούλει. δώσω] A deest. ἄλλον] C deest. 7 βασιλέα ἐπὶ] A βασιλεύς. C βασιλείαν. ἐγὼ δὲ] C ϗ ἐγώ. 8 ἔγραψε] C ἔγραψε Ἰεζάβελ. τῇ σφραγίδι] A τὴν σφραγίδα. ἀπέστειλε] A ἐπέστειλε. ϗ τοὺς] C ϗ πρὸς τούς. 9 βιβλίοις] A C τῷ βιβλίῳ. 10 ἐγκαθίσατε] C καθίσατε. εὐλόγησε] A εὐλόγησας. C εὐλόγηκας. ἐξαγαγέτωσαν αὐτόν, ϗ λιθοβολησάτωσαν] C ἐξαγάγετε αὐτὸν ἔξω, ϗ λιθοβολήσατε. 11 αὐτοῦ prius] C deest. καθὰ usque ad finem versus] C καθὼς γέγραπται ἐν τῷ βιβλίῳ. 12 ἐκάλεσαν] C ... ἐτάλαντο. 13 εἰσῆλθον] C ἦλθον. λέγοντες] A C ἄνδρες ἀποστασίας Ναβουθαί (A τοῦ Ναβουθαὶ) κατέναντι τοῦ λαοῦ, λέγοντες. εὐλόγηκας] A εὐλόγησε ... 15 Ἰεζάβελ] A Ἰεζάβελ λεγόντων, Κέχωσται Ναβουθαὶ ϗ ἀπέθανε. C Ἰεζάβελ λεγόντων, Λελιθοβόληται Ναβὲθ, ϗ τέθνηκεν. ὅς] C ὅτι. ὅτι posterius] C deest. 16 ὁ Ἰεζραηλίτης] C desunt. καὶ διέῤῥηξε usque ad ταῦτα] C ... Ἀχαὰβ] C ponit ante ϗ κατέβη. 18 ἀπάντησιν] A C ἀπάντησιν. ... A ἰδοὺ οὗτος. C ἰδοὺ αὐτός. 19 λαλήσεις] C ἐρεῖς. λέγων] C deest. ... C desunt. ἐν παντὶ] A C ἐν τῷ. αἱ ὕες, ϗ] C desunt. καὶ αἱ πόρναι usque ad finem versus] C ϗ ἐπορεύθη Ἠλίας πρὸς Ἀχαάβ. 20 Εἶπεν] C Ἠλίας ...

μάτην πέπρασαι] C πέπρασαι μάτην τοῦ. 21 Ἰδοὺ] C Ἰδού. τοῦ] A C τόν. 23 καταφάγονται] C φάγονται. 24 φάγονται] C καταφάγονται. φάγονται] C καταφάγονται. 25 ματαίως] C οὐκ ἦν ὡς. μετέθηκεν] C μετέσεισεν. αὐτὸν] C 26 πορεύεσθαι] A πορεύθῆναι. C τοῦ πορευθῆναι. ἃ] C ὅσα. υἱῶν] 27 Καὶ ὑπὲρ τοῦ usque ad κλαίων, καὶ inclusive] C Καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν Ἀχαὰβ τὰ ῥήματα ταῦτα. ἐζώσατο usque ad finem versus] C σάκκον, καὶ ἐνεδύσατο, καὶ ἐκοιμήθη ἐν σάκκῳ καὶ ἐπορεύετο ἐπορεύθη] A ἐπορεύθη κεκλιμένος. 28 ἐν χειρὶ, usque ad finem] C πρὸς Ἠλίαν τὸν Θεσβίτην, καὶ εἶπεν. 29 κατενύγη] C κατενύχθη. A C μου ἀνθ' οὗ ὅτι κατενύχθη (A ἐκωλύθη) ἀπὸ προσώπου μου. ἐπ'] κακίαν] A C κακίαν ἐπὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ.

CAP. XXI.

1 Ἄδερ] A C Ἄδερ βασιλεὺς Συρίας, & ponunt συνήθροισεν post καὶ ἀνέβη καὶ περιεκάθισεν] A ἐκάθισεν ἐπὶ τὴν Σαμάρειαν. C desunt. C καὶ δύο. πᾶς ἵππος] C ἵπποι. ἅρμα] A C ἅρματα. ἐπ'] C 2 πρὸς] A C ἀγγέλους πρός. 3 ἐμὰ] A τὰ καλὰ ἐμά. C τὰ κάλλιστα 4 ἐγὼ εἰμι] C εἰμι ἐγώ. 5 ἀπέσταλκα] C ἀπέσταλκα. σου prius] 6 ἀποστελῶ] C ἐξαποστελῶ. ἐρευνήσουσι τὸν οἶκον] C ἐξερευνήσουσι. καὶ λήψονται] C λήψονται. 7 εἶπε] C εἶπεν αὐτοῖς. υἱῶν] καὶ περὶ τῶν θυγατέρων μου] C desunt. ἀπεκώλυσα] C ἐκώλυσα. 9 λέγετε] C εἴπατε. πάντα] C κατὰ πάντα. ἀπέσταλκας] A C 10 ἀπῆρεν] C ἀπῆλθον. ἐπέστρεψαν] A C ἀπέστρεψαν.] A ἀνταπέστειλε. ποιήσαι] A ποιήσαισαν. C ποιήσαιεν. ὁ θεὸς] A C οἱ θεοί. προσθείη] A C προσθείησαν. ἀλώπεξι] C δραξί. 11 ἱκανούσθω] A ἱκανούσθω νῦν. C ἱκανούσθω ὑμῖν. 13 τὸν ὄχλον] A C πάντα τὸν σὰς] A C σου. 15 τοὺς ἄρχοντας τὰ παιδάρια] A C τοὺς παῖδας τῶν ἀρχόντων. διακόσια τριάκοντα] A τριακόσιοι τριάκοντα δύο. C τριάκοντα καὶ δύο. ἑπτὰ] A ἑξήκοντα ἑπτά. 16 μεθύων] A C καὶ μεθύων. αὐτοῦ] C μετ' αὐτοῦ. 17 ἄρχοντες παιδάρια] A C τὰ παιδάρια τῶν (A deest) ἀρχόντων. ἀποστέλλουσι καὶ ἀπαγγέλλουσι] A C υἱὸς Ἄδερ, καὶ ἀνήγγειλαν. τῷ βασιλεῖ Συρίας] C αὐτῷ. ἐξελήλυθεν] C ἐξῆλθον. 18 αὐτοῖς] C ὁ βασιλεύς. ἐκπορεύονται] C ἐκπορεύονται. συλλαβεῖν] A C συλλάβετε, bis in hoc πόλεμον] A C πόλεμον ἐξῆλθον. 19 μὴ ἐξελθέτωσαν] C ἐξῆλθον.] A πόλεως, καὶ οὗτοι ἐξῆλθον ἐκ τῆς πόλεως. ἄρχοντα τὰ παιδάρια] A C τὰ παιδάρια τῶν ἀρχόντων. 20 ἐπάταξεν] C καὶ ἐπάταξεν. καὶ ἕκαστος τὸν παρ' αὐτοῦ] C desunt. ἔφυγε Συρία] C ἔφυγον οἱ ἵππου] C ἵππων. ἱππέως] C ἱππέων. 23 καὶ εἶπον] A C εἶπον ἐκραταίωσεν] C ἐκράτησαν. εἰ] C ἤ. κραταιώσομεν] C & ver. 25. 24 αὐτῶν] A C αὐτοῦ. θεοῦ] C θεός. 25 ἀλλάξομαί σοι] A ἀλλάξομαί σοι] C ἄλλαξον σύ. δύναμιν prius] C deest.] C πεσοῦσαν ἀπὸ σοῦ. 26 αὐτοῦ] A C αὐτῶν. 27 ἐπιστρέψαντος] C ἐπιστρέφοντος. ἀπαντὴν] A C ἀπάντησιν. 28 θεὸς prius] C θεός. θεὸς κοιλάδων] A κύριος κοιλάδων. χεῖρας σὴν] C χεῖράς σου. προσήγαγεν] C προσῆγεν. ἑκατὸν] A ἑκατὸν καὶ εἴκοσι. 31 Καὶ εἶπε αὐτοῦ, Οἶδα ὅτι βασιλεῖς] A C. καὶ εἶπον οἱ παῖδες αὐτοῦ πρὸς Ἰδοὺ δὴ ἠκούσαμεν (A οἴδαμεν) ὅτι βασιλεῖς οἴκου· & A ponit πρὸς ante οἱ παῖδες. 32 σάκκους ἐπὶ] C σάκκοις· & ponit post αὐτῶν. σχοινία ἐπὶ] A ἔθεντο σχοινία ἐπί. C ἔδησαν σχοινίοις. ἡμῶν] A C 33 ἐσπεύσαντο] C ἔσπευσαν. λόγον] C λόγον αὐτοῦ. πρὸς αὐτὸν] C ponit post ἅρμα. 34 σεαυτῷ] C ponit post Δαμασκῷ. 35 δή με] 36 ἤκουσας] A εἰσήκουσας. καὶ ἰδοὺ] A C ἰδού. 37 εὑρίσκει] εἶπε] C λέγει αὐτῷ. με δὴ] C δή με. 38 ἔστη] C ἐπέστη. ὁ βασιλεὺς] A C ponunt ante παρεπορεύετο. οὗτος] C αὐτός.] C πολέμου. εἰσήγαγε] C εἰς ἤγαγε. πρός με] C μοι. τοῦτον] C μοι τοῦτον. ἐὰν ᾖ] C καὶ ἔσται ἐάν. καὶ ἔσται] C ἔσται. στήσεις] A τίσεις. 40 ἐγενήθη] C ἐγένετο, ὡς· & A habet ὡς. περιεβάλετο] A C περιεβάλετο· & C ponit post σου. σὺ] C ἰδοὺ σύ. καὶ τὰ ἔνεδρα] C δικαστὴς σύ. 42 διότι] C ἀνθ' ὧν. ἐξήνεγκας] C ἐξαπέστειλας. σου] A μου. 43 ἐκλελυμένος] C κλαίων.

CAP. XXII.

2 ἐγενήθη] C ἐγένετο. τρίτῳ] A ponit ante ἐνιαυτῷ. 3 ἡμῖν] C ἡμῶν ἐστι. λαβεῖν] C τοῦ μὴ λαβεῖν. 4 ἀναβήσῃ] A εἰ ἀναβήσῃ. ἡμῶν] C ἐμοῦ. εἰς πόλεμον] A ponit ante εἰς Ῥεμμάθ. ἐγὼ, καὶ σὺ οὕτως] A ἐγὼ, οὕτως καὶ σύ. C σὺ, οὕτως καὶ ἐγώ. 5 πρὸς] C πρὸς Ἀχαάβ. ἐπερωτήσατε] C ἐπερωτήσωμεν. 6 ὁ βασιλεὺς posterius] C deest. καὶ διδοὺς] C ὅτι διδούς. 8 εἷς] A C ἔτι εἷς. δι' αὐτοῦ] C ponit post κύριον. καλὰ] C ἀγαθά. ἀλλ' ἤ] A ἀλλά. Ἰεμβλαὰ] C Ἰαμλά. βασιλεὺς Ἰούδα] C desunt. 10 ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ] C Ἀχαὰβ βασιλεὺς Ἰσραὴλ, & ponit post Ἰούδα. Ἰωσαφὰτ] A ponit post Ἰούδα. ἐκάθηντο ἀνὴρ ἐπὶ τοῦ θρόνου] C ἐκάθητο ἕκαστος ἐπὶ τὸν θρόνον. τῆς πύλαις] C ἄλλῃ πύλης. ἐπροφήτευον] A C προεφήτευον, & vers. 12. 12 καὶ δώσει κύριος] C σε κύριος, καὶ δώσει. καὶ τὸν] A C τόν. 13 λαλοῦσι] A ponit post ἑνὶ, C post προφῆται. ἐν] C deest. εἰς τοὺς λόγους σου] C ἐν λόγοις. 14 ἃ ἐὰν] C ὃ ἄν. 15 εἶπεν posterius] C εἶπεν αὐτῷ. κύριος] C σε κύριος. εἰς χεῖρα] A εἰς χεῖρας. C ἐν χειρί. 16 ποσάκις] A ἔτι δίς. 17 εἶπεν, Οὐχ] A εἶπε Μιχαίας, Οὐχ. C εἶπε Μιχαίας. ποίμνιον, ᾧ οὐκ ἔστι] C πρόβατα, οἷς οὐκ ἦν. 18 θεὸς] A εἰς θεόν. C deest. αὐτοῦ] C deest. ἀναστρεφέτω] A ponit ante ἕκαστος. C ἀποστρεφέτω, & ponit ante ἕκαστος. εἶπα πρὸς σὲ] C εἶπόν σοι. διότι] A C deest. 19 οὐχ οὕτως, οὐκ ἐγὼ, ἄκουε ῥῆμα] C διὰ τοῦτο ἄκουσον τὸν λόγον. οὐχ οὕτως] C desunt. θεὸν] A C κύριον τὸν θεόν. εὐωνύμων] C ἀριστερῶν. 20 καὶ πεσεῖται ἐν Ῥεμμὰθ Γαλαὰδ] C εἰς Ῥαμὼθ Γαλαὰδ, καὶ πεσεῖται ἐκεῖ. οὕτως posterius] A εἶπεν οὕτως. 22 εἰς τὸ στόμα] A C ἐν στόματι. 23 ἔδωκε] C δέδωκε. ἐπὶ σὲ] A περὶ σοῦ. 24 τὸ λαλῆσαι] C ἀπέστη ἀπ' ἐμοῦ τοῦ λαλῆσαι. 25 τῇ] A C ἐν τῇ. εἰσέλθῃς] A εἰσέλθῃς εἰς τό. C εἰσελεύσῃ εἰς. τοῦ ταμείου] C ἐκ ταμείου. ἐκεῖ] C deest. 26 Σεμὴρ τὸν βασιλέα] A C Ἀμὼν (A Ἀμμὼν) τὸν ἄρχοντα. τῷ … υἱῷ] A C πρὸς … υἱόν. 27 Εἶπεν θέσθαι τοῦτον] C Καὶ εἶπεν, Οὕτως λέγει ὁ βασιλεὺς, Θέσθε αὐτόν. ἐσθίειν αὐτὸν] C ἐσθιέτω. 28 οὐ λελάληκε] A οὐκ ἐλάλησε. 30 Συγκαλύψομαι] A Συγκάλυψόν με. 31 πολεμεῖτε] C συνάψατε πόλεμον πρός. καὶ] C ἤ. ἢ τὸ] C ἢ πρός. 32 ἀνέκραξεν] A ἀνεβόησεν. 33 ἀνέστρεψαν] A ἀπέστρεψαν. C ἀπεστράφησαν. 34 ἐπέτεινεν] A C ἐνέτεινεν. εὐστόχως] C ἀπὸ ἀφηγῶς. εἶπε] C εἶπεν ὁ βασιλεύς. τὰς χεῖρας] C χεῖρα. τέτρωμαι] C τετραυμάτισμαι. 35 καὶ ἀπέχων (A ἐπέχων) usque ad ἅρματος] C desunt. καὶ ἀπέθανεν ἑσπέρας] C hæc ponit ad finem versus, & addit ὁ βασιλεὺς post ἀπέθανεν. τῆς τροπῆς ἕως τοῦ κόλπου] C τὸ πληγῆς τῆς τροπώσεως εἰς τὸν κόλπον. 36 στρατοκήρυξ] A C στρατοκήρυξ ἐν τῇ παρεμβολῇ. λέγων] C καὶ εἶπεν. καὶ εἰς τὴν ἑαυτοῦ γῆν] C καὶ ἕκαστος εἰς τὴν κληρονομίαν. 37 ἐν Σαμαρείᾳ] C Ἀχαὰβ εἰς Σαμάρειαν. 38 ἀπένιψαν τὸ αἷμα] C ἀπενίψατο τὸ αἷμα ἀπὸ τοῦ ἅρματος. ἐξέλιξαν αἱ ὕες καὶ] C ἔλειξαν. αἵματι] C αἵματι αὐτοῦ. 39 ἃ] C ὅσα. ἐν βιβλίῳ] C ἐπὶ βιβλίου. 41 ἐβασίλευσεν Ἰωσαφὰτ υἱὸς] A ἐβασίλευσεν Ἰωσαφὰτ υἱὸς Ἀσά. C Καὶ Ἰωσαφὰτ ἦν. 42 Ἀζουβὰ] A Ἀζουβά. 46 ὅσα] A C ἃς. βιβλίῳ] C βίβλῳ. Καὶ ἐκοιμήθη] Sed hic habentur in Comp. quatuor versus (qui in Rom. habentur cap. 16.) hoc modo. 47 Καὶ τοὺς λοιποὺς τῶν τετελεσμένων τῶν καταλελειμμένων ἐν ταῖς ἡμέραις Ἀσὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἀφεῖλεν ἀπὸ τῆς γῆς. 48 Καὶ βασιλεὺς οὐκ ἦν ἑστηκὼς ἐν Ἰδουμαίᾳ. 49 Καὶ Ἰωσαφὰτ ἐποίησε νῆας Θαρσεὶς τοῦ πορεύεσθαι εἰς Ὀφὶρ ἕνεκεν τοῦ χρυσίου, καὶ οὐκ ἐπορεύοντο ὅτι συνετρίβησαν αἱ νῆες ἐν Γασιὼν Γαβέρ. 50 Τότε εἶπεν Ὀχοζίας υἱὸς Ἀχαὰβ πρὸς Ἰωσαφὰτ, Πορευθήσονται οἱ δοῦλοί μου μετὰ τῶν δούλων σου, καὶ οὐκ ἠθέλησεν Ἰωσαφάτ. 52 ἐν … ἐν] A C ἐπὶ … ἐπί. 53 ἐναντίον] C ἐνώπιον. 54 τὰ γενόμενα ἔμπροσθεν] C ὅσα ἐποίησεν ὁ πατήρ.

REGUM IV.

CAP. I.

2 ... καὶ ἐπιζητήσατε ἐν τῷ] C πορεύθητε, καὶ ἐπερωτήσατε διὰ τοῦ. δι' αὐ-] C desunt. 3 κυρίου] C θεοῦ. ἐκάλεσεν] A C ἐλάλησε πρός. δεῦρο] A εἰς συνάντησιν τῶν ἀγγέλων] C ἀπάντησον τοῖς ἀγγέλοις. λαλήσεις] C λάλησον. παρὰ] C διά. ἐπιζητῆσαι ἐν τῷ] C ἐπερωτῆσαι διὰ τοῦ.] C desunt. 4 Ὅτι] C Διὰ τοῦτο. ἐκεῖ] C ἐπ' αὐτῆς. ὅτι] C ὅτι ἐν αὐτῇ. 5 ἐπεστράφησαν] C ἀπεστράφησαν. 6 ἡμῶν] A ἐπεστράφητε] C ἀπεστράφητε. λαλήσατε πρὸς αὐτὸν] C εἴπατε αὐτῷ. σὺ ἐπιζητῆσαι] C πορεύῃ σὺ ἐκζητῆσαι. οὐχ οὕτως] C διὰ τοῦτο. ἐκεῖ] A C ἐπ' αὐτῆς. 7 Καὶ ἐπιστρέψαντες usque ad Ἠλιοὺ] C desunt. πρὸς αὐτοὺς] C εἶπεν αὐτοῖς ὁ βασιλεύς. A εἶπε. 8 πρὸς αὐτὸν] C deζώνην δερματίνην] C ζώνῃ δερματίνῃ. ἐστι] C deest. 9 ἀπέστειλε] C ἀπο- αὐτὸν] A αὐτὸν ἡγούμενον. ἀνέβη] A ἀνέβη, καὶ ἦλθε. C ἐπορεύθησαν. Ἠλιοὺ] C αὐτὸς δέ. πρὸς αὐτὸν] C ponit ante ὁ. ὁ βασιλεὺς ἐκά-] C τάδε λέγει ὁ βασιλεύς. 10 καὶ εἰ] C εἰ. ἐγὼ] C εἰμι ἐγώ. πῦρ] ponit post οὐρανοῦ. 11 προσέθετο … καὶ] C προσθείς. εἶπεν] C ἔπεμψεν.] A C ἀνέβη καὶ ἐλάλησεν. ὁ πεντηκόνταρχος] C ponit ante καὶ ἐλά- 12 ἐλάλησε πρὸς αὐτὸν, καὶ εἶπε] C καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν. ἐγὼ] A C εἰμὶ ἐγώ. 13 προσέθετο … ἀποστεῖλαι] C προσθεὶς … ἀπέστειλε.] A ἡγούμενον πεντηκόνταρχον τρίτον. C πεντηκόνταρχον τρίτον. ἦλθεν] πρὸς αὐτόν. κατέναντι] C ἀπέναντι. καὶ εἶπεν] C λέγων. ἡ] C δή.] C αἱ ψυχαί. τούτων] C deest. 14 Ἰδοὺ] C Ἰδοὺ γάρ. πρώτους, καὶ τοὺς πεντήκοντα αὐτῶν] C πρώτους, καὶ ἑκάστου τοὺς πεντήκοντα.] A C τῶν δούλων σου. 15 καὶ εἶπε] C λέγων. ἀνέστη Ἠλιοὺ, καὶ κατέβη] C ἀναστὰς κατέβη Ἠλίας, καὶ ἐπορεύθη. αὐτοῦ] A C αὐτῶν. 16 εἶπεν] A καὶ εἶπε. C desunt. τί ὅτι] C ἀνθ' ὧν. ἐκζητῆσαι] C ἐπερωτῆσαι.] C ὡσεὶ μὴ ἦν θεὸς ἐν Ἰσραὴλ τοῦ ἐπερωτῆσαι τὸν λόγον αὐτοῦ· διὰ] C ἐπ' αὐτῆς. 18 ἃ] A ὅσα. C καὶ πάντα ὅσα. ταῦτα γεγραμβιβλίῳ] C γέγραπται ἐπὶ βιβλίου. τοῖς βασιλεῦσιν] C τῶν βασιλέων. usque ad Ἰούδα] C Καὶ ἐβασίλευσεν Ἰωρὰμ ὁ ἀδελφὸς Ὀχοζίου ἀντ' αὐτοῦ υἱὸς, ἐν τῷ ἔτει τῷ δευτέρῳ Ἰωρὰμ υἱοῦ Ἰωσαφὰτ βασιλέως Ἰούδα· & habet ante priorem partem hujus versus. ὀκτωκαιδεκάτῳ] A εἰκοστῷ καὶ πρώτῳ τῆς βασιλείας. καὶ ἐποίησε usque ad finem capitis] C desunt. Ἱεροβοὰμ] A Ἱεροβοὰμ υἱοῦ Ναβάτ.

CAP. II.

1 ἀνάγειν] C ἀναγαγεῖν. τὸν Ἠλιοὺ] C ponit ante ἐν. 2 ὁ θεὸς] A C κύριος. ἦλθον] C ἔρχονται. 3 ἦλθον] C ἐξῆλθον. πρὸς αὐτὸν, Εἰ] C αὐτῷ, Εἰ δὴ, & vers. 5. κύριος] C ponit post λαμβάνει, A post σήμερον, & λαμβάνει ante σήμερον. κἀγὼ] C καίγε ἐγώ. 4 Ἠλιοὺ πρὸς Ἐλισαιὲ] A αὐτῷ Ἠλιού. C Ἠλίας τῷ Ἐλισαιέ. εἶπεν] A C εἶπεν Ἐλισαιέ. 5 ἐπάνωθεν] C ἐπάνω. καίγε ἐγὼ] C ἐγώ. ἔγνων] A ἔγνωκα. ὧδε] C ἐνταῦθα. κύριος] A deest. εἰς τὸν Ἰορδάνην] A C τοῦ Ἰορδάνου. 7 υἱοὶ] C ἀπὸ τῶν υἱῶν. καὶ ἔστησαν] C ἦλθον, καὶ ἔστησαν. καὶ ἀμφότεροι] C ἀμφότεροι δέ. 8 τὸ ὕδωρ] C ἐν αὐτῷ τὰ ὕδατα. ἔνθα καὶ ἔνθα] C ἔνθεν καὶ ἔνθεν. ἐν ἐρήμῳ] C διὰ ξηρᾶς. 9 Καὶ usque ad Ἐλισαιὲ] C Καὶ ἐγένετο ὡς διῆλθεν, εἶπεν Ἠλίας τῷ Ἐλισαιέ. διπλᾶ ἐν πνεύματί σου] C τὸ πνεῦμα τὸ ἐπὶ σοὶ διπλοῦς. 10 ἐὰν] C πλὴν ἐάν. καὶ ἔσται] C ἔσται. καὶ ἐὰν μὴ] C ἐὰν ᾖ μὴ ἴδῃς. 11 ἐπορεύοντο καὶ ἐλάλουν] C καὶ λαλούντων. διέστειλεν] C διεχώρισαν. ὡς] C ἕως. 12 ἐβόα] C αὐτὸς ἐβόα. ἐπελάβετο τῶν ἱματίων] C ἐκράτησε Ἐλισαιὲ τοῦ ἱματίου. αὐτοῦ] C αὐτό. ῥήγματα] C deest. 13 ὕψωσεν] C εἵλετο. τὴν μηλωτὴν Ἠλιοὺ] A Ἠλιοὺ τὴν μηλωτὴν αὐτοῦ. ἡ ἔπεσεν] C Ἐλισαιὲ τὴν πεσοῦσαν. Ἐλισαιὲ] C αὐτοῦ. 14 τὸ ὕδωρ] A τὸ ὕδωρ, καὶ οὐ διέστη] C τὰ ὕδατα, καὶ οὐ διηρέθη. εἶπε, Ποῦ ὁ] C εἶπεν Ἐλισαιὲ, Ποῦ ἐστι. διεῤῥάγησαν] C διηρέθη. διέβη Ἐλισαιὲ] A διέβη Ἐλισαιὲ διὰ ξηρᾶς. C ἦλθε διὰ ξηρᾶς. 15 αὐτὸν] C ἀναστρέφοντα αὐτὸν, & ponit post ἐξεναντίας. 16 ἦλθον] C ἐπορεύθησαν. συναντὴν] A C συνάντησιν. αὐτοῦ] C αὐτῷ. μετὰ] C εἰσὶ μετά. ἐν τῷ Ἰορδάνῃ, ἢ] C desunt. 17 οὐ] C deest. A ἔτι. τρεῖς ἡμέρας] C τρισὶν ἡμέραις. αὐτὸν] C deest. 18 αὐτὸς] C Ἐλισαιέ. Ἐλισαιὲ] C αὐτοῖς. πρὸς ὑμᾶς] C ὑμῖν. πορεύθητε] A ἀποστείλητε. C πορεύεσθε. 19 ἡ] C δὴ ἡ. πόλεως] C πόλεως ταύτης. ὁ κύριος βλέπει] A σὺ κύριε βλέπεις. C σὺ κύριε ὁρᾷς. 20 ὑδρίσκην] A ὑδρίαν. θέτε] C ἐμβάλετε. ἅλα] A C ἅλας, & vers. 21. καὶ ἤνεγκαν πρὸς αὐτὸν] C αὐτῷ. 21 Ἐλισαιὲ εἰς] C ἐπί.

θάνατος

θάνατος, καὶ] C ἀποθνήσκων οὐκ. 22 Ἐλισαιὲ] C ponit post ἐλάλησε. 23 ἀνέβη] C ἀνέβη Ἐλισσαί. αὐτοῦ] C ponit ante ἀναβαίνοντος. καὶ … ἐξῆλθον] C ἐξῆλθε …. εἶπον] C ἔλεγον. ἀνάβαινε posterius] C ἀνάβαινε φαλακρέ. 24 αὐτῶν] C αὐτῇ. αὐτοῖς] C αὐτά. ἰδοὺ] C deest. ἀπ'] A C ἐξ. παῖδας] C παιδάρια. 25 ἐπορεύθη] C διῆλθεν.

CAP. III.

1 Ἰσραὴλ] C Ἰσραὴλ ἐν Σαμαρείᾳ. ἔτει] C ponit post ὀκτωκαιδεκάτῳ. 2 ἐν ὀφθαλμοῖς] C ἐνώπιον. καὶ οὐχ ὡς] C καί. A οὐδ' ὡς. ὁ πατὴρ] A desunt. 3 τῇ ἁμαρτίᾳ] C τῶν ἁμαρτιῶν. οὐκ] C καὶ οὐκ. αὐτῆς] A C αὐτῶν. 4 νωκὴδ] A ὠκήδ. ἐπέστρεφε] A ἀπέστρεφε. C ἦν φέρων φέρειν, καὶ ἐπιστρέφων. ἐν τῇ ἐπαναστάσει] C desunt. 5 καὶ ἠθέτησε βασιλεὺς] C ἠθέτησε. 6 Ἰωρὰμ] C Ἰσραήλ. ἐκ Σαμαρείας] C ponit ante ἐν τῇ. 7 ἐξαπέστειλε] C ἀπέστειλε. εἰς Μωὰβ] C ἐπὶ Μωάβ. ἀναβήσομαι] C πορεύσομαι. μοι … σοι] C σοι … ἐμοί. ὡς ὁ] C καὶ ὡς ὁ. μου … σου … μου … σου] C σου … μου … σου … μου. 8 ἀναβῶ] C ἀναβησόμεθα. 9 ἐκύκλωσαν] C ἐπορεύοντο κυκλοῦντες. 10 εἶπε] A εἶπε τοῖς τρισίν. παρακεκλήκεν δοῦναι] C τούτους, δοῦναι. ἐν χειρὶ] C εἰς χεῖρας. 11 Ἰωσαφὰτ] A Ἰωσαφὰτ πρὸς αὐτὸν ὁ βασιλεὺς Ἰούδα. C Ἰωσαφὰτ πρὸς αὐτόν. οὐκ ἔστιν ὧδε] C εἰ ἔστιν ἐνταῦθα. ἐπιζητήσωμεν] C ἐπερωτήσωμεν. παρ'] C διά. ὧδε] C ἔστιν ἐνταῦθα. 12 αὐτῷ] C ἐν αὐτῷ. 13 καὶ τοὺς] C καὶ πρὸς τούς. τὸ] C τούτους τοῦ. 14 ἐπέβλεψα] C εἰσέβλεψα. καὶ] C ἤ. 15 λάβε] C λάβετε. A ἴδε λάβε. αὐτὸν] C αὐτοῦ. 17 καὶ οὐκ ὄψεσθε] C ἔτι μὴ ἴδετε. ὑμεῖς, καὶ] C ὑμεῖς, καὶ αἱ παρεμβολαὶ ὑμῶν, καί. 18 κούφη αὕτη ἐν ὀφθαλμοῖς] C κοῦφον τοῦτο ἐνώπιον. παραδώσει] C δώσει κύριος. ἐν χειρὶ] A C εἰς χεῖρας. 19 ὀχυρὰν] C ὀχυράν, καὶ πᾶσαν πόλιν ἐκλεκτήν. 20 πρωῒ] C ἐν τῇ πρωΐᾳ. ἤρχοντο] C ἤρχετο. ὕδατος] C τῶν ὑδάτων. 21 ἤκουσαν] A C ἤκουσεν. τρεῖς] C deest. πολεμεῖν] C πολεμῆσαι. καὶ] A deest. ἀνεβόησαν] C ἐβόησεν. περιεζωσμένοι ζώνην] C περιζωννυμένων παραζώνην. εἶπον, Ὦ] A C ἐπάνω. 22 ἐξεναντίας] C ponit post ὕδατα. ὡς] C ὡσεί. 23 εἶπον] A C εἶπεν. καὶ prius] C deest. 24 εἰσῆλθον] C παραγίνονται. Ἰσραὴλ ἀνέστησαν καὶ ἐπάταξαν τὴν] C ἀνίσταται Ἰσραήλ, καὶ τύπτει τόν. ἔφυγον ἀπὸ] C ἔφυγε Μωὰβ ἐκ. 25 πᾶσαν] A ἐπὶ πᾶσαν. λίθον] A C λίθον αὐτοῦ. πηγὴν] A C πηγὴν ὕδατος. τοὺς λίθους τοῦ τοίχου καθῃρημένους, καὶ ἐκύκλωσαν] C λίθον ἐν τοίχῳ τεκτονικῆς, καὶ περιεκύκλωσαν. 26 ἐκραταίωσεν] C κεκραταίωται. ἐσπασμένους] C σπωμένους. 27 ὁλοκαύτωμα] C ὁλοκαύτωσιν. τοῦ τείχους] C τὸ τεῖχος. ἐπὶ] C ἐν. ἐπέστρεψαν] C ἀπέστρεψαν. γῆν] C γῆν αὐτῶν.

CAP. IV.

1 ἀπέθανε] C τέθνηκε. ἔγνως] C οἶδας. σου] A deest. ἑαυτῷ] A αὐτῷ. C ponit post δούλους. 2 εἶπε] A εἶπε πρὸς αὐτήν. C εἶπεν αὐτῇ. ἀνάγγειλόν] C ἀπάγγειλον. ἔστι σοι] A ἔστιν. C σοι ἔτι. ἐν τῷ usque ad finem versus] C ἀλλ' ἢ ἀγγεῖον ἐλαίου ἐν τῷ οἴκῳ, ᾧ ἀλείψομαι. 3 σκεύη] C ἀγγεῖα. γειτόνων] A C γειτόνων σου. μὴ] A C καὶ μή. 4 κατὰ σοῦ, καὶ κατὰ τῶν υἱῶν] C ἐπὶ σεαυτήν, καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα. ἀποχεεῖς] C ἐκχέεις. σκεύη] C ἀγγεῖα. 5 παρ' αὐτοῦ] A παρ' αὐτοῦ, καὶ ἐποίησεν οὕτως. C ἀπ' αὐτοῦ ἡ γυνή, καὶ ἐποίησεν οὕτως. καθ' ἑαυτῆς καὶ κατὰ τῶν υἱῶν] C ἐφ' ἑαυτὴν καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα. αὐτοὶ προσήγγιζον πρὸς αὐτὴν] C καὶ αὐτοὶ προσῆγον αὐτῇ. ἐπέχεεν usque ad finem versus] C ἐνέχεεν τὸ ἔλαιον. 6 Καὶ εἶπε] C Καὶ ἐγένετο ὡς ἐπληρώθη πάντα τὰ ἀγγεῖα, καὶ εἶπε. ἔτι πρὸς με] C μοί. σκεῦος] C ἀγγεῖον. 7 ἦλθε] C παραγίνεται. ἀπήγγειλε] A ἀνήγγειλε. C παραγγέλλει. καὶ εἶπεν Ἐλισαιὲ] C ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ. Δεῦρο, καὶ ἀπόδου] C Πορεύου, καὶ ἀπόδος. ἀποτίσεις τοὺς τόκους σου] C ἀπότισον τὸ δάνειον. ἐπιλοίπῳ ἐλαίῳ] C καταλοίπῳ. 8 διέβη] C διῆλθεν. Σωμὰν] C Σωνὰμ· atque ita semper. τοῦ ἐκεῖ φαγεῖν] C αὐτὸν φαγεῖν ἄρτον. 9 ἔγνων] C οἶδα. ἅγιος οὗτος] C οὗτος ἅγιος. 10 τόπον] C deest. ἐν τῷ] A εἰς τό. εἰσπορεύεσθαι] C αὐτὸν ἔρχεσθαι. καὶ] C deest. 11 εἰσῆλθεν] C ἔρχεται Ἐλισσαί. 12 εἶπεν] C εἶπεν Ἐλισσαί. μοι] C deest. 13 αὐτῷ] C τῷ παιδαρίῳ. εἶπον δὴ] C εἶπε. ἐξέστησας … ἔκστασιν] C ἐξέπληξας … ἔκπληξιν. δεῖ ποιῆσαι] C ποιήσομεν. λόγος σοι] C σοι λόγος λαλῆσαι. τὸν ἄρχοντα] C τοὺς ἄρχοντας. λαοῦ] C λαοῦ μου. εἰμι οἰκῶ] A εἰμι οἰκῶ ἡσυχάζουσα. C ἐγὼ κατοικῶ. 14 εἶπε] C εἶπεν Ἐλισσαί. τὸ παιδάριον αὐτοῦ] C desunt. υἱὸς] C ponit post αὐτῇ. 15 Καὶ ἐκάλεσεν] A C Καὶ εἶπεν Ἐλισσαί· (A deest) Κάλεσον αὐτήν, καὶ (A deest) ἐκάλεσεν. ἔστη] C ἐλθοῦσα ἔστη. 16 ὥρα] C ὥρᾳ αὕτη. σὺ] A καὶ σύ. κύριε] C κύριε ἄνθρωπε τοῦ θεοῦ. 17 ἐν γαστρὶ ἔλαβεν] C συνέλαβεν. 18 ἡδρύνθη] A ἡνδρύνθη. ἡνίκα] C ἡμέρᾳ θερισμοῦ, καί. ἐξῆλθε] A C ἐξῆλθε τὸ παιδάριον. 19 ἆρον] C ἄγαγε. 20 πρὸς] C καὶ εἰσήνεγκεν αὐτὸν πρός. ἐκοιμήθη ἐπὶ τῶν γονάτων] C ἐκάθισεν αὐτὸν ἡ μήτηρ αὐτοῦ ἐπὶ τὰ γόνατα. μεσημβρίας] C τοῦ μεσημβρινοῦ. 21 κατ' αὐτοῦ] C τὴν θύραν ἐπ' αὐτήν. 22 σήμερον] C ponit ante πορεύῃ. οὐ … οὐδὲ] C καὶ οὐ … καὶ οὐ. 23 πρὸς τὸ παιδάριον] C τῷ παιδαρίῳ. πορεύου] C καὶ πορεύου, καί. ὅτι ἐὰν εἴπω] C με ἕως τοῦ εἰπεῖν. 24 Δεῦρο] C deest. 25 ἐπορεύθη, καὶ ἦλθεν] C ἐξῆλθε, καὶ ἐπορεύθη. 26 Ἐλισαιὲ ἐρχομένην αὐτὴν] C αὐτὴν ὁ ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ ἐξεναντίας. πρὸς Γιεζὶ τὸ παιδάριον] C Γιεζὶ τῷ παιδαρίῳ. ἰδοὺ δὴ] A ἴδε. C ἰδέ. ἀπαντὴν] A ἀπάντησιν. C συνάντησιν. ἐρεῖς] C ἐρεῖς αὐτῇ. ἡ εἰρήνη τῷ usque ad finem versus] A καὶ ἔδραμεν εἰς ἀπάντησιν αὐτῆς, καὶ εἶπεν αὐτῇ, Εἰρήνη σοι, εἰρήνη τῷ ἀνδρί σου, εἰρήνη τῷ παιδαρίῳ. C addit ad finem versus eadem, sed non habet αὐτῇ. 27 ἦλθε πρὸς Ἐλισαιὲ] C κατέλαβε πρὸς τὸν ἄνθρωπον τοῦ θεοῦ. ἐπελάβετο] C ἐκράτησε. ἤγγισε] C προσῆλθε. Ἐλισαιὲ] C πρὸς αὐτὸν ὁ ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ. κατώδυνος] C ponit ante ἡ ψυχή. αὐτῆς] C deest. 28 Ἡ δὲ εἶπε] C Καὶ εἶπεν ἡ γυνή. ὅτι οὐκ εἶπα] A ὅτι εἶπον. C οὐκ εἶπον. 29 δεῦρο] C πορεύου. ὅτι] C καί. ἄνδρα] C τινα. οὐκ] A deest. C μή. ἀνὴρ] C τις. οὐκ ἀποκριθήσῃ] C μὴ ἀποκριθῇς. 31 διῆλθεν] A ἦλθεν. ἐπέθηκε] A C ἐπέθηκε. ἐπὶ] A εἰς τό. ἐπέστρεψεν εἰς ἀπαντὴν (A ἀπάντησιν) αὐτοῦ] C ὑπέστρεψεν ὁ Γιεζὶ εἰς ἀπάντησιν τῷ Ἐλισσαί, καὶ εἶπεν αὐτῷ. οὐκ ἠγέρθη] C ὅτι οὐκ ἐξηγήγερται. 32 κεκοιμισμένον] C κεκοιμημένον. 33 εἰς τὸν οἶκον] C desunt. 34 ἔθηκε] C ἐπέθηκε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐπὶ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, καί. στόμα … στόμα … ὀφθαλμοὺς … ὀφθαλμοὺς] C ὀφθαλμοὺς … ὀφθαλμοὺς … στόμα … στόματος. καὶ διέκαμψεν] A καὶ τὰ ἴχνη αὐτοῦ ἐπὶ τὰ ἴχνη αὐτοῦ, καὶ ἐνεφύσησεν αὐτόν, καὶ διέκαμψεν. C καὶ συνέκαμψεν. καὶ διεθερμάνθη ἡ σὰρξ] C καὶ ἐνεφύσησεν ἐπ' αὐτό, καὶ διεθερμάνθησαν αἱ σάρκες. 35 καὶ ἐπορεύθη] C Ἐλισσαί, καὶ διῆλθε. συνέκαμψεν] A C συνεκάλυψεν. ἕως ἑπτάκις] C καὶ ἐνεπνεύσεν ἐπ' αὐτό, καὶ ἐπτάρνυτο τὸ παιδάριον ἑπτάκις. καὶ ἤνοιξε τὸ παιδάριον] C καὶ διεκινήθη τὸ παιδάριον, καὶ διήνοιξε. 36 ἐξεβόησεν … πρὸς] C ἐκάλεσεν … τόν. κάλεσον] C κάλεσόν μοι. ἐκάλεσεν] C ἐκάλεσεν αὐτήν. C αὐτῇ, λάβε. 37 εἰσῆλθεν … καὶ ἔπεσεν] C εἰσῆλθοῦσα … ἔπεσε. λάβε] A παρά. C πρός. καὶ προσεκύνησεν] C ἐπὶ τὰ γόνατα αὐτῆς, καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ. ἔλαβε] C ἦρε. 38 ὁ λιμὸς] C ἦν λιμός. 39 ἐν τῷ ἀγρῷ] C ἀγρίαν. καὶ ἐνέβαλεν] C καὶ εἰσῆλθε, καὶ ἐνέβαλεν. ἔγνωσαν] C ᾔδει. 40 ἐνέχεεν] A C ἐνέχεεν. ἰδοὺ] C αὐτοί. 41 εἶπε] C εἶπεν Ἐλισσαί. λάβετε] C λάβετε, καὶ ἐνέβαλον. τὸ παιδάριον] C desunt. A τὸ παιδάριον αὐτοῦ. ἐγενήθη] C ἐγένετο. ἐκεῖ ἔτι] C ἔτι· & ponit post πονηρόν. 42 ἀνὴρ διῆλθεν ἐκ Βαιθσαρισὰ] C ἦλθεν ἀνὴρ ἐκ Βαιθσαλισά. πρὸς τὸν ἄνθρωπον] C τῷ ἀνθρώπῳ. ἄρτους] C ponit statim post θεοῦ. Καὶ εἶπε] C ἐν τῇ πήρᾳ αὐτοῦ, καὶ εἶπεν Ἐλισσαί. 43 αὐτοῦ] A αὐτῶν. τοῦτο] A ταῦτα. C ponit post ἀνδρῶν.

CAP. V.

1 ἄρχων τῆς δυνάμεως] C ἀρχιστράτηγος. Συρίας] C βασιλέως Συρίας. ἀνὴρ] C ἄνθρωπος. ἐν αὐτῷ] A C δι' αὐτοῦ. λελεπρωμένος] C λεπρός. 2 Συρία] A C ἐκ Συρίας· & C ponit post ἐξῆλθον. 3 Ἡ δὲ εἶπε] C Καὶ εἶπε. Ὄφελον] C Ὄφελον ὀφθείη. τοῦ θεοῦ τοῦ] C desunt. τότε ἀποσυνάξει αὐτὸν ἀπὸ τῆς λέπρας] C καὶ λυθείη τοῦ προσώπου αὐτοῦ, καὶ ἀποσυνάξει ἀπ' αὐτοῦ τὴν λέπραν. 4 ἀπήγγειλε] C ἀνήγγειλε. 5 πρὸς Ναιμὰν] C desunt. εἴσελθε, καὶ ἐξαπόστειλῶ] C ἄπελθε, καὶ ἀποστελῶ. 6 πρὸς τὸν βασιλέα] C τῷ βασιλεῖ. ἔλθῃ] C κομισθῇ. ἀπέστειλα πρὸς σὲ] C ἀπέσταλκά σοι. Ναιμὰν] C τὸν Νεεμάν· & ponit post μου. 7 ὁ θεὸς] A C μὴ θεός. θανατῶσαι, καὶ ζωοποιῆσαι] A ζωοποιῆσαι, ἢ τοῦ θανατῶσαι. ἄνδρα] A ponit post με. ὅτι … δὴ] C desunt. μοι] C πρός με. 8 Ἐλισαιὲ] C Ἐλισσαὶ ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ. Ἰσραὴλ] C deest. ἐλθέτω] C παραγινέσθω. γνώτω] C γνώσεται. 9 ἦλθε] C παρεγένετο. ἐν ἵππῳ καὶ ἅρματι] C σὺν τοῖς ἅρμασιν αὐτοῦ, καὶ ἵπποις αὐτοῦ. θύρας] A θύραις. C τῆς θύρας. 10 ἄγγελον] C ponit post αὐτόν. ἑπτάκις] C ἕβδομον· & ponit post Ἰορδάνῃ. σοι] C ἐπὶ σοί. 11 εἶπον] A δὴ ἔλεγον. C ἔλεγον. πρὸς με πάντως ἐξελεύσεται] A C ὅτι (deest in Comp.) ἐξελεύσεται πρός με. θεοῦ] C κυρίου θεοῦ. τὸν τόπον] C τὸ λεπρόν. τὸ λεπρὸν] C αὐτό. 12 Οὐχὶ] C Οὐκ. ἀγαθοὶ] A ἀγαθοί. Ἀβανὰ] C Ἀμανά. πάντα] A Ἰορδάνην, καὶ πάντα. C τὸν Ἰορδάνην, καὶ ὑπὲρ πάντα. ἐξέκλινε] C ἀπέστρεψε. 13 ἤγγισαν] C προσῆλθον. ἐλάλησαν] C εἶπον. μέγαν λόγον ἐλάλησεν ὁ προφήτης πρὸς σὲ] C μέγαν λελάληκε λόγον πρὸς σὲ προφήτης. οὐχὶ ποιήσεις, καὶ ὅτι] C οὐκ ἂν ἐποίησας καθότι. A non habet καί. 14 Ἐλισαιὲ] C τοῦ ἀνθρώπου τοῦ θεοῦ. 15 ἐπέστρεψεν] A ἀπέστρεψεν. ἐπέστρεψε πρὸς Ἐλισαιὲ] C ἀπέστρεψε Νεεμὰν πρὸς τὸν ἄνθρωπον τοῦ θεοῦ. πᾶσα] C deest. ἰδοὺ] A C ἰδοὺ δή. ἀλλ'] C ἀλλ'. παρὰ] C ἐκ χειρός. 16 ἠπείθησε] C οὐκ ἠθέλησε. 17 γόμος ζεῦγος ἡμιόνων] C γόμος ζεύγους ἡμιόνων γῆς. A pro γόμος habet γόμορ· & post ἡμιόνων addit, καὶ σύ μοι δώσεις ἐκ τῆς γῆς τῆς πυρρᾶς. καὶ θυσίασμα] C ἢ θυσίαν. A καὶ θυσίας. κυρίῳ] A C κυρίῳ μόνῳ. τῷ ῥήματι τούτῳ] C desunt. 18 Καὶ ἱλάσεται] A C Καὶ περὶ τοῦ λόγου τούτου καὶ (deest in Comp.) ἱλάσεταί μοι (A deest.) ἐκεῖ, καὶ] A αὐτόν, καὶ ἐκεῖ. C … ὅτι. ἐν οἴκῳ posterius] C εἰς οἶκον. ἱλάσεται] A ἱλασθήσεται. δὴ] C μοί. ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ] C ὑπὲρ τοῦ λόγου τούτου. 19 Δεῦρο εἰς εἰρήνην] C Πορεύου ἐν εἰρήνῃ. εἰς] C ἐν. Δεβραθὰ] A C Χαβραθά. 20 Ἐλισαιὲ] C Ἐλισσαὶ τοῦ ἀνθρώπου τοῦ θεοῦ. τούτου] C deest. ἃ] A ὧν. ἐλάλησε] C ἐνήνοχε. ἀπ' αὐτοῦ τι] C τι παρ' αὐτοῦ. 21 ἐδίωξε] C κατεδίωξε. ἐπέστρεψεν] C κατεπήδησεν. εἰς ἀπαντὴν] A εἰς ἀπάντησιν. C αὐτοῦ, εἰς ἀπάντησιν. Εἰρήνη] C Εἰρήνη. Καὶ εἶπε Γιεζί, Εἰρήνη. 22 ἀπέστειλε] C ἀπέσταλκε. ἦλθον] C παραγεγόνασι. 23 εἶπε] A C εἶπε Νεεμάν. λάβε δίταλαντον] A λάβε δὴ τάλαντον. C ἐπιεικῶς λάβε δύο τάλαντα. καὶ ἔλαβε] C καὶ ἐβιάσατο αὐτόν, καὶ ἔδωκεν αὐτῷ. θυλάκοις] A C θυλακίοις. ἔδωκεν] C ἐπέθηκεν. 24 ἦλθον] C ἔρχονται. τῶν χειρῶν αὐτῶν] C χειρὸς τῶν παιδαρίων. τοὺς ἄνδρας] C τὰ παιδάρια, καὶ ἀπῆλθον. 25 εἰσῆλθε] A ἦλθε. παρειστήκει] C παρέστη. 26 πρὸς αὐτὸν] C αὐτῷ. ὅτε ἐπέστρεψεν ὁ ἀνὴρ] A καὶ ἰδοὺ ὅτι ἐπέστρεψεν ὁ ἀνήρ. C ὅτε κατεπήδησε Νεεμάν. ἅρματος] A C ἅρματος αὐτοῦ. τὸ] A σοῦ. νῦν ἔλαβες τὸ] A ἔλαβες τά. C τά. καὶ ἐλαιῶνας] A C καὶ λήψῃ ἐν αὐτῷ κήπους, καὶ ἐλαιῶνας. πρόβατα usque ad finem versus] C ποίμνια, καὶ βουκόλια, καὶ δούλους, καὶ δούλας. 27 Ἡ δὲ] C Καὶ ἡ. εἰς τὸν αἰῶνα] C ἕως αἰῶνος. ἐξῆλθεν] C ἐξῆλθε Γιεζί. λελεπρωμένος] C λεπρός.

CAP. VI.

2 ἕως] C deest. ἐκεῖ prius] C σκέπην. Δεῦτε] C Ἐλισσαί, Πορεύθητε. 3 ἐπιεικῶς] A δεῦρο ἐπιεικῶς. C ἐπιεικαίως. εἶπε] C εἶπεν Ἐλισσαί. πορεύσομαι] C πορεύσομαι μεθ' ὑμῶν. 4 ἦλθον] C ἔρχονται. ἔτεμνον] C … 5 ἰδοὺ ὁ εἷς καταβάλλων] C ἐγένετο τοῦ ἑνὸς καταβάλλοντος. τὸ σιδήριον ἐξέπεσεν] A τὸ σιδήριον ἐκπεσὸν ἐκ τοῦ στελέχους, ἐξέπεσεν. C ἐξέπεσεν ἐκ τοῦ στελέχους τὸ σιδήριον. ἐβόησεν, Ὦ] A ἀνεβόησεν, Ὦ. C ἐβόησεν ὁ ἀνήρ, καὶ εἶπεν, Ὦ δή. κεκρυμμένον] C κεχρησμένον. 6 ἀπέκνισε] C ἀπέκλασεν Ἐλισσαί. ἐκεῖ] A αὐτὸ ἐκεῖ. 7 σιδήριον] C σίδηρον. εἴρηκεν] A εἶπεν. C εἶπεν Ἐλισσαί. ὕψωσον] C μετεώρισον, καὶ λάβε. χεῖρα] A C χεῖρα αὐτοῦ. C τόν. 8 ἐβουλεύσατο πρὸς τοὺς παῖδας] A C συνεβουλεύσατο τοῖς παισί. τινὰ ἐλμωνὶ] C φελμονὶ ἐλμωνί. παρεμβαλῶ] C ποιήσομεν ἔνεδρον. 9 Ἐλισαιὲ] C ὁ ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ, & vers. 11. & 15. φύλαξαι usque ad finem versus] C πρόσεχε τοῦ μὴ διελθεῖν τὸν τόπον τοῦτον ὅτι ἐκεῖ Σύροι ἐνεδρεύουσι. 10 οὐ μίαν, οὐδὲ δύο] A οὐδὲ μίαν, ἢ δύο. C οὐχ ἅπαξ, οὐδὲ δίς. 11 ἐξεκινήθη ἡ ψυχὴ] C ἐξέστη ἡ καρδία τοῦ. ἀναγγελεῖτε] A C ἀπαγγέλλετε. 12 οὐχὶ] C εἷς ἐκ. ὅτι] C ἀλλ' ἤ. Ἐλισαιὲ] A ponit post προφήτης. ἀναγγέλλει] C ἀπαγγέλλει. πάντας τοὺς λόγους οὓς ἐὰν] C πάντα ὅσα ἄν. 13 Δεῦτε] C … Πορεύθητε, καί. αὐτοῦ] A αὐτός. C ἔστιν ἐκεῖ. 14 ἐκεῖ ἵππον, καὶ ἅρμα] C ἵππους, καὶ ἅρματα. 15 ἀναστῆναι] C ἀναστῆναι τὸ πρωΐ. … ἅρμα] C ἵπποι καὶ ἅρματα. παιδάριον] C παιδάριον αὐτοῦ. … διάνοιξον δὴ] C ἄνοιξον. τοῦ παιδαρίου] C αὐτοῦ. αὐτοῦ] C τοῦ παιδαρίου. … C ὄρος ὅλον. 18 προσηύξατο] A C προσηύξατο Ἐλισσαί. αὐτοὺς] C … κύριος. 19 Ἐλισαιὲ] C ponit ante πρός. καὶ αὕτη] A C καὶ οὐχ αὕτη. … A ἀπάξω. C ἐπάξω. πρὸς] A C εἰς. 20 εἰσῆλθον] A εἰσῆλθεν. … δὴ κύριε] C κύριε διάνοιξον. αὐτῶν prius] C τούτων. … εἶπεν] C εἶπεν Ἐλισσαί. εἰ μὴ] C desunt. τύπτεις] C πατάξεις. … C αὐτοῖς ἄρτους. 23 οὐ] A deest. 24 καὶ ἤθροισεν] Hic incipit cap. septimum in Ald. C καὶ συνήθροισεν. πᾶσαν τὴν παρεμβολὴν] C … παρεμβολάς. περιεκάθισε] C περιεκάθισαν. 25 περιεκάθητο] C … οὗ ἐγενήθη κεφαλὴ] C τοῦ γενέσθαι κεφαλήν. πεντήκοντα] A πεντήκοντα … C …

ἑξήκοντα σίκλων. πέντε] C πέντε σίκλων. 26 σῶσον] A σῶσαι. C σῶσόν με. 27 αὐτῇ] C αὐτῇ ὁ βασιλεύς. σέ σώσαι] C σώσαι σε. σώσαι σε] C σε σώσω. μὴ] C deest. ἅλωνος] A τῆς ἅλωνος. 28 εἶπεν ἡ] C εἶπεν ἡ γυνὴ αὕτη εἶπε πρὸς μὲ] C ἡ γυνὴ αὕτη εἶπέ μοι. φαγόμεθα] C καταφαγόμεθα αὐτὸν] A desunt. C φαγόμεθα. 29 πρὸς αὐτὴν] C αὐτῇ. τῇ] C ἐν τῇ. δευτέρᾳ] C ἄλλῃ. φάγωμεν] C καταφάγωμεν. 30 Ἰσραὴλ] C deest. διέρρηξε] C καὶ διέρρηξε. τὸν σάκκον] C καὶ ἰδοὺ σάκκος. ἐπ'] C υἱοῦ Σαφὰτ ἐπ'. 32 ἐν] C ἐπί. ἄνδρα] C ὁ βασιλεὺς ἄνδρα. πρὶν] A καὶ πρίν. C πρὸς αὐτὸν, καὶ πρίν. αὐτὸς] C Ἐλισσαιέ. οὐκ οἴδατε] A εἰ μὴ οἴδατε. C ἑωράκατε. περιέθλιψατε] C ἐκθλίψατε. C ἐκ ἰδού. 33 ὑπομείνω τῷ κυρίῳ] C ἀνθῶ τοῦ κυρίου. A ὑπομένω τῷ κυρίῳ.

CAP. VII.

1 λέγει] C εἶπε. ὡς ἡ] A ὡσεί. δίμετρον] C δύο μέτρα. ταῖς πύλαις] C τῇ πύλῃ. 2 ὁ βασιλεὺς] C ponit post ἐπανεπαύετο. τὴν χεῖρα] C τῆς. τῷ Ἐλισσαιέ] A πρὸς τὸν Ἐλισσαιέ. C τῷ ἀνθρώπῳ τοῦ Θεοῦ. ἰδοὺ ποιήσει κύριος] C καὶ ἐὰν κύριος ποιήσῃ. μὴ] C εἰ. Ἐλισσαιὲ εἶπεν] C εἶπεν Ἐλισσαιέ. οὐ φάγῃ] C οὐ μὴ φάγῃς. 3 ἄνδρες ἦσαν λεπροὶ] C λεπροί ἄνδρες ἦσαν. ἀνὴρ] C ἕκαστος. ὧδε ἕως] C ἕως ἄν. 4 καὶ ζησόμεθα] C ζησόμεθα. καὶ ἀποθανούμεθα] C sine καί. 5 ἦλθον εἰς μέρος] A εἰσῆλθον εἰς μέρος. C εἰσῆλθον ἕως μέρους. ἐστὶν] C ἦν. 6 παρεμβολὴν] A παρεμβολῇ. φωνὴν ἅρματος, καὶ φωνὴν ἵππου, καὶ φωνὴν] C φωνῇ ἁρμάτων, καὶ φωνῇ ἵππων, καὶ φωνῇ. ἀδελφὸν] C πλησίον. νῦν ἐμισθώσατο] C ἰδοὺ μεμίσθωται. ὁ βασιλεὺς] A desunt. 7 ὡς ἐστι] A ὡς ἐστιν ἐν τῇ παρεμβολῇ, ὡς ἦσαν. C ὡς ἦσαν ἐν τῇ παρεμβολῇ. πρὸς τὴν ψυχὴν] C κατὰ τὰς ψυχάς. 8 εἰσῆλθον] C ἦλθον. εἰς σκηνὴν μίαν] C ἕως σκήνωμα ἕν. ἐπορεύθησαν, καὶ ἔκρυψαν ἐκεῖθεν, καὶ] C ἀπῆλθον, καὶ κατέκρυψαν, καὶ ἐπιστρέψαντες οἱ λεπροὶ ἐπορεύθησαν] C ἀπῆλθον. 9 εἶπεν ἀνὴρ] C εἶπον οἱ λεπροὶ ἕκαστος. ... C τί. ποιοῦμεν] C ποιοῦμεν σήμερον. ἡ] C καὶ ἡ. εὐαγγελίας] C εὐαγγελισμοῦ. ἀνομίαν] C ἀδικίαν. καὶ νῦν δεῦρο, καὶ εἰσέλθωμεν] C νῦν δεῦρο εἰσέλθωμεν. 10 πρὸς] C εἰς. ἐστὶν] C ἦν. καὶ] C ἰδέ. ὅτι εἰ μὴ] C ... ὄνος] C ὄνος δεδεμένος. 11 Καὶ ἐβόησαν οἱ θυρωροὶ, καὶ ἀνήγγειλαν] C Καὶ ἐκάλεσαν τοὺς θυρωροὺς, καὶ ἀναγγέλλουσιν. ἔσω] C deest. 12 πρὸς τοὺς παῖδας] A C τοῖς παισίν. ἀναγγελῶ δὴ] C ἀπαγγελῶ. ἐποίησαν ... Συρία] C πεποιήκασιν ... Σύροι. καὶ ἐκρύβησαν] C κρυβῆναι. εἰσελευσόμεθα] C ponit ante εἰς. 13 ἀπεκρίθη ... καὶ εἶπε] A ἀποκριθεὶς ... καὶ εἶπε. C ἀπεκρίθη ... λέγων. πέντε] C ἐνταῦθα πέντε· & ponit post ὑπολελειμμένων. οἳ κατελείφθησαν ὧδε] C τῶν καταλειφθέντων ἐν παντὶ Ἰσραὴλ ἀπὸ τῶν ἐκλειπόντων. ...] C deest. ἐκλεῖπον] C ἐκλίπων. ἐκεῖ] C deest. 14 ἐπιβάτας] C ἀναβάτας. τοῦ βασιλέως] C desunt. δεῦτε] C πορεύθητε. 15 ἱματίων] C ἱματισμοῦ. ἔρριψε Συρία] C ἔρριψαν οἱ Σύροι. ἐπέστρεψαν] C ἀπέστρεψαν. βασιλεῖ] A βασιλεῖ Ἰσραήλ. 16 κατὰ τὸ ῥῆμα (τὸν λόγον Comp.) κυρίου] A C ponunt post posterius σίκλου. δίμετρον κριθῶν] C δύο μέτρα κριθῆς. ὁ βασιλεὺς posterius] C deest. ἐπὶ τῆς πύλης] C ponit ante τὸν τριστάτην. τῇ χειρὶ] A ἐπὶ τῇ χειρί. C ἐπὶ τῆς χειρός. συνεπάτησεν] C κατεπάτησεν. ἐν τῇ πύλῃ] A C ἐπὶ τῆς πύλης. καθὰ] C καθώς. 18 δίμετρον κριθῆς σίκλου] C δύο μέτρα κριθῶν σίκλου· & ponit post alterum σίκλου. καὶ ἔσται ὡς ἡ ὥρα (A ὥρα αὕτη) αὔριον] C ἔσται αὔριον ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη. 19 τῷ Ἐλισσαιέ] C τῷ ἀνθρώπῳ τοῦ Θεοῦ· & iterum in hoc versu. ἰδοὺ κύριος ποιεῖ] C ἐὰν κύριος ποιήσῃ. μὴ] C εἰ. οὐ μὴ] C οὐ. συνεπάτησε] C συνεπάτησαν.

CAP. VIII.

1 ἐζωπύρησε] C ἐζωοποίησε, & versu 5, ter. υἱὸν] C υἱὸν αὐτῆς. δεῦρο] C πορεύου. κύριος] C ponit ante κέκληκε. καί γε ἦλθεν] C καὶ παρ... 2 ἀνέστη ἡ γυνὴ, καὶ] C desunt. Ἐλισσαιέ] C τοῦ ἀνθρώπου τοῦ Θεοῦ· atque ita frequentissime. καὶ αὐτὴ] C αὕτη. 3 ἦλθε] C ἐξῆλθε. ἑαυτῆς] A C αὐτῆς. 4 δὴ ἐμοὶ] C μοι. 5 ἐξηγουμένου] C διηγουμένου. Ἐλισσαιὲ] C deest. ἑαυτῆς ... ἑαυτῆς] A C αὐτῆς ... αὐτῆς. 6 ἐπηρώτησεν ὁ βασιλεὺς τὴν γυναῖκα] C ἠρώτησεν αὐτὴν ὁ βασιλεύς. αὐτῷ] C ἡ γυνή. ... τοῦ ἀγροῦ] C τῶν ἀγρῶν αὐτῆς. C τοῦ ἀγροῦ αὐτῆς. 7 ἠρρώστησε] C ... ἀνήγγειλαν] C ἀπήγγειλαν. ἕως ὧδε] C ἐνταῦθα· & ponit ante ὁ ἄνθρωπος. 8 πρὸς] C τῷ. ἐν τῇ χειρί σου μαναὰ] C εἰς τὴν ... δῶρα. δεῦρο] C πορεύου. ἀπαντὴν] A C ἀπάντησιν. παρ'] A ... λέγων] C καὶ εἶπον. 9 αὐτῷ] C τῷ Ἐλισσαιέ. μαναὰ] C deest. ... τὰ ἀγαθὰ] C ἐκ πάντων τῶν ἀγαθῶν. αὐτῷ] C Ἐλισσαιέ. πρὸς Ἐλισσαιὲ] C desunt. ἀπέστειλε] C ἀπέσταλκε. ἐπερωτῆσαι] A C deest. 10 ... A C εἶπε πρὸς αὐτόν. εἶπον] A εἶπον αὐτῷ. C καὶ εἶπε αὐτῷ. καὶ ... C καὶ αὐτὸς θανάτῳ ἀποθανεῖται, καθὼς ἔδειξέ μοι κύριος. ἀποθανῇ] A ... 11 παρέστη τῷ προσώπῳ] C ἔστη Ἀζαὴλ κατὰ πρόσωπον. καὶ ἔθηκεν] A καὶ ἔκειντο τὰ δῶρα ἕως οὗ ἐσιώπησε, καὶ ἔθηκαν. C καὶ παρέθηκεν ἐνώπιον ... τὰ δῶρα. ᾐσχύνθη] C ᾐσχύνετο. 12 ὅτι] A deest. τὰ ὀχυρώματα αὐτῶν ἐξαποστελεῖς] C σὺ τὰς πόλεις αὐτῶν τὰς ἐστερεωμένας ἐμπρήσεις. ἀποκτενεῖς] C ponit ante ἐν. ἐνσείσεις] C ἐδαφιεῖς. ἀναρρήξεις] C διαρρήξεις. ποιῆσαι] C ποιήσω. τοῦτο] C τὸ μέγα τοῦτο. εἶπεν] C εἶπεν αὐτῷ. 14 ἀπὸ Ἐλισσαιὲ, καὶ εἰσῆλθε] C Ἀζαὴλ ἀπὸ Ἐλισσαιὲ τοῦ ἀνθρώπου τοῦ Θεοῦ, καὶ ἦλθε. ... C αὐτῷ ὁ κύριος αὐτοῦ. εἶπέ μοι] C εἴρηκέ μοι, ὅτι. Μαχβὰρ] C τὸ ... ἐν τῷ] C αὐτό. περιεβάλετο] C ἐπέβαλεν. 16 τῷ Ἰωρὰμ] A Ἰβοβοάμ. ... βασιλεῖ] C υἱοῦ ... βασιλέως. καὶ Ἰωσαφὰτ βασιλεῖ Ἰούδα] A C desunt. ... A βασιλέως. 17 ἦν] C ἦν Ἰωράμ. 19 καθὼς εἶπε] C καθὰ εἴ... 20 ἐβασίλευσε] A C ἐβασίλευσεν. ἑαυτὸν] A ἑαυτοῖς. 21 αὐτὸς ἀνα... C ὡς ἀνέστη νυκτός. κυκλώσαντα] C κυκλοῦντα. ἐπ'] A deest. αὐτοῦ ... C αὐτῶν. 22 ὑποκάτω τῆς] C ὑποκάτωθεν. Λοβνὰ] A Νασβανά. 23 ... A deest. βιβλίῳ] C βιβλίου. τοῖς βασιλεῦσιν] C τῶν βασιλέων. ἐτάφη] ... τοῖς πατράσιν αὐτοῦ] C desunt. 25 υἱῷ ... βασιλεῖ] C υἱὸς βασιλέως. ... C Ἰωρὰμ βασιλέως Ἰούδα. 26 Υἱὸς] A deest. ἐτῶν] C ἐτῶν ἦν. ... C Ὀχοζίας υἱὸς Ἰωράμ. ἕνα] A C deest. ἐβασίλευσεν] C ponit ... ἐνιαυτόν. Ἀμβρὶ] A Ζαμβρί. C Ἀμβρί. 27 Ἀχαὰβ posterius] A C γαμβρὸς (A γαμβρὸς γὰρ) οἴκου Ἀχαὰβ ἐστίν. 28 μετὰ] C Ὀχοζίας μετά. ... βασιλέως] C ἐπὶ ... βασιλεῖ. ἐν] C εἰς. 29 ἐπέστρεψεν] A ἀπέστρεψεν. ... C αὐτὸν οἱ Σύροι. Ῥεμμὰθ] C ἐν Ῥαμὰθ Γαλαάδ. Ἰωρὰμ] A C Ἰωρὰμ βασιλεὺς Ἰούδα. Ἰεζραὴλ] A Ἰεζράε.

CAP. IX.

1 τούτου ἐν] C τοῦ ἐν. δεῦρο] C πορεύθητι. 2 ἐκεῖ prius] C deest. Ἰοὺ υἱὸν] A υἱὸν Ἰού. υἱοῦ] A υἱόν. ἐν ταμιείῳ] A desunt. C ἐκ ταμιείου. 3 εἶπον] C ἐρεῖς. κύριος] A κύριος ὁ Θεὸς Ἰσραήλ. οὐ μενεῖς] C οὐχ ὑπομενεῖς. 8 τῷ οἴκῳ] A τοῦ οἴκου. C τῷ. 10 Ἰεζραὴλ] C τοῦ ἀγροῦ Ἰεζραήλ. ἐστὶν] C ἔσται. 11 Εἰρήνη;] C Εἰρήνη; καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Εἰρήνη. αὐτοῖς] C πρὸς αὐτούς. 12 ἄδικον, ἀπάγγειλον δὴ] A ἄδικον εἰ ἐκ ἀπαγγελεῖς, ἀπάγγειλον δή. C ἄδικον, ἀλλὰ ἀνάγγειλον. Ἰοὺ πρὸς αὐτοὺς] C αὐτοῖς. καὶ εἶπε] A C desunt. 13 ἔλαβεν ἕκαστος] C ἔλαβον ἀνήρ. ἔθηκαν] A ἔθηκεν. ὑποκάτω αὐτοῦ] C ὑποκάτωθεν Ἰού. ἐπὶ τὸ γαρὲμ τῶν ἀναβαθμῶν] A ἐπὶ γὰρ ἕνα ἀναβαθμῶν ἐκάθητο. ἐβασίλευσεν] C βεβασίλευκεν. 14 καὶ πᾶς] A C αὐτὸς καὶ πᾶς. 15 ἀπέστρεψεν] C ἐπέστρεψεν. ὁ βασιλεὺς] C ponit ante Ἰωράμ. Ἰεζραὴλ] A Ἱερουσαλήμ. ἔπαισαν] C ἐπάταξαν. εἰ ἔστι ψυχὴ] C εἰ ἔχετε ὑμεῖς τὴν ψυχήν. ἐξελθέτω] C ἐξερχέσθω. διαφεύγων] C διασωζόμενος· & ponit ante ἐκ τῆς. 12 Καὶ ἵππευσε] A Καὶ ἵππευσε. C desunt. καὶ ἐπορεύθη Ἰοὺ, καὶ κατέβη] C ἐπέβη Ἰοὺ, καὶ ἐπορεύθη. ὅτι] C διότι. βασιλεὺς Ἰσραὴλ] C desunt. ἀπὸ τοῦ usque ad καὶ Ὀχοζίας] C desunt. Ἀραμὶν] A Ῥαμαείμ. δυνάμεως] A δυνάμεως ἐκοιμήθη ἐκεῖ. 17 ἀνέβη ἐπὶ τὸν πύργον] C εἱστήκει ἐπὶ πύργου ὤν. Ἰεζραὴλ] A ἐν Ἰεζραήλ. Ἰοὺ] C τοῦ ὄχλου Ἰού. κονιορτὸν ἐγὼ βλέπω] C ὄχλον ἐγὼ ὁρῶ. λάβε ἐπιβάτην] C λάβετε ἐπιβάτην ἵππου. ἀπόστειλον ἔμπροσθεν] C ἀποστείλατε εἰς ἀπάντησιν. ἡ] C εἰ. A deest. 18 ἀπαντὴν αὐτῶν] A C ἀπάντησιν αὐτοῦ. Ἡ εἰρήνη] A Ἐν εἰρήνῃ. C Εἰ εἰρήνη. 19 ἐπιβάτην] C ἀναβάτην. πρὸς αὐτὸν] C ἕως αὐτῶν. ἡ] A C εἰ· & versu 22. ἐπιστρέφου] A C ἐπίστρεφε. 20 ἀπήγγειλεν] C ἀνήγγειλεν. ἦλθεν] C ἦλθε καὶ ἕτερος. καὶ ὁ ἄγων ἦγε τὸν Ἰοὺ υἱὸν] C καὶ ἡ ἀγωγὴ ὡς ἀγωγὴ υἱοῦ. ὅτι] C διότι. ἐγένετο] C ἦγε. 21 Ζεῦξον, καὶ ἔζευξεν ἅρμα] C Ζεύξατε ἅρματα, καὶ ἔζευξαν. Ἰωρὰμ] A deest. καὶ ἐξῆλθον] C desunt. ἀπαντὴν] A C ἀπάντησιν. 22 τί] A C τί σοὶ καί. 23 καὶ ἔφυγε] A C τοῦ φυγεῖν. 24 ἔπλησεν Ἰοὺ] C Ἰοὺ ἐπλήρωσε. βέλος αὐτοῦ] A C βέλος. 25 εἶπε] A C εἶπεν Ἰού. ῥίψον] A C ἆρον, καὶ ῥίψον. ὅτι μνημονεύω] C διότι μέμνημαι. καὶ σὺ] C ὅτι ἐγὼ καὶ σύ. ζεύγη] C ζεύγους. ἔλαβεν] A ἐλάλησεν. τοῦτο] A C τοῦτο, λέγων. 26 μὴ τὰ αἵματα] A μὴ μετὰ τῶν αἱμάτων. αὐτοῦ] C σοί. ἄρας δὴ ῥίψον] C ἄρατε, καὶ ῥίψατε. 27 ἐδίωξεν ... Ἰοὺ] C κατεδίωξεν Ἰού. καὶ ἐπάταξεν] C πατάξατε. πρὸς] A ἐν. C ἐπί. ἐν τῷ ἀναβαίνειν Γαὶ] C ὄντα ἐν τῇ ἀναβάσει Γούρ. ἔφυγεν] C ἔφυγεν Ὀχοζίας. 28 ἐπεβίβασαν] C ἀνήνεγκαν. ἐπὶ τὸ ἅρμα, καὶ ἤγαγον αὐτὸν] C desunt. ἐν τῷ τάφῳ αὐτοῦ] C μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ. 30 ἐπὶ] A C εἰς. ἐστιμίσατο] A ἐστιβίσατο. C ἐστιβάσατο. ἠγάθυνε] A C ἐκόσμησε. 31 εἶπεν] C αὕτη εἶπεν. ἡ] A C εἰ. φονευτὴς] C φονεύς. 32 τὸ πρόσωπον] C Ἰοὺ τοὺς ὀφθαλμούς. μετ' ἐμοῦ] C πρός με. καὶ κατέκυψαν] A κατέκυψαν. C καὶ ἐξέκυψαν. εὐνοῦχοι] C εὐνοῦχοι αὐτῆς. 33 εἶπε, Κυλίσατε] C εἶπεν Ἰοὺ, Καταπατήσατε. ἐκύλισαν] C ἔρριψαν. τοῦ αἵματος] C τὸ αἷμα. 34 εἰσῆλθε] A C εἰσῆλθεν Ἰού. κατηραμένην] C κεκατηραμένην. 35 ἆρον] A ἀφέθη. διότι] C ὅτι. καὶ οἱ πόδες] A post χειρῶν ponit. C καὶ τοὺς πόδας. 36 εἶπε] C εἶπεν Ἰού. λόγος] C ῥῆμα. ὃν] C ἐστὶ τοῦτο ὅ. Ἠλιοὺ] A C τοῦ δούλου αὐτοῦ Ἡλίου. Ἰεζάβελ] Ἰεζραήλ. προσώπου] C πρόσωπον. αὐτοὺς, Ἰεζάβελ] C αὕτη Ἰεζάβελ.

CAP. X.

1 ἐν Σαμαρείᾳ] C εἰς Σαμάρειαν. Σαμαρείας] C τῆς πόλεως. Ἀχαὰβ] A C τῶν υἱῶν Ἀχαάβ. 2 τὸ ἅρμα] C τὰ ἅρματα. 3 εὐθὴς] C εὐθύν. 4 στησόμεθα ἡμεῖς] C ἡμεῖς στησόμεθα. 5 παῖδές σου ἡμεῖς] C ἡμεῖς δοῦλοί σου. ὅσα] C πάντα ὅσα. οὐ] C καὶ οὐ. ἄνδρα] C οὐδένα. 6 ὑμεῖς] C ἐστὲ ὑμεῖς. εἰσακούετε] A C ἀκούετε. τὴν κεφαλὴν] C κεφαλάς. ἄρα] A C ἄρα αὐτάς. οὗτοι] C οὓς οἱ. 7 τὸ βιβλίον] C ponit post αὐτούς. ἐν καρτάλλοις] C εἰς καρτάλλους. αὐτὰς πρὸς αὐτὸν] C αὐτῷ. 8 λέγων] C αὐτῷ, λέγων. εἶπε] C εἶπεν Ἰού. βουνοὺς δύο] C δύο βουνούς. θύραν τῆς πύλης] A θύραν τῆς πόλεως. C πύλην τῆς πόλεως. εἰς] C ἕως. 9 πρωῒ] A ἐν πρωΐ. καὶ ἐξῆλθε καὶ] C καὶ ἐξῆλθεν. ἔστη] A ἔστη ἐν τῷ πυλῶνι τῆς πόλεως. C καὶ ἔστη ἐν τῇ πύλῃ τῆς πόλεως. εἰμι] C deest. κύριόν μου] C ἐμαυτοῦ κύριον. πάντας τούτους] C τούτους πάντας· & ponit ante τίς. 10 ἀφφὼ] C deest. τοῦ ῥήματος] C τῶν λόγων. οὐ] C ὧν. A ὅτι. κύριος] C deest. ἐπὶ τὸν οἶκον] C κατὰ τοῦ οἴκου. κύριος ἐποίησεν] C ἐποίησε κύριος. 11 ὥστε μὴ καταλιπεῖν] C ἕως τοῦ μὴ καταλειφθῆναι. 12 εἰς] C Ἰοὺ εἰς. αὐτὸς usque ad finem versus] C καὶ αὐτὸς ἦν ἐν τῇ ὁδῷ Βαιθακὰδ τῶν ποιμένων. Βαιθακὰθ] A Βαιθακάδ· & versu 14. 13 Ἰοὺ] C deest. 14 εἶπε] C εἶπεν Ἰού. καὶ ἔσφαξαν] C καὶ συνέλαβον αὐτοὺς, καὶ ἔσφαξαν. εἰς Βαιθακὰθ] A ἐν Βαιθακάδ. C ἐν Βαιθακάδ. οὐ] C καὶ οὐ. ἄνδρα ἐξ αὐτῶν] C ἐξ αὐτῶν οὐδένα. 15 ἐκεῖθεν] C ἐκεῖθεν Ἰού. εἰς ἀπαντὴν] A C ἐν τῇ ὁδῷ εἰς ἀπάντησιν. εὐθεῖα] C ponit statim post ἐστίν. ἡ καρδία μου] C ἐστὶν ἡ ἐμὴ καρδία. Ἰοὺ· καὶ εἰ] C αὐτῷ Ἰοὺ· εἰ. ἔδωκε] C ἐπέδωκε. 16 κυρίῳ] C κυρίῳ Σαβαώθ. ἀπεκάθισεν] A C ἐπεκάθισεν. εἰσῆλθεν] A εἰσῆλθον. 17 καταλειφθέντας] C ὑπολελειμμένοις. 18 Ἰοὺ δουλεύσει] A καί γε Ἰοὺ δουλεύσει. C καὶ ἐγὼ δουλεύσω. 19 Καὶ νῦν usque ad ἀνὴρ μὴ] C Καὶ νῦν καλέσατε πρός με πάντας τοὺς προφήτας τοῦ Βάαλ, καὶ τοὺς ἱερεῖς αὐτοῦ, καὶ πάντας τοὺς δούλους αὐτοῦ. ἐπισκεπήτω] C ἀπολειφθήτω ἐξ αὐτῶν. θυσία μεγάλη μοι (A μοι μεγάλη) τῷ] C θυσίαν μεγάλην ἐγὼ ποιῶ τῷ. ἐπισκεπῇ] C ἀπολειφθῇ. τοὺς] C πάντας τούς. 20 ἱερείαν τῷ Βάαλ] A ἱερείαν τῷ Βάαλ, καὶ θεραπείαν. C θεραπείαν τοῦ Βάαλ. ἐκήρυξαν] C ἐκήρυξε. 21 λέγων usque ad καὶ ἦλθον] C desunt. A pro λέγων habet, καὶ εἶπε, λέγων. δοῦλοι] A δοῦλοι τοῦ Βάαλ. ἦλθον] C εἰσῆλθον. καὶ πάντες οἱ ἱερεῖς αὐτοῦ, καὶ πάντες οἱ προφῆται αὐτοῦ] C desunt. οὐ κατελείφθη] C οὐκ ἀπελείφθη. τοῦ Βάαλ posterius] C deest. εἰς] C ἐπί. 22 τῷ] A Ἰοὺ τοῖς. C Ἰοὺ τῷ. Μεσθαὰλ] C deest. ἐξάγαγε ἔνδυμα] A ἐξαγάγετε ἐνδύματα. C ἐξένεγκε ἐνδύματα. στολιστὴς] A φυλακτής. 23 εἰσῆλθεν] C εἰσῆλθον. εἶπε] C εἶπεν Ἰού. ὅτι ἀλλ' ἤ] A καὶ ἐξαποστείλατε πάντας τοὺς δούλους κυρίου, τοὺς ἀνευρισκομένους ἐκεῖ· καὶ ἐγένετο, καὶ ὡς ἐλάλησεν Ἰοὺ, ὅτι οὐκ ἦν τῶν δούλων κυρίου, ὅτι ἀλλ' ἤ. C καὶ εἶπον, Οὐ εἰσὶν ἀλλ' ἤ. 24 εἰσῆλθε] C εἰσῆλθον. τὰ θύματα] A τὰ θυμιάματα. C τὰς θυσίας. Ἰοὺ ἔταξεν] C ἔστησεν Ἰού. ἀπὸ] C ἐκ. ἀνάγω ἐπὶ χεῖρας] C εἰσάγω ἐπὶ χεῖρας. 25 συνετέλεσε ποιῶν] C συνετέλεσαν ποιοῦντες. ἀνὴρ] C ponit ante μή. αὐτοὺς ἐν] C αὐτοὺς οἱ παρατρέχοντες, καὶ οἱ τριστάται ἐν, sed post ἔρριψαν eadem non habet. πόλεως οἴκου] C τοῦ ναοῦ. 26 ἐξήνεγκα] A C ἐξήνεγκαν. στήλην] A στήλας. 27 καὶ ἔταξαν αὐτὸν εἰς λυτρῶνα (A λουτρῶνα)

(A λουτρῶνα) ἕως] C καὶ κατέσπασαν τὸν οἶκον αὐτοῦ, καὶ τὸν οἶκον τοῦ Βάαλ ἔθεντο εἰς κοπρῶνα ἕως. 28 τὸν] A τὸν οἶκον τοῦ. 29 Πλὴν] C Πλὴν ἀπό. αἱ δαμάλεις αἱ χρυσαῖ] C ἀπεστάτει ὀπίσω τῶν δαμάλεων τῆς ἁμαρτίας τῶν χρυσῶν τῶν. 30 ὅσα] C deest, bis in hoc versu. ἐποίησας] C καὶ ἐποίησας· & ponit ante κατά. 31 Ἰοὺ] C ponit post ἐφύλαξεν. ἀπάνωθεν] A ἐπάνωθεν. C ἀπὸ τῶν. ὃς] A C υἱοῦ Ναβὰτ, ὅς. 33 τοῦ Γαλαὰδ] C καὶ A ἐπάνωθεν. C ἀπὸ τῶν. τοῦ Γαλ. 34 ὅσα] A ἅ. καὶ τὰς] C καὶ αἱ. οὐχὶ] A οὐχὶ ἰδού. C οὐκ ἰδού. γεγραμμένα] C γέγραπται. τοῖς βασιλεῦσιν] C τῶν βασιλέων. 35 ἔθαψαν αὐτὸν] C θάπτεται. 36 εἰκοσιοκτὼ] C εἴκοσι καὶ ὀκτώ.

CAP. XI.

1 ἀπέθανεν ὁ υἱὸς] A ἀπέθανον οἱ υἱοί. 2 ἀδελφὴ] C ἀδελφὴ δέ. ἀδελφοῦ] C Ὀχοζίου τοῦ ἀδελφοῦ. καὶ ἔκρυψεν αὐτὸν] C ponit ante ἐν τῷ. αὐτὸν] C ἐκ. 3 κρυβόμενος] C κεκρυμμένος· & ponit post κυρίου. βασιλεύουσα] C ἐβασίλευσεν. 4 Ἰωδαὲ] C Ἰωαδὲ· & A C addunt ὁ ἱερεύς. ἀπήγαγεν] C εἰσήγαγεν. αὐτὸν] C ἑαυτόν. κυρίου] C deest. ὥρκισεν] A C ὥρκισεν (A ὥρκωσεν) αὐτοὺς ἐνώπιον κυρίου. Ἰωδαὲ] C deest. 5 ὃ λόγος ὃν ποιήσετε] C τοῦτο τὸ ῥῆμα, ὃ ἐποιήσατε. 6 εἰσελθέτω] C οἱ εἰσπορευόμενοι. καὶ φυλάξουσι, usque ad finem versus] C φυλασσέτωσαν τὴν κατοικίαν οἴκου τοῦ βασιλέως. τῆς πύλης] C ἐν τῇ πύλῃ. οἴκου] C οἴκου Μεσσαέ. 7 καὶ] C deest. πρὸς] C ἐπί. 8 ἐπὶ] A C πρός. εἰσπορευόμενος] C εἰσερχόμενος. ἔσονται] C γίνεσθε. ἐκπορεύεσθαι ... εἰσπορεύεσθαι] A C εἰσπορεύεσθαι ... ἐκπορεύεσθαι. αὐτὸν] C deest. 9 πάντα] C κατὰ πάντα. συνετὸς] C ἱερεύς. ἔλαβεν ἀνὴρ] C ἔλαβον ἕκαστος. καὶ τοὺς] C τάς. 10 ἔδωκεν] C ἔδωκεν αὐτοῖς. τὰς σειρομάστας, καὶ τοὺς τρισσοὺς] C τὰς φαρέτρας καὶ τὰ δόρατα. Δαυὶδ] C ponit ante τοῦ. τοὺς ἐν] C ἃ ἦν ἐν. 11 ἀνὴρ] C ἕκαστος. τὸ σκεῦος] C τὰ σκεύη. A ante initium hujus versus habet, καὶ ἦσαν ἐν ταῖς χερσὶ τῶν Χορὲθ καὶ τῶν παρατρεχόντων, καὶ ἐποίησαν οἱ ἑκατόνταρχοι καὶ οἱ παρατρέχοντες κατὰ πάντα ὅσα ἐνετείλατο αὐτοῖς ὁ ἱερεύς. καὶ ἐξεκκλησίασεν ὁ ἱερεὺς κυρίου πάντα τὸν λαὸν τῆς γῆς εἰς οἶκον κυρίου. εὐωνύμου] C ἀριστεροῦ. ἐπὶ] C περί. 12 ἐξαπέστειλε] C ἐξήγαγε. νεζὲρ] A τὸ νέζερ. C τὸ ἁγίασμα. ἐβασίλευσεν ... ἔχρισεν] C ἔχρισεν ... ἐβασίλευσεν. τῇ χειρὶ] C ὁ λαὸς ταῖς χερσὶν αὐτῶν. 13 τρεχόντων] A παρατρεχόντων. C παρατρεχόντων, καί. εἰσῆλθε] C ἦλθε. Γοθολία τὰ ἱμάτια αὐτῆς] C τὸν ἱματισμὸν αὐτῆς Γοθολία. 15 τοῖς ἐπισκόποις] A C καὶ τοῖς ἐπισκόποις. ἔσωθεν, ὃ] C ἔξωθεν, καὶ ὁ. θανάτῳ θανατωθήσεται ἐν] C ἀποθανεῖται. καὶ μὴ] C μή. 16 ἐπέθηκαν] C ἐπέθηκον. εἰσῆλθον] A εἰσῆλθεν μετὰ τῶν ἐντυχων. C εἰσήγαγον αὐτήν. ἀπέθανεν] C ἐθανάτωσαν αὐτήν. 17 Ἰωδαὲ] C Ἰωαδὲ ὁ ἱερεύς. κυρίῳ] cætera usque ad finem versus in A C desunt. 18 ἀγαθῶς] C ἐπιμελῶς. Ματθὰν] C Ματθάν. κατὰ πρόσωπον] C περὶ προσώπου. ἔθηκεν] C κατέστησεν. εἰς τὸν οἶκον] C ἐν οἴκῳ. 19 τὸν ... καὶ τὸν] C τῶν ... καὶ τῶν. κατήγαγον] A κατήγαγε. εἰσῆλθον] C κατήγαγον αὐτόν. 20 ἐθανάτωσαν] C ἐπάταξεν. τοῦ βασιλέως] C τῶν βασιλέων.

CAP. XII.

1 ἐβασίλευσεν] C βασιλεύει. 3 οὐ μετέστησαν] C οὐκ ἀπέστησαν. καὶ ἐκεῖ] C desunt. ἐθυσίαζε] C ἐθυσίαζον. ὑψηλοῖς] C μετεώροις. 4 πρὸς τοὺς ἱερεῖς] C τοῖς ἱερεῦσι. ἀνὴρ] C ἀνδρός. λαβὼν συντιμήσεως] C συντιμήσεως ψυχῶν. ἀνδρὸς ἐνεγκεῖν ἐν οἴκῳ] C ἀνθρώπου τοῦ εἰσενεγκεῖν εἰς οἶκον. 5 αὐτοῦ] A C αὐτῶν. κρατήσουσι] C κραταιώσουσι. οἴκου] C οἴκου κυρίου. 6 ἐγενήθη] C ἐγένετο. τῷ βασιλεῖ] C τοῦ βασιλέως. 7 Ἰωὰς] C ponit post βασιλεύς. 8 καὶ τοῦ μὴ] A καὶ τοῦ. 9 καὶ ἔλαβεν, usque ad finem versus] C καὶ ἐποίησεν ἐν αὐτῇ ὀπὴν μίαν, καὶ ἔθηκεν αὐτὴν παρὰ τὸ θυσιαστήριον ἐν δεξιᾷ εἰσπορευομένων ἀνδρῶν εἰς οἶκον κυρίου, καὶ ἐδίδουν ἐκεῖ οἱ ἱερεῖς οἱ φυλάσσοντες τὰ πρόθυρα πᾶν τὸ ἀργύριον τὸ εἰσφερόμενον εἰς τὸν οἶκον κυρίου. 10 μέγας] A μέγας, καὶ οἱ ἀργυροκόποι. 11 τὸ ἀργύριον τὸ ἑτοιμασθὲν] C αὐτό. ἐπισκόπων] A ἐπισκόπων. ἐξέδοσαν] C ἐξωδίασαν αὐτό. ἐν] C ἔργον ἐν. 12 καὶ τοῖς λατόμοις] A καὶ τοῖς τεχνίταις, καὶ τοῖς λατόμοις. C καὶ τοῖς οἰκοδόμοις τῶν λίθων, καὶ τοῖς ξύσταις. ξύλα, καὶ] C ξύλα & ponit post λατομητούς. λατομητοὺς] C λατομημένους. κατισχῦσαι] C κραταιῶσαι. κραταιῶσαι] C κραταιῶσαι αὐτόν. 13 καὶ σάλπιγγες] C σάλπιγγες. καὶ σκεῦος] C ἤ. ἐν οἴκῳ] C εἰς οἶκον. 14 δώσουσιν] C ἔδωκαν. αὐτὸ] A αὐτά. 15 ἐξελογίζοντο] A ἐλογίζοντο. ἐδίδουν] C ἐδίδοτο. τὰ ἔργα] C τὸ ἔργον. αὐτῶν ποιοῦσι] C αὐτοὶ ἐποίουν. 16 Ἀργύριον] C Ἀργύριον δέ. ἁμαρτίας ... πλημμελείας] C πλημμελείας ... ἁμαρτίας. ὅτι] C οὐκ. ἐν οἴκῳ] C εἰς τὸν οἶκον. τοῖς] C ὅτι τοῖς. 17 ἔταξεν] A Ἀζαὴλ, καὶ ἐπάταξεν αὐτήν, καὶ ἔταξεν. C καὶ ἔθετο. 18 ὅσα] C ἅ. καὶ βασιλεὺς] C βασιλεύς. καὶ οἴκου] C καὶ ἐν τῷ οἴκῳ. καὶ ἀνέβη ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ] A desunt. 19 γεγραμμένα] C γέγραπται. βιβλίῳ] C βιβλίου. τοῖς βασιλεῦσιν] C τῶν βασιλέων. 20 ἔδησαν πάντα] C ἐποίησαν. Μαλλὼ] A Μαλλών. Σηλὰ] A Σαλά. C τῇ καταβάσει Σελλά. 21 Ἰεζιχὰρ] A Ἰεζίχαρ. C Ἰωζάχαρ. Ἰεμουὰθ] C Σεμαάθ· Ἰεζεβὰθ] C Ἰωζαβάθ. ὁ υἱὸς αὐτοῦ] C υἱός. αὐτοῦ] C Ἰωάς.

CAP. XIII.

1 ἔτει τῷ] A desunt. C τοῦ. βασιλεῖ] A C βασιλέως. ἐν] C ἐπ' Ἰσραὴλ ἐν. 2 ἐν ὀφθαλμοῖς] C ἐνώπιον. αὐτῆς] A C αὐτῶν. 3 ὠργίσθη θυμῷ] C ἐθυμώθη ὀργῇ. ἐν τῷ] C ἐπὶ τόν. ἔδωκεν αὐτοὺς ἐν χειρὶ] C παρέδωκεν αὐτοὺς εἰς χεῖρας. ἐν χειρὶ] C εἰς χεῖρας. 5 ἐξῆλθεν] C ἐξήγαγεν αὐτούς. χειρὸς] C τῶν χειρῶν. 6 αὐτῇ ἐπορεύθη] A C αὐταῖς ἐπορεύθησαν. ἄλσος] A ἄλσος ὅ. 7 ἔθεντο] C ἔθετο. 8 οὐχὶ] C οὐκ ἰδού. γεγραμμένα] C γέγραπται. βιβλίῳ] C βιβλίου· & versu 12. τοῖς βασιλεῦσιν] C τῶν βασιλέων· & versu 12. 9 αὐτὸν] A αὐτὸν μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ. 10 ἔτει] A τῷ. ἑβδόμῳ ἔτει τῷ] A ἐνάτῳ τῷ. C ἑβδόμῳ τοῦ. βασιλεῖ] C βασιλέως. ἑκκαίδεκα] C ἓξ καὶ δέκα. 11 τὸ] C Ἰωὰς τό. ἐν ὀφθαλμοῖς] C ἐνώπιον. πάσης ... ἁμαρτίας] A C πασῶν ἁμαρτιῶν. αὐτῇ] A C αὐταῖς. 13 ἐν] C Ἰωὰς ἐν. βασιλέων] A υἱῶν. 14 ἀπέθανε] A καὶ ἀπέθανε. πρὸς αὐτὸν] C ponit post Ἰσραήλ. 15 βέλη] C βολίδας. εἶπε] C εἶπεν Ἐλισαιέ. βασιλεῖ] C βασιλεῖ Ἰσραήλ. 16 Ἰωὰς] C deest. A ponit post αὐτοῦ. αὐτοῦ] A αὐτοῦ Ἰωὰς τὴν ἐπὶ τὸ τόξον. 17 βέλος] A Ἐλισαιέ· βέλος. 18 αὐτῷ Ἐλισαιὲ] C Ἐλισαιὲ τῷ Ἰωάς. τόξα] A τόξον. C βέλη. ὁ βασιλεὺς] C desunt. 19 σωτηρίας] A σωτηρίαν. 20 ἀπέθανεν] C ponit post Ἐλισαιέ. ἔθαψαν] C θάπτουσιν. 21 τὸν ἄνδρα] C ἄνθρωπον ἕνα. ἐπορεύθη] A ἐπορεύθη ὁ ἄνθρωπος. ἀνέστη] C ἔστη. 22 Ἀζαὴλ] C Ἀζαὴλ βασιλεὺς Συρίας. 24 ἐπ'] A C πρός. αὐτοῦ] C αὐτοῦ ἕως νῦν. 25 ἐπέστρεψεν] C ἀπέστρεψεν. υἱοῦ Ἄδερ] A Ἄδερ. τρὶς ἐπάταξεν αὐτὸν] C καὶ ἐπάταξεν αὐτὸν τρίς. ἐπέστρεψε] A C ἀπέστρεψε.

CAP. XIV.

1 τῷ Ἰωὰς υἱῷ ... βασιλεῖ] C τοῦ Ἰωὰς υἱοῦ ... βασιλέως. καὶ] C deest. 2 ἦν] C ὤν· & ponit ante εἴκοσι. ἔτη] C ἐτῶν Ἀμασίας. τῆς μητρὸς] C τῇ μητρί. Ἰωαδὶμ] A Ἰωαδείν. C Ἰωαδάν. 3 ἐν ὀφθαλμοῖς] C ἐνώπιον. Ἰωὰς] C ponit post αὐτοῦ. 5 κεκραταιωσεν] C ἐκραταιώθη. αὐτοῦ] C Ἀμασίου. 6 καὶ ἐπάταξε τοὺς δούλους] C ἐπάταξε τοὺς παῖδας. καὶ τοὺς] C τοὺς δέ. ἐν βιβλίῳ] C ἐπὶ βιβλίου. ὑπὲρ υἱῶν] C περὶ τέκνων. καὶ υἱοὶ] C υἱοὶ δέ. ὅτι] C deest. ταῖς ἁμαρτίαις] C τῇ ἁμαρτίᾳ. 7 Αὐτὸς] C Ἀμασίας. Γεμελὲ] A C Γέμελα. Ἰεθοὴλ] C Ἰεχθοήλ. 8 Ἰωάχαζ υἱοῦ] A desunt. δεῦρο] A δεῦτε. C δεῦρο καί. προσώποις] C ἐν προσώπῳ & versu 11. ὁ Ἀχουχ] C Ἀκχάκ. διῆλθον] C διῆλθε. συνεπάτησαν τὸν Ἄκχαν] C συνεπάτησαν τὸν Ἀκχάκ. 10 Τύπτων] C Πατάξας. καὶ ἐν ἐνταῖς] ἐνταῖς. σου] C deest. 11 τῇ τοῦ Ἰούδα] A C τῆς Ἰουδαίας. Ἰούδας] C ὁ λαὸς Ἰούδα. ἀπὸ προσώπου] C ἐνώπιον. C ἔφυγον. 13 υἱοῦ Ὀχοζίου] A υἱοῦ Ὀχοζίου βασιλέως Ἰούδα. Ἰούδα. Ἰωὰς] A Ἰωὰς υἱὸς Ἀχαζ. ἦλθεν] C ἤγαγεν αὐτόν. C τοὺς τοίχους. ἐν τῇ πύλῃ] C ἀπὸ τῆς πύλης. τῆς γωνίας] A τῶν γωνιῶν. 15 βιβλίῳ] C βιβλίου· & versu 18. & versu 28. τοῖς βασιλεῦσιν] C τῶν βασιλέων· & versu 18. & 28. 16 ἐβασίλευσεν] C ἀντ'] C ἐπὶ τοῦ θρόνου. 18 οὐχὶ] C οὐκ ἰδού. 19 Συνεστράφησαν ἐπ' αὐτὸν σύστρεμμα] C Συνεστράφη σύστρεμμα ἐπὶ Ἀμασίαν. 20 ἐφ' ἵππων] A ἐφ' ἵππου. C ἐπὶ τῶν ἵππων. 21 υἱὸς] C ὢν υἱός. 22 ἐπέστρεψεν] A ἀπέστρεψεν. 23 υἱῷ] C υἱοῦ. βασιλεῖ] A C βασιλέως. Ἰωὰς] C Ἰωὰς βασιλεὺς Ἰσραήλ. ἐπὶ Ἰσραὴλ] C ponit post Σαμαρείᾳ. 25 πασῶν] C τῶν. ἔστησεν] C ἀποκατέστησεν. εἰσόδου] C τῆς ὁδοῦ. Ἄραβα] C ἐκ Γεθχοφὲρ] A Γεθαχχόφερ. C ἀπὸ Γαιθεφέρ. 26 σφόδρα] C σφόδρα, ὅτι ἐλεπτύνθη. συνεχομένους] C καὶ συνεχομένους. 27 ἐξαλεῖψαι τὸ σπέρμα] C τοῦ διαφθεῖραι τὸ ὄνομα. διὰ χειρὸς] C κύριος ἐν χειρί. 29 usque ad finem versus] A Ἀζαρίας υἱὸς Ἀμασίου ἀντὶ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ· & huic capiti addit septem priores versus cap. sequentis.

CAP. XV.

1 τῷ ... βασιλεῖ] C τοῦ ... βασιλέως. 2 ἦν] C deest. τῇ μητρὶ] C μητρός. 3 εὐθὲς] A εὐθὲς ἀγαθόν. ἐν ὀφθαλμοῖς] C ἐνώπιον. 4 ἐθυμίαζε] C ἔθυε. ἐθυμίων] A ἐθυμία. 5 τὸν βασιλέα] A C τοῦ βασιλέως. ἦν λελεπρωμένος] A ἦλθε λελεπρωμένος. C ἐπέθηκεν αὐτῷ τὴν λέπραν. ἐβασίλευσεν] C ἐκάθητο. ἀφφουσὼθ] C ἀχφουσώθ. τῷ οἴκῳ] C τοῦ οἴκου. 6 οὐχὶ] C οὐκ ἰδού. γεγραμμένα ἐπὶ βιβλίῳ] C γέγραπται ἐπὶ βιβλίου, & vers. 11. & v. 15. & 21. & 26. 31. 36. τοῖς βασιλεῦσιν] C τῶν βασιλέων, & vers. 11. & 21. & 26. & 31. 36. 8 Ἐν] C deest. βασιλεῖ] A C βασιλέως. Ζαχαρίας] C ἐπὶ Ἰσραὴλ] C ponit post Σαμαρείᾳ. 9 ἐν ὀφθαλμοῖς] C ἐνώπιον, & vers. 24. & 28. & 34. καθὰ] C κατὰ πάντα ὅσα. πασῶν τῶν] C desunt. συνεστράφησαν] C συνεστράφη. Κεβλαὰμ] A καὶ Κεβδαάμ, καὶ Σελλὴμ ὁ ... αὐτοῦ· & ponit ante καὶ ἐπάταξαν. C ἐν Κεβλαάμ· & pro ἐπάταξαν habet ἐπάταξεν. καὶ ἐθανάτωσαν αὐτὸν] C desunt. ἐβασίλευσεν] A Σελλὴμ ἐβασίλευσεν. 11 ἰδού εἰσι] A ἰδοὺ ἔστι ταῦτα. C ἰδοὺ ταῦτα. 12 Ὁ] C Οὗτος ὁ. ἐν] A ἐν Ἰσραὴλ ἐν. C ἐν. βασιλεῖ] A C βασιλέως. ἐβασίλευσεν Σελλὴμ] C καὶ ἐβασίλευσε. 14 Θαρσιλὰ] C Θερσά. ἦλθεν] C εἰσῆλθεν. αὐτὸν] C αὐτὸν, καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτοῦ. 15 ἣ συνεστράφη] C ἣν συνῆψεν. ταῦτα. 16 Θερσὰ prius] C Θερσά. Θερσὰ] A Θερσιλά. ἤνοιξαν] A ἤνοιξεν. καὶ ἐπάταξεν αὐτὴν] C desunt. καὶ τὰς] A καὶ πάντας τοὺς ἐν αὐτῇ. διέρρηξε] C διέρρηξε. 17 Ἐν] A Καὶ ἐν. τῷ ... βασιλεῖ] C τοῦ ... βασιλέως. 18 πασῶν] C deest. 19 αὐτοῦ] C τοῦ Μαναήμ. Φουὰ] A Φουὰ bis. C Φοὺλ bis. αὐτοῦ posterius] C αὐτοῦ, τοῦ κραταιῶσαι τὴν βασιλείαν ἐν χειρὶ αὐτοῦ. 20 Μαναὴμ] C ponit ante ἐξήνεγκε. πάντα] A C πάντα. C ἔτι. 21 οὐκ ἰδοὺ] A οὐχί. 22 Φακεσίας] A Φακείας. C Φακεέ. 23 βασιλεῖ] A βασιλέως. δύο] A δέκα δύο. 24 ἀπὸ] C ἀπὸ πασῶν. 25 ἐναντίον οἴκου] C οἴκῳ. Ἀρία] A Ἀρείφ. C Ἀρεί. πεντήκοντα] A Γαλααδιτῶν. C υἱῶν τῶν Γαλααδιτῶν. 26 εἰσι] C ταῦτα. 27 βασιλεῖ] A C βασιλέως, & v. 32. εἴκοσι ἔτη] C 29 ἦλθε] C ἀνέβη. Θαλγαθφελλασὰρ] C Θεγλὰθ Φελασάρ. Αἰν] A Ἀίν. C Ναίν. καὶ τὴν Θαμαχὰ] A Βαιθὰ Μααχά. C καὶ τὴν Βαιθμαχά. Ἀνὼχ] A Ἀνώχ. C Ἰανώχ. Γαλααὰν] C Γαλαάδ. 30 ἐθανάτωσεν] A C ἐθανάτωσεν αὐτόν. Ἀζαρίου] A Ὀχοζίου. C Ὀζίου. 32 Ἐν ἔτει] Hic incipit cap. 16. secundum Ald. Ἰωαθὰμ] C Ἰωαθάμ, & vers. 36. & 38. Ἀζαρίου] A Ὀζίου. C Ὀζίου. 34 Ἀζαρίας] C Ὀζίας. 35 ἐθυσίαζε] C ἔθυε. ἐθυμίων] A ἐθυμία. τὴν ἐπάνω] C τὴν ὑψηλήν. 36 οὐχὶ] C οὐκ ἰδού. 37 ἐξαποστέλλειν] C ἀποστέλλειν. 38 μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ posterius] A desunt. C ponit post Δαυίδ. τοῦ πατρὸς αὐτοῦ] C desunt.

CAP. XVI.

2 αὐτοῦ πιστῶς, ὡς] C καθώς. 3 βασιλέων] A Ἱεροβοὰμ υἱοῦ Ναβὰτ βασιλέων. καίγε] C καίγε καί. 5 εἰς ... εἰς] A εἰς ... ἐπί. C ἐπὶ ... εἰς. C τόν. 6 ἐπέστρεψε] C ἀπέστρεψε. Αἰλὰθ] A Αἰλάμ. Αἰλὰθ] A Ἐλάθ. Ἰδουμαῖοι ἦλθον] C ἦλθον οἱ Ἰδουμαῖοι. 7 σῶσον] C καὶ ῥῦσαι. ... ἐπανισταμένων ἐπ' ἐμὲ] C ὅτι ἐπανέστησάν μοι. 8 καὶ οἴκου] A καὶ ἐν τοῖς θησαυροῖς οἴκου. δῶρα] C Ἀσσυρίων δῶρα. 9 εἰς] C ἐπί. αὐτὴν posterius] C τὴν βασιλέα] C deest. 10 εἰς Δαμασκὸν] C desunt. ἀπάντησιν] A ἀπάντησιν. C συνάντησιν. τὸ ὁμοίωμα] C τὴν ὁμοίωσιν. καὶ πᾶσαν] C κατὰ πᾶσαν. Οὐρίας ὁ ἱερεὺς τὸ θυσιαστήριον] C θυσιαστήριον Οὐρίας. ὁ] C αὐτοῦ ὁ. 12 εἶδεν ὁ βασιλεὺς] C ἕως ἐποίησεν Οὐρίας ὁ ἱερεὺς ἕως τοῦ ἐλθεῖν τὸν βασιλέα ἐκ Δαμασκοῦ. Καὶ ἦλθεν ὁ βασιλεὺς, καὶ εἶδεν. καὶ ἀνέβη] C καὶ προσῆλθε πρὸς τὸ θυσιαστήριον ὁ βασιλεὺς, καὶ ἀνέβη. ἐθυμίασε] C ἀνήνεγκε. αὐτοῦ prius] C deest. 13 καὶ προσέχεε] C ἔσπεισεν αὐτῷ, καὶ προσέχεεν ἐπ' αὐτῷ. 14 Καὶ προσήγαγε ... τὸ ἀπέναντι] C Τὸ δὲ χαλκοῦν θυσιαστήριον ὃ ἦν ἐναντίον. C προσήγαγεν αὐτό. τὸ πρόσωπον] A C ἀπὸ προσώπου. κυρίου] C deest. τοῦ ἀναμέσον bis] C ἐκ μέσου bis. ἔδειξεν] C ἔδωκεν. 15 ἐπὶ] C ἐπί. πρόσφερε] C καὶ ἐπ' αὐτῷ πρόσφερε. τὴν ὁλοκαύτωσιν τοῦ ... τὰς ὁλοκαυτώσεις ... τὰς θυσίας. τὴν θυσίαν] C τὰς θυσίας. τὸ σπονδὴν] C ἐπ' αὐτῷ ἐκχεεῖς] C ἐν αὐτῷ προσχεεῖς. 16 ὁ βασιλεὺς] A desunt. C ponit post Ἄχαζ, ut & v. 17. 17 καθεῖλεν ἀπὸ τῶν βοῶν] C καὶ κατεβίβασεν ... τῶν μόσχων. ὑποκάτω αὐτῆς] C ὑπ' αὐτήν. ἔδωκεν] C ἔθηκεν. 18 ... θέμα] C καθέδρας τῶν σαββάτων. ἔξω] C ἐξωτέραν. 19 οὐχὶ] C οὐκ ἰδού. γεγραμμένα ἐπὶ βιβλίῳ] C γέγραπται ἐπὶ βιβλίου. τοῖς βασιλεῦσιν] C τῶν βασιλέων.

20 ἐν] C μετὰ τῶν πατέρων αὐτῦ ἐν.

CAP. XVII.

2 ἐν ὀφθαλμοῖς] C ἐνώπιον. 3 ἐγενήθη] C ἐγένετο. μαναὰ] C δῶρα. 4 ἀδικίαν] C ἐπιβουλήν. ὅτι] C ἐν τῷ ἐνιαυτῷ ἐκείνῳ] C ἐνιαυτὸν 5 ἀνέβη] C ponit post Ἀσσυρίων. ἐν πάσῃ τῇ γῇ] A ἐν C ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν. ἐπ'] C deest. 6 Ἐν ἔτει ἐννάτῳ] C Ἐν ἐννάτῳ ἔτει. τὴν Σαμάρειαν] C ponit ante βασιλεύς. ϗ ὄρη] C 7 ὅτι] C ὅτε. ἀναγαγόντι] C ἀγαγόντι. ἐκ γῆς] C ἐξ. 8 ἐκ] C ὅσα. 9 ὅσοι] C deest. ὐχ ὕτως] C ἀδίκως. αὐτῶν 10 ἑαυτοῖς] C ἑαυτοῖς οἱ υἱοὶ Ἰσραήλ. ἐπὶ] C ἐν. 11 ἐθυμίασε] ἐκ] A ἀπό. τῷ κυρίῳ] C deest. 13 κύριος] C ponit post ἐν] C desunt. ϗ ἐν χειρὶ] C ἐν χερσί. παντὸς ὁρῶντος] C νόμον] C νόμον μου. αὐτοῖς] C πρὸς αὐτούς. 15 Καὶ ἐπίστευσαν κυρίῳ τῷ θεῷ αὐτῶν. Καὶ ἀπώσαντο τὴν διαθήκην μαρτύρια ἃ διέθετο τοῖς πατράσιν αὐτῶν, ϗ τά. ὐκ ἐφύλαξαν] A ὀπίσω. ὧν] C περὶ ὧν. μὴ] A C τοῦ μή. 16 C Καὶ ἐγκατέλιπον. χώνευμα] C χωνευτά. ἄλσῃ] C ἄλσος. C στρατιᾷ. 17 διῆγον] C διήγαγον. οἰωνίζοντο] C οἰωνίζοντο οἰω-ἐν ὀφθαλμοῖς] C ἐνώπιον. 18 ϗ ὐχ] C ὐχ. αὐτῶν] A C αὐτῦ. C Καὶ ἀπώσατο κύριος ἅπαν τὸ σπέρμα Ἰσραήλ. Ἰσραὴλ] C ἐπ' αὐτοῖς. A habet ἐν ante παντί. ἐν] C 21 Ὅτι πλὴν Ἰσραὴλ ἐπάνωθεν] C Πλὴν ὅτι ἐῤῥάγη ὁ Ἰσραὴλ ἐβασίλευσαν τὸν] A ἐβασίλευσε τόν. C ϗ ἐβασίλευσεν ἐφ' ἑαυτοῖς. C ἀπώσατο. ἐξόπισθεν] C ἀπὸ ὄπισθεν. 22 πάσῃ ἁμαρτίᾳ] C πάσαις] A ἧ. C αἷς. αὐτῆς] C αὐτῶν. 23 καθὼς] C ὡς. ἐπάνω- 24 τὸ ἐκ] C ϗ ἐκ. ἀπὸ Αἰὰ] A ϗ ἀπὸ Αἰᾶ. C ϗ ἀπὸ] C κατῴκισεν αὐτούς. ϗ κατῳκίσθησαν ἐν ταῖς πόλεσιν αὐτῆς] αὐτῆς, ϗ κατῴκησαν ἐν αὐταῖς. 25 ἐν ἀρχῇ τῆς καθέδρας αὐτῶν] τὰ ἔθνη ταῦτα ἐκεῖ ἐν ἀρχῇ. ἐν αὐτοῖς τῷ] C εἰς αὐ- ἀποκτέννοντες] C ἐθανάτουν. 26 ἀντικατῴκισας] C κατῴκισας. 27 usque ad κρίμα] C ἐκεῖ ἕνα τῶν ἱερέων ὧν ἀπῴκισα ἐκ Σαμαρείας, ϗ κατοικείτω ἐκεῖ, ϗ φωτιεῖ αὐτοῖς τό. 28 ἀπῴκισαν] A ἀπήγαγον. ϗ ἦν] ἱερεύς. αὐτὺς πῶς] A ὁ ἱερεὺς αὐτὺς ὅπως. 29 ἔθνη ἔθνη] A ἔθνη. ἔθνος, bis in hoc versu. ἐν οἴκῳ τῶν] C αὐτὰς ἐν οἴκοις τῶν.] C κατῴκουν ἐν αὐταῖς. 30 Ἐργὲλ] A Γηγέλ. C Νηριγέλ. Ἀσι- C Ἀσιμά. 31 Ἐβλαζὲρ] C Νιβχάζ. ἡνίκα] C deest. ϗ Ἀναμέλεχ] θεοῖς] C θεῷ. 32 Καὶ ἦσαν, usque ad ϗ ἦσαν] C desunt.] C ἐξ αὐτῶν. ϗ] C ἀπὸ μέρους, καί. οἴκῳ] C τοῖς οἴκοις. 33 Καὶ] C Τὸν κύριον αὐτοί. θεοῖς αὐτῶν] A εἰδώλοις. ἀπῴκισαν] C ἀπῴ- 34 αὐτοὶ prius] C ὕτως. αὐτοὶ φοβῦνται, ϗ αὐτοὶ ποιῦσι] C τὸ ἀπ' φοβύμενοι τὸν κύριον, ϗ ὐκ ἐποίησαν. αὐτῶν, ϗ κατὰ τὴν κρίσιν C ϗ τὰ κρίματα. κατὰ τὸν νόμον, ϗ κατὰ τὴν ἐντολήν, ἣν] C τὰς ἐντο- τὸν νόμον, ὅν. ὐ ἔθηκε τὸ ὄνομα αὐτῦ] C ᾧ ἐπέθηκεν ὄνομα. 35] C θύσετε. 36 ὃς ἀνήγαγεν] C τῷ ἀγαγόντι. αὐτῷ θύσετε] A C ϗ θύσετε (θύσετε Comp.) 37 Τά, usque ad ἔγραψεν] A C Καὶ τὰ αὐτῦ ϗ τὰ κρίματα αὐτῦ, (deest in Comp.) ϗ τὸν νόμον αὐτῦ (Comp. deest) ϗ τὰς ἐντολὰς (pro his Comp. habet νόμον) ἅς. (ὃν Comp.)] A C φυλάξεσθε, ποιεῖν. 38 διέθετο] C ἔθετο. 39 ἀλλ'] ὑμῶν] C ὑμῶν αὐτόν. ἐκ] C ἐκ χειρός. 40 Καὶ ὐκ usque ad finem versus]. C ϗ ὐκ ἤκυσεν ἀλλ' ἢ ἐν τοῖς δικαιώμασιν αὐτῶν τοῖς αὐτοὶ ἐποίυν. 41 ἦσαν δυλεύοντες] C ἐδύλευον. υἱοὶ ϗ] A υἱοί. C υἱοὶ αὐτῶν, καί. καθὼς] C καθώς. ποιῦσιν] A ὕτως ποιῦσιν. C αὐ-

CAP. XVIII.

1 τῷ ... υἱῷ ... βασιλεῖ] C τῦ ... υἱῦ ... βασιλέως. 2 ἐτῶν] A C ἐτῶν ἦν.] C ἡ μητρὸς. Ἀβὺ] A Ἀβύθα. C Ἀβί. 3 ἐν ὀφθαλμοῖς] C ἐνώπιον. 4 Αὐτὸς] A Καὶ αὐτός. ἐξωλόθρευσε] C ἐξέκοψε, & ponit post ἄλση. ϗ τὸν] C ϗ συνέκοψεν Ἐζεκίας τόν. ἐκάλεσεν] A C ἐκάλεσε.] A αὐτός. Νεεσθὰν] C Νεεσθάν. 5 ϗ μετ' αὐτὸν ὐκ ἐγενήθη] C ὐκ μετ' αὐτόν. 6 ὄπισθεν] C ἀπὸ ὄπισθεν. Μωϋσῇ] A Μωϋσῆς. C κύριος Μωϋσῇ. 7 ϗ ἐν] A C ἐν. 9 βασιλεῖ] C βασιλεύοντος. ἐπὶ] A C deest.] C εἰς τέλος. τῷ Ἐζεκίᾳ] A C τῦ Ἐζεκίυ. ϗ] C deest.] C ἔθετο. ποταμῷ] C ποταμοῖς. ὄρη] C ἐν ὀρίοις. 13 ὅτι] C 14 Σενναχειρὶμ] C Σενναχειρίβ. ὃ ἐὰν] C ὅσα ἄν. ἐπέθηκεν ὁ] C 16 τὰς θύρας ναῦ] A C βασιλεὺς Ἰύδα τὰς θύρας τῦ ναῦ κυρίυ. τὸν Ῥαφὶς] A ϗ τὸν Ῥαβσάριν. C desunt. βαρείᾳ] A βαρείᾳ σφόδρα. (ex Comp.) Ἱερυσαλὴμ] A ponit ante πρὸς τόν. τῆς ἄνω] C ponit κολυμβήθρας. 18 ἦλθον] A ἐξῆλθον. C ἐξῆλθε. αὐτὸν] C αὐτούς. A deest. Σομνὰς] C Σοβνάς. Ἰωὰς] C Ἰωάχ, & vers. 26. Σαφὰτ] 19 τί] A C τίς. 20 Εἶπας] C deest. βυλή, ϗ δύναμις] C ϗ παράταξις γίνεται. 21 Νῦν ἰδὺ] C Καὶ νῦν ἐπί. πεποιθὼς] C πέποιθ- ἐν ἐμοί] A εἰς ἐμέ. νῦν] C deest. ὃς] C ὡς. στηριχθῇ] A C ἐπι- ὕτως] C ὕτως ἐστί. αὐτὸν] C αὐτῷ. 22 ὅτι εἶπας] C ἐὰν εἴπῃς. C τὸν θεὸν ἡμῶν. ἐστὶ] C deest. Ἐζεκίας] C ponit ante ἀπέστησε.] C μίχθητι. σεαυτῷ] A αὐτῷ. 24 ἀποστρέψεις] C ἀποστρέψεις. εἰς] C ἐπί. ἅρματα] A ἅρμα. 25 Καὶ νῦν] A Νῦν ἰδὺ.] C ὁ τῦ. δὴ] C deest. ὅτι ἀκύομεν] C ἀκύομεν γάρ. ὐ λαλήσεις] C] A C πρὸς ἡμᾶς. ϗ ἵνα τί λαλεῖς] C desunt. 27 ἐπὶ] A C] C ἢ πρός. ἀπέστειλε] C ἀπέσταλκε. ἐπὶ prius] C πρός. τῦ φαγεῖν ...] C ἵνα φάγωσι ... ϗ πίωσι. 28 λόγυς τῦ] C λόγυς τύτυς τῦ βασιλέως τῦ] C ponit ante ἐπαιρέτω. λόγυς] A C deest. δύνηται] C δυνήσεται. ὑμᾶς] C ponit post ἐξελέσθαι. αὐτῦ] A C μυ. 30 πρὸς] C ἐπί. κύριος. ὐ] A C ἡμᾶς ὁ κύριος. ϗ ὐ. ἐν χειρὶ] C εἰς χεῖρας.] C φάγεται ἕκαστος. ἀνὴρ] C ἕκαστος. φάγεται] C deest.] C ἕκαστος τὸ ὕδωρ. 32 ἕως] C ἕως ἄν. ὡς γῆ] C ὡς εἰς τὴν γῆν.] C γῆν. ἄρτυ] A ἄρτων. γῆ] C γῆν. Ἐλαίας] C deest. ζήσετε, ϗ] C ζήσεσθε, ὐκ ἀποθανεῖσθε. ῥύσεται] C ἐξελεῖται. 33 ἑαυτῦ χεῖρα] C γῆν αὐτῦ. 34 ἐστιν ὁ θεὸς] C εἰσιν οἱ θεοί, bis in hoc versu. Ἀβὰ] ὅτι] A C μή. 35 οἳ ἐξείλαντο τὰς γᾶς αὐτῶν] C ὃς ἐξείλετο τὴν 36 ἐκώφευσαν] C ἐσιώπησε. λέγων] C αὕτη, λέγοντος. 37 Καὶ] Hic incipit cap. 19. secundum Ald. υἱὸς] C ὁ τῦ. Ἰωὰς υἱὸς Σα-] A Ἰωὰς υἱὸς Ἰωσαφάτ. C Ἰωὰχ ὁ τῦ Ἀσάφ.

CAP. XIX.

2 τὸν προφήτην] A C ponunt post Ἀμώς. 3 ἰσχὺς] C ponit post ἐστι. 4 βλασφημεῖν] C ἐλέγχειν. περὶ] C ὑπέρ. 6 τάδε] C ὕτως. ἀπὸ τῶν] A ἀπὸ προσώπυ τῶν. ὧν] C οἷς. τὰ] C οἷς ἐμὲ τά. 8 ἐπέστρε-ψε] A C ἀπέστρεψε. ἐκ] C ἀπό. 9 ἤκυσε] C ἤκυσεν ὁ βασιλεὺς τῶν Ἀσσυρίων. λέγων] C λεγόντων. ἐξῆλθε πολεμεῖν μετὰ σῦ] C ἐξελήλυθε τῦ πολεμῆσαί σε. ἐπέστρεψε] C ἀπέστρεψε. 10 Μὴ ἐπαιρέτω σε] A ὕτως ἐρεῖτε Ἐζεκίᾳ βασιλεῖ τῆς Ἰυδαίας, Μὴ ἐπαιρέτω σε. C Τάδε ἐρεῖτε πρὸς Ἐζεκίαν βασιλέα Ἰύδα, Μή σε ἀπατάτω. ἐν] A C ἐπ'. 11 τῦ ἀναθεματίσαι] C ὡς ἐξωλόθρευσαν. σὺ] C πῶς σύ. 12 ἐξαιρύμενοι] C deest. αὐτὺς] C deest. Ῥαφὶς] A Φαρές. C Ῥασίφ. Ἐδὲμ] C Ἀδέν. Θαεσθὶν] A Θαλασσεὶμ. C Θαλασάρ. 13 τῦ ἐστιν posterius] C deest. 14 τὰ βιβλία ἐκ χειρὸς τῶν. C τὸ βιβλίον παρὰ τῶν. αὐτὰ] C αὐτό, bis. ἐναντίον] C ἐνώπιον. 15 καὶ εἶπε] C καὶ προσηύξατο ὁ Ἐζεκίας πρὸς κύριον, λέγων. 16 ἄκυσον] A ἄκυσόν μυ. C ἐπάκυσον. τὺς λόγυς] C τῶν λόγων. 17 Ὅτι] A Ὅτι ἐν] C Ἐπ'. ἔθνη] C ἔθνη ϗ πᾶσαν τὴν γῆν αὐτῶν. 18 ἔδωκαν] A ἔδωκεν. ὅτι ὐ θεοί εἰσιν] C ὐ γὰρ ἦσαν θεοί. λίθος] C λίθοι. 19 σῶσον] C ῥῦσαι. γνώσονται] C γνώτωσαν. σὺ] A C σὺ εἶ. 20 θεὸς τῶν δυνάμεων] C desunt. ἤκυσα] A C ponunt ante ἅ. 21 ἐπ' αὐτὸν] A περὶ αὐτῦ. C πρὸς αὐτόν. ἐξυδένωσε] C ἐφαύλισε. ἐμυκτήρισε] A ἐξεμυκτήρισε. ἐπὶ σοὶ] C ponit post κεφαλήν. αὐτῆς] C deest. 22 ϗ τίνα] C καί. φωνήν] C τὴν φωνήν συ. 23 ὠνείδισας] C ὠνείδικας τόν. ἀναβήσομαι] C ἀνέβην. μηρὺς] A μέρος] C μέρυς. τὰ] A ϗ τά. C deest. μέσυ] A C μέρος. δρυμῦ ϗ (τῦ Comp.) Καρμήλυ] A τῦ τέλυς αὐτῦ δρυμῦ Καρμήλυ αὐτῦ. 24 ἔψυξα] A C ἐφύλαξα. ἐξερήμωσα] C ἐξήρανα αὐτά. τῦ ποδὸς] C τῶν ποδῶν. περιοχῆς] C συνοχῆς. 25 Ἔπλασα] A Μὴ ὐκ ἤκυσας, Εἰς ἀπομακρόθεν αὐτὴν ἐποίησα, ὡς ἀπὸ ἡμερῶν ἀρχῆθεν ἔπλασα. C Οὐκ ἤκυσας ὅτι μακρόθεν ἐγὼ ἐποίησα αὐτήν; ἐξ ἡμερῶν ἔπλασα. συνήγαγον] A ϗ ἤγαγον. C ϗ νῦν ἤγαγον. ἐγενήθη] C ἐγένετο. ὀχυρὰς] A ὀχυραί. 26 χόρτος] C ὡς χόρτος. ϗ] C ἤ. χλόη] C ὡς χλόη. πάτημα] A πατήματα. 27 ἔγνων] C ponit post ἐμὲ prius. ἔξοδόν συ] C ἔξοδόν συ, ϗ τὴν εἴσοδόν συ. ἐπ' ἐμὲ prius] A deest. 28 θήσω τὰ ἄγκιστρα] C ἐμβαλῶ τὸ ἄγκιστρον. ἐν τοῖς μυκτῆρσι] C εἰς τὺς μυκτῆρας. 29 φάγῃ] A C φαγῇ. τῦτον] C ponit post ἐνιαυτόν. αὐτόματα] C συνηγμένα. ϗ τῷ] C ϗ ἐν τῷ. ἀνατέλλοντα] C αὐτόματα. σπορὰ ϗ ἀμητὸς ϗ φυτεία ἀμπελώνων] C σπείρετε, ϗ ἀμήσατε, ϗ φυτεύσατε ἀμπελῶνας. 31 τῦτο] C ταῦτα. 32 Οὐχ ὕτως] C Διὰ τῦτο. ταύτην] C ταύτην λέγει κύριος. ἐπ'] C deest. ϗ ὐ μὴ ἐκχέῃ] C ὐδὲ μὴ προσχέῃ. πρὸς] A C ἐπ'. πρόσχωμα] C χῶμα. 33 Τῇ] C Καὶ τῇ. λέγει] C φησί. 34 δι'] A C τῦ σῶσαι αὐτὴν δι'. 35 νυκτὸς] A ἕως νυκτός. ἐν τῇ παρεμβολῇ] C ἐκ τῆς παρεμβολῆς. ἐπορεύθη, ϗ ἀπέστρεψε] A C ἀπέστρεψε, ϗ ἐπορεύθη. 36 ᾤκησεν] C κατῴκησεν. 37 Μεσεράχ] C Νεσεράχ. καὶ prius] C deest. οἱ υἱοὶ] C υἱοί. αὐτοὶ ἐσώθησαν] A ἐσώθησαν. C αὐτοὶ διεσώθησαν. Ἀραράθ] A Ἀραράτ. C Ἀραράτ.

CAP. XX.

1 εἰς] C ἕως. τῷ οἴκῳ] C περὶ τῦ οἴκυ. συ] A C συ, ὅτι. 2 πρὸς] A C τὸ πρόσωπον αὐτῦ πρός. ηὔξατο] C προσηύξατο. 3 κύριε] C Ὦ δὴ κύριε. δὴ ὅσα] A μυ δὴ ὅσα. C ὡς. καρδίᾳ πλήρει] C ἐν καρδίᾳ τελείᾳ & A habet ἐν. κλαυθμῷ] C ἐν κλαυθμῷ. 5 ἴδον] A C ϗ ἴδον. τῇ prius] A ϗ ἐν τῇ. ἀναβήσῃ] A C ϗ ἀναβήσῃ. 6 τὰς ἡμέρας] A τὰ ἔτη. πεντεκαίδεκα] C δεκαπέντε. σώσω] C ῥύσομαι. 7 εἶπε] C εἶπεν Ἡσαΐας. ὑγιάσει] C ὑγιάσῃ. 9 τῦτο] C τῦτό σοι. βαθμὺς] A C ἀναβαθμύς, bis in hoc versu, ut & ver. 10. & 11. ἐὰν ἐπιστρέψῃ] A ἐὰν ἐπιστραφῇ. C ἢ ἀναστρέψει. 10 ὐχὶ] C ὐχ ὕτως. ἐπιστραφήτω] C ὑποστραφήτω. ἐν τοῖς ἀναβαθμοῖς] A C desunt. 11 ἀναβαθμοῖς] A ἀρι-θμοῖς. C ἀναβαθμοῖς Ἄχαζ οἷς κατέβη. δέκα βαθμὺς] C τὺς δέκα ἀναβαθμύς & ponit ante εἰς τά. 12 Μαρωδὰχ Βαλαδὰν] C Βαρωδάχ. βιβλία, ϗ μαναὰ] C ἐπιστολὰς ϗ δῶρα. ὅτι ἤκυσεν] C ἤκυσε γάρ. 13 ὅλον] C πάντα. τὸ prius] C ϗ τό. τὰ] C ϗ τά. σκευῶν] C σκευῶν αὐτῦ. ὅσα] C πάντα ὅσα. αὐτῦ] C deest. ὐκ ἦν λόγος ὃν] C ϗ ὐ παρέλιπεν ὅ. πάσῃ τῇ ἐξυσίᾳ] C παντὶ θησαυρῷ. 14 πρὸς αὐτὸν] C αὐτῷ. οἱ] C πρὸς σὲ οἱ. ἥκασι] C ἧκον bis. 15 εἶπε] C εἶπεν Ἡσαΐας. εἶπε] A C εἶπεν Ἐζεκίας. ἀλλὰ ϗ τὰ] C καί. 17 ἔρχονται] A C ἔρχονται φησὶ κύριος. ληφθήσεται] C ἀρθήσεται. Βαβυλῶνα] A Βαβυλῶνα εἰσελεύσεται. ϗ] C deest. ὃ] C deest. 18 Καὶ usque ad λήψεται] C Καὶ ἀπὸ τῶν υἱῶν συ τῶν ἐξεληλυθότων ἐκ σῦ ὧν ἐγέννησας. λήψεται] A ληφθήσονται. C λήψονται. ἔσω] C γενέσθω ἐν] C ϗ δικαιοσύνη ἐν. 19 ὅσα] C πάντα ὅσα. τὴν] C ϗ τήν. 20 ὑδραγωγὸν] C ὑδραγωγόν, ὃ ἐποίησε. ὐχὶ] A C ὐκ ἰδού. γεγραμμένα ἐπὶ βιβλίῳ] C γέγραπται ἐπὶ βιβλίυ. τοῖς βασιλεῦσιν] C τῶν βασιλέων. 20 αὐτῦ, ϗ] A C αὐτῦ, ϗ ἐτάφη ἐν πόλει Δαυΐδ, καί.

CAP. XXI.

1 δώδεκα ἐτῶν] C ἐτῶν δώδεκα. τῇ μητρὶ] C τῆς μητρός. Ἀψιβὰ] A Ὀφσιβία. C Ἐψιβά. 2 ἐν ὀφθαλμοῖς] C ἐνώπιον. κατὰ] A C ϗ ἐπορεύθη κατά. 3 ἐπέστρεψε] C ἐπέστρεψε Μανασσῆς. τῇ] C τῷ δυνάμει] C στρατιᾷ & ver. 5. 4 ὡς εἶπε] A ὡς εἶπε κύριος] C ἐν ᾧ εἶπεν. 5 θυσιαστήριον] C θυσιαστήρια. δυνάμει] C στρατιᾷ. δυσὶν] C δύο. 6 τὺς υἱὺς] C τὰ τέκνα. τεμένη] A θελητήν. C ἐγγαστριμύθυς. ποιεῖν] C ποιῆσαι. ἐν ὀφθαλμοῖς] C ἐνώπιον. 7 οἴκῳ] C οἴκῳ κυρίυ. ϗ ἐν] C ἐξελέξατο κύριος ἐν. ἣ ἐξελεξάμην] C desunt. ϗ θήσω] C θεῖναι. εἰς] A C ἐκεῖ εἰς. 8 οἵτινες usque ad ἐνετειλάμην] C πλὴν ἐὰν φυλάξωνται τῦ ποιεῖν κατὰ πάντα ἃ ἐνετειλάμην αὐτοῖς, κατὰ πάντα τὸν νόμον, ὅν. δῦλος] C παῖς. 9 Μανασσῆς] C ponit ante ἐπλάνησεν. ἐν ὀφθαλμοῖς] C ἐνώπιον. ἠφάνισε] C ἐξῆρε. ἐκ] C ἀπό. 10 δύλων] C παίδων. 11 ἀπὸ πάντων ὧν] C κατὰ πάντα ὅσα. ϗ ἐξήμαρτε] A ϗ ἐξήγαγε. C ἐξήμαρτεν & ponit post Ἰύδαν. αὐτῶν] C αὐτῦ. 12 φέρω] C ἐπάγω. Ἰύδαν] C ἐπὶ Ἰύδαν. ἠχήσει] C αὐτῦ ἠχῆσαι. 13 τὸ στάθμιον] C τὸν σταθμόν. ἀπαλείψω] C ἐξαλείψω. ἀπαλείφεται ὁ ἀλάβαστρος] C ἐξαλείφεται τὸ πυξίον. ἐπὶ πρόσωπον] A ἀπὸ προσώπυ. 14 ἀπώσομαι] C ἀπολείψω. 15 ὅσα] A ὅτι. 16 εἰς] C ἐπί. πλὴν ἀπὸ] A πλήν. C ἐκτός. 17 ἡ ἁμαρτία ... ἣν] C αἱ ἁμαρτίαι ... ἅς. ὐχὶ] C ὐκ ἰδού. γεγραμμένα ἐπὶ βιβλίῳ] C γέγραπται ἐπὶ βιβλίυ & ver. 25. τοῖς βασιλεῦσιν]

C τῶν

C τῶν βασιλέων & ver.25. 18 Ἀμὼς] C Ἀμὼν & ver.19. 19 Ἰετέβα] A Ἰτεβαά. C Ἰτέβα. 20 ἐν ὀφθαλμοῖς] C ἐνώπιον. 21 ἐλάτρευσε] C ἐδούλευσε bis in hoc versu. 23 Ἀμὼς πρὸς] C Ἀμὼν ἐπ'. 24 ὁ λαὸς] C πᾶς ὁ λαός. πάντας] A C deest. συστραφέντας ἐπὶ τὸν βασιλέα Ἀμὼς] C ἐπιβεβουλευκότας τῷ βασιλεῖ Ἀμών. 28 αὐτὸν] C τὸν Ἀμών. Huic capiti Ald. adjungit duos priores versus cap. sequentis.

CAP. XXII.

1 Ἰεδία] C Ἰεδιδία. Βασουρὼθ] C Βασουκώθ. 2 τὸ] C Ἰωσίας τό. ἐν ὀφθαλμοῖς] C ἐνώπιον. καὶ posterius] A οὐδέ. C ἤ. 3 ἐγενήθη] C ἐγένετο. τῷ βασιλεῖ Ἰωσίᾳ] C Ἰωσίου τοῦ βασιλέως Ἰούδα. ἐν τῷ μηνὶ τῷ ὀγδόῳ] C desunt. ὀγδόῳ] A ἑβδόμῳ. υἱοῦ] A υἱόν. 4 σφράγισον] C χώνευσάτε. ἐν οἴκῳ] A εἰς οἶκον. συνήγαγον] A εἰσήγαγον. 5 δότωσαν αὐτὸ] C δοθήτω. καθεσταμένων] A καθεστηκότων. δώσειν αὐτὸ] C ἔδωκαν αὐτὸ κατὰ τὸ ῥῆμα τοῦ βασιλέως. 7 ποιοῦσι] C ἐποίουν. 8 τὸ βιβλίον πρὸς Σαπφὰν] A C τῷ Σαφὰν (A Σαπφὰν) τὸ βιβλίον. 9 εἰσῆλθεν ἐν οἴκῳ κυρίου] A εἰσήνεγκε. C εἰσήνεγκε Σαφάν. πρὸς τὸν βασιλέα] C τῷ βασιλεῖ Ἰωσίας. καὶ ἀπέστρεψε] A Ἰωσίαν, καὶ ἐπέστρεψε. C καὶ ἐπέστρεψε. τῷ βασιλεῖ] C αὐτῷ. ῥῆμα] A λόγον. ἔδωκεν] A C ἔδωκαν. χεῖρα] C χεῖρας. 10 εἶπε] C ἀπήγγειλε. πρὸς τὸν βασιλέα] C τῷ βασιλεῖ Ἰωσίᾳ. βιβλίον] A βιβλίον νόμου. 11 τοὺς λόγους] C τῶν λόγων. καὶ] C deest. 13 λαοῦ] A C λαοῦ μου. καὶ περὶ τῶν] C ὑπὲρ τῶν. A περὶ τῶν. τούτου] C ponit ante τοῦ εὑρεθέντος. ὑπὲρ οὗ] C διότι. καθ' ἡμῶν] C ἐν αὐτῷ. 14 Ἀχοβὼρ, καὶ Σαπφὰν] C Σαφὰν καὶ Ἀχοβώρ. μητέρα] A C γυναῖκα. Θεκκουὰν] A C Θεκκουέ. αὕτη] C αὐτή. αὐτὴν] A αὐτὴν κατὰ ταῦτα. 15 αὐτοῖς] C πρὸς αὐτούς. 16 ἐπάγω κακὰ] C κακὰ ἐπάγω. ἐνοικοῦντας αὐτὸν] C κατοικοῦντας ἐν αὐτῷ. πάντας] A ἅπαντας. οὓς] C οὗ. 17 ἐθυμίων] C ἐθυμίασαν. ὅπως] C ἵνα. ἐν] C ἐν πᾶσι. 18 Καὶ πρὸς] C Πρὸς δέ. ἐκζητῆσαι] A ἐκζητοῦσαι. C τοῦ ἐκζητῆσαι. τάδε] C οὕτως. 19 οἱ λόγοι οὓς ἤκουσας, ἀνθ' ὧν ὅτι] C ἀνθ' ὧν ἤκουσας τοὺς λόγους μου. Καί. ὡς] C μου ὡς. αὐτὸν] C ἐν αὐτῷ. εἶναι] C γενέσθαι. λέγει] C φησί. 20 Οὐχ] C Οὐχί. ἰδοὺ] A ἐγώ. C ἰδοὺ ἐγώ· ὀφθήσεται ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς] C ὄψονται οἱ ὀφθαλμοί. ἐν πᾶσι τοῖς κακοῖς οἷς ἐγώ εἰμι] C πάντα τὰ κακά, ἃ ἐγώ. τοῦτον] A C τοῦτον, καὶ ἐπὶ τοὺς κατοικοῦντας αὐτόν.

CAP. XXIII.

Sed Ald. hoc caput adjungit præcedenti.

1 ὁ] C Ἰωσίας ὁ. ἑαυτὸν] A C αὐτόν. 2 ἐν] C deest. καὶ ἕως] C ἕως. 3 ἔστη] A ἀνέστη. πρὸς] ἐπί. πορεύεσθαι] C πορευθῆναι. τοῦ prius] C καὶ τοῦ. δικαιώματα] C προστάγματα. πάσῃ ... πάσῃ] C ὅλῃ ... ὅλῃ. τὰ γεγραμμένα ἐπὶ τὸ βιβλίον τοῦτο] C τοὺς γεγραμμένους ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ. 4 τῆς δευτερώσεως] C τοῖς δευτερεύουσι. 5 τὰ πεποιημένα] C ἃ ἐποίησαν. δυνάμει] C στρατιᾷ. 6 χωμαρίμ, οὓς ἔδωκαν] C ἱερεῖς οὓς κατέστησαν οἱ. καὶ ἐθυμίων] C τοῦ θυμιᾷν. καὶ τοῖς] A καὶ ἐν τοῖς. περικύκλῳ] C κυκλόθεν. μαζουρὼθ] C μαζαλώθ. δυνάμει] C στρατιᾷ. ἔξωθεν] C ἔξω τῆς. αὐτὸν] C αὐτά. αὐτοῦ] C deest. τὸν τάφον] C τοὺς τάφους. 7 καδησίμ] C καδησείν. οὗ] C ἐν ᾧ. χεττιΐμ] C στολάς. 8 ἀνήγαγε] A ἀνήνεγκε. C ἐξήγαγε. ἐθυμίασαν] C ἐθυμίων. Γαιβὰλ] C Γαβαά. A Δάν. πυλῶν] C ὑψηλῶν. τὴν θύραν] C desunt. πόλεως] A πύλης. τῶν ἐξ] C τὸν ὄντα ἐξ. τῇ πύλῃ] C εἰσπορευομένου τὴν πύλην. 9 ὅτι] C deest. ἔφαγον] A φαγεῖν. 10 τὸν Ταφὲθ τὸν] C Τόφεθ τό. διάγειν] A διάγειν. C μὴ διάγειν. ἄνδρα posterius] C deest. τῷ Μολὸχ] C ponit post πυρί. 11 ἔδωκαν] C ἀνέθηκαν. εἰς] C πρός. βασιλέως] C ponit post ἀνέχου. πυρὶ] A C ἐν πυρί. 12 τὰ ἐπὶ τοῦ δώματος τοῦ ὑπερῴου] C ἃ ἦν ἐπὶ τῶν δωμάτων τῶν ὑπερῴων. δυσὶν] C δύο. καθεῖλεν ... κατέσπασεν] C κατέσπασεν αὐτὰ ... καθεῖλεν. ἔρριψεν] C συνέτριψε. 13 πρόσωπον] C προσώπου. τοῦ Μοσθὰθ] C Μαχίθ. τῇ Ἀστάρτῃ] A τῇ Ἀσάλ τῇ. προσοχθίσματι prius] C βδελύγματι. Μολὸχ] A Μολχόλ. 14 ἐξωλόθρευσε] C ἐξέκοψε. 15 ἐκεῖνο] A ἐκεῖνο, καί. C ponit ante τὸ θυσιαστήριον. κατέσπασε] C καθεῖλε. 16 ἐξένευσεν] C ἀπέστρεψεν. ἐκεῖ] A C ὄντας ἐκεῖ. τῇ πόλει] C τῷ ὄρει. αὐτὸ] C τὸ θυσιαστήριον. ἐν τῷ] C ἐν. ἐν τῇ ἑορτῇ] C ponit post θυσιαστήριον. ἦρε] C Ἰωσίας ἦρε. 17 τί τὸ σκόπελον ἐκεῖνο ὃ] C τίς ὁ σκόπελος ἐκεῖνος ὄν. ὁ ἄνθρωπος] C οὗτος ὁ τάφος τοῦ ἀνθρώπου. ὁ ἐξεληλυθὼς ἐξ] A δεῦρο ὁ ἐξεληλυθὼς ἐξ. C τοῦ ἐξεληλυθότος ἐκ τοῦ. ἐπικαλεσάμενος] C λελαληκότος πάντας τούς. ἐπικαλέσατο] C ἐποίησας νῦν. θυσιαστήριον] A θυσιαστηρίου. C θυσιαστήριον τὸ ἐν. 18 εἶπεν, Ἄφετε] C εἶπεν Ἰωσίας, Ἐάσατε. ἀνὴρ μὴ κινησάτωσαν (A κινησάτω) τὰ] C μηδεὶς κινησάτω τά. ἐρρύσθησαν] A διερρύσθησαν. C διεσώθη. 19 πάντας] A εἰς πάντας. παροργίζειν] C τοῦ παροργίσαι τόν. ἀπέστησεν] C καθεῖλεν. ἐν] A C deest. πάντα] C κατὰ πάντα. 20 ἐθυσίασε] C ἔθυσε. αὐτῶν] C deest. ἐπεστράφη] C ἀπέστρεψεν Ἰωσίας. 21 ἐπὶ βιβλίου] A ἐπὶ βιβλίον. C ἐν τῷ βιβλίῳ. 22 ἐγενήθη] C ἐγένετο. τὸ] C κατὰ τό. ἀφ'] C ἀπὸ τῶν. πάσας τὰς ἡμέρας] A πασῶν ἡμερῶν. C ἐν πάσαις ταῖς ἡμέραις. 23 ἢ] A C ἢ ἐν. ἐγενήθη τὸ πάσχα] C ἐγένετο τὸ πάσχα τοῦτο. 24 θελητὰς] C ἐγγαστριμύθους. γνωριστὰς] A C γνώστας. Ἰωσίας] A C ὁ βασιλεὺς Ἰωσίας. οὗ] C ὡς. 25 αὐτῷ] A ponit post ἐγενήθη. ἐγενήθη] C ἐγένετο. αὐτῷ] C αὐτοῦ. 26 θυμοῦ] C ponit post ὀργῆς. τῆς μεγάλης] C τοῦ μεγάλου. ὀργῇ] C ἐν ὀργῇ. ἐπὶ] C ἐπὶ πάντας. 27 καίγε τὸν] C καίγε καὶ τόν. ὃ] A ὅν. C εἰς ὅν. 28 γεγραμμένα] C γέγραπται. βιβλίῳ] C βιβλίου. τοῖς βασιλεῦσιν] C τῶν βασιλέων. 29 Ἐν δὲ] C Ἐν. Hic incipit cap. 23. in Ald. ἡμέραις αὐτοῦ] C αὐταῖς ἡμέραις. εἰς ἀπαντὴν] A εἰς ἀπάντησιν. C ὁ βασιλεὺς εἰς ἀπάντησιν. αὐτοῦ] C αὐτῷ. Νεχαὼ] C Φαραώ. αὐτὸν] C αὐτὸν ... 30 ἐπεβίβασαν αὐτὸν] C ἀνεβίβασαν. ἐκ] A C ἐν. τάφῳ αὐτοῦ] A C τάφῳ αὐτοῦ ἐν πόλει Δαυίδ. 31 τρίμηνον] C τρεῖς μῆνας. Ἀμιτὰλ] A ... Ἀμιτάν. Λοβνὰ] C Λοβεννά. 32 ἐν ὀφθαλμοῖς] C ἐνώπιον. 33 ... βλαὰμ] A Ῥεφλαά. C Ῥεβλαά. ἔδωκε ζημίαν] C ἐπέβαλε φόρον. ... τὸν] C καὶ δέκα. 34 βασιλέως Ἰούδα] C desunt. ἐπέστρεψε τὸ ὄνομα αὐτοῦ] C ἐπέθηκεν αὐτῷ ὄνομα. καὶ τὸν] C τὸν δέ. Ἰωάχαζ] A Ἰωάχαζ ... εἰσήνεγκεν] C ἀπήγαγεν αὐτόν. 35 ἐτιμογράφησε] C προσελόγησε ... συντίμησιν] C δύναμιν. ἔδωκαν] A ἔδωκε. μετὰ] A παρά. τὸ δοῦναι] C δοῦναι αὐτό. 36 ἐτῶν] C ἐτῶν ἦν. τῇ μητρὶ] C τῆς μητρός. ... C Ζαβουδά. Φαδαὴλ] C Φαδαΐα. 37 ἐν ὀφθαλμοῖς] C ἐνώπιον.

CAP. XXIV.

1 ἐγενήθη] C ἐγένετο. ἐπέστρεψε] C ἀπέστρεψε. 2 κύριος αὐτοῦ] C ... Ἰωακὶμ κύριος. Μωὰβ] C Μωαβιτῶν. ἐν τῇ γῇ Ἰούδα] C ἐπὶ τὸν Ἰούδαν ... κατισχῦσαι κατὰ τὸν λόγον] C ἀπολύειν αὐτὸν κατὰ τὸ ῥῆμα. 3 ἐπὶ τὸν θυμὸν κυρίου ἦν ἐν τῷ Ἰούδα] C θυμὸς κυρίου ἦν ἐπὶ τὸν Ἰούδαν τοῦ. ἀποστῆσαι] A C ἀποστῆναι. ἐν ἁμαρτίαις] C διὰ πάσας τὰς ἁμαρτίας. 4 Καίγε τὸ αἷμα ἀθῷον] C Καὶ ἐν τῷ αἵματι ἀθῴῳ ᾧ. ἔπλησε] C ἐνέπλησε. 5 γεγραμμένα ἐπὶ βιβλίῳ] C γέγραπται ἐπὶ βιβλίου. τοῖς βασιλεῦσιν] C τῶν βασιλέων. Ἰωακὶμ] C ... 6 Ἰωαχὶμ] C Ἰωαχίν. A Ἰεχονίας. 7 ὅτι] C διότι. 8 Υἱὸς ὀκτωκαίδεκα ἐτῶν] C Δέκα καὶ ὀκτὼ ἐτῶν ἦν. Νεσθὰ] C Νεεσθάν. Ἐλλανασθὰμ] C Ἐλναθάν. ἐν ὀφθαλμοῖς] C ἐνώπιον. 10 Ἐν] A Καὶ ἐν. 11 πόλιν] A πόλιν ... Ἱερουσαλήμ. ἐπὶ] C deest. 12 ἐπὶ] C πρὸς τόν. καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ] C ponit ante καὶ οἱ παῖδες. αὐτὸν] C αὐτούς. 13 ἐκεῖθεν] A ponit post ... οἴκου prius] A C τοὺς ἐν τῷ (τῷ deest in Comp.) οἴκῳ. αἰχμαλωσίαν] A ... αἰχμαλωσίαν. C deest. αἰχμαλωτίσας] A deest. πάντα] A C πάντα ... πλὴν οἱ πτωχοὶ] C ὑπελείφθησαν πλὴν τῶν πενομένων. 15 ἀπῴκισε] C ... κισε. εἰς ἀποικεσίαν] C ἐν ἀποικισμῷ. τῆς δυνάμεως ἑπτακισχιλίους] C ... τοὺς ἑπτὰ χιλιάδας. 16 συγκλείοντα χιλίους. Πάντες δυνατοὶ ποιοῦντες] C ... κλειστὴν χιλίους τοὺς πάντας δυνατοὺς ἄνδρας ἰσχύϊ ποιοῦντας. καὶ ἤγαγε] C ἀπήγαγεν. 17 Βαθθανίαν υἱὸν] C Ματθανίαν ἀδελφὸν τοῦ πατρός. τὸ ὄνομα αὐτοῦ] C αὐτῷ ὄνομα. 18 ἐνιαυτῶν] C ἐτῶν ἦν. Ἀμιτὰλ] A Ἀμιτά. Ἱερεμίου] C A Ἱερεμίου ἐκ Λοβεννὰ (A Λοβνά.) 19 ἐνώπιον] A ἐν ὀφθαλμοῖς. 20 ... ἐπὶ] C ἦν ἐν. ἕως] C ἕως οὗ.

CAP. XXV. In Ald. XXIV.

1 ἐγενήθη] A C ἐγένετο. δεκάτῳ] A C δεκάτῳ (A δωδεκάτῳ) ... τοῦ μηνός. αὐτὴν] C αὐτῇ. ᾠκοδόμησεν] C περιῳκοδόμησεν. περίτειχος] C τεῖχος. 2 ἐν περιοχῇ] C εἰς περιοχήν. τοῦ βασιλέως] C ponit post ... κίου. 3 ἦσαν ἄρτοι] C ἦν ἄρτος. 4 τοῦ πολέμου] C πολεμισταί. ἐπὶ] C ἐπὶ τὴν πόλιν κύκλῳ] C ἐκύκλουν τὴν πόλιν. ἐπορεύθη] A C ἐπορεύθησαν. Ἀραβὰ] C ἐπὶ δυσμάς. 5 ἐδίωξεν ἡ] C κατεδίωξε. ἐν Ἀραβὼθ] C κατὰ ... διεσπάρη] C διεσπάρησαν ἀπό. 6 ἤγαγον] C συνήγαγον. Ῥεβλαθὰ] A C Δεβλαθά. 7 τοὺς υἱοὺς Σεδεκίου ἔσφαξε κατ' ὀφθαλμοὺς] C ἔσφαξε τοὺς υἱοὺς ... ἐνώπιον. ἤγαγεν] A ἤγαγεν αὐτόν. C ἀπήγαγεν αὐτόν. 8 Καὶ ἐν] A Ἐν δέ. τῷ ... βασιλεῖ] C τῆς βασιλείας ... βασιλέως. ἑστὼς] C ὁ ἑστηκώς. 9 ... οἶκον] A C πάντα οἶκον μέγαν. ὁ ἀρχιμάγειρος] C ἐν πυρί. 10 καθεῖλε] C καθεῖλεν, & κυκλόθεν ponit post Χαλδαίων. 11 τὸ περισσὸν τοῦ λαοῦ τὸ (A καὶ τὸ) καταλειφθὲν] C τὸ καταλειφθὲν τοῦ λαοῦ. καὶ τοὺς usque ad Ναβουζαρδὰν] C καὶ τοὺς προσκεχωρηκότας τῷ βασιλεῖ Βαβυλῶνος· καὶ τὸ κατάλοιπον τοῦ λαοῦ ... κισεν. 12 ἀπὸ τῶν πτωχῶν] C τῶν πενήτων. ὑπέλιπεν] C ὑπελείπετο. ... βεὶν] C γεωργούς. μεχωνὼθ] C βάσεις. 13 συνέτριψαν] C συνέτριψε. ... C ἔλαβον. αὐτῶν] A αὐτόν. C αὐτῶν, καὶ ἀπήνεγκαν. 14 τὰ ἱερὰ] C ... κρεάγρας. λειτουργοῦσιν] C ἐλειτούργουν. ἔλαβε] C ἔλαβον. 16 στύλους] C καὶ τοὺς στύλους. μεχωνὼθ] C βάσεις. τῷ] C ἐν. 17 τὸ χωθὰρ, usque ad ... κλῳ] C τὰ ἐπιθέματα χαλκᾶ τῶν στύλων τριῶν πήχεων τὸ ὕψος τοῦ ἐπιθέματος τοῦ ἑνός, καὶ δίκτυον, καὶ ῥοαὶ αἱ ἐπὶ τὰ ἐπιθέματα. ἐπὶ τῷ σαβαχὰ] A καὶ ... ἑκατὸν ἐπὶ τῷ σαβαχάκ. C ἐπὶ τοῦ δικτύου. 18 Σαραίαν] C Σαρίαν ... δευτερεύοντος] C τὸν ἱερέα τὸν δεύτερον. 19 ἔλαβον] C ἔλαβεν. ὃς ἦν ἐπιστάτης] A ὃς ἦν ἐπιστάτης ἐπί. C τὸν καθεσταμένον. τῶν ἀνδρῶν τῶν πολεμιστῶν] C ἐπὶ τοὺς ἄνδρας τοὺς πολεμιστάς. ἄνδρας τοῦ] C ἄνδρας ἀπὸ τοῦ. 20 ἤγαγεν] C ἀπήγαγεν. Ῥεβλαθὰ] A C Δεβλαθά, & vers. 21. ἔπαισεν] C ἐπάταξεν. εἰς] C ἐν. ἐπάνωθεν] C ἀπό. 22 ὁ λαὸς ὁ καταλειφθεὶς] C ἐπὶ τὸν λαὸν τὸν καταλειφθέντα. οὓς] C ὅν. καὶ] A C deest. αὐτῶν] C αὐτόν. υἱὸν posterius] C υἱοῦ. 23 αὐτῶν] C αὐτοῦ. Μασσηφὰθ] A C Μασσηφά. Ἰωνὰ] A Ἰωάν. Ἰωανάν. Καρηὲθ] A Καρηέ. C Καρηέ. Μαχαθὶ] A Λαχαθί. C τοῦ Μαχαθί. 24 αὐτοῖς] C ponit ante Γοδολίας. πάροδον τῶν] C ἀπὸ τῶν. 25 ἐγενήθη] C ἐγένετο. ἑβδόμῳ μηνὶ] C μηνὶ τῷ ἑβδόμῳ. Ἐλισαμὰ] C Ἀσαμά. βασιλέων] C τῆς βασιλείας. ἀπέθανε] C ἐθανάτωσεν αὐτόν. οἳ ἦσαν] C ... ὄντας. 26 τῶν δυνάμεων] C τῆς δυνάμεως. 26 ἐγενήθη] C ἐγένετο. ἀποικίας] A C ἀποικεσίας. Εὐιλμαρωδὲκ] C Ἐβὶλ Μεροδάχ. αὐτοῦ posterius] C deest. 28 ἔδωκε] C ἔθηκε. ἐπάνωθεν] A C ἐπάνω. 29 ἠλλοίωσε] C ... διαπαντὸς] C ponit ante ἐστάλθεια posterius. τῇ ἡμέρᾳ] C ἡμέρας.

PARALIP. I.

CAP. I.

2 καὶ] A C deest. 4 Υἱοὶ Νῶε] A C desunt. 5 Μαγὼγ, Μαδαῒμ] A C καὶ Μαγὼγ, καὶ Μαδαΐ, καί. Ἐλισὰ] A Ἐλισά, καί. C καί. Μοσὸχ] A C καὶ Μοσόχ. Θιρὰς] A Θιρὰς ὀκτώ. 6 Ῥιφὰθ] C Ῥιφάτ. Θοργαμὰ] A Θοργαμὰ τρεῖς. C Θογαρμά. 7 Ἐλισὰ] A Ἐλισά. Κίτιοι, καὶ Ῥόδιοι] A Χεττιεὶμ, καὶ Δωδανὶν, τέσσαρες. C Χεττὶμ, καὶ Δωδανείμ. 8 Καὶ] A C deest. Μεσραΐμ] A Μεσρέμ. Φοὺδ] A C Φούτ. 9 Εὐιλὰ] A Εὐιλάτ. Ῥεγμὰ] A Ῥεγμάν. Σεβεθαχὰ] A Σεβεχαθά, πέντε. C Σεβαχαθά. 10 Νεβρὼδ] C Νεμρώδ. κυνηγὸς] C deest. ἐπὶ τῆς γῆς] A C ἐν τῇ γῇ. Hic A C addunt versus tredecim, quos habes apud Nobilium, sed A υἱοὶ Ἀρὰμ non habet. 17 Υἱοὶ] C deest. Ῥαγὰν] A deest. C Ῥαγαῦ. 27 Σερὸχ] C Σερούχ. Ἀβραὰμ] A C Ἀβράμ, αὐτὸς Ἀβραάμ. 28 Υἱοὶ δὲ] A Υἱοί. C ... Υἱοί. 29 Ναβδεὴλ, Μασσὰμ] A καὶ Αὐβδεὴλ, καὶ Μαβσάμ. C καὶ ... Μασσάν· & A C ponunt καὶ ante omnia nomina fere quæ sequuntur. 30 Ἰδουμὰ] C Δουμά. Χονδὰν, Θαιμὰν] A C καὶ Ἀδάδ, καὶ Θαιμὰ (A Θαιμάν). 31 οὗτοι] A C οὗτοί εἰσιν. 32 Καὶ] C deest. αὐτοῦ τὸν Ζεμβρὰμ] C τὸν Ζεμβράν ... ... ράν. Μαδιὰμ, Μαδὰμ, Σοβὰκ] A καὶ Μαδὰμ, καὶ Μαδιὰμ, καὶ ... Μαδὰν, καὶ Μαδιὰν, καὶ Ἰεσβόκ. Σωὲ] A Σωέ, ἕξ. C Σωέ. Δαιδὰν, καὶ ... A Σαβὰ, καὶ Δαιδὰν, δύο. C Σαβὰ, καὶ Δαιδάν. 33 Μαδιὰμ, Γεφὰρ, καὶ ... C Μαδιὰν, Γεφὰ, καὶ Γοφέρ. Ἐλδαὰ] C Ἐλδαά. A Ἐλδάδ. 34 υἱοὶ Ἰσαὰκ ... A desunt. Ἰακὼβ, καὶ Ἡσαῦ] A καὶ Ἰακώβ. C Ἡσαῦ, καὶ Ἰσραήλ. 35 ... Ἡσαῦ] A Υἱοὶ Ἰακὼβ Ἰσαάκ. Ἰεὺλ] A Ἰεβήλ. C Ἰεούς. 36 Υἱοὶ ...

Σωφὰρ] C Σεπφωί. ϗ Θαμνά, ϗ Ἀμαλὴκ] A πέντε· Θαμνὰ δὲ ἔτεκεν αὐτῷ τὸν Ἀμαλήκ. 37 Ζαρὲ] A ϗ Σαμμέ. C ϗ Μοζὲ] A ϗ Ζαρὲ, ϗ Μαζὲ, τέσσαρες. C ϗ Ζαρὲ, ϗ Μαζέ. Καὶ υἱοὶ. Λωτὰν, usque ad finem versus] A Λωτὰν, ϗ Σωβὰλ, ϗ Ἀνὰν, ϗ Δισίων, ϗ Ἀσὰρ, ϗ Ῥισὼν, ἑπτά. Et C habet omnia hæc nomina. 39 Αἰμὰν] A Ἡμάν. C Ἰμάμ. ἀδελφὴ δὲ] Θαμνὰ] A Θαμνὰ τρεῖς. 40 Σωβὰλ, usque ad finem versus] Ἀλουάν, ϗ Μανηάθ, ϗ Οὐβὰλ, ϗ Σαπφὶ, ϗ Ἰωνὰν, πέντε· ϗ Αἰὰ ϗ Ἀνὰν, δύο· ϗ υἱοὶ Ἀνὰν, Δισὼν, ϗ Ἐλιβαμὰ θυγάτηρ Ἀνά. C Σωβὰλ, Ἀλουὰν, ϗ Μανααθ, ϗ Οὐβὰλ, ϗ Σαπφεὶ, ϗ Ὠνάμ· ϗ Αἰὰ, ϗ Ἀνά. Καὶ υἱοὶ Ἀνὰ, Δισών. 41 Υἱοὶ δὲ] A C Καὶ υἱοί. Ἀμαδάμ. C Ἀμαδάν. Ἰεθρὰν] A C Ἰεθράν. 42 Βαλαὰμ] C Ἀκὰν] A Ζεκὰν, ϗ Ἰακὰν, τρεῖς. C Ζααν, ϗ Ἰακάν. Ἀρὰν] A Ἀρὰν, δύο. 43 αὐτῶν] A C αὐτῶν (deest) οἱ βασιλεύσαντες ἐν γῇ (A deest) Ἐδὼν (A Ἐδὼμ) πρὸ τοῦ βασιλεῦσαι βασιλέα ἐν τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ. Βαλὰκ] C Βαλά. Βεὼρ] A Σεπφώρ. τῆ] 45 γῆς] C τῆς γῆς τοῦ. 46 Βαρὰδ] A Βαλδάδ. C Βεδάδ. Γεθθαὶμ] A Ἐβίθ. C Εὐίθ. 47 Ἀδὰδ] A Βαλδάδ. Σεβλὰ ἐκ Μασεκκὰς] Σαμαὰ ἐκ Μισρεκά. C Σαμλὰ ἐκ Μασρεκά. 48 Σεβλὰ] A Σαμαά. C ὁ παρὰ ποταμὸν] C τοῦ ποταμοῦ. 49 Βαλαεννὼρ] A Βαλαενών. C & vers. 50. 50 υἱὸς Βαρὰδ] A Βαράθ. C desunt. Φογὼρ] C ὄνομα τῇ γυναικὶ αὐτοῦ Μεταβεὴλ θυγάτηρ Ματρὰθ θυγάτηρ (A desunt θυγάτηρ) Μεζαὰβ (A Μεζαάδ.) 51 Ἡγεμόνες] A C Καὶ ἀπέθανεν ϗ ἐγένοντο ἡγεμόνες. Θαμνὰ] A Θαιμάν. Γωλαθὰ] A C Ἀλυά. 52 A C Ἐλιβαμά. Ἠλὰς] A C Ἠλά. Φινὼν] A Φινώ. 53 Κενὲζ. Βαβσὰρ] A Βαμαήλ. C Μαψάρ. 54 Μαγεδιὴλ] A Γαμεσήλ. Ζαφωὶν] A Ἀρεραμάν. C Ἐράμ.

CAP. II.

1 Ταῦτα τὰ ὀνόματα τῶν υἱῶν] A C οὗτοι δὲ (deest C) οἱ υἱοί. Νεφθαλὶ] Ἀσὴρ] A C ϗ Ἀσήρ. 3 Αὐνὰν, Σηλὼμ] A ϗ Αὐνὰν, ϗ Σηλώμ. C ϗ Αὐνὰν, ϗ Σηλώ. ἐγεννήθησαν] A C οὗτοι ἐτέχθησαν. Σαύας] A C Σαύ. ἦν] A C ἐγένετο. ἐναντίον] A C ἐνώπιον. ἀπέκτεινεν] ἐθανάτωσεν αὐτόν. 4 πάντες] A C πάντες οὗτοι, & vers. 6. 5 Ἐσρὼμ] & vers. 8. & 18. Ἰεμουὴλ] A Ἀμοὺλ. C Χαμούλ. 6 Ζαμβρεὶ, ϗ Αἰμὰν] C Βαμβεὶ, ϗ Ἠθὰν, ϗ Αἰμάν. Κάλχαλ] A Κάλχαδ. Δαράδ. C Δαραδί. 7 ἐμποδοστάτης] A C ταράξας τόν. ἠθέτησεν] ἠθέτησεν. εἰς τὸ ἀνάθεμα] C ἐν τῷ ἀναθέματι. 8 Αἰθὰμ] C Αἰθάν. ἐγεννήθησαν] A C ἐγεννήθησαν. Χαλὲβ] A Ἀχαμβί, & vers. 18. C Χαλουβί. 13 Ἀμιναδὰβ] A ϗ Ἀμιναδάβ. C Ἀβιναδάβ· & A C habent ϗ hæc septem nomina. 14 Ζαβδαὶ] A Ῥενλά. C Ῥεδαί. 15 Ἀσὰμ] 16 ἡ ἀδελφὴ] A C αἱ ἀδελφαί. Ἀβιγαία] C Ἀβιγαὴλ, & v. 17. C Ἀβισαί. τρεῖς] A C τρεῖς οὗτοι. 17 ἐγέννησε] A C ἔτεκε. A Ἀμισαί. C Ἀμεσσά. Ἰσμαηλίτης] A Ἰσραηλίτης. 18 Γαζουβὰ] A C Ἀζουβά, & vers. 19. Ἀρδὼν] C Ἀβδώμ. 21 ταῦτα] C τοῦτο. C deest. ϗ αὐτὸς] C ϗ αὐτὸς υἱός. Σερούχ] A C Σεγοὺβ, & ver. 22. C ἐγένοντο, & vers. 25. τῇ] C τῇ γῇ. 23 Γεδσοὺρ] A Γεσούβ. τὰς κώμας] C ϗ τὴν Αὐώθ. ἐξ] C παρ'. κώμας] C θυγατέρας. πάντες οὗτοι υἱοὶ] C πάντες οὗτοι υἱοί. 24 ἦλθε] C εἰσῆλθε. εἰς] A deest. Ἀχὼ] A Ἀσδώμ. C Ἀσσώρ. 25 ἦσαν] C ἐγένοντο, & vers. 27. & v. 33. Βανάα] A Βανά. C Βουνά. Ἀρὰμ] C Ἀράν. Ἀσὰν] C Ἀσώμ. ἀδελφὸς αὐτοῦ] C ϗ Ἀχίαν. 26 ἦν] C ἐγένετο. δὲ] Ὀζὸμ] A Οὐνόμ. C Ἀνάμ. 27 Ἰαμὶν] A Ἰαβίν. Ἀκὸρ] C 28 Ὀζὸμ] A Οὐνάμ. C Ἰανάμ. Ναδὰβ] A Ναβάβ. 29 τῆς γυναικὸς] C τῇ γυναικί. Ἀβιχαία] A Ἀβιγαία. C Ἀβιήλ. Ἀχαβὰρ] A C Ἀβάν. Μωλὴλ] A Μοδδί. C Μωλίδ. 30 Ἀπφαὶν] C Ὠφείμ, & vers. 31. οὐκ ἔσχεν τέκνα] C ἄτεκνος, & vers. 32. υἱοὶ … υἱοὶ] A υἱὸς 31 Ἰσμαὴλ] A Ἰεσεί. C Ἰεσσιεὶ, bis. Δαδὰν] C Οὐλαί. 32 Δαεῖ Ἀχισαμὰς] C Ἰαδὰ ἀδελφοῦ Σεμεί. Ἰωνάθαν] A C ϗ Ἰωνάθαν. 33 A Ζαζά. C Ζιζᾶ. 34 ϗ τῷ Σωσὰν] C τῷ δὲ Σισά. παῖς] A παῖς C δοῦλος. Ἰωχὴλ] A Ἰεραά. C Ἰερεὲ, ut & vers. 35. 35 Σωσὰν] παιδὶ] C δούλῳ. 37 Ἀφαμὴλ, bis] A Ὀφλάλ. C Ἐφλάλ. Ὠβὴδ] A Ἰωβάδ. & vers. 38. 39 Χελλὴς] C Ἐλλὰς, bis. 41 ϗ Ἐλισαμὰ τὸν Ἰσμαήλ] A C desunt. 42 Καὶ] A Οἱ. Μαρισὰ] A Μασά. C αὐτὸς] C αὐτός. 43 ϗ Θαπφὼς] A ϗ Θαφφέ. C Θαφουά. Ῥεκὸμ] 44 Ἰεκλὰν] A Ἰερκαάν. C Ἰβρεκάμ. Ἰεκλὰν] A Ἰβρκαάν. C 45 αὐτοῦ] A C Σαμαί. 46 Γαιφὰ] A C Γεφά. ἐγέννησε, usque ad finem versus] C ἔτεκε τὸν Ὡρὰν, ϗ τὸν Μωσὰ, ϗ τὸν Γαζέζ· ϗ Ὡρὰν τὸν Γαζέζ. A pro Γεζουὲ habet Γαζέρ. 47 Ἀδδαὶ] C Ἰαδαί. Ῥαγμὰ] A Ῥεγμά. C Ῥεγμά. Σωγὰρ, ϗ Φαλὲκ] A Γηρσὼμ, ϗ Φαλέτ. C Γεσὰν, ϗ Φαλέτ. Σαγαὲ] A Σεγάφ. C Σαάφ, & vers. 49. 48 Μωχὰ] C Σαβὲρ] A Σεββέρ. C Σαβάβ. Θαρὰμ] C Θαρανά. A Θαρχανά. Σαὲλ] A Σαέλ. C Σεί. Μαχαβηνὰ] A Μαδεβηνά. C Μαχβηνά. πατέρα Γαιβὰλ] A Ἀγεβδά. C Γαββαά. Ἀσὰ] C ἡ Ὀζά. 50 ϗ πατήρ. 51 Σαλωμὼν πατὴρ Βαιθὰ] A C desunt. Λαμμὼν] A C Σαμαά. Βαιθλαὲμ] A Βηθλεέ. C Βηθλεὲμ, & vers. 54. A ϗ Μαεί. C Ἀρίφ. Βηθγεδὼρ] C Βηθγεδώμ. 52 ἦσαν] C ἐγένοντο. Σωβὰλ] C Σωβά. 53 πόλεις Ἰαὶρ, Αἰθαλὶμ] A ϗ Καριαθιαρείμ. C ὁ Ἐθρὶ, ϗ Ἀφφιθί. ϗ Μιφιθὶμ] C desunt. Ἠσαμαθὶμ] C Ἠμασαραὶμ] A Ἰσαμαρείμ. C ὁ Μασαρεί. ἐξήλθοσαν] A C ἐξῆλθον. Σαραθαῖοι] C ὁ Σαραθί. υἱοὶ Ἐδωὰμ] A οἱ Ἐδωλαῖοι. C ὁ 54 Υἱοὶ] A C Καὶ υἱοί. Σαλωμὼν] A Σαλαμώ. C Σαλμά. ὁ] C Ἀταρώθ] A ϗ Ἀταρώθ. οἴκου Ἰωὰβ] C Βηθιωάβ. ἥμισυ τῆς] C deest. Ἡσαρὶ] A Μαναθησαεί. C ὁ Μαναθὶ, ϗ ὁ Σαραί. 55 Πατριαὶ] C Καὶ δῆμοι. γραμματέων] C Σωφηρείμ. κατοικοῦντες] A C τῶν ἐν] C deest. Θαργαθιὶμ] C Θαραθείν. ϗ Σαμαθιὶμ] A deest. C Σαμαθείν. ϗ] C deest. Huic capiti Ald. adjungit cap. 3. & sic unum dividit in duo.

CAP. III.

1 ἐγεννήθησαν] C οἱ ἐτέχθησαν. τῇ … τῇ] C τῆς … τῆς. Ἰεζραηλίτιδος] A Ἰσραηλίτιδος. Δαμνιὴλ] A Δαμιά. C Δανιήλ. τῇ Ἀβιγαίᾳ τῇ Καρμηλίᾳ] C τῆς Ἀβιγάιλ τῆς Καρμηλίτιδος. 2 Ὁ] C Καὶ ὁ. 3 Μωχὰ] C Μααχά. 4 τῇ … γυναικὶ] C τῆς … γυναικός. αὐτοῦ] C Δαυίδ. ἐκεῖ] C Δαυὶδ ἐν Χεβρών. ἑξάμηνον] C μῆνας ἕξ. 5 Σαβαὰβ] C ϗ Σοβάβ. A ϗ Σωβάβ. τῇ … θυγατρὶ] C τῆς … θυγατρός. 6 Ἐβαὰρ] A Ἐβάρ. C Ἰεβαάρ. Ἐλισὰ] A C Ἐλισαμά. 7 Ναγαὶ] A Ναγέθ. C Νογέ. Ναφὲκ] A Ναφίτ. C Νεφέγ. 8 Ἐλιαδὰ] A Ἐλιαδάκ. Ἐλιφαλὰ] A Ἐλιφαλέτ. C Ἐλιφαλάδ. 9 Πάντες] A C Πάντες οὗτοι. πλὴν] C ἐκτός. Θήμαρ] C Θάμαρ. 10 Υἱοὶ] C Καὶ υἱοί. Ῥοβοὰμ] C Ῥοβοὰμ υἱὸς αὐτοῦ. 11 Ἰωὰς υἱὸς αὐτοῦ] A desunt. 12 Ἀζαρίας] A C Ὀζίας. Ἰωάθαμ] C Ἰωθάμ. 14 Ἀμὼν] A Ἀμώς. Ἰωσία] A C Ἰωσίας. 15 Ἰωανὰν] A Ἰωχανάν. 16 Ἰωακὶμ] C Ἰωακεὶμ ἐγένοντο. 18 Σανεσὰρ] A Ἀνεσάρ. C Σαναζάρ. Ἰεκιμία] A Ἰεζεκία. Ὡσαμαὼθ] A Ὡσαμώ. C Ὡσαμά. Ναβαδίας] A Σαβαδίας. C Ναδαβία. 19 Σαλαμιθὶ] A Σαλημώμ. C Σαλωμίθ. 20 Ἀσουβὲ] C Ἀσουβά. Ἀσοβὲδ] C Ἰωσαβεσίδ. 21 Ἰεσίας] C Ἰεσσαί. Ῥαφὰλ] A Ῥαφά. C Ῥαφαΐα. Ὀρνὰ] C Ἀρνάν. Ἀβδία] C Ὀβδίας. 22 υἱὸς] C υἱοί. Χαττοὺς] A Λαττούς. C Ἀτούς. Ἰωὴλ] C Γεγαάλ. Βεῤῥὶ, ϗ Νωαδία] C Βερία, ϗ Νεαρία. Σαφὰθ, ἕξ] A Σαφ, ἕξ. C Σαφὰτ, ἕξ υἱοί. 23 Νωαδία] C Νεαρία. Ἐλιθενὰν] A C Ἐλιωναί, & vers. 24. ϗ Ἐζεκία] A Ἐζεκίας. C ϗ Ἐζεκίας. Ἐζρικὰμ] A Ἐσδρικάμ. C Ἀζρικάμ. 24 Ὀδολία] A Οὐαδία. C Ὠδία. Ἐλιασιβὼν] C Ἐλιασείβ. Φαδαΐα] C Φαλία. Ἀκοὺβ] A Ἀκαάμ. C Ἀκούμ. Δαλααΐα] C Δαλία. A Δαλαία. Ἀνὰν] C Ἀνανίας.

CAP. IV. Sed in Ald. III.

1 Σουβὰλ] A ϗ Σουβὰ, & vers. 2. 2 Ῥάδα] A Σαδαΐας. C Ῥεΐα. αὐτοῦ· ϗ Σουβὰλ] C Σοβάλ. Ἰὲθ] C Ἰαώθ, bis. αὗται (A addit δὲ) αἱ γενέσεις τοῦ Ἀραθὶ] C οὗτοι δῆμοι τοῦ Σαραθί. 3 υἱοὶ] C πατέρες. Ἠθὰμ] A Αἰτάν. C Ἠτάμ. Ἰεζραὴλ] A Ἰσραήλ. ϗ Ἰεσμὰν, ϗ] C Ἠσαμά. Ἰεβδὰς] A Ἰεβδάν. C Ἰεδεβάς. ϗ ὄνομα] A ὄνομα δέ. Ἐσηλεββὼν] A Ἐσιὰ Δεσφών. C Ἀσηλφωνί. 4 Γεδὼρ] A Γαδών. C Γεδδώρ. Ὡσὰν] C Οὐσά. A Ὡσά. Βαιθλαὲμ] A C Βεθλεέμ. 5 Ἀσὼρ] C Ἀσσώρ. δύο] C ponit post γυναῖκες. Ἀωδὰ ϗ Θοαδὰ] A Χαλὰ, ϗ Μααρά. C Ἐλαὰ, ϗ Νοερά. 6 Ἀωδὰ] A ἡ Μααρά. C Νοερά. Ὠχαΐα] A Ἄχαζ. C Ὀζάμ. ϗ τὸν Ἡφὰλ] A desunt. C ϗ τὸν Ἀφέρ. πάντες] A ἅπαντες. Ἀωδὰς] A Νοορᾶς. C Νοερά. 7 Θοαδὰς] A Χαλαά. C Ἐλαά. Ἐθνὰμ] C Ἐθνάν. 8 Κὼς] C Κῶς. Δαβαθὰ] A Σωβηβά. C Σαβηβά. ϗ γενέσεις … Ῥηχὰβ] C αὗται αἱ πατριαὶ … Ῥηχάλ. Ἰαρὶν] C Ἀρίμ. 9 ἦν Ἰγαβὴς] A ἦν Ἰαβίς. C ἐγένετο Ἰαβίης. ἡ μήτηρ] C ἡ μήτηρ αὐτοῦ, & ponit post ἐκάλεσεν. ἔτεκον ὡς Γαβὴς] A C ὅτι ἔτεκον ἐν διαφθόρει. 10 δὲ] A C ponunt post ζωῆς. ὁ θεὸς] A αὐτῷ ὁ θεός. 11 πατὴρ Ἀσὰ] C ὁ ἀδελφὸς Σουά. 12 Ἐγέννησε] C Καὶ Ἐσθὼν ἐγέννησε. Βαθραΐαν, ϗ τὸν Βεσσηὲ] A Σαθρεφὰ, ϗ Φεσσή. C Βηθρεφὰ, ϗ τὸν Φασσή. Θαιμὰν] A Θανά. C Θεεννά. πατέρα πόλεως Ναὰς ἀδελφοῦ Ἐσηλὼμ (A Σηλὼμ) τοῦ Κενεζί. C πατέρα Ἠρναάς. οὗτοι] A ϗ Ἄχαζ· οὗτοι. Ῥηχὰβ] C Ῥηχά. A Ῥηφά. 14 Μαναθὶ] C Μαωναθεὶ, ϗ Μαωναθεί. Γοφερὰ] C Ἐφρά. Ἰωβὰβ] A Ἰωράμ. C Ἰωάβ. Ἀγεαδδαὶρ] A Γησασαρίμ. C Γηχαρασίμ. 15 Ἢρ, Ἀδὰ] A Ἠραλαά. C Ἰρὲ, Ἠλά. Ἀδὰ] A C Ἠλά. 16 Ἀλεὴλ] A Ἀμαλήμ. C Ἀλεήλ. 17 Ἐσεὶ] A Εὐεί. C Ἰεσρεά. Ἰαμὼν] C Ἰαλών. Ἰεθὴρ] C ponit ante ἐγέννησεν. Μαρὼν] C Μαριάμ. Ἐσθαιμὼν] A Γεδὼρ, ϗ πατέρα Ἐσθαιμών. C Ἐσθεμωά. 18 αὕτη] C deest. Ἀδία] C Ἰουδεία. ἔτεκε] A C ἔτεκεν αὐτῷ. Σωχὰν] A C Σωχώ. Χεττιὴλ] A Ἰεχθιήλ. C Ἰεχουθιήλ. Ζαμὼν] A Ζανώ. C Ζανοῦ. 19 Βεθθία] C Φαλθία. Μαρὴδ] A Μαρήλ. C Μαρώδ. τῆς Ἰουδαίας] A τῆς Ἰδουμαίας. C Ὠδία. ἀδελφῆς Ναχαὶμ] A ἀδελφῆς Χαναίμ. C ἀδελφοῦ Ναέμ. πατρὸς] A ϗ Δαλιὰ πατὴρ Καειλὰ, ϗ Σιμιὼν πατὴρ Ἰωμάμ, ϗ οἱ υἱοὶ Ναὴμ πατρός. Γαρμὶ] A τοῦ Γαρμί. C ὁ Γαρμὶ, τοῦ. Ἐσθαιμὼν, Νωχαθὶ] A Ἐσθεμωὶ Μαχαθί. C Ἐσθεμωὰ, ϗ ὁ Μαχαθί. 20 Ἀνὰ υἱὸς Φενὰ, ϗ Ἰνὼν] A Ῥαμμὼν υἱὸς Ἀνὰν, ϗ Θιμωάν. C Ῥενὰ υἱὸς Ἄνναν, ϗ Θιλών. Σεὶ, Ζωὰν] A Ἐσζωχάθ. C Ἰεσὶ, Ζωχάθ. ϗ υἱοὶ Ζωὰβ] A ϗ υἱοὶ Ζωχάθ· & hic incipit cap. 4. in Ald. C υἱοὶ Ζωχάθ. 21 Σηλὼμ] A Ἐλώ. C Σηλώ. Λαχὰβ] A Ληβάκ. C Λαιχά. πατὴρ] A ϗ πατήρ. ϗ γενέσεις (A γένεσις) οἰκείων] C ϗ δῆμοι οἴκου. Ἐφραθαβὰκ] A Ἐβδαθάββους. C Ὠβὼθ Ἀβούς. 22 ϗ ἄνδρες] C ἄνδρες. Σαφὰτ] C A Σαράφ. οἳ κατῴκησαν ἐν] C οἱ ἐξουσιάσαντες ἐν τῷ λαῷ. ἀπέστρεψεν αὐτοὺς ἀβεδηρὶν, αθουκιὶμ] A ἐπέστρεψεν αὐτοὺς Ἀβεδδὴρ εἰς Μαθουκιίμ. C ἀπέστρεψαν εἰς Λεέμ· οἱ δὲ λόγοι παλαιοί εἰσι. 23 Ἀταὶμ] C Νεταείμ. ἐν] A ϗ ἐν. τῇ βασιλείᾳ] C τοῖς ἔργοις. κατῴκησαν] C ᾤκησαν. 24 Ἰαμὶβ, Ζαρὲς] A ϗ Ἰαμὶβ, Ζαρὲ, καί. C Ἰαρεὶβ, Ζαρέ. 25 Μαβασὰμ] A Μασάν. 26 Ἀμουὴλ υἱὸς αὐτοῦ] A desunt. C Καὶ υἱοὶ Μασμὰ, Ἀμουὴλ υἱὸς αὐτοῦ. Σαβοὺδ υἱὸς αὐτοῦ] C desunt. Ζακχοὺρ υἱὸς αὐτοῦ] A Ζακχούρ. 27 Τῷ] A C Καὶ τῷ. αὐτῶν] C αὐτοῦ. πᾶσαι αἱ πατριαὶ] C πάντες οἱ δῆμοι. ἐπλεόνασε, ὡς υἱοὶ] C ἐπλήθυναν ὡς οἱ υἱοί. 28 Μωλαδὰ] A Σαβαδὰ, ϗ Μοναδά. ἐν] C deest. 29 Θωλὰδ] C Θωλάθ. 30 Ἑρμὰ] C Ἀραμά. 31 Βαιθμαρειμὼθ] A Βεσχαρχαβώθ. C Βεθμαρχαβώθ. Ἡμισυσωσὶν] C ἐν Ἐσερσουσίμ. οἴκου Βαρουσεωρὶμ] C ἐν Βεθβαρεὶ, ϗ ἐν Σαρείμ. 32 Αἰτὰν, usque ad πόλεις] C Ἐτὰμ, ϗ Αἲν, ϗ Ῥεμμὼν, (A Ῥαμμὼν) Ἐθκὰν, (A ϗ Θοχχὰν) ϗ Ἀσάν. 33 κύκλῳ] C ἐν κύκλῳ. Βαὰλ] C Βηλαάδ. κατάσχεσις, usque ad finem versus] C ἡ κατοικία αὐτῶν, ϗ ἡ γενεαλογία αὐτῶν αὐτοῖς. καταλοχισμὸς] A καταλοχισμός. 34 Ἰεμολὸχ] A C Ἀμαλήκ. 35 υἱὸς Ἀσαβία] C υἱοὶ Ἰωσαβία. υἱὸς Σαραὰ] A ϗ υἱὸς Σαραΐα. C υἱοῦ Σαραΐα. υἱὸς] C υἱοῦ. 36 Ἰεδιὴλ] C Ἀδιήλ. 37 υἱοῦ] C υἱός, quater. Ἀλὼν] A Ἀλώμ. C Σελών. Σεμεὶ] C Σαμαρεῖ. 38 διελθόντες] C ἐλθόντες. τῶν γενέσεσιν] C τοῖς δήμοις. ἐν] C deest. ἐπληθύνθησαν] C ϗ ἰσχύθησαν. 39 ἕως τοῦ] A ἐκ τοῦ. C τοῦ. Γέραρα] A Ἰεραρά. τῶν ἀνατολῶν τῆς Γαὶ] C κατ' ἀνατολὰς τῆς φάραγγος. νομὰς τοῖς κτήνεσιν] C νομὴν τοῖς ποιμνίοις. 40 νομὰς πλείονας ϗ ἀγαθὰς] C νομὴν πίονα ϗ ἀγαθήν. πλατεῖα ἐναντίον] C εὐρύχωρος ἐνώπιον. εἰρήνη, ϗ ἡσυχία] C ἐν εἰρήνῃ, ϗ ἡσυχάζουσα, ϗ εὐθηνοῦσα. 41 ἦλθοσαν] A ἦλθον. C παρεγένοντο. ἐπ' ὀνόματος] C ἐν ὀνόμασιν. τοὺς οἴκους] A τοὺς οἰκήτορας. C τὰς σκηνάς. οὓς εὕροσαν] A οὓς εὗρον. C τοὺς εὑρεθέντας. ᾤκησαν] C κατῴκισθησαν. νομὰς] A νομάς. C νομή. κτήνεσιν] C ποιμνίοις. 42 ἀπὸ] C deest. Φαλαεττία] A C Φαλτίας. Νωαδία] A Νωαδίας. C Νααρίας. Ἰεσὶ] A Εἰσίν. C Ἐσεί. 43 τοὺς καταλοίπους τοὺς καταλειφθέντας] C τὸ κατάλειμμα τὸ διασωθέν. ἕως] A C ϗ κατῴκησαν ἐκεῖ ἕως.

CAP. V.

1 οὗτος] C αὐτός. ϗ ἐν] C ἐν δέ. ἀναβῆναι ἐπὶ τὴν κοίτην] C βεβηλῶσαι τὴν στρωμνήν. ἐπὶ] A αὐτὸν ἐπί. ἔδωκε τὴν εὐλογίαν] C ἐδόθη τὰ

πρω-

περιούσια. τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ] A τοῦ υἱοῦ. C υἱοῖς. υἱοῦ] A deest. C υἱῶ. πρωτοτόκια] C πρωτοτόκια Ῥεβιῦ. 2 καὶ ἐν] C ἐν. ἡ εὐλογία τοῦ] C τὰ πρωτοτόκια τοῦ. 3 Φαλλὸς, Ἀσρὼμ] C Φαλλὸ, Ἀσρών. 4 καὶ Βαναία] C desunt. καὶ υἱοὶ, usque ad ὅν, vers. 6.] A καὶ υἱοὶ Γὼγ υἱοῦ Σεμεῒ υἱὸς αὐτοῦ Μιχὰ υἱὸς αὐτοῦ Ῥησὶν αὐτοῦ· Βεκερὲ υἱὸς αὐτοῦ· ὅν. C Γὼγ υἱὸς αὐτοῦ, Σαμεῒ υἱὸς αὐτοῦ. Μιχὰ υἱὸς αὐτοῦ, Ῥαία υἱὸς αὐτοῦ, Βαὰλ υἱὸς αὐτοῦ. Βαρὲ υἱὸς αὐτοῦ· ὅν. 6 μετῴκισε] C ἀπῴκισε. Ἀσσὺρ] C Ἀσσυρίων. οὗτος] C αὐτός. τῶν] C τοῦ. 7 τῇ πατριᾷ αὐτοῦ] C desunt. καταλοχισμοῖς] A καταλοχισμοῖς. C δήμοις. ὁ ἄρχων] C ἐν τῇ γενεαλογίᾳ αὐτῶν· ὁ ἄρχων. 8 Βαλὲκ] A Βαλέ. C Βαλαά. Σαμὰ] C Σεμεΐ. οὗτος κατῴκησεν] C αὐτὸς κατοικῶν. ἐπὶ Ναβαῦ] A ἐπὶ Ναβάν. C ἕως Ναβώ. Βεελμαεών] A Βεελμαών. C Βεελμεών. 9 πρὸς] C κατά. ἐρχομένων] C τῆς εἰσόδου. πολλὰ] C ἐπληθύνθησαν. Σαὰλ] A Σαλά. 10 πρὸς τοὺς παροίκους] C μετὰ τῶν Ἀγαρηνῶν. χερσὶν] C τῇ χειρί. κατοικοῦντες] C καὶ κατῴκησαν. πάντες κατ' ἀνατολὰς] C ἐπὶ παντὸς προσώπου ἀνατολῶν. 11 Υἱοὶ] C Καὶ υἱοί. κατέναντι αὐτῶν] C ἐξεναντίας αὐτῶν, & ponit post κατῴκησαν. ἐν γῇ] C ἐπὶ τῇ γῇ τῆς. Σελχὰ] A C Σελχά. 12 πρωτότοκος] C ἄρχων. Ἰανὶν] A Ἰαί. C Ἰωανί. ἐν] A deest. C καὶ Σαφὰν ἐν τῇ. 13 Μοσολλὰμ] C καὶ Μεσολλάμ. Ἰωρεὲ] A Ἰωρά. C Ἰωρεΐ. Ζωὲ] A Ὀβιά. C Ζιά. Ὠβὴδ] C Ἔβερ. 14 Ἀβιχαία] A Ἀβιχαήλ. C Ἀβιήλ. υἱοῦ] A υἱοί, quinquies. Οὐρὶ] A Ῥεβί. υἱοῦ Ἰδαὶ] A Ἰκαδί. C υἱοῦ Ἰαρουέ. Ἰεσαὶ] A Σοισί. Ἰεδδαὶ] C Ἰεδδώ. 15 ἀδελφοῦ] C deest. οἴκου πατριῶν] C κατ' οἶκον πατριᾶς αὐτῶν. 16 Κατῴκουν] C Καὶ κατῴκησαν. ἐν ... ἐν] C ἐν τῇ γῇ ... καὶ ἐν τῇ γῇ. αὐτῶν] C αὐτῆς. πάντα τὰ περίχωρα] C ἐν πᾶσι τοῖς ἀφωρισμένοις. ἕως ἐξόδου] C ἐπὶ τῶν διεξόδων αὐτῶν. 17 Πάντων ὁ καταλοχισμὸς] C Πάντες ἐγενεαλογήθησαν. 18 ἐξ] C ἀπό. δυνάμεως, ἄνδρες] C δυνάμεων, πάντες ἄνδρες. ἀσπίδας] C ἀσπίδα. τείνοντες] C ἐντείνοντες. καὶ] C deest. ἑξήκοντα] A ἑξήκοντα ἕξ. 19 ἐποίουν] C ἐποίησαν. Ἰτουραίων, καὶ Ναφισαίων] A Ἰτοὺρ, καὶ Ναφές. κατίσχυσαν ἐπ' αὐτῶν] C ἐβοήθησαν ἐπ' αὐτούς. 20 ἐδόθησαν εἰς χεῖρας] C παρεδόθησαν ἐν χειρί. Ἀγαραῖοι] C Ἀγαρηνοί. πάντα τὰ σκηνώματα] C πάντες οἱ μετ'. πρὸς τὸν θεὸν] C τῷ θεῷ. αὐτοῖς] A C αὐτῶν. ἤλπισαν ἐπ' αὐτὸν] C ἐπεποίθεισαν ἐπ' αὐτῷ. 21 τὴν ἀποσκευὴν] C τὰς κτήσεις. καμήλους πεντακισχιλίας] C καμήλων πεντήκοντα χιλιάδας. ὄνους] C καὶ ὄνους. ἀνδρῶν] C ἀνθρώπων. Ὅτι τραυματίαι] C Τραυματίαι γάρ. 22 μετοικεσίας] C τῆς ἀποικίας. 23 οἱ ἡμίσεις] A οἱ ἥμισυ. κατῴκησαν] C ᾤκησαν. ἀπὸ] A C ἐν τῇ γῇ ἀπό. ὄρος Ἀερμὼν] C ὄρους Ἑρμών. καὶ ἐν τῷ Λιβάνῳ] C desunt. αὐτοὶ] A ponit ante ἐν. ἐπλεονάσθησαν] C ἐπληθύνθησαν. 24 ἀρχηγοὶ] C οἱ ἄρχοντες. οἴκου] A οἴκων. Ὀφὲρ, καὶ Σεῒ] A Γοφέρ, καὶ Ἰεσσί. C Ἀφὲρ, καὶ Ἰεσσεΐ. Ἐλιὴλ] C Ἐζειήλ. ἰσχυροὶ δυνάμει] A C δυνατοὶ ἐν (deest in Comp.) ἰσχύϊ. τῶν οἴκων] A κατ' οἴκους. C κατ' οἶκον. 25 ἐπόρνευσαν] C ἐπορνεύθησαν. 26 ἐπήγειρεν] A C ἐξήγειρεν. Φαλὼχ] A C Φὐλ. Ἀσσὺρ] A C Ἀσσυρίων, bis. μετῴκισε] C ἀπῴκισε. Γαδδὶ] A Γάδ. ἤγαγεν] A εἰσήγαγον. C εἰσήγαγεν. Χαὰχ, καὶ Χαβὼρ] A Ἀλλὰν, καὶ Ἰωβώρ. C Ἀλὰ, καὶ Ἀβώρ. ἐπὶ] C deest.

CAP. VI.

1 Γεδσὼν] C Γερσὼν, καί. 4 Ἐλεάζαρ] A C Καὶ Ἐλεάζαρ ita usque ad versum 23, Καὶ habent ante proprium nomen in initio versus. Ἀβισοὺ] A Ἀβιοὺδ, & versu 5. 6 Ζαραία] A Σαραίας, bis. Μαριὴλ] A C Μαριὼθ· & versu 7. 9 καὶ] C deest. 10 οὗτος ἱεράτευσεν] A C αὐτὸς ἐστὶν Ἀζαρίας ὁ ἱερατεύσας. 12 Σαλὼμ] A C Σελλούμ· & versu 13. 13 Χελκίαν] A Ἐλκίαν, bis. 15 τῇ μετοικίᾳ μετὰ] A C τῷ ἀποικίζειν κύριον τόν· & habent ad finem versus εἰς Βαβυλῶνα. 16 Γεδσὼν] C Γερσών· & versu 17, & versu 20. 18 Υἱοὶ] A C Καὶ υἱοί· & versu 19. Ἰσσαὰρ] A Σαάρ. 19 καὶ αὗται] A C αὗται. πατριαὶ] A C συγγένειαι. 20 τῷ Λοβενὶ υἱῷ] A C Λοβενὶ υἱός. Ζαμμὰθ] A Σεμμά. C Ζεμμά. 21 Ἰωὰβ] A Ἰωλά. C Ἰωαά. Ἀδδὶ] A C Ἀδδώ. 22 Καὰθ] A C Καὰθ, Ἰσαὰρ υἱὸς αὐτοῦ. Ἀσὴρ] A Ἀκσήρ. 24 Θαὰθ] A Καάθ. 25 Ἀμασὶ, καὶ Ἀχιμὼθ] A Ἀμασὶ υἱὸς αὐτοῦ, Ἀμιὼθ υἱὸς αὐτοῦ. C Ἀμασὶ, καὶ Ἀχιμὼθ Ἐλκανά. 26 Καιναὰθ] A C Ναάθ. 27 Ἱεροβοὰμ] A Ἰερεμιὴλ] C Ἰεραάμ· & ad finem hujus versus uterque addit, Σαμουὴλ υἱὸς αὐτοῦ. 28 Υἱοὶ] C Καὶ υἱοί. Σανὶ, καὶ] A C αὐτοῦ Ἰωὴλ (A Ἰωβὴλ) καὶ ὁ δεύτερος αὐτοῦ (deest C.) 29 Μοολὶ] A Μοολὶ υἱὸς αὐτοῦ. Ὀζὰ] A C Ὀζίας. 30 Ἀγγία] A Ἀνανί. C Ἀγίᾳ. Ἀσαίας] A Ἀσεά. 31 ἐν οἴκῳ] C οἴκου. ἐν τῇ καταπαύσει τῆς κιβωτοῦ] C ἐξ οὗ κατέπαυσεν ἡ κιβωτός. 32 ἐναντίον] A ἐναντίον ἀπέναντι. C ἀπέναντι τῆς σκηνῆς. σκηνῆς] A σκηνῆς οἴκου. ὀργάνοις] A C ᾠδῇ. οὗ ᾠκοδόμησε Σαλωμὼν] A C τοῦ οἰκοδομῆσαι τὸν Σολομῶντα. 33 ἑστηκότες] A C ἑστῶτες. ἐκ] A C ἀπό. 34 Ἱεροβοὰμ] A Ἰερεμιήλ. C Ἰεραάμ. Ἐλιὴλ ... Θοοὺ] A Ἐλιὰβ ... Ναάθ. 35 Μαὰθ] A Ἀμιώθ. Ἀμαθὶ] A Ἀμασί. C Ἀμασαί. 37 Θαὰθ] A Μαάθ. Ἀσὴρ] A Ἐλκανὰ, υἱοῦ Ἀσήρ. 38 υἱοῦ Ἰσαὰρ] A υἱοῦ Ἀμιναδὰβ, υἱοῦ Ἀσάρ. Ἰσραὴλ] A Ἰσραὴλ, υἱοῦ Θαάθ. 39 ἑστηκὼς] A C ἑστώς. ἐν δεξιᾷ] A C ἐκ δεξιῶν. Βαραχία] A Παραχία. C Βαραχία. 40 Βαασία] A Μασήλ. 41 Ζααραῒ] C Ζαρεΐ. Ἀδαῒ] A Ἀδαήλ. C Ἀδία. 42 Αἰθὰμ] C Ἐθάν. Ζαμμὰμ] A C Ζεμμά. 43 Γεδσὼν] A Γεθσών. C Γερσών. 44 ἐξ ἀριστερῶν] A C ἐπὶ τὰ ἀριστερά. Αἰθὰμ] C Αἰθάν. Κισὰ] A Χουσί. C Κουσεί. Ἀβαὶ] A Ἀβδία. C Ἀβδί. Μαλὼχ] A Μαχώχ· 45 Ἀσεβὶ] A Σαβιά. C Ἀσαβιά. 46 Ἀμεσσία] A C Ἀμασία, υἱοῦ Χελκία, υἱοῦ Ἀμασία. 48 κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν] C desunt. δεδομένοι] A C ponunt ante Λευῖται. ἐργασίαν] A C δουλείαν. λειτουργίας] C deest. 49 τῶν θυμιαμάτων] A C τοῦ θυμιάματος. πᾶσαν ἐργασίαν] C πάντα τὰ ἔργα. ἅγια] A ἁγίαν. C τοῦ ἁγίου. καὶ] C καὶ τό. 50 Ἀβισοὺ] A Ἀβιούδ. C Ἀβιασού. 51 Βωκκὶ υἱὸς αὐτοῦ] A desunt. 52 Μαριὴλ] A C Μαριώθ. 54 κώμαις] C ἐπαύλεσιν. ἐν] A C καὶ ἐν. πατριᾷ αὐτῶν τοῖς Καάθ] A C συγγενείᾳ τοῦ Καάθ. ἐγένετο ὁ κλῆρος] A C ἐγένοντο οἱ κλῆροι. 55 περισπόρια] A C περιπόλια· & versu 57, & per totum caput. 56 Καὶ τὰ πεδία] A C Τοὺς δὲ ἀγρούς. κώμας] A C ἐπαύλεις. 57 καὶ τὴν Λοβνὰ] A desunt. 58 καὶ τὴν Σελνὰ, καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς] A C desunt. καὶ τὴν Ἐσθαμὼ] A καὶ Ἀλάμ. C καὶ Ἰεθὴρ, καὶ Σπημώ. καὶ τὴν Ἰεθὰρ] A καὶ τὴν Κελάμ. C καὶ τὴν Χελών. καὶ τὴν Δαβὶρ, usque ad finem versus] A desunt. 60 Καὶ ἐκ] A καὶ τὴν Βεθσὴρ, καὶ τὰ περιπόλια αὐτῆς· quæ iterum repetit. Καὶ ἀπό. C Καὶ ἀπό. Γαβαὶ] A Γαβαών. C Γαβεαί. Γαλεμὰθ] A Αἰλαμβαί. C Ἀλαμώθ. Ἀναθὼθ καὶ τὰ &c] A habet in hoc loco, & ante Αἰλαμβαὶ in eodem versu. τρισκαίδεκα] C δέκα καὶ τρεῖς. κατὰ πατριὰς] A C ἐν ταῖς συγγενείαις. 21 καταλελειμμένοις ἐκ τῶν πατριῶν ἐκ] A C καταλελειμμένοις ἀπὸ τῆς συγγενείας. ἐκ] A C ἀπό. κλήρῳ] C ἐν κλήρῳ. 62 Γεδσὼν] C Γερσών. πατριὰς] A C συγγενείας· & versu 63. ἐκ (ἀπὸ C) φυλῆς Ἰσσάχαρ] A desunt. ἐκ] C καὶ ἀπό. ἀπὸ] A C καὶ ἀπό. ἐν. τρισκαίδεκα] A δεκατρεῖς· C δέκα καὶ τρεῖς. 63 ἐκ ... ἐκ ... καὶ ἐκ ... καὶ ἐκ. C ἀπό, ter. κλήρῳ] A C ἐν κλήρῳ. δώδεκα] ... καὶ δύο. 65 ἐν] A C αὐτὰς ἐν. ἐκ, ter] C ἀπό, ter. καὶ ἐκ φυλῆς ... Σεμεὼν] A desunt. ἐκάλεσεν] A καλέσουσιν. C καλοῦσιν. ἐπ' ὀνόματος] ... ἐν ὀνόμασιν. 66 ἀπὸ τῶν πατριῶν, καὶ] A C τοῖς ἀπὸ τῶν δήμων. ... ἀπό. 67 τῶν φυγαδευτηρίων] A C τοῦ φυγαδευτηρίου. 70 Ἀνὰρ] A ... C Ἀνήρ. Ἰεμβλαὰν] A Ἰεμβλαάμ. C Ἰεβλάμ. κατὰ πατριὰν τοῖς υἱοῖς] A C τῇ συγγενείᾳ. καταλοίποις] A C καταλελειμμένοις. 71 Γεδσὼν] ... Γεδσών. C Γερσών. πατριῶν] A C συγγενείας. Ἀσηρὼθ] A C Ἀσαρώθ. ... ἐκ] A C ἀπό· & versu 77. καὶ τὴν Δεβρὶ, καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς] C desunt. Δαβὼρ] A Ναδάρ. C Δαβηρώθ. 73 Ῥαμὼθ] A C Ῥαμώθ ... τὰ περιπόλια αὐτῆς. 74 ἐκ] A C ἀπό. Μασσὰλ] A Μασά. C Μασαάλ. Ἀβδὼν] C Ῥαβώθ. 75 Ἀκὰκ] A Ἀκωάκ. C Οὐκκώκ. 76 Χαμὼθ] C Χαμών. Καριαθαὶμ] A Καναθαίμ. 77 Τοῖς] A C Καὶ τοῖς. καταλοίποις] ... καταλελειμμένοις. καὶ τὴν Θαβὼρ] A καὶ τὴν Κάδης, καὶ τὴν Ῥεμμών. ... περισπόρια] C ἀφορίσματα. A περιπόλια. 78 ἐκ] C deest. δυσμὰς] A C ἀνατολάς. ἐκ] C ἀπό. Ἰασὰ] A Ἐσσά. C Ἰεσσά. 79 Μαεφλὰ] A Μαεφλά. C Μεφαάθ. 80 Ἐκ] A Καὶ ἐκ. C Καὶ ἀπό. Ῥαμμὼθ] A C Ῥαμώθ ... Μααναὶμ] C Ναΐμ.

CAP. VII.

Hoc caput Ald. dividit in duo.

1 καὶ Ἰασοὺβ] A C Ἰασούβ. Σεμερὼν] A C Σομβράν. 2 Θωλὰ] C Θολάμ. Ῥαφαία] A καὶ Ῥαφαίας. C καὶ Ῥαφία. Ἰαμαὶ] A Ἀμίν. C Ἰαμαί. Ἰεμασὰν] A Ἰαφθάν. C Ἰαβσάν. οἴκων] A C κατ' οἶκον. Θωλὰ] C Θολά. ἰσχυροὶ δυνάμει] A C δυνατοὶ ἰσχύϊ. 3 Ἰεζραΐα, καὶ υἱοὶ Ἐζραΐα] A ... υἱοὶ Ἰεζεί. Ἀβδιὰ] A καὶ Ἀβλίας. C καὶ Ἀβδιά. πάντες] C πάντες ... 4 ἐπ' αὐτῶν] A μετ' αὐτῶν. C οἱ ἐπ' αὐτούς. οἴκους] C οἶκον. ἰσχυροὶ] A μονόζωνοι δυνάμει. C μονόζωνοι ἰσχυροί. 5 πατριὰς] A C συγγενείας. ... ἰσχυροὶ] A C δυνατοί. ὁ ἀριθμὸς] A C ἡ γενεαλογία· & versu 7, & 9. πάντων] A desunt. 6 Βενιαμὶν καὶ Βαλὲ, καὶ Βαχὶρ] A δὲ Βαλὲ, καὶ Χοβώρ ... C δὲ Βενιαμὶν, Βαλαὲ, καὶ Βεχώρ. 7 πατριῶν] A C πατριῶν αὐτῶν. δύο] A C δύο. τριακοντατέσσαρες] C τριάκοντα καὶ τέσσαρες. 8 Βεχὶρ, bis] A Χοβὼρ, bis. C Βεχὼρ, bis. Ζαμαρὰ] A Σαμαρίας. C Ζαμαρία. Ἰωὰς] A ... ἀβ. Ἐλιθενὰν] A Ἐλιαναί. C Ἐλιωνά. Ἀβιοὺδ] A C Ἀβιά. Ἐλμεθὲμ] A Ἐλμεθέμ. C Ἀλαμώθ. 9 ἰσχυροὶ δυνάμει] A C δυνατοὶ ἰσχύϊ· & versu 11. 10 Βαλαὰν] A Βαλαάμ. καὶ υἱοὶ Βαλαὰν] A desunt. Ἰεοὺς] A Ἰεοὺς. C Ἰεσούς. Χανανὰ] A Ἀχαναάν. C Χαναά. Ζαιθὰν] A Ἰεθάν. Θαρσὶ] A C Θαρσείς. Ἀχισαὰρ] A Ἀσαήρ. C Ἀσσαήρ. 11 πολεμεῖν] A τοῦ πολεμεῖν. C εἰς πόλεμον. 12 Σαπφὶν, καὶ Ἀπφὶν] A Σαφὰν, καὶ Ἡφάν. C Σεφάμ, καὶ Ἡφάμ. Ὢρ, Ἀσὼμ, υἱὸς αὐτοῦ Ἀὸρ] A Ἰσεμαάθ, Ἐσσὲλ υἱὸς αὐτοῦ. C Ἴρ, καὶ Ἀσὶμ, υἱοὶ Ἀχέρ. 13 Υἱοὶ] A deest. C Καὶ υἱοί. Ἰασιὴλ] A ... αὐτοῦ Ἰεσσιήλ. C Ἰεσσιήλ. Γωνὶ καὶ Ἀσὴρ] A C καὶ Γουνὶ (C Γουνὶ sine καὶ) ... Σαλώμ. υἱοὶ] A υἱός. αὐτοῦ] C Βαλαά. Βαλαὰμ υἱὸς αὐτοῦ] C desunt. Hic definit cap. septimum in Ald. 14 ἔτικτε δὲ αὐτῷ καὶ] A καὶ ἔτεκε τὸν ... desunt. 15 Ἀπφὶν, καὶ Σαπφὶν] A Ὀφὶμ, καὶ τῷ Σαφίν. C Ὠφὶμ, καὶ τῷ Σαφίν. ἀδελφῆς αὐτοῦ] A τῆς ἀδελφῆς αὐτῶν. C τῇ ἀδελφῇ αὐτῶν. Σαπφαὰδ] A Σαπφαάδ. C Σαλπαὰδ, bis. 16 ἀδελφοῦ] A C τῷ ἀδελφῷ. Σοὺρος] A Σαρώς. C Σάρος. υἱοὶ] A υἱός. C καὶ υἱοί. καὶ Ῥοκὸμ] C καὶ Ῥακέμ. A καὶ υἱοὶ αὐτοῦ Ἠλὰμ, καὶ Ῥακέμ. 17 Βαδὰμ] A Βαλαάμ. C Βαδάν. 18 Μαλὲ] A Μαλελ. 19 ἦσαν] A C ἐγένοντο. Σεμιρὰ] C Σεμιδά. Λακὶμ, καὶ Αἰνὰν] A Λακεὶμ, καὶ Ἐνιάμ. C Λοχεὶ, καὶ Ἐνιάμ. 20 Σωθαλὰθ] A Θουσαλάμ. C Σουθαλαά. Βαρὰδ υἱὸς] A Ῥαὰμ υἱοί. Θαὰθ] A Θαάμ. Ἐλαδὰ] A καὶ Ἐλαδά. C καὶ Ἐλαδά. Σαὰθ] A καὶ Θαάδ. C καὶ Θαάθ. 21 Ζαβὰδ (Ζαβὰβ C) υἱὸς αὐτοῦ. Σωθὲλ (καὶ Συθάλα Comp.) υἱὸς αὐτοῦ. A desunt. Ἐλεὰδ] A Ἐσλαδά. 22 αὐτοῦ τοῦ] C αὐτῶν. 23 πρὸς] C εἰς. ἔλαβεν ἐν γαστρὶ] C συνέλαβε. A ἐν γαστρὶ ἔλαβε. μου] A C αὐτοῦ. 24 καὶ (A deest) ἐν ἐκείνοις τοῖς καταλοίποις] C desunt. τὴν] A καὶ τήν. κάτω ... ἄνω] C ἄνω ... κάτω· καὶ υἱοὶ Ὀζὰν Σεηρὰ] A καὶ τὴν Σαδρά. C καὶ τὴν Ἐζενσαρά. 25 Ῥαφὴ, καὶ Θαλεὲς υἱοὶ] A καὶ Θαλὰ υἱός. C καὶ Ῥασὴφ υἱὸς αὐτοῦ, καὶ Θαλὲ υἱός. 26 Τῷ Λααδὰν υἱῷ] A C καὶ Λαδὰν υἱός. υἱὸς Ἀμιοὺδ] A C καὶ (C deest) Ἀμιοὺδ υἱὸς αὐτοῦ. υἱὸς Ἐλισαμαὶ] A C καὶ (C deest) Ἐλισαμὰ υἱὸς αὐτοῦ. 27 Υἱὸς, usque ad finem versus] A C Νοὺμ (A Ῥοὺν) υἱὸς αὐτοῦ, Ἰησοῦ υἱὸς αὐτοῦ. 28 αὐτῶν posterius] A C deest. κατ'] A καὶ κατά. C καὶ κατὰ ... δυσμαῖς] C καὶ εἰς δυσμάς. Συχὲμ ... κώμαις] A Συχὲμ ... θυγατέρες ... Γάζης] C καὶ Ἀδία. 29 ἕως ὁρίων] C ἐχόμενα. υἱῶν, usque ad Μαγεδδὼ] A desunt. κώμαις ... κώμαις] C θυγατέρες ... θυγατέρες. κώμαις] A θυγατέρες ... Δὼρ] A Δρώ. ταύτῃ] A C ταύταις. Ἰσραὴλ] A Μανασσῆ Ἰσραήλ. 30 Σοΐα, καὶ Ἰσουῒ] A Αἰσοὺδ, καὶ Ἰεσουέ. C Ἰεσουὰ, καὶ Ἰεσουΐ. Σορὲ ἀδελφοὶ] A C Σαρακὰ (A Σαββαὶ) ἀδελφή. 31 Χάβερ] A Ἐγχεβέρ· & ter. οὗτος] A C αὐτός. Βερζαὶθ] A Ζαβίθ. C Βαρζίθ. 32 Χωθὰν] A Χωθάν. C Ὀθάμ. Σωλὰ] A Σοὺλ. C Σουά. 33 Βαμαὴλ] A Ἀμαμαάθ. C Βαμαάθ. Ἀσὶθ] A Ἀσοάθ. C Ἀσωάθ. 34 Ἀχὶρ] A Ἰχιούρ. C Ἀχί. Ῥοογὰ] A Ῥαυγοέ. 35 Βανηλὰμ] A υἱοὶ Ἀσούδ. C υἱοὶ Ἐλάμ. Ἰμανὰ] A C Ἰμανά. Σελλὴς] A Ἐλήμ. C Σελές. Ἀμὰλ] A Ἀλάμ. 36 Σουφὲ] A Σωφά. C Σουφά. Σουὲ] A deest. Ἀρναφὰρ] A Ἀειαφέρ. C Ἀρναφέ. Σουδὰ] A Σουάν. C Σουάλ. Βαρὶν] C Βηρεΐ. Ἰμρὰν] C Ἰεμβρά. A Ἰεμβρά. 37 καὶ Βασὰν] A C Βασάρ. Ὠα] A C Ἰηούδ. Σαλισὰ] A Σελλιμβρά. C Σελισά. Ἰεθρὰ] A C Ἰεθράν. 38 Βενερὰ Καὶ υἱοὶ Ἰεθὲρ. A desunt. Ἀρὰ] A C Ἀραί. 39 Ὀλὰχ] A deest. C Ἀρεέ. 40 πάντες posterius] C deest. πατριῶν] A C οἴκου πατριῶν. ἄρχοντες ἡγούμενοι] A C ἡγούμενοι (C ἄρχοντες τῶν) ἀρχόντων τῶν γενεαλογηθέντων ἐν τῇ στάσει ἐν τῷ πολέμῳ (A τοῦ πολέμου.) εἰς παράταξιν τοῦ πολεμεῖν] C desunt. ἀριθμὸς αὐτῶν] A C desunt.

CAP. VIII.

1 Ἀσβὴλ] A Ἀσαήλ. τὸν δεύτερον] C ὁ δεύτερος. Ἀαρὰ] A ... Διερὰ τὸν Ἀράθ. τὸν τρίτον] C ὁ τρίτος. 2 Νωὰ] A Νανάλ. τὸν τέταρτον] C ὁ τέταρτος. τὸν πέμπτον] C ὁ πέμπτος. 3 ἦσαν] A C ἐγένοντο. Ἀδὶρ, καὶ] A καὶ Σεφὰν, καὶ Ἀχιρὰν, καὶ Ἰωὰν, οὗτοι υἱοὶ Ἀώδ. 4 Νααμὰ] A Ναμεί. C Νααμάν. Ἀχιὰ] C Ἀώδ. A deest. 5 καὶ Γηρὰ] A ... Γηράμ. C Γηρά. Σεφουφὰμ] A Σαπφάν. C Σεπφάμ. Ὠρὰμ] A ... C Ἀχράμ. 6 Οὗτοι υἱοὶ Ἀὼδ] A C ponunt ante Γηρὰ versus quinti. Μαναχὲθ] ... τοῖς κατοικοῦσι] A C τῶν κατοικούντων. μετῴκισαν] C ἀπῴκισαν.

...] A C Μανναθ. 7 Νοομα] A C Νααμάν. Γηρα] A Γηρὰμ. ἔτ@] C αὐτός. Ἰεγλαὰμ] C ἀπῴκισεν αὐτύς. Ἀζὰ] A Ναζάν. κ) τὸν ...] A τὸν Νωά. C κ) τὸν Ἀχιὰδ. 8 Σααρὶν] A Σιωρὶν. C Σαωρείμ. ...] A ἀγρῷ. ἀποςεῖλαι] A ἐξαποςεῖλαι. C ἐξαποςεῖλαι αὐτύς. Ὠσὶν] ... C κ) Ὡσείμ. τίω Βαασὰ] A τίω Βαλά. C Βαασά. γυωαῖκα] ... 9 ἐκ τῆς Ἀδὰ] A ἐκ τῆς Βαλά. C ἀπὸ τῆς Χόδες. Ἰωλὰβ] A C Ἰωβάβ. Σεβιὰ] A Σαμιά. Μελχὰς] C Μελχὸμ. A Μελχόμ. ... Ζαβιὰ] A C Ἰωὰς ... Σεχιά. ἔτοι] A C ἔτοι ὑοὶ αὐτῦ. ... τῆς Ὠσὶν] C Μεωσείμ. Ἀβιτὼλ] A Ἀμιτὼβ. C Ἀχιτὼβ. Ἀλφαὰλ] ... C Ἐλφααλ & ver. 12. 12 Ὠβὴδ, Μισαὰλ, Σεμμὴρ] A ... κ) Μισοάμ, κ) Σαμιὰλ. C Ἄβερ, κ) Μισοὰμ, κ) Σάμηδ. ἔτ@] A C ... Ὠνὰν] A Ἀνών. C Ὠνώ. Λὼδ ... κώμας] A Ἀοδὼν ... θυγατέρας. ...] A αὐτῆς. κ) τίω Ἀιὼδ, κ) τὰς θυγατέρας αὐτῆς. 13 ἔτοι] C αὐτοῖς κατοικοῦσι] A C τῶν κατοικούντων. Αἰλὰμ] C Αἰλών. κ)] C ... 14 ἀδελφὸς αὐτῦ Σωσὴκ] A C οἱ ἀδελφοὶ αὐτῦ Σισάχ. (A Σωσὴλ.) ...] A C Ἰερεμώθ. 15 Ἐδὲρ] A Ἀβάδ. C Ἀδάρ. 16 Μιχαὴλ] A ... Ἰωδὰ] A Ἰεζιά. C Ἰεχά. 17 Μεσολλὰμ] A Μεσομμά. 18 Ἰ...] A Ἰαασὶ, κ) Μαρί. C Ἰασημαεί. Ἰεζλίας] A C Ἰεζελία. ... Ζαχεὶ] A Χεζρί. 20 Ἐλιηλὶ] A C Ἐλιήλ. 21 Σαμαὰθ] A Σεμεῒς. C ... 22 Ὠβὴδ] A Ἀβὲρ. C Ἀδὲρ. 24 Ἀμβρὶ] A Ἡχάμ. C Ἠλάμ. ...] A Ἀνωθαθίας. C Ἀναθωθά. 25 κ) Ἰαθὶν] A C desunt. Σωσὴκ] C Σισάχ. 26 Σαμσαρὶ] A Σαμαίας. C Σαμψαρί. Γοθολία] A ... C Ὀθολία. 27 Ἰαρασία] A Ἡρσιήλ. C Ἰερσία. Ἐριὰ] A Ἠλίας. ... ὑὸς Ἰερὰμ] A ὑοὶ Ἰερεμοὴμ. C ὑοὶ Ἰερσάμ. 28 ἄρχοντες πο...] A C ἀρχηγοί. ἔτοι] C αὐτοί. 29 πατὴρ] A Ἰαὴλ πατὴρ. 30 αὐ...] A C αὐτῦ. 31 κ) ἀδελφὸς] A κ) Ἀϊού, κ) οἱ ἀδελφοί. C κ) οἱ ἀδελ... Ζαχὴρ] A Ζαάρ. C Χεχρί. κ) Μακελὼθ] A C desunt. 32 Μακελὼθ ...] A Μαχαελὼδ ὁ γεννήσας. C Μακελλὼθ ὁ γεννήσας. καὶ γὰρ ἔτοι] ... C κ) αὐτοί. κατῴκησαν] C ponit post prius αὐτῶν. 33 Ἀσαβὰλ] ... C Ἰσβαάλ. 34 Μεριβαὰλ, κ) Μεριβαὰλ] A Μεμφιβάλ κ) Μεμφιβάλ, κ) Μεμφιβαάλ. 35 Φιθὼν] A Φιθώθ. Θαρὰχ] A Θαρὲς. C ... Ἀχὰζ] A Χαάς & ver. 36. 36 Σαλαιμὰθ] A Γαλεμάθ. C Ἀλε... 37 Μασὰ] C deest. Βαανὰ] A Μαανά. Ῥαφαΐα] A Ἀραχά. C ... Ἐσὴλ] A Ἀσαήλ & ver. 38. 38 Σαραΐα] A Ἀζαρίας. Ἀνὰν, ...] A Σαασία, κ) Ἀνάν. C Ἀνάν. πάντες] C deest. 39 Ἀσὴλ] C ... Ἀιλὰμ] A Ἰαλάμ. C Οὐλάμ & ver. 40. Ἰὰς] A Ἰασούς. C ... Ἐλιφαλὲτ] A Ἐλιφάς. 40 ἦσαν] A C ἐγένοντο. Ἰσχυροὶ ἄνδρες ...] A C ἄνδρες δυνατοὶ ἰσχύϊ. πεντήκοντα] A C κ) πεντήκοντα. ἐξ ...] C ὑοί.

CAP. IX.

Sed Ald. adjungit hoc caput præcedenti.

1 ὁ συλλογισμὸς αὐτῶν] A ἐγενεαλογήθησαν. C ἐγενεαλογίσθησαν. κ) ἔτοι καταγεγραμμένοι] A C κ) ἰδοὺ εἰσι γεγραμμένοι. ἐν βιβλίῳ] C ἐπὶ βι... μετὰ τῶν ἀποικισθέντων] C κ) ἀπῳκίσθησαν. ἐν ταῖς ἀνομίαις] A C διὰ ... ἀσυνθεσίαν. αὐτῶν] A C αὐτῶν ἣν ἠδίκησαν. 2 Ἰσραὴλ] A C αὐ... Ἰσραὴλ, καί. δεδομένοι] C Ναθίνιοι. 3 ἀπὸ, ter] C ἐκ, ter : prius ἀπὸ ... A. 4 Καὶ Γωθὶ, καί. A C Οὐθί. Σαμιὺδ] A Ἀμιὺδ. Ἀμβραὰμ] A ... C Ἐμβρί. υἱῦ Βωνὶ, υἱῦ] A desunt. C υἱῦ Βενιαμὶν ἀπὸ τῶν. 5 ἐκ ... Σηλωνὶ] A ἀπὸ τῦ Σηλώμ. C ἀπὸ τῦ Σηλωνεί. 6 αὐτῶν] C αὐτῦ. ...] A ἀπό. Σαλὼμ] A Σαχόμ. C Σαλώ. Μεσολλὰμ] A Βοσολάμ. ...] A Σαινά. C Σανά. 8 Ἰεμναὰ] A C Ἰεβναά. Ἰαραβοὰμ] C ... κ) Ἠλὼ] ἔτοι. C κ) ἔτοι. ὑὸς] A C υἱῦ. Ἰεμναὰ] A Ἰαβανάι. C ... 9 οἱ ἄνδρες] C ἔτοι. ἄρχοντες πατριῶν] A ἄρχοντες πατριῶν πα... C πατριάρχαι. 10 Ἰωαρὶμ] C Ἰωαρίβ. Ἰαχὶν] A Ἰωακείμ. C ... 17 Χελκία] C Ἐλκία. Μαριὼθ] A Μαρερώθ. ἡγεμόνα] C ... 12 Ἀδαΐα] A Ἀδιάμ. Ἰερὰμ] A C Ἰερεάμ. Φασχὼρ, υἱῦ] A ... C Φασσοὺρ, υἱῦ. Μαασαΐα] A Μαασί. C Μαασί. 13 ἄρχοντες οἱ ...] A C ἡγούμενοι κατ' οἶκον. ἰσχυροὶ δυνάμει] A C δυνατοὶ ἰσχύϊ. εἰς ... λειτεργίας] C ἐν ἔργῳ δυλείας. 14 Ἀσαβία] A Σαβιού. ἐκ τῶν] ... 15 Γαλαὰλ] A Γαρία. C Γηλάλ. 16 κώμαις] A C αὐλαῖς τῦ. ...] A C Καὶ οἱ. Ἀκὺμ] A κ) Ἀκὺμ, καί. C καὶ Ἀκὺβ, καί. Διμὰν] ... C Ἀχιμάν. 18 ταύτης] A ἐν Δαδανείμ. C ὧδε. Αὗται αἱ τῶν παρεμβολῶν] A C ἔτοι (αὐτοὶ C) οἱ πυλωροὶ εἰς τὰς παρεμβολάς. ... Ἀβιασὰφ] C Ἀβισαάχ. εἰς οἶκον πατρὸς] A C κατ' οἶκον πατριῶν. ...] C Κορεοί. τῶν ἔργων] A C τὰ ἔργα. λειτεργίας] C δυλείας. τὰς ...] C τὰ πρόθυρα. τῆς παρεμβολῆς] A C τὴν παρεμβολήν. 21 ἔτοι ...] A C μετὰ ταῦτα. 22 οἱ ἐκλεκτοὶ] C ἐκλελεγμένοι. ἐπὶ τῆς ... ἐν ταῖς πύλαις] A C εἰς πυλωρὲς ἐν τοῖς ςαθμοῖς. αὐλαῖς] A C ... & ver. 25. ὁ] A C ἡ γενεαλογία αὐτῶν, κ) ὁ. ἔςησε] A C ἠρίσε. βλέπων] A C ὁρῶν ἐν. 23 Καὶ ἔτοι] C Αὐτοί. ἐν οἴκῳ] ... ἐν] A κ) ἐν. C deest. φυλάσσειν] A C φυλάσσειν εἰς ἐφημερίας. ... κατὰ τὰς] A Αὐτὰς. C Εἰς τὰς. ἦσαν αἱ πύλαι] A C καὶ ἦσαν πυ... θάλασσαν] A C κ) (A deest) κατὰ θάλασσαν. βορρᾶν, νότον] A C ... κ) βορρᾶν. 25 τῦ] A C ἔρχεσθαι εἰς τὰ ἕβδομα τῶν καιρῶν τῦ. ... κ) οἱ] A C πυλωρῶν αὐτοὶ οἱ. ἦσαν] A C κ) ἦσαν. παρεμ...] A C κ) περικύκλῳ τῦ οἴκε τῦ Θεοῦ αὐλισθήσονται. 27 φυλακὴ] ... αὐτῶν. ἔτοι] A deest. C αὐτοί. 28 εἰσοίσουσιν] A εἰσοίσε... ἐξοίσουσιν] A C ἐξοίσουσιν αὐτά. 29 τῦ ... τῦ ... τῦ] A C κ) τῦ ... 30 κ) εἰς τὰ ἀρώματα] A C ἐν τοῖς ἀρώμασι. 31 Κορίτῃ] ... τῦ μεγάλε ἱερέως] C τῶν τηγανιςῶν. C τῶν τηγανιςῶν τῦ μεγάλε ... 33 διατεταγμέναι ἐφημερίαι] A C ἐν τῷ παςοφορίῳ. διατεταγμένοι ... 34 ἐν] C εἰς. 35 γυναικὸς] A C τῇ γυναικί. 37 ἀδελφὸς, ... κ) Μακελὼθ] A οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν Ἀϊοῦν, κ) Ζαχρὶ, κ) Μακελώδ. ... αὐτῦ, κ) Ζαχρί. 38 Μακηλὼθ] A Μακελών. ἐγέννησε] A C ... Σαμαὰ] C Σαμαάν. ἐν μέσῳ posterius] A C μετά. 39 Καὶ Hic incipit cap. 10 in Ald. Ἀμιναδὰβ] C Ἀβιναδάβ. Ἀσαβὰλ] A ... C Ἰσβαάλ. Μεριβαὰλ] A Μεμφιβαάλ & ver. 40. 41 Φιθὼν] A ... Μηλὰχ] A C Μηχιήλ. Θαρὰχ] A Θαραά. C Θαραά, κ) Ἀζάζ. ...] A Χαζάζ. C Ἀζάζ. Γαλεμὰθ] A Ἀλάφ. C Ἀλεμάθ. Γασμὰθ] ... Ζαμβρὶ, bis] C Ζαβρὶ, bis. 43 κ) Ῥαφαΐα] A Ῥαφαΐα. C ... Ἐσὴλ] A Ἀσαήλ. C Ἀσήλ & ver. 44, bis. Σαραΐα] A Ἀζαρίας. ... κ) Ἀσὰ] A C desunt.

CAP. X.

1 ἔφυγον] A C ἔφυγεν ἀνὴρ Ἰσραήλ. 2 αὐτῦ] A αὐτῶν. 3 τοξόται] C τοξεύοντες. κ) πόνοις, κ) ἐπόνεσεν] A κ) ἐν πόνοις, κ) ἐπόνεσαν. C κ) ἐτραυματίσθη. 4 σπάσαι] A σπάσον. μὴ] A C μήποτε. ἔτοι, κ)] A κ) ἔτοι. ἐπέπεσεν] A ἔπεσεν. 5 ἔπεσε κ)] A ἔπεσε καίγε. C ἐπέπεσε καί. αὐτῦ] A αὐτῆς. C αὐτῦ, κ) ἀπέθανε. 6 ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ] C desunt. πᾶς] A C ὅλ@. ἐπὶ τὸ αὐτὸ] A C ὁμοθυμαδόν. ἀπέθανε] C ἀπέθανεν. 7 εἶδε] C εἶδον. ἐν] A ὁ ἐν] C οἱ ἐν. τῷ αὐλῶνι] A C τῇ κοιλάδι. 8 ἐχομένῃ, κ)] C ἐπαύριον. σκυλεύειν] A C σκυλεῦσαι. 9 ἔλαβον] A C ἦραν. ἀπέςειλαν] A C ἐξαπέςειλαν οἱ ἀλλόφυλοι. τοῖς εἰδώλοις] A C ἐν τοῖς οἴκοις τῶν εἰδώλων. λαῷ] A C λαῷ αὐτῶν. 10 αὐτῶν prius] A C αὐτῦ. ἔθηκαν] C ἔπηξαν. 11 Γαλαὰδ] A C Ἰαβὶς τῆς Γαλαάδ. ἅπαντα ἃ] A πάντα ὅσα. C πάντα ἅ. Σαὺλ] A C Σαὺλ, κ) τοῖς ὑοῖς αὐτῦ. 12 ἠγέρθησαν] A C ἀνέςησαν. ἔλαβον] A C ἦλθον, καί. τὸ σῶμα τῶν] A C τὰ σώματα τῶν. 13 τῷ Θεῷ] A τῷ κυρίῳ. C ἐν κυρίῳ. ἐφύλαξεν] A C ἐφύλαξεν αὐτόν. ὅτι] C κ) ὅτι. Σαὺλ ἐν τῷ] A Σαὺλ αὐτὸν ἐν τῇ. C ἐν τῇ. ζητῆσαι] A C ἐκζητῆσαι. κ) ἀπεκρίνατο αὐτῷ Σαμυὴλ ὁ προφήτης. C desunt. 14 ἐζήτησε] A C ἐξεζήτησε. ἐπέςρεψε] A ἀπέςρεψε.

CAP. XI.

1 ἦλθε πᾶς] A C συνηθροίσθη πᾶς ἀνήρ. ὀςῦ ... σάρκες] C ὀςῶν ... σάρξ. κ) ἐχθὲς, κ)] A καίγε ἐχθὲς, καί. C καίγε ἐχθὲς, καίγε. τρίτίω] C τρίτης. 2 ἐξάγων, κ) εἰσάγων] A C εἰσάγων κ) ἐξάγων. Ἰσραὴλ κύριός σοι] A C σοὶ (A ponit post Cκ) κύρι@ ὁ Θεός Cκ. Ἰσραὴλ posterius] A C ἐπὶ τὸν λαόν με Ἰσραήλ. 3 ἔχρισαν τὸ] C ἐχρίσαντο. εἰς] C deest. 4 κ) ἄνδρες αὐτῦ] A C Δαυὶδ, κ) πᾶς Ἰσραήλ. 5 οἱ κατοικοῦντες] A ὑοὶ κατοικοῦντες. εἶπον] A εἶπον δέ. C κ) εἶπον. τῷ Δαυὶδ] A C οἱ κατοικοῦντες Ἰεβὲς τῷ Δαυίδ. τίω] C Δαυὶδ τίω. 6 κ) ἔςαι] C ἔςαι. ἐν πρώτοις] C ponit post Σαρυΐα. 8 τίω] C Δαυὶδ τίω. κύκλῳ] A κύκλῳ ἀπὸ τῦ Μαλλὼ κ) ἕως τῦ κύκλε Ἰωὰβ περιεποιήσατο λοιπὸν τῆς πόλεως, κ) ἐπολέμησε, κ) ἔλαβε τίω πόλιν. C κυκλόθεν, ἀπὸ τῆς ἄκρας, κ) ἕως τῦ κύκλε, κ) Ἰωὰβ περιεποιήσατο τὸ λοιπὸν τῆς πόλεως. 10 κατισχύοντες] C ἀντεχόμενοι. 11 Ἰεσεβαὶ] A Ἰεσβαάλ. C Ἰεσβαάν. Ἀχαμὰν] C Ἀχαμονί. ἅπαξ] C εἰσάπαξ, & ponit post τραυματίας. ἐν καιρῷ ἑνὶ] C desunt. 12 ὁ Ἀχωχὶ] C πατράδελφυ αὐτῦ. 13 Φασοδαμὶν] C Φασδαμίμ. 15 τριάκοντα ἀρχόντων] C τριῶν ἀρχῶν. ἐν τῇ] A C παρεμβεβλήκει ἐν τῇ. 16 τὸ σύςημα] A τῦτο ὑπόςημα. 17 ποτιῶ] A ποτίσει. 18 διέρρηξαν] A ἔρρηξαν. 19 ὅτι ἐν ψυχαῖς αὐτῶν] A desunt. 20 ἄρχων] A ἀρχηγός. τριακοσίας] A ἑξακοσίας. κ) αὐτὸς] C αὐτὸς. 21 ὑπὲρ] C ἐγένετο. 22 ὑὸς] C ἀπό. Καβασιὴλ] A Βαβασιήλ. C Καβσιήλ. αὐτὸς] C αὐτός. 23 ὁραςὸν] C εὐμήκη. ἱςὸν] C πρός. τὸ δόρυ] C ponit ante ἐκ τῆς. 25 ὑπὲρ] C deest. 26 Ἐλεανὰν] C Ἐλεανά. Δωδωὲ ἐκ] C Δωδὶ ἀπό. 27 Ταμαὼθ ὁ Ἀρωρὶ] A Σαμαὼθ ὁ Ἀδδί. C Σαμμαὼθ ὁ Ἀρωρεί. Χελλὴς ὁ Φελωνὶ] A Χηλὴς Ἀφαλωνί. 28 Ὠρὰ] C Εἰράς. Θεκωὶ] C Θεκωίτης. Ἀναθωθὶ] C Ἀναθωθίτης. 29 Ἀχωρὶ] A Ἀχωί. C Ἀχαχί. 30 Μαραὶ] A Βοορί. C Μαρρί. Χθαὸδ ὑὸς Νοοζὰ] A Ἐλλὰθ ὑὸς Βαηνάκ. C Ἀλὰδ ὑὸς Βανά. 31 Αἰρὶ] A Ἠθαί. C Ἰθαί. 32 ἐκ C ἀπό. Ναχαλὶ] A Νοαρί. Γαὰς Ἀβιὴλ] A Γαηραβιήλ. Γαραβαιθὶ] A C Ἀραβαθί. Ἀζβὼν] A Ἀζμώθ. C Ἀσμάθ. ὁ Βαρωμὶ] A ὁ Βαρσομὶ] C Βαχαρυμί. 33 Υἱὸς Ἀσὰμ τῦ Γιζωνίτε] A Ὁ Εἰρὰς ὁ Γωυνί. C Υἱοὶ Ἀσὸμ τῦ Γουνί. Σωλὰ ὁ] A Σαγί. C Σαγαὶ ὁ. 34 Ἀχὶμ] A Ἀχικαάμ. C Ἀχιάμ. Ἀχὰρ] C Ζαχάρ. 35 Ἐλφὰτ ὑὸς Θυρφὰρ ὁ] A Ζιφαὰλ ὑὸς Ὤρ, Ἀφὰρ ὁ. C Ἐλιφὰλ ὑὸς Οὐρ. Ἀφὰρ ὁ. 37 Ἡσερὶ ὁ Χαρμαδαὶ] A Ἀσραὶ ὁ Μαρμηί. C Ἐσρὶ ὁ Χερμηί. Ἀζοβαὶ] A Ἀβδί. C Ἀσβαί. 38 ὑὸς] A C ἀδελφός. Μεβαὰλ] A Μαβάρ. C Μαβάρ. Ἀγαρὶ] A Ταραί. 39 Σελὴ] A C Σελλήκ. Ναχὼρ] A Ναχραί. C Νααραί. υἱῷ] A C Ἰωὰβ υἱῷ. 40 Ἰρὰ] A Ἰράς. Ἰαθρὶ posterius] A Θερί. 41 Ζαβὲτ ... Ἀχαΐα] A Βαζὰθ ... Ὀολί. C Ζαβὰδ ... Ἀλεί. 42 Σαιζὰ] A Σαχά. C Σιζά. τῦ Ῥεβὴν ἄρχων] C ὁ Ῥεβηνὶ, ἄρχων τῷ Ῥεβήν. 43 Μαθανὶ] A Φαθανί. 44 Σαμαθὰ] A C Σαμμά. Χωθὰμ] A Χωθάν. 45 Ἰωζαὲ] C Ἰωχά. 46 Μαωὶ] A Μαωίν. C Μαωνίμ. Ἰαριβὶ] A Ἀριβά. Ἰωσία] A Ὡσαΐα. C Ἰασαΐα. ὑὸς αὐτῦ, Ἐλλαὰμ] A ὑὸς αὐτῦ, Ἐναάμ. C οἱ ὑοὶ Ἐλναάμ. Ἰεθαμὰ] C Ἰεθάμ. Δαλιὴλ, κ) Ὠβὴθ] A Ἀλιὴλ κ) Ἀβήδ. C Ἐλιὴλ, κ) Ὠβήδ. Ἰεσσιὴλ ὁ Μεσωβία] C Ἐσσιὴλ ὁ Μασωβία.

CAP. XII.

Sed Ald. adjungit capiti præcedenti, partem hujus capitis a ver. 1 usque ad ver. 23.

1 ἀπὸ] C τῦ Δαυὶδ ἀπό. κ) ἔτοι] C αὐτοί. 2 Καὶ τόξῳ ἐκ δεξιῶν κ) ἀριςερῶν] C Ἐντείνοντες τόξον δεξιάζοντες, κ) ἀριςερεύοντες. τόξοις] A ἐν τόξοις. C ἐν βέλεσι, κ) τόξῳ. 3 ὑὸς] C ὑοί. Ἀσμὰ] A Σαμαά. Ἰωὴλ, κ) Ἰωφαλὴτ] A Ἰαζιὴλ κ) Φαλήθ. C Ἐζιὴλ, κ) Φαλήτ. Ἀσμὰθ] A Ζαμώθ. Βερχία, κ) Ἰηοὺλ] A C Βαραχία, κ) Ἰηοῦ (A Ἰηά.) 4 Ἰεζιὴλ] A Ἰεζεκιήλ. Γαδαραθιὶμ] A C Γαδηραθί. 5 Ἀζαὶ] A C Ἐλιαζί. Χαραιφιὴλ] A Ἀρουφί. C Χαρεφί. 6 Ἰησουὶ] A C Ἰσσία. Ὀζειὴλ, κ) Ἰαζαρὰ, κ) Σοβοκὰμ, κ) οἱ. A Ἐλιὴλ, κ) Ἰεζαὰρ, καὶ Ἰεζβαὰ οἱ. C Ἀζαρὴλ, καὶ Ἰωζὲρ κ) Ἰεσβαὰμ οἱ. 7 Ἰελία] A C Ἰωηλά. κ) οἱ] A C ὑοὶ τῦ. 8 Γαδδὶ ἐχωρίσθησαν] C Γὰδ διεχωρίσθησαν. ἀπὸ] C ἐπί. ἰσχυροὶ δυνατοὶ] C δυνατοὶ ἰσχύϊ. παρατάξεως πολέμε] C δυνάμεως εἰς πόλεμον παρατασσόμενοι. αἴροντες θυρεὸς κ) δόρατα] C θυρεῷ, κ) δόρατι. πρόσωπον λέοντ@] C πρόσωπα λεόντων. 9 Ἀζὰ] A Ἄζερ τῷ Ἄζερ. C Ἔζερ. Ἐλιὰβ] A Ἀλιάδ. 11 Ἐλιὰζ] A C Ἐλιήλ. 12 Ἐλιαζὲρ] A Ἐλζαβέλ. C Ἐλζαβάδ. 13 Μελχαβεναὶ] A C Μαχαβαναί. 14 τοῖς χιλίοις] C πρὸς χιλίες. 15 οἱ] C ἦσαν οἱ. ἔτ@] C αὐτὸς ἦν. ἀπὸ ἀνατολῶν ἕως δυσμῶν] C εἰς ἀνατολὰς, κ) εἰς δυσμάς. 17 Δαυὶδ] C ponit post ἐξῆλθε. εἶπεν] C ἀπεκρίθη, κ) εἶπεν. με] C με βοηθῆσαί μοι. καθ' ἑαυτίω ἐφ' ὑμᾶς] C ἐφ' ὑμᾶς εἰς ἕνωσιν. ἐλέγξαιτο] A C ἐλέγξαι. 18 κ) ὁ λαός Cου] A C ponunt post Ἰεσσαί, & C habet Cῦ ante καί. εἰρήνη] C ἐν εἰρήνῃ. 19 ἐν τῷ ἐλθεῖν τὲς ἀλλοφύλες] C ἐρχομένε αὐτῦ μετὰ ἀλλοφύλων τῶν ἐλθόντων. αὐτοῖς] A C αὐτοῖς Δαυίδ. ἐγίνετο παρὰ τῶν ςρατηγῶν] C ἐγένοντο οἱ σατράπαι. λεγόντων] C λέγοντες. τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων] C ἡμῶν. Σαὺλ] A C Σαὺλ, κ) ἐξαπέςειλαν αὐτόν. 20 Ἐν] A C Καὶ ἐν. πορευθῆναι] C πορεύεσθαι. Ῥωδιὴλ] A Ἰεδιήλ. C Ἰαδιήλ. Ἐλιμαὺθ] A C Ἐλιοῦ. Σεμαθὶ] A C Σαμαθί. ἀρχηγοὶ] C οἱ ἄρχοντες τῶν. εἰσι] C deest. 21 αὐτοὶ] A ἔτοι. ἰσχύ@ πάντες] C ἰσχύϊ πάντες αὐτοί. ἦσαν ἡγέμενοι ἐν] A ἦσαν δυνατοὶ ἡγέμενοι ἐν. C ἐγένοντο ἄρχοντες. 22 Ὅτι] C Ὅτι καθ' ἡμέραν. ἡμέραν ἐξ ἡμέρας] C ἡμέρας εἰς ἡμέρας. Δαυὶδ εἰς δύναμιν] C Δαυὶδ τῦ βοηθῆσαι αὐτῷ ὡς εἰς

εἰς παρεμβολήν. δύναμις τοῦ] C παρεμβολήν. 23 Καὶ ταῦτα] Hic incipit cap. 12. in Ald. οἱ ἐλθόντες] C τῶν ἐλθόντων. ἀποστρέψαι] C ἐπιστρέψαι. 24 Υἱοὶ Ἰούδα θυρεοφόροι καὶ δορατοφόροι] C καὶ οὗτος ὁ ἀριθμὸς, υἱοὶ Ἰούδα αἴροντες θυρεὸν καὶ δόρυ. ἓξ χιλιάδες] C ἑξακισχίλιοι, & ver. 25. δυνατοὶ παρατάξεως] C καθωπλισμένοι δυνάμει. 25 ἰσχύος] C ἰσχύϊ. 26 Τῶν] C Καὶ τῶν. 27 τρεῖς χιλιάδες] C τρισχίλιοι. 28 τῆς πατρικῆς οἰκίας] C τοῦ οἴκου τοῦ πατρός. εἰκοσιδύο] A C εἴκοσι καὶ δύο· & C ponit ante ἄρχοντες. 29 Καὶ τῶν] A C Καὶ ἐκ τῶν. ἔτι τὸ πλεῖστον] C ἕως τοῦ νῦν οἱ πλεῖστοι. ἀπεσκόπει] C ἐφύλασσον. 31 δεκαοκτὼ] A C ὀκτωκαίδεκα. καὶ οἳ (A οὗτοι) ὠνομάσθησαν] C ὀνομασθέντες. τοῦ] C τοῦ παραγενέσθαι τοῦ. 32 ποιήσαι] C ποιήσει. διακόσιοι, καὶ] A C εἰς τὰς ἀρχὰς αὐτῶν διακόσιοι, (A ὀκτακόσιοι) καί. 33 οὐ χειροκένως] C οὐδὲ μετὰ καρδίας, καὶ καρδίας. 34 τριακονταεπτὰ] A C τριάκοντα καὶ ἑπτά· atque ita ſæpe, ut ver. 35. 35 τῶν Δανιτῶν] C τοῦ Δάν. ὀκτακόσιοι] C ἑξακόσιοι. 37 ἐκ] C ἀπὸ τοῦ. Γαδδὶ] C Γάδ. πολεμικοῖς] A πολεμικοῖς εἰς πόλεμον. C πολεμικοῖς ἐν δυνάμει. εἴκοσι] A καὶ εἴκοσι. 38 παράταξιν] C ἐν παρατάξει. καὶ ἦλθον] C ἦλθον. τοῦ] A ἦλθον τοῦ. 39 ἐκεῖ] A C ἐκεῖ μετὰ Δαυίδ. οἱ] A C αὐτοῖς οἱ. 40 καμήλων, καὶ τῶν ὄνων, καὶ] A ὄνων, καμήλων, καὶ] C ὄνων, καὶ ἐπὶ τῶν καμήλων, καὶ ἐπί. ἄλευρα] C ἄλευρον. καὶ πρόβατα] A πρόβατα. ἐν] C ἦν τῷ.

CAP XIII.

Sed Ald. hoc caput, & ſeptem priores verſus cap. ſequentis, cap. præcedenti adjungit.

1 Δαυὶδ] A C Δαυὶδ μετὰ τῶν ἀρχόντων, καί. μετὰ prius] C deeſt. παντὶ ἡγουμένῳ] C καὶ μετὰ παντὸς ἡγουμένου. 2 ἱερεῖς οἱ] C ἱερεῖς καὶ οἱ. συναχθήσονται] C συναχθήτωσαν. 3 μετενέγκωμεν] C ἐπιστρέψωμεν. ἐζητήσαν] C ἐζητήσαμεν. 5 εἰσενέγκαι] C ἐνεγκεῖν. 6 Καὶ ἀνήγαγεν, uſque ad ἐκεῖθεν] C Καὶ ἀνέβη Δαυὶδ καὶ πᾶς ἀνὴρ Ἰσραὴλ Καριαθιαρεὶμ, ἥ ἐστι τοῦ Ἰούδα, τοῦ ἀναγαγεῖν. αὐτοῦ] C αὐτοῦ ἐκεῖ. 8 ψαλτῳδοῖς] C ᾠδαῖς. 9 ἦλθοσαν] C ἦλθον. ἅλωνος] C ἅλωνος Χαιδών. αὐτοῦ] A deeſt. 10 κύριος ὀργῇ] C ὀργῇ κύριος. 11 τὸν τόπον ἐκεῖνον] C τὸ ὄνομα τοῦ τόπου ἐκείνου. διακοπὴ] A C διακοπήν. 12 πρὸς ἐμαυτὸν] A C ponunt ante τὴν κιβωτόν. 13 κιβωτὸν] C κιβωτὸν τοῦ θεοῦ. Ἀβεδδαρὰ] C Ὠβὴδ Ἐδώμ· & ver. 14. bis. Γεθαῖον] A Χεθαῖον. 14 τρεῖς μῆνας] C ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ μῆνας τρεῖς. ὁ Θεὸς] C κύριος τὸν οἶκον.

CAP. XIV.

1 οἰκοδόμους] A οἰκοδόμους τοίχων. C τέκτονας τοίχων. 2 ὅτι] C καὶ ὅτι. 3 Δαυὶδ ἔτι] A αὐτῷ ἔτι. C αὐτῷ. 4 οἳ ἦσαν] C deſunt. Σαμαὰ] A Σαμαῦ, καί. C Σαμαά, καί. Νάθαν] A καὶ Νάθαν. 5 Βαὰρ] A Ἰεβαάλ. C Ἰεβαάρ. Ἐλισὰ καὶ Ἐλιφαλὴθ] A Ἐλισοῦ καὶ Ἐλιφαάθ. C Ἐλισοῦς καὶ Ἐλιφαλέτ. 6 καὶ Ναγὲθ] A deſunt. C καὶ Ναγί. Ναφὰθ] A Ναφάγ. C Ναφέκ. Καὶ Ἰαφιὲ] A deſunt. 7 Ἐλισαμαὲ, καὶ] C Λισαμά. Ἐλιαδὲ] A C Βααλιαδά. Ἐλιφαλὴ] A Ἐλφαλέτ. C Ἐλιφαλέτ. 8 Καὶ ἤκουσεν. Hic incipit cap. 13. in Ald. βασιλεὺς] A deeſt. C εἰς βασιλέα. αὐτοῖς] A C αὐτῶν. 9 συνέπεσον] C ἐξεχύθησαν. 10 ἐπηρώτησε] C ἠρώτησε. διέσεις] A παραδώσεις. C εἰ παραδώσεις. κύριος] A ὁ Θεός. 11 ἐκεῖ Δαυὶδ] C Δαυὶδ ἐκεῖ. ὁ Θεὸς] C κύριος. Φαρασὶν] C Βααλ Φαρασίν. 12 οἱ ἀλλόφυλοι] C ponit ante τούς. κατακαῦσαι] C καὶ ἐνεπρήσθησαν. πυρὶ] A πυρὶ αὐτούς. 13 συνέπεσαν ἔτι] C ἐξεχύθησαν. 14 Δαυὶδ ἔτι] C ἔτι Δαυίδ. περιέση] C ἥξεις. 15 Σὺ] C deeſt. τὴν φωνὴν τοῦ συσσεισμοῦ] A τῆς φωνῆς τοῦ σεισμοῦ. αὐτῶν τῶν ἀκρων] A τοῦ ἄκρου. C ἀπ' ἄκρου. ἐξελεύσῃ] C ἐξελθήσῃ. ἐποίησε] C ἐποίησε Δαυίδ. ἐγένετο] C ἐξῆλθε τό. πάσῃ τῇ γῇ] C πάσαις ταῖς γαίαις.

CAP. XV.

Hoc caput Ald. adjungit capiti 13.

1 αὐτῷ οἰκίας] C ἑαυτῷ οἴκους. ἐποίησεν] C ἔπηξεν. 2 ἆραι] C αἴρειν. 3 ἐξεκκλησίασε] A C συνήγαγε. εἰς] A καὶ εἰς. 4 Ἀαρὼν] C Ἀαρὼν, καί. 5 Τῶν] A Καὶ τῶν. εἴκοσι] C καὶ εἴκοσι. 6 εἴκοσι] A πεντήκοντα. 7 Γεδσὼν] C Γερσών. ἑκατὸν] C διακόσιοι. 8 Ἐλισαφὰτ] A C Ἐλισαφάν. Σεμεῒ] C Σαμαά. 9 Χεβρὼν] C Χεβρών. ἀδελφοὶ] C υἱοί. 10 δεκαδύο] C καὶ δεκαδύο. 11 καὶ τοὺς] A τούς. Ἀσαΐαν] C καὶ Ἀσαΐα. 12 τοῦ Θεοῦ] C κυρίου τοῦ Θεοῦ. 13 εἶναι] A C εἶναι ἑτοίμους. ὁ] C κύριος ὁ. ἐζητήσαμεν] C ἐζητήσαμεν αὐτόν. 14 τοῦ ἀνενέγκαι] C ἐνεγκεῖν. Θεοῦ] C κυρίου τοῦ Θεοῦ. 15 κυρίου τοῦ Θεοῦ. 15 ἔλαβον] C ἦραν. Θεοῦ] C κυρίου. ἐπ' αὐτοὺς] A ἐφ' ἑαυτούς. C ἐν ὤμοις αὐτῶν. 16 αὐτῶν] C ὑμῶν. νάβλαις] A ᾠδῶν. νάβλαις, καί. C ᾠδῶν, ἐν νάβλαις, καὶ ἐν. τοῦ φωνῆσαι εἰς ὕψος] C ἀκουτίζοντες τοῦ ὑψῶσαι. εὐφροσύνης] C εἰς εὐφροσύνην. 17 τὸν Αἰμὰν υἱὸν] C Αἰμὰν υἱός. ἐκ prius] C καὶ ἐκ. καὶ ἐκ] C καὶ ἀπό. ἀδελφῶν] C ἀδελφοῦ. 18 δεύτεροι] C δευτερεύοντες. καὶ Ὀζιὴλ] C υἱὸς Ἰεϊήλ. καὶ Ἰεϊήλ, uſque ad Ὀζίας] A deſunt. Ἐλιωὴλ] C Ἀνί. Ἐλιφενὰ] C Ἐλιφελῆ. Μακελλία, καὶ Ἀβδεδὸμ] C Μακενεία, καὶ Ὠβὴδ Ἐδώμ. καὶ Ὀζίας] C deſunt. 19 ψαλτῳδοὶ] C ᾠδοί. καὶ Αἰθὰν] A καὶ Αἰμάθ. C Αἰθάμ. ἀκουστὴν ποιῆσαι] C ἀκουτίσαι. 20 Ζαχαρίας] C Καὶ Ζαχαρίας. Σεμιραμὼθ] A C καὶ Σεμιραμώθ, καί. Ὠὶ] A καὶ Ἀνανία, καί. C καὶ Ἀνί, καί. Βαναίας] A καὶ Μαασαίας. C καὶ Βαναίας. ἐπὶ ἀλαιμὼθ] C περὶ τῶν κρυφίων. 21 Ἀβδεδὸμ] C Ὠβὴδ Ἐδώμ· & ver. 24. & 25. ἐν κινύραις] A οἱ πυλωροί, καὶ οἱ ψαλτῳδοί, Αἰμάν, Ἀσάφ, καὶ Αἰθάν, καὶ ἐν κυμβάλοις χαλκοῖς, τοῦ ἀκουσθῆναι ποιῆσαι· deinde repetit ver. 20 & 21 uſque Ἀμασενὶθ] C περὶ τῆς ὀγδόης. 22 Ἄρχων] C Ἄρχων ἐν τῇ ἄρσει. 24 Σομνία] A Σωβενία. C Σεβανιά. ταῖς] C ἐν ταῖς. Ἰεΐα] C Ἰεχιά. 25 ἀναγαγεῖν] C ἀνενεγκεῖν. 26 ἐν αὐτῷ] A C defunt. 27 αἴροντες] C καὶ πάντες οἱ αἴροντες. στολῇ βυσσίνῃ] C ἐσθῆτι βυσσίνῃ. 28 ἐν νάβλαις] A καὶ νάβλαις. C ἐν ναύλοις. 29 Καὶ ἐγένετο] A deſunt. καὶ ἦλθεν] A C ponunt ante ἡ κιβωτός.

CAP. XVI. in Ald. XIV.

1 σωτηρίου] C εἰρηνικάς· & verſu 2. 3 παντὶ] C Δαυὶδ παντί. ἕως] A μέχρι. ἄρτον, uſque ad finem verſus] C χίδρα ἄρτου, καὶ λάγανον τηγάνου, καὶ κολλυρίδα. 4 ἔταξε] C ἔταξε Δαυίδ. ἀναφωνοῦντας, καὶ] C καὶ ἀναφωνοῦντας, τοῦ. κύριον τὸν Θεὸν] C κυρίῳ τῷ Θεῷ. 5 καὶ δευτερεύων αὐτοῦ] C ὁ δευτερεύων αὐτοῦ. Ἰεϊὴλ] C καὶ Ἰεϊὴλ, καί· bis in hoc verſu. Ἀβδεδὸμ] C Ὠβὴδ Ἐδώμ· & verſu 37, & 38. νάβλαις] A καὶ νάβλαις, καί. C ἐν ναύλοις, καί. 6 ἐναντίον] C ἐνώπιον. 8 ὨΔΗ] A C deeſt. κυρίῳ] C κυρίῳ, καί. αὐτὸν ἐν ὀνόματι] A τὸ ὄνομα. 9 αὐτῷ poſterius] A αὐτόν. πᾶσι] C ἐν πᾶσι. 12 τέρατα] C τὰ τέρατα αὐτοῦ. 13 παῖδες] C δοῦλοι.

15 Μνημονεύωμεν] C Μνημονεύετε. λόγον ... ὃν] A λόγου ... οὗ. 16 τῷ Ἰσαὰκ] A καὶ τῷ σπέρματι τῷ Ἰσαάκ. 17 Ἔστησεν] C Καὶ ἔστησεν. τῷ Ἰσραὴλ] A C καὶ τῷ Ἰσραὴλ εἰς. 19 γενέσθαι] C εἶναι. ... A ἐν ἀριθμῷ ἴσως. ἐσμικρύνθησαν, καὶ παρῴκησαν] C μικροὺς, καὶ παροίκους. ἀπὸ prius] C ἐξ. 21 οὐκ] A ὑπέρ. 26 Θεὸς ἡμῶν] A C κύριος. Δόξα, καὶ ἔπαινος κατὰ πρόσωπον] C Αἶνος, καὶ μεγαλοπρέπεια ἐνώπιον. ... τόπῳ] A C τόπῳ ἁγίῳ. 29 λάβετε δῶρα, καὶ ἐνέγκατε κατὰ πρόσωπον] C ... θυσίας, καὶ εἰσπορεύεσθε ἐνώπιον. αὐλαῖς ἁγίαις] C κατοικητηρίῳ ἁγίῳ. 30 κατορθωθήτω, uſque ad finem verſus] C καὶ γὰρ κατώρθωσε τὴν οἰκουμένην ἥτις οὐ σαλευθήσεται. 31 βασιλεύων] C ἐβασίλευσε. 32 ... C συμπληρώματι αὐτῆς. καὶ ξύλον ἀγροῦ] C ἀγαλλιάσθω ὁ ἀγρός. 33 ... θεῖ] C ἥκει. 35 τῆς σωτηρίας] C τῶν σωτηριῶν. τὸ ἅγιόν σου] C ... γιον. καὶ καυχᾶσθαι] C τοῦ ἐγκαυχᾶσθαι. 36 Εὐλογημένος] C Εὐλογητός. ... κατέλιπον] C κατέλιπεν. ἔναντι] A C ἐναντίον. ἡμέραν] C ἡμέραν ... 38 Ἰδιθοὺμ] A Ἰαθόμ. C Ἰδιθέμ. 39 ἐναντίον] C ἐνώπιον. 40 Βαμᾶ] A Βαμᾶ. C τῇ Βαμάν. καὶ κατὰ] A κατά. ἐν χειρί, uſque ad finem verſus] C deſunt. 41 αὐτοῦ] C αὐτῶν. Ἰδιθοὺμ] A C Ἰδιθέμ· & verſu 42. ... γέντες] A οἱ ἐκλεκτοί. 42 σάλπιγγας, καὶ κύμβαλα] C Αἰμὰν, καὶ Ἰδιθὲμ ἐν σάλπιγξι, καὶ κυμβάλοις. ὄργανα] C ὀργάνοις. οἱ δὲ] C καί. τὴν πύλην] C τὸ πυλωρεῖν.

CAP. XVII.

Hoc caput Ald. adjungit cap. 14.

2 πᾶν τὸ] A C πάντα ὅσα. 3 Νάθαν] C Νάθαν, λέγων. 5 ... C ἐκ κατάλυμα εἰς σκηνήν, καὶ ἐν κατακαλύμματι. 6 ὅτι] C διατί. 7 ... C ἀπὸ τῶν ποιμνίων. 9 θήσομαι] C θήσω. μεριμνήσει] C παρεξέρχεσθαι ... ἀρχῆς] C ἀπ' ἀρχῆς. 10 οἶκον οἰκοδομήσει σοι κύριος] C οἰκοδομήσει σοι κύριος. ... ἐπὶ κύριος. 11 κοιμηθήσῃ] C πορεύσῃ ... 13 ὡς] C ὃν τρόπον ... ὄντων] C deeſt. 14 πιστώσω] C στήσω. 16 ἀπέναντι] C ἐνώπιον κυρίου. A κυρίου· & verſu 17. 17 ἐκ] C ἀπό. 18 δοξάσαι] C δοξάσαι τὸν δοῦλόν σου. 19 Καὶ κατὰ, uſque ad finem verſus] A C κύριε, διὰ τὸν δοῦλόν σου ἐποίησας τὴν πᾶσαν μεγαλωσύνην ταύτην κατὰ τὴν καρδίαν σου, γνωρίσαι πάντα τὰ μεγαλεῖα (C μεγάλα) Et C ponit κατὰ τὴν καρδίαν σου ante ἐποίησας. 21 ἔτι] C ἕν. ὡδήγησεν αὐτὸν ὁ] C ... λαὸν] C ponit poſt ἑαυτῷ. ὡς] C ἕ. 22 κύριος] C κύριε· & verſu 24. 24 Καὶ] C deeſt. κύριε, κύριε] C κύριος. Ἰσραὴλ] C Ἰσραὴλ, Θεὸς τῷ Ἰσραήλ. ἀνωρθωμένος] A ἔσται ἀνωρθωμένος. C ἡτοιμασμένος. ἐναντίον] C ἐνώπιον. 25 ἠνοίξας] C ἀπεκάλυψας. παῖδος] C δούλου· & verſu 26. παῖς] C δοῦλος. 27 ἤρξω] A C ἤρξω. εὐλόγησον] C εὐλόγησας.

CAP. XVIII. in Ald. XV.

2 τὴν] A Δαυὶδ τήν. C τόν. ἦσαν Μωὰβ] A ἦσαν Μωαβῖται. C ἐγένοντο Μωάβ. 3 Ἀδρααζὰρ] C Ἀδαδεζέρ· & verſ. 5. & 8. & 10. ... στῆσαι] C ἐν τῷ πορεύεσθαι αὐτὸν τοῦ στῆσαι. ποταμὸν Εὐφράτην] C ποταμῷ Εὐφράτῃ. 4 αὐτῶν] C ἀπ' αὐτοῦ. A αὐτόν, & uterque ponit ante Δαυίδ. 6 παῖδας] C δούλους. φέροντες] A C φέροντας. 7 ... A χρυσᾶς. 8 Ματεβὲθ] C Ταβάθ. 9 Θωὰ] A Θοού. C Θωί. 10 ... βασιλέα] C deſunt. πολέμιος Θωὰ (A Θεού) ἦν τῷ] C πολεμιστὴς ἦν τῷ Θωοῦ ὁ. 13 τῇ κοιλάδι] C Ἰδουμαίᾳ. φρουρὰς] A C φρουράν. ... A C ἦσαν. 14 τῷ παντὶ] A C παντὶ τῷ. 16 Ἀβιμέλεχ] A Ἀβιμέλεχ. ... 17 Ἰωδαὲ] C Ἰωαδέ. ... τοῦ Φελεθὶ] C Φελεθί.

CAP. XIX.

Sed Ald. hoc caput adjungit cap. 15.

2 ἀγγέλους Δαυὶδ τοῦ] C Δαυὶδ ἀγγέλους πρὸς τὸν Ἀνάν. 3 ἐναντίον] C ἐν ὀφθαλμοῖς. οὐχ] A οὐχί. ἀλλ' ἢ. 5 ἀπαγγεῖλαι] C καὶ ἀπήγγειλαν. τοῖς] C αὐτῶν Δαυίδ. ἦσαν] A ἦσαν οἱ ἄνδρωποι. C ἦσαν οἱ ἄνδρες. ... κάμψατε] C ἐπιστρέψατε. 6 ᾐσχύνθη] C κατῃσχύνθη. Ἀνάν, καὶ] C Ἀνάν ... ὁ βασιλεὺς αὐτῶν· & ponit poſt Ἀμμών. παρὰ Σωβὰλ] A ἐκ Σωβά. C ἀπὸ Σουβά. 7 κατέναντι] C ἔμπροσθεν. 9 παρατάσσονται] C ... ἑαυτοὺς] A ἑαυτοί. 10 τῶν] C αὐτῶν τοῦ. παρετάξαντο] A C παρετάξατο. & verſu 11. C. 12 εἶπεν] C εἶπεν Ἰωάβ. κρατήσει (A κρατήσοντα) ... ὁ Σύρος] C κραταιωθῇ Συρία ὑπὲρ ἐμέ. κρατήσει ... κραταιωθῆναι. ... ὁ λαὸς] A πᾶς ὁ λαός. κατέναντι Σύρων] C ἐξεναντίας Συρίας. ... C ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ οἱ Σύροι. 15 εἶδον] C ponit ante υἱοί. ... εἰσῆλθον. 16 ἐξήγαγον] C ἐξήγαγε. ἐκ τοῦ] C τὸν ἐν τῷ. ... Σωφὰχ. C Σωφάχ. 17 ἐπ' αὐτοὺς] A C πρὸς αὐτούς. καὶ παρετάξατο ... αὐτοὺς] C deſunt. ἐπολέμησαν αὐτὸν] A ἐπολέμησεν αὐτόν. C ἐπολέμησαν ... 18 πεζῶν] A C ἀνδρῶν πεζῶν. Σωφὰθ] A Σαβάχ. C Σωφάχ. ... δυνάμεως] A δυνάμεως αὐτοῦ. 19 ἐπταίκασιν] C ἐθραύσθησαν. ... εἰρήνην, καὶ ἐδούλευσαν.

CAP. XX.

Sed Ald. hoc caput adjungit cap. 15.

1 ἤγαγεν] C ἀπήγαγεν. ἐφθείρεν] A διέφθειραν. C ἐφθείρε. ἦλθον. C ἦλθεν Ἰωάβ. περιεκάθισε] A περιεκάθισαν. Ῥαββὰ] A Ῥαββά. ... bis in hoc verſu. ἐκάθισεν] C ἐκάθητο. κατέσκαψεν] C ... 2 Μολχὸμ] C deeſt. τὴν κεφαλὴν] A C τῆς κεφαλῆς. 3 διέπρισε] C ... σιν ἐν. διαχίζεσι] C τοῖς ... τοῖς πᾶσιν υἱοῖς] A τοῖς ... C πάσαις ταῖς πόλεσιν υἱῶν. ἀνέστρεψε] C ἐπέστρεψε. αὐτὸς] C ὁ ... εἰς] A ἐν. 4 Σωσαβὶ τὸν Σαφὶτ] A Οὐσαβὶ τὸν Σαφού. C ... Σαφί. 5 Ἰαΐρ] C Ἰαείρ. Λεχμὶ] A Λεμμί. ... εἴκοσι, καὶ τέσσαρες. 7 Ἰωνάθαν] C Ἰωαθάν. ἐγένοντο] C ἐγεννήθησαν.

CAP. XXI.

Etiam hoc caput Ald. adjungit cap. 15.

1 ἔστη] A C ἀνέστη. διάβολος ἐν τῷ] C σατὰν ἐπί. ... πορεύθητε, καί. καὶ ἕως] A C ἕως. 3 αὐτοῖ] C εἰσίν. ... κύριέ μου βασιλεῦ πάντες. παῖδες] C εἰς δούλους. ... ἵνατί ζητεῖ] ... ἵνατί θέλει. τοῦτο] A C ponunt ante κύριος. ... τῷ] A ἁμαρτίαν τῷ λαῷ. C πλημμέλειαν τῷ. 4 Τὸ δὲ ... ἴσχυε τό. διῆλθεν] C ἦλθεν. ἦλθεν] C διῆλθεν. 5 Ἰσραὴλ ... ἐσπασμένων] C σπωμένων, bis in hoc verſu. μάχαιραν] ... hoc verſu. υἱοὶ Ἰούδα] C Ἰούδας. ἑβδομήκοντα ... ἰσχυσεν] A προσώχθισεν. C κατήχυνεν. τὸν ... ἐφάνη ἐναντίον. C ἐφάνη ἐνώπιον. ... κίαν] C τὴν ἀδικίαν. παιδὸς] C τοῦ δούλου ... 9 ὁρῶντα] A C ὁρῶντα τοῦ Δαυίδ. 10 Πορεύου] C Βάδιζε.

C ἐγὼ ἐμοῦ. 12 ἢ τρία] C τρία. φεύγειν] C φυγεῖν. ἐκ] A C μάχαιραν. τοῦ ἐξολοθρεῦσαι] A καταλαμβάνειν σε. ἀποστείλαντι] C στείλαντι. λόγον] A με λόγον. C με ... 13 καὶ τὰ τρία] C desunt. αὐτοῦ] C αὐτῷ. 15 ἐξωλόθρευεν] C ... ἐξολοθρεύοντι] C διαφθείροντι. Ὀρνὰ] C Ὀρνὰν, per totum ... 16 καὶ τοῦ] A C καὶ ἀναμέσον τοῦ. πρεσβύτεροι] A πρεσβύτεροι τοῦ ... ἐν σάκκοις] A C σάκκους. 17 εἶπα] C εἶπον. ἐποίησαν] C ... κύριε] A C κύριος. εἰς] A καὶ εἰς. κύριε] C deest. 18 Καὶ] A ... 20 ἐπέστρεψεν] A ἀπέστρεψεν. τέσσαρας υἱοὺς] A C τέσσαρες υἱοί. μεθ' ...] A C κρυβόμενοι & C ponit ante μετ'. 21 Ὀρνά, καὶ] A C ... καὶ ἐπέβλεψεν Ὀρνὰν (A ἀπέστρεψε Ὀρνὰν) καὶ εἶδε τὸν Δαυὶδ, καὶ. ... ἐξῆλθεν] C ἐξῆλθεν Ὀρνάν. τῷ προσώπῳ] C ἐπὶ πρόσωπον. 22 σου] ... ἄλω] A ἄλω σου. ἐπ'] C ἐν. 23 ἐναντίον ἑαυτοῦ] C ἐνώ-... ἴδε] A C ἰδού. μόσχους εἰς ὁλοκαύτωσιν] C βόας εἰς ὁλοκάρ-... τὸ ἄροτρον] C τὰς ἁμάξας. σῖτον εἰς θυσίαν] C πυρὸν εἰς θυσί-... 24 ὅτι] C ἀλλ' ἤ. ἐν ἀργυρίῳ ἀξίῳ] C ἀργυρίου ἀξίου. ἃ ἐστί σοι] ... ἀνενέγκαι] C ἀνενεγκεῖν. 25 ἐν τῷ τόπῳ] A C περὶ τοῦ ... 26 Δαυὶδ] C ponit post κυρίῳ. καὶ σωτηρίου] C σωτηρίου. πρὸς] ... πρός. αὐτῷ] A αὐτοῦ. C αὐτοῦ κύριος. καὶ κατηνάλωσε τὴν ὁλο-...] C desunt. 27 κατέθηκε] A καθῆκε. εἰς] C αὐτοῦ εἰς. 28 ἐκεί-...] A ἐκείνῳ, καί. αὐτῷ] C αὐτοῦ. 29 ἐν Βαμὰ] A ἦν Ὀαμᾶ τῇ. 30 ἐδύ-...] C ἰδωνάθη. οὐ] C deest. ἀγγέλου] C τοῦ ἀγγέλου.

CAP. XXII.

Ald. hoc quoque adjungit cap. XV.

...] C αὐτοὺς λατόμους. ξυστοὺς] C ξεστούς. θεῷ] A C κυρίῳ. ... καὶ τὰς] C πυλῶν, καὶ εἰς τὰς συμβολάς, καὶ εἰς. ἡτοίμασε Δαυὶδ, ... A ἡτοίμασε δὲ, καί. 4 ἐφέρεσαν] A ἔφερον. C ἤνεγκαν. εἰς πλῆθος] ... desunt. τῷ Δαυὶδ] C ponit ante ξύλα. 5 εἰς μεγαλωσύνην] C τοῦ ... εἰς πᾶσαν τὴν γῆν] C πάσαις ταῖς γαίαις. 6 Σαλωμὼν] C ... κυρίῳ θεῷ] A ὀνόματι κυρίου. 7 ψυχῇ] C ψυχῇ μου. ...] C τοῦ θεοῦ μου. 8 μοι] A ἐπ' ἐμοί. C ἐπ' ἐμέ. τὴν γῆν] A C ... 9 αὐτῷ] C αὐτοῦ. ὅτι] A αὐτῷ, καὶ ἐπί. 10 αὐτῷ] A αὐτοῦ. C ἔσομαι αὐτῷ. 11 ἔσται μετὰ σοῦ κύριος] C εἴη κύριος μετὰ σοῦ. ...] C κατευθυνεῖς. 12 Ἀλλ' ἢ] C Πλήν. κύριος] C ponit ante ... καὶ τοῦ prius] C τοῦ. 13 εὐοδώσει] A C εὐοδωθήσῃ. πτοηθῇς] C ... 14 εἰς] A deest. 15 πρὸς ταῦτα πρόσθες] C πρό-... ἐπ' αὐτοῖς. πρόσθες] A κύριος, καὶ πρόσθες. C deest. καὶ οἰκοδόμοι] ... 16 χαλκῷ, καὶ ἐν σιδήρῳ] A καὶ ἐν σιδήρῳ, καὶ ἐν χαλκῷ. C ἐν ... καὶ σιδήρῳ εἰς. 17 τοῖς πᾶσιν] C πᾶσι τοῖς. αὐτοῦ] A αὐτοῦ, λέ-... C αὐτοῦ. Καὶ εἶπεν. 18 ἔδωκεν] C παρέδωκεν. χερσὶν ὑμῶν] A ... ὑμῶν. C χειρί μου. 19 Νῦν] C Νῦν οὖν. ζητῆσαι τῷ] C ἐκζη-... ἐγέρθητε] C ἀνάστητε. ἁγίασμα] A C ἁγίασμα κυρίῳ. εἰσενέγκαι] C εἰσενεγκεῖν.

CAP. XXIII. In Ald. XVI.

1 πρεσβύτης] A C πρεσβύτερος. 3 ἠρίθμησαν] C ἠριθμήθησαν. τρια-...] C τριάκοντα ἐτῶν. ἄνδρας] A ἄνδρας ὀκτώ, καί. 4 τῶν ἐργο-...] A C τούτων ἐργοδιῶκται. εἰκοσιτέσσαρες] C εἴκοσι καὶ τέσσαρες. ...] C ἓξ χιλιάδες. 5 πυλωροὶ] C ponit ante τέσσαρες. τέσσαρες ...] C ponit post posterius κυρίῳ. τῷ κυρίῳ prius] A τὸν κύριον. ...] A ἐποίησαν. 6 ἐφημερίας] C ἐφ' ἡμέρας. Γεδσὼν] A Γεθσών. ... καί & ver. 7. καὶ] C deest. 7 Ἐδὰν, καὶ] A τῷ Λεαδάν, καὶ ... C Λεαδάν, καί. 8 Υἱοὶ τῷ Ἐδὰν] A υἱῷ Λεαδάν. C Υἱοὶ Λεαδάμ. Ζη-...] A Ζεθάθ. 9 Υἱοὶ] A Καὶ υἱός. Ἰεὶὴλ, καὶ Δὰν] A καὶ Ἀζαὴλ, καὶ Ἀ-... C καὶ Ὀζιὴλ, καὶ Ἀράν. τῶν Ἐδὰν] A τῶν Λεαδάν. C τῷ Λεαδάν. ... τοῖς υἱοῖς] C υἱοί. 11 ἐγένοντο] C ἐγενήθησαν. 12 Ἰσαὰρ] A καὶ ... C καὶ Ἰσαάρ. Χεβρὼν] C καὶ Χεβρών, καί. 13 ἅγια] C ἅγιον. ...] C τοῦ λειτουργεῖν αὐτῷ. 14 υἱοὶ] C καὶ οἱ υἱοί. εἰς φυλὴν] C ... τῆς φυλῆς. 19 Ἰεζιὴλ] A Ἰεζεζιήλ. C Ἰαζιήλ. Ἰεκεμίας] A Ἰεζεκί-... C Ἰεκαμίας. 20 Ἰσιὰ] C Ἰωσίας. 26 Καὶ οἱ Λευῖται οὐκ ἦσαν αἴ-...] C καίγε τοῖς Λευΐταις οὐκ ἔστιν αἴρειν. 28 ἐπὶ χειρὶ] A ἐν χειρί. C ... 29 τὰ ἄζυμα] A καὶ εἰς τὰ ἄζυμα. τήγανον] A τὰ τήγανα. C τὰ τηγανιστά. τὴν πεφυραμένην, καὶ εἰς πᾶν] C τὰ πεφυρμένα, καὶ εἰς ... καί. μέτρον] A μέτρον. 30 στῆναι] A στῆσαι. αἰνεῖν καὶ] C ... & ponit post ἐξομολογεῖσθαι. καὶ] C deest. 31 Καὶ] C deest. ...] C ἀριθμὸν αὐτῶν, καί. τῷ κυρίῳ] C ἐνώπιον κυρίου.

CAP. XXIV.

Sed Ald. adjungit hoc caput præcedenti.

1 τοῖς υἱοῖς Ἀαρὼν διαιρέσει] A τοῖς υἱοῖς Ἀαρών. Καὶ αἱ διαιρέσεις ... C τῶν υἱῶν Ἀαρὼν διαιρέσεις. Ἀβιοὺδ, καὶ] C Ἀβιού & ver. 2. ... (A καὶ κατ') οἴκους πατριῶν αὐτῶν] C desunt. 4 δυνατῶν] A ... ἄρχοντας] A C εἰς ἄρχοντας. τοῖς] A C καὶ τοῖς. ὀκτὼ] A ...] C αὐτῶν ὀκτώ. 5 κατὰ κλήρους] C ἐν κλήροις. κυρίου] A ... C τῷ θεῷ. 6 τοῦ] C τῶν. κατέναντι] A C κατεναντίον. ὁ ...] C τοῦ ἱερέως. υἱὸς] C υἱοῦ. ἄρχοντες] C τῶν ἀρχόντων. οἴκου] C ... εἷς] C καὶ οἶκος πατριᾶς εἷς. 7 Ἰωαρεὶμ] C Ἰωαρείβ. 8 Χαρὴβ] ... 9 Μεϊαμὶν] A Βενιαμίν. C Μιαμείν. 10 Κὼς] A Αἴκως. C ... Ἀβιὰ] A Ἀβία. 12 Ἐλιαβὶ] A Ἐλισοὺβ. C Ἐλιασούβ. 13 Ὀπ-...] A Ὀφά. C Ὀφφά. Ἰεσβάαλ] C Ἰσβαάβ. 14 Βελγὰ] A Βλεγά. ...] A Ἰεθθί. C Χηζείρ. 16 Φεταία] A Φεθθία. C Φαθία. 17 Ἀ-...] A Ἀχίν. C Ἰαχείμ. εἷς] C πρῶτος. Γαμοὺλ] A Γαμουήλ. ...] A C Δαλαία. Μαασαὶ] A Ἰεηλί. C Μοοζία. 20 Ἰεδία ...] A C Ἰαδαία τῷ Ῥαβίᾳ (A Ἀεββία) ὁ. 21 ἄρχων] C ... Ῥαβία, ὁ ἄρχων Ἰοσία. 22 Καὶ τῷ Ἰσααρὶ] A Καὶ τῷ Ἰασαρί. ... Ἰσαάρ. 23 Υἱοὶ Ἐχδιοῦ] A Υἱοὶ Ἐδιού. C Τοῖς υἱοῖς. Ἀμα-... C Ἀμαρία. Ἰεκμοὰμ] C Ἰακαμίας. 24 Τοῖς υἱοῖς] A desunt. ... C τοῖς υἱοῖς. 25 Ἀδελφὸς Μιχὰ] A desunt. υἱὸς] A υἱοί. C τοῖς ... 26 Υἱοὶ] C Τοῖς υἱοῖς. Μουσὶ] C Μουσὶ Ἰοσίας υἱὸς αὐτοῦ. 27 Υἱοὶ ... Μεραρὶ τῷ Ὀζίᾳ. υἱοὶ αὐτοῦ Ἰσοὰμ] A Υἱοὶ Ὀζία, υἱοὶ Βοννί, υἱοὶ ... τῷ Ὀζίᾳ, υἱοὶ αὐτοῦ Ἰσσομά. C Υἱοὶ Μεραρὶ, Ἰοζίας υἱὸς αὐτοῦ, Σοάμ. ...] A Ἰαζηί. C Ἀβαρί. 28 καὶ Ἰθάμαρ. καὶ ἀπέθανεν Ἰθάμαρ] A καὶ ... C desunt. καὶ] A deest. αὐτῷ] C τῷ Ἐλεάζαρ. 30 Καὶ] C ... 31 ἐναντίον] C ἐναντίον τοῦ Δαυίδ. πατριάρχαι, usque ad finem ...] C παρεστῶτες πατριὰ τοῦ πρώτου κατέναντι τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ τοῦ ... Ἀαρὰβ] A Ἀαρών.

CAP. XXV. In Ald. XVII.

1 Ἰδιθοὺν] A C Ἰδιθούμ & ver. 3. bis, & ver. 6. κεφαλὴν αὐτῶν] A C κεφαλὴν ἀνδρῶν. 2 Σακχὺρ] A Ζακχὺρ, καί. C Σακχὺρ, καί. Ἐραὴλ] A Ἀσιήλα. C Ἀσιηρηλά. ἐχόμενοι] A C ἐχόμενοι Ἀσὰφ τοῦ προφήτου, ἐχόμενοι (A ἐχόμενα.) 3 Ἰσίας] C Ἰσαΐα. μετὰ τὸν πατέρα αὐτῶν] C ἐχόμενοι τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. κινύρᾳ ἀνακρουόμενοι] C κινύραις τοῦ προφητεύοντος. 4 Βουκίας] A Βολκίας. C Βοκκίας. Ῥωμετθιεζὲρ] C Ῥωμμάθει, Ἐζέρ. Ἰεσβασακά, καὶ Μαλλιθὶ] A Σαβὰχ ὁ Ἀμαλλιθί. C Ἰεσβοκασὰ καὶ Μαλλιθί. Μεαζὼθ] C Μαζιώθ. 5 τῷ Αἱμὰν τῷ ἀνακρουομένῳ] A Αἱμὰν τοῦ ἀνακρουομένου] C τοῦ Αἱμὰν τοῦ ὁρῶντος. θεοῦ] A deest. 6 θεοῦ] C κυρίου. 7 τοὺς ἀδελφοὺς] A C τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν. κυρίῳ] A καί. διακόσιοι] A ὀκτακόσιοι. καὶ] C deest. 8 ἔβαλον] C ἐπέβαλον. καὶ αὐτοὶ] A αὐτοῖς. ἐφημεριῶν] C ἐφημεριῶν κατέναντι ἐφημεριῶν. τελείων, καὶ μανθανόντων] C συνιὼν μετὰ μανθάνοντος. 9 υἱῶν αὐτοῦ, καὶ ἀδελφῶν αὐτοῦ] C desunt. Ἀσὰφ] A Ἀσάφ. τοῦ Ἰωσὴφ, Γοδολίας. ὁ δεύτερος Ἡνία] C Γοδολία, τῷ Ἰωσὴφ ὁ δεύτερος. υἱοὶ αὐτοῦ, καὶ ἀδελφοὶ] C αὐτὸς, καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, καὶ υἱοί. δεκαδύο] A C δώδεκα & ver. 10, & 11, & ita per totum caput. 10 καὶ ἀδελφοὶ αὐτοῦ] C αὐτὸς καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ & ponit ante υἱοί. 12 Νάθαν] C Ναθανίας. 13 Βουκίας] A Βοκκί. C Βοχχίας. 14 Ἰσεριὴλ] A Ἰερεάλ. C Ἰασαρηλά. 15 Ἰωσία] C Ἰσαΐα. 16 υἱοί, usque ad finem versus] A desunt. 17 Σεμεΐα] A Μεΐα] C Σεμεΐ. 21] Hic versus deest in Ald. Ματθαθίας] C Ματθίας. 24 Ἰεσβασακὰ] A Ἰεσβάκ. C Ἰεσβοκασά. 25 Ἀνανίας] C Ἀνανί. 28 εἰκοστὸς πρῶτος] A εἷς καὶ εἰκοστός. Ὠθηρὶ] A Ἠθίρ] C Ὠθείρ. 29 εἰκοστὸς δεύτερος] A δεύτερος, καὶ εἰκοστός & ita ver. 30, & 31. 30 Μεαζὼθ] A Μαζιμώθ. C Μαζιώθ. 31 Ῥωμετθιέζερ] A Ῥομαμιέζερ] C Ῥαμαθιέζερ.

CAP. XXVI.

Sed Ald. hoc caput adjungit præcedenti.

1 Καὶ εἰς] A Καὶ αἱ. C Εἰς. υἱοὶ Κορεὶμ] A υἱοὶ Κορέ. C τοῖς Κορεΐταις. ἐκ] A C υἱὸς Κορὲ ἐκ. 2 υἱὸς] A C υἱοί. Ἰεδιηλ] A Ναθανιήλ. C Ἰαθανιήλ. 3 Ἰωλὰμ] A Ὠλάμ. C Αἰλάμ. Ἀβδεδὸμ ὁ ὄγδοος] C desunt. 4 Ἀβδεδὸμ] C Ὠβὴδ Ἐδώμ & ver. 7, & 8. Ἰωὰθ] A Ἰωδά. C Ἰωά. Σάχαρ] A Ζαχαλάδ. Ναθαναὴλ] A Ῥωθανιήλ. 5 τοῦ, usque ad αὐτοῦ] C καθεσάμενοι ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πατρός. ἦσαν] C ἦσαν ἰσχυΐ. 6 Ἐλζαβὰθ] A Ἐλζαβάδ. C Ἐζεβάδ. Ἀχιοὺδ] A Ἀχιά. C ἀδελφοὶ αὐτοῦ. δυνατοὶ] C δυνάμεως. Σαβαχία] C Σαμαχία. καὶ Ἰσβακὼμ] C desunt. 7 ἀπὸ τῶν υἱῶν] C οὗτοι υἱοί. αὐτῶν prius] C αὐτοῦ. ποιοῦντες δυνατῶς] C ἰσχυρῶ δυνάμει ποιοῦντες ἐν ἰσχυΐ. οἱ πάντες] A C desunt. 9 δέκα καὶ ὀκτὼ δυνατοὶ] A ὀκτωκαίδεκα δυνατοί. C δυνατοὶ ὀκτωκαίδεκα. 10 τῶν υἱῶν] C τῷ υἱῷ. ὃν] A ἦν αὐτῷ ὁ. ἐποίησεν] C ἔθετο. ἄρχοντα] C εἰς ἄρχοντα. τῆς διαιρέσεως τῆς δευτέρας] C desunt. τῷ Ὀσᾶ] C τῷ Ὀσά & ponit ante υἱοί. τρισκαίδεκα] C αὐτῶν δεκατρεῖς. 12 δυνατῶν ἐφημερίαι] C δυνάμεων ἐφημερίαις. καθὼς οἱ ἀδελφοὶ] C κατέναντι τῶν ἀδελφῶν. 13 πυλῶνα, καὶ πυλῶνα] C πύλην, καὶ πύλην. 14 τῶν] A ὁ. Ζαχαρίᾳ. υἱοὶ Σωὰζ τῷ Μελχίᾳ ἔβαλον (A ἔλαβον, & pro Σωὰζ habet Ἰωάς)] C Ζαχαρίᾳ υἱῷ αὐτοῦ. βουλευτὴς ἐν συνέσει ἔβαλεν. ὁ] C αὐτοῦ ὁ. βορρᾶ] A ὁ πρὸς βορρᾶν. C κατὰ βορρᾶν. 15 νότον] A καὶ ὁ πρὸς νότον. C κατὰ νότον, καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ. 16 Ἐσεφὶμ. Εἰς δεύτερον] C Ἀσαφὶμ εἰς δεύτερον τοῖς προσθύροις. δυσμαῖς] A δυσμάς. τὴν πύλην] C τῆς πύλης. τῆς] C ἐν τῇ τρίβῳ τῆς. 17 ἓξ] C οἱ Λευῖται ἕξ. τὴν ἡμέραν] A τῆς ἡμέρας. βορρᾶ] A καὶ τῷ βορρᾷ. C πρὸς βορρᾶν. τῆς ἡμέρας τέσσαρες, νότον τῆς ἡμέρας τέσσαρες] C τέσσαρες τὴν ἡμέραν πρὸς νότον. δύο] C δύο δύο. 18 καὶ τῷ Ὀσᾶ, usque ad καὶ πρὸς δυσμαῖς] C desunt. δύο διαδεχομένους] C δύο δύο διαδεχόμενοι. 19 πυλωρῶν] C πυλῶν. 20 καθηγιασμένων] C ἁγίων. Λαδὰν οὗτοι] A Δάν. C Λααδάν. 21 Λαδὰν] A ὁ Δάν. τῷ Γηρσωνὶ Ἰεηλ] A καὶ τῷ Γηρσωνὶ Ἰελί. 22 Ζεθὸμ] A Ζεμέθ. C Ζηθάν. ἐπὶ] C αὐτοῦ, ἐπί. 23 Χεβρὼν] C καὶ Χεβρών. 24 Καὶ] C deest. ἐπὶ] A C ἡγούμενος ἐπί. 25 Ῥαβίας] A Ἐαβίας. C Ῥααβία. Ἰωσίας] post hoc & tria nomina sequentia Comp. addit, υἱὸς αὐτοῦ. 26 αὐτοῦ] A αὐτῶν. καὶ ἀρχηγοὶ] C καὶ οἱ ἄρχοντες. 27 ἔλαβεν ἐκ πόλεων] C ἔλαβεν ἐκ πολέμων. τοῦ θεοῦ] A κυρίου τοῦ θεοῦ. C κυρίου. 28 Σαμουὴλ τοῦ προφήτου] C ὅσα ἡγίασεν Σαμουὴλ ὁ ὁρῶν. πᾶν ὁ ἡγίασαν] C καὶ πᾶς ὁ ἁγιάζων. αὐτοῦ] C αὐτῶν. 29 Χωνενία] C καὶ Χωνενία. υἱοὶ τῆς] A υἱοὶ αὐτοῦ τῆς. C υἱοὶ αὐτοῦ εἰς τὸ ἔργον τῆς. 30 δυνατοὶ] C δυνάμεως & ver. 32. δυσμαῖς] A δυσμάς. 31 Οὐρίας] C Ἰωρίας. κατὰ πατριὰς] C καὶ κατὰ πατριὰς αὐτῶν. ἔτει] A C ponunt ante τεσσαρακοστῷ. αὐτοῦ] C Δαυίδ. 32 Ῥουβηνὶ καὶ Γαδδὶ] C Ῥουβὴν, καὶ τοῦ Γάδ. πᾶν πρόσταγμα κυρίου] C πάντα λόγον τοῦ θεοῦ.

CAP. XXVII. In Ald. cap. XVIII.

1 βασιλεῖ] A λαῷ. πᾶν] C πάντα. καὶ] C deest. πᾶν λόγον] A C πάντα λόγον. 2 Ἰσβοὰζ] C Ἰεσβοάμ. 4 Ἐκχὼκ] C Χωχί. ἐπὶ τῆς διαιρέσεως] C ἡ διαίρεσις. 5 τρίτος τὸν μῆνα τὸν τρίτον] C ὁ ἄρχων τῆς δυνάμεως ὁ τρίτος τῷ μηνὶ τῷ τρίτῳ. Ἰωδαὲ] C Ἰωιαδά. 6 καὶ ἐπὶ τῶν τριάκοντα] A desunt. Ζαβὰδ] C Ἀμιζαβάδ. 7 εἰς τὸν μῆνα τὸν τέταρτον] C ἐν τῷ μηνὶ τῷ τετάρτῳ. καὶ ἐπὶ] A C αὐτοῦ, καὶ (A deest) ἐπί. 8 τῷ prius] C ἐν τῷ & ver. 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15. ἡγούμενος] C ἄρχων. 9 Ὀδουίας ὁ τοῦ] C Ἰρὰ υἱός. 10 ἐκ Φαλλοὺς] C ὁ Φαλλωνί. 11 Οὐσαθὶ] A Οὐσαθασί. Ζαρεὶ] C Ζαραΐθη. 13 Μεηρὰ] A Νεηρά. C Μααρί. ἐκ] C deest. 14 εἰς τὸν μῆνα τὸν ἑνδέκατον] C ἐν τῷ μηνὶ τῷ ἑνδεκάτῳ. Χολδία ὁ ἐκ Νετωφαθὶ] C Ὀλδαὶ ὁ Νεφαθί. Γοθονιὴλ] A Γοδονιήλ. 15 ὁ τοῦ] C υἱός & ver. 17. 18 Ἐλιὰβ] A C Ἐλία. 20 Ὀζὶν] A Ὀζαζίν. 21 τῷ ἐν] C τῶν ἐν. Ζαδαὶν] A Ζαβαδίν. C Ζαχαρίου. τοῖς υἱοῖς] C τῶν υἱῶν. 22 Ἰερωὰβ] A Ἰωράμ. C Ἰεροάμ. 24 ὁ τοῦ] C υἱός. τέλεις] C τέλει. 25 ἀγρῷ] C ἀγρῷ, καὶ ἐν ταῖς πόλεσι. 26 τὴν γῆν] C ponit post ἐργαζομένων. Ἐζδρὶ] A C Ἐζρί. Γελοὺβ] A Χελούβ. C Χαλούβ. 27 χωρίων] C ἀμπελώνων. ἐκ Ῥαὴλ] A Ἀρμαθαῖος] C Ῥαμαθαῖος. Σεφνὶ] A Σεφαμί. C Σαφαμί. 28 ἐπὶ τῶν prius] A deest. Γεδωρίτης] A Γεδωρί. ἐπὶ δὲ] C καὶ ἐπί & ver. 30, bis. 29 Σαρωνίτης] C Σαρωμί. ὁ τοῦ] C υἱός. Ἀδλὶ] A Ἀδαί. C Ἀδλαί. 30 Ἀβίας] A Οὐβίας] C Ὠβίλ. 31 Ἰαζὶζ] A Ἰωάς. Ἀγαρίτης] C Ἀγαρί. προστάται] C ἄρχοντες τῶν. Δαυὶδ] C ponit post βασιλέως. 32 συνετὸς] A C συνετὸς, καὶ γραμματεὺς αὐτός. Ἀχαμὶ] A C Ἀχαμανί. 33 Ἀχιτόφελ] A C Καὶ Ἀχιτόφελ. πρῶτος φίλος] C ἀρχιέταιρος. 34 τοῦτον] A αὐτόν. C deest. Ἰωὰβ] C Δαυὶδ Ἰωάβ & ponit post βασιλέως.

Q CAP.

CAP. XXVIII. in Ald. XIX.

1 κριτῶν] A κειτῶν καὶ φυλῶν. C φυλῶν. πάντας] C deest. τῶν ἐφημεριῶν] A C τῶν διαιρέσεων τῶν ἐφημεριῶν. τῶν ἐπὶ τὸ σῶμα τοῦ βασιλέως. C τοὺς λειτουργοῦντας τῷ βασιλεῖ. γαζοφύλακας] C ἄρχοντας τῶν θησαυρῶν. ἐν] C ἐξεκκλησίασεν ἐν. 2 Δαυὶδ] A C Δαυὶδ ὁ βασιλεύς. ποδῶν κυρίου] C τῷ ὑποποδίῳ τῶν ποδῶν τοῦ θεοῦ. ἡμῶν] A deest. κατασκηνώσεως] C οἰκοδομήν. 3 εἶπεν] C ponit ante ὁ θεός. ἐμοὶ] C μοι σύ. τὸ] C με τό. αἵμα] A C αἵματα. 4 ἐπ'] C ἐν. ἡρέτικε τὸ βασίλειον] C ἐξελέξατο ἡγούμενον. καὶ ἐξ] A ἐξ. εἰς] C deest. παντὶ] C παντὶ τῷ. A πάντα. 5 υἱοὺς] C ponit post μοι. αὐτὸν] C deest. 6 τὴν αὐλήν] C τὰς αὐλάς. ἡρέτικα] C ἐξελεξάμην. μου] C μοι εἰς. 7 κατορθώσω] C ἑτοιμάσω. τοῦ φυλάξασθαι] C ποιεῖν καὶ φυλάσσεσθαι. 8 πρόσωπον] C ὀφθαλμοὺς παντὸς Ἰσραήλ. φυλάξασθε] A φυλάσσεσθε. C φυλάξατε. τοῖς] C αὐτὴν τοῖς. 9 υἱὲ] C υἱέ μου. δούλευε] A C δούλευσον. ἐτάζει] C ἐξετάζει. ἐνθύμημα] C ἐνθύμημα διανοιῶν. καταλείψῃς] C καταλείπῃς. 10 νῦν] C τοίνυν. κύριος] C deest. ἴσχυε] C καὶ ἀνδρίζου. 11 ναοῦ] A αἰλάμ. ζακχῶν] C ἀποθηκῶν. ἀποθηκῶν] C ταμιείων αὐτοῦ. ἐξιλασμοῦ] C ἱλαστηρίου. 12 ὃ εἶχεν] C πάντων ὧν ἦν. αὐτῷ] C μετ' αὐτοῦ. 13 τῶν καταλυμάτων, καὶ] C εἰς τὰς διαιρέσεις. εἰς] C καὶ εἰς. κυρίου] C κυρίου εἰς τὸ χρυσίον. 14 ὁλκῆς αὐτῶν] C ὁλκῆς αὐτοῦ πᾶσι τοῖς σκεύεσι δουλείας καὶ δουλείας, καὶ πᾶσι τοῖς σκεύεσι τοῦ ἀργυρίου ἐν σταθμῷ παντὶ σκεύει δουλείας καὶ δουλείας. Καὶ σταθμὸν ταῖς λυχνίαις ταῖς χρυσαῖς, καὶ τοῖς λύχνοις αὐτῶν χρυσίον ἐν σταθμῷ λυχνίας καὶ λυχνίας· καὶ τοῖς λύχνοις αὐτῆς, καὶ ταῖς λυχνίαις. 15 καὶ τῶν λύχνων] C καὶ τῶν λυχνιῶν. 16 ὁμοίως] C deest. τὸν σταθμὸν] C τὴν ὁλκήν, ὁμοίως τὸν σταθμόν. 17 καὶ θυΐσκων κεφουρὲ] C καὶ τὰ κεφφουρὲ τὰ χρυσᾶ, ἐν σταθμῷ εἰς κεφφούρ, καὶ κεφφούρ· & ponit ante καὶ τόν. 18 σταθμὸν] C ponit ante ἐκ. καὶ] C ponit ante ὑπέδειξεν. 19 χειρὸς] C ἐκ χειρός. τῆς κατεργασίας] C τοῦ συνιέναι τὴν κατεργασίαν. 20 μηδὲ] C καὶ μή. μου] C deest. ἐγκαταλίπῃ] A ἐγκαταλίπῃ σε. C σε ἐγκαταλείπῃ. καὶ ἰδοὺ τό, usque ad finem versus] C desunt. 21 ἐφημερίαι] C αἱρέσεις τῶν ἐφημεριῶν. κυρίου] A κυρίου θεοῦ. C τοῦ θεοῦ. πάσῃ πραγματείᾳ] C παντὶ ἔργῳ. καὶ πᾶς] C πᾶς. πρόθυμος] C πρόθυμος ἐν παντὶ ἑκουσίῳ.

CAP. XXIX.

Sed Ald. hoc caput adjungit præcedenti.

1 ἡρέτισεν] C ἡρέτικεν. ἀλλ'] A ἡ οἰκοδομή, ἀλλ'. C ἡ οἴκησις, ἀλλ'. 2 Κατὰ] C Καὶ ἐγὼ κατά. δύναμιν] C δύναμίν μου. χρυσίον usque ad λίθους] C χρυσίον εἰς χρυσίον, καὶ τὸ ἀργύριον εἰς ἀργύριον, καὶ τὸν χαλκὸν εἰς χαλκόν, καὶ τὸν σίδηρον εἰς σίδηρον, καὶ ξύλα εἰς ξύλα. σοὰμ] C ὄνυχος. Πολλήν] A λίθους Παρίους εἰς πλῆθος. 3 ἐν οἴκῳ] C εἰς οἶκον κυρίου τοῦ θεοῦ. περιπεποίημαι] A περιποίημαι. ἡτοίμακα] C ἡτοίμασα. τῶν ἁγίων] C τὸν ἁγιασμόν. 4 ἐκ Σουφίρ, καὶ] C ἐξ Ὠφείρ. ἐξαλειφθῆναι] C τοῦ καταχρυσῶσαι. 6 οἰκοδόμοι] A οἰκονόμοι. τοῦ βασιλέως] C ponit statim post ἔργων. 7 χρυσοῦς μυρίους] C δραχμὰς μυρίας. ταλάντων χιλιάδας ἑκατὸν] C ordine inverso. 8 εὑρέθη] C εὑρέθησαν. Γεδσωνὶ] C Γηρσωνί. 9 ὑπὲρ, usque ad finem versus] C ἐπὶ τοῦ ἑκουσιασμοῦ, ὅτι ἐκ καρδίας πλήρους ἑκουσιάσαντο τῷ κυρίῳ. ... μεγάλως] C εὐφροσύνῃ μεγάλῃ. 11 τὸ καύχημα] C ἡ μεγαλοπρέπεια. ... A ἐξομολόγησις, καὶ ἡ ἰσχύς. C ἐξομολόγησις. ἀπὸ, usque ad finem versus] C σοὶ κύριε ἡ βασιλεία, καὶ ἡ ὑπερσις, εἰς πάντα, καὶ εἰς πάσαν ἀρχήν. ... habet utrumque. 12 δόξα] C δόξα ἐκ προσώπου σου. παντοκράτωρ] A ἔλεος παντοκράτορ. C deest. 13 καυχήσεως] C δόξης. 14 Καὶ] C ... μου] A σου. προεθυμήθημεν σοι κατὰ ταῦτα] C ἑκουσιάσασθαί σοι ... σὰ] C σά ἐστι. 15 παροικοῦντες, ὡς] C πάροικοι, καθώς. ὡς σκιὰ] C ... ὡς σκιαί. 16 ἡτοίμακα οἰκοδομηθῆναι] C ἡτοιμάσαμέν σοι οἰκοδομῆσαι. ... C ponit ante τῷ. χειρὸς] C χειρὸς γάρ. σοὶ] C σά ἐστι. 17 ἐτάζων] C ἐξετάζων. ἀγαπᾷς] C ἀγαπῶν· & ponit ante δικαιοσύνην. ἐν] C ἐν. προεθυμήθην] C ἡκουσιάσθην. προεθυμηθέντα] C ἑκουσιασθέντα. 18 ... τα ἐν διανοίᾳ] C αὐτῶν τὸ πλάσμα διανοιῶν. 19 τὴν κατασκευὴν] C ... τα, καὶ τοῦ οἰκοδομῆσαι τὴν κατασκευήν. σου] C σου, ἣν ἡτοίμασα. 20 ... ριον τὸν θεὸν] C δὴ τὸν κύριον. 21 θεῷ] C κυρίῳ. 22 ἐναντίον] C ... αντι. ἐκείνῃ] C ponit post ἡμέρᾳ. χαρᾶς] C χαρᾶς μεγάλης. ἱερωσύνην] C ἱερέα. 23 θρόνου] A C θρόνου κυρίου εἰς βασιλέα ἀντί. εὐδοκίας] C εὐωδώθη. ὑπήκουσαν] A ὑπήκουσεν. C ἐπήκουσαν. 24 Οἱ] C Καὶ οἱ. πάντες] C καίγε πάντες. Δαυὶδ] A C ponunt post βασιλέως. 25 ἐπάνωθεν] A C ἐναντίον. αὐτῷ] C ἐπ' αὐτόν. ὃ] C ὡς. αὐτοῦ] C αὐτοῦ ἐπάνω τοῦ Ἰσραήλ. 26 ἐπὶ] C ἐπὶ πάντα. 27 ἔτη] C ponit post τεσσαράκοντα. ἔτη ἑπτὰ] C ἐβασίλευσεν ἑπτὰ ἔτη. ἔτη τριακονταετρία] C τριάκοντα τρία ἔτη. 28 ἐτελεύτησεν] C ἀπέθανε Δαυίδ. 29 Οἱ δὲ] C Καὶ οἱ, τοῦ βασιλέως] C ponit post Δαυίδ. γεγραμμένοι εἰσὶν] C οὐκ ἰδὲ εἰσὶ γεγραμμένοι. ἐν λόγοις] C ἐπὶ λόγων. βλέποντος] C ὁρῶντος· bis in hoc versu. 30 καὶ τῆς] C καὶ πάσης τῆς. οἱ καιροὶ οἳ ἐγένοντο ἐπ' αὐτῷ] C τῶν καιρῶν τῶν διελθόντων ἐπ' αὐτόν. τῆς γῆς] C τῶν γαιῶν.

PARALIP. II.

CAP. I.

2 Ἰσραὴλ] A C παισὶ Ἰσραήλ. 3 εἰς] A C μετ' αὐτοῦ εἰς. οὗ] C ὅτι. 4 Ἀλλὰ] C Τὴν δέ. ἀνήνεγκε] A ἀνήγαγε. 5 ἐκκλησία] A ἐκκλησία ὅλη. 6 ἤνεγκε] A C ἀνήνεγκεν· bis in hoc versu. σκηνῇ] A C σκηνῇ τοῦ μαρτυρίου. αὐτῷ] A C αὐτό. 7 θεὸς] A κύριος. 9 δὴ τὸ ὄνομά σου ἐπὶ] C τὸ ῥῆμά σου μετά. ὁ χοῦς] C τὸν χοῦν. 10 Νῦν] C Νῦν οὖν. ἐνώπιον] C ἔμπροσθεν. τοῦτον] A ponit ante τὸν μέγαν. 11 χρημάτων] C ὑπαρχόντων. ὑπεναντίων] C μισούντων σε. οὐκ ᾐτήσω] C ponit ante ἡμέρας. ἐβασίλευσά σε] A ἐβασίλευσας. 12 Τὴν] C Καί. χρήματα] C ὕπαρξιν. ὡς] A ὡς σοί. ἐγενήθη] C ἐγένετο. ὅμοιός σοι] A ponit post σου. μετὰ] C κατά. 13 ἐκ Βαμὰ τῆς ἐν] A ἐν Ῥαμᾶ τῆς ἐκ. πρὸ] C ἀπό. 14 ἐγένοντο] A C ἐγένετο. πόλεσι] A πόλει. ὁ λαὸς] C desunt. 15 κέδρους] C κέδρους ἔδωκεν. 16 ἵππων] A ἱππέων. πορεύεσθαι] A τοῦ ἐκπορεύεσθαι. C τιμὴ ἣν ἐλάμβανον. καὶ ἠγόραζον] C καὶ ἠγόραζον ἐν ἀλλάγματι. ἀνέβαινον] A C ἀνέβαινον. 17 ἐν ἑξακοσίων] A ἐν χιλίοις. ἀργυρίου posterius] C deest. ἔφερον] C ἐξέφερον.

CAP. II.

Sed Ald. hoc cap. adjungit præcedenti.

2 Σαλωμὼν] A ὁ βασιλεὺς Σολομών. λατόμων] C ἀνδρῶν λατόμων. ἐπ'] A ἐξ. ἑξακόσιοι] A C καὶ ἑξακόσιοι. 3 Τύρου] C Τύρων. ὡς] C ὃν τρόπον. 4 καὶ πρόθεσιν] A C ἀρωμάτων, καὶ ποιεῖν πρόθεσιν. πεδίλης] C τεσσαράκας. 5 κύριος] A deest. 6 τὴν δόξαν αὐτοῦ. C αὐτόν. τίς] C τίς εἰμι. ὅτι] A C deest. 7 γλύψαι γλυφὴν] C γλύφειν γλυφάς. ἃ] A C ὧν. 8 ὅτι ἐγὼ] C ἐγὼ γάρ. ὡς] C ὅτι. σου ··· μου] C μου ··· σου. 9 πορεύσονται] C ponit ante μετά. 10 καὶ κριθῶν, usque ad καὶ ἐλαίου] A desunt. οἴνου ··· ἐλαίου] C ἐλαίου ··· οἴνου. 11 λέγων] C deest. βασιλέα] A C εἰς βασιλέα. 12 Δαυὶδ] C ponit post βασιλεῖ. ἐπιστάμενον ἐπιστήμην, καὶ σύνεσιν] C εἰδότα φρόνησιν, καὶ ἐπιστήμην. αὐτῷ] A ἑαυτῷ. 13 ἀπέσταλκα] C ἀπέσταλκα. πατέρα] A C παῖδα. 14 Ἡ μήτηρ αὐτοῦ] C υἱὸν γυναικός. ποιῆσαι] C ποιεῖν. χρυσίῳ, καὶ ἐν (deest C) ἀργυρίῳ] A ἀργυρίῳ, καὶ χρυσίῳ. καὶ ἐν λίθοις] C ἐν λίθοις. γλύψαι] C γλύφειν. πᾶσαν] C deest. ὅσα] C ἐν πᾶσιν εἰς. Δαυὶδ] A C ponunt post μου. 15 ἔλαιον ··· οἶνον] C οἶνον ··· ἔλαιον. 16 ἄξομεν] C οἴσομέν σοι. ἄξεις] C ἀνοίσεις. 17 ἑξακόσιοι] A καὶ ἑξακόσιοι. 18 νωτοφόρων] C ἀνδρῶν νωτοφόρων. λατόμων] A C λατόμων ἐν τῷ ὄρει.

CAP. III. In Ald. II.

1 τοῦ] C deest. Ὀρνᾶ] C Ὀρνάν. 3 ταῦτα] C deest. πήχεων prius] A C deest. ἡ διαμέτρησις ἡ πρώτη] C τῆς διαμετρήσεως τῆς πρώτης. 4 αἰλὰμ] C τὸ αἰλάμ. εἴκοσι posterius] C καὶ εἴκοσι. 5 ἐπ'] A ἐξ. χαλαστὰ] C ἁλύσεις. χρυσίου τοῦ] A desunt. Φαρουΐμ] A Φαρουΐμ. 7 Καὶ ἐχρύσωσε τὸν οἶκον] A desunt. C addit χρυσίῳ post οἶκον. αὐτοῦ] C deest. χρυσίῳ] A deest. C αὐτοῦ. τῶν τοίχων] C τὸν τοῖχον. 8 πρόσωπον, πλάτος] C πρόσωπον τοῦ πλάτους. μῆκος] C εὖρος. ἐχρύσωσεν] A C κατεχρύσωσεν. εἰς χερουβὶμ] A χερουβίν. C desunt. εἰς τάλαντα ἑξακόσια] C ἐν ταλάντοις ἑξακοσίοις. 9 ἑνὸς] A ἑνὸς ἦλκε. σίκλοι] A σίκλων. τὸ ὑπερῷον] C τὰ ὑπερῷα. 10 ξύλων] A C ξύλων ἀσήπτων. 11 μία] C μία χερουβ τοῦ ἑνός. τοῦ χερουβὶμ] A τοῦ χερουβίν. C τοῦ χερούβ. 13 πήχεων] C πήχεις. 14 ὑακίνθου] C ἐξ ὑακίνθου. 15 ἔμπροσθεν] C κατέμπροσθεν. κεφαλὰς] A C κεφαλίδας. 16 σερσερὼθ ἐν τῷ δαβὶρ] C ἁλυσιδωτὰ καὶ τῷ δαβείρ. ἔδωκεν] A C ἔθηκεν. κεφαλῶν] A κεφαλίδων. ἔθηκαν] C ἐπέθηκεν. χαλαστῶν] C ἁλύσεων.

CAP. IV.

Sed Ald. hoc cap. adjungit præcedenti, & versum primum cap. quinti.

1 θυσιαστήριον] C τὸ θυσιαστήριον τό. 2 στρογγύλην] C ἀπὸ τοῦ χείλους αὐτῆς εἰς τὸ χεῖλος αὐτῆς. πήχεων posterius] A C πηχῶν ἐκύκλου (A ἐκύκλουν) αὐτὴν κύκλῳ. 3 κύκλῳ] C κυκλόθεν. κυκλοῦσιν] A κυκλόθεν. C κυκλοῦντες. πήχεις περιέχουσι (A περιέχουσι) τὸν λουτῆρα] C ἐν εἴκοσι κυκλοῦντες τὴν θάλασσαν. δύο γένη ἐχώνευσαν τοὺς μόσχους] C δύο στίχοι βόες χωνευτοί. A habet καὶ ante τούς. αὐτῶν] A deest. ἡ] C deest. δώδεκα μόσχους] C ἑστῶσα ἐπὶ δώδεκα μόσχους ἡ θάλασσα. βορρᾶν] C πρὸς βορρᾶν. δυσμὰς] A C βλέποντες πρὸς (A deest) δυσμάς. νότον] A C βλέποντες πρὸς (A deest) νότον. κατ'] A βλέποντες. C βλέποντες πρός. 4 ἄνωθεν ἦσαν] A ἄνωθεν, καὶ ἦσαν. C ἄνω καὶ ἦν. 5 αὐτῆς] C τῆς θαλάσσης. διαγεγλυμμένα] C διαγεγλυμμένου. χωροῦσαν] A C χωροῦσα. ἐξετέλεσεν] C ἐξετέλεσαν αὐτήν. 7 δέκα] A πέντε. 8 ἐν τῷ ναῷ] C desunt. ἀριστερῶν] C ἀριστερῶν. ἑκατὸν] A πέντε. 9 τῇ αὐλῇ] C τῆς αὐλῆς. 10 ἐκ] C deest. κατέναντι] C τοῦ μέρους τοῦ πρὸς νότον. 11 Χιράμ] C Χιρὰμ τοὺς λέβητας, καί. καὶ τὴν, usque ad καὶ συνετέλεσε] C desunt. ποιῆσαι] A ποιῆσαι. Σαλωμὼν τῷ βασιλεῖ] A ὁ βασιλεὺς Σολομών. C Σολομὼν ὁ βασιλεύς. τοῦ] A κυρίου τοῦ. 12 ἐπ' αὐτῶν γωλὰθ τῇ χωθαρὲθ] C καὶ τὰς βάσεις· καὶ τὰ χωθαρὼθ. κεφαλῶν] C κεφαλίδων. τὰς κεφαλὰς] C τὰς βάσεις. 13 κώδωνας] C ῥοάς. καὶ δύο] C δύο. γωλὰθ] C βάσεις. 14 ... τοὺς] C ἐπὶ τῶν. 15 καὶ τοὺς ποδιστῆρας, καὶ τοὺς ἀναλημπτῆρας] C desunt. 16 κρεάγρας] C κρεάγρας, καὶ φιάλας. καὶ ἀνήνεγκε] C ἀνήνεγκε. 17 ... οἴκῳ] C ἀναμέσον. ἀναμέσον] A ἐν οἴκῳ. 18 ἐξέλιπεν] C ... 19 ἄρτοι] A C ἄρτους. 20 καὶ κατὰ] C κατά. 21 Καὶ λαβίδες αὐτῶν] A Καὶ αἱ βολίδες αὐτῶν. C ponit post λύχνοι αὐτῶν. τὰς φιάλας, καὶ τὰς θυΐσκας] C αἱ φιάλαι, καὶ αἱ θυΐσκαι. 22 θύρας ··· χρυσᾶς] C θύραι ··· χρυσαῖ.

CAP. V.

1 καὶ τὰ] C καὶ πάντα τά. 2 Τότε. Hic incipit cap. 3. in Ald. φυλῶν] C φυλῶν, καί. Ἱερουσαλὴμ] A Ἰσραήλ. ἀνενέγκαι] A ἀνήνεγκαν. 3 ἐξεκκλησιάσθησαν] C ἐξεκκλησιάσθη. πᾶς] C Σολομῶντα πᾶς ἀνήρ. 4 ... τες posterius] C deest. τὴν κιβωτὸν] A καὶ ἀνήνεγκαν τὴν κιβωτόν, τὴν κιβωτόν, καὶ ἀνήνεγκαν τὴν κιβωτόν. 6 Ἰσραὴλ] A υἱῶν Ἰσραήλ. ... φοβούμενοι] C desunt. ἐπισυνηγμένοι] A συνηγμένοι. αὐτῶν] C ... τόν. κιβωτοῦ] C κιβωτοῦ τοῦ θεοῦ. οἳ] C ἃ. ἀριθμηθήσονται, καὶ λογισθήσονται] C ἀριθμηθήσεται, οὐδὲ λογισθήσεται. 8 διαπεπτακότα] A C διαπεπτωκότα. συνεκάλυπτε] A συνεκάλυπτον. ἐπὶ] C deest. 9 ἐκ τῶν] A C ἀπὸ τῆς κιβωτοῦ ἐκ τῶν. οὐκ] C καὶ οὐκ. 10 ἃ] C ὅσα. 11 οὐκ] ... οὐκ. κατ'] A εἰς. 12 Λευῖται] A Λευῖται, καί. τοῖς] C σὺν τοῖς. ... θοὺν] A C Ἰδιθούμ. αὐτοῦ ··· αὐτοῦ] A C αὐτῶν ··· αὐτῶν. τῶν ἐνδεδυμένων] C τοῖς ἐνδεδυμένοις. 13 καὶ ἐν] C καί. φωνῇ μιᾷ] C φωνὴ μία. ... νεῖν] A desunt. καὶ prius] A C τοῦ. δόξης κυρίου] A desunt. C καὶ ... κυρίου. 14 στῆναι] C στῆναι, καί.

CAP. VI.

Sed Ald. hoc caput adjungit præcedenti.

2 ᾠκοδόμηκα] C ᾠκοδόμησα. εἰς] C σὲ ἐν αὐτῷ εἰς. 6 ἐν] A ... C τόν. τοῦ] C ὧδε. ἐπὶ τὸν λαόν μου] A τοῦ λαοῦ μου ἐπάνω. C ... λαοῦ μου. 7 Δαυὶδ] A deest. 8 διότι] C ἀνθ' ὧν ὅτι. 9 σὺ] C ... nit post οἰκοδομήσεις. τὸν οἶκον] A C μοι οἶκον. ὅτι] C ἀλλ' ἤ. ... C αὐτός. 10 οὗτος] C deest. ἐγενήθην] C ἐγενόμην. Ἰσραὴλ] A ... 11 ἐκεῖ] C ἐστιν ἐκεῖ. 12 ἔναντι] C ἐναντίον. 13 ...] C ...

... ἐναντίον] A ἐναντίον. C αὐτῶ ἐναντίον.
... A κύριος. παισὶ] C δούλοις. καρδίᾳ] C καρδίᾳ αὐτῶν. 15 λέ-
... C deest. 16 λέγων] Hic Ald. repetit, καὶ ἐλάλησας ἐν στόματί σου, καὶ
... ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη, λέγων. Ἰσραὴλ] A Δαυίδ. 17 παιδὶ] C δού-
... 19 παιδὸς] C δούλου· & versu 20. μου] C αὐτῶ. θεὸς] C θεὸς
... C δοῦλος· & versu 21. 21 ἐν τῷ τόπῳ] A C ἐκ τοῦ τόπου.
... A κατασκηνώσεως. 22 τῷ πλησίον] C εἰς τὸν πλησίον. ἀρᾶ-
... A C ... ἀράσηται] C ἀράσηται αὐτόν. οἴκῳ] C τόπῳ. 23 σύ-
... 24 κατέναντι σοῦ] C ἐνώπιον. 26 αἰνέσουσι τὸ ὄνομα] C ἐξ-
... τῷ ὀνόματι. 27 παίδων] C δούλων σου. 28 καὶ ... καὶ] C de-
... αὐτὸν ὁ ἐχθρὸς] C θλίψωσιν αὐτοὶ οἱ ἐχθροὶ αὐτοῦ ἐν τῇ γῇ. αὐ-
... C αὐτῶ. πάντα] C κατὰ πάντα. 29 Καὶ πᾶσα προσευχὴ, καὶ πᾶσα
... C Καὶ κατὰ πᾶσαν ἀφὴν, καὶ πᾶσαν προσευχὴν, καὶ πᾶσαν δέησιν. ἢ
... C ἢ ἄν. ἐὰν] C οἵτινες ἐάν. μαλακίαν] A ἁμαρτίαν. οἶκον]
... 30 μόνος] C σὺ μονώτατος. 31 πάσας ὁδούς σου] A ταῖς ὁ-
... C σε, τοῦ πορεύεσθαι ἐν πάσαις ταῖς ὁδοῖς σου. πρόσωπον] C προσ-
... 32 Καὶ] C Καίγε. ὅθεν αὐτὸς] A οὐκ ἔστιν αὐτός. C ὅθεν· & ponit
... 33 τοῦ φοβεῖσθαι] C ἵνα φοβῶνται. 34 ἀποστελεῖς] A ἐξαποστελεῖς.
... ᾠκοδόμηκα] A C ᾠκοδόμησα. 36 ὅτι] C ὅτιν. παρατάξεις αὐ-
... C ἐὰν θυμωθῇς ἐπ' αὐτοὺς, καὶ παραδῷς. κατὰ πρόσωπον
... A εἰς χεῖρας ἐχθρῶν αὐτῶν. αἰχμαλωτεύοντες αὐτοὺς] A C αἰχμαλω-
... εἰς γῆν ἐχθρῶν] C desunt. 37 καρδίαν] C πρὸς σὲ, ἐν τῇ
... αὐτῶν ἡ μετῳκίσθησαν] C ἣ ᾐχμαλωτεύθησαν. καίγε] A κἀκεῖ. C καί.
... αἰχμαλωσίᾳ] C γῇ αἰχμαλωσίας. ἠδικήσαμεν] C ἠσεβήσαμεν. 38 καρ-
... C καρδίᾳ αὐτῶν. ὅπου] C οὗ. αὐτοὺς] C αὐτοὺς ἐκεῖ. τοῖς πατράσιν]
... C αὐτῶν, καὶ τοῖς πατράσιν. 39 κρίματα] C τὸ κρίμα αὐτῶν. 40 κύριε] C
... δὲ] A deest. 41 ἐνδύσαιντο] C ἐνδύσονται. υἱοὶ] A C ὅσι-
... εὐφρανθήσονται] C εὐφρανθήσονται. 42 Δαυὶδ τοῦ δούλου] C σου τῷ Δαυ-
... τῷ δούλῳ.

CAP. VII.

Sed Ald. hoc etiam caput adjungit præcedenti.

1 ...] A ἐπλήρωσε. 2 ἔπλησε] C ἐνέπλησε. οἶκον] A C οἶκον κυρί-
... 3 κυρίου] A τοῦ θεοῦ. ᾔνουν] A C ᾔνεσαν. 4 ἔναντι] C ἐνώπιον. 5
... C ἔθυσεν. βουκολίων] C προβάτων. τοῦ θεοῦ] C desunt. 6 τοῦ
... τοῦ βασιλέως] C ὧν ἐποίησε Δαυὶδ ὁ βασιλεύς. ἔναντι] A ἐναντίον.
... C ὅτι ἀγαθόν, ὅτι. 7 τὰ μαναὰ] C τὰς θυσίας. στέατα] C στέατα τῶν
... 9 ἐν] A deest. ἑορτὴν] C καὶ τὴν ἑορτὴν ἑπτὰ ἡμέρας. A ponit
... 10 τρίτῃ καὶ εἰκοστῇ] A εἰκάδι καὶ τρίτῃ. C ἡμέρᾳ τῇ εἰκοστῇ καὶ
... τὸν] C Σολωμῶν τόν. ἀγαθοῖς] C ἀγαθοῖς τοῖς. 11 Σαλωμὼν] C
... post ψυχῇ. αὐτοῦ] C deest. 12 τὴν νύκτα] C ἐν τῇ νυκτί. τόπῳ]
... ἐμαυτῷ] C ἐμοί. 13 τὸ ξύλον] C τὴν γῆν. 14 ἐὰν ἐντραπῇ]
... C ἐντραπῇ με. αὐτῶν posterius] A ὑμῶν. 17 ἐναντίον μου ὡς Δαυὶδ] C
... μου ὃν τρόπον ἐπορεύθη Δαυίδ. 18 ἀνὴρ] C ponit ante ἡγούμενος.
... ἀποστρέψητε] C ἀποστραφῆτε. ἐγκαταλείπητε] C ἐὰν καταλείπητε. 20 αὐτοῖς]
... ἀποῤῥίψω ἐκ] C ἀποῤῥίψω αὐτὸν ἀπό. ἔθνεσι] C λαοῖς. 21 ὁ ὑ-
... A C ὃς ἦν ὑψηλός. πᾶς] C ἐρημωθήσεται. πᾶς. χεῖρ] C ἔνε-
... τί] A οὕτω τῇ. 22 Διότι] C Ἀνθ' ὧν. διὰ] A C καὶ διά.

CAP. VIII. in Ald. IV.

1 ...] C ἑαυτοῦ. 3 Βαισωβὰ] A C Αἱμὰθ Σουβαὰ (Σουβὰ C.) αὐ-
... C ἐπ' αὐτήν. 5 τείχη, πύλαι, καὶ μοχλοὶ] C τείχεσι, πύλαις, καὶ μο-
... 6 ἐπιθυμίαν] C ἐπιθυμίαν αὐτοῦ. τῇ βασιλείᾳ] C τῇ γῇ τῆς ἐξουσί-
... 7 Πᾶς ὁ λαὸς ὁ καταλειφθεὶς] C Καὶ πάντα τὸν λαὸν τὸν καταλειφθέν-
... Χετταίου] A Γεθθαίου. 8 Ἀλλ'] C Οἱ. ἀνήγαγεν] C ἀνεβίβασεν. 9
... A deest. τῇ βασιλείᾳ] C εἰς πάντα τὰ ἔργα αὐτοῦ ἐν τῇ βασιλείᾳ. ἰ-
... A C αὐτοί. καὶ οἱ δυνατοὶ, καὶ ἄρχοντες] A δυνατοί. C τρισσοὶ αὐτοῦ
... καὶ ἄρχοντες. καὶ ἱππέων] C αὐτοῦ, καὶ ἱππέων αὐτοῦ. 11 αὐτῇ] A
... ἐκεῖ] A deest. 12 ὃ] C κυρίου, ὅ. ναοῦ] A λαοῦ. 13 Κατὰ]
... C Καὶ κατά. 14 καὶ κατὰ] C καί. οἱ Λευῖται] C τοὺς Λευΐτας. οἱ πυλω-
... C τοὺς πυλωρούς. κατὰ τὰς διαιρέσεις] C ἐν ταῖς διαιρέσεσιν. ἐντολαὶ]
... A C ἐντολή. 15 τοῦ] C Δαυὶδ τοῦ. 16 πᾶσα ἡ ἐργασία] C πάντα τὰ
... Σολομῶντος. ἕως] C ὁ οἶκος κυρίου, καὶ ἕως. 17 Ἰδουμαίᾳ] C Ἐδώμ.
... C τῷ Σολομῶντι ἐν. παίδων prius] C δούλων. ἦλθον πρὸς τὸν βα-
... Σαλωμὼν] C ἤνεγκαν τῷ βασιλεῖ Σολομῶντι.

CAP. IX.

Sed Ald. hoc caput adjungit præcedenti.

1 Σαλωμὼν posterius] A C αὐτόν. εἰς πλῆθος] C ponit post χρυσί-
... αὐτὸν] A αὐτῷ. 2 ἀπήγγειλεν] C ἀνήγγειλεν. 4 τραπέζης] C
... αὐτοῦ. ἱματισμὸν αὐτῶν] C τὰ ἐνδύματα αὐτοῦ. καὶ στολισμὸν αὐτῶν
...) & A ponit ante καὶ οἰνοχόους. 5 περὶ prius] C περὶ σοῦ, καί.
... λόγων] A ponit post σοφίας. περὶ posterius] C deest. 7 Μακά-
... οἱ ἄνδρες σου] C Μακάριαι αἱ γυναῖκές σου, καί. παῖδες] A C παῖ-
... σου. οὗτοι] C οὗτοι, καὶ μακάριοι οἱ ἄνδρες, 8 Ἔστω] C Εἴη. θρόνον]
... κυρίῳ θεῷ] A C τῷ λαῷ. 9 ἀγαπῆσαι] C ἀγαπᾶν. αὐτοὺς] A
... κρίμα] A C κρίσιν. εἴκοσι] C καὶ εἴκοσι· & post τάλαντα.
... A ἀργυρίου. πολὺ] A C σφόδρα. 10 Σαλωμὼν ... Χιρὰμ] C Χι-
... Σολομῶντος. χρυσίον τῷ Σαλωμὼν] A αὐτῷ χρυσίον. 11 ὤφθησαν]
... 12 τὰ θελήματα αὐτῆς, ἃ ᾔτησεν] C ὅσα ἠθέλησεν, ὅσα ᾐτήσατο.
... A ἐπέστρεψεν. 13 τῷ Σαλωμὼν ἐν] A αὐτῷ. ἑξήκοντα ἓξ] C
... ἑξήκοντα, καὶ ἕξ. 14 ὧν] C οἱ. πάντων] A καὶ πάντων. C καὶ πάντες.
... ... σατραπῶν] C οἱ βασιλεῖς ... σατράπαι. πάντες] C deest.
... A C ponunt post θυρεόν. 16 τριακοσίας ... ἐλατὰς] C ἐλατὰς
... & ponit post χρυσοῦς. τριακοσίων χρυσῶν ἀνεφέρετο] C τριακόσιοι
... ἀναφέροντες. αὐτοῖς] C αὐτά. 17 ἐλεφαντίνων ὀδόντων] C ἐξ ὀδόν-
... μέγαν] A μεγάλων. 18 χρυσίῳ] C χρυσίῳ, καὶ ὑποπόδιον ὑπέ-
... χρυσῷ τῷ θρόνῳ. ἑστηκότες] C ἑστῶτες, & vers. 19. 19 ἐγενήθη] C
... C deest. 20 σκεύη] C σκεύη τοῦ οἴκου. χρυσίῳ] C χρυσῷ. 21
... C βασιλεῖ Σολομῶντι. πλοῖα] A πλοῖον. γέμοντα] A γέμον. πιθή-
... C πιθήκων καὶ θεκείμ. 22 καὶ πλούτῳ] A πλούτῳ. C τῆς γῆς, καὶ πλούτῳ.
... χρυσᾶ] C χρυσᾶ ... ἀργυρᾶ. σκεύη posterius] A deest. σακτὴν]
... ἵπποις] A καὶ ἵππους. τὸ] C τούς. 25 τῷ] A τῷ βασιλεῖ Σο-
... Ἱερουσαλὴμ] A Ἰσραήλ. 26 ὁρίων] A C ὁρίου. 27 τὸ χρυσίον, καὶ] C
... κέδρους] C κέδρους ἔδωκεν. 28 καὶ ἐκ] A ἐκ. πάσης τῆς γῆς] C
... γαιῶν. 29 λόγοι] C τῶν λόγων. ἰδοὺ οὗτοι] C οὐκ ἰδοὺ αὐτοί. Ἰω-
ὴλ] C Ἰωήλ. περὶ] C κατά. 30 ἐπὶ] C ἐν Ἱερουσαλὴμ ἐπί. Σαλωμὼν] C
Σολομὼν μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ.

CAP. X. In Ald. V.

2 ὡς ἔφυγεν] C ὅτε ἀπέδρα. 3 πρὸς] A Ἰσραὴλ πρὸς τὸν βασιλέα. C
Ἰσραὴλ καὶ ἐλάλησαν. 4 ἄφες] C κούφισον σύ. 5 αὐτοῖς] C αὐτοῖς Ῥοβοάμ.
ἔρχεσθε] C ἐπιστρέψατε. 6 ἐν τῷ ζῆν αὐτὸν] C ζῶντος αὐτοῦ, καὶ συμβουλεύ-
σαντα μετ' αὐτῶν. τῷ] C μοι τῷ. 7 αὐτῷ] C οἱ πρεσβύτεροι πρὸς αὐτόν.
εὐδοκήσῃς] C ἀρέσῃ αὐτοῖς. παῖδες] C δοῦλοι. 8 ἑστηκότων] C ἐνώπιον. 9
ἀποκριθήσομαι λόγον] C τίνα λόγον ἀποκριθῶ. 10 ἐκτραφέντες] C συνεκτρα-
φέντες. λέγοντες] A C λέγοντα. λέγων] A λέγοντι. C καὶ λέγοντι. ἄφες ἀφ']
C νῦν κούφισον ἀπὸ τοῦ ζυγοῦ. ἐρεῖς] C ἐρεῖς πρὸς αὐτούς. 11 ἐπαίδευσεν ὑμᾶς
ζυγῷ βαρεῖ] C ἐνέθηκεν ὑμῖν ζυγὸν βαρύν. 12 ἐν] C deest. 13 ὁ prius] C
αὐτοῖς ὁ. 14 πρὸς αὐτοὺς] A desunt. 15 ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς τοῦ λαοῦ] A
ἤδει ὁ βασιλεὺς Ῥοβοάμ. λέγων, Ἀνέστησε] C ἵνα ἀναστήσῃ. 16 Καὶ παντὸς Ἰσ-
ραὴλ] C Καὶ πᾶς Ἰσραὴλ εἶδεν. αὐτῶν] C ponit ante ὁ. ὁ λαὸς] C πᾶς
ὁ λαός. λέγων] A λέγοντες. ἡμῖν ἡ] A C ἡμῖν. εἰς] A ἀπότρεχε εἰς. C
ἀπότρεχε ἀνὴρ εἰς. 17 καὶ posterius] A C deest. ἐπ' αὐτῶν] C ἐπ' ἑαυτούς.
Ῥοβοὰμ] A Ἱεροβοάμ. 18 ἐπ' αὐτοὺς] C desunt. Ἀδωνιρὰμ] C Ἀδωράμ.
λίθοις] C ἐν λίθοις. καὶ ὁ] A καὶ ἤκουσε. ἀπέθανε] A καὶ ἀπέθανε. τοῦ] A
καὶ τοῦ.

CAP. XI.

Sed Ald. hoc cap. adjungit præcedenti.

1 Ἰούδαν] C οἶκον Ἰούδα. καὶ ἐπολέμει πρὸς] C τοῦ πολεμῆσαι μετά. Ἰσραήλ,
τοῦ] A Ἰσραὴλ, καὶ πρὸς Ἱεροβοὰμ τοῦ. C Ἰσραὴλ, καί. 2 Σαμαίαν] C Σα-
μαίαν. 3 Εἶπον] C Εἰπέ. καὶ πάντα] A C βασιλέως Ἰούδα, καὶ πρὸς πάντα Ἰσ-
ραὴλ τὸν μετ' (A καί.) 4 καὶ οὐ] A οὐδέ. πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς] C μετὰ τῶν ἀδελφῶν.
ἀποστρεφέσθω] A ἀποστρεφέτω. ἐπήκουσαν] A ὑπήκουσαν. C ἤκουσαν. 7 Βαιθσουρὰ]
A Βαιθσουράν. C Βεθσούρ. Σοχὼθ] C Σοχώ. 8 Μαρισὰν] A Μαρισάρ. C
Μαρισά. 9 Ἀδωραὶ] A Ἀδωραίμ. C Ἀδωράμ. 10 Σαραὰ] A Σαραά. ἣ
ἐστι τοῦ Ἰούδα] C τὴν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ. 11 τειχήρεις] A C τείχεσι. ἐν] A deest.
ἔλαιον, καὶ οἶνον] C οἶνον, καὶ ἔλαιον. 12 Κατὰ πόλιν καὶ] A desunt. κατὰ po-
sterius] C deest. αὐτῷ] A τῷ. 14 τὰς] C αὐτῶν τὰ τάς. μὴ] A C τοῦ μή.
15 τοῖς μόσχοις] C τὰ δαμάλεσιν. 16 αὐτοὺς] C τοὺς Λευΐτας. καρδίαν] C
καρδίας. 17 τὴν τοῦ] A ὁ τοῦ. C υἱός. ἐν τῇ ὁδῷ] A τῇ ὁδῷ. C ὁδῷ. 18
ἑαυτῷ] A αὐτῷ. Μοολὰθ] C Μαελλέθ. Ἀβιγαίαν] C Ἀβιγαίλ. 19 Σαμα-
ρίαν] C Σαμαρίαν. 20 ἑαυτῷ] C ponit post Μααχά. 21 πλησιάζων αὐτοῦ]
A C πλησιάζων. υἱοὺς] A C ponunt post ὀκτώ. 22 εἰς ἄρχοντα] C ponit
post Μααχά. τὸν Ἀβιὰ] A C Ῥοβοὰμ τὸν Ἀβιά. εἰς] A C καὶ εἰς. βασιλεύ-
σαι] C τοῦ βασιλεύσαι, & ponit post διενοεῖτο. 23 παρὰ] C Ἀβιά, καὶ διέ-
κοψε παρά. υἱοὺς] A ἀδελφούς. ἐν] C καὶ ἐν. ὁρίοις] A υἱοῖς. καὶ ἔδωκεν αὐ-
ταῖς (A ἐν αὐταῖς) C ἔδωκεν ἐν αὐτοῖς. πλῆθος] C εἰς πλῆθος.

CAP. XII.

Sed Ald. hoc cap. adjungit præcedenti.

1 κατεκρατήθη] C ἐκραταιώθη. τὰς ἐντολὰς] C τὸν νόμον. 2 Σουσακὶμ] C
Σουσάκ, & vers. 5. & 9. ἐναντίον] C ἔναντι. ἵππων] C ἱππέων. Τρωγλο-
δύται, καὶ Αἰθίοπες] C Συχιείμ, καὶ Χουσιείμ. 5 ἐγκατελίπετε] C ἐγκατελείψατε.
6 Ἰσραὴλ] A Ἰούδα. 7 αὐτοὺς ὡς μικρὸν] C αὐτοῖς ὡσεὶ σμικρόν. ἐν] A C
ἐπί. Ἱερουσαλὴμ] C Ἱερουσαλὴμ ἐν χειρὶ Σουσάκ. 8 εἰς παῖδας] C αὐτῷ εἰς
δούλους. 9 ἔλαβε posterius] A deest. 10 ὁ βασιλεὺς] C ponit post Ῥοβοάμ.
ἀντ' αὐτῶν] C ponit ante θυρεούς. ἐπ' αὐτὸν Σουσακὶμ (A Σουσακὶμ βασιλεὺς
Αἰγύπτου) ἄρχοντας] C ἐπὶ χεῖρας ἀρχόντων. τοὺς φυλάσσοντας τὸν πυλῶνα] C
τῶν φυλασσόντων τὰς θύρας οἴκου. 11 ἐν τῷ εἰσελθεῖν] C ἀπὸ ἱκανοῦ ἐν τῷ εἰσπο-
ρεύεσθαι. οἱ φυλάσσοντες] C desunt. καὶ οἱ ἐπιστρέφοντες εἰς ἀπάντησιν] C καὶ
ἐλάμβανον τοὺς θυρεοὺς, καὶ ἀποκαθίστων εἰς τὴν τάξιν. 12 αὐτὸν] C τὸν βασιλέα.
καὶ γὰρ] C καίγε. 13 καὶ τεσσαράκοντα] C υἱὸς τεσσαράκοντα. ἐτῶν] A ἦν. C
ἔτει ἦν. βασιλεῦσαι] C βασιλεύειν. ἑπτακαίδεκα] C ἑπτὰ καὶ δέκα. ἣ] C
ἦν. υἱῶν] C deest. 15 ἰδοὺ] A C ἰδοὺ εἰσι. ὁρῶντος] C ὁρῶντος τοῦ γενε-
αλογῆσαι. τὸν] C καί. 16 ἀπέθανε] C ἐκοιμήθη.

CAP. XIII. In Ald. VI.

1 ὀκτωκαιδεκάτῳ] A ὀγδόῳ καὶ δεκάτῳ. 2 Τρία] A Καὶ τρία. ἐν] A ἐπί.
Ἀβιὰ ... Ἱεροβοὰμ] A Ἱεροβοὰμ ... Ἀβιά. 3 ἐν] A C τὸν πόλεμον ἐν. πολε-
μισταῖς δυνάμεως] C δυνατῶν πολεμιστῶν. δυνατῶν] C ἐκλεκτῶν. δυνατοὶ
πολεμισταὶ δυνάμεως] C ἀνδρῶν ἐκλεκτῶν δυνατῶν ἰσχύϊ ἀνδρῶν πολεμιστῶν.
A ἀνδρῶν πολεμιστῶν δυνάμεως ἰσχύϊ. 4 Σομόρων] C Σομορείμ. 5 Ἀκούσατε]
C Ἀκούσατέ με. τῷ Δαυὶδ] A C ponunt ante ἐπί. διαθήκην ἁλὸς] A εἰς
διαθήκην αἰώνιον. C εἰς διαθήκην ἁλός. τοῦ posterius] C υἱοῦ. 7 ἀντέστη πρὸς]
C ἐνίσχυσε ἐπί. τὸν σὸν] A C υἱόν. ἀντέστη κατὰ πρόσωπον] C ἐκραταιώθη κατὰ πρόσωπον.
8 πρόσωπον] C προσώπου. μόσχοι χρυσοῖ οὓς] C δαμάλεις χρυσαῖ ἅς. 9 Ἢ
οὐκ ἐξεβάλετε] C Ἢ οὐχὶ ἀπώσατε. γῆς πάσης; ὁ] C γῆς; πᾶς ὁ. προσ-
πορευόμενος] C παραπορευόμενος τοῦ. χεῖρας] C χεῖρας. ἐν μόσχῳ] A ἐν
μόσχοις. ἐκ βοῶν] C υἱῷ βουκολίου. 10 αὐτὸν] C deest. υἱοὶ Ἀαρὼν] C
ponit post ἱερεῖς. καὶ ἐν] C ἐν. 11 Θυμιῶσι] C Καὶ θυμιῶσι. ὁλοκαυ-
τώματα] A ὁλοκαυτώματα. C ὁλοκαυτώσεις. πρωῒ καὶ δείλης] C τὸ πρωῒ
καὶ τὸ ἑσπέρας ἑσπέρας. ἀνάψαι δείλης] C τοῦ ἀνάπτειν τὸ ἑσπέρας ἑσπέρας. τὰς
φυλακὰς] C τὴν φυλακήν. καὶ ὑμεῖς ἐγκατελίπετε] C ὑμεῖς δὲ ἐγκατελείψατε.
12 ἡμᾶς] A C ὑμᾶς. οἱ υἱοὶ] A καὶ οἱ υἱοί. C υἱοί. ἡμῶν] C ὑμῶν.
εὐοδωθήσεται ὑμῖν] A C εὐοδωθήσεσθε. 13 ἀπέστρεψε] C περιεκύκλωσε. αὐ-
τοὺς ἐκ τῶν ὄπισθεν, καὶ ἐγένετο] C κατόπισθεν αὐτῶν, καὶ ἦσαν. ὄπισθεν] C
ὀπίσω. 14 ἀπέστρεψεν] C ἐπέβλεψεν. αὐτοῖς] A αὐτοὶ] C ponit post
πόλεμος. ἐβόησαν] C ἀνεβόησαν. 15 ἐβόησαν ἄνδρες Ἰούδα] C ἠλάλαξεν
ἀνὴρ Ἰούδας. ἐν τῷ βοᾶν] C ὅτε ἠλάλαξαν. ἄνδρας] A ἄνδρα. C ἄνδρες.
ἐπάταξε] C ἔθραυσε. Ἱεροβοὰμ ... Ἰσραὴλ] C Ἰσραὴλ ... Ἱεροβοάμ. 17 ἐν
τοῖς] A αὐτούς. ἄνδρες δυνατοὶ] C ἀνδρῶν δυνατῶν. 20 ἔσχεν ἰσχὺν] A
ἴσχυσεν. ἐτελεύτησεν] C ἀπέθανεν. 21 δεκατέσσαρας] A τεσσαρεσκαίδεκα. C
τέσσαρας καὶ δέκα. υἱοὺς εἰκοσιδύο] A C εἴκοσι καὶ δύο υἱούς. ἑκκαίδεκα] A
ἑξήκοντα δύο. 22 οἱ λοιποὶ λόγοι] C τὰ λοιπὰ τῶν λόγων. γεγραμμένοι] C
ἰδοὺ γεγραμμένοι. βιβλίῳ] A βιβλίου. C βιβλίῳ ἐν τῇ ἐκζητήσει, & ponit
Ἀδδὼ ante τοῦ προφήτου.

CAP. XIV.

Sed Ald. hoc caput adjungit præcedenti.

1 ἀπέθανεν] C ἐκοιμήθη. 2 τὸ καλὸν] C Ἀσὰ τὸ ἀγαθόν. τὰ θυσιαστήρια]
C τὰ θυσιαστήρια. 4 νόμον] A νόμον αὐτοῦ. 5 εἰρήνευσεν πόλεις] C εἰρήνευσεν ἡ
βασιλεία ἐνώπιον αὐτοῦ. Καὶ ᾠκοδόμησε πόλεις. 6 ὅτι εἰρήνευσεν ἡ γῆ] C de-
sunt.

sunt. κύριος ἀυτῷ] C ἀυτῷ κύριος. 7 εἶπε] C εἶπεν Ἀσά. ἐνώπιον] A C ἐν ᾧ. κυριεύσομεν] A C κυριεύομεν, & C ponit ante τῆς γῆς. ἐνώδωσεν ἡμῖν] C ᾠκοδόμησε καὶ κατηύθυνεν. 8 δύναμις] C ponit post Ἀσά. αἰρόντων] C ἀνδρῶν αἰρόντων. γῇ] C τῇ. δυνάμεως] C υἱοὶ δυνάμεως. 9 ἅρμασι] C ἐν ἅρμασι. 11 καὶ ἐν] C ἢ ἐν. κατίσχυσεν ἡμᾶς] C οἷς οὐκ ἔστιν ἰσχὺς, βοήθησον ἡμῖν. ἐπὶ τῷ] C ἐν τῷ. μὴ] A σὺ εἶ· μή. C σὺ εἶ ὁ Θεός· μή. πρὸς σὲ] C μετὰ σοῦ. 12 Ἰούδα] C Ἀσά, καὶ ἐναντίον Ἰούδα. 13 Γεδώρ] C Γεραρά. ἐναντίον] A C ἐνώπιον. 14 ἐγενήθη] C ἐγένετο. αὐτὰς] C αὐτοῖς. ἐσκύλευσαν πάσας] C διήρπασε. πολλὰ σκῦλα] C σκῦλα πολλά. 15 κτήσεων] C κτηνῶν. καὶ τοὺς Ἀλιμαζονεῖς] A καὶ τοὺς Ἀμαζονεῖς. C desunt.

CAP. XV.

Sed Ald. hoc caput quoque adjungit præcedenti.

1 Ἀζαρίας] A Ζαρίας. Ὠδήδ] A Ἀδάδ. κυρίου] C Θεοῦ. 2 καὶ παντὶ Ἰούδα, καὶ Βενιαμὶν] C desunt. εἶπε] C εἶπεν αὐτῷ. ἀκούσατε] C ἄκουσον. 3 ἐν οὐ Θεῷ ἀληθινῷ] C ἄνευ Θεοῦ ἀληθινοῦ. ἱερέως] C ἱερ. 4 ἐπὶ] A πρός. C ἐν θλίψει ἐπί. Ἰσραὴλ] C Ἰσραήλ, καὶ ζητήσουσιν αὐτόν. 5 Καὶ] A deest. ἐκείνῳ τῷ καιρῷ] A τῷ καιρῷ ἐκείνῳ. C τοῖς καιροῖς ἐκείνοις. ἐπὶ] C πολλὴ ἐπί. 8 ἀκοῦσαι] C ἀκοῦσαι τὸν Ἀσά. Ἀδὰδ] C Ὠδήδ. A Ἀζαρίου. ἐξέβαλε] A ἐξέβαλας πάντα. C ἐξέβαλε. βδελύγματα] C προσοχθίσματα. Ἱεροβοὰμ ἐν ὄρει] C ἀπὸ Ἱεροβοὰμ ἐξ ὄρους. 9 τὸ] C Ἀσὰ τό. τὸν] C Ἀσὰ τόν. πολλοὶ τοῦ Ἰσραὴλ] C A τοῦ (ἐξ C) Ἰσραὴλ πολλοί. 11 ἔθυσε] C ἐθυσίασε. 12 διῆλθεν] A C διῆλθον. 13 ἐκζητήσῃ] C ζητήσῃ. 14 ἐν κυρίῳ] C τῷ κυρίῳ. μεγάλῃ] C μεγάλῃ, καὶ ἐν ἀλαλαγμῷ. 15 πᾶς Ἰούδα] C ponit post ὅρκου. ψυχῆς] C ψυχῆς αὐτῶν. ἐζήτησαν αὐτὸν] C αὐτῶν ἐξεζήτησε τὸν κύριον. κύριος αὐτοῖς] C αὐτοῖς κύριος. 16 αὐτῆς, μετέστησε] C Ἀσὰ τοῦ βασιλέως, μετέστησεν Ἀσά. ἐν] C αὐτὸ ἐν τῷ. 17 ἀπέστησαν] A C ἐξῆρεν. ἔτι] A ὅτι. Ἰσραὴλ] A Ἰούδα καὶ Ἰσραήλ. ἀλλ' ἢ] A ἀλλ' ἤ. C πλήν. ἐγένετο πλήρης] C τελεία ἦν. 18 Δαυὶδ] C deest. οἴκου] C αὐτοῦ εἰς τὸν οἶκον. 19 μετ' αὐτοῦ] C μετ' Ἀσά. τοῦ πέμπτου καὶ τριακοστοῦ] A C τοῦ τριακοστοῦ, καὶ πέμπτου. ἔτους] C ponit statim post ἕως.

CAP. XVI.

Ald. sex priores versus hujus cap. adjungit cap. præcedenti.

1 τῷ ὀγδόῳ καὶ τριακοστῷ ἔτει] C τῷ ἔτει τῷ τριακοστῷ ἕκτῳ. βασιλεὺς] A C Βαασὰ βασιλεύς. ἔξοδον καὶ εἴσοδον] C εἴσοδον, καὶ ἔξοδον. 2 θησαυρῶν] C θησαυροῦ. 3 σοῦ] C ἀναμέσον σοῦ. μου ··· σου] C σου ··· μου. ἰδοὺ] C καὶ ἰδού. δέδωκα καὶ] A δέδωκα. ἀπ' ἐμοῦ τὸν Βαασὰ βασιλέα] C τὴν διαθήκην σου τὴν μετὰ Βαασὰ βασιλέως. ἀπελθέτω] C ἀπελθάτω. 4 Ἀδερ] C Ἄδερ βασιλεὺς Συρίας. Αἰὼν] A Αἰνών. Ἀβελμαὶν] C Ἀβελμαΐμ. Νεφθαλὶ] A Νεφθαλείμ. C Νεφθαλείμ. 5 Βαασὰ] A Βαασὰ βασιλέα Ἰσραήλ. 6 ἔλαβε] A ἤγαγε. καὶ ἔλαβε] A καὶ ἔλαβε πάντας. C τοῦ αἴρειν πάντας. 7 Καὶ ἐν] C Ἐν. Hic incipit cap. 7. in Ald. Ἀνανὶ] A Ἀνανίας. ἐσώθη ἡ] C διεσώθη. ἀπὸ τῆς] C ἐκ. 8 Οὐχ] C Οὐχί. ἦσαν] A ἦσάν σοι. εἰς θάρσος, εἰς] A καὶ εἰς θάρσος, καὶ εἰς. C καὶ θάρσος εἰς ἅρματα, καί. εἰς] A C αὐτοὺς εἰς. 9 ἐν πάσῃ τῇ γῇ] C ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν. ἐν πάσῃ καρδίᾳ πλήρει] C μετὰ πάσης καρδίας τελείας. ἠγνόηκας] A καὶ νῦν ἠγνόηκας. C ἠγνόησας. 10 τῷ προφήτῃ] C πρὸς τὸν προφήτην. φυλακὴν] C οἶκον φυλακῆς. 11 ἐν βιβλίῳ] A ἐπὶ βιβλίου. C ἐπὶ βιβλίου λόγων. 12 ἐν] C deest. ἐννάτῳ] A C ponunt post τριακοστῷ. τοὺς πόδας, usque ad καὶ ἐν] C ἐν τοῖς ποσὶν αὐτοῦ, ἕως ἄνω ἡ ἀῤῥωστία αὐτοῦ. ἐζήτησε] C ἐξεζήτησε. 13 τεσσαρακοστῷ] A C τεσσαρακοστῷ, καὶ πρώτῳ. ἔτει] A ponit statim post ἐν τῷ. 14 ἑαυτῷ] A deest. κλίνης] C κοίτης. ἔπλησαν] C ἔπλησαν αὐτόν. μυρεψῶν] C μυρεψικῶν. ἕως] C καὶ ἔκαυσαν αὐτὸν καῦσιν μεγάλην ἕως.

CAP. XVII.

Ald. hoc caput adjungit præcedenti.

1 κατίσχυσεν] C ἐνίσχυσεν. 2 πάσαις ταῖς πόλεσιν] C τῇ γῇ. Ἀσὰ] C ponit post αὐτοῦ. 3 ὁδοῖς] A C ὁδοῖς Δαυίδ. 4 τοῦ πατρὸς posterius] C deest. οὐκ ὡς] C οὐ κατά. 5 αὐτῷ] A deest. 6 ὁδῷ] C ὁδοῖς. ἐξῆρε] A C ἔτι ἐξῆρε. 7 τῷ ἔτει τῷ τρίτῳ ἔτει] C ἔτει τρίτῳ. αὐτοῦ posterius] A ἑαυτοῦ. 8 Ζαβδίας] A Βαβδίας. καὶ Τωβίας] A Τωβίαν. καὶ Τωβαδωνίας] A desunt. καὶ οἱ] C καί. 11 καὶ δόματα] C desunt. καὶ οἱ] C καίγε οἱ. κριοὺς] C ponit post προβάτων. ἑπτακοσίους] A C ἑπτακοσίους, καὶ (A deest καὶ) τράγους ἑπτακισχιλίους ἑπτακοσίους. 12 μείζων ἕως εἰς] C καὶ μεγαλυνόμενος ἕως. ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ οἰκήσεις] C ἔτι ἐν τῷ Ἰούδα βάρεις. 13 τῇ Ἰουδαίᾳ] C τῷ Ἰούδα. 14 καὶ τῷ] C τῷ. δυνατοὶ δυνάμεως] C δυνάμεως ἄνδρες δυνατοί. 15 μετ' αὐτὸν] A μετ' αὐτοῦ. C ἐχόμενοι αὐτῶν· & versu 16. ἡγέμενος] C ἄρχων. διακόσιαι] A ὀκτακόσιαι· & versu 16. 16 Ζαρὶ] A Ζαχαρίου. C Ζεχρί. ὁ προθυμούμενος] A οἱ προθυμούμενοι. δυνάμεως] C ἰσχύϊ. 17 δυνατὸς (A δυνατοὶ) δυνάμεως] C δυνατοὶ δυνάμει. χιλιάδες] A χιλιάδες δυνατοὶ δυνάμεως. 18 μετ' αὐτὸν] C ἐχόμενοι αὐτῶν.

CAP. XVIII.

Ald. hoc etiam caput adjungit præcedenti.

1 ἐγενήθη] C ἐγένετο. ἔτι] A deest. 2 διὰ τέλους] C εἰς τέλος. ἔθυσεν] C ἔθυεν. πολλὰ] C πολλὰ εἰς πλῆθος. ἠγάπα αὐτὸν] C Ἀχαὰβ ἔπεισε τὸν Ἰωσαφάτ. τῆς Γαλααδίτιδος] C Γαλαάδ· & versu 3. 3 αὐτῷ] C αὐτῷ Ἰωσαφάτ. ὡς] C καὶ ὡς. μετὰ] C καὶ μετά. 4 πρὸς βασιλέα] C τῷ βασιλεῖ. τὸν κύριον] C τὸν λόγον κυρίου. 5 Γαλαάδ] A τῆς Γαλααδίτιδος. 7 ἔτι ἀνὴρ εἷς] A ἔστιν ἀνήρ τις] C ἔστιν ἀνὴρ εἷς. ἐμίσησα] C μεμίσηκα. οὗτος] C αὐτός. Ἰεμβλὰ] C Ἰεμλά· & versu 8. 8 βασιλεὺς] C βασιλεὺς Ἰσραήλ. τάχος] C ταχέως κάλεσον. 9 καὶ ἐνδεδυμένοι] C ἐνδεδυμένοι. καθήμενοι] C ἐκάθηντο. πύλης] A C deest. 11 ἀνάβαινε] C ἀνάβηθι. 12 ἔσωσεν] C ἐλάλησαν. 13 ὃ] A deest. αὐτὸ] A τοῦτο. C αὐτῷ. 14 εὐοδώσεις] A C εὐοδωθήσῃ. δοθήσονται εἰς χεῖρας] C παραδοθήσεται ἐν χειρί. 15 ὁρκίζω] A ἐγὼ ὁρκίζω. C ἐγὼ ὥρκισα. πλὴν τὴν] C πλὴν ἀλλ' ἤ. 16 εἶπε] A C εἶπε Μιχαίας. τὸν Ἰσραὴλ διεσπαρμένους] A διεσπαρμένους τὸν Ἰσραήλ. C τὸν Ἰσραὴλ πάντα διεσπαρμένον. οἶκον] A τόπον. 18 εἶπε] A C εἶπε Μιχαίας. παρειστήκει] C εἱστήκει. δεξιῶν] A C δεξιῶν αὐτοῦ. 19 καὶ ἀναβήσεται, καὶ πεσεῖται ἐν] C τοῦ ἀναβῆναι, καὶ πεσεῖν εἰς. οὗτος prius] C ponit post εἶπεν. 20 καὶ ἔστη] A desunt. 22 στόματι] A C στόματι πάντων. 23 ποίᾳ] C ποίᾳ ταύτῃ. παρ'] C ἀπ'. 24 ὄψῃ] C σὺ ὄψει. 25 καὶ ἀποστρέψατε πρὸς Ἐμὴρ] C ἀποστρέψατε πρὸς Ἀμμών. υἱὸν] C ἄρχοντα υἱόν. 26 ἀπόθεσθε] C θέσθε. 27 ἐν] A deest. 28 ἀνέβη] C ἀνέβη Ἀχαάβ. Ἰσραὴλ] A deest. 29 κατακάλυψόν με] C κατακαλύψομαι. συγκαλύψατο] C ἠλλοιώθη. 30 αὐτοῦ] C τοῖς μεθ'

αὐτοῦ. καὶ τὸν] A ἢ τόν. βασιλέα] A deest. μόνον] C μονώτατον. Ἰωσαφὰτ] A Ἰωσαφὰτ πρὸς κύριον. ἔσωσεν] A ἐπήκουσεν. C ἐνέτεινε· & C ponit ante ἀνήρ. 33 ἔτεινε] A τῷ Ἰωνιόχῳ] A τῷ Ἰωνιόχῳ αὐτοῦ. C ὁ βασιλεὺς τῷ Ἰωνιόχῳ. ἐξάγαγε] C καὶ ἐξάγαγε. ἐπόνεσα] C τετραυμάτισμαι.

CAP. XIX.

Ald. hoc quoque caput addit præcedenti.

1 ἐπέστρεψεν] A C ἀπέστρεψεν. εἰς] C ἐν εἰρήνῃ εἰς. 2 αὐτοῦ, Βασιλεὺς Ἰωσαφὰτ] C πρὸς τὸν βασιλέα Ἰωσαφάτ. φιλιάζεις] C σὺ φιλιάζεις. ἐστὶ] C deest. 3 Ὅτι] C deest. 7 κυρίου] A τοῦ Θεοῦ. φυλάσσετε] A [illegible] λάξατε. 8 τῶν] C ἐκ τῶν. ἱερέων ··· Λευιτῶν] A C Λευιτῶν ··· ἱερέων. κυρίου] A κυρίῳ. κρίνειν] C εἰς δικαίωσιν τοῦ κρίνειν. ἐν] C deest. 9 [illegible] αὐτοῦ] C αὐτοῖς. πλήρει] A ponit post ἀληθείᾳ· C post καρδίᾳ. 10 [illegible] νὴρ κρίσιν] C ἀνήρ. Κρίσιν. ἐλθοῦσαν] C ἐρχομένην. αἷμα αἵματος] A αἵματος αἷμα. C αἵματος, καὶ αἵματος. δικαιώματα] C εἰς τὰ δικαιώματα. διαστελεῖσθε] A διαστέλλεσθε. C διαστελεῖτε. ποιήσετε] C ποιήσατε. [illegible] μαρτήσεσθε] A ἁμαρτήσετε. 11 Ζαβδίας] C Ζαβαδίας ὁ. εἰς οἶκον] C τῷ οἴκῳ. πρὸς] C εἰς. καὶ οἱ posterius] C οἱ. πρὸ προσώπου] A προσώπου. C ἐνώπιον. ἰσχύσατε, καὶ ποιήσατε] C ἀνδρίζεσθε, καὶ ποιεῖτε.

CAP. XX. in Ald. VIII.

1 υἱοὶ posterius] A υἱός. Μιναίων] A C Ἀμμανιτῶν. πρὸς] C ἐπί. 2 ὑπέδειξαν] C ἀπήγγειλαν. Ἰωσαφὰτ] A βασιλεῖ. αὕτη] C αὐτή. 3 Ἰωσαφὰτ] A deest. C ponit statim post ἐφοβήθη. 4 Ἰούδα] A πᾶς Ἰούδας. καὶ ἀπὸ] A ἀπό. C καὶ ἐκ· & C ponit ἦλθον ante ἐκ. 5 ἐν οἴκῳ] A [illegible] καινῆς] A σκηνῆς. 6 εἶ] A ὁ. C εἶ αὐτός. ἄνω] C deest. κυριεύεις] C [illegible] οισπάζεις. καὶ ἐν] C ἐν. δυναστείας] C καὶ δυναστεία. πρὸς σὲ ἀντιστῆναι] C παρὰ σοὶ τοῦ ἀντιστῆναί σοι. 7 ὁ κύριος] A εἶ ὁ κύριος. C εἶ ὁ Θεὸς ἡμῶν. ἠγαπημένῳ] C φίλῳ. 8 ἐν αὐτῇ] C σοὶ ἐν αὐτῇ. κρίσις ··· λιμὸς] A καὶ κρίσις ··· καὶ λιμός. τούτου, καὶ] A καί. C τούτου. ἐπὶ] A ἐπικέκληται ἐν. C ἐπικέκληται ἐπ'. οἴκῳ] C τόπῳ. βοηθήσομεν] C βοήσομεν. θλίψεως] C θλίψεως ἡμῶν. 10 ἐξελθόντων αὐτῶν] C ἐν τῷ ἐκπορεύεσθαι αὐτούς. 11 [illegible] ελθεῖν] C τοῦ ἐλθεῖν, καί. ἔδωκας] C δέδωκας. 12 αὐτοῖς] C deest. ἢ] C ὅτι. 13 ἑστηκὼς] C εἱστήκει. αὐτῶν posterius] C αὐτῶν, καὶ οἱ [illegible] αὐτῶν. 14 τῷ Ὀζιὴλ τῷ] C Ἰεζιὴλ ὁ. τῶν υἱῶν] C υἱοῦ· bis in hoc versu. τοῦ Λευίτου] C ὁ Λευίτης. 15 αὐτοῖς] C deest. φοβεῖσθε] A φοβηθῆτε. C φοβηθῆτε ὑμεῖς. πτοεῖσθε] A C πτοηθῆτε. 16 ἐπ' ἄκρου] A ἐν ἀρχῇ. C ὑμεῖς ἐπ' ἄκρου. ποταμοῦ] C χειμάῤῥου κατὰ πρόσωπον. 17 ταύτῃ] C ἐν ταύτῃ. στῆτε, καί. φοβηθῆτε μηδὲ πτοηθῆτε] C φοβεῖσθε, μηδὲ [illegible] τε. κύριον] C ponit post ἐξελθεῖν. αὐτοῖς] C αὐτῶν. 18 αὐτοῦ] C [illegible] τὴν γῆν. ἔναντι] A ἐναντίον. C ἐπὶ πρόσωπον ἔναντι. 19 ἀπὸ posterius] C ἐκ. Κορὲ] C Κορεϊτῶν. αἰνεῖν] C τοῦ αἰνεῖν. 20 καὶ ἐν] C ἐν [illegible] μοῦ] C ὑμῶν. προφήτῃ] C προφήταις. 21 ἐβουλεύσατο] A C συμβουλευσάμενος. καὶ] A C deest. αἰνοῦντας] C αἰνοῦντας τὸν κύριον. τὰ ἅγια] C κυρίῳ τῷ ἁγίῳ. ἐξελθεῖν] C ἐκπορεύεσθαι. ὅτι] A ὅτι ἀγαθόν, ὅτι. 22 αὐτοῦ] C αὐτοῦ· & ponit post αἰνέσεως. πολεμεῖν] C ἔνεδρον τοῦ πολεμεῖν. ἐπὶ] C καί. 23 ἐκτρῖψαι] C ponit ante ἐξολοθρεῦσαι. εἰς] C ἐν. τοῦ ἐξολοθρευθῆναι] C καὶ ἐπλάβετο ἀνὴρ τοῦ πλησίον αὐτοῦ εἰς διαφθοράν. 24 τοῦ ἐρήμου] C εἰς τὴν ἔρημον. ἐπέβλεψε] A ἐνέβλεψε. σεσωσμένος] C ἀνασεσωσμένος. 25 ἐξῆλθεν] C ἦλθεν. ἐν αὐτοῖς] C ἑαυτοῖς. σκυλευόντων αὐτῶν] C προνομευόντων. ὅτι] C διότι. 26 ἐγένετο] A C deest. τὸν αὐλῶνα] C τὴν κοιλάδα. 27 ἐν] C ὑπέστρεψεν εἰς Ἱερουσαλὴμ ἐν. 29 [illegible] ος] C ponit post ἐπολέμησε. πρὸς τοὺς ὑπεναντίους] C μετὰ τῶν ὑπεναντίων. 31 ὢν] C υἱός. ἐτῶν τριακονταπέντε] C τριάκοντα καὶ πέντε ἐτῶν. βασιλεῦσαι] C βασιλεύειν. Σαλὶ] C Σελεΐ. 32 Ἀσὰ] C ponit ante τοῦ πατρός. τὸ] C ἀπ' αὐτῶν τοῦ. 33 Ἀλλὰ καὶ] C Πλήν. ἔτι (A οὐκ ἔτι) ὑπῆρχε] C οὐκ ἐξῆρθη. 34 ἰδοὺ] C οὐκ ἰδού. ὃς] C οὓς. βιβλίον] C ἐπὶ βιβλίου. 35 πρὸς Ὀχοζίαν βασιλέα] C μετὰ Ὀχοζίου βασιλέως. 36 οὗτος] C αὐτός. ἐν τῷ] C τοῦ. καὶ πορευθῆναι πρὸς αὐτὸν] C καὶ ἐκοινώνησε μετ' αὐτοῦ. καὶ] C τοῦ. [illegible] ἐν] C νῆας εἰς. 37 ἀπὸ Μαρισὴς] C ἐκ Μαρισᾶ. ἐφιλίασας] C ἐκοινώνησας. ἔθραυσε] C διέκοψε. τὸ ἔργον] A τὸ ἔθνος. C τὰ ἔργα. συνετρίβη τὰ πλοῖα σου] C συνετρίβησαν αἱ νῆες. ἐδυνάσθη] A ἠδυνήθη. C ἠδυνήθησαν.

CAP. XXI.

Sed Ald. septem priores versus hujus cap. adjungit præcedenti.

1 ἐν] A C μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ ἐν. Ἰωρὰν] C Ἰωράμ. A Ἰωσαφάτ. 2 ἓξ] C deest. 3 ὁ] C Ἰωσαφὰτ ὁ. ἐν] A deest. ἔδωκε] A ponit ante τὴν βασιλείαν. οὗτος] C αὐτός. 4 αὐτοῦ] C τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. καὶ ἀπὸ] C καὶ ἀπό. 5 Ὄντος αὐτοῦ] A Ὢν αὐτός. C Υἱὸς ὢν. κατέστη Ἰωρὰμ ἐπὶ τὴν βασιλείαν αὐτοῦ] C Ἰωρὰμ ἐν βασιλεύειν αὐτόν. 6 ἐπορεύθη] C ἐπορεύθη. βασιλέων] A βασιλέως. αὐτοῦ] C αὐτοῦ. τὸ πονηρὸν] A * τὸ κυρίου. ἐναντίον] C ἐνώπιον. 7 ὡς] C ὃν τρόπον. αὐτῷ] C αὐτόν. 8 Ἐν ταῖς] Hic incipit cap. nonum in Ald. ἀπὸ] C ἀπὸ ὑποκάτωθεν χειρός. ἐβασίλευσαν] C ἐβασίλευσαν. 9 ἀρχόντων] C ἀρχόντων αὐτοῦ, καὶ πάντα τὰ ἅρματα αὐτοῦ. ἐγένετο νυκτὸς] C ἀνέστη Ἰωράμ. καὶ τοὺς] C καὶ πάντας τούς. καὶ ἔφυγον, usque ad finem versus] C desunt. 10 ἀπὸ] A C ἀπὸ χειρός. Ἐδὼμ] A ponit ante ἀπό. C ὑποκάτωθεν χειρὸς Ἰωράμ. τότε] A ὅτι. Λομνὰ] A C Λοβνά. χειρὸς αὐτοῦ] A χειρῶν αὐτοῦ. C [illegible] 11 αὐτὸς] C καὶ αὐτός. ἐν prius] A ἐν πάσαις. ἐν posterius] C deest. 12 ἐν γραφῇ] C ἐγγραφῇ. λέγων] C λέγοντος. 13 [illegible] βασιλέων] C βασιλέως. ἐν] C deest. ὡς] C ὃν τρόπον. 14 ἰδοὺ] C διὰ τί ἰδού. 15 ἐν μαλακίᾳ πονηρᾷ, ἐν (A καὶ ἐν) νόσῳ] C ἔσῃ ἐν ἀῤῥωστίαις πονηραῖς, ἐν ἀῤῥωστίαις. ἡ κοιλία] C τὰ ἔντερα. μετὰ τῆς μαλακίας] C ἀπὸ τῆς ἀῤῥωστίας. 17 κατεδυνάστευον] C κατεδυνάστευσε αὐτόν. ἀπέστρεψαν] C ᾐχμαλώτευσε. 18 [illegible] σκευὴν] C ὕπαρξιν. Ὀχοζίας] A C Ἰωάχαζ. μικρότατος] C νεώτερος. εἰς τὴν κοιλίαν] C ἐν τῇ κοιλίᾳ. μαλακίαν] A μαλακίᾳ, ἐν. C αὐτοῦ ἐν ἀῤῥωστίᾳ, ἐν. ἰατρεία] C ἴασις. 19 ἡμερῶν] C ἡμερῶν αὐτοῦ εἰς. ἡ κοιλία] C τὰ ἔντερα. μετὰ τῆς νόσου] C μετὰ τῆς κοιλίας αὐτοῦ ἐν ἀῤῥωστίᾳ αὐτοῦ. μαλακίᾳ πονηρᾷ] C ἀῤῥωστίαις πονηραῖς. ὁ λαὸς] C αὐτῷ ὁ λαός. καθὼς ἐκφορὰν] C καὶ καῦσιν, κατὰ τὴν καῦσιν. 20 Ἦν] A Καὶ ἦν. C Υἱὸς ἦν. ὅτε ἐβασίλευσεν] C ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτόν. ἐπορεύθη] C ἀπέθανεν. οὐκ ἐν] A C ἐν οὐκ.

CAP. XXII.

Sed Ald. hoc caput adjungit præcedenti.

1 τὸν μικρὸν] A ponit post ἀντ' αὐτοῦ. C τὸν νεώτερον. λῃστήριον] C [illegible] nit ante ἐπῆλθον. οἱ Ἄραβες, καὶ οἱ Ἀλιμαζονεῖς] C ἀπὸ τῶν Ἀράβων καὶ [illegible] παρεμβολῇ. 2 Ὢν ἐτῶν εἴκοσι] C Υἱὸς ὢν τεσσαράκοντα καὶ δύο ἐτῶν.

Ὀχοζίας ὅτε. ἐβασίλευσε] C ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτόν. Ἀμβρί] A Καί γε ἔτος] C Καί γε αὐτός. ὁδῷ] C ὁδοῖς. τῷ] C αὐτῷ. 4 ἐναντίον] C ἐν ὀφθαλμοῖς. 5 καὶ ἐν] A ὅτι ἐν. μετ'] C ἐν. 6 εἰς] C ἐν. ὅτι ἠῤῥώστει] A ἠῤῥώστει γάρ. 7 Ὀχοζία] Ἰωρὰμ] C ponit ante μετ'. Ναμεσσὴ] A Ἀμεσσί. εἰς] τῷ ἐξολοθρεῦσαι. 8 ὡς ἐξεδίκησεν] C ἐν τῷ ἐκ-ἀυτοῦ] A ἀυτοῦ· ϗ ἀπέκτεινε Ἰηοῦ τὸν Ἰωρὰμ, ϗ ἔφυγεν Ὀχοζίας. A εἶπεν Ἰηοῦ. C εἶπεν Ἰού. ἀπέκτεινεν] C ἀπέκτειναν. ἐστὶν] C ὅς] C ἐστί. 9 Ὀχοζία] C Ὀχοζίου. 10 ϗ ἠγέρθη] πᾶν] A deest. 11 ἔλαβεν] A C ἔλαβεν. εἰς ταμιεῖον] C ἐν Ἰωσαβεὲθ] C ponit post Ἰωρὰμ. Ἰωδαὲ] C Ἰωιαδέ. 12 μετ'] αὐτοῦ] A C αὐτῷ. κατακεκρυμμένος] C κεκρυμμένος & ponit ante ἐν.

CAP. XXIII.

Sed Ald. hoc caput adjungit præcedenti.

1 Καὶ ἐν] C Ἐν δέ. ὀγδόῳ] A C ἑβδόμῳ. ἐκραταίωσεν Ἰωδαὲ] C ἐν- τὸν Ἀζαρίαν] A ϗ τὸν Ἀζαρίαν, καί. Μαασαίαν] A Ἀμα- Ἐλισαφὰτ] C Ἐλισαφάτ. Ἀδία] A Ἀδαΐα. C Ἀδαΐου. μεθ' ἑαυτοῦ] μετ' αὐτοῦ. κυρίου] C κυρίου ἐν διαθήκῃ. 2 ἦλθον] C διέθετο] C διέθετο. Ἰούδα] C deest. 4 ὁ λόγος] C ponit post εἰς τὸ σάββατον] A εἰς τὸ σάββατον τῶν ἁγίων. ϗ εἰς τὰς πύλας] C ἐν ταῖς πύλαις. 6 μὴ] C μηδείς. εἰσελθέτω] A εἰσελθέτω- μὴ] C εἰμή. τῶν Λευιτῶν] C τοῖς Λευίταις. φυλασσέτω] C φυλασσέ- ἀνδρὸς σκεῦος σκεῦος] A καὶ κύκλῳ ἄνδρες ϗ σκεῦος αὐτῶν. ϗ τὸ σκεῦος αὐτοῦ. αὐτοῦ] A αὐτῶν. ἐκπορευομένου] C ponit ϗ] A C αὐτοῦ, καί. αὐτοῦ] C deest. 8 αὐτοῖς] C deest. ἀπ' ἀρχῆς] C ἐκπορευομένου. 9 τοῖς] A C ὁ ἱερεὺς τοῖς πεντηκοντάρχοις, ϗ τάς. καὶ τὰ] C ϗ τὰ δόρατα, ϗ τὰς ἀσπίδας, θεοῦ] C θεοῦ ἔδωκεν αὐτοῖς. 10 τὸν λαὸν] C ponit post πάντα. posterius] A C ὠμίας τοῦ οἴκου. ἀριστερᾶς] C ἀριστερᾶς ἐπί. 11 τὰ] C τὸ μαρτύριον. ϗ ἔχρισεν] C αὐτὸν, ϗ ἔχρισεν. 12 τὸν βασι- C μετὰ τοῦ βασιλέως. 13 ἐπὶ] A ἑστὼς ἐπί. C εἱστήκει ἐπί. ηὐφραίνετο] C εὐφραινόμενοι. ἐσάλπιζον] A ἐσάλπιζον ἐν. C σαλπίζοντες ἐν. C τῆς ᾠδῆς οἱ ᾠδοί. ἐβόησε] A C ἐβόησε ϗ εἶπεν. ἐπιτίθεσθε, ἐπιτί- C σύστρεμμα, σύστρεμμα. 14 Ἰωδαὲ ὁ ἱερεὺς posterius] C deest. C ἐπισκόποις. ἐκβάλετε] C ἐξάγετε. εἰσέλθητε] A ἐξέλθητε. μα- C ἐν ῥομφαίᾳ. ἀποθανέτω] C θανατωθήτω. 15 ἔδωκαν αὐτῇ ἀνέ- C ἐπέθηκαν αὐτῇ χεῖρας. 16 ϗ τοῦ λαοῦ, ϗ] C ϗ ἀναμέσον παντὸς τοῦ τοῦ εἶναι λαὸν] C τοῦ εἶναι εἰς λαόν. 17 κατέσπασε] A καθείλοσαν. C τὰς εἰκόνας. 18 ὁ ἱερεὺς τὰ ἔργα] C τὴν ἐπισκοπήν. διὰ χει- C ἐν χειρί. ὡς] C καθώς. ϗ ἀνενέγκαι] A ϗ αὐτὸς ἀνήνεγκεν. C τοῦ ἀνα- ὁλοκαυτώματα] C ponit post κυρίῳ. 19 πᾶν πρᾶγμα] C πάντα λόγον. ἀνεβίβασε] A ἀνεβίβασαν. C ἀνεβίβασε. πύλης] C ponit post ἐσωτέρας. ἐκά- A ἐκάθισαν. τὸν θρόνον] C τὸν θρόνον. 21 ἐθανάτωσε] A C ἐθανάτωσε μαχαίρᾳ.

CAP. XXIV.

Ald. tres priores versus hujus capitis adjungit præcedenti.

1 Ὢν] C Υἱὸς ὤν. 2 Ἰωδαὲ] C Ἰωιαδέ, & ver. 3. & ver. 6. 3 ἑαυ- C αὐτῷ & ponit post ἔλαβεν. ἐγέννησε (ἐγέννησεν C) υἱοὺς, ϗ θυγατέ- ἐγεννήθησαν αὐτῷ υἱοὶ ϗ θυγατέρες. 4 Καὶ ἐγένετο] Hic incipit cap. 10 in Ald. ϗ ἐγένετο] A desunt. 5 κατισχῦσαι] C κραταιῶσαι. κυρίου] C τοῦ θεοῦ ὑμῶν ἀπὸ ἱκανοῦ. σπεύσατε] C ὑμεῖς ταχύνατε. ἔσπευσε] C ἐ- 6 Ἰωαὲ] A C deest. ἐπεσκέψω] C ἐξεζήτησας. εἰσενέγκαι] C & ver. 9. ϗ] A ϗ ἀπό. ὑπὸ] C λῆμμα ὑπό. ὅτι] C ὅτε. C μαρτυρίου ἐν τῇ ἐρήμῳ. 7 ϗ γὰρ] C καίγε. ταῖς] C τοῖς. 9 C δοῦλος. 10 ἔδωκαν] C εὐφράνθησαν. ὃ] A ἄν. 11 ὡς εἰσέφερον] C ἐν τῷ καιρῷ τοῦ εἰσενεγκεῖν. ὡς] C ἡνίκα. ἱερέως] A C ponunt post με- κατέστησαν] C ἦραν, ϗ κατέστησαν. εἰς τὸν τόπον] C αὐτὸ ἐπὶ τοῦ τό- 12 χαλκεῖς] C πρὸς τοῖς τέκτοσι. ἐπισκευάσαι] C τοῦ κραταιῶσαι. 13 A ἀνέση. ἐνίσχυσε] C ἠσφαλίσαντο αὐτόν. 14 ὡς συνετέλεσε] C ἡνί- συνετέλεσε τὸν οἶκον. σκεύη] C αὐτὸ σκεύη. σκεύη] A ϗ σκεύη. ὁλοκαυ- usque ad ὁλοκαυτώσεις] C ϗ τῶν ὁλοκαυτωμάτων, ϗ θυίσκας, ϗ σκεύη ϗ ἀργυρᾶ, ϗ ἤνεγκαν. ἐν οἴκῳ] A εἰς οἶκον. 15 πλήρης] C καὶ ὢν] C υἱὸς ὤν. 16 τοῦ θεοῦ, ϗ] A desunt. 17 ἐπάκουσεν αὐτῶν] A ἐπάκουσεν αὐτῶν & ponit αὐτῶν post βασιλεύς. C ἤκουσεν αὐ- 18 ἐδούλευον ταῖς Ἀστάρταις] C ἐλάτρευσε τῇ Ἀστάρτῃ. ἡμέρᾳ ταύτῃ] αὐτῶν. 19 πρὸς] C κύριος πρός. πρὸς] C αὐτοὺς πρός. ϗ οὐκ C desunt. διεμαρτύρατο] C διεμαρτύραντο. ὑπήκουσε] A C ἤκου- 20 Ἀζαρίαν] C Ζαχαρίαν. τὸν ἱερέα] C τοῦ ἱερέως. εἶπεν] A C εἶ- τί] A τί ὑμεῖς. C ἵνα τί ὑμεῖς. 21 δὲ] C λίθοις δέ. Ἰωὰς] 22 καὶ ὡς] C ὡς δέ. κρινάτω] C κρίναι. 23 μετὰ ἀνέβη] A ἀνέβη. ἐπ' αὐτὸν] C ἐπὶ τὸν Ἰωάς. ἦλθεν] C ἦλ- ἐν τῷ λαῷ] A ἐν τῷ λαῷ. C ἐκ τοῦ λαοῦ. 24 παρεγένετο δυνάμις] θεὸς] C κύριος. πολλὴν] C πολλὴν πολλά. ἐποίησε] 25 ἐν τῷ ἐγκαταλιπεῖν] C κατέλιπον. μαλακίαις μεγάλαις] C αὐτοῦ] C τοῦ Ἰωάς. υἱοῦ] C τῶν υἱῶν. 26 ὁ Ἀμμανίτης] C ὁ Μωαβίτης] C τῆς Μωαβίτιδος. 27 Καὶ οἱ, usque ad A post πέντε addit, ϗ ἐθανάτωσεν αὐτόν. λοιπὰ] A λοιπὰ τῶν λόγων ἰδοὺ] C ἰδοὺ ἐπί. γραφὴν] C γραφὴν βιβλίου.

CAP. XXV.

Sed Ald. hoc caput adjungit præcedenti.

1 Ὢν] C Υἱὸς ὤν. ἐβασίλευσεν Ἀμασίας] C Ἀμασίας ἐν τῷ βασιλεύειν εἰκοσιεννέα] A C εἴκοσι ϗ ἐννέα. ἀπὸ] C ἐξ. 3 ἐν] C αὐτοῦ ἐν. 4 Μωϋσῆ. τῇ] C ἐν τῇ. ἑαυτοῦ ἁμαρτίᾳ] A ἁμαρτίᾳ ἑαυτῶν. 5 ἀνέστησεν] C ἔστησεν. Ἱερουσαλὴμ] A ἐν Ἱερουσαλήμ. ἠρίθμησεν] C ἐπεσκέψατο. ἐξελθεῖν εἰς πόλεμον δυνατοὺς, κρα- C δυνατῶν ἐξερχομένων εἰς πόλεμον, κρατούντων. 6 δυνατοὺς] C δυ- 7 παρελεύσεται] A οὐ παρελεύσεται. C μὴ πορευέσθω. 8 ϗ ἐπιστή- C ἐν τῷ πολέμῳ, ϗ ἐπιστήσεται. παρὰ κυρίου, ϗ (A deest) ἰσχὺ- ἰσχὺς τῷ κυρίῳ τοῦ βοηθῆσαι. 9 τὰ ἑκατὸν τάλαντα, ἃ] C τοῖς ἑκατὸν πλεῖστα] A πλείονα. C πλεῖον. 10 τῇ δυνάμει τῇ ἐλθούσῃ] τὴν ἐλθοῦσαν. σφόδρα] C τῇ ὀργῇ αὐτῶν σφόδρα. ἀπέστρε- ἐπέστρεψαν. 13 ϗ ἐπέθεντο] C ἐπέθεντο. ἕως] C ϗ ἕως. 14 πα- A C πατάξαντα. αὐτὸν] C ἑαυτόν. αὐτοῦ αὐτῷ] A αὐτῷ αὐ-

τούς. C αὐτοὺς ἑαυτῷ. αὐτὸς] A C deest. 15 τί] A ὅτι. ἑαυτῶν] C αὐτῶν. 16 αὐτῷ] C αὐτόν. ἵνα μὴ μαστιγωθῇς] C αὐτῷ, ἵνα μὴ πατάξωσί σε. ὅτι γινώσκω] A γινώσκω. C ἔγνων. ἐβούλετο ἐπὶ σοὶ] C ἐβουλεύσατο κύριος. ἐπάκουσαι] C ἤκουσας. 17 Καὶ] Hic incipit cap. 11 in Ald. υἱὸν Ἰηοῦ] C υἱὸν Ἰέ. 18 ἀπέστειλε] C ἀπεστάλκεν. ἐν τῷ] A ἐν αὐτῷ. ἦλθον] C ἦλθε. κατεπάτησαν] C κατεπάτησε. 20 χεῖρας] A C χεῖρας Ἰωάς. 22 αὐτοῦ] A ἑαυτοῦ. 23 τὸν τοῦ] C υἱόν. Ἰωάχαζ] C Ὀχοζίου. κατέλαβεν] C συνέλαβεν. κατέσπασεν] C καθεῖλεν. 24 παρὰ τῷ Ἀβδεδὸμ] C τὰ παρὰ τὸν Ὠβὴδ Ἐδώμ. συμμίξεων] C συμμίξεων ἔλαβε. 25 ἔτη δεκαπέντε] C πέντε ϗ δέκα ἔτη. 26 οὐκ ἰδοὺ] A οὐχί. 27 ϗ ἐπέθεντο αὐτῷ ἐπίθεσιν, ϗ ἔφυγεν ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ] C συνεστράφη ἐπ' αὐτὸν σύστρεμμα ἐν Ἱερουσαλὴμ, ϗ ἔφυγεν.

CAP. XXVI.

Sed Ald. hoc caput adjungit præcedenti.

1 Καὶ] A deest. 3 ἐβασίλευσεν Ὀζίας] C Ὀζίας ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτόν. 5 συνιόντος] A C συνιέντος. φόβῳ κυρίου] C ὁράσει θεοῦ. ἐζήτησε] A ἐξεζήτησε. C ὡς ἐξεζήτησε. ϗ εὐώδωσεν αὐτῷ κύριος] C κατεύθυνεν αὐτὸν κύριος ὁ θεός. 6 ἐξῆλθε] C ἐξῆλθεν Ὀζίας. κατέσπασε] C καθεῖλε. Ἰαβνὴρ] C Ἰαβνά. Ἀζώτου] C ἐν Ἀζώτῳ. 7 τοὺς] A τούς. 9 πύλην posterius] A γωνίαν. κατίσχυσε] C κατίσχυσεν αὐτούς. 10 ἐν Σεφηλὰ] A εἰς Ἐφηλά. ϗ ἀμπελουργοὶ ἐν τῇ ὀρεινῇ] C γεωργοὶ ϗ ἀμπελουργοὶ ἐν τοῖς ὄρεσιν. γεωργὸς] A C ἀνὴρ φιλογεωργός. 11 δυνάμεις ποιοῦσαι] C δυνάμεις ποιοῦσαι. ϗ ἐκπορευομένη, usque ad διὰ χειρὸς prius] C ϗ ἐκπορευόμεναι εἰς παράταξιν, ϗ ὁ ἀριθμὸς τῆς ἐπισκέψεως αὐτῶν. διὰ posterius] C ϗ διά. 12 πατριαρχῶν] C ἀρχόντων τῶν πατριῶν. 13 δυνάμεις πολεμικὴ] C δυνάμεις πολεμικαί. καὶ πεντακόσιοι] C πεντακόσιοι. 15 ἐποίησεν] C ἐποίησεν Ὀζίας. λογισμοὺς] C λογισμοῖς. βάλλειν] C τοῦ βαλεῖν. 16 κατίσχυσεν] C κατίσχυσεν Ὀζίας. 17 ὀγδοήκοντα] C ponit ante ἱερεῖς. δυνατοὶ] C δυνάμεως. 18 ἔστησαν] C ἀνέστησαν. ἀλλ' ἢ] A ἀλλά. θῦσαι] A θυμιᾶσαι. C τὸ θυμιᾶσαι. ἐκ] C ἀπό. 19 πρὸς τοὺς ἱερεῖς] A εἰς τοὺς ἱερεῖς τοῦ κυρίου. ἐν οἴκῳ κυρίου] C ponit ante ἐναντίον. 20 πρὸς] C ἐπ'. Ἀζαρίας] A Ζαχαρίας. μετώπῳ] C μετώπῳ αὐτοῦ. κατέσπευσαν] A κατεδίωξαν. C κατέσπευσεν. 21 υἱὸς] C ponit ante Ὀζίας. Ἀφφουσὼθ] C Ἀχχεσίθ. ἐκάθητο] C ἐκάθισεν & ponit ante ἐν οἴκῳ. ἀπεσχίσθη] C ἐξεώσθη. κυρίου] A θεοῦ. Ἰωάθαν] A C Ἰωάθαμ. 22 γεγραμμένοι] C οὐκ ἰδοὺ εἰσί. Ἰεσσίου] A C Ἠσαΐου υἱοῦ Ἀμώς. 23 ἔθαψαν] A οὐκ ἔθαψαν. μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ] C desunt. τῷ πεδίῳ] C ἀγρῷ. ὅτι λεπρὸς] A C λεπρός.

CAP. XXVII.

Sed Ald. hoc caput adjungit præcedenti.

1 Υἱὸς] C Υἱὸς ὤν. Ἰωάθαμ] A υἱὸς Ἰωάθαμ. βασιλεῦσαι] C βασιλεύειν. τῆς μητρὸς] C τῇ μητρί. 2 ἃ] A C ὅσα. ἀλλ'] C πλήν. οὐκ εἰσῆλθεν] C ponit post κυρίου. 3, 4 Ὀπὲλ ᾠκοδόμησε πολλὰ, Ἐν] A αὐτῆς ἀπέθετο ὅπλα, ϗ ᾠκοδόμησε πόλεις ἐν. C τοῦ Ὠφὲλ ᾠκοδόμησεν εἰς πλῆθος. Καὶ πόλεις ᾠκοδόμησεν ἐν. ὄρει] C τοῖς ὄρεσιν. ϗ οἰκήσεις] A οἰκήσεις. C ᾠκοδόμησε βάρεις. 5 Αὐτὸς] A C Καὶ αὐτός. ἐμαχέσατο] C ἐπολέμησε. πρὸς βασιλέα] C μετὰ τοῦ βασιλέως. ϗ κατ'] C κατ'. ἐν τῷ πρώτῳ ἔτει] C desunt. τῷ δευτέρῳ] A C τῷ ἔτει τῷ δευτέρῳ. 6 Κατίσχυσεν] C Καὶ κατίσχυσεν. Ἰωάθαν] A Ἰωάθαμ. 7 ἰδοὺ γεγραμμέναι] C οὐκ ἰδοὺ γέγραπται. βιβλίῳ] A βιβλίον. C βιβλίῳ. Ἰούδα ϗ Ἰσραὴλ] C Ἰσραὴλ ϗ Ἰούδα & addunt hic A C, Υἱὸς εἴκοσι ϗ πέντε ἐτῶν ἦν βασιλεύσας (C Ἰωάθαμ ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτὸν) ϗ ἑκκαίδεκα ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν Ἱερουσαλήμ.

CAP. XXVIII.

Sed Ald. viginti versus priores adjungit capiti præcedenti.

1 ϗ πέντε] C desunt. 2 Καὶ] A Ἀλλ'. 3 ϗ τοῖς εἰδώλοις αὐτῶν] C τοῖς Βααλείμ. ἐν γῇ Βενεννὸμ] A ἔθυσεν ἐν γῇ Ἐννόμ. C Καὶ ἔθυεν ἐν φάραγγι Βενεννόμ. διῆγε] A ἦγαγε. τῶν ἐθνῶν ὧν] A ἅ. ἐξωλόθρευσε] C ἐξῆρε. 5 διὰ χειρὸς] C ἐν χειρί. ἐξ αὐτῶν] C ponit post πολλήν. αὐτὸν] C αὐτὸν κύριος. 6 ὁ τοῦ Ῥομελία] C υἱὸς Ῥομελίου. ἐν μιᾷ] C μιᾷ. εἴκοσι] A deest. C ϗ εἴκοσι. 7 τὸν Μαασίαν] A Ἀμασίαν. Ἐζεικὰν] A Εὐσικάμ. C Ἐσρικάμ. Ἐλκανὰ τὸν διάδοχον] C Ἐλκανὰν τὸν δεύτερον. 8 τριακοσίας] A ὀκτακοσίας. C διακοσίας. γυναῖκας] C γυναικῶν. 9 ἔρθακα] C ἔφθασε. 10 ϗ δέκας] A desunt. ὑμῶν posterius] C ἡμῶν, πλημμέλησαι μεθ' ὑμῶν μαρτυρῆσαι κυρίῳ θεῷ ὑμῶν. 11 τῶν] C ἀπὸ τῶν. 12 Οὐδίας ὁ τοῦ Ἰωάνου] A C Ἀζαρίας ὁ τοῦ Ἰωάν (A Ἰωνᾶ.) Μοσολαμὼθ] A Βασολημώθ. C Μασολημώθ. Ἐλδαΐ] C Ἀδδί. 13 ἁμαρτάνειν] C πλημμελῆσαι. θυμοῦ] A deest. 15 ὀνόματι] A ὀνόματι κυρίου. C ὀνόμασιν. φαγεῖν] C αὐτοῖς τοῦ φαγεῖν, ϗ πιεῖν. ϗ ἐν] A ἐν. C αὐτῶν ἐν. ἀσθενοῦντος] C ἀσθενεῖς. πόλιν] C τὴν πόλιν τῶν. ἐπέστρεψαν] C ἀπέστρεψαν. 16 Ἐν] C Καὶ ἐν. Ἀσσὺρ] C τῶν Ἀσσυρίων τοῦ. 17 ὅτι] C τῷ ἔτει, καί. 18 ἐπὶ τοὺς] A αἰχμαλωτεῦσαι τούς. ϗ τὰς ἐν, usque ad τὴν Αἰλὼν] C desunt. Γαδηρὼ] A Γαδηρών. C Γαδηρώθ. Σωχὼ] C Σοκχώθ. Θαμνὰ … Γαμζὼ] A Γαμζαὶ … Θαμνά. C Θάμναν … Γαμζώ. 19 ὅτι ἀπέστη ἀποστάσει] C ἀνθ' ὧν ἀπεκάλυψεν ἐν τῷ Ἰούδᾳ, ϗ ἀπέστη ἀποστασίᾳ. 20 ἐπ' αὐτὸν] A πρὸς αὐτόν. C ἐπὶ τὸν Ἄχαζ. Θαγλαθφελλασὰρ] A Θαγλαὰθ Φελλασάρ. C Θιγλὰθ φελσάρ. Ἀσσὺρ] C Ἀσσυρίων & ver 21. ἔθλιψεν] A C ἐπάταξεν. αὐτὸν] A αὐτὸν, ϗ ἀπῴκισε τοὺς ἐν Δαμασκῷ εἰς Μηδίαν, ἐκ δὲ τῆς Συρίας μετῴκισεν οἰκεῖν τὴν Δαμασκόν. 21 Καὶ ἔλαβεν] Hic incipit cap. 12 in Ald. ἢ τῷ] C ἢ τοῦ. 22 τοῦ] C Ἄχαζ τοῦ. 23 Ἐκζητήσω] C Ζητήσω. αὐτοὶ] C deest. αὐτοὺς] A deest. αὐτοῖς] C ponit post θύσω. αὐτοὶ] C ponit post αὐτοῦ. 24 ἔκλεισε] C ἀπέκλεισεν Ἄχαζ. ἑαυτῷ θυσιαστήρια] C αὐτῷ θυσιαστήριον. 25 ϗ πόλει] C ϗ ἐν πόλει. ἐποίησεν] C ἐποίησε. παρώργισε] C παρώργισε. αὐτῶν] C αὐτοῦ. 26 ἰδοὺ] C οὐκ ἰδοὺ εἰσί. γεγραμμέναι] C γεγραμμένοι. βιβλίῳ] A βιβλίον. C βιβλίῳ. 27 ὅτι οὐκ εἰσήνεγκαν] C ϗ οὐκ ἤνεγκαν.

CAP. XXIX.

Sed Ald. hoc caput adjungit præcedenti.

1 Καὶ, usque ad ϗ εἴκοσι] C Υἱὸς ὢν εἴκοσι ϗ πέντε ἐτῶν Ἐζεκίας ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτόν. ἐννέα] C ϗ ἐννέα. ϗ ὄνομα] A ὄνομα. 2 τὸ] C Ἐζεκίας τό. 3 ὡς ἔστη] C ἡνίκα ἔστη Ἐζεκίας. 5 οἱ] C μου οἱ. ἁγνίσθητε, ϗ ἁγνίσατε] C ἁγιάσθητε, ϗ ἁγιάσατε. 6 ἡμῶν] C ὑμῶν. ἐναντίον] C ἐνώπιον. 7 ἐν τῷ] A τῷ. 8 ὠργίσθη ὀργῇ (A θυμῷ) κύριος] C ἐγένετο ὀργὴ κυρίου. 9 πεπλήρωσιν] C ἔπεσον. ὑμῶν] A C ἡμῶν, quater in hoc ver. μαχαίρᾳ] C ῥομφαίᾳ. αὐτῇ] C ἑαυτῇ. ὃ ϗ νῦν ἐστι] A ϗ νῦν εἰσιν. C desunt. 10 Ἐπὶ τούτοις νῦν ἐστι] A Ἐπὶ τούτοις νῦν ἔστιν ἐπὶ θεοῦ. C Ἕνεκεν τούτου ἐγένετο. καρδίας] A καρδίας ὑμῶν, τοῦ] C καρδίας μου, τοῦ. μου διαθήκην] A C desunt. κυρίου θεοῦ] A μετὰ τοῦ κυρίου θεοῦ. C τῷ κυρίῳ θεῷ. 11 ἀφ' ὑμῶν] A ἀφ' ὑμῶν. C ponit ante τὴν ὀργήν. ὅτι] C πλὴν, ὅτι. ϗ ἐπ' αὐτῷ] C αὐτῷ, ϗ εἶναι αὐτῷ. λειτουργοῦντας] C λειτουργούς. 12 Μαὰθ]

 A Μαάθ.

A Μαάλ. Κὶς] A ϗ Κείς. υἱῶν] A deest. Γεδσωνὶ] C Γερσῶν. Ἰωδαὰδ] C Ἰωάχ. Ζεμμὰθ] A C Ζεμμά. ϗ Ἰωαδάμ· οὗτοι υἱοὶ Ἰωαχὰ] C ϗ Ὠδιὰν ὁ τοῦ Ἰωάχ. 13 τῶν] C ἀπὸ τῶν, & verſ. 14, ter. Ζαμβεὶ] A Σαμαεί. C Σαμβεί. 14 Ἰεϊθὴν, Σαμαίας] A Ἰεϊθὴμ, Σαμαθίας. 15 Ζωχάριον] C Ζαχαρία. αὐτῶν] C αὐτοῦ. τοῦ] C Ἐζεκίου τοῦ. 16 ϗ εἰς] C εἰς. ἐκβαλεῖν] C τοῦ ἐξενέγκειν. τῇ ἡμέρᾳ τῇ πρώτῃ νεομηνίᾳ τοῦ πρώτου μηνὸς] C ἐν μιᾷ τοῦ μηνὸς τοῦ πρώτου. ἥγνισαν] C ἡγίασαν. τρισκαιδεκάτῃ] A C ἑκκαιδεκάτῃ. 18 εἶπαν] C εἶπον αὐτῷ. ἡγνίσαμεν] C ἡγιάσαμεν, & verſ. 19. προθέσεως] C προθέσεως αὐτοῦ. 19 τῇ ἀποστασίᾳ αὐτοῦ] C τῷ ἀποστῆσαι αὐτόν. αὐτοῦ] A ἑαυτοῦ, καί. ἡτοιμάκαμεν] C ἡτοιμάσαμεν. ἰδοὺ] A C ϗ ἰδού. 20 Ἐζεκίας ὁ βασιλεὺς] A ponit poſt ζωιήγαγε. 21 ἀνήνεγκε] A C ἀνήγαγον. μόσχους, uſque ad περὶ prius] C ἑπτὰ μόσχους, ϗ ἑπτὰ κριοὺς, ϗ ἑπτὰ ἀμνοὺς, ϗ ἑπτὰ χιμάρους· poſterius ἑπτὰ deeſt in Ald. Ἰσραὴλ] C Ἰούδα. ἀναβαίνειν] C τοῦ ἀνενέγκειν. 22 Καὶ ἔθυσαν] A θύειν. τὸ αἷμα poſterius] C ponit poſt θυσιαστήριον. προσέχεον] C προσέχεον. ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον] A τῷ θυσιαστηρίῳ. 24 ἐξιλάσαντο] C προσερράντισαν. εἶπεν ὁ βασιλεὺς] C ponit poſt poſterius Ἰσραήλ. ἡ ὁλοκαύτωσις] C προσενεχθῆναι τὰ ὁλοκαυτώματα. 25 προφητῶν] C προφητῶν αὐτοῦ. 26 τοῦ] C ἐν. 27 ἀνενέγκαι] C τοῦ ἀνενέγκειν. 28 προσεκύνει] A προσεφώνει. οὗ] A ὅτε. 29 ἔκαμψαν] A ϗ ἔκαμψαν. εὑρεθέντες] C εὑρεθέντες σὺν αὐτῷ. προσεκύνησαν] A προσεκύνησαν τῷ κυρίῳ, & verſ. 30. 30 ὑμνεῖν] C τοῦ ὑμνεῖν. 31 προσαγάγετε, ϗ φέρετε] A ϗ προσαγάγετε, ϗ ἀναφέρετε. ϗ αἰνέσεις] A ϗ αἰνέσεως. C deſunt. 32 διακόσιοι] A ὀκτακόσια. κυρίῳ] C κυρίου. 34 Ἀλλ' ἢ] C Πλήν. ἐκδεῖραι] A C δεῖραι. ἀντελάβοντο αὐτῶν οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν] C ἀντελαμβάνοντο αὐτῶν. ἡγνίσθησαν] C ἡγιάσθησαν. ἥγνισαν] A ἡγνίσθησαν. C ἡγιάσθησαν. 35 τῶν σπονδῶν] A τῆς σπονδῆς. C αἱ σπονδαί. κατωρθώθη] C ἡτοιμάσθη.

CAP. XXX.

Sed Ald. priores 9 verſus hujus capitis adjungit præcedenti.

1 ἐπιστολὰς] C ponit ante καί. ποιῆσαι] C τοῦ ποιῆσαι. φασὲκ] C φασέχ, & verſ. 2. 3 ἠδυνάσθησαν] C ἠδυνήθησαν. αὐτὸ] C ponit ante ποιῆσαι. ἡγνίσθησαν] C ἡγιάσθησαν. εἰς] C ἐν. 4 τῆς] C πάσης τῆς. 5 διελθεῖν] C τοῦ διελθεῖν. Βηρσαβεὲ ··· Δὰν] C Δὰν ··· Βηρσαβεέ. ἐλθόντας] C τοῦ ἐλθεῖν, καί. εἰς] C ἐν. 6 ἐπιστρέψατε] A C ἐπιστρέψει. Ἀσσοὺρ] C Ἀσσυρίων. 7 καθὼς prius] A καθὼς καί. 8 νῦν] A deeſt. τὰς καρδίας] A C τοὺς τραχήλους. ἀποστρέψει] A ἀποστρέφει. ὀργῆς] C τῆς ὀργῆς αὐτοῦ. 9 ἔναντι] A C ἐναντίον. εἰς] A ὑμᾶς εἰς. C αὐτούς. ταύτην] A ὑμῶν. ὑμῶν] A C ἡμῶν. 10 Καὶ ἦσαν] Hic incipit cap. 13. in Ald. καταμωκώμενοι] C μυκτηρίζοντες αὐτούς. 11 Ἀλλὰ] A Ἀλλ' ἤ. Ἀσὴρ] C ἀπὸ Ἀσήρ. ἀπὸ prius] C deeſt. ϗ εἰς] C Καὶ ἐν. 12 Καὶ] C deeſt. τοῦ] C καί. τὰ προστάγματα] A C τὸ πρόσταγμα. 13 εἰς] C ἐν. 15 ἥγνισαν] A ἡγνίσθησαν. C ἡγιάσθησαν, & verſ. 18. 17 πλῆθος] A πλεῖστον. ἡγνίσθη] C ἡγιάσθησαν. τοῦ θύειν] A πλείους θύειν. 18 ἀλλ'] C ἀλλὰ καί. παρὰ] C οὐ παρά. αὐτῶν] C τόπων. κύριος] A κύριος ὁ θεός. C κύριε ὁ θεός. ἐξιλάσθω] C ἐξίλασαι. 19 αὐτῶν] A αὐτοῦ. οὐ κατὰ] C οὐχ ὡς κατά. τῷ Ἐζεκίᾳ] C τοῦ Ἐζεκίου. 21 καθυμνοῦντες] C καθύμνουν. ὀργάνοις] C ὀργάνοις ἰσχύος. 22 Ἐζεκίας] A κύριος. πᾶσαν] C πάντων, & ponit poſt καρδίαν. ἡμέρας] C ἡμέραις. θυσίαν] C θυσίας. αὐτῶν] A ἑαυτῶν. 23 ἡ] C πᾶσα ἡ. ἅμα] C deeſt. ἐποίησαν] A ἐποίησαν ἡμέρας. C ponit ἡμέρας poſt ἡμέρας. 24 τῷ Ἰούδα] C ὁ βασιλεὺς Ἰούδα, & ponit ante ἀπήρξατο. τῇ] A ὅλῃ τῇ. C πάσῃ τῇ. ϗ οἱ] C οἱ. πρόβατα] A C προβάτων. τὰ ἅγια] C ἡγιάσθησαν. 25 ἐκκλησία] C ἐκκλησία Ἰούδα, καί. Ἰούδα, ϗ οἱ εὑρεθέντες ἐξ Ἱερουσαλὴμ] C οἱ ἐλθόντες ἐξ Ἰσραήλ. ἀπὸ] C ἐκ. 27 ἱερεῖς] A ἱερεῖς, καί. αὐτοῦ] C τοῦ θεοῦ.

CAP. XXXI.

Sed Ald. hoc caput adjungit præcedenti.

1 πάντα ταῦτα] C ταῦτα πάντα. ἔκοψαν] A C ἐξέκοψαν. ϗ τοὺς βωμοὺς] C ϗ καθεῖλον τὰ θυσιαστήρια. τέλος] C συντέλειαν. ἐπέστρεψαν] A C ἐπέστρεψε. ἕκαστος] C deeſt. αὐτῶν] A ἑαυτῶν. C αὐτοῦ. 2 ἑαυτοῦ] C αὐτοῦ, & ponit poſt λειτουργίαν. ἐν ταῖς αὐλαῖς] A αὐλῆς. C ϗ ἐν ταῖς αὐλαῖς. 3 τὰς ὁλοκαυτώσεις] A τὴν ὁλοκαύτωσιν. δειλινὴν] C ἑσπερινήν. ϗ] C ϗ εἰς τάς. εἰς τὰ σάββατα] C τῶν σαββάτων. 4 τῷ λαῷ] A τῷ λαῷ, καί. C Ἐζεκίας τῷ λαῷ. 5 λόγον] C λόγον Ἐζεκίας. ἐπλεόνασαν] A C ἐπλεόνασαν οἱ υἱοί. ϗ ἐπιδέκατα πάντα] C deſunt. εἰς πλῆθος] A ponit poſt ἤνεγκαν. 7 Ἐν] C Ἐν δέ. 10 εἰς οἶκον Σαδὼκ] C τοῦ οἴκου Σαδδούκ. ἤρκται ἡ ἀπαρχὴ] C ἤρξαντο αἱ ἀπαρχαί. ϗ καταλείπομεν] A deſunt. C ϗ ἐγκαταλείπομεν. καταλείπομεν ἔτι] A C καταλείπομεν ἔτι. 11 ἔτι] C deeſt. 12 ἤνεγκαν] A C εἰσήνεγκαν. 13 Ἰειὴλ] C Ἰεζιήλ. Ὀζίας] A Ὀζαζίας. ϗ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ] C deſunt. 15 Ὀδὸμ] A ἀδόντων. C Ἀδάν. διὰ] C ἐν ταῖς πόλεσι διά. μέγαν, ϗ (ϗ κατὰ C) τὸν μικρὸν] A τὸν μικρὸν, ϗ κατὰ τὸν μέγαν. 16 εἰς ἡμέραν] C ἐν ἡμέρᾳ αὐτοῦ. ἐφημερίαις] C καθ' ἐφημερίας. 17 καταλοχισμὸς] A καταλοχισμούς. 18 ἐγκαταλοχίσαι] A ἐν καταλοχίαις. C ἐν καταλοχισμοῖς. υἱῶν] C αὐτῶν, υἱῶν. αὐτῶν poſterius] C deeſt. 19 Τοῖς] C Καὶ τοῖς. ϗ οἱ ἀπὸ τῶν πόλεων] C ϗ ἐν ταῖς πόλεσιν. ϗ πόλει] A deſunt. 20 τὸ καλὸν] C Ἐζεκίας τὸ καλόν. εὐθὲς] C εὐθὲς, ϗ τὸ ἀληθές. 21 ᾧ] A C ἐν ᾧ. αὐτοῦ] A ἑαυτοῦ. ϗ] A ponit ante ἐξ.

CAP. XXXII. In Ald. XIV.

1 Σενναχηρεὶμ] C Σενναχηρεὶβ, per totum caput. 2 ϗ τὸ] A κατά. 4 ποταμὸν] C χειμάρρουν. μὴ] C μήποτε. 5 κατίσχυσε] C ᾠκοδόμησε. φάραγγος] C πόλεως. 7 Ἰσχύσατε, ϗ ἀνδρίζεσθε] C Ἀνδρίζεσθε, ϗ ἰσχύσατε. Ἀσσοὺρ] C Ἀσσυρίων, & verſ. 11. πλείονες, ἢ] C πλείους ὑπὲρ τούς. 8 σάρκινοι] C σαρκικοί. 9 ἑαυτοῦ] C αὐτοῦ. ϗ αὐτὸς] C αὐτὸς ἦν. μετ' αὐτοῦ] A αὐτοῦ. C αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ. 10 καθήσεσθε] C κάθησθε. 11 τοῦ παραδοῦναι] C τὸν ἀποδοῦναι. 12 θυσιαστήρια ··· ὑψηλὰ] C ὑψηλὰ ··· θυσιαστήρια. ἐν] A deeſt. κατέναντι] C ἐνώπιον. αὐτῷ] A αὐτό. 13 Οὐ γνώσεσθε] C Οὐκ οἴδατε. ὅτι] C ἅ. A τί. ἠδύναντο] C ἠδυνήθησαν. 14 ἐν] C ἐστὶν ἐν. μὴ ἐδύναντο] C ὃς ἐδυνήθη. αὐτῶν] C αὐτοῦ. 15 ποιείτω] C ponit ante ὑμᾶς πεποιθέναι. κατὰ ταῦτα] C μηδὲ ἐπιπειθέτω ὑμᾶς ἐπὶ τούτῳ. δύνηται] C ἐδυνήθη. σώσει] C ῥύσασθαι. 17 ὀνειδίζειν] C Σενναχηρεὶβ, τὸν ὀνειδίζειν. 18 ἐβόησε] C ἐβόησαν ἐν. λαὸν Ἱερουσαλὴμ τὸν ἐπὶ] A Ἰσραὴλ, ϗ τὸν λαὸν τὸν ἐπί. βοηθῆσαι αὐτοῖς] C φοβῆσαι αὐτούς. ὅπως] C αὐτοὺς, ὅπως. 19 ἐλάλησεν] C ἐλάλησαν. 21 πρόσωπον] A τὸ πρόσωπον, & ponit ante μετ'. αὐτοῦ, ϗ τῶν ἐξελθόντων] C ϗ ἐξελθόντες. 22 ἐν] A deeſt. 24 ἠρρώστησεν] C ἐμαλακίσθη. Ἐζεκίας] A Ἐζεκίας ὁ βασιλεύς. αὐτῷ] C αὐτοῦ. αὐτῷ] C αὐτῷ κύριος. 25 ἔδωκεν] C deeſt, & αὐτῷ ponit poſt ἀνταπέδωκεν. ϗ poſterius] A ϗ ὅτι. 27 εἰς τὰ] A deſunt. ὁπλοθήκας, uſque ad finem verſus] C ὁπλοθήκας ἐποίησεν, ϗ ... σκεύεσιν ἐπιθυμίας. 28 Καὶ] C Ἀποθήκας, καί. ϗ κώμας] C deſunt. ... ᾠκοδόμησεν] C ἐποίησεν. ἀποσκευὴν] C κλίσεις. 30 Γειὼν] A Σιών. C δυσμάς. 31 τοῖς πρεσβύταις] C ἐν τοῖς πρεσβείαις. τοῖς ἀποσταλεῖσι ... ponit ante ἀπό. ἐγκατέλιπεν] A C ϗ ἐγκατέλιπεν. 32 λοιπὰ] C ... τὸ ἔλεος] C τὰ ἐλέη. ἰδοὺ] C οὐκ ἰδού. 33 υἱῶν] A υἱοῦ. ἐν] A deeſt.

CAP. XXXIII.

Sed Ald. octo priores verſus hujus capitis adjungit præcedenti.

1 Ὢν δωδεκα] A Ὢν δέκα ϗ δύο. C Υἱὸς ὢν δώδεκα. βασιλεύειν. πέντε] A C ϗ πέντε. 2 ἐναντίον] C ἐνώπιον, & verſ. 6. ... A C ὧν. ἐξωλόθρευσε] C ἐξῆρε. 3 ἐπέστρεψε] C ἐπέστρεψε Μανασσῆς. ... C θυσιαστήρια. 4 θυσιαστήρια] C Μανασσῆς θυσιαστήριον. οὗ] C ἐν ᾧ, & verſ. ... 6 ἐπαοιδοὺς] C ἐπλήθυνεν ἐπαοιδούς. ποιῆσαι] C Μανασσῆς τὸ ποιῆσαι. 7 ... ὁς] A C κύριος. εἰς] C ἐκεῖ εἰς. 8 Καὶ] Hic incipit cap. 15. in Ald. 10 ἐπήκουσαν] C ἤκουσαν. 11 κατέλαβον] C κατελάβοντο. ἤγαγον] C ... τόν. 12 ἐθλίβη] C ἐθλίβη Μανασσῆς. ἐζήτησε τὸ πρόσωπον] C ... ὥστε. θεοῦ τοῦ κυρίου] A C κυρίου τοῦ θεοῦ. 13 ἐπήκουσεν prius] A ... 14 κατὰ νότον] C τοῦ Γειών. ϗ κατὰ τὴν, uſque ad ϗ ὕψωσε] C ... μένην τὴν πύλην τὴν ἰχθυϊκὴν κύκλῳ εἰς τὸ Ὀφήλ. ἐκπεριωσμένην] A ... ἐκύκλωσε τὸ ἄδυτον ἐκπεριωσμένον. ϗ εἰς Ὀφὴλ] A ϗ ἔθετο εἰς αὐτὴν ... σφόδρα] A C αὐτὴν σφόδρα. ἐν] A ἐπί. 15 ἔξωθεν] A ἔξω. C ... βαλεν ἔξω. 16 θυσίαν] C θυσίας. 17 κυρίῳ] A εἰς κενὸν κυρίῳ. 18 ... C ἐν. θεοῦ] A C κυρίου τοῦ θεοῦ. 19 λόγων] C λόγων βασιλέων Ἰσραήλ ... προσευχῆς] C Καὶ ἡ προσευχή. ϗ] A C ϗ ὡς. ἀποστάσεις] C ... ἰδοὺ] C οὐκ ἰδού. 20 ἀντ' αὐτοῦ] A C ponunt poſt υἱὸς αὐτοῦ. 21 ... C Υἱὸς ὤν. ἐτῶν] C ponit poſt δύο. 22 τὸ] C Ἀμμὼν τό. ὡς] C ... 23 ἐναντίον] C Μανασσῆς ἐνώπιον. 24 αὐτῷ] C deeſt.

CAP. XXXIV.

Sed Ald. hoc caput adjungit præcedenti.

1 Ὢν] C Υἱὸς ὤν. βασιλεῦσαι] A C βασιλεύειν. 2 τὸ] C Ἰωσίας τὸ ... ἐναντίον] A C ἐνώπιον. δεξιὰ, ϗ ἀριστερὰ] C δεξιὰν, ϗ ἀριστεράν. 3 ... C δωδεκάτῳ. ἔτι] C Ἰωσίας ἔτι. ἀλσῶν ... ϗ ἀπὸ] C βωμῶν, καὶ τῶν ... πτῶν, καί. 4 κατέσπασε] C κατέσκαψε. A κατέσκαψαν. ἔκοψε] A C ... κοψε. ἐλέπτυνε] A ἐλέπτυνε, καὶ ἐχώνευσε. ἐπὶ] A κατά. θυσιαστήριον] ... θυσιαστηρίων. 5 καὶ ἐκαθάρισε] A αὐτῶν, ϗ ἐκαθάρισε. C αὐτῶν, ϗ ἐκαθάρισεν Ἰωσίας. 6 τοῖς] C ἐν τοῖς. 7 θυσιαστήρια ··· ἄλση] C ἄλση ··· θυσιαστήρια. ἔκοψεν] A καὶ ἔκοψεν. C κατέκοψεν. ἀπέστρεψεν] A ἐπέστρεψεν ... 8 ἔτει] C ponit poſt ὀκτωκαιδεκάτῳ. τοῦ] A ὅτε ἐκέλευσε τοῦ. C ... τοῦ. Μαασὶ] A Ἀμασίαν. C Μαασίαν. Ἰουὰχ] A Ἰωάς. C Ἰωά. ... A deeſt. C αὐτοῦ. 9 ἔδωκαν] A ἔδωκεν. πύλην] A φυλακήν. ϗ υἱῶν] C ... ἐκ παντός. οἰκούντων ἐν] C κατοικούντων. 10 οἱ καθεσταμένοι] C τῶν καθεσταμένων. οἱ ἐποίουν] C deſunt. 11 ἔδωκαν] C ponit poſt τέκτοσι. 12 ... πίστει] C ἐποίουν ἐν πίστει οἱ. Ἰεὲθ] A Ἰέθ. C καθεσταμένοι Ἰαάθ. ἐπισπουδάζειν ... C ἐπισπουδάζειν. 13 ἐπὶ πάντων] C ἐπιστάτων. ἐργασίᾳ, ϗ ἐργασίᾳ] C ... ἐργασίαν. 16 λόγον] A λέγων. C λόγον, λέγων. τὸ δοθὲν ἀργύριον] A C ... ἀργύριον ἀποδοθῆν. 17 ἔδωκαν] A ἐπέδωκαν. ἐργασίαν] C ἔργα, & ponit ἐπὶ χεῖρα τῶν ἐπισκόπων poſt ἔργα. 18 λόγον] C deeſt. ἐναντίον] C ἐνώπιον. 20 Ἀβδὼμ] A Ἀβδών. C Ἀβδών. 21 ζητήσατε] A ϗ ἐκζητήσατε. C ζητήσατε. ἐν prius] C deeſt. κυρίου] C κυρίου ὅς. τῶν λόγων] C τὸν λόγον. 22 Ἀρὰς] A C Ἐσερῆ (Ἀσὴρ C) τοῦ ἱματιοφύλακος. φυλάσσειν τὰς ἐντολὰς] C deſunt. αὕτη] A C αὐτή. 24 κύριος] C κύριος ὁς. κακὰ] C ponit ante ἐπὶ τόν. τοῦτον] C τοῦτον, καὶ τοὺς κατοικοῦντας ἐν αὐτῷ. 26 ἐπὶ] C πρὸς τόν. αὐτῷ] C πρὸς αὐτόν. 27 ἐταπεινώθης] C ἐταπεινώθη. κατεναντίον] C ἐναντίον. 28 προστεθήσῃ πρὸς τὰ μνήματα] C προστεθήσῃ πρὸς τάφους. ἐν πᾶσι τοῖς κακοῖς, οἷς] C πάντα τὰ κακά, ἃ ... εἰς] A Ἰούδα εἰς. τοὺς εὑρεθέντας] C τοῦ εὑρεθέντος. 31 ἔστη] A ἀνέστη ... τὸ] C Ἰωσίας ἐπί. τὸν στύλον] A τῶν στύλων. ἐν οἴκῳ κυρίου] hæc habet A poſt διαθήκην. μαρτύρια] A τὰ κρίματα αὐτοῦ. C μαρτύρια αὐτοῦ. τῇ] C ἐν τῇ. 32 Βενιαμὶν] A C ἐν Ἰούδα, ϗ Βενιαμίν. διαθήκην] C κατὰ τὴν διαθήκην. 33 ἐν Ἰσραὴλ] C Ἰσραήλ. αὐτῶν] A ἑαυτῶν. C πατέρων αὐτῶν. θεοῦ] C τοῦ θεοῦ τῶν.

CAP. XXXV. in Ald. XVI.

1 φασὲκ] C φασὲχ ἐν Ἱερουσαλήμ. ἡμέρᾳ] C deeſt. 3 ϗ ἔθηκαν] A C ϗ τοῦ δοῦναι τὴν κιβωτὸν τὴν ἁγίαν ἐν οἴκῳ κυρίου, ϗ ἔθηκαν (A ἔδωκε.) ... ἐστι] C ponit ante ἐπ'. 4 κατὰ τὴν] C ϗ κατὰ τήν. διὰ χειρὸς Σαλωμὼν] C κατὰ τὴν ἀπογραφήν. 6 ἑτοιμάσατε] A C τὰ ἅγια ἑτοιμάσατε. 7 ... τῶν τέκνων τῶν] C ἀπὸ υἱῶν. ϗ πάντας τοὺς εὑρεθέντας] C περὶ τοὺς εὑρεθ... 8 ϗ ἔδωκαν] C ἔδωκαν. δισχίλια ἑξακόσια] A δισχιλίους ἑξακοσίους. C δισχιλίους ϗ ἑξακοσίους. 9 ϗ Βαναίας] C deſunt. Σαμαίας] A Σείας. 12 ... C πατριῶν αὐτῶν. προσάγειν] A προσάξειν τὰ ὁλοκαυτώματα. C προσ... 13 ἔδραμον] C ἔδραμον δρόμῳ. πάντας] A ponit poſt λαοῦ. 14 τὸ ἡτοίμασαν αὐτοῖς] C τοῦτο ἡτοίμασαν ἑαυτοῖς. ἐν τῷ ἀναφέρειν τὰ ὁλοκαυτώματα] C υἱοὶ Ἀαρὼν ἐν ἀναφορᾷ τῶν ὁλοκαυτωμάτων. τὰ στέατα] C τῶν στεάτων. Ἀσὰφ] A Ἀσαίρ. ϗ Ἀσὰφ] C Ἀσάφ. οἱ προφῆται] C τῶν προφητῶν. C ἐστίν. 16 ϗ ἡτοιμάσθη] C deſunt. κυρίου] A deeſt. ἐνεγκεῖν] A ... ἐνεγκεῖν. 18 πᾶς ὁ βασιλεὺς] A C πάντες βασιλεῖς. ἐν] A deeſt. Τῷ] A C Ἐν τῷ. μετὰ] C καὶ μετά. ἔδρασεν] C ἡτοίμασεν. ... οἴκῳ] C τὸν οἶκον. ϗ τοὺς ἐγγαστριμύθους, uſque ad finem verſus] C ... ſunt. Καρχαμὶς] A Καρχαμίς. μετ' αὐτὸν] A μετὰ τοῦτον. ... μοιος αὐτῷ. τὸν Ἰσραὴλ] A τὸν οἶκον Ἰσραήλ. 20 Καὶ] C deeſt. ποταμὸν Εὐφράτην] C ποταμοῦ Εὐφράτη, τοῦ πολεμῆσαι αὐτὸν ἐν Χαρχαμίς ... βασιλεὺς] C ponit poſt Ἰωσίας. 21 αὐτὸν] C αὐτὸν Φαραώ. ... ponit ante πόλεμον. ἀλλ' ἢ ἐπὶ τὸν τόπον πολέμου μου (A deeſt.)] Hæc addunt A C poſt πόλεμον. ἀπὸ] C σὺ ἀπό. 22 αὐτοῦ prius] A deeſt. ὅ] C deeſt. ... ταιώθη] C ponit ante τοῦ πολεμῆσαι. τὸν] C Ἰωσίας τόν. διὰ] C ἐκ. Μαγεδδὼ] C Μαγεδδών. 23 ἐξαγάγετε] C ἐξάγετε. 24 αὐτῷ] C αὐτοῦ. ... θανε] C ἀπέθανεν Ἰωσίας. 26 λοιποὶ] C deeſt. γεγραμμένα] C ϗ ... ἔλεη αὐτοῦ, καθὼς γέγραπται. 27 ἰδοὺ] C οὐκ ἰδοὺ εἰσί. βιβλίῳ] A βιβλίων. C βιβλίου.

CAP. XXXVI.

Ald. hoc caput adjungit præcedenti.

1 εἰς βασιλέα] C ponit ante ἀντί. ἐπὶ] C ἐν. 2 Υἱὸς] C Υἱὸς ... uſque ... εἴκοσι καὶ τριῶν] C τριῶν ϗ εἴκοσι. ἐτῶν] A ἐτῶν ἦν. ϗ ὄνομα, ...

Esd. I.

…finem versus] C desunt. Φαρεὼ] A Ἰωάχαζ Φαραώ. Αἰμὰθ] A Αἰθάμ. …κατέστησεν] C μετέστησεν. αὐτὸν] A deest. εἰς Αἴγυπτον] C Αἰγύπτου, τοῦ …βασιλεύειν αὐτὸν ἐν Ἱερουσαλήμ. φόρον] C ὁ βασιλεὺς Αἰγύπτου φόρον. …Φαραὼ Νεχαὼ] C ὁ βασιλεὺς Αἰγύπτου. Ἰούδα] C Ἰούδα, καὶ Ἱερουσαλήμ. …ἀδελφὸν αὐτοῦ] A ἀδελφὸν Ἰωακίμ. Φαραὼ Νεχαὼ] A ponit ante ἀδελφόν. …usque ad finem versus] C desunt. δῆσαι] A δαῦσαι αὐ- …ἀνέβη γὰρ, usque ad καὶ ἐποίησε τὸ] C desunt. 5 Ὢν] C Υἱὸς ὤν. καὶ ὄνομα, usque ad καὶ ἐποίησε τὸ] C desunt. …μητρὸς] A τῇ μητρί. ἐναντίον] C ἐνώπιον. κατὰ πάντα ὅσα, usque ad finem versus] C desunt. αὐτοῦ] A τοῦ Ἰωακίμ. 6 ἐν] A deest. …ἤγαγεν] A ἦγεν. 7 ἀπήνεγκεν] C ἐπήνεγκεν. 8 γεγραμμένα] C γέγραπται. τοῖς βασιλεῦσιν] C τῶν βασιλέων. καὶ ἐκοιμήθη, usque ad καὶ ἐβασίλευσεν] C desunt. 9 Ὀκτὼ] A Υἱὸς ὀκτωκαίδεκα. C Υἱὸς ὀκτώ.

10 ἐπιστρέφοντος] A ἐπιστραφέντος. εἰσήνεγκεν] C εἰσήγαγεν. 11 υἱὸς καὶ] C desunt. ἔτος] C deest. 12 ἐκ] A C καὶ ἐκ. 13 τὴν καρδίαν αὐτοῦ] C desunt. 14 βδελυγμάτων] A C κατὰ τὰ βδελύγματα. 15 ἐν] C πρὸς αὐτοὺς ἐν. αὐτοῦ prius] C deest. 16 ἕως] C ἕως ὅ. 17 ἤγαγεν] A ἐπήγαγεν. τοῦ Σεδεκίου] C τῶν νεανίσκων. ἀπήγαγεν] A C ἀπήγαγε. ἐν χερσὶν] A εἰς τὰς χεῖρας. 18 τοῦ Θεοῦ] C κυρίου. 19 κατέσκαψε] C κατέστρεψε. 20 ἀπῴκισε] A ἐπῴκισε. 21 σαββατίσαι εἰς] A ἐσαββάτισεν εἰς. ἐτῶν] A ponit post ἑβδομήκοντα. 22 ἐν γεγραμμένῳ] C ἐν λόγοις, γεγραφῇ. 23 πάσαις ταῖς βασιλείαις] C πάσας τὰς βασιλείας. οἶκον αὐτῷ] A C αὐτῷ οἶκον. ἐστι] C ponit post prius αὐτοῦ. Θεὸς] A C κύριος ὁ Θεός. καὶ] C deest.

E S D R Æ I.

CAP. I.

Ald. Liber primus Esdræ in cap. 109. dividitur, quæ margini textus adscribuntur, & præterea in unum collecta habentur ante initium Esdræ, cum initio uniuscujusque versus.

…Lib. primus Græce non habetur in Comp. sed Latine sub nomine 3 & 4. Esdræ: & ponuntur post Neemiam.

…υἱὸς τοῦ Δαυὶδ] A ὁ υἱὸς τοῦ Δαυίδ. 6 θύσατε] A θυσιάσατε. 9 Ἀσαβίας …Σαβίας. 10 Καὶ ταῦτα τὰ γενόμενα] A Καὶ τούτων γενομένων. 16 αὐτοῖς] A ἑαυτοῖς. 18 τὸ τοῦ κυρίου] A τὸ τοῦ Θεοῦ. 19 ἠγάγοσαν] A ἤγαγον. 21 εὑρεθεὶς ἐν τῇ] A οἱ εὑρεθέντες. 24 εἰς τὸν κύριον] A πρὸς τὸν … ἔθνος, καὶ οἱ] A ἐν αἰσθήσει, καὶ οἱ. 27 ἀπόστηθι] A ἀπόστηθι ἀπ' ἐμοῦ. …ἐκ στόματος] A διὰ στόματος. 29 Μαγεδδῶ] A Μετεδδαούς. 31 βίον …] A βίον ἑαυτοῦ. 34 Ἰεχονίαν] A Ἰωάχαζ. 35 ἀπέστησεν] A ἀπεκατ… 39 πονηρὸν ἐνώπιον] A πονηρὸν ἔναντι. 40 μετ'] A ἐπ'. ἔδησεν …] A δήσας. 41 ἐν Βαβυλῶνι] A ponit ante ἐν τῷ. 43 ὀκτὼ] A …οκτώ. 46 ἑνὸς] A καὶ ἑνός. βασιλεύει δὲ] A ἐβασίλευσε δέ. 48 αὐτοῦ …] A ἑαυτοῦ τόν. 49 ἠσέβησαν καὶ] A ἠνόμησαν, καὶ παρέβησαν. ἁγιασθὲν] A ἁγιασθέν. 50 αὐτοῦ] A ἑαυτοῦ. αὐτοῦ] A ἑαυτοῦ. ἐμυκτήριζον τοὺς ἀγγέλους] A ἐξεμυκτήριζον τοὺς ἀγγέλους. ἐκπαίζοντες] A ἐμπαίζοντες. 52 θυμώντα] A τοῦ θυμωθέντα. 54 πάντας παρέδωκεν] A πάντα … τὰς κιβωτοὺς τοῦ κυρίου] A τὰ σκεύη κιβωτοῦ τοῦ Θεοῦ. 55 αὐτῆς] … 56 μετὰ] A ἀπό. 57 ῥήματος τοῦ] A λόγου. 58 αὐτῆς] A … ἀναπληρῶσαι] A πλήρωσιν.

CAP. II. In Ald. XIX.

…καὶ κατασκάψαντες] A καὶ κατασπάσαντες. Hic incipit cap. 20. in Ald. 9 ἐν ἀργυρίῳ] A ἀργυρίῳ. ὡς πλείσταις] A πλείσταις. 10 εἰδωλείῳ αὐτοῦ] A ἑαυτοῦ εἰδωλείῳ. 12 Σαμαναστάρῳ] A Ἀβασσάρῳ· sed statim Σαναβασσάρῳ. …ἀνεκομίσθη] A ἀνεκομίσθη. 15 εἰς Ἱερουσαλὴμ] A εἰς Ἱεροσόλυμα. 18 ἀγορᾶς αὐτῆς] A ἀγορᾶς: sed habet αὐτῆς post τείχη. 21 τῷ κυρίῳ] A … ἡμῶν. 22 ὑπομνηματισμοῖς] A ὑπομνήμασι. 24 ὅτι ἐὰν] A … ἐάν. οἰκοδομηθῇ] ἀνοικοδομηθῇ. 25 ὑπογεγραμμένα] A ὑποτεταγμένα. 26 ἀντιπαρατάσσεται] A ἀντιπράσσεται. 29 εἰς τὸ] A ἐπὶ τῷ. ἐνοχλῆσαι] A ἐνοχλῆσθαι.

CAP. III. In Ald. XXI.

1 βασιλεὺς] A βασιλεύσας. ἐπ' αὐτὸν] A μετ' αὐτόν. 3 ἐφάγοσαν, καὶ ἔπιον] A ἔφαγον, καὶ ἔπιον. ὁ δὲ] A τότε. 4 πρὸς τὸν ἕτερον] A τῷ … 9 ὅταν] A ὅταν ἄν. νῖκος] A νίκημα. 13 ἔδωκαν] A ἐπέδωκαν. …ἐξαπέστειλας] A ἀποστείλας. 22 ἐγερθῶσιν] A γεννηθῶσιν. 24 ὅτι] A ὡς. …] A εἰπών.

CAP. IV. In Ald. XXVI.

1 εἴπας] A εἰπών. 2 κατακρατοῦντες] A κρατοῦντες. 3 αὐτῶν, καὶ … αὐτῶν] A καὶ … πάντων. ἐνακούουσιν] A ποιοῦσιν. 5 καὶ ἐὰν] A καὶ ὅσα ἄν. …οὗτοι δὲ] A οὗτοι δέ. δύνανται] A δύναται. ποιεῖν] A ποιῆσαι. …εἴπας] A εἰπών. 18 καὶ ἴδωσι] A ἐχὶ ἀγαπῶσι. 19 ταῦτα] A καὶ ταῦτα. …] A deest. 13 ἐξόδιον, καὶ] A εἰς ἐξόδιαν. 26 ἰδίαις διανοίαις] …ἀλήθεια. 33 εἰς τὸν] A ἕτερος πρὸς τόν. 35 καὶ ἡ ἀλήθεια] A ἡ δὲ ἀλήθεια. 39 πονηρῶν] A πονηρῶν ἀπέχεται. 41 τότε εἶπον] A τότε εἶπε. …πρότερον] A αἱθ' ἄν. 44 ἐχώρισεν] A ἐξεχώρισεν. 52 δίκαια] A ponit … 55 ἕως τῆς ἡμέρας ἧς ἐπιτελεσθῇ ὁ οἶκος] A ἕως τοῦ τελεσθῆναι τὸν οἶκον. 57 ἐχώρισε] A ἐξεχώρισε. 59 Σοῦ ἡ] A Σοῦ ἡ. 62 ἄνεσιν …] A ἄφεσιν καὶ ἄνεσιν.

CAP. V. In Ald. XXXVI.

1 υἱοὶ αὐτῶν] A υἱοί. 5 υἱοὶ Ἀαρὼν] A υἱοῦ Ἀαρών. 7 ἐπέστρεψαν] A … 8 Ζαραίου] A Ζαχαρίου. 12 ἑβδομηκονταπέντε] A τεσσαράκοντα … 13 τριακονταπρεῖς] A εἴκοσι τρεῖς. χίλιοι τριακόσιοι εἰκοσιδύο. A τρι… 14 τριακονταεπτὰ] A ἑξήκοντα ἑπτά. ἑξακόσιοι] A ἑξήκοντα… 15 Ἀζηιὰν] A Ἀζητάς. Ἀζαροῦ] A Ἀζαρούν. 16 Ἀννὶς] A Ἀνα… τριακονταδύο] A deest. 17 Βαιτηροὺς] A Μετήρους. 18 Ἀναθὼθ] A … Βαιθασμὼν] A Βεθσαμώς. 19 Βηρὼγ] A Βηρώθ. 26 οἱ Χαδιασαῖ …] A οἱ ἐκ Πέρσης ἑπτακόσιοι. οἱ Χαδίας. 23 διακόσιοι] A τ'. Σανάας] …εἷς] A τριάκοντα. 24 τοῦ Ἰησοῦ] A τοῦ υἱοῦ Ἰησοῦ. ὀκτακόσιοι] …Ἐμμηρὼθ, διακόσιοι] A Ἐκμηρὼθ, χίλιοι. 55 Χαρμὶ διακόσιοι] … Ἰησοῦ] A Ἰασουέ. Καδιὴλ] A Καδμίηλ. Σουδίου] A Σαΐου. …οἱ ἱεροψάλται] A υἱοὶ ἱεροψάλται. εἰκοσιοκτὼ] A μη'. 29 Ἀτὰρ] A … Ἀπτὰ υἱοὶ Ταβὶς] A Τηλὰ υἱοὶ Σαμί. 30 Συδὰ] A Σούδ. Ἀκοὺδ] … Ἀγαβὰ] A Ἀγαβά. 31 Καζηρὰ] A Γαζηρά. Φινοὲ] A Φι… Ἀσοὺβ] A Ἀσούρ. Βασαλὼμ] A Βασαλώθ. 32 Βαρχουὲ] A Χαρ… Σαρὲρ] A Ἀφερέρ. Νασὶ] A Νασίθ. 33 Ἀσαπφιώθ] A Ἀσαπφι… Σαφὶ] A Σαφίθ. 34 Γὰς] A Γάρ. Συβὰ] A Σιβάς. Σαφὰγ] A … 36 Χαραδαλὰν] A Χαρααθαλάρ. 37 Δαλὰν] A Λαλάν. 36 Ἀκκοὺς] A Ἀκκούς. Ἰεδδοὺ] A Ἀδδούς. Φαρζελδαίου] A Βερζελλαίου. 40 ἀξίου …] A ἀξίου αὐτούς. 41 Ἰσραὴλ ἦσαν ἀπὸ] A ἦσαν ἀπὸ Ἰσραὴλ, ἀπό … παίδων καὶ παιδισκῶν] A ponit post τέσσαρες, & καὶ παιδισκῶν bis habet, hic & ante μυριάδες. 42 τριακονταεπτὰ] A τεσσαράκοντα ἑπτά.

43 ἵπποι ἑπτακισχίλιοι. A ἵπποι ἑξακόσιοι. 46 λαοῦ αὐτοῦ] A λαοῦ. 50 τόπου αὐτῶν] A τόπου αὐτοῦ. 54 ποτὰ καὶ βρωτὰ] A βρώματα καὶ ποτά. 55 καὶ Χάῤῥα] A Κάῤῥα. 57 ναὸν τοῦ Θεοῦ] A οἶκον τοῦ Θεοῦ. 58 Ἠμαδαβοὺν]. A Μαδιαβούν. Ἠλιαδοὺδ] A Ἠλιαδούν. οἴκῳ τοῦ κυρίου] A οἴκῳ τοῦ θεοῦ. 64 μεγάλῃ τῇ φωνῇ] A φωνῇ μεγάλῃ. 69 Ἀσβακαφὰθ] A Ἀσβασαρέθ. 73 βουλὰς καὶ δημαγωγοῦντες] A ἐπιβουλὰς καὶ δημαγωγίας. συστάσεις] A ἐπισυστάσεις. ἀποτελεσθῆναι] A ἐπιτελεσθῆναι.

CAP. VI. In Ald. LIII.

1 ἐπροφήτευσεν] A προεφήτευσεν. τοῦ ἐν τῇ] A καὶ τοῦ ἐν τῇ. 3 Συνεταίροι] A Συνεταίροι αὐτοῦ. 5 ἔσχοσαν] A ἔσχον. παρὰ τοῦ] A περὶ τοῦ. 6 μέχρις οὗ ἀποσημανθῆναι] A μέχρι τοῦ ὑποσημανθῆναι. 7 ἈΠΕΣΤΕΙΛΑΝ] A ἀπέστειλε. 12 ἠτούμεθα αὐτοὺς] A ἠτούμεθα παρ' αὐτῶν. 13 ἐσμὲν] A ἡμεῖς ἐσμέν. 15 Βαβυλῶνος] A τῆς Βαβυλωνίας. 17 τοῦτον οἰκοδομῆσαι] A τοῦτον οἰκοδομηθῆναι. 18 Σαβανασσάρῳ Ζοροβάβελ] A Ζοροβάβελ, καὶ Σαναβασσάρῳ. 19 καὶ ἀπήνεγκα] A ἀπενέγκαντι. τοῦ κυρίου] A τοῦ κυρίου τοῦτον. 20 Σαβανάσσαρος] A Σαναβάσσαρος ἐκεῖνος. 21 τοῦ Κύρου] A τοῦ κυρίου. 23 βιβλιοφυλακίοις] A βασιλικοῖς βιβλιοφυλακίοις. τόπος εἰς] A τόμος εἷς. 28 τῶν Ἰουδαίας, μέχρι] A τῶν Ἰουδαίων, μέχρι. 29 εἰς θυσίαν] A εἰς θυσίας. 32 προστάξαι ἵνα] A προσέταξεν ἵνα. τῶν γεγραμμένων] A τῶν προειρημένων, καὶ τῶν προσγεγραμμένων. ἐπ' αὐτοῦ] A ἐπὶ τούτου. 34 ἐγὼ] A ἐγὼ δέ.

CAP. VII. In Ald. LVIII.

2 Ἰουδαίων, καὶ] A ἱερέων, καί. 4 βασιλέων Περσῶν] A βασιλέων Περσῶν, ἕως τοῦ ἕκτου ἔτους Δαρείου τοῦ βασιλέως Περσῶν. 10 τῶν ἐκ τῆς] A ἐκ τῆς τῶν. 11 ὅτι οἱ Λευῖται ἅμα πάντες ἡγνίσθησαν] A desunt. 12 τοῖς υἱοῖς τοῖς αἰχμαλωσίας] A desunt. 14 ἔναντι] A ἐναντίον.

CAP. VIII. In Ald. LXIII.

1 Ἀζαρίου, τοῦ Ζεχρίου] A Σαραίου, τοῦ Ἐζερίου. 2 Ὀζίου] A Ἐζίου τοῦ Μεμερώθ, τοῦ Ζαραίου, τοῦ Σαουΐα. Ἀβισαὶ] A Ἀβισούμ. 4 εὑρόντος] A εὑρόντι. 7 Ἱερουσαλὴμ κατὰ] A Ἱεροσόλυμα κατά. ἐπ' αὐτοῦ] A desunt. 8 δικαιώματα, καὶ] A πάντα τὰ δικαιώματα, καὶ τά. πρὸς Ἔσδραν τὸν ἱερέα καὶ ἀναγνώστην] A Ἔσδρᾳ τῷ ἱερεῖ καὶ ἀναγνώστῃ. 11 καὶ τῶν δὲ] A ὄντων δὲ αὐτῶν. Ἱερουσαλήμ. Ὅσοι] A Ἰσραήλ. Ὅσοι. 14 χρυσίον … ἀργύριον] A ἀργύριον … χρυσίον. 18, 19 τοῦ Θεοῦ σου, δώσεις] A τοῦ Θεοῦ σου, τοῦ ἐν Ἱερουσαλὴμ θήσεις ἐναντίον τοῦ Θεοῦ σου ἐν Ἱερουσαλήμ, καὶ τὰ λοιπὰ ὅσα ἐὰν ὑποπίπτῃ σοι εἰς τὴν χρείαν τοῦ ἱεροῦ τοῦ Θεοῦ σου, δώσεις. 21 κἀγὼ ἰδοὺ Ἀρταξέρξης βασιλεὺς] A κἀγὼ δὲ ὁ βασιλεὺς Ἀρταξέρξης. 23 ὀργὴν εἰς] A ὀργὴν ἐπί. 25 μηδένα ἔχειν ἐξουσίαν] A ἐξουσίαν μηδένα ἔχειν. 30 Συνήγαγον] A Συνήγαγεν. 32 Γαμαλιὴλ] A Γαμαήλ. ἀπογραφῆς] A ἀπὸ γραφῆς. 34 Φαὰθ Μωὰβ, Ἐλιαωνίας Ζαραίου] A Φθομοών, Ἀβηιακνίας Ζαχαρίου. 38 Ἀβαδίας] A Βαδίας. δωδεκαδύο] A δώδεκα. 39 Βανίας, Σαλιμὼθ] A Βανὶδ, Ἀσαλιμώθ. 42 Ἐλιφαλὰτ τοῦ Γεουὴλ, καὶ Σαμαίας] A Ἐλιφάλατος, καὶ Ἰεουὴλ, καὶ Μαίας. Βαγὼ, Οὐθὶ] A Βαγουθί. 44 ἐκ τῶν ἱερέων] A ἐκ τῶν υἱῶν τῶν ἱερέων. 45 καὶ Ἰδουῆλον, καὶ Μααιὰ, καὶ Μασμὰν] A καὶ ἰδοὺ ἦλθον, καὶ Μαασμάν. 46 Λοδδαῖον] A Δαδδαῖον. 47 Λοδδαίῳ] A Δοδδαίῳ. 49 εἴκοσι ἄνδρες] A ἄνδρες εἴκοσι. 51 κυρίου ἡμῶν] A κυρίου Θεοῦ ἡμῶν. 54 πάντα ταῦτα] A κατὰ ταῦτα. 55 δωδεκαδύο] A δώδεκα. Σαμίαν] A Ἀσαμίαν. δώδεκα] A δέκα. 56 ἃ] A ἔτους. 59 κυρίῳ, καὶ] A κυρίου, κύριος, καί. κυρίῳ, κυρίῳ] A κυρίῳ. 60 ἕως] A deest. 63 Μαρμωθὶ Οὐρίᾳ] A Μαρμωθουρί. 64 καὶ μετ' αὐτοῦ] A καὶ μετ' αὐτῶν. 68 τοῦ κυρίου] A τοῦ Θεοῦ. 69 προσῆλθον] A προσῆλθον. 70 ἀκαθαρσίας αὐτῶν] A ἀκαθαρσίας. 71 Συνῴκησαν γὰρ] A καὶ Συνῴκησαν γάρ. καὶ αὐτοὶ] A αὐτοί. 72 καὶ ἅμα] A καὶ ἐγένετο ἅμα. τῆς κεφαλῆς] A καὶ τῆς κεφαλῆς. 73 ἐπισυνήχθησαν] A ἐπεκινήθησαν. 78 βασιλεῦσι τῆς] A βασιλεῦσι τῆς. 79 ὑπὸ τοῦ κυρίου] A ἀπὸ τοῦ Θεοῦ. 82 καὶ ἐγεῖραι] A καὶ ἐξεγεῖραι. 84 εἰσέρχεσθε] A εἰσπορεύεσθε. 85 θυγατέρας ὑμῶν … υἱοῖς αὐτῶν] A θυγατέρας … υἱοῖς ὑμῶν. αὐτῶν μὴ λάβετε … ὑμῶν] A ὑμῶν μὴ δότε … αὐτῶν. 87 ὁ κυφίσας] A ἐκούφισας. 88 ἔδωκας] A καὶ ἔδωκας. 90 ἐν τῇ] A ἐκ τῆς. 92 αὐτὴν ἀπὸ] A αὐτὴν ἐξ. 93 εἰς τὸν κύριον] A εἰς τὸν κύριον Θεόν. 95 τοῦ νόμου] A τῷ νόμῳ. 97 ἀναστὰς] A ἀνάστα.

CAP. IX. In Ald. LXXVII.

5 ἡμέραις εἰς] A ἡμέραις ἐν. 6 Συνεκάθισαν] A Συνεκάθισε. 7 γυναῖκας ἀλλογενεῖς] A γυναῖκας ἀλλογενεῖς. 16 πατριῶν … πάντας κατ' ὄνομα] A πατέρων … κατ' ὄνομα πάντας. Συνεκλείσθησαν] A Συνεκάθισαν. ἐτάσαι] A αἰτῆσαι. 19 ἀδελφῶν αὐτοῦ] A ἀδελφῶν. 29 ἀγνοίας] A ἀγνοίας. 22 ἐκ τῶν υἱῶν Φασσὸρ] A τῶν υἱῶν Φασού. Σαλώας] A Ταλσάς. 23 Ἰωζαβάδος] A Ἰωραβάδος. Κάϊος] A Κάλιος. 24 Ἐλιάσουβος] A Ἐλιάζιφος. 26 Ἰεζίας] A Ἐδδίας. 27 καὶ Ἰωαβδίος] A desunt. 28 Ζάβαθος, καὶ Ζερδαίας] A Σάβαλος, καὶ Σαρδαῖος. 29 Ἰωζάβδος, καὶ Ἀμαθίας] A Ἰωσάβαδος καὶ Ἐμαθείς. 31 Μαθθανίας] A καὶ Μαθανίας. 32 Ἀνὰν] A Ἄννας. 33 Σαβανναῖος, καὶ Ἐλιφαλὰτ] A Βανναία, Ἐλιφαλάτ. 34 Μαβδαὶ] A Μαμαί. Ῥαβασίων] A Καραβασίων. Μαμιτάναιμος] A Μαμιματαναΐμος. Σομεῒς] A Σαμίς. Ζαμβρὶ] A Ζαμβίς. 41 τὸ νῦν] A desunt. 44 Μισαὴλ] A Σαήλ. Λωθάσουβος] A Ἀωθάσουβος. Ζαχαρίας] A deest. 45 βιβλίον ἐνώπιον] A βιβλίον τοῦ νόμου ἐνώπιον. ἐπιδόξως] A γὰρ ἐπιδόξως. 48 Ἀννιοὺθ] A Ἀννίς. Φαλίας] A Βιάτας. 49 καὶ πρὸς τὸ πλῆθος ἀνεγίνωσκον τὸν νόμον τοῦ κυρίου] A desunt. 52 Βαδίσαντες] A Βαδίζοντες. 53 κύριος] A Θεὸς κύριος. 54 παντὶ τῷ] A τὰ πάντα, τῷ. 55 ἁγία] A ἁγία τῷ κυρίῳ. ἔτι γὰρ] A ἔτι γάρ.

ESDRÆ II.

CAP. I.

Hunc Librum Esdræ, qui in Ald. comprehendit etiam Librum Nehemiæ, Ald. dividit in cap. 80. quæ in textu margini adscribuntur, & ante librum in unum simul collecta cum initio uniuscujusque cap. habentur.

1 πρώτῳ] A πρώτῳ ἔτει. C ἔτει τῷ πρώτῳ. 2 οἶκον αὐτῷ] C αὐτῷ οἶκον. 3 ἀναβήσεται] C ἀναβήτω. Θεοῦ] C κυρίου τοῦ Θεοῦ. 4 ἐκεῖ, καὶ λήψονται] C ἐκεῖ λήψονται. ἀποσκευῇ, καὶ] A ἐν ἀποσκευῇ, καί. C ἐν ἀποσκευῇ, καὶ ἐν. 6 κυκλόθεν] C κυκλόθεν αὐτῶν. ἐν ἀποσκευῇ] A C καὶ ἐν ἀποσκευῇ. ἑκουσίων] A C ἐν ἑκουσίοις. 8 Γασβαρηνοῦ] C Γαζβαρηνοῦ. 9 ἀργυροῖ] C ponit ante ψυκτῆρες. Κεφφουρῆς] A Καὶ χαφουρεῖ. C Χέφουρεῖ. 10 τριακόσια δέκα (καὶ δέκα C)] A desunt. 11 τῷ χρυσῷ, καὶ τῷ ἀργύρῳ] C τοῦ χρυσίου, καὶ τοῦ ἀργυρίου. ἀναβαίνοντα μετὰ] C ἀνήγαγε. ἀπὸ τῆς] C μετὰ τῆς ἀναβάσεως τῆς.

CAP. II. In Ald. IV.

1 Ἰούδα] C Ἰούδαν. 2 Ἰησοῦς] C Ἰησουά. ἀνδρῶν] C ponit post ἀριθμός. 3 Φαρὲς] A Φόρος. C Φάρος. 6 δεκαδύο] C καὶ δώδεκα. 9 Ζακχοῦ] A Ζαχάν. C Ζακχαῖα. 10 Βανουΐ] C Βανία. δύο] C καὶ δύο. 12 Ἀσγὰδ] A Ἀβγάδ. C Ἀζιγάδ. 18 δεκαδύο] C δώδεκα. 21 Νετωφὰ] C Νετωφάθ. 24 τρεῖς] C δύο. 28 Ἀϊὰ] C Ἀΐ. 29 Ναβοῦ] A Ναβά. C Ναβώ. 31 Ἠλαμὰρ] C Ἠλὰμ ἑτέρου. 32 Ἠλὰμ] C Ἠρέμ. 33 Λοδαδὶ] A Λυδδών, Λοδαδί. C Λοδαδιδ. 39 Ἠρὲμ] C Χαρίμ. χίλιοι ἑπτὰ] A desunt. C χίλιοι καὶ δεκαεπτά. 43 Ναθινὶμ] A Ναθιναῖοι. C Ναθιναῖοι, & vers. 58. Σωθία] A C Σιαά. Ἀσουφὰ] A Σεφάτ. C Ἀσουφάτ. Ταβαὼθ] A Ἰαββαώθ. 44 Κάδης] A Κηραός. C Κοράς. Σιαὰ] A Σηραί. 45 Λαβανὼ] C Βλανά. 49 Ἀζὼ] C Ἀζά. Βασὶ] A Ῥασί. 50 Μουνὶμ] A Μηνεί. C Μηνίμ. 52 Ἀκουφὰ] A Κουφά. Ἀρὸρ] A Ἀνώρ. 53 Μασὰδ] A C Μεηδά. 54 Νασιὲ] A Νασιέ. C Νασία. 55 υἱοὶ Φαδουρὰ] A desunt. C υἱοὶ Φαρουδά. 56 Δαρκὼν] A Κορκάν. 57 υἱοὶ Ἀσηβωεὶμ] A Ἀσηβωείμ. 58 Πάντες] C Πάντες οἱ δοῦλοι Σολομῶντος. καὶ] A C ἅμα καί. Ἀβδησελμὰ] C δούλων Σολομῶντος. 59 ἐδυνάσθησαν] A C ἐδυνήθησαν. εἰ] A deest. 60 υἱοὶ Βουὰ] A C desunt. Νεκωδὰ] A Νεχωδά. 61 υἱοὶ Λαβεία] A καὶ οἱ Ὀβαία. C υἱοὶ Ὀβαία. Βερζελλαὶ] A Μεζζελλαί. 62 Οὗτοι] A C Οὗτοι ὧν. μεθωεσὶμ] C γενεαλογοῦντες. ἠγχιστεύθησαν] A ἐξώσθησαν. 64 τετρακόσιοι] A deest. καὶ ἔτι] C καὶ αὐτοῖς. 69 Ὡς ἡ] C Ὅση. χρυσίου καθαροῦ μναῖ ἓξ μυριάδες καὶ χίλιαι] A C χρυσίου δραχμὰς ἓξ μυριάδας, καὶ χιλίας. κόθωνοι] A C χιτῶνας. Ναθινὶμ] A Ἀναθινείμ. C Ναθιναῖοι.

CAP. III. In Ald. IX.

2 κατὰ τὰ γεγραμμένα] C καθὼς γέγραπται. 3 ἀνέβη] C ἀνεβίβασαν. ὁλοκαύτωσις] C ὁλοκαυτώσεις. 5 ὁλοκαυτώσεις] C τὴν ὁλοκαύτωσιν τοῦ. πάσαις] A C deest. 7 ποτὰ] A πόματα. C πόσιν. ἐνέγκαι] A C τοῦ (A καὶ) ἐξενέγκαι. κατ' ἐπιχώρησιν] C διὰ γνώμης. 8 τοῦ Θεοῦ] A C κυρίου τοῦ Θεοῦ τόν. ἐπὶ] A C τοῦ νικοποιεῖν ἐπί. 9 αὐτοῦ, Καδμιὴλ] A Καδωήλ. ἐπὶ] C ὁμοθυμαδὸν τοῦ ἐπινικᾶν. 10 ἐθεμελίωσαν] C ἐθεμελίωσαν οἱ οἰκοδομοῦντες. 11 ἀνθομολογήσει] C ἀνθολογήσει. ἐσήμαινε] C ἠλάλαξαν. αἰνεῖν] C ἐν τῷ αἰνεῖν. 12 εἶδον] C εἶδον. ἐν] A C deest. αὐτῶν] A ἑαυτῶν. ἔκλαιον] C ἠλάλαξαν. ὁ ὄχλος ἐν σημασίᾳ] C πολλοὶ ἐν ἀλαλαγμῷ. ᾠδήν] C φωνήν. 13 φωνὴ] A φωνὴ μεγάλη.

CAP. IV.

2 ὑμεῖς ... ἡμῶν] C ἡμεῖς ... ὑμῶν. 3 ἡμῶν, ὡς] C Ἰσραήλ, ὡς. 5 βιβλιοθήκαις τοῦ] A βιβλιοθήκαις τοῦ. C συμβολαῖς τοῦ. Περσῶν posterius] A deest. 6 ἔγραψαν] A C ἔγραψεν. 7 Ἀρθασασθὰ] A Ἀρθασθά, & vers. 8. ἔγραψεν] A ἔγραψαν. Ταβεὴλ, καὶ] A Ταβεὴλ, σὺν καί. C καὶ Ταβεήλ, σύν. πρὸς] A C αὐτοῦ πρός. 8 Βεελτὲμ] A Βηλτεέμ. C Βηλτέμ. ἔγραψαν] A ἔγραψεν. 9 Ἀφαρσαῖοι] A C Ἀρφασαῖοι. Δαναῖοι] A Σαναῖοι. C Δαναῖοι, Ἐλαμῖται. 10 Σομόρων] A Ὀμόρρων. C τῆς Σαμαρείας. 12 Γνωστὸν] C Καὶ νῦν γνωστόν. ἦλθοσαν] C ἦλθον. 13 φόροι οὐκ ἔσονταί σοι, οὐδὲ] C φόρον πράξειν καὶ συντέλεσμα οὐ. 14 καὶ ἀσχημοσύνην] C Καὶ νῦν ὅσοι καθὼς ἅλας τοῦ ναοῦ ἡλισάμεθα, καὶ ἀσχημοσύνην. 15 ὑπομνηματισμῶν] C ὑπομνηματισμάτων. εὑρήσεις] C εὑρήσεις ἐν τῷ βιβλίῳ τῶν μνημοσύνων. ἡμερῶν] A C χρόνων. ἠρημώθη] A C ἠρήμωται. 16 οὐκ ἔστι σοι εἰρήνη] C πρὸς ταῦτα μέρος ἐν τῷ πέραν τοῦ ποταμοῦ οὐκ ἔσται σοι. 17 Καὶ ἀπέστειλεν ὁ] C Τὸν λόγον ὃν ἀπέστειλεν. 19 ἐπεσκεψάμεθα, καὶ εὕραμεν] C ἐπεσκέψατο, καὶ εὑρέθη. φυγαδεῖαι] C φυγάδες. 20 ἐγένοντο ἐν] A γίνονται ἐν. C ἐγένοντο ἐπὶ τῆς. ὅλης τῆς πέραν] A ὅλης τῆς ἑσπέρας. C παντὸς τοῦ πέραν. πλήρεις, καὶ μέρος] C πράξεις τε, καὶ συντελέσματα. δίδοται] A δίδοται. 21 ἔτι] A οὐκ ἔτι. C ἔτι δι' ἐμοῦ ἐξετέθη τὸ δόγμα. 22 Ὅπως, usque ad σοί] C Καὶ προσέχετε τοῦ μὴ ποιῆσαι παράλογον. ἥττω] A deest. 23 καὶ συνδούλων αὐτοῦ] A συνδούλων ἑαυτοῦ. C καὶ συνδούλων αὐτῶν.

CAP. V. In Ald. XXVIII.

1 προεφήτευσεν] A ἐπροεφήτευσεν. Ἰουδαίους] A υἱούς. καὶ] C καὶ ἐν. 3 Σαθαρβουζαναὶ] C Σαθαρβουζάνης, & vers. 6. uterque. εἶπον] A C εἶπεν. 4 εἴποσαν] A C εἶπον. οἰκοδομούντων τὴν πόλιν ταύτην] C ταύτην τὴν πόλιν οἰκοδομούντων. 5 ἐπὶ] C ἐγένοντο ἐπί. 6 ἀπέσταλκε] C δέδωσι. ὑπὲρ] C περί. ῥήμασιν] C ῥήματα. Ἀφαρσαχαῖοι] C Ἀφαρσαχαῖοι. αὐτοῦ] C αὐτῷ. 10 γνωρίσαι] C τοῦ γνωρίσαι. 12 Ἀφ' ὅτε] C Ἀφ' ὅτι. τὸν Θεὸν] A τοῦ Θεοῦ. 13 ἔτει] C τῷ ἔτει τῷ. βασιλέως] C βασιλέως τῶν Βαβυλωνίων. 14 ἀπήνεγκεν] C ἐπήνεγκεν. βασιλέως] C βασιλέως τῆς ἐν Βαβυλῶνι. βασιλέως] C ἐν Βαβυλῶνι. τῷ Σαβανασὰρ] A τῷ Σαναβασάρῳ. C αὐτὰ τῷ Σασαβασάρ. 15 πάντα] C ταῦτα. εἰς τὸν τόπον αὐτῶν] C καὶ ὁ οἶκος τοῦ Θεοῦ οἰκοδομηθήσεται εἰς τὸν αὐτοῦ τόπον. 16 Σαβανασὰρ] C Σασαβασάρ. ᾠκοδομήθη] C οἰκοδομεῖται. 17 ἐπισκεπήτω] C ἐπισκοπείτω. Βαβυλῶνος] C ἐκεῖ ἐν Βαβυλῶνι.

CAP. VI. In Ald. XXXII.

1 ὅπου ἡ γάζα κεῖται] C οὗ αἱ γάζαι ἔκειντο. 2 πόλει] A C Ἀμαθὰ πόλει. βάρει] A C βάρει τῆς Μήδων πόλεως. τοῦτο] A C τοῦτο ἦν. ἱεροῦ] A C deest. ἔθηκαν ἔπαρμα] C τὰ θεμέλια τεθήτω πηχῶν. 4 δόμος ξύλινος εἷς] C δόμον ξύλων καινῶν ἕνα. 5 ἀργυρᾶ ... χρυσᾶ] C χρυσᾶ ... ἀργυρᾶ. τόπου οὗ ἐτέθη] C τόπον αὐτῶν, καὶ τεθήτω. 6 Νῦν δώσετε ἔπαρχοι] C Νῦν δὲ Θαθαναὶ ἔπαρχε. ποταμοῦ] A ποταμοῦ μακρὰν ὄντες. αὐτῶν] C αὐτοῦ. 7 Νῦν] A C Καὶ νῦν. οἰκοδομείτωσαν] C οἰκοδομησάτωσαν. 8 ἀπ' ἐμοῦ γνώμη ἐτέθη] C δι' ἐμοῦ ἐτέθη δόγμα. μήποτέ τι ποιήσητε μετὰ] C τοῦ ποιῆσαι ... τοῦ prius] C ἐκείνων, τοῦ. τὸ] C τοῦ. 9 ἐν ἡμέρᾳ] A ἐξ ἡμέρας ... ἡμέρᾳ ἀπαραλλάκτως. 11 ἀλλάξει] C ἂν ἀλλάξῃ. πηγήσεται] A C παγήσεται ... τὸ κατ' ἐμὲ ποιηθήσεται] C ἔσται εἰς διαρπαγήν. 12 ἐκτενεῖ] C ἐκτείνῃ ... A C καί. Θεοῦ τὸν] C Θεοῦ ἐκεῖνον τόν. ἔσται] C γινέσθω. 13 Σαθαρβουζαναὶ] C καὶ Σαθραβουζάνης. πρὸς ὃ] A πρὸς ἅ. C καθ' ὅτι. ἐποίησαν] C ponit post ἐπιμελῶς. 14 ᾠκοδόμησαν] A ᾠκοδομοῦσαν. C ᾠκοδομοῦν, καὶ οἱ Λευῖται ... C καὶ κατηύθυνον. Κύρου] A κυρίου. βασιλέων] A βασιλέως. 16 ἀποικεσίας] ... ἀποικίας, & vers. 19. τοῦ οἴκου] C desunt. ἐν εὐφροσύνῃ] A C μετ' εὐφροσύνης. 17 Θεοῦ] C Θεοῦ τούτου. 18 Θεοῦ] A C οἴκου τοῦ Θεοῦ. 20 ἕως] C ... 21 οἱ ἀπὸ] C οἱ ἐξελθόντες ἀπό. 22 ἐν εὐφροσύνῃ] A C μετ' εὐφροσύνης. ἐπέστρεψε] A κύριος ἀπέστρεψε.

CAP. VII. In Ald. XXXV.

2 Ἀχιτὼβ] A Ἀχιτώ. 3 Σαμαρία] C Ἀμαρίου. Ἐσριὰ] A Ἐζρία. C Ἀζαρίου. υἱοῦ Μαραιὼθ] A desunt. 4 Υἱοῦ Ζαραΐα] A desunt. Ὀζί] A Ἐζία. C Ὀζί. 7 Ναθινὶμ] A Ναθινείμ. C Ναθιναῖοι. 8 ἦλθοσαν] A C ἦλθον. 9 ἦλθοσαν] A ἦλθον. C ἦλθεν. 10 ἔδωκεν ἐν καρδίᾳ] C ἡτοίμασε τὴν καρδίαν. νόμον] C νόμον τοῦ κυρίου. 11 αὕτη ἡ διασάφησις] C τοῦτο τὸ ἀντίγραφον. τῷ Ἔσδρᾳ] C ὁ βασιλεὺς Ἔσδρᾳ. 12 Ἔσδρᾳ] C Ἔσδρα τῷ ἱερεῖ. κυρίου] C deest. 13 τετέλεσο] A C τετέλεσται. ... ων, καὶ] A ἱερέων. πορευθῆναι] C πορευθήτω. 14 Ἀπὸ] C Καθότι ... ἀπεστάλη ἐπισκέψασθαι] C αὐτοῦ ἀπεστάλης σκέψασθαι. εἰς] A C deest. ... μῳ] C καὶ ἐν νόμῳ. 15 Καὶ] C Ἀπενεγκεῖν καί. κατασκηνοῦντι] A C κατοικοῦντι. 21 πέρα] C πέραν. τοῦ Θεοῦ] A C τοῦ νόμου τοῦ Θεοῦ. 22 ... A deest. 23 γινέσθω] C γινέσθω ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ Θεοῦ τοῦ οὐρανοῦ. 24 Ναθινὶμ] C Ναθιναίοις. φόρος, usque ad finem versus] C τὸν φόρον, καὶ πρᾶξιν, καὶ ἀποφορὰν οὐκ ἔχειν ὑμᾶς ἐξουσίαν ἐπιβαλεῖν ἐπ' αὐτούς. 25 ... σοφίᾳ] C κατὰ τὴν σοφίαν. ἐν] C τὴν ἐν. νόμον] C τὰ νόμιμα. 26 ἑτοίμως] C ἐπιμελῶς. εἰς παιδείαν, usque ad finem versus] C ἢ ἐκριζῶσαι αὐτόν, ἢ παιδεῦσαι, ἢ ζημιῶσαι τὰ ὑπάρχοντα, ἢ εἰς φυλακὴν ἐγκλεῖσαι ... παράδοσιν] A δεσμά. 28 ἐπηρμένων] C δυνατῶν. ὡς χεὶρ Θεοῦ ἡ ἀγαθή] C ἐν τῇ χειρὶ κυρίου τοῦ Θεοῦ μου τῇ ἀγαθῇ.

CAP. VIII.

1 οἱ ὁδηγοὶ ἀναβαίνοντες] C καὶ ἡ γενεαλογία τῶν ἀναβάντων. Βαβυλῶνος] C ἐκ Βαβυλῶνος. 2 Γηρσὼν] C Γηρσάμ. 3 καὶ prius] A C deest. τὸ σύστημα] C ἐγενεαλογήθησαν οἱ ἄρσενες. καὶ] A C deest. 5 Καὶ] C deest. Ζαθόης, Σεχενίας] C Σεχενίου. A pro Σεχενίας, Ἐχενίας. τριακόσια] C τριακόσιοι. 6 Ὠβὴθ] A Ὠβήν. C Ὠβήδ. 7 Ἠλὰμ] A Αἰλάμ. C Ἐλάμ. 9 Καὶ] C deest & ver. 11, 12, 13, 14. 10 Καὶ ... Βανὶ] C desunt. 14 Βαγοαὶ] C Βαγουέ. Ζαβοὺδ] C Ζακχούρ. αὐτῷ] C αὐτῶν. 15 ἐρχόμενον] A ἐχόμενον. 16 Ἀλωνὰμ] A Μαωνάν. C Ἐλνάθαν. Ἐλναθὰμ] A Ἐλναθάμ. C Ἐλνάθαν. καὶ ... καὶ ... καὶ] C desunt. καὶ τῷ Ἰωαρὶβ] C ἄρχοντας τῷ Ἰωαρίβ. 17 Καὶ, usque ad τόπου] C Καὶ ἐνετειλάμην αὐτοῖς πρὸς Ἀδαΐ τὸν ἄρχοντα ἐν Κασφιὲ τοῦ. πρὸς] C πρὸς Ἀδδαΐ, καὶ τοὺς ... τῶν Ἀθινὶμ] C τοὺς Ναθιναίους τοῦ. τόπου] C τόπου Κασφιέ. ᾄδοντας] C λειτουργούς, καὶ ᾄδοντας. 18 ἦλθοσαν] C ἦλθον. σαχὼν] C ... Μοολὶ] A Μοολί. υἱοῦ ... υἱοῦ] A C τοῦ ... τοῦ. ἀρχὴν ἦλθον] C ... 20 Ναθινὶμ] C Ναθιναίων bis in hoc versu. συνήχθησαν] C ... ἐμάθησαν. 21 Ἀουὲ] A Ἀθέρ. C Ἀθουέ. 22 παρὰ] A περί. ... θυμοῦ] C ... θυμοί. 23 ἡμῖν] C ἡμῶν. 25 ἀπ' ἀρχῆς] C ἀπαρχῆς. ... ἀφώρισεν. αὐτῷ posterius] C αὐτῆς. 27 χρυσοῖ] C χρυσοῖ ... C desunt. χίλιοι] A C δραχμῶν χιλίων. ἐν χρυσίῳ] C ὡς χρυσίον. 28 τῷ κυρίῳ] A C κυρίῳ τῷ Θεῷ. 29 καὶ τῶν ἀρχόντων] A ἀρχόντων. C καὶ ἀρχόντων. ἐν] C τοῦ Ἰσραὴλ ἐν. σκηνὰς] C παστοφόρια. 30 ... C τοῦ ἐνεγκεῖν. 31 Ἀουὲ] A Δαούε. C Ἀχουά. ἦν] A deest. ἀπὸ] A C ἐκ. 33 ἐγενήθη] C deest. αὐτῶν Ἰωζαβὰδ] C αὐτοῦ Ἰωσαβάθ. Βανιὰ] C Βανίου. 35 ἐκ] A C ἀπό.

CAP. IX.

1 ἐχωρίσθη] C ἐχωρίσθησαν. μακρύμμασιν] C βδελύγμασιν. τῷ Χαναναίῳ] C τοῦ Χαναναίου. ὁ Μωαβὶ] A desunt. 2 Ὅτι] A C Οἱ. ... C ἔλαβον. παρήχθη] C συνεμίγη τό. ἀρχόντων] C ἀρχόντων, καὶ ... στρατηγῶν. 3 τὸν λόγον τοῦτον] A τῶν λόγων τούτων. καὶ ἐπαλλόμην] C ... ὑποδύτην μου & ver. 5. ἀπὸ τῶν τριχῶν] A C τὰς τρίχας. 4 ... κων] C ὁ ἔντρομος. ἀποικίας] A ἀποικεσίας. ἠρεμάζων] C ... 5 ἐπαλλόμην] C τὸν ὑποδύτην μου, ut ver. 3. Θεὸν] C Θεόν μου. 6 ... πλημμέλειαι] C ἐπλημμέλησαν. εἰς τὸν οὐρανὸν] C τοῦ οὐρανοῦ. 7 ἐν ταῖς ... ταῖς. υἱοὶ] C ἱερεῖς. χειρὶ] C χερσί. διαρπαγῇ] C ἁρπαγῇ. 8 ... C νῦν ὡς βραχύ. ἡμῖν] A ἡμῶν. ὁ Θεὸς ἡμῶν] A κύριος. ἡμᾶς] ... ἡμῖν. 9 δοῦναι] C τοῦ δοῦναι. αὐτῆς] C αὐτοῦ. 11 Τί] C Καὶ νῦν ... δούλων σου] A desunt. ... A C ... 13 δότε] C δώσετε ... γαιῶν. ἐν μακρύμμασιν] C βδελύγμασιν. 13 ... C σύ. ὅτι] C deest. 14 γαιῶν] C γαιῶν τούτων. ἡμᾶς] A C ... πάντες.

CAP. X. In Ald. XLI.

1 προσευχόμενος] C προσπίπτων. ἔκλαυσαν] C κλαυθμῷ μεγάλῳ ... 2 ἠσυνθετήσαμεν] C ἠθετήσαμεν. ὑπομονὴ] C ἐλπίς. 3 ἐκβαλεῖν ... ἐξαγαγεῖν. γνώμην] C γνωμόνα. ὡς ἂν βούλῃ] C ἐν βουλῇ κυρίου. ... φοβεῖσθαι αὐτοὺς] C καὶ τῶν τρεμόντων. ἐντολαῖς] A C ἐν ἐντολαῖς. 4 Ἀνάστηθι ... ὅτι] A Ἀνάστηθι. C Ἀνάστηθι, ὅτι. 5 τοὺς ἱερεῖς] C τῶν ἱερέων. 6 ... posterius] A C ηὐλίσθη. 8 ὡς] C ὡς ἄν. 9 ἀπὸ θορύβου αὐτῶν] C ... 11 καὶ ἀπὸ τῶν] C ἀπό. 12 καὶ εἶπον] A C φωνῇ μεγάλῃ, καὶ ... μέγα, usque ad finem versus] C κατὰ τοὺς λόγους σου, ὡς ἔφης, οὕτως ... A C ... 13 καὶ οὐκ εἰς] A C οὐδέ. 14 δὴ] A δέ. C δὴ οἱ. ἡμῶν prius] A ... τῇ πάσῃ ἐκκλησίᾳ. καὶ κεῖται] A C κεῖται. 15 Ἰαζίας] A Ἰαζαῖας. ... τούτου] A C desunt. βοηθῶν] C ἀντιλαμβανόμενοι. 16 τῷ οἴκῳ] ... οἴκων. ἐπέστρεψαν] A ἀπέστρεψαν. 18 καὶ ἀδελφοὶ] A C ἀδελφοί. ... Ἰαρείμ. 20 Ἀνανὶ] A Ἀναγνία. C Ἀνανία. 21 Μασαὴλ] A ... C ...

C Σαμαρεία. Ὀζία] C Ὀζίας. 22 Μαασία] A Μαασία. Σαμαΐα] C Ἰσμαήλ. Ἰωζαβὰδ] A Ἰωναβὰδ, & verſ. 23. 23 ϗ Ἰσμαήλ] C Σεμεΐ. Φεθεΐα] C Χεθεΐα. 24 Σολμὰν ϗ Τελμὰν] C A Θαμί. ϗ Τελλὼ. Ὠδοὺθ] A Ὠδουέ. C Οὐείας. 25 Μεαμὰν] A Μηιμίν. Ἀσαβία, ϗ Βαναία] C Μηχίας, ϗ Βανίας· ita frequenter A C adverbis deſinentibus in α. 26 Ἰαϊὴλ] A Ἀϊήλ. 27 Ἀρμὼθ] C Ὀζιζά] A Ὀζιβά. 28 Ἰωανὰν, Ἀνανία] C Ἰανὰν, ϗ Ἀνανί. 29 C Βαανί. Μαλοὺχ] A ϗ Λούχ. C ϗ Μαλοὺχ, καί. Ἰασοὺβ, A Ἰασοὺβ, ϗ Σαάλ. C ϗ Ἰασοὺβ, ϗ Σαάλ. 30 Μαασία, Μαθθανία] C ϗ Μαασίας, ϗ Ματθανίας, καί. 31 Μηχία, Σαμαΐας] C Μηχίας, Σαμαΐ. 32 Βαλοὺχ] A Μαλούχ. C Μαλούχ. 33 Σεμεΐ] C ϗ Σεμεΐ. 34 Οὐιὴλ] A ϗ Οὐιήλ. 35 Χελκία] A Χελία. C Χελκίας. 36 Ἐλιασὶφ] A C Ἐλιασίβ. 37 Ματθαναΐ] A deeſt. 41, 40 Μαχαδναβοὺ, Σεσεΐ, Σαριοὺ· Ἐζριὴλ] A Μαχναδοὺ, Ἀβουσεΐ, Ἀρουζειήλ. C ϗ Μαχναδοὺ, ϗ Σαρουὰ, ϗ Σεσεΐ· ϗ Ἐσρειήλ. 42 ϗ Σελλοὺμ] A Σελλούμ. C ϗ Σελλοὺμ, καί. Ἰωσὴφ] C ϗ Ἰωσήφ. 43 ϗ Ἰωὴλ] C Ἰωήλ. 44 ἐλάβοσαν] C ἔλαβον. ϗ] C ϗ εἰσὶ δὲ ἐξ αὐτῶν τῶν γυναικῶν αἱ.

N E E M I A S.

CAP. I. In Ald. XLIII.

] A ἈΧΑΛΙ'Α. C Χελκίου. Χασεηλ] C Χασεηλβ. Σουσὰν Ἀβιρᾶ] συνθέντων] C Ἰουδαίων τῶν διασωθέντων. 3 εἶπον] A εἶπεν.] C ὑπολελειμμένοι. οἱ καταλειφθέντες] A deſunt. 5 μὴ]] A C deeſt. 8 ὑμεῖς] A C ponunt poſt ἀσυνθετήσητε. 9 ἀπ'] 11 Μὴ] C deeſt. κύριε] A deeſt. δὴ] C deeſt. ϗ εὐόδωσον]

CAP. II. In Ald. XLIV.

] C αὐτοῦ. ϗ οὐκ] A ϗ οὐκ ἦν ὁ οἶνος ἐνώπιον ἐμοῦ, ϗ ἔλαβον τὸν οἶνον τῷ βασιλεῖ, ϗ οὐκ. 2 ϗ οὐκ εἶ μετριάζων] C σὺ δὲ οὐκ εἶ ἄρρωστος. 4 τὸν θεὸν] A C κύριον τὸν θεόν. 6 ἐχόμενα] C ἐνώπιον. 7 ἠγαθύνθη] A ἠγαθύνθην. 8 πύλας] C πύλας τῆς βάρεως τοῦ οἴκου. ὃν] C εἰς ὅν.] A C πρός. ἀγαθὴ] C ἀγαθὴ ἐπ' ἐμέ. 10 ὅτι] C ϗ ἐλυπήθησαν ὅτι.] A C ἔτι. τοῦ Ἰσραὴλ] C τὴν Ἱερουσαλήμ. ᾧ] A C ὅ. 13 ἐν πύλῃ] C διὰ τῆς πύλης γαὶ νυκτός. ϗ] A C deeſt. τῶν συκῶν] Σωβίβων ἐν τῷ τείχει] C κατανοῶν τοῖς τείχεσιν. ὃ αὐτοὶ] C τοῖς κατεσπασμένοις. ϗ πύλαι αὐτῆς κατεβρώθησαν] C ϗ τὰς πύλας τὰς ἀναλωμένας. 14 τοῦ αἶν] C τῆς πηγῆς. 15 ἐν τῷ τείχει] C Σωβίβων ἐν] C κατανοῶν. 17 διοικοδομήσωμεν] A δὴ οἰκοδομήσωμεν.] A C deeſt. εἶπα] C εἶπον. 19 ἦλθον ἐφ' ἡμᾶς] C κατεφρόνουν] A deeſt. 20 εἶπα] C εἶπον. αὐτοῦ] A αὐτοί. ϗ οἰκοδομήσομεν] ϗ οἰκοδομήσωμεν.

CAP. III. In Ald. XLVII.

] C αὐτὸν ἕως. Ἀναμεὴλ] C Ἀνανεήλ. 2 Καὶ ἐπὶ, uſque ad Ζακχούρ] C Καὶ ἐπὶ χεῖρας αὐτοῦ ᾠκοδόμησαν ἄνδρες Ἱεριχὼ, ϗ ἐπὶ χεῖρας αὐτοῦ υἱῶν] A deeſt. υἱοῦ Ἀμαρί] A υἱοῦ Ἀμαρί. C υἱὸς Ἀμαρί. 3 χεῖρας] A C χεῖρας. ἐπὶ Ῥαμὼθ] A ἀπὸ Ῥαμώθ. C Μαριμώθ. υἱοῦ] C υἱός.] C Μασιζεβιήλ. Σαδὼκ] A Σαδούκ. 5 κατέσχον] A C κατέσχον.] C ἰσχυροὶ αὐτῶν. δουλείαν] C δουλείαν τοῦ κυρίου. 7 ἐκράτησαν] A ἐ- Μασφὰ] A Μασφά. 8 ϗ παρ', uſque ad Ὀζιὴλ] C Καὶ ἐπὶ χεῖρα ἐκραταίωσεν. αὐτῶν ἐκράτησαν] C ἐκραταίωσεν. τὸ ῥωκεὶμ] C τῶν μυρεψῶν. κατέλιπον] C ἔθηκαν. 9 ἐκράτησεν] C ἐκραταίωσεν. 10 Ἐρωμὰφ] A] Ἀττοὺθ] C Ἀττούς. 11 δεύτερος] C μέτρον δεύτερον. θαννουρὶμ] C θαννουρίμ. 12 Ἀλλοῆς] A Σαλλούης. C Σαλλούης. 13 χιλίους] A C χι- 14 Βηθακχαρὶμ] A Βηθακραμ. C Βηθαχαράμ. 15 Σαλουμὼν] C Σολολωμών. τῶν κωδίων τῇ κουρᾷ] C τοῦ Σιλωὰμ εἰς τὸν κῆπον. κλιμάκων τῶν καταβαινόντων] C βαθμῶν τῶν καταβαινόντων. 16 Ἀζαβοὺχ] A Ζαβούχ. C Ἐζ- Βηθαζγαρὶμ] A Βηθζαγαβαρίμ. C οἴκου τῶν δυνατῶν. 17 Ὀπίσω αὐτοῦ] C Καὶ μετ' αὐτόν. Βανὶ] A Βαναΐμ. C Βανίου. τοῦ σφαγίσου] A C 18 Ἠναδὰδ] C Ἡδανάβ. 19 ἀναβάσεως] C ἐξεναντίας ἀναβάσεως τῶν ὅπλων. τῆς γωνίας] C εἰς τὴν γωνίαν. 20 Μετ' αὐτὸν] A Καὶ C Ὀπίσω εἰς τὸ ὄρος αὐτοῦ. Βηθηλιασοὺβ] C οἴκου Ἐλιασοὺβ, & 21. bis. 21 Μετ'] C A Καὶ μετ'. ἐκλείψεως] C ζωσθείας. 23 αὐ- poſterius] C αὐτούς. 24 Μετ'] A Καὶ μετ'. Ἀδὰδ] C Ἡνναδάδ.] A Βηθαεία. C τοῦ οἴκου Ἀζαρίου. 25 Φαλὰχ] C Φαλάλ. ϗ ὁ πύργος ὁ] C τοῦ πύργου τοῦ ἐξέχοντος. 26 Ναθινὶμ] C Ναθιναῖοι. ἕως] C ἕως 27 Θεκωὶμ] A Θεκωί. C Θεκωείμ. Ὀφλὰ] A Σοφλά. C Ἐφλά.] C Ἀνών. μετ'] C ϗ μετ'. Βηθὰ Ναθινὶμ] A Βηθαναθινί. C Ναθιναίων. οἱ ῥοποπῶλαι] C τῶν μεταβόλων. τοῦ Μαφεκὰδ] C τῆς 31 τῆς πύλης] C τῆς ἀναβάσεως τῆς πύλης. ῥοποπῶλαι] C μετά-

CAP. IV.

] A C ἰδοὺ αὐτῷ. 2 αὕτη ἡ δύναμις Σομόρων] C ϗ τῆς δυνάμεως Σαμαρείας. ὅτι] A ϗ εἶπεν ὅτι. C τί. Ἰουδαῖοι] C Ουδαμινοί. οἰκοδομοῦσι τὴν ἑαυτῶν πόλιν] C ποιοῦσιν οἱ Ἰουδαῖοι; μὴ καταλείψομεν αὐτούς. ἄρα] C deſunt. γῆς] C deeſt. 3 ἦλθε] C deeſt. εἶπε πρὸς αὐτοὺς] πρὸς ἑαυτούς. μὴ, uſque ad οὐχὶ] C καίγε αὐτοὶ οἰκοδομοῦσιν. 7 ἀνομίαν] αὐτῶν, &c. quæ habentur in Nobilio. Ἀμμανῖται] C Ἀμμανῖται ϗ οἱ 8 Καὶ] A deeſt. ἐλθεῖν] A C ἐλθεῖν, καί. παρατάξασθαι] C πατάξασθαι.] C αὐτῇ πλάνησιν. A deſunt, ut & ϗ ποιῆσαι. 12 ἦλθοσαν] C] A C εἶπον. τόπων] A ἐθνῶν. ἐφ'] C ὅτι ἐπιστρέψατε ἐφ'. 13 λόγχας] A λόγχαι ··· τόξα. C τῶν δοράτων ··· τῶν τόξων. 14 εἶπα] A C εἶ- poſterius] C ὑμῶν. θυγατέρων ··· γυναικῶν] A C ϗ θυγατέρων ··· οἴκων] C οἰκιῶν. 15 πάντες] C deeſt. 16 ἐκτετιναγμένων] 17 ἐν ὅπλοις] A C ἔνοπλοι. 18 ᾠκοδομοῦσαν] C ᾠκο-] C μου. 19 πλατὺ ϗ πολὺ] C πολὺ ϗ πλατύ. 20 Ἐν] C] C ὑπέρ. 21 Καὶ ἡμεῖς ποιοῦντες (ἐποιοῦμεν C) τὸ ἔργον] A ϗ ἡμεῖς ποιοῦντες. 22 αὐλίσθητε] A C αὐλισθήσεσθαι. ὑμῖν] C ἡμῖν.] C ἐγὼ, ϗ οἱ ἀδελφοί μου, ϗ τὰ παιδάρια. ἡμῶν] A ἡμῶν ἐκεῖ.] A ἑαυτοῦ. C ἑαυτοῦ ἀνὴρ ϗ ὅπλον αὐτοῦ εἰς τὸ ὕδωρ.

CAP. V.

] C ἑαυτῶν. 2 ϗ ζησόμεθα] A ζησόμεθα. 5 ἰδοὺ] A deeſt. 7 εἶπα] A C εἶπον, & verſ. 8. & 13. ἀνὴρ] C ὑμεῖς ἀπαιτήσετε ἀνήρ. ἀπαιτεῖτε] A C ποιεῖτε. 8 παραδοθήσονται] C παραδοθήσονται. εὗροσαν] A C εὗρον. 9 εἶπα] C εἶπεν. 10 Καὶ οἱ] C Καίγε ἐγὼ, ϗ οἱ. ἑαυτοῖς] C αὐτοῖς. 11 ἑαυτοῖς] C αὐτοῖς. 14 ἀπὸ] C Καίγε ἀπό. ἔτη] C τῷ βασιλεῖ ἔτη. ἐγὼ] A C ϗ ἐγώ. βίαν αὐτῶν οὐκ ἔφαγον] C ἄρτον τῆς ἡγεμονίας μου οὐκ ἐφάγομεν. 15 Καὶ τὰς, uſque ad παρ'] C Οἱ δὲ ἄρχοντες οἱ ἔμπροσθέν μου ἐβάρυναν ἐπὶ τὸν λαὸν, ϗ ἔλαβον. δίδραχμα] C σίκλους. ϗ οἱ ἐκτετιναγμένοι αὐτῶν ἐξουσιάζοντο] C καίγε τὰ παιδάρια αὐτῶν ἐκυρίευσαν. θεοῦ] A C κυρίου. 16 οὐκ prius] C deeſt. ϗ πάντες] C ϗ τὰ παιδάριά μου, ϗ πάντες. ἐπὶ] A C διά. 17 ἑκατὸν ϗ] A ἑκατόν. C ϗ οἱ ἄρχοντες ἐσθίοντες. 18 δέκα] A C τῶν δώδεκα. βίας] C ἡγεμονίας μου.

CAP. VI. In Ald. LIV.

1 αὐτοῖς πνοὴ] C αὐτῷ διακοπὴ, καίγε. ἕως] A ϗ ἐγὼ ἕως. 2 λέγων] C λέγοντες. ποιῆσαί μοι] A C μοι ποιῆσαι. 4 τοῦτο] C τοῦτο τέσσαρσι καθόδοις. ταῦτα] C τὸν λόγον τοῦτον. 5 τὸ παιδάριον] A τὸ πέμπτον τὸ παιδάριον. C κατὰ τὸν λόγον τοῦτον τὸ πέμπτον. 6 ὅτι] A C ϗ Γησὲμ εἶπεν, ὅτι. ἴσῃ] A C γίνῃ. 7 ἵνα καθίσῃς] C κηρύσσειν περὶ σοῦ. ἐπὶ Ἰούδα] A ἐν Ἰουδαίᾳ. C λέγοντας, ὅτι ἐβασίλευσας ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ. 8 ὡς σὺ] C οὓς σύ. σοῦ] A C deeſt. αὐτοὺς] A αὐτοῦ. 10 εἰσῆλθον] A deeſt. ἔρχονται] C ἔρχονται φονεῦσαί σε, ἔρχονται. 11 εἶπα] C εἶπον. A εἶπε. ὃς] A C οἷος ἐγὼ φεύξεται, ἢ τίς οἷος ἐγώ. ζήσεται] C ζήσεται; οὐκ εἰσελεύσομαι. 12 ἐπ' ἐμὲ ὄχλον] C αὐτόν. 14 θεὸς] C θεός μου τῷ. αὐτοῦ] C αὐτῶν. 15 ϗ δύο] A C δύο. 16 φόβος] A C φόβος μέγας. 18 Ἰωνὰν] A Ἰωνάθαν. τοὺς λόγους αὐτοῦ (A αὐτῆς) ἦσαν λέγοντες πρὸς μὲ] C τὰ συμφέροντα αὐτῷ ἔλεγον ἐνώπιόν μου. ἀπέστειλε Τωβίας] A ἀπέστειλαν Τωβία.

CAP. VII. In Ald.* LVIII.

2 ὡς] A C ἰδοὺ ὡς. παρὰ] C ὑπέρ. 3 εἶπα] C εἶπον. σφηνούσθωσαν] C ἀσφαλιζέσθωσαν. αὐτοῦ ··· αὐτοῦ] A C ἑαυτοῦ ··· ἑαυτοῦ. 4 πλατεῖα] C πλατεῖα χερσί. 6 Καὶ] C deeſt. ἐπέστρεψεν] A ἀπέστρεψαν. C ἐπέστρεψαν. αὐτοῦ] A C ἑαυτοῦ. 7 μετὰ] C Οἱ ἐλθόντες μετά. Ῥεημὰ (Ῥεεμαὶ C) Ναεμανὶ, Μαρδοχαῖος] A Βεεμαναεμὰν Μαρδοχαίου. Βαλσὰν] A Βαασάν. Ἐσδρα] A Ἐσδρας. C deeſt. Ἰναοὺμ] C Ναούμ. Μασφὰρ] C ϗ Μασφάρ. 11 Μωὰβ] A Μωάμ. Ἰωὰβ] A Ἰωάφ. ἑξακόσιοι] C ὀκτακόσιοι. δεκαοκτὼ] C ἑξακόσιοι. 13 Ζαθουΐα] A Σοθθουΐα. 16 Βηβὶ] A Βηρεΐ. C Βηβαΐ. 17 Ἀσγὰδ] A Γετάδ. 18 Ἀδωνικὰμ] A Ἀδωνιάμ. 19 Βαγοὶ] C Βαγούς. 20 πέντε] A τέσσαρα. 23 εἰκοσιτέσσαρα] C πεντηκοντατέσσαρες. 24 Ἀρὶφ] C Ἀρήβ. δώδεκα] A C δεκαδύο. 25 ἐνενηκονταπέντε] A ἓξ πέντε. 26] Hic verſus deeſt in Ald. ἑκατὸν, uſque ad finem verſus] C ϗ Νετωφαθὶ ἑκατὸν ὀγδοηκονταοκτώ. 28 Ἄνδρες Βηθασμὼθ] A C Υἱοὶ Ἀζαμὼθ, ἄνδρες Βηθ (deeſt C.) 30 εἴκοσι] C εἰκοσιεῖς. 33 Ναβία, ἑκατὸν] A Ἀναβία ἑκατόν. C Ναβὰβ ἑτέρου. 34 Ἄνδρες Ἠλαμαὰρ] A Υἱοὶ Μαγεβὼς ἑκατὸν πεντήκοντα ἕξ. Ἄνδρες Ἠλαμααί. C Υἱοὶ Αἰλὰμ ἑτέρου. 37 Λοδαδὶδ] C Λαδαδί. 38 Σαναὰ] A Ἀνανά. C Σεναά. Ἰωδαὲ] C Ἰωαδί. 42 δεκαεπτὰ] A ἑπτακαίδεκα. 44 Οὐδουΐα] A Οὐδουήλ. 45 τεσσαρακονταοκτὼ] A εἴκοσι ὀκτώ. 46 Ἠσαμὶ] A Τολμεῖ. C Ἠσαμίν. Ἀσιφὰ] A Τιφά. 47 Ναθινὶμ] A Ναθινίμ. C Ναθινιείμ. Σηὰ] A Ἡλά. Ἀσφὰ] A Ἀσεφά. C Ἀσηφά. Ταβαὼθ] A Ζαβαώθ. 48 Ἀσουΐα] A Σισαΐα. C Σιαΐα. Ἀγαβὰ] A Ἀγαβὰ, υἱοὶ Ἀκοὺβ, υἱοὶ Οὐτὰ, υἱοὶ Κιτὰρ, υἱοὶ Γάβ. 49 Γαδὴλ] A Σαδηνά. 52 Νεφωσασὶ] A C Νεφωσαΐ. 54 Ἀδασὰν] C Ἀδασά. 55 Βαρκοὺ] A Βαρκούβ. Σισαρὰθ] C Σισαρά. 58 Ἰελὴλ] A Λελήλ. C Ἰελά. 59 Υἱοὶ Σαφατία, υἱοὶ Ἐττὴλ] A deſunt. Ἐττὴλ] C Ἀτήλ. Φακερὰθ] A Φαραχάς. Σαβαὶμ] A C Σαβαΐν. υἱοὶ Ἠμὶμ] A υἱοὶ Ἠμμείν. C ϗ υἱοὶ Ἀμών. 60 Ναθινὶμ] A Ἀναθινείμ. C Ναθινιείμ. 61 Θελμελὲθ, Θελαρησὰ] A Χαρμελὲχ Θελασάρ. C Θελμελὲχ, Θελασάρ. Ἠρὼν, Ἰεμὴρ] C Ἠδὰν, ϗ Ἰεμμάρ. ἐδυνάσθησαν] A ἠδυνάσθη. C ἐδυνήθησαν. εἰ ἀπὸ Ἰσραὴλ] A ἔτι ἀπὸ Ἱερουσαλήμ. 62 Δαλαΐα] A Δαλαΐα, υἱοὶ Βουά. Τωβία] C Τωβία, καί. 63 ὅτι ἔλαβον] C ὃς ἔλαβεν. γυναῖκας, ϗ ἐκλήθησαν] C γυναῖκα, ϗ ἐκλήθη. 64 αὐτῶν] A C ἑαυτῶν. ἠγχιστεύθησαν] C ἀπώσθησαν. 65 ἵνα] A C αὐτοῖς ἵνα. ἕως] A ἕως οὗ. φωτίσων] C τοῖς φωτισμοῖς, ϗ τὴν τελειώσειν. 66 ὡσεὶ] C ὁμοθυμαδὸν ὡς. A εἰς. τέσσαρες μυριάδες δισχίλιοι τριακόσιοι] A τέσσαρας μυριάδας δισχιλίους τριακοσίους. αὐτῶν· ἵπποι] A ἵπποι διακόσιοι τριάκοντα ἕξ· ἵπποι. τεσσαρακονταπέντε] A τριάκοντα ἕξ. 68 Ὄνοι δισχίλιοι ἑπτακόσιοι] A C Ἵπποι ἑπτακόσιοι τριάκοντα ἕξ (hæc deſunt in A) ἡμίονοι διακόσιοι τεσσαρακονταπέντε. Κάμηλοι τετρακόσιοι (A deeſt) τριακονταπέντε· ὄνοι ἑξακισχίλιοι ἑπτακόσιοι εἴκοσι. 70 τῷ Νεεμίᾳ] A ἀρθασασθὰ ἔδωκαν. C τῷ ἀρθασασθά. χρυσοῦς χιλίους] C χρυσίου δραχμὰς χιλίας. ϗ χοθωνὼθ] C στολάς. τριάκοντα] C πεντακοσίας τριάκοντα. 71 νομίσματος δύο μυριάδες] C νόμισμα μυριάδας δύο. τριακοσίας] C διακοσίας. 72 χρυσίου] C χρυσίου δραχμάς. διακοσίας] C deeſt. χοθωνὼθ] C στολάς. 73 Ναθινὶμ] A Ἀναθινείμ. C Ναθινιείμ.

CAP. VIII.

3 ἀπὸ] C ἀπέναντι τῆς πλατείας τῆς ἔμπροσθεν τῆς πύλης τῶν ὑδάτων. ἡμίσους] A C μεσούσης. 4 ξυλίνου] C ξυλίνου, ὃ ἐποίησεν εἰς τὸ δημηγορῆσαι. ἀριστερῶν] A C εὐωνύμων. Ἀσὼμ, ϗ Ἀσεβαδμὰ] C Ἀσὼν, ϗ Ἀσὲβδανα. 6 Ἀμὴν] A Ἀμὴν,

A Ἀμὼν, Ἀμών. 7 ἦσαν] C καὶ Ἰαμεὶν, καὶ Ἀκοὺβ, καὶ Σαβαθαῖος, καὶ Ὠδούϊας, καὶ Μαασίας, καὶ Κελίτας, καὶ Ἀζαρίας. καὶ Ἰωζαβὰδ, καὶ Ἀνὰν, καὶ Φαλαίας, καὶ οἱ Λευῖται. τὸν λαὸν] A Ἀκὰν, Σαβαθαῖος, Κάμπτας, Ἀζαρίας, Ἰωζαβαδὸν, Ἀνιφανὲς, καὶ οἱ Λευῖται ἐπεδίδασκον τὸν λαόν. 8 βιβλίῳ] A C τῷ βιβλίῳ τοῦ. διέστελλεν] C διέστειλεν. 9 Νεεμίας] C Νεεμίας, ὅς ἐστιν ἀταρσαθά. Λευῖται, καὶ οἱ] C Λευῖται οἱ. εἶπαν] A εἶπε. C εἶπεν. ἤκουσαν] A C ἤκουσε. 10 φάγετε] A C καὶ φάγετε. τῷ κυρίῳ] A κυρίῳ τῷ Θεῷ. C τῷ κυρίῳ Θεῷ. ἐστὶ κύριος] A ἡ χαρὰ κυρίου αὕτη ἐστίν. 13 ζωὴ] A C est. 14 ἔδειξαν] C ἔδειξεν. 15 σάλπιγξιν] A C ἐν σάλπιγξιν. 16 τῆς πόλεως, καὶ ἕως] C τῆς πύλης τῶν ὑδάτων, καὶ ἐν ταῖς πλατείαις τῆς. 17 μεγάλη] C μεγάλη σφόδρα. 18 ἡμέραν] A ἡμέρα.

CAP. IX. In Ald. 68.

1 καὶ τετάρτῃ] A τετάρτῃ. σποδῷ ἐπὶ] A σποδῷ, καὶ ἐπί. C χόνοις ἐπί. 3 καὶ ἦσαν] C τεταρτημόριον τῆς ἡμέρας. καὶ ἦσαν. 4 υἱοὶ posterius] C υἱοί. 5 εἶπασαν] A C εἶπον. ἀνάστητε] A ἀνάστητε, καί. C Βουνναίας, Σαραβίας, Σοβανίας, Ὠδουΐας, Σεχενίας, Φεσίας, ἀνάστητε. 6 πᾶσαν τὴν στάσιν] C πάσας τὰς δυνάμεις. 7 κύριος] A C κύριε. 8 καὶ τῷ] C καὶ δοῦναι αὐτὴν τῷ. 10 καὶ τέρατα] A desunt. ἐποίησας] C ἐποίησαν. 11 ἔρρηξας] C διέρρηξας. παρήλθοσαν] C παρῆλθον. βυθὸν] A C βύθιον. 15 σιτοδείαν] A C σιτοδεσίαν. 17 μετ' αὐτῶν] A C ἐν αὐτοῖς. ἐλεήμων] A C ἀφίων ἁμαρτίας, ἐλεήμων. 18 ἑαυτοῖς] A αὐτοῖς. 19 πολλοῖς] A C μεγάλοις. 20 τῷ δίψει] C τῇ δίψῃ. 21 ὑστέρησας] A C ὑστέρησαν. πόδες] A C ὑποδήματα. 22 ἐμέρισας] A C διεμέρισας. 24 καὶ ἐκληρονόμησαν αὐτὴν] C τοῦ εἰσελθεῖν, καὶ κληρονομῆσαι. Καὶ εἰσῆλθον υἱοὶ αὐτῶν, καὶ ἐκληρονόμησαν τὴν γῆν. 25 κατεπλάτυσαν] C κατηλάβοντο. ὑψηλὰς] C ὑψηλὰς, καὶ γῆν πίονα. ἐφάγοσαν] C ἔφαγον. σωτῆρας] A σωτηρίαν. 29 Καὶ] C Καὶ ἐν καιροῖς. καὶ οὐκ] C αὐτοὶ δὲ ὑπερηφανεύσαντο, καὶ οὐκ. ἀλλ' ἐν ταῖς ἐντολαῖς σου, καὶ] C τῶν ἐντολῶν σου, καὶ ἐν τοῖς. σου] A deest. ἡμάρτοσαν] C ἥμαρτον. 30 εἵλκυσας ἐπ' αὐτοὺς] C ἐμακροθύμησας ἐπ' αὐτοῖς ἔτη πολλὰ, καὶ εἵλκυσας ἐπ' αὐτούς. 31 ὅτι] A καὶ ὅτι. 32 σου, καὶ] A καί. βασιλέων] C βασιλέως. 33 ἐπὶ] A C εἰ ἐπί. 34 τῶν ἐντολῶν] A C τὰς ἐντολάς. 35 ἀπέστρεψαν] A ἐπέστρεψαν. 36 ἐσμὲν] C ponit ante σήμερον. καὶ τὰ ἀγαθὰ, usque ad finem versus] A desunt. ἰδοὺ] C καὶ ἰδού. 37 Καὶ οἱ καρποὶ αὐτῆς] A desunt. πολλοὶ] C οἱ πολλοὶ ἐγένοντο. 38 ἄρχοντες] A πάντες ἄρχοντες.

CAP. X.

1 καὶ Σεδεκίας] C Σεδεκίας. 2 καὶ … καὶ] C desunt. 4, 5 Μαλούχ, Ἰρὰμ] C Ἠρὰμ, Μαλούχ. 8 Βελγαὶ] A Μελγαί. C Βελγαὶ, καί. 9 Ἀζανία] A Ἀζαρία. C Ἀζανίου. Βαναίου] C Βανέας. Ἡναδὰδ] A Ἠνηλάδ. 11 Ζακχώρ] A Κακχώρ. 12 Ὠδουὰ] A Οὐδουά. C καὶ Ὠδουά. Βανουαὶ] A Βανουναί. C Βανουΐ. 14 Ζαθουΐα] C Σαθθουΐα. 15 Ἀσγὰδ] A C Ἀσγάγ. 16 Ἀδωνία] A Ἀανία. 17 Ἀζοὺρ] A Ἀζζούρ. C Ἀζούρ. 18 Ἡσὰμ] C Ἀσώμ. 20 Μεγαφὴς] C Μαγάβ. 22 Ἀναῖα] A Ἀνανία. 24 Ἀλωὴς] A Ἀλώ. 25 Μαασία] A Μαδησία. C Μαασίας. 26 Καὶ] C deest. Ἠνὰμ] A Ἠνάμ. C Ἠνάν. 27 Ἠρὰμ] A Ῥεούμ. C Ἀρέμ. 28 οἱ ἱερεῖς, οἱ] C ἱερεῖς, καί. πᾶς ὁ προσπορευόμενος] C πάντες διαχωρισθέντες. λαῶν] A τοῦ λαοῦ. C τῶν λαῶν. 29 εἰσήλθοσαν] A C εἰσῆλθον. κυρίου] C κυρίου τοῦ Θεοῦ ἡμῶν. καὶ τὰ προστάγματα αὐτοῦ, καὶ] A desunt. 31 ἀγοράσωμεν] A C ἀγοράσομεν. 32 ἀνήσομεν] A C ἀναβιώσομεν. ἀπαίτησιν] C ἀπαίτησις. 33 ὁλοκαύτωμα τοῦ ἐνδελεχισμοῦ] C ὁλοκαυτώματα διαπαντός. ἅγια, καὶ τὰ] C desunt. 34 περὶ κλήρου] C περὶ τῶν δώρων. οἶκον posterius] A C οἴκους. 37 καὶ τὸν καρπὸν] C καὶ τὰς ἀπαρχὰς ἡμῶν, καὶ τὸν καρπόν. τὸ γαζοφυλάκιον] C τὰ γαζοφυλάκια. Θεοῦ] C Θεοῦ ἡμῶν. δεκάτην] A C δεκάτας. 38 τοῦ Λευίτου posterius] C τῶν Λευιτῶν. εἰς τὰ, usque ad finem versus] C εἰς γαζοφυλάκιον οἴκου τοῦ θησαυροῦ. 39 ἱερεῖς, καὶ οἱ] A C ἱερεῖς οἱ.

CAP. XI. In Ald. 71.

1 ἐβάλοσαν] A C ἔβαλον. 4 Ἀθαΐα] A Ἀθαιαί. C Ἀθεέ. Μαλελεὴλ] A Μασεήλ. 5 καὶ Μαασία] A καὶ Μαδία. C Μαδία. Ἰωαρὶβ] A Ἰωαρείμ. υἱὸς τοῦ] C καὶ υἱός. 7 Σηλὼ] C Σηλώμ. Μεσουλὰμ] A Μεσουλά. Ἰεσία] A Ἰωσαί. C Ἰεσσεΐα. 8 Γηβὲ, Σηλὶ] A Γηβεηλί. C Γεβουὲ, Σηλεεί. 9 Ἀσενὰ] C Ἀσάμ. ἀπὸ] C ἐπί. 10 Ἰωαρὶβ] C Ἰωαρίμ. 11 Σαραία] C Σαρίας. Ἐλχία] A Ἐλχίνα. Σαδδοὺκ] C Ἀδώκ. A Ἀδώκ. Αἰτωὺθ] A Αἰτώβ. C Ἀχιτώβ. ἀπέναντι] C ἡγούμενος. 12 Ἀμασὶ] A C Ναμασί. υἱὸς … υἱὸς … υἱὸς] C υἱοῦ … υἱοῦ … υἱοῦ. Φασσοὺρ] A Φασεδούρ. 13 Ἀμασία] A Μεσαί. C Ἀμασαΐ. Ἐσδριὴλ] A C Ἐσειήλ. Μεσαριμὼθ] C Μασσηριμώθ. 14 Βαδιὴλ] A ἐπ' αὐτῶν Ζοχριήλ. C ἐπ' αὐτοὺς Ζεχριήλ. 15 υἱὸς Ἐσρικὰμ] A υἱὸς Ἀσοὺβ, υἱὸς Ἐσρὶ, καί. C υἱὸς Ἀσοὺβ υἱοῦ Ἐσρικὰμ, υἱοῦ Ἀσαβία, υἱοῦ Βουνᾶ. Καὶ Σαββαθαῖος, καὶ Ἰωζαβὰδ ἐπὶ τὰ ἔργα τοῦ οἴκου τοῦ Θεοῦ τοῦ ἐξωτέρου καὶ ἀπὸ τῶν ἀρχόντων τῶν Λευιτῶν. Καί. Μιχὰ, usque ad finem versus] plura sunt in Comp. quæ habes in Nobilio. 19 αὐτῶν] C αὐτῶν, οἱ φυλάσσοντες ἐν ταῖς πύλαις. 22 Καὶ] præcedunt duo versus in Comp. quos habes apud Nobilium. Λευιτῶν] C Λευιτῶν [illegible] Ἱερουσαλὴμ Ὀζί. υἱὸς Ἀσαβία] A υἱὸς Σαβία. C υἱοῦ Σαβιά. υἱὸς] C [illegible] Ματθανίου, υἱοῦ. 23 εἰς] A C ἐπ'. 24 Καὶ] C καὶ διέμενεν ἐν [illegible] ἐπὶ τοῖς ᾠδοῖς, λόγος ἑκάστης ἡμέρας ἐν τῇ ἡμέρᾳ αὐτοῦ. Καί. Βασιλέα] C [illegible] Μασιζαβὴλ, ἀπὸ τῶν υἱῶν Ζαρὰ τοῦ Ἰούδα. πᾶν χρῆμα] C πάντα λόγον. Καριαθαρβὸκ] C Καριαθαρβὸκ, καὶ ἐν ταῖς θυγατράσιν αὐτῆς, καὶ ἐν Δαιβὼν ἐν ταῖς θυγατράσιν αὐτῆς, καὶ ἐν Καβσεὴλ, καὶ ἐν ταῖς αὐλαῖς αὐτῆς. ἐν Βηρσαβεὲ, usque ad finem versus] C καὶ ἐν Μωλαδὰ, καὶ ἐν Βεθφαλέτ. Καὶ ἐν Ἀσερσουὰλ, καὶ ἐν Βηρσαβεαὶ, καὶ ταῖς θυγατράσιν αὐτῆς. Καὶ ἐν Σικελάγ, καὶ ἐν Μαβνὴ, καὶ ἐν ταῖς θυγατράσιν αὐτῆς. Καὶ ἐν Ῥεμμὼν, καὶ ἐν Σαρὰ, καὶ ἐν Ἰεριμώθ. Καὶ ἐν Ζανωὰ, καὶ Ὀδολλὰμ, καὶ ταῖς ἐπαύλεσιν αὐτῶν, καὶ ἐν Λαχὶς, καὶ τοῖς ἀγροῖς αὐτῆς, καὶ ἐν Ἀζηκὰ, καὶ ἐν ταῖς θυγατράσιν αὐτῆς· καὶ παρενέβαλον ἐν Βηρσαβεαὶ ἕως φάραγγος Ἐννόμ. 31 Μαχμὰς] C καὶ Μαχμὰς, καὶ Γαὶ, καὶ Βαιθὴλ, καὶ τῶν θυγατέρων αὐτῆς. Καὶ ἐν Ἀναθώθ, Νὸβ, Ἀνία. Ἀσὼρ, Ῥαμὰ, Γεθθαΐμ, Ἀδὼδ, Σεβωὶμ, Ναβαλάτ. Λυδδὰ, καὶ Ὠνωγηπαρασείμ. 32 ἀπὸ] C ἐκ. Ἰούδα τῷ] C ἐν τῷ Ἰούδᾳ, καί.

CAP. XII. In Ald. 73.

Σεχενία] C Ἀπλοὺς, Σεχενίας, Ῥεοὺμ, Μαρειμώθ. Ἀδδίας, Γεναθὼν, [illegible] ας. Μιαμεὶν, Μααδίας, Βελγάς. Σεμαΐας, Ἰωιαρὶβ, Ἰδαΐας. Σαλώ, Ἀμὼκ, [illegible] κίας, Ὠδουΐας. χειρῶν] C ἐξομολογήσεων. αὐτῶν] C αὐτοῦ. εἰς τὰς ἐφημερίας] C Καὶ Βακβακίας, καὶ Ἀναὶ, οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν ἀπέναντι αὐτῶν εἰς τὰς ἐφημερίας. 11 Ἰαδοὺ] A Ἀδού. C Ἀδδού. 12 ἀδελφοὶ αὐτοῦ] C [illegible] Σεχενίᾳ] A Σεχενίου. 15 Ἀρὲ Μαννὰς] C Ἀρὲς Ἐδνάς. Ἑλκαὶ] A C Ἑλκί. 16 Ἀδαδαὶ] C Ἀδδαΐ. Γαναθὼθ] C Γαναθών. 17 Μιαμὶν [illegible] αδαὶ] C Βενιαμὶν Κύριος. 18 Σαμουὲ] A Μαμού. τῷ Σεμείᾳ] A [illegible] 19 Ἰωαρὶβ] A Ἰαρίμ. 20 τῷ Ἀμὲκ Ἀβὲδ] A Κάβεδ. 21 Ἀσαβίᾳ] C τῷ Ἀσαβίᾳ. τῷ Ἰεδιοὺ] A Ἰωνάθαν. C τῷ Ὠδουΐᾳ. Ναθαναὴλ] A [illegible] 23 βιβλίων] A C βιβλίου. Ἐλισοὺε] C Ἐλιασούβ. 24 κατέναντι] A [illegible] C κατέναντι. ὕμνον] A αἰνεῖν, καὶ] A τὸ αἰνεῖν, καί. αἰνεῖν] A ὑμνεῖν, C ἐξομολογεῖσθαι. Δαυὶδ] C Δαυὶδ βασιλέως. ἐφημερίαν prius] A C ἐφημερίᾳ. 26 Ἐν τῷ] C Ματθανίας, καὶ Βακβακίας, Ἀβδίας, Μεσολλὰμ, Τελμὼν, Ἀκκοὺβ, φυλάσσοντες πυλωροὶ φυλακῆς ἐν τῷ. ἐν] C Οὗτοι ἐν [illegible] ροὺς, καὶ γραμματεῖς] A C τῶν ἱερέων, καὶ γραμματέων. 27 Ἐν] A C [illegible] ἐν. ἐν Θωδαθὰ] C καὶ ἐν αἰνέσει. κινύραις] C ἐν κινύραις. 28 καὶ ἀπὸ] C ἀπό. 29 καὶ ἀπὸ ἀγρῶν] C τοῦ Νετωφατί. Καὶ ἐν Βαιθγαλγὰλ, καὶ [illegible] ἀγρῶν Γαβαὰ, καὶ Ἀσμαώθ. 30 τοὺς πυλωροὺς] C τὰς πύλας. 31 [illegible] C τῆς πύλης τῆς κοπρίας. ἐπορεύθησαν] C ἐπορεύθη. 33 καὶ Ἐσδρας] C Ἐσδρας. καὶ Ἰούδα] A Ἰούδα. C Ἰούδας. Σαμαίας] C Σαμαίας. 34 [illegible] quinquies] C toties, υἱοῦ. Ζακχὼρ] A Ζαμχώρ. 35 Ὀζιὴλ] C [illegible] Γελὼλ, Ἰαμὰ, Ἀΐα] A Γελὼν, Ἰαμαΐα. C Γηλαλαὶ, Μαΐα. Ἀνανὶ] C καὶ Ἀνανί. ᾠδαῖς] C σκεύεσιν ᾠδῆς. τοῦ αἰνεῖν] C τῆς πηγῆς. 36 κλίμαξι] C τοῖς βαθμοῖς. Ἐφραΐμ, usque ad καὶ ἐπισκέπτης] Quæ pro his habentur in Ald. & Comp. habes apud Nobilium: sed Ald. ἐν σάλπιγξι non habet; neque καὶ Μαασίας· & pro Ὀζὶ, Ἰωανὰν, Μελχίας, καὶ Ἐλὰμ, habet Ὀζιὰ, καὶ Ἰωανὰ, καὶ Ἐμελχίας, καὶ Ἐλεαμίας. καὶ ἐπισκέπτης] A καὶ Ἰεζρίας, καὶ ἐπεσκέφθησαν, καὶ ἐπευφήμησαν. C καὶ Ἰεσρίας ἐπίσκοπος. 42 μεγάλας] C εὐφροσύνῃ μεγάλῃ. ἀπὸ] A C deest. 43 τοῖς συναγμένοις ἐν αὐτοῖς ἀγρῶν] C τοῦ συναγαγεῖν ἐν αὐτοῖς ἀπὸ τῶν ἀγρῶν. ἐν Ἰούδα] A C ἐν Ἰούδᾳ, καί. ἐπὶ posterius] C deest. 44 φυλακὰς] C φυλακὴν τοῦ. Θεοῦ] A [illegible] οἴκου τοῦ Θεοῦ. 45 Ἀσὰφ] C καὶ Ἀσάφ. καὶ ὕμνον] C εἰς ὕμνον. 46 λόγον] C λόγος. ἡμέρας] C deest.

CAP. XIII. In Ald. 78.

2 ἄρτῳ] A ἄρτοις. ἐπ' αὐτὸν … καταράσασθαι] C ἐπ' αὐτὸς … καταράσασθαι [illegible] 4 ἐγγίων] A ἁγίων τῷ. C ἐγγίων τῷ. 5 μαναὰ] C θυσίαν. 6 τέτῳ] C τῷ [illegible] 9 τὴν μάννα] A τὴν μαναάν. C καὶ θυσίαν. 10 ἐφύγοσαν] C ἔφυγε. [illegible] A C ἑαυτοῦ. ποιοῦντες] C καὶ ποιοῦντες. 11 εἶπα] A C εἶπον. 13 ἐπὶ] C Καὶ ἐνετειλάμην ἐπί. καὶ Σαδοὺκ] C Σαδώκ. 14 ἐξαλειφθήτω] C ἐξαλειφθῇ. Θεοῦ] C Θεοῦ μου, καὶ ἐν ταῖς φυλακαῖς αὐτοῦ. 15 Ἐν] A καὶ ἐν. [illegible] τῶν] A C αὐτῶν ὅτι ἐπώλουν ἐπισιτισμὸν καὶ οἱ Τύριοι. 16 τῷ] C ἐν τῷ. 17 ἐμαχεσάμην τοῖς υἱοῖς Ἰούδα τοῖς ἐλευθέροις] C ἐμαχεσάμην μετὰ τῶν ἐλευθέρων Ἰούδα. 19 ἀνοιγῶσαι] A ἀνοῖξαι. 20 πάντες] C πάντες οἱ μετάβολοι. 21 ἐπεμαρτυράμην ἐν] A C διεμαρτυράμην. εἶπα] A C εἶπον. 22 δευτερώσοντι] A δευτέρως. ἦλθοσαν] C ἦλθον. Θεὸς] C Θεός μου. 24 λαλοῦντες] A C λαλοῦσιν. Ἰουδαϊστὶ] C Ἰουδαϊστὶ, ἀλλὰ κατὰ γλῶσσαν λαοῦ, καὶ λαοῦ. 25 ἐὰν λάβητε ἀπὸ] C [illegible] φεσθε. ὑμῶν] C ὑμῶν, καὶ ἑαυτοῖς. 26 βασιλεὺς posterius] C ponit post αὐτῷ. 27 ἀκουσόμεθα] C ἀκούσομεν. πᾶσαν] C deest. 28 Ἐλισοὺβ] A Ἐλτούβ. C deest. νυμφίος] C γαμβρός. 29 αὐτοῖς] C αὐτούς. καὶ διαθήκης τῆς ἱερατείας] A desunt. C καὶ τὴν διαθήκην τῶν ἱερέων. τοὺς Λευίτας] C τῶν Λευιτῶν. 31 Καὶ τὸ] C Καὶ εἰς τό. ξυλοφόρων] C ξύλων. Βακχουρίοις] C πρωτογεννήμασι.

TOBIT.

CAP. I.

1 Ἀδουὴλ] C Ἀδουί. Νεφθαλὶ] A C Νεφθαλείμ· & ver. 2. & alibi. 2 κυδίως] C κυρίως. 3 ἔθνει] A C ἔθνει μου. συμπορευθεῖσι] C συμπορευθεῖσι. 4 τῆς ἐκλεγείσης] C τοῦ ἐκλεχθέντος. 6 Ἱεροσόλυμα] A C Ἱερουσαλήμ. Ἰσραὴλ] C λαῷ Ἰσραήλ. 7 δεκάτην] A C πρώτην δεκάτην. Λευὶ] A C Ἀαρών. εἰς] A deest. C ἐν. καὶ τὴν] A τάν. C τὴν δέ. Ἱεροσολύμοις] A C Ἱερουσαλήμ. 11 ᾐχμαλωτίσθην] A C ᾐχμαλωτίσθημεν. 16 Ῥάγοις] A ἀγροῖς. 18 Σενναχηρεὶμ] C Σενναχηρείβ· & ver. 21. ἠδυνάσθην] A C ἠδυνήθην. 20 ἱμάτια] A C τὰ ἱμάτιά μου. ὀπίσω] A C ἐπί. Νινευῆ] A C εἰς Νινευί. 21 ἀπέκτειναν posterius] A C ἀπώλεσαν. ἐκ Νινευῆ] A C Νινευιτῶν. ἔλαθον] A C ἔθαψον. 24 ἡμέρας πεντήκοντα] A C ἡμέραι πεντηκονταπέντε. Σαχερδονὸς] C Ἀχερδονός. τῆς βασιλείας] A C τοῦ πατρός. ἐπὶ] C ἀπό. Σαχερδονὸς] C Ἀχερδονός.

CAP. II. In Ald. IX.

2 βάδιζε, καὶ] A C βάδιζε. 3 ὅ] A C ὅτι. 8 φοβεῖται] A C φοβεῖται ἔτι. 9 ἀνέλυσα θάψας, καὶ] C desunt. 10 ἀκάλυπτον] A C ἀκάλυπτον. 21 εἶπα] A C εἶπον. 22 εἰπέ μοι] C μοι εἰπέ.

CAP. III. In Ald. XII.

2 ἐλεημοσύναι] A C ἐλεημοσύνη. 3 ἐκδικῇς] C ἐκδικήσῃς. [illegible] 4 τοῖς ἔθνεσιν οἷς] A C desunt. 5 ποιῆσαι] C ποίησον. [illegible] A C ὑπέρ. 6 λυσιτελεῖ] C λυσιτελές. 9 συνιεῖς] C συνίης. σου] C ponit post ἄνδρας. 10 ἑπτὰ] A C ἑπτὰ ἄνδρας. μαστιγοῖς] A C [illegible] γοῖς περὶ αὐτῶν. 11 ἔσται] A C ἐστί. 13 ὄνομα] A C ὄνομα τῆς [illegible] 16 κληρονομήσει] C κληρονομήσῃ. ζῆν] C λοιπὸν ζῆν. μηκέτι] A [illegible] ἐμέ. C deest. καὶ] A C καὶ μή. με] A C με μηκέτι. 24 Ῥαφαὴλ] A C Θεοῦ. 25 ἀπεστάλη] A C ἀπεστάλη Ῥαφαήλ.

CAP. IV. In Ald. XVII.

1 Γαβαὴλ] A C Γαβαήλῳ. ὑποδείξω] C δείξω. 3 ζωῆς σου] [illegible] ζωῆς. 6 δικαιοσύνην] A C καὶ δικαιοσύνην. 8 Ὡς σοὶ] A Ὡσεί. 13 [illegible] τοὶ πάντες] A οὗτοι πάντες. C πάντες οὗτοι. ἐν] A C ἀπό. 14 [illegible] A C ἐν τῇ. ἀκαταστασία] C ἡ καταστασία. 15 παρὰ σοὶ] A C σοί, [illegible] σοί. ἐὰν] A C καὶ ἐάν. θυλάσσῃς] A θυλάσσῃ. ἀναστροφῇ] C ἀναστροφῇ.

Jud.

σοι] A ἀπαλώσει. σοι] C deest. 18 δῷς] A δὸς. 19 ἐπὶ ... C ἀπιστός. 20 Θεὸν] A Θεόν σου. C deest. τρίβοι] A C τρίβοι ... ἐὰν θέλῃ] A C θέλῃ. 22 φοβηθῇς] A C φοβῇ.

CAP. V. In Ald. XVIII.

... αὐτῷ] C εἶπε. 2 ϗ οὐ] C μή. 6 δύναμαι] C δύνασαι. σοῦ] ... Ῥάγοις] A ἀγροῖς. 8 ϗ τῆς ὁδοῦ ἐμπειρῶ] A C desunt. C ... A C πατρί μου. 10 πρὸς] A C πρός σε. 16 εἰ σὺ] A C σὺ ... Ὁς] A C Ὁ. Ἀζαρίας] A C τὸ γένος Ἀζαρίου, (A Ἀζαρία) 18 ... τῶν ἀδελφῶν] A ϗ ἀδελφῶν] C ϗ ἀδελφοῦ. 19 αὐτῷ] A C Τωβίτ. ...] C ἐπιγινώσκω. ἐγὼ] A C deest. Σεμεΐ] A Σαμαΐε] C ... Ἱερουσαλὴμ] A C Ἱερουσαλήμ. ἐν] A C deest. καλῆς] A C μεγάλης. εἶπόν μοι] A C εἶπον. σοι] A C deest. πρὸς τὴν] A C εἰς ...] A C κατοικῶν. εὐοδώσει] A εὐοδώσει. 23 αὐτὸν, ϗ ὁ ἐκπορευόμενος] A desunt. συμπορευέσθω] A συμπορεύσεται.

CAP. VI.

3 ἀνέβαλεν] C ἀνέλαβεν. 6 ἐν] C deest. 8 δεῖ καπνίσαι] C κάπνισαι. μηκέτι ὀχληθῇ] A οὐ μὴ ἔτι ὀχληθῇ. C οὐ μὴ ὀχληθῇ ἔτι. 9 Ἡ δὲ ...] C τὴν χολήν. 11 θυγάτηρ] A C θυγάτηρ μονογενής. ὑποστρέψομεν] A ἀποστρέψομεν. C ἐπιστρέψομεν. δῷ] A C δῴη. 15 πρότερος] A ... 16 αὐτὴ] A αὐτή. 18 τῷ ἰχθύος] A C ponunt statim post ... ϗ οὐκ] A C ϗ οὐκέτι. αὕτη] A αὐτή. ἐκολλήθη] A C ἐκολλήθη σφόδρα αὐτῇ] C αὐτῇ σφόδρα. ἦλθον] A C ἦλθεν.

CAP. VII.

1 περιεγένετο] A C περιεγένοντο. ϗ] A C deest. αὐτὸν, ϗ αὐτὸς αὐτοὺς] A C αὐτοὺς, ϗ αὐτοὶ αὐτόν. 3 εἶπον] A εἶπεν. ἐκ] A C ἐν. 7 ... C καλοῦ μου. 9 πλείονα] A C πολλά. πίε] A C ϗ πίε. γὰρ] C ... ἀπέθνησκον] A ἀπεθνήσκοσαν. σὺ δὲ] C σύ. αὐτή σου ἐστιν] A αὐ... C αὕτη σου. 20 χάριν] A C χαράν.

CAP. VIII. In Ald. LIX.

1 ϗ posterius] A deest. 4 ἀνέστη] C ἀνέβη. ἀπὸ] C ἐπί. 7 σὺ] A ... 9 οὐ] A C οὐχί. 10 ταύτῃ (αὐτῇ C) συγκαταγηρᾶσαι] A αὐτῇ συγκαταγηράσωμεν. 14 ἰδέτωσαν] C εἰδέτω. 15 θάψωμεν] A C θάψω. ...] C γνώτω. σὺ] A C σύ. εὐλογείτωσαν, bis] C εὐλογησάτωσαν, 18 ἔλεός σου] A ἔλεος. 19 εἰ, ὅτι] C ὅτι. 23 ἐὰν μὴ] A C ...

CAP. IX. In Ald. LXIV.

3 πρὸ] A πρός. ἄγε μοι] A C ἄγε. 4 μέγα] A C μεγάλως. 6 ὃς] C ὁ δέ.

CAP. X. In Ald. LXVI.

1 Τωβὶτ] C ponit post αὐτοῦ. ἤρχετο] A C ἤρχοντο. εἶπε] A C εἶπε Τωβίτ. 2 Ἦ] A C deest. 3 διότι] A ϗ ὅτι. C ὅτι. 7 εἶπεν] A C ... ἀπῆλθεν] A C ἀπῆλθον. 8 πενθερὸς] A C πενθερὸς αὐτοῦ. ἐξαποστελῶ] C ἀποστελῶ. 10 λέγων] A C λέγει, Οὐχὶ ἀλλ'.. ἥμισυ] C ἡμίση.

11 τέκνα ὁ] C ὁ Θεὸς τέκνα ὁ. 14 αὐτὴν] A αὐτούς. 1] ἐπορεύετο] A C ἐπορεύθη.

CAP. XI. In Ald. LXXV.

2 οὐ] A C deest. 4 δὲ] A C δή. ὄπισθεν] A C ὀπίσω. 5 εἰς τὴν ὁδὸν] A C ponunt post αὐτῆς. 6 μου] A C σου. 7 ἐγὼ] A C ἐγὼ Τωβία. 8 Σὺ] A C Σὺ οὖν. ἀποβαλεῖται] A C ἀποβαλεῖ. 12 λέγων] A deest. πάτερ] C ὦ πάτερ. κάνθων τῶν ὀφθαλμῶν] A κανθῶν. 17 εἰ] C deest. με ἰδοὺ] C ϗ ἰδού. 19 αὐτῷ] A C deest. τῇ νύμφῃ] A C τῆς νύμφης. τῇ πύλῃ] C τὴν πύλην. αὐτοῦ] A C αὐτῶν. αὐτὸς] A C αὐτόν. ϗ ἡ μήτηρ σου] A desunt.

CAP. XII.

1 μισθὸν] C δοῦναι μισθόν. 2 εἶπεν] A C εἶπεν αὐτῷ. δὸς] A C δίδως. 6 αὐτῷ ἐνώπιον] A C ἐνώπιον. τῶν ἔργων] C desunt. 7 Μυστήριον] C Μυστήριον γάρ. ἐνδόξως] C ἔνδοξον. ποιήσατε] C ποιεῖτε. 9 αὕτη] A αὐτή. ἀποκαθαριεῖ] C ἀποκαθαίρει. 10 ἑαυτοῦ] A C ἑαυτῶν. 11 ἐνδόξως] C ἔνδοξον. 15 ἁγίων ἀγγέλων] A C ἀγγέλων τῶν ἁγίων. εἰσπορεύονται] A C ἐκπορεύονται. 17 εἰρήνη] A C ὅτι εἰρήνη. εἰς τὸν αἰῶνα] A C desunt. 18 τὸν αἰῶνα] A C τοὺς αἰῶνας. 19 ἐθεωρεῖτε] C θεωρεῖτε. 20 διότι] A C ὅτι. αὐτοῦ] A C τοῦ Θεοῦ. 22 ὡς] C Καὶ ὡς & est initium cap. sequentis.

CAP. XIII. In Ald. LXXXIX.

4 ὑψοῦτε] A C ϗ ὑψοῦτε. 5 ἐὰν σκορπισθῆτε] A διεσκορπίσθητε. C διέσπειρεν ἡμᾶς. κρύψει] C κρύψῃ. 6 εὐλογήσατε] A C εὐλογεῖτε. δικαιοσύνης] C δυνάμεως. 7 ἁμαρτωλῶν] C ἁμαρτωλῷ. 8 Ἐπιστρέψατε, usque ad τίς] C desunt. 9 τῷ βασιλεῖ] A C τὸν βασιλέα. 10 Ἱεροσολύμοις] A C δικαιοσύνῃ. 11 Ἱεροσόλυμα] A C Ἱερουσαλήμ. ἁγία] A C ἁγία. ἐπὶ] C σε ἐπί. 12 ἀγαθοῦς] C ὅτι ἀγαθός. εὐφρᾶναι] A C εὐφρᾶναι. αἰχμαλώτους] A ἐκεῖ αἰχμαλώτους. C αἰχμαλώτους σε. 14 ϗ δῶρα] A C δῶρα. 15 δώσουσι] A C αἰνέσουσί σε, ϗ δώσουσι. σοι] C deest. 17 τοῖς υἱοῖς] A C τοὺς υἱούς. 22 ἐν] C deest. αἴνεσιν] A C αἰνέσουσι.

CAP. XIV.

4 ἐξομολογεῖτε] A C ἐξομολογεῖσθαι. 5 υἱὸς] A υἱὸς τοῦ υἱοῦ. C ἐξ υἱὸς τοῦ υἱοῦ. ἐκ] A C ἀπό. 6 μᾶλλον] A ponunt ante ἔσται. 7 κατακαήσεται] A C κατακαύσεται. ϗ πάλιν] A ϗ πάλιν, καί. ἕως] C ἕως οὗ. ἐνδόξως] A C ϗ (A deest) εἰς πάσας τὰς γενεὰς τοῦ αἰῶνος οἰκοδομὴ ἔνδοξος (A οἰκοδομῇ ἐνδόξῳ.) 12 γυναῖκα] C γυνή. τὸ σκότος] A κόψος. Ἀχιάχαρον μετ' ἐποίησε] A C Ἀχιάχαρος μετ' ἐποίησε. ἐποίησεν ἐλεημοσύνην] C ἐν ἐλεημοσύνῃ ἣν. ἔπηξεν] A C ἔπηξαν. παιδία ἴδετε] A C παιδίον ἴδε & A ponit ἐλεημοσύνη post δικαιοσύνη. ϗ prius] A ϗ τί. C ϗ πῶς. τῆς κλίνης] A C τὴν κλίνην. ἔθαψαν] C ἔθαψεν. 14 ἔθαψεν] A ἔθαψαν. C ἡ μήτηρ αὐτοῦ, ἔθαψεν. αὐτοῦ posterius] A C deest. 15 ἔθαψε] C ponit post αὐτοῦ. τοὺς πενθερὸς] C θανόντας τοὺς πενθερούς. ϗ ἀπέθανεν] C ἀπέθανε δὲ ϗ αὐτός. αὐτὸν] C αὐτός.

JUDITH.

CAP. I.

1 ϗ κύκλῳ] A C κύκλῳ. ϗ εἰς] C εἰς. 5 διατάξεως] C εἰς διατάξεως] A αἱ διατάξεως. 6 ἐν τοῖς] A C πεδίον ἐν τοῖς. πεδίῳ Εἰριὼχ] A C πεδίον Ἀριώχ. ὁ βασιλεὺς] C τοῦ βασιλέως. Χελεοὺλ] A Χελοὺδ] C ... 7 δυσμαῖς, τὰς] A C δυσμαῖς, ϗ τάς. τὸν Λίβανον] A C ϗ Λίβανον. 9 ταῖς πόλεσιν] A C τὰς πόλεις. ἐπάνω] C ἐπὶ νότα. 11 πᾶσι] A C deest. ἴσος] A C εἷς. ἀνέστρεψαν ... πρὸ] A C ἀπέστρεψαν ἀπό. 12 ἐκδικήσειν] A C addunt αὐτόν. ἀνελεῖν] C ϗ ἀνελεῖν. Δαμασκηνῆς] A C Δαμασκοῦ. αὐτοῦ, ϗ πάντας] C αὐτοῦ πάντας. ἐν τῷ] C ἐπί. ϗ ἀνέτρεψε πᾶσαν τὴν δύναμιν Ἀρφαξάδ, ϗ πᾶσαν τὴν ἵππον αὐτοῦ] C desunt. ...] C ἔδωκεν. αὐτὸς] A C εἰς Νινευὴ αὐτό.

CAP. II.

1 ὀκτωκαιδεκάτῳ] A C ὀγδόῳ ϗ δεκάτῳ. 3 συνετέλεσε] A C συνετέλεσε. 5 μυριάδων δώδεκα] C χιλιάδας δώδεκα. ἐπὶ] C εἰς. τῷ ῥήματι τοῦ στόματός μου] A C ἐν τῷ ῥήματί μου. γῆν] A C μοι γῆν. ϗ τὰς ... αὐτῶν] A C ponunt αὐτῶν ante καί. 6 λελάληκα] A C ὅσα ... 7 ἐκλεκτοὺς] A C ἐπιλέκτους. 8 ϗ ἡμιόνους] A C desunt. 11 συνεξῆλθεν] A συνεξῆλθεν. C συνῆλθον. ἀπῆλθον] A C ἐξῆλθον. 13 ἐπορεύθησαν] A ἐπορεύοντο. C ἐπορεύοντο. πάντας] A C ponunt post ... Χελλαίων] C Χελλῶν. 14 διέσκαψε] A C κατέσκαψε. Ἀβρωνᾶ] A ... C Ἀρβωναΐ. 15 κατὰ] A C καί. 16 Μαδιὰν] C Μαδιάμ. ...] C ἐπορεύοντο. 18] Hic incipit cap. 3. in A. ἐπέπεσεν] A C ἔπεσεν.

CAP. III.

3 ϗ πᾶν] A C ϗ πᾶς τόπος ἡμῶν, ϗ πᾶν. σκηνῶν] A C σκηνωμάτων. 4 καθ' ὃ] C καθώς. 7 αὐτῇ] C deest. 8 ἔλαβεν] C ἔλαβον. 13 πᾶσαι ...] A C πᾶσαι deest. εἰς] A C deest. Ἐσδρηλὼν] A C Ἐσδρηλὼμ ut & cap. 4. v. 8. Δωταίας] A Ἰουδαίας] C Δωταίας.

CAP. IV.

1 σφόδρα σφόδρα] A C non repetunt. 2 ϗ τοῦ] A ϗ περὶ τοῦ. τῆς ...] A C ἐκ τῆς Ἰουδαίας. 3 Κωνὰς] A C κώμας. Βαιθωρὼν] A C ... 4 ἐτειχίσαντο] A C ἐτείχισαν. ἐν τῷ] Ald. ἦν, ἐπὶ τῷ. 8 ἐταπείνωσαν] A C ἐταπείνωσαν. ἡ] A C καί. 9 Ἰσραὴλ] A C deest. 10 κύριος] A C ὁ Θεός. εἰσῆλθεν τὴν θλίψιν αὐτῶν] C ἐκ τῆς θλίψεως αὐτῶν.

CAP. V.

3 ἀπαγγείλατε] A C ἀπαγγείλατε. ϗ τὸ] A C ϗ τί τό. ἡγούμενος] A C ὁ ἡγούμενος. 4 κατενωτίσαντο] A C κατεγνώσαντο. μοι] A C μου. ...] A C λαοῦ τούτου. 8 γονέων] C γενεῶν. 9 διεστράφησαν] C διεστράφησαν. 10 αὐτοὺς ἐν] A C αὐτοὺς, ϗ ἐν. ἐταπείνωσαν ... ἔθηκαν] A ἐταπείνωσαν. 14 ὁδὸν τοῦ] A τὸ ὄρος. C τὸ ὄρος τό. ἐξέβαλλον] A C ... τοὺς Ἐσεβωνίτας] A τοὺς Ἐσεβών. C τοῦ Ἐσεβῶν. 20 ἐκ] A C ... 24 ϗ ἐπισκεψόμεθα] A deest καί. C ἐπισκεψόμεθα. ἀναβησόμεθα, ϗ πολεμήσομεν] C ἀναβησόμεθα, ϗ πολεμήσωμεν. 25 ὀνειδισμὸν] A C ... 26] Hic incipit cap. 6. in Ald. ϗ ἐγόγγυσε] A C deest καί.

ὁ κυκλῶν τὴν σκηνὴν ϗ] A C ὁ κύκλῳ τῆς σκηνῆς. 27 ὑμῶν] A C πρόσωπον ὑμῶν. 28 κατάβρωμα πάσης τῆς στρατιᾶς] A C κατάβρωσιν πάσῃ τῇ στρατιᾷ.

CAP. VI.

1 ϗ πρὸς πάντας υἱοὺς Μωὰβ] C ponit post Ἐφραΐμ. 2 Καὶ τίς εἶ σὺ Ἀχιὼρ] A desunt. καθὼς] A deest. 3 κατακαυσομεν] A ϗ καταπατήσομεν. C καταπατήσομεν. 4 μαλακυνθήσεται] A C μαλακυνθήσονται. αὐτοῦ] A C μου. θήσουσι] A C στήσουσι. 5 ληφθήσονται] A C συλληφθήσονται. 6, 7 δούλοις, usque ad Ἀχιὼρ] A desunt. 8 ὄρους, usque ad proximum ὄρους] C desunt. διεκράτησε] A ϗ διεκράτησαν. C διεκράτησαν. 10 αὐτῷ] C ἐπ' αὐτόν. A ἐπ' αὐτῶν (αὐτόν.) ἐπὶ] A C εἰς. 11 Ἀβεὶς] A C Χάβεις. υἱὸς] A C ὁ τοῦ. 12 ὑμῶν] A C deest. 14 ἐβόησε] A C ἐβόησε τῷ Θεῷ.

CAP. VII.

1 πᾶς] A deest. 2 ἀνδρῶν πεζῶν] In A deest ἀνδρῶν. 3 Βηθθὲμ] A Βηθβαίμ. C Βημαίμ. Ἐσδρηλὼμ] A C Ἐσδραηλώμ. 4 ἐκλείξουσιν] C ἐκλείξουσιν. 5 ἀνακαύσαντες] C ἀνάψαντες. πυρὰς] A C πυράν. 6 αὐταῖς] A αὐτάς. C αὐτοῖς. 8 ἐνοικοῦσιν] A C κατοικοῦσιν. 9 ἀνὴρ] A C ὡς ἀνήρ. καταστραφήσονται] A C καταστραφήσονται. ἀπάντησιν] A C ὑπήκουσε. 10 συνέταξαν ... καθὼς] A C συνέταξε ... καθά. ἀπῆρε] A C ἀπῆραν. Χοὺς] A C Χουσί. ἐν ὄχλῳ πολλῷ, ϗ ἦσαν] A C desunt. 11 ἔμεινε] A C ἔμειναν. ἐξέλειπον] A C ἐξέλειπον. πάντα] A ϗ πάντα. ἐδίδοσαν] C ἐδίδουν. 15 ἔκλαυσε] A C ἔκλαυσε. 16 Κρεῖσσον γὰρ] C Ὅτι κρεῖσσον. διαρπαγὴν] A C addunt, ἢ ἀποθανεῖν ἐν δίψῃ (A δίψει.) 24 ἐγκατέλειψε] A καταλείψει. 25 τὰ ῥήματα] A C τὸ ῥῆμα. ἑαυτοῦ] C ἑαυτῶν. ἐξαπέστειλε] A ἐξαπέστειλαν. C ἀπέστειλαν.

CAP. VIII.

1 υἱοῦ Ἐλκία] A C addunt, υἱοῦ Ἀνανίου, υἱοῦ Γεδεὼν, υἱοῦ Ῥαφαὶν (A Ῥαφαεὶν) υἱοῦ Ἀκιθώ. υἱοῦ Χελκίου] A C desunt. Σαλαμιὴλ] A Σαμαήλ. Σαρασαδαΐ] A Σαλασαδαΐ. C Σαδαΐ. 3 τοῦ δεσμεύοντος τὸ δράγμα] A C τοὺς δεσμεύοντας τὰ δράγματα. κλίνην] A C κλίνην αὐτοῦ. ϗ ἐτελεύτησεν ἐν Βετυλούᾳ τῇ πόλει αὐτοῦ] In C desunt: In A deest αὐτοῦ. Βηλαμὼν] A C Βαλαμώ. 8 αὐτῇ] A C ἐπ' αὐτήν. 10 ἐν] A C deest. ὅρκον] A C ὅρκον τοῦτον. ἡμῶν] A ὑμῶν. 11 λείψεσθε] A C διαλείψεσθε. 12 ἡμέραις] A C ϗ πάσαις ἡμέραις. 19 ἐπιγνωμεν] A C ἔγνωμεν. ... αὐτοῦ] A C desunt. κατεστάθῃ] A C κληθήσεται. πᾶσι] A C deest. ζητήσει ... αὐτῶν] A C ἐκζητήσει ... αὐτοῦ. φόνον] A C φόβον. 21 κρέμαται] A C ἐκκρέμαται. ταῦτα πάντα] A C πάντα ταῦτα. 27 νουθέτησιν] A C νουθεσίαν. 28 ἀγαθῇ] A C ἐν ἀγαθῇ. ἐλήψεσι] A C διελείψεσι. ποιῆσαι] A C ponunt post ἐλεηθησόμεθα. 29 δεήθητι] A C addunt σύ. 33 ἐμοῦ] A C ἀπαγγέλλω.

CAP. IX.

2 μίξαν posterius] C παρθενίαν. ἢ ἠδέσαντο τὴν ἀπάτην αὐτῶν] A ᾐδέσαντο ἀπατηθέντες. C ἠδέσαντο τὴν ἀπατηθέντες. 3 θυγατέρας] A C θυγατέρας αὐτῶν. σκῦλα] A C addunt αὐτῶν. εἰσάκουσον ἐμοῦ] A C εἰσάκουσόν μου. 4 ϗ ἐμελέτησε ἃ ἐνενοήθης] A C desunt. 5 ἡ χεὶρ] A C αἱ χεῖρες. 6 ϗ ἐν γνώσει] C desunt. σοί, σὺ] A C σοῦ, σύ. θυσιαστηρίῳ σου] In A σου deest.

16 Θεὸς]

16 θεὸς] A κύριε. C κύριος. ὡς ··· ὡς] A C καὶ ··· καί. 19 πᾶν τὸ ἔθνος] A C παντὸς ἔθνους. πάσης φυλῆς ἐπίγνωσιν, τοῦ εἰδῆσαι ὅτι σὺ εἶ ὁ θεὸς] C desunt.

CAP. X.

1 ταῦτα] A deest. 2 ἐνεδιδύσκε] A C ἐνεδιδύσκετο. 3 περιεκλύσατο] A περιεχύσατο. σῶμα] C σῶμα. 5 ἐπ' αὐτῇ] A αὐτῇ. C ἐν αὐτῇ. 6 ἐξήλθοσαν] C ἐξῆλθον ὁμοῦ. 8 τελειῶσαι] C τελειῶσαι. προσεκύνησε] A C προσεκύνησαν. ἐλάλησαν] A C ἐλάλησε. 10 ἕως posterius] A ἕως οὗ. C καὶ ἕως οὗ. ἐθεώρουν] A C ἐθεώρησαν. 11 συνέλαβον] A συνεβάλλοντο. C συνελάβοντο. καὶ τοῦ πορεύῃ] C desunt. 13 ἀναγγεῖλαι] A C ἀπαγγεῖλαι. 14 καὶ κατενόησαν] In C καὶ deest. θαυμάσιον] A C θαυμασία. 16 ἀπ' αὐτῆς] C desunt. A ἐπ' αὐτῆς. 19 κατεθυρασμένων] A C κατεθυρασμένον.

CAP. XI.

1 βασιλεῖ] C τῷ βασιλεῖ & ponit post Ναβουχοδονόσορ, ut & ver. 3. 3 ζήσῃ] A σὺ ζήσῃ. 7 παρὰ] A C αὐτὸς παρά. μὴ] A καί. κατισχύει] A C γὰρ ἰσχύει. ἐπιπεσεῖται] C ἐπέπεσε. 10 γὰρ ἐξέλιπεν] A C παρεξέλιπεν. 11 διεφύλαξεν] C ἐφύλαξαν. ὡς ἀναγγείλῃ] A ἕως ἀναγγελεῖ. 13 πράγματα] A C πρᾶγμα. 14 κατὰ] C μετά. 15 ἐρεῖ] A C ἀναγγελεῖ. 16 μοι] A C ponunt ante ταῦτα. ἀπαγγέλλῃ] A C ἀπαγγέλλη. 19 ἕως ἄχρι] A desunt. καλῷ προσώπῳ] A C ἐν κάλλει προσώπου. 21 μου] A C μοι.

CAP. XII.

1 αὐτοῦ] A C ponunt ante καί. κατασκευᾶσαι] A C κατασκευασθῆναι. τοῦ οἴνου] A τὸν οἶνον. 3 ἐξοίσομεν ··· αὐτοῖς] A C ἕξομεν ··· αὐτῶν. ἔθνους] A C γένους. 6 προσέταξεν] A C ἐπέταξεν. 7 ἐν τῇ παρεμβολῇ] A C ponunt post ὕδατος. τοῦ] A ἐπὶ τοῦ. 10 χρῆσιν] A C κλῆσιν. 12 πιεῖσαι] A C πιεῖν. 14 ἀγαλλίαμα] A C εἰς ἀγαλλίαμα. 15 διαναστᾶσα] A C ἀναστᾶσα.

CAP. XIII.

1 ἀπέκλεισε] A ἀπέλυσαν. C ἀπέλυσε. 5 προσώπου] A C addunt αὐτῆς. 7 τὸ ἐπιτήδευμά μου] A C τὰ ἐπιτηδεύματά σου (C μου.) 8 αὐτοῦ prius] C deest. 10 κωνωπεῖον] A C κωνώπιον. 12 αὐτῶν] A C addunt ἐπὶ τὴν πρόσοδον. 13 Ἰσραὴλ] A Ἱερουσαλήμ. 17 αἰνεῖτε] bis tantum habetur in A. ὃς] A C ὅτι. 23 σὺ] A εἶ σύ. C σὺ εἶ.

CAP. XIV.

2 ἐξελεύσεσθε] A C ἐξελεύσεται. 3 τὴν παρεμβολὴν] A C τὰς παρεμβολάς. 4 συνδραμοῦντας] A C δραμοῦντας. 6 ἀποστείλαντα] A ἀποστείλαντα. 31 φωνῇ μεγάλῃ] C ponit ante ἠλάλαξεν. 6 πρὸς] A C εἰς. 7 Ἰσραὴλ] A C deest. σπείρας] A C σπεῖραν. 13 αὐλαίας] A C αὐλαίας. ὑπενοεῖτο] A C ὑπενόει. 16 κράζων] A C καὶ ἐβόησε. ἠθέτησαν] A C ἠθετήκασιν. 17 τοὺς χιτῶνας, &c.] C διέρρηξαν εὐθὺς τοὺς χιτῶνας αὐτῶν.

CAP. XV.

1 ἐπέπεσεν] C ἔπεσεν. 2 τοῦ πλησίον ἔτι] C ἔτι τοῦ πλησίον αὐτοῦ. ἐκχυθέντες] A ἐκλυθέντες. καὶ ἐστράτευσαν] In A C καὶ deest. 5 ἀπέστειλεν] A C ἐξαπέστειλεν. 5 Χωβαὶ καὶ Χωλὰ] A C Βηβαὶ καὶ Χωβαὶ καὶ Κωλά. 6 ἐπίπτον] A C ἔπιπτον. γεγονότα] A C γινόμενα. 7 ἐπεκρατήσαν] A C ἐκρατήσαν. 8 ἐπαύλεις] A C αἱ πόλεις. 9 θεάσασθαι] A C θεάσασθαι. 10 πάντες] A C deest. 11 Ἐποίησας] C Ὅτι ἐποίησας. εὐδοκήσει] A C εὐδόκησεν. 13 πᾶς] A C deest. 14 ταῖς γυναιξὶ] A C καὶ ταῖς γυναιξί. αὕτη καὶ αἱ] A αὐτῇ καὶ οἱ. C αὐτῇ καὶ τῇ. παντὸς] A C ἔμπροσθεν παντός. ἐνωπλισμένοι] C ἐνωπλισμένος. 1] ὑπεφώνει] A C ὑπερεφώνει & C ponit post λαός.

CAP. XVI.

2 ᾄσατε τῷ κυρίῳ μου ἐν κυμβάλοις] C desunt. ψαλμὸν καινὸν, ὑψοῦτε] A ψαλμὸν, καὶ αἶνον ὑψοῦτε. C ψαλμὸς καὶ αἶνον, ὑψοῦτε. 3 κύριος] A C deest. 5 ἐνέφραξε] A C ἔφραξε. 6 μου θήσειν] In A C μου deest. 7 Κύριος] C Καὶ κύριος. 8 ὑπέπεσεν] A C ἔπεσεν. αὐτῶν] A C deest. 9 ποιούντων] A ποιούντων. C πονούντων. 12 θράσος] A C θάρσος. 13 ἐφοβήθησαν] A C ἐβόησαν. 14 κυρίου] A C κυρίου θεοῦ. 15 θεῷ μου ὕμνον] A κυρίῳ ὕμνον καὶ αἶνον. C κυρίῳ ὕμνον καινόν. 18 σαλευθήσεται] A C σαλευθήσονται. 22 ἤλθοσαν] A C εἰσῆλθον. θεῷ] A C κυρίῳ. 23 αὕτη ἐκ] A αὕτη ἀπό. C ἀπό. 24 ἐν] C εἰς. 26 ἡμέρας posterius] A C ὥρας. 27 ἦν] A C ponunt post προβαίνουσα. 28 ἔτη] A C ponunt post πέντε. 29 καὶ διεῖλε] C διεῖλε αὐτῆς] C αὐτῇ. 30 καὶ μετὰ] In A καὶ deest.

E S T H E R.

Hunc Librum Ald. dividit in cap. 55. & ponit ante Tobit, & Judith.

CAP. I.

Ἔτους δευτέρου, usque ad καὶ ἐγένετο μετά, paulo ante versum primum] Desunt in Comp. sed habentur in cap. 11. a vers. 2. & cap. 12. βασιλεύοντος] C deest. θεραπεύων] C A θεραπευτὴς ὤν. φωναὶ, καὶ θόρυβος] C A φωνὴ θορύβου. τάραχος] A καὶ τάραχος. καὶ τί] A καί. βεβούλευται] C βεβούλευται. εἶχεν αὐτὸ] C A εἶχε τὸ ἐνύπνιον τοῦτο. συνέχως] C A συνέχως αὐτοῦ. τούτων] C deest. τούτων] C A τούτου. Μαρδοχαίῳ] C Μαρδοχαῖον. καὶ ἐγένετο] Hic incipit cap. 2. in Ald. μετὰ τοὺς λόγους τούτους] C desunt. 1 Ἐν αὐταῖς] A C Ἐν δὲ ταύταις. 4 τοῦ πλούτου] A C desunt. ἐν ἡμέραις] A C ἐπὶ ἡμέρας. 6 κύκλῳ ῥόδα πεπασμένα] C desunt. 7 καὶ ἀνθράκινον, usque ad οἶνος] C desunt. 10 Βαζὰν, usque ad τοῖς ἑπτὰ] C Βαζαθὰ, καὶ Χαρβωνὰ, Βαγαθὰ, καὶ Ἀβαγαθὰ, καὶ Ζηθὰρ, καὶ Χαρκάς. τοῖς διακόνοις] A C desunt. 11 αὐτῇ] A αὐτοῖς. αὐτὴν] A C αὐτὴν πᾶσι. καὶ] A deest. 12 Ἀσὶν] C Ἀσὶ, & v. 13. 13 αὐτοῦ] A ἑαυτοῦ. 14 Ἀρκεσαῖος, καὶ Σαρσαθαῖος, καὶ Μαλησεὰρ, οἱ] C Καρσενὰ, καὶ Σηθὰρ, καὶ Ἀδμαθὰ, καὶ Θαρσὶς, καὶ Μέρες, καὶ Μαρσενὰ, καὶ Μεμουχὰν, ἑπτά. 17 Μουχαῖος] C Μεμουχάν. καὶ τοὺς] A C καὶ πρὸς τούς. ἀντειπεν] A C ἐπεδιηγήσατο. 22 Μουχαῖος] C Μεμουχά.

CAP. II.

1 οὐκ ἔτι] C desunt. οἷα] A C ὅσα. 5 Ἰαΐρου] A Ἀΐρου. C Ἰαείρου. 7 Ἀμιναδὰβ] C deest. 8 Γαὶ prius] A deest. C Ἀγαί. 9 ἀποδεδειγμένα] A C ἀποδεδειγμένας. 10 ἀπαγγεῖλαι] A C ἀναγγεῖλαι. 12 δὲ] C γάρ. μῆνας ἓξ ἀρωματισμοῖς (A C ἀρωματισμοῖς) σμυρνίνῳ ἐλαίῳ] A C ponunt post γυναικῶν. 13 εἰσπορεύεται] A C εἰσπορεύονται. παραδώσει] A C παραδώσειν. 15 Ἀμιναδὰβ] C Ἀβιχαΐλ. ἐνετείλατο] A C ἐνετείλατο αὐτῇ. 16 Ἀδὰρ] C Τηβήθ. 21 βασιλέως] C βασιλέως, καί. 22 Ἐσθὴρ] C αὐτὸν τῇ Ἐσθήρ. 23 προσέταξεν] A C ἐπέταξεν. καταχωρίσαι] C καταγράψαι.

CAP. III. In Ald. VI.

1 δὲ] C deest. Βουγαῖον] C Οὐγαῖον. 4 αὐτῶν] C αὐτοῖς. 8 διεσπαρμένον] A διεσπαρμένον. τῶν δὲ νόμων] C τὸν δὲ νόμον. 10 τῶν γεγραμμένων] A τὸ γεγραμμένον. C τὰ γεγραμμένα. 11 βούλει] C ἂν θέλῃς. 12 ἕως] C deest. 13 τῆς δὲ ἐπιστολῆς ἐστι τὸ, &c. usque ad vers. 14] Desunt in Comp. sed habentur cap. 13. & versu ultimo cap. 12. ἤμερον] C A ἤρεμον. διενέγκας] A διαπρέψας. C διαπρέψας. καταστῆσαι] C καταλείπεσθαι. τόδε] C ὡς τόδε. παρ' ἡμῖν] C πρὸς ἡμᾶς. ὁλοῤῥιζεὶ] C ὁλοῤῥίζως. ἡμῶν] C ἡμῖν. 14 τοῖς ἔθνεσιν] A C desunt.

CAP. IV. In Ald. X.

5 Ἡ δὲ] A Καὶ ἡ. 9 Ἀχραθαῖος] C Ἀθὰχ, & vers. 10. atque ita semper. αὐτῇ] A C Ἐσθήρ. 11 ᾧ] A C ᾧ ἐάν. 14 ἄλλοθεν] A C ἀλλαχόθεν. οἶδεν] C οἶδεν. 16 νύκτα] A καὶ νύκτα. δὲ] A deest. καὶ ἐδεήθη κυρίου, usque ad finem capitis] Desunt in Comp. sed habentur cap. 13. a vers. 5. usque ad finem, & cap. 14. πάντων κρατῶν] A παντοκράτωρ. τὸ πᾶν] A τοῦτο πᾶν. ὁ θεὸς Ἀβραὰμ] A desunt. καὶ στέφανον] A στέφανον. ὑμνοῦμεν] A ὑμνήσωμεν. θάνατος αὐτῶν] A θάνατος. κόσμου] A deest. χεῖρας τῶν ἐχθρῶν] A χεῖρας τοῖς ἐχθροῖς. ἔδωκαν] A ἔδωκας.

CAP. V. In Ald. XX.

1 ἐγενήθη] C ἐγένετο. ὡς ἐπαύσατο, usque ad versum secundum] Desunt in Comp. sed habentur cap. 15. τῆς θεραπείας] C τοῦ πένθους. θεὸν] C deest. κατίσχυσεν] A καὶ κατίσχυσεν. κατεπίκυψεν] C A κατέκυψεν. προπορευομένης] A προπορευομένη. θρόνου αὐτοῦ] C θρόνου. 2 Καὶ ἄρας τὴν] pro hoc versu Comp. habet, ἐνεδύσατο ἡ Ἐσθὴρ βασιλικοῖς, καὶ ἔστη ἐν αὐλῇ τοῦ οἴκου βασιλέως τῇ ἐσωτέρᾳ ἐξεναντίας τῆς βασιλικῆς τοῦ βασιλέως. ὁ δὲ βασιλεὺς ἐκάθητο ἐν θρόνῳ τῆς βασιλείας ἐν τῷ οἴκῳ βασιλικῷ ἐξεναντίας τῆς θύρας τοῦ οἴκου. Ὡς δὲ εἶδεν ὁ βασιλεὺς Ἐσθὴρ τὴν βασίλισσαν ἑσταμένην ἐν τῇ αὐλῇ, εὗρε δὲ χάριν ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ, καὶ ἐξέτεινεν ὁ βασιλεὺς τῇ Ἐσθὴρ τὴν ῥάβδον τὴν χρυσῆν τὴν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ προσῆλθεν ἡ Ἐσθὴρ καὶ ἥψατο τῆς ἄκρας τῆς ῥάβδου. Sed eadem cum Rom. habet cap. 15. ἐκλύσεως] A C ἐκλύσεως αὐτῆς. 3 καὶ ἔσται] C ἔσται. 4 καὶ αὐτὸς] A C καὶ ὁ βασιλεύς. 5 ἐποίησεν] A C ἐποίησεν. 6 ἐστι] A C ἐστί σοι. ἔσται] A C ἔσται σοι. 7 ἀξίωμα] A C ἀξίωμά μου. 8 ἐπὶ] A ἐπί. 9 ὑπερχαρὴς] C ὑπερχαρής. 12 κέκλημαι] A C κέκληκέ με. 14 ἡτοιμάσθη] A C ἡτοίμασε.

CAP. VI. In Ald. XXXII.

1 ἀπὸ] A deest. 2 ἀπήγγειλε] C ἀπήγγειλε. 4 Ἀμὰν posterius] A C deest. ἐπὶ] A C ἐν. 6 ἑαυτῷ] A αὐτῷ. 6 δοξάζει] A δοξάσαι. 10 θεραπεύοντι] C θεράποντι. ὢν] C ὄν. 11 ὃν] A deest. 12 ὑπέστρεψεν] C ἀπέστρεψεν. 13 ἤρξαι] A ἤρξω. C καὶ ἤρξω. καὶ ἀ] C οὐ.

CAP. VII.

2 δὲ] A deest. 3 λαὸς] A λόγος. 4 γὰρ] C deest. παρήκουσε] A παρῆκας. C παρήκουσας. 7 ἀπὸ] A C ἐκ. παρῃτεῖτο] A C παρῄτει, καὶ ἠτεῖτο. ἑαυτὸν] A αὐτόν. 9 Βουγαθὰν] C ὁ Χαρβωνά. συνέχων] A C συνέχων, εὗρε δὲ ἐγνώκει οὗτος τὸ ξύλον ἰδὼν τοῦ σταυροῦ ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Ἀμὰν, ὅτε ἐκάλει αὐτὸν ἐπὶ τὸ δεῖπνον τῶν βασιλέων, καὶ περὶ τούτου πυθόμενος ἔγνω παρ' ἑνὸς τῶν παίδων τὸ κατασκευαζόμενον. πρὸς τὸν] C καὶ ἰδοὺ αὐτόν. ξύλον posterius] A C deest. αὐτοῦ] A αὐτό. C αὐτῷ. 10 ὁ βασιλεὺς] C ponit post ἐκόπασε. τοῦ θυμοῦ] A C ἀπὸ τοῦ θυμοῦ.

CAP. VIII.

1 ὑπῆρχεν] A ὑπάρχει. ὑπὸ] A C παρά. 2 αὐτὸν] A C deest. 3 πρὸς τοὺς] A C ἐπὶ τούς. 4 δὲ] A deest. ἐξηγέρθη δὲ] C καὶ ἐξηγέρθη. 5 ὑπὸ] A C ἀπό. 9 Νισὰν] A Νισά. 11 χρῆσθαι] A C χρῆσθαι αὐτῶν, ὡς] C αὐτῆς, ὡς. 12 ὧν ἐστιν ἀντίγραφον τῆς ἐπιστολῆς τὰ ὑπογεγραμμένα] C desunt. βασιλεὺς μέγας, usque ad τὰ δὲ ἀντίγραφα ἐκτιθέσθω paulo ante finem capitis, habentur in Comp. cap. 16. ὑπογεγραμμένα] A γεγραμμένα. σατραπείαις] A C σατράπαις. ἀνάξια] C ἀνάξιοι. τὸ τὴν] A ὥστε τήν. διαπαντὸς] A διὰ πάντων. ποιήσετε μὴ] A ποιήσητε μή. 13] ὁ τὰ πάντα] A ἅπαντα.

CAP. XI. In Ald. L.

Comp. quatuor priores versus hujus capitis adjungit præcedenti. 16] οὐ ἂν ἐξετέθη τὸ πρόσταγμα] A C desunt. 1 ὑπὸ] A C παρά. Ἐν] C Καὶ ἐν. ἐνέκειτο] A C ἐπέκειτο. 7 Φαρσαννὲς] A Φαρσὰν Νεσταὶν. C Φαρσανδαθά. Φασγὰ] C Ἀσφαθά. 8 Βαρσὰ, καὶ Σαρβακὰ] C Ἀδαλιά, καὶ Ἀειδαθά. 9 Καὶ, usque ad τοὺς δέκα] C Καὶ Φαρμαθὰ, καὶ Ἀρισαὶ, καὶ Ἀειδαὶ, καὶ Βαιζαθὰ, καί. 10 διήρπασαν] C οὐ διήρπασαν. 12 τῇ πόλει] A C ἐν τῇ πόλει & ponunt post πεντακοσίους. οἴει] C οἴει ὅτι. 14 ... A C ὁ βασιλεὺς οὕτως. τοῖς Ἰουδαίοις] C τοὺς Ἰουδαίους. 16 οἱ ἐν] A C τῶν ἐν. πολεμίων] A C πολέμων. μυρίους] C μυριάδας ἑπτά. 18 καὶ κατεπαύσαντο] C ἀνεπαύσαντο. 19 πλησίον] A C πλησίον· οἱ δὲ κατοικοῦντες ἐν ταῖς μητροπόλεσι, καὶ τὴν πεντεκαιδεκάτην ἡμέραν τοῦ Ἀδὰρ ἐν εὐφροσύνῃ) ἄγουσιν, ἐξαποστέλλοντες μερίδας τοῖς πλησίον. 22 ἀγαθὰς] C εἰς ἀγαθάς. 24 αὐτοὺς] A αὐτοῖς. 26 Φρουραὶ] C Φουρίμ, bis & versu 29. 27 διὰ ταῦτα] C δι' αὐτήν. δὲ] A deest. αἱ δὲ ἡμέραι αὗται, usque ad finem versus] C desunt. 28 τῶν Φρουραὶ] C desunt. τῆς ... A C ἕως. 29 Ἀμιναδὰβ] C Ἀβιχαΐλ. 31 ἑαυτῶν] C ἑαυτοῖς. τῆς ... νηστείας] C τὴν νηστείαν.

CAP. X. in Ald. LIV.

3 Ὁ δὲ] A C Ὅ, τι. αὐτοῦ] A C αὐτῶν. 6 ἡ] C deest. 11 ... posterius] C deest. καὶ πᾶσι] A C ἐν πᾶσι. 13 καὶ τῇ πεντεκαιδεκάτῃ ... desunt. μηνὸς] A C αὐτοῦ μηνός. καὶ εὐφροσύνης] A μετ' εὐφροσύνης. ... ἐξελ] A C deest. Ἔτους] Hic incipit cap. 55 in Ald. in Comp. autem cap. 11. τῶν Φρουραὶ] C Φουρίμ.

Job.

J O B.

CAP. I.

1 χώρᾳ τῇ Αὐσίτιδι, ᾧ ὄνομα Ἰὼβ] C γῇ Οὒς, Ἰὼβ ὄνομα αὐτῷ. ἀληθινὸς] A ponit post δίκαιος. ἄμεμπτος] C ἄμωμος ἀνήρ. δίκαιος, θεοσεβὴς] C ἁπλοῦς, ϗ εὐθὺς, φοβούμενος τὸν θεόν. 3 θήλειαι ὄνοι] A ϗ θήλειαι ὄνοι. C ϗ ὄνοι θήλειαι. αὐτῷ] A ἐν αὐτῷ. εὐγενὴς] C μέγας. 4 ἐποιοῦσαν] A C ἐποιοῦσαν. καθ' ἑκάστην] C ἕκαστος τὴν ἑαυτοῦ. 5 προσέφερεν] C ... ϗ μόσχον, usque ad ἔλεγε] C desunt. μήποτε, usque ad ἔπος] ... μήποτε ἥμαρτον, ϗ εὐλόγησαν θεὸν ἐπὶ καρδίας αὐτῶν οἱ υἱοί μου. ὅσω] A ... ἡμέρας] C ἡμέρας αὐτῶν. 6 ὡς] A deest. ἄγγελοι] C υἱοί. ἐνώπιον] A ἔναντι. μετ' αὐτῶν] C ἐν μέσῳ αὐτῶν. 7 ὁ διάβολος] A deest. 8 τῇ] C ὅσω τῇ. παιδὸς] A C θεράποντος. κατ' αὐτὸν] A καθ' ... & ponit post γῆς. C αὐτῷ ὅμοιος τῶν. ἀληθινὸς] A δίκαιος, ἀληθινός. C ἀνὴρ ἁπλοῦς, ϗ εὐθύς. θεοσεβὴς] C καὶ φοβούμενος τὸν θεόν. 9 ...] A deest. ἐναντίον] C ἔναντι. σέβεται] A C φοβεῖται. τὸν κύριον] ... C τὸν θεόν. 10 Οὐ] C Οὐχί. τὰ ἔξω] A ponit post αὐτοῦ. τὰ ἔ... A C desunt. αὐτοῦ] C αὐτῷ. τὶ δὲ] C τί. 11 ἢ μὴν] C εἰ μή. ... εὐλογήσει] A C σου εὐλογήσει σε. 12 πρὸς τῷ] A ἀπὸ προσώπου. 15 ... οἱ αἰχμαλωτεύοντες] C ἐπῆλθον Σαβὰ, καί. ἐν μαχαίραις] A ἐν ... μαχαίρας. 16 ἄγγελος] C deest. ϗ εἶπε] A defunt. πῦρ] C πῦρ ... τοῦ θεοῦ. οὐρανοῦ] A οὐρανοῦ ἐπὶ τὴν γῆν. κατέκαυσε] C ἀπέκαυσε. ... δὲ] A C ϗ σωθείς. 17 ϗ εἶπε] A ϗ λέγει αὐτῷ· & ponit post ... ἐποίησαν ἡμῖν] C Χαλδαῖοι ἐπέθηκαν. κεφαλὰς τρεῖς] A ἀρχὰς τρεῖς. C τρεῖς ἀρχάς. 18 λέγων τῷ Ἰὼβ] A πρὸς Ἰὼβ λέγων. πρὸς τῷ] ... τοῦ υἱοῦ σου. 19 πνεῦμα μέγα] C ἄνεμος μέγας. ἐπῆλθεν ἐκ] A ... ἐτύθην δὲ] A καὶ ἐσώθην. 20 ἀναστὰς Ἰὼβ] A ἀκούσας Ἰὼβ ἀ... ἔῤῥηξε] A C διέῤῥηξε. κεφαλῆς] A C κεφαλῆς αὐτοῦ. προσεκύνησε] ... προσεκύνησε τῷ κυρίῳ. 21 ἐγένετο] A C καὶ ἐγένετο. εὐλογημένον] A ... εὐλογημένον εἰς τοὺς αἰῶνας. 22 πᾶσι] C deest. οὐδὲν] A οὐχ. ἐναντίον τοῦ ...] A οὐδὲ ἐν τοῖς χείλεσιν αὐτοῦ. C τοῖς χείλεσιν ἔναντι τοῦ κυρίου.

CAP. II.

1 ἄγγελοι] C υἱοί. ἔναντι] A C ἐναντίον τοῦ. ἐναντίον τοῦ] C ἔναντι. ... εἶπε] A εἶπε δέ. ἐνώπιον] A C ἐναντίον. 3 ὅ] A deest. & verf. 4. ...] A deest. ἄκακος] A ὅμοιος αὐτῷ, ἄκακος. 4 ὅσα] A C ϗ (A deest ...) ... ἐκτίσει] C δώσει. 5 ἀποστείλας] C ἀπόστειλον. ἅψαι] C ... ἢ μὴν] C εἰ μή. σε] C deest. 6 διαφύλαξον] C φύλαξον. 7 ... δὲ] A Καὶ ἐξῆλθε δέ. C Καὶ ἐξῆλθεν. ἀπὸ τοῦ] A ἀπὸ τοῦ προσώπου ... 8 ἔλαβεν] C ἔλαβεν ἑαυτῷ. ϗ, usque ad finem versus] C καὶ ... ἐκάθητο ἐκτὸς τῆς πόλεως. 9 Χρόνου δὲ πολλοῦ προβεβηκότος] C de... εἶπεν] C Καὶ εἶπεν. λέγων, Ἰδοὺ usque ad ἀλλὰ εἶπον. πλανωμένη] ... τόπου] A τόπου περιερχομένη. εἰς κύριον] A πρὸς κύριον. C ... θεόν. 10 εἶπεν αὐτῇ] C αὐτῇ εἶπεν. ὥσπερ] A C ἵνατί ὥσπερ. ... C ponit post τόπους. 11 πρὸς αὐτὸν] C τοῦ παρακαλέσαι αὐτόν. Βαλδὰδ] C καὶ Βελδάδ. 12 γῆν] A γῆν ἐπὶ τὰς κεφαλάς. 13 ἐλάλησεν] A ... λόγον. C ἐλάλησε πρὸς αὐτὸν λόγον.

CAP. III.

1 Μετὰ] C Καὶ μετά. Hic Ald. habet, Α' ΠΡΟ'Σ ΤΟΥ'Σ ΦΙ'ΛΟΥΣ ΔΙΑ'ΛΕΞΙΣ. Μετά. 3 ᾗ] C ἐν ᾗ. 5 καταπλαγείη] C ϗ ταραχθείη. ... A C ἡμέρα ἐκείνη. 6 εἰς posterius] A deest. 8 ὁ μέλλων τὸ μέγα κῆτος χειρώσασθαι] C οἱ μέλλοντες διεγείρειν τὸν Λεβιαθάν. 9 σκοτωθείη] C σκοτωθείη. ὑπομείναι] A C ϗ μὴ ὑπομείναι. 10 ἂν] C deest. 17 ἐξέκαυσαν] A ἐξεκαύθησαν. C ἔπαυσαν. 18 αἰώνιοι] C δεδεμένοι. 19 ...] C οἱ δεδεμένοι. 23 ἀνάπαυμα] A C ἀνάπαυσις. συνέκλεισε] C Οὗ ἡ ὁδὸς ἀπεκρύβη, συνέκλεισε. 24 ἥκει] A μοι ἥκει. C ἥκει μοι. δακρύω, usque ad finem versus] C ϗ χυθήσονται, ὡς ὕδατα, βρυχήματα.

CAP. IV.

2 Μὴ πολλάκις σοι λελάληται ἐν κόπῳ] C Εἰ ληψόμεθα λαλῆσαι πρὸς σὲ, κοπάσεις. 6 ...] C σὺ δέ. 7 ὢν] C ponit ante καθαρός. 11 μυρμηκολέων] A μυρμηκολέων. βορὰν] C θήραν. δὲ] C deest. 12 Εἰ, usque ad πότερον] C ... ἐλαλήθη λαθραίως ἐν κλοπῇ. 13 Φόβῳ δὲ ϗ ἤχῳ νυκτερινῇ] C ... ἀφ' ὁραμάτων μου νυκτερινοῦ. A Φόβος δὲ καὶ ἦχος νυκτερινή. ... μοι] C δέ μοι. διέσεισε] C συνέσεισε. 21 μέχρι] C ἕως. 22 Ἐνεφύσησε γὰρ αὐτοῖς, ϗ ἐξηράνθησαν] C συνεξῆρε τὸ ὑπόλειμμα αὐτῶν ἐν αὐτοῖς. ...] C αὐτοῖς.

CAP. V.

Ald. hoc caput adjungit præcedenti.

1 ...] A C τίς σοι. 3 ῥίζαν] C ῥίζας. ἀλλ', usque ad finem versus] ... ϗ κατεβρώθη ἡ εὐπρέπεια αὐτῶν παραχρῆμα. 4 κολαβρισθείησαν δὲ] ... ἐπισκεψθήσονται. 5 συνήγαγον] A C ἐθέρισαν. δίκαιοι ἔδονται] C ... φάγονται. ἐκ κακῶν ἐκ (A deest) ἐξαίρετοι ἔσονται] C πρὸς ἐνόπλων ... 7 γυπὸς] C ἀετοῦ. 8 ἐγὼ] C ϗ ἐγώ. κυρίου, κύριον ὅ] A ... θεοῦ. 12 Διαλλάσσοντα] C Διασκεδάζοντα. 16 ἀδυνάτῳ] C πτωχῷ. 21 φοβηθῇς] C φοβηθήσῃ. 22 μὴ φοβηθῇς] C φοβηθήσῃ. A μὴ φοβηθῇς, ὅτι μετὰ τῶν λίθων τοῦ ἀγροῦ ἡ διαθήκη σου, καὶ τὰ θηρία τοῦ ἀγροῦ ... σοι. 24 ἡ δὲ δίαιτα τῆς σκηνῆς σου] C καὶ ἐπισκέψει ὡραιότητα ..., καί. 25 τέκνα] C ἔκγονα. 27 εἰ] A deest.

CAP. VI. In Ald. V.

3 ἀλλ' ὡς ἔοικε] C ἐπὶ τούτῳ. ἐστὶ φαῦλα] C καταπεπτώκασι. 4 κυρίου] ... C τοῦ ἱκανοῦ. 7 μου ἡ ὀργὴ] A C ἡ ψυχή· & C ponit post γάρ. 8 ἔλθοι] C ἔλθῃ. 9 με prius] C deest. 11 τίς μου] C ἢ τίς μου. 13 ἄπεστιν] C ἀπέστη. 15 ἐγγύτατοι] C ἀδελφοί. 16 ... C ... 17 τακεῖσα] C τακείς. ὅπερ] C ὅπου. 26 ῥήμασί με] A ... ῥήματά μου. 28 πρόσωπα] A πρόσωπον. 29 ϗ πάλιν τῷ δικαίῳ συνέρχεσθε] A defunt. 30 Οὐ γάρ ἐστιν ἐν γλώσσῃ μου ἄδικον] A defunt. ἢ ... ὅ] A ... C ἢ οὐχὶ ὁ.

CAP. VII.

Sed Ald. hoc caput adjungit præcedenti.

3 ὅ] A deest. 9 οὐκ ἔτι] C οὐκ ἔτι οὐ. 10 Οὐδ' οὐ μὴ ἐπιστρέψῃ εἰς ...] C ponit post αὐτοῦ. οὐδ' οὐ] C οὐδέ. 11 ὢν] C ὢν τοῦ πνεύματός μου. πικρίαν] C πικρία. 19 μου] A C μου ἐν ὀδύνῃ. 20 δύνήσομαι] C δύναμαί σοι. 21 Διατί] C Καὶ διατί.

CAP. VIII. In Ald. VI.

10 ἀναγγελοῦσι] A ἀναγγελοῦσί σοι. 12 ξηραίνεται] A C ξηρανθήσεται. 14 ἀράχνη] C ὡς ἀράχνη. 15 ἐπιλαβομένου] C περιδραξαμένου.

CAP. IX. In Ald. VII.

4 ὑπέμεινεν] C ϗ ὑγίανεν. 5 ὁ posterius] C καί. 9 ταμεῖα] A ταμίαν. C ταμεῖα. 12 ἀποστρέψει] C ἐπιστρέψει. 13 Αὐτὸς γὰρ ἀπέστραπται ὀργήν] C Ὁ θεὸς οὐ ἀναπόστρεπτος ἡ ὀργή. αὐτοῦ] C αὐτοῦ δέ. 14 ἦ] C deest. 15 Ἐὰν] C Ἐάν τε. ὢ δίκαιος] A δίκαιος ὤν. C δίκαιος ὦ. 16 Ἐάν τε] C Ἐὰν δέ. μὴ] C deest. τῆς φωνῆς] C desunt. 19 κρίμασι] C κρίματι. 20 ἐάν τε] C ἐὰν δέ. 21 πλὴν ἀφαιρεῖται] C πλὴν ὅτι ἀφῄρηται. 24 ἐστι] C deest. 29 διατί ἐκ ἀπέθανον] C εἰς τί τοῦτο μάτην κοπιῶ. 31 στολὴ] A στολή μου. 33 Εἴθε] C Εἴη. 35 οὕτω] C οὕτως.

CAP. X.

Sed Ald. hoc caput adjungit præcedenti.

1 αὐτὸν] C ἐμαυτόν. πικρία] A πικρίαν. μου] C deest. 3 ἀδικήσω] C συκοφαντήσω. 9 Μνήσθητι] A Μνήσθητι δέ. 10 ἐτύρωσας] A ἔπηξας. 11 δὲ] C deest. με ἐνεῖρας] C συνύφανας. 13 ὅτι] A deest. οὐθὲν] C οὐδέν. 15 ἀσεβὴς ὦ] C ἀσεβὴς ὦ. ἐάν ὅ] A ἐάν τε. ἀνακύψαι] C αἴρει κεφαλήν. 21 προελθεῖν] A ἀπελθεῖν.

CAP. XI. In Ald. VIII.

1 Σωφὰρ] A Σοφάρ. 2 λέγων] A λαλῶν. εἶναι δίκαιος] A C δίκαιος εἶναι. 3 ἀντικεινόμενος] C ἀνταποκρινόμενος. 4 ϗ] A deest. 5 ἀνοίξει] A διανοῖξαι. 6 δύναμιν] C ἀπόῤῥητα. τῶν] C τῷ. 12 νήχεται] C θρασύνεται. 14 ἀπὸ σοῦ] C desunt. 16 ποθήσῃ] C φοβηθήσῃ. 19 λιτανεύσουσι] A βοηθήσονται.

CAP. XII. In Ald. IX.

1 Ὑπολαβὼν] A ΠΡΟ'Σ ΤΟΥ'Σ ΦΙ'ΛΟΥΣ ΔΙΑ'ΛΕΞΙΣ. Ὑπολαβών. 5 ἄλλων] A ἄλλοις. C ἄλλου. 6 ὡς] C πῶς. 7 δὴ] C deest. ἐρώτησον] A ἐπερώτησον. πετεινὰ δὲ] C ἢ πετεινά. ἀπαγγείλωσι] C ἀναγγείλωσι. 8 γῇ] C δὲ γῇ. 18 θρόνοις] A θρόνων. ζώνη] C ζώνην. ἐν ὁδῷ] C ὁδῷ.

CAP. XIII.

Sed Ald. hoc caput adjungit præcedenti.

1 ἑώρακε] A πεθεώρηκε. μου τὸ οὖς] C τὸ οὖς μου. 4 ἰαταὶ] A ἰαταί. 5 σοφία] A σοφίαν. C εἰς σοφίαν. 6 δὲ prius] C deest. 7 ἐκ ἔναντι] A ἐκ ἀπέναντι. C ἐκ κατέναντι. 9 γὰρ] C γε. ἐὰν] A deest. 10 θαυμάσεσθε] A C θαυμάσετε. 12 Ἴσα] A C Ἴσον. δὲ] A deest. 13 καλύψω] A παύσω. 17 Ἀκούσατε, ἀκούσατε] A Ἀκούσατε. 23 μου prius] C deest.

CAP. *XIV.

Ald. hoc etiam caput adjungit præcedenti.

3 ἐν κρίματι] C ponit post σοῦ. 5 παρ' αὐτοῦ] C παρὰ σοί. 7 ἐκκοπῇ] C κοπῇ. 8 ἐν δὲ] A ἐὰν δέ. 12 οὐ μὴ] C οὐ μή.

CAP. XV. In Ald. X.

2 πνεῦμα] C πνεύματος. 3 ϗ ἐν] C ἐν. 4 ἔναντι] C ἐναντίον. 5 εἰ] A ἐν. οὐδὲ] C οὐ. 6 καταμαρτυρήσουσι] A C καταμαρτυρήσουσιν. 8 *Η] C deest. ἢ συμβούλῳ σοι ἐχρήσατο ὁ θεὸς] C desunt. 9 οὐ] A C οὐχί. 13 ἔναντι] C ἐναντίον. 19 Αὐτοῖς] C Αὐτοῖς δέ. ἐπῆλθεν] C ἦλθεν. 25 ἦρκεν] C ἦρε. κυρίου posterius] A θεοῦ. C deest. 26 νώτῳ] A νώτῳ αὐτοῦ. 27 ἐν στέατι αὐτοῦ] A desunt. 28 εἰς] C deest. 29 τὴν γῆν] C γῆς. 32 πυκάσῃ] C εὐθαλήσῃ. 33 Τρυγηθείη] C Τρωγηθείη. ὡς] A C ὥσπερ. 34 οἴκοις] A κατ' οἴκοις.

CAP. XVI. In Ald. XI.

5 κινήσω δὲ καθ' ὑμῶν κεφαλήν] C καὶ ἐκίνησα ἂν ἐφ' ὑμῶν σὺν πένθει τὴν κεφαλήν μου. 8 ἐπελάβου] C ἐπελάβετο. 9 ἐμήνισε] A C ἐμηνίσθην. 10 ἔπεσαν] C ἐπέπεσαν. 11 ὀξεῖ ἔπαισε] A ὀξέι ἐπέπεσε. εἰς] C ἐπί. ἐμοὶ] A ἐμέ. 15 μου] μοί. μου] C ἐμέ. 16 βύρσης] C βύρσῃ. 17 σκιὰ] C σκιὰ θανάτου. 18 ἦν] A deest. 19 ἐφ'] A deest. 22 ἔναντι] C ἐναντίον. 23 προβήσομαι] C πορεύομαι.

CAP. XVII.

Sed Ald. hoc caput adjungit præcedenti.

2 ποιήσας] A C ποιήσω. 5 ἐφ'] C μου ἐφ'. 7 τούτῳ] A C τούτοις. 11 βρόμῳ] A δρόμῳ. 13 Ἐὰν] A Καὶ ἐάν. 14 ἐπικαλεσάμην] A προσεκαλεσάμην. μου, ϗ] C μου εἶναι, καί. 15 μου ἔτι] A μοι ἔτι. C μου. 16 καταβήσονται] C καταβήσεται.

CAP. XVIII. In Ald. XII.

3 ὅ] C deest. 6 αὐτοῦ] αὐτοῖς. 8 Ἐμβέβληται] C Ἐμβληθείη. 10 ἐν] C δὲ ἐν. τρίβων] A C τρίβων. 12 πόδας] A πόδας. 13 αὐτοῦ prius] A C δὲ αὐτοῦ. 15 θείῳ] A C ἐν θείῳ. 17 ὑπάρξει] A ὑπάρχει. 18 σκότος] C σκότος, ϗ ἀπὸ τῆς οἰκουμένης μετῴκισεν αὐτόν.

CAP. XIX. In Ald. XIII.

4 Ναὶ] A Καί. ῥήματα ἃ] A ῥήματά μου ἃ. C ῥῆμα ὅ. τὰ δὲ] A τά. 7 οὐ] καὶ οὐ. 8 οὐ μὴ] A οὐ μή. 9 δόξαν] C δόξαν μου. 10 με] C δέ με. 12 αὐτοῦ] C ponit ante ἦλθον. 13 ἐμοῦ] C ἐμοῦ δέ. 14 Οὐ] C Οὐδέ. 19 με] C δέ με. ἰδόντες] A C εἰδότες. 22 Διατί] A C Διατί δέ. σαρκῶν] A σαρκός. 23 δοίη] C δῴη. 25 Οἶδα γὰρ] C Οἶδα ἐγώ. 28 ἔναντι] C ἐναντίον. 29 δὴ] C deest.

CAP. XX. In Ald. XIV.

2 ἢ καὶ] C ἤ. 4 τοῦ ἔτι] A τούτου. 5 δὲ] C γάρ. ἀπώλεια] A πῶμα, ϗ ἀπώλεια. 7 κατεστηρίχθαι] C ἐστηρίχθαι. εἰς] A deest. 10 ὅ] C deest. 11 αὐτοῦ prius] A αὐτῶν. 13 λάρυγγος] A φάρυγγος. ἑαυτοῦ] C αὐτοῦ. 14 ἀδίκως] A ἄδικος. 15 αὐτοῦ ἐξελκύσει] C αὐτοῦ, ἐξελκύσει. 19 δυνατῶν] C ἀδυνάτων. 23 εἰ] C deest. θυμὸν] A deest. 25 Διεξέλθοι] C Διέλθοι. σώματος] A C στόματος.

CAP. XXI. In Ald. XV.

2 μὴ] C deest. παρ' ὑμῶν] A desunt. 3 μου] A με. 5 θαυμάσατε]

μάσιτι] A C Ͽεῖμα σχῶτι. 6 Ἐάν τι] C Ἐὰν δέ. 9 εὐθύνωσιν] A C εὐθυνοῦσι. 15 ἱκανὸς] A ἱκανῶς. 16 ὑπ' αὐτῶν] C ἐκ ὑπ' αὐτῷ. 18 σοι] C σοῦ. 20 ἑαυτῷ] C αὐτῷ. 22 φόνους] A C ζοφώς. 23 Οὗτος] C Οὗτος δέ. ἀπολοσωίας] A ἰσχύος. C ἀφροσωίας. 24 ἔγκατα] A ἔγγονα. αὐτῷ] A αὐτῶν. 28 ἄστε] A C ὅτι. 30 ἀπαχθήσονται] A ἐπαχθήσονται. C ἀπαχθήσεται. 31 ἀπαγγελεῖ] A ἐπαγγελεῖ. προσώπου] C πρόσωπον. 32 αὐτὸς posterius] A C deest. ζωρῶν] A ζωρῷ. C ζωρῷ. 33 παραγγελεῖτέ με] A με παραγγελεῖτι. C μοι παραβαλεῖτι. ἀφ'] A ἐφ'.

CAP. XXII.

4 ἐλέγξεις] A C ἐλέγξει σε. 8 πρόσωπον] A C πρόσωπα. τοῦ] A C πτωχούς. 13 κρίνει] C κρινεῖ. 15 δίκαιοι] C ἄδικοι. 18 ἀπ'] A C deest. 19 ἐμυκτήρισεν] C ἐμυκτήρισεν αὐτούς. 20 ἠφανίσθη] C ἠφάνισται. 22 Ἔκλαβε] A Ἔκβαλε. δὲ] C deest. 24 Θήσῃ] C Καθήσῃ. Σωφὶρ] C Ὠφήρ. 26 ἐναντίον] C ἔναντι. 29 ἐταπείνωσας ζεαυτὸν] A C ἐταπείνωσεν ἑαυτὸν (A ζεαυτόν.) ἐρεῖς] A ἐρεῖ.

CAP. XXIII In Ald. XVII.

2 δὴ] A deest. ἔλεγξις] A C ἔλεγξίς μου. 4 ἐμπλήσω] A C ἐμπλήσαι. 5 ἰάματα] C ἴαμα. 6 ἐν] A C εἰ ἐν. οὐ] C deest. 7 ἐξαγάγοι] C ἐξάγοι. μου] A C ponunt ante τὸ κρίμα. 8 πρῶτος] A C πρῶτα. 9 οὐ κατέσχον] C οὐκ ἀντέσχον. 10 δὲ] A C deest. 17 σοῦ] A τό.

CAP. XXIV.

Sed Ald. hoc caput adjungit præcedenti.

1 ἔλαθον] C οὐκ ἔλαθον. 3 Ὑποζύγιον] C Ὑποζύγιον δέ. 4 ὁ] C deest. 5 τάξιν] A C πρᾶξιν. αὐτῷ] C αὐτῶν. 6 ἄστι] A C ἄστι. 7 Γυμνοὺς] A Γυμνοὺς δέ. 8 ἑαυτοῦ] C αὐτοῖς. 11 στενοῖς] C ζκοτεινοῖς. δικαίαν] A δικαίων. 14 ὡς] A ὁ. 17 αὐτοῖς] A ponit post πρωΐ. ταραχῆς] A C ταραχάς. 18 Ἐλαφρὸς] A C Ἐλαφρότερος. αὐτῶν] A αὐτοῦ. φυτὰ] A ὀξύ. γὰρ] A δέ. 19 αὐτῷ] C αὐτῶν. 21 δὲ] C γάρ. 23 μὴ] C ὁ μὴ. 24 ὁ] A deest. αὐτόματος] A αὐτομάτως. 25 οὐδὲν] C οὐθέν.

CAP. XXV. In Ald. XVIII.

3 ἐστι] A deest. 4 αὐτὸν] A C ἑαυτόν. 5 καὶ ἐκ] A ἐκ.

CAP. XXVI. in Ald. XIX.

3 τίνι posterius] C ὁ τίνι. 6 ἀπωλείᾳ] A ἀπωλεία αὐτοῦ. 8 ἐρράγη] A ἔρραγε. 10 ἐγύρωσεν] A ἐγύμωσεν. 11 Στῦλοι] A Στῦλοι δέ. ἐπεπετάσθησαν] A διεπετάσθησαν. ἐπιτιμήσει] A C ἐπιτιμᾷ. 12 ἔστρωται] A C ἔστρωσε. 13 προστάγματι ὁ] C προστάγματι ὁ αὐτοῦ.

CAP. XXVII.

Sed Ald. hoc caput adjungit præcedenti.

2 ὁ θεὸς] C κύριος. 3 Εἰ] A Ἦ. ῥινὶ] A C ῥισί. 4 λαλήσειν] C λαλήσει. 5 μου prius] C deest. 9 ὁ θεὸς] C κύριος. ἔναντι] C ἐναντίον. 12 Ἰδοὺ] C Ἰδοὺ δή. 13 ἐλεύσεται] C ἐπελεύσεται. 15 ἐν] C deest. 18 ἀράχνη] A ἀράχνη ἃ ζωστήρωσι. 20 ὑφείλετο] C ἀφείλετο. 21 ὁ] C deest. 22 ἐπιρρίψει] C ἐρρίψει. 23 αὐτοῦ] A C αὐτόν. αὐτῶν] A C αὐτοῦ.

CAP. XXVIII.

Sed Ald. hoc caput adjungit præcedenti.

1 χρυσίῳ] C χρυσίῳ. 4 ἐπιλαθόμενοι] C deest. ὡσεὶ] A ὡς. 6, 7 χρυσίον αὐτῷ. Τρίβος] C χρυσοῦν αὐτῆς τρίβος. 8 Καὶ] C deest. αὐτὸν] C αὐτήν. 10 Δίνας] A Τὰ κοιλώματα τῶν ὑδάτων τὰς εἰλιγγας, Θῖνας. C Θῖνας. 13 μὴν] A C μή. 14 ἔνεστι ··· ἔνεστι] C ἐστι ··· ἐστι. 16 Σωφὶρ] C Ὠφήρ. 22 ὁ] C deest. 23 θεὸς] C κύριος. 24 πάντα] C Πάντα γε. 25 ὕδατος] C ὕδατός τε. 26 φωνὰς] C φωνῆς. 27 καὶ] A C deest.

CAP. XXIX. In Ald. XX.

1 Ἔτι] A ΤΟΥ͂ ἸΩ͂Β ΠΡΟ͂Σ ΤΟΥ͂Σ ΦΙ͂ΛΟΥΣ ΔΙΑ͂ΛΕΞΙΣ ἘΝΔΕΚΑ͂ΤΗ. Ἔτι. 4 ἐπιβρίθων ὁδοὺς (A ὁδοῖς)] C ἐν ἡμέραις νεότητός μου. θεὸς] C κύριος. 5 παῖδες] C παῖδές μου. 6 αἱ ὁδοί μου] A μου αἱ ὁδοί μου. C μου αἱ ὁδοί. 11 οὖς] C ὠτίον. με posterius] A deest. 13 ἔλθοι] C ἐπέλθοι. 14 ὁ] C deest. 17 ἐκ μέσου] C ἐκ δὲ μέσων. 19 ῥίζα] C ῥίζα μου. 20 καινὴ] C καινή. παρέσται] C παρέσεται. 22 Ἐπὶ] C Ἐπὶ δέ. 25 παρακαλῶν] A C παρακαλοίη.

CAP. XXX.

3 Ἐν] A deest. ἄγονος] A ἀγόμενος. 4 περικυκλοῦντες] C περικλῶντες. ὅτι] C ὄν. οἵτινες] A οἵ τε δέ. οἱ καὶ] C καὶ οἱ. 6 ἀναμέσον] A καὶ ἀναμέσον. 11 ἐξαπέστειλεν] A C ἐξαπέστειλαν. 12 ἐξέτειναν, καὶ ὡδοποίησαν] A C ἐξέτεινε, καὶ ὡδοποίησε. 13 ἐξέδυσαν] A C ἐξέδυσε. 17 μου] C ponit post ὀστᾶ. συγκέχυται] A C συγκέκαυται. 18 περιέσχε] C περιέσχον. 20 ἀκούεις μου (με C) A εἰσακούεις μου. ὁ] C deest. 21 Ἐπέβησας] C Ἐπέβης. 22 με] C μοι. 23 ἐκτρίψει] A ἐκτρίβει. 24 χειρώσασθαι] A C διαχειρώσασθαι. 25 ἰδὼν] C ὁ ἰδών. 26 ὁ] C deest. ἐπέχων] A ἀπέχων. 27 κοιλία] A καρδία. προέφθασαν] A παρέφθησαν. 28 πεπόρευμαι. C πορεύομαι. φιμοῦ] C θυμοῦ. 29 γέγονα] A γέγονα δέ. 30 ὁ] C deest. μου ἀπὸ] A συνεφρύγη ἀπό.

CAP. XXXI.

1 παρθένον] C παρθένῳ. 2 τί] A ἔτι. ἄνω] A ἀπεθάνομεν. C ἐπάνωθεν. 4 ἐξαριθμήσεται] C ἐξαριθμήσει. 6 οἶδε ὁ] A οἶδεν. ἀκακίαν] C ἀδικίαν. 9 Εἰ] C Εἰ δέ. A Εἰ ὁ καί. εἰ καὶ] C εἰ δέ. 10 ἑτέρῳ] A ἀνδρὶ ἑτέρῳ. 12 μερῶν] C μελῶν. A ἡμερῶν. 14 ποιήσεται] A C ποιήσηται. 15 γεγόναμεν ὁ ἐν τῇ αὐτῇ κοιλίᾳ] C desunt. 17 μετέδωκα] A C μετέδωκα ἐξ αὐτοῦ. 18 γαστρὸς] A C ἐκ γαστρός. 19 αὐτὸν] A C deest. 21 πολλή μοι] A μοι πολλή. 22 συντριβείη] A συντριβῇ. 23 ἀπὸ] C καὶ ἀπό. 24 εἰς χοῦν] A C ἰσχύϊ. 26 ὁρῶμεν] A ὁρῶν μου. 27 εἰ ὁ] C εἰ ὁ καί. 28 ἐναντίον] C ἔναντι. 31 πλησθῆναι] C ἐμπλησθῆναι. 33 καὶ] C deest. 35 Τίς] A Εἰ μὴ ἐδεδοίκειν, Τίς· quæ iterum habet in fine versus.

CAP. XXXII.

2 Ὠργίσθη. Hic incipit cap. 21 in Ald. Ἐλιοὺς] C Ἐλιοὺ & ver. 4. atque ita semper. Ῥὰμ] C Ἀράμ. 3 ἠδυνήθησαν] C ἠδυνάσθησαν. 5 ὀργῇ] C ὀργή. 7 ὅτι] C deest. εἰδόσι] A ἐκ εἰδότα. C ἐκ εἰδόσι. 8 ἐστιν posterius] C deest. 12 ῥήματα αὐτοῦ] C αὐτοῦ ῥήματα. 17 Ὑπολαβὼν] Hic incipit cap. 22 in Ald. 19 ὥσπερ] A ὡς. 21 Ἄνθρωπον γὰρ οὐ μὴ αἰσχυνθῶ] A desunt. 22 πρόσωπα] C πρόσωπον.

CAP. XXXIII.

4 ὁ] C ἐστιν ἡ. 7 στροβήσει] C ἐκθαμβήσει. 9 εἰμι, οὐ γὰρ] A ὁ ἤμην, ἐκ. C γάρ εἰμι, οὐ γάρ. 11 τὸν πόδα μου] A μου τὸν πόδα ζου. C μου τὸν πόδα. μου πάσας] C ponit post ὁδούς. 13 δίκης] A C δικαιοσύνης. 15 ὡς] A C ὁ ὡς. ἐπιπίπτῃ] A ἐπιπέσῃ. 16 ἀνθρώπων] A C ἀνθρώπου. αὐτοὺς] A C αὐτοῖς. 17 ἀπὸ] C ἐξ. 19 αὐτὸν ἐπὶ] C αὐτὸν. 20 ἐπιθυμήσει] A ἐπιθυμεῖ. 22 ἡ ψυχὴ αὐτοῦ] C αὐτοῦ ἡ ψυχή. 23 A ἐπί. ἄνοιαν] A C ἀνομίαν. 24 εἰς] A εἰς αὐτόν. C αὐτὸν εἰς. 26 ἀπελεύσεται] A C εἰσελεύσεται δέ. 27 ὁ] A deest. 28 διαφθορὰν] A φορὰν. 29 Καὶ] C Ἀλλ'. 31 λαλήσω] A λαλήσων. 32 εἰσί ζοι λόγοι] A ἐστί ζοι λόγος. 33 Εἰ] C Εἰ δέ. ζὲ] A C ζὲ ζοφίαν.

CAP. XXXIV. In Ald. XXIII.

1 Ἐλιοὺς] C Ἐλιού. 2 ἐνωτίζεσθε] A C ἐνωτίζεσθε τὸ καλόν. 8 ὁ ἐφ' ὅλως] A C ἐφ' ὅλως. 9 καὶ ἐπισκοπὴ αὐτῷ] A desunt. 11 εὑρήσει] A C εὑρήσει. 12 ἢ ὁ παντοκράτωρ ταράξει κρίσιν] A desunt. 14 συνέχειν] A C συσχεῖν. 15 ὁ] A C γάρ. 16 Ἰδὲ] A C Εἰ δέ. 17 μισοῦντα] A C μισοῦντα. 18 δίκαιον. Ἀσεβὴς ὁ] C δίκαιον ἀσεβεῖς. ἀσεβέστατε] A C ἀσεβέστατος. 19 ἐπαισχυνθῇ] A C ἐπαισχύνθη. 20 ἐκκλινομένων] A ἐγκεκλιμένων. C ἐκκλινομένων. 21 γὰρ] C deest. 22 ἔσται] A C ἐστι. 27 ὁ] A C deest. 28 πενήτων] C πένητος. 29 παρέξει] A C παρέξεται. 33 A C παρά. 35 οὐκ ἐν] C οὐ. τὰ] A C τὰ δέ. 37 λογισθήσεται] C λογισθείη.

CAP. XXXV. In Ald. XXIV.

1 Ἐλιοὺς] C Ἐλιού. A ἔτι Ἐλιούς. 2 ἔναντι κυρίου] A C ἐναντίον κυρίου, ὅτι (A ἢ) ἐρεῖς, Τί ποιήσω ἁμαρτών. 4 Ἐγὼ] A C Ἐγὼ δέ. 5 ὁ] A C deest, & ver. 7. 12 καὶ ἀπὸ] A ἀπό. 13 ἰδεῖν] A C ponunt ante οὐ. 14 αὐτὸν αἰνέσαι] C αἰνέσαι αὐτόν. 15 καὶ ἐκ] A ἐκ. παραπτώματι] A C παραπτώματι. 16 ἀγνωσίᾳ] A ἀναγνωσίᾳ.

CAP. XXXVI. In Ald. XXV.

1 Προσθεὶς] A ἘΛΙΟΥ͂Σ ΔΙΑ͂ΛΕΞΙΣ ΠΕ͂ΜΠΤΗ. Προσθεὶς ἔτι Ἐλιοὺς] A ἔτι δέ. C ὁ Ἐλιοὺ ἔτι. 3 μακρὰν] A μικράν. 4 συνιεῖς] C συνιείς. 5 ὁ κύριος] A desunt. καρδίας Ἀσεβῆ] A καρδίας Ἀσεβῶν. C καρδίαν ἀσεβῶν. 6 οὐ μὴ] A οὐ μὴν ut ver. 5. κρίμα] A κρίματα. C κρίματα. 7 καὶ καθιεῖ] C καθιεῖ. ὑψωθήσονται] A ὑψωθήσεται. 11 εὐπρεπείαις] A εὐπρεπείαις. 12 τὸ] C τοῦ. 16 ἀπατήσει σε] A C πρὸς ἐπεὶ ἠπάτησεν (A πάτησεν.) 18 ἀσέβειαν] C ἀσεβείας. 19 ἐκκλινάτω] C ἐγκλινάτω. κραταιοῦντας] A κρατοῦντας. 20 ἐξελκύσῃς] A ἐκκλαούς] A C ἄλλοις. 21 ἐπὶ] A C ἀπό. 23 ἐπὶ] A εἶπας. 24 ἐστιν αὐτοῦ] A ἑαυτὸν ἐστιν. C αὐτοῦ ἐστιν & uterque ponit post ἔργα. 25 ἑαυτῷ] C αὐτῷ. 26 γνωσόμεθα] A γνωσθησόμεθα. 28 ἐπιχυθήσονται] A ἐπιθήσονται. ἐπὶ ἀμυθήτῳ βροτῷ] A ἐπὶ ἀμυθήτων βροτῶν. C ἀμυθήτων βροτῶν. 29 ἀπέκτασις] C ἐπεκτάσεις. 30 αὐτὸν] A C αὐτήν. 33 φίλον] A φίλος. κύριος] A C deest.

CAP. XXXVII.

Sed Ald. hoc caput adjungit præcedenti.

6 θαυμάσια] Hic A C repetunt vers. 28, cap. præcedentis ab ὥρας usque ad finem versus, & θαυμασία. 6 καὶ χειμὼν ὑετὸς] A C desunt. 12 διαστρέψει] C διαστρέφει. θεεβουλαθὼθ] C θεβουλαθώ. 13 ἐάν τε ἐὰν] C ἐὰν ··· ἐάν τε. 14 νουθετούμενος] A C νουθετοῦ. 15 ὁ θεὸς] A C κύριος. 17 γῆς] A C γῆς ἀπὸ νότου. 18 Στερεώσεις] C Στερεώσει. ὅρασις] C ὁράσεις. 19 Διατί] A Διότι. C Διὸ ζύ. 22 τιμὴ] A C τιμὴ πρός. 23 ἐπακούειν] A C εἰσακούειν.

CAP. XXXVIII. In Ald. XXVI.

1 νεφῶν] C νεφέλης. 2 μὴ] C deest. 4 ἐπίσῃ] A C ἐπίσταμαι. 5 ἀναγαγὼν] C ἀπαγαγών. 8 ὅτε] A ὅτι. 9 δὲ posterius] A deest. 11 ζυντριβήσεται ζου] C ζυντριβήσονται ζοι. 14 γῆν] A ἀπὸ γῆς. C γῆν. 16 δὲ] A C deest. πηλὸν] A C γῆν. 21 Οἶδα] A Οἶδας. 23 πολέμων] A C πολέμου. 25 κυδοιμῶν σοι] C κυδοιμῷ. Τοῦ. 27 καὶ prius] A deest. 30 ἀσεβοῦς τίς] C ὁ ἀβύσσου τίς. ἔπηξεν] A C ἔπηξε. 32 αὐτὰ] A C αὐτόν. 40 δὲ] A deest. 41 αὐτοῦ] C αὐτῶν.

CAP. XXXIX.

Sed Ald. hoc caput usque ad versum 32 adjungit præcedenti.

1 τραγελάφων] C τραγελάφου. 2 τοκετοῦ αὐτῶν] A τοκετοῦ αὐτοῦ. C τοκετοῦ. 3 αὐτῶν] A deest. 11 πέποιθας δὲ] A πέποιθάς τι. 12 ζου τὸν] A ζου τόν. C ζοι πλήν. 16 ἑαυτῆς] A C αὐτῆς. 17 ἐπεμέρισεν] A C ἐμέρισεν. 18 ὑψώσει] A ὑψώσει, καί. 20 δόξαν ··· τόλμῃ] A C δόξα ··· τόλμη. 21 πεδίῳ] A C πεδί. βασιλεῖ] A βέλη. A βέλει. 22 οὐ μὴ] C οὐ μή. 23 αὐτοῦ] A αὐτῷ. C αὐτῷ γάρ. 24 καὶ οὐ] A C οὐ. 25 ζυναλλάγματι] A ζυναλλάγματι. 31 ὁ θεὸς] C desunt. ἐκκλίνει] A C κρίνει. A C deest. αὐτῷ] C αὐτῷ. 32 Ὑπολαβὼν] Hic incipit cap. 27. in Ald.

CAP. XL. In Ald. XXVIII.

2 ἀπόκριναι] A C ἀποκρίθητι. 3 Μὴ] A C Ἦ. ἀποποιοῦ] A C ἀποποιῇ. οἴῃ;] A μὴ οἴῃ. 4 αὐτῷ] A C αὐτόν. 5 δὴ] A C δέ. ζῆλον] A κρύφον· & ponit post πρόσχημα. 8 Κρύψον] A Σῆψον. A C γῆν ἔξω. ὁμοθυμαδὸν] A ponit ante εἰς. ἐμπλησον] A κρύψον δὲ εἰς γῆν ἔξω. 9 Ὁμολογήσω] A Ὁμολογήσω ἄρα. C Καίγε ὁμολογήσω ἄρα. 10 ἐσθίουσιν] A C ἐσθίει. 11 δὴ] C δέ. 16 A βάτομον, καὶ κάλαμον· bis enim habet κάλαμον. 17 ἐν] A C deest. λα] C deest. Ῥαδάμνοις] A C ὀρθοδάμνοις. ἀγροῦ] A ἄγρου. C ἄγρα. 22 prius] C deest. δεήσει ἱκετηρίᾳ] A δεήσει ἱκετηρίας. C δεήσεις ἱκετηρίᾳ. Ἐνπτύουσι] C Ἐμπτύουσι. δὲ] C deest. 27 χεῖρα] A χεῖρα. γινόμενον] A desunt. στόματι] A C ζώματι.

CAP. XLI.

Sed Ald. hoc caput adjungit præcedenti.

1 Οὐκ] Tria priora verba Comp. addit capiti præcedenti. 3 λόγοις] C λόγοις. 4 Τίς] A Τί. 8 Ἀνὴρ] A C Ὡς ἀνήρ. προσκολληθήσονται] C προσκολληθήσονται. 10 ὡς] C deest. καὶ ··· ὡς] C desunt. 11 καπνὸς] A ὡς καπνός. 12 ἄνθρακες] A ὡς ἄνθρακες, ὡς. 15 ὡς] C ὥσπερ. οὐδὲν μὴ ποιήσωσι δόρυ] A C οὐδὲν οὐ μὴ (A μὴν) ποιήσωσι δόρυ. 19 μὲν] A C ponunt post πετροβόλον. ἥγηται μὲν πετροβόλον χόρτον] C ponit initio versus ante οὐ μή. 20 ζφυρὰ] A C ζφύρας. 21 ἐπ'. πηλὸς ἀμύθητος] C πηλός. Ἀμύθητος.

CAP. XLII. In Ald. XXIX.

1 λέγει] A C ponunt post κυρίῳ. 8 ὑμᾶς] C σοί. 10 ἀφῆκεν] A ἀφῆκεν. 11 ἔδωκαν δὲ] C καὶ ἔδωκαν. χρυσοῦ, καὶ ἀσήμου] A C χρυσοῦ

PSAL. 12 καὶ τὰ] A C ἡ τά. 16 ἑβδομήκοντα] C πεντήκοντα. τὰ δὲ ... ἔτι ἔζησεν (A ἔζησεν ἔτι) διακόσια πεντήκοντα] C desunt. πλήρης ἡμερῶν] Cætera quæ sequuntur non habentur in Comp. Ἰωβάβ] A Ἰω... Σάλ. ἐκ δὲ] A δέ. Βαρὰδ] A Βαδάδ.

PSALMI.

PSALM. I.

Pro titulo A C habent, Ψαλμὸς τῷ Δαυὶδ ἀνεπίγραφος παρ' Ἑβραίοις. Et in A. hæc subjiciuntur, Δαυὶδ προφήτου καὶ βασιλέως μέλος.
4 ὡς ὁ χνοῦς] A C ὡσεὶ χνοῦς. 5 οἱ ἀσεβεῖς] A C ἀσεβεῖς.

II.

Pro titulo A C habent, Ψαλμὸς τῷ Δαυίδ. 9 σκεῦος] A C σκεῦη.

III.

... Διάψαλμα] A deest. 6 Διάψαλμα] C A deest. ἐγὼ] A C ἐγὼ δέ. ... ἐπιτιθεμένων] A C συνεπιτιθεμένων. σου] A σου. Δόξα.

IV.

In Tit. ψαλμοῖς ᾠδὴ] A C ὕμνοις ψαλμός.
2 εἰσήκουσε] A εἰσήκουσάς. μοὶ] A C με. Διάψαλμα] A C deest, bis in hoc Psalmo. καὶ οἴνου] A C οἴνου.

V.

5 ἐπόψομαι] A C ἐπόψει με. 6 Οὐδὲ] C Οὐ. 12 εὐφρανθήτωσαν ἐπὶ σοὶ] A C εὐφρανθείησαν. ἐπὶ] A C ἐν. πάντες] C deest.

VI.

10 Εἰσήκουσε] A Ἤκουσε. 11 σφόδρα] A C deest. ἐπιστραφείησαν, καὶ καταισχυνθείησαν] A C ἀποστραφήσαν, καὶ καταισχυνθήσαν. τάχος] A τάχυς. Δόξα.

VII.

7 Διάψαλμα] A C deest. μου] A C σου, καί. 10 θεός. Δικαία ἡ] C ... δικαία. 18 ψαλῶ] A C καὶ ψαλῶ.

VIII.

8 πάσας] A C ἁπάσας. γῆ] A γῆ. Δόξα. Κάθισμα.

IX.

6 αὐτῶν] C αὐτοῦ. 8 αὐτῶν] A C αὐτοῦ. 10 θλίψει] A C θλίψεσι. 11 σοὶ] A C σοί. ἐκζητοῦντας] C ζητοῦντας. 13 Ὅτι] A C Ὅτι ὁ. ... δεήσεως] A C κραυγῆς. 15 ἐξαγγελῶ] C εἰσαγγελῶ. 16 Ἀγαλλιάσομαι] A C Ἀγαλλιασόμεθα. 18 Ὠδὴ διαψάλματος] A C desunt. 19 τὸν αἰῶνα] A C τέλος. 1 Διάψαλμα] A C deest. θλίψει] A C θλίψεσιν. 3 ἐνευλογεῖται] A C εὐλογεῖται. 8 ἐνέδρα] C ἐν ἐνέδρᾳ. 12 θεὸς] A C ... πενήτων] A C πενήτων σου εἰς τέλος. 13 ἐκζητήσει] A C ἐκζητήσει. 14 αὐτοὺς] A C αὐτόν. 16 Βασιλεύσει κύριος] A C Κύριος βασιλεύς. εἰσήκουσε κύριος, τὴν ἑτοιμασίαν] A C εἰσήκουσας κύριε, (A κύριος) ... ἑτοιμασίᾳ. ἔτι] A C ἔτι τοῦ. γῆς] A γῆς. Videtur in fine hujus vel seq. Psalmi poni debere Δόξα.

X.

4 κατηρτίσω] A C σὺ κατηρτίσω, αὐτοί. 5 ἀποβλέπουσι] A C ἐπιβλέπουσι. 8 εὐθύτητα] A C εὐθύτητας.

XI.

3 ἐλάλησαν] A C ἐλάλησε κακά. 4 καὶ] C deest. 5 παρ' ἡμῶν] A C ... ἡμῖν. 6 Ἀπὸ] A C Ἕνεκεν. ἀπὸ] A C deest. φυλάξεις ... διατηρήσεις] A φυλάξαις ... διατηρήσαις.

XII.

2 ἀποστρέψεις] A C ἀποστρέφεις. ἡμέρας] A C ἡμέρας, καὶ νυκτός. ἐν τῷ] ... ἐπὶ τῷ.

XIII.

1 διέφθειραν] A C διεφθάρησαν. οὐκ ἔστιν ἕως ἑνός.] C desunt. 3 τάφος ἀνεῳγμένος, usque ad finem versus] A C desunt. 4 κατέσθοντες] A C κατέσθιοντες. βρώσει] A C ἐν βρώσει. 5 φόβῳ] C φόβον. 6 δικαίᾳ] C δικαίων. ... C ἐλθὲ. 7 ἀγαλλιάσθω] A C ἀγαλλιάσεται. εὐφρανθήτω] A C εὐφρανθήσεται. Ἰσραὴλ] A Ἰσραήλ. Δόξα.

XIV.

1 καὶ] A C ἤ. τῷ ὄρει τῷ] A C ὄρει. 3 οὐδὲ] A C καὶ οὐκ. τοὺς] A C ... 5 τόκῳ] C τόκου.

XV.

3 ἐθαυμάστωσε] A C ἐθαυμάστωσεν ὁ κύριος. 4 οὐδὲ] A C οὐδ' οὐ. 6 ἐπίστευσεν] C ἐπίστευσε. κρατίστοις] C κρατίστοις μου.

XVI.

3 ἐλαλήθη] A C σαλευθῶσι. 8 ὡς] A C κύριε ὡς. 14 ἀπολύων] A C ... ὑίων] A C υἱῶν. 15 ὀφθῆναι] A C ὀφθῆναί μοι. σου] A σου. Δόξα. Κάθισμα β'.

XVII.

2 ἐλπιῶ] A C καὶ ἐλπιῶ. 9 κατεφλόγισεν] A C κατεφλογίσθη. 10 ὕψει] A C ὑψηλός. 15 Καὶ] A C deest. 23 ἀπέστησαν] C ἀπέστησα. ... ἐνώπιον] A C ὅπως ἴσῃ. 27 διαστρέψεις] C διαστρέψεις. 32 παλαιὸν] A C πέτρα. 35 ἔθου] C ἔθετο. 36 με] A C μοι. μου] A C ... 37 ἠσθένησαν] A C ἠσθένησε. 43 ὡς] A C ὡσεί. 44 ἀντιλογιῶν] A C ἀντιλογίας. 45 μοι posterius] A C μου. 47 θεός μου] A C θεός. ... ἐχθρῶν] A C ἐχθρῶν μου. 51 αὐτῷ prius] A C deest. αἰῶνος] A ... Δόξα.

XVIII.

6 ... αὐτοῦ] A C ὁδόν. 7 τὴν θέρμην] A C τῆς θέρμης. εὐθεῖα] A deest.

XIX.

5 κατὰ] A C κύριος κατά. Sed διάψαλμα non habent. 6 ἐν] A C ἐπί. ... A C κυρίου θεοῦ. 8 μεγαλυνθησόμεθα] A C ἐπικαλεσόμεθα. 9 ἔπεσον] A C ἔπεσαν.

XX.

1 Εἰς τὸ τέλος] A C desunt. 3 ψυχῆς] A C καρδίας. 4 Διάψαλμα] A C deest. 7 δώσεις] C δώσει. 10 Θήσεις] A C Ὅτι θήσεις. 13 βελῶν] A C βέλος ὡς. 13 νῶτον. Hic Comp. habet comma, non post σου. 14 σου] A σου. Δόξα.

XXI.

1 τῆς ... σοὶ] A C desunt. 11 ἐκ κοιλίας] C ἀπὸ γαστρὸς κοιλίας. A ἀπὸ ... 12 βοηθῶν] A C βοηθῶν μοι. 15 ἐξεχύθη] A C ἐξεχύθη. 16 ὡς] A C ὡς. 17 ἐκύκλωσαν] A C ἐκύκλωσάν με. πόδας] A C πόδας μου. ... μου] A C σου ἀπ' ἐμοῦ. 25 φοβηθήτωσαν αὐτὸν] A C φοβηθήτω δὴ ἀπ' αὐτοῦ. 26 μεγάλη τὰς] A C μεγάλη ἐξομολογήσομαί σοι, τάς.

XXII.

5 ὡς] A C ὡσεί. 6 καταδιώξεται] A C καταδιώξει.

XXIII.

1 σαββάτου] A σαββάτων. C τῶν σαββάτων. 3 καὶ τίς] A C ἢ τίς. 6 αὐτὸν] A C τὸν κύριον. 7 Διάψαλμα] A C deest. 10 ἐστιν posterius] A C deest. δόξης] A δόξης. Δόξα. Κάθισμα γ'.

XXIV.

2 καταισχυνθείην] A C καταισχυνθείην εἰς τὸν αἰῶνα. 3 μου prius] A C με. γὰρ] A ἐπί. 7 μου, ἕνεκεν] A C μου σύ, ἕνεκεν. 11 Ἕνεκα] A C Ἕνεκεν. ἱλάσῃ] A C ἱλάσθητι. 14 τοῦ δηλῶσαι] A C δηλώσει.

XXV.

1 Τοῦ] A C Ψαλμὸς τῷ. με] A C μοι. σαλευθῶ] A C ἀσθενήσω. 7 ἀκοῦσαι] A C ἀκοῦσαί με. αἰνέσεως] A C αἰνέσεώς σου.

XXVI.

1 Τοῦ] A C Ψαλμὸς τῷ. 2 ἔπεσον. ἐὰν] A ἔπεσον. ἐὰν δέ. 4 ἐκζητήσω] A C ζητήσω. τοῦ] C τό. ναὸν] A C ναὸν τὸν ἅγιον. 6 ἀλαλαγμοῦ, ᾄσομαι] A C αἰνέσεως, καὶ ἀλαλαγμοῦ, ᾄσω. 8 ἐξεζήτησε τὸ πρόσωπόν σου] A C κύριον ζητήσω, ἐξεζήτησέ σε τὸ πρόσωπόν μου. 9 ἐμοῦ, μὴ] A C ἐμοῦ, καὶ μή. ἐγκαταλίπῃς ... ὑπερίδῃς] A C ἀποσκορακίσῃς ... ἐγκαταλίπῃς. 14 κύριον] A κύριον. Δόξα.

XXVII.

1 Τοῦ] A C Ψαλμὸς τῷ. ἐκέκραξα] A C κεκράξομαι. ἐπ' ἐμοὶ] A C ἀπ' ἐμοῦ. μήποτε παρασιωπήσῃς] A desunt. ἐπ' ἐμοὶ] A C desunt. 2 Εἰσάκουσον] A C Εἰσάκουσον κύριε. εἰς] A C πρός. 3 μετὰ prius] A C με μετά. 4 αὐτοῖς] A C αὐτοῖς κύριε. ἀπόδος] C ἀπόδος τὰ αὐτά.

XXVIII.

4 συντρίψει] A C καὶ συντρίψει. 6 τὸν Λίβανον] C τοῦ Λιβάνου. 8 συσσείσει] A C καὶ συσσείσει. 9 καταρτιζομένου] A C καταρτιζόμενον.

XXIX.

1 Εἰς τὸ τέλος] A C desunt. 10 καταβῆναι] A C καταβαίνειν. χοῦς] A χοός. 13 σοι] A σοι. Δόξα.

XXX.

8 ἐπεῖδες] A C ἐπεῖδες ἐπί. 9 ἐχθροῦ] A C ἐχθρῶν. 15 ἤλπισα κύριε] A C κύριε ἤλπισα. 23 κύριε] A C deest.

XXXI.

1 Συνέσεως τῷ Δαυὶδ] A C. Ψαλμὸς τῷ Δαυίδ, συνέσεως. 4 ἄκανθαν] A μοι ἄκανθα. C μοι ἄκανθαν. Διάψαλμα] A C deest ter in hoc psalmo. 5 ἁμαρτίαν ... ἀνομίαν] A C ἀνομίαν ... ἁμαρτίαν. 7 Σὺ] A C Σύ μου. 9 χαλινῷ, καὶ κημῷ] A C κημῷ, καὶ χαλινῷ. ἄγξαι] A C ἄγξαις. καρδίᾳ] A καρδίᾳ. Δόξα. Κάθισμα δ'.

XXXII.

1 Τῷ Δαυὶδ] A C Ψαλμὸς τῷ Δαυίδ, ἀνεπίγραφος παρ' Ἑβραίοις. 3 ἐν] A C αὐτῷ ἐν. 5 κρίσιν] A C κρίσιν ὁ κύριος. 11 ἀπὸ γενεῶν εἰς γενεὰς] A C εἰς γενεάν, καὶ γενεάν. 15 συνιεὶς] A C συνιεὶς εἰς. 20 Ἡ] A C Ἡ δέ. ὑπομένει] A C ὑπομενεῖ. κύριε] A C ponunt ante τὸ ἔλεος.

XXXIII.

1 Τῷ] A C Ψαλμὸς τῷ. 5 παροικιῶν] A C θλίψεως. 12 Διάψαλμα] A C deest. 21 πάντα] A C κύριος πάντα. αὐτὸν] A αὐτόν. Δόξα.

XXXIV.

1 Τῷ] A C Ψαλμὸς τῷ. 2 μοι] A C με. 3 ἐγώ εἰμι] A C εἰμι ἐγώ. 4 Αἰσχυνθείησαν, καὶ ἐντραπείησαν] A C Αἰσχυνθήτωσαν καὶ ἐντραπήτωσαν. ἀποστραφείησαν ... καταισχυνθείησαν] A C ἀποστραφήτωσαν ... καταισχυνθήτωσαν. 5 χοῦς] A χνοῦς. 8 αὐτοῖς] A C αὐτῷ. γινώσκουσι] A C γινώσκει. ἔκρυψαν] A C ἔκρυψε. αὐτοὺς] A C αὐτόν. πεσοῦνται] A C πεσεῖται. 10 κύριε] A C κύριε, κύριε. 11 Ἀναστάντες] A C Ἀναστάντες μοι. ἐπηρώτων] A C ἠρώτων. 12 καλῶν] A C ἀγαθῶν. 14 ἀδελφὸν ἡμέτερον] A C ἀδελφῷ ἡμετέρῳ. 18 καὶ] A C deest. 19 ματαίως] A C ἀδίκως. 20 ὀργῇ] A C ὀργήν. 21 Καὶ] C deest. εἶπαν] A C εἶπον. 25 εἴποισαν ... εἴποιεν] C εἴποιεν ... εἴποισαν. 27 Ἀγαλλιάσαιντο, καὶ εὐφρανθείησαν] A C Ἀγαλλιάσθωσαν, καὶ εὐφρανθήτωσαν. μεγαλυνθείη] A C μεγαλυνθήτω.

XXXV.

1 δούλῳ] A C παιδί. 5 ἐλογίσατο] A C διελογίσατο. τῇ δὲ κακίᾳ] A C κακίᾳ δέ. 7 ὡσεὶ] A C deest. 12 Μὴ] C Οὐκ. ἁμαρτωλῶν] A C ἁμαρτωλοῦ. στῆναι] A στῆναι. Δόξα.

XXXVI.

1 Τῷ] A C Ψαλμὸς τῷ. 4 δώσει σοι] A δώῃ σοι. C δώσει. 7 παρανομίας] A C παρανομίαν. 14 τοῦ posterius] C καὶ τοῦ. 15 τὴν καρδίαν] A C τὰς καρδίας. 21 ἀποτίσει] C ἀποτίζει. δίδωσι] C δίδωσι. 23 θελήσει] A C θελήσει σφόδρα. 24 αὐτοῦ] A C αὐτῷ. 26 δανείζει] A C δανείζει ὁ δίκαιος. 28 ἐκδικηθήσονται] A C δὲ ἐκδιωχθήσονται. 33 οὐδὲ] A C οὐδ' οὐ. καταδικάσαι] A C καταδικάσηται. 40 αὐτὸν] A αὐτόν. Δόξα. Κάθισμα ε'.

XXXVII.

4 τοῖς] A C ἐν τοῖς. 8 ἡ ψυχή μου ἐπλήσθη ἐμπαιγμῶν] A C αἱ ψόαι μου ἐπλήσθησαν ἐμπαιγμάτων. 10 Καὶ] A C Κύριε. ἀπὸ σοῦ] A C ponunt ante οὐκ. 11 οὐκ] A C καὶ αὐτὸ οὐκ. 12 μακρόθεν] A C ἀπὸ μακρόθεν. 17 εἶπα] A C εἶπον. 18 διαπαντὸς] A C ἐστι διαπαντός. 19 ἀναγγελῶ] A C ἐγὼ ἀναγγελῶ. 21 κακὰ] A C μοι κακά.

XXXVIII.

1 Ἰδιθὺν] A C Ἰδιθούμ. 2 ἐν] A C με ἐν. 6 παλαιὰς] A C παλαιστάς. 7 Διάψαλμα] A C deest ter in hoc psalmo. 8 σοὶ] A C σοῦ. 10 ὅτι σὺ ὁ ποιήσας με] A C ἐποίησας. 12 Ἀπὸ] A Ἀπὸ γὰρ. ταράσσονται] A C deest. 13 ἐν τῇ γῇ] A C παρὰ σοί. 14 μὴ] A C οὐ μή.

XXXIX.

7 ὁλοκαύτωμα] A C ὁλοκαυτώματα. ᾔτησας] A C ἐζήτησας. 9 καρδίας] A C κοιλίας. 12 ἀντιλάβοντο] A C ἀντιλάβοιντο. 13 ἠδυνάσθην] A C ἠδυνήθην.

θῶ. 17 Ἀγαλλιάσαιντο, ϗ εὐφρανθείησαν] A C Ἀγαλλιάσθωσαν, ϗ εὐφρανθήτωσαν. 18 εἰμὶ] A C ponunt ante ϗ πένης. χρονίσης] A χρονίσεις. Δόξα.

XL.

3 φυλάξαι] A C διαφυλάξαι. ἐχθροῦ] A C ἐχθρῶν. 4 βοηθήσαι] A βοηθήσει. 6 εἶπαν] A C εἶπον.

XLI.

3 θεὸν τὸν] A C θεὸν τὸν ἰσχυρὸν τόν. 5 ἑορτάζόντων] A C ἑορτάζοντος. 9 δηλώσει, παρ'] A ᾠδὴ αὐτῷ παρ'. C ᾠδὴ αὐτοῦ. παρ'. 10 ἵνατί] A C ϗ ἵνατί. ἐχθρόν μου] A C ἐχθρόν. ἡ σωτηρία] A C σωτήριον.

XLII.

1 Δαυὶδ] A C Δαυὶδ ἀνεπίγραφος παρ' Ἑβραίοις. με] A C μοι. 2 μου] A C deest. 5 θεός μου] A θεός μου. Δόξα.

XLIII.

1 Ψαλμὸς] A C deest. 2 οἱ] A C ϗ οἱ. 10 Διάψαλμα] A C deest. ἐν] A C ὁ θεὸς ἐν. 13 αὐτῶν] C ἡμῶν. 14 καταγέλωτα] A C χλευασμόν. 25 χοῦν] A χοῦν.

XLIV.

5 ἔντεινον] C ἔντεινε. 6 μου] A C deest. 12 Ὅτι ἐπιθυμήσει] A C Καὶ ἐπιθυμήσει. 13 σε. Καὶ προσκυνήσουσιν αὐτῷ] A C σε, ϗ προσκυνήσεις αὐτῷ. Καί. θυγατέρες] A C θυγάτηρ. τῆς γῆς] A C desunt. 14 αὐτῆς] A C τῆς. Ἑσεβὼν] A C ἔσωθεν. 18 Μνησθήσονται] A C Μνησθήσομαι.

XLV.

5 Διάψαλμα] A C deest bis in hoc psalmo. 6 οὐ] A C ϗ οὐ. τῷ προσώπῳ] A C τοπρὸς πρωῒ πρωΐ. 7 αὐτοῦ] A C αὐτοῦ ὁ ὕψιστος. 9 κυρίου] A C θεοῦ. 12 Ἰακὼβ] A Ἰακώβ. Δόξα. Κάθισμα ς'.

XLVI.

5 αὐτοῦ] A C ἑαυτοῦ. 6 Διάψαλμα] A C deest. 10 ἐπήρθησαν] A ἀπήρθησαν.

XLVII.

3 Εὐρίζων] A C Εὐρίζω. 5 ἦλθοσαν] A deest. C διῆλθοσαν. 10 Διάψαλμα] A C deest. 12 Σιὼν] A C Σιών, καί. ἕνεκα] A C ἕνεκεν.

XLVIII.

11 Ὅτι] A C deest. 12 αὐτῶν posterius] C deest. 14 εὐλογήσουσιν] A C εὐδοκήσουσιν. 15 Διάψαλμα] A C deest bis in hoc psalmo. αὐτῶν] A C αὐτῶν ἐξώσθησαν. 17 ϗ] A C ἤ. 21 Ἄνθρωπος] A C Καὶ ἄνθρωπος. αὐτοῖς] A αὐτοῖς. Δόξα.

XLIX.

3 ἐναντίον] A C ἐνώπιον. 5 θυσίαις] C θυσίας. 7 Διάψαλμα] A C deest bis in hoc psalmo. 10 δρυμοῦ] A C ἀγροῦ. διηγῇ] A C ἐκδιηγῇ. 18 μοιχῶν] A C μοιχοῦ. 19 δολιότητα] A C δολιότητας. 21 σε] A C σε τὰς ἁμαρτίας σου. 22 μὴ] A C οὐ μή. 23 αἰνέσεως] A C αἰνέσεως. θεοῦ] A C μου.

L.

1 ἐλθεῖν] A C εἰσελθεῖν. Βηρσαβεὲ] A C Βηρσαβεὲ γυναῖκα Οὐρίου. 10 με] A C μοι. 13 τὸ ἅγιον] A C ponunt post σου. 21 μόσχους] A μόσχους. Δόξα.

LI.

6 Διάψαλμα] A C deest, & vers. 8. 7 σκήνωματος] A C σκηνώματός σου. 8 Καὶ] A C deest. 9 τὸ πλῆθος] A C τῷ πλήθει.

LII.

2 Διέφθειραν] A C Διεφθάρησαν. 5 βρώσει] A C ἐν βρώσει. 6 θεὸν] A C κύριον. 7 κύριον] A C θεόν.

LIII.

3 κεῖνον] C κεινεῖς. 5 οὐ] A C ϗ οὐ. 6 Διάψαλμα] A C deest. 7 Ἀποστρέψει] C Ἀποστρέψεις.

LIV.

1 τῷ Δαυὶδ] A C τῷ Ἀσάφ. 9 Διάψαλμα] A C deest bis in hoc psalmo. τὸν σώζοντα] C τὸν θεὸν τὸν σώζοντα. 11 ἀνομία ϗ πόνος] A C ϗ ἀνομία, ϗ κόπος. 13 μισῶν] A C μισῶν με. 15 ἐγλύκαινας] A C ἐγλύκανάς μοι. 16 Ἐλθέτω] A C Ἐλθέτω δή. 20 ϗ οὐκ] A C ὅτι οὐκ. 22 ἤγγισεν ἡ καρδία αὐτοῦ] A C ἤγγισαν αἱ καρδίαι αὐτῶν. αὐτοῦ] A C αὐτῶν. 24 κύριε] A C ponunt ante ἐλπιῶ. Hic addit A Δόξα. Κάθισμα ζ'.

LV.

3 ἀπὸ ὕψους ἡμέρας] A C ponunt post πολεμοῦντές με· & habent comma inter ὕψους & ἡμέρας. 4 φοβηθήσονται] A C οὐ φοβηθήσομαι. σοὶ] A C σέ. 5 ὅλην τὴν ἡμέραν] A C desunt. 8 ὑπέμεινα τῇ ψυχῇ] A C ὑπέμειναν τὴν ψυχήν. 13 θανάτου] A C θανάτου, τοὺς ὀφθαλμούς μου ἀπὸ δακρύων. ἐξ] A C ἀπό. τοῦ εὐαρεστῆσαι] A C εὐαρεστήσω. θεοῦ] A C κυρίου.

LVI.

7 Παγίδας] A C Παγίδα. ἐνέπεσαν] A C ἐνέπεσον. 8 ψαλῶ] A C ψαλῶ ἐν τῇ δόξῃ μου.

LVII.

3 ἀνομίας] A C ἀνομίαν. 6 φωνὴν] A C φωνῆς. φαρμακευομένη] A C φαρμακευομένη. 9 πῦρ] A C πῦρ ἐπ' αὐτούς. 10 ὑμᾶς] A C αὐτούς. 11 ἀσεβῶν] A C deest. 12 γῆ] A γῆ. Δόξα.

LVIII.

7 Διάψαλμα] A C deest, & vers. 15. 8 Ἰδοὺ] A C Ἰδοὺ αὐτοί. 13 Ἁμαρτίαν] A C Ἁμαρτία. λόγον] A C λόγος. 14 συντελείαις] A C ἐν συντελείᾳ. τοῦ Ἰακὼβ δεσπόζει] A C δεσπόζει τοῦ Ἰακώβ, καί. 18 μου] A C μου εἶ. ὁ θεός μου prius] A C ὅτι σὺ ὁ θεός.

LIX.

1 ἔτι] A C deest. 2 τὴν φάραγγα] A C τὸν Ἐδὼμ ἐν τῇ φάραγγι. 11 τίς posterius] A C ἢ τίς.

LX.

1 Δαυὶδ] A C Δαυὶδ ψαλμός. 6 Διάψαλμα] A C deest. προσευχῶν] A C εὐχῶν. 8 αὐτῶν] A C deest. 9 τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος] A C τοὺς αἰῶνας. Ad finem hujus Psalmi in A, Δ, hoc est Δόξα.

LXI.

1 Ἰδιθοὺν] A C Ἰδιθούμ. 2 αὐτοῦ] A C αὐτῷ. 4 πάντες] A C πάντες ὑμεῖς. 5 δίψει] A C δίψῃ. 6 Διάψαλμα] A C deest, & vers. 10. αὐτοῦ] A C αὐτῷ. 9 λαοῦ] A λαῶν. ἡμῶν] C μου. 11 ἁρπάγματος] A C ἅρπαγμα.

LXII.

2 σοὶ] A C σέ. 6 Ὡσεὶ] A C Ὡς ἐκ. ὄνομά σου] A C στόμα μου. 9 ἐμοῦ] A C ἐμοῦ δέ.

LXIII.

2 τῆς προσευχῆς] A C φωνῆς. 3 Ἐσκέπασας] A C Σκέπασον. [...] A C τόξον αὐτῶν. 6 παγίδας] A C παγίδα. 7 ἐξερευνήσει] A C ἐξερ[...] σεις. 11 καρδίᾳ] A C καρδίᾳ. Δόξα. Κάθισμα η'.

LXIV.

1 Ψαλμὸς] A C Ψαλμὸς ᾠδῆς. ᾠδὴ] A C ᾠδὴ Ἱερεμίου, ϗ Ἰεζεκιὴλ τοῦ λα[οῦ] τῆς παροικίας ὅτε ἔμελλον ἐκπορεύεσθαι. 2 εὐχὴ] A C εὐχὴ ἐν Ἱερουσαλήμ. [...] A C αὐτοῦ. 8 αὐτῆς] A C αὐτῆς τίς ὑποστήσεται. 13 Πιανθήσονται] A C Π[...] ανθήσονται. ὄρη] A C ὡραῖα.

LXV.

1 θεῷ] A C κυρίῳ. 4 τῷ] A C δὴ τῷ. σε] A C σε ὕψιστε. 5 φοβ[...] ερὸς] A C ὡς φοβερός. 15 πειόσω] A C ἀνοίσω. 16 πάντες] A C [...] πάντες. 18 κύριος] A C μου κύριος. 19 προσευχῆς] A C δεήσεως.

LXVI.

1 Ψαλμὸς] A C Ψαλμὸς ᾠδῆς. 2 ἐφ' ἡμᾶς] A C ἐφ' ἡμᾶς, ϗ ἐλεήσαι ἡμᾶς. 3 Διάψαλμα] A C deest bis in hoc psalmo. 8 γῆς] A γῆς. Δόξα.

LXVII.

1 τῷ Δαυὶδ ψαλμὸς ᾠδῆς] A C ᾠδῆς ψαλμὸς τῷ Δαυίδ. 2 οἱ μισοῦντες αὐτὸν] A C ponunt post posterius αὐτοῦ. 3 ἀπόλοιντο] A C ἀπολοῦνται. 8 [...] ἔρημον] A C ἐν τῇ ἐρήμῳ. 9 Διάψαλμα] A C deest. 13 τοῦ ἀγαπητοῦ [...] A C τῇ. 18 Σινὰ] A C Σινάν. 19 Ἀναβὰς] A C Ἀνέβης. ἀνθρώπῳ] A C ἀνθρώποις. 20 ϗ κατευοδώσει] A C κατευοδώσαι. 21 Διάψαλμα] A C deest. 26 ἐχόμενοι] A C ἐχόμενα. 28 Νεφθαλὶ] A Νεφθαλείμ. C Νεφθαλ[...] 29 κατέργασαι] A C κατεργάσου. 31 μὴ ἀποκλεισθῆναι] A ἐγκλεισθῆναι. C [...] κλεισθῆναι. 34 ψάλατε τῷ κυρίῳ] A C desunt. ἐν] A C deest. 36 [...] posterius] A θεός. Δόξα.

LXVIII.

1 τῷ] A C Ψαλμὸς τῷ. 5 ἥρπασα] A C ἥρπαζον. 6 ἐκρύβησαν] A C ἀπεκρύβησαν. 7 κύριε] A C κύριε, κύριε. 11 συνέκαμψα] A C συνέκαμψα. 13 πύλῃ] A C πύλαις. 15 τοῦ βάθους] A C τῶν βαθέων. 18 Καὶ] A C deest. 21 παρακαλοῦντα] A C παρακαλοῦντας. 28 τὴν ἀνομίαν] A C τῇ ἀνομίᾳ. 30 ϗ ἡ] A C ἡ. τοῦ προσώπου σου ἀντιλάβετο] A C σου ὁ θεὸς ἀντελάβετο. 33 ζήσεσθε] A C ζήσεται ἡ ψυχὴ ὑμῶν. 35 αὐτοῖς] A C αὐτῇ. [...] A C σου.

LXIX.

2 πρόσχες] A C πρόσχες, κύριε εἰς τὸ βοηθῆσαί μοι σπεῦσον. 3 Αἰσχυνθείησαν ϗ ἐντραπείησαν] A C Αἰσχυνθήτωσαν, ϗ ἐντραπήτωσαν. ἀποστραφείησαν] A C ἀποστραφήτωσαν, bis in hoc versu. καταισχυνθείησαν] A C καταισχυνθήτωσαν. 5 [...] A C σε ὁ θεός. θεὸς] A C κύριος. 6 πτωχὸς] A C πτωχὸς εἰμι. χρονίσῃς] A χρονίσης. Δόξα. Κάθισμα θ'.

LXX.

1 ᾠδῶν] A C Ψαλμὸς τῶν ᾠδῶν. πρώτων] A C πρώτως· & addunt postea, ἀνεπίγραφος παρ' Ἑβραίοις. 7 βοηθὸς] A C βοηθός μου. 13 μὴ] A C μου μή· & ver. 18. 14 ἐλπιῶ] A C ἐλπιῶ ἐπὶ σέ. 15 ἐξαγγελῶ] A C ἀναγγελῶ. πραγματείας] A C γραμματείας. 17 ὁ θεὸς] A C ὁ θεός μου ἀ· & ponunt ante Ἐδίδαξας. 18 γενεᾷ] A C γενεᾷ πάσῃ. 19 ἐποίησας] A C ἐποίησάς μοι. 21 τὴν δικαιοσύνην] A C ἐπ' ἐμὲ τὴν μεγαλωσύνην. 22 ἐν σκεύει] A C ἐν λαοῖς κύριε, ἐν σκεύεσι.

LXXI.

1 Σαλωμὼν] A C Σαλωμὼν ψαλμὸς τῷ Δαυίδ. 3 σου] A C deest. βουνοί· Ἐν δικαιοσύνῃ] A C βουνοὶ δικαιοσύνην. 6 σταγόνες στάζουσαι] A C σταγὼν ἡ στάζουσα. 8 ποταμοῦ] A C ποταμῶν, 11 βασιλεῖς] A C βασιλεῖς τῆς γῆς. 14 αὐτῶν … αὐτοῦ] A αὐτοῦ … αὐτοῦ. C αὐτοῦ … αὐτόν. 17 Ἔσται] A C Ἔσται. εὐλογηθήσονται] A C ἐνευλογηθήσονται. 19 εὐλογητὸν] A C εὐλογημένον. γένοιτο posterius] A γένοιτο. Δόξα.

LXXII.

6 ὑπερηφανία] A C ὑπερηφανία αὐτῶν εἰς τέλος. αὐτῶν] A C ἑαυτῶν. 7 διῆλθον] A C διήλθοσαν. 15 ἠσυνθέτηκα] A ἠσυνθέτηκας. 16 ἐναντίον] A C ἐνώπιον. 17 ἕως] A C ἕως οὗ. ἔσχατα] A C ἔσχατα αὐτῶν. 18 δολιότητας] A C δολιότητας αὐτῶν. αὐτοῖς] A C αὐτοῖς κακά. 21 ἐξεκαύθη] A C ἐξεκαύθη. 23 ἐγενόμην] A C ἐγενήθην. 24 τῆς χειρὸς] C desunt. ἐν] A C ϗ ἐν. 28 πάσας] A C με πάσας.

LXXIII.

1 ὁ θεὸς] A C ponunt ante ἀπώσω. 3 τοῖς ἁγίοις] A C τῷ ἁγίῳ. 5 εἴσοδον] A C ἔξοδον. 8 ἡ συγγένεια] A C αἱ συγγένειαι. δεῦτε] A C δεῦτε, καί. τὰς ἑορτὰς κυρίου] A C πάσας τὰς ἑορτὰς τοῦ θεοῦ. 9 ἡμῶν] A C αὐτῶν. 14 συνέτριψας τὰς κεφαλὰς] A C συνέθλασας τὴν κεφαλήν. 16 ἥλιον, ϗ σελήνην] A C φαῦσιν, ϗ ἥλιον. 17 ἔαρ] A ὡραῖα. ἔπλασας] A C ἔπλασας αὐτά. 18 τῆς κτίσεώς σου] A C desunt. 20 ἐσκοτισμένοι] A C ἐσκοτισμένοι. 21 ϗ prius] A C deest. 22 τῶν ὀνειδισμῶν σου τῶν] A C τοῦ ὀνειδισμοῦ σου τοῦ. 23 ἱκετῶν] A C οἰκετῶν. ἀναβαίη] A C ἀνέβη. πρὸς σὲ] A C desunt. A hic habet Δόξα.

LXXIV.

2 ϗ] A C σοι, καί. 3 εὐθύτητας] A εὐθύτητα. 4 αὐτὴν] A C αὐτῆς. Διάψαλμα] A C ponunt ante ἐγὼ ἐστερέωσα. 5 παρανομεῖτε] A C παρανομήτε. 6 ὑμῶν] A C ὑμῶν, καί. 7 ἀπὸ prius] A C ἐξ. 11 συγκλάσω] A C συνθλάσω. τὰ κέρατα] A C τὸ κέρας.

LXXV.

5 Διάψαλμα] A C deest. 7 τοὺς ἵππους] A C τοῖς ἵπποις. 8 ἀπὸ τῆς ὀργῆς] A C ἀπὸ τότε ἡ ὀργή. 10 τῇ καρδίᾳ] A C τῆς γῆς. 12 ἡμῶν] C ὑμῶν. 13 δῶρα. Τῷ φοβερῷ] C δῶρα τῷ φοβερῷ.

LXXVI.

1 Ἰδιθοὺν] A C Ἰδιθούμ. 2 ϗ ἡ φωνὴ] A C φωνῇ. 5 πάντες οἱ ἐχθροί] A C οἱ ὀφθαλμοί. 7 ἔσκαλλον] A C ἔσκαλλε. 9 ἀποκόψει, usque ad finem versus] A C τὸ ἔλεος αὐτοῦ ἀποκόψει. συνετέλεσε ῥῆμα ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεάν. 10 Ἢ] A C Μή. 17 Διάψαλμα] A C deest. ϗ posterius] A C deest. 20 ἡ ὁδός] A C αἱ ὁδοί. Ἀαρὼν] A Ἀαρών. Δόξα. Κάθισμα ι'.

Inter

Inter Psalmum 76. & 77. hæc sequuntur in A.

Στίχοι εἰς τὸν θεῖον Δαβίδ.
Σίγησον Ὀρφεῦ, ῥῖψον Ἑρμῆ τὴν λύραν.
Τρίπους ὁ Δελφοῖς, δῦνον εἰς λήθην ἔτι.
Δαβὶδ γὰρ ἡμῖν πνευματοκρούων λύραν,
Τρανῶ τὰ κρυπτὰ τῶν θεοῦ μυστηρίων.
Πληθὺν παλαιῶν, ἱστορεῖ τερασίων.
Κινεῖ πρὸς ὕμνον τοῦ κτίσαντος τὴν κτίσιν.
Σώζων ἅπαντας, μυσταγωγεῖ καὶ γράφει.
Ἁμαρτάνοντας εἰς ἐπιστροφὴν φέρει.
Πολλοῖς σὺν ἄλλοις καὶ κενοῦ δηλῶν κρίσιν.
Σμήχειν διδάσκει ψυχικὰς ἁμαρτάδας.
τῷ Θεῷ δόξα.

LXXVII.

1 Συνέσεως] A Ἁρμονίης ἱερῆς μελισδέα ᾄσματα Δαβίδ. Συνέσεως. τῷ νόμῳ] A C τῷ νόμῳ. 6 γνωρίσαι αὐτὸν] A C τοῦ γνωρίσαι αὐτά. 8 αὐτῆς prius] A C ἑαυτῆς. 9 τόξον] A τόξοις. 10 ἤθελον] A C ἐβού-λοντο. 13 ἔστησεν] A C παρέστησεν. 20 δυνήσεται] A C δύναται. 26 δυναστείᾳ] A C δυνάμει. 27 χοῦν] A χνοῦν. 28 εἰς μέσον] A C ἐν μέσῳ. 29 ἔφάγοσαν] A C ἔφαγον. 30 βρώσεως αὐτῶν] A C βρώσεως. 33 πλείοσι] A C πλήοσιν. συνεπόδισεν] C συνεμπόδισεν. 34 ἐζήτουν] A C ἐξεζήτουν. 46 τὸν καρπὸν] A C τοὺς καρπούς. 48 ἐν χαλάζῃ] A C χάλαζαν. τῷ] C ἐν τῷ. 51 πόνων] A C παντὸς πόνου. 52 ἤγαγεν] A C καὶ ἀπήγαγεν. 53 ἐν] A C ἐπ'. 57 ἀπέστρεψαν] A ἐπέστρεψαν. ἠσυνθέτησαν] A C ἠθέτησαν. 58 ἐπὶ] A C ἐν. 60 αὐτοῦ οὐ] A C οὐ. 61 χεῖρας ἐχθροῦ] A C χεῖρας ἐχθρῶν. 62 εἰς ῥομφαίαν] A C ἐν ῥομφαίᾳ. 63 ἐπενθήθησαν] A C ἐπενθήθησαν. 69 μονοκερώτων] A C μονοκέρωτος. 72 τῇ συνέσει] A C ταῖς συνέσεσι. αὐτοὺς] A αὐτούς. Δόξα.

LXXVIII.

1 εἰς] A C ὡς. 3 ὡς] A C ὡσεί. 4 εἰς] A C deest. 6 ἐπεγνωκό-τα] A C γινώσκοντα. 8 σου, ὅτι] A σου κύριε, ὅτι. 10 ἐν τοῖς ἔθνε-σιν] A C τὰ ἔθνη. 12 ἑπταπλάσια] A C ἑπταπλασίονα. 13 γὰρ] A C δέ. σοι εἰς] A C σοι ὁ θεὸς εἰς.

CAP. LXXIX.

1 ὑπὲρ τοῦ Ἀσσυρίου] C desunt. πρόβατα τὸν] A πρόβατον τόν. C πρόβα-τα. 5 Κύριε] A C Κύριος. τοῦ δύλου] A C τῶν δύλων. 9 Διάψαλμα] A C deest. 10 ἐπλήσθη ἡ γῆ] A C ἐπλήρωσε τὴν γῆν. 12 ποταμοῦ] A C ποταμῶν. 14 σὺ] A C ὗς. 15 δὴ] A C δὴ, καί.

LXXX.

1 ψαλμὸς] A ψαλμὸς ᾠδῆς. 9 Διάψαλμα] A C ponunt ante ἐδοκί-μασα. καὶ λαλήσω σοι Ἰσραὴλ] A C desunt. 10 Ἐὰν] A C Ἰσραὴλ ἐάν. αὐτοὺς] A αὐτούς. Δόξα.

LXXXI.

3 Διάψαλμα] A C deest. ὀρφανὸν, καὶ πτωχὸν] A C ὀρφανῷ, καὶ πτω-χῷ. 4 ῥύσασθε] A C ῥύσασθε αὐτόν. 8 κρῖνον] A κρίνων.

LXXXII.

8 καὶ posterius] A C deest. 10 Ἰαβεὶν] A Ἰαβείμ. C Ἰαβίμ. 12 Σαλ-μανὰ] A C Σαλμανάν. 13 θυσιαστήριον] A C ἁγιαστήριον. 15 κατακαύσαι] A C ἡ κατακαύσει.

LXXXIII.

6 οὗ ... αὐτοῦ] A ᾧ ... αὐτοῦ. C ᾧ ... αὐτοῦ. σου] C σοι. 8 Κύριε] A C deest. 10 ἐπὶ] A C εἰς. 11 θεοῦ] A C θεοῦ μου. 13 οὐχ ὑστερήσει] A C ὑστερήσει. κύριε] A C κύριε ὁ θεός.

LXXXIV.

4 Διάψαλμα] A C deest. 6 τὸν αἰῶνα] A C τοὺς αἰῶνας. 9 πρὸς αὐτὸν καρδίαν] A C καρδίαν ἐπ' αὐτόν. 14 ἐναντίον] A C ἐνώπιον. προπορεύσεται] A C προπορεύσεται. αὐτοῦ] A αὐτοῦ. Δόξα. Κάθισμα ια'.

LXXXV.

1 εἰσάκουσον] A C ἐπάκουσον. 2 θεὸς] A C θεός μου. 4 κύριε] A C deest. 7 εἰσήκουσας] A C ἐπήκουσας. 10 ὁ μέγας] A C desunt. 12 κύριε] A κύριος. 15 θεὸς] A C θεός μου.

LXXXVI.

4 Διάψαλμα] A C deest bis in hoc Psalmo. ἐγενήθη] A C ἐγεννήθη.

LXXXVII.

1 Αἰμὰν] A Αἰθάμ. 3 κύριε] A C deest. 5 ὡς] A C ὡσεί. ἀβοήθητος] A C ἀβοήθητος. 6 ἐῤῥιμμένοι] A C deest. 10 καὶ ἐκέκραξα] A C ἐκέ-κραξα. 15 προσευχήν] A C ψυχήν. 17 καὶ] A C deest. 18 ὡς] A C ὡσεί. 19 φίλον] A C φίλον, καὶ πλησίον. Ad fin. Psal. A habet Δόξα.

LXXXVIII.

6 Διάψαλμα] A C deest. 7 καὶ τίς] A C desunt. 8 φοβερὸς] A C φοβερός ἐστιν. 11 καὶ ἐν] A C ἐν. 21 ἐλαίῳ ἁγίῳ] A C ἐλαίῳ ἁγίῳ μου. 33 ἁμαρτίας] A C ἀδικίας. 34 αὐτοῦ, οὐδὲ] A C αὐτῶν, οὐδ' οὐ. 35 Οὐδὲ] A C Οὐδ' οὐ. 42 Διήρπασαν] A C Διήρπαζον. 43 ἐχθρῶν αὐτοῦ] A C θλιβόντων αὐτόν. 45 αὐτὸν] A C αὐτοῦ. 46 θρόνου] A C χρόνου. 47 Διά-ψαλμα] A C deest. 48 μου] A deest. C ponit ante ἡ. 50 ἐστιν] A C εἰσί. 53 γένοιτο] A γένοιτο. Δόξα.

LXXXIX.

2 ἕως] A C καὶ ἕως. 4 σου] A C σου κύριε. 8 ἐνώπιον] A C ἐν-αντίον. 10 ὡς] A C ὡσεί. πραΰτης] A C πραότης. 11 τοῦ θυμοῦ] A C σου τὸν θυμόν. 12 γνώρισον] A C γνώρισόν μοι. πεπαιδευμένους] A πεπαιδευμένους. 14 σου] A C σου κύριε. 17 ἡμᾶς posterius] A C ἡμᾶς, καὶ τὸ ἔργον τῶν χειρῶν ἡμῶν κατεύθυνον.

XC.

1 Δαυὶδ] A C addunt, ἀνεπίγραφος παρ' Ἑβραίοις. 2 ἐλπιῶ] A C ἐλπιῶ. 6 διαπορευομένου] A C ponunt post σκότει. 10 τῷ] A C ἐν τῷ. 15 Ἐπικαλέσεται] A C Κεκράξεται. εἰσακούσομαι] A C ἐπακούσομαι. ...] A C deest. 16 Μακρότητι] A C Μακρότητα. μου] A μου. Δόξα. Κάθισμα ιβ'.

XCI.

10 Ὅτι ἰδοὺ] A C Ὅτι ἰδοὺ οἱ ἐχθροί σου κύριε, ὅτι ἰδού. 11 ἐλαίῳ] A C ἐλαίῳ. 12 ἐπεῖδεν] A C ἀπεῖδεν. 13 ὡς ἡ] A C ὡσεί. 15 Τότε] A C Ἔτι. πίονι] A C πίονι, καί. 16 μου] A C ἡμῶν.

XCII.

1 κατώκισται] A C κατῴκιστο. 3 αὐτῶν] A C αὐτῶν, ἀροῦσιν οἱ ποταμοὶ ἐπιτρίψεις αὐτῶν.

XCIII.

12 σὺ] A C deest. 13 αὐτῷ] A C αὐτόν. 16 πονηρευομένους] A C πονηρευομένοις. τοὺς ἐργαζομένους] A C τοῖς ἐργαζομένοις. 19 Κύριε] A C deest. ἠγάπησαν] A C εὔφραναν. 20 συμπαρέστω] A C συμπαρέστω. προσ-τάγματι] A C πρόσταγμα. 23 αὐτοῖς] A C αὐτοῖς κύριος. καὶ τὴν] A C καὶ κατὰ τήν. ἡμῶν] A C deest. Ald. hic habet Δόξα.

XCIV.

1 Δαυὶδ] A C Δαυὶδ, ἀνεπίγραφος παρ' Ἑβραίοις. 3 πάντας τοὺς θεοὺς] A C πᾶσαν τὴν γῆν. ὅτι οὐκ ἀπώσεται κύριος τὸν λαὸν αὐτοῦ] A C desunt. 4 ἐστιν] A C εἰσίν. 9 πικρασμῷ] A C πειρασμῷ. ἐδοκίμασαν] A C ἐδο-κίμασάν με. καὶ αὐτοὶ] A C αὐτοὶ δέ.

XCV.

1 ᾠδὴ τῷ Δαυὶδ] A C αἶνος ᾠδῆς τῷ Δαυὶδ, & ponunt ante Ὅτε & post αἰχμαλωσίαν habent, ἀνεπίγραφος παρ' Ἑβραίοις. 3 ἐν πᾶσι, usque ad finem versus] A desunt. 4 ἐπὶ] A C ὑπέρ. 10 ὁ] A C ὅτι. 13 παρὰ] A C ἀπό.

XCVI.

1 Τῷ] A C Ψαλμὸς τῷ. αὐτοῦ] A αὐτῷ. καθίσταται] A C καθίσταται, ἀνεπίγραφος παρ' Ἑβραίοις. 3 ἐναντίον] A C ἐνώπιον. 9 εἰ] A C deest. 10 πονηρὸν] A C πονηρῷ. ἁμαρτωλῶν] A C ἁμαρτωλοῦ. 12 αὐτοῦ] A αὐτοῦ. Δόξα.

XCVII.

1 αὐτῷ] A C αὐτόν. 6 κυρίῳ] A C κυρίου. 7 καὶ οἱ] A C καὶ πάντες οἱ. αὐτὴν] A C ἐν αὐτῇ. ὅτι] A C Ἀπὸ προσώπου κυρίου, ὅτι ἔρχεται, ὅτι.

XCVIII.

1 τῶν] C τοῦ. 6 εἰσήκουεν] A C εἰσήκουεν αὐτῶν. 7 ἐφύλασσον] A C ὅτι ἐφύλασσον. ἃ] A C αὐτοῦ ἅ. 8 Κύριε] A Κύριος. εὐίλατος] A C Σὺ εὐίλατος.

XCIX.

1 Ψαλμὸς] A C Ψαλμὸς τῷ Δαυίδ. 2 κυρίῳ] A C θεῷ. 3 θεὸς] A C θεὸς ἡμῶν. λαὸς] A C ἡμεῖς δὲ λαός. τὰς αὐλὰς] A C εἰς τὰς αὐλάς.

C.

2 Ἔλεος] A C Ἔλεον. 3 προετιθέμην] A C προσετιθέμην. 5 τοῦ] A C τῶν. 7 ἐναντίον] A C ἐνώπιον. 8 ἀδικίαν] C ἀνομίαν. A ἀνομίαν. Δόξα. Κάθισμα ιγ'.

CI.

3 ἂν prius] C deest. εἰσάκουσον] A C ἐπάκουσον. 8 ἐγενήθην ὡσεὶ] A C ἐγενόμην ὡς. δώματι] A C δώματος. 16 σου κύριε] A C κυρίου. βασιλεῖς] A C βασιλεῖς τῆς γῆς. 23 συναχθῆναι] A C ἐπισυναχθῆναι. 26 τὴν γῆν] A C ponunt post κύριε.

CII.

1 Τῷ] A C Ψαλμὸς τῷ. 2 αἰνέσεις] A C ἀνταποδόσεις. πάσαις ταῖς ἀνομίαις] A C πάσας τὰς ἀνομίας. 10 ἁμαρτίας ... ἀνομίας] A C ἀνομίας ... ἁμαρτίας. 14 μνήσθητι] A C ἐμνήσθη. 17 υἱοὺς] A C υἱοῖς. 21 τὰ θελή-ματα] A C τὸ θέλημα. 22 κύριον posterius] A κύριον. Δόξα.

CIII.

1 Τῷ Δαυὶδ] A C Ψαλμὸς τῷ Δαυὶδ, ὑπὲρ τῆς τοῦ κόσμου συστάσεως. 4 πῦρ φλέγον] A C πυρὸς φλόγα. 8 αὐτοῖς] A C αὐτά. 16 Χορτασθή-σεται] A C Χορτασθήσονται. ἐφύτευσεν] A C ἐφύτευσας. 17 οἰκία] A C κατοικία. 18 χοιρογρυλλίοις] A C λαγωοῖς. 21 ἁρπάσαι] A C τοῦ ἁρπάσαι. τοῦ θεοῦ] A C τῷ θεῷ. 22 συναχθήσονται] A C συνήχθησαν. ἐν ταῖς μάνδραις] A C εἰς τὰς μάνδρας. 27 αὐτοῖς εὔκαιρον] A C αὐτῶν εἰς εὔ-καιρον. 31 τὸν αἰῶνα] A C τοὺς αἰῶνας. 35 Ἐκλείποισαν] A C Ἐκλείποιεν. κύριον] A κύριον. Δόξα.

CIV.

10 αὐτὴν] A C αὐτόν. 15 ἅψησθε] A C ἅψεσθε. 20 λαῶν] A C λαοῦ. 25 Καὶ] A C deest. αὐτῶν] A C αὐτοῦ. 26 αὐτὸν] A C ἑαυτῷ. 27 τε-ράτων] A C τεράτων αὐτοῦ. 28 καὶ posterius] A C ὅτι. 31 καὶ σκνῖπες] C σκνῖπες. 35 τὸν καρπὸν] A C πάντα τὸν καρπόν. 36 ἐκ τῆς γῆς] A C ἐν τῇ γῇ. 44 ἐκληρονόμησαν] A C κατεκληρονόμησαν. 45 ἐκζητήσωσιν] A ἐκ-ζητήσωσιν. Δόξα. Κάθισμα ιδ'. C ἐκζητήσωσιν. Ἀλληλούϊα.

CV.

7 καὶ ἐκ] A C ἐκ. 10 μισούντων] A C μισοῦντος. ἐχθροῦ] A C ἐχθρῶν. 12 τοῖς λόγοις] A C τῷ λόγῳ. ἦσαν] A C ᾖσαν. 15 καὶ posterius] A C deest & ver. 18. τὴν ψυχὴν] A C τὰς ψυχάς. 20 ἔσθοντος] A C ἐσθί-οντος. 21 Ἐπελάθοντο] A C Καὶ ἐπελάθοντο. θαυμαστὰ] A C θαυμάσια. καὶ] A C deest. 23 ἀπὸ θυμοῦ ὀργῆς] A C τὸν θυμόν. 24 καὶ ἐκ] A C ἐκ. 48 γένοιτο] A C γένοιτο. Δόξα.

CVI.

9 πεινῶσαν] A C ψυχὴν πεινῶσαν. 30 αὐτῶν] C αὐτοῦ. 43 συνήσει] C συνήσουσι. κυρίου] A κυρίου. Δόξα.

CVII.

3 Ἐξεγέρθητι] A C Ἐξεγέρθητι ἡ δόξα μου, ἐξεγέρθητι.

CVIII.

31 ψυχήν μου] A ψυχήν μου. Δόξα. Κάθισμα ιε'.

CIX.

2 Σιὼν] A C Σιὼν, καί.

CXI.

8 οὐ] C οὐ μή. 10 ἀπολεῖται] A ἀπολεῖται. Δόξα.

CXIII.

17 σὲ] A deest.

CXIV.

9 ζώντων] A ζώντων. Δόξα.

CXVII.

29 αὐτοῦ] A αὐτοῦ. Δόξα. Κάθισμα ις'.

CXVIII.

17 ζήσομαι] A C ζῆσόν με. 30 καὶ τὰ] C τά. 72 ἀργυρίου] A ἀργυρίου. Δόξα. Στάσις α'. 92 ἐμὴ] C ἐμοί. 122 Ἔνδεξαι] A C Ἔκδεξαι. 131 ἐπεπόθουν] A ἐπεπόθουν. Δόξα. Στάσις γ'. Secunda στάσις deest, sed relinquitur spatium, sicut in hoc loco, inter versum, 93, & 94. ubi poni debuisse videtur. 136 κατέβησαν] A C κατέδυσαν. 151 εἶ] C εἶ σύ. 167 αὐτὰ σφόδρα] A desunt. 179 ἐπελαθόμην] A ἐπελαθόμην. Δόξα. Κάθισμα ιζ'.

CXX.

3 δώσει] C δῴη. 5 φυλάξει] C φυλάξοι. Σου prius] A C Σοι. φυλάξαι ··· φυλάξει] C φυλάξοι ··· φυλάξοι & ver. 8.

CXXI.

4 τοῦ prius] A C τῶ. 7 δὴ] C deest.

CXXIII.

3 αὐτῶν] A C αὐτῷ. 8 γλῶ] A γλῶ. Δόξα.

CXXVI.

5 αὐτῶν posterius] A C αὐτῷ.

CXXVIII.

8 ὑμᾶς prius] A ἡμᾶς. κυρίου posterius] A κυρίου. Δόξα.

CXXXIII.

3 γῆν] γῆν. Δόξα. Κάθισμα ιη'.

CXXXVI.

1 Ἱερεμίου] A C διὰ Ἱερεμίου. 9 πέτραν] A πέτραν. Δόξα.

CXXXVII.

5 ὁδοῖς] A C ᾠδαῖς. 8 Κύριε ἀνταποδώσεις] A C Κύριος ἀνταποδώσει.

CXXXVIII.

1 ψαλμὸς τοῦ Δαυίδ] A C τοῦ Δαυίδ ψαλμὸς Ζαχαρίου ἐν τῇ διασπορᾷ. 4 λόγος ἄδικος] A C δόλος. 9 ὀρθόν] A C ὄρθρον. 13 κύριε] A C deest. 15 κατωτάτω] A C κατωτάτοις. 16 ἡμέρας] C ἡμέραι. 20 ἐρεῖς] A C ἐρισταί ἐστε. διαλογισμόν] A C διαλογισμούς.

CXXXIX.

1 τοῦ Δαυίδ] A C ponunt post ψαλμός. 5 ἐλογίσαντο τὸ] A C διελογίσαντο τοῦ. 6 καὶ σχοινία] A C καὶ σχοινίοις. παγίδας] A C παγίδα. 7 Διάψαλμα] A C ponunt ante καὶ σχοινία, ver. 6. 11 πεσοῦνται ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ] A C ἐν πυρί. ἐν] A C καὶ ἐν. 13 τοῦ πτωχοῦ] A C τῶν πτωχῶν. 14 κατοικήσουσιν] A C καὶ κατοικήσουσιν. Σου] A Σου. Δόξα.

CXL.

6 κραταιοί] A C κριταί. 7 διεῤῥάγη] A C ἐῤῥάγη. ἡμῶν] A C αὐτῶν. 8 κύριε] C deest. 10 αὐτοῦ] A C αὐτῶν. ἐ A C deest.

CXLI.

1 προσδεχθῇ] A C προσδεχθήσεται. 3 ἐναντίον] A C ἐνώπιον. 6 κατεπόθησαν] A C ponunt ante Πρός. ἐν] A C ἔτι ἐν. 8 κύριε] A C deest.

CXLII.

1 ὅτε αὐτὸν ὁ υἱὸς κατεδίωκεν] A C ὁπότε κατεδίωκεν αὐτὸν Ἀβεσσαλὼμ ὁ υἱὸς αὐτοῦ. ἐπάκουσον] A C εἰσάκουσον. 5 καὶ] A C deest. 7 Διάψαλμα] A C deest. 9 μου κύριε, ὅτι] A C μου, κύριε. 10 Θεός μου εἶ σύ] A C Σὺ εἶ ὁ Θεός μου. 11 Ἕνεκα] A C Ἕνεκεν. ἐγώ] A C ponunt ante δοῦλος· & A hic habet, Δόξα. Κάθισμα ιθ'.

CXLIII.

1 Τῷ] A C Ψαλμὸς τοῦ. 3 αὐτὸν] A C αὐτῷ. 12 υἱοὶ] A C υἱοὶ αὐτῶν. 14 διεξόδοις] A C πλατείαις.

CXLIV.

1 Αἴνεσις] A Αἰνέσεως. 5 Καὶ prius] A C deest. 9 ὑπομένουσι] A C σύμπασι. 13 κύριος ἐν] A C κύριος ἐν πᾶσι. 16 τὰς χεῖρας] A C τὴν χεῖρα. 19 ἐπακούσεται] A C εἰσακούσεται. 21 αἰῶνος] A αἰῶνος. Δόξα.

CXLV.

3 καὶ ἐφ'] A C ἐπ'. 4 αὐτῶν] A C αὐτοῦ.

CXLVI.

1 Ἀγγαίου καὶ Ζαχαρίου] A C desunt. ἀγαθὸν] C ἀγαθός. 2 καὶ] A C deest. 9 Καὶ] A C deest. 11 πᾶσι] A C deest.

CXLVII.

16 Τοῦ] A C deest. χιόνα] A C χιόνα αὐτοῦ. 18 Ἀποστελεῖ] A C Ἐξαποστελεῖ. 19 τὸν λόγον] A C τὸ λόγιον. 20 αὐτοῖς] A C αὐτοῖς. Δόξα.

CXLIX.

8 ἐν prius] C deest.

CL.

1 ἐν posterius] A deest. 6 κύριον] A κύριον. Δόξα. Κάθισμα κ'.
Psalmus qui sequitur, in Comp. non habetur: Ald. non differt à Rom. nisi in titulo: ubi, εἰς] A τῷ. Δαυίδ] A Δαβίδ ἐστι. ἀριθμοῦ] A ἀριθμοῦ τῶν ἑκατὸν πεντήκοντα. τοῦ Γολιάδ] A πρὸς τὸν Γολιάθ.

PROVERBIA.

CAP. I.

3 λόγων] A C λόγων, καὶ λύσεις αἰνιγμάτων. 8 παιδείαν] A C νόμους. 15 ἐν ὁδῷ] A C ὁδούς. δὲ] A C deest. αὐτῶν] A C αὐτῶν. Οἱ γὰρ πόδες αὐτῶν εἰς κακίαν τρέχουσι, καὶ ταχινοί εἰσι τοῦ ἐκχέαι αἷμα. 17 ἐκτείνεται] A C ἐκτείνονται. 25 ἠπειθήσατε] A C οὐ προσέχετε. 26 καταχαροῦμαι] A ἐπιχαροῦμαι. ἡνίκα] A C ἡνίκα ἄν. 27 καὶ ὅταν] A C ἢ ὅταν. ἢ ὅταν ἔρχηται ὑμῖν ὄλεθρος] A C desunt. 28 λόγον] A C φόβον.

CAP. II.

3 Σου] A C Σου, τὴν δὲ αἴσθησιν ζητήσῃς μεγάλῃ τῇ φωνῇ. 7 τὴν] A C δὲ τήν. 11 ὁδοὺς] A C ὁδόν. ὁσία] C ὁσίου. 14 Οἱ] A C Ὦ οἱ. 17 καὶ] A deest. 19 πορευόμενοι] A C πυρευπορευόμενοι. 20 λείας] A C λείας Χρηστοὶ ἔσονται οἰκήτορες γῆς, ἄκακοι δὲ ὑπολειφθήσονται ἐν αὐτῇ. Ὁδοὶ] A C Ὁδοὶ δέ.

CAP. III.

1 νομίμων] C νόμων. 3 Σὲ] A C Σοί. τραχήλῳ] A C τραχήλῳ, γράψον αὐτὰς ἐπὶ πλακὸς τῆς καρδίας Σου. 6 Πάσαις] A C Ἐν πάσαις. 10 πίμπληται] A πιμπλῶνται. σίτῳ] A C σίτου. 16 φορεῖ] C φέρει. 19 φρονήσει] A C ἐν φρονήσει. 20 αἰσθήσει] A C αἰσθήσει αὐτοῦ. ἐῤῥύησαν] A ἐῤῥύη. 22 Σοῖς ὀστέοις] A Σοῖς ὀστέοις Σου. 23 προσκόψῃ] C προσκόψῃς. 28 αὔριον] A C καὶ αὔριον. 29 τεκταίνῃ] A C τεκταίνει. 30 Σὲ] A C εἰς σέ. 33 Θεοῦ] A C κυρίου.

CAP. IV.

2 νόμον] A C λόγον. 4 ἔλεγον, καὶ] A ponit post με. 5 μηδὲ παρίδῃς] A κτῆσαι μηδὲ παρίδῃς. C κτῆσαι σοφίαν, κτῆσαι σύνεσιν, μὴ ἐπιλάθῃ, μηδὲ παρίδῃς. στόματος] A C στόματος, μηδὲ ἐκκλίνῃς ἀπὸ ῥημάτων στόματός μου. 8 Περιχαράκωσον] A C Ἀρχὴ (A Ἀρχὴ) σοφίας κτῆσαι σοφίαν, καὶ ἐν πάσῃ κτήσει Σου κτῆσαι σύνεσιν. Περιχαράκωσον. 10 ἔτη] A C Σοι ἔτη. 15 δὲ] A C deest. 18 προπορεύονται] A πορεύονται. ἕως] A C ἕως ἄν. 19 πῶς] C ἐν τίνι καὶ πῶς. 22 τοῖς] A C πᾶσι τοῖς. 23 ἔξοδον] A C ἔξοδοι.

CAP. V.

2 αἴσθησις] A C αἴσθησιν. ἐντέλλεται] A C ἐντέλλομαι. 8 θύραις] C θύρας. 10 ἀλλοτρίων ἔλθωσι] A C ἀλλοτρίους εἰσέλθωσι. 11 μεταμεληθήσῃ] A μεταμεληθῇς. ἐσχάτων] A ἐσχάτων Σου. 15 Πῖνε] A C Τὰ πῖνε. 16 Μὴ] A C deest. 19 σοῦ] C Σοῦ. 20 τῆς μὴ ἰδίας] A τῆς μὴ ἰδίαις.

CAP. VI.

2 χείλεσιν] C ῥήμασιν. 3 ἐνεργυήσω] A ἐγγυήσω. 4 ἐπινυστάξῃς] A ἐπινυστάξειν. 8 ἢ πορεύθητι, usque ad finem versus] C desunt. 12 πορεύεται] A C πορεύσεται. 13 ἐννεύμασι] A C νεύμασι. δακτύλων] C δακτύλῳ. 14 Διεστραμμένη] A C Διεστραμμένη δέ. 16 Θεὸς] A C κύριος. 17 δικαίου] A C δίκαιον. κακοποιεῖν] A κακοποιεῖν, ἐξολοθρευθήσονται. 23 ὁδὸς] A C καὶ ὁδός. καὶ ἔλεγχος] A ἔλεγχος. 25 Μὴ] A C Τὰ μή. 30 πεινῶν] A C πεινῶσαν.

CAP. VII.

3 δὲ] A C deest. 4 σεαυτοῦ] A αὐτοῦ. 5 Σε] A deest. 8 παρὰ γωνίαν] A C ἐν γωνίᾳ. 9 καὶ] A C ἢ, καί. 13 ἐπιλαβομένη] ἐπιλαμβανομένη. 16 δὲ ἔστρωκα] A C διέστρωσα. 17 κροκίνῳ] A C κρόκῳ. 19 δὲ] A C deest. 20 χειρὶ] A C χερσίν. 22 ἐπὶ posterius] A deest. 23 ἢ] C καί. 25 Σου] A C Σου, καὶ μὴ πλανηθῇς ἐν ἀτραποῖς αὐτῆς.

CAP. VIII.

1 Σὺ] A Διὸ σύ. κηρύξεις] C κήρυξον. 7 φάρυγξ] A C λάρυγξ. 8 ἑαυτοῖς] C ἐν αὐτοῖς. 9 ἐνώπια] A ἐνώπιον. 10 δεδοκιμασμένον] A C δεδοκιμασμένον, ἀνθαιρεῖσθε δὲ αἴσθησιν χρυσίου καθαροῦ. 17 εὑρήσουσι] A C εὑρήσουσι χάριν. 19 κρείσσω] A C κρεῖσσον. 27 καὶ] A deest. 28 Καὶ ὡς prius] A C Ἡνίκα. 29 Καὶ ὡς] A C Ἐν τῷ τιθέναι τῇ θαλάσσῃ ἀκριβασμὸν αὐτοῦ, καὶ (deest C) ὕδατα παρελεύσονται (A παρελεύσεται) στόματος αὐτοῦ. 31 εὐφραίνετο prius] A C ηὐφραίνετο. 33 μακάριος] A C καὶ μακάριοι οἱ (A οἱ) ὁδούς μου φυλάσσοντες (A φυλάσσοντες) Ἀκούσατε σοφίαν, καὶ σοφίσθητε, καὶ μὴ ἀποφραγῆτε. Μακάριος. φυλάξει] A τηρήσει. 36 εἰς ἐμὲ] C ponit ante ἁμαρτάνοντες.

CAP. IX.

2 ἐκέρασεν] A καὶ ἐκέρασεν. 4 ἄφρων] A ὑμῶν ἄφρων. 5 τὸν ἐμὸν ἄρτον] A τὸν ἐμὸν ἄρτον. ἐκέρασα] A κεκέρακα. 6 ἵνα εἰς τὸν αἰῶνα βασιλεύσητε] A καὶ ζήσεσθε εἰς τὸν αἰῶνα, βασιλεύσητε. C καὶ ζήσεσθε. φρόνησιν] A C φρόνησιν, ἵνα βιώσητε. Σώσετε] A ponit ante ἐν γνώσει. 11 Σοι] C deest. 12 σεαυτοῦ] A αὐτοῦ. καὶ τοῖς πλησίον Σου. C desunt. ἂν] A C deest. ὃς ἐρείδεται, usque ad finem versus] C desunt. 15 παριόντας] A C παριόντας ὁδόν. 16 φρονήσεως] A φρενῶν. C δὲ φρονήσεως. 17 γλυκερὸς] A C γλυκερὸς πιεῖν. 18 ἀλλὰ ἀποπήδησον, usque ad finem versus] C desunt. τόπῳ] A τόπῳ αὐτῆς. ὕδωρ] A ὡς ὕδωρ. ἀλλότριον] A ἀλλότριον, καὶ ὑπερβήσῃ ποταμὸν ἀλλότριον. προστεθῇ] A προστεθήσεται.

CAP. X.

6 καλύψει] A καλύπτει. 7 δικαίων] C δικαίου. ἀσεβῶν] C ἀσεβοῦς. 10 ὀφθαλμοῖς] A ὀφθαλμῷ. 16 ἁμαρτίας] A ἁμαρτίαι. C ἁμαρτίαις. 17 δικαίας] A C deest. 19 χειλέων] A ῥημάτων. 27 ὀλιγωθήσεται] A ὀλιγωθήσονται. 28 ἀπολεῖται] A C ὄλλυται.

CAP. XI.

5 Δικαιοσύνη] A C Τελειότης εὐθειῶν ὁδηγήσει αὐτούς, καὶ ὑποσκελισμὸς ἀθετούντων προνομεύσει αὐτούς. Οὐκ ὠφελήσει ὑπάρχοντα ἐν ἡμέρᾳ θυμοῦ, δικαιοσύνη δὲ ῥύσεται ἀπὸ θανάτου. Sed Comp. hæc ponit ante ἀποθανὼν δίκαιος. ἀμώμους] C ἀμώμου. 6 ῥύεται] A C ῥύσεται. ἀπωλείᾳ αὐτῶν] A C ἀβουλίᾳ. 10 πόλις] A C πόλις, καὶ ἐν ἀπωλείᾳ ἀσεβῶν ἀγαλλίαμα. Ἐν εὐλογίᾳ εὐθείων ὑψωθήσεται πόλις. στόματι] A στόμασι. κατεσκάφη] C κατασκαφήσεται. 16 ἀνδρὸς ἐπίφορος] A ἐπίφορος. 20 αἱ ὁδοὶ αὐτῶν] A C ὁδῷ. 21 ἔσται] A C ἔσται κακῶν. τιμὴν] C τιμῶν. 22 ἐν] A C χρυσοῦν ἐν. 23 Συνάγοντες] A Συνάγοντες τὰ ἀλλότρια οἱ. 28 πλούτῳ] C πλούτῳ ἑαυτοῦ. οὗτος] C deest. 30 ἀφαιροῦνται] A ἀναιροῦνται.

CAP. XII.

2 κυρίῳ] A κυρίου τοῦ Θεοῦ. 6 δόλιοι] C δόλιοι εἰς αἷμα. 7 παρελεύσεται] A C παρελεύσεται. 12 εὐσεβῶν] A δικαίων. 13 ὁ βλέπων, usque ad finem versus] C desunt. 14 ψυχὴ] C ponit post ἀνδρός. 17 ἀπαγγέλλει] A ἀναγγελεῖ. 18 μάχαιραι] A C ὡς μάχαιρα. 22 πίστεις] A πίστιν. 24 ἐν προνομῇ] A C εἰς προνομήν. 25 δικαίου] C deest. δὲ] A deest. 26 ἔσται] A ἔσται· αἱ δὲ γνῶμαι τῶν ἀσεβῶν ἀνεπιεικεῖς. ἁμαρτάνοντας δὲ (A deest) καταδιώξεται κακά] C desunt.

CAP. XIII.

5 παῤῥησίαν] A C παῤῥησίαν. Δικαιοσύνη φυλάσσει ἀκάκους ὁδῷ (A deest) τοὺς δὲ ἀσεβεῖς φαύλους ποιεῖ ἁμαρτία. 9 δὲ] A C deest. 10 ἑαυτῶν] C αὐτῶν. 12 Κρείσσων, usque ad δένδρον] C desunt. 13 ὑπ'] C ἐξ. ἔσται] A ἔστι. 15 A deest. 17 ἐμπεσεῖται] A C πεσεῖται. 19 εὐσεβῶν] A C ἀσεβῶν. 20 σοφὸς ἔσῃ] A σοφὸς ἔσται. C σοφισθήσεται. συμπορευόμενος] C συμπορευόμενος. 21 δὲ] A deest. 25 ἐμπιπλᾷ] A C ἐμπιμπλᾶται.

CAP. XIV.

7 δὲ] A deest. 8 ἄνοια] A ἔννοια. 12 ὀρθὴ εἶναι] A C ponunt ante παρά. 13 χαρὰ] A C χαρᾶς. 22 Πλανώμενοι] A Πλανώμενοι ἀδικοῦσι. 24 πανοῦργος] A C πλοῦτος αὐτῶν. 25 ἐκ] A C deest. 26 ἔρεισμα] A ἔρεισμα εἰρήνης. 27 Πρόσταγμα] A φόβος. 32 δὲ] A C deest. 33 πεποιθὼς] A πεποιθὼς ἐπὶ κύριον. σοφία] A C ἀναπαύσεται σοφία.

CAP. XV.

1 Ὀργὴ] Quatuor priora verba Comp. adjungit capiti præcedenti. λυπηρὸς] C πονηρός. 5 ἀπολοῦνται] A C ὀλοῦνται. 6 ἀπολοῦνται] A ἀπολοῦνται. 9 δὲ] A C deest. 17 μετὰ] A C deest. 19 ἀνδρείων] A C ἀργῶν. 21 ἀφρόνων] A C ἀφρόνων. 28 μελετῶσι πίστεις] A μελετήσει πίστιν. ἀνθρώπων] A C ἀνδρῶν. 29 ἐπακούει] C ὑπακούει.

CAP. XVI.

22 Ὃς] A Ὁ εἰσακούων ἐλέγχους ζωῆς, ἐν μέσῳ σοφῶν αὐλισθήσεται. Ὃς. αὐτῷ] A C αὐτῷ, προπορεύεται δὲ ταπεινοῖς δόξα. 5 δὲ] C deest. 11] A C τὰ δὲ. 13 ἀγαπᾷ] A C ἀγαπᾷ ὁ κύριος. 21] A C ... 24 αὐτῷ] A C αὐτῶν. 25 ὀρθαὶ] A C ponunt ante ...] A ... ἑαυτῷ] A C αὐτῷ τὴν ἀπώλειαν. 30 δὲ] A C deest. ...] A C λογίζεται. ὁρίζει δὲ τοῖς χείλεσιν αὐτοῦ] A ἐπιδάκνων δὲ τοῖς ... αὐτοῦ, ὁρίζει. 32 ἰσχυροῦ] A C ἰσχυροῦ, καὶ ἀνὴρ φρόνησιν ἔχων γεωρ-... κρείσσων] A deest.

CAP. XVII.

4 γλώσσαις] C γλώσσαις. 9 δίδωσι] C ἵστησι. 11 ἐγείρει] A ἐγερεῖ. C ... 17 δὲ] A C deest. 18 τῶν ... φίλων] A C τῶν ... φίλον. 23 ἀδι-...] C ponit post κόλποις. 25 αὐτὸν] C αὐτῷ. 27 φρόνιμος] A φρόνιμος, ... τῷ μὴ ζητοῦντι μαθεῖν. 28 σοφίαν] C deest.

CAP. XVIII.

1 ...] A deest. 4 ἀναπηδύει] A ἀναπηδύων. 9 αὐτὸν] A C ἑαυτόν. 18 ...] A κλῆρος. δυναστείαις] A C δυνάσταις. 22 θεοῦ] A C κυρίου. ἀσε-...] C ἀσεβής. Δαψιλεῖς φθέγγεται πένης, ὁ δὲ πλούσιος ἀποκρινεῖται σκληρά. ... ἑτέρων πρὸς ἑταιρείαν, καὶ ἔστι φίλος προσκολλώμενος ὑπὲρ ἀδελφόν. Hic desinit cap. 18. in Comp. 3 Ἀφροσύνη] C Κρείσσων ἐστὶ πτωχὸς πορευόμενος ἐν ... αὐτοῦ, ἢ στρεβλὸς τοῖς χείλεσιν αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς ἄφρων. Καίγε χωρὶς ... ψυχὴ οὐκ ἀγαθὸν, καὶ ὁ σπεύδων τοῖς ποσὶν ἁμαρτάνει.

CAP. XIX.

6 βασιλέων] A C βασιλέως. 7 σωθήσεται] A διασωθήσεται. 9 ὑπ'] A ἀπ'. ...] A C καὶ ἐχ. 18 σου] A C deest. 19 λοιμαίνεται] C λυμαίνεται. ...] A C μωρεί. 22 ψεύδης] A C ψεύστης. 24 τὸν κόλπον] A τοὺς κόλ-...] A C προσαγάγῃ. Λοιμοῦ] A C Λοιμοῦ. γίνεται] A C ἔσται. καὶ posterius] A deest. 28 στόμα] A C σῶμα. κρίσεις] A κρίσις.

CAP. XX.

1 ... τοιούτοις συμπλέκεται] A C ὁ λυμαινόμενος οὐκ ἔσται σοφός. 2 αὐ-...] A C αὐτὸν, καὶ ἐπιμιγνύμενος. 4 αἰσχύνεται] A αἰσχυνθήσεται. 9 παρ-...] A C παρρησιασθήσεται. 11 συμποδισθήσεται] A ὑποσκελισθήσεται. ...] A C δὲ τοῦ. ἄρτων] C ἄρτων. Κακὸν, κακὸν, λέγει ὁ ἀγοράζων, ... ἀπέλθῃ, τότε καυχήσεται. Ἔστι χρυσὸς, καὶ πλῆθος λίθων πολυτελῶν, ... ἔντιμα χείλη γνώσεως. Ἀφελοῦ τὸ ἱμάτιον τοῦ ἐγγυωμένου ἀντὶ ἀλ-..., καὶ ἀντὶ ἀλλοτρίας λάβε ἐνέχυρον παρ' αὐτοῦ. Ἡδὺς ἀνθρώπῳ ἄρτος ..., καὶ ὕστερον ἐμπλησθήσεται τὸ στόμα αὐτοῦ χάλικος. Διαλογισμοὶ ἐν βου-... κυβερνήσεσι δὲ γίνεται πόλεμος. Ὁ ἀποκαλύπτων βουλὰς ἐν ... περιπατεῖ δίγλωσσος, καὶ μετὰ πλατύνοντος τὰ ἑαυτοῦ μὴ μίγνυσθαι χεί-... 27 ἢ] C ἢ λύχνος, &c.

CAP. XXI.

1 ... νεύσει] C νεύσῃ. 4 ἐν] A C ἐφ'. ἁμαρτία] C ἁμαρτίαι. Διαλογι-... εἰς περισσείαν, καὶ πᾶς ὁ σπεύδων εἰς ἐλάττωσιν. A ἁμαρτία. Λο-... σπεύδων πλείω εἰς περισσείαν, καὶ πᾶς μὴ ἐπισπεύδων πλείω εἰς ... 6 ἐπὶ παγίδας] C καὶ ἔρχεται ἐπὶ παγίδος. 8 ἀποστέλλει] A ... 10 οὐκ] C ἐπιθυμεῖ κακῶν, οὐκ. 12 φαυλίζει] C φαυλίσει. ...] A C σοφισθήσεται. 14 λάθριος] C λαθραῖος. 15 κρίμα] C κρίματα. ...] A Ἀνὴρ δέ. 18 ἄνομος] C ἄνομος, καὶ ἀντὶ εὐθέων παράνομος. ...] A C ἐλεεῖ. 28 δὲ] A C deest. φυλασσόμενος] C φυλαξόμενος.

CAP. XXII.

... αὐτῶν] A ἀπ' αὐτῶν. C αὐτῶν. Ἐγκαίνισον τὸ παιδίον κατὰ τὴν ὁδὸν ... καὶ ἐὰν γηράσῃ, οὐκ ἀποστήσεται ἀπ' αὐτῆς. 8 ἔργων] A ἔργον, bis in hoc versu. εὐλογεῖ] A C ἀγαπᾷ. 9 ἔδωκεν] A C δέδωκε. 11 ἄμωμοι] C ... ἐν τῇ ὁδοῖς αὐτῶν. 12 διαπορεύονται] C πορεύσιν. 14 εἰσὶν ὁ-..., usque ad finem versus] C desunt. 15 καρδίας] A καρδίαν. 16 ἑαυ-...] A C ἑαυτῷ κακά. δὲ] C καί. 17 σὸν οὖς] A C τὸ οὖς σου. ἐμὸν ...] A C ἐμῶν λόγων. 19 σου] A C αὐτοῦ. 20 αὐτὰ σεαυτῷ] A σε ... βουλὴν] A βουλὴν, καὶ ἔννοιαν. ἐπὶ τὸ πλάτος τῆς καρδίας σου] desunt. 23 κρίσιν] C δίκην. 25 σὺ] A deest.

CAP. XXIII.

... ἐπιθήσεις] C ἐπιθήσεις. πτέρυγας] C πτέρυγα. 9 λόγοις σου] A σου λόγοις ... C σου λόγους. 16 λόγοις] A λόγων. 22 μήτηρ] A C μήτηρ. Ἀλήθειαν κτῆ-σαι καὶ μὴ ἀπώσῃ σοφίαν, καὶ παιδείαν, καὶ σύνεσιν. 27 τετρημένος] A C τετρημ-... 30 ἐν οἴνοις] A C οἴνῳ. 32 αὐτῷ] A C αὐτοῦ. 35 τύπτουσιν] A ...

CAP. XXIV.

1 ...] A deest. 4 ἐμπίμπλανται] A C ἐμπίμπλαται. ἐκ] A C deest. ...] A C νόμου. 9 δὲ ἀνδρὶ] A C ἀνδρί. 12 ἀποδίδωσιν] A ... 14 οὐκ ἐγκαταλείψει] A C οὐ καταλείψει. 18 αὐτῷ] A C αὐτοῦ ... 20 πονηρῶν] A πονηροῖς. C πονηρῷ. 21 μηδ'] C μηδέ. 22 γνώσεται] A οἶδεν. 27] Λόγον φυλασσόμενος, usque ad τάδε λέγει ὁ ἀνὴρ] desunt in Comp: cætera autem quæ sequuntur usque ad versum 23, habentur cap. 30. ἀπὸ γλώσσης prius] A deest. ἀνθρώπων οὐκ] C ἀνθρώπων οὐκ. δεδίδαχε] A δὲ ἐδίδαξε. ὕδωρ] A τὸ πᾶν ὕδωρ. τέκνοις αὐτοῦ] A C τέκνοις αὐτοῦ ἵνα γνῷς (A γνῶσι.) πυνθείς] A πένης γενηθείς. οἰκέτην] A C δοῦλον. καὶ καταδίκην] C desunt. ταπεινὸς] A C ἀσθενής. 23 εὐλογία] A C εὐλογία ἀγαθή. 27 ἀνοικοδομήσεις] C οἰκοδομήσεις. σου] A μου. 33 καθ-υπνῶ] A κάθημαι. 34 σου posterius] A C deest. 35 Τῇ βδέλλῃ, usque ad finem cap. habentur in Comp. capp. 30 & 31. 24 δὲ] A C δὲ ... 27 Ἀβασίλευτος] A C Ἀβασίλευτον. στρατεύει] A C ἐκστρατεύει. 28 καλαβώτης] C καλαμώτης. βασιλέων] C βασιλέως. 31 ἄψυχος] A C εὐψύχως. 32 ἐν εὐφροσύνῃ] A C εἰς εὐφροσύνην. 1] τί posterius] A deest. 3 εἰς] A καὶ εἰς. 5 δὲ] A C deest. 8 Ἄνοιγε] A C Υἱὲ ἄνοιγε. πάντας] A πάντα.

CAP. XXV.

1 Αὗται αἱ παιδεῖαι (παροιμίαι C) Σολομῶντος] A desunt. αἱ ἀδιάκριτοι] A Κριτοί. ἐξεγράψαντο] A ἐγράψαντο. 3 ἀνεξέλεγκτος] C ἀνεξερεύνητος. 6 ὑφίστασο] C ἐφίστασο. 7 σοι] C ponit post ῥηθῆναι. ἀνάβαινε πρὸς μέ] A ἀναβῆναι. 8 σὺ] A C deest. 10 τήρησον] A ἔπειξον. 11 λόγον] A λόγον ἐπὶ ἁρμόζοντι αὐτῷ. 12 καὶ] A C deest. 14 ἐπιφανέστατοι] A C ἐπιφανέστατοι. ὁ καυχώμενος] A C οἱ καυχώμενοι. 17 μισήσει] C μισήσει. 18 ἀκίδωτον] A ἀκηλίδωτον. 20 ἀσύμφορον] A ἀσύμφορον, καὶ χαρὰ ὀμμα-σι. ἐν] C deest. 21 ψώμιζε] A C τρέφε. 22 τὴν κεφαλὴν] C τῆς κεφαλῆς.

CAP. XXVI.

2 πέτεται] A πέτανται. 4 πρὸς] A C κατά. 5 κατὰ] A C πρός. 6 ὁδῶν] C ponit post ἑαυτοῦ. 7 παρανομίαν] C παροιμίας. 11 ἔστιν αἰσχύνη ἐπάγουσα, usque ad finem versus] C desunt. 12 αὐτῷ] A C ἑαυτῷ. 15 δυνήσεται] A C δύναται. 16 ἑαυτῷ] C ponit post ὀχυρώς. 18 οἱ ἰώμενοι] A οἱ πειρώμενοι. C ἰώμενοι. 19 ἐφοδεύσῃ] C φωραθῶσι. 20 δίθυμος] A ὀξύθυμος. 23 λυπηρὸν] A πονηρόν. 24 ἐπινεύει] A ἀπονεύει. 25 πειθῆς] C πεισθῇς αὐτῷ. 26 συνεδρίοις] A C συνεδρίῳ. 27 ἐμπεσεῖται] A ἐμπεσεῖ. κυλίει] A κυλίεται. 28 ἀκαταστασίας] C ἀκαταστασίαν.

CAP. XXVII.

1 γινώσκεις] A οἶδας. 4 ἀποκεκαλυμμένοι] A C ἀποκαλυπτόμενοι. 5 εἰσι] A εἰσι. C deest. 8 ὅταν ὄρνεον] A ὅτ' ἂν ὄρνεον. C ὄρνεον ὅταν. ὅταν] A ὅτ' ἄν. 11 σου εὐφραίνηται] A εὐφραίνηταί σου. C εὐφραίνηταί μου. 14 μεγάλῃ τῇ φωνῇ] C desunt. 19 διάνοιαι τῶν ἀνθρώπων] A C καρδίαι τῶν ἀνθρώπων ὅμοιαι. 21 πύρωσις] A καὶ πύρωσις. καρδία ἀνόμου, usque ad finem versus] C desunt. 22 συνεδρίου] C συνεδρίῳ. 23 ἐπιστήσεις] A ἐπιθήσεις. 23 σύναγε] A C συνάγαγε. 27 ἰσχυρὰς] A σεμνάς.

CAP. XXVIII.

2 κρίσεις] C ἔρεισεις. 3 ἀσεβείαις] A ἐν ἀσεβέσι. 5 συνήσουσι] A C νοήσουσι. κρίμα] C κρίσιν. 7 πατέρα] A C πατέρα αὐτοῦ (A αὐτοῦ.) 8 ἐλεῶντι] A C ἐλεοῦντι. 9 μὴ εἰσακοῦσαι] A C τοῦ μὴ ἀκοῦσαι. 11 πένης] A πᾶς. 13 ἐλέγχοις] C καὶ ἐλέγχων. 14 κακοῖς] A εἰς κακά. 17 παίδευε, usque ad finem versus] C desunt. 24 ἀποβάλλεται] C ἀποβιάζεται. 25 Ἄπιστος] A C Ἄπληστος. 27 Ὃς δίδωσι πτωχοῖς] C Ὁ διδοὺς πτωχῷ. οὐκ ἐνδεηθήσεται] C ἀνενδεὴς ἔσται.

CAP. XXIX.

3 αὐτοῦ] C deest. 5 περιβάλλει αὐτὸ] C περιβαλεῖ αὐτῷ. 7 υἱεῖ γνῶσιν] C συνήσει δίκην. 8 ἄνομοι] C λοιμοί. 9 Ἀνὴρ] A Ἀνὴρ δέ. κρίνει] A C κρίνη. 10 μισοῦσιν] A C μισήσουσιν. ποιῆται] A C ponunt ante ἀμφοτέρων. 18 Οὐ] A deest. 19 ἀλλ'] C deest. 20 ταχὺ] A ταχύ. 22 ἐγείρει] C ὀρύσσει. ἁμαρτίαν] A ἁμαρτίας. 25 ὑποσκελισθήσονται] C ὑποσκελισθήσονται. ὃς δὲ πέποιθεν] C ὁ δὲ πεποιθώς. 27 δίκαιος ἀνὴρ ἀνδρὶ ἀδίκῳ] A δικαίῳ ἀνὴρ ἄδικος. 10] Γυναῖκα] Comp. omnibus his versibus qui sequuntur, præponit ordine unam ex literis Hebraicis. 11 Θαρσεῖ] A Θαρρεῖ. 12 εἰς ἀγαθὰ] C ἀγαθὸν, καὶ οὐ κακόν. 14 δὲ αὕτη τὸν βίον] C αὐτῆς τὸν πλοῦτον. 18 Καὶ] A C deest. ὁ λύχνος αὐτῆς] C ponit post νύκτα. 21 αὐτῆς] A αὐτῇ. ἐνδεδυμένοι εἰσὶ] A ἐνδιδύσκονται. 22 ἑαυτῇ] A ἐν αὐτῇ. 23 κατοίκων] A τῶν κατοικούντων] C deest. 24 ἀπέδοτο] A ἀπέδοτο τοῖς φοίνιξι, καί. τοῖς] C δὲ τοῖς. στόμα αὐτῆς, usque ad finem versus] C desunt. 27] Στεγναὶ] A Στεναί. οἴκων] C οἴκῳ. 26] Τὸ] A C deest. ἀνοίγει] C αὐτῆς ἀνοίγει. 28 αὐτῆς] C αὐτῆς ἐν τῇ γλώσσῃ αὐτῆς. ἀνέστησαν] C ἀνέστησαν. 29 ἐκτήσαντο πλοῦτον] A ἐποίησαν δύναμιν. δύναμιν] A δυνατά. Σὺ δὲ ὑπέρκεισαι, ὑπερῆρας] C ὑπέρκεισαι, καὶ ὑπερῆρας. 30 γυναικὸς] C deest. γυνὴ] A C οὐκ ἔστιν ἐν σοὶ, γυνή. 31 χειλέων] C χειρῶν.

ECCLESIASTES

CAP. I.

5 ...] C ponit post ἀνατέλλων. ἐκεῖ πορεύεται] A ἐκπορεύεται. 7 ἐ-...] A ἐπιστρέφουσι. 8 οὐ πλησθήσεται] A C οὐκ ἐμπλησθήσεται. 11 γι-...] A γινομένοις. αὐτῶν] A C αὐτοῖς. 15 δυνήσεται] C δυνήσε-... bis in hoc versu. 16 τῷ] A C τοῦ. Ἰδοὺ ἐγὼ] C Ἐγὼ ἰδού. 17 ..., usque ad καὶ καρδία] C desunt. ἐγὼ] C deest.

CAP. II.

3 ...] A C ὡδήγησε με. εὐφροσύνῃ] C εὐφροσύνη. 8 ἀνθρώπων] C ... ἀνθρώπου. 9 Καὶ] C deest. ἀπὸ] A C deest. 10 ἀφεῖλον] A ... C ὑφεῖλον. μου, ὅτι] A C ὅτι. 12 ἐπέβλεψα] A ἀπέβλεψα. ...] A C ... ἐπιλεύσεται] C ἐλεύσεται. τὰ] A πάντα. C ... ἐποίησεν] C ἐποίησαν. αὐτὴν] A ἐν αὐτῇ. 15 ...] A C ... καίγε τοῦτο ματαιότης] A C ponunt post λαλῶ. 16 αἱ ἡμέραι αἱ ...] C ταῖς ἡμέραις ταῖς ἐρχομέναις. 17 σὺν] A deest. 18 μόχθον] ... καὶ τὸν μόχθον. κόπῳ] C μόχθῳ. A ἐμόχθησα. γενομένῳ] C ... 19 ἐξουσιάζεται] C ἐξουσιάσεται. 20 ἀποτάξασθαι] A ἀνατά-... τὴν καρδίαν] A C τῇ καρδίᾳ. ἐν] C ἐπί. μου] A C deest. 21 ...] A desunt. πονηρία] A C πονηρία μεγάλη. 22 Ὅτι γίνεται ἐν] C γίνεται. ᾧ] A ὡς. 24 ὃ prius] A C ὃ μὴ ὅ. ὃ posterius] A deest. 26 προσθεῖναι] A προσθῆναι.

CAP. III.

2 καὶ posterius] A deest. 3 οἰκοδομεῖν] C οἰκοδομῆσαι. 6 περιλήψεως] A C περιλήμματος. 10 πάντα] C deest. ἐν] C deest. 11 σύμπαντα τὸν] C σὺν τόν. 13 δόμα] A τοῦτο δόμα. 14 αὐτῷ] A C αὐτῶν. αὐτοῦ] A C αὐτῶν. 16 τοῦ δικαίου] C τῶν δικαίων. εὐσεβὴς] A C ἀσεβής. 17 Καὶ εἶπα] C Εἶπον. 19 αὐτοῖς] A αὐτοῖς, ὡς. ἕως καὶ] C ἕως. 20 ἀπὸ] A ἐκ. ἐπιστρέψει] C ἐπιστρέφει. 21 αὐτὸ ἄνω] A εἰς ἄνω.

CAP. IV.

1 καὶ οὐκ ἔστιν αὐτοῖς παρακαλῶν posterius] A deest. 2 σύμπαντας] C σύν. 3 σὺν τὸν] A σύμπαν. C σύν. 4 σύμπασαν] A σὺν τὴν πᾶσαν. αὐτὸ] A τό. 5 περιέβαλε] A C περιέλαβε. 6 Ἀγαθὸν] A Ἀγαθὸν ἐστι. 10 πέσωσιν, ὁ εἷς ἐγερεῖ] A πέσῃ ὁ εἷς, ὁ ἕτερος ἐγείρει. 13 Ἀγαθὸς] C Καὶ ἀγαθός. 14 δεσμίων] A δεσμῶν. 15 στήσεται] C ἀναστήσεται. 16 οἱ] A C ὅσοι. αὐτῶν] A αὐτοῦ. ἐπ'] A C ἐν. 17 Φύλαξον] C Φύλαξαι. ἐὰν πορεύῃ] C ἂν πορεύσῃ. κακὸν] A καλόν.

CAP.

CAP. V.

1 γῆς] A γῆς κάτω. ἐπὶ τέτῳ] A C διὰ τοῦτο. 3 Καθὼς] A C Καθὼς ἄν. ὅτι] A deest. θέλημα ἐν ἀφροσι] C ἐν ἀφροσύνῃ θέλημα. 4 τὸ ἐξαθαι σε, καὶ] A ἐυξάμενον. 5 ἐξαμαρτῆσαι] A C ἐξαμαρτεῖν. 6 ὅτι σὺ] A σύν. 7 φυλάξαι (φυλάξει C) καὶ ὑψηλοὶ] A φυλάξεται, καὶ ὑψηλοῖ. 9 αὐτῶν] C αὐτοῦ. γέννημα] A γεννήματι. 10 ἔσθοντες] C οἱ ἐσθίοντες. τί] C τίς. ὀφθαλμοῖς] C ὀφθαλμοί. 11 ἐκ] A ὅτι ἐκ. 12 πλοῦτον φυλασσόμενον] C πλοῦτος φυλασσόμενος. αὐτῷ] A C αὐτοῦ. 13 πλοῦτος] C πλοῦτος αὐτοῦ. 14 οὐ] C deest. 15 ἦν] A ὡς. 17 Ἰδοὺ] C Ἰδοὺ ὃ. μοχθῇ] A C μοχθήσῃ. 18 αὐτῷ] A αὐτόν. ἀπ' αὐτοῦ] A ἀπ' αὐτῶν.

CAP. VI.

1 ὑπὸ τὸν ἄνθρωπον] C παρὰ τοῖς ἀνθρώποις. 2 αὐτῷ] C αὐτοῦ. αὐτοῦ] A αὐτῶν. φάγεται] A καταφάγεται. τοῦτο] A C καίγε τοῦτο. 3 καὶ ἔτι] A ἔτι, καί. οὐ πλησθήσεται] A C οὐκ ἐμπλησθήσεται ἀπὸ ἀγαθωσύνης. 4 πορεύεται] A πορεύσεται. 5 ἀναπαύσεις, τούτῳ] A ἀνάπαυσιν, τοῦτο. 6 Καὶ] C Καὶ εἰ. πορεύεται τὰ πάντα] C τὰ πάντα πορεύσεται. A πορεύσεται τὰ πάντα. 8 Ὅτι] C Ὅτι τίς. 10 ὅ] C τί. ἰσχυροτέρου] C ἰσχυροῦ.

CAP. VII.

1 Τί] A Ὅτι. οἶδεν] A εἶδεν. C οἶδε τί. ζωῇ] C ζωῇ αὐτοῦ. αὐτὰ] C αὐτάς. ἀπαγγελεῖ] C ἀγγελεῖ. 2 γενέσεως] C γενέσεως αὐτοῦ. 3 ὅτι] C deest. 4 ἀγαθυνθήσεται] A ἀγαθὴ θήσεται. 7 Ὡς] C Ὅτι ὡς. 8 ἀπόλλυσι] A C ἀπολλύει. 12 κληρονομίας] A C κληροδοσίας. 13 Σοφίας] A Σοφίας ἡ Σοφία. 15 ἀγαθωσύνης] A ἀγαθωσύνης αὐτοῦ. συμφώνως τοῦτο] A C σύμφωνον τούτῳ (A τούτων, ὃ.) οὐδὲν] C μηδέν. 17 πολὺ] A ἐπὶ πολύ. μηδὲ] C καὶ μή. 18 Μὴ] A Καὶ μή. ἵνα μὴ] A μήποτε. 22 ἀσεβεῖς] C deest. 23 πονηρεύσεται] C πονηρεύεται. ἑτέρους] A ἑτέρους πολλούς. 24 αὕτη] A C αὐτή. 25 αὐτὸ] A αὐτήν. 26 ὀχλήσειαν] A σκληρείαν. 27 καὶ εὑρῶ πικρότερον] A C πικροτέραν. σαγῆναι (σαγήνη C) καρδία. A σαγήνην καρδίαν. τοῦ θεοῦ ἐξαιρεθήσεται] A ἀπὸ θεοῦ ἐξαρθήσεται. 28 μία] C μίᾳ. 30 Σοφὸς] A Σοφίαν.

CAP. VIII.

2 λόγου] A λόγους. 3 πᾶν] A C deest. 4 βασιλεὺς] A βασιλέως. 6 παντὶ] A ἐν παντί. καὶ κρίσις] A κρίσεως. πολλὴ] A ἐπὶ πολλή. 7 ἔσται] A ἐπί. 8 ἐξουσία] A C ἐξουσιάζων. 11 ποιούντων] C ποιούντων. 12 ὅτι καὶ] C ὅτι καίγε. 14 ἐπ'] C πρός. πρὸς] A ἐπ'. 15 φαγεῖν] A C τοῦ φαγεῖν. συμπροσέσται] A συμπροσέσεται. ἕως] A C ὡς. 16 ὅτι] A deest. 17 [illegible] A εὑρεῖν.

CAP. IX.

1 Ὡς] C Ὅτι. εἰδὼς] A ponit post ἄνθρωπος. 2 καὶ τῷ prius] C καὶ τῷ. ὡς prius] A καὶ ὡς. 8 ὑστερησάτω] A C στερησάτω. 9 ματαιότητος [illegible] νεότητος. ἥλιον] A C ἥλιον πάσας τὰς ἡμέρας ματαιότητός σου. 10 [illegible] ρεύῃ] A συμπορεύῃ. 11 ὁ τῷ σοφῷ] A αὐτῷ σοφῷ ὁ τις] C ὁ τοῖς σοφοῖς [illegible] συμπασιν] C τοῖς πᾶσιν. 12 Ὅτι … καὶ] C desunt. 14 ἐν αὐτῇ] A αὐτῇ [illegible] 15 αὐτὸς] A αὐτοῖς. 16 εἰσακουόμενοι] A εἰσὶν ἠκουσμένοι. C εἰσὶν ἀκουόμενοι [illegible] 17 ἀφροσύναις] A ἀφροσύνῃ.

CAP. X.

1 θανατοῦσαι] C θανοῦσαι. μεγάλη] C μεγάλης. 5 ἐξῆλθεν] C ὃ ἐξῆλθεν [illegible] τῷ ἀνδρὶ] A τοῦ ἀνδρός. οὐ] A deest. C οὐ. 13 λόγων] C deest. 14 Καὶ [illegible] deest. πληθύνει] C πληθυνεῖ. γενόμενον] A γενησόμενον. ὅτι] A τί. τις] A καὶ [illegible] ἀναγγελεῖ] C ἀπαγγελεῖ. 15 κακώσει] A C κοπώσει. αὐτοὺς] A αὐτόν. [illegible] σοφοὶ] A σοφίας. C ἐν σοφίᾳ. 17 σὺ] A deest. ἐλευθέρων] C ἐλευθέρων [illegible] 19 καὶ οἶνον, καὶ ἔλαιον τοῦ εὐφρανθῆναι] C καὶ οἶνος εὐφραίνει. τῷ ἀργυρίῳ] [illegible] τῷ ἀργυρίῳ. ταπεινώσει] A C deest. ἐπικέσεται] C ὑποκύψεται [illegible] Καίγε] C Καίγε σύ. βασιλέα] A πλούσιον, μηδὲ βασιλέα, & ponit post [illegible] ἐάσῃ.

CAP. XI.

2 τῇ γῇ] A γῆς. 3 πληρωθῶσι] A C πληρωθῶσι. 4 σπερεῖ] A C [illegible] 6 τῷ πρωῒ] C πρωΐᾳ. ἑσπέρᾳ] A ἡμέρᾳ. 8 μνησθήσεται] A μνησθήσεται [illegible] περιπατεῖ] A περιπατεῖ. καρδίας] A καρδία. μὴ] C deest. ἐν κρίσει] A [illegible] κρίσιν. 10 Καὶ ἀπόστησον] Comp. facit hunc versum initium cap. sequentis. παράγαγε] A C παράγαγε.

CAP. XII.

1 κτίσαντος] C κτίσαντος. ὅτε] C οὐ. κακίας] A κακίας σου. 4 [illegible] θύραν. 5 Καὶ εἰς τὸ ὕψος] A C Καίγε ἀπὸ ὕψους. θάμβοι] A θάμβοι [illegible] ὅτε] C οὐ. συντριβῇ prius] C συνθλιβῇ. τῇ πηγῇ] A C τῷ πηγῷ. 9 [illegible] posterius] A καὶ ὅτι. σὺν τὸν ἄνθρωπον] C τὸν λαόν. ἐξιχνιάσεται] A [illegible] ασε. 11 Λόγοι] C Λόγων. πεφυτευμένοι] A πεπυρωμένοι. 12 Καὶ] C [illegible] φύλαξαι] A C φυλάσσου. τοῦ ποιῆσαι βιβλία] A βιβλία ποιῆσαι. 14 [illegible] ponit post θεός. ἐὰν … ἐὰν] A ἐάν τε … ἐάν τε.

CANT. CANTICORUM.

CAP. I.

1 Σαλωμὼν] C τῷ Σολομῶντι. 3 σε] C με. 4 ἐγὼ] C deest. δέρρεις] C δέρρις. 5 με prius] C deest. 6 ὡς] A ὡσεί. 12 ἐμοὶ] A deest. 15 πρὸς κλίνῃ] A κλίνη. C πρὸς κλίνην. 16 οἴκων] A deest.

CAP. II.

8 φωνὴ] C φωνῇ. 10 ἰδοὺ] A ἰδοὺ ἕστηκεν. C οὐ ἕστηκεν. 13 κυπρίζουσιν] C κυπρίζουσαι. καὶ ἐλθὲ] A δεῦρο, καὶ ἐλθέ. 14 ἐχόμενα] C ἐχομένη. 15 κυπρίζουσαι] A C κυπρίζουσιν. 17 ἐπὶ] A deest.

CAP. III.

2 αὐτὸν posterius] A αὐτόν, ἐκάλεσα αὐτόν, καὶ οὐχ ὑπήκουσέν μου. 6 ἀπὸ] A ἐκ. 10 ἀργύρεον] C ἀργυρέω. ἐπίβασις] C ἐπιβάσεις. πορφυρᾶ] C πορφύραν. 11 Θυγατέρες Σιὼν] C ponit post ἴδετε.

CAP. IV.

1 σιωπήσεώς σου] C σιωπήσεως. 4 εἰς θαλπιὼθ] C ἐν θαλπιώθ. 7 οὐ] A οὐ. 8 Ἑρμὼν] A C Ἀρμών. 9 μου] A ἡμῶν. τραχήλων] A τραχήλῳ. C τραχήλου. 13 παράδεισος] A παράδεισοι. 14 ἀλὼθ] A ἀλωή. C ἀλόθ. 15 κήπων, καὶ] C κήπων. 16 νότε, καὶ] C νότε.

CAP. V.

1 πλησίοι] A οἱ πλησίοι. C οἱ πλησίον. ἀδελφοὶ] C ἀδελφιδοί. 5 σμύρναν πλήρη] C σμύρνης πλήρεις. 7 μου] C deest. 8 τί] A deest. ἐγὼ εἰμι] C εἰμὶ ἐγώ. 10 ἐκλελοχισμένος] A C ἐκλελοχισμένος. 11 κεφαλὴ] A deest. ἐλάται] C ἐλαταί. 12 πληρώματα posterius] A πληρώματα ὑδάτων. C πληρώματι. 16 γλυκασμοὶ] A γλυκασμός.

CAP. VI.

3 ὅ] A deest. 4 ἀνέβησαν] A C ἀνέβησαν. 8 μαχαιρῶν] A [illegible] καίγε παλλακαί, καὶ] C καὶ παλλακαί. 9 τετελεσμέναι] A τετελεσμένη. 10 γεννήματι] A C γεννήματι. ἐξήνθησαν] C εἰ ἤνθησαν. 11 Ἐκεῖ δώσω τοὺς μαστούς μου σοὶ] C desunt. 12 Σουναμῖτις] A C Σουλαμῖτις. ἐπίστρεφε] A deest.

CAP. VII.

1 Σουναμίτιδι] A C Σουλαμίτιδι. χοροὶ] C χορός. ὡραιώθησαν] A C ὡραιώθησαν. ὑποδήμασί σου] C ὑποδήμασι. μηρῶν] A C μηρῶν σου. ἔργου] A ἔργῳ χειρῶν. C ἔργων χειρῶν. 3 ὡς δύο] C ὡς. 5 Κάρμηλος] C Καρμήλῳ. 8 ἐπὶ τῷ] C ἐν τῷ. 9 εὐθύτητα] A εὐθύτητος. χείλεσι] C ἐν χείλεσι.

CAP. VIII.

1 ἀδελφιδὸν] C ἀδελφόν. 2 ποτιῶ] A διδάξεις με, ποτιῶ. 3 [illegible] A περιλήψεται. 4 ἐν ταῖς] A C ἐν ταῖς δυνάμεσι, καὶ ἐν ταῖς. ἐὰν … ἐὰν] A C [illegible] 5 λελευκανθισμένη] C ἀπὸ ἐρήμου. 6 φλόγες] A ἄνθρακες πυρός, φλόγες. 10 αὐτῶν] A C αὐτοῦ. ὡς] A deest. 11 ἀργυρίου] C ἀργυρίους. 13 τῇ φωνῇ] A τῆς φωνῆς.

SAP. SALOMONIS.

In Titulo, Σαλωμὼν] A C Σολομῶντος.

CAP. I.

1 φρονήσατε περὶ] A περιφρονήσατε. 3 τε] C δέ. 5 ἀδικίας] C ἀνομίας. 8 οὐδεὶς] A οὐ δή. μὴν] A C μή. παροδεύσῃ] C παρελεύσεται. 11 φείσασθε] A φείσασθαι. λαθραῖον] A λάθριον. 12 ἔργοις] C ἐν ἔργοις. 13 ἐπ'] A ἐν. 15 γὰρ] C δέ.

CAP. II.

1 ἑαυτοῖς] A C ἐν ἑαυτοῖς. ἐστὶ] C ponit post λυπηρός. 3 τέφρα] A τέφρας. ὁ βίος] A C καιρός. 6 κτίσει ὡς] C κτήσει ὡς ἐν. 8 πρὶν] C πρὶν ἤ. 9 καταλείπωμεν] C καταλείψωμεν. ἐπιφημίζει] A ἐπιφημίζεται. 19 ἐτάσωμεν] C ἐξετάσωμεν. δοκιμάσωμεν] A δικάσωμεν.

CAP. III.

2 αὐτοῦ] A C αὐτῷ. τοῖς ἐκλεκτοῖς] A C ἐν τοῖς ὁσίοις αὐτοῦ, καὶ ἐπισκοπὴ ἐν τοῖς ἐκλεκτοῖς. 10 καὶ τοῦ] A τοῦ καί. 11 ἀνόητοι] A ἀνόητοι. 18 οὐχ ἕξουσιν] A οὐκ ἔχουσιν.

CAP. IV.

4 βεβηκότα] A βεβηκότος. 11 Ἡρπάγη] A Ἡ ἁρπαγή. 14 κυρίῳ] A κακῶν. 15 ἐκλεκτοῖς … ὁσίοις] A C ὁσίοις … ἐκλεκτοῖς. 16 Κατακεινεῖ δὲ] C Κατακρινεῖ. καμὼν] A C θανών. νεότης] A νεότητος. 17 ἐβουλεύσαντο] C ἐβουλεύσαντο. αὐτὸν] C ἑαυτόν.

CAP. V.

1 αὐτὸν] C αὐτῷ. 3 Ἐροῦσιν] C Καὶ ἐροῦσιν ἐν. ἑαυτοῖς] A ἐν αὐτοῖς. στενάζοντες] A στενάξονται. C στενάξονται, καὶ ἐροῦσιν. 4 αὐτοῦ prius] A αὐτῆς. 9 ὡς] C ὡσεί. 10 διαβάσης] A διαβάσεως. τρόπος] A τρίβον. C πορείας. 11 διιπτάντος] A C διαπτάντος. εὐθὲν] C οὐδ' ἕν. 15 χνοῦς] A C χνοῦς. διεχύθη] C διελύθη. 16 περὶ] A ἀεί. 17 δεξιᾷ] C δεξιᾷ αὐτοῦ.

CAP. VI.

8 φροντιεῖ] C φροντίσεται. 15 ἐπ'] C πρός. 17 αὐτοῖς] A αὐτοῖς [illegible] αντᾷ] C ἀπαντᾷ. 21 ἄρα] C γὰρ ἄρα. 24 ἀπ'] A ἐπ'. Huic cap. Ald. addit duos priores versus capitis sequentis.

CAP. VII.

1 ἐγλύφην] A ἐπλάσθην. 2 χρόνῳ] A deest. καὶ] A μή. 3 κοινὸν [illegible] κοινὸν ἡμῖν. κατέπεσον] C κατέπεσα. ἴσα] C ἧκα. 9 ἀτίμητον] C [illegible] ον. 12 πάντων] C πᾶσιν. γενέτιν] A γένεσιν. 13 ἀφθόνως τε] A [illegible] C [illegible] ρως. 14 γὰρ] C deest. ἐκ] A deest. 15 ὁ θεὸς δῴη] A δέδωκεν. [illegible] δωκεν. 16 ἐργατειῶν] C ἐργασιῶν. 18 τροπῶν] A C τρόπων. 27 αὐτὴ] [illegible] ἑαυτῇ. 29 ἄστρων] C ἀστέρων. 30 οὐκ ἀντισχύει] A C οὐ κατισχύει.

CAP. VIII.

1 εὐρώστως] A εὐρωστέρως. 10 Ἕξω] A Ἕξεται. 14 ὑποταγήσεται] C ὑποταγήσονται. 17 ἐμαυτῷ] A ἑαυτῷ. ἐστι] C ponit post [illegible] 18 εἰς] C πρός.

CAP. IX.

1 σου] C deest. κατασκευάσας] A C κατασκευάσαι. 7 [illegible] C [illegible] εἰλου. 9 ἐποίεις] C ἐποίησας. 13 κύριος] A C θεός. 17 ἔδωκας] A [illegible] δωκας. 19 σου] C σοι.

CAP. X.

2 ἐξείλατο] A ἐξέτεινα. 4 διέσωσε] C ἔσωσε. 5 ἄρα] C ἔγνω. [illegible] C ponit post καταβάσιον. 7 Οἷς ἐπὶ] A C Ἧς ἔτι. 8 τὰ καλὰ] A [illegible] τὰ καλά. ἀφροσύνης] A C ἑαυτῶν ἀφροσύνης. 9 θεραπεύσαντας] C [illegible] πεύοντας. 17 κόπων] C ὁμόνοτητος πόνων. ἄστρων] C ἀστέρων.

CAP. XI.

3 ἠμύναντο] C ponit post ἐχθρούς. 13 παρελθουσῶν] C παρελθ[illegible] 18 ἄρκων] C ἄρκτων. 19 νεοκτίστους] C νεοκτίστου. βρέμοντας [illegible] C βρέμον λικμωμένου. 22 πάρεστίν σοι] C σοι πάρεστι. CAP.

CAP. XII.

1 ὂν] C deest. 5 σπλαγχνοφάγων] C σπλαγχνοφάγους, καί. θοίναν, καὶ] C καὶ θοίναν. μέσου μυστωθείας] A μέσου μυσάς τι θιάσου. C μέσου μύστας θιάσου. 14 ἀπώλεσας] A C ἐκόλασας. 15 ζῆς] A γῆς. 17 ἐνδείκνυσαι] C ἐνδεικνύεις. θρασός] C θάρσος. 20 ἐτιμωρήσας] C ἐτιμωρήσω. καὶ διέσωσας] C defunt. χρόνους, καὶ τόπον] C χρόνον, καὶ τρόπον. 23 ἐβασάνισας] C ἐβασάνισε.

CAP. XIII.

1 προσέχοντες] C προσσχόντες. 3 θεοὺς] C ταῦτα θεούς. 4 δύναμιν καὶ ἐνέργειαν] A C δυνάμει, καὶ ἐνεργείᾳ. 5 καλλονῆς,] A καλλονῆς, καί. C καὶ καλλονῆς, καί. 6 ἐπ'] C ponit post μέμψις. 10 ἐμμελέτημα] C ἐμμελετήματα. 11 εὐκίνητον] A εὐκίνηται. C εὐάτικτον. περιέξυσεν] C περιέξεσεν. 15 τὸν ... τὸν] C τὸ ... τό.

CAP. XIV.

1 τις πάλιν] A πάλιν τις. 8 δὲ] C ponit ante χειροποίητον. 9 γὰρ] C deest. 12 ἄρεσις δὲ] A εὕρεσις δέ. 15 ἐτίμησε] A ἐτίμησαν. 16 κρατηθὲν] A C κρατηθέν. 21 ὅτι ἢ] A ὅτι. περιέθεσαν] C περιέθηκαν. 22 ἔτι] C ponit ante καθαρούς. 25 ταραχὴ] A C τάραχος. 26 ἀμνησία] C ἀμνησία. 30 προσχόντες] C προσέχοντες,

CAP. XV.

1 ὢν] A deest. 4 σκιαγράφων] C σκιὰ γραφῶν. 5 ὄνειδος] C ὄρεξιν. 7 ἕκαστον] C ἓν ἕκαστον. 8 πορεύεται] C πορεύσεται. 9 αὐτῷ] A αὐτῶν. 10 ἐλπὶς αὐτοῦ] C ἐλπὶς αὐτῶν. 14 ψυχὴν νηπίου] C ψυχὰς νηπίων. καταδυναστεύοντες αὐτὸν] C καταδυναστεύοντες αὐτήν. 15 Ὅτι καὶ] C Ὅτι. 16 αὐτοῦ] C αὐτῶν. ἰσχύει] C ἰσχύσει. 17 κρείττων] C κρείσσων.

CAP. XVI.

1 δι' ὁμοίων] A δι' ὁμοίως. 9 θηρίων] A C θηρίοις. εὑρέθησαν] A C εὑρέθησαν. ὀλίγον] C ὀλίγῳ. 5 ὅτε αὐτοῖς] A τοῖς. 8 σὺ] A deest. 9 δήγματα] A δήγματι. 10 δὲ] A deest. 13 ἔχεις] A ἂν ἔχεις. 14 ἀναστρέφει] C ἀναστρέψει. ἀναλύει] C ἀναλύσει. 16 ἀποδιωκτοῖς] C ἀπωσθέντας. 17 πάντα] A παντί. 21 γλυκύτητα] C ponit post ἐνεφάνιζε. 23 Τοῦτο] C Τοῦτο δέ. ἐπιλελῆσθαι] C ἐπιλέλησται. 34 ποιήσαντι] C ποιήσαντι τὰ πάντα.

CAP. XVII.

2 πεδῶνται] A δέδενται. 3 ἐπὶ κρυφαίοις] C ἐπικρυφαίοις. 4 ἀφόβους] C ἀφόβοις. ἀμειδήτοις κατηφεῖ] A ἀμειδῆ τοῖς κατηφέσι. 7 ἐμπαίγματα] C ponit post κατέκειντο. κατέκειτο] C κατέκειντο. ἐφύβριστος] A C ἐφύβριστοι. 9 συριγμοῖς] C συρισμοῖς. 10 ἰδίως πονηρία μάρτυρι] C ἰδίῳ πονηρία μαρτυρεῖ. 16 ἦν τις, ἢ] A οὗ τις. 18 κοιλοτάτων] A C κοιλότητος.

CAP. XVIII.

1 ὂν] C ἐ. ἐπεπόνθεισαν] A πεπόνθασιν. 2 εὐχαριστοῦσιν] C ηὐχαρίστουν. 5 δ'] A deest. τέκνου] A τέκνα. ἀφειλοῦ] C ἀφείλου. 7 ἢ prius] A deest. 8 Ὡ] C Ὡς. 9 προσαναμελπόντων] C προσαναμέλποντες. 10 διεφέρετο] C διεφέρετο φωνή. 17 δεινῶς] C δεινῶν. 19 δι' ὃ] A C διό. 20 δὲ] C δέ ποτε. 21 Σπεύσας] A Πέρσας. 22 ὄχλον] C ὀλοθρεύοντα. 23 ἀνέκοψε] A ἔκοψε. 24 λίθου] C λίθων. 25 ἐφοβήθησαν] C ἐφοβήθη.

CAP. XIX.

2 ἀπεῖναι] C ἀπιέναι. 4 συμβεβηκότων] A βεβηκότων. 6 διετυποῦτο] C ἀνετυποῦτο. 8 πανεθνεὶ] A C πᾶν ἔθνος. 9 ῥυόμενον] A ῥυσαμένων. 10 σκνῖπα] A σκνίφας. 11 νέαν] C ponit post γένεσιν. ὅτι] C ὅτε. 12 ἀπὸ] C ἐκ. γεγονότων] C προσγεγονότων. 17 ἑαυτοῦ] C αὐτῶν. 18 νικτὰ μετέβαινεν] A καταμετέβαινεν. 19 δυνάμεως posterius] C φύσεως. 20 εὐφθάρτων] A φθάρτων. ἄτηκτον] A C ponunt post κρυσταλλοειδές.

SAP. SIRACH, sive ECCLESIASTICUS.

Πρόλογος] A Πρόλογος Σοφίας Υἱοῦ Σειράχ. C Σοφία Ἰησοῦ υἱοῦ Σειράχ.

Prologus Comp. diversus est a Rom. qui hoc modo legitur.

Ἰησοῦς οὗτος Σειρὰχ μὲν ἦν υἱὸς, ἔγγονος δὲ Ἰησοῦ ὁμωνύμου αὐτῷ· οὗτος οὖν κατὰ χρόνους κάτω γέγονε μετὰ τὴν αἰχμαλωσίαν καὶ ἀνάκλησιν, καὶ μετὰ τοὺς προφήτας πάντας· ὁ δ' οὖν πάππος αὐτοῦ Ἰησοῦς, καθὰ καὶ αὐτὸς μαρτυρεῖ, φιλόπονός τις γέγονεν ἀνὴρ ἐν Ἑβραίοις καὶ φρονιμώτατος, ὃς οὐ μόνον τὰ ἑτέρων τῶν πρὸ αὐτοῦ σοφῶν ἀνδρῶν ἀποφθέγματα συνήγαγεν, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ἴδιά τινα ἀπεφθέγξατο, πολλῆς συνέσεως, καὶ σοφίας γέμοντα· ἐπεὶ δ' οὖν τὴν βίβλον ταύτην ὁ πρῶτος Ἰησοῦς σχεδόν τι συνειλεγμένην καταλιπὼν ἐξ ἀνθρώπων ᾤχετο· Σειρὰχ οὗτος μετ' αὐτὸν πάλιν λαβὼν τῷ οἰκείῳ παιδὶ κατέλιπεν Ἰησοῦ· ὃς δὴ ταύτης λαβόμενος, εἰς ἓν ἅπαν ἐναρμόνιον σύνταγμα συνήγαγεν, σοφίαν ἐπὶ τῷ αὐτοῦ, καὶ τοῦ πατρὸς, ἀλλὰ μὲν καὶ τοῦ πάππου ὀνόματι κεκληκὼς, ἐξ αὐτοῦ τοῦ τῆς σοφίας ὀνόματος ἐπαγωγῶς μᾶλλον ἔχειν τὴν ἀκρόασιν πρὸς τὴν αὐτῆς τῆς βίβλου μελέτην προσαγόμενος· λόγους δ' οὖν φρονήσεως αἰνίγματά τε καὶ παραβολὰς περιέχει καὶ μερικάς τινας παλαιὰς θεοφιλεῖς ἱστορίας, περὶ τῶν ἀνδρῶν εὐαρεστησάντων τῷ θεῷ, καὶ τὴν εὐχὴν καὶ ὕμνον αὐτοῦ· ἔτι δὲ ὧν ὁ θεὸς εὐεργεσιῶν ἠξίωσε τὸν λαὸν αὐτοῦ, καὶ ὧν ἐπῆγαγε κακῶν τοῖς ἐχθροῖς αὐτῶν ὀπαδὸς τοῦ Σολομῶντος οὗτος ὁ Ἰησοῦς γέγονεν, οὐχ ἧττον ἐκείνου περὶ τὴν σοφίαν καὶ παιδείαν εὐδοκιμήσας πολυμαθὴς ἀληθῶς ὢν καὶ κληθείς.

CAP. I.

Σοφία Σειρὰχ] A Σοφία Ἰησοῦ υἱοῦ Σειράχ. C ponit ante Prologum. 5 Ρίζα] C Πηγὴ σοφίας, λόγος θεοῦ ἐν ὑψίστοις, καὶ αἱ πορεῖαι αὐτῆς ἐντολαὶ αἰώνιοι. Ρίζα. 16 μήτρᾳ] A μήτρῳ. 21 αὐτῆς ἐμπλήσει ἐπιθυμημάτων] C ἐμπλήσει ἐπιθυμημάτων αὐτῆς. 22 Στέφανος] C Ἀμφότερα δέ ἐστι δῶρα θεοῦ εἰς εἰρήνην. Στέφανος. 22 ἰάσεως] C ἰάσεως· πλατύνει δὲ καύχησιν τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν. 23 Καὶ εἶδε καὶ ἐξηρίθμησεν αὐτήν] C desunt. 24 ἀνύψωσεν] C ἐξόμβρισεν ἡ σοφία. αὐτῆς] C αὐτήν. 28 Οὐ] C φόβος κυρίου ἀπωθεῖται ἁμαρτήματα, παραμένων δὲ ἀποστρέφει ὀργήν. Οὐ. θυμὸς ἄδικος] C θυμώδης ἀνήρ. 30 πιστῶν] C πολλῶν. 31 παραβολὴ] C παραβολαί. 33 Ἐπιθυμήσας] A C Ἐπιθυμήσεις. 36 κυρίῳ] C κυρίῳ ἐνδεὴς ὤν. 37 σὺ] C σύ. 38 Μὴ] A Καί. 39 σε] C σε πάντα. 40 φόβῳ] C ἐν ἀληθείᾳ τῷ φόβῳ σε.

CAP. II.

1 σὺ] C deest. 3 Κολλήθητι] A Κολλήθητε. 4 δέξαι] C δέξαι ἀσμένως. 6 εὔθυνον] C καὶ εὔθυνον. 7] Hunc versum C ponit post versum nonum. 11 κύριος] C κύριος, μακρόθυμος, καὶ πολυέλεος. 14 ἐπὶ] C deest. 17 ὅτι] A ὅτι. C ὅτι. 18 Οἱ] A Οὐ. ῥημάτων] C ῥήμασιν. 19 αὐτοῦ] C αὐτοῦ. ἐμπλησθήσονται] C πλησθήσονται. 22 κυρίου] C θεοῦ. 23 οὕτω] C οὕτως.

CAP. III.

2 Ἐμοῦ τοῦ] A Κεῖμαι τοῦ. 3 υἱοῖς] C υἱούς. 4 ἐξιλάσεται] C ἐξιλάσκεται. 7 ἐπὶ τέκνοις] C ἐπὶ τέκνοις. 8 καὶ ὡς] C Ὁ φοβούμενος κύριον, τιμήσει πατέρα, καὶ ὡς. ἐν] C deest. 9 σου] C σε, καὶ τὴν μητέρα. 10 αὐτοῦ] C ἀν. 12 παρὰ σὺ ἀτιμία] A πρὸς ἀτιμίαν. 14 αὐτοῦ] C σε. πατρὸς] C πατρός σε. 19 ἐν πραΰτητι] C ἐν πραότητι, & ponit post σε. δίεξαγε] C δίεξαγε. 21 Ὅτι] C Πολλοί εἰσιν ὑψηλοὶ καὶ ἐπίδοξοι, ἀλλὰ πραέσιν ἀποκαλύπτει τὰ μυστήρια αὐτοῦ. Ὅτι. 22 ζήτει] C ζήτει ἀναιδῶς. ἐξέταζε] C ἐξέταζε σὺν διανοίᾳ. διανοοῦ] C διανοοῦ ὁσίως. 23 κρυπτῶν] C κρυπτῶν βλέπειν ὀφθαλμοῖς. 24 λόγων] C λόγων. 26 αὐτῶν] C αὐτῶν ἡ ματαία. διανοίας] C διάνοιαν. αὐτῶν] C αὐτῶν. Κόρας μὴ ἔχων ἀπορήσεις φωτὸς, γνώσεως δὲ ἀμοιρῶν μὴ ἐπαγγέλλου. 27 ἐν, usque ad καρδία] C ponit post ἐσχάτων. ἐμπεσεῖται] C ἀπολεῖται. 28 A αὐτοῦ. 29 ἁμαρτίαν ἐφ' ἁμαρτίαις] C ἁμαρτίας ἐφ' ἁμαρτίας. 30 Ἐπαγωγῇ] C Ἐν ἐπαγωγῇ. φυτὸν] C ὅλοι πονηρίαι αὐτοῦ ἐκριζωθήσονται φυτόν. 33 ἐλεημοσύνῃ] C ἐν ἐλεημοσύναις. 34 Ὁ] C Καὶ κύριος ὁ. πλούσιος] C πλούσιος ἐστί.

CAP. IV.

2 καὶ μὴ] A καί. παροργίσῃς] C παροξύνῃς. 7 συναγωγῇ] C ponit post πτωχείᾳ. 8 πτωχῷ] C πτωχῷ ἀλύπως, & ponit post σου. πραΰτητι] C πραότητι. 11 μᾶλλον ἢ] C μᾶλλον ἤ. 13 αὐτὴν posterius] A ζωήν. ἐπακούων] C ἐπακούων. 16 προσέχων] C προσέχων. 17 Ἐὰν] A Καὶ ἐάν. ἐμπιστεύσῃς, καταλειπομένοις] C ἐμπιστεύσῃ, καταλειπομένοις. αὐτοῦ] C αὐτῶν. 18 πειράσεται] C πειράσεται. 19 δὲ] C deest. παιδείᾳ] A C παιδείᾳ. 24 μὴ αἰσχυνθῇς] C ponit ante περί. 28 σωτηρίας] C σωτηρίας. Καὶ μὴ κρύψῃς τὴν σοφίαν σου εἰς καλλονήν. 30 ἀληθείᾳ] C ἀληθείᾳ κατὰ μηδέν. περὶ] C περὶ ψεύσματος. 32 καὶ μὴ posterius] C μή. 35 τῷ οἴκῳ] C τῇ οἰκίᾳ.

CAP. V.

1 ἐστὶ] C ἐστὶν εἰς ζωήν. 2 σου] A deest. 3 Καὶ] C deest. ὁ] C διὰ τὰ ἔργα μου. ὁ. σοῦ] C σου τὴν ὕβριν. 4 ἐγένετο] C ἐγένετο λυπηρόν. μακρόθυμος] C μακρόθυμος, οὐ μή σε ἀνῇ. 5 γίνου] C γίνου ἐν πλεονασμῷ. ἁμαρτίαν] C ἁμαρτίας. 7 αὐτοῦ] C αὐτῷ ταχυνεῖ. 8 πρὸς] C ἐπί. 9 Ἐξάπινα] C Ἐξαπίνης. κυρίου] C κυρίου, καὶ ὡς ἀμβλύνεις ἐκτριβήσῃ. 10 ὠφελήσεις] C ὠφελήσει. ἐπαγωγῆς] C ἐπαγωγῆς. 12 σου] C σου ἀσφαλεῖ. σου] C ponit post λόγος. 13 σου] C σου ἀγαθῇ, καὶ ἔστω ἐν ἀληθείᾳ ἡ ζωή σου. 17 αἰσχύνη] C αἰσχύνη μοχθηρά. διγλώσσου] C διγλώσσῳ. 18 ἀγνόει] C ἀγνόει μηδέν.

CAP. VI.

1 αἰσχύνην] A αἰσχύνη. δίγλωσσος] C δίγλωσσος ἀτιμίαν ἕξει. 2 ψυχῆς σου] A ψυχή μου. ἵνα μὴ, usque ad finem versus] A desunt. 3 ξύλον ξηρὸν] C ξηρὸν ξύλον. 4 αὐτὸν] C αὐτήν. 5 πληθυνεῖ posterius] C πληθύνει. 7 αὐτοῦ] C αὐτῷ σεαυτόν. 18 πολιῶν] A πολῶν. 19 Ὡς ὁ, usque ad καὶ] C desunt. 20 ἐπιτηδευμάτων] C ἀπὸ τῶν ἐπιτηδευμάτων. 21 τραχεῖα] A ταχεῖα. ἐμμενεῖ] A ἐμμενεῖ. 23 αὐτῆς ... πολλοῖς] A αὐτοῖς ... πολύς. 24 δέξαι] C ἔκλεξαι. 25 εἰσένεγκον] C εἰσένεγκαι. 26 ὦμον] A νόμον. 30 πέδαι] C πέδαι αὐτῆς. κλοιοὶ] A κλάδοι. 32 σεαυτὸν] A αὐτῷ. 33 δῷς] C ἐπιδῷς. 34 ἐκδέξῃ] C ἐκδέξῃ σύνεσιν. 35 ἀκούειν] C ἀκροᾶσθαι. 36 θυρῶν] A τρίβων. 37 κυρίου] C κυρίου τελείως. σου posterius] C deest.

CAP. VII.

2 σοῦ] C σου ἁμαρτία. 3 αὐτὰς ἑπταπλασίως] C αὐτὰ ἑπταπλάσια. 5 βασιλεῖ] A βασιλέως. 6 μὴ οὐκ ἐξισχύσεις] C καὶ οὐκ ἰσχύσεις. 13 φίλῳ] A φίλον. 18 μνήσθητι ὅτι ὀργὴ οὐ χρονιεῖ] C ponit ante Ταπείνωσον. 20 ἕνεκεν ἀδιαφόρου] C ἀδιαφόρως κατὰ μηδέν. 21 καὶ γὰρ] C ἡ γάρ. 23 συνετὸν] A ἀγαθόν. 28 αὐτὴν] C αὐτήν, μισουμένῃ δὲ μὴ ἐκδῷς σεαυτόν. 33 αὐτῷ] A αὐτῶν. 35 θυσίαν] A θυσίας. ἁγίων] A deest.

CAP. VIII.

6 ἀποστρέφοντα] C ἐπιστρέφοντα. 8 νεκρῷ] C νεκρῷ τῷ ἐχθροτάτῳ σου. 10 μεγιστᾶσιν] C μεγιστᾶσιν ὁμιλεῖν. 16 φρόντιζε] C φρόντισον. 17 μετὰ] C κατά. αὐτῷ] C αὐτόν. 18 βαρυνθῇ] C καταβαρυνθῇ. 19 διαπορεύου] C πορεύου. ὅτι ὡς] C ὅπως. σε] C σε ἐκεῖ. 20 στέξαι] A στέρξαι. 22 σὴν καρδίαν] C τὴν καρδίαν σου. χάριν] C χάριν ψευδῆ.

CAP. IX.

2 ἰσχὺν] C ψυχήν. ἀπάντα] C ἀπάντα. 5 αὐτῆς] A αὐτοῖς. 9 ἀνακλίθητι] C ἀνακλίθητι, καὶ μὴ κατακλιθῇς ἐπ' ἀγκώνων μετ' αὐτῆς. 13 ὀλισθήσῃς] C ὀλισθῇς. 14 ἔριστος] C ἐπίστῃ. 16 τί ἔσται] C τίς ἐστιν. 17 ἐν εὐδοκίᾳ] C εὐδοκίαις. 18 ἔχει] C ponit post ἐξουσίαν. φόβον] A φόβῳ. 19 Κἂν] C Καὶ ἐάν. σου] C σου παράγγελμα. 20 πόλεων] C πόλεως. 21 τοῦ] C τῷ. συμβουλεύου] C βουλεύου. 23 καὶ μετὰ] C μετά.

CAP. X.

1 παιδεύσει] C παιδεύει. 2 αὐτοῦ prius] C deest. 7 πλημμελήσει ἀδικίας] C πλημμέλεια ἀδικίας. 10 χρήματα] C χρήματα δόλια. 12 ὅτι] C Φιλαργύρου μὲν γὰρ οὐδὲν ἀνομώτερον. Οὗτος γὰρ καὶ τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν ἔκπρακτον ποιεῖ, ὅτι. ζωῇ ἔρριψα] C ζωῇ αὐτοῦ ἔρριψαν. σκώπτει] C κόπτει. 15 ὑπερηφανίας ἁμαρτία] C ἁμαρτίας ὑπερηφάνεια. ἐξομβρήσει βδέλυγμα] C ἐξυβρίσει βδέλυγμα, καὶ καταστρέψεται εἰς τέλος. 17 Θρόνους] A Χρόνους. αὐτῶν] C αὐτῶν ἐνθεῖν. 18 ἐξέτιλε] C ὑπερηφάνων ἐξέτιλε. ταπεινὸς] C ἐν δόξῃ

ταπεινούς· & ponit post αὐτῶν. 20 Ἐξήγειρεν] C Ἐξῆρεν. 23 Σπέρμα, usque ad finem versus] C Σπέρμα ἀσφαλείας οἱ φοβούμενοι κύριον, καὶ ἔντιμον φύτευμα οἱ ἀγαπῶντες αὐτόν· σπέρμα ἀτιμίας οἱ μὴ προσέχοντες τῷ νόμῳ, σπέρμα πλανήσεως οἱ παραβαίνοντες ἐντολάς. 25 Πλούσιος] C Περὶ λήψεως ἀρχῆς φόβος κυρίου, ἐκβολὴ δὲ ἀρχῆς σκληρυσμὸς καὶ ὑπερηφάνεια· πλούσιος. 27 Μεγιστᾶν, usque ad καὶ οὐκ] C Μεγιστᾶνες, καὶ κριταί, καὶ δυνάσται, δοξασθήσονται. αὐτῶν τις] C τις αὐτῶν. 28 Σοφῷ] C Συνετῷ. γογγύσει] C γογγύσει παιδευόμενος. 30 ἐν πᾶσιν, ἢ στερούμενος ἄρτων] C καὶ περισσεύων ἐν πᾶσιν. ἄρτων] C ἄρτου. 31 ταπεινότητι] C ταπεινότητί σου. 34 Ὁ δὲ δοξαζόμενος] C Ὁ δεδοξασμένος. καὶ ὁ, usque ad finem versus] C desunt. καὶ ἐν] A ἐν.

CAP. XI.

1 ἀνυψώσει κεφαλὴν] C ἀνυψώσει κεφαλὴν αὐτοῦ. 2 καὶ μὴ] A αὐτοῦ μή. 4 ἐν posterius] C deest. 7 μέμψῃ] A μέμψε. 8 παρεμβάλλε] C παρεμβάλῃς ῥῆμα. 9 Περὶ] A Περὶ δέ. χρεία] C deest. 10 πληθύνῃς] C γὰρ πληθύνῃς. 12 καὶ] C deest. καὶ πτωχείᾳ περισσεύει] C καὶ περισσεύων πτωχείᾳ. 13 οἱ ὀφθαλμοὶ … ἐπέβλεψαν] C ὀφθαλμὸς … ἐπέβλεψεν. καὶ ἀπεθαύμασαν] C ἀπὸ συντριβῆς, καὶ ἐθαύμασαν. πολλοὶ] C πολλοὶ θεωρήσαντες. 17 Δόσις] C Σοφία, καὶ ἐπιστήμη, καὶ γνῶσις νόμου παρὰ κυρίου· ἀγάπησις, καὶ ὁδοὶ καλῶν ἔργων παρ' αὐτοῦ εἰσι. Πλάνη καὶ σκότος ἁμαρτωλοῖς συνέκτισται, τοῖς δὲ γαυριῶσιν ἐπὶ κακίᾳ συγγηρᾷ κακία. Δόσις. εὐοδωθήσεται] C εὐοδοῖ· & ponit ante εἰς. 18 τοῦ] C αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ. 19 ἐκ] C ἀπό. μου] C μου ἀδιαλείπτως. 20 παρεδόθη] C παραδοθήσεται αὐτόν. 21 αὐτοῦ] C αὐτῷ. 22 τῷ prius] C δέ. 25 χρεία] C χρεία ἀρεσκείας. 26 ἐστι] C ἐστι, καὶ πολλά μοι ἃ ἔχω. κακωθήσομαι] C κακωθήσομαι ἐν ζωῇ. 27 ὁ] A deest. 28 τὰς ὁδοὺς] C τὰ ἔργα. 29 ἐν συντελείᾳ] C συνετέλεσεν. 32 ἐπιβλέψει] C ἐπιβὰς ἐπί. 33 αἱρετοῖς] C αἱρετικοῖς. 34 πυρὸς] C μικρᾶς. 35 τεκταίνει] C τεκταίνεται. δῷ σοι] C ponit ante μῶμον. διαστρέψει σε] A διαστρέψεις. ταραχαῖς] C ταραχῇ. σοῦ] C ἐκ σοῦ.

CAP. XII.

3 ἐλεημοσύνην μὴ χαριζομένῳ] C ἐλεημοσύνης μὴ χαριζομένῳ. 7 εὑρήσεις] C εὑρήσει σοι. πεποίηκας] C ποιῇς. ἀσεβέσιν] C εὐσεβέσιν. δὸς] C φυλάσσει δὲ αὐτοὺς εἰς ἡμέραν ἐκδικήσεως αὐτῶν κραταιάν. δός. 8 ἐκδικηθήσεται] C ἐκβληθήσεται. 12 αὐτὸν] A αὐτῷ. σεαυτὸν] C σεαυτοῦ. μὴ ἀναστρέψας] C μήποτε καταστρέψας. σε στῇ] A ἔστη. σου, καὶ] C σου λαβεῖν, καί. ἐσχάτῳ] C ἐσχάτων. 13 Τίς] A Μὴ δευτερώσῃς δὶς ἁμαρτίαν, ἐν γὰρ μιᾷ οὐκ ἀθῳωθήσῃ. Τίς. 14 διαμένει] C διαμένει ἐν στόμι δικαίῳ. 15 ἐχθρὸς] A ἐχθρός, καὶ πολλὰ ψιθυρίσει, καὶ ἐρεῖ σοι καλὰ λέγων. καὶ ἐν τῇ, usque ad finem versus] A ponit post δακρύσει. 16 ὁ ἐχθρὸς] A desunt. 18 ὡς] C ὡς ἄνθρωπος. 19 Κινήσει] C ponit post prius αὐτοῦ. χερσὶν αὐτοῦ] C χερσί. διαψιθυρίσει] C διαψιθυρίσει.

CAP. XIII.

1 καὶ ὁ] C ἐν αὐτῇ· καί. 2 ἄρης] C ἄρης ἐν ζωῇ σου. μὴ] C σου μή. 3 αὕτη … αὕτη] C αὐτή … αὐτή. 4 αὐτὸς προσενεβριμήσατο] C αὐτοῦ προστεθήσονται. προσδεηθήσεται] C προσαπειληθήσεται. 5 καταλείψει] C καταλείψει. 6 Ἐὰν] C Καὶ ἐάν. 8 ἐν] C deest. ἐσχάτῳ] C ἐσχάτων. μὴ] C καὶ μή. 10 καὶ] C τῇ διανοίᾳ καί. σου] C καρδίας σου. 12 Περισκελισμένος] A Πῶς κατεσκελισμένος. τόσῳ] C τοσούτῳ. προσκαλέσεταί σε] C σε προσκαλέσεται πλεονάζων. 13 ἀπωθῇς] C ἀπωθῇς ἀκαίρως. 14 πόρρω] C πορεύσῃ. ἐξελάσει] A ἐξελάσει σε. C ἐξελάσει τὰ κρυπτά σου. 15 κακώσεως] C κακώσεώς σου. 16 πρόσεχε] C πρόσχες. σφόδρα] A σφόδρα. 19 Πᾶν] C Ἀκούων ταῦτα ἐν ὕπνῳ σου, γρηγόρησον. Πάσῃ ζωῇ ἀγάπα τὸν κύριον, καὶ ἐπικαλοῦ αὐτὸν εἰς σωτηρίαν σου. Πᾶν. αὐτοῦ] A αὐτῷ. 24 ὑπερηφάνῳ] C ὑπερηφάνων. 25 ταπεινὸς] C πτωχός. 30 ἐστιν] C πρόσωπον. σήμασιν] C στόματι. 31 ἐὰν] C ἐάν τε. κακὸν] C κακά, καὶ ἀγαθύνει πρόσωπον ἐν τέρψει καρδία θάλλουσα. 32 ἱλαρὸν] C θάλλον. διαλογισμοὶ] C διαλογισμός.

CAP. XIV.

1 λύπῃ ἁμαρτίας] C πλήθει ἁμαρτιῶν. 2 αὐτοῦ posterius] C αὐτοῦ τὸ ἐπὶ κύριον. 5 ἔσται] C ponit ante ἀγαθός. οὐ μὴ] C οὐκ. 7 Κἂν εὐποιῇ, ἐν λήθῃ] C Καὶ ἐὰν εὐποιήσῃ, οὐχ ἑκών. ἐκφαίνει] C ἐκφανεῖ. 8 βασκαίνων] C βασκαίνων ἰδεῖν. 9 οὐκ ἐμπίπλαται μερίδι] C οὐ πίμπλαται μερίδος. πονηρὰ] C πονηροῦ. ψυχὴν] C ψυχὴν αὐτοῦ. 11 σεαυτὸν] C σεαυτοῦ. 15 διαίρεσιν] C διαιρέσεις. 16 ἀπάτησον] A C ἁγίασον. 17 τρυφὴν] C τρυφήν. 22 τηρήσει] C μελετήσει καλά. διαλεχθήσεται] C διαλεχθήσεται ἅγια. 23 αὐτῆς] C αὐτοῦ. αὐτῆς] A αὐτοῦ. νοηθήσεται] C ἐννοηθήσεται. εἰσόδοις] C ὁδοῖς. 25 καὶ πήξει, usque ad finem versus] A desunt. πήξει πάσσαλον] C ponit post αὐτῆς. 26 αὐτοῦ] A αὐτῆς. 27 ὑπ'] C ἀπ'.

CAP. XV.

1 αὐτὸ] A ἀγαθόν. C αὐτά. τοῦ νόμου] C γνώσεως νόμου. 2 Καὶ, usque ad καὶ ὡς] C Καὶ ὡς μήτηρ ὑπαντήσει αὐτῷ. 3 ποτίσει] C ποτιεῖ. 6 ἀγαλλιάματος] C ἀγαλλιάματος εὑρήσει. αἰώνιον κατακληρονομήσει] C αἰώνιος κατακληρονομήσει αὐτόν. 7 Οὐ] C Καὶ οὐ. ἐστιν] C ἐστιν ἀπό. 8 μὴ] C deest. ἐν] C αὐτῷ· ἐν. 12 ὅτι] C deest. ἐπλάνησεν] C ἔπλασεν. 17 ἐκτενοῖς] C ἐκτείνον. 19 ἰσχυρὸς] C καὶ ἰσχυρός. 21 Καὶ] C deest. οὐδενὶ] C ponit post ἀσεβεῖν.

CAP. XVI.

1 τέκνων] A τέκνον. ἀχρήστων] C ἄχρηστον. μὴ] A C μηδέ. 2 τὸν τόπον] C τὸ πλῆθος αὐτῶν. 3 Κρείσσων γὰρ εἷς] C Κρείσσων γὰρ εἷς δίκαιος. 5 ἀτίμων ἐρημωθήσεται] C ἀσεβῶν ἐρημωθήσεται ἐν τάχει. 8 γιγάντων] C πάντων γιγάντων. τῇ ἰσχύϊ] C ἐν τῇ ἰσχύϊ τῆς ἀφροσύνης. 10 ἐξηρμένους] C ἐξορχουμένους. αὐτοῦ] C αὐτοῦ ἃς ἐποίουν. 11 κἂν] C μαστιγῶν, ἐλεῶν, τύπτων, ἰώμενος, κύριος ἐν οἰκτιρμῷ καὶ παιδείᾳ διεφύλαξε· καὶ ἐάν. θαυμαστὸν] C ἐν λαῷ, θαυμαστόν. 12 αὐτοῦ] C αὐτοῦ. Διατάχεις. 13 κρίνει] C κρινεῖ. 14 ἁρπάγματι] C ἁρπάγματι. ὑπομονὴν] C ὑπομονή. εὐσεβοῦς] C ἀσεβοῦς. 15 ποιήσει] C ποίησον. ἕκαστος] C ἕκαστος γάρ. εὑρήσει] C εὑρήσει· κύριος ἐσκλήρυνε Φαραὼ μὴ εἰδέναι αὐτόν, ὅπως ἂν γνωσθῇ ἐνεργήματα αὐτοῦ τῇ ὑπ' οὐρανόν. πάσῃ τῇ κτίσει τὸ ἔλεος αὐτοῦ φανερόν, καὶ τὸ φῶς αὐτοῦ, καὶ τὸ σκότος ἐμέρισε τῷ ἀδάμαντι. 16 ὅτι] C deest. μὴ] C καί. 18 γῆ] C γῆ, καὶ τὰ ἐν αὐτοῖς. σαλευθήσονται] C σαλευθήσεται· & ponit post αὐτοῦ. 19 Ἅμα] C ἅπας ὁ κόσμος γεγονώς, καὶ γινόμενος ἐν θελήματι αὐτοῦ. Ἅμα. εἰς] C ἐπ'. τρόμῳ] C ponit post συσσείονται. 20 ἐπ' αὐτοῖς] C ponit post διανοηθήσεται. οὐ] C ἀξίως οὐ. 21 καὶ] C deest. 22 ἐν] C ἐστιν ἐγ. τίς prius] C αὐτοῦ τίς. διαθήκη] C διαθήκη, καὶ ἐξέτασις ἁπάντων ἐν τελευτῇ. 23 καρδίᾳ] C deest. καὶ πλανώμενος διανοεῖται] C διανοεῖται πλανώμενος.

25 Ἐκραίνω] A C Ἐκφανῶ. ἀπαγγέλλω] A ἐπαγγέλλω. C ἀπαγγελῶ. ... μου] C ἐπιστήμην αὐτοῦ. 22 Ἐν] C Καὶ ἐν. αὐτῶν prius] A αὐτοῦ. καὶ τὰς ἀρχὰς αὐτῶν] C καὶ ἐν χειρὶ αὐτοῦ αἱ ἀρχαὶ αὐτοῦ. αὐτῶν] C ... ἔτι prius, usque ad finem versus] A desunt. καὶ] C ἐν ποιήμασιν ... καί. αὐτῶν] C αὐτοῦ. 28 ἔθλιψε] C ἐξέθλιψε. 29 τὸ ῥήματος] C λόγον. 30 κύριος] C ὁ κύριος, & ponit post ἐπέβλεψεν.

CAP. XVII.

3 καὶ ἔδωκεν, usque ad καθ'] A desunt. καθ'] C αὐτοῖς καθ'. ἰσχύϊ] A ἰσχύϊ. 4 Καὶ] C deest. πετεινῶν] C πετεινῶν ἐν ὁμοιώματι. Ἐκτον ... νοῦν αὐτοῖς ἐδωρήσατο μερίζων, καὶ τὸν ἕβδομον λόγον, ἑρμηνέα τῶν ἐνεργημάτων αὐτοῦ. 6 Ἐπιστήμην] A Ἐπιστήμη. 7 δεῖξαι, usque ad finem versus] C ἔδωκε δι' αἰῶνος καυχᾶσθαι ἐπὶ τοῖς θαυμασίοις αὐτοῦ, ἵνα διηγῆται τὰ ἔργα αὐτοῦ συνετῶς. 8 αἰνέσουσιν, usque ad finem versus] C ... αἰνέσουσιν ἐκλεκτοί. 9 αὐτοῖς] C αὐτοῖς, εἰς τὸ νοῆσαι ὅτι θνητοὶ ὄντες ... ἄρχουσι νῶν. 10 ἔστησε] C ἔστηκε. 13 Αἱ ὁδοὶ] Comp. invertit partes hujus versus incipiendo cum οὐ. 14 Ἑκάστῳ] C præponit πᾶς δὲ ἄνθρωπος ἐκ νεότητος ἐπὶ τὰ πονηρά, καὶ οὐκ ἴσχυσαν τὰς καρδίας αὐτῶν ἀντὶ λιθίνων ποιῆσαι σαρκίνας. Ἐν γὰρ μερισμῷ τῶν ἐθνῶν τῆς γῆς πάσης, ἑκάστῳ. κατέστησεν] C ... ἔστησεν. 15 Καὶ, usque ad finem versus] C καὶ προσελάβετο τὸν Ἰσραὴλ ἑαυτῷ μερίδα, ὃν πρωτόγονον ὄντα τιθηνεῖ παιδείᾳ, καὶ μερίζων φῶς ἀγάπης οὐκ ἀφίησιν αὐτόν. 16 Ἅπαντα] C Διὸ πάντα. αὐτοῦ] C αὐτοῦ ... ἐνδελεχεῖς] C ἐνδελεχῶς. 17 κυρίου] C κυρίῳ· κύριος δὲ χρηστὸς ὢν καὶ εἰδὼς τὸ πλάσμα αὐτοῦ, οὔτε ἀφῆκεν αὐτούς, οὔτε ἐγκατέλιπε φειδόμενος αὐτῶν. ἀνδρὸς] C γὰρ ἀνδρός. 18 συντηρήσει] C συντηρήσει. μείζων υἱοῖς ... θυγατράσι μετάνοιαν. 19 ἀποδώσει] C ἀνταποδώσει. 21 ἐπὶ] C ... 23 Ἐπάναγε] A Ἐπάγε. C Ἐπανάγαγε. ἀπὸ] C deest. 25 καὶ ... C desunt. 27 ὑγιὴς] C ὑγιὴς τῇ καρδίᾳ. 28 κυρίου] C κυρίου ... αὐτὸν] C αὐτὸν ὁσίως. 30 καὶ πονηρὸς] A καὶ πονηρόν. C καὶ ἀνὴρ ὅς. ... C σάρκα.

CAP. XVIII.

1 δικαιωθήσεται] C δίκαιος, καὶ οὐκ ἔστιν ἄλλος πλὴν αὐτοῦ· οἰκίζων τὸν κόσμον ἐν σπιθαμῇ χειρὸς αὐτοῦ, καὶ πάντα ὑπακούει τῷ θελήματι αὐτοῦ. αὐτὸς γὰρ βασιλεὺς πάντων ἐν κράτει αὐτοῦ, διαστέλλων ἐν αὐτοῖς ἅγια ἀπὸ βεβήλων. Οὐθενὶ ἐξεποίησεν] C Τίνι ἐξουσίαν ἐποίησεν. ἐξιχνιάσει] C ἐξιχνίασε. Τί] C Καὶ τί. τί ἡ] C τίς ἡ. 8 ἑκατὸν] C ἑκατόν, ἀλογίστῳ δὲ ἑκάστῳ πᾶσιν ἡ κοίμησις. ψῆφος] C ὡς ψῆφος. ὀλίγα] C χίλια. ἡμέραις] C ... μέραις. 9 ἐμακροθύμησε] C μακροθυμεῖ. ἐξέχεεν] C διαχέει. ... αὐτοῦ] C ponit post αὐτοῦ. 15 καὶ] C μηδέ. δόσει] C δόσει. λόγων] C λόγου πονηροῦ. 16 κρείσσων] C κρείσσων. ἀνδρὶ κεχαριτωμένῳ] C ἀνθρώπῳ κεχαριτωμένῳ. 20 ἐξέταζε σεαυτὸν] C ἑτοίμαζε σεαυτὸν καλλιεργεῖν. 21 ... C ἐγκρατείᾳ, καί. 22 ἐμποδισθῇς] C ἐμποδίσῃς. 25 ἡμέραις] C ἡμέραις. 26 πάντα] C πάντα ταῦτα. 27 Ἄνθρωπος, usque ad καὶ ἐν] C desunt. πλημμελείας] C πλημμελείας, καὶ ἄφρων οὐ συντηρήσει καιρόν. 28 Σοφίαν] C Σοφίαν, καὶ παιδείαν. 29 ἀκριβεῖς] C ἀκριβεῖς εἰς ζωήν. κρείσσων παρρησία ἐν δεσπότῃ μόνῳ, ἤπερ νεκρᾷ καρδίᾳ νεκροῦ ἀντέχεσθαι. ΕΓΚΡΑΤΕΙΑ ΨΥΧΗΣ] C desunt. 30 ὀρέξεων] A C ὀρέξεών σου. 31 ποιήσει σε] C αὐτῆς, ποιήσεις. σου] C σου, οἱ βασκανοῦσί σε. 32 τρυφῇ] C τρυφῇ σου. προσδεηθῇς συμβολῇ] C προσδεηθῇς συμβολῆς. 33 μηδὲν ἔχων] μηδὲν ἔχῃς· ἔσῃ γὰρ ἐπίβουλος τῆς ἰδίας ζωῆς λαλητός.

CAP. XIX.

1 ὁ ἐξουθενῶν] C καὶ ὁ ἐξουθενῶν. 3 καὶ ἡ, usq; ad finem versus] C καὶ ἐξαρθήσεται ἐν παραδειγματισμῷ μείζονι. 5 καρδίᾳ] C ἐπὶ πονηρίᾳ κατηγορηθήσεται· ὁ δὲ ἀντοφθαλμῶν ἡδοναῖς στεφανοῖ τὴν ζωὴν αὐτοῦ· ὁ ἐγκρατευόμενος γλώσσης ἀμάχως συμβιώσεται. καὶ ὁ. ἐλαττονοῦται] C ἐλαττοῦται. 7 ἐσθὲν] A ἔσθιε. ἐλαττονωθῇ] C ἔσῃ ἐν ἐλαττώσει. 8 φίλῳ] C φίλῳ βίους ἀλλοτρίους. εἰ σοι] C σοί ἐστιν. 9 μισήσει] C μισεῖ. 10 Θάρσει, οὐ] C καὶ ... γίνου, οὐ γάρ. 11 ὠδινήσει] C ὀνειδίσει. 13 εἴ τι] A ἔτι. C εἰ. 14 πλησίον] C πλησίον. 15 διαβολὴ] C διαβολὴ ματαία. 16 πίστευε] C ... ἡ καρδία σου. καὶ οὐκ] C λόγῳ, καὶ οὐκ. 17 Τίς (A Καὶ τίς) οὐχ ἥμαρτεν] C Καὶ τίς ἐστιν ὃς οὐκ ὠλίσθησεν. 18 ὑψίστου] C ὑψίστου γινόμενος ἀμώμως· φόβος κυρίου ἀρχὴ προσλήψεως, σοφία δὲ παρ' αὐτοῦ ἀγάπησιν περιποιεῖ. γνῶσις ἐντολῶν ... εἰς παιδεία ζωῆς. οἱ δὲ ποιοῦντες τὰ ἀρεστὰ αὐτῷ ἀθανασίας δένδρον καρποῦνται. νόμου] C παρὰ κυρίου νόμου] C νόμου, καὶ γνῶσις τῆς παντοκρατορίας αὐτοῦ. οἰκέτης λέγων τῷ δεσπότῃ, ὡς ἀρέσκει οὐ ποιήσω, ἐὰν μετὰ ταῦτα ποιήσῃ, παροργίζει τὸν τρέφοντα αὐτόν. 19 Καὶ] C deest. 20 αὐτῇ] C αὐτή. 21 ἡττώμενος] A ἐλαττούμενος. C ἡττώμενος. ἢ περισσεύων] C τοῦ περισσεύοντος. παραβαίνων νόμον] C παραβαίνοντος νόμισμα ὑψίστου. 23 κρίμα] C κρίμα, καὶ ἔστι δικαιοῦν κρίσιν σοφός. πλήρης δόλου] C πλήρη δόλου πυρώδεις. 24 ἐπιθυμῶν] C ... κωφῶν. ὅπου οὐκ ἐπιγνώσθη] C οὗ ἐὰν ἐπιγνωσθῇ. σε] C σε ... 27 ἀναγγέλλει] C ἀναγγελεῖ. 28 οὐκ ἔστιν] C οὐκ ἔστι.

CAP. XX.

1 καλὸν] C καλόν ἐστιν. καὶ] C κρυπτῶς, καί. ἀπὸ ἐλαττώσεως] C ἀπὸ ἐλαττώματος, & ponit post κωλυθήσεται. 3 βίᾳ] C βίᾳ. 5 Ἐστι] Hic versus deest in Ald. λαλιᾶς] C λαλιᾶς αὐτοῦ. 8 λόγῳ] A λόγοις. ... σηθήσεται] C μισηθήσεται· ὡς καλὸν ἐλεγχθέντα φανερῶσαι μετάνοιαν, οὕτω γὰρ φεύξῃ ἑκούσιον ἁμάρτημα. 9 εὐοδία] C εὐοδία. ἀνδρὶ] C ἀνδρὶ ἁμαρτωλῷ. 10 δόσις ἣ] A ἡ δόσις. 12 ἑπταπλάσιον] C ἑπταπλάσια. 13 λόγῳ] C λόγοις. 14 σοι] C σοι λαβόντι, ὁμοίως δὲ καὶ βασκάνου διὰ ἀνάγκην αὐτοῦ. ἑνὸς] C ἑνὸς εἰς τὸ λαβεῖν. 16 ἄνθρωπος] C κυρίῳ, καὶ ... ποις. καὶ οὐκ] C οὐκ. 18 ἔσθοντες] A C ἐσθίοντες. αὐτοῦ] C αὐτοῦ, ὅτι τὸ ἔχειν ἐν ὀρθῇ αἰσθήσει εἴληφε· καὶ τὸ μὴ ἔχειν ὁμοίως ἀδιάφορον αὐτῷ. ἀπαιδεύτων] A ἀπαιδεύτῳ· & versu 26. 24 ἄφρονος] C λέψιον. ψεῦδος] C ponit ante ἐν. ἐν] C ἐν δέ. 29 ΛΟΓΟΙ παραβολῶν] A C desunt. 30 γλῶ] C γλῶ αὐτοῦ. ἀδικίαν] C ἀδικίαν αὐτοῦ. καὶ ὁ] A C ... ὡς. ἐλεγμοὺς] C ἐλέγχους. 33 αὐτοῦ posterius] C αὐτοῦ. κρείσσων ὑπομονὴ ἀπαραίτητος ἐν ζητήσει κυρίου, ἢ ἀδέσποτος τροχηλάτης τῆς ἰδίας ζωῆς.

CAP. XXI.

2 δέξεται] C αὐτῇ, δέξεται. 3 αὐτῆς] C αὐτῆς. 5 ὑπερηφάνων] C ὑπερηφάνων. 7 καρδία] C καρδίᾳ αὐτοῦ. 9 αὐτοῦ] C ἑαυτῷ. χειμῶνα] C χῶμα ταφῆς αὐτοῦ. 10 πυρὸς] C πυρὸς εἰς ἀπώλειαν. 11 ἐκ] C ὑπό. συντέλεια] C ... τῷ] C ἐσχάτου. 12 κατακρατεῖ] C κυρίου, κρατεῖ. 13 καὶ συντέλεια] C συντέλεια δέ. σοφία] C σοφίας πρόσληψις. 15 Ἔστι] C Ἔστι γάρ. πηγὴ] C πηγὴ ἀγαθή. 17 καὶ] C deest. κρατήσει] C κρατήσει ἐν ζωῇ ...

18 ὁ σπαταλῶν] C αὐτὸν ἀσύνετος. 20 καὶ τὰς] C Ὡς οἶκος ἠφανισμένος, οὕτως μωρῷ σοφία ponit ante καὶ τὰς. διανοηθήσεται] C διανοηθήσεται. 22 ἀνοήτοις] C ἀνοήτῳ. 24 χρυσῦ] C χρυσοῦς. βραχίονι δεξιῷ] C βραχίονος δεξιοῦ. 25 ἀπὸ προσώπε] C ἐπ' αὐτῷ. 27 θύραν] C θύρας. ἀτιμίαν] C ἀτιμίαν. 28 ἀλλοτρίων ἐν τούτοις βαρυνθήσεται] C πολυλάλων ... διηγήσεται. 29 καρδία δὲ] A καρδία. C ἐν δὲ καρδίᾳ. 31 ... ἐν παροικήσει] C ψίθυρος, καὶ ὃ ἐὰν παροικήσῃ.

CAP. XXII.

1 ἠρδαλωμένῳ] A ἠρδαλωμένος. καὶ πᾶς, usque ad πᾶς ὁ, ver. 2.] A ... 4 φρονίμη] C φρόνιμος. ἄνδρα] C ἀνδρός. Μουσικὰ] A Μουσικὰ ... καὶ] C δὲ, καί. παντὶ] C deest. σοφίας] C σοφίας. τέκνα ἐν ἀγαθῇ ... τροφὴν ἔχοντα, τῶν ἰδίων γεννητόρων κρύψουσι δυσγένειαν. τέκνα ἐν ... ἐπιδεξιότητι γεγαυρωμένα, συγγενείας ἑαυτῶν μολύνουσι τὴν ... 8 ἐξεγείρων καθεύδοντα] C καὶ ἐξεγείρει καθεύδοντας. 9 Διηγούμενος] C Διηγεῖται. 10 φῶς] A C ἐξέλιπε γὰρ φῶς. σύνεσις] C σύνεσιν. 12 πονηρᾷ] C deest. 14 πορεύσῃ] C πορεύσῃ, ἀναισθητῶν γὰρ ἐξουθενήσει σου τὰ πάντα. 14 μολιβδον] C μόλυβδος. 18 ἅλα] C ἅλας. εὐ...] C σύγκοπον. C εὐκοπώτερον. 20 χαρακῶν] C παντὶ χαρακῶν φόβου. ...] C ἐπὶ τοίχου. 21 ὑπομένωσιν] C μένωσιν. 22 Οὕτως] A Οὕτως ... 24 καταξῃ] A καταίρῃ. 25 ἀποσοβῇ] C ἀποσοβήσῃ. 27 τούτοις] C τούτοις γάρ. 28 ὁμοῦ πλησθῇς] C εὐφρανθῇς. 29 αὐτοῦ] A ἑαυτοῦ. ἐν ... κληρονομίᾳ] C τὴν κληρονομίαν. 30 Πρὸ] C οὐ καταφρονητέον γὰρ ἀεὶ ... συγγραφεῖς, οὐδὲ θαυμαστὸς πλούσιος νοῦν οὐκ ἔχων. 31 στόμα] C στόμα... ἀπ'] C αἰφνιδίως ἀπ'. μου] C μου μή.

XXIII.

1 μου] C ἀπάσης. μὴ posterius] C καὶ μή. 2 φείσωνται, usque ad finem ...] C φείσῃ σύ κύριε τὰς δὲ ὕβρεις τῶν ἐν ἐπαγγελίᾳ ἁμαρτωλῶν μὴ ... 3 πληθύνωσιν] C πληθυνθῶσιν. πλεονάσωσι] C πλεονάζωσιν εἰς σωτηρίαν. μου] C μου, ὧν μακρὰν ἐστὶν ἡ ἐλπὶς τοῦ ἐλέους σου. 4 δῷς μοι] C μοι δῷς. 5 καὶ ἐπιθυμίαν] C καὶ γιγαντώδη ψυχὴν ἀπόστησον ἀπὸ ... δούλων σου. Ἐλπίδας κενὰς καὶ ἐπιθυμίας. ἐμοῦ] C ἐμοῦ, καὶ κρα... τὸν θέλοντά σοι δουλεύειν. 9 με posterius] C με τὸν ἱκέτην σου.

ΠΑΙΔΕΙΑ στόματος] C desunt. παιδείαν στόματος] C ponit post ... στόματος] C στόματος ἀληθινοῦ. 8 καταληφθήσεται] C Ἐν τῇ ἀφροσύνῃ αὐτοῦ καταληφθήσεται ὁ. 11 οὐ μὴ καθαρισθῇ] C ponit ante ἀπό. ... ἐπαγωγῶν] A ἀπαγωγῶν. C ἐπαγωγῆς. 17 Ἀπαιδευσίαν ἀσυρῆ μὴ ...] C Ἀκολασίᾳ ὅρκου μὴ ἐθίσῃς. λόγος] A λογισμός. 18 συνεδρίοις] C συνεδρεύσεις. 19 μωρανθῇς] C μωρανθῇς. σου] A σου μή. ... καταπιεσθῇ. Ἄνθρωπος] C καταπιεσθῇ ἄνθρωπος, &c. 23 ἐκκαύσῃ] C ἐγκαύσῃ. 28 κυρίε] C κυρίου τοῦ ὑψίστου. φωτεινότεροι] C φωτεινότεροι. 29 αὐτῷ] C αὐτῷ τὰ πάντα. συντελεσθῆναι] C συντελεσθῆναι ... τὰ πάντα. 30 οὐ] A deest. 32 Οὕτως] C Ὁμοίως. κληρονομίαν (A κληρονόμον) ἐξ ἀλλοτρίε] C κληρονομίαν ἐξ ἄλλου. 33 ἑαυτῆς] ... ἐμοιχεύθη] C ἐμοιχεύσε. ἐξ ἀλλοτρίε] C καὶ ἐξ ἄλλου. παρέστησεν] C παρέστησεν. 34 εἰς (A deest) ἐκκλησίαν] C ἐν ἐκκλησίᾳ. 35 τὰ ... αὐτῆς εἰς] C ἐπὶ αὐτῶν. οὐ δώσουσι] C οὐκ οἴσουσι. 37 ἐθὲν] C ... καὶ] A καὶ τι. προσέχειν] C προσέχοντος. κυρίου] C θεοῦ. Δόξα ... ἀκολουθεῖν θεῷ, μακρότης δὲ ἡμερῶν τὸ προσληφθῆναί σε ὑπ' αὐτοῦ.

CAP. XXIV.

ΑΙΝΕΣΙΣ σοφίας] C desunt. 8 κύμασι] C κύματι. 11 Μετὰ] C ... 14 αἰῶνος] C αἰώνων. ἐκλίπω] C ἐκλείπω. 15 ἐν πόλει ἠγαπημένῃ (ἡγιασμένῃ C)] A ἐν πόλει ἠγαπημένῃ. 17 ἀνυψώθην] A ἀνυψώθην. C ὑψώθην. 18 αἰγιαλοῖς] C Γαδδί. 19 πεδίῳ, usque ad finem ...] C πεδίῳ ὡραίῳ, καὶ ὡς πλάτανος ἀνυψώθην ἀφ' ὕδατος. 20 ἀσπάλαθος] C ὡς παλάθος. δέδωκα ὀσμὴν] C desunt. δέδωκα] C ἔδωκα. ... χαλβάνη] C γαλβάνη. 22 κλάδοι posterius] C deest. 23 βλαστήσασα ...] C ἐβλάστησα εὐωδίαν. πλοῦτε] C πλούτου. Ἐγὼ μήτηρ τῆς ἀγαπήσεως τῆς καλῆς, καὶ φόβου, καὶ γνώσεως, καὶ τῆς ὁσίας ἐλπίδος. Δίδωμι δὲ σὺν ... τοῖς τέκνοις μου ἀειγενεῖς τοῖς λεγομένοις ὑπ' αὐτοῦ. 27 κηρῦ] C κη... 29 με posterius] A deest. 30 καὶ] C διαπαντὸς, καί. 32 νόμον] ... C νόμος. Μωϋσῆς] C ἡμῖν Μωϋσῆς. συναγωγαῖς] C ἐν συναγωγαῖς. Ἰακὼβ] C Ἰακώβ. μὴ ἐκλύεσθε ἰσχύειν ἐν κυρίῳ, ἵνα κραταιώσῃ ... κολλᾶσθε πρὸς αὐτὸν, κύριος παντοκράτωρ ὁ θεὸς μόνος ἐστι, καὶ ... ἔτι πλὴν αὐτοῦ σωτήρ. 35 Ὁ πιμπλῶν] C Ἐμπιπλῶν. σοφίαν] C ... τῆς σοφίας αὐτοῦ. 37 παιδείαν] C παιδείαν γνώσεως, καὶ διανόημα] ... διανοήματα. 41 Κἀγὼ] C Ἐγὼ ἡ σοφία. 42 Εἶπα] C Εἶπον. ποτιῶ] A C ποτίσω. κῆπον] C κῆπον τὸν ἄριστον. πρασιάν] C πρασιὰν ... 43 εἰς prius] A deest. 44 Ἔτι] C Ὅτι. αὐτὰ] C αὐτήν. ...] C Ὅτι.

CAP. XXV.

1 ...] C κυρίου. ἔναντι κυρίου. 2 Ὁμόνοια] C Ὁμόνοιαν. φιλία] C ... γυνὴ καὶ ἀνὴρ] C ἀνὴρ καὶ γυνή. συναγήοχας] C συνήγαγες. εὕροις] ... 6 ἐπιγνῶναι] C γνῶναι. 7 Ὡς ὡραῖα γερόντων σοφία] A ... 9 ἐπὶ γλώσσης] C ἐν τῇ γλώσσῃ μου. 10 εὐφραινόμενος] C ponit ... 11 αὐτοῦ] C ἑαυτοῦ. 14 Φόβος] C Ἀγάπησις δὲ ... πάντα ὑπερέβαλεν εἰς φωτισμόν. 15 αὐτοῦ] C αὐτόν. 18 Πᾶσαν] C ... ἀρχὴ ἀγαπήσεως αὐτοῦ· πίστις δὲ ἀρχὴ κολλήσεως αὐτοῦ. Πᾶσαν. 22 ...] C κεφαλῆς. 23 θυμὸν] C θυμοῦ. εὐδοκήσω, ἢ ἐνοικῆσαι] C εὐδοκῶ, ... 24 σκοτοῖ τὴν ὅρασιν] C σκοτιοῖ τὸ πρόσωπον. σάκκον] C ...] C ... 25 ἀκούσας ἀνεστέναξε] C ἀκουσίως ἀναστενάξει. πικρά] ... αὐτήν. 27 Ἀνάβασις] C Ὡς ἀνάβασις.. ἐν ποσὶ πρεσβυτέρου] C ἐπὶ ... 28 ἐπὶ] C εἰς. ἐπιποθήσῃς] C ἐπιποθήσῃς εἰς τρυφήν. 32 ...] C παρακαλέσουσι. αὐτῆς] C αὐτῆς ἐν στενώσει. 34 ἐξουσίαν] C παρρη... 36 αὐτήν] C αὐτήν, δίδε, καὶ ἀπόλυσον.

CAP. XXVI.

2 ...] C ἔτη τῆς ζωῆς. 3 ἐν] C πρὸς κύριον, ἐν. 4 ἱλαρὸν] C ἔχοντες ... 5 μου] C ponit ante ἡ. ἐδεήθην] C ἐφοβήθην. 9 ἐπὶ ... C γυναικός. 11 μέθυσος] C μέθυσος καὶ ῥεμβάς. 13 θυγατρὶ ἀδιατρέπτῳ] ... ἀδιατρέπτως. 15 ἀνοίγει] C ἀνοῖξαι εὑρὼν πηγήν. 18 ...] C ... καὶ ... 19 ἐπιμύτερα] C ... καὶ ... 20 ψυχῆς] ... 21 αὐτῆς] C αὐτῆς. 33 βάσεως ἀργυρᾶς] C βάσεσιν ἀργυ...] C εὐσταθέσι· & hic addit undecim versus, quos habes apud

Nobilium. 25 μου] C ponit ante ἡ. 27 ἐπὶ] C εἰς. αὐτὸν] C ponit ante εἰς. 28 ἐξαιρεῖται] C ἐξαιρεῖται.

CAP. XXVII.

1 ὀφθαλμὸν] C ὀφθαλμὸν αὐτοῦ. 2 λίθων] C λιθίνων. πάσσαλος] A καὶ πάσσαλος. 5 σκύβαλα] C σκῦλα. 7 ξύλου] A ξύλον. λόγος] C λογισμός. καρδίας] C ἐν καρδίᾳ. 9 καὶ] C αὐτὸ, καί. 10 αὐτήν] C deest. 11 ἁμαρτίαις] A ἁμαρτίας. C ἁμαρτία τοῖς. ἀδικία] C κακίαν. 12 Σοφία] C ἐν σοφίᾳ. 13 διατριβὴ] A διατριβή. 20 ἀπώλεσας τὴν φιλίαν τοῦ πλησίον] C ἀπώλεσε τὸν πλησίον αὐτοῦ. 21 ἀπέλυσας] C ἀπολύσεις. 24 ἀπώλεσεν] C ἀπώλεσε πίστιν. 25 κακὰ] C πονηρά. ὁ εἰδὼς] C ὁ εἰδώς. 26 στόμα σου] C τὸ στόμα αὐτοῦ. ἐκθαυμάσει] C θαυμάσει. ἐν] A deest. σκάνδαλον] C σκάνδαλα. 27 αὐτὸν] C deest. 28 κεφαλὴν] C κεφαλῆς. διαιρεῖ] C διαιρεῖ. 29 ἐμπεσοῦνται] C ponit ante εἰς. ἁλώσονται] C ponit ante ἐν. 30 Ὁ ποιῶν] C Ποιοῦντι. εἰς] C ἐπ'. κυλισθήσεται] C κυλισθήσεται. 31 αὐτὴν] C αὐτοῖς. 32 πλώσει (ἐν πλώσει C) ἀσεβῶν] A πλώσιν ἀσεβῶν.

CAP. XXVIII.

1 διατηρῶν διατηρήσει] A διαστηρίων διαστηρίσει. 2 σου prius] C deest. 4 Ἐπ'] C Καὶ ἐπ'. 5 τίς] C καὶ τίς. 7 Καταφθορὰν] C Καὶ μὴ μηνίσῃς τῷ πλησίον καταφθοράν. 9 διαθήκην] C διαθήκης. 11 καὶ] C deest. καὶ] A deest. ἐμβάλλει] A ἐκβάλλει. C ἐμβαλεῖ. 12 ἐκκαυθήσεται] C ἐκκαυθήσεται, κατὰ τὴν στερέωσιν τῆς μάχης τὸ πῦρ αὐξηθήσεται. ἀνυψώσει] C τοῦ ἀνθρώπου ἀνυψοῖ. 14 φυσήσῃς] C φυσήσῃς εἰς. ἐκκαήσεται] C καύσεται. αὐτὸν] C αὐτοῦ. σβεσθήσεται] C ἀποσβεσθήσεται. 15 καταράσασθαι] C καταράσασθε. 16 τρίτη] C δισσή, & vers. 19. 17 ὀχυρὰς] A ἰσχυράς. 21 ποιεῖ μώλωπας] C ποιήσει μώλωπα. συγκλάσει] C συνθλάσει. 23 ἀπ'] C ἀπὸ προσώπου. 24 χάλκεοι] C χαλκοῖ. 26 οὐ καήσονται] C οὐ μὴ καύσονται. 27 ἐκκαήσεται] C ἐκκαυθήσεται. ἐξαποσταλήσεται ἐπ'] C ἐπαποσταλήσεται. 28 Ἴδε] A Καί. ἀκάνθαις] C ἀκάνθαις, καὶ τῷ στόματί σου ποίησον θυρώματα καὶ μοχλούς. τὸ χρυσίον] C χρυσίον σου. 29 τοῖς λόγοις] C τοῦ λόγου. σου] A deest. ζυγὸν καὶ σταθμὸν] C ζυγοστάθμιον. 30 Πρόσεχε] C Καὶ πρόσεχε. αὐτῇ] C αὐτοῖς.

CAP. XXIX.

3 λόγον] C λόγον σου. πόνον] C κόπον. 5 καταφιλήσει χεῖρα] C καταφιλεῖ χεῖρας. 7 ἰσχύσῃ] C δὲ ἰσχύσῃ δύο. 8 δωρεὰν] A οὐ δωρεάν. C ponit ante ἐχθρόν. 9 καὶ αὐτὴ] C αὐτή. 10 Πολλοὶ] C Πολλοὶ οὖν. ἀποστρέψαι] C ἀποστρέψαι τὸν ἄνθρωπον. δωρεὰν] C δὲ. 11 ταπεινῷ] C ταπεινώσει. ἐλεημοσύνην] C ἐλεημοσύνῃ. μὴ] A deest. 12 κενὸν] C deest. 13 ἀδελφὸν καὶ φίλον] C φίλον καὶ ἀδελφόν. ἰωθήτω] C κατάκρυψε αὐτόν. 19 καταλείψει] C ἐγκαταλείψει. 20 ἐγγύη] C ἐγγυητοῦ. 22 Ἀγαθὰ ἐγγύου] C Ἀγαθὴν ἐγγύην. καὶ ἀχάριστος] C Ἐγγύην φεύξεται ἁμαρτωλὸς καὶ ἀχάριστος. ἐγκαταλείψει ῥυσάμενον] C καταλείψει τὸν ῥυσάμενον αὐτόν. 26 ἐμπεσὼν] C παραβαίνων ἐντολὰς κυρίου ἐμπεσεῖται. κρίσεις] A κρίσιν. 28 ζωῆς] C ζωῆς ἀνθρώπου. 30 μικρῷ καὶ μεγάλῳ] C μικρὰ καὶ μεγάλα. ἔχε] C ἔχε, καὶ ὀνειδισμὸν οἰκίας σου μὴ ἀκούσῃς. 31 οὐ] A οὐ. παροικήσει, οὐκ ἀνοίξει] C παροικήσεις, οὐκ ἀνοίξεις. 32 πικρὰ] A μικρά. ἀκούσῃ] C ἀκούσεις. 33 Πάρελθε] A C Πάρελθε. εἰπὲ] A ἔτι. 34 χρεία τῆς οἰκίας] C ponit ante ἐπεξένωταί. 35 ἀνθρώπῳ] C deest.

CAP. XXX.

ΠΕΡΙ' τέκνων] C desunt. 1 ἐσχάτῳ] C ἐσχάτων, & versu 10. 2 ὀνήσεται] C εὐφρανθήσεται. αὐτῷ posterius] C αὐτῶν. 3 αὐτοῦ] C deest. 5 εὐφράνθη] C εὐφράνθη ἐπ' αὐτῷ. 7 Περιψύχων υἱὸν] A Περὶ ψυχῶν υἱῶν. C Περιψύχων υἱόν. 8 ἀποβαίνει] C ἐκβαίνει. 10 Συνοδυνηθῇς] C ὀδυνηθῇς. γομφιάσεις] C γομφιάσῃ. 12] θλάσον] C καὶ θλάσον. ὡς] C ἔτι. σοι] C σοι, καὶ ἔσται ἐν ὀδύνῃ ψυχῆς. σου προσκόψῃ] C αὐτοῦ προσκόψῃς. καὶ μὴ, usque ad finem versus] A desunt. C ponit ante θλάσον. 14 ΠΕΡΙ' ὑγείας] A C desunt. καὶ] A deest. βέλτιον] A βελτίων. 18 ἐκκεχυμένα] C κατακεχυμένα. 18 ἔτι μὴ] C μή. 23 ζωὴ] C αὐτὴ ζωή. 25 ἀπέκτεινεν] C ἀπώλεσε καὶ ἀπέκτεινεν. καὶ οὐκ, usque ad finem versus] C desunt. 26 μέριμνα] Hic Comp. addit versum qui in Rom. habetur cap. 33. vers. 13. 16 Ὡς, usque ad finem capitis] C ponit cap. 33. a versu 17. usque ad finem capitis. 17 ἐπλήρωσα] C ἔπλησα. 19 μου ··· λαοῦ] C desunt. 20 σὺ] C σεαυτῷ. 21 ποιῇ] C ἔτι ποιῇ. 24 μὴ] C καὶ μή. τελευτῆς] A τελευτῆς σου. 25 ΠΕΡΙ' Δούλων] C desunt. ἔργον] C ἔργα. 26 παιδὶ, καὶ εὑρήσεις] C παιδείᾳ καὶ ζητήσει. 27 κάμψουσι] C κάμψουσι. 30 κἂν] C καὶ ἐάν. ἐν] C deest. 31 σὺ] C ἡ ψυχή σου. σεαυτὸν] C ἀδελφόν. 32 αὐτὸν] C αὐτὸν ἀδίκως. 33 ἀποδρᾷ] A C ἀποδράσῃ.

CAP. XXXI.

2 ἀνέμων] C ἀνέμους. 6 καρδία] C σου ἡ καρδία. μὴ] C σου, μή. εἰς] A deest. 7 Πολλοὺς] A C Πολλοὺς γάρ. 9 πεπαιδευμένος] C πλανώμενος. 10 πληθυνεῖ] C πληθυνεῖ. 12 πλείονα] C τὰ πλάσματα. 16 οὐ μὴ] C οὐδέν. 18 τίς ἀντιστήριγμα αὐτοῦ] C τί αὐτοῦ στήριγμα. 19 σκέπη posterius] A σκηνή. 20 ἀπὸ πτώματος] C πτώσεως. 21 μωκήματα] C δωρήματα, 23 ἐν prius] C deest. 25 αὐτὴν] C αὐτόν. 27 μισθίου] C μισθωτοῦ. 28 καθαιρῶν] C καταλύων. ὠφέλησαν] C ὠφελοῦσι. κόποις] A κόπου. 29 εἰσακούσεται] A ἀκούσεται. ὠφέλησε] C ὄφελος ἐν. 31 τὰ αὐτὰ] C ταῦτα.

CAP. XXXII. In Comp. XXXV.

1 προσφορὰς] A Συμφορᾶς. 4 Ἀνταποδιδοὺς χάριν] C Καὶ ἀνταποδιδοὺς χάριν ὡς. 16 ἐν προσώπῳ] C ἐνώπιον. 8 ἔναντι] C ἐνώπιον. 10 Σμικρύνῃς] A μικρύνῃς. 14 προσδέξεται] A δέξεται. 15 μὴ] A οὐ μή. οὐκ ἔστι] A desunt. 16 λήψεται] C λήψεται κύριος. πτωχοῦ] C πτωχῷ. 18 δάκρυα] C δάκρυον. αὐτὰ] C αὐτό. 22 Καὶ] C deest. δικαίως] C δικαίοις. 22 αὐτοῖς] C αὐτοῖς ὁ κραταιός. συντρίψῃ] C τρίψῃ. 24 ἀνταποδῷ] C ἀνταποδώσει. 25 Ἕως] C Ἕως ἄν. 26 Ὡραῖον] C Ὡς ὡραῖον.

CAP. XXXIII. In Comp. XXXVI.

2 ἔθνη] C ἔθνη τὰ μὴ ἐκζητοῦντά σε. 3 καὶ] C deest. 4 ἐνώπιον] C ἐναντίον. 5 ἐπέγνωμεν] C σε ἔγνωμεν. 7 δεξιὸν] C δεξιὸν, ὅπως διηγῶνται τὰ θαυμάσιά σου. 8 ἔκχεον] C ἔκχεε. 9 Ἔξαρον] C Ἔπαρον. 10 ὀργισμοῦ] C ὀργῆς. μεγαλεῖα] C θαυμάσια. 12 ἐχθρῶν] C ἐθνῶν. 13 Συνάγαγε] C Συνάγαγε. Λαμπρὰ, usque ad finem versus] In Comp. habentur cap. 30. vers. 26.

CAP.

CAP. XXXIV. In Comp. XXXI.

1 ὕπνον] C ὕπνου. 2 ὕπνος] A ὕπνον. 4 ἀναπαύσει] C ἀναπαύσει αὐτοῦ. 5 αὐτὸς] C ἔτος. 6 ἐδόθησαν εἰς πτῶμα] C ἐδόθησαν. 7 ἐνθουσιάζουσιν] C θυσιάζουσιν. 8 ἐστὶ] C ἐστὶν ἐστί. 10 ἔσται εἰς καύχησιν] C ἔσται εἰς καύχημα. 11 Στερεωθήσεται] C Διὰ τοῦτο στερεωθήσεται. 12 ἐκδιήγησις] C καυθήσεται. ἐπ' αὐτῆς] C ponit post σου. 16 χεῖρα] C χεῖρά σου. 18 πλησίον] A πλησίου. 19 σοι] A σου. 20 πρῶτος] C πρῶτον. 23 χολέρας] C χόλερα. 25 μεσοπωρῶν] A μεσοπορῶν. C μεσοπορῶν, ἔμεσον. 26 ἐσχάτῳ] C ἐσχάτων. 28 εὐλογήσει] C εὐλογῆσαι. καὶ] C deest. 31 καρδίας ἐν μάχῃ ὑπερηφάνων] C ἐν καρδίᾳ ὑπερηφάνων ἐν μέθῃ. 32 ἀνθρώπῳ] C ἀνθρώποις. 36 Ἀγαλλίαμα usque ad οἶνος] A desunt. 40 μέθη] C ponit post θυμόν. 42 ἀπαιτήσει] C ἀπαιτήσει αὐτοῦ.

CAP. XXXV. In Comp. XXXII.

ΠΕΡΙ' ἡγουμένων] A C desunt. 1 Ἡγούμενον usque ad γίνου] A desunt. 2 ποιήσας ἀνάπεσε] C πίνηον, καὶ εὐδοκιμήσας ἀνάπαυσαι. 4 πρεσβύτερε] C πρεσβυτέρῳ. 5 ἀκριβεῖ usque ad μουσικὰ] C ἀκριβείᾳ ἐπιστήμης καὶ ἐμποδίσεις. 8 Ἐν] A Καί. 13 ἐτέρου λέγοντος] C ὅπου γέροντες. 14 παρακαλέσηται] C προσκαλέσεται. 16 ἁμάρτης] C ἐν ἁμαρτίαις, καί. 18 παιδείαν] C τὴν παιδείαν αὐτοῦ. 21 ἀρήσει] A ἀρήσεις. C ἐξελεύσει. 22 ἀλλότριος] A καὶ ἀλλότριος. C ἀλλότριος δέ. 23 μετ' αὐτοῦ] C μετ' ἑαυτοῦ. 24 Ἄνευ βουλῆς] A desunt. σε] C deest. 25 μὴ προσκόψῃς] C ὁ προσκόψεις. 27 ἔργῳ] C ἔργῳ ἀγαθῷ. 28 νόμῳ] C κυρίῳ. ἐντολαῖς] C ἐντολῇ. κυρίῳ] C ἐπ' αὐτῷ.

CAP. XXXVI. In Comp. XXXIII.

1 ἐξελεῖται] C ἐξαιρεῖται αὐτόν. 2 πλοῖον] C πολλῶν. 4 δικαίων] C δῆλον. καὶ posterius] C καὶ τότε. 6 χρεμετίζει] C χρεμετεῖ. 7 ἡμέρας ὑπερέχει] C ὑπερέχει ἡμέρας. A ἡμέρας ὑπερέχει. 10 Ἀπ'] C Καὶ ἀπ'. ἀνέστρεψεν] C ἀνέστρεψεν. εὐσεβοῦς ἁμαρτωλὸς] C τοῦ ἁμαρτωλοῦ ὁ εὐσεβής, καὶ οὕτως ἀπέναντι ἀνδρὸς εὐσεβοῦς ὁ ἁμαρτωλός. 16 καὶ κατεκληρονόμησα, usque ad finem capitis] C ponit cap. 36. a versu 13 usque ad finem capitis. Οἰκτείρησον] C Οἰκτείρησον πρωτογόνῳ ὡμοίωσας] C πρωτόγονον ὠνόμασας. 15 Οἰκτείρησον] C Οἰκτείρησον. πόλιν] A πόλις. C τόπον. καταπαύματος] C καταπαύσεως. 17 κτίσμασι] A κτήμασι. προφητείας τὰς] C προφήτας. 19 σὺ] A deest. εἶ ὁ θεὸς] C desunt. 21 γεύεται] A γεύσεται. 23 δὲ] C γάρ. 25 αὐτῆς] C deest. πραΰτης] C πραΰτης, καὶ ἴασις. 26 ἀναπαύσεων] A C ἀναπαύσεως.

CAP. XXXVII.

1 αὐτῷ] C deest. 2 ἔνι] A C μένει. 3 ἐνεκυλίσθης] A ἐνεκυλίσθης. C ἐκυλίσθης. 4 ἥδεται] C συνδιαιτᾶται, & ponit ante ἐν. 5 ἔναντι] C καὶ ἔναντι. πολέμου] C πολεμίου. 6 ἐπιλάθῃ] C ἐπιλάθου. ἀμνημονήσῃς] C μνημονεύσῃς. σου] C σου. Μὴ βουλεύου μετὰ τοῦ ὑποβλεπομένου σε, καὶ ἀπὸ τῶν ζηλούντων σε κρύψον βουλήν. 8 ἑαυτὸν] A αὐτόν. συμβούλου] A συμβουλῆς. βουλεύσεται] C συμβουλεύεται. 7 Hunc versum Comp. ponit post versum sextum, ut sup. 12 περὶ prius] A τῆς. 14 ἐφεστίου] A ἀφεστίου. C ἐπιτείου. 15 ἐντολὰς] C ἐντολὰς κυρίου. 18 ἐπὶ σκοπῆς] A C ἐπισκοπῆς. 19 ἐν ἀληθείᾳ] C ἡ ἀλήθεια. 21 καρδίας] C χαρᾶς πρόσωπον. καὶ … καὶ] C desunt. αὐτῶν] A αὐτῷ. C ponit ante ἐνδελεχῶς. 22 καὶ prius] C deest. ἐστιν] A ponit ante ἄχρηστος. 23 σοφῆς] C σοφίας. 25 πιστοὶ] C αἰνετοί. 26 παιδεύσει] C παιδεύει. 29 πίστιν] C δόξαν. ζήσεται] C ἔσται. 31 πάντα πᾶσι] A πᾶν πάντα πᾶσιν. εὐδοκεῖ] C εὐδοκιμεῖ.

CAP. XXXVIII.

2 δόμα] C δόξαν. 4 προσοχθιεῖ] C προσοχθίσει. 6 αὐτοῦ] C αὐτοῦ ἀπὸ ἀνθρώπου. 7 συντελέσῃ] C συντελεσθῇ τά. 10 πλημμέλειαν] C πλημμέλειαι. χεῖρας] C χεῖρα. 12 ἔκτισεν] C ponit post κύριος. 13 καιρὸς ὅτε] C ὅτι καιρός. 14 εὐοδώσῃ] C ἐνδώσῃ. 15 ἔναντι] C ἐναντίον. 16 θρήνου] C θρηνῶν. αὐτοῦ posterius] A deest. 18 αὐτοῦ] A αὐτῆς. 20 ἀπαγωγῇ] C ἐπαγωγῇ. κατὰ] C καρδίας. 21 δῶς εἰς] A δώσῃς. 23 αὐτοῦ] C σου. 24 ἐν prius] C ἐπ'. αὐτῆ] C αὐτοῦ ἐ. 26 καὶ prius] C deest. ἀναστρεφόμενος] C ἀναστρεφόμενος. 28 ἡμέρα] C ἡμέραν. ἡ ὑπομονὴ] C ἐπιμονή. τελέσαι] C συντελέσαι. 29 ἔργῳ σιδήρου] C ἐν ἔργῳ σιδήρου. τήξει] C τήξῃ. 30 σφύρης] C σφύρας, καὶ ἄκμονος. 34 συντελέσαι] C εἰς τὸ συντελέσαι. χρίσμα] A χάρισμα. 35 ἐνεπίστευσαν] C ἐπίστευσαν. 37 καὶ ἐν] C ἐν βουλῇ λαοῦ οὐ ζητηθήσονται, καὶ ἐν. 38 Ἐπὶ, usque ad καὶ] A desunt. διφρου] C δικαστῶν. δικαιοσύνην] C παιδείαν. 39 κτίσμα] C κτῆμα. στηρίσουσι] A τηρήσουσι. C στηρίξουσι. ἐκδιδόντος] C ἐκδιδόντος.

CAP. XXXIX.

2 Διηγήσεις] C Διήγησιν. 4 ἡγουμένου] C ἡγουμένων. 6 ὀρθρίσαι πρὸς κύριον τὸν] C πρὸς κύριον, ὀρθρίσαι πρὸς τόν. 7 αὐτοῦ posterius] A αὐτῆς. 8 θελήσῃ] C θέλῃ. 11 ἐκφανεῖ] A ἐκφαίνει. 13 Οὐκ] A Καὶ οὐκ. C deest. 14 διηγήσονται] C διηγήσεται. ἔθνη] A deest. 15 ὄνομα] C ὄνομα. 16 καὶ] C ὅτι. 17 ἀγρὸν] C ὑγρόν. 18 Καὶ ὡς] Hic versus deest in Comp. 19 ἔργοις] C ἔργοις αὐτοῦ. 20 Δότε, usque ad finem versus] C desunt. 21 ὅτι] C deest. ἔσται] A C ἔσται, οὐκ ἔστιν εἰπεῖν τί τοῦτο ἐστι (A deest.) addit amplius A καὶ εἰς τί τοῦτο. ἐν] C ταῦτα ἐν. 22 ἔστι] A ἔσται. 26 εἰς τί τοῦτο;] C ἐστι. χρείας] C χρείαν. 29 τοῖς ὁσίοις] C ponit post εὐθείαι. 31 πῦρ] C καὶ πῦρ. ἅλα] C ἅλας. πυροῦ] A πυρός. μέλι, καὶ γάλα] C γάλα, καὶ μέλι. 32 Ταῦτα] C ponit post πάντα. εἰς] C deest. 33 ἐστερέωσεν] C ἐστερέωσε. 34 Καὶ] C deest. αὐτοῦ] C αὐτόν. 35 χάλαζα] C θάλασσα. ἔκτισεν] Hic repetit Ald. quæ habentur versu 33, a καὶ ἐν, usque ad finem versus 34. 37 ἐντολῇ] C ἀνατολῇ. 39 ὥρᾳ] C καιρῷ.

CAP. XL.

1 ἡμέρας ἐπιστροφῆς] C ἐπιστροφῆς ἡμέρας. 3 ἐν δόξῃ] C δόξης. 4 μηνίαμα] C μίμημα. 6 ἡμέρᾳ] A C ἡμέραις. 7 ἐκπεφευγὼς] C ἐκφυγών. 8 σαρκὸς] A deest. 9 καὶ αἷμα] C ponit post ῥομφαία. λιμὸς, καὶ συντρίμμα] C λιμοῦ καὶ συντρίμματος. μάστιξ] C μάστιγος. 12 τίσις] A τί. 13 ὑετῷ] C ὑετοῖς. 15 πληθυνεῖ] C πληθυνεῖ. 17 ἐν] C σου. 19 καὶ ὕδωρ, usque ad finem versus] C desunt. 20 μουσικὰ] C μουσική. 22 σου] C deest. 27 φόβῳ] C ἐν φόβῳ. ἐπιζητῆσαι ἐν αὐτῷ] C ζητῆσαι ἐν αὐτῷ. βοήθειαν] A βοήθεια. 28 ἐκάλυψαν] C ἐκάλυψεν. 30 ἐστιν αὐτοῦ ὁ βίος] C ἔχει βίον. 32 καήσεται] C καυθήσεται.

CAP. XLI.

1 ἐστὶ] C deest. 5 πάσῃ] C σῇ. 9 ἐνδελεχιεῖ] C ἐνδελεχίζει. 11 θεοῦ ὑψίστου] C ὑψίστου. ἐὰν γὰρ πληθυνθῆτε εἰς ἀπώλειαν. 13 ἀπὸ καρδίας] C desunt. 14 ἁμαρτωλῶν] C ἀνθρώπων. 15 μεγάλοι] C ponit post θησαυροί. 16 αἰῶνα] C αἰῶνας. 17 ὦ] C deest. 19 ἐντραπήσεται] C ἐντραπήσεται. 20 πάντα πᾶσιν] A παντὶ πᾶσιν. 22 Ἀπὸ] C Καὶ ἀπὸ ἄρτοις] A ἄρτους. 25 ἀσπαζομένων] C ἀσπαζομένου. συγγενοῦς] C ἀνδρὸς συγγενοῦς. 27 παιδίσκης αὐτοῦ] C καὶ παιδίσκης. ἐπιστῇς] C ἐπιστάσεις. 28 φίλων] C φίλου.

CAP. XLII.

1 Ἀπὸ] C Καὶ ἀπό. ἀποκαλύψεων] C ἀποκαλύψεως περί. ἔσῃ] A deest. 4 σταθμῶν] C σταθμῶν. 5 ἀδιαφόρου] C διαφόρου. καὶ prius] C deest. ὃ] C deest. παντὶ] C πάντα. 8 ἀληθινῶς] C ἀληθινός. 10 ἐν] C καὶ ἐν. στειρώσῃ] C στειρωθῇ. 11 ἀδιατρέπτῳ] A ἀδιατρέπτου. ποιήσῃ σε] A ποιήσῃς. 13 γυναικὸς posterius] A deest. 14 καὶ] C deest. 15 δὴ] A δέ. 16 Ἥλιος] C Καὶ ἥλιος. πᾶν] C πάντα. αὐτοῦ prius] C κυρίου. 17 κύριος] C κυρίου. ἃ] C deest. 19 κύριος] C ὕψιστος. σημεῖον] C σημεῖα. ἐπεσόμενα] C τὰ ἐσόμενα. 21 τοῖς] C διὰ τοῖς. ἕως] C ὅς. 22 οὐδὲ] C οὐ. 23 Ὡς] A ὅ. ὡς] C ἕως. 25 ἐκλείπον] C ἐλλεῖπον.

CAP. XLIII.

1 ἐξόδῳ] C ἐνδόξῳ. 3 φυσᾶν] A φυλάσσων. 4 τριπλασίον] C τριπλάσιον. 5 κατέπαυσε] C κατέπαυσε. 6 ἡ σελήνη ἐν πᾶσιν] C σελήνη ἐν πᾶσιν εἰς στάσιν. χρόνων] C χρόνου. Ἀπὸ] C Καὶ ἀπό. 8 αὐξανομένη θαυμαστῶς (A θαυμαστὸς) ἐν] C αὐξανόμενος ἐθαυμάστωσεν. 9 παρεμβολῶν] A παρεμβολῶν. 10 κύριος] C κυρίου. 11 ἁγίῳ] A ἁγίοις. κατὰ κρίμα] A C κατάκριμα. ἐκλυθῶσιν ἐν φυλακαῖς] C ἐκκαυθῶσιν ἐν φυλακῇ. 13 ἐν κυκλώσει] A ἐγκυκλώσει. 14 κατέπαυσε] C κατέπαυσε. 17 Καὶ ἐν] Hunc versum Comp. ponit post γῆν, ver. 18. ἐπιτασίαις] C ἐπιτασίᾳ. σκληθήσεται] C σκληρύσεται. 18 ὠδίνησε γῆν] A ὠνείδισεν ὀργήν. 21 ἅλα] C ἅλας. γῆς] C γῆν. 25 Λογισμῷ] C Ἐν λογισμῷ. αὐτὴν Ἰησοῦς] C ἐν αὐτῇ νήσους. 27 κλίσεις] C κρίσεις. 28 Δι'] C Καὶ δι'. αὐτὸν] A αὐτῶν. δια τέλος] C εὐοδοῖ ὁ ἄγγελος. 29 ἐφικώμεθα] A ἀφικώμεθα & ver. 33. συντέλεια] A συντέλειαν. ἐστιν αὐτὸς] C αὐτός ἐστι, & ponit ante τὰ πάντα. 31 σφόδρα] C ponit post μέγας. 32 ἐν δύναμει] C δύνασθε. 35 μεγαλύνει] C μεγαλυνεῖ. 36 γὰρ] C deest.

CAP. XLIV.

ΠΑΤΕ'ΡΩΝ ὕμνος] C desunt. 2 τὴν μεγαλωσύνην] C ἐν αὐτοῖς τῇ μεγαλωσύνῃ. ἀπ'] A ἐπ'. 3 βουλεύσονται] C βουλεύοντες. 5 μουσικῶν] C μουσικῶν, καί. ἐν γραφῇ] C ἐγγραφῇ. 6 ἰσχύϊ] C ἐν ἰσχύϊ. παροικίαις] C κατοικίαις. 9 ὑπάρξαντες] C ὑπάρχοντες. 11 διαμενεῖ] C διαμένει. ἔκγονα] C ἔγγονα. 12 ἔστη] C Ἐν διαθήκαις ἐστὶ τό. δι'] C μετ'. 13 μενεῖ] C μένει. 14 Τὸ σῶμα] C Τὰ σώματα. γενεὰς] C γενεὰς καὶ γενεάς. 15 ἐξαγγέλλει] A ἐξαγγελεῖ. C αὐτῶν ἐξαγγέλλει. 16 κυρίῳ] C κυρίῳ θεῷ. 14 Διὰ, usque ad διὰ] C desunt. 19 Διαθῆκαι] C Καὶ διαθῆκαι. 20 δόξῃ] C δόξῃ αὐτοῦ. 21 καὶ] C deest. 22 ἐνευλογηθῆναι] C ἐνευλογεῖν. 23 καὶ ὡς ἄστρα ἀνυψῶσαι τὸ σπέρμα αὐτοῦ] C desunt. 26 ἐν κληρονομίᾳ] C κληρονομίαν. μερίδας] C μερίδος. ἐμέρισε δεκαδύο] C ὡς ἐμέρισε δώδεκα. 27 Καὶ] A facit hunc versum initium capitis sequentis.

CAP. XLV.

2 λόγοις] C λογίοις. 3 ἐδόξασεν] C Καὶ ἐδόξασεν. 4 πραΰτητι] C πραότητι. ἡγίασεν] C ἡγίασεν αὐτόν. 6 καὶ ἐπισήμους] A ἐπισήμοις. ἐδόξασεν] C ἐδίδαξεν. κρίματα] A κρίματι. 7 ὕψωσεν] C ἀνύψωσεν. αὐτῷ prius] C αὐτόν. 9 στολὴν] C περιστολήν. σκεύεσιν] C ἐν σκεύεσιν. 11 ῥοΐσκοις χρυσοῖς] C ῥοΐσκοις χρυσοῖς &c. ναῷ] A κυρίῳ. C ναῷ. 12 Στολῇ ἁγίᾳ] A Στολὴ ἁγία. πορφύρα ἔργῳ] A πορφύρα ἔργον. κεκλωσμένῃ] C κεκλωσμένῳ. A κεκλωσμένη. κόκκῳ] A deest. γλύμματι] C γλύμμασι. ἔργῳ] A ἔργον. ἐν γραφῇ] C ἐγγραφῇ. κεκολλαμμένῃ] C κεκολλαμμένη. 14 ἔργον] C ἔργα. ἕως] C καὶ ἕως. 16 ἔκγονα] C ἔγγονα. 18 ἐν] C deest. 19 αἰώνιον] C αἰῶνος. ἐν] C deest. ἡμέραις] C ἡμέρᾳ. αὐτοῦ] C deest. αὐτοῦ] A deest. 20 σου] C deest. 21 αὐτῷ] C αὐτοῦ. ἐν ἐντολαῖς] A ἐντολαῖς. C ἐντολάς. φωτίσαι] A φωτίσαι. φωτίσαι τόν. 24 αὐτοῦ] C αὐτούς. 25 ἀπαρχὰς] C ἀπαρχήν. αὐτοῖς] C αὐτῷ. 26 ἐν] A deest. πλησμονὴν] C ἐν πλησμονῇ. αὐτῷ τι] C αὐτῷ. 27 ὁ] A deest. σου κληρονομία] C αὐτοῦ κληρονομίας. 29 στῆναι] C στῆναι. 30 ἐστάθη … διαθήκη] C ἔστησεν … διαθήκην. ἡ] A deest. τοὺς αἰῶνας] C τὸν αἰῶνα. 31 ὑμῖν … ὑμῶν] A ἡμῖν … ἡμῶν.

CAP. XLVI.

1 πολέμοις] C πολέμῳ. Ναυῆ] C ὁ τοῦ Ναυῆ. Μωυσῆ ἐν. A ἐν Μωυσῆ. 2 κληρονομήσῃ] C κατακληρονομήσῃ. 3 τῷ ἐκκλῖναι] C ἐν τῷ ἐκτεῖναι. 4 πολεμίους κύριος] C πολέμους κυρίου. 5 πρὸς] C ὡς. 6 θλῖψαι] C θλίψαι. αὐτῶν] A αὐτόν. C αὐτοῦ. 7 ἐπ' ἔθνος] C ἐπὶ ἔθνη. 9 ἡμέραις] C ἡμέρᾳ. ἔναντι ἐχθροῦ] C ἐναντίον ἐκκλησίας. 11 ἐπιβλῶσαι] C ἐπιβλῶσαι. 13 ἕκαστος] A ἑκάστῳ. 14 ἐπὶ] C καί. ἐκ] C ἐπί. 15 ἐν] C ἐν. 16 Σαμουὴλ] A deest. βασιλείαν] A βασιλέα. C βασιλεία. πίστει] C ῥήματι. πιστὸς ὁράσεως] C desunt. 19 θλῖψαι] C θλίψαι αὐτόν. ἀνδρὸς] C ἀνδρός. 20 μεγάλῳ] C μεγάλῳ βροντῆς. 22 χρυσοῦ] C χρυσοῦ αὐτοῦ. εἴληφα] A εἴληφεν. 23 βασιλεῖ] C βασιλέως.

CAP. XLVII.

1 τοῦτο] A τοῦτον. προφητεύειν] C ὁ προφήτης. 3 ἔπαισεν] C ἐπαίσεν. ἄρκοις] C ἄρκτοις. 4 οὐχὶ] C deest. 5 Ἐν] C Καὶ ἐν. καὶ] C deest. 8 γὰρ] C deest. 11 αὐτῶν γλυκαίνει μέλη] C αὐτοῦ γλυκαίνων μέλη, καθ' ἡμέραν αἰνέσουσιν ἐν ᾠδαῖς αὐτῶν. 12 ἅγιον] A deest. αὐτοῦ] C ponit ante ὄνομα. 13 αἰῶνα] C αἰῶνας. βασιλέων] C βασιλέως. 14 τοῦτο] C τοῦτον. 15 ὡς] A ὡς. C καὶ ἐδοξάσθη, ὡς. κυκλόθεν] C κυκλόθεν αὐτοῦ. ἐσοφίσθης … σου] C ἐσοφίσθη … αὐτοῦ. 16 ἐνεπλήσθης] C ἐνεπλήσθη. σου] C σου πᾶσαν. 17 ἐνέπλησας ἐν] C ἐνέπλησε. 18 ἠγάπησεν] C ἠγάπησεν. σὺ] C deest. 19 ἐν ἑρμηνείαις] A ἐν ἑρμηνείᾳ. C ἑρμηνείαις. 20 τοῦ ἐπικεκλημένου] C πάσης τῆς γῆς. τοῦ ἐπικαλεσαμένου σου. 21 παρελαγόνας] C τὰ σπλάγχνα. 23 κατανύξιν] C κατανύξαι. τυραννίδος] C τυραννίδος. 24 ἐκλεκτοῦ] A ἐκ τοῦ αὐτοῦ. ἔκγονα] C αὐτοῦ ἔγγονα. ἐκ] C ἀπό. ἐλαυνόμενον] C ἐλαττούμενον. 29 ἰδὼν] C ὑιός. 30 αὐτῶν] C γῆς. 31 καὶ πᾶσαν πονηρίαν ἐξεζήτησαν] C desunt.

ἐκδικήσει] C ὀργῇ καὶ ἐκδικήσει.

CAP. XLVIII.

1 λιμὸν] C λιμὸν ἰσχυρόν. 3 κατήγαγεν ὥσπερ τρὶς πῦρ] C καὶ κατήγαγε τρὶς πῦρ ἐξ οὐρανοῦ. 4 Σοι] A Σου. 5 ᾅδου] C ᾅδου ψυχήν. 7 ἐλεγμὸν] C ἐλεγμὸν κυρίου. 10 ἐν ἐλεγμοῖς] C ἐλεγμούς. ὀργὴν] C ὀργὴν κυρίου. πρὸ θυμοῦ, καὶ] C πρὸς θυμόν. 11 κεκοσμημένοι] C κεκοιμημένοι. 13 ἐπιστάθη] C ponit ante ἐν. πνεύματος αὐτοῦ] A στόματος αὐτοῦ. C πνεύματος ἁγίου. ὑπὸ ἄρχοντος] C ἀπὸ ἀρχόντων. 14 ὑπερῆρεν] A ὑπῆρεν. ἐπεστράφησαν] C ἐπεστράφησαν. 15 πλάτυῃ] C τῇ πλάτυῃ. 16 ἕως] C αὐτῶν, ἕως. ἀπεσκορπίσθησαν] C διεσκορπίσθησαν. ἐσκορπίσθησαν] C διεσκορπίσθησαν. 17 τῷ] C ἐν τῷ. 18 αὐτοῦ] C ponit post αὐτοῦ] A deest. 19 εἰς μέσον] A ἐν μέσῳ. αὐτῶν τὸν Γὼγ] C Σιδήρῳ] C ἐν Σιδήρῳ. 20 Ῥαψάκην] C τὸν Ῥαψάκην ἐκ Λαχὶς ἐπῆρεν] A C ἀπῆρε. ἡ χεὶρ] C χεῖρα. ὑπερηφανίᾳ] A ὑπερηφανία. C ὑπερηφανίᾳ. 22 ταχὺ] C deest. 25 κυρίῳ] C κυρίου. ἐν] C deest. ὡς] C ὡς. πιστὸς] C ζητεῖται. 26 βασιλεῖ] C βασιλέως.

CAP. XLIX.

1 ἐσκευασμένον] C ἐσκευασμένου. 5 Ἰωσίου] C Ζωσίου. 7 Ἔδωκαν γὰρ] C Ἔδωκε. 8 Ἐνεπύρισαν] C Ἐνέπρησαν. 9 Ἐκάκωσαν] C Ἐκάκωσε. 11 κατώρθωσαν] C κατώρθωσε. 12 τὰ, usque ad finem versus] C εἴη τὸ μνημόσυνον ἐν εὐλογίαις. 14 αὐτῶν] A deest. λαὸν] C ναόν. 15 Νεεμίου] A Νεεμίου, C ἐν ἐκλεκτοῖς ἦν Νεεμίας, οὗ. τοῦ] C αὐτοῦ τοῦ. 16 Οὐδὲ εἷς] C Οὐδείς. τοιοῦτος ἐπὶ τῆς γῆς] C desunt. αὐτὸς] C deest. 18 ἐπεσκέπησαν] C ἐπεσκέπη ὑπὸ κυρίου. 19 ζῶον] C deest.

CAP. L.

1 Ὀνίου] A Ἰωνίου. C ὁ Ὠνίου. τὸν ναὸν] C λαόν. 2 ὑπ' αὐτοῦ] C ὑπ' αὐτοῦ. διπλῆς] C διπλοῦν. περιβόλου] C περίβολον. 3 ἀποδοχεῖον ὑδάτων] C δοχεῖα ὕδατος. 5 ἐμπολιορκῆσαι] C καὶ πολιορκῆσαι. ὡς ἐδοξάσθη] C ἐδοξάσθης. 6 ἡμέραις] C ἡμέραις αὐτῆς. 7 Ὡς] Hunc versum Comp. ponit post δόξης, vers. 8. 8 ἐν νεφέλαις] C νεφέλας. ὀζόζων] C ὄζοζον. 11 ἐλαία] C ἐλαία εὐπρεπής. 13 χειρῶν] C χειρός. ἐσχάρα] C ἐσχάραν. 14 κέδρου] C κέδρων. 15 ἐν] A deest. βωμοῦ] A βωμῷ. C βωμοῦ. 16 χεῖρα] C χεῖρας. 17 εἰς] C ἐπί. 19 κατέπαυσε] A κατέπαυσε. 20 ἐν] C deest. οἴκῳ] C ἤχῳ. 22 κυρίῳ] C κυρίῳ. καυχᾶσθε] C καυχήσασθε. 23 ἐκδιατρέφοντα] A ἀνατρέφοντα. ἐπιδείξασθε] C ἐπιδείξασθε. 24 τῷ Θεῷ, usque ad πάντα] C τὸν Θεὸν πάντων τὸν μεγάλα ποιοῦντα μόνον, τὸ ἔλεος] C τὸν ἔλεον. & versu, 26. 26 αὐτοῦ] C ἡμῶν. 28 Φυλιστιεὶμ] C καὶ ἄνδρες οἱ κατοικοῦντες Φυλιστιείμ. 29 Παιδείαν] A Παιδείας. ἐχάραξα] C ἐχάραξε. Σειρὰχ] A Σειρὰχ Ἐλεαζάρου. ἀπὸ] A deest. αὐτοῦ] C deest. 30 καρδίαν] A καρδίας. αὐτοῦ] C ἑαυτοῦ. 31 αὐτὰ] C ponit post ποιήσῃ. αὐτοῦ] C αὐτοῦ, καὶ τοῖς εὐσεβέσιν ἔδωκε σοφίαν. εὐλογητὸς κύριος εἰς τὸν αἰῶνα, γένοιτο, γένοιτο.

CAP. LI.

3 παρεστηκότων] C ἀνθεστηκότων μοι. μοι] A C deest. 4 καὶ] C τοῦ. ἑτοίμων] A ἕτοιμος. 6 καὶ ἐκ] C ἐκ. οὐ] C deest. 7 Ἐκ] C Καὶ ἐκ. ᾅδου] C deest. λόγου ψευδοῦς] C ἐκ λόγου ψευδοῦς. γλώσσης] C ἐκ γλώσσης. 8 ἤγγισεν] A ἤγγισεν. 9 καὶ] A deest. 10 ἐμβλέπων] C ἐνέβλεπον. 11 τοῦ ἐλέους] A τὸ ἔλεος. σου τῆς] C ταύτης. 12 ἐξείλου] C ἐξείρου. σε] C deest. 14 ἡμέραις] C ἡμέρᾳ. ὑπερηφάνων] A ὑπερηφανιῶν. 15 ἐν] C σε ἐν. 16 με] C ἡμᾶς. 17 σοι] A C σε. τῷ ὀνόματι κυρίου] C τὸ ὄνομά σου κύριε. 19 ἐσχάτων] C ἐσχάτου. 20 ἴχνευσα] C ἴχνευον. 21 ὀλίγον] C ponit post μου. 23 δόξαν] C δώσειν. 25 Διαμεμάχηται] A διαμεμάχισται. λιμοῦ] A μου. 26 ἐπένθησα] C ἐπόθησα. A ἀπενοήθησα. 28 καρδίαν, usque ad καὶ] C ponit post αὐτήν. αὐτῶν] C αὐτῆς. ἐγκαταλειφθῶ] C ἐκκαταλειφθῶ. 29 κοιλία] C καρδία. ἐκζητῆσαι] C ζητῆσαι. 30 μοι] C deest. 32 Διότι] A Καὶ ὅτι. ἐν] A λέγετε ἐν. C ἢ τί λέγετε. 33 ἑαυτοῖς] A αὐτῆς. 35 ὀλίγον] C deest. 36 παιδείας] A παιδείαν. 37 ἐν] C ἐπί. 38 Ἐργάζεσθε] C Ἐργάσασθε.

O S E E.

CAP. I.

1 Ἰωάθαμ] C Ἰωάθαν. καὶ Ἄχαζ, καὶ] C Ἄχαζ. 2 ἐν] C πρός. ἐκπορνεύουσα] C πορνεύουσα. ὄπισθεν τοῦ κυρίου] C τοῦ Θεοῦ. 3 Δεβηλαὶμ] C Δεβηλαίμ. αὐτῷ] C deest. 4 Ἰεζραὴλ] C Ἰεσδραήλ. Ἰεζραὴλ] C Ἰσραήλ. 5 τῇ ἡμέρᾳ] C ponit post ἐκείνῃ. οὐκ ἠλεημένη] C ἀνελεημοσύνη. προσθήσω] C προσθῶ. ἐλεῆσαι] C ἀγαπῆσαι. 7 πολέμῳ] A πολέμῳ, οὔτε ἐν ἅρμασιν. 8 οὐκ ἠλεημένην] C ἀνελεημοσύνην. ὅτι] C deest. 9 ὑμῶν] A Θεὸς ὑμῶν. 10 ὡς] C ἔσται. καὶ αὐτοὶ] C desunt. 11 ἑαυτοῖς] A ἐν αὐτοῖς.

CAP. II.

1 τῷ ἀδελφῷ] C τοῖς ἀδελφοῖς. ἠλεημένη] C ἠγαπημένη. 2 αὕτη] C αὐτή. 3 ἡμέρᾳ] C ἡμέρα. ἔρημον] A ὡς ἔρημον. C ἐν ἐρήμῳ. 5 κατῃσχύνθη] C κατῃσχυνθήσεται. αὐτὰ] C αὐτῶν. ὅτι εἶπε] C εἶπε γάρ. τὸ ἔλαιον] A τὸ ἔλαιόν μου, καὶ τὸ ἔλαιον. C καὶ τὸ ἔλαιον. 6 ἀνοικοδομήσω] C φραγήσομαι. εὕρῃ] A C ὁδοὺς αὐτῆς. 7 καταδιώξεται] A διώξεται. καλῶς] A C καλός. νῦν] C νῦν ἐστιν. 8 αὕτη] A C αὐτή. 9 ἀφελοῦμαι] C λήψομαι. ἀσχημοσύνην] C αἰσχύνην. 10 ἐνώπιον] A ἔναντι. οὐθεὶς] C μηδείς. 12 μισθώματα] C μισθώματα. ταῦτά ἐστι] C ἐστὶ ταῦτα. 13 καθόρμια] C καθορμία. 14 ὡς] A ὡς. 15 νηπιότητος] C νεότητος. 16 με prius] A deest. 17 στόματος αὐτῆς] C στόματος αὐτοῦ. 18 διαθήκην] C ponit post ἐκείνῃ. σε] C σε. A deest. ἐλπίδι] C ἐλπίδι. Καὶ μνηστεύσομαί σε ἐμαυτῷ εἰς τὸν αἰῶνα. 20 τὸν κύριον] C ὅτι ἐγὼ κύριος. 21 αὐτὸς] A C ὁ οὐρανός. 22 αὐτὰ] A ταῦτα. Ἰεζραὴλ] C Ἰσραήλ. 23 ἀγαπήσω … ἠγαπημένην] A ἐλεήσω … ἠλεημένην.

CAP. III.

1 μοιχαλίν] C μοιχαλίδας. ἐπιβλέπουσιν] A C ἀποβλέπουσιν. σταφίδας] C σταφίδων. 2 ἐμαυτῷ] C αὐτὴν ἐμαυτῷ. 5 γομὸρ κριθῶν] C γόμορ κριθῆς. 3 καὶ οὐ] C οὐ. ἑτέρῳ] C deest. 4 πολλὰς] C ponit post καθήσονται. οὐδὲ δήλων] C οὐδὲ δηλώσεως. 5 ἐπιζητήσουσι] A ζητήσουσι. ἐκστήσονται] C καὶ ἐπαινέσουσι τὸν κύριον. ἐσχάτων] C ἐσχάτω.

CAP. IV.

1 ὅτι … διότι] C διότι … ὅτι. 2 καὶ φόνος] C φόνος. κέχυται] C ἐκχεῖται. αἵματι] C αἷμα. 3 καὶ σμικρυνθήσονται] C desunt. καὶ σὺν πᾶσι τοῖς ἑρπετοῖς τῆς γῆς] C desunt. 4 ἱερεὺς] C ponit ante ἀντιλεγόμενος. 5 προφήτης] A C καὶ προφήτης. Sed in C καὶ ante ἀσθενήσει posterius deest. 6 σὺ] A ponit post ἀπώσω. C deest. κἀγὼ] A C ponunt post σε. καὶ] C deest. κἀγὼ] A C ponunt post σου. ἐπιλήσομαι] C ἐπιλάθωμαι. 8 τὰς ψυχὰς] A ἄλλοι ψυχάς. 9 αὐτὸν … αὐτοῦ] A αὐτοῦ … αὐτόν. 10 κατευθύνωσι] A C κατευθυνθῶσι. ἐγκατέλιπον] C κατέλιπον. 11 μου. 12 συμβόλοις] C συμβόλοις αὐτῶν. αὐτοῦ] C αὐτ. ἐξεπόρνευσαν] C ἐπόρνευσαν. 13 ἐκπορνεύσουσιν] C πορνεύσουσιν. 14 λαὸς ὁ] C 15 εἰς τὸν οἶκον ὤν] A εἰς τὸν οἶκον τῆς ἀδικίας. 16 καὶ νῦν] A νεμεῖ] C νεμεῖ. 17 ἑαυτῷ] C αὐτῷ. 18 Ἡρέτισε] A Ἡρέτισε. C αὐτῆς] C αὐτῶν. 19 σὺ εἶ] A σωμα. καταισχυνθήσονται] A καταισχυνθήσεται. θυσιαστηρίων] A θυσιῶν.

CAP. V.

1 τῇ σκοπιᾷ] C ponit post ἐξηπλωμένον. Ἰταβύριον] C Ταβώρ. 2 ὃ] C deest. κατέπηξαν] C κατέπηξαν. 3 οὐκ ἄπεστιν ἀπ'] A οὐκ ἀπέστησαν ἀπ'. ἐμιάνθη] C καὶ ἐμιάνθη. 4 Οὐκ] C Καὶ οὐκ. ἐν αὐτοῖς ἐστι] C ἐστὶν ἐν μέσῳ αὐτῶν. 5 καὶ posterius] C deest. 6 τοῦ ἐκζητῆσαι] C ζητῆσαι. 7 ὅτι posterius] C καί. καταφάγεται] C φάγεται. 10 αὐτοὺς] C αὐτοῖς. 11 κατεπάτησε τὸ] C καὶ κατεπάτησε. 13 ἔτος] A C αὐτός. ἐδυνάσθη ἰάσασθαι] A ἠδυνήθη ῥύσασθαι. C ἐδυνάσθη διασῶσαι. 14 Διότι] C Ὅτι. A Ἐγένετο γὰρ Ἐφραὶμ ὡς περιστερὰ ἄνους, οὐκ ἔχουσα καρδίαν, Αἴγυπτον ἐπεκαλεῖτο, καὶ εἰς Ἀσσυρίους ἐπορεύετο. Διότι. εἰμι] C deest. 15 ἀφανισθῶσι] C ἀφανισθήσονται.

CAP. VI.

2 ἥρπακε] A πέπαικε. 3 ἐνώπιον] A ἐναντίον. ἡμῖν] A ponit ante ὡς. μου] C σου. 6 ἢ] C καὶ οὐ. ἢ] C μᾶλλον ἤ. 7 καταφρονήσει] C κατεφρόνησαν. 9 ὁδὸν] A ὁδὸν κυρίου.

CAP. VII.

1 ἀποκαλυφθήσεται] C ἀπεκαλύφθη. εἰργάσαντο] C εἰργάσατο. εἰσελεύσεται] C εἰσῆλθεν. 2 τῷ] A ἐν τῷ. ἐκύκλωσαν] A C ἐκύκλωσεν. 3 βασιλεῖς] C βασιλέα. 4 κατακαύματος ἀπὸ τῆς] C ἐπὶ τῆς καυστρῆς. στέατος] C ζύμης. αὐτὸ] A αὐτὸ ὅλον. C ὅλον. 6 καταφάσσειν] C καταποντίζεσθαι. ἐνεθυμήθη] A ἐθυμήθη. φέγγος] C φλογός. 7 κλίβανος, καὶ κατέφαγον] A κλίβανος καιόμενος, καὶ πῦρ κατέφαγε. ἦν] C ἐστιν. ἐν αὐτοῖς] C ponit post ἐπικαλούμενος. 8 ἐν] A deest. συνανεμίγνυτο] A C συνανεμίγνυτο. 9 Κατέφαγον] C Καὶ ἔφαγον. A Καὶ κατέφαγον. αὐτῷ] C αὐτῶν & pro αὐτὸς, habet ἔτος. ἔγνω prius] A ἐπέγνω. 11 ἐπορεύθησαν] C ἐπορεύετο. 12 πορεύονται, ἐπιβαλῶ] C πορεύσονται, περιβαλῶ. 13 δὲ] C deest. 16 Ἀπεστράφησαν] A C Ἐπεστράφησαν. εἰς οὐδὲν] C εἰς τὸ κενόν.

CAP. VIII.

1 γῆ] A γῆ ἄβατος, ὡς ἀλώπηξ. ἐπ' οἶκον] C ἐπὶ οἴκου. τὴν, usque ad finem versus] A desunt. 3 ἀπεστρέψατο] C ἀπερρίψατο. 5 Ἀπότριψαι] C Ἀπόρριψαι. ἐπ' αὐτοὺς] C εἰς αὐτούς. 8 ἐγένετο] C ἐγένοντο. 9 ἀνέθαλλε καθ' ἑαυτὸν] A ἀνέβαλλε κατ' αὐτόν. ἠγάπησαν] A C ἠγάπησε. 10 ἐν] C deest. 11 ἐγένοντο αὐτῷ] C καὶ ἐθυμήθη αὐτῷ. θυσιαστήρια ἠγαπημένα] C θυσιαστήρια ἐπλημμελημένα. 12 Καταγράψω αὐτῷ] C Γράψω αὐτῷ. θυσιαστήρια τὰ ἠγαπημένα] A θυσιαστήρια. 13 ἀδικίας] A ἀδικιῶν. ἁμαρτίας] A ἀνομίας. καὶ ἐν, usque ad finem versus] A desunt. C non habet καί. 14 Καὶ ἐπελάθετο] C Ἀπελάθετο. τοῦ ποιήσαντος] C τὸν ποιήσαντα. ᾠκοδόμησαν] A ᾠκοδόμησε.

CAP. IX.

1 διότι] A C ὅτι. πάντα ἅλωνα] C πᾶσαν ἅλω. 2 Ἅλων] C Ἅλως. 3 Αἴγυπτον] C εἰς Αἴγυπτον. 4 αἱ θυσίαι αὐτῶν] C desunt. οἱ ἄρτοι αὐτῶν] C ἄρτοι. εἰσελεύσονται] C εἰσελεύσεται. 5 ἡμέραις] A C ἡμέρᾳ. 6 πορεύονται] A C πορεύσονται. αὐτὸ] C deest. 7 ἄνθρωπος] C deest. ὑπὸ] C ἀπό. σου] C deest. 8 Σκοπὸς] A C Σκότος. Θεοῦ] C Θεόν. μανίαν] C μανία. κατέπηξαν] A κατέπηξαν. 10 καὶ] C deest. σκοπὸν] A C σῦκον. εἶδον] A C ponunt ante πατέρας. 11 αἱ δόξαι] C δόξα. 12 ἐξ ἀνθρώπων] C ἐν ἀνθρώποις. 13 εἰς θήραν παρέστησαν] C εἰς θήραν παρέστησε. A εἰς θήραν πάρεστι. αὐτοῦ] C αὐτῶν. 14 μήτραν] A C δὸς αὐτοῖς μήτραν. οὐ] C καὶ οὐ. 16 ἐξηράνθη] C ἐξήρανε.

CAP. X.

1 αὐτῆς posterius] A αὐτοῦ. C αὐτῶν. αὐτοῦ] C αὐτῶν. 2 ἐμέρισαν] C ἐμέρισε. 3 χέρσον] C ἐρήμου. 5 Τῷ] C Παρὰ τῷ. τοῦ οἴκου ὤν] A post ὤν habet ἀδικίας & versu 8. καὶ καθὼς] C καθότι. μετῳκίσθη] C ἀπῳκίσθη. 6 Ἰαρεὶμ] C Ἰαρίβ. καὶ] C deest. 7 Ἀπέρριψε] C Ἀπέβαλε. ἔστησαν] C ἔστη. πόλεμος, ἐπὶ] A πόλεμος ἐπί. 10 παιδεῦσαι] C ἦλθε τοῦ παιδεύειν. αὐτοὺς] A αὐτοὺς κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν μου. 11 νῖκος] C νεῖκος. ἐπιβιβῶ] C ἐπιθήσω. 12 εἰς] C deest. γνώσεως] A γνώσεως, ὡς ἔτι καιρός. ὑμῖν] C ponit post ἐλθεῖν. 13 Ἱνατί] C Τί. ἀσέβειαν] C ἀσεβείας. ἁμαρτήμασι] A C ἅρμασι. 14 Σαλαμὰν] A Σαλαμά. C Σάλμανα. 15 ἀδικίας] A C deest. κακῶν] C κακῶν.

CAP. XI.

1 ἀπέῤῥιψαν, ἀπέῤῥιψα] C ἀπέῤῥιψα. Ὅτι] A C Διότι. μετεκάλεσα] C μετεκαλεσάμην, & versu 2. 2 ἀπῴχοντο] C ᾤχοντο. Βααλείμ] C Βαάλ. γλυπτοῖς] C εἰδώλοις. 3 μου, καὶ] C desunt. Ἴαμαι] A Ἰάσομαι. 4 ἀνθρώπων] C ἀνθρώπου. ἄνθρωπος] C ἄνθρωπον. καὶ] A deest. δυνήσομαι] A καὶ δυνήσομαι. C δυνάμενος. 6 ἐν ῥομφαίᾳ] C ῥομφαία. αὐτῶν] C αὐτοῦ. 7 κατοικίας] A παροικίας. αὐτὸν] C αὐτοῦ. 8 σε διαθῶμαι] A σε διαθῶ. C σε ποιήσω. σου] C σε. Ἀδάμα] C Ἀδαμάν. ἐν τῷ αὐτῷ] C ἐπὶ τὸ αὐτό. συνεταράχθη] C διεταράχθη. 10 ὠρύσεται] C ἐρεύξεται. τέκνα ὑδάτων] C υἱοὶ θαλάσσης. 11 Ἐκστήσονται] C Καὶ ἥξουσιν. ὄρνεον] C ὄρνεα. γῆς] A γῆν. 12 ἀσεβείαις] C ἀσεβείᾳ. κεκλήσεται] C κληθήσεται τοῦ.

CAP. XII.

τὸν] A αὐτόν. ἀποδώσει] A C ἀνταποδώσει. 3 κοιλίᾳ] C κοιλάδι. κόποις] C κόπῳ. ἐνίσχυσε] C ἴσχυσε. 4 ἀρέσκειν] C ἀρέσκ. καὶ ἐκεῖ] A C ἐκεῖ. ἃς] A deest. C ἐν αἷς. 9 ἡμέρᾳ] A ἐν ἡμέραις. C ἐν ἡμέρᾳ. 10 χερσὶ] C χειρί. 11 Γαλαάδ] C Γαλγάλα. ἄρα] C ἄρα καί. Γαλαάδ] A Γαλγάλοις. C Γαλγάλ. 12 γυναικὶ posterius] A ἐν γυναικί. ἐφυλάξατο] A διεφυλάξατο. 14 Ἐθύμωσεν] C Καὶ παρώργισέ με. καὶ παρώργισε] C ἐν τοῖς παραπικρασμοῖς αὐτοῦ. καὶ τὸν ... αὐτοῦ] C desunt. αὐτῷ] C ponit ante ἀνταποδώσει.

CAP. XIII.

1 αὐτὰ τῇ] A C τῇ. 2 προσέθεντο] A C προσέθετο. ἀμφτάνειν] A ἀμφτάνειν ἔτι. χώνευμα] C χωνεύματα. ἐκ τοῦ] A ἐκ χρυσίου, καὶ τ. συντετελεσμένα] C συγκεχωνευμένα. γὰρ] C deest. 3 πεπληρωμένη] C διαφυσώμενος. ὡς χνοῦς ἀποφυσώμενος (A φυσώμενος)] C καὶ ὡσεὶ ἄχνη ἀποφυσωμένη. ὡς] C ὡσεί. ἀπὸ δακρύων] A ἀπὸ δακρύων καπνοδόχης. C ἀπὸ ἀκρίδων. ὁ στερεῶν, usque ad ἐγὼ] C desunt. ἔκτισεν πᾶσαν τὴν] A ἔκτισεν τὴν. τοῦ οὐρανοῦ] A αὐτοῦ. ὀπίσω] A σε ὀπίσω. Θεὸν ... γνώσῃ] A Θεὸς ... 5 ἐποίμαινον] C ὁ ποιμαίνων. 6 τύπου] C τύπον. 8 ἀπαντήσομαι] C ἀπαντήσω. δρυμοῦ] C δρυμῶν. θηρία] A καὶ θηρία. 10 οὗτος] C ... 11 ἔσχον] A ἀνέσχον. 12 Συστροφὴν] A Συστροφή. C Συναγωγή. 13 ἀπὸ] C ἐκ. ... ὠσει. 14 ῥύσομαι] A C ῥύσομαι αὐτούς. καὶ] C deest. οὗτος] C αὐτός. διαστελεῖ] A σου διαστελεῖ. καύσωνα] C ponit post ... μον. αὐτὸν] C αὐτούς. καὶ] C deest. αὐτὸς] C οὗτος. καταξηρανεῖ. C ἐξερημώσει. αὐτοῦ] C deest.

CAP. XIV.

1 αὐτοὶ] A C deest. ἐλαφισθήσονται] C ἐδαφισθήσονται. 2 Ἰσραήλ ... A Ἱερουσαλὴμ ἐπί. ἠσθένησαν] C ἠσθένησας. 3 τὸν Θεὸν ὑμῶν] A C desunt. 4 Ἀσσοὺρ] C Καὶ Ἀσσούρ. ὁ] C ὅς. ἐλεήσει] C ἐλεεῖς. 5 ... γως, ὅτι (A διότι)] C ὁμολογουμένως, ὅτι. ἀπέστρεψεν] C ἀπέστρεψα. ὀργήν] A ἡ ὀργή. αὐτοῦ] A C αὐτῶν. 6 Ἔσομαι] A Καὶ ἔσομαι. 8 ... ὑψωθήσονται] A C στερεωθήσονται. ἐξανθήσει] C ἐξανθήσουσιν. 9 τί] ... τῷ. C deest. αὐτῷ] C deest. ἐταπείνωσα] C ταπεινώσω. καὶ] C ... 10 ἢ] A deest. C καί. ἐπιγνώσεται] A γνώσεται. ὅτι] C ἐπεί.

A M O S.

CAP. I.

1 Ἀκκαρείμ] A Καριαθιαρείμ. C Ἀκκαρεί. εἶδεν] A εἶπε. ὑπὲρ] A περί. καὶ ἐν ἡμέραις] A desunt. τοῦ Ἰωὰς] C υἱοῦ Ἰωάς. 2 ποιμένων] C προβάτων. ἐν Γαλαὰδ] A τὴν Γαλαάδ. 4 ἀποστελῶ] C ἐξαποστελῶ. Χαῤῥὰν] C Ἀδάν. 8 κύριος] A κύριος κύριος. 11 διῶξαι αὐτοὺς] C καταδιῶξαι. τὸν ἀδελφὸν] A τοὺς ἀδελφούς. νῖκος] C νεῖκος. 12 τειχέων] C deest. 14 συντελείας] C συντελέσεως. αὐτῆς] C αὐτῶν. αὐτῆς] C deest. αὐτῆς] A deest.

CAP. II.

1 αὐτὸν] A αὐτούς. 2 εἰς] C ἐπί. αὐτῆς] C deest. κραυγῆς ... φωνῆς] A C φωνῆς ... κραυγῆς. 3 πάντας] A C πάντας ἄρχοντας. μετ' αὐτοῦ] A desunt. 4 αὐτὸν] A αὐτούς. νόμον] A νόμον τὸν φυσικόν. ἃ ἐποίησαν] A desunt. 5 Καὶ] A deest. 6 Ἰσραὴλ] A Ἱερουσαλήμ. ἀντὶ τὸν] A αὐτούς. δίκαιον] C πτωχόν. ἕνεκεν] C ἀνθ'. 7 τὰ πατοῦντα] C καταπατοῦντα. κεφαλὰς πτωχῶν] C κεφαλὴν πτωχῶν. 9 ἐξῆρα] C ἦρα. ὑπὲρ] C desunt. ἐξήρανα] C ἐξῆρα. 10 τὴν γῆν τῶν Ἀμοῤῥαίων] C τὸν Ἀμοῤῥαῖον. 12 ἡγιασμένοις] C ἡγιασμένοις μου. οὐ μὴ προφητεύσητε] A τοῦ μὴ προφητεύσαι. 16 ὁ κραταιὸς οὐ] A C desunt. εὑρήσει τὴν καρδίαν] A εὑρεθῇ ἡ καρδία. ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ] C ταῖς ἡμέραις ἐκείναις.

CAP. III.

1 ἀνήγαγον] C ἀνήγαγεν. 2 ἁμαρτίας] A κακίας. 3 ἑαυτοὺς] C ἑαυτοῖς. 4 θήραν οὐκ ἔχων] C ἂν θηρᾶν οὐκ εἰδῶσιν. 5 τῆς γῆς] C τὴν γῆν. καθήσεται] C σταθήσεται. ὁ Θεὸς] C desunt bis, & ver. 8. 9 Ἀναγγείλατε] C Ἀπαγγείλατε. τὰς χώρας] C ταῖς χώραις. τῆς Αἰγύπτου] A ἐν γῇ Αἰγύπτῳ] C ἐν γῇ Αἰγύπτου. 10 ἐναντίον αὐτῆς] C ἐν αὐτῇ. ἀδικίαν] C ἀδικίας. 11 Τύρος] A ἐρημωθήσεται Τύρος, καί. C Τύρος καί. ἐρημωθήσεται] A ἀφανισθήσεται. Δαμασκῷ] A Δαμασκῷ κλινῶν. 15 Συγχέω] A Καὶ συντρίψω. καὶ πατάξω] A desunt. ἕτεροι οἶκοι] A οἶκοι ἕτεροι. C οἶκοι ἕτεροι καί.

CAP. IV.

1 ἐν] C οὖσαι ἐν. 3 ἔμπυροι] C ἔμπροσθεν. A ἔρημοι. κύριος] C κύριος ὁ Θεός. 4 Γάλγαλα] C Γάλγαλα, καί. θυσίας] C θυσίαν. 5 ὁμολογίας] C ὁμολογίαν. 7 ἐγὼ] C deest. 8 οὐκ ἐπεστρέψατε] C οὐδ' οὕτως ἐπεστρέψατε. 9 Ἐπάταξα] C Ἐπύρωσα. ὑμῶν secundum, usque ad κατέφαγεν] A desunt. C non habet ὑμῶν in toto versu. κατέφαγεν] C τούτους κατέφαγεν. σου] C ὑμῶν. ἐν τῇ] C ὑμῶν ἐν τῇ. ὡς] A C οὕτως. 11 ἐγένεσθε] C ἐγενήθητε. ἐκ πυρὸς] C ἀπὸ καύσεως. οὐδ' ὡς] A οὐδ' οὕτως. C οὐκ. 13 ἰδοὺ ἐγώ. C κύριος ὤν. ὑψηλὰ] C ὕψη.

CAP. V.

1 τοῦτον] C deest. προσεθήσει τοῦ] C προσετέθη. 2 ἔσφαλεν] C ἐσφάλη. ἀναστήσων] A C ἀναστῶν. 3 Διὰ τοῦτο] A C Διότι. κύριος] A deest. C ὁ Θεός. 4 πρὸς] C ἐπί. 5 ἔσται ὡς] C desunt. 6 τῷ οἴκῳ] A τὸν οἶκον. μετασκευάζων] C κατασκευάζων. ἐκτρέπων] C στρέφων. σκιὰν] A σκιὰν θανάτου. συσκοτάζων] C σκοτάζων. κύριος] A C κύριος ὁ Θεὸς ὁ παντοκράτωρ. 9 διαιρῶν] C διεγείρων. 11 ἀνθ' ὧν] A οὕτως λέγει κύριος, Ἀνθ' ὧν. C ὁ ἀνθ' ὧν. κατεκονδυλίζετε πτωχούς. C κατεκονδύλιζον πτωχόν. A κατακονδυλίζετε πτωχούς. 12 πένητας] C πένητα. 13 πονηρῶν] A C πονηρός. κύριος] C κύριος. οὕτως εἶπε κύριος. εἴπατε] C εἴπατε. 15 ἀποκαταστήσατε] C ἀποκαταστήσεται. ὑπολοίπους] A καταλοίπους. 17 ἐλεύσομαι] A διελεύσομαι. σου] A deest. 18 αὕτη prius] A C αὐτή. ὑμῖν] C deest. κυρίου] C deest. 19 φύγῃ ἄνθρωπος] C τις φύγῃ. αὐτῷ] A C deest. 20 αὕτη] C deest. 21 θυσίας] A C deest. 22 ἐνέγκητε] C ἀνενέγκητε. θυσίας] C θυσίαν. σωτηρίας] A C σωτηρίου. 25 τεσσαράκοντα ἔτη] C ponit ante προσηνέγκατε. ἐν τῇ ἐρήμῳ] C desunt. 26 Ῥαιφὰν] C Ῥεμφά. αὐτῶν] A deest. ἑαυτοῖς] C ἐν αὐτοῖς.

CAP. VI.

1 ἀπετρύγησαν] C ἀπετρύγησα. εἰσῆλθον] C εἰσῆλθεν. αὐτοί, οἶκος] A ἑαυτοῖς. οἶκος. C εἰς αὐτοὺς οἶκος. 2 ἴδετε] A ἴδετε εἰς Χαλάννη. ἐκεῖθεν] A C deest. πασῶν] C deest. εἰ] C ἐπεί. ὑμετέρων ὁρίων] C ὁρίων ὑμῶν. 3 ἐρχόμενοι] C εὐχόμενοι. κακὴν] C κακεῖνοι. 5 ἐπικροτοῦντες] A C ἐπικρατοῦντες. ἑστηκότα] A ἑστῶτα. ἵππων] C ἵππου. Διότι] A λέγει κύριος ὁ Θεὸς τῶν δυνάμεων, Διότι. τοῖς κατοικοῦσιν αὐτὴν] C ἐν αὐτῇ. 9 δέκα] C deest. καὶ ὑπολειφθήσονται οἱ κατάλοιποι] A desunt. 10 αὐτῶν ἐκ] C ἐκ. 12 ἐντέλλεται] C ἐντελεῖται. θηλείαις] C θηλείαις ἵπποι. ἐξεστρέψατε] C ἐξεστρέψατε. λόγῳ] A λόγῳ ἀγαθῷ. C ῥήματι. ... C Διότι οὐκ. κέρατα] C κέρας. 15 ἔθνος λέγει κύριος τῶν δυνάμεων] C ἔθνος. A φησὶ κύριος ὁ Θεὸς στρατιῶν, Ἔθνος.

CAP. VII.

1 Θεὸς] C deest] A κύριος. ἐρχομένη ἑωθινὴ] C ἐρχομένης ἑωθινῆς. ὡς] C εἰς. 2 συντελέσῃ] A συντελεσθῇ. κύριε] C deest. 3 τοῦτο] C τοῦτο & ver. 6. λέγει] A εἶπε. 4 κύριος] A κύριος κύριος, bis in hoc versu: & v. 5. & 6. ἰδοὺ] C deest. κυρίου] A C deest. 5 κύριε] C κύριε ὁ Θεός. δὴ] C deest. 7 ἰδοὺ] A ἰδοὺ ἀνήρ. 10 Βαιθὴλ] C εἰς Βαιθήλ. Ἀμὼς] A κύριος Ἀμώς. 12 Ὁ] C λέγων, Ὁ. καταβίου] C κατάβηθι. 13 ἔτι προσθήσῃς] C μὴ προσθῇς. ἁγίασμα] C ἔπασμα. καὶ, usque ad finem versus] C desunt. καὶ] A C deest. 15 προφήτευσον] C προφήτευσον. 16 μὴ προφήτευε] C οὐ προφητεύσῃς. 17 ἐν ῥομφαίᾳ πεσοῦνται] C αἰχμάλωτοι ἀχθήσονται. κύριος] C deest.

CAP. VIII.

2 εἶπε] C εἶπε κύριος. οὐ προσθήσω ἔτι] C οὐ προσθήσω οὐκ ἔτι. ἐκείνῃ] C ponit ante τῇ. πεπτωκὼς] C κοπετός. ἐπιῤῥίψω] C ῥίψω. εἰς τόπον] C desunt. καταδυναστεύοντες] C καταλύοντες. πτωχὸν] C πτωχούς & ponit ante ... 5 ἐμπολήσομεν] C συνάξομεν. 6 ἐν ἀργυρίῳ] C ἀργυρίου. πένητα] C ταπεινόν. παντὸς γεννήματος] A πάσης πράσεως. C πάσης πρoσόδου. 7 ὑπερηφανίας] C ὑπερηφανίαν. 9 κύριος] C deest. ἐπὶ τῆς γῆς] C desunt. τὸ φῶς] C φωτός. θρῆνον] C θρήνους. κύριος] A κύριος κύριος. τὴν γῆν] A τῆς γῆς. ἄρτων] A ἄρτου. δίψαν] A λιμόν. 12 σαλευθήσονται] C σαλευθήσεται. ἀπὸ τῆς θαλάσσης] C desunt. 13 παρθένοι] A παρθένοι ἐκεῖναι. ζῇ ὁ Θεός σου Δὰν, καὶ] A desunt. ζῇ] C deest. ἔτι] C οὐκ ἔτι.

CAP. IX.

1 τοῦ θυσιαστηρίου] C τὸ θυσιαστήριον. ἐπὶ] C deest. πρόπυλα] C προπύλαια. οὐ] C καὶ οὐ. οὐ μὴ] C οὐδὲ μή. 2 κατακρυβῶσιν] A C κατορύγωσιν. καὶ] C deest. 3 ἐγκατακρυβῶσι] A C κατακρυβῶσι. καὶ ἐὰν] C ἐάν. βάθη] C θεμέλια. 4 σπειρῶ] A θήσω. 5 κύριος] A C deest. συντέλεια αὐτῆς, καὶ καταβήσεται ὡς ποταμὸς] C desunt. 6 αὐτοῦ bis] C deest bis. παντοκράτωρ] C deest. 8 τοῦ Θεοῦ] C desunt. τῶν ἁμαρτωλῶν] C τὴν ἁμαρτωλόν. ὅτι] C διότι. 9 ἐγὼ] A C ἰδοὺ ἐγώ. λικμήσω] C δεικνύω. τρόπον] C τρόπον ὅταν. λικμᾶται] C λικματῷ. οὐ μὴ πέσῃ] C οὐ πέσῃ. σύντριμμα] σύντριμμα. 10 οὐδὲ μὴ γένηται] C desunt. Pro γένηται A habet ἔλθῃ. 11 ἀνοικοδομήσω] C ἀναστήσω. αὐτῆς bis] C αὐτῶν bis. 12 οἱ] A με οἱ. ἐπ' αὐτοὺς] A desunt. ταῦτα] C deest. 13 ἀμητὸς] A C ἀλοητός. 14 ἐπιστρέψω] C ἀποστρέψω. ἠφανισμένας] A ἠδαφισμένας. 15 ἀπὸ] C ἐκ. γῆς] A C γῆς αὐτῶν. παντοκράτωρ] C deest.

M I C H Æ A S.

CAP. I.

1 Καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου] A Λόγος κυρίου ὃς ἐγένετο. τοῦ Μωρασθεὶ] C τὸν Μωρασθίτην. ὑπὲρ] A περί. 2 λαοὶ] A C λαοὶ πάντες. καὶ prius] C deest. ἔσται] A ἔσται. κύριος ἐν] A desunt. C ὁ Θεὸς ἐν. 3 καὶ ἐπιβήσεται] C καὶ ἀναβήσεται. 5 οὐχ ἡ] C οὐχὶ σύ. ὧν] C deest. πορνείας συνήγαγε (A ἐπέστρεψεν)] C πόρνης κατέστρεψεν. 9 ἕως] C ἐν. Ἐνακείμ] A ἐν Βαχείμ. C ἐν Βακεῖν. κατὰ γέλωτα bis] C καταγέλωτα bis. 11 Σενναὰρ] A Σαιννάν. C Σαινάν. ὀδύνας] C ἐν ὀδύναις. πύλας] C πύλαις. 13 αὕτη] A C deest. 15 ἀγάγωσι] C ἀγάγωσί σοι. Λαχεὶς κληρονομία] C Λαχεὶς κληρονομία σου. Ἰσραὴλ] A Σιών. 16 χῆρευσιν] A C τὴν ξύρησιν.

CAP. II.

2 διήρπαζον posterius] A ἥρπαζον. καὶ ἄνδρα] C ἄνδρα. 3 ἰδοὺ] C deest. ἐξαίφνης] A C deest. 4 λέγων] C λεγόντων. μου] C deest. ὑμῶν ἐν] C deest. αὐτὸν τοῦ ἀποστρέψαι] C αὐτὸ τοῦ ἀποστρέψαι αὐτό. ὑμῶν] C ἡμῶν. 5 σοι] C ὁ. 7 οὐ] A C εἰ. εἰσι] A C deest. ἐλπίδας ...

… 9 Ἡγούμενοι] A Διὰ τοῦτο ἡγούμενοι. οἰκιῶν] A C οἴκων. 10 …] A Ἀνάστα. αὕτη] A deest. C αὐτῇ. 11 ψεῦδος] A C ψεύ-… εἶναι ϗ] C εἶναι, ϗ εἰς. ἔσται] C ἔσται σοι. 12 ἐκδέξομαι] C … αὐτοῦ] A C αὐτῶν. αὐλῶν] C αὐτοῦ. 13 διὰ τῆς] A C ἀνά-… διὰ τῆς.

CAP. III.

1 ἐρεῖ] A ἐρεῖ ταῦτα. ταῦτα] A C deest. 3 συνέθλασαν] C συνέ-… ἐμέλισαν] C ἐμέρισαν. 4 ἐπ' αὐτοὺς] A C desunt. 5 εἰρήνην … αὐτὸν] C ἐπ' αὐτῶν εἰρήνην. ἤγειραν] A C ἡγίασαν. 6 σκοτία] C σκότος. 7 καταλαλήσουσι κατ'] C καταγελάσονται. αὐτοὶ] C deest. ἔσται] A C ἐστίν. κρίματος] A κρίματα. C κρῖμα. 12 καὶ τὸ. Hic incipit cap. 4 in Ald. οἴκου] A τοῦ οἴκου κυρίου. εἰς ἄλσος] C εἰς τόπον.

CAP. IV.

1 ἐσχάτων] C ἐσχάτου. κυρίου] C οἴκου κυρίου. τὰς κορυφὰς] C τὴν κορυφήν. … οἶκος] A οἶκον. 3 ἐξελέγξει] C ἐλέγξει. εἰς] A C deest. μὴ] C οὐ μή. … ἀέρ] A ἀέρ. ἐπ'] A πρός. 4 ὑποκάτω ἀμπέλου] C ὑπὸ τὴν ἄμπελον. … C ὅτι. 6 ἐξωσμένην] A C ἀπωσμένην. 7 ἀπωσμένην] C ἀπερριμ-μένην … δυνατὸν] A C ἰσχυρόν. ἕως εἰς] C ϗ ἕως. τὸν αἰῶνα] A τοὺς αἰῶνας. … C ὁ αἰών. 8 αὐχμώδης] C αὐχμώδους. 9 σοι] C ἐν σοί. ὡς] C deest. … ὠδῖνες] C Ὠδῖνες. ἐξελεύσῃ] A ἐξελεύσεται. 11 ἐπισυνήχθησαν] C συνήχθη. A ἐπισυναχθήσονται. ἐπόψονται] C εἴδετωσαν. 12 τὸν λογισμὸν] C τοὺς λογισμούς. 13 … ἄμησον] C Ἄμησον. κατατήξεις] A κατατήξεις ἐν αὐτοῖς ἔθνη, ϗ λεπτυνεῖς. C πατάξεις.

CAP. V.

1 ἡμᾶς] A ὑμᾶς. 2 Βηθλεὲμ οἶκος] C οἶκος τοῦ Βηθλεὲμ σύ. τοῦ Ἰσραὴλ] C ἐν τῷ Ἰσραήλ. 4 ϗ ὄψεται] C desunt. κύριος] C κυρίου. μεγαλυνθή-σονται] C μεγαλυνθήσεται. 5 ἔσται αὐτὴ] C αὕτη ἔσται ἡ. Ἀσσὺρ ὅταν] C ὅταν Ἀσσύριος. ὑμῶν] C ἡμῶν. ἐπ' αὐτὸν] A desunt. 6 ἐπέλθῃ] C ἔλθῃ. 10 ἵππους] C ἵππους σου. ἐξολοθρεύσω] A ἐξαρῶ. ἐν] A C deest.

CAP. VI.

1 λόγον· Κύριος] A C ἃ ὁ. 2 ὄρη] A λαοί. τῷ κυρίῳ] A τοῦ κυρίου. διελεγχθήσεται] C διαλεχθήσεται. 3 ἢ τί ἐλύπησά σε] C desunt. 5 δὴ] C δέομαι. σχοίνων] A σχοινίων. 6 ἐνιαυσίοις] C ἐνιαυσιαίοις. 7 ἀσεβείας] C ἁμαρτίας μου. ἁμαρτίας] C ἀσεβείας. 8 Εἰ ἀνηγγέλη] C Ἀπηγγέλη. ἄνθρωπε] C ἄνθρωπος. 10 ἀδικίας] C ἄδικα. 12 αὐτῶν] C deest. ἔπλησαν] C ἐνέπλησαν. κατοικοῦντες] A ἐνοικοῦντες. ἐλάλουν ψευδῆ] A ἐλάλησαν ἀδικίαν. C ἐλάλησαν ψευδῆ. 13] Hunc versum hoc modo habent A C. Καὶ ἐγὼ ἐβασάνισα σε (deest C) σὲ ἀφανισμῷ διὰ τὰς ἁμαρτίας σου. 14 διασωθῇς] C διασώσεις. ὅσοι] C ὅσους. διασωθῶσιν] C διασώσῃς. 15 οὐ μὴ] C οὐκ. ἐλαίαν] C ἔλαιον. ἔλαιον] C ἐλαίῳ. πίητε] A πίῃς. C πίεσαι. 16 Καὶ, usque ad ϗ πάντα] C desunt. ὁδοῖς] A C βουλαῖς. κατοικοῦντας αὐτὴν] A ἐνοικοῦντας ἐν αὐτῇ. C οἰκοῦντας αὐτήν. εἰς συρισμὸν] C ἐν συρισμῷ.

CAP. VII.

1 πρωτόγονα] A πρωτόγονα ἃ ἐπεπόθησεν ἡ ψυχή μου. 2 εὐσεβὴς] A C εὐλαβής. δικάζονται] C δικάζοντες. ἐκθλιβῇ] C ἐκθλίψει. 3 ἑτοιμάζουσιν] C ἑτοιμάζοντες. λόγους] A ponit ante κριτής. ἐστὶν] A ὡς ἔστιν. 4 ἐξελεύσομαι] C ἐγὼ ἐξελεύσομαι. ἐν ἡμέρᾳ σκοπιᾶς] A ἐν ἡμέραις σκοπιᾶς σου. C desunt. Οὐαὶ αἱ] A Οὐαὶ καί. 6 ἄνδρες] C οἱ ἄνδρες. 7 θεῷ] C κυρίῳ. 8 κύριος] C κύριός μου. 10 ἡ λέγουσα] A ἡ πρὸς μὲ λέγουσα. C λέγουσα πρός με. ἐπόψονται] C ὄψονται. ὁδοῖς] C ὁδοῖς σου. 11 ἀποτρίψεται] A ἀπώσεται. C ἀποστρέψεται. σου] C deest. ὁρισμόν] C συμπέρασμα. 12 ἕως θαλάσσης] C desunt. σὺν τοῖς κατοικοῦσιν] C μετ' αὐτῶν κατοικούντων. 14 Ποίμαινε] C Ποιμανεῖ. καθ' ἑαυτοὺς] A καταμόνας. δρυμὸν] A δρυμῶν. C ἐν δρυμῷ. καθὼς αἱ ἡμέραι] A κατὰ τὰς ἡμέρας. 15 ὄψεσθε] A C δείξω αὐτοῖς. 16 καταισχυνθήσονται] C αἰσχυνθήσονται. ἐκ πάσης τῆς ἰσχύος] C ἐν πάσῃ ἰσχύϊ. τὸ στόμα] C τοῦ στόματος. ἀποκωφωθήσεται] C ἀποκωφωθήσονται. 17 συγχυθήσονται] A ταραχθήσονται. 18 ἐξαίρων ἀνομίας] A desunt. C ἐξαίρων ἀδικίας. ἀσεβείας] A ἀνομίας. θελητὴς] C θελητός. 19 Ἐπιστρέψει] C Αὐτὸς ἐπιστρέψει. καταδύσει] C καταδύσει. πάσας τὰς ἁμαρτίας] C πᾶσαι αἱ ἁμαρτίαι. εἰς] C deest. ὤμοσας] C ὤμοσεν.

JOEL.

CAP. I.

… ἐγένετο] C ἐγένοντο. 5 Ἐκνήψατε] C Καὶ ἐκνήψατε. κλαύσατε] C κλαύσατε … 6 ἐξῆρθη] A C ἐξῆρται. εὐφροσύνη ϗ χαρὰ] C desunt. σκύμνος] A C ὡς σκύμνου. 7 συγκλασμὸν] A γλυκασμόν. C κλασμόν. ἔρριψεν] C ἐξέ-… 8 νύμφην] C παρθένον. λειτουργοῦντες] C λειτουργοί. θυσιαστηρίῳ] C … 10 τεταλαιπώρηκε] A τεταλαιπώρηται. C ἐταλαιπωρήθησαν. τεταλαιπώρηκε] C ταλαιπωρήθη. 12 ἐξηράνθησαν] A C ἐξηράνθη. 13 θεοῦ] A deest. 14 … κατοικοῦντες] C πάντες οἱ κατοικοῦντες. θεοῦ] A C κυρίου θεοῦ. 15 οἴμοι, οἴμοι] A desunt. ὡς] A deest. 16 Κατέναντι] A Ὅτι κατέναντι. C ἀπέναντι. 17 θησαυροὶ] A ταμεῖα. 18 ἐκ ὑπάρχει νομὴ αὐτοῖς, ϗ] A … 19 ἀνῆψε] C κατέκαυσε.

CAP. II.

1 Σαλπίσατε] A Καὶ σαλπίσατε. συγχυθήτωσαν] C συνταραχθήτωσαν. διότι] A C ὅτι. 2 οὐ προστεθήσεται] A οὐ προστεθήσεται. C οὐκ ἔσται. 3 ἀναπτομένη] C … ὄπισθεν] A C ὄπισω. πεδίον] C ὥσπερ πεδία. 4 ἡ ὅρασις] C ἡ … 5 πυρὸς] A deest. 7 δραμοῦνται] C διαδραμοῦνται. 8 ἀδελφοῦ] A … αὐτῶν posterius] C deest. συντελέσωσι] A συντεθέσωσι. 9 δραμοῦν-ται] C διαδραμοῦνται. ϗ] A C deest. τὰ] C τὰς οἰκίας. 10 ὁ ἥλιος, ϗ … συσκοτάσουσιν] A desunt. 11 ὅτι, usque ad ὅτι] A desunt. ἐπιφανὴς] C μεγάλη ϗ ἐπιφανής. 12 ϗ ἐν νηστείᾳ] C ϗ deest. A ϗ ἐν νηστείᾳ, … ἐν … ἐν] C desunt. 13 ἐπιστράφητε] C ἐπιστρέψατε. 14 μετανοήσει] C μετανοήσει αὐτόν. 17 τοῦ] C ϗ τοῦ. 19 ἐξαποστέλλω] A ἐξαποστελῶ. 20 ἐμεγάλυνε] A ἐμεγαλύνθη. 23 ὅτι] A deest. 24 ὑπερεκχυθήσονται] A C ὑπερεκχυθήσονται. 25 ἀκρὶς … ἐρυσίβη] A ἐρυσίβη … ἀκρίς. ἐρυσίβη] C ponit post κάμπη. 26 ἐσθίοντες] C βρώσει. ἃ] C ὅς. εἰς] C deest. 27 Καὶ ἐπιγνώσεσθε] C Καὶ γνώσεσθε. Hic versus deest in A. ἐγώ εἰμι, ϗ ἐγὼ] C εἰμὶ ἐγώ· ϗ εἶπε. ἔτι] C οὐκ ἔτι πώς. 29 μου] C deest. δούλας] A δούλας μου. 32 εὐαγγελιζόμενοι] A C εὐαγγελιζόμενος.

CAP. III.

1 Ὅτι] C Διότι. ἐν τῷ] A τῷ. 2 ἔθνη] A deest. ϗ τὴν] A τῆς. οὓς διέσπειραν] C ἣν διέσπειραν. 3 ἔδωκαν] C ponit post παιδάρια. 4 Καὶ] C Καί γε. τί ὑμεῖς (A ϗ ὑμεῖς) ἐμοὶ] C τί ἐμοί, ϗ ὑμῖν. ἐμοὶ ὀξέως, ϗ] A C ἐμοί; ὀξέως καί. ἀνταποδώσω] A deest. 5 ναοὺς] A οἴκους. 6 Καὶ] C deest. αὐτοὺς] C deest. 7 Καὶ] C deest. ἐξεγείρω] A ἐξεγερῶ. 8 ἀπέχον] C deest. 12 πάντα] C deest. 13 παρέστηκεν] A πάρεστιν. ὑπερεκχεῖτε] A ὑπερεκχεῖται. C ὑπερεκχεῖσθε. πεπλήθυνται] A C ἐπληθύνθη. 14 ἐξήχησαν] C ἠκούσθησαν. ὅτι, usque ad finem versus] A desunt. 15 οἱ ἀστέρες] C τὰ ἄστρα. 16 τοὺς υἱοὺς] C τοῖς υἱοῖς. 17 ἐπιγνώσεσθε, διότι] A C γνώσεσθε ὅτι. ὁ κατασκηνῶν ἐν Σιὼν ὄρει ἁγίῳ μου, ϗ] A desunt. οὐ διελεύσονται] A εἰσελεύσονται. οὐκέτι] C ἔτι. 18 γάλα, usque ad ὕδατα] A desunt. σχοίνων] C σχοινίων. 19 ἀφανισμὸν] C εἰς ἀφανισμόν. 20 γνώσῃ] C ϗ γνῷ. 21 ἐκζητήσω] C ἐκδικήσω.

OBDIU.

1 ἐξαπέστειλεν] C ponit ante εἰς. 2 ἐν] A C deest. 3 ὕψος … αὐτοῦ] C … σου. λέγων … αὐτοῦ] C λέγοντα … σου. με] C ponit ante κατάξει. … ἀδικίας] C ἐδομίθησαν. αὐτοῖς] A ἐν αὐτῷ. C ἐν αὐτοῖς. 8 ἐκείνῃ] C ponit ante τῇ. 10 ἀδελφοῦ] C καὶ ἀδελφοῦ. σοῦ] A deest. 11 ἡμέραις] … ὡς εἷς] A ὑμεῖς ἐστέ. C ὑμεῖς ἦτε. 12 μεγαλορρημονήσῃς] A C μεγαλορρημονήσεις. θλίψεως] C θλίψεως αὐτῶν. 3 μηδὲ ἐπίδῃς] A C ϗ μὴ ἐπίδῃς. αὐτῶν, ϗ μὴ] C αὐτοῦ, μηδέ. 14 διεκβολὰς] A ἐκβολάς. αὐτῶν posterius] A C ἐξ αὐτῶν. αὐτοῦ] A C ἐξ αὐτῶν. 15 εἰς] A ἐπί. 16 καταβήσονται] A καταπίονται. C καταποθήσονται. 17 κατακληρονομήσουσιν] C κατακληρονομήσει. 18 ὁ δὲ prius] A C ϗ ὁ. εἰς καλάμην] C καλάμη. εἰς αὐτοὺς] C εἰς αὐτόν. διότι] A C ὅτι. 19 Γαλααδίτιν] C Γαλαάδ. 20 Σαρέπτων] A Ἀρεφθῶν. Ἐφραθὰ] A Ἀφραθά. τὰς πόλεις τοῦ] C τό.

JONAS.

CAP. I.

4 πνεῦμα] A πνεῦμα μέγα. συντριβῆναι] C διαλυθῆναι. 5 ἀνεβόησαν] C … 6 προσῆλθεν] A ἦλθε. ἀνάστα, ϗ] A ἀνάστηθι, καί. ὅπως] … 7 ἐπιγνῶμεν] C γνῶμεν. ἐν] C deest. A ἐφ'. ἡμῖν] A ἡμᾶς. … ἀπάγγειλον] A ἀπάγγειλον δή. ἡμῖν] A ἡμῖν, τίνος ἕνεκεν ἡ κακία … ἐν ἡμῖν. C ἡμῖν, τίνος ἕνεκεν τὸ κακὸν τοῦτο ἡμῖν. ἔρχῃ] A ἔρχῃ, ϗ … ἢ σὺ] C σὺ ἤ. 9 κύριον] C deest. ξηρὰν] C ξηράν, ϗ … 10 κυρίου ἦν] A νῦν ἦν. 11 με posterius] A C deest. 12 ὁ … ἔτος] C ἔτος μέγας. 15 ἡ θάλασσα] C desunt. 16 θυσίαν] … θυσίας.

CAP. II.

1 κατέπιεν] C ϗ κατέπιεν. 4 βάθη] C βάθος. 5 με] C deest. 6 … ψυχῆς] A C ψυχῆς μου. ἐσχάτη] C deest. 7 φθορὰ ζωῆς] A C ἐκ φθορᾶς ἡ ζωή. κύριε] A πρὸς σέ. ὁ θεὸς] C θεέ. 10 σωτηρίου] A C εἰς σωτηρίαν μου.

CAP. III.

2 πορεύθητι] A C ϗ πορεύθητι. ἐλάλησα] C λελάληκα. 3 καθὼς] C … 4 εἰσελθεῖν] A C εἰσπορεύεσθαι. ἔτι] C ϗ ἔτι. 5 ἕως] C ϗ ἕως. 6 αὐτοῦ] C deest. περιεβάλετο] C περιεδύσατο. 7 ϗ ἐρρέθη] C desunt. τῶν] C πάντων τῶν. λέγων] A λεγόντων. μηδὲ ὕδωρ] A C ϗ ὕδωρ μή. 8 περιεβάλλοντο] C περιέθεντο. ἀπέστρεψαν] C ἐπέστρεψεν. ἀπὸ] C ἐκ. ϗ ἀπὸ] C καί. 9 μετανοήσει] A ἐπιστρέψει. ϗ prius] A ϗ παρακληθήσεται, καί. 10 μετενόησεν] C παρεκλήθη.

CAP. IV.

2 κύριε] A ὦ δὴ κύριε. C ὦ κύριε. 3 μου Prius] C μοι νῦν. σὺ] A ὁ θεός. C deest. μετανοῶν] C παρακαλούμενος. 3 ἢ ζῆν με] A ἢ ζῆν. C μᾶλλον ἢ ζῆν. 4 πρὸς Ἰωνᾶν, εἰ] A desunt. 5 ἀπέναντι τῆς πόλεως] C κατ' ἀνατολάς. αὐτῷ ἐκεῖ] C ἑαυτῷ. ἕως] C ἐν σκιᾷ, ἕως. 6 τοῦ εἶναι, usque ad τοῦ σκιάζειν] C desunt. σκιάζειν] C συσκιάζειν. αὐτῷ] C αὐτῷ, ϗ περισκέπειν αὐτόν. 7 ἀπεξηράνθη] A C ἐξηράνθη. 8 καύσωνι] C καύσωνος. ὠλιγοψύχησε, καὶ ἀπελέγετο] C ὠλιγοψύχει ϗ ἀπελέγετο. ζῆν] A ζῆν με. 9 ὁ θεὸς] C κύριος. A κύριος ὁ θεός. εἰ] A deest. 10 σὺ] A σὺ μέν. ἐπ' αὐτὴν, ϗ] A οὐδὲ ἐξέθρεψας. C ἐπ' αὐτῇ. ἐγενήθη] C ponit post νύκτα. 11 πλείους] C ἐν αὐτῇ πλείους. ἀνθρώπων] C ἀνδρῶν. ἢ] C οἵ. αὐτῶν] C deest.

NAUM.

NAUM.

CAP. I.

2 ἐκδικῶν κύριος prius] deest in C. 3 ἐν συντελείᾳ] A σεισμῷ. C συσσεισμῷ. 4 νεφέλαι] C νεφέλη. ἐξέλιπε] C ἐξέλιπον. 5 σύμπασα, καὶ πάντες] C οἰκουμένη, καί. 6 Ἀπὸ] C Πρό. διεθρύβησαν] A διετρίβησαν. 8 πορείας] C πορεύοντι. 9 ποιήσεται] C ποιήσει. 10 θεμέλιον αὐτοῦ] C θεμελίων αὐτοῦ. χερσωθήσεται] C χερσωθήσονται. συμπλεκομένη] C συμπεπλεκόμενος. ξηρασίας μεστὴ] C ξηρανθήσεται. 13 δεσμούς] C δεσμούς σου. 14 ἐκ τοῦ ··· ἔτι] C ἔτι ἐξ. θεοῦ] C κυρίου τοῦ θεοῦ. θήσομαι] A καὶ θήσομαι. ταχεῖς] C ὠκεῖς. 15 πόδες] C πόδες σου. οὐ μὴ προσθήσωσιν (A προσθῶσιν) ἔτι] C οὐκ ἔτι μὴ προσθῶσιν. διὰ σου] C desunt.

CAP. II.

1 Συντετέλεσται, ἐξῇρται] C συνεπλήσθη, συντετέλεσται· & usque ad σκότος adjungit cap. præcedenti. ἐξῇρται] A ἀνῄρηται. 2 τῇ ἰσχύι] C ἰσχύι. 3 αὐτῶν prius] A C αὐτοῦ. αὐτοῦ] C αὐτῶν. ἱππεῖς] C ἱππεῖς αὐτῶν. 4 ὁδοῖς, καὶ (A deest) συγχυθήσονται] C ἐξόδοις συγχυθήσονται. 5 ἡμέρας] C ἐν ἡμέραις. αὐτῆς] A C deest. αὕτη] A οὐδείς. 9 ἐπὶ] A C ὑπέρ. ἐπιθυμητὰ] C ἐπιθυμήματα. 10 τὸ πρόσωπον] C τὰ πρόσω-πα. 13 ῥομφαία] C μάχαιρα. οὐκέτι] A C ἔτι.

CAP. III.

2 καὶ posterius] A C deest. 3 καὶ] C deest. 4 πόρνη] C καὶ πόρνη ··· λαοὺς] A C φυλάς. 5 αἰσχύνην] C ἀσχημοσύνην. 6 ἐπιρρίψω] C ἐπιρρίψω. 8 Ἑτοιμάσαι μερίδα] A C desunt. ἁρμόσασαι] C ἥρμοσεν. μερίδα] A C μερίς. ἐν ποταμοῖς] A ποταμούς. 9 καὶ] C deest. φυγῆς] A φυγῆς σου Φούδ. C φυγῆς σου. 10 εἰς μετοικεσίαν] C ἐν αἰχμαλωσίᾳ. αὐτῆς] C deest. ἐπ' ἀρχὰς] A ἀπαρχῆς. ὑπερεωραμένη] A C τεταραμένη. σὺ] A deest. ζητήσεις] C ἐπιζητήσεις. στάσιν] C ἵνα στάσιν. ἐχθρῶν] A ἐχθρῶν σου. 12 συκαῖ] A C ὡς συκαῖ. σκοποὺς ἔχουσαι] C ἔχουσαι ὀλύνθους. ἔσθοντος] C ἐσθίοντος. 14 καὶ prius] A C deest. 15 Ἐκεῖ] A Ἐκεῖ γάρ. πῦρ, ἐξολοθρεύσει σε ῥομφαία, καταφάγεταί σε] A C desunt. βροῦχος] C βροῦχος, πληθύνθητι ὡς βροῦχος. 16 ὑπὲρ] C ··· βροῦχος] C καὶ βροῦχος. 17 Ἐξήλατο ὡς ἀττέλεβος] C desunt. φραγμῶν] C φραγμοῦ. ἀφήλατο] C ἀφήλατο. 18 Ἀσσύριος] A Ἀσσυρίων. 19 Οὐκ] C Καὶ οὐκ. τῇ συντριβῇ] C τῆς συντριβῆς. ἀκούοντες] A ἀκούσαντες. ἀγγελίαν] A ἀπαγγελίαν.

AMBACUM.

CAP. I.

1 Ἀμβακοὺμ] C Ἀμβακούκ. 2 τίνος] C πότε. 3 μοι] C ponit ante ἔδειξας. κόπους, καὶ πόνους] A πόνους, καὶ κόπους. λαμβάνει] A λαμβάνει κρίσιν. 4 ὅτι, usque ad διεστραμμένον] A desunt. 5 θαυμάσατε] C ἴδετε. ὁρμήσουσι] C ἐξορμήσουσι. ἐν] C deest. 11 ἐξιλάσεται] C ἱλασθήσεται. A ἐξολοθρεύσεται. 12 θεὸς] C θεός μου. αὐτὸ] A C αὐτόν. ὀδύνης] A οὐ δυνήσῃ. C deest· & πόνον habet pro πόνους, A autem πονηρούς. 17 ἀμφίβληστρον] C ἀμφίβληστρον αὐτοῦ. καὶ] C deest. ἡ καρδία αὐτοῦ] C desunt. θύσει ··· θυμιάσει] C θυμιάσει ··· θύσει. ἀμφιβαλεῖ] C βαλεῖ.

CAP. II.

1 Καὶ usque ad γράψον] C Καὶ ἀποκριθεὶς εἶπε κύριος πρός με. καὶ] C deest. 4 μου] A ponit post δίκαιος. 5 ἔτος ὡς] A οὕτως. ἐπ'] C πρός. εἰσδέξεται] C δέξεται. 6 κατ' αὐτοῦ] C ponit post παραβολήν. διήγησιν] C διήγημα. κλοιὸν αὐτοῦ στιβαρῶς] C παχὺν πηλὸν καθ' ἑαυτοῦ. 7 ἀναστήσονται] C ἐξαναστήσονται. 8 Διότι] A C Διότι σύ. σκυλεύσουσι] A C σκυλεύσουσί σε. λαοὶ] A λαοῦ. ἐκσπασθῆναι] A σκεπασθῆναι. 12 12 αἵμασι] A αἵματι. 13 ἱκανοὶ] C πολλοί. πολλὰ] C πολλά, καί. 14 ἐμπλησθήσεται] A C πλησθήσεται. κατακαλύψει αὐτοὺς] A πολὺ κατακαλύψαι ἐπὶ θαλάσσης. C κατακαλύψαι θαλάσσας. 15 ἀνατροπῇ θολερᾷ] C ἀνατροπὴν θολεράν. A ἀνατροπήν θολεράν. 16 καρδία σαλεύθητι] C καὶ διασαλεύθητι. καὶ σείσθητι] C desunt. ἐπ'] C deest. αὐτὴν] A ἐν αὐτῇ. 18 ἔπλασεν] A C ἔπλασαν. 19 ἐξεγέρθητι] A C ἐγέρθητι. οὗτος] C καί.

CAP. III.

2 ἐφοβήθην] A C ἐφοβήθην, κύριε. ἐπιγνωσθήσῃ] C γνωσθήσῃ. ταραχθῆναι] C ταράσσεσθαι. ἐν ὀργῇ] C desunt. 3 κατασκίου δασέος] C κατασκίου, & ponit ante Φαράν. Διάψαλμα] A deest. ἐκάλυψεν] C ἐκάλυψεν τούς. ἀρετὴ] C δύναμις. πλήρης] C ἐπλήσθη. 4 φέγγος] C διάχασμα. κέρατα] C καὶ κέρατα. ἔθετο] C ἔθηκεν. ἀγάπησιν κραταιὰν ἰσχύος] C ἀγάπην ἰσχυρὰν τῆς δυνάμεως. 5 πεδία] A παιδείαν. 6 ἐπέβλεψε] C κατενόησε. διετάκη] A ἐτάκη. C ἐξίκασεν τά. διεθρύβη τὰ ὄρη] C τὰ ὄρη διεθραύσθησαν. αἰώνιοι] C τοῦ αἰῶνος. πορείας] A hoc modo distinguit. Πορείας αἰωνίας ἀντὶ κόπων εἶδον. σκηνώματα. C αἱ ὁδοὶ αἰώνιαι αὐτοῦ. ἀντὶ πόνων εἶδον τὰς σκηνὰς Αἰθιόπων, ταραχθήσονται καὶ τὰ σκηνώματα τῆς γῆς Μαδιάν. 8 ὅρμημα] C ἡ ὁρμή. ὅτι ἐπιβήσῃ] C ὁ ἀναβησόμενος. 9 Ἐντείνων] C Ἐκτείνας. ἐντείνας] A C ἐκτενεῖς.

SOPHONIAS.

CAP. I.

1 υἱὸν] C υἱοῦ. τοῦ Ἀμασίου] C υἱοῦ Γαμαρίου. 2 ἀπὸ] A πάντα ἀπό. ἱερέων] A C ἱερέων μετὰ τῶν ἱερέων (A ἱερῶν.) 5 καὶ τοὺς προσκυνοῦντας] C desunt. τοῦ βασιλέως αὐτῶν] A τῆς βασιλείας αὐτοῦ. 6 κυρίου] C αὐτοῦ. 7 ἐμφανεῖς] A C ἐπὶ πάντας ἐμφανεῖς. 9 θεοῦ αὐτῶν] A desunt. 10 ἀπὸ τῆς] C ἐκ τῆς. 11 Θρηνήσατε] A Θρηνεῖτε. κατακεκομμένην] A οἰκουμένην. καὶ] C deest. 12 ἐκείνῃ] C ponit ante τῇ. ἄνδρας] C ἀνθρώπους. οἱ δὲ λέγοντες] C τοὺς λέγοντας. A καὶ οἱ λέγοντες. 13 ἐν αὐταῖς] C desunt. καταφυτεύσουσιν] A φυτεύσουσιν. 14 ἐγγὺς posterius] A deest. C καὶ ἐγγύς. 15 ἀωρίας] A C ταλαιπωρίας. 17 ὅτι] C οἱ. ἐξήμαρτον] C ἥμαρτον.

CAP. II.

2 παραπορευόμενον] A C παραπορευόμενον ἡμέρᾳ. ἐπελθεῖν] A ἐλθεῖν. ἐπελθεῖν] C ἐπιστῆναι. ὑμᾶς] C ὑμῶν. θυμοῦ] A C ὀργῆς θυμοῦ. 6 ποιμνίων] C προβάτων. 7 ἀποστρέψει] A ἐπίστρεψε. C ἀποστρέψεται. 8 ὀνειδισμοὺς ··· κονδυλισμοὺς] C ὀνειδισμὸν ··· ὀνειδισμόν. 9 ὡς (καὶ ὡς C) θημωνία ἅλωνος (C ἁλὸς) καὶ ἠφανισμένη] A desunt. 10 Αὕτη] C Τοῦτο. κύριον τὸν παντοκράτορα] C κύριον τῶν δυνάμεων. 11 Ἐπιφανήσεται] C Ἐπιφανὴς ἔσται. προσκυνήσουσιν] A προσκυνήσει. αὐτοῦ] C αὐτῶν. 12 ῥομφαίας] C ῥομφαίᾳ. ἐστε] C ἔσονται. 13 ἐκτενεῖ ··· αὐτοῦ] A ἐκτενῶ ··· μου. ἀπολεῖ] A ἀπολῶ. θήσει] A θήσω. 14 χαμαιλέοντες] C λέοντες. ἀνάστημα] C ἀνάστεμα.

CAP. III.

1 ἐπιφανὴς] C ἐπιφανής. 2 ... αὐτῆς] C ἑαυτῆς. ἔτι] C ἔτι δίκην. δι' αὐτῆς] C αὐτήν. 2 ἤγγισε] C ἤγγισεν. ἐκ] C ὑδέ. 3 ἄρχοντες αὐτῆς] A ἄρχοντες. 4 νόμον] A C εἰς τὸν νόμον. 5 δώσει] C ponit post αὐτοῦ. εἰς φῶς] C ἐν φωτί. ἀπεκρύβη] C ἐκρύβη. ἔγνω] C οἶδεν. ἐν, usque ad finem versus] C desunt. 6 Ἐν διαφθορᾷ] A desunt. C adjungit præcedentibus. ἐξερημώσω] A ἐξερήμωσα. C ἐξηρήμωσα. διοδεύειν] C διοδεύεσθαι. παρὰ τὸ μηδένα] C διὰ τὸ μηδένα. 7 φοβεῖσθε] C φοβηθήσεσθε. ἔφθαρται] A C διέφθαρται. 8 εἰς ἡμέραν] C εἰς ἡμέραν. πᾶσαν] A C τὴν ὀργήν μου πᾶσαν. 10 προσδέξομαι ἐν διεσπαρμένοις] C ὑποδέξομαι τοὺς διεσπαρμένους. μου] A deest. 11 θυσίας] C θυσιάσματα. ἔτι] C ἔτι οὐ. 12 πραῢν] A πολύν. C πρᾷον. ἀπὸ τοῦ ὀνόματος] C τὸ ὄνομα. 14 Χαῖρε] A Χαῖρε σφόδρα. βασιλεὺς Ἰσραὴλ κύριος ἐν] C βασιλεὺς Ἰσραὴλ· ἐν. 17 σε] A deest. ἐν σοί, ὁ δυνατὸς] C δυνατὸς ἐν σοί. καινιεῖ σε] A καινιεῖς. σε] A C σοί. 18 συντετριμμένους σε] C διεσπαρμένους. τίς] C ὅς. ὀνειδισμὸν] C ponit ante ἐπ'. 19 λέγει κύριος] C desunt. καταισχυνθήσονται] A οὐ μὴ καταισχυνθήσονται. 20 καιρῷ] A καιρῷ ἐκείνῳ. ... us] C deest. τὴν αἰχμαλωσίαν ὑμῶν] A ponit post κύριος.

AGGÆUS.

CAP. I.

2 παντοκράτωρ] C ὁ θεὸς τῶν δυνάμεων. ἥκει] A C ἥκει. 4 μὲν] C deest. ὑμῖν] C deest. ἡμῶν] A μου ἐστί. C ἐστί. 5 παντοκράτωρ] C τῶν δυνάμεων, & vers. 9. δὴ] A C deest. 6 δεσμὸν] A ἀποδεσμόν. 7 θέσθε] C θέσθε δή. ξύλα] A ξύλα, καὶ οἴσετε. 9 εἰσηνέχθη] C εἰσηνέγκατε. αὐτὰ] C αὐτό. τάδε] C deest. 11 καὶ ὅσα ἐκφέρει ἡ γῆ] C desunt. 12 ἐφοβήθη ὁ λαὸς] C ἐφοβήθησαν. 14 παντὸς] A C deest. εἰσῆλθον] C εἰσήλθοσαν. παντοκράτορος] C τῶν δυνάμεων θεοῦ.

CAP. II.

1 τῷ] C ἐν τῷ. 2 μηνὶ] A C ponunt post ἑβδόμῃ. ἐλάλησε (A καὶ ἐλάλησε) κύριος] C ἐγένετο λόγος κυρίου. 4 οὐχ ὑπάρχοντα] A ὑπάρχετε. 5 κύριος] C κύριος τῶν δυνάμεων. ἐγὼ] C deest. παντοκράτωρ] C τῶν δυνάμεων· & vers. 6, & 8, & 9, & 10. ita per totum caput. 6 Καὶ τὸ] A ... λόγον ὃν διεθέμην ὑμῖν ἐν τῷ ἐξελθεῖν ὑμᾶς ἀπὸ Αἰγύπτου. C Τὸ ῥῆμα ὃ ἐλάλησα πρὸς ὑμᾶς ἐν τῷ ἐξελθεῖν ὑμᾶς ἐκ γῆς Αἰγύπτου. 7 σείσω] C σείω. 8 πλήσω] C ... πλήσω. τοῦτον] A τις. 10 καὶ εἰρήνην, usq; ad finem versus] C desunt. ... μηνὸς] C ἐνάτῳ μηνί. 13 δὴ] C deest. 14 ἀκάθαρτος] A C ... ἐπ'] A C ἀπό. παντὸς] C πάντων. οἱ ἱερεῖς] A desunt. 15 ἐπάνω] A ἐναντίον. πόνων] A C πονηρῶν. ἐλέγχετε] C ἐλέγχετε. 16 εἰς] A C deest. 17 κριθῆς] A deest. κριθῆς] A ponit post σάτα. εἴκοσι] A ... εἴκοσι. 18 ἀφορίᾳ] C ἀπορίᾳ. 19 Ὑποτάξατε] A Καὶ νῦν τάξατε. 20 Εἰ] A C Εἰ ... Τάξατε. καὶ ἀπὸ] C ἀπό. τεθεμελίωται] C ἐθεμελιώθη. 20 Εἰ] C Ἰδοὺ ἔτι ἡ συκῆ, καὶ ἡ ῥοά] C αἱ συκαῖ, καὶ αἱ ῥοαί. 22 Ἐγὼ σείω] C Ἰδοὺ ἐγὼ σείω. 23 καὶ ὀλοθρεύσω δύναμιν βασιλέων τῶν ἐθνῶν] C desunt. 24 σε] C deest.

ZACHARIAS.

CAP. I.

1 ἰῶ] C ἰῶ. 2 ὅτι] C πρός. 3 παντοκράτωρ] C τῶν δυνάμεων, & vers. 6. ἐπιστρέψατε] C καὶ ἐπιστρέψατε. 4 καὶ ἐκ εἰσήκουσαν] C desunt. 5 μὴ] C μὴ ὅτι. 6 κατέλαβον] C κατέλαβον. 7 τῷ] C ἐν τῷ. υἱὸν] C υἱῷ. 8 ἀνὰ] C deest. τῶν ὀρέων] A δύο τῶν ὀρέων. ποικίλοι] C ponit post λευκοί. 9 δείξω σοι] C σοι δείξω. 11 πᾶσαν] C deest. 12 παντοκράτωρ] C τῶν δυνάμεων, & vers. 16, & 17. ἃς ὑπερεῖδες] C ἃς ἐθυμώθης. 13 παντοκράτωρ] C deest. 15 ὀργὴν μεγάλην] C θυμῷ μεγάλῳ. συνεπέθεντο] A συνεπέθεντο. 16 τάδε] A deest. 17 ἔτι, usque ad ἔτι ἀνάκραγε] C desunt: A ἔτι prius deest. κύριος] A deest. αἱρετιεῖ] C αἱρετιεῖ ἔτι. 21 εἶπε] C εἶπε πρός με, λέγων. τὰ ἔθνη τὰ] C ἔθνη εἰσίν.

CAP. II.

1 σχοινίον] C σπαρτίον. 2 σὺ] C deest. 3 συνάντησιν] C ἀπάντησιν. αὐτῷ] A C αὐτῷ. 4 λέγων] C deest. κατακάρπως] A C κατάκαρπος. 8 ἀπέσταλκε] A ἐξαπέσταλκε, & vers. 9. διότι] A deest. 9 ὅτι] A C διότι. 10 ἐγὼ] A deest. 11 κατασκηνώσουσιν] C κατασκηνώσω. 12 τὴν] A καὶ τήν. ἐπὶ τὴν] A C ἐπὶ τὴν γῆν τήν. 13 ὅτι] A διότι.

CAP. III.

1 μοι] A deest. 2 ἐκ ἰδὲ τοῦτο ὡς] C ἔχε τοῦτ'. 4 ἀφῄρηκα] C ἐξήνεγκα. A C σε, καὶ τὰς ἁμαρτίας σε περικαθαριῶ. 5 καὶ ἐπίθετε] C καὶ εἶπεν, Ἐπίθετε. κίδαριν, bis] A μίτραν καὶ κίδαριν, bis. 7 ἐν τοῖς προστάγμασι] C προστάγμασι. 8 πρόσωπα] C πρόσωπα σε. ἰδὲ] A deest. 9 ὀρύσσω] C ὀρύσσων. ἐκείνης] A deest.

CAP. IV.

1 ὡς] A deest. ἐξεγερθῇ] C ἐξεγείρεσθαι. ἐξ] A C ἐκ τε. 2 λυχνία] C ponit post ὅλη. ἐπάνω prius] A deest. 4 τί … κύριε] A desunt. 6 ἰσχύι] C ἰσχύι μεγάλῃ. μου] A deest. 7 Τίς] A Τί. 9 εἰς] C deest. 10 χαρῶνται] A C χαρήσονται. ὀφθαλμοὶ] A C ὀφθαλμοὶ κυρίε. 11 αὗται] C deest. 14 πίονος] C πίονες οἱ.

CAP. V.

2 βλέπεις] C ὁρᾷς. καὶ πᾶς, usque ad finem versus] A desunt. τούτε] C τούτε ἕως θανάτε. εἰσελεύσεται] A εἰσελεύσονται. αὐτὸ] A deest. C αὐτόν. 6 Ἰδε τί] C Ἰδε, τί τό. 7 ἀνομία] C ἀνομία αὐτῶν. 9 πτέρυγας] A C πτέρυγας ὡς πτέρυγας. ἀναμέσον τοῦ] C desunt. 11 αὐτῷ] C αὐτῇ.

CAP. VI.

1 ἰδὲ ὄρη] A desunt. 3 ἅρματι posterius] C deest. ψαροὶ] A C καὶ ψαροί. 5 ἐκπορεύονται] A καὶ ἐπορεύοντο. C οἱ ἐκπορεύονται. 6 κατόπισθεν] C ὄπισθεν. 7 τὸ περιοδεῦσαι] A C desunt. 8 λέγων] A deest. καὶ] A C deest. θυμὸν] A θυμόν. ἐν γῇ] C ἐπὶ γῆν. 10 σὺ] C deest. 11 στεφάνες] A στέφανον. 13 καθιεῖται] C καθίσεται. 14 υἱῷ] C τοῖς υἱοῖς. 15 ἀπέσταλκε] C ἐξαπέσταλκε.

CAP. VII.

1 τετάρτε] A ἔκτε. 2 ἐξαπέστειλεν] A ἀπέστειλεν. Ἀρβεσεὲρ] A Ἀρβεσεὲρ. C Ῥεγὲμ. 3 μηνὶ] C ponit post πέμπτῳ. ἐποίησαν] A C ἐποίησα. 5 πρὸς ἅπαντα (A πάντα) τὸν λαὸν] C παντὶ τῷ λαῷ. ἑβδόμαις] C ἑβδόμαις. 6 ἐσθίετε, καὶ] A C ἐσθίετε, καὶ ὑμεῖς. ἔτι] A ἔτι εἰσίν. 7 λόγοι] C λόγοι μου εἰσίν. χερσὶ] A χειρί, & vers. 12. ἐν Ἱερουσαλὴμ] A καὶ Ἰσραήλ. εὐθηνοῦσα] A εὐφραίνουσα. αὐτῆς] A C ponunt ante κυκλόθεν. 9 Κρίμα] C Κρίμα. ἀδελφὸν] C πλησίον. 10 καὶ χήραν, usq; ad μὴ μνησικακείτω] A desunt. μνησικακείτω] A C μνησικακείτε. 12 εἰσακούειν] C ὑπακούειν. λόγες, ὃς] A λόγες μου, ὅς. 13 εἶπε] C εἶπον. εἰσήκουσε] A C εἰσήκουσε αὐτοῦ. εἰσακούσω] C εἰσακούσω αὐτῶν. κατόπισθεν] C ἀπὸ ὄπισθεν. 14 γῆν] C τὴν γῆν τήν.

CAP. VIII.

3 κύριος] C κύριος παντοκράτωρ. ἐπιστρέψω] C ἐπέστρεψα. 6 μὴ καὶ] A μή. 7 σώζω] C ἀνασώσω. κατασκηνώσω] C κατασκηνώσουσιν. ἐκπορευομένης … ἐκπορευομένης] A εἰσπορευομένης … ἐκπορευομένης. 12 τούτε] A C deest. ταῦτα πάντα] C πάντα ταῦτα. 13 ἐν κατάρᾳ] A κατάρα. 16 ἔτι] C ἔτι εἰσίν. ποιήσετε] C ἐποιήσατε. εἰρηνικὸν] A C εἰρηνικὸν καὶ δίκαιον. 17 αὐτοῦ] A deest. 19 τετάρτη] A C τετάρτη. 21 πέντε πόλεις] A μίαν. C πόλεις. προσελευσόμεθα] A πορευσόμεθα πορευόμενοι. δεηθῆναι] A ponit post κυρίε. 22 ἐκζητῆσαι] A ἐκζητήσουσι. ἀνδρὸς] C ἑνὸς ἀνδρός. ὁ θεὸς] A ὁ θεός, εἰς τέλος.

CAP. IX.

1 ἐν γῇ Σεδράχ] A ἐν γῇ Ἀδράχ. 2 ἐφρόνησε] A ἐφρόνησαν. C κατεφρόνησε. 3 ὀχυρώματα] A C ὀχύρωμα. αὐτῇ] A αὐτῆς. C ἑαυτῇ. 4 αὐτὴν] C αὐτήν. αὕτη] C αὐτή. 5 ᾐσχύνθη] C κατῃσχύνθη. ἐπὶ τῷ παραπτώματι] C ἀπὸ τῆς ἐλπίδος. 6 ἀλλογενεῖς] C ponit ante κατοικήσουσιν. 9 βασιλεύς] A C βασιλεύς σε. πραῦς] C πρᾶος. 10 καὶ ἐξολοθρεύσεται] A ἐξολοθρευθήσεται. C καὶ ἐξολοθρεύσει. πολεμικὸν] C πολεμιστῶν. ὑδάτων] C ἀπὸ τῶν ὑδάτων. καὶ] A καὶ ἀπό. 11 σου prius] A C deest. 12 ὀχυρώματι] A C ὀχυρώματι. παροικεσίας] A παροικίας. σοι] A deest. 13 τόξον, ἔπλησα] C τόξον ἔπλησα. ἐξεγερῶ] C κατεξεγερῶ. 14 ἔσαι ἐπ' αὐτὲς] C ὁ θεὸς ἐπ' αὐτὲς ὀφθήσεται. βολὶς] A C βολὶς αὐτοῦ. κύριος] A C κύριος ὁ θεός. παντοκράτωρ] C deest. 15 αὐτὲς prius] A αὐτῶν. ἐν] C καὶ καταχώσουσιν αὐτὲς ἐν. αὐτὲς] A C τὸ αἷμα αὐτῶν. τὰς φιάλας ὡς] C τὰς φιάλας αὐτῶν ὡς. θυσιαστήριον] C θυσιαστηρίε. 16 ὁ θεὸς αὐτῶν] C ὁ θεός. ἀγαθὸν … καλὸν] C καλὸν … ἀγαθόν. αὐτοῦ] A παρ' αὐτοῦ.

CAP. X.

1 ὑετὸν] C ponit ante πρώϊμον. 2 ἐξηράνθησαν] C ἐξήρθησαν. διότι] A C ὅτι. 3 αὐτὲς] C αὐτόν. 4 ἀπ' quater] A C semper ἐξ. καὶ ἀπ' αὐτοῦ τόξον] C τόξον. ἐν θυμῷ] A ἐν πτώματι θυμοῦ. ἐξελαύνων] A ἐξελαυνῶν. 5 διότι] A ὅτι. καὶ] A deest. 6 τρόπον] C τρόπον ὅτε. ἀπεστρεψάμην] A ἀπέστρεψα. C ἀπέρριψα: & C ponit post αὐτές. καὶ] C deest. 7 αὐτῶν] A deest. εὐφρανθήσονται] C εὐφρανθήσεται, & ponit post χαρήσονται. χαρεῖται] A C χαρήσεται. 8 αὐτοῖς] C αὐτές. 9 μακρὰν] A μακρὰν αὐτῶν. 10 με] C με καί. Γαλααδῖτιν, καὶ] A Γαλαάδ. 11 ξηρανθήσεται] ξηρανθήσονται. ἀφαιρεθήσεται] C καταισχυνθήσεται. 12 κατακαυχήσονται] C καυχήσονται.

CAP. XI.

2 ὅτι] C διότι. μεγάλως] C deest. ἐταλαιπώρησε] C ἐταλαιπωρήθησαν, & ponit ante μεγιστᾶνες. 3 τὸ φρύαγμα] A τὰ φρυάγματα. 4 ποιμαίνετε] A C ποίμαινε. 5 κατέσφαζον] C ἔσφαζον. κύριος, καὶ] C κύριος. 6 χεῖρα] C χεῖρας. καὶ εἰς χεῖρα βασιλέως αὐτοῦ] A desunt. 10 λαὸς] A λαὸς τῆς γῆς. μισθόν μου] A μισθούμενον. 13 σκέψομαι] A C σκέψαι. 14 ῥάβδον] C ῥάβδον μου. τὸ] C τὴν κληρονομίαν τό. κατάσχεσιν] A διαθήκην. 15 ἔτι] C καὶ ἔτι. 16 ἐγὼ ἐξεγείρω] C ἐξεγερῶ. τὸ ἐκλιμπάνον] A τὸ ἐκλεῖπον. C ὅπως τὸ ἐκλεῖπον. ἐκστρέψει] A ἐκθλίψει. 17 μάταια] C μάταια, καί. καταλελοιπότες] C ἐγκαταλελοιπότες. δεξιὸν] C ponit post αὐτοῦ, ut & postea.

CAP. XII.

3 πᾶσι τοῖς ἔθνεσι] A desunt. ἐπισυναχθήσονται] A συναχθήσονται. C ἐπισυναχθήσεται. 5 ἐν] A πάντες ἐν. ἑαυτοῖς] C ἡμῖν. 6 ἐν ξύλοις, καὶ ὡς λαμπάδα πυρὸς] A desunt. ἐν Ἱερουσαλὴμ] C desunt. 7 μὴ] A deest. ἔπαρσις] C ἐπάρσεις. 8 Δαυὶδ prius] C οἶκος Δαυίδ. αὐτῶν] A αὐτοῦ. 10 ἀνθ' ὧν κατωρχήσαντο] A εἰς ὃν ἐξεκέντησαν. ἐπ' αὐτὸν] A ἐπ' αὐτῷ. C ἐφ' ἑαυτές. 11 ῥοῶνος] C ῥοῶν. ἐκκοπτομένης] C ἐγκοπτομένων. 14 φυλαὶ] C ponit ante αἱ. ἑαυτὰς] A αὐτὴν, καὶ αἱ γυναῖκες αὐτῶν καθ' ἑαυτάς.

CAP. XIII.

1 τῷ] C ἐν τῷ. εἰς τὴν μετακίνησιν] C καὶ ἐν τῇ μεταβολῇ. εἰς τὸν χωρισμὸν] A εἰς τὸν ῥαντισμόν. C ἐν τῇ ῥαντίσει. 3 συμποδίσουσιν] C συμποδήσουσιν. 4 ἐνδύσονται] C ἐνδύσεται. ἐψεύσαντο] C ἐψεύσατο. 5 ἄνθρωπος, usque ad ὅτι] C desunt. ὅτι] C διότι. 7 τοὺς ποιμένας] C τὸν ποιμένα. πολίτην μου] A C πολίτην αὐτοῦ. πατάξατε τοὺς ποιμένας, καὶ ἐκσπάσατε] A C πάταξον τὸν ποιμένα, καὶ διασκορπισθήσονται. μικρὲς] A C ποιμένας. 8 ἐν πάσῃ τῇ γῇ] A ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. C ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐν πάσῃ τῇ γῇ. αὐτῆς] C deest. 9 αὐτῷ] A C αὐτοῦ. μου] C μου σύ.

CAP. XIV.

1 διαμερισθήσονται] C διαμερισθήσεται. 3 ἐκ] C ἀπό. 4 θάλασσαν] C ἥμισυ αὐτοῦ πρὸς θάλασσαν. 5 φραχθήσεται ἡ φάραγξ] A C ἐμφραχθήσεται (ἐμφραγήσεται C) ἡ κοιλάς. ἐγκολληθήσεται] C συνάψεται. Ἰασὸδ] A C Ἀσαήλ. καθὼς] A C ὃν τρόπον. ἐν ταῖς ἡμέραις τοῦ συσσεισμοῦ] A C ἀπὸ προσώπου τοῦ σεισμοῦ. 6 καὶ ψύχη] A καὶ ψῦχος. C ἀλλ' ἢ ψῦχος. πάγος] C παγετός. μίαν ἡμέραν] C ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ. 7 καὶ ἐχ … καὶ ἐ] C ἔτι … ἔτι. 8 ἐν] C ἔσαι ἐν. καὶ prius] C deest. 10 Γαβὲ] A Γαλαάδ. C Γαβαών. ἕως τῆς πύλης τῶν] A ἐπὶ πύλην τῶν. ἀπηλιώτην] A C ὑπηλιώτου. 11 πεποιθότως] C πεποιθώς. 12 ἣν] C ἧ. τὰς πόλεις] C τῶν πόλεων. ῥυήσονται] C ἐκρυήσονται. 13 ἐπιλήψονται] A ἐπιλήψεται. 16 ἐλθόντων] C ἐπελθόντων. παντοκράτορι] C θεῷ παντοκράτορι, & vers. 17. ἑορτάσαι] C ἑορτάζειν. 17 πασῶν τῶν φυλῶν] C πάντων τῶν. προστεθήσονται] A addit, ἐκ ἔσαι ἐπ' αὐτοῖς ὑετός. 18 ἔλθῃ] C ἔλθῃ ἐκεῖ. ἣν] C ἧ. 19 Αὕτη] Hic versus deest in Ald. ὃς ἂν μὴ ἀναβῇ] C ὅσοι ἐὰν μὴ ἀναβῶσιν. 20 ἵππε] A ἵππε σε. παντοκράτορι] A deest. 21 πᾶς] A deest. ἔτι] C ponit ante Χαναναῖος.

MALACHIAS.

CAP. I.

1 λόγε] C deest. θέσθε δὴ ἐπὶ τὰς καρδίας ὑμῶν] C desunt. 4 τὰς ἠρημωμένας] A ἠρημωμένας αὐτῆς. C ἠρημωμένα. οἰκοδομήσωσι] A ἀνοικοδομήσουσι. αὐτῆς] C αὐτοῦ. A ἑαυτοῦ: ἐ φοβηθήσεται. 7 αὐτὲς] C σε. ἠλισγημένη] C ἠλισγημένα. ἐξουδενώσατε] A ἐξεθέναι. 8 προσαγάγητε] A προσάγητε. θυσίαν] C θυσίαν. σε] A deest. 10 ἀνάψετε] A ἀνάψετε. καὶ] A deest. 11 καὶ ἕως] C μέχρι. 13 ταῦτα] C ἰδέ. ἐξεφυσήσατε] C ἐξεφυσήσατε. ἐὰν εἰσφέρητε τὴν] A προσφέρετε. C εἰσφέρετε εἰς. 14 ὃς] C ὁ ἄνθρωπος, ὅς.

CAP. II.

2 καὶ ἐξαποστελῶ] ἐξαποστελῶ. καὶ διασκεδάσω τὴν εὐλογίαν ὑμῶν] A C desunt. ἐν] A deest. εἰς τὴν] C ἐπί. 3 Ἰδὲ] A Ὅτι ἰδέ. 5 ἐν] A C deest. 6 ἐπέστρεψεν] C ἀπέστρεψεν. 9 καὶ ἀπερριμμένες] C καὶ παρειμένες. πρόσωπα] C πρόσωπον. 11 εἰς] C ἐπί. 12 ἕως καὶ] C ἕως ἄν. 13 ἐποιεῖτε] A ἐποιεῖτε. καὶ prius] C ἐν. ἐκ κόπων] A ἐκόπτετε. ἔτι] A καὶ ἔτι. ἐπιβλέψαι] C ἐπιβλέψαι. 14 ἣν] A ἣν σύ. αὕτη] C αὐτή. 15 ἐ καλὸν] C ἐκ ἄλλος. ἢ] C ἤ. καὶ posterius] C deest. 16 μισήσας ἐξαποστείλῃς] C μισήσης ἐξαποστείλης. καὶ καλύψει] C καλύψει. κύριος] A κύριος ὁ θεός. 17 θεὸν] A κύριον. αὐτῷ] A σε. καλὸν] C καλός.

CAP. III.

1 ἐξαποστέλλω] A ἐξαποστελῶ. C ἐγὼ ἐξαποστέλλω. καὶ ἐπιβλέψεται] C ὅστις ἑτοιμάσει. 2 ποιὰ] A C ποῖα. 3 ὡς] C ὥσπερ. καὶ ὡς τὸ χρυσίον] C desunt. καθαριεῖ] C καθαριεῖ. χεεῖ] C ἐκχεεῖ. τὸ posterius] A ὡς τό. C ὥσπερ τό. καὶ] C deest. θυσίαν] A θυσίας. κυρίῳ] C θεῷ. 4 καὶ] A ἐν. C καὶ θυσία. καὶ καθὼς τὰ] A κατά. τὰς μοιχαλίδας] C τοὺς μοιχούς. 6 ἀδικιῶν] A C ἁμαρτιῶν. 7 νόμιμα] C ἀπὸ τῶν νομίμων. ἐπιστρέψατε] C ἐπιστράφητε. 8 Μήτι πτερνιεῖ] A C Εἰ πτερνιεῖ. ἐρεῖτε] A C εἴπατε. εἰσὶ] A ἐστί. 10 συνετελέσθη] A συνετέλεσε. ἔσαι] C deest. αὐτοῦ] A C deest. ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ] A εἰς τοὺς οἴκους ὑμῶν. C ἐν τοῖς οἴκοις. ἐκχεῶ] A χεῶ. ὑμῖν] C ponit post ἐκχεῶ. 11 εἰς] C deest. 12 ἔσεσθε] C ἔσεσθέ μοι. 13 τοὺς λόγους] C ἐν τοῖς λόγοις. κύριος] C κύριος παντοκράτωρ. 14 διότι] C ὅτι. 18 ὄψεσθε] C ὄψεσθε, τί ἂν εἴη. ἀναμέσον ἀνόμε] C ἀδίκε. μὴ δελεύοντος] C τοῦ μὴ δελεύοντος αὐτῷ.

CAP. IV.

1 Διότι] A Ὅτι. ἀλλογενεῖς] C ἀλλόφυλοι. παντοκράτωρ] C τῶν δυνάμεων. ἐξ] C deest. 2 Καὶ ἀνατελεῖ, &c.] C Ὑμῖν δὲ τοῖς φοβουμένοις τὸ ὄνομά μου ἀνατελεῖ. 3 διότι] A C καί. Καὶ ἰδὲ] A C ponunt ultimum versum ante hunc. 5] Καὶ] C deest. ἀποστελῶ] C ἐξαποστέλλω. Θεσβίτην] C προφήτην. πρὶν ἐλθεῖν] A καὶ προελθεῖν. 6] ἔλθω καὶ] A C ἐλθών. 4 Χωρὴβ] C Ὀρήβ. πάντα] A πάντα τὸν λαόν. δικαιώματα] C κρίματα.

E S A I A S.

CAP. I.

3 λαός με] A λαός μου. 4 Ἰσραὴλ] A C Ἰσραὴλ ἀπηλλοτριώθησαν εἰς τὰ ὀπίσω. 6 ἔστι ter] C deest ter. 10 Θεοῦ] C Θεοῦ ὑμῶν. 11 κριῶν] A καὶ κριῶν. 14 ἀνέχομαι] C ἀνέξομαι. νεομηνίας ὑμῶν] C νεομηνίας. 18 διαλεχθῶμεν] A καὶ διαλεχθῶμεν. C καὶ διελεχθῶμεν. ὡς ἔριον] C ὡσεὶ ἔριον. 24 κύριος] A C ponunt post Δεσπότης. 25 πυρώσω] C πυρώσω σε. δὲ] A deest. ἀπολέσω] A deest. σοῦ] A C σοῦ, καὶ πάντας ὑπερηφάνους. 29 ᾐσχύνθησαν] A C ἐπαισχυνθήσονται. ἐπὶ τοῖς] C ἐν. 30 ὡς] A ὥσπερ. 31 ὡς posterius] A ἅμα ὡς. καὶ οἱ ἁμαρτωλοὶ ἅμα] A desunt.

CAP. II.

2 ἐμφανὲς] C ἐπάνω. ἐπ᾽ αὐτὸ] A ἐν αὐτῇ. 4 ἐξελέγξει] C ἐλέγξει. 5 Διότι] A C Διότι, καί. τῷ] A ἐν τῷ. 6 Ἰσραὴλ] A C Ἰακώβ. 14 Καὶ ἐπὶ] A Ὑπό. πᾶν posterius] A C deest. ὄρος] C ponit ante ὑψηλόν. 17 ὕβρις] A C ὕψος. 21 τὴν γῆν] A C τὴν γῆν. Παύσασθε ὑμεῖς ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου, οὗ ἀναπνοὴ (A ὁ ἀναπνοῦ) ἐν μυκτῆρι αὐτοῦ, ὅτι ἐν τίνι ἐλογίσθη.

CAP. III.

1 Ἱερουσαλὴμ] A Ἰσραήλ. 2 καὶ ἄνθρωπον] A C ἄνθρωπον. πρεσβύτερον] A C πρεσβύτην. 4 κυριεύσουσιν] C καταχυριεύσουσιν. 6 ἐπιλήψεται] A ἐπιλήψονται. 7 οὐ] A οὐδέ. ἔστιν] A C ponunt post μου. 9 τοῦ προσώπου αὐτῶν] A αὐτῶν τοῦ προσώπου. 11 κληθήσονται] C καλαμηθήσονται. 12 τὰς τρίβους] C τὰς τρίβους. ταράσσουσιν] C ἐκταράσσουσιν. 15 καταισχύνετε] A C καταισχύνετε, φησὶ κύριος, κύριος σαβαώθ. 17 ὁ Θεὸς] C κύριος. σχῆμα] C αἰσχύνημα. 18 τὰ ἐμπλόκια] A C desunt. 19 περιδέξια] C ἐπιδέξια. καὶ τὸ ἐμπλόκιον] A C καὶ τὰ ἐμπλόκια, & A ponit post περιδέξια. καὶ τὰ ἐνώπια] A ἐνώπια. 21 συγκαθυφασμένα] A C συγκαθυφασμένην. κατάκλιτα] A C κατάκλειστα. 25 ἰσχύοντες] C ἰσχυροί.

CAP. IV.

1 λέγουσαι] C ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ λέγουσαι. τὸ σὸν] C σόν. 2 Τῇ δὲ] A C Ἐν τῇ. 3 ἐν medium] C deest. 4 αἷμα] A C αἷμα Ἱερουσαλήμ. αὐτῶν] A C αὐτῆς. 5 καὶ πᾶσα] A C πᾶσα.

CAP. V.

1 ᾆσμα] C μου ᾆσμα. 3 ἐν] C deest. ἐν] C δὴ ἐν. 4 τοῦ ποιῆσαι] C ἵνα ποιήσῃ. 5 Νῦν δὲ] A C Νῦν οὖν. ἀναγγελῶ] C ἀναγγελῶ δή. 6 καὶ οὐ] A C καὶ οὐ μή. ἀναβήσονται] A C ἀναβήσεται. ἄκανθαι] A C ἄκανθα. 7 Ἰσραὴλ] A C Ἰσραήλ ἐστι. τοῦ ποιῆσαι] C ἵνα ποιήσῃ. 11 αὐτοὺς συγκαύσει] A αὐτοῦ συγκαύσει αὐτούς. C συγκαύσει αὐτούς. 13 δίψος] C δίψαν. 14 τοῦ μὴ] A μή. καὶ οἱ λοιμοὶ αὐτῆς] C καὶ ὁ ἀγαλλιώμενος ἐν αὐτῇ. A habet utrumque. 17 ἀπειλημμένων] A ἐπειλημμένων. 18 ἀνομίας] A ἀνομίας αὐτῶν. 19 ἁγίου] A deest. 21 συνετοὶ] C σοφοί. ἑαυτοῖς ... αὐτῶν] C αὐτοῖς ... ἑαυτῶν. 25 ὀργῇ] A deest. καὶ] A deest. χεῖρα] C χεῖρα αὐτοῦ. 26 μακρὰν] A C μακρόθεν. 27 τὴν ὀσφὺν] C τῶν ὀσφύων. οὐδὲ] C οὐδ᾽ οὐ. 29 Ὁρμῶσιν] C Ὁρμῶσιν. παρέστηκαν] A C παρέστηκε. βοήσει] A βοηθήσει. 30 τὴν γῆν] A C τὴν ἐρημίαν ἄνω καὶ κάτω.

CAP. VI.

1 Ὀζίας] C ponit post βασιλεύς. 3 ἕτερος πρὸς τὸν] C ἕτερον πρὸς τό. 9 εἶπε] C εἶπον. 10 ὀφθαλμοὺς] A C ὀφθαλμοὺς αὐτῶν. 12 μακρυνεῖ] A μακρυνεῖ. 13 αὐτῆς] A C αὐτῆς, σπέρμα ἅγιον τὸ στήλωμα αὐτῆς.

CAP. VII.

1 τοῦ Ἰωάθαμ] A καὶ Ἰωάθαμ. C υἱοῦ Ἰωάθαμ. 2 λέγων] C λεγόντων. 3 εἰς] C δὴ εἰς. 4 θυμοῦ μου] A θυμοῦ. 5 πονηρὰν] A C πονηρὰν Ἐφραίμ, καὶ ὁ υἱὸς Ῥομελίου περὶ σοῦ, λέγοντες. 6 αὐτῆς] C αὐτοῖς. 7 οὐδὲ] C οὐδ᾽ οὐ μή. 8 Ἀλλ᾽ ἡ] A C Ἀλλά. Ῥαασὶμ] A Ῥαασείμ. C Ῥασίν. ἔτι] A C ἔτ᾽. ἀπὸ] A ἐπί. 9 Σομόρων] A Ἐφραὶμ Σομόρων. C Ἐφραὶμ Σομόρων, καὶ ἡ κεφαλὴ Σομόρων. 13 Δαυὶδ] C Ἰούδα. 14 καὶ τέξεται] A desunt. 15 πρὶν ἢ] A καὶ πρὶν ἤ. C πρὶν ἤ. πονηρὰ] C πονηρὰ ἤ. 16 πονηρία] C πονηρία. 17 ὁ Θεὸς] C ponit post σέ. αἳ] A deest. 18 μυίαις, ὃ] A μυίαις, αἵ. C μυίας αἵ. κυριεύσει] A κυριεύσει. C κυριεύσουσι. 19 ἐλεύσονται] A ἐξελεύσονται, καὶ ἀναπαύσονται. C ἐλεύσονται, καὶ ἀναπαύσονται. ἐν prius] A deest. ῥαγάδα] A C ῥαγάδας, καὶ ἐν παντὶ ξύλῳ. 20 μεμεθυσμένῳ] A C μεμεθυσμένῳ. τρίχας] A τρίχας, καί. 21 θρέψει] A τρέψει. 22 πιεῖν] A πιεῖν. C ποιεῖν. γάλα] A C γάλα, φάγεται βούτυρον, ὅτι. μέλι] A C γάλα. 23 πᾶς] A C ἔσται πᾶς. 25 ἀροτριωμένον] A C ἀροτριώμενον. εἰς] A deest.

CAP. VIII.

1 καινοῦ μεγάλου] A C καινὸν μέγαν. 2 Οὐρίαν] A C Οὐρίαν τὸν ἱερέα. 5 ἔτι] A C ἔτι λέγων. 8 ἡμῶν] A ὑμῶν. 9 καὶ ἡττᾶσθε] C ἡττᾶσθε, καί. 10 βουλὴν] A C ponunt ante βουλεύσασθε. ὑμῶν] C ἡμῶν. 12 οὐδὲ μὴ] C οὐδ᾽ οὐ μή. 13 Κύριον] A C Τὸν κύριον τῶν δυνάμεων. 14 ἁγίασμα] A ἁγιασμόν. κοιλάσματι] A C κοιλώματι. 15 ἀσφαλείᾳ] A C ἀσφαλείᾳ ὄντες. 19 φωνοῦντας] C φωνοῦντας, καί. φωνοῦσι] A C φωνήσουσι. ἐκζητοῦσι] A C ἐκζητήσουσι. 22 ἀπορία στενὴ, καὶ] C desunt. καὶ οὐκ, usque ad ἕως] C desunt.

CAP. IX.

1 πίε] A C ταχὺ πίε. 2 πορευόμενος] C καθήμενος. ἴδετε] C ἴδε. A ἴδε. Ζωᾶς] A C καὶ Ζωᾶς. 3 ὃ] A C deest. σου prius] A C deest. 5 εἰ ἐγένοντο] A εἰ ἠθελήσθησαν. C εἶναι. 6 καὶ ἐδόθη] C ἐδόθη. ἄγγελος] A C ἄγγελος, θαυμαστὸς σύμβουλος, Θεὸς ἰσχυρὸς, ἐξουσιαστὴς, ἄρχων εἰρήνης, πατὴρ τοῦ μέλλοντος αἰῶνος. αὐτῷ] C αὐτοῦ. 7 Μεγάλη] A C Καὶ μεγάλη. ἔστιν ὅριον] A ἐστὶ τέλος. C ἔσται τέλος. ἀντιλαβέσθαι] A ἀντιλαμβάνεσθαι. 10 πύργον] A πύργους. 11 ῥάξει] C ῥήξει. ὄρος] A ὄρος. ἐχθροὺς] A C ἐχθροὺς αὐτοῦ. 12 θυμὸς] C θυμός μου. 13 κύριον] A C κύριον τῶν δυνάμεων. 16 καταπίνουσιν] A C καταπίωσιν. 17 τοὺς νεανίσκους] A C τοῖς νεανίσκοις. θυμὸς] A C θυμὸς αὐτοῦ. χεὶρ] A χεὶρ αὐτοῦ. 20 ἐμπλησθῇ] C ἐμπλησθήσονται. ἔσθων] C ἐσθίων. 21 χεὶρ] C χεὶρ αὐτοῦ.

CAP. X.

2 κρίσιν] A κρίνοντες. 3 καταφεύξεσθε] C καταφεύξεσθε. 4 ὅτι] A C καὶ ὑποκάτω ἀνῃρημένων πεσοῦνται, καὶ ὅτι. ὀργὴ] C ὀργὴ αὐτοῦ. χεὶρ] C χεὶρ αὐτοῦ. 6 Συντάξω] A C Συγκατάξω. 7 ἔθνη] C ponit post ἐξολοθρεῦσαι. 10 ταύτας ἔλαβον, καὶ] C ἔλαβον ταύτας. A ταύτας ἔλαβον. 12 ὅταν] C ὅτ᾽ ἄν. ἐπάξει] A ἐπάξει. C καὶ ἐπάξει. 14 Σείσω] C σείσω. μοι] A C μοι, καὶ ... γον τὸ (deest C) στόμα καὶ στρουθίζων. 15 ὡς] A C ὡσαύτως, καὶ ... ὑψωθήσονται ξύλον, καὶ οὐχ. 17 αὐτὸν] C αὐτήν. ἀποσβεσθήσονται] A ... σβεσθήσονται. 19 παιδίον] A C παιδίον μικρόν. 23 Λόγον] A C ... γάρ. κύριος] C κύριος, κύριος δυνάμεων. 24 ἐπάγω] A C ἐπάγει. ὁ δὲ, usque ad finem versus] C desunt. 26 ὁ Θεὸς] A C κύριος ὁ ... τῶν δυνάμεων· & C ponit post αὐτούς. 27 τοῦ ὤμου] C desunt. ... φόβος αὐτοῦ ἀπὸ σοῦ] C desunt. 30 φωνήσεται. ἡ θυγάτηρ] A C ... ται. Χρεμέτισον φωνήν σου θύγατερ. ἐπακούσεται] C ἐπάκουσον. ... σαὶ] A Καισά. 31 Καὶ] C deest. Γιββεὶρ] A Γεβίμ. 32 τῇ χειρὶ] C ... sunt. A ponit post παρακαλεῖτε. 33 ταπεινωθήσονται] A πεσοῦνται, καὶ ... ταπεινωθήσονται.

CAP. XI.

1 ῥίζης posterius] C ῥίζης αὐτοῦ. 2 Καὶ] A deest. αὐτὸν] A αὐτ... τοῦ Θεοῦ] A C κυρίου. 4 ἀνελεῖ] C ponit post ἀσεβῆ. 5 πλευρὰς] A ... πλευρὰς αὐτοῦ. 7 ταῦρος, καὶ λέων] C λέων, καὶ ταῦρος. 8 ἔσονται] C po... nit ante τὰ παιδία. 9 τρώγλην] C τρώγλη. ἐκγόνων] C ἐγγόνων. ... μὴ] C οὐδ᾽ οὐ μή. γῆ] A deest. κατακαλύψαι] C κατακαλύψει. 11 ... λοιπὸν] C deest. ἀπὸ] A C ἀπό. Βαβυλωνίας] A C Βαβυλῶνος. 12 ... ρεῖ] A ἐρεῖ. 14 πρῶτοι] C πρῶτον. 15 διαπορεύεσθαι] C πορεύεσθαι. 16 ... μου λαῷ ἐν Αἰγύπτῳ] C λαῷ μου τῷ καταλειφθέντι ἀπὸ τῶν Ἀσσυρίων. ... ἡμέρα] A C τῇ ἡμέρᾳ.

CAP. XII.

1 ἐρεῖς] A C ἐρεῖ. εὐλογῶ] A C εὐλογήσω. μοι] C deest. 2 αὐτῷ] A αὐτῷ, σωθήσομαι ἐν αὐτῷ. C αὐτοῦ. 4 Ὑμνεῖτε κύριον] C ἐξομολογεῖσθε τῷ κυρίῳ. 6 Ἀγαλλιᾶσθε] A Καὶ ἀγαλλιᾶσθε.

CAP. XIII.

1 κατὰ Βαβυλῶνος] A C ponunt ante ἰδών. 2 αὐτοῖς] A C αὐτοῖς μὴ φοβεῖσθε. 3 συντάσσω] A συντάσσομαι. 5 Ἔρχεσθαι] C Ἔρχεσθαι. 8 Ταραχθήσονται] C Καὶ ταραχθήσονται. 9 ἀνίατος] A C ἀνίατος, καὶ ... θυμοῦ] A θυμόν. 12 καταλελειμμένοι] C ἐγκαταλελειμμένοι. Σουφὶρ] A Σαπφείρ. C Ὀπφείρ. 14 ἔσται] A C ἐστίν. 16 μαχαίρᾳ] C ἐν μαχαίρᾳ. 17 ῥάξουσιν] A C ῥήξουσιν. 18 ἐπεγείρω] C ἐπεγερῶ. 20 βασιλεῖς] C βασιλέων. χρόνον] C deest. οὐδὲ μὴ] C οὐδ᾽ οὐ μή· & vers. 21. 21 ... τὴν] C εἰς αὐτήν. 22 ἀναπαύσονται] A ἀναπαύσονται. ἐκεῖ ὀρχήσονται] C ὀρχήσονται ἐκεῖ.

CAP. XIV.

1 χορεῖν] A C χορεῖν, καὶ ἡμέραι αὐτῶν οὐ μὴ ἐφελκυσθῶσι. ἀναπαύσονται] C ἀναπαύσονται. 2 γῆς] A C γῆς τοῦ Θεοῦ. 3 σε κύριος] C κύριός σε. σου prius] A C σου, καί. ἧς] C ἧ. 4 Πῶς] A C καὶ ἐρεῖς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, Πῶς. 6 πληγὴν ... ἣ] A C πληγῇ ... ἧ. 11 κατίσει] C καταστρώσει δέ. καταπέλυμμα] A κατάλειμμα. 12 συντρίβων] C συντρίβων. 13 διανοίᾳ] C καρδίᾳ. ἀστέρων] C ἄστρων. 14 νεφῶν] A C νεφελῶν. 15 ᾅδην] A ᾅδου. 16 θαυμάσονται] C θαυμάσουσιν. 17 ὅλην] C deest. ἐπαγωγῇ] A C ἀπαγωγῇ. 19 μαχαίραις] A C μαχαίρᾳ. 22 ἀπολῶ] A C ἀπολέσω. 23 θήσω τὴν Βαβυλωνίαν] C θήσομαι τὴν Βαβυλῶνα. 25 ὤμων] C ὤμων αὐτῶν. 26 τὴν ὅλην] C ὅλην τήν. 28 ὁ βασιλεὺς] C ponit post Ἄχαζ. 29 ἐξελεύσεται] C ἐξελεύσονται. 32 οἱ ταπεινοὶ τοῦ λαοῦ] C ... οἱ πολλοί.

CAP. XV.

1 Τὸ ῥῆμα τὸ] C Ῥῆμα. τῆς Μωαβίτιδος prius] C τῆς Μωάβ. 2 αὐτοῖς] A ἑαυτοῖς. C αὐτοῖς. Δηβὼν] A Γεβών. Ναβαῦ] A Ναβαύ. 3 αὐτῆς] A C αὐτῶν. περιζώσασθε] A C περιζώσασθε. αὐτῆς posterius] A αὐτῶν. 5 αὐτῇ] C ἑαυτῇ. ἀναβάσεως] C ἀναπαύσεως τῆς. 6 Νεμερὶμ] A Νεβρείμ. C Νεβείμ. 8 Αἰλεὶμ] A C Ἐλείμ, ὀλολυγμὸς (A ὀλολυγμὸς) αὐτῆς. 9 Δειμὼν, bis] C Διβὼν, bis. A Δεβὼν, bis. Ἀραβα] C ... σπέρμα.

CAP. XVI.

1 ὡς ἑρπετὰ] C ἀμνὸν κυριεύοντα. ἐστι] A ἔσται. 2 ἔσῃ θυγάτηρ] A C θύγατερ. 3 ποίει τι] C ποιεῖτε. αὐτῇ] A αὐτοί. C αὐτῇ. 4 ὅτι] A ἐπί. 6 ὑβριστὴς] A ὑβριστά. C ὑβριστήν. ἐξῆρα] A C καὶ τὴν ὕβριν, ὕβρις (A) αὐτοῦ, καὶ ἡ μῆνις αὐτοῦ. οὐχ οὕτως posterius] C deest. 7 ὀλολύξει] A ὀλολύζει. τοῖς] C ἐν τοῖς. 8 Ἐσεβὼν, πενθήσει] C Ἡσεβὼν πενθήσει. καταπατήσατε] C καταπατήσαντες. Ἰαζὴρ οὐ] C Ἰαζὴρ οὐ. ἐγκαταλείφθησαν] C ἀπ᾽ αὐτῆς κατελείφθησαν. πρὸς] A C deest. 9 ὡς] C εἰς. Ἐλεαλὴ] A ἐλάλησεν. 10 ἀμπελώνων] C ἀμπέλων. εὐφρανθήσονται] A εὐφρανθήσονται. 12 αὐτὸν] A C αὐτήν. 13 ὃ] C deest. ὁπότε (A ὁπότε καὶ) ἐλάλησεν] C desunt. 14 λέγω] A C ἐλάλησε κύριος, λέγων. παντὶ] C ἐν παντί.

CAP. XVII.

1 Τὸ κατὰ] C Τοῦτο κατά. 3 Ἐφραὶμ] A C ἐκεῖ τὸν Ἐφραίμ. ... τὸν] A κατάλοιπον. τῆς] A C καὶ τῆς. 4 πίονα] A πλείονα. 6 καταλειφθῇ] A C καταλειφθῶσι. 10 φυτεύσεις] A φυτεύσει. 11 Τῇ] A C Τῇ ... ἂν ἡμέρᾳ κληρώσῃ] C ἐν ἡμέρᾳ κληρονομίας. τοῖς υἱοῖς] A C τοὺς υἱούς. 12 ταραχθήσεσθε] C ταραχθήσεται. νῶτος] C ἦχος. 13 αὐτὸν ... αὐτὸν] A C αὐτοὺς ... αὐτούς. ἀχύρου λικμώντων] C ὀρέων λελικμωμένων. καταιγίδος φερούσης] C καταιγίδος φερούσης. 14 καὶ ἔσται] A C ἔσται. ὑμᾶς] C ὑμῶν. τοῖς ὑμᾶς κληρονομήσουσιν] A τοῖς ὑμᾶς κληρονομήσουσιν ὑμᾶς. C τοῖς κληρονομήσουσιν ὑμᾶς.

CAP. XVIII.

1 πτέρυγες] C πτερύγων. 2 αὐτοῦ] C ἐστίν. 3 ὡσεὶ] C ὡς εἰς. ἔσται] C deest. 5 ἐξανθήσῃ] C ἀνθήσῃ. 6 αὐτὸν] A C αὐτήν. 7 χώρας αὐτοῦ] C χώρας. ὄρος Σιὼν] A C εἰς ὄρος ἅγιον.

CAP. XIX.

4 σκληροῖς] C σκληρούς. 5 οἱ Αἰγύπτιοι] C ponit post θάλασσαν. 7 τὸ ἄχι] C desunt. 13 κατὰ] A C καὶ τάς. 14 αὐτῶν] C αὐτῆς. 15 ἀρχὴν] C ἀρχήν. 16 δὲ] C deest. καὶ ἐν] A ἐν. 17 βεβλάψεται] C ponit ...

ponit post ζαβαώθ. 18 ἐν τῇ] C ἐν γῇ. ἀπεῖλε] C ἀχβέι. 21 θυ-
σίας] A C θυσίαν, (A θυσίας) ϗ δῶρον. 22 ἰάσει prius] A C deest. 23
] A C deest.

CAP. XX.

1 ὅτι] A C οὗ. Ταναθαν] A Νάθαν. Ἀρνᾶ] C Ναρνᾶ. ἔλαβεν] A
κατελάβετο. 2 ὑδρ Ἀμώς] C desunt. 3 Ἡσαΐας] C ponit ante ὁ παῖς.
ἔτη prius] A C deest. εἰς] C deest. 4 ἀνακεκαλυμμένοις] A ἄμα
... 5 ἐπὶ] C οἱ Αἰγύπτιοι ἐπί. 6 ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ] C de-
... εἰς φυγὴν] C desunt. οἱ] A deest. βασιλέως] C βασιλέων.

CAP. XXI.

1 ΤΟ ὍΡΑΜΑ] A ΤΟ ῬΗ͂ΜΑ. 5 Ἑτοίμασον] A C Ἑτοιμάσατε. ἐ-
...] A C ἀνασπάσατε. 6 κύριος] C ponit ante πρός. 8 κύριος]
... καί. ἐγώ] C deest. 9 πέπτωκε] A deest. 10 ἡμῖν] C ὑ-
11 ὍΡΑΜΑ] C ῬΗ͂ΜΑ. 13 κοιμηθῆς, ἢ] C κοιμηθήσῃ. 15 πε-
...] C κτεινομένων. 16 Διότι] C Ὅτι. τῶν υἱῶν] C desunt. 17 ὅ-
...] A C διότι. ἐλάλησεν] A C ponunt ante ὁ θεός.

CAP. XXII.

ῬΗ͂ΜΑ] A ὍΡΑΜΑ. 1 ὅτι νῦν] C νῦν ὅτι. 2 ἐν] C deest. πολέ-
...] C πολέμου. 3 ϗ οἱ ἁλόντες σκληρῶς] C ἅμα ἀπὸ τοῦ τόξου. 4 γέ-
...] C λαοῦ. 5 πλάνη τις] A C πλάνησις. 9 ὅτι ἀπέστρεψε] C ἀπέστρε-
11 ἑαυτοῖς] A αὐτοῖς. 12 κύριος] A C deest. 16 σὺ] A σοί.
...] A ὧδε ἐστίν. 17 ἐκβάλλει] C ἐκβαλεῖ. 18 εἰς] C deest. 20
posterius] C deest. 21 κατά] A C καὶ τό. ἐν ... ἐν] C desunt.
... τίω, usque ad ϗ δώσω] A C ponunt post ἀνοίγων. ἔσται po-
...] C ἐστίν. 24 μεγάλου] A C μεγάλου, πᾶν τὸ σκεῦος τὸ μικρὸν ἀ-
... τῶν ἀγανῶν. 25 Τῇ] C Ἐν τῇ. ἐξολοθρευθήσεται] C ἀπολύ-
...

CAP. XXIII.

ῬΗ͂ΜΑ] A C ὍΡΑΜΑ. 1 Ὀλολύξατε] A Ὀλολύζετε· & versu 14.
...] C κατοικοῦντες. 3 ἀμητοῦ εἰσφερομένου] C ἀμητοῦ εἰσφερομένων.
...] C ἐν Αἰγύπτῳ. 6 κατοικοῦντες] C ἐνοικοῦντες. 7 ὑμῶν] C po-
nit post ... πρινή] A C πρὶν ἤ. 8 ἔνδοξοι ἄρχοντες] C Χαναὰν ἄρχον-
τες ἔνδοξοι. 12 προσθῆτε] A προσθήσετε. C προσθῆτε. Σιδῶνος] A
... σοι] C ponit ante ἀνάπαυσις. 13 ὅτι] A C οὐδὲ ἐκεῖ σοι ἀνά-
παυσις ἔσται. 15 βασιλέως] C βασιλέως ἑνός. ἔσται Τύρος] A Τύρος ἔσται.
...] C πόλιν. 18 ἐπὶ πρόσωπον τῆς γῆς] C desunt. ἅγιον] A C
... κυρίου] A κυρίου ἐν Ἱερουσαλήμ. ϗ εἰς] C εἰς.

CAP. XXIV.

... οἰκουμένην] A C οἰκουμένην ὅλην. 2 ὁ δανείζων] C καὶ ὁ δανείζων.
...] A C Καὶ ἡ γῆ. ... ἤλλαξαν τὸν νόμον, ϗ] A C παρέβησαν τὸν
νόμον, ϗ διεσκέδασαν. 6 ἐνοικοῦντες] C κατοικοῦντες. ϗ] A deest.
...] A C τυμπάνων πέπαυται αὐθάδεια, ϗ πλοῦτος ἀσεβῶν. 9 πί-
...] A πίωσι. 11 τῆς γῆς prius] C deest. 13 ἔσονται] C ἔσται. 14
...] A C καὶ οὗτοι. φωνήσουσι] A C βοήσονται. 16 Κύριε ὁ θεός] C
... θεοῦ. 20 ὡς ὁ μέθυων, ϗ κραιπαλῶν] A C ponunt ante ϗ σει-
σθήσεται. κατίσχυσε γὰρ ἐπ' αὐτῆς ἡ ἀνομία] A C ponunt post ἀναστῆναι.
...] A C ἔσται ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐπάξει. 22 συναγωγὴν αὐτῆς] C
... εἰς (A C ϗ εἰς) δεσμωτήριον] & ponunt post ὀχύρωμα. 23 τα-
...] A C τεῖχος ϗ ἐντραπήσεται ἡ σελήνη, ϗ αἰσχυνθήσεται ὁ ἥλιος. ἐκ
...] A C ἐν ... ϗ ἐν.

CAP. XXV.

1 θεός] A C θεός μου. 2 γένοιτο] A γένοιτο κύριε. μὴ prius] C
... πόλεις τὸν] C πόλεως, τόν. 3 Διά] A καὶ διά. 4 ἀθυμήσασι]
... ἀδικουμένων] C ἀδικουμένων εὐλογήσουσί σε. 5 ἀπό] A C
... αὐτοῖς ἀπό. 6 εὐφροσύνην] C ἐν εὐφροσύνῃ. 8 κύριος] C deest.
...] A ἐν. ϗ σώσει, usque ad ϗ prius] C desunt. ϗ εὐφρανθησόμε-
θα] C ponit post ἡμῶν. 10 Ἀνάπαυσιν] C Ὅτι ἀνάπαυσιν. δώσει] C
... 12 Τεῖχος] A C εἶκε σου.

CAP. XXVI.

1 Ἰουδαίας] A Ἰουδαίας, λέγοντες] C Ἰούδα, λέγοντες. σωτήριον] A C
... ἡμῶν. 4 ἐλπίδι ἤλπισαν] C ἠλπίσαμεν. Κύριε] A Κύριος.
... κατήγαγες] C κατήγαγεν. ἐνοικοῦντας] C κατοικοῦντας. 6 αὐτοὺς] C
... ταπεινῶν] A C ταπεινῶν βήματα. 7 εὐσεβῶν] A ἀσεβῶν, bis in
versu. ϗ παρεσκευασμένη] A C ponunt ante ἡ ὁδός. 9 ἐπιθυμεῖ]
C ἐπιθυμεῖ. ἡμῶν] A C μου. 10 πᾶς ὃς] C desunt. 16 ἐμνήσθην]
C ἐμνήσθημεν. 17 ὡς ἡ] A C ὡσεί. τικεῖν] A C τοῦ τικεῖν, καί. ἐ-
...] C κράζει. 18 ἐποιήσαμεν] A C ὁ ἐποίησας. πάντες] C deest.
... ταμεῖα] A τὸ ταμιεῖον. 21 ἐνοικοῦντας] A C κατοικοῦντας. ὁ] A
... ἐπηρμένους] C ἀνηρημένους ἔτι.

CAP. XXVII.

1 ἀνελεῖ] A C ϗ ἀνελεῖ. δράκοντα] C δράκοντα τὸν ἐν τῇ θαλάσσῃ.
...] A ἀρελών. ἐξάρχειν] A ἐξάρχει. 3 τεῖχος. ἐκ] A C τεί-
χους. ἐκ. 5 βοήσονται] A C βοήσονται πάντες. 7 ἀνεῖλεν] A οὕτως
... 8 αὐτοῦ] C ponit ante τὴν ἁμαρτίαν. ἐκκεκομμένα] C ἐκκεκαυμένα.
...] C deest. 11 χρόνον] C πολὺν χρόνον. 12 ὁ θεός] A C κύ-
ριος. ... Ῥινοκορούρων] A C Ῥινοκόρων. κατὰ ἕνα. C κατὰ ἕνα ἕνα, & ponit
... Ἰσραήλ.

CAP. XXVIII.

...] C deest. 2 ἰσχυρὸν, ϗ σκληρὸν] C ἰσχυρός, ϗ σκληρός. τῇ]
... ἀνάπαυμα] A ἀνάπαυσιν, καί. C ἀνάπαυσιν. 4 αὐτὸ λαβεῖν
...] A αὐτὸ λαβεῖν. C αὐτὸ λαβεῖν. 5 τοῦ λαοῦ] A μου λαῷ ἐν Αἰγύπτῳ.
... λαῷ. 6 καταλειφθήσονται ἐπὶ] A C Καὶ καταλειφθήσεται ἐν. 7
... πεπλανημένοι] A C πεπλανημένοι. διὰ τὸ σίκερα, κατεπόθησαν] C
... μέθης] A C μέθης τοῦ σίκερα. 8 ἕνεκα] C ἕνεκεν. 10 ἔτι μι-
κρὸν] A desunt semel. 12 αὐτοῖς] C αὐτῷ. 13 πεσῶσι] A πορεύσον-
ται ... ὀπίσω] A C εἰς τὰ ὀπίσω. συντριβήσονται, ϗ κινδυνεύ-
σουσι, ϗ συντριβήσονται. 14 τοῦ ἐν] C ἐν. 15 συνθήκας] C
... ἐπέλθῃ ἐφ' ἡμᾶς] A ἐπέλθῃ ἡμῖν. C ἔλθῃ ἡμῖν. 16 κύριος κύριος]
... deest semel. ἐμβάλλω] A C ἐμβαλῶ. αὐτῆς] A αὐτῶν. ὁ] A C
... 18 Μὴ καὶ ἀφέλῃ] C Καὶ μὴ ἀφελεῖ. ἐπέλθῃ] C παρέλθῃ.
...] A ἔπιπτε. 19 ἡμέρας] A ἡμᾶς. C ὑμᾶς. 20 ὑμᾶς] C ἡμᾶς.
...] C deest. σαπρία] C πικρία. 22 ὑμῶν] C ὑμῖν. κυρίου] C
... 23 ἀκούετε prius] A ἀκούετε, ἀκούετε. τοὺς λόγους] C τῶν λο-
γων. 24 ἀροτριάσει ὁ ἀροτριῶν] A C μέλλει ὁ ἀροτριῶν ἀροτριᾷν. προετοι-
μάσει] A C προετοιμάσαι. 25 τὸ πρόσωπον] C ponit post αὐτῆς. 27 τι-
νάσσεται] C ἐκτινάσσεται. εἰμι] A C deest. ὑμῖν] C ponit post ὀρ-
γισθήσομαι.

CAP. XXIX.

1 Ἀριὴλ πόλις] A C πόλις Ἀριήλ. Δαυὶδ] C ponit ante ἐπολέμησε.
φάγεσθε] A C deest. 3 βαλῶ περὶ] C κυκλώσω ὡς. θήσω] A C οἰκοδο-
μήσω, θήσω. 5 ἔσονται] A C ἔσται. καταδυναστευόντων] C θλιψάντων. 7
καθ' ὕπνους νυκτὸς] A C ἐν ὕπνῳ. ἁπάντων τῶν ἐθνῶν] C τῶν ἐθνῶν πάν-
των. Ἀριὴλ] A Ἰσραήλ. στρατευόμενοι] C στρατευσάμενοι. 8 Καὶ ὡς] C
Καὶ ἔσονται ὡς. ἐσθίοντες] C πίνοντες. μάταιον] C μάταιον αὐτῶν. ὡς
ὁ] C καί. τῶν ἐθνῶν] C ponit post πάντων. 13 ἐν τῷ] C desunt.
ϗ ἐν τοῖς] C desunt. 14 ἰδοὺ] C ἰδοὺ ἐγώ. 15 βαθέως] A C βαθέως.
ἑώρακεν ἡμᾶς] C ἡμᾶς ἑώρακεν. 16 αὐτὸ] C deest. 22 μεταβαλεῖ] A C
μεταβαλεῖ Ἰσραήλ. 24 πλανώμενοι] C ponit post πνεύματι.

CAP. XXX.

1 λέγει] A C τάδε λέγει. ἐποιήσατε] C ϗ ἐποιήσατε. συνθήκας] C
συνθήκην. 2 τοῦ βοηθηθῆναι] A βοηθηθῆναι] C τοῦ βοηθῆναι. 5 εἰς βοή-
θειαν] C οὔτε εἰς βοήθειαν, οὔτε εἰς ὠφέλειαν. αὐτοῖς] A C αὐτοῖς εἰς βοήθει-
αν, ἀλλ' εἰς αἰσχύνην, ϗ ὄνειδος. 8 ταῦτα χαρτίου] A C χαρτίου (χαρτὸν C)
ταῦτα. 12 λέγει] A C λέγει κύριος. 14 λεπτὰ] A C λεπτοῦ. 15 Οὕ-
τω] C ταῦτα. κύριος prius] C deest. γνώσῃ] C γνώσῃς. 16 ἐπὶ]
A C εἴπατε ἐπί. ἐσόμεθα] A ἀναβησόμεθα. C φευξόμεθα. 17 Χίλιοι] C
ponit post φεύξονται. φωνὴν] C φωνῆς. σημαίαν] C σημεῖον. 18 ὑμῶν]
C ὑμῶν ἐστι. οἱ] C πάντες οἱ. ἐπ'] A C ἐν. 19 κλαυθμῷ] A ϗ κλαυ-
θμῷ. σου] C σε. 20 Καὶ] C deest. 22 μιανεῖς] C ἐξαρεῖς. 23 τῆς
γῆς posterius] C deest. βοσκηθήσονται] C βοσκηθήσονται. 25 ὅταν ...
ὅταν] C ὅτ' ἂν ... ὅτ' ἂν· & ver. 26. 26 ἔσται posterius] A deest.
27 χρόνου] A C χρόνου πολλοῦ. θυμός. μετὰ δόξης τὸ] C θυμὸς μετὰ δόξης
τό. 28 τοῦ ταράξαι] C ταράξει. 26 κυρίου] C τοῦ θεοῦ. 30 αὐτοῦ, δόξαι]
C αὐτοῦ δόξει. 32 αὐτῶν] C αὐτῷ. ἢ] A C ἦν. 33 Σὺ] A Οὐ. ἀπαι-
τηθήσῃ] A ἀθετηθήσῃ. C ἀπατηθήσῃ.

CAP. XXXI.

1 ἔσχον] A C ἤκουσαν. κύριον] A C θεόν. ἐζήτησαν] C ἐξεζήτησαν.
3 Αἰγύπτιον, usque ad βοήθεια] A C Αἰγύπτιος ἄνθρωπος, ϗ οὐ θεός·
ἵπποι αὐτῶν σάρκας, ϗ οὐ. 4 βοήσῃ] A C ὅταν βοήσῃ. κεκράξῃ] C
C κεκράξονται. αὐτῇ] A αὐτήν. C αὐτόν. 5 ὑπὸ] C deest. ὑπερασπιεῖ] C deest.
7 τὰ χειροποίητα posterius] C deest. εἰς] C deest.

CAP. XXXII.

3 ἀνθρώποις] A ἀνθρώποις. δώσουσι] C ponit ante ἀκούειν. 6 διασπεῖ-
ραι] C διαφθεῖραι. ποιήσει] A C ποιῆσαι. 8 ϗ αὕτη ἡ βουλὴ μενεῖ] C
desunt. 9 ἐν] C ἐπ'. εἰσακούσατε] A ἀκούσατε. 10 πέπαυται] A C πέ-
παυται ὁ σπόρος, καί. 11 περιζώσασθε] A C περιζώσασθε σάκκους. 12 ἀπὸ]
C περί. 13 Ἡ γῆ] C Ἐν γῇ. 14 Πόλεις πλουσία] C desunt. οἶκοι
ἐπιθυμήματος] A C ϗ (A deest) οἶκοι ἐπιθυμητοί. 15 ἔλθῃ. C ἐπ-
έλθῃ. ὑμᾶς] A ἡμᾶς. 17 ἕως] A C ἔσονται ἕως. 19 ὑμᾶς] A
ἡμᾶς.

CAP. XXXIII.

1 ἐφ'] C ἐπ'. 3 φόβου] A C φόβου σου. 5 ὑψηλῷ] A οὐρανοῖς ὑψηλοῖς.
C οὐρανοῖς. 7 οὗτοι] C αὐτοί. βοήσονται] A βοηθήσονται. C φοβηθήσον-
ται. ἄγγελοι] A C ἄγγελοι γάρ. πικρῶς κλαίοντες] A ponit post εἰρήνην.
C καλοῦντες εἰρήνην, πικρῶς κλαίοντες. 8 πρὸς τούτους] C desunt. λογί-
σασθε] A λογισθήσεσθε. C ἐλογίσθη. 9 ἕλη ἐγένετο ὁ Σάρων] A ἐγένετο ὡς
ἔρημος ὁ Σαρών. ὁ Χέρμελ] A ὁ Χάρμηλος. C Κάρμηλος. 11 αἰσθηθήσε-
σθε] C αἰσχυνθήσεσθε. κατέδεται] C ponit post ὑμᾶς. 13 γνώσονται] A C
ϗ γνώσονται. 15 ὀφθαλμοὺς] A ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ. 17 οἱ] A C ϗ οἱ. 18
τρεφομένους] A συστρεφομένους. C συντρεφομένους. 19 συμβουλεύσατο] A C
συνεβουλεύσαντο. 21 ὑμῖν] C ὑμῖν ἔσται. τόπος ὑμῖν ἔσται] C desunt. 22
κύριος prius] C κύριος. Κύριος. οὗτος] A C αὐτός. 23 ἐνίσχυσαν] A C
ἐνίσχυσεν. 24 ἐροῦσι] A deest. C εἴπῃ. κοπιῶ] C deest. ὁ λαὸς ἐνοι-
κῶν ἐν αὐτοῖς] A ponit post ἁμαρτία. αὐτοῖς] A C αὐτῇ. ἀφεθῇ] A C
ἀφέθη. ἁμαρτία] A ἁμαρτία. οἰκοῦντες.

CAP. XXXIV.

1 Προσαγάγετε] C Προσάγετε. αὐτῇ] C αὐτῇ οἰκοῦντες. ϗ ὁ] A ὁ. 4
Καὶ τακήσονται πᾶσαι αἱ δυνάμεις τῶν οὐρανῶν] C desunt. 5 Ἐμεθύσθη]
C Ὅτι ἐμεθύσθη. 6 ἀπὸ αἵματος τράγων καὶ] C desunt. ἀμνῶν] C
ἀρνῶν. κυρίῳ] A C θεῷ. 7 αἵματος] A C αἵματος, ϗ τὸ χῶμα αὐ-
τῶν (A αὐτοῦ). 8 Σιὼν] C Σιὼν πάρεστιν. 9 ὡς πίσσα καιομένη] C ὡς
πίσσαν καιομένην. 10 γενεὰς αὐτῆς] C γενεάς. πολὺν] A C πολὺν ἐρημω-
θήσεται. 11 κατοικήσουσιν ἐν αὐτῇ] A C Καὶ κατοικήσουσιν ἐν αὐτῇ.
& ponunt ante ὄρνεα. 12 βασιλεῖς] A C βασιλεῖς αὐτῆς. 13 ἀναφυήσει]
A ἀναφύει. C ἀναφύσει. ἔσται] A C ἔσονται. 14 εὑρόντες] A C εὗρεν
γάρ. 15 ἔλαφοι] C ponit ante συνήντησαν. 16 αὐτὰ] A C αὐτάς. 17
διεμέρισε] C διεμέρισεν αὐτοῖς. γενεὰς] A C εἰς γενεάς.

CAP. XXXV.

6 τρανὴ ϗ] A C ϗ τρανή. μογιλάλων] C μογιλάλων ἀνεῳγμένη. 7
ἐπαύλεις] C ἔπαυλις. καλάμου] A καλάμου ποιμνίου] A ποιμνίου καλάμου.
8 ἐπ' αὐτῆς] A ἐν αὐτοῖς. 9 οὐδὲ] C οὐδέν. εἰς] C ἐπ'. 10 εἰς]
C ἐν.

CAP. XXXVI.

1 τῆς Ἰουδαίας] C desunt. 4 εἴπατε] A C εἴπατε δή. τί] A τίνι.
5 ϗ λόγοις] A C ἢ ἐν (A deest) λόγοις. 6 ὡς] C ἤ. 7 λέγετε] A
λέγετε πρὸς μέ. πεποίθαμεν] A C πεποίθαμεν, οὐκ αὐτός ἐστιν οὗ (A οὐ)
ἀφεῖλεν Ἐζεκίας τὰ ὑψηλὰ αὐτοῦ, ϗ τὰ θυσιαστήρια αὐτοῦ, καὶ εἶπε τῷ Ἰούδα, ϗ
τῇ Ἱερουσαλὴμ, Κατὰ πρόσωπον τοῦ θυσιαστηρίου τούτου προσκυνήσετε. 8 τῷ] A C
δὴ τῷ. 10 ἐπὶ τὴν γῆν ταύτην] C ἐπ' αὐτήν. 11 Ἰωὰχ] A C Ἰωὰς
(A Ἰωὰχ) πρὸς Ῥαψάκην. ἐπὶ] A C τῶν ἑστηκότων ἐπί. 12 ὑμῶν] C
σου. λαλῆσαι] C ponit post τούτους. κόπρον] C κόπρον αὐτῶν. οὖρον]
C οὖρον αὐτῶν. 13 τοῦ μεγάλου βασιλέως] C desunt. 14 οὐ] A οὐ μή. C
οὐ μή. 16 ἐκ] C deest. 19 Ἐπφαρουαΐμ] A C Σεπφαρουαΐμ. 20 αὐ-
τοῦ] C αὐτῶν. ὅτι ῥύσεται ὁ θεὸς] C ἵνα ῥύσῃ κύριος. 21 μηδένα] A C
μηδέν. 22 τῆς δυνάμεως] C desunt. ἐσχισμένοι] A C διεσχισμέ-
νοι.

CAP.

CAP. XXXVII.

1 ἱμάτια] A C ἱμάτια αὐτοῦ. 4 εἰσακοῦσαι] A ὅπως εἰσακούσεται. C ὅπως εἰσακοῦσαι. Ἀσσυρίων] A C Ἀσσυρίων ὁ κύριος αὐτοῦ. καὶ ὀνειδίζειν] C ὀνειδίζειν. κύριον] A C κύριον τὸν θεόν σου. 5 τοῦ βασιλέως] C desunt. 7 ἐμβάλλω] A C ἐμβαλῶ. ἀποστραφήσεται] C ἀποστρέψει. 9 Θαρακὰ] C C Θαρρά. 10 ᾧ] C ᾧ σύ. 11 Σὺ] C Ἰδοὺ σύ. ὡς] C ἦν. 12 Ῥαφὲθ] A C Ῥασὲμ. 13 Ἀναγουγάνα] A Ἀνὰ καὶ Ἀβὰ] C Ἀναγουὲ, καὶ Γαυσά. 17 ἴδε] A C ἴδε, καὶ ἄκουσον πάντας. 19 ἐνέβαλον] C ἐνέβαλον. ἀπώσαντο] A C ἀπώλεσαν. 20 Νῦν δὲ] C Σύ. 22 ἐμυκτήρισε] C ἐξεμυκτήρισεν. 23 ἐκ] C deest. 26 ὀχυρὰς] A ἰσχυρὰς. 30 ἀμπελῶνας] C ἀμπελῶνα. 32 ἔσονται] C ἐξελεύσονται. ποιήσει] C ἐποίησε. 33 ἐπιβάλῃ] C βάλῃ. 34 ἐν] C ἐπ'. 35 παῖδα] C δοῦλον. 36 πέντε] C καὶ πέντε. πάντα] C deest. 37 ἀποστραφεὶς] A C ἀποστραφεὶς, καὶ ἀπέστρεψεν. 38 Νασαρὰχ] A C Ἀσαρὰχ θεοῦ αὐτοῦ. πάτραρχον αὐτοῦ] C desunt. Σαρασὰρ] C Ναρασάρ.

CAP. XXXVIII.

3 μνήσθητι] C ὦ δὴ κύριε, μνήσθητι. 5 δεκαπέντε] A C πεντεκαίδεκα. 7 τοῦτο] C τοῦτο ὃ ἐλάλησεν. 8 στρέψω] C στρέφω. καὶ ἀνέβη, usque ad οὓς] C desunt. A οὓς κατέβη ἡ σκιὰ, καὶ ἀνέβη &c. 10 ἐν] A C πορεύσομαι ἐν. 11 οὐκέτι μὴ (A οὐ μὴ) ἴδω τὸ σωτήριον τοῦ Ἰσραὴλ ἐπὶ γῆς] C desunt. μου] A C οὐ μή. 12 ἐξέλιπεν ἐκ] A C μετὰ κατοικούντων. ἐξέλιπεν ἐκ (ἐκ deest C.) ἐπίλοιπον] C λοιπόν. καταλύων] A C ponunt ante σκηνήν. ὡς ἱστὸς] A C ponunt post ἐγένετο. 13 λέοντι] A λέων τις. C λέων. ὡς ἱστὸς] ... 14 μελετήσω] C μελετήσω. βλέπειν] C βλέπειν ... C ponit ante ἕως. ... ψυχῆς] C ψυχῆς, καὶ αὐτὸς ἐποίησε. 17 Εἵλου] C Ἰδοὺ ἐν εἰρήνῃ μου. ... σῶσαι] A deest. ἁμαρτίας] C ἁμαρτίας μου. 20 ... πικρία μου, ἐρρύσω. ... θεὸς] A C σου, κύριε. 21 ἐκ] A C deest. 22 Τοῦτο] C Τί τό.

CAP. XXXIX.

1 Μαρωδὰχ] A Μαιωδάχ. C Μαιωδόχ. Βαλαδὰν] C Λααδάν. 2 Ἐζεκίας] A C Ἐζεκίας χαρὰν μεγάλην. καὶ τοῦ ἀργυρίου (ἀργύρου C) καὶ τοῦ χρυσίου] C ponit post μύρου. ἔδειξεν] A C ἔδειξεν αὐτοῖς. καὶ ἐν πάσῃ τῇ ἐξουσίᾳ αὐτοῦ] C desunt. 3 τὸν βασιλέα] C desunt. πρός με] C ponit post Βαβυλῶνος. 5 αὐτῷ] C ponit ante Ἡσαΐας. 6 ἔρχονται] C ἔρχεται, λέγει κύριος. 7 γεννήσεις] A C ἐγέννησας. 8 Ἐζεκίας] C ponit post Ἡσαΐα. ἐλάλησε] C ἐλάλησας.

CAP. XL.

1 τὸν λαὸν] C λαός. θεὸς] C θεὸς ὑμῶν. 2 ὅτι] C ὅτι δέ. 3 τοῦ θεοῦ ἡμῶν] C αὐτοῦ. 4 πάντα] C deest. πεδία] A ὁδοὺς λείας. C πεδία λεῖα. 7 ἐξέπεσε] C ἐξέπεσε, ὅτι πνεῦμα θεοῦ ἐνεφύσησεν ἐν αὐτῷ· ἀληθῶς ὁ χόρτος ἐστὶν ὁ λαός. Ἐξηράνθη ὁ χόρτος, ἄνθος ἐξέπεσεν. 9 τῇ] C ἐν τῇ. ὕψωσατε, μὴ φοβεῖσθε] C ὕψωσαι, μὴ φοβοῦ. 10 κύριος] C deest. 13 συμβιβᾶ] A C συμβιβάσει. αὐτοῦ] C ponit post σύμβουλος. 14 πρὸς] C deest. ἔδειξεν αὐτῷ posterius] A ἔδωκεν αὐτῷ, ἢ τίς προέδωκεν αὐτῷ, καὶ ἀνταποδοθήσεται αὐτῷ; 15 ὡς posterius] A C καὶ ὡς. 17 ἐλογίσθησαν] C ἐλογίσθησαν αὐτῷ. 20 ζητήσει] C ζητεῖ. εἰκόνα] C ponit post αὐτοῦ. καὶ] C deest. 22 Ὁ κατέχων τὸν γῦρον τῆς γῆς] A desunt. 23 ὡς prius] C εἰς. 24 φυτεύσωσι] C φυτεύσονται. σπείρωσι] C σπαρῶσι. λήψεται] A C ἀναλήψεται. 25 ὑψωθήσομαι] C ὁμοιωθήσομαι αὐτοῖς. 26 εἰς] C τό. αὐτοῦ] C deest.

CAP. XLI.

3 διελεύσεται] C καὶ διελεύσεται. ἡ ὁδὸς] C τὴν ὁδόν. 5 ἤγγισαν, καὶ ἦλθον] C ἔκστησαν, ἤγγισαν, καὶ ἤλθοσαν. 7 Σύμβλημα] C Ἄμβλυμα. κινηθήσονται] C κινηθήσεται. 10 γὰρ posterius] A deest. σου] A deest. C σοι. 11 ὄντες] A C ὑπάρχοντες. 12 ἀφορίσωσιν] A παροινομήσουσιν. 17 ζητήσουσι] C ζητήσει. ὁ θεὸς ἐγὼ] C desunt. 18 ποιήσω] C καὶ ποιήσω. ὑδάτων] C deest. 19 μυρσίνην] A C καὶ μυρσίνην. 22 τί τὰ] C ἃ τά. 23 ἡμῖν] C deest. 24 βδέλυγμα] C βδελυγμάτων. 28 οὐδεὶς] A C οὐδέν.

CAP. XLII.

1 ἔδωκα] C δέδωκα. 3 τεθλασμένον] A C συντεθλασμένον. ἀλήθειαν] A C ἀλήθειαν. 6 γένους] A γένους μου. C γένους Ἰσραήλ. 7 καὶ ἐξ ··· καὶ] C ἐξ. 9 ἀναγγέλλω] A C ἀναγγελῶ. 10 ἡ ἀρχὴ αὐτοῦ] C desunt. ἀπ'] C ἐπ'. αἱ] C καί. 12 ἀναγγελοῦσι] A C ἀπαγγελοῦσι. 14 μὴ] C ἀπ' αἰῶνος, μή. 16 πατῆσαι, ποιήσω] C ποιήσω πατῆσαι. εὐθεῖαν] C εὐθεῖα. ποιήσω] A C ποιήσω αὐτοῖς. 19 αὐτῶν] C αὐτῶν; τίς τυφλὸς ὡς ὁ ἀποκεκυρωμένος. 21 ἐβουλεύσατο] A C ἐβούλετο. 22 πεφραγμένος] A πεφραγμένος. 23 ὃς] A deest. ἐνωτιεῖται ταῦτα] C ταῦτα εἰσακούσεται, καί. εἰσακούσατε] A ὃς εἰσακούσεται. C γνώσῃ & ponit post ἐπερχόμενα. 24 οἷς] A C τίς. αὐτὸν] C deest. 25 αὐτοῦ] C κατ' αὐτοῦ.

CAP. XLIII.

2 συγκλύσουσι] A C συγκλείσουσι. 3 Σοήνην] C Σουήνην. A * σοῦ ἀντί. 4 σε] C ponit post ἠγάπησα. 6 ἄκρων] C ἄκρου. 7 πάντας ὅσοι ἐπικέκληνται] C πάντες οἱ ἐπικαλοῦσι. μου prius] A deest. 8 κωφοὶ] A κωφὰ καὶ] C κωφά. 9 καὶ ἀκουσάτωσαν] C desunt. 11 ἐστι] A ἔσται. 12 ὠνείδισα] C deest. 13 ἔτι] C deest. 16 Οὕτως] A C Ὅτι τάδε. 20 Εὐλογήσει] C Εὐλογήσει. 23 σου prius] C deest. ἐδούλωσά σε] A C ἐδούλωσας. ἐποίησά σε] A C ἐποίησας. ἀργυρίου θυσίασμα] A θυμίαμα ἀνὰ ἀργυρίου. C θυμίαμα ἀργυρίῳ. 24 προέστης μου] C ὑπερέστησά σε. 25 ἐγώ εἰμι posterius] A αὐτός. C ἐγώ εἰμι αὐτός. καὶ οὐ μὴ] C οὐ. 26 κριθῶμεν] C κριθῶμεν ἅμα. 27 πρῶτοι] A C πρῶτοι ἥμαρτον.

CAP. XLIV.

2 ποιήσας] A C κτίσας. 3 Ὅτι] A deest. 7 καὶ prius] C deest. ἀναγγειλάτωσαν] A ἐπαγγειλάτωσαν. C ἀπαγγειλάτωσαν. 9 ἤκουσαν] A C οὐκ ὁρῶσιν. γλύφοντες] A γράφοντες. αὐτοὺς] C αὐτοῖς. ἀλλὰ] A C οὐκ ὄψονται, καὶ οὐ γνώσονται ἵνα αἰσχυνθῶσι. Τίς πλάσει ἰσχυρὸν καὶ γλυπτὸν χωνεύσει εἰς ἀνωφελῆ. Ἰδοὺ πάντες (A deest) οἱ κοινωνοῦντες ἀλλὰ (deest C.) 11 συνστήτωσαν] A C σύτωσαν. 12 τερέτρῳ] A C ἄνθραξι καὶ ἐν τερέτρῳ. 13 καὶ ἐν] A C καὶ ἐμόρφωσεν αὐτὸ ἐν παραγραφίδι ἐποίησεν αὐτὸ ἐν κολλητῆρσι (?) γωνίσκοις, καὶ ἐν. οἴκῳ] A C οἰκίσκῳ. 14 Ἔκοψε] A C Ὃ (Ὃ C) ἔκοψεν ἑαυτῷ κέδρους, καὶ ἔλαβεν ἀγριοβάλανον καὶ δρῦν. καὶ ἐκαρτέρησεν αὐτῷ. 15 αὐτῶν] A C αὐτοῦ. αὐτοῖς] A C αὐτοῖς, ἐποίησαν (A ἐποίησεν) αὐτὸ γλυπτὸν, καὶ κάμπτει αὐτοῖς. 16 καὶ ἐπὶ τοῦ, usque ad κρέας] C desunt. ὀπτήσας ἔφαγεν] A C ἔφαγεν ἐφόπτησας (A ὀπτήσας) ὤπτησεν ὀπτὸν (A ὀπτὸν). 17 γλυπτὸν] C καὶ γλυπτόν. καὶ προσκυνεῖ. A C κάμπτει αὐτῷ, καὶ προσκυνεῖ. λέγων] A αὐτῷ, λέγων. 22 σου prius] A deest. τὰς ἀνομίας] A C τὰς ἁμαρτίας. 24 ἐγὼ] C ἐγώ εἰμι. 26 Ἰδουμαίας] C Ἰουδαίας.

CAP. XLV.

2 συγκλάσω] A συνθλάσω. 5 θεὸς posterius] C οὐκ ἔστι θεός. 7 κύριος] A deest. ταῦτα] C deest. 8 ἀνατειλάτω ··· βλαστησάτω] C βλαστησάτω ··· ἀνατειλάτω. ἀνατειλάτω] C βλαστησάτω. 9 Ποῖον βέλτιον κατεσκεύασα ὡς] A ποιῶν βελτίω κατεσκεύασα ὡς. C Τί ἐποίησα βέλτιον ... ὅλην τὴν ἡμέραν] C ponit ante ἐργασίαν. μὴ, usque ad finem versus] C desunt. 10 Ὁ] C Οὐαὶ ὁ. 11 ἐντείλασθε] C ἐντελεῖσθε. 13 ἤγειρα] C ἐγερῶ. οὗτος] C αὐτός. 17 Ἰσραὴλ σώζεται] C Ἰσραὴλ σώζεται. ... A οὐ] C οὐδ' οὐ. ἐντραπῶσι] A ἐντραπήσονται. ἔτι] A ἔτι, οὐκ ἔτι γὰρ μὴ ἐντραπῶσι, εἰ καὶ διὰ τὴν πλάνην τῶν εἰδώλων ἐνετράπησαν πρότερον. 18 Οὕτως] A C Ὅτι οὕτως. 19 ἐγώ εἰμι prius] A C deest. καὶ] C deest. 20 ἀναγγελοῦσιν] A C ἀναγγέλλουσιν. τότε] C ἐκ τότε. ἀνηγγέλη] A C ἀναγγελεῖ. ἐγὼ] A C οὐχὶ ἐγὼ κύριος. 23 μου prius] A deest. 26 ἐνδοξασθήσονται] C δοξασθήσεται.

CAP. XLVI.

1 Ναβὼ] A C Δαγών. 3 παιδίου] C παιδίας. 4 ὑμῶν] C ὑμᾶς. 6 Οἱ] A C καὶ οἱ. *στήσουσιν ἐν σταθμῷ] C σταθμίζετε. χρυσοχόον] A χρυσίον. C χρυσοφόρον. αὐτοῖς] A αὐτῷ. 7 κακῶν] C κακά. 8 οἱ πεπλανημένοι] C desunt. 9 Καὶ] C deest. ἔτι] A C ἄλλος. 10 πρὶν] A C πρὶν αὐτά. ἅμα] C deest. 11 ἐλάλησα, καὶ] C κἀγὼ ἐλάλησα, κἀγώ. ἤγαγον αὐτὸν καὶ εὐώδωσα τὴν ὁδὸν αὐτοῦ] C desunt. 13 μου] A C μου, οὐ μὴ μακρυνθῇ. βραδυνῶ] A C βραδύνω.

CAP. XLVII.

1 θυγάτηρ] A C θύγατερ, bis in hoc versu. κάθισον] A κάθισον εἰσελθε. γῆν] A γῆν οὐκ ἔστι θρόνος. προστεθήσῃ] A C προσθήσῃ. 2 κατακάλυμμα] C κάλυμμα. A κατάλειμμα. ἀνακάλυψαι ··· ἀνάσυρε] A C ἀνάσυρε ···· ἀποκάλυψαι. 3 φανήσονται] C ὀφθήσονται. 5 κληθήσῃ] C κληθῇς. 6 ἐμίανας] A C ἐμίανα. πρεσβυτέρου] C πρεσβύτου. 8 καθημένη] A καθίσω. C καθήσω. 10 Τῇ] C Ἐπὶ τῇ. σὺ γὰρ] A καὶ σύ. γνῶθι] A C γνῶθι ὅτι. ἔσται] C ponit post σοί. 11 βόθυνος] A deest. C βόθυνον. ἐμπεσῇ] C ἐμπέσῃς. οὐ μὴ] C οὐ & postea. 12 καὶ ἐν] C καί. ὠφεληθῆναι] A ὠφεληθῆναι, εἰ πῶς δυνήσῃ ἰσχῦσαι. 13 ἔρχεσθαι] C ponit ante ἐπί. 14 καθίσαι] A καυθήσεται. C καθήσεις. 15 μεταβολῇ] C ἐμπορίᾳ (?). ἐκ νεότητος] C ἀπὸ τῆς νεότητός σου.

CAP. XLVIII.

1 Ἰούδα] A C ὕδατος Ἰούδα. 5 ἃ] C deest. 6 ἀλλὰ] C ἀλλὰ καί. γίνεται] C γενέσθαι. εἴπῃς] C εἶπα. ἤκουσας] C καὶ οὐκ ἤκουσας. 8 ἠπίστω] C ἠπίστησας. 10 ἐξειλάμην] A ἐξιλασάμην. καὶ] C deest. 11 σοὶ] C deest. 12 εἰμι posterius] C deest. 13 καλέσω] C καλέσω ἐγώ. 15 ἐγὼ posterius] C καὶ ἐγώ. 16 κύριος κύριος] C κύριος ὁ θεός. 17 κύριος, ὁ] C κύριος, κύριος ὁ. εἰμι] A C κύριος. 18 εἰ] A deest. καὶ ἡ] C ἡ. 20 ἀναγγείλατε ἕως] A C ἀπαγγείλατε ἕως. 21 δι' ἐρήμου] A ἐν τῇ ἐρήμῳ.

CAP. XLIX.

1 μου] C deest. 2 ὡς posterius] A C ὡσεί. αὐτοῦ] C μου. 3 ἐνδοξασθήσομαι] C δοξασθήσομαι. 4 κυρίῳ] C κύριον. 5 μοι ἰσχὺς] C ἰσχύς μου. 6 μοι] C deest. σε] C deest. 7 τῶν δούλων] C ὁ δοῦλος. 8 δεκτῷ] C deest. καὶ posterius] C deest. 10 ὁ ἐλεῶν] C ὃς ἐλεεῖ. καὶ] C αὐτοὺς, καί. 13 ῥηξάτωσαν] C ῥηξάτω. εὐφροσύνην] A εὐφροσύνην, καὶ οἱ βουνοὶ δικαιοσύνην. 14 ὁ] C deest. καὶ ὅτι] A C καὶ ὁ. 17 οἰκοδομηθήσῃ] C ᾠκοδομήθης. ἐξελεύσονται] C ponit post σου. 18 κύκλῳ] C κύκλῳ σου. 19 κατεφθαρμένα] C διεφθαρμένα. σε] C deest. 20 ἀπολώλεκας] C ἀπώλεσας. 21 χήρα] A C χήρα, πάροικος καὶ ἐγκαταλελειμμένη. 23 κύριος] A κύριος ὁ θεός. με] C αὐτόν. 24 σωθήσεται] A σωθήσονται. 25 ἐὰν] A ὅτι ἐάν. σου] C μου. 26 καὶ αἰσθανθήσεται] A desunt.

CAP. L.

1 τὸ] A C τοῦτο. αὐτὴν] A αὐτῇ. ὑπόχρεῳ] A C ὑπόχρεῳ τῶν προσαπόντων με ᾧ (deest C.) ὑμᾶς] A C ὑμᾶς αὐτῷ. 2 Τί ὅτι] A Ἐν σοὶ ... καὶ διότι] C Διότι. δίψει] C δίψῃ. 4 μοι προσέθηκε] A C μοι (A μοι) πρωῒ πρωΐ. 5 κυρίου] A C deest. οὐδὲ] C οὐκ. 6 ἔδωκα] C δέδωκα. τίς μοι] C μου. 8 δικαιώσας] C δικαιῶν. 9 κύριος] A C deest. τίς] C καί. καὶ] A C καὶ ὡς. 10 Τίς ἐν ὑμῖν ὁ φοβούμενος τὸν κύριον] C desunt.

CAP. LI.

3 δυσμὰς] A C δυσμαῖς. 5 ἔθνη] C deest. ἐμὲ, usque ad finem versus] C desunt. ὑπομενοῦσι] A ὑπομένουσι. ἐλπιοῦσι] A iterum repetit ... ἐμὲ νῆσοι ὑπομένουσι. 7 ὑμῶν] C αὐτῶν. 9 αἰῶνος] A C αἰῶνος. οὐ σὺ εἶ ἡ λατομήσασα πλάτος, διαρρήξασα δράκοντα. 12 εἰμι ὁ] A C εἰμι αὐτὸς ὁ. ἐφοβήθης] C ἵνα φοβηθῇς. 13 ἐφόβου] A C φοβοῦ. γὰρ] C deest. 14 χειρὶ] C χειρί, καὶ οὐ θανατώσει εἰς διαφθορὰν, καὶ οὐ μὴ ὑστερήσει ὁ ἄρτος αὐτοῦ. 15 κύριος] C κύριος κύριος. ὄνομά μοι] A desunt. 16 λαός μου] A κύριος. 19 συλλυπηθήσεται] A λυπηθήσεται. 19 σοι] C deest. 20 πάσης ἐξόδου] C πασῶν ἐξόδων. σεῦτλιον] C σεῦτλον. διὰ] A διὰ θυμοῦ] C ἀπό. 22 θεὸς] C θεὸς, ὁ θεός. ἔτι] C ponit post αὐτό.

CAP. LII.

1 προστεθήσεται] A C προσθήσεται. 4 Οὕτως] A C Ὅτι οὕτω. κύριος] A C κύριος, κύριος ὁ θεός. 5 ἐστὲ] A C ἔσται. 6 ἐν τῇ] A C διὰ τῇ ... ἐν τῇ. 7 εὐαγγελιζόμενος] A εὐαγγελιζομένων. C εὐαγγελιζόμενοι. εὐαγγελιζόμενος] C εὐαγγελιζομένου. ποιήσω] A ποιήσει. σου] C ponit post θεός. ὀφθαλμοὶ] A ὀφθαλμός. 8 Ὅτι] C deest. εὐφρανθήσονται] C εὐφρανθήσεται. αὐτῆς] C αὐτοῦ. 10 Καὶ] C deest. 11 ἅψησθε] C ἅπτεσθε. 14 καὶ ὁ] A ὁ καί. C καί. 13 σφόδρα] A C καὶ μετεωρισθήσεται σφόδρα. ... A δεξιά. 15 αὐτοῦ] C αὐτῶν.

CAP. LIII.

3 παρὰ] A παρὰ πάντας. 4 αὐτὸν εἶναι] C εἶναι αὐτόν. πληγῇ] A C ... bis in hoc versu. ... γῇ ὑπὸ θεοῦ. 5 ἡμῶν] A C ἡμῶν. 7 ἀνοίγει] C ἤνοιξε, bis in hoc versu. ... δόλος] C δόλον. ἐναντίον] C ἔμπροσθεν. στόμα] A C στόμα αὐτοῦ. 9 δόλον] C δόλος. ... δῶτε] A δῶται. ἡ ψυχὴ] C τὴν ψυχήν. ὑμῶν] A ἡμῶν. κύριος] A C ... ἐν χειρὶ αὐτοῦ. 11 ἀπὸ τοῦ πόνου] C πόνον.

JEREM.

CAP. LIV.

2 τῶν αὐλαίων] A C τὰς δέῤῥεις τῶν αὐλαίων. σου posterius] C deest. 5 ... τῇ γῇ] C Θεὸς πάσης τῆς γῆς. 6 ὡς] C ὡς. σου. Χρόνον] ... 9 ἐστὶ] C ἔσται. 10 κύριε] C κύριος. 12 κρυστάλλου] C ... χρόνον. A κρυστάλλους λίθους. 13 ἐν πολλῇ εἰρήνῃ τὰ τέκνα] C πολλὴ ... 14 ἀπέχου] A ἀπέχεσθαι. 16 ἄνθρακας] A C ἐν ... τοῖς τέκνοις. 17 εὐοδώσω] A C εὐοδωθήσεται. κύριον] ... (A πυρὶ) ἄνθρακας.

CAP. LV.

1 Οἱ] C Οὐαὶ οἱ. φάγετε] A C φάγετε, καὶ πορεύεσθε, καὶ ἀγοράσατε. ... ἀργυρίου] A C ἀργυρίου οὐκ ἐν (A ἐν οὐκ) ἄρτοις. 4 ἐν] C deest. 5 ...] A C Ἰδοὺ ἔθνη. εἴδασι] A ᾔδεισαν. σου σοῦ] C σου, καὶ σοῦ. 7 ...] C πρός. ὅτι] A C καὶ πρὸς τὸν Θεὸν ἡμῶν, ὅτι. 11 ἕως] A C ... μυδρ, ἕως. πληθῇ ... ἂν] C συντελεσθῇ. 12 διδαχθήσεσθε] C ... ἀχθήσεσθε.

CAP. LVI.

1 γὰρ] C deest. 2 βδελυσσοῦν] C βδελυσσοῦν αὐτά. ποιεῖν] C ποιεῖ. ...] A C λέγων ἀφορισμῷ ἀφοριεῖ. ξύλον] C ponit post εἰμι. 4 Τάδε ...] C Ὅτι τάδε. ἐστι ἂν] A ὅτι ἐάν. 6 Καὶ τοῖς] A Καὶ τοῖς ... βδελυσσοῦν] C βδελυσσοῦν αὐτά. 8 κύριος] C κύριος κύριος. 10 ...] A ἴδετε πάντες κύνες. C πάντες κύνες. 11 ἑαυτοῦ] A C ἑαυτοῦ πλεο- ... (A deest) ἀπ' ἄκρου αὐτοῦ (A ἐπ' ἄκρου αὐτῶν.) Δεῦτε λάβωμεν ... καὶ οἰνοφλυγήσωμεν μέθην, (A μέθυσιν) καὶ ἔσται τοιαύτη ἡμέρα αὔριον μεγάλη ... σφόδρα. A pro μᾶλλον σφόδρα habet περὶ σοῦ. Sed Ὡς σφόδρα ... initium cap. sequentis in Ald. videntur huc pertinere.

CAP. LVII.

1 ἴδετε] A Ὡς σφόδρα ἴδετε, οὐδεὶς] A C οὐδεὶς ἀνήρ. 4 ἄνομον] A C ἄτιμον. 5 εἴδωλα] A C ἐπὶ τὰ εἴδωλα. 6 ἐν] C deest. 7 θυ- ...] C θύσεις θυσίας. 8 σου. φου] A ὦ οὐ. C σου, ἐλογίσθης. ὑποσῇς] C ponit ante ἀπ'. 9 ἐταπεινώθης] A ἐπέστρεψας καὶ ἐταπεινώθης. 11 ἐμνήσθης] A C ἐμνήσθης μου. διάνοιαν] C διάνοιάν σου. 12 ἃ] C deest. ὠφελήσουσι] A C ὠφελήσουσι. 13 Ὅταν] C Ὅτ' ἄν. μου prius] C ἐν ἐμοί. 15 ...] C λέγει κύριος. τὸν] C εἰς τόν. αὐτῷ] A C αὐτῷ, κύριος. 17 ...] C ἐλυπήθην. 19 εἰρήνη] C εἰρήνην. 20 ἄδικοι] A C ἄδικοι οὕτως. ...] C κύριος ὁ Θεός.

CAP. LVIII.

1 σάλπιγγι] A C σάλπιγγα. 2 ζητοῦσι] C ζητήσουσι. 3 Τί] A deest. ...] C νηστεύετε. 4 Εἰ] A C deest. 5 νηστείαν] A νηστείαν ἐγώ. ...] C ὑποστρώσῃς. 6 νηστείαν ἐξελεξάμην] C ἐγὼ ἐξελεξάμην νηστείαν. 7 εἴσαγε] C εἰσάγαγε. 9 Θεὸς] C κύριος. 10 ἀνατελεῖ] A ἀναγ... 11 ὕδωρ] A ὕδωρ, καὶ τὰ ὀστᾶ σου ὡς βοτάνη ἀνατελεῖ, καὶ πιανθήσεται, καὶ κληρονομήσουσι γενεὰς γενεῶν. 12 σου prius] C σοι. γενεῶν γενεαῖς] A C ἐν (A deest) γενεαῖς γενεῶν. τὰς τρίβους σου ἀναμέσον] C τοὺς ... τὰς ἀναμέσον τῶν τρίβων. 13 Θεῷ] A C Θεῷ σου.

CAP. LIX.

1 ἡ μὴ] C μή. 2 ἀναμέσον posterius] C deest. 3 ἐν] C deest. ...] C ἐλάλησαν. μελετᾷ] C ἐμελέτα. 4 Οὐθεὶς] C Οὐδ' εἷς. πόνον] C φόνον. 6 εἰς] A ὡς. 7 ἀπὸ φόνων] C ἀφρόνων. 9 ἀωρίᾳ] C ... 13 ὄπισθεν] A ἀπὸ ὄπισθεν. C ἀπό. 14 ὀπίσω τὴν κρίσιν] C ... τῆς κρίσεως. 15 διάνοιαν] A C διάνοιαν αὐτῶν. 16 ἐστηρίσατο] C ἐστηρίσατο. 17 αὐτοῦ] C deest. 20 ἕνεκεν] A ἕνεκα. C ἀπό. 21 ῥήματα] C ... ῥήματά μου. ἐκλίπῃ] C ἐκλείψῃ. γὰρ] C deest.

CAP. LX.

3 βασιλεῖς ... ἔθνη] C ἔθνη ... βασιλεῖς ἐν. 4 τὰ] C πάντα τά. ἥκασι] C ἰδοὺ ἥκασι. 6 Γαιφὰ] A Γηφάρ. C Γαιφάρ. οἴσουσι] A οἴσουσι, καὶ λίθον τίμιον. C deest. 7 καὶ] A C σοι, καί. ἥξουσι] A C ἥξουσί σοι. ... Τίνες] A Τίνες δέ. ἐπ' ἐμὲ] A C desunt. 11 αὐτῶν] C deest. ... τὰ] C τὰ αὐτῶν. ἐρημωθήσεται] C ἐρημωθήσονται. 13 μου] C μου, ... τῶν ποδῶν αὐτῶν δοξάσω. 14 καὶ παροξυνάντων] C καὶ προσκυνοῦσι τὰ ἴχνη τῶν ποδῶν σου, οἱ παροξύναντες. Σιὼν] C κυρίου Σιών. ἁγίου] A ἁγίων. 15 γενεῶν γενεαῖς] A γενεαῖς γενεῶν. C γενεῶν ἐν γενεαῖς. 16 Ἰσραὴλ] C Ἰακώβ. 18 τείχη] A χείλη. 19 σου τὴν] C σοι τήν. 21 δὲ] A C καὶ δέ.

CAP. LXI.

1 τὴν καρδίαν] C τῇ καρδίᾳ. 2 Καλέσαι] C Καὶ καλέσαι. 3 αὐτοῖς] C deest. κατὰ στολὴν] C καταστολήν. 6 Θεοῦ] A C Θεοῦ ἡμῶν ῥηθήσεται ὑμῖν. 11 αὐτοῦ] C αὐτοῦ ἐκβλαστάνει. κύριος prius] C deest.

CAP. LXII.

1 αὐτῆς] A C μου. τὸ δὲ σωτήριόν μου] C ὁ δὲ σωτὴρ ἐκείνης. 2 βασιλεῖς] C πάντες βασιλεῖς. ὄνομα] A C ὄνομά σου. ὁ κύριος] C τὸ στόμα κυρίου. 4 ὅτι] C deest. τῇ γῇ] A C ἡ γῆ. εὐδόκησε] A εὐδοκήσει. συνοικισθήσεται] C οἰκισθήσεται. 5 σου] A C σου μετὰ σοῦ. 7 καὶ ποιήσῃ] A ponit post Ἱερουσαλήμ. C καὶ ποιήσεις. 8 δόξης] A C δεξιᾶς. οἱ] A καὶ οἱ. 9 Ἀλλ'] A C Ἀλλ' ἤ. συναγαγόντες, bis] συναγόντες, bis. ἐκ] A C τοὺς ἐκ. 11 ὁ σωτήρ σοι] C σοι σωτήρ. παραγίνονται] A C παραγίνεται.

CAP. LXIII.

1 οὗτος] A C οὗτος. στολῇ] C στολῇ αὐτοῦ. 3 Πλήρης] A C Πλήρης. τὸ] A αὐτούς, τό. γῆν] C γῆν. καὶ πάντα τὰ ἱμάτιά μου ἐμίανα. 7 Τὸν ἔλεον] C Τὸ ἔλεος. 8 οὐχ] C deest. 9 Ἐκ] C Καί. αὐτὸς] A C αὐτὸς ὁ κύριος. 10 εἰς] A C κύριος εἰς. 11 ποῦ] A C deest. θαλάσσης] A C γῆς. 12 κατίσχυσεν] C οὕτως ἤγαγεν τὸν λαὸν αὐτοῦ κατ' ἰσχυρόν. ἑαυτῷ] A C αὐτῷ. 15 οἴκου σου] A desunt. οἰκτιρμῶν] A οἱ οἰκτιρμοί. 16 ἐπέγνω] A ἔγνω. 18 σου] A C σου, οἱ ὑπεναντίοι ἡμῶν κατεπάτησαν τὸ ἁγίασμά σου. 19 ἐκλήθη] C ἐπεκλήθη.

CAP. LXIV.

1 ἀπὸ σοῦ] C desunt. ὄρη, καὶ] C καὶ ὄρη. 2 προσώπου] C deest. σου ἐν] A κυρίου ἐν. 3 ὅταν] C ὅτ' ἄν. ὑπὸ σοῦ] C desunt. 5 ποιοῦσι] A ποιοῦσι τοῖς ὑπομένουσι. C ὑπομένουσι. 8 κύριε] A κύριος. 9 ὅτι] A C κύριε, ὅτι. 12 ἀνέχου] C ἀνέξομαι.

CAP. LXV.

1 ἐπερωτῶσιν ... ζητοῦσιν] A C ζητοῦσιν ... ἐπερωτῶσιν. εἰμὶ] C ἐγώ. 2 τοῖς, usque ad ἀλλ'] A C οἱ οὐκ ἐπορεύθησαν ὁδῷ ἀγαθῇ (A ἀληθινῇ.) 4 Ἐν] A C Καὶ ἐν. κρέας ὕειον] A κρέατα ὕεια] C κρέα ὕεια. 6 ἀποδώσω] C ἀποδῶ, καὶ ἀνταποδώσω. 8 ἐροῦσι] C εἰρήσω. 11 δαιμονίῳ] C δαίμονι. 12 ἐμοῦ] C μου. 15 καταλείψετε] A καταλείψεται. 16 θλίψιν] A C θλίψιν αὐτῶν. αὐτῶν] C ponit post καρδίαν & ver. 17. 18 καὶ τὸν] C καὶ ἐπὶ τόν. 19 καὶ posterius] A C οὐδέ. 20 Οὐδ' οὐ] A Οὐδέ. 21 αὐτῶν] A C αὐτῶν, καὶ τὸν οἶνον πίονται. 22 Οὐ] A C Καὶ οὐ. τὰ γὰρ] C desunt. πόνων] C χειρῶν. 23 Οἱ] A C οἱ δέ. ἔκγονα] C ἔγγονα. αὐτῶν posterius] A αὐτῶν ἔσονται. 24 ὑπακούσομαι] C ἐπακούσομαι. τί] A τίς. 25 βοσκηθήσονται] A συμβοσκηθήσονται. ὄφις δὲ] C καὶ ὄφις. οὐδὲ] A οὐδὲ μή.

CAP. LXVI.

1 μου] A C μοι. καὶ ἡ] A C ἡ δέ. καὶ] C ἤ. 3 ὡς prius] A C ὡς (A deest) ὁ τύπτων ἄνδρα, καὶ ὁ θυσιάζων ἐκ ποιμνίου, ὡς. ἡ] A C ἃ ἤ. 4 ἁμαρτίας] A C ἁμαρτίας αὐτῶν. 5 ῥήματα] C λόγον. ἀδελφοὶ ἡμῶν] C ἀδελφοῖς ὑμῶν. 6 ἀνταποδόσιν] A ἀνταποδίδωσιν] C deest. 7 Πρὶν] C Πρὶν ἤ. 8 ἡμέρᾳ μιᾷ] C μιᾷ ἡμέρᾳ. ἢ] C εἰ. 9 ἐμνήσθης] A ἐμνήσθη. οὐκ] A καί. ὁ Θεός σου] C σου ὁ Θεός. 10 πάντες] C deest. αὐτὴν] A C αὐτήν, καὶ οἱ κατοικοῦντες αὐτήν. ἅμα αὐτῇ] C desunt. αὐτῇ] C αὐτήν. 12 ἐκκλίνω] A κλινῶ. C ἐκκλινῶ. 14 ὑμῶν] C ponit ante ἡ καρδία. γνωσθήσεται] A C γνωσθήσεται. φοβουμένοις] C σεβομένοις. 15 αὐτοῦ secundum] A C deest. αὐτοῦ] C deest. 17 καθαριζόμενοι] C καθαιρόμενοι. 18 ἔρχομαι] A C ἐπίσταμαι, καὶ ἐγὼ ἔρχομαι. 19 εἰς Θαρσὶς] C Θαρσεῖς. μου τὴν δόξαν] C τὴν δόξαν μου. 20 οἴσουσι] A C καὶ οἴσουσι. ἀνενέγκωσαν] C ἂν ἐνέγκωσαν. μετὰ] A μετὰ εὐφροσύνης, μετά. 21 ἱερεῖς] C ἐμοὶ ἱερεῖς. 22 μένει] C μένειν. 23 ἥξει] C καὶ ἥξει. σοῦ] C deest. ἐμοῦ] C μου.

HIEREMIAS.

CAP. I.

2 Ὃς] C Ὅς. Ἀμὼς] C Ἀμών. 3 ἑνδεκάτου ἔτους] C ἑνδεκαέτους. 4 ...] A με. C με, λέγων. 5 με πλάσαι] A μεταπλάσαι. 6 ἐγώ εἰμι] ... εἰμὶ ἐγὼ & ver. 7. 7 ἐὰν] A μέν. ἐγὼ] C deest. 11 ὁρᾷς] A C ... 13 ὑποκαιόμενον] A ὑποκαιόμενον ἐγὼ ὁρῶ. 14 Ἀπὸ] A ... ἐκκαυθήσεται τὰ κακὰ ἀπὸ προσώπου βοῤῥᾶ, καὶ εἶπε πρός με, Ἀπό. 15 ...] A deest. τῆς γῆς] C desunt. 17 εἶπον] A C εἶπον πρὸς αὐτούς. ...] C συνθλίψαι σε ποιήσω. ὅτι μετὰ σοῦ (A C σοῦ ἐγὼ) εἰμι] A ponit ante μηδέ. κύριος] C κύριος. καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρός με, Πορεύθητι, καὶ ἀνάγνωθι ἐν τοῖς ὠσὶν ὑμῶν Ἰσραήλ. 18 πᾶσι] A C ... αὐτοῦ] C αὐτῶν. 19 ἐγώ εἰμι, τοῦ] C εἰμὶ ἐγώ.

CAP. II.

1 Καὶ εἶπε] C Καὶ ἐγένετο ῥῆμα κυρίου πρός με, λέγων, Πορεύου καὶ βόα εἰς τὰ ὦτα Ἱερουσαλήμ, λέγων. 5 κύριος] A κς, κύριος. 6 γῆ prius] ... ἐκεῖ] C deest. ἄνθρωπος ἐκεῖ] C υἱὸς ἀνθρώπου ἐκεῖ. 7 ἤγαγον] A C εἰσήγαγον. ὑμᾶς posterius] C deest. 9 ὑμᾶς] A C ὑμᾶς, λέγει κύριος. ... κριθήσομαι] A κριθήσομαι ἔτι. 10 Διέλθετε] A Διέλθετε. C ... διέλθετε. 11 αὐτοῦ] C αὐτῶν. 12 ἔφριξεν] A ἔφριξεν ἡ γῆ. 13 καὶ] C deest. ζῶσης] C ζῶντος. 15 ἔρημον] A ἀφανισμός. C ἀφανισμόν. 16 κατέπαιξόν] A C κατέπαιξόν σου. 17 ἐποίησε] C ἐποίησαν. τὸ] C τοῦ. ... καὶ posterius] C deest. 19 καὶ ἐκ, usque ad finem versus] A desunt. ... διέῤῥηξας] A C διέῤῥηξας. σοὶ] C deest. 22 Ἐὰν] A Καὶ ἐάν. ...] A C πόαν. ἀδικίαις] C ἀνομίαις. 23 αὐτῆς] C deest. 24 ὕδατα ...] A ὕδατι. παρεδόθη] A deest. 25 δίψος] A δίψης. εἶπεν] ... ἠγαπήκει] C ἠγάπησα. 26 καὶ οἱ ἱερεῖς αὐτῶν] C desunt. 28 ...] C ἐν. 29 ἠνομήσατε] C ἠσεβήσατε. κύριος] C κύριος ὁ Θεός. 30 ἐξενόμισαν] A ἐξενίσθην. 31 διατί] C διότι. 33 ζητῆσαι] C ζητεῖν. 34 εὑρέθησαν] A εὑρέθη. 36 καθὼς κατῃσχύνθης. C ὡς.

CAP. III.

1 σὺ ἐξεπόρνευσας] C συνεξεπόρνευσας. 2 αὐτοῖς] C αὐτῆς. 3 σεαυτῇ] C σου. σου] C σοι. 4 ὡς οἶκον] C ἕως νῦν. 5 Μὴ] A deest. φυλαχθήσεται] C διαφυλαχθήσεται. ἰδουμάσθης] A ἠδυνήθης. 6 τοῦ βασιλέως] C ponit ante Ἰωσίου. ἐπορεύθησαν] A C ἐπορεύθη. ἐπόρνευσαν] A C ἐπόρνευσεν. 7 ὅτι] C διότι. ὧν] C ἀνθ' ὧν. οἷς] C αὐτοῖς. 8 αὐτῇ] A deest. ἐπορεύθη] A ἐπορεύετο. 9 οὐθὲν] C οὐδέν. 10 ἐπεστράφη] A ἀπεστράφη. 11 αὐτοῦ] A C αὐτῆς. 12 ἐπιστράφηθι. A ἀποστράφηθι. μὴ στηριῶ] A C οὐ μὴ στηρίσω. 16 ἐκ posterius] C οὐδέ. 17 θρόνον] C θρόνος. εἰς αὐτὴν] C ponit ante πάντα. 18 Ἰούδα ... Ἰσραὴλ] A Ἰσραὴλ ... Ἰούδα. ὅτι] A ἔτι. 19 εἶπα] C εἶ. καλέσετε] A ἐπικαλέσεσθε. C ἐπικαλεῖσθε. 22 Ἐπιστράφητε] C ponit post υἱοί. δοῦλοι] C οἱ δέ. 25 ἐπεκάλυψεν] A ἀπεκάλυψε. ἔναντι] C ἐναντίον.

CAP. IV.

1 Ἐὰν] A Ἐὰν μή. με] A με, καί. ἐκ] C ἀπό. 4 Ἱερουσαλὴμ] C ἐν Ἱερουσαλήμ. σβέσων] A σβεννύων. 5 σάλπιγγι] A C ponunt ante ἐπί. 7 γῆν] C γῆν σου. πόλεις] C πόλεις σου. 8 ἀλαλάξατε] C ὀλολύζετε. θυμὸς] A C θυμὸς ὀργῆς. 10 καὶ ἰδοὺ ἥψατο] A C ὑμῖν, καὶ ἅψεται. 11 τῇ Ἱερουσαλὴμ] A ponit ante λαῷ. πνεῦμα] C πνεύματι. 12 λαλῶ] A C λαλήσω. 13 ἀναβήσεται] A ἀναβήσονται. αὐτοῦ ... αὐτοῦ] A αὐτῶν ... αὐτῶν. 14 ὑπάρχουσι] C ὑπάρξουσι 15 ἀγγέλλοντος] A ἀναβαίνοντος. C ἀναγγέλλοντος. 16 ἥκασιν] C deest. φωνὴν] C φωνάς. 19 τὴν κοιλίαν μου] A deest semel. μαιμάσσει] C μὴ μάσσει. ἡ καρδία] C καὶ ἡ καρδία μου. 21 ἀκούων]

21 ἀκούων] C ἀκούω. 25 ἦν] C ὑπῆρχεν. ἐπτοεῖτο] A C ἐπτόηντο. 26 εἶδον] C Ἴδον. ἐμπεπυρισμέναι] A ἐμπεπυρισμέναι. 28 ἀπέστρεψα] A ἀπέστρεψα. 29 πᾶσα πόλις ἐγκατελείφθη] C πᾶσαι πόλεις ἐγκατελείφθησαν. κατοικεῖν] A C κατοικεῖ. 30 ἐὰν ἐγχρίσῃ στίβι] C καὶ ἐὰν ἐγχρίσῃς τιμῇ. μάταιον] A C μάτην.

CAP. V.

2 ἐν] C ἐπ'. 4 ἐδυνάσθησαν] A C ἠδυνάσθησαν. 6 Ἐξολοθρεύσονται] A C Ἐξολεθρεύσεται. 7 Ποίᾳ] C Ποίῳ. γένωμαι] A ἔσομαι. κατέλυον] C κατελύοσαν. 8 ἐχρεμέτιζον] C ἐχρεμέτιζεν. 9 ἐν] C deest. 10 ὑπολίπησθε] C ὑπολείπεσθε. αὐτῆς] A αὐτῶν. εἰσίν] C οὐκ εἰσίν. 11 λέγει κύριος] C desunt. 12 ἐψεύσατο] C ἐψεύσαντο. 13 ἐν αὐτοῖς] A αὐτοῖς. C ἐν αὐτοῖς, οὕτως ἔσται αὐτοῖς. 15 Ἰδοὺ] A Καὶ ἰδού. ἐγὼ] C deest. κύριος] C κύριος, ἔθνος ἰσχυρόν, ἔθνος ἀπ' αἰῶνος. ἀκούσῃ] C ἀκούσῃ. 16 ἰσχυροί] C ἰσχυροί. φαρέτρα αὐτοῦ ὡς τάφος ἀνεῳγμένος. 17 πρόβατα ... μόσχους] C μόσχους ... πρόβατα. 19 τίνος] C ponit post ἕνεκεν. πάντα] C ἅπαντα. ἐδουλεύσατε] A ἐγκατελίπετέ με. C ἐγκατελίπετέ με, καὶ ἐδουλεύσατε. θεοῖς ἀλλοτρίοις prius] A deest. 20 οἴκῳ] C deest. 22 δυνήσεται] A δυνηθήσεται. 23 καὶ ἐξέκλιναν] C ἐξέκλιναν. 27 ἐπλούτησαν] C ἐπλούτησαν, ἐπαχύνθησαν. 31 καὶ ὁ] C ὁ. ποιήσετε] C ποιήσεται.

CAP. VI.

1 ἐν] C ἐκ. Θεκουέ] A Καθεκουέ. γίνεται] C ἔσται. 2 ὕψος] A C ὕψος σου. 4 Παρασκευάσασθε] A Παρατάξασθε. εἰς] C deest. ἡμῖν] C ὑμῖν. 5 ἐπ' αὐτήν] C desunt. 6 κύριος] A C κύριος τῶν δυνάμεων. ἔκκοψον] A C ἐκκόψατε. ξύλα] C θεμέλια. 7 ὕδωρ] A C ὕδωρ αὐτοῦ. 8 ποιήσω σε] A ποιήσουσι. κατοικισθῇ] A C κατοικισθήσεται. 9 κύριος] A C κύριος τῶν δυνάμεων. 10 εἰσακούσεται] C ἀκούσεται. δυνήσονται] A C δύνανται. ἐγένετο] C ἐγενήθη. αὐτό] A C αὐτὸ ἀκοῦσαι. 13 καὶ ἕως prius] A ἕως. συνετελέσαντο] A συνετέλεσαν τά. 14 εἰρήνη prius] A C deest. 15 κατῃσχύνθησαν posterius] C ᾐσχύνθησαν. ἐπισκοπῆς] A C ἐπισκοπῆς αὐτῶν. 19 τῶν λόγων] A C τῷ λόγῳ. 20 τά] A καί. μοι] A με. 21 πατέρες] A C ἐν αὐτῇ πατέρες. 22 ἐξεγερθήσονται] A ἐξεγερθήσεται. 23 θύγατερ] C θυγάτηρ & ver. 26. 24 θλίψεις κατέσχον] A C θλίψις κατέσχεν. ἡμᾶς] A ὑμᾶς. 26 κατάπασαι] C καταπάσασαι. ἐν σποδῷ] A C σποδόν. 27 με prius] A C deest. 29 πονηρία] A C πονηρίαι. ἐτάκη] A C ἐτάκησαν.

CAP. VII.

1 Ἀκούσατε] C Ῥῆμα ὃ ἐγένετο πρὸς Ἱερεμίαν παρὰ κυρίου, λέγων. Στῆθι ἐπὶ τὴν πύλην τοῦ οἴκου κυρίου, καὶ ἀνάγνωθι ἐκεῖ τὸ ῥῆμα τοῦτο, καὶ εἰπέ, Ἀκούσατε. 3 κύριος] A C κύριος τῶν δυνάμεων. Ἰσραήλ] A Ἰσραήλ, Ἐάν. 4 ἐφ'] C deest. ναὸς κυρίου prius] C deest. 5 κρίσιν] C κρίμα. 6 ἀθῷον μή] A ἀθῷον οὐ μή. ἀλλοτρίων] A ἑτέρων. 7 ἐν γῇ ᾗ] A C ὑμῶν ἐν τῇ γῇ, ἣν (A ὃν). 9 ἐπορεύεσθε] A C πορεύεσθε. 12 Σηλώ] A Σηλώμ. C Σιλῶν. ἐκεῖ] A C ἐπ' αὐτῷ ἐκεῖ. 13 ἠκούσατε] A εἰσηκούσατε. 14 οἴκῳ ᾧ] A C οἴκῳ τούτῳ οὗ. ᾧ] A deest. τῇ Σηλώ] A τῇ Σηλώμ. C τὴν Σιλώμ. 18 χαυῶνας] A χαμῶνας. 20 ἀγροῦ αὐτῶν] C ἀγροῦ. τά] C πάντα τά. καυθήσεται] C ἐκκαυθήσεται. 22 θυσίας] C θυσιῶν. 23 ἦ] A εἶναι. 24 ἤκουσαν] C εἰσήκουσαν. καὶ οὐ προσέσχον] C οὐδὲ προσέσχον. 25 ὑμᾶς] A αὐτούς. 27 Καὶ ἐρεῖς] C Καὶ ἐρεῖς αὐτοῖς τὸν λόγον τοῦτον, καὶ οὐκ ἀκούσονταί σου, καὶ καλέσεις αὐτούς, καὶ οὐκ ἀποκρινοῦσί σοι. Καὶ ἐρεῖς. αὐτοῖς τοῦτον τὸν λόγον] C πρὸς αὐτούς. κυρίου] A κυρίου αὐτῶν. C κυρίου τοῦ θεοῦ αὐτῶν. 29 ποιοῦσαν] C ποιήσασαν. 30 ἐπικέκληται] A ἐπικλήθη. 32 διά] A παρά. 33 καὶ οὐκ] A οὐκ.

CAP. VIII.

1 ἐξοίσουσι] A ἀνοίξουσι. αὐτοῦ] A C αὐτῶν. προφητῶν] A C τῶν προφητῶν αὐτῶν. ἐν] C deest. 2 ψύξουσιν] C ἐκτενοῦσιν. καὶ τήν] C καὶ πρὸς τήν. οὐ κοπήσονται] C οὐκ ὀφθήσονται. καὶ οὐ] C οὐδέ. καὶ ἔσονται] C desunt. προσώπου] A πρόσωπον πάσης. γῆς] C γῆς ἔσονται. 5 μου] C deest. ἐν] C deest. 6 οὐχ οὕτω] C οὐκ ὀρθῶς. τρέχων] A ἄρχων. ἀπό] C ἐκ. 7 ἑαυτῶν] C αὐτῶν. ἔτος] C deest. ἔγνω] A ἔγνωσαν. κυρίου] C αὐτοῦ. 9 καὶ prius] C deest. A ἐπεκάλυψαν τὴν κεφαλὴν αὐτῶν, καί. νόμον] A C λόγον. 10 κληρονόμοις] C κληρονόμοις, ὅτι ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου πάντες φιλαργυρίαν ἀποδιώκουσι, καὶ ἐκ προφήτου ἕως ἱερέως πάντες ποιοῦσι ψεῦδος. Καὶ ἰατρεύοντο σύντριμμα θυγατρὸς τοῦ λαοῦ μου πρὸς ἀτιμίαν, λέγοντες, Εἰρήνη, εἰρήνη, καὶ οὐκ ἦν εἰρήνη. Ἠσχύνθησαν, ὅτι βδέλυγμα ἐποίησαν καὶ αἰσχύνῃ οὐκ ᾐσχύνθησαν, καὶ αἰσχυνθῆναι οὐκ οἴδασι, διὰ τοῦτο πεσοῦνται πίπτοντες, ἐν καιρῷ ἐπισκοπῆς αὐτοῦ πεσοῦνται, λέγει κύριος. 14 Ἐπί] A Καὶ ἐπί. 17 ἐπᾶσαι] C ἐκπᾶσαι. 19 φωνή] A κραυγή, φωνή. βασιλεύς] C ἰατρός. 21 ἐσκοτώθην] A ἐσκοτίσθην. ἐν] C deest. 22 Καί] C deest.

CAP. IX.

1 μου] C deest. 2 δῴη] A C δώσει. 4 πορεύσεται. A πορεύεται. 6 καὶ δόλος] A C δόλος. ἤθελον] A C ἠθέλησαν. 7 κύριος] A C κύριος τῶν δυνάμεων. δοκιμῶ] C δοκιμάσω. ὅτι] C τί. 12 συνετός] C σοφός. ᾧ] C ὁ. 14 ἀρεστῶν] C αἱρετῶν. αὐτούς] C ponit post αὐτῶν. 15 κύριος] A C κύριος τῶν δυνάμεων. ψωμιῶ] A C ψωμίζω. ποτιῶ] C ποτίζω. 16 εἰς] C deest. ἐγίνωσκον] A ἐπεγίνωσκον. ἐξαποστελῶ ἐπ'] A ἀποστελῶ εἰς. τοῦ ἐξαναλῶσαι] C ἕως ἐξαναλώσω. 19 οἰκτροῦ] A οἰκτροῦ οἴκου. C οἴκου. ἠκούσθη] A deest. 21 εἰσῆλθεν] C καὶ εἰσῆλθεν. 22 ὡς] C καὶ ὡς. 24 ὁ] A C deest. γινώσκειν] C γινώσκειν με. 26 Ἰδουμαίαν] C Ἰουδαίαν. πάντα] C πᾶν. τά] C deest. καρδίας] A καρδίαις.

CAP. X.

1 τὸν λόγον] C τὸ ῥῆμα. ὃν] C ὅ. ἐφ'] C κύριος ἐφ'. 2 τοῖς προσώποις αὐτῶν] C ἔθνη. 3 ἐκκεκομμένον] A ἐκκεκαυμένον. 4 ἐν] A C ἐστίν, ἐν. 5 Θήσουσιν αὐτά] C desunt. πορευτόν] A πορευτόν. πορεύσονται] C ἀλλ' αἰρόμενα αἰρεθήσονται. Quæ hic interjiciuntur in Comp. habes apud Nobilium. Μωφάζ] A Μωφάξ. C Μεφάς. 11 ὑπό] C ἀπό. 12 κύριος] A θεός. ἐν] C deest. 13 φῶς] C ἀνέμους. A ἀνέμοις φῶς. 14 Ἐμωράνθη] C Καὶ ἐμωράνθη. ἐχώνευσαν] A C ἐχώνευσαν. 15 ἐμπεπαιγμένα] C ἐμπεπλεγμένα. 16 αὐτός] C αὐτὸς ἐστιν, καὶ Ἰσραὴλ ῥάβδος. κύριος] C κύριος δυνάμεων. 17 ἐκλεκτοῖς] C τειχίσμασι. 18 θλίψει] A C θλίψω, καὶ ἐκθλίψω αὐτούς. ἡ πληγή σου] C desunt. 19 ὄντως] A ὄντως. 20 μου ... μου] C σου ... σου. 22 τάξαι] C τάξαντος. 23 κύριε] C κύριος. 24 ἡμᾶς] C ὑμᾶς. 25 ἔθνεσι] A C βασιλείας. αὐτόν] A C τὸν Ἰσραήλ. καὶ τὴν νομὴν αὐτοῦ ἠρήμωσαν] A desunt.

CAP. XI.

1 παρὰ κυρίου] C ponit post Ἱερεμίαν. ἐν] C deest. 4 ἐντέλλομαι] C ἐγὼ ἐντέλλομαι. 6 τοὺς prius] C πάντας τοὺς. Καὶ οὐκ] C Ὅτι συνεμαρτυράμην τοῖς πατράσιν ὑμῶν ἐν ἡμέρᾳ ᾗ ἐξήγαγον αὐτοὺς ἐκ γῆς Αἰγύπτου, ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης. ὀρθρίζων συνεμαρτυράμην, λέγων, Ἀκούσατε τῆς φωνῆς μου &c. quæ habentur in Nobilio. 9 ἐν] C deest. προτέρων] C προτέρων. εἰσακοῦσαι] A ἐπακούειν. αὐτοὶ πορεύονται] C ... σιν. 12 θεούς] A C θεοὺς αὐτῶν. οἱ] C οἱ. τῶν κακῶν] A τῆς κακώσεως. 13 ἐπίξατε] A ἔταξαν. 15 τόποις] A τόπου. 16 ὡραίαν] C ponit ... ὡραῖον. αὐτῆς] A αὐτῆς ἐφύτευσεν. ἀνήφθη πῦρ ἐπ' αὐτήν] A deest ... μεγάλη ἡ θλίψις ἐπὶ σέ] A C desunt. 17 κύριος] A C κύριος τῶν δυνάμεων. 19 δέ] C deest. πονηρόν] C deest. 20 Κύριε] C Κύριε τῶν δυνάμεων. ἐξ αὐτῶν] C ἐν αὐτοῖς. 22 Ἰδού] C Διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύριος τῶν δυνάμεων, Ἰδού. καὶ οἱ] C desunt.

CAP. XII.

1 τί] C deest. 2 ἐφύτευσας] A ἐφύτευσαν. ἐτεκνοποιήσαντο] C ἐτεκνοποίησαν. 3 σου] C σου. συνάγαγε αὐτοὺς ὡς ποίμνιον εἰς θυσίαν, καί. αὐτῶν] A αὐτῶν, ἄθροισον αὐτοὺς ὥσπερ πρόβατα εἰς σφαγήν. 5 παρασκευάζῃ] C παρασκευάζῃ. ἵπποις] A ἵππους. σου] C σύ. 6 καλά] A ... 9 αὐτῆς] C αὐτῆς ἐπ' αὐτήν. 10 ἐμόλυναν] C καὶ ἐμόλυναν. τὴν μερίδα] C μερίδα. 11 Ἐτέθη] A Ἐξηφανίσθησαν. C Ἐξηφανίσθη. 12 ἦλθον] A ἤλθοσαν. ἕως] A καὶ ἕως. 13 Σπείρατε ... ἐθερίσατε] A C Ἐσπείρατε ... ἐθερίσατε. ἔναντι] C ἐναντίον. 15 ἀπαναστῶ] C ἀναστῶ. ἐπιστρέψω] ... στρέψω. 16 τῷ] C ἐν τῷ. τῇ] C ἐν τῇ. 17 ἀπωλείᾳ] C ἀπωλείᾳ, λέγει κύριος.

CAP. XIII.

3 λέγων] C ἐκ δευτέρου, λέγων. 6 μεθ'] A καθ'. βάδισον] A καὶ βάδισον. ἐκεῖ] C αὐτὸ ἐκεῖ. 7 οὗ] A θεοῦ. κατώρυξα] C ἔκρυψα. 10 μου] C μου, πορευθέντας ἐν εὐθύτητι τῆς καρδίας αὐτῶν τῆς πονηρᾶς. αὐτοῖς prius] C deest. εἰς οὐθέν] C ἔτι εἰς οὐδέν. 11 Ὅτι] C deest. καθάπερ] C καθάπερ γάρ. 12 Ἰούδα] C Ἰούδα, λέγει κύριος. εἰσήκουσαν] C ... τοῦτον] C τὸν λόγον τοῦτον τάδε λέγει κύριος ὁ θεὸς Ἰσραήλ. 13 ... θρόνου] C θρόνοις. ἐν] C deest. 16 ὑμῶν] A ἡμῶν. 17 δέ] C deest. 19 συνετέλεσαν ἀποικίαν τελείαν] C συνετέλεσεν ἐν αὐτῇ ἀποικία τελεία. 21 ... A deest. C οὐχί. 22 διά] C συνέβη διά. παραδειγματισθῶσι] C παραδειγματίσθησαν. 24 ὑπό] C ἀπό. 25 καὶ] C ἤ. 27 Καὶ ἡ μοιχεία] A Καὶ αἱ μοιχεῖαι. C Μοιχεία. ἔτι] C ἔσῃ.

CAP. XIV.

3 ὕδωρ, καὶ] C ὕδωρ. κενά] C κενά, ᾐσχύνθησαν, καὶ ἠτιμάσθησαν, καὶ ἐκάλυψαν τὰς κεφαλὰς αὐτῶν. 4 τὰς κεφαλάς] C τὴν κεφαλήν. 6 Ὄνοι ἄγριοι] A Ὄναγροι. καὶ] C deest. ἄνεμον] C ἄνεμον, ὡς δράκοντες. χόρτος] A χόρτος ἀπὸ λαοῦ ἀδικίας. 7 Αἱ] C Εἰ αἱ. σου] A C τοῦ ὀνόματός σου. ἐναντίον σου, ὅτι] C ἐνώπιόν σου. 8 Ἰσραήλ] A Ἱερουσαλήμ. σώζεις] C σώζων. 9 οὐ] A μή. ὁ μή. 10 εὐδόκησεν] C εὐδόκησεν. τῆς ἀδικίας αὐτῶν] C τῶν ἀδικιῶν αὐτῶν, καὶ ἐπισκέψεται τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν. 11 εἰς] A ἐπί. ἀγαθά] C ἀγαθόν. 12 εὐδοκήσω] C εὐδοκῶ. 13 αὐτῶν] C ... οὐδέ] C καί. 14 καὶ οὐκ posterius] C οὐκ. 17 ὀδοῦς] A δάκρυα. συντρίμματι] A C συντρίμματι μεγάλῳ. πληγῇ ὀδυνηρᾷ] A πληγῇ ὀδυνηρᾷ. 18 μαχαίρας] A ῥομφαίας. 19 ἀπεδοκίμασας] A ἀπεδοκίμασα. σου] A ... ἀγαθὰ εἰς καιρόν] C ἀγαθόν. καιρόν. 20 ἁμαρτήματα] C ἁμαρτίας. 22 ... A deest. αὐτός] C αὐτός, κύριε ὁ θεὸς ἡμῶν. κύριε] C deest. πάντα ταῦτα] C ταῦτα πάντα.

CAP. XV.

1 τοῦτον] C τοῦτον ἀπὸ προσώπου μου. 2 κύριος] A κύριος ὁ θεός. 4 βασιλέως] A βασιλέα. 5 φείσεται] C ἐλεήσει. 8 ὑπέρ] A καὶ ὑπέρ. νεανίσκους] C νεανίσκου. ἐπέρριψα] A ἀπέρριψαν. 9 αὐτῇ ἔτι] A ἐν αὐτῇ ἔτι. αὐτῶν posterius] A C αὐτῶν, φησὶ κύριος. 10 ἐγώ] C deest. μῆτερ] A ponit post τίνα. πάσῃ] C ἐν πάσῃ. οὔτε prius] C οὐκ. 11 δέσποτα] C κύριε δέσποτα. εἰ, usque ad καὶ] C desunt. 12 χαλκοῦν] A χαλκόν. εἰς προνομήν] C desunt. καὶ ἐν] A οὔτε ἀφέλησέ με οὐδείς, καὶ ἐν. 14 καὶ] A C deest. 17 αὐτῶν] C deest. 19 καὶ πρό] C πρό. ἀπό] C ἐξ. 20 ὀχυρὸν χαλκοῦν] A ὀχυρὸν χαλκοῦν ὀχυρόν. 21 σε prius] C σε, λέγει κύριος. Καὶ σώσω σε.

CAP. XVI.

1 Καὶ σὺ μή] C Καὶ ἐγένετο ῥῆμα κυρίου πρὸς μὲ λέγων, Μή. 3 κύριος] A κύριος ὁ θεός. περί secundum] A C deest. 4 καὶ τοῖς, usque ad finem versus] C ἐν μαχαίρᾳ καὶ λιμῷ συντελεσθήσονται, καὶ ἔσονται τὰ θνησιμαῖα αὐτῶν εἰς βρῶσιν τοῖς θηρίοις τῆς γῆς, καὶ τοῖς πετεινοῖς τοῦ οὐρανοῦ. 5 τόπου] A τόπου φησὶ κύριος. C τόπου φησὶ κύριος, ἔλεος καὶ ἐλεημοσύνας. 6 Οὐ μή] C Καὶ ἀποθανοῦνται μεγάλοι καὶ μικροὶ ἐν τῇ γῇ ταύτῃ. οὐ ταφήσονται, καὶ οὐ θρηνηθήσονται, οὐ. οὐ μή] C desunt. 7 καὶ μητρί] C ... 8 σύ] C deest. 10 ἅπαντα] C πάντα. ἔναντι] C ἐναντίον. 11 ... αὐτούς] C αὐτοῖς. 13 ἑτέροις] C ἀλλοτρίοις ἡμέρας καὶ νυκτός. 14 καὶ οὐκ] A οὐκ. 16 τοὺς ἁλιεῖς τοὺς πολλούς] A τοὺς πολλοὺς ἁλιεῖς. C ἁλιεῖς πολλούς. ἀποστέλλω] C ἀποστελῶ. 18 ἐπλημμέλησαν] C ἔπλησαν. 19 σύ] C deest. ἡμέραις] C ἡμέρᾳ. ἐσχάτου] C ἐσχάτων. 21 τὴν χεῖρά μου] C τὴν χεῖρά μου, καί & ponit post posterius αὐτοῖς. ὄνομά μοι] A ὄνομά σοι. ἐγώ.

CAP. XVII.

5 Ἐπικατάρατος] C Τάδε λέγει κύριος, Ἁμαρτία Ἰούδα γεγραμμένη ἐν γραφίδι σιδηρᾷ ἐν ὄνυχι ἀδαμαντίνῳ γεγλυμμένη ἐπὶ πλακὸς τῆς καρδίας αὐτῶν, καὶ ἐπὶ τῶν κεράτων τῶν βωμῶν αὐτῶν. Ἐν τῷ μιμνήσκεσθαι τοὺς υἱοὺς αὐτῶν τῶν βωμῶν αὐτῶν, καὶ τῶν ἀλσῶν αὐτῶν ἐπὶ ξύλου ἀλσώδους, ἐπὶ τῶν ὑψηλῶν. Ὦ ὀρεινὲ ἐν τῷ πεδίῳ, τὸν πλοῦτόν σου, καὶ πάντας τοὺς θησαυρούς σου τῇ προνομῇ δώσω· τὰ ὑψηλά σου ἐν ἁμαρτίᾳ ἐν πᾶσι τοῖς ὁρίοις σου. Καὶ καταλειφθήσῃ ἀπὸ τῆς κληρονομίας σου, ἣν ἔδωκά σοι, καὶ δουλεύειν σε ποιήσω τοῖς ἐχθροῖς σου ἐν τῇ γῇ ἣν οὐκ οἶδας, ὅτι πῦρ ἀνήψατε ἐν τῷ θυμῷ μου, ἕως τοῦ αἰῶνος φλέξει. Τάδε λέγει κύριος, Ἐπικατάρατος. ἐπ' αὐτόν] C deest. 6 ἐν γῇ] C γῇ. 8 βαλεῖ ῥίζαν] A βαλεῖ τὰς ῥίζας. C βαλεῖ ῥίζας. 9 καὶ τίς] C ὅστις. 10 καὶ prius] C deest. αὐτοῦ posterius] ...

11 ἐπ' ἐσχάτων] A ἐκ ἐπ' ἐσχάτου. 12 ἁγίασμα] C ἀπ' ἀρχῆς. 16 ἐπίσῃ] A C ἐπίσκεσαι. ζου] A deest. 18 Καταισχυνθήτωσαν] A Καὶ καταισχυνθήτωσαν. C Καταισχυνθείησαν. 19 κύριος] C κύριος. ζου] C deest. ἐν αὐταῖς prius] C deest. 20 αὐτοῖς] A C 21 ἐκπορεύεσθε ταῖς πύλαις] C εἰσφέρετε διὰ τῶν πυλῶν. 24 ἀκούσητε] C ἀκοῇ ἀκούσητε. πᾶν] C ἐν αὐτῇ πᾶν. 26 γῆς πεδινῆς] A 27 ἀκούσητε] C εἰσακούσητε. ταῖς πύλαις] C διὰ τ πυλῶν. ἐξαφθήσεται] C desunt.

CAP. XVIII.

1 Ἱερεμίαν] C ponit ante παρά. 4 ἔπεσε] C διέπεσε. αὐτὸς posterius] C deest. ἐνώπιον] C ἐναντίον. 6 Ἰσραὴλ] C Ἰσραὴλ, λέγει κύριος. πηλὸς] C πηλὸς ἐν τῇ χειρί. μου] C μου, οἶκος Ἰσραήλ. 7 ἢ] C 8 Καὶ ἐπιστραφῇ] A Καὶ ἐπιστρέψει. C Εἰ ἐπιστρέψῃ. πάντων] C deest. 9 βασιλείαν] A βασιλείας. C ἐπὶ βασιλείαν. 11 ἰδοὺ] C οὕτως λέγει κύριος. ἰδού. ἐφ' ὑμᾶς posterius] C deest. ὑμῶν] C ὑμῶν, ϗ τὰς ὁδοὺς ὑμῶν. 14 ἀνέμου] A αἰῶ. 15 σχοίνοις αἰωνίοις] C τρίβοις αἰωνίοις. 16 τὴν κεφαλὴν] C τὰς κεφαλάς. 17 δείξω αὐτοῖς ἡμέραν] C νῶτον καὶ μὴ πρόσωπον δείξω αὐτοῖς ἐν ἡμέρᾳ. 18 Δεῦτε καὶ] A C Δεῦτε. ἀπὸ prius] C ἀκουσόμεθα] C εἰσακουσόμεθα. 20 καὶ τὴν κόλασιν αὐτῶν ἔκρυψάν] C desunt. μνήσθητι] A μνήσθητι κύριε. 21 γυναῖκες αὐτῶν] A γυναῖκες. 22 ἐπάξεις] A ἐπάγαγε. 23 ἁμαρτίας] C ἁμαρτίας τῶν πατέρων.

CAP. XIX.

1 Τότε] C Τάδε. ϗ ἀπὸ τ πρεσβυτέρων] A ἀπὸ πρεσβυτέρων τ. 2 τ τέκνων αὐτῶν] C Ἐννόμ. προθύρων πύλης τ Χαρσείθ] A προπύλων θυρῶν τ πόλεως Θαρσίς. C deest. 3 ϗ ἄνδρες Ἰούδα] C desunt. ἐν] A εἰς. C deest. ϗ οἱ, usq;] C desunt. κύριος] C κύριος τ δυνάμεων. ἐγὼ] C deest. τὰ] C τά. 5 διενοήθην] C ἐλάλησα, ϗ ἐ διενοήθην. 6 ἰδοὺ] C deest.] C κατασφάξω. βυλὼ posterius] A deest. ἐναντίον] C ἔναντι.] C τάξω. παρασφοδρύνομαι] C πορεύομαι. 9 αὐτῶν] C αὐτῶν, οἱ ζητοῦντες τὴν ψυχὴν αὐτῶν. 11 ἐρεῖς] A C ἐρεῖς πρὸς αὐτούς. ἔτι] C ϗ ἐν τῷ Ταφὲθ θάψουσι, ὅτι ἐκ ἔστι τόπος τ ταφῆναι. 13 ἔσονται] C ante prius οἶκοι. ἀπὸ ... αὐτῶν] C desunt. αὐτῶν] C deest. 14 διαπτώσεως] A διαπτώσεως τῦ τόπυ Ταφέθ. 15 κύριος] C κύριος τῶν δυνάμεων. τὴν πόλιν ταύτην] C Ἱερουσαλήμ. αὐτῆς prius] C deest. αὐτὴν] C ϗ ἐπὶ τὰς πόλεις αὐτῆς. τ τράχηλον] C αὐχένα. ἐντολῶν] C

CAP. XX.

1 Ἐμμὴρ] A Σεμμήρ. C Ἐμμέρ. 2 ἀποτεταγμένῃ] C Βενιαμίν.] 3 Καὶ] C Καὶ ἐγένετο τῇ αὔριον, καί. τὸ] C κύριος τό. 4 ἐν] A C αὐτοὺς ἐν. 5 αὐτῆ] A αὐτῶν. 6 σὺ prius] A σὺ Πασχώρ.] C προεφήτευσας. 8 μου] C deest. 9 τὸ] C ἔτι τό. 10 ἐπ'] deest. αὐτῷ] C αὐτόν. 11 Ὁ δὲ] C Καί. 12 ἐν αὐτοῖς] C ἐξ αὐτῶν. ἀπολογήματα] C τὸ δικαίωμα. 13 πονηρευομένων] A στερεωτέρων. C αὐτῦ. 15 λέγων] A λέγων, ὅτι. 16 ἔστω] C ἔστιν. Ἔστω. 17 μήτρᾳ] A C μήτρα μητρός μου (deest C.)

CAP. XXI.

1 πρὸς Ἱερεμίαν] C ponit ante παρά. Βασαίε τ] A Βασαίε, ϗ Σοφονίαν τόν. C Μασαίε τόν. 3 βασιλέα Ἰούδα] C desunt. 4 κύριος] ὁ θεὸς Ἰσραήλ. ἐν οἷς] C ἃ ἐν τ χερσὶν ὑμῶν, ϗ ἐν οἷς. ϗ συνάξω αὐτοὺς] A desunt. 5 ἐγὼ ὑμᾶς] C ὑμᾶς ἐγώ. χειρὶ] C χειρί μου.] C ϗ παροργισμῷ μεγάλῳ. 7 δώσω] C παραδώσω. 9 μαχαίρᾳ ... λιμῷ] C λιμῷ ... μαχαίρᾳ. ϗ ζήσεται] C ζήσεται. 12 ἀναφθῇ] A ἀνακαυθῇ.] C ἐπί. πρὸς] C εἰς. 14 Καὶ] C Καὶ ἐκδικήσω ἐφ' ὑμᾶς.

CAP. XXII.

2 βασιλεῦ] C βασιλεῦς. 3 κρίσιν] C κρίμα. 6 εἰς] C deest. 7 ἄνδρα] C ponit ante ἐλεθρεύοντα. 8 ἔθνη] A C ἔθνη πολλά. 10 ὀδὲ ὄψεται] C ϗ 11 τ βασιλεύοντα ἀντὶ] C βασιλέα τ Ἰουδαίας, ὃς ἐβασίλευσεν ὑπέρ. 12 Ἀλλ'] C Ὅτι ἀλλ'. τέτῳ] C deest. μέλφκιστα] C μέλφ. 13 Ὁ] A Ὡς ὁ. C Ὦ ὁ. αὐτῦ] C ζυ, bis in hoc versu. παρὰ] C παρ' αὐτῷ ὁ. αὐτῦ] C deest. 14 ῥιπιστὰ] A ῥιπιστὰ καί. ἐν posterius] C deest. παρεξυνῇ] C παροξυνθῆς. ζυ] C ὑπὸ ζυ. δικαιοσύνην] A C κρίμα. 16 ταπεινῷ] A ταπεινῶν. C ταπεινῦ. 17 ζυ prius] C εἰς τὸ] C ὡς. αὐτὸ] C deest. 18 βασιλέα] A βασιλέως. ϗ] ἐ] A C ἐ μή. κύριε] C κύριε, ϗ οἴμοι ἀδελφέ. 19 ὄνε] A ὄ.] C συμψηθείς. 20 κράξον] C κέκραξον. 21 Ἐλάλησα] C Ἐλάλησα. 22 ζυ] A hic repetit ἐλάλησα πρὸς ζὲ ἐν τῇ παραπτώσει ζυ. ϗ ἀπ] A desunt. 23 ὀδύνας] A ὠδῖνας. C ὀδύνας, ὠδῖνας. 24 βασιλεὺς] 25 εἰς] C ϗ εἰς χεῖρας Ναβυχοδονόσορ βασιλέως τ Βαβυλῶνος. 26 ϗ ἐκεῖ] C ἐκεῖ. 27 ἐ] C ἐκεῖ ἐ. 29 Γῆ, γῆ] A Τῇ γῇ. C ἄκεε] A ἄκουσον. 30 ἐκκήρυκτον] C ἀνὴρ ἐκκήρυκτος.

CAP. XXIII.

1 ἀπολλύοντες] A C ἀπολλύντες, & ponunt post διασκορπίζοντες. αὐτῶν] 2 ἐπὶ] C ὁ θεὸς Ἰσραὴλ ἐπὶ τοὺς ποιμένας. ἐκδικῶ] A ἐκδικήσω.] C ἀπό. 4 λέγει] C ὐδὲ ἐκζητηθήσονται, λέγει. 5 βασιλεὺς] A βασιλεὺς 6 ϗ prius] C deest. ἐν τοῖς προφήταις] C Διὰ τοῦτο ἰδοὺ ἡμέραι λέγει κύριος, &c. quæ habentur vers. 40. 9 ϗ ὡς] C ϗ ὡσεί.] A 10 Ὅτι] C Ὅτι μοιχῶν ἐπλήσθη ἡ γῆ ὅτι. 11 αὐτῶν] C αὐτῶν, λέγει κύριος. 12 αὐτῶν] A C αὐτῶν (A φησὶ) κύριος. 13 διὰ τ] A ἐν ὀνόματί μου διὰ τ. C ἐπί. 15] C κύριος τῶν δυνάμεων πρὸς τοὺς προφήτας. A κύριος δυνάμεων.] C 16 προφητῶν] C προφητῶν τῶν προφητευόντων ὑμῖν. ἑαυτῶν] C ὁράσεις] A ὁράσεις, καί. 17 ϗ παντὶ] C παντί. πλάνῃ] C] A C deest. 18 εἶδε] C ἴδεν ϗ ἤκουσεν. 20 ἔτι] C deest.] C ἀναστήσῃ. ἐσχάτυ ... αὐτὸ] A C ἐσχάτων ... αὐτό. 22 αὐτὸς] A C 27] C ὀνόματός. 28 λέγει κύριος] C desunt. 29 Οὐκ ἰδὲ] A C πῦρ φλέγον. πέλυξ] C πέλεκυς. 30 Διατῦτο] C ponit ἰδού. 31 προφήτας] C προφήτας, λέγει κύριος. 32 Διατῦτο] A C] C τ πλάναις. τῦτον] C τῦτον, λέγει κύριος. 33 ἐρωτήσωσί ζε] A ἐρωτήσωσί ζε. C ἐρωτήσῃ ζε. Τί] A C λέγων, Τί. 34 Ὁ] A C 35 Οὕτως] C Ὅτι ὕτως. 36 μὴ ὀνομάζετε] C ἐ μὴ ὀνομάσητε.] C λῆμμα κυρίυ. ἔσαι] C ponit ante τῷ. αὐτῦ] C αὐτῦ, ϗ ἐξεστρέψατε λόγυς θεῦ ζῶντος. ὕτως ἐρεῖτε πρὸς τ προφήτην. Sed A post vers. 37. 37 Καὶ διατί] C Τί. 40 διατῦτο, usque ad finem versus] C ponit ante versum nonum: & pro συνήγαγον habet ἀνήγαγε ϗ συνήγαγε· pro ἔξωσε habet ἐξώσθησε· pro τὴν γῆν, ὁ τόπον.

CAP. XXIV.

1 ϗ τοὺς πλυσίυς] C desunt. ἤγαγεν] C ἤγαγεν. 3 σὺ] A deest. 5 Ἰυδαίυς] A Ἰούδα. καθῆψα αὐτὺς] C καθῆψα. 7 ὅτι] A ϗ ὅτι. ἐπ'] A πρός. 8 βρωθήσονται] C βρωθήσεται. 9 διασκορπισμὸν] A διασκορπισμός. εἰς πάσας τὰς βασιλείας] C πάσαις τ βασιλείαις. ἔξωσε] A C ἐξώσω. 10 αὐτοῖς] C αὐτοῖς, ϗ τοῖς πατράσιν αὐτῶν.

CAP. XXV.

1 Ἰούδα] A C Ἰούδα· αὐτὸς ἐνιαυτὸς πρῶτος τῷ Ναβυχοδονόσορ βασιλεῖ Βαβυλῶνος. 2 πρὸς] C Ἱερεμίας ὁ προφήτης πρός. 3 ἔτη] C ἔτη, ϗ ἐγένετο λόγος κυρίυ πρὸς μέ. 4 Καὶ ἀπέστελλον] C Ἀπέστελλον. 7 ἠκύσατε] C εἰσηκύσατε. 9 ἀπὸ] C τῦ. αὐτῆς] A αὐτῶν. 11 ἐν τοῖς ἔθνεσιν] C τὰ ἔθνη ταῦτα τῷ βασιλεῖ τ Βαβυλῶνος. 12 πληρωθῆναι] C συμπληρωθῆναι. τὸ ἔθνος] C ἐπὶ τ βασιλέα Βαβυλῶνος, ϗ ἐπὶ τὸ ἔθνος. ἐκεῖνο] A ἐκεῖνο, φησὶ κύριος. C ἐκεῖνο τὴν ἀδικίαν αὐτῶν, φησὶν ὁ κύριος, ϗ ἐπὶ τὴν γῆν Χαλδαίων. ἃ] C ὅσα. τὰ ἔθνη τὰ Αἰλὰμ] C πάντα τὰ ἔθνη. 35 Τάδε, usque ad finem cap.] In Comp. habentur cap. 49. a vers. 35. ad finem cap. Quæ autem hic habentur in Comp. a v. 15. ad finem cap. in Rom. sunt cap. 32. συντρίβη] C τῶν δυνάμεων· ἰδοὺ ἐγὼ συντρίψω. 36 Καὶ] C deest. ἐκεῖ] C deest. 37 κατὰ] C κακὸν κατά. 38 μεγιστᾶνας] C μεγιστᾶνας, λέγει κύριος. ἐσχάτυ] C ἐσχάτων. ϗ] C deest. Αἰλὰμ] A ἐν Αἰλάμ.

CAP. XXVI.

Hoc caput in Comp. est XLVI.

1 Ἐν, usque ad finem versus] C Καὶ ἐγένετο ῥῆμα κυρίυ πρὸς Ἱερεμίαν τ προφήτην ἐπὶ πάντα ἔθνη. 2 Τῇ Αἰγύπτῳ] A Τῆς Αἰγύπτυ. C Εἰς Αἴγυπτον. δύναμιν] C δυνάμει. Χαρμεὶς] C Καρχάμις. Ἰωακεὶμ] C addit υἱῦ Ἰωσία. 4 Καὶ] C deest. 5 Τί ὅτι] A Διατῦτο. 6 ὁ] C τ πολεμόν. ἠσθένησε ϗ] C ἠσθένησε. 7 ϗ ὡς] C ϗ ὡσεί. 8 ἀπολῶ] A πόλιν. C ἀπολῶ πόλιν καί. 9 παρασκευάσατε τὰ] C ϗ παρασκευάσατε. 10 ἡμῶν] C τῶν δυνάμεων. τῷ κυρίῳ] C κυρίῳ σαβαώθ. ἀπὸ γῆς] C ἐπὶ γῆν. 11 ἐπλήθυνας] C ἐπλήθυνεν. ἐν] C deest. 12 ἠσθένησε] C ἠσθένησαν. 13 τῦ] C τῦ προφήτυ, τῦ. ἐλθεῖν] C ἐλθεῖν Ναβυχοδονόσορ. 14 Μαγδωλὸν] C Αἴγυπτον, ϗ ἀκυστὸν ποιήσατε εἰς Μαγδωλόν. Μέμφιν] C Μέμφιν, ϗ ἐν Τάφναις εἴπατε. 15 Διατί] C Διότι. ἀπὸ σῦ] A desunt. C ὀπίσω. Ἆπις] C deest. 16 πρὸς τ] C τῷ. ἐλάλει] C ἐλάλησεν. εἰς] C ϗ εἰς. 17 ἔσβεσε] C ἐσβίρε. 18 κύριος ὁ θεὸς] C βασιλεὺς κύριος τῶν δυνάμεων. Ἰταβύριον] C Θαβώρ. 19 θύγατερ] C θυγάτηρ. διὰ] C παρά. 21 ἐν αὐτῇ posterius] A εἰς σφαγήν. ἐπεστράφησαν] A C ἀπεστράφησαν. 22 αὐτῶν] C αὐτῆς. πορεύονται] A C πορεύσονται. 23 ἐκκόψουσι] C ἐκκόψατε. κύριος] C κύριος ὁ θεός. εἰκασθῇ] A εἰκασθῇ ὁ θεός. 25 Ἰδοὺ] C Λέγει κύριος τῶν δυνάμεων ὁ θεὸς Ἰσραήλ. Φαραὼ] A C Αἴγυπτον, ϗ ἐπὶ τοὺς θεοὺς αὐτῆς, ϗ ἐπὶ τοὺς βασιλεῖς αὐτῆς, ϗ ἐπὶ Φαραώ. αὐτῷ] Quæ sequuntur in Comp. habes in Nobilio. 27 διότι ἐγὼ] C ὅτι. σώζω] A σώζων. 28 ἐγώ εἰμι] C εἰμὶ ἐγώ. ἢ, usque ad ὅτι] C desunt. ἔθνει] Prius deest in C. posterius in A. ἔξωσα] A ἐξώσω. ἀθῶον] C ἀθῶων.

CAP. XXVII.

1 κυρίυ] C κύριος, & ponit post ἐλάλησε. Βαβυλῶνα] C addit, ϗ ἐπὶ γῆν Χαλδαίων ἐν χειρὶ Ἱερεμίυ τῦ προφήτυ. 2 ποιήσατε] C addit, ἄρατε σημεῖον, ϗ ἀκυστὸν ποιήσατε. Βῆλος] C Βήλ. Μαιωδὰχ] C Μαιωδὰχ ἠσχύνθησαν τὰ γλυπτὰ αὐτῶν, παρεδόθη τὰ εἴδωλα αὐτῶν. 3 ϗ ἕως] A C ἕως. κτήνυς] C κτήνυς ἐσαλεύθησαν ϗ ἐπορεύθησαν. 4 ἐκείνῳ] C ἐκείνῳ, λέγει κύριος. 5 τ θεὸν] A τ θεὸν αὐτῶν. C desunt. 7 Πάντες, usque ad νομὴ] A desunt, sed habet vers. 16. post Βαβυλῶνος. ἀνήλισκον] C κατηνάλισκον. μὴ ἀνῶμεν] C ἐ μὴ ἀνῶμεν. ἥμαρτον] C ἡμάρτοσαν. αὐτῶν] C αὐτῶν ὁ κύριος. 9 ἐγὼ] C deest. ἐθνῶν] C ἐθνῶν μεγάλων. 10 ἐμπλησθήσονται] C addit, λέγει κύριος. 11 ἐσκιρτᾶτε] A ἐσκιρτήσατε. C σκιρτᾶτε. ἐκερατίζετε] C κερατίζετε. 12 μήτηρ ἐπ' ἀγαθὰ] C ἰδύ. ἔρημος] C ἔρημος ϗ ἄβατος. 13 συριῦσιν] C συριεῖ. 14 κύκλῳ] C κυκλόθεν. ὑμῶν] A ὑμῶν τ ἔμπροσθεν. C ὑμῶν, ὅτι τῷ κυρίῳ ἥμαρτεν. 15 κατακρατήσατε] C κατακρατήσατε ἐπ'. ἐκδικεῖτε] C ἐκδικήσατε. 16 κατέχοντα] A hic habet quæ deerant vers. 7. C κατέχοντες. ἀποστρέψουσι] A ἐπιστρέψουσι. φεύξεται] A φεύξονται, & αὐτῶν pro αὐτῦ. 17 ἐστι] C ὕτως. 18 κύριος] C κύριος τῶν δυνάμεων ὁ θεὸς Ἰσραήλ. 19 νεμήσεται] C νεμήσονται. ϗ ἐν prius] C ϗ ἐν Βασὰν, καί. πλησθήσεται] C ἐμπλησθήσεται. 20 ἐκείνῳ] C ἐκείνῳ, φησὶν κύριος. ὑπολελειμμένοις] A καταλελειμμένοις. 21 λέγει κύριος] C desunt. ἐπ' αὐτὴν posterius] C ἐν αὐτῇ. 23 ἐκλάσθη] A C συνεκλάσθη. 24 Ἐπιθήσονται] A C Ἐπιθήσονται. ϗ ἐ γνώσῃ] C ponit post ἁλώσῃ. ὡς] C deest. Βαβυλὼν] A ponit post ἁλώσῃ. 25 θεῷ] C θεῷ τῶν δυνάμεων. 27 αὐτῆς] C ponit post καρπούς. 28 εἰς] A C ἐν. ἡμῶν] C ἡμῶν, ἐκδίκησιν ναῦ αὐτῦ. 30 ἐπὶ] C ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, λέγει. 31 ἐπὶ σὲ τὴν ὑβρίστριαν] C πρὸς σὲ ὑπερήφανε. κύριος] C κύριος θεὸς τῶν δυνάμεων. 32 ὐδεὶς] C ὐκ. ϗ καταφάγεται πάντα τὰ κύκλῳ αὐτῆς] A desunt. 33 κύριος] A C κύριος τῶν δυνάμεων. 35 Χαλδαίυς] C Χαλδαίυς, λέγει κύριος. 36 Μάχαιραν] C Μάχαιραν ἐπὶ τοὺς μάντεις, ϗ ἄφρονες ἔσονται· μάχαιραν. 37 Μάχαιραν, usque ad ϗ] C desunt. A Μάχαιρα, ut & vers. 36. ὡσεὶ] C ὡς. θησαυρὸς] A C θησαυροὺς αὐτῆς. 38 αὐτῆς] C αὐτῆς ἐπεποίθει. 39 αὐτῇ] C αὐταῖς. 42 θύγατερ] C θυγάτηρ. 43 θλίψις κατεκράτησεν αὐτῦ] C θλίψεις κατεκράτησαν αὐτῦς. 44 Γαιθὰν] A Γαιμάθ. C τόπον Αἰθάν. ἐπ' αὐτὴν] A ἀπ' αὐτῆς. 45 Χαλδαίυς] C τῶν Χαλδαίων. νομὴ] C ponit post αὐτῶν. 46 κραυγὴ] C κραυγὴ αὐτῆς.

CAP. XXVIII.

1 ἐξεγείρω] C ἐξεγερῶ. καύσωνα] A ϗ καύσωνα. εἰς] C ἐπί. 3 Τεινέτω] A C ἐπ' αὐτῇ (A αὐτὴν) τεινέτω. ἐ] A ἃ. αὐτῦ] A αὐτῷ. 5 θεοῦ] A κυρίου θεοῦ. 7 ἐπίοσαν] A ϗ ἐπίοσαν. 8 ἵππος] A ἵππος. 10 ἐν] A εἰς. 11 κυρίου] C παρὰ κυρίου. αὐτῦ ἐστιν] C αὐτῦ. 12 φαρέτρας, ἐγείρατε] C desunt. ἃ] C ὅσα. 13 κατασκηνοῦντας] A κατασκηνοῦσα. 15 κύριος] C ὁ. 16 ἦχος] A C πλῆθος ἤχους. 17 Ἐματαιώθη] A C Ἐμωράνθη. 19 κύριος] C κύριος τῶν δυνάμεων. ἐπιβάτην] C ἀναβάτην. 22 Καὶ] C Καὶ διασκορπιῶ ἐν σοὶ πρεσβύτην ϗ παιδίον, ϗ &c. & ponit post γυναῖκα. ϗ, usque ad finem versus] A desunt. 23 Καὶ, usque ad διασκορπιῶ] C desunt. 24 πᾶσι] C deest. πάσας] A καὶ πάσας. 25 ἐπὶ] A C ἀπό. 26 ἔσῃ εἰς τὸν αἰῶνα] C αἰώνιον ἔσῃ. 27 βασιλεῖς ἀραρὰτ] C βασιλείαις Ἀραράθ. 32 αὐτῶν] A C αὐτῦ. ἐνέπρησαν] C ἐνεπυρίσθησαν.

33 κύριος] C κύριος τῶν δυνάμεων ὁ θεὸς Ἰσραήλ. ἀλοηθήσονται] A C ἀλοηθήσεται. 34 ἐμερίσατό με] C ἐμερίσατό με Ναβουχοδονόσορ βασιλεὺς Βαβυλῶνος. 37 ἀφανισμὸν] C ἀφανισμὸν, κατοίκησις δρακόντων, ἀφανισμὸς, συρισμός. 38 Ὅτι ἅμα] C desunt. A ponit ἅμα post ἐξεγέρθησαν. 39 ἐξεγερθῶσιν] C ἐγερθῶσιν. 40 Καὶ] C deest. 41 ἑάλω] C ἑάλω Σεσάχ. 42 καὶ κατεκαλύφθη] A καὶ κατελήφθη. C κατεκαλύφθη. 43 ὡς γῆ] C εἰς ἀφανισμὸν, γῆ. οὐδὲ εἷς] A υἱὸς ἀνθρώπου οὐδὲ εἷς. C οὐδείς. ἔτι] C ponit ante πρός. καὶ ἐν, usque ad finem versus] C καί γε τεῖχος Βαβυλῶνος πεσεῖται. 50 Ἀνασωζόμενοι] Quæ ante hunc versum leguntur in Comp. habes in Nobilio. C Ἀνασωζόμενοι ἀπὸ ῥομφαίας. ἐκ γῆς] C desunt. 53 τὰ τείχη ἰσχύϊ] A C ὕψος ἰσχύος. 54 καὶ] A deest. 55 ἤχησαν] A ὡς ἤχησαν. 56 ἀνταποδίδωσιν] A ἀνταποδιδούς. C ἀνταποδίδων. 57 καὶ prius] A C αὐτῇ τὴν ἀνταπόδοσιν, καί. 58 κύριος] C κύριος παντοκράτωρ. καὶ οὐ] C καί. 60 πάντα] A ἅπαντα. βιβλίῳ] C βιβλίῳ ἑνί. 63 αὐτὸ] C αὐτῷ. 64 καταδύσεται] A καταλύσεται. κακῶν] A Χαλδαίων. αὐτὴν] C αὐτὴν, καὶ ἐκλείψει. ἕως τούτου τὰ ῥήματα τοῦ Ἱερεμίου.

CAP. XXIX.

1 Ἐπὶ τοὺς ἀλλοφύλους] C Καὶ ἐγένετο ῥῆμα κυρίου πρὸς Ἱερεμίαν τὸν προφήτην ἐπὶ τοὺς ἀλλοφύλους πρὸ τοῦ πατάξαι Φαραὼ τὴν Γάζαν. Hæc usque ad Τῇ Ἰδουμαίᾳ versu 7, in Comp. habentur cap. 47. 3 ποδῶν] C πολλῶν. ἤχου] A καὶ ἤχου. ἐπέστρεψαν] A C οὐκ ἐπέστρεψαν. 4 ἐξολοθρεύσει κύριος] C ἐξωλόθρευσεν κύριος τοὺς ἀλλοφύλους τούς. νήσων] C νήσου τῆς Καππαδοκίας. 5 Ἐνακὶμ] C Ἐμακίμ. 7] Τῇ Ἰδουμαίᾳ] Hæc habentur in Comp. cap. 49. 8 εἰς] A ἑαυτοὺς εἰς. C ἑαυτοῖς εἰς. Δαιδὰμ] A C Δαιδάν. 9 οἳ οὐ] A σοι, οὐ. ὡς] A ὥσπερ. C ὡσεί. χεῖρα] A C χεῖρας. 10 γείτονός (A καὶ γείτονός) μου] C καὶ γείτονος αὐτοῦ. 11 χήρα] C χήραι σου. πεποίθασιν] C ἐλπιοῦσι. 12 εἶπε] C λέγει. οἷς οὐκ ἦν] C ἰδοὺ οἷς οὐκ ἔστιν. ἀθῳωθῇς] A C ἀθῳωθῇς, ὅτι πιὼν πίεσαι. 13 κατάρασιν] C κατάραν. 15 Μικρὸν] C Ἰδοὺ μικρόν. ἔθνεσιν] A ἔθνεσι, καί. 16 ὕψωσεν] A ὕψωσας. C ἐὰν ὑψώσῃς. αὐτοῦ] C σου, λέγει κύριος. 17 συριεῖ] C ἐκστήσεται, καὶ συριεῖ ἐπὶ πᾶσαν τὴν πληγὴν αὐτῆς. 18 παντοκράτωρ] C deest. κατοικήσει] C ἐνοικήσῃ. 19 Αἰθὰμ] A Ἐμάθ. αὐτὴν] C αὐτῆς. 20 συμψηθῶσι] C συμψισθῶσι. ἀβατωθῇ] C βατωθῇ. 21 Ὅτι] C deest. ἐσβέσθη] A C ἐσείσθη. καὶ κραυγὴ θαλάσσης οὐκ] C καὶ κραυγή σου ἐν θαλάσσῃ. ὄψεται] C ἀναβήσεται καὶ ὄψεται. πτέρυγας] A πτέρυγας αὐτοῦ.

CAP. XXX.

1 Τοῖς, usque ad τῇ Κηδὰρ, vers. 28.] Habentur in Comp. cap. 49. usque ad versum septimum. αὐτοῖς] C αὐτῶν. Μελχὸλ τὴν Γαλαὰδ] C Μολχὸμ τὴν Γάδ. ἐνοικήσει] A C ἐνοικεῖ. 2 φησὶ] C λέγει. Ῥαββὰθ υἱῶν Ἀμμὼν] Ita Comp. pro Ῥαββάθ. πολέμων] A C πολέμου. αὐτοῦ] C αὐτοῦ, λέγει κύριος. 3 σύκκος] A deest. καὶ κόψασθε] A desunt. C καὶ ἐπιλυπεῖσθε καὶ κόψασθε. ὅτι, usque ad οἱ] C ὅτι Μολχὸμ, ὅτι ἐν ἀποικίᾳ βαδιεῖται. 4 Τί, usque ad θύγατερ] C Ὅτι ἀγαλλιάσῃ ἐν ἐμακείμ. θύγατερ] A C θυγάτηρ. θησαυροῖς] C θησαυροῖς αὐτῆς. λέγουσα, Τίς εἰσελεύσεται] C λέγουσα ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς, Τίς ἐλεύσεται. 5 κύριος] C κύριος τῶν δυνάμεων. ἔστιν] C ἔσται. συνάγων] C συνάγων τοὺς ἀπομένοντας. 28] Τῇ &c.] Hæc habentur in Comp. cap. 49. a vers. 28. A γῆ. Κηδὰρ] C Κηδὰρ, καί. ἀνάστητε καὶ] C desunt. πλήσατε] C πατάξατε. 29 λήψονται] A λήψονται ἑαυτοῖς. αὐτῶν prius] A deest. 30 ἐμβαθύνατε] C ἐβαθύνατε. αὐλῇ] C αὐλῇ, λέγει κύριος. λογισμὸν] C ἐφ' ὑμᾶς λογισμόν. 31 καὶ] C deest. εὐσταθοῦν] C ἡσυχάζον. ἀνάψυξιν] C ἀνάψυξιν. οὐ βάλανοι] C desunt. 32 ἐνδύματι] A ἀνέμῳ. 33 καθίσῃ ... κατοικήσει] A κατοικήσει ... καθίσῃ. ἀνθρώπου] A γηγενής. 23] Τῇ &c.] Hæc habentur in Comp. cap. 49. a v. 23. Ἡμὰθ] A Θημάθ. Ἀρφὰθ] C Ἀρφάδ. ἤκουσαν] C ponit post πονηράν. 24 αὐτῆς] C αὐτῆς, στένωσις καὶ ὠδῖνες κατέσχον αὐτὴν ὡσεὶ ὠδίνουσαν. 25 ἐγκατέλειπον] A ἐγκατέλειπον. ἐμὴν] C αὐλήν. ἠγάπησε] C ἠγαπημένην. 26 φησὶ κύριος] C ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, φησὶν κύριος τῶν δυνάμεων.

CAP. XXXI.

1 κύριος] C κύριος τῶν δυνάμεων ὁ θεὸς Ἰσραήλ. Ναβαὺ] A Ναβάν. C Ναβαύ. Ἀμὰθ καὶ Ἀγὰθ] A Μασηὰθ καὶ ἡττήθη. C τὸ κραταίωμα ἡττήθη. 2 ἰασεία] C deest. Μωὰβ] C ponit post γαυρίαμα. ἐκόψαμεν] A C ἀπόστε καὶ (A deest) ἐκκόψωμεν. 4 Σωστρίβη] C Συνετρίβη. 5 ἠκούσατε] C ἤκουσαν. 7 ὀχυρώμασί σου] C ὀχυρώμασίν σου, καὶ ἐν τοῖς θησαυροῖς σου. σὺ] A deest. συλληφθήσῃ] C ληφθήσῃ. 8 οὐ] C καὶ πόλις οὐ. 9 ἀφανισθήσεται] A C ἀναφθήσεται. πόθεν ἔνοικος] C παρὰ τὸ μὴ εἶναι οἰκοῦντα ἐν. 10 ἐξαίρων] C καὶ ἐπικατάρατος ὁ ἐξαίρων. 11 τὴν] C deest. ᾤχετο] A C ᾤχοντο. ὀσμὴ] A ὀσμήν. 12 αὐτοῦ] A C deest. συγκόψουσι] C συντρίψουσι. 13 ἐπ' αὐτοῖς] A C ἐφ' ἑαυτοῖς. 14 τὰ πολεμικὰ] C πόλεμον. 15 σφαγὴν] C σφαγὴν, λέγει βασιλεὺς, κύριος τῶν δυνάμεων ὄνομα αὐτῷ. 17 αὐτῷ] C αὐτόν. εἰδότες] C εἰδότες. μεγαλοδόξου] C μεγαλοπρεπέστατος. 18 Δαιβὼν (A Δαιδὰν) ἐκτριβήσεται] C θυγάτηρ Δεβών. 19 σωζόμενον] C ἀνασωζόμενον. 21 Ῥεφὰς καὶ Μωφὰς] C Ἰασσὰ καὶ Μωφάθ. 22 Ναβαὺ] A Δαδάν. 25 αὐτοῦ] A αὐτῶν. συνετρίβη] C addit, λέγει κύριος. 26 ἐπικρούσει] C ἐπικρούσει. 27 εἰ μὴ] A μὴν. C ὑμῖν. εὑρέθη] C εὑρέθης. 29 Καὶ] C ponit post λίαν. καὶ posterius] A deest. 30 ἔργων] C ἔργων, λέγει κύριος. αὐτοῦ] Hic A repetit versum præcedentem, & priorem partem hujus versus. 31 κεκράξατε] C κεὶρ ἀράς. 32 Ἀσερημὰ] C Σαβαμά. πόλεις, usque ad ἐπὶ τρυγητοῖς] A desunt. ἐπίπεσε] C ἔπεσεν. 33 Συνεψήσθη] C Συνῄρθη. χαρμοσύνη] C χαρμονή. ἐκ τοῦ] C ἐκ Καρμήλου καὶ ἐκ γῆς. οἶνος τὴν] C οἶνον. αἱ δὲ] C αἰθρία. 34 Αἰτὰμ] A C Ἐλεάλη καὶ ἕως Ἰασσά. αἱ πόλεις αὐτῶν] C desunt. A ἕως Ἐτὰθ αἱ πόλεις αὐτῶν. Ζογὸρ] A Ζογορά. C Σηγώρ. ἀγγελίαν] C ἀγγελά. Νεβρεὶν] A Νεβρείμ. C Νεμβρείμ. 35 θυμιῶντα] C θυσιάζοντα. 36 κεκράξας] A C κεὶρ ἀράς. 37 ξυρηθήσονται] A C ξυρήσονται. 38 αὐτῆς] A αὐτῆς ὅλας κοπετός. φησὶ] A C τὸν Μωὰβ, φησί. ὡς] A καὶ ὡς. 40 κύριος] A κύριος, ἰδοὺ ὡς ἀετὸς ὁρμήσει, καὶ ἐκπετάσει χεῖρας αὐτοῦ ἐπὶ Μωάβ. C ὡς ἀετὸς πετάσεται, καὶ ἐκτενεῖ τὰς πτέρυγας αὐτοῦ εἰς Μωάβ. 41 Συνελήφθη] A C Συνελήφθη· καὶ ἔσται ἡ καρδία τῶν δυνατῶν (A desunt τῶν δυνατῶν) Μωὰβ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ὡσεὶ (A ὡς) καρδία γυναικὸς ὠδινούσης. 43 ἐπὶ σὲ] C ponit ante καθήμενος. Μωὰβ] A ἐπὶ Μωάβ. C Μωὰβ, λέγει κύριος. 44 ἐν] A ὡς ἐν. αὐτῶν] C αὐτῆς, λέγει κύριος. A αὐτῆς.

CAP. XXXII.

15 Οὕτως] Hæc habentur in Comp. cap. 25. a versu 15. ἐγὼ ἀποστέλλω σε πρὸς] C ἐξαποστελῶ σε ἐπ'. 16 ἐξεμοῦνται] A ἐξεμέσονται. 17 τὰ] A C πάντα τά. πρὸς] C ἐπ'. 18 ἄβατον] C ἀφανισμὸν, C συρισμὸν, καὶ εἰς κατάραν, ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη. 20 συμμίκτους] A C συμμίκτους αὐτοῦ. ἀλλοφύλων] A ponit ante τούς. 22 βασιλεῖς prius] C πάντας βασιλεῖς. 23 Ῥὼς] C Βούζ. πᾶν] A C πάντα. 24 Καὶ] C Καὶ πάντας τοὺς βασιλεῖς τῆς Ἀραβίας, καί. 25 Καὶ] C Καὶ πάντας τοὺς βασιλεῖς Ζαμβρί, καί. Αἰλὰμ] A Δαιδάν. C Ἠλάμ. Περσῶν] C Μήδων. 26 γῆς] C γῆς, καὶ βασιλεὺς Σησὰχ πίεται μετ' αὐτούς. 27 παντοκράτωρ] A addit ὁ θεὸς Ἰσραήλ. ἐγὼ] A deest. 29 κύριος] C κύριος τῶν δυνάμεων· & versu 32. ἐν] C ἐφ'. καθάρσει] C καθαρισμῷ. ὅτι] C οὐ καθαρισθήσεσθε, ὅτι ... γῆς] C γῆς, λέγει κύριος τῶν δυνάμεων. 30 ἁγίου αὐτοῦ] A κατοικητηρίου ἁγίου. C τόπου ἁγίου αὐτοῦ. τῆς γῆς] C τὴν γῆν. 33 κυρίου, ἐν] C ... γῆ, ἐκ. οὐ μὴ] C οὐ μὴ θρηνηθήσονται, καὶ οὐ μὴ συναχθήσονται, καὶ οὐ ... κόπρια] A κοπρίαν. 35 τῶν προβάτων, καὶ] C desunt. 37 κατέπαυσε] C ... καλά. μου] C κυρίου. 38 κατάλειμμα] A C κατάλυμα.

CAP. XXXIII.

Ἐν] Hoc in Comp. est cap. 26. 2 ἅπασι τοῖς Ἰουδαίοις, καὶ παντὶ] C παντὶ Ἰούδα. 3 αὐτοῦ] C αὐτῶν. 6 Καὶ] C deest. Σηλὼ] A Σηλὼμ & versu 9. πόλιν] C πόλιν ταύτην. πᾶσιν] C deest. 8 ἂν] C ἐπ. ... τῷ] C ponit ante κύριος. συνελάβοσαν] C συνέλαβον. 10 τὸν λόγον τοῦτον] C τῶν λόγων τούτων. πύλης] A C πύλης κυρίου. 12 πρὸς] C ... πάντας. 13 κυρίου] A C κυρίου τοῦ θεοῦ ὑμῶν (A deest.) 14 συμφέρει] C συμφέρει ὑμῖν. 15 δίδοτε] A C ὑμεῖς δίδοτε. 17 λαοῦ] C λαοῦ, λέγοντες. 18 ἦν] C ἦν προφήτης. οὕτως] C λέγων οὕτως. κύριος] C κύριος τῶν δυνάμεων. εἰς ἄβατον] A C εἰς (A ὡς) ὀπωροφυλάκιον. εἰς] C ... 19 ἀνελὼν] A C ἀναιρῶν. Ἐζεκίας] C Ἐζεκίας, καὶ πᾶς Ἰούδα. οὐχ ὅτι] C οὐχί. ὅτι] C deest. 20 τῷ] A ἐπὶ τῷ. C deest. γῆς] C ... ταύτης, καὶ περὶ τῆς γῆς. 21 ἐζήτουν] C ἐζήτησεν. Οὐρίας] C Οὐρίας, καὶ ἐφοβήθη, καὶ ἔφυγε. 22 εἰς] C Ἐλεακὶμ υἱὸν Ἀχοβὼρ, καὶ ἄνδρας μετ' αὐτοῦ εἰς. ἐξήγαγον] A C ἐξήγαγον. εἰσήγαγον] A C εἰσήγαγον. 23 τοῦ λαοῦ] C λαοῦ, τοῦ.

CAP. XXXIV.

1 Οὕτως] Hoc in Comp. est cap. 27. Quæ autem hic sunt in Comp. habentur in Nobilio. 2 κλοιοὺς] C κλοιούς. 3 εἰς ἀπάντησιν αὐτῶν] C desunt. εἰς] C ἐν. 4 κύριος] C κύριος τῶν δυνάμεων. 15 Ὅτι] C ... est. γῆν] C γῆν, καὶ τοὺς ἀνθρώπους, καὶ τὰ κτήνη τὰ ἐπὶ προσώπου τῆς γῆς. ἐπιχείρῳ] A C βραχίονι. 6 Ἔδωκα] C Καὶ νῦν ἐγὼ ἔδωκα πάσας τὰς γᾶς τῷ βασιλεῖ Ναβουχοδονόσορ βασιλεῖ. 8 Καὶ τὸ] Versus qui præcedit in Comp. habetur in Nobilio. ὅσοι] C ὅσοι ἂν μὴ ἐδουλεύσωσι Ναβουχοδονόσορ βασιλεῖ Βαβυλῶνος, καὶ ὅσοι. λιμῷ] C λοιμῷ, καὶ λιμῷ. ἕως] C ἕως ἄν. 10 ὑμῶν] A αὐτοῦ. C ὑμῶν, καὶ ἵνα ἐκβάλω ὑμᾶς, καὶ ἀπολεῖσθε. 11 καταλείψω αὐτὸν] C καὶ καταλείψω αὐτό. αὐτοῦ] C αὐτοῦ, λέγει κύριος. ... C αὐτήν. ὑμῶν] Quæ sequuntur in Comp. habentur in Nobilio. 15 ὅτι posterius] C deest. ψευδῆ] A ponit ante ἐπ'. C ψευδῆ. 16 Ἱερεῖ] C deest. καὶ τοῖς ἱερεῦσι] C ponit ante καὶ παντί. ἐπιστρέψει ἐκ] A ... ὅτι] C νῦν ταχέως, ὅτι. 17 Οὐκ ἀπέστειλα αὐτοὺς] C Μὴ ἀκούετε αὐτῶν, δουλεύετε τῷ βασιλεῖ τῆς Βαβυλῶνος, καὶ ζῆτε· ἱνατί ἔσται ἡ πόλις εἰς ἐρήμωσιν. 11 ἀπαντησάτωσαν, usque ad finem versus] Quæ pro his habentur in Comp. habes in Nobilio.

CAP. XXXV. In Comp. XXVIII.

1 ἔτει] A C ἔτει βασιλεύοντος. κύριος] C κύριος τῶν δυνάμεων ὁ θεὸς Ἰσραὴλ, καί· & versu 14. 3 καὶ] A C deest. τὰ] C πάντα τά. 5 ... C ὁ προφήτης πρός. τῶν ἱερέων] C ponit ante λαοῦ. 6 ἐκ] C deest. τοῦτον] A τοῦτον αὐτῶν. 8 μεγάλας] A μεγάλης. εἰς πόλεμον] C περὶ πολέμου, καὶ περὶ θλίψεως, καὶ περὶ λοιμοῦ. 9 λόγου] C λόγου αὐτοῦ. 10 ἐν ὀφθαλμοῖς παντὸς τοῦ λαοῦ] C desunt. 11 οὕτως prius] A deest. ἀπὸ] C δύο ἔτη ἡμερῶν ἀπό. 13 ἀντ' αὐτῶν] C ἀντὶ τούτων. 14 ἔθηκα] C ... Βαβυλῶνος] C addit, τοῦ δουλεύειν αὐτῷ, καί γε τὰ κτήνη τῆς γῆς ... αὐτῷ. 15 Οὐκ] C ἄκουε Ἀνανία, Οὐκ. καὶ] C καὶ σύ. 16 τῷ] C ἐν τῷ ... ἀποθανῇ] C ἀποθανῇ, ὅτι κατὰ τοῦ κυρίου ἐλάλησας. 17 ἐν] C deest.

CAP. XXXVI.

1 ἐξ] C προφήτης ἐξ. τῆς] A αὐτῆς τῆς. ἐπιστολὴν, usque ad finem versus] C καὶ πρὸς πάντα τὸν λαὸν ὃν ἀπῴκισε Ναβουχοδονόσορ ἐξ Ἱερουσαλὴμ εἰς Βαβυλῶνα. 2 τεχνίτου] C ponit ante δεσμώτου. 3 Ἐλεασὰν] C Ἐλεάσα. 4 κύριος] C κύριος τῶν δυνάμεων. ἀπῴκισα] A C ἀπῴκισε. Ἱερουσαλὴμ] C addit εἰς Βαβυλῶνα. 5 οἴκους] A C οἰκίας. 6 ἀνδράσι] C ἀνδράσι, καὶ τέξονται υἱοὺς καὶ θυγατέρας. 7 εἰς] C deest. αὐτῆς] C αὐτῆς ... 8 κύριος] C κύριος τῶν δυνάμεων ὁ θεὸς Ἰσραήλ. 9 αὐτοὺς] C ... τούς, λέγει κύριος. 10 Βαβυλῶνι] C ἐν Βαβυλῶνι. 11 ὑμᾶς] A ὑμᾶς τοῦ ἐπιστρέψαι τὸν λαὸν ὑμῶν ἐφ' ὑμᾶς. 13 ζητήσετε] A ἐκζητήσετε. C ... ζητήσητε. 15 ἡμῖν κύριος] C κύριος ἐφ' ἡμᾶς. Βαβυλῶνι] Quæ sequuntur in Comp. habentur apud Nobilium. 21 Ἀχιὰβ] C Ἀχιὰβ υἱὸν Κωλιά. Σεδεκίαν] C Σεδεκίαν υἱὸν Μαασία τοὺς προφητεύοντας ὑμῖν ἐν ὀνόματί μου. 23 Ἰσραὴλ] A C Ἱερουσαλήμ. ἐν] C ἐπί. 24 Αἰλαμίτην] C Νεελαμίτην· & versu 3. 25 Οὐκ] C Οὕτως λέγει κύριος ὁ θεὸς τῶν δυνάμεων ὁ θεὸς Ἰσραὴλ, Ἀνθ' ὧν ἀπέστειλας ἐν ὀνόματί σου βιβλία πρὸς πάντα τὸν λαὸν τὸν ἐν Ἱερουσαλὴμ, οὐκ. εἰπὲ] C εἰπεῖν. A ponit τὸν ἱερέα ante υἱόν. 27 συνελοιδορήσατε, usque ad ὑμῖν] C οὐκ ἐπετιμήσατε Ἱερεμίᾳ τῷ ἐξ Ἀναθὼθ τῷ προφητεύοντι. 28 Οὐ διὰ τοῦτο ἀπέστειλα] A desunt. 29 ... ὅδε τούτου] C οὗτος. ὑμᾶς] C ἡμᾶς. τὸν καρπὸν] C τῶν καρπῶν. ... βιβλίον] A τοὺς λόγους τούτους. 31 τὴν] C πᾶσαν τήν. ἀδίκως] A C ἐπ' ἀδίκῳ. αὐτῶν] C αὐτῷ. οὐκ ὄψονται] C λέγει κύριος· ὅτι ἀποστασίαν ἐλάλησε κατὰ τοῦ κυρίου.

CAP. XXXVII. In Comp. XXX.

2 βιβλίου] C βιβλίῳ. 3 κύριος] A κύριος παντοκράτωρ. 6 αὐτοῦ posterius] C αὐτοῦ, ὡς τικτούσης, καί. 7 Ὅτι ἐγενήθη] C Οὐαὶ ὅτι. 8 κύριος] C κύριος τῶν δυνάμεων. 9 αὐτοῖς] Quæ sequuntur in Comp. habentur apud Nobilium. 13 σοι] C ponit post ἐπί. ὅτι] A ... σου, ὅτι. 16 Διατοῦτο] Quæ præcedunt in Comp. habes apud Nobilium. 17 ... χρέας αὐτῶν πᾶν ἔδονται] C εἰς αἰχμαλωσίαν ἥξουσι. ὑμῶν ἐστι] C Σιών. 18 αὐτοῦ] C αὐτῆς. λαὸς] C ναός. 19 φωνὴ] A C καὶ φωνή. 20 ὀρθωθήσονται] A ὁρμηθήσονται. ἐπισκέψομαι] A C ... (A ἐπισκέψονται) ἐπὶ πάντας. 21 αὐτοῦ] C αὐτῶν. ἀποστρέψουσι] C ... ψουσι. ἔτος] A αὐτός. ἀποστρέψαι] C ἐπιστρέψαι. φησὶ] C λέγει.

… ἐπιστρέψω τὴν λαόν, καθὰ ἔσομαι ὑμῖν εἰς κύριον. ἐπ' ἐσχάτων] C ἀπ' ἐσχάτε.

CAP. XXXVIII. In Comp. XXXI.

… χάριν] C καιρῷ. 3 ὤφθη] A C ὀφθήσεται. ἀγάπησιν] C ἀγάπην. … C Ἔτι· & versu 5. Ἰσραὴλ] A Ἱερουσαλήμ. 5 φυτεύσατε] A … φυτεύσατε ἐν ὄρεσιν Ἐφραίμ. C φυτεύσαντες φυτεύσατε, καὶ αἰνέσατε … 6 ἐν ὄρεσιν Ἐφραίμ] A desunt hoc loco. ὅτως] C deest. 7 εὐφράνθητε, καὶ] A εὐφράνθητε, εὐφράνθητε καί. 8 ὄχλον πολὺν] C τέκνα πολλά … 9 ἀπάξω] C ἄξω. 10 λόγοις] C λόγον. 11 ἐξείλατο] C καὶ ἐξείλετο … 12 σίτου] C σίτου καὶ ἐλαίου. 13 χαρμονὴν] A χαρμοσύνην. C χαρμονὴν … καὶ παρακαλέσω αὐτούς. 15 θρήνου, καὶ κλαυθμοῦ, καὶ ὀδυρμοῦ] C θρῆνος, καὶ κλαυθμὸς, καὶ ὀδυρμός. ἀποκλαιομένη, usque ad ὅτι] A C ἀποκλαιομένη (A ἐπὶ τῶν υἱῶν) αὐτῆς, καὶ οὐκ ἤθελεν (A ἠθέλησε) παρακληθῆναι. … Σοῖς] C desunt. ἔργοις] C ἔργοις, λέγει κύριος. 17 Μόνιμον … σοῖς τέκνοις] C Καὶ ἔστιν ἐλπὶς τοῖς ἐσχάτοις σου, λέγει κύριος, καὶ ἐπιστρέψουσιν οἱ υἱοὶ εἰς τὰ ὅρια αὐτῶν. 18 Ἀκοὴν] A C Ἀκούων. 19 ἡμέρας] … 20 Ἐφραίμ, ἐμοὶ παιδίον ἐντρυφῶν] C ἐμοὶ Ἐφραίμ, παιδίον ἐντρυφῶν … 21 σεαυτὴν Σιὼν] C σεαυτῇ ἐπισκόποις. ὤμοις] A C ὤμοις σου. … A ᾗ ἐπορεύθης. C ἐν ᾗ ἐπορεύθης. 22 ἠτιμωμένη] C ἀπεστραμμένη … σωτηρίᾳ] C addit σου. ὅτι] C deest. κύριος] C κύριος τῶν δυνάμεων ὁ θεὸς Ἰσραήλ. 23 αἰχμαλωσίαν] A C ἀποικίαν. 24 ταῖς πόλεσιν] C γῇ Ἰουδαίᾳ. τῇ γῇ] C πόλει. 25 πᾶσαν prius] C deest. 26 … C deest. φησὶ] C λέγει· & vers. 31, & vers. 37. 29 εἴπωσιν] C εἴπωσιν ἔτι. 30 ἐν] C deest. αὐτοῦ] C deest. 32 διαθήκην] C … ἐπιλαβομένου μου] C ἐν ᾗ ἐπιλαβόμην. 33 δώσω] C deest. γράψω] C ἐπιγράψω. 34 ἕκαστος] C ἔτι ἕκαστος. αὐτῶν prius] C deest. … C λέγει κύριος, ὅτι. 37] Ἐὰν] C Τάδε λέγει κύριος, Ἐάν. 35] … C ἄστρα. ἐβόμβησε] C ἐβόμβησαν. 36 οὗτοι] C αὐτά. 38 πύργου] … πύργον. 39 αὐτῶν] A αὐτοῦ. C αὐτῆς. 40 πάντες ἀσαρημὼθ] C πᾶσαν … φαραγγὶμ καὶ σποδοῦ, καὶ πᾶσα ἀσαρημώθ. νάχαλ] A C χειμάῤῥου. Κέδρων] A Ἀχκεδρών. πύλης] C ponit post ἵππων. οὐ μὴ ἐκλίπῃ] C ἐκτίλη.

CAP. XXXIX. In Comp. XXXII.

1 παρὰ κυρίου] C ponit post Ἰερεμίαν. βασιλεῖ Σεδεκίᾳ] C Σεδεκία … Ἰούδα. 2 ἐπὶ] C ἐν. βασιλέως] C τοῦ βασιλέως Ἰούδα. 4 σωθῇ] … 5 εἰς Βαβυλῶνα] C ponit ante εἰσελεύσεται. καθίεται] A ἀποθανεῖται. C καθίσεται ἕως οὗ ἐπισκέψωμαι αὐτὸν, λέγει κύριος· ἐὰν δὲ πολεμῆτε πρὸς τοὺς Χαλδαίους, οὐκ εὐοδωθήσεσθε. Καὶ εἶπεν Ἰερεμίας. 6 ἐγενήθη] C … & ponit ante λόγος. 7 κρίσις] A κρίμα τῆς ἀγχιστείας. C κρί… 8 εἰς] C κατὰ τὸν λόγον κυρίου εἰς. εἶπε] C εἶπέ μοι. ἐν γῇ Βενιαμὶν] C ponit post Ἀναθώθ. κρίμα] C κρίσις. 9 μου] C μου τὸν ἐν Ἀναθώθ. 11 ἐσφραγισμένον] A C ἀνεγνωσμένον καὶ ἐσφραγισμένον. 12 ἀν… &c] C ἑστηκότων μαρτύρων, καὶ γραφόντων. τῶν ἐν] A C τῶν καθημένων … 14 παντοκράτωρ] A C addunt ὁ θεὸς Ἰσραήλ. ἐσφραγισμένον] C ἐσφραγισμένον καὶ ἀνεγνωσμένον. αὐτὸ] C deest. πλείους] C πλείονας. 15 κύριος] C κύριος τῶν δυνάμεων ὁ θεὸς Ἰσραήλ. ἀγρολ] C ponit post οἰκίαι. 16 πρὸς Βαροὺχ υἱὸν] C Βαροὺχ υἱῷ. 17 κύριε] C κύριε θεός. 18 κόλπον] C κόλπον. ὁ posterius] A C καί. 19 κύριος μεγάλης βουλῆς] C κύριος τῶν δυνάμεων ὄνομα αὐτῷ. Μέγας βουλῇ. ὁ θεὸς, usque ad οἱ] C desunt. εἰς] A ἀνεφράχθησαν εἰς. C ἀνεῴχθησαν ἐπί. τὰς] C πάσας τάς. αὐτοῦ] C αὐτοῦ, καὶ κατὰ τὸν καρπὸν τῶν ἐπιτηδευμάτων αὐτοῦ. 23 εἰσήλθοσαν] C … πάντα] C ἅπαντα. 24 πόλιν] C πόλιν ταύτην. τοῦ λιμοῦ] A τοῦ λιμοῦ. C λιμοῦ καὶ λοιμοῦ. 25 Καὶ] C καὶ ἰδοὺ σὺ βλέπεις, Καί. κτῆσαι] … καὶ ἔγραψα βιβλίον, καὶ ἐσφραγισάμην] C desunt. ἐπιμαρτυράμην] C ἐπιμαρτύρησαι. 28 ὁ θεὸς Ἰσραὴλ] C desunt. χεῖρας] C χεῖρας Χαλδαίων, καὶ εἰς χεῖρας. 29 τὴν πόλιν ταύτην posterius] C deest. 30 αὐτῶν] C αὐτῶν, υἱοὶ Ἰσραὴλ οἱ παραπικραίνοντές με ἐν τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν … λέγει κύριος. 32 ὧν] A C ὅτι. καὶ οἱ ἱερεῖς] A καὶ οἱ μαγεστῆτες αὐτῶν, καὶ οἱ ἱερεῖς. ἐν] C deest. 33 ἀπέστρεψαν] A ἔστρεψαν. C ἐπέστρεψαν. … C νῶτα. πρόσωπον] A πρόσωπον αὐτῶν. C πρόσωπα αὐτῶν. καὶ ἐκ] … ἐδίδαξα, καὶ οὐ. ἔτι λαβεῖν] C ἐκλαβεῖν. 35 βασιλεῖ] C deest. 36 … C πόλιν ταύτην. ἀποστολῇ] C λοιμῷ. 37 αὐτὸν] A αὐτῶν. πεποιθότας] A C πεποιθότως. 39 φοβηθῆναι] A φοβεῖσθαι. 40 ὄπισθεν] A ἀπό … 41 τοῦ] C αὐτούς. 42 ἃ] C ἃ ἐγώ. 43 ἔσονται] C ἔσται. 44 βιβλίῳ] A ἐν βιβλίῳ. C εἰς βιβλίον. αὐτῶν] C αὐτῶν, λέγει κύριος.

CAP. XL. In Comp. XXXIII.

1 δεύτερον] C ἐκ δευτέρου. 4 κύριος] A C κύριος ὁ θεὸς Ἰσραήλ. … C οἴκων. οἴκων] C οἰκίας. χάρακας] A C χάρακα. 5 ἀπ' αὐτῶν] … ἀπὸ τῆς πόλεως ταύτης. 6 φαρμάσω] A C ἰατρεύσω αὐτοὺς, καὶ φαρμάσω. … A C αὐτοῖς εἰσακούειν. ποιήσω καὶ] C ποιήσω αὐτοῖς. 7 ἀποστρέψω] … ἐπιστρέψω. Ἰσραὴλ] C Ἱερουσαλήμ. καθὼς καὶ] C ὡς. 8 ἡμάρτοσαν] A C ἥμαρτον. 9 εἰς prius] C μοι εἰς ὄνομα, εἰς. ποιήσω, bis] C ποιῶ. 10 κτηνῶν] C κτήνους. 11 ἀποστρέψω] A ἐπιστρέψω. 12 εἶπε] C λέγει … κτηνῶν] A C κτηνῶν. πρόβατα] C ποίμνια. 13 ναγὲβ] C ναγέβ … κύριος] Quæ sequuntur in Comp. habentur apud Nobilium.

CAP. XLI. In Comp. XXXIV.

1 πᾶσα ἡ γῆ ἀρχῆς αὐτοῦ] C πᾶσαι αἱ βασιλεῖαι τῆς γῆς, αἱ ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τῆς χειρὸς αὐτοῦ, πάντες οἱ λαοί. λέγων] C deest. 2 κύριος ὁ θεὸς Ἰσραὴλ· & versu 13. 3 καὶ εἰς] A C καὶ τὸ στόμα αὐτοῦ μετὰ τοῦ στόματός σου λαλήσει, καί. 4 κύριος] C κύριος πρὸς σὲ, Οὐκ ἀποθανῇ ἐν ῥομφαίᾳ. 5 ἔκλαυσαν … κλαύσονται] C ἔκαυσαν … καύσουσι. οὐαὶ] C ὦ. 7 Ἰούδα] C Ἰούδα τὰς καταλελειμμένας. 8 λαὸν] C λαὸν τὸν ἐν Ἱερουσαλήμ. … C καλέσαι δι'. 9 Ἰούδα] A C Ἰσραήλ. 10 ἐπιστραφῆ] C ἐπι… ἐν τῇ διαθήκῃ] C εἰς τὴν διαθήκην. 18 καὶ ἐάσατε (A εἴασε) αὐτοὺς, usque ad finem versus] C ἐλευθέρους τοῦ μὴ δουλεύειν ἔτι ἐν αὐτοῖς, καὶ … ἀφῆκαν· cætera habes apud Nobilium. κύριος] A C κύριος ὁ θεὸς Ἰσραήλ. 14 ἐργᾶται] C ἐργάσεται. ἐξαποστελεῖς] C ἀποστελεῖς. 16 … C καὶ ὑπετάξατε αὐτοὺς τοῦ εἶναι. 17 ὅπως] A deest. πλησίον] A … αὐτοῦ, καὶ ἕκαστον πρὸς τὸν πλησίον. 18 ὃν ἐποίησαν (A addit κατ' ἐνώπιόν μου) ἐργάζεσθαι αὐτῷ] C ὃν ἔκοψαν εἰς δύο μέρη, καὶ διῆλθον ἐν μέσῳ μερῶν αὐτοῦ. 19 τοὺς, usque ad finem versus] C Ἄρχοντες Ἰούδα, … Ἱερουσαλὴμ, καὶ δυνάσται, καὶ ἱερεῖς, καὶ πᾶς ὁ λαὸς τῆς γῆς. 20 … C αὐτῶν, καὶ εἰς χεῖρα ζητούντων τὴν ψυχὴν αὐτῶν· & ver. 21. … C βρώματα. δύναμις] C εἰς χεῖρας δυνάμεως. 22 καὶ] C deest. … C πόλιν. καὶ δώσω] C δώσω. ἐρήμοις] C εἰς ἄβατον.

CAP. XLII. In Comp. XXXV.

1 Ἰωακεὶμ] C Ἰωακεὶμ υἱοῦ Ἰωσίου. 2 Ἀρχαβεὶν] C Ῥηχαβεὶν, καὶ κάλεσον αὐτούς. 3 ἐξήγαγον] C ἤγαγον. υἱοῦ] C υἱόν. Ἀρχαβεὶν] C Ῥηχαβεὶν. A Ῥαχαβεὶν. 4 Ἰωνὰν] A C Ἀνανίου. υἱοῦ Ἀνανίου] C desunt. αὐλὴν] A C ὁδόν. 5 ἔδωκα] C ἔστησα. 7 οἰκήσητε] A C κατοικήσητε. 8 ἠκούσαμεν] C εἰσηκούσαμεν. τοῦ] C υἱοῦ Ῥηχὰβ τοῦ. πρὸς] C ἐν πᾶσιν οἷς ἐνετείλατο ἡμῖν πρός. ἡμέρας] A C ἡμέρας τῆς ζωῆς. 10 ἃ] A C ὅσα. 11 ἐπὶ] C βασιλεὺς τῆς Βαβυλῶνος ἐπί. εἰσέλθετε, καὶ εἰσήλθομεν] A C ἀναβάντες εἰσελευσόμεθα. δυνάμεως prius] A C deest. ᾠκοδομοῦμεν] A C ᾠκήσαμεν. 13 κύριος] C κύριος τῶν δυνάμεων ὁ θεὸς Ἰσραὴλ, & versu 17. μου] C μου, λέγει κύριος. 14 ῥῆμα] A ῥήματα. ἐπίοσαν] C ἔπιον ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης, ὅτι ἤκουσαν τὴν τοῦ πατρὸς αὐτῶν. καὶ οὐκ] A C καὶ ἐλάλησα, καὶ οὐκ. ἠκούσατε] A εἰσηκούσατέ μου. 15 παῖδας] C δούλους. λέγων] C ὀρθρίζων τοπρωὶ καὶ ἀποστέλλων, λέγων. εἰσηκούσατε] C ἠκούσατε. 16 ὁ] C ἣν ἐνετείλατο αὐτοῖς, ὁ. 17 αὐτοῦ] C αὐτοῦ διότι ἐλάλησα αὐτοῖς καὶ οὐκ ἤκουσαν, καὶ ἐκάλεσα αὐτοὺς, καὶ οὐκ ἀπεκρίθησαν. 18 Διατοῦτο] C Καὶ τῷ οἴκῳ τῶν Ῥαχαβεὶμ εἶπεν Ἰερεμίας. 19 καθότι] A ὅσα. οὐ μὴ] C Διὰ τοῦτο οὕτως λέγει κύριος τῶν δυνάμεων ὁ θεὸς Ἰσραὴλ, Οὐ μή. τῆς γῆς] C desunt.

CAP. XLIII. In Comp. XXXVI.

1 Ἐν] C Καὶ ἐν. 2 χαρτίον] C χάρτην. Ἱερουσαλὴμ] C Ἰσραήλ. 3 ἀκούσεται ὁ] C ἀκούσονται. ἀποστρέψωσιν] A ἀποστρέψωσιν ἕκαστος. C ἀποστραφῶσιν. αὐτῶν] A ponit post πονηρᾶς. 4 ἀπὸ] C Βαροὺχ ἀπό. ἐλάλησε] A C ἐχρημάτισε. 5 οὐ μὴ] C καὶ οὐ. 6 καὶ] C καὶ σὺ εἰσελεύσῃ, καί. χαρτίῳ] C χάρτῃ. ἐν ὠσὶ] C εἰς τὰ ὦτα. 8 Βαροὺχ] C Βαροὺχ υἱὸς Νηρίου. ἃ] A ὅσα. 9 τῷ ὀγδόῳ τῷ βασιλεῖ Ἰωακεὶμ] C πέμπτῳ Ἰωακεὶμ υἱοῦ Ἰωσίου βασιλέως Ἰούδα. ἐν] C deest. 10 καὶ ἐν] A C ἐν. 11 ἅπαντας] C πάντας. 12 οἰκίαν] A C οἶκον. Σεμμίου] C Σεμεΐου. Ἰωνάθαν … Ἀχοβὼρ] C Νάθαν … Χοβώρ. 13 εἰς] C ἐν βιβλίῳ. 14 τὸ χαρτίον] C υἱὸς Νηρίου τὸ χαρτίον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ. 15 Βαροὺχ] C Βαροὺχ εἰς τὰ ὦτα αὐτῶν. 16 εἶπον] C εἶπαν πρὸς τὸν Βαροὺχ. ἅπαντας] C πάντας. 17 ποῦ] A C πόθεν. 18 αὐτῷ … Ἰερεμίας] C Ἰερεμίου. καὶ] C κἀγώ. ἐν βιβλίῳ] C ἐπὶ βιβλίου. 19 εἶπον] C εἶπαν οἱ ἄρχοντες. Βάδισον, καὶ] C Βαδίσας. 20 χαρτίον] C βιβλίον· & versu 21. τέτου] C deest. 22 χειμερινῷ] C addit, ἐν μηνὶ ἐννάτῳ. 24 ἐζήτησε] A ἐξέζησε. C ἐξέστησαν. 25 Ἐλνάθαν] A Ἰωνάθαν. Γοδολίας] A Γοδολίας, καὶ Δαλαίας, καὶ Γαμαρίας. C Δαλαίας, καὶ Γαμαρίας. ὑπέθεντο] C ἀντεῖπαν. πρὸς τὸ] A C πρὸς τὸ μή. χαρτίον] C addit, καὶ οὐκ ἤκουσεν αὐτῶν. 26 Ἐσριὴλ] C Ἐσριὴλ, καὶ Σελεμίᾳ υἱῷ Ἀβδιήλ. Βαροὺχ] C Βαροὺχ τὸν γραμματέα. Ἱερεμίαν] C Ἱερεμίαν τὸν προφήτην. 29 ἐρεῖς] C πρὸς Ἰωακεὶμ τὸν βασιλέα Ἰούδα ἐρεῖς. εἰσπορεύεται] A C εἰσελεύσεται. ἐκλείψει] C ἐκτρίψει. ἄνθρωπος] C ἄνθρωπον. 30 ἔσται] C ponit ante τό. 31 καὶ ἐπάξω] C τὰς ἀνομίας αὐτῶν, καὶ ἐπάξω. αὐτὸν] C αὐτούς. πρὸς] C ἐπ'. 32 Βαροὺχ] C Ἱερεμίας. ἕτερον] C ἕτερον, καὶ ἔδωκεν αὐτὸ τῷ Βαροὺχ υἱῷ Νηρίου τῷ γραμματεῖ. ὃς] C ὅ. Ἰωακεὶμ] C Ἰωακεὶμ βασιλεὺς Ἰούδα πυρί.

CAP. XLIV. In Comp. XXXVII.

1 Ἰωακεὶμ] C Ἰεχονίου υἱοῦ Ἰωακείμ. Ναβουχοδονόσορ] A C addunt βασιλεὺς Βαβυλῶνος. τῇ] C ἐν γῇ. 2 ἤκουσε] C ἤκουσεν. 3 δὴ] C deest. κύριον] C κύριον τὸν θεὸν ἡμῶν. 4 ἦλθε, usque ad καὶ δύναμις] C διῆλθεν, καὶ ἦλθεν ἐκ ἀναμέσου τῆς πόλεως, καὶ κατήγαγον αὐτὴν εἰς φυλακήν. ἐπὶ] C ἀπό. 6 κύριος] C κύριος ὁ θεὸς Ἰσραήλ. 7 πόλιν] A γῆν. καύσουσιν] C κατακαύσουσιν· & versu 9. 10 ὅτι] C ὡς. 12 Σαρουὶα] A Σαρουίας. C Ἰαρουίας. 13 ἐκ εἰς] A C οὐχὶ πρός. εἰσήκουσεν] C ἤκουσεν. 14 τὴν οἰκίαν] C τὸν οἶκον φυλακῆς. 15 οἰκίαν] C τὸν οἶκον. τὴν χειρὸς] C τοῦ συγκλεισμοῦ. 16 Σεδεκίας] A Σεδεκίας βασιλεύς. εἰπεῖν] A καὶ εἶπεν αὐτῷ. C deest. 18 ὅτι] C deest. 19 νῦν] C νῦν ἄκουσον δή. κύριε] C κύριέ μου. τί ἀποστρέφεις] C οὐ μὴ ἀποστρέψῃς.

CAP. XLV. In Comp. XXXVIII.

1 Σαφατίας … Νάθαν] C Σαφὰν … Μαθάν. Σελεμίου] C Σεδεκίου, καὶ Πασχὼρ υἱὸς Μελχίου. 2 κατοικῶν] C καθήμενος. λιμῷ] C λοιμῷ καὶ ἐν λιμῷ. 4 εἶπον] C εἶπαν οἱ ἄρχοντες. πόλει] C πόλει ταύτῃ. 5 βασιλεὺς] C βασιλεὺς Σεδεκίας. 6 εἰς] C ἐν φρενίοις εἰς. 7 καὶ αὐτὸς ἐν οἰκίᾳ] C ἀνὴρ εὐνοῦχος, καὶ ἦν αὐτὸς ἐν τῇ αὐλῇ. ἔδωκαν] C ἐνέβαλον. ἦν] C ἐκάθητο. πρὸς αὐτὸν] C Ἀβδημέλεχ ἐκ τῆς οἰκίας βασιλέως. 9 Ἐπονηρεύσω] Pro his quæ habentur in Comp. habes apud Nobilium. 10 εἰς τὰς χεῖράς σου] C μετὰ σεαυτοῦ. ἀνθρώποις] C ἄνδρας. 11 τὴν posterius] C ὡς τήν. 12 ταῦτα θὲς] C πρὸς αὐτὸν, θὲς ταῦτα. 13 τοῖς] C ἐν τοῖς. 14 Ἀσελεισὴλ] A C Ἀσαλεισαήλ. δὴ] C deest. 16 αὐτῷ] C αὐτῷ κρυφῇ· & ponit post βασιλεύς. δώσω] C παραδώσω. τούτων] C τούτων τῶν ζητούντων τὴν ψυχήν σου. 17 κύριος] C κύριος τῶν δυνάμεων ὁ θεὸς Ἰσραήλ. 18 σωθῇς] C σωθῇς ἀπὸ χειρῶν αὐτῶν. 22 Καὶ] A C deest. ἄρχοντας βασιλέως] C βασιλέα. δυνήσονται] C ἠδυνάσθησαν. καταλύσουσι] C κατέχουσι. πόδας] C πόδας. 24 αὐτῷ ὁ βασιλεὺς] C Σεδεκίας πρὸς τὸν Ἱερεμίαν. ἄνθρωπος] A deest. 25 ἐλάλησέ σοι ὁ βασιλεὺς] C ἐλάλησας πρὸς τὸν βασιλέα. 26 με posterius] C deest. 27 ἦλθοσαν] C ἦλθον. κυρίου] C deest.

CAP. XLVI. In Comp. XXXIX.

1 μηνὶ τῷ] A μηνὶ τῷ ἔτει. C ἐν τῷ ἔτει τῷ. Ἰούδα] C Ἰούδα, ἐν τῷ μηνὶ τῷ δεκάτῳ. 2 ἐνδεκάτῳ] A δεκάτῳ. τῷ] A ἐπὶ τῷ. 3 ἡγούμενοι] A C ἡγεμόνες. Μαργανασὰρ] A Νηγὲρ Σαρασάρ. C Νηργὲλ, Σαρασάρ. καὶ Σαμαγὼθ, καὶ Ναβουσάχαρ] C Σαμαγὰρ, καὶ Ναβουσαρσαχείμ. Ναγαργὰς] C καὶ Νηργὲλ, Σαρασάρ. Νασὲρ ῥαβαμὰθ] A Νασὲρ καὶ Ῥαβαμάθ. C Ῥαβαμάγ. Βαβυλῶνος] Quæ sequuntur in Comp. habentur apud Nobilium. 14] φυλακῆς] A βασιλικῆς φυλῆς. Ἀχεικὰν] C Ἀχικάμ. ἐκάθισεν] A ἐκάθισε αὐτόν. C ἐκάθισε. 16 ἀγαθὰ] C ἀγαθὰ, καὶ ἔσονται ἐνώπιόν σου ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. 17 καὶ οὐ μὴ] C λέγει κύριος, καὶ οὐ.

CAP. XLVII.

1 πρὸς Ἰερεμίαν] C ponit ante παρά. Ῥαμὰ] A Ῥαδαμάν. ἠγμένων] A C ἀγομένων. 3 κύριος] C κύριος καθὼς ἐλάλησε. αὐτῷ] C ponit ante τῆς & post αὐτῷ habet, καὶ ἐγένετο ὑμῖν ὁ λόγος οὗτος. 4 Ἰδοὺ] C Νῦν δὴ ἰδού. καὶ θήσω] C ἧκε, καὶ θήσω. ἀνάστρεφε] C Ἰδοὺ πᾶσα ἡ γῆ ἐνώπιόν σου, εἰς καλὸν καὶ εἰς ἀρεστὸν ἐν ὀφθαλμοῖς σου τοῦ πορευθῆναι, ἐκεῖ πορεύου. Καὶ ἀνάστρεφον. εἰς ἅπαντα] A ἅπαντα. C εἰς πάντα. ἀγαθὰ] C ἀγαθὰ καὶ ἀρεστά. ἐκεῖ, καὶ] C desunt. 5 δῶρα] C ἐπιτιμίαν καὶ δῶρα. 6 αὐτῷ] C deest. 7 οἱ ἄνδρες] A C ἡ δύναμις. παρακατέθεντο] A C ὅτι παρακατέθετο. οὓς οὐ

κατ-

κατῴκισεν] C καὶ τὰ νήπια, καὶ περὶ τῶν πτωχῶν τῆς γῆς, οὓς οὐκ ἀπῴκισεν. 8 ἦλθε] C ἦλθον. Ἰσμαὴλ] C καὶ Ἰσμαήλ. Καρηὲ] A Κάρεθ. C Καριὲ, καὶ Ἰωνάθαν. Ἰωφὲ] A Ἀφέθ. C Ὀφή. Μαχαθὶ] A Μαχαθί. C Μααχατί. ἐναντίον ὑμῶν] C desunt. 10 εἰς Μασσηφὰ] C ἐν Μασσηφάθ. ὃ] A ὅτι. Συναγάγετε] C συναγάγετε. ἔλαιον] C καὶ συναγάγετε ἔλαιον. καὶ βάλετε] A λάβετε. 12 Καὶ] C Καὶ ἀπεστράφησαν πάντες οἱ Ἰουδαῖοι ἀπὸ παντὸς τόπου εἰς ὃν διεσπάρησαν, καί. Ἰούδα εἰς Μασσηφὰ] A Μασσηφὰ, εἰς γῆν Ἰούδα. 14 γινώσκεις] A γνώσῃς. Βααλὶς] C βασίλισσα. υἱὸς] C υἱῶν. Ἰσμαὴλ] A Ἰσμάηλ. C Ἰσμαὴλ υἱὸν Ναθανίου. σου ψυχὴν] C ψυχήν σου. Γοδολίας] C Γοδολίας υἱὸς Ἀχικάμ. 15 εἶπε Ἰωάναν] C Ἰωάναν υἱὸς Καριὲ εἶπεν. Ἰσμαὴλ] C Ἰσμαὴλ υἱὸν Ναθανίου. μὴ] C μήποτε. διασπαρῇ πᾶς Ἰούδα] A διασπαρήσονται πάντες οἱ Ἰουδαῖοι. κατάλοιποι] C ἐπίλοιποι. 16 Ἰωάναν] C Ἰωάναν υἱὸν Καριέ. πρᾶγμα] A ῥῆμά σου. C πρᾶγμα τοῦτο. ὑπὲρ] A κατά.

CAP. XLVIII. In Comp. XLI.

1 Ἐλεασὰ] C Ἐλισαμά. βασιλέως] C βασιλέως, ἡγέμενον τοῦ βασιλέως. 2 Γοδολίαν] C Γοδολίαν μαχαίρᾳ, καὶ ἐθανάτωσεν αὐτόν. 3 ἐν] A C εἰς. ἐκεῖ] C ἐκεῖ· καὶ τοὺς ἄνδρας πολεμιστὰς ἐπάταξεν Ἰσμαήλ. 5 καὶ ἀπὸ Σαλὴμ] C ἀπὸ Συλώμ. μάννα] C δῶρον. εἰσενεγκεῖν] C εἰσενέγκαι. 6 Ἰσμαὴλ] C Ἰσμαὴλ υἱὸς Ναθανίου ἀπὸ Μασιφά. αὐτοῖς] C deest. 7 εἰς τὸ φρέαρ] A καὶ ἐνέβαλεν εἰς τὸ φρέαρ. C εἰς τὸ φρέαρ αὐτὸς, καὶ οἱ ἄνδρες οἱ μετ' αὐτοῦ. 8 μέλι] C καὶ μέλι. 9 ἐκεῖ] C deest. ἐπάταξε] C ἀπέκτεινε. ἐνέπλησεν Ἰσμαὴλ] C ἔπλησεν Ἰσμαὴλ υἱὸς Ναθανίου. 10 εἰς] C ἐν. 11 Ἰσμαὴλ] C addit υἱὸς Ναθανίου. 13 εἶδε] C εἶδον. Ἰωάναν, καὶ] C Ἰωάναν υἱὸν Καριὲ, καὶ πάντας. δυνάμεως] A δυνάμεως αὐτοῦ. 14 καὶ] C ηὐφράνθησαν, καί. 15 Καὶ] Ὁ δέ. 16 Ἰσμαὴλ] C Ἰσμαὴλ υἱοῦ Ναθανίου ἀπὸ Μασιφὰ, μετὰ τὸ πατάξαι αὐτὸν Γοδολίαν υἱὸν Ἀχικάμ. λοιπὰ] C κατάλοιπα. ἀπέστρεψαν] C ἀπέστρεψεν. 17 γαβηρωχαμαὰ] A γῇ Βηρωθαάμ. C γῇ Βαρὼθ Χαμαὰμ τήν. εἰς] C εἰσελθεῖν εἰς. αὐτοῦ] C deest.

CAP. XLIX. In Comp. XLII.

1 καὶ Ἀζαρίας υἱὸς Μαασαίου] C υἱὸς Καριὲ, καὶ Ἰεζονίας υἱὸς Ὡσαίου. μεγάλου] A μεγάλου αὐτῶν. καὶ εἶπαν αὐτῷ] C καὶ εἶπον· & ponit ante πρός. 2 καθὼς] C καθότι. 3 ἣ] C ἐν ᾗ. 4 Ἱερεμίας] C addit ὁ προφήτης. ἐγὼ] C deest. 5 κύριος] C σὺ κύριος ὁ θεός σου. 8 Ἰωάναν] C Ἰωάναν υἱὸν Καριέ. 9 κύριος] C κύριος ὁ θεὸς Ἰσραὴλ, ὃς ἀπεστάλκατέ με πρὸς αὐτὸν, ἵνα πέσῃ ἡ δέησις ὑμῶν ἔμπροσθεν αὐτοῦ. 10 ἐποίησα] C εἶπα ποιῆσαι. 11 ἐγὼ] A εἰμί. C ἐγώ εἰμι. 13 κυρίου] C κυρίου τοῦ θεοῦ ὑμῶν. Λέγοντες, Μηδαμῶς. 15 ὅπως &c.] C κατάλοιποι Ἰούδα· οὕτως εἶπε κύριος τῶν δυνάμεων ὁ θεὸς Ἰσραήλ. 16 ὀπίσω ὑμῶν] C desunt. 17 ἄνθρωποι] C ἄνδρες. καὶ πάντες οἱ ἀλλογενεῖς] C desunt. εἰς] C τοῦ εἰσελθεῖν εἰς. τῷ λιμῷ] C λιμῷ καὶ λοιμῷ. 18 κύριος] C κύριος τῶν δυνάμεων ὁ θεὸς Ἰσραήλ. 19 γνῶτε] C γνώσεσθε, ὅτι ἐμαρτυρησάμην ὑμῖν σήμερον. 20 με] C με πρὸς κύριον τὸν θεὸν ὑμῶν. ποιήσομεν] C ὁ θεὸς ἡμῶν, οὕτως ἀπάγγειλον ἡμῖν, καὶ ποιήσομεν. 21 Καὶ οὐκ] C Καὶ ἀπήγγειλα ὑμῖν, καὶ οὐκ. ὃ] C τοῦ θεοῦ ὑμῶν κατὰ πάντα ὅσα. A ὧν. με] C deest. 22 λιμῷ] C λιμῷ καὶ ἐν λοιμῷ. βέλεσθε] A θέλετε.

CAP. L. In Comp. 43.

1 λέγων] C λαλῶν. κυρίου] C κυρίου τοῦ θεοῦ αὐτῶν. αὐτὸν] A C deest. κύριος] C κύριος ὁ θεὸς αὐτῶν. πάντας τοὺς λόγους τούτους] C desunt. 2 Μαασαίου] C Ὡσαίου. ἄνδρες] A C ἄνδρες οἱ ὑπερήφανοι. λέγοντες] C deest. ψεῦδος] C ψευδῆ σὺ λαλεῖς. κύριος] C κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν. λέγων] C εἰπεῖν. 3 Ἀλλ' ἢ] C Ἀλλά. ἀποικισθῆναι] C ἀποικίσαι. 4 οὐκ ἤκουσεν] C οὐκ ἤκουσαν· & ponit post λαός. Ἰωάναν] C addit υἱὸς Καριέ. 5 ἀποστρέψαντας] C ἀποστραφέντας ἐκ πάντων τῶν ἐθνῶν οὗ διεσκορπίσθησαν ἐκεῖ. γῆ] C γῆ Ἰούδα. 6 Ναβουζαρδὰν] C addit ὁ ἀρχιμάγειρος. 10 κύριος] C κύριος τῶν δυνάμεων ὁ θεὸς Ἰσραὴλ, Βαβυλῶνος] C addit τὸν δοῦλόν μου.

αὐτοῦ] C ponit post θρόνον. 13 Ὢν] A Εἰώμ. C Αἰγύπτου. αὐτῶν] C ... θεῶν ἐν Αἰγύπτῳ.

CAP. LI.

Hoc usque ad finem ver. 30. in Comp. est cap. 44.

1 Τάφναις] C Τέφναις, καὶ ἐν Μέμφοις. 2 κύριος] A C κύριος ... δυνάμεων. ἀπὸ] C σήμερον ἀπό. ἐνοίκων] A C ἐνοικούντων. ... ἔγνων αὐτοὶ, καὶ ὑμεῖς, καὶ οἱ πατέρες ὑμῶν. 4 λέγων] A πρὸς ὑμᾶς, λέγων ... 5 θυμιᾷν] A θύειν. 6 ὀργὴ ... θυμὸς] A C θυμὸς ... ὀργή. καὶ prius] ... deest. 7 παντοκράτωρ] C addit ὁ θεὸς Ἰσραήλ. αἰσθάνεσθε] A C ... 8 ἤλθετε] A C εἰσήλθετε. κατοικεῖν] C οἰκεῖν. κοπῆτε] A C ἐκκοπῆτε. πᾶσι] C deest. 10 ταύτης] C ταύτης, καὶ οὐκ ἐφοβήθησαν. τῶν πατέρων] C αὐτῶν, καὶ κατὰ πρόσωπον τῶν πατέρων. 11 κύριος] C κύριος τῶν δυνάμεων ὁ θεὸς Ἰσραήλ. τοῦ] C ἐφ' ὑμᾶς εἰς κακὸν τοῦ. 12 πάντας, &c. pro his sunt in Comp. habes apud Nobilium. μικροῦ] A μικροῦ αὐτῶν ... 13 καθημένους] A κατοικοῦντας. λιμῷ] A C λιμῷ, καὶ ἐν (A deest) θανάτῳ. 14 ἀλλ' ἢ οἱ ἀνασεσωσμένοι] C εἰ μὴ ἀνασωζόμενοι. 15 πάντες] C ... ἅπαντες. αὐτῶν] A C αὐτῶν θεοῖς ἑτέροις. Παθουρῆ] A C γῇ Παθουρῆ. 16 Ὁ λόγος] C Τὸν λόγον. ἀκούσομεν] A C ἀκουσόμεθα. 17 ποιήσομεν] C ποιοῦσι. σπονδὰς] A deest. 18 οὐρανοῦ] C οὐρανοῦ, καὶ σπένδειν ... τῇ σπονδάς. πάντες] A ἄρτων πάντες. C πάντες ἡμεῖς. 19 ἡμεῖς ... μεν] C θυμιῶμεν ἡμεῖς. 22 ὑμῶν ὧν] C ὧν. 23 ὧν] C αὐτῶν ... ... ὑπηκούσατε. νόμῳ] A C νόμῳ αὐτοῦ. ταῦτα] C ταῦτα, ... ἡμέρα αὕτη. 24 λόγον] A τοὺς λόγους. κυρίου] C κυρίου πᾶς Ἰούδα ... Αἰγύπτου. 25 γυναῖκες] A αἱ γυναῖκες. C καὶ αἱ γυναῖκες ὑμῶν. 26 ... A ὡμολόγησα. κύριος ἐπὶ] C κύριος κύριος ἐν. 27 ἐγὼ] A C ... ἐγώ. 28 καταλείποντες] C περισωθέντες. ἐμμενεῖ] C ἐμμένει, ὁ ἐμὸς ... αὐτῶν. 29 ὑμῖν] C ponit ante τό. εἰς πονηρὰ] C ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ ... γνῶτε ὅτι ἐμμενοῦσιν οἱ λόγοι μου ἐφ' ὑμᾶς εἰς κακά. 30 Οὐαφρῆ] C ... Οὐαφρῆ. Ὁ ΛΟΓΟΣ, Hæc usque ad finem in Comp. sunt cap. 45. 1] Ἰούδα] C Ἰούδα, λέγων. 2 κύριος] C κύριος ὁ θεὸς Ἰσραήλ. 3 ... C deest. ἐπὶ πόνον μοι] C ἐπὶ πόνον μου. 4 καθαιρῶ] A καθελῶ. C ... αἴρω. ἐγὼ prius] C deest. ἐκτίλλω] C addit, καὶ πᾶσαν γῆν τὴν ... 5 ζητήσεις] C ζητεῖς. δώσω] C δώσω σοι. εἰς] C deest.

CAP. LII.

1 ἔτους] A ἔτους ὢν. 4] Καὶ] Quæ præcedunt in Comp. habentur apud Nobilium. ἐνάτῳ posterius] C δεκάτῳ. περιεχαράκωσαν] C περιέβαλον. περιῳκοδόμησαν] C ᾠκοδόμησαν ἐπ'. τετραπέδοις λίθοις] C περίτειχος. 6 Ἐν τῇ] C ἐν μηνὶ τῷ τετάρτῳ, ἐν. 7 ἐξῆλθον] C ἔφυγον, καὶ ἐξῆλθον. ἐπορεύθησαν] A ᾤχοντο. 9 συνέλαβον] C συνελάβοντο. Δεβλαθὰ] C Δεβλαθὰ, ἐν γῇ Αἰμάθ. 12 ἑστηκὼς] C ἑστώς. βασιλέως] A βασιλέως Βαβυλῶνος. 16 καὶ τοὺς καταλοίπους τοῦ λαοῦ] Pro his quæ sunt in Comp. habentur apud Nobilium. 17 κυρίου prius] C κυρίου συνέτριψαν. ἀπήνεγκαν] C desunt. 19 ἀπφὼθ] C μαχθάθ. μασμαρὼθ] C μαζμαρώθ. 20 ὃ] C deest. αὐτῶν] A αὐτοῦ. 21 τριακονταπέντε] C ὀκτωκαίδεκα. δωδεκαπήχυων] A C δωδεκαπήχυ. περιεκύκλου αὐτὸν] A κύκλον αὐτοῦ. 22 χαλκοῦν] C χαλκοῦ. καὶ κατὰ] C κατά. ὀκτώ, usque ad finem versus] C καὶ ῥοαί. 23 ... C ponit post κύκλῳ. 24 ἱερέα] C Σαραίαν τὸν ἱερέα. πρῶτον] A πρῶτον τὸν Σοφονίαν. ἱερέα] C Σοφονίαν τὸν ἱερέα. δευτερεύοντα] A δευτερεύοντα. 25 εὐνοῦχον] A C ἐκ τῆς πόλεως ἔλαβεν. τῆς γῆς] A πάσης τῆς γῆς. 26 τοῦ βασιλέως] C desunt. 27 Αἰμὰθ] Quæ sequuntur in Comp. habentur apud Nobilium. 31 τετράδι] C πέμπτῃ. Οὐλαιμαδάχαρ] A Οὐλαιβαρδάχ. C Οὐλαιμαδαρέχ. καὶ ἔκειρεν αὐτὸν] A C desunt. Sed A pro his repetit, ἐν τῷ δωδεκάτῳ μηνὶ, ἐν τῇ τετράδι καὶ εἰκάδι τοῦ μηνός. 23 αὐτοῦ] C ponit ante τόν. ἐπάνω] C ἐπάνω τῶν θρόνων.

BARUCH.

CAP. I.

2 ἐν ἑβδόμῃ] C ἑβδόμῃ. 4 πάντων] C αὐτῶν πάντων. 5 ηὔχοντο] A C ηὔχοντο εὐχάς. 6 καθὸ] καθά. 8 Σειουὰλ] A Σιουάν. C Σιβάν. 9 ἤγαγον] C εἰσήγαγον. αὐτὸν] A C αὐτούς. 13 ἕως] A καὶ ἕως. 14 ἡμέρᾳ] A C ἡμέραις. 17 ἔναντι] C ἐναντίον. 18 κυρίου] A αὐτοῦ. 20 παιδὶ] A παιδὶ διά.

CAP. II.

2 ἐποίησε] A C ἐποιήθη. 3 καὶ] C deest. 4 ὧν] A C ἡμῶν, οὗ. 6 τῶν] A πρό. 7 ἃ] A C deest. 11 κύριε] A κύριος. καὶ ἐν βραχίονι ὑψηλῷ] A ponit ante ἐν σημείοις. 12 κύριε] C κύριος. 15 κύριος] C ὁ κύριος. 16 Κύριε] A Καί. καὶ κλῖνον] C κλῖνον. 17 Ἄνοιξον] C Καὶ ἄνοιξον κύριε. 21 ὦμον] C νῶτον. ἐργάσασθαι] A ἐργάσασθε. C καὶ ἐργάσασθε. τῷ γῆς ἥς] A C τῆς γῆς ἧς (A ἣν.) 22 ἐκλείψειν] A C ἐκλείψειν. πόλεων] C πόλεως. 24 ἐξενεχθῆναι] C ἐξαχθῆναι. 26 ἐπεκλήθη] A C ἐπικέκληται. 28 ἐντειλαμένου σου] A ἐντειλάμενος. 29 ἡ πολλὴ] A καὶ πολλή. 31 ἀκούοντα] A C ἀκούσονται. 33 πονηρῶν] A C πονηριῶν. πραγμάτων] A C πραγμάτων. ἁμαρτόντων] A C ἁμαρτανόντων.

CAP. III.

2 κύριε] C κύριε, ὅτι θεὸς ἐλεήμων εἶ. 3 τὸ prius] C εἰς τόν. 4 σὺ] C κυρίου. 7 καρδίαν] C καρδίαις. καὶ prius] C τοῦ. ἀπὸ καρδίας] A C ἐπὶ καρδίαν. 8 ἀρὰν] A κατάραν. ἡμῶν] A αὐτῶν. 10 τί ἐν] A C ὅτι ἐν. ... deest. 13 κατῴκεις ἂν] C κατῴκησας. αἰῶνα] A αἰῶνα χρόνον. 18 τῶν ἔργων αὐτῶν] A desunt. 19 ἀνέστησαν] C ἀντανέστησαν. 21 ἀντελάβοντο] C ... 23 Οἴτε] A C Οὔτε. 30 ἐκλεκτοῦ] A καθαροῦ. 32 ἐξευρὼν] A καὶ ἐξευρών. 33 ὑπήκουσεν] C ἐπήκουσεν. 37 ὑπὸ] C deest.

CAP. IV.

1 αὐτὴν prius] A αὐτῆς. 4 ἐστιν] A deest. 6 διὰ] C διὰ δέ. 8 ... τροφεύσαντα] A τὸν τὸν ποιήσαντα. C τὸν τὸν φύσαντα. 9 μοι] A γάρ μοι. 13 δικαιώματα] A C δικαιώματα δέ. 15 ἔθνος] C ponit ante ἐπ'. 19 ... A C δέ. 22 γὰρ] A C γὰρ ἤδη. 23 κλαυθμοῦ καὶ πένθους] C πένθους καὶ κλαυθμοῦ. 25 σου] A σου γάρ. C γάρ σου. 28 ἀπὸ] A ὑμῶν ἀπό. C ὑμᾶς ἀπό. 30 παρακληθήσεται] A παρακαλέσει.

CAP. V.

5 σου] C ponit ante συναγωγήν. 6 παρὰ] A περί. εἰσάγει] C εἰσάγει. θρόνον] A C υἱούς. 8 Ἐσκίασαν] C Ἐσκέπασαν. εὐωδίας] A εὐωδίας.

LAMENT. HIEREMIÆ.

CAP. I.

2 ὑπάρχει] A C ὑπῆρχεν. 4 οἱ] C καὶ οἱ. ἀγόμεναι] C αἰχμάλωτοι ἀγόμεναι. αὐτὴ] A αὕτη. 5 εὐθηνοῦσι] A εἰς εὐθηνοῦσι. C εὐθηνοῦσιν. ἀσεβειῶν] A ἀσεβῶν. 6 ἐξήρθη] C ἐξῆλθε. ἐγένοντο] C καὶ ἐγένοντο. 7 κατοικεσίᾳ] A C τῇ μετοικεσίᾳ. 8 ὀπίσω] A C εἰς τὰ ὀπίσω. 9 πρὸ ποδῶν] A πρὸς ποδῶν. καὶ] A deest. 10 μὴ] A αὐτὰ μή. 11 Πᾶς] C deest. 12 κατὰ τὸ] C ὡς. 13 κατήγαγέ με] C καὶ κατήγαγε. με posterius] C με κύριος. 15 ἐκλεκτοὺς] C ἐκλεκτόν. παρθένῳ] C deest. 17 χεῖρας] C χεῖρας. 19 τοῦ] A γὰρ τοῦ. καὶ οὐχ εὗρον] C desunt. 20 παραπικραίνουσα] C παρεπίκρανα. 21 ὅμοιοί μοι] A μοι οἴμοι οἴμοι. 22 κακία] A καρδία. καὶ] C deest. ἐπίνευσον ... C ἐπιφύλλισον.

CAP. II.

1 ἐν] C deest. 2 ὀργῆς] A C ὀργῆς θυμοῦ. βασιλέα] A βασιλέα, ἄρχοντα] A ἄρχοντας. 3 ὀπίσω] A C εἰς τὰ ὀπίσω. ἐν] C deest. ... αὐτῆς πάντα. 4 ὑπεναντίος prius] A C deest. σκηνῆ] C σκήνωμα. ... βάρεις αὐτῆς] A C πάσας τὰς βάρεις αὐτοῦ. τεταπεινωμένην] A ... τεταπεινωμένον. τεταπεινωμένην] C τεταπεινωμένην. 6 ἃ] C ὅ. καὶ ἄρχοντα] A desunt. 7 Ἔδωκαν] A Ἔδωκαν πολέμιοι. C Ἔδωκεν. 8 Καὶ ἐπέστρεψε] A Ἐλογίσατο κύριος τοῦ. 9 ἄρχοντας] C ἄρχοντας. προφῆται] A προφῆται.

(A καὶ τὰ) παρακλήσεις σε] C desunt. 14 ἀπεστρέψαι] C ἀποστρέψαι. σοι] C deest. μάταια, καὶ] A καὶ μάταια. 15 αὕτη] A C ἡ αὕτη. στέφανος] A C στέφανος δόξης. 17 ῥῆμα] C ῥήματα. ἃ] A ὅ. 18 Σιὼν] C θυγατρὸς Σιών. καταγαγέτω] A C καταγαγέτω. σιωπησάτω θυγάτηρ] A C σιωπησάτω κόρη. ὀφθαλμοῦ] C ὀφθαλμοῦ. 19 Ἀνάστα, ἀγαλλίασαι] A C Ἀνάστηθι, ἀδολέσχησαι. σε] C deest. ἐπ'] A C ἀπ'. 20 ἀποκτενεῖς] A C εἰ ἀποκτενεῖς. ἐξέδυσεν] A C γλῶσσαν ἐξέδυσεν. καὶ ἐν] C ἐν. 22 Ἐκάλεσεν] A Ἐκάλεσας. C Ἐκάλεσας ὡσεί. παροικίας] C ἡμέραν παροικίας. ἐγένοντο] C ἐγενήθη.

CAP. III.

ἐν] A τῇ. 2 καὶ prius] C deest. 4 σάρκα] C σάρκας. 5 ἐμόχθησεν] C ἐμόχθησεν. 6 ὡς νεκροὺς] A ἐν νεκροῖς. 8 Καί γε] A C Καί γε ὅτι. 10 ...] A C ὡς λέων. 13 ἐν] C deest. 14 γέλως] A λόγος. 18 Καὶ] A C Καὶ εἶπα. 19 πικρία καὶ χολή μου] A C πικρίας μου καὶ χολῆς μου (A deest.) 20 μνησθήσεται] A deest. C μνησθήσομαι, καί. 22 ὅτι, usque ad ...] C ὅτι οὐκ ἐξελείφθημεν, ὅτι οὐκ ἐξέλιπον αἱ ἐλεημοσύναι αὐτοῦ. μῆνας (A ...) usque ad finem versus] C desunt. 23 Καινὰ] A Κενά. εἰς τὰς ...] C ἐν τῷ πρωΐ. 24 Μερίς] C Τὸ μέρος. κύριος] A καί. αὐτῷ] C αὐτόν. 26 ἀγαθὸν· καὶ ὑπομενεῖ καὶ ἡσυχάσει] C Ἀγαθόν ἐστιν ὑπομένειν καὶ ... κυρίου] A τοῦ θεοῦ. 27 ἐν νεότητι] A ἐκ νεότητος. 30 Δώσει] C Θήσει ἐν χονιορτῷ τὸ στόμα αὐτοῦ, εἴποτε ἔστιν ἐλπίς. Δώσει. 31 εἰς] A ponit post αἰῶνα. 38 ἀγαθὸν] C ἀγαθόν. 39 Τί] A εἰ. 41 πρὸς ὑψηλὸν] A ἡμῶν. C ponit ante ἐπί. 42 καὶ] C καὶ παραπικράναμεν, καί. 43 ἐν] C deest. ἐκ] A C καὶ ἐκ. 45 ἀπωσθῆναι] A ἀποσῶσαι. 47 Θυμὸς] A C θάμβος. 48 κατάξει ὁ ὀφθαλμός] A κατ' ὀφθαλμούς. 52 πάντες] C deest. 56 φωνὴν] A C φωνῆς. ἤκουσας] A εἰσήκουσας. 58 τὰς] A πάσας τάς. 60 εἰς] A C καί. αὐτῶν] A deest. ἐν] C ἐπ'. 63 ἐπὶ ὀφθαλμοὺς] C ἐγὼ ψαλμός. 64 ἀπόδοσιν] C ἀνταπόδοσιν.

CAP. IV.

1 ἐπ'] C ἀπ'. 3 σκύμνοι] A C σκύμνους. θυγατέρας] C θυγατέρες. 4 διακλῶν] A * διώκων. 5 κόκκων] A κόκκου. περιεβάλλοντο] C περιεβάλοντο. 6 χεῖρας] C χεῖρες. 7 ἐπυρώθησαν] A C ἐπυρώθησαν. 13 ἀδικιῶν] C ἀδικία. 16 πρεσβύτας. C πρεσβύτας. 17 ἐθηρεύσαμεν] C ἐθηρεύσαντο. 18 ὁ καιρὸς] A C τὸ πέρας. 19 ἐξήφθησαν] A C ἐξήφθησαν. 20 αὐτῶν, οὗ] C ἡμῶν, ᾧ. A ἡμῶν, οὗ. 21 γῆς] C γῆς οὗς. 22 σοῦ] A ἔτι σου. C ἔτι. Ἐδὼμ] A Σιών.

CAP. V.

4 ἦλθον] A ἦλθεν. 5 ἐπὶ] C ἔτι. 7 ἔχ] A C καὶ ἔχ. 10 ἐφρύγη] C deest. 14 κατέπαυσαν] A C addunt, ἐκλεκτοὶ ἐκ ψαλμῶν αὐτῶν κατέπαυσαν. 16 ἡμῶν] C ponit post κεφαλῆς. 17 ὀδύνη] C deest. 22 Ὅτι] C Τί.

EPISTOLA HIEREMIÆ.

In Comp. est Cap. 6. BARUCH.

... ἠρμοσμένας] C deest. καθότι] A καθώς. 3 ὤμους] A ὤμων. 10 στέγους] C ... 13 ὡς] C ὡσεί. 16 καθιδρυμένων] A καθιδρυμένοι. αὐτῶν] A ponit ... 18 ἑαυτοῖς] A ἐπ' αὐτοῖς. 20 μεμελανωμένοι] A C μεμελανωμένοι. ... αὐτὰ] A C φοβηθῆτε αὐτούς. 26 εἴποτε] A C μήποτε. μὴ] A C deest. 27 ἔτι prius] A οὐδενός. C ἐάν. 28 λεχὼ] C λέχῳ. 30 ...] A C καθίζουσιν. 31 ὠρυόμενοι] C ὠρυῶντο. 46 κατασκευασθέντα] A C addunt ὑπὸ θεοῦ. 48 μεθ'] C deest. 54 ἐμπέσῃ] C πέσῃ. 55 ἐνδεικτέον ἢ νομιστέον] A νομιστέον ἢ κλητέον. C νομιστέον ἢ δεικτέον. 56 περιηργυρωμένοι] A C περιηργυρωμένοι. 66 οὐδὲ ὡς ὁ ἥλιος λάμψουσιν (C οὐ λάμψουσιν)] A desunt. 67 αὐτῶν ἐστι κρείττω] C ἐστιν κρείσσονα αὐτῶν. 69 τῇ ... ῥάμνῳ] C τῇ ... ῥάμνος. 71 γνωσθήσονται] A C γνώσεσθε.

EZECHIEL.

CAP. I.

1 ἴδον] A εἶδον, & vers. 4, & 15. 4 ἤρχετο] A ἐξήρχετο. 8 αὐτῶν posteris] A C αὐτῶν, καὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν, καὶ αἱ πτέρυγες αὐτῶν τῶν τεσσάρων ἐχόμεναι ἑτέρα τῆς ἑτέρας. 9 τὰ πρόσωπα] C αἱ πτέρυγες. τῶν τεσσάρων] C deest. ἐπεστρέφοντο] A ἐπέστρεφον. ἀπέναντι] A C κατέναντι. 13 ὡς prius] C deest. ἀστραπὴ] C ὡς ἀστραπή· & hic addunt A C, Καὶ τὰ ζῶα ἔτρεχεν, καὶ ἀνέκαμπτεν ὡς εἶδος τοῦ βεζέκ. 16 ὡς] C καὶ ποίημα αὐτῶν ὡς. 17 ἐπὶ] C καὶ ἐπί. ... τροχοὶ] A C τὰ ζῶα καὶ οἱ τροχοί. 22 αὐτῶν] A αὐτοῖς. C deest. 23 δύο] A ... συζευγνύμεναι. 24 πορεύεσθαι] A πτερύσσεσθαι. πολλοῦ] A ἱκανοῦ. C πολλοῦ ὡς φωνὴν ... καὶ ἐν] A C ἐν τῷ πορεύεσθαι αὐτά, φωνὴ τοῦ λόγου ὡς φωνὴ παρεμβολῆς. ... αὐτὰ] C αὐτῶν. 26] 25 ὄντος] A deest. ὡς] A ἐν τῷ ἑστάναι ... ἐκοπάζοντο αἱ πτέρυγες αὐτῶν, καὶ ὑπεράνω τοῦ στερεώματος τοῦ ὑπὲρ κεφαλῆς αὐτῶν ὡς. ὄψιν] A ὅρασιν. 27 ἀπὸ prius] A C ὡς ὅρασιν πυρὸς ἔσωθεν ... ἀπό. καὶ ἐπάνω καὶ ἀπὸ ὁράσεως ὀσφύος] C desunt. ὅρασιν] C ὡς ... 28 ἡμέραις] A C ἡμέρᾳ. στάσις] A ὅρασις.

CAP. II.

1 Αὕτη, usque ad καὶ] C addit capiti praecedenti. ὁμοιώματος] C ... λαλοῦντος] C λαλοῦντος πρός με. 2 ἐξῆρε] C ἐξήγειρε. 3 ἐξαποστέλλω] A C ἐξαποστελῶ. τὸν οἶκον] C τοὺς υἱούς. ἕως] A C ἠθέτησαν ... ἕως. ἡμέρας] A C ἡμέρας, Καὶ υἱοὶ σκληροπρόσωποι, καὶ στερεοκάρδιοι, ἐγὼ ἀποστελῶ σε πρὸς αὐτούς. 4 κύριος] A C κύριος, κύριος. 8 ὃ] A C ἅ. 9 ἰδὸν] A C εἶδον. καὶ ἀνείλησεν] C ἀνείλησεν. ἦν] C ponit post γεγραμμένα. ὀπίσω] A C ὄπισθεν. θρῆνος] A ἐν αὐτῇ θρῆνος. C εἰς θρῆνον. καὶ εἶπε, usque ad finem versus] In A C sunt initium cap. sequentis. κατάφαγε] C κατάφαγε, ὅτι ἐὰν εὕρῃς, καὶ φάγε. κεφαλίδα] C κεφαλίδα ταύτην.

CAP. III.

4 καὶ prius] C deest. πρὸς] A εἰς. 5 σὺ] A C καὶ (A οὐ) βαθυγλώσσους σύ. 6 ἐκ] C deest. 7 εἰσακοῦσαι] C ἀκοῦσαι. εἰσακούειν μου] C εἰσακούειν σου. 8 νίκος] A νίκος δέδωκα τὸ νῖκός σου. 11 κύριος] A C κύριος, κύριος. ἐὰν posterius] A deest. 12 μεγάλου] A μεγάλου, λεγόντων. 13 σεισμοῦ] C σεισμοῦ μεγάλου. 14 ἐν] A C μετέωρος ἐν (deest C.) 16 λόγος] A C καὶ ἐγένετο λόγος. 17 διαπειλήσῃ] C ἀπειλήσῃ. ... αὐτῷ] A C αὐτῷ (A deest) οὐδὲ ἐλάλησας. αὐτοῦ] C αὐτοῦ ἀδίκων. ... ἐπὶ posterius] A C deest. 20 καὶ τὸ] A C ἃς ἐποίησε, καὶ τό. 22 ἐπ'] C ... ἐπ'. εἰς] A πρός. 23 ἐξῆλθον πρὸς] A ἦλθον πρός. C ἀπῆλθον ... ὅρασις, καὶ καθὼς] C desunt. 25 υἱὲ] A C σὺ υἱέ. 26 συνδήσω] C ... τῷ λάρυγγί σου. 27 κύριος] A C κύριος, κύριος.

CAP. IV.

1 τὸ πρόσωπον] A πρόσωπον. 2 οἰκοδομήσεις ἐπ'] C οἰκοδομήσεις. ... καὶ θήσεις αὐτὸ (αὐτῷ C) τοῖχον σιδηροῦν. A desunt. ἐστι τοῦτο] A ... καὶ θήσεις. 4 καὶ θήσεις] A τοῦτο, εἰς. πεντήκοντα καὶ ἑκατὸν] A C ... ἃς] A ἃς καί. 5 ἀδικίας] A C δύο ἀδικίας. καὶ ἑκατὸν ἡμέρας ... καὶ τριακοσίας ἡμέρας. C τριακοσίων· & ponit ante ἐνενήκοντα. ... ἀδικίας] A ἁμαρτίας. 6 ταῦτα] A ταῦτα πάντα. σοὶ] A σε. 8 σου] ... 9 καὶ ἐμβαλεῖς] C ἐμβαλεῖς. ἐνενήκοντα καὶ ἑκατὸν] A ἐνενήκοντα, καὶ τριακοσίας. C τριακοσίας ἐνενήκοντα. 10 σου] A C σου ὅ. 11 ...] A εἶναι. C ὕν. πίεσαι] C πίεσαι αὐτό. 13 Καὶ ἐρεῖς] C desunt. ... ἔθνεσιν] A ἔθνεσιν, οὗ διασκορπιῶ αὐτούς. C εἰς ἃ ἐκβαλῶ αὐτούς. 14 Καὶ] C deest. θεὸς] A C ὁ θεὸς τοῦ. ὁ] A deest. 15 σου] C deest. 16 ἐν ἐνδείᾳ] C ἐνδείᾳ.

CAP. V.

3 διασκορπιεῖς] C διασκορπίσεις. 4 Καὶ] C deest. 5 πῦρ] A πῦρ εἰς πάντα οἶκον Ἰσραήλ. 6 κύριος] A C Ἀδωναῒ κύριος· & ver. 7, & 8. & 11. ... τῶν χωρῶν] A ἐκ τῶν χωρῶν. C τῶν χωρίων. νομίμοις] C νόμοις. 7 καὶ ἐν] A καί. πεποιήκατε] A ἐποιήσατε. κρίμα] A κρίματα. 9 καὶ ἃ] A C καί. 11 ἐν] C ἐν πᾶσι τοῖς προσοχθίσμασί σου, καὶ ἐν. ἐλεήσω] A ἐλεήσω σε. 12 σκορπιῶ] A διασκορπιῶ. 13 καὶ ἐπιγνώσῃ] A C καὶ παρακληθήσομαι καὶ γνώσῃ (A ἐπιγνῶσι.) 14 ἔρημον] A ἔρημον, καὶ εἰς ὀνειδισμὸν τοῖς ἔθνεσι τοῖς κύκλῳ σου. 15 στενακτὴ] C βλασφημία στενακτή. δηλαϊστὴ] A δηλαία. C δήλη ἔσει, καὶ ἀφανισμός. κρίματα] A C κρίματα ἐν ὀργῇ καὶ ἐν θυμῷ, καί. μου] C deest. 16 καὶ ἐν] A C καί. ἀποστεῖλαι] A C ἐξαποστεῖλαι. ἔκλειψιν] C ἔκλειψιν, καὶ ἀποστελῶ αὐτὰς διαφθεῖραι ὑμᾶς, καὶ λιμὸν συνάξω ἐφ' ὑμᾶς. στήριγμα] A στηρίγματα. 17 διελεύσονται] A διελεύσεται. ῥομφαίαν] C μάχαιραν. κυκλόθεν] C deest.

CAP. VI.

2 στήρισον] C στήριξον. 3 κυρίου] A C Ἀδωναῒ κυρίου, bis in hoc versu. φάραγξι ... νάπαις] C νάπαις ... φάραγξιν. 4 Καὶ, usque ad καὶ] A desunt. τραυματίαν] C τραυματίας. 5 Καὶ] A C Καὶ δώσω τὰ πτώματα τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ κατὰ πρόσωπον τῶν εἰδώλων αὐτῶν, καί. 6 καὶ ἐν] C desunt. συντριβήσονται] C συντριβήσονται, καὶ καταπαύσονται. 8 Ἐν] A Καὶ ἐν] C Καὶ ὑπολείψομαι ἐν. 9 ἐκπορνευούσῃ] C ἐκπορνευσάσῃ τῇ ἀποστάσει. καὶ τοῖς] C τοῖς. πρόσωπα αὐτῶν] C κατὰ πρόσωπον ἑαυτῶν. ἐν] A C περὶ τῶν κακιῶν ὧν ἐποίησαν ἐν. 10 λελάληκα] A C οὐκ εἰς δωρεὰν λελάληκα τοῦ ποιῆσαι αὐτοῖς πάντα τὰ (A ἅπαντα) κακὰ ταῦτα. 11 κύριος] A Ἀδωναῒ κύριος. εὖγε, εὖγε] C εὖγε. θανάτῳ ... λιμῷ] C λιμῷ ... θανάτῳ. 12 Ὁ usque ad ὁ καὶ] C ponit post τελευτήσει. περιεχόμενος] C ὑπολειφθεὶς, καὶ ὁ περιεχόμενος. 13 διότι] C ὅτι. ὑψηλὸν] A C ὑψηλὸν, καὶ ἐν πάσαις κορυφαῖς τῶν ὀρέων. δένδρου συσκίου] A δρυὸς δασείας. C δένδρου συσκίου, καὶ ὑποκάτω πάσης δρυὸς δασείας. 14 αὐτῶν] C αὐτοῦ, καί.

CAP. VII.

2 εἰπὸν] C deest. κύριος] A C Ἀδωναῒ κύριος. 3 Ἥκει τὸ, usque ad νῦν τὸ πέρας vers. 4, 9.] A C ponunt post vers. 9, 4. Ἥκει τὸ πέρας ἐπὶ σέ] A C Ἰδοὺ πάρεστι τὸ πέρας, ἥκει τὸ πέρας, ἐξηγέρθη πρὸς σέ, ἰδοὺ ἥκει ἡ πλοκὴ ἐπὶ σέ· sed C habet ἥκει, ἥκει, pro priore ἥκει. τῆς κατοικούντας] C τῶν κατοικούντων. 4, 9.] διότι τὰς ὁδοὺς] A διότι τὴν ὁδόν. C κατὰ τὰς ὁδούς. νῦν τὸ] A C ἥκει (A ἐκεῖ) τὸ πέρας, νῦν τό. ἐγὼ] C τὸν θυμόν μου ἐγώ. ἐν] A C σε ἐν. 9, 4.] οὐδὲ μὴ] A C ἐπὶ σὲ οὐδὲ (A οὐδ' οὐ) μή. ἐπιγνώσῃ] A C γνώσῃ. κύριος] A C Ἀδωναῒ (A deest) κύριος, Κακία μία, κακία. 10 Ἰδοὺ, usque ad finem versus] A C Ἰδοὺ ἡμέρα κυρίου (deest C) ἥκει (τίκτει C) ἰδοὺ τὸ πέρας ἥκει, ἐξῆλθεν ἡ πλοκὴ, καὶ ἤνθησεν ἡ ῥάβδος, ἐξανέστηκεν ἡ ὕβρις. 12 Ἥκει, usque ad ὁ κλαίομενος] A pro his iterum haec repetit vers. 10. & 11. sed pro priore ἥκει habet κύει· pro συντρίψει habet στηρίξει. Et praeterea, A C ante Ἥκει habent, καὶ οὐκ ἐξ αὐτῶν εἰσιν, οὐδὲ ὡραϊσμὸς ἐν αὐτοῖς. θρηνείτω] A C ὅτι (A deest) ὀργὴ εἰς πᾶν τὸ πλῆθος αὐτῆς. 13 οὐκέτι] C deest. μὴ] A οὐ μή. καὶ] A C καὶ οὐκ (deest C) ἔτι ἐν ζωῇ τὸ ζῆν αὐτῶν, ὅτι ὅρασις εἰς πᾶν τὸ πλῆθος αὐτῶν (A αὐτῆς) οὐκ ἀνακάμψει, καί. ὀφθαλμῷ] A C ὀφθαλμοῖς. 14 σύμπαντα] A C σύμπαντα, καὶ οὐκ ἔστιν (A ἔσται) πορευόμενος εἰς πόλεμον, ὅτι ἡ ὀργή μου εἰς (A ἐπὶ) πᾶν τὸ πλῆθος αὐτῶν (A αὐτῆς.) 15 τελευτήσει] A τελευτήσουσι. 16 ὀρέων] A ὀρέων περιστεραὶ μελετηταί. C ὀρέων ὡς περιστερὰ μελετηταί. 19 ῥιφήσεται] C ponit post παλαιώσει. αἱ] A C τὸ ἀργύριον αὐτῶν, καὶ τὸ χρυσίον αὐτῶν οὐ δυνήσεται ἐξελέσθαι αὐτοὺς ἐν ἡμέρᾳ ὀργῆς κυρίου. κοιλίαι] C γαστέρες. μὴ] C deest. 20 αὐτῶν prius] A καὶ προσοχθίσματα αὐτῶν. C deest. δέδωκα] A δώσω. 21 ἀνομίαν] A ἀνομίαν αὐτῶν. 22 εἰς] A ἐπ'. 23 λαῶν] C κρίσεως αἱμάτων. 24 Καὶ] A C Καὶ ἄξω πονηροὺς ἐθνῶν, καὶ κληρονομήσουσιν οἴκους αὐτῶν, καί. 25 Καὶ] C deest. ἔσται posterius] A deest. 26 ἀγγελία] A ἐπαγγελία. 27 Ἄρχων] A C Ὁ βασιλεὺς πενθήσει, καὶ ὁ ἄρχων. ἐν] C deest.

CAP. VIII.

1 ἔτει] C ponit ante τῷ ἕκτῳ. πέμπτῳ] C ἕκτῳ. οἴκῳ] C οἴκῳ μου. κυρίου] A C Ἀδωναῒ κυρίου. 2 ἀνδρὸς] A ὡς εἶδος ἀνδρός. ὑποκάτω] A C καὶ ὑποκάτω. ὅρασις] A ὅρασις ἀνέρες, ὡς εἶδος. C ὅρασις φέγγους, ὡς εἶδος τοῦ. 3 τῆς κορυφῆς] A C ἐπὶ (A deest) τοῦ κρασπέδου τῆς κορυφῆς μου. βλεπούσης εἰς] A C ἐσωτέρας τῆς βλεπούσης πρός. 4 ἰδοὺ ἐκεῖ] C ἐκεῖ ἰδού. 5 τοὺς ὀφθαλμούς] A τοὺς ὀφθαλμούς· bis in hoc versu. καὶ, usque ad καὶ] C desunt. ἀνατολὰς] A C ἀνατολάς, ἡ εἰκὼν τοῦ ζήλου (A ξύλου) τούτου ἐν τῷ εἰσπορεύεσθαι αὐτήν· addit C πρὸς ἀνατολάς. 6 ποιοῦσιν] A C ἃς ὁ οἶκος Ἰσραὴλ ποιοῦσιν. ἀπὸ] C αὐτοὺς ἀπό. 7 αὐλῆς] A C αὐλῆς, καὶ ἴδον (A εἶδον) καὶ ἰδοὺ ὀπὴ μία ἐν τῷ τοίχῳ. 8 καὶ ὤρυξα] A C δὴ ἐν τῷ τοίχῳ, καὶ ὤρυξα ἐν τῷ τοίχῳ. θύρα] A C θύρα μία. 9 ἃς] A C τὰς πονηρὰς ἅς. ὧδε] A ὧδε σήμερον. 10 μάταια] A C πᾶσα ὁμοίωσις ἑρπετοῦ καὶ κτήνους μάταια. ἐπ' αὐτοῦ κύκλῳ] C ἐπὶ τοῦ τοίχου κύκλῳ ὅλου. 11 ὁ τοῦ] C υἱός. ἐν μέσῳ αὐτῶν] C desunt. ἕκαστος] A ἕκαστος αὐτῶν. 12 ἑώρακας] A ponit post ἀνθρώπου. ποιοῦσιν] A ποιοῦσιν ὧδε. C ποιοῦσιν ἐν σκότει. ὁρᾷ] A ἐφορᾷ. ἐγκαταλέλοιπε κύριος] A οὐ καταλέλοιπεν ὁ κύριος· & ponit ante ἐκ. 13 ἃς] A ἃς καί. 14 Καὶ] A deest. 15 ἑώρακας] A C ponunt ante υἱέ. καὶ ἔτι ὄψει] A ὅτι. 16 ἐπὶ] A ἰδοὺ ἐπί. εἴκοσι] A C εἴκοσι καὶ πέντε. πρὸς] A δεδωκότες πρός. C εἰς. ἀπέναντι] C ἀπέναντι ἀνατολῶν. τῷ] A C κατὰ ἀνατολάς. 17 μικρὰ] C μικρόν. τῷ οἴκῳ Ἰούδα] A τῷ υἱῷ οἴκῳ Ἰσραήλ. καὶ ἰδοὺ αὐτοὶ] A C καὶ ἐπέστρεψαν τοῦ παροργίσαι με, καὶ ἰδοὺ αὐτοὶ ἐκτείνουσι τὸ (A καὶ τὸ) κλῆμα. 18 ἐλεήσω] A C ἐλεήσω, καὶ κεκράξονται ἐν τοῖς ὠσί μου φωνῇ μεγάλῃ, καὶ οὐκ εἰσακούσομαι (οὐ μὴ εἰσακούσω C) αὐτῶν.

CAP. IX.

1 φωνῇ μεγάλῃ] A φωνὴν μεγάλην. 2 τῆς ὑψηλῆς] A desunt. πρὸς βορρᾶν] A κατὰ ἀνατολάς. πέλυξ] C πέλυξ ἐξολοθρεύσεως. εἷς ἀνὴρ] C ἀνὴρ εἷς. 3 ἐχόμενοι] A C καὶ ἔστησαν ἐχόμενοι. ἀπὸ τῶν] A ἐπὶ τοῦ. αὐτῶν] A αὐτοῦ. ζώνην] C ζώνην σαπφείρου. 4 ἐπὶ] A C ἐπὶ κύριος. μέσην] C μέσην τὴν πόλιν, καὶ μέσην τήν. 5 ὀπίσω αὐτοῦ] A C ponunt post πόλιν. 6 γυναῖκας] A γυναῖκα. ἀπὸ] A C καὶ ἀπό. 7 μιάνατε] C ἐμιάνατε. πλήσατε] A πληρώσατε. C ἐπλήσατε. 8 κύριε] A C Ἀδωναῒ κύριε. σὺ] A deest. σε] C deest. 10 οὐ] A ἐγώ εἰμι, οὐ. μου] A C ponunt post ὀφθαλμός. 11 ἐνετειλω] A ἐνετείλατο.

CAP. X.

1 λίθος] A λίθου. αὐτῶν] A αὐτοῦ. C αὐτόν. 2 δράκας] A χεῖρας. 6 ἐκ μέσου posterius] A καὶ ἐκ μέσου. C ἐκ τοῦ μεταξύ. 7 τὴν] A ὁ χερουβὶμ τήν. C ὁ χερουβ τήν. εἰς μέσον] A C εἰς μέσον τοῦ πυρὸς τοῦ ὄντος εἰς μέσον (ἐν μέσῳ C.) 9 τροχοὶ] C ponit post τέσσαρες. χερουβ] A χερουβίμ. 10 ὄψις] C ἡ θεωρία. ὁμοίωμα] A deest. 11 μία] C μία, ὀπίσω αὐτοῦ. 12 Καὶ οἱ] C Καὶ πᾶσα ἡ σὰρξ αὐτῶν, καὶ οἱ. τροχοῖς] C τροχοῖς αὐτῶν. 15 Καὶ τὸ] A C Καὶ τέσσαρα πρόσωπα τῷ ἑνί, (pro τῷ ἑνί, C habet εἶχεν ἕκαστον τῶν ζώων) τὸ πρόσωπον τοῦ ἑνὸς (τὸ ἓν C) πρόσωπον τοῦ χερουβὶμ (χερουβ C,) καὶ τὸ πρόσωπον τοῦ δευτέρου (τὸ δεύτερον C) πρόσωπον ἀνθρώπου, καὶ τὸ τρίτον πρόσωπον λέοντος, καὶ τὸ τέταρτον πρόσωπον ἀετοῦ. Καὶ ἀπῆραν (ἐπήρθη C) τά. ἦσαν] A C desunt. 16 ἐκ] A καὶ ἐκ. αὐτῶν] A C αὐτῶν, καί γε αὐτοὶ ἀπὸ τῶν ἐχόμενα (αὐτοὶ ἐπιχόμενα C) αὐτῶν. 17 ἦν] A deest. C ponit ante ἐν. 18 τοῦ] A C τοῦ αἰθρίου τοῦ. 21 ὀκτὼ] A C τέσσαρες. 22 Καὶ ὁμοίωσις (ὁμοίωμα C) τῶν προσώπων αὐτῶν] A desunt. Χοβὰρ] A C Χοβάρ, τὴν ὅρασιν αὐτῶν. ἕκαστον] C ἕκαστον αὐτῶν.

CAP. XI.

1 κυρίου] A deest. Ἐζερ] A Ἰάζερ. Φαλτίαν] A Βαλτίαν. 2 κύριος] C deest. 4 προφήτευσον posterius] C deest. 5 ἔπεσεν] C ἐπέπεσεν. λέγε] C deest. 6 αὐτῶν τραυματιῶν] A αὐτῆς τραυμάτων. 7 κύριος] A C Ἀδωναῒ κύριος· & vers. 8, & 13, & 16: & Comp. vers. 17, & 21. αὐτὴ] A C αὕτη. 10 ἐπὶ] A καὶ ἐπί. ὁρίων] C ὁρίων. ὅτι] A C διότι. κύριος] C κύριος. Αὕτη ὑμῖν οὐκ ἔσται εἰς λέβητα, καὶ ὑμεῖς οὐ μὴ γένησθε ἐν μέσῳ αὐτῆς εἰς κρέα, ἐπὶ τῶν ὁρίων τοῦ Ἰσραὴλ κρινῶ ὑμᾶς. Καὶ ἐπιγνώσεσθε διότι ἐγὼ κύριος, ὅτι ἐν ταῖς ἐντολαῖς μου οὐκ ἐπορεύθητε, καὶ τὰ κρίματά μου οὐκ ἐποιήσατε, καὶ κατὰ τὰ κρίματα τῶν ἐθνῶν τῶν κύκλῳ ὑμῶν ἐποιήσατε. 13 εἶπα] C εἶπον. ποιεῖς σὺ] C σὺ ποιεῖς. 15 ἀπέχετε] C ἀπέχετε. 17 εἰσδέξομαι αὐτοὺς ... συνάξω αὐτοὺς] C invertit. ἐξ αὐτῆς] C desunt. 19 καρδίαν τὴν] A καρδίαν αὐτῶν τήν. 21 Καὶ εἰς τὴν καρδίαν] A λέγει κύριος. Καὶ κατὰ τὰς καρδίας. ὡς] A ὧν ἐποίησαν, ὡς. 22 ἐξῆραν] A ἐξήγειρε. τροχοὶ] C τροχοὶ αὐτῶν. ἐπ' αὐτὰ] C desunt. 24 πνεῦμα] C ponit ante ἀνέλαβε.

CAP. XII.

2 βλέπειν] A ὁρᾶν. 3 ἡμέρας] A C, καὶ αἰχμαλωτεύθητι (A αἰχμαλωτίσθητι) ἡμέρας. αἰχμαλωτευθήσῃ] A αἰχμαλωτίσθητι. ἕτερον τόπον] C τόπον ἕτερον. 4 σὺ ἐξελεύσῃ] A ἐξελεύσῃ. C συνεξελεύσῃ. ἑσπέρας] A C ἑσπέρας ἐναντίον αὐτῶν. 7 σκεύη] A ὡς σκεύη· & A C ponunt post ἐξήνεγκα. τοῖχον] A C τοῖχον τῇ χειρί. ἀνελήφθην] A ἐλήφθην. 8 τοπρωῒ] C ponit post λέγων. 9 οἶκος posterius] A deest. σὺ] A deest. 10 κύριος prius] C Ἀδωναῒ κύριος. ὁ ἄρχων καὶ ὁ ἀφηγούμενος] A C τῷ ἄρχοντι, καὶ τῷ ἀφηγουμένῳ. 11 ποιῶ] A ποιῶ ἐν μέσῳ αὐτῆς. τρόπον] C τρόπον γάρ. 12 ἄρχων] C ἄρχων αὐτῶν. ὦμων] C ὤμων. 14 κύκλῳ, usque ad ἀντιλαμβανομένους] A desunt. ἐκκενώσω] A C ὀκχιῶ. 15 διότι] A C ὅτι. διασπερῶ] A διασπερῶ. 16 εἰσήλθοσαν] A ἤλθοσαν. καὶ] C deest. 18 Υἱὲ ἀνθρώπου] C desunt. ὀδύνης] A ἐνδείας. φάγεσαι] C φάγῃ. ὕδωρ] A C ὕδωρ σου. 19 κύριος] A C Ἀδωναῒ κύριος· & ver. 23. & 25. γὰρ πάντες οἱ κατοικοῦντες] C πάντων τῶν κατοικούντων. 20 γῆ] A γῆ αὐτῶν. διότι] C ὅτι. 22 ἡ παραβολὴ ὑμῖν] A ὑμῖν ἡ παραβολὴ αὕτη. C ἡ παραβολὴ αὕτη ὑμῖν. μακραὶ] C μακράν. ὅρασις] A C πᾶσα ὅρασις. 23 εἰπὸν] C εἰπέ. καὶ prius] A deest. μὴ] C οὐ μή. λόγος] C ὁ καιρός. ὅτι] C διότι. ἔτι] A deest. μαντευόμενος] C μαντευόμενοι. 25 μὴ] C deest. 28 εἰπὸν] C εἰπέ. κύριος] C Ἀδωναῒ κύριος. μὴ] C deest. οὐκέτι] C ἔτι. λαλήσω, καὶ] A ὅτι λαλήσω λόγον, καί. C λαλήσω λόγον, καί. κύριος] A C Ἀδωναῒ κύριος.

CAP. XIII.

2 Ἰσραήλ,] A C Ἰσραὴλ τοὺς προφητεύοντας τὰ Ἰσραήλ, (τὰ Ἰσραὴλ C desunt) καὶ ἐρεῖς τοῖς προφήταις τοῖς προφητεύουσιν ἀπὸ καρδίας αὐτῶν. 3 κύριος] A κύριος Ἀδωναΐ. C Ἀδωναῒ κύριος. αὐτῶν] C αὐτῶν τοῖς πορευομένοις ὀπίσω τοῦ πνεύματος αὐτῶν. 4 οἱ, usque ad finem versus] A C desunt. 5 καὶ] C καὶ οὐκ. πόλεμον] C πολεμιστάς. οἱ] A C ὡς (A deest) ἐν πολέμῳ οἱ. 6 κύριος οὐκ ἀπέσταλκεν] A ἐγὼ οὐκ ἀπέσταλκα. 7 εἴρηκατε] A C εἰρήκατε (εἰρήκατε C) καὶ ἐλέγετε (λέγετε C) φησὶ κύριος, καὶ ἐγὼ οὐκ ἐλάλησα. 8 Καὶ] A C deest. κύριος] A C Ἀδωναῒ κύριος, bis in hoc versu, & ver. 9. & C. ver. 13. 10 Εἰρήνη prius] A Εἰρήνη, εἰρήνη. ἀλείφουσιν αὐτὸν] C ἐπαλείφουσιν αὐτὸν ἀφροσύνῃ. 11 Εἰπὸν] C Εἰπέ. ἀλείφοντας] A C ἀλείφοντας αὐτόν. ἐξαίρειν] C ἐξαίρειν ἥξει. 12 οὐκ] A deest. 13 πετροβόλους] A πετροβόλους. 14 ἀποκαλυφθήσεται] A ἀνακαλυφθήσεται. συντελεσθήσεται] A συντριβήσεται. 15 πεσεῖται] A C καὶ πεσεῖται. ἔπι] C ... 16 αὐτῇ] C αὐτήν. κύριος] A C Ἀδωναῒ κύριος· & ver. 18. 19 ἄρτου] A ἄρτου. τοῦ περιποιήσασθαι] A περιποιοῦντες. 20 κύριος prius] C Ἀδωναῒ κύριος. ἐκεῖ συστρέφετε] C συλλέγετε ἐκεῖ. ἐκστρέψετε] A ἐξεστρέψατε. C ἐξεστρέψατε. 22 δικαίου] A C δικαίου ἀδίκως. ἀπὸ] A αὐτὸν ἀπὸ τῆς ἀνομίας αὐτοῦ, καί. C αὐτὸν ἀπό. 23 μαντείας] A μαντείαν. γνώσεσθε] A ἐπιγνώσεσθε. ὅτι] A C διότι.

CAP. XIV.

1 ἐκ] A ἀπό. ἄνδρες] A C ponunt post με. 4 κύριος] A C Ἀδωναῒ κύριος. ἐν οἷς] A C ἐν αὐτοῖς ἐν οἷς. ἐνέχεται] A ἔχεται· & ver. 7. 5 πλαγιάσῃ] A ἂν μὴ πλαγιάσωσι. 6 εἰς] A C πρός. κύριος] A κύριος ὁ θεός. C Ἀδωναῒ κύριος. ἐπιστρέψατε καὶ ἀποστρέψατε] A ἐπιστρέψατε καὶ ἀποστρέψατε. C ἐπιστρέψατε καὶ ἐπιστρέψατε. ἐπιστρέψατε] C ἐπιστρέψατε. 7 προσηλυτευόντων] C προσκειμένων. ὃ ... αὐτοῦ] C οἷς ... αὐτοῖς. 8 ἐμμενεῖν] A σημεῖον. καὶ ἐπιγνώσεσθε, usque ad ἐγώ, ver. 9.] A desunt. 9 πλανήσῃ, καὶ λαλήσῃ] C πλανηθῇ, καὶ λαλήσῃ λόγον. 10 καὶ κατὰ] C ... καί. ὁμοίως τῷ προφήτῃ] C τῷ προφήτῃ. 11 πλανᾶται] C πλανᾶται. ... A ponit post θεόν. κύριος] A C Ἀδωναῒ κύριος· & ver. 14, & 16. 13 ... ταῖς] C ἐπ' αὐτήν. ἐξ] A ἀπ'. 14 αὐτοὶ] A C οὗτοι. 15 Ἐὰν] A Ἐὰν δέ. 16 ἢ] C αὐτῶν, καί. ἢ] C deest. 17 Ἢ] A Ἐὰν δέ, & ver. 19. ἐὰν] A deest. ἐπάγω] C ἐπαγάγω. 18 κύριος] C Ἀδωναῒ κύριος & ver. 20. & 21. & 23. ἢ] C deest. αὐτῆς] A αὐτῆς ὦσι. 20 υἱοὶ ἢ θυγατέρες ... ὑπολειφθῶσι] C υἱὸς ἢ θυγατέρας αὐτῶν ἐξελοῦνται, ὅτι. 21 ἐξαποστελῶ] A ἀποστελῶ. C ἐξαποστελῶ. 22 ὑπολελειμμένοι] C αὐτοὶ ἀπολελειμμένοι. ἐξάγουσιν] A οὗτοι ἐξάξουσιν. C οἵτινες ἐξάξουσιν. ἐξ αὐτῆς] A desunt. ἰδοὺ] A C ἰδοὺ αὐτοί. καὶ τὰ ἐνθυμήματα αὐτῶν] A desunt. τὰ κακὰ ἃ] A τοῖς κακοῖς οἷς. πάντα τὰ κακὰ ἃ] C ἐπὶ πᾶσιν οἷς. 23 πεποίηκα] A ἐποίησα.

CAP. XV.

3 αὐτὸν τοῦ] A αὐτοῦ. 4 πάρεξ ὃ] C Ἰδού. ἀπ'] C ὑπ'. ἔσται] C ... 5 ἔτι ἔσται] C πεπληρωθῆναι. 6 εἰπὸν] C deest. κύριος] C Ἀδωναῒ κύριος, & vers. 8. Ἱερουσαλὴμ] C ἐν Ἱερουσαλήμ. 7 δώσω] A στηριῶ. 8 ἐπιγνώσονται] A C γνώσονται. με] A deest.

CAP. XVI.

3 κύριος] C Ἀδωναῒ κύριος, & vers. 19, & 23, & 30. 4 ἐν ᾗ ἡμέρᾳ ἐτέχθης σοὶ] A καὶ ἐν ἡμέρᾳ τοῦ τεχθῆναί σε, ὁ ὀμφαλός σου οὐ ἐτμήθη. C οὐκ ἐτμήθη ὁ ὀμφαλός σου. ἐλούσθης] C ἐλούσθης εἰς σωτηρίαν. 5 ἐπὶ σοὶ] C ponit ante ὁ. 6 ζωὴ] A ζῆσον. C ζῆσον, καὶ εἶπόν σοι, Ζωὴ τῷ αἵματί σου ζωή. 7 ἐμπυριδωμένη] A desunt. 8 κύριος] A C Ἀδωναῒ κύριος, & vers. 14, & 36, & 38. 9 ἀπέπλυνα] A ἔπλυνα. 12 ἐπὶ ... ἐπὶ] A περὶ ... περί. 13 σεμίδαλιν] C σεμίδαλιν, καὶ κατευθύνθης εἰς βασιλείαν. 14 ἐν τῇ ὡραιότητι] C ὡραιότητος. 15 Καὶ ἐπεποίθεις] A C Καὶ ἐπεποίθεις. πάροδον] A πάροδον ... οὐκ ἔσται. C πάροδον αὐτοῦ ἐγένετο. 16 καὶ] A καί. 17 χρυσίου ... ἀργυρίου] C ἀργυρίου ... χρυσίου. 19 αὐτὰ πρὸ προσώπου] A κατὰ πρόσωπον. 20 καὶ ἐγένετο] A ἐγένετο μετὰ ταῦτα. αὐτῆς] A αὐτὰ αὐτῆς. εἰς ἀνάλωσιν] A desunt. 21 ἀποτροπιάζεσθαι] A ἀγιάζεσθαι. σοι αὐτὰ] A ἐν. 22 σου] A C σου, καὶ τὰ βδελύγματά σου. τῆς] A C τῆς ἡμέρας τῆς. ἔζησας] C καὶ ἔζησας. 23 λέγει] A C οὐαί, οὐαί σοι, λέγει. 25 ἐπ' ἀρχῆς] A ἐν ἀρχῇ. τὰ πορνεῖα] C τὰς πορνείας. 27 Ἐὰν δὲ] C Καὶ ἰδού. σε ἐκ] A σε ἀπό. C ἀπό. 28 τὰς θυγατέρας] C τοὺς υἱούς. ἐνεπλήσθης] C ἐνεπλήσθης. 29 τὰς διαθήκας] A τὴν διαθήκην. C τὰς πορνείας. Χαλδαίων] A Χαναὰν καὶ Χαλδαίων. C Χαναὰν καὶ εἰς τοὺς Χαλδαίους. 30 διαθῶ τὴν θυγατέρα] A διαθῶ τὰς θυγατέρας. C ... τὴν καρδίαν. σε ποιεῖν] A desunt. 31 Τὸ, usque ad ἰδοὺ] C Ἐν τῷ οἰκοδομῆσαί σε τὸ πορνεῖόν σου ἐν ἀρχῇ πάσης. καὶ] C καὶ ἐκ. 33 προσεδίδου] C προσεδίδουν. δέδωκας] C προσδέδωκας. 34 σοῦ πεπορνεύκασιν] A σὲ οὐκ ἐπορνεύκασιν. C σὲ οὐ πεπόρνευσιν. προσεδίδοσαν] C σὺ προσδέδωκας. ... ἐκ ἰδίων] C μὴ δίδοσθαι. καὶ ἐγένετο ἐν σοὶ διεστραμμένα (A διεστραμμένον)] C γέγονεν ἐν σοὶ διεστραμμένον. 36 ἐν τῇ] C ἐπὶ τῇ. ἔδωκας] A δέδωκας. C δέδωκας. 37 ἐπισυνάγω] A C ἐπὶ σὲ συνάγω. 38 αἵματι] A αἱμάτων. ἐκδικήσει] A ἐκδίκησιν. μοιχαλίδος] C μοιχαλίδων, καὶ ἐκχεουσῶν αἷμα. A μοιχαλίδος, καὶ ἐκχεούσης αἷμα. ἐν αἵματι] A ἐν τῷ αἵματι ἐν αἵματι. 39 τὸ ἱμάτιον] A C τὸν ἱματισμόν. 41 πυρὶ] C ἐν πυρί. δώσω] C προσδώσεις. 43 τῆς] A C τὰς ἡμέρας τῆς. ἐπιτίθης] C οὐκ ἐπεποίησας κατὰ τήν. ἐπὶ] C σου ἐπί. A ἐκ. 44 καὶ ἡ] C ὥσπερ καὶ ἡ. 45 ἡ ἀπωσαμένη] C τῆς ἀπωσαμένης. ἀδελφαὶ] C ἀδελφή. ἀπωσαμένας] C τῶν ἀπωσαμένων. πατὴρ] C πατὴρ ὑμῶν. 47 ... A C ... 48 αὕτη] A C ἡ ἀδελφή σου, αὕτη. 49 ἐν prius] C καὶ ἐν. εὐθηνίᾳ] A εὐθηνίᾳ οἴνου. C εὐθηνίαις. αὕτη] A C αὐτή. 52 σου, ἐν ᾗ ἔφθειρας] A C διέφθειρας. ἀνομίαις] A ἁμαρτίαις σου, καὶ ἐν πάσαις τοῖς ἀνομίαις. 54 τῷ] A C τῷ σε. 55 ἀρχῆς] A C ἀρχῆς, καὶ Σαμάρεια καὶ αἱ θυγατέρες αὐτῆς ἀποκαταστήσονται (A ἀποκατασταθήσονται) καθὼς ἦσαν τὸ (deest C) ἀπ' ἀρχῆς. ... C ponit ante ἀπ'. 57 εἶ] C εἶ σύ. 58 τὰς ἀσεβείας σου, καὶ τὰς ἀνομίας] C ἐν τοῖς ἀσεβείαις σου, καὶ ἐν τοῖς ἀνομίαις. 59 κύριος] A C Ἀδωναῒ κύριος, & vers. 63. ταῦτα] A τὴν ἀρὰν ταύτην. C τὴν ἀράν. 60 σοι] C ... 61 τὴν ὁδὸν] C τὰς ὁδούς. πρεσβυτέρας ... νεωτέρας] C νεωτέρας ... πρεσβυτέρας. οἰκοδομήν] A δοκιμήν. 63 στόμα σου] C στόμα.

CAP. XVII.

2 εἰπὸν] C εἰπέ, & vers. 9. & 19. πρὸς] C ἐπί. 3 κύριος] A C Ἀδωναῒ κύριος, & vers. 9, & 19, & 22. 5 πεδίον] C πεδίον σπέρματος ... ῥίζωσιν. ἐφ'] C ἐν. 6 μικρὰν] A C μικρὰν τῷ μεγέθει. αὐτὴν] A C deest. αὐτὸ] A C αὐτήν. ἄμπελον] A ἄμπελον μεγάλην. 7 αὐτὴ] C αὕτη. C ἐπ'. αὐτῆς posterius] A αὐτῆς ὑποκάτω αὐτῆς. βόλῳ] C βώλῳ ... 8 αὐτὴ] A αὕτη. πιεῖν] A C πιῆσαι. 9 αὐτῆς] C ponit post καρπός. καταδυναστεύσει] C καταδυναστεύθη. ζωὴ] A C ξηρασίᾳ ζωῇ. 12 οἶκον] A ... C ... ἰδοὺ] A C ἐπί. εἰπὸν] A ἃ εἶπον. C εἰπὸν αὐτοῖς. ...

A ὑψηλῆς. πρὸς ἑαυτὸ] C πρὸς ἑαυτόν. 14 βασιλείαν] C βασιλείαν. ἑαυτῶ] C ἑαυτὸν. 15 ἑαυτῶ] A C deeſt. διασωθήσεται] C σωθήσεται. 16 κύριΘ-] C Ἀδωναΐ κύριΘ-. ὁ βασιλεὺς] A ὁ. ὁ βασιλεύσας] C τῷ βασιλεύσαντι. 17 πολλῷ] A deeſt. ψυχὰς] C ψυχὰς πολλάς. 18 δέδωκα] A C δέδωκε. 19 διαθήκην ... ὁρκωμοσίαν. 20 δίκτυον] A C δίκτυόν. Ἐν] A C ἄξω αὐτὸν εἰς Βαβυλῶνα, καὶ διακριθήσομαι μετ' αὐτοῦ (A ponit ante μετ') περὶ τῆς ἀδικίας (A τὴν ἀδικίαν) αὐτοῦ ἧς ἠδίκησεν (A ἣν) ἐμοί. πάσῃ τῇ παρατάξει] A Καὶ πάσας φυγαδείας αὐτοῦ ἐν πάσαις. C Ἐν πάσαις ταῖς φυγαδείαις αὐτοῦ, καὶ πάντες οἱ ἐκλεκτοὶ αὐτοῦ τῇ παρατάξει. καὶ] C καὶ πάντες. εἰς] A αὐτοῦ εἰς. C αὐτῶν. γνώσεσθε] A γνώσεσθε. 22 ἐκλεκτῶν] A C ἐκλεκτῶν. καρδίας αὐτῶν ἀπὸ κορυφῆς παραφυάδων αὐτῆς, καρδίας αὐτῶν. C καὶ δώσω ἀπὸ παραφυάδων αὐτῆς ἐκ καρδίας κορυφῆς αὐτῆς. ἐγὼ] C deeſt. ὄρος ὑψηλοῦ. 23 αὐτὸν] C αὐτό. καρποφορήσει] C addit αὐτό. σκιὰν] C σκιὰν τῶν κλάδων. τὰ] A C καὶ τά. 24 γνώσονται. διότι] C ὅτι.

CAP. XVIII.

τῆς γῆς] C ἐπὶ τῆς γῆς τὸ. ἡμωδίασαν] C ὠμωδίασε. 3 κύριΘ-] C Ἀδωναΐ κύριΘ-, & verſ. 23. 4 εἰσιν, ἡ] C εἰσιν, καὶ ἡ. 7 παρέβη] A C ... 8 καὶ ἐκ] A ἐξ. C ἀπό. ἀναμέσον poſterius] C deeſt. A C Ἀδωναΐ κύριΘ-, & verſ. 30. 11 ἐν τῇ ὁδῷ] A τὴν ὁδόν. C Καὶ ταῦτα πάντα ὁ πατὴρ, ἀλλά. 12 πτωχὸν] A ἐπίδεον, & verſ. 19. 14 κατ' αὐτάς] C κατὰ ταῦτα. 16 ἐκλήθησαν] A C addunt ἡμέρᾳ. 17 ἀδικίᾳ] A C καί. 18 ἐὰν ... θλίψει] C ἐν ... θλίψει. ἐναντίον] C αὐτός. ἀποθανεῖται] C ἀπέθανεν. τῇ ἀδικίᾳ] A τῆς ἀδικίας. 19 τὴν ἀδικίαν] A ponit poſt υἱός. τὰ παιδὸς] A C τὰ παιδὸς αὐτοῦ. C υἱὸς κρίμα καί. 20 ἀποθανεῖται] C αὐτὸ ἀποθανεῖται. παιδὸς] A παιδὸς αὐτοῦ. δικαίου] A C δικαίω. ἀνόμου] A C ἀνόμω. 21 ποιήσῃ κρίμα καί. οὐ μὴ ἀποθάνῃ] C οὐκ ἀποθανεῖται. 22 Πάντα, ad ἃ] A Πᾶσαι αἱ ἀδικίαι αὐτοῦ ἃς ἐποίησε. μνησθήσονται] C μνησθήσεται. ἂν] C deeſt. 23 ὁδοῦ] A C ὁδοῦ αὐτοῦ. ζῆν] C ζῆσαι. 24 ὅτι] & verſ. 26, & 28. ἀνομίας] A C ἀδικίας. πάσας] C ἐὰν ποιήσῃ, πάσαι. 25 κατευθύνει] A pro hoc ter κατορθοῖ. πᾶς] C deeſt. κατευθύνει] C ὁδοὶ ... κατευθύνονται. 26 ἀποθάνῃ ἐν] C ἀποθανεῖται ἐν αὐτῷ. 28 καὶ] A C καὶ ἔσται, καί. ζωῇ ... οὐ] A καὶ ζωῇ ... καὶ οὐ. 30 ἐπιστρέψατε, uſque ad πασῶν] A ἐπιστρέψατε καὶ ἀποστρέψατε ἀπό. 31 ἠσεβήσατε] A καινὴν] A καινόν, καὶ ποιήσατε πάσας τὰς ἐντολάς μου. ἀποθνήσκετε] C ἀποθνήσκεσθαι. Ἰσραὴλ] A Ἰσραήλ, λέγει κύριΘ-. 32 θέλω] C βούλομαι. κύριΘ-] A C Ἀδωναΐ κύριΘ- καὶ (deeſt C) ἐπιστρέψατε (A deeſt) ζήσετε.

CAP. XIX.

1 σὺ] A σὺ υἱὲ ἀνθρώπου. 2 σκύμνων] C ἐπὶ σκύμνους. 4 κατ'] C πρός. A C καὶ ἀπώλετο. 6 ἀνεστρέφετο] C συνεστρέφετο. ἀνθρώπους] C καὶ ... 7 τὰ] C ἐν. 8 ἔδωκαν] A ἔδωκεν. C ἐπέθετο. κυκλόθεν] C ... ἐκ τῶν χωρῶν. δίκτυα] A δίκτυον. ἐν] C καὶ ἐν τῇ. 9 ἦλθε] C ... αὐτόν. εἰσήγαγον] A C εἰσήγαγον. ὅπ'] C ἵνα μή. 10 καὶ] A C ἐν ῥοᾷ] C ῥοᾶς. πεφυλλωμένη] C πεφυλλωμένης. 11 αὐτῇ ῥάβδΘ-] A C ἰσχύΘ-. τῷ] C ἐν τῷ. 12 ἐκλεκτὰ] A κλήματα. ἐξεδικήθη] A ἐξεδικήθη. ἐξηράνθη ἡ ῥάβδΘ-] C ἐξηράνθησαν αἱ ῥάβδοι. 13 ἀνύδρῳ] C ἀνύδρῳ καὶ δίψῃ. 14 ῥάβδΘ-] C τῶν ῥάβδων τῶν. ἦν] C ἔσται. ἰσχύΘ- εἰς] C ἰσχύΘ- φυλῆς, εἰς.

CAP. XX.

1 τῷ πέμπτῳ δεκάτῃ] A C ἐν τῷ πέμπτῳ μηνί, δεκάτῃ. 3 κύριΘ-] A C ... κύριΘ-, bis in hoc verſu. 5 κύριΘ-] C κύριΘ- ὁ Θεός. 6 μου] A deeſt. αὐτοῖς] C ponit ante τῇ χειρί. εἰς τὴν γῆν] A defunt. 7 ἕκαστΘ-] A ... μιαίνεσθε] C μιαίνεσθαι. 8 μου, τὰ] A C μου, ἕκαστΘ- τά. ἐκ ἐγκατέλιπον] A οὐ κατέλιπον. τὰ] A καὶ τά. τῆς] C γῆς. 9 ἐποίησα] A ποιήσω. 10 Καὶ] A C Καὶ ἐξήγαγον αὐτοὺς ἐκ γῆς Αἰγύπτου, καὶ. 11 ἔσαι] C ὡς. 12 διότι] C ὅτι. 13 οἶκον τοῦ οἶκον] C παραπικραίνοντά με ὁ οἶκΘ-. A ἐν τοῖς προστάγμασί μου πορεύεσθε, καὶ τὰ δικαιώματά μου φυλάσσετε αὐτά, ἃ ποιήσει αὐτὰ ἄνθρωπΘ-, καὶ ζήσεται ἐν αὐτοῖς, καὶ παρεπίκρανάν με ὁ οἶκΘ- Ἰσραὴλ ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐν τοῖς. πορεύεσθε, καὶ] C defunt. ἐξήγαγον] C ἐξήγαγον. 15 ἐξῆρα] C ἐπῆρα. 16 καρδίας] A C τῶν ... 17 ἐπ' αὐτοὺς] C αὐτῶν, & ponit ante ὁ. τὰ] C τὸ μή. 18 poſterius] A Αἰγύπτῳ. συναναμίσγεσθε] A C συναναμίγνυσθε. 20 καὶ] C αὐτά, καὶ ἔσται. ὑμῶν] C ἀναμέσον ὑμῶν. διότι] C ὅτι. 21 ποιήσει] αὐτά. ἐβεβήλουν] A ἐβεβήλουν σφόδρα. C ἐβεβήλωσαν. ἐν τῇ ἐρήμῳ] C ponit poſt αὐτοῖς. τὸ] C τὸ τῷ. 22 Καὶ ἐποίησα] C Καὶ ἐπέστρεψα χεῖρά μου αὐτοῖς, καὶ ἐποίησα ἕνεκεν ἐμοῦ. καὶ] A ὡς. C ἐφ' ὧν. ἐξῆρα] A Καὶ ἐγὼ ἐξῆρα. C Καὶ ἐξῆρα. διασπεῖραι] A C διασπεῖραι. 24 ἀπώσαντο] A addit, καὶ ἐν τοῖς προστάγμασί μου ἐκ ἐπορεύθησαν ἐν αὐτοῖς. 26 αὐτοὺς] A αὐτούς, ἵνα γνῶσιν ὅτι ἐγὼ κύριΘ-. 27 κύριΘ-] A C ... κύριος, & verſ. 30, & 31, & 33, & 44. 28 εἶδον] C καὶ ἔταξαν ἐκεῖ θυμὸν αὐτῶν, καὶ ἔταξαν. εὐωδίας] A C εὐωδίας αὐτῶν. 29 τί] A Ἀβαμά (A Ἀβανά)] A C addunt, ὅτι ὑμεῖς εἰσπορεύεσθε ἐκεῖ, καὶ ἐπεκάλεσε (ἐπικαλέσατε C) τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἀβαμὰ (A Ἀβανά.) 30 κύριος] A κύριος ὁ Θεός. 31 οἶς] A ὑμῶν ὑμεῖς ἐν πυρί. C ὑμῶν, ἐν τῷ διάγειν τὰ τέκνα ὑμῶν ἐν πυρί. ὅτι] A deeſt. 33 ἐν prius] A C εἰ μὴ ἐν. 36 ἐξήγαγον αὐτοὺς ἐκ γῆς. κύριος] A κύριος ὁ Θεός. C Ἀδωναΐ κύριος. 38 κύριος] A ὁ Θεός. C deeſt. 39 κύριος κύριος] A addit ὁ Θεός. κύριος, ut & verſ. 40. ἐὰν] C ἐάν. ἐκεῖ] C ἐπί. 40 ὑψηλοῦ] Ἰσραήλ. τέλος] C τέλος ἐπὶ τῆς γῆς. καὶ ἐκεῖ poſterius] A αὐτοῖς, καί. 43 τὰς ὁδὰς] C τὴν ὁδόν. καὶ τὰ ἐπιτηδεύματα (τῶν ὑμῶν C) ὑμῶν] A defunt. ἐμιαίνεσθε] A ἐμιάνθητε. 44 κατ'] C ὁ πονηρὰς, ὁδῶ. 46 Δαρὼμ] A Δαγών. 47 κύριος] A κύριος. C deeſt. καὶ πᾶν ξύλον ξηρὸν] A defunt. 48 ὁ] A C καὶ ὁ. C ὅπ. κύριος] C deeſt.

CAP. XXI.

2 Διὰ τοῦτο προφήτευσον] A defunt. προφήτευσον ἐπὶ τὴν γῆν] C προφήτευσον ἐπὶ τῆς γῆς. 3 Καὶ ἐρεῖς πρὸς τὴν γῆν τοῦ Ἰσραὴλ] A defunt. κύριος] A κύριος ὁ Θεός. C Ἀδωναΐ κύριος. 4 ἄδικον καὶ ἄνομον] A ἄνομον καὶ ἄδικον. ἀπὸ] C deeſt. 5 διότι] C ὅτι. ἐκ] A C καὶ ἐκ. ἀποστρέψω] C ἀποστρέψω. 7 λέγει κύριος] A C καὶ ἔσται, λέγει κύριος κύριος (deeſt κύριος ſemel C) ὁ Θεός. 9 κύριος] A C Ἀδωναΐ κύριος. 11 χεῖρα] A εἰς χεῖρας. χεῖρα] A C χεῖρας. 12 αὕτη ... αὕτη] A C αὐτὴ ... αὐτή. παρεκκλήσει, uſque ad διαστάτω] C οἱ παροικοῦντές μοι εἰς ῥομφαίαν ἐγένοντο σὺν τῷ λαῷ. 13 τί] A ἐπί. κύριος prius] C Ἀδωναΐ. 15 μὴ] A C deeſt. καρδία] C καρδία αὐτῶν. πύλην] A C πύλην αὐτῶν, & C addit καί. ...] C ... ὀξεῖα ... σφαγὴν ... εἴλκυσεν ... σφαγήν. 16 Καὶ] C Ὡς ἂν ... 19 αἱ δύο, καὶ χεὶρ] A ἀρχαὶ δύο, καὶ χεῖρα ἑτοιμάσαισαν. C αἱ δύο ἀρχαὶ ἑτοιμάσαι χεῖρα κινήσονται. ἐν ἀρχῇ] C ἐπ' ἀρχῆς. πόλεως] C ἐκάστης πόλεως κινηθήσεται. ἐπ' ἀρχῆς ὁδοῦ] C defunt. 20 σὺ] A καὶ σὺ ἐπίμασον καὶ διάταξον ὁδὸν τοῦ. ὑῶν] A ἐπὶ υἱῶν. τὴν Ἰεδαίαν] C τὴν Ἰέδαν. ἐν μέσῳ αὐτῆς] C ἐν πολιορκίᾳ. 21 καὶ μαντεύσασθαι] C ἤπαρ σκοπήσασθαι. 22 αὐτῷ ἐγένετο] C αὐτῷ καὶ ἐγένετο. κραυγῆς] C κραυγῆς σάλπιγγΘ-. 23 αὐτὸν] C addit ἑβδομάζων τὰς ἑβδομάδας αὐτοῖς. ἀδικίας αὐτοῦ μνησθῆναι] C ἀδικίαν αὐτῶν, τοῦ συλληφθῆναι. 24 κύριΘ-] A κύριΘ- κύριΘ- ὁ Θεός, & verſ. 28. C Ἀδωναΐ κύριΘ-, & verſ. 28. ἀσεβείας] C ἀνομίας. 26 κύριΘ-] A κύριΘ- κύριΘ-. C Ἀδωναΐ κύριΘ-. ἐκείθεν] C ἀπόθου. αὐτῇ ἐ] C αὐτὴ ἐ. 27 ἀδικίαν ter] A C bis tantum. καὶ αὐτὴ, τοιαύτη] A C καὶ αὐτὴ τοιαύτη. 29 ἥκει] A C ἂν ἥκει. 30 Ἀπόστρεφε, μὴ καταλύσῃς ἐν] A C Ἀπόστρεφε, μὴ (deeſt C) εἰς τὸν κολεὸν σε (A addit καὶ μὴ καταλύσῃς) ἐν. 31 σε] C σοί. ὅτι] C εἰς. διαφθορὰς] A διαφθοράν.

CAP. XXII.

2 εἰ] A ἢ. κρινεῖς] C κρίνεις. 3 κύριΘ-] A κύριΘ- ὁ Θεός. C deeſt. αὐτῆς] C ἑαυτήν. 4 τοῖς αἵμασιν αὐτῶν (C σε) οἷς] A τῷ αἵματι αὐτῶν ᾧ. ἐποίεις] C ἐποίησας. ἤγγισας] C προσήγγισας. 5 ἐμπαίξεται ἐν σοὶ] A ἐμπαίξονται ἐν σοί. C ἐμπαίξονταί σοι, καὶ βοήσουσιν ἐπὶ σοί. πολλὴ] C πολλοί. ἀνομίαις] C addit σε. 6 αὐτῷ συναφέοντο ἐν] A αὐτῶν, συναναφύροντο. 7 κατεδυνάστευον] A C addunt ἐν σοί. 9 Ἄνδρες] A C Ἄνδρες λῃσταί. ὅτι σοὶ] C ἐν σοί, καὶ. μέσῳ σε] A σοί. 10 Ἐκαστος] A Καὶ ἕκαστος. 11 ἠνομοῦσαν] A ἠνόμησαν. C ἠνόμουν. 12 ἐλαμβάνοσαν] A C ἐλάμβανον. ἐλαμβάνοσαν] C ἐλάμβανον. κύριος] A κύριος κύριος. C Ἀδωναΐ κύριος. 13 μου] A C μου πρὸς χεῖρά μου. συντετέλεσαι] C συντετέλεσαι. 18 ἀναμεμιγμένοι] C ἀναμεμιγμένος. κασσίτερον] C ponit ante σίδηρον. μέσῳ] C μέσῳ καμίνου. ἀναμεμιγμένοι ὅτι] C ἀναμεμιγμένοι εἰσίν. 19 κύριος κύριος] C Ἀδωναΐ κύριος. εἰς] A C πάντες εἰς. ἐγὼ] A ἰδὲ ἐγώ. εἰς μέσον] C ἐν μέσῳ, & verſ. 20. 20 αὐτὴ] C αὐτήν. τὸ] C εἰς τό. ἐν] C ὑμᾶς ἐν. μου] C μου, καὶ ἐν τῷ θυμῷ μου. χωνεύσω] C καὶ ἐμφυσήσω. Καὶ χωνεύσω ὑμᾶς. διότι] C ὅτι. 24 οὐ] A μή. ἐγένετο] A κατεβιβάσθη. 25 δυνασεία] C δυνάστεια. καὶ τιμὰς] A τιμάς. C πλῆθος καὶ τιμάς. 26 ἀγαθὸν τὰ καὶ τὸ καθαρὸν] C καθαρὸν καὶ ἀκάθαρτον. καὶ ἐβεβήλουν] A καὶ τὰ σάββατά μου ἐβεβήλουν. 27 ὅπως] C τοῦ ἀπολέσαι ψυχὰς ὅπως. 28 κύριος prius] A C Ἀδωναΐ κύριος. οὐκ ἐλάλησε] C οὐ λελάληκεν. 29 ἀδικίᾳ] A C ἀδικίαν. διαρπάζοντες] A ἁρπάζοντες. 30 πρὸ προσώπου] A κατὰ πρόσωπον. ὁλοκερῶς] C ponit ante φρό. 31 συνήξεσαι] C συνήξεσαι αὐτούς. κύριος prius] C Ἀδωναΐ.

CAP. XXIII.

3 αὐτῶν] A C αὐτῶν ἐπαρθενεύθησαν. 4 Ὡς ... Ὡς ... Ὡς] A ἢ ... ἢ ... ἤ. C ἡ ... ἡ. ἡ ἀδελφὴ] C ἡ νεωτέρα ἡ ἀδελφή. 6 νεανίσκοι, &c.] C νεανίσκοι ἐπίλεκτοι, πάντες ἱππεῖς ἱππαζόμενοι. 7 ἐπίλεκτοι υἱοὶ] C ἐπὶ τοὺς ἐκλεκτοὺς υἱοὺς. πάντες] C πάντας. ἐν πᾶσι τοῖς] A defunt. αὐτοῖς] C αὐτῆς. 10 ἐποίησε] C ponit poſt ἐκδικήσεις. εἰς τὰς θυγατέρας] A addit αὐτῆς. C defunt. 11 αὐτὴν] A αὐτῆς. 12 Ἐπὶ] A Καὶ ἐπί. C Ἐπεθύμησεν ὑπέρ. ἐπέθετο] C ἐπέθετο πρὸς. νεανίσκοι &c.] C νεανίσκους ἐπιλέκτους πάντας. 13 ἴδον] C ἴδον ἐγώ. 14 πρὸς ... C ἐπί. 15 ἐζωσμένους] A διεζωσμένας. παραβαπτὰ καὶ] A καὶ τιάρας βαπτάς. C καὶ παραβαπτά. υἱῶν] C υἱῶν Βαβυλῶνος. 16 τῇ] A ἐν. 17 ἦλθον] A C ἦλθον. ἐν] C ἐπί. 18 Καὶ ἀπεκάλυψε τὴν πορνείαν αὐτῆς] C defunt. 20 ὧν] A ὧν ἦσαν. εἰς ὄνων] C ὡς σάρκας ὄνων, & ponit poſt αὐτῶν. 21 ἐποίεις] C ἐποίησεν. οὐ] A addit ἐνεφρ, fed C ponit poſt σε. 22 κύριος] A κύριος κύριος. C Ἀδωναΐ κύριος. 23 Φακὲκ] A Φακούδ. C Φαθοὺλ. Σοὲ καὶ Ἡγοὲ] A Σοὲ καὶ Κοέ. C Σοὲ καὶ Κοὲ. τετράρχας] C τετράρχας. 24 Καὶ] A deeſt. πάντες] C ponit poſt σε. ἅρματα, uſque ad κύκλῳ] C μετὰ ἁρμάτων καὶ τροχῶν καὶ πλήθους λαῶν καὶ θυρεοῖς καὶ ἀσπίσι, καὶ περικεφαλαίας περιθήσονται ἐπὶ σε, καὶ δώσω ἐπὶ σε φυλακήν. δώσω] A δώσω. ἐκδικήσουσι] C δικάσουσι. 25 καταβαλεῖ] A βαλοῦσι. υἱὸς σε καὶ θυγατέρας] A υἱοί σε καὶ θυγατέρες. πῦρ καταφάγεται] A ἐν πυρὶ ἀναλώσουσι. C καταφάγεται πῦρ. 27 ἐκεῖ] A C ἔτι. 28 κύριος prius] C Ἀδωναΐ κύριΘ-, & verſ. 32. ἐγὼ] A deeſt. 29 καὶ τοὺς μόχθους σε] C defunt. αἰσχύνη] A C ἀσχημοσύνη. ἀσέβεια] A ἡ ἀσέβεια. C τῆς ἀσεβείας. 30 ταῦτα σοὶ] C σοι ταῦτα. 32 κύριΘ-] A κύριΘ- κύριΘ-. C Ἀδωναΐ κύριΘ-. πλατὺ] A C πλατύ, ἔσται εἰς γέλωτα καὶ μυκτηρισμόν. 33 καὶ τὸ] A C defunt. ἀφανισμὸς] C ἀφανισμοῦ, καί. 34 Πίεσαι αὐτὸ] A C Καὶ πίεσαι αὐτό, καὶ ἐκσπάσεις. Addit præterea C, καὶ τὰ ὄστρακα αὐτῆς καταφάγεσαι, καὶ τοὺς μαστούς σε κατασπαράξεις. ἐγὼ] A deeſt. κύριΘ-] A C Ἀδωναΐ κύριΘ-. 35 Διατοῦτο, uſque ad ἀνθ'] A defunt. κύριΘ-] C Ἀδωναΐ κύριος. 36 εἰ] A οὐ. ἀνάγγειλον] A C ἀπάγγειλον. 37 τὰ ἐνθυμήματα] C τοῖς ἐνθυμήμασιν. ἐμοιχῶντο poſterius] Ald. hic repetit quæ ſunt inter duo ἐμοιχῶντο, viz. καὶ αἷμα ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῶν τὰ ἐνθυμήματα αὐτῶν. ἐγέννησαν] C ἐγεννήθησαν. αὐτοῖς] C αὐτὰ αὐτοῖς. δι' ἐμπύρων] A διὰ πυρώσεως. C διὰ πυρός. 38 Ἕως] A deeſt. C Ἕως ἐ. ἐμίαινον] C ponit ante τά. τὰ] C ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, καί. 39 εἰσεπορεύοντο] C εἰσεπορεύοντο αὐτούς. τοῦ βεβηλοῦν] C ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐβεβήλουν. ὅτι] C ἰδέ. 40 ὅτι τοῖς] C ἔπεμπον τοῖς. 41 Καὶ] C deeſt. πρὸ προσώπου] C ἡτοιμασμένην. θυμίαμα] C addit μου. εὐφραίνοντο] C ἐπὶ ταῖς ἔθηκας ἐπ' αὐτῆς, καὶ εὐφραίνοντο. 42 πρὸς] C καὶ πρός. ἐκ] A C οἰνωμένους ἐκ. 43 πόρνης] C πόρνης ταῦτα. Ὀολιβὰν] C Ὀολιβὰν τὰς γυναῖκας τὰς ἀνόμους. 45 ἐκδικήσει] A ἐκδικήσουσιν. μοιχαλίδας] A C μοιχαλίδων. ἐκδικήσει αἵματος] C κρίσιν ἐκχεούσων αἷμα. 46 Τάδε] A Ὅτι Τάδε. C Ἀδωναΐ κύριος. 47 λιθοβόλησον] C λιθοβολησάτωσαν. ἐπ' αὐτὰς] C defunt. κατακέντει] A κατακεντήσουσι. C κατακεντήτωσαν. ἐμπρήσουσι] A ἐν πυρὶ ἐμπρήσουσιν. 49 διότι] A ὅτι. κύριος] A κύριος κύριος.

CAP. XXIV.

2 εἰς ἡμέραν] C τὸ ὄνομα τῆς ἡμέρας. 3 ἐπὶ] A πρός. κύριος] A κύριος κύριος] C Ἀδωναῒ κύριος. ϗ ἔγχεον] A ϗ ἔκχεε. C ἐπίστησον ϗ ἔκχεε. 4 πᾶν] C αὐτῆς, πᾶν. 5 ἔξεστι] A ἐξέζεσε. C ἔζεσεν, ἐξέζεσεν. ἡψηται] A ἥψηθη. 6 κύριος] A C Ἀδωναῒ κύριος· & verſ. 9, & 14: & verſ. 24. A. 7 αἷμα] A ἐν αἷμα. καλύψαι] C κατακαλύψαι. ἐπὶ] A deeſt. 9 κἀγὼ] A C καὶ πόλις τῶν αἱμάτων, κἀγώ. δαλὸν] C λαόν. 10 ζωμὸς] A C ζωμὸς, ϗ τὰ ὀστᾶ συμφρυγήσονται (A συντριβήσονται.) 11 ὅπως] A C αὐτῆς, ἐξεψήθη ὅπως. ὁ] A C ὅπως συμφρυγῇ ὁ] C ϗ ἐκφρυγῇ ὁ. ἀκαθαρσίας] A C αὐτῆς ἀκαθαρσία. Καὶ ὁ] C Καὶ ταπεινωθήσεται ὁ ἰὸς αὐτῆς, ϗ ὁ. 13 ἀνθ'] A C Ἐν τῇ ἀκαθαρσίᾳ σου ζέμα, καὶ (A ϗ deeſt) ἀνθ'. σὺ] A C σύ· ϗ οὐκ ἐκαθαρίσθης ἀπὸ ἀκαθαρσίας σου. ἐὰν] C ἕως ἐὰν ὁ. ἔτι] A deeſt. C οὐκέτι. μου] A C μου ἐν σοί. 14 ἐλεήσω] C addit, ϗ οὐ μὴ παρακληθῶ. 16 σου ἐν] A ἐν. κοπῇς] C κόψῃ. κλαυσθῇς] C κλαύσῃς οὐδὲ μὴ ἔλθῃ σοι δάκρυα. 17 Στεναγμὸς] C Στενάξεις σιγῶν, στεναγμός. πένθος] C deeſt. ἔσῃ] A C ἐστίν. ἐκ] C deeſt. 18 ἑσπέρας] A C ϗ ἀπέθανεν ἡ γυνή μου ἑσπέρας. 19 ἀναγγέλλεις] A ἀπαγγελεῖς. C ἀπαγγέλλεις. 21 Εἰπὸν] A deeſt. C Εἰπέ. ἐπιθυμήματα] C ἐπιθύμημα τ. 24 κατὰ] A C ϗ κατά. ἐποίησα] C ἐποίησε. ϗ] C deeſt. 25 παρ'] A C αὐτῶν παρ'. 26 ἀναγγεῖλαι] C ἀπαγγεῖλαι. ὦτα] C ὦτά σου. 27 λαλήσεις] A C ϗ λαλήσεις. ἀποκωφωθῇς] A ἀποκωφωθήσῃ. C κωφωθῇς.

CAP. XXV.

3 κυρίου] A C Ἀδωναῒ κυρίου. κύριος] A C Ἀδωναῒ κύριος· & verſ. 8, & 12, & 13, & verſ. 14 bis, & verſ. 15, & 16, & 17. ἐπορεύθησαν] C ἐπορεύθη. 4 ϗ δώσουσιν ἐν σοὶ] A deſunt. 5 διότι] A C ὅτι. κύριος] C Ἀδωναῒ κύριος· & verſu 7. 6 τὴν χεῖρα] A C τῇ χειρί. ἐπεχάρης] A C ἐπιχαρῇς. ἐκ ψυχῆς] C τῇ ψυχῇ. 7 ἐκτενῶ] C ἰδοὺ ἐγώ. σε] A deeſt. ἀπολῶ] A ἀπολέσω. διότι] C ὅτι· & verſu 11. 8 ἀνθ'] C ἀνθ' ὧν ὅτι. Μωὰβ] A C Μωὰβ ϗ Σηείρ. οἶκος] A C deeſt. Ἰσραὴλ ϗ] C deſunt. 9 παραλύσω] A παραλύω. πόλεως] A πόλεως καί. 10 αὐτῷ] C αὐτούς. Ἀμμὼν] C Ἀμμὼν ἐν τοῖς ἔθνεσιν. 11 εἰς] A C ἐν. 12 ἐκδίκησιν] A deeſt. δίκην] C δίκην ἀπ' αὐτῶν. 13 Θαιμὰν] C Θαιμὰν, ϗ ἐκ Δεδάν. 14 ἐν] A ἐπί. κύριος] A C Ἀδωναῒ κύριος. 15 ἐν] A deeſt. ἐκ] C ἐξ ὅλης τ. ἕως] A C αἰῶνος. 17 μεγάλας] C μεγάλας ἐν ἐλεγμοῖς θυμοῦ. διότι] C ὅτι.

CAP. XXVI.

1 ἐγενήθη] A C ἐγένετο. 2 ὧν] A C ὧν. 3 κύριος] A C Ἀδωναῒ κύριος· & verſ. 5, & 7, & 14. ἐγὼ] C ἐγὼ ἐπάγω. τοῖς] A ἐν τοῖς. 4 καταβαλοῦσι] C καθελοῦσι. ἀπ' αὐτῆς] C deſunt. 5 κύριος] A κύριος κύριος. C Ἀδωναῒ κύριος. 7 πολλῶν] A πολλῆς. 8 ϗ ποιήσει] A C σε, ϗ περιβαλεῖ σοι τάφρον, ϗ περιοικοδομήσει. κύκλῳ] A deeſt. C ponit poſt χάρακα. αὐτοῦ] A deeſt. 9 ταῖς μαχαίραις] C τοῖς ὅπλοις. 10 ϗ ἀπὸ] C ϗ ἀπὸ τῶν. 11 σου] A C ponunt poſt πλατείας. 12 σου poſterius] A C deeſt. 13 ἔτι] A ἐν σοὶ ἔτι. 14 σε] A εἰς. C σὲ εἰς. κύριος] A C deeſt. ἐλάλησα] A λελάληκα. 15 κύριος] C deeſt. ἐν τῷ στενάξαι τραυματίας] A deſunt. C addit σου. 16 ἀπὸ] A ἐκ. ἐκ τῶν ἐθνῶν] C deſunt. ἀπὸ τῶν κεφαλῶν] C deſunt. αὐτῶν poſterius] C σου. 17 πῶς] A C πῶς ἀπώλου, καί. ἐκ θαλάσσης] C ἐν θαλάσσῃ. ἡ δοῦσα] A C ἥτις ἐγενήθη ἰσχυρὰ ἐν τῇ θαλάσσῃ, αὐτὴ ϗ οἱ κατοικοῦντες αὐτὴν, ἡ δοῦσα. 18 σε] A C σου, ϗ ταραχθήσονται αἱ νῆσοι ἐν τῇ θαλάσσῃ ἀπὸ τῆς ἐξοδίας (A ἐξόδου) σου. 19 δῶ] A δώσω. C δῶ σε. κατακαλύψῃ] A καταψύξει. 20 καταβιβάσω] C καταβιβάσει. μηδὲ ἀνασταθῇς] C deſunt. γῆς] C γῆν. 21 ἔτι] A C ἔτι, ϗ ζητηθήσῃ, ϗ οὐχ εὑρεθήσῃ. κύριος prius] C Ἀδωναῒ.

CAP. XXVII.

3 κύριος] A κύριος κύριος. C Ἀδωναῒ κύριος. σὺ] A deeſt. 4 τῷ βεελείμ] C τὰ ὅριά σου. υἱοί] A υἱῷ. ᾠκοδόμησαν] A ᾠκοδόμηκα. 5 ἐκ Σενὴρ] A ἐξ Ἀνείρ. ᾠκοδομήθη σοι, σανίδας] C οἰκοδομηθήσεται, νῆες. ἱστοὺς] C σοι ἱστούς. 6 τὰς, uſque ad ἐξ] A deſunt. 7 στρωμνὴ] C ἐν στρωμνῇ. ὑάκινθον ϗ πορφύραν] A C ὑάκινθος ϗ πορφύρα. ἐκ τῶν νήσων] A deſunt. ϗ ἐγένετο] A ἐγένετο. C ϗ ἐγένοντο. οἳ ἦσαν ἐν σοὶ] A deſunt. αὗται κυβερνῆταί σου] A deſunt. 11 τειχέων σου] A τειχέων σου κύκλῳ. C τειχέων σου κύκλῳ. ἀλλὰ ϗ Μῆδοι. φύλακες] C ponit poſt ἦσαν. 12 πάσης ἰσχύος] C τῆς δυνάμεως. χρυσίον] A C χρυσίον, καὶ χαλκόν. 13 καὶ ἡ σύμπασα] C πᾶσα. οὗτοι] A αὐτοί. C αὐτῆς. σοι] C ἐν σοί. τὴν ἐμπορίαν] C τῇ ἐμπορίᾳ. 14 Θογαρμὰ] A Θοργαβά. C Θοργαμά. ἵπποι ϗ ἱππεῖς] A C ἵπποις, ϗ ἱππεῖς, ϗ ἡμιόνοις. 16 συμμίκτου σου] C τῆς ἐμπορίας σου ἐν Ἀφέκ. στακτὴν] C στακτὴν, ϗ πορφύραν, ϗ βύσσον. Ῥαμὸθ] A Δαμώθ. C Ῥαμώθ. Χορχὸρ] A Χόρ. C Κοδχόδ. 17 μύρων ϗ κασσίας] C μύρον. 18 ἔμποροι] C ἐμπορία. ἐκ] C ἐν πλήθει ἔργων σου, ἐκ. πάσης] C ponit poſt σου. Χελβὼν] C Χελμών. ἔρια] A ἔρια σιλβά. C ἔριον σίλβον. ϗ οἶνον] A ϗ οἶνον Δεδὰν ϗ Ἰωὰν ϗ Μοαζέλ. C Δὰν Ἰαυὰν καὶ Μοόζηλ. ἔδωκαν] C deeſt. 19 Ἐξ Ἀσὴλ] C deſunt. τροχὸς] A τροχός. C τροχοί. ἐστὶ] C εἰσίν. 21 ἀμνοὺς] C ponit poſt κριούς. ἐμπορεύονται] A ἐνεπορεύοντο. 22 Ἔμποροι] C Οἱ ἔμποροί σου. Ῥαμμὰ] C Ῥαγμά. οὗτοι] C αὐτοί. χρυσῶν, ϗ] C τιμίων, οἱ καί. 23 Χαρρὰ ϗ Χαναὰ] A Χαρρὰν ϗ Χαννὰν ϗ Δεδάν. C Χαρρὰν ϗ Χανάαν ϗ Αἰδάν. Ἀσσοὺρ ϗ Χαρμὰν] A ϗ Σαββὰ ϗ Ἀσσὸρ ϗ Χαλμάν. C Σαβὰ ϗ Ἀσσὸρ ϗ Χαλμάβ. 24 ὑάκινθον] A ὑάκινθον ϗ πορφύραν. C ἐν μαχαλλιμ ϗ γαλίμε ὑάκινθον ϗ ποικιλίαν. δεδεμένοις] C καταδεδεμένοις ἐν. 25 Πλοῖα, ἔμποροι] A πλοῖα ἐν αὐτοῖς, Καρχηδόνιοι ἔμποροι. C πλοῖα ἐν αὐτοῖς. ἡ ἐμπορία. ἐν τῷ συμμίκτῳ] C τῶν συμμίκτων. καρδίᾳ θαλάσσης] C καρδίαις θαλασσῶν. 27 ἦσαν] C deeſt. τῶν συμμίκτων] C οἱ σύμμικτοι. σύμμικτοί σου ἐκ τῶν συμμίκτων] C ἐπιμιγνύντες τὴν ἐπιμιξίαν. 29 πλοῖον] A C πλοῖον αὐτῶν. κωπηλάται] A C addunt σου. ἐπιβάται] C addit σου. 30 τῇ φωνῇ] C τὴν φωνήν. 31 στρώσονται] A ὑποστρώσονται. C ὑποστρώσονται. 32 Καὶ] A C Καὶ ξυρήσονται (A φαλακρώσουσιν) ἐπὶ σοὶ (A σὲ) φαλάκρωμα, ϗ περιζώσονται σάκκον, ϗ κλαύσονται περὶ σοῦ ἐν πικρασμῷ ψυχῆς. Καὶ κοπετὸν πικρόν. λήψονται] C λήψονται ἐπὶ σὲ ϗ ἀναλήψονται. θρήνημα] C ϗ θρηνήσουσι θρήνημα. Σὸρ] A C Σόρ· τίς ὥσπερ Τύρος κατασιγηθεῖσα ἐν μέσῳ θαλάσσης. 34 Νῦν] C Νῦν δέ. 35 ἐστύγνασαν] A ἐστύγναζον. C συγχέουσι. ἐξέστησαν, ϗ ἐδάκρυσε] C ἐκστήσονται, καὶ δακρύσει. αὐτῶν] A αὐτῶν ἐπὶ σοί. 36 σε] C ἐπὶ σέ. αἰῶνα] A αἰῶνα, λέγει κύριος ὁ θεός.

CAP. XXVIII.

2 κύριος] A κύριος κύριος· & verſ. 6, & 12. C Ἀδωναῒ κύριος· & verſ. 6, & 12. ὧν] A C ὧν. κατῴκηκα] A C κατῴκησα. 3 ἢ] C deeſt. τῇ] A ἐν τῇ. 4 χρυσίον καὶ ἀργύριον] C περιεποιήσω ἀργύριον καὶ χρυσίον. 5 Ἐν] A C Ἦ ἐν. ὑψώθη] C ϗ ὑψώθη. 7 ἐγὼ ἐπάγω] A deſunt. ϗ] C deſunt. 9 ἐγὼ] A deeſt. 10 ἐν πλήθει] A ἐν πλήθει τραυματιζόντων σε, ἐν θανάτῳ. C ἐν χειρὶ τιτρωσκόντων σε, θανάτοις. ἀποθανῇ. ἐλάλησα] A λελάληκα. κύριος] A C Ἀδωναῒ κύριος· & verſu 22, & 24. 12 σὺ] C σὺ εἶ. ϗ] A C πλήρης σοφίας, ϗ. 14 ἐκτίσθης] C addit, ϗ κατεσκιάσθης. σὺ] A C deeſt. ἔθηκα] A ἔδωκα. C κεχρισμένος ἐν ὄρει θεοῦ, ϗ τὸ κατασκηνοῦντος ἐν σκηνώματι, ϗ ἔθηκα. ἐν] A ἐν. 15 ἐγενήθης] C ἐπορεύθης. σὺ] C deeſt. ἕως] C ἕως ἡ. 16 Ἀπὸ] C Ἀπὸ γάρ. ἐκ μέσου] C τὸ συσκιάζον ἐκ μέσου. 18 ἐβεβήλωσα] A C ἐβεβήλωσας. σποδὸν] A C εἰς σποδόν. 19 στενάξουσιν] A C συγχέουσιν. Αἷμα ϗ θάνατος] A C Καὶ ἐξαποστελῶ ἐπὶ σὲ θάνατον, καὶ αἷμα. μαχαίραις] A C ἐν μαχαίραις. διότι] A C ὅτι. 24 οὐκέτι ἐν] A ἔτι. C ἔτι ἐν. ἀπὸ] A C ἀπὸ πάντων. 25 κύριος prius] A C Ἀδωναῒ. τὸν] A C τὸν οἶκον. ϗ ἐνώπιον] A C ἐνώπιον. ἐν] C μετ' αὐτῶν ἐν.

CAP. XXIX.

3 ϗ εἰπὸν] A C λάλησον, ϗ εἰπὲ (A εἰπόν.) κύριος] A κύριος κύριος· & verſu 8. C Ἀδωναῒ κύριος· & verſu 8. Φαραὼ] A C σὲ Φαραὼ βασιλέα (A βασιλέα) Αἰγύπτου. αὐτῷ] A Αἰγύπτου. 4 παγίδας] A παγίδα. C χαλινόν. σου] A C σου, ϗ πάντας τοὺς ἰχθύας τοῦ ποταμοῦ. C addit prætere ταῖς λεπίσιν σου προσκολλήσω. 5 πρόσωπον] C προσώπου. κατάβρωμα] A βρῶμα. 6 Αἴγυπτον] A εἰς Αἴγυπτον. ἐθλάσθης] C ϗ ἐθλάσθης. 7 Διατοῦτο] A Ἰδοὺ ἐγώ. ἀπὸ σοῦ] C ponit poſt ἀνθρώπους. 11 δι' αὐτῆς] A δι' αὐτῆς. 12 ἀπώλειαν] A C εἰς ἀπώλειαν. ἔσονται] C ἔσονται ἀφανισμός. ἔτη] A ἔτη ἀφανισμὸς ἔσται. 13 Τάδε] A Ὅτι τάδε. κύριος] A κύριος κύριος. C Ἀδωναῒ κύριος. 14 κατοικίσω] A C κατοικιῶ. Φαθωρῆς] A Παθέρης. C Βαθωρῆς. 15 παρὰ] C ἐκεῖ παρά. οὐ μὴ ὑψωθῇ] C ἔσται ταπεινοτάτη τοῦ μὴ ὑψωθῆναι. ϗ] C deeſt. 16 τῷ οἴκῳ] A ... αὐτῶν] A τῶν καρδιῶν αὐτῶν. κύριος] A C Ἀδωναῒ κύριος. 17 μιᾷ] C ἐνάτῃ. δουλείᾳ μεγάλῃ] A δουλείαν μεγάλην. φαλακρὰ] C φαλάκρωμα. τῆς] C διὰ τῆς. 19 Τάδε] C Διὰ τοῦτο. κύριος prius] C Ἀδωναῒ. ἐγὼ] C deeſt. Αἰγύπτου] C Αἰγύπτου, ϗ λήψεται τὸ πλῆθος αὐτῆς. σκυλεύσει τὰ σκῦλα αὐτῆς] A deſunt. C ponit ante ϗ προνομεύσει. δέδωκα] C ϗ δέδωκα. γῆν] A εἰς γῆν. τάδε] A ὅσα ἐποίησάν μοι, τάδε. C ἀνθ' ὧν ὅσα εἰργάσατο ἐμοὶ, λέγει Ἀδωναῒ κύριος, τάδε. κύριος] C deeſt. 21 σοὶ] C ponit poſt δώσω.

CAP. XXX.

2 εἰπὸν] C εἰπέ. κύριος] A C Ἀδωναῒ κύριος, & verſ. 6. 3 ὅτι] A ὀλολύξατε, ὅτι. κυρίου] C κυρίου, ϗ ἐγγίζει ἡμέρα κυρίου. πέρας] C ϗ ... 4 συμπεσοῦνται] A C πεσοῦνται. ϗ] A C ϗ λήψονται τὸ πλῆθος αὐτῆς, ... 5 Λίβυες] C Λίβυες ϗ Αἰθίοπες. πάντες οἱ] A Σπάνοι. τῆς] C ἐκ τῆς. αὐτῇ] C μετ' αὐτῶν. A ponit ante μαχαίρᾳ. 6 Καὶ] C Τάδε λέγει Ἀδωναῒ κύριος, Καί. ἀντιστηρίγματα] C ὑποστηρίγματα. 7 αὐτῶν] C αὐτῆς. 9 ἄγγελοι] C ἄγγελοι ἐκ προσώπου μου ἐν Σεΐμ. Αἰθιοπίαν] C Αἰθίοπας ἐκ ... 10 κύριος prius] C Ἀδωναῒ. 11 λοιμοὶ] C μετ' αὐτοῦ, λοιμοί. 12 ϗ ἀπολῶ, uſque ad ἐν] A C ϗ ἀποδώσομαι τὴν γῆν ἐν χειρὶ πονηρῶν, ϗ ἐρημώσω (A ἀπολῶ) τὴν γῆν, ϗ τὸ πλήρωμα αὐτῆς (A αὐτῶν, & addit σὺν τῷ ... αὐτῆς.) ἐγὼ] A ὅτι. λελάληκα] A ἐλάλησα. 13 κύριος] C κύριος κύριος ὁ θεός. ἀπολῶ] A C ἀπολῶ βδελύγματα, ϗ καταπαύσω. Μέμφεως poſterius] A C deeſt. ἔτι] C ἔτι, ϗ δώσω φόβον ἐν γῇ Αἰγύπτου. 16 Συήνη] A C Σαΐς. 18 με] A deeſt. ταύτην] A αὐτήν. ἀρθήσονται] C ἀχθήσονται. 19 κρίμα] C κρίματα. 21 κατεδέθη] C κατεδέθη. τοῦ δοῦναι ἐπ' αὐτὴν μάλαγμα] A deſunt. C τοῦ ἐπιτεθῆναι αὐτῷ μάλαγμα. 22 κύριος prius] C Ἀδωναῒ. τεταμένους] A C addunt, ϗ τοὺς συντετριμμένους. 24 τὰς χεῖρας] A τὰς χεῖρας. αὐτὴν] C τὴν ῥομφαίαν. 25 τὴν] A μετὰ τήν. με] A deeſt. 26 πάντες] A πάντες οἱ Αἰγύπτιοι. C deeſt.

CAP. XXXI.

3 ϗ] C deeſt. παραφυάσι] A C addunt, ϗ πυκνὸς ἐν τῇ σκέπῃ. εἰς] C ϗ εἰς. 4 ἐξέθρεψεν] A ἔθρεψεν. αὐτῆς] A αὐτοῦ. 5 ἀφ'] A C ϗ ὑψώθησαν αἱ παραφυάδες αὐτοῦ ἀφ'. πολλῷ] C πολλῷ ἐν τῷ ἐκτεῖναι αὐτόν. 7 κάλλει ἐν] A κάλλος. 8 Καὶ] A deeſt. τοιαῦται] C πολλοί. 9 ϗ ἐζήλωσε] C Κάλλει ἐποίησα αὐτὸν ἐν τῷ πλήθει τῶν κλάδων αὐτοῦ, ϗ ἐζήλωσεν. 10 κύριος] A κύριος κύριος. C Ἀδωναῒ κύριος. εἶδον ἐν τῷ ὑψωθῆναι αὐτὸν] C ἐπήρθη ἡ καρδία αὐτοῦ ἐπὶ τῷ ὕψει αὐτοῦ. 11 ἄρχοντος] A ἀρχόντων. ἐποίησε] A ἐποίησε. 13 ἐπὶ τὴν πτῶσιν αὐτοῦ] A deſunt. ἐγένοντο] A deeſt. C ἐγένετο. 14 ἔδωκαν] C οὐκ ἔδωκαν. αὐτὰ] A C αὐτόν. γῆς βάθος] C γῆν βάθους. τοὺς καταβαίνοντας] C καταβαίνοντες. 15 κύριος prius] C Ἀδωναῒ. ἐξεχύθη] C ἐξεχύθη. 16 γῇ] A γῇ κάτω. C γῇ κατωτάτῃ. ἐκλεκτὰ] C ἐκλεκτὰ, ϗ τὰ κάλλιστα. 17 αὐτοὶ] C ϗ αὐτοί. 18 ὡμοιώθης] C ὡμοιώθης ἐν δόξῃ, ϗ ἐν δόξῃ, ϗ ἐν μεγέθει ἐν τοῖς ξύλοις τῆς τρυφῆς. ϗ καταβιβάσθητι] C deſunt. μαχαίρας] C μαχαίρᾳ. τὸ] A πᾶν. C πᾶν τό. κύριος prius] C Ἀδωναῒ.

CAP. XXXII.

1 δεκάτῳ] C δωδεκάτῳ. δεκάτῃ] A C δωδεκάτῃ. 2 ὡμοιώθης] C ὁμοιωθήσῃ. 3 κύριος] A κύριος κύριος. δίκτυα] A δίκτυά μου ϗ ἐν ἐκκλησίᾳ. C δίκτυόν μου ἐν ἐκκλησίᾳ. 4 πλησθήσεται] C addit σε. ἐμπλήσω] A C ἐμπλήσω ἐκ σοῦ. 5 ἀπὸ] C φάραγγας ἀπό. σοῦ] A σε πᾶσαν τὴν γῆν. 7 κατακαλύψω] A καλύψω. αὐτῆς] A αὐτῆς, πάντας τοὺς ἀστέρας τοῦ οὐρανοῦ. 8 τὴν γῆν] A σε. C τὴν γῆν σε. 9 παροργιῶ] C παροργίσω. πολλῶν] A deeſt. C ponit ante λαῶν. ἂν ἄγω] A ἀναγάγῃ. C ἀνάγω. 10 πτῆξαι] A πλατυνθῆναι. C πτῆσαι. 13 ἔτι] A deeſt. κτηνῶν] A κτήνους. 14 Οὕτως] C deeſt. κύριος] A C Ἀδωναῒ κύριος. 15 τῇ πληρώσει] A τῷ πληρώματι. 16 θρηνήσεις] C θρηνήσουσιν. ϗ αἱ] A deſunt. 17 ἐγενήθη] A C ἐγένετο. 18 τὴν ἰσχὺν] C πλῆθος. τὰ βάθος] C τὰ βάθη. 19 ἐν] A C Ἐξ ὕδατος εὐπρεπῶς (A εὐπρεπὴς) κατάβηθι, ϗ κοιμήθητι μετὰ ἀπεριτμήτων. λέξουσι] C λέξουσι. σοι] A deeſt. ἐν βάθει βόθρου γίνου, τίνος κρείττων εἶ; ϗ] C βάθος λάκκου οὐ βήτιων εἶ. 22 αὐτοῦ] C αὐτοῦ ἐν κύκλῳ τοῦ τάφου αὐτοῦ. πάντες, uſque ad ϗ ἐγενήθη] C πάντες τραυματίαι οἱ πεπτωκότες μαχαίρᾳ, δεδωκότες τοὺς τάφους αὐτοῦ εἰς πλευρὰς λάκκου. ἐδόθησαν, ϗ] A ἐδόθη. 23 δόντες] A οἳ ἔδωκαν τὰς ταφὰς αὐτῆς ἐν μηροῖς λάκκου, ϗ ἐγενήθη ...

ἐκεῖ ἡ ταφὴ αὐτῆ, πάντες αὐτοὶ τραυματίαι οἱ πίπτοντες μαχαίρᾳ, οἱ … 24 μαχαίρᾳ] A μαχαίραις. ἔλαβον] C ἔλαβον. 26 αὐτῆ prius] … πάντες τραυματίαι αὐτῆ] A desunt. 27 Καὶ] C Καὶ ἐκ. πολε- … A πολεμικοῖς αὐτῶν. ἐξεφόβησε] C ἐξεφοβήθησε. πάντες] A C οἱ … 28 σὺ] A deest. κοιμηθήσῃ] A C συντριβήσῃ καὶ κοιμηθήσῃ. 29 … A C Ἐδὼμ, καὶ οἱ βασιλεῖς αὐτῆ, (A αὐτῆς) καὶ πάντες. Ἀσσὺρ] A … A αὐτῶν. 30 πάντες] A πάντες οὗτοι, πάντες. καταβαίνοντες … C εἴπνες κατήχθησαν μετὰ τραυματιῶν. τῇ] C ἐν τῇ. αὐτῶν prius] … αἰσχυνθέντες. 31 βασιλεὺς] A deest. παρακληθήσεται] C παρακληθή- … αὐτῶν] A C αὐτῶν, τραυματίαι μαχαίρᾳ (A μαχαίραις) Φαραὼ, καὶ πᾶσα … αὐτῆ. κύριος] C deest. 32 μετ' αὐτῆ] A C desunt.

CAP. XXXIII.

2 … A δῶσι. 4 καὶ μὴ] A μή. 6 αὕτη] A C αὐτή. 7 λόγον] C … ἀπαγγελεῖς αὐτοῖς ἐπ' ἐμοῦ. 8 θανατωθήσῃ] C ἀποθάνῃ. αὐτῶν] A C … 9 σὺ] A αὐτός. ἐξῆρησαι] C ἐξαιρήσῃ. 11 τάδε] A C deest. κύ- … A Ἀδωναὶ κύριος. C κύριος κύριος. ἀσεβὴς] A ἁμαρτωλός. ὑμῶν] … C ὑμῶν ἡ πονηρὰ. 12 εἰπὸν] C Καὶ σὺ υἱὲ ἀνθρώπου εἰπόν. ἀσεβὴς] A … σωθῆναι] A C σωθῆναι ἐν ἡμέρᾳ ἁμαρτίας αὐτῆ. 13 ζῇ] A C ζωῇ … (A ζήσει) καὶ ζῇ. 14 ἁμαρτίας] C καρδίας. 15 ἐνεχύρασμα] C ἐνεχυ- … ἁρπάσματα] A ἅρπαγμα. προστάγμασι] C προστάγμασι. 16 ἀναμνη- …] A μνησθῶσιν. 17 αὐτῶν] A αὐτῆ. 18 καὶ posterius] C deest. 20 …] C desunt. 21 ἐγενήθη] C ἐγένετο. δεκάτῳ] C δωδεκάτῳ. δω- …] A δεκάτῳ. 22 χεὶρ κυρίου] C ponit post ἐμέ. ἀνοιχθὲν τὸ στόμα] … ἀνοιχθέντος τοῦ στόματος. 23 ἐγενήθη] A ἐγένετο. 24 λέγοντες] C λέγοντες … 27 εἰπὸν αὐτοῖς] A εἰπὲ πρὸς αὐτούς. Τάδε λέγει κύριος κύριος] A Οὕτως … Ἀδωναὶ κύριος. Ζῶ ἐγὼ] A καὶ ἐπὶ τῷ αἵματι φάγεσθε, καὶ ὀφθαλμοὺς ὑμῶν … πρὸς εἴδωλα ὑμῶν, καὶ αἷμα ἐκχεῖτε, καὶ τὴν γῆν κληρονομήσετε· ἔστητε … τῇ ῥομφαίᾳ ὑμῶν, ἐποιήσατε βδέλυγμα, καὶ ἕκαστος τὴν τοῦ πλησίον αὐτῆ ἐμιάνατε, … τὴν γῆν κληρονομήσετε οὕτως· διὰ τοῦτο εἰπὸν αὐτοῖς, Τάδε λέγει κύριος κύ- … ζῶ ἐγώ. Comp. ἐπὶ αἵματος τρώγετε, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν αἴρετε εἰς … βδελύγματα ὑμῶν, καὶ αἷμα ἐκχέετε, καὶ τὴν γῆν κληρονομήσετε; Καὶ ἔστητε … ῥομφαίαις ὑμῶν, ἐποιήσατε προσόχθισμα, καὶ ἕκαστος τὴν γυναῖκα τοῦ πλησίον … ἐμιάνατε, καὶ τὴν γῆν κληρονομήσετε; Τάδε ἐρεῖς αὐτοῖς, Τάδε λέγει … κύριος, Ζῶ ἐγώ. μαχαίραις] A μαχαίρᾳ. 30 οἰκιῶν] A οἴκων. λαλήσει] … ἄνθρωπος] C ἕκαστος. αὐτῆ] A αὐτῶν. 31 Ἔρχονται] A C Καὶ … σε prius] A σε ὁ λαός μου. αὐτὰ] C ponit post ποιήσουσιν. αὐ- …] C αὐτῶν αὐτοὶ ποιῆσιν. ἡ] A C αὐτῶν ἡ. αὐτῶν] C αὐτῶν πορεύεται. …] A deest.

CAP. XXXIV.

2 εἰπὸν τοῖς ποιμέσι] C εἰπέ. 3 πρόβατα A πρόβατά μου. καὶ τὸ κακῶς ἔχον … ἐπεσκέψασθε] C desunt. 6 μου] C deest. τῆς γῆς] A C πάσης τῆς … ἐπιστρέφων] A ἐπιστρέφων. 8 πρόβατα posterius] C ποίμνια. ἐβόσκησαν] … 9 Ἀντὶ τούτου] C Διὰ τοῦτο. ποιμένες] A C ποιμένες ἀκούσατε … 10 κύριος] C deest. 12 ἐν] C deest. ὅτ' ἂν ᾖ] A πλάνης. … προβάτων] A C προβάτων αὐτῆ. 13 ἀπὸ τῶν χωρῶν, καὶ εἰσάξω …] A desunt. 14 καὶ ἐκεῖ] A καί. C ἐκεῖ, καί. 15 καὶ γνώσονται ὅτι ἐγώ …] C desunt. κύριος posterius] A deest. 16 ἀποστρέψω] A C ἐπι- … 17 πρόβατα] C πρόβατά μου. προβάτου posterius] A προβάτων. … προβάτου ἀσθενοῦς] ἀσθενοῦς. 21 Ἐπὶ] C Ἐπὶ δέ. καὶ … ἐξεθλί- …] A desunt. C καὶ … ἐξεθλίβετε ἕως οὗ ἐξώσατε αὐτὰ ἔξω. 22 κριῷ …] C προβάτων καὶ κριῶν. 23 τὸν] C ὡς τόν. Δαυὶδ] C Δαυίδ, … αὐτούς. 24 εἰς θεὸν] A θεός. Δαυὶδ] C ὁ δοῦλός μου Δαυ- …] C χιλίαρχος. 25 τῷ Δαυὶδ] A αὐτοῦ Δαυίδ. C αὐτοῖς. …] C κατὰ καιρὸν αὐτῆ. 27 τὰ ἐν τῷ πεδίῳ] A τοῦ πεδίου. τὸν …] A τὸν ζυγὸν τοῦ κλοιοῦ. C τὴν σειρὰν τοῦ ζυγοῦ. ἐξελοῦμαι] A … καταδεδουλωμένων] C καταβδελυσσομένων. 28 ἔτι] C οὐκέτι. 29 …] C αὐτούς. καὶ οὐκ ἔτι] A καὶ οὐκέτι ἔσονται ὀλίγοι ἐν ἀριθμῷ ἐν τῇ … οὐκέτι. τῆς γῆς] C τῇ γῇ. ὀνειδισμὸν ἐθνῶν] C ponit post ἔτι. …] C αὐτῶν μετ' αὐτῶν. 31 Πρόβατα] A C Καὶ ὑμεῖς πρόβατα. …] C νομῆς μου ἄνθρωποι.

CAP. XXXV.

2 ἐπ' αὐτὸ] A C ἐπ' αὐτοῦ. 3 εἰς] A deest. 4 ταῖς] A ἐν ταῖς. … διώξεταί σε] C ἐκδιώξεταί σε, καὶ αἷμα ἐμίσησας καὶ αἷμα ἐκδιώξεταί σε. … τραυματιῶν] A C addunt σου. βουνοὺς σου] C βουνούς. 9 κατοικηθῶσι] … κατοικηθήσονται. γνώσῃ] A γνώσονται. 11 κύριος] A κύριος κύριος. …] C σου, καὶ κατὰ τὸν ζῆλόν σου ὃν ἐποίησας ἐν τῷ μισῆσαί σε. 13 …] A καὶ ἐγώ. C καὶ ἐφωνήσατε κατ' ἐμοῦ, τὰ ῥήματα ὑμῶν ἐγώ. 14 Τά- …] A Διὰ τοῦτο τάδε. πάσης] A deest. σε] A C αἰώνιον, (A deest) … εὐφράνθης (A ηὐφράνθης) τῇ κληρονομίᾳ (A εἰς κληρονομίαν) οἴκου … ὅτι ἠφανίσθη, οὕτως ποιήσω σε. 15 ἔρημον] A ἔρημος] C εἰς ἔρη- … ἐξολοθρευθήσεται] C ἐξολοθρευθήσεται. C ἐξαναλωθήσεται. γνώσῃ] A … αὐτῶν] C deest.

CAP. XXXVI.

2 …] C ponit ante ἐφ'. 3 καὶ μισηθῆναι ὑμᾶς] C desunt. …] … τῶν ἐθνῶν. κύκλῳ] A περικύκλῳ. ἀνέβητε] A ἀνέβητε καὶ ἐγένεσθε. …] C γλώσσης. εἰς ὀνείδισμα] A ὀνείδισμα. C ὀνειδισμός. 4 κύριος] … κύριος. χειμάρροις] C ponit post φάραγξι. 6 ὀνειδισμὸς ἐθνῶν … ὑμᾶς] C ὀνειδισμοῦ σου, ὃν ἔθνη ἤνεγκαν ὑμῖν. 7 ἐγὼ] C τάδε … κύριος κύριος, Ἐγώ. 8 καρπὸν ὑμῶν] C καρπόν. 9 ἐφ' ὑμᾶς, καὶ] A … ἠρημωμένη οἰκοδομηθήσεται] A αἱ ἠρημωμέναι οἰκοδομηθήσονται. κλη- …] C ρώσει, καὶ πληθυνθήσονται, καὶ αὐξηθήσονται. 12 τὸν λαὸν] C αὐτοὶ … 13 κύριος] C deest. κατέδουσα] A κατεσθίουσα. C γῆ κατεσθίουσα. …] A deest. 15 οὐκέτι] C ἔτι & ponit post ὑμᾶς. ὀνειδισμὸς] … ὀνειδισμόν. ἀνενέγκητε] A ἐνέγκητε. 17 καὶ ἐν τοῖς εἰδώλοις αὐτῶν] … desunt. 18 αὐτοὺς] A αὐτοὺς περὶ τοῦ αἵματος οὗ ἐξέχεαν ἐπὶ τῆς γῆς, … τοῖς εἰδώλοις αὐτῶν ἐμίαναν αὐτήν. C αὐτοὺς ἀντὶ τοῦ αἵματος, οὗ ἔχεαν … τὴν γῆν, καὶ ἐν τοῖς βδελύγμασιν αὐτῶν ἐμόλυναν αὐτήν. 20 οὗτοι] C … 21 εἰσήλθοσαν] A εἰσῆλθον. 22 κύριος] A C κύριος κύριος. ἀλλ' … A C ἀλλά. 23 κύριος] A C κύριος, λέγει κύριος (A Ἀδωναὶ) κύριος. … καθαριῶ] C καθαρίσω. 27 ποιήσητε] C ποιήσητε αὐτά. 30 λάβητε] … 31 ἐπὶ] A ἐν. 32 κύριος] A deest. ἐστὶν] A ἔσω. 33 …] A C κύριος· & ver. 37. 34 ἐγενήθη] C deest. 35 ἐκαθίσε] C … 37 ζητηθήσομαι] A ζήτημα θήσομαι.

CAP. XXXVII.

1 καὶ ἐξήγαγέ με ἐν πνεύματι κύριος (C κυρίου) A desunt. 2 ξηρὰ] A καὶ ἰδοὺ ξηρά. 3 με] A C με, Υἱὲ ἀνθρώπου. ἐπίσῃ] A C ἐπίσταμαι. ταῦ- τα] C αὐτά. 4 με] A με, Υἱὲ ἀνθρώπου. 5 κύριος] C κύριος κύριος. φέρω ἐφ'] C εἰσω εἰς. 6 εἰς] A ἐφ'. 7 μοι] A μοι κύριος. ἐν] A C φωνὴ ἐν. προσήγαγε] C προσήγοντο. ἑκάτερον] A ἕτερον. C πρὸς ὀστοῦν. 8 δέρματα] A δέρμα. 9 προφήτευσον υἱὲ ἀνθρώπου] A ponit ante prius προφήτευσον. κύριος] A C κύριος κύριος· & ver. 12. ἐλθὲ] C ἐλθὲ πνεῦμα. 10 σφόδρα] C σφόδρα σφόδρα. 12 ὑμῶν] C ponit ante τά. ἐκ τῶν μνημάτων ὑμῶν] A desunt. εἰσάξω] A ἀνάξω. 13 ἐκ τῶν τάφων, λαόν] A C ὑμᾶς ἐκ τῶν τάφων ὑμῶν, λαόν (A λαός.) 14 κύριος] A κύριος κύριος· & ver. 19. C κύριος ὁ θεός· & ver. 19. 18 λέγωσι] C εἴπωσι. ἀναγγέλλεις] A C ἀπαγγελεῖς. 19 τῇ] A ἐν τῇ. C καὶ ἔσονται μία ἐν τῇ. 20 αὐτοῖς] C πρὸς αὐτούς. κύριος] C ὁ θεός. 21 εἰσήλθοσαν] A εἰσῆλθον. 22 αὐτῶν] C πάντων τούτων, εἰς βασιλέα. οὐκέτι] A ἔτι. 23 αὐτῶν] A C αὐτῶν, καὶ ἐν τοῖς προσκόμμασιν (A προσοχθίσμασιν) αὐ- τῶν, καὶ ἐν ἀσεβείαις αὐτῶν. ἡμάρτοσαν] A ἥμαρτον. κύριος] A C deest. 24 ἔσται] A ponit post εἷς. 25 αὐτοὶ] A C αὐτοὶ καὶ οἱ υἱοὶ αὐτῶν, καὶ οἱ υἱοὶ τῶν υἱῶν αὐτῶν ἕως τοῦ αἰῶνος. ἄρχων] A C ἄρχων αὐτῶν ἔσται (deest C.) 26 θήσω] C καὶ δώσω αὐτούς, καὶ πληθυνῶ αὐτούς, καὶ θήσομαι. μου] A μοι & ponit post ἔσονται.

CAP. XXXVIII.

3 κύριος] C deest. σὲ] A σὲ Μαγώγ, καὶ ἐπὶ τὴν γῆν τοῦ Μαγώγ. 4 Καὶ] C Περιάξω σε, καὶ θήσομαι χαλινὸν εἰς τὰς σιαγόνας σου, καί. συνα- γωγὴ πολλὴ] A C συναγωγὴ πολλή. καὶ περικεφαλαῖαι καὶ μάχαιραι. Πέρσαι] A desunt. 5 πάντες] A καὶ Λυδοὶ πάντες. 6 Θοργαμὰ] A Θογαρμά. C Θωγαρμά. 7 ἡ συνηγμένη] C οἱ συνηγμένοι. 8 ἔτος] C ἔτους. 9 καλύψαι] A καὶ καλύψεις. ἔσῃ] A πάσῃ. 10 ῥήματα] A ῥῆμα. 12 πεποιηκότας] C πεποιηκότων. κατοικοῦντας] C καὶ οἰκούντων. 13 σκῦλα posterius] C σκῦλα μεγάλα. 14 καὶ εἰπὸν] C εἰπόν. κύριος] A κύριος κύ- ριος. C κύριος ὁ θεός. 16 σὲ ἐπὶ] A ἐπὶ σέ. 17 τῷ] Ὦ. Ἰσραὴλ] C Ἰσραήλ, οἱ προφητεύσαντες. 20 ἑρπετὰ] C deest. ῥαγήσεται] A ῥαγήσον- ται. 21 καὶ πᾶν φόβον] A πάντα φόβον μαχαίρας, λέγει κύριος κύριος. C πάντα φόβον, λέγει κύριος. 23 ἐναντίον] A ἐνώπιον. εἰμι] C deest.

CAP. XXXIX.

1 κύριος] A C κύριος κύριος· & ver. 5, & 13, & 17, & 20. ἐγὼ] C deest. 2 καθοδηγήσω] C κατάξω. σε] posterius] C deest. 4 πλήθη] A C πλῆθος. καταβρωθῆναι] C βρωθῆναι. 7 τὰ] A πάντα τά. ἐν] A deest. 8 ὅτι] C ὅτε. 9 καύσουσιν] A ἐκκαύσουσιν. ὅπλοις] C ὅπλοις θυ- ρεοῖς, καί. 10 ἀλλ' ἢ] A ἀλλά. κατακαύσουσι] A καύσουσιν ἐν. τὰς] A ἐν πυρὶ τάς. κύριος] A κύριος κύριος. C κύριος παντοκράτωρ. 12 ἑπτα- μήνῳ] C ἑπτὰ μησίν. 13 αὐτοῖς] A C αὐτοῖς εἰς. ᾗ ἡμέρᾳ ἐδοξάσθη (ἐδοξάσθην C)] A desunt. 14 τὴν] A πᾶσαν. ἐπὶ] C ἀπό. αὐτὴν] C αὐτούς. 15 Καὶ] A deest. γαὶ] C deest. 25 ἐν] A deest.. 28 αὐ- τοῖς] A deest.

CAP. XL.

2 ἐν] A ἐκεῖ ἐν. ὄρος ὑψηλὸν] A C ὄρους ὑψηλοῦ. ὡσεὶ] A C ὡς. 3 αὐτῆ ἦν ὡσεὶ ὅρασις] A desunt. 4 ὃν] A C deest. εἰς τὴν καρδίαν] A ἐν τῇ καρδίᾳ. 5 ἔξωθεν] A ἔξω. καλάμῳ] C καλάμου, καὶ τὸ θεὶ ἴσον τῷ καλάμῳ τὸ μῆκος. τὸ αἰλὰμ] A C τὸ θεὶ ἐξ ἐξ, τὸ αἰλάμ. 7 Καὶ τὸ θεὶ ἴσον, usque ad finem versus] C πλάτος καὶ τὸ ὕψος ἴσον τῷ καλάμου, καὶ ἴσον τῷ καλάμῳ μῆκος, καὶ τὸ ἀνὰ πηχῶν πέντε. 9 αἰλὰμ prius] A C ἐλ. 10 τῆ θεὶ] C desunt. 12 πῆχυς] C πῆχυς εἷς. ἐπὶ] A καὶ κατὰ] C κατά. θεὶμ] A γαβὶν πήχεως ἑνὸς καὶ πήχεως ἑνὸς ὅριον. C θεὶμ καὶ πήχεως ἑνὸς ὅρος. 14 πύλης, usque ad τῆς πύλης ἔσωθεν, ver. 15.] A πύλης ἑξή- κοντα πήχεις ἔξωθεν, καὶ εἴκοσι πέντε πήχεις διὰ τῆς πύλης κύκλῳ, καὶ τὸ αἴθριον τῆς αὐλῆς ἔξωθεν εἰς τὸ αἴθριον αἰλάμ. C πύλης ἑξήκοντα πήχεις, καὶ θεὶμ τῆς πύλης τῆς αὐλῆς καὶ τὸ αἴθριον τῆς πύλης ἔξωθεν κύκλῳ. αἰ- λάμ. 18 πυλῶν … πυλῶν] A στύλων … στύλων. 19 ἔξω πήχεις ἑκατὸν τῆς βλεπούσης] A desunt. 21 αἰλαμμὼν] A semper αἰλαμμώθ. 23 ὃν] C deest. 24 κατὰ] C καί. 26 αὐτῇ] C αὐτῆς. 30 αὐτῆς] C ponit post εὖρος. τῆ αἰλὰμ] A καὶ αἰλαμμὼθ κύκλῳ μῆκος πέντε καὶ εἴκοσι πηχῶν, καὶ πλάτος πέντε πηχῶν, καὶ αἰλαμμώθ. C καὶ αἰλαμμῶν αὐτῆ. κλιμακτῆρες] C κλιμακτῆρσιν ἀνέβαινον ἐπ' αὐτήν· & ver. 34. 32 πύλην τὴν βλέπουσαν] C αὐλὴν ἐσωτέραν ὁδῷ. πήχεις εἰκοσιπέντε] C εἰκοσιπέντε πηχῶν. 35 πύλην] C θύραν. 37 εἰς τὴν αὐλὴν τὴν ἐξωτέραν] C τῆς αὐλῆς τῆς ἐξωτέρας. αὐτῇ] C deest. 39 ἔχρυσις] C ἐκρύσεις. ὅπως] A ἐκεῖ πλύνου- σι τὴν ὁλοκαύτωσιν, ἐν δὲ τῷ αἰλὰμ τῆς πύλης δύο τράπεζαι ἔνθεν, ὅπως. τὰ ὑπὲρ … ὑπὲρ] A τὴν ὁλοκαύτωσιν, καὶ τὰ περὶ … περί. 40 τῆς δευτέ- ρας] C ἑτέρου. δύο τράπεζαι] A ὀκτὼ τράπεζαι· & ponit post ἀνατολάς. 41 Τέσσαρες] A Τέσσαρες τράπεζαι. Τράπεζαι τέσσαρες. θύματα] A θύματα καὶ τὰ ὁλοκαυτώματα. θυμάτων, καὶ τέσσαρες τράπεζαι] C desunt. 42 πή- χεως, usque ad ἐπὶ] A τὸ μῆκος πήχεως ἑνὸς καὶ ἡμίσεως, καί. 43 γεῖσος] C χωμάτιον. ἀπὸ … ἀπὸ] C ὕπο. … 44 φέρουσι] A καὶ φερούσης. 45 τὴν φυλακὴν] C τὰς φυλακάς. 48 αἰλ τῆ] A desunt. C αὐτό. καὶ πηχῶν τριῶν] C desunt. 49 δώδεκα] A δέκα. C δυοκαίδεκα.

CAP. XLI.

1 ᾧ] C καί. πλάτος] C εὖρος τῆ αἰλάμ. εὖρος] C ponit ante πη- χῶν. ἔνθεν] C ἔνθεν τὸ εὖρος τῆς σκηνῆς. 2 καὶ πηχῶν πέντε ἔνθεν] A desunt. 3 αἰλ] A C αἰλάμ. καὶ πηχῶν ἑπτὰ ἔνθεν] C desunt. 4 θυ- ρῶν] C πυλῶν. εἶπε] C εἶπε πρός με. 6 πλευρὸν prius] A deest. τρὶς δὶς] A καὶ τρία δίς. C καὶ τριῶν. 7 τῶν πλευρῶν] A ponit post πρόσθε- μα. ἄνωθεν] C παράνωθεν. κάτωθεν] C κάτωθεν, καί. 8 γεισῶν] A C μέσων. διαστήματα] C διάστημα. 9 ἀπόλοιπα τὰ] A ὑπόλοιπα. C λοιπά. 11 φωτὸς] C τόπου. 12 ὡς] C τῆ. πηχῶν] C καὶ πηχῶν. αὐτῆ] A deest. 13 αὐτῶν] C αὐτῆ. 14 οἴκου] C ναῦ. 15 τῆ ἀπολοίπου] C τῶν ἀπολοίπων. 16 ὑποφαύσεις] C ὑποφαῦσιν. ὥστε] C ὥστε καί. ἐκ] C ἀπό. 17 Καὶ ἕως πλησίον τῆς ἐσωτέρας] A desunt. C καὶ ἕως τοῦ οἴκου τοῦ ἐσωτέρου. ἕως τῆς ἐξωτέρας] C τοῦ ἐξωτέρου. ἐν τῷ … ἐν τῷ] C τὸν … τόν. 18 φοί- νικες] A φοίνικας, φοίνιξ. ἀναμέσον posterius] A C deest. 19 ἔνθεν καὶ ἔνθεν] A desunt. C ἔνθεν. λέοντος] C ἀνθρώπου. καὶ ἔνθεν] C desunt. 20 διαγεγλυμμένοι] C διαγεγραμμένοι. 21 τετράγωνα] A deest. 22 τὸ μῆκος] C ponit

C ponit post δύο. τῷ] A deest. 23 δύο θυρώματα posterius] C deest. 24 τοῖς] C Δύο θυρώματα τοῖς. 25 Καὶ] A deest. ἐπὶ] C deest. τοῦ ναοῦ] C τῷ ναῷ. σπουδαῖα] C κατὰ τά.

CAP. XLII.

1 ἐσωτέραν] C ἐξωτέραν. εἰσήγαγε] C ἐξήγαγε. 2 ἐπὶ πήχεις] C πηχῶν. πλάτος] C εὖρος. πεντήκοντα] A πεντήκοντα πηχῶν. C πηχῶν πεντήκοντα. 3 ἐξωτέρας] C ἐσωτέρας. τὰ περίστυλα] αἱ περίστυλοι. ἐστοιχισμέναι] C κατὰ στίχον. 4 τὸ μῆκος] A μῆκος, ὁδὸς πήχεων ἑνός. C μῆκος εἰς τὴν ἐσωτέραν ὁδὸν πήχεως ἑνός. 5 ὑπερῷοι] C ὑπερῴων. ἐξ αὐτοῦ, ἐκ τοῦ ὑποκάτωθεν περιστύλου. C τοῖς στύλοις τοῖς κατωτέροις. περίστυλον, ϗ διάστημα, ϗ οὕτως στοαὶ δύο] C desunt. δύο] A deest. 6 ἐξωτέρων] A C ἐξεδρῶν. τῶν prius] C ἀπὸ τῶν. μέσων] C ἐν μέσῳ. 7 φῶς] C φιαλά. ἐξωτέρας] C ἔξωθεν. 8 ἦν] C deest. 10 κατὰ ... κατὰ] C ϗ κατὰ ... ϗ κατά. 11 ἐξόδους αὐτῶν] C addit, ϗ εἰσόδους. ϗ κατὰ πάσας τὰς ἐπιστροφὰς αὐτῶν] C desunt. 12 ὡς] C deest. δι᾽ αὐτῶν] C αὐλά. 13 αὗται] C deest. φάγονται] C ἐσθίονται. υἱοὶ Σαδδοὺκ] C desunt. ϗ ἐκεῖ θήσουσι τὰ ἅγια τῶν ἁγίων] C desunt. ϗ τὰ περὶ ἁμαρτίας] C desunt. περὶ] A ὑπέρ. 14 εἰσελεύσονται] C εἰσελεύσεται. 15 πρὸς] C κατά. 16 διεμέτρησε] C διεμέτρησε τοῦ οἴκου τὸ ὑπόδειγμα κυκλόθεν ἐν διατάξει. 17 Καὶ] Comp. versum sequentem huic præponit. πήχεις] C πηχῶν. 18 πεντακοσίους] A πήχεις πεντακοσίους. C πηχῶν πεντακοσίους. 19 κατέναντι] A C τὸ κατὰ πρόσωπον. 20 καλάμου] C deest. αὐτόν, ϗ] C desunt. αὐτῶν] C αὐτῷ. πεντακοσίων] C πεντακοσίους. πρὸς] A κατά.

CAP. XLIII.

1 βλέπουσαν κατὰ] C πρός. 2 τὴν πρὸς] A τῆς πύλης τῆς βλεπούσης. ἀπὸ τῆς δόξης] C ἐν τῇ δόξῃ. 3 κατὰ τὴν ὅρασιν ἣν ἴδον] A desunt. ὄπισθεν] C ἔμπροσθεν. 7 ἑώρακας] C ἑώρακας υἱέ & ponit ante υἱέ. τὸν αἰῶνα] A C εἰς τὸν αἰῶνα & ver. 9. οὐ] C οὐ μή. οὐκέτι] C ἔτι. ἐν] C αὐτῶν ἐν. 8 μου ὡς συνεχόμενον] C σύνεγγυς. 11 περὶ] C ὑπέρ. διαγράψεις] C ἀναγράψεις. ϗ τὰς ἐξόδους] A C ϗ τὴν ἑτοιμασίαν αὐτοῦ ϗ τὰς διεξόδους (A ἐξόδους.) ϗ τὴν] C ϗ εἰσόδους αὐτοῦ, τήν. γνωριεῖς] C ϗ πάντας τοὺς νόμους αὐτοῦ γνωρίσεις. ἐναντίον] C ἐνώπιον. 12 ἁγίων] A ἁγίων εἰσίν. οὗτος ὁ νόμος τοῦ οἴκου. C ἁγίων. οὗτός ἐστιν ὁ νόμος τοῦ οἴκου. 13 παλαιστῆς κόλπωμα] C πῆχυς παλαιστῆς, τὸ κόλπωμα αὐτοῦ. βάθος ἐπὶ πήχυν] C ϗ μέτρον τὸ ὕψος κύκλῳ. αὐτοῦ] C deest. 14 ἐκ βάθους] A ϗ βάθος. κοιλώματος] C κυκλώματος. μέγα τοῦτο] A τὸ μέγα] C desunt. πήχυς] C πῆχυς εἷς & ver. 15. 16 δώδεκα μήκους, ἐπὶ πήχεις] C δύο εὖρος ἐπὶ μῆκος τειχέων. δώδεκα] A δώδεκα πλάτος. 17 τὸ] C ἐπὶ τό. δεκατεσσάρων ... δεκατέσσαρας] C pro utroque τεσσαρεσκαίδεκα. εὖρος] A εὖρος τετράγωνον. κυκλόθεν] C deest. κύκλωμα] A κύκλῳ. βλέποντες] C βλέπουσι. 18 κύριος] A Ἀδωναῒ κύριος. Ἰσραὴλ] C deest. αὐτοῦ] C deest. προσχέειν] C προσχυθήσεται. 19 ὁ θεὸς] A κύριος. 20 βάσιν] C βάσιν αὐτοῦ. ϗ] A περιρρανιεῖς αὐτό, καί. C ϗ καθαρίσουσιν, καί. 21 περὶ] A ὑπέρ. 22 λήψονται ἐρίφους δύο] C λήψῃ ἔριφον. ἀμώμους] C ἄμωμον. 24 ἐναντίον] C ἔναντι. αὐτὰ] C αὐτό. A αὐτόν. ἅλα] A ἅλας. 25 ἔριφον] A deest. ἄμωμα] C ἄμωμον. ποιήσουσιν] A ποιήσεις τάς. 27 Καὶ ἔσται ἀπὸ τῆς] A Καὶ συντελέσουσι τάς. C Καὶ συντελέσουσι τὰς ἡμέρας, ϗ ἔσται ἀπὸ τῆς. τὸ θυσιαστήριον] C τοῦ θυσιαστηρίου. κύριος] A κύριος κύριος. C κύριος ὁ θεός.

CAP. XLIV.

3 καθήσεται] A κάθηται. ἐναντίον] A C ἐνώπιον. 4 δόξης] C δόξης κυρίου. 5 τάξον] C τάξαι. μετὰ σοῦ] C πρὸς σὲ & ponit ante λαλῶ. 6 οἶκον prius] C deest. ὁ θεὸς] A C κύριος. 7 τοῦ] C τοῦ μή. τοῦ] C τοῦ μή. σάρκας] A σάρξ. C μου, ϗ σάρξ. 8 διετάξατε τοῦ] A οὐκ ἐφυλάξατε τοῦ. C οὐκ ἐφυλάξατε τὰ προστάγματα τοῦ ἁγιάσματός μου, ϗ διετάσσετε τοῦ μή. μου] C μου ὑμῖν. 9 κύριος] A Ἀδωναῒ κύριος. θεὸς] C deest. 10 ἢ] C deest. ἀπ᾽ ἐμοῦ καθότι] A οἳ ἐπλανήθησαν ἀπ᾽ ἐμοῦ καθότι. C ὀπίσω. 11 τῷ] A C ἐν τῷ. τὰς θυσίας] C ponit post ὁλοκαυτώματα. ἐναντίον] C ἐνώπιον. 12 ὁ θεὸς] A C κύριος (A ὁ θεὸς) ϗ λήψονται τὴν ἀνομίαν αὐτῶν. 13 πρὸς τὰ ἅγια υἱῶν τοῦ Ἰσραὴλ] C desunt. πρὸς] C πρὸς πάντα. μου] C deest. 14 Κατάξουσιν] A Καὶ τάξουσιν. C Καὶ τάξω. 15 οἱ υἱοὶ] C ϗ υἱοί. οἵτινες ἐφυλάξαντο τὰς] C οἳ ἐφύλαξαν. θυσίαν] C deest. ὁ θεὸς] C κύριος. 17 ἔσται] C ἔσονται. ἐσωτέρας] C ἐξωτέρας. αὐλῆς] C ponit ante ἐσωτέρας. 18 ταῖς κεφαλαῖς] C τῶν κεφαλῶν. 19 Καὶ] C deest. 20 ξυρήσονται] C ξυρήσουσι. 22 ἐκβεβλημένην] C βεβηλωμένην. ἑαυτοῖς] C αὐτοῖς. Ἰσραὴλ] A C οἴκου Ἰσραήλ. χήρα] C ponit post γένηται. ἱερέως] C ἱερέων. ἀκαθάρτου, ϗ καθαροῦ] C καθαροῦ ϗ ἀκαθάρτου. διαγνωριοῦσιν] C γνωρίσουσιν. 24 ἐπιστήσονται τοῦ διακρίνειν] C κρίνειν. τὰ δικαιώματά μου] C ϗ κρίσιν ἐν τοῖς προστάγμασί μου. 25 ἐπὶ υἱῷ, ϗ ἐπὶ] C υἱῷ, καί. 27 τῷ ἁγίῳ] C τοῖς ἁγίοις. θεὸς] C deest. 28 ἔσται] A ἔσονται. εἰς κληρονομίαν. ἐγὼ] C κληρονομία ἐγὼ κύριος, ἐγὼ κύριος. ὅτι] C deest. 29 οὗτοι] C ϗ αὐτοί. 30 ἀπαρχαὶ] C ϗ αἱ ἀπαρχαί. ἀφαιρέματα] C ἀφορίσματα. πάντων] C deest. εὐλογίας ὑμῶν] A εὐλογίαν ὑμῶν. C εὐλογίας. 31 τῶν πετεινῶν, ϗ ἐκ] C πάντων τῶν πετεινῶν, ϗ ἐκ πάντων.

CAP. XLV.

1 ἅγιον] C ἁγίαν. πέντε ϗ εἴκοσι χιλιάδας μῆκος] C τὸ μῆκος εἰκοσιπέντε χιλιάδες. εἴκοσι] A C δέκα. χιλιάδας] C χιλιάδες. 2 ἁγιάσματα] A C ἁγίασμα. πεντακόσιοι ἐπὶ πεντακοσίους] C πεντακόσια, ϗ πεντακόσια. πήχεις] C ponit ante πεντήκοντα. 3 ἐκ ταύτης] C ἐξ αὐτῆς. εἴκοσι posterius] C δέκα. ϗ] C deest. ἅγια] A C τὸ ἁγίασμα ἅγιον.

4 Ἀπὸ] C Ἡγιασμένον ἀπό. τῷ ἁγίῳ] C τοῖς ἁγίοις. εἰς οἴκους ἀφωρισμένους] C ὡς οἶκος ἀφωρισμένος. 5 ϗ τοῖς] C ἔσται τοῖς. οἴκῳ] C οἴκῳ τοῦ θεοῦ. 6 πέντε ϗ εἴκοσι] C εἰκοσιπέντε. ἔσονται] C ἔσται. 7 καὶ κατὰ] C κατά. ϗ τὸ] C τό. ϗ τὸ μῆκος] C desunt. 9 κύριος ὁ θεὸς] A Ἀδωναῒ κύριος. κρίμα] A C ϗ κρίμα. καταδυναστείαν] C τὰς καταδυναστείας. 10 Ζυγὸς δίκαιος] C Ζυγὸν δίκαιον. 11 πρὸς τὸ] A τὸ μέτρον πρὸς τό. C εἰς τό. 12 τὰ στάθμια] A C τὸ στάθμιον. πέντε σίκλοι usque ad ἡ] A εἴκοσι σίκλοι, πέντε ϗ εἴκοσι σίκλοι, δέκα ϗ πέντε σίκλοι. C πέντε σίκλοι, ϗ εἰκοσιπέντε σίκλοι ϗ πεντεκαίδεκα σίκλοι. ἡ μνᾶ μία] A desunt. ὑμῖν] C ὑμῶν. 13 αὕτη] C αὕτη ἐστίν. μέτρου] A ὑφὶ] C μέρος τοῦ μέτρου. τοῦ πυροῦ] C τῶν πυρῶν. αὐτοῦ] A deest. C μέρος. 14 κοτύλην ἐλαίου] A desunt. C κοτύλη ἐλαίου. 15 ἀπὸ δέκα] A δέκα & ponit ante προβάτων. C διακοσίων & ponit ante προβάτων. εἰς prius] C deest. ϗ εἰς σωτηρίου] A ϗ εἰς σωτήριον. C σωτηρίου. τοῦ ἐξιλάσασθαι] A τοῦ ἐξιλάσασθαι. C καὶ ἐξιλάσαι. λέγει] C τάδε λέγει. 16 τὴν ἀπαρχὴν ταύτην] C ponit post Ἰσραήλ. 17 διὰ τοῦ ἀφηγουμένου] C διὰ τοῦ ἀφηγουμένου. τοῖς σαββάτοις] C σάββασιν. αὐτὸς] A οὗτος. ὑπὲρ] C περί. ὑπὲρ] C περί. 18 κύριος] A Ἀδωναῒ κύριος. τὸ ἅγιον] C τὰ ἅγια. 19 ἐξιλασμοῦ] C μόσχου. 20 ἀπὸ μοίρας] A ἀγνοοῦντος ϗ ἀπὸ νηπίου. C ἀγνοοῦντος, ϗ νηπίου. 21 ἄζυμα] A deest. 22 ϗ τοῦ οἴκου] C desunt. μόσχον] A μόσχον ἐκ βοῶν. 23 Καὶ] A C deest. ποιήσει, usque ad finem versus] A desunt. ὑπὲρ] C περί. 24 πέμμα] A πέμματα. πέμματα] C πέμματα. ποιήσεις] C ποιήσει. 25 τὸ μαναὰ] C αἱ θυσίαι.

CAP. XLVI.

1 ἡ βλέπουσα] C τῇ βλεπούσῃ. πρὸς] C κατά. ἐνεργοὺς] C ἐργασίμους. ἀνοιχθήσεται] A C ἀνοιχθήσεται. 2 ἔσωθεν] A C ἔξωθεν. 3 σαββάτοις] C σάββασιν. ἐναντίον] C ἐνώπιον & versu 9. 4 ϗ κριὸν] A κριόν. 5 μαναὰ] C θυσίαν. τῷ κριῷ] C τοῖς κριοῖς. 6 κριὸς ἄμωμος ἔσται] A κριὸν ἄμωμον ἔσται. C κριὸν ἄμωμον, ἔσονται. 7 μαναὰ] C θυσία. ἐκποιῇ] C ἰσχύῃ. 8 ἀφηγούμενον] C ἡγούμενον. ὁδὸν τῆς πύλης] C ὁδὸν αὐτῆς. 9 βλεπούσης] A C deest. προσκυνῆσαι] C προσκυνῆσαι. ϗ ὁ] A desunt. ἔσται] A βορρᾶν. ἐξελεύσεται, usque ad ἐκ] A desunt. ἀνὰ μέσον] C ἀνά. 10 C αὐτῶν ἐν. μετ᾽, usque ad finem versus] C desunt. 11 μαναὰ] C θυσία & versu 14. ἂν ἐκποιῇ] C ἰσχύσῃ. 12 σωτηρίου] C ἢ σωτήριον. ποιεῖ] A ποιήσει. C ἐποίει. 13 εἰς] C deest. τῷ κυρίῳ] C ponit ante καθ᾽. πρωῒ] A C πρωῒ πρωΐ. 14 τὸ πρωῒ] A πρωῒ πρωΐ. C τὸ πρωῒ πρωῒ & versu 15. διαπαντὸς] A αἰώνιον διαπαντός. 15 ὁλοκαύτωμα] C ὁλοκαυτώματα. 16 θεὸς] A κύριος. ἐκ τῶν] C τῶν. ἔσται] C deest. τέκνοις] C ponit ante τοῖς. κληρονομία] A αὐτῶν, αὕτη ἐστὶ κληρονομία. C ἐν κληρονομίᾳ. 17 δόμα] A δόμα ἐκ τῆς κληρονομίας αὐτοῦ. ἕως] C ἕως αὐτοῦ. ἀποδώσει] A C ἀποδοθήσεται. αὐτοῖς] C αὐτῷ. 18 ἀφηγούμενος] C ἡγούμενος. λαοῦ] A αὐτοῦ. κατακληρονομήσει] A ἐκ τῆς κληρονομίας αὐτοῦ, κατακληρονομῆσαι. ἐκ] A C ἀπό. 19 ἐξήγαγε] C ἀπήγαγε. εἴσοδον] A C ὁδόν. ἐκεῖ] C ponit post τόπος. 20 ἀγνοίας] A ἀνομίας. 22 κατὰ, usque ad αὐλὴ μικρὰ] A desunt. C ἐπὶ τὰ τέσσαρα κλίτη τῆς αὐλῆς. αὐλὴ μικρὰ] C αὐλαὶ μικραί. 23 ἐν αὐταῖς κύκλῳ] C αὐταῖς. ὑποκάτω] C ὑποκάτωθεν. 24 μαγείρων] C μαγειρείων.

CAP. XLVII.

1 αἰθρίου] A C αἰθρίου τοῦ οἴκου. κλίτους] C νώτου τοῦ οἴκου. ἀπὸ νότου ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον] C ἐπὶ τὸν νότον τοῦ θυσιαστηρίου. 2 ἔξωθεν] A τῆς πύλης ἔξωθεν. κατεφέρετο] C καταφέρεται. 4 ἐν τῷ μέτρῳ] C desunt. ἀφέσεως] C ἀφαιρέσεως. χιλίους] A χιλίους ἐν τῷ μέτρῳ. ἐν τῷ ὕδατι] C desunt. μηρῶν] C γονάτων. 5 ὅτι] C ἔτι, ὅτι. ὡς] A C τὸ ὕδωρ ὡς ῥοῖζος. διαβήσονται] A διαβήσεται. 6 μὴ] A μή, εἰ. μὴ posterius] C deest. τὸ χεῖλος] A τοῦ χείλους. 7 ϗ ἔνθεν] A desunt. 8 τὸ ὕδωρ] C ϗ τὸ ὕδωρ. κατέβαινεν] C καταβαῖνον. 9 ἐκεῖ] A ponit post ποταμός. ἐπέλθῃ] C ἀπέλθῃ. 10 ἐκεῖ] A ἐπ᾽ αὐτοῦ ἐκεῖ. ἀπὸ Ἰνγαδδὶν] A ἀπὸ Ἀγαδδίν. C ϗ Ἐγγαδδί. Σαγλωῶν] A Σαγλεών. ὡς οἱ ἰχθύες] C desunt. 11 οὐ μὴ] A τὰ τενάγη αὐτοῦ οὐ μή. 12 ἐπὶ τοῦ] A ϗ ἐπὶ τοῦ. οὐδὲ μὴ] C οὐδὲ οὐ μή. καρπὸς αὐτοῦ] A καρπός. ὅτι] A C διότι. ταῦτα] C deest. ἐκπορεύεται] C ἐκπορεύονται. 14 κατακληρονομήσετε] A C κατακληρονομήσεται. δεῦσαι] A δεῦσαι αὐτήν. 15 τῆς καταβαινούσης, καὶ περισχιζούσης] C ὁδὸν Αἰθαλών. Ἡμασελδὰμ] A C Σεδάδα Αἰμάθ. 16 Μααβηρὰς Ἐβραμηλιὰμ] A Βηρωθὰμ, Σαμαρείμ. C Βοροθά, Σαβαρίμ. αὐλὴ] A C αὐλή. Σαυνὰν] C Θίχων. 17 βορρᾶν] A C βορρᾶν, ϗ τὸ ὅριον Ἡμάθ, τὸ ὅριον βορρᾶ. C βορρᾶν, ϗ τὰ ὅρια Αἰμάθ, τὰ πρὸς βορρᾶν. 18 Καὶ τὰ πρὸς ἀνατολὰς] C Κατὰ πρόσωπον ἀνατολῶν. Λωρανίτιδος] A C Αὐρανίτιδος. φοινικῶνος] C φοινίκων & ver. 19. 19 Μαριμὼθ] C Μαριβώθ. Καδὴμ] A Καδής. C Κάδης. 20 ὁρίζει] A διορίζει. Ἡμὰθ] C deest. 22 ἐν prius] C deest.

CAP. XLVIII.

1 ὀνόματα] A ὅρια. Αἰλὰμ] C Αἰνάν. 8 ἔσται ἡ ἀπαρχὴ] C ... ἀρχή. 9 εἴκοσι πέντε] C δέκα. 10 Τούτων ἔσται ἡ ἀπαρχὴ τῶν ἁγίων] C Καὶ αὗται αἱ ἀπαρχαὶ τοῦ ἁγιάσματος. δέκα] C τὸ εὖρος δέκα. ϗ πρὸς] C ϗ πρὸς ἀνατολὰς τὸ εὖρος δέκα χιλιάδες, ϗ πρός. 13 ὁ] A deest. 15 πέντε] C ε', ϗ κ'. πέντε] C ε', ϗ κ'. 16 τετρακισχίλιοι] A τετρακισχίλιοι. 20 τετράγωνον ἀφοριεῖτε αὐτοῦ τὴν ἀπαρχὴν] C τετράγωνος ἀφορισμοῦ αἱ ἀπαρχαί. 21 πόλεων] A πόλεως κατὰ πρόσωπον. ἐπὶ πέντε] A ... ἐπὶ πέντε. 22 ϗ τῶν ἀφηγουμένων] A C τῷ ἀφηγουμένῳ. 28 ἀπὸ ... ἀνατολὰς] C desunt. Βαριμὼθ] A Μαριμώθ. C Μαριβώθ. 32 ϗ πύλη, usque ad finem versus] A desunt. δέκα ϗ ὀκτὼ] C ὀκτωκαίδεκα. A κύριος ἐκεῖ ἔσται.

DANIEL.

In Rom. præcedit Historia Susannæ, quæ in Comp. est Cap. 13 DANIELIS.

2 καλὴ ... φοβουμένη] C καλὴν ... φοβουμένην. 10 ἀνήγγειλαν] A C ἀπήγγειλαν. 11 ἀναγγεῖλαι] A C ἀπαγγεῖλαι. 14 ὡμολόγησαν] C addit, ἀλλήλοις. 15 μόνων] A deest. 16 κεκρυμμένοι] C ἐγκεκρυμμένοι. 17 κορασίοις] C κορασίοις αὐτῆς. σμήγματα] A C σμῆγμα. 18 ... A C ἴδον. 19 πρεσβύται] A C πρεσβύτεροι & versu 24. 23 αἱρετώτερον] A C Αἱρετόν. 32 ἀποκαλυφθῶσαι] C ἀνακαλυφθῆναι. 33 ἰδόντες ...

… 34 τῷ λαῷ] C τοῦ λαοῦ. 35 κυρίῳ] A τὸν κύριον. 37 κεκρυμμέ-
… C ἐγκεκρυμμένος. 40 ἀγγεῖλαι] A C ἀπαγγεῖλαι. 44 κύριος] A C
… 45 ἀπεκρυμμένος] A ἀπορρήτων. πνεῦμα] A deest. 46 Ἀθῷος] C
… 48 υἱοὶ] A deest. 50 δεῦρο] C δεῦρο δή. ἀνάγγειλον] A C
… πρεσβεῖον] A C πρεσβυτέριον. 53 ἀδίκους] A ἀθῴους. Θεοῦ]
A C κυρίου. 55 ἐψεύσω] A C ἐψεύσω· & versu 59. εἶπεν] A C ponunt post λαβών. 60 τῷ Θεῷ τῷ σώζοντι] A τὸν Θεὸν τὸν σώζοντα. 63 ᾔνεσαν] A C ᾔνεσαν τὸν Θεόν. αὐτῶν] A C αὐτῶν Σωσάννης. 64 ἐνώπιον] A ἐναντίον.

CAP. I.

… prius] A C κυρίου. Ἤνεγκεν] C ἀπήνεγκεν. 4 μῶμος, καὶ] C … καί. A μῶμος. ἐν] C deest. 6 τῶν] A C τῶν υἱῶν. 8 εἰς … τὴν καρδίαν] A ἐν τῇ καρδίᾳ. καὶ posterius] C deest. 9 οἰκτιρμ- … A οἰκτιρμούς. 10 ὑμῶν prius] A deest. συντροφίαν] A deest. 11 Ἀ- … A Ἀμελσάδ. C Μελσάρ. Ἀνανίαν, Μισαήλ, Ἀζαρίαν] A ϗ Ἀνανίαν, Μισαήλ, ϗ Ἀζαρίαν. C ϗ Ἀνανίαν, ϗ Ἀζαρίαν, ϗ Μισαήλ. 12 σπερμά- … A C σπερμάτων τῆς γῆς. 13 ἐσθόντων] A C ἐσθιόντων. & ver. 14. … A πᾶσι. ὑπὲρ] C ὑπὲρ πάντα. 17 Καὶ τὰ usque ad ἔδωκεν] καὶ cætera absunt. C τοῖς τέσσαρσιν παιδαρίοις. 20 ὧν] A C ὅσα.

CAP. II.

…] A χαλδαῖοι. 4 σύγκρισιν] C σύγκρισιν αὐτοῦ· & v. 5. 5 …] C Καὶ ἀπεκρίθη· & ver. 7. ἐὰν] A C ἐὰν οὖν. 6 αὐτοῦ po- …] A deest. ἀπαγγείλατε] C ἀναγγείλατε. 7 ἀναγγελοῦμεν] A αὐτοῦ … C αὐτοῦ ἀναγγελοῦμεν. 8 εἶπεν] C εἶπεν τοῖς Χαλδαίοις. …] A ϗ ὅτι. 9 Ἀπεκρίθησαν] A C Καὶ (deest C) ἀπεκρίθησαν πά- … 10 ὅστις] A ὅς. δυνάσται] C ponit ante τὸ ῥῆμα. μάγον ϗ] A … C μάγον. 11 ἀναγγελεῖ] A ἐπαγγελεῖ. ἀλλ' εἰ] C ὅτι ἀλλ' ἤ. 12 …] A C ὀργῇ πολλῇ. 13 ἐζήτησαν] C ἐζήτει. αὐτοῦ A deest. 15 Ἄρ- …] A C Καὶ ἐπυνθάνετο αὐτοῦ, λέγων, Ἄρχων. 16 ἠξίωσεν] A C εἰσ- … ϗ ἠξίωσε. τὸν βασιλέα] A desunt. ἀναγγείλῃ] A C ἀπαγγείλῃ, … Μισαήλ … Ἀζαρίᾳ] A Ἀζαρίᾳ … Μισαήλ. 20 σύνεσις] C σύνεσις, ϗ ἡ … 22 Αὐτὸς] A Καὶ αὐτός. 23 ἠξιώσαμεν] C ἠξιωσάμην. ὅραμα] A C … 28 ἡ] A C deest. αἱ ὁράσεις] A ἡ ὅρασις. βασιλεῦ] A C Σύ … 31 μία] C μία πολλή. μεγάλη] A μεγάλη καί. C ponit post … πρόσοψις] A ὄψις. 32 χρυσοῦ] A C καθαροῦ. 33 μέρος posterius] C ϗ μέρος. 34 ἀπεσχίσθη] A C ὁ (deest C) ἀπελιμήθη. εἰς τέλος] C … 35 ἐγένετο] A C ἐγένοντο. ὄρος] C εἰς ὄρος. 38 ὅπου] C ἐν … ἰχθύας τῆς θαλάσσης] C desunt. σοι] A deest. ἡ] A deest. 40 … ἔσται ἰσχυρὰ] C ἔσται ἰσχυροτέρα. πάντα posterius] C deest. 42 μέρος] A μέρος δέ τι. 44 βασιλέων] A βασιλειῶν. αὕτη] C αὐτή. 46 εἶπε] … εἶπε. 47 κύριος] C κύριος τῶν κυρίων, ϗ βασιλεύς. ὁ] C καί. ἠ- …] A C ἠδυνάσθης. 48 ἐπὶ] A καί. ϗ Ἀβδεναγὼ] A C ϗ deest.

CAP. III.

1 Ἔτους ὀκτωκαιδεκάτου] C desunt. 2 ἐπ'] C ὑπ'. ἐλθεῖν] C εἰσελθεῖν. …] A C εἰκόνος, ἧς ἔστησε Ναβουχοδονόσορ ὁ βασιλεύς. 3 τοπάρχαι, …] C ὕπατοι, τοπάρχαι. εἰκόνος posterius] A C ἧς (A deest.) ἔστησεν Ναβουχοδονόσορ. A addit ὁ βασιλεύς. 4 λαοῖς] A C ἔθνη λαοί. 5 παντὸς …] A παντὸς συμφωνίας γένους. C συμφωνίας, ϗ παντὸς γένους. 7 ὅταν …] A C ὅτε ἤκουον. πάντες] A C deest. ἣν] A C ἥ. 8 προσῆλ- …] A C προσῆλθον. 9 τῷ] A C ϗ ὑπολαβόντες εἶπον Ναβουχοδονόσορ … 10 πάντα ἄνθρωπον] C πᾶς ἄνθρωπος. παντὸς] C συμφωνίας, ϗ παν- … 12 Εἰσὶν] A Εἰσὶν οὖν. οἱ οὐχ] A C οἱ ἄνδρες ἐκεῖνοι οὐχ. βασι- …] C deest. 15 εἰ] C deest. σύριγγος] A deest. ἐποίησα] A ἔστη- … χειρῶν] A C τῶν χειρῶν. 16 ἀπεκρίθησαν] C ἀπεκρίθη. 18 ἔσω …] C σοι ἔσω. ἣ] A C τῇ χρυσῇ ἥ. 21 Σαραβάροις] C Σαραβά- … περικνημίσιν] A C περικνημίσιν, ϗ ἐνδύμασιν αὐτῶν. 22 ἐκ περισσοῦ] C ὑπερεκπερισσοῦ ἑπταπλασίως. 23 εἰς μέσον] C ἐν μέσῳ. καμίνου] A C … τοῦ πυρός. 24 καὶ εὐλογοῦντες τὸν κύριον] A desunt. 25 Καὶ συστὰς, … ad ver. 91] desunt in Ald. 26 κύριε] C κύριος. ϗ αἰνετὸς] C … 27 ἐποίησας] C ἐποίησας ἡμῖν. ἀληθινὰ] C ἀληθινῆς. 28 πάν- … posterius] C πάντα ἐφ' ἡμᾶς. 29 ἀποστῆναι] C ἀποστάντες. 32 ϗ ἐχ- …] C ἐχθίστων. 33 ἡμῶν] C deest. 36 ἐλάλησας] C ἐλάλησας πρὸς … λέγων. 38 οὐδὲ τόπος] C οὐ τόπος. ἐναντίον] C ἐνώπιον. ἔλεος] … σου. 40 ὁλοκαυτώσει] C ὁλοκαυτώμασιν. ϗ ἐν] C ϗ ὡς ἐν. …] C σοι ἐν. 50 πνεῦμα] C πνεύματα. αὐτοῖς] C αὐτούς. 51 … ϗ ηὐλόγουν] C ηὐλόγουν, καὶ ἐδόξαζον. 55] ἐπιβλέπων] C … αἰνετὸς] C ὑπερυψούμενος. 54 θρόνου] C θρόνου δόξης. ὑπερυμνούμε- …] C ὑπερένδοξος. 56 Εὐλογητὸς] C Εὐλογημένος. ὑμνητὸς] C … 59 Hunc versum Comp. ponit post sequentem. 60 ϗ prius] … deest. 61 πᾶσα ἡ δύναμις] C πᾶσαι αἱ δυνάμεις. 64 Εὐλογείτω] C … 71 Hunc versum & sequentem Comp. ponit post versum 68. …] C καύσων. αἰῶνας] C αἰῶνας. Εὐλογεῖτε δρόσοι, ϗ νιφετοὶ τὸν … &c. 69 Εὐλογεῖτε] C Εὐλογεῖτε πάγος ϗ ψύχος τὸν κύριον, … Εὐλογεῖτε. 78 Hunc versum Comp. ponit post sequentem. θάλασ- …] C θάλασσαι. 81 πάντα] C ponit ante κτήνη. 84 ἱερεῖς] C ἱερεῖς … 85 δοῦλοι] C δοῦλοι κυρίου. 88 ἔσωσεν ἡμᾶς] C ponit ante ἐκ. 90 …] C πάντας τοὺς αἰῶνας. 91 τοῦ πυρὸς] A τῆς καμίνου τοῦ πυρός. …] A C ἄλλ. 93 δεῦτε] C δεῦτε ἔξω. ἐξῆλθον] A ἐξῆλθε. Ἀ- …] A C ϗ Ἀβδεναγώ & ver. 95. 94 σώματος] A σώματος. σα- …] C σαράβαρα. ἐν] C deest. 95 Καὶ] A C Καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ ὁ βασιλεὺς τῷ κυρίῳ, καί. 97 ϗ ηὔξησεν, usque ad finem ver- …] C desunt. τῶν ἐν] A τῶν ὄντων ἐν. 98 καὶ γλώσσαις] A C γλώσσαις. …] A κατοικοῦσιν. 100 ϗ ἰσχυρὰ] C τὰ σημεῖα αὐτοῦ, ϗ ὡς ἰσχυρὰ τὰ … αὐτοῦ.

CAP. IV.

…] C deest. εὐθηνῶν] A C εὐθηνῶν ἐπὶ τοῦ θρόνου μου. 2 ἐτάραξαν] A C … 4 ἐγὼ εἶπα] C εἶπα ἐγώ. αὐτοῦ] A αὐτῶν. 5 ὃ] A C ϗ τὸ ἐνύπνιον … 6 ἐγὼ] A C deest. Θεοῦ] C deest. πᾶν] A deest. σοι] C σοι. 7 …] A C Καὶ αἱ ὁράσεις τῆς κεφαλῆς μου, ἐπί. 8 Ἐμεγαλύνθη] A Καὶ ἐμεγαλύνθη. …] A C τὰ πέρατα. ἁπάσης] C deest. 9 Τὰ] A C Καὶ τά. ϗ ἐξ] A C … 12 … κατασκηνώσεται] A C αὐλισθήσονται. 14 δώσει] A δοθήσεται. 15 ὁ] C … Ναβουχοδονόσορ] C ponit post βασιλεύς. μοι] A deest. 16 ἀπεκρί-
θη] A C ἀπεκρίθη ὁ βασιλεὺς ϗ εἶπε Βαλτάσαρ, Τὸ ἐνύπνιον ϗ ἡ σύγκρισις μὴ κατασπευσάτω σε, ϗ ἀπεκρίθη. 20 Εἶς, καὶ] A Εἰς τόν. αὐτὸν] C αὐτό. 21 ἐπ' αὐτῷ] A ὑπ' αὐτῷ. 22 κατοικία] C κατοίκησις. 23 εἶπαν] A C εἶπεν. δένδρου] A C δένδρου ἐν τῇ γῇ. οὐρανίου] A ἐπουρανίου. 24 ἀδι- κίας] A C ἀδικίας σου. 25 ἐρρήθησαν] A ἐρρήθησαν. 28 λέγουσι] A C λέγεται. 29 ἐκδιώκουσι] A C ἐκδιώξουσι. ἕως] A C ἕως οὗ. 30 αὐτῶν] A C αὐτοῦ. 31 μοι prius] A deest. ἀνέλαβον] C ἔβαλον. τῷ ζῶντι] A τὸν ζῶντα. τὸν αἰῶνα] A C τοὺς αἰῶνας. 32 ὡς] A εἰς. δυνάμει] A δυναστείᾳ. ἀντιποιήσεται] A ἀντιστήσεται.

CAP. V.

1 αὐτοῦ χιλίοις] C ἀνδράσι χιλιάρχοις. κατέναντι] C ἔναντι. 2 Καὶ] C deest. ἐνεγκεῖν] C εἰσενεγκεῖν. 4 λιθίνους] A λιθίνους, ϗ τὸν Θεὸν τὸν αἰώνιον οὐκ εὐλόγησαν, τὸν ἔχοντα τὴν ἐξουσίαν τοῦ πνεύματος αὐτῶν. 6 τοῦ βασιλέως ἡ μορφὴ] C ὁ βασιλεύς. 7 εἰσαγαγεῖν] C εἰσενεχθῆναι. μάγους, Χαλδαίους] C τοὺς μάγους, ϗ τοὺς Χαλδαίους, ϗ τούς. εἶπε] A ἀπεκρίθη ὁ βασιλεύς, ϗ εἶπε. σύγκρισιν] A C σύγκρισιν αὐτῆς. 9 ἐν] A C ἐπ'. 10 εἰσῆλθεν] C ponit post βασίλισσα. εἶπε] C ἀπεκρίθη ἡ βασίλισσα, ϗ εἶπε. 11 Θεοῦ] C Θεοῦ τοῦ ἁγίου ὅτι. εὑρέθη] C ϗ σοφία, ὡς σοφία Θεοῦ εὑρέθη. 12 ἐν αὐτῷ posterius] A C deest. κρατούμενα] C κρυπτόμενα. 14 Θεοῦ] C Θεοῦ ἁγίου. 15 ϗ τὴν σύγκρισιν (addit C αὐτῆς) γνωρίσωσι] A desunt. ἀναγγεῖλαι] C ἀπαγγεῖλαι. 16 κρίματα] C συγκρίματα. γραφὴν] A C γραφὴν ταύτην. τῷ τραχήλῳ] C τὸν τράχηλον. ἄρξεις] C ἄρξῃ. 13 Καὶ εἶπε Δανιὴλ] C Τότε ἀπεκρίθη Δανιήλ, ϗ εἶπε. ϗ τὴν] A C τῷ βασιλεῖ, ϗ τήν. 19 ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ] C αὐτόν. 23 ἤνεγκαν] A C ἤνεγκαι. ϗ χαλκοῦς] A desunt. 24 ἐνέταξε. C ἔταξεν. 29 βασιλείᾳ] C βασιλείᾳ αὐτοῦ.

CAP. VI.

2 ὃς] A C ὧν. ἐν] C ἦν ἐν. 4 πᾶσαν πρόφασιν] A πᾶσα πρόφασις. εὗρον] A εὑρέθη. 7 ὕπατοι] A ὕπαρχοι] C ϗ ὕπατοι. ϗ τοπάρχαι] C desunt. ὃς ἂν] A desunt. αἰτήσῃ] A C αἰτήσηται. ἀνθρώπου] A ἀνθρώπων. 8 ϗ ἔκθες γραφὴν] A desunt. 11 τοῦ] C ἔμπροσθεν τοῦ. 13 αἰτεῖ] A C αἰτεῖται. 15 τοῦ πᾶν] C ὁ παραδοῦναι τοῦ πάντα. 17 λίθον] A C λίθον ἕνα. ἐν prius] C deest. 18 ϗ ἔκλεισεν (A ϗ ὑπέκλεισεν) usque ad finem versus] C desunt. 20 λάκκῳ] A C λάκκῳ τῷ Δανιήλ. ἰσχυρᾷ] C μεγάλῃ, ϗ ἰσχυρᾷ· & A C ponunt ἐβόησε post ἰσχυρᾷ. σου] A deest. ἠδυνάσθη] A C ἐδυνάσθη. 22 ἀπέστειλε] A ἐξαπέστειλε. ἐμοὶ] A C ἐν ἐμοί. 23 ἐν posterius] A deest. 24 ἠγάγοσαν] A ἤγαγε] C ἤγαγον. 26 Ἐκ] C Ἀπό. τούτου] A C τοῦ. χειρὸς] A C στόματος.

CAP. VII.

1 ἔτει] A C ponunt post πρώτῳ. ἔγραψεν] A ἔγραψεν ἀρχὴν λόγων αὐτοῦ. C ἔγραψεν, ϗ τὸ κεφάλαιον τῶν λόγων εἶπεν. 2 ἐθεώρουν] A C addunt ἐν ὁράσει (A ὁράματί) μου τῆς νυκτός. 3 ἀνέβαινον] C ἀναβαίνοντα. 4 ὡς] C deest. ἐξετίλη] C ἐτίλοντο. αὐτῆς] C αὐτοῦ. 5 μέρος] A κλιτύς. τρεῖς πλευραὶ] A C τρία πλευρά. 6 τούτου] A C αὐτοῦ. θηρίον] C ponit post ἕτερον. 7 φοβερὸν] C ϗ φοβερόν. σιδηροῖ] A C σιδηροῖ ϗ (deest C) μεγάλοι. 8 μεγάλα] A μεγάλα, ϗ ἐποίει πόλεμον πρὸς τοὺς ἁγίους. 10 εἷλκεν] A C εἷλκεν ἐκπορευόμενος. αὐτῷ posterius] A C ἔμπροσθεν αὐτοῦ. 11 θηρίον] C θηρίον ἐκεῖνο. 12 καιροῦ prius] A C χρόνου. 13 ὡς] C ὡσεί. ϗ] A C ἦν, καί. ϗ προσηνέχθη αὐτῷ] A C ϗ ἐνώπιον αὐτοῦ προσηνέχθη. 14 ϗ γλῶσσαι] A γλῶσσαι. δουλεύσουσι] C ἐδούλευον. 15 ἐν τῇ ἕξει μου] A C ponunt post Δανιήλ. ἐτάρασσον] A C συνετάρασσον. 16 μαθεῖν] A deest. 17 θηρία] A C θηρία τὰ μεγάλα. τῆς γῆς] A C τὴν γῆν. 18 αἰῶνος τῶν] A C αἰῶνος ϗ ἕως αἰῶνος τῶν. 19 περὶ] C μαθεῖν περί. συνεπάτει] C κατεπάτει. 20 ἀναβάντος] A ἀναβαίνοντος. πρώτων] A C προτέρων τρία. ᾧ] A C κέρας ἐκεῖνο ᾧ (A ᾧ.) 24 καινοῖς] C deest. 25 πλανήσει] A C πλανήσει. καὶ γε] A C καί. 26 ἐκάθισε] A C καθίσει. 28 ἐπὶ πολὺ] A desunt. C ponit ante οἱ. ϗ τὸ] A C ἐπ' ἐμοί, ϗ τό. διετήρησα] A C συνετήρησα.

CAP. VIII.

2 ἐν χώρᾳ] A χώρᾳ. Αἰλὰμ] A C Αἰλάμ, ϗ εἶδον ἐν ὁράματι. τοῦ Οὐβὰλ] C τῆς πύλης Οὐλαί. 3 κέρατα] A C κέρατα, ϗ τὰ κέρατα. ὑψηλὸν] A ὑψηλότερον. 5 ϗ οὐκ ἦν ἁπτόμενος τῆς γῆς] A desunt. μέσον] A θεωρητὸν ἀναμέσον. C ἐπίσημον ἀναμέσον. αὐτοῦ] A deest. 6 ἑστῶτος] A C ἑστῶτος. 7 ἐξηγριάνθη] A C ἐξηγριώθη. 9 πρὸς τὴν δύναμιν] A τὴν ἀνατολήν. C πρὸς ἀνατολήν, ϗ πρὸς τὴν δύσιν. 10 Καὶ] C deest. 11 ἕ, usque ad ϗ δι'] C τοῦ ἀρχιστρατηγοῦ ἐμεγαλύνθη. Καὶ κατεδεδόθη αὐτῷ] A ϗ ἐγενήθη, ϗ κατεδόθη αὐτῷ] C desunt. 12 ἐδόθη] C ἐγενήθη. 13 λαλοῦντι] A ὅτι λαλοῦντι. 14 πεντακόσιαι] A C τριακόσιαι. 15 ἐγὼ Δανιὴλ] C desunt. 16 Οὐβὰλ] C Οὐλαί. 17 ἐχόμενος] C ἐχόμενα. ἐθαμβήθην] C ἐθορυβήθην. 19 ἡ ὅρασις] A C desunt. 21 Ὁ] C Καὶ ὁ. 22 ὑποκάτω] C ὑποκάτωθεν. αὐτῶν] A C αὐτοῦ. 23 αὐτῶν posterius] C deest. 24 αὐτοῦ] A C αὐτοῦ, ϗ οὐκ ἐν τῇ ἰσχύι αὐτοῦ. διαφθερεῖ] A φθερεῖ. 25 Καὶ] A Ὁ. αὐτοῦ prius] C deest. ἀπωλείας] C ἀπωλείᾳ. ϗ] A ϗ ἐπ' ἄρχοντα ἀρχόντων στήσεται, καί. χειρὶ] A ἐν χειρί. 26 ἀληθῶς] A C ϗ (deest C) ἀληθής. ἡμερῶν πολλῶν] A C addunt ἡμέρας.

CAP. IX.

1 ἔτει] C ἔτει ἐπί. 2 ἐγὼ] A C ἐν ἔτει ἑνὶ τῆς βασιλείας αὐτοῦ, ἐγώ. τὸν ἀριθμὸν] A τῶν ἀριθμῶν. ὃς] C περὶ οὗ. 3 δεήσεις] A C δέησιν. σάκκῳ] A C σάκκῳ ϗ σποδῷ. 4 ἔλεος σου] A C ἔλεος. 5 ἠνομήσαμεν] A C ἠσεβήσαμεν. ϗ ἀπέστημεν, ϗ ἐξεκλίναμεν] A desunt. 6 εἰσηκούσαμεν] A ἠκούσαμεν. 7 ϗ prius] A σου, καί. ἐν prius] A C deest. ἀθεσίᾳ] C ἀθετήσει. 8 Ἐν σοὶ] A Σοί. C adjungit versui præcedenti. ἐστὶν ἡμῶν ἡ δικαιοσύνη, ϗ] A C desunt. ϗ τοῖς πατράσιν ἡμῶν] A desunt. 9 ἀπέστημεν] A C addunt ἀπὸ κυρίου. 10 ἐν τοῖς νόμοις] C τοῖς νομίμοις. 12 ἐπαγαγεῖν] A ἐπάγειν.

D

13 ἀποστρέψαι]

13 ἀποστρέψαι] C ἐπιστρέψαι. σου] A C deest. 14 κύριος] A C κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν ἐπὶ τὴν κακίαν. κύριος] A deest. 15 ἠνομήσαμεν] A C addunt ἠδικήσαμεν. 16 πᾶσιν] C πάσῃ. καὶ ἐν] A C ἐν. ἐν] A καὶ ἐν. 17 κύριε] A deest. 18 ἡμῶν prius] A C ἡμῶν ἡμεῖς. 19 μὴ] A C ποίησον, καὶ μή. ὁ] A C κύριε ὁ. 20 τοῦ ὄρους τοῦ ἁγίου] A addit τοῦ θεοῦ μου. C τὸ ὄρος τὸ ἅγιον τοῦ θεοῦ μου, 21 ἐν τῇ ὁράσει] C desunt. 22 σε] C deest. σύνεσιν] A deest. 24 ἀδικίας prius] A C ἀνομίας. προφήτην] C προφητείαν. 25 καὶ ἐπιστρέψει, καὶ] C πάλιν. τεῖχος] A περίτειχος. καὶ ἐκκενωθήσονται οἱ καιροὶ] C ἐν στενοχωρίᾳ τῶν χρόνων. 26 ἑξηκονταδύο] C ἑξηκοντατέσσαρας, καί. ἔσται] A ἔσται. καὶ τὴν] C τὴν δέ. ἐκκοπήσονται] A C καὶ ἐκκοπήσονται. ἐν] C ὡς ἐν. 27 Καὶ] Antè hæc Ald. habet, Καὶ δυναμώσει διαθήκην πολλοῖς. ἑβδομὰς μία, καὶ ἥμισυ τῆς ἑβδομάδος καταπαύσει θυσιαστήριον καὶ θυσίας, καὶ πτερυγίου ἀπὸ ἀφανισμοῦ καὶ ἕως συντελείας καὶ σπουδῆς τάξει ἐπὶ ἀφανισμῷ. μου] C deest. ἐρημώσεων] A C addunt ἔσται.

CAP. X.

4 Ἐν] C Καὶ ἐν. τετάρτῃ] C καὶ τετάρτῃ. ἐχόμενα] A C ἐχόμενος. Τίγρις] A deest. Ἐδδεκὲλ] C deest. 5 ἐν] A deest. 6 ὡσεὶ] C ὡς. ὡς ἡ] C ὡσεί. σκέλη] A σκέλη αὐτοῦ. ὡς] C ὡσεί. 8 μετεστράφη] C ἐστράφη. 9 αὐτοῦ posterius] A C τὴν φωνὴν ῥημάτων αὐτοῦ. 10 καὶ posterius] A deest. μου] A C μου, καὶ ταρσοὺς χειρῶν μου. 12 ἡμέρας] A C ponunt ante τῆς. 13 βασιλείας posterius] C βασιλέως. 14 ἀπαντήσεται] A C ἀπαντήσει. 17 δυνήσεται] C δυνήσομαι. πνεῦμα] A C πνοή. 20 εἶπεν] C εἶπέν μοι. εἰσπορευόμενον] A C ἐξεπορευόμην. 21 τύπων] C τοῦτων.

CAP. XI.

1 κράτος καὶ ἰσχὺν] A C ἰσχὺν καὶ κράτος. 4 ἑτέροις] A δοθήσεται ἑτέροις. τούτων] C τούτων δοθήσεται. 5 αὐτῶν] C αὐτοῦ. ἐνισχύσει] A deest. πολλὴν] A C πολλὴν ἐπ' ἐξουσίας αὐτοῦ. 7 Ἀναστήσεται] A C Καὶ ἀναστήσεται. αὐτῆς] A C αὐτῆς ἐπί. εἰς] A πρός. 10 ἀναμένων] A C δυνάμεων. ἐλεύσεται] C εἰσελεύσεται. συμπεριπλακήσεται] C προσσυμπλακήσεται. 11 Καὶ] C deest. 12 ἐκκαταχύσει] C ἐκ ἀντιχύσει. 13 ἐνιαυτῶν] A C deest. καὶ ἐν] C ἐν. 15 στήσονται] A C οὐ στήσονται. 16 Σαβεὶ] A Σαβείρ. τελεσθήσεται] A C συντελεσθήσεται. παραμένει] A μένει. 18 αὐτῶν] C αὐτοῦ. 20 ἔτι] A C deest. 21 ἔδωκαν] C ἔδωκαν. 22 κατακλυσθήσονται] C κατακλυσθήσονται. 23 πρὸς αὐτὸν] A παρὰ αὐτοῦ. αὐτοῦ] A C αὐτοῦ. 24 πίοσι] C πλείοσι. καὶ ἕως] A ἕως. C αὐτοῦ ἕως. 25 σύνστησονται] A στήσεται. 27 αἱ] A καὶ αἱ. ἔτι] A C deest. 29 Εἰς] C εἰς. 30 ἐν] A C οἱ ἐν. ταπεινωθήσεται] C ταπεινωθήσονται. ... ματι] C βραχίονες. A βραχίονες καὶ σπέρματι. 32 κατισχύσουσιν] A ... ἰσχύσουσιν. 35 ἀποκαλυφθῆναι] A ἐκλελοιπέναι. ἔτι] C deest. 36 θεὸν] ... θεὸν, καὶ ἐπὶ θεὸν τῶν θεῶν. συντέλειαν] A συντέλειαν καὶ σπουδήν. ... ἐπιθυμίᾳ] A ἐπιθυμίαν. C ἐπὶ ἐπιθυμίαν. πᾶν] A C πάντα. 38 ... A C μαωζείν. ἔγνωσαν] A ἐπέγνωσαν. C ἐδόξασαν. 39 καταφυγὴ ... πόλεων. ἀλλοτρίου] C addit, οὗ ἐὰν ἐπιγνῷ. 40 πέραπ] A πέρατι. ... εἰσελεύσονται] A C εἰσελεύσεται. 41 Σαβαεὶμ] A Σαβαείν. C τῆς Σαβαεὶμ ... 42 χεῖρα] A C χεῖρα αὐτοῦ. 43 ἐν τοῖς] A τοῖς. 44 ἀπὸ] A deest. ... φανίσαι] A C ἀφανίσαι, καὶ τοῦ (A deest) ἀναθεματίσαι. 45 ἐφαδανῷ] C ... ἀφαδανῷ. εἰς] C ἐπ'. Σαβαεὶν] C Σαβεί. ἥξει] A C καὶ ἥξει. ... C τῆς ἄκρας. ἔστιν] A C ἔσται.

CAP. XII.

1 θλίψις] A C deest. γεγένηται] A γέγονεν. πᾶς] A C πᾶς ὁ ... θείς. 2 ἐν γῆς χώματι] C ἐκ γῆς χώματος. καὶ εἰς] C εἰς. 3 ... σιν] C ἐκλάμψουσιν. τοὺς αἰῶνας] A τὸν αἰῶνα. 5 ἰδοὺ] A deest. ... ponit post ἕτερος. 6 εἶπε] A C εἶπον. 7 ἐν τῷ] C τῷ. καιρὸν καὶ ... καὶ καιροὺς καί. C καὶ καιρούς. διασκορπισμὸν] A C addunt, χεῖρας λαοῦ ... ασμένου. 10 καὶ ἁγιασθῶσι] C desunt. 11 καὶ δοθήσεται] A C καὶ τὸ ... ναι. 12 εἰς] A deest. 13 σὺ] C σὺ Δανιήλ. δεῦρο] C δεῦρο εἰς ... πλήρωσιν συντελείας. ἀναπαύου] C καὶ ἀναπαύσῃ. ἔτι, usque ad καὶ ἀναστήσῃ, C desunt. εἰς τὸν] A ὡς τόν. 65] Καὶ] Hic versus in Comp. est finem historiæ Susannæ. HISTORIA BELI ET DRACONIS. 1 Καὶ ὡ] Hic incipit cap. 14. in Comp. 3 αὐτῷ] C αὐτό. 5 καὶ πίνει] C desunt. 6 ἑώρακας] C ἰδοὺ πίνει ... τε. 7 Θυμωθεὶς δὲ] C Καὶ θυμωθείς. 8 δείξητε] A C ἀποδείξητε. 9 ... τὸς] A C χωρίς. 10 τοῦ Βὴλ] C desunt. τῷ] C ἐν τῷ. 13 παιδίοις] A παισίν. κατέφαγον] A C κατέσπασαν. 14 γυναῖκας αὐτῶν] C γυναῖκας. 16 εἶπεν] C εἶπεν ὁ βασιλεύς. 17 ὁ βασιλεὺς] C ponit ante ... 18 δὲ] C deest. Καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς] A desunt. 20 ἐδειπνίου] C ... ἐδειπνίου. 22 μέγας] A C μέγας ἐν τῷ τόπῳ. 26 φαγὼν] A C deest. ἴδετε] A C ἴδε. 29 βασιλεὺς posterius] C deest. 30 ἐνέβαλον] A ... βαλον. 32 ὡ] C ponit post προφήτης. ἐνέπρησεν] A ἐνέπρησεν. 34 γινώσκω] A C γινώσκω τοῦ θεοῦ. 37 ἀγαπῶντας] A ἐκζητοῦντας καὶ ἀγαπῶντας σε. 40 φωνῇ] C ὁ βασιλεὺς φωνῇ. εἶπε] A ὁ βασιλεὺς εἶπε. κύριε] A κύριος.

M A C C A B. I.

CAP. I.

1 πρότερος] A C πρότερον. 2 πολλῶν] C deest. 4 συνήγαγε] C συνῆξε. τυράννων] A τυραννικῶν] C τυραννιῶν. 7 συνεστράφησαν] A C συνεκτράφησαν. 12 οἷς] C οὗ. 16 τοῖς] A ἐν τοῖς. 22 ἀνέβη posterius] A C deest. 28 καὶ] A C deest. 30 Καὶ] A C deest. 34 ἐκληρονόμησαν] A addit αὐτούς. 35 ἰσχυρῷ] C ὀχυρῷ. 42 ἡ ἀτιμία] A C ἀπισμασμός. 51 βεβηλώσει] A βεβηλῶσαι αὐτούς. 64 ἐγενόμεθα] C deest.

CAP. II.

2 Καδδὶς] A Γαδδίς] C Ἰαδδίς. 5 Ἀπφοῦς] C Σαπφοῦς. 9 ἐχθρῶν] A αὐτοῦ. 10 αὐτῆς prius] A C deest. 18 οὖν] C deest. 20 ἀλλ' ἐγὼ] A C κἀγώ. 22 τῶν λόγων] C τὸν λόγον. 33 ἱκανὸν] C deest. 37 πάντες] A ponit post ἡμῶν. 42 Ἰουδαίων] A C Ἀσιδαίων. 57 εἰς αἰῶνα αἰῶνος] C αἰωνίας. 62 κοπρίαν] C κόπρια. 67 ἐκδικήσατε] C deest. 70 αὐτῶν] C αὐτοῦ.

CAP. III.

3 αὐτοῦ] C ponit post πολεμικά. 11 ἀπέκτεινεν αὐτὸν] C ἀπέκτεινε. 13 αὐτοῦ] A C αὐτοῦ, καί. 14 αὐτῷ] A C αὐτῷ, καί. 15 τοῦ ἀναβῆναι] C desunt. 16 ἤγγισαν] C ἤγγισε. αὐτῶν] C αὐτῷ. 27 πῶς] A C τί. ὀλιγοστοὶ] C ὀλίγοι. 18 τοῦ θεοῦ] A C desunt. 22 περὶ] A κατά. 24 αὐτὸν] A C αὐτούς. 25 πτόησις] C φοβή. 28 εἶναι αὐτοὺς] A C αὐτοῖς εἰς ἐνιαυτὸν εἶναι. 30 ἔμπροσθεν posterius] A C πρώτοις δαψιλεῖ χειρί. 41 προσετέθησαν] A C προσεγενήθησαν. 48 ἔθνη] A C ἔθνη τοῦ ἐπιγράφειν ἐπ' αὐτῶν. 57 παρενέβαλε] C παρενεβάλοσαν.

CAP. IV.

1 παρέλαβε] A παρενέβαλε. C παρενέλαβε. 6 καλύμματα καὶ μαχαίρας (μάχαιραν C)] A καλυμμάτων καὶ μαχαιρῶν. 9 πῶς] A C ὡς. 15 Γαζηρῶν] A C Ἀσαρημώθ. ἐξ] A C deest. 19 λαλοῦντος] C πληροῦντος. 20 τὴν] A οἱ περὶ Ἰούδαν τήν. 28 αὐτοὺς] A Ἱερουσαλήμ. 30 δυνατοῦ] C δυνάστου. 35 τεθνάναι] C τεθνηκέναι. πάλιν] A C πάλιν γενηθέντα. 45 ἐπέπεσεν] C ἔπεσεν. 48 ἡγίασαν] A καὶ πάντα. 49 τῶν] A C τῶν ὁλοκαυτωμάτων, καί. 50 ἐξῆψαν] C ἐξῆψαντο.

CAP. V.

5 συνεκλείσθησαν] C διεκλείσθησαν. 11 δυνάμεως] A C παρεμβολῆς. 15 πάσης Γαλιλαίας] C πᾶσαν Γαλιλαίαν. 18 Ἀζαρίαν] A Ἀζαίαν. 21 τῆς πύλης] A τῶν πόλεων. C τῶν πυλῶν. 23 παρέλαβε τοὺς ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ] A C παρέλαβον αὐτοὺς ἐκ τῆς Γαλιλαίας. 29 ἕως] A C ὡς. 43 λαὸς] A C λαὸς αὐτοῦ.

CAP. VI.

1 Ἐλυμαΐς] A C ἐν Ἐλύμαις. 10 συμπέπτωκα] C ἐμπέπτωκα. 13 οὗν] A C deest. 17 Εὐπάτορα] A C Εὐπάτωρ. 24 Καὶ περιεκάθηντο εἰς τὴν ἄκραν] A C desunt. υἱοὶ] A C ὅτι οἱ. ἡμῶν] A C τέκνα. καὶ prius] A C deest. 25 αὐτῶν] C ἡμῶν. 26 ἐν] C deest. 28 καὶ τοὺς ἄρχοντας] A C ἄρχοντας. 29 βασιλειῶν] A C βασιλέων. 33 διεσκεδάσθησαν] C διεσκεδάσθησαν. 35 τῶν κεφαλῶν] A τῆς κεφαλῆς. καὶ &c.] A καὶ πεντακοσία ἵππος διατεταγμένη .... ἐκλελεγμένη. 37 δυνάμεως] A C deest. 39 καὶ χαλκᾶς] A C desunt. 41 γὰρ] A καί. 43 ὁ Σαυαρὰν] A Ἀβαράν. C Αὐαράν. θώρακι βασιλικῷ] C θώραξι βασιλικοῖς. 53 ἀφέσεως] C ἀφέσεως. 56 τὰ πράγματα] A C μετὰ τῶν πραγμάτων. 57 κατέσπευδον] A C κατέσπευδον καὶ ἐπηγάσαντο ἐκ τῆς ἄκρας. 62 καθελεῖν] A C καὶ καθεῖλε.

CAP. VII.

6 τοὺς φίλους] A C πάντας τοὺς φίλους. 8 ἐπέλεξεν] A ἐπίλεξεν. 10 ἀπῆραν] A C ἀπῆλθον. 16 συνέλαβεν] C συνέλαβον. τὸν λόγον ὃν] A C τοὺς λόγους οὕς. 19 ἀπ'] A C μετ'. 22 Ἰσραὴλ] C Ἱερουσαλήμ. 28 ὑμῶν] A ἡμῶν. 32 πεντακισχίλιοι] A C πεντακόσιοι. 37 κύριε] A C deest. ἐξελέξω] A ἐξέλεξας. 41 Ἀσσυρίων] A C deest. 44 ἔπεσε] A C τέθνηκε. 49 τὴν τρισκαιδεκάτην] C τῇ τρισκαιδεκάτῃ.

CAP. VIII.

4 ἐπ' αὐτοὺς] A desunt. 10 τὰς γυναῖκας] A C πολλούς, τὰς γυναῖκας. αὐτῶν posterius] A C αὐτῶν, καὶ προενόμευσαν αὐτούς. 12 φιλίαν] A C αὐτοῖς φιλίαν. 13 μεθιστῶσι] C ἀφιστῶσι. 20 ὁ] A ὁ καί. 28 ταῦτα] A C ταῦτα.

CAP. IX.

1 ἔπεσε] A C ἐποίησε. ἐν πολέμῳ] A C πόλεμον. 9 ἐπιστρέψωμεν μετὰ τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν] A C ἐπίστρεψον, καὶ οἱ ἀδελφοὶ ἡμῶν ἀπέθανον. 10 ποιῆσαι] C ponit post τοῦτο. εἰ] A C deest. ἐν] A C deest. 11 προταγωνισταί] C προαγωνισταί. 19 Μωδεεὶμ] C Μωδείν. 26 ἐν αὐτοῖς] A C αὐτούς. 27 ἐν αὐτοῖς] C αὐτοῖς. 34 πᾶν] A πάντα. 50 καὶ τὴν Ἐμμαοὺμ καὶ τὴν Βαιθωρὼν] C desunt. Τεφὼν] C Τεφώ. 62 ἐστρέψαντο] C ἐστρέψαντο. 65 ἐν ἀριθμῷ] C ἀριθμῶν. 66 Ὀδοαρρὴν] A C Ὀδομηρά. 69 ὠργίσθη] C ὠργίσθησαν. αὐτοῦ] C αὐτῶν.

CAP. X.

15 ἔσχον] C ἔσχοσαν. 25 τούτους] A deest. 29 ἀφίημι] A C ἀφίημι ὑμῖν. 34 καὶ τρεῖς ἡμέραι] A καὶ τῶν ἡμερῶν. 39 προσήκουσαν] C προσκαθήκουσαν. 41 οἱ ἀπὸ] A C ὑπό. 49 Δημητρίου ... Ἀλέξανδρος] C Ἀλεξάνδρου ... Δημήτριος. 52 θρόνου] C θρόνων. 55 θρόνου] C θρόνων. 69 πολλὰ] A deest. 78 αὐτῇ] C αὐτήν. εἰς posterius] A C ὀπίσω αὐτοῦ εἰς.

CAP. XI.

1 τὴν ἄμμον τὴν] C ἡ ἄμμος ἡ. τῇ βασιλείᾳ] A C τοῦ βασιλέως. 3 ὁ Πτολεμαῖος] A C Πτολεμαῖος. 7 ποταμοῦ] A τόπου. 12 αὐτὴν] C αὐτῷ. 15 δύναμιν] A C deest. 17 κεφαλὴν] A κατά. 22 τειχίσαι] C τειχίζειν. 31 Λασθένη] C Λασθένει & ver. 32. 34 Ῥαμαθὲμ] C Ῥαθαμείν. αἶνοι] C deest. 36 ἐπαρκέσει παρίεμεν] C ἐπαρκέσομεν. 37 ἐπισήμῳ] ἐπιτηδείῳ ἐπισήμῳ. 38 τῶν πατέρων αὐτοῦ] A C ἀπὸ τῶν πατέρων. 39 Σιμαλκουαὶ] A Σιμαλκαί. C Σιμαλκουέ. 45 ἀνδρῶν posterius] A C deest. 47 πάντες ἅμα posterius] A C deest. 55 ἀπεσκοράκισε] C ἀπεσκεύασε. 61 αὐτὰ] C αὐτάς. 63 χρείας] A C χώρας. 70 Ἀβεσσαλώμ] C Ἀψαλώμ.

CAP. XII.

2 τὰ αὐτὰ] A C ταῦτα. 7 Ἐπὶ] A Ἐπεὶ τό. 19 ἀπέστειλεν Ὀνίαρες] C ἀπέστειλαν. Ὀνιάρης. 33 τῶν πλησίον ὀχυρωμάτων] C τὰ πλησίον ὀχυρώματα. 36 αὕτη] C αὐτή. 37 ἤγγισε] A ἔπεσε. 40 ἐφοβήθη] A C λαβῆθη. 43 ταῖς δυνάμεσιν] C τοῖς φίλοις. A τοῖς φίλοις αὐτοῦ καὶ ταῖς δυνάμεσιν. 52 ἐπένθησε] C ἐπένθησαν.

CAP. XIII.

2 ἔμφοβος] C ἔκφοβος. 6 ἁγίων] C τέκνων. 8 τοῦ ἀδελφοῦ] C τῶν ἀδελφῶν. 21 πρεσβευτὰς] C πρεσβευτάς, καί. 22 ἐν τῇ] A C καὶ ἐν τῇ. 33 καὶ] A C deest. 24 ἀπῆλθεν] A C ἀπῆρεν. 25 αὐτὰ] A C αὐτήν. 33 ... καὶ πύλαις] A C πύργοις καὶ πύλαις. 36 ἀρχιερεῖ] A C ἀρχιερεῖ ..., καὶ φίλῳ βασιλέων.

CAP. XIV.

4 ἴδια] A C deest. 16 Σπάρτης] A Σπάρτης ἠκέσθη. 23 τὰ δήμου] A C γὰρ δήμ. ἐγράψαμεν] A C ἔγραψαν. 28 ἐγνώρισεν ἡμῖν] A ἐγνωρίσαμεν ἡμῖν. 34 ᾤκουν] C ᾤκουσαν. 35 πρᾶξιν] A C πίστιν. 39 ταῦτα] C ταῦτα. 40 Ἤκουσε] A C Ἠκούσθη. ὑπὸ] C ἀπό. 42 αὐτοὺς] C δι' αὐτοῦ. 46 ἐποίησε] A C ποιῆσαι.

CAP. XV.

6 ἐπέτρεψα] C ἐπέτρεψαν. 9 κρατήσωμεν τῆς βασιλείας] A C κατασχῶμεν τὴν βασιλείαν. 11 φεύγων] C ponit post δῶρα. 12 Συνῆκται] C ἐπισυνῆκται. 14 Συνῆψαν] C Συνῆψε. 18 χιλίων] C πεντακισχιλίων. 21 ἐν αὐτοῖς] C ἐν αὐτοῖς. 22 Καρίαν] C Καρίδα. καὶ εἰς Ῥόδον] C desunt. Φασηλίδα] C ponit post Ἄραδον. καὶ εἰς Ἄραδον] A desunt. 30 ἐκτὸς] C ponit post ὁρίων. τῆς] A τῶν ἐκτὸς τῆς. 31 πόλεων] A C τόπων. 32 κυλικείον] A κύλικα χρυσίων. 35 καὶ τὴν χώραν] C καὶ τῇ χώρᾳ. 38 στρατηγὸν] A ὑποστράτηγον. C ἐπὶ στρατηγόν.

CAP. XVI.

1 Συνετέλει] A Συνετέλεσε. 3 ἔστω] C ἦτω. 6 αὐτῶν] A deest. 8 ἱεραῖς] A C deest. 9 ἀδελφὸς] A C ἀδελφὸς Ἰωάννου. 10 τοῖς ἀγροῖς] C τῷ ἀγρῷ. 13 ἐβουλεύετο] C ἐβούλετο. 24 βιβλίῳ] C βιβλίων.

MACCAB. II.

CAP. I.

2 ἀγαθοποιήσαι] C ἀγαθὰ ποιῆσαι. 8 θυσίαν] A C θυσίας. 13 γὰρ] C ponit post γενόμενος. 15 τῆς Ναναίας] A C τῆς Ναναίας. 17 ἐκδέδωκε] A C ἔδωκε. 18 οὖν] A C deest. 19 ἀνύδρῳ] A C ἀνύδρῳ. 22 τοῦτο] A C deest. 24 κύριε] A Περσιδαχή. Κύριε. ὁ μόνος] A C ὁ μόνος. 34 Περιφράξας] Ἐπιφράξας. ἱερὸν] A τὸν τόπον ἱερόν. 36 Νεφθὰρ] A C Νεφθάρ.

CAP. II.

7 ἵλεως] C ἔλεος. 14 πόλεμον] C ponit post γεγονότα. 23 ἀνασκευάσθαι] A C ἀνοικοδομεῖσθαι. 24 Τὰ] C deest. 29 διαπονοῦντι] C ἀπονοοῦντες. 31 περὶ πάντων] C περίπατον. καθήκει] A C καθήκει.

CAP. III.

1 τοῦτο] A C deest. ἔτι] A C ὅτι. 4 παρανομίας] C ἀγορανομίας. 8 ἐφοδεύσων] C ἐφοδεύειν. ἐπιτελέσων] C ἐπιτελεῖν. 21 μεγάλως ἀγωνιῶντος] C μεγάλη ἀγωνιῶντος. 22 παντοκράτορα] A C παγκρατῆ. 24 πατέρων κύριος] C πνευμάτων. 28 ἑαυτῷ] A ἑαυτῷ τοῖς ὅπλοις. C αὐτὸν τοῖς ὅπλοις. ἐπεγνωκότας] C ἐπεγνωκότα. 34 ὑπ' αὐτοῦ] A C ἐξ οὐρανοῦ. 38 διασωθῇ] C περισωθῇ. 39 ἀπόλλυσιν] A C ἀπολλύει.

CAP. IV.

9 συγχωρηθῇ] C ἐπιχωρηθῇ. 11 ἐθισμοὺς] C θεσμούς. 16 Ὧν] A C ... 19 ἀπὸ] A C ὡς ἀπό. διὰ τὸ, usque ad ἕνεκεν δὲ, ver. 20] C desunt. 21 αὐτῶν] C αὐτοῦ. 22 Μεγαλοπρεπῶς] C Μεγαλομερῶς. εἰσεδέχθη] A C εἰσεδέχθη. 25 ὀργὰς] C ὁρμάς. 31 ἦκε] A ἦλθε. 34 δεξιὰς] C δεξιωθείς. δοὺς] C δοὺς δεξιάν. παρέκλεισεν] C κατέκλεισε. 36 καὶ τῶν] C desunt. ἀπεκτάνθαι] C ἀπεκτονῆσθαι. 38 ἀποκοσμηθεὶς] A ἀπέκτεινε. 40 τὴν ἄνοιαν] A C τῇ διανοίᾳ. 44 πρὸς] C ponit ante ... 48 ὑπὸ] A περί.

CAP. V.

5 διατεταγμένας] A διατεταγμένων. 7 ἀπῆλθε] A ἀπίει] C παρῆλθε. 8 τῶν νόμων] A τοῦ νόμου. Συνεβράσθη] C ἐξεβράσθη. 9 ὁ συχνοὺς] C ὥσπερ ... 14 δὲ] A deest. 16 ἀνατεθέντα] C ἀνασταθέντα. ἐπιδίδων] C deest. 18 συνενέχεσθαι] C προσυνενεχθῆναι. 20 ὑπὸ τοῦ κυρίου] C desunt. 24 Ἔπεμψε] A C Ἀπεχθῆ. Μυσάρχην] C Μυσάρχης δέ. 26 κατέσφαξε] C κατέσφαξε.

CAP. VI.

3 καὶ &c.] C καὶ δυσχερὴς ἦν τοῖς ὄχλοις. 8 Πτολεμαίου ὑποτιθεμένου] A C Πτολεμαίου ὑποτιθεμένου (ὑποθεμένου C.) 16 αὐτοῦ] A deest. 25 κατασπάσομαι] C ἐγκλείσομαι. 29 πρὸς αὐτὸν] A C ponunt ante τὴν. μεταβαλόντων] C ἐπαγόντων.

CAP. VII.

2 πρόχειρος] C πατρικούς. 4 προσκυλίσαντας] A C προσκυθίσαντας. 14 ὑπὸ] C ὑπὸ ἀν. 17 βασανίσει] C βασανιεῖ. 18 διὸ ἄξια] C ἄξια γάρ. 20 κυρίου] C κυρίῳ. 23 ἀποδώσει] A C ἀποδίδωσι. 24 νόμων] A C deest. ἑαυτοῦ] A C ἱερατικὰς παῖδας. 37 μου] A C deest. 38 στῆναι] C στῆναι. 40 καθαρὸς τὸν βίον] C καθαρῶς.

CAP. VIII.

1 ἐκ] C deest. 2 καταπατούμενον] A C καταπονούμενον. 4 ἀναμαρτήτων] A C ἀναμαρτημάτων. 11 Ἰουδαϊκῶν] A C Ἰουδαίων. 12 αὐτοῦ] C deest. 13 ἑαυτοὺς] C ponit post διεδίδρασκον. 19 χιλιάδων] A deest. 20 ἔλαβον] A ἔλαβον ὑπὸ ... 23 παραγνοὺς] A παραγνῶναι. C παραναγνούς. 24 πλεῖον] C πλεῖον. 26 ἐμακροθύμησε] C ἐμακροθύμησε. 27 αὐτοὺς] A C deest. ... A τάξαντι. C τάξαντος. 30 τῶν ... Συναγωνιζόντων] A C τοὺς Συναγωνιστάς. 32 φυλάρχην] C φιλάρχην. 33 καὶ τινας ἄλλους] A C desunt. ὑπὸ ... δυσημερήσας] C ὑπὸ ἄπειρον δυσημερηκώς. 36 θεὸν] A deest.

CAP. IX.

1 περὶ] C περί. 5 παντεπόπτης] A C παντοκράτωρ. 7 πεσόντι] C πεσόντι. 8 τὰ] A τὰ πλάτη. 11 λέγειν] A αὐτοῦ λέγειν. 12 ὑπερηφάνως] C deest. 14 ποιῆσαι] A ποιήσειν. 16 Συντάξεις] A C προστάξεις. 21 Κἀγὼ δὲ ἀσθενῶς διεκείμην] C desunt. 25 προσδεχομένους] C προσδοκῶντες. μου] A C deest. 29 μου] A C deest. 26 δὲ] A deest.

CAP. X.

2 τεμένη καθεῖλον] C καὶ τὰ τεμένη καθεῖλον. 3 χρόνον] A χρόνον προσέτι καὶ μῆνας ἕξ. 6 νεμόμενοι] C μεμονωμένοι. 10 γενόμενον] C γενόμενα. τὰ περὶ] C τὰ Συνέχοντα περί. 11 Αὐτὸς] C Οὗτος. παραλαβὼν] A λαβών. 12 καὶ] C deest. 13 ἔχων] C ἐξηγάγομεν. 17 ἐμπίπτοντας] C ἐμπίπτοντας πάντας. 18 δὲ] A δὲ τινῶν. ὀχυροὺς] C ἰσχυρούς. 25 ἐτράπησαν] C deest. 28 διαδεχομένης] C διαχεομένης. 30 ἑαυτῶν] C ἐπ' αὐτῶν. κατεκόπτοντο] C διεκόπτοντο. 32 Συνέφυγε] C ἀπέφυγε. 33 τέσσαρας] τέσσαρας καὶ εἴκοσι. 34 τῇ ἐρυμνότητι] A C ἐν τῇ κρημνότητι. 35 πέμπτης] A C πέμπτης καὶ εἰκοστῆς. εἴκοσι] A C deest.

CAP. XI.

5 Βαιθσούρα] A Βαιθσούρῳ. 6 αὐτὸν] C αὐτῶν. 13 πάντα δυναμένου] C παντοδυνάμου. 14 διότι] A ὅτι. 17 αὐτοῦ] A αὐτούς. 20 τῶν] A τόπων. 21 Διοσκορινθίου] C Διὸς Κορινθίου. 24 αὐτῶν] C deest. 31 παρενοχληθήσεται] A ὀχληθήσεται. 32 δὲ] A deest. 33 πέμπτῃ καὶ δεκάτῃ] C πεντεκαιδεκάτῃ.

CAP. XII.

1 τῶν] A καὶ τῶν. C δὲ τῶν. 2 εὐσταθεῖς] A C εὐσταθεῖν. 3 τηλικοῦτο] A τοσοῦτο. 4 Καλὰ] A Μελά. 6 παρεγένετο] C παραγενόμενος. 10 ἀποσπασθέντων] C ἀποσπάσαντες. 11 Ἄραβες] A deest. αὐτῶν] deest. 16 σταδίων] C σταδίους. 18 ἐκλελυκότα] C ἐκλελυθότα. 20 ἀποσκευὴν, κατέσφαξεν αὐτοὺς ἐπὶ τῶν] C desunt. χιλίους] C δύο χιλίους. 24 εἰ ἀποσταθείη] C desunt. τούτους] A τοὺς αὐτούς. 26 κατέσφαξε] A ὁ Μακκαβαῖος κατέσφαξε. 27 κατῴκει Λυσίας καὶ πάμφυλα πλήθη] C πάμφυλα ἐν αὐτῇ πλήθη κατῴκει. ῥωμαλέοι] C ponit ante πρό. πολλαὶ] A deest. 31 παρεγένοντο] C παρεγενήθησαν. 33 Ἐξῆλθεν] C Ἐξῆλθον. 34 καὶ παραταξαμένων] C πρὸς τούτοις δὲ παραταξαμένους. τῶν] C ἐκ τῶν. Ἰουδαίων] A Ἰδουμαίων. 36 Ἔσδριν] A Γοργίαν. 37 ἀναβοήσας, καὶ] C desunt. ἐνσείσας] A deest. 42 ἐτράπησαν, ἀξιώσαντες] A ἐνβαλόντες, ἠξίωσαν μὴ διά. γυναῖκας] A γυναῖκας. 44 ἂν ἦν] C desunt. προσδέχεσθαι] C εὔχεσθαι.

CAP. XIII.

6 ὄντα] C deest. 13 γενόμενος] A γενόμενος ὁ Ἰούδας. 14 περὶ ἱεροῦ] C ἱεροῦ. Μωδεΐν] A Μοδεΐμ. 15 Δὺς] C Ἀναδὺς. ἐν τῇ παρεμβολῇ] A C τὴν παρεμβολήν. οἰκίαν] C οἰκείαν. 16 ἐπλήρωσε] C ἔπλησε. 18 γεῦσιν] C γεῦμα. 21 κατεκλείσθη] A ἐξεκλείσθη. 23 μετέλαβεν] A μετέλαβεν γνώς. 25 περὶ] C ὑπέρ.

CAP. XIV.

3 ἐπιμιξίας] A ἐπιμιξίας. C ἀμιξίας. 4 πρώτῳ &c.] C ὡς πρώτῳ καὶ πεντηκοστοῦ καὶ ἑκατοστοῦ ἔτους. 8 σχολαζόμενος] C σχολαζόμενος. 13 ἐντολὰς] C ἐπιστολάς. 16 ἀνέζευξαν καὶ συμμίσγουσιν] C ἀναζεύξας, συμμίσγει. Δεσσαοὺ] A Δεσσαού. 17 διὰ] C deest. 18 εὐψυχίαν] C εὐτυχίαν. 21 διαφόρως] C δίφραξ. 24 προσεκέκλιτο] A προσέκειτο. 26 ἀναλαβὼν, ἧκε] C ἧκε λαβών. ἀνεδέδεικτο] A C ἀνέδειξεν. ἑαυτοῦ] C αὐτοῦ & A C ponunt post βασιλείας. 30 ἀγροικοτέραν] C ἀγροικοτέραν. 32 ταῦτα] C ponit post ὀμόσαντες. οἶκον] A οἶκον. 35 καταπληκτικῶς] C σελινώσεως. 36 οἶκον] A οἶκον, φρίξας δὲ πᾶν σῶμα ἄδικον. 43 Τῇ δὲ πληγῇ] C Τὴν δὲ πληγήν. ἀνδρείως] C ἀνδρωδῶς. 45 ἀποῤῥαγάδος] C ἀποῤῥαγῶς.

CAP. XV.

5 ὁ κατέσχεν] A οὐκ ἀπέσχεν. 8 καὶ βοήθειαν] C desunt. 11 ὡς] C ἀλλά. 17 ἐπανορθῶσαι] C ἐπανδρῶσαι. στρατοπεδεύεσθαι] C στρατεύεσθαι. ἐμπλακέντες] A ἐμπλακέντες καὶ ἐπιφυέντες. 18 ἀγὼν] A C κίνδυνος. 21 προτείνας] C ἀνατείνας. τὸ κατόπτρον] C desunt. ἡ νίκη] C desunt. 23 τρόμον] A τρόμον αὐτῶν. 36 κεφαλὴν] C προτομήν. 38 τὸν λόγον] C ponit ante καταπαύσω. 40 ἡδὺς] C ἡδεῖαν.

MACCAB. III.

CAP. I.

1 μεθ' ὃν] C ponit post ἀποκομισθέντων. 3 τούτῳ] A τούτοις. 5 ἐπιπροδεδομένην] A ἐπιπροδεδομένην. 8 αὐτὸν] A τὸν Φιλοπάτορα. αὐτὸν] A αὐτῷ. Διακομισθεὶς δὲ] A διακομισθέντος. Παραγενόμενος. 9 τῶν ἔξωθεν τι] ... 10 καταπλαγεὶς] A addit ἐν τῷ παραγενέσθαι. εἰσελθεῖν] C ponit post ναόν. 11 εἰσιέναι] A deest. ἅπαξ] C ponit post ἐνιαυτόν. ... προσθῆναι] C ὁ δὲ ἐδυνάστευε ἐπειθόμενος. 12 προσδοκίας] A προσέθετο. προσθῆναι] A addit με. 13 τοῦ ἁγίου] A C πάσαις τοῦ. 14 ἐνεστώσῃ] C ... 15 σποδῷ καὶ κόνει] C ἀπέλυσαν κόνιν. γόων] C γόω. 16 ἀπάντων ... ναόν. 17 δὲ] A τε. παραμετρεῖσθαι ὄχλους καὶ] A παραμετρούμενοι. 19 προθέσεως] A προαιρέσεως. 20 ἔσχον] A C παρῆσαν. 22 περιπτύξας] A ἐπιπτύξας. 24 πυκνοτάτης] A πυκνότητος.

CAP. II.

1] Loco hujus versus C habet hæc tantum, καὶ εἶπεν ὁμοθυμαδόν. 3 τι] C ponit ante τελοῦντας. 6 Σὺ] C deest. 8 ἁγιάσας] A C ἡγίασας. ἐν] C deest. αὐτοῦ] A ἑαυτοῦ. 11 δὴ] C δέ. 12 δὲ τῇ ἡμετέρᾳ ... ὁ] A τῇ ἡμέρᾳ ... ὁ δέ. 14 θυμῷ αὐτῶν] A Hinc usque ad finem versus omnia desunt. 16 Ἐνταῦθα ὁ ... θεὸς] A Ἐνταῦθα ὁ δὲ ... καὶ θεός. 17 αὐτοῦ ταχεῖαν καὶ] C desunt. 19 συμπτωτῶν] A C συμπτώσεων. 20 δὲ] C deest. A addit ὁ βασιλεύς. τοῦ ... πύργου] A τοὺς πύργους. ἐξεκόλαψε] C ἐκόλαψε. 22 καταχωρεῖσθαι εἰς τὴν προσσυνεσταμένην] A κατεχώρεισεν εἰς τὴν προσονομασμένην. 23 ἀπὸ] C ὑπό.

CAP. III.

1 τοῖς prius] A C deest. 3 ἐπ' ὀλίγον καὶ] A ἐπ' αὐτοῖς. 6 καὶ μεταπεσεῖσθαι] C μεταπεσεῖσθαι τε. προσεαθήσεται ... ἐγνωκὼς] A προσήσεσθαι ... ἐγνωκώς. 7 Συνεσθίειν] A Συνεσθίζειν. προσποιήσασθαι] A προσήσασθαι. 10 Ἐκ] C deest. καὶ τῇ ἡμέρᾳ δὲ ῥώμῃ] C desunt. μὴ] A ὅτι μή. 13 ἀπολελειμμένοι] C λειπόμενοι. φιλανθρωπίαν] C φιλίαν. 15 ἀρχῆθεν μυρία πράγματα] A καὶ τὰ ἀπαρχῆς μυρία πράγμασι. καὶ μέλλοντες περὶ ἀεὶ ἱερὸν κατασκεῖσαι] C ponit ante ἐβουλήθημεν. 16 στρατῷ] A ἔργῳ. 18 ἅμα] A ὅτι ἅμα. αὐθαιρεῖ] A αὐθαιρετεῖν.

αὐθημερὸν. ἐντεμαθμένας] A ἐσημαινομένας. σφέποντα] A ϗ σφέποντα. 9 γὸ] A deest. 21 τάξεσθαι ϗ] A C desunt. 22 πάντα] A C πᾶν.

CAP. IV.

1 Συνεκφαινομένης] C νῦν ἐκφαινομένης. 2 ἀνήκεστον] C ἄμικτον. τ̃ &c.] C πάντοθεν αὐτῶν τῆς. αὐτοῖς] C ponit ante ἐπικειθεῖσ. 5 ἀπάσης] A ἀπειλῆς. 8 τὸ φέγγος ἀποκλειόμενοι] A C desunt. λαμβάνων] A λαμβάνουσι. 11 Εἰς] A C Οὐ γάρ.

CAP. V.

1 Συνάντησιν] A ἐνάντησιν. 5 ἕω] A C deest. 6 Τοῦτο] C Τί. 9 πότον] A τόπον. 15 ἐκκεχύγει] A C ἐκέκραγον. 19 Ὁ δὲ Ἕρμων ὑπεδείκνυε] A C ὑπεδείκνυεν ὁ Ἕρμων. 21 Εἴ σοι] A C Ὅσοι. 22 ϗ prius] A C deest. 23 θεὸν] A C addunt κύριον. 25 ἄσυλον] A C ἀσυλῶν. 28 ἔρημον] A C εἰς τόν. 30 εἰπεῖν] A C ὡς εἰπεῖν. φοβεραῖς κατεσκευασμένα σκευαῖς] A C φοβερῶς κεκοσμημένα κατασκευαῖς.

CAP. VI.

3 ἀτόμῳ] A C ἀνοίκτῳ. 4 δίκαια] A C σὺ δίκαια. 15 χθ] C μηδ. 16 Καὶ] A deest. 17 οὐρανίους] C οὐρανοῦ. 28 καταμίσους] C κατημιεῖται. 30 μεγαλομερῶς] A C μεγαλοπρεπῶς. 35 Ἐπιφὶ] A C Ἐπὶφ, ut & paulo post.

CAP. VII.

5 ὑπερμαχοῦντα] A C συμμαχοῦντα. 9 πράγμασιν] A C προστάγμασι. 12 Τότε] A ἕως ἰ. C ἕως δ'. 14 αἰωνίῳ] A C ἀξίῳ.

Quæ sequuntur variæ lectiones Græcæ ex longe vetustissimis codicibus excerptæ, cum prioribus apte conjungi non poterant, eo quod earum plures fere in manus meas pervenerunt, unde visum est eas seorsim imprimere.

1 *Liber Genesis ex Bibliotheca Cottoniana, omnium totius orbis (ut viris quibusdam doctis videtur) vetustissimus, per Reverendiss. Usserium, & Patricium Junium, cum Editione Græca Francofurt. primum collatus: quorum collationes cum editione Romana, quam in hisce Bibliis secuti sumus, iterum conferri curavimus.*

2 *Liber Josue, a doctiss. Masio, cum antiquis codicibus Syriacis (mille abhinc annis ex Origenis Hexaplis ipsius manu exaratis, descriptis,) collatus & restitutus, cum Asteriscis, Obelis, Lemniscis, Hypolemniscis, &c.*

3 *Liber Chronicorum MS. antiquus in Bibliotheca publica Cantabrigiensi, qui erat quondam Theodori Archiepisc. Cantuariensis anno 668. cum editione Romana collatus.*

4 *Esaias ex codice MS. Rupifucaldio, qui ex codice Apollinarii Abbatis descriptus est, qui suum ex Origenis Hexaplis propria manu correctis descripserat, cum editione Romana collatus opera Doctiss. viri Guilielmi Norrisii. S.T.B. nuper Collegii S. Petri Cantab. Socii, qui varias lectiones & quicquid in isto vetustiss. codice observatione dignum erat collegit, summoque judicio digessit.*

5 *Prophetæ minores, ex codice Cardinalis Barbarini vetustiss. (in quo præter textum Græcum annotatæ sunt ex reliquis versionibus & editionibus variantes lectiones) cum editione Romana collati, quibus adjiciuntur collationes eorundem prophetarum ex Cyrilli comment. nuper editis, extracta.*

GENESEOS longe antiquissimum exemplar Græcum Cottonianum cum Editione Romana collatum.

CAP. I.

1] Desunt primi duodecim versus. 14 ὅτι] Cot. deest. τῆς γῆς] Cot. addit, καὶ ἀρχέτωσαν τῆς ἡμέρας καὶ τῆς νυκτός. εἰς ἐνιαυτοὺς] In Cot. deest. 18 ἰδεῖν] Cot. ἴδεν. 20] Ab hoc versu usque ad 26, omnia desunt in Cot. 26 τῶν ἑρπετῶν] In Cot. deest τῶν. 28 πληρώσατε] Cot. (πληθύνετε.) 29 τῆς γῆς] Cot. πάσης τῆς γῆς. 31] Deest hic versus in Cot. & 23 priores capitis sequentis.

CAP. II.

24 τῇ γυναικὶ] Cot. πρὸς τὴν γυναῖκα.

CAP. III.

1 φρονιμώτατος] Cot. φρονιμώτερος. ἐποίησε] Cot. ἐποίησεν· & sic ν παρέλκτικον additur sequente consona. 5 ᾔδει] Cot. οἶδε. ᾗ] Cot. ἐν ᾗ. 6 Hinc, usque ad finem capitis, omnia desunt in Cot.

CAP. IV.

17 τοῦ υἱοῦ] desunt in Cot. 18 Μαλελεὴλ] Cot. Μαλουία. 18 Hinc, usque ad versum 24, omnia desunt in Cot.

CAP. V.

4 ἃς ἔζησε] In Cot. desunt. ἔτη ἑπτακόσια] Cot. ἑπτακόσια ἔτη. 8 Σὴθ] Cot. addit ἃς ἔζησεν. 11 ἐννακόσια] Cot. addit ἔτη. 12] Hinc, usque ad versum 18, omnia desunt. 18 ἔτη καὶ ἑκατὸν] Cot. καὶ ἑκατὸν ἔτη. 20 καὶ ...] Cot. ἔτη καὶ ἐννακόσια. 30] Hinc, usque ad initium vers. 4. cap. sequentis, omnia desunt in Cot.

CAP. VI.

7 ἐνεθυμήθην] Cot. ἐθυμώθην. 8 ἐναντίον] Cot. ἐνώπιον. 12 εἶδε] Cot. ἴδεν. 13 τῷ Νῶε] Cot. πρὸς Νῶε. 15 τὸ μῆκος] Deest articulus in Cot. 17] Hinc, usque ad finem cap. omnia desunt in Cot.

CAP. VII.

1 εἶδον] Cot. ἴδον. 2 ἀπὸ δὲ, usque ad finem versus] Cot. desunt. ... πετεινῶν] Cot. πάντων τῶν πετεινῶν. ἀπὸ πάντων] Cot. ἀπὸ τῶν. ...] Cot. addit, τοῦ οὐρανοῦ. 4 πᾶν τὸ ἀνάστημα, 8] Cot. πᾶσαν τὴν ἀνάστασιν. 6 Hinc, usque ad versum 8, desunt in Cot. 8 πετεινῶν ... κτηνῶν ... κτηνῶν] Cot. invertit. ἀπὸ πάντων τῶν ἑρπόντων] Cot. ἀπὸ τῶν ἑρπετῶν τῶν. 13 οἱ υἱοὶ] In Cot. οἱ deest. κιβωτὸν] Cot. ... τὸ ὕδωρ τοῦ κατακλυσμοῦ. 15 ἄρσεν καὶ θῆλυ] In Cot. desunt. 16 εἰσ...] Cot. εἰσῆλθον. ὁ θεὸς] Cot. κύριος. 17 Hinc, usque ad versum ... omnia desunt in Cot. 24 ἡμέρας &c] Cot. πεντήκοντα καὶ ἑκατὸν ἡμέρας.

CAP. VIII.

1 καὶ πάντων τῶν ἑρπετῶν τῶν ἑρπόντων] Cot. desunt. 7 ἕως τοῦ] Cot. ... 8 τῆς γῆς] Cot. προσώπου τῆς γῆς. 9 ἀνέστρεψε] Cot. ὑπέστρεψε. ... προσώπῳ] Cot. παντὶ προσώπῳ. 11 τὸ πρὸς] In Cot. deest τό. ...] Cot. προσώπου τῆς γῆς. 13 μιᾷ τοῦ μηνὸς] Cot. desunt. ἶδεν ...] Cot. ἴδεν ... κεκόπακεν. 15 πρὸς] Cot. τῷ. 16 μετὰ σοῦ] Cot. addit, καὶ πάντα τὰ θηρία ὅσα ἐστὶν μετὰ σοῦ. 19 κινούμενον] Cot. καὶ ... ἐξήλθοσαν] Cot. ἐξῆλθον. 20] Deest hic versus, & pars sequentis in Cot.

CAP. IX.

2 καὶ ὁ φόβος ὑμῶν] Cot. ὑμῶν, καὶ ὁ φόβος. θηρίοις τῆς γῆς] Cot. addit, καὶ ἐπὶ πᾶσι τοῖς κτήνεσι τῆς γῆς. τὰ κινούμενα] Cot. κινούμενα. 5 ὑ...] Cot. ὑμῶν ἐκζητήσω ἐκ. 7 κατακυριεύσατε αὐτῆς] Cot. πληθύνεσθε ... αὐτῆς. 10 ζώσης] Cot. τῆς ζώσης. 15 ἀναμέσον ἐμοῦ καὶ ὑμῶν, καὶ] Cot. desunt. 16 μου] Cot. deest. καὶ τῆς γῆς] Cot. desunt. ψυχῆς] Cot. πάσης ψυχῆς. 17 ὁ θεὸς] Cot. κύριος ὁ θεός. 19 εἰσιν υἱοὶ] Cot. ... 22 εἶδε] Cot. ἴδεν. 23 ὀπισθοφανῶς posterius] Cot. ὀπισθοφα... 24 οἴνου] Cot. οἴνου αὐτοῦ. 27 πληθυνθήτω] Cot. ἔστω. 28 ἔτη] Cot. deest.

CAP. X.

2 Μαδαὶ] Cot. Μάδαι. 3 υἱοὶ] Cot. οἱ υἱοί. Ῥιφὰθ] Cot. Ῥειφάθ. ... Κίτιοι] Cot. Κίτιοι. 6 Μεσραῒν] Cot. Μεσραίμ. Φοὺδ] Cot. Φούθ. 7 ...] Cot. Εὐιλάτ. Σαβαθακὰ] Cot. Σαβακαθά. 9 τοῦ θεοῦ] Cot. de... Νεβρὼδ] Cot. Νεβρών. 10 ἀρχὴ] Cot. ἡ ἀρχή. καὶ Ὀρὲχ] In Cot. ... καί. Ἀρχὰδ] Cot. Ἀχάδ. τῇ γῇ] Cot. γῇ. 11 τῆς Χαλὰχ] Cot. ... 12 Δασὲν] Cot. Δασέμ. μεγάλη] Cot. ἡ μεγάλη. Reliqua hujus ... usque ad versum 4. cap. sequentis desunt.

CAP. XI.

7 πλησίον] Cot. πλησίον αὐτοῦ. 9 κύριος] Cot. κύριος ὁ θεός. κύ...] Iterum Cot. addit ὁ θεός. 12 ἔτη] Cot. ponit ante ἑκατὸν· ut & ... 14, & 16. 17 διακόσια] Hinc, usque ad versum 29, desunt in Cot. 29 ἔλαβον] Cot. ἔλαβεν. 31 Ἀβραμ] Cot. addit, καὶ τὸν Ναχώρ. παιδευθῆναι] Cot. παιδεύεσθαι. 32 πάσαι] Cot. deest. ἔτη] Cot. ponit ante διακόσια.

CAP. XII.

1 καὶ δεῦρο] Cot. desunt. 2 εὐλογημένος] Cot. εὐλογητός. 4 μετ' αὐτοῦ] Cot. μετὰ σοῦ. 5 Σάρραν τὴν] Cot. τὴν Σάρραν. ἐξήλθοσαν] Cot. ἐξῆλθεν. 6 Καὶ] Cot. Καὶ ἦλθεν εἰς γῆν, καί. εἰς τὸ μῆκος αὐτῆς] Cot. τὴν γῆν, sine reliquis. 11] Hinc, usque ad versum 7 cap. sequentis, desiderantur omnia in Cot.

CAP. XIII.

8 καὶ σοῦ] Cot. desunt. σου ... μου] Cot. invertit. 10 αὐτοῦ, ἐπεῖδε] Cot. ἴδεν, sine αὐτοῦ. 14 διαχωρισθῆναι] Cot. χωρισθῆναι. ἀνάβλεψον ... καὶ ἴδε] Cot. ἀναβλέψας ... ἴδε. βοῤῥᾶν] Cot. βοῤῥᾶ. 15 τὴν γῆν] In Cot. deest articulus. 17 πλάτος] Cot. addit αὐτῆς. καὶ τῷ σπέρματί σου εἰς τὸν αἰῶνα] Cot. desunt.

CAP. XIV.

1 καὶ Ἀριὼχ] In Cot. deest καί. Χοδολλογομὸρ] Cot. Χοδολλαγομόρ· ut & versu 4. Ἐλὰμ] Cot. Σαιλάμ· Sed Σ ex præcedenti voce βασιλεὺς repetitum. Θαργὰλ] Cot. Θαλγάλ. 2 μετὰ, bis] Cot. deest utrobique. 5] Hinc, usque ad vers. 13, desunt. 13 Ἄβραμ] Cot. τῷ Ἄβραμ. Aspirationes desunt in Cot. ut & accentus. Ἀμοῤῥαίου] Cot. ὁ Ἀμοῤῥίς. 14 τριακοσίους &c.] Cot. δέκα καὶ ὀκτὼ καὶ τριακοσίους. 15 κατεδίωξεν] Cot. ἐδίωξεν. Χοβὰ] Cot. Χοβάλ. 17 κοπῆς] Cot. σκοπῆς. Χοδολλογομὸρ] Cot. Χοδαλλογομόρ. τοῦ Σαβὺ] Cot. τὴν Σαυῆ. τῶν] Cot. deest. 20 παρέδωκε] Cot. ἔδωκεν. 21 βασιλεὺς] Cot. ὁ βασιλεύς. 22 κύριον] Cot. deest. 23 σφαιρωτῆρος] Cot. σφυρωτ. 24 λήψονται] Cot. λήμψονται.

CAP. XV.

4 λέγουσα] Cot. λέγων. 5 αὐτῷ] Cot. πρὸς αὐτόν. δυνήσῃ] Cot. δύνῃ. 7 κληρονομῆσαι] Cot. addit αὐτήν. 10 αὐτῷ] Cot. ἑαυτῷ. 15 γήρᾳ] Cot. γήρει. 17 ὁ ἥλιος &c.] Cot. ἐγένετο ὁ ἥλιος πρὸς δυσμαῖς. 18 ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ] Cot. ἐκεῖ. κύριος] Cot. ὁ θεός. 19 Κεδμωναίους] Cot. Κελμωναίους.

CAP. XVI.

2 Ἄβραμ] Cot. addit, ἐν γῇ Χαναάν. ἰδοὺ] Cot. addit δή. τεκνοποιήσωμαι] Cot. τεκνοποιήσω. 3 τῷ Ἄβραμ] Cot. Ἄβραμ τῷ. 4 εἶδεν] Cot. ἴδεν. 6 ἂν] Cot. δ' ἄν. 13 σὺ] Cot. addit εἶ. εἶδον] Cot. ἴδον· ut & versu proximo. 16 τῷ Ἄβραμ τὸν Ἰσμαὴλ] Cot. τὸν Ἰσμαὴλ τῷ Ἄβραμ.

CAP. XVII.

7 μου] Cot. addit, ἀνὰ μέσον ἐμοῦ καί. πᾶς] Cot. deest. 10] A fini hujus versus usque ad finem versus secundi capitis sequentis, omnia desiderantur in Cot.

CAP. XVIII.

3 παῖδα] Cot. δοῦλον. 4 ληφθήτω] Cot. λημφθήτω. 5 λήψομαι] Cot. λήμψομαι. εἰς τὴν ὁδὸν ὑμῶν] Cot. desunt. ἕνεκεν ... καθὼς] Cot. εἵνεκεν ... καθά. 7 ἁπαλὸν μοσχάριον] Cot. μοσχάριον ἁπαλόν. 10 Εἶπε δὲ] Cot. desunt. 11 γυναικεῖα] Cot. γυναίκια. 14 τῷ θεῷ] Cot. τοῦ θεοῦ. 16 αὐτοῦ] Cot. deest. 19 ᾔδειν] Cot. οἶδεν. μετ' αὐτὸν] Cot. ponit ante καὶ τῷ. ἂν] Cot. deest. 20 Γομόῤῥας] Cot. Γομόῤῥων. πρὸς με] Cot. desunt. 22 ἔτι] Cot. deest. ἐναντίον] Cot. ἔναντι. 24 ἀπολεῖς] Cot. ἀπολέσεις. ἕνεκεν] ἐκείνου ἕνεκα. 26 κύριος] Cot. ὁ κύριος. 27 μὴ] Cot. deest. 28 εἰς τεσσαράκοντα] Cot. desunt. οὐ μὴ] Cot. ὅτι οὐ μή. ...] Cot. deest, ut & versu proximo.

CAP. XIX.

6 αὐτοῦ] Cot. αὐτῶν. 8 χρήσασθε &c.] Cot. χρήσασθε αὐταῖς καθὸ ἂν ἀρέσκῃ. ἄνδρας] Cot. ἀνθρώπους. 12 τὸν Λὼτ] In Cot. deest articulus. 13 ἡμεῖς ἀπόλλυμεν] Cot. ἀπόλλυμεν ἡμεῖς. ἔναντι] Cot. ἐναντίον. 15 ἐγένετο] Cot. ἐγίνετο. ἐσπούδαζον] Cot. ἐπεσπούδαζον. δύο ... σου] Cot. desunt. 17 ἔξω] Cot. addit, τῆς πόλεως. συμπαραληφθῇς] Cot. συμπαραλημφθῇς. 20 ἕνεκεν σου] Cot. desunt. 22 ποιῆσαι] Cot. τοῦ ποιῆσαι. τοῦ ἐλθεῖν σε] Cot. σε εἰσελθεῖν. ἐκείνης] Cot. deest. 25 ταύτας] Cot. πάσας. καὶ τὰ] Cot. καὶ πάντα τά. 27] Hic versus, cum duobus sequentibus, deest in Cot. 30 ἐφοβήθη, usque ad finem versus] Cot. desunt. 33 ἐν τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ] Cot. desunt. ᾔδει] Cot. ἔγνω. 34 χθὲς] Cot. ἐχθές. 35 ᾔδει] Cot. ἔγνω. 38 λέγουσα] Cot. deest.

CAP. XX.

1 Ἀβραὰμ] Cot. Ἄβραμ. 4] Hinc, usque ad versum quartum capitis sequentis, desiderantur omnia in Cot.

CAP. XXI.

4 Ἰσαὰκ] Cot. addit, υἱὸν αὐτοῦ. 5 Καὶ &c.] Cot. Καὶ Ἀβραὰμ ἦν ἐτῶν ἑκατόν. 6 μοι ἐποίησε] Cot. ἐποίησέν μοι. ἀκούσῃ] Cot. ἀνακούσῃ. 7 γήρᾳ]

…ρᾳ] Cot. γήρει. 12 καὶ σοί] In Cot. deest σοί. ἂν] Cot. ἐάν. 16 Ἀπαλθοῦσαι δὲ] Cot. Καὶ ἀπελθοῦσαι. ἀναβοῆσαι ··· ἔκλαυσεν] Cot. ἀνεβόησεν ··· καὶ ἔκλαυσεν. 17 θεοῦ] Cot. τοῦ θεοῦ. 18 καὶ λάβε] In Cot. deest καί. 19 εἶδε] Cot. ἴδεν. 22 δὲ] Cot. deest. 25 ἀφείλοντο] Cot. ἀφείλαντο. 26 αὐτῷ] Cot. deest. σοι] Cot. deest. 29 τόπων] Cot. deest. 30 λάψῃ] Cot. λάμψῃ. 32 Ὀχοζὰθ] Cot. καὶ Ὀχοζάθ. 33 ἐπὶ τῷ] Cot. ἐν τῷ. ὅρκου] Cot. ὁρκισμοῦ.

CAP. XXII.

1 αὐτῷ] Cot. πρὸς αὐτόν. καὶ εἶπεν] Cot. ὁ δὲ εἶπεν. 2 ἐκεῖ] Cot. deest. ὁλοκάρπωσιν] Cot. ὁλοκαύτωσιν· sed vers. 3, & 8. priorem lectionem retinet. ἂν] Cot. ἐάν. 3 Ἀβραὰμ] Cot. deest. παρέλαβε δὲ] Cot. καὶ παρέλαβε. ὃν] Cot. ὅ. 4 εἶδε] Cot. ἴδεν. 5 ἀναστρέψομεν πρὸς ὑμᾶς] Cot. ἀναστρέψομεν ἐκεῖθεν. 6 ὁλοκαρπώσεως] Cot. ὁλοκαυτώσεως. χεῖρας] Cot. χεῖρα. 7 εἶπε δὲ] Cot. λέγων. ὁλοκάρπωσιν] Cot. ὁλοκαύτωσιν. 9 Ἀβραὰμ τὸ] Cot. desunt. 13 εἶδε] Cot. ἴδεν, ut & versu proximo. 18 ἐνευλογηθήσονται] Hinc usque ad vers. 22, omnia desunt. 22 Χαζὰδ] Cot. Χασάδ. Φαλδὲς] Cot. Φαλδέ. καὶ τὸν Ἰελδὰφ] Cot. desunt. 23 Βαθουὴλ δὲ] Cot. καὶ Βαθουήλ. 24 Ταβὲκ ··· Ταὰμ] Cot. Ταὰμ ··· Ταβέκ. Μοχὰ] Cot. Μωχά.

CAP. XXIII.

1 ἔτη &c.] Cot. ἑκατὸν εἰκοσιεπτὰ ἔτη ζωῆς Σάῤῥας. 2 τῇ] Cot. deest. 3 Ἀβραὰμ] Cot. deest. 4 μοι δῶ] Cot. δῶ μοι. 6 σὺ εἶ] Cot. εἶ σύ. οὐ μὴ &c.] Cot. μὴ κωλύσῃ τὸ μνημεῖον αὐτοῦ ἀπὸ σοῦ θάψον. 9 μνημείου] Cot. τοῦ μνημείου. 10 πάντων] Cot. ponit ante τῶν εἰσπορευομένων. 13 ἐναντίον] Cot. deest. 15 Οὐχὶ] Cot. * Οὐδί. καὶ σοῦ] Cot. καὶ ἀναμέσον σου. 17 ὅς ἐστι] Cot. ὅ ἐστιν. 19 τῇ] Cot. deest.

CAP. XXIV.

3 Χαναναίων] Cot. Κανανναίων. 4 λήψῃ] Cot. λήμψῃ. 5 πορευθῆναι] Cot. ἐλθεῖν. 7 καὶ ὃς] In Cot. ὃς videtur deesse: hinc usque ad versum 15, desunt omnia. 15 συντελέσαι αὐτὸν] Cot. αὐτὸν συντελέσαι. αὐτοῦ] Cot. deest. 16 αὐτῆς] Cot. deest. 18 ἕως] Cot. ἕως οὗ. 19 ταῖς καμήλοις σου ποτιῶ καὶ] Cot. ταῖς καμήλοις σου, sine reliquis. 22] Desiderantur omnia ab hoc versu, usque ad finem versus 30. 31 ἡτοίμακα] Cot. ἡτοίμακα. 35 δὲ] Cot. deest. ηὐλόγησε] Cot. εὐλόγησεν. καὶ ἀργύριον καὶ χρυσίον] Cot. χρυσίον καὶ ἀργύριον. παῖδας] Cot. καὶ παῖδας. 36 ἕνα] Cot. deest. αὐτὸν] Cot. αὐτῷ. ὅσα] Cot. πάντα ὅσα. 37 λήψῃ] Cot. λήμψῃ· ut & vers. 38, & 40. 40 ὁ θεὸς] Cot. deest. ἐξαποστελεῖ] Cot. ἀποστελεῖ. 41 φυλῆς μου] Cot. ἐμῆς φυλῆς. σοὶ δῶσι, καὶ] Cot. δῶσίν σοι. 43 ἐφέστηκα] Cot. ἕστηκα. καὶ αἱ] Cot. αἱ δέ. μικρὸν ὕδωρ] Cot. ponit statim post ποτισόν με. 45 πρὸ τοῦ] Cot. πρὶν ἤ. εὐθὺς] Cot. καὶ ἰδέ. 46 ἐπὶ τὸν βραχίονα] Cot. desunt. ἐπότισε] Cot. μου ἐπότισεν. 47 υἱοῦ] Cot. τοῦ υἱοῦ. ψέλια] Cot. ψέλλια. 48 τοῦ] Cot. deest. με] Cot. μοι. 49 δεξιὰν ἢ ἀριστεράν] Cot. δεξιὰ ἢ εἰς ἀριστερά. 50 Λαβὰν καὶ Βαθουὴλ] Cot. Βαθουὴλ καὶ Λαβάν. πρόσταγμα] Cot. πρόσταγμα. 51 ἐνώπιον] Cot. ἐναντίον. 52 αὐτῶν] Cot. [illegible]των. 53 χρυσᾶ] Cot. σκεύη χρυσᾶ. 54 καὶ αὐτὸς] In Cot. deest καί. μετὰ ταῦτα] C μετ᾽ αὐτά. 57 ἐρωτήσωμεν] Cot. ἐπερωτήσωμεν. 60 [illegible] βέκκαν] Cot. addit τὴν ἀδελφὴν αὐτῶν, ut in Hebr. 61 Ῥεβέκκα] Cot. addit ἀπῆλθεν. 63 αὐτοῦ, εἶδε] Cot. ἴδεν, sine αὐτοῦ.

CAP. XXV.

2 Ἰεζὰν] Cot. Ἰεξάν, ut & versu 3. Μαδὰλ] Cot. Μαδάν. Ἰεσβὸκ] Cot. Ἰεσβέκ. Σωὲ] Cot. Σαυέ. Σαβὰ] Cot. Σαβάν, καὶ τὸν Θαιμάν. Δαιδὰν, bis] Cot. utrobique Δαιδάν· & post posterius Δαιδὰν addit, ἐγένοντο Ῥαγουὴλ καὶ Ναβδεὴλ καί. 4 Γεφὰρ] Cot. Γαιφάρ. Ἀβειδὰ] Cot. Ἀβιεδά. Ἐλδαγὰ] Cot. Ἐλμαδά. 8 γήρᾳ] Cot. γήρει. τὸν λαὸν] Cot. τοὺς πατέρας. 9 ὃς] Cot. ὅ. 13 καὶ Ναβαιὼθ] Cot. καὶ deest. Ναβδεὴλ] Cot. Ναβδαιήλ. 14 Μασσὰμ] Cot. Μασάν. Δουμὰ] Cot. Ἰδουμά. Μασσῆ] Cot. Μανασσῆ. 15 Χοδδὰν ··· Θαιμὰν] Cot. Χαλδὰ ··· Θαιμάν. Ἰετοὺρ] Cot. Ἰετθούρ. Ναφὲς] Cot. Ναφέθ. Κεδμὰ] Cot. Κεδμάν. 17 ἔτη prius] Cot. ἔθνη, male. τῆς] Cot. deest. 19 Καὶ αὗται] Cot. αὗται δέ. 20 ἐτῶν τεσσαράκοντα] Cot. τεσσαράκοντα ἐτῶν. [illegible] Cot. deest. 23 γαστρὶ] Cot. τῇ γαστρί. 26 τοῦτο] Cot. ταῦτα. ἐμοὶ] Cot. deest. 32 Καὶ εἶπεν] Cot. Εἶπε δέ. τελευτᾷν] Cot. τελευτῆσαι.

CAP. XXVI.

1 πρότερον] Cot. προτέρου. τοῦ] Cot. τῷ. 3 Καὶ παροίκει ἐν τῇ γῇ ταύτῃ] Cot. desunt.

CAP. XLVIII.

1 σου] Cot. αὐτοῦ. αὐτοῦ] Cot. αὐτοῦ μεθ᾽ ἑαυτοῦ. 3 μοι] Cot. deest. 5 Συμεὼν] Cot. ὡς Συμεών. 7 Ῥαχὴλ ἡ μήτηρ σου] Cot. ἡ μήτηρ σου Ῥαχήλ. Χαβραθὰ] Cot. Χαβραθά. 8 σοι] Cot. κσιν (ἡσίν.) 10 Οἱ ὀφθαλμοὶ δὲ] Cot. Οἱ δὲ ὀφθαλμοί. 12 τῆς γῆς] Cot. τὴν γῆν. 13 τὸν δὲ] Cot. τὸν π. τῇ] Cot. deest. 14 χεῖρα τὴν δεξιὰν] Cot. δεξιὰν χεῖρα. ἐναλλὰξ] Cot. ἐναλλάξας. 15 ἐνώπιον] Cot. ἐναντίον. 17 χεῖρα τὴν] Cot. desunt. 19 οὗτος] Cot. αὐτός. 22 δίδωμι] Cot. δώσω. μάχαιρα] Cot. μαχαίρῃ.

CAP. XLIX.

2 ἀκούσατε τοῦ πατρὸς ὑμῶν] Cot. desunt. 5 Λευὶ] Cot. Λευί. 8 σοὶ] Cot. σοί. 9 Ἰούδα] Cot. Ἰούδας. 10 ἐὰν] Cot. ἄν.

ANDREÆ MASII ANNOTATIONES,

Quibus Editionis Græcæ Historiæ JOSUÆ, ratio modusque omnis, per capita & versus explicatur.

Quas ob causas Origenes Theodotionis interpretationem, cum ea quam fecerant olim LXXII seniores, admiscuerit; quibusque notis usus id fecerit, explicatum a nobis superiore præfatione est. Hanc autem Adamantii mistam atque ex duabus aptam interpretationibus editionem, cum nos jam in Josua; quoad ejus facere potuimus; emendatissimam dederimus: notasque illas, quæ dudum, vel propter vetustatem, vel librariorum potius inertiam obsoleverant, scribique desierant, renovaverimus; & in suos quasque locos restituerimus: visum nobis est rem omnem, qua ratione, quoque modo est acta, literis breviter consignare atque annotare; ut perpetuo in promptu sit, unde queat librariorum culpa redargui. Proponam autem ejus interpretationis exemplum, quæ est in pervulgatis libris; & quia ea est in omnium manibus; & quia minus discessit a simplici puraque illorum LXXII interpretum editione: ipsamque, tum ea supplendo Theodotionis verbis, per appositos asteriscos, quæ desunt; tum jugulando obeliscis, quæ supra Hebræum addita sunt; ita informabo, ut illius Origenicæ editionis speciem; in Josuæ certe historia, luculentur referre, & simul simplex liberataque ab omni admistione interpretatio illa vetus, qualis fuerit, ostendere, tanquam digito, possit. Nam iis etiam quæ in illo, quod dicebam, exemplo jam ante adscripta ex Theodotione sunt; non sane pauca illa; suos asteriscos reddam: & insuper limniscis varias scripturas indicabo: denique depravata quæ sunt, quantum certe potero, corrigam. Sequar autem in his cum aliorum exemplarium, tum mei Syrici potissimum; atque etiam Vaticani, & Complutensis fidem. Continet autem Vaticanus codex; longe ille quidem vetustissimus, editionem simplicem τῶν ἑβδομήκοντα δύο, neque suppletam aliena interpretatione: sed, nisi fallor, a Luciano martyre, emendandi studio nonnihil contaminatam, hoc est eam, quam κοινὴν vocare solebant. Compluti autem editi a Ximenes libri satis noti sunt.

CAP. I.

Igitur, ut decurram ordine per capita & versus singulos: Capitis primi versiculo primo, illud, δοῦλος κυρίου, debet asterisco apposito notari; hoc modo, * δοῦλος κυρίου ⋎. nimirum a LXXII præteritum, atque ex Theodotionis interpretatione huc additum est. Mox pro λειτουργῷ, est in bonis libris ὑπουργῷ· quare hoc scribendum censeo. Versu 2. Post nomen Ἰορδάνην, est in editione mixta additum ex Theodot. apposito asterisco pronomen * τοῦτον ⋎. Et rursus in versus istius extremo, hæc clausula verborum, * τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ ⋎. Versu 3. post illa verba, ποδῶν ὑμῶν, est in mixta, * ἐφ᾽ αὐτὸν ⋎. In hoc versu Complutenses scribunt, ἐπιβῆτε τὰ ἴχνη· quod est quidem Hebræo consentaneum. Sed Syrus id expressit, quod est in vulgatis libris; quare nihil hic muto. Versu 4. verbo Ἀντιλίβανον, addit mixta demonstrationis pronomen * τοῦτον ⋎. Rursus post, Εὐφράτου, hæc verba a LXXII præterita * πᾶσαν γῆν Ἐτταίων ⋎. Mox scribendum est, τῆς θαλάσσης τῆς ἐσχάτης, addito altero articulo. Atque hic limniscus ostendit, in quibusdam libris esse ÷ μεγάλης, pro ÷ ἐσχάτης. Hebræum quoque hic, magnum mare, habet; at in Deuteron. ultimum, sive extimum. Versu 5. cum dicitur, ÷ καὶ ⋎ ὥσπερ ἤμην, debet Conjunctio jugulari obelo. Non est enim in Hebræo. Similiter Adverbium ÷ οὕτως ⋎, quod paullo ulterius scriptum est. Et rursus Conjunctio, in his verbis, ÷ καὶ ⋎ μετὰ σοῦ. Atque etiam quæ paullo ulterius posita est, cum dicitur, ÷ καὶ ⋎ οὐκ ἐγκαταλείψω σε. Versu 7. Adverbium * σφόδρα ⋎, asterisco signandum est, ut a LXXII omissum: atque ideo neque in Vaticano habetur: continet enim, ut dicebam, ille codex, editionem simplicem τῶν ἑβδομηκονταδύο. Mox Conjunctio, quæ est posita ante verbum ποιεῖν, debet jugulari obelisco. Cæterum post hoc verbum, habet editio mixta per asteriscum, hanc verborum continuationem, videlicet, * κατὰ πάντα τὸν νόμον ⋎. Ulterius, post verbum ἐνετείλατο, deest in nostris libris Pronomen, σοι· scribendum est ergo, ἐνετείλατό σοι. Rursus jugulanda obelisco est Conjunctio, cum dicitur, ÷ καὶ ⋎ οὐκ ἐκκλινεῖς. Ibidem pro ἢ ἀριστερὰ, habet Vaticanus codex, οὐδὲ εἰς ἀριστερά. Sed Syrus est nostrorum codicum scripturam secutus: & nihil hoc ad sententiam. Versu 8. Conjunctio initio scripta, est jugulanda obelisco. Ulterius post illa verba, πάντα τὰ γεγραμμένα, additur in mixta, * ἐν αὐτῷ ⋎. Paullo ulterius expungendum est illud, εὐοδώσεις καὶ, quod mendose habetur in vulgatis libris. Porro pro, εὐοδώσεις, reddidit Syrus primam personam, εὐοδώσω· sed id ei non assentiuntur alia exemplaria. Versu 9. scribunt Complutenses, εἰς πάντα τόπον οὗ ἐὰν πορευθῇς. Sed quando verbum, τόπον, neque Hebræum habet, neque alii boni libri, nihil muto. Si quis tamen adscribendum putet, is notet obelisco, sicut in extremo hujus capitis. Versu 11. post, παρεμβολῆς, expungendum est illud, τοῦ λαοῦ· nam in bonis libris non est. Eodem versu post, ἐπισιτισμόν, est in mista editione pronomen * ὑμῖν ⋎. Mox pro, ὑμεῖς διαβήσεσθε, quod est in vulgatis libris, scribe, ÷ καὶ ⋎ ὑμεῖς διαβαίνετε· sed Conjunctio habeat obelum: qua nota sunt etiam jugulanda illa, ÷ τῶν πατέρων ⋎. Denique post illa verba, δίδωσιν ὑμῖν, additum est in mista, * κληρονομεῖν αὐτήν ⋎. Versu 12. in fine, post ista verba, εἶπεν Ἰησοῦς, est in mista, * λέγων ⋎. Versu 13. initio Nomen ÷ κυρίου ⋎ signetur obelo, cum dicitur, ῥῆμα ÷ κυρίου ⋎. Versu 14. post illa verba, ἣ ἔδωκεν ὑμῖν, habet editio mista per stellam addita hæc verba, * Μωϋσῆς πέραν τοῦ Ἰορδάνου ⋎. Eodem versu ad illa verba, πᾶς ὁ ἰσχύων, addit mista per asteriscum, * τῇ δυνάμει ⋎. Versu 15. cum dicitur, κατάπαυσῃ κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν, debet illud, ÷ ὁ θεὸς ὑμῶν ⋎, confodi obelo: sed non etiam cum denuo scribitur. Ulterius illud, ἕκαστος, debet apposita stella notari; est enim a Theodotione acceptum. Ibidem, post illa verba, εἰς τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ, habet editio mista additam hanc verborum clausulam, * καὶ κληρονομήσετε αὐτήν ⋎· eam enim ut supervacaneam prætererant LXXII interpretes. Rursus post nomen, Μωϋσῆς, habet additum, * ὁ παῖς κυρίου ⋎. Versu 16. cum dicitur, εἰς πάντα ÷ τόπον ⋎, debet verbum τόπον habere appositum obelum. Versu 17. post illa, ἠκούσαμεν Μωϋσῆ, est in mista editione Adverbium additum, hoc modo, * οὕτως ⋎ ἀκουσόμεθά σου.

CAP. II.

Capitis secundi versu primo, post verbum κατασκοπεῦσαι, est in mista editione additum cum asterisco Adverbium * κρυφῇ ⋎. Quæ vero mox sequuntur verba, nempe, ÷ οἱ δύο νεανίσκοι ἦλθον εἰς Ἰεριχὼ ⋎, ea sunt omnia jugulanda veru: quia cum in Hebræo non essent, addita sunt a LXXII explicandæ sententiæ gratia. Ulterius pro, κατέπαυσαν, rectius scribas, κατέλυσαν,

[illegible], ut habet Vaticanus, & expressit Syrus. Versu secundo, scribe, [illegible] τῷ βασιλεῖ Ἱεριχὼ λέγοντες, * Ἰδοὺ ↙ ἄνδρες &c. Et hic Adverbium, ἰδὲ, habeat asteriscum. Non erat enim a LXXII scriptum: sed mutuatus est Origenes ab Theodotione. Ulterius post Adverbium, ὧδε, est in editione mista, * τὴν νύκτα ↙ ἐκ τῶν υἱῶν &c. Versu tertio, illud, ÷ καὶ εἶπεν ↙, debet confodi obelo. Quod porro sequitur, est in mista editione ad hunc modum scriptum, τοὺς εἰσπορευομένους * πρὸς σὲ, τοὺς εἰσπορευομένους ↙ εἰς τὴν οἰκίαν σου. Nimirum illa verborum, ut videbantur, eorundem repetitio, omissa fuerat a LXXII. Quod autem hic additur, τὴν νύκτα, debet obelo jugulari. Non enim est hoc loco in Hebræo. Denique in extrema clausula, addita est in mixta editione nota universitatis, cum asterisco; habet enim ad hunc modum, κατασκοπεῦσαι γὰρ * πᾶσαν ↙ τὴν γῆν ἥκασι. Versu 4. est in mixta, τοὺς * δύο ↙ ἄνδρας. Paullo ulterius signandum est Pronomen obelo, cum dicitur, καὶ εἶπεν ÷ αὐτοῖς ↙. Mox, post illa verba, πρός με οἱ ἄνδρες, habet mixta cum asterisco periodum verborum a LXXII omissam, hanc, * καὶ οὐκ ᾔδειν πόθεν εἰσίν ↙. Versu 5. post verbum, ἐπορεύοντο, est in mixta, per asteriscum, * οἱ ἄνδρες ↙· & mox eodem signo apposito additum est post Verbum, καταδιώξατε, Adverbium, * ἐν τάχει ↙, quod LXXII omiserant. Versu 6. pro ἐπιμεμεστωμένη, scribendum est ἐστοιβασμένη· sic enim habent optimi libri, & hoc traduxit Syrus. Versu 8. cum dicitur, καὶ αὐτοὶ πρὶν ἢ κοιμηθῆναι, neque in Complutensium editione, neque in Vaticana est pronomen αὐτοί. A Syro tamen lectum est: sed certum est, esse superfluum. Versu 9. scribendum est, ἔδωκε κύριος ὑμῖν τὴν γῆν. Nam in vulgatis libris non suo ordine collocata sunt verba. Ulterius, magna hujus versus pars a LXXII, ut supervacanea, omissa, in mixta editione apposita legitur, cum asterisco, post illud, ἐφ' ἡμᾶς, his verbis, * καὶ ὅτι κατέπτηξαν πάντες οἱ κατοικοῦντες ἐν τῇ γῇ ἀπὸ προσώπου ὑμῶν ↙. Atque deinceps sequitur versus decimus, in quo versu primum illud, ÷ ὁ θεὸς, debet jugulari veru. Et pro ἐποίησαν, scribendum est, ὅσα ἐποίησατε, consentientibus emendatis libris. Versu 11. habet codex Vaticanus, ἐν οὐδενὶ ἡμῶν· quæ lectio si retinenda est, debet pronomen notari obelisco. Sed quia alia exemplaria, quæ vidi, non consentiuntur illi, non putavi esse scribendum. Eodem versu, extremam verborum complexionem explet mixta editio ad hunc modum, ὅτι κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν * αὐτὸς ἐστι ↙ θεὸς ἐν οὐρανῷ &c. Versu 12. illud, ÷ τὸν θεὸν ↙, veru jugulandum est, mox scribito, ἐν ὑμῖν ἔλεος, addita præpositione, ex bonis libris. Et quod sequitur, legito hoc verborum ordine, καὶ ποιήσατε καὶ ὑμεῖς ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πατρός μου ἔλεος. Atque deinceps habet mixta editio complexionem verborum a LXXII omissam, hanc * καὶ δῶτε ἐμοὶ σημεῖον ἀληθινόν ↙. Post quæ verba sequitur versus 13. in cujus principio, illud, ÷ τὸν οἶκον, signandum est obelisco. Eodem versu, cum dicitur, καὶ πάντα ὅσα ἐστὶν αὐτοῖς, debet Præpositio, ἐν, expungi. Non enim est in bonis libris. Syrus ostendit per limnisci notam hic in quibusdam libris, post illud, καὶ τὰς ἀδελφάς μου, haberi hæc verba, ÷ καὶ πάντα τὸν οἶκον αὐτῶν ↙· & ejusmodi libros secuti sunt Complutenses. Sed ea verborum circumscriptio non est in Hebræo. Quapropter si addenda est, debet obelo notari. Versu 14. illud, ÷ καὶ αὐτὴ εἶπεν ↙, jugulandum est obelisco: & continuo addit mixta editio longum verborum ambitum per asteriscos. Sic enim locus iste in mixta legitur, ÷ καὶ αὐτὴ εἶπεν ↙, * Ἐὰν μὴ γνωρίζητε ὑμεῖς τὸ ῥῆμα ἡμῶν τοῦτο, καὶ ↙ ὡς ἂν παραδῷ, &c. Paullo ulterius, pro, τὴν πόλιν, habent quidam libri, τὴν γῆν ↙, ut Syrus per limniscum ostendit: & sane in Hebræo est terræ, non urbis vocabulum. Versu 15. post illud, κατεχάλασεν αὐτοὺς, infarsit editio mixta, * ἐν σχοινίσματι ↙. Paullo ulterius, post Nomen, θυρίδος, magnam etiam verborum complexionem, a LXXII præteritam, hanc videlicet, * ὅτι ὁ οἶκος αὐτῆς ἐν τῷ τείχει ἦν, καὶ ἐν τῷ τείχει αὐτὴ κατῴκει ↙. Versu 16. illud, ÷ ὀπίσω ὑμῶν ↙, debet jugulari obelisco. Versu 17. post Verbum, ἡμῶν, habet mixta additum Pronomen, * ἡμεῖς ↙. Eadem etiam nota apponenda est ad demonstrationis Pronomen τούτῳ, quod mox sequitur: & simul adscribenda sunt quædam verba, quæ sunt a LXXII omissa. Sic enim locus iste legitur in mixta editione, τῷ ὅρκῳ σου * τούτῳ ᾧ ὥρκισας ἡμᾶς ↙. In extrema versus 18. parte, abolendum est Pronomen σου, cum in vulgatis libris est, εἰς τὴν οἰκίαν σου. Versu 19. scribe, ἔνοχοι ἐσόμεθα ἡμεῖς τῷ ὅρκῳ. Mox illa verba, ÷ τῷ ὅρκῳ σου τούτῳ ↙, signanda sunt obelo, & similiter Pronomen σου, cum dicitur, ἐν τῇ οἰκίᾳ ÷ σου ↙. Mox post Verbum ἐσόμεθα, habet mixta editio per asteriscum hæc verba adjecta, * ἐὰν χεὶρ ἅψηται αὐτοῦ ↙. Versu 20. verba illa initio, ÷ τις ἡμᾶς ἀδικήσῃ καὶ ↙ sunt obelo jugulanda; & pro, ἀποκαλύψῃ, scribendum est, ἀποκαλύψῃς. Sic enim habent codices optimi. Eodem versu, cum dicitur, ÷ τούτῳ ↙ * ᾧ ὥρκισας ἡμᾶς ↙, debet demonstrativum, τούτῳ, jugulari veru, cætera vero verba habere appositam stellulam. Versu 21. ubi est in vulgatis libris, καὶ εἶπεν αὐτοῖς, debet Pronomen expungi. Versu 22 post illa, τρεῖς ἡμέρας, additur in mixta hæc verborum clausula, * ἕως ἐπέστρεψαν οἱ διώκοντες ↙. Versu 23. post Verbum διέβησαν, addit mixta alterum Verbum, & copulam, hoc modo, * καὶ ἦλθοσαν ↙. Versu 24. expungendum est illud, ὁ θεὸς ἡμῶν· & quod sequitur legendum est mutato verborum ordine, ἐν χερσὶ ἡμῶν πᾶσαν τὴν γῆν. Ibidem pro κατέπτηξε, scribendum est κατέπτηκε· debetque Pronomen, ÷ πᾶς ↙, jugulari apposito veru.

CAP. III.

Capite tertio, quia pars ea pagellæ codicis Syrici, in qua primi sex versus scripti erant, mutila est; non queo satis certo in his notas ostendere. Interim constat versu primo, illa verba, * αὐτὸς καὶ πάντες οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ↙, esse asterisco signanda, tanquam quæ a LXXII non fuere reddita. Versu 2. addit mixta editio copulam per asteriscum. Habet enim * καὶ ↙ διῆλθον. Et mox eadem nota apponit nomen μέσης. Est enim in mixta, διὰ * μέσης ↙ τῆς παρεμβολῆς. Versu 3. scribendum est, κυρίου τοῦ θεοῦ ἡμῶν, Dei nostri. Cum porro sequitur, καὶ τοὺς ὑμῶν, debet hoc Pronomen, ὑμῶν aboleri, & Conjunctio quæ ibidem scripta est, cum dicitur, ÷ καὶ ↙ τοὺς Λευΐτας, est veru jugulanda. Et post Pronomen αὐτὴν, addit mixta editio per asteriscum * καὶ ὑμεῖς ↙. Et vos discedetis. Ibidem, pro, ἐκ τῶν τόπων, scribendum est, ἀπὸ τοῦ τόπου· sic enim habent emendata exemplaria. Versu 4. pro, πορεύσεσθε αὐτὴν, scribendum est, πορεύεσθε ἐν αὐτῇ. Ibidem in extremo, Nomen, * ἡμέρας ↙ debet habere appositam stellulam. Versu 6. post Nomen, [illegible], est in mixta editione adscriptum cum asterisco Participium * λέγων ↙· ἄρατε, &c. Eodem versu Nomen ÷ κυρίου ↙ quod bis scribitur, bis est obelisco notandum; & similiter illud ÷ οἱ ἱερεῖς. Versu 7. jugulandum veru est, nomen υἱῶν, cum dicitur πάντων ÷ υἱῶν ↙ Ἰσραήλ. Et similiter particula ὅπως, & quæ deinde sequitur Conjunctio ÷ καί ↙. Initio versus octavi, lege καὶ νῦν ἔντειλαι, &c. Ita enim habent emendati libri. Eodem versu, cum dicitur, ÷ καὶ ↙ ἐν τῷ Ἰορδάνῃ, &c. debet copula habere obeliscum. Versu 9. scribe τοῦ θεοῦ ἡμῶν, Dei nostri. Versu 10. omissum est a LXXII principium, quod in mixta his verbis scriptum legitur, * καὶ εἶπεν Ἰησοῦς ↙, Ἐν τούτῳ, &c. sic enim legendum est; non autem ἐν τούτοις, ut habent vulgati codices. Ibidem pro, ὅτι κύριος ζῶν. scribendum est, ὅτι θεὸς ζῶν. Eodem versu legendum est, καὶ τὸν Εὐαῖον, καὶ τὸν Φερεζαῖον, καὶ τὸν Γεργεσαῖον, &c. mutato verborum ordine. Versu 11. habet mixta editio, διαβαίνει * ἔμπροσθεν ὑμῶν ↙ τὸν Ἰορδάνην, &c. Rursus versu 12. omissum est initium a LXXII, quod sic addendum in mixta editione est, * καὶ νῦν ↙ προχειρίσασθε &c. Ibidem post Nomen, Ἰσραὴλ, repetit mixta editio cum stellula, * ἄνδρα ↙ ἕνα ἀφ' &c. Versu 13. illud, ÷ τῆς διαθήκης ↙, jugulandum obelo est. Ulterius illa universitatis nota * πάσης ↙, debet appositam stellam habere. Ulterius, post illud, τὸ καταβαῖνον, additum est in mixta Adverbium, * ἄνωθεν ↙. Mox quoque post verbum στήσεται adscriptum est * εἰς σωρὸς ↙ unus acervus. Mendose autem in plerisque antigraphis est, ὡς σωρός. Versu 14. in ipso initio, debet illud * ἐγένετο ὡς ↙ adscriptam stellam habere. Non enim est a LXXII dictum: & legendum est verbum numero plurium, ἀπῆραν, discesserunt. Eodem versu, sub finem, expungendum est Nomen κυρίου, cum dicitur διαθήκης κυρίου πρότεροι. Versu 15. illud, ÷ οἱ ἱερεῖς ↙ quod initio scriptum est, debet obelisco notari. Ulterius cum scribitur in libris vulgatis, τῆς διαθήκης κυρίου, debet nomen κυρίου prorsus auferri: reliquum vero obelo confodi. Rursus eadem illa verba, τῆς διαθήκης κυρίου, scripta in vulgatis libris ante verbum ἐβάφησαν, sunt expungenda. Ulterius illud, ÷ τοῦ Ἰορδάνου ↙, jugulandum obelisco est, & similiter in extremo, Nomen ÷ πυρῶν ↙. Et pro ὥσπερ ἡμέραι, scribendum est, ὡς ἐν ἡμέραις. Versu 16. cum habent vulgati libri, μακρὰν σφόδρα σφόδρα, delendum est alterum, σφόδρα. Hunc locum sic legit Syrus, ἀφεστηκότα ὄρος μακρὰν σφόδρα ἀπὸ Ἀδαμί, &c. Sed nisi fallor, mendose. Est autem credibile, Nomen ὄρος in margine scriptum ab aliquo fuisse, qui verbi הרחק, priorem syllabam imperite avulsam interpretari volebat eo vocabulo. Porro post Nomen Ἀδαμί, additum est in mixta editione * τῆς πόλεως, ἥ ἐστιν ↙ ἕως μέρους. Atque hic, pro, Καριαθιαρίμ, scribendum est, Σαρθάν. Hoc enim ei urbi nomen erat: & hoc est in probis antigraphis. Ulterius, verbum ÷ κατέβη ↙; signetur obelisco: & similiter dictio ÷ ἕως ↙ quæ sequitur. Debet etiam hoc loco pro ἁλῶν, scribi ἁλός. Versu ultimo, post illa verba, ἐν μέσῳ τοῦ Ἰορδάνου, apponit mixta editio Adverbium * ἑτοίμως ↙. Mox Nomen, ÷ υἱοὶ ↙, jugulandum est veru, cum dicitur, καὶ πάντες οἱ * υἱοὶ ↙ Ἰσραήλ.

CAP. IV.

Capitis quarti versu primo, scribe numero plurali, συνετέλεσαν. Et mox pro, διαβαίνων, scribe modum infinitum, διαβαίνειν. Versu 2. scribe ordine verborum mutato, παράλαβε ἀπὸ τοῦ λαοῦ δώδεκα ἄνδρας. Et illud, * ἄνδρα ↙, quod continuo sequitur, habeat adscriptam stellulam: est enim ascititium. Versu 3. Pronomen cum dicitur, ἀνέλεσθε * αὐτοῖς ↙ notetur asterisco. Est enim etiam ipsum ex aliis interpretibus acceptum. Et deinceps scribatur, ἐντεῦθεν ἐκ μέσου τοῦ Ἰορδάνου· atque hic jam apponit mixta per asteriscum hanc verborum clausulam, * ἀπὸ στάσεως ποδῶν τῶν ἱερέων ↙, deinde sequitur, ἑτοίμους &c. Quod porro hic scribitur magno librorum consensu, ἅμα ὑμῖν καὶ αὐτοῖς, suspicor olim rectius scriptum fuisse ἅμα ὑμῖν ἑαυτοῖς. Sed nolui adversus consensionem τῶν ἀντιγράφων quidquam mutare. Ibidem pro θήσετε legit Syrus modo mandativo, τίθετε: &, nisi fallor, recte. Ulterius, ἐν τῇ στρατοπεδείᾳ ÷ ὑμῶν ↙. debet Pronomen habere obeliscum. Versu 4. addit mixta articulum, per asteriscum, hoc modo, * τοὺς ↙ δώδεκα ἄνδρας; & paulo ulterius nomen ἄνδρα· habet enim, * ἄνδρα ↙ ἕνα ἀφ' ἑκάστης φυλῆς. Versu 5. Initio post illa verba, εἶπεν αὐτοῖς, adscribito nomen Ἰησοῦς, ita enim scriptum est in bonis libris. Ulterius, post illa, πρὸ προσώπου κυρίου, addit mixta editio * τοῦ θεοῦ ὑμῶν ↙. Ulterius scribito ἕκαστος λίθον ἕνα, mutato verborum ordine. Mox habet Vaticanus codex, τῶν δώδεκα φυλῶν· sed nomen δώδεκα non est in aliis exemplaribus, quæ vidi. Si tamen adscribendum est, debet obelo notari: nam Hebræum non habet. Versu 6. scribe, ἵνα ὑπάρχωσιν οὗτοι ÷ κείμενοι ↙ ἐν ὑμῖν εἰς σημεῖον ÷ διαπαντός ↙· atque illud κείμενοι & διὰ παντὸς, ea sint veru confossa. Eadem nota insigniatur quoque verbum κεῖσιν, quod paulo ulterius positum est. Versu 7. scribe, καὶ ÷ σὺ ↙ δηλώσεις, habeatque Pronomen obelum appositum. Eadem nota scribatur quoque apud Participium ÷ λέγων ↙, & ulterius, apud Nomen ÷ ποταμὸς ↙. quod nomen tamen a Syro non est lectum. Denique etiam apud illa verba, ÷ πάσης τῆς γῆς ↙. Mox ubi est in vulgatis libris, ὡς διέβαινεν αὐτὸν, habet mixta editio, loco Pronominis αὐτὸν, ipsum Jordanis nomen, cum asterisco, quo etiam ea verba signari debent quæ sequuntur. est enim hic locus in mixta editione sic scriptus, ὡς διέβαινεν * τὸν Ἰορδάνην, καὶ ἐξέλιπε τὸ ὕδωρ τοῦ Ἰορδάνου ↙: nam illam verborum iterationem viderant LXXII. Dum sequitur, καὶ ἔσονται ÷ ὑμῖν ↙· signetur Pronomen obelo. Paullo ulterius, cum dicitur, ἐν τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, Complutenses omittunt Præpositionem, ἐν. Augustinus quoque videtur eam non legisse. Sed Syrus assentitur nostris vulgatis libris. Versu octavo, initio, cum dicitur, ἐνετείλατο ÷ κύριος τῷ ↙ Ἰησοῦ, debet illud ÷ κύριος τῷ ↙ jugulari veru apposito. Ulterius lege, καὶ διεκόμισαν αὐτοὺς ἅμα ἑαυτοῖς. Versu 9. scribe mutato ordine, καὶ ÷ ἄλλους ↙ δώδεκα λίθους ἔστησε Ἰησοῦς ἐν αὐτῷ, ex Syro. Debet autem illud ἄλλους notari obelisco: & similiter Nomen ÷ κυρίου ↙, quod habetur eodem versu. Decimum versum lege ad hunc modum, οἱ ἱερεῖς δὲ οἱ αἴροντες τὴν κιβωτὸν ÷ τῆς διαθήκης ↙ εἱστήκεισαν ἐν * μέσῳ ↙ τῷ Ἰορδάνῃ, &c: sed illud, τῆς διαθήκης, signetur obelo, & μέσῳ, stella, tanquam ascititium. Ulterius, scribe ἕως οὗ συνετέλεσαν: & Nomen Ἰησοῦς expungatur. Hic autem adscripta est in mixta editione per asteriscos longior verborum continuatio, hujusmodi * πᾶν τὸ ῥῆμα, sive, ὅσα ἐνετείλατο κύριος τῷ

τῷ Ἰησοῦ ἀναγγεῖλαι τῷ λαῷ, κατὰ πάντα ὅσα ἐνετείλατο Μωυσῆς τῷ Ἰησοῦ ↙· ac tum demum sequitur, καὶ ἔσπευσεν &c. Indicatur autem a Syro, per limniscum, in nonnullis libris, post τῷ λαῷ, adscriptum esse, ÷ καὶ διέβησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραήλ ↙. Sed ego hoc librariorum errore esse factum puto. Versu 11. notetur rursus illud ÷ τῆς διαθήκης ↙, obelisco. Complutenses hic, pro οἱ λίθοι, habent οἱ ἱερεῖς· & sic est in Hebræo. At in margine Syrici codicis annotatum est, LXXII dixisse, οἱ λίθοι, cæteros vero omnes Græcos interpretes, οἱ ἱερεῖς. Nihil ergo mutandum; est enim interpretatio τῶν ἑβδομηκονταδύο, nostræ editionis fundamentum. Versu 13. habet mixta editio, πρὸς * πόλιν ↙ Ἱεριχώ. Nimirum verbum Hebraicum עַרְבוֹת conversum est in Græcum, πόλιν· inscite sane. Significat enim illud locum æquabilem, atque etiam desertum, unde solet ab Aquila pro ea reddi ὁμαλή· qui tamen hic ipsam vocem Hebraicam Araboth servavit. Symmachus vero convertit, ἀοίκητον. Versu 14. nomen γένος est obelisco signandum. Ulterius, cum dicitur, ὥσπερ ἐφοβοῦντο Μωυσῆν, verbum ἐφοβοῦντο debet habere appositam stellulam, tanquam alienam ab editione LXXII. Versu 15. post illa verba, καὶ εἶπε κύριος, additum est in mixta editione, * πρὸς τὸν Ἰησοῦν ↙. Versu 16 illud, ÷ τῆς διαθήκης ↙, debet rursus notari obelo. Ibidem, post verbum μαρτυρίου, habet codex Vaticanus κυρίου, *testimonii Domini:* sed id ei non assentiuntur alia exemplaria. Si tamen adscribendum est, non est sine obelisco adscribendum; neque enim in Hebræo habetur. Versu 18. post illud, τοὺς πόδας αὐτῶν, est in mixta editione * οἱ ἱερεῖς ↙. Ulterius cum dicitur, * καὶ ↙ ὥρμησε τὸ ὕδωρ, apponendus est asteriscus ad copulam: est enim ex aliis interpretibus accepta. Mox post κατὰ χώραν, adscribendum est Pronomen αὐτοῦ, *in locum suum.* Ulterius, verbum ἡμέραν, jugulandum obelisco est. Atque hic verbo κρηπῖδος additum in mixta est Pronomen * αὐτοῦ ↙, *ripam suam.* Versu 19. illud, ÷ οἱ υἱοὶ Ἰσραήλ ↙, debet jugulari obelo. Versu 20. lege, οὓς ἔλαβον ἐκ τοῦ Ἰορδάνου, posito verbo in plurium numero. Versus 21 initium est a LXXII omissum; idque in mixta additum est his verbis, per asteriscum, * καὶ εἶπε πρὸς τοὺς υἱοὺς Ἰσραήλ ↙, λέγων, Ὅταν, &c. Ibidem, post illa verba, οἱ υἱοὶ ὑμῶν, additum in mixta est Adverbium * αὔριον ↙, *cras.* Ulterius, cum dicitur, τί ÷ εἰσιν ↙ οἱ λίθοι, debet verbum εἰσιν obelo jugulari. Versu 22. post illa verba, τοῖς υἱοῖς ὑμῶν, adscribe Participium λέγοντες, & particulam ÷ ὅτι ↙ quæ proxime sequitur signa obelo. In hujus versiculi extremo additum in mixta est demonstrationis Pronomen, τὸν Ἰορδάνην * τοῦτον ↙, *Jordanem istum:* quod tamen in Vaticano habetur: tanquam absq; asterisco, ut a LXXII dictum, scribi debeat. Versu 23. Scribe, τοῦ θεοῦ ἡμῶν, *Dei nostri*; & rursus ulterius, ὁ θεὸς ἡμῶν, *Deus noster*; & tertio quoque, cum dicitur, ἀπεξήρανε κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν ἔμπροσθεν,&c. Sed hoc loco debet illud κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν, jugulari obelisco. Versu ultimo, scribe ex Syro, τῆς γῆς τὴν δύναμιν κυρίου ὅτι ἰσχυρά ἐστι. Mox cum dicitur, ÷ καὶ ↙ ἵνα ÷ ὑμεῖς ↙ σέβησθε, jugulanda sunt Conjunctio, & Pronomen, obeliscis. Atque hic rursus scribendum est, τὸν θεὸν ἡμῶν, *Deum nostrum.* Ibidem, pro χρόνῳ, est in Vaticano codice, ἔργῳ. Sed alii libri, & Syrus, illud probant; idque Hebræo consentaneum est. Quapropter nihil censeo mutandum.

CAP. V.

Capitis quinti primo versiculo, est initio addita universitatis nota in mixta editione. Habet enim, ὡς ἤκουσαν * πάντες ↙ οἱ βασιλεῖς &c. Ulterius post illa verba, πέραν τοῦ Ἰορδάνου, additum est in mixta, * παρὰ τὴν θάλασσαν ↙; & mox post copulam rursus nota universitatis, καὶ * πάντες ↙ οἱ βασιλεῖς &c. Paullo ulterius, cum dicitur, οἳ ἦσαν παρὰ τὴν θάλασσαν. expungendum est verbum ἦσαν. Ulterius, illud, ÷ ὁ θεὸς ↙, jugulandum obelo est. Ulterius, pro verbo κατέβησαν, scribe κατετάκησαν. Quod vero deinceps est, ÷ καὶ κατεπλάγησαν ↙, id confodiendum est obelisco. Versu secundo, scribe μαχαίρας ἐκ πέτρας ἀκροτόμου. καὶ καθίσας &c. Sic enim legit Syrus, & Augustinus quoque, atque auctor docti opusculi, De vera circumcisione, quod divo Hieronymo tribuitur. Versu tertio, illud, τῆς καλουμένης, debet jugulari veru: & nomen, τόπου, ibidem prorsus expungi. Versu 4. lege ordine converso, περιεκάθαρε Ἰησοῦς τοὺς υἱοὺς &c. Versu 5. ante ἐν τῇ ὁδῷ, habent quædam exemplaria, ἐν τῇ ἐρήμῳ· ut notavit Syrus per limniscum. Sunt autem versiculi isti quartus & quintus jugulandi obeliscis, quia non sunt de Hebræo expressi: in quo longe alia est sententia; quæ in mixta editione asteriscis appositis reddita est his verbis, * καὶ οὗτος ὁ λόγος ὃν περιέτεμεν Ἰησοῦς· πᾶς ὁ λαὸς οἱ ἐκπορευόμενοι ἐξ Αἰγύπτου, τὸ ἀρσενικὸν, πάντες ἄνδρες πολέμου, ἀπέθανον ἐν τῇ ἐρήμῳ, ἐν τῇ ὁδῷ, ἐξελθόντων αὐτῶν ἐκ γῆς Αἰγύπτου. Et hactenus versiculus quartus: deinde sequitur quintus, his verbis; * ὅτι περιτετμημένοι ἦσαν πᾶς ὁ λαὸς ὁ ἐξελθών· καὶ πᾶς ὁ λαὸς οἱ γεννηθέντες ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐν τῇ ὁδῷ ἐξελθόντων αὐτῶν ἐκ γῆς Αἰγύπτου οὐ περιετμήθησαν. Versu 6. illud, ÷ καὶ δύο ↙, notandum est obelo. Mox scribe, τῇ ἐρήμῳ ÷ τῇ μαδβαρίτιδι ↙, signaque hoc, τῇ μαδβαρίτιδι, obelisco. Ulterius post Nomen, κυρίου, habent quidam libri, τοῦ θεοῦ. Sed si id adscribatur, debet jugulari obelo. In Vaticano autem omissum est, κυρίου, atque pro eo scriptum, τοῦ θεοῦ· & sic videtur divus Augustinus legisse hunc locum. Hebræum tamen habet יְהוָה, pro quo reddi solet, κυρίου. Ulterius scribe, δοῦναι ἡμῖν γῆν, *dare nobis terram*; sic enim habent boni libri; & in Hebræo quoque scriptum est primæ personæ Pronomen. Versus septimi initio in libris emendatis, habetur hæc verborum collocatio; τοὺς υἱοὺς αὐτῶν ἀντικατέστησεν ἀντὶ τούτων, οὓς περιέτεμεν Ἰησοῦς * ὅτι ἀκρόβυστοι ἦσαν ↙, &c. Vaticanus tamen non habet hanc postremam clausulam verborum, ὅτι ἀκρόβυστοι ἦσαν. Neque eam videtur etiam legisse Augustinus apud LXXII, quapropter est notanda asterisco; ut ab aliis interpretibus accepta; idque a Syro factum est. Versu 8. post illa verba, περιτμηθέντες δὲ, est in mixta, * πᾶν τὸ ἔθνος ↙· debet autem quod continuo sequitur, ÷ ἡσυχίαν εἶχον ↙, jugulari obelo. Versu 9. Nomini Ἰησοῦ, addit Vaticanus codex υἱῷ Ναυή· sed id in aliis exemplaribus non apparet; neque potest sine obelo ascribi; non enim est in Hebræo. Ulterius, post Nomen τόπου, additum est in mixta; * ἐκείνου ↙. Mox illa verba, * ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης ↙, sunt apposito asterisco signanda. Nam non sunt editionis LXXII interpretum. Idem censendum est de iis quæ initio versus decimi scripta leguntur; nempe, * καὶ παρενέβαλον οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐν Γαλγάλοις ↙. LXXII enim, ut supervacanea, omiserant ista. Atque ideo non leguntur in Vaticano codice. Mox illa, οἱ υἱοὶ Ἰσραήλ, quæ post verbum ἐποίησαν scribuntur, sunt signanda obelisco. Qua nota insignivit Syrus etiam illud, quod in extremo versus est, ÷ ἐν τῷ πεδίῳ ↙. Nimirum voci Hebraicæ בְּעַרְבוֹת respondet, δυσμῶν. Meo tamen judicio hoc potius jugulandum ab Adamantio erat. Nam illud, ἐν τῷ πεδίῳ, magis est verbo Hebraico consentaneum: verum si conjectura uti liceat, dicam hoc, ἐν τῷ πεδίῳ, ab aliquo Hebrææ linguæ perito in margine scriptum fuisse, pro illo, ἐπὶ δυσμῶν, quod ille judicabat non satis congruere verbo illi Hebræo; atque ita errore librariorum in ipso textu tandem scribi cœpisse. Versu 11. post illud, ἀπὸ τῆς γῆς, additur in mixta, * τῇ ἐπαύριον τοῦ πάσχα ↙, *postridie paschæ.* Rursus versu duodecimo, post illa verba, ἐξέλιπε τὸ μάννα, additum est in mixta, * τῇ ἐπαύριον ↙ μετὰ &c. Versu decimo tertio, cum dicitur, καὶ ἀναβλέψας τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ, non habet Vaticanus neque copulam καὶ, neque Pronomen αὐτοῦ· eique assentiri videntur tum Origenes, tum Cyprianus: quapropter arbitror, utrumque esse apposito asterisco notandum: quanquam id a Syro factum non apparet; quod fortassis librarii negligentia accidit. Paullo ulterius, habent Complutenses, ἄνθρωπον φανέντα, verum unde natum sit illud, φανέντα, non video. Suspicor tamen, cum explicandæ rei gratia fuisset in margine a quoquam adscriptum, in ipsum sacrorum verborum ordinem deinde perperam esse relatum. Ulterius, καὶ ἡ ῥομφαία αὐτοῦ, debet rursus Pronomen habere stellulam appositam. Neque enim in Vaticano est, neque vel ab Origene, vel Cypriano est lectum. Mox, post Participium προσελθὼν, addit mixta Pronomen * αὐτῷ ↙, *aggressus eum Jesus, dixit ei,* &c. Rursus in versiculi extremo alterum additur in mixta Pronomen, hoc modo, ἢ τῶν ὑπεναντίων * ἡμῶν ↙. Versu 14. in ipso initio, post Pronomen αὐτῷ, addenda est particula ὅτι, & scribendum, ὅτι ἐγὼ &c. Mox post Nomen πρόσωπον, additur in mixta Pronomen * αὐτοῦ ↙, *in faciem suam.* Ibidem, scribendum est * προσεκύνησεν, καὶ ↙ εἶπεν αὐτῷ· debetque verbum προσεκύνησεν, atque insequens copula habere appositum asteriscum. Nam LXXII omiserant adorandi ritum. Quod deinceps sequitur, lectum est a Syro ad hunc modum, * τί ↙ δέσποτα * μου ↙, τί προστάσσεις τῷ σῷ οἰκέτῃ; signato videlicet priore τί, & Pronomine μου, asteriscis. Rursus versu 15. post τὸ ὑπόδημα, additum est in mixta Pronomen * σου ↙. Denique in extremo, illa verba, * καὶ ἐποίησεν Ἰησοῦς οὕτως ↙, tanquam a LXXII prætermissa, debent asterisco apposito notari.

CAP. VI.

Capitis sexti versiculo primo, post illud, συγκεκλεισμένη, addendum est verbum ἦν, ex Syro, & Vaticano. Mox, post illud, ὠχυρωμένη, habet mixta editio complexionem verborum hanc, cum stellula, * πρὸ προσώπου υἱῶν Ἰσραήλ ↙. Ulterius, illud ÷ ἐξ αὐτῆς ↙, signandum obelo est. Versiculo secundo omittatur Pronomen ἐγὼ, atque Dativus σοι, locetur post verbum ὑποχείριον. Mox illud, ÷ τὸν ἐν αὐτῇ ↙, signetur obelisco. Est quidem hic in Vaticano codice scriptum, δυνατοὺς ὄντας ἐν ἰσχύι, apud Complutenses vero, καὶ δυνατοὺς ἐν ἰσχύι· verum Syrus plane secutus est vulgatorum librorum scripturam; nisi quod videtur legisse articulum, τοὺς δυνατοὺς &c. & hæc lectio cæteris melior est, meo certe judicio. In proximis versiculis, usque ad decimum, est interpretatio LXXII interpretum admodum curta; eoque dissimilis Hebræo; & fere hujusmodi, qualem scriptura vulgatorum codicum nobis ante oculos ponit. Quapropter unico contextu dicam, qualis hic sit editio mixta; & quæ a LXXII omissa sunt, ea asteriscis notabo; quæ vero illi de suo addiderunt, obeliscis. Igitur auspicando a versu tertio, sic habebat editio mixta: ÷ Σὺ δὲ ↙ περίστησον αὐτῇ πάντας τοὺς μαχίμους κύκλῳ * καὶ κυκλώσετε τὴν πόλιν πάντες ἄνδρες πολέμου, κύκλῳ τῆς πόλεως, ἅπαξ· οὕτω ποιήσετε ἓξ ἡμέρας ↙. Versu 4. * καὶ ἑπτὰ ἱερεῖς λήψονται ἑπτὰ κερατίνας τοῦ Ἰωβὴλ ἐνώπιον τῆς κιβωτοῦ· καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ κυκλώσετε τὴν πόλιν ἑπτάκις· καὶ οἱ ἱερεῖς σαλπιοῦσιν ταῖς κερατίναις ↙. Versu 5. καὶ ἔσται ὡς ἂν σαλπίσητε τῇ σάλπιγγι * τοῦ Ἰωβὴλ, ἐν τῷ ἀκοῦσαι ὑμᾶς τὴν φωνὴν τῆς κερατίνης ↙ ἀνακραγέτω πᾶς ὁ λαός· καὶ ἀνακραγόντων αὐτῶν πεσεῖται ÷ αὐτόματα ↙ τὰ τείχη τῆς πόλεως * ὑποκάτω αὐτῶν ↙, καὶ εἰσελεύσεται ÷ πᾶς ↙ ὁ λαὸς ÷ ὁρμήσας ↙, ἕκαστος κατὰ πρόσωπον αὐτοῦ ÷ εἰς τὴν πόλιν ↙. Versu 6. καὶ εἰσῆλθεν Ἰησοῦς υἱὸς Ναυὴ πρὸς τοὺς ἱερεῖς * καὶ εἶπε πρὸς αὐτοὺς, Λάβετε τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης· καὶ ἑπτὰ ἱερεῖς λήψονται ἑπτὰ κερατίνας τοῦ Ἰωβὴλ πρὸ προσώπου τῆς κιβωτοῦ τοῦ κυρίου ↙. Versu 7. καὶ εἶπεν ÷ αὐτοῖς λέγων, Παραγγείλατε ↙ τῷ λαῷ περιελθεῖν, καὶ κυκλῶσαι τὴν πόλιν· καὶ οἱ μάχιμοι παραπορευέσθωσαν ÷ ἐνωπλισμένοι ↙ ἔναντι * τῆς κιβωτοῦ τοῦ ↙ κυρίου. Versu 8. * καὶ ἐγένετο ὡς εἶπεν Ἰησοῦς πρὸς τὸν λαὸν ↙ καὶ ἑπτὰ ἱερεῖς ἔχοντες ἑπτὰ σάλπιγγας ἱερὰς, ÷ παρελθέτωσαν ὡσαύτως ↙ ἐναντίον τοῦ κυρίου· παραπορευέσθωσαν, καὶ σημαινέτωσαν εὐτόνως· καὶ ἡ κιβωτὸς τῆς διαθήκης κυρίου ἐπακολουθείτω * αὐτοῖς ↙. Versu 9. οἱ δὲ μάχιμοι παραπορευέσθωσαν ἔμπροσθεν, * καὶ ↙ οἱ ἱερεῖς * οἱ σαλπίζοντες ταῖς κερατίναις ↙, καὶ οἱ οὐραγοῦντες ὀπίσω τῆς κιβωτοῦ ÷ τῆς διαθήκης τοῦ κυρίου ↙ πορευόμενοι καὶ σαλπίζοντες ταῖς κερατίναις. Versiculo 10. post Pronomen ὑμῶν, infarcit editio mixta per asteriscum, hanc verborum periodum, * καὶ οὐ διελεύσεται ἐκ στόματος ὑμῶν λόγος ↙. Mox pro ἡμέρα, scribe accusandi casum, ἡμέραν. Ulterius, pro αὐτὸς, scribe ὑμῖν, ex Syro; nisi si magis probas Vaticani codicis scripturam; quæ est hoc loco hujusmodi, ἕως ἂν ἡμέραν διαγγεῖλαι αὐτὸς ἀναβοῆσαι. Ibidem scribendum est, mutato ordine, καὶ ἀναβοήσετε ÷ τότε ↙· posito verbo in futuro, modi finiti, & particula τότε, notata obelisco. Versu 11. illud, ÷ τῆς διαθήκης ↙, jugulandum obelo est: illud vero κύκλῳ, asterisco. In fine, pro ηὐλίσθη, habent quædam exemplaria ἐκοιμήθη. Versu 12. illa verba, ÷ τῇ ἡμέρᾳ τῇ δευτέρᾳ ↙, debent adscripto obelisco signari. Ulterius illud, τῆς διαθήκης, est expungendum. Versu 13. post σάλπιγγας, addit mixta cum asterisco, * ἱερὰς ↙, & similiter post ἔναντι addit * κιβωτοῦ ↙· legendus est igitur hic locus trajecto verbo hoc modo, φέροντες τὰς ἑπτὰ σάλπιγγας * ἱερὰς ↙ ἔναντι * κιβωτοῦ ↙ κυρίου προεπορεύοντο. Cum autem continuo sequitur, καὶ ÷ οἱ ἱερεῖς ↙ ἐσάλπιγξαν &c. debet illud, οἱ ἱερεῖς, obelo jugulari. Mox illud, καὶ ὁ λοιπὸς ὄχλος ἅπας, est quidem a Syro lectum: verum tamen expungendum procul dubio est, utpote ex margine mendose admissum in sacrum textum, tanquam interpretatio altera Hebraici vocabuli הֶחָלוּץ, pro quo a LXXII recte redditum est illud, οἱ μάχιμοι. Porro, post illud, μετὰ ταῦτα, legit Syrus, καὶ ὁ λοιπὸς λαὸς, pro eo quod est in libris vulgatis, καὶ ὁ λοιπὸς ὄχλος. Ibidem illud ÷ τῆς διαθήκης ↙, signetur obelo. Quod autem hic post Nomen κυρίου sequitur, nempe * πορευόμενοι καὶ σαλπίζοντες ταῖς κερατίναις ↙, debet appositum asteriscum habere. Non est enim ipsorum LXXII. Quæ vero deinceps sunt, hæc dico, καὶ οἱ ἱερεῖς ἐσάλπισαν ταῖς κερατίναις σάλπιγξι, καὶ ὁ λοιπὸς ὄχλος, ea sunt omnia expungenda ex

… verbis, ut perperam ex margine adscripta. Porro initium versus 14. nempe, καὶ περιεκύκλωσαν τὴν πόλιν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ δευτέρᾳ ἅπαξ ἐγγύθεν* (sic enim scribendum est) debet habere asteriscum: est enim omissum a LXXII. Mihi tamen hoc loco illud ἅπαξ suspectum est, quamvis & Complutenses & Syrus legerunt. Suspicor enim esse alteram interpretationem illius Hebraei, פעם אחת, quam aliquis Hebraice doctus in margine adscripserit, cum … placere posset illud, ἐγγύθεν. Denique hoc eodem versu, pro, οὕτως …, scribendum est numero singulari, οὕτως ἐποίει· sic enim est in bonis libris. Versu 15. verbum, ἐγένετο, initio positum, debet notari asterisco; atque illud, ἐν τῇ ἀναβάσει. Ulterius post Nomen, πόλιν, additum in mixta * κατὰ τὸ κρίμα τοῦτο, deinde sequitur, ἑπτάκις. Et post hoc Adverbium addita est in editione mixta hæc verborum complexio: * πλὴν ἐν τῇ … ἐκύκλωσαν τὴν πόλιν ἑπτάκις. Versu 16. rursus verbum ἐγένετο debet notari stellula apposita. Versu 17. illud, ÷ τῶν δυνάμεων, debet jugulari obelo. Quæ porro in hujus versiculi fine leguntur verba, nempe, … τοὺς ἀγγέλους οὓς ἀπεστείλαμεν, ea sunt ab aliis interpretibus accepta, & proinde signanda asterisco. Versu 18. scribatur, φυλάξασθε, modo … custodite: estque ei adjungendum Adverbium ÷ σφόδρα, sed obelo jugulatum. Paullo ulterius, cum dicitur, ὑμεῖς λάβητε, confodiendum est Pronomen obelo. Vaticanus codex habet, ὑμεῖς αὐτοὶ λάβητε· sed perinde utrum scribas. Ulterius illud, ÷ τῶν υἱῶν, debet similiter jugulari obelo. Versu 19. in extremo, pro κυρίῳ, scribatur casu gignendi κυρίου. Versus … principium a LXXII. omissum, suggeritur in mixta editione per asteriscum, his verbis. * καὶ ἠλάλαξεν ὁ λαὸς· deinde sequitur, καὶ ἐσάλπισαν &c. Paullo post, debet illud, οἱ ἱερεῖς, obelum appositum habere. Ulterius scribe, … ÷ πᾶς ὁ λαὸς, ut Verbum sit numeri plurium, & nota universitatis habeat appositam obelisci notam: qua nota etiam illud insigniri mox debet ÷ ἰσχυρῷ. Quod autem mox sequitur, ἅπας, expungendum est; & similiter illud πᾶς, quod paullo ulterius positum in vulgaris libris est. Atque …, post Nomen, λαὸς, addendum est, εἰς τὴν πόλιν. Quæ vero deinceps sequuntur verba, * ἕκαστος ἐξ ἐναντίας αὐτοῦ, καὶ κατελάβοντο τὴν πόλιν, ea omnia, a LXXII. præterita, debent asterisco signari. Cæterum illud, ἔξω, quod in quibusdam vulgatis libris est, expungendum est. Initio versus 21. expungendum quoque est nomen Ἰησοῦς; & verbum numero plurium scribendum, hoc modo, καὶ ἀνεθεμάτισαν ÷ αὐτὴν καὶ ὅσα &c. Pronomen tamen, & sequens copula sunt jugulanda veru. Ulterius pro, πρεσβυτέρου, habet Vaticanus codex πρεσβύτου, & recte. Ulterius, cum est in vulgatis libris, καὶ ἕως …, expungendum est illud ἕως; reliqua vero sunt jugulanda obelo. Versu 22. illud, τὴν γῆν, debet signari asterisco. Et similiter paullo ulterius …, τὰς πόρνας. Ulterius scribendum est trajectis verbis, ἐκεῖθεν αὐτήν. Denique in fine apposita est in editione mixta per asteriscum hæc oratio, … αὐτῇ. Versu 23. illa verba, ÷ τὴν πόλιν εἰς οἰκίαν τῆς γυναικός, debent jugulari obelo. Similiter paullo ulterius illud, ÷ τῆς πόρνης. Ulterius lege trajectis verbis, καὶ πάντα ὅσα ἦν αὐτῇ, καὶ πᾶσαν τὴν συγγένειαν αὐτῆς. Versu 24. pro ἐν πυρὶ, est in Vaticano, ἐμπυρισμῷ. Ulterius verbum ἔδωκαν, signandum asterisco est. Quæ autem deinceps sequuntur, ea sunt scribenda ad hunc modum, εἰς θησαυρὸν εἰσενεχθῆναι κυρίου· sic enim legit Syrus. Vaticanus tamen habet, εἰς θησαυρὸν οἴκου κυρίου εἰσενεχθῆναι. Sed utrum rectius sit, non potest facile ulla conjectura colligi. Complutenses a Syro stant, nisi quod κυρίῳ habent, dandi casu. Versu 25. lege, καὶ ÷ πάντα τὸν οἶκον τὸν πατρικὸν αὐτῆς, sed nota universitatis habeat appositum obelum. Post ista autem verba suggerit mixta editio hæc, * καὶ πάντα τὰ αὐτῆς. Versu 26. scribe, ὁ ἄνθρωπος, cum articulo. Deinde illud ἀναστήσει καὶ, sive ut Syrus legit, ἀναστήσει, habeat appositam asterisci notam. Et similiter illud, τὴν Ἱεριχώ, quod ulterius positum est. Porro universa illa narratio interposita, usque ad versum 27. nempe, ÷ καὶ ἐποίησεν οὕτως Ἀζὰν, sive, ut melius habent alii libri, … ὁ ἐκ Βαιθὴλ, ἐν τῷ Ἀβιρὼμ τῷ πρωτοτόκῳ αὐτοῦ ἐθεμελίωσεν αὐτήν· καὶ ἐν τῷ διασωθέντι ἐλαχίστῳ ἐπέστησε τὰς πύλας αὐτῆς. (sic enim a Syro lecta ista sunt:) Hæc, inquam, narratio, debet tota obeliscis jugulari: nam est a LXXII. … importata ex capite 16. tertii libri Regum.

CAP. VII.

1 Capitis septimi versiculo primo auferendum e medio est illud, μεγάλην. … illud, ÷ καὶ ἐνοσφίσαντο, jugulandum est obelo. Ulterius pro, Ζαμβρὶ, legit Syrus, Ζαβδὶ, atque sic habent Complutenses, sicque est in Hebræo. Nominatur tamen idem ille vir Ζαμβρὶ in Paralipomenis. Versu 2. illa verba, … ἀναπλέως Βαιθήλ· καὶ εἶπεν αὐτοῖς, suggesta sunt in mixta editione. Nam LXXII. ea prætererant: debent ergo signari asterisco. Versu 3. scribatur, μὴ ἀναβάτω πᾶς, &c. Ulterius illud, ÷ ἀλλ' ἢ, notetur obelo. Mox, post, …, suggerit mixta editio Nomen, * ἄνδρες. Nimirum, bis illud est in Hebræo. Ulterius scribe mutato verborum ordine, ἅπαντα τὸν λαόν. Versu 4. illa, ἀπὸ τοῦ λαοῦ ἐκεῖ, debent, apposito asterisco, notari, ut aliena ab editione LXXII. Versu 5. post illa verba, συνέτριψαν αὐτούς, additur in editione mixta, * καὶ ἐπάταξαν αὐτούς. Legitur autem hic locus in quibusdam exemplaribus hoc modo, ἀπὸ τῆς πύλης ἕως Σεβαρείμ, καὶ συνέτριψαν αὐτοὺς ἐπὶ … &c. eaque scriptura est Hebræo magis consentanea. Versu 6. καὶ … ÷ Ἰησοῦς, notandum est nomen, Ἰησοῦς, obelo. Quodque sequitur, debet mutato ordine scribi, ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν. Ibidem post Præpositionem ἐναντίον, infarcit editio mixta * κιβωτοῦ Coram arca Domini. Ulterius, cum dicitur, τὸν χοῦν, expungendus est articulus τόν. Versu 7. suggeritur in mixta editione repetitio verbi, hoc modo, ἵνα τί * διαβιβάζων διεβίβασεν &c. Ibidem illud, ὁ παῖς σου, notari debet obelo. Versu 8. deest initium, sic enim scribendum est, Δέομαι κύριε, τί ἐρῶ; Nam Conjunctio, καὶ, expungenda est: quam ego suspicor olim natam esse ex nomine κύριε, curte scripto, & præcise, hoc modo, κε. Versu 9. scribendum est, περικυκλώσουσι ἡμᾶς, addito Pronomine: sic enim est in emendatis libris omnibus, quos ego vidi. Versu 11. scribe, addita copula, καὶ παρέβη τὴν &c. Ulterius, post illud, πρὸς αὐτούς, refertur in editione mixta, per asteriscum, periodus verborum præterita a LXXII. hujusmodi, * καί γε ἔλαβον ἀπὸ τοῦ ἀναθέματος. Cum autem deinde sequitur, καὶ ÷ ἀπὸ τοῦ ἀναθέματος, debent illa verba, ἀπὸ τοῦ ἀναθέματος, obelo jugulari. Et continuo post ista, rursus explet mixta editio scriptum, his verbis stellula additis, * ἐψεύσαντο καὶ ἐνέβαλον &c. Versu 13. pro, ἅγιον, habet Vaticanus liber, ἁγίασον; & paullo post, pro, ἁγνισθῆναι, habet ἁγιασθῆναι. Syrus vulgatorum librorum scripturam repræsentavit; utri melius, non facile constitui posse puto. Mox post, ἐν ὑμῖν, addit editio mixta * Ἰσραήλ.

Versu 14. illud, πάντες, jugulandum obelisco est. Ulterius, cum dicitur, κατὰ φυλὰς, adscribendum est Pronomen, ὑμῶν, *per tribus vestras*. Versu 15. Post verbum ἐνδειχθῇ, suggeritur in mixta, * ἐν τῷ ἀναθέματι· id enim LXXII. omiserant. Similiter post πυρὶ, additur Pronomen αὐτὸς, cum stellula. Ulterius, ante verbum ἐποίησεν, additur cum eadem nota, Conjunctio ὅτι, hoc modo, καὶ * ὅτι ἐποίησεν &c. Versu 16. καὶ ὤρθρισεν Ἰησοῦς, addit mixta editio * πρωΐ. Ulterius, post κατὰ φυλὰς, suggerit rursus Pronomen, * αὐτοῦ. Versu 17. Cum dicitur, καὶ προσήχθη κατὰ δήμους, addit mixta * Ἰούδα. Ibidem, pro ἐνεδείχθη, scribe, ἀνεδείχθη· atque similiter paullo ulterius. Ibidem, pro κατ' οἴκους, scribe, κατ' ἄνδρα. Quod vero sequitur, nempe, καὶ ἀνεδείχθη οἶκος ὁ Ζαμβρὶ, debet habere appositam stellam: est enim a LXXII. præteritum: sed verbum, οἶκος, est expungendum: & pro Ζαμβρὶ, habent multi libri Ζαβδί· de quo nomine dixi initio hujus capitis. Versus 18. principium a LXXII. omissum, suggeritur in mixta editione his verbis, * καὶ προσήχθη ὁ οἶκος αὐτοῦ κατ' ἄνδρα. Ulterius, pro Ζαμδὶ, scribe Ζαβδί. Mox, post illa verba, υἱοῦ Ζαρὰ, addita in mixta est hæc verborum clausula * ἀπὸ φυλῆς Ἰούδα. LXXII. enim id, ut semel ante dictum, omiserunt. Versu 19. post nomen, Ἀχὰρ, est in mixta * υἱέ μου. Et similiter, post Verbum, δὸς, est particula, ut sic dicam, expletiva, * δή· quæ vim quandam urgendi habet, ut scripsit vir doctissimus Theodorus Gaza. Cæterum illud Adverbium temporis, σήμερον, locandum est ante ipsum verbum δὸς, & signandum obelo. Ulterius, post verbum δὸς secundo loco scriptum, suggeritur in editione mixta Pronomen * αὐτῷ. Versu 20. post Adverbium ἀληθῶς, habet mixta Pronomen * ἐγώ. Versu 21. post, ποικίλην, est in mixta * μίαν· *Variam, unam*. Ulterius scribendum est mutato verborum ordine, καὶ γλῶσσαν χρυσῆν μίαν. Ulterius post illud, διδράχμων, adjectum est in editione mixta, * ὁλκὴ αὐτῆς. Ulterius, post Verbum, ἔλαβον, habet mixta additum Pronomen * αὐτά. Ulterius Pronomen, αὐτά, scriptum ante prius Verbum, κέκρυπται, signandum est obelo. Et similiter ipsum Verbum κέκρυπται secundo loco scriptum. Versu 22. εἰς τὴν σκηνὴν, adscribe Pronomen, αὐτοῦ, *in tentorium ejus*: atque tum hoc Pronomen, tum illud quod continuo sequitur, videlicet, εἰς τὴν παρεμβολὴν, jugulentur obeliscis. Ulterius, cum dicitur, ἐν τῇ σκηνῇ αὐτοῦ, debet hoc Pronomen habere asterisci notam. Versu 23. scribe, καὶ ἐξήνεγκαν, numero plurium. Ulterius, post Verbum, ἐξήνεγκαν, suggerit mixta editio Pronomen * αὐτά, & mox notam universitatis, hoc modo, καὶ πρὸς * πάντας τοὺς πρεσβυτέρους. Versu 24. Illa verba, καὶ ἀνήγαγεν αὐτὸν εἰς φάραγγα Ἀχὼρ, sunt jugulanda obelo. Ulterius, cum dicitur, καὶ πάντα τὰ πρόβατα, debet universitatis nota, πάντα, expungi. Ulterius scribendum, καὶ ἀνήγαγεν αὐτοὺς, posito Verbo numero singulari. Versu 25. Deleri debet illud, τῷ Ἀχάρ. Ulterius, scribe mutato verborum ordine, πᾶς Ἰσραὴλ ἐν λίθοις. Et continuo, post hæc verba, suggeritur in editione mixta hæc periodus verborum, * καὶ κατέκαυσαν αὐτὰ ἐν πυρὶ, καὶ ἐλιθοβόλησαν αὐτοὺς ἐν λίθοις. Tum enim demum sequitur versus 26. ut est in vulgatis libris, καὶ ἐπέστησαν &c. In hoc versu, post illud, μέγαν, aut ut habent quidam libri, μεγάλων, addita est in editione mixta hæc verborum complexio, ἕως τῆς ἡμέρας * ταύτης. Et ulterius, post ὀργῆς, suggestum est Pronomen * αὐτοῦ.

CAP. VIII.

Capitis octavi versiculo primo, dictio * πάντας, ut mixtæ editionis, & a LXXII. prætermissa, notetur asterisco. Similiter illa verborum periodus, * καὶ τὸν λαὸν αὐτοῦ, καὶ τὴν πόλιν αὐτοῦ. Debet autem ista tota verborum complexio scribi ante illam, καὶ τὴν γῆν αὐτοῦ. Versu 2. notentur etiam illa asterisco, * καὶ τῷ βασιλεῖ αὐτῆς. Et mox, suggeruntur in mixta editione duo Pronomina, per asteriscos, hoc modo, καὶ τὴν προνομὴν * αὐτῆς, καὶ τῶν κτηνῶν * αὐτῆς. Deinceps, post Verbum, κατάστησον, expungenda est particula δέ· nam a Syro non est lecta; si tamen scribenda est, debet habere obeliscum appositum. Ulterius, cum dicitur, εἰς τὰ ὀπίσω, adde Pronomen, αὐτῆς. Versu 3. pro καὶ ἐπέλεξεν, scribe, ἐπέλεξεν δέ. Versu 4. post Participium, λέγων, supplendus est locus ex mixta editione, atque scribendus ad hunc modum, ἴδετε ὅτι * ὑμεῖς ἐνεδρεύετε * τὴν πόλιν ὀπίσω τῆς πόλεως. Ulterius, addita est in mixta Præpositio, hoc modo, γίνεσθε * ἀπὸ τῆς πόλεως· quanquam, si Vaticano fidendum potius est, debet ea absque asterisco adscribi. Est autem in mixta, post illud, τῆς πόλεως, additum cum stellula Adverbium * σφόδρα. Versu 5. pro πᾶς ὁ λαὸς, scribe, πάντες οἱ μετ' ἐμοῦ, sic enim habent omnia exemplaria quæ vidi. Ulterius, illa verba, ÷ οἱ κατοικοῦντες Γαί, jugulentur obelo. Illa vero, * καθὰ καὶ πρώην, asterisco. Versu 6. Pronomen ἡμῶν, debet habere appositum obeliscum. Eodem versu omissus est finis, qui in mixta editione suggeritur post Adverbium, ἔμπροσθεν, his verbis, * καὶ φευξόμεθα ἀπὸ προσώπου αὐτῶν. Versu 7. illa, ÷ καὶ πορεύσεσθε εἰς τὴν πόλιν, sunt signanda obelo. Deinde suggeruntur in editione mixta per asteriscos hæc omnia, * καὶ ἐκτρίψετε τὴν πόλιν, καὶ δώσει αὐτὴν κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν ἐν χερσὶν ὑμῶν. Rursus initium octavi versiculi adscriptum in mixta, hujusmodi est, * καὶ ἔσται ὡς ἂν συλλάβητε τὴν πόλιν, ἐμπρήσατε αὐτὴν ἐν πυρί. Deinde sequitur, κατὰ τὸ ῥῆμα &c. Nam illa omnia prætererant LXXII. Mendose ergo in libris vulgatis est, ἐμπρήσετε, tempore futuro. Cum autem LXXII. dixerunt, ῥῆμα τοῦτο, legerunt הזה, pro יהוה: alioqui debebant dicere, ῥῆμα κυρίου. Ibidem, pro ἐντέλλομαι, scribe, ἐντέταλμαι. Versu 9. illa verba, ἀπὸ θαλάσσης Γαί, debent asterisco discerni, tanquam aliena ab editione LXXII. interpretum. Quod autem deinceps est, usque ad finem versiculi, debet suggestis ex mixta editione verbis sic scribi, καὶ ηὐλίσθη Ἰησοῦς τὴν νύκτα * ἐκείνην ἐν μέσῳ * τοῦ λαοῦ. Vaticanus codex videtur hoc loco mutilus esse. Versu 11. additur in principio articulus per asteriscum in editione mixta, sic, ὁ πολεμιστὴς * ὁ μετ' αὐτοῦ. Porro illa verba, ÷ ἀπὸ ἀνατολῶν, καὶ τὰ ἔνεδρα τῆς πόλεως ἀπὸ θαλάσσης, sunt jugulanda veru; neque enim sunt hoc loco in Hebræo. Quæ vero deinceps scripta sunt; hæc dico, * καὶ παρενέβαλον ἀπὸ βορρᾶ τῆς Γαί, debent apposito asterisco secerni: non sunt enim ipsorum LXXII. Quin ad ea insuper addit mixta per eandem notam hæc, * καὶ κοιλὰς ἀνὰ μέσον αὐτοῦ, καὶ τῆς Γαί. Quæ porro sequuntur vers. 12, & 13. ea quoq; omnia sunt abs Theodotione accepta, & ideo signata asteriscis a Syro; in Vaticano vero recte omissa. Legit autem Syrus ad hunc modum versum duodecimum, * καὶ ἔλαβεν ὡς πέντε χιλιάδας ἀνδρῶν, καὶ ἔθετο αὐτοὺς ἔνεδρον ἀνὰ μέσον Βαιθὴλ καὶ τῆς Γαί, θαλάσσης τῆς Γαί. Versum vero 13. sic, * καὶ ἔθηκαν τὸν λαὸν, πᾶσαν τὴν παρεμβολὴν, ἣ ἦν ἀπὸ βορρᾶ τῆς πόλεως, καὶ τὰ ἔσχατα αὐτῶν, θαλάσσης τῆς πόλεως, καὶ ἐπορεύθη Ἰησοῦς τὴν νύκτα ἐκείνην ἐν μέσῳ τῆς κοιλάδος.

Deinde ſequitur verſus 14. in quo, illud, καὶ ὤρθρισε, aſcititium eſt, & proinde aſteriſco ſignandum. Ibidem, ſcribendum eſt numero ſingulari, ἐξῆλθεν. Nam illud, οἱ ἄνδρες τῆς πόλεως, in pleriſque antigraphis non habetur; ut annotavit Syrus interpres: eſtque etiam in Vaticano omiſſum. Si tamen adſcriberetur per aſteriſcum, deberet etiam Verbum poni numero plurium; ut eſt in vulgatis libris. Ibidem, illud, ÷ ἐπ᾽ εὐθείας ↙, eſt obelo confodiendum. Mox illa verba, ※ εἰς τὸν καιρὸν κατὰ πρόσωπον τῆς Ἀραβὰ ↙, debent per appoſitum aſteriſcum notari, tanquam aſcititia; quapropter in Vaticano non habentur. Quod autem in vulgatis libris, pro Ἀραβὰ, eſt, ἐνέδρας, id arbitror imperiti hominis annotatione eveniſſe, qui ארבה, pro ערבה, interpretatus fuerit. Mox, ὅτι ἔνεδρα αὐτῷ, ſcribe, ἔνεδρα αὐτῷ· & pro ἐστιν, ſcribe, ἦν. Verſu 15. initio, illud, καὶ εἶδε, notandum obelo eſt. Ibidem, pro πᾶς ὁ λαὸς, ſcribe, πᾶς Ἰσραήλ. Quæ vero deinceps ſequuntur hoc verſu, nempe, καὶ ἔφυγον ὁδὸν τῆς ἐρήμου· Et ſimiliter hoc initium verſus 16. καὶ ἐνίσχυσε πᾶς ὁ λαὸς τῆς Γαὶ καταδιῶξαι ὀπίσω αὐτῶν· hæc, inquam, omnia ſunt ab aliis interpretibus accepta, neque ſine aſteriſcis ſcribenda. Hoc verſu, cum dicitur, κατεδίωξαν ὀπίσω υἱῶν Ἰσραὴλ, rectius ſcribas, ὀπίσω Ἰησοῦ, quanquam illud in multis libris reperiatur. Ibidem, Pronomen αὐτοὶ, debet jugulari obelo. Verſu 17. illud, ※ καὶ ἐν Βαιθὴλ ↙, aſcititium eſt, & ſtella ſignandum. In hujus verſus extremo ſcribe numero plurium, καὶ κατεδίωξαν. Verſu 18. illud, ÷ τῇ χειρί σου ↙, juguletur obelo. Verſu 19. illa verba, καὶ τὰ ἔνεδρα ἐξανέστησαν ἐν τάχει ἐκ τοῦ τόπου αὐτῶν, debent ſimiliter confodi obeliſcis. Ibidem ſcribito, καὶ ἐξέτεινεν Ἰησοῦς τὸν γαισὸν, καὶ τὴν χεῖρα αὐτοῦ· quod vero deinceps eſt, ἐν τῷ γαισῷ, expungito prorſus. Ulterius, pro ὅτε ἐξέτεινε, habent quidam libri, ὅτι ἐξέτεινε· ſed temporis Adverbium recte exprimit id, quod in Hebræo eſt. Eſt autem hic nomini χεῖρα, adſcribendum Pronomen, αὐτοῦ. Ulterius, ἐνέπρησαν αὐτὴν, loco Pronominis, ſcribe ipſum Nomen, τὴν πόλιν. Verſu 20. ſcribe, ἐθεώρουν ἀναβαίνοντα τὸν καπνὸν τῆς πόλεως εἰς, &c. Porro hujus verſus pars extrema tota, nempe, καὶ ὁ λαὸς ὁ φεύγων εἰς τὴν ἔρημον ἐστράφησαν ἐπὶ τοὺς διώκοντας, debet adſcripta ſtellula notari, ut omiſſum a LXXII. Verſu 21 poſt Nomen, καπνὸς, adſcribito τῆς πόλεως. *fumus urbis.* Illud vero, εἰς τὸν οὐρανὸν, confodito obeliſco. Ulterius, pro τοὺς Γαὶ, ſcribito, τῆς Γαί. Verſu 22, cum dicitur, εἰς συνάντησιν αὐτῶν, eſt apponendus aſteriſcus ad Pronomen. Ulterius in eodem verſu expungatur illud, τοῦ Ἰσραήλ. Verſu 24, cum dicitur, καὶ τοὺς ἐν τοῖς πεδίοις, καί debent illa, ÷ καὶ τοὺς ↙, & rurſus alterum, ÷ καὶ ↙, jugulari obelo. Mox ſcribito, οὗ κατεδίωξαν. *Ubi perſecuti fuerant* &c. Ulterius illa, καὶ ἔπεσαν πάντες ἐν στόματι ῥομφαίας ἀπ᾽ αὐτῆς, debent ſignari aſteriſcis. Equidem non ſatis conſtituere poſſum, unde illud ἀπ᾽ αὐτῆς, natum ſit. Tamen cum viderem magna conſenſione approbari ab exemplaribus, non debui amovere. Verſu 25, cum dicitur, καὶ ἐγενήθησαν πάντες, ſignandum eſt hoc, πάντες, aſteriſco, ut alienum, Verſum 26 totum ſignato ſtellulis, eſt enim ex aliis interpretibus adſcriptus: debet autem ſic emendari, ※ καὶ Ἰησοῦς οὐκ ἐπέστρεψε τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἣν ἐξέτεινεν ἐν τῷ γαισῷ, ἕως ἀνεθεμάτισεν πάντας τοὺς κατοικοῦντας ἐν Γαί ↙. Verſu 27, κτηνῶν αὐτῶν, expungendum eſt Pronomen. Ulterius illud, ἐκείνης, habeat appoſitam aſteriſci notam. Et πάντα, quod ſequitur, auferatur e medio, ſcribaturque ejus loco relationis Pronomen ἃ. Rurſus notetur ſtellula Pronomen ἑαυτοῖς, quod ulterius poſitum eſt. Moxque ſcribatur numero ſingulari, κατὰ τὸ πρόσταγμα. Et quod deinceps eſt, ÷ κύριος ↙, notetur appoſito veru. Similiter illud Verſu 28, ÷ ἐν πυρί ↙. Quæ porro deinceps habentur, ea hac verborum collocatione ſcribantur, καὶ ἔθηκεν αὐτὴν χῶμα εἰς τὸν αἰῶνα ἀοίκητον, ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης. v. 29. illud, διδύμου, jugulandum obelo eſt, puto tamen a Vaticano omiſſum eſſe. Similiter jugulandum illud eſt, quod illico ſequitur, καὶ ἦν ἐπὶ τοῦ ξύλου. Ulterius, ſupplet mixta editio quod ſcriptum a LXXII. præciſe eſt, hoc modo, ἕως ※ καιροῦ τῆς ↙ ἑσπέρας. Ulterius illa quoque verba, πρὸς τὴν πύλην τῆς πόλεως, ſunt editionis mixtæ, & ſignanda aſteriſco; ſicut etiam illud, μέγαν, quod ulterius poſitum eſt. Verſu 31, ἐκ λίθων, deleatur Præpoſitio: illud vero, ἐπ᾽ αὐτοὺς, notetur aſteriſco; eſt enim alienum. In extremo, ſcribe, καὶ ἔθυσαν ※ εἰρηνικὰ ↙ σωτηρίου, appoſito aſteriſco ad verbum εἰρηνικά. In nonnullis antigraphis eſt, ut notavit Syrus, καὶ θυσίαν σωτηρίου. Verſu 32. Nomen, Ἰησοῦς, juguletur obeliſco. Mox ſcribe alia verborum collocatione, ἐπὶ τῶν λίθων τὸ Δευτερονόμιον. Similiter v. 33. ſcribe, trajectis colis, καὶ οἱ γραμματεῖς αὐτῶν, καὶ οἱ δικασταὶ αὐτῶν. Et mox ἀπέναντι τῆς κιβωτοῦ. Ulterius, ſcribe, καὶ οἱ ἱερεῖς οἱ Λευῖται, ſublata Conjunctione, ut legit Syrus. Et deinceps hoc ordine verborum, καὶ ὁ αὐτόχθων ÷ ἦσαν ↙ ἥμισυ αὐτῶν ※ ἐπὶ ↙ πλησίον ὄρους Γαριζὶν, καὶ ἥμισυ αὐτῶν ※ ἐπὶ ↙ πλησίον ὄρους Γαιβάλ. verum debet verbum, ἦσαν, appoſito obeliſco ſignari; & utraque Præpoſitio, ἐπὶ, aſteriſco. v. 34. ἀνέγνω Ἰησοῦς, deleatur nomen, Ἰησοῦς. Mox Pronomen τούτου, ſignetur obeliſco. Et ſimiliter nomen Μωυσῆ, quod eſt in verſiculi extremo. Verſu 35. illud, τοῦ Ἰησοῦ, obelo ſignandum eſt. Paulo ulterius, illud, υἱῶν, expungi debet. Mox vero, hoc, ÷ τοῖς ἀνδράσι ↙, confodi obelo.

CAP. IX.

1 Verſu primo capitis noni, cum dicitur, ÷ καὶ οἱ ↙ πρὸς τῷ Ἀντιλιβάνῳ, debet copula cum articulo jugulari obeliſco. Similiter omnes illæ Conjunctiones, quæ deinceps ſequuntur, præter eam quæ ante Amorrhæos, & eam quæ ante Jebuſæos poſita eſt. In ipſo autem initio, debet etiam illud, ÷ τῶν Ἀμορραίων ↙, confodi obelo. Ceterum colon illud, καὶ οἱ Γεργεσαῖοι, in multis exemplaribus non habetur, ut oſtendit Syrus per limniſcum. Neque ſane ſine obeliſco adſcribi debet: non enim eſt in Hebræo. Verſu 2. ſcribe, καὶ συνῆλθοσαν, addita copula. Mox illud, εἰς τὸ, non eſt in Vaticano. Verſu 3. delendum eſt illud βαωνὸν· & mox, πάντα, confodiendum obelo. Paullo ulterius, pro κύριος, rectius ſcribas, Ἰησοῦς. Eſſe tamen in quibuſdam antigraphis, κύριος, oſtendit per limniſcum Syrus. Verſu 4. pro ἐπεσιτίσαντο, ſcribe, ἐπεσιτίσαντο, hoc eſt, cibum, ſive viaticum compararunt. Illud vero alterum, ἡτοιμάσαντο, debet jugulari obelo; quanquam ego ſuſpicor olim mendoſe in ordinem ſacrorum verborum eſſe relatum, cum fuiſſet ab aliquo adſcriptum in margine, tanquam altera interpretatio Hebraici vocabuli. Ulterius, pro ἐπὶ τῶν ὄνων, legit Syrus, & habent Complutenſes, ἐπὶ τῶν ὤμων, *in humeris.* In Hebræo tamen eſt, *in aſinos.* Ulterius legendum eſt, καὶ καταῤῥωγότας, adjecta copula. Verſu 5. Illa, καὶ τὰ κοῖλα τῶν ὑποδημάτων αὐτῶν, debent obelo appoſito jugulari. Equidem etiam de iſtis idem eveniſſe judico, quod nuper de verbo ἡτοιμάσαντο, dicebam. Porro Pronomen αὐτῶν, cum dicitur, σανδάλια ÷ αὐτῶν ↙, & rurſus ἱμάτια ÷ αὐτῶν ↙, ſimiliter jugulandum eſt. Ulterius legendum eſt, καὶ οἱ ἄρτοι τοῦ ἐπισιτισμοῦ αὐτῶν ξηροὶ ※ ἐγένετο ↙, ÷ καὶ ↙ βεβρωμένοι· ſed verbum ἐγένετο aſcititium eſt, atque aſteriſco notandum: copula vero quæ proxime hoc verbum ſequitur, obeliſco. Verſu 6, cum dicitur, παρεμβολὴν Ἰσραὴλ εἰς. habere debet Iſraelis nomen obeliſcum appoſitum. Ibidem, pro ... Verſu 7, pro Χορραῖον, reponendum eſt, Εὐαῖον. Habere tamen quædam exemplaria, Χορραῖον, oſtendit limniſcus apud Syrum. Certe Chorræos fuiſſe incolas montis Seir, conſtat ex Geneſ. 14. & Deut. 2. Non ergo pertinebant iſti ad Gabaonitas. Mox ſuggeritur in mixta Pronomen, hoc modo, ... ※ σὺ ↙ κατοικεῖς. Ibidem ſcribito, καὶ πῶς διαθῶμαί σοι διαθήκην. ... dicitur, καὶ ἄπιστα ἐστιν ἐποίησαν, debet illud, ἄπιστα, aſteriſcum appoſitum habere. Verſu 10. debet ſimiliter illud, πάντα, notari aſteriſco; verbum vero κατῴκει, obeliſco. Qua nota etiam poſtremum hujus verſiculi membrum ... inſigniendum; nempe, ÷ καὶ ἐν Ἐδραεὶ ↙ ſic enim ſcribendum eſt, non ... Ἀδραείν. Verſu 11 expungatur illud, ἀκούσαντες, atque etiam articulus, ... cum dicitur, τὴν διαθήκην. Verſu 12, cum dicitur, οὗτοι οἱ ἄρτοι ἡμῶν, ... aſteriſci adſcribenda eſt Pronomini, ἡμῶν. Eandem notam habere quoque debent illa verba, ἀπὸ οἴκων ἡμῶν· ſic enim legendum eſt. Ulterius ſuggeritur in mixta editione Adverbium ἰδού· habet enim; νῦν δὲ ※ ἰδοὺ ↙ ἐξηράνθησαν, &c. Verſu 13. Demonſtrationis Pronomen ταῦτα, notandum ſtellula eſt, cum dicitur; καὶ ※ ταῦτα ↙ τὰ ἱμάτια, &c. Verſu 14. pro, καὶ κύριον, monet Syrus, per limniſcum eſſe in quibuſdam libris, καὶ τὸ στόμα κυρίου. ... ſcribi debet, διαθήκην πρὸς αὐτοὺς, addita Præpoſitione πρός. Verſu 16. ... ἦλθον, ſcribe ἐξῆλθον. Mox illud, τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ, ſignetur aſteriſco, ut aliunde acceptum. Denique in fine, ſcribe, πόλις Ἰαρείμ, numero ſingulari. ... v. 18. cum dicitur, ÷ πάντες ↙ οἱ ἄρχοντες, juguletur obelo nota univerſitatis. Ulterius ſcribe, διεγόγγυζον, numero plurium. v. 19. adde, πάντες, poſt Verbum, ἦσαν. v. 20. poſt Verbum ποιήσομεν, ſuggerit mixta editio ※ αὐτοῖς ↙, *faciemus ipſis.* Ibidem, pro modo infinito ζωγρῆσαι, legit Syrus futurum modi finiti ζωγρήσομεν. Hebræum tamen infinitum habet. v. 21. Ipſum initium ※ καὶ εἶπαν αὐτοῖς οἱ ἄρχοντες, eſt ſignandum aſteriſco: eſt enim a Theodotione acceptum. Quod vero deinceps ſequitur, eſt a Syro lectum ad hunc modum, καὶ ἔσονται ξυλοκόποι καὶ ὑδροφόροι πάσῃ τῇ συναγωγῇ. καὶ ἐγένοντο ξυλοκόποι καὶ ὑδροφόροι πάσῃ τῇ συναγωγῇ, καθάπερ εἶπον αὐτοῖς οἱ ἄρχοντες. Neque aliter Complutenſes habent, niſi quod hi omittunt illa repetita verba, καὶ ἐγένοντο ξυλοκόποι, & quæ deinceps ſequuntur, uſque ad ſimilitudinis Adverbium, καθάπερ. Quod ſi ita ſunt interpretati LXXII. ut Syrus legit, debet prior illa verborum complexio notari obeliſco, ut in Commentariis explicabimus. Sed mihi fit veriſimile, repetitionem iſtam errore factam eſſe, admiſſis illis in contextum, quæ fortaſſe aliquis in margine annotaverat. Verſu 22. Participium, λέγων, ſignandum eſt aſteriſco. Ulterius lege, trajectis verbis, μακρὰν ἐσμὲν ἀπὸ σοῦ. Mox, mendoſe ſcriptum in nonnullis libris vulgatis eſt, ἐγχώριοι, debet enim dici, ἐγχώριοι. v. 23. illud, οὐδὲ ὑδροφόρος, aſcititium eſt, & debet aſteriſco notari. v. 24. illud quoque, ἀπηγγελίᾳ, ſive, ut habent Complutenſes, ἀγγελίᾳ, eadem nota eſt inſigniendum, ut aliunde acceptum; debetque ante ipſum ſcribi particula rationalis, ut vocant, ὅτι. Ulterius, ante τὴν γῆν, ſuggerit editio mixta ※ πᾶσαν ↙. Mox Pronomen ταύτης, jugulandum veru eſt. Ulterius, καὶ ἐξολοθρεῦσαι ÷ ἡμᾶς καὶ ↙, Pronomen, & copula ſimiliter jugulentur. Verſu 25 poſt verbum δοκῇ, ſuggerit mixta, ※ ποιῆσαι ↙ ὑμῖν &c. v. 26. verba illa, Ἰησοῦς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, confodi debent obelo: & mox ſcribi numero plur. ἐκ χειρῶν. Verſu ultimo, debet univerſitatis nota obelo jugulari, cum dicitur, ÷ πάσῃ ↙ τῇ συναγωγῇ· & ſimiliter omnia illa quæ mox ſequuntur, nempe, διὰ τοῦτο ἐγένοντο οἱ κατοικοῦντες &c. uſque dum dicitur, ἕως τῆς σήμερον &c. Hic vero ipſa quoque copula, cum dicitur, ÷ καὶ ↙ εἰς τόπον; & denique extremum nomen ÷ κύριος ↙, obeliſcis jugulentur.

CAP. X.

Capitis decimi verſu primo, debent illa verba, ÷ πρὸς Ἰησοῦν καὶ ↙ obelo appoſito notari. Mox poſt Nomen, Ἰσραὴλ, ſuggeruntur in mixta editione, quæ ſunt a LXXII. præterita, hæc, ※ καὶ ἐγένοντο ἐν μέσῳ αὐτῶν ↙. Verſu 11 Syrus legit, ut habent Complutenſes, ἐφοβήθησαν ÷ ἐν αὐτοῖς ↙· verum ego ſuſpicor rectius ſcribi, ἑαυτοῖς· ſed ut ut eſt, debet hoc ſignari obelo. Mox, pro ᾔδεισαν, ſcribo numerum ſingularem ᾔδει; atque hoc ipſum verbum, cum ſequente particula γὰρ, jugula veru. Ulterius, poſt μητροπόλεων, adduntur in editione mixta hæc verba, ※ τῶν βασιλέων. καὶ ὅτι αὐτὴ μεγάλη ὑπὲρ τὴν Γαί ... Ver. 3 pro Ἐλὰμ, legit Syrus melius Ὀχάμ. Nimirum negligentia librariorum factum eſt λ ex χ, & ε ex ο. Ulterius, pro Δαβεὶν, ſcribe Δαβείρ. & pro Ἀφιὰ, Ἰαφιέ. Complutenſes hic, pro Ὀδολλὰμ, ſcribunt, id quod in Hebræo eſt, Αἰγλών· ſed male, opinor. Certe Syrus Ὀδολλὰμ legit. Verſu 4, illud δεῦτε, juguletur veru. Ulterius, legunt Complutenſes, ηὐτομόλησεν, numero unius. At Syrus, ſicut vulgati codices habent, reddidit numerum plurium. Verſu 5. ipſum initium ſic ſuggeritur in mixta, ※ καὶ συνήχθησαν ↙, καὶ ἀνέβησαν &c. Mox pro Ἰεβουσαίων, repoſuerunt Complutenſes, Ἀμορραίων· quam ſententiam expreſſerunt quidem Aquilas, Symmachus, & Theodotion, ut monet Syrus: at LXXII dixerunt Ἰεβουσαίων, ut eſt in vulgatis libris. Nam hoc divus Auguſtinus annotavit. Recte ergo Syrus vulgatorum codicum ſcripturam probat. Ulterius, pro Αἰγλὼν, Syrus denuo legit Ὀδολλὰμ, ut ante, & recte: nam ei aſſentitur etiam Vaticanus codex. Verſu 6. nomen Ἰσραὴλ, debet obelo confodi. Ulterius mutetur verborum collocatio, hoc modo, καὶ σῶσον ἡμᾶς, καὶ βοήθησον ἡμῖν. Verſu 9. illud ※ ἐπὶ ↙, notatum a Syro aſteriſco eſt. Ibidem ſcribe ordine verborum mutato, ἐπ᾽ αὐτοὺς Ἰησοῦς. Ulterius, nomen Ἰησοῦς poſt verbum, ἀνεπορεύθη, debet expungi. Verſu 10. Notetur nomen, κύριος, obeliſco, cum dicitur, καὶ συνέτριψεν αὐτοὺς ÷ κύριος ↙. Ulterius, pro Βαιθωρὼν, eſt in Vaticano, Ὡρωνείν· atque ſimiliter proximo verſiculo: verum Syrus id ſecutus eſt, quod habent vulgati codices: idque eſt Hebræo conſentaneum: & certe Ὡρωνεὶν, niſi fallor, ad Moabitas pertinebat; ii autem procul ab his locis abſunt. Verſu 11. abolendum eſt illud μεγάλους· eſt enim e margine receptum in ipſum textum, cum illic tanquam melior interpretatio fuiſſet ab aliquo, ex Aquila adſcriptum. Mox poſt Nomen, Ἀζηκὰ, addit mixta editio, ※ καὶ ἀπέθανον ↙. Ibidem illud, ÷ καὶ ἐγένοντο ↙, jugulandum eſt veru. Et ſimiliter verſus extremum, ÷ ἐν τῷ πολέμῳ ↙. Verſu 12. ... κύριος, expunge nomen κύριος. Mox, poſt ὑποχείριον, addit mixta ※ ... Quæ deinceps ſequuntur, nempe, ἡνίκα συνέτριψεν, & cætera, uſque ad illa verba, καὶ εἶπεν, ſunt a Complutenſibus omiſſa; quippe quibus ſtudium fuiſſe majus videtur, ut Hebræum exprimerent, quam ut editionem LXXII ...

præsentarent. Melius ergo Syrus, qui appositis obeliscis ea quoque reddidit. Hic porro trajectis verbis legendum est, ὁ ἥλιος κατὰ Γαβαὼν σιώπα. Ulterius, pro Ἀλλὼν, scribendum est, Αἰλὼν, ex Syro, atq; etiam Tertul. l. cont. Phych. V. 13. ille verborum ambitus, ϗ οὐ τοῦτο γεγραμμένον ἐπὶ βιβλίου τοῦ εὐθοῦς, debet, tanquam a Theodotione acceptus, asterisco notari. Ulterius Syrus legit cum copula, ϗ ὁ προεπορεύετο. Versu 14. Nomen, φωνῆς, est notandum stellula, ut alienum. Et mox scribendum est, συνεπολέμησε. Versum 15. totum legit Syrus notatum obeliscis. Est ille quidem etiam in Hebraicis libris nunc; verum, non suo, ut videtur, loco positus; de qua re dicam in Commentariis, si volet Deus. 18. illud μεγάλης, est apposita stella signandum. 19. debent illa deleri, ἀλλ' ὑμεῖς & quod sequitur, scribi, καταδιώκοντες. Mox, illa etiam expungenda sunt, ϗ μὴ φείσησθε αὐτῶν. Copula autem, cum dicitur, ϗ μὴ ἀφῆτε, obelisco, Pronomen vero, αὐτοὺς, asterisco signari debent. 20. pro ϗ πᾶς, scribe, ϗ οἱ υἱοί. Ulterius, illa, ἀπ' αὐτῶν, ϗ εἰσῆλθον, accepta sunt ex aliis interpretibus, debentque stellulas appositas habere. 21. Illa rursus similiter sunt signanda asteriscis, εἰς τὴν παρεμβολήν. Porro, cum dicitur, ϗ οὐκ ἔγρυξεν, jugulanda est copula obelisco. 22. post illa, ϗ ἐξαγάγετε, suggestum est in mixta editione, *πρός με✕. Sicut etiam initium vers. 23. nempe, *ϗ ἐποίησαν οὕτως✕. Mox post verbum, ἐξήγαγον, rursus suggeritur in mixta, *πρὸς αὐτὸν✕. In extremo rursus scribendum est, Ὀδολλὰμ, pro Αἰγλὼν, ex Syro. Debent autem hoc loco conjunctiones, quæ inter regum nomina sunt positæ, præter ultimam, omnes notari obeliscis. 24. Initium scribe hoc modo, ϗ ἐπεὶ ἐξήγαγον αὐτοὺς, &c. Mox habet mixta editio additum nomen ἄνδρα, hoc modo, πάντα *ἄνδρα✕ Ἰσραήλ. Et continuo hic adscribendum est, λέγων αὐτοῖς. Debet autem hoc Pronomen αὐτοῖς, & insequens copula, ϗ, jugulari obelo: illud autem, λέγων πρὸς αὐτοὺς, est expungendum. Sic enim Syrus hunc locum legit, & meo judicio castigatiorem, quam est a Complutensibus scriptus. 25. μὴ φοβηθῆτε ÷αὐτοὺς✕, Pronomen debet obeliscum habere. 26. ϗ ἀπέκτεινεν αὐτοὺς Ἰησοῦς· hic adscribito, ÷ϗ✕ ἐπειδὴ ἐθανάτωσεν αὐτοὺς, ϗ ἐκρέμασεν αὐτοὺς ἐπὶ πέντε &c. Sed signetur copula, cum dicitur, ϗ ἐπειδὴ, obelisco. 27. λίθους μεγάλους· Hoc adjectivum non est sine asterisco scribendum; est enim ascititium. 28. Quædam exemplaria habent, ut ostendit Syrus per limniscum, ϗ τὴν Μακηδὰν ἔλαβεν Ἰησοῦς, ἐν τῇ &c. & hanc scripturam secuti sunt Complutenses. Hic, post nomen, ξίφους, expletur scriptum in editione mixta hac verborum complexione, *ϗ τὸν βασιλέα αὐτῆς✕. Mox pro αὐτὴν, est scribendum, αὐτούς· sed hoc αὐτὴν, & insequens copula, ϗ, ascititia sunt, & asterisco signanda. Deinceps vero, copula quæ posita est ante verbum κατέφθειραν, debet jugulari obelisco, ut & illud ÷οὐδεὶς ἐν αὐτῇ✕, sive potius, ἐν αὐτῇ οὐδεὶς· & similiter illud ÷διαπεφευγώς✕. 29. pro Λεμνὰ scribendum est Λεβνά. Et ἐπολιόρκουν, numero plurium. In eo autem quod sequitur, suggesta est in mixta editione Præpositio *ἐπὶ✕ Λεβνά. 30. *ϗ✕ αὐτὴν· Conjunctio debet appositam stellam habere. Illud vero, ÷ϗ ἔλαβον αὐτὴν✕, obeliscum. Ulterius illud ÷οὐδεὶς✕, rursus obeliscum, & similiter ÷διαπεφευγώς✕. 31. scribe περιεκάθισαν, numero singulari. 33. pro ἀνέβη, habent quidam libri, ἔβη. Pro Ὡρὰμ habent Complutenses Ἐλάμ. Syrus legit, Ἀρμὼν· ego pro Hebræa voce censeo retinendum, quod vulgati libri habent; hoc autem est Ὡράμ. Porro illud, ÷ἐν στόματι ξίφους✕, & illud, ÷ϗ διαπεφευγότα✕, debent jugulari obeliscis; & pro casu dandi, αὐτῷ, scribendum est, ἐξ αὐτῶν. 34. pro Αἰγλὼν, rursus scribendum est Ὀδολλάμ, ex Syro. Postrema vero versiculi pars, ÷ϗ περιέδωκεν αὐτὴν κύριος ἐν χειρὶ Ἰσραήλ✕, jugulanda est obelisco. 35. post Nomen, ἐμπνέον, suggeritur in mixta, per asteriscum, *τὸ ἐν αὐτῇ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ✕ ἐφόνευσε &c. 36. post μετ' αὐτοῦ, expletur in mixta locus sic, *ἀπὸ Ἐγλὼν✕. Initium quoque vers. 37. signandum asterisco est, ut ascititium; hoc dico, *ϗ ἔλαβον αὐτὴν✕. Ulterius, post Nomen, ξίφους, denuo suggeruntur in mixta editione hæc, *ϗ τὸν βασιλέα αὐτῆς, ϗ πάσας τὰς κώμας αὐτῆς✕. Ulterius, pro τῇ Ἐγλὼν, legit rursus Syrus, τῇ Ὀδολλάμ. Et mox, post Pronomen, αὐτὴν, legit Syrus ad hunc modum, ϗ *πᾶν ἐμπνέον✕ ὅσα ἦν ἐν αὐτῇ· signatque illud, πᾶν ἐμπνέον, asterisco. 38. pro περιεκάθισαν, scribendum est, περιεκάθισε. 39. addenda initio est copula, ϗ ἔλαβον. Ulterius, post verbum, ἐξωλόθρευσε, debet Pronomen αὐτὴν, & Conjunctio, ϗ, notari obelo. Similiter illud, ÷οὐδένα✕, quod mox sequitur. Ulterius, illud, ϗ τῷ βασιλεῖ αὐτῆς, positum post nomen Χεβρὼν, debet expungi. 40. in mixta editione est nota universitatis, ϗ *πάντας✕ τοὺς βασιλεῖς αὐτῆς. Ulterius illud, ÷ἐν αὐτῇ✕, debet confodi veru. Similiter illud, ÷ζωῆς✕: quod vero adjunctum est, nempe, ἐξ αὐτῆς, prorsus auferendum est. In extremo hujus versiculi, non legit Syrus articulum, τῷ· sed accepit nomen Ἰσραὴλ, tanquam gignendi casu positum, *Deus Israelis:* idque Hebræo consentaneum est. 41. Post nomen Γάζης, suggeritur in editione mixta, copula, *ϗ✕ πᾶσαν τὴν Γοσὸν· est enim hoc nomen per literam Ni scribendum. 42. post γῆν, adde Pronomen, αὐτῶν. Denique in mixta editione adscriptus habetur versiculus, qui in Hebræo est hujus capitis postremus, his verbis, *ϗ ἐπέστρεψεν Ἰησοῦς, ϗ πᾶς Ἰσραὴλ μετ' αὐτοῦ, εἰς τὴν παρεμβολὴν, εἰς Γάλγαλα✕. Est autem is idem ille, qui supra, decimo quinto positus loco est.

CAP. XI.

Capitis undecimi primo versiculo, pro Ἀχιὰφ, scribe, Ἀχσάφ, ex Syro: cui astipulatur Eusebius libello de locis Hebraicis. Versu 2. pro, εἰς Ῥαβὰ, scribendum est, ϗ εἰς τὴν Ἀραβά· sic enim habent optimi quique libri. Pro Χενερὼθ, non male scribas Χενερὼθ, ut sit quarta vocalis ultimo loco, quod enim Hebræo consentaneum est; & sic videtur legisse Origenes. Versu 3. ϗ τοὺς ὑπὸ τὴν, copula illa expungenda est. Ibidem, cum dicitur, εἰς γῆν Μασσηφά, Syrus legit, εἰς τὴν Μασσηφά; verum alterum illud de Hebræo est expressum. Versu 4. post illud, μετ' αὐτῶν, additum in mixta est, *λαὸς πολύς✕. Versu 5. post illa verba, ἐπὶ τὸ αὐτὸ, expungi debet illud, ϗ παρενέβαλον. Versu 6. post verbum, παραδίδωμι, suggeritur in mixta, *πάντας αὐτοὺς✕. Illud vero Pronomen, αὐτοὺς, quod post, in vulgatis libris est, non habent emendati codices. Versu 7. post nomen, πολεμικὸς, expletur locus in mixta his verbis per asteriscum additis, *μετ' αὐτοῦ✕. Deinceps sequitur, ἐπ' αὐτοὺς. Nam mendosi sunt codices Argentorati excusi, cum habent, ἐπ' αὐτήν. Ultima istius versiculi clausula, ÷ἐν τῇ ὀρεινῇ✕, debet confodi obelisco. 8 Versu octavo, scribendum est, κατέκοψαν, numero plurium: & mox illud, ϗ διαπεφευγότα, expungendum est. Versu 9. scribe, apposita Præpositione, ἐν πυρί. Versu 10. cum dicitur, *τὴν✕ Ἀσώρ, debet articulus habere appositam stellam. Mox post illa verba, ϗ τὸν βασιλέα αὐτῆς, addit mixta editio, ἀπέκτεινεν ἐν ῥομφαίᾳ. Est autem deinceps scribendum, διότι ἦν Ἀσὼρ &c. Ulterius, pro, βασιλέων, debet scribi βασιλειῶν, *regnorum*. Versu 11. Scribe, ϗ ἀπέκτειναν πᾶν &c. numero plurium. Ulterius, illud, ÷πάντας✕, jugulari debet obelisco. Similiter illud, ÷ἐν αὐτῇ✕. Ibidem deleatur nota universitatis, cum dicitur, πᾶν ἐμπνέον. Versu 12. Pro βασιλικῶν, debet reponi βασιλέων, *regum*: atque hic suggerit mixta editio demonstrationis Pronomen *τούτων✕· & mox, notam universitatis, ϗ *πάντας✕ τοὺς βασιλεῖς &c. Mox, legit Syrus, ἐξωλόθρευσαν αὐτούς, ut verbum sit numeri pluralis. Versu 13. οὐκ ἐνέπρησεν Ἰσραήλ· pro Ἰσραὴλ, legit Syrus, Ἰησοῦς· sed illud est in Hebræo. Mox est in mixta articulus additus, πλὴν *τὴν✕ Ἀσώρ. Rursus cum dicitur, *αὐτὴν✕ ἐνέπρησεν, Pronomen hoc peregrinum est, & asterisco signandum. Versu 14. Signandum asterisco est etiam illud, *ϗ τὰ κτήνη✕. Ulterius post illa verba, οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ, sunt a Syro lecta hæc per obeliscos, ÷κατὰ τὸ ῥῆμα τοῦ κυρίου, ὃ συνέταξε τῷ Ἰησοῦ✕. Deinde sequitur quod in vulgatis libris est, αὐτοὺς δὲ πάντας &c: sed hic, pro, αὐτοὺς, scribi omnino debet, ἀνθρώπους. Nimirum natus olim error est ex eo, quod hoc nomen sæpe solet præcise scribi, his solis literis ἀνους. Est enim in Hebræo, Cunctos homines ceciderunt acie gladii. Ulterius, sunto verba numero singulari posita, ἐξωλόθρευσεν, & ἀπώλεσεν. Paullo ulterius, illud, ἐξ αὐτῶν, jugulandum est obelisco. Versu 15. Pro, ϗ καθὼς, debet reponi, ὡσαύτως. Ulterius, post, τῷ Ἰησοῦ, addenda est Conjunctio, scribendumque, ϗ οὕτως ἐποίησεν &c. Denique extremum versiculi redditum a LXXII. erat his verbis, ὧν συνέταξε αὐτῷ Μωυσῆς. At in mixta editione hoc sic est expletum, ὧν συνέταξε αὐτῷ *κύριος✕ τῷ Μωυσῇ. Versu 16. in ipso initio, pro Ἰησοῦς, legit Syrus, Ἰσραήλ· sed illud est in Hebræo: debet autem post hoc nomen continuo scribi, τὴν πᾶσαν γῆν· & articulus, τὴν, bis positus ante universitatis vocem πᾶσαν, debet bis signari asterisco. Nomini autem γῆν, addit mixta editio demonstrationis verbum *ταύτην✕, per asteriscum. Rursus, post illud, ὀρεινὴν, scribi debet, *ϗ τὴν✕ πᾶσαν Ναγέβ, deleto nomine γῆν, & posito asterisco apud copulam, atque articulum. Pro, Γοσὸμ, autem, scribi debet, Γοσὸν. Denique nomini, πεδινὰ, additur in editione mixta Pronomen *αὐτοῦ✕. 17. Initio hujus versiculi secutus est Syrus eam scripturam, & verborum collocationem, quæ in vulgatis libris habetur. Quapropter censeo eam retinendam esse. At Vaticanus liber, & Complutensium editio, habent, τὰ πρὸς τῷ ὄρει, ἀπὸ ὄρους Ἀδὰκ, ὃ προσαναβαίνει &c. Mendose enim in Vaticano est Ἀχὰλ. Nam etiam in libello De locis Hebraicis vocatur mons iste Ἀδάκ. Pertinet autem Pronomen illud, τὰ, quod initio istius versiculi scribitur, ad verbum, πεδινὰ, positum in extremo versiculi superioris. Porro cum ulterius dicitur, ϗ πάντας τοὺς βασιλεῖς, debet copula habere appositam asterisci notam. Demum in ipsa extremitate suggeritur in mixta Pronomen; hoc modo, ἀπέκτεινεν *αὐτοὺς✕. 18 Conjunctio in istius versiculi principio posita, est jugulanda obelisco. Ulterius, addita est in mixta editione, πάντας, hoc modo, πρὸς *πάντας✕ τοὺς βασιλεῖς &c. 19 Atque in hujus quoque versiculi principio scripta Conjunctio debet veru confodi. Vaticanus tamen eam prorsus omisit. Post verbum autem παρέδωκε, adscribendum est Pronomen, σοι, ex Vaticano. Porro post nomen Ἰσραὴλ, suggerendum ex mixta editione est *πλὴν ὁ Εὐαῖος ὁ κατοικῶν ἐν Γαβαών✕. Nam etsi id in Vaticano quoque scriptum est, tamen certum est non esse τῶν ἑβδομήκοντα δύο, sed ab aliis interpretibus acceptum. Legit etiam Syrus, πάσας, pro, πάντας; & sane aptius est ut ad urbes pertineat, absque ulla transnominatione. 20. verbum, ἐξολοθρευθῶσιν, debet bis mutari in patiendi verbum, ἐξολοθρευθῶσιν, *exterminarentur*. Nam sic est in bonis libris, & ita hic locus a divo Augustino lectus est: debetque Pronomen, αὐτοὺς, auferri. 21 Duo illa nomina, Ἰούδα, & Ἰσραὴλ, sic sunt trajicienda, ut illud priore, hoc posteriore loco collocetur: debent quoque illæ copulæ, ÷ϗ✕ ἐκ Δαβείρ, ÷ϗ✕ ἐξ Ἀνὼβ, ÷ϗ✕ ἐξωλόθρευσεν, confodi obeliscis. 22 pro, τῶν, scribendum est, τῶν. & pro Γαζῆβ, Γαζῇ. Denique pro plurali, κατελείφθησαν, ponendus est singularis numerus κατελείφθη. 23. Cum dicitur, μερισμῷ αὐτῶν. Pronomen, ut peregrinum, debet asterisco secerni. Equidem hoc loco Pronomen, αὐτοὺς, libenter commutarem cum αὐτήν. Terra enim data est hæreditatis loco, non homines qui exterminandi erant: & est in Hebræo fœmininum Pronomen: sed adversus mirabilem exemplarium consensum non putavi faciendum ut aliquid mutarem.

CAP. XII.

Versu 1. verbum ἀνεῖλε, mutandum est in numerum plurium, ἀνεῖλον. Illud autem, ÷Μωυσῆς ϗ✕ debet confodi obelisco. Ulterius, cum scribitur, ϗ πᾶσαν τὴν γῆν Ἀραβά, nomen, γῆν, auferendum e medio est. 2. post illud, ἐπὶ, suggeritur in mixta editione *ἐπὶ χείλους✕. Mox, ipsum nomen, Ἀρνὼν, quoque notandum stellula est, ut ascititium: proque eo quod continuo sequitur, κατὰ μέρος, reponendum est, κατὰ μέσον. Mihi tamen, propter Hebræa verba, fit verisimile, veram scripturam esse, ϗ μέσον· facile enim ab ignavis librariis semper commutata sunt, ϗ & κατά. Ulterius, pro Ἰακὼβ, scribendum est, Ἰαβώκ· atque hoc loco additur in editione mixta, *τοῦ χειμάῤῥου✕. 3. pro θάλασσαν, scribe θαλάσσης. Pro Βηθσιμὼθ, legit Syrus, Βηθασιμώθ. Sed Latinus videtur legisse quod est in vulgatis libris. Mox, pro τὴν ὑπὸ, scribe τῆς ὑπὸ· & pro Σηδὼθ, Ἀσηδώθ. 4. initio, ostendit Syrus per limniscum, pro, ϗ Ὢγ, scriptum esse, ϗ ὅρια Ὢγ· & hanc scripturam secuti sunt Complutenses: estque ea consentanea Hebræo: sed tum, pro, βασιλεὺς, dicendum quoque erit, βασιλέως; atque ita in tribus exemplaribus fuisse scriptum annotavit Syrus. Mox, post Nomen, Βασὰν, adscribito ὃς, *qui reliquus erat*. 5. πᾶσαν τὴν γῆν Βασὰν, auferri debet nomen γῆν. Ulterius, ante genitivum, ὁρίων, scribendum est, ÷ἕως✕, sed cum obelo. 6. Illud, ὁ παῖς κυρίου, quod secundo loco positum est, debet habere asteriscum. 7. ostendit Syrus in quibusdam libris esse τῆς γῆς, in quibusdam, τῶν Ἀμοῤῥαίων. Sed prius consentit cum Hebræo. 8. pro Ναγὲβ, scribendum est, Ναγὲβ, aut, ut habent Complutenses, Νεγέβ. Monet hic Syrus in nonnullis libris, post illud, τὸν Ἰεβουσαῖον, adscriptum fuisse ϗ τὸν Γεργεσαῖον· sed hoc in Hebræo non habetur. Porro in iis quæ deinceps sequuntur regum nominibus hoc universe monuisse satis sit, suggeri in mixta editione, post singulos reges ipsum numerum, ἕνα, per asteriscum, hoc modo, τὸν βασιλέα Ἱεριχὼ *ἕνα✕ &c. Cæterum nomina ipsa sic sunt mutanda, ut pro Γαδὲρ scribatur Ἀρὰδ, aut Ἀράδ· & pro Ἀπφὲ, Ταπφοῦ· pro Ὀφὲρ, Ἐφέρ· pro Χεσαρὼμ, Λεσαρώμ. Et deinceps sic collocentur, Μαρὼν, pro quo est apud Complutenses, Μαδὼν, idque Hebræum exprimit; Ἀσὼρ, Σομρὼν, Μαδὼν, Ἀχσάφ, Θαανάχ· & deinde ut habentur in vulgatis libris: nisi quod pro Γερμὰλ, scribi debet, Χερμέλ· & pro Ἀδὼρ, Δώρ. Porro in extremo istius capitis, illud demonstrationis vocabulum, ἕνα, jugulandum obelisco est.

CAP.

CAP. XIII.

C.13. Initio, post pronomen, σὺ, suggeritur in mixta editione alterum versum, per asteriscum: post quod est interponenda etiam copula cum obelisco, hoc modo, σὺ * γεγήρακας ✓ ÷ καὶ ✓ προβέβηκας &c. Et post, πολλὴ, additur per asteriscum, Adverbium * σφόδρα ✓. 2. Habet editio mixta, * πάντα ✓ ὅρια φυλιστιὶμ * καὶ πᾶς ✓ ὁ Γεσουρί. Illud autem quod continuo sequitur, nempe ÷ καὶ ὁ Χαναναῖος ✓, debet confodi obelo. 4. Similiter obelo signanda est copula, cum dicitur, ÷ καὶ ✓ πᾶσιν: & mox expungendum est illud ἐναντίον. 5. πᾶσαν, in principio versiculi, jugulandum est veru: & pro Γαμβλὶ, rectius scribas Γαβλὶ, aut, ut legit Syrus, Γαβλί. Porro nomen φυλιστιὶμ hic jugulandum est obelisco. Mox cum recte est in libris vulgatis, καὶ πάντα τὸν Λίβανον, legit Syrus, & habent Complutenses κατὰ πάντα τὸν Λίβανον· nimirum errore vetusto scriptum repererunt, κατὰ pro καί. Ulterius pro Γαλγὰλ, debet reponi, Βαγάδ. 6. Scribe verbis trajectis, ἐγὼ ἐξολοθρεύσω αὐτούς. Mox ante nomen, Ἰσραὴλ, additum est in mixta * ἱῶν ✓. Ulterius scribe, τῷ Ἰσραὴλ ἐν κλήρῳ. 7. Universa illa pars, ἀπὸ τοῦ Ἰορδάνου, usque ad finem versiculi, est confodienda obelo: non est enim in Hebræo: quanquam non ideo omittenda erat, ut factum a Complutensibus est. 8 Rursus initio versiculi sunt obelisco signanda illa, ÷ ταῖς δὲ δυσὶ φυλαῖς, καὶ τῷ ἡμίσει φυλῆς Μανασσῆ ✓. Ulterius, post pronomen relationis, ὧν, suggeruntur in mixta hæc verba, * ἔλαβον κληρονομίαν αὐτῶν ✓, ἔδωκεν &c. 9. In fine, pro Μαδαβὰν, scribe Μεδαβά· & hic continuo additur in mixta * ἕως Δαιβών ✓. Rursus initio versus 10. additur copula, * καὶ ✓ πάσας &c. 11. Pro Μαχαθὶ, scribi debet, Μαχαθί. Syrus legit hic articulum gignendi casu, τῶν Μαχαθί· sed parum interest, utrum scribas. 12. Scribe ἕως Σελχά. Ulterius, expletur scriptum in mixta editione, hoc modo, ἀπὸ * τοῦ λείμματος ✓ τῶν γιγάντων. Mox, cum dicitur, καὶ ἐπάταξεν αὐτόν· debet hoc pronomen habere adscriptum asteriscum. Et mox verbo, ἐξωλόθρευσεν, adscribendum est alterum pronomen, αὐτόν. 13. Illud, ÷ καὶ τὸν Χαναναῖον ✓, debet confodi obelisco: equidem malim abesse copulam, si mihi assentirentur exemplaria. Rursus jugulandum est obelo nomen, βασιλεῖς, quod ulterius positum est. 14. Male scripserunt Complutenses, ἔδωκεν, pro ἐδόθη. Eodem versu Nomen, κύριος, in ipso fine positum, debet confodi obelo. 15. Quæ in hujus versiculi initio sunt, usque ad illa verba, καὶ ἔδωκε &c. debent omnia habere adscriptos obeliscos. Sunt enim a LXXII. explicandæ sententiæ gratia addita. Temere ergo sunt a Complutensibus omissa, eo quod non essent in Hebræo. Ulterius, cum dicitur, ὑιῶν Ῥουβὴν, debet illud, ὑιῶν, habere asteriscum. Initium versus 16. scribendum est hac verborum collocatione, καὶ ἐγενήθη τὰ ὅρια αὐτῶν ἀπὸ &c. Et paullo post, dicendum est, καὶ ἡ πόλις ἡ ἐν τῇ &c. addito altero articulo: debet autem hic nomen, Ἀρνὼν, confodi obelisco. Ulterius, post nomen, Μισώρ, suggerit mixta editio, * κατὰ Μεδαβά ✓. Sic enim scribendum est; etsi tum Syrus, tum Complutenses veterem errorem secuti, legerint, καὶ Μεδαβά. Dictio autem ἕως, quæ continuo sequitur, ea jugulanda obelisco est. 17. Monet Syrus, in quibusdam libris scriptum esse, καὶ πάσας τὰς πόλεις αὐτῶν, τὰς οὔσας &c. & hanc scripturam secuti sunt Complutenses. Mox pro Δαιβὼν, scribe Δεβών, aut Διβών· & copulam quæ præcedit, confodito veru. Proque Βελμὼν, scribe Βεελμὼν, aut potius Βεελμεών, sicut in Numeris recte scriptum est. 19. Pro Σιὼρ, scribe Σαιὼρ, ut legit Syrus; & præcedentem copulam rursus jugulato veru. In hujus versus extremo, pro Αἰνὰκ, reponendum est Αἰμάκ. 20 Pro Βεθπεμοὺθ, rursus legit Syrus Βεθασιμοὺθ, ut versu tertio capitis superioris. 21. Post nomen, Ἀμορραίων, addit editio mixta hanc verborum continuationem, * ὃς ἐβασίλευσεν ἐν Ἐσεβὼν ✓. Cum porro dicitur, ÷ καὶ ✓ τὸν Εὐὶ, jugulando obelisco est copula. Ulterius pro Ῥοβὲκ, habent boni libri, Ῥοβέ. 22. Scribe numero plurium, ἀπέκτειναν. Post hoc autem verbum continuo suggeritur in mixta editione, * οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐν ῥομφαίᾳ ✓. 23. Initio post, τὰ ὅρια, est additum in mixta * ὑιῶν ✓. Ulterius, αἱ πόλεις, adde Pronomen ÷ αὐτῶν ✓. sed jugulandum obelisco. 25. Scribe addito articulo & copula, καὶ πᾶσαι αἱ πόλεις Γαλαάδ· & mox, καὶ τὸ ἥμισυ &c. 27. Pro Ἐνεμὲκ, scribendum est Ἐνεμέκ, ut habent Complutenses; aut diviso verbo, ἐν Ἐμέκ, ut habet Hebraicum: aut denique καὶ Ἐμὲκ, ut legit Syrus. Est autem Ἐμὲκ Hebræis *vallis*, aut *planities*: & & sic reddidit hunc locum Aquilas, atque Symmachus, & etiam Latinus. Quia autem mentio loci Ἐνεμὲκ, est apud Eusebium libro De locis Hebraicis, ideo censeo sic esse scribendum. 28. Pro, καὶ κατὰ πόλεις, scribe, αἱ πόλεις ÷ αὐτῶν ✓, καὶ αἱ &c. sed apponatur veru ad Pronomen αὐτῶν, quod hæret nomini πόλεις. 29. post Μανασσῆ, adduntur in mixta, per asteriscum, hæc verba, * καὶ ἐγενήθη τῷ ἡμίσει τῆς φυλῆς τῶν ὑιῶν Μανασσῆ ✓· ea enim, ut minime necessaria ad sententiam repræsentandam, omiserant LXXII. interpretes. 30. Cum dicitur, καὶ πᾶσα βασιλεία Βασὰν, καὶ πᾶσα, debent tum utraq; copula, tum Nomen hoc βασιλεία, positum priore loco, confodi obeliscis. 31. Scribe Ἐδραεὶ, absque litera Ni. Expunge etiam Præpositionem utroque loco, cum dicitur, ἐν Ἀσταρὼθ, & ἐν Ἐδραεί. Porro verbum ἐδόθησαν cum præcedente copula hic a Complutensibus omittitur, neque etiam habetur in Vaticano: a Syro tamen lectum est obelisco jugulatum. Paullo ulterius scribito, ÷ καὶ ✓ τοῖς ἡμίσεσιν ὑιῶν Μαχεὶρ υἱοῦ Μανασσῆ, κατὰ δήμους &c. sic enim est in emendatissimis libris: sed Conjunctio est obelo signanda. 32. Illud, ἐν τῷ πέραν τοῦ Ἰορδάνου, collocandum est post nomen, Μωάβ. Postremus versic. est a LXXII. totus omissus, tanquam supervacaneus, cum non sit diversus a 14. Itaq; in mixta editione per asteriscos suggeritur, his verbis, * καὶ τῇ φυλῇ Λευὶ οὐκ ἔδωκε Μωυσῆς κληρονομίαν· κύριος ὁ θεὸς Ἰσραὴλ, αὐτὸς κληρονομία αὐτῶν, ὃν τρόπον ἐλάλησεν αὐτοῖς ✓.

CAP. XIV.

C.14. v.1. pro ἃς, scribe οἷς· & pro φυλῆς, φυλῶν. 2. Scribe ἐκληρονόμησαν, ulterius autem expungendum est nomen illud, Μανασσῆ. 3. Porro tertii versiculi initium in vulgatis libris est omissum: est autem illud hujusmodi, ἔδωκε γὰρ Μωυσῆς κληρονομίαν ταῖς δύο φυλαῖς· atq; hic suggeritur in mixta, * καὶ τῷ ἡμίσει φυλῆς ✓· ac tum demum sequitur quod est in vulgatis libris, ἀπὸ τοῦ πέραν &c. 4. Cum dicitur, καὶ Μανασσῆ, auferatur copula. Ulterius, scribe mutato verborum ordine, τοῖς Λευίταις ἐν τῇ γῇ &c. Mox, ἀφωρισμένα αὐταῖς, mutetur Pronominis casus, scribaturque αὐτῶν. Cum autem hic Complutenses dicunt, περιάστια αὐτῶν, Symmachi interpretationem sequuntur. Sic enim dixisse Symmachum monet Syrus. Deinde scribe continuo, τοῖς κτήνεσιν * αὐτῶν ✓, καὶ τὰ κτήνη αὐτῶν· sed habeat prius Pronomen appositam sibi notam asterisci. Hæret autem illud, τὰ κτήνη, verbo ἐδόθη, quod est repetendum sensu. 6. Scribe, Κενεζαῖος, omisso articulo. 7. Est in Vaticano, ἀπεκρίθην αὐτῷ λόγον· sed eam interpretationem adscribit Syrus Aquilæ, & Symmacho: ipse vero eam sequitur, tanquam quæ sit ipsorum LXXII. propria, quam vulgati libri habent. Ulterius autem scribendum est, κατὰ τὸν νοῦν αὐτοῦ, ut Pronomen hoc hæreat Nomini λόγον. Init. v.8. addenda est particula discretiva, hoc modo, οἱ δὲ ἀδελφοί μου. Porro illa copula, cum dicitur, καὶ μετέστησαν, expungenda prorsus est. Ibidem pro διάνοιαν, habet Vaticanus, καρδίαν. Sed certum est in aliis atque aliis provinciis, immo etiam codicibus, diversas multorum locorum scripturas fuisse: est enim divo Hieronymo adjungenda fides: & Vaticanus liber multa recepit, quæ ab Aquila aut Symmacho, quam a LXXII. melius dicta esse videbantur: cujus caussam vide in præfatione mea. 9. Post participium, λέγων, suggeritur in mixta, particula * ὅτι ✓· habet enim; * ὅτι ✓ ἡ γῆ ἐφ' ἣν &c. Et rursus post verbum, ἐπέβης, additur * ἐπ' αὐτῆς ✓· quod alioqui, ut absit, facile patitur sententia. In extremo notat Syrus, esse in nonnullis libris, σοῦ ... 10. Initio, suggeritur per asteriscum excitandi particula, ἰδοὺ, hoc modo, καὶ νῦν * ἰδοὺ ✓ διέθρεψέ &c. Ulterius, post Adverbium, σήμερον, suggeritur * ἰδοὺ ✓ ... 12. Illud, τὸ ῥῆμα τοῦτο, debet obelo jugulari. Ulterius scribe, μεγάλαι ... trajectis videlicet verbis. Et deinde, ἢ κύριος μετ' ἐμοῦ. 13. Pro τῷ Κενεζαίῳ, scribe, ÷ υἱῷ Κενέζ ✓, ut habet Vaticanus, & legit Syrus: sed adscribatur obeliscus istis verbis. 14. Scribe, mutato casu, & omisso articulo, Κενεζαίου. V. ult. addatur articulus, τῆς Χεβρών. Vaticanus etiam verbum habet, hoc modo, τὸ δὲ ὄνομα τῆς Χεβρὼν ἦν τὸ πρότερον &c. Pro Ἀρβὸ, habent Complutenses recte, Ἀρβοκ. Nam sic etiam Syrus legit: qui interim monet, in quibusdam libris esse Ἀρβόκ· atque hanc scripturam memorat etiam libellus De locis Hebraicis, sed damant, ut minime probam.

CAP. XV.

Locorum nomina ubique esse corruptissima, sæpe monuit divus Hieronymus: quo ego fastidiosius in ipsis emendandis sum versatus. Sed utinam, hanc saltem a lectore habeam gratiam, ut istis meis laboribus amico animo faveat: quod sane facere debebit, si sibi fructuosos esse senserit. Sed ut rem aggrediar, v.1. hujus. 15. cap. post Nomen φυλῆς, suggerit editio mixta * ὑιῶν ✓. In fine illa verba, πρὸς νότον, expungenda sunt. Nam pro iis dixerunt LXXII. ἕως Κάδης. 2. pro ἐπὶ νότον, scribe, ἐπὶ λίβα. 3. Scribe, προσαναβάσεως, continua dictione. Ibidem, pro Σενὰ, scribe, εἰς Σίν. Mox, ubi est, ἀπὸ νότου ἐπὶ λίβα, ἐπὶ Κάδης, scribe, ἀπὸ λιβὸς, ἐπὶ Κάδης· cætera vero expungito. Ulterius, illa verba, καὶ ἐκπορεύεται * κατὰ δυσμὰς Κάδης, omittit Syrus. At Vaticanus, & Complutenses, iis retentis, rejiciunt quæ sequuntur, nempe, καὶ ἐκπορεύεται Ἀκαρκὰ, sive εἰς Καρκὰ, ut legit Syrus. Utri melius, non satis possum constituere. Symmachus, pro Καρκὰ, dixit γῆν. Nam Hebræis קרקע *solum*, sive *terra*, est. 4. Pronomen αὐτοῦ, est collocandum post Nomen ὁρίων, & signandum obelisco. Quod si mihi per exemplaria liceat, expungam. Suspicor enim certe errore adscriptum olim esse, inter sacra verba. 5. Illud, πᾶσα, jugulandum est apposito veru. Post dictionem autem, ἕως, suggerit editio mixta * μέρους ✓ τοῦ Ἰορδάνου. Ulterius, cum dicitur, καὶ τὰ ὅρια αὐτῶν, notetur etiam hoc Pronomen obelisco: atque etiam Conjunctiones, καὶ, cum deinceps sequitur, ÷ καὶ ✓ ἀπὸ τῆς λοφίας, &, * καὶ ✓ ἀπὸ τοῦ μέρους &c. 6. pro Βαιθαγλὰ, scribe, Βηθαγλά. Symmachus hoc proprium loci nomen interpretatus, dixit, ἐν τοῖς πεδίοις. Mox pro, ἐπὶ λίθων Βαιὼρ, scribe, ἐπὶ λίθον Βαιών. 7. Pro, ἐπὶ Δαβὴρ τῆς φάραγγος, est in bonis libris, ἐπὶ τὸ τέταρτον τῆς φάραγγος· atque ita Syrus locum istum reddidit. Nimirum legerunt LXXII. רביעה, pro דבירה. Ibidem suggeritur in mixta editione loci nota, hoc modo, καὶ ÷ κατὰ βορρᾶν ✓ καταβαίνει &c. Mox, pro, προσβάσεως, scribe, προσαναβάσεως· & pro Ὀδομμὶν, Ἀδομμίμ. Ulterius pro, κατὰ νότον, repone, κατὰ λίβα. Ulterius post Verbum, διεκβάλλει, additur in mixta editione * τὸ ὅριον ✓. 8. εἰς φάραγγα, hic suggerit mixta Nomen * ... οὐ ✓. Mox, pro, ἐπὶ νότου, scribe, ἐπὶ νῶτον, super dorsum. Ulterius, pro, Ἐννὸν, scribe, Ἐννόμ. 9. Scribe, ἀπὸ κορυφῆς. Mox, pro καὶ διεκβάλλει ὅριον Ἐφρὼν, Vaticanus habet, καὶ διεκβάλλει εἰς τὸ ὄρος Ἐφρών· atque ita puto eum locum LXXII. esse redditum. At in mixta editione, suggestis verbis, quæ prætermissa fuerant, sic est concinnatus, καὶ διεκβάλλει * ἐπὶ κώμας ✓ ὄρους Ἐφρών· Apud Complutenses tamen, Verbum est futuri temporis, διεκβαλεῖ. 10. Cum dicitur, ÷ καὶ περιελεύσεται ✓ εἰς πόλιν Σηείρ, debet copula, cum verbo, jugulari veru· & pro πόλιν scribendum est, ὄρος. Ulterius, pro, ἐπὶ νότον πόλιν Ἰαρὶμ, ἀπὸ βορρᾶν, scribe, ἐπὶ νῶτον πόλεως Ἰαρεὶμ, ἀπὸ βορρᾶ. In hujus versus extremo, pro ἐπὶ νότον, scribe, ἐπὶ λίβα· sic enim LXXII. illud nomen, תמנה Thamna, quod est urbis proprium, sunt interpretati: nimirum quia, תימן, Austrum significat. 11. Pro κατὰ νότου Ἀκκαρὼν, repone, κατὰ νῶτον Ἀκκαρών. Ibidem scribe, Σαχαρωνὰ, sublato κ. Mox, dum est in vulgatis libris, ὄρος γῆς, scribe, ὄρος ... τῆς. Ibidem, pro Ἰαβνὴλ, habent Complutenses, Ἰαμνήλ. Sed Græci literas β & μ, sæpe inter ipsas commutant. 12. Pro ὅρια αὐτῶν ἀπὸ θαλάσσης, legit Syrus, τὰ ὅρια αὐτῶν ἀπὸ θαλάσσης· & recte, meo certe judicio. 13. Scribe, Ἰεφοννὴ, ablata litera θ· atque ita inferius quoque. Mox illud, καὶ ἔδωκεν αὐτῷ ... σοῦς, debet jugulari obelisco. Ibidem, pro πατρὸς Ἐνὰκ, habet Vaticanus, & Complutenses, μητρόπολιν Ἐνάκ· atque ea scriptura videtur etiam Origeni placuisse: Illud tamen consentaneum magis est Hebræo: idq; Syrus reddit: alteram tamen scripturam per limniscum indicavit; sicut etiam Ἀρβὸκ esse in nonnullis libris, pro Ἀρβαί. 14. Illud, υἱὸς Ἰεφοννὴ, notetur obelo. Ulterius, cum dicitur, καὶ τὸν Σησαῒν, scribe absque copula, τὸν Σησαΐ. Et mox, scribe Ἀχιμάν. Ulterius, post nomen, Θολμαΐ, est in mixta additum, * γεννήματα τοῦ Ἐνάκ ✓. 15. Nomen Χαλὲβ, initio positum, debet obelo jugulari. Ulterius, cum dicitur, ἦν πόλις, sublato verbo ἦν, reliquum scribe mutato ordine, τὸ πρότερον πόλις γραμμάτων. 16. Vaticanus habet, ὃς ἂν λάβῃ, καὶ ἐκκόψῃ τὴν &c. verum ei non suffragantur alia exemplaria; neque mihi dubium est, quin ex margine illud irrepserit in ordinē verborum, cum quispiam verbum יכה, hoc est, *percutiet*, sic esse interpretandum, privata annotatione significasset. Ibidem, cum dicitur, καὶ δώσω, aufer copulam. Et pro Ἀχὰν, scribe Ἀχσὰν, & sic ubique. 17. ὁ ἀδελφὸς, articulus est expungendus. In Vaticano est gignendi casus, ἀδελφοῦ· illud vero, ὁ νεώτερος, abest; verum neque hic astipulatores sunt alii libri; & Origenes sic legit istum locum, ut est in vulgatis libris: est quidem Hebræum anceps, neque in eo illud est, ὁ νεώτερος, hoc loco, sed est ex Judicum historia huc importatum; atque ideo signandum obelisco. Quæ nota jugulari etiam debet Pronomen αὐτοῦ positum secundo loco. 18. Participium λέγουσα, debet habere appositum veru. 19. Pronomen αὐτῷ, positum in versus initio similiter juguletur obelo. Ulterius, cum dicitur, εἰς γῆν ..., habent Complutenses, & Vaticanus, εἰς γῆν ναγὲβ, servato verbo Hebraico: & eam scripturam esse in quibusdam exemplaribus, annotavit per limniscum Syrus.

Syrus. Mox, καὶ ἔδωκεν αὐτῇ Χαλὲβ, jugulandum est nomen Χαλὲβ obelo. 20. In fine, post illa verba, υἱῶν Ἰούδα, suggeritur in mixta hæc verborum clausula, κατὰ δήμους αὐτῶν. Quæ porro sequuntur, ea corruptiora confusioraq; sunt, quam ut commode, per versus singulos possim procedere. Quare constituam certa spacia longiora per quæ decurram ordine, tanquam per versum unum; ne nimis sæpe insistendo, & mihi, & lectori sim molestus. Esto igitur primum spacium a versiculo 21. usque ad 32. Illud αἱ πόλεις αὐτῶν, quod primum occurrit, jugulandum veru est. Mox ubi est in vulgatis libris, πόλις πρώτη φυλῆς, scribe numero plur. πόλεις πρὸς τῇ φυλῇ &c. Mox, pro, ἐπὶ τῆς ἐρήμου, legit Syrus, ἀπὸ τοῦ λιβὸς quæ scriptura, meo judicio, proba est: sed sententia fere eadem est. Nam desertum pro Austro usurpatur in terræ Sanctæ situ describendo: quia versus Ægyptum maxima solitudo ei est opposita. Mox, pro, Ἐδραὶ, scribe Ἐδὲρ· & pro Ἀσωδὰ, Γαδγαδὰ. Mox, cum dicitur, καὶ Κι-..., scribe deinceps nomina sic, καὶ Κεδὲς, καὶ Ἀσὼρ, καὶ Ἐθνὰ, Ζὶφ, καὶ Τελὲμ. Rursus post, Βαλὼθ, adde ista, καὶ Ἀσὼρ ἡ καινή. Deinde perge, καὶ πόλις ... Mox, post Pronomen, αὕτη, suggeritur in mixta verbum * ἐστὶν ⸔. Ulterius, pro Σεμὰ, scribe Σαμὰ, & expunge illud, καὶ Θαμαδὰ· atque pro Μωλαδὰ, scribe Μωλαδά· Illud vero καὶ Ἀσωρὰ, jugula obelo: non est enim ille ejus locus. Nam versiculo 28. rursus dicitur, nomine pleniore, Ἀσωρσουσὰ. Mox, scribe, Βεζιωθιά. Sic enim etiam Eusebius habet hoc nomen in locis Hebraicis. Quæ autem hic sequuntur in vulgatis libris, nempe, καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν, καὶ αἱ ἐπαύλεις αὐτῶν, ea prorsus auferenda e medio sunt. Ulterius, pro Βυὴμ, legit quidem Syrus Ἐλὶν, Complutenses Αὐὶμ· sed Βυὴμ, nisi fallor, probum est: sic enim locus ille etiam ab Eusebio est appellatus. Ulterius, pro Ἐλθωδὰδ, repone Ἐλθωλάδ· nam mendose puto in Eusebii libello illo de locis esse scriptum Elolath. Est enim opusculum illud mendosissimum. Mox, pro καὶ Χασὶδ, scribe * καὶ Χασὶλ ⸔· sic enim appellatur ille locus, etiam ab ipso Eusebio: sed debet, ut ascititium, asterisco hoc signari. Ulterius illa, καὶ Μαχαρὶμ, καὶ Σεννὰκ, καὶ Λαμὼθ, καὶ Σεκελὲν, sunt auferenda e medio. Porro, pro, καὶ Ἀλβὼν, καὶ Σαλαμεὶμ, scribendum est, καὶ Λεβαὼθ, καὶ Σελεὶμ. Ulterius, scribe εἴκοσι καὶ ἐννέα, interposita copula. Secundum spacium constituatur usque ad versiculum 36. ab trigesimo tertio. Igitur versu 33. pro Σαραὰ, scribe Σαραά. Deinceps illud, καὶ Ῥαμὲν, expunge. Mox, pro Ὀγγανὴμ, scribe Ἠγανίμ. Ulterius, illud, καὶ Νεμρὰ auferendum est. Ulterius, pro Ἀδιαθαῒμ, scribi debet, Ἀδιαθαΐμ. Mox, cum dicitur, καὶ αἱ πόλεις, expungatur copula. Jam vero pergamus sine interspiratione a versu 36. usque ad 48. Igitur pro Αἰγλὼμ, scribe Ἀγλών· & pro Χαββὰν, Χαββάν. Ulterius, pro Καλαὶ, scribe Κεϊλά· & pro Ἀχχὶμ, Ἀχζὶβ, aut Ἀχζίμ. Nam, ut memini me dicere; sæpe commutantur literæ β, & μ. Porro illud, καὶ Μα-..., expungatur. Ulterius, καὶ ἀπὸ, expuncta copula, scribe, ἀπὸ Ἀκκαρὼν, ... ÷ καὶ ⸔ πᾶσαι &c. atque hæc copula habeat appositum obelum. Notat tamen Syrus, in quibusdam libris esse, ἀπὸ Ἀκκαρὼν Ἰαμνὰ, καὶ πᾶσαι &c. Complutenses utramque scripturam simul proferunt; mendosa, opinor, exemplaria secuti: debet enim omnino altera omitti. Habent autem Complutenses, ἀπὸ Ἀκκαρὼν καὶ εἰς θάλασσαν Ἰεμνὰ, καὶ πᾶσαι &c. Quæ vero deinceps sequuntur, sunt ad hunc modum scribenda, πλησίον Ἐσδὼδ, καὶ αἱ κῶμαι αὐτῆς· atque hic est insistendum. Deinde vero inchoandus alius versus, his verbis, Ἐσδὼδ, καὶ αἱ κῶμαι αὐτῆς, καὶ αἱ ἐπαύλεις αὐτῆς. Γάζα καὶ &c. Et hactenus tertium spacium confecimus. Porro quartum constituatur, usque ad versiculum 58. In hoc spatio primum, pro Σαφεὶρ, habent quidam libri Σαμίρ· hoc est Hebræo magis consonum: illud autem ab Eusebio in libello De locis Hebraicis proditum est. Ulterius, pro Ἀνεὶβ, habent Complutenses Ἀνάμ· & recte. Nam sic sonat Hebraica vox, & sic nominatur is locus ab Eusebio. Ulterius, pro Χιλουὼν, scribe Χιλών· sic enim est apud Eusebium. Syrus tamen videtur Χωλὼν legisse: & hujusmodi vocalibus utitur Hebræus. Paullo ulterius, in Verbo, Ῥεμὰ, reddiderunt LXXII. literam ρ, pro Hebraico Daleth: sicut paullo ante quoque dixerunt, Ῥεννὰ, pro Δαννά· est enim in Hebræo Δυμά. Ulterius, pro Βαιθθαπφοὺθ, repone Βηθθαπφέ. Mox, pro Σωβὰ, scribe Ἀρβὰ, ablata litera σ. Et pro, Χερμὲλ, scribe Χερμέλ· pro Ἐζερὲλ, Ἰεζρεέλ· pro Ἰεκδαὰμ, Ἰεκαδάμ. Quod autem deinceps positum ... est, debet diduci in duo, hoc modo, καὶ Ζανωά· atque hoc est extremum versiculi 56. Deinde initio v. 57. collocandum est, Ἀκίν· deinceps sequitur, ... Γαβαὰ, ubi copula est obelo jugulanda. Cæterum illud, καὶ Ἐδνὰ, abolendum est. Porro quod sequitur spacium, extendetur a ver. 58. usq; ad capitis finem. Ergo ver. 58. Χελοὺρ, scribe Γελούρ. Quæ porro deinceps sequuntur, post illa verba, πόλεις ἕξ, usq; post illa verba, πόλεις ἕνδεκα· ea sunt omnia in Syro obeliscis jugulata. Hieronymus quidem commentariis in Michæam, ... fuisse a Septuaginta duobus interpretibus scripta: verum non liquido ... ait, num post, sint de veteribus libris Hebraicis, malitia Judæorum erasa, ne Christus de tribu Juda ortus videretur: an vero, ut multa, supra Hebræū, addita ab ipsis LXXII. Est autem in iis pro Θεκὼ, scribendum Θεκουά· & pro ..., Θεθήρ. Ulterius, pro Καριαβαὰλ, scribe, Καριαθβαάλ. Mox deleto illa verba, καὶ αἱ κῶμαι αὐτῆς. Complutenses tamen iis servatis, alteram clausulam ...unt; ea est, καὶ αἱ ἐπαύλεις αὐτῆς. Ulterius verbum Βὰθ, seorsim positum, est abolendum, una cum insequente conjunctione, καί. Mox scribe Μαδ-..., pro Μαδὼν, ex Syro, & Eusebio. Syrus tamen in margine ostendit aliud nomen ejus loco; nempe, Βαδραγὶς. Est autem etiam ea Conjunctio, quæ ante Μαδὼν posita est, abolenda. Pro Ὀχοζὰν, debet scribi Σχαχὰ, ut habent Complutenses, & legit Eusebius. Mox scribe numero singulari, καὶ ἡ πόλις ... ut legit Syrus, & habet Hebræum. V. postremo, post illa verba, ... ὁ Ἰεβουσαῖος, suggeruntur in edit. mixta, ista, * μετὰ τῶν υἱῶν Ἰούδα ⸔, ἐν Ἰερουσαλὴμ &c.

CAP. XVI.

Cap. 16. Ver. 1. post illa verba, τοῦ κατὰ Ἱεριχὼ, suggeruntur in mixta editione hæc, per asteriscum, * ἀπὸ τῶν ὑδάτων τοῦ κατὰ Ἱεριχὼ ⸔. Mox cum dicitur, ... ἀναβαίνει) ἀπὸ &c. jugulanda est copula. Mox post, τὴν ὀρεινὴν, expungendum est, quod habent vulgati libri, τὴν ἔρημον· est enim ex cujuspiam inepta emendatione natum. 3. Post illud, τῆς κάτω, adscribitur in mixta, * ἕως Γά-... 4. Scribendum est ordine verborum mutato, Μανασσῆ καὶ Ἐφραΐμ. 5. ... cum dicitur, Ἀταρὼθ καὶ Ἀδὰρ, est auferenda copula. In extremo illud, ÷ καὶ Γα-... jugulandum est. 6. Post verbum παρελεύσεται, supplet mixta per asteriscum, * τὸ ὅριον ⸔· Pro quo est in Vaticano, τὰ τέρμα. Mox scribe addito Pronomine, καὶ περιελεύσεται αὐτῷ ἀπ᾽ ἀνατολῶν. In extremo, pro Ἰανὼθ, scribe Ἰ-... Eusebius tamen videtur legisse Ἰανών. Post hoc nomen omissum est a LXXII. initium versus septimi, quod in mixta editione suggeritur per asteriscum in verbis, * καὶ καταβήσεται ἀπὸ Ἰανωὰ εἰς ⸔ Ἀταρὼθ &c. Mox illud, καὶ Ναaραθὰ, loco movendum est, & collocandum est Pronomen, αὐτῶν, addendaque Præpositio, ut sic legas, καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν· καὶ εἰς Νααραθὰ, καὶ διελεύσεται &c. debent autem illa verba, καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν, jugulari obelo: equidem ea lubentius tollerem e medio, puto enim mendose adscripta esse: verum obstat mihi exemplarium consensio. 8. Pro Δαπφὼθ, scribe Θαπφώθ. 10. Initio, nomen Ἐφραΐμ, jugulari debet obelisco. Porro quæ hic adscripta sunt in pervulgatis codicibus, ab illis verbis inchoando, ἕως ἀνέβη Φαραὼ, usque ad finem; debent obeliscis jugulari. Sunt enim ex Regum historia huc traducta. Cæterum postrema hujus capitis verba a LXXII. omissa, suggeruntur in editione mixta per asteriscum, hoc modo, * καὶ ἐγένοντο ὑπὸ φόρον δοῦλοι ⸔.

CAP. XVII.

Capitis decimi septimi versu primo, cum dicitur, φυλῆς υἱῶν Μανασσῆ, expungendum est illud, υἱῶν, Mox scribe, αὐτὸς γὰρ * ἦν ⸔ ἀνὴρ πολεμιστής· sed habeat Pronomen stellulam, tanquam ascititium. 2. Pro Ἀχιεζὲρ, scribe, Ἀβιέζερ· & pro Ἐχὲμ, Σεχέμ. Denique pro Σεμιρὰ, Σεμιδά. Ulterius, cum dicitur, οὗτοι ἄρσενες &c. expletur locus in mixta, ad hunc modum, οὗτοι * υἱοὶ Μανασσῆ, υἱοῦ Ἰωσὴφ ⸔ ἄρσενες &c. 3. Post illa verba, υἱῷ Ἐφὲρ, rursus suggerit editio mixta, * υἱοῦ Γαλαὰδ, υἱοῦ Μαχὶρ, υἱοῦ Μανασσῆ ⸔ οὐκ ἦσαν &c. Ibidem adscribendus est articulus τοῦ Σαλπαάδ, & pro Μαλαὰ, scribendum est Μααλά. 4. Expungatur Nomen κληρονομία, cum dicitur, καὶ ἐδόθη αὐταῖς κληρονομία. 5. Aboleatur Pronomen, αὐτῶν, post verbum, σχοινισμός. Ibidem notat Syrus per limniscum, pro Λαβὰδ, esse in quibusdam libris, Λαβὲκ; & hanc scripturam habet Vaticanus. Sed alterum est Hebrææ voci consonum, quæ est לְבַד, Levad: hæc tamen vox hoc loco non est loci proprium nomen, sed exceptiva, ut vocant, particula. Videntur autem LXXII. legisse, עִרְבָה, vel מִשְׂרָה, pro עֲשָׂרָה, cum πεδίον, dicerent, pro eo quod Hebraice est, decem. Quanquam ego & istum & alios similes errores non illis interpretibus, sed stultis emendatoribus, qui olim ausi sunt cornicum oculos velle configere, adscribo. 7. Illud, υἱῶν, notandum est obelo. Et post nomen Μαχθὼθ, expungendum est illud, ἡ Δανάθ. Ulterius, cum dicitur, καὶ Εἰασεὶμ, notetur copula obelo, & pro, Εἰασεὶμ, scribatur, εἰς Ἰασήβ. Et mox, pro, Δαφθὼθ, Θαπφέ. 8. Post illa verba, τοῦ Μανασσῆ ἔσται, quæ perperam sunt a Complutensibus omissa, suggeritur in mixta, * γῆ Θαπφέ ⸔· deinde sequitur, καὶ Θαπφὲ ἐπὶ &c. ut est in pervulgatis libris scriptum. Ulterius, post nomen, Μανασσῆ, rursus suggerit mixta editio hæc verba, * τοῖς υἱοῖς Ἐφραΐμ ⸔. Et insuper initium versiculi 9. his verbis, * καὶ καταβήσεται τὰ ὅρια ⸔. Deinceps sequitur, ἐπὶ φάραγγα &c. Mox, legit Syrus, τοῦ Ἐφραΐμ. Notat tamen esse in quibusdam exemplaribus, τῷ Ἐφραΐμ. Mox, pro πόλεως, mallem πόλεων numero plurium: sed refragantur plerique libri. Profecto credibile non est, tantos viros, quanti fuere LXXII. interpretes, sic esse halucinatos, ut ea redderent pro Hebraicis verbis, quæ hoc nono versu leguntur modo. Nam pro Pronomine אֵלֶּה legimus Terebinthum, quæ arbor אֵלָה, aut אַלָּה vocatur, & pro עָרִים, Arim, quæ vox urbes significat, scriptum est Jair. Ulterius scribe, καὶ ἔσται ἡ διέξοδος αὐτῶν· atque ita inferius quoque. 10. Pro, ὅρια αὐτῆς, scribendum est, ὅρια αὐτοῖς. 11. Est quidem in exemplaribus miro consensu, Βηθσὰν, καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν. Sed res ipsa loquitur, dicendum esse, κῶμαι αὐτῆς, ut est in Hebræo. Suggerit autem post ea verba editio mixta; hæc, * καὶ Ἰεβλαὰμ, καὶ αἱ θυγατέρες αὐτῆς ⸔. Et mox post illud, κώμας αὐτῆς, hæc, * καὶ τοὺς κατοικοῦντας Ἐνδὼρ, καὶ τὰς κώμας αὐτῆς, καὶ τοὺς κατοικοῦντας Θαανὰχ, καὶ τὰς κώμας αὐτῆς ⸔. Est enim etiam ista posterior verborum complexio, quæ in pervulgatis libris habetur, asterisco signanda, ut aliena. Porro copula, cum dicitur, καὶ τὸ τρίτον, & illud quod in extremo versiculi positum est, καὶ τὰς κώμας αὐτῆς, debent obeliscis jugulari. 13. Particula δὲ, cum dicitur, ὠλέθρευσαν δὲ, est asterisco notato a Syro. Est etiam hic Pronomen, αὐτοὺς, priore loco scriptum, prorsus e medio auferendum: at in extremo versiculi positum, debet jugulari veru. 14. Post illud, ἐκληρονόμησας ἡμᾶς, addit editio mixta * κληρονομίαν ⸔, κλῆρον &c. Nimirum LXXII. illiusmodi repetitionem putabant esse supervacaneam. Paullo ulterius delendum est verbum εἰμὶ, quod est in vulgatis libris. Et quæ deinceps sequuntur, debent mutato ordine verborum scribi, καὶ εὐλόγησέ με ὁ θεός. 15. Pro, ἐκκαθάρισον, habent boni libri, ἐκκάθαρον. Ibidem, Post σεαυτῷ, suggeritur in mixta hæc verborum continuatio, * ἐκεῖ ἐν τῇ γῇ τοῦ Φερεζαίου, καὶ τοῦ Ῥαφαῒμ ⸔· sic enim legit Syrus. Sed Complutenses scripserunt casu gignendi, τοῦ Φερεζαίου, καὶ τοῦ Ῥαφαΐμ. Ulterius, legit Syrus, τὸ ὄρος τοῦ Ἐφραΐμ· Vaticanus, nisi fallor, τὸ ὄρος τὸ Ἐφραΐμ· sed parvi refert, utrum scribatur. 16. Pro ἀρέσκει, habent pleraque exemplaria, ἀρκέσει. Syrus vero legit temporis præsentis verbum, ἀρκεῖ. Atque ita hic locus ex Origene profertur. Ibidem, Nomen Ἐφραΐμ, jugulandum est: & similiter illud, ἐπίλεκτος. Ulterius, pro σίδηρος, legit Syrus, σιδήρεος· sed puto illud esse probum: nam & Origenes videtur legisse σίδηρος· debet tamen asterisco hoc vocabulum notari. Nam cum LXXII. illud, quod Hebræum habet, רֶכֶב בַּרְזֶל, essent interpretati, equus electus, additum ex Theodotione est ferri vocabulum, & simul universitatis nota παντί. Est enim sic in mixta scriptum, ἐπίλεκτος * καὶ σίδηρος, aut, σίδηρος, παντὶ ⸔ τῷ Χαναναίῳ &c. Quod autem deinceps est, κατοικοῦντι ἐν ἐμοὶ, corruptum est: debet autem hic locus scribi, ut Complutenses ediderunt, κατοικοῦντι * ἐν τῇ γῇ ⸔ Ἐμὲκ, ἐν Βηθσὰν &c. 17. Post nomen, Ἰωσὴφ, adscribe * τῷ ⸔ Ἐφραῒμ καὶ Μανασσῆ λέγων, ÷ Εἰ ⸔ λαὸς &c. & nota articulum τῷ asterisco, ut alienum; Conjunctionem vero Εἰ, obelisco. 18. Post, καὶ ἔσται σοι, suggeritur in editione mixta, * ἡ ἔξοδία αὐτοῦ ⸔. Rursus, post αὐτῷ ἐστι, suggeritur, * ὅτι ἰσχυρός ἐστι ⸔. σὺ γὰρ &c.

CAP. XVIII.

Capitis decimi octavi versu secundo, post verbum, κατεκληρονόμησαν, est in editione mixta * τὴν κληρονομίαν αὐτῶν ⸔. 3. Post verbum, ἐκλυθήσεσθε, est in eadem editione infinitum, * εἰσελθεῖν. 4. Scribe, τρεῖς ἄνδρας, mutato verborum ordine. Ibid. post verbum, φυλῆς, habet editio mixta hæc, * καὶ ἀποστελῶ αὐτοὺς ⸔. Mox illud, ἐναντίον μου, jugulandum obelo est. Ulterius, pro, καθὰ δυνήσῃ, est scribendum, καθὰ δέησει. Mox, pro διελθεῖν, habent quidam libri, διελεῖν, quod Hebræo magis congruit. Syrus tamen διελθεῖν reddidit. 5. Pro, στήσονται ἀπὸ βοῤῥᾶ, scribe, στήσονται * ἐπὶ τὸ ὅριον αὐτῶν ⸔ ἀπὸ βοῤῥᾶ· ex Syro & Complutensibus. Sed illud, ἐπὶ τὸ ὅριον αὐτῶν, debet, ut alienum, habere appositam asterisci notam. 6. Scribe, trajectis verbis, πρός με ὧδε, Paullo ulterius, post verbum, κλῆρον, rursus hoc Adverbium ὧδε suggeritur in editione mixta, per asteriscum. 7. Pro μερὶς αὐτῶν, scribe, μερὶς αὐτοῦ. Ibidem, Pro, καὶ τῷ

 ἡμίσει,

ἠμίσει, scribe, καὶ τὸ ἥμισυ. Ulterius, pro ἐλάβοσαν, scribe ἔλαβον. 8. Illud, πῶς ἀδρᾶτε, est jugulandum veru, & similiter illud ÷ διέλθετε καὶ ↙, quod post Participium λέγων scribitur. Ulterius, Adverbium loci ὧδε, suo loco movendum est, trajiciendumq; usque post Pronomen, ὑμῖν, hoc modo, καὶ ἄξοίσω ὑμῖν ὧδε κλῆρον &c. 9. In ipso initio, post Verbum, ἐπορεύθησαν, suggeruntur in editione mixta hæc verba, *οἱ ἄνδρες, καὶ διῆλθον τὴν γῆν ↙. Porro illud τὴν γῆν, quod denuo scribitur, post verbum ἐχωρογράφησαν, mutat eadem editio in Pronomen, αὐτήν. Est autem tota illa verborum complexio, ÷ καὶ ἐχωρογράφησαν αὐτὴν, καὶ εἶδον αὐτὴν ↙, jugulanda obeliscis: & similiter ipsum Pronomen, cum sequitur, πόλεις ÷ αὐτῆς ↙. Rursus in extremo, post verbum, Ἰησοῦ, suggerit mixta, * εἰς τὴν παρεμβολήν ↙. 10. Post verbum, κυρίου, multis verbis supplenda est ex mixta editione scriptura quæ est in vulgatis libris, his scilicet, * καὶ ἐμέρισεν ἐκεῖ Ἰησοῦς τὴν γῆν τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, κατὰ τοὺς μερισμοὺς αὐτῶν ↙. 11. Verbum πρῶτος, jugulari debet obelisco apposito. 12. τὸ ὄρειον, mutandum est in pluralem numerum, τὰ ὄρεια. Ulterius, scribendum est, trajecto Pronomine, ἡ διέξοδος αὐτῶν. Ibid. scribe, Μαδβαρῖτις. 13. Quidam codices mendose habent, ἐπὶ νότου Λουζά, pro, ἐπὶ νῶτον Λουζά. Ulterius expungenda est Præpositio ἀπὸ, cum dicitur, ἀπὸ Ἀταρὼθ Ἐδδάρ. Est enim loci nomen casus accusandi hic. In extremo, scribe, τὸ κάτω. 14. Illud, ÷ τὸ βλέπον εἰς ↙, juguletur obelo. Ulterius, cum dicitur, ὄρους ἐπὶ προσώπου &c. scribe, τοῦ ὄρους, τοῦ ἐπὶ προσώπου. 15. Pro Καριαθβαάλ, legit Syrus, Καριαθιαρείμ: & hoc in Hebræo est: sed utrumque unius ejusdem urbis nomen est. Ulterius scribendum est, καὶ διελεύσεται τὰ ὄρια θαλάσσης, * καὶ ἐξελεύσεται ↙ ἐπὶ πηγὴν &c. Sed illud, καὶ ἐξελεύσεται, notandum est asterisco. In Hebræo tamen, pro, θαλάσσης, est, εἰς θάλασσαν: atq; ita Symmachus convertit. Illud igitur, Γαὶν, quod habent pervulgati libri, aut Γασὶν, quod est apud Complutenses, abolendum est. 16. ἐπὶ νότου Ἰεβοὺς, scribe, ἐπὶ νῶτον Ἰεβοὺς. 17. Initium versiculi omissum a LXXII. sic suggeritur in mixta, * καὶ διεκβαλεῖ ἐπὶ βορρᾶν ↙, καὶ διελεύσεται &c. Mox scribe Σαμὲς, addita Sigma. Aquilas nomen hoc interpretans, dixit Solis. Mox, pro Ἐδωδὶμ, scribe Ἀδωμείμ. 18. Rursus pro κατὰ νότου, scribe, κατὰ νῶτον, *per dorsum*, ut est in Vaticano: & pro, Βαιθαβαρὰ, Βηθαραβά: atque hic adde, ἀπὸ βορρᾶ. Deinde, post verbum καταβήσεται, supple ex mixta editione per asteriscum, * ἐπὶ Ἀραβά ↙. 19. Et post hæc verba subjice v. 19. his verbis ex mixta editione quoq; suggestis, * καὶ παρελεύσεται τὰ ὅρια ↙: deinceps sequitur, ἐπὶ νῶτον Βηθαγλά: sic enim scribendum est, *per dorsum*, &c. Ulterius, pro ἐπὶ λοφιᾶ, scribe, ἐπὶ λοφιάν. 20. scribe, ἀπὸ μέρους, τοῦ ἀπ᾽ ἀνατολῶν, addito altero articulo. 21. Pro Ἀμεκασὶς, scribe, adjecto insuper altero Cappa, Ἀμεκ-κασίς. 22. Pro Βαιθαραβὰ, scribe, Βηθαραβά. Ibidem, Pro Σεμεῒμ, habent Complutenses Σαμαρίμ: sed illud alterum secutus est Eusebius. 23. Pro Ἀφαρὰ, scribe Ἀφαρὰ, aut potius, Ἀφρὰ, ut est apud Eusebium: & trajice, ut ponatur ante, Ὠφρά. Quæ autem deinceps sequuntur, ista dico, καὶ Αἰκαρὲμ καὶ Καθηραμείμ, ea sunt prorsus auferenda. 24. Habent quidem Complutenses Καφὰρ Ἀμμωνὰ, pro eo quod est in vulgatis libris, ἐποίκιον Ἀμμωνά: verum hoc, nisi fallor, probum est: videtur enim & Syro, & Eusebio placuisse. Est autem ἐποίκιον interpretatio Hebræi vocabuli καφάρ: Significat enim hoc, locum ruri paucis ædificiis constructum; hoc est, villam, aut etiam vicum. Mox aufer articulum cum est in vulgatis libris, καὶ ἡ Ἀφνεί. 26. Pro Χεφθιρὰ, scribe, Χεφιρὰ, & pro, Μασφὰ, Ἀμωσά. 28. Cum dicitur, καὶ Γαβαὰθ, καὶ πόλεις, notentur copulæ obeliscis. Sunt autem hic LXXII. prævaricati. Nam quod convertere, πόλεις, id proprium loci nomen Cariath est: & quod tanquam proprium retinuere, Ἐιαρεὶμ, sive Ἀρεὶμ potius, id appellativum est, ut vocant Grammatici; & significat, πόλεις, hoc est urbes. Sed ego imperiti alicujus hominis audacia corruptum esse locum arbitror, ut passim plurima alia. Est autem hoc quoque hic notandum, cum in Hebræo summa urbium dicatur 14, solas tredecim numerari a LXXII. Nimirum quia hi ex Sela & Aleph, quæ duæ sunt, unam fecere per Nominum compositionem: verum credibile est etiam hoc, temeraria inscitia eorum, qui sibi nimis multum permittunt in auctoribus, quos non satis intelligunt, emendandis, factum esse. Nam apud Eusebium, Sela, absque adjecto Aleph, inter urbes Benjaminis annumeratur: atque etiam Cariath; pro quo, ut dixi, πόλεις, hic scriptum est. Quanquam non est hoc, fateor, satis firmum argumentum: dici enim posset, Eusebium in iis secutum esse alios interpretes, Aquilam, Symmachum, Theodotionem: quod tamen mihi non fit verisimile; propter summam ipsorum LXXII. interpretum auctoritatem. Tantam enim apud veteres illos habuerunt venerationem, ut divinitus interpretati esse sacras literas crederentur, neque interpretes modo; sed vates fuisse existimarentur. De qua re satis multa in Præfatione diximus.

CAP. XIX.

Cap. 19. Ver. 1. Scribendum est, trajectis verbis, & uno articulo addito, ὁ κλῆρος ὁ δεύτερος. Mox post nomen, Συμεὼν, est in mixta editione, cum asterisco, * τῇ φυλῇ ↙: & deinceps adjungenda sunt absque asterisco insuper hæc verba, υἱῶν Συμεὼν, κατὰ δήμους αὐτῶν. Ulterius mutandus est Pronominis numerus, & scribendum, κληρονομίας αὐτῶν. Et paullo post scribendum est numero plurium, κλήρων. 2. Post verbum, ἐγενήθη, additum est in mixta Pronomen *αὐτοῖς ↙. 3. Expungendum est illud, καὶ Βαθὴλ. Ibidem, pro, Ἀσὼμ, habent Complutenses, Ἰασὼμ: sed male, ut opinor. Nam etiam in Paralipomenis locus iste, Ἀσὼμ, vocatur a LXXII. interpretibus: ubi etiam non Βωλὰ, sed Βαλὰ scriptum est: & quidem recte. 4 Pro Ἐλθουλὰδ, legit Syrus Ἐλουθλάδ. Apud Eusebium vero in libello De locis Hebraicis, est Elolad, sed hoc fortassis corruptum a librario est. Quod si Hebraicam vocem repræsentare oporteat, dicendum sit, Ἐλθωλὰδ, sive, Ἐλθουλάδ: ut habent Complutenses. Post hoc autem nomen, est omissum, in pervulgatis libris, unius urbis vocabulum, quod nuper, ut non suo loco positum, versiculo tertio, expungebamus, nempe Βαθούλ. 5 Pro Σικελὰ, scribe Σικελάγ. Ulterius, pro Βαιθμαρ, καὶ Χασβὰθ, repone, Βαὶθ, καὶ Ἀμαρχαβὼθ: sic enim etiam apud Eusebium ista loca nominantur. Syrus tamen legit, Βαιθμαρχαβὼθ, unico vocabulo; & recte, si Hebræum spectes: verum oportet urbium nomina tredecim esse: & unum, nempe, Saruhen, est a LXXII. aut ab ineptis emendatoribus, non ut loci nomen, sed ut appellativum, redditum, οἱ ἀγροὶ αὐτῶν: cujus rationem explicavi in meis Commentariis. Ibidem, pro Ἀσερσουλὰ, scribe Ἀσερσουσείμ: sic enim est in Paralipomenis, & apud Complutenses. Cæteroqui pro Hebræo, rectius dicatur Ἀσερσουσά: atq; haud scio, an non sic scribendum hoc loco sit. 6 Pro, Βιβλαβὰθ, scribe Βηθλαβαώθ. 7 Quod habent vulgati libri, ὁμοῦ φυλαὶ αἱ Συμεὼν διετέθη, id prorsus est expungendum. 8 Versus initium mancum est: nam ultima verba versus septimi sunt, αἱ κῶμαι αὐτῶν. Post ea igitur sic inchoandus est versus octavus, καὶ * πᾶσαι ↙ αἱ ἐπαύλεις, αἱ κυκλόθεν &c. : sed universitatis nota, ut aliena, notari debet asterisco apposita. Eodem versu, pro Βαλὲθ, scribe Βαλάθ. Porro illa, ÷ πορευομένων Ἰαμὲθ, debent obelo confodi. Complutenses illud, Ἰαμὲθ, omittunt: idque mala placeret, nisi Syrus legisset. 10 Cum dicitur, καὶ ἔσται τὰ ὅρια, in bonis libris abest copula: verum quando in Hebræo habetur, censeo esse adscribendam: præsertim cum Syrus notet per hypolimniscum in uno aut altero antigrapho esse καὶ ἦν τὸ ὅριον τῆς &c. 11 Initium suggeritur in editione mixta, hujusmodi, * προσαναβαίνει ↙ τὰ ὅρια αὐτῶν &c. Ibidem pro, ἡ θάλασσα, scribendum est, θάλασσαν. Ibidem, pro Μαειλὰ, scribe Μαρελά: & pro Δαβασθαὶ, Δαβασάθ. Est quidem in libello De locis Eusebii, ut nunc habetur, Dasbath: verum mendose, ut opinor, pro Dabasath. Post hoc nomen continuo suggeritur in mixta, * καὶ ἀπαντήσει ↙ εἰς τὴν φάραγγα &c. 12 Pro ἀνασρέψει, scribe, ἀνέστρεψαν. Et pro Σελα, legit Syrus, & habet Vatican*, Βαιθσαμὲς: at Complutenses omittunt illud Βαὶθ; &, ut existimo, recte. Nam apud Eusebium Sames dicta est urbs Zabulonitarum, non, Bethsames: quanquam Sames revera non sit loci nomen, sed Solem significet in Hebræo; ut certe hic usurpatur. Mox, scribendum est, Χασελώθ, ablata litera, α, ab initio: & pro Ἀφιὲ, Ἰαφιέ. 13 Pro ἐπ᾽ ἀνατολὰς, scribe ἀπὸ ἀνατολῶν, quamvis altera scriptura sit Hebræo congruentior. Ibidem, pro Γεθθαιφθὰ, scribe, Γεθθεφέρ. Mox, cum est in antigraphis vulgatis, ἐπὶ πόλιν Κασὶμ, expungendum est illud, ἐπὶ πόλιν, & scribendum Θακασίν. Nam mendose habent Complutenses, Κασὶν, pro Κασίν. Ulterius, pro Ἀμμαθαρεὶμ Ἀννουὰ, scribe Ἀμμαθὰρ Ἀννουά. 14 Scribe initium his verbis, καὶ περιελεύσεται τὰ ὅρια ἐπὶ βορρᾶ, ἐπὶ Ἀναθὼν, καὶ ἔσται &c. 15 Pro Ναβὰθ, repone Ναβαάλ. Hujus versiculi finis cæteroqui omissus, suggeritur ex editione mixta per asteriscum sic, * πόλεις δώδεκα, καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν ↙. 16 Illud, τῆς φυλῆς, jugulandum obelo est. Mox pro αἱ πόλεις αὐτῶν, scribe, αἱ πόλεις αὗται. 17 Copula in ipso initio juguletur obelo. Mox vero illa verba, * τοῖς υἱοῖς Ἰσαχὰρ κατὰ συγγενείας αὐτῶν ↙, habeant adscriptam stellulam. 19 Pro, Ἀφεραγεὶμ dicendum est Ἀφεργίμ: & expungendum est illud, Ῥενὰθ. 20 Pro Ἀεμὲ, scribe Αἰμές. 21 Pro Ῥαμαὶ, scribe Ῥεμὰθ, aut, ut quidam habent, Ῥεθάμ. 22 Præpositio ἐπὶ, cum dicitur, ἐπὶ Σαφὰθ & illud, κατὰ θάλασσαν, sunt jugulanda obeliscis. Dum autem sequitur Βαιθσαμὺς, menda est librarii, debetque scribi, Βαιθσαμές. Hujus versiculi finis ex mixta suggeritur per asteriscum, his verbis, * πόλεις ἑξκαίδεκα, καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν. 23 Post illa verba, δήμους αὐτῶν, scribe, αἱ πόλεις, καὶ αἱ ἐπαύλεις αὐτῶν, expuncta copula & sublato illo, καὶ αἱ κῶμαι. 24 Post illud, ὁ πέμπτος, suppletur locus verbis aliquot ex mixta editione suggestis: sic * τῇ φυλῇ τῶν υἱῶν ↙ Ἀσὴρ &c. 26 Cum dicitur, καὶ Λαβανὰθ, est jugulanda copula obelisco. 27 Habent Complutenses, & legit Syrus, ἡλίου καὶ Βηθδαγὼν, interposita copula: verum, ut ego puto, mendose: neque enim ea in Hebræo est: neque ad sententiam ullam utilis esse videtur. Si tamen adscribenda est, debet obelisco notari. Deinceps multa sunt expungenda, quæ in pervulgatis libris habentur. Est enim post illud, Βαιθδαγὼν, sic scribendum, καὶ συνάψει τῷ Ζαβουλὼν, καὶ ἐν Γαὶ Ἰεφθαὴλ, κατὰ βορρᾶν, Βαιθαεμὲκ, ÷ καὶ πορεύσεται τὸ μεθόριον ↙ καὶ ÷ εἰς ↙ Ἀνιὴλ καὶ διελεύσεται &c. In quibus verbis, illa clausula, καὶ πορεύσεται τὸ μεθόριον, est jugulanda obelisco: atque etiam sequens Præpositio εἰς. Complutenses omiserunt illa verba, τὸ μεθόριον: sed lecta sunt a Syro. 28 Pro Ἀχσὰν, scribe, Ἀχράν, ablato Sigma: in quo nomine legerunt interpretes literam Caph, pro Beth. Ibidem, pro Κανᾶ, scribe Κανὰ, aut per diphthongum, Καναί. 29 Pro Σωσὰ, scribe Ὡσά. Ulterius, scribe, ἡ διέξοδος αὐτῶν. Ulterius, juguletur copula obelo, cum dicitur, καὶ ἀπὸ τοῦ χοσείσμαθ. 30 Verba illa, πόλεις εἴκοσι δύο, notanda sunt asterisco, & ad ea adjungenda, cum simili nota, etiam hæc, * καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν ↙. 32 Post illud, ἕκτος, sunt suggesta in editione mixta hæc verba, * τοῖς υἱοῖς Νεφθαλεὶμ, κατὰ δήμους αὐτῶν ↙. 33 Pro Μοολὰμ καὶ Βεσεναιμ, legit Syrus, ἀπὸ δρυὸς Σενανείμ, & recte sane, si Hebraica verba interpretari velis: verum, quantum ex Eusebii verbis, quæ in libello De locis Hebraicis sunt, apparet; legit ille hunc locum sic, Μεζὲρ, καὶ Ἠλὼν Σεενανείμ. Sed copula signanda est obelo. Vide de his, quæ in Commentariis sunt a nobis dicta. Ulterius, pro Ἀρμαὶ, scribe, Ἀδαμαί: & cum sequitur, ÷ καὶ ↙ Νακὲβ, jugula Conjunctionem obelo. Pro Ἰαβνὴ, scribe, Ἰαβνὴλ, addito Lambda: & pro Λακοὺμ, Λακούμ. 34 Pro κατὰ θάλασσαν, legit Syrus, ἀπὸ θαλάσσης: at ego nihil mutandum censeo. Nam illud approbatur ab Eusebio, in libello De locis Hebr. cum nomen Icoc explicat: dicit enim, ad Occidentem. Cum porro deinceps est in libris vulgatis, καὶ ὁ Ἰορδάνης &c. suppletur locus ex Theodotione in mixta sic, καὶ * τῷ Ἰούδα ↙ ὁ Ἰορδάνης &c. 35 Illud, τῶν Τυρίων, non est a Syro lectum: quare censeo esse expungendum; præsertim si Nomen Ἀσηδδεὶμ retineatur; ut certe Eusebius retinuit; quem ego sequendum esse puto. Quidam enim libri, hoc repudiant, illud vero retinent. Ego sane conjectura auguror hominem aliquem audacem, qui pro הצדים, hoc est, Ἀσηδδεὶμ, male oculatus, legit הצרים, Resch pro Daleth, hujus interpretationem in margine adscripsisse, Τυρίων: atque ita textum ipsum esse vitiatum tandem a librariis imperitis. 37 Pro, πηγὴ Ἀσὼρ, est in bonis libris Ἢν Ἀσὼρ; & eam scripturam probat etiam Eusebius. Syrus tamen, per limniscum, monet, esse exemplaria, quæ habent πηγὴ Ἀσώρ. Est autem ἒν, hoc est עין Hebræis idem quod Græcis πηγή. 38 Pro Ἐρὼν, scribe Ἰερὼν, & pro Ὠρὲν, Ὠρέμ. Pro Θασμοὺς, Βηθσαμές. Illud autem quod deinceps est, πέντε δεκαεννέα, debet signari asterisco apposito, tanquam suggestum ex aliis interpretibus; atq; insuper addi ex iisdem interpretibus, * καὶ αἱ ἐπαύλεις αὐτῶν ↙. 39 Post illud, υἱῶν Νεφθαλεὶμ, suppleri debent ex editione mixta hæc verba, * κατὰ τὰς συγγενείας αὐτῶν ↙. Deinde addi insuper, absque asterisci nota, hæc: αἱ πόλεις καὶ αἱ ἐπαύλεις αὐτῶν. 40 Cum dicitur initio, καὶ τῷ Δὰν, est copula obelo signanda. Syrus, per limniscum, ostendit in quibusdam libris esse, ÷ καὶ ↙ τῇ φυλῇ υἱῶν Δάν: & hanc scripturam secuti sunt Complutenses: debet autem, post nomen, Δὰν, adscribi, κατὰ δήμους αὐτῶν: deinceps vero sequitur, quod vulgati libri habent, ἐξῆλθεν ὁ κλῆρος &c. 41 Post illud, τὰ ὅρια, suggeritur in mixta, * τῆς κληρονομίας ↙ αὐτῶν &c. Ulterius, cum dicitur, καὶ πόλεις Σαμὲς; neque Syrus, neque Complutenses copulam legerunt: quasi videlicet Saraa, & Esthaol, urbes Solis fuerint: verum si, quod in Hebræo est, repræsentare velis, scribendum est, καὶ πόλις Σαμὲς, servata copula, & urbis vocabulo posito numero singulari, ut est in Complutensium libris: certe etiam Eusebius urbem Sames attribuit Danitis. 42. Pro Ἰβλὼν, scribe, Αἰλών: est tamen in Hebræo Ajalon. 43. Pro Αἰλὼν, scribe, Ἰλὼν, trajectis literis: sic enim locus ille vocatur apud Eusebium, & sic habent Complutenses. 46. Illud, καὶ ἀπὸ θαλάσσης Ἱερακῶν, esse quidem in quibusdam libris, notat Syrus. Ipse tamen reddit, καὶ ὕδατα Ἱερακῶν: atque hic omissum aliud nomen, suggeritur in mixta editione per stellulam; nempe, * καὶ Αἰρεκκὼν ↙, ὅριον &c. Porro deinceps perturbata

[tur]batus est ordo in Græcis libris. Nam versiculus 48. scriptus est ante 47. Cæterum post absolutum versum 46. suggerit editio mixta hæc verba versiculi quadragesimi septimi, * καὶ ἐξῆλθον τὸ ὅριον τῶν υἱῶν Δὰν ἀπ' αὐτῶν ˟. Deinceps vero scribitur versiculus 48. sed ut ego existimo, non recte: quandoquidem post suggeritur denuo, in editione mixta, suo loco. Quare putarim hic continuo esse subjicienda illa, quæ sunt in vulgatis etiam libris, καὶ οὐκ ἐξέθλιψαν οἱ υἱοὶ Δὰν, quæ omnia sunt obeliscis signanda, usque dum dicitur, καὶ ἐπορεύθησαν οἱ υἱοὶ Δὰν &c. non enim sunt in Hebræo, hoc certe loco; sed in Judicum historia scripta: atque ideo sunt a Complutensibus omissa; verum non recte. Syrus enim ea in Hexaplis fuisse ostendit, sed obeliscis notata. Porro illa, καὶ ἐπορεύθησαν οἱ υἱοὶ Δὰν, pertinent ad versiculum quadragesimum septimum. In iis autem, post illud, ἐν στόματι μαχαίρας, suggerendum ex aliis interpretibus est, * καὶ ἐκληρονόμησαν αὐτὴν ˟. Ulterius, cum dicitur, τὸ ὄνομα αὐτῇ, scribe, τὸ ὄνομα τῆς· atque hic post nomen Δὰν, rursus suggeritur in editione mixta, * κατὰ τὸ ὄνομα Δὰν πατρὸς αὐτῶν ˟. Et post hæc verba adscribitur, ut dixi, per asteriscos, versiculus quadragesimus octavus. Quapropter suspicor eum superius omittendum fuisse, ut præteritum a LXXII. Sunt autem hæc ejus verba, αὕτη ἡ κληρονομία φυλῆς υἱῶν Δὰν κατὰ δήμους αὐτῶν, αἱ πόλεις αὗται, καὶ αἱ ἐπαύλεις αὐτῶν ˟. Deinceps vero sequitur versiculus quadragesimus nonus: cujus principium a LXXII. omissum, scribitur in mixta cum asteriscis sic, * καὶ συνετέλεσαν διαμερίσαι κλήρῳ τὴν γῆν ἐν ὁρίοις αὐτῆς ˟. Deinde interrumpitur ille versiculus iis verbis quæ sunt in vulgatis libris, καὶ ὁ Ἀμοῤῥαῖος ὑπέμεινε &c. quæ a Complutensibus sunt rursus temere omissa: debebant enim, sed cum obeliscis, adscribi. Est autem in illis, pro Ἐλὼμ, scribendum, Αἰλὼν· & Σαλαβίν, per literam β. Porro, cum dicitur, καὶ ἔδωκαν οἱ υἱοὶ &c. omittendi sunt obelisci: pertinent enim ista ad versiculum 49. 50. Cum dicitur, καὶ ἔδωκαν αὐτῷ, notetur copula obelisco. Mox, pro Σαφαὶ, scribendum est per diphthongum, Σαραὶ, aut potius, ut habet Eusebius, Σαράχ. Illud vero quod sequitur, ÷ ἐν τῷ ὄρει ˟, jugulandum obelisco est. 51. Scribe, κατεκληροδότησεν, numero unius, quamvis in Hebræo sit pluralis numerus. Ibidem scribe, Σηλὼ, ablato ... Videntur autem LXXII. interpretes, pro ויכלו, hoc est, *absolverunt*, legisse וילכו, transpositis literis, cum dixerint, ἐπορεύθησαν.

CAP. XX.

Capitis vicesimi ver. 2. post verbum, δότε, adscribatur Pronomen, ὑμῖν. Ibidem lectum a Syro est, numero singulari, τοῦ φυγαδευτηρίου. 3. Post illud, ἀκουσίως, additum est in mixta, * ἀπὸ ἀγνοίας ˟. Mox scribe, mutato ordine, ὑμῖν αἱ πόλεις ˟ & illud, αἱ πόλεις, habeat notam obelisci appositam: qua nota etiam signanda sunt illa, quæ deinceps sequuntur, nempe, ÷ καὶ οὐκ ἀποθανεῖται ὁ φονεύων ˟. Et rursus illa, ÷ ἕως ἂν καταστῇ ἐναντίον τῆς συναγωγῆς εἰς κρίσιν ˟. 4 Scribe, ἐπὶ τὴν θύραν τῆς πύλης τῆς πόλεως· atque expungito Pronomen illud, αὐτοῦ. Mox scribe, τοὺς λόγους αὐτοῦ. Cum autem interpretes hoc loco dicunt, ἡ συναγωγὴ, legerunt העדה, pro העירה. 6. Pro, εἰσελεύσεται εἰς τὴν, &c. scribe, ἐλεύσεται πρὸς τὴν πόλιν. Cum porro ulterius est, καὶ ἐλεύσεται πρὸς πόλιν, debet Conjunctio veru jugulari. 7. Scribe numero unius, διέστειλεν, quamvis sit plurium numerus in Hebræo. Ibidem suggeritur in mixta articulus, καὶ * τὴν ˟ Χεβρὼν. Mox, pro Ἀρβὸ, legit Syrus, atque etiam Complutenses, Ἀρβὸκ sed mendum id esse testatur divus Hieronymus: debet enim dici Ἀρβὲ, aut Ἀρβαι, ubique ... in Vaticano est Ἀρβέ. 8. Illud, ἀπὸ ἀνατολῶν, notandum est apposito asterisco, tanquam alienum. Ibidem, post Γαλαὰδ, adscribito, ἐκ τῆς φυλῆς Γάδ. 9. In ipso initio, post Pronomen, αὗται suggerit mixta Verbum, * ἦσαν ˟. Et mox, cum eodem signo, addit universitatis vocabulum, hoc modo, * πᾶσιν ˟ τοῖς υἱοῖς &c. Ulterius, pro ἐκ χειρὸς, scribe, ἐν χειρί. Denique ipsa extremitas, ÷ εἰς κρίσιν ˟, juguletur obelisco.

CAP. XXI.

Capitis vicesimi primi ver. 2. scribendum est, verbis trajectis, κύριος ἐνετείλατο. Mox post, περισπόρια, additur in mixta Pronomen * αὐτῶν ˟. Ver 3. post, πόλεις, rursus additur demonstrationis Pronomen, * ταύτας ˟. 4. Scribe κληρωτί. 5. Est in editione mixta, ἐκ τῆς * συγγενείας ˟ φυλῆς. Eodem versu scribe rursus κληρωτί. 6. Iterum scribe ex mixta, ἀπὸ τῆς * συγγενείας ˟ φυλῆς. 7 Copula initio posita est obelo jugulanda, atque sub finem etiam illud ÷ κληρωτί ˟. ... Post, τὰς πόλεις, rursus suggerit mixta Pronomen * ταύτας ˟. 9 Illud, ÷ καὶ ἀπὸ τῆς φυλῆς υἱῶν Βενιαμὶν ˟, debet obelisco signari. Neq; debebat profecto omitti a Complutensibus, cum vellent mixtam editionem repræsentare. Nam vera inscitia est, cum dicunt se puram LXXII. interpretum tralationem dedisse. Hic rursus post, τὰς πόλεις, est in mixta * ταύτας ˟. Ulterius, post verbum, ἐπεκλήθησαν, adscribendum est, ἐν ὀνόματι. 10. Principium a LXXII. omissum, suggerit mixta, hoc, * καὶ ἐγένοντο ˟ τοῖς υἱοῖς &c. In fine, cum dicitur, ὁ κλῆρος, additur in mixta ˟ πρῶτος ˟. 11. Scribe initio, καὶ ἔδωκαν, numero plurium. Ibidem, post, περισπόρια, est in mixta Pronomen * αὐτῆς ˟. Equidem existimo locum hunc jam olim corruptum esse, & mendose particulam adversativam δὲ, pro copula, καὶ, scriptam esse, dicique debere, καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς. Certum est enim unamquamque urbem Leviticam sua habuisse περισπόρια. At initio insequentis versus locandam esse illam adversativam, dicendumque illic, τοὺς δὲ ἀγροὺς τῆς πόλεως &c. Sed adversus consensum exemplarium nolui scripturam mutare. 12. Nomen, Ἰησοῦς, notari debet obelo. Ibidem, post illud, κατασχέσει, est in mixta additum Pronomen, * αὐτοῦ ˟. 13. Post, τοῖς ἱερεῦσι, habet mixta ... Λευΐταις ˟· nam mendose habent Complutenses numerum singularem. Ibidem, scribe casu mutato, φυγαδευτηρίου· & pro, τὰ πρὸς αὐτὴν, quod priore est loco positum, scribe, αὐτῇ· verum paullo ulterius recte est, τὰ πρὸς αὐτῇ. 14. Pro Ἰεθερμὰ, scribe Ἰεθαμά. 15. Scribe Αἰλών. 16. Pro Ἰεττᾶ, scribe, Ἰετ... Ibidem, scribe Βεθσαμές. 18. Scribe Ἀλμών. 19. Scribe mutato verborum ordine, δεκατρεῖς πόλεις. 20. Pro τῶν ὁρίων, legit Syrus, aut certe reddidit, ... mendose sane: quanquam neque alterum illud satis exprimat Hebræum, in quo est, τοῦ κλήρου, sortis, ut Aquilas & Symmachus sunt interpretati. Multo etiam melius scriberetur hoc versu numero plurali αἱ πόλεις, quam singulari ἡ πόλις, nisi obstaret consensio librorum. 21. In fine, scribe, τὰ πρὸς αὐτῇ· & hic suggeritur in mixta, * ἐν τῷ ὄρει Ἐφραΐμ ˟. 22. Scribe Καβσαΐμ. Ibidem, cum dicitur, καὶ τὴν ἄνω Βαιθωρὼν, expungito illud, ἄνω. 23. Scribe, Γαβ... 25. Scribe, Θαναὰχ· & mox, pro Βαιθσὰν, scribe, Γεθρεμμών. 27. Post ... Γηρσὼν, suggeritur in editione mixta * τοῖς συγγενέσι ˟, *cognatis*. Eodem versu, pro, Βοσορὰ, legit Syrus, Ἀσταρώθ· quo nomine urbs ista nuncupatur in Paralipomenis: verum non censeo illud esse mutandum. Nam & Eusebius in locis, appellat urbem hanc Beesthra. 28. Scribe, Κισών, & Δαβράθ.

29. Adde copulam hoc modo, καὶ πηγὴν. 30. Pro Μασαὰλ, ut legit Syrus, & habent libri pervulgati, dicunt Complutenses, Μισάλ. At in libello De locis est Masal. Nam mendose est in nonnullis libris, Masan. Eodem versu, scribe, Ἀβδών. 31. Scribe, Χελκάθ, & Ῥαάβ. 32. Mendose habent Complutenses initio, τὰς πόλεις τὰς numero plurium: scribendum est enim, τὴν πόλιν τὴν &c. Ibidem cum dicitur, καὶ τὴν Κάδης, auferenda est copula: neque enim a Syro lecta est. Ulterius expungenda sunt illa, καὶ τὴν Νοεμμὼν, καὶ τὰ ἀφωρισμένα τὰ πρὸς αὐτῇ. 34. Confodi debet obelo verbum, υἱῶν. Legendum etiam Ἰεκνάμ, & Καρθά· Syrus tamen habet, Καρθάν· sed, opinor, mendose. 35. Omnia illa, καὶ τὴν Δαμνὰ, καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς, καὶ τὴν Νααλὼλ, καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς, sunt suggesta ex mixta, atque ideo notanda asterisco. 36. Illa, καὶ πέραν τοῦ Ἰορδάνου, usque dum dicitur, καὶ ἀπὸ τῆς φυλῆς Γὰδ, hoc est, usque ad 38 ver. debent notari obelo. Nam LXXII. de suo ea addiderunt, explicandæ sententiæ caussa, cæteroqui curtæ, ut dixi in Commentariis. Habent autem quædam exemplaria, πόλεις τοῦ Ἰορδάνου; pro, πέραν τοῦ Ἰορδάνου· sed male, opinor. Nam & Latinus interpres πέραν legit. Porro pro, κατὰ Ἱεριχὼ, legit Syrus, & etiam Complutenses, τὴν Ἱεριχώ: sed hoc fere idem unum est. Ulterius, expungendum est verbum, ἔδωκε, & scribendum casu gignendi, τοῦ φυγαδευτηρίου & τῆς Μισώρ. Pro Ἰαζὴρ autem, certum est, scribi debere Ἰασὰ, ex libro Paralipomenon. Nam Ἰαζὴρ mox dabitur ex tribu Gad. 37. Pro Γεδσὼν, habent Complutenses Κεδσών. Sed Syrus illud reddidit: quare nihil arbitror esse mutandum. Ulterius, pro Μασφὰ scribendum Μαφά. 39. Scribendum est, ex Syro, τοῖς καταλελειμμένοις, casu mutato. Eodem versu notetur Pronomen asterisco, cum dicitur, τὰ ὅρια * αὐτῶν ˟. 40. Scribe alia collocatione verborum, πόλεις τεσσαράκοντα ὀκτώ. 41. Scribe, πόλις καὶ τὰ &c. numero unius. Mox post, περισπόρια, suggerit mixta Pronomen * αὐτῆς ˟. Et deinde scribe, κύκλῳ, * οὕτως ˟ πάσαις ταῖς πόλεσι ταύταις. Quæ vero dehinc sequuntur in vulgatis codicibus, nempe, καὶ συνετέλεσεν Ἰησοῦς &c. usque ad versiculum quadragesimum secundum, cujus initium est, καὶ ἔδωκε κύριος τῷ Ἰσραὴλ &c. ea omnia sunt obeliscis notanda. In iis autem, pro Θαμναθσαχὰρ, scribi debet Θαμναθσαρὰ, & mutato verborum ordine, καὶ ᾠκοδόμησεν τὴν πόλιν Ἰησοῦς. Illud vero quod deinde habetur, ὃ ᾐτήσατο, est auferendum. Complutenses rursus ista omisere. At a Syro lecta sunt in eo antigrapho, quod Eusebii manu emendatum erat ad Origenis hexapla. 43. Syrus legit, καὶ οὐκ ἀνέστη, & recte. Mox scribe, παρέδωκε κύριος, sublato Pronomine. Versu ultimo post verbum, διέπεσε, suggeritur in editione mixta * ῥῆμα.

CAP. XXII.

Cap. 22. versiculo secundo, reddiderunt LXXII. ἀκηκόατε, cum dicere debuissent, ἐφυλάξατε. Nimirum legerunt שמעתם, pro שמרתם. Eodem versu, pro καὶ τὰ πάντα, scribe, κατὰ τὰ πάντα. 3. Cum dicitur, ἡμέρας ÷ καὶ ˟ πλείους, juguletur copula obelisco. 4. Scribe mutata Pronominum persona, θεὸς ἡμῶν, & ἀδελφοὺς ἡμῶν. Ulterius, post nomen Μωυσῆς, habet mixta editio, per asteriscum, * δοῦλος κυρίου ˟. 5. Syrus habet Pronomina primæ personæ, ἐνετείλατο ἡμῖν, & θεὸς ἡμῶν· sed in Hebræo sunt secundæ. 6. καὶ εὐλογήσας &c. boni libri habent, καὶ εὐλόγησεν αὐτοὺς Ἰησοῦς, καὶ ἀπέστειλεν αὐτούς. 7. Scribendum est numero singulari, καὶ τῷ ἡμίσει. Et similiter paullo ulterius. Mox scribendum est, ἀδελφῶν αὐτῶν, ἐν τῷ πέραν τοῦ Ἰορδάνου παρὰ θάλασσαν &c. Ulterius, post verba, ἐξαπέστειλεν αὐτοὺς, adscribe Nomen Ἰησοῦς. 8. In ipso initio, pro Participio λέγων, legit Syrus, καὶ εἶπεν· idque est in Hebræo; & etiam, opinor, Vaticano. Sunt sane ista a LXXII, admodum inscite, ut videntur, conversa, aut ab emendatoribus perversa. Cæterum illa verba, * καὶ χαλκὸν, καὶ σίδηρον ˟, sunt notanda asteriscis, ut aliena. Mox, καὶ διείλαντο, expungatur copula. Et paullo ulterius notetur Pronomen asterisco, cum dicitur, τῶν ἐχθρῶν * αὐτῶν ˟. Versus noni initium omissum suppletur in mixta sic, * καὶ ἀπεστράφησαν ˟. Ibidem, pro ἐκ γῆς, scribendum est, ἐν γῇ. 11. Legit Syrus, ἐν Γαλιλὼθ ἐπὶ τοῦ Ἰορδάνου· & recte, ut equidem censeo: quamvis altera scriptura sit Hebræo congruentior. Rursus 12. initium est a LXXII. omissum, ut supervacaneum, quod sic suggerit mixta editio, * καὶ ἤκουσαν οἱ υἱοὶ Ἰσραήλ ˟. In fine v. 13. pro ἱερέως, scribendum est, ἀρχιερέως. Ibidem, cum dicitur, τόν τε Φινεὲς, expungatur illud encliticon, τε. Illud autem, ÷ υἱὸν Ἀαρὼν ˟, notetur obelo. 15. Scribe, καὶ πρὸς τὸ ἥμισυ. 16. Cum dicitur, ἐναντίον κυρίου τοῦ θεοῦ &c. auferatur illud, κυρίου. Paullo post, est in mixta, ἀπὸ * ὄπισθεν ˟ κυρίου. Ibidem expungatur illud, θεοῦ Ἰσραήλ. Mox, scribe, ἀποστῆναι ὑμᾶς· quodque illico sequitur Adverbium * σήμερον ˟, notetur asterisco, ut alienum. 17. Scribe, μὴ μικρὸν ἡμῖν, *nobis*. 18. ἐὰν ἀποστῆτε. In mixta est, ἐὰν * ὑμεῖς ˟ ἀποστῆτε. Ibidem, cum dicitur, ἔσται ἡ ὀργὴ, expungatur illud, κυρίου, quod adjungitur in vulgatis libris. 19. καὶ νῦν εἰ μικρὰ ὑμῖν· auferatur Pronomen, ὑμῖν. In Hebræo est *polluta*, loco μικρά· unde conjicio scriptum olim fuisse ab ipsis interpretibus, μιαρά. Certe Aquilas dixit, ἀκάθαρτος, Symmachus βέβηλα· & nemo nescit illos interpretes sæpe uti verbis parum aptis. Ulterius scribe, διάβητε ὑμῖν εἰς τὴν γῆν τῆς κατασχέσεως κυρίου. Notat autem Syrus quosdam libros habere ἀποστρέφητε, pro διάβητε· at hoc apte exprimit quod est in Hebræo עברו. Ulterius, scribe, κατακληρονομήσατε ἐν ἡμῖν, *in nobis*. Et mox addatur copula, scribaturque, καὶ ἀφ' ἡμῶν μὴ &c. 20. Cum dicitur, καὶ οὗτος εἷς μόνος ἦν· illud μόνος debet obelo adscripto notari: verbum autem, ἦν, quædam exemplaria non habent, ut notavit Syrus: & sane a Complutensibus non est adscriptum. Ulterius, μὴ ÷ οὗτος μόνος ˟ ἀπέθανεν &c. scribendum est; debetque illud, οὗτος μόνος, notari veru apposito. 21. Notetur similiter obelo illud, λέγοντες. Et 22. illa quoque, θεὸς κύριος. 23. Rursus illa obelo signentur, ÷ καὶ εἰ ˟, quæ initio versus scripta sunt. Mox, post ἀπὸ κυρίου, expungito illud, τοῦ θεοῦ ἡμῶν· deinde interpone disjunctivam particulam, ut vocant, hoc modo, ἢ ὥστε ἀναβιβάσαι· atque hic expunge Pronomen, ἡμᾶς. 24. Scribe, ῥήματος εὐλαβείας. Ulterius illud, ÷ ἵνα μὴ ˟, notetur obelisco. Mox, cum dicitur, τοῖς τέκνοις ἡμῶν * λέγοντες ˟, habeat hoc Participium adscriptum asteriscum, & similiter illud, κυρίῳ, quod mox sequitur. Habent autem multi libri, καὶ κυρίῳ· idque melius est. Non est tamen in omnibus copula, ut notavit Syrus. 25. Scribe, ἡμῶν καὶ ὑμῶν· & hic suggerit mixta editio, * οἱ υἱοὶ Ῥουβὴν, καὶ οἱ υἱοὶ Γάδ ˟. Deinde sequitur, τὸν Ἰορδάνην &c. 26. Pronomen ÷ οὕτω ˟, juguletur obelo. 27. Rursus trajectis personis scribe, ἡμῶν, καὶ ὑμῶν. Et paullo ulterius, pro ἀνὰ μέσον τῶν τέκνων, scribe, ἀνὰ μέσον τῶν γενεῶν ἡμῶν. Ibidem scribe, μεθ' ἡμᾶς, *post nos*. Ulterius scribe, καὶ ἐν ταῖς θυσίαις ἡμῶν, καὶ ἐν ταῖς θυσίαις τῶν σωτηρίων ἡμῶν. Ulterius scribe, τὰ τέκνα ὑμῶν αὔριον τοῖς τέκνοις ἡμῶν. 28 Scribe, mutata persona, καὶ ἐροῦμεν, ἴδετε &c. sic enim legit Syrus, & habent boni libri omnes: & ita est in Hebræo; ut mirabile videri possit, quid

Latinum

Latinum moverit, ut tertiam personam redderet. Ulterius scribendum est, ἀνὰ μέσον ὑμῶν, ϗ ἀνὰ μέσον ἡμῶν. Et mox illud, ϗ ἀνὰ μέσον τῶν τέκνων ἡμῶν, debet confodi obelo. 29. Scribe, ἐν τῷ Σύμεων ἡμέραις. Ibidem, cum dicitur, ϗ τῷ θυσίαις Σηλαμείν, aufer hoc, Σηλαμείν. Mox scribe, ÷ τῆ σωτηρία ἡμῶν ⸔, mutato numero, & addito Pronomine; signeturque hoc totum obelisco. 30. Scribe, ϗ ἤκουσεν Φινεὲς ἱερεύς. Mox nota universitatis, πάντες, signetur veru. Deinde, post illud, συναγωγῆς, suggeritur in editione mixta, * ϗ οἱ χιλίαρχοι ⸔, debet autem insuper addi post hæc verba, absque asterisci nota, Ἰσραὴλ, οἳ ἦσαν &c. Ulterius, pro τὸ ἥμισυ φυλῆς, scribe, οἱ υἱοὶ Μανασσῆ &c. 31. Scribe, ϗ εἶπε Φινεὲς ὁ * υἱὸς ⸔ τοῦ Ἐλεαζὰρ, ἱερεύς· sed verbum υἱὸς, habeat appositam asterisci notam: atque hic rursus, pro, ϗ τῷ ἡμίσει φυλῆς, debet scribi, ϗ τοῖς υἱοῖς Μανασσῆ. Ulterius, post Verbum, πλημμέλειαν, addit mixta demonstrationis Pronomen, * ταύτην ⸔. 32. Post ἱερεύς, additum est in mixta, * υἱὸς Ἐλεαζὰρ ⸔. Paulo ulterius, expungatur illud, πατριῶν. Mox illud quoque auferatur, ϗ ἀπὸ τῆς ἡμίσους φυλῆς Μανασσῆ. 33. Illud, ὁ λόγος, initio versiculi, debet appositam asterisci notam habere. Paullo ulterius desunt quædam in pervulgatis libris: sic enim est legendus locus iste totus, ϗ ἤρεσεν * ὁ λόγος ⸔ τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ· ÷ ϗ ἐλάλησε πρὸς τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ ⸔, ϗ εὐλόγησε &c. Interim illud quod addimus, nempe, ϗ ἐλάλησε πρὸς τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ, debet jugulari obelisco. Dum vero paullo post habentur ea ipsa verba, sunt expungenda. Ulterius scribe, ϗ μηκέτι εἶπαν ἀναβῆναι &c. Mox expunge illud, ϗ τῆς ἡμίσους φυλῆς Μανασσῆ. Versum ultimum scribito ad hunc modum, ϗ ἐπωνόμασε τοῦ Ῥουβὴν, ϗ τοῦ Γὰδ τὸν βωμόν· ÷ ϗ εἶπαν ⸔, ὅτι μαρτύριόν ἐστιν ἀνὰ μέσον ἡμῶν, ὅτι κύριος ÷ αὐτὸς ⸔ θεὸς αὐτῶν ἐστι ⸔. Sed illud, ϗ εἶπαν, tum, αὐτὸς, & αὐτῶν ἐστι, jugulentur obeliscis.

CAP. XXIII.

Cap. 23. primo versiculo, cum dicitur in vulgatis libris, τὸν θεὸν Ἰσραὴλ, auferendum e medio est verbum, θεόν. Ulterius scribe, ἐχθρῶν αὐτῶν. 2. Illud, τοὺς υἱοὺς, notetur veru; & similiter copula, quæ illico sequitur, cum dicitur, ϗ τὴν γερουσίαν. Et rursus copula in versus extremo, ubi est, ϗ προβέβηκα. 3. Syrus legit, ἐποίησε κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν. Sed in Hebræo est secundæ personæ Pronomen. Ibidem scribendum est, ἐκπολεμήσας ὑμῖν, vobis. 4. Initio, legit Syrus, Ἴδετε ὅτι ἐπέρριψα ὑμῖν τὰ ἔθνη &c. & recte. Complutenses autem addunt, Ἴδετε, ὅσα εἶπα, ἐπέρριψα &c. sed quantum videre possum, mendose. Ibidem, cum dicitur, τὰ καταλελειμμένα ÷ ὑμῶν ⸔, juguletur Pronomen, veru apposito. Ulterius scribe, ϗ πάντα τὰ ἔθνη ἃ ἐξωλόθρευσα. Ulterius, Verbum δυσμῶν, signetur obelisco. 5. Cum dicitur, ὁ θεὸς ὑμῶν, Syrus legit rursus primam personam, ἡμῶν. Ibidem, hæc omnia; ÷ ἕως ἂν ἀπόλωνται· ϗ ἀποστείλῃ αὐτοῖς τὰ θηρία τὰ ἄγρια, ἕως ἂν ἐξολοθρεύσῃ αὐτοὺς, ϗ τοὺς βασιλεῖς αὐτῶν, ἀπὸ προσώπου ὑμῶν ⸔, sunt signanda obeliscis. Cæterum eorum loco suggerit mixta editio per asteriscos ista, * ϗ ἐξολοθρεύσει αὐτοὺς ἀπὸ προσώπου σου ⸔. Rursus in fine legit Syrus, ὁ θεὸς ἡμῶν, *Deus noster*. 6. Post verbum, ἐκκλίνητε, additum est in mixta, * ἀπ' αὐτοῦ ⸔. 7. Scribe, εἰς τὰ ἔθνη ταῦτα, τὰ καταλελειμμένα· atque hic ex mixta suggere, * μεθ' ὑμῶν ⸔. Ibidem, cum dicitur, ἐκ ὀνομασθήσεται ÷ ἐν ὑμῖν ⸔, juguletur obelo hoc, ÷ ἐν ὑμῖν ⸔. Atque hic continuo subjicit mixta per asteriscum, * ϗ οὐκ ὀμεῖσθε, οὔτε μὴ λατρεύσητε, οὔτε μὴ προσκυνήσητε αὐτοῖς ⸔. Cæterum prius Pronomen, αὐτοῖς, quod habent libri pervagati, est expungendum. 9. Initio, scribe, ϗ ἐξολοθρεύσει αὐτοὺς κύριος· habeat autem Pronomen appositum obeliscum. 10. In ipso initio suggerit mixta verbum, * ἀνὴρ εἷς &c. Ulterius, pro συνεκπολεμεῖ, scribe, ἐξεπολέμει. In extremo, legit Syrus, καθάπερ εἶπεν ἡμῖν· at in Hebræo est secundæ personæ Pronomen. 11. Post Adverbium, σφόδρα, suggerit mixta editio, * ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν ⸔. Mox legit rursus Syrus, τὸν θεὸν ἡμῶν, quamvis in Hebræo sit ὑμῶν. 12. Initio verbum omissum a LXXII. suggeritur in mixta hoc modo, ἐὰν γὰρ * ἀποστραφῆ ⸔ ἀποστραφῆτε &c. Ulterius scribe, προστεθῆτε τοῖς ὑπολειφθεῖσιν ἔθνεσι τούτοις, τοῖς μεθ' ὑμῶν. Syrus ostendit in quibusdam libris esse, τούτοις τοῖς καταλελειμμένοις μεθ' ὑμῶν· idque est Hebræo consentaneum, & plenius. 13. In ipso initio, illud γνώσει, debet habere appositum asteriscum. Paullo ulterius, post κύριος ὁ θεὸς, suggerit mixta Pronomen * ὑμῶν ⸔, *Deus vester*. Ulterius, sub finem, scribendum est, ἕως ἂν ἀπόλησθε· addita particula potentiali, ut vocant. 14. Cum dicitur, ϗ γνώσεσθε, addit mixta per stellam, * ἐν ὅλῃ ⸔ τῇ καρδίᾳ &c. Et mox denuo, * ἐν ὅλῃ ⸔ τῇ ψυχῇ &c. Rursus, post τῶν λόγων, addit, * τῶν καλῶν ⸔. Ibidem scribe, κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν * πρὸς ἡμᾶς ⸔. Mox scribe, πάντα τὰ ἀνήκοντα ὑμῖν, οὐ διεφώνησεν ἐξ αὐτῶν * ῥῆμα ἓν ⸔· adscripta stellula ad illa verba, ῥῆμα ἕν. 15. Cum dicitur, ἐλάλησε κύριος, adjunge, ὁ θεὸς ὑμῶν ἐφ' ὑμᾶς. 16. Legit rursus Syrus, τοῦ θεοῦ ἡμῶν, *Dei nostri*. Ibidem scribendi sunt pro modis subjunctivis, modi finiti, λατρεύσετε, & προσκυνήσετε. Porro illa, ϗ ὀργισθήσεται θυμῷ, &, quæ deinceps sequuntur, ad finem usque, ea, ut ex aliis interpretibus accepta, & mixtæ editionis, sunt notanda asteriscis: eaque causa est, cur Vaticanus omitteret. In iis autem, pro ἀποστρέψει σε, scribendum est, ἀπολεῖσθε· & expungendus in extremo ille nominandi casus, κύριος. Mendum est enim apud Complutenses, cum eum adscribunt; non est enim in Hebræo: quapropter non potest ex mixta editione suggeri.

CAP. XXIV.

Cap. 24. hoc est, postremi, versiculo primo, pro Συχὲμ, est in Vaticano, Σηλώ· & eam scripturam secutus est quoque divus Augustinus. Notatumque a Syro est, quædam exemplaria, Σηλὼ, habere. At quin hoc mendum vetus sit, nulla potest esse dubitatio: qualia sunt profecto in Græca editione prope infinita. Ibidem, post illud, πρεσβυτέρους, addit mixta, * Ἰσραὴλ ⸔. Sed in Vaticano est, πρεσβυτέρους αὐτῶν· & hanc ego esse LXXII. scripturam non dubito. Paullo ulterius, scribe cum copula, ϗ τοὺς γραμματεῖς αὐτῶν· & mox dele illud, κριτάς, quod est in vulgatis libris. Vaticanus hunc locum habet addito Pronomine, ϗ ἔστησε αὐτοὺς ἀπέναντι τοῦ θεοῦ· quæ scriptura mihi vehementer placet. Nam plene exprimit vim verbi Hebraici ad formulam Hithpael formati. 2. Auferendum est Participium, λέγων. 3. Illud, Χαναὰν, est asterisco signandum. Nam etiam divus Augustinus scriptum reliquit, a LXXII. fuisse omissum: propterea quod Abrahami fides atque religio non per Chananæam solam, sed per universum terrarum orbem esset propaganda. 4. Initio, adde Verbum, hoc modo, ϗ ἔδωκα τῷ Ἰσαὰκ &c. Ibidem, pro κληρονομίαν, est in Vaticano, κληρονομῆσαι. Porro illa verba, ϗ ἐγένοντο ἐκεῖ, & quæ sequuntur, usque ad illa, ϗ ἐπάταξε, hoc est, usque ad finem versiculi, debent obeliscis signari. Versiculi quinti initium a LXXII. omissum, sic suggeri debet ex mixta editione, * ϗ ἀπέστειλα Μωυσῆν ϗ Ἀαρὼν ⸔· deinde sequitur, ϗ ἐπάταξα τὴν Αἴγυπτον ἐν οἷς ἐποίησα ἐν αὐτοῖς· sic enim scribendum est. Et Nomen illud, κύριος, expungendum. Porro post finem hujus versiculi, hoc est, post illa verba, ϗ μετὰ ταῦτα ἐξήγαγεν ὑμᾶς, debet rursus suppleri ex editione mixta initium versus sexti, his verbis, * ϗ ἐξήγαγεν τοὺς πατέρας ὑμῶν ⸔. Deinde sequitur quod est in vulgatis libris, ἐξ Αἰγύπτου, ϗ εἰσήλθετε &c. Habet autem Vaticanus, pro εἰσήλθετε, verbum tertiæ personæ, εἰσῆλθον, ut ad ipsos patres referatur: idque Hebræo congruentius est. Ulterius, ubi est, ὀπίσω τῶν πατέρων ὑμῶν, Syrus legit personam primam, ἡμῶν· & recte, nisi fallor: quandoquidem mox sequitur, ϗ ἀνεβοήσαμεν. 7. Illud, νεφέλην ϗ, debet jugulari obelisco. Deinde legit Syrus, οἱ ὀφθαλμοὶ ἡμῶν, *oculi nostri*. Et ulterius, ὅσα ἐποίησε ÷ κύριος ὁ θεὸς ⸔ ἐν ÷ γῇ ⸔ Αἰγύπτῳ, interim notat illa, κύριος ὁ θεὸς, & γῇ, obeliscis. 8. In ipso initio, scribe, ϗ ἤγαγεν ὑμᾶς εἰς γῆν, duxit vos. Ulterius omittit Syrus verbum, κύριος· notatque in nonnullis libris esse, χεῖρας ἡμῶν, *manus nostras*. 9. Post τὸν Βαλαὰμ, suggerit mixta, * υἱὸν Βεὼρ ⸔. 10. Scribendum est, ÷ κύριος ὁ θεός σου ⸔· debentque ista verba obelo jugulari. Paullo ulterius, scribe numero plurium, εὐλογίαις. Rursus in extremo versiculi, illa, ϗ παρέδωκεν αὐτοὺς, sunt apposito obelisco notanda. 11. Expunge illud, κύριος, cum dicitur, κύριος εἰς τὰς χεῖρας &c. 12. Scribe, ἀπὸ προσώπου ἡμῶν, *a nostra facie*. Ibidem, pro δύο, est in quibusdam libris, δώδεκα, ut notavit Syrus: & hanc scripturam videmus in Vaticano: sed dissentit ea ab Hebræo. 13. Rursus legit Syrus, ϗ ἔδωκεν ἡμῖν, nobis. 14. Scribe verbis trajectis, ἐν εὐθύτητι, ϗ ἐν δικαιοσύνῃ. Eodem versu, illud, ÷ ἀληθείας ⸔, notetur obelisco. Cum autem ulterius est, λατρεύσατε * τῷ ⸔ κυρίῳ, debet articulus appositam stellam habere. Idem rursus fieri debet versu 15. nam & ibi est scribendum, λατρεύειν * τῷ ⸔ κυρίῳ. Ibidem scribatur, ἀρέσκει, in modo finito. Mox, scribe, τῶν πατέρων ὑμῶν τοῖς ἐν τῷ πέραν, ut articulus hæreat Nomini, θεοῖς. Porro in hujus versus fine, illa verba, ÷ ὅτι ἅγιός ἐστι ⸔, debent obelo jugulari. Complutenses non recte omiserunt, quamvis in Hebræo non sint. 17. Initio, scribe, κύριος γὰρ θεὸς ἡμῶν ÷ ἐστιν ⸔ αὐτὸς ἀνήγαγεν &c. sed verbum, ἐστιν, habeat obelum. Paullo ulterius, post illa verba, ἐκ γῆς Αἰγύπτου, suggeritur in mixta, * ἐξ οἴκου δουλείας· ϗ ὃς ἐποίησεν ἡμῖν τὰ σημεῖα τὰ μεγάλα ταῦτα ⸔· deinde sequitur quod est in vulgatis libris, ϗ διεφύλαξεν &c. 19. Cum dicitur, κυρίῳ τῷ θεῷ, debet illud, τῷ θεῷ, expungi; & ante nomen, κυρίῳ, suggerit mixta articulum, * τῷ ⸔ κυρίῳ, ὅτι θεὸς &c. Mox post verbum, ἐστι, supplet, * ϗ θεὸς ⸔ ζηλώσας ἐστι. Complutenses hunc locum sic proferunt, ϗ θεὸς ζηλωτὴς ἐστιν ἐστι· quæ sunt ipsa Symmachi verba, ut annotavit Syrus. Mox scribe, ordine verborum mutato, τὰ ἀνομήματα ὑμῶν, ϗ τὰ ἁμαρτήματα ὑμῶν. Vaticanus habet, τὰ ἀνόματα, pro ἀνομήματα· opinor, librarii errore. 22. Scribe, μάρτυρες ὑμεῖς καθ' ὑμῶν, posito utroque Pronomine persona secunda. Porro, post verbum, ἐξελέξασθε, addit mixta editio Pronomen * ὑμῖν ⸔, *vobis*. In eodem versu omissus est a LXXII. finis, qui in mixta suggeritur his verbis, * ϗ εἶπαν, Μάρτυρες ⸔. 24. Est in mixta, κυρίῳ * τῷ θεῷ ἡμῶν ⸔ λατρεύσομεν. 25. Rursus est in Vaticano, Σηλὼ, pro Συχὲμ· & ita Augustinus etiam eum locum profert; notatque Syrus sic in nonnullis libris esse scriptum: sed error vetus est, ut dixi. Quæ vero deinceps sunt, ÷ ἐνώπιον τῆς σκηνῆς τοῦ θεοῦ Ἰσραὴλ ⸔, ea debent confodi obeliscis, non autem omitti prorsus, quod Complutenses existimaverunt. 26. Καὶ ἔγραψε, mixta suggerit nomen, * Ἰησοῦς ⸔. Ibidem, pro νόμιμον, habent quidam libri casum accusandi, νόμον· mihi magis placet gignendi casus: quem video etiam Augustinum legisse. Mox, cum dicitur, ϗ ἔλαβεν Ἰησοῦς λίθον· debet nomen, Ἰησοῦς, expungi, & locari cum obelisco inferius, post Pronomen αὐτὸν, una cum Adverbio loci, hoc modo, ϗ ἔστησεν αὐτὸν ÷ Ἰησοῦς ⸔ ἐκεῖ ὑπὸ &c. Paullo ulterius, est in mixta additus articulus, τερέβινθον * τὴν ⸔ ἀπέναντι &c. 27. Scribe initium hoc modo, ϗ εἶπε Ἰησοῦς πρὸς * πάντα ⸔ τὸν λαὸν, suggesta, ex editione mixta, nota universitatis. Paullo ulterius Adverbium, ÷ σήμερον ⸔, juguletur obelo, scribaturque mutato ordine verborum, ϗ ἔσται ÷ ἐστι ⸔ ἐν ὑμῖν· & obeli nota ponatur apud illud, ἐστι. Eadem quoque nota signentur illa, ÷ ἐπ' ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν ⸔, & rursus nomen, ÷ κυρίῳ ⸔. Quæ autem deinceps sequuntur in vulgatis libris, ϗ ἀπέστειλεν Ἰσραὴλ, & cætera, usque dum dicitur, ϗ ἐγένετο μετ' ἐκεῖνα· hoc est, usque ad versum 29. sunt mendose huc trajecta: debent enim collocari post narrationem de gladiolis, cum Jesu defossis: pertinent enim ad versiculum tricesimum primum. 29. Cum dicitur, ϗ ἀπέθανεν, expungatur Conjunctio καί. Mox addit mixta verbum, * υἱὸς ⸔ ἑκατὸν &c. 30. Pro Θαμναθσαχὰρ, scribe, Θαμναθσαρὰ, aut Θαμναθσαρὰχ. Et hic suggeritur in mixta articulus, * τῷ ⸔ ἐν τῷ &c. Porro historia gladiolorum conditorum, quæ deinceps a LXXII. adscripta est, ea debet obeliscis tota signari, non autem omitti, ut a Complutensibus factum est. Nam Augustinus, & alii veteres legerunt in Græcis libris. Finita autem ea narratione, hoc est, post illa verba, ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας, collocanda sunt illa, quæ nuper dicebam esse trajecta; hoc est, Porro inchoandus est versiculus 31. his verbis, Καὶ ἐλάτρευσεν Ἰσραὴλ &c. Porro versu 32. post nomen Ἰωσὴφ, est in mixta relationis articulus, * ἃ ⸔ ἀνήγαγον &c. Mox cum dicitur, ϗ κατώρυξαν, juguletur copula obelisco. Ulterius scribendum trajectis verbis, ἑκατὸν ἀμνάδων. Initium versus 33. illud dico, ÷ ϗ ἐγένετο μετὰ ταῦτα ⸔, debet jugulari obeliscis. Similiter illud quod mox sequitur, ÷ ὁ ἀρχιερεὺς ⸔· sic enim est scribendum, pro ἱερεύς. Porro quæ post finem versus istius sequuntur in libris pervagatis, ea etiam a Syro lecta sunt. Sed admonet ille, scripta fuisse post absolutam interpretationem LXXII. interpretum. Ex quo conjectura satis bona duci videtur, non pertinere ea ad editionem τῶν ἑβδομηκονταδύο. Possunt autem ex verbis Syri, quibus ille quæ Græce legit, convertit in suam linguam, sic corrigi. Primum cum est in nostris libris, λαβόντες οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ, Syrus non legit illud, οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ· neque mox illud, τῆς διαθήκης. Et pro περιέφερον ἐν αὐτοῖς, legit Syrus, περιέφερον αὐτὴν ἐν Ἰσραὴλ· ϗ Φινεὲς &c. Ulterius, pro τῇ ἑαυτοῦ [illegible] est in Vaticano, γῇ ἑαυτοῦ· verum Syrus scripturam vulgarium librorum secutus est. Ulterius legit Syrus casu gignendi, τοῦ βασιλέως Μωάβ· idque mihi rectius esse videtur. Et hic esto finis Annotationum.

Libri PARALIP. Ms. Cantabrig. cum Edit. Rom. collati. Liber primus.

CAP. I.

5 Μαδαὶμ] Cant. Μαδαί. 6 οἱ ὑοὶ] In Cant. deest οἱ. Ἀχανάζ] Cant. Ἀχανέζ. 10 εἶναι] Cant. τοῦ εἶναι. 10] Post hunc versum desideratur integra pagina. 29 αὐτῶν] Cant. deest. 29 Μασσὰμ] Cant. Μαβσάν. 30 Χονδὰν] Cant. Χοδδάδ. 32 Σοβὰκ] Cant. Ἰεσβώκ. 32 Σαβαὶ] Cant. addit, καὶ ὑοὶ Δαιδὰν Ῥαγουὴλ, καὶ Ναβδεὴλ, Ἀσσουριὶμ καὶ Λατουσιὶμ, καὶ Λαωμείν. 33 Γεφὰρ] Cant. Γεφαί. Ἐλδαδὰ] Cant. Ἐλδαά. 36 Θαμανὰ καὶ Ἀμαλὴκ] Cant. Θαμναὶ δὲ ἡ παλλακὴ, Ἐλιφὰζ ἔτεκεν αὐτῷ τὸν Ἀμαλήκ. 37 Ναχὲς] Cant. Ναχέθ. 38 Ὠσὰρ καὶ Δισὰν] Cant. Ἀσὰρ καὶ Ῥισών. 40 Ἀλὰν] Cant. Γολὰμ, καὶ Μαναχὰθ, καὶ Γεβὴλ, καὶ Σωφὰρ, Ἰωνάμ. Ἰωνὰν] Cant. Ἰωνάμ. 42 Ὠσὰρ] Ἀσάρ. 43] Cant. καὶ οὗτοι οἱ βασιλεῖς αὐτῶν οἱ βασιλεύσαντες ἐν Ἐδὼμ, πρὸ τοῦ βασιλεῦσαι βασιλέα τοῖς ὑοῖς Ἰσραήλ. 47 Σέβλα] Cant. Σαμαά. 50 Βεελαεννὼρ] Cant. Βεελαεννὼν ὑὸς Ἀχοβώρ. Φογὼρ] Cant. Φοούρ· καὶ ὄνομα τῇ γυναικὶ αὐτοῦ Μεταβεὴλ θυγάτηρ Ματράδ. Καὶ ἀπέθανεν Ἀδάδ. Καὶ ἦσαν ἡγεμόνες Ἐδώμ. 54 Ζαφωὶν] Cant. Ἠράμ.

CAP. II.

2 Νεφθαλεὶμ] Cant. Νεφθαλῆ. 3 Σηλὼμ] Cant. Σηλώ. Σαύας] Cant. Σαύα. 6 Χαλκὰλ] Cant. Χαλκάν. Δαράδ] Cant. Δαρά. 9 Ἱεραμεὴλ] Cant. Ἡραμεήλ. Χαλὲβ] Cant. Χαλὲβ καὶ Ἀράμ. 14 Ζαβδαὶ] Cant. Ῥαδδαί. 17 Ἰσμαηλίτης] Cant. Ἰσραηλίτης. 18 Ἀρδὼν] Cant. Ὀρνά. 21 Μαχὶρ] Cant. deest. Σερὺχ] Cant. τὸν Σεγούμ. 22 Γαλαὰδ] Cant. Γαλαάδ. 23 Γεδσὼρ] Cant. Γεσούμ. 24 Ἀχὼ] Cant. Ἀσδώδ. 26 Ὀζὸμ] Cant. Ὀυνόμ. 29 Ἀβίχαια] Cant. Ἀβήγεα. Ἀχαβὰρ] Cant. Ζαβάρ. Μωὴλ] Cant. Μωλίδ. 31 Ἰσμαὴλ] Cant. Ἰεσῆ. 35 Ἐθὶ] Cant. Ἰεθθεί. 37 Ζαβὲδ] Cant. Ζαβέβ. Ἀφαμὴλ] Cant. Ὀφθάλ. 39 Χελλὴς] Cant. Χελλήσ. 41 Ἰεχεμίας] Cant. Ἰεκαμίας. 44 Ἰεκλὰν] Cant. Ἰερκαάμ. 46] Cant. addit καὶ Ἀῤῥὰν ἐγέννησε τὸν Γεζουέ. 47 Σωγὰρ] Cant. Γηρσόμ. Σαγὰφ] Cant. Σαγάφ. 48 ἡ παλλακὴ &c. Cant. ἡ παλλακὴ Αἰθαλεὶμ Μωχὰ ἐγέννησε τὸν Σεμέρ. Θαρχὰμ] Cant. Θαρχαναί. 49 Σαγὰφ] Cant. Σαγάφ. Μαχαβηνὰ] Cant. Μαδμηνά. Γαιβὰλ] Cant. Γεβαά. Ἀχὰ] Cant. Ἀχσά. 50 Σωβὰλ] Cant. Σωβάρ. 51 πατὴρ Βαιθὰ, Λαμμὼν] Cant. desunt. Ἀρὶμ ··· Βαιθγεδὼρ] Cant. Ἀρεὶ ··· Βεδεγεδώρ. 52,53. Ἀμμαναὶθ, καὶ Οὐμασφαὲ πόλεις Ἰαὶρ, Αἰθαλὶμ, καὶ Μιφιθὶμ, καὶ Ἡσαμαθὶμ] Cant. Ἀμμανιὶμ, Θυμασφὲ, Κασιαθιαὶρ, καὶ Μιφαθινὲ, Θαλιὶμ, καὶ Ἰσαμαθεὶν, καὶ Ἠσαμαθείν. 54 ὁ Νετωφατὶ] Cant. καὶ Νετοφαθεί. Μαλαθὶ] Cant. Μαλαθί. 55 Ἰαβὶς, Θαργαθιὶμ] Cant. Ἰαμὴς, Ἐργαθιὶμ, καὶ Σαμαθιὶμ, Σωχαθιίμ.

CAP. III.

1 Ἰεζραηλίτιδι] Cant. Ἰσραηλίτιδι. Δαμνιὴλ] Cant. Δαλυία. 2 Θολμαὶ] Cant. Θολμεῖ. Γεδσὼρ] Cant. Γερσούμ. 6 Ἐβαὰρ] Cant. Ἰεβαάρ. Ἐλιφαλὴθ] Cant. Ἐλιφαλέτ. 7,8. καὶ Ναγαὶ, καὶ Ναφὲκ, καὶ Ἰαφιὲ, καὶ Ἐλισαμὰ, καὶ Ἐλιαδὰ, καὶ Ἐλιφαλὴθ] Cant. desunt. 10 ὑὸς αὐτοῦ &c. usque ad finem v. 14] Cant. desunt. 16 ὑὸς αὐτοῦ ··· ὑὸς αὐτοῦ] In Cant. utrobique desunt. 18 Ναβαδίας] Cant. Ναδαβίας. 19 Φαδαΐας] Cant. Σαλαθιήλ. 20 Ἀσεβὲ] Cant. Ἀσεβά. 21 Ἰεσίας ὑὸς αὐτοῦ] In Cant. desunt ὑὸς αὐτοῦ, ut & post Σεχενίας. Ῥαφὰλ] Cant. Ῥαφαΐα. 22 ἓξ] Cant. deest. καὶ Ἐλιθενὰν καὶ] Cant. καὶ Ἐλιωηναί. Ἐζεκία &c. usque ad finem capitis] Cant. Ὠδία, καὶ Ἐλιασιὴμ· καὶ Φαλαΐα, καὶ Ἀκκούβ, καὶ Ἰωανὰν, καὶ Δαλαΐα, καὶ Ἀνανί.

CAP. IV.

2 καὶ Ῥαδὰ ὑὸς αὐτοῦ] Cant. desunt. 3 καὶ Ἰεσμαὴν] Cant. Ἰεσμά. καὶ Ἰαβὴς] Cant. Ἰγαβής. Ἐσχεββὼν] Cant. Ἐσηλεβών. 4 Βαιθαλαὲν] Cant. Βιθλεέμ. 5 Ἀσὼρ] Cant. Ἀχέρ. Ἀωδὰ, καὶ Θοαδὰ] Cant. Ἀλαὰ καὶ Νααρά. 6 τὸν Ὠχαΐα ··· τὸν Ἡρὰλ] Cant. Ὠχαζὰμ ··· Ἡράθ. τὸν Ἀασθὴρ] Cant. Ἀασθηρ. 7 Σερὲθ] Cant. Σαρέθ. 8 τὸν Σαβαθὰ] Cant. Σωβαβά. 10 εὐλογῶν] Cant. deest. 12 τὸν Βαθραΐαν, καὶ τὸν Βεσσηὲ] Cant. τὸν Βεθραφὰ καὶ τὸν Φεσσῆ. 12 Ῥηχὰβ] Cant. Ῥηφά. 14 Ιωβὰβ] Cant. Ἰωάβ. 15 Ἠρ, Ἀδὰ] Cant. Ἠρα, Ἀλά. καὶ ὑοὶ Ἀδὰ] Cant. καὶ ὑὸς Ἀλά. 16 Ζιφὰ] Cant. Ζίφ. 17 Ἐαμὼν] Cant. Ἐαλών. 17 Ἐσθαιμὼν] Cant. Ἐσθεμώ. 21 Ληχὰβ] Cant. Ληχάδ. Ἐφραθαβὰκ] Cant. Ἐβδάθ. 25 ὑὸς αὐτοῦ] Cant. desunt. ut & ver. 26. καὶ θυγατέρες ἓξ] Cant. τρεῖς. 31 Βαιθμαρχαμὼθ] Cant. Βιθμαρχαμώθ. Ἡμισυσεωσὶν] Cant. Ἡμισυσεωσείν. 34 καὶ Ἀμαλὴχ] Cant. Ἀμαλέχ. 41 οἴκους] Cant. οἰκήτορας. 42 ὑοὶ Ἰεσὶ] Cant. ὑοὶ. 43 ἕως] Cant. καὶ κατῴκησαν ἐκεῖ ἕως.

CAP. V.

5 Ἰωὴλ] Cant. Βαάλ. Βεὴρ] Cant. Βεηρά. 8 Ἀζοὺζ] Cant. Ζούζ. 12 Ἰανὶν] Cant. Ἀνναί. 14 Βοὺζ] Cant. Ἀκιφέζ. 18 ἑπτακόσιοι] Cant. ἑξακόσιοι. 24 Σεῒ] Cant. Ἰεσεί. 26 τὸ πνεῦμα Θαγλαφελλασὰρ βασιλέως Ἀσσοὺρ] Cant. desunt.

CAP. VI.

15 Ἱερουσαλὴμ] Cant. Ἰσραήλ. 20 Ζαμμὰθ] Cant. Ζαμμά. 22 Ἀμιναδὰβ] Cant. Ἰσαάρ. 30 Ἀσαΐας] Cant. Ἀσαΐα. 35 Ἀμαθὶ] Cant. Ἀμασαί. 39 ἀδελφὸς] Cant. ἀδελφοί. 60 Ἀναθὼθ ··· αὐτῆς] Cant. addit καὶ τὴν Ἐγχώς. 71 περισπόρια] Cant. περισπόρεια. 78 ἐκ τοῦ] Cant. ἐν τῷ. 79 Μασφλὰ] Cant. Μαφαάθ.

CAP. VIII.

1 Σεμερὼν] Cant. Σαμβράμ. 2 ἑξακόσιοι] Cant. ἑξακοσίας. 8 Ἐλιθενὰν] Cant. Ἐλιωναί. 11 Ἰεδιὴλ] Cant. Ἀδιήλ. 18 Μαχὰ] Cant. Μοολά. 27 ὑὸς Νοὺν] Cant. Νοὺν ὑὸς αὐτοῦ. 30 Ζορὲ] Cant. Σαρρί. 35 Βαναιὰμ] Cant. ὑὸς Ἐλάμ. 37 Ὠδὰ] Cant. Ὠδ.

CAP. VII.

1 Ἀββὴλ] Cant. Ἀββώρ. 8 Βαχδὰ] Cant. Βαχρά. 14 ἀδελφὸς] Cant. οἱ ἀδελφοί. 30 Σὼρ] Cant. Ἰσούρ.

CAP. IX.

1 ἀποικισθέντων] Cant. ἀποκτισθέντων. 7 Ἀσινοῦ] Cant. Ἀσανοῦα. 8 Ἰεμναὶ] Cant. Ἰεβαναί. 10 Χηλία] Cant. Χελαία. 16 Ἀβδία] Cant. Ὀβδία. Σαμία] Cant. Σαυεία. 21 Μοσολλαμὶ] Cant. Μοσολλέμ. 32 Καθίτης] Cant. καθηγητής. 44 καὶ Ἀσὰ] Cant. desunt.

X.

4 Σαὺλ] Cant. deest. ἐπίπτεσεν] Cant. ἔπεσεν. 8 σκυλεύειν] Cant. σκυλεῦσαι.

XI.

2 ἐχθὲς] Cant. χθές. 4 εἶπον τῷ] Cant. εἶπαν δὲ οἱ κατοικοῦντες τὴν Ἰεβοὺς τῷ. 6 καὶ εἶπε Δαυὶδ] Cant. desunt. 8 κύκλῳ] Cant. κύκλῳ. καὶ ἐπολέμησε καὶ ἔλαβε τὴν πόλιν. 10 μετ᾽ αὐτοῦ] Cant. desunt. 10 τοῦ, usque ad ὑὸς v. 11] Cant. desunt. 12 δυνατοῖς] Cant. δυνατός. 15 ἐν τῇ] Cant. παρεμβολῇ ἐν τῇ. 16 σύστημα] Cant. ὑπόστημα. 18 διέῤῥηξαν] Cant. ἔῤῥηξαν. 19 ἤνεγκεν] Cant. ἤνεγκαν αὐτό. 7 Ἀζωρὶ] Cant. Ἀδί. 28 Ὠρὰ] Cant. Ὠραΐς. Ἀβιέζερ] Cant. Ἐβιέζερ. 30 ὁ Νετωφαθὶ] Cant. addit, Ἐλλὰδ ὑὸς Βαανὰ ὁ Νετοφαθί. 32 Γαραβαιθὶ] Cant. Ἀραβεθθί. 34 Σωλὰ] Cant. Ἀγῆ. 37 Χαρμαδαὶ] Cant. Χαρμηλί. 39 Σαρουΐα] Cant. deest. 41 Ἀχαΐα] Cant. Ὀλιαδινά. 47 Δανιὴλ] Cant. Ἀλιήλ.

CAP. XII.

3 Ἰωὴλ] Cant. Ἰαζιήλ. 4 Ἰωαζαβὰθ] Cant. Ἰωζοβάδ. 5 Χαραιφιὴλ] Cant. Ὀαρυφί. 9 Ἀζὰ] Cant. Ἀζέρ. 12 Ἐλιαζὲρ] Cant. Ἐλβααζάδ. 20 Σικελὰγ] Cant. Σικελάτ. 21 ἐν τῇ δυνάμει] Cant. desunt. 25 ἰσχύος] Cant. ἰσχύοντες. 31] Hinc usque ad ver. 16. cap. 21. omnia desiderantur in Cant.

CAP. XXI.

20 τέσσαρας ὑοὺς] Cant. τέσσαρες ὑοί. μεθ᾽ ἀχαβὶν] Cant. * κρυβόμενος. 25 ὁλκῆς] Cant. ὁλκοῖς. 26 καὶ κατηνάλωσε τὴν ὁλοκαύτωσιν] Cant. desunt. 29 Βαμὰ] Cant. Βάμαπ. 30 ὁ κατέσπευσεν ··· ἀγγέλου] Cant. κατέπαυσεν ··· ἄγγελος.

CAP. XXII.

1] Hic versus deest in Cant. 3 σταθμὸς] Cant. ἀριθμός. 15 οἰκοδόμοι] Cant. οἰκοδόμων. ξύλων] Cant. λίθων. 19 καὶ ἐγέρθητε καὶ οἰκοδομήσατε ἁγίασμα τῷ θεῷ ὑμῶν] Cant. desunt.

CAP. XXIII.

5 ἐποίησε] Cant. ἐποίησαν. 6 Δὰν] Cant. Ἀράν. 12 τέσσαρες] Cant. deest. 17 Ῥαβιὰ] Cant. Ῥααβία. 29 Καὶ] Cant. deest.

CAP. XXIV.

1 τοὺς ὑοὺς ··· διαιρέσει] Cant. τοῖς ὑοῖς διαιρέσεις. 6 ὁ ἱερεὺς] Cant. τοῦ ἱερέως. ὑὸς] Cant. ὑοῦ. 7 Ἰωαρὶμ] Cant. Ἰωαρίβ. 10 Κὼς] Cant. Ἐκκώς. 12 Ἰακὶμ] Cant. Ἐλιακίμ. 16 Φελαΐα] Cant. Βεθθεεία. 22 Ἰαὰθ] Cant. Ἰνάθ. 23 Ἰεκμοὰμ] Cant. Ἰεκεμία. 26 Καὶ ὁ Μουσὶ] Cant. Ναμουσί. ἤκουσαν] Cant. ἤκυσαν. 31 ἔλαβον] Cant. ἔβαλον.

CAP. XXV.

2 Ἐσριὴλ] Cant. Ἰεσιήλ. 4 Γεδολλαθὶ] Cant. Γεδολλαί. 9 Γοδολίας] Cant. Γοθολίας. 13 Βικίας] Cant. Βοκκίας. 19 Ἀσαβία] Cant. Ἐσεβία. 24 Ἰεσβασακὰ] Cant. Ἰεσβακατάν. 28 Ὠθηρὶ] Cant. Ἰεθηρί. 30 Μεαζὼθ] Cant. Μααζιώθ. 31] Hic versus deest in Cant.

CAP. XXVI.

2 Μοσελλαμία] Cant. Μεσυλλαμία. 7 Ὀθνὶ] Cant. Γοθωνί. 15 Ἐσεφὶμ] Cant. Ἀατὶφ Σεφιείμ. 17 δύο] Cant. δύο δύο. 18 Ὀσὰ] Cant. Ἰωσία. 21 Λαδὰν] Cant. Λιδάν. 24 ἐπὶ] Cant. ἡγούμενος ἐπί. 31 Οὐρίας] Cant. Ἰωνίας. 32 πᾶν πρόσταγμα] Cant. πάντα λόγον.

CAP. XXVII.

2 Ἰσβοὰζ] Cant. Ἰσβολάμ. 4 Χὼχ] Cant. Ἀωθί. 9 Ὀδουίας] Cant. Εἰρᾶ. 13 Νετωφαθὶ] Cant. Νετυφάτ. 27 ὁ ἐκ Ῥαὴλ] Cant. Ἀραμαθαί. 31 Ἰαζὶζ] Cant. Ἰωάζ. 32 Ἀχαμὶ] Cant. Ἀχαμαρί. 34 ἐχόμενος] Cant. λεγόμενος.

CAP. XXVIII.

17 καὶ θυΐσκων κεφφουρὲ] Cant. καὶ φερεαὶ ἑκάστου σταθμοῦ.

CAP. XXIX.

1 ἀνθρώπῳ] Cant. addit ἡ οἰκοδομή. 2 Σοὰμ] Cant. Σόμ. 14 ὁ λαός] Cant. addit, καυχήσεώς μου.

PARALIP. II.

CAP. I.

2 ἐναντίον Ἰσραὴλ τοῖς ἄρχουσι] Cant. desunt. 4 ὅτι ἔπηξεν αὐτῷ σκηνὴν] Cant. desunt. ἐν] Cant. εἰς. 5 ἔναντι τῆς σκηνῆς] Cant. σκηνή.

CAP. II.

10 δῶμα ··· ζεῦγος] Cant. δῶμα ··· μου. 11 λέγων] Cant. deest. 17 αὐτὸς] Cant. deest. τρισχίλιοι καὶ ἑξακόσιοι] Cant. τρισχιλίους καὶ ἑξακοσίους.

CAP. III.

1 οἰκοδομεῖν] Cant. οἰκοδομῆσαι. 3 ἡ πρώτη] Cant. deest. 6 καὶ ἐχρύσωσε] Cant. ἐπὶ πρόσωπον πλάτους πηχέων εἴκοσι, καὶ τὸ εὖρος αὐτοῦ πηχέων εἴκοσι, καὶ κατεχρύσωσεν. 10, 11. δύο, ἔργον ἐκ ξύλων, καὶ ἐχρύσωσεν αὐτὰ χρυσίῳ. Καὶ αἱ πτέρυγες τῶν Χερουβὶμ] Cant. desunt. τῆς πτέρυγος τοῦ χερουβὶμ τοῦ ἑτέρου] Cant. τοῦ τοίχου τοῦ οἴκου. Et deinde addit, Καὶ ἡ πτέρυξ ἡ ἑτέρα πηχῶν πέντε ἁπτομένη τῆς πτέρυγος τοῦ χερουβ τοῦ ἑτέρου. Καὶ ἡ πτέρυξ

τοῦ χερὰβ τοῦ ἑνὸς πηχῶν πέντε ἁπτομένη τοῦ τοίχου τοῦ οἴκου. ϗ ἡ πτέρυξ ἡ ἑτέρα πηχῶν πέντε, ἁπτομένη τῆς πτέρυγος τοῦ χερὰβ τοῦ ἑτέρου. 14 ὑακίνθου] Cant. ἐξ ὑακίνθου. 16 ἔδωκαν ''' ἔθηκαν] Cant. ἔθηκαν ''' ἐπέθηκαν.

CAP. IV.

8 Καὶ ἐποίησε, usque ad proximum ϗ ἐποίησε] Cant. desunt. 12 τῶν στύλων] Cant. τῶν στύλων δύο. 13 χρυσοῦς] Cant. deest. 15 πενταπήχεις ''' ἀναλημπτῆρας] Cant. * πενταπήχεις ''' ἀναλημπτῆρας. 17 Σοκχὼθ ''' Σαρηδαθὰ] Cant. Σακχὼθ ''' Σαρδάθ. 18 ταῦτα] Cant. deest. 22 ἐν οἴκῳ κυρίου] Cant. desunt.

CAP. V.

1 Καὶ εἰσήνεγκε Σαλωμὼν] Cant. desunt. 2 ἄρχοντας] Cant. πρεσβυτέρους ϗ ἄρχοντας. 3 πᾶς] Cant. πᾶς ἀνήρ. 5 ϗ τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου, ϗ πάντα τὰ σκεύη τὰ ἅγια τὰ ἐν τῇ σκηνῇ] Cant. desunt. 7 ὑποκάτω τῶν πτερύγων τῶν] Cant. ὑπὸ τῶν πτερύγων κάτω τῶν. 9 ὑπερεῖχον] Cant. ὑπεῖχον. 12 ἀδελφοῖς αὐτοῦ] Cant. ἀδελφοῖς αὐτῶν.

CAP. VI.

6 Καὶ ἐξελεξάμην τὴν Ἱερουσαλὴμ γενέσθαι τὸ ὄνομά μου ἐκεῖ] Cant. desunt. τὸν λαὸν] Cant. τοῦ λαοῦ. 9 ὅτι ὁ υἱός σου, ὃς ἐξελεύσεται ἐκ τῆς ὀσφύος σου, οὗτος οἰκοδομήσει τὸν οἶκον] Cant. desunt. 11 Καὶ ἔθηκα ἐκεῖ τὴν κιβωτὸν ἐν ᾗ ἐκεῖ διαθήκη κυρίου] Cant. desunt. 15 ἃ ἐφύλαξας] Cant. ϗ φυλάξας. 21 ϗ ἀκούσῃ ϗ, usque ad finem ver. 22] Cant. desunt. 25 αὐτοῖς ''' ἀποστρέψεις] Cant. ἐκάστῳ ἀποστρέψης. 27 παίδων] Cant. παίδων σου. πᾶσα δίαιτις ἣ ἂν γίνηται] Cant. δίαιτις ἐὰν γίνεται. 30 ἱλάσῃ] Cant. ἰάσῃ. μόνος] Cant. μόνος σύ. 31 ἡμέρας ἃς αὐτοὶ] Cant. ἡμέρας. Αὐτοί. 33 ὡς] Cant. deest. 35 ἀκούσῃ] Cant. εἰσακούσῃ. 37 δεηθῶσί σου] In Cant. σου deest. 38 αἰχμαλωτευσάντων αὐτούς, ὅπου ᾐχμαλώτευσαν αὐτοὺς] Cant. αὐτῶν. ἧς ἔδωκας] Cant. οἷς ἔδωκας. 40 Καὶ] Cant. deest. 42 Θεὸς] Cant. Θεὸς ἡμῶν. τοῦ χριστοῦ] Cant. deest.

CAP. VII.

1 ἑώρων] Cant. ἑωράκασι. ἀγαθὸν] Cant. ἀγαθός. 7 ἐξεποίει] Cant. ἐποίει. 10 εἰκοστῇ] Cant. εἰκάδι. 12 τὴν νύκτα] Cant. τῇ νυκτί. οἶκον θυσίας] Cant. οἶκον τοῦ θυσιάσαι. 16 τὸν οἶκον] Cant. τὸν τόπον. 20 ὀνόματί μου ἐκ] Cant. ὀνόματί σου ἀπό. 22 καὶ ἐδούλευσαν αὐτοῖς, ϗ] Cant. desunt.

CAP. VIII.

3 Βαιθσουβὰ] Cant. Αἰμὰθ σωβά. 4 Θοεδμὸρ] Cant. Θεδμόρ. ἃς] Cant. deest. 5,6. τείχη, πύλαι, ϗ μοχλοί. Καὶ τὴν Βαλαάθ, ϗ πάσας τὰς πόλεις] Cant. desunt. 7 εἰσὶν] Cant. ἐστίν. 8 ἀλλ'] Cant. deest. 9 ἰδοὺ] Cant. αὐτοί. ϗ οἱ] Cant. desunt. 10 προστατῶν βασιλέως] Cant. προσταγμάτων τοῦ βασιλέως. 13 τοῦ πατρὸς αὐτοῦ] Cant. desunt. 17 Αἰλὰθ] Cant. Αἰλάμ. γῇ] Cant. τῇ.

CAP. IX.

4 καὶ συνοχὰς αὐτοῦ, ϗ στολισμὸν αὐτῶν] Cant. desunt. 7 ἄνδρες] Cant. ἄνδρες τοῦ οἴκου. ἀκούοντες] Cant. ἀκούουσι. 8 αὐτοὺς] Cant. αὐτοῖς. κυρίῳ Θεῷ] Cant. τῷ λαῷ. 10 ϗ οἱ παῖδες Σαλωμὼν] Cant. desunt. 11 ταῖς ᾠδοῖς] Cant. τῆς ᾠδῆς. 14 πάντες] Cant. deest. 16 τριακοσίων χρυσῶν ἀνεφέρετο ἐπὶ τὴν ἀσπίδα ἑκάστην. 17 ἐλεφαντίνων ὀδόντων] Cant. ἐλεφάντινον. 20 οὐδὲν] Cant. οὐδέν. 21 πλοῖα ''' γέμοντα] Cant. πλοῖον ''' γέμον. ὀδόντων ἐλεφαντίνων] Cant. ἐλεφάντων καὶ ὀδόντων. 29 τῶν λόγων] Cant. τὸν λόγον. Σηλωνίτου] Cant. Σηλονίτου. 30 Σαλωμὼν] Cant. Σολομὼν ὁ βασιλεύς.

CAP. X.

3 ἐκκλησία πρὸς] Cant. ἐκκλησία Ἰσραὴλ πρὸς βασιλέα. 5 ὁ λαὸς] Cant. ἀπὸ τοῦ ὁ λαός. 10 λέγοντες] Cant. deest. 11 ἐπὶ τὸν ζυγὸν ὑμῶν] Cant. ἐφ' ὑμᾶς. 13 σκληρά, ϗ] Cant. deest καί. 16 ἡμῖν] Cant. ἡμῖν. εἰς τὰ] Cant. ἀπότρεχε εἰς τά. Ἰσραὴλ] Cant. ὁ λαὸς Ἰσραήλ. 17 ἐπ' αὐτῶν] Cant. ἐφ' ἑαυτῶν τόν. 18 Ἀδωνιρὰμ] Cant. Ἀδωράμ.

CAP. XI.

1 τῷ Ῥοβοὰμ] Cant. ἑαυτῷ. 3 πάντα] Cant. πρὸς πάντα. 4 ἀποστρέφετε] Cant. ἀποστρέφητε. 5 εἰς] Cant. ἐν. 6 Αἰτὰν] Cant. Αἰταμί. 7 Σοχὼθ] Cant. Σοκχώ. 8 Ζὶφ] Cant. Σὴφ. 9 Λαχὶς] Cant. Λαχίς. 10 Σαραὰ] Cant. Ἀραά. Αἰλὼμ] Cant. Αἰλὼμ] Cant. Αἰλών. 12 καὶ κατὰ πόλιν] Cant. desunt. 16 ἀπὸ] Cant. ἀπὸ προσώπου. 17 τὸν τοῦ] Cant. ὁ τοῦ. 18 Ἀβιγαίαν] Cant. Ἀβιαιλάμ. 19 Σαμαρία] Cant. Σαμαρίαν. Ζαὰμ] Cant. Ζαλάμ. 20 Ἰεθθὶ] Cant. Ἰεθθί. Ζιζὰ] Cant. Ζιζᾶ. 21 καὶ τὰς παλλακὰς αὐτοῦ] Cant. desunt. 22 Ἀβιὰ] Cant. Ῥοβοὰμ τὸν Ἀβιά.

CAP. XII.

3 Τρωγοδύται] Cant. Τρωγλοδύται. 4 ἦλθον] Cant. ἦλθαν. 5 Σαμαίας] Cant. Σακείμ. 9 βασιλέως] Cant. βασιλέως κυρίου. θυρεοὺς] Cant. θησαυρούς. 10 βασιλεὺς] Cant. deest. 11 εἰς οἶκον] Cant. ἐν οἴκῳ. 13 ὑμῶν] Cant. deest. 15 Ἀδδὼ] Cant. Ἀδδώ. ἐπολέμησε Ῥοβοὰμ τὸν Ἱεροβοὰμ] Cant. ἐπολέμει Ἱεροβοὰμ πρὸς Ῥοβοάμ.

CAP. XIII.

2 Τεία] Cant. Ἐξ. 3 Ἀβιὰ] Cant. Ἀβιὰ τὸν πόλεμον. δυνατοὶ πολεμισταὶ] Cant. δυνατῶν πολεμιστῶν. 7 ἀνέστη] Cant. ἀντέστη. τὸν τοῦ] Cant. υἱόν. 9 γῆς πάσης;] Cant. γῆς πᾶς ὁ. μόσχῳ] Cant. μόσχοις. 11 προθέσεως] Cant. προθέσεως. 12 μὴ] Cant. deest. εὐοδώσεται] Cant. εὐοδωθήσεται. 13 ἐλθεῖν αὐτῷ] Cant. desunt. 15 Ἀβιὰ καὶ] Cant. Ἰσραὴλ καί. 18 ἐπὶ κύριον Θεὸν τῶν πατέρων αὐτῶν] Cant. τῶν πατέρων ἡμῶν. 19 Ἰεσυνὰ] Cant. Ἀνά. εἴκοσι δύο] Cant. κβ'. ἑκκαίδεκα] Cant. ιϛ'.

CAP. XIV.

1 Ἰούδα] Cant. deest. 5 ϗ εἰρηνεύειν] Cant. desunt. 6 ᾠκοδόμησε] Cant. addit πόλεις. 7 ἐνώπιον τῆς γῆς κυριεύσομεν] Cant. ἐν ᾧ τῆς γῆς κυριεύσομεν. 8 ὀγδοήκοντα] Cant. πεντήκοντα. 13 αὐτοὺς ''' ἐν αὐτοῖς] Cant. desunt. 15 Ἀλιμαζονεῖς] Cant. Ἀμαζόνεις.

CAP. XV.

2 κύριος μεθ'] Cant. κύριος ὁ Θεὸς μεθ'. 6 πολεμήσει] Cant. πολεμήσει. 8 Ἀδδὰ] Cant. Ἀζαρίου. Ἱεροβοὰμ] Cant. deest. 9 καὶ Βενιαμὶν] Cant. desunt. 11 σκύλων] Cant. σκύλων. 15 ψυχῆς] Cant. ψυχῆς αὐτῶν. αὐτοῖς κυκλόθεν] Cant. κύριος κυκλόθεν. 16 ἐν] Cant. deest. 17 ἀπέστησαν] Cant. ἐξῆραν. Ἰσραὴλ] Cant. Ἰούδα ϗ Ἰσραήλ. ... κου τοῦ Θεοῦ] Cant. κυρίου Θεοῦ.

CAP. XVI.

1 Καὶ ἐν τῷ ὀγδόῳ καὶ τριακοστῷ ἔτει τῆς βασιλείας] Cant. desunt. Βαασὰ] Cant. deest. 4 Νεφθαλεὶμ] Cant. Νεφθαλεί. 6 ἔλαβε] Cant. ἤγαγε. 7 Συρίας] Cant. Ἀσσυρίας. 9 πλήρει] Cant. πλήρη. ἠγνόηκας] Cant. ἠγνόηκας. 13 τεσσαρακοστῷ] Cant. ἐννάτῳ ϗ τριακοστῷ. ἕως] Cant. deest.

CAP. XVII.

2 ταῖς ὀχυραῖς, καὶ κατέστησεν ἡγουμένους ἐν πάσαις ταῖς πόλεσιν Ἰούδα] Cant. desunt. 5 ἔδωκε πᾶς Ἰούδα] Cant. ἔδωκεν πᾶς Ἰούδας. 7 τοῦ διδάσκειν] Cant. deest τοῦ. 8 Σαμαίας] Cant. Σαμουαίας. ϗ Τωβίας] Cant. desunt. 9 ἐδίδασκον] Cant. ἐδίδασκον οἱ ἱερεῖς νόμον. 11 ἑπτακοσίους] Cant. addit, ϗ τράγους ἑπτακισχιλίους ἑπτακοσίους. 14 δυνατοὶ] Cant. deest. 16 Ἀμασίας] Cant. Μασαίας. Ζαρὶ] Cant. Ζαχρί.

CAP. XVIII.

2 Γαλααδίτιδος, usque ad proximum Γαλααδίτιδος] Cant. desunt. 7 Ἰεμβλὰ] Cant. Ἐμβλάμ. 9 προεφήτευον] Cant. ἐπροφήτευον. 14 εὐοδώσεις] Cant. εὐοδωθήσῃ. δοθήσονται] Cant. δοθήσεται. 17 ὁρκίζω] Cant. ὁρκίσω. 16 οὗτοι] Cant. deest. 20 ἀπατήσω] Cant. ἀπατήσω. 21 πλανήσεις ὅτω] Cant. ποιήσεις οὕτως. 24 τοῦ] Cant. deest. 26 καὶ ὕδωρ θλίψεως] Cant. desunt. 27 Καὶ εἶπε Μιχαίας, Ἐὰν ἐπιστρέφων ἐπιστρέψῃς ἐν εἰρήνῃ] Cant. desunt. 30 πολεμεῖτε] Cant. πολεμήσετε. ἔτεινε] Cant. ἐνέτεινε.

CAP. XIX.

1 εἰς] Cant. ἐν εἰρήνῃ εἰς. 11 πάντα λόγον] Cant. πᾶν λόγον.

CAP. XX.

2 Ἀσασὰν Θαμὰρ] Cant. Ἀνασαθαμάρ. 8 ϗ ᾠκοδόμησαν ἐν αὐτῇ] Cant. desunt. 9 ἀκούσῃ] Cant. εἰσακούσῃ. 11 ἡμῶν] Cant. σοῦ. 15 πτοηθῆτε] Cant. πτοηθῆτε. 16 ἐπ' ἄκρου] Cant. ἐπάνω. ἐρήμου] Cant. deest. 30 ἐμπιστευθήσεσθε] Cant. πιστευθήσεσθε. 31 πέντε] Cant. deest. 34 βασιλέων] Cant. βασιλέως. 37 ἐδυνάσθη] Cant. ἐδυνάσθησαν τοῦ.

CAP. XXI.

1 ἐτάφη] Cant. addit, παρὰ τοῖς πατράσιν ἑαυτοῦ. 2 Ἀζαρίας] Cant. Ζαρίας. 5 Ὄντος αὐτοῦ] Cant. Ὢν αὐτός. 10 Ἰούδα] Cant. Χειρός. 17 Ὀχοζίας] Cant. Ἰωάχαζ.

CAP. XXII.

2 Ἀμβεὶ] Cant. Ζαμβεί. 5 Ῥαμὼθ] Cant. Ῥεμμώθ. 6 Ῥαμὼθ] Cant. Ῥαμᾶ. 7 αὐτὸν] Cant. deest. 8 Ὀχοζίου] Cant. Ὀχοζία. ἐν ὅλῃ] Cant. ϗ ὅλῃ. 10 εἶδεν ὅτι] Cant. desunt. 11 Ἰωσαβεὲθ] Cant. Ἰωσαβέθ. 12 αὐτοῦ] Cant. αὐτῆς. ἓξ ἔτη &c.] Cant. ϗ ἓξ ἔτη ἐβασίλευσεν Γοθολία.

CAP. XXIII.

1 ὀγδόῳ] Cant. ἑβδόμῳ. ἐκραταίωσεν] Cant. ἐκραταιώθη. Ὠβὴδ] Cant. Ἰωβήδ. 3 βασιλευσάτω] Cant. βασιλευέτω. 6 φυλακὰς] Cant. φυλακὰς οἴκου. 13 τῆς γῆς] Cant. deest. ἐβόησε] Cant. ἐβόησε ϗ εἶπεν. 14 ἐθανατώθη] Cant. ἐθανατώθη μαχαίρᾳ.

CAP. XXIV.

1 Ζαβιὰ] Cant. Ἀβιά. 5 ἔσπευσε] Cant. ἐπίσπευσε. 7 Βααλὶμ] Cant. Βααλείμ. 11 ἱερέως] Cant. βασιλέως. 12 ϗ χαλκεῖς σιδήρου ϗ χαλκοῦ ἐπισκευάσαι τὸν οἶκον κυρίου] Cant. desunt. 18 τὸν οἶκον κυρίου Θεοῦ] Cant. τὸν κύριον τὸν Θεόν. 20 Ἀζαρίαν] Cant. Ζαχαρίαν. 25 ἐγκατέλιπον] Cant. καταλιπεῖν.

CAP. XXV.

1 ϗ ὄνομα τῇ μητρὶ αὐτοῦ Ἰωαδεὶν ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ] Cant. desunt. 4 τοῦ νόμου] Cant. desunt. 7 προφήτης] Cant. προφήτης. 8 ϗ ἰσχύσαι] Cant. κατισχύσαι. 10 ϗ ἐθυμώθη σφόδρα ἐπὶ Ἰούδαν, ϗ ἀπέστρεψαν εἰς τὸν τόπον αὐτῶν] Cant. desunt. 12 τὸ ἄκρον] Cant. τοῦ ἄκρου. 15 προφήτην] Cant. προφήτας. 16 πρὸς αὐτὸν] Cant. desunt. 17 ὁ βασιλεὺς Ἰούδα] Cant. desunt. 28 ἀπέστειλε] Cant. deest. 23 τετρακοσίους] Cant. τριακοσίους. 27 Λαχὶς] Cant. Λαχείς.

CAP. XXVI.

1 υἱὸς] Cant. deest. 6 Ἰαβνὴρ] Cant. Ἰαβνί. 10 γεωργὸς] Cant. φιλογέωργος. 18 θῦσαι] Cant. θυμιάσαι. 20 πρὸς αὐτὸν] Cant. ἐπ' αὐτόν. 21 Ἰωάθαμ] Cant. Ὠάθαμ.

CAP. XXVII.

3 Ὀπὴλ] Cant. Ὀφλᾶ. 4 ἐν ὄρει] Cant. ϗ πόλεις ᾠκοδόμησεν ἐν ὄρει.

CAP. XXVIII.

1 ϗ πέντε] Cant. desunt. 2 Ἰσραὴλ] Cant. deest. 3 Βενεννὸμ] Cant. Βεεννόμ. 6 ἀπέκτεινε] Cant. ἐπάταξε. 7 Ζεχρὶ] Cant. Ἐζεχρί. 9 αὐτοῖς] Cant. αὐτόν. 12 Οὐδείας ὁ τοῦ Ἰωανοῦ] Cant. Ἀζαρίας ὁ τοῦ Ἰωανάν. Μοσολλαμὼθ] Cant. Μοσολλαμάθ. 16 ὁ βασιλεὺς] Cant. deest. 18 ϗ τὰ ἐν οἴκῳ κυρίου, ϗ τὰ ἐν οἴκῳ βασιλέως ϗ ἀρχόντων, ϗ ἔδωκαν τῷ βασιλεῖ] Cant. desunt. 20 ἔθλιψεν] Cant. ἐπάταξεν. 21 Ἀσσοὺρ] Cant. Ἀσσούρ, ϗ ἐπάταξε.

CAP. XXIX.

1 Ἀβιὰ] Cant. Ἀβαίθ. 8 ὀργῇ] Cant. θυμῷ. 12 Γεδσωνὶ] Cant. Γεθσώμ. Ἰωδαὰδ] Cant. Ἰωαᾶ. ἔτι υἱοὶ] Cant. ὁ τοῦ. 18 αὐτοῦ] Cant. αὐτῆς. 24 τὸ αἷμα αὐτῶν πρὸς τὸ θυσιαστήριον] Cant. desunt.

CAP. XXX.

6 Ἰσραὴλ] Cant. Ἰακώβ. ἐπιστρέψατε] Cant. ἐπιστρέψει. 8 καρδίας] Cant. τραχήλους. ὡς οἱ πατέρες] Cant. desunt. ϗ εἰσέλθετε εἰς τὸ ἁγίασμα αὐτοῦ ὃ ἡγίασεν εἰς τὸν αἰῶνα, ϗ δουλεύσατε τῷ κυρίῳ Θεῷ ὑμῶν] Cant. desunt. 17 τῷ κυρίῳ] Cant. desunt. 18 τοῦτο] Cant. deest. 35 ἱερεῖς ϗ οἱ Λευῖται] Cant. desunt.

CAP. XXXI.

5 ἐπλεόνασεν] Cant. addit, οἱ υἱοί. 6 μόσχων] Cant. ϗ μόσχους. 10 ϗ ἀπαρχὴν] Cant. desunt. ἕως εἰς πλῆθος] Cant. desunt. 12 ἐνίσχυσαν] Cant. ἐνίσχυσαν. 15 Ἰησοῦς] Cant. Ἰησοῦ. 18 ἐγκαταλελοχίσαι] Cant. ἐγκαταλελοχίσαι. 19 μερίδα] Cant. μερίδας.

CAP. XXXII.

5 τὸ κατεσκαμμένον] Cant. τὸ κατεσπασμένον. 6 ἐπὶ τῆς πύλης] Cant. τῆς πόλεως. 7 ϗ μὴ φοβηθῆτε] Cant. desunt. 17 ἕως οὐ μή, usque ad finem versus] Cant. desunt. 22 Ἀσσοὺρ] Cant. Ἀσσυρίων. 24 Ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις] Cant. desunt. 31 αὐτὸν] Cant. αὐτοῦ.

CAP.

CAP. XXXIII.

1 Μανασσῆς] Cant. Μανασσῆ. 5 Διὸν] Cant. deest. 6 οἰωνίζετο] Cant. ... 14 καὶ κατ' τὴν εἴσοδον τὴν διὰ τῆς πύλης τῆς ἰχθυϊκῆς. Ὀπὶλ] Cant. Ὀφλᾶ. ... 17 ἐθυσίαζε] Cant. deest. 18 Θεοῦ] Cant. κυρίου Θεοῦ. 22 Ἀμὼν] Cant. ... 24 αὐτὸν] Cant. αὐτῷ.

CAP. XXXIV.

3 διδυκάτῳ] Cant. δεκάτῳ. 7 κατέσκαψε] Cant. κατέσκαψε. 12 ἐν πίστει] ... Ἰεζ] Cant. Ἰεδ. 16 ποιοῦντων] Cant. addit τὸ ἔργον. 21 τῶν λόγων] Cant. τὸν λόγον. 25 ἐθυμίασε] Cant. ἔθυσε. 31 τοῦ προσαθλῶσαι ἐνώπιον ...] Cant. desunt.

CAP. XXXV.

6 ἑτοιμάσατε] Cant. addit τὰ ἅγια. 8 δισχίλια ἑξακόσια] Cant. δισχιλίους διακοσίους. 16 Ἰωσία] Cant. Ἰούδα. 18 πᾶσιν τοῖς βασιλέως] Cant. πάντες βασιλεῖς. 25 αὐτὸν] Cant. αὐτῷ.

CAP. XXXVI.

5 αὐτοῖς] Cant. αὐτόν. 11 ἤδη] Cant. deest. 17 ἠλέησε] Cant. ἠλέησαν. 18 καὶ τοὺς θησαυροὺς οἴκου κυρίου] Cant. desunt. 22 ἐξήγειρε κύριος] Cant. ἐξῆρε. Ad finem, Παραλειπομένων τῶν Βασιλειῶν Β', Στίχων τετρακισχιλίων.

E S A I A S

... τῶν ἑβδομήκοντα exemplaris Romani cum eodem in codice Marchali cum Procopio (Parisiis a Curterio edito Anno Domini 1580) collatus: capite quolibet versuque signanter notatis.

M notat *MS. Marchali vetustissimum, ex Abbatis Apollinarii exemplari descriptum, quod Apollinarius cum Origenis Hexaplis in Bibliotheca Cæsariensi & cum Tetraplis, & aliis exemplaribus contulerat, obelis & asteriscis, variantibusque aliarum versionum lectionibus in margine ascriptis.*

P *Procopii notat Commentarium.*

A *Aquilæ versionem.*

Θ *Theodotionis.*

Σ *Symmachi.*

οἱ O *70 Interpretes.*

οἱ Γ *Tres Interpretes anonymos, Theodoreto οἱ τρεῖς passim dictos.*

※ *Asteriscus additionem ex Hebræo, vel ex alio Interprete.*

÷ *Limniscus varias aliorum interpretationes verbis discrepantes sed non sensu.*

⁒ *Hypolimniscus interpretationes & verbis & sensu differentes.*

Π *Pamphilum.*

ὠρ *Origenem.*

Τόμ. *Sectiones notat annotationum Origenicarum ad Esaiam, uti videri est in margine codicis Marchaliani, cap. 23. vers. 13. ubi etiam ὠρ additur nusquam index Authoris.*

φ *Ad cap. 21. vers. 13. quid significet nondum didici. Nec quid ... ad cap. 26. vers. 14. nisi forte Origenis Tetrapla subinnuant.*

οἱ Γ, *qui toties occurrunt in margine codicis Marchaliani, non videntur esse Aquila, Symmachus, & Theodotio, (quod nonnullis visum:) idque primum, quia Esaiæ 10. v. 29. ad vocem* Ἀγγαὶ, *separatim hi omnes & distincte ... imo & diversimode interpretantes.* Θ *vero signanter eo loci ... vertisse dicitur, (quod* κατάλυμα *legendum potius) cui mox apponitur* οἱ Γ. *At vero si dicti modo Interpretes iidem essent qui* οἱ Γ, *certe quod ... apponitur,* ὁμοίως οἱ Γ, *non minus nugaciter & inepte adderetur, quam si quis ... Clotho, Lachesin, & Atropon, imminere stamini vitæ humanæ, quin etiam ... Parcas hoc ipsum facere: fuerunt ergo alii & alii, non minus a* τοῖς Γ, *quam a se invicem diversi. Dein cap. 42. v. 9. ad vocem* ἀνατεῖλαι, *cum ÷ ... habet margo;* οἱ Γ ἀναγγεῖλαι. Θ βλαστῆσαι. A ἀναφυῆναι· *nonne hæc ... tamque distincta interpretationum varietas varietatem arguit authorum? Denique cap. 66. v. 8. ad voces* εἰ καὶ *sub ÷ margo sic habet,* ὁμοίως οἱ Γ, οἱ O ... ὁμοίως τῷ A Θ, *unde constat Aquilam saltem & Theodotionem non ... diversos esse a* τοῖς Γ, *quam* οἱ Θ *sunt*: (forte per οἱ Γ tres editiones, Origenis vel Eusebii, Luciani, & Hesychii denotantur.)

οἱ Δ. *De* τοῖς Δ *consulat is, cui vacat, Annotationum chartulas ad Esaiam, cap. 9. v. 15. ubi ad illa verba* οὗτος ἡ ἀρχὴ *margo sub ÷,* οἱ Δ, αὐτὸς κεφαλή. *Item cap. 26. v. 14. ad illud,* οἱ δὲ νεκροὶ ζωὴν οὐ μὴ ἴδωσιν, *sub ÷,* οὐ μὴ ζωοποιήσωσι οἱ Δ.

οἱ Π. *De* τοῖς Π *videantur dictæ chartulæ ad Esaiæ cap. 7. v. 22. ubi ※* Π ... ἐκτησεν· *v. 23. ibidem, ※* Π ἔσαι. *Porro cap. 10. v. 14. ※* Π μου. *cap. ... v. 2. ※* Π Ι A. *cap. 13. v. ult. ÷* Π στρουθοί. *cap. 14. v. 11. ÷ ubi hoc ... in loco,* οἱ Π *cum articulo præpositivo. Denique cap. 51. v. 12. ※* Π ...

φ *Bis tantum occurrit in marginalibus ad Esaiam, viz. cap. 14. v. 11. ÷* οἱ Π κατὰ φ, σκ. *Item cap. 21. v. 13. & 15.* φ Δαιδὰν *ad ÷. Item ... ad ÷* φ κατὰ τοὺς O.

CAP. I.

2 κύριος] M passim ad hanc vocem κύριος. ΠΙΠΙ habet in margine; ... scilicet Dominum universi significat, alioquin minime; ut ex versu ... hic proxime subjecto patet, Καὶ ὄνος τὴν φάτνην τοῦ κυρίου αὐτοῦ, sine ... marginali. Adi cap. 59. hic infra vers. 13. ἐγέννησα] M — Θ Σ ἐξέθρεψα. 3 με] M ÷ A Θ μου. 4 πλήρης] M — βεβαρημένον. πονηρὸν] M πονηρευόμενον. 5 τὸν ἅγιον τοῦ Ἰσραὴλ] M ※ A ἀπηλλοτριώθησαν εἰς τὰ ὀπίσω. ... M ÷ A ἀῤῥώστημα, Σ νόσον. 6 ποδῶν] M ÷ Σ Θ ἴχνους. οὐκ ἔστιν ἐν αὐτῷ ὁλοκληρία, &c. ad finem commatis] P Symmachus integram periodum sic ..., οὐκ ἔστιν ἐν αὐτῷ ὑγιὲς, ἀλλὰ τραῦμα, καὶ μώλωψ, καὶ πληγὴ τραυματίας· οὐ συνεδέθη, οὐδὲ ἐπιδεσμευθέντα, οὐδὲ ἁπαλυνόμενα ἐλαίῳ. 9 σαβαὼθ] M ÷ Σ Θ τῶν δυνάμεων. A στρατιῶν. προσέχετε] P τὸ προσέχειν, ἢ τὸ ἐνωτίζεσθαι, ὡς ἐξέδωκαν ... 10 νόμον Θεοῦ] M οἱ Γ — νόμον Θεοῦ ἡμῶν. 11 πλήρης εἰμὶ] M ÷ ... ὁλοκαυτωμάτων κριῶν] M ὁλοκαύτωμα τῶν κριῶν &c. referendo nempe ad sequentia; quod & faciendum monet P ad locum. 14 ...] M ÷ A κλητήν. Θ ἐπίκλητον. πλησμονὴν] M ÷ A Σ Θ ἐνόχλησιν. ...] M ÷ Σ οὐκ ὑπομενῶ ἱλασκόμενος. 15 χεῖρας] M addit, πρός με. πονηρῶν] M ÷ Σ πονηρευόμενοι. 17 Καὶ δεῦτε] M post δεῦτε habet ... 18 ὦσιν ὡς κόκκινον] M ÷ πυρρὰ ὦσιν ὡς κόκκινον. 21 ἐκοιμήθη ...] M ÷ Σ ηὐλίζετο. 23 ἀπειθοῦσαι] M ÷ Θ ἐκκλίνοντες. Σ ἀπειθεῖς. ...] M ÷ A πᾶς αὐτοὺς ἀγαπῶν. Σ ἅπας ἀγαπᾷ. Θ πᾶς τις ἀγαπᾷ. ... M ÷ Θ Σ χρεάς. 24 κύριος ὁ δεσπότης] M ὁ δεσπότης κύριος. 25 ἐπὶ σὲ ...] M addit σέ. πυρώσω] M addit σέ. Ad ÷ vero A, καὶ πυρώσω εἰς ἐκλεκτὸν ... P ibidem, οἱ λοιποὶ καθαρίσω ἐκδεδώκασι. πάντας] M addit τούς· ... etiam addit, καὶ πάντας ὑπερηφάνους. 26 Καὶ ἐπιστήσω] M — Σ Θ ... 27 μετὰ ἐλεημοσύνης] P ἢ ὡς οἱ λοιποὶ ἡρμήνευσαν, μετὰ δικαιοσύνης.

29 αἰσχυνθήσονται] M ÷ Θ καταισχυνθήσονται. A Σ. ὁμοίως τοῖς οἱ O. ἀπὸ τῶν εἰδώλων αὐτῶν] M ἐν τοῖς εἰδώλοις αὐτῶν. In margine vero — οἱ Γ ἀπὸ τῶν εἰδώλων. ᾐσχύνθησαν] M ἐπαισχυνθήσονται. 30 ὡς] M ὥσπερ. κήποις] M ÷ γλυπτοῖς αὐτῶν ἐφ' οἷς αὐτοὶ ἐποίησαν. 31 στιππύου] M στυππεῖον. ἐργασίαι αὐτῶν] M addit ἅμα. σπινθῆρες] M — A Σ εἰς σπινθῆρα καὶ ἀνάφθησιν. οἱ ἄνομοι] M — A ΔΤΣ αὐτοί. Σ ἀμφότεροι. Θ ἀμφότεροι.

CAP. II.

1 περὶ τῆς Ἰουδαίας] P in Commentario, Κατὰ δὲ Σύμμαχον, ὑπὲρ τοῦ ἸΣΡΑΗΛ. 2 ἐμφανὲς τὸ ὄρος] M A Σ ἕτοιμον ἔσται τὸ ὄρος τοῦ οἴκου κυρίου. 3 ἔθνη πολλὰ] M A Θ Σ λαοὶ πολλοί. cum ÷. ὄρος] M ÷ A Θ Σ ὁμοίως. 4 οὐ λήψεται ἔθνος] M ÷ Θ οὐ μὴ ἄρῃ ἔθνος. οὐ μὴ] M ÷ Σ οὐδέ. 5 ὁ οἶκος] M ÷ Σ Τ. διότι] M post διότι addit καί. τῷ φωτὶ] M ἐν τῷ. 6 τοῦ Ἰσραὴλ] M τοῦ Ἰακώβ· Adi ὠρ hic infra ad versum hunc. 9 αὐτοὺς] M ÷ αὐτοῖς. A Σ Θ αὐτούς. P hic in Commentario, Ἀντὶ τοῦ οὐ μὴ ἀνήσω αὐτοὺς, ὁ μὲν Ἀκύλας, οὐ μὴ ἄρῃς αὐτοῖς. ὁ δὲ Σύμμαχος, καὶ μὴ ἀφῇς αὐτοῖς. ὠρ P Ἴσασιν μέντοι ὡς οἱ λοιποὶ ἑρμηνευταὶ, ἀντὶ τοῦ [ἀνῆκε γὰρ τὸν λαὸν αὐτοῦ] πρὸς τὸν Θεὸν τὸν λόγον ἀπέστρεψαν. Ἀκύλας μὲν, εἴασας εἰπών· ὁ δὲ Σύμμαχος, ἀπέῤῥιψας· ὁ δὲ Θεοδοτίων, ἀνῆκας. 10 ἀπὸ τῆς δόξης] M ibidem, ἀπὸ δόξης. 13 ταπεινωθήσονται] M — A Σ Θ. ὁμοίως τοῖς οἱ O, ταπεινωθήσεται. 14 Καὶ ἐπὶ πᾶν ὑψηλὸν ὄρος] M Καὶ ἐπὶ ὄρος. ※ οἱ Γ, ὑψηλόν. 20 Τῇ γὰρ ἡμέρᾳ] M A Σ Θ Ἐν τῇ. ÷.

CAP. III.

2 πρεσβύτερον] M πρεσβύτην. ÷ Γίγαντα] M Θ Δυνάστην. A Δυνατόν. Σ Ἀνδρεῖον. P ibidem, Γίγαντα δὲ, οὔτε Ἑβραίων ἡ φωνὴ, οὔτε οἱ λοιποὶ τῶν ἑρμηνευσάντων ὠνόμασαν. 3 σοφὸν ἀρχιτέκτονα] ÷ M A καὶ σοφὸν ψιθυρισμῷ. Σ ὁμιλίᾳ μυστικῇ [scribitur quidem μυστικαὶ] Θ ἐπῳδῇ. 6 ἢ τοῦ οἰκείου] M καὶ τοῦ οἰκείου. 9 ἀνήγγειλαν] M ÷ A Σ Θ ὁμοίως τοῖς O, ἀπήγγειλαν. 11 κατὰ τὰ ἔργα] M κατὰ ἔργα. 15 καταισχύνετε] M καταισχύνεται. ※ φησὶ κύριος κύριος τῶν στρατιῶν. Σ Θ λέγει κύριος τῶν δυνάμεων. 17 ἀνακαλύψει] ÷ M ἀποκαλύψει· & in marg. ibidem, οἱ O ἀνακαλύψει. 18 ἱματισμοῦ αὐτῶν] Statim post hæc verba M habet, καὶ τοὺς κόσμους αὐτῶν. 19 κοσύμβους] M ÷ A τελαμῶνας. μηνίσκους] M ÷ Σ μανιάκας. Inde ab hoc versu ad versum 24 deficiunt numeri versuum indices, in exemplari Parisiensi. καὶ τὸ κάθεμα] M ÷ Θ τὰ καθέματα. A κροκυφάντους. Σ χαλαστά. κλιδῶνας] M ÷ Θ Τὰ βραχιάλια. τὰ ἐγκομβώματα. καὶ τὰ ψέλλια] Continuo hic subjungit M καὶ τοὺς δακτυλίους· Sed Parisiense post ψέλλια, habet καὶ τὸ ἐμπλόκιον. καὶ τὰ ἐνώτια] M καὶ τὰ ἐμπλόκια ἐνώτια. καὶ κόκκινα] M καὶ τὰ κόκκινα. καὶ θέριστρα κατάκλιτα] M καὶ θέριστρα κατάκλειστα. It. ÷ ibidem, Σ σπαθαρικά. 24 περιζώσῃ σάκκον] M hic statim addit, ταῦτά σοι ἀντὶ καλλωπισμοῦ σου. 25 Καὶ ὁ υἱός σου] M ÷ οἱ Γ στίχοι οἱ ὑποκείμενοι οὐκ ἔκειντο ἐν τῇ τετρασελίδῳ, οὐδὲ Ὠριγένης ἐξηγούμενος τούτων ἐμνήσθη. NA ὅτι ἀντὶ Καμοὺς Ἄνδρες σου ἐν μαχαίρᾳ πεσοῦνται. 26 καταλειφθήσῃ] M καταλειφθεῖσα.

CAP. IV.

M Τόμος S. 1 φαγούμεθα] M φαγόμεθα. περιβαλούμεθα] M περιβαλλώμεθα. 4 ἐκκαθαριεῖ] M ※ οἱ Γ Ἱερουσαλήμ. 5 καὶ ὡς καπνοῦ] M A Θ Σ καὶ καπνὸν καὶ φέγγος.

CAP. V.

1 Ἐν κέρατι] M Σ εἰς τὸν ἀμπελῶνα αὐτοῦ. — Θ A ἀμπελῶνι αὐτοῦ. 2 σωρὴκ] M ὁμοίως οἱ Γ A Θ. ὁμοίως τε οἱ O ÷. ἐποίησεν ἀκάνθας] M ÷ Σ Θ ἐποίησε δέ. 3 ἐν ἐμοὶ] M ※ οἱ Γ δή. 5 νῦν δὲ] M νῦν δή. τί ἐγὼ ποιήσω] M — τί ποιήσω. Θ Σ τί ὅτι. A τί δῶ. ※ ἐγώ. ※ οἱ Γ δή. 6 καὶ οὐ τμηθῇ] M καὶ οὐ μὴ τμηθῇ. It. ibidem, οὐδὲ μὴ σκαφῇ] M οὐδ' οὐ μὴ σκαφῇ. καὶ ἀναβήσονται εἰς αὐτὸν ὡς εἰς χέρσον ἄκανθαι] M καὶ ἀναβήσεται εἰς αὐτὸν, ὡς εἰς χέρσον ἄκανθα. 7 κυρίου σαβαὼθ] M ÷ Θ τῶν δυνάμεων. A Σ στρατιῶν. Ibidem post Ἰσραὴλ,] M addit ἐστι, & pro καὶ ἄνθρωπος,] καὶ ὁ ἄνθρωπος. 8 ἵνα τοῦ πλησίον] M ÷ A ἕως πέρατος τόπου. 11 τὸ πρωΐ] M Θ μόνος ὁμοίως. ÷. 12 μετὰ γὰρ κιθάρας] M ÷ καὶ ἐγένετο κιθάρα, καὶ νάβλα, καὶ τύμπανον, καὶ αὐλὸς, καὶ οἶνος πότοι αὐτῶν. 14 τοῦ μὴ διαλιπεῖν] M — σῶμα αὐτοῦ μὴ διαλιπεῖν. οἱ Γ τὸ σῶμα αὐτοῦ, οἱ O τὸ σῶμα τοῦ. 15 καὶ ταπεινωθήσεται ἄνθρωπος] M ※ Σ Θ καὶ ὁ ἀγαλλιώμενος ἐν αὐτῇ. 16 ἐν κρίματι] M ÷ Θ Σ ἐν κρίματι. A καὶ οἱ O ἐν κρίσει. 17 Καὶ βοσκηθήσονται &c.] P in Commentario, Ἀντὶ δὲ τοῦ, Καὶ βοσκηθήσονται οἱ διηρπασμένοι ὡς ταῦροι, ὁ Σύμμαχος, νεμηθήσονταί φησιν οἱ ἀμνοὶ — αὐτῶν. τὰ δὲ ἔρημα τῶν παρατόμων πάροικοι φάγονται. 18 τὰς ἁμαρτίας] M ÷ Σ ἀνομίας. A Θ τὴν ἀνομίαν. P in Commentario ibidem, ὁ δὲ Σύμμαχος ἐξέδωκεν, οὐαὶ οἱ ἕλκοντες τὰς ἀνομίας, ὡς σχοινίῳ ματαιότητος, καὶ ὡς βρόχῳ τῆς ἁμάξης τὴν ἁμαρτίαν. 25 καὶ ἐθυμώθη] M ÷ Θ διὰ τοῦτο. ὁ θυμὸς αὐτοῦ] M ÷ οἱ Γ ὁμοίως. 26 συριεῖ αὐτοὺς] M ÷ A Σ κρίσει. Θ ὁμοίως τοῖς O, αὐτοῦ, οἱ Γ αὐτῷ. 27 οὐδὲ λύσουσι] M οὐδὲ μὴ λύσουσι. 28 ὑποδημάτων αὐτῶν] M A Σ ὑποδήματος. Θ τοῦ ὑποδήματος αὐτοῦ. οἱ πόδες τῶν ἵππων] M ÷ οἱ O αἱ ὁπλαί. ὡς καταιγὶς] M ÷ A ὡς συσσεισμός. 29 ὀργιῶσιν] M ÷ A βρύχημα αὐτῶν. Θ Σ ὤρυγμα αὐτοῦ. καὶ βοήσει ὡς θηρίον] M καὶ βοήσεται. 30 καὶ βοήσει δι' αὐτοὺς] M ÷ βοήσεται &c. Σ ἠχήσει ἐπ' αὐτοῦ. Θ καὶ βοήσεται ἐπ' αὐτόν.

CAP.

CAP. VI.

1 Versum hunc cum prima clausula versus sequentis, Σύμμαχος apud Procopium sic clarius fusiusque post vocem ἐπηρμένου, absolvit. — καὶ τὰ πρὸς ποδῶν αὐτοῦ ἐπλήρου, τὸν ναόν· Σεραφεὶν, ἑστῶτα ἐπάνωθεν. Habet item M hic in marg. dextro, Ὅρασις Γ. 2 τὸ πρόσωπον] Symmachus apud P addit ἑαυτοῦ. 3 ἐκέκραγον] M ἐκέκραγον. 5 εἶπον] M εἶπα. κατανένυγμαι] M ÷ οἱ Ο ἐσιώπησα. Item Σύμμαχος apud P οἴμοι, ὅτι ἐσιώπησα. 6 Καὶ ἀπεστάλη πρός με] M hic margine dext. Τόμος Η. ἐν τῇ χειρὶ εἶχεν ἄνθρακα] M ÷ οἱ Γ αὐτοῦ. ὃν τῇ λαβίδι] M ÷ οἱ Γ ὁμοίως. 8 Τίνα ἀποστείλω] M Τίνα ἀποστελῶ; 10 Καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς] M addit αὐτῶν. 13 ἔσται εἰς προνομὴν] P ἀνθ' ὧν ἐξέδωκε Σύμμαχος, καὶ πάλιν ἔσται εἰς καταβόσκησιν ὡς δρῦς, καὶ ὡς βάλανος, ἥτις ἀποβαλοῦσα ἑστᾶται μόνη. αὐτῆς] Vox ultima totius capitis, cui epilogum quendam addit Θ sub hac nota *, quem memorat Nobil. quibus & hæc insuper subjungit P in Comment. ibidem. Θεοδοτίων μὲν γὰρ ἔφη, &c. ὁ δὲ Ἀκύλας στάλωσις, εἴρηκεν. ὁ δὲ Σύμμαχος, ἡ στάσις αὐτῆς.

CAP. VII.

1 Καὶ ἐγένετο &c.] M Ὅρασις Δ. Ῥασὶν] M Ῥαασών. Ἀρὰμ] M Σ Α Συρίας. ÷. 2 εἰς τὸν οἶκον Δαυὶδ, λέγων,] M λέγοντες. ὃν τρόπον &c.] M ÷ ὡς σαλεύεται ξύλα δρυμοῦ ἐκ προσώπου ἀνέμου. 3 τοῦ κναφέως] M ÷ οἱ Γ ὁμοίως. 4 φύλαξαι τοῦ ἡσυχάσαι] P ὅπερ Σύμμαχος μὲν φησιν, φύλαξαι καὶ ἡσύχασον. ὁ δὲ Θεοδοτίων, πρόσχες, καὶ ἡσύχασον. 5 τοῦ θυμοῦ μου γένηται] M sine μου. 6 ἀποστρέψομεν αὐτοὺς] M A ἀποσχίσωμεν αὐτήν. 8 οὐ μὴ μείνῃ] M sine μή. ἀλλ' ἡ κεφαλὴ Ἀρὰμ] ÷ A Σ Συρίας. Θ Ἀράμ. Ῥασὶμ] M Ῥαασσὴμ. ἀλλ' ἔτι ἑξήκοντα] M ἀλλ' ἐφ' ἑξήκοντα. Σομόρων] M ÷ A Σ Σαμάρεια. 12 οὐδὲ μὴ πειράσω κύριον] M * τόν. 14 ἐν γαστρὶ λήψεται] M ἕξει. καλέσεις] M ÷ οἱ Γ καλέσεις ὅμως. 16 ἐκλέξασθαι] M ἐκλέξεται. πρὶν ἢ γνῶναι] M ÷ A τοῦ γνῶναι αὐτὸν ἀποῤῥίψαι ἐν κακῷ, καὶ ἐκλέξασθαι ἐν ἀγαθῷ. Σ εἰς τὸ γνῶναι αὐτὸν ἀποδοκιμάσαι τὸ κακὸν καὶ ἐκλέξασθαι τὸ ἀγαθόν. ἀπειθεῖ πονηρίᾳ ἐκλέξασθαι] M τοῦ ἐκλέξασθαι τὸ ἀγαθόν. ἣν σὺ φοβῇ] M — A Ἐγχωρεῖς. Θ βδελύσσῃ. 18 συριεῖ] M — A συρίσει. 19 Καὶ ἐλεύσονται πάντες] M non habet πάντες ÷ A Θ ὅμως. Σ καὶ ἥξουσιν. 20 ἐν τῷ ξυρῷ] M continuo hic addit, τῷ μεγάλῳ. τῷ μεμεθυσμένῳ] M τῷ μεμεθυσμένῳ. — A ὅμως Ο, μεμισθωμένῳ. πέραν τοῦ ποταμοῦ] M ὅ ἐστι πέραν &c. Σ τοὺς μεμισθωμένους ἐν τῷ πέραν τοῦ ποταμοῦ. — ἐκ αὐτοῖς ἐκ ἔχει τὸ ὅ ἐστιν (quære quid hoc sit ἐκ αὐτοῖς;) 22 πιεῖν γάλα] M πιεῖν γάλα. βούτυρον καὶ μέλι] M * Π (i.e. Pamphilus, juxta Curterium in præfatione) φάγεται βούτυρον. ὁ καταλειφθεὶς] M ὁ καταληφθείς. 23 πᾶς τόπος] M * Π ἔσται. 24 μετὰ βέλους καὶ τοξεύματος] M — A ἐν βέλεσι καὶ ἐν τόξῳ. 25 ἠροτριαμένον] M ἀροτριώμενον.

CAP. VIII.

1 M Τόμος Γ'. 2 τὸν Οὐρίαν] M * οἱ Γ τὸν ἱερέα. 4 δύναμιν] M * τήν. 6 διὰ τὸ μὴ βούλεσθαι] M * ante διὰ habet λέγων, & pro διὰ τό, διὰ τοῦ. Symmachus autem apud P ad locum, οὐκ ἠβουλήθησαν, ἀλλ' ἀπεδοκίμασαν. τοῦ Σιλωάμ] M ÷ οἱ Γ ὅμως Σιλωά. Ῥασὶν] M Ῥαασών. & ÷ οἱ Γ Ῥασίν. 8 τὸ πλάτος] M ÷ οἱ Γ ὅμως. μεθ' ἡμῶν ὁ θεὸς] M ÷ ἡ Ἑβραϊκὴ λέξις ἀντὶ τοῦ μεθ' ἡμῶν ὁ θεὸς Ἐμμανουὴλ περιέχει. Καὶ αὖθις ἐν τῷ τέλει πρὸς τῷ λέγεσθαι, Καὶ λόγον ὃν ἂν λαλήσητε οὐ μὴ ἐμμείνῃ ὑμῖν, ὅτι μεθ' ἡμῶν ὁ θεὸς, Ἐμμανουὴλ εἴρηται. 10 ὅτι μεθ' ἡμῶν ὁ θεὸς] M ÷ A Θ ὅτι μεθ' ἡμῶν ὁ ἰσχυρός. 11 οὕτω λέγει κύριος] M P ad locum, ἡ Συμμάχου δὲ ἔκδοσις, &c. Εἶπεν κύριος πρός με ὡς ἐν κράτει τῆς χειρὸς καὶ ἀπέστησέν με μὴ πορεύεσθαι τῇ ὁδῷ τοῦ λαοῦ τούτου, λέγων, Οὐκ ἐρεῖτε ἀντάρσις. Πᾶν ὃ ἐὰν εἴποι ὁ λαὸς οὗτος ἀντάρσις. 12 μήποτε εἴπωσι, σκληρὸν] M μήποτε εἴπητε. 13 Κύριον αὐτὸν ἁγιάσατε] M * A Θ τόν. * Σ Θ τῶν δυνάμεων. 14 καὶ οὐχ ὡς λίθου προσκόμματι] M ÷ Θ καὶ εἰς λίθον προσκόμματος. Post συναντήσεσθε hic M addit, αὐτῷ. A καὶ εἰς στερεὸν σκανδάλου. οὐδὲ ὡς πέτρας πτώματι] M ÷ Θ καὶ εἰς πέτραν πτώματος. P ad locum, ὁ δὲ Σύμμαχος φησίν, εἰς λίθον προσκόμματος, καὶ εἰς πέτραν πτώματος, τοῖς δύο οἴκοις Ἰσραὴλ, εἰς παγίδα, καὶ εἰς σκάνδαλον τῶν οἰκούντων Ἱερουσαλήμ. οἱ δὲ οἶκοι Ἰακὼβ] M ÷ A Σ Θ τοῖς δυσὶν οἴκοις. Sic P ad locum, οἱ λοιποὶ δὲ τοὺς δύο οἴκους ἐξέδωκαν. Καὶ ἐν κοιλάσματι] M ÷ ἐν κοιλώματι. A εἰς σκῶλον. 15 Καὶ ἐγγιοῦσι] P ἀντὶ δὲ τοῦ ἐγγιοῦσιν, Σύμμαχος ἐξέδωκεν, καὶ παγιδευθήσονται καὶ συλληφθήσονται. ἄνθρωποι ἐν ἀσφαλείᾳ] P ibidem. Τὸ δὲ ἄνθρωποι ἐν ἀσφαλείᾳ, περιττὸν, καὶ ὠβέλισαι. M habet hic ἐν ἀσφαλείᾳ ὄντες. ÷ ἐν ἄλλοις οὐκ ἔστιν ὄντες. 16 οἱ σφραγιζόμενοι τὸν νόμον] M ÷ A ἔνδησον μαρτύριον· σφράγισαι νόμον ἐν τοῖς διδακτοῖς μου. Sic plane Symmachus apud P ibidem — οἷς inquit καὶ τὰ Ἀκύλου συνᾴδει. 18 ἅ μοι ἔδωκεν ὁ θεὸς] M ÷ Θ A ἔδωκέ μοι. Σ A ὅμως τοῖς Ο. P ibidem, οὕτως ἐξέδωκαν οἱ λοιποί. Ἰδοὺ ἐγὼ καὶ τὰ παιδία, ἃ δέδωκέν μοι ὁ κύριος, εἰς σημεῖα, καὶ εἰς τέρατα ἐν Ἰσραήλ. 19 ἐκζητήσουσι] M ÷ A Θ ἐκζητήσει. τί ἐκζητοῦσι ibidem] M τί ἐκζητήσουσι. 21 καὶ ἔσται ὡς ἂν πεινάσητε] P ὁ δὲ Σύμμαχος οὕτως ἐξέδωκεν. Καὶ παρελεύσεται ἐξ αὐτοῦ ἐσκανδαλισμένος καὶ πεινάσει. ἔσται δὲ ὅταν πεινάσῃ, καὶ προσεξύνθῃ, καὶ καταράσεται βασιλέα ἑαυτοῦ. καὶ τὰ πάτρια] M ÷ A Θ. καὶ κατάρα ἔσται ἐν τῷ βασιλεῖ αὐτοῦ. Σ πάτραρχα εἴδωλα.

CAP. IX.

1 Ταχὺ ποίει χώρα Ζαβουλὼν, ἡ γῆ Νεφθαλὶμ] P ad loc. Κατὰ δὲ Σύμμαχον &c. ὁ πρῶτος ἐτάχυνεν γῆν Ζαβουλὼν, καὶ γῆν Νεφθαλεὶμ, καὶ ὁ ἔσχατος ἐβάρυνεν ὁδὸν τὴν κατὰ θάλασσαν πέραν τοῦ Ἰορδάνου. Νεφθαλεὶμ] M post Νεφθαλεὶμ habet ὁδὸν θαλάσσης. Sed ÷ in margine Τινὲς οὐκ ἔχουσιν ὁδὸν θαλάσσης. οἱ τὴν παραλίαν] M addit κατοικοῦντες. Γαλιλαία τῶν ἐθνῶν] P ὅπερ ἐξέδωκε Σύμμαχος, ὅριον τῶν ἐθνῶν· Ἀκύλας, θῖνες τῶν ἐθνῶν. ἐθνῶν] M hic continuo subjungit — τὰ μέρη τῆς Ἰουδαίας. Cum ÷ ἐν ἄλλοις οὐκ ἔστι τὰ μέρη τῆς Ἰουδαίας. 2 ἐν χώρᾳ σκιᾷ θανάτου] M καὶ σκιᾷ. 3 τὸ πλεῖστον τοῦ λαοῦ] M ÷ Θ πλῆθος. Σ apud P ἐπλήθυνας τὸ ἔθνος ὃ οὐκ ἐμεγάλυνας. ὃ κατήγαγες] M ÷ οἱ Ο οὐκ ἐμεγάλυνας. 4 Διότι ἀφῄρηται] M ἀφαιρεθήσεται. ÷ A ἀφῄρηται. διεσκέδασεν] M hic addit, κύριος. 5 ὅτι πᾶσαν στολὴν] versum integrum Symmachus apud P sic reddit, Πᾶσα βία ἐβιάσθη ἐν σεισμῷ, καὶ περιβόλαιον ἐφύρη ἐν αἵματι, καὶ ἔσται εἰς καῦσιν καὶ κατάβρωμα πυρός. οἱ ἐγένοντο] M οἱ ἐγενήθησαν. ÷ ibidem A ἐγένοντο. 6 ὑιὸς καὶ ἐδόθη ἡμῖν] M ÷ A ὑιὸς ἐδόθη, sine καί. οὗ ἡ ἀρχὴ ἐγεννήθη ἐπὶ τοῦ ὤμου] M A καὶ ἐγένετο τὸ μέτρον ἐπ' ὤμου αὐτοῦ, καὶ ἐκάλεσεν ὄνομα αὐτοῦ, θαυμαστὸς &c. ut habentur apud Nobilium ex Eusebio: apud quem in commentario ἀντὶ τοῦ ἀρχή. Σ Νεανίας παρεγεννήθη ἡμῖν, — καὶ ἔσται ἡ παιδεία ἐπὶ τοῦ ὤμου αὐτοῦ, καὶ κληθήσεται τὸ ὄνομα αὐτοῦ παραδοξασμὸς &c. ut sequuntur apud Nobilium ubi supra. Θ θαυμαστὸς, βουλεύων, ἰσχυρὸς, δυνατὸς, πατὴρ, ἄρχων εἰρήνης, τῷ πληθύνειν τὴν παιδείαν. 7 μεγάλη ἡ ἀρχὴ αὐτοῦ] M Καὶ μεγάλη &c. ÷ Θ ἐπληνθήθη (forte ἐπληθύνθη, est n. codex iste mendosissimus) παιδεία. A πληθύς τῷ μέτρῳ. οὐκ ἔστιν ὅριον] M ÷ Θ πέρας. A τέλος. καὶ ἐν δικαιοσύνῃ] M καὶ δικαιοσύνῃ. Καὶ εἰς τὸν αἰῶνα] M ÷ A καὶ ὡς αἰῶνος ὁ ζῆλος. [ὁ Σηλος perperam] σαβαώθ] M similiter cum β simplici, quod hic jam primum fit inde ab initio. 8 θάνατον] M ÷ οἱ Ο λόγοι. A ῥῆμα. In margine dextro hic habetur, Τόμος ΙΑ. 9 καθήμενοι] M ἐγκαθήμενοι. 11 ἐχθροὺς] M * A Θ Σ αὐτοῦ. 13 ἐπλήγη] M μου. τὸν κύριον] M addit cum * τῶν δυνάμεων. 14 Καὶ ἀφεῖλε] P ... δὲ Σύμμαχος, ἐξολοθρεύσει. 15 αὕτη ἡ ἀρχὴ] M — οἱ Δ αὐτὸς κεφαλή. 16 καταπίνουσιν] M καταπίωσιν. 17 Διὰ τοῦτο] M Καὶ διά. ὀρφανοὺς αὐτῶν καὶ χήρας αὐτῶν] M utrobique — οἱ Γ αὐτοῦ.

CAP. X.

2 ἁρπάζοντες] M * οἱ Γ καί. κρίμα] M χρήματα — οἱ Γ κρίσιν. 3 ... ψεις ὑμῖν] M ὑμῶν. 4 τοῦ μὴ ἐμπεσεῖν] M — Θ τοῦ μὴ κάμψαι ὑπὸ δεσμιον. ἀπαγωγὴν] P ἐπαγωγήν & legit etiam & exponit. ἡ ὀργή] M θυμός. Sed ÷ ibidem οἱ Ο ἡ ὀργή. 5 καὶ ὀργὴ] M καὶ ὀργῆς. 6 συντάξω] M συγκατάξω. ποιῆσαι σκῦλα] M * A Θ τοῦ. 7 ἐνεθυμήθη] M ἐνεθυμώθη. καὶ τοῦ ἔθνη] M τῷ ἔθνη præponit ἐξολοθρεῦσαι. οὐκ ὀλίγα] M — A Σ Θ ὅμως τοῖς Ο ἔθνη οὐκ ὀλίγα. 9 Καὶ ἐρεῖ] M ÷ οὐκ. 10 ὃν τρόπον] M ÷ Θ καθάπερ εὗρεν ἡ χείρ μου τὰς βασιλείας τοῦ εἰδώλου. ἀρχὰς] M χώρας: sed in margine, — ἀρχάς. 11 Ἱερουσαλὴμ] M τῇ Ἱερουσαλήμ. 12 ἐπισκέψομαι ἐπὶ τὸν νοῦν τὸν μέγαν] M ἐπάξει ἐπὶ τὸν νοῦν, &c. Habet autem hic in marg. Τόμος ΙΒ. ἐπὶ τὸν ἄρχοντα] M sine ἐπί. 13 ἐν τῇ ἰσχύϊ] M sine ἐν. καὶ ἐν τῇ σοφίᾳ] M καὶ τῇ σοφίᾳ. 14 τῇ χειρί] M * Π μου. 15 ἕλκων αὐτὸν] Post hæc sequuntur in M, ὡσαύτως ἐάν. 17 Καὶ φάγεται ὡσεὶ χόρτον τὴν ὕλην] Pro his & sequentib. Symmachus apud P hæc habet, Καταφάγεται τὰ ἀποκείμενα αὐτοῦ, καὶ τὰ πεφυλαγμένα αὐτοῦ ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ. Καὶ ἡ δόξα τοῦ δρυμοῦ αὐτοῦ, καὶ τοῦ Καρμήλου αὐτοῦ, ἀπὸ ψυχῆς ἕως σαρκὸς ἀναλωθήσεται. Καὶ ἔσται ὡς τετμημένος φεύγων. Τὰ δὲ ἐπίλοιπα τῶν ξύλων τοῦ δρυμοῦ αὐτοῦ ἀριθμῷ ἔσονται, καὶ παιδίον γράψει αὐτά. 18 ἀποσβεσθήσεται] M tertiam pluralem habet. 19 καὶ παιδίον] M καὶ παιδίον μικρόν. ÷ Σ παιδίον. Θ παιδάριον. A παῖς. 20 τὸ καταλειφθὲν] M καταλειφθέν, sine articulo. 22 ὁ λαὸς] M ÷ Θ ὁ λαός σου. 23 λόγον συντελῶν] M λόγον γὰρ συντελῶν. κύριος ποιήσει] M ÷ ὁ θεὸς ποιήσει. A στρατιῶν. Θ Σ ὅμως τοῖς Ο. * κύριος τῶν δυνάμεων. οἱ Γ ibidem. 24 Διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύριος] M Τόμος ΙΓ'. ἐπάγω ἐπὶ σὲ] M ÷ ἐπάξω ἐπὶ σέ. A ἀρεῖ. Ο Σ ἐπαρεῖ. P τόδε, πληγὴν γὰρ ἐπάγει ἐπὶ σὲ, τοῦ ἰδεῖν ὁδὸν Αἰγύπτου, Σύμμαχος οὕτως ἡρμήνευσεν, Ἐν ῥάβδῳ πλήξει, καὶ τὴν βακτηρίαν αὐτοῦ ἐπαρεῖ ἐπὶ σὲ, διὰ τὴν ὁδὸν Αἰγύπτου. 26 Καὶ ἐγερεῖ ὁ θεὸς] M — κύριος ὁ θεὸς, cum * Θ τῶν δυνάμεων. ἐν τόπῳ θλίψεως] P ἀντὶ δὲ τοῦ, ἐν τόπῳ θλίψεως, Σύμμαχος ἐξέδωκεν, ἐν Σὺρ Χωρήβ. 27 ἀφαιρεθήσεται] M Θ — διαφθαρήσεται κλοιός. καὶ ὁ φόβος] M sine articulo. 28 Μαγγεδὼ] M ÷ Θ Μαγγεδώ. A Σ κατὰ τὸ Ἑβραϊκὸν Μαγρών. 29 Ἀγγαὶ] M ÷ A αὐλιστήριον. Σ αὐλισμός. Θ κατάλυμα. ὅμως οἱ Γ. 30 ἐπακούσεται Λαϊσὰ] M ἐν — Καϊσά. Θ Λαΐς. A Λαΐς. A καὶ τὸ ἑβρ (Ε Β Ρ.) ὅμως τοῖς Ο. 32 τῇ χειρὶ παρακαλεῖτε] M præmittit vocem παρακαλεῖτε. 33 οἱ ὑψηλοὶ] M — A Σ Θ. καὶ οἱ μετέωροι ταπεινωθήσονται. ὅμως τοῖς Ο.

CAP. XI.

1 ῥάβδος] P τὴν δὲ ῥάβδον, ῥαβδίον Ἀκύλας ἐξέδωκε. 3 οὐ κατὰ τὴν δόξαν κρινεῖ] Symmachus apud P οὐ τῇ ὁράσει τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ κρινεῖ, οὐδὲ τῇ ἀκοῇ τῶν ὤτων αὐτοῦ ἐλέγξει, ἀλλὰ κρινεῖ ἐν εὐθύτητι πτωχοὺς γῆς. 4 Καὶ ἐλέγξει] M ÷ A Θ Σ καὶ ἐλέγξει ἐν εὐθύτητι. τοὺς ταπεινοὺς] M ÷ A τοῖς πραέσι τῆς γῆς. Σ πτωχοὺς τῆς γῆς. Θ ὅμως τοῖς Ο. 5 ἐζωσμένος] P κατὰ δὲ τὸν Σύμμαχον, καὶ ἔσται δικαιοσύνη περίζωμα τῆς ὀσφύος αὐτοῦ, καὶ ἡ πίστις περίζωμα τῶν λαγόνων αὐτοῦ. εἰλημμένος] M εἰλημμένος. 8 Καὶ βοῦς καὶ ἄρκος] M καὶ βοῦς καὶ ἄρκων ÷ A Θ καὶ δαμάλια νεμηθήσονται ὅμως κατακλιθήσονται παιδία αὐτῶν. Θ καὶ βοῦς καὶ ἄρκτος βοσκηθήσονται ὁμοθυμαδὸν, συγκατακλιθήσονται τὰ παιδία αὐτῶν. καὶ λέων ὡς βοῦς] M ÷ A Θ ὡς βοῦς... ὅμως τοῖς Ο. 9 ἐπὶ τρωγλῶν] M ἐπὶ τρώγλην. θαλάσσας] M θαλάσσης. 10 ὁ ἀνιστάμενος ἄρχειν ἐθνῶν] P ὁ μὲν Ἀκύλας ἐξέδωκεν, ὃς ἀνίσταται εἰς σύσσημον λαῶν. ὁ δὲ Σύμμαχος, ὃς ἀνίσταται σύσσημον τῶν ἐθνῶν. ἐπ' αὐτῷ] M ἐπ' αὐτόν. ἡ ἀνάπαυσις αὐτοῦ τιμὴ] P κατὰ δὲ Ἀκύλαν καὶ Σύμμαχον, δόξα. 11 Καὶ ἔσται τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ] M Τόμος ΙΔ. ἀπὸ τῶν Ἀσσυρίων] M ἀπό. 14 καὶ Ἰδουμαίαν] M ÷ A Ἰδουμαία καὶ Μωὰβ ἀποστολὴ χειρὸς αὐτῶν. Θ Ἰδουμαία, Μωὰβ ἔκτασις χειρὸς αὐτῶν. Σ Ἐδὼμ καὶ Μωὰβ ἔκτασις χειρὸς αὐτῶν. οἱ δὲ υἱοὶ Ἀμμὼν πρῶτοι ὑπακούσονται] P οὔτε τὸ Ἑβραϊκὸν, οὔτε τῶν ἑρμηνευτῶν οἱ λοιποὶ, τὴν προσθήκην περιέχουσιν τοῦ Πρῶτοι.

CAP. XII.

1 ἐρεῖς] M ἐρεῖ. εὐλογῶ] M ÷ A Σ Θ ἐξομολογήσομαί σοι. 2 σωτήρ μου] M Θ σωτήρ μου ἐλπιῶ. κύριος] M * Π ια. 3 ἀντλήσατε] M ἀντλήσετε. 6 ἐν μέσῳ αὐτῆς] M Σιὼν. ÷ αὐτῆς.

CAP. XIII.

1 ὅρασις ἣν εἶδεν] M ὅρασις κατὰ Βαβυλῶνος &c. 2 τὴν φωνὴν αὐτοῖς] M ÷ οἱ Γ φωνὴν αὐτόν. Τόμος ΙΕ. Post αὐτοῖς M habet, μὴ φοβεῖσθε. παρακαλεῖτε τῇ χειρὶ &c.] M Θ ἀφείσατε χειρί. A ἐξάρατε χεῖρα, καὶ εἰσέλθωσιν ἀνοίγματα ἐκκλησιαζομένων Σιὼν, ἐνετειλάμην τοῖς ἡγιασμένοις μου, καὶ ἐκάλεσα δυνατούς μου τῷ θυμῷ μου ἀγαυριωμένους. 3 καὶ ἐγὼ ἄγω αὐτούς] M bis repetit hæc verba, tum ante ἡγιασμένοι εἰσὶ, tum post (quod forte non aliud quam σφάλμα typographicum est.) χαίροντες] M ÷ ὑπὸ φωνῆς μου. ÷ Σ ἐν τῷ δοξασμῷ μου. ÷ χαίροντας τῇ ὕβρει μου. 4 φωνὴ βασιλέων] M — οἱ Γ βασιλειῶν. 5 καὶ οἱ ὁπλομάχοι αὐτοῦ] M ÷ κύριος κύριος σαβαὼθ ... γῆς αὐτοῦ. 6 ὀλολύζετε] M ὀλολύξετε. 8 συμφοράσουσιν] M ÷ οἱ Γ ... στεῖσιν. 9 θυμοῦ καὶ ὀργῆς] M Θ μῆνιδος, καὶ ὀργῆς, καὶ θυμοῦ. ... κουμβίλου] M hic addit ὅλην. 10 τὸ φῶς] M * αὐτῶν. 11 τοῦ ἀνατέλλοντος ἡλίου] M ÷ Σ Θ ἥλιος ἐν τῇ ἐξόδῳ αὐτοῦ. 13 ὁ ἐν Σουφὶρ] M ὁ ἐκ Σωφίρ. 14 ὁ ἐρανὸς θυμωθήσεται] M ÷ A οὐρανοὺς κλονήσω. Σ οὐρανὸν ταράξω. Θ οὐρανὸν ὁρμήσω. ἐν τῇ ἡμέρᾳ] M τῇ ἡμέρᾳ. 15 καὶ οὐκ ἔσται ὁ σωζόμενος] M

M ÷ Α καὶ οὐκ ἔστιν ἀνεϐίζων (forte ἀϑροίζων) ἀνὴρ πρὸς λαὸν αὐτοῦ. νόσφισι καὶ πρὸς τὴν αὐτοῦ φεύξονται. 16 ἐπιθήσονται] M ÷ οἱ Γ ἐκκεντηθήσονται. 17 ῥήξουσιν] M ῥήξουσιν. 18 οἳ ἀργύριον οὐ λογίζονται &c] M ÷ Α οἳ ἀργύριον οὐ λογίζονται, καὶ χρυσίον οὐκ εὐλογήσουσιν. — Ad hunc versum in margine dext. Τόμος ιϛ'. 21 οὐδὲ μὴ διέλθωσιν αὐτὴν Ἄραβες] Symmachus apud P. οὐδὲ σκηνοποιήσουσιν ἐκεῖ Ἄραψ. 22 ἦχου] M ÷ Α φωνῶν. δαιμόνια ἐκεῖ ὀρχήσονται] M ÷ Α τειχῶνται. Θ ὀρθοτειχοῦνται. ἐχῖνοι] M ÷ Π Σειρῆνες· cum tribus illis quos recenset scholion ex Eusebio.

CAP. XIV.

2 ἐπὶ τῆς γῆς] M addit τοῦ Θεοῦ. 3 τῆς δουλείας σου] M καὶ τῆς &c. 4 ἐπὶ τὸν βασιλέα Βαϐυλῶνος] M addit, καὶ ἐρεῖς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. 6 πατάξας] M ÷ ⲱ ἐπάταξεν. Omega hoc jam primum hic occurrit, notat autem Origenem, uti Curterius in præfatione. 9 ἐπικράνθη] M — Α Σ ἐπιλάϐη. συνηγέρθησάν σοι] M ÷ Α Θ ἐξήγειρέν σοι. πάντες βασιλεῖς] M πάντες &c. 11 κατακάλυμμά σου] M κατάλειμμά σου. Habet autem margo ÷ οἱ Π κατὰ Φ, Σιν. 14 ἐπάνω τῶν νεφῶν] M νεφέλων. 15 θεμέλια τῆς γῆς] M ÷ Α Θ μήρεις λάζκου. (forte λάκκου. q.) 16 θαυμάσονται] M θαυμάσουσιν. 17 ὁ παροξύνων τὴν γῆν] M ÷ Α ὁ κλονῶν τὴν γῆν. Σ ὁ ταράξας. Θ ὁ παροργίζων. τοὺς ἐν ἐπαγωγῇ] M * οἱ Ο δεσμίους. 18 ἄνθρωπος ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ] M ÷ Σ ἕκαστος. 21 τοῦ πατρὸς αὐτοῦ] M — Α Σ πατέρων αὐτῶν. Θ πατρὸς αὐτοῦ. 21 Καὶ ἐμπλήσωσι τὴν γῆν πολέμων] M ÷ Α καὶ πληρώσουσι πρόσωπον οἰκουμένης &c. Θ καὶ πληρωθῶσι πρόσωπον τῆς οἰκουμένης &c. Σ καὶ πληρώσουσι τὸ πρόσωπον τῆς οἰκουμένης &c. qui omnes pro πολέμων habent πόλεων. 22 Καὶ ἀπολῶ αὐτῶν ὄνομα] M ἀπολέσω. ÷ Α Σ τῆς Βαϐυλῶνος. 25 ἐπὶ τῆς γῆς τῆς ἐμῆς] M ÷ ἀπὸ τῆς γῆς. Α ἐν γῇ μου. Θ Σ ἐν τῇ γῇ μου. 28 ὁ βασιλεὺς Ἄχαζ] M ÷ οἱ Γ ὅμως. 29 μὴ εὐφρανθείητε] M in margine dext. Ὅρασις ϛ. ἐκ γὰρ σπέρματος ὄφεως] M ÷ οἱ Γ ὅμως. 30 πτωχοὶ δὲ ἄνθρωποι] M ἄνδρες. 31 ἀπὸ βορρᾶ] M — οἱ Γ ὅμως.

CAP. XV.

1 Νυκτὸς ἀπολεῖται ἡ Μωαϐῖτις] M Ὅρασις Ζ. 2 ὀλολύξατε] M ὀλολύζετε. 3 καὶ ἐν ταῖς πλατείαις αὐτῆς] M καὶ ἐν ταῖς ῥύμαις αὐτῆς· cum ÷ Θ Α Σ καὶ ἐν ταῖς πλατείαις αὐτῆς. 4 καὶ Ἐλεαλὴ] M καὶ ἐκάλησιν· cum ÷ Ἐλεαλή. οἱ Γ ὅμως. ἡ φωνὴ αὐτῶν] M αὐτῆς. 5 ἐπὶ δὲ τῆς ἀναϐάσεως Λουεὶθ] M τῆς Λουείθ· cum ÷ ὅτι ἀναϐάσει τῆς Λουείθ. ἐν κλαυθμῷ ἀναϐήσεται ἐν αὐτῷ, ὅτι ὁδῷ Ὡρωναΐμ κραυγὴν συντριμμοῦ ἐξεγεροῦσιν. 6 τῆς Νεμρείμ] M Νεμϐρείμ. 8 ἡ βοὴ] M ÷ οἱ Γ ἡ κραυγή. τῆς Αἰλεὶμ] M τῆς Ἐλείμ. 9 τὸ δὲ ὕδωρ] M * ὀλολυγμὸς αὐτῆς. Τὸ Δειμὼν] M ÷ Δειμών. ὅμως οἱ Γ, καὶ τὸ Ἑϐραϊκ. ἐπὶ Δειμὼν] M Ῥεμμών· uti habuit in nota proxime præcedente. κατάλοιπον] M κατάλειπον.

CAP. XVI.

1 τὸ ὄρος θυγατρὸς Σιὼν] M τὸ ὄρος Σιών· Sed in margine — θυγατρός. ὅμως οἱ Γ. 2 ἔσῃ γὰρ ὡς πετεινοῦ] M ÷ Α καὶ ἔσται ὡς πετεινὸν ἀνιπτάμενον ἐξαποστελλόμενον ἔσονται θυγατέρες Μωάϐ. Διαϐάσεις τῶν Ἀρνῶν φέρετε βουλήν, νεοσσὸς ἀφῃρημένος ἔσῃ θυγάτηρ Μωάϐ] M νεοσσὸς ἀφῃρημένος θυγάτηρ Μωάϐ. 3 ἔπειτα δὲ Ἀρνῶν] M — Θ αἱ διαϐάσεις Ἀρνῶν φέρετε βουλήν. ποίει τε σκέπην πένθους αὐτῇ διαπαντὸς] M αὐτὸς διὰ παντός. μὴ ἀχθῇς] M ÷ μὴ ἀχθῇς. Θ μὴ ἀποκαλύψῃς. Σ μὴ ἀποδιώξῃς. ἔσονται σκέπη ὑμῖν] M ÷ γίνου ἀποκρυϐὴ αὐτοῖς. ἀπὸ τῆς γῆς] M ἐπὶ τῆς γῆς· cum ÷ Θ Σ ἐκ τῆς γῆς. Α ὅμως τε Ο. 6 ὑϐριστὴς σφόδρα] M ÷ ὑπερήφανος σφόδρα κατὰ τὸ ἔπαρμα αὐτοῦ, καὶ κατὰ τὴν ὑπερηφανίαν αὐτοῦ, καὶ ὀργὴν αὐτοῦ. οὐχ οὕτως ἡ μαντεία σου] Symmachus apud P. οὐχ οὕτω αἱ ἰσχύες αὐτοῦ. 7 τοῖς κατοικοῦσι δὲ Σεὲθ μελετήσεις] M Α τοῖς πολυχρονίοις τείχεσιν ὀστρακοῦ μελετήσατε. Θ τοῖς αὐχμώδεσιν. 8 τὰ πεδία Ἐσεϐών] M — Α ἀγροί. Σ κλήματα. Θ ἀγρὸς θανάτου. ἐγκατελείφθησαν] M * Α M (quod puto esse Σ inversum) ἀπ' αὐτῆς. διέϐησαν γὰρ πρὸς θάλασσαν] M διέϐησαν γὰρ τὴν ἔρημον. ÷ θάλασσαν οἱ Γ, καὶ τὸ Ἑϐραϊκ. 9 Ἰαζὴρ] M Ἰαζείρ. Ἐσεϐὼν καὶ Ἐλεαλὴ] M ÷ Σ Ἐσϐών· καὶ ἐλάλησιν, ÷ Ἐλεαλή, ὅμως τε οἱ Γ. 10 ἐκ τῶν ἀμπελώνων] M ἐκ τῶν ἀμπελώνων σου· cum ÷ Α ἀπὸ τοῦ Καρμήλου, καὶ ἐν ἀμπελῶσι οὐκ αἰνέσει. Θ Σ ἐκ τοῦ Καρμήλου· εὐφρανθήσονται] M εὐφρανθήσεται. 11 ἐνεκαίνισας] M ÷ Σ ... 13 ὁπότε ἐλάλησε] M ὁπότε καὶ ἐλάλησε. 14 παντὶ τῷ πλήθει] M ἐν παντὶ &c.

CAP. XVII.

Τὸ ῥῆμα τὸ κατὰ Δαμασκοῦ] M κατὰ Δαμασκόν. 1 ἰδοὺ Δαμασκὸς] M Ὅρασις Η. 2 καταλελειμμένη] M ÷ οἱ Γ καταλελειμμέναι πόλεις. 3 τοῦ καταφυγεῖν Ἐφραὶμ] M τοῦ καταφυγεῖν ἐκεῖ τὸν Ἐφραίμ. τὸ λοιπὸν] M τὸ κατάλοιπον. τῆς δόξης αὐτῶν] M καὶ τῆς δόξης. 4 ἐκλείψει δόξης] M τῆς δόξης Ἰακώϐ. 8 οἱ δάκτυλοι αὐτῶν] M his continuo subjungit, ἀλλ' ἔσονται πεποιθότες ἐπὶ τὸν ἅγιον τὸν (pro τοῦ) Ἰσραήλ. τὰ δένδρα] M addit, αὐτῶν. 11 τῇ ἡμέρᾳ] M τῇ δὲ ἡμέρᾳ. 13 ... φερομένου] M καταφερομένου. ἀποσκορακιεῖ αὐτὸν, καὶ πόρρω αὐτὸν διώξεται] M habet utrobique αὐτούς. λικμώντων] M ÷ Θ Σ ὀρέων. 14 ... ἑσπέραν καὶ ἔσται πένθος] M ÷ Σ Θ τὸ πρὸς ἑσπέραν, sine καί. ὑμᾶς κληρονομήσουσιν] M ἡμᾶς.

CAP. XVIII.

2 καὶ ἐπιστολὰς βιϐλίνας] M ÷ Α ἐν σκεύεσι βιϐλίου. Σ ἀποστόλους (i.e. ὅμηρα) καὶ ἐπὶ σκεύη παπυρίνων. Θ ὅμηρα καὶ ἐν σκεύεσι παπύρου. πορεύσονται] οἱ λοιποὶ apud P πορεύεσθε, in imperativo. 3 ἀπὸ ὄρους ἀρθῇ] M ÷ Θ Α Σ ... 7 ἐκ λαοῦ μεγάλου] M ÷ οἱ Ο φοϐεροῦ. ἔθνος ἐλπίζον καὶ καταπεπατημένον] M Α ὑπομένον καὶ συμπεπατημένον. ὅ ἐστιν ἐν μέρει ποταμοῦ τῆς χώρας αὐτοῦ] P κατὰ δὲ τοὺς ἄλλους ἑρμηνευτὰς — ὃ διήρπασαν ποταμοὶ τὴν γῆν. ὄρος Σιὼν] M ὄρος ἅγιον.

CAP. XIX.

1 ἰδοὺ κύριος κάθηται &c.] M Ὅρασις Θ. Τόμος ΚΑ. 2 καὶ ἡ καρδία αὐτῶν] ὅμως οἱ Γ. cum ÷. ἡττηθήσεται] P κατὰ τοὺς λοιποὺς ἑρμηνευτάς, καὶ ἄνθρωπος τὸν πλησίον] M — οἱ Γ, ἀνήρ. 4 καὶ παραδώσω τὴν Αἴγυπτον] M — οἱ Γ. 9 λίνον τὸ σχιστὸν] M ÷ Σ κτενιστόν. οἱ ἐργαζόμενοι αὐτὰ] M οἱ διαλογιζόμενοι. ÷ ἐργαζόμενοι. Α αἱ ἀποθῆκαι αὐτῆς τεταπεινωμέναι. Θ τάπεινα αὐτῆς τεταπεινωμένα. 13 καὶ πλανήσουσιν Αἴγυπτον] M τὴν Αἴγυπτον· & pro πλανήσουσιν, ÷ οἱ Γ ἐπλάνησαν. 14 καὶ ἐπλάνησαν Αἴγυπτον] M * Α Σ Θ τήν. τοῖς ἔργοις αὐτῶν] M ÷ οἱ Γ αὐτῆς. 17 κύριος Σαϐαὼθ ἐπ' αὐτήν] M * Σαϐαώθ· & pro ἐπ' αὐτήν, ἐπ' αὐτούς. 18 τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἔσονται πέντε πόλεις] M Τόμος ΚΒ. καὶ ὀμνύοντες] M ὀμνύουσι. ÷ οἱ Γ ὀμνύοντες. κυρίου Σαϐαὼθ] M * Σαϐαὼθ addit in margine. πόλις ἀσεδὲκ] M Α Θ ἀρές. 20 ἀποστελεῖ αὐτοῖς ἄνθρωπον] M post αὐτοῖς habet κύριος· Ad vocem autem ἄνθρωπον ÷ Α Σ Θ Σωτῆρα, ὅπερ ἑρμηνεύεται Ἰησοῦς. 21 θυσίας] M ÷ Σ θυσίαν. Α θυσίᾳ. καὶ εὔξονται εὐχὰς] M * Α καὶ δώρῳ. 22 πληγῇ] M addit, μεγάλῃ· καὶ ἰάσεται αὐτοὺς ἰάσει] M ÷ Θ θραύσει καὶ ἰάσει. εἰσακούσεται αὐτῶν, καὶ ἰάσεται αὐτοὺς ἰάσει] M ÷ εἰσακούσεται αὐτῶν, καὶ ἰάσεται αὐτούς. 23 ἀπὸ Αἰγύπτου] M non habet ἀπό. 24 καὶ ἐν τοῖς Ἀσσυρίοις] P καὶ Ἀσσοὺρ ἐξέδωκαν οἱ λοιποί. (ὡς ἂν μή τις τοὺς ἐν Αἰγύπτῳ καὶ Συρίᾳ νομίσειεν Ἰουδαίους, ἀλλ' αὐτοὺς Αἰγυπτίους καὶ αὐτοὺς Ἀσσυρίους.

CAP. XX.

1 Ταναθὰν] M — Θάρθαν. Ὅρασις Ι. Ἀρνᾶ βασιλέως] M — Α Θ Σαργών. Σ Σάργων. 2 ἔλαϐεν αὐτὴν] M κατελάϐετο αὐτήν. πρὸς Ἡσαΐαν υἱὸν Ἀμὼς] M solum πρὸς Ἡσαΐαν habet. σανδάλιά σου] M — Α Σ ὑποδήματα. καὶ ποίησον οὕτως] M ÷ Α ἐποίησε. 5 καὶ αἰσχυνθήσονται ἡττηθέντες ἐπὶ τοῖς Αἰθίοψιν] M Θ καὶ αἰσχυνθήσονται ἀπὸ Αἰθιοπίας ἐλπίδος αὐτῶν.

CAP. XXI.

1 Τὸ ὅραμα] M Τὸ ῥῆμα. Τόμος ΚΓ. Ὅρασις ΙΑ. τῆς ἐρήμου] M * θαλάσσης. 2 ἐπ' ἐμοὶ οἱ Ἐλαμῖται, καὶ οἱ πρέσϐεις τῶν Περσῶν] Symmachus apud P ἀνάστηθι Ἐλάμ· πολιορκεῖτε Μῆδοι. Καὶ οἱ λοιποὶ δέ, καὶ τὸ Ἑϐραϊκόν, Μῆδοι, φασίν. 5 ἑτοίμασον] M ἑτοιμάσατε. φάγετε] M * σκοπεύσατε τὴν σκοπιάν. 6 καὶ ὃ ἂν ἴδῃς] M ÷ Α καὶ ὅσα ὄψεται ἀναγγελεῖ καὶ ὄψεται. Θ ἐὰν ἴδῃ ἀπαγγελεῖ καὶ ὄψεται. Σ ὃ ἂν ἴδῃ ἀναγγειλάτω καὶ ἴδεν. 7 ἀναϐάτας ἱππεῖς δύο] Symmachus apud P ἁρμάζυγος ἵππων. 8 Οὐρίαν] M * Θ Σ ἀκρόασιν. 9 πέπτωκε, πέπτωκε Βαϐυλὼν] M — ὅμως οἱ Γ. 11 τὸ ὅραμα τῆς Ἰδουμαίας] M Ὅρασις ΙΒ. 12 ἐὰν ζητῇς ζήτει] M Α ἐὰν ἐπιζητῆτε ἐπιζητεῖτε, ἐπιστρέψατε, ἥκετε. 13 ἐν τῷ δρυμῷ] M * Σ λῆμμα Ἀραϐίας. Α ἄρμα Ἀραϐίας. κοιμηθῇς] M κοιμηθήσῃ. Δαιδὰν] M ÷ Α Σ Δωδανίμ. Θ Δαιδάν. Φ Δαιδάν. (scribitur Δαιδάν.) ἢ ἐν τῇ ὁδῷ] M abest disjunctiva. 15 πεφονευμένων] M φευγόντων· cum ÷ οἱ Ο πεφονευμένων. οἱ Γ μαχαιρῶν. Φ κατὰ τοὺς Ο. 17 ἡ δόξα τῶν υἱῶν Κηδὰρ] M ἡ δόξα Κηδάρ. τῶν ἰσχυρῶν υἱῶν Κηδὰρ] M abest υἱῶν. ὅτι κύριος] M ÷ διότι &c.

CAP. XXII.

1 Τὸ ῥῆμα τῆς φάραγγος Σιὼν] M Τὸ ὅραμα &c. Θ Σ λῆμμα φάραγγος ὁράσεως. Τόμος ΚΔ'. 2 ἡ πόλις βοώντων] M * ἡ πόλις γαυριῶσα. πολέμων] M πολέμου. ÷ Θ Α πόλεμος. οἱ Ο πολέμῳ. Σ ὅμως τε Ο. 3 οἱ ἄρχοντές σου πεφεύγασι] P κατὰ δὲ Σύμμαχον ἀνεχώρησαν· κατὰ δὲ Θεοδοτίωνα μετεκινήθησαν. πόρρω πεφεύγασι] M * Θ ἐδέθησαν ὁμοθυμαδόν. 5 πλανήσεται] M πλάνησις. 6 οἱ δὲ Ἐλαμῖται] M P οἱ καὶ περιϐλέποντες ἑρμηνεύονται, τῶν ἀπολλυμένων περιορῶντες τὴν σωτηρίαν, φειδόμενοι μηδενός. ἀναϐάται ἄνθρωποι] M — Α ἐν ἅρματι ἀνθρώπων ἱππέων. Θ συνεπιϐάται ἀνθρώπων ἱππέων. 7 αἱ ἐκλεκταὶ φάραγγές σου] M ÷ Α ἐκλογαὶ κοιλάδων σου. Θ Σ αἱ ἐκλεκταὶ κοιλάδες σου. 8 ἄκρας Δαυὶδ] M Δαϐίδ. 9 καὶ εἴδοσαν ὅτι πλείους εἰσὶ] P ἀντὶ δὲ τοῦ, καὶ εἴδοσαν ὅτι πλείους εἰσί, Σύμμαχος ἔφη· καὶ τὰ ῥήματα οἴκου Δαϐὶδ ὄψεσθε, ὅτι ἐπληθύνθη. ἀπέστρεψε] M ἀπέστρεψαν· Integrum versum hunc Symmachus apud P sic reddit, τὰς οἰκίας ἀριθμήσαντες, καὶ τὸ τῆς ἀρχαίας κολυμϐήθρας ὕδωρ εἰς τὴν πόλιν μετοχετεύσαντες. 11 καὶ ἐποιήσατε ἑαυτοῖς ὕδωρ] M αὐτοῖς· cum — Θ Σ καὶ ἐποιήσατε. τειχῶν] M τειχέων. ἐσώτερον] M ἐσώτερον. οὐκ εἴδετε] M * πόρρωθεν. 12 κύριος κύριος Σαϐαὼθ] M semel duntaxat habet κύριος. 14 ἕως ἂν ἀποθάνητε] M * Α Θ εἶπεν κύριος κύριος τῶν δυνάμεων. 15 Πορεύου] M * οἱ Γ Εἴσελθε. παστοφόριον] M παστοφορεῖον. Σομνᾶν] M Σομνάν. ÷ ὅμως οἱ Γ. 16 Τί σὺ ὧδε] M Τί σοι. 17 ἐκϐαλεῖ καὶ ἐκτρίψει] M ἐκϐαλεῖ καὶ ἐκτρίψει. 21 στέφανόν σου] M * οἱ Γ. 23 καὶ στήσω αὐτὸν] M ÷ καὶ ἐπιθήσω. 25 καὶ ἐξολοθρευθήσεται] M hæc verba Theodotioni tribuit sub asterisco.

CAP. XXIII.

1 Τὸ ῥῆμα Τύρου] M Τὸ ὅραμα. ÷ Α Τὸ ἄρμα. Σ Θ Τὸ λῆμμα. Ὅρασις ιδ'. Τόμος κε'. ὀλολύξατε] M ὀλολύζετε. Καρχηδόνος] M ÷ οἱ Γ Θάρσεις. Κιτιαίων] P τὸ δὲ Κιτιαίων, Χεττιεὶμ ἐξέδωκαν οἱ λοιποί. 2 Τίνι ὅμοιοι γεγόνασιν] P ἀντὶ δὲ τοῦ, Τίνι ὅμοιοι γεγόνασιν, ὁ μὲν Ἀκύλας, Σιωπήσατε· ὁ δὲ Σύμμαχος, Σιγήσατε κατοικοῦντες τὴν νῆσον, εἰρήκασιν. Rationem autem hujus versionis vid. ibidem. 6 ἀπέλθατε] M ἀπέλθετε. εἰς Καρχηδόνα] M ÷ οἱ Γ Θάρσεις. ὀλολύξατε] M ὀλολύζετε. κατοικοῦντες] M ἐνοικοῦντες. 8 τῆς γῆς] M * Χαναάν. 9 πᾶν ἔνδοξον] M πάντα ἔνδοξον. 12 οὐκέτι οὐ μὴ προσθῆτε] M οὐκέτι μὴ προσθήσετε. τὴν θυγατέρα Σιδῶνος] M * Θ Α Σ παρθένον. Σιδῶνος] M Σιών· cum ÷ οἱ Γ Σιδῶνος. 14 Ὀλολύξατε] M Ὀλολύζετε. 15 ὡς χρόνος ἀνθρώπου] M ÷ οἱ Γ ἑνός. ἔσται Τύρος] M ÷ οἱ Γ Τύρῳ. 18 ἐπὶ πρόσωπον τῆς γῆς] M hæc habet in margine sub asterisco Theodotioni adscripta. Καὶ ἔσται αὐτῆς ἡ ἐμπορεία καὶ ὁ μισθὸς ἅγιον κυρίῳ] M ἅγιος τῷ κυρίῳ. Sic autem incipit versiculus, Καὶ ἔσται ἐμπόριον πάσαις ταῖς βασιλείαις, &c. Ad quæ verba P sic, ὁ Ἀκύλας καὶ τὸ Ἑϐραϊκόν, ἀνῶ τῶν ἄρθρων καὶ τοῦ πάσαι (pro πάσαις forte) φασί, Καὶ ἔσται ἐμπόριον αὐτῆς, καὶ μίσθωμα ἡγιασμένον τῷ κυρίῳ. τοῖς κατοικοῦσιν ἔναντι κυρίου πᾶσα ἡ ἐμπορεία αὐτῆς, &c.] P ὁ δὲ σαφῶς ἐξέδωκε Σύμμαχος εἰπών· τοῖς γὰρ κατοικοῦσιν ἐνώπιον κυρίου ἔσται ἡ ἐμπορεία αὐτῆς φαγεῖν εἰς πλησμονήν, καὶ περιϐάλλεσθαι εἰς τὸ παλαιῶσαι. ὁ δὲ Ἀκύλας, τοῖς καθημένοις εἰς τὸ πρόσωπον κυρίου ἔσται ἐμπόριον αὐτῆς τοῦ φαγεῖν εἰς πλησμονήν, εἰς ἔνδυσιν μετάρσιας. ὁ δὲ Θεοδοτίων, καὶ περιϐάλλεσθαι εἰς παλαίωσιν. ὁ δὲ ἑϐδομήκοντα, καὶ περὶ τῶν προσφερόντων αὐτῶν· (scilicet, ὡς ἐν οἰκτηρίοις ἐσωμένων &c. inquit P.)

CAP. XXIV.

1 τὸ πρόσωπον αὐτῆς] M ÷ τὰ ὅρια. Τόμος κϛ'. 2 καὶ ὁ παῖς, ὡς ὁ κύριος] M ÷ Α ὡς ὁ δοῦλος, ὡς ὁ κύριος αὐτοῦ. καὶ ὁ ὀφείλων ὡς ᾧ ὀφείλει] M ÷ Σ ὡς

ὁ ἀπαιτῶν οὕτως ὁ ἀπαιτούμενος. 3 ταῦτα] M ÷ Θ τὸ ῥῆμα τοῦτο. 4 ἐπένθησεν] M * Θ Σ κατεῤῥίφη. καὶ ἐφθάρη] M * Θ Σ κατεῤῥίφη. ἐπένθησαν οἱ ὑψηλοὶ τῆς γῆς] P ἡ γῆ γάρ φησιν ὁ Σύμμαχος ἐφρονηλονήθη ὑπὸ τῶν κατοικούντων αὐτήν. 5 ἡ δὲ] M καὶ ἡ γῆ. διότι παρῆλθον τὸν νόμον] M τὸν νόμον παρέβησαν, cum ÷ παρῆλθον. Addit autem M post παρέβησαν, κυρίου, καὶ διεσκέδασαν. Inter προστάγματα vero & διαθήκην * οἱ O διεσκέδασαν. 6 διὰ τοῦτο πτωχοὶ ἔσονται] P ἀντὶ δὲ τοῦ, διὰ τοῦτο πτωχοὶ ἔσονται. Διὰ τοῦτο φησὶν ὁ Σύμμαχος ἐκπτωχευθήσονται. καὶ καταλειφθήσονται] M sine καί, cum —. A καὶ ὑπολειφθήσεται ἄνθρωπος ἐλάχιστος. Σ ἄνθρωπος ὀλίγος. Θ ἄνθρωποι ὀλίγοι. 7 πενθήσει οἶνος] P ἀντὶ δὲ τοῦ, πενθήσει ὁ οἶνος, Ἀκύλας ἐξέδωκεν, ἐπένθησεν ὁ παροινισμός, (in margine παροιμιασμός.) 8 τυμπάνων] M post hanc dictionem addit, πέπαυται αὐθάδεια, καὶ πλοῦτος ἀσεβῶν. 9 πιεῖν] M πίονται. 11 εὐφροσύνη τῆς γῆς] M * Θ ἀπῴχετο χαρά. Cæterum habet hoc Nobilius. 14 καὶ ἐὰν παύσηται ὁ τρυγητὸς, οὗτοι βοῇ φωνήσουσιν] M φωνῇ βοήσονται. P autem ibidem, Διαστολῇ χρησάμενος ὁ Σύμμαχος δύο κατὰ τὸ αὐτὸ παρίστησι διανοίας, εἰπών· ὡς ἐπιφυλλίδες ἐὰν συντελεσθῇ τρυγητός. εἶθ' ἐξ ἑτέρας φησὶν ἀρχῆς, οὗτοι ἐπαροῦσι φωνὴν αὐτῶν. Quorum utriusque rationem v. apud P ad locum. His autem mox subjungit, κατὰ δὲ τοὺς ἑβδομήκοντα, οἱ ἀσεβεῖς τρυγητὴν παθόντες ἔσχατον φωνὰς ἀποδώσουσι. 16 κύριε ὁ θεὸς] M ÷ A Θ καὶ ἐρῶ. 17 οἱ ἀθετοῦντες τὸν νόμον] M * Θ καὶ ἀθεσίαν ἀθετήσαντες. 18 καὶ ὁ ἐκβαίνων] M ὁ δὲ ἐκβαίνων. ἀνεῴχθησαν] M ἠνεῴχθησαν. 19 Ταραχῇ ταραχθήσεται &c.] M ÷ Θ θραύσει θραυσθήσεται ἡ γῆ, καὶ διασκεδάσει διασκεδασθήσεται γῆ. 20 Ἔκλινεν ὡς ὁ μεθύων] M miram habet hic vocum metathesin, sed nullo plane discrimine a Vaticano. Ad ÷ vero in margine Θ sic habet, Κλινομένη κλιθήσεται (forte pro κλιθήσεται) ἡ γῆ. Σάλῳ σαλευθήσεται ἡ γῆ ὡς ὁ μεθύων, καὶ σεισθήσεται (ubi ad σαλευθήσεται ἡ γῆ) ὡς ὀπωροφυλάκιον, καὶ καταβαρυνθήσεται ἐκ αὐτῆς ἡ ἀνομία αὐτῆς, καὶ πεσεῖται, καὶ οὐ προσθήσει (pro προσθήσει) ἀναστῆναι. 21 καὶ ἐπάξει ὁ θεὸς] M * A Σ Θ καὶ ἔσται ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. 22 Καὶ συνάξουσι συναγωγὴν αὐτῆς εἰς δεσμωτήριον, καὶ ἀποκλείσουσιν] P Διὸ Σύμμαχος φησί, καὶ ἀθροισθήσονται ἀθροισμὸν δεσμίου εἰς λάκκον, καὶ συγκλεισθήσονται εἰς συγκλεισμόν. 23 ἐκ Σιὼν καὶ ἐκ Ἱερουσαλὴμ] M utrobique habet ἐν· & ad vocem Σιών, * τῷ ὄρει.

CAP. XXV.

1 Κύριε ὁ θεὸς] M Κύριος ὁ θεός μου. 2 γένοιτο] M — A πεπτωκυῖας. Σ πίσει. Θ ὅμως τοῖς O. 5 ὡς ἄνθρωποι ὀλιγόψυχοι] M εὐλογήσουσί σε, — in margine. ἐν Σιὼν] M post hanc vocem addit, ὅτι ῥύσῃ αὐτούς. παρεδώκας] M * τεταπεινώσεις. 6 ἐπὶ τὸ ὄρος τοῦτο] P τὸ δὲ, ἐπὶ τὸ ὄρος, κατὰ τοὺς λοιποὺς ἑρμηνευτὰς διάνοιαν ἑτέραν παρίστησι. Σαφῶς γὰρ οὕτως ἐξέδωκε Σύμμαχος (inde ab hac clausula ad finem versus 8.) Καταποντιεῖ ἐν τῷ ὄρει τούτῳ πρόσωπον τοῦ ἐξουσιαστοῦ τοῦ ἐξουσιάζοντος πάντων τῶν ἐθνῶν, καὶ ἡ κρίσις ἡ κειμένη κατὰ πάντων τῶν ἐθνῶν, καταποθῆναι ποιήσει τὸν θάνατον εἰς τέλος, καὶ ἐξαλείψει κύριος ὁ θεὸς ἀπὸ προσώπου πᾶν δάκρυον καὶ τὸ ὄνειδος τοῦ λαοῦ αὐτοῦ ἀφελεῖ ἀπὸ πάσης τῆς γῆς, ὅτι κύριος ἐλάλησεν· οἷς Ἀκύλας καὶ Θεοδοτίων συμφώνως ἐξέδωκαν. Et paulo post, ἀντὶ δὲ τοῦ, πρόσωπον τοῦ ἐξουσιαστοῦ, τὸ πρόσωπον τῆς σκοπιᾶς Σύμμαχος τε καὶ Θεοδοτίων ἐξέδωκαν. 7 ἐν τῷ ὄρει τούτῳ] M ÷ * Σ τρυγιῶν διυλισμένων καὶ καταπίεται. παράδος ταῦτα πάντα τοῖς ἔθνεσιν] M ÷ καὶ παραδώσει παραδοθήσονται ἐν τῷ ὄρει. 8 Κατέπιεν ὁ θάνατος ἰσχύσας] M — Θ Κατεπόθη ὁ θάνατος εἰς νῖκος. A Καταποντίσει τὸν θάνατον εἰς νῖκος. ἐλάλησε] M hic addit, ταῦτα. 9 ἐφ' ᾧ] M ἐφ' ὅν. ἠλπίζομεν] M continuo hic subjungit, καὶ ἠγαλλιώμεθα, cum * Θ Σ καὶ σώσει ἡμᾶς· οὗτος κύριος ὑπεμείναμεν. Statim vero post ἠγαλλιώμεθα & alterum habet * αὐτῷ· καὶ εὐφρανθησόμεθα ἐπὶ τῇ σωτηρίᾳ ἡμῶν. 11 ἐφ' ἃ τὰς χεῖρας] M ἐφ' ὅν. 12 καὶ τὸ ὕψος τῆς καταφυγῆς τοῦ τοίχου ταπεινώσει] P sub initium cap. 26. ἀντὶ δὲ τοῦ, καὶ τὸ ὕψος τῆς καταφυγῆς τοῦ οἴκου σου ταπεινώσει, Σύμμαχος, Καὶ τὸ ὀχύρωμα τοῦ ὕψους τῶν τειχῶν σου κύψει φησί.

CAP. XXVI.

1 Τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ᾄσονται] M Τόμος κζ'. ÷ τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ᾀσθήσεται τὸ ᾆσμα τοῦτο ἐν τῇ Ἰούδα πόλιν (πόλει) κράτους αὐτοῦ. τῆς Ἰουδαίας] M hic apponit, λέγοντες. πόλις ἰσχυρὰ] M ὀχυρά. 3 εἰρήνην] M * A Θ εἰρήνην. 6 πατήσουσιν αὐτοὺς] M αὐτούς· cum — ἕως χαμαί. ταπεινῶν] M ÷ Θ πενήτων. 7 ἡ ὁδὸς τῶν εὐσεβῶν] M caret articulo. 9 ἡ ψυχὴ ἡμῶν] M ψυχή μου. 10 οὐ μὴ μάθῃ] M — Θ Σ οὐκ ἔμαθε. A οὐ μὴ μάθῃ· οὐ μὴν ἔμαθε. 11 αἰσχυνθήσονται] M ÷ Σ Θ αἰσχυνθήτωσαν. A αἰσχυνθείησαν. 12 εἰρήνην δὸς ἡμῖν] M ÷ δώσεις εἰρήνην ἡμῖν. ἀπέδωκας ἡμῖν] M * τὰ ἔργα ἡμῶν. 14 οἱ δὲ νεκροὶ] M versum hunc integrum sub ÷ sic habet. A ἀποθνήσκοντες οὐ μὴ ζήσωσιν Ῥαφαΐν. Θ οὐ μὴ ἀνάστασιν οἱ νεκροί· οὐ μὴ ζωοποιήσουσι. οἱ Δ ὅμως τοῖς O. Item pro ἀναστήσουσι habet ἀναστήσωσι ibidem. 15 τοῖς ἐνδόξοις] M πᾶσι &c. τῆς γῆς] M * ἐμάκρυνας πάντα τὰ πέρατα. Quod in nullo codice esse inventum, ait Nobilius. 16 ἐμνήσθην] M ἐμνήσθημεν. 17 ὡς ἡ ὠδίνουσα ἐγγίζει τεκεῖν, ἐπὶ τῇ ὠδῖνι &c.] M ὥσπερ ὠδίνουσα ἐγγίζει τοῦ τεκεῖν, καὶ ἐπὶ &c. Τόμος κη'. 18 σωτηρίας σου] M caret primitivo. 19 οἱ νεκροὶ] M * addit Cod. 21 ἀπὸ τοῦ ἁγίου] M ÷ οἱ Γ ὅμως, ἀπό. ἐπάγει τὴν ὀργὴν] M ÷ Σ ἐπισκέψασθαι τὴν ἀνομίαν τῶν κατοικούντων αὐτήν. ἐνοικοῦντας] M κατοικοῦντας.

CAP. XXVII.

1 Ἐν τῇ ἡμέρᾳ] M Τῇ ἡμέρᾳ. ἐπὶ τὸν δράκοντα ὄφιν σκολιὸν &c.] M ÷ A ἐπὶ Λευϊάθαν ὄφιν μοχλόν. Quem repetit paulo aliter P ad locum, ὡς δὲ Ἀκύλας, ἐπὶ Λευϊάθαν ὄφιν ἐσκληρωμένον ἢ ἐσπειρωμένον, καὶ ἀποκτενεῖ σὺν τὸ κῆτος τὸ ἐν τῇ θαλάσσῃ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. Θ ἐπὶ Λευϊάθαν ὄφιν ἐνεσκληρωμένον, καὶ ἀποκτενεῖ, &c. Hunc P omisit. Σ κατὰ Λευϊάθαν τοῦ ὄφεως τοῦ συγκλείοντος, καὶ κατὰ τοῦ ὄφεως τοῦ σκολιοῦ· καὶ ἀποκτενεῖ τὸν δράκοντα τὸν ἐν τῇ θαλάσσῃ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. Quem P ad verbum sic repetit, omisso duntaxat, τοῦ συγκλείοντος, καὶ κατὰ τοῦ ὄφεως. 2 ἐξάρχειν κατ' αὐτῆς] M ἐξάρχει κατ' αὐτοῦ. βοήσονται] M hic addit πάντες. ποιήσωμεν εἰρήνην οἱ ἐρχόμενοι] P ἀντὶ δὲ τοῦ, εἰρήνην ποιήσωμεν αὐτῷ οἱ ἐρχόμενοι, παρέθεντό τινες κατὰ τοὺς ἄλλους ἑρμηνευτὰς, εἰρηνοποιήσει μοι τοὺς ἐρχομένους. 7 ὡς αὐτὸς ἀνεῖλεν, οὕτως ἀναιρεθήσεται] M ὡς αὐτὸς οὕτως ἀνεῖλεν, καὶ αὐτὸς οὕτως ἀναιρεθήσεται. 8 ἤδη μελετῶν] M ὁ μελετῶν. 9 τὴν ἁμαρτίαν] M sine articulo. 10 τὸ κατοικούμενον ποίμνιον ἀνειμένον ἔσται, &c.] P ὅπερ οὕτως ἐξέδωκε Σύμμαχος· πόλις γὰρ ὠχυρωμένη μόνη, καθαιρεθήσεται, καὶ ἐγκαταλελείψεται, ὡς ἔρημος. ἐκεῖ νεμηθήσεται μόσχος, καὶ ἐκεῖ κοιτασθήσεται, καὶ ἀναλώσει τοὺς κλάδους αὐτῆς· ἐν τῷ ξηρανθῆναι τὸν θερισμὸν αὐτῆς, συντριβήσονται. 11 γυναῖκες ἐρχόμεναι] M Τόμος κθ'. οἰστειρήσῃ — ἐλεήσῃ] M οἰκτειρήσει, ἐλεήσει. 12 συμφράξει] P ὅπερ πατάξει ἑρμήνευσαν οἱ λοιποί. ἀπὸ τῆς διώρυγος τοῦ ποταμοῦ] P ἀπὸ τοῦ ῥεῖθρου ποταμοῦ ἕως τοῦ χειμάῤῥου Αἰγύπτου, κατὰ Σύμμαχον, ὅπερ ἰσοδυναμοῦσι καὶ οἱ λοιποί. Ῥινοκορούρων] M Ῥινοκούρων.

CAP. XXVIII.

1 τὸ ἐκπεσὸν] M statim hic habet sub * δύναμις δόξης αὐτοῦ. ἐπὶ τῆς κορυφῆς] M ÷ ὅ ἐστιν. 3 ἀνάπαυμα τοῖς χερσί] M ἀνάπαυσιν, καὶ τοῖς χερσί. καταπατηθήσεται] M ÷ ὅμως A Θ. τῆς ὕβρεως] M ÷ ὑπερηφανίας 4 λαβεῖν] M non addit αὐτό. καταλειφθήσονται] M ad hanc vocem habet, οἱ Γ. καὶ εἰς πνεῦμα κρίσεως. Sic autem legit, καταλειφθήσονται ἐν πνεύματι &c. ἐπὶ κρίσιν] M * τῷ καθημένῳ. κωλύοντων] M κωλύων, sed perperam, pro κωλύων. 7 τῆς μέθης] M hic addit, τοῦ σίκερα. τὸ λόγιον] M hic apponit, κυρίου. ἐπὶ θλῖψιν] M * προσδέχου προσδέχου ἵνα πορεύσωσι &c.] M ἵνα πορευθῶσι καί πέσωσιν εἰς τὰ ὀπίσω. κινδυνεύσουσι καὶ ἁλώσονται] M κινδυνεύσωσι καὶ ἁλώσονται. 15 οὐ μὴ ἔλθῃ ἐφ' ἡμᾶς] M μὴ ἐπέλθῃ ἡμᾶς. 16 λέγει κύριος κύριος] M semel tantum habet κύριος. ἐμβαλῶ] M ἐμβαλῶ. εἰς τὰ θεμέλια] M ÷ τεθεμελιωμένον. 19 προσεχεῖ] M præmittit *, in margine vero Σ ἔτι κατά. παρελεύσεται ὑμᾶς] M ἡμᾶς· sed Latina versio ibidem neutrum horum interpretatur. ἐν νυκτὶ] M ÷ A Θ ὅμως. Σ νυκτός. 21 ὥσπερ ὄρος ἀσεβῶν] M ÷ ὡς ὄρει διακόπτων. Θ Σ ἐν τῷ ὄρει τῶν διακόπτων ἀναστήσεται κύριος. 22 καὶ ὑμεῖς] M ἡμεῖς. κυρίου σαβαὼθ] M inter has duas voces * habet & in margine, οἱ Γ κυρίου. 24 ἀροτριάσει ὁ ἀροτριῶν] M μέλλει ὁ ἀροτριῶν ἀροτριᾷν. προετοιμάσει] M προετοιμάσαι. μὴ ὅλην τὴν ἡμέραν] M ÷ Σ Θ μὴ ὅλην τὴν ἡμέραν ἀροτριάσει ἀροτριῶν. 25 τότε σπείρει] M ÷ διασκορπίσει μελάνθιον. κέγχρον] M — A Θ ὅμως. 26 παιδευθήσῃ κρίματι] M — τῷ κρίματι. Σ Θ ὡς κρίμα. καὶ παιδεύσῃ κρίματι θεοῦ] P κατὰ Σύμμαχον, καὶ παιδεύσει αὐτὸν εἰς κρίμα ὁ θεὸς αὐτοῦ. 27 καθαίρεται] M καθαιρεῖται. πινάσεται] M ἐκπινάσεται. 28 τὸ δὲ κύμινον] P ἀντὶ τοῦ, τὸ δὲ κύμινον μετὰ ἄρτου βρωθήσεται, Σύμμαχός φησι, Κύμινον δὲ βακτηρίᾳ, ἄρτος δὲ λεπτοκοπηθήσεται· τὸ ἄρτος ἀντὶ τοῦ σῖτος εἰπών. εἰς τὸν αἰῶνα ἐγὼ ὑμῖν ὀργισθήσομαι &c.] P ἀντὶ δὲ τοῦ, οὐ γάρ εἰς τὸν αἰῶνα &c. Θεοδοτίων καὶ Σύμμαχος ἐξέδωκαν, ἀλλ' οὐκ εἰς τέλος ἀλοῶν ἀλοήσει αὐτὸν, οὐδὲ ταράξει ὄχος ἁμάξης αὐτοῦ, οὐδὲ ταῖς ὁπλαῖς αὐτοῦ λεπτυνεῖ αὐτόν. 29 Καὶ ταῦτα παρὰ κυρίου σαβαὼθ &c.] P κατὰ δὲ Σύμμαχον, καὶ τοῦτο παρὰ κυρίου δυνάμεων ἐξῆλθεν πάλαι, ἐδόξασε βουλὴν, ἐμεγάλυνε σωτηρίαν.

CAP. XXIX.

1 οὐαὶ Ἀριὴλ πόλις] M πόλις Ἀριήλ. Τόμος λ'. Δαυὶδ] M Δαβὶδ uti passim. 2 καὶ ἔσται αὐτῆς ἡ ἰσχὺς καὶ ὁ πλοῦτος ἐμοί] P ἀντὶ δὲ τοῦ, ἔσται αὐτῆς ἡ ἰσχὺς, καὶ ὁ πλοῦτος ἐμοί, Σύμμαχος ἔφη, καὶ ἔσται κατώδυνος καὶ ὀδυνωμένη. 3 καὶ βαλῶ περὶ σὲ χάρακα &c.] P inde ab hoc loco ad medium versus 5. Τὸ δὲ ῥητὸν οὕτως ἐξέδωκε Σύμμαχος· καὶ χαρακώσω κατὰ σοῦ στάσιν, καὶ ἀναστήσω κατὰ σοῦ πολιορκίαν, καὶ ταπεινωθήσῃ. Ἀπὸ τῆς γῆς λαλήσεις, καὶ ὑπὸ γῆν ἐδαφισθήσεται ἡ λαλιά σου, καὶ ἔσται ὡς ἐγγαστρίμυθος ἀπὸ τῆς γῆς ἡ φωνή σου, καὶ ἀπὸ τῆς γῆς ἡ λαλιά σου ῥοίσεται. 7 καθ' ὕπνους] M ἐν ὕπνῳ. ÷ καθ' ὕπνους· statim vero post ὕπνῳ * A νυκτός. πλοῦτος ἁπάντων τῶν ἐθνῶν] M τῶν ἀσεβῶν πάντων. ἐπὶ Ἀριὴλ] M ἐπὶ Ἰσραήλ. 9 καὶ ἔκστητε] M * Σ ἐξαπατήθητε, καὶ ἀπάτησε. οὐδὲ ἀπὸ οἴνου] M * Θ κινούμενοι καὶ οὐ σίκερα. 11 καὶ ἔσται] M καὶ ἔσονται. ἐσφραγισμένου] M ÷ ὅμως οἱ Γ. ἀνάγνωθι] M * δὴ οἱ Γ. 13 ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ καὶ ἐν] Desiderantur hæc omnia in codice M. 15 οἱ βαθέως βουλὴν] M οἱ βαθεῖαν βουλήν. 16 τῷ πλάσαντι αὐτὸ] M non habet αὐτό. 17 ἔτι μικρὸν] M * O Θ βραχύ. 19 ἐμπλησθήσονται] M — εὐφρανθήσονται. εὐφροσύνης] M * καὶ Ἰσραὴλ. ℣. 20 ἐξέλιπεν ἄνομος καὶ ἀπώλετο ὑπερήφανος] versum hunc cum sequente Symmachus apud P sic reddit. καὶ ἀπ… ηλάσθησαν χλευάζοντες, καὶ ἐξεκόπησαν πάντες οἱ εἰς ἀδικίαν ἐξαμαρτάνοντες ἀνθρώπους ἐν λόγῳ. ἐξωλοθρεύθησαν] M * οἱ Γ πάντες. 21 ἐπ' ἀδίκοις δίκαιον] M ÷ οἱ Γ ὅμως δίκαιον. 22 ὃν ἀφώρισεν] P ἀντὶ δὲ τοῦ, ὃν ἀφώρισεν ἐξ Ἀβραάμ, ὁ λυτρωσάμενος τὸν Ἀβραάμ ἐξέδωκε Σύμμαχος. οὐδὲ νῦν τὸ πρόσωπον &c.] M Θ οὐδὲ νῦν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐντραπήσεται ἐπὶ τῷ ἰδεῖν. μεταβαλεῖ] M addit, Ἰσραήλ. 23 ἀλλ' ὅταν ἴδωσι τὰ τέκνα αὐτῶν] Inde ab his verbis ad finem fere capitis, Symmachus sic apud P. Ἀλλ' ὅταν ἴδῃ τὰ τέκνα αὐτοῦ ἔργα χειρῶν μου ἐν μέσῳ αὐτοῦ, ἁγιάζονται τὸ ὄνομά μου, καὶ ἁγιάσουσι τὸν ἅγιον Ἰακώβ, καὶ τὸν θεὸν Ἰσραὴλ κραταιώσουσι, καὶ μαθήσονται οἱ πεπλανημένοι τῷ πνεύματι σύνεσιν, καὶ γογγυσταὶ μαθήσονται παιδείαν.

CAP. XXX.

1 οὐαὶ τέκνα ἀποστάται] M ÷ ὦ υἱοὶ ἀφιστάμενοι, φησὶ κύριος. λέγει] M τάδε λέγει. προσθεῖναι] M προσθῆναι. 4 ἄγγελοι] M * οἱ Γ αὐτοῦ. ἄγγελοι] M * οἱ Γ αὐτοῦ. 5 μάτην κοπιάσουσι] M * οἱ Γ πάντες. 6 ἡ θλίψις] M sine articulo præpositivo. ἡ ὅρασις] P ἀντὶ τοῦ, ἡ ὅρασις, λῆμμα Σύμμαχός φησιν. τῶν τετραπόδων &c.] P ἀντὶ δὲ τῶν τετραπόδων τῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ, κτηνῶν νότου πάντες ἐξέδωκαν. οἱ ἔφερον] M * θησαυροὺς αὐτῶν. ἐπὶ ὄνων] M * Θ ὤμων. πρὸς ἔθνος &c.] M — Θ ἐπὶ λαὸν μὴ ὠφελοῦντα, καὶ Αἴγυπτος μάταια καὶ κενὰ βοηθήσουσιν. ὠφελήσει αὐτοὺς] M addit εἰς βοήθειαν. 9 τὸν νόμον] M κυρίου. 10 οἱ λέγοντες τοῖς προφήταις &c.] P ἀνθ' ὧν ἐξέδωκε Σύμμαχος· καὶ τοῖς ὁρῶσι, μὴ ὁρᾶτε ἡμῖν ὀρθά· λαλεῖτε ἡμῖν λεῖα, ὁρᾶτε ἡμῖν πλάνας· Ἀπόστητε ἀπὸ τῆς ὁδοῦ, ἐκκλίνατε ἀπὸ τῆς τρίβου, παύσατε ἐκ προσώπου ἡμῶν τὸν ἅγιον τοῦ Ἰσραήλ. 12 Διὰ τοῦτο τάδε λέγει ὁ ἅγιος τοῦ Ἰσραὴλ] M * hæc ipsissima repetit; sed textus ipse addit κύριος post λέγει. 14 ἀποσυριεῖς] M ÷ A τοῦ ἀναντλῆσαι ὕδωρ ἀπὸ βοθύνου. 15 οὕτω λέγει κύριος] M οἱ Γ ὅτι. ὅταν ἀποστραφεὶς στενάξῃς, τότε σωθήσῃ] P ὁ δὲ Σύμμαχος, ἐν μετανοίᾳ φησί, καὶ ἀναπαύσει σωθήσεσθε, καὶ ἐν ἐλπίδι ἔσται ἡ δύναμις ὑμῶν. 16 καὶ ἐπὶ κούφοις] M ὕπατα habet iter καὶ & ἐπί. 17 χίλιοι διὰ φωνὴν ἑνὸς] M ÷ οἱ Γ χίλιοι μία ἀπὸ προσώπου ἐπιτιμήσεως ἑνός. ὡς ἱστὸς ἐπ' ὄρους &c.] P ἢ κατὰ τὸν Σύμμαχον, ὡς ἱστὸς ἐπάνω ὄρους, καὶ ὡς ἱστία ἐπὶ βουνοῦ. 19 ἐπ' αὐτῷ] M ἐν αὐτῷ. λαὸς ἅγιος] P Τὸ δὲ ἅγιος, ἐν τῷ, λαὸς ἅγιος, οὐ πρόσκειται παρ' Ἑβραίοις, … κατὰ τὰς ἐκδόσεις τῶν ἄλλων. κλαυθμῷ ἔκλαυσεν] M * οὐκ. A P τὸ Ἑβραϊκὸν οὐκ ἔκλαυσεν ἔχει. 21 τὰ ὦτά σου] M sine τά. 22 περικεχρυσωμένα] M præmittit, τά. 23 καὶ ἀρουρᾷ ἐσομένῃ] M omittit καί. 25 ἐπὶ παντὸς βουνοῦ μετεώρου ὕδωρ διαπορευόμενον] P κατὰ δὲ Σύμμαχον, καὶ ἐπὶ παντὸς βουνοῦ ἐπηρμένου διαιρέσεις ἀγωγῶν ὑδάτων. ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, ὅταν ἀπολοῦνται πολλοὶ] P Διό φησιν ὁ Ἀκύλας· ἐν ἡμέρᾳ ἀποκτεινομένου πολλοῦ, ἐν τῷ πεσεῖν μεγαλυνομένους, καὶ ὅταν ἰάσηται κύριος τὸ σύντριμμα τοῦ λαοῦ αὐτοῦ …

... ἐδὲ τῦ Ἰακώβ. 26 τῦ ἡλίου ἔςαι] In M deest, ἔςαι. ...] M * ὡς τὸ φῶς τ̄ ἑπτὰ ἡμερῶν. 37 καιόμϱος θυμὸς] M ÷ Σ ... θυμὸς αὐτῦ. λόγιον ὀργῆς πλῆρες] M τὸ λόγιον &c.] 30 φλο- ...] M ÷ πυρός. 31 Διὰ γὰρ τῆς φωνῆς] M ÷ A Θ ὅτι ἀπὸ φωνῆς. Σ ... 32 ἐφ' ἣ] M ἐφ' ἣν. πολεμήσουσιν] M * Θ Καὶ ἐν πο- ...

CAP. XXXI.

1 Καὶ ἐκ ἦσαν] M καὶ ἐκ ἤκουσαν. καὶ τὸν κύριον] M καὶ τὸν θεὸν ἐκ ἐ- ... 2 σοφὸς] M σοφός. 3 οἱ βοηθοῦντες] M * καὶ πεσεῖται ὁ βοη- ... ἀπολοῦνται] M addit, μαχαίρᾳ. 4 ὃν τρόπον] M addit, ὅταν ante ... ὁ σκύμνος] M καί. καὶ κεκράξῃ ἐπ' αὐτῇ &c. P ὁ Σύμμαχος ... ἐξέδωκεν· πληρώματος ποιμένων ἀπὸ φωνῆς αὐτῶν ἐκ ἡττηθήσεται, ἐδὲ ... αὐτῶν ἐκ ὑποταγήσεται. (Κατὰ δὲ τὴν ἔκδοσιν τῶν ἑβδομήκοντα ... ἕως ἂν ἐμπλησθῇ τὰ ὄρη] M ÷ Θ πλήρη ποιμένων καὶ ἀπὸ τῆς ... ἐ μὴ ἡττάθη, καὶ ἀπὸ πλήθους αὐτῶν ἐ μὴ ὑποτάγη 5 ὑπερ Ἰσ- ...] M — in margine vero ὑπερασπιῶ. Σ Θ ὑπερασπίζων. A θυρεῶν. ... οἱ τὴν βαθεῖαν &c.] P ὅπερ ὁ Σύμμαχος οὕτως ἐξέδωκε, μα- ... ὡς ἐβαθύνατε παραβῆναι οἱ υἱοὶ Ἰσραήλ. καὶ ἄνομον] M * οἱ Γ ... 7 ἀπαρνήσονται] M ἀπαρνηθήσονται· cum — ἀφαιρεθῶσι. A ... Σ ἀποβαλοῦσι. Θ ἀπώσονται (ἀπώσει τε q.) ἀνὴρ τὰ εἴδωλα αὐ- ... αὐτῦ, καὶ τὰ εἴδωλα τῦ χρυσίου αὐτῦ. τὰ χρυσᾶ] M ante has ... habet, cum χειροποίητα in margine. αἱ χεῖρες αὐτῶν] M * A ἀ- ... 9 πέτρᾳ γὰρ περιληφθήσονται ὡς χάρακι] P ἀντὶ δὲ τῦ, πέτρᾳ ... &c, ὁ Σύμμαχος ἔφη· πέτρα αὐτοῦ ἡ φοβερὰ παρελεύσεται, ... ἡττηθήσονται οἱ ἄρχοντες αὐτοῦ, φησὶ κύριος· (δηλαδὴ τοῦ Ἀσσυρί- ...)

CAP. XXXII.

1 ἰδὲ γὰρ βασιλεὺς δίκαιος, &c.] P Σύμμαχος, ἰδὲ εἰς δικαιοσύνην βασι- ... βασιλεύσει. 2 καὶ ἔσται ὁ ἄνθρωπος κρύπτων τοὺς λόγους αὐτῦ] P Ἀκύλας ... ὡς κρύπτων πνεῦμα· καὶ ἀποκρυφὴ ἐντινάγματος. 3 Καὶ ἐκ ἔτι ἔσον- ... πεποιθότες, &c.] P ἀνθ' ὧ, φησὶ Σύμμαχος, ἐκ ἀμαυρωθήσονται οἱ ὀφθαλμοὶ ... ἀνθρώποις] M ἀνθρώπους. 4 Καὶ ἡ καρδία τῶν ἀσθενούντων, &c.] ... Σύμμαχος γὰρ ἐξέδωκε, καὶ ἡ καρδία τῶν ἀκουόντων προσέξει τῦ ἀκούειν. μα- ... λαλεῖν εἰρήνην] P ἀντὶ δὲ τῦ, λαλεῖν εἰρήνην, λαλεῖν τρανά· ex eodem Symmacho. 7 βεβούλευται] M ÷ οἱ Γ ἐβουλεύσατο. 8 οἱ δὲ εὐσεβεῖς συνετὰ ...] P κατὰ δὲ τὸν Σύμμαχον, Ἄρχων δὲ ἀρχοντικὰ βουλεύσεται, καὶ ἡγεμὼν ... 9 ἀνάστητε] M ÷ οἱ Γ δή. P οἱ δὲ λοιποὶ τῶν ἑρμηνευτῶν, Γυναῖκες ..., φασίν, ἀντὶ τῦ πλούσιαι. 10 εἰσακούσατε] M ἀκούσατε. ἐν ἐλπίδι] P ... Addit autem, τὸ δὲ, ἐπ' ἐλπίδι, φασὶν οἱ λοιποὶ, πεποιθυῖαι. λόγους ...] M A λόγιόν μου. Σ τοὺς ῥήσεις μου. Θ τὰ ῥήματά μου. πέπαυται] M ... Ad vocem autem πέπαυται ÷ A Συλλογὴ ἐ μὴ ἔλθῃ. Σ ἐκω- ... ἵνα μὴ ἔλθῃ. ἐκέτι] M καὶ ἐκέτι. 11 γένεσθε] M γίνεσθε. περιζώσασθε] ÷ A καὶ ζώσασθε ἐπὶ ὀσφύας. 12 ἀπὸ ἀγρῦ] M — A ἐπί. Θ Σ περί. Adi ... hic infra. 14 οἴκους ἐπιθυμήματος] M ἐπιθυμητούς. 15 ἐφ' ὑμᾶς] M ... 17 καὶ πεποιθότες] M addit, ἔσονται· cum ÷ A Σ καὶ πεποιθήσεις ἕως αἰ- ... Θ καὶ ἐλπίσεως. 19 ἐφ' ὑμᾶς] M ἡμᾶς. Quod persæpe fit.

Ea omnia quæ suis locis hic restituimus omissa sunt apud Procopium, apposita vero postea sub initium capitis 33. unde huc propriis suis ... transtulimus. Vers. 12. καὶ ἀμπέλυ γεννήματος] P ἀντὶ δὲ τῦ, ἀπὸ γεννή- ... ἀμπέλυ, ὁ μὲν Ἀκύλας φησὶν, ἐπὶ ἀμπέλῳ αὐξητικῇ· ὁ δὲ Σύμμαχος, ... ἀμπέλυ πολυφόρου. 13 ἡ γῆ τῦ λαῦ μυ] P ἀντὶ δὲ τῦ, ἡ γῆ τῦ λαῦ μυ, ... ἐπὶ τὴν γῆν τῦ λαῦ μου, φησί. 14 βοσκήματα ποιμένων] P ἡ ἀγ- ... ὁ Ἀκύλαν. 15 πνεῦμα ἀφ' ὑψηλῦ] P ἢ κατὰ Σύμμαχον, ἀνάψυξις ἐξ ...

CAP. XXXIII.

1 Οὐαὶ τοῖς ταλαιπωρῦσιν ὑμᾶς, &c.] P Σύμμαχος οὕτως ἐξέδωκεν· ἐαὶ ὁ ... ταλαιπωρίζων, αὐτὸς δὲ μὴ ταλαιπωρηθεὶς· καὶ ὁ ἀθετῶν, αὐτὸς δὲ ἐκ ἀθετηθείς. ... συντελέσῃς ταλαιπωρίζων, ταλαιπωρηθήσῃ· καὶ ὅταν κοπιάσῃς ἀθετῶν, ἀθετη- ... 3 Διὰ φωνὴν τῦ φόβυ (M addit σου) ἐξέστησαν λαοί] P Κατὰ δὲ Ἀκύ- ... Θεοδοτίωνα, ἀπὸ φωνῆς ὄχλυ, ἤγουν πλήθους ἀνεχώρησαν λαοί. Ἀντὶ δὲ τῦ, ... σου, ὁ Σύμμαχος, ἀπὸ τ̄ ὑψωθῆναι διεσπάρησαν. 4 ἀκρίδας] M * Θ ... τῶν βοθυνῶν. 5 ἐν ὑψηλῷ] M ἐν ὀρανοῖς ὑψηλοῖς. 6 ἐν νόμῳ παραδο- ...] P Ἀντὶ δὲ τῦ, ἐν νόμῳ παραδοθήσονται, Σύμμαχός φησιν, ἡ πίστις τ̄ και- ... σωτηρίας, σοφία, καὶ γνῶσις, φόβος κυρίυ αὐτὸς ὁ θησαυρὸς σου· Τῶν ... λεγόντων, ἥκει σοφία καὶ ἐπιστήμη καὶ εὐσέβεια. 7 ἰδὲ δὴ ἐν τῷ φό- ..., &c.] P ἀντὶ δὲ τῦ, ἰδὲ ἐν τῷ φόβῳ ὑμῶν αὐτοὶ φοβηθήσονται, Σύμμαχος ..., ἰδὲ ὀφθήσομαι αὐτοῖς· ἔκραξαν ἐκτενῶς. ὁ δὲ Ἀκύλας, ἰδὲ φησιν ... αὐτοῖς· βοήσω ἐκτενῶς· καὶ τὸ λοιπὸν ὁμοίως. ὁ δὲ Θεοδοτίων, ἰδὲ ... αὐτοῖς· ἐβόησαν ἐκτενῶς. ἄγγελοι (M ἄγγελοι γὰρ) ἀποσταλήσονται] M ... εἰρήνης πικρῶς κλαύσονται. παρακαλῦντες] M ἀξιῦντες. 8 πέπαυται ... τῶν ἐθνῶν] P τὸ δὲ πέπαυται ὁ φόβος τῶν ἐθνῶν, ὀβελίζεται ὡς μὴ κεί- ... 9 ἐπένθησεν ἡ γῆ] M ÷ ὅμως οἱ Γ. ὁ Χέρμελ] M ὁ Κάρμηλος. 12 ... ἔθνη κατακεκαυμένα] P ἀντὶ δὲ τῦ, ἔσονται ἔθνη κατακεκαυμένα, λαοὶ ... 13 γνώσονται] M καὶ γνώσονται. 15 λαλῶν] M ÷ οἱ Γ λαλεῖ. ...] M addit, αὐτῦ. 17 ὄψεσθε] M addit, καὶ &c. 18 οἱ γραμματικοὶ] ... οἱ. ὁ ἀριθμῶν τοὺς τρεφομένους] P ὁ δὲ Σύμμαχος ἐξέδωκεν· ὁ ἀρι- ... ἐκπεπληρωμένους, τ̄ λαὸν τ̄ ἀναιδῆ. ἐκ ὄψει λαὸν βαρὺν χείλεσιν, ὥστε ... διάλεκτον γλώσσης. 19 ᾧ ἐ συμβουλεύσατο] M συνεβουλεύσατο. τοὺς ... μικρὸν καὶ μέγαν λαὸν] M ÷ A Θ μεμεγαλυμμένους. Σ ἐκπεπλησμένους. ... βαθύφωνον] M ÷ Σ ἐκ ὄψῃ λαὸν βαρὺν ἐν χείλεσι. 20 ἰδὲ Σιὼν ἡ ...] P ἀντὶ τῦ, ἰδὲ Σιὼν ἡ πόλις, ὁ μὲν Ἀκύλας φησίν· ὅρα, μαπίθηπ (q.) Σιὼν ... Σύμμαχος δὲ καὶ Θεοδοτίων, Ἴδε Σιὼν τὴν πόλιν τῶν ἁγίων ἡμῶν. ... τὸ ὄνομα κυρίυ μέγα ὑμῖν· τόπος ὑμῖν ἔσαι &c.] P Κατὰ δὲ Σύμμαχον, ... ἡμῶν κύριος. τόπος ποταμῶν διώρυγες εὐρύχωροι, ὅπυ μὴ πορεύ- ... κωπηλάτε, (videtur esse pro κωπήλατον) ἐδὲ ἐντολὴ κραταιὰ δια- ... αὐτόν. Τὸ δὲ, ὅπυ μὴ πορεύσῃ, Ἀκύλας φησίν· ἐ μὴ πορευθῇ ἐν αὐτῇ ..., καὶ τριήρης ὑπερμεγέθης ἐ διαβήσεται αὐτό. 23 Ἐρράγησαν τὰ σχοινία ... Versum hunc integrum Symmachus apud P sic reddit; Ἐξερρίφη τὰ ... σου, ὥστε μὴ κρατεῖν. ὅτως ὁ ἱςὸς αὐτῶν, ὥστε μὴ ἁπλῶσαι ἱςίον. τότε ... ἕως σκύλων πολλῶν. ἐνίσχυσε] M ἐνίσχυσεν. Item * A οἱ Γ ὅτως.

CAP. XXXIV.

1 ... ἔθνη] M * addit, περιςήκετε. 5 ἀπὸ συκῆς] M * οἱ Γ ὅτι. ...] M τῷ θεῷ. 7 ἀπὸ τῦ αἵματος] M addit, καὶ τὸ χῶμα αὐτῦ.

10 εἰς γενεὰς αὐτῆς] M ÷ οἱ Γ εἰς γενεὰν ἐρημωθήσεται. 11 καὶ εἰς χρόνον πολὺν ὄρνεα καὶ ἐχῖνοι καὶ ἴβεις καὶ κόρακες κατοικήσουσιν ἐν αὐτῇ] M ÷ καὶ εἰς χρόνον πολύν. Legit autem hoc ordine, Καὶ κατοικήσουσι ἐν αὐτῇ ὄρνεα, &c. Καὶ ἐπιβληθήσεται &c.] M * ad voculam καί· Θ ἐκ ἔσιν ὁ παραπορευόμενος ἐν αὐτῇ. ἐπιβληθήσεται ἐπ' αὐτὴν σπαρτίον &c.] M ÷ Θ καὶ κατοικήσουσιν ἐν αὐτῇ. 12 βασιλεῖς] M addit, αὐτῆς· cum * A Θ κληθήσονται. οἱ ἄρχοντες] M * οἱ Γ πάντες. 13 καὶ ἀναφυήσει εἰς τὰς πόλεις αὐτῶν] M καὶ ἀναφύσει εἰς τὰς πόλεις αὐτῆς. ἐπαύλεις] M ἔπαυλις σειρήνων. 14 καὶ βοήσονται ἕτερος πρὸς τὸν ἕτερον] M — A Σ καὶ τείχων. A πρὸς ἕτερον αὐτῦ. Θ καὶ ὀρθοτειχῶν ἐπὶ τὸν πλησίον αὐτῦ. ἐκεῖ ἀναπαύσονται ὀνοκένταυροι, εὑρόντες αὐτοῖς ἀνάπαυσιν] M ÷ A ἐκεῖ ἀνέψυξεν λίλιθ καὶ εὗρεν ἑαυτῇ ἀνάπαυσιν. Σ ἐκεῖ ἠρέμησε λάμια. Legit autem M, εὗρον γὰρ αὐτοῖς ἀνάπαυσιν. 16 ἐζήτησε] M ἐζήτησεν. συνήγαγεν αὐτὰ] M αὐτάς. 17 γενεὰς γενεῶν] M præmittit εἰς.

CAP. XXXV.

2 ἡ τιμὴ τῦ Καρμήλυ] M ÷ Κάρμηλος καὶ Σαρὼν τόπος τῶν ἀγροφύλακων. Cætera quæ hic habentur, notata sunt prius in scholio Vaticani. 4 ἰσχύσατε] M ὑψώσατε. 6 τρανὴ] M καὶ τρανή. 7 ἐπαύλεις καλάμυ] M ÷ οἱ Γ κάλαμον. 10 εὐφροσύνη] M ÷ σωτηρία, cum εὐφροσύνη in margine.

CAP. XXXVI.

3 ὁ τῦ Ἀσὰφ] M ÷ ὁ ἀναμιμνήσκων. 4 εἴπατε Ἐζεκίᾳ] M εἴπατε δὴ πρὸς Ἐζεκίαν. 5 τί πεποιθὼς εἶ;] M τίνι πεποιθὼς εἶ; καὶ λόγοις] M ἢ λόγοις. 6 τὴν τεθλασμένην ταύτην] M ταύτην τὴν τεθλασμένην. ὡς ἂν ἐπιστηρισθῇ ἀνὴρ ἐπ' αὐτὴν] M ὡς ἂν ἐπ' αὐτὴν ἐπιστηριχθῇ ἀνήρ. καὶ τρήσει αὐτὴν] M * Θ καὶ τρήσει αὐτὴν, in margine. πεποιθότες ἐπ' αὐτῷ] M ἐπ' αὐτόν. 7 εἰ δὲ λέγετε] M A Σ Θ πρός με. 8 νῦν μίχθητε] M * A Σ Θ Δή. 9 εἰς πρόσωπον τῶν τοπαρχῶν] M τῦ τοπάρχου ἑνός. πῶς δύνασθε ἀποςρέψαι εἰς πρόσωπον &c.] P ἀνθ' ὧ Σύμμαχος φησὶ, καὶ πῶς ὑποςρέψει τὸ πρόσωπον ἄρχοντος ἑνὸς τῶν δούλων τῦ κυρίυ μου τῶν μικρῶν. 10 πολεμῆσαι αὐτὴν] Quæ sequuntur hujus commatis, habentur in codice M sub * τοῖς Γ adscripta. 11 λάλησον] M * A Θ Σ δή. εἰς τὰ ὦτα τῶν ἀνθρώπων] M addit, τῶν ἑστηκότων. 12 κόπρον] M * A Σ Θ τὴν. ὀρὸν] M * A Σ Θ αὐτῶν. 14 ἐ δυνήσεται] M ἐ μὴ δυνήσεται. 16 μὴ ἀκέετε] M μὴ ἀκέσητε. 19 Ἐπφαρουαΐμ] M Σεπφαρουαΐμ. 21 μηδένα ἀποκριθῆναι] M μηδὲν ἀποκριθῆναι. 22 οἰκονόμος] M ὁ οἰκονόμος.

CAP. XXXVII.

1 τὰ ἱμάτια] M addit, αὐτῦ. 2 Ἐλιακεὶμ] M * οἱ Γ τόν. 4 εἰσακούσαι κύριος] M εἴπως, εἰσακέσεται κύριος. βασιλεὺς Ἀσσυρίων] M addit, ὁ κύριος αὐτῦ. λόγοις ὓς] M λόγοις οἷς. πρὸς κύριόν συ] M addit, τὸν θεόν σου. 7 ἐμβάλλω] M ἐμβαλῶ. 8 τὸν βασιλέα] M * A Θ βασιλέα. Λοβνὰν] M ÷ οἱ Γ Λαβανά. καὶ ἤκουσεν] M addit, βασιλεὺς Ἀσσυρίων. 9 ὅτι ἀπῆρεν ἀπὸ Λαχὶς, καὶ] M habet hæc omnia in margine, sub * A Σ Θ. 10 ἐφ' ᾧ] M * Σ Τ. ἐν χειρὶ βασιλέως Ἀσσυρίων] M post Ἀσσυρίων * habet A Σ Θ ἰδὲ σύ. 11 ἃ ἐποίησαν] M * A Σ Τ Ν. 12 καὶ σὺ ῥυσθήσῃ;] M * A Σ Θ καὶ σὺ ῥυσθήσῃ. Γωζὰν M Γωζᾶ. Ῥαφὲθ] M Ῥασέμ. 13 Ἐπφαρουαΐμ] M Ἐπφαρουέμ. Ἀναγουγάνα] M Ἀνὰ καὶ Ἀβά. 14 καὶ ἀνέγνω αὐτὸ, καὶ ἀνέβη εἰς οἶκον κυρίου] M habet hæc sub * Θ Σ adscripta. ἤνοιξεν αὐτὸ] M post αὐτὸ * habet cum A Θ Σ Ἐζεκίας. 16 κύριος σαβαὼθ] M κύριε &c. 17 καὶ ἴδε τοὺς λόγους] M καὶ ἴδε καὶ ἄκουσον πάντας τοὺς λόγους. 20 ἐκ χειρὸς αὐτῦ] M ἐκ χειρὸς αὐτῶν. 22 ἐπὶ σοὶ κεφαλὴν ἐκίνησε] P ἀντὶ δὲ τῦ, ἐπὶ σοὶ &c. ἐξέδωκε Σύμμαχος, ὀπίσω σου κεφαλὴν ἐκίνησε. 23 Τίνα ὠνείδισας καὶ παρώξυνας;] P ἀνθ' ὧ, ἐβλασφήμησας ἐξέδωκαν οἱ λοιποί. 24 τὸ ὕψος τῆς κυπαρίσσου] P τὰς δὲ κυπαρίττους ὁ μὲν Ἀκύλας ἐλατὰς, ὁ δὲ Σύμμαχος ἀρκεύθους ἐξέδωκεν. 25 εἰς ὕψος μέρους τῦ δρυμοῦ] P εἰς ὕψος τῦ ἄκρου αὐτοῦ εἰς τὸν δρυμόν. καὶ ἔθηκα γέφυραν, καὶ ἠρήμωσα &c.] P ἢ κατὰ Σύμμαχον, ἐγὼ ὤρυξα καὶ ἔπιον ὕδωρ, καὶ ἠρήμωσα ἐν ἴχνει ποδός μου πάντας ποταμοὺς συνεχομένους. 26 ἐν ὀχυροῖς] M ἐν ἰσχυροῖς. 27 χόρτος ξηρὸς] M ÷ A χλοὴ χώρας. Θ Σ χόρτος ἀγροῦ. 29 καὶ ἡ πικρία σου ἀνέβη πρὸς μὲ] P ἢ κατὰ Σύμμαχον, ἡ ἀλαζονεία σου εἰς τὰ ὦτά μου. καὶ ἐμβαλῶ φιμὸν εἰς τὴν ῥῖνά σου] P ὁ δὲ Σύμμαχος, Δώσω, φησὶ, κρίκον εἰς τὸν μυκτῆρά σου, καὶ χαλινὸν εἰς τὰ χείλη σου. 30 ἃ ἔσπαρκας] P ἀντὶ τοῦ, ἃ ἔσπαρκας, αὐτόματα πάντες ἐξέδωκαν οἱ λοιποί. τὸ κατάλειμμα] P ἀντὶ δὲ τῦ, τὸ κατάλειμμα, Ἀκύλας μὲν καὶ Θεοδοτίων αὐτοφυῆ, ὁ δὲ Σύμμαχος ἀπὸ δένδρων ἐξέδωκαν. 34 καὶ εἰς τὴν πόλιν ταύτην ἐ μὴ εἰσέλθῃ] M hæc habet in margine sub * Theotioni adscripta. 35 διὰ Δαυὶδ τὸν παῖδά μου] P διὰ Δαυὶδ τὸν ἐμὸν δοῦλον, ὅτω γὰρ ἐξέδωκαν οἱ λοιποί. 36 ἀνασάντες] M ἐξαναστάντες. 37 ἀποστραφεὶς] M post hanc vocem addit, καὶ ἀπέστρεψε. Νινευὴ] M Νινευΐ. 38 Νασαρὰχ] M Ἀσαρὰχ θεοῦ αὐτῦ πάταρχον αὐτῦ.

CAP. XXXVIII.

1 καὶ ἐ ζήσῃ] M καὶ ἐ μὴ ζήσῃ. 3 πρὸς κύριον, λέγων,] M * οἱ Γ ὦ δὴ κύριε, Μνήσθητι] M * δή. 6 δεκαπέντε] M πεντεκαίδεκα. ῥύσομαί σε] M σώσω σε. ÷ οἱ Ο ῥύσομαί σε. Σ ἐξελῶμαί σε. A ὁμοίως τοῖ Ο. 7 τὸ ῥῆμα τῦτο] M addit, ὡς ἐλάλησεν. 8 σρέψω] M σρέφω. ὓς κατέβη] M hic apponit ὁ ἥλιος, non post πατρός σου, uti habetur in Vaticano. τὸν ἥλιον τοὺς δέκα ἀναβαθμοὺς] M hic addit, ὓς κατέβη ἡ σκιά. 11 ἐπὶ γῆς ζώντων] M τῆς γῆς, cum ζώντων sub asterisco Aquilæ adscripto. ἐκέτι μὴ ἴδω] M ἐκέτι ἐ μή. τῦ Ἰσραὴλ] M τῦ θεῦ. ἐκέτι μὴ ἴδω ἄνθρωπον] M ἐκέτι ἐ μὴ, ut prius. 12 ἐκ τῆς συγγενείας μυ] M ÷ A ἐπαύσατο γενεά μυ. Θ ἐξέλιπεν ἡ γενεά μυ. ὡς ἱςὸς] M inserit hæc duo post verbum ἐγένετο. 13 ἕως νυκτὸς παρεδόθην] M παρεδόθην ἕως νυκτός. μελετῶ] M μελετήσω. 14 ὀφθαλμοὶ] M statim addit, ἀπό. Indices versuum 15 & 16 deficiunt. ἐξείλατό με καὶ ἀφείλατό μυ] M ἐξείλετο καὶ ἀφείλετο. τὴν ὀδύνην τῆς ψυχῆς] M * Θ αὐτῷ καὶ αὐτὸς ἐποίησεν καθοδήγησιν πάντας ἐνιαυτοὺς μυ ἐπὶ πικρίαν ψυχῆς μυ. (Non nihil subesse videtur σφάλματος Typographici.) 16 Καὶ παρακληθεὶς ἔζησα] M * Θ ἰδὲ εἰς εἰρήνην πικρία μοι. 18 ἐ γὰρ οἱ ἐν ᾅδυ &c] M ÷ ἐδὲ γὰρ ὁ ᾅδης αἰνέσει σε· ἐδὲ ὁ θάνατος εὐλογήσει σε. ἐδὲ ἐλπιῦσιν οἱ ἐν ᾅδυ &c.] M ÷ Σ οἱ καταβαίνοντες εἰς λάκκον τὴν ἀλήθειάν συ. 19 ἃ ἀναγγελῦσι &c.] M — καὶ τῦτο ἀναγγεῖλαι. 20 τὴν δικαιοσύνην συ θεῦ] M τὴν δικαιοσύνην συ κύριε. 22 τῦτο σημεῖον πρὸς Ἐζεκίαν] M non habet πρὸς Ἐζεκίαν.

CAP. XXXIX.

2 Καὶ ἐχάρη ἐπ' αὐτοῖς Ἐζεκίας] M addit hic χαρὰν μεγάλην. οἶκον τῦ νεχωθᾶ] P ὅπερ οἶκον ἀρωμάτων Ἀκύλας ἔφη, καὶ Σύμμαχος, Γαζά. ὁ ἐκ ἔδειξεν] M addit αὐτοῖς ante Ἐζεκίας. καὶ ἐν πάσῃ τῇ ἐξυσίᾳ αὐτῦ] M hæc habet in margine

gine sub asterisco. 6 κατακλύσωσιν] M κατακλύσωσιν. 7 ὧν γεννήσεις] M ὧν ἐγέννησας * Θ οἵτινες ἐξελεύσονται ἐκ σοῦ.

CAP. XL.

2 Ἱερεῖς λαλήσατε] P τὸ δὲ, Ἱερεῖς, ὡς μὴ κείμενον παρὰ τοῖς ἄλλοις, ὠβέλισαι παρὰ τοῖς ἑβδομήκοντα ὁ γ᾽ ὧν Σύμμαχός φησι· παρηγορεῖτε παρηγορεῖτε τὸν λαόν μου, λέγει ὁ θεὸς ὑμῶν. παραμυθήσασθε τὴν καρδίαν Ἱερουσαλήμ. ᾧ καὶ συνεφώνησαν οἱ λοιποί. 3 φωνὴ βοῶντος] P κατὰ τὸν Ἀκύλαν, καλοῦντος. εὐθείας ποιεῖτε] M ÷ διὰ τῆς σαββάτου. εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ] P ἀντὶ δὲ τοῦ, εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ, Σύμμαχος ἔφησεν, ὁμαλίσατε ἐν ἀβάτῳ ὁδὸν τῷ θεῷ ἡμῶν. 5 εἰς πεδία] M ÷ ὁδοὺς λείας. Σ Θ Α εἰς πεδίον ὅμως τε Ο. 6 πᾶσα σὰρξ χόρτος] P inde ab hisce verbis ad finem versus 8. Κατὰ τὸ Ἑβραϊκὸν, χόρτον καλεῖ τὸν Ἰουδαίων λαόν. ὁ γὰρ Σύμμαχος καὶ Θεοδοτίων ἐκ προσθήκης, φασίν· Ἀληθῶς χόρτος ὁ λαός· Ἐξηράνθη ὁ χόρτος· ἐξέπεσε τὸ ἄνθος. ὁ δὲ Ἀκύλας, πρὸς ὃν ὁ λαὸς ἐξηράνθη; πρὸς ὃν ἀπέρρευσεν ἄνθος; Ἀντὶ τοῦ τὸ δὲ ῥῆμα θεοῦ ἡμῶν μένει εἰς τὸν αἰῶνα, ὁ Σύμμαχός φησιν, ὁ δὲ λόγος τοῦ θεοῦ ἡμῶν στήσεται εἰς τὸν αἰῶνα. 9 τῇ ἰσχύι] M ἐν ἰσχύι. ἐπ᾽ ὄρος ὑψηλὸν] P ὁ δὲ Ἀκύλας φησίν· ἐπ᾽ ὄρος ὑψηλὸν ἀνάβηθι σεαυτῇ εὐαγγελιζομένη Σιών. καὶ ἔπαρον ἰσχυρῶς τὴν φωνὴν εὐαγγελιζομένη Ἱερουσαλήμ. 10 Καὶ ὁ βραχίων] M * οἱ Γ αὐτοῦ. 11 συνάξει ἄρνας] P Ἀκύλας ἀρνία φησίν. καὶ ἐν γαστρὶ ἐχούσας] M * Α Σ ἐν τῷ κόλπῳ αὐτοῦ βαστάσει. 12 τῇ χειρὶ τὸ ὕδωρ] M * οἱ Γ αὐτοῦ. 13 συμβιβᾷ αὐτὸν] M συμβιβάσει. 17 εἰς ὁλοκάρπωσιν] M ὁλοκαύτωσιν. 18 Τίνι ὁμοιώσατε] M * οἱ Γ αὐτῷ. 23 ἄρχοντας ὡς οὐδὲν] M εἰς οὐδέν.] 24 λήψεται αὐτοὺς] M ἀναλήψεται (pro ἀναλήψεται opinor) αὐτούς. 24 καὶ ὑψωθήσομαι] M — Θ Σ. Καὶ σωθήσομαι. Α. ἐξισωθήσομαι. 26 εἰς ὕψος] M εἰς τὸ ὕψος. 27 μὴ γὰρ εἴπῃς Ἰακὼβ] M — Σ Διὰ τί λέγεις Ἰακώβ. Adi Φ hic infra. & Φ a hic infra. 31 ἀνίσχυες ἔσονται] M ÷ Α σκανδαλισθήσονται. Σ Θ ἀσθενήσουσι. Φ P sub initium cap. 41. in commentario, ὁ Σύμμαχος, διὰ τί λέγεις Ἰακὼβ, καὶ λαλεῖς Ἰσραήλ; καὶ οἱ λοιποὶ συμφώνως.

Φ a. Ad illud ver. 28. cap.40. hic supra (quod omiserat Procop. ad locum) hic addit, nempe sub initium cap.41. Ἀντὶ δὲ τοῦ, inquit, οὐ κοπιάσει, οὐκ ἐξελύθη, φασὶν οἱ λοιποί.

CAP. XLI.

1 Ἐγκαινίζεσθε πρός με νῆσοι] P ἀνθ᾽ οὗ, Σύμμαχος μὲν, σιωπήσατε, φησὶν, ἐπ᾽ ἐμοῦ νῆσοι. Ἀκύλας δὲ καὶ Θεοδοτίων, κωφεύσατε πρός με. ἀλλάξουσιν ἰσχὺν] P ἀλλαξάτωσαν ἰσχὺν, κατὰ Σύμμαχον. 2 ἐναντίον ἐθνῶν] M — Θ κατὰ πρόσωπον αὐτοῦ. Σ ἔμπροσθεν αὐτοῦ. καὶ δώσει εἰς γῆν] M ÷ οἱ Γ εἰς χοῦν ἐξωσμένα] M ÷ ἐξωθουμένα Θ. 4 Τίς ἐνήργησε] M Θ οὐκ ἤξει. ἐκάλεσεν αὐτὴν] M — Θ ὁ καλῶν τὰς γενεὰς ἐξ ἀρχῆς. 6 τὰ ἄκρα τῆς γῆς] M * Θ ἐξέστησαν. ἤγγισαν καὶ ἦλθον ἅμα] M ÷ Α ἤγγισαν, καὶ ἤκασιν ἀνὴρ σὺν ἑταίρῳ αὐτοῦ, βοηθήσουσι, καὶ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ εἶπεν. 7 σύμβλημα καλόν ἐστιν] M — Θ Σ τῇ κολλῇ ἀγαθόν ἐστιν. Σ εἰς κόλλησιν ἐστιν. 8 Σὺ δὲ Ἰσραὴλ παῖς μου] P οἱ λοιποὶ δὲ ἐξεδώκαν, Σὺ δὲ Ἰσραὴλ δοῦλέ μου. 9 ἐκ τῶν σκοπιῶν] P ἢ τῶν ἀγκώνων κατὰ Σύμμαχον. 11 ὡς οὐκ ὄντες] M οὐκ ὑπάρχοντες. 13 ὅτι ἐγὼ] M * οἱ Γ κύριος. ὁ θεός σου] M ÷ οἱ Γ ἐγὼ ἐβοήθησά σοι. μὴ φοβοῦ σκώληξ. 14 ὀλιγοστὸς Ἰσραὴλ] P ὁ δὲ Σύμμαχος ἐξέδωκεν, ἀριθμὸς Ἰσραήλ. ὁ δὲ Ἀκύλας, τεθνεῶτες Ἰσραήλ. ὁ δὲ Θεοδοτίων, νεκροί. ὁ λυτρούμενος] M ὁ λυτρωσάμενος. Ἰσραὴλ] M * οἱ Γ ἅγιος. 16 λικμήσεις] M ÷ Θ Σ ὅμως τε Ο λικμήσεις αὐτοὺς, καὶ ἄνεμος λήψεται αὐτούς. Α λικμήσεις αὐτοὺς, καὶ ἄνεμος ἀρεῖ αὐτούς. καταιγὶς] M ÷ λαίλαψ. 17 σὺ δὲ εὐφρανθήσῃ] M ÷ Α Σ ἀγαλλιάσῃ ἐν κυρίῳ, καὶ ἐν τῷ ἁγίῳ Ἰσραήλ. καὶ ἀγαλλιάσονται] P ὠβέλισαι δὲ τὸ ἀγαλλιάσονται. ἀγαλλιάσονται] M ÷ Α Θ καυχήσῃ. Σ ἐπαινεθήσῃ. ζητήσουσι γὰρ] M ÷ οἱ πτωχοὶ, καὶ οἱ ἐνδεεῖς ζητοῦντες ὕδωρ, καὶ οὐκ ἔστιν. 18 ὁ θεὸς Ἰσραὴλ] M ὁ ἅγιος Ἰσραήλ. εἰς ἕλη ὑδάτων] M εἰς ἕλη. In margine autem * οἱ Γ ὑδάτων. 19 εἰς τὴν ἄνυδρον &c.] M ÷ Α Σ ἐν τῇ ἀβάτῳ κυπάρισσον, πτελέαν (vel forte πτελέαν) καὶ πύξον. Α ἐλάτην. 20 ἐποίησε ταῦτα] M addit, πάντα. 21 αἱ βουλαὶ ὑμῶν] P ἀνθ᾽ οὗ Σύμμαχος ἐγγίσατε, φησὶ, τὰ ἰσχυρὰ ὑμῶν. ὁ δὲ Ἀκύλας, στερρώσεις. 22 ἀναγγειλάτωσαν ὑμῖν] M ÷ οἱ Γ ἡμῖν. τὰ πρότερον] M ÷ Σ τὰ πρῶτα. Θ τὰ ἀρχαῖα. 23 εἴπατε ἡμῖν, ἀναγγείλατε ἡμῖν] M utrobique ὑμῖν. 24 ἐργασία ὑμῶν] M ἡμῶν. ἐξελέξαντο] M ἐξελέξατο. 29 εἰσὶ γὰρ οἱ ποιοῦντες ὑμᾶς] M ÷ Θ ἰδὲ πάντες αὐτοὶ ἄδικοι, οὐδὲν τὰ ἔργα αὐτῶν, ἄνεμος καὶ κενὸν τὸ χώνευμα αὐτῶν. καὶ μάτην οἱ πλάσσοντες ὑμᾶς] M ÷ ἄδικοι καὶ ματαιότης οἱ πλάσσοντες ὑμᾶς.

CAP. XLII.

3 τεθλασμένον] M συντεθλασμένον. καπνιζόμενον] M ÷ Α Σ Θ ἀμαυρόν. 4 εἰς ἀλήθειαν] M εἰς ἀληθῆ. ἕως ἂν θῇ] M θήσει. ἔθνη ἐλπιοῦσιν] P τὸ Ἑβραϊκὸν δὲ, καὶ οἱ λοιποὶ, ἀντὶ τοῦ ἔθνη νῆσοι, φασίν. Καὶ ἀντὶ τοῦ, ὀνόματι, νόμῳ. 5 καὶ τὰ ἐν αὐτῇ] P ἀντὶ δὲ τοῦ, καὶ τὰ ἐν αὐτῇ· καὶ τὰ πορευόμενα ἐπ᾽ αὐτῆς, ὁ Σύμμαχος εἴρηκεν. 7 εἰς διαθήκην γένους] M addit, μου. καθημένους ἐν σκότει] M præmittit καί. 8 τὰς ἀρετάς μου] P ἢ τὴν ὕμνησιν, κατὰ τὸν Ἀκύλαν· ἢ τὸν ἔπαινον, κατὰ Σύμμαχον. 9 καὶ καινὰ ἃ ἐγὼ ἀναγγέλλω] M ἀναγγελῶ. καὶ καινὰ ἃ ἐγὼ] M ÷ Α καὶ καινὰς ἐγὼ ἀναγγέλλω. Θ καινὰ δὲ ἀπαγγέλλω. Σ καὶ καινὰ ἰδὲ ἀπαγγέλλω. πρὸ τοῦ ἀναγγεῖλαι] M ἀνατεῖλαι. ÷ οἱ Γ ἀναγγεῖλαι. Θ βλαστῆσαι. Α ἀναφυῆναι. πρὸ τοῦ ἀναγγεῖλαι ἐδηλώθη ὑμῖν] P ἀντὶ δὲ τοῦ &c. ὁ Σύμμαχος εἶπεν· πρὸ τοῦ ἀναγγεῖλαι αὐτὰ ἀκουστὰ ποιήσω ὑμῖν. 10 ὕμνον] P ἢ κατὰ τοὺς λοιποὺς, ᾆσμα. καὶ πλέοντες αὐτὴν] M non habet καί. αἱ νῆσοι] M καὶ νῆσοι. 11 εὐφρανθήσονται] M ÷ Α ἀρέτωσαν. Θ Σ ἐπαράτωσαν. 12 ἀναγγελοῦσι] M ἀπαγγελοῦσι. 13 Κύριος ὁ θεὸς τῶν δυνάμεων &c.] P κατὰ δὲ Σύμμαχον· Κύριος ὡς δυνατὸς ἐξελεύσεται, ὡς ἀνὴρ πολεμιστής. 14 ἐσιώπησα] M ÷ Α ἐσίγησα. 15 ἅμα] Inde ab hac dictione ad finem versiculi habetur apud M in margine sub * Θ Σ. P ibidem, κατὰ δὲ τὴν Ἑβραΐδα καὶ τοὺς λοιποὺς ἑρμηνευτάς· ἐρημώσω ὄρη &c. prout hic sequuntur in Vaticano. 17 αἰσχύνθητε αἰσχύνην] P ὅπερ ἀκριβῶς ἑρμήνευσε Σύμμαχος, εἰπών. Αἰσχυνθήσονται αἰσχύνην οἱ πεποιθότες τοῖς γλυπτοῖς. ὁ δὲ Ἀκύλας, αἰσχυνθήτωσαν. ὁ δὲ Θεοδοτίων, καταισχυνθήτωσαν. 19 καὶ τίς τυφλὸς, ἀλλ᾽ ἢ οἱ παῖδές μου;] P ἀνθ᾽ οὗ Σύμμαχός φησι· καὶ τίς τυφλὸς, εἰ μὴ ὁ δοῦλός μου; καὶ κωφὸς ὡς ὁ ἄγγελός μου; τίς τυφλὸς, ὡς ὁ τέλειος; καὶ κωφὸς, ὡς ὁ δοῦλός μου; 20 εἴδετε πλεονάκις καὶ οὐκ ἐφυλάξασθε] P τὸ δὲ ῥητὸν οὕτως ἐξέδωκε Σύμμαχος· εἶδες πολλὰ καὶ οὐ φυλάξεις. ἀνεῳγμένα τὰ ὦτα αὐτοῦ, (σοῦ potius) καὶ οὐ μὴ ἀκούσεις. κύριος ἐθέλησεν ἵνα δικαιωθῇ αὐτὸν μεγαλῦναι νόμον, καὶ θαυμάσαι. ἠνοιγμένα] M ἀνεῳγμένα. 21 ἐβουλεύσατο] M ἐβούλετο. 22 προσνενομευμένος] M προσνενομευμένος. 23 τίς ἐν ὑμῖν] M ἡμῖν. 25 κατίσχυσεν αὐτοὺς πόλεμος] M — Α καὶ κραταίωσιν πολέμου. Θ Σ καὶ κράτος πολέμου. συμφλέγοντες αὐτοὺς] M ÷ Θ καὶ συνεφλόγισεν αὐτούς.

CAP. XLIII.

2 μετὰ σοῦ εἰμι] M ÷ Θ ὅμως τε Ο. συγκλύσουσί σε] M συγκλύσουσί σε. οὐ μὴ κατακαυθῇς] M ÷ Α οὐ καύσουσί σε· Σ οὐ κατακαυ... 6 ὀνόματί μου] M sine μου. 7 ἐν γὰρ τῇ δόξῃ μου] P ἀντὶ δὲ τοῦ, ἐν γὰρ τῇ δόξῃ μου &c. τὴν δόξαν μου ἔκτισα αὐτόν. ἐξέδωκαν οἱ λοιποί. 8 κωφοὶ τὰ ὦτα] M κωφὰ τὰ ὦτα. 9 τίς ἀναγγελεῖ ὑμῖν;] M ἡμῖν ÷ Θ Σ ἀνταποδότωσαν ὑμᾶς. 10 ὁ παῖς μου] M caret μου. 12 ἐγὼ ἀνήγγειλα] M solum ἀνήγγειλα habet cum * οἱ Γ ἐγώ. ἐν ὑμῖν] M ἐν ἡμῖν ἀλλότριος. 14 ἐν πλοίοις] M ... ἐν ναυσί. 15 ὁ καταδείξας Ἰσραὴλ βασιλέα ὑμῶν] P ad initium c. 44. Ἀντὶ δὲ τοῦ ὁ καταδείξας, &c. ὁ Σύμμαχος· ἐγὼ, φησὶ κύριος ὁ ἅγιος ὑμῶν, κτίστης Ἰσραὴλ, βασιλεὺς ὑμῶν. 16 οὕτως λέγει] M * οἱ Γ ὅτι. 18 συλλογίζεσθε] P ad c. 44. Σύμμαχος ἐννοεῖσθε, φησί. 19 ἰδὲ] M * οἱ Γ ὅτι. 20 εὐλογήσουσί με] M καὶ εὐλογήσουσί με. 21 λαόν μου] M τὸν λαόν μου. τὰς ἀρετάς (τὸν ὕμνον κατὰ τὸν Σύμμαχον apud P ad c. 44.) μου διηγεῖσθαι] M ÷ Α Θ οὐκ ἐμὲ ἐκάλεσας Ἰακώβ. 23 οὐκ ἐδούλωσά σε] M ÷ Θ Σ οὐ κατεδουλωσάμην σε. Α ὅμως τε Ο. 24 θυσίασμα] M θυμίαμα. προέστης μου] M ÷ Α Σ Θ ἐκόπωσάς με. Σ Α ἔκκοπόν με ἐποίησάς με. P ad c. 44. ἢ κατὰ τοὺς λοιποὺς, ἐν ταῖς ἁμαρτίαις σου ἐκάκωσάς με. 25 ἐγώ εἰμι ὁ ἐξαλείφων] M * οἱ Γ αὐτὸς ... εἰμί addunt. ἕνεκεν ἐμοῦ, καὶ τὰς ἁμαρτίας σου] M hæc omnia in margine habet sub * Θ adscripta. 26 καὶ κριθῶμεν] M addit ἅμα. 27 πρῶτοι] M hic statim addit ἥμαρτον. ὑμῶν] M αὐτῶν. 28 ἄρχοντες] M addit, σου. P ἀντὶ δὲ τοῦ ἄρχοντες, ἁρμηνεῖς Ἀκύλας ἔφη καὶ Σύμμαχος. εἰς ὀνειδισμὸν] P εἰς βλασφημίαν ὡς οἱ λοιποί.

CAP. XLIV.

2 ὁ ποιήσας σε] M ὁ κτίσας σε. ἠγαπημένος] M præponit ὁ. 3 ὅτι ἐγὼ] M ἔτι. cum ÷ Α Σ ὅτι. τὰς εὐλογίας] M ÷ Θ Σ καὶ τὴν εὐλογίαν μου. Α εὐλογίαν μου. 4 ἐπὶ παραρρέον] M ἐπὶ τὸ ῥέον. 5 ἐπιγράψει] M * Α Σ ... χειρὶ αὐτοῦ. ἐπὶ τῷ ὀνόματι Ἰσραὴλ βοήσεται] M caret βοήσεται. βοήσεται] P ἀντὶ δὲ τοῦ βοήσεται, κληθήσεται Σύμμαχος ἔφη. 6 οὐκ ἔστι θεὸς] M ὁ ... 8 μὴ παρακαλύπτεσθε] M ÷ Θ μὴ θαμβεῖσθε. μὴ δὲ πλανᾶσθε] M * Θ μὴ πλανᾶσθε. 9 ποιοῦντες] M οἱ ποιοῦντες. 11 στήτωσαν ἅμα] M στήτωσαν ... 12 εἰργάσατο αὐτὸ] M αὐτόν. cum * οἱ Γ ἐν ἄνθραξι. καὶ ἐν τερέτρῳ &c. M ÷ Α καὶ ἐν σφύραις ἔπλασεν αὐτό· Σ καὶ ἐν τερέτρῳ ἐρρύθμισεν αὐτό. Θ ... μισεν αὐτό. 14 πίτυν] M in margine habet sub asterisco, * οἱ Ο πίτυν ... 15 ἐπ᾽ αὐτῶν] M ἐπ᾽ αὐτῷ. θεοὺς] M εἰς θεούς. 16 κατέκαυσεν] M κατέκαυσαν. ἐν πυρὶ] M habet hic, καὶ καύσαντες ἔπεψαν &c. quæ clausula habetur in versu proxime præcedente apud Vaticanum; uti habuit etiam & codex M; quam hic denuo repetit tamen. ὀπτήσας ἔφαγε] M ἔφαγε ὀπτήσας, cum * οἱ Γ ὤπτησεν ὀπτόν. 17 εἰς θεὸν γλυπτὸν] M addit hic, κάμπτει αὐτῷ. καὶ προσεύχεται] M addit αὐτῷ. 22 τὰς ἀνομίας σου] In codice M deest σου. τὴν ἁμαρτίαν σου] M τὰς ἁμαρτίας σου. 23 σαλπίσατε τὰ θεμέλια] P σαλπίζειν δὲ βούλεται &c. ἤγουν ἀλαλάξαι κατὰ τοὺς λοιπούς. βοήσατε ὄρη] M τὰ ὄρη. 24 ὁ συντελῶν] P ἀντὶ δὲ τοῦ ὁ συντελῶν, ὁ ποιῶν ἐξέδωκαν οἱ λοιποί. καὶ Ἰσραὴλ δοξασθήσεται] P ἢ κατὰ τοὺς λοιποὺς, καὶ ἐν τῷ Ἰσραὴλ δοξασθήσεται. 26 ἱστῶν ῥῆμα] M ῥήματα. καὶ τὰ ἔρημα αὐτῆς ἀνατελεῖ] M καὶ τὰ ἔρημα αὐτῆς ἀναστήσω.

CAP. XLV.

1 οὕτω λέγει κύριος ὁ θεὸς τῷ χριστῷ μου Κύρῳ] P ὁ δὲ Σύμμαχος ἐξέδωκεν, ὁ λέγων Κύρῳ, ποιμήν μου· καὶ πάλιν, ὁ δὲ ναὸς θεμελιωθήσεται. 3 συνθλάσω] M συνθλάσω. 4 ὀνόματί σου] M μου· cum ÷ οἱ Γ σου. 5 ἐνίσχυσά σε] M * Θ ἐνίσχυσα. 6 ἡλίου] M Θ Σ αὐτοῦ. 7 ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς] M non habet κύριος. 9 ποῖον βέλτιον] P ἀντὶ δὲ τοῦ, ποῖον βέλτιον &c. Σύμμαχος ἔφησεν· οὐαὶ ὁ ἀντιλέγων τῷ πλάσαντι αὐτόν. μὴ ὁ ἀροτριῶν ἀροτριάσει] P ἀντὶ τοῦ, μὴ ὁ ἀροτριῶν &c. ὁ Θεοδοτίων, ἀροτριῶν τοὺς ἀροτριῶντας τὴν γῆν. 10 Τί γεννήσεις;] P ἢ κατὰ Σύμμαχον, Τί ἐγέννησας; Τί ὠδίνεις;] M Τί ὠδινήσεις; 11 περὶ τῶν ἔργων] M ÷ Θ περὶ τῆς ἐργασίας. 12 ἐγὼ ἐποίησα γῆν] M τὴν γῆν. 14 καὶ διαβήσονται πρὸς σὲ] M hæc habet in margine sub asterisco Θ adscripta. 17 οὐδὲ μὴ ἐντραπῶσιν] M οὐ μὴ ἐντραπήσονται. 19 μάταιον ζητήσατε] P κατὰ δὲ Σύμμαχον, ματαίως ζητήσατέ με· κατὰ δὲ τοὺς λοιπούς, κενῶς ζητήσατέ με. ἐγώ εἰμι ἐγώ εἰμι] M non geminat. 20 βουλεύσασθε ἅμα] P ἀντὶ τοῦ, βουλεύσασθε ἅμα, Σύμμαχος, προσεγγίσατέ μοι, φησὶν, οἱ διασωζόμενοι ἐθνῶν. 21 ἀναγγελοῦσιν] M ἀναγγέλλουσιν. ἀνηγγέλη ὑμῖν] M ἀναγγελῶ ὑμῖν. ἐγὼ ὁ θεὸς] M οὐχὶ ἐγὼ κύριος ὁ θεός; 23 εἰ μὴ ἐξελεύσεται] M ÷ Α Θ ... ἐκ τοῦ στόματός μου] M non habet μου. 24 καὶ ὀμεῖται] M καὶ ἐξομολογήσεται ... τὸν θεὸν] M τῷ θεῷ. 25 καὶ δόξα πρὸς αὐτὸν] P τὸ δὲ, δόξα, ἰσχὺς ὁ Σύμμαχος εἴρηκεν. ἥξει] M ἥξουσι.

CAP. XLVI.

1 Ναβὼ] M Σ Νεβώ. Θ Α Ναβώ. ἐγένετο τὰ γλυπτὰ αὐτῶν εἰς θηρία] P ὁ δὲ Σύμμαχος, ἐγένετο, φησὶ, τὰ εἴδωλα αὐτῶν ζώοις ἐκδοτα. κοπιῶντι ἐκλελυμένῳ] M interponit καί. 3 ἀκούετέ μου] M ἀκούσατέ μου. 6 οἱ συμβαλλόμενοι] M καὶ οἱ &c. χρυσίον] M χρυσίον. χειροποίητα] M ÷ Α Θ ... Σ θεόν. 7 ἐπὶ τοῦ τόπου] M caret articulo. 9 οὐκ ἔστιν ἔτι πλὴν] M ... ἔστιν ἄλλος πλήν. 10 πρὶν γενέσθαι] M πρὶν αὐτὰ γενέσθαι. 11 Καλῶν ἀπὸ ἀνατολῶν πετεινὸν &c.] P οἱ δὲ λοιποὶ ἐξέδωκαν, Καλῶν ἀπὸ ἀνατολῶν ὄρνεον, ἀπὸ γῆς πόρρωθεν ἄνδρα βουλῆς μου. βεβούλευμαι] M * Σ καὶ γε. καὶ ἤγαγον] M ... ἤγαγον. 12 ἀκούσατέ μοι] M ÷ Θ ὅμως. Adi Φ hic infra. 13 καὶ τὴν σωτηρίαν] M ÷ Α καὶ σωτηρία μου. Σ ἡ σωτηρία μου. Θ τὸ σωτήριον. Adi Φ a hic infra. Φ Vers. 12. ἀπολωλεκότες τὴν καρδίαν] P sub initium cap. 47. ἀνθ᾽ οὗ Σύμμαχος ἐξέδωκεν, οἱ σκληροκάρδιοι. Φ a δέδωκα ἐν Σιὼν σωτηρίαν τῷ Ἰσραὴλ εἰς δόξασμα] P sub initium cap. 47. ὁ δὲ Σύμμαχος ἐξέδωκε, δώσω ἐν Σιὼν σωτήριον, καὶ τῷ Ἰσραὴλ δόξαν.

CAP. XLVII.

1 θυγάτηρ Βαβυλῶνος] M θύγατερ. κάθισον εἰς τὴν γῆν] Pro hac tota clausula M aliam habet, quam Vaticanus exhibet versu 5. hic infra, scilicet εἴσελθε εἰς τὸ σκότος &c. προστεθήσῃ] M προσθήσῃ. 2 ἀποκάλυψαι τὸ κατακάλυμμά σου] P ἀντὶ δὲ τοῦ, ἀποκάλυψαι &c. Σύμμαχος, κάλυψαι τὰ ὦτα ... M ἀποκάλυψε. ἀνακάλυψαι τὰς πολιὰς] M ἀνάσυρε τὰς &c. ἀνάσυρε τοὺς ... μους] M ἀποκάλυψε &c. 3 τὸ δίκαιον ἐκ σοῦ λήψομαι] P ἀντὶ δὲ τοῦ, τὸ δίκαιον ἐκ σοῦ &c. ἐξέδωκεν (viz. Symmachus) ἐκδίκησίν σου λήψομαι, καὶ ... ἀντιστήσεται ἐν ἐμοὶ ἄνθρωπος. οὐκέτι μὴ παραδῶ &c.] M ÷ Α καὶ οὐκ ἀπαντήσω ἀνθρώπῳ. 4 ὁ ῥυσάμενός σε κύριος &c.] P ἀντὶ δὲ τοῦ, ὁ ῥυσάμενός σε κύριος Σαβαώθ,

...λέσθω, Ἀκύλας, ἀγχιστεύων ἡμῶν κύριος. 5 καθαρευσμένη] P ἡ κατὰ Σύμμαχον ... Συνέσεως. ἰσχὺς βασιλείας] P τὸ δὲ, ἰσχὺς βασιλείας, δέσποινα βασιλειῶν ἐξέδωκε Σύμμαχος. 6 ἐμίανας] M ÷ ἐμίανα. Α Σ ἐβεβήλωσα. 8 ἄκουε ταῦτα ...] M ἡ τρυφερά. ἡ καθημένη ...] M ἡ καθῆσα. 10 γνῶθι ἡ σύνεσις ...] P ἀντὶ δὲ τοῦ, γνῶθι ὅτι ἡ σύνεσις &c. Σύμμαχός φησι· καὶ ἡ γνῶσις ... ἀπεπλάνησέν σε. 12 εἰ δυνήσῃ ὠφεληθῆναι] M * Θ εἰ πως δυνήσῃ ... 15 ἐκοπίασας ἐν τῇ μεταβολῇ ἐκ νεότητος] P ἀντὶ δὲ τοῦ, ἐκοπίασας ἐν τῇ μεταβολῇ σου, καὶ τὰ ἑξῆς, οἱ λοιποί φασιν· οἱ ἔμποροί σου ἀπὸ ... σου. ἕκαστος εἰς τὸ πέραν ἑαυτοῦ ἐπλανήθησαν, ἐξ ὧν οὐδεὶς ἀφῆκε σοι ... Διὸ οὐκ ἔστιν ὁ σώζων σε, κατὰ Σύμμαχον.

CAP. XLVIII.

4 Γινώσκω ὅτι &c.] M — Θ Σ Διὰ τὸ γνῶναι. 5 εἴδωλά μοι ἐποίησε, καὶ ...] A codice M absunt hæc omnia. 6 ἀκουστά σοι ἐποίησα τὰ καινὰ] M præmittit καὶ νῦν· in margine vero, — Α Θ ἠκούτισά σε καινά. 7 ἤκουσας] M καὶ ἤκουσας. In margine * οἱ Γ καὶ οὐκ. 10 ἐξειλάμην] M ἐξ... 12 ὃν ἐγὼ καλῶ] P ἀνθ' οὗ Σύμμαχος μὲν, ὁ κλητός μου· Ἀκύλας δὲ, κλητέ μου, φασίν. ἐγώ εἰμι πρῶτος] P ὅθεν οἱ λοιποὶ δηλοῦντες ἐξέδωκαν, ἐγὼ πρῶτος, καὶ ἐγὼ ἔσχατος. 13 ἐθεμελίωσε τὴν γῆν] M sine articulo. ... τὸν οὐρανὸν] P ἢ τοὺς οὐρανοὺς, κατὰ τοὺς ἄλλους ἑρμηνευτάς. 14 καλέσω αὐ...] M * οἱ Γ ἐγώ. τίς αὐτοῖς ἀνήγγειλε ταῦτα] P ἀντὶ δὲ τοῦ, τίς αὐτοῖς &c. Σύμμαχος ἔφησεν· τίς αὐτοῖς ἀπήγγειλε ταῦτα; ὃν κύριος ἀγαπήσει ... τὸ θέλημα αὐτοῦ. ὁ δὲ Ἀκύλας· τίς ἐν ἀνθρώποις &c. quod di... est quam illud scholii, τίς ἐν αὐτοῖς. 17 ἐγώ εἰμι ὁ θεός ...] M ἐγὼ κύριος ὁ θεός σου. 18 κῦμα θαλάσσης] M — οἱ Γ ὡς αἱ κέγχροι ... 19 ὡς ἡ ἄμμος] M ὡσεὶ ἄμμος. ὁ χοῦς τῆς γῆς] P τὸ δὲ, χοῦς τῆς γῆς, κέγχροι γῆς, ἐξέδωκαν οἱ λοιποί. 20 ἀναγγείλατε] M ἀπαγγείλατε. ... ἐρήμου] M ἐν τῇ ἐρήμῳ.

CAP. XLIX.

1 διὰ χρόνου πολλοῦ] P τὸ δὲ διὰ χρόνου μακροῦ, μακρόθεν ἐξέδωκαν οἱ λοιποί. ... Σύμμαχος, καὶ ἀκούσατε ἔθνη μακρόθεν, ἐρμηνεύουσιν. 2 ὡς βέλος] ... 6 παῖδά μου] P ἢ δοῦλόν μου, κατὰ τοὺς λοιπούς. εἰς φῶς ἐθνῶν] ... οἱ λοιποὶ δὲ οὕτως ἐξέδωκαν. 8 τοῦ καταστῆσαι τὴν γῆν, &c.] P ἢ κατὰ Σύμμαχον, ἀνεγεῖραι τὴν γῆν, καὶ κληροδοτῆσαι κληροδοσίας ἠφανισμένας. κληρονομίας ἐρήμους] M * οἱ Γ ἠφανισμένας. 10 διψήσουσιν] M — Θ Σ διψήσουσιν. ... ὁμοίως ÷ Ο διψήσουσιν. 12 καὶ θαλάσσης] M καὶ ἀπὸ θαλάσσης. 13 ἀγαλλιάσθω] M — Α ἀγάλλου γῆ. Θ Σ εὐφραίνου γῆ. εὐφραινέσθω] M εὐφρανθήτω. ῥηξάτωσαν τὰ ὄρη &c.] P ἀντὶ δὲ τοῦ, ῥηξάτωσαν τὰ ὄρη εὐφροσύνην, ὁ Σύμμαχος· ... ὄρη ἐπὶ πᾶσιν. ὁ δὲ Ἀκύλας· κελαδήσατε ὄρη αἴνεσιν, ἔλεξεν. ἠλέησεν ὁ θεὸς] M ἠλέησεν θεός. 15 ἢ τοῦ μὴ ἐλεῆσαι] M — Θ τοῦ μὴ οἰκτεῖραι. Σ ὥστε μὴ οἰκτειρῆσαι. 16 ἐζωγράφηκα] M ἐζωγράφησα. P ὁ δὲ Σύμμαχος ἀντὶ τοῦ, ἐζωγράφησα, ἐστήριξά σε, φησίν. ὁ δὲ Ἀκύλας· ἰδοὺ ἐπὶ τῶν ταρσῶν ... σε. ὁ δὲ Θεοδοτίων· διεχάραξά σε. 19 κατεφθαρμένα] M δι... καὶ πεπτωκότα] M τὰ καταπεπτωκότα. ὅτι νῦν] M caret ὅτι. 20 ... ἀπώλεσας] M ἀπώλεσας. 22 ἐν κόλπῳ] P ἀντὶ δὲ τοῦ, ἐν κόλπῳ, ἐν ἀγκάλαις, ἐξέδωκαν οἱ λοιποί. 23 ὅτι ἐγὼ κύριος] M addit, ὁ θεός. καὶ οὐκ αἰσχυνθήσονται &c.] M ÷ Σ καὶ οὐκ αἰσχυνθήσονται οἱ προσδοκῶντές με. Α Θ ὁμοίως ÷ Ο. 24 μὴ λήψεταί τις &c.] M ÷ μὴ ληφθήσεται παρὰ δυνατοῦ λῆψις ἢ ... δικαίου διασωθήσεται. Α Θ καὶ Ο αἰχμαλωτίζων δίκαιον διασωθήσεται. ... Ὅτι οὕτω λέγει] M istud ὅτι tantum habet in margine * οἱ Γ ὅτι. ... τις αἰχμαλωτεύσῃ] M ὅτι ἐάν τις &c. 26 τοὺς υἱούς σου ῥύσομαι] M τοὺς ... μου.

CAP. L.

1 Ποῖον τὸ βιβλίον] M Ποῖον τοῦτο βιβλίον. Cum — Σ Ποῖον τὸ βιβλίον. Θ ὁμοίως ÷ Ο Ποῖον τοῦτο βιβλίον. 2 Τί ὅτι ἦλθον] M ÷ οἱ Ο Διότι ἦλθον. Σ ὁμοίως ÷ Ο. Θ Τί ὅτι ἦλθον. τῷ ἐλεγμῷ (M τῇ ἀπειλῇ) μου] P ... Σύμμαχος ἐξέδωκεν· ἰδοὺ ἐν τῇ ἐπιτιμήσει μου ἐξήρανα θάλασσαν, ἐπιτιμήσω ἔρημον. 4 τοῦ γνῶναι ἡνίκα δεῖ &c.] M ÷ Α τοῦ γνῶναι τοῦ ὑποστηρίσαι. Σ τοῦ γνῶναι ὁμιλίαν. ἔθηκέ μοι πρωΐ, προσέθηκέ μοι &c.] P ὁ δὲ Σύμμαχος, ἔθηκέ μοι πρωΐ γνῶσιν, φησίν. ὁ δὲ Ἀκύλας, ἐν πρωΐ ἐξεγερεῖ μοι ... τοῦ ἀκούειν. Sic etiam & M legit, τοῦ ἀκούειν. 5 παιδεία κυρίου κυρίου] M semel tantum κυρίου habet. 9 Ἰδοὺ κύριος κύριος] M semel duntaxat. ... μοι] M ÷ βοηθεῖ μοι. In margine vero, οἱ Ο βοηθήσει μοι. Σ Α Θ ... καὶ σὺ καταφάγεται] M καὶ ὡς σής· cum ÷ Σ εὐρὼς καταφάγεται. Θ ... ÷ Ο. P ἡ εὐρὼς, κατὰ Σύμμαχον· ἢ βρωτὴρ, ὡς Ἀκύλας. 11 ἐν λύπῃ] ... ἐν ὀδύνῃ, κατὰ Σύμμαχον· ἢ κατὰ τὸν Ἀκύλαν, εἰς διαπόνησιν.

CAP. LI.

1 ... ἐλατομήσατε] M ÷ Θ ἐξ ἧς ἐλατομήθητε, καὶ εἰς τὴν ὀπὴν τοῦ λάκκου ... ἐξωρύχθητε. Α Σ ὁμοίως τὰ τούτων ἐχόμενα. καὶ εἰς τὸν βόθυνον τοῦ λάκκου] ... ἀντὶ τοῦ, καὶ εἰς τὸν βόθυνον· ὁ Σύμμαχος, εἰς τὴν τρυμαλιάν· ὁ δὲ Ἀκύλας, ... τὴν ἐκκοπὴν, ἐκδεδώκασιν. 4 ἀκούσατέ μου λαός μου] M priore μου .... 6 οἱ δὲ κατοικοῦντες] M apponit hic, αὐτὴν τὴν γῆν. 7 λαὸς οὗ ...] M λαός μου &c. 8 ὡς γὰρ] M ὥσπερ &c. 10 ἡ ἐρημοῦσα θάλασσαν ...] M * Θ ἡ λατομήσασα πλάτος, διαρρήξασα δράκοντα· οὐ σὺ εἶ. 12 ... εἰμι ὁ παρακαλῶν] M post εἰμι * habet Π αὐτός. τίς οὖσα ἐφοβήθης] ... τίνα εὐλαβηθεῖσα ἐφοβήθης. Et ad vocem τίνα, ÷ Α τίς σύ. Σ τίς εἶ. ... τίς εἶ. Θ ὁμοίως ÷ Ο. 13 ἐπελάθου] M ἀπελάθου. καὶ ἐφοβοῦ] M καὶ ... 16 καὶ ἐρεῖ Σιὼν] M — Α καὶ τοῦ εἰπεῖν τῇ Σιὼν, Λαός μου. Σ καὶ εἰς ... τῇ Σιὼν, Λαός μου εἶ. Ad vers. 17. adi ⸿ hic infra. 19 συλλυπηθήσεται] M λυπηθήσεταί. 20 σευτλίον] M ÷ Α Σ Θ ὡς ὄρυξ. Adi ⸿ a hic infra. ἡμίεφθον] M ÷ ἠμφιβληστρευμένος. Σ ἐν ἀμφιβλήστρῳ. Θ ... 21 Διὰ τοῦτο ἄκουε] M * Θ Σ τοῦτο. 22 κύριος ὁ θεὸς] M ... Adi ⸿ b hic infra. 23 καὶ δώσω αὐτὸ] M καὶ ἐμβαλῶ αὐτό. ... ⸿ c hic infra. τὰ μέσα σου] M τὰ μετάφρενά σου· cum — Α σῶμά ... Σ τὸν νῶτόν σου. Θ ὁμοίως ÷ Ο τὰ μέσα σου.

⸿ ... τὸ πλήρειον τοῦ θυμοῦ αὐτοῦ] P sub initium cap. 52. ὁ δὲ Σύμμαχος, ... τὸ πλήρειον τοῦ θυμοῦ αὐτοῦ, τὸν κρατῆρα τοῦ σπασμοῦ, καὶ ἐξεστράγγισε, ... ὁ παρηγορῶν αὐτήν. ⸿ a P ad cap. 52. κατὰ δὲ Σύμμαχον, οἱ υἱοί ... ἀπόλωλας ἐπ' ἀρχῆς πάντων ἀμφιβλήστρων ὡς ὄρυξ &c. ⸿ b vers. ... τὸν λαὸν αὐτοῦ] P ad cap. 52. ἀντὶ δὲ τοῦ, ὁ κρίνων τὸν λαὸν ... Σύμμαχος ὑπερμαχήσει, φησὶ, τοῦ λαοῦ αὐτοῦ. ⸿ c vers. 23. τῶν ἀδικησάντων σε] P ad cap. 52. κατὰ Σύμμαχον, τῶν ἀποικισάντων σε.

CAP. LII.

1 περιτεθήσεται] M περιθήσεται. 2 ἔκλυσαι τὸν δεσμὸν] M ÷ ἔκλυσαι. Α ἀφίλυσαι. Σ ἀπόλυσαι. Θ διάλυσον. 3 οὕτως λέγει] M ὅτι οὕτως. 4 λέγει κύριος] M addit, ὁ θεός. Cum * οἱ Γ θεός σου. 5 Καὶ νῦν τί ἐστε ὧδε;] M ÷ Α Καὶ νῦν τί μοι ὧδε, φησί. Θ Σ Καὶ νῦν τί μοι ὧδε, λέγει κύριος. ὀλολύζετε] P ὁ μὲν Σύμμαχος· οἱ ἐξουσιάζοντες αὐτοῦ, φησὶν, ὀλολύζουσιν. καὶ Ἀκύλας, ἐξουσιάζοντες. ὁ δὲ Θεοδοτίων, ἄρχοντες. διαπαντὸς] P ὁ Σύμμαχός φησι· ὅλην τὴν ἡμέραν τὸ ὄνομά μου βλασφημεῖται. τὸ ὄνομά μου βλασφημεῖται ἐν τοῖς ἔθνεσι] P κατὰ τοὺς λοιποὺς, οὐ πρόσκειται τῷ τὸ ὄνομά μου βλασφημεῖται, τὸ ἐν τοῖς ἔθνεσι· prout apud Symmachum habet hic nota proxime præcedente. 6 τὸ ὄνομά μου] M τὸν κύριον· cum * οἱ Γ διὰ τοῦτο. 7 ὡς ὥρα ἐπὶ τῶν ὀρέων] M ÷ Α τί ὡραιώθησαν ἐπὶ τὰ ὄρη πόδες εὐαγγελιζομένου ἀγαθὸν, ἀκουτίζοντος σωτηρίαν. Σ τί εὐπρεπίζεις. Θ ὡς εὐπρεπεῖς. Symmachus autem apud P τί εὐπρεπεῖς ἐπὶ τῶν ὀρέων πόδες εὐαγγελιζομένου ἀκοὴν ποιοῦντος εἰρήνην, εὐαγγελιζομένου ἀγαθὰ, ἀκουστὴν ποιοῦντος σωτηρίαν. 8 τῶν φυλασσόντων σε] M ÷ Α σκοπευτῶν σου. Θ Σ τῶν σκοπῶν σου. ἅμα εὐφρανθήσονται] Symmachus apud P ἐπὶ τὸ αὐτὸ αἰνέσουσιν. ὀφθαλμοφανῶς γὰρ ὄψονται ἐν τῷ ἐπιστρέψαι κύριον τὴν Σιών. Ἀντὶ δὲ τοῦ ὀφθαλμοφανῶς, οἱ λοιποί φασιν, ὀφθαλμὸν ἐν ὀφθαλμῷ ὄψονται. 9 Ῥηξάτω εὐφροσύνην] P ἀντὶ δὲ τοῦ, Ῥηξάτω ἅμα εὐφροσύνην τὰ ἔρημα Ἱερουσαλὴμ, ὁ Σύμμαχος· Ἱλαρύνθητε καὶ ἀγαλλιᾶσθε ὁμοῦ τὰ ἔρημα Ἱερουσαλὴμ, φησί. 10 ἀποκαλύψει] M ÷ Θ Σ ἀπεκάλυψεν. πάντα ἄκρα] M πάντα τὰ ἄκρα. 12 φυγῇ πορεύσεσθε] M ÷ Σ ἀπελεύσεσθε. Α Θ ὁμοίως ÷ Ο. καὶ ὁ ἐπισυνάγων] M ὁ καὶ &c. 13 καὶ δοξασθήσεται σφόδρα] M * οἱ Γ καὶ μετεωρισθήσεται. συνήσει ὁ παῖς μου] P ἀντὶ τοῦ, συνήσει ὁ παῖς μου, Ἀκύλας ἐξέδωκεν· ἐπιστημονισθήσεται δοῦλός μου. καὶ ὁ Σύμμαχος, δοῦλός μου. 14 ὃν τρόπον ἐκστήσονται] P ἢ κατὰ Θεοδοτίωνα, ὃν τρόπον ἐθαύμασε.

CAP. LIII.

1 τίνι ἀπεκαλύφθη] M * Α Θ ἐπί. 2 ὡς παιδίον ἐναντίον αὐτοῦ] P ὁ δὲ Σύμμαχος· ἀνέβη ὡς κλάδος ἐνώπιον αὐτοῦ, καὶ ὡς ῥίζα ἀπὸ γῆς διψώσης. 3 οὐκ ἔστιν εἶδος αὐτῷ] P διὸ Σύμμαχός φησιν· οὐκ εἶδος αὐτῷ, οὐδὲ ἀξίωμα, ἵνα ἴδωμεν αὐτὸ· οὐδὲ θεωρία, ἵνα ἐπιθυμήσωμεν αὐτόν· ἐξουθενημένος, καὶ ἐλάχιστος ἀνδρῶν. Ἀνὴρ ἐπίπονος, καὶ γνωστὸς νόσῳ, καὶ εἰδὼς φέρειν μαλακίαν, οὐ μὴν μεμαλακισμένος. παρὰ τοὺς υἱοὺς] M παρὰ πάντας τοὺς υἱούς. ἀπέστραπται τὸ πρόσωπον] P κατὰ τὸν Ἀκύλαν, ὡς ἀποκεκρυμμένον πρόσωπον αὐτοῦ. οὐκ ἐλογίσθη] P κατὰ δὲ Θεοδοτίωνα, τὸ, οὐκ ἐλογίσθη, οὐκ ἐλογισάμεθα αὐτόν. κατὰ δὲ τοὺς λοιποὺς, ἐξουθενωμένος· διὸ οὐκ ἐλογισάμεθα αὐτόν. 4 Οὗτος τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν φέρει] P Σύμμαχος δέ φησιν· ὄντως τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν αὐτὸς ἀνέλαβε, καὶ τοὺς πόνους ὑπέμεινεν. ἡμεῖς δὲ ἐλογισάμεθα αὐτὸν ἐν ἁφῇ ὄντα, πεπληγότα ὑπὸ θεοῦ, καὶ τεταπεινωμένον. ᾧ συμφώνως ἐξέδωκαν οἱ λοιποί. 5 παιδεία εἰρήνης ἡμῶν ἐπ' αὐτὸν] P διὸ Σύμμαχός φησι· κύριος δὲ καταντῆσαι ἐποίησεν εἰς αὐτὸν τὴν ἀνομίαν πάντων ἡμῶν. 7 καὶ αὐτὸς διὰ τὸ κεκακῶσθαι &c.] P ἀντὶ δὲ τοῦ, καὶ αὐτὸς διὰ τὸ &c. ὁ Σύμμαχός φησι· προσηνέχθη, καὶ αὐτὸς ὑπήκουσε. ἀνοίγει τὸ στόμα] M addit, αὐτοῦ. 8 αἴρεται ἀπὸ τῆς γῆς ἡ ζωὴ αὐτοῦ] P ὁ δὲ Σύμμαχος ἐξέδωκεν· ἀπετμήθη γὰρ ἐκ γῆς ζώντων, καὶ διὰ τὴν ἀδικίαν τοῦ λαοῦ μου πληγὴ αὐτοῖς. ὁ δὲ Θεοδοτίων· ὅτι ἀπετμήθη ἀπὸ γῆς ζώντων, ἀπὸ ἀθεσίας τοῦ λαοῦ μου ἥψατο αὐτῶν. 9 Καὶ δώσω τοὺς πονηροὺς &c.] P ἀντὶ δὲ τοῦ, δώσω τοὺς πονηροὺς, ὁ Σύμμαχος· καὶ δώσει τοὺς ἀσεβεῖς, φησί. 11 Καὶ βούλεται κύριος ἀφελεῖν &c.] P ἀντὶ δὲ τοῦ, καὶ βούλεται κύριος &c. ὁ Σύμμαχος· καὶ θέλημα κυρίου, φησὶν, ἐν χειρὶ αὐτοῦ εὐοδωθήσεται. καὶ πλάσαι τῇ συνέσει &c.] M ÷ Α Θ ἐμπλησθήσεται ἐν τῇ γνώσει αὐτοῦ. Σ χορτασθήσεται. καὶ τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν αὐτὸς ἀνοίσει] P ἢ κατὰ Σύμμαχον· καὶ τὰς ἀσεβείας αὐτῶν αὐτὸς ὑπήνεγκεν.

CAP. LIV.

1 ῥῆξον καὶ βόησον] P Σύμμαχος μὲν, κελάδει αἴνεσιν, (quod margo Procopii perperam attribuit Aquilæ.) ὁ δὲ Ἀκύλας, ἱλάρωσον ἐν ἀγαλλιάσει καὶ χρεμέτισον. Θ ῥῆξον εὐφροσύνην καὶ τέρψιν· quanquam istud τέρψιν sub asterisco ibidem apponitur. τὰ τέκνα τῆς ἐρήμου] P ἀντὶ δὲ τοῦ, ἐρήμου, ἠφανισμένης, ἔφησε Σύμμαχος. 9 ἀπὸ τοῦ ὕδατος τοῦ ἐπὶ Νῶε] M ÷ Θ κατὰ τὰς ἡμέρας Νῶε τοῦτο μοι, ὅτι ὤμοσα μὴ ἐπαγαγεῖν ὕδωρ Νῶε ἐπὶ τὴν γῆν. οὕτως ὤμοσα τοῦ μὴ ὀργισθῆναι ἐπὶ σὲ, καὶ τοῦ μὴ ἐπιτιμῆσαι. Ἐν σοὶ τὰ γὰρ ὄρη σαλευθήσονται, τὸ δὲ ἔλεός μου ἀπὸ σοῦ οὐ σαλευθήσεται. ἀπὸ τοῦ ὕδατος &c.] P ὁ δὲ Σύμμαχος ὅλον οὕτως ἐξέδωκεν· ὡς αἱ ἡμέραι Νῶε τοῦτο μοι. ὡς ὤμοσα μὴ ἐπελθεῖν ὕδωρ Νῶε ἔτι ἐπὶ τὴν γῆν, οὕτως ὠμοσάμην μὴ ὀργισθῆναί σοι, μὴ δὲ ἐπιτιμῆσαί σοι. Τὰ γὰρ ὄρη σαλευθήσονται, καὶ οἱ βουνοὶ ταραχθήσονται, τὸ δὲ ἔλεός μου ἀπὸ σοῦ οὐκ ἀποστραφήσεται, οὐ δὲ ἡ διαθήκη τῆς εἰρήνης μου ἀνακληθήσεται, εἶπεν ὁ οἰκτείρων σε κύριος. 10 εἶπε γὰρ ἵλεώς σοι κύριος] M ÷ εἶπε γὰρ κύριος ἵλεώς σοι. In margine vero, οἱ Γ εἶπεν οἰκτείρας σε κύριος. 11 ἰδοὺ ἐγὼ ἑτοιμάζω σοι &c.] P ὁ δὲ Ἀκύλας, ἰδοὺ καταλινῶ ἐν στίμμει τοὺς λίθους σου. 17 σκεῦος σκευαστὸν] M ÷ Σ πεπλασμένον. Α πλασσόμενον. Θ κεραμέως. πᾶσα φωνὴ ἀναστήσεται ἐπὶ σὲ] M ÷ Θ καὶ πᾶσα γλῶσσα ἀναστήσεται εἰς τὰ σοῦ εἰς κρίσιν. οἱ δὲ ἔνοχοί σου &c.] P παρὰ μόνοις δὲ κεῖται τοῖς ἑβδομήκοντα, οἱ δὲ ἔνοχοί σου ἔσονται ἐν αὐτῇ.

CAP. LV.

1 οἶνον καὶ στέαρ] M * οἱ Γ οἶνον. Adi ⸿ a hic infra. 2 ἀκούσατέ μου] M caret pronomine. In margine autem * Θ ἀκοὴν πρός με. Adi ⸿ b hic infra. 5 ἔθνη ἃ οὐκ οἴδασίν σε] M verbo ἔθνη præmittit ἰδοὺ, sub * τοῖς Γ adscripto. Deinde pro οἴδασιν habet ᾔδεισαν. ἃ οὐκ οἴδασίν σε] M ÷ Θ Σ ἔθνος ὃ οὐ γνώσῃς. 7 ἐπὶ κύριον] M πρὸς κύριον.

⸿ a Ad vers. 1. ἄνευ ἀργυρίου καὶ τιμῆς οἶνον καὶ στέαρ] P Ἀκύλας δὲ καὶ Σύμμαχος· ἄνευ ἀλλάγματος οἶνον καὶ γάλα, φασίν. ⸿ b Ad vers. 2. Ἱνατί τιμᾶσθε ἀργυρίου &c.] P Σύμμαχος ἔφησε· Διΐστατε ἀργύριον, οὐχ ὑπὲρ ἄρτων, καὶ τοὺς κόπους ὑμῶν· οὐκ ὑπὲρ πλησμονῆς. Ibidem, ἀκούσατέ μου] P ἐξέδωκαν οἱ λοιποί· ἀκούσατε ἀκούοντες. Ad vers. 3. τὰ ὅσια Δαυὶδ] P τὰ δὲ ὅσια Σύμμαχος, ἐλέη, φησί. Ad vers. 5. ὅτι ἐδόξασέ σε] P ἀντὶ δὲ τοῦ, ἐδόξασέ σε, Σύμμαχος, ὅτι ἐποίησέν σε καύχημα, φησίν. Ad vers. 6. ἐπικαλέσασθε] P τοῦτ' ἔστιν, αἰνεῖτε, καὶ καλέσατε, ὡς φησὶ Σύμμαχος. Ad vers. 13. ἀντὶ τῆς στοιβῆς &c.] P ὁ δὲ Σύμμαχός φησιν, ἀντὶ στοιβῆς ἀναβήσεται βραθύ· ἀντὶ δὲ κνίδης ἀναβήσεται μυρσίνη.

CAP. LVI.

1 καὶ τὸ ἔλεός μου] P ἢ κατὰ τοὺς λοιποὺς τὴν δικαιοσύνην. 4 Τάδε λέγει κύριος] M * οἱ Γ, ὅτι. 5 τόπον ὀνομαστὸν] P ἢ κατὰ τοὺς λοιποὺς ἑρμηνευτάς· χεῖρα καὶ ὄνομα βέλτιον υἱῶν καὶ θυγατέρων. 9 πάντα τὰ θηρία] P κατὰ τὸν Ἀκύλαν ἀντὶ τοῦ, πάντα τὰ θηρία, πᾶν ζῶον αὐτοῦ εἴρηται· καὶ πάλιν, πάντα τὰ ζῶα αὐτοῦ. 10 ἴδετε ὅτι ἐκτετύφλωνται] P Σύμμαχος καὶ Θεοδοτίων, οἱ σκοποὶ αὐτοῦ, φασὶ, τυφλοί· Ἀκύλας δὲ, σκοπεύοντες. οὐκ ἔγνωσαν] M οὐκ ἔγνωσαν φρονῆσαι· In margine vero ÷ οἱ Γ ὅμως. κύνες ἐνεοὶ] M πάντες κύνες. P ἀντὶ δὲ τοῦ ἐνεοὶ, Σύμμαχος, ἄλαλοι· Ἀκύλας δὲ, μογιλάλοι. ἐνυπνιαζόμενοι κοίτην, φιλοῦντες νυστάξαι] P Σύμμαχος μέν φησιν· ὁραματισταὶ κοιμώμενοι, ἀγαπῶντες νυστάζειν. ὁ δὲ Ἀκύλας· φανταζόμενοι κοιμώμενοι, ἀγαπῶντες νυστάξαι. 11 ἕκαστος κατὰ τὸ ἑαυτοῦ] M ÷ Α ἀνὴρ εἰς πλεονεξίαν αὐτοῦ. Θ Σ ἕκαστος εἰς τὴν πλεονεξίαν αὐτοῦ.

CAP. LVII.

1 ὡς δίκαιος] M ὡς ὁ δίκαιος. καὶ οὐδεὶς ἐκδέχεται] M καὶ οὐδεὶς ἀνήρ. καὶ οὐδεὶς κατανοεῖ] M * οἱ Γ. ἀνήρ. 3 προσαγάγετε ὧδε] M ÷ Α Σ ἐγγίσατε. Θ προσαγάγετε. 5 ἀνὰ μέσον] M * Α ἄμφων. τῶν πετρῶν] M * καὶ ταῖς μεσίσι φάραγγας. 8 θυσίας σου] M tantum θυσίας habet, cum * οἱ Γ θυσιάσαι. ἠγάπησας τοὺς κοιμωμένους μετά σου] P κατὰ δὲ τοὺς λοιποὺς, ἠγάπησας τὴν κοίτην αὐτῶν. 9 ἠγάπησας τοὺς κοιμωμένους &c.] M hisce proxime præmittit sub asterisco Θ adscripto; ἐπλάτυνας τὴν κοίτην σου, καὶ διέθου σεαυτῷ παρ᾽ αὐτοῦ. καὶ πολλοὺς ἐποίησας] M ÷ Α Σ Θ καὶ ἐπλήθυνας. τοὺς μακρὰν ἀπὸ σου] M ÷ Α συνθήκας σου. Θ μυρεψούς σου. Σ τὰ μυρεψικά σου. πρέσβεις ὑπὲρ τὰ ὅριά σου] M ÷ Α Σ Θ ἕως εἰς μακράν, καὶ ἐταπεινώθης ἕως. καὶ ἀπέστειλας πρέσβεις &c.] P ὁ δὲ Σύμμαχος οὕτως ἐξέδωκε· καὶ ἐπλήθυνας τὰ μυρεψικά σου. ἀπέστειλας ὁμηρά σου ἕως μακράν. ὅριά σου] M continuo hic addit, καὶ ἐπέστρεψας. 10 οὐ κατελύθης μου] P ἢ κατὰ τὸν Ἀκύλαν, οὐκ ἐλιπάνθησας, ὥστε τυχεῖν ἀφέσεως. 11 Τίνα εὐλαβηθεῖσα &c.] P ὁ δὲ Ἀκύλας ἀντὶ τοῦ, Τίνα φοβηθεῖσα &c. Διέμενες δὲ, φησὶν, ἐξ αἰῶνος ἄφοβος καὶ ἀνάλαβής. καὶ οὐκ ἐμνήσθης] M addit, μου· Quinetiam Latina versio in Vaticano habet, *mei*. 12 τὴν δικαιοσύνην σου] M δικαιοσύνην μου· cum ÷ οἱ Γ ὅμως. 13 ὠφελήσει] M ὠφελήσουσι· cum ÷ οἱ Γ. οἱ Ο ὠφελήσει. ἐξελέσθωσάν σε] P ἀντὶ δὲ τοῦ, ἐξελέσθωσάν σε ἐν τῇ θλίψει σου, Σύμμαχος, ἐξελέσθωσάν σε, φησὶν, αἱ συναγωγαί σου. 15 τάδε λέγει ὁ ὕψιστος] M κύριος ὁ ὕψιστος. Deinde in margine * οἱ Γ ὅτι. ὄνομα αὐτοῦ ὕψιστος, &c.] M κύριος ὕψιστος. 17 ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ] M * τῆς καρδίας· tanquam inserenda inter ὁδοῖς & αὐτοῦ. 20 οἱ δὲ ἄδικοι κλυδωνισθήσονται] P κατὰ δὲ Σύμμαχον· οἱ δὲ ἀσεβεῖς ὡς θάλασσα ἐκβρασσομένη· Ἡσυχάσαι γὰρ οὐ δυνήσονται, καὶ ἐκβρασθήσονται παρὰ τὰ ὕδατα αὐτῆς, καὶ καταπάτημα καὶ πηλός. ὁ δὲ Ἀκύλας· καὶ ἐκβράσει ὕδατα αὐτῆς καταπάτημα καὶ πηλόν.

CAP. LVIII.

1 ὡς σάλπιγγι] M ὡς σάλπιγγα. ÷ Α ὡς κερατίνη. Θ Σ ὡς κερατίνης. 2 ὡς λαὸς δικαιοσύνην &c.] M * ὁ· quod post λαὸς interserendum. 3 ὑπενόησε] M * οἱ Γ ἰδὲ præmittunt τῷ ὑπενόησε. 4 εἰ εἰς κρίσεις καὶ μάχας] M non legit εἰ. 5 οὐ ταύτην τὴν νηστείαν ἐξελεξάμην] M οὐ ταύτην νηστείαν ἐγὼ ἐξελεξάμην. ἐξελεξάμην] M addit huic voci, λέγει κύριος παντοκράτωρ. νηστείαν δεκτὴν] M post νηστείαν * Θ Σ καὶ ἡμέραν. 7 ὑπερόψει] M ὑπερόψῃ· sed minus Attice. 9 ἐὰν ἀφέλῃς ἀπὸ σοῦ σύνδεσμον &c.] M — Θ Σ ἐὰν ἀφέλῃς ἐκ μέσου σου κλοιὸν ἐκτείνοντα δάκτυλον. 12 ὧν μὴ ἐξέλιπεν ὕδωρ] M * οἱ Γ ὕδατος, ἧς. αἰώνια γενεῶν γενεαῖς] M * Α Σ ἀναστήσεις addunt post absolutam periodum. Καὶ κληθήσῃ οἰκοδόμος φραγμῶν] P κατὰ δὲ τὸν Σύμμαχον, κληθήσῃ τειχίζων διακοπήν. ἀνὰ μέσον παύσεις] M ÷ τοῦ καθίσαι. Σ εἰς τὸ οἰκῆσαι. Θ τοῦ οἰκῆσαι. 13 ἅγια τῷ θεῷ] M addit σου. οὐκ ἀρεῖς τὸν πόδα σου] M οὐκ ἄρῃς &c. Versio tamen Latina habet ibidem, *non levabis*.

CAP. LIX.

5 συντρίψας οὔριον, ἄρα καὶ ἐν αὐτῷ βασιλίσκον] P κατὰ δὲ τὸν Ἀκύλαν· καὶ τὸ θλασθὲν ἐκλίπῃ ἔχιδνα. κατὰ δὲ Σύμμαχον· τὸ δὲ συντριβόμενον ἀποῤῥαγὲν ἔσται ἀσπίς. κατὰ δὲ Θεοδοτίωνα· τὸ θλασθὲν ἐῤῥάγη ἀσπίς. 6 ἔργα ἀνομίας] M * Θ καὶ ἔργον ἀδικίας ἐν χερσὶν αὐτῶν. 7 ἀπὸ φόνων] M ÷ Σ ἀνομίας. Θ ἀδικίας. Α ἀνωφελοῦς. 8 οὐκ οἴδασιν εἰρήνην] M ÷ οὐκ ἔγνωσαν. 9 περιεπάτησαν] M ÷ οἱ Γ περιπατήσομεν. 10 ψηλαφήσουσιν] M ÷ διαψηλαφήσομεν Θ. ὅμως τι Ο. 11 καὶ ὡς περιστερὰ &c.] P Σύμμαχος δὲ καὶ Θεοδοτίων ἐξέδωκαν· ὡς περιστερὰ μελέτῃ μελετήσομεν. ὁ δὲ Ἀκύλας· ὡς περιστεραὶ φθόγγῳ φθεγξόμεθα. 13 ἠσεβήσαμεν καὶ ἐψευσάμεθα &c.] P ὁ δὲ Σύμμαχος, ἔγνωμεν, φησὶν, ἀδικεῖν καὶ ψεύδεσθαι κατὰ κυρίου. ὁ δὲ Ἀκύλας ἀρνήσασθαι ἐν κυρίῳ· quod margo codicis Marchaliani sub asterisco sic notat, * Α Θ ἐν ΠιΠι (h. e. dicere ἐν κυρίῳ. cap. 1. ver. 2. sup.) Ἀλλὰ καὶ ἀπέστημεν, φησὶν, ὄπισθεν τοῦ θεοῦ ἡμῶν, ἐλαλήσαμεν συκοφαντίαν. ὄπισθεν] M ÷ οἱ Ο ὄπισθεν. Α ἀπὸ ὄπισθεν. Σ Θ. 15 τὴν διάνοιαν] M addit αὐτῶν. 16 καὶ ἠμύνατο αὐτοὺς &c, ad finem commatis] P ἀντὶ δὲ τοῦ, καὶ ἠμύνατο αὐτοὺς &c. τινὲς ἐκδέμενοι, καὶ ἔσωσεν αὐτῷ βραχίων αὐτοῦ· καὶ πάλιν ἀντὶ τοῦ, καὶ τῇ ἐλεημοσύνῃ αὐτοῦ ἐστηρίσατο, καὶ τῇ δικαιοσύνῃ αὐτοῦ ἐπεστηρίσατο. 18 τοῖς ὑπεναντίοις] M * Θ Σ ταῖς νήσοις ἀνταπόδομα ἀνταποδώσει. 19 ἡ ὀργὴ παρὰ κυρίου, ἥξει μετὰ θυμοῦ] P ὀργῆς δὲ καὶ θυμοῦ, οὔτε τὸ Ἑβραϊκὸν, οὔτε οἱ λοιποὶ μέμνηνται· ὁ γὰρ Ἀκύλας φησὶν, ὅτι ἐλεύσεται ὡς ποταμὸς πνεῦμα κυρίου σύσσημον ἑαυτῷ· ὁ δὲ Σύμμαχος· ἥξει ὡς ποταμὸς θλίβων τὸ πνεῦμα κυρίου· ἐπάγει, καὶ ἥξει ὁ δὲ Θεοδοτίων· ἥξει γὰρ ὡς ποταμὸς πολιορκητὴς· πνεῦμα κυρίου ἐσημειώθη ἐν αὐτῷ. 20 ἕνεκεν] M ἕνεκα. ἥξει ἕνεκεν Σιὼν ὁ ῥυόμενος] P ἀντὶ δὲ τοῦ, ἥξει ἕνεκεν &c. Ἀκύλας· καὶ ἐλεύσεται τῇ Σιὼν ἀγχιστεύων, φησίν. ὁ δὲ Σύμμαχος· καὶ ἥξει τῇ Σιὼν ἀγχιστεύων. καὶ ἀποστρέψει ἀσεβείας ἀπὸ Ἰακὼβ] P ἀντὶ δὲ τοῦ, καὶ ἀποστρέψει &c. ὁ Σύμμαχος· καὶ τοῖς ἀποστρέψασιν ἀσέβειαν ἐν Ἰακώβ. ὁ δὲ Ἀκύλας· καὶ τοῖς ἀποστρέψασιν ἀθεσίαν ἐν Ἰακώβ. ἀπὸ Ἰακὼβ] M * Σ εἶπε κύριος.

CAP. LX.

1 Φωτίζου φωτίζου] P ἢ κατὰ τοὺς ἄλλους· Ἀνάστηθι, φωτίσθητι. Ἱερουσαλὴμ] P τὸ δὲ Ἱερουσαλὴμ οὐ κεῖται παρὰ τοῖς ἄλλοις· ἀλλ᾽ ὁ μὲν Ἀκύλας, Ἀνάστηθι, φωτίζου, φησὶν, ὅτι ἦλθεν φῶς σου· καὶ Σύμμαχος ὁμοίως, καὶ τὸ Ἑβραϊκόν. καὶ ἡ δόξα κυρίου &c.] P ἐπὶ δὲ σὲ ἀνατελεῖ κύριος, κατὰ τοὺς λοιπούς. 2 ἰδοὺ σκότος] M * ὅτι. 3 τῇ λαμπρότητί σου] M * οἱ Γ, τῆς ἀνατολῆς. 4 καὶ ἰδὲ συνηγμένα] M * οἱ Γ, πάντα. ἥκασι πάντες] M ἰδοὺ ἥκασι. 5 τότε ὄψῃ] M * Θ καὶ χαρίσῃ. καὶ φοβηθήσῃ] P τὸ δὲ, φοβηθήσῃ, παρὰ μὲν τοῖς λοιποῖς οὐκ ἐμφέρεται. ὅτι μεταβαλεῖ εἰς σὲ πλοῦτος θαλάσσης] P ὁ δὲ Σύμμαχος· οὕτως ἐπιστραφῇ ἐπὶ σὲ τὸ πλῆθος τῆς θαλάσσης, καὶ ἡ δύναμις τῶν ἐθνῶν. 6 Γαιφὰ] M Γαιφάρ· cum ÷ οἱ Γ Γαιφά. 7 συναχθήσονται] M addit, σοί· uti post ἥξουσι hic statim infra. 8 Τίνες οἵδε] M Τίνες δὲ οἵδε. σὺν νοσσοῖς ἐπ᾽ ἐμὲ] M caret ἐπ᾽ ἐμέ. 9 διὰ τὸ ὄνομα κυρίου &c.] M ÷ οἱ Γ, τῷ ὀνόματι κυρίου θεοῦ σου, καὶ τῷ ἁγίῳ Ἰσραήλ. 15 εὐφροσύνην γενεῶν γενεαῖς] M εὐφροσύνης γενεαῖς γενεῶν. 16 θεὸς Ἰσραὴλ] M ÷ Ἰακώβ. 18 καὶ αἱ πύλαι σου γλύμμα] P ὑπὲρ λίθ... λας μὲν, ὕμνησις, φησίν· ὁ δὲ Σύμμαχος, αἴνεσις. 21 δι᾽ αἰῶνος] M καὶ δι᾽ αἰῶνος.

CAP. LXI.

1 ἔχρισέ με] M * κύριος. πτωχοῖς] M — ταπεινοῖς. τὴν καρδίαν] M τῇ καρδίᾳ. 2 κυρίου] M ÷ τῷ κυρίῳ. δεκτὸν] P ἢ κατὰ τοὺς λοιπούς, εὐδοκίας. ἀνταποδόσεως] M * τῷ θεῷ ἡμῶν. 3 Σιὼν] M * Δοῦναι αὐτοῖς... κληθήσονται] M * Θ Α αὐτοῖς. γενεαὶ δικαιοσύνης] P Σύμμαχος δὲ ἀντὶ τοῦ, γενεαὶ, φησὶν, ἰσχυροί. 4 πρότερον] M * πρότερας· cum ÷ ... των. Θ Σ ἀρχαίων. 6 λειτουργοὶ θεοῦ] M οἱ Γ, ἡμῶν ῥηθήσεται ... μῖν. ἰσχὺν ἐθνῶν] P ἢ κατὰ τὸν Ἀκύλαν, τὴν εὐπορίαν. 8 δικαίως] P ἀντὶ δὲ τοῦ δικαίοις, ἐν ἀληθείᾳ πάντες ἡρμήνευσαν οἱ λοιποί. 9 ἐν μέσῳ τῶν λαῶν] M habet hæc in margine tantum, sub asterisco. 10 Καὶ εὐφροσύνῃ εὐφρανθήσονται &c.] M ÷ Α Χαίρων χαρήσομαι ἐν κυρίῳ, ἀγαλλιάσεται ἡ ψυχή μου. Θ Σ Ἀγαλλιάσει ἀγαλλιάσομαι ἐν θεῷ· εὐφρανθήσεται ἡ ψυχή μου ἐν τῷ θεῷ μου. ὡς νυμφίῳ &c.] P ὁ δὲ Ἀκύλας ὡς νυμφίον ἱερατευόμενον, καὶ ὡς νύμφην κοσμουμένην σκεύεσιν αὐτῆς. ὁ δὲ Σύμμαχος· ὥσπερ νυμφίον κεκοσμημένον στεφάνῳ, καὶ ὡς νύμφην περικειμένην τὴν σκευὴν αὐτῆς. 11 οὕτως ἀνατελεῖ] M * Σ ἀνατέλλει.

CAP. LXII.

2 καὶ βασιλεῖς] M * Α Σ πάντες. τὸ ὄνομα] M addit, σου. 4 καὶ ἡ γῆ σου] M καὶ ἡ γῆ σου· post οἰκουμένη ad finem usque commatis M habet in margine sub asterisco Θ Σ. 6 κυρίου] M * οἱ Γ, τὸν κύριον. 7 οὐκ ἔστι γὰρ ὑμῖν ὅμοιος] P ἀντὶ δὲ τοῦ, οὐκ ἔστι γὰρ &c. Σύμμαχος· μὴ σιωπήσητε, φησὶ, μηδὲ δῶτε ἡσυχάσαι λίθῳ, ἕως ἑτοιμάσῃ, καὶ ἕως θῇ τὴν Ἱερουσαλὴμ αἴνεσιν ἐν τῇ γῇ. ἐὰν διορθώσῃ] M hic continuo subjungit vocem Ἱερουσαλήμ. In margine vero ad ÷ Θ hæc habet, καὶ μὴ δῶτε σιγὴν αὐτῷ ἕως ἑτοιμάσῃ καὶ ἕως θῇ τὴν Ἱερουσαλὴμ καύχημα ἐν τῇ γῇ. 8 τῆς δόξης αὐτοῦ] M Α ἐν δεξιᾷ αὐτοῦ. οἱ Ο ἰσχύος. 9 οἱ συναγαγόντες φάγονται] M συνάγοντες φάγονται. αἰνέσουσι κύριον] M τὸν κύριον. συναγαγόντες πίονται] M συνάγοντες πίονται. ἐπαύλεσι P ἐπαύλεσιν δὲ ἁγίοις, ... κατὰ τοὺς λοιπούς. 10 πορεύεσθε] M * Θ ὁδοποιήσατε. καὶ ὁδοποιήσατε M * Θ σκολάσατε τὴν ὁδόν. λίθους] M utrinque habet τούς. 12 καλέσει αὐτὸν] P ἀντὶ δὲ τοῦ, καὶ καλέσει αὐτόν, αὐτοῦ, ἐξέδωκαν οἱ λοιποί.

CAP. LXIII.

1 Βοσὸρ] M ÷ Βοσρά. ἐγὼ διαλέγομαι δικαιοσύνην] P κατὰ δὲ Σύμμαχον· ἐγὼ λαλῶ ἐν δικαιοσύνῃ· ὑπερμαχῶ εἰς τὸ σῶσαι. 3 καὶ τῶν ἐθνῶν] P ἀντὶ δὲ τοῦ, καὶ τῶν ἐθνῶν, ὁ Σύμμαχος· καὶ ἀπὸ τῶν λαῶν ἐξέδωκεν. Καὶ ἀντὶ τοῦ, κατήγαγον τὸ αἷμα αὐτῶν &c. καὶ ἐῤῥαντίσθη τὸ ἐπινίκιον αὐτῶν ἐπὶ τὰ ἱμάτιά μου. Et paulo infra apud eund. Procopium, τὸ αἷμα αὐτῶν, οἱ λοιποὶ τὸ νῖκος ἐξέδωκαν. οὐκ ἔστιν ἀνὴρ μετ᾽ ἐμοῦ] M — οὐκ ἔστιν οὐδεὶς σὺν ἐμοί. 5 ὁ βραχίων μου] M * οἱ Γ αὐτοῦ. 6 καὶ κατεπάτησα αὐτοὺς &c.] M * Θ Σ καὶ ἐμέθυσα αὐτοὺς ἐν θυμῷ μου. 7 τὰς ἀρετὰς κυρίου] M * ἀναμνήσω· τὴν αἴνεσιν κυρίου. οἷς ἡμῖν] M interponit κύριος. Adi ☞ *a* hic infra. 8 ἀθετήσωσι] M ἀθετήσουσι. ☞ *b* hic infra. 10 τὸ ἅγιον αὐτοῦ] M ÷ οἱ Γ ὅμως. 11 Ποῦ ὁ ἀναβιβάσας &c.] M * Μωσῆ λαοῦ αὐτοῦ. Ad vers. 12. vid. ☞ *c* hic infra. 13 ἀβύσσου] M διὰ τῆς &c. 14 οὕτως ἤγαγες] M οὕτως ἤγαγε τὸν λαόν σου τοῦ ποιῆσαι &c. 15 ἐπίστρεψον] M ÷ Α Σ ἐπίβλεψον. Θ κάτιδε. οἰκτιρμῶν σου] M τῶν οἰκτιρμῶν σου. 16 οὐκ ἐπέγνω ἡμᾶς] M ἔγνω habet, uti ante habuit ☞ *a* ad vers. 7. hic supra; ἐν πᾶσιν οἷς ἡμῖν ἀνταποδίδωσι] P ἀντὶ δὲ τοῦ, ἐν πᾶσιν &c. ὁ Σύμμαχος· περὶ πάντων ὧν εὐηργέτησεν ἡμᾶς, φησί. Καὶ ἀντὶ τοῦ, κριτὴς ἀγαθὸς, (ibidem commate eodem,) ὁ πλήθει ἀγαθωσύνης. ☞ *b* ad vers. 8. οὐχ ὁ λαός μου, τέκνα οὐ μὴ ἀθετήσωσι] P κατὰ Σύμμαχον ἀληθῶς πλὴν λαός μου εἰσὶν υἱοὶ οὐκ ἀσυνθετοῦντες. ☞ *c* ad vers. 12. ἀντὶ δὲ τοῦ, κατίσχυσεν ὕδωρ &c.] P ὁ Σύμμαχος, ὁ ῥήξας ὕδατα ἔμπροσθεν αὐτῶν, φησί. Item versu eodem, ποιῆσαι ἑαυτῷ ὄνομα] P ὁ δὲ Σύμμαχος, αὐτῷ, φησί. Ad vers. 19. Ἐγενόμεθα ὡς τὸ ἀπ᾽ ἀρχῆς &c. ad finem usque primi commatis cap. sequentis] P ὁ δὲ Σύμμαχος τὴν ὅλην οὕτως ἐξέδωκε ῥῆσιν· Ἐγενήθημεν ὡς ἀπ᾽ αἰῶνος, ὧν οὐκ ἐξουσιάσεις, οὐδὲ ἐπικλήθη τὸ ὄνομά σου αὐτοῖς, εἰ διέῤῥηξας οὐρανοὺς κατέβης ἀπὸ προσώπου σου. ὄρη κατεῤῥύησαν ὡς ἔκκαυσις πυρός. ἐτάκη θάλασσα· ὕδατα ἐπλεονάσθησαν. Κατὰ δὲ τοὺς ἑβδομήκοντα· Γεγόναμεν ὡς τὸ ἀπ᾽ ἀρχῆς.

CAP. LXIV.

2 ἀπὸ προσώπου πυρὸς] M tantum πυρὸς habet. τὸ ὄνομά σου] M τὸ ὄνομα κυρίου. In margine vero ad ÷ οἱ Γ ὄνομά σου. 4 οὐδὲ οἱ ὀφθαλμοὶ &c.] M — ὀφθαλμὸς οὐκ ἴδε. ὑπομένουσιν ἔλεον] M ὑπομένουσιν ἔλεος. 6 ὡς φύλλα] Ad * Α Θ M addit πάντες ἡμεῖς. 8 ἡμεῖς δὲ πηλὸς] M addit sub * Α Θ καὶ σὺ πλάστης ἡμῶν. Et pro ἔργα M ἔργον habet. 9 σφόδρα] M * οἱ Γ ... ἐπίβλεψον] M addit, κύριε. 11 ἔνδοξα] M τὰ ἔνδοξα. 12 ἡμᾶς σφόδρα] M * Θ ἕως.

CAP. LXV.

1 ἐπερωτῶσιν & ζητοῦσιν] M hæc duo transponit, sed præterea nihil mutat. ἰδού εἰμι] M binas has voces in margine habet ad asteriscum. 2 τοῖς πορευομένοις ὁδῷ οὐ καλῇ] M οἱ οὐκ ἐπορεύθησαν ὁδῷ ἀληθινῇ. In margine ad ÷ τοῖς πορευομένοις ὁδῷ οὐ καλῇ. 4 ἐν τοῖς μνήμασι] M καὶ ἐν τοῖς &c. 6 ἀποδώσω] M ἀποδῶ, καὶ ἀνταποδώσω. 7 πατέρων αὐτῶν] M addit sub asterisco Θ ἐπὶ τὸ αὐτό. 8 οὕτως λέγει κύριος] M * ὅτι. 9 καὶ ἐξ Ἰούδα] M ... ἐξ Ἰούδα. 11 τῷ δαιμονίῳ] M τῷ δαίμονι. 14 πνεύματος ὑμῶν] ... abest ὑμῶν. 15 τοῖς δὲ δουλεύουσί μοι κληθήσεται ὄνομα καινὸν &c. ad ... verba, θεὸν τὸν ἀληθινὸν] P τὸ δὲ ῥητὸν, μέχρι τοῦ, θεὸν τὸν ἀληθινόν, ὁ μὲν Ἀκύλας οὕτως ἡρμήνευσε· Καὶ τοῖς δούλοις καλέσει ὄνομα ἕτερον, ᾧ εὐλογημένος ... τῇ γῇ εὐλογηθήσεται πεπιστωμένος. ὁ δὲ Σύμμαχος· τοῖς δὲ δούλοις αὐτοῦ ... ὄνομα ἕτερον, ἐν ᾧ ὁ εὐλογημένος ἐπὶ τῆς γῆς εὐλογηθήσεται ἐν τῷ θεῷ ... μέν. εἰς πλησμονὴν] P τὸ δὲ, εἰς πλησμονὴν, εἰς ὅρκον ἐξέδωκαν οἱ λοιποί. Rationem hujus versionis vid. apud P ibidem. 16 εὐλογήσουσι γὰρ τὸν θεὸν ... M sine articulo præpositivo. τὴν θλίψιν] M addit, αὐτῶν. 18 ἀγαλλίαμα ... M * οἱ Γ ... ἐν αὐτῇ] M ad * Θ addit, ὅτι ἐγὼ κτίζω. τῷ ἀγαλλίαμα] ... 19

] M ὁ δὲ φωνή. 20 ἐδ' ὁ μὴ] M ὁ δὲ μή. ἄωρος] M * Θ ἡμέ-
ρας ἔσαι γδ ὁ νέ☉] M * A Θ αὐτός. ἁμαρτωλὸς] M ad * A Θ addit,
τὰ γεννήματα αὐτῶν] M τ̃ καρπὸν αὐτῶν. Quinetiam addit, κ) τ̃
21 ... 22 ὁ μὴ οἰκοδομήσωσι] M κ) ὁ μὴ &c. τ̃ λαῦ μου] M fine
23 οἱ ἐκλεκτοί μου] M οἱ δὲ ἐκλεκτοί. μετ' αὐτῶν] M ad-
25 βοσκηθήσονται] M συμβοσκηθήσονται. ἐδὲ λυμανοῦνται] M ἐδὲ

CAP. LXVI.

1 ...] M μοι. ποῖον] M * Θ τῦτον. οἰκοδομήσετε] M ad *
ποῖ☉ τόπ☉] M cum * addit ἔτ☉. 3 ὁ δὲ ἄνομ☉] P
κατὰ τὰς λοιπὰς, ὁ δὲ ἄνομ☉, ἀλλ' ὁ δὲ σφαδάζων μόσχον. 4 βδε-
... αὐτῶν ἡ ψυχὴ &c.] M ἃ ἡ ψυχὴ &c. ἁμαρτίας] M post ἁμαρτί-
... addit, αὐτῶν. 5 ἀδελφοὶ ὑμῶν] M ἀδελφοῖς ὑμῶν. καὶ ὀφθῇ ἐν τῇ
... αὐτῶν] P Σύμμαχ☉ δὲ, καὶ ὀψόμεθα ἐν τῇ εὐφροσύνῃ ὑμῶν ἐξέ-
7 πρὶν τὴν ὠδίνουσαν] M — Σ πρὶν ἢ ὠδινῆσαι ἔτεκε. πρὶν ἐλθεῖν
... αὐτῆς ἔσωσεν ἄρσεν. 8 τοιῦτο] M τοιῦτον. Forma vere prisca dixit
... perveterata. ἢ καὶ ἐτέχθη] M εἰ καὶ &c. ÷ ὅμως οἱ Γ, οἱ Ο ἤ, ὅμως τε
9 ὐκ ἐμιάνθης μυ] P τὸ δὲ ὐκ ἐμιάνθης μυ &c. ὐ κεῖται παρὰ τοῖς
ἑρμηνευταῖς. κατὰ δὲ Σύμμαχον, ὅτως εἴρηται· μὴ ἐγὼ ὁ καθίζων ἐπὶ
τὸ τεκεῖν, ὐκ ἐκτοκίζω, εἶπεν κύρι☉; ἢ ἐγὼ ὁ συνεκτοκίζων, κ) συνέξω, εἶπεν
ὁ Θεός σου; Pro ἐμιάνθης M ἐμιάνθη habet. ὐκ ἰδὲ ἐγὼ] M καὶ ἰδὲ &c.
εἶπεν ὁ Θεός σου] M εἶπεν κύρι☉. 10 εὐφράνθητε] M ÷ A Σ εὐφράνθη-
τι. A σὺν Ἱερυσαλήμ. Θ εὐφράνθητι ἅμα Ἱερυσαλήμ. Ἱερυσαλὴμ] M
ἅμα. ἀγαπῶντες αὐτὴν] M addit, καὶ οἱ κατοικοῦντες αὐτήν. χάρητε ἅμα αὐ-
τῇ] M * Θ ἅμα αὐτῇ. 11 μαςῦ] M ÷ A Θ μαςῦ. Σ μαςῷ. παρακλή-
σεως αὐτῆς] M ÷ οἱ Γ ὅμως. ἀπὸ εἰσόδυ] M ÷ A ἀπὸ παντοδαπίας. Σ
ἀπὸ πλήθους. 12 ἐκκλίνω] M κλίνω. 14 γνωσθήσεται] M γνωςὴ ἔςαι. 15
ὡς πῦρ] P τὸ δὲ ὡς πῦρ, ἐν πυρὶ ἑρμήνευσαν οἱ λοιποί. ἐκδίκησιν] M
addit, αὐτῦ. 17 οἱ ἁγνιζόμενοι] M non legit οἱ. καὶ ἐν τοῖς προθύροις
&c] P ἀντὶ δὲ τῦ, κ) ἐν τοῖς προθύροις &c. ὁ Σύμμαχός φησιν· ὀπίσω ἀλ-
λήλων ἐν μέσῳ ἐσθιόντων τὸ κρέας τὸ χοίρειον. 18 ἔρχομαι] M κ) ἐγὼ ἔρχο-
μαι. 19 κ) Λυδ] M ÷ Σ Λυδὲς. 20 ἐν λαμπήναις &c] P ἀντὶ δὲ τῦ,
ἐν λαμπήναις ἡμιόνων &c. ὁ Σύμμαχ☉, ἐφ' ἵπποις, κ) ἐν ἅρμασι, κ) ἐν
λεκτίσι, κ) ἐν καρουχαῖς, κ) ἐν φορείοις ἑρμήνευσεν. εἶπε κύρι☉] M κ) εἶπε &c.
21 αὐτῶν ἐμοὶ] M hisce statim apponit, μετὰ εὐφροσύνης. μετὰ ψαλμῶν]
P ἀντὶ δὲ τῦ, μετὰ ψαλμῶν, ἐν σκεύει καθαρῷ, ἑρμήνευσε Σύμμαχ☉. 24 τὰ
κῶλα] P ἀντὶ δὲ τῦ, τὰ κῶλα, τὰ ἔχατα, Σύμμαχ☉ ἔφησεν.

Quæ sequuntur, *ESAIÆ* Prophetæ, in codice vetustiss. Card. Barberini MS. Prophetarum minorum habentur, ex quo hæc descripsimus, quibus textum Romanum per columnas respondentem apposuimus.

Edit. ROM.

ΚΕΦ. κζ'.

5 Ποιήσωμεν εἰρήνην αὐτῷ, ποιήσωμεν εἰρή-
νην. 6 Οἱ ἐρχόμενοι τέκνα Ἰακὼβ βλα-
στήσει κ) ἐξανθήσει Ἰσραὴλ, κ) ἐμπλησθή-
σεται ἡ οἰκυμένη τῦ καρπῦ αὐτῦ. 7 Μὴ
ὡς αὐτὸς ἐπάταξε, κ) αὐτὸς ὅτως πλη-
γήσεται; κ) ὡς αὐτὸς ἀνεῖλεν, ὅτως ἀναι-
ρεθήσεται; 8 Μαχόμεν☉ κ) ὀνειδίζων
ἐξαποστελεῖ αὐτές. ὐ σὺ ἦσθα μελετῶν
τῷ πνεύματι τῷ σκληρῷ, ἀνελεῖν αὐτὲς
πνεύματι θυμῦ; 9 Διατῦτο ἀφαιρεθή-
σεται ἡ ἀνομία Ἰακὼβ, κ) τῦτό ἐστιν ἡ εὐ-
λογία αὐτῦ, ὅταν ἀφέλωμαι τὴν ἁμαρ-
τίαν αὐτῦ, ὅταν θῶσι πάντας τὲς λίθες
τῶν βωμῶν κατακεκομμένες, ὡς κονίαν
λεπτήν· κ) ὐ μὴ μείνῃ τὰ δένδρα αὐτῶν,
κ) τὰ εἴδωλα αὐτῶν ἐκκεκομμένα, ὥσπερ
δρυμὸς μακράν. 10 Τὸ κατοικύμενον
ποίμνιον ἀνειμένον ἔςαι, ὡς ποίμνιον κα-
ταλελειμμένον· κ) ἔςαι πολὺν χρόνον εἰς
βόσκημα, κ) ἐκεῖ ἀναπαύσονται ποί-
μνια. 11 Καὶ μετὰ χρόνον ὐκ ἔςαι ἐν
αὐτῇ πᾶν χλωρὸν διὰ τὸ ξηρανθῆναι.
γυναῖκες ἐρχόμεναι ἀπὸ θέας δεῦτε. ὐ γδ
λαός ἐστιν ἔχων σύνεσιν, διατῦτο ὐ μὴ
οἰκτειρήσῃ ὁ ποιήσας αὐτές, ὐδὲ ὁ πλά-
σας αὐτὲς ὐ μὴ ἐλεήσῃ. 12 Καὶ ἔςαι ἐν
τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, συμφράξει ὁ Θεὸς ἀπὸ
τ̃ διώρυγ☉ τ̃ ποταμῦ ἕως Ῥινοκορύρων.
ὑμεῖς δὲ συναγάγετε κατὰ ἕνα τὲς υἱὲς
Ἰσραήλ. 13 Καὶ ἔςαι ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐ-
κείνῃ, σαλπιῦσι τῇ σάλπιγγι τῇ μεγάλῃ, κ)
ἥξυσιν οἱ ἀπολόμενοι ἐν τῇ χώρᾳ τ̃ Ἀσσυ-
ρίων, κ) οἱ ἀπολόμενοι ἐν Αἰγύπτῳ, κ)
προσκυνήσυσι τῷ κυρίῳ ἐπὶ τὸ ὄρ☉ τὸ
ἅγιον ἐν Ἱερυσαλήμ.

ΚΕΦ. κη'.

Οὐαὶ τῷ ςεφάνῳ τ̃ ὕβρεως, οἱ μισθωτοὶ
Ἐφραίμ, τὸ ἄνθ☉ τὸ ἐκπεσὸν ἐκ τ̃ δόξης
ἐπὶ τ̃ κορυφῆς τῦ ὄρυς τῦ παχέως, οἱ μεθύ-
οντες ἄνευ οἴνυ. 2 Ἰδὲ ἰσχυρὸν κ) σκληρὸν
ὁ θυμὸς κυρίυ, ὡς χάλαζα καταφερο-
μένη ἐκ ὕψυς σκέπην, βίᾳ καταφερομέ-
νη ὡς ὕδατ☉ πολὺ πλῆθ☉ σῦρον χώ-
ραν, τῇ γῇ ποιήσει ἀνάπαυμα ταῖς
χερσί, 3 Καὶ τοῖς ποσὶ καταπατηθήσε-
ται ὁ ςέφανος τῆς ὕβρεως, οἱ μισθωτοὶ τῦ
Ἐφραίμ. 4 Καὶ ἔςαι τὸ ἄνθος τὸ ἐκπεσὸν
τ̃ ἐλπίδος τῆς δόξης, ἐπ' ἄκρυ τῦ ὄρυς τῦ
ὑψηλῦ ὡς πρόδρομος σύκυ, ὁ ἰδὼν αὐ-
τὸ, πρὶν εἰς τ̃ χεῖρα αὐτῦ λαβεῖν αὐτὸ,
θελήσει αὐτὸ καταπιεῖν. 5 Τῇ ἡμέρᾳ
ἐκείνῃ ἔςαι κύριος Σαβαὼθ ὁ ςέφανος τῆς
ἐλπίδος, ὁ πλακεὶς τ̃ δόξης, τῷ καταλει-
φθέντι τῦ λαῦ. 6 Καταλειφθήσονται ἐπὶ πνεύ-
ματι κρίσεως ἐπὶ κρίσιν, κ) ἰσχὺν κωλύ-
οντος ἀνελεῖν. Οὗτοι γδ οἴνῳ πεπλανη-
μένοι εἰσίν. ἐπλανήθησαν διὰ τὸ σίκε-
ρα, ἱερεὺς κ) προφήτης ἐξέςησαν διὰ τὸ
σίκερα, κατεπόθησαν διὰ τ̃ οἶνον, ἐσεί-
σθησαν ἀπὸ τῆς μέθης, ἐπλανήθησαν· τυτέςι
φάσμα. 8 Ἀρὰ ἔδεται ταύτην τ̃ βυλὴν, αὕ-
τη γδ ἡ βυλὴ ἕνεκα πλεονεξίας. 9 Τίνι ἀν-
ηγγείλαμεν κακὰ, κ) τίνι ἀνηγγείλαμεν
ἀγγελίαν; οἱ ἀπογεγαλακτισμένοι ἀπὸ
γάλακτ☉, οἱ ἀπεσπασμένοι ἀπὸ μαςῦ.
10 Θλίψιν ἐπὶ θλίψιν προσδέχυ, ἐλπί-
δα ἐπ' ἐλπίδι, ἔτι μικρὸν ἔτι μικρὸν, 11
Διὰ φαυλισμὸν χειλέων, διὰ γλώσσης ἑτέ-
ρας, ὅτι λαλήσυσι τῷ λαῷ τύτῳ, 12 Λέ-
γοντες αὐτοῖς, Τῦτο τὸ ἀνάπαυμα τῷ πει-
νῶντι, κ) τῦτο τὸ σύντριμμα· κ) ὐκ ἠθέλησαν
ἀκύειν. 13 Καὶ ἔςαι αὐτοῖς τὸ λόγιον τῦ
Θεῦ, Θλίψις ἐπὶ θλίψιν, ἐλπὶς ἐπ' ἐλπίδι,
ἔτι μικρὸν ἔτι μικρὸν, ἵνα πορευθῶσι κ) πέ-
σωσιν ὀπίσω, κ) συντριβήσονται, κ) κινδυνεύ-
συσι, κ) ἁλώσονται. 14 Διατῦτο ἀκύσατε
λόγον κυρίυ ἄνδρες τεθλιμμένοι, κ) οἱ ἄρ-
χοντες τῦ λαῦ τύτυ τῦ ἐν Ἱερυσαλήμ. 15
Ὅτι εἴπατε, Ἐποιήσαμεν διαθήκην μετὰ τῦ
ᾅδυ, κ) μετὰ τῦ θανάτυ συνθήκας· καταιγὶς
φερομένη ἐὰν παρέλθῃ, ὐ μὴ ἔλθῃ ἐφ'
ἡμᾶς· ἐθήκαμεν ψεῦδ☉ τ̃ ἐλπίδα ἡμῶν,
κ) τῷ ψεύδει σκεπασθησόμεθα. 16 Διατῦτο
ὅτω λέγει κύρι☉ κύρι☉, Ἰδὲ ἐγὼ ἐμβαλ-
λῶ εἰς τὰ θεμέλια Σιὼν λίθον πολυτελῆ,
ἐκλεκτὸν, ἀκρογωνιαῖον, ἔντιμον, εἰς τὰ θε-
μέλια αὐτῆς, κ) ὁ πιςεύων ὐ μὴ καταισχυνθῇ.
17 Καὶ θήσω κρίσιν εἰς ἐλπίδα, ἡ δὲ ἐλεη-
μοσύνη μυ εἰς ςαθμύς, κ) οἱ πεποιθότες
ματαίως ψεύδει· ὅτι ὐ μὴ παρέλθῃ ὑμᾶς
καταιγὶς, 18 Μὴ κ) ἀφέλῃ ὑμῶν τ̃ διαθή-
κην τῦ θανάτυ, κ) ἡ ἐλπὶς ὑμῶν ἡ πρὸς τ̃
ᾅδην ὐ μὴ ἐμμείνῃ. καταιγὶς φερομένη ἐὰν
ἐπέλθῃ, ἔσεσθε αὐτῇ εἰς καταπάτημα. 19
Ὅταν παρέλθῃ, λήψεται ὑμᾶς, πρωῒ πρωῒ
παρελεύσεται ἡμέρας, κ) ἐν νυκτὶ ἔςαι ἐλπὶς
πονηρά. μάθετε ἀκύειν ςενοχωρέμενοι.
20 Οὐ δυνάμεθα μάχεσθαι, αὐτοὶ δὲ ἀσθενῦ-
μεν τῦ ὑμᾶς συναχθῆναι. 21 Ὥσπερ ὄρ☉
ἀσεβῶν ἀναςήσεται κύρι☉, κ) ἔςαι ἐν τῇ φά-
ραγγι Γαβαὼν, μετὰ θυμῦ ποιήσει τὰ ἔργα
αὐτῦ, πικρίας ἔργον· ὁ δὲ θυμὸς αὐτῦ ἀλλο-
τρίως χρήσεται, κ) ἡ σαπρία αὐτῦ ἀλλοτρία.
22 Καὶ ὑμεῖς μὴ εὐφρανθείητε, μηδὲ ἰσχυ-
σάτωσαν ὑμῶν οἱ δεσμοί. διότι συντετελε-
σμένα κ) συντετμημένα πράγματα ἤκυσα
παρὰ κυρίυ Σαβαὼθ, ἃ ποιήσει ἐπὶ πᾶσαν
τ̃ γῆν. 23 Ἐνωτίζεσθε κ) ἀκύετε τ̃ φω-
νῆς μυ, προσέχετε κ) ἀκύετε τὺς λόγυς μυ.
24 Μὴ ὅλην τ̃ ἡμέραν ἀροτριάσει ὁ ἀρο-
τριῶν; ἢ σπόρον προετοιμάσει, πρὶν ἐργά-
σασθαι τ̃ γῆν; 25 Οὐχ ὅταν ὁμαλίσῃ τὸ
πρόσωπον αὐτῆς, τότε σπείρει μικρὸν μελάν-
θιον ἢ κύμινον, κ) πάλιν σπείρει πυρὸν, κ)
κριθὴν, κ) κέγχρον, κ) ζέαν ἐν τοῖς ὁρίοις
συ; 26 Καὶ παιδευθήσῃ κρίματι Θεῦ συ,
κ) εὐφρανθήσῃ. 27 Οὐ γὰρ μετὰ σκληρότη-
τ☉ καθαίρεται τὸ μελάνθιον, ὐδὲ τροχὸς
ἁμάξης περιάξει ἐπὶ τὸ κύμινον· ἀλλὰ
ῥάβδῳ τινάσσεται τὸ μελάνθιον, τὸ δὲ κύμι-
νον 28 Μετὰ ἄρτυ βρωθήσεται. ὐ γὰρ εἰς
τ̃ αἰῶνα ἐγώ εἰμι ὑμῖν ὀργισθήσομαι, ὐδὲ
φωνὴ τ̃ πικρίας μυ καταπατήσει ὑμᾶς. 29
Καὶ ταῦτα παρὰ κυρίυ Σαβαὼθ ἐξῆλθε
τὰ τέρατα· βυλεύσασθε, ὑψώσατε ματαίαν
παράκλησιν.

MS. BARBER.

ΚΕΦ. κζ'.

Ποιήσωμεν εἰρήνην αὐτῷ, ποιήσωμεν εἰ-
ρήνην οἱ ἐρχόμενοι τέκνα Ἰακὼβ (a)
βλαςήσει, κ) ἐξανθήσει Ἰσραὴλ· κ) ἐμ-
πλησθήσεται ἡ οἰκυμένη τῦ καρπῦ αὐτῦ·
μὴ ὡς αὐτὸς ἐπάταξε κ) αὐτὸς ὅτως
πληγήσεται; ἢ ὡς αὐτὸς ἀνεῖλεν, ὅτως
ἀναιρεθήσεται; μαχόμεν☉ κ) (b) ὀνει-
δίζων ἐξαποςελεῖ αὐτές· ὐ σὺ ἦσθα ὁ
μελετῶν τῷ πνεύματι τῷ σκληρῷ, ἀνελεῖν
αὐτὲς πνεύματι θυμῦ; διὰ τῦτο (c)
ἀφαιρεθήσεται ἡ ἀνομία Ἰακὼβ· κ) τῦτό
(d) ἐστιν ἡ εὐλογία αὐτῦ, ὅτ' ἂν ἀφέλω-
μαι αὐτῦ τὴν ἁμαρτίαν· ὅτ' ἂν θῶσι
πάντας τὲς λίθες τῶν βωμῶν (e) κατα-
κεκομμένες ὡς κονίαν λεπτήν. κ) ὐ μὴ
μείνῃ τὰ (f) δένδρα αὐτῶν, κ) τὰ (g)
εἴδωλα αὐτῶν ἐκκεκομμένα, ὥσπερ δρυ-
μὸς μακρόν. Τὸ κατοικύμενον ποίμνιον
ἀνειμένον ἔςαι ὡς ποίμνιον καταλελειμ-
μένον. κ) ἔςαι πολὺν χρόνον εἰς βόσκημα.
κἀκεῖ ἀναπαύσονται· κ) μετὰ χρόνον ὐκ
ἔςαι ἐν αὐτῇ (h) πᾶν χλωρὸν διὰ τὸ (i)
ξηρανθῆναι. γυναῖκες ἐρχόμεναι (k)
ἀπὸ θέας δεῦτε. ὐ γδ λαός ἐστιν ἔχων
σύνεσιν, διὰ τῦτο ὐ μὴ οἰκτειρήσῃ ὁ ποι-
ήσας αὐτές. ὐδὲ ὁ πλάσας αὐτές· ὐ μὴ
ἐλεήσῃ. Καὶ ἔςαι ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ (l)
συμφράξει κύρι☉ ἀπὸ τῆς διώρυγ☉ τῦ
ποταμῦ, ἕως (m) ῥινοκορύρων. ὑμεῖς δὲ
συναγάγετε τὲς υἱὲς Ἰσραὴλ κατὰ ἕνα ἕνα.
κ) ἔςαι ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ σαλπιῦσι (n)
σάλπιγγι τῇ μεγάλῃ κ) ἥξυσιν οἱ ἀπολό-
μενοι ἐν Αἰγύπτῳ κ) προσκυνήσυσι τῷ
κυρίῳ ἐπὶ τὸ ὄρ☉ τὸ ἅγιον τὸ ἐν (o)
Ἱερυσαλήμ.

ΚΕΦ. κη'.

Οὐαὶ τῷ ςεφάνῳ τῆς ὕβρεως· οἱ (p)
μισθωτοὶ τῦ Ἐφραίμ. τὸ (q) ἄνθος τὸ
ἐκπεσὸν ἐκ τῆς δόξης ἐπὶ τῆς (r) κορυ-
φῆς τῦ ὄρυς τῦ (t) παχέος, οἱ (u) μεθύοντες
ἄνευ οἴνυ. ἰδὲ ἰσχυρὸν κ) σκληρὸν ὁ θυμὸς
κυρίυ ὡς (x) χάλαζα (y) καταφερομένη ἐκ
ὕψυς σκέπην βίᾳ καταφερομένη· ὡς ὕδα-
τος πολὺ πλῆθος σῦρον χώραν. τῇ γῇ ποι-
ήσει ἀνάπαυσιν ταῖς χερσὶν κ) τοῖς ποσίν·
κ) καταπατηθήσεται ὁ ςέφανος τῆς ὕ-
βρεως· οἱ μισθωτοὶ τῦ (aa) Ἐφραίμ· κ) ἔςαι
τὸ ἄνθος τὸ ἐκπεσὸν τῆς ἐλπίδος τῆς
δόξης ἐπ' ἄκρυ τῦ ὄρυς τῦ ὑψηλῦ ὡς (bb)
πρόδρομος σύκυ ὁ ἰδὼν αὐτὸ πρὶν εἰς
τὴν χεῖρα αὐτῦ λαβεῖν, θελήσει αὐτὸ
καταπιεῖν. Τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἔςαι κύριος
σαβαὼθ ὁ ςέφανος τῆς ἐλπίδος, ὁ (cc) πλα-
κεὶς τῆς δόξης· τῷ καταλειφθέντι (dd) τῦ
λαῦ καταλειφθήσονται ἐπὶ (ee) πνεύματι
κρίσεως ἐπὶ κρίσιν κ) ἰσχὺν (ff) κωλύων
ἀνελεῖν. ὗτοι γδ οἴνῳ πεπλανημένοι εἰσίν.
ἐπλανήθησαν διὰ τὸ (gg) σίκερα ἱερεὺς κ)
προφήτης (hh) ἐξέςησαν διὰ τὸν οἶνον. ἐσεί-
σθησαν ἀπὸ τῆς (ii) μέθης τῦ σίκερα.
ἐπλανήθησαν (kk) τυτέςι φάσμα. ἀρὰ
(ll) ἔδεται ταύτην τὴν βυλὴν, αὕτη γὰρ
ἡ βυλὴ ἕνεκεν πλεονεξίας. τίνι ἀν-
ηγγείλαμεν κακά; κ) τίνι ἀναγγελῶμεν
ἀγγελίαν; οἱ ἀπογεγαλακτισμένοι ἀπὸ
γάλακτ☉· οἱ ἀπεσπασμένοι ἀπὸ μαςῦ.
θλίψιν ἐπὶ θλίψιν προσδέχυ, ἐλπίδας
ἐπ' ἐλπίδι· ἔτι μικρὸν ἔτι μικρὸν διὰ
φαυλισμὸν χειλέων· διὰ γλώσσης (mm)
ἑτέρας· ὅτι λαλήσυσι τῷ λαῷ τύτῳ, λέγον-
τες αὐτῷ· τῦτο τὸ ἀνάπαυμα τῷ πεινῶντι
κ) (nn) τῦτο τὸ σύντριμμα. κ) ὐκ ἠθέλησαν
ἀκύειν· κ) ἔςαι αὐτοῖς τὸ λόγιον τῦ κυρίυ
τῦ Θεῦ, θλίψις ἐπὶ (oo) θλίψιν, ἐλπὶς
ἐπ' ἐλπίδι· ἔτι μικρὸν ἔτι μικρὸν, ἵνα πο-
ρευθῶσι, κ) πέσωσιν εἰς τὰ ὀπίσω, κ) κινδυνεύ-
συσι κ) συντριβήσονται κ) ἁλώσονται. Διὰ
τῦτο ἀκύσατε λόγον κυρίυ ἄνδρες (pp) τε-
θλιμμένοι, κ) οἱ ἄρχοντες τ̃ λαῦ τύτυ ἐν
Ἱερυσαλήμ. ὅτι εἴπατε· ἐποιήσαμεν (qq)
διαθήκην μετὰ τ̃ ᾅδυ, κ) μετὰ τ̃ θανάτυ (rr)
συνθήκας. (ss) καταιγὶς φερομένη ἐὰν παρ-
έλθῃ ὐ μὴ ἔλθῃ (tt) ἡμῖν· ἐθήκαμεν ψεῦδος
τ̃ ἐλπίδα ἡμῶν κ) τῷ ψεύδει σκεπασθησό-
μεθα. διὰ τῦτο ὅτω λέγει κύρι☉· ἰδὲ ἐγὼ
(uu) ἐμβαλῶ εἰς τὰ θεμέλια Σιὼν λίθον
(xx) πολυτελῆ, ἐκλεκτὸν, ἀκρογωνιαῖον, ἔντι-
μον εἰς τὰ θεμέλια αὐτῆς· κ) ὁ πιςεύων ἐπ'
αὐτῷ ὐ μὴ καταισχυνθῇ. κ) θήσω κρίσιν εἰς
(yy) ἐλπίδα, ἡ δὲ (zz) ἐλεημοσύνη μυ εἰς
(aaa) ςαθμύς. κ) οἱ (bbb) πεποιθότες μά-
την ψεύδει. ὅτι ὐ μὴ παρέλθῃ ὑμᾶς καται-
γὶς, μὴ κ) (ccc) ἀφέλῃ ὑμῶν τ̃ διαθήκην τῦ
θανάτυ, κ) ἡ ἐλπὶς ὑμῶν ἡ πρὸς τ̃ ᾅδην ὐ
μὴ ἐμμείνῃ· (ddd) καταιγὶς φερομένη ἐὰν
ἐπέλθῃ. ἔσεσθε αὐτῇ εἰς καταπάτημα· ὅταν
παρέλθῃ, λήψεται ὑμᾶς· πρωῒ πρωῒ παρελεύ-
σεται ἡμέρας, κ) ἐν νυκτὶ ἔςαι (eee) ἐλπὶς πο-
νηρά. (fff) μάθετε ἀκύειν ςενοχωρέμενοι ὐ
δυνάμεθα μάχεσθαι· αὐτοὶ δὲ ἀσθενῦμεν τ̃
ὑμᾶς συναχθῆναι. ὥσπερ ὄρ☉ (ggg) ἀσε-
βῶν (hhh) ἀναςήσεται. κ) ἔςαι ἐν τῇ φάραγγι
Γαβαὼν. μετὰ θυμῦ ποιήσει τὰ ἔργα αὐτῦ, πι-
κρίας ἔργον. ὁ δὲ (iii) θυμὸς αὐτῦ ἀλλοτρίως
χρήσεται· (kkk) κ) ἡ πικρία αὐτῦ ἀλλοτρία.
κ) ὑμεῖς μὴ (lll) εὐφρανθείητε, μηδὲ ἰσχυσά-
τωσαν ὑμῶν οἱ (mmm) δεσμοὶ δι' ὅτι (nnn)
συντετελεσμένα κ) συντετμημένα πράγματα
ἤκυσα παρὰ κυρίυ Σαβαὼθ, ἃ ποιήσει ἐπὶ
πᾶσαν τ̃ γῆν. ἐνωτίζεσθε κ) ἀκύετε τ̃ φωνῆς
μυ· προσέχετε κ) ἀκύσατε τὺς λόγυς μυ. μὴ
ὅλην τ̃ ἡμέραν μέλλει ὁ ἄνθρωπος ἀροτριῶν
ἀροτριᾶν; ἢ (ooo) σπόρον προετοιμάσει πρὶν
ἐργάσασθαι τ̃ γῆν; ὐχ ὅτ' ἂν ὁμαλίσῃ αὐτῆς
τὸ πρόσωπον, τότε σπείρει μικρὸν μελάνθιον
κ) κύμινον, κ) πάλιν σπείρει πυρὸν κ) κριθὴν
κ) (ppp) ζέαν ἐν τοῖς ὁρίοις συ κ) παιδευ-
θήσῃ κρίματι Θεῦ συ κ) εὐφρανθήσῃ· (qqq)
ὐ γδ μετὰ σκληρότητος καθαίρεται τὸ μελάνθιον·
ὐδὲ τροχὸς ἁμάξης περιάξει ἐπὶ τὸ κύμινον,
ἀλλὰ ῥάβδῳ (rrr) ἐκτινάσσεται τὸ μελάνθιον,
τὸ δὲ κύμινον (sss) μετὰ ἄρτυ βρωθήσεται. (ttt)
ὐ γδ εἰς τ̃ αἰῶνα ἐγὼ ὑμῖν ὀργισθήσομαι· ὐδὲ
φωνὴ τ̃ πικρίας μυ καταπατήσει ὑμᾶς· κ)
ταῦτα παρὰ κυρίυ Σαβαὼθ ἐξῆλθε τὰ
(uuu) τέρατα βυλεύσασθε, ὑψώσατε ματαίαν
παράκλησιν.

Interpretationes Aquilæ, Symmachi & Theodotionis ad marginem MS. BARB. notatæ.

(a) α'. σ'. θ'. ῥιζώσει. (b) α'. σ'. ἐν σάτῳ σάτον. θ'. ἐν μέτρῳ μέτρων ἐν τῇ ἐξαποςολῇ αὐτῆς κρινεῖς αὐτήν. ἐμελέτησεν ἐν τῷ πνεύματι αὐτῦ τῷ σκληρῷ ἐν ἡμέρᾳ καύσων☉. (c) α'. σ'. θ'. ἐξιλασθήσεται. (d) α'. σ'. θ'. πᾶς ὁ καρπὸς τ̃ περιαιρεθῆναι τὴν ἁμαρτίαν αὐτῦ. (e) α'. προσερραγμένας. σ'. λελεπτοκοπημένες. θ'. ἐκλελεπτυσμένες. (f) α'.

(f) α'. σ'. θ'. ἄφεσιν. (g) α'. σ'. θ'. τηιάνη. (h) οὐθέν. (i) τὸ θερισμὸν αὐτῆς συντελέσουσιν. (k) α'. σ'. φωτίζουσιν αὐτῷ. θ'. δηλώσει αὐτῷ. (l) α'. σ'. θ'. ῥαβδισμ... (m) α'. σ'. θ'. τοῦ χειμάρρου Αἰγύπτου. (n) α'. σ'. θ'. ἐν κερατίνῃ. (o) Σιών.

CAP. XXVIII.

(p) α'. σ'. θ'. μεθύοντες. (q) τὸ ὡραῖον. (r) κεφαλῆς. (s) α'. σ'. θ'. φάραγγος. (t) α'. λιπαρῶν. σ'. ποτήτων. θ'. πόνων. (u) α'. κατεπλασμένοι οἴνῳ. σ'. οἱ πεπλανημένοι ὑπὸ οἴνου. θ'. οἱ κατασεσυρμένοι οἴνῳ. (x) ὡς ἐντίναγμα χαλάζης. (y) καταιγὶς κυκλῶσα. (aa) θ'. μεθύοντες. (bb) α'. ὡς πρωτογέννημα. σ'. πρὸ τοῦ θέρους. ὥσπερ πρωΐμος. (cc) α'. θ'. ὡς πλίγμα. σ'. καὶ εἰς κίδαριν δεξάσματος. (dd) μου λαῷ. (ee) α'. σ'. θ'. καὶ εἰς πνεῦμα κρίσεως τῷ καθημένῳ ἐπὶ τῆς κρίσεως. θ'. εἰς δύναμιν ἀποστρέφουσιν ἀπὸ πολέμου. θ'. καὶ εἰς κράτος ἀποστρέφουσιν πόλεμον ἀπὸ πύλης. (gg) α'. μέθυσμα. (hh) α'. ἠγνόησαν. σ'. ἐπερράβησαν. (ii) α'. τῷ μεθύσματος. (kk) σ'. ἐν ὁράσει διέλυσαν κρίσιν. θ'. ἐν τῇ μέθῃ ἠσυχάσθησαν ὑπέρογκοι. (ll) α'. σ'. θ'. ὅτι πᾶσαι αἱ τράπεζαι ἐπληρώθησαν ἐμέτου, ὥστε μὴ ὑπάρχειν τόπον. (mm) ἀλλοίας. (nn) α'. καὶ αὕτη ἡ ἀνάψυξις. σ'. καὶ αὕτη ἡ ἠρεμία. θ'. καὶ ἔτος ὁ ἀγρός. (oo) σ'. ἐντολὴ ἐκ ἐντολῆ. θ'. διεσάφει εἰς θεσπαλίαν, ἐμαυτὸς εἰς ἑαυτόν. (pp) χλευασμοῦ. σ'. θ'. χλευαστῇ. (qq) σ'. συνθήκην. (rr) καταφυγήν. (ss) α'. σ'. μάστιξ κλύζουσα. θ'. κατακλυσμὸς φερόμενος. (tt) ἐφ' ὑμᾶς. (uu) α'. σ'. θ'. θεμελίων. (xx) α'. σ'. θ'. λίθον δόκιμον. (yy) α'. θ'. εἰς μέτρον. (zz) α'. σ'. θ'. καὶ δικαιοσύνη εἰς στάθμιον. (aaa) σ'. εἰς διάβατον. θ'. εἰς σύσσωμα. (bbb) σ'. μόνον σεισμός. θ'. πλὴν κίνημα. (fff) σ'. συνέσεις ἀκοῆς, ἐκολοβώθη γὰρ ἡ στρωμνὴ ὥστε μὴ ἀναπαύειν, καὶ ἡ σκηνὴ ἐγένετο εἰς τὸ μὴ εἰσελθεῖν. θ'. συνιέναι ἀκοὴ ὅτι ἐκολοβώθη τὸ ὑπόστρωμα τοῦ διαλυθῆναι, καὶ δίασμα στενὸν τοῦ μὴ συναχθῆναι (χ suprascripto τῷ φ.) (ggg) α'. σ'. θ'. διακοπῶν. (hhh) κύριος καὶ τοῦ δουλεῦσαι δουλείαν αὐτοῦ. σ'. θ'. καὶ ἐργάσασθαι τὴν ἐργασίαν αὐτοῦ. (kkk) α'. ξένη ἡ δουλεία αὐτοῦ. σ'. θ'. ἀλλοτρία ἡ ἐργασία αὐτοῦ. (lll) α'. χλευάζετε. (mmm) α'. θ'. τέλος. (nnn) α'. συντέλειαν γὰρ καὶ συντομήν. (ooo) σ'. εἰς τὸ πέρας ὑποχέει καὶ βολοκοπήσει. (ppp) ζεῖαν. (qqq) α'. ἐκ ἐν συντελείᾳ ἀλοηθήσεται μελάνθιον. θ'. οὐ γὰρ τριβόλῳ. (rrr) ῥαβδισθήσεται. (sss) α'. σ'. θ'. βακτηρίᾳ ἐν σκήπτρῳ ἄρτου λεπτῷ κοπωθήσεται. (ttt) σ'. ἀλλ' οὐκ εἰς τὸν αἰῶνα ἀλοήσει αὐτόν· οὐδὲ ταράξει ἦχος ἁμάξης αὐτοῦ, οὐδὲ ταῖς ὁπλαῖς αὐτοῦ λεπτυνεῖ αὐτόν. (uuu) α'. θαυματῶσαι βουλήν, μεγαλῦναι εὐνομίαν. σ'. παραδόξασαι βουλήν, ἐμεγάλυνεν σοφίαν. θ'. ἐξῆλθεν τὸ θαυμάσιον, ἐμεγάλυνεν ἰσχύν.

PROPHETÆ MINORES, ex codice Card. Barb. vetustiss. cum editione Romana collati, cum collatione eorundem ex Cyrillo.

OSEE.

CAP. I.

1 βασιλέων] B βασιλέως. 4 Ἰούδα] B in margine Ἰηὺ. 5] B hunc versum distinguit ut Heb. 6 αὐτῷ] B αὐτῷ κύριος. 7 οὐδὲ ἐν ῥομφαίᾳ] Cyr. desunt. πολέμῳ] Cyr. πολέμῳ, οὔτε ἐν ἅρμασιν. 10 καὶ αὐτοὶ] B αὐτοί, & ponit ante κληθήσονται.

CAP. II.

2 κρίθητε prius] B in marg. α'. σ'. δικάσασθε. 3 ἡμέρᾳ] B ἐν ἡμέρᾳ. Cyr. ἡμέραι. θήσω] Cyr. θήσομαι. ἔρημον] B Cyr. εἰς ἔρημον. 5 καθῄσχυνεν] Cyr. καὶ κατῄσχυνεν. ἱμάτιά μου] B in marg. τὰ ἔριά μου οἱ λοιποί. τὸ ἔλαιον] B καὶ τὸ ἔλαιον. 6 ὁδοὺς] B ὁδοὺς αὐτῆς. ἣ] Cyr. καὶ ἣ. 7 καταδιώξεται] B διώξεται. 8 αὕτη] B αὐτή. ἀργύριον] B ἀργύριον καὶ χρυσίον. αὕτη] B αὐτή. 12 ταῦτά ἐστι] B ἐστι ταῦτα. 13 αὐτοῖς] B ἐν αὐτοῖς. καθόρμια] B in marg. σ'. περιτραχήλια. 14 ὡς] B εἰς. 15 πεπνευματωθήσονται] B in marg. σ'. κακωθήσεται. νηπιότητος] B in marg. σ'. θ'. νεότητος. 17 στόματος αὐτῆς] B τῶν ὀνομάτων αὐτῶν. 18 καὶ κατοικιῶ σε ἐπ' ἐλπίδι] B καὶ κατοικιῶ ἐπ' ἐλπίδι in marg. α'. καὶ κοιμήσω αὐτοὺς εἰς πεποίθησιν. σ'. καὶ κατοικήσω αὐτοὺς ἐν εἰρήνῃ. θ'. καὶ κατοικιῶ αὐτοὺς ἐν πεποιθήσει. ἐλπίδι &c.] Cyr. ἐλπίδι. Καὶ μνηστεύσομαί σε ἐμαυτῷ εἰς τὸν αἰῶνα. 19 μνηστεύσομαί σε] B in marg. λήψομαί σε. 21 αὐτὸς] B ὁ οὐρανός. 22 τὸν σῖτον &c.] B τῷ σίτῳ, καὶ τῷ οἴνῳ, καὶ τῷ ἐλαίῳ. ἐπακούσονται τῷ] Cyr. ἐπακούσονται τοῦ. Ἰεζραὴλ] B Ἰσραήλ. 23 ἀγαπήσω ... ἠγαπημένην] B Cyr. ἐλεήσω ... ἠλεημένην.

CAP. III.

1 ἀγαπῶσαν πονηρὰ] B ἀγαπῶσαν, πονηράν. ἐπιβλέπουσιν] Cyr. ἀποβλέπουσιν. φιλοῦσι] B φιλοῦσι. σταφίδος] B Cyr. σταφίδων. 2 ἀργυρίου] Cyr. ἀργυρίοις. γομὸρ κριθῶν] B in marg. ὁ Ἑβραῖ. ΟΝΟΜΡΣΕΩΡΙΜ. ΟΥΛΕΧΘ ΣΕΩΡΙΜ. α'. καὶ κόρου κριθῶν. σ'. καὶ θύλακος κριθῶν, καὶ ἀσκοῦ οἴνου. θ'. καὶ γομὸς ἀλφίτων, καὶ νέβελ οἴνου. 3 οὐδὲ] B οὐδ' οὐ. 4 οὐδὲ δήλων] B in marg. α'. καὶ μορφωμάτων. σ'. οὐδὲ ἐπιλύσεως. θ'. οὐδὲ ἐπιλυομένου. 5 ἐκστήσονται] B in marg. α'. πτοηθήσονται. ἐσχάτων] B ἐσχάτου.

CAP. IV.

4 ἐλέγχω] B ἐλεγχθήσεται. 5 προφήτης] B καὶ προφήτης. 6 σύ] B καὶ σύ. κἀγὼ] B ponit post σε. τοῦ μὴ] Cyr. τοῦ. κἀγὼ] B ponit post σου. 8 τὰς ψυχὰς] B λαοῦ τὰς ψυχάς. 9 αὐτὸν ... αὐτοῦ] B αὐτοῦ ... αὐτῶν. ἀνταποδώσω αὐτῷ] B ἀποδώσω αὐτοῖς. 10 κατευθύνωσι] B Cyr. κατευθυνοῦσι. φυλάξαι. Πορνείαν καὶ] B φυλάξαι πορνείαν. καί. 12 αὐτῷ] Cyr. αὐτῶν. 13 ὑποκάτω δρυὸς &c. B in marg. α'. ὑποκάτω δρυός, καὶ λεύκης, καὶ τερεβίνθου. σ'. ὑπὸ τὴν δρῦν, καὶ λεύκην, καὶ πλάτανον ἐπισκιάζουσαν. θ'. κάτω τῆς δρυός, καὶ λεύκης, δένδρου συσκιάζοντος. ἐκπορνεύσουσιν] B πορνεύσουσιν. 14 αὐτοὶ] B καὶ αὐτοί. συνεφύροντο] B in marg. α'. ἐχωρίζοντο. σ'. ἠκολούθησαν. θ'. κατεμερίσθησαν. μετὰ τῶν τετελεσμένων] B in marg. α'. μετὰ τῶν διηλλαγμένων. σ'. μετὰ τῶν ἀκαθάρτων. θ'. καὶ τοῖς βδελύγμασιν ἔθυον. 15 σὺ δὲ &c.] B in marg. α'. σ'. θ'. ε'. Εἰ πορνεύεις σὺ Ἰσραὴλ, μὴ συμπλημμελείτω Ἰούδα ut & Vulg. εἰς τὸν οἶκον Ὤν] B in marg. θ'. σ'. α'. εἰς οἶκον ἀνωφελοῦς. (σ'. τοῦ ἀνωφελοῦς.) Cyr. εἰς τὸν οἶκον τῆς ἀδικίας, ζῶντα κύριον] B τὸν ζῶντα κύριον, ὅτι Γάλγαλα αἰχμαλωτευομένη αἰχμαλωτευθήσεται, καὶ Βαιθὴλ ἔσται ὡς οὐχ ὑπάρχουσα· ex Amosi 5. 5. 16 διότι] B ὅτι. παροίστρησεν] Cyr. οὕτως παροίστρησεν. 17 μέτοχος εἰδώλων Ἐφραὶμ] B in marg. σ'. ε'. ἡνώθη εἰδώλοις Ἐφραὶμ, ἐπίκλειτον συμπόσιον ..... vocibus semiexesis. 18 αὐτῆς] Cyr. αὐτῶν. 19 σὺ εἶ] B αὐτοῦ συρεῖ.

CAP. V.

1 τῇ σκοπιᾷ] B in marg. α'. τῇ σκοπεύσει. σ'. τῇ πλατείᾳ. Ἰταβύριον] B in marg. ἐπὶ Θαβώρ. σ'. ἐπὶ τὸ ὄρειον. θ'. ἐπὶ τὸν δρυμόν. 2 ἀγρεύοντες] B in marg. καὶ θυ .... octo decemve verbis vetustate pene deletis. 3 οὐκ ἄπεστιν ἀπ'] B in marg. α'. οὐκ ἀπεκαλύφθη ἐξ ἐμοῦ. σ'. οὐκ ἐλάθησαν. θ'. καὶ οἱ Ο' οὐκ ἄπεστιν ἀπ' ἐμοῦ. 4 διαβούλια] B in marg. α'. ἐπιτηδεύματα. σ'. βουλάς. θ'. γνώμην. 6 ὅτι ἐκκέκλικεν] B ἐκκέκλικε γάρ. 7 ἐγεννήθησαν] B ἐγέννησαν. 8 ἐν τῷ οἴκῳ Ὤν] B in marg. α'. σ'. εἰς οἶκον ἀνωφελῆ· & addit τουτέστιν εἰδώλου παντός. Ὢν δέ ἐστιν ὁ ἥλιος. σ'. θ'. Ὤν. Βενιαμὶν] B in marg. α'. σ'. θ'. ὀπίσω σου. ε'. κατὰ νώτου σου. 10 ὡς μετατιθέντες ὅρια] B in marg. σ'. ὡς παρορμίζοντες. ε'. ὅμοιοι τοῖς ἀποτεμνομένοις ὅρια. τὸ ὅρμημά μου] B in marg. α'. ἀνυπερθεσίαν μου. σ'. ὑπερχυσίαν ὁρμήματός μου. θ'. ὡς ὕδωρ τὸν χόλον μου. 12 ἐγὼ] Cyr. ἐγὼ ἔσομαι. 13 Ἰαρεὶμ] B in marg. α'. δικασόμενον. αὐτὸς] B αὐτός. ἠδυνάσθη] B ἠδυνάσθη. 14 ὡς πανθὴρ] B in marg. α'. ὡς λέαινα. σ'. ὡς ἐπιβολὴ λαίλαπος. θ'. ὡς λίς. 15 μου] B μου, ἕως οὗ ἀφανισθῶσι καὶ ἐπιζητήσουσι &c. ζητήσουσι] Cyr. ἐπιζητήσουσι.

CAP. VI.

1 Ἐν θλίψει αὐτῶν] Cyr. Ὅταν θλιβῶσι· & addit cap. præcedenti. ἥρπακε] B πέπαικε. μοτώσει] B in marg. σ'. καὶ μαλαγματίσει ἡμᾶς. ὑγιάσει] B in marg. * σ'. ἐπιδήσει ἡμᾶς. α'. σ'. ἀναζωώσει. ε'. ὑγιεῖς ἀποδείξει. ἐνώπιον] B ἐναντίον. γνωσόμεθα] B in marg. σ'. γνῶμεν ἕως σπεῦσαι. παιδευθῶμεν ἕως καὶ ἐπιγνῶμεν. ὡς ὄρθρον] B in marg. σ'. ὅτι ὡς ὄρθρος βεβαία ἡ ἐπιφάνεια αὐτοῦ. ἡμῖν] B ponit ante ὡς. 4 τὸ δὲ ἔλεος ὑμῶν (Cyr. μου)] B in marg. ε'. ὁ γὰρ περὶ ὑμᾶς οἰκτιρμός. 5 ἀπεθέρισα] B in marg. α'. θ'. * ἐλατόμησα. σ'. ἐκ ἐφησάμην. ε'. ἐξέκοψα. τὸ κρίμα] B in marg. δικαιοκρισία. 6 ἢ] B καὶ οὐ. 7 καταφρονοῦντες] B κατεφρόνησαν. 8 ταράσσουσα ὕδωρ] B in marg. α'. πτερνιστὴς ἀπὸ αἵματος. σ'. διώκται ἀπὸ αἵματος. θ'. ἡ πτέρνα αὐτῆς ἀφ' αἵματος. ε'. ὑποσκελίζουσα καὶ δολοφονοῦσα ὡς λόχος πολυχειρίας λῃστρικῆς, οἱ παρεμβάλλοντες εἰς Συχὲμ διὰ τῆς εἰδωλολατρείας αὐτῶν τῆς ἀθεμίστου. 9 σεκρυπτοῦ] B in marg. α'. ὀχυρῶν. σ'. ὑποκρυπτοῦ. θ'. πορευτοῦ. καὶ Ἰούδα] B καὶ Ἰούδας ἀφῆκα θερισμὸν αὐτοῦ. in marg. σ'. καὶ σὺ Ἰούδα ἀπόκειται θερισμός. ε'. ἀλλὰ καὶ σὺ Ἰούδα παρασκεύαζε σαυτὴν εἰς τὸ ἐκθερισθῆναι.

CAP. VII.

1 Ἐν usque ad καὶ] B Cyr. cap. præcedenti adjiciunt. ἀποκαλυφθήσεται] Cyr. ἀπεκαλύφθη. εἰργάσαντο] Cyr. εἰργάσατο. εἰσελεύσεται] B in marg. ε'. καὶ κλέπτης μὲν ἔσω ἔνδον, λωποδύτης δὲ λῃστεύει τὰ ἔξω. σ'. καὶ κλέπτης μὲν εἰσῆλθεν, ἐκδύει δὲ λῃστήριον ἔξω. 2 ὅπως συνᾴδωσιν] B in marg. α'. καὶ μήποτε εἴπωσι ταῖς καρδίαις αὐτῶν, πάσης κακίας αὐτῶν ἐμνήσθην. τῇ] B ἐν τῇ. διαβούλια] B in. marg. σ'. ἐπιτηδεύματα. ε'. ἀσεβήματα. 4 μοιχεύοντες] B in marg. ε'. ἅπαντες εἰς τὸ μοιχεύειν ἐκπυρούμενοι, ὡς ἰπνὸς ἀνάπτων ὑπὸ τοῦ πέσσοντος, ἐπαύσατο πρὸς ὀλίγον ἡ πόλις τοῦ φυράματος κοινωνίας, καὶ μετὰ μικρὸν πᾶσα ἐζυμώθη. κατακαύματος ἀπὸ τῆς] B κατακαύσει αὐτοὺς ἀπὸ τῆς. αὐτὸ] B αὐτὸ ὅλον. 5 ἡμέραι] B in marg. θ'. ἡμέρα βασιλέως. λοιμῶν] B in marg. α'. χλευαστῶν. 6 ἀνεκαύθησαν] B in marg. α'. ἤγγισαν· quomodo Vulg. ὕπνου Ἐφραὶμ ἐνεπλήσθη (ἐπλήσθη B)] B in marg. α'. ὕπνωσεν ὁ πέσσων πρωΐας. ἐνεγενήθη] B Cyr. ἐγενήθη. ἀνεκαύθη] B deest. 7 κλίβανος, καὶ κατέφαγον] B κλίβανος καιόμενος, καὶ τοῦ κατέφαγε. 8 συνεμίγνυτο] B συνανεμίγνυτο. ἐγκρυφίας] B in marg. ε'. ἕως ἐν σποδιᾷ πεσσόμενος ἄρτος ἀμεταστρέπτως. 9 ἔγνω prius] B in marg. ε'. ᾔσθετο, καὶ ταῦτα τελείως ἤδη τυγχάνων. 10 ὕβρις] B in marg. θ'. ὑπερηφανία. ἐπέστρεψαν ... ἐξεζήτησαν] B in marg. ε'. μετενόησαν ... ἐπεκαλέσαντο. 11 ἄνους] B in marg. α'. ἀπατωμένη ἀνοήτως. ἐπεκαλεῖτο ... ἐπορεύθησαν] B ἐπεκαλοῦντο ... ἐπορεύοντο. 12 ἀκοῇ τῆς θλίψεως] B in marg. ε'. κατὰ ὅτι καὶ κοινῇ πάντες ἐξημαρτήκασι. α'. κατὰ ἀκοῆς τῆς συναγωγῆς. σ'. μαρτυρίας. 13 δειλαιοὶ] B in marg. α'. προνομὴ αὐτοῖς. σ'. διαφθορά. ε'. ἐκπορθήσονται. αὐτοὶ δὲ] B καὶ αὐτοί. 14 ὠλόλυζον] B in marg. ἀλλὰ ἀσήμως ἐλάλησαν. σ'. ἀλλ' ἢ ἐχρημάτισαν ἐν κατακλίσεσιν αὐτῶν. σίτῳ] B in marg. ε'. ὑπὸ τρυφῆς καὶ πλησμονῆς σίτου καὶ οἴνου ἀπέστησάν μου. 15 Ἐπαιδεύθησαν ἐν ἐμοὶ] B in marg. ἐξέκλιναν ἀπ' ἐμοῦ. 16 Ἀπεστράφησαν] B Ἐπεστράφησαν. εἰς οὐδὲν] B ἐπ' οὐδὲν & in marg. σ'. ἀνέστρεψαν εἰς τὸ μὴ ἔχειν ζυγόν. ε'. ἀπέστησαν, ἵνα διάγωσιν ἄνευ ζυγοῦ. ἐντεταμένον] B ὡς τεταμένον & in marg. σ'. ἀνεστραμμένον. ε'. διάστροφον. οἱ ἄρχοντες] B ponit ante ἐν. τῶν ... αὐτῶν] B desunt. ἀπαιδευσίαν] B in marg. α'. σ'. ἐμβρίμησιν. ε'. διὰ μανίαν. οὗτος ὁ φαυλισμὸς] B in marg. α'. μοχθισμός σ'. τοῦτό ἐστιν ὃ ἐφθέγξαντο ἐν Αἰγύπτῳ. ε'. αὕτη ἡ ἐβλασφήμησεν.

CAP. VIII.

5 Ἀπότριψαι] B Ἀπέρριψεν· & in marg. α'. ἀπώσθησαν μόσχος σου. σ'. ἀπεβλήθη. θ'. ἀπέρριψε. ε'. ἀπόβλητός σου ἐστὶν ὁ μόσχος. αὐτοὺς] Cyr. αὐτῷ. καθαρισθῶσιν] B in marg. α'. ἀθωωθῆναι. σ'. καθαρθῆναι. 6 τέκτων] B in marg. α'. τεχνίτης. ε'. τὸ ὑπὸ τέκτονος γενόμενον οὐκ ἂν εἴη θεός. πλανῶν] B in marg. σ'. ἀκαταστατος. ε' παραπλήσιος τῷ τῆς ἀστραπῆς ἰσῷ. 9 ἀνέβησαν] B ἀνέβησαν. ἀνέθαλλε καθ' ἑαυτὸν] B in marg. α'. ὄναγρος μονάζων ἑαυτῷ Ἐφραίμ. σ'. καὶ οὐκ ἀνέθαλλεν ἐν ἐμοὶ Ἐφραίμ. θ'. ὄναγρος μονάζων ἑαυτὸν Ἐφραίμ. ε'. ὡς ὄναγρος μονάζων καθ' ἑαυτὸν διαιτώμενος. Sed in textu Ἐφραὶμ refertur ad partem versus sequentem. ἠγάπησαν] B ἠγάπησαν μοι. 10 παραδοθήσονται] B παραδοθήσεται, & in marg. ε'. ἀλλὰ καὶ ὅτε μισθώσονται ἔθνη ἀδεῶς περιτειχίσωμαι αὐτάς. κοπάσουσι μικρὸν] B in marg. α'. καὶ μενοῦσι καὶ λιτανεύσωσιν ὀλίγον ἀπὸ ἄρματος βασιλέως καὶ ἀρχόντων. σ'. καὶ μενοῦσι βραχὺ ἀπὸ φόβου βασιλέων, καὶ διαλείψουσι τοῦ χρίειν. θ'. καὶ διαλείψουσι τοῦ χρίειν.

θυσιαστήρια ἠγαπημένα] B desunt. 12 καταγράψω αὐτῷ] B κατέγραψα αὐτῷ & in marg. ά. γράψω αὐτῷ πληθυνομένους νόμους, ὁμοίως ἀλλότριοι ἐλογίσθησαν. σ'. ἔγραψα αὐτῷ πλῆθος νόμων μου, ὡς ἀλλότριοι ἐλογίσθησαν ἐλογίσθησαν] B ἐλογίσθη. θυσιαστήρια τὰ ἠγαπημένα] B in marg. ά. θυσίας φέρε φέρε θυσιάζουσιν. σ'. θυσίας ἐπαλλήλους. θ'. θυσίας μεταφορῶν ἔθυσαν. 13 ἀδικίας] B ἀδικιῶν. αὐτοὶ] Cyr. αὐτοὶ δέ. 14 ᾠκοδόμησαν] B

CAP. IX.

1 Διότι] Cyr. ὅτι. τοῦ Θεοῦ] B κυρίου τοῦ Θεοῦ. πάντα] B πᾶσαν. 2 Ἅλων] B Καὶ ἅλων. 3 ἀκάθαρτα] B in marg. ά. μεμιασμένα. σ'. ἀπόβλητα. 4 αὐτὰ] B αὐτόν. 5 ἡμέραις] Cyr. ἡμέρᾳ. 6 πορεύονται] B θλίψει] B θλίψει. αὐτοὶ] B αὐτούς. 7 παρεξεστηκὼς] B in marg. ά. ἐπίληπτος. σ'. ἐνεός. μανία] B in marg. ἔκστασις. 8 παγὶς σκολιὰ] B in marg. ά. ἐσκολιωμένη. σ'. ἐνέδρα. Θεοῦ] B Θεοῦ αὐτοῦ. 9 ἀδικίας] B τῶν ἀδικιῶν. 10 σκοπὸν] Cyr. σύκον. πρώϊμον] B in marg. ἴδον] B Cyr. ponunt ante πατέρας. ἐβδελυγμένοι ... ἠγαπημένοι] B Cyr. invertunt sed B in marg. habet ut Rom. 11 ἐκ τόκων] B in marg. ά. σ'. θ'. έ. ἀπὸ τοκετῶν, καὶ ἀπὸ γαστρὸς, καὶ ἀπὸ συλλήψεως. 12 διότι] B διὸ, διότι ἀρῆκα αὐτούς. σάρξ μου] B in marg. ά. ἐκκλίνοντός μου ἀπ' αὐτῶν forte ad præcedentia pertinent quæ habentur in Vulg. & hoc MS. 13 εἰς θήραν παρέστησαν] Cyr. εἰς θήραν παρέστησαν. B εἰς θήραν παρέστη in marg. ά. σ'. ὡς ἀκρότομον πεφυτευμένην ἐν ὡραιότητι. θ'. ὡς πέτραν πεφυτευμένοι οἱ υἱοὶ αὐτῆς. αὐτῶν] B αὐτοῦ. Cyr. αὐτοῦ καὶ Ἐφραΐμ. 14 μήτραν] B Cyr. δὸς αὐτοῖς μήτραν. 15 αὐτῶν] Cyr. deest. οὐ] B οὐκέτι. Cyr. καὶ οὐ. προσθήσω] B προσθῶ. 16 ἐπόνεσεν] B

CAP. X.

1 ἐπλήθυνεν] B ἐμέρισε. 3 ῥήματα] B in marg. σ'. ὅρκους ματαίους. 5 τοῦ οἴκου Ὢν] B in marg. τὸν μόσχον τοῦ οἴκου Ὢν ἐφοβήθησαν. ά. τὰς δαμάλεις τοῦ οἴκου εἰς ἐπιβάτησαν. 6 Ἰαρείμ] B in marg. ά. δικάζοντι. σ'. ὑπερμαχοῦντι. φρύγανον] B σώματι. 8 Ὢν] B in marg. Ὢν, ὅστις καὶ Ἆπις ἐκαλεῖτο. 9 Ἀφ' οὗ οἱ βουνοὶ] B in marg. ἡ ἀπὸ ἡμερῶν Γαβαάλ. πόλεμος, ἐπί] B πόλεμος ἐπί. 10 παιδεῦσαι] B παιδεύσω. αὐτοὺς] B αὐτοὺς κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν μου. 11 τὸ κάλλιστον] B in marg. ά. ἐπὶ τὸ κάλλος. σ'. ... Cyr. τὸ κάλλος. παρασιωπήσομαι] B in marg. ἡ ἀροτριάσει Ἰούδας. αὐτὸν] B αὐτόν. 12 τρυγήσατε] B καὶ θερίσατε. τοῦ ἐλθεῖν] Cyr. οὐ 13 παρεσιωπήσατε] B in marg. ἐσπείρατε. τὰς ἀδικίας] B τὸν καρπὸν ... ἁμαρτήμασι] B ἅρμασι. 14 περιτετειχισμένα σου οἰχήσεται] B τετειχισμένα σου ἀφανισθήσεται. ὡς ἄρχων] B καθὼς ἠφανίσθη ὁ ἄρχων. Σαλαμὰν] B Σαμαάν. Cyr. Σαλμανάν. ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ Ἱεροβοὰμ] B ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ

CAP. XI.

1 Ὅτι] Cyr. Διότι. B in marg. breve specimen τῶν ἑξαπλῶν hic exhibet, hoc modo. Ubi Heb. contextus suis characteribus præponi debuit.

Heb.	Aquila.	Symmachus.	LXX. Interp.	Theodotion.
... Ισραηλ ...	Α Ὅτι παῖς Ἰσραὴλ, καὶ ἠγάπησα αὐτὸν, καὶ ἀπὸ Αἰγύπτου ἐκάλεσα τὸν υἱόν μου.	Σ Ὅτι παῖς Ἰσραὴλ καὶ ἠγαπημένος, ἐξ Αἰγύπτου κέκληται υἱός μου.	Οἱ ό. Διότι νήπιος Ἰσραὴλ, ἐγὼ ἠγάπησα αὐτὸν, καὶ ἐξ Αἰγύπτου μετεκάλεσα τὰ τέκνα αὐτοῦ.	Θ Ὅτι νήπιος Ἰσραὴλ, ἐκάλεσα υἱόν μου.

Τούτῳ ἐχρήσατο ὁ Ματθαῖος ὡς οὕτως ἔχοντι δηλονότι τῷ Ἑβραϊκῷ, ὡς καὶ ὁ ά. ἡρμήνευσεν.

2 ἀπώχοντο] B ᾤχοντο sed in marg. ut Rom. ἔθυον] B in marg. ἔχυσιν. 4 ἐξέτεινα] B in marg. εἵλκυσα. αὐτοῦ] B αὐτῶν. δυνήσομαι] B καὶ δυνήσομαι. ἐν Αἰγύπτῳ] B Αἴγυπτον & in marg. εἰς Αἴγυπτον, & ἐν γῇ Αἰγύπτῳ. ὁ Σύρος, ὡς Αἴγυπτον ᾤκησαν τὴν γῆν μου. 8 διαθῶμαι] B διαθῶ. 9 εἰμι] B deest. 10 πορεύσομαι] B πορεύσεσθε. ὠρύσεται] B ἐξερεύξεται. 11 Ἐκστήσονται] B Καὶ ἥξουσι. Cyr. Ἐκστήσονται. 12 ἀσεβείαις] B ἀσεβείᾳ.

CAP. XII.

1 μάταια] B in marg. ά. σ'. ἄνεμον nisi forte ad πονηρὸν πνεῦμα referendum sit. διαθήκην] B in marg. ά. σ'. σπονδήν. τῷ κυρίῳ] B τοῦ κυρίου. 3 ἐνίσχυσε] B ἴσχυσε. 4 Ὢν] B Cyr. μου. Εὕροσαν] B Cyr. Εὗρον. αὐτοὺς] Cyr. αὐτόν. 7 Χαναὰν] B in marg. μετάβολος. 8 ἀναψυχὴν] B in marg. ά. αἰωρήσεις αὐτοῦ. 9 ἡμέραι] Cyr. ἐν ἡμέραις. B ἐν ἡμέρᾳ. λαλήσω πρὸς] B ἐλάλησα. 11 Γαλαὰδ] B Γαλγάλοις. Cyr. Γαλγάλ. χελῶναι] B in marg. ά. ὡς σωροί. σ'. ὡς βάτραχοι. θ'. τῶν ἀλωπέκων. 12 γυναικὶ, posterius] B Cyr. ἐν γυναικί. 14 Ἐθύμωσεν] B Ἐθύμωσέ με.

CAP. XIII.

1 Κατὰ τὸν λόγον Ἐφραὶμ] B adjungit præcedentibus. In Cyr. desunt, eadem tamen aut similia legisse ex Commentario colligi potest. δικαιώματα] B in marg. ά. φρίκην ἔλαβεν αὐτός. αὐτὰ τῇ] B αὐτὸ τῷ. 2 προσέθεντο τοῦ ἁμαρτάνειν] Cyr. προσέθεντο τοῦ ἁμαρτάνειν ἔτι. μόσχοι] B in marg. μόσχους καταφιλοῦντες. σ'. μόσχους προσκυνήσαντες. 3 ὡς χνοῦς ἀποφυσώμενος] B καὶ ὡς ἀράχνη ἀποφυσωμένη λαίλαπι sed in marg. ὥσπερ χνοῦς ἀποφυσώμενος. ἀπὸ δακρύων] Cyr. ἀπὸ καπνοδόχης. 4 ὀπίσω] B σε ὀπίσω. 6 νομὰς] B in marg. σ'. κατὰ τὴν νομὴν αὐτῶν ἦν ἐνεπλήσθησαν. 8 θηρία] B καὶ θηρία. ἀπορουμένη] B in marg. ἀτεκνωμένη. 9 διαφθορᾷ] Cyr. διαφθορᾷ. βοηθήσει] B βοηθήσει σοι. 12 Συστροφὴν] B in marg. θ'. ἐνδεδεμένη ἀδικία αὐτοῦ. Cyr. adjungit præcedentibus. 13 φρόνιμος] B in marg. ὁ ἀιόνητος. οὐ] B νῦν οὐ. τέκνων] B τέκνων αὐτοῦ. 14 ῥύσομαι] Cyr. ῥύσομαι αὐτούς. 15 διαστελεῖ] B διαστέλλει. 15 αὐτὸς] B ἔτος. αὐτοῦ] B ponit post σκεύη.

CAP. XIV.

1 αὐτοὶ] B deest. 2 ἠσθένησαν] B Cyr. ἠσθένησας. 3 λόγους] B λόγους πολλούς. ὅπως] B δύνασαι πᾶσαν ἀφαιρεῖν ἀδικίαν; ὅπως. ἡμῶν] B ἡμῶν, καὶ ἐντρυφήσῃ ἐν ἀγαθοῖς ἡ ψυχὴ ἡμῶν. 4 ἵππον] B ἵππων. ὁ.] B ὅτι ὁ & in marg. ὅτι ὁ ἐν σοὶ ἐλεηθήσεται ὀρφανός. 5 ὁμολόγως] B ὁμολογήσω. τὴν ὀργὴν] B ἡ ὀργή. αὐτοῦ] B Cyr. αὐτῶν. 7 αὐτοῦ] Cyr. σου. ἔσται] B ἔσονται. ὀσφρασία] Cyr. ὄσφρανσις. 8 μεθυσθήσονται] B στηριχθήσονται. 9 καὶ] B Cyr. καὶ ἐγώ. ἐγὼ] B deest. πυκάζουσα] B in marg. ά. ἐγὼ ὡς ἐλαία τις εὐθαλής. 10 ἢ] B τίς. ἐπιγνώσεται] B γνώσεται. B in fine subjungit versuum numerum, στίχοι φν' & Ὠσηὲ λυπέμενος. Item, Ὠσηὲ σεσωσμένος ὁ συσκιάζων.

A M O S.

B Ἀμὼς Προφήτης γ'. ἐντελλόμενος ἀντίληψις ἢ γένους. ὁ έ ἐν τῷ Ἑβραϊκῷ.

CAP. I.

1 Ἀκκαρείμ] B Καριαθιαρείμ. ὑπὲρ] B περί. τοῦ Ἰωὰς] B desunt. Cyr. υἱοῦ Ἰωάς. 2 ποιμένων] B ποιμνίων & in marg. ά. προβάτων νομέων. 3 ἀποστραφήσομαι] B in marg. σ'. προσδέξομαι. 4 ἀποστήσω] Cyr. ἐξαναλώσω. 5 Ὢν] B in marg. ά. ἀνωφελοῦς. σ'. ἀδικίας. ἐπίκλητος] B in marg. Κυρήνη. 6 τοῦ Σαλωμὼν] B in marg. θ'. αἰχμαλωσίαν τελείαν. 8 ἀλλοφύλων] B in marg. σ'. Φυλιστιαίων. 11 ἐλυμήνατο] B in marg. ά. διέφθειρε σπλάγχνα αὐτοῦ & διέφθειρε σπλάγχνα ἴδια. μητέρα ἐπὶ γῆς] B μήτραν ἐπὶ τὴν γῆν sed in marg. ut Rom. ἥρπασεν] B in marg. σ'. καὶ ἠγρίωσεν ... ἐν ὀργῇ αὐτοῦ. μαρτύριον] B in marg. θ'. εἰς μακρὸν τὸν θυμὸν αὐτοῦ. ὅρμημα] B in marg. ά. καὶ ἀνυπερθεσίαν αὐτοῦ. σ'. καὶ τὴν μῆνιν αὐτοῦ ἐφύλαξεν ἕως τέλους. θ'. καὶ τὴν ὀργὴν αὐτοῦ ἐφύλαξεν εἰς τέλος. ...] Cyr. νίκος. 14 συντελείας] Cyr. συντεύξεως. πορεύσονται οἱ βασιλεῖς] Cyr. πορεύσεται ὁ βασιλεύς. B in marg. καὶ πορεύσεται Μελχὸμ αἰχμαλωσίᾳ.

CAP. II.

1 αὐτὸν] Cyr. αὐτούς. 2 εἰς] B ἐπί. κραυγῆς ... φωνῆς] B Cyr. invertunt. 3 κριτὴν] B κριτάς. πάντας] B Cyr. πάντας ἄρχοντας. αὐτῆς] Cyr. deest. αὐτοῦ] Cyr. αὐτῆς. 4 αὐτὸν] B Cyr. αὐτούς. 5 θεμέλια] B in marg. ά. βάρεις. θ'. οἰκήσεις. 7 τὰ πατοῦντα] B τῶν πατούντων. 9 Ἀμορραῖον] B in marg. μηκος φωτισμὸν διαπικραίνοντα. 12 ἡγιασμένους] B in marg. θ'. Ναζωραίους. κυλίω &c.] B in marg. τρίζήσω ὑποκάτω ὑμῶν καθὰ τρίζει ἡ ἅμαξα. 15 τὴν ψυχὴν αὐτοῦ] B ἑαυτόν sed in marg. ut Rom. 16 ὁ κραταιὸς οὐ] In Cyr. desunt. B in marg. ά. καὶ ὁ κραταιὸς καρδίαν αὐτοῦ ἐν δυνατοῖς γυμνὸς φεύξεται. σ'. ἐν τοῖς ἀνδρείοις γυμνὸς φεύξεται. καρδίαν] Cyr. φυγήν. δυναστείαις] B δυνάμεις. διώξεται] B φεύξεται.

CAP. III.

1 τὸν] B τοίνυν τόν. 2 ἁμαρτίας] B κακίας & in marg. ά. ἀνομίας. σ'. ἀδικίας. θ'. ἀσεβείας. 5 χαθήσεται] Cyr. σαθήσεται. 7 Διότι οὐ] B ... ὁ Θεὸς] Cyr. deest ut & v. 8. παιδείαν] B παιδείαν αὐτοῦ. 9 χώρας] B Cyr. ταῖς χώραις. 10 ταῖς χώραις] B ταῖς χερσίν sed in marg. ταῖς χώραις. 12 Τάδε] B Διότι τάδε. ὅταν] B ἐάν. καὶ ἐν Δαμασκῷ] B ... Δαμασκοῦ. ω supraſcripto τῷ ῦ, & καὶ ἐν ſcriptis in marg. & ἡ κλίνῃ. 13 Θεὸς] B in marg. Ἰσραήλ. παντοκράτωρ] B in marg. ὁ τῶν στρατιῶν. 15 Συγχεῶ] B Συντρίψω. καὶ πατάξω] B in marg. σ'. καὶ πατάξω τὸν οἶκον τὸν χειμερινὸν ... τῷ οἴκῳ τῷ χειμερινῷ.

CAP. IV.

1 Ἀκούσατε] B Τάδε λέγει κύριος, Ἀκούσατε. ἐν] Cyr. ἔσται ἐν. 2 τῶν ἁγίων] B in marg. τῆς ἁγιωσύνης. μεθ' ὑμῶν] B in marg. θ'. καὶ τὰ ἔκγονα. 3 ἐξενεχθήσεσθε γυμνοὶ] B ἐξενεχθήσονται γυμνοί. ἔμπυροι] Cyr. ἔμπυροι. Ῥομμὰν] B τὸ Ἀρμανά & in marg. Ῥεμμά & ἡ ἀνάθεμα αὐτῶν Ἀρμανά. ά. Ἀρμανά. σ'. εἰς Ἀρμενίαν. κύριος] B Cyr. κύριος ὁ Θεός. Γάλγαλα ... θυσίας] Cyr. Γάλγαλα, καὶ ... θυσίαν. τριημερίαν] B in marg. εἰς τὴν τρίτην ἡμέραν. 5 κύριος] B κύριος ὁ Θεός. 6 γομφιασμὸν] B in marg. ά. πληγήν. 7 ἐγὼ] Cyr. deest. τρυγητοῦ] B in marg. θερισμοῦ. 8 οὐκ ἐπεστρέψατε] Cyr. οὐδ' οὕτως ἐπεστρέψατε. 9 κάμπη] B in marg. τοῦ ἀττελέβου. κατέφαγεν] Cyr. τούτους κατέφαγεν. θάνατον] B in marg. Δ. πληγήν. ά. λοιμόν. ἀνήγαγον ἐν] B in marg. ά. καὶ ἀνεβίβασα σαπρίαν παρεμβολῶν ὑμῶν. σ'. τὴν δυσοσμίαν τῶν παρεμβολῶν ὑμῶν εἰς τοὺς μυκτῆρας ὑμῶν. ἐν τῇ] Cyr. ὑμῶν ἐν τῇ. ὑμῶν posterius] B μου. ὡς] Cyr. οὕτως. 11 ἐκ πυρὸς] Cyr. ἀπὸ καύσεως. οὐδ' ὡς] Cyr. οὐδ' οὕτως. 13 ὑψηλὰ] B ἄκρα. sed in marg. ὕψη.

CAP. V.

1 τοῦτον] Cyr. deest. 2 αὐτοῦ] B αὐτῆς. ἀναστήσων] B Cyr. ἀνασῶν. 3 Διὰ τοῦτο] Cyr. Διότι. κύριος] Cyr. ὁ Θεός. 4 πρὸς] Cyr. ἐπί. ἔσται ὡς] Cyr. desunt. 8 ποιῶν πάντα] B in marg. ά. ἀρκτοῦρον καὶ ὠρίωνα. σ'. πλειάδας καὶ ἄστρα. σκιὰν] B σκιὰν θανάτου in marg. θάνατον. κύριος] B Cyr. κύριος ὁ Θεὸς ὁ παντοκράτωρ. 11 κατεκονδυλίζετε πτωχοὺς] B in marg. κατεκονδυλίζετε εἰς κεφαλὰς πτωχῶν. αὐτῶν] B ἐξ αὐτῶν. 12 ἀλλάγματα] B in marg. ἡ ἐξίλασμα. 13 πονηρῶν] B Cyr. πονηρός. 14 τὸ prius] B οὖν τό. κύριος] Cyr. κύριος, οὕτως εἶπε κύριος. περιλοίπους] B καταλοίπους sed in marg. περιλοίπους. 16 πλατείαις] B in marg. σ'. καὶ ἐν πᾶσιν ἀμφόδοις. εἰδότας θρῆνον] B in marg. σ'. τοὺς γινώσκοντας μέλος. 19 φύγῃ ἄνθρωπος] Cyr. τις φύγῃ. αὐτοῦ] Cyr. deest. 20 αὕτη] B deest. 21 θυσίας] B Cyr. deest. 22 σωτηρίου] B Cyr. σωτηρίων. 23 ὀργάνων σου] B in marg. ά. νάβλων σου. 24 κυλισθήσεται] B in marg. σ'. κεκύλισται γάρ. θ'. καὶ ἀποκυλισθήσεται. 26 σκηνὴν] B in marg. εἰκόνας & θ'. εἴδωλον ὑμῶν. Ῥαιφὰν] B in marg. θ'. καὶ ἤρατε τὴν ὅρασιν τοῦ βασιλέως ὑμῶν, ἀμαύρωσιν εἰδώλων, ἄστρον τοῦ Θεοῦ ὑμῶν & αἴνεσις ὑμῶν pro interpretatione vocis Ῥαιφάν. αὐτῶν] B deest.

CAP. VI.

1 αὐτοῖς, οἶκος] B ἐν τοῖς οἴκοις. 2 ἴδετε] B ἴδετε εἰς Χαλάνην. Ἐμαθραββὰ] B εἰς Ἡμὰθ τὴν μεγάλην sed in marg. εἰς Ἐμαθραββά. πασῶν] Cyr. deest. ὑμετέρων ὁρίων] Cyr. ὁρίων ὑμῶν. 3 Οἱ] Cyr. Οὐαὶ οἱ. ἐγγίζοντες] B in marg. ά. ἀποκεχωρισμένοι. σ'. ἀφωρισμένοι. 5 ἐπικροτοῦντες]

Cyr. ἐπικρατοῦντες. ἑςηκότα] B ἑςῶτα. 6 μύρα] B in marg. ς'. τῶν μύρων. 7 ἐξαρθήσεται] B in marg. ς'. καὶ περιαιρεθήσεται ἑταιρεία τρυφητῶν. 9 δέκα] Cyr. deest. 10 τῆς οἰκίας] B τῆ οἴκε. 11 σίγα &c. B in marg. α'. ἡσυχάσατε τοῦ ἀναμνῆσαι ἐν ὀνόματι κυρίου. ς'. σιώπα· οὐ γάρ ἐστιν ἀναμνῆσαι τὸ ὄνομα κυρίου. θ'. ὅτι οὐκ εἰς ἀναμνῆσαι ἐν ὀνόματι κυρίου. 12 ἐντέλλεται] B ἐντέταλται] Cyr. ἐντελεῖται. 13 παρασιωπήσονται] B in marg. α'. οὐ ἀροτριαθήσεται. ς'. * πέτρα διὰ βοῶν. 14 λόγῳ] B λόγῳ ἀγαθῷ. 15 ἔθνος λέγει κύριος τῶν δυνάμεων] B φησὶ κύριος ὁ θεὸς στρατιῶν, ἔθνος. τοῦ μὴ εἰσελθεῖν] B in marg. ς'. ἀπὸ εἰσόδου. Αἰμὰθ] B in marg. χόλον. τῶν δυσμῶν] B in marg. α'. τῆς ὁμαλῆς. ς'. τῆς πεδιάδος. θ'. τῆς ἀραβᾶ.

CAP. VII.

1 θεὸς] B deest. ἀκρίδων] B in marg. α'. βροῦχον. ὡς] Cyr. ἦν. Γὼγ] B in marg. α'. ὄψιμος ὀπίσω τῆς κουρᾶς βασιλέως. 2 καταφαγεῖν] B φαγεῖν. τίς ἀναςήσει] B in marg. ς'. τίς ἂν ὑποςήσεται Ἰακώβ. μετανόησον] B in marg. ς'. παρακλήθητι κύριε. 3 οὐκ ἔςαι] B οὐ μὴ γενήσεται. 4 κυρίου] Cyr. deest. 5 κύριε] Cyr. κύριος ὁ θεός. τίς ἀναςήσει] B in marg. ς'. ὢν ὑποςήσεται. 6 Μετανόησον] B in marg. α'. παρ. ἐκλήθητι. 7 ἰδοὺ] B ἰδοὺ ἀνὴρ· & in marg. θ'. ἰδοὺ Ἀδωναΐ κύριος. ς'. ὅτι ἑώρακα κύριος. 8 ἀδύματα] B in marg. ς'. γάμωσιν. 9 βωμοὶ] B in marg. ς'. τὰ ὑψηλὰ τοῦ Ἰακώβ. ἐρημωθήσονται] B ἐξερημωθήσονται. Ἱεροβοὰμ] B in marg. παρακαθεζόμενον λαῷ. 10 συςροφὰς] B in marg. α'. συνέδησεν. ς'. ἀνέςησεν * ἀποςατοῦσιν. 11 τάδε] B φησὶν, τάδε. ἀχθήσεται] B ἀρθήσεται. 12 ὁ] Cyr. λέγων, ὁ. 14 προφήτης] B προφήτης εἰμὶ ἐγώ. ἥμην] B ἤμην αἰπόλος. 15 λαόν μου] B λαόν τὸν. 16 μὴ προφήτευε] Cyr. οὐ προφητεύσεις. 17 κύριος] B Cyr. deest.

CAP. VIII.

1 ἄγγος] B in marg. ς'. κάλαθος ὀπώρας. 2 εἶπε] B εἶπε πρός με. Cyr. εἶπε κύριος. οὐ προσθήσω ἔτι] B οὐκ ἔτι μὴ προσθῶ. 3 ὀλολύξει] B in marg. ς'. ὀλολύξουσιν αἱ ᾠδαί. 4 ἐκτρίβοντες] B ἐκθλίβοντες. καταδυναςεύοντες] B in marg. θ'. λύοντες. πτωχὸν] Cyr. πτωχούς· & ponit ante ἀπό. 5 μέτρον] B μικρὸν τὸ μέτρον. 6 παντὸς γεννήματος] B Cyr. πάσης πράσεως. 9 κύριος] Cyr. deest. B ὁ θεός. ἐπὶ τῆς γῆς] Cyr. desunt. θρῆνον] Cyr. θρήνους. 14 τοῦ ἱλασμοῦ] B in marg. ἐν τῇ πλημμελείᾳ. ζῇ posterius] Cyr. deest. ὁ ... ἔτι] B κύριος ὁ ... οὐκ ἔτι.

CAP. IX.

1 τὸ ἱλαςήριον] B in marg. ς'. οἰκοδόμημα ἱλαςήριον. πρόπυλα ... οὐ μὴ] B Cyr. πρόπυλαια ... οὐδὲ μή. 2 κατακρυβῶσιν] B Cyr. κατορυγῶσιν. ἐγκατακρυβῶσι] B ἐγκρυβῶσι. βάθη] Ita & B, sed in marg. θεμέλια. 5 τῆς γῆς] B πάσης τῆς γῆς. 6 αὐτοῦ, bis] Cyr. deest, bis. ἐπαγγελίαν] B in marg. θ. δέσμην. παντοκράτωρ] B ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ οὗτος. 7 Οὐχ ὡς] B in marg. α'. μήτι οὐχ ὡς. ς'. μήτι οὐχ ὡς υἱοί. οὐ τὸν Ἰσραὴλ] B in marg. α'. μήτι οὐ τόν. ς'. μὴ οὐχὶ τὸν Ἰσραήλ. ἐκ Καππαδοκίας] B in marg. α'. Καφθώρ. ἐκ βόθρου] B in marg. ς'. ἀπὸ Κυρήνης. 8 Ἰακὼβ] B in marg. Ἰσραήλ. 9 ἐγὼ] B Cyr. ἰδοὺ ἐγώ. λικμήσω] B in marg. λικμιῶ, & ς'. α'. κοσκινιῶ. λικμῷ] B in marg. α'. ς'. κοσκίνῳ, sed in textu λικμητῷ. οὐ μὴ πέσῃ] B in marg. α'. καὶ οὐκ ἐμπεσεῖται ψηφίον ἐπὶ τὴν γῆν. 10 γένηται] B in marg. ἔλθῃ. 12 κύριος] B κύριος ὁ θεός. 13 ἀμητὸς] B Cyr. ἀλοητός. 14 φυτεύσουσι ... ποιήσουσι] B καταφυτεύσουσι ... φυτεύσουσι. 15 γῆς] B Cyr. γῆς αὐτῶν.

MICHÆAS.

B Μιχαίας Δ'. & in marg. Ὁ ς'. ἐν τῷ Ἑβραϊκῷ.

CAP. I.

1 τὸν Μωρασθεὶ] B in marg. Ἀμωρασθίτην. υἱὸν] B υἱόν. 2 λαοὶ] B λαοὶ πάντες. κύριος ἐν] Cyr. ὁ θεὸς ἐν. 3 καὶ ἀναβήσεται] B desunt· sed in marg. Ἑβρ. καὶ ἀναβήσεται. 4 καταφερόμενον] Cyr. φερόμενον. σαλευθήσεται] B in marg. ἀνασαλευθήσεται. 7 ἐμπρήσουσιν] Cyr. ἐμπρήσομαι. 8 γυμνὴ] B γυμνὴ καὶ. δρακόντων] B in marg. α'. σειρήνων. θ'. λεόντων. σειρήνων] B in marg. α'. ς'. στρουθοκαμήλων. 10 οἱ ἐν Γὲθ] B in marg. οἱ ἐν Γὲθ μὴ ἀναγγέλλετε. Ἐνακεὶμ] B ἐν ἀκείμ. 11 Σενναὰρ] B in marg. α'. παραὸν ἢ * ἀθωῶσαι. θ'. ἐπιτηδεύουσα εἰς κοπετόν. 12 κατοικοῦσα] Cyr. κατοικοῦσα. 14 δώσει] B δώσεις (δώσεις) Cyr. δώσεις. οἴκους ματαίους] B οἴκοις ματαίων. 15 Λαχεὶς κληρονομία] Cyr. Λαχὶς κληρονομία σου. Ἰσραὴλ] B in marg. ὁ λ. Σιών. 16 χηρείαν] B τὴν ξύρησιν. In marg. Ἑβρ. τὴν χηρείαν. α'. ς'. φαλάκρωσιν.

CAP. II.

Ἐγένοντο] B in marg. α'. ς'. Οὐαί. διότι οὐκ ἦραν] B in marg. α'. διότι ἰσχυρὸν χεὶρ αὐτοῦ. ς'. ὅτι ἴσχυεν ἡ χεὶρ αὐτοῦ. θ'. διότι ἔχουσιν ἰσχὺν τὴν χεῖρα αὐτῶν. 3 ἐξαίφνης] Cyr. deest. 6 κλαίετε] B δακρύετε· sed in marg. κλαίετε· & α'. μὴ σταλάζετε σταλάζοντες, οὐ σταλάξει εἰς τούτους, οὐ καταλήψεται ἐντροπάς (ἐντροπαὶς) ὁ λέγων. ς'. μὴ ἐπιτιμᾶτε ἐὰν ἐπιτιμήσητε οὐκ ἐπιτιμῶντες τούτους, οὐ κωλύει * κατισχυμμός. δακρυέτωσαν. Cyr. δακρυέτω. ἐπὶ τούτοις· οὐδὲ] B οἱ ὀφθαλμοὶ ὑμῶν ἐπὶ τοῦτο, οὐ γάρ. 7 οὐ] B Cyr. εἰ. οὐχ οἱ λόγοι] B in marg. μήτι οὐ ῥήματά μου ἀγαθύνουσι μετ' αὐτοῦ εὐθέως πορευομένου. εἰσι] B Cyr. deest. 8 ἔμπροσθεν] B in marg. α'. καὶ συναντῶν. ς'. πρὸ μιᾶς δὲ ὁ λαός μου. 9 Ἡγούμενοι] B Cyr. Διὰ τοῦτο ἡγούμενοι. 10 φθορᾷ] B διαφθορᾷ· sed in marg. φθορᾷ. 11 ψεῦδος] B ψευδές. ἔςαι] Cyr. ἔςαι σοι. 12 αὐτοῦ] B Cyr. αὐτῶν. αὐτῶν] Cyr. αὐτοῦ. 13 διὰ τῆς] B ἀνάβηθι διὰ τῆς. ὁ δὲ] Cyr. ὅτι. ἡγήσεται] Cyr. ἡγήσατο.

CAP. III.

3 ἐμέλισαν] Cyr. ἐμέρισαν. 5 εἰρήνην ἐπ' αὐτὸν] B Cyr. ἐπ' αὐτὸν (Cyr. αὐτῶν) εἰρήνην. ἤγειραν] B ἡγίαζον· sed in marg. ἤγειραν. 6 ἐξ] Cyr. ἀπό. 7 ἐπικαλέσουσι] B ὑπακούων· sed in marg. ς'. * ἀλλὰ μὴν ἐγὼ ἐνεπλήσθην ἰσχύος, quæ videntur referri ad ea quæ sequuntur. 8 Ἐὰν μὴ &c.] ἐγὼ δὲ ἐνεπλήσθην ἰσχύος. 11 αὐτῆς ... αὐτῆς] Cyr. αὐτῶν ... αὐτῶν. 12 εἰς ἄλσος] Cyr. ὡς ἄλσος.

CAP. IV.

1 κυρίου] B Cyr. οἴκου κυρίου. πρὸς αὐτὸ] ἐπ' αὐτῷ· sed in marg. πρὸς αὐτό. 2 ἔθνη] Cyr. ἐπ' αὐτὸν ἔθνη. 3 εἰς] B Cyr. εἰς γῆν. ῥομφαίας] B μαχαίρας· sed in marg. ῥομφαίας· & sic postea in ῥομφαίαν. δόρατα] B ζιβύνας. μὴ] B Cyr. οὐ μή. ἀντάρῃ] B ἄρῃ. 4 διότι] B τὸ γάρ· sed in marg. διότι τό. 6 ἐξωσμένην] B ἀπωσμένην. Initio hujus versus hæc verba notantur in marg. Εἰς Χῦ γέννησιν ἀνάγνωσμα τρίτον· & desinit fine versus. 5. c. 5. Lat. 7 ἐξωσμένην] B ἰσχυρόν. τὸν αἰῶνα] Cyr. τοὺς αἰῶνας. 8 αὐχμώδης] B in marg. α'. σκοτώδης] ς'. ἀπόκρυφος. Cyr. αὐχμώδης. ἐκ] B deest. 9 σοι] B Cyr. ἐν σοί· sed B in marg. ἦν σοι. 10 τικτούσης] B in marg. χειρῶν ἐχθρῶν. 11 ἐπισυνήχθησαν] B ἐπισυναχθήσονται· sed in marg. συναχθήσονται. ς'. συνήχθησαν. 12 αὐτοὶ δὲ] B καὶ αὐτοί. 13 κατατήξεις] B κατατήξεις ἐν αὐτοῖς ἔθνη, καὶ λεπτυνεῖς. Cyr. λεπτυνεῖς. ἀναθήσεις] B in marg. ὁ λ. ἀναθεματίσεις. τὴν ἰσχὺν] B in marg. τὸν πλοῦτον.

CAP. V.

1 θυγάτηρ] Cyr. θυγάτηρ Ἐφραίμ. ἐμφραγμῷ] B ἐν φραγμῷ. ἡμᾶς] B ὑμᾶς. τὰς φυλὰς] B in marg. γ'. τὸν κριτήν. 2 ὀλιγοςὸς] B μὴ ὀλιγοςὸς· in marg. ὀλιγοςὸς sine μή. μοι] Cyr. deest. τοῦ Ἰσραὴλ] B ἐν τῷ Ἰσραήλ. 3 δώσει] Cyr. δώσεις. 4 μεγαλυνθήσονται] B μεγαλυνθήσεται. ἄκρων] B ἄκρου. 5 ἔςαι αὐτῇ] B ἔςαι αὕτη ἡ. Cyr. ἔςαι αὐτῇ ἡ. Ἀσσὺρ ὅταν] Cyr. ὅταν ὁ Ἀσσύριος. ἑπτὰ ποιμένες] B in marg. α'. ἑπτὰ νομεῖς, καὶ ὀκτὼ καθεσταμένους ἀνθρώπους. ς'. ἑπτὰ ποιμένας. θ'. ἑπτὰ ποιμένας, καὶ ὀκτὼ ἀρχηγοὺς ἀνθρώπων. δήγματα ἀνθρώπων] B in marg. ἐν ἄλλ. σήγματα. α'. καθεσταμένους ἀνθρώπους. ς'. χριςοὺς ἀνθρώπων. 6 τάφρῳ] B in marg. ς'. ἐντὸς πυλῶν. ἐπέλθῃ] Cyr. ἔλθῃ. 7 πίπτουσι] B ἐπιπίπτουσι. ὡς ἄρνες] B in marg. α'. ψεκάδες. θ'. νιφετός. ἄγρωστιν] B in marg. α'. σπόρον. ς'. θ'. χόρτον. ἐν τῷ δρυμῷ] B ἐν δρυμοῖς. διέλθῃ] B ἔλθῃ. 10 ἵππους] B Cyr. ἵππους σου. 11 ἐξολοθρεύσω] B ἐξαρῶ· in marg. ὀλοθρεύσω. ἀποφθεγγόμενοι] B in marg. α'. κληδονιζόμενοι. ς'. σημειοσκοπούμενοι. 12 μὴ] B οὐ μή.

CAP. VI.

λόγον κυρίου] B Cyr. ἃ ὁ· sed B in marg. λόγον κυρίου. καὶ] B deest. φωνὴν] Cyr. φωνῆς. 2 ὄρη] B Cyr. βουνοί. διαλεχθήσονται] B διαλεχθήσεται. 7 δῶ] B δώσω. ἀσεβείας] B ἀσεβείας μου. 8 Εἰ ἀνηγγέλη] B Ἀναγγέλλει. μετὰ] B ὀπίσω. 9 ἐπικληθήσεται] B in marg. ς'. βοήσει. 11 Εἰ] B Καὶ εἰ. ἄνομος] B ἄδικος. 12 ἀσεβείας] B ἀδικίας· Sed in marg. ἀσεβείας. ἐπλήσαν] B Cyr. ἐνέπλησαν. αὐτὴν] B ἐν αὐτῷ. ἐλάλουν ψευδῆ] B ἐλάλουν ψευδῆ. 13 ἀφανιῶ] B καὶ ἀφανιῶ. ἐν] B ἐπί. 14 συσκοτάσει ἐν σοί, καὶ ἐκνεύσει] B in marg. καὶ ἐξώσω σε ἐν σοί, καὶ καταλήψῃ (ut & Cyr.) α'. καὶ καταφυτεύσω ἐν ἐγκάτῳ σου, καὶ καταλήψῃ, καὶ οὐ μὴ διασωθεῖς. ς'. ἀλλὰ καὶ διαφθερεῖς τὰ ἐντός σου, καὶ ἄξεις, καὶ οὐ μὴ διασωθεῖς. 14 εἰς ῥομφαίαν] B ἐν ῥομφαίᾳ. 15 πίετε] B πίητε οἶνον. 16 Καὶ] B Ὅτι. τὰ prius] B πάντα τά. ἔργα] B ἔθνη· & super ἔθνη habet ἔργα· & in marg. α'. ποιήματα. ὁδοῖς] B Cyr. βουλαῖς. αὐτῶν] Cyr. αὐτοῦ. εἰς συριγμὸν] B ἐν συριγμῷ· sed in marg. ut Rom.

CAP. VII.

2 ἀπόλωλεν] B in marg. ὁ λ. ἐκλέλοιπεν. εὐσεβὴς] B Cyr. εὐλαβής. ἐκθλίβουσιν ἐκθλιβῇ] B ἐκθλίβουσιν, καὶ ἕκαςος τὸν πλησίον ἐκθλίβει. 3 ἑτοιμάζουσιν] B in marg. ἑτοιμάζοντες. 4 ἐν ἡμέρᾳ σκοπιᾶς] B ἐν ἡμέραις σκοπιᾶς σου. Οὐαὶ αἱ] B Οὐαί, οὐαί. 6 ἀνδρὸς] Cyr. οἱ ἄνδρες. 10 ὁ λέγων] Cyr. λέγουσα πρός με. 11 ἀποτρίψεται] Cyr. ἀπώσεται. 12 σου τοὺς κατοικοῦσιν] Cyr. μετὰ τῶν κατοικούντων. 14 ῥάβδον] Cyr. ῥάβδῳ φυλάς. 19 Ἐπιςρέψει] Cyr. Αὐτὸς ἐπιςρέψει. πάσας τὰς ἁμαρτίας] Cyr. πᾶσαι αἱ ἁμαρτίαι.

JOEL.

In B secundo loco ponitur, & in marg. Οὗτος δεύτερος ἐν τῷ Ἑβραϊκῷ ἐπὶ Ἰωάθαμ προφήτου.

CAP. I.

1 Βαθουὴλ] B Φαθουὴλ, suprascripto Βαθουήλ· & in marg. ἀνοίγοντος τοῦ θεοῦ. 3 υἱὸν] B υἱόν. 6 ἐξήρθη] B ἐξῆρται. σκύμνου] B ὡς σκύμνου αὐτοῦ. 7 ἔρριψεν] Cyr. ἐξερρίζωσεν. 9 θυσιαςηρίῳ] B in marg. θ'. κυρίῳ. 10 ἐξηράνθησαν] B κατηχύνθησαν· sed in marg. ut Rom. 11 κτήματα] B in marg. κτήτορες. τρυγητὸς] B in marg. θερισμός. 12 ἤχυναν] B κατήχυναν· sed in marg. ut Rom. 16 ἐξωλοθρεύθη] B ἐξήρθη· sed in marg. ut Rom. 17 αὐτῶν] B αὐτῶν, ἐκρύβησαν σκιρτήματα ἐπὶ τῶν χειμάρρων αὐτῶν. 20 ὁρεινὰ] Cyr. deest.

CAP. II.

1 συγχυθήτωσαν] B συναχθήτωσαν· in marg. συγχυθήσονται· & Δ' ἐβδόμη ξηροφαγία. Sed hæc videntur referri ad τὴν ἐρήμου, cap. præcedente, v. 19, aut 20. 3 ἔμπροσθεν] B in marg. ὁ λ. πρὸ προσώπου. οὐκ ἔςαι αὐτῷ] B οὐκ ἔςαι ἐν αὐτῷ· sed in marg. ut Rom. 4 ἡ ὅρασις] B ὅρασις, suprascripto ὄψις. 7 παραδράμονται] B παραδράμονται. 8 αὐτοῦ] Cyr. deest. 9 δραμοῦνται] B διαδραμοῦνται

10 δύσιν] B δύσιν, suprascripto δύσμη. 11 σφόδρα] B deest. ...] B Cyr. μεγάλη κ ἐπιφανής. 12 κ ἐν νηστείᾳ] B desunt. 16 κοιτῶνος] B in marg. νυμφῶνος. 17 τῶ] B Cyr. κ τῶ. θυσιαστηρίου] B in marg. ... 20 ἐξώσω] B ἐκδιώξω· & in marg. ἐξολοθ. μεγάλυνε] B in marg. ... 22 πεδία τῆς] B in marg. σ'. ἡ νομή. ἤνεγκε] B in marg. ... 23 διότι] B ὅτι. ἔδωκεν] B in marg. σ'. τὸν ὑποδεικνύοντα. 24 ὑπερεκχυθήσονται] B Cyr. ὑπερεκχυθήσονται. 25 εἰς] B ἐφ'. 26 ἐσθίοντες] ... ἃ] Cyr. ὃς. B ὡς. εἰς] B Cyr. deest: sed in margine habetur. 29 ἐσχάτω] Cyr. ἐσχάτῳ ἄνω· B ἐσχάτῳ ἄνω κ σημεῖα· & post γῆς notat inserendum κάτω, quomodo & Cyr.

CAP. III.

4 Καὶ] Cyr. Καίγε. τί ὑμεῖς ἐμοὶ] Cyr. τί ἐμοὶ κ ὑμῖν. Τύρος] B in marg. Τύρος, συνέχουσα· Σιδὼν, θήρευμα· Γαλιλαία, σωροί, βουνοί. ἐμοὶ ὀξέως, κ] B Cyr. ἐμοί; ὀξέως καί. εἰς κεφαλὰς ὑμῶν] B desunt. 6 καί] Cyr. deest. τοὺς υἱοὺς] B in marg. θησαυρούς. 12 Ἐξεγειρέσθωσαν] B Ἐξεγειρέσθω, κ ἀναβαινέτω· sed in marg. ut Rom. 13 πεπλήθυνται] B Cyr. ἐπληθύνθη. 14 ἐξήχησαν] Cyr. ἠχήθησαν. 16 τοὺς υἱοὺς] B κύριος τοὺς υἱούς. Cyr. τοῖς υἱοῖς. 17 οὐκέτι] Cyr. ἔτι. 18 ἐξελεύσεται] B πορεύσεται· sed in marg. ut Rom. In fine B subjungit, Ἰωὴλ δ'. ἰχὺς κυρίου. σίχοι CI'.

OBDIU.

... αὐτοῦ] Cyr. ὑψοῦντα ... σου. λέγων ... αὐτοῦ] Cyr. λέγοντα ... 10 ἀδελφοῦ] Cyr. κατ' ἀδελφοῦ. 12 μεγαλορρημονήσῃς] Cyr. μεγαλορρημονήσῃς. 14 αὐτῶν posterius ... αὐτοῦ] B ἐξ αὐτῶν ... ἐξ αὐτῶν. 18 διότι] B ὅτι. 19 Ναγὲβ] Cyr. Ἀγὲβ, ut & v. 20. 20 Ἐφραθὰ] Cyr. in notis, Cæteri interpretes, μέχρι Βοσσόρων.

JONAS.

B in marg. Δέησις κυρίου. ε'. Ἰωνᾶς ἅπλας τ περισερά. ὁ ε'. ἐν τῷ Ἑβραϊκῷ.

CAP. I.

1 τὸν τοῦ] B in marg. θ'. υἱόν. 2 Νινευὶ] B in marg. γονὴν ὡραιότατος ... κραυγὴ τῆς κακίας] B κακία τῆς κραυγῆς. 4 ἐξήγειρε] B διήγειρε. πνεῦμα] B in marg. σ'. μέγα. συντριβῆναι] B διαλυθῆναι. Sed in marg. συντριβῆναι. 5 ἀνεβόησαν] B φόβῳ μεγάλῳ, κ ἀνεβόων. ...] B αὐτῶν. ἐκάθευδε] in marg. α'. ἐκεῖ. 6 προσῆλθε] B in marg. α'. ... ἀνάστα, κ] Cyr. ἀνάστηθι, καί. B ἀνασὰς· & in marg. ὁ λ'. ἀνάστηθι. ...] B ὁ πῶς. διασώσῃ] Cyr. σώσῃ. 8 ἡμῖν] Cyr. τίνος ἕνεκεν ἡ κακία αὕτη ἐστὶν ἡμῖν. ἔρχῃ] Cyr. ἔρχῃ, κ ποῦ πορεύῃ. 9 κύριον] Cyr. deest. ...] Cyr. φοβοῦμαι. 11 με posterius] Cyr. deest. 15 ἡ θάλασσα] Cyr. ... 16 θυσίαν] Cyr. θυσίας.

CAP. II.

4 μετεωρισμοί] B in marg. σ'. γνόφοι. 6 ψυχῆς] Cyr. ψυχῆς μου. 7 φθορὰ ζωῆς] Cyr. ἐκ φθορᾶς ἡ ζωή. κύριε] Cyr. πρὸς σέ. 10 σωτηρίου] Cyr. εἰς σωτηρίαν μου. 11 προσετάγη ἀπὸ κυρίου τῷ] B προσέταξε κύριος τῷ· & in marg. κ προσετάγη τῷ κήτει. κ ἐξέβαλε] B in marg. ἵνα ἀπεμέσῃ.

CAP. III.

2 πορεύθητι] Cyr. κ πορεύθητι. 4 εἰσελθεῖν] Cyr. εἰσπορεύεσθαι. 6 αὐτοῦ] Cyr. deest. 9 κ prius] Cyr. κ παρακληθήσεται, καί.

CAP. IV.

2 προσηύξατο] Cyr. ηὔξατο. κύριε] Cyr. ὦ δὴ κύριε. 3 μου prius] Cyr. deest. σὺ] Cyr. σὺ ὁ θεός. ζῆν με] Cyr. ζῆν. 5 ἕως] Cyr. ἐν σκιᾷ, ἕως. 6 κολοκύνθῃ, κ] B in marg. α'. θ'. κικεῶνα. σ'. κισσόν. σκιὰν] B εἰς σκιάν. αὐτοῦ] B αὐτόν. 8 καύσωνι] Cyr. καύσωνος. 9 ὁ θεὸς] Cyr. κύριος.

NAUM.

CAP. I.

... διεβίβασε] Cyr. διεβίβασε. 10 θεμέλιον αὐτοῦ] Cyr. θεμέλιον αὐτῶν. ...] Cyr. χερσωθήσονται. βρωθήσεται] Cyr. βρωθήσονται. 13 δεσμοὺς] ... δεσμοὺς σου. 14 σοῦ] Cyr. ὑπέρ. ἐκ τοῦ ... ἔτι] Cyr. ἔτι ἐξ.

CAP. II.

2 ἄνδρισαι] Cyr. ἄνδρισαι. 5 αὐτῆς] Cyr. deest. 9 ὅτι] Cyr. ὑπέρ.

CAP. III.

3 αὐτῶν] Cyr. deest. 4 λαοὺς] Cyr. φυλάς. 9 φυγῆς] Cyr. φυγῆς σου. 14 συμπατήθητι] Cyr. συμπάτει. 19 σου] Cyr. σου, χαρήσονται καί.

AMBACUM.

CAP. I.

... με] B ponit ante ἔδειξας. ἐπιβλέπειν] B ἐπιβλέπειν ἐπ'. 5 θαυμάσατε] B θαυμάσατε κ ἴδετε, suprascripto ⁘ super ἴδετε. ἐκδιηγῆται] B ... 6 ἰδοὺ] B deest. 7 ἔσται] Cyr. deest. 8 λύκους] B in marg. ... αὐτοῦ] B αὐτῶν. εἰς] B ἐπί, ut & vers. 9. ...] B πρὸ προσώπου· sed in marg. ut Rom. 11 πνεῦμα] B πνεῦμα. 12 θεὸς] B θεός μου. μου] B deest. εἰς κρίμα] B in marg. σ'. ... αὐτὸ] Cyr. αὐτόν. ἔπλασε] B in marg. σ'. κραταιὸν εἰς τὸ ... αὐτόν. α'. κ στερεὸν εἰς τὸ ἐλέγχειν ἐθεμελίωσας αὐτόν. 13 ...] B in marg. καθαρὸς εἶ τοὺς ὀφθαλμοὺς ὡς μὴ ὁρᾶν τὸ κακόν· κ βλέπειν μόχθον οὐκ ἀνεχόμενος. ὀδύνης] B ὁ δυνήσῃ. 15 κ εἵλκυσεν] B ... ἀμφιβλήστρῳ] B ἀμφιβλήστρῳ αὐτοῦ. σαγήναις] B συναγωγαῖς. 16 Ἕνεκεν, usque ad κ] B ponit ante ἕνεκεν vers. 15. θυμιάσει] ... ἀμφιβλήστρῳ] B ἀμφιβάλλει· & in marg. ἐκκενώσει μάχαιραν αὐτοῦ.

CAP. II.

...] B deest. ἐλέγχῃ] B in marg. α'. σ'. τεῖχος. 3 καιρὸν] B καιρὸν μα... ...] B in marg. σ'. α'. κ οὐ διαψεύσεται. ὑστερήσῃ] B in marg. α'. σ'. στραγγεύσηται. 4 ὑποστείληται] B in marg. α'. ἰδοὺ νωχελευομένου. ...] Cyr. deest. B ponit post ἄκακος. 5 πεπληθυμένος] B in marg. σ'. ἐκ ... αὐτὸς ... πρὸς] B αὐτοὺς ... πρὸς. 6 λήψονται] B κατ' αὐτοῦ λήψονται. ...] B ἐξαναστήσονται. ἐκνήψουσι] B in marg. ⁘. ἐξυπνισθήσονται. ... suprascripto σύ. αὐτοῖς] B ponit post ἔσῃ. 8 Διότι] B ... σκυλεύσουσι] B Cyr. σκυλεύσουσί σε. πόλεως] B ἀπὸ πόλεως. ...] B in marg. σ'. Οὐαί. ἐκσπασθῆναι] B ῥυσθῆναι. 11 κάνθαρος] B in marg. σ'. σύνδεσμος ξύλινος. α'. μάζα. θ'. ἔνδεσμος. 14 ἐμπλησθήσεται] ... Cyr. ἐνεπλήσθη ἡ σύμπασα. κατακαλύψει αὐτοὺς] B πολὺ κατακαλύψει ... Cyr. πολὺ κατακαλύψαι αὐτούς. 15 ἀνατροπῇ θολερᾷ] B ... & in marg. α'. ἐξεπιέσας χόλον. σ'. ἀφιὼν ἄκρατον ... σπήλαια] B in marg. α'. γυμνώσεις. σ'. ἀσχημοσύνην. 16 καρδία] B κ διασαλεύθητι· sed in marg. habetur καρδία· & præ... καρδία. 17 ἀσέβεια] B in marg. α'. αἷμα. σ'. πλεονεξία. ταλαιπωρία] B in marg. α'. κ προνομὴ κτηνῶν. σ'. διαρπαγὴ κτηνῶν. πτοήσει] B ... α'. καταπλήξει. σ'. ἡττήσει. 18 ἔπλασεν] B ἔπλασε.

CAP. III.

... Προσευχὴ] B Δ. ω Δ' Προσευχή. 2 ἐφοβήθην] B εὐλαβήθην κύριε. ἐν τῷ ... ad finem versus] B desunt. 3 ἐκ Θαιμὰν] B ἀπὸ λιβός. κατασκίου ...] B desunt. Διάψαλμα] B Μεταβολὴ Διαψάλματος. Cyr. deest. ...] Cyr. ἐξεχύθησαν εἰς πεδία αἱ πόλεις αὐτοῦ. 6 διεθρύβη] Cyr. διεθρύβη. ...] Cyr. hoc modo distinguit, Πορείας αἰωνίας ἀντὶ κόπων εἶδον. 9 ἐντείνεις] Cyr. ἐκτενεῖς. Canticum hoc Abacuci, quia admodum a Romana & cæteris omnibus editionibus differt, totum hic dedimus a medio vers. 3. usque ad finem, ex cod. Barb.

Δ. ω. Δ'. ΠΡΟΣΕΥΧΗ ἈΜΒΑΚΟΥΜ ΤΟΥ ΠΡΟΦΗΤΟΥ ΜΕΤ' ᾨΔΗΣ.

Κύριε εἰσακήκοα τὴν ἀκοήν σου, κ εὐλαβήθην· κύριε κατενόησα τὰ ἔργα σου, κ ἐξέστην· ἐν μέσῳ δύο ζώων γνωσθήσῃ, ἐν τῷ ἐγγίζειν τὰ ἔτη ἐπιγνωσθήσῃ· ἐν τῷ παρεῖναι τὸν καιρὸν ἀναδειχθήσῃ· ὁ θεὸς ἀπὸ λιβὸς ἥξει, κ ὁ ἅγιος ἐξ ὄρους Φαράν. μεταβολὴ διαψάλματος. ἐκάλυψεν ὁ (a) οὐρανὸς τὴν εὐπρέπειαν τῆς δόξης αὐτοῦ, κ τῆς αἰνέσεως αὐτοῦ ἐπλήσθη ἡ οἰκουμένη. διαύγασμα φωτὸς ἔσαι αὐτῷ· κέρατα ἐκ χειρὸς αὐτοῦ ὑπάρχει αὐτῷ· ἐκεῖ ἐπεστηρίχθη ἡ δύναμις τῆς δόξης αὐτοῦ· πρὸ προσώπου αὐτοῦ προπορεύσεται (b) θάνατος, κ κατὰ πόδας αὐτοῦ ἀκολουθήσει τὰ μέγιστα τῶν πετεινῶν. στὰς διεμέτρησε τὴν γῆν· κατανοήσας ἐξέτηξεν τὰ ἔθνη· διεθρύβη, κ τὰ ὄρη θραυσθήσονται· ταπεινωθήσονται αἱ νάπαι ἐκ τοῦ αἰῶνος· αἱ ὁδοὶ αἱ ἐξ ἀρχῆς ἀνοιωθήσονται· αὐτοῦ ἕνεκα σαλευθήσεται ἡ οἰκουμένη· κατανενόηκα τὰς σκηνὰς Αἰθιόπων· ταραχθήσονται οἱ κατοικοῦντες τὰς δέρρεις Μαδιάμ. μὴ ἐν ποταμοῖς ὠργίσθης κύριε; ἢ ἐν ποταμοῖς ὁ θυμός σου; ἢ ἐν θαλάσσῃ ἡ ὀργή σου; ἀνέβης ἐπὶ τὰ ἅρματά σου· ἡ ἱππασία σου σωτηρία ὁ προσέβης· ἐξηγέρθη τὸ τόξον σου· ἐχόρτασας βολίδας τῆς φαρέτρας αὐτοῦ· Διάψαλμα. Ποταμοὺς διασκεδάσεις· κ γῆν σείσεις· ἐν τῷ αὐτοφθαλμεῖν σε ταραχθήσονται τὰ ὄρη· ἐν τῷ τὸ ἐξαίσιον σου ὄμβρον διελθεῖν δι' αὐτῆς. ἡ ἄβυσσος ἀνεφώνησεν μεῖζον· φῶς τὸ λαμπρὸν τοῦ ἡλίου ἐπίσχεν· τὸ δὲ φέγγος τῆς σελήνης ἔστη· κατὰ τὸ φέγγος τῶν βολίδων σου πορεύσονται, κατὰ τὸ φέγγος ἀστραπῆς μαχαίρας σου· μετὰ θυμοῦ ἐγερθήσῃ ἐπὶ τὴν γῆν· μετ' ὀργῆς ἀλοήσεις ἔθνη· ἀνεφάνης ἐπὶ σωτηρίᾳ τοῦ λαοῦ σου, ῥύσασθαι τοὺς ἐκλεκτούς σου· κατέλεξας κεφαλὰς ἀνθρώπων ὑπερηφάνων· ἕως ἀβύσσου τῆς θαλάσσης κολασθήσονται. ἐξεδίκησας μετὰ δυνάμεώς σου τοὺς ἀρχηγοὺς τῶν ἁμαρτωλῶν· τοὺς πεποιθότας ἐπὶ τῇ αὐθαδείᾳ αὐτῶν, ἕνεκεν τοῦ καταφαγεῖν τοὺς πτωχοὺς λάθρᾳ· ἀνεβίβασας ἐπὶ θαλάσσας τοὺς ἵππους σου· ἐταράχθη τὰ ἐξαίσια ὕδατα τῆς ἀβύσσου· ἐταξάμην κ ἀνεστατώθη τὰ σπλάγχνα μου. ἀπὸ τῆς φωνῆς τοῦ στόματός σου, εἰσῆλθε τρόμος εἰς τὰ ὀστᾶ μου. κατ' ἐμαυτὸν ἐταράχθην· ταῦτα φυλάξεις ἐν ἡμέρᾳ θλίψεως, ἐπαγαγεῖν ἐπὶ ἔθνος πολεμοῦν τὸν λαόν σου. ἡ συκῆ οὐ μὴ παραδῷ τὸν καρπὸν αὐτῆς· κ ἐν ταῖς ἀμπέλοις οὐκ ἔσται φορά· ἡ ἐλαία ἐξίτηλος ἔσται· ἡ δὲ γῆ οὐ μὴ ἐκθάλλῃ βοτάνην· ἐκλείψει ἐκ μάνδρας πρόβατα, κ βόες οὐχ ὑπάρξουσιν ἐπὶ φάτναις· ἐγὼ δὲ ἐν κυρίῳ ἀγαλλιάσομαι, χαρήσομαι ἐπὶ τῷ θεῷ τῷ σωτῆρί μου. κύριος ὁ θεός μου δύναμίς μοι ἰσχύς· κ καταστήσει τοὺς πόδας μου ἀσφαλεῖς· κ ἐπὶ τοὺς τραχήλους τῶν ἐχθρῶν μου ἐπιβιβᾷ με, τοῦ ἄσαι κατισχύσαντα.

Τὴν ᾠδὴν τοῦ Ἀμβακοὺμ οὐχ εὗρον συμφωνοῦσαν οὔτε τοῖς ο'. οὔτε Ἀκύλᾳ, οὔτε Συμμάχῳ, οὔτε Θεοδοτίωνι· ζητήσεις οὖν εἰ τῆς ε'. ἢ τῆς ς'. ἐκδόσεώς ἐστιν.

Ἀμβακοὺμ ἀμελὴς κ ὁ πατὴρ ἀνέστη. Στίχοι ρν'.

SOPHO.

SOPHONIAS.

B in marg. Σκοπὰ ἢ ἀνιςῶν προσώποις.

CAP. I.

1 ἐγενήθη] B ἐγένετο· sed in marg. ut Rom. 2 ἀπὸ] B πάντα ἀπό. 3 ἀσθενήσουσιν] B in marg. σ'. καὶ τὰ σκάνδαλα σὺν ἀσεβέσι. 4 τῆς Βαὰλ] B τῶν Βααλείμ. ἱερέων] B ἱερέων μετὰ τῶν ἱερέων. 5 τῇ στρατιᾷ] Cyr. τῆς στρατιᾶς. καὶ τοὺς προσκυνοῦντας] Cyr. desunt. καὶ τοὺς ὀμνύοντας κατὰ τοῦ κυρίου] Cyr. desunt. τοῦ βασιλέως αὐτῶν] B κατὰ τοῦ Μολὸχ· sed in marg. ut Rom. 6 κυρίου] Cyr. κυρίου τοῦ θεοῦ. 7 ἐμφανῶς] B ἐπὶ πάντας ἐμφανῶς. 9 ἐπὶ τὰ] B in marg. σ'. ἐπιβαίνοντας. κυρίου] B deest. 11 Θρηνήσατε] B Θρηνεῖτε. κατακεκλεισμένην] B in marg. α'. σ'. τῶν ὅλμων. θ'. ἐν τῷ βάθει. 12 ἐξερευνήσω] B in marg. ὁ λ'. καὶ ἐκδικήσω. οἱ δὲ λέγοντες] B τοὺς λέγοντας. 13 καταφυτεύσουσιν] B Cyr. φυτεύσουσιν. 15 ἀωρίας] B in marg. α'. συμφορᾶς καὶ ἄτης. θλίψεως] B in marg. α'. ταλαιπωρίας. 18 δύνηται] B δυνηθῇ. συντέλειαν] B in marg. α'. κατασπουδασμόν. σ'. μετὰ * ἐπείξεως (ἀπείξεως).

CAP. II.

1 Συνάχθητε] B Συνδέθητε· & in marg. σ'. Συλλέγητε, Συνέστε. 2 παραπορευόμενον] B παρερχόμενον ἡμέρας. Cyr. παραπορευόμενον ἡμέρας. θυμοῦ] B ὀργῆς θυμοῦ. 3 ἀποκρύβητε αὐτὰ] B ζητήσατε πραότητα, καὶ ἀποκρύβητε ταῦτα. 4 διηρπασμένη] B διεσπαρμένη· sed in marg. ut Rom. & ὁ λ'. ἐγκαταλελειμμένη. ἐκριφήσεται] ῥιφήσεται. 5 Κρητῶν] B in marg. ἔθνος ὀλέθριον. σ'. ἔθνος ὀλεθρευόμενον. 6 Κρήτη] B in marg. α'. τὸ σχοίνισμα τῆς ὀρεινότητος. σ'. περίμετρον ἢ τὸ παράλιον. 7 ἀπέστρεψε] B Cyr. ἀπέστρεψε. 9 ἐκλελειμμένη] B ἐκτεθλιμμένη. 10 κύριον τὸν παντοκράτορα] B ἐν κυρίου παντοκράτορος. 11 Ἐπιφανήσεται] B Cyr. Ἐπιφανὴς ἔσται. 13 ἐκτενεῖ ··· αὐτοῦ] Cyr. ἐκτενῶ ··· μου. ἀπολεῖ ··· θήσει] Cyr. ἀπολῶ ··· θήσω. ἄνυδρον] Cyr. deest. 14 νεμήσονται] B νεμήσεται. ἐχῖνοι] B in marg. α'. πελεκᾶνοι. θ'. κύκνοι. (πελεκᾶνες κύκνοι.) 15. ἐγενήθη] B ἐγένετο.

CAP. III.

1 Ὢ ἡ] B in marg. Οὐαὶ ἡ ἀθετοῦσα. περιστερὰ] B in marg. σ'. ἀπειστος. 2 οὐκ] B οὐδέ. 4 νόμον] B Cyr. εἰς τὸν νόμον. 5 νεῖκος] B νῖκος. 7 ἔφθαρται] B διέφθαρται. 8 πᾶσαν] B τὴν ὀργήν μου, καὶ πᾶσαν. 9 ταπεινὰν αὐτῆς] B γλώσσας αὐτῶν. 10 προσδέξομαι ἐν διεσπαρμένοις] B προσδέξομαι τοὺς ἱκετεύοντάς με τῶν διεσπαρμένων. μου] B deest. ἔτι] B ἔπι. 12 πραῢν] B πρᾶον. 14 Σιὼν] B Σιὼν σφόδρα. 15 λελύτρωται] Cyr. λελύτρωκε. βασιλεὺς Ἰσραὴλ κύριος ἐν] B βασιλεύσει κύριος ἐν. Cyr. βασιλεύσει Ἰερουσαλὴμ, ὁ κύριος ἐν. 17 σὲ] B σοί. 19 σου posterius] B ... λέγει κύριος] B ponit ante ἐν τῷ. Ad finem, B Σοφονίας, Σκοπιὰ, Στίχοι ξζ'.

AGGÆUS.

B In marg. Ἀγγαῖος, ἑορτὴ ἢ ἑορταί.

CAP. I.

2 ἥκει] B Cyr. ἥκει. 4 ὑμῶν] B Cyr. ἔτος. 7 ξύλα] B ξύλα, καὶ εἴσατε. 10 αὐτῆς] B αὐτῆς ἐφ' ὑμᾶς· & in marg. ὁ λ'. ἐφ' ὑμᾶς ξηρασία. 13 ἀγγέλοις] B ἀποστολῇ.

CAP. II.

2 μηνὶ] B ponit post ἑβδόμῳ. 5 καὶ τὸ] Cyr. τὸν λόγον ὃν διεθέμην ὑμῖν ἐν τῷ ἐξελθεῖν ὑμᾶς ἀπὸ Αἰγύπτου. θαρσεῖτε] B καὶ ὁ λόγος ὃν διεθέμην ὑμῖν ἐξελθόντων ὑμῶν ἐκ γῆς Αἰγύπτου, Θαρσεῖτε καὶ μὴ φοβεῖσθε, θαρσεῖτε. 7 σείσω] B σείω. 13 εἰ] B οὐχί. 14 ἀκάθαρτος] B deest. ἐπὶ] B ... Cyr. ἀπό. 15 λημμάτων] B πλημμελημάτων. πόνων] B πονηριῶν. ἐλέγχοντα] B ἐλέγχοντας. 16 εἰς] B ἐπί. 17 κριθῆς posterius] B ponit post σάτα. 19 Ὑποτάξατε] B Cyr. Τάξατε. ταύτης] B ἐκείνης. τεθεμελίωται] B ἐθεμελιώθη. 20 Εἰ] B Εἰ ἔτι. 22 Ἐγὼ σείω] B Ἔτι ἅπαξ ἐγὼ σείω. 23 ὀλοθρεύσω] B ἐξολοθρεύσω. ἐν ῥομφαίᾳ] B εἰς ῥομφαίαν. Ad finem, B in marg. Ἀγγαῖος. ι'. ἑορτὴ, πανήγυρις. Στίχοι ρε'.

ZACHARIAS.

B ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΙΑ'. μνήμη ἢ νικητὴς λέων.

CAP. I.

1 τὸν τοῦ Βαραχίου] B in marg. σ'. πέπων. 3 λέγει κύριος τῶν δυνάμεων] Cyr. desunt. τῶν δυνάμεων posterius] Cyr. παντοκράτωρ. 4 ἐνεκάλεσα] B ἐνεκάλουν. καὶ οὐκ εἰσήκουσαν] Cyr. desunt. B καὶ οὐκ ἤκουσαν, οὐδέ. κύριος] B κύριος παντοκράτωρ. 8 τῶν ὀρέων] Cyr. τῶν δύο ὀρέων. κατασκίων] B in marg. ὁ λ'. μυρσινεώνων. καὶ ψαροὶ] B ponit post λευκοί. ποικίλοι] B in marg. α'. ξανθοί. 11 ἐφεστῶτι] B ἐφεστηκότι. 12 Ἰούδα] Cyr. τῆς Ἰουδαίας. 17 αἱρετιεῖ] B αἱρετιεῖ ἔτι. 21 τὸν Ἰσραὴλ] B τὴν Ἱερουσαλήμ.

CAP. II.

4 λέγων,] Hinc usque ad proximum λέγων desunt in Cyr. κατακάρπως] Cyr. κατάκαρπος. B in marg. σ'. ἀτειχίστως. θ'. εἰς πλάτος. 9 δουλεύουσιν αὐτοῖς] B συνδουλεύουσιν αὐτούς. 12 ἐπὶ τὴν] B ἐπὶ τὴν ἁγίαν γῆν. Cyr. ἐπὶ τὴν γῆν τὴν. 13 ὅτι] Cyr. διότι. ἐξεγήγερται] Cyr. ἐγήγερται. ἐκ νεφελῶν ἁγίων] B ἐκ κατοικητηρίου ἁγίου.

CAP. III.

1 ὁ διάβολος] B in marg. ὁ λ'. σατᾶν. 2 κύριος ··· κύριος] Cyr. desunt. δαλὸς] B in marg. α'. μήτι οὐχὶ οὗτος δαλὸς ἐρυσμένος ἀπὸ πυρός. σ'. οὐχ ὁρᾷς αὐτὸν ὡς δαλὸν ἐξῃρημένον ἐκ πυρός. 3 ἀγγέλου] Cyr. ἀγγέλου τοῦ κυρίου. 5 κίδαριν, bis] B μίτραν καὶ κίδαριν, bis. καὶ ἐπέθηκαν, usque ad finem versus] Cyr. desunt. καὶ περιέβαλον αὐτὸν ἱμάτια] B ponit ante καὶ ἐπέθηκαν. 7 ἐν τοῖς προστάγμασι] B ἐὰν τὰ προστάγματα. 8 πρόσωπον] B Cyr. πρόσωπόν σου. τερατοσκόποι] B in marg. α'. τέρατος. σ'. θαυμαστοί. ἀνατολὴν] Cyr. ἀνατολὴ ὄνομα αὐτῷ. 9 ὀρύσσω] Cyr. ὀρύξω. B in marg. α'. διαγλύφω * ἀνύγματι αὐτῆς. σ'. γλύφω γὰρ τὴν γλυφὴν αὐτοῦ. 10 ἀμπέλου] B ἀμπέλου αὐτοῦ. συκῆς] Cyr. συκῆς αὐτοῦ.

CAP. IV.

1 ὕπνου] B deest. 2 ἐπάνω prius] B ἐπὶ κεφαλῆς. ἐπαρυστρίδες] B in marg. α'. ἐπιρυταί. σ'. ἐπιχυτῆρες. 6 ἀλλ'] B ἀλλ' ἤ. 7 κληρονομίας] B in marg. α'. τὸν πρωτεύοντα. σ'. τὸν ἀρχαῖον. θ'. τὸν πρῶτον. ἰσότητα] B in marg. α'. ἐξισώσει χάριτος. σ'. πρὸς χάριν αὐτοῦ. θ'. κατάπαυσις αὐτῇ. Cyr. ἰσότητι. 9 ἐπιγνώσῃ] B ἐπιγνώσετε. σὲ] B ὑμᾶς. 10 χαροῦνται] B Cyr. χαρήσονται. ὀφθαλμοὶ] B Cyr. ὀφθαλμοὶ κυρίου. συμμύξων] B addit αὐτῆς. 12 μυξωτήρων] B in marg. σ'. οἱ ἀνὰ χεῖρα τῶν δύο ἐπιχυτήρων τῶν ἐκχεόντων ἀφ' ἑαυτῶν. τὰς] B ἐπὶ τάς. 14 ἔτι] B ἔτι εἰσιν. παρεστήκασι] B παρεστήκασιν οἱ.

CAP. V.

2 πετόμενον] B deest. 3 ἐκδικηθήσεται] B in marg. σ'. δίκην δώσει. τέτου] B Cyr. τούτου ἕως θανάτου. 4 αὐτὸ] B αὐτούς. 5 Ἴδε τὸ] B Ἴδε τί τό. 6 μέτρον] B in marg. σ'. οἰφί. ἡ ἀδικία] B in marg. σ'. πρὸς τοῦτο ἀποβλέπουσι. 9 πτέρυγας] B πτέρυγας ὡς πτέρυγας. ἔποπος] B in marg. α'. σ'. θ'. ἐρωδιοῦ. 11 αὐτῷ] B ἑαυτοῖς· sed suprascripto αὐτῷ. ἐν γῇ] B ἐπὶ fine γῆ· sed in marg. ἐν γῇ.

CAP. VI.

3 ψαροὶ] Cyr. καὶ ψαροί. 5 ἐκπορεύονται] B οἱ ἐκπορεύονται. 6 μέλανες ··· λευκοὶ] B πυρροὶ ··· μέλανες. ποικίλοι] B λευκοί. 7 ψαροὶ] B ποικίλοι καὶ ψαροί. ἐπέβλεπον] B ἐζήτουν καὶ ἐπέβλεπον. περιοδεῦσαι] B addit ... 8 ἐλάλησε] B ἐκάλεσέ με, καὶ ἐλάλησε. 10 ἀρχόντων] B in marg. α'. παρὰ Ὀλδὰ, καὶ παρὰ Τωβία, καὶ παρὰ Ἰδία. αὐτῶν] B αὐτὴν καὶ παρὰ Ἑλδαι, καὶ παρὰ Τωβίου, καὶ παρὰ Αἰδουίου. εἰσελεύσῃ] B ἐλεύσῃ. 12 ἀνατολὴ] B in marg. α'. ἀναφυή. σ'. βλάστημα. 14 υἱοῦ] Cyr. τοῖς υἱοῖς.

CAP. VII.

1 Χασελὲυ] B in marg. Χασελεῦ, ἐλπὶς αὐτοῦ. 2 Ἀρβεσεὲρ] B in marg. Θαρεγμαμελὲχ. Cyr. Ἀρσιβέρ. 3 εἰσελήλυθεν] B ἐὰν εἰσελήλυθεν. μηνὶ] B ponit post πέμπτῳ. καθότι &c.] B ἢ νηστεύσω καθότι ἐποίησα. ἐποίησα] Cyr. ἐποίησαν. 5 ἑβδόμους] B τῷ ἑβδόμῳ, ut & πέμπτῳ. 6 ἔδετε, καὶ] Cyr. ἐσθίετε, καὶ ὑμεῖς. 7 αὐτῆς] B ponit ante κυκλόθεν. 11 νῶτον] B νῶτα αὐτῶν. εἰσακούειν ··· εἰσακούειν] Cyr. ἀκούειν ··· ἀκοῦσαι. 12 λόγους οὓς] B τῶν λόγων ... 13 εἰσήκουσαν] Cyr. addit αὐτοῦ. εἰσακούσω] Cyr. addit αὐτῶν. 14 αὐτοὺς] B αὐτοὺς ὡς ἐν λαίλαπι.

CAP. VIII.

1 λέγων] B Cyr. πρός με, λέγων. 7 σώζω] Cyr. ἀνασώζω. δυσμῶν] B δυσμῶν ἡλίου. 8 αὐτοὺς] B αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν αὐτῶν. 10 ἐκείνων] Cyr. ... ἔσαι] B ἦν· sed in marg. ἔσαι. ὑπάρξει] B ὑπῆρχεν· sed in marg. ὑπάρξει. 11 ποιῶ] Cyr. ποιήσω. 12 τέτου] Cyr. deest. ταῦτα πάντα] B πάντα ταῦτα. 15 τὸν οἶκον] B τῷ οἴκῳ. 16 ἀλήθειαν, καὶ] B ἀληθινὸν, ... 19 τετάρτη] B τοῦ τετάρτου· sed in marg. ut Rom. 21 πέντε πόλεις] B ... πορευόμενοι] B πορευόμενοι πορευόμενοι. 23 ἐὰν ἐπιλάβωνται] B Cyr. ἐπιλάβωνται. δέκα] B deest.

CAP. IX.

1 ἐν γῇ Σεδρὰχ] B ἐκ γῆς Ἀδρὰχ. Cyr. ἐν γῇ Ἀδρὰχ. Δαμασκοῦ] B Δαμασκός. θυσία] B in marg. ἀνάπαυσις αὐτοῦ διασφάλεια. Cyr. ἀνάπαυσις. 2 ἐν prius] B Cyr. deest. Ἡμὰθ] B in marg. ἀλήθεια & α'. καὶ Ἡμὰθ ὁριοθετηθήσεται ἐν αὐτῇ. σ'. ἔτι καὶ ἐν Ἡμὰθ τῇ ὁμορούσῃ καὶ Τύρῳ καὶ Σιδῶνι. Τύρος] B καὶ Τύρος. 3 ὀχυρώματα] B ὀχύρωμα. 4 αὐτοὺς] Cyr. αὐτήν. πατάξει] B Cyr. καταπάξει. αὕτη] B Cyr. αὐτή. 5 Ἀκκάρων] B in marg. εἶργος αὐτῆς. Δ'. ἐξαναρίζωσις αὐτῆς. ἐπὶ τῷ παραπτώματι] Cyr. ... τῆς ἐλπίδος. 8 διαπορευέσθαι] B in marg. σ'. κωλύων στρατείας παρερχ... 9 βασιλεύς] Cyr. βασιλεύς σου. πραῢς] B Cyr. πρᾶος. ὑποζύγιον] B in marg. σ'. ὄνον καὶ πῶλον υἱὸν ὀνάδος. 10 ἐξολοθρεύσεται] B Cyr. ἐξολοθρευθήσεται. καὶ εἰρήνην] B in marg. ὁ λ'. καὶ λαλήσει εἰρήνην τοῖς ἔθνεσι. ἕως] Cyr. ἀπὸ θαλάσσης ἕως. καὶ] Cyr. καὶ ἀπό. διεκβολὰς] B Cyr. ἕως διεκβολῶν. 11 σὺ prius] Cyr. deest. ὕδωρ] B ὕδωρ ἐν αὐτῷ. 12 παροικεσίας] B ... 13 τόξον] Cyr. ὡς τόξον. ἐξεγερῶ] B Cyr. ἐπεγερῶ. 14 ἔσαι ἐπ' αὐτοὺς] B ἐπ' αὐτοὺς ὀφθήσεται. βολὶς] B Cyr. βολὶς αὐτοῦ. κύριος] B κύριος ὁ θεός. 15 Κύριος] B Καὶ κύριος ὁ. αὐτοὺς] Cyr. αὐτῶν. ἐν] B ... καταχώσουσιν ἐν. αὐτοὺς] B Cyr. τὸ αἷμα αὐτῶν. τὰς φιάλας ὡς] B φιάλας ἐλαίου ὡς τό. Cyr. ὡς φιάλας. 16 ὁ θεὸς αὐτῶν] Cyr. desunt.

CAP. X.

ἐξηράνθησαν] Cyr. ἐξηράνθησαν ὡς ἐκ ἔχοντες ὑετόν. διότι] B ὅτι. 3 ἀμνὸς] B ἀμνὸς μου. 4 ἀπ', quater] B Cyr. semper ἐξ. καὶ ἀπ' αὐτῦ τόξον] Cyr. τόξον. ἐν θυμῷ] B αὐτῦ ἐν πνεύματι θυμοῦ. Cyr. ἐν πνεύματι θυμοῦ. 6 ἀπεῤῥιμμένοι] B ἀπέῤῥιψα. 7 ἐν οἴνῳ] B ἀπὸ οἴνου. χαρήσεται] B χαρήσεται. 9 μου] B μου, καί. 11 πάντα] B ponit post βάθη. καθαιρεθήσονται] B καθαιρεθήσονται.

CAP. XI.

2 διότι] B ὅτι. μεγάλως] B ponit post μεγιστᾶνες. 4 ποιμαίνετε] B ποί- 6 χεῖρα] B Cyr. χεῖρας. καὶ εἰς χεῖρα] Cyr. καὶ ἕκαστον εἰς χεῖρας. χεῖρας. 7 τὴν Χαναανῖτιν] B τὴν Χαναάν. 10 λαὸς] B Cyr. λαοὺς τῆς γῆς. 11 Χαναναῖοι] B in marg. α'. πτωχοὶ τῦ ποιμνίου μου οἱ φυλάσσοντές μοι ὅτι. 12 διότι] Cyr. διότι εἰπόντες. 13 σκέψομαι] B σκέψομαι & in marg. ὑπερμεγέθης ἡ τιμὴ ἣν ἐτιμήθην ὑπ' αὐτῶν. ἐνέβαλον] B καὶ ἐνέβαλον. 14 κατέσχεσιν] B Cyr. διαθήκην. 16 ποιμένα] B Cyr. ποιμένα ἄπειρον. τὸ ἐκλιμπάνον] B τὸ ἐκλεῖπον. ἐκστρέψει] B ἐκτρέψει. 17 μάταια] B Cyr. μάταια, καί.

CAP. XII.

3 καταπατῦν] B in marg. α'. ὁ βαστάζων αὐτὴν σπαραττόμενος ἀμυχθήσεται. ἐμπαιχθήσονται] Cyr. ζωγρηθήσονται. 5 ἐν] B Cyr. πάντες ἐν. 6 ἐν Ἱερουσαλήμ] Cyr. desunt. 8 Δαυὶδ prius] Cyr. οἶκος Δαυίδ. 10 ἀνθ' ὧν κατωρχήσαντο] Cyr. εἰς ὃν κατωρχήσαντο. B εἰς ὃν ἐξεκέντησαν. In margine α'. σὺν ᾧ ἐξεκέντησαν, καὶ κόψονται αὐτόν. θ'. ὃν ἐξεκέντησαν, καὶ κόψονται αὐτόν. σ'. ἔμπροσθεν ἐπεξεκέντησαν, καὶ κόψονται αὐτόν. Ἀνθ' ὧν κατωρχήσαντο] Οὕτω μὲν οἱ Ο'. ὁ δὲ Θεοδοτίων ἐποίησεν, καὶ ἐπιβλέψονται πρὸς ὃν ἐξεκέντησαν· ἐσημειωσάμεθα δὲ ὅτι ἐπὶ τινων οἱ Ἀπόστολοι τὸ Ἑβραϊκὸν, ὡς τὸ ἐν τῇ κοινῇ τεθείκασιν· Ῥομφαία, ἐξεγέρθητι ἐπὶ τοὺς ποιμένας μου, ἐπ' ἄνδρα πολίτην αὐτῦ, λέγει κύριος παντοκράτωρ, πατάξατε τοὺς ποιμένας καὶ ἐκσπάσατε τὰ πρόβατα, καὶ ἐπάξω τὴν χεῖρά μου ἐπὶ τοὺς ποιμένας· ταῦτα πρὸς τοὺς φιλαργύρους. Ἐπειδὴ δὲ κεῖται ἐν τοῖς ἑξῆς πρὸς τὸ τέλος ἀντὶ σκαταβατῦ. Ῥομφαία ἐξεγέρθητι ἐπὶ τὸν ποιμένα μου, καὶ τὰ ἑξῆς ὅπερ ἐκ ἐχρήσατο οἱ περὶ τὸν Ἀκύλαν, ὐδὲ οἱ Ο'. Ἀναγκαίως ἐσημειώσαμεν ἵνα γνωσθῇ ὅτι ἀδιαφόρως οἱ Ἀπόστολοι ποτὲ τὴν τῶν Ο'. ἄλλοτε τῇ ... ἄλλοτε τῷ Ἑβραϊκῷ ἀκολουθοῦντες παρατίθενται τὰς χρήσεις. ἐπ' αὐτὸν]

Cyr. ἐφ' ἑαυτοῖς. ἀγαπητῷ] B ἀγαπητόν. ὀδυνηθήσονται &c.] B ὀδυνηθήσονται ἐπ' αὐτὸν ὡς ἐπὶ τὸν πρωτότοκον. ῥοῶνος] B Ἀδαδρεμμὼν· sed in marg. ῥοῶνος. ἐκκοπτομένου] B Μαγεδδών. 12 οἴκου Δαυὶδ] B Cyr. καθ' ἑαυτὴν, καὶ αἱ γυναῖκες αὐτῶν καθ' ἑαυτάς· φυλὴ οἴκου Δαυίδ. 14 φυλαὶ] B Cyr. ponunt ante αἱ. φυλὴ] B φυλὴ φυλή.

CAP. XIII.

1 τόπος] B in marg. α'. φλὲψ ἀνεῳγμένη. σ'. θ'. πηγὴ διανοιγομένη. μετακίνησιν] B μετοίκησιν. χωρισμὸν] B ῥαντισμόν. In marg. α'. καὶ τοῖς καθημένοις ἐν Ἱερουσαλήμ, καὶ εἰς τὴν μετακίνησιν, καὶ εἰς τὸν ῥαντισμόν. σ'. πηγὴν εἰς περὶ ἁμαρτισμὸν, καὶ εἰς περὶ ῥαντισμόν. 3 ἐρεῖ] B ἐροῦσι. 4 ἐκείνῃ] B addit, λέγει κύριος Σαβαώθ. αὐτὸν] B αὐτοῦ. 6 χειρῶν] B ὤμων· sed in marg. Γρ τῶν χειρῶν σου. 7 τοὺς ποιμένας] B Cyr. τὸν ποιμένα. πολίτην μου] B Cyr. πολίτην αὐτῦ. πατάξατε τοὺς ποιμένας καὶ ἐκσπάσατε] B Cyr. πάταξον τὸν ποιμένα, καὶ διασκορπισθήτω (Cyr. διασκορπισθήσονται.) μικρὸς] Cyr. ποιμένας. B μικρὰ ποίμνια· & in marg. α'. ἐπὶ τοὺς ποιμένας βραχεῖς. σ'. μικρούς. θ'. νεωτέρους. 8 ἐν πάσῃ τῇ γῇ] B ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐν πάσῃ τῇ γῇ. 9 αὐτῦ] B αὐτῦ.

CAP. XIV.

1 ἡμέραι] B in marg. Γρ. ἰδοὺ ἡμέρα κυρίου ἔρχεται. 3 πολέμου] B πολέμου, καὶ παρέσται κύριος ὁ θεός μου, καὶ πάντες οἱ ἄγγελοι μετ' αὐτῦ. 4 ἀνατολῶν] B addit ἡλίου. θάλασσαν] Cyr. ἥμισυ αὐτῦ πρὸς θάλασσαν. χάος] B τὸ ἥμισυ αὐτῦ πρὸς χάος. κλιτὴ] B ἐκκλινεῖ. 5 φραχθήσεται ἡ φάραγξ] B φάραγξ μεγάλη, καὶ ἐμφραχθήσεται ἡ φάραγξ. ἐγκολληθήσεται] B κολληθήσεται. Ἰασὸλ] B Ἰασού. Cyr. Ἀσαήλ. καθὼς] B ὃν τρόπον. ἐν ταῖς ἡμέραις τῦ συσσεισμοῦ] B ἀπὸ προσώπου τῦ σεισμοῦ. 6 καὶ ψῦχη] B ἀλλὰ ψῦχος. μίαν ἡμέραν] B μιᾷ ἡμέρᾳ. πρώτην] B in marg. πρὸς ἀνατολάς. καὶ, prius] B deest. 10 Γαβὲ] B Γαβαά. τόπου] B in marg. Γρ. καὶ ὑψωθήσεται, καὶ ἐπὶ τῦ τόπου μένει. ἀπολωλυιῶν] B Cyr. ὑπολήνιον. 12 τοὺς πόδας] B τῶν ποδῶν. 14 ζωάξει] B addit πᾶσαν. κατ' ἐνιαυτὸν τῦ προσκυνῆσαι] B ἐνιαυτὸν κατ' ἐνιαυτὸν προσκυνῆσαι. παντοκράτορι] Cyr. addit θεῷ· ut & ver. 17. 17 προστεθήσονται] B addit, καὶ οὐκ ἔσται ἐπ' αὐτοὺς ὑετός. 18 ἔλθῃ] Cyr. ἔλθῃ ἐκεῖ. 19] Hic versus deest in Cyr. * 21 ἔτι] Cyr. ὐκ ἔτι. Ad finem B Ζαχαρίας μόνιμη θεοῦ ια'. Στίχοι χό'.

M A L A C H I A S.

B in marg. ἄγγελος, ἢ ἄγγελος Θεοῦ

CAP. I.

1 ἀγγέλου] B in marg. α'. σ'. θ'. Μαλαχίου: & Γρ Μαλαχίου. 3 δώματα] B in marg. α'. σειρῆνας. σ'. θ'. ἀνεπίβατα. 4. ἐρεῖ] B ἐὰν εἴπῃς. τὰς ἠρήμους] B ἠρημωμένας αὐτῆς. 6 ἑαυτῦ] B αὐτοῦ φοβηθήσεται· & in marg. ὁ. φοβηθήσεται. ἐφαυλίσαμεν] B ἐφαυλίσατε· & in marg. α'. ἐξουδενώσατε. 7 ἠλισγημένους] B in marg. α'. σ'. θ'. μεμολυσμένους. ἠλισγημένη] B εὐλογημένη· & in marg. Γρ τράπεζα κυρίου ἐξουδενωμένη ἐστὶ, καὶ τὰ ἐπιτιθέμενα βρώματα ἐξουδενωμένα. ἐξουδενώσατε] Cyr. βρώματα ἐξουδενωμένα. 8 θυσίας] B θυσίαν. ζεῖ] B deest. λήψεται] B in marg. α'. θ'. ἀποδέξεται. 10 θύραι] B θύραι μου. ἀνάψεται] B Cyr. ἀνάψετε. 11 δυσμῶν] B addit ἡλίου. 13 ἐὰν φέρητε τὴν] B προσφέρετε αὐτὰ εἰς. 14 διεφθαρμένον] B διεφθαρμένα· in marg. α'. σ'. ἔμμωμον. ἐπιφανὲς] B in marg. ἐπίφοβον.

CAP. II.

2 κατάραν] B in marg. σπάνιν. 3 ἀφορίζω] B in marg. α'. ἐπιτιμῶ ὑμῖν σὺν τὸ βραχίονι. 4 ἐξαπέσταλκα] B κύριος ἐξαπέστειλα. 5 ἐν] B deest. 7 διότι] B ὅτι. 8 ἠθετήσατε] B in marg. α'. καὶ ἐσκανδαλώσατε. σ'. θ'. καὶ ἐσκανδαλίσατε. 9 καὶ ἀπεῤῥιμμένους] B καὶ παρημένους. Cyr. desunt. 12 ἕως καὶ] B ἕως ἂν καί. 13 Καὶ ταῦτα] B in marg. σχολ. ὁ Ἀκύλας, Καὶ τοῦτο δεύτερον ἐποιεῖτε· ἐκαλύπτετε δακρύῳ τὸ θυσιαστήριον, κλαυθμῷ καὶ οἰμωγῇ ἀπὸ τῦ μὴ εἶναι ἔτι, νεῦσαι πρὸς τὸ δῶρον, καὶ λαβεῖν εὐδοκίαν ἀπὸ χειρὸς ὑμῶν. Σύμμαχος, Καὶ ταῦτα δεύτερον ἐποιεῖτε· καλύπτοντες ἐν δάκρυσι τὸ θυσιαστήριον, κλαίοντες καὶ οἰμώσσοντες ἀπὸ τῦ μὴ εἶναι ἔτι νεύοντα πρὸς τὸ δῶρον, καὶ δέξασθαι τὸ εὐδοκιμένον ἀπὸ χειρὸς ὑμῶν. Θεοδοτίων, Καὶ τοῦτο δεύτερον ἐποιήσατε· ἐκαλύψατε δάκρυσι τὸ θ, κλαίοντες καὶ στένοντες ἀπὸ τῦ μὴ εἶναι ἔτι πρὸς ἐγγίζοντα τὸ ὁλοκαύτωμα, καὶ λαβεῖν τέλειον ἐκ χειρῶν ὑμῶν. Ουζωθ. ζιωνθ. θεσου. χιοσουθ. δεμα. εθμαζβιν. πιτι. βεχι. ουαανακα. μηλω. αδ. Φεννωθ. ελ. αμμανα. ουλακεθ. ρασων. μειδηχεμ. ἔτι] B ὅτι. θυσίαν] B θυσίαν ὑμῶν. 15 ὁ καλὸν] B ὁ ἄλλος. Cyr. ὐκ ἄλλως. αὐτῦ] B in marg. Γρ πνεύματός σου. ἢ σπέρμα] B ponit post θεός. 16 μισήσας ἐξαποστείλῃς] B in marg. μισήσης ἐξαπόστειλον. κύριος] B κύριος ὁ θεός. ὐ μὴ ἐγκαταλίπητε] B μὴ ἐγκαταλίπητε διαθήκην. 17. καλὸν] B καλός.

CAP. III.

1 ἐξαποστέλλω] B ἐξαποστελῶ. Cyr. ἐγὼ ἀποστελῶ. καὶ ἐπιβλέψεται. B in marg. σ'. σχολάζει. θ'. ἑτοιμάζει. 2 πλυνόντων] B in marg. σ'. γναφέως. 4 καὶ] B ἐν. προσάξω] B προσελεύσομαι· sed in marg. ἄξω πρὸς ὑμᾶς. 6 ἀδικιῶν] B ἁμαρτιῶν· sed in marg. ἀδικιῶν. 8 Μήτι πτερνιεῖ] B Εἰ πτερνίζει· & in marg. α'. Μήτι ἀποστερήσει ἄνθρωπον θεόν. ἐρεῖτε] B εἴπατε· sed in marg. ἐρεῖτε. 9 ἀποβλέπετε] B addit εἰς αὐτά. 10 ἔσται] B Cyr. deest. διαρπαγὴ &c.] B ἁρπαγὴ πτωχοῦ ἐν τῷ οἴκῳ ὑμῶν· suprascripto ὁ super ὑμῶν. αὐτῦ] Cyr. αὐτῶν, bis in hoc versu. ἐπιστρέψατε] B in marg. σ'. στρέψατε δή μοι. 11 εἰς] B in marg. ἀφ' ὑμῶν τὰ βρώματα. 13 κύριος] B κύριος παντοκράτωρ. 15 ἄνομα] B ἀνομίαν. 18 μὴ δουλεύοντος] B ἀναμέσον τῦ μὴ δουλεύοντος αὐτῷ.

CAP. IV.

1 διότι] B ὅτι. 3 διότι] B καί. Καὶ ἰδοὺ] B ponit ultimum versum ante hunc. 6 ἔλθω καὶ] B Cyr. ἐλθών. B ad finem Στίχοι. ϛϛ.

Adjecimus hic ex MS. A. Περιοχὰς εἰς Ψαλμοὺς, (*dignas fortasse, quæ priore loco ponerentur,*) *ipsisque ex adverso respondentem earum Interpretationem Latinam: utrisque vero etiam & alia præposita, alia postposita, ex cod. MS. prout ibidem reperiuntur.*

Ὑπόθεσις (Ὑπόθεσις, ει pro ι, ut ι pro ει, in MS. sæpe) Εὐσεβίου τῦ Παμφύλου.

Τῆς βίβλου τῶν ψαλμῶν ἤδη ἂν εἴη ἡ διαίρεσις ὡς τὰ ἀκριβῆ τῶν ἀντιγράφων αὐτό τε τὸ Ἑβραϊκὸν περιέχει.
Οὕτως ἄν τις ὑπολάβοι οἱ πάντες εἰσὶν τῦ ΔΑΔ (Δαυὶδ) Ψαλμοί·
Ἀλλὰ καὶ ἑτέρων προφητῶν ἐν ψάλλειν προφητευόντων.
Διόπερ ὐ πᾶσα γραφὴ παρ' Ἑβραίοις ὐ τῦ Δαυὶδ ἐπιγραφεῖ,
Ἀλλὰ διοικεῖται βίβλος ψαλμῶν ὀνομάζεται.
Εἰς πέντε μέρη τὴν πᾶσαν τῶν ψαλμῶν βίβλον παῖδες Ἑβραίων διαιροῦσιν.
Πρῶτον εἰς τοὺς ἀπὸ πρώτου μέχρις τεσσαρακοστοῦ.
Δεύτερον εἰς τοὺς ἀπὸ τεσσαρακοστοῦ πρώτου μέχρις — ΟΑ'.
Τρίτον (Τρίτον) εἰς τοὺς ἀπὸ ἑβδομηκοστοῦ δευτέρου μέχρις — ΠΗ'.
Τέταρτον εἰς τοὺς ἀπὸ ὀγδοηκοστοῦ ἐνάτου μέχρις ἑκατοστοῦ πέμπτου.
Πέμπτον εἰς τοὺς ἀπὸ ἑκατοστοῦ ἕκτου μέχρις τῦ τέλους τῦ βιβλίου.
Ἀνεπίγραφοι — ΙΘ'.
Ἐπιγεγραμμένοι — ΡΛΑ'.
Τῶν ἐπιγεγραμμένων αἱ διαιρέσεις (διαιρέσεις.)
Τῦ μὲν Δαυὶδ — ΟΒ.
Τῶν δὲ υἱῶν Κορὲ — ΙΑ'.
Τῦ Ἀσὰφ — ΙΒ'.
Αἰθὰν τῦ Ἰσραηλίτη (Ἰσραηλίτῃ) — Α'.
Σαλωμῶνος — Β'.

Μωυσέως — Α'.
Ἀνώνυμοι — ΙΖ'.
Τῶν εἰς τὸ Ἀλληλούϊα — ΙΕ'.
Ἀνεπίγραφοι — ΙΘ'.
Εἰσὶν δὲ ἀνώνυμοι ὅσοι ἐπιγραφὰς μὲν ἔχουσιν, ὐ μὴν δηλοῦσιν τίνος εἰσίν.
Ἀνεπίγραφοι — ΙΘ'.
Ὁμοῦ — ΡΝ'.
ΝΗ'. Ὅτε ἀπέστειλεν Σαοὺλ τῦ θανατῶσαι αὐτόν.
ΛΓ'. Ὅτε Δαυὶδ ἔρχεται εἰς Νομβᾶ πρὸς Ἀβιμέλεχ.
Νϛ'. Εἰς τὸ σπήλαιον τὸ Ὀδολλάμ.
ΝΑ'. Τὸν Δαυὶδ διαβάλλει Δωήκ.
ΞΒ'. εἰς τὴν ἔρημον τῆς Ἰουδαίας φεύγει Δαυίδ.
ΝΓ'. Οἱ Ζιφαῖοι διαβάλλουσιν τὸν Δαυὶδ ἐν τῷ σπηλαίῳ.
ΝΕ'. Οἱ Ἀλλόφυλοι ἐν Γέθ.
ΝΘ'. Μετὰ τὸν θάνατον Σαούλ.
Ν'. Ὅτε ἦλθεν πρὸς αὐτὸν Νάθαν ὁ προφήτης.
Γ'. Ὅτε ἀπεδίδρασκεν ἀπὸ προσώπου Ἀβεσσαλὼμ τῦ υἱῦ αὐτῦ.
Ζ'. Ὑπὲρ τῶν λόγων Χουσὶ υἱῦ Ἰεμενί. Ἡ ἱστορία τῶν ψαλμῶν ταύτην ἔχει τὴν ἀκολουθίαν, ἐνήλλακται δὲ τῷ τῆς ὑφέσεως χρόνῳ.

Cum Syriacis conveniunt hi tituli fere omnes; cum Arabicis tantum pauci; cum cæteris vix ulli: Ipsi quippe Davidem inprimis & Synagogam, hi Christum præcipue spectant & Ecclesiam.

Περιοχαὶ εἰς τοὺς Ψαλμούς.

α'. Προτροπὴ θεοσεβείας, καὶ ἀποτροπὴ τοῦ ἐναντίου.
β'. Προφητεία περὶ Χριστοῦ καὶ κλήσεως ἐθνῶν.
γ'. Προφητεία γενησομένων ἀγαθῶν τῷ Δαυίδ.
δ'. Προφητεία τοῦ Δαυίδ περὶ ὧν πέπονθεν.
ε'. Ἐκ προσώπου τῆς ἐκκλησίας προσευχή.
ϛ'. Διδασκαλία ἐξομολογήσεως.
ζ'. Τοῦ Δαυίδ ἐξομολόγησις, καὶ προφητεία κλήσεως ἐθνῶν.
η'. Προφητεία κλήσεως ἐθνῶν.
θ'. Θάνατος Χριστοῦ, καὶ ἀνάστασις, καὶ βασιλείας παράληψις, ἐχθρῶν τε πάντων καθαίρεσις.
ι'. Ἐπινίκιος ὕμνος τοῦ κατὰ θεὸν ἀγωνιζομένου.
ια'. Κατηγορία πονηρῶν, καὶ προφητεία Χριστοῦ παρουσίας.
ιβ'. Ἐχθρῶν ἐπανάστασις, καὶ προσδοκία Χριστοῦ.
ιγ'. Κατηγορία πονηρῶν, καὶ προφητεία Χριστοῦ παρουσίας.
ιδ'. Τοῦ κατὰ θεὸν τελείου ἀποκατάστασις.
ιε'. Ἐκκλησίας ἐκλογή, καὶ Χριστοῦ ἀνάστασις.
ιϛ'. Τελείου ἀνδρὸς ἢ αὐτοῦ τοῦ Χριστοῦ, καὶ προσευχὴ ὑπὲρ τῶν δι' αὐτοῦ σωθησομένων.
ιζ'. Εὐχαριστία τοῦ Δαυίδ, καὶ προφητεία Χριστοῦ παρουσίας καὶ ἀναλήψεως.
ιη'. Θεολογία σὺν διδασκαλίᾳ θεϊκῇ.
ιθ'. Εὐχὴ τῶν συμπραττόντων τῷ δικαίῳ.
κ'. Ἐντάξεις τῶν συμπραττόντων τῷ Δαυίδ.
κα'. Προφητεία Χριστοῦ παθῶν, καὶ ἐθνῶν κλῆσις.
κβ'. Διδασκαλία, νέου λαοῦ εἰσαγωγή.
κγ'. Προφητεία κλήσεως ἐθνῶν, καὶ τελείωσις τῶν σωζομένων.
κδ'. Διδασκαλία ἐξομολογήσεως.
κε'. Ἐντάξεις τοῦ κατὰ θεὸν προκόπτοντος.
κϛ'. Εὐχαριστία, καὶ αἴτησις ἀγαθῶν.
κζ'. Δέησις μετὰ προφητείας.
κη'. Προφητεία αἰνιγματώδης σὺν θεολογίᾳ.
κθ'. Εὐχαριστία σὺν ἐξομολογήσει.
λ'. Ἐξομολόγησις σὺν ἱκετείᾳ.
λα'. Προφητεία τῶν διὰ Χριστοῦ σωθησομένων.
λβ'. Παρακέλευσις ὑμνολογίας σὺν θεολογίᾳ.
λγ'. Διδασκαλία εὐχαριστίας.
λδ'. Ἱκετεία δικαίου, καὶ προφητεία περὶ Χριστοῦ.
λε'. Ἔλεγχος ἀσεβῶν σὺν θεολογίᾳ.
λϛ'. Διδασκαλία θεοσεβοῦς βίου.
λζ'. Διδασκαλία ἐξομολογήσεως.
λη'. Ἐντάξεις σὺν ἐξομολογήσει.
λθ'. Εὐχαριστία τοῦ κατὰ θεὸν σωθέντος, καὶ μνήμη ἐκκλησίας.
μ'. Προφητεία περὶ Χριστοῦ καὶ περὶ τοῦ προδότου.
μα'. Ἱκετεία προφητῶν ἐπὶ τῇ ἀποβολῇ τοῦ Ἰουδαίων ἔθνους.
μβ'. Περὶ τοῦ αὐτοῦ. Corrigendum & addendum, μγ'. Περὶ τοῦ αὐτοῦ.

Argumenta in Psalmos.

1 Exhortatio (ad) pietatem, & dehortatio (a) contrario.
2 Prophetia de Christo & Vocatione gentium.
3 Prophetia (de) faciendis bonis ipsi David.
4 Prophetia ipsius David de iis quæ passus est.
5 Ex persona Ecclesiæ, Oratio.
6 Documentum Confessionis.
7 Ipsius David Confessio, & Prophetia (de) Vocatione gentium.
8 Prophetia(de)Vocatione gentium.
9 Mors Christi, & Resurrectio, & susceptio regni, hostiumque omnium profligatio. Heb.9.10.
10 Triumphalis hymnus in Deo dimicantis. Heb.11.
11 Accusatio malignorum, & Prophetia (de) Christi Adventu. 12.
12 Hostium insurrectio, & expectatio Christi. 13.
13 Accusatio malignorum, & Prophetia (de) Christi Adventu. 14.
14 Ipsius qui in Deo perfectus, (in statum suum) restitutio. 15.
15 Ecclesiæ collectio, & Christi Resurrectio. 16.
16 Perfecti viri, seu ipsius Christi, & Oratio pro eis qui per ipsum salvandi essent. 17.
17 Gratiarum actio Davidis, & Prophetia (de) Christi Adventu & sursum receptione, (seu in cœlum Ascensione.) 18.
18 Theologia(seu sermo de Deo)cum instructione divina. 19.
19 Oratio eorum qui adjutores sunt justo. 20.
20 Precatio eorum qui adjutores fuerunt David. 21.
21 Prophetia (de) Christi passionibus, & gentium Vocatio. 22.
22 Instructio, novi populi introductio. 23.
23 Prophetia (de) Vocatione gentium, & consummatio (perfectio) eorum qui salvantur. 24.
24 Documentum Confessionis, (seu gratiarum actionis.) 25.
25 Precatio in Deo proficientis. 26.
26 Gratiarum actio, & petitio bonorum. 27.
27 Supplicatio cum Prophetia. 28.
28 Prophetia ænigmatica cum Theologia. 29.
29 Gratiarum actio cum Confessione. 30.
30 Confessio cum Supplicatione. 31.
31 Prophetia de iis qui per Christum salvandi essent. 32.
32 Adhortatio hymnologiæ (seu ad hymnum dicendum) cum Theologia. 33.
33 Instructio (seu doctrina) gratiarum actionis. 34.
34. Supplicatio justi cum prophetia de Christo. 35.
35 Redargutio impiorum cum Theologia. 36.
36. Instructio religiosæ vitæ. 37.
37 Doctrina (sive institutio) Confessionis. 38.
38 Precatio cum Confessione. 39.
39 Gratiarum actio ejus qui a Deo salvatus fuerit, & mentio Ecclesiæ. 40.
40 Prophetia de Christo & de proditore. 41.
41 Supplicatio Prophetarum de rejectione gentis Judæorum. 42.
42 De eodem. 43. *Addendus hic titulus.* 43. De eodem. 44.

In Syriaca tres sunt Psalmi sub titulo, Supplicatio Prophetarum; hic vero duo tantum: valde probabile est per errorem Scribæ hic contigisse errorem, atq; titulum omissum.

Περιοχαὶ εἰς τοὺς Ψαλμούς.

μγ'. Corrige μδ'. Ἐπιφάνεια Χριστοῦ καὶ βασιλεία.
μδ'. Corr. με'. Ἀποστόλων κήρυγμα.
με'. C. μϛ'. Κλῆσις ἐθνῶν.
μϛ'. C. μζ'. Ὕμνος εἰς θεὸν ὑπὲρ τῆς ἐκκλησίας, καὶ καθαίρεσις διωγμῶν.
Inter μϛ'. & μη'. deest μζ'. numeri vero post Psal. μβ'. huc usq; in MS. male procedunt.
μη'. Θείας κρίσεως διδασκαλία.
μθ'. Ἀνατροπὴ περὶ θυσιῶν Μωϋσέως νόμου, καὶ εἰσαγωγὴ τοῦ τῆς καινῆς διαθήκης τρόπου.
ν'. Διδασκαλία ἐξομολογήσεως.
να'. Ἔλεγχος μοχθηροῦ τρόπου, καὶ τέλος τοῦ αὐτοῦ.
νβ'. Σωτῆρος ἐπιφάνεια, καὶ ἀθεότητος ἀπαλλαγῆς. (forte ἀπαλλαγή.)
νγ'. Προσευχὴ τοῦ διὰ θεὸν ἐλαυνομένου.
νδ'. Δήλωσις τῶν κατὰ Χριστοῦ τετολμημένων.
νε'. Δικαίου εὐχαριστία ῥυσθέντος ἐξ ἐχθρῶν.
νϛ'. Εὐχαριστία τοῦ Δαυίδ, καὶ προφητεία κλήσεως ἐθνῶν.
νζ'. Διδασκαλία τῆς τοῦ θεοῦ δικαιοκρισίας.
νη'. Κλῆσις ἐθνῶν, καὶ Ἰουδαίων ἀποβολή.
νθ'. Ἀποβολὴ τοῦ Ἰουδαίων ἔθνους, καὶ κλῆσις ἐθνῶν.
ξ'. Δέησις σὺν εὐχαριστίᾳ.
ξα'. Διδασκαλία θεραπευτική.
ξβ'. Εὐχαριστία τοῦ κατὰ θεὸν τελείου.
ξγ'. Διδασκαλία θεραπευτική.
ξδ'. Κλῆσις ἐθνῶν.
ξε'. Κλῆσις ἐθνῶν, καὶ Ἀποστόλων κήρυγμα.
ξϛ' Περὶ τοῦ αὐτοῦ.
ξζ'. Χριστοῦ ἐνανθρώπησις, καὶ κλῆσις ἐθνῶν.
ξη'. Πάθη Χριστοῦ, καὶ Ἰουδαίων ἀποβολή.
ξθ'. Ἱκετεία δικαίου, ἢ καὶ αὐτοῦ τοῦ Χριστοῦ.
ο'. Χριστοῦ πάθη καὶ ἀνάστασις.
οα'. Προφητείας (forte Προφητεία) Χριστοῦ βασιλείας, καὶ κλήσεως ἐθνῶν.
οβ'. Προφητεία περὶ βασιλείας καὶ τῆς τοῦ θεοῦ μακροθυμίας· ἐξομολόγησις τῆς ἀνθρωπίνης ἀσθενείας ἐπὶ τῇ τῶν ἀσεβῶν εὐπραγίᾳ, καὶ τῆς τοῦ θεοῦ μακροθυμίας.
ογ'. Προαναφώνησις τῆς ἐσχάτης Ἰουδαίων πολιορκίας ἐπὶ Οὐεσπασιανοῦ καὶ Τίτου γενομένης.
οδ'. Χριστοῦ θεολογία, καὶ ὕμνησις τοῦ θείου δικαστηρίου.
οε'. Ἐκδίκησις κατὰ ἀσεβῶν τῆς τοῦ θεοῦ κρίσεως.
οϛ'. Περὶ τῆς τοῦ θεοῦ μακροθυμίας,
οζ'. C. οϛ'. Καὶ τῶν θαυμασίων ἔργων αὐτοῦ.

In Syriaca est Psal. unus, viz. 77. Voce mea, *sub hoc tit.* De longanimitate Dei, & miraculis ejus. *Probabile est conjungi debuisse hos duos in MS. titulos, & ad unum Psal. pertinere.*

οη'. C. οζ'. Χριστοῦ διαλογὴ πρὸς τὴν ἐκκλησίαν περὶ τῆς τοῦ προτέρου λαοῦ παρανομίας.
οθ'. C. οη'. Προφητεία τῶν κατὰ Ἀντίοχον Ἰουδαίοις συμβάντων. Ἡ ἱστορία ἐν τοῖς Μακκαβαίοις.
π'. C. οθ'. Προφητεία τῆς ὑπὸ Ἀσσυρίων πολιορκίας, καὶ δέησις περὶ τῆς τοῦ Χριστοῦ ἐπιφανείας.
πα'. C. π'. Κλῆσις ἐθνῶν, καὶ διδασκαλία τῶν συμβάντων τῷ προτέρῳ λαῷ.
πβ'. C. πα'. Ἔλεγχος ἀρχόντων τοῦ Ἰουδαίων

Argumenta in Psalmos.

43 *Corr.* 44. Apparitio Christi & regnum. 45.
44 C. 45 Apostolorum prædicatio. 46.
45 C. 46 Vocatio gentium. 47.
46 C. 47 Hymnus ad Deum de Ecclesia, & destructio persecutionum. 48.
Num. 47. deest in MS.
48 Divini judicii documentum. 49.
49 Subversio (refutatio) de sacrificiis legis Mosis, & introductio ritus novi Testamenti. 50.
50 Documentum (seu doctrina) confessionis (peccatorum.) 51.
51 Redargutio morum pravorum, & finis eorundem. 52.
52 Salvatoris apparitio, & atheismi rejectio. 53.
53 Oratio istius qui exagitatur propter Deum; hoc est, persecutionem patitur.) 54.
54 Manifestatio eorum qui contra Christum insolenter se gerunt. 55.
55 Justi gratiarum actio ab hostibus liberati. 56.
56 Gratiarum actio ipsius David, & prophetia (de) vocatione gentium. 57.
57 Documentũ justi judicii Dei. 58.
58 Vocatio gentium, & Judæorum reprobatio. 59.
59 Rejectio gentis Judæorum, & Vocatio gentium. 60.
60 Oratio cum gratiarum actione. 61.
61 Doctrina medicinalis, (medendi peccatum, scil.) 62.
62 Gratiarum actio apud Deum perfecti. 63.
63 Doctrina medicinalis. 64.
64 Vocatio gentium. 65.
65 Vocatio gentium, & Apostolorum prædicatio. 66.
66 De eodem. 67.
97 Christi incarnatio (hominificatio,) & Vocatio gentium. 68.
68 Passio Christi, & Judæorum rejectio. 69.
69 Supplicatio justi, imo ipsius Christi. 70.
70 Christi passio & resurrectio. 71.
71 Prophetia (de) Christi regno, & vocatione gentium. 72.
72 Prophetia de regno & Dei longanimitate. Confessio humanæ infirmitatis super prosperitate impiorum, & longanimitatis Dei. 73.
73 Prædictio ultimæ Judæorum obsidionis per Vespasianum & Titum factæ. 74.
74 Christi Theologia, & decantatio divini consistorii. 75.
75 Ultio judicii Dei adversus impios. 76.
76 De longanimitate Dei, 77.
77 C. 76. Et mirandis operibus ejus. 77.

78 C. 77 Christi disceptatio ad Ecclesiam de prioris populi transgressione. 78.
79 C. 78 Prophetia de iis quæ Judæis contigerunt ab Antiocho. Historia (est) in Maccabæis. 79.
80 C. 79 Prophetia de obsidione ab Assyriis (facienda,) & precatio pro Christi Apparitione. 80.
81 C. 80 Vocatio gentium, & doctrina (instructio) eorum quæ acciderunt priori populo. 81.
82 C. 81 Redargutio principum gentis

Ἰουδαίων ἔθνει, καὶ προφητεία περὶ τῶν ἐθνῶν.
C. πβ'. Δέησις περὶ τοῦ πεπονθότος τοῦ λαοῦ, καὶ προφητεία περὶ τοῦ τέλους τῶν ἐχθρῶν τοῦ Θεοῦ.
C. πγ'. Προφητεία περὶ Χριστοῦ, καὶ περὶ τῶν ἐκκλησιῶν αὐτοῦ.
C. πδ'. Προφητεία εἰς Χριστὸν, καὶ τοῖς δι' αὐτοῦ λυτρουμένοις.
C. πε'. Προσευχὴ τοῦ Δαυΐδ, καὶ προφητεία κλήσεως ἐθνῶν.
C. πς'. Χριστοῦ ἐνανθρώπησις, καὶ κλῆσις ἐθνῶν.
C. πζ'. Χριστοῦ θάνατον προφητεία.
C. πη'. Χριστοῦ βασιλείαν ἐκ σπέρματος Δαυΐδ.
C. πθ'. Ἰουδαίων ἀποβολή.
C. ϙ'. Χριστοῦ νίκη καὶ παντὸς τοῦ ὑπ' αὐτὸν τελουμένου.
C. ϙα'. Περὶ τῆς κατὰ Θεὸν ἀναπαύσεως.
C. ϙβ'. Ὕμνος βασιλείας Χριστοῦ ἐπὶ τῆς πρώτης αὐτοῦ παρουσίας.
Περὶ τῶν κατὰ τῆς ἐκκλησίας διωγμῶν.
Κλῆσις Ἰουδαίων, καὶ ἀπόγνωσις τῶν αὐτῶν.
Κλῆσις ἐθνῶν, καὶ Χριστοῦ παρουσία.
Ὕμνος βασιλείας Χριστοῦ ἐπὶ τῆς δευτέρας ἑαυτοῦ παρουσίας.
Κλῆσις ἐθνῶν, καὶ Χριστοῦ παρουσία.
Ὕμνος βασιλείας Χριστοῦ.
Κλῆσις ἐθνῶν.
Ὕμνος τοῦ κατὰ Θεὸν τελειουμένου.
Ὀδυρμὸς ἐπὶ τῷ προτέρῳ λαῷ, καὶ προφητεία νέου λαοῦ, καὶ κλῆσις ἐθνῶν.
Διδασκαλία εὐχαριστίας.
Διδασκαλία ἐξομολογήσεως.
Διδασκαλία τοῖς ἔθνεσιν τοῖς εἰς τὸν πρότερον λαὸν τοῦ Θεοῦ εὐεργεσιῶν.
Διδασκαλία δυσσεβείας τοῦ Ἰουδαίων ἔθνους.
Προφητεία κλήσεως ἐθνῶν, καὶ αἴτησις ἀγαθῶν τοῦ Θεοῦ ἐπιλήψεως.
Κλῆσις ἐθνῶν.
Πάθη Χριστοῦ.
Νίκη Χριστοῦ.
Εὐχαριστία Χριστοῦ.
Νέου (Νέα) λαοῦ κλῆσις, καὶ Χριστοῦ διδασκαλία.
Νέου λαοῦ κλῆσις.
Νέου λαοῦ διδασκαλία.
Νέου λαοῦ προκοπή.
Νέου λαοῦ τελείωσις.

gentis Judæorum, & Prophetia de gentibus. 82.
83 C. 82 Precatio pro populo durâ patiente, & prophetia de fine inimicorum Dei. 83.
84 C. 83 Prophetia de Christo, & de Ecclesiis ejus. 84.
85 C. 84 Prophetia de Christo, & per ipsum salvandis. 85.
86 C. 85 Oratio David,& prophetia vocationis gentium. 86.
87 C. 86 Christi incarnatio,(humanificatio,)& Vocatio gentium. 87.
88 C. 87 Christi mortem prophetat. 88.
89 C. 88 Christi regnum ex semine David. 89.
90 C. 89 Judæorum rejectio. 90.
91 C. 90 Christi victoria,& omnis qui per eum perficitur. 91.
92 C. 91 De quiete quæ est in Deo. 92.
93 C. 92 Hymnus (de) regno Christi super primam ejus præsentiam. 93.
93 De persecutionibus contra Ecclesiam. 94.
94 Vocatio Judæorum, & rejectio (desperatio) eorundem. 95.
95 Vocatio gentium,& (de) præsentia Christi. 96.
96 Hymnus (de) regno Christi super secundam ejus præsentiam. 97.
97 Vocatio gentium,& Christi præsentia. 98.
98 Hymnus (de) regno Christi. 99.
99 Vocatio gentium. 100.
100 Hymnus viri in Deo perfecti. 101.
101 Lamentatio super priorem populum, & prophetia (de)novo populo, & vocatio gentium. 102.
102 Doctrina (documentum) gratiarum actionis, 103.
103 Doctrina (documentum) Confessionis. 104.
104 Doctrina (instructio) ad gentes de beneficiis Dei in priorem populum (collatis.) 105.
105 Doctrina (de) impietate gentis Judæorum. 106.
106 Prophetia (de) vocatione gentium, & petitio bonorum Dei assumptionis. 107.
107 Vocatio gentium. 108.
108 Passiones Christi. 109.
109 Victoria Christi. 110.
110 Gratiarum actio Christi. 111.
111 Novi populi vocatio, & Christi doctrina. 112.
112 Novi populi vocatio. 113.
113 Novi populi instructio.114.115.
114 Novi populi processus. 116.
115 Novi populi perfectio. 116.

ρις'. Κλῆσις ἐθνῶν.
ριζ'. Νίκη τῶν ἐν Χριστῷ ἀγωνιζομένων, καὶ προφητεία Χριστοῦ.
ριη'. Στοιχείωσις τῆς κατὰ Θεὸν εἰσαγωγῆς.
ριθ'. Παροικίας.
ρκ'. Ἐπάνοδος Βαβυλῶνος καὶ τῆς διασπορᾶς.
ρκα'. Ἀγαθῶν ἐπαγγελία.
ρκβ'. Εὐχῆς.
ρκγ'. Εὐχαριστίας.
ρκδ'. Ἀποκαταστάσεως.
ρκε'. Προσδοκία μελλόντων.
ρκς'. Οἰκοδομῆς ἐκκλησίας.
ρκζ'. Κλῆσις ἐθνῶν.
ρκη'. Νίκης Θεοῦ στρατιᾶς.
ρκθ'. Εὐχῆς μαρτύρων.
ρλ'. Περὶ ταπεινοφροσύνης.
ρλα'. Προσευχὴ τοῦ Δαυΐδ, καὶ ἐπιφάνεια Χριστοῦ.
ρλβ'. Λαοῦ τελείου.
ρλγ'. Λαοῦ ἐρχομένου.
ρλδ'. Διδασκαλία εἰσαγωγική.
ρλε'. Εὐχαριστία τελεία λυτρουμένων.
ρλς'. Ἁγίων φωναὶ τῶν ἐν αἰχμαλωσίᾳ.
ρλζ'. Εὐχαριστία μετὰ προφητείας.
ρλη'. Ἐντεύξεις δικαίου σὺν ἐξομολογήσει.
ρλθ'. Φωνὴ τοῦ κατὰ Θεὸν ἀγωνιζομένου.
ρμ'. Προσευχὴ τοῦ κατὰ Θεὸν τελείου.
ρμα'. Φωνὴ τοῦ διὰ Θεὸν πολεμουμένου.
ρμβ'. Προσευχὴ ἐξομολογουμένου.
ρμγ'. Εὐχαριστία νενικηκότος.
ρμδ'. Ὕμνος σὺν θεολογίᾳ.
ρμε'. Ὕμνος σὺν θεολογίᾳ.
ρμς'. Ὕμνος σὺν θεολογίᾳ.
ρμζ'. Ὕμνος σὺν θεολογίᾳ.
ρμη'. Ὕμνος σὺν θεολογίᾳ.
ρμθ'. Ὕμνος σὺν προφητείᾳ.
ρν'. Παρακέλευσις ὕμνου καθολική.

116 Vocatio gentium. 117.
117 Victoria(triumphus)in Christo certantium (agonistarum) & prophetia (de) Christo. 118.
118 Instructio introductionis quæ est secundum Deum. 119.
119 (De) Incolatu. 120.
120 Reditus (e) Babylonia, & (a) dispersione. 121.
121 Bonorum promissio. 122.
122 Precationis(Psalmus.) 123.
123 Gratiarum actionis. 124.
124 Restitutionis. 125.
125 Expectatio futurorum. 126.
126 Extructionis Ecclesiæ. 127.
127 Vocatio gentium. 128.
128 Triumphi Ecclesiæ Dei. 129.
129 Precationis martyrum. 130.
130 De humilitate. 131.
131 Oratio David, & Apparitio Christi. 132.
132 (De) populo perfecto. 133.
133 (De) populo venturo. 134.
134 Doctrina Introductoria. 135.
135 Gratiarum actio perfecta Redemptorum. 136.
136 Sanctorum voces in captivitate existentium. 137.
137 Gratiarum actio cum prophetia. 138.
138 Oratio justi cum Confessione. 139.
139 Vox (hominis)secundum Deum decertantis. 140.
140 Oratio (hominis) in Deo perfecti. 141.
141 Vox (hominis) per Deum oppugnati. 142.
142 Oratio Confitentis. 143.
143 Gratiarum actio ejus qui victoriam est consecutus. 144.
144 Hymnus cum Theologia. 145.
145 Hymnus cum Theologia. 146.
146 Hymnus cum Theologia. 147.
147 Hymnus cum Theologia. 147.
148 Hymnus cum Theologia.
149 Hymnus cum Prophetia.
150 Adhortatio Hymni generalis.

De his numeris quære diligentius : sunt enim plerique fugitivi.

Κανόνες ἡμερινοὶ ψαλμῶν.			Κανόνες νυκτερινοὶ τῶν ψαλμῶν.		
Ὀρθρινοὶ γ'. ξϛ'. ρμ'. ρμα'.			Λυχνικοὶ γ'. ρκθ'. ρμ'. ιϛ'.		
Α'.	ψαλμὸς	. .	Α'.	ψαλμὸς	ΟΔ'.
Β'.	ψαλμὸς	ΚΘ'.	Β'.	ψαλμὸς	ΚΘ'.
Γ'.	ψαλμὸς	. .	Γ'.	ψαλμὸς	ΝΔ'.
Δ'.	ψαλμὸς	ΜΑ'. vel ΜΔ'.	Δ'.	ψαλμὸς	. .
Ε'.	ψαλμὸς	Ν'.	Ε'.	ψαλμὸς	. .
ς'.	ψαλμὸς	. .	ς'.	ψαλμὸς	Μ'.
Ζ'.	ψαλμὸς	ΞΘ'.	Ζ'.	ψαλμὸς	. .
Η'.	ψαλμὸς	ΠΔ'.	Η'.	ψαλμὸς	. .
Θ'.	ψαλμὸς	ΡΙΑ'.	Θ'.	ψαλμὸς	ΠΖ'.
Ι'.	ψαλμὸς	ΡΜ'.	Ι'.	ψαλμὸς	ϚΕ'.
ΙΑ'.	ψαλμὸς	Ρ. .	ΙΑ'.	ψαλμὸς	. .
ΙΒ'.	ψαλμὸς	Ρ. .	ΙΒ'.	ψαλμὸς	Νς'.

ERRATA corrigenda.

Rogandus es, Lector, ut errata quædam seu σφάλματα in contextu nostro Græco, quæ hic corrigenda monebimus, benigne corrigas : Idque imprimis, quod, me bis a febri convalescente, tertiumque relapso, atque a prelo vi morbi avulso; circa illud tempus nescio quomodo contigerit. In Genes. cap. 28. *post vers.24. quem sequitur* v. 30. *ad finem pag.* 346. *tom.*1. *hæc tum in Græco, tum in Latino supple,*

Καὶ τὰς δύο ἀσπιδίσκας ἐπιθήσεις ἐπ' ἀμφοτέρους τοὺς ὤμους τῆς ἐπωμίδος κατὰ πρόσωπον. | *Et duas aspidiscas impones super utrosque humeros superhumeralis ad faciem.*

Genes. Cap.25. *Ver.*6. *totus hoc modo inclusus uncis* [ ] *delendus a nostra est, & prorsus auferendus. Non est enim in Romano, neque* MS. A.

[Καὶ ἔλαιον εἰς τὴν φῶσιν, θυμιάματα εἰς τὸ ἔλαιον τῆς χρίσεως, καὶ εἰς τὴν σύνθεσιν τοῦ θυμιάματος.] | [*Et oleum in illuminationem, thymiamata in oleum unctionis, & in compositione thymiamatis.*]

Gen.21. V.21. ἐκ * Φαρὰν Αἰγύπτου, *ubi asteriscum vides. Certus procul dubio error, quamvis ita legunt Editio Romana, Paris. & Londinensis parva : quomodo & nostra, sed cum asterisco, ut diximus.* M.A. *nostrum legit* ἐκ γῆς Αἰγύπτου. *& Nobilii translatio Latina reddit,*de terra Ægypti. *Francofurt. tamen legit* ἐκ γῆς Αἰγύπτου, *ubi notat in var. lect. num.* 27. *Rom.* Φαρὰν Αἰγύπτου, *vitiose. Consule & alias editiones. Typographus forte in Rom. quæ errorem præbuit cæteris editionibus,* Φαρὰν *vocabulum dislocatum,quod sequi debuit* ἐν τῇ ἐρήμῳ, *ver. superiori, ib.omissum, errore huc transtulit.* Exod.*cap.*22. 23. ἐπὶ τὴν * θύραν, *ubi etiam asteriscum vides : Rom. Par. & Londin.parva,quin & Francof. &* MS. A. *ita legunt:quomodo & nos, eorum vestigia insecuti præsertim Rom. Cæterum aliæ edit. legunt* θύραν,*& in Latino,*ostium:*& sic etiam reddit Nobilius. Judica, Lector: nos sententiam non interponimus. Corrige præterea hæc quæ obiter adnotavimus; saltem in quibusdam exemplaribus.* Gen. 10. 25.*pro* ἐγέννηθησαν, *leg.* ἐγεννήθησαν. *Ib.* 16.4. *pro* ἠτιμάσθη, *leg.* ἠτιμάσθη. Esa.28.2. *pro* καταφερομένη *post* χάλαζα, *leg.* καταφερομένη. Matth.12.25. *pro* Ἰησὸς, *leg.* Ἰησοῦς. *Ib. p.*14.26. *&* 28. *in tit. pro* Ματθαῖον, *leg.* Ματθαῖον *& ibid. per aliquot foll. capitum numeros non recte usquequaque positos corrige. Insuper in* MS. A. *Obad. v.* 18. *Omissam supple variantem lectionem, pro* πυροφόρος, frumentarius, *ut nos, Rom. secuti,* πυρφόρος, qui gestare possit igniculum, *vel ut Arab.* ferens ignem : *quam varietatem observat in aliis Nobilius in notis ad hunc locum.* Hæc quæ nobis in præsens occurrunt,sic, te rogamus,ut corrigas, benevole Lector : corrigas & alia quæ non occurrunt,ubicunque reperias : namque & nos in exemplaribus quæ secuti sumus,similia correximus. Meminerisque, quod

Errare sors est incidens mortalibus, | *Lapsus sed emendare, misericordiæ*
In moribus suis & in negotiis : | *Illius est imago qui immortalis est.*

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΚΟΝ,

VOTIVUM DEO,

sive

Gratiarum Actio pro opere confecto.

Ex MS. Alexandrino Theclæ, *post Odas, quæ sequuntur Psalmos, sive Ode ultima,* ΙΔʹ. *quæ inscribitur,* Ὕμνος ἑωθινός. *vol.* 3. ΟΕʹ. ηʹ. *fol.* 569. *coll.* 2. *&* 3.

Δόξα (α) ἐν ὑψίστοις Θεῷ,
Καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη,
Ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία.
Αἰνοῦμέν σε,
Εὐλογοῦμέν σε,
Προσκυνοῦμέν σε,
Δοξολογοῦμέν σε,
Εὐχαριστοῦμέν σοι
Διὰ τὴν μεγάλην σου δόξαν,
Κύριε βασιλεῦ,
Ἐπουράνιε,
Θεὲ πατὴρ παντοκράτωρ,
Κύριε υἱὲ μονογενῆ,
Ἰησοῦ Χριστὲ,
Καὶ ἅγιον Πνεῦμα,
Κύριε ὁ Θεὸς,
Ὁ (β) ἀμνὸς τοῦ Θεοῦ,
Ὁ υἱὸς τοῦ Πατρὸς,
Ὁ αἴρων τὰς ἁμαρτίας τοῦ κόσμου,
Ἐλέησον ἡμᾶς,
Ὁ αἴρων τὰς ἁμαρτίας τοῦ κόσμου,
Ἐλέησον ἡμᾶς.
Πρόσδεξαι τὴν δέησιν ἡμῶν.
Ὁ καθήμενος ἐν δεξιᾷ τοῦ Πατρὸς,
Ἐλέησον ἡμᾶς.
Ὅτι σὺ εἶ μόνος ἅγιος,
Σὺ εἶ μόνος κύριος,
Ἰησοῦς Χριστὸς,
Εἰς δόξαν Θεοῦ Πατρός.
Ἀμήν.

Καθ' (γ) ἑκάστην ἡμέραν εὐλογήσω σε,
Καὶ αἰνέσω τὸ ὄνομά σου εἰς τὸν αἰῶνα,
Καὶ εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος.
Καταξίωσον κύριε καὶ τὴν ἡμέραν ταύτην
Ἀναμαρτήτους φυλαχθῆναι ἡμᾶς.
Εὐλογητὸς (δ) εἶ κύριε ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν.
Καὶ αἰνετὸν καὶ δεδοξασμένον τὸ ὄνομά σου εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν.
Εὐλογητὸς (ε) εἶ κύριε, δίδαξόν με τὰ δικαιώματά σου,
Εὐλογητὸς εἶ κύριε, δίδαξόν με τὰ δικαιώματά σου,
Εὐλογητὸς εἶ κύριε, δίδαξόν με τὰ δικαιώματά σου.
Κύριε (ζ) καταφυγὴ ἐγενήθης ἡμῖν ἐν γενεᾷ καὶ γενεᾷ.
Ἐγὼ (η) εἶπα, Κύριε ἐλέησόν με,
Ἴασαι τὴν ψυχήν μου, ὅτι ἥμαρτόν σοι.
Κύριε (θ) πρὸς σὲ κατέφυγα,
Δίδαξόν με τοῦ ποιεῖν τὸ θέλημά σου, ὅτι σὺ εἶ ὁ Θεός μου.
Ὅτι (ι) παρὰ σοὶ πηγὴ ζωῆς.
Ἐν τῷ φωτί σου ὀψόμεθα φῶς.
Παράτεινον τὸ ἔλεός σου τοῖς γινώσκουσί σε.

(α) Luc. 2. 14. (β) Joh. 1. 29. (γ) Psal. 144. 2. (δ) Cant. 3. puer. ver. 52. (ε) Psal. 118. 12. (ζ) Psa. 89. 1. (η) Psal. 40. 5. (θ) Psal. 142. 9. 10. (ι) Psal. 35. 10. 11. sec. LXX.

Quo perquam sacrato vereque glorioso hymno, a multitudine militiæ cœlestis incepto; a Baptista continuato; a Psalmista Davide, pueris tribus, piisque Christianis, (collatis quasi symbolis) consummato; totque abhinc seculis (ut vel ex hoc summæ Antiquitatis monumento videre est) in Ecclesia decantato; post exantlatam operam per quadrienne & quadrimestre spatium, ab initio operis ad finem ejus usque, in colligendis hujus MS. A. variantibus Lectionibus, ipsisque cum Bibliis Græcis LXX. Interp. eorumque Translatione, atque Vulgata Versione, Latina; aliisque quæ proxime præcesserunt, quam multis, ad prelum corrigendis atque recognoscendis, labores meos concludo: Si prius, repetita priore hujus hymni parte, meo, atque eorum, quibuscum operatus sum, nomine, Deo Gratias, qui per immensum nos mare ad portum perduxit, deinceps agam: ejusque laudes, qui nunquam satis laudandus, præcinentibus angelis, succinentibus piis sanctisque viris, cum ea quæ in cœlis, quæ in terris, Ecclesia Universa, concinamus omnes atque recinamus.

Τετράμετρον (?) — Τεσχαϊκόν, Δίμετρον, Ἀκατάληκτον, σὺν τῷ Διμέτρῳ, κατ' ἀντίγραφον, γένους τοῦ αὐτοῦ.

1.
Δόξα καὶ τιμὴ δοθήτω
Τοῖς ἐν ὑψίστοις Θεῷ,
Ἡσύχ' εἰρήνη γενέσθω
Τῆς ἐπ' αἴας τῆς κάτω,
Εὐδοκῶν θέλησις ἔστω
Τῷ γένει τ' ἀνθρωπίνῳ.

2.
Τοὺς ἐπαίνους σοῦ λέγομεν,
Αἴρομέν σου τοὔνομα,
Εὐσεβῶς σε προσκυνοῦμεν,
Εὐχαριστοῦντες διὰ
Τὴν σὴν δόξαν εὐλογοῦμεν,
Καὶ τὸ κλέος σου μέγα.

3.
Οὐρανῶν ἄναξ κράτιστε,
Χαῖρε σὺ πάτερ Θεὸς,
Υἱὲ Ἰησοῦ χαῖρε Χριστὲ,
Πρωτογεννηθεὶς Πατρὸς,
Πνεῦμα θεῖον, πνοῆς ἄριστε,
Καίγε τρεῖς καίγ' εἷς μόνος.

4.
Δεσποτῶν ὁ δεσπότατος,
Ἀμνὲ ἄμωμε τοῦ Θεοῦ,
Υἱὲ τοῦ πατρὸς τεκόντος
Ἀφθίτου κ' αἰωνίου,
Κοσμοῦ ἀφαιρῶν τοῦ παρόντος
Πταίσματ', ἵλεως γίνου.

5.
Πταίσμα κόσμου φέρεις, γένοιο
Αὐτὸς ἡμῖν ἵλεως,
Πταίσμα κόσμου αἴρων κάκιστε,
Κλῦθι τῆς δεήσεως,
Τῇ καθεσθεὶς ἐν θείῳ
Δεξιᾷ, ἵλαθ' εὐμενῶς.

6.
Εἷς γὰρ ἅγιος, εἷς μονάρχης
Κυριεύων αὐτὸς εἶ,
Κυριεύων εἷς ἀπ' ἀρχῆς
Χριστὲ, σὺν τῷ Πνεύματι,
Κυριεύων εἷς πρὸ τ' ἀρχῆς,
Ἴσος ἐν δόξῃ Πατρί.

Ἀμήν.

Jambicum, Dimetrum, Acatalectum.

1.
DEo sit in Sublimibus
Laus & perennis gloria,
Terrisque pax, mortalibus
Mens & voluntas unica.

2.
Te prædicamus, te Deum
Benedicimus; te plurimis
Tuumque nomen inclytum
Extollimus præconiis.

3.
Tibi gratias, quas possumus
Præstare maximas, tuæ
Pro splendidæ reponimus
Immensitate gloriæ.

4.
Domine Deus, rex cœlice,
Deus omnium potens Pater;
O singularis, unice,
O Christe, partus integer.

5.
Agnus Dei, patris tui
Qui sempiternus filius,
Peccata tollis seculi;
Miserere nobis, quæsumus.

6.
Peccata tollens seculi,
Audi tuorum nunc preces;
Miserere nobis, ad tui
Qui dexteram Patris sedes.

7.
Tu namque solus sanctus es,
Dominusque, Christe: tu Patris
Cum Spiritu par summus es,
In gloria ejus numinis.

Amen.

Anno meo climacterico magno, ætatis meæ LXIII. die S. Hilarii. Jan. 13. stylo vet. CHRISTI ἐνανθρωπήσεως MDCL VII/VIII.

Servientium Deo, inque hoc opere, minimus,
ALEXANDER HUISSUS S.T.B. Coll. Wad. apud Oxon. olim Socius.

VARIÆ LECTIONES VETERIS TESTAMENTI VULGATÆ LATINÆ EDITIONIS AB LUCA

Brugensi, Hentenio, alii∫que Theologis Lovanien∫ibus collectæ; & cum codicibus Græcis, Syriacis, Bibliis Regiis, veterumque Eccle∫iæ Patrum & ∫criptorum ver∫ionibus & explicationibus collatæ.

Explicatio Notarum quæ in his Lectionibus occurrunt.

* *A∫teri∫cus ∫ive ∫tellula, ∫ignificat eorum, quibus præfigitur, additionem.* - *Obelus ∫ive veru, rejectionem.* ÷ *Hujusmodi tria punctula, alterius dictionis, ad ambiguitatem ejus, quæ in textu e∫t, tollendam, po∫itionem.*
MS. *de∫ignat exemplaria MSS. Latina, quorum numerus fere adjungitur.*
R. *indicat lectionem concordare cum Bibliis Regiis.*
Rab. *∫ic Rabanum legere ∫ignificat,* Aug. *Augu∫tinum,* Hier. *Hieronymum,* B. *Bedam,* Greg. *Gregorium,* Hil. *Hilarium,* Am. *Ambro∫ium,* Rad. *Radulphum,* Pr. *Prima∫ium : Nomen vero expre∫∫ius po∫itum, ut* Hieron. *in∫inuat ex ejus colligi Commentariis ita lectum, licet in ejus textu legatur aliter : & ∫ic in reliquis.*
C. *Chaldaicam Paraphra∫im indicat.*
G. *o∫tendit lectionem congruere textui Græco Bibliorum Regiorum.* G. q. *cum aliis quibu∫dam Græcis exemplaribus.*
H. *lectionem Hebræo textui conformem e∫∫e vel propius accedere common∫trat.*
S. *Syriacum textum Regii operis notat.*
MS. q. *MSS. quædam ∫ic legere ∫ignificat.*
o. *Significat lectiones illas e∫∫e exigui momenti.*
Q. N. *hoc e∫t, Quære Notationes, librum ∫cilicet Lucæ Brugen∫is ∫ingularem : ubi de his varietatibus uberius di∫∫eritur.*
Ob∫ervandum etiam has notas referri ad Edit. Bibl. Lovan. A. 1584.

GENESIS.

CAP. I.

VER. 2. *Domini*] Dei 10 MS. R. Rab. H. C.G. v. 4. *& divi∫it*] *Deus 1 MS. H. C. G. ibid. *a tenebris*] ac tenebras MS. Rab. v. 11. *[fa]cientem*] afferentem 11 MS. v. 15. *Ut*] & 8 MS. H. C. G. v. 17. *[e]os*] * Deus 7 MS. R. H. C. G. v. 21. *produxerant*] produxerunt 1 MS. H.G. v. 26. *Et be∫tiis*] * terræ MS q. ibid. *Terræ*] creaturæ MS. q. v. 27. *-& ∫imilitudinem*] 21 MS. R. Rab. H. C. G.

CAP. II. v. 2. *opere*] * ∫uo 2 MS. Rab. H. C. G. v. 3. *benedixit*] * Deus 1 MS. H. C. G. v. 5. *Terram*] eam 3 MS. G. v. 23. ÷ *virago*] [i]∫∫a. ibid. ÷ *viro*] is. v. 24. *& Matrem*] * ∫uam 7 MS. H. C. v. 25. *[et no]n*] nec 3 MS.

CAP. III. v. 10. *tuam*] * Domine MS. q. v. 11. - *Dominus*] 8 MS. H.C.G. v. 15. *ip∫a*] ip∫e 2 MS. H. C. G. Q. n. v. 19. *-tuo*] 8 MS. R.H.C. v. 23. *emi∫it*] & emi∫it 4 MS. H. C. G.

CAP. IV. v. 1. ÷ *Po∫∫edi*] Canithi. ibid. *Deum*] Dominum 1 MS. R.H.C. v. 7. *-tuum*] 12 MS. R. H. v. 8. *-Egrediamur foras*] Rab. H.C. Q. n. v. 25. ÷ *Po∫uit*] ‘oth.

CAP. V. v. 3. *-filiam*] 8 MS. Rab. H. C. G. ibid. *Imaginem & ∫imilitudinem*] ∫imilitudinem & imaginem 5 MS. Rab. H. C. G.

CAP. VI. v. 3. *Deus*] Dominus MS. R. H. C. Dominus Deus G. v. 6. *-Et præcavens in futurum*] 2 MS. R. Rab. H. C. G.

CAP. VII. v. 13. *&*] * tres MS. R. H. C. G. v. 17. *diebus*] * & quadraginta noctibus 7 MS. G. v. 19. *nimis*] * Nimis C. G. v. 23. *delevit*] * Deus MS. q.

CAP. VIII. v. 5. *enim*] autem 4 MS. G. Sine conjunctione legunt cum Hebræis Chaldæi. v. 7. *-non*] 6 MS. R. H. C. Q. n. v. 21. *omnem animam*] omnem animantem 6 MS. Omne vivens H. C. Omnem carnem viventem G. ibid. *-viventem*] o.

CAP. IX. v. 5. *-&*] 1 MS. H. C. G. ib. *-de manu*] 16 MS. Rab. H.C. G. v. 11. *di∫∫ipans*] * omnem MS. G. v. 16. *-meus*] 1 MS. R.H.C. ibid. *&*] * inter 1 MS. H. C. G. v. 17. *e∫t*] erit MS. q. ib. *&*] * inter 3 MS. H. G. v. 21. *nudatus*] * jacuit MS. q. Rab. v. 25. *Maledictus*] * puer MS. q. v. 27. ÷ *Dilatet*] japht.

CAP. X. v. 1. *-∫unt*] 5 MS. R. H. C. G. ibid. *-filiorum*] o. v. 5. *unu∫qui∫que*] vir Rab. H. C. ib. *-∫uam*] 9 MS. R. G. at contradicunt Rab. H. C. v. 7. *Saba,*] *& 12 MS. Rab. H. C. G. v. 9. *ab hoc*] ob hoc [.] MS. H. C. G. v. 25. ÷ *divi∫a ∫it*] niphlega.

CAP. XI. v. 3. *faciamus*] * nobis MS. q. v. 9. ÷ *Babel*] Balal. v. 10. *-fuit*] 6 MS. H. C. G. v. 12. *Porro Arphaxad*] Q. n. v. 13. *trecentis*] quadringentis 5 MS. H. C. v. 31. *irent*] iret 6 MS. Rab. ad eundum H. C.G.

CAP. XII. v. 1. *mon∫travero*] mon∫trabo 3 MS. H. C. G. v. 7. *qui apparuerat ei*] * & invocavit ibi nomen ejus o. v. 16. *a∫ini*] a∫inæ o. ibid. *famulæ*] familiæ o. ib. *-& a∫inæ*] o.

CAP. XIII. v. 2. *valde*] * Abram 6 MS. Rab. H. C. G. v. 7. *Unde*] * & MS. q. v. 14. *-in directum*] 10 MS. R. Rab. H. C. G. ib. *&*] * ad 6 MS. H. C. v. 16. *-terræ*] o. ibid. *numerare*] numerari 3 MS. R. H. C. v. 17. *-ergo*] 10 MS. H. C. G.

CAP. XIV. v. 1. *Ponti*] Ella∫ar H. C. G. v. 5. *-&*] 12 MS. R. Rab. H.C. G. v. 7. *-u∫que*] 10 MS. Rab. H. C. G. v. 10. *-rex*] 6 MS. H. C. v. 15. *-& Phœnicem*] 13 MS. R. H. C. G.

CAP. XV. v. 6. *Deo*] Domino 1 MS. R. Rab. H. C. v. 10. *-ea*] MS. q. Rab. v. 12. *occumberet*] occubui∫∫et MS. q. Rab. ibid. *∫opor*] pavor Rab. ec∫ta∫is G. Textui recte covenit H. v. 19. *magnum*] * fluvium MS. H. C.

CAP. XVI. v. 1. *-∫ibi*] ei H. C. G. 15 MS. v. 2. *acquie∫ceret*] acquievi∫∫et 3 MS. H. C. G. v. 11. ÷ *I∫mael*] Samah. v. 13. *autem*] * Agar MS. q. Rab.

CAP. XVII. v. 4. *&*] * ponam o. v. 5. ÷ *patrem multarum, &c.*] ab hamon goim. v. 8. *tuo*] * po∫t te 4 MS. R. H. C. G. v. 10. *-meum*] 6 MS. G. A R. autem Rab. H. & C. legitur.

CAP. XVIII. v. 2. *-∫ui*] 6 MS. H. C. At a R. Rab. & G. legitur v. 6. *-∫imile*] o. v. 25. *qui judicat omnem terram : nequaquam facies judicium*] nunquid judex univer∫æ terræ non facies judicium H. C. G. ibid. *-hoc*] 12 MS. v. 28. *quadragintaquinque*] quinque 4 MS. R. H. C. Textus con∫entit G. v. 29. *-ibi*] o.

CAP. XIX. v. 1. *-eos*] 4 MS. H. C. G. v. 14. *-&*] 7 MS. Rab. H. C. v. 15. *Surge*] * & MS. q. Rab. v. 16. *uxoris*] * ejus 6 MS. H.C. G. v. 30. *-cum eo*] o. v. 35. *-etiam*] 4 MS. G. ib. *-&*] H. C. G. q. v. 38. *Ammon*] Ben-ammi H. Huic nomini convenit interpretatio, quam interpres ∫ubjunxit.

CAP. XX. v. 12. *-&*] 8 MS.

CAP. XXI. v. 6. ÷ *Ri∫um fecit :*] Seoc. v. 7. *auditurus*] auditorum 5 MS. v. 9. *Ægyptia*] * quem peperit ip∫i Abraham. H. C. G. ib. *-cum I∫aac filio ∫uo*] 6 MS. H. C. At G. habent. v. 14. *tradiditque*] * ei MS. q. v. 20. *Et fuit*] * Deus 1 MS. H. C. G.

CAP. XXII. v. 1. *-Abraham*] 8 MS. H. C. verum R. & G. nomen Abrahæ, conformiter textui geminant. v. 6. *manibus*] * ∫uis MS. H. C. v. 12. *Dominum*] Deum 3 MS. R. Rab. H. G. v. 14. *videt*] videbit H. vidit G. v. 16. *-propter me*] 16 MS. R. H. C. In G. vero reperitur.

CAP. XXXIII. v. 5. *-Dicentes*] o. v. 8. *-pro me*] o. v. 13. *plebe*] populo terræ H. C. G. ibid. *-ejus,*] 8 MS. Rab. ibid. *agro*] eo 7 MS. Rab. illic H. C. G. v. 15. *-me*] o. v. 16. *probatæ*] probati 1 MS. Hebraice e∫t, Argenti tran∫euntis ad mercatorem. Chaldaice, Argenti quod recipiebatur pro mercimoniis in unaquaque provincia. Græce; Argenti probati mercatoribus. v. 17. *-ejus*] o. v. 19. *duplici*] duplicis Q. n.

CAP. XXIV. v. 3. *&*] * Deum] H. C. G. v. 7. *cœli*] * & terræ MS. G. v. 11. *dixit*] oravit Dominum dicens : o. v. 15. *Domino meo*] * Abraham MS. R. G. Textus Hebræis con∫entit & Chaldæis. v. 17. *bibendum*] ∫orbendum 8 MS. v. 21. *Deus*] Dominus MS. R. H. C. G. v. 24. *Nachor, quem peperit ei Melcha*] Melchæ, quem peperit Nachor 5 MS. H. C. G. Q. n. v. 30. *-aquæ*] H. C. G. v. 32. *fœnum*] * camelis H. C. G. ibid. *camelorum*] ejus H. C. G. v. 42. *-aquæ*] 9 MS. H. C. G. v. 47. *-ejus*] o. v. 52. *-procidens*] 9 MS. H. C. G. v. 53. *-ea*] 1 MS. H. C. G. ibid. *-pro munere :*] H. C. G. ib. *fratribus*] fratri H. C. G. frater R. H. C. At, plurali numero, legunt MS. & G. v. 59. *illius*] * Deboram MS. q. v. 63. *oculos*] * ∫uos 2 MS. H. C. v. 67. *-domino ∫uo*] 8 MS. H. C. G.

CAP. XXV. v. 2. *Zamram*] Zamran MS. R. H. C. Zombran G. v. 3. *Laomim*] Laummim MS. H. v. 22. *fuit*] * me 1 MS. H. C. G. v. 26. ÷ *plantam*] aceb.

CAP. XXVI. v. 23. *autem*] * I∫aac MS. q. v. 28. *nos*] nunc o. v. 31. *locum ∫uum*] domum ∫uam. o. v. 34. *uxores duas*] uxorem 1 MS. H. C. G.

CAP. XXVII. v. 12. *inducat*] inducam Mi∫∫ale Roman. H. C. G. v. 27. *-illi*] o. ibid. *-pleni*] 5 MS. R. H. C. in Rab. & G. legitur. v. 28. *vini*] * & olei o. v. 32. *-illi*] o. v. 36. ÷ *∫upplantavit*] Jacob. v. 37. *vino*] & oleo o. v. 41. *Venient*] Veniat MS. G. ibid. *&*] ut 7 MS. G. v. 42. *hæc*] * verba 4 MS. H. C. G.

CAP. XXVIII. v. 7. *-∫uis*] o. v. 20. *Dominus*] Deus MS. R. Rab. H. Dominus Deus G. verbum Domini C.

CAP. XXIX. v. 25. *-∫uum*] 6 MS. ibid. *e∫t*] * hoc 5 MS. H. C. G. ibid. *quare*] * Liam o. v. 32. ÷ *Vidit*] Raa. v. 33. ÷ *audivit*] Samah. v. 34. ÷ *copulabitur*] illave. v. 35. ÷ *confitebor*] ode.

CAP. XXX. v. 6. ÷ *Judicavit*] Dan. v. 8. ÷ *Comparavit me*] Naphtule Niphtalti. v. 11. ÷ *Feliciter*] bagad. v. 13. ÷ *beatitudine mea:*] o∫ri. ib. *beatam quippe me dicent*] ci i∫∫erouni. ib. *dicent*] * omnes. v. 18. ÷ *mercedem*] ∫achar. ibid. *I∫∫achar*] * quod e∫t merces MS. te∫te Rabano. G. v. 20. ÷ *mecum erit*] izbeleni. v. 24. ÷ *Addat*] Jo∫eph. v. 25. *in patriam-meam*] -10 MS. ad locum meum H.C.G. v. 26. *-vero*] -13 MS. enim H. C. G. v. 30. *-ad te*] MS. q. ib. *provideam*] * etiam 5 MS. H. C. G. v. 33. *argues*] arguent 3 MS. H. C. G.

CAP. XXXI. v. 4. *Misit*] * Jacob. 1 MS. H. C. G. v. 17. *itaque*] autem MS. R. G. v. 29. *tui*] vestri 4 MS. H. C. ibid. *contra*] cum 10 MS. H. C. G. v. 31. *auferres*] * mihi 1 MS. H. C. G. v. 32. *inveneris,*] * & 7 MS. H. C. G. v. 43. *sunt*] * sed 7 MS & H. C. Textui consentiunt R. & G. ibid. ⁖ *filiis*] לִבְנֹתַי. ib. ⁖ *Tumulus*] Gal. ibid. ⁖ *testis*] Ed. v. 48. *testis*] * Et adjecit Laban o.

CAP. XXXII. v. 1. *autem*] quoque 7 MS. Rab. & H. C. G. Jacob. abiit, &c. v 22. *mature*] mane 1 MS. nocte H. C. G. v. 28. *contra Deum foris fuisti*] ⁖ Sarichain Elohim. v. 29. *nomen meum*] * quod est mirabile o. v. 30, ⁖ *Dominum facie ad faciem,*] Deum MS. R. H. G. Angelum Domini C. ⁖ Elohim panim el panim.

CAP. XXXIV. v. 2. -*eam.*] 8 MS. Rab.

CAP. XXXV. v. 4. *eorum*] earum o.

CAP. XXXVI. v. 2. *filiæ*] filiam 3 MS. filii 14 MS. R. Rab. G. Q. n. v. 4. *Ada*] * ipsi Esau H. C. G. v. 11. *& Cenez*] * & Core o. v. 14. *filia*] ut supra v. 2. v. 17. *isti filii Basemath uxoris Esau*] -o. v. 20. *habitatores*] habitatoris MS. G. verum quæ in textu est lectio R. Rab. H. C. conformis est.

CAP. XXXVII. v. 10. *num*] nunquid MS. G. v. 11. *rem tacitus considerabat*] verbum servavit. H. C. G. v. 16. -*greges*] H. C. G. v. 20. *cisternam veterem*] unam cisternarum H. C. G. v. 22. *interficiatis*] interficiamus MS. R. H. C. G. ibid. *ejus*] * Et dixit ad eos Reuben H. C. G. et sequitur, ne effundatis, &c. ibidem *effundatis*] effundamus o. ibid. *hanc*] veterem o. v. 24. -*veterem*] 8 MS. Rab. H. C. G. v. 27. *venundetur*] vendamus MS. H. C. G. v. 28. *Madianitis*] Ishmaelitis o. ibid. *viginti*] triginta o. v. 29. *puerum*] Joseph in cisterna, H. C. G. v. 33. *agnovisset*] cognovisset MS. Rab. v. 36. *militum*] militiæ MS. Rab.

CAP. XXXVIII. v. 2. ⁖ *vocabulo*] usemo ᾗ ὄνομα. v. 12. *Suæ*] filiæ Suæ 6 MS. R. H. C. Textui lectio G. consentit. v. 16. -*ne agnosceretur*] H. C. v. 17. -*Patior quid vis*] H. C. G. v. 21. *mulier*] meretrix H. G. C. v. 29. ⁖ *divisa est propter te maceria*] pharasta, phares.

CAP. XXXIX. v. 3. *generet ab eo*] generentur ab eo o. v. 6. *Nec quidquam, &c.*] & dimisit omnia quæ habebat in manu Joseph. H. C. G. v. 9. *Dominum meum*] Deum MS. H. C. G. Deum meum MS. R. Rab. v. 10. *dies*] * loquebatur 4 MS. R. H. C. G. v. 13. *mulier*] * quod reliquisset H. C. G. ibid. -*ad se*] 9 MS. Rab. H. C. G.

CAP. XL. v. 10. -*in*] 9 MS. v. 17. *portare*] * putabam MS. q. R. ibid. *cibos*] * Pharaonis H. C. G. v. 21. *ei*] regi 13 MS. Rab. Pharaoni H. C. G.

CAP. XLI. v. 8. -*omnes*] o. v. 24. *somnium*] somniorum 4 MS. H. C. G. v. 43. *secundum*] secum o. v. 44. *rex Ægypti*] 10 MS. Rab. Pharao. H. C. G. v. 51. ⁖ *Oblivisci me fecit*] nassani. v. 52. ⁖ *Crescere me fecit*] hiphrani. v. 54. *autem*] etiam MS. R. ibid. *panis*] fames MS. R. Rab. His accedit exemplar Græcum, quod panes non erant legit. At H. C. G. id quod in textu est habent.

CAP. XLII. v. 6. *erat princeps in Terra Ægypti*] princeps Ægypti MS. Rab. -H. C. G. v. 13. -*dixerunt*] 2 MS. Rab. H. C. G. v. 28. *pecunia*] * mea 7 MS. H. G. v. 30. *terræ*] * illius 5 MS. ibid. -*provinciæ*] o. v. 36. *auferetis*] aufertis MS. q.

CAP. XLIII. v. 3. *attestatione*] testificatione MS. v. 11. *frugibus*] fructibus MS. G. v. 14. -*in vinculis*] 5 MS. H. C. G. v. 17. *Ibique*] Illique MS. v. 22. *quæ* - *nobis necessaria sunt*] -6 MS. Rab. cibum H. G. frumentum C.

CAP. XLIV. v. 4. *tunc*] cum MS. v. 18. -*confidenter*] H. C. G. v. 27. -*Ad quæ*] At MS. R. H. C. G. v. 32. -*sim*] 6 MS. H. C. G.

CAP. XLV. v. 5. -*in Ægyptum*] 1 MS. Rab. H. C. G. v. 23. *eis*] ei 12 MS. H. C. G. v. 26. -*filius tuus*] 10 MS. Rab. H. C.

CAP. XLVI. v. 8. *ipse*] Jacob H. C. G. v. 9. *Primogenitus*] * Jacob H. C. G. v. 10. *Jamin*] * & Jami. o. v. 18. *autem*] * Jacob MS. q.

CAP. XLVII. v. 4. -*nos*] 1 MS. H. C. G. ibid. -*servos tuos*] o. v. 16. *panes*] panem MS. H. C. Textui suffragantur R. Rab. & G. v. 22. -*&*] MS.

CAP. XLVIII. v. 3. -*Joseph*] MS. q. Rab. v. 15. *Jacob filio Joseph*] Joseph filio suo 29 MS. Rab. Q. n. v. 20. *eis*] ei MS. q.

CAP. XLIX. v. 3. -*in*] 3 MS. Rab. H. v. 8. ⁖ *te laudabantur*] jodontha. ibid. *tua*] tuæ MS. R. Rab. G. pro textu stant cum Hebræis Chaldæi. v. 16. ⁖ *judicabit*] iadin. v. 19. ⁖ *accinctus præliabitur ante eum*] gedoud jegoudennou. ibid. ⁖ *accingetur*] jagud. v. 26. *venirct*] venit 5 MS. v. 31. *jacet*] * Emptio agri & speluncæ quæ in eo a filiis Heth H. C. G.

CAP. L. v. 11. *Ægypti*] * qui est trans Jordanem H. C. G. v. 16. *fecimus*] * ei MS. H. C. G. ibid. -*dicentes*] MS. q. Rab. v. 17. *servis Dei patri tuo*] servis Dei patris tui 1 MS. R. H. C. G.

EXODUS.

CAP. I.

VER. 13. *eis*] * & invidentes o.

CAP. II. *greges*] gregem 6 MS. H. C. oves G. v. 18. *Raguel*] Jethro o. v. 22. ⁖ *Advena sui in terra aliena:*] ger. ib. - *Alterum vero peperit: quem vocavit Eliezer dicens: Deus enim patris mei adjutor meus, & eripuit me de manu Pharaonis.*] 2 MS. H. C. Hinc tollunt: post 18. cap. v. 4, legunt. In Græca vero translatione & Rab. & hic & ibi legitur. v. 25. *liberavit*] cognovit 10 MS. Rab. H. G.

CAP. III. v. 1. *soceri*] cognati 11 MS. Rab. Q. N. v. 2. *Dominus*] Angelus Domini H. C. G. Textus Rab. consonat. v. 8. *Hevæi*] Gergezæi 5 MS. G. verum R. Rab. H. C. Gergezæi non meminerunt. v. 11. -*filios*] o. v. 12. -*meum*] 2 MS. H. C. & G. legunt. ibid. *immolabis*] immolabitis H. C. G. v. 20. *que*] enim 10 MS. Rab. & H. C. G. Et ext. infra 11. 2. & 12. 35.

CAP. IV. v. 5. *tuorum*] suorum R. H. C. G. v. 18. *socerum*] cognatum 10 MS. Q. n. v. 26. - *tu mihi es*] 8 MS. H. Q. n. v. 27. *autem*] quo MS. R. v. 31. - *Dominus*] o.

CAP. V. v. 12. *per*] in MS. R. H. C. G. v. 17. - *idcirco*] o. v. 19. *in malum*] in malo 4 MS. Rab. H. G.

CAP. VI. v. 3. ⁖ *ADONAI*] יהוה, v. 20. *Moysen*] * & Mariam o.

CAP. VII. v. 10. *Tulitque*] & projecit H. C. G.

CAP. VIII. v. 9. -*& a servis tuis, & a populo tuo*] 12 MS. H. C. A Græcis tollitur illud duntaxat: & a servis tuis. v. 19. *hic*] hoc MS. Rab. G. v. 25. *sacrificare*] * Domino MS. q.

CAP. IX. *ulcera*] vulnera 23 MS. Q. n. v. 11. *ulcera*] vulnera 23 MS. v. 15. *manum*] * meam MS. H. C. G.

CAP. X. v. 2. *auribus*] aures MS. G. v. 3. *mihi*] * in deserto o v. 9. -*Dei*] 6 MS. H. C. Textus G. consonat. v. 11. *Non fiet ita*] Non fiat sic H. C. G. v. 18. -*Moyses*] 6 MS. H. C. A. G. autem R & Rab. non tollitur.

CAP. XI. v 2. *aurea,*] * & vestem MS. G. Ab H. autem C. & Rab. non additur. v. 5. *ingrediar*] egrediar 10. MS. egredior. H. revelor. C. ingredior G. v. 7. *&*] * filios o. v. 8. *adorabunt*] orabunt 5 MS. C. v. 10. *signa &*] 9 MS. H. C. G. Q. n.

CAP. XII. *calceamenta*] * vestra 1 MS. Rab. H. C. ibid. *baculos*] baculum MS. H. Textui hic Rab. & hic & illic R. & G. consentiunt. v. 19. *fermentatum*] fermentum 1 MS. H. C. G. v. 22. *limine*] vase C. dictio hebræa & limen significat & vas. v. 23. -*domus*] 5 MS. H. C. G. v. 24. *custodi*] custodite 5 MS. H. C. G. ibid. *tibi*] vobis 5 MS. ibid. *tuis*] vestris 5 MS. Q. n. v. 25. *Dominus*] * Deus MS. Q. v. 29. *ejus*] suo 1 MS. v. 31. -*&*] MS. R. H. C. ibid. *ite*] * & MS. R. G. v. 37. *absque parvulis* - *& mulieribus*] -12 MS. H. C. præter exercitus impedimenta G. textui Rab. suffragatur. v. 39. *occurrerat*] curaverat MS.

CAP. XIII. v. 5. *te*] vos MS. q. ibid. *celebratis*] celebrabis 8 MS. R. H. C. G. v. 16. *ante*] inter 6 MS. Rab. H. C. Textui R. & G. consentiunt *Dominus*] Deus MS. R. H. G.

CAP. XIV. v. 19. -*se*] Q. n. ibid. *Domini*] Dei MS. R. H. G. v. 24. -*ecce*] R. H. C. G. pro textu MS. & Rab. faciunt.

CAP. XV. v. 7. *meos*] tuos 4 MS. R. H. C. -G. v. 8. *stetit*] * sicut moles aut murus H. C. G. v. 11. *laudabilis*] * & 11 MS. R. At a Rab. H. C. & G. non legitur. v. 17. - *tuum*] MS. Rab. H. C. G. v. 19. *eques*] equus 8 MS. H. G. Q. n. -o. ibid. -*ejus*] MS. Rab. G. v. 23. ⁖ *amara*] marim. v. 27. - *filii Israel,*] 9 MS. Rab. H. C. G.

CAP. XVI. v. 7. *audivi*] audivit MS, H. C. G. v. 8. *eum*] nos Rab. G. Textui vero suffragantur MS. R. H. C. ibid. *enim*] autem Rab. G. pro Textu faciunt MS. R. & H. C. & nos quid? v. 26. *Domini*] Domino 6 MS. R. H. G. coram Domino C. ib. -*Domini*] H. C. G. Domino 1 MS. R. v. 33. *in*] * futuras retro 6 MS. R. A Rab. autem H. C. & G. non legitur. ibid. *præcepit*] præceperat MS. R. Q. n.

CAP. XVII. v. 8. *Amalec*] * ad pugnam MS. q. v. 16. *solii*] folius o.

CAP. XVIII. v. 4. ⁖ *Deus enim*] Elohi. ibid. ⁖ *adjutor*] ezer. v. 12. *Domino*] Deo MS. R. H. C. G. v. 21. *sapientes*] potentes 16 MS. R. Rab. H. C. G.

CAP. XIX. v. 1. *egressionis*] * filiorum MS. H. C. G. v. 3. *ad Deum*] * in montem MS. in montem Dei G. in conspectum verbi dei C. Quæ autem in textu est lectio R. Rab. & H. conformis est. v. 12. *ad eos*] MS. Rab. H. C. G. v. 13. *tangent*] tanget 7 MS. H. C. G. v. 16. *timuit*] * omnis 2 MS. H. C. G. v. 19. *ei*] * voce H. C. G. v. 21. *velit*] velint MS. Rab. H. C. G. v. 25. - *omnia*] H. C. G.

CAP. XX. v. 1. *Dominus*] Deus 2 MS. R. H. v. 10. -*in eo*] 12 MS. Rab. H. C. At in R. & G. reperitur. v. 18. *videbat*] audiebat o. v. 23. *facietis*] * mecum 3 MS. H. coram me 1 MS. C. In R. autem Rab. & G. neutrum legitur. v. 25. *cultrum*] * tuum 16 MS. H. C. G. ibid. *eum*] eo MS. R. His volunt cum H. Chaldæi: nam ad altare referunt illos Rab. G.

CAP. XXI. v. 14. *per industriam*] de industria. ibid. *aut*] & 4 MS. Rab. H. C. Textus R. & G. consentit. v. 16. *Qui maledixerit patri suo vel matri, morte moriatur*] Q. n.

CAP. XXII. v. 6. *spicas*] spinas MS. R. Rab. H. C. G. v. 9. *damnum*] damni 2 MS.

CAP. XXIII. v. 3. *judicio*] negocio 14 MS. H. ut autem in textu est C. & septuaginta transtulerunt R. & Rab. legunt. v. 6. *judicium*] 13 MS. Non decl. seu pervertes judicium pauperis in lite ejus. v. 15. *comedes*] comedetis MS. R. G. Textus Rab. H. & C. conformis est. v. 16. *messis*] mensis o. v. 17. -*tuo*] 6 MS. Rab. H. C. v. 18. *tuæ*] meæ 9 MS. Rab. H. C. G. v. 20. *mittam*] mitto 2 MS. Rab. H. C. G. ibid. -*meum*] 6 MS. H. C. v. 21. *peccaveris*] peccaveritis 5 MS. Rab. H. C. v. 26. -*in*] o.

CAP. XXIV. v. 1. -*ex*] 2 MS. H. C. G. Textui Rab. auxiliatur. v. 5. -*duodecim*] 4 MS. Rab. H. C. G. v. 10. -*&*] MS. Rab. H. C. G. v. 11. *qui procul recesserant*] Q. n. v. 12. *eos*] filios Israel MS. q. R. Rab. v. 16. *eum*] * Dominus MS. R. G. ab H. autem & C. non additur.

CAP. XXV. v. 5. *ianthinas*] hyacinthinas MS. R. Rab. G. Q. n.

CAP. XXVI. v. 14. *ianthinis*] hyacinthinis MS. R. Rab. G.

CAP. XXVIII. v. 33. *tincto*] * & bysso retorta MS. R. G. verum ab H. & C. non legitur.

CAP.

CAP. XXIX. v. 5. -&] 4 MS. H. C. v. 31. *consecrationis*] consecrationum 7 MS. H. Textui vero consonant G. v. 33. *sancti*] sanctas 5 MS. G. sanctificata MS. sanctitas H. C.

CAP. XXX. v. 9. -*libamina*] o. v. 13. *nomen*] numerum 3 MS. H. C. visitationem, ita transtulerunt 70. Ut in textu est, legit Rab. v. 24. *calami*] * aromatici H. C. G.

CAP. XXXI. v. 8. *altaria*] altare 3 MS. R. In H. & C. est. Et altare thym. & altare hol. in G. non aliud est quam, Et altaria. v. 14. -*meum*] 2 MS. R. Rab. H. C. G. v. 15. *facietis*] facies 4. MS. G. fiet H. C. v. 18. *ab*] * omni MS. R. Rab.

CAP. XXXII. v. 1. *acciderit*] ei 3 MS. H. C. G. v. 5. -*dicens*] o. v. 7. *dicens*] 7 MS. H. C. Textui consentiunt R. Rab. & G. v. 13. *Abraham*] & MS. R. G. At ab H. & C. non additur. v. 16. *Domini*] Dei MS. R. H. G. v. 21. *Dixitque*] * Moyses 6 MS. H. C. G. v. 28. -*triginta*] 9 MS. R. Rab. H. C. G. viginti o. v. 31. *Obsecro*] * Domine MS G. A R. autem H. & C. non legitur. v. 34. *tibi*] * ecce H. C. G.

CAP. XXXIII. v. 1. -*dicens*] 8 MS. H. C. G. v. 3. *est*] es 5 MS. Rab. H. C. G. v. 9. *ostium*] * Tabernaculi 2 MS. H. C. G. v. 10. *loquebaturque*] Dominus MS. q. R. v. 13. *faciem tuam*] * viam tuam 9 MS. H. viam bonitatis tuæ C. teipsum manifeste Rab. G. v. 19. *vocabo*] vocabor Q.

CAP. XXXIV. v. 4. *secum*] * duas 7 MS. H. C. G. A Rab. non additur. v. 10. *cernat*] * omnis H. C. G. ibid. -*iste*] 3 MS. Rab. C. v. 11. *Jebusæum*] * & Gergesæum 4 MS. G. Ab H. autem. C. & Rab. non agnoscitur. v. 13. *destrue*] * & 1 MS. H. C. G. v. 15. *ut*] & 1 MS. H. C. G. v. 25. *victima*] victimis MS. R. G. At H. Textui volunt, adipibus victimæ C. v. 28. *Domino*] * Moyses MS. R. Rab. G. Ab H. autem & C. non additur. v. 34. *Quod*] Qui R. Rab. v. 35. *rursus*] * velamine 4 MS. H. C. G.

CAP. XXXV. v. 4. *prono*] prompto MS. Rab. ibid. *animo*] corde H. C. G. v. 7. *ianthinas*] hyacinthinas MS. R. Rab. G. v. 16. *bases*] basim 7 MS. R. H. C. G. v. 24. *hyacinthinas*,] ianthinas MS. ibid. *ærisque*] * auri o. v. 34. *dedit*] * Dominus MS. q.

CAP. XXXVI. v. 19. *ianthinis*] hyacinthinis MS. R. G.

CAP. XXXVII. v. 29. *thimyamata*] 7. MS. H. C. G.

CAP. XXXVIII. v. 14. *tenebant*] tenebat MS. R. v. 15. *inter*] MS. ib. *fecit*] facit MS. Alia quædam MS. legunt: Quæ ab utroque intr. &c. v. 21. *ceremoniis*] ceremonias MS. G. v. 28. *quinque*] * siclis MS. R. G. At H. & C. conformiter Textui, non exprimunt.

CAP. XXXIX. v. 6. *Israel*] * sex nomina in lapide uno, & sex in altero, juxta ordinem nativitatis eorum: in quibusdam MS. etiam hoc loco legitur; at ab H. C. & G. nisi in cap. hujus libri 28. non agnoscitur. v. 33 *hyacinthinis*] ianthinis MS.

CAP. XL. v. 5. -*testimonii*] 8 MS. H. C. G. v. 19. *tabernaculum*] * testimonii MS. q. R. v. 29. *Laveruntque*] * in eo 1 MS. R. ex eo H. C. G.

LEVITICUS.

CAP. I.

VER. 5. *sacerdotis*] sacerdotes 3 MS. R. H. C. G. v. 10. *agnum anniculum &*] masculum 2 MS. R. H. C. G. Textus autem Rad. conformis erit si τὸ agnum dempseris.

CAP. II. v. 2. *sacerdotis*] sacerdotes 1 MS. H. C. G. v. 7. -*fuerit sacrificium*] 11 MS. Rad. H. C. G.

CAP. III. v. 1. *offerre*] * sive H. C. G. ibid. *immaculata*] immaculatum 9. MS. H. C. G. Textus autem Rad. consentit. v. 2. *sacerdotis*] sacerdotes 1 MS. H. C. H. v. 13. *per*] super 3 MS. H. C. G.

CAP. IV. v. 6. *eum*] eo 7 MS. Textui Rad. suffragatur. eos o. de sanguine H. C. de sanguine digito G. v. 8. *offerret*] auferet 5 MS. H. C. G. Textui Rad. stipulatur & in hoc, & in eo qui sequitur loco. v. 10. *offertur*] aufertur MS. H. C. G. v. 13. *turba*] * filiorum MS. q. v. 25. *reliquum*] * sanguinem R. MS. H. C. G. Radulph. si non legit intellexit. v. 26. *supra*] * altare 3 MS. H. C. G.

CAP. V. v. 1. *jurantis*] adjurantis 1 MS. Utramque lectionem Radulphus exponit. juramenti H. G. v. 11. *columbarum*] columbæ MS. Rad. H. C. Textui conformiter habent G. v. 19. *in Domino*] in Dominum 7 MS. Rad. Domino H. coram Domino G.

CAP. VI. v. 10. *vorans*] vorax MS. v. 11. -&] R. H. C. G. ibid. *usque ad favillam consumi faciet*] MS. R. H. C. G. A Rad. autem leguntur. v. 16. *sanctuarii*] sancto in atrio MS. R. H. C. G. His conformiter Rad. legisse videtur. v. 30. *enim*] autem 5 MS. Textui Rad. consentit. & H. C. G. Et omnis hostia, &c.

CAP. VII. v. 14. *offertur*] offeretur MS. Rad. H. C. G. v. 18. *absumi*] * & 2 MS. H. C. G. ibid. *fiet*] * ejus MS. q.

CAP. VIII. v. 3. -*tabernaculi*] -o. v. 24. *pollices*] pollicem 2 MS. Pro Textu Rad. facit H. C. G. habent quidem numerum singularem, sed repetitum. v. 26. *fermento*] * unum R. H. C. G. A Radul. explicatur. v. 28. *Domini*] Domino 1 MS. R. H. G. coram Domino C. v. 34. *compleretur*] complestur MS.

CAP. IX. v. 3. *anniculum*] anniculos 5 MS. H. C. At Rad. & G. Textui consentiunt.

CAP. X. v. 3. *Quod audiens*] & H. C. G. v. 4. *Ite*] Accedite H. C. G. v. 6. *Fratres*] * quoque 1 MS. H. C. verum Rad. & G. non addunt. v. 7. *egrediemini*] egredimini MS. egrediamini R. Futurum est, H. C. & G. sed quod, etiam his modis, recte vertatur. v. 14. *reposita*] seposita MS. v. 18. *intra sancta*] * sanctorum 6 MS. Radul. interpretans adducit in sanctitatem intrinsecus H. in domum sanctitatis intrinsecus C. in sanctum G.

CAP. XI. v. 2. *Israel*] * Custodite omnia quæ scripsi vobis, ut sim Deus vester o.

CAP. XII. v. 4. *infantulus*] caro præputii ejus H. C. G.

CAP. XIII. v. 25. *ecce*] * si 7 MS. R. Sed a Rad. H. C. non additur G. v. 31. *eos*] eum 8 MS. R. locum maculæ H. C. G. Textui Rad. adstipulatur.

CAP. XIV. v. 36. *efferant*] efferantur MS. R. v. 49. *purificatione*] purificationem MS. H. G. Pro textu Rad. facit.

CAP. XV. v. 21. &] * locus MS. q. R. v. 27. *eam*] ea, MS. R. H. C. Verum, quæ in textu est lectio, Rad. & G. consonat.

CAP. XVI. v. 17. -*donec egrediatur*] H. C. G. v. 32. *initiata sunt*] initiata est 7 MS. H. Textui volunt Rad. & G.

CAP. XVII. v. 2. -*dicens*] o. v. 8. *domo*] filiis MS. R. G. Textus Rad. H. & C. consentit. v. 9. *offeratur*] offerat 3 MS. R. H. & G. v. 11. -*meo*] -H. C. G. meum MS. Rad. v. 12. *apud*] inter MS. Rad. H. C.

CAP. XVIII. v. 15. *ejus*] * Et uxorem fratris sui nullus accipiat MS. Rad.

CAP. XIX. v. 8. *populo suo*] medio populi sui MS. q. v. 16. *nec*] & MS. Rad. ibid. *populo*] populis 10 MS. Rad. H. Q. n. v. 19. *jumentum tuum*] jumenta tua 13 MS. R. Rad. G. Singulariter vero legunt, cum H. C. v. 22. *peccato*] delicto MS. Rad. v. 26. *comedetis*] * carnem MS. q. Q. n. v. 31. *Non*] ne MS. Rad. H. v. 33. *Non*] ne MS. Rad.

CAP. XX. v. 7. *ego*] * Sanctus MS. R. Rad. G. verum H. & C. non addunt. v. 9. *aut*] & MS. Rad. H. C. Disjunctivam conjunctionem recte transtulerunt septuaginta. v. 26. *polluta*] * Et 2 MS. Rad. H. C. G.

CAP. XXI. v. 10. *vestimenta*] * sua 2 MS. H. C. G. Hoc & duobus sequentibus. Textui Rab. suffragatur. v. 12. *Domini*] Dei sui 3 MS. R. H. C. G. v. 17. *familias*] * suas 2 MS. H. C. vestras G. v. 23. *qui*] quia 6 MS. Rad. H. C. G.

CAP. XXII. v. 5. *tangit*] tanget MS. H. C. G. v. 6. *carnem suam*] corpus suum MS. G. Textus autem Rad. H. & C. consonat.

CAP. XXIII. v. 8. -*in eo*] 1 MS. C. G. A Rad. autem legitur. v. 10 *manipulos*] manipulum H. C. Plurali numero utuntur septuaginta. v. 11. *acceptabile*] acceptabilis MS. Rad. v. 20. *Domino*] * cum duobus agnis H. C. G.

CAP. XXIV. v. 7. *Domini*] Domino, MS. H. C. G. v. 16. -*populi*] 2 MS. H. C. G. At a Rad. non tollitur. v. 18. *reddet*] reddat MS. Rad. G. Futurum vero ut Textus habet, est R. H. & G. v. 21. *reddet*] reddat MS. Rad.

CAP. XXV. v. 2. *sabbathizet*] * populus o. terra H. C. G. Textus Rad. conformis est. ibid. -*Domini*] Domino MS. R. H. C. G. Pro textu Rad. facit. v. 5. *gignet*] gignit MS. Rad. G. v. 6. *ancillæ*] * tuæ 7 MS. Rad. H. C. G. ibid. *peregrinatur*] peregrinantur MS. R. H. C. Textus autem Rad. consentit, et ad G. accedit. v. 12. *oblata*] ablata MS. R. Radul. autem oblatam legit, & vindemiam subaudit. Hæc posterior 12 versus pars ab H. C. & G. ad hunc legitur modum: De agro comedetis fructum ejus. v. 33. *Levitarum*] Leviticorum MS. Rad. verum quæ textum occupat, lectio R. H. C. & G. respondet.

CAP. XXVI. v. 15. *si*] & si 2 MS. H. C. Sed MS. R. G. v. 16. *vobis*] * Et H. C. G. ibid. *vos*] * quoque MS. Textui ut hoc & præcedenti loco Rad. suffragatur. v. 30. *Simulachra*] * vestra 6 MS. H. C. G. A Rad. autem non legitur. v. 40. *majorum suorum*] malorum suorum recordentur o. v. 45. -*Deus*] 3 MS. H. C. G.

CAP. XXVII. v. 2. *Deo*] Domino MS. R. H. G. C. v. 8. &] * ad 2 MS. R. autem &. Rad. non legitur. v. 9. *voverit*] * Domino 1 MS. Rad. H. C. G. v. 11. *Animal*] * autem 13 MS. H. C. G. v. 26. *Deum*] Dominum MS. R. Rad. H. C. G. v. 27. *suam*] tuam 2 MS. H. Q. n. v. 32. -*& capite*] R. H. C. G. At a MS. & Rad. legitur.

NUMERI.

CAP. I.

VER. 22. *generationes*] * suas MS. H. C. G. v. 24. *generationes*] suas MS. H. C. G. v. 51. *castra metanda*] castra metandum 1 MS. Q. n. ibid. *externorum*] exterorum MS. extraneorum Rab.

CAP. II. v. 2. *filiorum*] filii 3 MS. R. Rab. v. 4. *sexcentorum*] sexcenti R. Rab.

CAP. III. v. 22. *quingentorum*] quingenti R. G.

CAP. IV. v. 6. *velamen*] velamine MS. R. Rab. H. C. G. ib. *ianthinarum*] hyacinthinarum MS. R. Rab. G. Q. n. v. 8. *ianthinarum*] hyacinthinarum MS. R. G. v. 10. *ianthinarum*] hyacinthinarum MS. R. G. v. 11. *ianthinarum*] hyacinthinarum MS. R. G. v. 12. *ianthinarum*] hyacinthinarum MS. R. G. v. 14. *ianthinarum*] hyacinthinarum MS. R. G. v. 15. *involverint*] involverit R. H. C. At Textui G. suffragantur. v. 19. *opera*] onera MS. q. R. v. 25. *ianthinum*] hyacinthinum MS. R. G. v. 36. *quos*] * recenseri R. H. C. G.

CAP. V. v. 22. *suo*] tuo, 1 MS. H. C. G.

CAP. VI. v. 5. *transibit*] ascendit MS. q. ibid. *per*] supra 7 MS. Rab. H. C. G.

CAP. VII. v. 2. -&] R. H. C. G. A Rab. autem non tollitur. ibid. *qui*] quæ MS. R. Rab. v. 5. *tabernaculi*] * testimonii 1 MS. H. C. G. v. 6. *eos*] ea 4 MS. R. G. v. 35. *hostia*] sacrificio MS. R. sacrificium H. C. G. v. 84. *in dedicationem*] in dedicatione MS. R. Rad.

dedicatio H. C. G. *-oblata*] H. C. G. v. 88. *dedicationem*] dedicatione MS. R. ibid. *oblata … quando*] dedicatio altaris, post quam H. C. G.

CAP. VIII. v. 2. *-candelabrum*] 5 MS. R. H. C. G. At a Rab. leguntur. v. 19. *populi*] filiorum Israel 1 MS. H. C. G.

CAP. XI. v. 4. *desiderio*] * carnium MS. q. R. Rab. v. 18. *cras :*] * & 1 MS. H. C. G. v. 21. *-ad Dominum*] 4 MS. Rab. H. C. G. v. 24. *Israel,*] populi 1 MS. H. C. Textui Rab. auxiliatur. v. 34. *qui desideraverat*] quem percussit Dominus, quia desideraverat carnes MS. q. ibid. *desideraverat*] * carnes MS. q. R. Rab.

CAP. XII. v. 8. *-&*] MS. R. Rab. C. G. Ab H. autem legitur.

CAP. XIII. v. 29. *grandes*] *nimis MS. Rab. H. C. G.

CAP. XIV. v. 10. *-videntibus*] 6 MS. H. C. G. v. 19. *-tui*] 2 MS. R. H. C. G. v. 24. *eam.*] * Sed 3 MS. H.C.G.

CAP. XV. v. 11. *facies*] facietis MS. Rab. Textus autem G. consonat & R. fiet H. C. v. 26. *eos*] vos 7 MS. G. Pro Textu autem faciunt R.H.C.

CAP. XVI. v. 26. *hominum*] * istorum 1 MS. H. C. G. v. 44. *nubes*] * tabernaculum 10 MS. Rab. illud. H. C. G.

CAP. XVII. v. 13. *peribimus*] perivimus MS. H. C. G.

CAP. XVIII. v. 9. *cedit*] cedet MS. R. v. 10. *tibi*] Domino o. v. 15. *erumpit*] erumpet MS. R. Textui autem suffragantur C. & G. v. 19. *salis*] pacis o. v. 20. *possidebitis, nec habebitis*] possidebis nec habebis, 1 MS. H. C. G. Textui autem vult R. cum Rab.

CAP. XIX. v. 3. *tradetisque*] tradesque MS. R. Rab. G. At quæ in Textu est lectio, H. & C. respondet.

CAP. XX. v. 6. *Ingressusque*] ingressique Miss. Rom. C. Textui autem R. Rab. H. & G. suffragantur. ibid. *-clamaveruntque ad Dominum, atque dixerunt, Domine Deus audi clamorem hujus populi, & aperi eis thesaurum tuum fontem aquæ vivæ, ut satiati cesset murmuratio eorum*] 1 MS. R. Rab. H. C. C. v. 12. *jumenta*] * ejus 6 MS. H. C. G. v. 16. *Ægypto*] * & 7 MS. H. C. G. v. 20. *transibitis*] transibis 2 MS. H. C. G.

CAP. XXI. v. 5. *Dominum*] Deum 1 MS. R. H. G. Ut autem textus habet, legunt Rab. & C. v. 18. *-Profectique sunt*] 23 MS. Rab. H. G. Q. n. ibid. *solitudine*] * in 5 MS. Rab. G. v. 20. *Bamoth.*] * de 22. MS. Rab. H. C. G. v. 20. *Phasga*] * & MS. ib. *Quod*] & 2 MS. H.

CAP. XXII. v. 5. *Ammon*] populi sui H. C. G. v. 6. *-mea*] R. H. C. G. A MS. autem & Rab. legitur. v. 11. *abigere*] abjicere 1 MS. ejicere Rab. G. Vocibus H. & C. omnia hæc significantur. v. 23. *angelum*] * Domini 1 MS. H. C. G. v. 32. *verberas*] verberasti MS. H. C. G. v. 37. *vocarent*] vocarem 7 MS. Hebræi, C. & G. legunt : Nonne mittens misi ad te ad vocandum te?

CAP. XXIII. v. 10. *stirpis*] quartæ partis H. C. populorum G. v. 13. *possis*] * & 7 MS. H. C. G. v. 26. *Deus*] Dominus MS. R. H. C. Textus autem consonat Rab. & G. v. 29. *arietes*] * per singulas aras 8 MS. His forte verbis exponere interpres voluit, quod ab H. C. & G. legitur : Et para hic, &c.

CAP. XXIV. v. 7. *aquas*] gentes 3 MS. C. G. Q. n. v. 9. *maledixerit*] * tibi 4 MS. R. H. C. G. v. 14. *dabo*] * tibi 6 MS. R. H. C. G.

CAP. XXV. v. 13. *quia*] * zelo MS. q. v. 18. *& decepere*] ut deciperent 4 MS.

CAP. XXVI. v. 14. *ducentorum*] ducenti 1 MS. R. H. C. G. v. 16. *Her*] Heri 4 MS. H. C. Addi G. v. 18. *quingentorum*] quingenti 1 MS. R. H. C. G. v. 23. *quingentorum*] quingenti 1 MS. R. H. C. G. v. 26. *trecentorum*] trecenti 1 MS. R. H. C. G. v. 37. *quingentorum*] quingenti 1 MS. R. H. C. G. v. 62. *qui*] quia 2 MS. H. C. G.

CAP. XXVII. v. 14. *deserti*] in deserto MS. G. deserto 1 MS. Textus R. & Rab. consimiliter habet. v. 18. *eum*] Moysen 8 MS. H. C. G. ibid. *-Dei*] 3 MS. R. H. C. G. A Rab. autem legitur.

CAP. XXVIII. v. 13. *oleo*] *conspersæ 8 MS. H. C. G. A Rab. autem non legitur. v. 23. *offeretis*] offertis MS. v. 27. *-&*] MS. R. Rab. H. G. At C. expressit. v. 30. *quoque*] * Unum MS. H. C. G. At a R. & Rab. non legitur.

CAP. XXXI. v. 25. *Tollite*] Tolle 4 MS. H. C. G. v. 31. *Eleazer*] * sacerdos 5 MS. H. C. G. v. 52. *-pondo*] pondere sanctuarii 7 MS. - R. Ea quæ in Textu est lectio Rab. consentit, atque H. C. & G. accedit.

CAP. XXXII. v. 17. *muratis*] munitis MS. H. Textui autem G. volunt. v. 28. *-per*] MS. R. Rab. H. C. G. v. 31. *suis*] tuis 1 MS. H. C. Textui vero G. suffragantur. v. 33. *-&*] 1 MS. H. C. G.

CAP. XXXIII. v. 3. *fecerunt*] 6 MS. R. Rab. H. C. G. Q. n. ibid. *Phase*] τὸ πάσχα. v. 38. *sacerdos*] o.

CAP. XXXIV. v. 4. *scorpiones*] scorpionum R. H. C. G. At MS. cum Rab. textui volunt. v. 8. *venient*] veniet 6 MS. Rab.

CAP. XXXV. v. 20. *interficietur*] interficiet 6 MS. C. G. v. 22. *-&*] 1 MS. H. C. G.

CAP. XXXVI. v. 13. *mandavit*] præcepit 5 MS.

DEUTERONOMIUM.

CAP. I.

VER. 19. *-solitudinem*] 8 MS. H. C. G. v. 20. *noster*] vester. ib. *nobis*] vobis MS. Rab. G. Textui autem R. H. C. auxiliantur. v. 26. *nostri*] vestri 6 MS. R. H. C. G. v. 28. *munitæ*] muratæ MS. G.

CAP. II. v. 12. *Horrim*] Horræi 1 MS. R. G. Eo autem modo quo Textus legunt Rab. & H. v. 21. *Zomzommim*] Zommim MS. R. G. Pro Textu autem H. faciunt. v. 27. *Transibimus*] Transibo 1 MS. H. C. ibid. *gradiemur viam : non declinabimus*] gradiar via, non declinabo 1 MS. H. C. G. v. 28. *nobis, ut vescamur :*] mihi ut vescar 1 MS. H. C. G. ibid. *bibemus*] bibam 1 MS. H. C. G. v. 29. *Tantum est ut nobis*] Tantum est mihi 1 MS. H. C. G. ibid. *veniamus ad Jordanem, & transeamus*] veniam ad Jordanem & transeam 1 MS. H. C. G. Q. n. v. 36. *Arnon*] * & 1 MS. H. C. G. A R. autem & Rab. non legitur.

CAP. III. v. 13. *vocatur*] vocabatur MS. R.

CAP. IV. v. 7. *sicut*] * Dominus 3 MS. Rab. H. C. G. v. 22. *moriar*] morior MS. H. C. G. v. 33. *vidisti :*] vixisti 6 MS. R. Raban H. C. C. v. 34. *vobis*] nobis. ibid. *vester* noster MS. G. Textui vero volunt R. H. C. v. 35. *unum*] eum 4 MS. R. H. C. G.

CAP. V. v. 14. *-&*] MS. R. G. legitur autem a Rad. H. & C. v. 33. *protelentur*] proteletis H. C. ib. *dies*] * vestri MS. R.

CAP. VI. v. 1. *&*] ut MS. R. H. C. v. 3. *-quæ præcepit tibi Dominus*] MS. H. C. A G. autem, in hujus versus fine, hujuscemodi quædam adduntur. v. 4. *Deus*] Dominus 3 MS. R. H. C. G. ibid. *est.*] * Et 1 MS. H. C. G. v. 13. *-soli*] 4 MS. Rab. H. C. G. v. 20. *nobis*] vobis 1 MS. H. C. verum R. & G. conformis est.

CAP. VIII. v. 3. *vivat*] vivit MS. R. Rab. vivet H. C. G. v. 16. *probavit*] * te 2 MS. H. C. G.

CAP. IX. v. 1. *transgredieris*] transgrederis MS. H. C. G. v. 9. *Deus*] Dominus MS. R. H. C.

CAP. X. v. 20. *ei*] * soli. MS. R. G. Q. n.

CAP. XI. v. 8. *&*] ut 1 MS. H. C. G. v. 10. *ingrederis*] ingredieris MS. q. Rab.

CAP. XII. v. 11. *holocausta*] * vestra 1 MS. H. C. G. v. 12. *-commorantur*] commoratur 6 MS. -H. C. C. v. 27. *hostiarum*] *tuarum 1 MS. H. C. G.

CAP. XIV. v. 23. *tuis*] * offerres MS. Q. n.

CAP. XV. v. 4. *-Deus tuus*] MS. q. Rab. v. 10. *tempore*] opere R. H. C. G.

CAP. XVI. v. 12. *quæ*] * tibi MS. v. 22. *quæ*] quam 6 MS. Ut autem in Textu est, legunt R. Rab. G. Ex H. & C. utrovis modo transferas, recte.

CAP. XVII. v. 20. *filius*] filii 6 MS. R. H. C. G.

CAP. XVIII. v. 1. *-reliquo*] MS. H. C. G.

CAP. XIX. v. 1. *eam*] eas H. C. G. ibid. *ejus*] earum 1 MS. H. C. G. Verum Textus consentit R. & Rab. v. 13. *innoxium*] noxium MS. q. R. v. 21. *facere*] * Et 2 MS. H. C. Textui autem suffragantur R. Rab. & G.

CAP. XXI. v. 5. *-pendet*] 7 MS. H. C. G. v. 6. *venient*] * omnes 2 MS. Rab. H. C. G. Q. n. v. 15. *genueritque ex eis*] genuerintque ex eo 4 MS. & pepererint ei. H. C. G. v. 19. *ducent*] educent 2 MS. Rab. H. G.

CAP. XXIII. v. 14. *castrorum*] * tuorum 7 MS. H. C. G. q. v. 18. *quicquid illud est quod voverint*] pro quocunque voto H. C. G. voverint] voveris 5 MS. Similiter Textui legunt R. & Rab. v. 20. *ingredieris*] ingrederis 1 MS. H. C. G. Pro Textu faciunt R. & Rab.

CAP. XXIV. v. 7. *sollicitans*] furans G. H. C. v. 9. *Mementote quæ fecerit Dominus Deus vester*] Memento quæ fecerit Dominus Deus tuus 1 MS. H. C. G. q.

CAP. XXV. v. 7. *semen*] nomen 4 MS. H. C. G. v. 11. *-duo*] 5 MS. Rab. H. C. Verum a R. & G. legitur.

CAP. XXVI. v. 3. *juravit*] * Dominus 1 MS. H. C. G. v. 4. *ejus*] tua 6 MS. R. Rab. H. C. G. v. 18. *En*] Et 4 MS. H. C. G.

CAP. XXVII. v. 10. *tibi*] * hodie 1 MS. H. C. G. v. 12. *Domino*] populo 1 MS. H. C G. v. 15. *facit*] faciet 6 MS. H. C. G. ib. *ponetque*] MS. q. R. Rab. v. 16. *matrem*] * suam R. H. C. G. v. 24. *Amen*] * Maledictus qui dormit cum uxore proximi sui, & dicet omnis populus, Amen o.

CAP. XXVIII. v. 13. *Dominus*] * Deus tuus MS. R. G. A Rab. autem H. & C. non legitur. v. 20. *velociter*] * de sub cœlo o. v. 21. *ingrederis*] ingredieris MS. q. R. v. 22. *Percutiat*] percutiet Rab. H. C. Q. n. v. 48. *immittet*] emittet MS. R. G. mittet H. C. ibid. *tibi*] in te H. C. G.

CAP. XXIX. v. 5. *vestrorum*] tuorum 2 MS. H. C. At Textui volunt R. Rab. G. v. 6. *ipse est*] ego sum MS. Rab. H. C. G. q. v. 11. *& advenæ qui tecum morantur*] advena qui tecum moratur 6 MS. H. G. v. 29. *universa*] * verba 6 MS. H. C. G.

CAP. XXX. v. 3. *te Dominus Deus tuus de captivitate tua*] Dominus Deus tuus captivitatem tuam 3 MS. Rab. H. C. v. 6. *in*] ex MS. R. G. Textui autem suffragantur Rab. H. & C. v. 16. *ingrederis*] ingrediens MS. q. R. v. 19. *bonum*] mortem 6 MS. H. C. G.

CAP. XXXI. v. 4. *delebitque*] delevitque 3 MS. H. C. G. v. 13. *suum*] vestrum 7 MS. H. C. G. v. 21. *tui*] sui 1 MS. R. H. C. G. v. 23. *- Dominus*] -9 MS. H. C. G. q. Moyses G.

CAP. XXXII. v. 5. *-&*] 6 MS. Rab. H. G. v. 13. *ut*] & 1 MS. H. C. Pro Textu faciunt R. & Rab. v. 18. *Domini*] Dei R. H. C. G. v. 30. *persequebatur*] persequatur 5 MS. ibid. *fugarent*] fugent 3 MS. Q. n. v. 32. *botri amarissimi*] botrus amarissimus 9 MS. R. Rab. G. Textui autem astipulantur H. v. 35. *-eis*] 9 MS. H. C. G. Legitur autem a R. Rab. & G. q. v. 37. *dicet*] dicent o. v. 46. *sunt*] * in volumine o. v. 47. *ingredimini*] ingrediemini MS.

CAP. XXXIII. v. 19. *Qui*] Quia H. C. G. ibid. *-quasi lac*] H. C. G. v. 26. *-Deus*] 4 MS. R. H. G. v. 27. *Conterere*] Conterere 3 MS. H. C. Verum Textus R. & G. conformis est.

CAP. XXXIV. v. 2. *terram*] * Juda 8 MS. R. H. C. G.

JOSUE.

JOSUE.

CAP. I.

VER. 6. *tuis*] ſuis R. H. C. G. v. 15. *revertimini*] revertemini R. H. C. G.

CAP. II. v. 7. *vadum*] vada 1 MS. H. C. G. v. 9. *Terram*] * iſtam MS. v. 13. *ut*] & 5 MS. H. C. G. q. v. 18. *ſignum*] * non MS. q. R. v. 19. *fueris*] * reus ſibi erit. Additur MS. q. ex altera tranſlatione, quod ...Latinus Interpres, ſequentibus; ſeptuaginta his reddiderunt verbis. ...ibid. *alieni*] innoxii 6 MS.

CAP. III. v. 9. *verbum*] verba 6 MS. H. C. Textus autem conformis ...G. v. 12. *de*] * duodecim MS. q. v. 13. *arcam*] * fœderis MS. R. G. ...H. autem & C. non legitur. v. 16. *Edom*] Adam 12. MS. H. C. G. ...*latus*] latus 1 MS. R. H. C. partem G. ib. *Jordanem*] Jericho R. H. C. G.

CAP. IV. v. 9 -*Domini*] MS. H. C. A G. autem legitur. v. 10. *&*] ...1 MS. H. C. G. v. 23. *noſtro*] veſtro 5 MS. H. C. G. q. ibid. *noſtro*] ...veſtro 4 MS. H. C. eorum G. ib. *tranſiretis*] tranſiremus MS. q.

CAP. V. v. 3. *Fecit quoque*] Fecitque 4 MS. R. H. C. G. v. 6. *ut*] ...non 1 MS. R. H. C. G. ibid. *terram*] * de qua juraverat Dominus ...patribus eorum, quod daret nobis terram. H. C. G.

CAP. VI. v. 2. *manus tuas*] manu tua 3 MS. H. C. v. 18. *ſunt*] * ...nobis MS. R. v. 19. *aut*] & 6 MS. R. H. C. G. v. 24. -*inventa ſunt*] fu-...; MS. -H. C. G.

CAP. VII. v. 15. *in*] eſt qui MS. q.

CAP. VIII. v. 5. *aſcendemus*] accedemus 6 MS. R. H. C. G. v. 8. ...*iveritis*] * urbem 1 MS. H. C. G. v. 12. *Beth-aven*] Bethel 1 MS. H. ...Apud G. legitur Bethau: at non conſtanter. v. 33. -*omnes*] 1 MS. H. C. G.

CAP. IX. v. 4. *Hai*] * & 3 MS. H. C. G. v. 6. *eos*] Hevæos H. ...G. v. 11. *manibus*] * veſtris 7 MS. R. H. C. v. 20. *pejeraverimus*] ...7 MS. H. C. G.

CAP. X. v. 7. *viri*] virique 1 MS. H. C. v. 17. -*urbis*] -8 MS. in ...C. G. v. 23. *adduxerunt*] eduxerunt 12 MS. H. G. v. 24. *adducti*] ...adducti 14 MS. H. G. v. 41. *Geſſen*] Goſen MS. H. C. G.

CAP. XI. v. 11. *peremit*] combuſſit 1 MS. H. C. G. v. 16. *Geſſen*] Goſen MS. H. C. G. v. 19. *quæ ſe -non*] -1 MS. H. C. quam non G. ...ſimiliter autem Textui legunt R. & G. q.

CAP. XII. v. 2. *habitavit*] habitabat 4 MS. R. H. C. G. v. 3. *Ori-...entalem*] Occidentalem o. v. 5. *terminos*] terminum 7 MS. H. C. Suffragantur autem textui R. & G. v. 7. *montem*] * Libani MS. R. Q. n. v. 8. *Aſeroth*] Aſedoth 1 MS. H. G. v. 17. *Opher*] Hepher 1 MS. H. C. G. v. 18. *Saron*] Laſaron 1 MS. H. C. G. v. 20. *Semeron*] * moron 1 MS. H. C. G.

CAP. XIII. v. 17. -*&*] 1 MS. H. C. ib. *earum*] ejus 1 MS. H. C. Pro Textu autem faciunt R. & G. v. 21. *Rebe*] Reba 1 MS. H. C. Rebec. R. G. q. v. 26. *Ramoth*] Ramath 1 MS. H. C. Conformiter autem Textui legunt R. & G. q.

CAP. XIV. v. 2. *Tribui*] * Manaſſe o. v. 9. *Meum*] tuum MS q.

CAP. XV. v. 1. -*uſque ad*] 8 MS. H. C. G. v. 3. *Carcaa*] Cariathaa o. v. 8. *Convallem*] vallem 1 MS. v. 62. *earum*] * fiunt ſimul centum quidecim o.

CAP. XVII. v. 4. -*eis*] o. v. 12. *ipſa*] iſta 3 MS. ſua MS. q. v. 14. *mihi*] * Terram in o. v. 17. *Joſeph*] * & o.

CAP. XVIII. v. 2. *Remanſerunt*] Remanſerant MS. R. v. 4. *numerum*] terminum 5 MS. v. 15. -*ad*] & 4 MS. Interpres explicandæ ſententiæ gratia adjecit: Ad, ſive, Et occidentem -H. C. v. 16. -*(id eſt vallem Ennon)*] H. C. G. v. 17. -*(id eſt fontem ſolis)*] H. C. G. v. 28. *earum*] * Fueruntque omnes civitates viginti ſex o.

CAP. XIX. v. 8. *plagam*] * Fueruntque omnes civitates decem & ſeptem o. v. 11. *Medalaa*] Merala 1 MS. H. C. G. v. 15. *Jedala*] Jedaba o. v. 20. *Seon*] Senon o. v. 46. *Meajarcon*] Atque Hiercon. o. Aquæ Hiercon. 1 MS.

CAP. XXI. v. 15. *Eſtemo*] Eſthemoa MS. H. C. v. 21. *urbes*] urbs 10. MS. H. C. G. Q. n. v. 27. *civitates*] civitatem 19 MS. H. C. Q. n. v. 29. *Maſal*] Meſſal MS. Maſan o. v. 36. *Civitates*] civitatem 4 MS. H. C. G. civitas 4 MS. Q. n. v. 37. -*De tribu Ruben ultra Jordanem contra Jericho civitates refugii, Boſor in ſolitudine, Miſor & Jazor & Jethſon & Mephaath, civitates quatuor cum ſuburbanis ſuis*] 10 MS. Q. n.

CAP. XXII. v. 7. *Occidentalem*] * ejus o. v. 13. *ſacerdotem*] ſacerdotis 7 MS. R. G. v. 17. *vobis*] nobis 6 MS. H. C. G. v. 22. *Dominus*] * fortiſſimus 6 MS. R. H. C. G. v. 32. *finium*] in terram R. H. C. G.

CAP. XXIII. v. 2. *duces*] judices R. H. C. G. ibid. *Magiſtros*] Magiſtratus 4 MS. Textui volunt H. C. G. v. 4. *diviſit*] diviſi R. H. C. G. v. 13. *ſint*] erunt 1 MS. R. H. C. G.

CAP. XXIV. v. 2. *Domini*] Dei MS. R. H. C. G. v. 27. *audieritis*] audieris 5. MS. R. H. G.

JUDICUM.

CAP. I.

VER. 30. *Cetron*] Thetron o. ibid. *Naalon*] Naalol. R. H. C. G. v. 33. *quoque*] 4 MS. H. C. Pro Textu autem faciunt R. & G. v. 35. -*quod interpretatur teſtatio*] -H. C. G. *teſtatio*] Teſtaceo 2 MS. Atque hoc modo Hebræam vocem interpres expoſuiſſe videtur.

CAP. II. v. 9. *ſare*] hares H. G. noſtri autem codices ad lectionem C. accedunt. v. 10. *Noverant*] Noverunt MS. R. v. 19. *majora*] pe-...ra MS. R.

CAP. III. v. 3. *habitabat*] habitabant 12 MS. conformiter R. H. & G. legit Textus. v. 7. *Aſtaroth*] Aſeroth H. C. G. v. 31. *annis*] * A præ-...lis MS q. R.

CAP. IV. v. 8. -*mecum*] 6 MS. G. A R. autem H. C. & G. q. repetitur. v. 18. -*intra*] o.

CAP. V. v. 8. *Dominus*] Deus R. H. G. v. 10. *aſinos*] aſinas 1 MS. H. C. ſubjugalia G. ibid. *in judicio*] ſuper judicium MS. v. 11. -*&*] MS. H. G. ibid. *fortis*] portis o. v. 19. *Tanach*] Thane o. v. 24. -*ſuo*] MS. H. C. G.

CAP. VI. v. 20. *Domini*] Dei R. H. G. q. v. 36. *Dominum*] Deum R. H. G. v. 39. *Dominum*] Deum R. H. G. v. 40. *Dominus*] Deus R. H. G.

CAP. VII. v. 4. *prohibuero*] * ipſe 1 MS. H. C. G. v. 5. *Qui*] * ...& MS. q. R. ibid. *lambuerint*] lamberint MS. ſimiliter v. 6. & 7. v. 20. *ſonantes*] ſonabant 1 MS. v. 23. *Beth-ſeca*] Beth-ſeta 4 MS. H. C. G.

CAP. VIII. v. 3. *Dominus*] Deus R. H. Similiter autem Textui legunt C. & G. v. 7. -*& cum reverſus fuero victor in pace*] 9 MS. R. H. C. G. v. 10. -*&*] 2 MS.

CAP. IX. v. 15. -*vultis*] R. H. C. G. v. 20. -*ex eo*] -o. ex Abimelech H. C. G. v. 23. *Dominus*] Deus R. H. G. v. 39. *ſpectante*] exſpectante o.

CAP. X. v. 1. *montis*] monte 3 MS. in monte H. C. G. v. 10. -*Dominum*] 4 MS. H. C. G.

CAP. XI. v. 26. *Jordanem*] Arnon R. H. C. pro Textu autem faciunt MS. & G.

CAP. XII. v. 1. *incendemus*] * te & 2 MS. H. C. G. v. 11. *Ahjalon*] Elon 1 MS. H. C. G.

CAP. XIII. v. 9. *Dominus*] Deus R. H. G. v. 22. *Dominum*] Deum R. H. G.

CAP. XIV. v. 9. *corpore*] ore MS. Q. n.

CAP. XV. v. 11. *nobis*] * & H. C. G. ib. *quare*] * ergo 2 MS. v. 14. *odorem*] ardorem 10 MS. R. Q. n. ib. *ligna*] lina 1 MS. R. H. C. G. v. 19. *Dominus*] Deus R. H. C. G.

CAP. XVI. v. 9. *odorem*] ardorem 2 MS. Pro Textus lectione faciunt R. H. & G. v. 13. -*cui reſpondit Samſon*] 6 MS. H. C. G.

CAP. XVII. v. 7. *ejus*] Juda H. C. G. v. 13. *Deus*] Dominus R. H. C. G.

CAP. XVIII. v. 5. *Dominum*] Deum R. H. G. Textui conformiter legunt MS. & C. ut hoc & ſequenti loco. v. 10. *Dominus*] Deus R. H. G. v. 11. -*id eſt*] MS. R. H. C. G. v. 12. *Cariath-jarim*] * & 2 MS. H. C. G. v. 30. *Gerſom*] Gerſam MS. ibid. *Moyſi*] Manaſſe H. G. G. Latinis autem codicibus præter alia exemplaria quædam Græca ſuffragantur.

CAP. XIX. v. 10. *ſtatim perrexit*] ſtatim ſurrexit 1 MS. ſurrexit & perrexit H. C. G. v. 18. *Dei*] Domini R. H. C.

CAP. XX. v. 15. *quinque*] ſex H. G. Latinis autem codicibus G. ; conſentiunt. v. 40. *viderunt*] viderent MS.

CAP. XXI. v. 5. *exercitu*] exercitum MS. R. v. 11. -*virgines autem reſervate*] 6 MS. H. C. G. Verum in R. & G. q. legitur. v. 13. *eas*] eos 6 MS. H. C. G.

RUTH.

CAP. I.

VER. 6. *eis*] ei MS. Q. v. 7. *nuru*] * ſua 5 MS. H. C. G. v. 17. *Deus*] Dominus R. H. C. G.

CAP. II. v. 13. *Inveni*] Inveniam 1 MS. H. G. Textus autem R. & C. conſentit.

CAP. IV. v. 3. *vendet*] vendit 6 MS. vendidit H. C. G. v. 7. *proximo*] propinquo MS. R. v. 19. *Aram, Aram*] Ram, Ram 1 MS. H. C. Textus G. conformis eſt. v. 22. *David*] * regem 8 MS. C. At a R. H. & G. non legitur.

SAMUELIS. I.

CAP. I.

VER. 24. *tribus modiis*] uno modio 2 MS. H. C. G. Q. n. v. 26. -*Anna*] 2 MS. H. C. A R. autem & G. legitur. ib. -*Domine*] MS. R. G. Ab H. autem & C. minime tollitur.

CAP. II. v. 1. *Deo meo*] Domino MS. R. H. C. Verum R. & G. ſuffragantur textui. v. 5. *Repleti*] Saturati 14 MS. v. 9. -*ſua*] 8 MS. H. C. G. q. v. 19. *ſolennem*] * & votum ſuum o. v. 29. *abjeciſtis*] abjicitis 4 MS. C. Aoriſto utuntur Græci; futuro Hebræi.

CAP. III. v. 2. *loco*] lectulo MS. R. Q. n. v. 3. *lucernam Dei antequam extingueretur, Samuel autem dormiebat*] Q. n. v. 5. *vocavi*] * te MS. R. G. Quod autem præterea a MS. q. additur, fili, nec H. nec C. nec G. legunt. v. 10. -*Domine*] 8 MS. H. C. G. q. v. 17. -*Quem locutus eſt-Dominus*] -o -MS. H. C. G.

CAP. IV. v. 1 -*Et factum eſt in diebus illis, convenerunt Philiſthiim in pugnam*] 1 MS. R. H. C. Q. n. v. 4. *Domini*] Dei 1 MS. R. H. G. v. 8. *ſervabit*] ſalvabit MS. R. liberabit H. C. G. v. 12. *expectans*] ſpectans 9 MS. B. G. H. autem & C. dictiones, & hoc & illo modo, transferri poſſunt. v. 20. *quæ*] qui o. v. 21. *gloria*] * Domini MS. q. ib. *ſuo*] * Et 4 MS. H. C. G.

CAP. V. v. 6. -*Et ebullierunt villæ & agri, in medio regionis illius, & nati sunt mures & facta est confusio mortis magna in civitate,*] 6 MS. R. H. C. G. Q. n. v. 9. -*Inieruntque Gethæi*] 7 MS. R. C. G. Sunt autem G. q. exemplaria, quæ legunt: Et fecerunt sibi Gethæi sedes. v. 11. *Dimittite*] Dimitte o. ibid. &] ut 2 MS. conjunctio quam Textus habet ab H. C. & G. legitur.

CAP. VI. v. 2. *Et*] * post hæc MS. q. R. v. 11. *Dei*] Domini 1 MS. R. H. C. G. v. 15. *Dei*] Domini R. H. C. G. v. 19. *autem*] * Dominus MS. q. R. v. 21. *reducite*] ducite 4 MS. B. ascendere facite H. C.

CAP. VII. v. 1. *Abinadab*] Aminadab MS. R. G. q. Sed stabiliunt Textus lectionem Beda H. C. & G. v. 2. -*Domini*] 2 MS. B. H. C. G. v. 3. -*Baalim*] 5 MS. H. C. G. v. 11. *viri*] filii MS. q. R. v. 12. *loci illius*] ejus 3 MS. R. H. C. G. v. 15. *Judicabat*] Judicavit MS. H. C.

CAP. VIII. v. 1. *Judices*] * in MS. R. ibid. *Israel*] τῷ Ἰσραήλ. v. 17. -*quoque*] MS. H. C. A G. autem exprimitur. v. 18. -*quia petistis vobis regem*] 9 MS. R. B. H. C. G. verum a G. Q. legitur.

CAP. IX. v. 1. *Seor*] Seror H. C. G. ibid. *Bechorath;*] * filii Sareth o. v. 5. *Suph*] * & non invenissent o. ib. *puerum*] * suum 6 MS. B. H. C. G. v. 7. -*Dei*] 7 MS. Hier. B. H. A G. autem legitur. v. 12. *populi*] populo 3 MS. Hier. H. C. G. v. 13. *benedicet*] benedicit MS. B. C. G. ibid. *comedent*] comedunt MS. B. C. G. futuris autem utitur H. v. 19. *comedatis*] comedas MS. B. G. Pro textu autem faciunt R. H. & C. v. 25. -*stravitque Saul in solario & dormivit*] 5 MS. R. B. H. C. Q. n. v. 26. *elucesceret*] dies incresceret MS. R. mane ascenderet H. C. G. ib. *ut*] & R. H. C. G. v. 27. *Domini*] Dei 1 MS. R. H. C. G.

CAP. X. v. 1. -*& liberabis populum suum de manibus inimicorum ejus qui in circuitu ejus sunt. Et hoc tibi signum quia unxit te Deus in principem*] 8 MS. R. H. G. At in G. q. leguntur. v. 2. *meridie*] * salientes magnas foveas MS. G. Q. n. v. 3. -*ibi*] MS. q. R. v. 7. *Dominus*] Deus 1 MS. R. H. G. v. 10. *Domini*] Dei 3 MS. R. H. G. v. 12. *quis*] Cis o. ibid. *ejus*] eorum 7 MS. R. Hier. H. C. Textui autem suffragantur G. v. 21. *inventis*] * illis o.

CAP. XI. v. 1. -*factum est quasi post mensem*] 6 MS. R. B. H. C. G. leguntur autem in G. q. v. 4. -*hæc*] 6 MS. B. A G. non tollitur. v. 6. *Domini*] Dei 1 MS. R. H. Textus autem C. consonat & G.

CAP. XII. v. 6. -*adest*] 9 MS. H. C. testis G. v. 9. *militiæ*] regis MS. G. At a R. H. & C. non agnoscitur. v. 11. -*& Samson*] 13 MS. R. Hier H. G. Paraphrastes autem C. recenset quidem sub hoc nomine Samsonem; verum quis hoc loco Badan dicatur exponens. Tres sunt Latini libri, qui Barac non annumerant. His Hier. H. & C. suffragantur, nam G. pro Badan Barac nominant. v. 24. -&] 2 MS. H. G. legitur autem R. & C. ibid. *gesserit*] * Dominus MS. R. G. A C. autem & H. non exprimitur.

CAP. XIII. v. 4. *Philisthiim*] * Et H. C. G. ib. *ergo*] autem 1 MS. v. 7. -*in*] 13 MS. B. H. exprimitur autem a R. & G. v. 8. *placitum*] pactum MS. v. 15. -*Et reliqui populi ascenderunt post Saul obviam populo, qui expugnabant eos venientes de Galgala in Gabaa in colle Benjamin.*] 10 MS. R. H. C. G. Legitur autem in G. q. v. 17. *prælandum*] prædandum 9 MS. B. corrumpendum H. C. G. v. 18. *Ephra*] Ephraim o. ibid. *Sual*] Saul o. ibid. -*in Terra Sabaa*] 6 MS. R. B. H. C. G. v. 20. *securim*] * & tridentem o.

CAP. XIV. v. 2. *agro Gabaa*] Magron 3 MS. B. H. C. G. v. 8. -&] 5 MS. H. C. G. v. 10. *nostris*] * & 1 MS. H. C. conformiter autem Textui legunt G. v. 13. *Itaque*] * cum vidissent faciem Jonathæ MS. G. verum a R. H. & C. non legitur, attamen a Paraph. C. additur. Et ceciderunt transfixi. v. 15. -&] 10 MS. B. H. C. At a R. & G additur. ibid. *sunt castra*] est terra MS. B. H. C. G. v. 18. *Domini*] Dei R. B. H. v. 19. *resonabat*] reboabat 5 MS. v. 21. *Israel*] * & iis o. ibid. *erant*] erat MS. G. q. v. 22. -*Et erant cum Saul quasi decem millia virorum*] 5 MS. R. B. H. C. legitur autem post sequentem versum a G. v. 37. *Dominum*] Deum 1 MS. R. H. G. v. 39. *est*] * hoc 4 MS. H. C. v. 41. -*Domine Deus Israel da judicium, quid est quod non responderis servo tuo hodie. Si in me aut in Jonatha filio meo est iniquitas hæc, da offensionem, aut si hæc iniquitas est in populo tuo*] 3 MS. Q. n.

CAP. XV. v. 3. -*Et non concupiscas ex rebus ipsius aliquid*] 8 MS. R. Hier. B. H. C. verum Græci codices legunt: Et detestaberis eum, & universa ejus. v. 12. 13. -*Saul offerebat holocaustum Domino de initiis prædarum quæ attulerat ex Amalec. Et cum venisset Samuel ad Saul*] 8 MS. R. H. C. G. Sunt tamen exemplaria Græca, a quibus non confodiantur. v. 21. *suo*] tuo 2 MS. R. H. C. nostro G. v. 23 -*Dominus*] 5 MS. H. Repetitur autem a R. B. C. & G. v. 32. *pinguissimus -tremens*] -6 MS. B. H. C. tremens G. v. 34. *Gabaa*] * Saulis 1 MS. H. C. verum a R. & G. non additur.

CAP. XVI. v. 16. *noster*] * rex MS. q. R. B. ibid. *Domini*] Dei 1 MS. R. H. G. v. 23. *Domini-malus-arripiebat*] -Dei 3 R. B. H. C. G. -5 MS. H. verum a R. B. & C. additur.

CAP. XVII. v. 1. *Socho- Socho*] Sochot MS. R. G q. quæ autem in textu est lectio. B. H. C. & G. conformis est. v. 26. *acies*] aciem MS. R. G. Textus autem H. & C. confomiter legit. v. 34. &] * quando G. ib. *vel*] & B. H. & etiam C. v. 36. -*Nunc vadam & auferam opprobrium populi: Quoniam quis est Philisthæus incircumcisus*] 10 MS. R. B. H. C. G. verum a G. q. agnoscuntur. ibid. *qui*] quia 5 MS. H. C. Similiter autem textui legunt R. B. & G. v. 46. *hodie, & dabit*] *hodie dabit* 1 MS. H. C. Textui autem consonant R. B. & G. v. 48. *cucurrit*] occurrit MS. R. v. 49. -*circund[illegible]cens*] 8 MS. B. H. C. G. v. 52. *Saraim*] * & MS. R. H. C. G. v. 55. *adolescens*] * Abner 10 MS. B. H. C. G. v. 57. *manu*] * sua MS. R. H. C. G.

CAP. XVIII. v. 6. -*& ferret caput ejus in Jerusalem*] 6 MS. R. B. H. C. G. v. 17. *in eo*] in eum 2 MS. v. 20. *Dilexit autem David Michol filiam Saul alteram.*] Dilexit autem Michol filia Saul altera David 7 MS. B. H. C. G. v. 27. *abiit*] * in accaron o. v. 30. *servi:*] viri MS. Q. R.

CAP. XIX. v. 3. *fuerit*] fueris 3 MS. H. C. G. v. 4. *pecces rex in servum tuum*] peccet rex in servum suum 1 MS. H. C. G. v. 5. *sua*] tua o. v. 11. *suos*] * nocte MS. q. R. v. 17. *mihi*] * dicens MS. q. R. B. v. 20. *in illis*] super nuntios Saul 1 MS. H. C. G. v. 22. -*Et iratus iracundia Saul*] 4 MS. R. H. C. Agnoscuntur autem a G. v. 23. *Domini*] Dei 1 MS. R. H. G. v. 24. *cecinit*] cecidit R. B. H. C. G.

CAP. XX. v. 6. -*respiciens*] -8 MS. R. requirens H. C. G. v. 9. *a me*] a te 6 MS. R. H. C. G. v. 10. -*de me*] 7 MS. H. C. G. v. 11. -*foras*] 6 MS. B. H. C. G. v. 13. *addat*] augeat MS. R. v. 15. -*auferat Jonathan de domo sua, & requirat Dominus de manu inimicorum David*] 10 MS. R. C. Sumpta est autem pars ista, ex translatione interpretum 70, qui fere ad hunc interpretati sunt modum quod Latinus interpres, ut sequens habet versus, transtulit. v. 29. *civitate*] * mea MS. q. R.

CAP. XXI. v. 4. *a mulieribus*] a mulieribus manducent MS. B. G. verum a R. H. & C. manducent, non additur. v. 7. *Saul*] * hic pascebat mulas Saul o. Q. n. v. 8. *gladium*] da mihi MS. q. R. v. 9. -*hic*] 1 MS. B. H. C. G. v. 11. -*cum vidissent David*] 9 MS. B. H. C. G. v. 13. *impingebat in ostia*] pingebat in ostiis. Sic alii ex Hebræo transtulerunt. v. 15. *hiccine ingredietur*] dimittite illum hinc ne ingrediatur o.

CAP. XXII. v. 7. -*me*] 6 MS. B. H. C. G. v. 9. -*sacerdotem*] 8 MS. B. H. C. Additur autem a G. v. 12. -*ad Achimelech*] 4 MS. H. C. G. v. 13. *Dominum*] Deum R. H. G. v. 15. *Dominum*] Deum R. H. G. v. 17. -&] 2 MS. B. v. 18. *sacerdotes*] * Domini MS. q. R. v. 22. *sciebam*] * enim MS. q. R. ibid. *animarum*] * domus MS. H. C. G.

CAP. XXIII. v. 12. *Dixitque*] * rursum MS q. R. v. 14. -*in monte opaco*] 8 MS. R. H. C. G. Reperitur autem additum in G. q. v. 19. -*ecce*] 1 MS. R. H. C. legitur autem a G. v. 22. *ejus*] * velociter MS. G. ab H. autem & C. non legitur. ibid. *ibi*] * ubi dixisti MS. R. G. Ab H. autem & C. non additur. v. 26. *Saul*] * & viri ejus MS. R. G. At a B. & H. atque C. libris non legitur.

CAP. XXIV. v. 7. -*vivit Dominus, quia nisi Dominus percusserit eum, aut dies ejus venerit ut moriatur, aut descendens in prælium perierit: propitius mihi sit Dominus, ut non mittam manum meam in Christum Domini*] 9 MS. R. B. H. C. G. verum agnoscitur versus iste constanter ab omnibus, infra 26. v. 10 & 11. v. 8. *sermonibus*] * istis MS. R.

CAP. XXV. v. 6. -*Ex multis annis salvos faciens tuos & omnia tua*] 6 MS. R. H. C. G. v. 7. *tui*] * greges tuos MS. q. R. v. 8. -*tui*] 1 MS. R. B. H. C. legitur autem in G. libris. v. 13. *pueris*] viris 8 MS. B. H. C. G. v. 31. *tuæ*] * & tu benefacies ei MS. G. verum a R. B. H. & C. transfigitur.

CAP. XXVI. v. 4. -*illuc*] 7 MS. H. C. v. 5. -*clam*] 3 MS. R. B. H. C. At a G. & hoc & illud additur. v. 19. *qui*] quia 1 MS. H. C. G.

CAP. XXVII. v. 1. *ut*] & 2 MS. H. C. G. v. 3. *ejus*] * vir 1 MS. R. H. C. G. v. 8. *pagi habitabantur*] pagi habitabant 8 MS. vagi habitabant 6 MS. habitabant H. C. Consimiliter Textui legit Hier. v. 9. *terram*] * illorum MS. R.

CAP. XXVIII. v. 3. -*& interfecit, qui pythones habebant in ventre*] 9 MS. H. C. G. v. 20. *enim*] * valde 1 MS. H. C. G.

CAP. XXIX. v. 3. -*ad Achis*] 5 MS. B. H. C. G. ib. *quicquam*] * mali MS. C.

CAP. XXX. v. 8. -*Dominus*] 6 MS. B. H. C. Additur autem a G. v. 10. *viri*] * cum eo MS. q. R. v. 13. -*& quo pergis*] MS. R. H. C. G. v. 16. -*Et juravit ei David*] 8 MS. R. H. C. G. q. v. 19. *quisquam*] quicquam 2 MS.

CAP. XXXI. v. 4. -*suum*] 2 MS. B. H. C. Adjicitur autem a G. v. 7. *filii*] viri 5 MS. R. H. C. G. v. 9. *idolorum*] suorum MS. H. C. G. v. 12. *veneruntque*] * viri o. v. 13. -*igni*] MS. B. H. C. G.

SAMUELIS II.

CAP. I.

VER. 18. -*Et ait, Considera Israel pro his qui mortui sunt super excelsa tua vulnerati*] 13 MS. R. H. C. Legitur in codicibus Græcis, sed pro eo quod sequitur. v. 19. -*Inclyti, Israel, super montes tuos interfecti sunt*] G. v. 26. -*Sicut mater unicum amat filium suum, ita ego diligebam*] 1 MS. H. R. C. G.

CAP. II. v. 9. *Gessuri*] Assuri H. C. G. v. 24. -&] 7 MS. H. C. G. v. 27. *si*] nisi H. C. G. v. 31. *sexaginta*] * viros 1 MS. H. C. G.

CAP. III. v. 7. *Aia*] * Ingressusque est ad eam Abner MS. G q. verum a R. H. C. G. non legitur. v. 12. *David*] * in Hebron MS. G. At a R. & C. non additur. v. 25. -*ad te*] 6 MS. H. C. G. v. 32. -*David*] 5 MS. H. C. G. v. 33. -*& lugens*] 4 MS. Hier. H. C. G.

CAP. IV. v. 1. -*Isboseth*] 7 MS. R. H. C. Additur autem a G. v. 5. -*Et ostiaria domus purgans triticum, obdormivit*] 1 MS. R. H. C. Q. n. v. 6. -*latenter*] 3 MS.

CAP. V. v. 8. -*abstulisset*] 2 MS. H. G. v. 9. *arce*] * Sion MS. q. v. 23. -*Si ascendam contra Philisthæos, & tradas eos in manus meas*] 7 MS. R. Hier. H. C. G. agnoscuntur autem a G. q. ib. -*contra eos*] 7 MS. Hier. H. C. in occursum eorum G.

CAP. VI. v. 6. *Nachor*] Nacho 11 MS. H. C. G. Textus autem G q. consentit. ib. -*& declinaverunt eam*] 2 MS. R. Q. n. v. 12. -*Dixitque David, ibo & reducam arcam cum benedictione in domum meam*] 10. MS. R. H. C. G. Q. n. ibid. -*& erant cum David septem chori & victima vituli*] 10 MS. R. H. C. Q. n. v. 13. -*& ovem*] 9 MS. R. H. C. ib. -*percutiebat in organis armigatis &*] 9 MS. R. H. C. v. 18. *holocausta*] holocaustum 3 MS. H. C. conformiter autem Textui legit cum G. R. v. 21. -*Vivit Dominus*

-quia Iudam] 7 MS. R. H. C. Nec contradicunt his codices Græci: solummodo enim τὸ Iudam non auferunt.
CAP. VII. v. 10. *habitabit sub*] habitabo cum o. v. 15. *mea*] tua 3 MS. C. G. v. 23. *gentem & Deum*] gentibus et diis 2 MS. gentem & deo H. C. G. Q. n. v. 29. *es*] * & 6 MS. H. C. G.
CAP. VIII. v. 8. *-de quo fecit Salomon omnia vasa ærea in templo, æneum & columnas & altare*] 10 MS. R. H. C. G. At mare legimus, Ex eo fecit Salomon mare æneum,& columnas, & labra, omnia vasa. Verum videtur hic versus ex 2. Paral. c. 18. huc translatus. v. 13. *decem & octo*] duodecim o. Q. n. ibid. *-& in Gebelem ad viginti millia*] 6 MS. R. H. C. G.
CAP. IX. v. 11. *meam*] tuam 10 MS. Suffragantur autem textui R. C. regis G.
CAP. X. v. 9. *duodecim*] decem o. v. 9. *elegit*] * sibi MS. q. R. v. *Videntes igitur filii Ammon quoniam Syrus expavit, & quoniam corruerunt*] videntes igitur Syri quoniam corruissent 7 MS. R. H. C. G. *-expaverunt & fugerunt quinquaginta & octo millia coram Israel.*] 9 MS. R. H. C. G. ibid. *præbere*] * ultra MS. H. C. G.
CAP. XI. v. 2. *accidit*] * quadam die MS. q. R. v. 11. *-Dei*] 6 MS. Domini C. v. 12. *Mansit*] * Urias autem 1 MS. H. C. G. v. 21. *Ierosolyma*] Ierofeth 5 MS. H. C. Textus autem R. & G. conformis est.
CAP. XII. v. 1. *ei*] * Responde mihi judicium MS. G. At a R. H. C. G. q. verba ista non leguntur. v. 7. *vir*] * qui fecisti hanc rem MS. q. R. H. & C. non adduntur. v. 12. *Solis*] * hujus MS. G. v. 14. ...] * nomen MS. q. v. 19. *audissent*] vidisset 9 MS. H. C. G. v. 20. ...] vestes 1 MS. H. G. q. v. 25. *Misitque*] * eum o.
CAP. XIII. v. 1. *-valde*] 2 MS. v. 6. *cibum*] * paratum o. v. 14. ...] * Amnon MS. R. G. Ab H. autem & C. non additur. v. 21. *noluit contristare spiritum Amnon filii sui, quoniam diligebat eum, quia primogenitus erat ei*] 3 MS. R. H. C. G. Agnoscitur autem versus iste a ... v. 26. *Absalom*] * ad David MS. R. ad eum G. q. Ab H. autem C. & G. neutrum interponitur. v. 27. *-Feceratque Absalom convivium quasi convivium regis*] 11 MS. R. H. C. G. Habetur autem in G. v. 31. *rex*] * David MS. q. R. v. 37. *suam*] * Amnon MS. q. R. ... *multis*] cunctis 4 MS. H. G. Eo autem modo quo Textus legit ex... Par. C.
CAP. XIV. v. 16. *rex*] * verba o. v. 22. *fecisti*] fecit H. C. G. ... *sermonem*] * Domine mi MS. R. G. q. Ab H. autem C. & G. non refertur. v. 30. *-Et venientes servi Ioab, scissis vestibus suis, dixerunt, Succenderunt servi Absalom partem agri igni*] 11 MS. R. H. C. G. Non autem codices Græci, qui non tollant. v. 33. *-omnia*] 9 MS. H. C. G.
CAP. XV. v. 2. *juxta introitum portæ in via*] 8 MS. super manum portæ H. G. q. super stratam viæ portæ C. in via portæ G. v. 7. *quadraginta*] quatuor MS. Q. n. ibid. *-David*] 3 MS. H. C. G. v. 12. *Cumque immolaret victimas, facta*] cum immolaret victimas & facta 5 MS. H. C. G. v. 14. *impleat*] impellat 7 MS. R. H. G. insidietur C. v. 18.

-pugnatores validi] 3 MS. H. C. G. v. 20. *-& Dominus faciet tecum misericordiam & veritatem*] 6 MS. *-quia ostendisti gratiam & fidem*] R. Q. n. v. 23. *-& cunctus populus incedebat contra viam -olivæ*] 10 MS. R. H. C. G. v. 24. *-sacerdos*] 6 MS. H. C. G. v. 26. *faciat*] * mihi 1 MS. H. C. G. v. 34. *-patere me vivere*] 9 MS. R. H. C. legitur autem in Græcis codicibus.
CAP. XVI. v. 1. *duobus utribus*] utre 6 MS. R. H. C. G. v. 2. *Siba*] * Domine mi rex MS. q. R. ibid. *-tuis*] 1 MS. H. C. G. v. 7. *-regi*] 1 MS. H. C. G. v. 11. *magis*] * nunc 3 MS. H. C. G. ibid. *Semini*] * maledicet mihi MS. q. v. 14. *rex*] * David MS. q. R. ibid. *refocillati sunt*] refocillatus est 1 MS. H. G. v. 15. *ejus*] Israel 6 MS. H. C. G.
CAP. XVII. v. 3. *unus homo*] omnis 10 MS. Q. n. v. 5. *Vocate*] * & 4 MS. H. C. G. q. v. 10. *quisque*] ipse MS. H. C. G. q. v. 10. *-populus*] 2 MS. H. C. G. v. 11. *universus*] * populus MS. q. R. v. 22. *dilucesceret*] * antequam denudaretur verbum o. v. 29. *frixum*] * oleo MS. R.
CAP. XVIII. v. 3. *unus*] * solus o. v. 14. *ergo*] * Ioab 9 MS. R. G. ab H. autem & G. non repetitur o. v. 29. *tumultum*] tumulum o.
CAP. XIX. v. 4. *mi*] * fili mi 1 MS. H. C. G. v. 10. *-& consilium totius Israel venit ad regem*] 16 MS. R. H. C. Legitur autem a G. tam hoc quam proximo versu. v. 11. *-quia dixerat rex, Hæc dicetis ad populum Iuda*] 9 MS. H. C. G. v. 15. *-omnis*] 6 MS. H. C. G. q. v. 31. *Galaadites*] * senex valde o. v. 36. *procedam*] procedat 1 MS. H. C. G. v. 37. *-& sepeliar*] 2 MS. G. q. additur autem a C. & G. v. 39. *Iordanem*] * restitit MS. G. q. Ab H. C. & G. q. ad hunc legitur modum. Et transivit un. pop. Ior. & rex transivit; & osc. A G. autem. Et transf. un. pop. Ior. & rex stetit; & osc. v. 43. *regem*] * & primogenitus ego sum 4 MS. G. q. Verum a R. Hier. H. C. & G. non agnoscitur.
CAP. XX. v. 1. *-revertere*] 1 MS. H. C. G. q. eamus G. ibid. *tua*] sua 1 MS. H. C. G. v. 6. *-rex*] 1 MS. H. C. G. q. v. 10. *terram*] * mortuus est MS. R. ibid. *apposuit*] * & mortuus est H. C. G.
CAP. XXI. v. 1. *-ejus*] 1 MS. Hier. H. C. LXX. verterunt: Super Saul & do. ejus (sanguines, hoc est) iniquitas. v. 4. *-Sed*] 1 MS. H. C. G. ibid. *-rex*] 1 MS. H. C. G. v. 19. *-de genere gigantum*] 1 MS. R. H. Quod nos legimus de stirpe arapha Chaldæus vertit, de filiis robusti seu gigantis, Septuaginta de stirpe gigantum, vel, (secundum exemplar Vaticanum) de stirpe repha.
CAP. XXII. v. 7. *-sancto*] 3 MS. H. C. G. v. 8. *-eis*] 8 H. S. R. C. pro Textu faciunt G. nec adversantur H. v. 13. *ejus*] * nubes o. v. 15. *sagittas*] * suas MS. q. v. 36. *mea*] tua MS. H. C. G.
CAP. XXIII. v. 3. *Dei*] Et 1 MS. H. G. v. 5. *ea*] eo R. v. 8. *-David*] 4 MS. R. B. H. C. G. v. 15. *-aquam de lacu*] 10 MS. H. C. G. v. 18. *tribus*] * istis 2 MS. Hier. ibid. *in*] * illis 1 MS. Hier. v. 33. *Orodi*] Orori 1 MS. H. C. G. v. 37. *Bonni*] Bani 1 MS. H. C. G.
CAP. XXIV. v. 1. *Dicentem*] * ad Ioab MS. q. R. v. 18. *Gad*] * propheta MS. q. R.

REGUM. I.

CAP. I.

VER. 2. *suo*] tuo 3 MS. H. C. v. 8. *Cerethi & Phelethi*] Rei 8 MS. Hier. H. C. G. & apertius G. q. ib. *&*] * omne MS. R. v. 17. ...] * rex R. G. Ab H. autem C. & G. q. non additur. v. 34. *Israel*] * & ... o. v. 35. *venietis*] veniet R. H. G. * in Ierusalem MS. q. v. 50. *tabernaculum Domini*] MS. H. C. G.
CAP. II. v. 1. *dicens*] * Ecce MS. q. R. v. 2. *vir*] * fortis MS. q. Q. n. ibid. *-ut*] 14 MS. H. C. G. ibid. *custodias*] τὴν φυλακήν. ... *mandata*] 14 MS. H. G. v. 4. *vias meas*] viam suam 8 MS. R. C. G. v. 9. *ut scias*] & scies 6 MS. H. C. G. v. 12. *Ierusalem*] * ... 2 MS. H. C. G. v. 28. *Salomonem*] Ioab 1 MS. Hier. Q. n. v. 40. ...] essent 4 MS. v. 41. *autem*] * regi MS. q. R. v. 42. *fueris*] ie... MS. H. C. G. v. 46. *aggressus*] egressus 2 MS. H. C. G.
CAP. III. v. 4. *itaque*] * Salomon MS. R. G. rex H. C. ibid. *in Gabaon Apparuit autem Dominus*] in Gabaon apparuit Dominus 5 MS. H. Suffragantur autem Textui R. & G. v. 14. *ambulavit*] * David 2 MS. C. G. v. 22. *-ut dices*] 5 MS. H. C. G.
CAP. IV. v. 2. *sacerdotis*] sacerdos 8 MS. G. v. 10. *Beth*] Ben MS. H. C. G. ibid. *ipsius*] * enim o. v. 19. *Galaad*] * & o. v. 21. *-se...*] 2 MS. R. H. C. G. v. 24. *-quasi*] 1 MS. R. H. C. G.
CAP. V. v. 1. *regem*] * super Israel o. v. 4. *dedit*] * Dominus 1 MS. C. G. v. 6. *-servi tui*] 8 MS. H. C. G.
CAP. VI. v. 8. *pariete*] parte 5 MS. B. Ex Hebræo, tum Septuaginta, alii vertunt, Ad humerum domus dexterum. v. 15. *laquearia*] * & R. G. ab H. autem, C. & G. q. non legitur. v. 27. *-alteræ*] -R. eo- H. C. G. v. 31. *fecit*] * duo o.
CAP. VII. v. 7. *columnas*] * fecit MS. q. R. v. 9. *intrinsecus*] ex... R. H. C. G. v. 24. *histriatarum*] striatarum. Q. n. v. 25. ...] stabat 1 MS. H. C. G. v. 26. *-& tria millia metretas*] 4 MS. v. 40. *Ergo*] quoque 2 MS. Ab H. C. & G. legitur, Et fecit Hiram. v. 47. *vasa*] * in domo Domini MS. q. R. v. 49. *-aurea*] H. C. G. v. 5. *faciebat*] * rex 1 MS. H. C. Omittitur autem a C. G.
CAP. VIII. v. 2. *Bethanim*] Ethanim 2 MS. H. G. quem veteres vo... mensem primum & nunc ipse est mensis septimus C. v. 15. *-Salo...*] 6 MS. H. C. G. v. 16. *manibus ejus*] manu sua 1 MS. H. C. v. 19. ... MS. H. C. G. v. 26. *-Domine*] 3 MS. H. C. Additur autem R. & G. v. 60. *&*] ut 1 MS. R. H. C. G. v. 64. *&*] * omnes 1 MS.
CAP. IX. v. 4. *ambulavit*] * David 2 MS. H. C. G. v. 11. *dedit*] 1 MS. H. C. G. v. 14. *regem-Salomonem*] - 3 MS. H. C. Salomonem G. v. 24. *-Salomon*] 1 MS. H. C. G.
CAP. X. v. 2. *-regem*] 5 MS. H. C. Additur autem a R. & G.
CAP. XI. v. 3. *-quasi*] 1 MS. H. C. G. v. 5. *-& Chamos Deum Moabitarum*] 10 MS. R. H. C. G. v. 41. *-dierum*] 9 MS. R. H. C. G. q.
CAP. XII. v. 1. *omnis*] * populus MS. q. R. v. 16. *-vade*] 3 MS. H. C. Additur autem a R. & G.
CAP. XIII. v. 11. *venerunt filii sui & narraverunt*] venit filius suus & narravit 10 MS. H. C. Conformiter autem Textui, legunt R. & G. ibid. *-&*] H. C. ibid. *-&*] 6 MS. R. v. 12. *abiit*] * Et 1 MS. H. C. G. v. 15. *Dixitque*] dixit MS. q. v. 23. *-suum*] 1 MS. H. C. G. ibid. *Propheta*] prophetæ (τοῦ προφήτου) 2 MS. H. C. G. v. 29. *prophetæ senis*] prophetes senex 4 MS. Consimiliter Textui interpretati sunt, tum alii, tum C. & G. v. 31. *-hen*] 1 MS. H. C. G.
CAP. XIV. v. 13. *a Domino Deo*] ad Dominum Deum 9 MS. ante Dominum Deum C. de Domino Deo. G.
CAP. XV. v. 24. *dormivit*] * Asa MS. H. C. G.
CAP. XVI. v. 7. *-hoc est Iehu filium Hanani, Prophetam*] 3 MS. C. G.
CAP. XVII. v. 17. *post*] * verba MS. R. H. C. omittitur autem a G. ibid. *languor*] * ejus, 1 MS. H. C. G. v. 19. *-Elias*] 5 MS. H. C. exprimitur autem a R. & G.
CAP. XVIII. v. 9. *Ego*] * & dixit o. v. 22. *quinquaginta*] * prophetæque lucorum quadringenti MS. G q. verum a R. H. C. & G. non agnoscuntur. v. 25. *propositio*] * quam locutus est Elias. MS. H. G. Ab H. autem & C. non interponitur. v. 44. *currum tuum*] 3 MS. R. C. Adjectum autem a G. explicandæ sententiæ gratia.
CAP. XIX. v. 1. *prophetas*] * Baal MS. R. mendaces C. verum in H. & C. nihil interjicitur. v. 2. *-mihi*] 1 MS. H. C. Legitur autem a R. & G. v. 5. *-Domini*] 3 MS. H. C. G. v. 6. *comede*] * Et 2 MS. H. C. G. v. 10. *Domini*] tuum 4 MS. H. C. v. 18. *virorum*] universorum 2 MS. Q. n. v. 19. *-jugis boum*] 8 MS. Q. n.
CAP. XX. v. 12. *-Benadad*] 4 MS. H. C. G. v. 20. *Iequebatur*] * eos 3 MS. H. C. G. v. 28. *-unus*] 1 MS. H. C. G. v. 33. *Ben-adad*] * vivit MS. q. R. v. 38. *-es &*] 2 MS. H. C. G.
CAP. XXI. v. 1. *-tempore*] 5 MS. R. H. C. G. v. 6. *-meliorem*] 4 MS. H. C. G. v. 20. *inimicum tibi*] inimice mi 4 MS. H. C. G. v. 21. *Ecce*] * Hæc dicit Dominus MS. G. verum a R. H. & C. tollitur.
CAP. XXII. v. 5. *populus meus & populus tuus unum sunt: & equites mei & equites tui*] & sicut populus meus & populus tuus: & sicut equi mei, ita & equi tui 1 MS. H. C. G. & verius G. q. v. 13. *ergo*] * & 6 MS.

6 MS. G. Verum a R. H. & C. non additur. v. 27. *Amelech*] Regis C. G. v. 34. *Vir*] unus 12 MS. v. 35. -*Israel*] R. H. C. G. v. 36. *civitatem*] * suam 1 MS. H. C. G. v. 39. *eburnea*] eburneæ MS. ibid. *cunctarumque urbium*] cunctæque urbes 1 MS.

REGUM. II.

CAP. I.

VER. 12. *ignis*] * Dei H. C. Omittitur autem a G.

CAP. II. v. 14. -*& non sunt divisa*] 1 MS. R. H. C. G. q. v. 15. *autem*] * eum 1 MS. H. C. G q. * revertentem eum G. v. 18. *mittere*] ire 4 MS. H. C. G.

CAP. III. v. 10. -*heu heu*,] 1 MS. H. C. G. v. 12. -*rex Juda*] 6 MS. H. C. Legitur autem a G.

CAP. IV. v. 8. *Sunam*] * civitatem MS. q. R. v. 17. *dixerat*] * 1 ei MS. H. C. G. v. 19. -*doleo* -*doleo*] -3 MS. H. C G. v. 23. *Vadam*] Vade 1 4 MS. pax H. C. G. v. 41. *Cumque tulissent, misit*] Et misit 9 MS. H. Et mittite C. G. q. v. 42. -*&*] 1 MS. H. G. interjicitur autem a R. & C.

CAP. V. v. 1. *Naaman*] * autem 1 MS. H. C. G. v. 13. -*&*] 4 MS. H. C. G. v. 15. -*alius*] 4 MS. H. G. vivens C.

CAP. VI. v. 2. *tollant*] tollamus 1 MS. H. C. G. v. 31. -*rex*] 3 MS. H. C. G.

CAP. VII. v. 6. -*&*] 2 MS. H. C. Additur autem a R. & G. v. 17. *incubuerat*] incumbebat 5 MS. G. ib. *juxta*] * verbum 1 MS.

CAP. VIII. v. 2. *diebus multis*] annis septem 1 MS. H. C. G. v. 24. *Ochozias*] Achasias & hic & infra semper legunt 10 MS. H. C. Textus autem ubique Græcis codicibus respondet. v. 29. *Ramoth*] Rama 8 MS. H. Ramatha C.

CAP. IX. v. 21. *Junxeruntque*] Junxitque 1 MS. H. C. G. q. v. 27. -*Et percusserunt eum*] 10 MS. H. C. G. ibid. *Gaber*] Gur H. C. G. v. 29. *Achab*] * regis Israel MS. R. C. G. Ab H. autem non additur Q. n. v. 32. *eunuchi*] * & dixerunt, Hæc est illa Jezabel o.

CAP. X. v. 15. *rectum*] * cum corde meo MS. R. G. Verum ab H. & C. non legitur.

CAP. XI. v. 3. *terram*] * septem annis o. v. 9. *sabbatho*] sabbathum 9 MS. R. G. v. 14. *tubas*] turbas o. v. 15. *Jojada*] * sacerdos 1 MS. H. C. G. v. 16. *palatium*] * regis 1 MS. H. C. G.

CAP. XII. v. 8. *domus*] templi MS. q. v. 14. *instauraretur*] * ex eo 1 MS. H. C. G. v. 18. *argentum*] aurum R. H. C. G.

CAP. XIII. v. 5. -*regis*] 4 MS. H. C. G.

CAP. XIV. v. 2. *Jerusalem*] * & H. C. G. ib. *nomen*] * autem 5 MS. v. 17. *viginti quinque*] quindecim 1 MS. H. C. G. v. 22. *Ailam*] Elath 1 MS. H. C. G. v. 25. *prophetam*] prophetæ 1 MS. Atque hoc etiam modo ex H. & G. verti potest.

CAP. XV. v. 5. *libera*] libere 5 MS. Textus lectio H. conformis est. v. 12. *tui usquam ad quartam generationem*] quarti H. C. G. ib. -*de te*] 3 MS. tibi H. C. G. v. 18. *cunctis diebus ejus. Veniebat Phul*] Cunctis diebus ejus veniebat Phul 5 MS. G. v. 19. *Thersam*] terram 1 MS. R. H. C. G. v. 20. *Thersa*] terra 1 MS. R. H. C. G.

CAP. XVI. v. 6. *Idumæi*] * & Syri Q. n. v. 8. *collegisset*] * Achaz 4 MS. H. C. G. v. 19. *Achaz*] * & omnia MS. R. His C. accedit. Textui autem H. consentit.

CAP. XVII. v. 9. *offenderunt*] operuerunt 10 MS. H. G. irritaverunt 4 MS. R. His vult Chaldæa paraphrasis: Et dixerunt f. l. verba non r. ante Dominum d. s. v. 19. *verum tamen*] verum 2 MS. & H. C. G. v. 22. -*&*] 1 MS. H. C. G. v. 24. *Assyriorum*] * viros MS. q. R.

CAP. XVIII. v. 4. *Nohestam*] Nehustan 1 MS. H. C.

CAP. XIX. v. 3. *dixerunt*] * 5 MS. H. C. G. v. 11. *num*] tu 8 MS. H. C. G. v. 16. -*nobis*] R. H. G. populo (Dei v) C. v. 17. -*omnium*] 1 MS. earum H. C. C. v. 23. -*&*] 1 MS. H. G. & apertius G. q. v. 29. *fructum*] fructus 1 MS. R. C. Conformiter autem autem H. & G. legit Textus.

CAP. XX. v. 5. -*&*] 1 MS. H. C. G. v. 13. *fuit*] * verbum 1 MS. R. H. * quicquam C. G. v. 14. -*ad me*] 8 MS. H. C. Additur autem a R. & G. v. 18. *tollentur*] tollent 5 MS. H. C. G. v. 19. *Dixit*] Dixitque 1 MS. H. C. G. ib. *es*] * Et dixit nonne si H. ib. *sit*] * tantum MS. R. Suffragantur Textui G.

CAP. XXII. v. 5. *domus*] in domo 4 MS. R. H. C. G. v. 6. -*Domini*] 7 MS. H. C. G. v. 9. -*a*] H. C. G. quanquam possit ex H. & C. etiam Textui similiter verti, ac MS. R. v. 12. *Micha*] Michaia 1 MS. H. C. G.

CAP. XXIII. v. 4. -*in*] 1 MS. H. C. G. v. 15. -*&*] 1 MS. H. C. G. v. 29. *Nechao*] Necho (& in sequentibus) 1 MS. H. Verum Textui consentiunt G. claudus C. v. 33. *Reblatha*] Rebla 1 MS. H. C. Reblata G. v. 36. *Zebida*] Zebuda 1 MS. H. C. Zabuda G.

CAP. XXIV. v. 8. *Nohesta*] Nehusta 1 MS. H. C. v. 11. *cum servis suis ut oppugnarent*] quum servi ejus oppugnarent, 1 MS. H. C. G.

CAP. XXV. v. 9. *&*] * omnes 1 MS. H. C. G. ibid. *domum*] * magnam 1 MS. H. C G. v. 19. *sex*] sexaginta 1 MS. R. H. C. G.

PARALIPOMENON. I.

CAP. I.

VER. 31. *Jachur*] Jetur 1 MS. H. G. v. 32. -*filii autem Dadan: Assurim & Latussim & Laomim*] 12 MS. R. H. C. Q. n.

CAP. II. v. 6. *Darda*] Dara 4 MS. R. H. Darade G. v. 13. *Aminadab*] Abinadab 1 MS. H. G. v. 45. *filius*] * autem 1 MS. H. G.

CAP. III. v. 5. *Bethsabee*] Bethsua 1 MS. Bath sua Hier. H. Beersabee MS. R. G. v. 18. *Sama*] Hosama H. G. v. 22. -*& Sesa*] 7 MS. Hier. H. G. ibid. *sex numero*] שׁשׁה.

CAP. IV. v. 20. *Ammon*] Amnon 4 MS. R. Hier. H. G. v. 22. *Qui reversi*] quæ reversæ MS. Hier. Q. n. ib. *Lahem*] Lehem MS. R. G.

CAP. V. v. 14. ÷ *filii*] בן ÷ בני v. 15. *princeps*] principes MS. R. Singulari numero utuntur, cum H. G. verum quem pro plurali positum dicant.

CAP. VI. v. 34. ÷ *filii*] בני. v. 62. *tredecim*] quatuordecim o. v. 75. *Asach*] Hacoc 1 MS. Hucac Hier. Hucoc H. G.

CAP. VII. v. 6. -*filii*] 5 MS. H. Exprimitur autem a R. & G. v. 14. *filius*] filii MS. Hier. H. G.

CAP. VIII. v. 1. *Bale*] Bela H. Similiter vero codicibus Græcis, legit Textus, qui superioris cap. v. 6. & 7. consentit Hebræis. v. 40. -*millia*] 3 MS. Hier. H. G.

CAP. IX. v. 4. *filii*] filius MS. G. Pro Textu faciunt R. & G. q. v. 19. ÷ *Core*] קורא. ibid. ÷ *Core*] קרח ÷ v. 28. *De horum*] Ex his H. G. ibid. *grege*] genere 10 MS.

CAP. XI. v. 14. *Hi steterunt*] Hic stetit 12 MS. G. ibid. *defenderunt*] defendit 12 MS. G. ibid. *percussissent*] percussisset 12 MS. G. Q. n. v. 17. *David*] * aquam MS. q. R. v. 22. *viri robustissimi*] vir robustissimus MS. Q. n.

CAP. XII. v. 20. -*& Ednas*] 6 MS. H. G. ibid. *militum*] millium 6 MS. H. G.

CAP. XIII. v. 6. *omnis* -*vir*] omnes viri 13 MS. -12 MS. H. Textui autem consentiunt G.

CAP. XIV. v. 5. *Elisua*] * & Elio.

CAP. XV. v. 5. *centum*] ducenti o. v. 6. *viginti*] triginta o. v. 7. *triginta*] viginti o. v. 24. *Jehias*] Achimaas o. v. 25. -*omnes*] 2 MS. H. G. v. 26. *fœderis*] o.

CAP. XVI. v. 29. -*Domino*] o.

CAP. XVII. v. 5. *Israel*] * de Terra Ægypti MS. q. R. v. 20. *nostris*] * Et H. G. v. 21. *enim*] autem 4 MS.

CAP. XVIII. v. 16. *Ahimelech*] Abimelech 7 MS. R. Hier. H. G. q.

CAP. XX. v. 5. *Bethlemites*] Lehemitem 3 MS. G. Q. n.

CAP. XXI. v. 5. *quadringenta*] trecenta o. v. 10. -*ei*] 1 MS. H. G. v. 12. *pestilentiam*] * famem H. G. * famis 3 MS. R.

CAP. XXII. v. 18. *omnes* -*inimicos* -*vestros*] habitatores terræ H. G. -4 MS. -10. MS.

CAP. XXIII. v. 3. *viginti*] triginta 4 MS. H. G. v. 10. *Leheth*] Jeheth H. G. v. 29. *torrendum*] ferventem similam 14 MS. Q. n.

CAP. XXIV. v. 3. *id est*] & R. H. G. v. 23. -*primus*] 9 MS. H. G.

CAP. XXV. v. 2. *prophetantes*] prophetantis R. H. G. v. 5. *Videntes*] Videntis 5 MS. R. H. G.

CAP. XXVI. v. 12. *Domini*] * Et H. G. v. 13. *ergo*] autem 2 MS. v. 22. *fratres*] frater 2 MS. R. H. v. 25. *frater*] fratres 8 MS. H. Suffragantur autem Textui, tam præcedenti quam hoc loco G. & voces Hebrææ si puncta permutent. v. 28. *omnesque*] omnes qui 13 MS. H. G.

CAP. XXVII. v. 4. *millium*] millia 2 MS. v. 5. *sacerdos*] sacerdotis 7 MS. R. Ex H. quidam hoc modo 70. eo quo Textus habet transtulerunt. v. 27. *Romathites*] Ramathites 4 MS. H. G. ibid. *Aphonites*] Saphanites H. G.

CAP. XXVIII. v. 6. *atria*] altaria o. v. 8. *nostri*] vestri R. H. Textus autem MS. & G. consonat. v. 14. *& operum*] ad opera 3 MS. v. 16. *mensas*] mensam o. ibid. *mensarum*] mensuræ o. v. 21. *ministerium*] opus ministerii MS. q.

CAP. XXIX. v. 1. *sed*] * Domino 3 MS. H. G. v. 2. *domus*] * Domini MS. q. R. v. 5. *Et*] Ut 3 MS. v. 6. -*principium*] 9 MS. R. H. G. v. 8. *thesauros*] thesaurum 9 MS. H. Textus autem R. & G. similiter legit. v. 20. *nostro*] vestro R. H. Pro Textu autem faciunt MS. & G.

PARALIPOMENON. II.

CAP. I.

VER. 1. *Dominus*] * Deus ejus R. H. G. v. 17. *Cetheorum*] Hethæorum 1 MS. Chettaorum H. G.

CAP. II. v. 10. *totidem*] * & vini viginti millia metretas H. G.

CAP. IV. v. 7. *jusserat*] jussa erant 3 MS. v. 13. *quadringenta*] quadraginta o. v. 22. *domo*] domum 1 MS.

CAP. VI. v. 3. -*rex*] o. v. 16. *vias meas*] viam suam 4 MS. R. H. G. vias suas MS. v. 19. *fudit*] fundit 5 MS. R. H. G. v. 24. *deprecati*] * te R. coram te H. G.

CAP. VII. v. 19. -*non*] 13 MS. H. G. v. 20. *sanctificavi*] ædificavi o.

CAP. VIII. v. 6. *quæcunque*] quæ MS. Hier. H. G. v. 11. -*rex*] 6 MS. H. G.

CAP.

CAP. X. v. 10. *At illi reſponderunt -ut*] Et locuti ſunt ei H. G.

CAP. XI. v. 4. *-revertatur unuſquiſque in domum ſuam, quia mea eſt voluntate*] o.

CAP. XIII. v. 3. *quadraginta*] quadringenta 8 MS. R. H. C. ibid. *...ginta*] octingenta 6 MS. R. H. G. v. 17. *quinquaginta*] quingen... MS. R. H. G.

CAP. XIV. v. 2. *conſpectu*] * Domini 2 MS. R. H. G. v. 8. *octoginta*] ...aginta o.

CAP. XV. v. 1. *Obed*] Oded 7 MS. H. G. v. 4. *ſua*] * & clama... o. v. 19. *triceſimum*] triceſimum quintum R. H. G.

CAP. XVI. v. 13. *-primo*] o.

CAP. XVII. v. 14. *princeps*] principes 2 MS. H. G.

CAP. XVIII. v. 25. *Amelech*] regis G.

CAP. XIX. v. 3. *-Dum*] 4 MS. R. H. G. ibid. *-patrum tuorum*] ... MS. R. H. G. v. 11. *vobiſcum in bonis*] cum bonis 7 MS. R. ... G.

CAP. XX. v. 10. *conceſſiſti,*] * filiis MS. q. v. 16. *deſcendetis*] ...deſcendetis 16. MS. Quæ in Textu eſt, lectio R. H. & G. reſpondet. v. 20. *-viri*] 13. MS. H. G. v. 24. *ſpeluncam*] ſpeculam R. ... G.

CAP. XXI. v. 3. *penſationes*] penſitationes 3 MS. pretioſorum H. ... G.

CAP. XXII. v. 1. *Ochoziam*] Achaziam nominat Hieron. cum He... Ochoziam autem codices noſtri cum Græcis. v. 7. *-&*] 2 MS. ... G. ut MS. v. 10. *Joram*] Juda R. H. G.

CAP. XXIII. v. 8. *egreſſi*] egreſſuri 9 MS. v. 11. *-& teſtimonium*] ... MS. ib. *-dederuntque in manu ejus tenendam legem*] R. H. G. Ve... Latini codices illud potius quam iſtud transfigendum eſſe loquun... Nam quod in Hebræo legitur: Et dederunt ſuper eum diadema ... teſtimonium, videtur interpres noſter, paraphraſtice reddere voluiſſe, Et ... ei diadema, dederuntque in manu ejus ten. legem. Videtur autem τὸ teſtimonium, vel ex 4 Reg. c. 11. vel ex Hebræo, Græcove Textu adje... eſſe, ab eo qui hoc paraphraſtice hoc loco expoſitum eſſe non conſiderarit. Veruntamen D. Hieronymus ſi Hebraicarum queſtionum author eſt, iſtud, nulla alterius facta mentione legit. v. 18. *lege*] libro MS. q.

CAP. XXIV. v. 5. *noſtri*] veſtri 12 MS. Hier. H. G. v. 8. *portam*] * domus R. H. G. v. 10. *-Domini*] R. H. G.

CAP. XXV. v. 2. *Joadan*] Joadan 8 MS. H. Jodacin G. v. 5. *triginta*] trecenta R. H. G. v. 20. *Noluit*] * autem R. H. G.

CAP. XXVI. v. 17. *octoginta*] ſeptuaginta o.

CAP. XXVIII. v. 9. *Obed*] Oded MS. R. H. G. v. 12. *Amaſias*] Amaſa 2 MS. H. v. 15. *adduxerunt*] * eos 5 MS. R. H. G. v. 24. *-omnibus*] R. H. G.

CAP. XXIX. v. 3. *Ipſo*] Ipſe 2 MS. Hier. H. v. 4. *plateam*] partem 8 MS. latus G. Plateam fere ſignificat vox Hebræa רקוב. v. 24. *-coram*] 3 MS. H. G. v. 25. *-regis*] 7 MS. H. ibid. *videntis*] * regis 6 MS. H. regi G. v. 27. *quæ David rex Iſrael præparaverat*] Davidis regis Iſrael H. G. repererat MS. R. v. 30. *-eum*] Deum MS. R. -H. C.

CAP. XXX. v. 3. *occurrerant*] potuerant 3 MS. H. G. ib. *fuerat*] erat 2 MS. v. 24. *autem*] enim 4 MS. H. G.

CAP. XXXI. v. 3. *Moyſi*] Domini 1 MS. R. H. G. v. 13. *-ad quos omnia pertinebant*] R. H. G.

CAP. XXXII. v. 15. *regionum*] regnorum 2 MS. R. H. G. v. 19. *Iſrael*] Jeruſalem 16 MS. R. H. G. v. 29. *-ſex*] R. H. G.

CAP. XXXIII. v. 8. *judicia*] * quæ mandavi o.

CAP. XXXIV. v. 3. *poſtquam * cœperant, mundavit*] * regnare MS. R. cæpit mundare H. regni ſui cæpit mundare G. v. 4. *tumulos*] cumulos o.

CAP. XXXV. v. 7. *-ibi*] 3 M. H. G. v. 8. *-quod voverant*] -H. G. volebant 8 MS. v. 15. *prophetarum*] prophetæ R. H. Pro Textu autem faciunt MS. Hier. & G. ibid. *regis*] * David MS. q. R.

CAP. XXXVI. v. 8. *inventa*] 2 inventæ MS. Hier. Pro Textu faciunt codices Hebræi. v. 10. *patruum*] fratrem 3 MS. R. H. Verum eo quo Textus legit modo, exponendum eſſe, Græca tranſlatio & 4. Regum 24. caput docent. v. 17. *-ſui*] MS. q. R.

ESDRÆ. I.

CAP. II.

VERS. 6. *octingenti*] nongenti o. v. 16. *nonaginta*] nongen... o. v. 66. *ſexcenti*] ſeptingenti 1 MS. R. H. G. Conſentit li... Eſdræ ſecundus cap. 7. v. 68. v. 69. *ſolidos*] drachmas H. G. ibid. *quadraginta*] ſexaginta R. B. H. G. Q. n.

CAP. IV. v. 7. *Beſelam*] in pace G. v. 23. *-Beel-teem*] 4 MS. R. C. Additur autem in B. & G.

CAP. VIII. v. 21. *-Domino*] R. H. G. Additur autem a MS. & B. v. 29. *noſtrorum*] veſtrorum 9 MS. B. H. Suffragantur Textui R. & G.

CAP. IX. v. 6. *-noſtrum*] 6 MS. H. Legitur autem R. B. & G. v. 7. *in*] pro 1 MS. ibid. *-&*] 1 MS. H. ibid. *-in*] 1 MS. Additur autem a R. H. & G. v. 8. *pax illius*] paxillus 7 MS. R. H. G. v. 9. *ſpem*] ſepem R. H. G. v. 11. *-in*] R. Additur autem a MS. H. & G.

CAP. X. v. 1. *Deum*] eo 2 MS. R. H. G. eum MS. v. 3. *-Domino*] 1 MS. R. B. H. G. ibid. *timent*] tenent o.

ESDRÆ. II. Seu NEHEMIAS.

CAP. I.

VER. 2. *viri*] * ex 7 MS. R. H. Suffragantur autem Textui R. & G. v. 7. *-tuum*] 3 MS. H. G. q.

CAP. III. v. 4. *eum*] eos 1 MS. H. G. v. 10. *eum*] eos 1 MS. H. G. v. 24. *angulum*] * Poſt enim ædificavit o. v. 28. *Surſum*] Deſuper H. G. ibid. *ad portam*] a porta 11 MS. Conformiter Textui legunt R. & B. v. 31. *ſcuta vendentium*] ſcruta R. negotiatorum H. G. v. 32. *inter*] uſque ad 5 MS. Conſentiunt Textui R. H. G. ib. *artifices*] aurifices 1 MS. Q. n.

CAP. IV. v. 3. *lapideum*] * Et dixit Nehemias o. v. 22. *vobis*] nobis 5 MS. R. H. G.

CAP. V. v. 15. *fuerant*] fuerunt MS. R.

CAP. VI. v. 2. *vitulis*] viculis 4 MS. H. G. Quod autem in Textu eſt & R. legit & Beda exponit.

CAP. VII. v. 7. *venerant*] venerunt 7 MS. G. v. 12. *octingenti*] ...centi R. H. G. Conſentit primus liber Eſdræ cap. 2. v. 7. Idem numerus etiam alterius Ælam filiis, qui recenſentur 1 Eſdr. 2. 31. & infra 34. ab omnibus tribuitur. v. 21. *nongenti*] nonaginta 13 MS. H. G. Conſentit primus Eſdræ cap. 2. ver. 17. v. 66. *-vir*] MS. H. G. ibid. *ſexcenti*] trecenti 5. MS. H. G. Conſonat primus Eſdræ cap. 2. ver. 64. Eorum, qui hic expreſſe ſunt enumerati ſumma eſt 31389. --*HUCUSQUE REFERTUR quid in Commentario Scriptum fuerit: exin Nehemiæ hiſtoria texitur*] 20 MS. Q. n.

CAP. VIII. v. 1. *ſeptimus*] * ſcenopegia ſub Ezra & Nehemia o. ibid. *ſuis*] Nonum hic caput inchoant 1 MS. H. Q. n. ubi ſupra. v. 6. *voce magna*] magno 1 MS. R. H. G. v. 9. *noſtro*] veſtro R. H. Pro Textu autem faciunt, MS. & G. v. 10. *His qui non præparaverunt*] ei qui non præparavit 6 MS. B. H. Suffragantur autem Textui R. & G. ibid. *noſtra*] veſtra R. H. Quæ autem in Textu eſt lectio a MS. & G. probatur.

CAP. IX. v. 5. *veſtro*] noſtro MS. G. Verum Textus lectio R. & H. conformis eſt. v. 32. *-& patres noſtros*] o. v. 35. *-bonis*] 2 MS. H. G.

CAP. X. v. 26. *eorum*] * & o. v. 34. *-&*] 1 MS. R. H. additur autem a G.

CAP. XI. v. 6. *novem*] octo 2 MS. R. H. G. v. 34. *Neballat*] * Lod 2 MS. H. G.

CAP. XII. v. 12. *-&*] 1 MS. H. Verum a R. B. & G. interjicitur.

CAP. XIII. v. 18. *noſtri*] veſtri 1 MS. R. H. G.

ESDRÆ. III.

CAP. I.

VER. 4. *veſtras*] noſtras o. v. 12. *emolis*] amulis forte legendum eſt. Inter vaſa Templi, quæ Hiram Salomoni fecit, amulæ numerantur 3 Reg. 7. ver. 45. Græce eſt ἐν τοῖς χαλκείοις *in æreis*. v. 23. *metuentia*] metuentia 9. MS. id quod nomen eſſe videtur ex Græco ... quod *pietate* eſt tranſlatum. v. 43. *decem & octo*] octo o. v. 58. *ſeptuaginta ſeptem*] ſeptuaginta 9 MS. G. q.

CAP. II. v. 14. *quinque millia octingenta ſexaginta*] quatuor millia quadringenta ſexaginta novem 8 MS. quinque millia quadringenta ſexaginta novem G. q. Qui in Textu eſt numerus, ſummam recenſitorum ad amuſſim continet. Verum 1 Eſdræ 1. 11. legunt cum Latinis, Hebræi & Græci: Omnia va. aur. & arg. 5400.

CAP. IV. v. 32. *-Magna eſt terra, & excelſum eſt cælum*] G. q. ibid. *quis iſta agit*] quæ iſta agunt 8 MS. G. q.

CAP. V. v. 44. *innovare &*] voverunt MS. G. q. v. 45. *dari*] dare MS. G. q. ibid. *theſaurum*] theſaurarium MS. G. q. ibid. *duodecim millia*] mille MS. G. q. novem millia o. Undecim millia o. Q. n.

CAP. VIII. v. 3. *-docere & facere*] -G. q. dicere 8. MS.

CAP. IX. v. 52. *-Et dixit Eſdras*] 1 MS. G. q.

ESDRÆ. IIII.

CAP. I.

VERS 7. *eo*] eum 3 MS.

CAP. IV. v. 33. *Quomodo*] Quo? 2 MS.

CAP. VIII. v. 5. *volens*] voles 3 MS.

CAP. IX. v. 19. *creator*] creatur 2 MS.

CAP. X. v. 34. *commovebo*] commonebo 2 MS. v. 44. -*& quoniam dixit tibi*] MS.

CAP XI. v. 18. -*se*] 5 MS. v. 26. -*ecce*] 3 MS. v. 43. -*usque*] 3 MS.

CAP. XV. v. 60. *occisam*] ociosam 5 MS. v. 61. *ad Babyloniam subversam*] conversam 5 MS.

CAP. XVI. v. 55. -*Domino*] 3 MS. v. 62. *putaret*] portaret 3 MS.

TOBIAS.

CAP. I.

VER. 15. *ergo*] enim 13 MS. R. v. 19. -*quotidie*] 8 MS.

CAP. III. v. 6. *mecum*] * misericordiam 5 MS. Pro Textu faciunt R. & G.

CAP. V. v. 15. *eum*] * sanum 7 MS.

CAP. VI. v. 9. -*Et fel valet ad ungendos oculos in quib. fuerit albugo & sanabuntur*] 5 MS. Verum a R. & G. minime tollitur.

CAP. VIII. v. 9. -*conjugem*] 13. MS. G.

CAP. XII. v. 9. -*misericordiam*] 10 MS. R. G.

JUDITH.

CAP. IV.

VER. 8. *in jejuniis -& orationibus*] -14 MS. in assiduitate magna G.

CAP. VII. v. 12. *juvenes*] * senesque 6 MS. Verum a R. & G. non additur.

CAP. XIII. v. 13. *virtutem*] * magnam 10 MS.

CAP. XVI. v. 7. *confodit*] confundit 16 MS. R. v. 23. *de cubili ipsius -obtulit*] —R. -13 MS. Adduntur autem a G. Unum MS. pro *obtulit* legit *posuit*.

ESTHER.

CAP. I.

VER. 6. *aerei*] aerii 19. MS. ib. *carbasini*] candidi H. C. carpassini MS. H. G. Existimant autem, colorem viridem significari. ib. *eburneis*] argenteis H. C. G. v. 18. *indignatio*] * Et 6 MS. v. 14. *Si*] * ergo 1 MS. G. verum a R. H. & C. nihil additur.

CAP. II. v. 1. *vel*] & H. C. G. v. 7. *fratris*] * patris C. G. Consentiunt H. nam דוד, etiam interpreti nostro, 1 Reg. 10. 14. 4 Reg. 24. 17. & aliis in locis, *patruum* significat. Verum hoc loco, eam ejus esse versionem, quæ Textu continetur, verisimile est, tum ex Latinorum librorum consensu tum ex hujus libri, c. 8. cujus versu 2. cum Hebraice sit: Nam judicavit Esther, quid ipse sibi; exposuit: Conf. est enim ei Esther, quod esset patruus suus; nisi forte, Patruelis, aut legendum aut intelligendum esse docere quis possit. v. 14. *deducebantur*] deducebatur 5 MS. His volunt H. C. G. v. 23. *patibulo*] * Et jussit rex ut in libro memoriali scriberetur, ut pro vita sua aliquid repensaret ei o. Videtur autem ex Græca translatione sumptum, quæ hujusmodi est. Et jussit rex ut scriberent in memoriali, in regia bibliotheca, pro benevolentia Mardochæi, in laude; id quod noster interpres, ut in Hebræo est, reddit: Mandatumque est &c.

CAP. III. v. 3. -*præsidebant*] residebant MS. R. -H. C. G. v. 11. *populo*] * autem 5 MS. H. C. G. v. 15. -*Judæis*] 4 MS. H. C. G.

CAP. IV. v. 4. *induerat eam*] induerent eum 5 MS. ad induendum Mardochæum H. C. G. v. 16. *orate*] jejunate H. C. G.

CAP. V. v. 14. *Placuit*] placuitque 10 MS. R. H. C. G.

CAP. VIII. v. 1. *patruus*] Quære supra cap. 2. 7. v. 5. *& hostium Judæorum*] filii Hammedatha Agagitæ H. G. v. 11. *delerent*] * & spolia eorum diriperent H. G. v. 15. *arinis*] aerinis MS. R. candidis H. G.

CAP. IX. v. 2. *penetraret*] penetrarat 4 MS. H. C. v. 10. *agere*] tangere 6 MS. atque hæc H. & C. propius accedunt quibus legitur. In prædam non miserunt manum suam. v. 27. *cætera*] certa 7 MS. H. C.

CAP. XVI v. 5. *cuniculis*] funiculis 6 MS.

JOB.

CAP. I.

VER. 11. *in faciem*] * tuam 2 MS. H. C. G. in facie tua 10 MS. v. 20. *vestimenta sua*] tunicam suam MS. H. C. Suffragantur autem Textui R. Hier. & Greg. v. 21. -*sicut Domino placuit, ita factum est*] R. H. C. Agnoscitur autem a MS. Greg. & G. v. 22. -*labiis suis*] 10 MS. R. Greg. H. C. Additur autem a G. & plenius a G. q. legiturque ab omnibus.

CAP. II. v. 5. *in faciem*] in facie tua 3 MS. H. C. Astipulantur autem lectioni Textus R. Greg. & G. v. 10. -*mulieribus*] -1 MS. H. Adjicitur autem a R. Greg. C. & G.

CAP. III. v. 4. *desuper*] * non sit in recordatione o. Q. n. ib. *illustretur*] illustret 11 MS. Greg. Ex Hebræo quidam ad hunc modum transferunt: Nec lucere faciat super eum lucem: alii ad istum; Nec splendeat super eum lux, atque illa quidem interpretatio, marginis lectioni suffragatur; hæc autem, Textus. v. 9. *expectent*] expectet 4 MS. R. Hier. Greg. H. C. v. 18. -*quondam*] 2 MS. H. C. G. Verum Hier. & Greg. non solum legunt, sed etiam exponunt.

CAP. IV. v. 6. *tua*] * & 7 MS. R. Greg. G. Verum ab H. & C. conformiter Textui non additur.

CAP. V. v. 2. *Virum*] Vere 7 MS. R. H. C. G. v. 5. *bibent*] ebibent 2 MS. H. C. v. 15. -*egenum*] -6 MS. H. G. populum suum C. Nam, vel hoc, vel illud vel simile quid subaudiendum est. v. 21. *A*] In 1 MS. H. C. Similiter Textui, reddiderunt 70. legeruntque Hier. & Greg. is enim sensus est.

CAP. VI. v. 3. *appareret*] apparet 1 MS. v. 4. *Domini*] Dei 1 MS. R. H. C. v. 5. *rugiet*] fugiet o. v. 6. -*Animæ enim esurienti etiam amara dulcia esse videntur*] 14 MS. R. Greg. H. C. & G. Translata est huc sententia ista, ex cap. 27. Prov. cujus versu 7 eisdem plane verbis juxta interpretationem 70. legitur. v. 20. *speravi*] speraverunt 1 MS. H. C. G. Similiter autem Textui, legunt R. & Greg. v. 25. *cum e vobis nullus sit qui possit arguere -me*] -5 MS. His Hieron. Textui favet Greg. & quid arguet interpretatio vestra. H.

CAP. VIII. v. 2. *sermonis*] sermones MS. H. C. G. v. 16. *ortu*] horto R. H. C. G. Verum Textui opitulantur MS. Hier. & Greg.

CAP. IX. v. 2. *compositus*] Comparatus 2 MS. R. v. 11. -*eum*] 4 MS. H. G. Adjicitur autem a C. ib. *intelligam*] * eum 11 MS. H. C. verum a R. & G. non additur.

CAP. X. v. 3. -*me*] 5 MS. Greg. H. C. G. ibid. -*me*] pauperem 1 MS. Greg. -H. C. G. v. 8. *fecerunt me & plasmaverunt*] plasmaverunt & fecerunt 8 MS. Grego. H. C. G. v. 11. *me*] * & 9 MS. H. C. G. v. 16. *leænam*] leæna 2 MS. Eam quæ in Textu est, lectionem tuentur Hier. Gregor. Græci: utramque admittunt cum Hebræis Chaldæi v. 22. *inhabitans*] inhabitat 3 MS. R. Greg.

CAP. XI. v. 6. *ab eo*] a Deo 3 MS. Greg. H. C. G. v. 10. *ei*] * vel quis dicere ei potest, Cur ita facis? o. Videtur huc adjectum, aut ex interpretatione 72. (qui, quod noster, Quis contr. ei, paraphrastice reddiderunt, Quis dicet ei, quid fecisti?) aut, ex superioris cap. 9 vers. 12.

CAP. XIII. v. 1. -*hæc*] 5 MS. H. v. 23. *delicta*] * mea 3 MS. R. Hier. H. C.

CAP. XIV. v. 4. *Quis potest facere mundum de immundo conceptum semine? nonne tu qui solus es?*] Quis enim mundus erit a sorde? nullus, etsi una dies vita ejus super terram G. v. 6. *Recede*] * ergo MS. q. v. 16. *parce*] parces 5 MS. H. C. parcis Greg.

CAP. XV. v. 21. -*semper*] 5 MS. Greg. H. v. 22. -*ad lucem*] 7 MS. R. H. C. G. Verum ab Hier. & Greg. legitur. v. 32. *manus*] ramus C. G. ibid. *arescent*] arescet 5 MS. R. Hieron. H.

CAP. XVI. v. 14. *meos*] * & 1 MS. H. C. ib. -*&*] H. C. G. v. 16. *carnem meam*] cornu meum Hieron. H. id quod, 70. robur exposuerunt; Chaldæus, gloriam. Conformiter autem Textui legit Greg.

CAP. XVII. v. 2. *moratur*] morabitur 4 MS. H. C. v. 3. *me*] * Domine 15 MS. Verum a Greg. R. H. & C. non additur. v. 9. *mundis*] mundus 4 MS. H. C. G.

CAP. XVIII. v. 3. *vobis*] te 15 MS. Suffragantur autem Textui R. Hier. Greg. H. & C. v. 11. -*eum*] MS. Hier. Greg. C. G. Huic lectioni, & H. volunt; ad hunc enim legunt modum, Et dispergent eum in pedibus ejus. v. 15. *tabernaculo*] habitaculo 1 MS. H.

CAP. XIX. v. 10. *arbori*] arboris 12 MS. v. 19. *aversatus est me*] adversatus est mihi 7 MS. H. C. G. v. 21. *Domini*] Dei 1 MS. R. H. C. Textus autem conformis est Hier. & G. v. 22. *meis*] * salvatorem meum MS. q. v. 29. *iniquitatum*] iniquitatis 1 MS. Similiter Textui legunt R. Greg. H. C.

CAP.

Psal.

CAP. XX. v. 17. *videat*] videbit 4 MS. H. C. Textus autem conformior est G. v. 24. *æreum*] * Gladius 2 MS. R. His accedit Græca translatio; Pertranseat autem per corpus ejus sagitta: verum H. & G. hujusmodi nihil additur, sed subaudiendum relinquitur.

CAP. XXI. v. 15. *Quis*] Quid 9 MS. H. C. G.

CAP. XXII. v. 4. *timens*] * te 8 MS. H. C. G. v. 12. *An*] An non 1 MS. H. C. G. Verum Textus Hier. Greg. & lectioni & expositioni consentit.

CAP. XXIV. v. 10. *Nudis -&*] -R. H. C. G. Nudum incedere fecerunt. H. C.

CAP. XXV. v. 3. *surget*] fulget 16 MS. Consentiunt Textui R. Greg. H. C. G.

CAP. XXVI. v. 3. *plurimam*] * aut MS. q.

CAP. XXVII. v. 12. *& * quid*] * ut 1 MS. H. C. quod G. v. 22. *Et mittet*] Emittet 14 MS. R. Greg. Et projiciet H. C. G.

CAP. XXVIII. v. 7. *eam oculus*] oculos MS. Greg. Verum stabilitur Textus, consensu Hier. atque H. C. & G. codicum.

CAP. XXX. v. 12. *orientis calamitatis*] orientes calamitates 18 MS. calamitates 18. MS. Hier. Greg. Q. n. v. 15. *abstulit*] abstulisti MS. Hier. atque etiam hac ratione H. & C. exponi possunt. v. 28. *tuba*] turba 8 MS. R. Hieron. Greg. H. C. G. tenebris o. terra o.

CAP. XXXI. v. 7. *secutus est oculus meus*] secutum est oculos meos, 1 MS. Hier. H. C. G. Similiter vero Textui legit Greg. v. 14. *pereuntem*] prætereuntem MS. R. Greg. Textui autem suffragantur H. C. G. v. 35. *auditorem*] adjutorem MS. Greg. verum Textus consentit R. H. & G.

CAP. XXXII. v. 4. *seniores*] * se 7 MS. H. C. G. ib. *qui loquebantur*] ut loquerentur 1 MS. diebus H. C. G. v. 10. *sapientiam*] scientiam 5 MS. H. C. G.

CAP. XXXIII. v. 2. *loquatur*] loquetur 1 MS. loquitur R. locuta est H. C. G. v. 3. *sententiam*] scientiam 1 MS. H. C. v. 7. *eloquentia mea non sit tibi gravis*] eloquium meum non sit tibi grave 1 MS. manus mea erit super te Gr. 70. & post eos, alii ad hunc modum transtulerunt. v. 17. *his quæ*] opere H. opere malo C. injustitia G. ib. *Fecit*] facit MS. v. 23. *unus*] unum 8 MS. Hier. Greg. ad hunc modum quidam ex H. verterunt; ad eum vero quo Textus legit C. 70. & alii. ibid. *millibus*] similibus o. Q. n.

CAP. XXXIV. v. 37. *Qui*] Quia 6 MS. C. ib. *ad judicium provocet sermonibus suis Deum*] multiplicet sermones suos ad Deum 1 MS. H. C. G. Conformiter autem Hier. & Greg. legit textus.

CAP. XXXVI. v. 5. *potentes*] potens o. v. 7. *illic*] tribuet 5 MS. H. C. G. illi 4 MS. R. Similiter Greg. habet Textus. Ab H. C. & G. neque hoc exprimitur, neque illud. v. 27. *stillas*] stellas o. Q. n. v. 28. *fluunt*] pluunt MS. q.

CAP. XXXVIII. v. 13. *Excussisti*] exclusisti MS. q. v. 18. *latitudinem*] latitudines 1 MS. H. Conformiter autem Textui legunt R. Hier. Greg. C. & G. v. 34. *in nebula*] ad nebulam 2 MS. G. atque hoc modo H. & C. rectissime vertantur.

CAP. XLI. v. 14. *flumina*] fulmina 24 MS. R. Hier. Greg. Q. n. ib. *ferentur*] feruntur MS. fertur 2 MS. H. G.

CAP. XLII. v. 8. *recta*] rectum 2 MS. R. Hier. Greg. H. C. G.

PSALMORUM.

PSAL. I.

VER. 5. *resurgunt*] resurgent MS. R. G. H. C. ib. *consilio*] concilio MS. Hier. H. C. nec contradicunt G.

PSAL. II. v. 6. *ejus*] Domini 1 MS. R. Hier. G. C. Q. n. v. 9. *-&*] MS. R. Hil. Hier. G. H. C. v. 11. *cum*] in, 2 MS. R. G. H. C. Textus autem lectio, ut hanc explicat; ita, Hier. atque Aug. consonat.

PSAL. III. v. 6. *suscepit*] suscipies 1 MS. R. August. G. H. Pro Textu autem facit exemplar Græcum Vatic. Ad quem sensum etiam Chaldæus paraph. vertit.

PSAL. IV. v. 5. *-&*] 5 MS. R. Aug. G. H. ib. *vestris*] * & H. v. 6. *ostendit*] ostendet 4 MS. R. G. H. C.

PSAL. V. v. 9. *tuo viam meam*] meo viam tuam 8 MS. G. q. H. C. Q. n. v. 13. *-tuæ*] 9 MS. R. G. H. C. v. 1. *Psalmus David pro octava*] pro oct. Ps. David 3 MS. R. Hier. Aug. G. H. C.

PSAL. VI. v. 4. *&*] sed MS. q. v. 5. *-&*] 3 MS. R. G. H. C.

CAP. VII. v. 7. *-&*] MS. R. Aug. G. H. C. v. 10. *Consumetur*] Consummetur Hier. Aug. G. Insuper H. & C. ad hunc modum recte vertuntur. v. 12. *justus*] * & 3 MS. R. G. H. C. ib. *-& patiens*] H. C. v. 13. *vibravit*] vibrabit 12 MS. R. Aug. Hier, G. H. v. 15. *parturit*] parturiit MS. Aug. G. parturiet H. C. v. 16. *incidit*] incidet Aug. R. G. Textui autem suffragantur C.

PSAL. VIII. v. 4. *-tuos*] R. Hier. Aug. G. Pro Textu autem faciunt H. C. & Juniæ Scribens Hier.

PSAL. IX. v. 7. ⁖ *Inimici*] τ̃ ἐχθρῶ. ib. *-eorum*] 12 MS. R. Aug. G. H. Additur autem a paraphraste Chaldæo. v. 17. *cognoscetur*] Cognoscitur 4 MS. R. G. Cognitus est H. C.

PSAL. X. v. 1. *despicis*] despicies MS. H. C. Pro Textu vero Aug. & G. faciunt. v. 12. *Deus*] * & MS. q. Aug. Hier. v. 14. *eris*] eras 4 MS. G. H. C.

PSAL. XI. v. 1. *montem*] montes MS. Hier. August. G. Textus autem R. H. & C. conformis est. v. 6. *-& -&*] 16 MS. Verum a R. H. G. C. leguntur v. 7. *-&*] 5 MS. H. C. interjicitur autem a R. & G.

PSAL. XII. v. 4. *-&*] 4 MS. Aug. R. G. H. C.

PSAL. XIII. v. 5. *morte*] mortem MS. G.

PSAL. XIV. v. 3. *- Sepulchrum patens est guttur eorum: linguis suis dolose agebant, venenum aspidum sub labiis eorum. Quorum os maledictione & amaritudine plenum est: veloces pedes eorum ad effundendum sanguinem. Contritio & infelicitas in viis eorum, & viam pacis non cognoverunt; non est timor dei ante oculos eorum?*] Q. n. v. 6. *Domini*] Deus MS. Aug. G. q. H.

PSAL. XV. v. 5. *innocentem*] innocentes 7 MS. Aug. R. G. Textui autem suffragantur Hier. H. & C.

PSAL. XVI. v. 1. *Deus*] Dominus MS. R. G. H. Textus autem Hier. H. C. consonat. v. 3. *mirificavit*] mirificabit 2 MS. Q. n.

PSAL. XVII. v. 1. ⁖ *David*] τῷ Δαυὶδ. v. 3. *-&*] R. G. H. C. v. 8. *-in me*] MS. Q. n. v. 9. *protege*] proteges R. G. H. C. Similiter legisse videtur Aug. v. 13. *frameam tuam*] framea tua MS. Q. n. v. 14. *tuam*] * & MS. Aug. H. C. ib. *filiis*] filii 9 MS. Q. n.

PSAL. XVIII. v. 6. *inferni*] inferi 7 MS. v. 7. *introivit*] introibit 4 MS. R. G. H. v. 8. *terra:*] * & 9 MS. R. Aug. G. H. C. v. 13. *nubes*] ejus MS. Aug. H. omittitur autem a G. v. 15. *eos:*] * & MS. Hier. Aug. R. H. C. G. v. 17. *-&*] 6 MS. Aug. G. H. v. 18. *Eripuit*] Eripiet 4 MS. R. G. H. Textus autem Hier. & C. consonat. v. 20. *fecit*] faciet MS. R. G. H. Textui autem similiter reddidit Chaldæus & interpretatus est Augustinus. v. 32. *aut*] & 6 MS. Aug. H. Textus autem consentit G. v. 33. *præcinxit*] præcingit R. G. H. C. ib. *virtute*] virtutem MS. G. v. 40. *virtute*] virtutem MS. G. Verum Latine dicas ut est in Textu. ib. *-&*] MS. R. Aug. G. H. C. v. 49. *-&*] MS. Aug. R. G. Q. n.

PSAL. XIX. v. 1. *opera*] operam seu opus G. H. Consimiliter autem Textum legunt MS. Aug. & C. v. 6. *Exultavit*] exultabit 3 MS. R. G. H. C. v. 13. *intelligit*] intelliget MS. R. G. H. C. Similiter autem Textui, Hier. & Aug. legunt. v. 14. *dominati*] dominata Q. n.

PSAL. XX. v. 7. *Exaudiat*] Exaudiet 6 MS. R. Aug. Hier. G. H. Exaudivit C.

PSAL. XXI. v. 5. *-&*] MS. H. C. Additur autem ab Aug. & G. v. 6. *-est*] 6 MS. G. H. C. Videtur & ab Hier. non lectum. v. 13. *reliquiis*] reliquis MS. Est autem & Hier. quæ Textus lectio. v. 1. *susceptione*] assumptione MS. Hier.

PSAL. XXII. v. 2. *-in*] 7 MS. Porro ab interpretibus 72. additum est, Respice me; nam nec ab Hebraicis, nec a Chaldaicis, nec ab Evangelicis agnoscitur. v. 17. *consilium*] concilium 4 MS. R. Hier. G. H. C. v. 20. *tuum*] meum 1 MS. ib. *-a me*] 17 MS. H. Q. n. v. 21. *-Deus*] 7 MS. R. Hier. Aug. H. C. G. v. 32. *-cœli*] 10 MS. R. G. H. C. Q. n. v. 1. *-prima sabbathi*] H. C.

PSAL. XXIV. v. 1. *-in finem*] Hier. G. H. C.

PSAL. XXV. v. 4. *-omnes*] R. Hier. Aug. G. H. C. ib. *edoce*] doce 7 MS. G. H. C. Similiter autem Textui, apud Hier. & Aug. legitur. v. 12. *statuit*] statuet R. G. H. C. Conformiter vero Textui Aug. habet. v. 1. *-in finem*] G. H. C.

PSAL. XXVI. v. 9. *-Deus*] 12 MS. R. Hier. Aug. G. H. C. v. 1. *-priusquam liniretur*] H. C.

PSAL. XXVII. v. 3. *adversum*] adversus MS. ib. *adversum*] adversus MS. v. 4. *omnibus diebus*] omnes dies MS. Aug. G. ib. *voluntatem*] voluptatem 1 MS. R. Aug. G. H. C. Q. n. v. 7. *-ad te*] 6 MS. R. G. H. C. v. 8. *-te*] 4 MS. H. C. & quamvis in Græcis libris reperiatur, melius non legi, Hieronymus Suniam docet.

PSAL. XXVIII. v. 2. *-Domine*] G. q. H. C. atque addititium esse Hieron. ad Suniam scribit. v. 3. *tradas*] trahas 1 MS. R. G. H. C. v. 5. *intellexerunt*] * in R. G. H. v. 7. *-&*] 8 MS. R. Aug. G. H. C. v. 10. *-in consummatione tabernaculi*] H. C.

PSAL. XXIX. v. 9. *revelabit*] revelavit MS. H. Verum Textus respondet G. ib. *omnes dicent*] omnis dicet MS. August. omnis dicit. R. G. H. omnes dicunt C. v. 1. *-pro extasi*] H. C.

PSAL. XXXI. v. 6. *commendo*] commendabo MS. R. G. H. C. Similiter autem Textui legunt Hieron. & Aug. v. 12. *opprobrium*] * & 10 MS. R. Hier. Aug. G. H. C. v. 21. *-tuo*] 10 MS. R. G. H. C. Ad hæc D. Aug. non legisse videtur. v. 24. *veritatem*] veritates 5 MS. R. G. H. C. ib. *requiret*] requirit R. G. H. C. ib. retribuet] retribuit MS. R. G. H. C. * τοῖς.

PSAL. XXXII. v. 2. *imputavit*] imputabit 5 MS. R. Hier. H. C. *Psalmus David*] * sine titulo apud Hebræos G.

PSAL. XXXIII. v. 1. *collaudatio*] laudatio 8 MS. Aug. G. v. 7. *in utre*] utrem R. G. H. C. in utrem MS. Aug. v. 16. *-&*] MS. H. C. Additur autem a G. v. 18. *-& in eis*] 4 MS. R. Aug. G. H.

PSAL. XXXIV. v. 23. *in eo*] in eum MS. Aug. G.

PSAL. XXXV. v. 1. *impugnantes*] expugnantes MS. v. 8. *ipsum*] id ipsum o. v. 9. *-&*] 8 MS. R. Aug. G. H. C. v. 11. *ignorabam*] ignorabant MS. Hier. Textus lectio Aug. H. & C. consentit. Græca autem dictio ἠγνόωσκον ambigua est. v. 14. *proximum*] * & MS. q. v. 25. *Devorabimus*] Devoravimus 6 MS. R. Aug. G. H. G. v. 26. *maligna*] magna 1 MS. R. G. H. C.

PSAL. XXXVI. v. 10. *-&*] 1 MS. R. G. H. C.

PSAL. XXXVII. v. 5. *eo*] eum 5 MS. Aug. G. v. 6. *meridiem*] meridie MS. v. 14. *desipiant*] dejiciant 2 MS. R. Amb. G. H. occidant C. v. 15. ⁖ *arcus*] τὰ τόξα. ib. *confringatur*] confringantur 1 MS. H. C. Nomini plurali verbum singulare junxerunt, suo more, Græci. v. 21. *Mutuabitur*] Mutuatur 1 MS. R. G. H. C. Q. n. ib. *tribuet*] tribuit MS. R. G. H. C. v. 23. ⁖ *gressus*] τὰ διαβήματα. ibid. *dirigetur*] dirigentur 4 MS. Hier. Aug. H. phrasi græca Græcis singularis est numerus. v. 36. *-&*] MS. q. v. 39. *-&*] MS. H. C. additur autem a G. v. 1. *-die Sabbathi*] H. C.

PSAL. XXXVIII. v. 5. *-&*] 7 MS. R. Aug. G. H. C. v. 11. *est*] * in

* in me MS. q. v. 16. -*me*] MS. R. Aug. G. H. C. v. 17. *commoventur*] commoverentur 1 MS. v. 18. -*sum*] 8 MS. R. G. C. v. 23. -*Deus*] 7 MS. R. G. H. C.

PSAL. XL. v. 6. *multiplicati*] multiplicatæ. multiplicata Q. n. v. 9. *cordis*] ventris 1 MS. R. G. Q. n. v. 13. *Multiplicata*] Multiplicati MS. Consimiliter Textui legunt Hier. & Aug.

PSAL. XLI. v. 2. -*vir*] 7 MS. R. Hier. Aug. G. H. C. v. 7. *vana*] vane 3 MS. G. Q. n. ibid. *congregavit*] congregabit 5 MS. H. C. Textus autem conformis est G. v. 10. *speravi*] sperabam MS. v. 14. -*usque*] 3 MS. R. Aug. G. Verum ab H. & C. legitur

PSAL. XLII. v. 3. *fontem*] fortem 14 MS. R. G. H. C. v. 4. *panes*] panis R. G. v. 7. *Deo*] Deum MS. G. ibid. -&] 4 MS. Aug. H. C. Q. n. v. 9. *mandavit*] mandabit R. G. H. C. Verum pro Textu faciunt Hier. & Aug. v. 10. -&] MS. H. C. additur autem a G. v. 12. *Deo*] Deum MS. G.

Psalmus David] * sine titulo apud Hebræos G.

PSAL. XLIII. v. 2. -&] 6 MS. H. C. additur autem a G. v. 6. *Deo*] Deum MS. G.

PSAL. XLIV. v. 2. -&] 8 MS. R. G. H. C. v. 6. *in nobis*] in nos 4 MS. Aug. C. nobis R. G. H. v. 10. -*Deus*] 16 MS. G. q. H. Q. n. v. 26. -*Domine*] 5 MS. H. C. additur autem a G.

v. 1. *dilecto*] delicto o.

PSAL. XLV. v. 5. *tua*] * & 1 MS. R. Aug. G. H. C. ibid. *intende*] * & 1 MS. R. G. Verum ab Aug. & H. non additur. v. 6. *corda*] corde 6 MS. R. Aug. G. Q. n. v. 12. -*Deus*] 6 MS. R. G. H. C. Q. n. v. 13. *filiæ*] filia MS. R. G. H. C. Q. n. ib. -*omnes*] 12 MS. R. Aug. G. H. C. v. 14. -*ejus*] R. G. Q. n. v. 18. *memores erant*] Memor ero 14 MS. R. G. H. C. Q. n. ibid. *tui*] * Domine MS. q.

PSAL. XLVI. v. 4. *Sonuerunt*] Sonaverunt MS. antiquiora Aug. v. 5. *lætificat*] lætificant R. G. H. C. v. 7. -&] MS. R. Amb. G. H. C.

PSAL. XLVII. v. 5. *quam*] quem 18. MS. Hieron. Q. n. v. 7. -*nostro*] 1 MS. H. C. Verum legitur ab Aug. & G. v. 9. *Regnabit*] Regnavit 13 MS. R. G. H. ib. *sedet*] sedit 6 MS. H. Textui autem suffragantur Aug. G. & C. v. 10. *dii*] Dei R. G. Q. n.

v. 1. -*secunda sabbathi*] MS. H. C. Verum in G. legitur & ab Hier. Amb. atque Aug. exponitur.

PSAL. XLVIII. v. 3. *mons*] montes MS. Aug. R. G. Q. n. v. 5. -*terræ*] 20 MS. G. q. H. C. In veteribus Latinorum codicibus inquit Hier. scriptum erat reges terræ, quod nos sustulimus: quia nec in Hebræo nec in 70. reperitur.

PSAL. XLIX. v. 3. -*simul*] 9 MS. G. H. C. Attamen, conformiter Textui Amb. atque Aug. legunt v. 8. *homo*:] * & 6 MS. C. Verum a R. Aug. C. & H. non legitur. v. 10. *laborabit*] laboravit MS. R. Hier. G. Q. n. ib. -*adhuc*] R. Aug. G. v. 12. -*suis*] MS. R. G. H. C. Q. n. v. 13. -*Et*] MS. Q. n. v. 20. -&] 10 MS. R. Aug. G. H.

v. 1. ∻ *Asaph*] τῷ Ἀσάφ.

PSAL. L. v. 4. *Advocavit*] Advocabit 9 MS. R. G. H. C. v. 15. -&] 7 MS. H. C. Additur autem in G. v. 21. ∻ *inique*] ἀνομίαν.

v. 2. *Bethsabee*] Beersabee MS. R. Aug. G. Bathsaba H. C.

PSAL. LI. v. 9. *me*] * Domine MS. q. v. 10. -&] MS. R. G. H. C. v. 16. -&] 5 MS. R. G. H. C. v. 19. *despicies*] despiciet R. Hier. Aug. G. Verum MS. H. & C. Textui suffragantur. v. 20. -*Domine*] 3 MS. H. C. Additur autem ab Aug. & G.

v. 2. *Abimelech*] Achimelech MS. Hil. H. C. Q. n.

PSAL. LII. v. 6. *lingua dolosa*] linguam dolosam 5 MS. R. Aug. G. Ex H. & C. utrovis modo vertatur recte. v. 7. -*tuo*] 4 MS. H. C. Verum additur a G. v. 11. -*est*] MS. R. G. H. C.

PSAL. LIII. v. 1. *Amaleth*] Maheleth G. H.

v. 2. ∻ *David*] τῷ Δαυίδ

PSAL. LIV. v. 5. -&] 6 MS. Aug. H. C. Legitur autem in G. v. 6. -&] 6 MS. H. C. Tamen a G. non jugulatur. ibid. -*est*] MS. R. G. H. C. v. 7. *Averte*] Avertet MS. G. q. H. C. Q. n. ib. *meis*] * & MS. v. 8. -&] 6 MS. R. Hil. G. H. C.

PSAL. LV. v. 4. *iniquitates*] iniquitatem 6 MS. R. G. H. C. Q. n. v. 6. *venerunt*] venit MS. R. Hil. G. H. Plurali vero utitur C. ibid. *contexerunt me tenebræ*] contexit me tenebra MS. Hil. Utuntur etiam numero singulari G. H. & C. v. 10. -&] MS. G. q. H. C. v. 13. -*meus*] 4 MS. R. G. H. C. v. 17. *salvabit*] salvavit 29. MS. G. q. Q. n. v. 23. *enutriet*] * & MS. q.

v. 1. ∻ *David*] τῷ Δαυίδ.

PSAL. LVI. v. 4. -*Ab altitudine diei timebo: ego vero in te sperabo*] Q. n. v. 13. *laudationes*] laudationis 6 MS. R. G. Q. n.

PSAL. LVII. v. 6. *in*] super MS. Aug. atque hoc modo ex G. & C. propriissime vertatur. v. 8. *dicam*] * Domino MS. Q. n. v. 10. -&] 7 MS. R. Hil. G. H. C.

PSAL. LVIII. v. 2. *recte*] recta 6 MS. R. Hier. Aug. G. H. v. 4. *Alienati*] Abalienati MS. G. v. 7. *confringet*] confregit MS. R. Aug. G. Q. n. v. 10. *sicut*] sic 13 MS. Quæ in Textu est lectio G. & H. convenit hæc quodam sensu, non dissentit.

PSAL. LIX. v. 10. -*es*] MS. H. C. Additur autem a G. v. 14. *dominabitur*] dominatur 1 MS. R. H. G. v. 15. *terræ*] * Et 1 MS. Hil. H. C. Verum a G. non legitur. v. 17. *exaltabo*] exultabo 12 MS. R. Hier. G. clamando laudabo H.

PSAL. LX. v. 13. &] quia 12 MS. Textus lectio G. & C. conformis est.

PSAL. LXI. v. 6. -*meus*] 1 MS. R. G. H. C. v. 8. *Permanet*] permanebit 1 MS. R. Aug. G. H. Sunt Græci codices qui Textus lectionem adstruant, quia non futuro διαμενεῖ sed præsenti tempore διαμένει legunt.

PSAL. LXII. v. 5. *cucurri*] cucurrerunt Q. n. v. 9. -*in æternum*] 1 MS. R. Aug. G. Q. n. v. 12. -*est*] MS. R. G. H. C.

v. 1. *Idumææ*] Judææ R. G. H. C. Conformiter autem Textui legunt Aug. & G. q.

PSAL. LXIII. v. 7. *Sic*] Si 12 MS. R. Aug. G. H. C. v. 8. *meditabor*] meditabar R. G. Verum MS. H. & C. futurum legitur. v. 12. *laudabuntur omnes qui jurant*] laudabitur omnis qui jurat 5 MS. R. Hil. Aug. G. H. C.

PSAL. LXIV. v. 4. *Quia*] Qui MS. R. Hil. G. Insuper H. & C. ad hunc modum rectissime transferas. v. 7. *scrutinio*] scrutinia 4 MS. R. G. Q. n. v. 8. *ad*] & 10 MS. R. G. H. C. Q. n.

v. 1. *populo transmigrationis*] de verbo peregrinationis MS. Q. n.

PSAL. LXV. v. 5. *inhabitabit*] habitabit MS. v. 9. ∻ *exitus*] ἐξόδους πρωΐας καὶ ἑσπέρας. ibid. *vespere*] vesperæ R. G. H. C. v. 11. *inebria*] inebrians 14 MS. Pro Textu faciunt Aug. Hil. G. H. C.

v. 1. -*resurrectionis*] H. C.

PSAL. LXVI. v. 17. *exultavi*] exaltavi MS. Hil. Aug. R. G. exaltatus est H. laus ejus G. v. 19. -&] MS. R. G. H. C.

v. 1. -*David*] H. C.

PSAL. LXVII. v. 5. *judicas*] judicabis R. G. H. C. Forte interpres noster κρίνεις non κρινεῖς legit. ibid. *dirigis*] diriges MS. R. G. H. C.

PSAL. LXVIII. v. 4. -&] MS. R. Hil. G. H. additur autem Aug. & C. ibid. -&] MS. R. Hil. G. legitur vero Aug. H. & C. v. 5. *illi.*] * & 1 MS. R. Aug. G. H. C. v. 6. -*turbabuntur a facie ejus*] H. C. Legitur autem ut in nostris sic in G. codicibus. v. 7. -*qui*] MS. R. Hil. G. H. C. v. 19. *inhabitare*] habitare MS. v. 23. *profundum*] profundis 1 MS. G. H. C. Profundo MS. Q. n. v. 34. -*Psallite Deo*] R. G. H. C. non est, scribit Suniæ Hier. in libris authenticis, sed obelo prænotatum.

v. 1. *commutabuntur*] * ipsi 2 MS. G. H. Quod vero a quibusdam additur Psalmus in codice Vaticano Græco, in textu Hebræo, in paraphrasi Chaldea, non legitur.

PSAL. LXIX. v. 21. *qui tribulant*] tribulantes MS. Aug. G. v. 22. *escam meam*] esca mea MS. Similiter Textui legit Aug. v. 23. *retributiones*] retributionem 2 MS. R. Hil. Aug. G. Pro Textu vero H. faciunt. v. 28. *justitiam tuam*] justitia tua R. Aug. G. v. 31. -&] MS. R. Hier. Aug. G. additur autem ab Hil. ac H. & C. libris. v. 37. *possidebit*] possidebunt MS. Aug. H. G.

v. 1. -*quod salvum fecerit eum Dominus*] me 4 MS. R. G. -H. C. Videtur & Hilar. non legisse.

PSAL. LXX. *captivorum*] * Anepigraphus apud Hebræos G.

PSAL. LXXI. v. 4. -&] MS. R. Aug. G. H. C. v. 9. *defecerit*] deficiet MS. Aug. C. v. 16. *potentiam*] potentias 12 MS. Hieron. H. Numerus vero singularis est Aug. G. & C. v. 19. *similis*] * sit MS. q. v. 20. *Quantas*] Quanta MS. Alteram lectionem Aug. sequitur, eandemque Græcus Textus adstruit; Hebræus vero, tam hanc quam illam suscipit, ex quo alii Qui transferunt.

v. 1. -*Psalmus*] 4 MS. Hier. Aug. G. q. H. neque quid aliud huic titulo adjiciunt.

PSAL. LXXII. v. 5. *& generationem*] generationum 2 MS. R. Hier. Aug. G. H. C. v. 11. *reges*] * terræ MS. R. G. Verum ab H. & C. non agnoscitur, estque Hieronymo superfluum. v. 12. *liberabit*] liberavit MS. R. Aug. G. Textus autem H. & C. consonat. v. 15. *adorabunt*] orabunt 1 MS. Aug. Q. n. v. 16. -&] MS. R. G. H. C. ibid. *firmamentum*] frumentum 1 MS. Q. n. ibid. *fructus*] fluctus o. v. 18. *Dominus*] * Deus G. q. H. C. atque istud prætermittendum non esse Hier. Suniam docet.

v. 1. ∻ *Asaph*] τῷ ἀσάφ.

PSAL. LXXIII. v. 3. *iniquos*] iniquis MS. Hier. v. 8. *nequitiam*] in nequitia MS. R. G. H. v. 11. *scit*] scivit 3 MS. R. August. G. H. v. 15. *reprobavi*] * Et MS. R. Aug. G. H. C. v. 17. -&] Hier. ad Suniam H. C. v. 27. *omnes qui fornicantur*] omnem qui fornicatur MS. R. Aug. G. H. Numero autem multudinis exposuit C.

v. 1. ∻ *Intellectus Asaph*] Συνέσεως τῷ ἀσάφ.

PSAL. LXXIV. v. 2. *mons*] montem 1 MS. Aug. Ex G. & H. utrovis modo transferas, recte. v. 5. *exitu*] exitum MS. G. v. 8. *Quiescere faciamus*] Textus non habet καταπαύσωμεν ut quidam putant, sed κατακαύσωμεν, id est, Incendamus Hier. v. 12. *salutem*] salutes MS. H. C. Textus autem lectio August. & G. conformis est. v. 19. *animas confitentes*] animam confitentem 16. MS. R. August. G. Q. n. ibid. -&] MS. R. Aug. G. H. C.

PSAL. LXXV. v. 1. *corrumpas*] disperdas 5 MS. Utrumvis ex G. & H. vertas licet. ibid. ∻ *Asaph*] τῷ ἀσάφ.

v. 1. *laudibus*] carminibus 2 MS. Hier. hymnis G. ibid. -*ad Assyrios*] H. C.

PSAL. LXXVI. v. 4. *arcum*] arcuum 7 MS. R. Hieron. Aug. G. H. v. 5. *Illuminans*] illuminas MS. R. G. v. 6. -*in*] Hier. ad Sun. G. H. v. 9. *tremuit*] timuit MS. Aug. atque hoc proprie significant voces Græca, Hebræa & Chaldæa. v. 12. *affertis*] afferent MS. R. G. H. C. Q. n.

PSAL. LXXVII. v. 4. -&] MS. R. Aug. G. H. C. v. 7. -&] MS. R. Aug. G. H. C. v. 8. *aut*] & 10 MS. R. Hieronymus, August. G. H. C.

PSAL. LXXVIII. v. 1. *popule*] populus MS. Aug. v. 2. *parabolis*] parabola MS. H. C. Suffragantur autem Textui Hier. Aug. Græca lectio & Evangelistæ citatio. v. 4. *generatione altera*] generationem alteram MS. G. Istud sequentibus apte connecti potest. In generationem alteram narrantes, &c. v. 9. ∻ *Ephrem*] ἐφραΐμ. v. 13. -&] MS. R. Aug. G. Verum additur ab H. & C. v. 16. *deduxit*] eduxit MS. q. v. 17. *iram*] ira MS. v. 34. *eum*] Deum MS. R. G. H. C. v. 38. *abundavit*] multiplicavit 2 MS. ibid. *accendit*] accendet MS. R. G. H. C. v. 45. *cœnomyiam*] cœnomyiam Hieron. ad Suniam. v. 47. -&] MS. R. G. H. additur autem a C. v. 49. *immissiones*] immissionem 14 MS. R. Hier. G. H. C. v. 50. *suæ*] * & 6 MS. R. Aug. G. Omittitur vero a G. q. H. & C. v. 51. *omnis laboris*] laborum 4 MS. Aug. H. C. Textus autem lectio consonat

PSAL. […] consonat G. v. 53. *eduxit*] deduxit MS. Aug. G. H. v. 57. *pravum*] * Et MS. R. Aug. G. H. C. v. 64. *plorabantur*] plorabuntur MS. Hier. R. G. flebunt H. non sufficientes quæ flebunt (non suffecerunt fletui) C. v. 67. *Ephraim*] Effrem MS. Ephrem Aug. v. 69. *unicornium*] unicornis MS. Idque conformiter G. μονοκέρωτος. Et C. […] נקרא· Verum H. est numero plurali. רמים & Aug. unicorniorum.

PSAL. LXXIX. v. 9. -&] 6 MS. R. Aug. G. H. C. ibid. *Domine*] & H. C.

v. 1. ÷ *Asaph*] τῷ ἀσάφ.

PSAL. LXXX. v. 2. *velut ovem*] tanquam oves MS. Hier. ib. *Ephraim*] Ephrem Aug. * & MS. Hier. Aug. R. G. H. C. v. 14. *singularis ferus*] μονιὸς ἄγριος. v. 16. *filium -hominis*] -10 MS. G. H. Legitur autem ab Aug. & G. regem Christum C.

v. 1. -*Psalmus*] H. C. ibid. -*quinta Sabbathi*] 2 MS. R. G. H. C. Exponitur autem ab Aug.

PSAL. LXXXI. v. 4. *vestræ*] nostræ MS. Hier. H. C. Textui autem G. conveniunt. v. 5. -*in*] -MS G. ipsi Aug. v. 16. *secula*] seculo MS. Numero singulari, etiam Aug. H. &.C. legunt.

v. 1. ÷ *Asaph*] τῷ ἀσάφ.

PSAL. LXXXIII. v. 14. -&] MS. R. Hier. Aug. G. H. Additum est autem a C. v. 15. *comburit*] comburet MS. R. G. H. Similiter vero Textui, exposuit C. legunque Hier. & Aug. v. 16. *turbabis*] conturbabis 1 MS. G. v. 19. *in omni terra*] super omnem terram 2 MS. H. G. Utriusque lectionis meminit Aug.

PSAL. LXXXIV. v. 5. *tua*] * Domine MS. q. v. 8. *benedictiones*] benedictionem MS. q. Aug. Verum Textui astipulantur Hier. R. G. H. C. ibid. ÷ *de virtute in virtutem*] ἐκ δυνάμεως εἰς δύναμιν. v. 12. *diligit*] * Dominus 2 MS. R. G. H. C.

PSAL. LXXXVI. v. 3. *clamavi*] clamabo 3 MS. R. G. H. C. v. 17. *bonum*] bono MS. Aug. ibid. *ut*] & MS. R. G. H. C.

PSAL. LXXXVII. v. 4. ÷ *Raab*] רהב quod Chaldæus Ægyptum exponit. Meretricis illius nomen est רחב. ibid. *scientium*] scientibus MS. Aug. R. G. C. Insuper H. ad hunc modum rectissime transferunt. v. 6. *scripturis*] scriptura MS. R. G. H. v. 7. -*est*] MS. R. Aug. G. H.

PSAL. LXXXVIII. v. 1. ÷ *Intellectus Eman*] συνέσεως αἰμὰν τῷ.

v. 1. ÷ *Intellectus Ethan*] συνέσεως αἰθὰμ τῷ.

PSAL. LXXXIX. v. 2. *generationem*] generatione MS. Textus lectio G. respondet, ut hoc & proximo loco. v. 5. *generationem*] generatione MS. Hier. v. 7. *Deo*] Domino MS. R. Hier. Aug. G. H. C. v. 20. *in potente*] in potentem MS. Hier. G. Super potentem 2 MS. Aug. H. ibid. -&] 4 MS. R. Aug. G. H. C. v. 22. *confortabit*] confirmabit 6 MS. R. v. 23. *ei*] eum MS. v. 27. *invocavit*] invocabit 8 MS. R. Hier. Aug. G. H. C. v. 31. -*autem*] MS. R. Aug. G. H. C. v. 34. *nocebo*] decipiam 1 MS. H. C. Textui vero plus votum G. eidemque consentit Aug. v. 40. *Avertisti*] Evertisti 12 MS. Q. n. v. 43. *deprimentium eum*] inimicorum ejus 1 MS. Aug. Quæ in Textu est lectio Hier. & G. conformis est. v. 45. *ab emundatione*] a mundatione MS. ib. *in terra*] in terram 1 MS. G.

PSAL. XC. v. 1. *refugium*] * tu 3 MS. Aug. H. C. ibid. *a generatione in generationem*] in generatione & generatione 1 MS. R. G. H. C. v. 2. *ante*] & 8 MS. R. Hier. Aug. G. H. C. v. 10. *meditabuntur*] meditabantur MS. R. G. Est unde videri possit & August. hoc modo legisse.

v. 1. ÷ *David*] τῷ Δαβίδ. Anepigraphus est Psalmus iste H. & C.

PSAL. XCI. v. 3. *liberavit me*] liberabit me MS. Hier. Aug. liberabit te R. G. H. C. v. 3. *aspero.*] * In 6 MS. R. G. H. C. v. 9. ÷ *Altissimum posuisti refugium tuum*] ÷ ὕψιστον ἔθου καταφυγήν σου. v. 11. *mandavit*] mandabit MS. R. G. H. C. His consonat Evangelistarum citatio, præsertim juxta Græcos & Syricos codices. v. 14. *speravit*] * MS. R. G. H. v. 15. *Clamavit*] Clamabit R. G. H. C. v. 16. *longitudine*] Longitudinem MS. G.

PSAL. XCII. v. 4. *decachordo*] * & 1 MS. * & in H. * in C. nihil vero horum additur Aug. & codicibus G. v. 12. &] * ab 2 MS. Hier. 1 MS. R. Aug. G. H. C. v. 13. *florebit*] * & MS. q. v. 14. -*domus*] MS. R. Hier. G. H. C. Titulus hic in codicibus Hebraicis & Chaldaicis & Euthymio teste, emendatioribus Græcis, omnino non legitur. Veruntamen ab Aug. exponitur.

PSAL. XCIII. v. 5. *longitudine*] longitudinem 3 MS. G.

-*Psalmus ipsi David quarta Sabbathi*] H. C.

PSAL. XCIV. v. 15. *justitia convertatur in judicium*] in justitiam convertatur judicium MS. ib. *illam*] illa MS. Q. n. ib. *qui recto*] recti 1 MS. G. H. C. v. 20. *iniquitatis*] * & 1 MS. ib. *fingis*] fingit 2 MS. Q. n. ib. *laborem*] dolorem 16 MS. Q. n.

PSAL. XCV. v. 1. -*Laus cantici ipsi David*] H. C.

PSAL. XCVI. v. 2. -&] MS. R. G. H. C. v. 10. -*terra*] MS. H. C. Q. n.

v. 1. * *Huic*] Psalmus 3 MS. R. Hier. G. Verum G. q. non addit. ib. *ei*] * Sine titulo apud Hebræos G.

PSAL. XCVII. v. 7. -&] MS. R. Hier. G. H. C. v. 10. *peccatoris*] peccatorum 6 MS. H. C. Numero autem singulari legunt Hier. & G.

PSAL. XCVIII. v. 1. Tit. -*ipsi David*] H.

PSAL. XCIX. v. 1. Tit. -*Psalmus ipsi David*] H. C. ib. *qui sedes*] sedens G. H. *sedes*] sedet 6 MS. Aug.

PSAL. C. v. 2. *Deo*] Domino 4 MS. H. C. Textui vero suffragantur G. v. 5. -*est*] MS. R. G. H. C.

PSAL. CI. v. 4. *declinantem a me malignum*] declinante a me maligno MS. Aug. G.

v. 1. *anxius fuerit*] anxiaretur 3 MS. Aug. ib. *effuderit*] effudit MS. Aug. intelligi utroque modo possunt H. & G.

PSAL. CII. v. 7. *pellicano*] pelicano 1 MS. G. v. 10. *potum*] poculum 7 MS. Hier. R. Q. n. v. 11. *iræ*] * & 7 MS. R. Aug. G. H. C. v. 14. *exurgens*] * Domine MS. q. v. 16. *nomen tuum Domine*] nomen Domini 6 MS. R. Hier. G. H. C. v. 17. *ædificavit*] ædificabit MS. Hier. R. G. Textus autem lectio respondet H. & C. v. 19. *Scribantur*] Scribatur MS. R. G. H. C. ib. *in generatione altera*] in generationem alteram 4 MS. Aug. G. Q. n. v. 21. *gemitus*] gemitum 6 MS. R. Aug. G. H. C. v. 22. *annuntient*] annuntiet MS. ibid. *ejus*] suam MS. Utrovis modo vertatur nec G. nec H. reclamant. v. 24. ÷ *virtutis*] ἰσχύος.

PSAL. CIII. v. 20. -*omnes*] 9 MS. H. C. Additur autem a G. v. 22. *dominationis*] dominationes MS. Textus lectio, respondet G. Utramque admittunt H. & C. Græcis prolixior est titulus, Hebræis & C. nullus.

PSAL. CIV. v. 12. *voces*] vocem 10 MS. R. Hier. Aug. G. H. C. v. 15. *educas*] educat 2 MS. Aug. Q. n. ib. *lætificet*] lætificat 7 MS. R. Hier. G. Lætificabit H. ib. *confirmet*] confirmat MS. R. Hier. G. confirmabit H. C. v. 25. -*manibus*] 1 MS. R. Aug. Q. n. v. 35. *Deficiant*] Deficient MS. H. C. Sensum autem quem cum Aug. Textus indicat & G. indicant.

PSAL. CV. v. 12. *brevi*] breves MS. G. v. 18. *animam*] anima MS. R. G. Q. n. v. 25. &] ut MS. R. G. H. C. v. 30. *Edidit*] Et dedit MS. Aug. Q. n. v. 31. *cynomyia*] cœnomyia Hier. ad Sun. v. 37. *cum*] in MS. R. Aug. G. Textus autem sensum exprimit. v. 45. *requirant*] * Halleluia 1 MS. R. Hier. G. H. C. Etiam Augustino duplex Halleluia lectum est.

PSAL. CVI. v. 12. *crediderunt*] * in MS. Hier. Aug. H. C. Verum a G. non additur. v. 14. *inaquoso*] * Et 4 MS. R. Hier. Aug. G. H. C. v. 15. *animas*] animam MS. H. Textus autem conformis est G. v. 31. *in*] ad 1 MS. Hier. v. 32. *Aquas*] Aquam MS. Aug. R. G. v. 38. *interfecta*] infecta 4 MS. R. Q. n. v. 44. *audivit*] audiret MS. R. Aug. G. H. C.

PSAL CVII. v. 2. *inimici*] * & 2 MS. R. G. H. C. v. 8. *misericordiæ*] misericordia MS. Q. n. v. 15. *misericordiæ*] misericordia MS. Q. n. v. 21. *misericordiæ*] misericordia MS. Q. n. v. 31. *misericordiæ*] misericordia MS. Q. n. v. 32. -*Et*] MS. R. G. Additur autem ab H. & C. v. 40. *contentio*] contemptio R. Hier. Aug. G. H. C. v. 42. *oppilabit*] oppilavit MS. H. C. Textus vero respondet Aug. & G.

PSAL. CVIII. v. 13. *quia*] & 1 MS. G. H. Conformiter vero Textui reddidit C.

PSAL. CIX. v. 10. -&] MS. R. Aug. C. Additur autem H. & G. v. 19. *operitur*] operietur MS. H. C. ibid. *præcingitur*] præcingetur MS. H. C. Textus vero lectio conformis est Aug. & G. v. 22. *conturbatum*] turbatum MS. v. 23. -&] MS. R. G. H. C. ib. *locustæ*] locusta 6 MS. H. Pluralis vero numerus est Aug. Hier & G. v. 27. *eam*] ea 7 MS. Quæ in Textu est lectio Hier. Aug. G. & H. respondet verum feminina pronomina quæ sunt Hebræis accipi possunt, ut neutra Latinis. v. 31. *Quia*] Qui MS. q. August.

PSAL. CXI. v. 1. -*meo*] Hier. ad Sun. H. C. v. 6. *annuntiabit*] annuntiavit G. H. C. v. 9. *misit*] * Dominus MS. q.

v. 1. -*reversionis Aggai & Zachariæ*] R. G. H. C. verum ab Aug. agnoscitur.

CAP. CXV. v. 15. -*a*] MS. August. G. H. Additur autem a C.

PSAL. CXVI. v. 4. *invocavi*] invocabo MS. H. C. at pro Textu faciunt Aug. & G.

PSAL. CXVII. v. 3. *Aaron*] * quoniam bonus 3 MS. R. G. Q. n. v. 4. -*omnes*] MS. H. C. Verum legitur in codicibus G. ibid. *Dominum*] * quoniam bonus 2 MS. R. G. Q. n. v. 10. -*quia*] Aug. G. Q. n. v. 11. -*quia*] Aug. G. Q. n. v. 14. *laus*] laudatio MS. Aug. G. v. 20. *eam*] ea MS. G. v. 23. &] hoc 4 MS. H. Q. n. v. 25. -*me*] 2 MS. G. H. C. Q. n. ibid. -*bene*] 2 MS. H. C. v. 26. *venit*] venturus 2 MS. Q. n.

v. 1. -*Halleluia*] H. C.

PSAL. CXIX. v. 4. *custodiri*] custodire MS. Ambro. H. C. Vox Græca φυλάξασθαι ambigua est. v. 9. *corrigit*] Corriget MS. R. G. H. C. v. 24. -*est*] MS. H. C. Additur autem Hieron. Amb. Aug. & codicibus G. v. 28. *Dormitavit*] Stillavit Amb. Q. n. v. 29. -*de*] 7 MS. Amb. Hil. G. H. C. v. 37. *videant*] videam MS. Ex G. verti utrumque potest. Ex H. autem & C. quod in Textu est rectius. v. 41. *veniat*] veniet MS. H. C. Textus vero enarrationibus patrum & codicibus G. conformior est. v. 48. *exercebor*] exercebar MS. R. Hilar. Hier. August. G. Textus autem H. & C. consonat v. 53. *pro*] præ 1 MS. a R. Hilar. Amb. Aug. G. H. C. Si *pro propter* denotare intelligatur, Textus idem est sensus. v. 55. *fui*] * in MS. Aug. R. G. H. C. v. 59. *converti*] averti MS. Ambr. Aug. Q. n. v. 61. ÷ *peccatorum*] ἁμαρτωλῶν. ib. -&] MS. H. C. legitur autem in Hier. Aug. & libris G. v. 69. -*meo*] 6 MS. Hil. G. q. H. C. Hieronymus superfluere censet. v. 73. *ut*] & 5 MS. R. G. H. C. v. 75. -*in*] 5 MS. R. G. H. ibid. -*tua*] MS. R. Hil. G. H. Chaldæus illud adjecit, hoc minime. v. 81. *Defecit*] Deficit R. Ambr. G. Textui autem Hil. Aug. H. & C. astipulantur. ib. -&] 4 MS. R. G. H. C. v. 86. *iniqui*] inique 1 MS. R. Hilarius, Amb. August. G. H. C. v. 91. *perseverat*] perseverant MS. Textui suffragantur Hil. Amb. Aug. & G. In H. & C. codicibus legitur. Ad dispositiones tuas stant hoc die usque ad hunc diem. v. 95. *intellexi*] dilexi o. v. 96. *Omnis consummationis*] Omni consummationi MS. Textus consonat Ambros. Aug. & G. ibid. *finem*] fidem o. v. 97. -*Domine*] 5 MS. H. C. legitur autem in libris G. v. 114. -&] MS. R. Aug. G. H. C. v. 118. *judiciis*] justitiis 16. MS. Hil. Q. n. v. 125. *ut*] & 5 MS. R. G. H. C. v. 126. *Domine*] Domino MS. R. G. Harum lectionum, illam Ambrosius; istam sequitur Hilarius, Augustinus, qui utriusque meminit, hanc quod in pluribus sit codicibus, probat Hebræus; Textus neutram repudiat. v. 134. *ut*] & 12. MS. R. G. H. C. v. 138. -*tuam*] R. G. H. C. Legitur autem in MS. & G. q. v. 143. -*est*] MS. R. G. H. C. v. 145. -*meo*] 18 MS. H. C. Additur ab August. & G. v. 146. *ut*] & 8 MS. Amb. R. H. G. C.

ib. *mandata*] testimonia R. Ambros. Aug. G. H. C. v. 147. *maturitate*] immaturitate 1 MS. R. G. Q. n. ib. *-quia*] 18 MS. R. Hil. G. H. C. & MS. q. v. 149. *-&*] 4 MS. R. Hil. G. H. C. v. 150. *iniquitati*] inique 1 MS. Amb. August. Utrumque ex Græco verti potest. v. 160. *veritas*] * & 7 MS. R. Hier. G. H. C. v. 174. *-est*] MS. H. C. Additur autem a G.

PSAL. CXX. v. 2. *-&*] Hier. ad Sun. H. C.

PSAL. CXXI. v. 5. *custodit*] custodiet G. q. C. v. 7. *custodit*] custodiet 1 MS. G. q. H. C. ib. *custodiat*] custodiet G. q. H. C. v. 8. *custodiat* custodiet G. q. H. C. Q. n.

PSAL. CXXV. v. 3. *-Dominus*] MS. Hil. Aug. H. C. Legitur autem in codicibus G. ib. ∻ *peccatorum*] τῶν ἁμαρτωλῶν. v. 5. *obligationes*] obliquationes Q. n.

PSAL. CXXVI. v. 6. *mittentes*] portantes MS. H. C. Q. n. ib. *cum*] in MS. R. Hil. G. Sive in, sive cum, ex H. & C. reddas perinde est.

PSAL. CXXVII. v. 2. *surgite*] surgere MS. G. q. H. Q. n. v. 3. ∻ *filii*] υἱοί. ib. ∻ *fructus*] καρπὸς. v. 5. *non confundetur cum loquetur*] non confundentur cum loquentur MS. R. Hil. G. H. C.

PSAL. CXXVIII. v. 3. *novellæ*] novella MS. Hil. Consentiunt Textui. G. H. C. v. 5. *tibi*] te MS. Hil. G.

PSAL. CXXIX. v. 4. *concidet*] concidit R. G. H. C. v. 7. *implebit*] implevit 12 MS. R. Hier. G. H. C.

PSAL. CXXXI. v. 2. *ablactatus*] ablactatum 4 MS. R. G. ibid. *-est*] 20 MS. G. H. Q. n. ib. *matre sua*] matrem suam 2 MS. R. Aug. G. ib. *anima mea*] animam meam 2 MS. Aug. G. H.

PSAL. CXXXII. v. 5. ∻ *temporibus*] τοῖς κροτάφοις. v. 7. *tabernaculum*] tabernacula 4 MS. R. Hil. G. H. C. v. 9. *justitia*] justitiam 5 MS. Aug. G. v. 11. *eum*] eam MS. R. G. H. C. Pro hac lectione Hier. pro illa facit Hil. v. 16. *tui*] ejus 7 MS. R. Hil. Hier. Aug. G. H. C. v. 17. *Illuc*] Illic 4 MS. R. Hil. ib. ∻ *David*] τῷ Δαυΐδ.

PSAL. CXXXV. v. 9. *Emisit*] Et misit 15. MS. Textus lectio consonat G. Misit R. H. C.

PSAL. CXXXVI. v. 16. *per desertum*] in deserto MS. Aug. G. H. C. Quæ in Textu est lectio, hujus est expositio. v. 26. *-Confitemini Domino dominorum : quoniam in æternum misericordia ejus*] R. G. H. C. Et ab Hil. quidem non agnoscitur; ab Hier. vero & August. non prætaritur.

-Psalmus David propter Jeremiam] H. C.

PSAL. CXXXVII. v. 1. *recordaremur*] * tui MS. q. v. 9. *suos*] tuos 6 MS. R. Aug. G. H. C.

PSAL. CXXXVIII. v. 2. *mei*] * Et MS. R. Hil. G. Verum ab Hier. G. q. H. & C. prætermittitur. v. 4. *-omnia*] 5 MS. H. C. Legitur autem ab Aug. & codicibus G. v. 5. *-est*] MS. R. Hil. G. H. C.

PSAL. CXXXIX. v. 11. *-mea*] MS. R. Hil. G. H. C. v. 14. *cognoscet*] cognoscit 2 MS. R. Hil. G. H. v. 15. ∻ *os*] τὸ ὀστοῦν. v. 16. *dies*] die 3 MS. Q. n. v. 17. *confortatus est*] confortati sunt 5 MS. R. Aug. G. H. C. v. 20. *suas*] tuas MS. R. G. H. C. Dei civitates Hilarius intelligit. v. 22. *illos*] * Et MS. q. ib. ∻ *inimici*] in inimicos R. G. H. C.

PSAL. CXL. v. 5. *-&*] MS. R. Hil. Aug. G. H. C. v. 14. *-&*] MS. Aug. H. C. & quamvis in libris Græcis legatur, Hier. superfluere docet.

PSAL. CXLII. v. 3. *-&*] MS. R. Aug. G. H. C.

v. 1. *-quando persequebatur eum Absolom filius ejus*] H. C.

PSAL. CXLIII. v. 11. *in terram rectam*] in terra recta MS. G. v. 12. *disperdes*] * omnes MS. q.

-Psalmus David -adversus Goliath] -H. -C.

PSAL. CXLIV. v. 2. *subdis*] subdis MS. Hier. subjiciens Hil. G. H. C. v. 10. *das*] dat MS. Aug. ib. *redemisti*] redemit MS. Aug. ib. *tuum*] suum MS. Aug. G. H. C. v. 12. *novellæ plantationes*] novellæ plantatæ R. Aug. G. plantationes auctæ H. v. 14. *crassæ*] crassi MS. Hier. G. H.

PSAL. CXLV. v. 7. *justitia tua*] justitiam tuam 2 MS. Hil. Q. n. v. 15. *sperant*] * Domine MS. q. Hil. Hier.

v. 1. *-Aggæi & Zachariæ*] H. C.

PSAL. CXLVI. v. 3. *principibus*] * nec MS. q. ib. *-in*] MS. R. G. H. C. Insuper Hil. & Hier. non legisse videntur. v. 8. *diligit*] diligit o. v. 9. *vias*] viam 8 MS. R. Hil. Hier. Aug. G. H. C.

PSAL. CXLVII. v. 1. *-&*] MS. R. Hier. Aug. G. H. C. v. 4. *vocans*] vocat 8 MS. vocabit H. In G. & Hilariano Textu, & prior & posterior istius versus pars participium habet.

Psalmus hic jungitur præcedenti apud Hebræos.

CXLVII. v. 17. *suam*] suum MS. Hier.

PSAL. CXLVIII. v. 6. *æternum*] seculum MS. R. Hier. Aug. v. 14. *exaltavit*] exaltabit MS. R. Hilarius, G. Verum Textui suffragantur H. & C.

PSAL. CXLIX. v. 2. *filiæ*] filii 8 MS. R. Hier. Aug. G. H. C. v. 4. *exaltavit*] exaltabit 3 MS. R. G. H. C. ib. *in salutem*] in salute 1 MS. R. G. H. C. v. 6. *Exultationes*] exaltationes 1 MS. G. H. Laudes C. v. 9. *faciant*] faciat Q. n.

PROVERBIORUM.

CAP. II.

VER. 12. *-&*] 9 MS. B. H. Additur autem a C. & G.

CAP. III. v. 9. *tuarum*] * da pauperibus MS. q. v. 13. *affluit prudentia*] effluit prudentiam 5 MS. Q. n. v. 14. *auri & argenti primi & purissimi*] argenti & auro primo 6 MS. R. argenti, & auri primi & purissimi 14. MS. Q. n. v. 18. *tenuerit eam, beatus*] tenuerint eam beati MS. R. C. tenuerint eam beatus H. v. 25. *potentias*] ruinas R. Q. n. v. 35. *exultatio*] exaltatio R. H. G. atque hoc modo videri potest Beda legisse.

CAP. IV. v. 11. *monstrabo*] monstravi MS. H. C. ib. *ducam*] duxi MS. H. C. Verum pro futuris accipiuntur Hebræa præterita. v. 16. *-non*] 15 MS. H. C. G. Q. n. v. 27. *-vias enim quæ a dextris sunt novit Dominus : perversæ vero sunt quæ a sinistris sunt. Ipse autem rectos faciet cursus tuos, itinera autem tua in pace producet*] R. H. C. In MS. autem & G. leguntur atque a B. exponuntur.

CAP. V. v. 2. *conservent*] * Ne intenderis fallaciæ mulieris MS. B. G. Verum in antiquis MS. R. H. & C. pars ista non reperitur. v. 22. *capiunt*] capient MS. H. ib. *constringitur*] constringetur MS. H. C. Similiter autem Textui expofuerunt G.

CAP. VI. v. 5. *manu aucupis*] insidiis 19 MS. laqueo B. C. G. Quæ in Textu est lectio respondet H. v. 11. *-Si vero impiger fueris, veniet ut fons messis tua, & egestas longe fugiet a te*] R. H. C. G. Verum a MS. B. & G. q. non omittitur. v. 21. *circunda*] * ea 4 MS H. C. Omittitur autem a G. v. 31. *tradet*] * & liberabit se MS. B. Verum a R. H. & C. non agnoscitur.

CAP. VII. v. 1. *-Fili, honora Dominum, & valebis : præter eum vero ne timueris alienum*] 14 MS. R. H. C. Desumptus est autem versus iste ex G. v. 3. *eam*] ea 2 MS. H. ib. *illam*] illa H. v. 10. *decipiendas*] capiendas 14. MS. B. v. 18. *& fruamur cupitis amplexibus, donec illucescat dies*] donec illucescat dies, & fruamur cupitis amplexibus 4 MS. H. C. G. v. 22. *ignorans*] ignorat 1 MS. nescit R. v. 27. *interiora*] in inferiora MS. Hebraice legitur, Descendentes ad penetralia mortis.

CAP. VIII. v. 11. *-opibus*] 5 MS. R. v. 20. *ambulo*] ambulabo MS. R. H. Conformiter autem C. & G. legit Textus. v. 25. *ante*] * omnes MS. R. G. Verum ut a Textu sic a B. & C. non legitur.

CAP. IX. v. 15. *-per*] MS. H. C. G. v. 18. *-Qui enim applicabitur illi descendet ad inferos, nam qui abscesserit ab ea, salvabitur*] 14 MS. R. H. C. G. Nec a Beda explicatur.

PARABOLÆ SALOMONIS.

CAP. X. v. 4. *-Qui nititur mendaciis, hic pascit ventos, idem autem ipse sequitur aves volantes*] 17 MS. R. H. G. Q. n. v. 6. *-Domini*] 5 MS. R. H. C. Additum est autem a G. v. 22. *eis*] ei R. H. C. G. v. 26. *eum*] * in via o. v. 31. *sapientiam*] * & 4 MS. H. C. * at G.

CAP. XI. v. 10. *exaltabitur*] exultabit 4 MS. R. H. C. laudibiliter egit G. v. 13. *amici*] animi MS. H. C. G. Q. n. v. 19. *præparat*] præparavit MS. præparabit MS.

CAP. XII. v. 2. *hauriet*] * sibi MS. q. R. ib. *agit*] aget H. G. v. 8. *noscitur*] noscetur MS. H. Pro Textu autem faciunt B. R. C. & G. v. 11. *-Qui suavis est in vini moderationibus in suis munitionibus relinquit contumeliam*] 25 MS. R. H. C. Q. n. v. 11. *munimentum est*] munimentum Q. n. v. 17. *judex*] index 14 MS. H. C. G. v. 18. *-conscientiæ*] -H. C. G. Conscientia. Hoc modo Beda aut legisse, aut intellexisse videtur.

CAP. XIII. v. 2. *-sui*] 12 MS. H. G. Adjectum est autem a C. v. 13. *-Animæ dolosæ errant in peccatis : justi autem misericordes sunt & miserantur*] 26 MS. R. H. C. Versum istum MS. quædam Latina & codices quidam Græci habent post versum hujus capitis nonum. v. 23. *aliis*] alii 13. MS. H. G. Textui conformiter legit Beda. v. 24. *virgæ*] * suæ 4 MS. H. C. Omissum est autem a G.

CAP. XIV. v. 7. *nescit*] nescito 4 MS. H. Pro Textu facit Beda. v. 11. *tabernacula*] * vero 6 MS. H. C. G. v. 15. *-Filio doloso nihil erit boni, servo autem sapienti prosperi erunt actus & dirigetur via ejus*] 24 MS. R. H. C. G. Sententiam istam legunt, cum Græcis, Latini quidam codices proxime post decimum tertium superioris capitis versum. v. 16. *transilit*] transit 1 MS. Q. n. v. 17. *versutus*] verbosus G. v. 20. *erit*] est 6 MS. R. Textus autem lectio respondet H. & accedit G. v. 21. *-Qui credit in Domino, misericordiam diligit*] 4 MS. R. H. C. In codicibus autem G. subjunguntur versui proximo hæc verba: Non [illegible] unt misericordiam & fidem fabricatores malorum ; misericordia autem & fides apud fabricatores bonos. v. 23. *-bono*] 6 MS. R. H. C. G. v. 33. *quosque*] quoque 16 MS. Q. n.

CAP. XV. v. 5. *-In abundanti Justitia virtus maxima est : cogitationes autem impiorum eradicabuntur*] 12 MS. R. H. C. Additur autem libris G. v. 10. *deserentium*] deserenti 5 MS. H. ib. *-vitæ* 8 MS. R. H. C. G. v. 17. *vocari*] vocare 4 MS. Beda G. ib. *ad oleræ* convivium oleris H. C. v. 19. *pigrorum*] impiorum MS. q. v. [illegible] *-firmabitur ab eo*] 1 MS. R. H. C. G. Leguntur autem a Beda. v. 27. *-Per misericordiam & fidem purgantur peccata : per timorem autem Domini declinat omnis a malo*] 16 MS. R. H. C. Versus iste a Græcis quidem hoc loco legitur, a Latinis autem Hebræis & Chaldæis, capite proxime sequenti. v. 28. *meditabitur*] meditatur MS. ib. *obedientiam* sapientiam 21 MS. R. Q. n.

CAP. XVI. v. 2. *hominis*] hominum 15 MS. B. Verum Textus H. & C. conformis est. v. 5. *-Initium viæ bonæ, facere justitiam : accepta est autem apud Deum magis, quam immolare hostias*] 13 MS. R. H. C. Legitur autem in codicibus G. v. 11. *seculi*] sacculi 4 MS. R. H. Q. n. v. 13. *dirigetur*] diligetur R. H. C. G. Pro Textu facit Beda. v. 21. *reperiet*] percipiet MS. B. v. 24. *animæ*] * & 5 MS. H. v. 25. *novissima ejus ducunt*] novissimum ejus ducit 16 MS. H. C. v. 27. *impius*] insipiens MS. R. G. Verum H. & C. pro Textu faciunt. v. 30. *perficit*] perficiet MS. R. B. perfecit H.

CAP. XVII. v. 9. *amicitias*] amicitiam MS. H. C. G. v. 16. *-Qui altam facit domum suam, quærit ruinam ; & qui evitat discere, incidit in mala*] 25 MS. H. R. C. Q. n. v. 19. *os suum*] ostium suum R. H. C. G. q.

CAP. XVIII. v. 5. *-in judicio*] 3 MS. H. C. G. v. 8. *-pigrum dejicit*

timor; animæ autem effæminatorum esurient] 20 MS. R. H. G. In codicibus G. versus iste hoc loco legitur, atque is qui præcedit, omittitur. v. 10. *ipsam*] ipsum 8 MS. G. Utramque lectionem admittunt H. & C. ib. *currit*] curres H. C. v. 21. *manu*] manibus MS. q. R. B. v. 22. *-Qui expellit mulierem bonam, expellit bonum; qui autem tenet adulteram, stultus est & insipiens*] -16 MS. R. H. C. impius G. & Hier. enarrans cap. 19. Matthæi.

CAP. XIX. v. 1. *-dives*] 1 MS. R. H. C. G. ibid. *-sua &*] 16 MS. sua, & ipse H. C. G. v. 16. *viam suam*] vias suas 20 MS. H. G. v. 19. *Qui*] * enim MS. q. R. v. 21. *Domini*] * in æternum MS. R. B. G. Verum ab H. & C. non legitur. v. 22. *pauper*] * justus MS. G. Verum R. B. H. & C. non legunt. v. 26. *fugit*] fugat H. C. G.

CAP. XX. v. 15. *vas autem*] & vas MS. B. H. C. G. v. 22. *malum*] * pro malo MS. q. R. v. 25. *devorare*] devorate 18. MS. R. H. Q. ibid. *retractare*] tractare. MS. H. Q. n.

CAP. XXI. v. 3. *misericordiam*] justitiam R. H. C. G. v. 4. *est*] -12. MS. R. H. C. v. 12. *a malo*] in malum 3 MS. H. C. G. v. 18. *traditur*] datur MS. B. v. 22. *destruxitque*] detraxitque R. conformiter Textui legunt MS. & B. & descendere fecit H. C. v. 27. *quæ*] quia MS. C. G. etiam quia H.

CAP. XXII. v. 1. *argentum*] * enim MS. q. R. v. 5. *perversi*] superbi MS. q. R. v. 8. *mala*] malum 1 MS. H. Suffragantur autem Textui R. B. & G. v. 9. *-Victoriam & honorem acquiret qui dat munera: animam aufert accipientium*] 17 MS. R. H. C. Agnoscitur autem a codicibus G. v. 17. *-Fili mi*] 12 MS. R. H. G. Additur autem a paraphraste Chaldæo. v. 27. *operimentum * de cubili tuo*] * tuum 4 MS. lectum tuum de sub te H. C. stratum quod sub lateribus tuis G.

CAP. XXIII. v. 29. *suffusio*] suffossio MS. R. Q. n. v. 33. *extraneas*] extranea MS. Textus lectioni suffragantur B. & G. utramque admittunt H. & C.

CAP. XXIV. v. 10. *lapsus*] lassus 10 MS. H. C. v. 16. *enim*] * in die MS. q. v. 25. *-cum*] 20 MS. R. H. C. G. v. 32. *-Usquequo piger dormies? usquequo de somno consurges?*] 16 MS. R. H. C. G.

CAP. XXV. v. 10. *-Gratia & amicitia liberant, quas tibi serva, ne exprobrabilis fias* *] 16 MS. R. H. C. Desumptus est autem versiculus ex Græcis libris quibus & hoc additur. * Sed custodi vias tuas placide. v. 20. *nithro*] * & 12 MS. Beda H. ibid. *-Sicut tinea vestimento, & vermis ligno: ita tristitia viri nocet cordi*] 10 MS. R. H. Q. n.

CAP. XXVI. v. 1. *gloria*]. * Nam 21 MS. B. Verum a R. H. C. & G. non additur. v. 2. *alta*] alia 3 MS. H. v. 26. *consilio*] concilio MS. R. B. H. C. G.

CAP. XXVII. v. 4. *-spiritus*] 20 MS. B. H. C. G. v. 15. *perstillantia*] pestilentia o. v. 16. *vocabit*] evacuet o. v. 21. *-Cor iniqui inquirit mala, cor autem rectum inquirit scientiam*] 16 MS. R. H. C. G. Legitur autem in G. q. v. 24. *tribuetur*] * tibi MS. R. B. Verum ab H. C. & G. non additur. v. 26. *Agni*] * sunt MS. R. B. ibid. *hœdi*] * ad MS. R. B. C. Subaudiuntur autem hæc aut his similia in antiquis MS. & H.

CAP. XXVIII. v. 10. *-ejus*] R. H. C. G. v. 26. *laudabitur*] salvabitur 6 MS. R. H. C. G.

CAP. XXIX. v. 5. *-ejus*] suis MS. G. q. Utrumque ex H. reddi potest. v. 15. *correptio*] correctio MS. R. increpatio H. C. G. v. 20. *stultitia*] stultitiæ Q. n. ibid. *correptio*] correctio MS. R. B. v. 27. *eos qui -in recta sunt via*] -7 MS. viam rectam H. G. ibid. *-Verbum custodiens filius extra perditionem erit*] 14 MS. R. G. H. C. Legitur autem in G. q. sub finem cap. 24.

CAP. XXX. v. 3. *&*] * non 7 MS. Negatio Hebræis posteriori parte non legitur, verum nonnulli, inter quos est Chaldæus, ex priori parte eam repetunt, alii cum septuaginta interpretibus sine negatione intelligunt. v. 19. *adolescentia*] adolescentula 1 MS. H. Q. n. v. 25. *qui præparat*] quæ præparant 10 MS. H. C. G. ib. *sibi*] suum 4 MS. R. H. C. v. 31. *nec est -rex*] -o. & Rex nec est, H. Q. n. v. 32. *apparuit*] apparuerit MS. R. B. Q. n. ib. *-suo*] 5 MS. H.

VERBA LAMUELIS REGIS. VISIO QUA ERUDIVIT EUM MATER SUA.

CAP. XXXI. v. 3. *divitias*] vias R. H. C. v. 9. *judica*] vindica MS. R. Lectioni Textus volunt B. H. C. & G. v. 18. *-& vidit*] R. H. C. G. Nec Beda se legisse ostendit. Est autem, ejus quod præcedit, expositio.

ECCLESIASTES.

CAP. I.

VERS 2. *-&*] MS. Hier. H. C. G. v. 18. *laborem*] dolorem 8 MS. R. Hier. H. C. G.

CAP. II. v. 1. *ergo*] ego 13 MS. R. Hier. H. C. G. v. 3. *quo*] quod 6 MS. quod facient H. C. G. v. 21. *ergo*] quoque MS. R.

CAP. IV. v. 12. *resistunt*] resistent MS. R. Hier. H. G.

CAP. V. v. 2. *invenietur*] invenitur 4 MS. v. 10. *-&*] MS. R. Hier. H. G. Additur autem a C. v. 17. *ex*] * omni 2 MS. Hieronymus H. C. G.

CAP. VI. v. 3. *-liberos*] filios 2 MS. C. -H. G.

CAP. VII. v. 3. *futurum*] futurus 3 MS. Hebraice legitur: Et vivens dabit ad cor suum. v. 19. *justum*] istum H. G.

CAP. VIII. v. 14. *mala proveniunt*] multa eveniant MS. accidit H. G. Similiter Textui exposuit Chaldæus v. 16. *distentionem*] dissensionem o.

CAP. IX. v. 3. *-deducentur*] deducuntur 2 MS. -Hier. H. G. v. 11. *ad aliud, & vidi*] alio, vidique MS.

CAP. X. v. 1. *& gloria parva*] parvaque gloria o. Q. n. v. 19. *bibentes*] viventes Hier. H. G. v. 20. *& aves cæli portabunt*] avis cœli portabit MS. H. C. G.

CAP. XI. v. 2. *partem*] partes MS. Textus lectio conformis est R. H. C. & G. ibid. ∻ *septem nec non & octo*] לְשִׁבְעָה וְגַם לִשְׁמוֹנָה ∻ τοῖς ἑπτὰ καίγε τοῖς ὀκτώ. v. 8. *vanitatis arguentur*] vanitas arguuntur MS.

CAP. XII. v. 2. *tenebrescant*] tenebrescat 4 MS. Hier. H. C. v. 8. *-&*] 3 MS. Hier. H. C. G. v. 11. *consilium*] concilium 3 MS. Hier. H. v. 14. *errato*] erratu 6 MS. abscondito R. Hier. C. Q. n.

CANTICUM CANTICORUM.

CAP. I.

VER. 1. *osculo*] ab osculis R. H. G. v. 4. *-in odorem unguentorum tuorum*] 2 MS. R. H. Leguntur autem verba ista in codicibus G. & exponuntur a D. Gregorio. v. 8. *gregum*] * tuorum MS. q. R.

CAP. II. v. 4. *me*] * rex MS. q. v. 10. *En*] En MS. R. ibid. *columba mea*] R. H. C. Verum a MS. Greg. & G. additur. v. 12. *nostra*] 7 MS. R. H. G. v. 13. *odorem*] * suum MS. q. ibid. *Surge*] * propera MS. R. Q. n. v. 17. *Bethel*] Bether 4 MS. H. concavitatum G. Similiter Textui legit Gregorius.

CAP. III. v. 2. *diligit*] dilexit MS. H. G. v. 3. *diligit*] dilexit MS. H. G. Textu autem lectio hujus est expositio. v. 11. *desponsationes*] desponsionis MS.

CAP. IV. v. 10. *-sunt*] MS.

CAP. V. v. 6. *ut*] * dilectus MS. q. R.

CAP. VI. v. 1. *aromatum*] aromatis MS. H. G. v. 10. *nucum*] meum o. ibid. *convallium*] convallis 10 MS. Gregor. H. G. ibid. *&*] ut 9 MS. H. G. v. 12. *Sunamitis*] Sulamitis 5 MS. H. G.

CAP. VII. v. 1. *Sunamite*] Sulamite 5 MS. H. C. Conformiter Textui legit Greg. v. 5. *vincta*] juncta MS. R. Q. n. v. 8. *sicut*] * odor MS. R. C. Verum a Greg. H. & G. non repetitur.

CAP. VIII. v. 1. *& jam*] etiam 2 MS. H. C. v. 2. *meæ*] * & in cubiculum genetricis meæ MS. G. q. Q. n. v. 7. *poterunt*] potuerunt MS. q. ib. *despiciet*] despicient 10 MS. R. H. G. ibid. *eam*] eum 3 MS. R. Q. n. v. 12. *Pacifici*] Pacifice MS. Q. n.

SAPIENTIÆ.

CAP. I.

VER. 5. *Spiritus enim sanctus*] Sanctus enim spiritus 3 MS. G. v. 6. *maledictum*] maledicum 1 MS. G. v. 9. *Deum*] Dominum 2 MS. G. v. 10. *absconditur*] absconditur 1 MS. G. v. 14. ∻ *medicamentum*] φάρμακον ὀλέθρου. v. 15. *immortalis*] * in justitia autem mortis est acquisitio MS. Q. n. v. 16. ∻ *illam*] αὐτόν. ib. *quoniam*] * morte o. ib. *sunt*] sint Q. n.

CAP. II. v. 1. *cogitantes apud se*] apud se cogitantes 4 MS. G. v. 2. ∻ *flatus*] afflatus MS. R. ∻ ἡ πνοὴ. v. 3. *quia extinctus*] qua extincta MS. G. Q. n. ibid. *vestigium*] vestigia 1 MS. G. v. 9. *vestrum*] nostrum 10 MS. G. ibid. *sors*] * nostra MS. q. R. v. 10. *veterano, revereamur*] veterani revereamur 12 MS. G. v. 11. *injustitiæ*] justitiæ 6 MS. G. v. 15. ∻ *immutatæ*] ἐξηλλαγμέναι. v. 18. *manibus*] manu 5 MS. G.

CAP. III. v. 1. *-mortis*] malitiæ 1 MS. -G. v. 4. *est*] * Et 3 MS. G. v. 6. *holocausti hostiam*] holocausta hostiæ 4 MS. holocaustum hostiæ G. v. 7. *-justi*] 2 MS. G. v. 8. *Dominus illorum*] illorum Dominus 3 MS. G. v. 13. *-est*] 4 MS. G. v. 14. *Deum*] Dominum 2 MS. G. ibid. *Dei*] Domini 3 MS. G. v. 15. *concidit*] concidat 8. MS. v. 19. *Nationes*] Nationis 2 MS. G. ibid. *consummationis*] consummationes 2 MS. G.

CAP. IV. v. 3. *spuria vitulamina*] adulterinæ plantationes 12 MS. G. Q. n. v. 11. *-ne*] 2 MS. G. v. 12. *inconstantia*] instantia MS. q. v. 16. *misericordia*] * est 3 MS. R. Verum et a Textu & a G. subauditur. v. 20. *periet*] peribit 3 MS.

CAP. V. v. 2. *timore*] terrore MS. v. 3. *dicentes*] dicens 4 MS. G. v. 5. *-ecce*] 5 MS. G. v. 7. *ambulavimus*] perambulavimus G. * per 1 MS. G. v. 8. *aut*] * quid 4 MS. ibid. *-quid*] 4 MS. G. v. 10. *prætererit*] præteriit 1 MS. v. 11. *aut*] * tanquam 6 MS. G. ib. ∻ *avis quæ transvolat*] ὀρνέου διαπτάντος. ibid. *-cujus*] 5 MS. G. ibid.

ibid. -illius] G. v. 17. -in] 6 MS. G. v. 18. -Et] 7 MS. G. v. 19. certum] rectum 5 MS. ἀνυπόκριτον, id eſt, non fictum, ſimplex, ſincerum. v. 22. a bene] habenæ o. v. 24. iniquitatis] iniquitas 10 MS. G. ibid. -illorum] 1 MS. G.

CAP. VI. v. 1. prudens] * magis 9 MS. ibid. -quam fortis] G. Multa MS. annectunt capiti præcedenti. v. 8. Deus] Dominus 7 MS. Q. n. v. 10. non] ne 2 MS. R. v. 11. judicabuntur] juſtificabuntur 9 MS. G. Q. n. v. 13. quæ nunquam marceſcit] ἀμάραντος. marceſcit] marceſcet 4 MS. v. 14. prior] priorem 2 MS. v. 17. oſtendet] oſtendit 2 MS. G. ib. occurret] occurrit G. v. 19. ergo] autem 1 MS. G. ib. -eſt ... eſt] 1 MS. G. v. 22. delectamini] * in 4 MS. G. ib. ſedibus] * perpetuis 2 MS. Verum G. libris non additur. ibid. -o] 4 MS. G. v. 26. -eſt] 1 MS. G.

CAP. VII. v. 1. terreno] terreni 4 MS. G. v. 7. -&] 1 MS. G. v. 8. -&] 1 MS. G. v. 15. digna] digne 1 MS. G. ib. quoniam] * & 1 MS. ibid. ipſe] * & G. v. 16. ſcientiæ diſciplina] ſcientia & diſciplina 1 MS. ſcientia G. v. 18. virtutes] virtutem 1 MS. G. v. 19. -morum mutationes & diviſiones temporum] 4 MS. Q. n. v. 20. virgultorum] arborum 3 MS. plantarum G. v. 22. diſertus, mobilis] mobilis, diſertus 3 MS. G. ibid. vetat] vetet 1 MS. v. 23. ſpiritus : intelligibilis] ſpiritus intelligibiles 6 MS. G. ibid. mundus, ſubtilis] mundos, ſubtiles 2 MS. G. v. 25. -eſt] 2 MS. ibid. -eſt] MS. G. v. 27. in ſe permanens] permanens in ſe 6 MS. G.

CAP. VIII. v. 2. -eam] 2 MS. R. G. v. 3. -illius] 2 MS. G. v. 7. labores hujus magnas habent] labores hujus ſunt G. v. 11. -& facies principum mirabuntur me] G. ibid. ſubditæ] ſubjectæ 5 MS. v. 16. illius] ejus 1 MS. ibid. illius] ipſius 7 MS. v. 17. immortalis] immortalitas 18. MS. G. ibid. ſapientiæ] ſapientia 12 MS. R. Q. n. ibid. circuibam] circuivi 1 MS. v. 21. poſſem] poſſum 6 MS. ibid. erat * ſapientia] erat ſapientiæ 6 MS. Auguſtinus G. * ſumma MS. q. R.

CAP. IX. v. 1. patrum] parentum 1 MS. v. 3. ut] & 1 MS. G. v. 6. legum] * Nam 1 MS. G. v. 8. -me] 6 MS. G. ibid. altare] aram 2 MS. v. 9. -tua] 4 MS. G. ib. -tunc] 1 MS. G. v. 10. ut] & 6 MS. G. v. 17. ſciet] ſcivit 2 MS. G. ſcit 1 MS. v. 18. ſi] ſic 5 MS. G. ibid. ſint] ſunt 4 MS. G. ibid. didicerint] didicerunt 2 MS. G.

CAP. X. v. 2. ſuo] * & eduxit illum de limo terræ MS. R. Q. n. v. 3. fraternitas] fraternitatis 12 MS. Q. n. v. 4. quod] quem MS. G. Q. n. v. 5. ſuperbiæ] nequitiæ MS. G. ibid. extuliſſent] contuliſſent 4 MS. Q. n. ibid. miſericordiam] miſericordia 2 MS. miſericordiæ 1 MS. Q. n. v. 6. deſcendente igne] deſcendentem ignem G. v. 7. quibus] cujus 7 MS. G. Q. n. ib. incerto] in certo o. v. 10. -autem] 1 MS. G. v. 11. -illi] 2 MS. G. v. 12. ut vinceret] vincere. ib. &] ut 2 MS. G. v. 13. peccatoribus] peccato G. v. 15. deprimebant] comprimebant 5 MS. Q. n. v. 16. Dei] Domini 6 MS. G. v. 17. diei] die 2 MS. Q. n. ibid. per noctem] nocte 8 MS. v. 18. -&] 9 MS. G.

CAP. XI. v. 2. habitabantur] inhabitabantur 6 MS. habitantur 4 MS. v. 5. -a defectione potus ſui : * cum abundarent filii Iſrael, lætati ſunt] * in eis MS. R. -G. . n. v. 8. minuerentur] mirarentur: forte legendum eſt turbarentur G. v. 10. accipientes] acceperunt 4 MS. Textus conformis eſt G. v. 15. prava] * olim 2 MS. G. ibid. faciens] ſitientes G. Q. n. v. 16. iniquitates] iniquitatis 5 MS. G. Q. n. v. 19. -aut] & 3 MS. R. -G. ibid. emittentes] fulgurantes G. v. 22. ſoli ſupererat] adeſt G. ſupererat] ſuberat 1 MS. ſuperat 3 MS. R. v. 23. antelucani] antelucana G.

CAP. XII. v. 2. exerrant, partibus corripis] errant ex partibus, corripis 2 MS. Q. n. ibid. Domine] * Etenim 1 MS. G. v. 3. -enim] 1 MS. G. ibid. quos] * odiens 1 MS. v. 5. -a medio ſacramento tuo] 6 MS. R. v. 6. voluiſti] * a medio ſacramento tuo 6 MS. R. Q. n. v. 7. perciperent] perciperet 2 MS. G. v. 10. nequam] iniquam 3 MS. v. 11. ∻ Semen enim erat maledictum ab initio : nec timens] σπέρμα γὰρ ἦν κατηραμένον ἀπ' ἀρχῆς, οὐδὲ εὐλαβούμενος. v. 12. in conſpectu tuo] in conſpectum tuum 6 MS. G. v. 13. Non] Nec 3 MS. G. ib. judicas] judicaſti 1 MS. G. ib. -judicium] G. v. 14. inquirent] inquiret 1 MS. G. v. 17. qui te neſciunt] qui ſciunt 3 MS. G. Q. n. v. 19. -judicans] 3 MS. G. v. 20. -& liberaſti] & obteſtatione G. q. -G. v. 22. -tuam] 3 MS. v. 26. & increpationibus] increpationis 2 MS. G. ib. correpti] correcti MS. R. Aug. in Pſalmum nonum. νουθετηθέντες. ib. experti] experturi Aug. G. v. 27. -in his enim quæ patiebantur, moleſte ferebant] G. Q. n. ibid. quos] quæ 4 MS.

CAP. XIII. v. 1. -in] 1 MS. G. ibid. ſubeſt] eſt 2 MS. v. 4. ∻ virtutem] δυνάμει. ibid. -eorum] 1 MS. G. ibid. quoniam] quum MS. Q. n. ib. fecit] conſtituit 17 MS. G. v. 11. utile] inutile 7 MS. R. Q. n. v. 12. reliquiis] reliquias 6 MS. v. 13. nullos eſt uſus faciat] nullum uſum facit 7 MS. nullos uſus facit 1 MS. R. nihil utile G. ib. verticibus] vorticibus MS. v. 14. perliniens] * terra o. v. 15. -&] 6 MS. G. ib. -&] 1 MS. G. v. 18. rogat mortuum] mortuum rogat 5 MS. G. Q. n.

CAP. XIV. v. 3. providentia] * ab initio cuncta o. v. 4. ex omnibus ſanare, etiamſi ſine rate aliquis adeat mare] ex omni ſalvare, etiamſi ſine arte aliquis aſcendat G. Aliquis adeat mare] quis eat 1 MS. v. 5. -&] 5 MS. G. v. 6. Sed & ab initio] Ab initio enim 3 MS. Et initio enim G. v. 11. &] * in 5 MS. R. G. ib. non erit reſpectus] ἐπισκοπὴ ἔσται. viſitatio erit. ib. tentationem] tentationes 4 MS. G. v. 12. -eſt] 1 MS. G. v. 14. hominum hæc adinvenit] hominum advenit 2 MS. G. v. 15. -quaſi] 2 MS. G. v. 17. -Et] 5 MS. G. ib. -hoc] 9 MS. v. 19. aſſumpſit] aſſumpſerat 1 MS. v. 20. hominum] 1 MS. G. ib. abducta] adducta 8 MS. G. ib. æſtimaverunt] exiſtimaverunt 3 MS. v. 21. ∻ vitæ humanæ] τῷ βίῳ. v. 22. erraſſe eos] errare 1 MS. G. v. 24. alium] * aut G. v. 25. -&] 6 MS. G. ib. -&] G. v. 26. Dei] Domini 10 MS. Q. n. ib. -inordinatio] 3 MS. Q. n. ib. mœchia & impudicitia] mœchia & impudicitia 7 MS. G. v. 30. ergo] quoque 1 MS. autem G. v. 31. ∻ jurantium eſt virtus] ἡ τῶν ὀμνυομένων δύναμις.

CAP. XV. v. 1. -es] 1 MS. G. v. 2. & ſi non peccaverimus, ſcimus] non peccabimus autem ſcientes G. & Auguſtinus l. de fide & oper. cap. 23. v. 6. -ſunt *] -10 MS. * morte o. Q. n. ib. habent] habeant 2 MS. v. 8. reducit ſe] ducit ſe 8. MS. it G. q. ibit G. ib. -quam habebant] G. v. 10. -enim] 6 MS. G. v. 11. -ignoravit] * eum 2 MS. ib. -ei] 3 MS. G. v. 12. -&] 4 MS. G. ib. luſum] ludum 3 MS. lutum o. v. 14. modum animæ ſuperbi] animas infantium G. animam infantis G. q. ib. -&] G. v. 15. viſus] uſus G. & Cyprianus cum l. exhort. mart. cap. 1. tum. l. 3. ad Quirinum v. 19. illis] aliis 4 MS. G. ib. aliquis] aliquod 2 MS. aliquid 2 MS.

CAP. XVI. v. 1. hæc, & per his] hoc per his MS. G. hoc per hæc MS. hæc & his MS R. v. 4. * illis -quidem] * quidem -4 MS. G. v. 5. morſibus] * que G. v. 6. -Sed] 1 MS. G. ibid. ira tua permanſit] permanſit ira tua 6 MS. G. v. 11. examinabantur] exterminabantur MS. R. Q. n. v. 13. Tu es enim Domine qui vitæ] Tu enim vitæ 1 MS. G. v. 16. conſummati] conſumpti 4 MS. G. v. 19. exardeſcebat] exardebat MS. ardebat 6 MS. G. ibid. -undique] 6 MS. G. Q. n. v. 21. Subſtantiam enim tuam & dulcedinem] Subſtantia enim tua dulcedinem 5 MS. G. ibid. oſtendebas] oſtendebat 3 MS. G. ibid. quiſque] quis 7 MS. G. v. 22. ∻ pluvia] ἐν τοῖς ὑετοῖς. v. 23. juſti] * ignis MS. q. R. Q. n. v. 24. exardeſcit] excandeſcit 16 MS. intenditur G. v. 25. -in] MS. R. Q. n. ibid. deſerviebant] deſerviebat 4 MS. G. ibid. a] ad 1 MS. v. 28. orientem] ortum 23 MS. R. Q. n. v. 29. fides] ſpes 10 MS. R. G.

CAP. XVII. v. 1. -ſunt] 1 MS. G. ibid. -Domine] G. ibid. -verba tua] -G. opera tua 1 MS. v. 2. Dum] Cum MS. ibid. nationi] nationis 1 MS. ib. jacuerunt] placuerunt o. v. 3. obſcuris] occultis 1 MS. G. v. 4. -illis] 4 MS. v. 6. ſubitaneus] ſolum ſpontaneus G. v. 7. & ſapientiæ gloria correptio cum contumelia] & ejus quæ ob prudentiam, arrogantiæ correptio contumelioſa G. gloria] gloriæ 7 MS. v. 9. -Frequenter enim præoccupant peſſima, redarguente conſcientia] 22 MS. G. Q. n. v. 11. condemnationis] condemnata 10. MS. condemnationi 4 MS. Q. n. ibid. ∻ perturbata] conturbata 6 MS. συνεχομένη τῇ συνειδήσει. v. 13. intus] intro MS. R. ibid. computat] putat 5 MS. R. ibid. ſcientiam] potentiam 12. MS. R. Q. n. ibid. cauſæ] cauſa R. v. 14. impotentem vere] in potentem venere o. Q. n. v. 16. quiſquam] quis 6 MS. v. 17. Si] ſive G. ibid. agri] deſerti G. ib. -eſſet] G. v. 18. -arborum] 4 MS. G.

CAP. XVIII. v. 1. -&] 1 MS. G. ib. horum] quorum G. ib. vocem] * inimici MS. q. R. v. 2. -per] MS. R. ib. -te] 6 MS. G. ib. quia] quum MS. ib. donum] te deum MS. R. Q. n. v. 8. -&] 4 MS. G. v. 9. concordiam] concordia 4 MS. G. ib. recepturos] percepturos 1 MS. R. ib. patri omnium] patrum jam 2 MS. G. patrias 3 MS. patri jam 3 MS. v. 11. -eſt] 5 MS. G. v. 13. benificia] veneficia 2 MS. G. Q. n. ibid. -primum] 7 MS. G. ibid. ſuſpenderunt] confeſſi ſunt Dei filium populum G. ibid. -ſe] 1 MS. v. 15. -exiliens] 4 MS. G. ib. debellator] bellator 4 MS. G. v. 18. -mortis] 6 MS. G. v. 19. hac] hoc MS. G. ib. mala] male R. G. v. 20. -tua] 1 MS. G. v. 21. deprecari pro populis] propugnavit 3 MS. G. v. 22. illum qui ſe vexabat] vexatorem 3 MS. G. v. 25. -autem] 1 MS. G.

CAP. XIX. v. 2. permiſiſſent] reverſi eſſent 8 MS. Q. n. ibid. -illos] 3 MS. G. ib. pœnitentiæ] pœnitentia 1 MS. G. ib. actus] acti 2 MS. G. v. 3. luctum] luctus 1 MS. G. v. 4. ut quæ deerant] eam quæ deerat 1 MS. G. quæ deerat 1 MS. ib. repleret] replerent G. ibid. punitio] punitionem 1 MS. G. punitione 1 MS. v. 7. in] ex 2 MS. G. v. 8. tranſivit quæ tegebatur] tranſierunt qui tegebantur G. ib. -tua] 4 MS. G. ib. -&] G. v. 9. -eſcam] 4 MS. G. ib. liberaſti] liberabas 1 MS. G. v. 10. natione] generatione G. v. 12. fluminum] fulminum 1 MS. G. v. 13. redigebant] accipiebant 5 MS. v. 14. -hæc] hoc MS. -G. ib. -&] 4 MS G. ib. quidem] quis 2 MS. ib. erat] erit 10 MS. G. Q. n. v. 15. juſtitiis] ibid. viſu inſtitutis MS. R. v. 17. æſtimari] eſt æſtimare 4 MS. G. v. 19. terram] terra certo -poteſt] -6 MS. G. Q. n. certo viſu MS. 4 MS. R.

IN ECCLESIASTICUM PROLOGUS.

-EST] 1 MS. G. q. loquentes] legentes G. q. diſcentes] dicentes MS. G. q. -&] G. q. -&] MS. R. G. q. aliorum] MS. G. q. afferre] adhibere 1 MS. adferre G. q.

ECCLESIASTICUS.

ECCLESIASTICUS.

CAP. I.

VER. 7. -*Disciplina sapientiæ cui revelata est, & manifestata? & multiplicationem ingressus illius quis intellexit?*] 1 MS. G. Verum in exemplari Græco Bibliothecæ Vaticanæ & commentariis Rabani legitur. v. 8. *creator*] * omnium MS. R. ib. -*Et*] MS. Rab. v. 9. -*in Spiritu sancto*] -MS. -G. v. 12. *in*] & 4 MS. G. v. 18. *justificabit*] vivificabit MS. v. 19. -*benedicitur*] G. v. 25. *Dominum*] * & 1 MS. R. G. ibid. -*enim*] MS. R. G. v. 26. -*In thesauris sapientiæ intellectus, & scientiæ religiositas; execratio autem peccatoribus sapientia*] G. continetque eadem quæ versus 31. & 32. v. 29. -*Bonus sensus*] G. v. 33. *justitiam*] mandata G. v. 35. -*& adimplebit thesauros illius*] G. v. 36. *incredibilis*] incredulus MS.

CAP. II. v. 5. -*& argentum*] G. ibid. *receptibiles*] acceptabiles MS. v. 13. *remittet*] remittit 1 MS. R. G. v. 14. -*& labiis scelestis*] G. v. 15. *qui*] quoniam MS. G. v. 17. *facient*] facietis 3 MS. Rab. Verum cum a persona tertia interpres cœperit, vera fortassis ea est lectio quæ textum occupat.

CAP. III. v. 1. -*Filii sapientiæ, ecclesia justorum; & natio illorum, obedientia & dilectio*] G. v. 16. *peccato*] bono facto o. v. 28. *suffocabitur*] requiem 5 MS. ibid. *pravus corde*] pravicor MS. pravicors MS. pravum cor MS. R. Rab. Q. n. v. 31. *intelligitur*] intelligetur G. v. 34. *& Deus prospector est ejus qui reddit gratiam. Meminit*] & Deus prospector (vel ut quædam, conspector, aut, ut alia, provisor) ejus qui reddit, (vel reddet) gratiam meminit MS. Græce legitur; a Domino retribuent gratias, meminit.

CAP. IV. v. 8. *pacifice*] pacifica MS. G. v. 9. *acide*] accide MS. v. 13. -G. ibid. *placorem*] placatorem o. v. 14. *introibit*] introibunt MS. Græcis & istud & præcedentia verba, singulari sunt numero. v. 16. *permanebit*] κατασκηνώσει, habitabit, manebit. v. 17. *illorum*] illius 1 MS. G. q. v. 28. -*suo*] ejus MS. Rab. αὐτῆς. G. q. -G. v. 31.] MS. Rab. G. v. 32. *fluvii*] fulminis o. v. 33. *Pro justitia agonizare pro anima tua, & usque ad mortem certa pro justitia*] ἕως θανάτου ἀγώνισαι περὶ τῆς ἀληθείας.

CAP. V. v. 4. *patiens*] * & MS. v. 5. *propitiato peccato*] propitiatu peccatorum MS. G. v. 11. -*te*] MS. G. ib. *omnem ventum*] omni vento MS. G. ibid. *omnem viam*] omni via MS. G. ibid. -*omnis*] MS. Rab. G. v. 13. -*Dei*] MS. Rab. G. v. 16. *susurro*] * in vita tua MS. R. Rab. G. q. v. 17. *devotatio*] denotatio MS. R. G. devoratio o. ibid. -*susurratori autem odium & inimicitia & contumelia*] G.

CAP. VI. v. 3. *comedat*] comedet MS. comedes G. ib. *perdat*] perdet MS. perdes G. ibid. *relinquaris*] relinqueris MS. G. v. 4. *dat*] dabit 1 MS. G. v. 5. *eucharis*] gratiosa 6 MS. eulalos G. ibid. *abundat*] abundabit MS. R. G. q. v. 7. *ei*] * teipsum MS. R. Raban. G. Omittitur autem in G. q. v. 9. -*amicus*] MS. G. v. 12. *& a facie tua absconderit se, unanimem*] a facie tua abscondet se. Unamimem 2 MS. Rab. Q. n. v. 31. *illius*] * fila hyacinthina 6 MS. Q. n. *Stola*] Stolam MS. Rab. G. ibid. *superpones*] impones MS. R. ibid. *disces*] * eam MS. q. R.

CAP. VII. v. 2. *deficient*] discedent 1 MS. v. 3. -*mala*] G. v. 4. *a homine*] a domino G. v. 5. -*quoniam agnitor cordis ipse est*] G. v. 6. *agilitate*] æquitate G. v. 7. *multitudine*] multitudinem Rab. G. v. 13. *amare*] arare G. v. 20. *pecuniam differentem*] pecunia differentem MS. G. q. v. 28. ⁖ *odibili*] μισουμένῃ. ib. *in toto corde tuo. Honora*] In toto corde honora G. v. 30. -*natus*] MS. v. 33. -*& propugna te cum brachiis*] & propugnato cum brachiis 5 MS. -G. v. 37. *gratia datus*] χάρις δόματος. ib. *datus*] dati 2 MS. Rab.

CAP. VIII. v. 6. *correptione*] corruptione 3. v. 8. -*& in gaudium nolumus venire*]-G. ib. *volumus venire*] nolumus venire 12 MS. Rab. v. 10. *sapientiam, &*] MS. Rab. G. v. 11. *seniorum*] * & MS. Rab. G. v. 12. -*dabis*] dare 2 MS. G. -Rab. v. 13. *peccatorum arguens eos*] peccatoris G. v. 14. *peccatorum illorum*] illius G. v. 17. *justum*] dignum MS. Rab. G.

CAP. IX. v. 4. *saltatrice*] psaltrice G. ibid. *efficacia*] effigie o. v. 10. *via*] * ab omnibus prætereuntibus MS. R. Versus iste (10) cum eo qui proxime sequitur in codicibus Græcis non legitur. v. 15. *veterascet*] veterascat 3 MS. R. Rab. v. 24. -*in sensu vero seniorum verbum*] G.

CAP. X. v. 1. *stabilis*] terribilis MS. ordinatus G. q. protensus G. v. 3. *prudentium*] potentium G. v. 4. -*& execrabilis omnis iniquitas gentium*] G. repetiturque versu septimo. v. 7. -*est*] 1 MS. Rab. G. v. 9. *autem*] enim 1 MS. μὲν γάρ. ibid. *superbit*] superbis MS. R. G. q. v. 26. *despicere*] despicias MS. ib. *non*] noli MS. v. 27. *Magnus est*] Magnas & G. Q. n.

CAP. XI. v. 6. *valide*] valde 2 MS. R. σφόδρα G. v. 8. *seniorum*] sermonum 1 MS. Rab. G. v. 9. *certeris*] certaveris 21 MS. Q. n. v. 11. *abundavit*] abundat MS. Rab. v. 15. -*Sapientia & disciplina & scientia legis apud Deum. Dilectio, & viæ bonorum apud ipsum. Error & tenebræ peccatoribus concreata sunt; qui autem exultant in malis, consenescunt in malo*] 31 MS. Rab. G. q. Q. n. v. 20. ⁖ *& nescit quod tempus prætereat*] καὶ οὐκ οἶδε τίς καιρὸς παρελεύσεται αὐτόν. ib. *præteriet*] * illum MS. R. G. ib. -*& mors appropinquet*] 9 MS. Rab. G. Q. n. ibid. *relinquat*] relinquet MS. G. ib. -*& morietur*] 5 MS. Rab. Q. n. v. 23. *loco*] labore G. v. 24. *honore*] hora G. v. 32. -*Sicut enim eructant præcordia fœtentium*] -G. ib. *fœtentium*] fœtantium MS. v. *prospector*] prospectator MS. Rab. v. 34. -*enim*] MS. Rab. G. v. 36. *tuis*] tuis 8 MS. Rab. G.

CAP. XII. v. 3. -*enim*] MS. Rab. G. v. 4. *reddet*] redde o. Q. n. v. 6. *illi dare*] illi dari MS. Rab. tuos, & ne des illi G. v. 18. *oculis suis lachrymatur inimicus*] 1 MS. R. Rab. G.

CAP. XIII. v. 2. *tollet*] tollit 6 MS. R. Rab. ibid. *ditiori*] fortiori 1 MS. G. v. 9. -*Humiliare Deo, & expecta manus ejus*] Rab. G. v. 10. *stultitiam*] stultitia 5 MS. R. G. q. v. 11. *stultitiam*] stultitia MS. Pro Textu Rab. facit. Est autem versus iste pene idem cum præcedente, itaque Græcis non repetitur. v. 14. *de absconditis tuis: Immitis animus illius conservabit*] de absconditis tuis immitis animo illius, & conservabit MS. Q. n. v. 17. *ambulas. Audiens vero*] ambulas audiens verba Rab. 17. -*vero*] verba MS. -G. ib. *quasi in somnis vide; & vigilabis*] in somno tuo vigila G. v. 20. *conjungetur*] conjungitur MS. Rab. G. v. 21. *Si*] Sicut MS. R. Pro Textu Rab. facit. Quid G. ibid. -*aliquando*] G. v. 22. *sancto homini*] sancti MS. ὑαίνῃ hyæna G. ibid. *pars*] pax 8 MS. G. v. 25. *expelletur*] expellitur MS. Rab. G. v. 32. *bonam*] * & inventionem parabolarum MS. Græce legitur, Vestigium cordis in bonis, facies virens (aut hilaris;) & inventio parabolarum, cogitatio cum labore.

CAP. XIV. v. 7. *manifestat*] manifestabit MS. G. v. 10. *malus ad mala: &*] nequam & invidus MS. ibid. *indigens & in tristitia*] & indigens 1 MS. Rab. G. & in tristitia 3 MS. Q. n. v. 12. *tardat*] tardabit MS. G. ibid. *quia*] quod MS. Rab. Q. n. v. 18. *fœnum veterascet*] vestimentum G. veterascit MS. G. v. 21. -*Et omne opus electum justificabitur: & qui operatur illud, honorabitur in illo*] G. v. 22. -*sua*] MS. ibid. *sensu*] * suo MS. R. G. v. 25. *requiescent*] requiescet G. ibid. -*per ævum*] G. ib. *ævum*] eum 1 MS.

CAP. XV. v. 1. *bona*] illud 30 MS. Rab. G. q. Q. n. v. 9. *peccatoris*] * quia non est a Domino missus MS. R. Raban. Q. n. v. 10. -*Dei*] MS. G. v. 13. -*erroris*] G. v. 15. -*Adjecit mandata & præcepta sua*] G. v. 16. -*servare*] conservare & MS. -1 MS. Q. n. v. 19. *potentia*] * & MS. G.

CAP. XVI. v. 5. *a tribus impiis*] tribus impiorum G. v. 9. *illorum*] Lat. G. ibid. -*verbi*] MS. G. v. 10. -*&*] MS. G. v. 11. *sicut*] sic G. v. 13. ⁖ *Potens exoratio*] δυνάστης ἐξιλασμῶν. v. 14. *retardabit*] tardabit 1 MS. ibid. *sufferentia*] sufferentiam MS. G. q. v. 15. *intellectum*] meritum 1 MS. Hæc postrema versus 15. pars Græce non legitur. v. 22. *hominum*] omnium 5 MS. Rab. G. v. 25. *ejus*] Et 5 MS. Rab. G. v. 28. *angustiabit*] angustiavit MS. G. ibid. *usque in æternum. Non sis incredibilis*] & usque in æternum non erunt inobedientes G. v. 30. -*autem*] MS. Raban. G. ibid. ⁖ *omnis vitalis*] παντὸς ζώου ibid. *denuntiabit*] denuntiavit MS. R. Rab. G. ib. ⁖ *ipsius*] αὐτῆς. ib. ⁖ *in ipsa*] εἰς αὐτήν.

CAP. XVII. v. 7. *oculum ipsorum*] oculos suos MS. *ipsorum*] suum 4 MS. G. v. 10. -*& justitiam*] 3 MS. v. 15. -*manifesta. -Et*] -G. q. -4 MS. Manifesta super MS. v. 17. *per*] propter MS. R. v. 18. *sacculus*] signaculum MS. Rab. G. v. 19. -*& convertet in interiores partes terræ*] G. ib. *& convertet*] & conteret MS. ib. *in interiores* in inferiores MS. v. 20. *confirmavit*] conrogavit 2 MS. hortatus est G. v. 22. -*Domini*] ejus 4 MS. Dei MS. Raban. -G. v. 23. -*tua*] 3 MS. G. v. 26. -*ante mortem confitere*] 6 MS. Q. n. ib. -*confessio*] 23 MS. Q. n. v. 30. *deficiet*] deficit MS. G. ib. *nequius*] * quam quod MS. R. ib. *excogitavit*] excogitabit. MS. G.

CAP. XVIII. v. 3. *investigabit*] investigavit Rab. G. v. 8. *guttæ*] gutta 2 MS. Rab. G. ib. *maris*] a mari MS. G. ibid. -*deputati sunt*] deputatus est 1 MS. Rab. -G. v. 9. *effundit*] effundet 2 MS. G. effudit MS. Rab. G. q. v. 14. *Misereatur excipiens*] miseretur excipientis MS. Rab. G. Q. n. ibid. *festinant*] festinat MS. v. 17. *sed*] & 4 MS. G. v. 22. *veteris*] verearis MS. Rab. expectes G. v. 24. *conversatione facies*] conversione faciei 4 MS. Rab. G. v. 25. *paupertatis*] temporis famis G. ib. *necessitatem*] necessitatum 1 MS. v. 26. *immutabitur*] mutatur 1 MS. G. v. 27. *metuit*] metuet 2 MS. v. 29. -*& intellexerunt veritatem & justitiam*] G. ib. *imploraverunt*] impluerunt G. v. 32. *nec in modicis*] nec immodicis delecteris MS. v. 33. *non*] nihil G. ibid. -*nihil*] 1 MS. G. ib. *seculo*] sacculo MS. Rab. G.

CAP. XIX. v. 5. -*Et qui odit correptionem, minuetur vita*] G. q. Textus namque Regiorum Bibl. Græcus hujus loco alia legit. v. 6. -*Qui peccat in animam suam, pœnitebit: & qui jucundatur in malitia, devorabitur*] G. estque præcedentium repetitio. v. 8. *Si*] * non G. v. 12. *carnis*] canis o. v. 19. -*Et*] G. ib. ⁖ *cogitatus peccatorum*] ὅπου βουλὴ ἁμαρτωλῶν. v. 20. -*in*] 2 MS. G. v. 24. -*& est justus qui se nimium submittit -a*] -G. -MS. ibid. -*sua*] 1 MS. Rab. G. ibid. *est*] * & ubi non fuerit agnitus, anticipabit te 1 MS. G. q.

CAP. XX. v. 7. *servabunt*] servabit MS. R. G. v. 11. *levabit*] levavit Rab. G. v. 20. -*in*] -2 MS. Rab. a G. ib. *cadens*] cadet 1 MS. ibid. *venient*] veniet 1 MS. G. v. 21. *acharis*] ingratus 6 MS. Videtur hæc vox substituta ut interpretatio Græcæ dictionis, quam interpres reliquerat. v. 24. -*& ab impudenti persona perdet eam*] G. ib. -*personæ autem acceptione perdet se*] G. q. v. 30. *frugum*] suum G. ibid. -*& qui operatur justitiam, ipse exaltabitur*] G. v. 31. *Xenia*] Munera 1 MS. ibid. *mutus in ore avertit*] frænum in ore avertunt 1 MS. G.

CAP. XXI. v. 1. -*sed*] MS. G. v. 5. *Objurgatio*] Cataplectatio 3 MS. Rab. Q. n. ib. *& domus quæ nimis locuples est, annullabitur superbia, sic substantia superbi eradicabitur*] Sic domus superborum desolabitur G. Q. n. v. 6. -*ejus*] -MS. R. Dei MS. Similiter Textui est in Rab. & G. v. 11. *complantata*] complanata 1 MS. R. Rab. G. ib. *in finem*] in fine 4 MS. Rab. G. ib. *illorum*] illius G. v. 15. *insipientia*] sapientia MS. G. ib. *est*] abundat 8 MS. Rab. Versus iste Græce legitur ad hunc modum: Est autem calliditas multiplicans amaritudinem. v. 18. *&*] * ad se 8 MS. R. Rab. G. quanquam etiam recte ex G. *ad illud* vertatur. v. 31. *qui permanserit*] qui cum eo manserit 2 MS. qui manserit MS. cui manserit. Versus iste in G. legitur. Susurro coinq. an. suam & ubicunque versatus fuerit, odio erit.

CAP. XXII. v. 1. ⁖ *luteo*] ἠδαλωμένῳ. *aspernationem*] aspernatione MS. Rab. v. 3. *indisciplinato*] * in 10 MS. Verum Textus conformis est G. ib. *autem*] * fatua MS. q. R. v. 5. -*& ab impiis non minorabitur*] G. v. 6. *sapientia*] sapientiæ Rab. G. v. 8. *audienti*] attendenti 7 MS. Rab. v. 9. *qui enarrat stulto sapientiam: et in fine narrationis dicit*] qui

enumerat stulto, & in fine dicit 12 MS. Rab. Q. n. ib. *deficit*] defecit MS. G. ib. *sensu*] sensus ejus MS. Rab. Q. n. v. 11. *requievit*] * plurimum vero super vitam fatui MS. q. v. 13. ⁖ *fatui autem & impii*] μωροῦ δὲ καὶ ἀσεβοῦς. ib. *illorum*] illius G. v. 19. *Colligatum*] * in MS. G. Q. n. v. 20. -*vel*] MS. G. ib. *depravabitur*] *Sicut ornatus a renosus in pariete limpido, MS. R. Q. n. v. 21. *paleæ*] pali 5 MS. G. v. 23. *Sicut*] Sicut ornatus arenosus in pariete limpido, sic & MS. Rab. ib. *fatui, omni*] fatui. Omni MS. Q. n. ib. -*&*] MS. v. 26. *ad amicum. Si*] Ad amicum si G. v. 27. *aperuerit*] aperueris Rab. G. v. 28. *amico*] proximo 2 MS. Rab. G. v. 31. *confundaris*] confundar MS. Rab. G. ibid. -*sustinebo*] G.

CAP. XXIII. v. 1. *in illa exprobratione*] in illam exprobrationem MS. in illis MS. Rab. G. v. 2. *superponit*] superponet MS. G. superponat MS. ib. *ut*] * in 1 MS. G. v. 3. -*meorum*] 4 MS. G. v. 6. *animæ irreverenti & infrunitæ*] animo irreverenti & infrunito MS. v. 7. *apprehenditur*] apprehendetur 3 MS. G. v. 14. *retributione*] * pessima 2 MS. Rab. v. 24. *fatigabitur*] cessabit 2 MS. Rab. v. 25. -*in*] MS. Rab. v. 27. -*Et non intelligit quoniam omnia videt oculus illius, quoniam expellit a se timorem Dei, hujusmodi hominis timor*] intellexit MS. R. Rab. -G. ib. *timentes illum*] timor illius G. v. 33. *virum suum dereliquit*] in virum suum deliquit 1 MS. G. v. 36. *derelinquet*] derelinquent MS. R. Rab, relinquetur MS. ib. *memoriam*] memoria MS. v. 38. *assumetur*] assumite G.

CAP. XXIV. v. 1. -*& in Deo honorabitur & in medio populi sui exaltabitur*] G. v. 3. *& in medio populi sui exaltabitur, & in plenititudine sancta admirabitur, & in multitudine electorum habebit laudem, & inter benedictos benedicetur, dicens*] G. v. 5. -*primogenita ante omnem creaturam. Ego feci cœlis ut oriretur lumen indeficiens*] G. v. 6. ⁖ *nebula*] ὁμίχλη. v. 11. *Domini*] ejus MS. Rab. cujus G. v. 14. *initio*] * & MS. q. R. v. 16. *& in partes dei mei hæreditas illius & in plenitudine sanctorum detentio mea*] in parte Domini hæreditatis illius G. v. 18. ⁖ *Sion*] ἀερμών. v. 20. *balsamum*] aspalathum MS. Rab. G. q. palathos G. v. 21. -*storax*] styrax Rab. -G. ibid. -*& quasi balsamum non mistum odor meus*] G. v. 25. *vitæ*] viæ MS. Hic versus Græce non legitur sed in quibusdam quidem codicibus pro ipso alius: idipsum de v. 34. contingit. v. 31. -*Qui elucidant me, vitam æternam habebunt*] G. v. 32. -*& agnitio veritatis*] G. v. 35. ⁖ *Qui implet*] ὁ πιμπλῶν. v. 39. *abundabit*] abundavit 4 MS. Rab. G. ib. *in*] ab MS. Rab. G. v. 41. *Dorix*] vorax 3 MS. Q. n. v. 42. *partus*] pratus 3 MS. G. v. 45. -*omnes*] 5 MS. Rab. Hic versus in Græco cod. non legitur.

CAP. XXV. v. 4. *fatuum*] adulterum G. v. 5. -*Quæ*] MS. Rab. G. ib. *congregasti*] * & MS. G. v. 7 *gloriosus*] gloriosis MS. G. v. 9. *insuspicablia*] cogitata in corde meo G. v. 14. -*se superposuit*] excelluit in claritatem G. -MS. v. 16. *agglutinandum*] agglutinatum MS. ad glutinandum MS. Græce legitur : fides autem initium agglutinationis ejus. v. 17. -*omnis plaga tristitia cordis : & omnis malitia, nequitia mulieris. Et*] G. v. 18. -*videbit*] G. v. 23. *mulieris*] inimici G. v. 24. *obcæcabit*] obcæcat MS. G. ibid. *ostendet*] ostendit MS. R. Rab. ibid. ⁖ *in medio proximorum ejus. Ingemuit vir ejus, & audiens suspiravit modicum*] ἀναμέσον τῶν πλησίον αὐτῆς ἀναπεσεῖται ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, καὶ ἀκούσας ἀνεστέναξε πικρά. v. 31. *mortis*] cordis G. v. 35. *tuam*] * & MS. Rab. ib. -*confundet te in conspectu inimicorum*] G.

CAP. XXVI. v. 1. *illorum*] illius G. v. 3. -*bona*] MS. G. v. 5. ⁖ *timuit*] εὐλαβήθη. ib. ⁖ *facies mea metuit*] προσώπῳ ἐφοβήθην. v. 9. *In muliere*] contra mulierem, & G. ib. *zelotypa*] infideli 6 MS. Rab. v. 14. *oculis*] oculorum 3 MS. G. oculorum ejus 3 MS. R. v. 16. *impinguabit. Disciplina illius datum Dei est. Mulier*] impinguabit disciplina illius, Datum Dei est mulier MS. G. v. 23. *firmi*] formosi MS. G. ib. *stabilis*] stabiles MS. G. Pro Textu faciunt R. & G. q. v. 28. -*labiorum*] G.

CAP. XXVII. v. 2. *peccatis*] peccatum 2 MS. G. v. 3. -*Conteretur cum delinquente delictum*] G. v. 5. *pulvis*] stercus 2 MS. v. 7. *ex cogitatu*] excogitatus MS. G. *cordis*] cor MS. Q. n. v. 9. *honoris*] * illam MS. G. v. 11. *peccata*] peccatum 1 MS. G. v. 14. *delictis*] delitiis G. v. 19. *non*] ne 1 MS. ib. *persequeris*] persequaris 1 MS. G. v. 20. *amicum*] inimicum G. v. 26. *condulcabit*] conculcabit o. v. 27. *audivi*] odivi 1 MS. G. v. 28. -*dolosi*] 2 MS. G. v. 29. -*& qui statuit lapidem proximo * offendet in eo*] -G. * suo MS.

CAP. XXVIII. v. 7. *Tabitudo*] Beatitudo o. ib. -*ejus*] MS. Rab. G. v. 14. *quasi ignis*] in scintillam G. ib. *illam*] illum Rab. ib. *extinguetur*] * & MS. Rab. G. v. 19. *viratas*] viritas MS. fortes Rab. ⁖ ἀνδρείας. v. 20. *nec habebit amicum in quo requiescat*] nec habebit cum requie 2 MS. Rab. G. v. 22. -*suam*] G. v. 28. -*auribus tuis*] Rab. G.

CAP. XXIX. v. 6. *tædii*] acediæ 2 MS. G. v. 7. -*adversabitur, solidi*] adversatus solide MS. Aversatus sol. 8 MS. aversabitur sol. MS. -G. v. 10. -*non*] MS. G. q. οὖν igitur G. Codex autem Vaticanus conformiter Textui οὐ legit. v. 15. *corde*] sinu MS. penetralibus tui G. v. 16. -*Eleemosyna viri quasi sacculus cum ipso, & gratiam hominis quasi pupillam conservabit. Et postea resurget et retribuet illis retributionem, unicuique in caput illorum*] G. atque ex 17. capite, hic adscripti videntur. v. 19. *facit*] * pro 2 MS. Rab. v. 21. *Repromissorem*] Repromissionem MS. G. v. 23. -*Vir repromittit de proximo suo : & cum perdiderit reverentiam, derelinquetur ab eo*] G. videturque coincidere cum versu 19. & proinde desumptus esse ex altera translatione. v. 24. *dirigentes*] diligentes o. delinquentes o. v. 30. *Minimum pro magno*] Super minimum & magnum 1 MS. G. v. 35. *est*] es o.

CAP. XXX. v. 2. ⁖ *Qui docet*] ὁ παιδεύων. v. 3. ⁖ *Qui docet*] ὁ διδάσκων. v. 15. -*&*] MS. G. ib. *sensus*] census MS. R. Rab. G.

CAP. XXXI. v. 1. *tabefaciet*] tabefacit MS. G. v. 10. *Quis*] Qui MS. R. ibid. *perfectus*] * inventus MS. R. Q. n. ib. *illi*] * in 10 MS. G. ibid. *gloria æterna*] gloriam æternam MS. G. ibid. *Qui*] quis 1 MS. G. v. 11. -*omnis*] MS. Rab. G. v. 13. *si multa*] simulata o. πολλάγε. v. 15. -*sua*] tua 1 MS. -2 MS. G. Q. n. v. 15. *cum viderit. Ne*] Cum viderit, ne 2 MS. G. v. 22. -*vinum*] G. v. 29. *in nequissimo pane*] Nequissimo in pane G. v. 30. *Diligentes*] Delectantes Rab. ib. *in vino noli provocare*] in vino ne virum te prabeas G. v. 31. *durum*] * in tinctura G. v. 33. *quæ*] ei qui Rab. G. v. 34. -*Qui defraudat vitam? Mors*] vitam mors? Raban. -G.

CAP. XXXII. v. 2. *considera*] confide G. v. 3. *ornamentum gratiæ*] ornamenti gratia G. ib. -*& dignationem consequaris corrogationis*] dignitatem MS. congregationis MS. Rab. -G. v. 5. *diligenti*] diligentis MS. Q. n. v. 7. ⁖ *comparatio*] σύγκριμα. v. 8. ⁖ *signum est*] σφραγίς. ibid. ⁖ *numerus*] μέλος. v. 11. *habeat caput*] κεφαλαίωσον. v. 13. *& audi tacens simul & -quærens*] -Rab. & simul tacens G. ib. *magnatorum*] * loqui MS. R. Rab. ibid. *non præsumas*] ne te exæques G. v. 14. *gradinem*] tonitruum G. v. 15. *te trices*] tetrices MS. te tristes MS. te frices R. fis ultimus G. ibid. -*prior*] 1 MS. ibidem. *avocare*] advocare MS. R. Q. n. v. 25. *laboriosæ*] ... offendiculo G. v. 27. -*tuo*] -MS. Raban. G. q. bono G. ibid. -... *fide*] G.

CAP. XXXIII. v. 7. *& iterum lux lucem, & annus annum a sole*] & omnis lux diei anni a sole G. v. 8. *A*] In MS. G. v. 10. *magnificavit*] sanctificavit G. v. 11. *Domini*] Dominus 1 MS. Rab. G. v. 15. -*contra*] & MS. Rab. -1 MS. G. v. 19. -*omnes*] G. q. -*populi*] G. v. 24. *gloriam tuam*] gloria tua MS. G. v. 27. *servum inclinant operationes assiduæ*] G. v. 31. *servus*] * fidelis MS. R. bonus Rab. sensatus MS. Verum codicibus G. nihil horum additur v. 33. *extollens*] tollens MS. G.

CAP. XXXIV. v. 3. -*alterius*] 6 MS. G. v. 8. *verbum -legis*] lex G. -MS. Rab. ibid. *complanabitur*] complantabitur 3 MS. Rab. consummatio G. v. 9. -*Qui non est tentatus, quid scit?*] -G. v. 10. *factus*] fatuus MS. ib. *multiplicat*] multiplicabit MS. Q. n. v. 11. -*Qui tentatus non est, qualia scit? qui implanatus est, abundabit nequitia*] 8 MS. Rab. Q. n. abundavit nequitia MS. v. 12. *enarrando*] errando 1 MS. G. v. 14. *quæritur*] quæretur MS. vivet G. ib. -*& in respectu illius benedicetur*] benedicentur MS. Rab. -G. v. 25. *pauperum*] pauperis MS. R. Rab. Verum Textus conformis est G. v. 30. *eum*] mortuum MS. R. αὐτῷ.

CAP. XXXV. v. 1. *legem*] verbum 24. MS. Q. n. v. 2. *salutare -est*] salutaris 1 MS. G. -1 MS. G. 3. -*& propitiationem litare sacrificiis super injustitias*] 3 MS. Rab. G. v. 5. -*& deprecatio pro peccatis recedere ab injustitia*] 6 MS. v. 9. ⁖ *memoriam ejus*] τὸ μνημόσυνον αὐτῆς. v. 12. *adventionem*] ad inventionem 3 MS. Q. n. v. 15. *inspicere*] respicere in Rab. G. v. 17. *pupilli*] populi o. v. 19. -*A maxilla enim ascendunt usque ad cœlum, & Dominus exauditor * delectabitur in illis*] -G. * Non MS. Rab. v. 22. *ut*] quousque 4 MS. Rab. G. ibid. *ipsorum*] immisericordium G. v. 24. *secundum opera Adæ, &*] τὰ ἔργα ἀνθρώπων. v. 25. *illius*] αὐτῶν.

CAP. XXXVI. v. 10. ⁖ *tempus*] καιρόν. v. 17. *quia*] qui 3 MS. G. ib. *precationes*] prædicationes 1 MS. prophetias G. q. Q. n. v. 18. *& exaudi orationes servorum tuorum. Secundum*] Et exaudi orationes servorum tuorum secundum 1 MS. G. v. 19. *da*] de G. v. 21. *infensatum*] sensatum MS. Rab. G. v. 25. -*est*] MS. G. v. 26. -*bona*] Rab. G. ibid. *ut*] & 2 MS. ib. *requies*] requiei G. v. 28. *Cui*] Qui MS. Quis 2 MS. G.

CAP. XXXVII. v. 2. -*autem*] 2 MS. G. ib. *convertentur*] convertuntur Rab. G. v. 6. *operibus*] opibus G. v. 7. *socero tuo*] eo qui suspectum te habet G. Q. n. v. 9. *& ipse enim*] etenim ipse 1 MS. G. ib. *animo suo cogitabit*] & quid ipse in animo suo cogitabit 10 MS. R. Q. n. v. 10. *sudem in terram*] super te fortem G. v. 12. *irreligiosa*] religioso 8 MS. Rab. ib. -*tracta*] 1 MS. ib. *justitia*] * noli consiliari MS. Rab. Q. n. ibid. *his*] ea 3 MS. Rab. G. v. 16. *quicunque titubaverit in tenebris, non dolebit tibi?*] qui cum titubaverit in tenebris, condolebit tibi Rab. G. v. 21. --*ex quo*] 15 MS. G. v. 22. *Vir peritus multos erudivit & animæ suæ suavis est*] Est vir astutus multorum eruditor & animæ suæ inutilis est G. v. 23. -*in*] MS. Rab. G. v. 33. *aviditas*] aplestia MS. G. aplestiam MS. G. v. 34. *crapulam*] epulationem MS.

CAP. XXXVIII. v. 5. *amara*] * & 2 MS. v. 6. *Ad agnitionem hominum virtus illorum*] ut cognosceretur virtus ejus ab homine? G. v. 7. *& unguentarius faciet pigmenta*] Unguentarius in his faciet mixtionem G. pigmentum MS. Rab. ibid. *unctiones*] unctionem MS. Rab. v. 17. -*autem*] MS. Rab. G. Q. n. v. 20. *abductione*] obductione 1 MS. G. Pro Textu faciunt R. Rab. & G. q. v. 24. -*illam*] ib. in illo -1 MS. G. v. 25. *Sapientiam scribe*] Sapientia scribæ G. -*Quia sapientia replebitur. Qui*] Qua sapientia replebitur, qui MS. G. Q. n. v. 28. *signaculo*] signacula MS. R. Rab. ib. *sculptilia*] sculpturas signaculorum G. v. 31. *imperfectionem*] in perfectionem MS. Rab. G. v. 39. *accommodantes animam suam, & conquirentes*] Accommodantes an. &c. 2 MS. accommodantis 2 MS. G. Q. n. conquirentis G.

CAP. XXXIX. v. 1. -*sapiens*] G. v. 5. -*omnibus*] hominibus MS. Rab. G. ibid. *tentabit*] tentavit Rab. G. v. 10. -*Et*] 1 MS. G. v. 15. *nomen*] * ejus o. v. 16. *sum*] * Et o. v. 17. -*In voce dicit*] dixit MS. -1 MS. G. Q. n. v. 23. *placor*] placatio MS. Rab. ἡ εὐδοκία. v. 28. *inundabit*] inundavit Raban. G. v. 29. -*in feritatem*] 7 MS. Rab. Q. n. ib. *viis illorum*] piis G. v. 30. -*bona &*] G. v. 31. -*sal*] o. v. 34. *confundent*] placabunt 1 MS. G. v. 37. *epulabuntur*] lætabuntur G. ib. *necessitate*] necessitatem 4 MS. G. q. nam G. non εἰς χρείας sed εἰς χεῖρας legunt. v. 38. *consiliatus sum, & cogitavi*] καὶ διενοήθην. ib. *&*] * in 2 MS. G. ibid. *scripta*] scriptura G. v. 39. *subministravit*] subministrabit 4 MS. Rab. R. G.

CAP. XL. v. 3. *residentes*] a præsidente MS. R. a residente G. v. 5. *nostri*] mortu...

...o. v. 6. ⁒ *respectus*] σκοπιᾶς. v. 11. -*enim*] 3 MS. G. ibid. ... *aquæ*] de aquis G. v. 13. *siccabuntur*] ſiccabitur 4 MS. ibid. ... *sonabunt*] perſonabit MS. v. 15. -*sonant*] ſonabunt MS. -G. v. 18. *in* ... *invenies*] ſuper utraque invenient G. *invenies*] inveniet MS. Rab. v. 19. ...] * & G. ibid. *confirmabit*] confirmavit MS. Rab. confirmant ... ibid. *hanc*] hæc Rab. utraque G. q. v. 21. *Tibiæ*] Tibia 4 MS. G. ... v. 25. *est constitutio pedum*] conſtituet pedem 2 MS. Rab. con... pedem 2 MS. ſtatuent pedem G. ibid. ⁒ *beneplacitum*] εὐδοκία. v. 26. *virtutes*] victus o. ἰσχύς. ibid. ⁒ *indigeas* ··· *indi*...] ἐναντίον. v. 32. *impudentiis*] impudentis Rab. G. ibid. *concul*...] conculcabitur o. ib. ⁒ *inopia*] ἐπαίτησις.

CAP. XLI. v. 4. *qui perdit sapientiam*] & qui perdidit patienti... G. v. 6. *quid superveniat tibi*] quæ ſupervenient tibi MS. R. Rab. ... ſupervenient tibi MS. quid ſuperveniet 3 MS. quid renuis G. v. 12. ... *maledictione*] maledictionem G. v. 17. *invisus*] occultus 3 MS. Rab. v. 19. *revertimini*] reveremini 2 MS. G. v. 20. *irreverentiam*] re... verentiam MS. verecundiam G. v. 23. -*&*] o. ib. *de*] a 1 MS. G. v. 26. -*Ne avertas faciem a proximo tuo*] G. v. 27. *ejus*] * Cave MS. q. R.

CAP. XLII. v. 5. *corruptione*] correptione 10 MS. Q. n. v. 6. ⁒ *sig*...] σφραγίς. v. 8. *virorum*] vivorum G. v. 9 *patris*] patri G. ibid. *adultera*] adulta Q. n. v. 14. -*enim*] MS. Rab. G. v. 23. *scin*...] ſcintillam MS.

CAP. XLIII. v. 8. *consummatione*] conſummationem MS. R. v. 9. ... *gloriosi*] -2 MS. G. glorioſa MS. Rab. v. 10. *mundum*] mundus G. ... *Dominus*] Domini G. v. 11. *sanctis*] ſancti MS. R. G. ib. *desi*...] exardeſcent 4 MS. Rab. G. Textus autem lectioni ſuffragantur G. q. v. 17. ⁒ *conspectu*] ἐπ̓λαείᾳ. v. 18. *verberavit*] exprobravit 3 MS. Rab. G. q. Q. n. v. 19. -*&*] MS. Rab. G. ib. *aspergit*] diſpergit 1 MS. G. v. 21. *effundet*] effundit 1 MS. G. ibid. *gelaverit*] flaverit o. ... *cacumina*] acumina 3 MS. Rab. Q. n. v. 23. *ignem*] igne MS. Rab. πῦρ. v. 24. *ab ardore*] ardori MS. Rab. *ab ardore venienti humilem fecit eum*] ab ardore exhilarabit G. v. 26. *pericula*] periculum MS. Rab. ... ib. *admirabimur*] admiramur MS. Rab. G. v. 32. -*&* -*admira*... -*magnificentia ejus*] -Rab. -1 MS. -G. Q. n. v. 34. *comprehen*...] pervenietis MS. habebitis 2 MS. Rab. v. 35. *videbit*] vidit MS. G.

CAP. XLIV. v. 1. *in generatione sua*] generatione G. v. 3. *po*...*tatibus*] potentatibus MS. regnis G. ib. -*nuntiantes*] 3 MS. ib. ... *prophetis*] 2 MS. Rab. G. ib. *dignitatem*] in dignitate 3 MS. Q. ... v. 4. *præsenti*] conſiliis G. ib. *populis*] populi MS. G. v. 5. *pe*...] prudentia MS. pueritia MS. R. Rab. παιδεία. ibid. *scriptura*...] in ſcriptura 3 MS. G. q. v. 10. *pietates non defuerunt*] pietas ... defuit 1 MS. pietas non deſinit 1 MS. pietates non defecerunt MS. juſtitiæ non ſunt oblivioni traditæ G. v. 11. *permanent*] perſe... MS. G. v. 12. -*sancta*] MS. G. q. Q. n. ibid. *nepotes eorum*, ... *in testamentis stetit semen eorum*] & nepotum illorum ſemen in te...mentis ſtetit MS. G. Q. n. v. 15. *narrent*] narrant MS. ibid. *nuntiet*] ... MS. Futura ſunt G. v. 18. *dimissum est reliquum terræ*] ... κατάλειμμα τῇ γῇ. v. 22. *gloriam*] ſemen 16 MS. Rab. Q. n. v. 25. -*dedit illi* -*Dominus*] -G. -MS. Rab. ib. *testamentum*] * fu... MS. q. R. v. 27. *Et conservavit illi homines misericordiæ, inve*...] Et eduxit ex eo virum miſericordiæ, invenientem G.

CAP. XLV. v. 5. -*enim*] 6 MS. Rab. G. ib. -*eum, &*] 2 MS. Q. n. v. 6. *cor ad præcepta*] coram præcepta 3 MS. G. v. 9. *glo*...] juſtitiæ MS. Pro Textu G. faciunt. ib. *virtutis*] ἰσχύος. v. 10. *Circumpedes*] Circumpediles MS. ibid. -*posuit ei*] impoſuit ei MS. ... v. 12. *Stola sancta*] Stolam ſanctam MS. Rab. v. 14. -*&*] MS. R. G. ib. *gloria*] gloriam MS. v. 15. *ad originem*] ad orien... MS. ſeculum G. v. 17. *consumpta*] conſummata MS. R. ibid. *quotidie*] * his G. v. 21. -*&*] 6 MS. G. ib. *illis*] illi 3 MS. R. Rab. G. v. 26. -*ipsis*] ipſius MS. R. Rab. -G. v. 27. *gentes*] gens MS. gentis G. v. 28. *est*] * in Rab. G. v. 29. *placuit Deo*] placavit pro G.

CAP. XLVI. v. 1. *prophetis*] prophetiis G. v. 2. -*maximus*] G. ibid. *salutem*] ſalute MS. G. v. 4. *perduxit*] percuſſit MS. q. Rab. v. 5. *Aut*] An MS. v. 9. *potentes*] potentis 1 MS. G. ibid. *perfringere*] confringere Rab. compeſcere G. perſtringere MS. v. 14. *ut sit*] & G. ſit G. q. v. 15. *permanens*] permanente MS. R. Rab. v. 17. *Deum*] Dominus 4 MS. G. v. 19. *omnipotentem*] potentem Rab. G. ibid. *inviolati*] immolati MS. lactentis G.

CAP. XLVII. v. 1. *hæc*] hunc 1 MS. G. q. v. 2. -*Et*] MS. G. ibid. *adeps*] * ſalutaris Raban. ibid. *a carne*] a ſalutari G. v. 6. *ubi*] nam MS. G. ibid. *omnipotentem*] potentem MS. altiſſimum G. v. 8. -*enim*] 1 MS. Rab. G. v. 9. -*&*] MS. G. v. 13. *Christus*] Spiritus MS. Dominus G. ibid. *regum*] regni 1 MS. R. G. Textus autem conſentit Rab. & G. q. v. 14. *dejecit omnem potentiam inimicorum*] requievit in latitudine 3 MS. Rab. Q. n. v. 15. *Quemadmodum eruditus est in juventute sua. Et impletus, est*] Quemadmodum eruditus eſt in juventute ſua, & impletus 10 MS. Q. n. v. 16. *est* ··· *est*] es 2 MS. G. q. ib. *sua*] tua 15 MS. G. Q. n. v. 19. *& in nomine Domini Dei, cui est cognomen, Deus Israel. Collegisti*] & in nomine Domini Dei, &c. collegiſti 2 MS. Rab. Q. n. v. 22. *in cæteris*] incitari 3 MS. G. Q. n. v. 25. ⁒ *Jacob & David*] τῷ Ἰακὼβ, καὶ τῷ Δαυίδ.

CAP. XLVIII. v. 1. *facula*] fax 3 MS. Rab. G. v. 2. *imitantes*] irritantes 2 MS. æmulantes 2 MS. ibid. *illum invidia sua*] zelo ejus G. v. 3. *& dejecit a se ignem terræ*] & deduxit ex cœlo ignem terræ G. v. 4. *est Elias in mirabilibus suis*] es Elia in mirabilibus tuis G. ibid. -*sic*] 7 MS. Rab. G. v. 6. -*& confregisti facile potentiam ipsorum*] G. ibid. *de lecto*] delicto o. v. 8. *pœnitentiam*] retributionem. G. ib. -*facis*] G. v. 10. *inscriptus*] ſcriptus 5 MS. ibid. *indiciis*] judiciis MS. R. Q. n. v. 13. -*qui*] quidem 1 MS. -1 MS. v. 19. *ad aquam puteum*] ad aquas puteos G. v. 20. -*contra illos, & extulit manum suam*] -MS. G. v. 23. *Non est commemoratus peccatorum illorum, neque dedit illos inimicis suis, sed purgavit*] & liberavit G. v. 28. *usque in sempiternum. Ostendit*] uſque in ſempiternum oſtendit MS. G.

CAP. XLIX. v. 1. *compositione*] compoſitionem MS. Rab. G. ibid. *facta*] * eſt MS. Q. n. v. 3. *pœnitentia*] pœnitentiam MS. ib. *abominationes*] ab hominibus o. v. 4. *ipsius*] ſuum MS. ib. ⁒ *peccatorum*] ἀνόμων. v. 6. *Juda*] * defecerunt MS. Rab. G. v. 7. -*enim*] 1 MS. G. Q. n. ibid. *alienigenæ*] alienæ MS. Rab. G. v. 11. *imbre*] * & 6 MS. Rab. G. Q. n. v. 13. ⁒ *signum*] σφραγίς. ibid. -*Israel*] G. v. 17. -*firmamentum gentis, rector fratrum*] 1 MS. G.

CAP. L. v. 3. *emanaverunt*] remanaverunt MS. Rab. diminuti ſunt G. v. 5. *& ingressum*] & in ingreſſu MS. Raban. in egreſſu G. ibid. *& atrii*] velamenti G. ib. *amplificavit*] amplificatus eſt MS. Rab. v. 14. -*&*] 3 MS. G. v. 15. *consummationem*] conſummatione MS. R. v. 20. ⁒ *psallentes*] οἱ ψαλμῳδοί. v. 24. *plus oravit*] nunc orate 1 MS. G. v. 28. -*quam oderim*] Raban. G. v. 30. *ponit*] ponet 2 MS.

CAP. LI. v. 5. *portis tribulationem*] multis tribulationibus MS. G. v. 11. *cooperationis*] operationis MS. G. ib. *sunt*] eſt MS. Rab. G. q. v. 17. *Domine*] tuo Domine MS. G. Pro Textu faciunt Rab. & G. q. v. 19. *tempus*] templum G. ib. *& florebit*] Et defloruit Rab. ib. *& florebit tanquam præcox uva. Lætatum*] deflorebit tanquam præcoqua uva: lætatum, &c. 1 MS. Ex flore tanquam matureſcentis uvæ lætatum G. v. 26. *& insapientia ejus luxit anima mea*] & in inſipientia ejus luxit anima mea 2 MS. Q. n. ib. -*& ignorantias meas illuminavit*] 9 MS. v. 27. -*Animam meam*] 3 MS. Q. n. v. 34. *argento*] * ſapientia MS. Rab. Textus autem conſentit G. v. 37. *ejus* ··· *ipsius*] αὐτοῦ.

ISAIÆ.

CAP. I.

VER. 3. -*me*] 5 MS. Hier. H. Legitur autem in codicibus G. v. 11. *Plenus sum holocausta arietum, & adipem*] Plenus ſum holocauſto ...tum & adipe 5 MS. Hier. Q. n. v. 12. *veniretis*] veneritis 14. MS. R. Hier. Q. n. v. 13. *afferatis*] offeratis 8. MS. Hier. R. v. 15. -*e*...] 8 MS. Hier. H. Additum eſt autem a C. & G. v. 18. -*alba*] ... MS. R. H. Textui autem ſuffragantur G. munda C. v. 19. *me*] ... MS. R. H. Porro in G. codicibus additur. verbum meum. C. v. 22. ...] inobedientes MS. Hieron. declinantes H. Rebelles C. ἀπειθ...G.

CAP. II. v. 7. *adhæserunt*] * Et 2 MS. Hier. H. C. nam G. ib. *ter*...] * ejus R. H. eorum C. G.

CAP. III. v. 6. *sui*] * Dicens MS. C. G. Verum in H. non exprimitur. v. 7. *Respondebit*] Reſpondebitque MS. R. Hier. G. At ab H. & ... conjunctio non additur. v. 14. *vineam*] * meam MS. Hier. G. C. ...a R. & H. omittitur.

CAP. V. v. 6. *ascendent*] * ſuper eam MS. Hier. R. G. Verum H. ... additur. v 9. *hæc, dicit Dominus exercituum*] hæc Domini exerci...tuum 20 MS. Hier. Q. n.

CAP. VI. v. 1. *elevatam*] * & plena erat domus a majeſtate ejus o. Q. n. ... *clamabant*] clamabat MS. Hier. H. G. q. ibid. *dicebant*] dicebat ... Hier. H. Textus autem conformis eſt C. & G. v. 7. *tetigi*] tetigit ... MS. R. H. G.

CAP. VII. v. 4. *regis*] & 6 MS. Hier. H. C. v. 14. *vocabitur*] vo...cabis 12 MS. vocabis 11 MS. Hier. H. G. Q. n.

CAP. VIII. v. 18. -*mei*] 9 MS. H. C. G. v. 19. -*visionem*] 3 MS. ... H. G. C.

CAP. IX. v. 1. *Gentium. Populus*] Gentium populus o. v. 7. -*sedebit*] 9 MS. Hier. H. G. C. v. 14. *refrænantem*] depravantem MS. R. Hier. Q. n.

CAP. X. v. 20. *in veritate Reliquiæ*] In veritate reliquiæ 14 MS. In codicibus autem H. G. & C. atque Hieron. Commentariis, ea eſt diſtinctio, quæ in Textu.

CAP. XI. v. 8. *caverna*] cavernam 2 MS. Hier. H. G.

CAP. XII. v. 2. *Dominus*] * Deus 10 MS. R. Hier. H. C. Pro Textu autem G. faciunt.

CAP. XIII. v. 4. *præcepit*] præcipit 2 MS. H. C. Textus autem conformis eſt R. Hier. & G. v. 9. *veniet*] venit 4 MS. Hier. H. G. C.

CAP. XIV. v. 13. *meum*] * & 1 MS. R. H. C. At in codicibus G. & Hier. non additur. v. 32. *ipsa*] ipſo MS. G. Textus autem lectio conſonat R. Hier. H. & C.

CAP. XV. v. 3. *ululatus*] ululat 4 MS. H. C. G. v. 5. *consternantem*] conternantem 7 MS. Hier. triennem H. C. G. v. 9. *reliquiis*] reliquis 12 MS.

CAP. XVI. v. 1. -*Domine*] 10 MS. Hier. H. G. C. v. 14. *relinquetur*] * in eo ſicut racemus o. Deſumptum videri poteſt ex capitis proximi ſexto verſu.

CAP. XVII. v. 9. *eris*] erit 7 MS. R. H. G. v. 10. *fidelem*] infidelem MS. G. Verum Hier. R. H. & C. lectioni textus ſuffragantur. v. 11. *labrusca*] labruſcas MS. Q. n. v. 12. *multitudo*] multitudini 10 MS. R.

CAP. XVIII. v. 2. *expectantem*] * expectantem 16 MS. H. Q. n. ibid. *ejus*] * ad montem nominis Domini exercituum, montem Sion o. Pertinet autem ad hujus capitis finem. v. 5. *effloruit*] efflorebit MS. ib. *geminabit*]

germinabit] germinavit MS. Q. n. v. 7. -*expectante*] 13 MS. Q. n.
CAP. XIX. v. 6. *flumina*] * & 10 MS. C. Verum in R. Hier. & H. non additur. v. 9. *plectentes*] pectentes 12 MS. pectinatum H. C. G. v. 25. *Assyrio*] Assyrius 4 MS. R. Hier. l. 7. *Assur*] H.
CAP. XX. v. 4. *juvenem & senem*] juvenum & senum 6 MS. H. G. C. ibid. *nudam & discalceatam*] nudum & discalceatum 7 MS. G. C. Q. n. v. 6. *Ecce hac*] Hæccine MS. R. Textus lectioni volunt H. G. C. ibid. *liberarent*] liberaret 7 MS. liberaremur H. C.
CAP. XXI. v. 10. *filia*] filii R. fili Hier. H.
CAP. XXII. v. 2. *mortui*] * tui, mortui MS. G. Verum quæ in textu est lectio R. Hier. H. & C. conformis est. v. 8. *videbis*] videbitis MS. R. Q. n. v. 11. *&*] ad 1 MS. R. H. C.
CAP. XXIII. v. 16. *citharam*] * & MS. q. v. 18. *negotiationes*] negotiatio 7 MS. Hier. H. C. G. ibid. *mercedes*] merces (numero sing.) 1 MS. R. Hier. H. C. G.
CAP. XXIV. v. 5. *infecta*] interfecta MS. Q. n.
CAP. XXVI. v. 1. -*Sion*] 8 MS. R. Hier. H. C. G. v. 11. -*&*] ut MS. R. -H. C. v. 18. *Spiritum : salutes*] spiritum salutis MS. Verum Textus lectio consentit R. Hier. & H. Septuaginta autem etiam Hier. teste verterunt, Spiritum salutis tuæ quem fecimus in terra.
CAP. XXVII. v. 6. *ingrediuntur impetu ad*] egredientur impetu a 10 MS. R. egrediuntur de radice Hier. Q. n. v. 8. *judicabis*] judicabit 10 MS. R. Q. n. ib. *meditata*] meditatus MS. R. Hier. H. C. v. 11. *eas*] eam MS. R. Hier. H. eos C.
CAP. XXVIII. v. 21. -*est*] 1 MS. H. G.
CAP. XXX. v. 4. *Erant*] Ierant o. v. 8. -*ergo*] MS. R. Hier. H. C. Additur in G. v. 15. *Deus*] * sanctus 8 MS. R. Hier. H. C. G. v. 29. *vox*] nox 4 MS. R. H. C.
CAP. XXXII. v. 10. -*enim*] 9 MS. R. Hier. H. C. G. v. 13. *spinæ*] spina 2 MS. Hier. H. C. G.
CAP. XXXIII. v. 15. *veritatem*] veritates 4 MS. Hieron. H.
CAP. XXXV. v. 4. *pusillanimis*] pusillanimes MS. G. Q. n. ib. -*&*] 19 MS. H. G. ib. *vester*] noster MS. G. ib. *vos*] nos MS. R. G.
CAP. XXXVI. v. 21. *enim*] * eis MS. Hier. Verum in R. H. G. & C. non legitur.
CAP. XXXVIII. v. 5. -*&*] MS. R. H. C. Textus autem & hoc & proximo loco respondet G. ib. *lachrymas tuas*] lachrymam tuam 10 MS. H. v. 14. *responde*] sponde 1 MS. R. H. Q. n. v. 15. *feceris*] fecerim o. Q. n. ib. *recogitabo*] * tibi o. Q. n. v. 16. -*si*] -7 MS. sic 4 MS. Q. n.
CAP. XL. v. 2. *malitia*] militia H. Q. n. v. 8. *Domini*] Dei MS. R. H. G. C. v. 9. *Qui ... qui*] Quæ 2 MS. Hier. H. Q. n. v. 21. *scitis*] scietis MS. Hier. R. H. G. ib. *audistis*] audietis MS. R. Hier. H. Præteritis exposuit. C. v. 24. *Equidem*] Et quidem MS. R. ib. *plantatus, neque satus, neque radicatus in terra truncus*] plantato neque sato neque radicato in terra trunco 25 MS. R. plantatos, neque satos, neque radicato in terra trunco 2 MS. H. Q. n. v. 27. *transivit*] transibit 7 MS. R. Hier. H. C. Præterito autem exposuerunt G.

CAP. XLI. v. 2. *ejus*] * & 3 MS. G. Verum R. H. & C. non additur. v. 12. *hominis bellantis*] homines bellantes R. Hier. H. C. G. v. 18. *supinis*] supremis 1 MS.
CAP. XLII. v. 13. *egredietur*] * & 7 MS. G. Verum R. Hier. H. & C. non addunt.
CAP. XLIII. v. 28. *sanctos*] * & R. H. C. G.
CAP. XLIV. v. 16. -*&*] MS. H. C. ib. *carnes*] * coxit & MS. R. Q. n. v. 23. -*misericordiam*] -8 MS. R. Hier. H. misericordiam Israeli G. salutem populo suo C.
CAP. XLV. v. 4. *te*] * in 16 MS. H. C. Omissum est autem a G. v. 9. *fictori*] factori 16 MS.
CAP. XLVI. v. 11. *avem*] justum o.
CAP. XLIX. v. 10. *potabit*] portabit 4 MS. R. G. Q. n.
CAP. L. v. 6. *conspuentibus*] * in me o.
CAP. LII. v. 7. *Regnabit*] Regnavit 9 MS. R. Hier. H. C. Textus autem lectio consentit G.
CAP. LIII. v. 1. *ascendet*] ascendit 4 MS. H. Futuro reddidit C. v. 11. *servus meus*] servos meos MS. R. Q. n.
CAP. LIV. v. 1. *Lauda*] Lætare 3 MS. G. v. 9. *Noe*] diluvii MS. q. diluvii quæ fuerunt in diebus Noe C.
CAP. LVII. v. 17. -*a te faciem meam*] -13 MS. R. Hier. H. majestatem meam ab eis C. faciem meam ab eo G. atque hoc Hier. subaudiri docet. v. 21. -*impiis, dicit Dominus meus* *] - * impiis 6 MS. Hier. H. C. In G. autem is est verborum situs, qui in Textu.
CAP. LVIII. v. 7. -*tuam*] 2 MS. Hier. H. C. Additur autem G. v. 11. *Dominus*] * Deus MS. q.
CAP. LIX. v. 9. *vobis*] nobis 6 MS. R. Hier. H. C. eis G. ibid. *vos*] nos 9 MS. R. Hier. H. C. eos G.
CAP. LX. v. 1. -*Jerusalem*] 6 MS. R. Hier. H. Additum est autem a G. & C.
CAP. LXI. v. 8. -*&*] 3 MS. H. G. Legitur autem in R. Hier. & G.
CAP. LXII. v. 2. *nominavit*] nominabit 6 MS. R. H. C. G. v. 4. *inhabitabitur*] inhabitata MS. R. Hier. H. G. C.
CAP. LXIII. v. 4. *retributionis*] redemptionis 14 MS. R. Hier. H. C. G. v. 10. *sancti*] sanctum 3 MS. G. sanctitatis H. v. 11. -*&*] 15 MS. Hier. H. v. 12. *eduxit*] duxit 2 MS. R. v. 15. *&*] * solio o.
CAP. LXIV. v. 6. *immundus*] immundi MS. G. Verum quæ in textu est lectio conformis est R. Hier. H. & C. v. 9. -*nostra*] 1 MS. Hieron. H. C. Additur autem in codicibus G.
CAP. LXV. v. 6. *sinum*] signum o. v. 14. -*Ecce, servi mei lætabuntur, & vos confundemini*] o. v. 19. *eo*] ea 2 MS. R. Hier. G. neque contradicunt H. & G. v. 23. *electi mei*] electis meis 18. MS. Hier. Q. n.
CAP. LXVI. v. 6. *populi*] fremitus 1 MS. Hieron. G. C. turbæ H. v. 17. *januam*] unam 17 MS. H. Q. n.

JEREMIÆ.

CAP. I.

VER. 14. *pandetur*] * omne o. v. 18. *&*] * omni o.
CAP. II. v. 11. -*suos*] 2 MS. Hieron. H. C. Additur autem a R. & G.
CAP. III. v. 1. *Dominus*] * & ego suscipiam te 18 MS. Verum in R. Hier. H C. G. non legitur. v. 2. *non*] nunc o. v. 3. *Stillæ*] Stellæ o.
CAP. IV. v. 1. *reverteris*] converteris 16 MS. v. 3. *&*] * habitatori MS. G. C. Verum R. Hieron. & H. non addunt. v. 8. *vobis*] nobis 7 MS. Hier. R. H. G. C. Similiter Textui legunt G. q. atque ita transtulerunt, Hieronymo, teste septuaginta. v. 12. *ego*] * sed MS. Q. n. v. 16. *Concitate Gentes*] Dicite Gentibus MS. R. Hieron. Q. n. v. 31. *inter morientes expandentesque*] intermorientis expandentisque 6 MS. H. G. C.
CAP. V. v. 8. *amatores*] * in fœminas MS. Hier. R. Q. n. v. 13. -*locuti*] 7 MS. H. G. C. v. 14. -*in*] -5 MS. G. ut C. v. 25. *vestræ*] nostræ 20 MS. R. ib. *vestra*] nostra 20 MS. R. ibid. *vobis*] nobis 20 MS. R. Verum H. C. & G. Textus lectionem comprobant v. 28. -*viduæ*] -2 MS. R. Hier. H. veritatis C.
CAP. VI. v. 19, *adducam*] adduco MS. H. G. C. v. 26. *nos*] vos MS. G. Textus autem consentit R. Hier. H. & C. v. 28. *fraudulenter*] * ut 6 MS. G. q. ut qui miscet C. In R. autem Hier. H. & G. nihil additur.
CAP. VII. v. 5. *bene direxeritis*] benedixeritis MS. Hier. bonas faciendo bonas feceritis H. dirigentes direxeritis G. C. v. 7. -*&*] 9 MS. R. Hier. Verum H. G. & C. addunt. v. 24. *voluptatibus*] voluntatibus 2 MS. Hier. consiliis H. C.
CAP. VIII. v. 1. *regis*] regum 8 MS. R. H. C. G.
CAP. IX. v. 2. *sunt*] * & MS. q. R. v. 17. *exercituum*] * Deus Israel MS. q. v. 19. *dejecta*] deserta MS. Q. n. v. 20. *assumat auris vestra*] assumant aures vestræ MS. R. G. Textui autem suffragantur Hier. H. & C.
CAP. X. v. 19. -*non*] 1 MS. Hieron. R. H. G. Paraphrastes Chaldæus reddidit; Ut recipiant vindictam peccatorum suorum.
CAP. XI. v. 12. *eos*] deos 4 MS. R. Hieron. H. G. C. v. 13. *viarum*] * tuarum MS. q. R. v. 19. -*dicentes*] 9 MS. Hier. H. Additum est autem a C. & G.
CAP. XIV. v. 14. *fraudulentam*] & fraudulentiam 4 MS. H. G. C. v. 18. *namque &*] quoque & MS. R. Hier. namque etiam, etiam H. C. v. 20. *iniquitates*] iniquitatem 2 MS. Hier. H. At plurali numero legunt G. & C.

CAP. XVII. v. 4. *succendisti*] succendistis 3 MS. Hieron. H. G. v. 9. *hominis*] omnium 9 MS. Hier. super omnia H. G. C.
CAP. XIX. v. 8. *universa plaga*] universas plagas 4 MS. H. Pro textu faciunt Hier. & G.
CAP. XX. v. 17. *qui*] quia 3 MS. R. G. Q. n.
CAP. XXIII. v. 4. *eos*] * & 1 MS. H. G. C. v. 6. *illis*] illius 1 MS. H. G. C. v. 10. *adulteris*] adulteriis MS. Textus lectio conformis est R. Hier. H. G. & C. v. 13. -*&*] 7. MS. Hier. H. G. C. v. 14. *adulterantium*] adulterium 15 MS. Hier. Q. n. v. 19. *egredietur*] egreditur 6 MS. G. C.
CAP. XXV. v. 2. *Quod*] Quæ 8 MS. Similiter Textui legunt Hier. & G.
CAP. XXVI. v. 18. *domus*] * Domini MS. q. Sanctuarii C. v. 19. *nos facimus*] non faciamus MS. Q. n.
CAP. XXVII. v. 16. *vasa*] * domus R. H. C. G. q.
CAP. XXIX. v. 1. *quæ*] quem 1 MS. Hier. Similiter Textui reddiderunt G. v. 9. -*&*] R. H. C. Additur autem MS. G. v. 15. *Suscitabit*] Suscitavit 1 MS. H. G. C.
CAP. XXXI. v. 6. *custodes*] * in monte Samariæ MS. Q. n. v. 9. *misericordia*] precibus MS. Q. n. v. 32. *vestris*] eorum 6 MS. H. C. G. v. 34. *docebit*] docebunt MS. Hier. H. C. G. ibid. *Cognosce*] Cognoscite 10 MS. Hier. H. C. Textus autem lectio consentit R. & G. v. 39. *norma*] normam MS. R. Q. n.
CAP. XXXII. v. 24. *Chaldæorum*] * & in manus regis Babylonis o.
CAP. XXXIII. v. 2. *&*] Dominus 5 MS. H. C. Textus lectioni suffragantur Rab. & G. v. 6. *eis*] ei 7 MS. Rab. H. G. Textus autem conformis est R. & C. v. 7. *Jerusalem*] Israel R. H. C. G. q. v. 16. *Jerusalem*] Israel MS. Rab. ibid. *hoc est nomen quod vocabunt eum*] hoc est quod vocabit eam 11 MS. H. Q. n.
CAP. XXXIV. v. 11. -*suas*] 6 MS. H. G. C.
CAP. XXXV. v. 10. *fuimus*] fecimus 8 MS. H. G. C. v. 17. *adducam*] adduco MS. H. G. C.
CAP. XXXVI. v. 13. *legentem*] legente H. G. C.
CAP. XXXVIII. v. 6. *funibus in lacum in quo non*] funibus & in lacu non 12 MS. H. C. funibus in lacum, & in lacu non G. v. 11. *antiqua*] * vestimenta o. v. 12. *super*] subter 4 MS. H. C.
CAP. XXXIX. v. 2. *quinta*] nona R. H. G. C. v. 13. *Nabusezban*] Nabu & Sesban. o. Nabusazban 1 MS. H. C. G.

CAP.

~~CAP. XL. v. 11. filiis] finibus o.~~

CAP. XLII. v. 1. *Ofaiæ*] Ofiæ 8 MS. Jofiæ o. Quæ in Textu eft conformior eft H. C. & G. v. 20. *noftrum*] veftrum 5 MS. R.

CAP. XLIII. v. 2. *Jofiæ*] Ofaiæ 4 MS. H. G. C. Ofiæ 4 MS. R.

CAP. XLIV. v. 4. *hujufcemodi -quam odivi*] hujus quam odi 2 MS. Rab. Verum in R. H. G. & C. legitur. v. 7. *-hoc*] 8 MS. v. 9. *ejus*] eorum 6 MS. R. Verum Textus lectio conformis & C. v. 13. *vifitabo*] * fuper 4 MS. H. G. C. v. 18. *indiguimus*] indiguimus 1 MS. Rab. R. H. G. C.

CAP. XLVI. v. 6. *fugiat*] fugiet MS. R. Rab. Similiter Textui ...unt G. v. 22. *-&*] 6 MS. R. H. G. C. v. 24. *manum*] manus MS. G. Textus autem conformis eft H. & C. v. 26. *manum*] manus 8 MS. R. Rab. Lectio Textus confimilis eft H. C. & G.

CAP. XLVII. v. 2. *ululabunt omnes habitatores*] ululabit omnis ...tor 3 MS. Rab. H. Textui autem conformiter legunt G. & C.

CAP. XLVIII. v. 15. *fuccenderunt*] afcenderunt 14 MS. R. H. ... legitur, *Succiderunt*; atque & hoc vox Hebræa fignificat. v. 18. ~~*afcendet*] afcendit (præt. temp.) 2 MS. H. G. C. ibid. *diffipabit*] diffi~~pavit 1 MS. H. C. evertens G. v. 34. *vitulam conternantem*] vitula conternante MS. Q. n. ib. *conternantem*] confternantem o. v. 36. *tibiæ*] * æris o.

CAP. XLIX. v. 2. *tumultum*] tumulum 1 MS. R. H. C. invium G. v. 6. *faciam*] * fugientes & o. v. 29. *circuitu*] * ejus o.

CAP. L. v. 11. *vitulus*] vituli MS. R. G. Numero fingulari legunt Rab. H. & C. v. 12. *gentibus*] * & MS. q. R. v. 19. *Carmelus*] Carmelum 9 MS. Rab. H. G. C. v. 40. *Dominus*] Deus 4 MS. R. H. G.

CAP. LI. v. 6. *&*] ut MS. R. ibid. *ultionis*] * ejus MS. R. G. Q. n. ibid. *-a*] MS. H. v. 27. *Gentibus*] montibus o. v. 40. *victimam*] * & 10 MS. Rab. G. Verum in R. H. & C. non additur. v. 43. *tranfeat*] tranfiet 4 MS. R. H. C. v. 52. *ejus*] Babylonis MS. q. R. Rab. v. 58. *latiffimus*] altiffimus MS. Rab. Q. n.

CAP. LII. v. 20. *-&*] H. C. ibid. *unum*] * & MS. R. H. G. C. v. 22. *Similiter columnæ fecundæ & malogranata*] Similiter erat columna fecunda & malogranata. Et erant fuper capitellum in circuitu omnia ærea, fimiliter columnæ alterius 5 MS. Q. n.

THRENI.

Et factum eft poftquam in captivitatem redactus eft Ifrael, & Jerufalem deferta eft, fedit Jeremias propheta flens, & planxit lamentatione hac in Jerufalem, & amaro animo fufpirans & ejulans dixit] MS. H. Q. n.

CAP. I.

VER. 20. *interficit*] interfecit 9 MS. orbavit H. C. G.

CAP. II. v. 12. *finu*] finum 2 MS. G. v. 16. *Devorabimus*] Devoravimus 4 MS. H. G. C. v. 20. *occiditur*] occidetur 3 MS. H. G.

CAP. III. v. 10. *abfconditis*] abfcondito MS. q. R. v. 17. *eft*] * a pace 6 MS. H. G. C. v. 21. *ideo*] in deo o. v. 23. *Novi*] Novæ 7 MS. Q. n. v. 28. *levavit*] * fe MS. Q. n.

CAP. IV. v. 14. *poffent*] * intrare o. v. 17. *falvare*] * nos MS. q. R.

CAP. V. v. 5. *-noftris*] MS. q. Rab.

BARUCH.

CAP. I.

VER. 8. *acciperet*] acciperent MS. R. Pro Textu faciunt G. v. 9. *vinctos, &*] cunctos o. ib. *eos*] * vinctos MS. R. Omittitur autem a ... v. 21. *-& ad Judices noftros*] 4 MS. G.

CAP. II. v. 1. *judicaverunt*] * in MS. q. v. 18. *-mali*] 1 MS. ... v. 19. *-preces & petimus*] 10 MS. G. v. 22. *non*] * feceritis nec MS. R. Verum in G. codicibus non legitur.

CAP. III. v. 27. *invenerunt*] dedit illis 3 MS. G.

CAP. IV. v. 9. *confines*] civitates o.

CAP. VI. Tit. *abducendos*] abductos 14 MS. R. Q. n. v. 15. *vereremini*] timueritis MS. G. v. 26. *munera eorum*] humeri o. v. 58. *-poft fe*] -8 MS. R. apud fe G.

EZECHIEL.

CAP. I.

VER. 10. *-defuper*] 9 MS. R. H. G. C.

CAP. II. v. 3. *me*] * ipfi & 1 MS. Hier. H. G. C.

CAP. IV. v. 3. *eam*] * in MS. q. R. v. 4. *iniquitatem*] iniquitates MS. R. G. C. Numero autem fingulari legunt Hier. & H. v. 7. *extentum*] erit exertum MS. Hieron. difcoopertum H. roborabit G. C.

CAP. V. v. 7. *-non*] o Q. n.

CAP. VI. v. 11. *manum tuam*] manu tua 8 MS. R. Hier. H. G. C. ib. *quia*] qui 15 MS. Hier. Lectionem utramque admittunt H. & C.

CAP. VII. v. 7. *contritio*] confractio 7 MS. contractio MS. Hier. v. 10. *contritio*] confractio 4 MS. contractio MS. Hier. v. 14. *univerfum populum*] omnem multitudinem 3 MS. Hier. H. G.

CAP. VIII. v. 12 *vides*] vidifti 2 MS. H. G. C.

CAP. IX. v. 3. *Domini*] Dei 3 MS. R. Hieron. H. G. C. v. 6. *parvulos*] parvulum MS. Hier. R. H. C. Numero autem multitudinis expofuerunt G.

CAP. X. *Cherubim*] Cherub 1 MS. Hieron. H. C. Similiter Textui legunt G. v. 11. *-&*] 12 MS. H. G. Additum eft autem a C. v. 21. *Quatuor*] * quatuor 4 MS. R. Hieron. H. C. Textus conformis eft codicibus G.

CAP. XI. v. 15. *tui*] * fratres tui MS. H. C. v. 21. *quorum*] ...tem MS. Hier. R. H. G. C. Q. n. v. 24. *adduxitque*] * me MS. H. C. G.

CAP. XII. v. 4. *tranfmigrantis*] tranfmigrationis 5 MS. H. G. C. v. 7. *mihi*] * Dominus MS. q. R. ibid. *tranfmigrantis*] tranfmigrationis 5 MS. H. C. Q. n. v. 13. *-&*] MS. q.

CAP. XIII. v. 18. *Qui*] quæ R. Hier. H. G. C.

CAP. XV. v. 6. *tradam*] tradidi 9 MS. H. G. C.

CAP. XVI. v. 18. *operuifti illas*] veftita es eis 16. MS. Q. n. v. 22. *fornicationes*] * tuas 1 MS. H. G. C. v. 27. *juftificationem*] jus tuum 10 MS. Statutum tuum H. legitima tua G. v. 50. *vidifti*] vidi 2 MS. H. C. G. v. 55. *-& Samaria, & filiæ ejus revertentur ad antiquitatem fuam*] o.

CAP. XVII. v. 7. *fui*] * Quæ MS. q. v. 9. *fructus*] fructum MS. Hier. H. G. C.

CAP. XVIII. v. 2. *obftupefcunt*] obftupuerunt 4 MS. Hieron G. v. 9. *virum*] * & MS. R. G. Verum Hieron. H. & C. non addunt. v. 17. *acceperit*] * & MS. q. R. v. 31. *prævaricationes*] iniquitates MS. R. ... C. & G. non additur.

CAP. XIX. v. 1. *tu*] * fili hominis MS. G. q. Verum a R. Hier.

CAP. XX. v. 20. *& fciatur*] & fciatis 3 MS. R. ad fciendum H. ... v. 21. *filii*] * & MS. R. Verum Hier. H. & C. non additur. ... *eam*] * illam 3 MS. H. G. C. v. 36. *Dominus*] * Deus 6 MS. H. C. G.

CAP. XXI. v. 14. *manu*] manum 4 MS. R. H. G. v. 19. *ambo*] ... 5 MS. R. Q. n. v. 22. *us*] & 15 MS. G. Textus confimilis ... H. & C. v. 30. *in loco*] in locum MS. Hier. Q. n.

CAP. XXII. v. 28. *-eis*] -3 MS. G. ei MS. Textus autem conformis ... H. & C. v. 29. *Populi terræ calumniabantur calumniam*] populum terræ calumniabantur calumnia 4 MS. G. Q. n. v. 31. *meam*] * & MS. q. R.

CAP. XXIII. v. 4. *-minor*] 7 MS. R. Hier. H. C. G. q. v. 24. *rota*] * & 1 MS. H. G. C. Q. n. v. 33. *calice*] calicem 16 MS. Q. n. v. 36. *-Dicens*] 4 MS. H. G. C. v. 45. *earum*] * & cum idolis fuis fornicatæ funt MS. Verum R. Hieron. H. G. & C. etfi verfu 37, hoc verfu non legunt.

CAP. XXIV. v. 1. *-die*] 15 MS. Hier. H. G. C. v. 14. *Veniet*] Venit 4 MS. Hier. H. C. Textus confentit G.

CAP. XXV. v. 4. *idcirco*] * ecce 2 MS. R. H. C. G. v. 7. *fcietis*] fcies 6 MS. Hier. H. G. C. v. 10. *filiis*] filios 8 MS. Q. n.

CAP. XXVI. v. 14. *ego*] * Dominus MS. H. C.

CAP. XXVIII. v. 4. *fapientia*] * tua 2 MS. H. G. C. v. 19. *viderint*] noverint R. H. G. C.

CAP. XXIX. v. 1. *decimo*] * in MS. H. C. G. ibid. *decimo*] duodecimo MS. G. q. ibid. *undecima*] una MS. Hier. G. duodecima R. H. C. Q. n. ibid. *-dei*] 7 MS. H. C. G. v. 9. *dixeris*] dixerit 2 MS. R. Hier. H. C. Pro Textu faciunt G.

CAP. XXX. v. 7. *defertarum*] defolatarum 6 MS.

CAP. XXXI. v. 16. *irrigabantur*] irrigantur 5 MS.

CAP. XXXII. v. 8. *Deus*] * cum ceciderint vulnerati tui in medio terræ, ait Dominus Deus MS. Q. n. v. 10. *te*] * propter univerfas iniquitates quas operatus es MS. Q. n. ibid. *fua*] tuæ 2 MS. R. Hier. H. G. C. v. 29. *defcenderunt*] defcendunt 1 MS. R. H. C. G. v. 32. *dedit*] dedi 10 MS. R. Hier. H. G. ibid. *fuum*] meum 5 MS. R. Hier. H. Q. n.

CAP. XXXIII. v. 5. *falvabit*] falvavit 1 MS. H. G. C. v. 11. *Convertimini*] * convertimini R. H. G. C.

CAP. XXXIV. v. 10. *gregem*] * meum MS. R. Hier. G. Verum H. & C. non addunt. ibid. *-ultra*] 1 MS. H. C. G. q. v. 26. *fuo*] * & MS. q. R.

CAP. XXXV. v. 9. *-Deus*] H. C. G.

CAP. XXXIII. v. 2. *-&*] 5 MS. Hier. H. C. Additur autem in codicibus G. v. 3. *-ad eum*] 1 MS. R. H. G. C. Legitur autem in G. q.

CAP. XXXIX. v. 2. *feducam*] reducam 22 MS. educam 2 MS. R. Q. n.

CAP. XL. v. 16. *palmarum*] * cælata 23 MS. R. Q. n. v. 37. *-Et*] 16 MS. Hier. Verum a R. H. G. & C. legitur. v. 49. *eam*] eum 1 MS. R. G. Q. n.

CAP. XLI. v. 17. *per*] & 1 MS. R. & ad H. G. C.

CAP. XLIII. v. 12. *Omnis finis*] Omnes fines MS. R. Hier. G. C. Numero fingulari legunt H.

CAP. XLIV. v. 12. *portaverunt*] portabunt 7 MS. G. C. Hebræis præteritum eft, quod in futurum convertendum indicatur. v. 15. *autem*] * & 8 MS. Ab H. autem C. & G. nec non R. & Hier. non additur. v. 28. *-Non*] 6 MS. R. H. G. C. v. 30. *fua*] tuæ R. G. H. C.

CAP. XLV. v. 20. *expiabitis*] expiabis MS. q. R.

CAP. XLVI. v. 16. *donum*] domum MS. Q. n. v. 20. *efferant in atrium exterius*] efferant in atrio exteriori MS. offerant in atrio exteriori o.

CAP. XLVII. v. 12. *pomiferum*] fructiferum 4 MS. cujus fructus comeditur H. C. G. v. 17. *Aquilonem*] * & 8 MS. H. G. C.
CAP. XLVIII. v. 22. *in..in*] inter 8 MS. R. H. G. C. v. 31. *omnibus tribubus*] in nominibus tribuum 6 MS. R. Hier. H. G. C. v. 33. *metieris*] * & portæ tres 4 MS. R. Hier. H. G. C.

D A N I E L.

CAP. II.

VER. 1. *eo*] * & H. G. ibid. *autem*] ergo 15 MS. Hier. v. 23. *meorum*] nostrorum MS. R. Hier. G. q. Pro Textu faciunt C. & G. v. 34. *-de monte*] 6 MS. R. C. Expressum est autem & hoc loco a G. quod versu 45. omnes habent. v. 41. *testeam*] testæ 25. MS. Q. n.
CAP. III. v. 14. *constitui*] erexi 5 MS. v. 52. *laudabilis*] * & gloriosus MS. R. Hier. Verum in G. codicibus non additur. v. 54. *superexaltatus*] supergloriosus 2 MS. G. v. 65. *-Dei*] 7 MS. G. v. 67. *æstas*] æstus 3 MS. cauma 4 MS. Græcis est καῦσιν, id est cauma sive æstus. v. 92. *Respondit*] * rex MS. R. Hier. G. Verum a C. non legitur. v. 100. *-regnum*] MS. q.
CAP. IV. v. 6. *quoniam*] quem 4 MS. G. atque hoc modo in Hieronymi commentariis, illo, in adjuncto textu legitur. Utroque modo Chaldaicum די transferri potest. v. 25. *Omnia*] * hæc MS. Hier. R. G. v. 27. *Babylon*] * civitas MS. q. R. v. 29. *Regnum*] * tuum MS. R. Hier. G. Verum C. & G. q. non legunt. v. 29. *transibit*] transiit 4 MS. Hier. C. G. ibid. *bestiis*] & MS. R. Hier. Q. n.
CAP. V. v. 3. *aurea*] * & argentea 14. MS. G. Verum R. Hier. & C. non addunt. v. 15. *edicere*] * mihi 16 MS. G. Verum Hier. & C. non legunt. v. 29. *regno*] * suo MS. G. Sed in R. Hier. & C. non additur.
CAP. VI. v. 4. *invenirent Danieli*] auferrent Danielem 3 MS. ibid. *regni*] regis 47 MS. Hier. Q. n. v. 27. *lacu*] manu 1 MS. C. G. q. ore G.
CAP. VIII. v. 2. *regione*] civitate MS. Q. n. v. 4. *ventilantem*] * contra Orientem & o. v. 12. *est*] * ei MS. q. Hier. v. 14. *mane*] * dies MS. R. Hier. G. Q. n.
CAP. IX. v. 3. *-meum*] 4 MS. Hier. H. G. v. 23. *autem*] ergo 2 MS. Hier. v. 24. *prophetia*] prophetes 6 MS. H. G. q.
CAP. X. v. 1. *tertio*] * regni MS. q. R.
CAP. XI. v. 39. *quem*] * non o.
CAP. XII. v. 6. *dixi*] dixit 2 MS. R. H. Q. n.
CAP. XIII. v. 56. *alium*] alterum 2 MS. G.
CAP. XIV. v. 12. *Contemnebant*] Confidebant MS. R. Q. n. v. 24. *vivens*] * iste autem non est Deus vivens MS. q. R. Hier. v. 26. *dixit*] * Daniel MS. R. Hier. Verum in G. non additur. v. 36. *Daniel*] * serve Dei MS. R. Hier. Daniel G. v. 37. *diligentes*] quærentes 1 MS. G. Q. n. v. 39. *sedens*] * in medio leonum MS. q. R. Hier. v. 41. *eum*] * de lacu leonum MS. q. R. Hier.

O S E E.

CAP. I.

VER. 2. *-fac*] 6 MS. R. Hier. H. G. v. 9. *vester*] * Deus MS. G. q. Q. n.
CAP. III. v. 1. *vade*] * & MS. R. G. Verum in Hier. H. & C. non legitur.
CAP. V. v. 1. *&*] * sicut MS. R. G. C. Verum in Hier. & H. non additur.
CAP. VI. v. 5. *prophetis*] * & MS. Hier. R. Verum H. C. & G. non addunt.
CAP. VII. v. 5. *Dies*] Die 1 MS. Q. n.
CAP. VIII. v. 2. *invocabunt*] invocabant 5 MS. Textus lectio conformis est R. Hier. H. & G. orant omni tempore quo adduco super eos angustiam & dicunt C.
CAP. IX. v. 7. *multitudo*] multitudinem MS. R. Q. n.
CAP. X. v. 12. *in justitia*] justitiam 2 MS. in veritate justitiam 37 MS. Q. n. v. 13. *tuis*] & * MS. q. R. v. 14. *vindicavit*] judicavit MS. Q. n.
CAP. XI. v. 12. *negatione*] negotiatione o. ibid. *fidelis*] fidelibus MS. R. Q. n.
CAP. XII. v. 6. *ad*] * Dominum MS. C. Verum R. Hier. H. & G. non addunt. v. 11. *-in*] 12 MS. Hier. H. ib. *tamen*] ergo 25 MS. Hier. Q. n. v. 12. *servivit*] servavit 9 MS. R. Hier. H. G. custodivit oves C.
CAP. XIII. v. 6. *sunt*] * & MS. R. H. C. G. v. 10. *reges*] regem MS. R. H. C. G.
CAP XIV. v. 6. *Israel*] Israeli R. G. H. C. ibid. *germinavit*] & Israel germinabit MS. q.

J O E L.

CAP. I.

VER. 14. *domum*] * Domini 1 MS. R. H. G. C.
CAP. II. v. 14. *ignoscat*] * Deus MS. q. ib. *nostro*] vestro 4 MS. R. H. G. C. v. 19. *eis*] eo 12 MS. Hier. H. C. Textus autem lectio conformis est G.

A M O S.

CAP. I.

VER. 1. *in pastoralibus* *] in pastoribus 6 MS. R. Q. n. * de 8 MS. Hier. H. C. G. v. 6. *eum*] eam 3 MS. Q. n. v. 9. *eum*] eam 3 MS. G. Q. n.
CAP. II. v. 13. *subter*] super 35 MS. Q. n.
CAP. III. v. 12. *in Damasci grabato*] in Damasco grabati 16 MS. Q. n.
CAP. V. v. 17. *vineis*] viis 39 MS. G. Q. n. v. 26. *Moloch*] * Deo MS. q. R. * idolo MS. q.
CAP. VII. v. 1. *tonsorem*] tonsionem 1 MS. R. Q. n. ibid. *gregis*] regis 4 MS. R. Hier. H. C. G. v. 7. *Dominus*] * -6 MS. R. Hier. H. C. * Deus 19 MS. G. Q. q. n.
CAP. VIII. v. 5. *messis*] mensis 1 MS. R. Hieron. H. G. Q. n. v. 7. *superbia*] superbiam 3 MS. R. Hier. Q. n. v. 9. *Dominus*] * Deus R. H. C. G. q.
CAP. IX. v. 1. *eis: fugient*] eis qui fugient 3 MS. Q. n.

A B D I A S.

VER. 3. *tuum: qui dici in corde tuo:*] suum, qui dicit in corde suo 12 MS. H. C. G. q. v. 11. *adversus -eum*] - 4 MS. ex adverso H. C. G. v. 16. *bibistis*] bibisti MS. R. Hieron. G. Verum H. & C. Textui adstipulantur v. 20. *omnia*] * loca MS. q. R.

J O N A S.

CAP. I.

VER. 11. *intumescebat*] * super eos o. Pertinet autem ad versum 13 v. 12. *grandis*] * est MS. Hier. G. * venit R. Verum Textus consimilis est H. et C.
CAP. III. v. 8. *Dominum*] Deum 4 MS. R. H. G.

M I C H Æ A S.

CAP. II.

VER. 5. *Domini*] * o. Israel MS. q.
CAP. IV. v. 6. *afflixeram*] * consolabor MS. q. v. 8. *filiæ*] filia MS. R. Q. n.
CAP. V. v. 3. *pariet*] * & 10 MS. R. Hier. H. G. C. v. 5. *pax: Assyrius*] pax Assyriis 9 MS. R. Q. n. v. 8. *eruat*] * Et MS. R. * Ex tunc C. Verum Hier. H. & G. nihil addunt.
CAP. VI. v. 9. *tuum*] suum 6 MS. ejus MS. R. G. Domini C. Pro Textus lectione Hier. & H. faciunt. v. 16. *voluptatibus*] voluntatibus 3 MS. Hier. H. G. C.
CAP. VII. v. 17. *serpens*] serpentes MS. R. Hier. G. Verum Textus conformis est H. & C.

N A H U M.

N A H U M.

CAP. I.

VER. 12. *pertransibit*] pertransibunt 14 MS. C. Verum R. Hier. & H. numero legunt singulari Q. n.
CAP. II. v. 4. *conturbati sunt : quadrigæ*] conturbatæ sunt quadrigæ; 4 MS. H. G. C. Q. n. v. 12. *tuas*] ejus 8 MS. Hier. H. Textus autem lectio conformis est R. C. & G.

CAP. III. v. 2, 3. *ferventis, & equitis ascendentis : Et micantis gladii, & fulgurantis hastæ, & multitudinis interfectæ & gravis ruinæ*] ferventes & equites ascendentes ; & micantes gladii, & fulgurantes hastæ multitudines interfectæ, & graves ruinæ 7 MS. Q. n. v. 9. *es*] * ab MS. Hier.

H A B A C U C.

CAP. I.

VER. 3. -*Quare respicis contemptores, & taces, conculcante impio justiorem se ? Et facies homines quasi pisces maris, & quasi reptilia non habentia ducem*] 22 MS. R. Hier. H. G. C. Q. n. v. 17. *parcet*] cessat MS. R. Hier.
CAP. II. v. 16. *pro*] præ 1 MS. H. C.

CAP. III. Tit. *HABACUC*] * prophetæ R. H. C. G. v. 8. *qui*] quia 2 MS. H. C. G. q. ibid. *ascendis*] ascendes 2 MS. Hieron. H. G. & conformius G. q. v. 12. *terram*] * & MS. R. G. Verum Hier. & H. non legunt. v. 13. *fundamentum*] * ejus MS. R. Verum. H. & G. non legunt. v. 16. *a voce*] ad vocem 4 MS. Hier. H. C. Similiter Textui legunt G.

S O P H O N I A S.

CAP. I.

VER. 9. -*Dei sui*] 7 MS. R. H. C. -G. q. Textus autem respondet Græco, & Regio, & Vaticano.

CAP. II. v. 2. -*antequam veniat super vos dies indignationis Domini*] o.
CAP. III. v. 17. *tua*] * sua H. C. G. & MS. R. G. Verum Hier. H. & C. tollunt.

A G G Æ U S.

CAP. I.

VER. 4. *domibus*] * vestris, 2 MS. H. G. q. Verum R. Hier. G. & C. non addunt. v. 12. *vocem*] * Domini 4 MS. R. H. G. C.

Z A C H A R I A S.

CAP. I.

VER. 9. *Angelus*] * Domini MS. Verum R. Hieron. H. G. & C. non addunt. v. 12. -*jam*] 9 MS. Hier. H. G. C. Q. n.
CAP. II. v. 8. *mei*] ejus 6 MS. Hier. sui R. Q. n.
CAP. III. v. 1. -*Dominus*] 7 MS. Hier. H. C. Additur autem in codicibus G.
CAP. IV. v. 2. *septem*] * & septem 7 MS. Hier. H. C. Q. n. v. 14. *splendoris*] 15. MS. R. Hier. Q. n.
CAP. V. v. 2. *dixi*] * Ecce MS. q. R. v. 4. *eum*] eam 19 MS. R. Q. n. v. 6. *Hæc*] Hic 11 MS. R. G.
CAP. VI. v. 3. *varii*] * & MS. R. G. Verum ab H. & C. non additur.
CAP. VII. v. 12. *Deus*] Dominus MS. R. H. C. G. v. 13. *&*] * sicut o.

CAP. VIII. v. 4. -*viri*] o. v. 14. *Dominus*] * exercituum 5 MS. H. C. G.
CAP. IX. v. 9. *asinum*] asinam MS. R. Hier. Q. n. v. 10. *disperdam*] dispergam o.
CAP. X. v. 4. *angulus*] angelus o.
CAP. XI. v. 10. *Decus*] Decor 6 MS. Q. n.
CAP. XII. v. 6. *facem*] fascem o. faciem o. v. 8. *eorum*] ejus MS. Q. n.
CAP. XIII. v. 8. *disperdentur*] dispergentur o. v. 9. *eum*] * Et MS. R. G. Verum ab Hier. H. & C. non additur.
CAP. XIV. v. 1. *venient*] veniunt 4 MS. Hier. G. veniet R. C. venit 1 MS. H. v. 10. *habitabit*] habitabitur MS. R. Q. n. ibid. *prioris*] * & MS. R. G. Verum ab Hier. H. C. & G. q. non legitur.

M A L A C H I A S.

CAP. I.

VER. 1. *Malachiæ*] Malachi MS. Hier. H. C. * prophetæ MS. q. v. 3. *posui*] * Seir MS. q.
CAP. II. v. 10. *nostrum*] vestrum MS. R. G. Q. n. ibid. *vestrorum*] nostrorum MS. R. Hier. H. C. Textui autem adstipulantur G.

v. 12. *tabernaculis*] tabernaculo MS. q. R.
CAP. III. v. 5. *mercenarii*] * & humiliant MS. R. G. ibid. *&*] qui percutiunt G. Textus autem conformis est Hier. H. & C. v. 8. *configimus*] confiximus 6 MS. H. C. G.

M A C H A B. I.

CAP. I.

VER. 11. *peccatrix*] peccati MS. q. R. v. 57. -*& centesimo*] 10 MS. G. q. Q. n.
CAP. II. v. 30. *inundaverunt*] induraverunt 20 MS. multiplicata sunt G. v. 42. *Judæorum*] Asidæorum 3 MS. G. v. 64. *quia*] * in feceritis quæ vobis præcepta sunt in lege a Domino Deo vestro o.
CAP. IV. v. 6. *habebant*] * ut volebant MS. G. v. 20. *vidit*] Gorgias c. ibid. *sunt*] * sui MS. q. R. ibid. *succenderunt*] succensa sunt 5 MS. R. succendunt G. * qui circa Judam G. q.
CAP. V. v. 63. *viri Juda*] vir Judas & fratres ejus MS. G. v. 67. *volunt*] vult 20 MS. G. ibid. *exeunt*] exit 20 MS. G.
CAP. VI. v. 46. *pedes elephantis*] elephantum 3 MS. G.
CAP. VII. v. 7. *&*] in o.
CAP. IX. v. 35. -*Jonathas*] 18 MS. G. ibid. *commodarent*] commendarent 19 MS. G. v. 57. -*Juda*] 18 MS. R. Verum in codicibus G. legitur. v. 61. *militiæ*] malitiæ 3 MS. G.

CAP. X. v. 47. *Alexandrum*] Alexandro 3 MS. G.
CAP. XII. v. 7. *scriptum*] rescriptum MS. G. v. 8. -*in*] 5 MS. v. 9. *Nos*] * enim MS. R. Et nos igitur G. v. 16. -*filium*] 4 MS. G. v. 19. -*est*] MS. G. ibid. *quod miserat Onias. Rex Spartiatarum Onias, Jonathæ*] quod miserat Oniares. Rex Spartiatarum Oniæ, G. q. Q. n. v. 22. *benefacitis*] benefaciatis 2 MS. G.
CAP. XIII. v. 6. *nostros*] vestros 13 MS. G. Pro Textu autem faciunt R. & G. q. v. 15. -*propter negotia quæ habuit*] 18 MS. Verum in G. codicibus legitur. v. 46. *tuas*] * & serviemus tibi MS. R. Verum in libris G. non legitur.
CAP. XIV. v. 20. *principes*] princeps 13 MS. ibid. *principes & civitates*] principes & civitas G. v. 27. -*Et hoc est exemplum scripturæ*] 7 MS. Verum in R. & G. codicibus legitur.
CAP. XV. v. 4. *regionem*] regiones 18 MS. Textus autem conformis est R. & G. v. 24. *sacerdotum*] * & populo Judæorum MS. R. Codices autem G. non agnoscunt.
CAP. XVI. v. 1. -*in populo ipsorum*] 3 MS. G.

MACHAB.

MACHAB. II.

CAP. I.

VER. 12. *-nos &*] 10 MS. G. v. 14. *etenim*] ut enim 10 MS. G. ibid. *-&*] 1 MS. G. ibid. *acciperet*] acciperent 8 MS. v. 18. *-die*] 16 MS. G. ibid. *-&*] 4 MS. G. ibid. *diem*] * festum 4 MS. Q. n. v. 34. *-ut probaret quod factum erat*] 8 MS. Q. n. v. 35. *& cum probasset, sacerdotibus donavit multa bona, & alia atque alia munera, & accipiens manu sua, tribuebat eis*] & si quibus donaverat rex multa bona accipiebat ex hoc & tribuebat 8 MS. G. Q. n.

CAP. II. v. 10. *holocaustum*] * sic & Salomon oravit: & descendit ignis de cœlo, & consumpsit holocaustum MS. R. G. ibid. *comestum*] manducatum 2 MS. ibid. *-&*] MS. G. Q. n. v. 13. *qualiter*] ut MS. ibid. *construens*] constituens o. ibid. *regibus*] regionibus MS. R. Q. n. v. 14. *didicerat*] deciderant 5 MS. G. v. 24. *abolendæ*] abolitæ 8 MS. R. Pro Textus lectione faciunt codices G. ibid. *-Item*] G.

CAP. III. v. 1. *pontificis*] * dispositionem & o. ibid. *animos odio habentis*] animam odio habentis 3 MS. Q. n. v. 13. *omni genere regi*] omnino regiæ 2 MS. omnino in regiam G.

CAP. VII. v. 28. *peto*] * a 2 MS.

CAP. VIII. v. 1. *cognatos*] * & amicos o.

CAP. IX. v. 2. *expoliare*] ἱεροσυλεῖν. ibid. *templum*] templa 13 MS.

CAP. X. v. 17. *viginti*] * quinque MS. R. Verum Textus consentit libris G. v. 24. *equitatu*] exercitu o.

CAP. XII. v. 43. *peccato*] peccatis mortuorum MS. q. R.

CAP. XIII. v. 15. *quatuor*] quatuordecim MS. R. duo G. Pro Textu faciunt G. q.

CAP. XIV. v. 9. *sed*] * oro MS. q. R. v. 21. *&*] * a 26 MS. G. Q. n.

Patricii Junii nuper Bibliothecarii Regii annotationes doctissimas exhibemus, quas una cum versione Græca Lxx Interpr. juxta exemplar Alexandrinum MS. Antiquissimum, literis majoribus ante 1200 annos scriptum, seorsim edere ipse decreverat, in quibus textum MS. Alex. cum aliis exemplaribus impressis & MSS. fonte item hebraico & veterum scriptorum monimentis confert. Cum autem notas suas non perficeret (non enim ultra Numer. c. 15. progressus est) nec ipsum MS. exemplar morte ereptus in publicum dare potuit, visum est partui parente orbato succurrere, annotationes quas absolverat in lucem edendo, ut una cum ipso MS. A. (quem in Bibliis nostris cum textu nostro Græco imprimi curavimus) simul prodirent lucubrationes istæ a doctis multum diuque desideratæ.

Vocum quarundam explicatio.

Exempl. Arab.] *Exemplaria duo Pentateuchi MSS. ex Græco in Arabic. versa, in Bibliotheca Oxoniensi, Origenis obelis & asteriscis insignita.*
MS. Oxon.] *Octateuchus Græcus MS. Collegii Universitatis Oxon. quem contulit D. Junius usq; ad c. 15 Numer. & varietates annotavit: cum vero ulterius non sit progressus, reliqua etiam Octateuchi cum textu nostro collata inter nostras Venetæ & Complutensis editionis lectiones varias insertas lector inveniet.*
MS. Cott.] *Pentateuchus Græc. MS. liber omnium totius orbis (ut quidam conjiciunt) vetustissimus, olim in Bibliotheca D. Roberti Cotton equitis aurati asservatus, qui postea in manus Galli cujusdam pervenit, qui authori nunquam reddidit. Hujus MS. partem aliquam contulit D. Junius cum aliis editionibus cujus varietates aliquas hic annotavit.* MS. Sarrav.] *Claudii Sarravii Regii in Parliam. Parisiensi Consiliarii Fragmenta quædam Græca MSS. vetustissima Pentateuchi Origenis Obelis & Asteriscis signata. Reliqua explicatione non egent. Notandum etiam notas hasce a D. Junio ad MS. Alexandr. aptatas fuisse, unde si in textu nostro græco non inveniantur verba ad quæ Scholia sua refert, quærenda sunt ad finem Columnæ inter MS. A. variantes lectiones.*

B. W.

CAP. I.

1 EN ἀρχῇ] Aquilam transtulisse Ἐν κεφαλαίῳ, authores sunt præter Basilium in hexaemeron homil. 1. Nyssenum in hexaem. Hieronymum de hebr. quæst. in Genesin, & Ambrosium in hexaemeron, Psalmorum paraphrastes quem nuper edidit Corderius Psal. 3. ἐν κεφαλαίῳ ἐποίησεν ὁ Θεὸς σὺν τῷ οὐρανῷ καὶ τὴν γῆν, & Philoponus περὶ κοσμοποιΐας lib. 1. multo rectius, ἐν κεφαλαίῳ ἔκτισεν ὁ Θεὸς σὺν τὸν οὐρανὸν (supple καὶ) σὺν τὴν γῆν. 2 ἡ δὲ γῆ ἦν ἀόρατος (ἴσ. ἄμορφος, quæ vox inter alia ἄμορφον significat & ad veritatem hebraicam propius accedere videtur: sed contra fidem omnium exemplarium & unanimem universorum Patrum consensum nihil ausu temerario mutandum est) καὶ ἀκατασκεύαστος, &c.] Prætermissis brevitatis causa testimoniis Nysseni in hexaem. Severiani homil. 2. εἰς κοσμοποιΐαν, Procopii in Genesin, & Chalcidii in Timæum Platonis. De translatione horum verborum Aquilæ & cæterorum interpretum, Philoponus lib. 2. omnibus supra laudatis plenius, & planius sic habet, Ἀκύλας, Ἡ δὲ γῆ ἦν κένωμα καὶ οὐθέν, καὶ σκότος ἐπὶ πρόσωπον ἀβύσσου καὶ πνεῦμα Θεοῦ ἐπιφερόμενον ἐπὶ πρόσωπον ὑδάτων. Θεοδ. Ἡ δὲ γῆ ἦν κενὸν καὶ οὐθέν, καὶ σκότος ἐπὶ προσώπου ἀβύσσου, καὶ πνεῦμα Θεοῦ ἐπιφερόμενον ἐπὶ προσώπου τοῦ ὕδατος. Σύμμ. Ἡ δὲ γῆ ἐγένετο ἀργὸν καὶ ἀδιάκριτον (desiderantur hic nonnulla, quæ ex aliorum versionibus supplenda sunt) καὶ πνεῦμα Θεοῦ ἐπιφερόμενον ἐπὶ πρόσωπον ὑδάτων. σκότος ἐπάνω] MS. Ox. cum Nysseno in hexaem. σκότος ἦν ἐπάνω. Ald. σκότος ἐπέκειτο ἐπάνω. ἐπεφέρετο ἐπάνω τοῦ ὕδατος] συνέθαλπε καὶ ἐζωογόνει τὴν τῶν ὑδάτων φύσιν, ut reddit Syrus, authore Basilio homil. 2. in hexaemeron. τοῦ ὕδατος] Justin. Martyr Apol. 2. τῶν ὑδάτων, atque ita Origenis interpres in 1. cap. Genes. 3 γενηθήτω] Aq. γενέσθω, (quam lectionem sequutus est Dionysius Longinus περὶ ὕψους) Symm. ἔστω, Philop. in hexaem. lib. 2. 8. 4 εἶδεν] Aq. συνεῖδεν, Procopius in Genesin. 5 διεχώρισεν] Symm. διέστειλεν, & pro ἀνὰ μέσον καὶ ἀνὰ μέσον, Aq. καὶ μεταξὺ καὶ μεταξὺ, Philop. lib. 2. 13. 6 ἐν μέσῳ τοῦ ὕδατος, &c.] Aq. ἐν μέσῳ τῶν ὑδάτων, καὶ ἔστω διαχωρίζον μεταξὺ ὑδάτων εἰς ὕδατα. Theod. ἐν μέσῳ τοῦ ὕδατος, καὶ ἔσται διαχωρίζον ἀνὰ μέσον ὕδατος εἰς ὕδατα. Sym. ἐν μέσῳ ὑδάτων καὶ ἔστω διαχωρίζον ἐν μέσῳ ὕδατος καὶ εἰς ὕδωρ, Philop. lib. 3. 1. καὶ ἐγένετο οὕτως] desunt ista verba in Complutensi prout in hebræo, neque apud Basilium reperiuntur, & in altero Arabicorum exemplarium MSS. quæ in bibl. Bodleiana asservantur obelo notantur, reliqua tamen omnia exemplaria Græca cum Augustino agnoscunt & Chrysostomus commentario illustrat. 7 στερέωματος] posteriore loco, in hebræo repetuntur illa, καὶ ἐγένετο οὕτως, ut & in MS. codice Clementis Angli & duobus Vaticanis, ut videre est in lectionibus Canteri, quæ in omnibus aliis exemplaribus desunt, neque apud Origenis interpretem, Augustin. & Ambrosium reperiuntur. 8 τὸ στερέωμα] Aq. Symm. & Theod. τῷ στερεώματι. Philop. lib. 3. 8. καὶ εἶδεν ὁ Θεὸς ὅτι καλόν] in hebræo hæc absunt, in græcis vero omnibus exemplaribus habentur, & Basilius cum Chrysostomo, Origenis interprete, Augustino & Ambrosio agnoscunt. 9 συναχθήτω] Aq. & Symm. συστήτω. συναγωγὴν μίαν] Aq. Sym. & Theod. τόπον ἕνα. Philop. lib. 4. καὶ συνήχθη τὸ ὕδωρ τὸ ὑποκάτω τοῦ οὐρανοῦ εἰς τὰς συναγωγὰς αὐτῶν] Complut. legit αὐτοῦ. καὶ ὤφθη ἡ ξηρά] desunt hæc in MS. Ox. prout in hebræo, reliqua vero omnia exemplaria cum Origene, Basilio, Chrysostomo, Eustathio Antiocheno in hexaem. Augustino & Ambrosio agnoscunt. Et Basilius quidem author est in accuratioribus exemplaribus hæc verba obelo notari, quod indicium est a lxx senioribus superaddita fuisse cum in hebraico fonte non reperirentur: quod etiam in Philopono observatum est in lib. 4. 4. qui dicit hæc verba, ἐν μόνοις κεῖσθαι τοῖς ἑβδομήκοντα. 10 τὴν ξηρὰν γῆν καὶ τὰ συστήματα τοῦ ὕδατος ἐκάλεσε θαλάσσας.] Aq. τῇ ξηρᾷ γῇ καὶ τοῖς συστήμασι τῶν ὑδάτων, θάλασσαι, Sym. & Theod. versionem τοῦ ὁ retinent, Philop. lib. 4. 8. 11 βλαστησάτω] Cyrillus Hierosol. cat. 6. ἐξαγαγέτω, atque ita Epiph. advers. hæres. lib. 3. tom. 1. & Origenis interpres. Cyrillus Alexandrinus lib. 5. in Joh. ἐξενεγκάτω, qui tamen lib. 2 contra Julianum vocem βλαστησάτω retinet βοτάνην [ἴσ. βλάστημα] præter enim vocis hebraicæ proprietatem, σπεῖρον in neutro genere ita postulare videtur. Basilius homilia 5. & Anastasius Sinaita in hexaem. inconsequentiam quandam in verbis esse observant, quæ ille sic legi debere censet, βοτάνην χόρτου καὶ σπέρμα σπεῖρον κατὰ γένος, hic vero, βοτάνην χόρτου σπεῖρον σπέρμα, vel βοτάνην χόρτου σπείροντος σπέρμα, prout Origenis interpres *herbam fœni seminantis semen.* Augustin. *herbam pabuli ferentem semen.* Et Ambrosius *herbam fœni seminantis semen.* Procopius autem ad vitandum solœcismum verborum ordinem sic invertit βοτάνην χόρτου κατὰ γένος σπεῖρον σπέρμα. 12 σπεῖρον σπέρμα κατὰ γένος] Aqu. σπερματίζον εἰς τὸ γένος αὐτῶν. καὶ καθ' ὁμοιότητα] verba hæc bis hoc versu occurrunt, & Græca omnia exemplaria cum Eusebio de præpar. lib. 7. 11. Origene, Basilio, Chrysostomo, & Augustino agnoscunt, in hebræo tamen non reperiuntur, & in Arabicis exemplaribus obelo notantur. εἰς ὁμοιότητα] hæc verba similiter neque in hebræo neque in reliquis exemplaribus, Eusebio & Philopono inveniuntur, apud Chrysostomum tamen habentur, & Clementis codex deletis illis, κατὰ γένος, hoc loco legit, καθ' ὁμοιότητα, prout etiam Origenes & Augustinus. ἐπὶ τῆς γῆς] posteriore loco in hebræo non sunt, reliqua vero exemplaria græca cum Origene, Eusebio, Chrysostomo & Augustino agnoscunt.

14 εἰς φαῦσιν τῆς γῆς] quam lectionem sequitur Ald. Editio cum Basilio, Chrysostomo Ambrosio & Philopono. MS. autem Ox. Edit. Compl. & Eusebius de præparatione lib. 7. 11. legunt ὥστε φαίνειν ἐπὶ τῆς γῆς, & Cyrillus contra Julianum lib. 2. ita, ὥστε εἰς φαῦσιν ἐπὶ τῆς γῆς· ab hebræo vero hæc absunt, & in altero Arabicorum exemplarium obelo notantur. καὶ ἄρχειν τῆς ἡμέρας καὶ τῆς νυκτός] In Complut. Editione et Ald. hæc absunt, prout in hebræo, neque apud Origenem, Chrysostomum, Eustathium, Augustinum & Ambrosium habentur: venerandum autem exemplar Cottonianum illa agnoscit, nisi quod pro ἄρχειν legat ἀρχέτωσαν. καὶ διαχωρίζειν] MS. Cott. Compl. Edit. & Aldin. legunt τοῦ διαχωρίζειν, atque ita Basilius, Chrysostomus & Eustathius. ἀνὰ μέσον τῆς ἡμέρας καὶ ἀνὰ μέσον τῆς νυκτός] Ox. ἀνὰ μέσον τοῦ φωτὸς καὶ ἀνὰ μέσον τοῦ σκότους. 16 τὸν φωστῆρα τὸν μέγαν, &c.] Aq. σὺν τὸν φωστῆρα τὸν μέγαν εἰς ἐξουσίαν τῆς ἡμέρας, καὶ σὺν τὸν φωστῆρα τὸν μικρὸν εἰς ἐξουσίαν τῆς νυκτός, atque ita Theodotion, sed sine præpositione σύν. Symmachus vero, τὸν φωστῆρα τὸν μείζω εἰς τὸ ἡγεῖσθαι τῆς ἡμέρας, τὸν δὲ φωστῆρα τὸν ἐλάσσω εἰς ἡγεμονίας τῆς νυκτός· Philop. lib. 4. 17. ἄρχειν] Aq. ἐξουσιάζειν. Origenes tomo 3. in Genesin, ut videre est in ejus Philocalia, pag. 112. 20 ἐξαγαγέτω τὰ ὕδατα ἑρπετὰ ψυχῶν ζωσῶν, καὶ πετεινὰ πετόμενα ἐπὶ τῆς γῆς, κατὰ τὸ στερέωμα τοῦ οὐρανοῦ.] Basil. homil. 8. ζωσῶν addit κατὰ γένος, et similiter οὐρανοῦ, atque ita Ambr. Aq. ἐξερψάτω τὰ ὕδατα ἑρπετὸν ψυχῆς ζώσης, καὶ πετεινὸν ἱπτάμενον ἐπὶ τῆς γῆς, ἐπὶ πρόσωπον τοῦ στερεώματος τοῦ οὐρανοῦ. Theod. ἐξερψάτωσαν τὰ ὕδατα ἑρπετὰ ψυχὰς ζώσας, καὶ πετεινὸν πετόμενον ἐπὶ τῆς γῆς κατὰ πρόσωπον τοῦ στερεώματος οὐρανοῦ. Sym. ἐξερψάτω τὰ ὕδατα ἑρπετὸν ψυχὴν ζῶσαν καὶ πετεινὸν πετόμενον ἐπὶ τῆς γῆς κατὰ πρόσωπον στερεώματος οὐρανοῦ, Philop. lib. 5. 6. 21 ὕδατα] MS. Ox. addit, ἐν ταῖς θαλάσσαις. κατὰ γένη αὐτῶν] Clem. & Vat. Codd. κατὰ τὸ γένος αὐτῶν, atque ita Origenis interpres, & August. 24 θηρία τῆς γῆς] pro quibus Chrysost. legit, θηρία ἐπὶ τῆς γῆς. MS. Ox. addit, καὶ τὰ κτήνη κατὰ γένος, καὶ πάντα τὰ τετράποδα τῆς γῆς, & Compl. Edit. cum Chrysostomo, καὶ τὰ κτήνη καὶ πάντα τὰ ἑρπετὰ τῆς γῆς, atque ita Ambrosius: in Edit. vero Ald. prout in hebræo hæc non reperiuntur, neque Origenes, Basilius & Augustinus agnoscunt. 25 γένος] secundo loco Edit. Ald addit αὐτῶν, & Complut. post γένος tertio loco cum Chrysostomo ter repetit αὐτῶν, prout in hebræo. MS. Ox. cum codice regio consentit. 26 κατ' εἰκόνα ἡμετέραν καὶ καθ' ὁμοίωσιν] Aq. ἐν εἰκόνι ἡμῶν καὶ καθ' ὁμοίωσιν ἡμῶν. Theod. ἐν εἰκόνι ἡμῶν ὡς ἐν ὁμοιώσει ἡμῶν. Symm. ὡς εἰκόνα ἡμῶν καὶ καθ' ὁμοίωσιν ἡμῶν, Philop. lib. 6. 1. καὶ τῶν κτηνῶν] MS. Clementis legit καὶ πάντων τῶν κτηνῶν. τῶν κτηνῶν Chrysostomus addit, καὶ τῶν θηρίων, & Diodorus apud Theodoretum quæst. 20. pro τῶν κτηνῶν legit, τῶν θηρίων, reliqua vero exemplaria cum Theodoreto & Justino Martyre dial. cum Tryphone, lectionem codicis Regii confirmant. 27 καὶ ἐποίησεν ὁ Θεὸς τὸν ἄνθρωπον, &c.] Aq. καὶ ἔκτισεν ὁ Θεὸς σὺν τὸν ἄνθρωπον ἐν εἰκόνι αὐτοῦ, ἐν εἰκόνι Θεοῦ ἔκτισεν αὐτόν, ἄρσεν καὶ θῆλυ ἔκτισεν αὐτούς. Theod. καὶ ἔκτισεν ὁ Θεὸς τὸν ἄνθρωπον ἐν εἰκόνι αὐτοῦ, ἐν εἰκόνι Θεοῦ ἔκτισεν αὐτόν, ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποίησεν αὐτούς. Symm. καὶ ἔκτισεν ὁ Θεὸς τὸν ἄνθρωπον ἐν εἰκόνι διαφόρῳ, ὄρθιον ὁ Θεὸς ἔκτισεν αὐτόν, ἄρσεν καὶ θῆλυ ἔκτισεν αὐτούς. Philop. lib. 6. 17. 28 καὶ εὐλόγησεν αὐτοὺς &c.] Aq. καὶ εὐλόγησεν αὐτοὺς ὁ Θεὸς καὶ εἶπεν αὐτοῖς, αὐξάνεσθε, καὶ πληθύνεσθε, καὶ πληρώσατε τὴν γῆν, ὑποτάξατε αὐτήν, καὶ ἐπικρατεῖτε ἐν ἰχθύι τῆς θαλάσσης. καὶ ἐν πετεινῷ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἐν παντὶ ζώῳ κινουμένῳ ἐπὶ γῆς. Theod. καὶ εὐλόγησεν αὐτοὺς ὁ Θεὸς λέγων, αὐξάνεσθε, καὶ πληθύνεσθε, καὶ πληρώσατε τὴν γῆν, καὶ ὑποτάξατε αὐτήν καὶ παιδεύετε ἐν τοῖς ἰχθύσι τῆς θαλάσσης. καὶ ἐν τοῖς πετεινοῖς τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἐν παντὶ ζώῳ ἕρποντι ἐπὶ τῆς γῆς. Symm. καὶ εὐλόγησεν αὐτοὺς ὁ Θεός, εἶπε δὲ αὐτοῖς ὁ Θεός, αὐξάνεσθε, πληθύνεσθε καὶ πληρώσατε τὴν γῆν, καὶ ὑποτάξατε αὐτήν, καὶ χειροῦσθε τοὺς ἰχθύας τῆς θαλάσσης, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ζῶα τὰ ἕρποντα ἐπὶ τῆς γῆς, Philop. lib. 7. 1. ἐπὶ τῆς γῆς] MS. Clemen. addit, καὶ εἶδεν ὅτι καλόν. 29 καὶ εἶπεν ὁ Θεὸς ἰδοὺ &c.] Aq. καὶ εἶπεν ὁ Θεός, ἰδοὺ δέδωκα ὑμῖν σύμπασαν χλόην σπερμαίνουσαν σπέρμα ἐπὶ πρόσωπον πάσης τῆς γῆς, (desiderantur hic nonnulla quæ ex versionibus Theod. & Sym. suppleri possunt) ᾧ ἐν αὐτῷ ψυχὴ ζῶσα, σὺν παντὶ λαχάνῳ χλόης εἰς βρῶσιν. Th. καὶ εἶπεν ὁ Θεός, ἰδοὺ δέδωκα ὑμῖν πάντα χόρτον σπερμαίνοντα σπέρμα ἐπὶ προσώπου πάσης τῆς γῆς καὶ τὸ πᾶν ξύλον ὃ ἔχει ἐν αὐτῷ καρπὸν ξύλου σπερμάτων [ἴσ. σπερματίζον vel σπερματίζοντος] σπέρμα, ὑμῖν ἔσται εἰς βρῶσιν, καὶ πᾶσι τοῖς θηρίοις τῆς γῆς, καὶ πᾶσι τοῖς πετεινοῖς τοῦ οὐρανοῦ, καὶ παντὶ ἑρπετῷ ἕρποντι ἐπὶ τῆς γῆς, τῷ ἔχοντι ἐν αὐτῷ ψυχὴν ζωῆς, τὸν πάντα χλωρὸν χόρτον εἰς βρῶσιν. Symm. καὶ εἶπεν ὁ Θεός, δέδωκα ὑμῖν πάντα χόρτον τὸν σπερματίζοντα σπέρμα, ἐπὶ προσώπου πάσης τῆς γῆς, καὶ πᾶν ξύλον ἐν ᾧ ἐστι καρπὸς ξύλου σπερματίζοντος σπέρμα, ὑμῖν ἔσται εἰς βρῶσιν, πᾶσί τε τοῖς ζώοις τῆς γῆς καὶ πᾶσι τοῖς πετεινοῖς τοῦ οὐρανοῦ καὶ παντὶ κινουμένῳ ἐπὶ τῆς γῆς ἐν ᾧ ἐστι ψυχὴ ζῶσα. πᾶν χλωρὸν χόρτου εἰς βρῶσιν, τὸν πάντα χόρτον σπόριμον σπέρμα, ὅ ἐστιν ἐπάνω πάσης τῆς γῆς, Philop. lib. 7. 4. Pro ψυχὴν ζωῆς. MS. Ox. legit πνοὴν ζωῆς. 31 καὶ εἶδεν ὁ Θεός, &c.] Aq. καὶ εἶδεν ὁ Θεὸς σύμπαν [ἴσ. σύμπαντα] ὅσα ἐποίησε καὶ ἰδοὺ ἀγαθὸν σφόδρα. Sym. καὶ εἶδεν ὁ Θεὸς πάντα ὅσα ἐποίησε καὶ ἦν καλὰ σφόδρα, Philop. lib. 7. 7.

CAP. II.

1 Καὶ συνετελέσθησαν ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ καὶ πᾶς ὁ κόσμος αὐτῶν] Philo. Alleg. 1. καὶ ἐτελέσθησαν οἱ οὐρανοὶ (suppl. καὶ ἡ γῆ) καὶ πᾶσαι στρατιαὶ αὐτῶν. Post ἃ ἐποίησε] quædam exemplaria addunt, ὁ Θεὸς ἐπὶ τῆς γῆς, ut observat Anastasius Sinaita in hexaem. lib. 6. κατέπαυσε] Compl. addit ὁ Θεὸς ἐν, & Chrysostomus præpositionem ἐν retinet sine illis ὁ Θεός. 2 ἀπὸ πάντων τῶν ἔργων αὐτοῦ] Deest αὐτοῦ in MS. Ox. reliqua vero omnia exemplaria cum Philone Alleg. 1. Athanasio

nasio Contra Arrianos Orat. 3. et Chrysostomo agnoscunt. Pro ποιῆσαι] quam lectionem Clementis MS. codex, Philo Alleg. 1. & Chrysostomus in Commentariis (licet aliter in textu reperiatur) confirmant. Editio Complut. cum Iust. Mart. Ad orthod. Resp 49. et Nysseno in hexaem. legit ποιεῖν. 4 ἐποίησε κύριος] deest κύριος in MS. Ox. Compl. Philone, Chrysostomo, Augustino de Genesi ad literam, Ambrosio in hexaemeron, & in uno Arabicorum exemplarium asterisco notatur. Aldina vero Editio agnoscit. Pro γενέσθαι] Ald. legit ἀνατεῖλαι, & contra pro ἀνατεῖλαι, γενέσθαι. Ante illa, ὁ θεὸς Compl. præfigit κύριος. atque ita utrumque exemplar Arabicum; sed in altero asterisco notatur. τὴν γῆν] Quæ lectio a Philone, Athanasio Contra Arrianos Orat. 2. & Chrysostomo in Comment. confirmatur, licet aliter in textu legatur. Editio Compl. & Ald. legunt, αὐτήν. 6 Pro illis, πηγὴ δὲ ἀνέβαινεν, &c.] Aq. vertit ἐπιβλυγμὸς ἀνέβη ἐκ τῆς γῆς καὶ ἐπότισε πᾶν τὸ πρόσωπον τῆς χθονός. 7 χοῦν] MS. Ox. Compl. Edit. & Ald. Just. Martyr Paræn. ad Græcos, Chrysostomus & Philoponus addunt λαβὼν, quos sequitur Ambr. Eusebius autem de præpar. lib. 7. 17. & lib. 11. 27. una cum Epiphanio adversus hæreses lib 2. tom. 1. in indicativo legunt καὶ ἔλαβεν ὁ θεὸς χοῦν ἀπὸ τῆς γῆς, καὶ ἔπλασε τὸν ἄνθρωπον. Philo pro γῆς legit χθονός. τὸ πρόσωπον] Aq. & Symm. τὸν μυκτῆρα. Apud Philoponum lib. 6. 21. plenius sic, Ἀκύλας, καὶ ἔπλασε κύριος ὁ θεὸς σὺν τὸν ἄνθρωπον χοῦν ἀπὸ τῆς χθονὸς, καὶ ἐνεφύσησεν ἐν μυκτῆρσιν αὐτοῦ (vel εἰς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, ut idem infra cap. 26.) ἀναπνοὴν ζωῆς, καὶ ἐγένετο ὁ ἄνθρωπος εἰς ψυχὴν ζῶσαν. Θεοδοτίων καὶ Σύμμαχος, καὶ ἔπλασε κύριος ὁ θεὸς τὸν Ἀδὰμ χοῦν ἀπὸ τῆς γῆς ἀδαμα, καὶ ἐνέπνευσεν εἰς τοὺς μυκτῆρας αὐτοῦ ἀναπνοὴν ζωῆς, καὶ ἐγένετο Ἀδὰμ ἄνθρωπος εἰς ψυχὴν ζῶσαν. 9 καὶ ἐφύτευσεν κύριος ὁ θεὸς] deest κύριος in M.S. Ox. & in Edit. Aldin. neque apud Philonem, Chrysostomum, Augustin. & Ambrosium reperitur. Anastasius autem Sinaita lib. 7. author est, in antiquis & emendatis exemplaribus vocem κύριος hic primum usurpari, in hæc verba. Ἀκύεις ὅτι ἀφ᾽ οὗ εἰσῆλθεν ὥσπερ τις θεία φύσις τὸ θεῖον ἐμφύσημα εἰς τὸ γηγενὲς σῶμα τοῦ Ἀδὰμ, εὐθέως ἡ γραφὴ οὐχ ἁπλῷ ὀνόματι προσηγόρευσεν, ἀλλ᾽ ὡσανεὶ συνθέτῳ κτίστῃ ὄντι, κύριον καὶ θεὸν αὐτὸν συνθέτως ὠνόμασε. καθὰ εἰς τὰ ἀκριβῆ, καὶ ἀνόθευτα, καὶ ἀρχαῖα τῶν ἀντιγράφων ἐρευνήσαντες μετὰ πολλῆς τῆς ἀκριβείας εὑρήκαμεν, εἰς τὰ ὑπὸ Κλήμεντος καὶ Εἰρηναίου, καὶ Φίλωνος τοῦ φιλοσόφου, καὶ τὰ ἐξαπλᾶ συντεταγμένα στιχηθέντα. Contra vero Tertullianus adversus Hermogenem, ante illa, quæ infra hoc capite habentur, *& accepit Dominus Deus hominem quem finxit*, Deum cognominatum fuisse Dominum negat, non prius scilicet quam universa ipsumque hominem perfecisset. Utraque opinio in dubium vocari potest; sed examinationi hic locus non est. 8 κατ᾽ ἀνατολάς] Aq. ἀπὸ ἀρχῆς. Sym. ἐκ πρώτης. Theod. ἐν πρώτοις. 11 ἐκεῖ οὗ] Deest οὗ apud Philonem. 12 καὶ ἐκεῖ] Deest καὶ in Compl. 13 ὁ κυκλῶν] Philo κυκλοῖ, sine additione vocis πᾶσαν. 14 πορευόμενος] Ald. προπορευόμενος. mendose. 12 τέταρτος] Compl. Editio addit ἐστὶ, & Philo ἐστὶν. 15 ἔπλασε] MS. Ox. cum Philone ἐποίησε. τῆς τρυφῆς] Desunt hæc in Ald. neque apud Philonem & Athanasium dial. 1 contra Maced. reperiuntur. Symmachus autem pro τρυφῆς reddidit ἄλσους. Drusius suspicatur legendum ἀλσοσύνης. ego malim ἄλσος (i.e.) χλόης ἐρημίας, καὶ παρέσεως τῆς ψυχῆς· quid si τοῦ ἄνθους; scil. ἐν τῷ παραδείσῳ ἀνθηρῷ. Hieronymus enim de quæstione in Genesin author est Symmachum transtulisse *paradisum florentem*. 16 βρώσει φαγῇ] Epiph. adversus hæreses lib. 2. tom. 1. φάγεσθε. Omnia autem exemplaria cum Philone, Origenis Philocalia cap. 8. Athanasio de incarnat. Chrysost. & Cyrillo Glaphyr. lib. lectionem codicis Regii confirmant. 17 φάγητε ἀπ᾽ αὐτοῦ, θανάτῳ ἀποθανεῖσθε] Symm φάγῃ ἀπὸ τοῦ ξύλου, θνητὸς ἔσῃ. Theodoret. quest. 38. in Gen. 19 ἔτι] Apud Eusebium de Præpar. lib. 11. 6. abest ἔτι, prout in hebræo. Exemplaria autem omnia cum Philone, Just. Mart. quæst. & resp ad Orthod. Chrysostomo, August. & Ambrosio, agnoscunt. Pro αὐτὸ] M. S. Ox. legit αὐτά, contra fidem reliquorum exemplarium, Eusebii de præpar. lib. 11. 5. Chrysostomi, August. & Ambrosii: sic etiam αὐτοῖς, pro αὐτοῦ, ut est in codice Regio, & Eusebio loco proxime allato, August. & Ambrosio. Reliqua autem exemplaria cum Chrysostomo legunt αὐτῷ. 20. τοῦ ἀγροῦ] Compl. & Chrysost. τῆς γῆς. τῷ δὲ Ἀδὰμ] Reliqua omnia exemplaria τῷ δὲ Ἀ. οὐχ εὑρέθη] Eusebius de præparat. lib. 12. 12 οὐκ ἦν. 21 ἔκστασιν] Aq. καταφορὰν, Symm. κάρον. Hieron de hebraicis quæstionibus, Anast. Sinaita in hexaem. lib. 9. addit ὕπνον, quæ versio proculdubio Theodotionis est. 22 Post κύριος] desunt illa ὁ θεὸς, in Aldin. contra quam in reliquis omnibus exemplaribus, Chrysost. August & Ambrosio. τὴν πλευρὰν] Verba illa pleno puncto claudi debere exemplo Clementis Alexandrin. & Theodotionis, author est Anastasius Sinaita lib. 9 in hunc modum scribens, Μετὰ τὸ εἰπεῖν καὶ ᾠκοδόμησε κύριος ὁ θεὸς τὴν πλευρὰν, στίξας τελείαν στιγμὴν ὁ μέγας Κλήμης καὶ τότε ἀρχὴν στίχου ποιήσας, ἐπήγαγε τὸ, ἣν ἔλαβεν ἀπὸ τοῦ Ἀδὰμ εἰς γυναῖκα. καὶ δοκεῖ σοι πάνυ θεοσεβῶς ἐπιστῆσαι τῇ λέξει. καὶ γὰρ ὁ Θεοδοτίων οὕτω διέστειλε τὸ αὐτὸ ῥῆμα. 23 νῦν] Sym. & Theodoretus ἅπαξ. γυνὴ] Symmach. ἀνδρίς. Theodoretus autem in sua versione usus est voce græca quæ *assumptionem* significat, ut author est Hieronymus, forte πρόσληψις. Post ἐλήφθη] deest αὕτη in MS. Ox. Ald. & Chrysostomo. Epiphanius vero adversus hæreses lib. 1. tom. 2. agnoscit. 24 Pro ἕνεκεν τούτου] Epiphanius lib. 1. tom. 2. & Chrysostomus legunt ἀντὶ τούτου· Post μητέρα] deest αὐτοῦ in Complut. Edit. Ald. & Chrysostomo. τῇ γυναικὶ] MS. Cott. & Ox. Complut. Edit. & Rom. cum Chrysostomo πρὸς τὴν γυναῖκα. Ald. autem Editio cum Athanasio de incarnatione & Epiphanio lib. 2. tom. 1. lectionem codicis Regii sequitur.

CAP. III.

1 φρονιμώτατος] Quam lectionem præter Chrysostomum confirmat Augustinus, Locutionum lib. 1. MS. Cott. φρονιμώτερος. Aq. et Symm. πανουργότερος, ut author est Anastasius Sinaita in hexameron lib. 10. Hieronymus de Hebraicis quæstion. in Genes. Aquilæ et Theodotioni versionem hanc tribuit. In Scholijs Rom. Editionis. *Aq.* καὶ ὄφις ἦν πανοῦργος ἀπὸ (f. πανουργότερος ὑπὸ) παντὸς ζώου τῆς χώρας, οὗ ἐποίησεν κύριος ὁ θεός. φάγητε] Athanasius, quæst. ad Antiochum, et in dictis et interpr. parabolarum τοῦ μὴ φαγεῖν. 2 ἀπὸ παντὸς ξύλου] MS. Cott. et Ox. cum editione Aldin. et Augustino, ἀπὸ καρποῦ τοῦ ξύλου. 6 λαβοῦσα] Compl. Edit. addit ἡ γυνὴ, prout etiam Ambrosius; et Chrysostomus pro λαβοῦσα legit, ἔλαβεν. μετ᾽ αὐτῆς] apud Chrysostomum non habentur. 7 τῶν δύο] MS. Ox. ante τῶν δύο præfigit αὐτῶν. Chrysostomus vero sine illis, τῶν δύο, sic legit, καὶ διηνοίχθησαν αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοί. 8 τὸ δειλινόν] Aq. ἐν τῷ ἀνέμῳ τῆς ἡμέρας, Symm. διὰ πνεύματος ἡμέρας. Theod. ἐν τῷ πνεύματι πρὸς καταψύξιν τῆς ἡμέρας. τοῦ ξύλου] desunt illa in Compl. Edit. male: est autem enallage numeri singularis pro plurali, et ξύλον pro δένδρῳ usurpatur, quod frequentissimum est. 9 αὐτῷ] deest in MS. Ox. Ἀδὰμ] deest in Compl. edit. 10 Vox περιπατοῦντος] deest in MS. Ox. quæ ex versu præcedente a 70 senioribus hoc loco repetitur, cum in hebræo absit, atque ejusmodi repetitiones eis familiares sunt valde. 11 αὐτῷ] Ald. edit. addit, ὁ θεός. 12 μετ᾽ ἐμοῦ] MS. Ox. μοι. 13 κύριος] In Complut. edit et Ald. deest. 14 θηρίων] In Complut. Edit. ordine inverso priore loco ponitur, et deinde κτηνῶν, contra veritatem hebraicam, reliqua omnia exemplaria, et Philonem, cum Chrysostomo, Cypriano adversus Judæos lib. 2. Augustino et Ambrosio. τῷ στήθει σου καὶ] In hebræo hæc non sunt, exemplaria autem omnia cum Philone, Chrys. Cypriano, Augustin. & Ambrosio, agnoscunt. 15 Pro τηρήσει... τηρήσεις] ut in omnibus exemplaribus, Philone, Chrysost. Cypriano, August. Ambrosio, Cyrillo Glaphyr. Compl. edit. legit τηρήσει et τηρήσεις. Priorem lectionem locus Psalmistæ, psal. 55. confirmat, αὐτοὶ τὴν πτέρναν μου φυλάξουσι. 16 τὸν στεναγμόν] Complut. edit. cum Ambr. τοὺς στεναγμούς. ἀποστροφή] Forte ἐπιστροφή, atq; ita capite sequente, ut est Cantic. 7 καὶ ἐπ᾽ ἐμὲ ἡ ἐπιστροφὴ αὐτοῦ. Pro, *conversione*, Aquila, *societatem*, Symmachus *appetitum* vel *impetum* transtulerunt; Hieron. de hebr. quæst. in genes. 17 ἀπ᾽ αὐτοῦ ἔφαγες] In hebræo hæc verba hoc loco non habentur, sed ex sectione 4 hujus Capitis huc afferuntur, ut observant August. Locutionum lib. 1. et Drusius Cant. 2. 23. ἐπικατάρατος ἡ γῆ ἐν τοῖς ἔργοις σου] Aq. maledicta humus Propter te. Theod. Maledicta Adama in transgressione tua. Hieron. ibidem. Ex similitudine literarum Resh et Daleth, natus est error 70 interpretum hoc in loco, qui pro haaburecha (i.e.) *propter te*, legerunt haabudecha (i.e.) *in opere tuo*, ut observat Drusius hebraicarum quæstionum lib. 3. 5. 18 ἀνατελεῖ σοι] Compl edit. addit ἡ γῆ. 19 ἕως τοῦ ἀποστρέψαι σε] Philo Allegor. 20. μέχρι ἀποστρέψεις. τὸ ὄνομα τῆς γυναικὸς αὐτοῦ, Εὔα, ὅπερ ἐστὶ ζωή] Quam lectionem confirmant Origenes, et Augustinus. Ambrosius vero priorem exprimit. 22 Vox κύριος secundo loco deest in Ald. Edit. Iust. Mart. dial. cum Tryphone, Chrysost. Epiph. lib. 2. tom. 1. et Ambrosio. Complut. autem edit. pro κύριος ὁ θεὸς secundo loco, legit αὐτοῖς. χεῖρα] Complut. edit. et Ald. addunt αὐτοῦ, atque ita Chrys. August. et Ambrosius. 24 ἐξέβαλε] Chrysostomus addit κύριος ὁ θεός. τὴν στρεφομένην] Desunt hæc in Ald. Editione, contra fidem hebraicam, reliqua omnia exemplaria, Chrysost. August. & Ambrosium.

CAP. IV.

1 Καὶ συλλαβοῦσα καὶ ἔτεκε] MS. Ox. Edit. Complut & Ald. una cum Chrysostomo & Cyrillo Glaphyr. lib. 1. legunt, καὶ συλλαβοῦσα ἔτεκε. Philo autem lib. de Cherubin, & Ambrosius de Abel & Cain, lectionem codicis Regii confirmant. ἐκτησάμην ἄνθρωπον διὰ τοῦ θεοῦ] Anastasius Sinaita in hexaem. lib. 12. ὁ μὲν Σύμμαχος εἶπεν, ἐκτησάμην ἄνθρωπον σὺν κυρίῳ, τουτέστιν, ἄνθρωπον ἡγεμένον τῷ κυρίῳ, θεὸν ὄντα ὁμοῦ τε αὐτὸν καὶ ἄνθρωπον. ὁ δὲ ἕτερος πάλιν τῶν ἑρμηνευτῶν, ἐκτησάμην ἄνθρωπον κύριον, ἔγραψεν, ἵνα εἴπῃς ἄνθρωπον θεόν. 2 προσέθηκε] Complut. Edit. & Ald. cum Chrysostomo & Cyrillo Glaphyr. 1. legunt προσέθετο. Philo vero loco supra allato cum codice Regio consentit. 3 θυσίαν] Philo de sacrificus Abel & Cain legit δῶρον. κυρίῳ] Ald. Edit, cum Clement Romano ad Corinthios, & Chrysostomo legunt θεῷ, secus quam in hebræo. 4 ἐπεῖδε] Aq ἐπεκλήθη. Sym. ἐτέρφθη. Theod. ἐνεπύρισε. Editio Syra, εὐδόκησεν. Procopius in Genesin. 5 ταῖς θυσίαις] MS. Clementis τοῖς δώροις. ἐλυπήθη] Compl. Edit & Ald. cum Chrysost. & Cyrillo, ἐλύπησε. Clemens Romanus lectionem codicis Regii confirmat, pro λίαν, autem legit, ἄγαν. Aq. ὀργίλον τῷ Κάϊν σφόδρα. Theodoret. in Genes. quæst 41. συνέπεσε] Aq. ἔπεσε. Theod. ibidem. αὐτοῦ] In MS. Ox. & Edit. Ald. deest, αὐτοῦ. 6 ἵνα τί περίλυπος ἐγένου] Aq. εἰς τί ὀργίλον σοι. Theodoretus ibidem. 7 ἥμαρτες; ἡσύχασον, &c.] Cyrillus in ea sententia est verba illa, ἥμαρτες; ἡσύχασον, ad Cainum dicta esse, reliqua vero ad Abelem, πρὸς σὲ ἡ ἀποστροφὴ αὐτοῦ, καὶ σὺ ἄρξεις αὐτοῦ. Glaphyr. lib. 1 & in Joh. lib. 6. 8 διέλθωμεν εἰς τὸ πεδίον] Philo. διέλθωμεν ἐπὶ τὸ πεδίον, lib. Quod deterius potiori insidiatur, Chrysostomus vero & Cyrillus, διέλθωμεν δὴ εἰς τὸ πεδίον. Cyrillus & Hieronymus observant hæc verba Caini ad fratrem apud neminem aliorum interpretum reperiri, prout neque in hebræo. & quidem in utroque Arabico exemplari obelo notantur. ἀνέστη] Cyrillus καὶ ἀνέστη. 9 θεὸς] Ald. Edit κύριος. Philo vero ubi supra, & Cyrillus lectionem codicis Regij confirmant; in hebræo autem est αὐτός. 10 ἐποίησας] Edit. Compl. addit τοῦτο cum Chrysost. 11 ἐπὶ τῆς γῆς] scribendum ἀπὸ τῆς γῆς cum Chrysost. Athanasio in dictis & interpr. parabol. & Ambros. prout in hebræo, licet Philo cum Cyrillo (errore forte librarii) habeant, ἐπὶ τῆς γῆς. 12 στένων καὶ τρέμων] Sch. ὁ Ἑβραῖος καὶ ὁ Σύρος, σαλευόμενος καὶ ἀποκαταστατῶν, τουτέστι, μὴ μένων ἐν ἑνὶ τόπῳ, & Theod. τὸ τρέμων, ἢ κατὰ τοὺς ἄλλους ἑρμηνευτὰς, ἀκαταστατῶν. Procopius, Hebraica veritas habet, ut ex alijs interpretibus didici, *Eris mobilis & instabilis* (i.e.) non manens fixis sedibus in uno loco, sed errabundus & vagabundus in orbe vives. 13 κύριον] MS. Ox. & Ald. addunt τὸν θεὸν, quæ voces in Chrysostomo & Cyrillo non reperiuntur, prout neque in hebræo. αἰτία] Chrysostomus & Theodoretus quæst. 57. ἁμαρτία. Reliqua vero omnia exemplaria, cum Philone & Ambrosio qui *Causam* interpretantur, lectionem codicis Regii confirmant. αἰτίαν autem pro ἁμαρτία, sæpenumero in utroque fœdere usurpari notius est, quam ut a nobis notetur. τοῦ ἀφεθῆναί με] Malim, μοι, cum Ambrosio qui reddit, *quam ut remittatur mihi*; licet omnes codices habeant με. Conjecturam hanc nostram loca alia pleraque confimant, quæ facile in medium proferri possent, nisi brevitati studeremus. 14 εἰ ἐκβαλεῖς] Cyrillus καὶ εἰ ἐκβάλλεις. 15 οὐχ οὕτω] Aq. διὰ τοῦτο. ἑπτὰ ἐκδικούμενα παραλύσει] Aq. *septempliciter vindicabitur*. Symm. *septies dabit pœnas*. Procopius in Genesin. 18 Μαιήλ] Ald. Edit. cum Chrysostomo, Μαλελεήλ. Cyrillus Μαιήλ, Ambrosius Maviael, in hebræo Mechviael, sic etiam statim infra Μαθουσάλα pro Μαθουσαλά· sed in nominibus proprijs quantum inter se discrepent codices, & quam longe plerunque ab hebraico fonte recedant, operosius multo quam utilius esset observare: sufficiat semel monuisse Codicem Regium ut plurimum reliquis omnibus multo propius ad veritatem hebraicam accedere. 24 ἑπτάκις ἐκδεδίκηται] Symm. *septimas pœnas dabit*. Theod. *per septenarium ulciscetur*, Procopius in Genesin. 26 οὗτος ἤλπισεν ἐπικαλεῖσθαι τὸ ὄνομα κυρίου τοῦ θεοῦ] Philo, οὗτος ἤλπισε πρῶτον ἐπικαλεῖσθαι τῷ ὀνόματι κυρίου

ἐναντίον τοῦ θεοῦ. Aq. τότε ἤρχθη τοῦ καλεῖσθαι τῷ ὀνόματι κυρίου. Theod. quæst. 47.

CAP. V.

2 αὐτῶν] MS. Ox. Complut. & Aldin. Edit. αὐτοῦ. 3 τριάκοντα καὶ διακόσια] Ald. Edit. τριάκοντα καὶ τριακόσια· male. in hebræo, τριάκοντα καὶ ἑκατόν. Post ἐγέννησε] MS. Clementis supplet υἱὸν. κατὰ τὴν ἰδέαν αὐτοῦ, καὶ κατὰ τὴν εἰκόνα] Nyssenus, κατὰ τὸ εἶδος αὐτοῦ, καὶ κατὰ τὴν ὁμοιότητα, contra Eunomium Orat. I. 5 Ἀδὰμ] MS. Ox. & Edit. Complut. addunt ἃς ἔζησεν, contra fidem hebraicam. 9 ἑκατὸν ἐνενήκοντα] MS. Ox. ἑκατὸν τεσσαράκοντα. Chrysostomus lectionem codicis regii confirmat. 24 τῷ θεῷ] M.S. Ox. addit καὶ οὐχ εὑρίσκετο. ἔζησεν δὲ Ἐνώχ. Editio autem Complut. posteriora habet, καὶ ἔζησεν Ἐνώχ. priora autem non item, καὶ οὐχ εὑρίσκετο, quæ ex versu sequente huc afferuntur. 25 ὀγδοήκοντα ἑπτὰ] MS. Ox. ἑβδομήκοντα ἑπτὰ, & Edit. Complut. ἑξήκοντα πέντε, & Chrysostomus, ἑξήκοντα ἑπτὰ ἔτη. 26 ἑπτακόσια καὶ ὀγδοήκοντα δύο] Compl. Edit. ὀκτακόσια δύο. 28 ὀκτὼ] Deest in MS. Ox & Chrysostomo. 29 λυπῶν] Chrysostomus λυπηρῶν.

CAP. VI.

2 ἰδόντες] Compl. Edit. εἰδότες. οἱ ἄγγελοι τοῦ θεοῦ] *Filii Dei* in hebræo, interdum ἄγγελοι τοῦ θεοῦ in versione τῶν ό appellantur, ut Jobi 2. 1. & 38. 7. Et quidem hoc etiam in loco, quædam exemplaria legisse ἄγγελοι, a Chrysostomo, Procopio & August. quæst. 3. in Genes. observatum est. quam lectionem MS. Ox. Philo de gigantibus, Eusebius de præparat. lib. 5. 4. August. de civitate Dei lib. 15 23. confirmant. Et Justinum Martyrem illam esse sequutum ex eis quæ Apol. 1. pro Christianis habentur colligi potest, οἱ δὲ ἄγγελοι παραβάντες τήνδε τὴν τάξιν γυναικῶν μίξεσιν ἡττήθησαν. καὶ παῖδας ἐτέκνωσαν, οἵ εἰσιν οἱ λεγόμενοι δαίμονες. Ego vero malim cum Edit. Complut. & Ald. Chrysostomo, Cyrillo Glaphyr. 2. Theodoreto quæst. 47. & Ambrosio υἱοὶ legere; quam lectionem Cyrillus (qui utramque in exemplari hoc reperiri agnoscit) sequitur & magis probat; cum statim infra versu sequente vox υἱοὶ in omnibus codicibus, & Patribus uno ore reperiatur, si unum Philonem excipias, qui utrobique legit ἄγγελοι· neque enim verisimile est lxx Seniores tam cito sui oblitos, rem eandem diversis vocibus exprimere voluisse; Ἀκύλας μὲν γὰρ φησιν. ἰδόντες δὲ οἱ υἱοὶ τῶν θεῶν τὰς θυγατέρας τῶν ἀνθρώπων, Σύμμαχος δὲ ἀντὶ τοῦ, υἱοὶ τῶν θεῶν, ἐκδέδωκεν, οἱ υἱοὶ τῶν δυναστευόντων. υἱοὺς δὲ θεῶν, καὶ μὲν καὶ δυναστευόντων, τοὺς ἀπὸ γε τοῦ Σὴθ, καὶ τοῦ Ἐνὼς φησὶν, Cyrillus lib. 2. 37. 3. οὐ μὴ καταμείνῃ τὸ πνεῦμά μου ἐν τοῖς ἀνθρώποις τούτοις εἰς τὸν αἰῶνα] Philo de Gigantibus, οὐ καταμενεῖ τὸ πνεῦμά μου, &c. Symm. οὐ κρινεῖ τὸ πνεῦμά μου τοὺς ἀνθρώπους αἰωνίως. εἰς τὸν αἰῶνα] Desunt hæc verba in MS. Ox. & Edit. Ald. male. 4. οἱ δὲ γίγαντες] Aq. οἱ ἐπιπίπτοντες, οἱ βίαιοι, Symm. οἱ βίαιοι. 5 ἰδὼν δὲ] Cyrillus εἶδε δὲ τι] Desunt illa apud Cyrillum, 6 ἐνεθυμήθη] Aq. μετεμελήθη, Cyrillus Glaphyr. 2. Symm. ... τὸ δὲ ἐνεθυμήθη ἀντὶ τοῦ κατενύγη ... ἔχει λογισμὸν, Procopius. Pro ἐνεθυμήθη ὁ θεὸς, Chrys. habet ἐνεθυμήθη κύριος ὁ θεός. Διενοήθη] Procopius, διενοήθη προσέχειν δηλοῖ, ἢ παρεκλήθη, & Aug. l. 1. Locutionum διενοήθη (i. e.) *cogitavit*; quod etiam verbum quidam latini codices habent. 7 καὶ εἶπεν ὁ θεὸς] Chrysostomus, καὶ εἶπε κύριος ὁ θεός. Cyrillus, καὶ εἶπε κύριος. ἐνεθυμήθην] Ald. Edit. μετεμελήθην. Quod attinet ad ἐθυμώθην, quæ lectio est codicis Regii & MS. Cottoniani, cum priore loco ἐνεθυμήθη & non ἐθυμώθη habeatur (licet Origenes & Augustinus posteriorem adstruere videantur) non dubito quin consensus cæterorum codicum juxta veritatem hebraicam sequendus sit; præcipue cum apud Philonem, Quod Deus sit immutabilis, ἐνεθυμήθην legatur, licet paulo infra eodem tractatu, ubi verba hæc repetit, ἐθυμώθην reperiatur, errore fortasse librarii vel typographi. 8 ἐναντίον τοῦ θεοῦ] MS. Cott. & Ox. cum Cyrillo legunt ἐνώπιον τοῦ θεοῦ, atque hujusmodi varietas frequentissime occurrit, quam deinceps observare supervacaneum fuerit. Philo vero παρὰ κυρίῳ τῷ θεῷ. 9 τῷ θεῷ εὐηρέστησε] Schol. ζωὴ τῷ θεῷ ... τῷ θεῷ ἐπηκολούθησεν. 13 κύριος ὁ θεὸς] In MS. Ox. desunt illa ὁ θεός. καιρὸς] Aq. τέλος, Symm. πέρας. 14 ποίησον δὲ ἑαυτῷ] Chrysostomus, ποίησον σεαυτῷ. ἐκ ξύλων τετραγώνων] Chrysost. ἐκ ξύλων τετραγώνων ... Schol. ἐκ ξύλων ἀσήπτων ἢ κεδρίνων. ὁ ἑβραῖος τὸ τετραγώνων φησὶν ἐπὶ ... πυξίνων. νοσσιὰς ποιήσεις τὴν κιβωτὸν] Compl. Edit. νοσσιὰς ποιήσεις ἐν τῇ ... Ald. vero νοσσιὰς ποιήσεις κατὰ τὴν κιβωτὸν· & sic rursus statim infra, ποιήσεις κατὰ τὴν κιβωτὸν pro ποιήσεις τὴν κιβωτόν. Cyrillus etiam priore loco ... κατὰ τὴν κιβωτόν. Pro νοσσιὰς autem Symm. reddit, καλιάς. Schol. τὰς εἰς ... διαιρέσεις ἐχούσας καταλύσεις. ἀσφαλτώσεις τῇ ἀσφάλτῳ] In codice Clementis ἀσφαλτώσεις τῇ ἀσφάλτῳ πίσσῃ. Aq. ἀλοιφήσεις τῇ ἀλοιφῇ. 16 ἐπισυνάγων ποιήσεις] Aq. μεσημβρινὸν ποιήσεις. Sym. διαφανὲς ποιήσεις. Post θύραν in editione Complut. & Chrysostomo desunt illa τῆς κιβωτοῦ, male. Pro *ostio*, Theodotion transtulit, *januam*, Aquila autem *ostium* sive *fenestram*, vel *valvam*, vel *quandam apertionem*, Procopius. κατώγαια διώροφα καὶ τριώροφα] Sym. κατὰ δίστεγα, καὶ τρίστεγα, Procopius. 17 ἐπάγω] Compl. Edit. ἐπάξω. ἐν αὐτῷ] Desunt illa in MS. Ox. Compl. Edit. Chrysostomo & Cyrillo. 19 θηρίων] Aq. & Symm. ... In hebræo pro illis omnibus καὶ ἀπὸ πάντων τῶν κτηνῶν, καὶ ἀπὸ πάντων τῶν ἑρπετῶν, καὶ ἀπὸ πάντων τῶν θηρίων, nihil aliud est quam ἀπὸ παντὸς ζώου, vel ζωῆς ... In codice Clementis additur θηρίων, præterea καὶ ἀπὸ πάντων τῶν πετεινῶν. 20 ἀπὸ πάντων τῶν ὀρνέων τῶν πετεινῶν κατὰ γένος] In MS. Ox & Cyrillo desunt τῶν ὀρνέων, & in Edit. Ald. desunt τῶν πετεινῶν. Compl. vero Editio post πετεινῶν addit τοῦ οὐρανοῦ. ἑρπόντων] Deest in MS. Ox. 21 σεαυτῷ] MS Ox. & Edit. Compl. μετὰ σεαυτοῦ. 22 κύριος] Deest in MS. Ox. & Edit. Complut. prout in hebræo.

CAP. VII.

1 Εἰσελθε] MS Ox. εἰσελθέτω. 2 μὴ καθαρῶν] MS. Ox. & edit. Ald. μὴ ὄντων καθαρῶν. 3 Ante πετεινῶν priore loco, in MS. Cott. habetur vox ..., quæ secundo loco deest. Compl. autem edit. veritati hebraicæ accedens, verba sic legit, καὶ ἀπὸ τῶν πετεινῶν τοῦ οὐρανοῦ ἑπτὰ ἑπτὰ ἄρσεν καὶ θῆλυ. διαθρέψαι σπέρμα ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν, atque ita Ambrosius. 4 ἐπὶ τὴν γῆν] Compl. edit. ἐπὶ τῆς γῆς. πᾶν τὸ ἀνάστημα] MS. Cott πᾶσαν τὴν ἀνάστασιν. Augustinus *suscitationem*, & edit. Compl. cum Chrysostomo πᾶσαν τὴν ἐξανάστασιν, Ambrosius *resurrectionem*; infra tamen versu 14 in omnibus est ἀνάστημα. τῆς γῆς] MS. Cott. Ox. & Clementis ante τῆς γῆς habent, πάσης. & MS. Ox. Compl. edit. Chrysostomo & Ambrosio præterea addunt ἀπὸ ἀνθρώπου ἕως κτήνους. 5 αὐτῷ] deest in MS. Ox. 6 κατακλυσμὸς ἐγένετο] MS. Ox. Compl. & Ald. cum Chrysostomo & Ambrosio, κατακλυσμὸς τοῦ ὕδατος ἐγένετο.

7 μετ' αὐτοῦ] Desunt illa apud Chrysostomum. 8 In MS. Clementis Ald. editione & Chrysostomo πετεινὰ primo loco ponuntur, deinde κτήνη, contra quam in hebræo. Post πετεινῶν] in MS. Cott. & Ox. & apud Ambrosium desunt illa, τῶν καθαρῶν, καὶ ἀπὸ τῶν πετεινῶν τῶν μὴ καθαρῶν, prout in hebræo. In Arabico MS. illa, καὶ ἀπὸ τῶν πετεινῶν, &c. asterisco notantur. ante illa, καὶ ἀπὸ πάντων τῶν ἑρπετῶν Ald. edit. interserit, καὶ ἀπὸ τῶν θηρίων & edit. Compl. cum Ambrosio, ante illa ἐπὶ τῆς γῆς præfigunt ἑρπόντων, quæ in hebræo non apparent. 9 δύο δύο εἰσῆλθον] Compl. edit. cum Chrysostomo & Ambrosio, δύο δύο ἀπὸ πάντων εἰσῆλθον. αὐτῷ ὁ θεὸς] Compl. edit. cum Chrysostomo & Ambrosius, κύριος ὁ θεὸς τῷ Νῶε. 11 ἐν τῷ ἑξακοσιοστῷ ἔτει] Ald. edit. ἐν τῷ ἑνὶ καὶ ἑξακοσιοστῷ ἔτει, male. τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ] Chrysostomus, ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. οἱ καταρράκται] Aq. & Symm. αἱ θυρίδες 13 τρεῖς] deest in MS. Cott. & post κιβωτὸν repetuntur illa quæ paulo ante præcesserunt, διὰ τὸ ὕδωρ τοῦ κατακλυσμοῦ. 14 κτήνη] Compl. edit. κτήνη τῆς γῆς, atque ita Ambrosius, qui etiam θηρία addit τῆς γῆς, contra quam in hebræo. πᾶν πετεινὸν] Compl. edit. πᾶν ὄρνεον πετόμενον & volatilia reptilibus præponit: in utroque Arabico est πᾶν ὄρνεον πᾶν πετεινὸν, prout in hebræo, & posteriora πᾶν πετεινὸν asterisco notantur. 15 ἄρσεν καὶ θῆλυ] Desunt hæc in MS. Cott. & Ox. Compl. edit. & Ambrosio, prout in hebræo. ἐν ᾧ] Compl. edit. ἐν ᾗ. 16 εἰσῆλθε] Compl. editio cum Ambrosio addit, πρὸς Νῶε εἰς τὴν κιβωτόν. ἐνετείλατο θεὸς] MS. Cott. ἐνετείλατο κύριος, & Compl. edit. cum Ambrosio ἐνετείλατο κύριος ὁ θεός. 17 ἐπὶ τῆς γῆς] Desunt illa in Complut. editione & Ambrosio, prout in hebræo. 18 ἐπληθύνθη] Ald. edit. ἐπληθύνθη. ἐπὶ τῆς γῆς] Desunt hæc rursus in Compl. edit contra quam in hebræo. 19 ἐπεκάλυψε πάντα τὰ ὄρη τὰ ὑψηλὰ] Desunt illa τὰ ὑψηλὰ posteriore loco, in Complut. edit. Chrysostomo & Ambrosio prout in hebræo; ubi observandum in textu Chrysostomi haberi ἐπέκλυζε, & in margine ἐπεκάλυψε. 20 ὑψώθη τὸ ὕδωρ] Aq. ἐνεδυναμώθη τὸ ὕδωρ. Symm. ἐπεκράτησε τὰ ὕδατα, Augustinus quæst. 11. in Genes. 21 ἀπέθανε] Philop. ἐτελεύτησε lib. 1. 13. 23 ἐξήλειψε] Ald. edit. ἐξηλείφθη. πάσης] deest hæc vox in Compl. edit & Ambrosio prout in hebræo. ἐπὶ τῆς γῆς] Ald edit. ἀπὸ τῆς γῆς.

CAP. VIII.

1 Ἐμνήσθη] Compl. edit. ἀνεμνήσθη. In MS. Ox. vox πάντων tribus posterioribus locis omittitur, ut in Compl. edit. Post ἑρπετῶν, additur τῶν ἑρπόντων, ut apud Ambrosium, qui ubique vocem πάντων præfigit: in hebræo verò illa, καὶ πάντων τῶν πετεινῶν, καὶ πάντων τῶν ἑρπετῶν τῶν ἑρπόντων non habentur. ἐν τῇ κιβωτῷ] Compl. edit. εἰς τὴν κιβωτόν. ἐκόπασε] Aq. ἐσιγήθη. Symm. ἐλώφησαν. 2 ἀπεκαλύφθησαν] MS. Cott. cum Chrysostomo, ἐπεκαλύφθησαν, forte ἀπεκλείσθησαν. Aq. ἐφράγησαν. Pro *revelatis fontibus clausos & obturatos* omnes interpretes transtulerunt, Hieronymus. καὶ συνεσχέθη ὁ ὑετὸς ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ] Desunt hæc in Compl. edit. & apud Chrysostomum abest ἀπό. 3 ἠλαττονοῦτο] Chrysostomus ἠλαττοῦτο. & sic statim infra. 4 ἑβδόμῃ καὶ εἰκάδι] In hebræo ἑβδόμῃ καὶ δεκάτῃ, atque ita fortasse a 70 senioribus primò versum fuit, licet in omnibus codicibus & apud Chrysostomum & Ambrosium, non tantùm hoc loco sed etiam supra versu 8 capitis præcedentis, contra veritatem hebraicam legatur, ἑβδόμῃ καὶ εἰκάδι. πορευόμενον] deest in Compl. edit. Chrysostomo & Ambr. 5 δεκάτῳ] Ald. edit. ἑνδεκάτῳ malè. 6 θυρίδα] MS Ox. θύραν. 7 οὐχ ὑπέστρεψεν] Compl edit. cum Chrysost οὐκ ἀνέστρεψεν. ἀπὸ τῆς γῆς] Compl. edit. ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς. 8 ὀπίσω αὐτοῦ] Chrysostomus, παρ' αὐτοῦ. ἀπὸ τῆς γῆς] MS. Cott. & Ox. cum Ambrosio ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς. 9 ἀνέστρεψεν] MS. Cott. & Ox. cum Complut. edit. & Chrysostomo ὑπέστρεψεν. παντὶ προσώπῳ] MS. Ox. Compl. edit. & Aldin. cum Chrysostomo πᾶν πρόσωπον. πάσης] deest in MS. Ox. Compl. edit. & Chrysostomo. πρὸς ἑαυτὸν] desunt in Ald. editione, malè 10 ἑτέρας] deest in MS. Ox. Compl. edit. & Chrysostomo. πάλιν] deest in Compl. edit. & Chrysostomo. 11 τὸ πρὸς ἑσπέραν] desunt in Compl. editione. ἀπὸ τῆς γῆς] MS. Cott. & Ox. cum Complut edit. & Ambrosio, ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς. 12 ἑτέρας] deest in MS. Ox. & Compl. edit. ubi etiam deest vox πάλιν. 13 μιᾷ τοῦ μηνὸς] desunt in MS. Ox. & Compl. edit. Chrysostomo & Ambrosio. ἀπὸ τῆς γῆς] in Compl. edit. Chrysost. & Ambrosio, ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς. ἀπεκάλυψε] forte ἀπεκύλισε Sed contra consensum codicum & patrum authoritatem nihil temerè muto. τὴν στέγην] MS. Ox. τὴν θύραν. Aq. τὸ κάλυμμα κιβωτοῦ. MS. Cott. & Ox. Compl. editio & Ald. cum Chrysostomo & Ambrosio addunt, ἣν ἐποίησε, secus quàm in hebræo. 14 ἑβδόμῃ καὶ εἰκάδι τοῦ μηνὸς] Compl. edit: cum Ambrosio ἑπτὰ καὶ δεκάτῃ ἡμέρᾳ. ἐξηράνθη ἡ γῆ] Compl. edit. cum Ambrosio addunt, καὶ ἑβδόμῃ καὶ εἰκάδι τοῦ μηνὸς ἀνέῳξε τὴν κιβωτὸν, quæ in hebræo non sunt. 17 καὶ πᾶσα σὰρξ] Forte πάσης σαρκὸς ut in hebræo; vel si copula retineatur πᾶσαν σάρκα, propter verbum ἐξάγαγε quod sequitur. ἐπὶ τῆς γῆς] MS. Ox. & Compl. edit. cum Ambrosio, καὶ πληρώσατε τὴν γῆν. 19 κινούμενον] deest in MS. Cott. κατὰ γένος αὐτῶν] desunt in Compl. edit. 20 τῷ θεῷ] Compl. editio cum Chrysost. addit εἰς ὁλοκάρπωσιν. Ald. autem edit. εἰς ὁλοκάρπωσιν, & MS. Ox. αὐτὰ ὁλοκαρπώσεις. Symm. ἀναφοράς. 21 κύριος ὁ θεὸς.] Ald. edit. κύριος, ut in hebræo. εἶπε κύριος ὁ θεὸς διανοηθεὶς] Symm. εἶπε κύριος πρὸς ἑαυτόν. Theod. εἶπε κύριος πρὸς τὴν καρδίαν αὐτοῦ. καταράσασθαι] MS. Ox. καταράσασθαι. νεότητος] MS. Ox. cum Ambrosio addit αὐτοῦ, juxta veritatem hebraicam. 22 σου] deest in MS. Ox ἔτι] deest in Compl. edit. ἡμέραν καὶ νύκτα] Fortè ἡμέρα καὶ νὺξ, atque ita Ambrosius, & Chrysostomus in Commentariis νῦν ἔτι ἡμέρα ἔτι ἡ νὺξ τὸν οἰκεῖον ἐκπληρεῖ δρόμον, ἀλλὰ μέχρι τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος ἀκίνητος ἔσται τούτων ἡ λειτουργία.

CAP. IX.

1 Ὁ θεὸς] Cyrillus κύριος ὁ θεός. 2 καὶ ὁ τρόμος ὑμῶν καὶ ὁ φόβος] In MS. Ox. Ald. Edit. Theodoreto quæst. 53. & Ambrosio, φόβος priore loco ponitur & τρόμος posteriore, contra quam in MS. Regio. & Cott. Compl. Edit. & Chrysostomo. θηρίοις τῆς γῆς] MS. Cott. & Clementis addunt καὶ ἐπὶ πᾶσι τοῖς κτήνεσι τῆς γῆς, atque ita Cyrillus sine illis τῆς γῆς & MS. Ox. καὶ ἐπὶ πάντα τὰ κτήνη. ὄρνεα] Compl. edit & Theodoretus πετεινά. καὶ πάντας τοὺς ἰχθύας] MS. Cott. cum Chrysost. & Cyrillo, καὶ ἐπὶ πάντας τοὺς ἰχθύας ὑπὸ χεῖρας ὑμῖν δέδωκα] Ald. edit. ὑποχειρίους ὑμῖν δέδωκα. Chrysost. ὑπὸ χεῖρας ὑμῖν πάντα δέδωκα. Theodoretus ἃ ὑπὸ χεῖρα ὑμῖν δέδωκα. 4 ἐν αἵματι ψυχῆς] Aq. ἐν ψυχῇ αἷμα αὐτοῦ. Symm. οὐ σὺν ψυχῇ αἷμα αὐτοῦ. φάγεσθε] Theodoret. quæst. 54 ἔδεσθε. 5 ἐκζητήσω] deest prius ἐκζητήσω in Compl. edit. & Ambrosio. ἀδελφοῦ]

φοῦ] MS. Ox. Complut. edit. & Ambrosius ἀδελφοῦ αὐτοῦ. τὴν ψυχὴν τοῦ ἀνθρώπου] Ald edit αὐτὸ, & Theod. τὴν ψυχὴν αὐτοῦ. Post illa ἐκχέων αἷμα ἀνθρώπου] Theodoret. quæst. in secundum Paralip. addit πίνει αὐτὸ, qua authoritate nixus incertum. Pro illis verò καὶ ἐκ χειρὸς ἀνθρώπου ἀδελφοῦ ἐκζητήσω τὴν ψυχὴν ἀνθρώπου] in utroque Arabico exemplari sic legitur cum asterisco in altero. καὶ ἐκ χειρὸς ἀνθρώπου, ἀντὶ τοῦ αἵματος αὐτοῦ ἐκχυθήσεται. Compl. edit. cum Ambrosio ἀντὶ τοῦ αἵματος ἀνθρώπου, τὸ αὐτοῦ ἐκχυθήσεται, & Chrysostomus ἀντὶ τοῦ αἵματος αὐτοῦ τὸ αὐτοῦ ἐκχυθήσεται, καὶ ἐκ χειρὸς ἀνδρὸς ἐκζητήσω τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ ἐξ αὐτοῦ ἐκζητήσω τὴν ψυχὴν ἀνθρώπου, & pro eis quæ sequuntur v. 6 ὁ ἐκχέων αἷμα ἀνθρώπου ἀντὶ τοῦ αἵματος αὐτοῦ ἐκχυθήσεται] in utroq; Arabico sic cum asterisco in altero ὁ ἐκχέων αἷμα ἀνθρώπου καὶ ἐξ ἀνθρώπου αἷμα αὐτοῦ ἀντὶ τοῦ αἵματος ἐκχυθήσεται. 7 πληθύνεσθε ἐπὶ τῆς γῆς] MS. Cott. πληθύνεσθε ἐπ' αὐτῆς, Compl. verò edit. cum Chrysost. & Ambrosio, κατακυριεύσατε αὐτῆς. 8 μετ' αὐτοῦ] desunt in MS. Ox. & Ald. edit. malè. 10 πάσῃ ψυχῇ ζώσῃ] Compl. edit. addit, εἰς τὸν αἰῶνα, quæ in hebræo non sunt. 12 κύριος ὁ θεὸς] in Ald edit. deest κύριος prout in hebræo, reliqua tamen omnia exemplaria cum Chrysostomo & Ambrosio agnoscunt. ὃ ἐγὼ δίδωμι ἀνὰ μέσον ἐμοῦ καὶ ὑμῶν] Chrysostomus, ἧς ἐγὼ δίδωμι ἀνὰ μέσον ἐμοῦ καὶ ζω. ψυχῆς ζώσης] vox ζώσης ter hoc versu repetitur, quæ prioribus duobus locis in Compl. edit. & Ambrosio contra fidem hebraicam deest. 13 εἰς σημεῖον] Chrysost. ἐν σημείῳ. τόξον μου] ter hoc versu hæc verba occurrunt: tertio autem loco in MS. Cott. deest, μου, & in hebræo secundo & tertio. 16 καὶ ὄψομαι] Ald. edit. καὶ ὄψομαι αὐτὴν scribendum potius αὐτό. ἀνὰ μέσον ἐμοῦ] Ald. edit. addit, καὶ τῆς γῆς, & ante ψυχῆς ζώσης omittit vocem πάσης, malè. 17 καὶ εἶπεν ὁ θεὸς] MS. Cott. Compl. edit. cum Ambrosio καὶ εἶπεν κύριος ὁ θεὸς, secus quàm in hebræo. 22 τὴν γύμνωσιν] Aq. & Symm. τὴν ἀσχημοσύνην. ἀνήγγειλεν] Compl. edit. ἀπήγγειλεν, & statim infra ἐπέθεντο cum MS. Cot. pro ἐπέθηκαν. 23 ὀπισθοφανὲς] Compl. edit. & Ald. ὀπισθοφανῶς, quæ vox apud Ambrosium posteriore loco omittitur. 24 ἐξένηψε δὲ Νῶε ἀπὸ τοῦ οἴνου] Theodoretus quæst. 57 καὶ ἐξυπνίσθη Νῶε ἐκ τοῦ οἴνου αὐτοῦ] Latina versio apud Ambrosium videtur utramque expressisse, *Evigilavit autem Noe & sobrius factus a vino.* οἴνου] MS. Cott. addit αὐτοῦ prout in hebræo. Justinus autem Martyr dial. cum Tryphone non agnoscit. 25 ἐπικατάρατος χαναὰν] pro χαναὰν, quæ vox hoc versu ter repetitur, MS. Ox. constanter legit χάμ, & Ald. edit. priore loco. παῖς οἰκέτης] Aquila δοῦλος δούλων. 26 καὶ ἔσται χαναὰν παῖς αὐτοῦ] quam lectionem Justinus Martyr ibidem confirmat. Compl. edit. cum Ambrosio καὶ ἔσται χαναὰν παῖς οἰκέτης αὐτοῦ. 27 ἐν τοῖς οἴκοις] MS. Ox. Ald. edit. cum Chrysostomo, ἐν τοῖς σκηνώμασι. γενηθήτω] MS. Cott. ἔσται. αὐτῶν] Complutens. Edit. & Aldin. cum Chrysostomo & Ambrosio αὐτοῦ.

CAP. X.

4 καὶ Ελισὰ] Desunt hæc in Compl. edit. & Ambrosio, prout in hebræo. MS. vero Cott. & Ox. cum Ald. edit. lectionem codicis regii confirmant. 7 κίποι] Compl. edit. κίτι, male. 9 ἐναντίον κυρίου] Priore loco Ald. edit. addit. τοῦ θεοῦ. & Compl. posteriore: MS. autem Ox. pro κυρίου legit θεοῦ, atque ita Ambrosius. 22 Αρὰμ] Priore loco MS. Ox. Complut. edit. & Aldina una cum Ambr. addunt, καὶ Καϊνᾶν. 24 Καϊνᾶν καὶ Καϊνᾶν] Hæc licet in hebræo non sint, habentur etiam in MS. Ox. Compl. edit. & Aldin. & apud Ambrosium, atque ita capite sequente, & in genealogia Christi, Luc. 3. 36.

CAP. XI.

3 εἶπεν ἄνθρωπος] Chrysostomus εἶπεν ἕκαστος τῷ πλησίον] Compl. edit. & Ald. cum Chrysostomo addunt αὐτοῦ. 4 διασπαρῆναι] Complut. edit. addit ἡμᾶς, & pro ἐπὶ προσώπου legit ἀπὸ προσώπου. Cyrillus autem pro ἐπὶ προσώπου πάσης τῆς γῆς, legit, ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν. 5 κατέβη κύριος] Complut. editio cum Origene Philocalia cap. 21. κύριος ὁ θεός. 6 καὶ εἶπε κύριος] Chrysostomus, καὶ εἶπε κύριος ὁ θεός. χεῖλος ἓν πάντων] MS. Ox χεῖλος ἓν καὶ φώνημα πᾶσιν. ἐξ αὐτῶν] Philo cum Origene & Chrysostomo ἀπ' αὐτῶν. ποιῆσαι] Ald. editio, cum Just. Martyre dial. cum Tryphone, Origene & Chrysostomo, ποιεῖν. 7 συγχέωμεν ἐκεῖ αὐτῶν τὴν γλῶσσαν] In Complut. edit. & Origene deest ἐκεῖ, & Ald. cum Origene in plurali legit τὰς γλώσσας. ἀκούσωσιν] Origen. ἀκούωσιν. τοῦ πλησίον] MS. cum Origene τοῦ πλησίον αὐτοῦ. 8 κύριος ἐκεῖθεν] Chrysostomus κύριος ὁ θεὸς ἐκεῖθεν. 9 συνέχεε κύριος] MS. Cott. cum Origene & Chrysostomo, συνέχεε κύριος ὁ θεός. τὰ χείλη] MS. Ox. τὰς γλώσσας. 10 διέσπειρεν αὐτοὺς κύριος ὁ θεὸς] In MS. Ox. desunt κύριος ὁ θεὸς, in Complut. edit. vox αὐτοὺς, & in Ald. ὁ θεός. ἐπὶ πρόσωπον πάσης τῆς γῆς] Origenes ἐπὶ πρόσωπον τῆς γῆς. 11 πεντακόσια] Ald. edit. πέντε καὶ τριάκοντα καὶ τριακόσια. 15 τετρακόσια] MS. Cott. & Ox. legunt διακόσια. τριακόσια] MS. Cott. & Ox. διακόσια. τριάκοντα] Compl. edit. τριάκοντα τέσσαρα. 24 ἑβδομήκοντα ἐννέα] Complut. edit, ἑκατὸν ἑβδομήκοντα ἐννέα. 24 ἑβδομήκοντα. MS. Ox. ἑκατὸν καὶ ἐννέα. 31 γυναῖκα τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ] MS. Ox. Complut. edit. Aldin. cum Chrysostomo legunt γυναῖκα Ἀβραμ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, prout in hebræo. χαναὰν] MS. Ox. & Ald. editio τῶν χαναναίων. καὶ ἦλθον ἕως χαῤῥὰν καὶ κατῴκησαν ἐκεῖ] Chrysostomus καὶ ἦλθεν ἕως χαῤῥὰν καὶ κατῴκησεν ἐκεῖ.

CAP. XII.

1 ἔξελθε] Clemens Romanus Epist. ad Corinthios ἄπελθε. τοῦ πατρὸς σου εἰς τὴν γῆν] MS. Ox. Compl. edit. & Ald. cum Chrysostomo, Cyrillo de ador. lib. 1. & Ambrosio τοῦ πατρός σου. καὶ δεῦρο εἰς τὴν γῆν] Clemens vero Romanus cum Philone lectionem codicis Regii confirmant. 2 εὐλογητὸς] MS. Ox. Complut. editio & Aldin. cum Chrysostomo, εὐλογημένος. 3 εὐλογηθήσονται] MS. Ox. Aldin. edit. Philo, Eusebius de demonstrat. Evang. lib. 8. & Chrysostomus ἐνευλογηθήσονται. Clemens Romanus cum codice regio consentit. 4 ἐλάλησεν αὐτῷ κύριος] Chrysostomus ἐλάλησεν αὐτῷ κύριος ὁ θεός. μετ' αὐτοῦ Λὼτ] MS. Cott. cum Philone, μετὰ τοῦ Λώτ. 5 ἐξήλθοσαν] MS. Cott. Compl. editio cum Chrysostomo ἐξῆλθε. ἦλθον] MS. Cott cum Chrysostomo ἦλθεν. In Complut. edit. festinantis librarii aut typographi incuria desunt illa, καὶ ἦλθεν εἰς γῆν χαναάν. 6 διώδευσεν Ἄβραμ εἰς τὸ μῆκος αὐτῆς] MS. Clementis cum Chrysostomo, διώδευσεν Ἄβραμ τὴν γῆν εἰς τὸ μῆκος αὐτῆς· in MS. autem Cott. & Ambrosio desunt illa εἰς τὸ μῆκος αὐτῆς, prout in hebræo. 8 ἀπέστη ἐκεῖθεν] Aq. μετῆρεν. ἐκεῖ] Deest in Complut. edit. καὶ Αγγαὶ] Desunt hæc in Ald. edit, male. ἐπὶ τῷ ὀνόματι κυρίου] Ald. edit. ex versu quarto repetit, τῷ ὀφθέντι αὐτῷ, cum scribendum potius esset, τοῦ ὀφθέντος αὐτῷ. 9 ἐν τῇ ἐρήμῳ] Aq. & Symm. εἰς νότον. 10 ἐνίσχυσε] MS. Ox. κατίσχυσε, Aq. ἐβάρυνεν. 11 εἶπεν Ἀβρὰμ] In MS. Ox. deest Ἀβρὰμ, prout in hebræo. ἡνίκα εἰσῆλθεν] MS. Clementis ἡνίκα ἤγγισεν. τὴν γυναῖκα αὐτοῦ] Compl. Edit. cum Ambrosio omittunt vocem αὐτοῦ, prout in hebræo. 15 εἰσήγαγον αὐτὴν πρὸς Φαραὼ] MS. Ox. Compl. edit. cum Ambrosio εἰσήγαγον αὐτὴν εἰς τὸν οἶκον φαραὼ, juxta hebraicam veritatem; atque ita Cyrillus de adorat. nisi quod ἤγαγον pro εἰσήγαγον legat. 17 ἤτασεν ὁ θεὸς] Compl. edit. cum Eusebio de demonstrat. Evangel. lib. 4. Cyrillo de adorat. in spiritu lib 1. & Ambrosio, καὶ ἤτασε κύριος. καὶ πονηροῖς] Eusebius hæc non habet, neque in hebræo reperiuntur; Cyrillus eodem libro bis hunc locum laudat, & posteriore loco hæc verba omittit. 18 εἶπεν] MS. Ox. εἶπεν αὐτῷ. 20 ἀνδράσι] MS. Clementis. ἀνδράσιν αὐτοῦ. τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ πάντα ὅσα ἦν αὐτῷ, καὶ Λὼτ μετ' αὐτοῦ] MS. Ox. τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ Λὼτ τὸν υἱὸν τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, καὶ πάντα ὅσα ἦν αὐτῷ μετ' αὐτοῦ.

CAP. XIII.

2 σφόδρα κτήνεσι] Compl. edit. σφόδρα ἐν κτήνεσι. ὅθεν ἦλθεν] Cyrillus De adorat. lib. 1. ὅποι ἐξῆλθεν. 4 ἐποίησεν ἐκεῖ] In Complut. edit. deest ἐκεῖ. τὴν σκηνὴν] Complut. edit. cum Chrysost. Cyrillo de adorat. & Ambrosio τὴν ἀρχήν. ἐπεκαλέσατο] Cyrillus ibidem ἐπικάλεσεν. τὸ ὄνομα] Ald. edit. τῷ ὀνόματι. Procopius in Genesin, *Quidam aiunt Syrum dicere vocavit nomen Dei (i.e.) cognominavit nomine Dei illam terram.* 5 καὶ κτήνη] MS. Ox. addit, καὶ σκηναί. 6 οὐκ ἠδύναντο κατοικεῖν ἅμα] MS. Ox. οὐκ ἠδύναντο οἱ δύο κατοικεῖν ἅμα. Ald. edit. οὐκ ἐχώρει αὐτοὺς ἡ γῆ κατοικεῖν ἅμα. 7 ποιμένων τῶν κτηνῶν τοῦ Λὼτ] Compl. edit. quam sequitur Ambrosius, ποιμένων τοῦ Λώτ. καὶ ἰδοὺ] Complut. edit. cum Ald. & Ambrosio οὐκ ἰδού. 8 ἀνὰ μέσον τῶν ποιμένων σου, καὶ ἀνὰ μέσον τῶν ποιμένων μου] MS. Cott. melius, καὶ ἀνὰ μέσον τῶν ποιμένων μου, καὶ ἀνὰ μέσον τῶν ποιμένων σου. 9 ὅτι πᾶσα] In Complut. deest vox πᾶσα. 12 Ἀβρὰμ δὲ κατῴκησεν] Chrysostomus καὶ Ἀβρὰμ παρῴκησεν. ἐν πόλει] Compl. edit. cum Ambrosio, ἐν γῇ. 14 διαχωρισθῆναι] MS. Cott. χωρισθῆναι, & MS. Ox. ἀποχωρισθῆναι. ἀναβλέψον τοῖς ὀφθαλμοῖς σου καὶ ἴδε] MS. Cott. & Ox. cum Clemente Romano & Chrysostomo, ἀναβλέψας τοῖς ὀφθαλμοῖς σου, ἴδε. 15 πᾶσαν τὴν γῆν] MS. Cott. πᾶσα ἡ γῆ. σπέρματί σου ἕως τοῦ αἰῶνος] MS. Ox. σπέρματί σου μετὰ σὲ ἕως τοῦ αἰῶνος. 16 εἰ δύναται] Chrysostomus, εἰ δυνήσεται. ἐξαριθμηθήσεται] Chrysostomus ἀριθμηθήσεται. 17 τὸ πλάτος] MS. Cott. & Ox. τὸ πλάτος αὐτῆς prout in hebræo. καὶ τῷ σπέρματί σου εἰς τὸν αἰῶνα] Hæc ex versu præcedente huc allata apud Chrysostomum & Ambrosium reperiuntur, in MS. autem Cott. & Ox. prout in hebræo, absunt.

CAP. XIV.

1 Ελλασὰρ] Aq. Πόντος, Symm. Σκυθῶν, Procopius vero in Genes. *Symmachus interpretatus est Ellasar, Pontum; Elam, Scythas; Gentium, Pamphyliam.* 3. συνεφώνησαν Aq. συνέβαλον. Sym. συνῆλθον. τὴν ἁλυκὴν] Aq. τῶν πεδινῶν. Theod. τῶν ἀλσῶν. 5 γίγαντες] Aqu. ῥαφαείμ. 8 ἐξῆλθε δὲ βασιλεὺς] Chrys. ἐξῆλθε παρετάξατο ὁ βασιλεύς. 9 ἐθνῶν] Sym. Σκυθῶν. 10 φρέατα ἀσφάλτου] MS. Ox. & Compl. edit. cum Ambr φρέατα φρέατα ἀσφάλτου. 12 κατοικῶν] Complut. edit. κατασκηνῶν. 13 ἀνασωθέντων] Cyrillus de adorat. lib. 4 ἀνασεσωσμένων. περάτῃ] Symm. ἑβραίῳ. ἀμορραίου] Compl. edit. cum Ambrosio Αμμωρ. Ald. editio cum Cyrillo ibidem Αμμορῥαίου, & Chrysostomus ὁμοροῦ. 14 ᾐχμαλώτευθη] Complut. edit. & Ald. cum Chrysostomo, & Cyrillo ibidem ᾐχμαλώτευται. ἀδελφιδοῦς] MS. Ox. ἀνεψιός. Ald. edit. ἀδελφὸς, prout in hebræo. ὀπίσω αὐτῶν] In Complut. edit. prout in hebræo, hæc desunt, in Aldina verò desunt præterea, καὶ κατεδίωξεν ἕως Δὰν, malè. 15 κατεδίωξεν αὐτοὺς ἕως χοβὰ] MS. Cott. ἐδίωξεν αὐτοὺς ἕως χοβάλ. in Complut. edit. deest αὐτούς. 16 τὸν ἀδελφιδοῦν] MS. Ox. τὸν υἱὸν τοῦ ἀδελφοῦ. Ald. edit. τὸν ἀδελφὸν, ut in hebræo. 17 βασιλεὺς Σοδόμων] Compl. edit. addit καὶ βασιλεὺς Γομόῤῥας. ὑποστρέψαι] MS. Ox. & Chrysostomus, ἀναστρέψαι. πεδίον βασιλέως] Complut. edit. addit Μελχισεδέκ. Ald. edit. legit τῶν βασιλέων, atque ita Cyrillus de adoratione lib. 4. 18 ἐξήνεγκεν ἄρτους] MS. Ox. & Complut. edit. cum Ambrosio ἐξήνεγκεν αὐτῷ ἄρτους. 19 εὐλόγησε τὸν Ἄβραμ] Complut. edit. εὐλόγησεν αὐτὸν Μελχισεδέκ. 20 εὐλογητὸς ὁ θεὸς] Complut. edit. cum Ambrosio εὐλογητὸς κύριος ὁ θεός. παρέδωκε τοὺς ἐχθροὺς] MS. Cott. ἔδωκε τοὺς ἐχθρούς. ἔδωκεν αὐτῷ δεκάτην] Complut. edit. cum Ambrosio ἔδωκεν αὐτῷ Ἄβραμ δεκάτην. Cyrillus adorat. lib. 4. ἔδωκεν αὐτῷ δεκάτην μοῖραν. 21 τοὺς ἄνδρας] MS. Ox. τοὺς παῖδας. Aq. τὴν ψυχήν. Symm. τὰς ψυχάς. 22 πρὸς τὸν θεὸν] Ald. edit. cum Cyrillo ibidem, πρὸς κύριον τὸν θεόν. ἔκτισε] Chrysostomus ἐποίησε. supra tamen versu præcedente ἔκτισε cum Eusebio de præparat. Evangel. lib. 7. 11. et Cyrillo: scribendum forte ἐκτήσατο, ut Deut. 32. licet refragentur omnia exemplaria, cùm hebræus habeat vocem קנה quæ *possessorem* significat a radice קנה: vide infra Schol. ad caput Proverbiorum. 8 23 σπαρτίου] Aq. ῥάμματος. Symm. νήματος. ἐπλούτισα] M.S. Clementis cum Chrysostomo, πεπλούτικα. τὸν Ἄβραμ] MS. Ox. αὐτόν. 24 λήψονται μερίδα] MS. Clem. & Vat. μερίδα αὐτῶν.

CAP. XV.

2 Ἐν ὁράματι λέγων] MS. Ox. & Clementis cum Ald. edit. Chrysostomo & Cyrillo de adorat. lib. 4. ἐν ὁράματι τῆς νυκτὸς, λέγων. 2 δέσποτα, κύριε] In Complut. edit. Chrysost. & Ambrosio deest κύριε, sic etiam apud Cyrillum Glaphyr. in Genes. lib. 3. Idem verò de adorat. lib. 4. retinet vocem κύριε. ἀπολύομαι] Philo ἀπελεύσομαι, Quis rerum divinarum sit hæres. υἱὸς μασὲκ] Philo υἱός μου ὁ ἐκ. scribendum forte μασὲκ, paulo enim infra locum hunc repetens vocem μασὲκ retinet, & significationem ejus affert ἐκ φιλήματος. τῆς οἰκογενοῦς μου] Philo τῆς οἰκέτιδός μου vel τῆς οἰκογενοῦς μου (utraque enim lectio apud eum reperitur) qui etiam ex versu sequente ad supplendum sensum hoc loco addit, κληρονομήσει με· ego verò pro οἰκογενοῦς ex cap. 24. versu 2. reponendum potius puto, οἰκίας. υἱὸς autem μασὲκ nihil aliud est, quàm παῖς πρεσβύτερος. Aq. τοῦ ποτίζοντος οἰκίαν, vocat. Theod. τοῦ ἐπὶ τῆς οἰκίας μου. Joseph. lib. 1. cap. 16. πρεσβύτατον τῶν οἰκετῶν. 3 ἔδωκας σπέρμα] Complut. edit. ἔδωκας τέκνον. ὁ δὲ] Ald. edit. οὗτος, malè. 4 εἶπεν αὐτῷ] Vox αὐτῷ in utroque MS. Arabico obelo notatur, neque in hebræo reperitur. 5 ἐξαριθμῆσαι αὐτοὺς] MS. Ox.

… εἶπε δὲ αὐτῷ] Cyrillus εἶπε δὲ πρὸς αὐτόν, & Chrysostomus εἶπε δὲ … πρὸς Ἄβραμ. 7 ἐγὼ ὁ Θεὸς] Chrysostomus ἐγώ εἰμι ὁ Θεός. ταύτην κληρονομῆσαι] MS. Cott. & Ox. cum Chrysostomo, Cyrillo & Ambrosio, … αὐτήν. 8 δέσποτα, κύριε] Complut. edit. δέσποτα, κύριε Θεέ. γνώσομαι] MS. Ox. cum Chrysostomo addunt, ὅτι. 9 καὶ τρυγόνα καὶ περιστεράν] Procopius in Genes. *Hebræus textus non habet prorsus Columbam; nomen enim hebraicum, quod columbam seu turturem significat, est jona: sed nomen quod in hebræo textu ibi legitur, est gozal, quod ex confesso denotat pullum. Cum pullus etiam aliis avibus conveniat, Aquila (ut apparet) illud non interpretatus est, Columbam seu turturem, quamvis nec proprie nec … Theodotion autem eam dictionem exposuit pro pullo Columbæ, æquivocationem vitare in animum inducens. Posuit igitur quædam in sua interpretatione hoc loco quibus hebraicus textus caret.* 11 ἐπὶ τὰ σώματα τὰ διχοτομήματα αὐτῶν] Cyrillus ἐπὶ τὰ σώματα, ἐπὶ τὰ διχοτομήματα αὐτῶν. MS. autem Ox. ἐπὶ τὰ σώματα τὰ διχοτομημένα, & Chrysostomus ἐπὶ τὰ σώματα τὰ διχοτομήματα, sine voce αὐτῶν, prout in MS. Ox. In utroque autem MS. Ara… καὶ τὰ διχοτομήματα αὐτῶν, obelo notantur, συνεκάθισεν αὐτοῖς] Aq. ἀπεσόβησε αὐτά. 12 ἔκστασις] Symm. κάρος. ἐπέπεσε τῷ Ἄβραμ] Cyrillus ἔπεσεν ἐπὶ Ἄβραμ. φόβος σκοτεινὸς μέγας ἐπιπίπτει] MS. Ox. γνόφος ἐπίσει & Compl. edit. γνόφος σκοτεινὸς ἐπιπίπτει. Ambrosius *horror magnus & tenebrosus incidit.* 13 ἐν γῇ οὐκ ἰδίᾳ] Epiphanius adversus hæreses lib. 1. tom. 2. ἐν γῇ ἀλλοτρίᾳ. 14 κρινῶ ἐγώ] Complut. edit. κρινῶ ἐγώ, λέγει κύριος. 15 ταφεὶς ἐν γήρει καλῷ] Compl. edit cum Ambrosio, ταφεὶς ἐν γήρᾳ καλῷ. quæ lectio hebraicæ veritati propinquior est, & mihi verior esse videtur, licèt cætera omnia exemplaria, cum Chrysostomo, Cyrillo, & Theodoreto quæst. 65. & 110. legant τραφείς. 17 καὶ λαμπάδες πυρὸς αἳ διῆλθον] Complut. edit. καὶ ἦλθον λαμπάδες πυρὸς αἳ διῆλθον. 21 καὶ τοὺς Εὐαίους] In Complut. edit. desunt prout in hebræo & apud Ambrosium, reliqua autem omnia exemplaria agnoscunt.

CAP XVI.

1 ᾗ ὄνομα Ἄγαρ] MS. Ox. ὀνόματι Ἄγαρ. 2 πρὸς Ἄβραμ] MS Cott. & Ox. addunt ἐν γῇ χαναάν, quæ in hebræo non habentur. ἔκλεισέ με] MS. Ox. & Complut. edit συνέκλεισέ μοι. τοῦ μὴ τίκτειν] Chrysostomus τοῦ μὴ τεκεῖν. ἵνα τεκνοποιήσωμαι] MS. Cott. ἵνα τεκνοποιήσω. Philo vero cum Chrysostomo, Cyrillo homilia 5 de Fest. Pasch. & Ambrosio ἵνα τεκνοποιήσῃς, & Cyrillus quidem pro παιδίσκην μου legit παιδίσκην σου. τῆς φωνῆς αὐτῆς] MS. Ox. Complut. edit. & Ald. cum Philone, Chrysostomo & Ambrosio τῆς φωνῆς Σάρας. 3 τοῦ οἰκῆσαι Ἄβραμ ἐν γῇ χαναάν] Chrysostomus, τοῦ συνοικῆσαι Ἄβραμ τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς ἐν γῇ χαναάν. ἀνδρὶ αὐτῆς αὐτῷ γυναῖκα] MS. Ox. cum Philone, τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς αὐτῷ εἰς γυναῖκα.] Chrysostomus τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς αὐτῷ γυναῖκα. 4 καὶ εἶδεν] Philo καὶ ἰδοῦσα. 5 ἐγὼ δέδωκα] Chrysostomus ἐγὼ δέδωκα. 6 ἐνώπιον σου] MS. Ox. Complut. edit. & Ald. cum Philone, Chrysost. & Ambrosio ἐν ταῖς χερσί σου. ἐκάκωσε] i.e. ἐσωφρόνισε καὶ ἐνουθέτησεν, ut interpretatur Clem. Alexand. Strom. lib. 1. Philo addit καὶ ἐξεπίεσεν. 7 ἄγγελος κυρίου] Ald. edit. cum Cyrillo, Glaph. in Genes. lib. … ἄγγελος κυρίου τοῦ Θεοῦ. ἐπὶ τῆς πηγῆς ἐν τῇ ὁδῷ Σούρ] In MS. Ox. Chrysost. & Cyrillo desunt illa ἐπὶ τῆς πηγῆς. Ald. edit. cum MS. Clementis pro πηγῆς legunt γῆς, malè: in Compl. autem edit. & Ambrosio desunt illa omnia, ἐπὶ τῆς πηγῆς ἐν τῇ ὁδῷ Σούρ. 9 ἄγγελος κυρίου] In Complut. edit. & Ambrosio deest vox κυρίου. ἀποστράφηθι] Cyrillus homil. 5 de Fest. Pasch. ὑποστράφηθι, & ibidem paulo infra ἐπίστρεψε. 11 τέξῃ] Philo τέξεις. ἐπήκουσε κύριος] Complut. edit. cum Ambrosio, ἐπήκουσεν ὁ Θεός. 13 ἐκάλεσε Ἄγαρ] Deest vox, Ἄγαρ in MS. Cott & Ox. Complut. edit. & Ambros. 14 ἕνεκεν τούτου] Philo διὰ τοῦτο, ἐκάλεσε τὸ φρέαρ, φρέαρ οὗ ἐνώπιον] Ald edit. ἐκάλεσε τὸ φρέαρ ἐκεῖνο, φρέαρ οὗ ἐνώπιον. ἰδοὺ ἀνὰ μέσον] Deest ἰδοὺ apud Chrysostomum. 15 ἐκάλεσεν Ἄβραμ] In Complut. edit. & Chrysostomo deest vox Ἄβραμ. τὸ ὄνομα τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ] Chrysostomus τὸ ὄνομα αὐτοῦ.

CAP. XVII.

1 Καὶ ὤφθη κύριος τῷ Ἄβραμ] Chrysostomus καὶ ὤφθη αὐτῷ ὁ Θεός. 2 πληθυνῶ σε] MS. Clementis πληθυνῶ σε σφόδρα σφόδρα. 4 καὶ ἐγὼ ἰδοὺ] Chrysostomus ἰδοὺ ἐγὼ καί. 6 αὐξανῶ σε σφόδρα] MS. Clementis αὐξανῶ σε καὶ πληθυνῶ σε. MS. Ox. cum Complut. edit. & Ald. Chrysostomo & Ambrosio, αὐξανῶ σε σφόδρα σφόδρα. βασιλεῖς ἐκ σοῦ ἐξελεύσονται] Complut. edit. βασιλεῖς ἐθνῶν ἐκ σοῦ ἔσονται. 8 καὶ δώσω σοι] Symm. καὶ δίδωμί σοι, atque ita MS. Ox. μετὰ σὲ τὴν γῆν] MS. Clementis μετὰ σὲ εἰς τὰς γενεὰς αὐτῶν τὴν γῆν. … αὐτοῖς εἰς Θεόν] MS. Ox. cum Complut. editione, & Chrysostomo, … αὐτῶν Θεός. 9 εἶπεν ὁ Θεὸς] Cyrillus de adorat. lib. 14. εἶπε κύριος. … σπέρμα σου] Ald. editio, καὶ τῷ σπέρματί σου, malè. εἰς τὰς γενεὰς αὐτῶν] Desunt hæc in Complut. edit. cum Cyrillo, Glaphyr. in Genes. lib. 3 & De adorat. 11 ἔσται εἰς σημεῖον διαθήκης] MS. Clementis, διαθήκης, addit αἰωνίου. 12 ὀκτὼ ἡμερῶν] Cyrillus Glaphyr. in Genes. lib. 3. ὀκταήμερον. De adorat. verò lib. 14. priorem lectionem retinet. 13 οἰκογενὴς οἰκίας σου] Illa οἰκίας σου cum bis hoc versu occurrant, priore loco, a Cyrillo & in Glaph. & in De adorat. omittuntur. 12 ἀργυρώνητος] Posteriore loco Complut. edit. addit, περιτμηθήσεται. 14 ἀπερίτμητος ἄρσην ὃς] Ald. edit. ἀπερίτμητον ἄρσεν ὅ. περιτμηθήσεται] Procopius in Gen. *Syrus non habet passive, circumcidetur, sed sic legit, omnis qui non circumcidit Hebræus sic habet, omnis non circumcidens.* ἐξολοθρευθήσεται ἡ ψυχὴ] Compl. edit. ἐξολοθρευθήσεται καὶ ἀφανισθήσεται ἡ ψυχή. ἐκ τοῦ γένους αὐτῆς] MS. Ox. ἐκ τοῦ λαοῦ. 15 ὄνομα αὐτῆς Σάρα] Complut. edit. cum Ambrosio ὄνομα αὐτῆς ἔτι Σάρα. 16 εὐλογήσω αὐτήν] Complut. edit. εὐλογήσω αὐτό. ἐξ αὐτοῦ ἔσονται] Chrysostomus & Cyrillus, ἐξ αὐτοῦ ἐξελεύσονται. 17 ἐπὶ πρόσωπον] MS. Ox. Compl. edit. & Ald. addunt αὐτοῦ, ex hebræo. γενήσεται υἱός] Compl. edit. gemino ν legit, γεννήσεται. Chrysostomus, γεννήσεται παιδίον. Cyrillus ἔσται υἱός. … ἐνενήκοντα ἐτῶν γεννήσεται] Complut. edit. ἐνενήκοντα ἐτῶν τέξεται. MS. Ox. & Clementis cum Ald. edit. Philone & Cyrillo, ἐτῶν addunt, οὖσα. Epiphanius vero adversus hæreses lib. 1. tom. 2. pro illis εἰ Σάρρα ἐνενήκοντα ἐτῶν γεννήσεται, legit εἰ Σάρρα ἡ πρεσβύτις γεννήσει υἱόν. 19 καὶ στήσω] Complut. edit. καὶ θήσω. εἰς διαθήκην αἰώνιον καὶ τῷ σπέρματι] Ald. edit. εἰς διαθήκην αἰώνιον εἶναι αὐτῷ Θεός, καὶ τῷ σπέρματι. 20 ἐπήκουσά σου καὶ εὐλόγησα αὐτόν] MS. Ox. & Ald. edit. ἐπήκουσά σου καὶ εὐλόγησα αὐτόν. Compl. vero ἐπήκουσά σου, ἰδοὺ εὐλογήσω αὐτόν. καὶ αὐξανῶ αὐτὸν] Desunt illa in Ald. editione. 21 ἐνιαυτῷ τῷ ἑτέρῳ.] MS. Ox ἐνιαυτῷ τῷ δευτέρῳ. 22 Συνετέλεσε δὲ λαλῶν] Ald. edit. Συνετέλεσε δὲ ὁ Θεὸς λαλῶν. 23 ἀργυρωνήτους] Cyrillus De adorat. addit αὐτοῦ. τῆς ἀκροβυστίας] Cyrillus ibidem τὴν σάρκα τῆς ἀκροβυστίας. 24 ἡνίκα περιέτεμε] Ald. edit. ἡνίκα περιετέμετο, in quâ festinantis librarii vel typographi incuriâ omittuntur omnia quæ sequuntur de Ismaelis Circumcisione, Ἰσμαὴλ δὲ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἦν ἐτῶν δεκατριῶν, &c. & in MS. Ox. post δεκατριῶν, desunt illa, ἡνίκα περιετμήθη τὴν σάρκα τῆς ἀκροβυστίας αὐτοῦ. Comp. edit pro, περιετμήθη, legit, περιετέτμητο. περιέτεμεν αὐτοὺς] Ald. edit. καὶ περιέτεμεν αὐτούς. In Compl. edit. desunt hæc verba.

CAP. XVIII.

2 Καὶ ἰδὼν] Cyrillus De adorat. lib. 14. καὶ ἰδὼν αὐτούς. 3 τὸν παῖδά σου] MS. Cott. τὸν δοῦλόν σου. 4 καὶ νιψάτω] MS. Ox. Complut. edit. & Ald. cum Chrysostomo & Cyrillo νιψάτωσαν quid si νίψασθε, ut versu primo Capitis sequentis, vel νίψατε ut in Ald. in hebræo utrobique eadem vox usurpatur. 5 παρελεύσεσθε εἰς τὴν ὁδὸν ὑμῶν] In MS. Cott & Chrysostomo, desunt illa εἰς τὴν ὁδὸν ὑμῶν, neque in hebræo reperiuntur. εἶπεν, οὕτω ποίησον] Cyrillus ibidem εἶπεν οὕτω ποιήσομεν. 6 τρία μέτρα] Aqu. & Symm. τρία σάτα. 10 εἶπε δέ, Ἐπαναστρέφων] In MS. Cott. & Ox. desunt illa, εἶπε δέ & Philo de Abrahamo pro, ἐπαναστρέφων, legit ἐπανιών. εἰς ὥρας] Philo, ibidem εἰς νέωτα, qui tamen De migratione Abrahami lectionem codicis Regii sequitur. οὖσα ὄπισθεν αὐτοῦ] MS. Ox. ἐσῶσα ὄπισθεν αὐτοῦ. 11 πρεσβύτεροι προβεβηκότες ἡμερῶν] Compl. edit & Ambrosius absque voce πρεσβύτεροι legunt, προβεβηκότες ἦσαν ἡμερῶν. 12 ἐν ἑαυτῇ] Philo Alleg. 2. τῇ διανοίᾳ. Aq. κατ' αὐτῆς. οὔπω μέν μοι γέγονεν ἕως τοῦ νῦν] Philo ibidem, οὔπω μοι γέγονε τὸ εὐδαιμονεῖν ἕως τοῦ νῦν. Aq. μετὰ τὸ κατατριβῆναί με ἐγένετό μοι τρυφερία. Symm. μετὰ τὸ παλαιωθῆναί με ἐγένετό μοι ἀκμή. πρεσβύτερος] Compl. edit. πρεσβύτης. 14 Μὴ ἀδυνατεῖ παρὰ τῷ Θεῷ ῥῆμα] MS. Ox. μὴ ἀδυνατεῖ τῷ Θεῷ πᾶν ῥῆμα. Complut. verò edit. cum Ambrosio μὴ ἀδυνατήσει παρὰ κυρίῳ ῥῆμα. ἀναστρέψω] Ald. editio ἐπαναστρέψω. 16 συμπροπέμπων αὐτούς] In MS. Cott. deest vox αὐτούς. & MS. Ox. legit προπέμπων. 17 μὴ κρύψω] Just. Martyr. Dial. cum Tryphone, & Eusebius De demonstrat. lib. 5. οὐ μὴ κρύψω. Philo autem de eis verbis, *Resipuit Noe*, μὴ ἐπικαλύψω τοῦ παιδός μου] Philo ibidem τοῦ φίλου μου, unde Jac. Epist. 2. 23. de Abrahamo verba faciens, καὶ φίλος Θεοῦ ἐκλήθη. & Clemens Epist. ad Corinthios, Ἀβραὰμ ὁ φίλος τοῦ Θεοῦ προσαγορευθείς. & infra rursus in eadem epistola, ἐμαρτυρήθη μεγάλως Ἀβραάμ, καὶ φίλος προσηγορεύθη τοῦ Θεοῦ. ἃ ἐγὼ ποιῶ] Athanasius Dial. 3. de Trinitate, ἃ μέλλω ποιεῖν. Just. autem Martyr, Dial. cum Tryphone utramque lectionem exhibet. 19 ἐπ' αὐτόν] MS. Ox. Complut. edit. & Ald. cum Chrysostomo, πρὸς αὐτόν. 20 πεπλήθυνται] MS. Ox. Compl. editio & Ald. cum Athanasio Dial. 2. de Trinitate, & Ambrosio addunt πρός με. μεγάλαι σφόδρα] Aq. & Symm. ἐξαρωθησαν. 21 συντελοῦνται] Symm. ἐπετέλεσαν τὸ ἔργον. 22 καὶ ἀποστρέψαντες] Athanasius ἀποστραφέντες. Ἀβραὰμ δὲ ἦν ἑστηκώς] Ald. edit. Ἀβραὰμ δὲ ἔτι ἦν ἑστηκώς. 24 ἀπολεῖς αὐτοὺς] MS. Cott. & Ox. cum Complut. edit. & Athanasio ἀπολέσεις αὐτούς. ἀνήσεις τὸν τόπον] MS. Cott. Complut. edit. & Ald. cum Eusebio De demonstrat. lib. 5. Athanasio & Ambrosio, ἀνήσεις πάντα τὸν τόπον, & MS. Cott. addit ἐκεῖνον. 25 μηδαμῶς] Symm. ἱλεώς σοι. οὐ ποιήσεις κρίσιν] Cyrillus Hierosl. Catech. 18. οὐ ποιήσει κρίσιν, ut in hebræo: reliqua autem omnia exemplaria cum Eusebio De demonstrat. lib. 5. Epiph. lib. 3. tom. 1. & Ambrosio lectionem codicis Regii confirmant. 26. ἐὰν εὕρω] Complut. edit. et Ambrosius ἐὰν ὦσιν. ἀφήσω πάντα τὸν τόπον δι' αὐτούς. Complut. edit. & Ambros ἀνήσω ὅλην τὴν πόλιν καὶ πάντα τὸν τόπον δι' αὐτούς. 28 ἐὰν δὲ ἐλαττονωθῶσιν οἱ πεντήκοντα δίκαιοι πέντε] Compl. edit. & Ald. cum Ambr. ἐὰν δὲ ἐλαττονωθῶσιν οἱ πεντήκοντα δίκαιοι εἰς τεσσαράκοντα πέντε. Chrysostomus sensum potius quam verba sequutus, ἐὰν ἐλάττους τῶν πεντήκοντα εὑρεθῶσι, καὶ τεσσαράκοντα πέντε ὦσιν, ἐν τῇ πόλει, οὐ σώσεις τὴν πόλιν; οὐ μὴ ἀπολέσω, ἐὰν εὑρεθῶσιν ἐκεῖ τριάκοντα] Complut. edit. et Ald. cum Ambrosio, οὐ μὴ ἀπολέσω ἕνεκεν τῶν τριάκοντα. 31 οὐ μὴ ἕνεκεν τῶν εἴκοσι] Compl. edit. cum Ambrosio, οὐ μὴ ἀπολέσω ἐὰν εὕρω ἐκεῖ εἴκοσι. 33 ἀπέστρεψεν] MS. Ox. ἐπέστρεψεν, et Chrysost. ὑπέστρεψεν.

CAP. XIX.

1 Παρὰ τὴν πύλην] Ald. edit. παρὰ τὴν πόλιν, malè. ἀνέστη] MS. Ox. et Chrysostomus cum Athanasio Dialogo 3. de Trinitate, Cyrillo De adorat. et cum Ambrosio ἐξανέστη. 2 καταλύσατε] MS. Ox. ex cap. præcedente subjungit, οὗ ἕνεκεν ἐξεκλίνατε πρὸς τὸν παῖδα ὑμῶν. 3 παρεβιάσατο] MS. Ox. Complut. edit. et Ald. cum Chrysostomo κατεβιάσατο, et Cyrillus κατεβιάζετο. τὴν οἰκίαν] Cyrillus τὸν οἶκον. 4 οἱ Σοδομῖται] MS. Ox. cum Ambrosio, Σοδόμων. 5 ἐξεκαλοῦντο τὸν Λώτ, καὶ ἔλεγον] Complut. edit. προσεκάλουν τὸν Λώτ καὶ εἶπον. 6 πρὸς αὐτοὺς] MS. Ox. et Complut. edit. cum Ambrosio, πρὸς τὸ πρόθυρον. MS. autem Clementis et Ald. edit. πρὸς αὐτοὺς πρὸς τὸ πρόθυρον et quidem in MS. Clementis αὐτοὺς additur ἔξω. 7 Μηδαμῶς ἀδελφοὶ] Complut. edit. cum Ambrosio, μηδαμῶς ἄνδρες ἀδελφοί. πονηρεύσησθε] Complut. edit. πονηρεύεσθε, et Ald. πορεύεσθε, mendose. 8 χρήσασθε] MS. Ox. Complut. edit. et Ald. χρᾶσθε. ἄνδρας] MS. Cott. ἀνθρώπους. στέγην] MS. Ox. Complut. edit. cum Chrysostomo σκέπην. 9 παρεβιάζοντο τὸν ἄνδρα τὸν Λώτ] In MS. Ox. desunt τὸν ἄνδρα. 10 εἰσεσπάσαντο] Just. Martyr Dial. cum Tryphone, εἴλκυσαν. ἀπέκλεισαν] Just. Martyr ibidem προσέκλεισαν. 11 τοὺς ὄντας ἐπὶ τῆς θύρας τοῦ οἴκου ἐπάταξαν ἐν ἀορασίᾳ] Complut. edit. cum Ambrosio τοὺς ὄντας ἐπὶ τῆς θύρας ἐπάταξαν ἐν ἀορασίᾳ. 13 ἐκτεῖναι αὐτήν] Forte αὐτόν, scilicet τὸν τόπον. 14 ἐκλείψει] Complut. edit. cum Ambrosio, ἐκλείψει. 15 καὶ ἔξελθε] Desunt illa in MS. Cott. prout in hebræo. ἵνα μὴ συναπόλῃ] Chrysostomus & Cyrillus, ἵνα μὴ καὶ σὺ συναπόλῃ. τῆς πόλεως] MS. Ox. αὐτῶν. 16 ἐταράχθησαν] MS. Ox. addit οἱ ἄγγελοι. Aq. ἐμέλλησεν, ut in hebræo. καὶ τῶν χειρῶν] MS. Cott. καὶ τὰς χεῖρας, apud Cyrillum desunt illa, τῶν χειρῶν. 17 ἐξήγαγον αὐτοὺς ἔξω] MS. Cott. & Ox. ἐξήγαγον αὐτοὺς ἔξω τῆς πόλεως. καὶ εἶπαν] Forte καὶ εἶπεν, ut in hebræo. περιβλέψῃς] MS. Cott. περιβλέψῃ, & Ald. edit. βλέψῃ. 19 ἔλεος] Complut. edit. cum Ambrosio χάριν. ὃ ποιεῖς ἐπ' ἐμέ] MS. Ox. ὃ ποιήσεις εἰς ἐμέ, & Chrysost. ὃ ποιεῖς εἰς ἐμέ. διασωθῆναι εἰς τὸ ὄρος] Athanasius Dial. 3. de Trinitate, σωθῆναι εἰς τὸ ὄρος. 20 ἐκεῖ σωθήσομαι] Complut. edit. cum Ambrosio, καὶ σωθήσομαι. ἕνεκέν σου] Desunt illa in MS. Cott. Just. Martyre, Athanasio & Cyrillo, prout in hebræo: reliqua verò exemplaria cum Chrysostomo & Ambrosio agnoscunt. 21 ἐθαύμασά σου τὸ πρόσωπον] Aq. ἦρα τὸ πρόσωπόν σου. Symm. ἐδέησε ἐδυσωπήθην τὸ πρόσωπόν σου.

22 ἕως τῷ σε ἐλθεῖν ἐκεῖ] MS. Cott. ἕως ἂν εἰσέλθῃς ἐκεῖ, & MS. Ox. cum Justino Martyre, Athanasio & Cyrillo, ἕως τοῦ εἰσελθεῖν σε ἐκεῖ. ἐπωνόμασε] MS. Cott & Ox. cum Complut. edit. & Ald. ἐπεκάλεσε. Just. Mart. cum Cyrillo, ἐκάλεσε. τῆς πόλεως ἐκείνης] In MS. Cott. & apud Justinum Martyrem deest ἐκείνης, & MS. Ox. legit, τοῦ τόπου ἐκείνου. 23 ἥλιος ἐξῆλθεν] Eusebius Demonstrat. lib. 5. ἥλιος ἀνέτειλεν. 25 πόλεις ταύτας] MS. Cott. πόλεις πάσας. περίοικον] Complut. edit. τὴν περίχωρον. 28 ἐπὶ πρόσωπον Σοδόμων καὶ Γομόῤῥας] MS. Ox. ἐπὶ Σόδομα καὶ Γομόῤῥα. 29 ἐκτρῖψαι κύριον] Complut. edit. cum Ambrosio ἐκτρῖψαι τὸν θεόν. ἐν αἷς κατῴκει ἐν αὐταῖς Λώτ] Desunt hæc in MS. Cott. & Ox. Complut. edit. Ald. & Ambrosio, prout in hebræo. 30 καὶ ἐξῆλθε Λώτ] MS. Cott. & Ox. ἀνέβη δὲ Λώτ. ἐν τῷ ὄρει, καὶ αἱ δύο] Complut. edit. cum Ambrosio, ἐν τῷ ὄρει αὐτὸς καὶ αἱ δύο. 31 ὡς καθήκει πάσῃ τῇ γῇ] Procopius in Genes. *Aquila sic reddit, secundum viam universæ terræ.* 32 δεῦρο δὴ] MS. Cott & Ox. cum Complut. edit. & Ambrosio, δεῦρο καί. 33 τὴν νύκτα ἐκείνην] Desunt illa in MS. Cott. prout in hebræo. ἐκ ᾔδει] MS. Cott. ἐκ ἔγνω, & sic statim infra. κοιμηθῆναι αὐτήν] Complut. edit. cum Ambrosio, κοιμηθῆναι αὐτόν, atque ita statim infra versu 35.

CAP. XX.

2 Εἶπε δὲ Ἀβραὰμ περὶ Σάῤῥας τῆς γυναικὸς αὐτοῦ ὅτι ἀδελφή μου ἐστίν] Procopius in Genes. *Aquila vertit, & dixit Abraham ad Saram uxorem suam, soror mea.* 3 εἰσῆλθεν] Eusebius De demonstrat. Evang. lib. 4. ἦλθεν. ἐν ὕπνῳ] Desunt illa in Complut. edit & Ambrosio. 4 ἀγνοοῦν] Procopius vocem hanc obelo notatam esse affirmat, ut quæ in hebræo textu non sit posita. ἀπολεῖς] Theodoretus, quæst. 63. ἀποκτενεῖς. Complut. autem edit. cum Ambrosio ἐκ ἀποκτενεῖς. 7 ζήσῃ] Theodoret. ibidem σωθήσῃ σὺ καὶ πᾶς ὁ οἶκός σου. ἄνθρωποι σφόδρα] Compl. edit. cum Ambrosio, ἄνδρες σφόδρα. 9 τί τοῦτο ἐποίησας ἡμῖν] Aquil. τί εἶδες, ὅτι ἐποίησας σὺ τὸ ῥῆμα τοῦτο. Symmach. τί ἰδὼν ἐποίησας τὸ πρᾶγμα τοῦτο. Theodor. τί ἐνέγκας ὅτι ἐποίησας τὸν λόγον τοῦτον; μήτι ἡμάρτομεν εἰς σὲ ὅτι ἐπήγαγες ἐπ' ἐμέ. ὐδεὶς ποιήσει] MS. Ox. & Complut. edit. cum Ambrosio, ὐδεὶς πεποίηκε. 11 ἄρα οὐκ ἔστιν] Ald. edit. cum Chrysostomo, μήποτε οὐκ ἔστιν. 13 ποίησον ἐπ' ἐμέ] MS. Ox. & Complut. edit. ποιήσεις εἰς ἐμέ. Ald. verò cum Chrysostomo, ποιήσεις ἐπ' ἐμέ. 16 καὶ πάσαις τῆς μετὰ σοῦ] MS. Ox. καὶ εἰς πάσας τὰς μετὰ σοῦ. 17 καὶ τὰς παιδίσκας αὐτοῦ. καὶ ἔτεκον] Complut. editio cum Ambrosio, καὶ πάσας τὰς παιδίσκας αὐτοῦ, καὶ πάντα τὰ κτήνη αὐτῶν. 18 συγκλείων συνέκλεισε κύριος] Complut. editio cum Ambrosio συγκλείων συνέκλεισεν ὁ θεός.

CAP. XXI.

3 Τὸ γενομένον] Legendum fortè γεννηθέντα, ut in hebræo, licèt exemplaria omnia cum Ambrosio legant γενομένον· apud Chrysostomum omittuntur illa, τὸ γενομένον αὐτῷ. 4 τὸν Ἰσαὰκ τῇ ὀγδόῃ ἡμέρᾳ] MS. Cott. τὸν Ἰσαὰκ υἱὸν αὐτοῦ τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ ut in hebræo. ἐνετείλατο αὐτῷ ὁ θεός] Complut. edit. cum Chrysostomo & Ambrosio ἐνετείλατο αὐτῷ κύριος. 5 ὑἱὸς ἐγένετο] Fortè ἐγεννᾶτο. Ambrosius enim habet, *genitus est*, ut in hebræo. 7 ἐν τῷ γήρᾳ μου] Atque ita in cæteris omnibus exemplaribus, Chrysostomo & Ambrosio, cum tamen in hebræo sit ἐν τῷ γήρᾳ αὐτοῦ. 9 ἰδοῦσα δὲ] Chrysostomus & Cyrillus εἶδε δέ. Ἄγαρ τῆς Αἰγυπτίας] Just. Mart. Dial. cum Tryphone, Ἄγαρ τὴν παιδίσκην τῆς Αἰγυπτίας. ὃς ἐγένετο] Fortè ἐγεννᾶτο, vel ἐγεννήθη ut supra, in hebræo enim est vox ילד. 10 τῆς παιδίσκης] MS. Cott. & Clementis, cum Just. Mart. libro supra memorato, Chrysostomo & Cyrillo addunt, ταύτης, ut in hebræo. 11 περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἰσμαὴλ] Deest vox Ἰσμαὴλ in MS. Cott. & Ox. Just. Mart. Chrysostomo & Cyrillo. τὸ ῥῆμα] Non habentur illa in MS. Ox. Complut. edit. & Ald. Just. Martyre, nec Ambrosio, prout neque in hebræo. 14 ἐπὶ τὸν ὦμον] Complut. edit. cum Chrysostomo & Ambrosio, ἐπὶ τῶν ὤμων αὐτῆς. ἐπλανᾶτο τὴν ἔρημον] Complut. edit. cum Chrysostomo, & Ambrosio, ἐπλανᾶτο κατὰ τὴν ἔρημον. 16 μακρότερον] MS. Cott. & Ox. cum Complut. edit. & Ald. Cyrillo & Ambrosio, μακρόθεν. καὶ ἐκάθητο ἀπέναντι αὐτοῦ μακρόθεν] In MS. Cott. & Ox. & Cyrillo deest vox μακρόθεν. in Complut. autem edit. & Ambrosio deest præterea vox αὐτοῦ. Ald. edit. lectionem codicis Regii confirmat, nisi quòd pro ἐκάθητο, legat ἐκάθισε. 17 εἰσήκουσε δὲ ὁ θεὸς τῆς φωνῆς τοῦ παιδίου] Complut. edit. cum Ambrosio, εἰσήκουσε δὲ ὁ θεὸς τοῦ παιδίου. ἄγγελος θεοῦ] Complut. edit. cum Ambrosio, ἄγγελος κυρίου. 18 καὶ κράτησον τῇ χειρὶ σου αὐτό] Complut. edit. cum Chrysostomo & Ambrosio, καὶ κράτησον τῆς χειρὸς αὐτοῦ. 19 ἔπλησε τὸν ἀσκὸν ὕδατος] In Complut. edit. Chrysostomo & Ambrosio deest vox ὕδατος. ἐπότισε τὸ παιδίον] Complut. edit. cum Ambrosio addunt, αὐτῆς. 22 ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ] MS Ox. ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. καὶ Ὀχοζὰθ ὁ νυμφαγωγὸς αὐτοῦ] Hæc verba licet bis hoc capite occurrant, in hebraico fonte non reperiuntur, sed ex 26. capite huc arcessuntur. 26. εἶπεν αὐτῷ Ἀβιμέλεχ] In Compl. edit. & Ambrosio deest vox, Ἀβιμέλεχ. τὸ πρᾶγμα τοῦτο] Complut. edit. & Ambrosius τὸ ῥῆμα τοῦτο. ἀλλὰ σήμερον] MS. Ox. εἰ μὴ σήμερον. 29 τῶν προβάτων τούτων] In MS Cott. deest τούτων. ἃς ἔστησας μόνας] MS. Clementis ἃς ἔστησας κατὰ μόνας. 30 ἵνα ὦσιν εἰς μαρτύριον] MS. Ox. Complut. edit. & Aldin. ἵνα ὦσί μοι εἰς μαρτύριον. 32 διέθεντο διαθήκην ἐν τῷ φρέατι] Complut. edit. cum Ambrosio, καὶ ἔθηκαν διαθήκην ἐπὶ τὸ φρέαρ. 33 ἄρουραν] Aq. & Symm. δένδρων φυτείαν. τοῦ ὅρκου] MS. Cott. & reliqua exemplaria, τοῦ ὁρκισμοῦ, atque item paulo supra sectione 16. ἐκεῖ τὸ ὄνομα κυρίου] Ald. edit. ἐκεῖ ἐπὶ τῷ ὀνόματι κυρίου.

CAP. XXII.

1 Ἐπείρασε] Complut. edit. cum Philone, Quod somnia a Deo mittantur, ἐπείραζε. Symm. ἐδόξασε. 2 ἀγαπητόν] Aq μονογενῆ, quod idem est, authore Athanasio oratione 5. Contra Arrianos. τὸ δὲ ἀγαπητὸν, καὶ ἄλλως ἴσασιν οἱ δεινοὶ περὶ τὰς λέξεις, ὅτι ἴσον ἐστὶ τῷ εἰπεῖν, μονογενές. Symm. μόνον σου. Cyprianus, lib. 3. adversus Judæos, *unicum*. Ambrosius, *dilectissimum*, & Origenis interpres, *charissimum*. ὑψηλήν] Aquila, καταφανῆ, Symm. τῆς ὀπτασίας, Cyprianus *altam*, & Ambrosius *excelsam*. ὁλοκάρπωσιν] MS. Cott cum Chrysostomo ὁλοκαύτωσιν, Ambrosius *holocaustum*, Cyprianus verò addit, *hostiam*, ubi scribendum fortè *holocaustum*: ὁλοκαύτωσις enim vel ὁλοκάρπωσις, idem est quod θυσία ὁλόκαυτος. ὃν ἂν] Ald. edit. ὃν ἄν, cum Origenis interprete, Cypriano, Hieronymo, & Ambrosio. 3 ἐπὶ τὸν τόπον] Cyrillus homiliâ 5 de Festis Pasch. εἰς τὸν τόπον. 4 τοῖς ὀφθαλμοῖς] MS. Ox. cum Complut. edit. Chrysostomo & Ambrosio addit, αὐτοῦ. 5 παιδάριον] MS. Ox. παιδαρίοις. παιδίον] MS. Ox. Complut. edit. & Ald. cum Chrysost. & Cyrillo, παιδάριον. ἀναστρέψομεν] Chrysost. ἀνακάμψομεν, & Cyrillus Hom. ad Corinth. ὑποστρέψομεν. πρὸς ὑμᾶς] MS. Cott. ἐκεῖθεν. 6 ὁλοκαρπώσεως] MS. Cott. ὁλοκαυτώσεως. μετὰ χεῖρα] MS. Ox. Compl. edit. & Aldin. cum Chrys. μετὰ χεῖρας. MS. verò Cott. cum Cyrillo, lectionem Codicis Regii confirmat, quæ hebraicæ veritati consona est. 7 εἶπας] Deest hæc vox in MS. Ox. Ald. edit. Chrysostomo & Ambrosio. λέγων] MS. Ox. & Complut. edit. ὁ δέ. In Ald. editione deest λέγων, neque quicquam est quod ei respondeat. πρόβατον] Philo de Abrahamo, ἱερεῖον, & sic statim infra: idem vero lib. De profugis, retinet utrobique vocem πρόβατον. 8 εἰς ὁλοκάρπωσιν] MS. Cott. εἰς ὁλοκαύτωσιν. ἅμα ἦλθον] Philo De migrat. Abraham ἀνῆλθον. 10 λαβεῖν] Cyrillus homiliâ suprà numeratâ, λαβών. 11 Ante illa ἰδοὺ ἐγώ, ὁ δὲ εἶπεν] In MS. Ox. Complut. edit. & Ald. Chrysostomo, & Ambrosio præfiguntur καὶ εἶπεν, ut in hebræo: Philo cum Cyrillo, ὁ δὲ εἶπεν. 13 ἰδοὺ κριὸς εἷς κατεχόμενος ἐν φυτῷ σαβέκ] Philo de profugis & Chrysostomus, verborum ordine paululum immutato, ἰδοὺ κριὸς εἷς κατεχόμενος τῶν κεράτων ἐν φυτῷ σαβέκ. Aqu. & Symm. συχνῷ reddiderunt. LXX autem seniores & Theodotion eos sequutus, vocem hebraicam, cùm variæ ejus significationes sint, sine interpretatione, in illorum versione retinuerunt, quod & aliàs ab iis sæpenumero eandem ob causam factum est. Schol. τὸ σαβὲκ ἄφεσιν τινὲς ἐκδεδώκασιν, οἱ δὲ ὀρθιος, ὡς εἶναι αὐτὸ τὸ λεγόμενον, τράγος ὀρθὸς ἐν ταβεκὼς φυτῷ ἐνταῦθα δὲ, ὀρθὸς τῶν κεράτων κατεχόμενος, ὡς εἶναι φανερὸν τοῦ σταυροῦ. διὰ τοῦτο δὲ οὐχ ἑρμηνεύεται, ὅτι ἡ ἑβραϊκὴ μία οὖσα λέξις πολλὰ σημαίνει ἑρμηνευομένη. πρὸς δὲ τοὺς πυνθανομένους δεῖ ἀποκρίνεσθαι καὶ λέγειν, ὅτι τὸ σαβὲκ ἀφέσεως ἑρμηνεύει Procopius in Genes. *Syrus inquit, ecce aries suspensus, vel inquit retentus; veruntamen non adjicit, in frutice Sabec.* Idem statim infra, *Dictio Sabec, plurima significat, atque hinc fit ut non exponatur; inter alia autem, remissionem significat.* Athanasius in dictis & interpretat. parabol. scripturæ, κατὰ δὲ ἑβραίους δοκεῖ τὸ σαβὲκ ἀφέσεως καὶ συγχωρήσεως. 14 ἐν τῷ ὄρει κύριος ὤφθη] MS. Ox. ἐν τῷ ὄρει τούτῳ κύριος ὤφθη. 16 δι' ἐμέ] In Ald. edit. hæc non habentur, prout neque in hebræo: in reliquis autem omnibus exemplaribus, & apud Chrysostomum & Ambrosium reperiuntur. 19 ἐπορεύθησαν ἐπὶ τὸ φρέαρ] MS. Ox. Complut. edit. cum Ambrosio ἐπορεύθησαν ἅμα ἐπὶ τὸ φρέαρ, prout in hebræo.

CAP. XXIII.

1 Ἔτη ἑκατὸν εἰκοσιεπτά] MS. Cott. post εἰκοσιεπτά, repetit ζωῆς Σάῤῥας, prout in hebræo. 2 ἥ ἐστιν ἐν τῷ κοιλώματι] Hieronymus de quæst. hebraicis in Genes. author est hæc verba in authenticis codicibus non haberi, & nomen civitatis Arboc paulatim a scribentibus legentibusque corruptum esse, cum scribendum esset Arbe, (i.e.) *quatuor*, quia scil. Abraham, Isaac & Jacob unà cum protoplasto Adamo illic sepulti sunt. Codex Regius infra Josh. 14. legit, Ἀρβώ, sine κ, atque ita Eusebius De nominibus locorum sacræ scripturæ; sed per ω ut videre licet in editione Bonfrerii, & exercitationibus Isa. Casauboni, ad apparatum Annalium Baronii, pag. 127. 3 ἀπὸ τοῦ νεκροῦ αὐτοῦ] Deest vox αὐτοῦ, in Complut. editione & Ambrosio. εἶπεν Ἀβραὰμ τοῖς υἱοῖς] Deest vox Ἀβραὰμ, in MS. Cott. & Ox. Complut. edit. & Ambrosio, neque in hebræo reperitur. 4 κτῆσιν τάφου] in Complut edit. & Ambrosio deest vox τάφου. τὸν νεκρόν μου ἐκεῖ] MS. Ox. Complut. edit. & Ald. cum Ambrosio, τὸν νεκρόν μου ἀπ' ἐμοῦ, ut in hebræo. 6 τοῦ θάψαι τὸν νεκρόν σου ἐκεῖ] MS. Cott. θάψον τὸν νεκρόν σου ἐκεῖ. 9 ἐν μέρει] MS. Ox. Complut. edit. & Ald. ἐν μέρει. Est autem μέρος, vel μερὶς idem quod ὅριον, vel πέρας, seu ἄκρον· ut Exod. 16. 35. παρεγένοντο εἰς μέρος τῆς φοινίκης. Num. 11. 1. κατέφαγε μέρος τι τῆς παρεμβολῆς, & cap. 22. 41. μέρος τι τοῦ λαοῦ, & 23. 13. μέρος τι αὐτοῦ ὄψῃ, & 33. 6. μέρος τι τῆς ἐρήμου· in quibus omnibus locis pro μέρος τι legendum fortè suspicor τὸ μέρος. Infinita autem sunt alia loca in quibus μέρος pro *termino* & *extremitate* usurpatur, quæ notare longum est & supervacaneum foret. 11 ἐναντίον τῶν πολιτῶν] Complut. edit. & Ald ἐναντίον πάντων τῶν πολιτῶν. 12 ἐναντίον τοῦ λαοῦ τῆς γῆς] MS. Ox. & Ald. edit. addunt, καὶ τοῖς υἱοῖς τοῦ Χέτ. 13 εἰς τὰ ὦτα ἐναντίον παντὸς τοῦ λαοῦ τῆς γῆς] MS. Cott. εἰς τὰ ὦτα τοῦ λαοῦ τῆς γῆς, ut in hebræo. 15 ἀνὰ μέσον ἐμοῦ καὶ σοῦ τί ἂν εἴη τοῦτο] Complut. edit cum Ambrosio, ἀλλὰ τί ἂν εἴη τοῦτο ἀνὰ μέσον ἐμοῦ καὶ σοῦ. 16 καὶ ἀπεκατέστησεν Ἀβραὰμ τῷ Ἐφρών] Desunt hæc in edit. Ald festinantis librarii vel typographi incuriâ. 17 καὶ πᾶν δένδρον] In Ald. edit. deest vox πᾶν.

CAP XXIV.

3 Ἐξορκιῶ] MS. Cott. cum Ald. edit. & Theodoreto quæst. 74. ὁρκίζω. MS. autem Ox. cum Complut. edit. & Chrysostomo lectionem codicis Regii confirmant. καὶ τῆς γῆς] MS. Cott. cum Complut. edit. & Ald. Chrysostomo, Eusebio, & Ambrosio, καὶ τὸν θεὸν τῆς γῆς. οἰκῶ μετ' αὐτῶν] MS. Cott. Complut. edit. & Ald. cum Theodoreto, οἰκῶ ἐν αὐτοῖς. MS. Ox. κατοικῶ μετ' αὐτῶν, & Chrysostomus κατοικῶ ἐν αὐτοῖς. 4 ἐγενόμην] MS. Cott. cum Chrysostomo & Ambrosio ἐγεννήθην. προελθεῖν] MS. Cott. ἐλθεῖν. τῷ υἱῷ μου Ἰσαὰκ ἐκεῖθεν] In Complut. edit. Chrysostomo & Ambrosio abest Ἰσαὰκ, prout in hebræo. 8 ἀπὸ τοῦ ὅρκου τούτου] Complut. edit. cum Ambrosio, ἀπὸ τοῦ ὅρκου μου τούτου, prout in hebræo. 11 καὶ ἐκοίμισε τὰς καμήλους] Cyrillus Glaph. 3. ὀκλάζει δὲ τὰς καμήλους. 13 θυγατέρες τῶν οἰκούντων] Compl. edit. cum Ambrosio, θυγατέρες τῶν ἀνθρώπων τῶν οἰκούντων. 14 παύσωνται πίνουσαι] Chrysostomus, παύσωνται πᾶσαι πίνουσαι, & Theodoretus παύσωνται πιν. τῷ κυρίῳ μου] Complut. edit. cum Ambrosio, μετὰ τοῦ κυρίου. 15 ἐν τῇ διανοίᾳ αὐτοῦ] In MS. Cott. Complut. edit. & Ambrosio, deest vox αὐτοῦ. Procopius in Genes. *Verba illa, in animo suo, obelisco notata sunt, utpote quæ non reperiantur in textu hebraico. Commode tamen addita sunt propter sequentia, nam infra dicit, Et factum est priusquam finirem sermones quos animo meo loquebar, &c.* ὦμων αὐτῆς] In MS. Ox. Complut. edit. & Ambrosio deest αὐτῆς. 16 ὑδρίαν αὐτῆς] In MS. Cott. Complut. edit. Philone De profugis & Ambrosio deest αὐτῆς. 19 καὶ τὰς καμήλους σου ὑδρεύσομαι] Ald. edit. καὶ τὰς καμήλους σου ποτιῶ, καὶ ὑδρεύσομαι. 20 ἐπὶ τὸ ποτιστήριον] MS. Cott. cum Chrysostomo, εἰς τὸ ποτιστήριον. ἔδραμεν ἐπὶ τὸ φρέαρ] Complut. edit. cum Ambrosio, ἔδραμε πάλιν ἐπὶ τὸ φρέαρ· atque ita Ald. nisi quòd pro πάλιν, legat, ἔτι. ἀντλῆσαι ὕδωρ] In MS. Cott. & Ox. Complut. edit. Chrysostomo & Ambrosio, deest ὕδωρ. 22 ἐγένετο δὲ ἡνίκα ἐπαύσαντο] MS. Ox. ...

ἐνώπιον αὐτῆς. ἐνώτια χρυσᾶ] Complut. edit. cum Ambrosio, δύο ἐνώτια χρυσᾶ. ἀνὰ δραχμὴν] MS. Ox. ἀνὰ δίδραχμον, & Hieronymus in quæstionibus hebraicis vertit *Didrachmum*. 25 χόρτασμα πολὺ] MS. Ox. Complut. edit. & Ald. cum Chrysostomo & Ambrosio, χορτάσματα πολλά. 27 ἐκ ἐγκατέλιπε τὴν δικαιοσύνην καὶ τὴν ἀλήθειαν] MS. Ox. cum Chrysostomo addunt αὐτοῦ, & Theodoretus quæst. 74. ἐκ ἐγκατέλιπε τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ καὶ τὸ ἔλεος αὐτοῦ. ἐμὲ εὐώδωκε] Theodor. ibidem, κἀμὲ ἐν ὁδῷ ἤγαγε. εἰς οἶκον τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ κυρίου μου] Complut. edit. cum Ambrosio addunt λαβεῖν θυγατέρα τῷ υἱῷ αὐτοῦ. 30 ἐπὶ τὰς χεῖρας] Complut. edit. cum Ambrosio, ἐπὶ τὰς δύο χεῖρας. καὶ ὅτε ἤκουσε τὰ ῥήματα Ῥεβέκκας τῆς ἀδελφῆς αὐτοῦ λεγούσης] MS. Ox. καὶ ὡς ἤκουσε Ῥεβέκκας λαλούσης. ἐπὶ τῶν καμήλων] MS. Ox. μετὰ τῶν καμήλων. 31 εὐλογητὸς κύριος] Complut. edit. cum Ambrosio, εὐλογητὸς κυρίου. 32 καὶ ὕδωρ τοῖς ποσὶν] MS. Cott. Ox. & Clementis cum Chrysostomo, καὶ ὕδωρ νίψασθαι τοῖς ποσίν. 35 κύριος ηὐλόγησε] Chrysostomus, κύριος ὁ θεὸς ηὐλόγησε. & MS. Cott. κύριος εὐώδωσε. 36 υἱὸν ἕνα] In MS. Cott. deest, ἕνα, prout in hebræo. γηράσαι αὐτὸν] MS. Cott. γηράσαι αὐτήν. ὅσα ἦν αὐτῷ] MS. Cott. cum Chrysostomo, πάντα ὅσα ἦν αὐτῷ. 39 μήποτε ἐ βέλεται ἡ γυνὴ] MS. Cott. & Ald. edit. μήποτε ἐ βέλεται ἡ γυνὴ πορευθῆναι. προέρχομαι ἐν αὐτῇ] MS. Cott. cum Ald. edit. προσέρχομαι ἐπ' αὐτήν. ἐφίστηκα] Ald. edit. ἐφέστηκα. ἐξελεύσονται ὑδρεύσασθαι ὕδωρ] Complut. edit. cum Ambrosio, ἐκπορεύονται ἀντλῆσαι ὕδωρ. 44 ἡτοίμασε κύριος τῷ ἑαυτοῦ θεράποντι] Chrysostomus, ἡτοίμασας τῷ θεράποντί σου. 45 εὐθὺς] MS. Cott. καὶ ἰδοὺ εὐθύς, & Complut. edit. cum Ambrosio, καὶ ἰδὲ εὐθύς. πότισόν με] MS. Cott. cum Complut. editione & Ambrosio, addunt μικρὸν ὕδωρ, quæ in hebræo non sunt. 46 ἀπὸ τῶν βραχιόνων] Desunt illa in MS. Cott. Complut. edit. & Ambrosio, neque in hebræo reperiuntur. καμήλους μου ἐπότισεν] MS. Cott. & Ald. editio καμήλους ἐπότισεν. 47 ἀνάγγειλόν μοι] Desunt in MS. Cott. & Ox. & Ald. edit. neque in hebræo habentur. περιέθηκα αὐτῇ τὰ ἐνώτια] Ald. edit. addit, ἐπὶ τῶν βραχιόνων αὐτῆς, quæ in cæteris exemplaribus desiderantur: scribendum potius, ἐπὶ τῶν μυκτήρων αὐτῆς, ut Ezek 16. 12. ubi eadem phrasis habetur. 49 ἀπαγγείλατέ μοι ἵνα ἐπιστρέψω] MS. Ox. ἀπαγγείλατέ μοι, εἰ δὲ μή, ἐπιστρέψω. Complut. verò edit. cum Ambrosio ἀπαγγείλατέ μοι, εἰ δὲ μή, ἀπαγγείλατέ μοι ἵνα ἐπιστρέψω. εἰς δεξιὰν ἢ εἰς ἀριστερὰν] Chrysostomus, εἰς δεξιὰ ἢ εἰς ἀριστερά, qui etiam pro ἵνα ἐπιστρέψω, legit καὶ ἐπιστρέψω. 50 ἀποκριθεὶς δὲ] Complut. edit. cum Ambrosio, ἀποκριθέντες δὲ. τὸ πρᾶγμα.] Complut. edit. cum Ald. & Ambrosio πρᾶγμα, Chrysostomus ῥῆμα. MS. verò Cott. Ox. & Clementis lectionem codicis Regii confirmant. κακὸν καλῷ] Complut. edit. cum Chrysostomo & Ambrosio, κακὸν ἢ καλόν. 52 τῶν ῥημάτων τούτων] Complut. edit. cum Ald. τῶν ῥημάτων αὐτῶν. 53 ἐξενέγκας] Complut. edit. προσενέγκας, scribendum fortè προενέγκας. καὶ χρυσᾶ] MS. Cott. καὶ σκεύη χρυσᾶ, ut in hebræo. 54 καὶ ἀναστὰς πρωῒ] Complut. edit. cum Ambrosio, καὶ ἀναστὰς ὁ παῖς τὸ πρωΐ. 55 μετὰ ταῦτα ἀπελεύσεται] Complut. edit. cum Ambrosio, μετὰ τοῦτο ἀπελεύσεται. Chrysostomus verò μετὰ ταῦτα ἀπελεύσεσθε. 56 καὶ κύριος] MS. Ox. καὶ γὰρ κύριος. ὁδόν μου] Ald. edit. ὁδὸν αὐτοῦ ἐν ἐμοί. 57 καὶ ἐρωτήσωμεν] Ald. edit. ἐρωτήσωμεν. Complut. verò edit. cum Ambrosio, sine copula. ἐρωτήσωμεν. 59 καὶ τὰ ὑπάρχοντα αὐτῆς] Aq. καὶ τὴν τίτθην αὐτῆς. Symm. καὶ τὴν τροφὸν αὐτῆς. τὴν ἀδελφὴν αὐτῶν] Desunt hæc in Ald. edit. malè. 61 ἀναστᾶσα δὲ Ῥεβέκκα] MS. Cott. addit ἀπῆλθε. καὶ αἱ ἅβραι] Aq. παιδίσκαι. Symm. κοράσια. 62 ἐπορεύετο] Ald. edit. διεπορεύετο. διὰ τῆς ἐρήμου] In hebræo nihil est quod his verbis respondeat. Apud 70. autem interpretes idem est διὰ τῆς ἐρήμου, quod τῇ ἐρήμῳ, qui etiam ἐπὶ τῆς ἐρήμου, & κατὰ τὴν ἔρημον, pro eodem usurpant cùm de cœli plaga, Meridie, sermo est. ἔρημος autem hoc loco, neque *desertum*, neque *Meridiem* significat, sed *recessum* & *solitudinem*, quo sensu apud Evangelistas sæpius, qui etiam ἐξηγητικῶς addunt, κατ' ἰδίαν. 63 ἐξῆλθεν] Chrysostomus ἐξήει. ἀδολεσχῆσαι εἰς τὸ πεδίον τὸ πρὸς δείλης] Complut. edit. ἀδολεσχῆσαι ἐν τῷ πεδίῳ πρὸς δείλην. Aq. autem pro ἀδολεσχῆσαι εἰς τὸ πεδίον, vertit, ὁμιλῆσαι ἐν χώρᾳ. & Symm. λαλῆσαι ἐν τῷ ἀγρῷ. τοῖς ὀφθαλμοῖς εἶδε] Ald. edit. τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ εἶδε. 67 εἰσῆλθε δὲ Ἰσαὰκ εἰς τὸν οἶκον τῆς μητρὸς αὐτοῦ] Aq. καὶ εἰσήγαγεν αὐτὴν Ἰσαὰκ εἰς τὴν σκηνὴν Σάῤῥας τῆς μητρὸς αὐτοῦ, ut notat Procopius in Genes.

CAP. XXV.

8 Ἐν γήρει καλῷ] Aq. & Symm. ἐν πολιᾷ ἀγαθῇ. πρὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ] MS. Cott. & Ox. cum Chrysostomo, hom. 28. in Matth. (qui etiam ante illa ἐν γήρει καλῷ ex cap. 15. præfigit vocem τραφεὶς) πρὸς τοὺς πατέρας αὐτοῦ. In scholiis Romanæ editionis per metathesin literarum pro πατέρας legitur ἑταίρας. 9 οἱ δύο υἱοὶ] Deest vox δύο in MS. Cott. neque in hebræo habetur, licet in omnibus aliis exemplaribus reperiatur. τοῦ Σαὰρ] Ald. edit. τοῦ υἱοῦ Σαὰρ ut in hebræo. ὃ ὅσιν ἀπέναντι] MS. Ox. Complut. edit. & Aldina ὅς ἐστιν ἀπέναντι. MS. autem Cott. cum codice Regio consentit. 12 Ἄγαρ ἡ παιδίσκη] Complut. edit. cum Ambrosio Ἄγαρ ἡ Αἰγυπτία ἡ παιδίσκη. 13 τὰ ὀνόματα τῶν υἱῶν αὐτοῦ] Compl. edit. cum Ambrosio, καὶ τὰ ὀνόματα τῶν υἱῶν αὐτοῦ. 16 κατὰ ἔθνος] MS. Ox. κατὰ γένος. MS. Cott. cum Complut. Ald. & Ambrosio κατὰ ἔθνη. 17 πρὸς τὸ γένος αὐτοῦ] MS. Ox. πρὸς τοὺς πατέρας αὐτοῦ. 20 ἐκ τῆς Μεσοποταμίας ἀδελφὴν Λαβὰν τοῦ Σύρου] Hæc in Complut. edit. Ald. & Ambrosio festinantis librarii incuriâ omittuntur. In MS. autem Cott Ox. & Clementis reperiuntur, prout in hebræo. 21 ἔλαβεν ἐν γαστρὶ] Complut. edit. cum Ambrosio συνέλαβεν ἐν γαστρί. 22 ἐσκίρτων] Hieronymus de quæst. hebraicis, *& movebantur filii ejus in ea: pro quo 70 interpretes posuerant ludebant sive calcitrabant, quod Aquila transtulit, compingebantur* (ut in MS. Bibliothecæ Regiæ, non autem *constringebantur*, ut in impressis) *filii in utero ejus. Symmachus vero in similitudinem navis in superficie ferebantur*. In scholiis Romanæ editionis, Symmachus διεπύλαιον transtulisse dicitur, fortè ἐπιπόλαζον: quod attinet ad vocem, διέπλεον, quæ in impressis codicibus Hieronymi reperitur, cum in MS. Regio non inveniatur, cur conjectura nostra improbanda sit, non video. 26 ὅτε ἐγέννησεν] MS. Cott. & Ox. cum Complut. edit. Ald & Ambrosio, ὅτε ἔτικεν. 27 ἄπλαστος] Aq. ἁπλοῦς. Symm. ἄμωμος. οἰκῶν οἰκίαν] MS. Cott. & Ald. edit. cum Cyrillo De adorat. lib. 15. οἰκῶν ἐν οἰκίᾳ. MS. autem Ox. cum Complut. edit. Philone De congressu quærendæ eruditionis gratiâ, & Chrysostomo cum codice Regio consentiunt.

29 ἕψεμα] Complut. edit. cum Ambrosio ἕψεμα φακοῦ, ut infra versu ultimo. 32 τελευτᾶν] MS. Cott. τελευτῆσαι. 34 ἤχετο] Complut. edit. ἀπώχετο.

CAP. XXVI.

1 Τὸ πρότερον] MS. Cott. & Ox. cum Complut. edit & Ambrosio, τὸν πρότερον. Ald. edit. & Chrysostomus lectionem codicis Regii confirmant. 3 παροίκει] Ald. edit. παροικήσεις. δώσω πᾶσαν] Deest vox πᾶσαν in MS. Ox. & Complut. edit. & in Ambrosio. 4 καὶ δώσω τῷ σπέρματί σου] Philo De rerum divinarum hærede, δώσω σοι καὶ τῷ σπέρματί σου. Exemplaria autem omnia cum Eusebio De demonstratione lib. 1. & Chrysostomo, lectionem codicis Regii (quæ hebraico fonti respondet) tuentur. 4 ἐνευλογηθήσονται] Complut. edit εὐλογηθήσονται, contra quam in MS. Ox. Ald. edit. Philone, Eusebio De demonstrat. lib. 1. & Chrysostomo. 5 τὰ προστάγματά μου] Complut. edit. cum Ambrosio, πάντα τὰ προστάγματά μου. & sic statim infra πάντα τὰ νόμιμά μου, pro τὰ νόμιμά μου, & Philo pro τὰ δικαιώματά μου, καὶ τὰ νόμιμά μου legit τοὺς νόμους μου καὶ τὰς κρίσεις. 10 καὶ ἐπήγαγες ἐφ' ἡμᾶς ἄγνοιαν] MS. Ox. Ald. edit. cum Chrysostomo, καὶ ἐπήγαγες ἂν ἐφ' ἡμᾶς ἄγνοιαν. Pro ἄγνοιαν, Aq. & Symm. vertunt πλημμέλημα. 11 ἁπτόμενος] MS. Ox. & Complut. edit. ἀψάμενος. ἢ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ] MS. Clementis ἢ Ῥεβέκκας τῆς γυναικὸς αὐτοῦ. 12 ἑκατοστεύουσαν κριθὴν] Aq. ἑκατὸν εἰκασμένον. 15 καὶ ἔπλησαν] MS. Ox. καὶ ἐνέπλησαν. 17 κατῴκησεν ἐκεῖ] Ald. edit. κατεσκήνωσεν ἐκεῖ. 18 τοῦ πατρὸς αὐτοῦ] Desunt hæc in MS. Ox. prout in hebræo. 20 ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ] Complut. edit. cum Ambrosio, ἐκάλεσε τὸ ὄνομα τοῦ τόπου ἐκείνου. ἐχθρία] Aq. ἀντικειμένη. Symm. ἐναντίωσις. 21 ἐπωνόμασε τὸ ὄνομα αὐτοῦ] Complut. editio, ἐπωνόμασε τὸ ὄνομα τοῦ τόπου ἐκείνου. 24 εὐλογήσω σε] Ald. edit. εὐλόγηκά σε. 25 ὤρυξαν δὲ ἐκεῖ οἱ παῖδες Ἰσαὰκ φρέαρ] In MS. Clementis, Complut. edit. & Ambrosio additur, ἐν τῇ φάραγγι Γεράρων. 27 ἀπεστείλατέ με] Complut. edit. ἐξαπεστείλατέ με. 29 μεθ' ἡμῶν κακὸν] MS. Ox. Complut. edit. & Ald. cum Chrysostomo & Ambrosio μεθ' ἡμῶν κακόν. καὶ νῦν εὐλογητὸς ὑπὸ κυρίου] Complut. edit. cum Chrysostomo, καὶ νῦν εὐλογημένος σὺ ὑπὸ κυρίου. 31 ὤμοσεν ἄνθρωπος τῷ πλησίον αὐτοῦ] Complut. edit. cum Ambrosio ὤμοσεν ἕκαστος τῷ πλησίον, & Chrysostomus, ὤμοσεν ἕκαστος πρὸς τὸν πλησίον αὐτοῦ. 32 οὐχ εὕρομεν ὕδωρ] In Complut. edit & Ambrosio εὕρομεν ὕδωρ, sine negatione, prout in hebræo, & versione Aquilæ & Symmachi, ut Hieronymus de quæst. hebraicis observat. 33 ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ ὅρκος] Complut. edit. & Ald. cum Philone De plantatione Noë, Cyrillo & Ambrosio, ἐκάλεσε αὐτὸ ὅρκος. In hebræo & versione Aquilæ & Symmachi, est, *saturitas*, ut observat idem Hieronymus. Ego, si Conjecturæ locus sit, pro ὅρκος, levissimâ literarum metathesi factâ, reponendum puto κόρος, quâ voce 70 seniores in suâ versione usos esse non dubito (qui etiam verba præcedentia per interrogationem, quæ affirmationi æquipollet, legisse videntur οὐχ εὕρομεν ὕδωρ;) cùm paulo suprà hoc capite e valle Gerarorum ad puteum juramenti antea a patre Abrahamo effossum ascendisse dicatur Isaacus; juxta quem novum hunc puteum famuli ejus fodisse narrantur, cui a *satietate & abundantia*, non autem a *juramento* novum nomen impositum est. Summa affinitas vocum hebraicarum שְׁבֻעָה *juramentum*, & שִׂבְעָה *saturitas*, quæ solâ positione puncti in dextro & sinistro cornu literæ ש inter se differunt, errori ansam præbuisse videtur. Sed conjecturæ huic nostræ, cum exemplaria omnia & Patres supra allati reclament, & Eusebius etiam De nominibus locorum sacræ scripturæ, non tantum Abrahami sed Isaaci huic puteo a juramento nomen inditum esse affirmat; lectori, quam lectionem amplectatur, liberum relinquimus. Eusebii verba sunt, ἑρμηνεύεται δὲ Βηρσαβεὲ φρέαρ ὅρκου, ἀπὸ τῆς Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ πρὸς τὸν Ἀβιμέλεχ ὁρκωμοσίας. ὄνομα τῇ πόλει] Complut. edit. cum Ambrosio, ὄνομα τῇ πόλει ἐκείνῃ. Cyrillus cum codice Regio consentit. Procopius in Genes. *Syrus non habet vocem civitatis; nec in illo tractu reperitur isto nomine urbs: loci igitur fuerit nomen non urbis*. 35 καὶ ἦσαν ἐρίζουσαι] Procopius ibidem, *Syrus habet, & displicebant; Hebræus vero, non cessabant irritare & ad iram provocare*.

CAP. XXVII.

1 Μετὰ τὸ γηράσαι] Complut. edit. cum Ambrosio, ἐν τῷ γηράσαι. 4 ἔνεγκον] Complut. edit. & Ald. cum Chrysostomo, ἔνεγκε. 6 τὸν ἐλάσσω] Complut. edit. cum Ambrosio, τὸν νεώτερον. 7 ἔνεγκόν μοι θήραν] MS. Ox. cum Chrysostomo, ἔνεγκέ μοι θήραν, Complut. autem edit. cum Ambrosio, θήρευσόν μοι θήραν. πρὸ τοῦ ἀποθανεῖν με] Desunt hæc in Compl. edit. & Ambrosio; malè. 12 καταφρονῶν] Aq. καταμωκώμενος, Symm. καταπαίζων. ἐπάξω ἐπ' ἐμαυτὸν] MS. Ox. ἐπάξω ἐμαυτῷ. 18 τῷ πατρὶ αὐτοῦ] Ald. edit. cum Cyrillo, τῷ πατρί. 19 ἐγὼ Ἡσαῦ ὁ πρωτότοκός σου] MS. Ox. ἐγώ εἰμι Ἡσαῦ ὁ πρωτότοκός σου υἱός. 20 τί τοῦτο ὃ ταχὺ εὗρες ὦ τέκνον] MS. Ox. τί τοῦτο ὅτι ἐτάχυνας τέκνον. Chrysostomus, τί τοῦτο ὅτι ταχὺ εὗρες ὦ τέκνον. Complut. edit. & Ald. cum Philone, qui in tribus diversis tractatibus ter hunc locum laudat, lectionem codicis Regii confirmant. 22 ἡ φωνή, φωνὴ Ἰακὼβ] MS. Ox. Complut. edit. & Ald. cum Ambrosio, ἡ μὲν φωνή, φωνὴ Ἰακώβ. 27 τὴν ὀσμὴν] Cyrillus Glaphyr. lib. 3. τῆς ὀσμῆς. καὶ εἶπεν] Cyrillus addit αὐτῷ. ὀσμὴ ἀγροῦ] Diodorus, ὁ Σύρος, ἀντὶ τοῦ ἀγροῦ, ἀρούρας ἔχει. & sic Procopius in Genes. *Syrus, odor telluris*. 28 δῴη σοι ὁ θεὸς] Complut edit. δώσει σοι ὁ θεός. Cyrillus, δῴη σοι κύριος, at Chrysostomus, δώσει σοι κύριος. τοῦ οὐρανοῦ ἄνωθεν] In MS. Ox. Complut. edit. & Ald. Chrysostomo, & Cyrillo, deest vox ἄνωθεν. καὶ πλῆθος] MS. Clementis, καὶ πλήθει. Cyrillus πλῆθος sine copula. 29 προσκυνησάτωσάν σοι ἄρχοντες] Ald. edit. cum Chrysostomo & Cyrillo, προσκυνησάτωσάν σοι ἄρχοντες. 30 καὶ Ἡσαῦ] Chrysostomus, καὶ ἰδοὺ Ἡσαῦ. 31 καὶ εἶπε τῷ πατρὶ αὐτοῦ] In MS. Ox. Complut. edit. Chrysostomo & Ambrosio desunt illa. τῷ πατρὶ αὐτοῦ, & in Ald. edit. deest vox αὐτοῦ. 33 καὶ εἰσήνεγκας] MS. Ox. & Complut. edit. cum Ambrosio, καὶ εἰσήνεγκε. εὐλογημένος ἔσω] Complut. edit cum Ambrosio, εὐλογημένος ἔσται. 35 δόλου] Aq. ἐνέδρας. Symm. ἐν ἐπιθέσει. ἔλαβε] MS. Ox. εἴληφε. 36 οὐχ ὑπελίπω μοι εὐλογίαν] MS. Ox. οὐχ ὑπελείφθη σοι εὐλογία. Complut. autem edit cum Ambrosio, οὐχ ὑπολέλοιπας μοι εὐλογίαν. Ald. edit. cum Chrysostomo lectionem codicis Regii tuentur. 37 τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ ἐποίησα αὐτοῦ οἰκέτας] Ald. & Rom. πεποίηκα. Complut. τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ οἰκέτας. ἐστήριξα] Complut. edit. ἐστερέωσα. 38 ἀναβοήσαντος φωνῇ Ἡσαῦ]

Ἡσαῦ] MS. Clementis & Ald. edit. ἀνεβόησε φωνῇ μεγάλῃ. 40 ἔσαι] Procopius in Genes. *Syrus erit pro resipiscas, accipit dicens, Si resipueris & vitæ tuæ bellicosum institutum omiseris, Deique timorem imbiberis, cognosces eum.* 41 ἐν τῇ διανοίᾳ αὐτῦ] Deest αὐτῦ apud Cyrillum. 42 ἀπηγγέλη ἢ Ῥεβέκκᾳ] Cyrillus ἀπηγγέλθη ἢ τῇ Ῥεβέκκᾳ. τῦ ἀποκλεῖναί σε] MS. Ox. τῦ θανατῶσαί σε. 45 τῦ ἀδελφοῦ σε ἀπὸ σοῦ] Desunt illa ἀπὸ σῦ, apud Cyrillum. ἀπτεκνωθῶ] Complut. edit. ἀποτεκνωθῶ. Rectius ἀπτεκνωθῶ, cum MS. Ox. Ald. edit. Chrysostomo & Cyrillo, neque alibi vox ἀποτεκνόω, reperitur. 46 προσώχθικα] Aq. ἐσίκχανα. Symm. ἐνεκάκησα. ἵνα τί μοι ζῆν] Complut. edit. cum Chrysostomo & Cyrillo ἵνα τί μοι τὸ ζῆν.

CAP. XXVIII.

1 Ἐκ τ̃ θυγατέρων χανάαν] Complut. edit. cum Ambrosio, ἐκ τ̃ θυγατέρων τῶν χαναναίων. 2 εἰς Μεσοποταμίαν Συρίας] Deest vox Συρίας in Compl. edit. Ald. Philone De profugis, & Ambrosio. 3 εὐλογήσαι σε] Complut. edit. cum Ambrosio addit, τέκνον. εἰς συναγωγὰς] Complut. edit. cum Ambrosio, εἰς συναγωγήν. 4 τῦ πατρός σε] MS. Ox. Complut. edit. & Ald. cum Chrysostomo & Ambrosio, τῦ πατρός μυ. In hebræo, neque illa τῦ πατρός σε, quam lectionem Cyrillus Glaphyr. lib. 4. & Theodoretus quæst. 82. sequuntur, neque hæc τῦ πατρός μυ, reperiuntur. 6 ἴδε ἢ Ἡσαῦ] Ald. edit. ἰδὼν ἢ Ἡσαῦ. κὴ ἀπῴχετο] Compl. edit. cum Ambr. κὴ ἀπέστειλεν. λαβεῖν ἑαυτῷ γυναῖκα] MS. Ox. Complut. edit & Ald. cum Ambrosio, addunt vocem ἐκεῖθεν, ut in hebræo. λάψῃ γυναῖκα ἀπὸ τῶν θυγατέρων χανάαν] MS. Ox. λάψῃ θυγατέρα τῶν χαναναίων σεαυτῷ γυναῖκα, Complut. edit. cum Ambrosio, λάψῃ γυναῖκα ἐκ τ̃ θυγατέρων τῶν χαναναίων. 7 ἐπορεύθη εἰς τὴν Μεσοποταμίαν] Ald edit. addit Συρίας, ut in hebræo. Augustinus Locutionum lib. 1. author est vocem Συρίας asterisco notari, quippe quæ ex aliis interpretibus addita sit, cum in LXX. seniorum editione non reperiretur. 8 κὴ ἰδὼν] Ald. edit ἰδὼν ἢ καί. θυγατέρες χανάαν] MS. Ox. θυγατέρες τ̃ χαναναίων. 11 κὴ ἐπέθηκε] Scribendum potius ὑπέθηκε (ut MS. Ox. Complut. edit. & Ald. infra versu 18.) MS. autem Ox. Complut. edit. & Ald. cum Just. Martyre Dial. Cyrillo, & Eusebio De demonstratione lib. 1. 5 & lib. 5. 10. κὴ ἔθηκε. 12 κλίμαξ ἐστηριγμένη] MS. Ox. κλίμαξ ἐστηρίχθη. Chrysostomus, κλίμαξ ἦν ἐστηριγμένη. 13 ἐγὼ ὁ θεὸς Ἀβραὰμ] Eusebius libris supra memoratis, ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς Ἀβραὰμ, & Just. Martyr Dial. ἐγώ εἰμι κύριος ὁ θεός. κὴ τῷ σπέρματί σε] *MS* Ox. addit. μετὰ σέ. 14 ἄμμος τ̃ θαλάσσης] MS. Ox. Complut. edit. & Ald. cum Just. Martyre Dialog. Eusebio De demonstrat. lib. 1. 5. & Ambrosio, ἄμμος τ̃ γῆς. Idem tamen Eusebius lib. 5. 10. cum Cyrillo & Chrysostomo habet, ἄμμος τ̃ θαλάσσης. ἐπὶ λίβα] Just. Mart. Dial. ἐπὶ νότον. 15 ἐγὼ μετὰ σε] Ald edit. cum Eusebio De demonstrat. lib. 5. 10. & Theodoreto quæst. 83. ἐγώ εἰμι μετὰ σε] Complut. autem edit. cum Just. Martyre, Clemente Alexandrino Pædag. lib. 1. 7. & Cyrillo lectionem codicis Regii confirmant. ἐν τῇ ὁδῷ πάσῃ] Complut. edit cum Ambrosio, ἐν τῇ γῇ πάσῃ. ἐγκαταλίπω] Complut. edit. cum Eusebio De demonstrat. lib. 5. ἐγκαταλείπω. & Theodor. quæst. 83. ἐγκαταλείψω. 16 ἀπὸ τῦ ὕπνου] Complut. edit. & Ald. cum Cyrillo, ἐκ τῦ ὕπνου. 18 ὃν ἔθηκεν] MS. Ox. Complut. edit. & Ald. cum Just. Mart. Dial. Eusebio De demonstrat. lib. 1. & lib. 5. Cyrillo & Ambrosio, ὃν ὑπέθηκεν. ἐκεῖ] Deest apud Eusebium lib. 5. neque in hebræo habetur. 19 κὴ ἐκάλεσε Ἰακὼβ] In Complut. edit. & Ald. cum Ambrosio deest Ἰακώβ. Just. verò Mart. Dial. & Eusebius lib. 5. cum Chrysostomo lectionem codicis Regii confirmant. οἶκος θεῦ] Aq. Βαιθήλ. ἐλαμμαὺς] MS. Ox. & Ald. edit. ἐλαμμαύς. Complut. edit. λαμμαύς, alii libri habent ἐλαμλούζ. Aq. πρότερον λούζ. infra cap. 35. & 48. addita literâ α finali scribitur λουζά, atque ita Eusebius De nominibus locorum S. Scripturæ, Βαιθήλ, κώμη Αἰλίας ἄποθεν σημείοις δώδεκα ἐκ δεξιῶν ἀνιόντων ἐπὶ τὴν Νεάπολιν, ἣ ἢ τὸ πρότερον ἐκαλεῖτο Λουζά, quo nomine urbem olim appellatam fuisse ex verbis ipsis contextûs cap. 35. liquidò apparet. 20 ἐγὼ πορεύομαι] Complut. edit. cum Ambrosio, ἐγὼ πορεύσομαι. MS. Ox. ἐγὼ πορεύομαι ἐν αὐτῇ. Chrysostomus cum codice Regio consentit. 21 κὴ ἀποστρέψῃ με] Ald. edit. κὴ ἀποστρέψει με. Complut. autem edit. cum Ambrosio, κὴ ἀποστρέψομαι, *MS*. Ox. cum Chrysostomo lectionem codicis Regii confirmant.

CAP. XXIX.

1 Τὸν υἱὸν Βαθουὴλ] Complut. edit. cum Ambrosio, τ̃ ἐκ Βαθουήλ. 2 ἐπὶ τὸ αὐτὸ] MS. Ox. Complut. edit. & Ald. cum Cyrillo, & Ambrosio ἐπ' αὐτῦ. ἐπότιζον τὰ ποίμνια] MS. Ox. ἐπότιζον τὰ πρόβατα. 3 ἐκεῖ πάντα τὰ ποίμνια] Complut. edit. cum Ambrosio addit, κὴ αἱ ποιμένες. κὴ ἀπεκαθίστων] Complut. edit. cum Ambrosio κὴ πάλιν ἀπεκαθίστων. 7 ἔτι ὥρα συναχθῆναι τὰ κτήνη] Complut. edit. cum Ambrosio, ἔτι συναχθῆναι τὰ ποίμνια. ποτίσαντες τὰ πρόβατα] Cyrillus Glaph. lib. 4. ποτίσατε τὰ πρόβατα καί. paulo tamen infra, ibidem ubi hæc repetuntur, lectio textûs retinetur. 8 δυνησόμεθα] Complut. edit. cum Ambrosio δυνάμεθα. ἀπὸ τ̃ στόματος τῦ φρέατος] MS. Ox. ἀπὸ τ̃ θύρας τῦ φρέατος. In Complut. autem edit. & Ambrosio desunt illa, τῦ στόματος. ποτιοῦμεν τὰ πρόβατα] Cyrillus, ποτιοῦμεν αὐτά. 9 κὴ Ῥαχὴλ] Complut. edit. cum Ambrosio, κὴ ἰδοὺ Ῥαχήλ. μετὰ τῶν προβάτων] Complut. edit. cum Ambrosio addit, τῦ πατρὸς αὐτῆς. ἔβοσκε τὰ πρόβατα τῦ πατρὸς αὐτῆς] MS. Ox. ἔβοσκεν αὐτά. 10 Illa uncis inclusa [κὴ τὰ πρόβατα Λάβαν τῦ ἀδελφοῦ τ̃ μητρὸς αὐτῦ] desiderantur in MS. nostro, & Cyrillo. 12 ἀνήγγειλε τῇ Ῥαχὴλ] MS. Ox. ἀνήγγειλε Ἰακὼβ τῇ Ῥαχήλ. ὅτι ἀδελφὸς] MS. ὅτι ἀδελφιδοῦς. κὴ ὅτι υἱὸς Ῥεβέκκας ἐστί] Desunt hæc in Ald. edit. malé. δραμοῦσα ἀπήγγειλε] MS. Ox. δραμοῦσα ἡ παῖς ἰαπήγγειλε. κατὰ τὰ ῥήματα ταῦτα] MS. Ox. πάντα τὰ ῥήματα ταῦτα. 13 τοὺς λόγους τούτους] Complut. edit. cum Ambrosio, τοὺς λόγους αὐτῆς. 14 ἐκ τῆς σαρκὸς] Cyrillus cum Chrysostomo, ἐκ τῶν σαρκῶν. 17 κὴ ὡραία τῇ ὄψει] Complut. edit. & Ald. cum Cyrillo & Ambrosio addunt, σφόδρα. 21 εἶπε δὲ Ἰακὼβ τῷ Λάβαν, ἀπόδος μοι τὴν γυναῖκά μυ, πεπλήρωνται γδ αἱ ἡμέραι ὅπως εἰσέλθω πρὸς αὐτὴν] Desunt hæc omnia in Ald. edit. festinantis librarii vel typographi incuriâ. Complut. edit. cum Cyrillo δός, pro ἀπόδος, qui etiam, ἡμέραι, addit, μυ. 22 γάμον] Aq. & Sym. πότον. 23 εἰσήγαγεν αὐτὴν] Deest αὐτὴν apud Cyrillum. κὴ εἰσῆλθε πρὸς αὐτὴν Ἰακὼβ] Desunt hæc in MS Ox. 24 τὴν παιδίσκην αὐτῦ, αὐτῇ παιδίσκην] MS. Ox. παιδίσκην αὐτῇ. Complut. & Ald. edit. τὴν παιδίσκην. Cyrillus lectionem codicis nostri confirmat, nisi quòd omittat, αὐτῇ. 25 ἐδούλευσά σοι] Ald. edit. cum Cyrillo, ἐδούλευσα παρὰ σοί. 26 εἶπε δὲ Λάβαν] Ald. edit. ἀπεκρίθη δὲ Λάβαν· ἐν τῷ τόπῳ ἡμῶν] Complut. edit cum Ambrosio, ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ, τὴν νεωτέραν πρὸ τῆς πρεσβυτέρας] MS. Ox. τὴν πρεσβυτέραν ἐχάτως τῇ νεωτέρᾳ. Complut. editio, τὴν νεωτέραν πρὶν τῆς πρεσβυτέρας. 27 ἐργᾷ] Pro ἐργάσῃ Dialecto Bœoticâ, sic Reg. 29. ἐργᾷ αὐτῷ τὴν γῆν. & Deutr. 31. κοιμᾷ. Chrysostomus legit, κοιμάσῃ. 29 κὴ ἔδωκε Λάβαν] Complut. edit. & Ald. cum Cyrillo & Ambrosio, κὴ ἔδωκεν αὐτῷ Λάβαν. τὴν παιδίσκην αὐτῦ, αὐτῇ παιδίσκην] In Ald. edit. desunt, αὐτῦ αὐτῇ παιδίσκην. 31 ὅτι ἐμισεῖτο] MS. Ox. Complut. edit. & Ald. cum Philone Alleg 2. & rursus De rerum divinarum hærede, & Ambrosio, ὅτι μισεῖται. 32 τὴν ταπείνωσιν. νῦν ἀγαπήσει με ὁ ἀνήρ μυ] Ald. edit. τὴν ταπείνωσιν, κὴ ἔδωκέ μοι υἱόν, νῦν οὖν ἀγαπήσει με ὁ ἀνήρ μυ, 33 κὴ παρέδωκε] MS. Ox. προσέθηκε. 34 ἐν τῷ νῦν καιρῷ πρὸς ἐμῦ ἔσαι] MS. Ox. ἐν τῷ νῦν καιρῷ προσέθηκέ μοι ὁ θεός, κὴ πρὸς ἐμῦ ἔσαι. 35 διὰ τῦτο ἐκλήθη] MS. Ox. Compult. edit. & Ald. cum Ambrosio, διὰ τῦτο ἐκάλεσε.

CAP. XXX.

1 Δός μοι τέκνα] Complut. edit. cum Ambrosio, δός μοι τέκνον. τελευτήσω ἐγὼ] Chrysostomus homiliâ, Non esse desperandum de seipso, &c. ἀποθανοῦμαι. 2 ἐθυμώθη ἢ] Ald. editio, θυμωθεὶς δέ. μὴ ἀντὶ τῦ θεῦ] Philo, Alleg. 2. ἐ γδ ἀντὶ θεῦ. Idem tamen Alleg. 3. lectionem codicis nostri retinet. καρπὸν κοιλίας] Chrysostomus, καρπῦ κοιλίας. 3 Ῥαχὴλ τῷ Ἰακὼβ] MS. Ox. addit, τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς. ἵνα τεκνοποιήσωμαι κἀγὼ ἐξ αὐτῆς] MS. Ox. Complut. edit. cum Ambrosio, κὴ τεκνοποιηθήσομαι ἐξ αὐτῆς. 5 ἡ παιδίσκη Ῥαχὴλ] MS. Ox. ἡ παιδίσκη αὐτῆς· in hebræo hæc non habentur. 8 συνελάβετό μοι] Chrysostomus, συναντελάβετό μυ. Aq. συνανέστρεψέ μυ. ἐδυνάσθην] Chrysostomus, ἠδυνάσθην, scribendum proculdubio, ἠδυνάσθην, gemino errore typographico sublato. 9 ἔστη τ̃ τίκτειν] Complut. edit. ἀπέστη τῦ τίκτειν· rectius ἔστη. εἰσῆλθε πρὸς αὐτὴν Ἰακὼβ] Desunt hæc in MS. Ox. Complut. edit. & Ald. & in Ambrosio, neque in hebræo reperiuntur. 11 ἐν τύχῃ] MS. Ox. & Complut. edit. cum Ambrosio, εὐτύχηκα, Chrysostomus, τετύχηκα, i.e. ἐπέτυχον τ̃ σκοπῦ, ut ipse interpretatur. MS. Clementis & Ald. editio cum codice nostro consentiunt. 13 μακαρίζουσί με πᾶσαι αἱ γυναῖκες] MS. Ox. Complut. edit. & Ald. cum Ambrosio, μακαρίζουσί με αἱ γυναῖκες. 14 ἐν ἡμέραις θερισμῦ] Complut. edit. & Ald cum Ambrosio, ἐν ἡμέρᾳ θερισμῦ. MS. autem Ox. Chrysostomus & Cyrillus cum codice nostro consentiunt. μῆλα μανδραγόρου] Chrysostomus, μῆλα μανδραγορῶν. Ῥαχὴλ τῇ Λείᾳ] Complut. edit. & Ald cum Cyrillo & Ambrosio addunt, τῇ ἀδελφῇ αὐτῆς, quæ in hebræo non sunt. 16 εἰσῆλθε ἢ Ἰακὼβ] MS. Ox ἦλθε ἢ Ἰακώβ. 17 ἐπήκουσεν αὐτῆς ὁ θεὸς] MS. Ox. ἐπήκουσεν ὁ θεὸς τῇ Λείᾳ. Complut. autem edit. & Ald. ἐπήκουσεν ὁ θεὸς Λείας. 20 δεδώρηταί μοι ὁ θεὸς δῶρον καλὸν ἐν τῷ νῦν καιρῷ] Hæc verba interpunctione laborare videntur: illa enim ἐν τῷ νῦν καιρῷ, cum sequentibus conjungenda sunt, & præcedentia puncto claudenda sunt, ut in hebræo. 21 κὴ ἔτι τίκτειν] Desunt hæc in MS. Ox. Complut. edit. & Ald. cum Ambrosio, prout in hebræo. 22 ἐπήκουσεν αὐτῆς ὁ θεός] Cyrillus, ἐπήκουσεν αὐτῆς κύριος. 23 ἀφεῖλεν ὁ θεός μυ τὸ ὄνειδος] Cyrillus ἀφεῖλεν ἀπ' ἐμῦ ὁ θεὸς τὸ ὄνειδος. 24 προσθέτω ὁ θεός] MS. Ox. προσέθηκέ μοι ὁ θεός. Complut. autem edit. cum Chrysostomo, & Cyrillo, προσθέτω μοι ὁ θεός. Ald. edit. cum Theodoreto, quæst. 190. lectionem codicis nostri confirmant. 26 ἀπόδος μοι τὰς γυναῖκας] Cyrillus addit μυ, atque ita statim post παιδία. 27 οἰωνισάμην ἄν] Complut. editio cum Ambrosio, οἰωνισάμην ἄν. 28 διάστειλον] Aq. ἐπονόμασον. Symm. ὅρισον. 30 μικρὰ γδ ἦν ὅσα ἐναντίον μυ] MS. Ox. cum Cyrillo & Ambrosio, μικρὰ γδ ἦν ὅσα σοὶ ἦν ἐναντίον μυ. In Complut. autem edit. & Ald. deest posterius ἦν. 32 παρελθέτω τὰ πρόβατα] Complut. edit. & Ald cum Cyrillo & Ambrosio, παρελθέτω πάντα τὰ πρόβατα. κὴ διαχώρισον] Ald. edit. κὴ διαχωρίσω. Cyrillus, διαχώρισον, sine καί. πᾶν πρόβατον φαιὸν ἐν τοῖς ἄρνασι] Cyrillus πᾶν πρόβατον ποικίλον κὴ λευκὸν κὴ πᾶν βόσκημα φαιὸν ἐν τοῖς ἄρνασι, κὴ πᾶν ῥαντὸν κὴ διάλευκον ἐν τ̃ αἰξίν] MS. Ox. Complut. edit. cum Chrysostomo, Cyrillo & Ambrosio, κὴ πᾶν διάλευκον κὴ ῥαντὸν ἐν τ̃ αἰξίν· & sic Ald. nisi quod repetat, ἐν τοῖς ἄρνασι, malé. 33 κὴ ἐπακούσεταί μοι] Ald. edit. κὴ ἔσαι μοι κὴ ἐπακούσεταί μοι. [Chrysostomus & Cyrillus, κὴ ἐπακούσεταί μυ. 35 τοὺς ῥαντοὺς κὴ τοὺς διαλεύκους] Symm. τὰς λευκόποδας. διὰ χειρὸς τ̃ υἱῶν αὐτῦ] Complut. edit. cum Ambrosio addunt, ποίμνιον κατὰ μόνας, quæ in hebræo non sunt. 37 ῥάβδον συρακίνην χλωρὰν κὴ καρυΐνην, κὴ πλατάνυ, κὴ ἐλέπισεν αὐτὰς Ἰακὼβ] Desunt hæc omnia in Ald. edit. festinantis librarii vel typographi incuriâ. τὸ χλωρὸν] Ald. edit. λευκόν. 38 ἐνώπιον τῶν ῥάβδων] In hebræo est, ἐνώπιον τ̃ προβάτων. κὴ ἐλθόντων αὐτῶν] Deest κὴ in Complut. edit. & apud Cyrillum. εἰς τὰς ῥάβδους] Priore loco in hebræo non habentur. 39 Illa uncis inclusa [κὴ ἐκίσσων τὰ πρόβατα εἰς τὰς ῥάβδους] In códicibus Vaticanis, ut observat Canterus, & apud Chrysostomum reperiuntur: in MS. verò Ox. prout in nostro, & Clementis, Complut. edit. & Ald. Cyrillo & Ambrosio desiderantur. 40 κὴ ἔστησεν ἐναντίον] Complut. edit. cum Cyrillo & Ambrosio, κὴ ἔθηκεν ἐναντίον. 41 ἐν τῷ καιρῷ ᾧ ἐνεκίσσων] MS. Ox. ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ὡς ἐνεκίσσων. Chrysostomus, ἐν τῷ καιρῷ ἐν ᾧ ἐνεκίσσων. 42 ἡνίκα γδ ἔτικε] MS. Ox. Complut. edit. & Ald. cum Cyrillo, ἡνίκα δ' ἂν ἔτικε, & Chrysostomus, ἔτικτε, pro, ἔτικε. τὰ ἄσημα] Philo De rerum divinarum hærede, τὰ μὲν ἄσημα. Pro, ἄσημα, autem Aquila vertit, ὄψιμα, & Symm. δευτερογενῆ. 43 σφόδρα, σφόδρα] Deest alterum σφόδρα apud Cyrillum. κάμηλοι κὴ ὄνοι] Complut. edit. addit, κὴ ἡμίονοι, & Cyrillus, qui Glaph. 5. bis hæc verba laudat, uno loco addit, altero demit.

CAP. XXXI.

2 Οὐκ ἦν πρὸς αὐτὸν] Ald. edit. ἐκ ἦν πρόσωπον αὐτῦ. 4 ἐκάλεσε Ῥαχὴλ κὴ Λείαν] MS. Ox. Complut. edit. & Ald. cum Ambrosio, ἐκάλεσε Λείαν κὴ Ῥαχήλ, contra quam in hebræo & Chrysostomo. ἐ τὰ ποίμνια] Complut. edit. cum Ambrosio, ἐ ἦν τὰ ποίμνια. Chrysostomus, ἐ τὰ ποίμνια ἐποίμαινεν. MS. Ox. Ald edit. cum Philone, Quòd deterius potiori insidiari soleat, & Cyrillo Glaph. l. 5. lectionem codicis nostri confirmant. 5 μετ' ἐμῦ] MS. Ox. Ald. edit. cum Chrysostomo & Cyrillo, πρὸς ἐμέ. Complut. edit. πρὸς ἐμῦ, malé. 7 παρεκρούσατό με] Aq. & Symm. παρελογίσατό με. δέκα ἀμνῶν] Cyrillus, δέκα ἀμνάδων. Aq. δέκα ἀριθμούς. Symm. δεκάκις. Aquila Eusebius, ὁ Σύρος, δεκάκις, ἀντὶ τῦ, πολλάκις. Procopius in Genes. Aquila reddidit,

reddidit, decem numeros; Symmachus, numero decies. Hebræus habet, *decies irrita fecit pacta. Syrus autem, mutavit mercedem meam decies.* (i.e.) *sæpius.* ὐκ ἔδωκεν αὐτῷ ὁ Θεὸς] Ald. edit. addit, τοῦ πατρός μου. 10 ἡνίκα ἐνεκίσσων τὰ πρόβατα] Complut. edit. cum Cyrillo & Ambrosio addunt, ἐν γαστρὶ λαμβάνοντα, quæ in hebræo & reliquis exemplaribus non reperiuntur. ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς μου ἐν τῷ ὕπνῳ] Complut. edit. & Ald. cum Ambrosio, ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτὰ ἐν τῷ ὕπνῳ; cum quibus consentiunt Just. Mart. & Philo, Quod somnia a Deo mittantur; nisi quod τοῖς ὀφθαλμοῖς, legant sine præpos. ἐν. ἀναβαίνοντες ἦσαν] Deest ἦσαν apud Justinum; & Philo, ἀνέβαινον, legit pro, ἀναβαίνοντες ἦσαν. 11 Ιακὼβ, Ιακὼβ] In MS. Ox. Ald. edit. Philone, Chrysostomo & Cyrillo, Ιακὼβ non geminatur, prout neque in hebræo. Complut. autem edit. cum Just. Martyre, & Ambrosio lectionem codicis nostri confirmant. τί ἐστι] Just. Mart. addit κύριε. 12 ϗ εἶπε] Philo addit, μοι. ἑώρακα γὰρ ὅσα] Eusebius Demonstrat. lib. 1. 5. ἑώρακα γὰρ πάντα ὅσα. reliqua verò exemplaria cum Justino Martyre, Philone, Chrysostomo, & Ambrosio, cum codice nostro consentiunt. 13 ἐν τῷ τόπῳ ᾧ ἤλειψας] MS. Ox. Complut. edit. & Ald. cum Just. Mart. Philone, Eusebio, Theodoreto quæst. 89. & Ambrosio, ἐν τόπῳ Θεοῦ οὗ ἤλειψας. ἐκεῖ στήλην ... ἐκεῖ εὐχὴν] Deest utrumque. ἐκεῖ, apud Philonem. ϗ ἔσομαι μετὰ σοῦ] Desunt hæc in Complut. edit. & Ambrosio, neque in hebræo habentur. 14 Ραχὴλ ϗ Λεία] In MS. Ox. & Complut. edit. cum Ambrosio, Λεία ϗ Ραχήλ. μερὶς ἢ κληρονομία ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πατρὸς ἡμῶν] Complut. edit. cum Ambrosio, μερὶς κληρονομίας ἐν τοῖς τοῦ πατρὸς ἡμῶν. 16 πάντα τὸν πλοῦτον ϗ τὴν δόξαν] Philo De profugis, πᾶς ὁ πλοῦτος ϗ ἡ δόξα. 17 τὰς γυναῖκας ϗ τὰ παιδία αὐτοῦ ἐπὶ τὰς καμήλους] Chrysostomus, τὰς γυναῖκας αὐτοῦ ϗ τὰ παιδία, ϗ ἀνεβίβασεν αὐτὰς ἐπὶ τὰς καμήλους. 18 ἣν περιεποιήσατο] Ald. edit. ἣν ἐποίησεν, malè. ἀπελθεῖν πρὸς Ισαὰκ] Cyrillus, ϗ ἀπῆλθε πρὸς Ισαάκ. εἰς γῆν] Cyrillus, ἐν γῇ. 19 εἴδωλα] Aq. μορφώματα. Symm. θεραφείν. 20 ὅτι ἀποδιδράσκει] Ald. edit. ὅτι διδράσκει. Cyrillus, ὅτι ἀπεδίδρασκε. 21 ϗ διέβη τὸν ποταμὸν] MS. Ox. ϗ ἀνέστη ϗ διέβη τὸν ποταμὸν, prout in hebræo. 23 παραλαβὼν πάντας τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ] Complutens. edit. cum Ambrosio, παραλαβὼν τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ, ϗ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ. ἐδίωξεν] Complut. edit. κατεδίωξεν. 24 ὁ Θεὸς πρὸς Λάβαν] Ald. edit. ἄγγελος πρὸς Λάβαν. 25 ἔπηξε τὴν σκηνὴν αὐτοῦ] Ald. edit. ἔπηξε τὴν ὁδὸν τῆς σκηνῆς αὐτοῦ. 27 μετὰ μουσικῶν τυμπάνων] Complut. edit. cum Ambrosio, μετὰ μουσικῶν ϗ τυμπάνων. 28 οὐκ ἠξιώθην] Complut. edit. οὐ κατηξιώθην. 30 νῦν οὖν πεπόρευσαι] MS. Clementis, νῦν οὖν εἰ ϗ πεπόρευσαι. MS. Ox. νῦν οὖν πορεύσῃ. & Complut. edit. νῦν οὖν πεπόρευσο. 31 Ιακὼβ εἶπε τῷ Λάβαν] In Romanâ edit. adduntur ex hebræo & interpretatione Aquilæ, vel Symmachi, aut Theodotionis, ὅτι ἐφοβήθην· quæ neque in MS. Ox. Clementis & nostro, neque in edit. Complut. & Ald. reperiuntur, quas ab initio ad 47. caput Romana editio sequitur, cùm mutilum eousque sit exemplar Vaticanum. 32. παρ' ᾧ ἂν εὕρῃς τοὺς θεούς σου, &c.] Complut. edit. cum Ambrosio, παρ' ᾧ ἂν εὑρεθῶσιν οἱ θεοί, quæ quidem verba in Complut. edit. suo loco mota sunt. ἐπίγνωθι τί ἐστι] Complut. edit. cum Ambrosio, ἐπίγνωθι σοῦ. Chrysostomus, ἐπίγνωθι εἰ τί ἐστι. 33 ἠρεύνησεν εἰς τὸν οἶκον Λείας] Complut. edit. cum Chrysostomo & Ambrosio, ἠρεύνησεν τὸν οἶκον Λείας. & sic statim infra, τὸν οἶκον Ιακώβ, sine præpositione. 34 ϗ ἐνέβαλεν αὐτὰ] MS. Ox. ϗ ἐνέκρυψεν αὐτά. 35 οὐ δύναμαι ἀναστῆναι] Compl. Ambros. οὐ δύνομαι ἀναστῆναι. τῶν γυναικείων μοι ἐστὶν] Ald. cum Chrys. & Cyrillo, τῶν γυναικῶν μοι ἐστιν. ἠρεύνησε δὲ Λάβαν ἐν ὅλῳ τῷ οἴκῳ] Compl. Ambr. ἠρεύνησε δὲ Λάβαν ἐνώπιον αὐτοῦ ἐν ὅλῳ τῷ οἴκῳ. 37 ἀπὸ πάντων τῶν σκευῶν τοῦ οἴκου σου] Compl. Ambr. ἀπὸ πάντων τῶν σκευῶν σου. 39 θηριάλωτον] Complut. cum Ambrosio, θηριάλωτον. ἐκ ἂν ἐνήνοχά σοι] Complut. edit. & Ald. cum Chrysostomo, οὐκ ἐνήνοχά σοι. ἀπ' ἐμαυτοῦ] Complut. Ald. cum Ambrosio, παρ' ἐμαυτοῦ. 40 τῷ καύσωνι] Complut. edit. & Ald. cum Chrysostomo, τῷ καύματι, MS. autem Ox. & Nazianzenus Orat. 28. lectionem codicis nostri confirmant. 41 ἀντὶ τῶν θυγατέρων] MS. Ox. Ald. edit. cum Chrysostomo, ἀντὶ τῶν δύο θυγατέρων. δέκα ἀμνάσιν] Chrysostomus, δέκα ἀμνάδας. 42 τὸν κόπον] Complut. edit. cum Ambrosio, τὸν πόνον. 43 αἱ θυγατέρες σου θυγατέρες μου, ϗ οἱ υἱοί σου, υἱοί μου, ϗ τὰ κτήνη σου κτήνη μου] Complut. edit. & Ald. cum Ambrosio, αἱ θυγατέρες θυγατέρες μου, ϗ οἱ υἱοὶ υἱοί μου, ϗ τὰ κτήνη κτήνη μου. Philo de Cherubin, αἱ θυγατέρες μου, ϗ οἱ υἱοί μου, ϗ τὰ κτήνη μου. MS. autem Ox. cum Chrysostomo & Cyrillo lectionem codicis nostri confirmant. οἷς ἔτεκον] Chrysostomus, τοῖς τεχθεῖσιν. 44 διαθώμεθα διαθήκην] Ald. edit. διαθῶμαι διαθήκην. εἰς μαρτύριον] Cyrillus, εἰς μαρτυρίαν. εἶπε δὲ αὐτῷ Ιακὼβ, ἰδοὺ οὐθεὶς μεθ' ἡμῶν ἐστιν. ἰδὲ ὁ Θεὸς μάρτυς ἀνὰ μέσον ἐμοῦ ϗ σοῦ] Desunt hæc omnia in Complut. edit. & Ambrosio, neque in hebræo habentur. MS. autem Ox. Ald. edit. cum Chrysostomo, & Cyrillo lectionem codicis nostri confirmant. 46 ϗ ἔφαγον ϗ ἔπιον] Desunt illa ϗ ἔπιον, in MS. Ox. Complut. edit. Aldinâ, Chrysostomo, Cyrillo & Ambrosio, prout in hebræo. 47 βουνὸς μάρτυς· Ιακὼβ δὲ ἐκάλεσεν αὐτὸν βουνὸς μαρτυρεῖ] MS. Ox. Complut. edit. & Ald. cum Cyrillo & Ambrosio, βουνὸς μαρτυρίας· Ιακὼβ δὲ ἐκάλεσεν αὐτὸν βουνὸς μάρτυς. 48 εἶπε δὲ Λάβαν τῷ Ιακὼβ, ἰδοὺ ὁ βουνὸς οὗτος ϗ ἡ στήλη αὕτη] Complut. edit. cum Ambrosio, εἶπε δὲ Λάβαν, ὁ βουνὸς οὗτος μαρτυρεῖ ἀνὰ μέσον ἐμοῦ καὶ σοῦ σήμερον. τὸ ὄνομα αὐτοῦ] Complut. edit. cum Ambrosio, τὸ ὄνομα τοῦ τόπου. Ald. τὸ ὄνομα. 51 ἰδοὺ, ὁ βουνὸς οὗτος ϗ μάρτυς ἡ στήλη αὕτη] Ald. edit. ἰδοὺ, ὁ βουνὸς οὗτος, ϗ μάρτυς ἡ στήλη αὕτη. Complut. edit. cum Ambrosio, ἰδοὺ ὁ βουνὸς οὗτος, ϗ ἡ στήλη ἣν ἔστησα ἀνὰ μέσον ἐμοῦ καὶ σου μαρτυρεῖ, ὁ βουνὸς οὗτος, ϗ ἡ στήλη ἣν ἔστησα αὕτη μαρτυρεῖ. 55 ϗ ἀποστραφεὶς Λάβαν ἀπῆλθεν εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ] Complut. edit. cum Ambrosio, ϗ ἀπεστράφη Λάβαν εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ. Chrysostomus pro τόπον legit οἶκον.

CAP. XXXII.

1. Εἰς τὴν ἑαυτοῦ ὁδὸν] Compl. Ambr. sine præpositione, τὴν ὁδὸν αὐτοῦ. ἀναβλέψας τοῖς ὀφθαλμοῖς εἶδε] MS. Ox. ἀναβλέψας τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ Ιακὼβ εἶδε. Complut. edit. Ald. & Romana cum Chrysostomo & Ambrosio, ἀναβλέψας εἶδε. In MS. Saravii, omnia illa, ϗ ἀναβλέψας εἶδε παρεμβολὴν παρεμβεβληκυῖαν, obelo notantur. 3 ἀπέστειλε δὲ Ιακὼβ ἀγγέλους πρὸς Ησαῦ] MS. Ox Ald. & Romana edit. cum Chrysostomo & Cyrillo Glaph. lib. 5. ἀπέστειλε δὲ Ιακὼβ ἀγγέλους ἔμπροσθεν αὐτοῦ πρὸς Ησαῦ. 5 ἀπέστειλα ἀναγγεῖλαι] Cyrillus, ἀπέστειλα ἀγγεῖλαι. τῷ κυρίῳ μου Ησαῦ.] In MS. Sar. vox Ησαῦ, obelo notatur. 6 ἀνέστρεψαν] MS. Sar. ὑπέστρεψαν. Cyrillus, ἀπέστρεψαν, ἤλθομεν] Chrysostomus, ἀπήλθομεν. ϗ ἔρχεται] Complut. edit. Ald. & Romana cum Ambrosio, ϗ ἰδοὺ αὐτὸς ἔρχεται. MS. Sar. cum codice nostro concordat. 7 ἐφοβεῖτο] MS. Ox. Complut. edit. Ald. & Romana, cum Chrysostomo & Cyrillo, ἐφοβήθη. ἠπορεῖτο] Chrysostomus, διηπορεῖτο. 8 ϗ ἐκκόψῃ] Complut. edit. & Rom. cum Ambrosio, ϗ κόψῃ. MS. Sar. lectionem codicis nostri sequitur. 9 κύριε ὁ εἴπας μοι] Ald. edit. κύριε ὁ Θεὸς ὁ εἴπας μοι. Rom. κύριε σὺ ὁ εἰπών μοι. MS. Sar. κύριος ὁ εἴπας μοι. 10 ἱκανοῦσθαί μοι] Ald. edit. ἱκανός εἰμι, Complut. & Rom. ἱκανούσθω μοι. MS. Sar. sequitur lectionem codicis nostri. τῇ ῥάβδῳ μου διέβην] MS. Ox. Complut. edit. & Rom. cum Chrysostomo, Cyrillo, & Ambrosio, τῇ ῥάβδῳ μου ταύτῃ διέβην. & pro διέβην Chrys. homilia. 38. in Acta legit, διῆλθον. MS. Sar. Ald. edit. & Philo, Alleg. lib. 3. cum codice nostro consentiunt. 11 ἐκ χειρὸς τοῦ ἀδελφοῦ μου, ἐκ χειρὸς Ησαῦ] Illa ἐκ χειρὸς posteriore loco, desunt in MS. Ox. Ald. edit. Chrysostomo & Cyrillo. πατάξῃ με, ϗ μητέρα ἐπὶ τέκνοις] MS Ox. & Ald. edit. πατάξῃ με ϗ μητέρας ἐπὶ τέκνοις. MS. Sar. Complut. edit. & Rom. cum codice nostro concordant. voces autem, με ϗ, in *MS.* Sar. obelo notantur. 12 καλῶς, εὖ σε ποιήσω] In Complut. edit. & Romanâ cum Ambrosio deest, καλῶς, & apud Chrysostomum & Cyrillum, εὖ, cum utrumque retinendum sit, ut in *MS.* Ox. & Sar. cum Ald. editione. ϗ θήσω] *MS.* Ox. ϗ ἔσται. ἀπὸ τοῦ πλήθους] Complut. edit. & Rom. ὑπὸ τοῦ πλήθους. *MS.* Sar. & Ald. edit. cum codice nostro consentit. 13 ὧν ἔφερε δῶρα] Ald. edit. cum *MS.* Sar. ὧν ἔφερεν ἐν χειρὶ αὐτοῦ δῶρα, & voces illæ ἐν χειρὶ αὐτοῦ, asterisco notantur, prout quæ statim sequuntur, ϗ ἐξαπέστειλε. 15 ταῦροις δέκα] Complut. edit. cum Ambrosio, ταῦροις εἴκοσι. 16 ἔδωκε διὰ χειρὸς] Complut. edit cum Ambrosio, ἔδωκεν αὐτὰ διὰ χειρός. 17 τίνος ταῦτα τὰ προπορευόμενά σου] Complut. edit. cum Ambrosio, τίνος τὰ πορευόμενα ἔμπροσθέν σου. 19 ἐνετείλατο τῷ πρώτῳ ϗ δευτέρῳ] In *MS.* Saravii voces, τῷ πρώτῳ ϗ, quæ in omnibus exemplaribus reperiuntur, obelo notantur. τοῖς προπορευομένοις] Forte, τοῖς πορευομένοις ὀπίσω, ut in hebræo. 20 παραγίνεται ὀπίσω] In *MS.* Saravii, παραγίνεται, obelo notatur. προπορευομένοις αὐτοῦ] In Complut. edit. & Ambrosio deest, αὐτοῦ. Forte προπορευομένοις μου, ut in hebræo. 23 ϗ διέβη τὸν χειμάρρουν] *MS.* Sar. ϗ διεβίβασεν αὐτοὺς τὸν χειμάρρουν. 24 ἐπάλαιεν μετ' αὐτοῦ ἄνθρωπος] Aq. & Symm. ἐκυλίετο ἀνὴρ μετ' αὐτοῦ. 25 ἥψατο τοῦ πλάτους] Chrysostomus, ἐνάρκησε τοῦ πλάτους, infra tamen sub finem capitis retinet vocem, ἥψατο. 26 οὐ μή σε ἀποστείλω] *MS.* Ox. οὐ μή σε ἀπολύσω. 28 οὐ κληθήσεται ἔτι τὸ ὄνομά σου Ιακὼβ, ἀλλ' Ισραὴλ τὸ ὄνομά σου ἔσται] *MS.* Ox. οὐ κληθήσῃ Ιακὼβ, ἀλλ' Ισραὴλ τὸ ὄνομά σου ἔσται. *MS.* Sar. Complut. edit. Ald. & Rom. lectionem codicis nostri sequuntur. Illa autem, ἔσται τὸ ὄνομά σου, in *MS.* Sar. obelo notantur. ἐνίσχυσας μετὰ Θεοῦ] Aq. ἦρξας μετὰ Θεοῦ. Symm. ἦρξω ἰσχύϊ πρὸς Θεόν. μετὰ ἀνθρώπων δυνατὸς εἶ] Philo De temulentia, μετὰ ἀνθρώπων δυνατῶς, errore forte typographi. *MS.* Clementis & codices Vaticani cum Rom. editione, Just. Martyre, Eusebio, Theodoreto quæst. 29. Chrysostomo & Cyrillo, μετὰ ἀνθρώπων δυνατὸς ἔσῃ. *MS.* Saravii & Complut. edit. lectionem codicis nostri sequuntur. 29 ἱνατί σὺ ἐρωτᾷς] Complut. edit. & Ald. cum Just. Martyre, Philone, Eusebio, & Cyrillo, ἱνατί τοῦτο σὺ ἐρωτᾷς. τὸ ὄνομά μου] Ald. edit. addit, ὅ ἐστι θαυμαστόν· quæ ut Scholiastes notat in hexaplis non reperiuntur. 30 εἶδος Θεοῦ] Aq. πρόσωπον ἰσχυροῦ. Symm. φανουήλ. ϗ ἐσώθη μου ἡ ψυχή] Just. Mart. ϗ ἐχάρη μου ἡ ψυχή. 32 τοῦ νεύρου ὃ ϗ ἐνάρκησεν] Complut. edit. cum Ambrosio, τοῦ νεύρου ὃ ἐνάρκησεν. Ald. edit. τοῦ νεύρου ϗ ἐνάρκησεν. Chrysostomus, ὃ ϗ ἐνάρκησεν, omissis, τοῦ νεύρου.

CAP. XXXIII.

1 ἀναβλέψας δὲ Ιακὼβ] In codice Vaticano ut observat Canterus adduntur, τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ, & in MS. Saravii asterisco notantur, quæ in Complut. edit. & Ald. cum Chrysostomo & Ambrosio non habentur. Aq. ϗ ἦρεν Ιακὼβ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ. Symm. ἐπάρας δὲ Ιακὼβ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, εἶδε, ϗ ἰδοὺ Ησαῦ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ ἐρχόμενος. Symm. εἶδε φανέντα Ησαῦ ἐρχόμενον. MS. Saravii lectionem codicis nostri sequitur. Illa verò ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ, obelo notantur. αὐτὸς ϗ τετρακόσιοι] In MS. Ox. & Sar. Complut. edit. Ald. & Rom. cum Ambrosio deest vox αὐτὸς, & apud Chrysostomum deest non tantum, αὐτὸς, sed etiam ἐρχόμενος. ϗ ἐπιδιεῖλε Ιακὼβ] Complut. edit. & Rom. cum Chrysostomo & Ambrosio, ϗ διεῖλε Ιακώβ. MS. Saravii cum codice nostro consentit, vox autem Ιακὼβ obelo notatur. Aq. ϗ ἡμίσευσεν Ιακώβ. 2 ϗ ἐποίησε] MS. Ox. & Rom. edit. cum Chrysostomo, ϗ ἔθετο. MS. Sar. lectionem codicis nostri tuetur. 3 προῆλθεν] MS. Ox. & Sar. Complut. edit. Ald. & Rom. cum Chrysostomo & Ambrosio προῆλθεν, contra quam in hebræo. τῷ ἀδελφῷ] Ald. edit. τοῦ ἀδελφοῦ, malè. 4 ϗ περιέδραμεν περιλαβὼν αὐτὸν] MS. noster & Saravii addunt, ἐφίλησεν ϗ, quæ in MS. Sar. obelo notantur. τράχηλον αὐτοῦ] Ald. edit. repetit ϗ κατεφίλησεν αὐτὸν· quæ in reliquis exemplaribus, Chrysostomo, Cyrillo & Ambrosio non sunt. 5 ϗ ἀναβλέψας] Complut. edit. cum Rom. Chrysostomo & Ambrosio, ϗ ἀναβλέψας Ησαῦ. MS. Ox. & Sar. cum edit. Ald. codicem nostrum sequuntur. 5 ϗ τὰ παιδία] MS. Ox. Complut. edit. & Ald. cum Chrysostomo, ϗ τὰ τέκνα. 7 Ραχὴλ ϗ Ιωσὴφ] MS. Saravii προσήγγισε Ιωσὴφ ϗ Ραχήλ. 8 χάριν ἐν ὀφθαλμοῖς σου] MS. Ox. & Sar. Complut. edit. & Ald. cum Chrysostomo & Ambrosio, χάριν ἐναντίον σου. 10 εἰ εὕρηκα] Complut. edit. εἰ εὗρον, MS. Sar. μὴ δὴ εἰ εὗρον. εὐδοκήσεις με] Complut. edit. cum Ambrosio, εὐλογήσεις με. Chrysostomus, εὐδοκήσεις ἀντὶ τοῦ, τὸ ἀρέσκον μοι ποιήσεις. 11 ὅτι ἠλέησέ με ὁ Θεὸς] Procopius in Genes. *Aquila interpretatus est, quos* (scil. *pueros*) *dedit Deus servo tuo. Symm. quos donavit.* καί ἐστι μοι πάντα] MS. Ox. καί ἐστι μοι πολλά. ἐβιάσατο] Chrysostomus, παρεβιάσατο. 12 πορευθῶμεν ἐπ' εὐθεῖαν] Complut. edit. πορευθῶμεν εἰς εὐθεῖαν, Ald. edit. cum Chrysostomo, πορευσόμεθα ἐπ' εὐθεῖαν, (i.e.) ut interpretatur Chrysostomus, λοιπὸν κοινὴν ποιησώμεθα ὁδοιπορίαν. Symm. ϗ πορευθῶμεν ἵνα συνοδεύσω σοι. Scholiastes, πορεύσομαι εἰς κατεναντίον σου. In *MS.* Sar. πορευσόμεθα, ϗ πορεύσομαι ἐπ' εὐθεῖαν, & illa, ϗ πορεύσομαι, asterisco notantur. 13 λοχεύονται ἐπ' ἐμέ] *MS.* Ox. κύουσιν ἐπ' ἐμοί. Ald. edit. χωλεύονται ἐπ' ἐμέ, perperam. καταδιώξω αὐτοὺς] *MS.* Ox & Ald. edit. cum Chrysostomo, καταδιώξω αὐτά, qui in margine habet αὐτὰς, ut in nostro. In *MS.* Sar. & Complut. edit αὐτὰς, pro quo legendum fortè αὐτάς, referendo scilicet ad vocem βόες, quæ præcesserat, non autem ad κτήνη, quæ sequitur. 17 ἐκάλεσε τὸ ὄνομα τοῦ τόπου ἐκείνου] In *MS.* Sar. vox ἐκείνου, obe-

lo notatur. 18 ὅτι ἦλθεν] Ald. edit. & Rom. cum Cyrillo De adorat. lib. 15. ὅτι ἐπανῆλθεν. MS. Ox. & Sar. cum Complut. edit. codicem nostrum sequuntur. παρενέβαλεν] In Rom. editione & Parisiensi, errore typographi est, περιέλαβε, contra fidem omnium exemplarium. 19. ἑκατὸν ἀμνῶν] MS. Sar. ἑκατὸν ἀμνάδων.

CAP. XXXIV.

2 Εμμὼρ ὁ χορραῖος] MS. Ox. Εμμὼρ ὁ χετταῖος. Complut. edit. & Rom. cum Cyrillo De adorat. lib. 15. & Ambrosio, Εμμὼρ ὁ Εὐαῖος. MS. Sar. & Ald edit. cum codice nostro consentiunt. ἐκοιμήθη μετ' αὐτῆς, καὶ ἐταπείνωσεν αὐτήν] Ald. edit. ἐκοιμήθη μετ' αὐτῆς, καὶ ἔτικε, καὶ ἐταπείνωσεν αὐτήν. 4 τὴν παιδίσκην ταύτην] MS. Sar. Complut. edit. & Rom. cum Ambrosio, τὴν παῖδα ταύτην. 7 κατενύχθησαν] Ald. edit. & Rom. cum Chrysostomo, κατενύγησαν (i. e.) ut ipse interpretatur, ἐλυπήθησαν, ἐκ ἀνεκτὸν αὐτοῖς ἐφάνη, ἀλλὰ καὶ πάνυ χαλεπὸν, καὶ λύπης αὐτοῖς ὑπόθεσις γέγονε. MS. Ox. & Sar. cum Complut. edit. lectionem codicis nostri sequuntur. ὅτι ἄσχημον ἐποίησε Συχὲμ ἐν Ισραὴλ] In MS. Sar. Ald. edit. Complut. & Rom. deest Συχὲμ, prout in hebræo. 10 καὶ ἐμπορεύεσθε ἐπ' αὐτῆς] MS. Sar. cum Complut. edit. ἐμπορεύεσθε ἐν αὐτῇ. καὶ ἐγκλᾶσθε ἐν αὐτῇ] Complut. edit. καὶ κλᾶσθε ἐν αὐτῇ, & Chrysostomus, καὶ κλήσασθε ἐν αὐτῇ, qui tamen in margine habet ἐγκτᾶσθε. MS. Sar. καὶ ἐγκλήσασθε ἐν αὐτῇ. 11 πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς αὐτῆς] Complut. edit. cum Ambrosio addunt, λέγων εὕροιμι χάριν. MS. Ox. εἰ εὗρον χάριν. 12 πληθύνατε τὴν φερνὴν] MS. Sar. addit. καὶ δόμα. τὴν παῖδα ταύτην] MS. Ox. τὴν παιδίσκην ταύτην. 13 ὅτι ἐμίαναν] MS. Ox. ὅτι ἐμίανεν, prout in hebræo, reliqua exemplaria in plurali legunt, ἐμίανεν, & Chrysostomus, ἐμόλυναν. 14 καὶ εἶπαν αὐτοῖς Συμεὼν καὶ Λευὶ οἱ ἀδελφοὶ Δείνας, υἱοὶ δὲ Λείας] In Complut. edit. & Rom. desiderantur illa, υἱοὶ δὲ Λείας. MS. Ox. & Sar. cum Ald. edit. agnoscunt, & in MS. Sar. omnia illa, Συμεὼν καὶ Λευὶ οἱ ἀδελφοὶ Δείνας, υἱοὶ δὲ Λείας, obelo notantur. ποιῆσαι τοῦτο] MS. Ox. & Sar. Complut. edit. Ald. & Rom. cum Chrysostomo & Ambrosio, ποιῆσαι τὸ ῥῆμα τοῦτο. ὃς ἔχει ἀκροβυστίαν] Complut. edit. cum Ambrosio, ἔχοντι ἀκροβυστίαν. 15 ἐν τούτῳ] Complut. edit. & Rom. μόνον ἐν τούτῳ. MS. Ox. & Sar. cum edit. Ald. lectionem codicis nostri confirmant. καὶ κατοικήσομεν ἐν ὑμῖν] In MS. Sar. hæc verba obelo notantur, prout & illa quæ statim sequuntur, καὶ ὑμεῖς. 16 λη ψόμεθα ἡμῖν γυναῖκας] MS. Clementis, ληψόμεθα ἡμῖν εἰς γυναῖκας. In Complut. autem edit. & Ald. deest vox γυναῖκας, quæ in MS. Sar. obelo notatur. 17 τοῦ περιτέμνεσθαι] Complut. edit. cum Ambrosio, καὶ περιτέμνεσθε. τὰς θυγατέρας ἡμῶν] Complut. edit. & Rom. cum Chrysostomo & Ambrosio, τὴν θυγατέρα ἡμῶν. MS. Ox. & Sar. cum edit. Ald. cum codice nostro consentiunt. ἀπελευσόμεθα] Complut. edit. πορευσόμεθα. 19 ἐκ ἐχρόνισεν ὁ νεανίσκος τοῦ ποιῆσαι τὸ ῥῆμα τοῦτο] Chrysostomus per paraphrasin, ἐκ ἐμέλλησε τοῦ πληρῶσαι τὰ ῥηθέντα ὁ νεανίσκος. 21 εἰρηνικοί εἰσιν Aq. ἀπηρτισμένοι εἰσιν. ἐμπορευέσθωσαν αὐτήν] Complut. edit. cum Ambrosio, ἐμπορευέσθωσαν ἐν αὐτῇ. ἰδὲ πλατεῖα] MS. Sar. addit, ἐν χερσὶν, sub asterisco. τὰς θυγατέρας αὐτῶν] Desiderantur hæc in edit. Ald. malè. 22 μόνον ἐν τούτῳ ὁμοιωθήσονται] In MS. Sar. illa, ἐν τούτῳ, obelo notantur. 24 περιετέμνοντο τὴν σάρκα τῆς ἀκροβυστίας αὐτῶν] In MS. Sar. illa, τὴν σάρκα τῆς ἀκροβυστίας αὐτῶν, obelo notantur. πᾶς ἄρσην] MS. Ox. Complut. edit. cum Ambrosio, πᾶν ἄρσεν. In MS. Sar. πᾶς ἄρσεν· sub asterisco adduntur, πάντες ἐξερχόμενοι πύλην πόλεως αὐτοῦ. 27 καὶ διήρπασαν τὴν πόλιν] Ald edit. καὶ ἀφήρπασαν τὴν πόλιν, & sic rursus paulo infra, ἀφήρπασαν ὅσα, &c. 29 πᾶσαν τὴν ἀποσκευὴν αὐτῶν] MS. Ox. addit. ἔλαβον. 30 πονηρόν με εἶναι τοῖς κατοικοῦσι] MS. Ox. Complut. edit. cum Ambrosio, πονηρόν με εἶναι πᾶσι τοῖς κατοικοῦσι τὴν γῆν. MS. Sar. addit, πᾶσαν, quæ vox obelo notatur, prout πᾶσι quæ præcesserat. 31 χρήσονται τῇ ἀδελφῇ ἡμῶν] MS. Clementis, ἐχρήσαντο τῇ ἀδελφῇ ἡμῶν.

CAP. XXXV.

1 Εκεῖ θυσιαστήριον] Apud Eusebium De demonstrat. lib. 5. deest ἐκεῖ. 2 τοὺς ἀλλοτρίους ἐκ μέσου ὑμῶν] MS. Ox. & Sar. cum Rom. edit. & Philone De linguarum confusione & Cyrillo De adorat. lib. 14. τοὺς ἀλλοτρίους τοὺς μεθ' ὑμῶν ἐκ μέσου ὑμῶν. Apud Cyrillum verò, Glaph. in Genes. 5. & Euseb. De demonstrat. lib. 5. desunt illa, τοὺς μεθ' ὑμῶν, prout in MS. nostro, Complut. edit. & Ald. cum Chrysostomo & Ambrosio. καὶ καθαρίσασθε] Complut. edit. & Ald. cum Chrysostomo, Cyrillo & Ambrosio, καὶ καθαρίσθητε. MS. verò Sar. cum Philone De linguarum confusione, Eusebio & Chrysostomo in Commentariis, lectionem codicis nostri confirmant. 3 διέσωσέ με] Eusebius ἔσωσέ με. ἐπορευόμην] MS. Ox. & Sar. Complut. edit. & Rom. cum Eusebio, Chrysostomo, Cyrillo, & Ambrosio, ἐπορευόμην. 4 καὶ ἀπώλεσεν αὐτὰ ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας] In MS. Sar. hæc omnia obelo notantur. 5 καὶ ἐξῆρεν Ισραὴλ ἐκ Σικίμων] MS. Ox ἐξῆρεν Ιακὼβ ἐκ Σικίμων. In MS. Sar. illa, Ισραὴλ ἐκ Σικίμων, obelo notantur. 6 Λουζὰ ἥ ἐστιν] In MS. Sar vox ἐστιν, obelo notatur. πᾶς ὁ λαὸς ὃς ἦν μετ' αὐτοῦ] In MS. Sar. desunt illa, ὃς ἦν ἐν γῇ χαναὰν] Just. Mart. Dial. cum Tryphone, εἰς γῆν χαναάν. 7 τοῦ τόπου Βαιθὴλ] Codex Vaticanus, ut observat Canterus cum Just. Martyre, τοῦ τόπου ἐκείνου Βαιθήλ. MS. autem Sar. τοῦ τόπου ἰσχυρὸς Βαιθὴλ; & vox ἰσχυρὸς asterisco notatur. ἐπεφάνη αὐτῷ] Complut. edit. cum Just. Martyre, ἐφάνη αὐτῷ. ἐν τῷ ἀποδιδράσκειν αὐτὸν] Apud Just. Martyrem deest vox αὐτόν, in exemplaribus autem omnibus & Chrysostomo habetur. 8 τροφὸς Ρεβέκκας κατώτερον Βαιθὴλ] In omnibus exemplaribus legitur, τροφὸς Ρεβέκκας, καὶ ἐτάφη κατώτερον Βαιθὴλ, & in MS. Sar. illa, καὶ ἐτάφη, asterisco notantur. Βάλανος πένθους] Just. Mart. βάλανον πένθους. 9 ἐν Λουζᾷ, ὅτε παρεγένετο] In MS. Sar. voces, ἐν Λουζᾷ, obelo notantur. Ald. edit. ἐν Λουζᾷ ὅτε παρεγένετο ἐκεῖσε. ηὐλόγησεν αὐτὸν ὁ θεὸς] Desunt illa ὁ θεὸς apud Justinum Martyrem & Chrysostomum, prout in hebræo, & in MS. Sar. obelo notantur. 10 τὸ ὄνομά σου ὀ κληθήσεται ἔτι Ιακὼβ] Ald. edit. τὸ ὄνομά σου Ιακὼβ ὀ κληθήσεται ἔτι Ιακὼβ, prout in hebræo. καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ισραήλ] Desunt hæc omnia non tantùm in MS. nostro & Ox. sed in Complut. edit. Chrysostomo & Ambrosio, & in MS. Sar. obelo notantur. 11 ἐγὼ ὁ θεός σου] Philo De nominum mutatione, ἐγὼ εἰμι θεός σου, ἐγὼ θεός σου. Eusebius De demonstrat. lib. 2. ἐγὼ κύριος ὁ θεός σου. & in MS. Sar. ἐγὼ ὁ θεός σου ἱκανὸς, & vox ἱκανὸς asterisco notatur. καὶ ἔθνη] Eusebius, εἰς ἔθνη, jungendo scil. cum iis quæ præcesserant. αὐξάνου καὶ πληθύνου] In MS. Sar. Complut. edit. Ald. & Rom. cum Ambrosio deest, καί. MS. autem Ox. & Chrysostomus cum codice nostro consentiunt. βασιλεῖς ἐκ τῆς ὀσφύος σου ἐξελεύσονται] MS. Ox. βασιλεῖς ἐκ τῆς ὀσφύος σου ἐξελεύσονται. 12 σοὶ δέδωκα αὐτὴν] MS. Ox. Complut. edit. & Ald. Rom. cum Ambrosio addunt præterea, σοὶ ἔσται, quæ in MS. Sar. obelo notantur. δώσω τὴν γῆν ταύτην] Desunt hæc in MS. Ox. edit. verò Ald. ταύτην addit εἰς τὰς γενεὰς αὐτῶν. 14 ἐλάλησε μετ' αὐτοῦ, στήλην λιθίνην] MS. Ox. Complut. edit. & Rom. cum Chrysostomo, Cyrillo & Ambrosio, ἐλάλησε μετ' αὐτοῦ ὁ θεὸς, στήλην λιθίνην. MS. Sar. & Ald. edit. codicem nostrum sequuntur. ἔσπεισεν ἐπ' αὐτὴν σπονδὴν] MS. Ox. & Complut. edit. cum Ambrosio, καὶ ἐποίησεν ἐπ' αὐτῆς (vel αὐτὴν) σπονδήν. 15 καὶ ἐκάλεσεν Ιακὼβ] In MS. Sar. vox Ιακὼβ asterisco notatur. μετ' αὐτοῦ ἐκεῖ] Deest ἐκεῖ apud Cyrillum. 16 ἀπάρας δὲ Ιακὼβ ἐκ Βαιθὴλ ἔπηξε τὴν σκηνὴν αὐτοῦ ἐπέκεινα τοῦ πύργου Γαδέρ] Hæc in græcis omnibus exemplaribus, Chrysostomo & Ambrosio suo loco mota sunt, quæ in hebræo infra post sectionem 21 leguntur, ubi de obitu & sepulchro Rachelis agitur. ἡνίκα ἤγγισε Χαβραθὰ εἰς τὴν ἐλθεῖν Εφραθᾶ] Complut. edit. cum Ambrosio, ἡνίκα ἤγγισε Χαβραθὰ τοῦ ἐλθεῖν εἰς τὴν Εφραθά. Ald. edit. ἡνίκα ἤγγισεν εἰς Χαφραθὰ τοῦ ἐλθεῖν εἰς τὴν Εφραθᾶ, atque ita Cyrillus, nisi quod Χαβραθὰ, & non Χαφραθὰ legat. MS. Sar. & Rom. edit. ἡνίκα ἤγγισεν εἰς Χαβραθὰ τοῦ ἐλθεῖν εἰς τὴν Εφραθά. MS. Ox. cum codice nostro consentit. Chrysostomus, ὅτι ἤγγισε τοῦ ἐλθεῖν εἰς Εφραθᾶ. LXX Seniores vocem hebraicam *Chibrath*, quæ ταλλίμος est, & de cujus significatione multùm inter se variant interpretes, in suâ versione paululum immutatam retinuerunt, quod & alibi frequenter ab eis factum est, cùm voces dubiæ & ambiguæ occurrerent: vel potius ingenuè fatendum est, pro loci nomine eos accepisse, ut ex Alexandri Polyhistoris verbis apud Eusebium De præpar. lib. 9. I. colligi potest, ἐκεῖθεν δὲ ἐλθεῖν εἰς Χαφραθὰ (scribendum Χαβραθὰ) ἔνθεν παραγενέσθαι εἰς Εφραθὰ, & Eusebio De nominibus locorum S. scripturæ, qui inter alia, Χαβραθὰ etiam recenset. Fullerus Miscel. lib. 2. 15. per Metathesin literæ *Resh* legisse conjicit LXX interpretes רכבה & in regimine רכבת *i. e. equitationem* vel *cursum equestrem, spatio certo definitum, stadium* sc. ut vertit Munsterus. Nos, si literarum metathesi & conjecturæ locus sit, חבכה legisse potius existimamus, pro quo Symmachum vel Theodotionem ὁδίδρομον potius quàm ἱππόδρομον (ut est infra cap. 48. ubi geminam interpretationem observare licet) transtulisse conjicimus. Est autem ὁδίδρομος, idem quod εὐρύχωρος, εὐρυχωρία & πλατυσμὸς, quibus vocibus ad locum planum, pervium & apertum exprimendum LXX Interpretes alibi utuntur. Aq. καθ' ὁδόν. Sensus autem est, in campo aperto Rachelem enixam, & in partu extinctam fuisse antequam ad urbis προάστεια, seu περιπόλια, & περιφέρεια (quæ sepimentis hinc inde clausa viam angustant) ventum est. ἔτικε Ραχὴλ] Cyrillus ἔτικτε Ραχήλ. 18 ἀπέθνησκε γάρ] Desiderantur hæc in MS. Ox. contra quàm in hebræo, reliquis exemplaribus, Chrysostomo & Ambrosio. ὁ δὲ πατὴρ αὐτοῦ] In MS. Sar. vox αὐτοῦ, asterisco notatur. ἐκάλεσεν αὐτὸν, Βενιαμείν] Complut. edit. & Rom. ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ Βενιαμίν. MS. Ox. & Sar. cum edit. Ald. lectionem codicis nostri sequuntur. Procopius in Genesin, *Pro Benjamin, Symmachus reddidit. filius dextræ.* 19 ἐν τῇ ὁδῷ Εφραθᾶ] MS. Ox. et edit. Rom. addunt, τοῦ ἱπποδρόμου. 20 ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας] Complut. edit. & Rom. ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης. In MS. Sar. vox ἡμέρας obelo notatur. Post illa, ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας, in MS. Sar. & Ald. edit. repetuntur illa, quæ supra suo loco mota habentur, καὶ ἀπῆρεν Ισραὴλ, καὶ ἔπηξε τὴν σκηνὴν αὐτοῦ ἐπέκεινα τοῦ πύργου Γαδέρ. 21 καὶ πονηρὸν ἐφάνη ἐναντίον αὐτοῦ] MS. Ox. καὶ πονηρὸν ἐφάνη αὐτῷ. In MS. Sar. omnia illa, καὶ πονηρὸν ἐφάνη ἐναντίον αὐτοῦ, obelo notantur. 27 τὸν πατέρα αὐτοῦ] MS. Ox. & Ald. edit. addunt, ἔτι ζῶντος αὐτοῦ. Χεβρὼν ἐν γῇ χαναὰν] Illa ἐν γῇ χαναάν, in MS. Sar. obelo notantur. 28 ἐγένοντο δὲ αἱ ἡμέραι] MS. Ox. & Sar. ἐγένοντο δὲ πᾶσαι αἱ ἡμέραι. ἃς ἔζησεν] In MS. Sar. hæ voces obelo notantur. 29. ἐκλείπων ἀπέθανεν] MS. Ox. & Sar. ἐκλείπων Ισαὰκ ἀπέθανε, & vox Ισαὰκ asterisco notatur. οἱ υἱοὶ αὐτοῦ] Ald. edit. οἱ δύο υἱοὶ αὐτοῦ.

CAP. XXXVI.

2 Τῶν χαναναίων] MS. Ox. χαναάν. 4 ἔτικε δὲ Αδὰ τῷ Ησαῦ] Compl. edit. & Rom. ἔτικε δὲ αὐτῷ Αδά. MS. Sarravii cum codice nostro & Ald. edit. concordat. 6 πάντα τὰ σώματα τοῦ οἴκου αὐτοῦ] In hebræo, *omnes animas domus suæ.* Intendum ψυχὴ pro toto homine, pars pro toto, Synecdochicè ponitur, & ἀπὸ τοῦ εἴδους (ut Epiphanii verbis in Ancorato utar) ὁ ἄνθρωπος καλεῖται· Exempla in Scripturis sunt obvia: Interdum σῶμα, ut hoc loco, & infra, ἐσιτομέτρει Ιωσὴφ σῖτον κατὰ σῶμα, nisi forte σίμα potius illic legendum, & vocem νηπίων, supplendam esse dicamus, ut veritati hebraicæ versio respondeat. Σῶμα præterea pro *servo* & *mancipio* usurpatur, ut ex Epiphanio ibidem discere licet, qui author est τὴν συνήθειαν τοὺς δούλους σώματα εἰωθέναι καλεῖν, ut Maccab. 2. 8. de Nicanore narratur, quòd maritimas civitates ἐπ' ἀγορασμὸν Ιουδαϊκῶν σωμάτων προσεκαλέσεν, ὑπισχνούμενος ἐνενήκοντα σώματα ταλάντου παραχωρήσειν. Plura exempla qui velit, & ex prophanis scriptoribus petita, consulat eruditissimas Domini Isaaci Casauboni in Athenæum lib. 5. cap. 10. Animadversiones. Hinc σωματέμπορος, authore Eustathio, ὁ καὶ ἀνδραποδοκάπηλος, ἤγουν ὁ τῶν ἀνδραπόδων μεταβολεύς. Latini *mangonem* & *venalitiarium* vocant. Σῶμα denique pro *peculio, hereditate, substantia* & *facultatibus* accipitur, ut supra Genes. 34. πάντα τὰ σώματα αὐτῶν, in hebræo חיל. Ἀλλ' ἅλις ὁ λόγος, Scholia enim non commentarios scribimus. 8 αὐτός ἐστιν Εδώμ] Complut. edit. hoc loco addit ea quæ infra habentur sub finem capitis, κατῴκει δὲ Ιακὼβ ἐν τῇ γῇ οὗ παρῴκησεν ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἐν γῇ χαναάν. 18 illa uncis inclusa [θυγατρὸς Ανὰ γυναικὸς Ησαῦ] in MS. Ox. & Complut. edit. prout in codice nostro desiderantur, & in MS. Sar. asterisco notantur. 21 Ρησὼν] Scribendum Δισών, vel Δισὰν potius, ut est Paralip. 1. in MS. nostro & Complut. edit. similitudo literarum *Resh* & *Daleth*, errori ansam præbuit. 24 ὃς εὗρε τὸν ἰαμείν] Aq. & Symm. in plurali, τοὺς ἰαμείν, Theodotion autem sequutus LXX Interpretes in singulari, τὸν ἰαμείν, reddidit; οἱ δὲ ἑρμηνεύσαντες αὐτὴν πῶς τὴν λέξιν τὴν ἑβραϊκὴν τεθείκασιν. Plerique cum Rabbinis, vocem ימם *mulos* interpretantur, qui ab Ana ex admissura asini & equæ primùm inventi sunt. Ex simili naturæ adulterio (ut loquitur Tertullianus) nati sunt Camelopardalus, Cynocephali, Crocottæ, Leocrocottæ, Leopardi, Lynces, Tragelaphi, Tityri, Umbri & alia id

id genus ἑρπετὰ ζῶα. Ego illis potius assentior qui stagnum & collectionem aquarum, vel puteum aquationi jumentorum aptum, &c. hoc loco intelligunt, præcipuè cùm nullibi aliàs in hebraico fonte muli *jemim*, sed ubique *peradim* appellentur, & levi transpositione literarum factum sit ut מים, pro ימם legerint. Complut. edit. legit τὸν ἰαμίν. Procopius in Genes. *Syrus loco aamin habet aquam*, & Diodorus, ὁ Σύρος καὶ ὁ Ἑβραῖος τὸν ἰαμεὶν ὕδωρ βούλονται λέγειν, ἀντὶ τοῦ εὗρε πηγὴν ἐν ἐρήμῳ. ὅτε ηὗρεν] Complut. edit. ὅτε εὗρε, mendosè. 27 In MS. Ox. prout in nostro quatuor filii Asar numerantur; sic etiam Paralip. 1. in MS. nostro & codice Cantabrigiensi, Ald. edit. hìc quatuor similiter numerat, sed Paralip. 1. tres tantùm, prout Complut. edit. utrobique juxta veritatem hebraicam. 37. Σαλαμὰ] Scribendum potius Σαμαλὰ, cum in hebræo sit *Samlah*. MS. Ox. Σαμαλάκ, & Ald. edit. Σαμαδὰ, Complut. autem edit. Σαμά. 43 ἡγεμὼν Ζαφωεὶ] Scribendum potius Ἠρὰμ, ut est Paralip. 1. licet MS. Ox. Complut. edit. & Ald. Σαφωὶν habeant. ἐν τῇ γῇ τῆς κλήσεως αὐτῶν] MS. Ox. ἐν τῇ γῇ κατοικήσεως αὐτῶν.

CAP. XXXVII.

1 Παρῴκησεν ὁ πατὴρ αὐτοῦ] Ald. edit. οὗ παρῴκησεν Ἰσαὰκ ὁ πατὴρ αὐτοῦ. 2 Ἰωσὴφ δέκα ἑπτὰ ἐτῶν ἦν ποιμαίνων] MS. Ox. Ἰωσὴφ δέκα ἑπτὰ ἐτῶν ἐποίμανε, Cyrillus Glaph. lib. 6. Ἰωσὴφ δέκα ἑπτὰ ἐτῶν γεγονὼς, ποιμαίνων ἦν. Complut. autem edit. & Ald. cum Philone, Quod Deus sit immutabilis, Chrysostomo & Ambrosio lectionem codicis nostri confirmant. τὰ πρόβατα] Complut. edit. & Ald. cum Ambrosio addunt, τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. κατήνεγκαν δὲ Ἰωσὴφ, &c.] Ald. edit. κατήνεγκαν δὲ κατὰ Ἰωσὴφ, &c. Complut. autem edit. cum Ambrosio, κατήνεγκε δὲ ἰωσὴφ, &c. Aq. καὶ ἤνεγκεν ἰωσὴφ τὸν ψόγον αὐτῶν πονηρὸν πρὸς τὸν πατέρα αὐτῶν. Symm. καὶ ἔφερεν ἰωσὴφ διαβολὴν κατ' αὐτῶν πονηρὰν πρὸς πατέρα αὐτῶν. Diodorus, ὁ Σύρος καὶ ὁ Ἑβραῖος ἀντὶ τοῦ κατήνεγκαν, κατήνεγκεν ἔχουσι. τουτέστιν ὁ ἰωσὴφ διέβαλε τοὺς ἀδελφοὺς τῷ πατρὶ, ὡς οὐκ εὐτάκτους ὄντας, ὅθεν καὶ ἐμισήθη παρ' αὐτῶν. Procopius in Genes. *Symmachus habet, & tulit Joseph calumniam adversus eos malam, cui interpretationi assentitur & Syrus. Sed Aquila vertit, detulerant, (i. e.) fratres subinde commiscebantur falsa crimina quibus adolescentem invisum cum patri tum inimicu redderent.* 3. χιτῶνα ποικίλον] Aq. χιτῶνα ἀστραγάλειον. 4 ὅτι αὐτὸν ἐφίλει] MS. Ox. Compl. edit. & Ald. cum Chrysost. Cyrillo & Ambr. ὅτι αὐτὸν φιλεῖ. ἐμίσησαν αὐτὸν] MS. Ox. Compl. edit. & Ald. cum Ambr. ἐμίσησαν αὐτὸν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ. 6 ἐνυπνιάσθην] Complut. edit. ἐνυπνιασάμην. 7 ᾤμην ἡμᾶς] Complut. edit. cum Philone, Quod somnia a Deo mittantur, Cyrillo & Ambrosio, ᾤμην ἡμᾶς, prout in hebræo. προσεκύνησαν τὸ ἐμὸν δράγμα] Cyrillus, προσεκύνησαν τῷ ἐμῷ δράγματι. 8 καὶ προσέθεντο ἔτι] Deest ἔτι apud Philonem. 9 διηγήσατο αὐτὸ τῷ πατρὶ αὐτοῦ] Philo, διηγήσατο τῷ πατρί. ἰδοὺ ἐνυπνιάσθην ἐνύπνιον ἕτερον] Complut. edit. & Ald. cum Cyrillo, ἰδοὺ ἐνυπνιασάμην ἐνύπνιον ἕτερον, apud Philonem verò desunt hæc omnia. 11 διετήρησε τὸ ῥῆμα] Cyrillus, διετήρει τὸ ῥῆμα. 13 ἀποστείλω σε] Cyrillus cum Ambrosio, ἀποστελῶ σε. 14. εἶπε δὲ αὐτῷ] MS. Ox. εἶπε δὲ αὐτῷ ἰωσήφ. 15 ἄνθρωπος, λέγων] Deest λέγων apud Philonem. 17 κατόπισθεν] Philo De profugis κατόπιν. 18 ἐπονηρεύοντο] MS. Ox. ἐπονηρεύσαντο. 20 εἰς ἕνα τῶν λάκκων] MS. Clementis cum Cyrillo, εἰς ἕνα τῶν λάκκων τούτων. 22 εἰς ἕνα τῶν λάκκων τῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ] Ald. edit. εἰς τὸν λάκκον τοῦτον τὸν ἐν τῇ ἐρήμῳ. MS. Ox. εἰς τὸν λάκκον τοῦτον, sine illis, τὸν ἐν τῇ ἐρήμῳ. μὴ ἐπενέγκητε αὐτῷ] Ald. edit. addit ἐζήτει γὰρ, quæ in hebræo non sunt. 24 ὁ δὲ λάκκος ἐκεῖνος ὕδωρ οὐκ εἶχεν] Complut. edit. & Ald. cum Ambrosio, ὁ δὲ λάκκος κενὸς, ὕδωρ οὐκ εἶχεν, & Chrysostomus, ὁ δὲ λάκκος ἦν κενὸς, ὕδωρ οὐκ ἔχων. 25 ὁδοιπόροι Ἰσμαηλῖται ἤρχοντο] MS. Ox. ὁδοιπόροι Ἰσμαηλῖται ἔμποροι ἤρχοντο. θυμιαμάτων] Aq. στύρακος. 26 τί χρήσιμον] Aq. τί πλεονέκτημα. Alii interpretes, τί κέρδος. 28 οἱ Μαδιηναῖοι οἱ ἔμποροι] MS. Ox. οἱ Ἰσμαηλῖται οἱ ἔμποροι, Ald. edit. οἱ Μαδιηναῖοι ἔμποροι. 29 καὶ οὐχ ὁρᾷ] Complut. edit. cum Ambrosio, καὶ οὐχ εὗρε. 30. τὸ παιδάριον οὐκ ἔστιν] Complut. edit. cum Ambrosio addunt, ἐν τῷ λάκκῳ. ποῦ πορεύομαι ἔτι] MS. Ox. Complut. edit. cum Chrysostomo & Ambrosio, ποῦ πορεύσομαι ἔτι. 31, 32. καὶ ἐμόλυναν τὸν χιτῶνα αἵματι, καὶ ἀπέστειλαν τὸν χιτῶνα] In Complut. edit. & Ambrosio desunt illa, αἵματι, καὶ ἀπέστειλαν τὸν χιτῶνα. 32 εἰσήνεγκαν τῷ πατρὶ αὐτῶν] Complut. edit. cum Ambrosio, εἰσήνεγκαν τῷ πατρὶ αὐτοῦ. 33 θηρίον ἥρπασε τὸν ἰωσήφ] MS. Ox. θηρίον πονηρὸν ἥρπασεν αὐτόν. 34 ἡμέρας τινάς] MS. Ox. Complut. edit. & Ald. cum Chrysostomo & Ambrosio, ἡμέρας πολλάς. 36 οἱ δὲ Μαδιηναῖοι ἀπέδοντο τὸν ἰωσήφ] MS. Ox. οἱ δὲ Ἰσμαηλῖται ἔμποροι ἀπέδοντο τὸν ἰωσήφ.

CAP. XXXVIII.

1 Ἀφίκετο ἕως] Deest ἕως apud Cyrillum, Glaph. lib. 6.4. συλλαβοῦσα ἔτι] Cyrillus, συλλαβοῦσα πάλιν. 5 καὶ προσθεῖσα ἔτι] In Complut. edit. deest ἔτι. ἔτεκεν υἱὸν] Ald. edit. addit ἕτερον τρίτον. 7 πρωτότοκος Ἰούδα] Desunt illa apud Philonem Alleg. 2. 8 γάμβρευσαι αὐτὴν] MS. Ox. Complut. edit. & Ald. ἐπιγάμβρευσαι αὐτήν. 10 πονηρὸν δὲ ἐφάνη τὸ ῥῆμα ἐναντίον τοῦ Θεοῦ] MS. Ox. πονηρὸς δὲ ἐφάνη ἐνώπιον κυρίου τοῦ Θεοῦ. Complut. edit. πονηρὸν δὲ ἐφάνη ἐναντίον τοῦ Θεοῦ. 11 τῇ νύμφῃ αὐτοῦ] Ald. edit. addit μετὰ τὸ ἀποθανεῖν τοὺς δύο υἱοὺς αὐτοῦ. εἶπε γάρ] Ald. edit. addit, ἐν τῇ διανοίᾳ αὐτοῦ. 13 πενθερός σου ἀναβαίνει] Ald. edit. cum Cyrillo, πενθερός σου ἀναβαίνει. 14 τὰ ἱμάτια τῆς χηρεύσεως ἀφ' ἑαυτῆς] MS. Ox. cum Chrysostomo, τῆς χηρεύσεως αὐτῆς. περιεβάλετο θέριστρον, καὶ ἐκαλλωπίσατο, καὶ ἐκάθισε] Atque ita Complut. edit. nisi quod desint postrema, καὶ ἐκάθισε. Cyrillus in imperfecto legit, περιεβάλλετο & ἐκάθητο, Chrysostomus autem, καὶ περιβαλλομένη θέριστρον, καὶ καλλωπισαμένη ἐκάθισεν. Si in sacris conjecturæ locus sit, verisimile est LXX Seniores κατεκαλύψατο, pro ἐκαλλωπίσατο reddidisse, cùm in hebræo sit *texit*, vel *cooperuit se*, & statim infra sequatur, κατεκαλύψατο γὰρ τὸ πρόσωπον αὐτῆς. Sed nihil temerè mutamus, nec conjecturas pro indubia veritate obtrudimus. ὅτι μέγας γέγονε Σηλὼν ὁ υἱὸς αὐτοῦ] In MS. Ox. Complut. edit. & Ald. cum Chrysostomo, desunt illa, ὁ υἱὸς αὐτοῦ, neque in hebræo habentur. Cyrillus lectionem codicis nostri confirmat. 16 καὶ εἶπεν αὐτῇ] Apud Philonem De congressu quærendæ eruditionis gratia, deest αὐτῇ, prout in hebræo. 18 τὸν δακτύλιόν σου καὶ τὸν ὁρμίσκον] Aq. τὴν σφραγῖδά σου, καὶ στρεπτόν σου. Scholiastes, ἄλλος φησὶν τὸν ὁρμίσκον, ὠράριον. Procopius in Genes. *Syrus horarium interpretatus est*. ῥάβδον] Symm. ἐγχειρίδιον. 20 ἔχειρον αἰγῶν] Apud Philonem desunt illa, ἐξ αἰγῶν. 21 τοὺς ἐπὶ τοῦ τόπου] MS. Ox. Complut. edit. & Ald. cum Philone, τοὺς ἐκ τοῦ τόπου. ἡ πόρνη] Aq. ἡ ἐνδιηλλαγμένη. οὐκ ἦν ἐνταῦθα πόρνη] Aq. οὐκ ἦν ἐν τούτῳ διηλλαγμένη. 22 καὶ οἱ ἄνθρωποι] MS. Ox. καὶ οἱ ἄνδρες. μὴ εἶναι ἐνταῦθα πόρνην] MS. Ox. Complut. edit. & Ald. cum Philone, μὴ εἶναι ὧδε πόρνην. 25 αὐτὴ δὲ ἀγομένη] Complut. edit. αὐτῆς δὲ ἀγομένης. τίνος ταῦτά ἐστιν] Complut. edit. cum Philone De nominum mutatione, & Cyrillo, ἔτινος ταῦτά ἐστιν. ἐγὼ ἐν γαστρὶ ἔχω] Philo, ἐξ ἐκείνου ἐν γαστρὶ ἔχω. 27 ἡνίκα ἔτικτεν] Ald. edit. cum Chrysostomo & Cyrillo, ἡνίκα ἔτικτε. ἐν τῇ κοιλίᾳ αὐτῆς] MS. Ox. Complut. edit. & Ald. cum Chrysostomo & Cyrillo, ἐν τῇ γαστρὶ αὐτῆς. 28 προεξήνεγκε τὴν χεῖρα] MS. Ox. Complut. edit. cum Cyrillo addunt αὐτοῦ. 29 καὶ εὐθὺς ἐξῆλθεν] Apud Cyrillum deest εὐθύς. τί διεκόπη διὰ σὲ φραγμός;] Aq. τί διέκοψας ἐπὶ σὲ διακοπήν; Scholiastes, ὁ Σύρος καὶ ὁ Ἑβραῖος, τί διεκόπη ἐπὶ σὲ διακοπή; Alius Scholiastes, ἄλλος, τί διέπλευσας καθ' ἡμῶν ἄπλωμα. 30 ἐπὶ τὴν χεῖρα] MS. Ox. Complut. edit. & Ald. ἐπὶ τῇ χειρὶ, & Chrysostomus, ἐπὶ τῆς χειρός.

CAP. XXXIX.

1 Κατήχθη εἰς Αἴγυπτον] Ald. edit. κατηνέχθη εἰς Αἴγυπτον. 2 ἐπιτυγχάνων] Aq. κατευθυνόμενος. Symm. εὐοδούμενος. Procopius in Genes. *Syrus, erat vir prospere agens.* παρὰ τῷ κυρίῳ] Complut. edit. & Ald. cum Ambrosio, παρὰ τῷ κυρίῳ αὐτοῦ] In MS. Ox. & Theodoreto quæst. 97. deest αὐτοῦ, prout in nostro codice. 3 καὶ ὅσα ἂν ποιῇ] MS. Ox. καὶ ὁ ἐποίει. 4 εὐηρέστει δὲ αὐτῷ] Complut. edit. cum Ambrosio, εὐηρέστησε δὲ αὐτῷ. In MS. Ox. hæc desunt, & in textu Chrysostomi omittuntur, in Commentariis tamen explicat, εὐηρέστει δὲ αὐτῷ, ἀντὶ τοῦ μετὰ πολλῆς εὐνοίας ἅπαντα διεπράττετο. Quid si ὑπηρέτει, vel ὑπηρέτησε, non improbabili conjecturâ LXX Seniores reddidisse dicamus, cùm in hebræo sit *ministrabat*? 5 μετὰ τὸ κατασταθῆναι αὐτὸν] Ald. edit. μετὰ τὸ καταστῆσαι αὐτόν. 6 εἰς χεῖρας ἰωσήφ] Chrysostomus, διὰ χειρὸς ἰωσήφ, ut supra. οὐκ ᾔδει αὐτός] Complut. edit. οὐ κατῄδειν αὐτός. 7 μετὰ τὰ ῥήματα ταῦτα] Chrysostomus, μετὰ ταῦτα, καὶ ἐπέβαλεν] MS. Ox. καὶ ἐπέβλεψεν. 8 οὐδὲν ἐν τῷ οἴκῳ] MS. Ox. cum Eusebio De præpar. lib. 7, 8. & Chrysostomo homil. 32. ad Corinth. 1. οὐδὲν τῶν ἐν τῷ οἴκῳ. 9 οὐχ ὑπερέχει] Complut. edit. & Ald. cum Ambrosio, οὐχ ὑπάρχει. ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ οὐθὲν ἐμοῦ] Ald. edit. ἐν τῇ οἰκίᾳ ταύτῃ οὐθὲν ὑπὲρ ἐμοῦ. Cyrillus De adorat. lib. 14. ἐν τῇ οἰκίᾳ ταύτῃ οὐθὲν ἐμοῦ, fortè οὐθείς. οὐδὲ ὑπεξῄρηται] Complut. edit. cum Ambrosio, οὐδὲ ὑπεξαιρεῖται. τὸ ῥῆμα τὸ πονηρὸν τοῦτο] Eusebius, τὸ πονηρὸν ῥῆμα τὸ μέγα τοῦτο. 10. οὐχ ὑπήκουσεν αὐτῇ καθεύδειν μετ' αὐτῆς] MS. Ox. οὐχ ὑπήκουσεν αὐτῇ τοῦ συγγίνεσθαι αὐτῇ. 11 εἰσῆλθεν ἰωσὴφ] Complut. edit. cum Cyrillo & Ambrosio, καὶ εἰσῆλθεν ἰωσήφ. οὐθεὶς ἦν ἐν τῇ οἰκίᾳ ἔσω] Complut. edit. cum Cyrillo, οὐθεὶς ἦν τῶν ἐν τῇ οἰκίᾳ ἔσω. 12 τῶν ἱματίων αὐτοῦ, λέγουσα] Complut. edit. cum Cyrillo & Ambrosio, τῶν ἱματίων, λέγουσα. 13 καὶ ἐγένετο ὡς εἶδεν ὅτι καταλιπὼν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ ἐν ταῖς χερσὶ αὐτῆς καὶ ἔφυγεν] MS. Ox. Complut. edit. cum Philone Alleg. 2. Cyrillo et Ambrosio, καὶ ἐγένετο ὡς εἶδεν ὅτι καταλιπὼν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῆς ἔφυγε. Ald. edit. καὶ ἐκάλεσε τοὺς ὄντας ἐν τῇ οἰκίᾳ ὡς εἶδε ὅτι κατέλιπε, &c. malè. 14 ἐμπαίζειν ἡμῖν] MS. Ox. ἐμπαῖξαί μοι. λέγων, κοιμήθητι μετ' ἐμοῦ] MS. Ox. καθεύδειν μετ' ἐμοῦ. Complut. edit. λέγων, κοιμηθήσομαι μετὰ σοῦ. Ald. edit. & Ambrosius cum codice nostro consentiunt. 17 καὶ εἶπέ μοι, κοιμήθητι μετ' ἐμοῦ] MS. Ox. Complut. edit. & Ald. cum Ambrosio, καὶ εἶπέ μοι, κοιμηθήσομαι μετὰ σοῦ. 20 καὶ ἔλαβεν ὁ κύριος Ἰωσὴφ καὶ ἐνέβαλεν] MS. Ox. Complut. edit. & Ald. cum Ambrosio, καὶ λαβὼν ὁ κύριος ἰωσὴφ ἐνέβαλεν ἐκεῖ ἐν τῷ ὀχυρώματι] Desunt illa in MS. Ox. malè. 22 πάντας τοὺς ἀπηγμένους] Symm. πάντας τοὺς δεδεμένους. MS. Ox. πάντας ἐγκεκλεισμένους. ὅσα ποιοῦσιν ἐκεῖ] Compl. edit. & Ald. cum Ambrosio, ὅσα ποιοῦσιν ἐκεῖ, αὐτὸς ἦν ποιῶν. 23 ἀρχιδεσμοφύλαξ γινώσκων] Complut. edit. & Ald. cum Ambrosio, ἀρχιδεσμοφύλαξ τοῦ δεσμωτηρίου γινώσκων.

CAP. XL.

1 Ὁ ἀρχιοινοχόος] Aq. ὁ ποτιστής. ὁ ἀρχισιτοποιὸς] ὁ πέσσων. 2 εὐνούχοις αὐτοῦ] Deest αὐτοῦ apud Philonem De Temulentia. 3 παρὰ τῷ ἀρχιδεσμοφύλακι] MS. Ox cum Philone, παρὰ τῷ ἀρχιμαγείρῳ. In Complut. edit. & Ald. cum Ambrosio, desunt illa, παρὰ τῷ ἀρχιδεσμοφύλακι. εἰς τὸν τόπον] MS. Ox. addit, ἐν τῷ ὀχυρώματι. ἀπῆκτο ἐκεῖ] MS. Ox. ἀπείρκτο ἐκεῖ. Complut. Edit. cum Ambrosio, ἐπέκειτο ἐκεῖ. 4 ἦσαν δὲ ἡμέρας ἐν τῇ φυλακῇ] MS. Ox. ἦσαν δὲ ἐκεῖ ἡμέρας πλείους ἐν τῇ φυλακῇ. 5 ἑκάτερος ἐνύπνιον ἐν μιᾷ νυκτὶ] MS. Ox. ἕκαστος ἐνύπνιον ἐν μιᾷ νυκτί. In Ald. edit. desunt illa, ἑκάτερος ἐνύπνιον. Complut. edit. cum Ambrosio legit, ἐν μιᾷ νυκτὶ ἡ ὅρασις τοῦ ἐνυπνίου αὐτοῦ. ὁ ἀρχιοινοχόος καὶ ὁ ἀρχισιτοποιός] Ald. edit. ἡ δὲ ὅρασις τοῦ ἐνυπνίου τοῦ ἀρχιοινοχόου καὶ τοῦ ἀρχισιτοποιοῦ. Pro ὅρασις, scribendum fortè σύγκρισις, ut paulo infra, in hebræo enim eadem vox utrobique est, quæ σύγκρισιν, vel διασάφησιν significat. ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ] Ald. edit. addit ἦν αὕτη. 6 τεταραγμένοι] Aq. ἐμβριμώμενοι. Symm. σκυθρωποί. 7 ἐν τῇ φυλακῇ παρὰ τῷ κυρίῳ αὐτοῦ] Desunt hæc in Complut. edit. & Ambrosio, festinantis librarii incuriâ. 8 διασάφησις αὐτῶν ἐστι] Complut. edit. διασάφησις αὐτοῦ ἐστι. Ambrosius verò, διασάφησις ἐνυπνίου ἐστι. 10. τρεῖς πυθμένες] Aq. & Symm. τρεῖς κληματίδες. πέπειροι οἱ βότρυες σταφυλῆς] Complut. edit. cum Ambrosio, πεπείρους βότρυας σταφυλῆς. Philo, Quòd somnia a Deo mittantur, καὶ πέπειροι οἱ βότρυες σταφυλῆς. 13 τῆς ἀρχῆς σου] Chrysostomus, τῆς ἀρχιοινοχοΐας σου. 14 ἀλλὰ μνήσθητί μου] Chrysostomus, ἀλλ' ἀναμνήσθητί μου. 15 εἰς τὸν λάκκον τοῦτον] Complut. edit. cum Ambrosio, εἰς τὸν οἶκον τοῦ λάκκου τούτου. 16 τρία κανᾶ χονδριτῶν] Aq. τρεῖς κόφινοι γύρεως, scribendum potiùs κοφίνους, ut est in MS. Ox. Symm. τρία κανᾶ βαϊνά. 17 πάντων τῶν γενημάτων] MS. Ox. Complut. edit. & Ald. cum Ambrosio, πάντων τῶν βρωμάτων: ὧν ὁ βασιλεὺς φαραὼ ἐσθίει] Complut. edit. ὧν ἐσθίει φαραώ. 19 ἀφελεῖ φαραὼ] MS. Ox. ἀφελεῖ ὁ βασιλεὺς φαραώ. Complut edit. ἀφελεῖται φαραώ. 22 ἀρχισιτοποιὸν ἐκρέμασε] Ald. edit. addit, ἐπὶ ξύλου.

CAP. XLI.

1 Μετὰ δύο ἔτη ἡμερῶν] MS. Ox. & Ald. edit. μετὰ δύο ἡμερῶν, malè. 2 καλαὶ τῷ εἴδει] MS. Ox. καλαὶ τῇ ὄψει. ἐβόσκοντο ἐν τῷ Ἄχει] MS. Ox. & Complut. edit. ἐνέμοντο ἐν τῷ Ἄχι, & Ambrosius, *pascebantur in Achi*. Ald. autem edit. ἐβόσκοντο ἐν τῇ ὄχθῃ. Est autem Ἄχι vox hebraica paululum immutata, quæ Jobi cap. 8. 11. βούτομον a LXX Interpretibus redditur, & a Symmacho, ἕλος. 3 ἐνέμοντο αἱ βόες] Complut. edit. & Ald. cum Ambrosio, ἐνέμοντο παρὰ τὰς βόας. ἐν τῷ Ἄχι] Desunt hæc in Complut. edit.

edit. & Ald. cum Ambrosio. 4 αἱ αἶγες καὶ λεπταὶ] MS. Ox. αἱ αἶγες τῷ εἴδει καὶ λεπταί. καὶ τὰς ἐκλεκτάς] MS. Ox. & Ald. edit. addunt ex eis quæ infra habentur, τ σαρξὶ, καὶ ἐ διάδυλοι ἐγίνωσκο ὅτι εἰσῆλθον εἰς τὰς κοιλίας αὐτῶν. In Ald. autem edit. pro ὁ διάδυλοι, legitur ἰδὲ ἀδυλοι. 5 Ἄλλοι δὲ ἑπτὰ στάχυες] MS. Ox. & Complut. edit. cum Ambrosio, καὶ ἰδὲ ἑπτὰ στάχυες. 7 κατέπιον] MS. Ox. κατέφαγον. οἱ λεπτοὶ καὶ ἀνεμόφθοροι] In MS. Ox. & Ald. edit. desunt illa, καὶ ἀνεμόφθοροι. 8 ἐξηγήσας] Aq. χρησμῳδούς, Symm. μάγους. MS. Ox. Σοφιστάς. 10 τῷ ἀρχιδεσμοφύλακι] MS. Ox. Complut. edit. & Ald. cum Ambrosio, τῷ ἀρχιμαγείρῳ. 11 ἐνύπνιον ἐν νυκτὶ μιᾷ] MS. Clementis & Ald. edit. ἐνύπνιον ἀμφότεροι ἐν νυκτὶ μιᾷ. 12 διηγησάμεθα αὐτῷ, καὶ συνέκρινεν ἡμῖν] Ald. edit. διηγησάμεθα αὐτῷ, καὶ συνέκρινεν ἡμῖν. Quidam codices, ut est in scholiis Romanæ editionis, addunt τὰ ἐνύπνια ἡμῶν, ἀνδρὶ κατὰ τὸ ἐνύπνιον αὐτοῦ ἑκάστῳ, prout est in hebræo. 13 καθὼς συνέκρινεν ἡμῖν] MS. Ox. καθὼς συνέταξεν ἡμῖν. 16 ἄνευ τοῦ θεοῦ οὐκ ἀποκριθήσεται τὸ σωτήριον φαραώ] MS. Ox. ἄνευ τοῦ θεοῦ οὐκ ἀποκριθήσεται τῷ σωτηρίῳ φαραώ. Procopius in Genes. *Aquila in hunc modum vertit. Absque me non respondebit Deus salutem: Syrus, non respondebimus.* 17 ἐπὶ τὸ χεῖλος] MS. Ox. Complut. edit. & Ald. cum Philone & Ambrosio, παρὰ τὸ χεῖλος. 18 καὶ ὥσπερ] MS. Ox. καὶ ἰδὲ ὥσπερ ἐνέμοντο ἐν τῷ ἄχει, in hebræo non habentur. 20 καὶ ὁ διάδυλοι ἐγίνωσκο ὅτι εἰσῆλθον εἰς τὰς κοιλίας αὐτῶν] Desunt hæc apud Philonem. Ald. edit. ἐνέμοντο ἐν τῇ ὄχθῃ, reliqua exemplaria cum Philone lectionem codicis nostri sequuntur. 19 τ σαρξὶ, καὶ ἐνέμοντο ἐν τῷ ἄχει] In MS. Ox. Complut. edit. & Ald. Philone & Ambrosio desunt illa, καὶ ἐνέμοντο ἐν τῷ ἄχει, ex superioribus repetita, neque in hebræo habentur. 24 ἀπαγγέλλων μοι] Complut. edit. & Ald. cum Ambrosio, ἀπαγγέλλων μοι αὐτό. 27 ἑπτὰ στάχυες οἱ λεπτοὶ καὶ ἀνεμόφθοροι, ἔσονται ἑπτὰ ἔτη λιμῶ] Ald. præfigit, καὶ, ante ἔσονται, & Ambrosius pro ἔσονται priore loco legit, εἰσίν. 30 καὶ ἐπιλησθήσονται τῆς πλησμονῆς] MS. Ox. addit τῆς γενομένης. MS. autem Clementis cum Ald. edit. τῆς ἐσομένης, male. 33 ἐπὶ τῆς γῆς Αἰγύπτου] MS. Ox. ἐπὶ ὅλης τῆς γῆς Αἰγύπτου. 35 βρώματα ἐν ταῖς πόλεσι συναχθήτω] MS. Ox. σίτῳ ἐν ταῖς πόλεσι καὶ συναχθήτω, Complut. edit. cum Ambrosio, βρώματα ἐν ταῖς πόλεσι φυλαχθήτω, atque ita Ald. edit. nisi quòd præfigat, καὶ, ante βρώματα. 36 καὶ ἔσαι] MS. Ox. καὶ ἔσω. τὰ πεφυλαγμένα] Aq. εἰς παραθήκην, Symm. εἰς ἀποθήκην. 43 ἐπὶ τὸ ἅρμα τὸ δεύτερον τῶν αὐτοῦ] MS. Ox. ἐπὶ τὸ ἅρμα τὸ δευτερεῦον αὐτοῦ. Complu. edit. ἐπὶ τὸ ἅρμα τὸ δευτερεῦον τῶν αὐτῶ. Philo de Josepho, ἐπὶ δευτερεῖον τῶν ἁρμάτων, scribendum potius, δευτερεῦον. ἔμπροσθεν αὐτοῦ κήρυξ] In hebræo sequitur vox Αβρέχ, quæ a LXX Interpretibus omittitur. Aquila *ad geniculationem* reddidit, Symmachus verò ipsam vocem *Abrech* retinuit, ut author est Hieronymus De quæst. hebraicis: significat autem *patrem regis*, vel *patrem tenerum*. Vide Hieronymum, Fagii Collationem veterum translationum, & Vossium De gentium idololatria, lib. 1. cap. 29. 45 ψονθομφανήχ] MS. Ox. addit ὅ ἐστιν σωτῆρ κόσμου. Glossema est vocis Ægyptiacæ significationem exprimens, lingua enim Ægyptiaca, ut author est Hieronymus De quæst. hebraicis, ψονθομφανήχ, *Salvatorem mundi significat, quod nomen Josepho a Pharaone inditum est, quia orbem terræ ab imminente famis excidio liberavit.* Procopius in Genes. *Psonthonphanech, interpretatur abdita* (i.e.) *revelavit latentia facta. Syrus legit, qui novit occulta.* Philo Judæus inquit uno nomine ipsum dici, ὀνειροκρίτην (i.e.) *somniorum interpretem.* Schol. *Syrus*, ὁ εἰδὼς τὰ κρυπτά, Chrysostomus, τ κρυπτῶν γνώστης. Josephus, κρυπτῶν εὑρέτης· verba ejus Antiq. lib. 2. cap. 3. sunt, καὶ προσηγόρευσεν αὐτὸν ψονθομφάνηχον, ἀποδὼν αὐτῷ πρὸς τὸ παράδοξον τῆς συνέσεως, σημαίνει γὰρ τὸ ὄνομα, κρυπτῶν εὑρετήν, & Philo, ἀπὸ τῆς ὀνειροκριτικῆς ἐγχωρίῳ γλώττῃ, nomen ei impositum fuisse asserit. 52. ὅτι ηὔξησέν με ὁ θεός] MS. Ox. Complut. edit & Ald. cum Chrysostomo & Ambrosio, ὅτι ηὔξησέ με ὁ θεός, quibus verbis in MS. Ox. & Ald. edit. præfigitur, λέγων. 57. πᾶσαι αἱ χῶραι ἦλθον] Complut. edit. πᾶσαι αἱ χῶραι ἀνῆλθον.

CAP. XLII.

1 Πρᾶσις ἐν Αἰγύπτῳ] MS. Ox. Complut. edit. & Ald. cum Ambrosio, πρᾶσις σίτου ἐν Αἰγύπτῳ. 2 καὶ πρίασθε ἡμῖν] Ald. edit. addit ἐκεῖθεν. Complut. edit. καὶ ἀγοράσατε ἡμῖν. 3 πρίασθαι σῖτον] Complut. edit. πριάσασθαι σῖτον. 4 μήποτε συμβῇ αὐτῷ μαλακία] Aq. σύμπτωμα, Symm. κίνδυνος, MS. Ox. μήποτε συμβῇ αὐτῷ κίνδυνος, MS. autem Clementis cum Ald. edit. μήποτε συμβῇ αὐτῷ μαλακία ἐν τῇ ὁδῷ. 4 ἦλθον δὲ οἱ υἱοὶ Ἰσραήλ] MS. Ox. & Complut. edit. cum Ambrosio addunt, εἰς Αἴγυπτον, quæ in hebræo non sunt. 9 κατάσκοποι] Aq. ἐφοδευταί. κατανοῆσαι τὰ ἴχνη] MS. Ox. κατασκοπῆσαι τὰ ἴχνη. Aq. & Symm. τὰ κρυπτά, fortè τὰ ἴχνη (i.e.) τὴν ἐρημίαν, vel τὰ δυσθεώρητα, ut interpretatur Hesychius: vel etiam τὰ ἰσχία (i.e.) nates, quæ pro *turpitudine* & *nuditate* ponuntur, ut Ef. 3. 17. *Dominus deteget nates earum*, & Ef. 20. 4. *Discoopertos natibus nuditate Ægypti.* 11 εἰρηνικοί] Aq. ὀρθοί. Symm. ἀπλοί. 12 τὰ ἴχνη τῆς γῆς] MS. Ox. τὰ ἴχνη τῆς χώρας. 15 ἐν τούτῳ φανεῖσθε] Aq. & Symm. ἐν τούτῳ δοκιμασθήσεσθε. νὴ τὴν ὑγίειαν φαραώ] Complut. μὰ τὴν ὑγίειαν φαραώ, infra autem retinet νή. Aq. ζῇ φαραώ. 16 καὶ λάβετε τὸν ἀδελφὸν ὑμῶν] MS. Ox. καὶ ἀγάγετε τὸν ἀδελφὸν ὑμῶν. ὑμεῖς δὲ ἀπάχθητε] Aq. & Symm. ὑμεῖς δὲ δεθήσεσθε. 19 ἀδελφὸς ὑμῶν εἷς κατασχέθητω] MS. Ox. ἕνα ἀδελφῶν ὑμῶν κατασχῶ. 21 ἐν ἁμαρτίᾳ γάρ ἐσμεν] MS. Ox. Complut. edit. cum Chrysostomo & Ambrosio, ἐν ἁμαρτίαις γάρ ἐσμεν. ἡ θλίψις αὕτη] MS. Ox. & Theodoretus qu. 103. πᾶσα ἡ θλίψις αὕτη. 23 ἀνὰ μέσον αὐτῶν] MS. Ox. ἀνὰ μέσον ἀμφοτέρων. 25 ἐπισιτισμὸν εἰς τὴν ὁδόν] Ald. edit. ἐπισιτισμὸν εἰς πλησμονὴν εἰς τὴν ὁδόν. 27 μάρσιππον] Aq. θύλακον, Symm. σάκκον. 29 πάντα τὰ συμβεβηκότα αὐτοῖς] MS. Ox. πάντα ὅσα συμβεβήκει αὐτοῖς. Complut. edit. & Ald. πάντα τὰ συμβάντα αὐτοῖς. 32 ὁ δὲ μικρότερος] Ald. edit. ὁ δὲ μικρὸς. εἰς γῆν χαναάν] MS. Ox. Complut. edit. & Ald. ἐν γῇ χαναάν. 33 τὸν σιτοδοσίας ὑμῶν] Complut. edit. & Ald. cum Ambrosio, τὸν σιτοδοσίας τοῦ οἴκου ὑμῶν. 34 καὶ τῇ γῇ ἐμπορεύεσθε] MS. Ox. cum Ambrosio, καὶ ἐν τῇ γῇ ἐμπορεύεσθε. 35 ἐν τῷ σάκκῳ αὐτῶν] MS. Ox. ἐν τῷ σάκκῳ αὐτοῦ. 37 ἀνάξω αὐτὸν πρὸς σέ] MS. Ox ἀγάγω αὐτὸν πρὸς σέ.

CAP. XLIII.

2 Συνετέλεσαν καταφαγεῖν] MS. Ox. συνετέλεσαν φαγεῖν. εἶπεν αὐτοῖς ὁ πατὴρ αὐτῶν] MS. Ox. εἶπεν αὐτοῖς Ἰακὼβ ὁ πατὴρ αὐτῶν. πορευθέντες πρίασθε] Complut. edit. πορευθέντες ἀγοράσατε. 3 διαμαρτυρίᾳ διαμεμαρτύρηται] MS. Ox. Complut. edit. cum Chrysostomo, διαμαρτυρίᾳ διαμαρτύρεται. Ald. edit. διαμαρτυρίᾳ μεμαρτύρηται. ὁ ἄνθρωπος λέγων] Ald. edit. ὁ ἄνθρωπος ὁ κύριος τῆς γῆς, λέγων. ὁ νεώτερος κατὰ ὑμῶν πρὸς με] MS. Ox. & Complut. edit. cum Ambrosio, ὁ νεώτερος μεθ' ὑμῶν ᾖ. Ald. edit. ὁ νεώτερος μεθ' ὑμῶν ᾖ. 5 εἰ δὲ μὴ ἀποστέλλεις τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν] In MS. Ox. absunt illa, τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν, neque in hebræo reperiuntur. 7 εἰ ἔτι ὑμῖν ἀδελφός] Complut. edit. cum Ambrosio, ὅτι ἔστιν ὑμῖν ἀδελφὸς· κατὰ τὴν ἐπερώτησιν αὐτοῦ] MS. Ox. Complut. edit. & Ald. cum Ambrosio, κατὰ τὴν ἐπερώτησιν ταύτην. 9 ἐγὼ δὲ ἐκδέχομαι αὐτόν] MS. Ox. ἐγὼ δὲ ἐγγυῶμαι αὐτόν. 10 εἰ μὴ γὰρ ἐβραδύναμεν] Philo de rerum divinarum hærede, εἰ μὴ γὰρ ἐμελλήσαμεν, ἤδη ἂν ὑπεστρέψαμεν, καὶ κατέβημεν εἰς Αἴγυπτον. 11 θυμίαμα] Fortè θυμίαμα, ut sit ἔργα] Aq. ἀμύγδαλα. 15 λαβόντες δὲ οἱ ἄνδρες] MS. Ox. λαβόντες δὲ οἱ ἄνθρωποι. 16 τὸν ὁμομήτριον] Desunt illa in edit. Ald. neque in hebræo habentur, prout neque illa quæ præcedunt, τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ. καὶ εἶπε τῷ ἐπὶ τῆς οἰκίας] MS. Ox. καὶ εἶπεν τῷ ἀνθρώπῳ τῷ ἐπὶ τῆς οἰκίας. Compl. edit. & Ald. cum Ambrosio, καὶ εἶπεν τῷ ἐπὶ οἰκίας. εἰσαγαγεῖν] Complut. edit. & Ald. cum Ambrosio, εἰσάγαγε. 18 ἰδόντες δὲ οἱ ἄνθρωποι] Complut. edit. & Ald. cum Ambrosio, ἰδόντες δὲ οἱ ἄνδρες. ἐν τοῖς μαρσίπποις ἡμῶν] MS. Ox. Compl. Ald. Ambr. ἐν τῇ χειρὶ ἡμῶν. 22 τίς ἐνέβαλε τὸ ἀργύριον] Ald. τίς ἐνέβαλεν ἡμῖν μετὰ χεῖρας τὸ ἀργύριον. 23 εἶπε δὲ αὐτοῖς ὁ ἄνθρωπος, ἵλεως ὑμῖν] MS. Ox. εἶπε δὲ αὐτοῖς, εἰρήνη ὑμῖν. Compl. edit. & Ald. cum Ambr. εἶπε δὲ αὐτοῖς, ἵλεως ὑμῖν. 24 καὶ ἤνεγκε χορτάσματα] MS. Ox. Complut. edit. & Ald. cum Ambrosio, καὶ ἔδωκε χορτάσματα. 25 ἕως τοῦ ἐλθεῖν] Complut. edit. cum Ambrosio, ἕως τοῦ εἰσελθεῖν. 27 εἰ ὑγιαίνει] MS. Ox. & Ald. edit. ὑγιαίνει. ὁ πρεσβύτερος] Complut. edit. cum Chrysostomo, ὁ πρεσβύτης. ὃν εἴπατε· ἔτι ζῇ] MS. Ox. & Ald. edit. ὃν εἴπατε ἔτι ζῇ. 28 εὐλογητὸς ὁ ἄνθρωπος] MS. Ox. εὐλογημένος ὁ ἄνθρωπος. In hebræo absunt hæc omnia, καὶ εἶπεν εὐλογητὸς ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος τῷ θεῷ. κύψαντες προσεκύνησαν] Complut. edit. & Ald. cum Ambrosio, κύψαντες προσεκύνησαν αὐτῷ. 29 τὸν ὁμομήτριον] MS. Ox. addit. καὶ ἐζήτει κλαῦσαι, quæ neque in hebræo neque in reliquis exemplaribus reperiuntur. 30 συνεστρέφετο γὰρ τὰ ἔντερα αὐτοῦ] MS. Ox. συνεστρέφετο τὰ σπλάγχνα αὐτοῦ. 31 ἐνεκρατεύσατο] τολμᾷ ἀπαμάξασθαι. Chrysost. hom. 4. ad Thes. 1. 32 τοῖς συνδειπνοῦσι] Rectiùs fortè, τοῖς συνεσθίουσι. vide supra lectiones 8. & 13. 32 πᾶς ποιμὴν προβάτων] Desunt hæc in Compl. edit. & Ald. cum Ambrosio, prout in hebræo, quæ ex fine Capitis 46. huc afferuntur, pro quibus MS. Ox. habet, συνεσθίειν μετὰ Ἑβραίων ἄρτοις. 34 καὶ ἐμεθύσθησαν μετ' αὐτοῦ] In MS. Ox. desunt illa, μετ' αὐτοῦ.

CAP. XLIV.

1 Τῷ ὄντι ἐπὶ τῆς οἰκίας] Compl. Ambr. τῷ ἐπὶ τῆς οἰκίας. 2 κόνδυ] Aq. σκύφον, Sym. φιάλην. 3 τὸ πρωὶ διέφαυσε] MS. Ox. Ald. τὸ δὲ πρωὶ ἔφαυσε. καὶ οἱ ἄνθρωποι ἀπεστάλησαν] Ald. καὶ οἱ ἄνθρωποι ἐξαπεστάλησαν. 4 καὶ καταλήψῃ αὐτούς] Ald. edit. καὶ καταλήμψῃ αὐτούς. 5 πονηρὰ συντετέλεσθε] Compl. edit. cum Ambrosio, πονηρὰ συνετελέσατε, & Ald. edit. πονηρὰ συνετελέσατε. 6 εὑρὼν δὲ αὐτούς] Ald. edit. addit ὁ ἄνθρωπος. 7 ποιῆσαι τὸ ῥῆμα τοῦτο] MS. Ox. Complut. edit. & Ald. cum Ambrosio, ποιῆσαι κατὰ τὸ ῥῆμα τοῦτο. 9 παρ' ᾧ ἂν εὑρεθῇ] Ald. edit. παρ' ᾧ ἂν εὑρεθῇ. 12 ἠρεύνα δέ] Complut. edit. cum Ambrosio, ἠρεύνησε δέ. καὶ εὗρε τὸ κόνδυ] Ald. edit. καὶ συνετέλεσεν εὗρε τὸ κόνδυ. 13 καὶ ἐπέστρεψαν] MS. Ox. καὶ ὑπεστρέψαν. Complut. edit. καὶ ἀπεστρέψαν. 14 καὶ ἔπεσον] MS. Ox. καὶ ἀνέπεσον. 15 οἰωνισμῷ οἰωνιεῖται] Ald. edit. cum Theodoreto qu. 105. οἰωνισμῷ οἰωνίζεται. MS. autem Ox. Complut. edit. cum Ambrosio, lectionem codicis nostri confirmant. Chrysostomus, οἰωνιζόμενος οἰωνίζομαι. & pro illis, ὁ ἄνθρωπος οἷος ἐγώ. legit ὁ ἄνθρωπος. Schol. ὁ Σαμαρειτικόν, καὶ αὐτὸς πειρασμῷ πειράζει ἐν αὐτῷ. Aliud Schol. καὶ ἔγνωτε ὅτι πειρασμῷ πειράζεται ὅμοιός ἐμοί. 18 ὁ παῖς σου ῥῆμα] Complut. edit. cum Ambrosio, ὁ παῖς σου ῥήματα. In Ald. edit. neque ῥήματα, neque ῥῆμα reperitur; male. 20 παιδίον νεώτερον γήρως αὐτῷ] MS. Ox. παιδίον ἐκ γήρως νεώτερον αὐτῷ. Ald. edit. παιδίον ἐκ γήρως νεώτερον αὐτῷ. 25 εἶπε δὲ ἡμῖν ὁ πατὴρ ἡμῶν] MS. Ox. εἶπε δὲ ὁ παῖς σου ὁ πατὴρ ἡμῶν. πάλιν ἀγοράσατε] MS. Ox. πάλιν πρίασθε. 26 ἀλλ' εἰ μὲν ὁ ἀδελφὸς ἡμῶν ὁ νεώτερος καταβαίνει] μεθ' ἡμῶν] Chrysostomus, ἐὰν μὴ ὁ ἀδελφὸς ἡμῶν καταβῇ μεθ' ἡμῶν. 28 καὶ εἴπατε] Fortè καὶ εἶπα ὅτι. οὐκ ἴδον αὐτὸν ἔτι] Complut. edit. cum Ambrosio, οὐκ ἴδον αὐτὸν ἄχρι νῦν. Ald. edit. οὐκ ἴδον αὐτὸν ἔτι ἄχρι νῦν. 29 μαλακίας ἐν τῇ ὁδῷ] MS. Ox. addit ἧ ἂν πορεύεσθε, μετὰ λύπης] Chrysostomus homil. 11. ad Ephesios, μετ' ὀδύνης. 30 ἐκκρέμαται] Aq. συνδεδεμένη. Symm. ἐνδέδεται. 31. μετ' ὀδύνης] Complut. edit. cum Chrysostomo & Ambrosio, μετὰ λύπης. 32 ὁ γὰρ παῖς σου ἐκδέδεκται τὸ παιδίον παρὰ τοῦ πατρὸς λέγων] Complut. edit. cum Ambrosio, πατρός, addunt μου. Ald. edit. ὁ γὰρ παῖς σου ὁ πατήρ ἡμῶν ἐκδέδεκται τὸ παιδίον παρ' ἐμοῦ εἰπόντος αὐτῷ. καὶ εἶπεν αὐτῷ λέγων. ... [illegible] Desunt hæc in Complut. edit. & Ambrosio, neque in hebræo reperiuntur. ἡμαρτηκὼς ἔσομαι πρὸς τὸν πατέρα] MS. Ox. Complut. edit. & Ald. cum Ambrosio, ἡμαρτηκὼς ἔσομαι εἰς τὸν πατέρα. 34 τοῦ παιδίου μὴ ὄντος μεθ' ἡμῶν] MS. Ox. τοῦ παιδίου τοῦ νεωτέρου μὴ ὄντος μεθ' ἡμῶν.

CAP. XLV.

1 Οὐδεὶς ἔτι τῷ Ἰωσήφ] MS. Ox. & Complut. edit. cum Ambrosio, οὐδεὶς τῷ Ἰωσήφ. 4 ἐγώ εἰμι Ἰωσὴφ ὁ ἀδελφὸς ὑμῶν, ὃν ἀπέδοσθε εἰς Αἴγυπτον] In MS. Ox. Complut edit. & Ald. cum Ambrosio desunt illa, ὁ ἀδελφὸς ὑμῶν ὃν ἀπέδοσθε εἰς Αἴγυπτον, neque in hebræo reperiuntur. καὶ ἠγγίσαν] MS. Ox. addit πρὸς αὐτόν. 5 εἰς γὰρ ζωήν] Aq. εἰς γὰρ ζώωσιν. Symm. εἰς περιποίησιν. ἀπέστειλέ με] Theodoretus qu. 106. ἀπέσταλκέ με. 7 καὶ ἐκθρέψαι ὑμῶν κατάλειψιν μεγάλην] Complut. edit. cum Ambrosio, καὶ ἐκθρέψαι ὑμᾶς κατάλειψιν μεγάλην. In MS. Ox. desunt hæc omnia. 9 καὶ μὴ μείνῃς] Chrysostomus, καὶ μὴ ἀναμείνῃς. 10 ἐν γῇ Γεσὲμ Ἀραβίας] In Complut. edit. & Ambrosio deest vox Ἀραβίας. καὶ οἱ υἱοί σου, καὶ οἱ υἱοὶ τῶν υἱῶν σου] MS. Ox. καὶ αἱ γυναῖκες τῶν υἱῶν σου, καὶ οἱ υἱοὶ τῶν υἱῶν σου. 11 καὶ ἐκθρέψω σε ἐκεῖ] MS. Ox. καὶ διαθρέψω σε ἐκεῖ. πέντε ἔτη λιμός] Ald. edit. πέντε ἔτη λιμὸς ἵνα μὴ ... σὺ καὶ οἱ υἱοί σου καὶ πάντα τὰ ὑπάρχοντά σου] MS. Ox. & Clementis, οἱ υἱοί σου, καὶ πάντα τὰ ὑπάρχοντά σου. 17 γεμίσατε τὰ πορεῖα ὑμῶν] MS. Ox. Complut. edit. cum Chrysostomo & Ambrosio, τὰ φορεῖα ὑμῶν. Cyrillus autem De adorat. 1. τὰ πορεῖα ὑμῶν significat autem utraque vox, ἡ ἐπὶ γῆς ἡ κατὰ θάλασσαν, & MS. quidem Ox. cum Complut. edit. & Ambrosio, addunt σῖτον. 18 καὶ παραλαβόντες] Ald. edit. καὶ ἀναλαβόντες. Philo De nominum

minum mutatione & Cyrillus lectionem codicis nostri confirmant. καὶ τὰ ὑπάρχοντα ὑμῶν] MS. Ox. καὶ πάντα τὰ ὑμῶν. τὸν μυελὸν τῆς γῆς] Philo τῶν μυελῶν τῆς γῆς. Procopius in Genes. *Pro medulla terræ, bonæ terræ, legit Syrus.* 19 λαβεῖν αὐτοῖς ἁμάξας] MS. Ox. Complut. edit. cum Ambrosio, λαβεῖν αὐτοῖς ἁμάξας. 20 καὶ μὴ φείσησθε τοῖς ὀφθαλμοῖς] MS. Ox. καὶ μὴ φοβεῖσθε τοῖς ὀφθαλμοῖς. τὰ γὰρ πάντα ἀγαθὰ Αἰγύπτου] MS. Ox. τὰ γὰρ πάντα τῆς γῆς Αἰγύπτου. 21 ὑπὸ Φαραὼ τοῦ βασιλέως] MS. Ox. & Ald. edit. adduunt Αἰγύπτου. 22 πέντε ἐξαλλασσούσας στολάς] Complut. edit. & Ald. cum Chrysostomo, πέντε ἐξαλλασσούσας στολάς. Schol. ὁ Σύρος, πέντε ζυγὰς στολῶν, & διακοσίους, pro τριακοσίους χρυσοῦς. Procopius in Genes. *quinque mutatorias stolas* (i.e.) *variæ. Syrus habet libras.* 26. καὶ ἐξέστη ἡ διάνοια Ἰακώβ] MS. Ox. Complut. edit & Ald. cum Philone De rerum divinarum hærede, Chrysostomo & Ambrosio, καὶ ἐξέστη τῇ διανοίᾳ Ἰακώβ. 27 πάντα τὰ ῥηθέντα] Ald. edit. πάντα τὰ ῥήματα τὰ ῥηθέντα 27 ὅσα εἶπεν αὐτοῖς] Desunt hæc in MS. Ox. 28 μέγα μοί ἐστιν] Philo De migratione Abraham, μέγα μοί ἐστιν. Atque ita Deuter. 4. 6. pro μέγα, quæ vox bis illo versu occurrit, Philo eodem tractatu μέγα legit.

CAP. XLVI.

1 Ἰσραήλ, αὐτὸς καὶ πάντα] In MS. Ox. Complut. edit. & Ambrosio deest, αὐτός. ἔθυσεν ἐκεῖ θυσίαν τῷ θεῷ] MS. Ox. Complut. edit. & Ald. cum Ambrosio, ἔθυσεν θυσίαν τῷ θεῷ. 2 ἐν ὁράματι τῆς νυκτὸς, εἴπας] MS. Ox. & Complut. edit. ἐν ὁράματι τῆς νυκτὸς, λέγων. τί ἐστι; λέγων Complut. edit. cum Ambrosio, τί ἐστιν; εἶπεν αὐτῷ ὁ θεὸς λέγων. Ald. edit. τί ἐστιν; ὁ δὲ λέγει αὐτῷ. 5 καὶ ἀνέλαβον οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ τὸν πατέρα αὐτῶν] MS. Ox. Complut. edit. cum Ambrosio, καὶ ἀνέλαβον οἱ υἱοὶ Ἰακὼβ. Ἰσραὴλ τὸν πατέρα αὐτῶν. 7 καὶ θυγατέρες τῶν υἱῶν αὐτοῦ] Complut. edit. & Ald. cum Ambrosio, καὶ θυγατέρες τῶν θυγατέρων αὐτοῦ. MS. Ox. καὶ θυγατέρες τῶν υἱῶν θυγατέρων αὐτοῦ. ἤγαγεν εἰς Αἴγυπτον] In MS. Ox. deest, ἤγαγεν. 8 εἰς Αἴγυπτον Ἰακὼβ καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ] MS. Ox. εἰς Αἴγυπτον ἅμα Ἰακὼβ τῷ πατρὶ αὐτῶν. Complut. edit. cum Ambrosio, εἰς Αἴγυπτον ἅμα Ἰακὼβ τῷ πατρὶ αὐτῶν. Ἰακὼβ καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ. & Ald. edit. εἰς Αἴγυπτον ἅμα Ἰακὼβ τῷ πατρὶ αὐτῶν, ἔτι δὲ εἰσιν υἱοὶ αὐτοῦ. 27 εἰσελθοῦσαι εἰς Αἴγυπτον ἑβδομήκοντα πέντε] MS. Ox. & Ald edit. εἰσελθοῦσαι μετὰ Ἰακὼβ εἰς Αἴγυπτον ψυχαὶ ἑβδομήκοντα πέντε. 29 κλαυθμῷ πίονι] Sic & MS. Ox. κλαυθμῷ πίονι. Atque ita alibi quidam codices mutant vocem πλείονα in πίονα, ut Psal. 77. 31 οἳ ἦσαν ἐν γῇ Χαναὰν, ἥκασι πρός με] Ald. edit. ἦσαν ἐν γῇ Χαναὰν, νῦν δὲ ἥκασι πρός με. 32 εἰσὶ ποιμένες] MS. Ox. εἰσὶ ποιμένες προβάτων. κτηνοτρόφοι ἦσαν] MS. Ox. Complut. edit. cum Chrysostomo & Ambrosio, κτηνοτρόφοι εἰσί. πάντα τὰ αὐτῶν] Complut. edit. cum Ambrosio, πάντα τὰ ὑπάρχοντα αὐτῶν. 33 ἐὰν οὖν καλέσῃ ὑμᾶς Φαραὼ, καὶ εἴπῃ ὑμῖν, τί τὸ ἔργον ὑμῶν; ἐρεῖτε] Philo De agricultura, ἂν ὁ βασιλεὺς πυνθάνηται, τί τὸ ἔργον ὑμῶν? ἀποκρίνεσθε. 34 τοῖς Αἰγυπτίοις πᾶς ποιμὴν προβάτων] MS. Ox. τοῖς Αἰγυπτίοις πᾶσι ποιμὴν προβάτων.

CAP. XLVII.

1 ἦλθον ἐκ γῆς Χαναάν] MS. Ox. & Complut. edit. ἥκασιν ἐκ γῆς Χαναάν. 3 ποιμένες προβάτων] MS Ox. ποιμένες ἐσμὲν προβάτων. ἐκ παιδόθεν ἕως τοῦ νῦν] MS. Ox. & Ald. edit. ἐκ παιδὸς ἕως τοῦ νῦν. Desiderantur hæc in Complut. edit. & Romanâ, neque in hebræo reperiuntur. 4 παροικεῖν ἐν τῇ γῇ] MS. Ox κατοικεῖν ἐν τῇ γῇ. Observandum est sectiones secundam & tertiam in omnibus græcis exemplaribus transponi, neque in eis ordinem verborum fontis hebraici servari, & illa, εἶπε δὲ Φαραὼ τῷ Ἰωσὴφ, quæ secundam inchoant, una cum eis, quæ eandem claudunt, ἦλθον (Ald edit. ἦλθε) δὲ εἰς Αἴγυπτον πρὸς Ἰωσὴφ Ἰακὼβ καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ, καὶ ἤκουσε Φαραὼ βασιλεὺς Αἰγύπτου, in Compl. edit. prout in Hebræo abesse. 6 κατοίκισον τὸν πατέρα σου καὶ τοὺς ἀδελφούς σου] MS. Ox. κατοίκισον αὐτούς. 9 αἱ ἡμέραι τῶν ἐτῶν τῆς ζωῆς μου, ἃς παροικῶ] Aquil. ἡμέραι ἐτῶν τῆς περιπολήσεως μου. οὐκ ἀφίκοντο] Philo de linguarum confusione, οὐκ ἐξίκοντο. 11 καθὰ προσέταξε] Compl. edit. καθὰ συνέταξε. 14 τοῦ σίτου, οὗ ἠγόραζον] MS. Ox. & Compl. edit. ἀπὸ τοῦ σίτου, οὗ ἠγόραζον. 15 ἐξέλιπεν τὸ ἀργύριον] MS Ox. Compl. edit et Romana ἐξέλιπε πᾶν τὸ ἀργύριον, Chrysostomus ἐξέλιπε λοιπὸν τὸ ἀργύριον. 18 ἐξῆλθε δὲ τὸ ἔτος] MS. Ox. Διῆλθε δὲ τὸ ἔτος. ἐν τῷ ἔτει τῷ δευτέρῳ] MS Ox. ἐν τῷ ἐνιαυτῷ τῷ δευτέρῳ. οὐχ ὑπολείπεται ἐναντίον] MS. Ox. Compl. edit. Ald. & Rom. οὐχ ὑπολέλειπται ἡμῖν ἐναντίον. 19. καὶ ἡ γῆ ἐρημωθήσεται] MS. Ox. Compl. edit. & Rom. καὶ ἡ γῆ ἐρημωθῇ. ἵνα σπείρωμεν καὶ ζήσωμεν] MS. Ox. Complut. edit. & Roman. ἵνα σπείρωμεν καὶ ζῶμεν. 22 τῶν ἱερέων μόνον οὐκ ἐκτήσατο Ἰωσὴφ] MS. Ox. τῶν ἱερέων μόνης ταύτην οὐκ ἐκτήσατο Ἰωσήφ. Compl. edit. & Rom. τῶν ἱερέων μόνον, οὐκ ἐκτήσατο ταύτην Ἰωσήφ· Ald. edit. cum codice nostro consentit, nisi quòd μόνων habeat, pro, μόνον. ἐν δόσει γὰρ ἔδωκε δόματα τοῖς ἱερεῦσι] Aq. ἀκριβασμὸς γὰρ τοῖς ἱερεῦσι. Symm. σύνταξις γὰρ ἦν τοῖς ἱερεῦσι. Schol. καὶ γὰρ μερὶς ἦν τοῖς ἱερεῦσι ἐκ συγχωρήσεως Φαραώ. 25 καὶ ἐσόμεθα παῖδες τῷ Φαραῷ] MS. Ox. καὶ ἐσόμεθα αὐτοῦ οἰκέται. 26 ἔθετο αὐτοῖς] Forte ἔθετο αὐτῷ. ἐπὶ γῆς Αἰγύπτου] MS. Ox. ἐν γῇ Αἰγύπτου, & Compult. edit. ἐπὶ τὴν γῆν Αἰγύπτου. 27 ἐκληρονόμησαν] MS. Ox Compl. edit. & Ald. ἐκληρονομήθησαν. Aq κατεσχέθησαν καὶ ηὐξήθησαν. 31 ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς ῥάβδου αὐτοῦ] Aq. ἐπὶ κεφαλὴν τῆς κλίνης. Symm. ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς κλίνης. Si præter constantem omnium codicum & veterum Patrum lectionem, authoritas Divi Pauli ad Hebræos 11. 21. non refragaretur, qui locum hunc laudans ῥάβδον legit, septuaginta seniores κράββατον potiùs reddidisse conjicerem: cum vocum inter se non levis sit similitudo, & statim infra in initio capitis sequentis, & capite etiam 49. eandem vocem hebraicam quæ hic usurpatur κλίνην transtulerint, imo & in simili historiâ Reg. 3. 1. eadem phrasi quâ hic utuntur, καὶ προσεκύνησεν ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τὴν κοίτην αὐτοῦ. Verùm nihil temerè mutandum arbitror.

CAP. XLVIII.

1 ὁ πατήρ σου] MS Cott. & Cyrillus, Glaph. lib. 6 ὁ πατὴρ αὐτοῦ. ἐνοχλεῖται] MS. Ox. addit vocem ἀῤῥωστίᾳ, cujus additio dubiam omnem & variam interpretationem verbi, ἐνοχλεῖται, tollit, de quâ Augustinus in Locutionibus. τοὺς δύο υἱοὺς αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ] In MS. Ox. Ald. edit. & Rom. desunt illa μετ' αὐτοῦ. MS. verò Cott. Compl. edit. & Ambrosius, cum veritate hebraicâ, & codice nostro consentiunt. 3 ὁ θεός μου] In MS Cott. deest μου, neque in hebræo habetur. 4 αὐξανῶ σε] Cyrillus αὐξήσω σε. εἰς συναγωγάς] MS. Ox. & Ald. edit. εἰς συναγωγήν. MS. autem Cott. Compl. edit. & Rom. cum Ambrosio lectionem codicis nostri sequuntur. μετὰ σὲ εἰς κατάσχεσιν αἰώνιον] MS. Ox. μετὰ σὲ εἰς τὰς γενεὰς αὐτῶν. 5. ἐν γῇ Αἰγύπτῳ] MS. Cott. ἐν Αἰγύπτῳ. πρὸ τοῦ με ἐλθεῖν πρὸς σέ] Desunt illa, πρὸς σέ, apud Philonem De nominum mutatione. καὶ ὡς Συμεών] Deest ὡς in MS. Ox. Complut. edit. Ald. & Romanâ, Chrysostomo, Cyrillo, Theodoreto qu. 109. & Ambrosio, MS. verò Cott. cum codice nostro consentit. 6 μετὰ ταῦτα, σοὶ ἔσονται] In edit Rom. deest σοι. MS. verò Ox. Complut. edit. & Ald. unà cum Chrysostomo, Cyrillo & Ambrosio veritatem hebraicam & lectionem codicis nostri sequuntur. ἐν τοῖς ἐκείνων κλήροις] MS. Cott. & Ox. Complut. edit. Ald. & Romana, ἐπὶ τοῖς ἐκείνων κλήροις, Chrysostomus verò & Cyrillus lectionem codicis nostri confirmant. 7 κατὰ τὸν ἱππόδρομον χαβραθὰ τῆς γῆς] De hoc loco vide quæ supra ad caput 35 annotata sunt. τοῦ ἐλθεῖν Ἐφραθά] Compl. edit. cum Ambrosio πρὸ τοῦ ἐλθεῖν Ἐφραθά. MS. autem Ox. cum Cyrillo τοῦ ἐλθεῖν εἰς γῆν Ἐφραθά. 8 τίνες σοι οὗτοι] MS. Cott. τίνες εἰσιν οὗτοι, Compl. edit. cum Ambrosio τίνες οὗτοι, MS. autem Ox. Ald. edit. & Rom. cum Chrysostomo lectionem codicis nostri sequuntur. 9 ἵνα εὐλογήσω αὐτούς] MS. Ox. καὶ εὐλογήσω αὐτούς. 10 ὀφθαλμοὶ δὲ αὐτοῦ] MS. Ox. ὀφθαλμοὶ δὲ Ἰακώβ. Complut. edit. & Rom. cum Ambrosio, ὀφθαλμοὶ δὲ Ἰσραήλ. Cyrillus autem lectionem codicis nostri sequitur. ἐβαρυώπησαν] Complut. edit cum Ambrosio ἐβαρύνθησαν. οὐκ ἐδύναντο] Complut. edit. & Rom. cum Ambrosio οὐκ ἐδύνατο, Cyrillus verò cum codice nostro consentit. 11 ὁ θεὸς καὶ τὸ σπέρμα σου] MS. Ox. ὁ θεὸς καὶ τοὺς παῖδάς σου. 13 ἐν τῇ ἀριστερᾷ] Romana edit. ἐξ ἀριστερῶν· Reliqua exemplaria cum Cyrillo & Ambrosio lectionem codicis nostri sequuntur. 14 ἐπέβαλεν] Complut edit. cum Ambrosio ἐπέθηκεν. ἐνηλλάξ τὰς χεῖρας] MS Cott. & Ox. unà cum Compl. edit. Chrysostomo & Ambrosio, ἐνηλλάξας τὰς χεῖρας. 15 καὶ ηὐλόγησεν αὐτούς] In MS. Ox. deest καὶ, MS. verò Cott. cum codice nostro consentit. ἐνώπιον αὐτοῦ] MS. Cott. ἐναντίον αὐτοῦ, Apud Philonem autem Alleg. 2. desunt illa ἐνώπιον αὐτοῦ. 16 ὁ ἄγγελος] Schol. ὁ ἀγχιστεύς. 17 τὴν χεῖρα τὴν δεξιὰν αὐτοῦ] MS. Cott. τὴν δεξιὰν αὐτοῦ. βαρὺ αὐτῷ κατεφάνη] Aq. ἐκακώθη. Sym. ἀηδὲς αὐτῷ. ἐπὶ τὴν κεφαλὴν Μανασσῆ] MS. Ox. καὶ θεῖναι αὐτὴν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν Μανασσῆ. 18 οὗτος γὰρ ὁ πρωτότοκος] Theodoretus qu. 109. οὗτος γὰρ ὁ πρεσβύτης. 19 καὶ οὐκ ἠθέλησεν ἀλλ' εἶπεν, οἶδα] Philo. Alleg. 2. οὐ διήμαρτον, ἀλλ' οἶδα. οὗτος ἔσται εἰς λαὸν, καὶ οὗτος ὑψωθήσεται] MS. Cott. αὐτὸς ἔσται εἰς λαὸν, καὶ αὐτὸς ὑψωθήσεται. 21 καὶ ἀποστρέψει ὑμᾶς ἐκ τῆς γῆς εἰς τὴν γῆν] MS Ox. καὶ ἀνάξει ὑμᾶς ὁ θεὸς ἐκ τῆς γῆς ταύτης εἰς τὴν γῆν. Compl. edit. & Romana unà cum Theodoreto, & Ambrosio καὶ ἀποστρέψει ὑμᾶς εἰς τὴν γῆν. Ald. edit. cum Chrysostomo, καὶ ἀποστρέψει ὑμᾶς ὁ θεὸς ἐκ τῆς γῆς ταύτης εἰς τὴν γῆν.

CAP. XLIX.

1 καὶ εἶπεν, συνάχθητε] MS. Ox. & edit. Romana καὶ εἶπεν αὐτοῖς συνάχθητε, deest autem αὐτοῖς in MS. Cott. Compl. edit. & Ald. & Cyrillo Glaph. lib. 7. prout in hebræo. Philo De rerum divinarum hærede, pro συνάχθητε legit συλλέγητε. ἀναγγείλω] Cyrillus & Theodoretus qu. 110. ἀπαγγείλω ἐπ' ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν] Compl. edit. cum Cyrillo. ἐπ' ἐσχάτου τῶν ἡμερῶν. 2 ἀθροίσθητε καὶ ἀκούσατε υἱοὶ Ἰακώβ] Ald. edit. συνάχθητε καὶ ἀκούσατε υἱοὶ Ἰακώβ. MS Cott. & edit. Romana, συνάχθητε καὶ ἀκούσατέ μου υἱοὶ Ἰακώβ, MS. verò Ox. & Compl. edit. cum Cyrillo & Ambrosio lectionem codicis nostri sequuntur. ἀκούσατε Ἰσραὴλ τοῦ πατρὸς ὑμῶν] Ald. edit. περὶ τοῦ πατρὸς, & Romana edit. ἀκούσατε Ἰσραὴλ, ἀκούσατε τοῦ πατρὸς ὑμῶν. MS. autem Ox. Compl. edit. Cyrillus & Ambrosius cum codice nostro consentiunt. 3, 4 Ῥουβὴν πρωτότοκός μου, σὺ ἰσχύς μου, καὶ ἀρχὴ τέκνων μου, σκληρὸς φέρεσθαι, καὶ σκληρὸς αὐθάδης. ἐξύβρισας ὡς ὕδωρ, μὴ ἐκζέσῃς] Ald. edit. pro σκληρὸς adverbialiter legit σκληρῶς, male. Aq. Ῥουβὴν πρωτότοκός μου, σὺ ἰσχύς μου, καὶ κεφάλαιον λύπης μου, περισσὸς ἄρσει, καὶ περισσὸς κράτει, ἐθάμβωσας (scribendum potius ἐθάμβησας) ὡς ὕδωρ, μὴ περισσεύσῃς. Sym. Ῥουβὴν πρωτότοκός μου (suppl. σὺ ἰσχύς μου, vel δύναμίς μου) καὶ ἀρχὴ ὀδύνης, περισσὰ λαβεῖν, καὶ ἐκ περισσοῦ ὑπερζέσας ὡς ὕδωρ, οὐκ ἔσῃ περισσότερος. Diodorus, ὁ Σύρος ἔχει, Ῥουβὴν πρωτότοκός μου, ἡ δύναμίς μου, καὶ ἀρχὴ τῆς ἰσχύος· ἐπλανήθης ὡς ὕδωρ, μὴ παραμείνῃς, ἀντὶ τοῦ μὴ ζέσῃς, scribendum ζέσῃς vel ἐκζέσῃς. Theodoretus, μὴ ἐκζέσῃς, ἀντὶ τοῦ, μὴ θερμανθεὶς εἰς πολυγονίαν. Epiphanius in Anchorato, μὴ ἐκζέσῃς, ἐν δὲ τῷ ἑβραϊκῷ, ἐλθωθάρ (scribendum ἐλθωθάρ) ὅπερ ἐστὶν ἑρμηνευόμενον, μὴ ἀνακάμψῃς, ἢ μὴ περισσευθείς, ἢ πάλιν μὴ περισσεύσῃς. Procopius in Genes. *Aquila sic hunc locum explicat incipiens ab durus, Durus & Contumax & abundantiora accipiendo, & ex abundante imperando, ferbuisti ut aqua, neque eris abundantior:* pro ἐξύβρισας, reponendum fortè ἐξέβρασας, sed contra consensum omnium codicum nihil temerè statuendum. 5 ἐξαιρέσεως] Ald. edit. cum Cyrillo Glaph. lib. 7 & De adoratione 10. ἐξ αἱρέσεως. MS. autem Ox. Compl. edit. & Romana cum Chrysostomo & Ambrosio, lectionem codicis nostri sequuntur. 6 μὴ ἔλθοι] Cyrillus De ador. μὴ εἰσέλθῃ. μὴ ἐρείσαι] MS. Clementis Ald. edit. cum Cyrillo, Glaph. 7. & de adorat. 10. μὴ ἐρείσαι, & Chrysostomus μὴ ἐρείσῃ. Complut. autem edit. & Romana cum Ambrosio codicem nostrum sequuntur. 7 καὶ διασκορπιῶ αὐτοὺς] MS. Ox. Compl. edit. Ald. & Romana cum Chrysostomo, Cyrillo & Theodoreto qu. 110. καὶ διασπερῶ αὐτούς. 8 αἰνέσαισαν] MS. Ox. αἰνεσάτωσαν, Compl. edit. cum Eusebio De demonstratione lib. 7. & 8. Cyrillo & Ambrosio, αἰνέσουσι. Theodoretus αἰνέσειαν, Ald. autem edit. & Romana cum Chrysostomo lectionem codicis nostri sequuntur. προσκυνήσουσί σοι] Chrysostomus, Cyrillus & Theodoretus, προσκυνήσουσί σοι. 9 ἐκοιμήθης] MS. Ox. & Ald. edit. cum Just. Martyre, ἐκοιμήθη, MS. autem Cott. Compl. edit. & Eusebius De demonstrat. lib. 8. Chrysostomus & Ambrosius cum codice nostro consentiunt. Eusebius de demonstrat. lib. 8. pro illis, σκύμνος λέοντος Ἰούδα, ἐκ βλαστοῦ υἱέ μου ἀνέβης· ἀναπεσὼν ἐκοιμήθης, author est Aquilam transtulisse, σκύλαξ λέοντος, ἀπὸ ἁλώσεως υἱέ μου ἀνέβης· κάμψας κατεκλίθης, & Symmachum, σκύμνος λέοντος Ἰούδα, ἐκ θηριαλώσεως υἱέ μου ἀνέβης, ὀκλάσας ἐδράσθης. 10 τὰ ἀποκείμενα αὐτῷ] Græci Patres promiscuè legunt τὰ ἀποκείμενα αὐτῷ, & ᾧ ἀπόκειται. Eusebius De demonstrat. lib. 2. & lib. 7. Athanasius De passione & cruce Domini, Chrysostomus, Cyrillus Hierosol. Catech. 12, & Theodoretus qu. 110. cum MS. Ox. posteriorem lectionem sequuntur. Justinus autem Martyr Dialogo cum Tryphone bis, Origenes Philocal. cap. 1. Eusebius De demonstrat. lib. 3. & lib. 8. & Athanasius De incarnatione Domini, priorem

quæ codicis nostri, Compl. edit. Ald. & Romanæ est, confirmant. Eusebius De demonstrat. lib. 8. pro illis, ἐκ ἐκλείψει ἄρχων ἐξ Ἰούδα, καὶ ἡγέμενος ἐκ τῶν μηρῶν αὐτοῦ ἕως ἂν ἔλθῃ τὰ ἀποκείμενα αὐτῷ, author est Theodotionem versionem τοῦ ὁ retinuisse, Aquilam autem vertisse, οὐκ ἀναστήσεται (scribendum potius, ἀποστήσεται) σκῆπτρον ἀπὸ Ἰούδα, καὶ ἀκριβαζόμενος ἀπὸ μεταξὺ ποδῶν αὐτοῦ ἕως ἂν ἔλθῃ, καὶ αὐτῷ σύστημα λαῶν. Symmachum autem, οὐ περιαιρεθήσεται ἐξουσία ἀπὸ Ἰούδα ἕως ἂν ἔλθῃ ᾧ ἀπόκειται, καὶ αὐτῷ ὑπακούσουσι λαοί. 11 καὶ τῇ ἕλικι] Theodoretus qu. 119. addit, τῆς ἀμπέλου. τὸν πῶλον] Eusebius De demonst. lib. 8. τὸ ὑποζύγιον. 12 χαροποὶ] Just. Martyr cum Chrysostomo, χαροποί, Schol. θερμοί, διάπυροι, φοβεροί. Augustinus interdum *fulvi*, interdum *fulgentes*. Hieronymus in Ef. cap. 55. *gratiosi*, & in quibusdam scriptis Cypriani, *formidolosi*. MS. autem Ox. Compl. edit. Ald. & Romana lectionem codicis nostri sequuntur. ἀπὸ οἴνου] Romana edit. cum Ambrosio ὑπὲρ οἶνον. MS. autem Ox. Compl. edit. & Ald. cum Just. Martyre & Eusebio De demonst. lib. 8. Cyrillo & Theodoreto, lectionem codicis nostri sequuntur. 14 ἀναπαυόμενος] Ald. edit. ἵνα παυόμενος perperam: Chrysostomus ἀναπαυόμενος, quæ lectio etiam mendo fortasse non caret, cum statim infra sequatur, καὶ ἰδὼν τὴν ἀνάπαυσιν ὅτι καλή. ἐωράκει] Reliqua exemplaria omnia cum Chrysostomo & Cyrillo ἀνὰ μέσον. 15 τὸν ὦμον αὐτοῦ] Deest αὐτοῦ, apud Philonem de migratione Abrahami. καὶ ἐγενήθη ἀνὴρ γεωργὸς] Aq. & Symm. καὶ ἔσται γεωργὸς ὑποτελῶν. Schol. ἄνθρωπος εἰς φόρον δουλείας. 17 καὶ ἐγενήθη τοῦ Δὰν] Ald. edit. καὶ ἐγενήθη Δάν. Philo de Agricultura & Alleg. 3. καὶ γενηθήτω Δάν. εἰς τὰ ὀπίσω] Ald. edit. cum Chrysostomo & Cyrillo, εἰς τὰ ὀπίσω, Philo autem cum Theodoreto reliquorum exemplarium et codicis nostri lectionem sequuntur. 18 περιμένων κυρίου] Cyrillus cum Ambrosio, περιμένων σωτηρίαν κυρίου. MS. autem Ox. Compl. edit. Ald. & Romana cum Philone, Chrysostomo & Theodoreto codicis nostri lectionem confirmant. 19 πειρατήριον] Aq. εὔζωνος. Sym. λόχος: alibi a 70. fenioribus eadem vox hebraica quæ hic usurpatur redditur, μονόζωνος, εὔζωνος, & λῃστήριον. 20 διαδώσει τροφὴν] Compl. edit. cum Chrysostomo, Cyrillo & Ambrosio δώσει τροφήν. & Romana edit. δώσει τρυφὴν· prout in hebræo. 21 στέλεχος ἀνειμένον] Legendum fortè ἔλαφος ἀνειμένος· sed contra fidem omnium exemplarium nihil temere mutandum censeo. 22 υἱὸς ηὐξημένος ζηλωτὸς] Romana edit. υἱὸς ηὐξημένος μου ζηλωτός. Cyrillus υἱὸς ηὐξημένος ζηλωτής. υἱὸς μου νεώτατος] MS. Ox. Compl. edit. cum Chrysostomo & Ambrosio υἱός μου νεώτερος. 23, 24 ἐλοιδόρουν καὶ ἐνεῖχον αὐτῷ κύριοι τοξευμάτων, καὶ συνετρίβη μετὰ κράτους τὰ τόξα αὐτῶν] Schol. τὸ Σαμαρειτικόν, καὶ ἐμάχησαν αὐτὸν κάτοχοι μερίδων, καὶ ἐκάθισεν ἐν στερεῷ τόξευμα αὐτοῦ. χειρῶν αὐτῶν] Romana edit. χειρὸς αὐτῶν. δυνάστου Ἰακὼβ] Theodoretus qu. 110. δυνάστου Ἰακώβ. 26 ὑπερίσχυσεν ἐπ' εὐλογίαις] MS. Ox. cum Theodoreto ὑπερίσχυσας ὑπὲρ εὐλογίας. Cyrillus ὑπερίσχυσας ἐπ' εὐλογίαις. Ald. edit. & Chrysostomus lectionem codicis nostri sequuntur. 26 καὶ ἐπ' εὐλογίαις θινῶν ἀεννάων] Compl. edit. & Ald. καὶ ἐπ' εὐλογίαις θινῶν αἰωνίων. Theodoretus καὶ ἐπιθυμίας θινῶν αἰωνίων. Chrysostomus καὶ ἐπιθυμίαις θινῶν αἰωνίων. Ambrosius videtur legisse, καὶ ἐπιθυμίαι θινῶν αἰωνίων. ἔσονται ἐπὶ κεφαλὴν] MS. Ox. & Ald. edit. αἳ ἔσονται ἐπὶ κεφαλῆς, Compl. edit. & Romana cum Ambrosio lectionem codicis nostri confirmant. 27 ἔδεται ἔτι] Apud Chrysostomum & Theodoretum deest ἔτι. διαδώσει τροφὴν] Ald. edit. διαδώσει τροφήν. Apud Chrysostomum utraque lectio reperitur. MS. autem Ox. Compl. edit. cum Cyrillo, Theodoreto & Ambrosio lectionem codicis nostri sequuntur. Romana edit. δίδωσι τροφήν. Aq. διαμεριεῖ λάφυρα, Symm. μεριεῖ σκῦλα.

Scholiastes author est Syrum legere ἑσπέρας ἀρπάσεται, καὶ τὸ σκῦλα pro illis τὸ πρωϊνὸν ἔδεται ἔτι, καὶ εἰς τὸ ἑσπέρας διαδώσει τροφήν. 28 πάντες οἱ υἱοὶ Ἰακὼβ δώδεκα] MS. Ox. πάντες οὗτοι υἱοὶ Ἰακὼβ φυλαὶ δώδεκα, ita Compl. edit. Ald. & Romana cum Ambrosio, nisi quòd vocem υἱοὶ omittant. καὶ ηὐλόγησεν αὐτοὺς, ἕκαστον κατὰ τὴν εὐλογίαν αὐτοῦ ηὐλόγησεν αὐτοὺς] Compl. edit. καὶ εὐλόγησεν ὁ πατὴρ αὐτῶν, εὐλόγησεν αὐτοὺς ἕκαστον κατὰ τὴν εὐλογίαν αὐτοῦ. MS. Ox. Ald. edit. & Romana cum Ambrosio codicem nostrum sequuntur. 31 ἐκεῖ ἔθαψαν Λίαν] Fortè ἐκεῖ ἔθαψα Λίαν. 33 ἐξάρας Ἰακὼβ τοὺς πόδας] Compl. edit. cum Ambrosio, καὶ ἐξάρας τοὺς πόδας, Romana editio καὶ ἐξάρας τοὺς πόδας αὐτοῦ. Chrysostomus καὶ ἐξάρας Ἰακὼβ τοὺς πόδας αὐτοῦ. MS. autem Ox, & Ald. edit. cum codice nostro consentiunt.

CAP. L.

1 ἐπὶ τὸ πρόσωπον] MS. Ox. Compl. edit. Ald. & Romana cum Chrysostomo ἐπὶ πρόσωπον. ἔκλαυσεν ἐπ' αὐτὸν] MS. Ox. & Romana edit. ἔκλαυσεν αὐτόν. Ald. edit. ἔκλαυσε πικρῶς ἐπ' αὐτῷ. Chrysostomus ἔκλαυσεν ἐπ' αὐτῷ. ἐφίλησεν αὐτὸν] MS. Ox. cum Chrysostomo κατεφίλησεν αὐτόν. 2 ἐνταφιάσαι τὸν Ἰσραὴλ] MS. Ox. addit τὸν πατέρα Ἰωσήφ. 4 λαλήσατε περὶ ἐμοῦ εἰς τὰ ὦτα] MS. Ox. Compl. edit. & Ald. λαλήσατε εἰς τὰ ὦτα, prout in hebræo. 5 ὥρκισέ με πρὸ τοῦ τελευτῆσαι, λέγων] MS. Ox. Compl. edit. & Romana ὥρκισέ με, λέγων, prout in hebræo. Chrysostomus ὥρκισέ με ὁ πατήρ μου λέγων. καὶ ἐπανελεύσομαι] MS. Ox. Compl. edit. Ald. & Romana cum Chrysostomo, καὶ ἐπανελεύσομαι. MS. Ox. addit, καὶ εἶπεν Φαραὼ, ἀνάβηθι, θάψον τὸν πατέρα σου, καθάπερ ὥρκισέ σε. ubi hæc, & Ald. edit. εἶπεν ἐν τῷ Φαραὼ κατὰ τὸ ῥῆμα ὑπὸ τοῦ Ἰωσήφ, quæ in hebræo non sunt. 7 μετ' αὐτοῦ πάντες οἱ παῖδες] MS. Ox. μετ' αὐτοῦ ἀνέβησαν καὶ πάντες οἱ παῖδες. 8 πᾶσα ἡ πανοικία] Ald. edit. πᾶσα ἡ πανοικία, καὶ τὴν συγγένειαν] Romana edit. καὶ ἡ συγγένεια. 10 ἐφ' ἅλωνα] Romana editio εἰς ἅλωνα. 11 οἱ κάτοικοι γῆς Χαναὰν] Chrysostomus οἱ Χαναναῖοι Χαναάν. ἐν ἅλωνι] Romana edit. ἐπὶ ἅλωνι. ἐκάλεσε τὸ ὄνομα τόπου ἐκείνου] Romana edit. ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ. 12 οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ καθότι ἐνετείλατο αὐτοῖς] Compl. edit. Ald. & Romana οἱ υἱοὶ αὐτοῦ, sine illis quæ sequuntur, καθὼς ἐνετείλατο αὐτοῖς. MS. Ox. cum codice nostro consentit, & præterea addit, καὶ ἔθαψαν αὐτὸν ἐκεῖ. 14 καὶ ἐπέστρεψεν] Compl. edit. & Romana καὶ ὑπέστρεψεν. 15 πάντα τὰ κακὰ, ἃ ἐνεδειξάμεθα] MS. Ox. πάντων τῶν κακῶν ὧν ἐνεδειξάμεθα. 19 τοῦ γὰρ θεοῦ εἰμι ἐγὼ] Aq. ὅτι μὴ ἀντὶ θεοῦ ἐγώ· vel ut est apud Scholiasten, ὅτι μὴ θεός ἐγώ. Symm. μὴ γὰρ ἀντὶ θεοῦ ἐγώ, vel ut Scholiastes habet, μὴ γὰρ ἀντὶ θεοῦ ἐγώ. Schol. τὸ Σαμαρειτικὸν, καὶ γὰρ φοβούμενος θεὸν εἰμι ἐγώ. 20 ἐβουλεύσασθε κατ' ἐμοῦ εἰς πονηρὰ] MS. Ox. ἐβουλεύσασθε περὶ ἐμοῦ εἰς πονηρά. Compl. editio cum Chrysostomo, ἐβουλεύσασθε κατ' ἐμοῦ πονηρά. Ald. autem edit. & Romana lectionem codicis nostri sequuntur. ἵνα διατραφῇ λαὸς πολύς] Rom. καὶ τραφῆναι λαὸν πολύν. 21 ἐλάλησεν αὐτῶν εἰς τὴν καρδίαν] MS. Ox. ἐλάλησεν αὐτοῖς εἰς τὴν καρδίαν. 22 Αἰγύπτῳ] MS. Ox. Compl. edit. Ald. & Romana, ἐν Αἰγύπτῳ. αὐτὸς καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ] In Compl. edit. desunt illa καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, neque in hebræo habentur. πᾶσα ἡ πανοικία] Ald. edit. ut supra cum Chrysostomo, πᾶσα ἡ πανοικία. 24 τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ] MS. Ox & Compl. edit. addunt, λέγων, ἰδὼ, & Ald. cum Romana λέγων, sine ἰδὼ. ὤμοσεν ὁ θεὸς Ἀβραὰμ] MS. Ox. & Ald. edit. ὤμοσε τοῖς πατράσιν ὑμῶν, Ἀβραάμ. Compl. autem edit. & Romana ὤμοσεν ὁ θεὸς τοῖς πατράσιν ἡμῶν, Ἀβραάμ. 26 ἐτελεύτησε Ἰωσὴφ ἐκεῖ] MS. Ox. Compl. edit. & Ald. ἐτελεύτησε Ἰωσὴφ ὡς ἐκεῖ, Romana editio cum Chrysostomo lectionem codicis nostri sequuntur.

EXODUS.

CAP. I.

1 εἰσπεπορευμένων] MS. Ox. Compl. edit. & Ald. τῶν εἰσπορευομένων. Romana editio sequitur lectionem codicis nostri. πανοικὶ αὐτῶν] Sic MS. Ox. & Compl. editio. Ald. πανοικία αὐτῶν, malè. Rom. editio cum codice nostro consentit. 5 Ἰωσὴφ δὲ ἦν ἐν Αἰγύπτῳ] Hæc à LXX. interpretibus adduntur, & in omnibus exemplaribus reperiuntur licèt in fonte hebraico non existant. πᾶσαι ψυχαὶ ἐξ Ἰακὼβ] MS. Ox. & Ald. edit. πᾶσαι αἱ ψυχαὶ τοῦ Ἰακὼβ, Compl. edit. πᾶσαι ψυχαὶ αἱ ἐξελθοῦσαι ἐξ Ἰακώβ. Romana edit. cum codice nostro consentit. 7 χυδαῖοι ἐγένοντο] Aq. ἐξῆρψαν. Symm. ἐξήρψαν. Theodoretus qu. 1. in Exodum, ὅσως ηὐξήθησαν φησὶν, ὥστε κατὰ πάσης ἐκχυθῆναι γῆς· ἄπω καὶ οἱ περὶ τὸν Ἀκύλαν ἡρμήνευσαν. Procopius in Exodum, *Aquila inquit, defundebantur more inundationis in omnem terram Ægypti. Symmachus, progerminantes aucti sunt.* κατίσχυσαν σφόδρα σφόδρα] MS. Ox κατίσχυον. Compl. edit & Romana cum Cyrillo Glaph. in Exod. 1. κατίσχυον σφόδρα, & Ald. κατίσχυσαν σφόδρα. ἐπλήθυνε ἡ γῆ αὐτούς] Cyrillus ibidem addit σφόδρα. Procopius in Exodum, *Aquila interpretatus est, & impleta est terra ab eis.* 8 ἕτερος] Aq. & Theod. καινός. ὃς οὐκ ᾔδει] MS. Ox. ὃς οὐκ ἐγίνωσκε. 9 τῷ ἔθνει, ἰδοὺ τὸ ἔθνος] MS. Ox. & Rom. edit. τῷ ἔθνει αὐτοῦ, ἰδοὺ τὸ γένος. Compl. edit. τῷ ἔθνει, ἰδοὺ τὸ ἔθνος, & Ald. τῷ ἔθνει αὐτοῦ, ἰδοὺ τὸ ἔθνος. Cyrillus Glaph. 1. in Exod. τῷ γένει αὐτοῦ, ἰδοὺ τὸ γένος. μέγα πλῆθος] Compl. edit μέγα πολὺ πλῆθος. 10 δεῦτε κατασοφισώμεθα] Compl. edit. Ald. & Romana. δεῦτε οὖν κατασοφισώμεθα. MS. Ox. cum Cyrillo lectionem codicis nostri sequuntur. In utroque Arabico, δεῦτε οὖν ἡμεῖς κατασοφισώμεθα, & vox ἡμεῖς obelo notatur, cum οὖν potius notari debeat, quippe quæ in hebræo absit. μήποτε πληθυνθῇ] MS. Ox. μήποτε πληθυνθῶσι. ἐκ τῆς γῆς] MS. Clementis addit ἡμῶν. 11 ἐπιστάτας τῶν ἔργων] Ald. edit. ἐπιστάτας ἐπὶ τῶν ἔργων. Schol. ἐργοδιώκτας. ἐν τοῖς ἔργοις] Cyrillus De adorat lib. 1. ἐκ τῶν ἔργων. πόλεις ὀχυρὰς] Procopius, *Aquila vertit Tabernacula*. καὶ Ὢν ἥ ἐστιν Ἡλιούπολις] Hæc in utroque Arabico obelo notantur, neque in hebræo habentur. 12 ἐβδελύσσοντο] Aq. ἐσικχαίνοντο, Schol. ὁ Σύρος, καὶ ὁ Ἑβραῖος, ἐβδελύσσοντο ἐφοβοῦντο αὐτοὺς πληθυνομένους, καὶ ἐκάκουν αὐτούς. Procopius, *Hebræus habet, affligebant & excarnificabant filios Israel.* ἀπὸ τῶν υἱῶν Ἰσραήλ] MS. Ox.

τοῦ υἱοῦ Ἰσραήλ. 13 κατεδυνάστευον οἱ Αἰγύπτιοι τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ βίᾳ] MS. Ox. κατεδυνάστευον αὐτοὺς βίᾳ, & quidem voces οἱ Αἰγύπτιοι, in utroque Arabico obelo notantur, quæ in hebræo absunt. 14 ὧν κατεδουλοῦντο] MS. Ox. οἷς κατεδούλουν. 16 ὅταν μαιοῦσθε αὐτὰς] Complut. edit. ὅταν μαιοῦσθε τὰς Ἑβραίας. 19 γυναῖκες Αἰγύπτου] MS. Ox. γυναῖκες Αἰγυπτίαι. τίκτουσι γὰρ πρὶν ἢ εἰσελθεῖν πρὸς αὐτὰς τὰς μαίας] Sym. μαῖαι γάρ εἰσι, καὶ πρὶν εἰσελθεῖν τὰς μαίας τίκτουσι. Theod. ὅτι ζωογονοῦσιν αὐταί, διότι πρὶν εἰσελθεῖν πρὸς αὐτὰς, τίκτουσι. ἔτικτον] Desunt hæc in MS. Ox. cùm potiùs illa, τίκτουσι γὰρ deesse debuerint, prout in hebræo. 21 ἐπειδὴ] MS. Ox. & Ald. edit. ἐπειδὴ ἐποίησαν ἑαυταῖς οἰκίας] Schol. αὐτὶ τοῦ ἐξ αὐτῶν γένος ἐπληθύνθη. ηὔξησεν ὁ θεὸς αὐταῖς τὸ γένος. Chrysostomus in Psal. 134. τουτέστιν ἐξέτεινεν αὐτῶν τὸ γένος. πᾶν ἄρσεν] MS. Ox. πᾶν ἀρσενικόν. τοῖς Ἑβραίοις] Hæc verba in uno Arabico exemplari obelo notantur, & in hebræo non habentur.

CAP. II.

1 ἐκ τῆς φυλῆς Λευὶ] Philo De congressu eruditionis gratiâ addit Ἀμβρὰμ ὃς ἔλαβε τῶν θυγατέρων Λευὶ] Complut. edit. καὶ ἔλαβεν ἐκ τῶν θυγατέρων Λευί. Ald. edit. & Cyrillus Glaph. in Exod. 1. ὃς ἔλαβεν ἐκ τῶν θυγατέρων Λευί. Philo lectioni codicis Regii & Rom. editionis consentit. 2 Καὶ ἔλαβεν αὐτὴν] Philo καὶ ἔσχεν αὐτήν. MS. Ox. Complut. edit. & Ald. cum Cyrillo lectionem codicis nostri confirmant. In editione Romana hæc desiderantur, neque in hebræo reperiuntur, pro quibus si conjecturæ locus esset, reponendum putarem, καὶ ἔγνω αὐτήν. ἀστεῖον] ἀστεῖος vox πολύσημος est, interdum enim *urbanum* & *lepidum* significat, interdum *probum* & *honestum*, interdum *rectum*, ut Numb. 22. 33. interdum *pinguem* & *crassum*, ut 3. 17. interdum verò *venustum* & *pulchrum*, ut hoc loco, ad quem Stephanus protomartyr Act. 7. 20. alludens, Moysen ἀστεῖον τῷ θεῷ ait: ubi si conjecturæ locus esset, legendum putarem τῷ θεῷ, i. e. *aspectu venustum*, ut Judith 11. 23. nisi potiùs hebraismum agnoscere oporteat, pro σφόδρα, ut Jonæ 3. 3. ubi amplitudinem urbis Ninevæ propheta describens, μεγάλην τῷ θεῷ vocat. 3 ἔλαβεν αὐτὸ ἡ μήτηρ αὐτοῦ θῖβιν] Romana edit cum Cyrillo ἔλαβεν αὐτῷ ἡ μήτηρ...

enim potiùs ſcribendum eſt quàm θίβιν. Joſephus vocat πλέγμα βίβλινον. ἀσφαλτοπίσσῃ] MS. Ox. & Ald. edit. ἀσφάλτῳ πίσσῃ. Complut. edit. ἀσφάλτῳ καὶ πίσσῃ. Romana edit. lectionem codicis noſtri ſequitur. 4 μαθεῖν τὸ ἀποβησόμενον αὐτῷ] MS. Ox. ἰδεῖν τί τὸ ἀποβησόμενον αὐτῷ, Complut. edit. Ald. & Romana, una cum Cyrillo, μαθεῖν τί τὸ ἀποβησόμενον αὐτῷ. 5 περιεπορεύοντο ἐπὶ τὸν ποταμὸν] MS. Ox. Ald. edit. & Romana unà cum Cyrillo, παρεπορεύοντο παρὰ τὸν ποταμόν. Complut. edit. cum codice noſtro conſentit. τὴν θίβιν ἐν τῷ ἕλει] Complut. edit. θήκην ἐν τῷ ἕλει. 6 ὁρᾷ παιδίον κλαῖον ἐν τῇ θίβει] Complut. edit. ὁρᾷ παιδίον κλαῖον ἐν τῇ θήκῃ· pro quibus in utroque Arabico ſic legitur, ἠτένισε (vel ἐνέβλεψε) εἰς τὸ παιδίον, καὶ ἰδὲ τὸ παιδίον κλαῖον ἐν τῇ θίβῃ· & quidem illa, εἰς τὸ παιδίον, aſteriſco notantur. Et poſtrema ἐν τῇ θίβῃ, obelo, quæ in hebræo etiam abſunt. 8 ἐλθοῦσα δὲ ἡ νεᾶνις] Cyrillus ἀπελθοῦσα δὲ ἡ νεᾶνις. 9 ἐθήλαζεν] Cyrillus ἐθήλασεν. 10 ἁδρυνθέντος δὲ τοῦ παιδίου] Cyrillus ἁδρυνθέντος δὲ ἤδη τοῦ παιδίου. τὸ ὄνομα αὐτῷ Μωϋσῆν] Cyrillus, τὸ ὄνομα αὐτοῦ, Μωϋσῆς. 11. τύπτοντά τινα ἑβραῖον] Cyrillus, τύπτοντα ἑβραῖον. 13 διὰ τί τύπτεις] Complut. edit. Ald. & Romana cum Cyrillo, διὰ τί σὺ τύπτεις. 14 ἄρχοντα καὶ δικαστὴν] Clemens Romanus ad Corinthios, κριτὴν ἢ δικαστήν. 15 κατῴκησεν] MS. Ox. & editio Romana, ᾤκησεν. Compl. autem edit. & Ald. cum Philone Alleg. 2. & Cyrillo Glaph. in Geneſin 4. & in Exod. 1. lectionem codicis noſtri confirmant. 16 τὰς δεξαμενάς] MS Ox. addit. τὰ ποτιστήρια, ex alterius, Aquilæ, Symmachi, vel Theodotionis verſione. 17 ἐῤῥύσατο αὐτὰς καὶ ἐπότισε] MS. Ox. Ald. edit. & Romana unà cum Cyrillo Glaph. in Exodum. 1. ἐῤῥύσατο αὐτὰς καὶ ἤντλησεν αὐταῖς, καὶ ἐπότισε· Compl. edit. cum hebræo & codice noſtro conſentit. τὰ πρόβατα αὐτῶν] Cyrillus, τὰ πρόβατα τοῦ πατρὸς αὐτῶν. 18 Τί ὅτι ἐταχύνατε] Romana edit. διατί ἐταχύνατε. 19 ἐπότισε τὰ πρόβατα] MS. Ox Complut. edit. Ald. & Romana cum Cyrillo in Exodum addunt ἡμῶν. 20 ποῦ ἐστιν; καὶ ἵνα τί οὕτως καταλελοίπατε] MS. Ox. & Rom. edit. καὶ ποῦ ἐστιν; καὶ ἵνα τί καταλελοίπατε. Complut. edit. cum codice noſtro conſentit. 21 ἐξέδοτο Σεπφώραν] MS. Ox. ἐξέδετο αὐτῷ Σεπφώραν. 22 λαβοῦσα ἡ γυνή] Cyrillus συλλαβοῦσα ἡ γυνή. ἐπωνόμασε τὸ ὄνομα αὐτοῦ] MS. Ox. Compl. edit. Ald. & Rom. cum Cyrillo, ἐπωνόμασε Μωϋσῆς τὸ ὄνομα αὐτοῦ. λέγων, πάροικός εἰμι ἐν γῇ ἀλλοτρίᾳ] MS. Ox Compl. edit. Ald. & Rom. cum Cyrillo λέγων, ὅτι γείωρας εἰμι ἐν γῇ ἀλλοτρίᾳ. MS. Ox. Compl. edit. & Ald. ex initio capitis 18. hic ſubjungunt τὸ δὲ ὄνομα τοῦ δευτέρου ἐκάλεσεν Ἐλιέζερ· ὁ γὰρ θεὸς τοῦ πατρός μου βοηθός μου, καὶ ἐῤῥύσατό με ἐκ χειρὸς Φαραώ, quæ in hebræo hoc loco abſunt. 23 καὶ ἀνεβόησαν] MS. Ox. cum Cyrillo, καὶ ἐβόησαν. ἀνέβη ἡ βοὴ] Cyrillus ἀνέβη ἡ φωνή. 24 τὸν στεναγμὸν αὐτῶν] MS. Ox. τοῦ στεναγμοῦ αὐτῶν, & Cyrillus, τῶν στεναγμῶν αὐτῶν. 25 ἐπεῖδεν ὁ θεός] MS. Ox. Complut. edit. Ald. & Romana cum Cyrillo, ἐπῆδεν ὁ θεός. mihi verò lectio codicis noſtri magis arridet, quam hiſtoria Judith cap. 4. 11. confirmat. καὶ εἰσήκουσε κύριος τῆς φωνῆς αὐτῶν, καὶ εἰσεῖδεν τὴν θλῖψιν αὐτῶν. Eſt autem εἰσιδεῖν, εἰσορᾶν & ἐπιστρέφεσθαι, quod ἀγάπης ἐστι δηλωτικόν, ut Euſtathius ad Odyſſea obſervat. καὶ ἐγνώσθη αὐτοῖς] Compl. edit. καὶ ἐπεγνώσθη αὐτοῖς.

CAP. III.

1 τοῦ γαμβροῦ αὐτοῦ] Complut. edit. & Ald. πενθεροῦ. MS. autem Ox. & edit. Romana cum Euſebio De demonſtrat. lib. 5. & Cyrillo De adorat lib. 14. (licèt Glaph. in Exod. legat, πενθεροῦ) lectionem codicis noſtri ſequuntur. ὑπὸ τὴν ἔρημον] Compl. edit. & Cyrillus in Exod. εἰς τὴν ἔρημον, qui tamen De adoratione lib. 14 legit ὑπό. εἰς τὸ ὄρος Χωρήβ] MS. Ox. Compl. edit. & Ald. cum Cyrillo in Exod. εἰς τὸ ὄρος τοῦ θεοῦ Χωρήβ. Idem verò De adorat. 14. cum Euſebio De demonſtrat. 5. lectionem codicis noſtri, MS. Ox. & editionis Romanæ ſequitur. 2 ἐν φλογὶ πυρὸς] Romana edit. cum Juſtino Martyre dial. cum Tryphone, & Cyrillo De adorat. 14. ἐν πυρὶ φλογός. MS. autem Ox. Complut. edit. & Ald. cum Cyrillo in Exod. 1. & Theodor. qu. 5. in Exodum lectionem codicis noſtri confirmat, quæ verior eſſe videtur. Græci Patres nunc hanc, nunc illam promiſcuè ſequuntur, & Juſtinus quidem Martyr Apol. 2. pro Chriſtianis unâ & eadem paginâ utrumque exhibet. Latini Patres, Cyprianus, Auguſtinus & Ambroſius, *in flammam ignis*, non autem *in ignem flammæ* legunt. καίεται] Complut. edit. cum Cyrillo De adorat. lib. 2. ἐκαίετο, qui etiam ibidem ἑώρα pro ὁρᾷ, legit. De adorat. autem 14. lectionem codicis noſtri & reliquorum exemplarium retinet. ſic etiam Glaph. in Exod 1. niſi quod illic κατακαίεται pro καίεται, perperam ſcriptum reperiatur. Aq. ἐκφλογούμενος. Symm. φλεγόμενος. 3 τί ὅτι οὐ κατακαίεται] Ald. edit. & Romana cum Cyrillo in Exod. & De adorat. lib. 14. ὅτι οὐ κατακαίεται. MS Ox. & Complut. edit. cum codice noſtro conſentiunt. 4 προσάγει] Complut. edit. προάγει. ἐκάλεσεν αὐτὸν κύριος] Philo De ſomniis, ἐκάλεσεν αὐτὸν ὁ θεός. λέγων] Complut. edit. καὶ εἶπε. 5 λῦσαι] Aq. ἔκσπασον, Symm. ὑπόλυσον. γῆ ἁγία ἐστὶ] Philo De Profugis ἅγιός ἐστι. 6 εἶπεν αὐτῷ] Deeſt αὐτῷ in Romana editione, reliqua verò omnia exemplaria cum Cyrillo, licet in hebræo non reperiatur, agnoſcunt. 6 κατεμβλέψαι] Compl. edit. & Ald. unà cum Cyrillo in Exod. & Theodoret qu. 5. καταβλέψαι. MS. autem Ox. & Roman. edit. cum Cyrillo De adorat 2. lectionem codicis noſtri confirmant. 8 καὶ ἐξαγαγεῖν αὐτοὺς ἐκ τῆς γῆς ἐκείνης, εἰς γῆν ἀγαθὴν] MS. Ox. Complut. edit. & Romana paulo plenius, καὶ ἐξαγαγεῖν αὐτοὺς ἐκ τῆς γῆς ἐκείνης, καὶ εἰσαγαγεῖν αὐτοὺς εἰς γῆν ἀγαθήν· Cyrillus verò De adorat. lib. 2 lectionem codicis noſtri tuetur quæ hebræo magis reſpondet, ſi εἰσαγαγεῖν pro ἐξαγαγεῖν ſubſtituatur. 9 τὸν θλιμμὸν] Aq. σὺν τὸν ἀποθλιμμόν. 10 ἀποστέλλω σε] Fortè, ἀποστελῶ σε, licet omnia exemplaria in futuro legerent. 11 πορεύσομαι] Complut. edit. πορεύομαι. 12 εἶπεν δὲ ὅτι ἔσομαι] MS. Ox. Complut. edit. εἶπε δὲ ὁ θεὸς πρὸς Μωϋσῆν, λέγων, ſic etiam Ald. & Roman. niſi quòd Μωϋσῆ habeat, pro πρὸς Μωϋσῆν. ἀποστέλλω] MS. Ox. & edit. Romana ἐξαποστελῶ. τὸν λαόν] MS. Ox Complut. edit. Ald. & Romana addunt μου, quod in hebræo non eſt. 13 ἐξελεύσομαι] MS. Ox. Complut. edit. & Ald. ἐλεύσομαι. ὁ θεὸς τῶν πατέρων ὑμῶν] MS Ox κύριος ὁ θεὸς τῶν πατέρων ὑμῶν. Ald. edit. & Romana pro ὑμῶν legunt ἡμῶν, malè. 14 εἶπεν ὁ θεὸς] Complutenſ. edit. εἶπεν ὁ κύριος. πρὸς Μωϋσῆν] Rom. edit. addit λέγων, quod in cæteris omnibus exemplaribus prout in hebræo abeſt. MS. Ox. Complut. edit. Ald. & Romana, μνημόσυνον γενεῶν γενεαῖς. Theodoret. qu. 5. in Exod. μνημόσυνον γενεῶν. 11 Ἐλθὼν συνάγαγε] MS. Ox. Complut. edit. Ald. & Rom. ἐλθὼν οὖν, Juſtinus autem Martyr dial. cum Tryphone lectionem codicis noſtri ſequitur. τὴν γερουσίαν] Aq. τοὺς πρεσβύτας. τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ] Apud Juſtinum Martyrem non habentur illa τῶν υἱῶν, prout neque in hebræo. πατέρων ὑμῶν] Ald. edit. & Rom. ut ſupra, πατέρων ἡμῶν, malè. MS. Ox. & Juſt. Martyr cum codice noſtro conſentiunt. ὤφθαι] Juſt. Martyr ὤφθη. ἐπισκοπῇ ἐπέσκεμμαι] Juſt. Martyr ἐπισκοπῇ ἐπισκέψομαι. ἐν Αἰγύπτῳ] Complut. edit. addit ἔσεσθε, quod in reliquis exemplaribus prout in hebræo non reperitur. 17 καὶ εἶπε] Rom. edit. καὶ εἶπεν, errore fortaſſe librarii aut typographi. ἀναβιβάσω ὑμᾶς ἐκ τῆς κακώσεως] MS. Ox. ἀναβιβῶ ὑμᾶς ἐκ τῆς γῆς κακώσεως. καὶ Γεργεσαίων] Hæc verba in utroque Arabico exemplari obelo notantur, neque in hebræo habentur. 18 πρὸς Φαραὼ βασιλέα Αἰγύπτου] MS. Ox. πρὸς τὸν βασιλέα Αἰγύπτου, ut in hebræo. ὁ θεὸς τῶν Ἑβραίων] MS. Ox, Complut. edit. & Ald. κύριος ὁ θεὸς τῶν Ἑβραίων, prout in hebræo. ἵνα θύσωμεν τῷ θεῷ ἡμῶν] MS. Ox. Complut. edit. & Ald. ἵνα θύσωμεν κυρίῳ τῷ θεῷ ἡμῶν, prout in hebræo. 20 τὴν χεῖρα] MS. Ox. Complut. edit. & Ald. addunt μου prout in hebræo. 22 συσκευάσατε] MS. Ox. συσκυλεύσατε. MS. Clementis ἀποσυσκευάσατε, Compl. ἐπισυσκευάσατε, & Romana σκυλεύσατε, ſola Aldina cum codice noſtro conſentit. Schol. ἄλλος φησί, ζωγρήσετε αὐτοῖς τὴν ἐν τοῖς σκεύεσιν αὐτῶν δύναμιν. Theodoretus qu. 13. in Exodum author eſt, pro σκευάσασθε (ſcribendum fortè συσκευάσασθε) Symmachum tranſtuliſſe σκυλεῦσαι. Procopius in Exod. *Syrus vertit, excutite, vacuefacite; Aquila, ſpoliate.*

CAP. IV.

1 Ἐὰν οὖν μὴ πιστεύσωσι] Ald. edit. & Rom. unà cum Cyrillo, ἐὰν μὴ πιστεύσωσι, qui tamen Glaph. in Exodum lib. 1. legit ἐὰν δὲ μὴ πιστεύσωσι. Compl. autem edit. & Philo Alleg. 3 lectionem codicis noſtri confirmant. μηδὲ εἰσακούσωσι] Cyrillus De adorat. 2 μηδὲ ἀκούσωσι. ὦπταί σοι κύριος ὁ θεὸς] MS. Ox. Complut. edit. Ald. & Rom. cum Philone Alleg. 3. & Cyrillo in Exodum, ὦπταί σοι ὁ θεός. τί ἐρῶ πρὸς αὐτούς] In utroque Arabico τί ἐστιν ὃ ἐρῶ πρὸς αὐτούς· quæ obelo notantur, & in hebræo abſunt. τί τοῦτό ἐστι τὸ ἐν τῇ χειρί] MS. Ox. τί ἐστιν ἐν τῇ χειρί. Ald. edit. & Cyrillus in Exod. τί τοῦτο τὸ ἐν τῇ χειρί. Idem tamen De adorat. 2. cum Philone Alleg. 3 lectionem codicis noſtri & Rom. editionis retinet. 3 εἶπεν, ῥίψον] Ald. edit. εἶπεν αὐτῷ, ῥίψον. 4 πρὸς Μωϋσῆν] Cyrillus in Exod. πρὸς αὐτόν. Idem De adorat. 2. lectionem codicis noſtri & reliquorum exemplarium ſequitur. ἐκτείνας οὖν τὴν χεῖρα] MS. Ox. & edit. Ald. καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα. 5 χειρὶ αὐτοῦ, ἵνα πιστεύσωσι] MS. Ox. χειρὶ αὐτοῦ, καὶ εἶπε κύριος ἵνα πιστεύσωσι. Ald. edit. χειρὶ αὐτοῦ, καὶ εἶπεν αὐτῷ ἵνα πιστεύσωσι. ὦπταί σοι κύριος ὁ θεὸς] Rom. edit. ὦπταί σοι ὁ θεός. MS. Ox. & Complut. edit. & Ald. cum Cyrillo De adorat. lectionem codicis noſtri confirmant. πατέρων αὐτῶν] Cyrillus in Exod. πατέρων σου. 6 καὶ ἐξήνεγκε τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐκ τοῦ κόλπου αὐτοῦ] Deſunt hæc apud Cyrillum Glaph. in Exod. lib. 1. & De adorat 2. errore fortè librarii vel typographi. MS. autem Ox. præmittit quædam, quæ neque in hebræo, neque in reliquis exemplaribus reperiuntur, καὶ εἶπεν ἐξένεγκε τὴν χεῖρά σου ἐκ τοῦ κόλπου σου, καὶ ἐξήνεγκε τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐκ τοῦ κόλπου αὐτοῦ. ἡ χεὶρ Μωϋσῆς ὡσεὶ χιὼν] MS. Ox. & edit. Rom. χεὶρ αὐτοῦ ὡσεὶ χιών. Complut. edit. χεὶρ αὐτοῦ ὡσεὶ λεπρὸς ὡσεὶ χιών. Ald. autem edit. cum Cyrillo in Exod. & De adorat. χεὶρ αὐτοῦ λεπρῶσα ὡσεὶ χιών. 7 καὶ εἶπε πάλιν] Ald. edit. καὶ εἶπεν αὐτῷ κύριος πάλιν. ἐξήνεγκεν τὴν χεῖρα αὐτοῦ] Ita MS Ox. atque Cyrillus utrobique, niſi quod abſit αὐτοῦ. Rom. ἐξήνεγκεν αὐτήν. ἀπεκατέστη] Complut. edit. cum Cyrillo utrobique ἀπεκατεστάθη. MS. Ox. ἀπεκατέστη, addit ἡ χεὶρ αὐτοῦ. σαρκὸς αὐτοῦ] Ald. edit. & Rom. σαρκὸς αὐτῆς. MS. autem Ox. Complut. edit. cum Cyrillo utrobique lectionem codicis noſtri confirmant. 8 εἰσακούσωσι τῆς φωνῆς] MS. Ox. εἰσακούσωσί σοι διὰ τῆς φωνῆς, atque ita ſtatim infra πιστεύσωσί σοι διὰ τῆς φωνῆς. ἐσχάτου] Ita & Aq. MS. Ox. Compl. edit. Ald. & Rom. cum Cyril. De ador. 2. δευτέρου. Sym. ἑπομένου. 10 πρὸς τὸν θεὸν] MS. Ox. Compl. edit. Ald. & Rom. πρὸς κύριον. ἱκανός εἰμι] MS. Ox. εὔλογός εἰμι. Compl. Cyril. De ador. 11. οὐκ εὔλαλός εἰμι. Aq. οὐκ ἀνὴρ ῥημάτων. Sym. οὐκ εὔλαλος. 11 οὐκ ἐγὼ κύριος ὁ θεός] Rom. edit. οὐκ ἐγὼ ὁ θεός. MS. autem Ox Complut. edit. & Ald. cum Euſebio De præpar. lib. 6. & Cyrillo De adorat. libris 2, 9, 11, lectionem codicis noſtri confirmant. 12 συμβιβάσω] Aq. φωτίσω, Symm. ὑποδείξω. ἃ μέλλεις] Rom. edit. ὃ μέλλεις. MS Ox. Complut. edit. & Ald. cum Philone De rerum divinarum hærede, & Cyrillo De adorat. 2. cum codice noſtro conſentiunt. 14 καὶ θυμωθεὶς ὀργῇ] Deeſt ὀργῇ, apud Cyrillum De adorat. 2. ὅτι λαλῶν λαλήσει] Philo Quod deterius potiori inſidiari ſoleat, & rurſus De migratione Abrahami, ὅτι λαλήσει. 15 καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτὸν] MS. Clementis addit τοὺς λόγους τούτους. 16 αὐτός σοι προσλαλήσει] MS. Ox. Complut. edit. & Rom. αὐτός σοι λαλήσει. Ald. autem edit. cum Philone De migratione Abrahami & Cyrillo De adorat. lectionem codicis noſtri confirmant. 18 καὶ λέγει] MS. Ox. cum Cyrillo De adorat. lib. 2. καὶ εἶπεν αὐτῷ. 19 ἐν Μαδιάμ] MS. Ox. Complut. edit. & Ald. ἐν γῇ Μαδιάμ. 21 πορευομένου] Cyrillus De adorat. 2. εἰσπορευομένου. ἐν τῇ χειρί] Complut. edit. ἐν τῇ χειρί. σκληρυνῶ] Aq. ἰσχυρῶ, Symm. θρασυνῶ. 22 λέγει κύριος] Ald. edit. addit, ὁ θεὸς τῶν Ἑβραίων. πρωτότοκος] MS. Ox. πρωτόγονος. 23 εἰ μὲν οὖν μὴ βούλει] MS. Ox. & Ald. edit. cum Cyrillo Glaph. in Exod. 2. σὺ δὲ οὐκ ἐβούλου. Aq. οὐκ ἀνένευσας. Symm. ἠπείθησας. 24 ἄγγελος κυρίου] Aq. θεός, Symm. & Theodoret. κύριος. 25 ψῆφον] MS. Ox. addit. πέτρινον. Aq. πέτραν. καὶ προσέπεσε πρὸς τοὺς πόδας &c.] Schol. ἄλλος, καὶ ἁψαμένη τῶν ποδῶν αὐτοῦ, εἶπεν ὅτι νυμφίος αἱμάτων σύ μοι. ἀφῆκε δὲ αὐτόν, ὅτι εἶπεν, νυμφίος αἱμάτων τῆς περιτομῆς. Ἄλλος· καὶ ἥψατο τῶν ποδῶν αὐτοῦ, καὶ εἶπεν, ὅτι νυμφίος αἱμάτων σύ μοι, καὶ ἀφῆκεν αὐτὸν ὅτι εἶπε, νυμφίος αἱμάτων εἰς περιτομάς. Ἄλλος· νυμφίον αἵματος ἔχω. Aliud Schol. ὁ ἑβραῖος, ἐσφράγισε τὸ αἷμα τῆς περιτομῆς. 26 καὶ ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ] MS. Ox. & Complut. edit. addunt, ὁ ἄγγελος. τοῦ παιδίου] Complut. edit. & Rom. cum Cyrillo De adorat. 2. addunt μου. in Ald. edit. deeſt integrum hoc membrum, καὶ ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ διότι εἶπεν, ἔστη τὸ αἷμα τῆς περιτομῆς τοῦ παιδίου, errore librarii vel typographi. 27 καὶ κατεφίλησεν ἀλλήλους] MS. Ox. καὶ ἐφίλησεν αὐτόν, & Ald. edit. καὶ κατεφίλησεν αὐτόν. Complut. edit. & Rom. cum codice noſtro conſentiunt. 28 πάντα τὰ σημεῖα] Rom. edit. πάντα τὰ ῥήματα. MS. Ox. Complut. edit. & Ald. lectionem codicis noſtri confirmant. 29 συνήγαγον τὴν γερουσίαν] MS. Ox. & Clementis unà cum edit. Ald.

Ald. συνάγαγον πᾶσαν τὴν γερουσίαν. 30 ἐλάλησεν Ἀαρὼν] Ald. editio ἐλάλησεν αὐτοῖς Ἀαρών. πάντα τὰ ῥήματα ταῦτα] In Complutens. edit. deest ταῦτα, neque in hebræo habetur. 31 ἐπίστευσεν ὁ λαὸς] Ald. edit. ἐπίστευσεν αὐτοῖς ὁ λαός.

CAP. V.

1 ἵνα ἑορτάσωσί μοι] Theodoretus qu. 12. in Exod. ἵνα λατρεύσωσί μοι. 2 τίς ἐστιν Θεὸς οὗ εἰσακούσομαι] MS. Ox. Complut. edit. Ald. & Rom unà cum Cyrillo Glaph. in Exod. & De adorat. primo τίς ἐστιν οὗ εἰσακούσομαι, nisi quod Cyrillus præfigat καί. Theodoretus, τίς ἐστι κύριος οὗ εἰσακούσομαι. οὐκ ἐξαποστέλλω] MS. Ox. & Complut. edit. unà cum Cyrillo in Exod. & De adorat. lib. 1. & Theodoreto, οὐκ ἐξαποστελῶ. Ald. autem edit. & Rom. unà cum Philone De temulentiâ lectionem codicis nostri confirmant. 3 θύσωμεν τῷ Θεῷ ἡμῶν] MS. Ox. Ald. edit. & Rom. θύσωμεν κυρίῳ τῷ Θεῷ ἡμῶν, prout in hebræo. Compl. autem edit. & Cyrillus in Exod. & De adorat. lib. 1. cum codice nostro consentiunt. 4 ἵνα τί] Cyrillus, διὰ τί. διαστρέφετε τὸν λαόν μου] Complut. edit. Ald. & Rom. διαστρέφετε τὸν λαόν. MS. autem Ox. & Cyrillus lectionem codicis nostri sequuntur. 5 πολυπληθεῖ ὁ λαὸς τῆς γῆς] MS. Ox. πολυπληθεῖ ὁ λαὸς ἐπὶ τῆς γῆς. Ald. edit. πολυπληθεῖ ὁ λαὸς οὐκ ἐπὶ τῆς γῆς. Complut. edit. cum codice nostro consentit; in Romana autem desunt illa τῆς γῆς. 7 προσεθήσεται] MS. Ox. & Compl. edit. προσθήσετε. καθάπερ ἐχθὲς, καὶ τρίτην ἡμέραν, καὶ τὸ τῆς σήμερον] Aq. & Theod. καθὰ ἐχθὲς καὶ τρίτης, nisi quod Theod. pro καθὰ retineat καθάπερ καὶ τρίτην. verba illa καὶ τὸ τῆς σήμερον quæ de sectione 8 infra huc affert, desunt in Comp. edit. & Rom. αὐτοὶ πορευέσθωσαν] Ald. edit. & Rom. ἀλλ' αὐτοὶ πορευέσθωσαν. Pro illis autem αὐτοὶ πορευέσθωσαν, καὶ συναγαγέτωσαν ἑαυτοῖς ἄχυρα, Symmachus vertit αὐτοὶ ἀπερχόμενοι καλαμάσθωσαν ἑαυτοῖς ἄχυρα. & Theod. αὐτοὶ πορευθέντες καὶ καλαμάσθωσαν ἑαυτοῖς ἄχυρον. 8 τῆς πλινθουργίας] MS. Ox. & edit. Rom. τῆς πλινθείας. αὐτοὶ ποιῶσι] Ald. edit. addit ποιήσουσι. ἐπιβαλεῖς αὐτοῖς· οὐκ ἀφελεῖς οὐδέν] MS. Ox. Complut. edit. & Ald. ἐπιβαλεῖτε αὐτοῖς· οὐκ ἀφελεῖτε ἀπ' αὐτῶν οὐδέν. λέγοντες πορευθῶμεν] Rom. edit. λέγοντες ἐγερθῶμεν. 9 βαρυνέσθω] Complut. edit. βαρυνέσθωσαν. 10 κατέσπευδον] MS. Ox. κατεσπούδαζον. οἱ ἐργοδιῶκται, καὶ οἱ γραμματεῖς] MS. Ox. & Complut. edit. & Ald. addunt τοῦ λαοῦ. 11 ὅθεν ἐὰν εὕρητε] MS. Ox addit καὶ τὴν σύνταξιν τῆς πλινθείας ἀποδώσετε, quæ in reliquis omnibus exemplaribus, prout in hebræo, non habentur. 12 ἐν ὅλῃ Αἰγύπτῳ] Compl. edit. Ald. et Rom. ἐν ὅλῃ γῇ Αἰγύπτου. καλάμην εἰς ἄχυρα] MS. Ox. καλάμας ἀχύρων. 14 ἐπισταττῶν τοῦ Φαραὼ, λέγοντες] MS. Ox. ἐπιστατῶν τοῦ Φαραὼ, λεγόντων. τῆς πλινθείας] Ald. edit. τῆς πλινθουργίας. 16 τὴν πλίνθον] MS. Ox. & Complut. edit. τὴν πλινθείαν. ποιεῖν] Complut edit. ποιεῖτε. καὶ ἰδοὺ οἱ δοῦλοί σου πεπληγμένοι, καὶ ἁμαρτία λαῷ σου] Symm. καὶ οἱ δοῦλοί σου μαστιγοῦνται, καὶ ἡ ἁμαρτία εἰς τὸν λαόν σου. 17 πορευθῶμεν θύσωμεν τῷ Θεῷ ἡμῶν] MS Ox. & Ald. edit. πορευθέντες θύσωμεν τῷ Θεῷ ἡμῶν. Complut. edit. πορευθῶμεν θύσωμεν τῷ κυρίῳ ἡμῶν, & Romana πορευθέντες θύσομεν, τῷ Θεῷ ἡμῶν. Cyrilus De ador. lib. 1. lectionem codicis nostri confirmat. 18 νῦν οὖν ἀπελθόντες] MS. Ox. Compl. edit. & Rom. unà cum Cyrillo, νῦν οὖν πορευθέντες. οὐ δοθήσεται] MS. Ox. οὐ δίδοται. ἀποδώσετε] Cyrillus, αὐτοὶ δώσετε. 19 ἐάσετε δὲ] Cyrillus ἐάσετε οὖν. οὐκ ἀπολείψετε τῆς πλινθείας] MS. Ox. Complut. edit. & Ald. unà cum Cyrillo, οὐκ ἀπολείψετε ἀπὸ τῆς πλινθείας. Aq. οὐκ ὑφελεῖτε τῆς πλινθείας. 21 ἴδοι ὁ Θεὸς ὑμᾶς] MS. Ox. Complut. edit. & Ald. unà cum Cyrillo, ἐπίδοι ὁ Θεὸς ὑμᾶς. ἐβδελύξατε] Aq. & Symm. ἐσαπρίσατε. 22 Μωϋσῆς πρὸς κύριον] MS. Ox. τὸ πρόσωπον πρὸς κύριον. Complut. edit. Μωϋσῆς πρὸς τὸν Θεόν. καὶ εἶπεν, κύριε] Rom. edit. καὶ εἶπε, δέομαι κύριε. διὰ τί ἐκάκωσας] Romana edit. τί ἐκάκωσας, MS. Ox. Complut. edit. & Ald. unà cum Philone De rerum divinarum hærede, & Chrysostomo De providentiâ λογ. 3. lectionem codicis nostri confirmant. 23 πεπόρευμαι] MS. Ox. Complut. edit. & Ald. εἰσπεπόρευμαι. Chrysostomus εἰσπορεύομαι. Romana autem edit. & Philo cum codice nostro consentiunt. λαλῆσαι αὐτῷ] Deest αὐτῷ in MS. Ox. Complut edit. Ald. & Roman. unà cum Philone & Chrysostomo, neque in hebræo reperitur.

CAP. VI.

2 ἐλάλησε δὲ ὁ Θεὸς] MS. Ox cum Just. Martyre Dial. cum Tryphone ἐλάλησε δὲ κύριος. ἐγὼ κύριος· Καὶ ὤφθην] Just. Martyr, ἐγὼ εἰμι κύριος· Καὶ ὤφθην. Aq. καὶ ἐφάνην. *Eusebius De demonstr. 5. Θεὸς ὢν αὐτῶν, deest ὢν apud Justinum Martyrem. 3 ἐδήλωσα] Athanasius, ἀπεκάλυψα. 5 ὃν οἱ Αἰγύπτιοι καταδουλοῦσιν αὐτούς] Complut. edit. ἃ οἱ Αἰγύπτιοι κατεδουλοῦντο. MS. Ox. Ald. edit. & Rom. ὃν οἱ Αἰγύπτιοι καταδουλοῦνται αὐτούς· rectius fortè ὡς οἱ Αἰγύπτιοι καταδουλοῦσιν αὐτούς. τῆς διαθήκης ὑμῶν] Complut. edit. τῆς διαθήκης μου. MS. Ox. Ald. edit. & Rom. lectionem codicis nostri sequuntur. 6 βάδιζε] Cyrillus De adorat. 1. βάδισον. ἀπὸ τῆς δυναστείας] Fortè καταδυναστείας ut paulo infra. Compl. ἀπὸ τῆς δουλείας. ῥύσομαι ὑμᾶς ἐκ τῆς δουλείας] Complut. edit. ῥύσομαι ὑμᾶς ἐκ τῆς δυναστείας. 7 λήψομαι ὑμᾶς ἐμαυτῷ λαὸν ἐμοί] Complut. edit. cum Cyrillo De adorat. 1. λήψομαι ὑμᾶς ἐμαυτῷ εἰς λαόν. Ald. edit. λήψομαι ἐμαυτῷ ὑμᾶς εἰς λαὸν ἐμοί. ἐξαγαγὼν ὑμᾶς ἐκ τῆς καταδυναστείας τῶν Αἰγυπτίων] MS. Ox. & Clementis & Ald. edit. ἐξαγαγὼν ὑμᾶς ἐκ γῆς Αἰγύπτου, καὶ ἐκ τῆς καταδυναστείας τῶν Αἰγυπτίων, Complut. edit. ἐξαγαγὼν ὑμᾶς ἐκ τῆς δυναστείας τῶν Αἰγυπτίων. Rom. edit. cum codice nostro consentit. 8 εἰς ἣν ἐξέτεινα] MS. Ox. & Compl. edit. ἐφ' ἣν ἐξέτεινα. 9 οὐκ εἰσήκουσαν] Chrysost. homil. 12. ad Hebræos, & hom. in Eliam & viduam, οὐκ ἤκουσαν. ἀπὸ τῆς ὀλιγοψυχίας] Schol. ἀπὸ κολοβότητος πνεύματος. 11 λάλησον Φαραὼ βασιλεῖ] Ox. Compl. Ald. λάλησον πρὸς Φαραὼ βασιλέα. ἐκ τῆς γῆς αὐτοῦ] MS. Ox. ἐξ Αἰγύπτου. 12 ἄλογός εἰμι] Aq. ἀκρόβυστος χείλεσι. Sym. οὐκ εἰμὶ καθαρὸς τῷ φθέγματι. Theod. ἀπερίτμητος τοῖς χείλεσιν. 13 συνέταξεν αὐτοῖς πρὸς Φαραὼ] Ald. edit. συνέταξεν αὐτοῖς τοῦ εἰσελθεῖν πρὸς Φαραώ. ὥστε ἐξαγαγεῖν] Compl. edit. ἵνα ἐξαγάγῃ. Rom. edit. ὥστε ἐξαποστεῖλαι. 18. ἑκατὸν τριάκοντα τρία ἔτη] Ald. edit. ἑκατὸν τριάκοντα ἔτη. 19. οὗτοι οἶκοι πατριῶν Λευὶ] MS. Ox. οὗτοι ἐκ πατριᾶς Λευί. 20 ἑκατὸν τριάκοντα ἓξ ἔτη] MS. Ox. Complut. edit. & Ald. ἑκατὸν τριάκοντα ἑπτὰ ἔτη. Romana editio, ἑκατὸν τριακονταδύο ἔτη. 25 ἔλαβε τῶν θυγατέρων] Complut. edit. τὴν θυγατέρα, Ald. ἔλαβε ἐκ τῶν θυγατέρων. 26 οἷς εἶπεν ὁ Θεὸς αὐτοῖς ἐξαγαγεῖν] MS. Ox. οἷς εἶπεν ὁ Θεὸς ἐξαγάγετε. ἐξ Αἰγύπτου] Ita MS. Ox. Complut. edit. & Ald. edit. Rom. ἐκ γῆς Αἰγύπτου. 27 καὶ ἐξήγαγον] Complut. edit. & Ald. ὥστε ἐξαγαγεῖν. ἐξ Αἰγύπτου] Roman. edit. ἐκ γῆς Αἰγύπτου. 30 ἰσχνόφωνός εἰμι, καὶ πῶς εἰσακούσεταί μου] MS. Ox. ἰσχνόφωνος, πῶς ἂν εἰσακούσεταί μου. Pro ἰσχνόφωνός εἰμι, Scholiastes οὐκ εἰμὶ καθαρὸς φθέγματι.

CAP. VII.

1 ἰδοὺ δέδωκά σε θεὸν Φαραὼ] Philo De sacrificiis Abelis & Caini, & De migratione Abrahami, ἰδοὺ δέδωκά σε θεόν. Athanasius contra Macedonium dial. 1. ἰδοὺ τίθημί σε θεὸν τοῦ Φαραώ, qui etiam præterea addit, ἔσῃ δὲ αὐτῷ εἰς θεόν. Symmachus, ἴδε κατέστησά σε θεὸν Φαραώ. Aquila etiam pro ἰδοὺ habet ἴδε. ἔσται σου προφήτης] Athanasius ibidem, ἔσται σοι εἰς προφήτην (i. e.) εἰς στόμα καὶ ἑρμηνέα, authore Philone de eo Quod deterius potiori insidiari soleat. 2 σὺ δὲ λαλήσεις] MS. Ox. σὺ οὖν λαλήσεις. ἐκ τῆς γῆς αὐτοῦ] MS. Ox ἐξ Αἰγύπτου. 4 χεῖρά μου ἐπ' Αἴγυπτον] MS. Ox. χεῖρά μου ἐπὶ τὴν γῆν Αἰγύπτου. 6 ἐποίησε δὲ] MS. Ox. & Cyrillus De adorat. lib. 2. ἐποίησαν δέ. οὕτως ἐποίησαν] Desunt hæc in MS. Ox. & edit. Ald. malè. 7 Ἀαρὼν δὲ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ] In MS. Ox. Complut. edit. & Ald. desunt illa ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ, neque in hebræo habentur. ἡνίκα ἐλάλησαν] Ita MS. Ox. Compl. edit. & Ald. unà cum Cyrillo De adoratione 2. edit. Rom. ἡνίκα ἐλάλησε. 9 ῥίψον αὐτὴν ἐπὶ τὴν γῆν] In Complut. edit. desunt illa, ἐπὶ τὴν γῆν, prout in hebræo. ἐναντίον τῶν θεραπόντων αὐτοῦ] MS. Ox. ἐναντίον πάντων τῶν θεραπόντων αὐτοῦ. 10 τὴν ῥάβδον ἐναντίον Φαραὼ] Ald. edit. τὴν ῥάβδον αὐτοῦ ἐναντίον Φαραώ. 11 τοὺς σοφιστὰς] Aq. τοὺς κρυφιαστάς. 13 καθάπερ ἐλάλησεν] MS. Ox. Complut. edit. & Ald. una cum Theodoret. qu. 12. in Exodum καθάπερ ἐνετείλατο. 15 ῥάβδον τὴν στραφεῖσαν] MS. Ox. ῥάβδον ταύτην τὴν στραφεῖσαν. ἵνα μοι λατρεύσῃ] MS Ox. Complut. edit. & Ald. ἵνα μοι λατρεύσωσι. 17 τάδε λέγει κύριος] Ald. edit. καὶ νῦν τάδε λέγει κύριος. 19 λάβε τὴν ῥάβδον σου] Rom. edit. addit ἐν τῇ χειρί σου. ἔσται αἷμα καὶ ἐγένετο αἷμα ἐν πάσῃ γῇ Αἰγύπτου] Ald. edit. ἔσται αἷμα ἐν πάσῃ γῇ Αἰγύπτου. 20 ἐπάρας Ἀαρὼν τὴν ῥάβδον αὐτοῦ] Rom. edit. ἐπάρας τῇ ῥάβδῳ αὐτοῦ. 22 ἐποίησαν δὲ ὡσαύτως καὶ οἱ ἐπαοιδοὶ τῶν Αἰγυπτίων] Aq. καίγε αὐτοὶ οἱ κρυφιασταὶ Αἰγύπτου, καὶ ἐν ἠρεμαίοις αὐτῶν οὕτως. Schol. Ἄλλος· καὶ αὐτοὶ οἱ ἐπαοιδοὶ τῶν Αἰγυπτίων διὰ τῶν ἀποκρύφων· Scholion aliud ἀνέκδοτον in observationibus sacris Croii Symmachum hujus versionis authorem statuit, & ἐν ἀποκρύφοις pro διὰ τῶν ἀποκρύφων, legit, αὐτῶν ὡσαύτως. Ἄλλος, καίγε αὐτοὶ οἱ ἐπαοιδοὶ τῆς Αἰγύπτου ἐν ταῖς φαρμακείαις αὐτῶν ὡσαύτως. 24 ὤρυξαν δὲ πάντες οἱ Αἰγύπτιοι &c.] Aq. καὶ ὤρυξε πᾶσα ἡ Αἴγυπτος κυκλόθεν τοῦ ῥείθρου ὕδωρ τοῦ πιεῖν, ὅτι οὐκ ἠδύναντο πιεῖν ἐκ τοῦ ὕδατος τοῦ ποταμοῦ.

CAP. VIII.

3 ἀναβάντες εἰσελεύσονται] Ald. edit. ἀναβάντες οἱ βάτραχοι εἰσελεύσονται. 5 ἔκτεινον τῇ χειρὶ τὴν ῥάβδον σου] MS. Ox. ἔκτεινον τὴν ῥάβδον τὴν ἐν τῇ χειρί σου. καὶ συνάγαγε τοὺς βατράχους] Ald. edit. addit ἐπὶ τὴν γῆν Αἰγύπτου, quæ verba in reliquis omnibus exemplaribus & in Ambrosio desunt, neque in hebræo habentur, atque ita statim infra ἀνήγαγε τοὺς βατράχους rursus addit ἐπὶ τὴν γῆν Αἰγύπτου, quæ in reliquis exemplaribus, Ambrosio & hebræo non reperiuntur. 7 ἐπαοιδαῖς] MS. Ox. Complut. edit. & Romana φαρμακείαις. ἐπὶ πᾶσαν γῆν] MS. Ox. Complut. edit. Ald. & Roman. cum Ambrosio, ἐπὶ τὴν γῆν. 8 εὔξασθε περὶ ἐμοῦ πρὸς κύριον] Complut. edit. cum Ambrosio, εὔξασθε πρὸς τὸν κύριον. ἐξαποστελῶ τὸν λαόν] Rom. edit. ἐξαποστελῶ αὐτούς. Reliqua exemplaria & Ambrosius cum codice nostro consentiunt. 9 πότε εὔξομαι] Philo de sacrificiis Abelis & Caini, ἵνα εὔξωμαι. 11 ἀπὸ τῶν θεραπόντων σου, καὶ ἀπὸ τοῦ λαοῦ σου] In MS. Ox. desunt postrema hæc, καὶ ἀπὸ τῶν θεραπόντων σου, καὶ ἀπὸ τοῦ λαοῦ σου· & in edit. Complut. unà cum Ambrosio, desiderantur illa, καὶ ἐκ τῶν ἐπαύλεων. 12 καὶ ἐβόησε] MS Ox. Complut. edit. & Ald. unà cum Ambrosio, καὶ ἀνεβόησε. 14 ὦζεσεν ἡ γῆ] Complut. edit. & Ald. ἐπώζεσεν ἡ γῆ. 15 ἐβαρύνθη ἡ καρδία αὐτοῦ] MS. Ox. ἐβάρυνε τὴν καρδίαν αὐτοῦ. Reliqua exemplaria cum Ambrosio, lectionem codicis nostri sequuntur. 16 ἔσονται σκνῖφες] MS. Ox. Complut. edit. & Ald. ἔσονται σκνῖπες, Schol. φθεῖρες. ἐν τοῖς τετράποσι καὶ ἐν πάσῃ γῇ Αἰγύπτου] Ald. edit. ἐν τοῖς τετράποσι, καὶ ἐπὶ Φαραὼ, καὶ ἐπὶ τοὺς οἴκους αὐτοῦ, καὶ ἐν παντὶ τῷ χώματι τῆς γῆς ἐγένοντο οἱ σκνῖπες ἐν πάσῃ γῇ Αἰγύπτου. 17 σκνῖφες ἔν τε τοῖς ἀνθρώποις, καὶ ἐν τοῖς τετράποσιν] MS. Ox. σκνῖπες ἐν τῇ γῇ Αἰγύπτου, ἔν τε τοῖς ἀνθρώποις, καὶ ἐν τοῖς τετράποσι, καὶ ἐν παντὶ χώματι τῆς γῆς. Reliqua exemplaria & Ambrosius cum codice nostro consentiunt. 20 ἰδοὺ αὐτὸς ἐκπορεύεται] MS. Ox. & Rom. edit. ἰδοὺ αὐτὸς ἐξελεύσεται. Complut. edit. & Ald. cum Ambrosio, καὶ ἰδοὺ αὐτὸς ἐξελεύσεται. ἵνα μοι λατρεύσῃ ἐν τῇ ἐρήμῳ] Ita & Ald. sed in MS. Ox. desunt illa ἐν τῇ ἐρήμῳ, quæ in reliquis omnibus exemplaribus & Ambrosio habentur, licèt in hebræo non reperiantur. 21 ἐπὶ τοὺς θεράποντάς σου, καὶ ἐπὶ τὸν λαόν σου] MS. Ox. ἐπὶ τοὺς θεράποντάς σου, καὶ ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν Αἰγύπτου, καὶ ἐπὶ τὸν λαόν σου. κυνόμυιαν] Hieron. sub finem epistolæ ad Suniam & Fretelam κυνόμυιαν scribendum esse arbitratur, & Aquilam παμμυῖαν redidisse asserit. sed Philoni De vitâ Mosis lib. 1. assentiendum potius est qui κυνόμυιαν legit, & nominis etymon in medium affert. Schol. τὸ Σαμαρειτικὸν, κόρακα. καὶ εἰς τὴν γῆν] Comlput. edit. cum Ambrosio, καὶ ἡ γῆ. 22 ὁ λαός μου ἔπεστιν] Complut. edit. cum Ambrosio, λαός μου ἐστιν. Ald λαός μου ἐπὶ ἐστι, malè. ἐγὼ κύριος ὁ Θεὸς πάσης τῆς γῆς] MS. Ox. ἐγὼ κύριος, κύριος πάσης τῆς γῆς. Romana edit. cum codice nostro consentit, nisi quod legat ἐγώ εἰμι. ἔσται τὸ σημεῖον τοῦτο ἐπὶ τῆς γῆς] In MS. Ox. desunt illa ἐπὶ τῆς γῆς, & in edit. Romana τὸ σημεῖον. Compl. autem edit. & Ald. unà cum Ambrosio lectionem codicis nostri sequuntur. 25 ἐλθόντες θύσατε] MS. Ox. & Complut. edit. cum Ambrosio, ἀπελθόντες θύσατε, & Cyrillus De adorat. 1. εἰσελθόντες θύσατε mendosè. ἐν τῇ γῇ] Ald. edit. addit ταύτῃ. 26 ἐὰν γὰρ θύσωμεν τὰ βδελύγματα] Ald. ἐὰν γὰρ θύσωμεν κυρίῳ τῷ Θεῷ ἡμῶν τὰ βδελύγματα. 27 καὶ θύσωμεν κυρίῳ τῷ Θεῷ ἡμῶν καθάπερ εἶπεν ἡμῖν] Rom. edit. καὶ θύσωμεν τῷ Θεῷ ἡμῶν καθάπερ εἶπε κύριος ἡμῖν. Reliqua exemplaria cum Cyrillo & Ambrosio, lectionem codicis nostri confirmant. 28 ἐγὼ ἐξαποστέλλω] MS. Ox. Ald. edit. & Athanasius, ἐγὼ ἐξαποστελῶ. Compl. edit. & Cyrillus, ἐγὼ ἀποστελῶ, Rom. ἐγὼ ἀποστέλλω. θύσατε κυρίῳ τῷ Θεῷ] In Rom. edit. deest vox κυρίῳ, quæ in reliquis omnibus exemplaribus, Cyrillo & Ambrosio, prout in hebræo, reperitur. 29 κυνόμυια ἀπὸ σοῦ, καὶ ἀπὸ τῶν θεραπόντων σου, καὶ ἀπὸ τοῦ λαοῦ σου] MS. Ox. & edit. Ald. κυνόμυια ἀπὸ Φαραὼ, καὶ ἀπὸ τῶν θεραπόντων αὐτοῦ, καὶ ἀπὸ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ. Compl. edit. & Rom. una cum Ambrosio, cum codice nostro consentiunt. ἀπατῆσαι] MS Ox. παραλογίσασθαι. Compl. edit. & Rom. ἐξαπατῆσαι. Aq. & Sym. παραλογίσασθαι. θῦσαι κυρίῳ] MS. Ox. θύσωσι κυρίῳ. 30 καὶ ηὔξατο] Compl. edit. καὶ προσηύξατο.

CAP.

CAP. IX.

3 ϗ ἔπι ἐγκρατέσι αὐτοῦ] Complut. edit. Ald. & Rom. ἀλλ' ἔτι ἐγκρατεῖς αὐτοῦ. θάνατος μέγας] *MS.* Ox. λοιμὸς μέγας. 4 τῶν κτηνῶν τοῦ Ισραὴλ] MS. Ox. Complut. edit. Ald. & Rom. τῶν κτηνῶν τῶν υἱῶν Ισραήλ. οὐ τελευτήσει ἀπὸ πάντων τῶν κτηνῶν τῶν υἱῶν Ισραὴλ ῥητόν] MS. Ox. οὐ τελευτήσει ἀπ' αὐτῶν ῥητόν. Complut. edit. & Rom. οὐ τελευτήσει ἀπὸ πάντων τῶν τοῦ Ισραὴλ ῥητόν. Ald. edit. cum codice nostro concordat. 5 αὔριον ποιήσει] MS. Ox. Complut. edit. Ald. & Rom. ἐν τῇ αὔριον. ἐπὶ τῆς γῆς Αἰγύπτου] Deest vox Αἰγύπτου in reliquis omnibus exemplaribus, neque in hebræo habetur. 6 ἀπὸ δὲ τῶν κτηνῶν τοῦ Ισραὴλ] MS Ox. Ald. edit. & Rom. ἀπὸ δὲ τῶν κτηνῶν τῶν υἱῶν Ισραήλ. Complut. edit. cum codice nostro consentit. 7 ἰδὼν δὲ Φαραὼ] MS. Ox. εἶδε Φαραώ, & Theodoretus qu. 12. in Exodum, εἶδε γὰρ Φαραώ. ἀπὸ τῶν κτηνῶν τῶν υἱῶν Ισραὴλ οὐδέν] MS. Ox. οὐδὲν ἐκ τῶν υἱῶν Ισραήλ. Ald. edit. & Rom. unà cum Theodoreto, ἀπὸ πάντων τῶν κτηνῶν τῶν υἱῶν Ισραὴλ οὐδέν. Complut. edit. lectionem codicis nostri sequitur. ἡ καρδία Φαραὼ] MS. Ox. & Ald. edit. ἡ καρδία αὐτοῦ. 8 λάβετε ὑμῖν] MS. Ox. & Ald. edit. & Rom. λάβετε ὑμεῖς. 9 φλυκτίδες] Philo De vitâ Moysis φλυκταίνας appellat. ἀναζέουσαι] Aq. πιπαζόμεναι. Sym. ἐξανθοῦσαι. 10 ϗ ἔλαβον] Complut. edit. & Rom. ϗ ἔλαβεν. ἐναντίον Φαραὼ] Complut. edit addit, ϗ ἐναντίον τῶν θεραπόντων αὐτοῦ, quæ neque in reliquis exemplaribus neque in hebræo reperiuntur. 12 συνέταξε κύριος τῷ Μωυσῇ] MS. Ox. & Rom. edit. συνέταξε κύριος absque ulla additione. Theodoretus συνέταξε αὐτοῖς κύριος. 14 ἐγὼ ἐξαποστέλλω] MS. Ox. & Ald. edit. ἐγὼ ἐξαποστελῶ. Complut. edit. ἐγὼ ἀποστέλλω, atque ita supra sectione secundâ ἀπέστειλε, pro ἐξαπέστειλε. οὐκ ἔστιν ὡς ἐγὼ] Complut. edit. Ald. & Rom. οὐκ ἔστιν ὡς ἐγὼ ἄλλος. 15 λαόν σου θανατώσω] MS. Ox. & Ald. edit. λαόν σου θανατῶ. 16 τὴν δύναμίν μου] MS. Ox. Complut. edit. Ald. & Rom. unà cum Theodoreto τὴν ἰσχύν μου. Chrysostomus verò in Psal. 134. lectionem codicis nostri confirmat. 16 ἕνεκεν τούτου διετηρήθης] Ald. edit. addit, ἕως τοῦ νῦν. 17 ἐμποιῇ] MS. Ox. ἐμποιῇ. Fortè ἀποποιῇ. quid si ἐμπαίζῃ. 18 ἰδοὺ ἐγὼ ὕω] MS. Ox. ἰδοὺ ἐγὼ ποιῶ. Complut. edit. ἰδοὺ ἐγὼ βρέχω. 19 εὑρεθῇ ἐν τῷ πεδίῳ] MS. Ox. Complut. edit. Ald. & Rom. εὑρεθῇ ἐν τοῖς πεδίοις. 21 ἀφῆκε τὰ κτήνη ἐν τῷ πεδίῳ] MS. Ox. Complut. edit. Ald. & Rom. unà cum Theodoreto qu. 21 in Exodum ἀφῆκε τὰ κτήνη ἐν τοῖς πεδίοις. 22 ἐπὶ πᾶσαν γῆν] MS. Ox. ἐν πάσῃ τῇ γῇ. 23 ἔδωκε φωνὰς ϗ χάλαζαν] MS. Ox. ἔδωκε φωνὰς ϗ σάλπιγγας, ϗ χάλαζαν. Schol. φωνάς. Ἄλλος, ἀνέμων ἤχους· ἄλλος, βροντάς. πῦρ ἐπὶ τῆς γῆς] MS. Ox. addit ἐν τῇ χαλάζῃ. 24 ἡ δὲ χάλαζα πολλὴ σφόδρα σφόδρα] MS. Ox πολλὴ δὲ ἦν σφόδρα. Complut. edit. & Rom. ἡ δὲ χάλαζα πολλὴ σφόδρα. Ald. edit. geminat σφόδρα prout in codice nostro. ἀφ' οὗ γεγένηται] Compl. edit. ἀφ' ἧς γεγένηται, & Rom. edit. ἀφ' ἧς ἡμέρας γεγένηται. 25 ἐν πάσῃ γῇ Αἰγύπτῳ ἀπὸ ἀνθρώπου] MS. Ox. & Complut. edit. ἐν πάσῃ γῇ Αἰγύπτῳ πάντα ὅσα ἦν ἐν τῷ πεδίῳ, ἀπὸ ἀνθρώπου. 27 ἀποστείλας δὲ Φαραὼ, ἐκάλεσε] MS. Ox ἀπέστειλε δὲ Φαραὼ ϗ ἐκάλεσε. τὸ νῦν] Schol. ἐν καιρῷ ἕως τοῦ νῦν. 28 εὔξασθε οὖν πρὸς κύριον] Complut. edit. προσεύξασθε οὖν πρὸς κύριον. χάλαζαν ϗ πῦρ] Ald. edit. addit ἐπὶ τῆς γῆς. προσθήσεσθε] MS. Ox. Ald. edit. & Rom. προστεθῆτε. 29 πρὸς τὸν θεὸν εἰς τὸν οὐρανόν, ϗ αἱ φωναί] MS. Ox. Complut. edit. & Rom. πρὸς τὸν κύριον, ϗ αἱ φωναί. Ald. edit. cum codice nostro consentit. 30 οὔπω πεφόβησθε] MS. Ox. & Complut. edit. οὐδέποτε φοβεῖσθε. 32 οὐκ ἐπλήγη] Rom. edit. οὐκ ἐπλήγησαν. 34 ἐξῆλθε δὲ Μωυσῆς ἀπὸ Φαραὼ ἐκτὸς τῆς πόλεως] MS. Ox. ἐξῆλθε δὲ Φαραὼ παρὰ Φαραὼ ἐκ τῆς πόλεως. Complut. edit. ἐξῆλθε δὲ Μωυσῆς ἀπὸ Φαραὼ ἔξω τῆς πόλεως. ἐξεπέτασεν] Rom. edit. ἐξέτεινε. ἔσταξεν] Complut. edit. Ald. & Rom. ἔσταξεν. 34 προσέθετο] Ald edit. προσέθετο ἔτι. 35 ἐσκληρύνθη ἡ καρδία Φαραὼ] Ald. edit. ἐσκληρύνθη ἡ καρδία αὐτοῦ, ϗ τῶν θεραπόντων αὐτοῦ. Theod. 21 in Exod. ἐσκλήρυνε τὴν καρδίαν Φαραώ.

CAP. X.

1 εἰσῆλθε πρὸς Φαραὼ] MS. Ox. εἴσελθε, λάλησον πρὸς Φαραώ. ἐβάρυνα] Rom. edit. ἐσκλήρυνα. ϗ τῶν θεραπόντων αὐτοῦ] Compl. edit. ϗ τὴν καρδίαν τῶν θεραπόντων αὐτοῦ. τὰ σημεῖά μου ταῦτα] Ald. edit. & Rom. τὰ σημεῖα ταῦτα. 2 ἐμπέπαιχα τοῖς Αἰγυπτίοις] MS. Ox. ἐμπέπαιχα τῇ Αἰγύπτῳ. ὅσα ἐποίησα] MS. Ox. Complut. edit. Ald. & Rom. ἃ ἐποίησα. 3 ἵνα λατρεύσωσί μοι] MS. Ox. ἵνα λατρεύσῃ μοι. 4 μὴ θέλῃς] Ald. edit. μὴ θελήσῃς. ἰδοὺ ἐγὼ ἐπάγω] Ald. edit. ἰδοὺ ἐγὼ ἐπάξω. 5 πᾶν τὸ περισσὸν τὸ καταλειφθὲν τῆς γῆς] Compl. edit. & Ald. πᾶν τὸ περισσόν, sine adjectione illorum τῆς γῆς. 6 ἐν πάσῃ γῇ Αἰγύπτου] Compl. edit. & Rom. ἐν πάσῃ γῇ τῶν Αἰγυπτίων. ὃ οὐδέποτε] Compl. edit. & Rom. ἃ οὐδέποτε. ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης] MS Ox. & Ald. edit. ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας. ϗ ἐκκλίνας ἐξῆλθεν] MS. Ox. ϗ ἔκλινεν Μωυσῆς ἐξελθεῖν. Compl. edit. & Rom. ϗ ἐκκλίνας Μωυσῆς ἐξῆλθεν. 7 σκῶλον] Aq. πρόσκομμα. Schol τὸ Σαμαρειτικόν, εἰς ἄτας. ὅπως λατρεύσωσι κυρίῳ τῷ θεῷ] Ald ὅπως θύσωσι κυρίῳ τῷ θεῷ. Rom. edit. ὅπως λατρεύσωσι τῷ θεῷ. Complut. edit. cum Cyrillo De ador. 1. lectionem codicis nostri confirmat. ἢ εἰδέναι βούλει ὅτι ἀπόλωλεν Αἴγυπτος] MS. Ox. ἄρα ὅπως εἴδῃς ὅτι ἀπόλωλεν Αἴγυπτος, quæ versio est Aquilæ. Schol. τὸ Σαμαρειτικόν, πρὶν γνῷς, ὅτι ἀπόλωλεν Αἴγυπτος. 8 ἐπέστρεψαν] Compl. edit. & Rom. ἀπέστρεψαν. πρὸς Φαραὼ] MS. Ox. εἰς πρόσωπον Φαραώ. λατρεύσατε] MS. Ox. λατρεύετε. 9 σὺν τοῖς νεανίσκοις ἡμῶν, ϗ τοῖς πρεσβύταις] MS. Ox. Complut. edit. & Rom. σὺν τοῖς νεανίσκοις, ϗ τοῖς πρεσβυτέροις, Cyrillus, ἐν τοῖς νεανίσκοις ἡμῶν, ϗ τοῖς πρεσβυτέροις ἡμῶν. ἑορτὴ κυρίου τοῦ θεοῦ ἡμῶν] In Rom. edit. desunt illa τοῦ θεοῦ ἡμῶν, reliqua autem omnia exemplaria cum Cyrillo lectionem codicis nostri sequuntur. 10 ϗ εἶπε Φαραὼ πρὸς αὐτούς] MS. Ox. Complut. edit. & Rom. cum Cyrillo, ϗ εἶπε πρὸς αὐτούς. πρόσκειται] MS. Ox. & Rom. edit. πρόσκειται. 11 πορευέσθωσαν οἱ ἄνδρες, ϗ λατρευσάτε τῷ κυρίῳ] MS. Ox. πορευθήτωσαν οἱ ἄνδρες, ϗ λατρευσάτε τῷ θεῷ. Ald. edit. ἀλλὰ πορευέσθωσαν οἱ ἄνδρες, ϗ λατρευσάτε τῷ θεῷ, atque ita Cyrillus, nisi quòd pro ἀλλὰ πορευέσθωσαν legat, πορευέσθωσαν δέ. Rom. edit. πορευέσθωσαν δὲ οἱ ἄνδρες, ϗ λατρευσάτωσαν τῷ θεῷ. ζητεῖτε] Compl. edit. & Rom. ἐκζητεῖτε. MS. Ox. Ald. edit. & Cyrillus cum codice nostro concordant. 12 ἀκρὶς ἐπὶ τὴν γῆν] Compl. edit. ἀκρὶς ἐπὶ τὴν γῆν Αἰγύπτου. 13 ἐπῆρε] Compl. edit. ἐξέτεινε. ἀνέλαβε τὴν ἀκρίδα] Ald. edit. ἐνέβαλε, malè. 14 ϗ ἀνήγαγεν αὐτήν] MS. Ox. ϗ ἐπῆλθεν ἡ ἀκρίς. μετ' αὐτὴν οὐκ ἔσται οὕτως] MS. Ox. μετ' αὐτὴν ὑστέρησεν οὕτως. Rom. edit. μετ' ταῦτα οὐκ ἔσται οὕτως. οὐ κατελείφθη] Rom. edit. οὐχ ὑπελείφθη. 16 κατέσπευδε] MS. Ox. Complut. edit. & Ald. κατέσπευσε. 18 ἀπὸ Φαραὼ] MS. Ox. ἀπὸ προσώπου Φαραώ. πρὸς τὸν κύριον] MS. Ox Complutens. edit. & Roman. πρὸς τὸν θεόν. 19 ϗ ἐνέβαλεν αὐτήν] Roman. edit. ϗ ἔβαλεν αὐτήν. 20 ἐσκλήρυνε κύριος τὴν καρδίαν Φαραὼ] MS. Ox. ϗ ἐσκληρύνθη ἡ καρδία Φαραώ. 21 ἐπὶ γῆν Αἰγύπτου] MS. Ox. ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν Αἰγύπτου. 23 τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ] Romana edit. addit τρεῖς ἡμέρας, quæ in reliquis exemplaribus & in hebræo non sunt. ἐκ ἀνέστη] Complut. edit. Ald. & Rom. οὐκ ἐξανέστη. 24 λατρεύσατε] MS. Ox. & Complut. edit. λατρεύετε. 25 ἃ ποιήσομεν] MS Ox. ϗ ποιήσομεν. Complut. edit. ὡς ποιήσομεν. 26 τί λατρεύσομεν κυρίῳ τῷ θεῷ ἡμῶν ἕως τοῦ ἐλθεῖν] In Complut. edit. desunt illa τῷ θεῷ ἡμῶν, neque in hebræo reperiuntur, in reliquis tamen omnibus exemplaribus habentur. 28 λέγει αὐτῷ Φαραὼ] Complut. edit. & Rom. λέγει Φαραώ. ἔτι προσθεῖναι ἰδεῖν] MS. Ox. ἔτι προσελθεῖν σε ϗ ἰδεῖν. Complut. edit. ἔτι μὴ προσθεῖναι ἰδεῖν.

CAP. XI.

1 πληγήν] Aq. & Symm. ἁφήν. ἀποστέλλῃ] Complut. edit. & Rom. ἐξαποστέλλῃ, & Ald. ἐξαποστέλλῃ. σὺν παντὶ ἐκβολῇ ἐκβαλεῖ] Complut. edit. & Ald. σὺν πάσῃ ἐκβολῇ ἐκβαλεῖ. 2 ϗ γυνὴ παρὰ τῆς πλησίον] In Romana edit. hæc desunt quæ in reliquis exemplaribus prout in hebræo habentur. 3 ἐναντίον τῶν θεραπόντων αὐτοῦ] MS. Ox. & Complut. edit. ἐναντίον πάντων τῶν θεραπόντων αὐτοῦ. Ald. edit. θεραπόντων αὐτοῦ addit ϗ ἐν ὀφθαλμοῖς παντὸς τοῦ λαοῦ. 4 εἰσπορεύομαι] MS. Ox. & Ald. edit. εἰσπορεύσομαι. 5 θεραπαίνης] Schol. Ἄλλος, αἰχμαλωτίδος. 7 οὐ γρύξει κύων] MS. Ox. οὐ βρύξει κύων. παραδοξάσει κύριος] MS. Ox. παραδοξάζει ὁ θεός. ἀνὰ μέσον τοῦ Ισραὴλ] MS. Ox. & Ald. edit. ἀνὰ μέσον τῶν υἱῶν Ισραήλ. 9 ἵνα πληθυνῶ] Sic MS. Ox. Complut. edit. & Ald. at Rom. edit. ἵνα πληθύνων πληθυνῶ. 10 ἐποίησαν πάντα τὰ τέρατα ταῦτα ἐν γῇ Αἰγύπτῳ ἐναντίον Φαραὼ] MS Ox. ἐποίησαν πάντα τὰ τέρατα ταῦτα ἐναντίον Φαραώ. Compl. edit. ἐποίησαν πάντα τὰ τέρατα ταῦτα ἐν γῇ Αἰγύπτου ἐναντίον Φαραώ. Ald. ἐποίησαν τὰ σημεῖα ϗ πάντα τὰ τέρατα ταῦτα ἐναντίον Φαραώ. Rom. edit. ἐποίησαν πάντα τὰ σημεῖα ϗ τὰ &c. οὐκ ἠθέλησεν] Romana edit. οὐκ εἰσήκουσεν. ἐκ τῆς γῆς Αἰγύπτου] MS. Ox. ἐξ Αἰγύπτου. Complut. edit. ἐκ γῆς αὐτοῦ. Ald. & Rom. ἐκ γῆς Αἰγύπτου.

CAP. XII.

3 δεκάτη τοῦ μηνὸς τούτου] Philo De congressu eruditionis gratiâ, δεκάτη τοῦ μηνὸς δεκάτου. scribendum πρώτου, vel potiùs τούτου, ut in omnibus exemplaribus & hebræo. & sic statim infra. ἕκαστος πρόβατον κατ' οἰκίαν] In MS. Ox. Compl. edit. & Ald. & Cyrillo Glaph. in Exod. 2 deest ἕκαστος; idem tamen De ador. lib. 17. lectionem codicis nostri & Romanæ editionis sequitur. 4 ὀλιγοστοὶ ὦσιν] Philo De rerum divinarum hærede, ὀλίγοι ὦσιν. συλλήψεται μεθ' ἑαυτοῦ τὸν γείτονα τὸν πλησίον αὐτοῦ] Complut. edit. προσλήψεται. Philo τὸν πλησίον γείτονα προσλαβεῖν. 5 πρόβατον τέλειον, ἄρσεν, ἐνιαύσιον] MS. Ox. Complut. edit. & Ald. cum Cyrillo, πρόβατον τέλειον, ἄρσεν, ἄμωμον, ἐνιαύσιον. ἀπὸ τῶν ἀρνῶν] Complut. edit. & Cyrillus, ἀπὸ τῶν ἀμνῶν. 7 αὐτὸ ἐν αὐτοῖς] Complut edit. cum Cyrillo in Exod. & De ador. lib. 17. αὐτὰ ἐν αὐτοῖς. 9 ἀπ' αὐτῶν] Ald. edit. ἐπ' αὐτῷ, fortè ἀπ' αὐτοῦ. 10 οὐκ ἀπολείψετε] MS. Ox. οὐ καταλείψεσθε, & Complut. edit. οὐ καταλείψετε. Ald. edit. & Rom. οὐκ ἀπολείψεται, ita enim proculdubio in Ald. legi debet, & non ἀπολήψεται. Cyrillus Glaph. in Exod. οὐκ ἀπολείψετε, qui tamen De ador. 17 lectionem Rom. edit. sequitur. Schol. οὐχ ὑπολείψεται. οὐ συντρίψετε] Schol. οὐ συντριβήσεται, quæ lectio est MS. codicis Oxoniensis. 11 αἱ ὀσφύες ὑμῶν περιεζωσμέναι] Theodor. qu. 24. in Exod. & Cyrillus in Exod. ἔστωσαν αἱ ὀσφύες ὑμῶν περιεζωσμέναι, qui tamen De ador. lib. 17. lectionem codicis nostri & reliquorum exemplarium retinet. ἐν τοῖς ποσὶν ὑμῶν] MS. Ox. εἰς τοὺς πόδας ὑμῶν. 12 μετὰ σπουδῆς] Aq. ἐν θάμβῳ. Symm. ἐν ἐπείξει. πάσχα ἐστὶ κυρίου] Rom. edit. πάσχα ἐστὶ κυρίῳ. Theodoretus, qu. 24. in Exod. τὸ πάσχα ὁ μὲν Φίλων ἡρμήνευσε διαβατήρια. ὁ δὲ Ιώσηπος ὑπέρβασιν. ὁ δὲ Σύμμαχος ὑπερβάσεις. ὁ δὲ Θεοδοτίων Φασέκ, αὐτὴν τὴν ἑβραίαν τεθεικὼς φωνήν. Locus autem Philonis est lib. 3. De vita Moysis. 13 ἐν αἷς ὑμεῖς κατοικεῖτε ἐκεῖ] MS Ox. Ald. edit. & Rom. ἐν αἷς ὑμεῖς ἐστὲ ἐκεῖ. Compl. edit. & Cyrillus in Exod ἐν αἷς ὑμεῖς ἔσεσθε ἐκεῖ, qui tamen De ador. 17 legit, ἐστὲ ἐκεῖ. τοῦ ἐκλείψαι] MS. Ox τοῦ ἐκλεῖψαι. 14 μνημόσυνον] Compl. edit. εἰς μνημόσυνον. εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν] Rom. edit. & Cyrillus De ador. 17. εἰς πάσας τὰς γενεὰς ὑμῶν. 15 ἄζυμα ἔδεσθε] Compl. edit. ἄζυμα φάγεσθε. 16 κεκλήσεται ἁγία] Rom. edit. cum Cyrillo De ador. 17 κληθήσεται, qui tamen Glaph. in Exod. 2 κεκλήσεται legit, ut in codice nostro, MS. Ox. Complut. edit. & Ald. 17 φυλάξασθε] MS Ox. & Rom. edit φυλάξετε. ἐξάξω τὴν δύναμιν ὑμῶν] MS. Ox. ἐξάξω τὴν δυναστείαν ὑμῶν. ϗ εἰκάδος τοῦ μηνὸς ἑσπέρας] Compl. edit. Ald. & Rom. ϗ εἰκάδος τοῦ μηνὸς ἕως ἑσπέρας. 19 ἐν τῇ οἰκίαις ὑμῶν] MS. Ox. ἐν τοῖς οἴκοις ὑμῶν. γειώραις] MS. Ox. προσηλύτοις. Theodor. qu. 24. in Exod. γειώραν τὸν προσήλυτον ἐκάλεσε, ϗ ἰσονομίας αὐτῷ μεταδίδωκεν. 20 ἐν παντὶ κατοικητηρίῳ] MS. Ox. ἐν παντὶ οἰκητηρίῳ. λάβετε ὑμῖν αὐτοῖς πρόβατα] Rom. edit. cum Cyrillo De ador. 17 λάβετε ὑμῖν αὐτοῖς πρόβατον. 22 καθίξετε ἀπὸ τῆς φλιᾶς] Complut. edit. ϗ θίξετε τῆς φλιᾶς. Ald. edit. καθίζετε ἐπὶ τῆς φλιᾶς, mendosè. Rom. edit. καθίξετε τῆς φλιᾶς, scribendum ἐπὶ τῆς φλιᾶς. Cyrillus de ador. 17. θήσετε ἐπὶ τῆς φλιᾶς, ut supra capitis hujus sectione quartâ, ϗ θήσουσιν ἐπὶ τῶν δύο σταθμῶν ϗ ἐπὶ τὴν φλιάν. ὃ ἐστι παρὰ τὴν θύραν] MS. Ox. addit τοῦ οἴκου. 23 πατάξαι] Ald. edit. πατάξας. τὸν ὀλοθρεύοντα] Cyrillus ὀλοθρευτήν. 24 νόμιμον αἰώνιον σεαυτῷ] In MS. Ox. Complut. edit. & Rom. deest αἰώνιον. 25 φυλάξασθε τὴν λατρείαν ταύτην] MS. Ox. φυλάξετε τὴν λατρείαν ταύτην. Complut. edit. φυλάξεσθε τὴν λατρείαν ταύτην. ἡνίκα ἐπάταξε] MS. Ox. addit κύριος. 28 ἀπελθόντες] MS. Ox. ἀπελθόντων. τῷ Μωυσῇ] MS. Ox. Complut. edit. Ald. & Rom. addunt καὶ Ἀαρών, prout in hebræo. 29 καὶ πᾶν πρωτότοκον κτήνους] MS. Ox. καὶ ἕως πρωτοτόκου τοῦ κτήνους. Complut. edit. & Ald. καὶ πᾶν πρωτότοκον κτήνους. 30 ἐν πάσῃ γῇ Αἰγύπτῳ] MS. Ox. ἐν ὅλῃ Αἰγύπτῳ. 32 πορεύεσθε, εὐλογήσατε δὴ κἀμέ] MS. Ox. & Complut. edit. πορεύεσθε, καθάπερ εἰρήκατε, εὐλογήσατε δὴ κἀμέ. 34 τὸ σταῖς αὐτῶν] Cyrillus De adorat. ϗ τὸ σταῖς αὐτῶν. ἐνδεδεμένα] MS. Ox. ἐνδεδεμένον. 36 ἐσκύλευσαν τοὺς Αἰγυπτίους] MS. Ox. ἐσκύλευσαν αὐτούς. Theodor. qu 23. author est 70 Interpretes reddidisse ἐσκύλευσαν, Symmachum verò transtulisse ἐσκύλευσαν. Vide supra ad calcem capitis tertii 37 Ἀπάραντες δὲ] MS. Ox. Complut. edit. & Rom. Ἀπάραντες δὲ τὴν ἀποσκευήν] Aq. χωρὶς νηπίων

40 παροίκησις τῶν υἱῶν Ισραὴλ ἣν παρῴκησαν] MS. Ox. Complut. edit. & Rom. κατοίκησις τῶν υἱῶν Ισραὴλ ἣν κατῴκησαν, αὐτοὶ καὶ οἱ πατέρες αὐτῶν. Desunt hæc verba in edit. Romana. Compl. edit. secunda repetit, malè. 41 πᾶσα ἡ δύναμις] Compl. edit. πᾶσα στρατία. 42 νυκτὸς προφυλακή] Compl. edit. νὺξ προφυλακῆς, ut in hebræo. Aq. νὺξ παρατηρήσεως. Symm. νὺξ παρατετηρημένη. Schol. τὸ Σαμαρειτικὸν, νὺξ φυλάξεως. 34 πρὸς Μωϋσῆν καὶ Ἀαρὼν] MS. Ox addit λέγων. 46 οὐ καταλείψετε ἀπὸ τῶν κρεῶν εἰς τὸ πρωΐ] Desunt hæc in Complut. edit. & Rom prout in hebræo. 47 ποιήσει τοῦτο] Compl. edit. & Rom. ποιήσει αὐτό. 48 προσέλθῃ πρὸς ὑμᾶς προσήλυτος] Complut. edit. προσέλθῃ ἐν ὑμῖν προσήλυτος. καὶ ποιῇ τὸ πάσχα] Ald. edit. καὶ ποιήσῃ τὸ πάσχα, & Rom. ποιήσει τὸ πάσχα. 49 τῷ προσηλύτῳ τῷ προσκειμένῳ ἐν ὑμῖν] MS. Ox. Compl. edit. Ald & Rom. τῷ προσελθόντι προσηλύτῳ ἐν ὑμῖν. 50 καὶ Ἀαρὼν οὕτως] Ald. & Rom. καὶ Ἀαρὼν πρὸς αὐτούς.

CAP. XIII.

2 πᾶν πρωτότοκον πρωτογενὲς καὶ διανοῖγον] MS. Ox. Complutens. edit. & Rom. cum Philone De rerum divinarum hærede, πᾶν πρωτότοκον πρωτογενὲς διανοῖγον. Ald. πᾶν πρωτότοκον πρωτογενὲς καὶ ἀνοῖγον. Vocem πρωτογενὲς non esse τῶν ό, sed ex alia versione irrepsisse hic arbitror, cùm nihil aliud sit quàm πρωτότοκον, neque alibi cum ea juncta reperiatur. πᾶσαν μήτραν] Deest vox πᾶσαν apud Philonem. 3 ἐξ Αἰγύπτου] MS. Ox & Rom. edit. ἐκ γῆς Αἰγύπτου. 5 ἔσται ἡνίκα ἐὰν εἰσαγάγῃ] Ald. edit. ἔσται ἐὰν εἰσαγάγῃ. 8 ὡς ἐξεπορευόμην ἐξ Αἰγύπτου] MS. Ox. ὡς ἐξεπορευόμην ἐκ γῆς Αἰγύπτου. 10 καὶ φυλάξασθε] MS. Ox. καὶ φυλάξετε. Complut. edit. καὶ φύλαξαι. τὸν νόμον] Schol. ἀκριβασμόν· Ἄλλος, πρόσταγμα. 11 ὤμοσε τοῖς πατράσι σου] MS. Ox ὤμοσέ σοι καὶ τοῖς πατράσι σου. καὶ δῷ σοι αὐτὴν] MS. Ox. Compl. edit. & Rom. καὶ δώσει σοι αὐτήν. Ald. verò edit. cum Cyrillo Glaph. in Exod. 2. lectionem Codicis nostri confirmant. 12 ἀφοριεῖς] MS. Ox. & Rom. edit. cum Philone De sacrificiis Abelis & Caini, ἀφελεῖς. Compl. autem edit. & Ald. cum Cyrillo lectionem codicis nostri sequuntur. τὰ ἀρσενικὰ ἁγιάσεις τῷ κυρίῳ] MS. Ox. Complut. edit. Ald. & Rom. cum Cyrillo, τὰ ἀρσενικὰ τῷ κυρίῳ. 12 τὰ ἀρσενικὰ ἁγιάσεις τῷ κυρίῳ] MS. Ox. & Complut. edit. τὰ ἀρσενικὰ τῷ κυρίῳ, ut supra. Ald. autem edit. cum Cyrillo, τὰ ἀρσενικὰ ἁγιάσεις αὐτὰ τῷ κυρίῳ. Rom. edit. cum codice nostro consentit. 13 λυτρώσῃ] Aq. τενοντώσεις. Symm. ἀποκλενεῖς Theod. νωτοκοπήσεις. 14 ὁ υἱός σου μετὰ ταῦτα, λέγων, τί τοῦτο; καὶ ἐρεῖς αὐτῷ] Theodor. qu. 24. ὁ υἱός σου τί ἐστι τοῦτο; καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτόν. 15 ἀπέκτεινε πᾶν πρωτότοκον] Complut. edit. & Theodor. ἀπέκτεινε κύριος πᾶν πρωτότοκον. ἀπὸ πρωτοτόκου ἀνθρώπων ἕως πρωτοτόκου κτηνῶν] MS. Ox. Complut. edit. & Rom. ἀπὸ πρωτοτόκων ἀνθρώπων ἕως πρωτοτόκων κτηνῶν. Ald. autem edit. cum Theodor. lectionem codicis nostri sequitur. 16 καὶ ἀσάλευτον] Aq. καὶ εἰς ἐνεκτά. 17 καὶ ἀποστρέψῃ] Complut. edit. καὶ ἀποστρέφῃ. 18 τὸν λαὸν ὁδὸν] Cyrillus, τὸν λαὸν αὐτοῦ ὁδόν. πέμπτῃ δὲ γενεᾷ] Aq. & Symm. καθωπλισμένοι. Theodor. πεμπταίζοντες. ἐξ Αἰγύπτου] Ald. edit. & Rom. cum Cyrillo, ἐκ γῆς Αἰγύπτου. 21 ἐν στύλῳ πυρὸς] Ald. edit. & Eusebius De demonstr. 5. addunt, τοῦ φαίνειν αὐτοῖς. 22 οὐκ ἐξέλιπεν] Compl. edit. καὶ οὐκ ἐξέλιπεν, & Rom. οὐκ ἐξέλιπε δέ.

CAP. XIV.

2 ἀπέναντι τῆς ἐπαύλεως] Fortè ἀπέναντι τοῦ στόματος Εἰρώθ, ut est Num. 33. neque enim verisimile est 70. seniores aliter hic quàm illic locum hunc legisse & interpretatos esse: Quid quod Eusebius De nominibus locorum S. Scripturæ in Exodo, vocis Εἰρώθ mentionem faciat, quæ alibi hoc libro non occurrit? cujus verba hic apponere non pigebit, Εἰρώθ τόπος τῆς ἐρήμου ἐφ' ὃν κατήντησαν οἱ υἱοὶ Ισραὴλ, ἀπὸ τῆς Αἰγύπτου διελθόντες τὴν ἐρυθρὰν θάλασσαν. 3 ἐρεῖ Φαραὼ τῷ λαῷ αὐτοῦ] In Complut. edit. desunt illa. τῷ λαῷ αὐτοῦ, neque in hebræo habentur. περὶ τῶν υἱῶν Ισραὴλ, πλανῶνται οὗτοι] MS. Ox οἱ υἱοὶ πλανῶνται οὗτοι. Rom. edit. οἱ υἱοὶ Ισραὴλ πλανῶνται οὗτοι, & Ald. περὶ τῶν υἱῶν Ισραὴλ, ὅτι πλανῶνται οὗτοι. 4 καὶ ἐπιγνώσονται πάντες] MS. Ox. Complut. edit. Ald. & Rom. καὶ γνώσονται πάντες. ὅτι ἐγώ εἰμι κύριος] MS. Ox. & Complut. edit. ὅτι ἐγὼ κύριος. 5 ἀνηγγέλη τῷ Φαραὼ λέγοντες, ὅτι] MS. Ox. Complut. edit. Ald. & Rom. ἀνηγγέλη τῷ βασιλεῖ τῶν Αἰγυπτίων ὅτι. τί τοῦτο ἐποιήσαμεν, τοῦ ἐξαποστεῖλαι] Ald. edit. τί τοῦτο πεποιήκαμεν, ἐξαποστείλαντες. 6 συνέζευξε] MS. Ox. συνῆψε. 7 καὶ ἔλαβεν] Rom. edit. cum Cyrillo, De adorat. 3. καὶ λαβών. 8 καὶ τὴν καρδίαν τῶν θεραπόντων αὐτοῦ] Desunt hæc omnia in Complut. edit. & Ald. prout in hebræo, in MS autem Ox. & Rom. edit. habentur, nisi quòd repetitionem vocum, quæ immediatè habentur antè, τὴν καρδίαν scil. prætermittant. ἐξεπορεύοντο] MS. Ox. & Ald. edit. ἐπορεύοντο. 10 προσήγαγεν] MS. Ox. & Compl. edit. προσῆγε. Ald. verò edit. & Rom. προσῆγε. καὶ ἰδοὺ, οἱ Αἰγύπτιοι] MS. Ox. Complut. edit. & Ald. cum Cyrillo De adorat. 3. καὶ ἰδὲ, οἱ Αἰγύπτιοι. & sic Rom. nisi quod desit vox ἰδέ. 11 παρὰ τὸ μὴ ὑπάρχειν] Chrysostomus homil. contra Judæos & Græcos διὰ τὸ μὴ εἶναι. ἐξήγαγες θανατῶσαι ἡμᾶς ἐν τῇ ἐρήμῳ] MS. Ox. ἐξήγαγες ἡμᾶς ἐν τῇ ἐρήμῳ ταύτῃ θανατῶσαι ἡμᾶς. ἐξαγαγὼν ἡμᾶς ἐξ Αἰγύπτου] In Complut. edit. & Rom. deest ἡμᾶς, reliqua exemplaria cum Cyrillo habent. 12 κρεῖσσον γὰρ ἡμᾶς δουλεύειν] Complut. edit. κρεῖσσον γὰρ ἦν ἡμᾶς δουλεύειν. 13 στῆτε] MS. Ox. Ald. edit. & Rom. cum Philone De Cherubin, & Cyrillo De ador. 3. στῆτε. παρὰ τοῦ θεοῦ] MS. Ox. Complut. edit. Ald. & Rom. unà cum Philone & Cyrillo, παρὰ τοῦ κυρίου. εἰς τὸν αἰῶνα χρόνον] In MS. Ox. deest vox χρόνος. 14 περὶ ὑμῶν] MS Ox. Complut. edit. unà cum Philone De rerum divinarum hærede, Et rursus lib. 2. De somniis, & Cyrillo De ador. ὑπὲρ ὑμῶν. Ald. autem edit. & Rom cum codice nostro consentiunt. σιγήσετε] MS. Ox. & Compl. edit. σιγήσατε. 15 καὶ ἀναζευξάτωσαν] Schol. τὸ Σαμαρειτικὸν, ἵνα ἀπαρῶσιν. 16 ἔπαρον τὴν ῥάβδον] Romana edit. ἔπαρον τῇ ῥάβδῳ, contra quam in reliquis omnibus exemplaribus, & apud Cyrillum De adorat. καὶ ῥῆξον] Cyrillus ξήρανον. κατὰ τὸ ξηρὸν] Schol. εἰς χέρσον, εἰς ξηρόν. 17 σκληρυνῶ τὴν καρδίαν Φαραὼ καὶ τῶν Αἰγυπτίων πάντων] MS. Ox. στερεῶ τὴν καρδίαν Φαραὼ καὶ τῶν θεραπόντων αὐτοῦ. καὶ ἐν πάσῃ τῇ στρατιᾷ αὐτοῦ] Desunt hæc in MS. Ox. ὅτι ἐγώ εἰμι κύριος] Complut. edit. ὅτι ἐγὼ κύριος. 19 ἐκ τῶν ὄπισθεν αὐτῶν] MS Ox ἐκ τῶν ὄπισθεν. 20 τῆς παρεμβολῆς Ισραὴλ] MS. Ox. τῶν υἱῶν Ισραήλ. & Ald. edit. pleniùs, τῆς παρεμβολῆς τῶν υἱῶν Ισραήλ. καὶ ἐγένετο σκότος καὶ γνόφος] Aq. καὶ ἐγένετο ἡ νεφέλη σκότος, καὶ ἐφώτισε τὴν νύκτα, καὶ οὐκ ἤγγισεν οὗτος πρὸς τοῦτον. Symm. καὶ ἦν ἡ νεφέλη σκότος μὲν ἐκεῖθεν, φαίνουσα δὲ ἐντεῦθεν.

Schol. τὸ Σαμαρειτικὸν, καὶ ἦν τὸ νέφος καὶ τὸ σκότος, καὶ ἔφαινε τῇ νυκτί. 21 ἀπήγαγε] Eusebius De demonstr. 3. addit, αὐτοῦ. ὑπήγαγε] Complut. edit. ἐπήγαγε. τὴν νύκτα] Eusebius, τὴν ἡμέραν. διεσχίσθη] MS. Ox. & Rom. edit. cum Eusebio ἐσχίσθη. 22 εἰσῆλθον οἱ υἱοὶ Ισραὴλ εἰς μέσον] Eusebius ibidem διῆλθον οἱ υἱοὶ Ισραὴλ διὰ μέσου. 23 καὶ πᾶσα ἡ ἵππος] Deest copula καὶ in MS. Ox. Complut. edit. & Ald. prout in hebræo. Romana edit. πᾶς ἵππος. καὶ εἰσῆλθον] Desunt hæc in Compl. edit. Ald. & Rom. neque in hebræo habentur. 24 παρεμβολὴν τῶν Αἰγυπτίων] Ald. edit. παρεμβολὴν αὐτῶν. 25 συνέδησε] Symm. μετέστησε. ἤγεν αὐτοὺς] Complut. edit. Ald. & Rom. ἤγαγεν αὐτούς. περὶ αὐτῶν] MS. Ox. Complut. edit. & Ald. ὑπὲρ αὐτῶν. 27 ἀποκατέστη] Complut. edit. ἀποκατεστάθη. ἐπὶ χώρας] Aq. εἰς τὸ ἀρχαῖον αὐτοῦ. ὑπὸ τὸ ὕδωρ] MS. Ox. & Complut. edit. ἐπὶ τὸ ὕδωρ. ἐξετίναξε] Aq. ἀνέβρασεν. μέσον τῆς θαλάσσης] MS. Ox. & Compl. edit. εἰς μέσον τῆς θαλάσσης. 28 τοὺς εἰσπορευομένους] MS. Ox. τῶν εἰσπορευομένων. ὀπίσω αὐτῶν] MS. Ox. ὀπίσω τῶν υἱῶν Ισραήλ. οὐ κατελείφθη] Ald. edit. & Roman. καὶ οὐ κατελείφθη. Ald. οὐκ ἀπελείφθη. 31 καὶ εἶδεν Ισραὴλ] Ald. καὶ εἶδον οἱ υἱοὶ Ισραήλ. ἐφοβήθη ὁ λαὸς] MS. Ox. ἐφοβήθη πᾶς ὁ λαός. τῷ κυρίῳ] Romana edit. τῷ θεῷ. 1 τῷ λέγειν] Desunt hæc postrema verba in MS. Ox. & Compl. edit. pro quibus Romana habet λέγοντες.

CAP. XV.

3 συντρίβων πολέμους] Euthymius ad calcem Psalmorum, συντρίβων πολέμους. Lectio autem codicis nostri & reliquorum exemplarium verior est, quam Psal. 75. confirmat. ἐκεῖ συνέτριψε τὰ κράτη τῶν τόξων, ὅπλον καὶ ῥομφαίαν καὶ πόλεμον. 4 τριστάτας] Gregorius Nyssenus in Catenâ in hoc Canticum, ὁ μὲν ἡνιόχει, ὁ δὲ ὑπερησπιζεν, ὁ δὲ ἐμάχετο· ἢ τριστάτας λέγει τοὺς ἐπὶ τριῶν ἵππων ἐπιβεβηκότας· οἱ γὰρ παλαιοὶ ἐν πολέμῳ ἐξιόντες ἐπὶ τριῶν ἵππων ἐποχοῦντο· ἢ τοὺς ἰσχυρὰς, καὶ πρὸς τρεῖς δυναμένους ἀντιστῆναι· ἢ τοὺς ἐν τῇ παρατάξει τρίτους ἱσταμένους ἐν τῇ φάλαγγι τούτῳ τῷ τρόπῳ τῆς παρεμβολῆς ἱσταμένης φραγμηδόν· τοῦ γὰρ πρώτου πίπτοντος ἢ ἀποκάμνοντος, ὁ τριστάτης ὑπεισήρχετο τὸν ἐκείνου τόπον· ἢ τὸν τριαδὸν, τουτέστι τὸν ἐν τῷ καθέζεσθαι τὸν βασιλέα τρίτον ἱστάμενον, ἢ τὴν τρίτην ἔχοντα καθέδραν, οἷος ἦν ὁ Δαβὶδ παρὰ τῷ Σαούλ. Euthymius in Canticum hoc, τρεῖς γὰρ ἐπὶ τοῦ ἅρματος ἵσταντο, καὶ ὁ μὲν εἷς ἡνιόχει, οἱ δὲ δύο τοῖς πολεμίοις ἐμάχοντο. Scholiastes vetus qui in manibus nostris est, τριστάτας, τρίτης μοίρας ἄρχοντας, καὶ κατέχοντας ἐν χειρὶ τρεῖς λόγχας. Plura qui velit de voce *Tristata* intelligere, adeat Origenem homil. 6. & Hieronymum in cap. 23 Ezekielis. κατεπόντισεν] Romana edit. κατεποντίσθησαν· reliqua autem omnia exemplaria & Euthymius cum codice nostro consentiunt. 5 ἐπεκάλυψεν] In uno exemplari Euthymii, κατέβησαν. 7 καὶ κατέφαγεν] Deest καὶ in Ald. edit. & Rom. unà cum Euthymio. 8 διέστη τὸ ὕδωρ] Aq. Symm. Theod. ἐσωρεύθη τὸ ὕδωρ. ἐπάγη τὰ κύματα] Compl. edit. & Ald. unà cum Euthymio, ἐπάγη καὶ τὰ κύματα. 9 ἀνελῶ] Philo De Cherubin, καὶ ἀνελῶ. 10 ἀπέστειλας τὸ πνεῦμά σου] Procopius in Exodum, *misisti spiritum tuum; reliqui sic interpretati sunt hunc locum, spirasti, vel ventos concivisti.* καὶ ἐκάλυψεν] Deest καὶ in Compl. edit. Ald. & Roman. unà cum Euthymio. 11 κύριε τίς ὅμοιός σοι; δεδοξασμένος ἐν ἁγίοις] Symm. ὅτι ἐν δυνατοῖς, ὅτι ἐν ἁγιασμῷ ἐξισωθῆναι. ἐν δόξαις] Complut. edit. cum Euthymio, ἐνδόξως, malè. 12 καὶ κατέπιεν] In Complut. edit. Ald. & Rom. deest καί. 13 παρεκάλεσας] Symm. διεβάστασας. 14 ἐφοβήθησαν] MS. Ox. Complut. edit. Ald. & Rom. cum Euthymio, ὠργίσθησαν. Aq. ἐκλογήθησαν. Schol. ἐταράχθησαν. Procopius, *Aquila, conturbatæ sunt.* 15 ἔσπευσαν] Schol. ἔπεσον, ἐθορυβήθησαν. 16 ἀπολιθωθήτωσαν] MS. Ox. Compl. edit. Ald. & Rom. cum Euthymio, ἐκπίεσω, atque ita exemplar nostrum in hymnis ad calcem Psalmorum. καταφύτευσον] Philo de Plantatione Noë, καταφυτεύσεις qui tamen De migratione Abrahami lectionem codicis nostri & cæterorum exemplarium sequitur. κληρονομίας] Philo De Plantatione Noë κληροδοσίας. εἰς ἕτοιμον κατοικητήριόν σου] Philo ibidem, ἕδρασμα εἰς καθέδραν σου. κατηρτίσω] Rom. edit. κατηρτίσω· reliqua exemplaria cum Euthymio lectionem codicis nostri sequuntur. ἡτοίμασαν] Philo ἥδρασαν. 18 κύριος βασιλεύων] Sic MS. Ox. Complut. edit. Ald. & Rom. cum Philone & Euthymio. τὸν αἰῶνα] Philo τῶν αἰώνων. 19 καὶ ἀναβάταις αὐτοῦ] In MS. Ox. Complut. edit. Ald. & Rom. unà cum Euthymio deest αὐτοῦ. ὕδωρ τῆς θαλάσσης] MS. Ox. ὕδωρ τῆς ἐρυθρᾶς θαλάσσης. 20 ἔλαβεν] Romana edit. λαβοῦσα. 21 ἐξῆρχε δὲ αὐτῶν] Schol. καὶ κατέλεγεν αὐταῖς. 23 πιεῖν ὕδωρ] Deest vox ὕδωρ in Rom. edit. & Cyrillo Glaph. in Exod. lib. 2. & De adorat. lib. 5. Philo tamen De congressu eruditionis gratiâ, vocem ὕδωρ retinet. ἐπωνομάσθη] Rom. edit. cum Cyrillo *De* adorat. 5. ἐπωνόμασε. reliqua exemplaria cum Philone & Cyrillo in Exodum lectionem codicis nostri sequuntur. 24 κατὰ Μωϋσῆ] Compl. edit. cum Cyrillo in Exod. ἐπὶ Μωϋσῆν, qui tamen *De* adorat. 5. πρὸς Μωϋσῆν legit. MS. verò Ox. & Ald. edit. cum Philone codicem nostrum sequuntur. 25 ἔθετο αὐτῷ δικαιώματα] MS. Ox. ἔθετο αὐτῷ ὁ θεὸς δικαιώματα. καὶ κρίσεις] Cyrillus in Exod. lib. 2. καὶ κρίματα καὶ κρίσεις, quorum alterum περισσόν. 26 ἐὰν ἀκοῇ ἀκούσῃς τῆς φωνῆς κυρίου] Complut. edit. ἐὰν ἀκούσῃς τῆς φωνῆς κυρίου, Cyrillus ἐὰν ἀκοῇ ἀκούσῃς κυρίου. ταῖς ἐντολαῖς] MS. Ox. Complut. edit. & Ald. τὰς ἐντολάς. κύριος ὁ ἰώμενός σε] Romana edit. secus quàm in hebræo & reliquis omnibus exemplaribus cum Cyrillo post vocem κύριος addit ὁ θεός σου. ἐπὶ τὰ ὕδατα] MS. Ox. Complut. edit. Ald. & Rom. cum Philone *De* profugis, παρὰ τὰ ὕδατα, Cyrillus cum codice nostro consentit.

CAP. XVI.

1 καὶ ἦλθον] Complut. edit. cum Ambrosio καὶ ἦλθε. 3 ὅταν ἐκαθίσαμεν] MS. Ox. ὅτε ἐκαθήμεθα. ἀποκτεῖναι πᾶσαν τὴν συναγωγήν] In MS. Ox deest πᾶσαν. 4 ἰδοὺ ἐγὼ ὕω] MS. Ox. cum Eusebio De demonstr. 3. ἰδοὺ ἐγὼ δίδωμι, Philo autem Alleg. 2. lectionem codicis nostri & reliquorum exemplarium sequitur. συλλέξουσι] MS. Ox. cum Philone συνάξουσι. ὅταν πορεύσω] Philo ὅταν πορεύσω. 7 δόξαν τοῦ θεοῦ] MS. Ox. Complut. edit. Ald. & Romana cum Ambrosio, δόξαν κυρίου. εἰσακοῦσαι κύριον] In Compl. edit. & Roman. & Ambrosio deest κύριον. ὅτι γογγύζετε] Compl. edit. & Rom. ὅτι διαγογγύζετε. 8 διαγογγύζετε καθ' ἡμῶν] MS. Ox. διαγογγύζετε καθ' ἡμέραν καθ' ἡμῶν. γογγυσμὸς ὑμῶν ἐστιν] MS. Ox. γογγυσμὸς ἐστιν. 10 καὶ ἐπεστράφησαν] Ald. edit. καὶ ἀπεστράφησαν, malè. Procopius in Genes. *& conversi sunt. Aquila vertit, inclinaverunt, vel respexerunt.*

12 ἐπ

12 ὅτι ἐγὼ κύριος] Complut. edit. cum Ambrosio, ὅτι ἐγώ εἰμι κύριος. 13 τὸ πρωὶ δὲ ἐγένετο] Deest δὲ apud Philonem Alleg. 2. & Cyrillum De adorat. 7. qui tamen in Exodum lectionem codicis nostri & reliquorum exemplarium sequitur. λεπτὸν ὡσεὶ κόριον λευκόν] In MS. Ox. deest λευκόν, & apud Philonem λεπτόν, ὡσεὶ πάγος. Schol. ὡσεὶ πάχνη. 16 τοῦτο τὸ ῥῆμα] Ald. edit. καὶ τοῦτο τὸ ῥῆμα. κατὰ κεφαλήν] Cyrillus De ador. κατὰ κεφαλάς. κατ' ἀριθμὸν ψυχῶν] Procopius *juxta numerum animarum; Symmachus habet, Quantum singulis competit dimensum.* ἐν ταῖς συσκηνίαις] MS. Ox. cum Cyrillo, in Exod. & De ador. σὺν τοῖς συσκηνίοις. Rom. σὺν τοῖς συσκηνίοις. Compl. edit. cum Ambrosio ἐν τῷ σκηνῶ. Ald. edit. cum codice nostro consentit. συνέλεξαν] Cyril. συνέλεξε. 17 συνέλεξαν ὁ τὸ πολὺ καὶ ὁ τὸ ἔλαττον] Ald. edit. συνέλεξαν ᾧ τὸ πολύ, καὶ ᾧ τὸ ἔλαττον, mendosé. 18 καὶ μετρήσαντες] Ald. edit. καὶ ἐμέτρησαν. οὐκ ἐπλεόνασεν ὁ τὸ πολύ, καὶ ὁ τὸ ὀλίγον οὐκ ἠλαττόνησεν] MS. Ox. Compl. edit. & Rom. οὐκ ἐπλεόνασεν ὁ τὸ πολὺ καὶ ὁ τὸ ἔλαττον οὐκ ἠλαττόνησεν. Ald. in dativo, οὐκ ἐπλεόνασε ᾧ τὸ πολύ, καὶ ᾧ τὸ ἔλαττον οὐκ ἠλαττόνησεν· atque ita Philo *De rerum divinarum hærede*, nisi quòd pro ἔλαττον habeat ὀλίγον. Chrysostomus ad Ephes. homil. 23. lectionem codicis nostri sequitur. συνέλεξαν] Sic Compl. edit. Ald. & Rom. cum Ambrosio. 20 οὐκ εἰσήκουσαν] Complut. edit. & Ambrosius οὐκ ἤκουσαν. ἔζεσε] Schol. Ἄλλος, ἀνέβρασε. 21 ἕκαστος τὸ καθῆκον] Schol. Ἄλλος, ἕκαστος τὸ ἀρκοῦν. 23 ὅσα ἐὰν πέσσητε, πέσσετε] Ald. edit. ὅσα ἂν πέσσητε. πέσσεται, malé. Sic etiam ἕψεται pro ἕψετε. Pari errore. καταλείπετε] Complut. edit. Ald. & Roman. cum Cyrillo & Ambrosio καταλείπετε. 24 ἕως πρωὶ] Complut. edit. & Rom. cum Ambrosio & Cyrillo *De adorat.* εἰς τὸ πρωί, qui tamen in Exod. legit τὸ πρωί. Ald. edit. τὸ πρωί, malè, pro τοῦ πρωί, vel εἰς τὸ πρωί, ἕως πρωί] Complut. edit. cum Ambrosio, εἰς τὸ πρωί. 25 εἶπε δὲ Μωϋσῆς] Ald. edit. εἶπε δὲ αὐτοῖς Μωϋσῆς. φάγετε σήμερον] Complut. edit. cum Ambrosio addunt αὐτό. ἔστι γὰρ σάββατα τοῦ κυρίου] Ald. edit. ἔστι γὰρ σάββατα ἀνάπαυσις τοῦ κυρίου. οὐχ εὑρήσετε] Complut. edit. & Rom. cum Ambrosio, οὐχ εὑρεθήσεται. Ald. edit. & Cyrillus De adorat. 7. οὐχ εὑρήσετε. 26 οὐκ ἔσται ἐν αὐτῇ] Complut. edit. & *Rom.* cum Ambrosio, ὅτι οὐκ ἔσται ἐν αὐτῇ. Ald. edit. ὅτι οὐκ εὑρήσετε ἐν αὐτῇ. Cyrillus De adorat. lectionem codicis nostri confirmat. 27 ἐξῆλθον] Ald. edit. καὶ ἐξῆλθον. 29 ἕκαστος εἰς τοὺς οἴκους ὑμῶν] MS. Ox. ἕκαστος παρ' ἑαυτῷ. Complut. edit. & Ald. cum Ambrosio duas versiones simul jungere videntur, ἕκαστος παρ' ἑαυτῷ εἰς τοὺς οἴκους ὑμῶν. ἐκ τοῦ οἴκου αὐτοῦ] *MS.* Ox. Compl. edit. Ald. et *Rom.* cum Cyrillo ἐκ τοῦ τόπου αὐτοῦ. 31 ἐπωνόμασαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ] Complut. edit. Ald. & Rom. cum Ambrosio, ἐπωνόμασαν αὐτὸ οἱ υἱοὶ Ἰσραήλ. ὡς σπέρμα κορίου] Schol. τὸ Σαμαρειτικόν, ὡς σπέρμα κορύζης. ὡς ἐγκρὶς ἐν μέλιτι] Aq. ὡς ἄμυλος ἐξ ἐλαίου. Symm. ὡς ἄμυλος ἐν μέλιτι, authore Theodoreto qu. 30. in Exodum. Incertus interpres ὡς μέλι κηρίου. Procopius in Exodum, *Bellarium cum melle, Aquila legit, simila cum oleo, Symmachus reddit, ut mellis favus.* 32 εἶπε δὲ Μωϋσῆς] Ald. edit. εἶπε δὲ αὐτοῖς Μωϋσῆς. 34 ἀπέθετο Ἀαρὼν] Complut. edit. cum Ambrosio ἀπέθηκεν αὐτὸ Ἀαρών. 35 εἰς γῆν οἰκουμένην] Complut. edit. & *Rom.* εἰς τὴν οἰκουμένην. MS. Clementis & reliqua exemplaria lectionem codicis nostri confirmant. Vide Cyrillum cum Ambrosio qui habet *in terram habitabilem.* εἰς μέρος τῆς Φοινίκης] Procopius, *Symmachus transtulit, usque ad fines terræ Chanaan.*

CAP. XVII.

1 διὰ ῥήματος κυρίου] Ald. edit. διὰ ῥήματος Θεοῦ. 2 καὶ ἔλεγον] MS. Ox. Complut. edit. & Rom. λέγοντες. 3 ἐγόγγυζεν ὁ λαὸς ἐπὶ Μωϋσῆν] Rom. διεγόγγυζεν ὁ λαὸς πρὸς Μωϋσῆν. Ald. post ὁ λαὸς addit ἐκεῖ. ἱνατί τοῦτο; ἀνεβίβασας ἡμᾶς] Compl. edit. τί τοῦτο ὅτι ἀνεβίβασας ἡμᾶς. τὰ κτήνη τῷ δίψει] Ald. edit. cum Cyrillo, τὰ κτήνη ἡμῶν τῷ δίψει. 4 καταλιθοβολήσουσί με] MS. Ox. λιθοβολήσουσί με. 5 προπορεύου τοῦ λαοῦ] Compl. edit. Ald. & Rom. cum Cyrillo, προπορεύου τοῦ λαοῦ τούτου. μετὰ σεαυτοῦ] Romana edit. σεαυτῷ. reliqua exemplaria cum Cyrillo lectionem codicis nostri sequuntur. καὶ πορεύσῃ] MS. Ox. & Complut. edit. cum Cyrillo, καὶ πορεύου. 6 ὅδε ἐγὼ ἕστηκα ἐκεῖ πρὸ τοῦ σὲ ἐλθεῖν] Complut. edit. ἰδοὺ ἐγὼ ἕστηκα ἐκεῖ πρὸ τοῦ σὲ ἐλθεῖν. In edit. Rom. deest ἐλθεῖν, & apud Cyrillum, σε, & Philo Allegor. 2. pro ὅδε ἐγὼ ἕστηκα legit ὧδε ἕστηκα. Ald. autem ὅδε ἐγὼ ἕστηκα πρὸ τοῦ ἐκεῖσε σε ἐλθεῖν. 7 πειρασμὸς καὶ λοιδόρησις διὰ τὴν λοιδορίαν] Cyrillus πειρασμὸν καὶ λοιδόρησιν διὰ τὴν λοιδόρησιν. ἐπίλεξον σεαυτῷ ἄνδρας] Ox. Compl. edit. & Rom. cum Cyrillo addunt δυνατούς. 10 καὶ παρετάξατο] MS. Ox. Compl. edit. & *Rom.* cum Cyrillo, καὶ ἐξελθὼν παρετάξατο. 11 ἐπῆρε Μωϋσῆς τὰς χεῖρας] Ald. edit. addit αὐτοῦ. 12 ἐστήριζον τὰς χεῖρας] MS. Ox. Complut. edit. Ald & Rom. cum Cyrillo, ἐστήριζον τὰς χεῖρας αὐτοῦ. 13 καὶ ἐτρέψατο Ἰησοῦς] Compl. edit. καὶ ἐτρέψατο Ἰσραήλ, mendosé. 14 ἐν βιβλίῳ] Rom. edit. εἰς βιβλίον. reliqua exemplaria cum Cyrillo lectionem codicis nostri confirmant. ἐξαλείψω τὸ Ἀμαλήκ] Reliqua omnia exemplaria cum Cyrillo, ἐξαλείψω τὸ μνημόσυνον Ἀμαλήκ. 15 ᾠκοδόμησε Μωϋσῆς θυσιαστήριον] MS. Ox Complut. edit. Ald. & Rom. cum Cyrillo ᾠκοδόμησε Μωϋσῆς θυσιαστήριον τῷ κυρίῳ. τὸ ὄνομα τὸ πάσι] MS. Ox. Complut. edit. Ald. & Rom. cum Cyrillo τὸ ὄνομα αὐτοῦ. 16 πολεμήσει κύριος] Complutens. edit. Ald. & Rom. cum Cyrillo, πολεμεῖ κύριος.

CAP. XVIII.

1 γαμβρὸς Μωϋσῆ] Ald. edit. πενθερὸς Μωϋσῆ, & sic passim infra toto hoc capite, Theodoretus etiam qu. 14. in Exodum, πενθερὸν ἀντὶ τοῦ γαμβροῦ usurpat. κύριος Ἰσραὴλ τῷ ἑαυτοῦ λαῷ· ἐξήγαγε γὰρ κύριος τὸν Ἰσραὴλ] MS. Ox. κύριος τῷ Ἰσραήλ, ὡς ἐξήγαγε κύριος αὐτούς. 2 μετὰ τὴν ἄφεσιν αὐτῆς] Schol. μετὰ ἀποστολάς. υἱὰς αὐτοῦ] Roman. edit. & Cyrillus De adorat. 3. υἱὸς αὐτῆς. reliqua omnia exemplaria cum Theodoreto lectionem codicis nostri confirmant. 3 τῷ ἑνὶ Γηρσάμ] Complut. edit. & Romana τῷ ἑνὶ αὐτῶν Γηρσάμ. In reliquis verò exemplaribus & Cyrillo deest αὐτῶν. 4 Ἐλιέζερ, Ὁ γάρ] Sic MS. Ox. at Rom. Ἐλιάζερ λέγων. 5 καὶ ἦλθεν Ἰοθὸρ ὁ γαμβρὸς Μωϋσῆ] Aq. καὶ Ἰεθρὼ νυμφευτὴς Μωϋσῆ. Sym. ἦλθεν δὲ Ἰοθὸρ ὁ πενθερὸς Μωϋσῆ. Rom. edit. καὶ ἐξῆλθεν, contra quam in reliquis omnibus exemplaribus & Cyrillo. καὶ οἱ υἱοὶ] MS. Ox. addit αὐτοῦ. εἰς τὸ ὄρος] Romana edit. ἐπ' ὄρους. Cyrillus, ἐπὶ τὸ ὄρος. 6 ἀπηγγέλη] Reliqua omnia exemplaria cum Cyrillo, ἀνηγγέλη. ἡ γυνή σου] Deest σου in Rom. edit. & apud Cyrillum. μετ' αὐτοῦ] MS. Ox. μετ' αὐτῶν. 7 εἰς συνάντησιν τῷ γαμβρῷ αὐτοῦ] In edit. Rom. deest αὐτοῦ, reliqua autem omnia exemplaria habent cum Cyrillo, qui etiam præterea addit Ἰοθόρ. καὶ ἐφίλησεν αὐτόν] In *MS.* Ox. hæc desunt. Cyrillus, καὶ κατεφίλησεν αὐτόν. εἰσήγαγεν αὐτούς] Ald. edit. addit Μωϋσῆς. 8 διηγήσατο Μωϋσῆς τῷ γαμβρῷ] Complut. edit. & Ald. addunt αὐτοῦ. καὶ τοῖς Αἰγυπτίοις] Rom. edit. καὶ πᾶσι τοῖς Αἰγυπτίοις. In reliquis omnibus exemplaribus & Cyrillo deest πᾶσι, prout in hebræo. 9 ὅτι ἐξείλατο κύριος αὐτούς]. In Complut. edit. & Rom. deest κύριος. *MS.* autem Ox. Ald. edit. & Cyrillus cum codice nostro consentiunt. ὅτι ἐξείλατο] *MS.* Ox. ὡς ἐξείλατο. 10 τὸν λαὸν αὐτοῦ] Rom. edit. αὐτούς. reliqua exemplaria cum Cyrillo lectionem codicis nostri sequuntur. 11 ἕνεκεν τούτου ἐπέθεντο αὐτοῖς] Ald. edit. & Rom. cum Cyrillo, ἕνεκεν τούτου ὅτι ἐπέθεντο αὐτοῖς. pro ἐνέθεντο alius reddidit ὑπερηφανεύσαντο, ut est in Scholio edit. Rom. 12 φαγεῖν ἄρτον] Complut. edit. Ald. & Rom. cum Cyrillo συμφαγεῖν ἄρτον. 13 ἕως ἑσπέρας] Ald. edit. & Rom. ἕως δείλης· reliqua exemplaria & Cyrillus cum codice nostro consentiunt. λέγει τί τοῦτο] Complut. edit. λέγει αὐτῷ τί τοῦτο. 15 τῷ γαμβρῷ] Compl. edit. τῷ γαμβρῷ αὐτοῦ. 18 φθορᾷ καταφθαρήσῃ ἀνυπομονήτῳ] In Ald. edit. deest vox ἀνυπομονήτῳ. βαρύ σοι] *MS.* Ox. addit σφόδρα. οὐ δυνήσῃ ποιεῖν σὺ μόνος] MS. Ox. οὐ δυνήσῃ ποιεῖν αὐτὸ σὺ μόνος. Chrysostomus homil. De Spiritu sancto, οὐ δύνῃ ἀρκέσαι πρὸς τοσοῦτον λαὸν μόνος σὺ ὥστε δικάζειν. 20 διαμαρτύρῃ] Complut. edit. διαμαρτυρεῖ. Aq. διαστελῇ. 21 ἄνδρας δυνατούς, θεοσεβεῖς] MS. Ox. ἄνδρας φοβουμένους τὸν θεόν. Complut. edit. & Ald. ἄνδρας δυνατοὺς καὶ θεοσεβεῖς. Schol. pro θεοσεβεῖς οἱ λοιποί, φοβουμένους τὸν θεόν. ὑπερηφανίαν] Schol. ἄλλος, πλεονεξίαν. καὶ δεκαδάρχους] Vide Complut. editionem. καὶ γραμματοεισαγωγεῖς] Complut. edit. καὶ δεκαδάρχους, sine additione illorum καὶ γραμματοεισαγωγεῖς, quæ in reliquis exemplaribus non habentur, & statim infra sectione sequente repetuntur, ubi etiam in Complut reperiuntur. 22 καὶ συναντιλήψονταί σου] Symm. & Theod. συμβαστάσουσί σε. 23 κατισχύσει σε] MS. Ox. & Complut. edit. καὶ κατισχύσει σε. 24 ἤκουσε] MS. Ox. εἰσήκουσε. 26 πᾶν δὲ ῥῆμα ὑπέρογκον] Aq. & Symm. σκληρόν. Theodor. τὸ δυσχερές. Schol. τὸ μέγα.

CAP. XIX.

2 καὶ ἐξῆραν] Rom. edit. καὶ ἀπῆραν, reliqua exemplaria lectionem codicis nostri sequuntur. 3 ἐκάλεσεν αὐτὸν ὁ θεὸς] Complut. edit. ἐκάλεσεν αὐτὸν κύριος ὁ θεός. 4 προσηγαγόμην ὑμᾶς] Complut. edit. προσήγαγον ὑμᾶς. 5 τῆς φωνῆς μου] MS. Ox. Complut. edit. & Rom. τῆς ἐμῆς φωνῆς. καὶ φυλάξητε] Complut. edit. καὶ φυλάξατε. περιούσιος] Theod. ἐξαίρετος. 7 ἐκάλεσε τοὺς πρεσβυτέρους Ἰσραὴλ] MS. Ox. Compl. edit. & Rom. ἐκάλεσε τοὺς πρεσβυτέρους τοῦ λαοῦ. Ald. verò ἐλάλησε πρὸς τοὺς πρεσβυτέρους τοῦ λαοῦ καὶ εἶπε. 8 πάντα ὅσα εἶπεν ὁ θεὸς] Cyrillus Glaph. in Genes. 3. πάντα ὅσα ἂν εἴπῃ κύριος ὁ θεός. reliqua autem omnia exemplaria & Philo De linguarum confusione cum codice nostro consentiunt. τοὺς λόγους τοῦ λαοῦ] MS. Ox. λόγους τούτους τοῦ λαοῦ, & Complut. edit. πάντας τοὺς λόγους τοῦ λαοῦ. 10 καὶ ἅγνισον] Schol. οἱ λοιποὶ καὶ ἁγίασον. καὶ πλυνάτωσαν τὰ ἱμάτια] MS. Ox. Complut. edit. Ald. & Romana cum Cyrillo in Exod. 3. & De adorat. 14. καὶ πλυνάτωσαν τὰ ἱμάτια. 12 ἀφοριεῖς] Schol. ὁροθετήσεις. προσέχετε ἑαυτοῖς] Complut. edit. προσέχετε ὑμῖν ἑαυτοῖς. 13 βολίδι] Aq. ῥοιζήσει. Symm. βέλεσιν. Theod. τοξευόμενος. ἐάν τε κτῆνος ἐάν τε ἄνθρωπος] In MS. Ox. & Complut. edit. verba transponuntur contra quàm in hebræo & reliquis exemplaribus, ἐάν τε ἄνθρωπος, ἐάν τε κτῆνος. 14 ἔπλυναν τὰ ἱμάτια] Complut. edit. & Ald. addunt αὐτῶν. 16 καὶ νεφέλη γνοφώδης] Complut. edit. & Ald. cum Cyrillo καὶ νεφέλαι γνοφώδεις. ὁ ἐν τῇ παρεμβολῇ] Compl. edit. ὃς ἦν ἐν τῇ παρεμβολῇ. 17 ὑπὸ τὸ ὄρος] Complut. edit. ἐπὶ τὸ ὄρος, cum additione τὸ Σινά, quæ etiam in MS. Ox. & Cyrillo De adorat. 7. adduntur. 18 ἐκαπνίζετο ὅλον] Philo *De rerum divinarum hærede* ἐκαπνίζετο πᾶν αὐτό. τὸν θεὸν ἐν πυρὶ ἐπ' αὐτό] Cyrillus De adorat. τὸν κύριον ἐπ' αὐτὸ ἐν πυρί. ὡς καπνὸς καμίνου] MS Ox. & Philo ibidem ὡς ἀτμὶς καμίνου. 19 ἐλάλει] Rom. edit. secus quàm in reliquis exemplaribus & Cyrillo, ἐλάλησε. 20 κατέβη] Cyrillus, καταβέβηκε. ἐπὶ τὴν κορυφὴν] Complut. edit. ἐπὶ τὴν κεφαλήν. 21 θεὸς πρὸς Μωϋσῆν] Complut. edit. κύριος πρὸς Μωϋσῆν. Ald. verò θεὸς πρὸς αὐτόν. πέσῃ] Complut. edit. & *Rom.* cum Cyrillo in Exodum πέσωσιν. MS. autem Ox. & Cyrillus De adorat. 7. lectionem codicis nostri confirmant. 22 ἐγγίζοντες τῷ θεῷ] Compl. edit. ἐγγίζοντες τῷ κυρίῳ. MS. autem Ox. Ald. edit. & *Rom.* cum Cyrillo in Exodum & De ador. ἐγγίζοντες κυρίῳ τῷ θεῷ. ἀπαλλάξῃ] Aqu. διακόψῃ. Symm. διαφθείρῃ. 23 προσαναβῆναι πρὸς τὸ ὄρος] Complut. edit. ἀναβῆναι εἰς τὸ ὄρος. διαμεμαρτύρησαι] Symm. διεμαρτύρησας. 24 μὴ βιαζέσθωσαν] Complut. edit. cum Cyrillo in Exod. μὴ βαδιζέτωσαν, qui tamen De ador. 7. lectionem codicis nostri & reliquorum exemplarium sequitur.

CAP. XX.

1 Καὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς Μωϋσῆν] MS. Ox. καὶ ἐλάλησε κύριος ὁ θεός, sine illis πρὸς Μωσῆν, quæ etiam in *Romana* edit. desiderantur. 2 ὁ ἐξαγαγών] MS. Ox. Complut. edit. ὅστις ἐξήγαγον. Ald. autem edit. & Clemens Alexandrin. Pæd. lib. 1. 7. lectionem codicis nostri confirmant, & Rom. cum Cyrillo De adorat. 6. 4 ὅσα ἐν τῇ γῇ] Deest vox ὅσα apud Cyrillum & Athanasium orat. contra gentes, qui etiam ἐπὶ τῆς γῆς, pro ἐν τῇ γῇ legit: reliqua autem exemplaria cum Clem. Alexand. Admon. ad Gentes habent ὅσα ὑποκάτω τῆς γῆς. MS. Ox. ὑποκάτω τοῦ οὐρανοῦ. 5 ἐπὶ τρίτην καὶ τετάρτην γενεάν] Rom. edit. cum Cyrillo in Exod. ἕως τρίτης καὶ τετάρτης γενεᾶς· reliqua exemplaria cum Theodoreto qu. in Exod. cum codice nostro consentiunt. Philo autem de iis, *Resipuit Noe*, pro illis ἐπὶ τέκνα, ἐπὶ τρίτην καὶ τετάρτην γενεάν, legit ἐπὶ υἱοὺς ἐπὶ τρίτους καὶ τετάρτους, prout in hebræo. 7 τὸ ὄνομα κυρίου τοῦ θεοῦ σου] Apud Clem. Alex. Pæd. lib. 3. 11 desunt illa, τοῦ θεοῦ σου, quæ in omnibus exemplaribus habentur, & Athanasio Disput. Contra Arianos in Concil. Nic. & Cyrillo De adorat. 7. ἐπὶ ματαίῳ] Aq. εἰς εἰκῆ. κύριος τὸν λαμβάνοντα] Rom. κύριος ὁ θεός σου, at Clem. Alexand. Athanas. & Cyrillus, cum codice nostro consentiunt. 9 ἓξ ἡμέρας ἐργᾷ] Cyrillus De adorat. ἓξ ἡμέρας ἐργάσῃ: reliqua exemplaria cum Theodoreto qu. 6. in Genes. ἐργᾷ dialecto Bœoticâ: vide supra ad caput Genes. 29 10 σάββατα τῷ θεῷ σου] MS. Ox σάββατα κυρίου τοῦ θεοῦ σου. Compl. edit. Ald. & Rom. σάββατα κυρίῳ τῷ θεῷ σου. Cyrillus De ador. σάββατα ἀνάπαυσις κυρίῳ τῷ θεῷ σου, & Theodoretus σάββατον ἀνάπαυσις κυρίῳ τῷ θεῷ σου. 11 ἐποίησε κύριος] MS. Ox. & Theodoretus addunt ὁ θεός. διὰ τοῦτο ηὐλόγησε κύριος τὴν ἡμέραν ἑβδόμην καὶ ἡγίασεν αὐτήν] MS. Ox. καὶ ἡγίασεν αὐτὴν καὶ εὐλόγησεν αὐτήν

αὐτὴν κύριος ὁ θεός. 12 καὶ ἵνα μακροχρόνιος γένῃ] Basil. in Esaiam 8. καὶ ἔσῃ μακροχρόνιος· & Cyrillus Glaph. in Genes. 2. καὶ ἔσῃ μακρόβιος. ἐπὶ τῆς γῆς τῆς ἀγαθῆς] Apud Basilium desunt illa τῆς ἀγαθῆς. δίδωσί σοι] MS. Ox. δώσει σοι. 13 οὐ φονεύσεις, 14 οὐ μοιχεύσεις, 15 οὐ κλέψεις] In aliis exemplaribus hæc mandata mirum in modum turbantur. MS. Ox. οὐ μοιχεύσεις, οὐ φονεύσεις, οὐ κλέψεις. Complut. edit. & Ald. οὐ φονεύσεις, οὐ μοιχεύσεις οὐ κλέψεις, & Rom. οὐ μοιχεύσεις, οὐ κλέψεις, οὐ φονεύσεις. 17 οὐκ ἐπιθυμήσεις τὴν οἰκίαν τοῦ πλησίον σου] Desunt hæc verba in MS. Ox. prout etiam illa quæ in fine sequuntur, ὅσα τῷ πλησίον σου ἐστίν, malé. 19 μήποτε ἀποθάνωμεν] Rom. edit. μὴ ἀποθάνωμεν. MS. autem Ox. Complut. edit. & Ald. cum Cyrillo Hierosolym. Catech. 12. lectionem codicis nostri confirmant. 21 εἱστήκει δὲ ὁ λαός] MS. Ox. Compl. edit. & Ald. εἱστήκει δὲ πᾶς ὁ λαός. εἰσῆλθεν] Compl. edit. ἦλθεν. οὗ ἦν ἐκεῖ ὁ θεός] In Compl. edit. Ald. & Rom. deest ἐκεῖ. 23 οὐ ποιήσετε ἑαυτοῖς θεούς] Rom. οὐ ποιήσετε ὑμῖν αὐτοῖς θεούς reliqua exemplaria cum Cyrillo De adorat. 9. lectionem codicis nostri sequuntur. 24 ἐκ γῆς ποιήσετέ μοι] Cyrillus De adorat. ἐκ γῆς ποιήσεις μοι. Vide Cyrillum De adorat. 9. utrum θύσετε an θύσεις habeat post ποιήσεις. ἐπ' αὐτὸ] Complut. edit. & Rom. ἐπ' αὐτοῦ. Ald. cum Cyrillo, ἐπ' αὐτῷ. καὶ τὰ σωτήρια ὑμῶν] Cyrillus, καὶ τὰς θυσίας ὑμῶν. τοὺς μόσχους] Cyrillus, τοὺς βόας. οὗ ἐὰν] Cyrillus, ᾧ ἐάν. 25 ποιῇς μοι] Complut. edit. & Ald. ποιήσῃς μοι. ἐπ' αὐτὸ] Complut. edit. & Rom. ἐπ' αὐτούς. MS. Ox. Ald. edit. & Cyrillus codicem nostrum sequuntur. Pro illis autem τὸ γὰρ ἐγχειρίδιόν σου ἐπιβέβληκας ἐπ' αὐτό, Aquila vertit ὅτι μάχαιράν σου ἐξῆρες ἐπ' αὐτό. Symm. τὴν γὰρ μάχαιράν σου ἐπίτησας ἐπ' αὐτό. Theod. ὅτι τὴν ῥομφαίαν σου ἐπιβέβληκας ἐπ' αὐτό. 26 ἐν ἀναβαθμίσιν] Cyrillus De ador. 12. ἐν ἀναβαθμοῖς. ὅπως ἂν] Cyrillus, ἵνα μή. ἀποκαλύψῃς] Complut. edit. ἀνακαλύψῃς. ἐπ' αὐτοῦ] Cyrillus, ἐπ' αὐτῷ.

CAP. XXI.

1 παραθήσεις] Rom. edit. παραθήσῃ. 2 ἐξαποστελεῖς αὐτὸν ἐλεύθερον δωρεάν] MS. Ox. Complut. edit. & Rom. cum Cyrillo De adorat. 7. ἀπελεύσεται ἐλεύθερος δωρεάν. Ald. autem edit. cum Eusebio De præpar. 12. 37. lectionem codicis nostri confirmant. 3 καὶ ἡ γυνὴ ἐξελεύσεται μετ' αὐτοῦ] MS. Ox. καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ. Ald. edit. καὶ ἡ γυνὴ συνεξελεύσεται μετ' αὐτοῦ. 4 κύριος δῷ αὐτῷ] Complut. edit. κύριος αὐτοῦ δῷ αὐτῷ. καὶ τέκῃ] Ald. edit. καὶ τεκνοῖ. ἔσται] Complut. edit. ἔσονται. κυρίῳ αὐτῆς] MS. Ox. Ald. edit. & Rom. κυρίῳ αὐτοῦ. Complut. edit. cum codice nostro consentit. μόνος ἐξελεύσεται] Ald. edit. addit μετ' αὐτοῦ. 5 καὶ τὴν γυναῖκα, καὶ τὰ παιδία] Complut. edit. καὶ τὴν γυναῖκά μου καὶ τὰ παιδία μου. οὐκ ἀποτρέχω ἐλεύθερος] Philo De Cherubim, οὐκέτ' εἰμὶ ἐλεύθερος. Idem tamen Alleg. 2. lectionem textus retinet. 6 πρὸς τὸ κριτήριον] Aq. & Symm. πρὸς τοὺς θεούς. 7 ἐὰν δέ τις ἀποδῶται τὴν ἑαυτοῦ θυγατέρα οἰκέτιν] Schol. Ἄλλος, καὶ ὅταν πωλήσῃ ἀνὴρ τὴν θυγατέρα εἰς οἰκέτιν. οὐκ ἀπελεύσεται ὥσπερ ἀποτρέχουσιν αἱ δοῦλαι] Symm. οὐ προελεύσεται προέλευσιν δουλικήν. Theodor. οὐκ ἐξελεύσεται ὥσπερ ἐκπορεύονται οἱ δοῦλοι. 8 Pro illis ἐὰν δὲ μὴ εὐαρεστήσῃ τῷ κυρίῳ αὐτῆς, ἣν οὐ καθωμολογήσατο αὐτῷ] Symmachus vertit εἰ μὴ ἀρέσκῃ ἐν ὀφθαλμοῖς τοῦ κυρίου αὐτῆς, ἡ μὴ καθωμολογημένη· & Theodotio εἰ πονηρά ἐστιν ἐν ὀφθαλμοῖς τοῦ κυρίου αὐτῆς ἣν οὐ καθωμολογήσατο αὐτήν. 9 κατὰ τὸ δικαίωμα τῶν θυγατέρων] Procopius in Genes. *secundum jus filiarum: Symmachus, secundum jus nobilium.* 12 θανάτῳ θανατούσθω] MS. Ox. θανάτῳ θανατωθήσεται. 13 ὁ δὲ οὐχ ἑκών] Complut. edit. ἐὰν δὲ οὐχ ἑκών. Ald. autem cum Philone De Profugis, & Eusebius De præpar. 3. εἰ δὲ οὐχ ἑκών, qui tamen de sacrificiis Abelis ὁ δὲ legit οὐχ ἑκὼν pro εἰ δὲ οὐχ ἑκών. Aquila vertit καὶ ὃς οὐ μεθώδευσεν. παρέδωκεν αὐτὸν] Deest αὐτὸν in Compl. edit. Ald. & Rom. Eusebio De præparat. MS. autem Ox. cum Philone De sacrificiis Abelis, & rursus De profugis, lectionem codicis nostri confirmant. Pro παρέδωκεν Symmachus transtulit ἀφῆκεν. 14 ἐπιθῆται τῷ πλησίον] Euseb. De præparat. addit αὐτοῦ. καὶ καταφύγῃ] Ald. edit. addit ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον. 15 θανάτῳ θανατούσθω] Cyrillus De adorat. 7. θανάτῳ τελευτάτω. MS. autem Ox. Complut. edit. Ald. & Rom. cum Eusebio lectionem codicis nostri sequuntur. 16 θανάτῳ τελευτάτω] Rom. edit. cum Cyrillo τελευτήσει θανάτῳ. 17 θανάτῳ θανατούσθω] MS. Ox. θανάτῳ τελευτησάτω. Complut. edit. θανάτῳ τελευτήσει. Ald. verò & Rom. cum Cyrillo, lectionem codicis nostri confirmant. 18 λοιδορῶνται] Complut. edit. ex versione Aquilæ διαμάχωνται. καὶ πατάξῃ τίς] Ald. edit. & Rom. καὶ πατάξωσι. MS. autem Ox. Complut. edit. cum Eusebio De præpar. & Cyrillo De adorat. 8. lectionem codicis nostri sequuntur. τὸν πλησίον] Eusebius addit αὐτοῦ. ἐπὶ τὴν κοίτην. Ald. ἐπὶ τὴν κλίνην· reliqua exemplaria cum Eusebio & Cyrillo legunt κοίτην. 9 ἐπὶ ῥάβδου] Compl. edit. ἐπὶ ῥάβδον αὐτοῦ, & Eusebius ἐπὶ ῥάβδου αὐτοῦ. ἀθῷος ἔσται] Eusebius ἀθῷος ἔσω. ἀποτίσει] Ox. δώσει. 20 δίκῃ ἐκδικηθήσεται] MS. Ox & Complut. edit. δίκῃ ἐκδικηθήτω. 21 οὐκ ἐκδικηθήσεται] Rom. edit. οὐκ ἐκδικηθήτω. Reliqua exemplaria & Cyrillus De adorat. 8. cum codice nostro concordant. 22 ἐὰν δὲ μάχωνται δύο ἄνδρες καὶ πατάξωσι] Philo De congressu eruditionis gratiâ, ἐὰν μαχομένων ἀνδρῶν δύο πατάξῃ τίς. 26 τῆς θεραπαίνης] MS. Ox. τῆς παιδίσκης. καὶ ἐκτυφλώσῃ] Eusebius addit αὐτόν. 29 κερατιστὴς ᾖ] Ald. edit. κερατιστής τις ἦν. πρὸ τῆς τρίτης] MS. Ox. πρὸ τῆς τρίτης ἡμέρας. προσαποθανεῖται] Complut. edit. προσσυναποθανεῖται. 30 ἐπιβληθῇ] Ald. edit. ἐπιβαρυνθῇ. δώσει λύτρα τῆς ψυχῆς] MS. Ox. δώσει λύτρα ἀντὶ τῆς ψυχῆς. ἐπιβάλῃ αὐτῷ] MS. Ox. Complut. edit. Ald. & Rom. cum Cyrillo De adorat. 7 ἐπιβάλωσιν αὐτῷ. 34 τὸ δὲ τεθνηκὸς] Complut. edit. Ald. & Rom. cum Cyrillo, τὸ δὲ τετελευτηκός. 36 πρὸ τῆς τρίτης] Complut. edit. & Rom. cum Cyrillo De adorat. 8. πρὸ τῆς τρίτης ἡμέρας. ὁ δὲ τετελευτηκὼς] Ald. edit. τὸ δὲ τετελευτηκός.

CAP. XXII.

1 σφάξῃ αὐτὸ] In MS. Ox. & Rom. edit. Cyrillo *De* adorat. 8. deest, αὐτό. Complut. autem edit. & Ald. & Eusebius *De* præpar. 12. 4. cum codice nostro consentiunt. 3 ἔνοχός ἐστιν, ἀποθανεῖται] MS. Ox. Complut. edit. Ald. & Rom. cum Philone Allegor. 2. ἔνοχός ἐστιν, ἀνταποθανεῖται] Cyrillus verò ἔνοχος ἔσται, ἀνταποθανεῖται. 4 διπλᾶ ἀποτίσει] MS. Ox. διπλᾶ αὐτῷ ἀποτίσει. Complut. edit. Ald. & Rom. cum Cyrillo, διπλᾶ αὐτὰ ἀποτίσει. 5 ἢ ἀμπελῶνα] MS. Ox. ἢ ἀμπελῶνας. κατὰ τὸ γένημα αὐτοῦ] MS. Ox. κατὰ τὰ γενήματα αὐτοῦ. ἢ τὰ βέλτιστα τοῦ ἀμπελῶνος] MS. Ox. ἢ τοῦ ἀμπελῶνος. 6 τὸ πῦρ ἐκκαύσας] Cyrillus *De* ador. τὸ πῦρ ἐγκαύσας. reliqua exemplaria cum Philone Alleg. 2. τὸ πῦρ ἐκκαύσας. 8 ἦ μὴν μὴ αὐτὸν πεπονηρεῦσθαι] MS. Ox. εἰ μὴν μὴ αὐτὸς πεπονήρευται, & Ald. edit. ἦ μὴν μὴ αὐτὸς πεπονηρεῦσθαι παρακαταθήκης] MS. Ox. παραθήκης. 9 ὅτι ἂν ᾖ] Ald. edit. ὅτι ἐὰν ᾖ. ἐλεύσεται] MS. Ox. ἐξελεύσεται. διπλοῦν τῷ πλησίον] Complut. edit. addit αὐτοῦ. 10 ἢ πρόβατον] MS. Ox. ἢ πρόβατα. καὶ μηδεὶς γνῷ] MS. Ox. καὶ μηδεὶς ἴδῃ. 11 ὅρκος ἔσται τοῦ θεοῦ] Ald. edit. ὅρκος ἔσται ἐκ τοῦ θεοῦ. ἦ μὴν μὴ αὐτὸν] Ald. edit. ἦ μὴν μὴ αὐτός, ut supra. πεπονηρεῦσθαι ἐφ' ὅλης τῆς παρακαταθήκης] MS. Ox. πεπονηρεῦσθαι καθόλου παραθήκης. Complut. edit. πεπονηρεῦσθαι ἐπὶ τῆς παρακαταθήκης, & Rom. πεπονηρεῦσθαι καθόλου τῆς παρακαταθήκης. Ald. autem πεπονηρεῦσθαι μεταχεῖν καθόλου τῆς παρακαταθήκης. 12 ἀποτίσει τῷ πλησίον] Ald edit. & Rom. ἀποτίσει τῷ κυρίῳ. MS. autem Ox. & Complut. edit. addunt αὐτοῦ. 13 ἄξει αὐτὸν ἐπὶ τὴν θήραν] Complut. edit. ἄξει αὐτὸ ἐπὶ τὴν θήραν. 14 ὁ δὲ κύριος] Complut. edit. addit αὐτοῦ, & sic statim infra, ἐὰν δὲ ὁ κύριος αὐτοῦ. 16 αὐτῷ γυναῖκα] Ald. ἑαυτῷ εἰς γυναῖκα. 17 ἀποτίσει αὐτῷ] Complut. edit. & Rom. cum Cyrillo ἀποτίσει τῷ πατρί. Ald. edit. ἀποτίσει αὐτὸς τῷ πατρί. In MS. Ox. ἀποτίσει sine ulla additione. 18 περιβιώσετε] Romana edit. οὐ περιποιήσετε. 19 πᾶν κοιμώμενον] Complut. edit. πάντα κοιμώμενον· θανάτῳ ἀποκτενεῖτε] Complut. edit. & Rom. addunt αὐτούς. 20 θυσιάζων θεοῖς ἑτέροις] In MS. Ox. Ald. edit. & Rom. deest ἑτέροις. ἐξολεθρευθήσεται] Rom. edit. θανάτῳ ἐξολεθρευθήσεται. Schol. ἀναθεματισθήσεται αὐτούς. 23 καὶ κεκράξαντες] Ox. Ox. & Compl. edit. cum Cyrillo, καὶ κράξαντες. εἰσακούσομαι τῆς φωνῆς αὐτῶν] Complut. edit. εἰσακούσομαι τῆς βοῆς αὐτῶν. 24 τὰ παιδία ὑμῶν ὀρφανά] Compl. edit. τὰ τέκνα ὑμῶν ὀρφανά. Chrysost. homil. Propter fornicationes unusquisque propriam uxorem habeat, οἱ υἱοὶ ὑμῶν ὀρφανοί. 26 ἐνεχύρασμα ἐνεχυράσῃς] Compl. edit. ἐνεχύρασμα ἐνεχυράσῃς male, & Ald. ἐνεχύρασμα ἐνεχυράσῃ ἀποδώσεις αὐτῷ] Compl. edit. ἀποδώσεις αὐτὸ αὐτῷ. Philo De somniis quòd à Deo mittuntur, ἀποδώσεις αὐτό. 30 ὑπὸ τὴν μητέρα αὐτοῦ] In Compl. edit. Ald. & Rom. cum Cyrillo in Exod. 2. deest αὐτοῦ. δώσεις μοι αὐτό] MS. Ox. Complut. edit. Ald. & Rom. cum Cyrillo, ἀποδώσεις μοι αὐτό. 31 κρέας θηριάλωτον] MS. Ox. κρέα θηριάλωτα, & Complut. edit. κρέας ἐν ἀγρῷ θηριάλωτον. ἀπορρίψατε αὐτὸ] MS. Ox. ἀπορρίψατε αὐτά.

CAP. XXIII.

1 οὐ συγκαταθήσῃ] Complut. edit. οὐ συγκαθίσῃ, Ald. οὐ συγκατατεθήσῃ. 2 μετὰ πλειόνων] Chrysostomus homil. 22 in Genes. μετὰ πολλῶν. μετὰ πλήθους ἐκκλῖναι] Ald. edit. μετὰ πλήθους ἐγκλῖναι. μετὰ πλειόνων] In MS. Ox. & Complut. edit. desunt illa μετὰ πλειόνων. ὥστε ἐκκλῖναι κρίσιν] In MS. Ox. & Complut. edit. deest ὥστε. Rom. ὥστε ἐκκλεῖσαι κρίσιν. Ald. verò cum Cyrillo De adorat. 8. lectionem codicis nostri sequuntur. 3 οὐκ ἐλεήσεις ἐν κρίσει] Symmachus, οὐ τιμήσεις ἐν δίκῃ αὐτοῦ. 4 πλανωμένοις] Cyrillus addit ἐν τῇ ὁδῷ. 5 ἀλλ' ἐγερεῖς] MS. Ox. Compl. edit. & Ald. cum Cyrillo, ἀλλὰ συνεγερεῖς. Rom. edit. ἀλλὰ συναρεῖς. 7 ἀπὸ παντὸς ῥήματος] Complut. edit. ἀπὸ παντὸς χρήματος. ἕνεκεν δώρων] Desunt illa in MS. Ox neque in hebræo reperiuntur. 8 βλεπόντων] Aq. σοφῶν. 9 προσήλυτον οὐ κακώσετε, οὐδὲ μὴ θλίψετε] Rom. edit. προσήλυτον οὐ θλίψετε. ὑμεῖς γὰρ οἴδατε] Ald. edit. ἐπεὶ ὑμεῖς οἴδατε. 11 τῷ δὲ ἑβδόμῳ ἔτει] In Complut. edit. Ald. & Rom. deest ἔτει. ὑπολειπόμενα] Complut. edit. addit αὐτῶν. Ald. ὑπολελειμμένα. τὰ θηρία τὰ ἄγρια] Ald. edit. τὰ θηρία τοῦ ἀγροῦ. Aq. τὰ ζῷα τῆς χώρας. 12 τῇ ἑβδόμῃ ἀναπαύσῃ] Rom. edit. τῇ ἑβδόμῃ ἀνάπαυσις. 13 ὅσα λελάληκα] MS. Ox. Complut. edit. & Rom ὅσα εἴρηκα. οὐδὲ μὴ ἀκουσθῇ] Cyrillus De adorat. 6. οὐδ' οὐ μὴ ἀναμνησθῇ. φυλάξασθε] Ox. Compl. edit. & Rom. cum Cyrillo De ador. 17. addunt ποιεῖν. 15 ἐν γὰρ αὐτῷ ἐξῆλθες] ἐν γὰρ τούτῳ ἐξήλθετε. 16 συντελείας] Aq. συλλογῆς. Sym. συγκομιδῆς. Schol. τὸ Σαμαρειτικόν, συνεισφορᾶς. τῶν ἐκ τοῦ ἀγροῦ σου] MS. Ox. τῶν ἐν τῷ ἀγρῷ σου. 17 πᾶν ἀρσενικόν] Compl. edit. Ald. & Rom. addunt, σου. MS. autem Ox. & Cyrillus De adorat. 17. cum codice nostro consentiunt. 18 καὶ ἐμπλατύνω] Complut. edit. καὶ πλατύνω. τὰ ὅριά σου] Ald. edit. addit præterea ex capite 34. unde hæc allata sunt, οὐκ ἐπιθυμήσει οὐθεὶς τῆς γῆς σου. αἷμα θυμιάσματος] MS. Ox. & Ald. edit. cum Theodoreto qu. 55. in Exodum αἷμα θυσιάσματος. Compl. edit. αἷμα τοῦ θύματος. Rom. cum codice nostro consentit. οὐδὲ μὴ κοιμηθῇ] Ald. edit. οὐδὲ μὴ κοιμηθήσεται. 19 οὐχ ἑψήσεις ἄρνα ἐν γάλακτι μητρὸς αὐτοῦ] Symmachus οὐ σκευάσεις ἔριφον διὰ γάλακτος μητρὸς αὐτοῦ. Procopius in Exodum. *Non coques agnum in lacte matris suæ. Symmachus, non parabis hædum &c.* 20 καὶ ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω] Philo de Agricultura, ἰδοὺ ἐγώ εἰμι, ἀποστελῶ. Idem tamen De migratione Abrahami cum codice nostro consentit. Athanasius De communi essentiâ Patris, Filii & Spiritus sancti, ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω. πρὸ προσώπου σου, ἵνα φυλάξῃ σε] Philo De Agriculturâ, εἰς πρόσωπόν σου τοῦ φυλάξαι σε, qui tamen De migratione Abrahami lectionem codicis nostri & reliquorum exemplarium retinet. εἰς τὴν γῆν] Athanasius loco supra allato, ἐν τῇ γῇ. ἡτοίμασα] Athanasius ἡτοίμασε. Reliqua exemplaria & Justinus Martyr Dialogo cum Tryphone legunt εἰς τὴν γῆν, & ἡτοίμασα prout in nostro. 21 μὴ ἀπείθει αὐτῷ] Desunt hæc in MS. Ox. Ald. edit. καὶ μὴ ἀπείθει. Rom. καὶ μὴ ἀπείθει αὐτῷ. Complut. edit. cum codice nostro consentit. οὐ γὰρ μὴ ὑποστείληταί σε] Tertullianus adversus Judæos, & rursus, Adversus Marcionem lib. 3. *non enim celavit te*; scribendum forte *celabit te*. Cyprianus Testim. lib. 2. *non deerit tibi.* Procopius in Exod. *non subterfugiet &c. Symmachus vertit, non remittet peccatum vestrum.* 22 ἀκούσῃ τῆς φωνῆς μου καὶ ποιήσῃς] MS. Ox. & Rom. ἀκούσετε τῆς ἐμῆς φωνῆς καὶ ποιήσετε. ὅσα ἐντέλλομαί σοι] Ox. ὅσα εἴπω σοι. Rom. edit. ὅσα ἂν ἐντείλωμαί σοι. In Complut. edit. & Ald. deest integra hæc sectio prout in hebræo, quæ ex initio cap. 19. hic repetitur. ἐὰν ἀκούσῃς] Sic Ald. at Rom. ἐὰν ἀκοῇ ἀκούσητε. καὶ ποιήσῃς] Rom. edit. καὶ ποιήσητε ἐχθρεύσω τοῖς ἐχθροῖς σου] MS. Ox. ἐχθρεύσω πᾶσι τοῖς ἐχθροῖς σου. Chrysostomus homil. 4. ad Colosſ. τοῖς ἐχθραίνουσί σοι ἐχθρεύσω. καὶ ἀντικείσομαι τοῖς ἀντικειμένοις σοι] Chrysostomus ibidem, καὶ τοὺς μισοῦντάς σε μισήσω. 23 ἐκτρίψω αὐτούς] Ald. edit. addit ἀπὸ προσώπου ὑμῶν. 24 ἀλλὰ καθαιρέσει καθελεῖς αὐτούς] At Ald. ἀλλὰ καθαιρέσει καθελεῖς τοὺς βωμοὺς αὐτῶν. 25 λατρεύσεις κυρίῳ τῷ θεῷ σου] MS. Ox. λατρεύετε κυρίῳ τῷ θεῷ ὑμῶν. καὶ τὸν οἶνόν σου] Desunt hæc in MS. Ox. neque in hebræo reperiuntur. 26 οὐκ ἔσται ἄγονος] Complut. edit. ἔσται ἐν ὑμῖν ἄτεκνος οὐδὲ ἄγονος. ἀναπληρώσω] Ald. edit. & Rom. ἀναπληρῶν ἀναπληρώσω, MS. autem Ox. Complut. edit. & Cyrillus cum codice nostro consentiunt. 27 τὸν φόβον μου] Schol. τὴν καταπληξίν μου εἰς ἃς σὺ εἰσπορεύῃ

προσπορεύεσθαι εἰς αὐτούς] MS. Ox. εἰς ἃ σὺ εἰσπορεύῃ εἰς αὐτά. Complut. edit. εἰς οὓς σὺ ἐκπορεύσῃ εἰς αὐτούς. 28 ϗ ἐκβαλῶ] Rom. edit. ϗ ἐκβαλεῖς, Vat. Cod. ἐκβαλεῖ. ϗ τοὺς Χετταίους ἀπὸ σοῦ] MS. Ox. ϗ τοὺς Χετταίους, ϗ τοὺς Φερεζαίους, ϗ τοὺς Γεργεσαίους, ϗ τοὺς Ιεβουσαίους ἀπὸ σοῦ. 29 οὐκ ἐκβαλῶ αὐτούς] Complut. edit. addit, ἀπὸ προσώπου σου. 32 οὐ συγκατακείσῃ αὐτοῖς] Complut. edit. οὐ συγκαθίσῃ αὐτοῖς. θεοῖς αὐτῶν διαθήκην] Complut. edit. θεοῖς αὐτῶν οὐ θήσεις διαθήκην. 33 ἐγκαθήσονται ἐν τῇ γῇ σου] Ald. edit. συγκαταθήσονται ἐν τῇ γῇ σου. ἁμαρτεῖν] Ald. edit. ἁμαρτάνειν.

CAP. XXIV.

1 πρὸς κύριον] Cyrillus Glaph. in Exod. 3. πρὸς τὸν θεόν. ἑβδομήκοντα τῶν πρεσβυτέρων] Philo De migratione Abrahami ἑβδομήκοντα τῆς γερουσίας. 3 εἰσῆλθε] MS. Ox. ἦλθε. φωνῇ μιᾷ] Cyrillus, φωνῇ μεγάλῃ. 4 ὑπὸ τὸ ὄρος] MS. Ox. cum Cyrillo in Exodum & De adorat. 17. ἐπὶ τὸ ὄρος. reliqua autem omnia exemplaria lectionem codicis nostri confirmant. ϗ δώδεκα λίθους] MS. Ox. ϗ ἔστησε δώδεκα λίθους. 5 θυσίαν σωτηρίου τῷ θεῷ] Ald. edit. cum Cyrillo, θυσίαν σωτηρίου κυρίῳ τῷ θεῷ. 6 εἰς κρατῆρας] Rom. edit. cum Philone De rerum divinarum hærede εἰς κρατῆρας, reliqua exemplaria cum Cyrillo lectionem codicis nostri sequuntur. τὸ δ' ἥμισυ τοῦ αἵματος] In Ald. edit. desunt illa, τοῦ αἵματος. προσέχεεν] MS. Ox. ἐπέχεεν. πρὸς τὸ θυσιαστήριον] Complut. edit. cum Ambrosio, ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον. 9 τῶν πρεσβυτέρων Ισραήλ] Rom. edit. cum Cyrillo τῆς γερουσίας Ισραήλ. MS. Ox. τῆς γερουσίας τῶν υἱῶν Ισραήλ· reliqua exemplaria cum Eusebio De demonstr. lib. 5 lectionem codicis nostri confirmant. 10 οὗ εἱστήκει ἐκεῖ] Deest ἐκεῖ in MS. Ox. Complut. edit. & Rom. Cyrillo De adorat. 11. Ambrosio & Eusebio De demonstr. 5. qui pro οὗ εἱστήκει, habet ὅπου ἔστηκεν. vide an ita sit. Pro illis autem, ϗ εἶδον τὸν τόπον οὗ εἱστήκει ἐκεῖ ὁ θεὸς τοῦ Ισραήλ, Aquila vertit, ϗ εἶδον τὸν θεὸν Ισραήλ, & Symmachus, ϗ εἶδον ὁράματι τὸν θεὸν Ισραήλ, ut author est Eusebius De demonstr. lib. 5. ὥσπερ εἶδος] Cyrillus in Exod. 3. ὥσπερ ἔργον. Idem tamen De adorat. 11. receptam omnium exemplarium lectionem retinet. 11 οὐ διεφώνησεν] MS. Ox. οὐ συνεφώνησεν. Vide quæ nos alibi. 12 ϗ τὰς ἐντολάς] Cyrillus ϗ τὰς πλάκας. 13 ϗ Ιησοῦς] MS. Ox. addit, ὁ τοῦ Ναυῆ. ὁ παρεστηκὼς αὐτῷ] Aquila & Symmachus ὁ λειτουργὸς αὐτοῦ. ἐπὶ τὸ ὄρος] Complutens. edit. & Rom. cum Cyrillo & Ambrosio, εἰς τὸ ὄρος. 14 ἕως ἀναστρέψωμεν] Complut. edit cum Ambrosio, ἕως ἂν ἐπιστρέψωμεν. 15 ϗ ἀνέβη Μωϋσῆς] MS. Ox. & Rom. edit. addunt, ϗ Ιησοῦς. 16 ϗ ἐκάλυψεν αὐτὸ ἡ νεφέλη] MS. Ox. ϗ ἐκάλυψεν ἡ νεφέλη τὸ ὄρος. 17 ὡσεὶ πῦρ φλέγον] MS. Ox. ὡσεὶ πῦρ φλεγόμενον. 18 ϗ εἰσῆλθε Μωϋσῆς εἰς μέσον τῆς νεφέλης] Chrysostomus homil. 56. in Matthæum, ϗ εἰσῆλθε εἰς τὴν νεφέλην ϗ εἰς τὸν γνόφον ὁ Μωϋσῆς, ϗ ὡς ἀτμὶς ὡσεὶ ἐφέρετο ὁ καπνός, ubi observandum verba posteriora ex versu 18. cap. 19. petita esse videri. ϗ ἐγένετο ἐκεῖ] MS. Ox. Complut. edit. Ald. & Rom. cum Ambrosio, ϗ ἦν ἐκεῖ.

CAP. XXV.

2 ϗ λάβετέ μοι ἀπαρχάς] Compl. edit. ϗ λαβέτωσάν μοι ἀπαρχάς. Ald. ϗ λάβετε, λάβετέ μοι ἀπαρχάς. Rom. edit. ϗ λάβετε ἀπαρχάς. Philo De rerum Divinarum hærede, & Cyril. De ador. 9. lectionem codicis nostri sequuntur. τῇ καρδίᾳ] Ald. edit. addit αὐτῶν. λήψεσθε] Rom. edit. ϗ λήψεσθε· reliqua exemplaria cum Philone & Cyrillo codicem nostrum sequuntur. 5 δέρματα ὑακίνθινα] Ox. δέρματα ἰάνθινα. Compl. edit. δέρματα ὑάνθινα, in aliis libris δέρματα πεπορφυρωμένα, ut in Scholiis Rom. editionis habetur, qui autem illi libri sint incertum est, cum Ald. edit. & Rom. cum codice nostro legant ὑακίνθινα. 7 λίθους σαρδίου] Complutens. edit. & Ald. λίθους σαρδίους. 9 δεικνύω] Cyrillus δείξω. οὕτω ποιήσεις] Complutens. edit. ϗ οὕτω ποιήσεις. 12 τέσσαρα κλίτη] Ald. edit. addit αὐτῆς. 13 ἐκ ξύλων ἀσήπτων] Rom. edit. ξύλα ἄσηπτα. καταχρυσώσεις αὐτοὺς χρυσίῳ] Ald. edit. addit καθαρῷ. 15 ἐν τοῖς δακτυλίοις τῆς διαθήκης] MS. Ox. & Complut. edit. ἐν τοῖς δακτυλίοις τῆς κιβωτοῦ τῆς διαθήκης. Rom. ἐν τοῖς δακτυλίοις τῆς κιβωτοῦ. 17 ποιήσεις ἱλαστήριον ἐπίθεμα χρυσίου καθαροῦ] MS. Ox. ποιήσεις ἐπίθεμα ἱλαστήριον ἐκ χρυσίου καθαροῦ. Ald. edit. ποιήσεις ἐπίθεμα χρυσίου χυτοῦ καθαροῦ. 18 χρυσοτορευτά] MS. Ox. addit ποιήσεις αὐτά. Rom. edit. unâ voce χρυσοτορευτά, & Cyrillus χρυσᾶ τορευτά. 19 ποιηθήσονται] MS. Ox. ποιηθήτωσαν. 20 ἔσονται οἱ χερουβείν] Complut. edit. & Ald. ἔσονται οἱ δύο χερουβίμ. ἐκτείνοντες] Schol. ἐκπετάζοντες. συσκιάζοντες] Aq. σκεπάζοντες. 21 ἐπὶ τὴν κιβωτὸν ἄνωθεν] Cyrillus ἐπὶ τὴν καρδίαν ἄνωθεν, malè. 22 γνωσθήσομαι] Schol. οἱ λοιποί, συντάξομαι. 23 τράπεζαν χρυσίου καθαροῦ] MS. Ox. τράπεζαν ἐκ χρυσίου καθαροῦ, & Rom. edit. τράπεζαν χρυσῆν χρυσίου καθαροῦ. Compl. edit. τράπεζαν ἐκ ξύλων ἀσήπτων, & Ald. τράπεζαν ξύλου ἀσήπτου. στρεπτὸν κυμάτιον χρυσοῦν κύκλῳ] MS. Ox. στρεπτὰ κυμάτια κύκλῳ. Complut. autem edit. Ald. & Rom. στρεπτὰ κυμάτια χρυσᾶ κύκλῳ. 25 στρεπτὸν κυμάτιον χρυσοῦν] Schol. στρεπτὰ κυμάτια χρυσᾶ. 26 ποιήσεις τέσσαρας δακτυλίους] Complut. edit. ποιήσεις αὐτῇ τέσσαρας δακτυλίους. ἐπιθήσεις τοὺς δακτυλίους] Complut. edit. & Rom. ἐπιθήσεις τοὺς τέσσαρας δακτυλίους. ὑπὸ τὴν στεφάνην] Complut. edit. ὑπὸ τὴν στρεπτὴν στεφάνην. 27 αἴρειν τὴν τράπεζαν ἐν αὐτοῖς] In Complut. edit. desunt αὐτοῖς. 29 τὰς θυίσκας, ϗ τὰ σπονδεῖα] MS. Ox. τὰς θυίσκας, ϗ τὰς φιάλας ϗ τὰ σπονδεῖα. ἐν οἷς σπείσεις ἐν αὐτοῖς] MS. Ox. ἐν οἷς ποιήσεις ἐν αὐτοῖς. 30 ἄρτους ἐνωπίους] Aq. ἄρτους προσώπου. Symm. ἄρτους προθέσεως. 31 τορευτὴν ποιήσεις] Cyrillus τορευτὴν ποιήσεις. 32 ϗ τρεῖς καλαμίσκοι ἐκ τοῦ κλίτους τοῦ δευτέρου] MS. Ox. Complut. edit. Ald. & Rom. ϗ τρεῖς καλαμίσκοι τῆς λυχνίας ἐκ τοῦ κλίτους τοῦ δευτέρου. 33 ἐκτετυπωμένοι καρυΐσκους] Aq. ἐξημυγδαλισμένην. ἐκτετορευμένην ἀμύγδαλον. Scribendum fortè ἐξημυγδαλωμένοι. ἐκτετορευμένοι ἀμύγδαλον, vel ἀμυγδάλους, ubi præter versionem Aquilæ altera videtur esse Symmachi vel Theodotionis. σφαιρωτὴρ ϗ κρίνον] Post illa in Complut. edit. prout in nostro codice juxta veritatem hebraicam repetuntur, ϗ τρεῖς κρατῆρες ἐκτετυπωμένοι καρυΐσκους ἐν καλαμίσκῳ τῷ ἑνὶ σφαιρωτὴρ ϗ κρίνον. 34 οἱ σφαιρωτῆρες] MS. Ox. Complut. edit. Ald. & Rom. ἐν τῷ ἑνὶ καλαμίσκῳ σφαιρωτῆρες. τὰ κρίνα] Symm. τὰ ἄνθη. 35 ϗ σφαιρωτὴρ ὑπὸ τοὺς τέσσαρας καλαμίσκους ἐξ αὐτῆς] Compl. edit. ϗ σφαιρωτὴρ ὑπὸ τοὺς δύο καλαμίσκους ἐξ αὐτῆς. Ald. edit. & Rom cum codice nostro concordant, & quidem rectiùs: in hebræo enim geminantur hæc verba. ἐκπορευομένοις ἐκ τῆς λυχνίας] Ald. edit. & Rom. addunt ἐν τῇ λυχνίᾳ τέσσαρες κρατῆρες ἐκτετυπωμένοι καρυΐσκους, quæ in hebræo non reperiuntur. 36 οἱ σφαιρωτῆρες ϗ οἱ καλαμίσκοι] MS. Ox. οἱ σφαιρωτῆρες ϗ τὰ κρίνα ϗ οἱ καλαμίσκοι. ὅλη τορευτή] Complut. edit. ὅλοι τορευτοί. Cyrillus ὅλη τορευτή. 37 ἑνὸς προσώπου] Complut. edit. addit αὐτῆς. 38 ἐκ χρυσίου καθαροῦ] Ald. edit. & Rom. addunt ποιήσεις. 39 τάλαντον χρυσίου καθαροῦ ποιήσεις] In Rom. edit. deest ποιήσεις. 40 ποιήσεις κατὰ τὸν τύπον] Gregor. Nyssenus De vita Moysis, & Chrysostomus homil. 14. ad Hebræos ποιήσεις πάντα κατὰ τὸν τύπον. δεδειγμένον] Complut. edit. cum Eusebio De Præpar. 12. 19. Nysseno De vita Moysis, Cyrillo & Chrysostomo δειχθέντα.

CAP. XXVI.

1 ϗ τὴν σκηνὴν ποιήσεις] Ald. edit. ϗ τῇ σκηνῇ ποιήσεις. ἐργασίᾳ ὑφάντου] Cyrillus De adorat. 9. ἐργασίαν ὑφάντου. 3 ἔσονται συνεχόμεναι] MS. Ox. Complut. edit. & Cyrillus ἔσονται ἐξ ἀλλήλων συνεχόμεναι. Ald. & Rom. ἔσονται ἐξ ἀλλήλων ἐχόμεναι. ϗ πέντε αὐλαῖαι ἔσονται συνεχόμεναι ἑτέρα ἐκ τῆς ἑτέρας] Compl. edit. ϗ πέντε αὐλαῖαι ἔσονται ἐξ ἀλλήλων συνεχόμεναι ἡ ἑτέρα ἐκ τῆς ἑτέρας. Rom edit. cum Cyrillo, ϗ πέντε αὐλαῖαι ἔσονται συνεχόμεναι ἑτέρα τῇ ἑτέρᾳ. MS. Ox. & Ald. edit. cum codice nostro consentiunt. 4 ποιήσεις αὐλαίαις ἀγκύλας] In Compl. edit. deest αὐλαίαις. τῆς ἐξωτέρας] MS. Ox. τῆς ἔξωθεν. 5 ποιήσεις τῇ αὐλαίᾳ τῇ μιᾷ, πεντήκοντα ἀγκύλας] In Compl. errore librarii vel typographi desunt τῇ αὐλαίᾳ τῇ μιᾷ, ϗ πεντήκοντα ἀγκύλας. ἐκ τοῦ μέρους] MS. Ox. ἐκ τοῦ ἑνὸς μέρους. ἀντιπρόσωποι ἀντιπίπτουσαι εἰς ἀλλήλας ἑκάστη] MS. Ox. & Rom. edit. ἀντιπίπτουσαι ἀλλήλαις εἰς ἑκάστην. Ald. edit. codicem nostrum sequitur. Pro illis verò, ἀντιπρόσωποι ἀντιπίπτουσαι εἰς ἀλλήλας ἑκάστη, Schol. τὸ Σαμαρειτικόν, διαδεχόμεναι συμβολαὶ μία πρὸς μίαν ἀντιπροσώπως, κατὰ τὸ προσέχειν ἀλλήλαις. 6 ϗ ποιήσεις κρίκους] MS. Ox. ϗ ποιήσεις δακτυλίους. ϗ συνάψεις] MS. Ox. ϗ συνάξεις. τοῖς κρίκοις] MS. Ox. τοῖς δακτυλίοις. 7 ϗ ποιήσεις δέρρεις τριχίνας σκέπην] Schol. ϗ ποιήσεις τριχίνας καλυπτῆρας. 8 μέτρον τὸ αὐτὸ ἔσται] Cyrillus, τὸ αὐτὸ μῆκος ἐπὶ, malè. 10 τῆς δευτέρας] Ald. edit. τῇ δευτέρᾳ. 11 ποιήσεις κρίκους] MS. Ox. ποιήσεις δακτυλίους. Et sic statim infra συνάψεις τοὺς δακτυλίους. ἐκ τῶν ἀγκυλῶν] Ald. edit. addit τῶν κεφαλίδων, quæ alterius interpretis esse videntur. ἔσονται ἕν] MS. Ox. ϗ ἔσονται ἕν. Complut. edit. Ald. & Rom. ἔσται ἕν. 13 ἵνα καλύπτῃ] MS. Ox. ἵνα κατακαλύπτῃ. 14 κατακάλυμμα τῇ σκηνῇ] Complut. edit. κατακάλυμμα τῆς σκηνῆς. δέρματα ὑακίνθινα] MS. Ox. δέρματα κριῶν ὑακίνθινα. 15 στύλους τῇ σκηνῇ] Complut. edit. Ald. & Rom. στύλους τῆς σκηνῆς. 16 δέκα πηχῶν τὸν στῦλον] Complut. edit. Ald. & Rom. δέκα πηχῶν ποιήσεις τὸν στῦλον. 17 δύο ἀγκωνίσκους] Symm. δύο καλοχεῖς. οὕτω ποιήσεις πᾶσι] Ald. edit. οὕτω ποιήσεις ἐπὶ πᾶσι. 18 ποιήσεις στύλους τῇ σκηνῇ] Complut. edit. & Ald. ποιήσεις στύλους τῆς σκηνῆς. εἴκοσι στύλους] In Ald. edit. deest στύλους. τοῦ πρὸς βορρᾶν] Complut. edit. τοῦ πρὸς νότον. MS. Ox. Ald. edit, & Rom. cum codice nostro consentiunt, verior tamen videtur lectio Complut. edit. & hebraicæ veritati magis congrua. 20 τὸ πρὸς νότον] Complut. edit. rursus πρὸς βορρᾶν· reliqua omnia exemplaria τὸ πρὸς νότον. 21 βάσεις αὐτοῖς] MS. Ox. Complut. edit. & Rom. βάσεις αὐτῶν. 24 ἔσονται ἐξ ἴσου] Rom. edit. ἔσται ἐξ ἴσου. ἐκ τῶν κεφαλίδων εἰς συμβολὴν μίαν] MS. Ox. Complut. edit. & Rom. ἐκ τῶν κεφαλῶν εἰς σύμβλησιν μίαν. Ald edit. ἐκ τῶν κεφαλίδων εἰς σύμβλησιν μίαν. πέντε τῷ ἑνὶ στύλῳ] MS. Ox. & Ald. edit. πέντε μοχλοὺς τῷ ἑνὶ στύλῳ. Compl. edit. πέντε μοχλοὺς τοῖς στύλοις, & sic rursus statim infra bis, πέντε μοχλοὺς τοῖς στύλοις, pro πέντε μοχλοὺς τῷ στύλῳ. 29 καταχρυσώσεις χρυσίῳ] MS. Ox. addit καθαρῷ. 31 βύσσου νενησμένης] MS. Ox. βύσσου κεκλωσμένης. 33 ἐπὶ τοὺς στύλους] Rom. edit. cum Cyrillo De adorat. 10. ἐπὶ τῶν στύλων. reliqua verò exemplaria lectionem codicis nostri sequuntur. 35 θήσεις τὴν τράπεζαν] Romana edit. cum Cyrillo, ἐπιθήσεις τὴν τράπεζαν· reliqua exemplaria cum codice nostro consentiunt. ἐπὶ μέρους] Complut. edit. ἐπὶ μέρος. 36 ἐπίσπαστρον ἐξ ὑακίνθου] Ald. edit. ἐπίσπαστρον τῇ θύρᾳ ἐξ ὑακίνθου. Rom. edit. cum Cyrillo, pleniùs, ἐπίσπαστρον τῇ θύρᾳ τῆς σκηνῆς ἐξ ὑακίνθου. 37 τῷ καταπετάσματι] MS. Ox. τῷ κατακαλύμματι. πέντε στύλους] Ald. edit. addit ἀσήπτους.

CAP. XXVII.

3 πάντα τὰ σκεύη] MS. Ox. Complutens. edit. Ald. & Rom. cum Cyrillo addunt αὐτοῦ. 6 ποιήσεις φορεῖς] Complut. edit. Ald. & Rom. ποιήσεις ἀναφορεῖς. 7 εἰσάξεις τοὺς φορεῖς] Complut. edit. Ald. & Rom. εἰσάξεις τοὺς ἀναφορεῖς. 8 οὕτω ποιήσεις] Complut. edit. & Rom. addunt αὐτό. 9 τὸ πρὸς λίβα] MS. Ox. τὸ κατὰ βορρᾶν. Ald. edit. τὸ πρὸς νότον. τῷ ἑνὶ κλίτει] Schol. Ἄλλος τῇ γωνίᾳ. 10 στύλοι αὐτῶν εἴκοσι] MS. Ox. addit, χαλκοῖ. οἱ κρίκοι αὐτῶν] MS. Ox. οἱ δακτύλιοι αὐτῶν. ψαλίδες αὐτῶν ἀργυραῖ] In Rom. edit. deest αὐτῶν. 11 πρὸς βορρᾶν] MS. Ox. πρὸς ἀπηλιώτην. στύλοι αὐτῶν εἴκοσι] In Complut. edit. deest αὐτῶν. οἱ κρίκοι] MS. Ox. οἱ δακτύλιοι, ϗ αἱ βάσεις] MS. Ox. ϗ πᾶσαι αἱ βάσεις. 13 τὸ πρὸς ἀνατολάς] MS. Ox. & Rom. edit. τῆς πρὸς νότον. 16 βύσσου κεκλωσμένης] Ald. edit. βύσσου νενησμένης. 18 ἐφ' ἑκατὸν] MS. Ox. addit πήχεων, prout in hebræo. 19 πᾶσα ἡ ἀποσκευή] Complutens. edit. Ald. & Rom. πᾶσα ἡ κατασκευή. καὶ οἱ πάσσαλοι τῆς αὐλῆς χαλκοῖ] Ald. edit. addit καὶ ποιήσεις ἱμάτια ὑακίνθινα καὶ πορφυρᾶ ϗ κόκκινα τοῦ λειτουργεῖν ἐν αὐτοῖς ἐν τοῖς ἁγίοις. 20 ἐξ ἐλαιῶν] Schol. ἐκ σπερμάτων. ἄτρυγον καθαρόν] MS. Ox. Complutens. edit. Ald. & Romana cum Cyrillo De adorat. 9. ἄτρυγον καθαρόν. εἰς φῶς] Rom. edit. & Cyrillus addunt, καῦσαι. 21 τοῦ ἐπὶ τῆς διαθήκης] MS. Ox. τοῦ ἐπὶ τῆς κιβωτοῦ τοῦ μαρτυρίου τῆς διαθήκης κυρίου. καύσει αὐτόν] MS. Ox. Complut. edit. & Rom. cum Cyrillo, καύσει αὐτό.

CAP. XXVIII.

1 προσαγάγου] Ald. edit. προσάγου. τόν τε Ααρών] MS. Ox. τὴν ἱερέα Ααρών. 3 πνεύματος αἰσθήσεως] MS. Ox. cum Cyrillo De ador. 11. πνεῦμα αἰσθήσεως. Compl. edit. Ald. & Rom. πνεύματος σοφίας ϗ αἰσθήσεως. 4 ϗ χιτῶνα κοσυμβωτόν] MS. Ox. ϗ χιτῶνας κοσυμβωτούς. κίδαριν] Schol. κατὰ τὸ Σαμαρειτικόν, πῖλον, ἤτοι καθ' ἑτέραν γραφὴν μίτραν. καὶ ζώνην] MS. Ox. καὶ ζωστῆρα.

6 καὶ ποιήσουσι τὴν ἐπωμίδα ἐκ βύσσου κεκλωσμένης] Schol. Ἄλλος, καὶ ποιήσουσι τὴν ἐπωμίδα ἐκ χρυσίου καὶ ὑακίνθου καὶ πορφύρας καὶ κοκκίνου νενησμένου καὶ βύσσου κεκλωσμένης. 8 ἔσται ἐκ χρυσίου] Ald. edit. & Romana addunt καθαροῦ, quæ vox in reliquis exemplaribus, & Cyrillo deest. κοκκίνου διανενησμένου] MS. Ox. κοκκίνου κεκλωσμένου. 9 δύο λίθους, λίθους σμαράγδου] Complut. edit. δύο λίθους σμαράγδους. Cyrillus δύο λίθους, λίθους σμαράγδους. γλύψεις ἐπ' αὐτοῖς] Compl. edit. Ald. & Rom. cum Cyrillo γλύψεις ἐν αὐτοῖς. 11 τοὺς δύο λίθους διαγλύψεις ἐπὶ τοῖς ὀνόμασι τῶν υἱῶν Ἰσραήλ] Schol. Ἄλλος, τοὺς δύο λίθους ἐπὶ τοῖς ὀνόμασι τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ περικεκλωσμένους καὶ συνεσφραγισμένους, χρυσίῳ ποιήσεις αὐτούς. 12 λίθοι μνημοσύνου εἰσί] Complut. edit. cum Cyrillo, λίθοι μνημόσυνόν εἰσι. τὰ ὀνόματα τῶν υἱῶν Ἰσραήλ] MS. Ox. τὰ ὀνόματα αὐτῶν. 13 ἀσπιδίσκας ἐκ χρυσίου καθαροῦ] Cyrillus addit κατεμεμιγμένας. 14 κατὰ τὰς παρωμίδας] Sic MS. Ox. Complut. edit. Ald. & Rom. Cyrillus lectionem codicis nostri sequitur. 15 ἔργον ποικιλτοῦ] Cyrillus ἔργον ὑφάντου. κατὰ τὸν ῥυθμόν] Complut. edit. κατὰ τὸν ἀριθμόν. κοκκίνου κεκλωσμένου] Complut. edit. κοκκίνου νενησμένου. 16 τὸ μῆκος] Rom. edit. addit αὐτοῦ, quæ vox in reliquis exemplaribus & Cyrillo deest. 19 λιγύριον] Ald. edit. ἀργύριον, malè. 20 βηρύλλιον] Complut. edit. βήρυλλος. περικεκαλυμμένα χρυσίῳ] MS. Ox. περικεκλωσμένα χρυσίῳ. 21 δώδεκα, κατὰ τὰς γενέσεις αὐτῶν, κατὰ τὰ ὀνόματα αὐτῶν] In MS. Ox. Complut. edit. & Rom. cum Cyrillo desunt illa κατὰ τὰς γενέσεις αὐτῶν. Ald. autem edit. sic legit, δώδεκα ἔναντι κυρίου, ἐπὶ τῶν δύο ὤμων αὐτοῦ δώδεκα κατὰ τὰ ὀνόματα αὐτῶν, κατὰ τὰς γενέσεις αὐτῶν. κατὰ τὸ ὄνομα ἔστωσαν] MS. Ox. cum Cyrillo, κατὰ τὰ ὀνόματα αὐτῶν ἔστωσαν. 22 ἁλυσιδωτόν] Sym. βροχωτόν. Observandum est post illa ἁλυσιδωτὸν χρυσίου καθαροῦ, vel ἁλυσιδωτὸν ἐκ χρυσίου καθαροῦ ut est in Compl. edit. & Rom. multa desiderari in Ald. edit. & Rom. prout in nostro codice, quæ in Ox. & Compl. edit. prout in hebræo habentur, quorum variantes lectiones hic subjicere operæ pretium duximus versuum ordine secundum Compl. edit. observato. 23 καὶ ἐπιθήσεις τοὺς δύο δακτυλίους τοὺς χρυσοῦς ἐπ' ἀμφοτέρας τὰς ἀρχὰς τοῦ λογίου] MS. Ox. καὶ δώσεις τοὺς δύο δακτυλίους ἐπὶ τῶν δύο ἄκρων τοῦ λογίου. 24 καὶ ἐπιθήσεις τοὺς κρωσσοὺς καὶ τὰ ἁλυσιδωτὰ χρυσία ἐπὶ τοὺς δύο δακτυλίους ἐπ' ἀμφοτέρων τῶν κλιτῶν τοῦ λογίου. MS. Ox. καὶ δώσεις τὰ δύο ἁλυσιδωτὰ τὰ χρυσᾶ ἐπὶ τοῖς δυσὶ δακτυλίοις πρὸς τὰ ἄκρα τοῦ λογίου. 25 καὶ δύο κλίτη τῶν δύο κρωσσῶν ἐπιθήσεις ἐπὶ τὰ δύο ἐμπλόκια, καὶ ἐπιθήσεις ἐπὶ τοὺς ὤμους τῆς ἐπωμίδος ἐξ ἐναντίας κατὰ πρόσωπον. MS. Ox. καὶ τὰ δύο ἄκρα τῶν δύο ἁλύσεων δώσεις ἐπὶ τῶν δύο συσφιγκτῶν, καὶ δώσεις ἐπὶ τοὺς ὤμους τῆς ἐπωμίδος ἐπὶ τὸ μέτωπον τοῦ προσώπου αὐτοῦ. 26 καὶ ποιήσεις δύο δακτυλίους χρυσοῦς, καὶ ἐπιθήσεις ἐπὶ τὰ δύο πτερύγια τοῦ λογίου ἐπὶ τὸ ἄκρον ἀπ' ἄκρου τοῦ ὀπισθίου τῆς ἐπωμίδος ἔσωθεν. MS. Ox. καὶ ποιήσεις δύο δακτυλίους χρυσοῦς, καὶ θήσεις αὐτοὺς ἐπὶ τὰ δύο ἄκρα τοῦ λογίου ἐπὶ τοῦ χείλους αὐτοῦ, ὅ ἐστιν εἰς τὸ μέρος τῆς ἐπωμίδος ἔσωθεν. 27 καὶ ποιήσεις δύο δακτυλίους χρυσοῦς, καὶ ἐπιθήσεις ἐπ' ἀμφοτέρους τοὺς ὤμους τῆς ἐπωμίδος κάτωθεν αὐτοῦ κατὰ πρόσωπον κατὰ τὴν συμβολὴν ἄνωθεν τῆς συνυφῆς τῆς ἐπωμίδος. MS. Ox. καὶ ποιήσεις δύο δακτυλίους χρυσοῦς καὶ δώσεις αὐτοὺς ἐπὶ τοὺς δύο ὤμους τῆς ἐπωμίδος κάτωθεν αὐτοῦ κατὰ πρόσωπον, κατὰ τὴν συμβολὴν αὐτῶν ἐπάνω τοῦ μηχανώματος τῆς ἐπωμίδος. 28 καὶ σφίγξεις τὸ λογεῖον ἀπὸ τῶν δακτυλίων τῶν ἐπ' αὐτοῦ εἰς τοὺς δακτυλίους τῆς ἐπωμίδος συνεχομένους ἐκ τῆς ὑακίνθου συμπεπλεγμένους εἰς τὸ ὕφασμα τῆς ἐπωμίδος ἵνα μὴ χαλᾶται τὸ λογεῖον ἀπὸ τῆς ἐπωμίδος. MS. Ox. καὶ συσφίγξουσι τὸ λογεῖον ἐκ τοῦ δακτυλίου αὐτοῦ εἰς τὸν δακτύλιον τῆς ἐπωμίδος· ἐν κλώσματι ὑακινθίνῳ, ἵνα ᾖ ἐπὶ τοῦ *μηχανώματος τῆς ἐπωμίδος, καὶ οὐ μὴ ἀποσπάσῃς τὸ λογεῖον ἀπὸ τῆς ἐπωμίδος. 29 εἰσιόντι εἰς τὸ ἅγιον] MS. Ox. & Complut. edit. εἰσιὼν εἰς τὸ ἅγιον. ἔναντι τοῦ θεοῦ] Cyrillus ἔναντι κυρίου τοῦ θεοῦ. 30 ὅταν εἰσπορεύηται] Philo Allegor. 2. ὅταν εἰσέρχηται. καὶ οἴσει] Complut. edit. cum Cyrillo De adorat. 11. εἰσοίσει. Ald. καὶ θήσει. 31 ὑποδύτην ὅλον ποδήρη] MS. Ox. ὑποδύτην *ὑποδύτειον. 32 τὴν συμβολὴν συνυφασμένην] Ald. edit. τὴν συμπλοκὴν συνυφασμένην. 33 ἐπὶ τὸ λῶμα] Romana edit. cum Cyrillo, ὑπὸ τὸ λῶμα. κυκλόθεν] MS. Ox. Complut. edit. Ald. & Rom. κάτωθεν. 33 τὸ δ' αὐτὸ εἶδος ῥοΐσκους χρυσοῦς] Cyrillus τὸ αὐτὸ εἶδος τοῖς ῥοΐσκοις. καὶ κώδωνας ἀνὰ μέσον] MS. Ox. cum Cyrillo, καὶ κώδωνας χρυσοῦς ἀνὰ μέσον. 35 καὶ ἔσται Ἀαρὼν] Aq. & Symm. καὶ ἐπὶ τοῦ Ἀαρών. Theodor. καὶ ἐπὶ Ἀαρών. 37 ἐπὶ τῆς μίτρας] Aq. & Theod. ἐπὶ τῆς κιδάρεως. 39 οἱ κόσυμβοι] Rom. edit. οἱ κοσυμβωτοί. Schol. οἱ λοιποί, αἱ συσφίγξεις. 41 ἵνα ἱερατεύωσί μοι] Cyrillus, ἵνα ἱερατεύωσί μοι. 42 καλύψαι ἀσχημοσύνην] MS. Ox. περικαλύψαι ἀσχημοσύνην. 43 καὶ ἕξει Ἀαρὼν αὐτά] MS. Ox. & Ald. edit. καὶ ἄξει Ἀαρὼν αὐτά. ὅταν εἰσπορεύωνται] Complut. edit. ὅταν εἰσπορεύονται. ἢ ὅταν προσπορεύωνται] Complut. edit. ἢ ὅταν προπορεύονται, malè. ἐπάξονται ἐφ' ἑαυτούς] Complut. edit. & Rom. cum Cyrillo, ἐπάξονται πρὸς ἑαυτούς. νόμιμον αἰώνιον αὐτῷ] MS. Ox. νόμιμον εἰς τὸν αἰῶνα αὐτῷ.

CAP. XXIX.

1 ἃ ποιήσεις αὐτοῖς] MS. Ox. ἃ ποιήσεις ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου αὐτοῖς. ἁγιάσαι αὐτούς] Rom. edit. ἁγιάσεις αὐτούς. Reliqua autem exemplaria & Cyrillus De adorat. 11. cum codice nostro consentiunt. λήψῃ μοσχάριον] Rom. edit. λήψῃ δὲ μοσχάριον, secus quàm in reliquis exemplaribus & Cyrillo. ἐκ βοῶν ἄμωμον] MS. Ox. Complut. edit. Ald. & Rom. cum Cyrillo, ἐκ βοῶν ἕν. 2 καὶ λάγανα ἄζυμα κεχρισμένα] Schol. κολλύρας ἀζύμους ἀναμεμιγμένας. 3 καὶ προσοίσεις αὐτά] Ald. edit. οἴσεις καὶ προσοίσεις αὐτά. 4 τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ] MS. Ox. τοὺς δύο υἱοὺς αὐτοῦ. ἐπὶ τὰς θύρας] Complut. edit. ἐπὶ τὴν θύραν. 5 χιτῶνα τὸν ποδήρη] Theod. χιτῶνα τὸν ἐπενδύτην τῆς ἐπωμίδος. Symm. χιτῶνα τὸ ἐπένδυμα τοῦ ἐπενδύματος. συνάψεις αὐτῷ] Complut. & Ald. edit. συνάψεις αὐτό. 6 πέταλον] Symm. ἀφόρισμα. τὸ ἁγίασμα] Schol. Ἄλλος, τὸ ἅγιον. 9 ταῖς ζώναις] Aq. διὰ ζώνην Ἀαρών. Theod. ζώνῃ Ἀαρών. 12 καὶ ἐπιθήσεις] Complut. edit. & Rom. καὶ θήσεις. 13 τὸν λοβὸν τοῦ ἥπατος] Cyrillus τὸν λοβὸν τὸν ἐπὶ τοῦ ἥπατος. Theodoretus qu. 61. author est alios interpretes pro τὸν λοβόν, reddidisse τὸ περιττόν. 14 ἁμαρτίας γάρ ἐστιν] Complut. edit. ἁμαρτία γάρ ἐστιν. 16 σφάξεις τὸν κριόν] MS. Ox. & Rom. edit. cum Cyrillo σφάξεις αὐτόν. προσχεεῖς πρὸς τὸ θυσιαστήριον] Complut. edit. προσχεεῖς ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον. 17 κατὰ μέλη] Ald. edit. καὶ τὰ μέλη, malè. 18 εἰς ὀσμὴν εὐωδίας] Schol. οἱ ἄλλοι, εἰς ὀσμὴν εὐαρεστήσεως. θυσίασμα κυρίῳ ἐστί] Rom. edit. cum Cyrillo, θυμίαμα κυρίῳ ἐστί. 20 τὸ ἄκρον] Schol. τὸν ἀντιδάκτυλον. In Complut. edit. desunt illa, καὶ ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς χειρὸς τῆς δεξιᾶς. 21 αἵματος τοῦ θυσιαστηρίου] MS. Ox. αἵματος τοῦ ἐπὶ θυσιαστηρίου. Complutens. edit. & Romana, αἵματος τοῦ ἀπὸ θυσιαστηρίου. 22 λήψῃ ἀπὸ τοῦ κριοῦ τὸ στέαρ αὐτοῦ] Schol. *Alius interpres addit ex hebræo,* καὶ τὴν κέρκον. κατακάλυπτον] Complut. edit. κάλυμμα. τὸ στέαρ τὸ ἐπ' αὐτῆς] Ald. edit. & Rom. cum Cyrillo τὸ στέαρ τὸ ὑπ' αὐτῆς. τὸν βραχίονα] Schol. οἱ λοιποί, τὴν κνήμην. ἀφόρισμα ἔναντι κυρίου] Ald. edit. repetendo quæ immediatè præcesserunt addit, καὶ ἐπιθήσεις τὰ πάντα ἐπὶ τὰς χεῖρας Ἀαρών. 25 καὶ δέξῃ αὐτά] Complut. edit. & Rom. cum Cyrillo, καὶ λήψῃ αὐτά. 28 ἔστι γὰρ ἀφαίρεμα τοῦτο καὶ ἀφαίρεμα ἔσται] MS. Ox. & Ald. edit. ἔστι γὰρ ἀφαίρεμα τοῦτο καὶ ἀφόρισμα ἔσται. Rom. edit. cum Cyrillo, ἔστι γὰρ ἀφόρισμα τοῦτο, καὶ ἀφαίρεμα ἔσται. σωτηρίων τῶν υἱῶν Ἰσραήλ, ἀφαίρεμα κυρίῳ] MS. Ox. σωτηρίων αὐτῶν ἀφαίρεμα κυρίῳ. Ald. edit. σωτηρίων ἀφαίρεμα κυρίῳ. Complut. edit. & Rom. lectionem codicis nostri sequuntur. 30 ἐνδύσεται αὐτά] MS. Ox. ἐνδύσεται αὐτάς. ὁ ἱερεὺς ὁ ἀντ' αὐτοῦ] Ald. edit. ὁ ἱερεὺς ὁ μέγας ἀντ' αὐτοῦ. λειτουργεῖν ἐν τοῖς ἁγίοις] Complut. edit. λειτουργεῖν ἐν τῷ ἁγίῳ. 32 παρὰ τὴν θύραν] Reliqua exemplaria cum Cyrillo, παρὰ τὰς θύρας. 36 τοῦ καθαρισμοῦ] MS. Ox. τοῦ ἐξιλασμοῦ, quæ versio Aquilæ, Symmachi & Theodotionis est. καθαριεῖς τὸ θυσιαστήριον ἐν τῷ ἁγιάζειν] MS. Ox. καθαριεῖς τὸ θυσιαστήριον καὶ ἁγιάσεις ἐν τῷ ἁγιάζειν. 37 ἑπτὰ ἡμέρας καθαριεῖς] Schol. οἱ λοιποί, ἑπτὰ ἡμέρας ἐξιλάσῃ. ἅγιον τοῦ ἁγίου] Ald. ἅγιον τῶν ἁγίων. Complut. καὶ ἅγιον ἁγίων, malè. 38 ὅσα ποιήσεις] Complut. edit. & Rom. ἃ ποιήσεις. 40 κεκομμένῳ τῷ τετάρτῳ τοῦ εἶν] MS. Ox. κεκομμένον τέταρτον τοῦ εἶν. Ald. edit. κεκομμένῳ τοῦ τετάρτου τοῦ εἶν. 42 θυσίαν ἐνδελεχισμοῦ εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν] Ald. edit. θυσίαν ἐνδελεχισμοῦ εἰς τὰς ἀκοὰς καὶ εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν. 43 ἁγιασθήσομαι ἐν δόξῃ μου] MS. Ox. καὶ ἁγιασθήσομαι ἐν αὐτοῖς, καὶ ἁγιασθήσομαι ἐν δόξῃ μου. 46 ἐπικληθῆναι αὐτοῖς, καὶ εἶναι αὐτῶν θεός] MS. Ox. ἐπικληθῆναι αὐτοῖς θεός, καὶ θεὸς ὢν αὐτῶν.

CAP. XXX.

1 καὶ ποιήσεις θυσιαστήριον] MS. Ox. καὶ ποιήσεις θυμιατήριον. ἐκ ξύλων ἀσήπτων] In Complut. edit. vox ξύλων omittitur, malè. 3 καταχρυσώσεις αὐτό] In Romana edit. deest αὐτό, reliqua exemplaria cum Cyrillo De adorat. 9. & Ambrosio, habent. 4 καθαροὺς ποιήσεις αὐτούς] In Rom. edit. deest αὐτούς. Ald. legit αὐτῷ. ἐν τοῖς δυσὶ πλευροῖς] MS. Ox. ἐν ταῖς δυσὶ πλευραῖς. 6 κιβωτοῦ τῶν μαρτυρίων] Complut. edit. cum Cyrillo, & Ambrosio κιβωτοῦ τοῦ μαρτυρίου. MS. Ox. Ald. edit. & Rom. lectionem codicis nostri sequuntur. Pro illis, τοῦ ὄντος ἐπὶ τῆς κιβωτοῦ τῶν μαρτυρίων, alii libri legunt, κατὰ πρόσωπον τοῦ ἱλαστηρίου, ὅ ἐστιν ἐπὶ τῶν μαρτυρίων, ut est in Scholiis Rom. editionis. σοι ἐκεῖ] MS. Ox. & Rom. edit. σοι ἐκεῖθεν. Cyrillus, σοι ἐκεῖ θεός. 7 ἐπισκευάζῃ] Compl. edit. cum Ambrosio ἐπισκευάσῃ. Cyrillus ἐπισκευάζει. 9 οὐκ ἀνοίσεται] Romana edit. cum Cyrillo, οὐκ ἀνοίσεις. οὐ σπείσεται] Rom. edit. cum Cyrillo, οὐ σπείσεις. 10 ἐξιλάσεται ἐπ' αὐτό] Rom. edit. cum Cyrillo, ἐξιλάσεται ἐπ' αὐτοῦ. In MS. Ox. Complut. edit. & Ald. cum Ambrosio desunt illa ἐπ' αὐτό. καὶ ἐπιθήσει] Desunt hæc in omnibus exemplaribus, Cyrillo & Ambrosio. κεράτων αὐτοῦ] MS. Ox. κεράτων τοῦ θυσιαστηρίου. τοῦ καθαρισμοῦ τῶν ἁμαρτιῶν τοῦ ἐξιλασμοῦ] Glossema est & versio Aquilæ vocis καθαρισμοῦ, quæ in omnes codices præter Romanum irrepsit. ἅπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ] Desunt hæc in Rom. edit. reliqua omnia exemplaria, & Cyrillus De adorat. 9 codicem nostrum sequuntur. 12 τὰ λύτρα] Schol. Ἄλλος, ἐξιλασμόν. τῆς ψυχῆς αὐτοῦ] Ald. edit. περὶ τῆς ψυχῆς αὐτῶν. 13 ὅσοι ἂν παραπορεύωνται τὴν ἐπίσκεψιν] Schol. Ἄλλος, ὁ πορευόμενος ἐν τοῖς ἀριθμοῖς. Cyrillus De adorat. 4. πορεύωνται legit pro παραπορεύωνται. ὅ ἐστι κατὰ] In edit. Ald. desunt ὅ ἐστι. 14 πᾶς ὁ παραπορευόμενος εἰς τὴν ἐπίσκεψιν] Schol. Ἄλλος, πᾶς ὁ πορευόμενος ἐν τοῖς ἀριθμοῖς. 15 οὐκ ἐλαττονώσει] MS. Ox. cum Philone De rerum Divinarum hærede, οὐκ ἐλαττώσει. Complut. edit. Ald. & Rom. cum Cyrillo De adorat. 14. οὐκ ἐλαττονήσει. ἐν τῷ διδόναι τὴν εἰσφορὰν κυρίῳ] MS. Ox. & Ald. addunt παρὰ τῶν υἱῶν Ἰσραήλ. 20 ἀναφέρειν τὰ ὁλοκαυτώματα] MS. Ox. ἀναφέρειν καρπώματα. ὅταν εἰσπορεύωνται εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου, νίψονται ὕδατι] Desunt hæc in Complut. edit. Ald. edit. priora agnoscit, sed illa νίψονται ὕδατι omittit. 21 αἰώνιον καὶ ταῖς γενεαῖς αὐτῶν μετ' αὐτούς] MS. Ox. αἰώνιον εἰς τὰς γενεὰς αὐτῶν. Complut. edit. Ald. & Rom. cum Cyrillo (vide similiter Ambrosium) αἰώνιον αὐτῷ καὶ ταῖς γενεαῖς αὐτοῦ μετ' αὐτόν. 23 ἡδύσματα] Aq. ἀρώματα. τὸ ἥμισυ τούτου διακοσίους καὶ πεντήκοντα] Complut. edit. & Ambrosius addunt σίκλους. 24 καὶ ἴρεως] MS. Ox. καὶ κασσίας, atque ita Ambrosius. 26 κιβωτὸν τοῦ μαρτυρίου] Rom. edit. cum Cyrillo De adorat. 9. κιβωτὸν τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου. 27 λυχνίαν καὶ πάντα τὰ σκεύη αὐτῆς] In Complut. edit. & Ambrosio deest πάντα. 28 καὶ τὴν βάσιν αὐτοῦ] Desunt hæc in editione Rom. contra quam in hebræo & reliquis omnibus exemplaribus cum Cyrillo: vide Ambrosium. 31 ἄλειμμα χρίσεως ἅγιον ἔσται τοῦτο ὑμῖν εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν] MS. Ox. ἄλειμμα ἅγιον ἁγίων ἔσται μοι τοῦτο εἰς τὰς γενεὰς αὐτῶν. 32 κατὰ τὴν σύνθεσιν ταύτην] MS. Ox. κατὰ τὸ εἶδος τοῦτο. 33 ἐξολεθρευθήσεται ἐκ τοῦ λαοῦ] MS. Ox. Complut. edit. Ald. & Rom. cum Cyrillo & Ambrosio addunt αὐτοῦ. 34 λάβε σεαυτῷ] Cyrillus καὶ σὺ λάβε σεαυτῷ. καὶ λίβανον διαφανῆ] Philo de rerum divinarum hærede, addit ἐξαίρετον ἐξαιρέτῳ. ἴσον ἴσῳ ἔσται] Philo ἴσον ἴσῳ, Cyrillus ἴσον ἴσῳ ἔστιν. 35 καὶ ποιήσουσιν αὐτὸ θυμίαμα] Rom. edit. καὶ ποιήσουσιν ἐν αὐτῷ θυμίαμα. μυρεψικὸν ἔργον μυρεψοῦ μεμιγμένον συνθέσεως, καθαρὸν ἔργον ἅγιον] Complut. edit. & Rom. cum Cyrillo & Ambrosio μυρεψικὸν ἔργον μυρεψοῦ μεμιγμένον, καθαρὸν ἔργον ἅγιον. Philo μυρεψοῦ ἔργον συνθέσεως καθαρᾶς, ἔργον ἅγιον. 36 λεπτόν] Cyrillus λεπτὸν. θήσεις ἀπέναντι τῶν μαρτυρίων ἐν τῇ σκηνῇ τοῦ μαρτυρίου] Ald. ἀπέναντι τοῦ μαρτυρίου ἐν τῇ σκηνῇ τοῦ μαρτυρίου. Cyrillus, θήσεις ἀπέναντι τοῦ μαρτυρίου. 37 οὐ ποιήσετε] Schol. οἱ λοιποί, οὐ ποιηθήσεται. ἁγίασμα ἔσται ὑμῖν κυρίῳ] MS. Ox. ἁγίασμά ἐστι κυρίου.

CAP. XXXI.

2 ἰδοὺ ἀνακέκλημαι] MS. Ox. & Ald. edit. ἰδοὺ ἀνακέκληκα. Chrysostomus homil. De Spiritu sancto, ἰδοὺ κέκληκα. τοῦ Οὐρὶ υἱοῦ Ὢρ] Rom. edit. τοῦ Οὐρείου τὸν Ὢρ. Clem. Alexandr. Strom. 1. τοῦ Οὐρὶ τὸν Ὢρ. Cyrillus De adorat. 9. τοῦ Οὐρίου υἱὸν υἱοῦ Ὢρ. 3 ἐνέπλησα αὐτὸν πνεῦμα θεῖον σοφίας καὶ συνέσεως, καὶ ἐπιστήμης] Chrysostomus homil. De Spiritu sancto, ἐπλήρωσα αὐτὸν πνεύματος θείου, πνεύματος σοφίας, καὶ ἐπιστήμης, καὶ αἰσθήσεως· scribendum potius συνέσεως. ἐν παντὶ ἔργῳ] Cyrillus καὶ ἐν παντὶ ἔργῳ. 4 ἀρχιτεκτονεῖν] Rom. edit. cum Clem. Alexand. ἀρχιτεκτονῆσαι, καὶ τὴν βύσσον τὴν κεκλωσμένην] Desunt hæc in Rom. edit. neque Clem. Alexandr. agnoscit, prout neque illa τὸ χρυσὸν, quæ omnia cum præcedentibus, καὶ τὴν ὑάκινθον, καὶ τὴν πορφύραν, καὶ τὸ κόκκινον, ab hebræo absunt. In MS. autem Ox. Complut. edit. & Ald. & Cyrillo habentur. 5 καὶ τὰ λιθουργικὰ εἰς τὰ ἔργα] Complut. edit.

edit. καὶ εἰς τὰ λιθουργικὰ ἔργα. καὶ τὰ τεκτονικὰ] Complutens. edit. ϗ εἰς τὰ τεκτονικά. Cyrillus, ϗ εἰς τὰ ἔργα τὰ τεκτονικά. 6 ἔδωκα αὐτῷ] Ald. edit. δέδωκα αὐτῷ. ϗ ποιήσουσι πάντα] Rom. edit. ϗ ποιήσουσι πάντα, reliqua omnia exemplaria cum Cyrillo legunt ποιήσουσι ϗ ποιήσουσι πάντα. 8 ϗ τὰ θυσιαστήρια] Ald. edit. ϗ τὸ θυσιαστήριον. 11 ὅσα ἐγὼ ἐνετειλάμην σοι] MS. Ox. ὅσα ἐντέλλομαί σοι. Complut. edit. ὅσα ἐνετειλάμην σοι, & Rom. ὅσα ἐγὼ ἐνετειλάμην σοι. 13 ϗ σὺ σύνταξον] MS. Ox. & Complut. edit. ϗ σὺ λάλησον. 14 ὅτι ἅγιον ἔσται ὑμῖν] Complut. edit. ὅτι ἅγιόν ἐστιν ὑμῖν. MS. Ox. & Rom. edit. ὅτι ἅγιον τοῦτό ἐστι κυρίῳ ὑμῖν, & Ald. ὅτι ἅγιον τοῦτο κυρίῳ ϗ ὑμῖν. 14 τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου] MS. Ox. & Complut. edit. τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων. Ald. edit. & Romana, τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ. θανάτῳ θανατωθήσεται] In Ald. edit & Rom. deest θανάτῳ.

CAP. XXXII.

1 συνέστη] Schol. Ἄλλος, συνηθροίσθη, ἢ ἐπανέστη. ϗ ἔλεγον αὐτῷ] MS. Ox Complut. edit. Ald. & Rom. cum Cyrillo in Exod. 3. & Ambrosio, ϗ λέγουσιν αὐτῷ. ϗ ποίησον] Chrysostomus homil. contra Judæos & Græcos, ϗ δός. οὗτος ὁ ἄνθρωπος] MS. Ox. & Ald. edit. οὗτος ὁ ἀνήρ. 2 ἐν τοῖς ὠσὶν τῶν γυναικῶν αὐτῶν] In Complut. edit. & Rom. & Ambrosio desunt illa τῶν γυναικῶν. MS. autem Ox. & Ald. edit. cum Cyrillo lectionem codicis nostri confirmant. 4 ϗ ἔπλασεν αὐτό] MS. Ox. Ald. & Rom. edit. cum Cyrillo, ϗ ἔπλασεν αὐτά. ἐν γραφίδι] Schol. Ἄλλος ἐν τέχνῃ. ϗ ἐποίησεν αὐτό] MS. Ox. Ald. edit. & Rom. ϗ ἐποίησεν αὐτά. Cyrillus, ϗ ἐποίησεν αὐτοῖς. ϗ εἶπαν] Rom. edit. ϗ εἶπεν, malé. οἵτινες ἀνεβίβασαν] Athanasius in illud Evangelii, *Quicunque autem dixerit verbum contra filium hominis*, οἱ ἀναγαγόντες. 8 προσκεκυνήκασιν] MS. Ox. προσεκύνησαν. 11 κατέναντι τοῦ θεοῦ αὐτοῦ] MS. Ox. & Ald. edit. κατέναντι κυρίου τοῦ θεοῦ αὐτοῦ. Complut. edit. & Rom. cum Ambrosio, ἔναντι κυρίου τοῦ θεοῦ. ἐν βραχίονι ὑψηλῷ] MS. Ox. Ald. edit. & Rom. ἐν βραχίονί σου τῷ ὑψηλῷ. 13 δοῦναι τῷ σπέρματι αὐτῶν] Rom. edit. δοῦναι αὐτοῖς. 14 ϗ ἱλάσθη κύριος] MS. Ox. ϗ ἱλάσθητι κύριε. περὶ τῆς κακίας, ἧς εἶπεν ποιῆσαι τὸν λαὸν αὐτοῦ] Romana edit. περιποιῆσαι τὸν λαὸν αὐτοῦ, malé. Complut. edit. cum Ambrosio ante τὸν λαὸν αὐτοῦ, interserunt præpositionem πρός. 15 λίθιναι γεγραμμέναι] Complut. edit. λίθιναι ἐγγεγραμμέναι. Ald. edit. & Rom. λίθιναι καταγεγραμμέναι. ἦσαν γεγραμμέναι] Ald. edit. ἦσαν καταγεγραμμέναι. 18 λέγει] MS. Ox. & Ald. edit. addunt vocem Μωϋσῆς. οὐκ ἔστι φωνὴ ἐξαρχόντων κατ' ἰσχὺν &c.] Schol. ἀντὶ τοῦ ὅτε νικώντων ὅτε φευγόντων· τὸ Σαμαρειτικόν, οὐκ ἔστι φωνὴ ἀποκρίσεως ἀνδρείας, οὐκ ἔστι φωνὴ ἀποκρίσεως ἥττης, ἀλλὰ φωνὴν ἀμαρτιῶν ἐγὼ ἀκούω. 20 κατέκαυσεν πυρί] MS. Ox. Complut. edit. Ald. & Rom. cum Ambrosio, κατέκαυσεν αὐτὸν πυρί. ἔσπειρεν αὐτόν] MS. Ox. ἔσπειρεν αὐτό. 22 πρὸς Μωϋσῆν λέγων] In MS Ox. Ald. edit. & Rom. deest λέγων. 24 ὑπάρχει χρυσία] MS. Ox. & Complut. edit. cum Ambrosio ὑπάρχει χρυσίον. ϗ ἔδωκαν] Ald. edit. ϗ περιείλοντο ϗ ἔδωκαν. ἔρριψα εἰς τὸ πῦρ] Ald. edit. ἔρριψα αὐτὰ εἰς τὸ πῦρ. 28 εἰς τρισχιλίους ἄνδρας] Compl. edit. cum Ambrosio τρεῖς χιλιάδας ἀνδρῶν. 29 ἐπληρώσατε] Ald. edit. ἐνεπληρώσατε. ἐν τῷ υἱῷ ϗ ἐν τῷ ἀδελφῷ] Ald. edit. ἐν τῷ υἱῷ αὐτοῦ ϗ ἐν τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. Rom. edit. ἐν τῷ υἱῷ ἢ ἐν τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. Philo De temulentia lectionem codicis nostri confirmat. 32 εἰ μὲν ἀφεῖς] Philo De rerum divinarum hærede, & Cyrillus Glaph. in Genes. 5. εἰ μὲν ἀφεῖς. ἐκ τῆς βίβλου σου ἧς ἔγραψας. Clem. Rom. Epist. ad Corinthios ἐκ βίβλου ζώντων. 34 βάδιζε ϗ ὁδήγησον] Ald. edit. & Rom. βάδιζε, κατάβηθι ϗ ὁδήγησον. Clemens autem Alexandr. pædag. lib. 1. 7. & Eusebius De demonstr. 5. lectionem codicis nostri sequuntur. ὃν εἶπά σοι] Eusebius ὃν εἴρηκά σοι. προπορεύεται] Clement. Alex. Euseb. & Nyssenus contra Eunomium lib. 10. προπορεύσεται. ἐπισκέψωμαι, ἐπάξω] Compl. edit. cum Ambrosio ἐπισκέψωμαι ϗ ἐπάξω.

CAP. XXXIII.

1 πορεύου, ἀνάβηθι] Complut. edit. & Athanas. ad Serapionem, πορεύου ϗ ἀνάβηθι. Ald. & Rom. προπορεύου, ἀνάβηθι 2 πρότερόν σου] MS. Ox. Complut. edit. Ald. & Rom. cum Eusebio De demonstr. lib. 5. & Athanas. ad Serapionem πρὸ προσώπου. Nyssenus verò contra Eunomium lib. 10. lectionem codicis nostri sequitur. ϗ ἐκβαλῶ] codex Vat. in lectionibus Canteri, ϗ ἐκβαλῶ. Ald. edit. ϗ ἐκβαλεῖς, malé. 3 ϗ εἰσάξει] Complut. edit. Ald. & Rom. ϗ εἰσάξω. 4 κατεπένθησαν ἐν πενθικοῖς] MS. Ox. & codex Clementis cum Vatic. addunt, οὐκ ἔθηκαν ἀνὴρ κόσμον αὐτοῦ ἐπ' αὐτόν. 5 Καὶ εἶπεν ὡσαύτως τοῖς υἱοῖς] Et sic Rom. Ald edit. λάλησον τοῖς υἱοῖς. ὁρᾶτε, μή] Fullerus Miscel. lib. 1. cap. 1. legendum conjicit ὥρα τῇ μιᾷ, vel ὥρα μιᾷ, ut Apocal. cap. 18. 17, & 19. ἀφέλετε τὰς στολάς] MS. Ox. ἀφέλεσθε ἀφ' ὑμῶν τὰς στολάς. ἃ ποιήσω σοι] Desunt hæc in Complut. edit. malé. 6 ϗ περιστολήν] Complut. edit. ϗ τὴν στολήν. 7 σκηνὴν αὐτοῦ, ἔπηξεν] Complut. edit. σκηνήν, ἔπηξεν. 8 εἰσεπορεύετο Μωϋσῆς εἰς τὴν σκηνήν] Complut. edit. Ald. & Rom. addunt τὴν ἔξω τῆς παρεμβολῆς, & MS. Ox. τοῦ μαρτυρίου τὴν ἔξω τῆς παρεμβολῆς, quæ in hebræo non sunt. ἕως τοῦ ἐλθεῖν] MS. Ox. Complut. edit. Ald. & Rom. ἕως τοῦ εἰσελθεῖν. 9 ὡς δ' ἂν εἰσῆλθε] Eusebius De demonstr. lib. 5. ἡνίκα δ' ἂν εἰσῆλθε ἵστατο ἐπὶ τῶν θυρῶν] Complut. edit. ἵστατο ἐπὶ τῆς θύρας. in Romana, ἵστατο ἐπὶ τὴν θύραν. Et Euseb. ἵστατο ἐπὶ τὰς θύρας. 10 ἑστῶτα ἐπὶ τῶν θυρῶν] Complut. edit. & Rom. ἑστῶτα ἐπὶ τῆς θύρας· reliqua exemplaria cum Eusebio lectionem codicis nostri confirmant. 12 σὺ δέ μοι εἶπας] MS. Ox. σὺ δὲ εἶπας. 13 γνωστῶς ἴδω σε] Complut. edit. & Rom. γνωστῶς ἵνα ἴδω σε· reliqua exemplaria cum Cyrillo Hierosol. Cat. 10. cum codice nostro consentiunt. τὸ ἔθνος τὸ μέγα τοῦτο] Ald. edit. τὸ ἔθνος τοῦτο. 15 συμπορεύσῃ μεθ' ἡμῶν] Complut. edit. πορεύσῃ μεθ' ἡμῶν. Ald. edit. συμπορεύῃ μεθ' ἡμῶν. Nyssenus contra Eunonium συμπορεύῃ ἡμῖν, Rom. verò συμπορεύῃ, & Philo De migratione Abrahami συμπορεύσῃ sine additione ἡμῖν, vel μεθ' ἡμῶν. μή με ἀναγάγῃς] Philo μή με ἀγάγῃς. 16 ἐνδοξασθήσομαι] Ald. edit. ἐνδοξασθήσομαι. 17 τοῦτόν σοι τὸν λόγον] MS. Ox. τοῦτον σου τὸν λόγον. 18 δεῖξόν μοι τὴν σεαυτοῦ δόξαν] Rom. edit. cum Athanasio Contra omnes hæreses ἐμφάνισόν μοι σεαυτόν· reliqua verò exemplaria cum Eusebio De demonstr. 5. lectionem codicis nostri sequuntur. 19 παρελεύσομαι] Eusebius, προπορεύσομαι. καλέσω τῷ ὀνόματι κυρίου ἐναντίον σου] MS. Ox. cum Eusebio καλέσω ἐν τῷ ὀνόματί μου κύριον. Complut. edit. καλέσω ἐν τῷ ὀνόματί μου, κύριος, atque ita Rom. sine præpositione ἐπὶ, Ald. edit. & Cyrillus Hierosol. Cat. 10. lectionem codicis nostri confirmant. 20 οὐ γὰρ μὴ ἴδῃ ἄνθρωπος τὸ πρόσωπόν μου] Athanasius Contra omnes hæreses, Cyrillus Hierosol. Cat. 9. & 10. & Chrysostomus homil. 74. in Joh. οὐδεὶς ὄψεται τὸ πρόσωπόν μου. 22 ϗ θήσω σε] Cyrillus Hierosol. Cat. 10. ἰδοὺ τίθημί σε. 23 ἀφελῶ τὴν χεῖρα] Complut. & Ald. edit. addunt μου, οὐκ ὀφθήσεταί σοι] Philo De profugis οὐ μὴ ἴδῃς. Idem tamen De nominum mutatione lectionem codicis nostri & reliquorum exemplarium retinet.

CAP. XXXIV.

1 ἀνάβηθι εἰς τὸ ὄρος] Complut. edit. ἀναβήσεις ἐπὶ τὸ ὄρος. 3 ϗ μηδεὶς ὀφθήτω] Complut. edit. & Rom. μηδὲ ὀφθήτω. 5 ϗ ἐκάλεσε τῷ ὀνόματι κυρίου] Cyrillus Hierosol. Cat. 10. ἐκάλεσε ἐν ὀνόματι κυρίου. Eusebius De demonstr. 5. ϗ ἐλάλησε ἐν τῷ ὀνόματι κυρίου. 6 ϗ ἐκάλεσε κύριος κύριος] Ox. & Rom. edit. ϗ ἐλάλησε κύριος. Eusebius ϗ ἐλάλησε κύριε κύριε. 7 δικαιοσύνην διατηρῶν] Ald. edit. δικαιοσύνην τηρῶν. ϗ ποιῶν ἔλεος] Eusebius & Cyrillus Hierosol. ποιῶν ἔλεος, sine copula. Rom. edit. ϗ ἔλεος, absque verbo ποιῶν. ϗ τὸν ἔνοχον οὐ καθαριεῖ] MS. Ox, cum Eusebio, ϗ καθαρισμῷ οὐ καθαριεῖ τὸν ἔνοχον. ἐπάγων ἁμαρτίας] Complut. edit. & Rom. ἐπάγων ἀνομίας. MS. Ox. Ald edit. & Eusebius (qui alibi eodem libro ἀποδιδοὺς pro ἐπάγων legit) cum codice nostro consentiunt. 8 προσεκύνησε] Complut. edit. προσεκύνει. 9 εἰ εὕρον χάριν] Complut. edit. Ald. & Rom. cum Nysseno contra Eunomium lib. 10. εἰ εὕρηκα χάριν. κύριος μεθ' ἡμῶν] MS. Ox. κύριός μου ἐν ἡμῖν. Complut. edit. & Rom. cum Nysseno κύριός μου μεθ' ἡμῶν. 10 ἐλάλησε κύριος] MS. Ox. Complut. edit. Ald. & Rom. εἶπε κύριος. τίθημι διαθήκην] MS. Ox. Complut. edit. Ald. & Rom. τίθημί σοι διαθήκην. ποιήσω ἔνδοξα] MS. Ox. Complut. edit. & Ald. ϗ ποιήσω ἔνδοξα. ἃ ἐγὼ ποιήσω] MS. Ox. Ald. edit. & Rom. ἃ ἐγὼ ποιήσω σοι. Complut. edit. ἃ ἐγὼ ποιήσω σοι ἐκεῖ. 11 ἐκβάλλω ἀπὸ προσώπου σου] MS. Ox. & Rom. edit. ἐκβάλλω πρὸ προσώπου ὑμῶν. Complut. edit. in futuro, ἐκβαλῶ πρὸ προσώπου ὑμῶν, & Ald. ἐκβαλῶ ἀπὸ προσώπου ὑμῶν. 12 μήποτε διαθῇ διαθήκην] Complut. edit. Ald. & Rom. μήποτε θῇς διαθήκην. εἰς ἣν εἰσπορεύῃ εἰς αὐτήν] Complut edit. εἰς ἣν σὺ εἰσπορεύῃ ἐν αὐτῇ. μήποτε γένηται πρόσκομμα ἐν ὑμῖν] Rom. μή σοι γένηται πρόσκομμα ἐν ὑμῖν. 14 θεῷ ἑτέρῳ] Rom. θεοῖς ἑτέροις. 15 μήποτε διαθῇ διαθήκην] Compl. edit. Ald. & Rom. μήποτε θῇς διαθήκην. ἐκπορνεύσωσιν ὀπίσω] Ox. ἐκπορνεύσουσί σε ὀπίσω. 16 ϗ ἐκπορνεύσωσιν οἱ υἱοί σου] MS. Ox. Complut. edit. & Ald. ϗ ἐκπορνεύσουσι τοὺς υἱούς σου. 18 καθάπερ ἐντέταλμαι] MS. Ox. καθάπερ ἐνετειλάμην. εἰς τὸν καιρόν] Ald. edit. κατὰ τὸν καιρόν. 19 ϗ πρωτότοκον προβάτου] Complut. edit. ϗ προβάτου. 20 ἐὰν δὲ μὴ λυτρώσῃ] MS. Ox. & Rom. edit. addunt αὐτό. τιμὴν δώσεις αὐτοῦ] In MS. Ox. Complut. edit. Ald. & Rom. deest vox αὐτοῦ. πρωτότοκον τῶν υἱῶν σου] MS. Ox. πρωτότοκον τῶν τέκνων σου. 21 τῇ δὲ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ] Rom. edit. τῇ δὲ ἑβδόμῃ. τῷ ἀμητῷ καταπαύσεις] Rom. edit. τῷ ἀμητῷ κατάπαυσις. 22 ποιήσεις μοι] Fortè, ποιήσεις σοι, ut in hebræo. θερισμοῦ πυρῶν] Rom. edit. θερισμοῦ πυροῦ. 24 ἀπὸ προσώπου σου] Rom. edit. πρὸ προσώπου σου. ϗ ἐμπλατυνῶ] Complut. edit. & Rom. ϗ πλατυνῶ. 25 αἷμα θυσιασμάτων] Complut. edit. & Cyrillus De adorat. 10. αἷμα θυσιάσματος. Rom. edit. αἷμα θυμιαμάτων. εἰς τὸ πρωῒ θυμίαμα] MS. Ox. & Ald. edit. εἰς τὸ πρωῒ θῦμα. Complut. edit. εἰς τὸ πρωῒ θυσιάσματα, & Rom. εἰς τὸ πρωῒ θύματα. 26 εἰσοίσεις εἰς τὸν οἶκον] Rom. edit. θήσεις εἰς τὸν οἶκον. 27 τέθειμαί σοι] Cyrillus Glaph. in Exod. 3. τεθήσομαί σοι. 28 ἐπὶ τῶν δύο πλακῶν] Ald. edit. & Rom. cum Cyrillo ἐπὶ τῶν πλακῶν. τὰ ῥήματα ταῦτα τῆς διαθήκης] MS. Ox. τὰ ῥήματα τῆς διαθήκης. 29 κατέβαινε] Chrysostomus homil. 7. ad Corinthios & Cyrillus, κατέβη. ὄρους Σινά] In MS. Ox. & Rom. edit. deest vox Σινά. ἐπὶ τῶν χειρῶν Μωϋσῆ] Chrysostomus ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ. ὄψις τοῦ χρωτός] Rom. edit. ὄψις τοῦ χρώματος· reliqua verò exemplaria cum Eusebio De demonstr. 3. Cyrillo & Chysostomo lectionem codicis nostri confirmant. 30 πάντες οἱ υἱοί] Rom. edit. cum Cyrillo πάντες οἱ πρεσβύτεροι. Eusebius, πάντες οἱ πρεσβύτεροι τῶν υἱῶν. ὄψις τοῦ χρωτός] Rom. edit. ὄψις τοῦ χρώματος· reliqua exemplaria cum Eusebio & Cyrillo lectionem codicis nostri sequuntur. 32 ὅσα ἐλάλησε] Rom. edit. ὅσα ἐνετείλατο· reliqua exemplaria et Cyrillus cum codice nostro consentiunt. 33 κατέπαυσεν Μωϋσῆς λαλῶν] Cyrillus, κατέπαυσε λαλεῖν. 34 ὅσα ἐνετείλατο] MS. Ox. πάντα ὅσα ἐνετείλατο. 35 συλλαλεῖν αὐτῷ] Complut. edit. λαλεῖν αὐτῷ.

CAP. XXXV.

2 ἅγιον σάββατον] MS. Ox. Ald. edit. & Rom. ἅγια σάββατα. 7 ξύλα ἄσηπτα] MS. Ox. addit, ϗ ἔλαιον τῆς χρίσεως, ϗ τὸ θυμίαμα τῆς συνθέσεως. Complut. edit. pleniùs & veritati hebraicæ propius; ϗ ἔλαιον εἰς τὴν φαῦσιν, ϗ θυμίαμα εἰς τὸ ἔλαιον τῆς χρίσεως, ϗ εἰς τὴν σύνθεσιν τοῦ θυμιάματος. 9 λίθους σαρδίου] Complut. edit. & Ald. λίθους σαρδίους. 10 σοφὸς τῇ διανοίᾳ] MS. Ox. & edit. *Rom.* σοφὸς τῇ καρδίᾳ. 11 ϗ τὰ γλύμματα] Complut. edit. & Rom ϗ τὰ καλακαλύμματα. ϗ τοὺς στύλους] Complut. edit. addit. ϗ τοὺς πασσάλους ϗ τὰς βάσεις. 12 κιβωτὸν τοῦ μαρτυρίου] In Complut. edit. prout in hebræo desunt illa τοῦ μαρτυρίου. ἔλαιον τοῦ χρίσματος] Ald. edit. addit, ϗ ἔλαιον εἰς τὸ φῶς, ϗ ἀρώματα εἰς τὸ ἔλαιον τῆς χρίσεως, ϗ εἰς τὸ θυμίαμα τῆς συνθέσεως. ϗ τὴν τράπεζαν] Complut. edit. addit in hebræo ϗ τοὺς ἀναφορεῖς αὐτῆς, & præterea illis, πάντα τὰ σκεύη αὐτῆς addit ϗ τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως. Post illa τὴν λυχνίαν τοῦ φωτός, ϗ πάντα τὰ σκεύη αὐτῆς] Ald. edit. ordine inverso subjungit illa ϗ τὸ ἔλαιον τῆς χρίσεως, ϗ τὸ θυμίαμα τῆς συνθέσεως, ϗ τὸ ἐπίσπαστρον τῆς θύρας τῆς σκηνῆς. 19 λειτουργοῦσιν ἐν αὐταῖς ἐν τῷ ἁγίῳ] *Rom.* edit. λειτουργήσουσιν ἐν αὐταῖς. 21 ϗ οἷς ἔδοξεν τῇ ψυχῇ αὐτῶν] *Rom.* edit. ϗ ὅσοις ἔδοξε τῇ ψυχῇ αὐτῶν. ἀφαίρεμα] Schol. Ἄλλος, ἑκούσιον καρδίαν. 22 πᾶς ᾧ ἔδοξε] MS. Ox & Ald. edit. πᾶς ὃ ἔδοξε. Complut. edit. πάντων ὧν ἔδοξε. 22 ἤνεγκαν ἀφαίρεμα χρυσίου] Ald. edit. & *Rom.* ἤνεγκαν ἀφαιρέματα χρυσίου. ϗ πᾶς ᾧ εὑρέθη παρ' αὐτῷ ὑάκινθος ϗ πορφύρα ϗ κόκκινον, ϗ βύσσος] *Rom.* edit. ϗ παρ' ᾧ εὑρέθη βύσσος. 24 παρ' οἷς εὑρέθη ξύλα ἄσηπτα] MS. Ox. παρ' οἷς εὑρέθη παρ' αὐτοῖς ξύλα ἄσηπτα. ἔργα τῆς κατασκευῆς] MS. Ox. ἔργα τῆς σκηνῆς. Ald. edit. & *Rom.* ἔργα τῆς παρασκευῆς. 27 τῆς πληρώσεως] Cyrillus De adorat. 4. τῆς συμπληρώσεως. 35 τῷ κοκκίνῳ ϗ τῇ βύσσῳ] Ald. edit. τῷ κοκκίνῳ, ϗ τῇ πορφύρᾳ ϗ τῇ βύσσῳ. ἀρχιτεκτονίας, ποικιλίας] Complut. edit. ἀρχιτεκτονίας ϗ ποικιλίας.

CAP.

CAP. XXXVI.

1 Συνιέναι ποιεῖν] MS. Ox. Συνιέναι καὶ ποιεῖν. Ald. edit. Συνιέναι ὥστε ποιεῖν. 2 ἔχοντας τὴν σοφίαν] MS. Ox. ἔχοντας τὴν ἐπιστήμην. ᾧ ἔδωκεν] Complut. edit. & Ald. οἷς ἔδωκεν. 3 τὸ πρωῒ πρωΐ] Rom. edit. τὸ πρωΐ. 5 περὶ τὰ ἔργα] Rom. edit. κατὰ τὰ ἔργα. 7 κατασκευὴν ποιῆσαι] MS. Ox. & Complut. edit. addunt, αὐτά. 8 Καὶ ἐποίησαν] Complut. edit. Ald. & Rom. καὶ ἐποίησε. πᾶς σοφὸς τῇ διανοίᾳ] In MS. Ox. & Rom. edit. desunt illa τῇ διανοίᾳ. τὰς στολὰς τῶν ἁγίων αἵ εἰσιν Ἀαρὼν τῷ ἱερεῖ] Complut. edit. cap. 39 στολὰς λειτουργικὰς Ἀαρὼν εἰς τὸ λειτουργεῖν ἐν τῷ ἁγίῳ. καὶ ἐποίησαν] Rom. καὶ ἐποίησεν. περιτεπλεγμένους] MS. Ox. περιβεβλημένους. γεγλυμμένους καὶ ἐκκεκολαμμένους ἐγκόλαμμα σφραγῖδος] MS. Ox. γεγλυμμένους ἐγκόλαμμα. Complut. edit. γεγλυμμένους καὶ κεκολαμμένους ἐγκόλαμμα σφραγῖδος. ἐκ τῶν ὀνομάτων] MS. Ox. καὶ οἱ λίθοι ἦσαν ἐξ ὀνομάτων. καὶ ἐπέθηκεν] Complut. edit. καὶ ἐπέθηκαν. λίθους μνημοσύνου τῶν υἱῶν Ἰσραήλ] Complut. edit. λίθοι μνημοσύνου εἰσὶ τῶν υἱῶν Ἰσραήλ. ἐποίησεν] MS. Ox. Complut. edit. Ald. & Rom. καὶ ἐποίησαν. ἔργον ὑφαντὸν ποικιλίας] Complut. edit. Ald. & Rom. ἔργον ὑφαντὸν ποικιλίᾳ. περικυκλωμένα χρυσίῳ] MS. Ox. & Ald. edit. περικεκλωσμένα χρυσίῳ. ἐγγεγλυμμένα σφραγῖδας] MS. Ox. ἐγγεγραμμένα σφραγῖδας. Ald. edit. ἐγγεγλυμμένα σφραγῖσιν, at Rom. edit. ἐγγεγλυμμένα εἰς σφραγῖδας. ἐμπλόκια ἐκ χρυσίου] MS. Ox. addit καθαροῦ. ἐπὶ τοὺς δύο δακτυλίους] Sic MS. Ox. Complut. edit. Ald. at Rom. ἐπὶ τοὺς δακτυλίους. ἐπὶ τοὺς ὤμους] Ald. edit. ἐπὶ τοὺς δύο ὤμους. καὶ ἐποίησαν τὸν ὑποδύτην] MS. Ox. addit ποδήρη. κώδωνας ἐπὶ τὸ λῶμα] Compl. edit. κώδωνας ἐπὶ τὰ λώματα. Ald. edit. κώδωνας ἐπὶ τοῦ λώματος. ῥοΐσκος ἐπὶ τὸ λῶμα] Complut. edit. Ald. & Rom. ῥοΐσκος ἐπὶ τοῦ λώματος. κοκκίνου νενησμένου] MS. Ox. & Ald. edit. κοκκίνου διανενησμένου. Complut. edit. κοκκίνου κεκλωσμένου.

CAP. XXXVII.

1 δέρρεις αὐλαίας] Complut. edit. cap. 36 addit ἐκ βύσσου κεκλωσμένης καὶ ὑακίνθου, καὶ πορφύρας καὶ κοκκίνου κεκλωσμένου χερουβὶμ ἐργασίᾳ ὑφαντοῦ ἐποίησεν αὐτάς. In reliquis major est differentia Complutens. editionis à cæteris omnibus exemplaribus quàm ut facilè notari possit, ordo enim capitum 36, 37, 38, & 39. juxta hebraicam veritatem quam sequitur planè alius est, & verborum contextus longè diversus, omissâ itaque deinceps usque 40. caput Complut. editione (quam qui voluerit consulere potest) reliqua exemplaria inter se comparabimus, & variantes lectiones notabimus. τέσσαρας στύλους ἀσήπτους] MS. Ox. τέσσαρας στύλους κεδρίνους ἀσήπτους. καὶ τοὺς κρίκους αὐτῶν] MS. Ox. καὶ τοὺς δακτυλίους αὐτῶν. καὶ τὰς βάσεις αὐτῶν πέντε χαλκᾶς] MS. Ox. Ald. edit. & Rom. καὶ αἱ βάσεις αὐτῶν πέντε χαλκαῖ. τὰ πρὸς λίβα] Ald. edit. τὰ πρὸς νότον. τὸ καταλυμμα] Rom. edit. τὸ καταπέτασμα. καθὰ συνέταξε Μωϋσῆ] Ald. edit. καθὰ συνέταξε κύριος τῷ Μωϋσῇ.

CAP. XXXVIII.

1 καὶ ἐποίησε Βεσελεὴλ τὴν κιβωτὸν] Quæ sequuntur δύο πήχεων καὶ ἡμίσους τὸ μῆκος αὐτῆς, καὶ πήχεως καὶ ἡμίσους τὸ πλάτος, καὶ πήχεως καὶ ἡμίσους τὸ ὕψος αὐτῆς, desiderantur in MS. Ox. Ald. edit. & Rom. καὶ ἐποίησεν αὐτῇ κυμάτιον χρυσοῦν κύκλῳ] Et hæc similiter desunt in MS. Ox. Ald. edit. & Rom. καὶ ἐποίησε δύο χερουβεὶν χρυσοῦς] MS. Ox. Ald. edit. & Rom. καὶ τοὺς δύο χερουβὶμ χρυσοῦς. σκιάζοντα] MS. Ox. & Ald. edit. συσκιάζοντα. κατὰ πρόσωπον] Desunt hæc verba in MS. Ox. Ald. edit. & Rom. κατεχρύσωσεν αὐτοὺς χρυσίῳ καθαρῷ] Deest καθαρῷ in MS Ox. Ald. edit. & Rom. ἣ φωτίζει] MS. Ox. τὴν φωτίζουσαν. καὶ τὰ ἐνθέμια αὐτῶν] MS. Ox. καὶ τὰ ἐνθέμια ἐν αὐτοῖς, Ald. edit. & Rom. καὶ τὰ ἐνθέμια ἐξ αὐτῶν. καὶ ἑπτὰ λύχνους αὐτῇ] Ald. edit. καὶ ἑπτὰ λύχνους αὐτῆς. In MS. Ox. & Ald. & Rom. edit. καὶ ἑπτὰ λύχνους sine alterutrius additione. τοῖς στύλοις] Rom. edit. τῷ στύλῳ. καὶ ἐχρύσωσε τοὺς μοχλοὺς χρυσίῳ] Ald. edit. καὶ ἐχώνευσε καὶ ἐχρύσωσε τοὺς μοχλοὺς χρυσίῳ. οὗτος ἐποίησε, καὶ τοὺς κρίκους τῆς σκηνῆς χρυσοῦς] MS. Ox. οὗτος ἐποίησε τοὺς δακτυλίους τῆς σκηνῆς χρυσοῦς. καὶ τοὺς κρίκους τῆς αὐλῆς καὶ κρίκους εἰς] MS. Ox. καὶ τοὺς δακτυλίους τῆς αὐλῆς καὶ τοὺς δακτυλίους εἰς. κεφαλίδας τὰς ἀργυρᾶς τοῖς στύλοις] MS. Ox. & Rom. edit. κεφαλίδας τὰς ἀργυρᾶς τῆς σκηνῆς. Ald. edit. φιάλας τὰς ἀργυρᾶς τῆς σκηνῆς. ἐποίησε τοὺς πασσάλους τῆς σκηνῆς] MS. Ox. ἐποίησε τοὺς δακτυλίους τῆς σκηνῆς. ἔλαιον τοῦ χρίσματος] Ald. edit. & Rom. ἔλαιον τῆς χρίσεως. τῶν νηστευσασῶν αἳ ἐνήστευσαν] MS. Ox. τῶν νηστευουσῶν αἳ ἐνήστευσαν. fortè τῶν νηστευσασῶν αἳ ἐνήστευσαν.

CAP. XXXIX.

ἑπτακόσιοι καὶ τριάκοντα σίκλοι] Ald. edit. & Rom. ἑπτακόσιοι καὶ εἴκοσι σίκλοι. ἀργυρίου ἀφαίρεμα] Ald. edit. ἀργυρίου ἀφαιρέματα. εἰς τὴν χώνευσιν τῶν κεφαλίδων] Ald. edit. & Rom. εἰς τὴν χώνευσιν τῶν ἑκατὸν κεφαλίδων. εἰς τὰς ἀγκύλας τῶν στύλων] MS. Ox. & Rom. edit. εἰς τὰς ἀγκύλας τοῖς στύλοις. κατεκόσμησεν αὐτάς] MS. Ox. κατεκόσμησεν αὐτάς. δισχίλιοι καὶ τετρακόσιοι σίκλοι] Rom. edit. χίλιοι καὶ πεντακόσιοι σίκλοι. κόκκινον καὶ βύσσον] In MS. Ox. Ald. edit. & Rom. desunt illa καὶ βύσσον. ἐποίησαν στολὰς λειτουργικὰς Ἀαρών] MS. Ox. addit καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ. σκηνὴν καὶ τὰ σκεύη αὐτῆς] Ald. edit. σκηνὴν καὶ πάντα τὰ σκεύη αὐτῆς. τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως] MS. Ox. Ald. edit. & Rom. τοὺς ἄρτους τοὺς προκειμένους. τοὺς στύλους καὶ τὰς βάσεις αὐτῆς] Desunt illa καὶ τὰς βάσεις αὐτῆς in MS. Ox. & Rom. edit. καὶ τὰ ἐργαλεῖα αὐτῆς] Ald. edit. & Rom. καὶ πάντα τὰ ἐργαλεῖα αὐτῆς. κατακαλύμματα, δέρματα ὑακίνθινα] Ox. καλύμματα, δέρματα ὑακίνθινα, & Rom. edit. καλύμματα ὑακίνθινα. πᾶσαν τὴν παρασκευὴν] MS. Ox. πᾶσαν τὴν κατασκευήν. Ald. edit. & Rom. πᾶσαν τὴν ἀποσκευήν.

CAP. XL.

2 στήσεις τὴν σκηνήν] MS. Ox. ἀναστήσεις τὴν σκηνήν. 3 καὶ θήσεις τὴν κιβωτὸν] Complut. edit. καὶ θήσεις ἐκεῖ τὴν κιβωτόν. 5 εἰς τὸ θυμιᾶν] Complut. edit. εἰς τὸ θυμιάσαι. θήσεις τὸ κάλυμμα] MS. Ox. θήσεις τὸ κατακάλυμμα. 6 παρὰ τὰς θύρας] Complut. edit. Ald. & Rom. cum Cyrillo, 8 καὶ περιθήσεις τὴν αὐλὴν κύκλῳ] Et sic MS. Ox. Ald. edit. καὶ περιθήσεις τὴν σκηνὴν καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτῇ ἁγιάσεις κύκλῳ. Romana edit. cum Cyrillo, καὶ περιθήσεις τὴν σκηνὴν καὶ πάντα τὰ αὐτῆς ἁγιάσεις κύκλῳ, nisi quod Cyrillus pro ἁγιάσεις repetat περιθήσεις. In Complut. edit. hæc non sunt, sed eorum loco juxta hebraicam veritatem, καὶ θήσεις τὸν λουτῆρα ἀνὰ μέσον τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου, καὶ ἀνὰ μέσον τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ θήσεις ἐν αὐτῷ ὕδωρ, καὶ θήσεις τὴν αὐλὴν κύκλῳ, καὶ θήσεις τὸ καταπέτασμα τῆς πύλης τῆς αὐλῆς. 9 ἔλαιον τῆς χρίσεως] MS. Ox. Complut. edit. Ald. & Rom. cum Cyrillo ἔλαιον τοῦ χρίσματος. 10 Post illa θυσιαστήριον τῶν καρπωμάτων καὶ πάντα σκεύη αὐτοῦ] Sequuntur in Complut. edit. καὶ χρίσεις τὸν λουτῆρα καὶ τὴν βάσιν αὐτοῦ καὶ ἁγιάσεις αὐτόν. quæ juxta veritatem fontis hebraici subjungenda potiùs erant iis, καὶ ἔσται τὸ θυσιαστήριον ἅγιον τῶν ἁγίων. 16 πάντα ὅσα συνέταξε κύριος] Complut. edit. Ald. & Rom. πάντα ὅσα ἐνετείλατο αὐτῷ κύριος. Illis ὑπέθηκε τοὺς διωστῆρας ὑπὸ τὴν κιβωτόν] Complut. edit. addit ex hebræo καὶ ἐπέθηκε τὸ ἱλαστήριον ἐπάνω τῆς κιβωτοῦ. 22 καὶ ἔθηκεν τὴν τράπεζαν] Complut. edit. Ald. & Rom. καὶ ἐπέθηκε τὴν τράπεζαν. ἐπὶ τὸ κλίτος τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου] Desunt hæc in Rom. edit. 24 λυχνίαν εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου] Complut. edit. addit ex hebræo ἐναντίον τῆς τραπέζης. 25 ὃν τρόπον] MS. Ox. Complut. edit. Ald. & Rom. καθάπερ. Illis, συνέταξε κύριος τῷ Μωϋσῇ] Complut. edit. addit ex hebræo, καὶ ἔθηκε τὸ ἐπίσπαστρον τῆς θύρας τῆς σκηνῆς. 29 Post illa, παρὰ τὰς θύρας τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου] In Compl. edit. ex hebræo hæc sequuntur, καὶ ἀνήνεγκεν ἐν αὐτῷ ὁλοκαύτωμα καὶ θυσίαν, καθὰ συνέταξε κύριος τῷ Μωϋσῇ, καὶ ἐποίησε τὸν λουτῆρα ἀνὰ μέσον τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου, καὶ ἀνὰ μέσον τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ ἐπέθηκεν ἐν αὐτῷ ὕδωρ ἵνα νίπτωνται ἐξ αὐτοῦ Μωϋσῆς καὶ Ἀαρὼν καὶ υἱοὶ αὐτοῦ, τὰς χεῖρας, αὐτῶν, καὶ τοὺς πόδας, εἰσπορευομένων αὐτῶν εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου, ἢ ὅταν προσπορεύωνται πρὸς τὸ θυσιαστήριον λειτουργεῖν, ἐνίπτοντο ἐξ αὐτοῦ καθὰ συνέταξε κύριος τῷ Μωϋσῇ. 33 καὶ ἔστησε τὴν αὐλὴν κύκλῳ τῆς σκηνῆς καὶ τοῦ θυσιαστηρίου] MS. Ox. καὶ ἔστησε τὴν αὐλὴν κύκλῳ τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου. Complut. edit. καὶ ἔστησε τὴν αὐλὴν κύκλῳ τῆς σκηνῆς, καὶ τοῦ μαρτυρίου, & ex hebræo addit καὶ ἔθηκε τὸ ἐπίσπαστρον τῆς θύρας τῆς αὐλῆς. 34 ἐκάλυψεν ἡ νεφέλη] Cyrillus συνεκάλυψεν ἡ νεφέλη. καὶ δόξης κυρίου ἐπλήσθη ἡ σκηνή] MS. Ox. καὶ ἡ δόξα κυρίου ἔπλησε τὴν σκηνήν. Cyrillus καὶ δόξης κυρίου ἐπληρώθη ἡ σκηνή. 35 ἐπεσκίαζεν] Complut. edit. ἐπεσκίασεν. δόξης κυρίου ἐπλήσθη] Rom. edit. δόξης κυρίου ἐνεπλήσθη.

LEVITICUS.

CAP. I.

6 καὶ ἀνεκάλεσε Μωϋσῆν] MS. Ox. καὶ ἀνεκάλεσε κύριος Μωϋσῆν. & Ald. edit. καὶ ἐκάλεσε κύριος Μωϋσῆν· in quibus vox κύριος post ἐκάλησε deest. Isychius in Leviticum author est LXX. interpretes vertisse *revocare*. 2 προσφέρη δῶρα] MS. Ox. & Complut. edit. προσάγῃ δῶρα. Ald. edit. προσάξῃ δῶρα. & Rom. edit. cum Cyrillo De ador. 16 προσαγάγῃ δῶρα. 3 ἐὰν ὁλοκαύτωμα] Ald. edit. ἐὰν ὁλοκαυτώματα. δεκτὸν ἔναντι κυρίου] MS. Ox. δεκτὸν αὐτῷ ἐξιλάσασθαι ἔναντι κυρίου. 5 καὶ σφάξουσι] Cyrillus καὶ σφάξει. 6 καὶ δείραντες] MS. Ox. Complut. edit. & Rom. cum Cyrillo καὶ ἐκδείραντες. 7 στοιβάσουσι ξύλα] Rom. edit. cum Cyrillo 8. ἐπιστοιβάσουσιν. οἱ υἱοὶ Ἀαρὼν] Complut. edit. ἐπιθήσουσιν οἱ υἱοὶ Ἀαρών. Ald. edit. στοιβάσουσιν οἱ υἱοὶ Ἀαρών. Rom. edit. cum Cyrillo lectionem codicis nostri confirmat. τὰ ὄντα] Cyrillus τοῦ ὄντος. 9 τὰ δὲ ἐγκοίλια] Complut. edit. τὰ δὲ ἐν τῇ κοιλίᾳ. καὶ ἐπιθήσει ὁ ἱερεὺς] MS Ox. & Rom. edit. καὶ ἐπιθήσουσιν οἱ ἱερεῖς. Complut. edit. & Ald. cum Cyrillo cum codice nostro consentiunt. κάρπωμά ἐστι θυσία] MS. Ox. ὁλοκαύτωμά ἐστι θυσίας. 10 εἰς ὁλοκαύτωμα] Ald. edit. & Rom. εἰς ὁλοκαυτώματα· reliqua exemplaria cum Cyrillo lectionem codicis nostri sequuntur. 11 ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον κύκλῳ] In Ald. edit. deest κύκλῳ. 12 τὴν κεφαλὴν καὶ τὸ στέαρ] MS. Ox. & Ald. edit. τὴν κεφαλὴν καὶ τὸ στέαρ αὐτοῦ. Complut. edit. τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ καὶ τὸ στέαρ αὐτοῦ. τὰ ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου] Complut. edit. τὰ ὄντα ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον. 13 κάρπωμά ἐστι θυσία] MS. Ox. ὁλοκαύτωμά ἐστι θυσίας. 14 ἐὰν δὲ ἀπὸ τῶν πετεινῶν κάρπωμα προσφέρῃ δῶρον τῷ κυρίῳ] Desunt hæc omnia in Ald. edit. festinatione librarii vel incuria typographi: malè. Pro κάρπωμα MS. Ox. legit ὁλοκαύτωμα, & Complut. edit. ὁλοκάρπωμα. τῶν περιστερῶν] Ald. edit. τῶν περιστεριδίων. 15 ἀποκνίσει τὴν κεφαλὴν] MS. Ox. Complut. edit. & Ald. addunt αὐτοῦ. Schol. τὸ Σαμαρειτικὸν, ἀνακλάσει. ἐπιθήσει ὁ ἱερεὺς] Compl. edit. ἐπιθύσει ὁ ἱερεύς. 16 τὸν πρόλοβον σὺν τοῖς πτεροῖς] Theod. τὴν φῦσαν αὐτοῦ σὺν τοῖς πίλοις. Aq. τὴν πτίλωσιν. Procopius, *Vesiculam gutturis*. *Aquila vertit, edentem.* ἐκβαλεῖ αὐτὸ] Complut. edit. & Ald. cum Cyrillo ἐκβαλεῖ αὐτά. 17 ἐκ τῶν πτερύγων] MS. Ox. ἐκ τῶν πτερῶν, διελεῖ] Schol. τὸ Σαμαρειτικὸν, μαδίσει, λεπίσει. ἐπιθήσει αὐτὸ] Complut. edit. ut supra, ἐπιθύσει αὐτό. κάρπωμά ἐστι θυσία] MS. Ox. ὁλοκαύτωμά ἐστι θυσίας. Complut. edit. cum Cyrillo, κάρπωμά ἐστι θυσίας.

CAP. II.

1 δῶρον θυσίαν] MS. Ox. δῶρον θυσίας. Philo, Quòd somnia à Deo mittantur, δῶρον ἢ θυσίαν. 2 Καὶ οἴσει πρὸς τοὺς υἱοὺς] Complut. edit. & Ald. καὶ οἴσει αὐτήν. πλήρη τὴν δράκα] MS. Ox. & Complut. edit. πλήσει τὴν δράκα. καὶ πάντα τὸν λίβανον] Philo, καὶ παντὶ τῷ λιβάνῳ. Cyrillus De adorat. 16. καὶ πᾶν τὸ λίβανον. 4 προσφέρῃς] Complut. edit. & Rom. προσφέρῃ. πεπεμμένην ἐκ κλιβάνου] MS. Ox. πεποιημένην ἐν κλιβάνῳ. Complut. edit. & Ald. cum Cyrillo, πεπεμμένην ἐν κλιβάνῳ. δῶρον κυρίῳ] Desunt hæc in MS. Ox. Complut. edit. & Aldina. διακεχρισμένα] Complut. edit. κεχρισμένα. 5 ἄζυμα ἔσται] Rom. edit. ἄζυμά ἐστι· reliqua exemplaria cum Cyrillo lectionem codicis nostri confirmant. 9 καὶ ἐπιθήσει] MS. Ox. καὶ ἐπιθύσει. κάρπωμα· ὀσμὴ εὐωδίας] MS. Ox. & Complut. edit. κάρπωμα· ὀσμὴν εὐωδίας. 10 ἀπὸ τῶν καρπωμάτων κυρίου] MS. Ox. ἀπὸ τῶν θυσιῶν κυρίῳ. 11 οὐ ποιήσετε ζυμωτόν] Cyrillus De ador. 15. οὐ προσοίσετε ζυμωτόν. καρπῶσαι κυρίῳ] MS. Ox. καρπῶσαι θυσίαν τῷ κυρίῳ. 12 δῶρον ἀπαρχῆς προσοίσετε αὐτὰ κυρίῳ] MS. Ox. δῶρον ἀπαρχῆς προσοίσετε ἀπ' αὐτοῦ τῷ θεῷ. ἀναβιβασθήσεται] Cyrillus De ador. 12. ἀναβήσεται. Idem tamen De adorat. 15. lectionem codicis nostri & reliquorum exemplarium retinet. 13 οὐ διαπαύσετε] Complut. edit. & Ald. οὐ διαπαύσεται, & MS. Ox. & Ald. præfigit copulam καί. προσοίσετε κυρίῳ τῷ θεῷ ὑμῶν] In MS. Ox. & Ald. edit. desunt illa κυρίῳ τῷ θεῷ ὑμῶν, & in Complut. edit. τῷ θεῷ ὑμῶν.

14 νέα πεφρυγμένα χίδρα ἐρικτά] Aq. ἁπαλὰ λάχανα ὀσπριώδη. Theod. πίονα ἀλφίτα. Eusebius, χίδρα ἐστὶν ὅταν ἀκμαζόντων ἀσταχύων λαβὼν διαθρύψῃ τὶς χερσὶν εἰσιεὶ ἀλέσας· ἐρικτὰ ϗ τὰ ἐν μύλῳ ἀλεσθέντα, ϗ τὸν φλοιὸν ἀποβαλόντα ὀσπριώδη λάχανα. 16 ἀπὸ τῶν χίδρων] MS. Ox. ἀπὸ τῶν χίδρων τοῦ ἐρίγματος αὐτῆς.

CAP. III.

1 αὐτοῦ προσαγάγῃ] Complut. edit. αὐτὸς προσαγάγῃ. Ald. edit. αὐτὸ προσάγῃ. 2 ἐπιθήσει τὰς χεῖρας] Complut. edit. & Ald. cum Cyrillo Glaph. in Leviticum addunt αὐτοῦ. De adorat. verò lib 16. abeſt vox αὐτοῦ. ϗ σφάξει αὐτό] Rom. edit. addit ἐναντίον κυρίου, cum Cyrillo 16. qui tamen in Leviticum lectionem codicis noſtri ſequitur. ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τῶν ὁλοκαυτωμάτων κύκλῳ] In Ald. edit. deſunt illa τῶν ὁλοκαυτωμάτων κύκλῳ. 3 κάρπωμα κυρίῳ] MS. Ox. κάρπωμα θυσίας κυρίῳ. 5 τὰ ἐπὶ τοῦ πυρὸς ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου] In MS. Ox. Complut. edit. Ald. & Cyrillo deſunt illa ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου. De adorat. autem 16. lectionem codicis noſtri & Rom. editionis ſequitur. ὀσμὴ εὐωδίας] MS. Ox. & Complut. edit. ὀσμὴν εὐωδίας, fortè, εἰς ὀσμὴν, ut infra cap. 6. 8 ἐπιθήσει τὰς χεῖρας] MS. Ox. Complut. edit. & Ald. ἐπιθήσει τὴν χεῖρα, & MS. Ox. addit αὐτοῦ. ϗ σφάξει αὐτὸ παρὰ τὰς θύρας τῆς σκηνῆς] MS. Ox. ϗ σφάξει αὐτὸ κατὰ πρόσωπον ἐπὶ τῆς θύρας τῆς σκηνῆς. κάρπωμα τῷ θεῷ] MS Ox. Ald. edit. & Rom. κάρπωμα τῷ κυρίῳ. 11 ὀσμὴ εὐωδίας] Complut. edit. & Rom. ὀσμὴ εὐωδίας, fortè εἰς ὀσμὴν εὐωδίας. 12 προσάξει ἔναντι κυρίου] Complut. edit. προσάξει αὐτὸ ἐναντίον κυρίου. 13 ἐπιθήσει τὰς χεῖρας] MS Ox. addit αὐτοῦ. 15 ϗ ἀμφοτέρους τοὺς νεφρούς] Complut. edit. & Ald. ϗ τοὺς δύο νεφρούς. ϗ τὸ στέαρ τὸ ἐπ᾽ αὐτῶν] Ald. edit. & Rom. ϗ πᾶν τὸ στέαρ τὸ ἐπ᾽ αὐτῶν. τὸν λοβὸν τοῦ ἥπατος] Complut. edit. & Ald. τὸν λοβὸν τὸν ἐπὶ τοῦ ἥπατος. 16 κάρπωμα ὀσμὴ εὐωδίας] MS. Ox. κάρπωμα ὀσμῆς εὐωδίας. Complut. edit. & Ald. κάρπωμα ὀσμὴν εὐωδίας. fortè κάρπωμα εἰς ὀσμὴν εὐωδίας, ut eſt in hebræo. 17 νόμιμον εἰς τὸν αἰῶνα] Complut. edit. νόμιμον αἰώνιον.

CAP. IV.

2 ἀκουσίως] Aq. ἐν ἀγνοίᾳ. 3 ἀρχιερεὺς ὁ κεχρισμένος ἁμάρτῃ τοῦ λαὸν ἁμαρτεῖν] MS. Ox. ἱερεὺς ὁ κεχρισμένος ἁμάρτῃ ἔναντι κυρίου ἑκουσίως εἰς πλημμέλησιν τοῦ λαοῦ τὸν λαὸν ἁμαρτεῖν. ἄμωμον τῷ κυρίῳ περὶ τῆς ἁμαρτίας αὐτοῦ] In Complut. edit. Rom. & Cyrillo in Leviticum & De adorat. 15. deeſt αὐτοῦ. 4 παρὰ τὴν θύραν] MS. Ox. & Complut. edit. παρὰ τὰς θύρας. ἐπιθήσει τὴν χεῖρα] MS. Ox. ἐπιθήσει τὰς χεῖρας. 5 τετελειωμένος τὰς χεῖρας] MS. Ox. τετελειωμένος εἰς τὰς χεῖρας. οἴσει αὐτὸ ἐπὶ τὴν σκηνήν] MS. Ox. οἴσει αὐτὸ ἐπὶ τῆς σκηνῆς. Complut. edit. Ald. & Rom. cum Cyrillo in Leviticum & De adorat. 15. εἰσοίσει αὐτὸ εἰς τὴν σκηνήν. 6 ἑπτάκις ἔναντι κυρίου] MS. Ox. Complut. edit. & Ald. ἑπτάκις τῷ δακτύλῳ ἔναντι κυρίου. 7 θυσιαστηρίου τῶν ὁλοκαυτωμάτων] MS. Ox. & Complut. edit. θυσιαστηρίου τῆς ὁλοκαυτώσεως, & Ald. edit. θυσιαστηρίου τῆς ὁλοκαρπώσεως. 8 τὸ κατακαλύπτον] Ald. edit. τὸ ἐπικαλύπτον. 9 τὸ ἐπὶ τῶν μηρίων] Rom. edit. cum Cyrillo in homil. & De adorat. 15. ὅ ἐστιν ἐπὶ τῶν μηρίων. 10 τῆς καρπώσεως] MS. Ox. τῶν ὁλοκαυτωμάτων. 11 σὺν τῇ κεφαλῇ] Ald. edit. addit αὐτοῦ. 12 ἐξοίσουσιν ὅλον] Complut. edit. ἐξοίσει ὅλον. 13 πᾶσα συναγωγὴ Ἰσραήλ] MS. Ox. & Ald. edit. & Cyrillus De adorat. 15. πᾶσα συναγωγὴ τῶν υἱῶν Ἰσραήλ. ἀγνοήσῃ ἀκουσίως] In Ald. edit. & Cyrillo De adorat. 9. & 15. deeſt vox ἀκουσίως, neque eam Origenes agnoſcit. λάθῃ ῥῆμα] Schol. παρέλθῃ λόγος. ἢ οὐ ποιηθήσεται Complut. edit. ὧν οὐ δεῖ ποιεῖν. 17 βάψει ὁ ἱερεύς] Complut. edit. βάψει ὁ ἀρχιερεύς. τὸν δάκτυλον] Ald. edit. addit αὐτοῦ. ἐνώπιον τοῦ καταπετάσματος] MS. Ox. κατὰ πρόσωπον τοῦ καταπετάσματος. 18 τῶν θυμιαμάτων] Schol. Ἄλλος, τῶν ἀρωμάτων. πρὸς τὴν βάσιν] Schol. Ἄλλος, εἰς τὸ θεμέλιον. τῶν καρπώσεων] MS. Ox. τῶν ὁλοκαυτωμάτων. τὸ πρὸς τὴν θύραν] Complut. edit. τοῦ ὄντος πρὸς τὴν θύραν. Rom. edit. τοῦ πρὸς τῇ θύρᾳ, & Ald. τοῦ ὄντος πρὸς τῇ θύρᾳ. 19 πᾶν στέαρ] Complut. edit. & Ald. addunt αὐτοῦ. 20 ἐξιλάσεται περὶ αὐτῶν] Complut. edit. ἐξιλάσεται περὶ αὐτοῦ. 21 ἐξοίσουσι τὸν μόσχον] MS. Ox. Complut. edit. & Rom. addunt ὅλον. 22 ϗ ἁμάρτῃ ϗ πλημμελήσῃ] In MS. Ox. Ald. edit. & Cyrillo De adorat. 15. deſunt illa ϗ ἁμάρτῃ. 23 ἄρσεν ἄμωμον] Ald. edit. & Cyrillus addunt περὶ ἁμαρτίας. 24 ἐπιθήσει τὴν χεῖρα] Complut. edit. et Ald. addunt αὐτοῦ. ἁμαρτία ἐστί] MS. Ox. cum Cyrillo ἁμαρτίας ἐστί. Ald. edit. ὑπὲρ ἁμαρτίας ἐστί. 25 ϗ ἐπιθήσει] MS. Ox. ϗ λήψεται ϗ ἐπιθήσει. 27 ἐν τῷ ποιῆσαι μίαν] MS. Sar. ἐν τῷ ποιῆσαι αὐτὴν μίαν. 28 ϗ οἴσει χίμαιραν ἐξ αἰγῶν] MS. Ox. Sar. Complut. edit. et Ald. ϗ οἴσει τὸ δῶρον αὐτοῦ, χίμαιραν ἐξ αἰγῶν. θήλειαν ἄμωμον οἴσει περὶ τῆς ἁμαρτίας] In MS. Sar. deeſt vox ἄμωμον, et poſt ἁμαρτίας additur αὐτοῦ. 29 ἐπιθήσει τὴν χεῖρα] Complut. edit. et Ald. addunt αὐτοῦ. 30 τῷ δακτύλῳ] Complut. edit. addit αὐτοῦ. ϗ πᾶν τὸ αἷμα αὐτῆς ἐκχεεῖ] MS. Sar. ϗ αἷμα αὐτῆς ἐκχεεῖ. παρὰ τὴν βάσιν τοῦ θυσιαστηρίου] Ald. edit. addit τῶν ὁλοκαυτωμάτων. 32 τὸ δῶρον αὐτοῦ εἰς ἁμαρτίαν] MS. Ox. & Sar. Complut. edit. Ald. & Rom. cum Cyrillo De adorat. 15. τὸ δῶρον αὐτοῦ περὶ ἁμαρτίας. 33 ϗ ἐπιθήσει τὴν χεῖρα] Complut. edit. & Ald. addunt αὐτοῦ. ϗ σφάξουσιν αὐτό] MS. Sar. Complut. edit. & Ald. addunt περὶ ἁμαρτίας. ἐν τόπῳ οὗ σφάζουσι, τὰ ὁλοκαυτώματα] Ald. edit. οὗ σφάζουσι τὰ ὁλοκαυτώματα ἐν τόπῳ ἁγίῳ. 34 τῷ δακτύλῳ] Complut. edit. & Ald. addunt αὐτοῦ. τῆς ὁλοκαυτώσεως] Complut. edit. & Rom. τῆς ὁλοκαρπώσεως. MS. Ox. & Sar. cum edit. Ald. lectionem codicis noſtri ſequuntur, & in MS. Sar. voces illæ obelo notantur. 35 ἐπὶ τὸ ὁλοκαύτωμα κυρίου] MS. Ox. & Complut. edit. ἐπὶ τὰ ὁλοκαυτώματα κυρίου. περὶ τῆς ἁμαρτίας] MS. Sar. addit αὐτοῦ ſub aſteriſco.

CAP. V.

1 λήψεται τὴν ἁμαρτίαν] Complut. edit. et Ald. addunt αὐτοῦ, et MS. Sar. ſub aſteriſco. 2 ἡ ψυχὴ ἥτις] Ald. edit. & Rom. cum Cyrillo ἡ ψυχὴ ἥτις. ἢ τῶν θνησιμαίων, ἢ τῶν βδελυγμάτων τῶν ἀκαθάρτων ἢ τῶν θνησιμαίων κτηνῶν τῶν ἀκαθάρτων] MS. Sar. ordine inverſo ἢ τῶν θνησιμαίων τῶν κτηνῶν τῶν ἀκαθάρτων, ἢ τῶν θνησιμαίων βδελυγμάτων ἀκαθάρτων, quibus ſub aſteriſco ſubjungit, ϗ λάθῃ ἀπ᾽ αὐτοῦ, ϗ αὐτὸς μεμίανται ϗ πλημμελήσει. MS. Ox. ordinem noſtri codicis et reliquorum exemplarium ſequitur, & poſt κτηνῶν τῶν ἀκαθάρτων addit ἅψηται, ἢ θνησιμαίου ἑρπετοῦ ἀκαθάρτου, ϗ λάθῃ ἀπ᾽ αὐτοῦ, ϗ αὐτὸς μεμίανται ϗ πλημμελήσει. κακοποιῆσαι ἢ καλῶς ποιῆσαι] Ald. edit. καλοποιῆσαι ἢ κακοποιῆσαι. λάθῃ αὐτὸν πρὸ ὀφθαλμῶν, ϗ οὗτος γνῷ] Complut. edit. & Ald. ϗ οὗτος γνῷ, malè. ϗ ἁμάρτῃ ἕν τι τούτων] MS. Ox. addit ϗ ἔσται ὅτι πλημμελήσῃ ἕν ἀπὸ τούτων, quæ omnia in MS. Sar. ſub aſteriſco ſimiliter adduntur, niſi quòd pro ἕν legat εἰς ἕνα. 5 περὶ ὧν ἡμάρτηκε] MS. Sar. Complut. edit. et Ald. περὶ ἧς ἡμάρτηκε. 6 περὶ τῆς ἁμαρτίας] MS. Sar. ſub aſteriſco addit αὐτοῦ. ϗ ἐξιλάσεται περὶ αὐτοῦ ὁ ἱερεὺς περὶ τῆς ἁμαρτίας αὐτοῦ ἧς ἥμαρτε] In MS. Ox. & Complut. edit. deſunt illa, αὐτοῦ ἧς ἥμαρτε. MS. Sar. Ald. edit. & Rom. agnoſcunt. 8 προσάξει ὁ ἱερεύς] In MS. Sar. illa ὁ ἱερεύς, aſteriſco notantur. ϗ ἀποκνίσει ὁ ἱερεύς] In MS. Sar. illa ὁ ἱερεύς, obelo notantur. 10 δεύτερον ποιήσει ὁλοκαύτωμα] Compl. edit. & Rom. δεύτερον ποιήσει ὁλοκάρπωμα. MS. Ox & Sar. cum edit. Ald. lectionem codicis noſtri ſequuntur. ϗ ἐξιλάσεται ὁ ἱερεὺς περὶ ἁμαρτίας αὐτοῦ] MS. Ox. ϗ ἐξιλάσεται περὶ αὐτοῦ ὁ ἱερεὺς περὶ τῆς ἁμαρτίας. In MS. Sar. deſunt illa περὶ ἁμαρτίας. 11 ἐπιχεεῖ ἐπ᾽ αὐτό] MS. Ox. ἐπιχεεῖ ἐπ᾽ αὐτήν· et Ald. edit. ἐπιχεεῖ ἐπ᾽ αὐτῆς. ἐπιθήσει ἐπ᾽ αὐτό] MS. Ox. ἐπιθήσει ἐπ᾽ αὐτήν· & Ald. edit. ἐπιθήσει ἐπ᾽ αὐτῇ. 12 οἴσει αὐτό] Complut. edit. & Ald. cum Cyrillo οἴσει αὐτήν. πλήρη τὴν δράκα] MS. Sar. Complut. edit. et Ald. cum Cyrillo addunt αὐτοῦ. τῶν ὁλοκαυτωμάτων κυρίῳ] Cyrillus, τῶν ὁλοκαυτωμάτων κυρίου. ἁμαρτίας ἐστι] Sic et Ald. edit. at Complut. edit. ἁμαρτίας γάρ ἐστι. 15 ἂν λάθῃ αὐτὸν λήθη] Complut. edit. cum Cyrillo et Theodor. qu. 2. ἐὰν λάθῃ αὐτὴν λήθη. Reliqua exemplaria cum MS. Sar. et Euſebio De demonſtr. lib. 1. lectionem codicis noſtri ſequuntur. Schol. ἐὰν ἀδικήσῃ ἀδικίαν, ἢ ἐὰν παραβῇ παράβασιν. σίκλων τοῦ σίκλου τῶν ἁγίων] Complut. edit. et Ald. σίκλων τῷ σίκλῳ τῷ ἁγίῳ. Schol. σταθμὸν ἐν σταθμῷ ἁγίων. 17 ψυχὴ ἐὰν ἁμάρτῃ] MS. Ox. et Sar. Complut. edit. Ald. & Rom. cum Euſebio et Cyrillo, ψυχὴ ἣ ἂν ἁμάρτῃ. λάβῃ τὴν ἁμαρτίαν] MS. Ox. Complut. edit. et Ald. addunt αὐτοῦ. 18 εἰς πλημμέλειαν] Schol. εἰς λύτρωσιν. 19 ἐπλημμέλησε γὰρ πλημμέλησιν ἔναντι κυρίου] MS. Sar. Complut. edit. et Ald. ἐπλημμέλησε γὰρ πλημμελείᾳ πλημμέλησιν ἔναντι κυρίου.

CAP. VI.

2 ψυχὴ ἐὰν ἁμάρτῃ] MS. Ox. et Sar. Ald. edit. & Rom. cum Euſebio De demonſtrat. lib 1. et Cyrillo De adorat. 15. ψυχὴ ἣ ἂν ἁμάρτῃ. παριδὼν παρίδῃ] Cyrillus παριδοῦσα παρίδῃ· reliqua omnia exemplaria cum Euſebio lectionem codicis noſtri confirmant. ψεύσηται τὰ πρὸς τὸν πλησίον] Complut. edit. ψεύσηται πρὸς τὸν πλησίον. Et ſic Euſebius niſi quòd addat αὐτοῦ. MS. Sar. ψεύσηται τὰ πρὸς τὸν πλησίον αὐτοῦ, et vox αὐτοῦ aſteriſco notatur. ἐν παραθήκῃ] Euſebius, ἐν παρακαταθήκῃ. περὶ κοινωνίας] Schol. ἐν πρώσει χειρός. περὶ ἁρπαγῆς] Schol. ἐν ἀναγκασμῷ. ἠδίκησέ τι τὸν πλησίον] MS. Sar. addit αὐτοῦ, ſub aſteriſco. Schol. ἐσυκοφάντησέ τι τὸν πλησίον. 4 τὸ ἀδίκημα] Schol. Ἀκύλας ϗ οἱ λοιποί, τὴν συκοφαντίαν. τὴν παραθήκην] Euſebius τὴν παρακαταθήκην. ἀπὸ παντὸς πράγματος] In MS. Sar. vox πράγματος obelo notatur. τὸ κεφάλαιον] MS. Sar. addit αὐτοῦ ſub aſteriſco. ϗ τὸ ἐπίπεμπτον] MS. Sar. Complut. edit. & Ald. addunt αὐτοῦ. ἀποδώσει] MS. Ox. & Sar. addunt αὐτό. ᾗ ἡμέρᾳ ἐλεγχθῇ] Ald. edit. ᾗ ἂν ἡμέρᾳ ἐλεγχθῇ. 6 εἰς ὃ ἐπλημμέλησε] MS. Ox. addit πρὸς τὸν ἱερέα· pro quibus MS. Sar. legit εἰς πλημμέλειαν πρὸς τὸν ἱερέα, et voces illas πρὸς τὸν ἱερέα aſteriſco notat. 9 ἐπὶ τῆς καύσεως] MS. Ox. ἐπὶ τῆς κατακαύσεως. ὅλην τὴν νύκτα ἕως τὸ πρωΐ, ϗ τὸ πῦρ τοῦ θυσιαστηρίου καυθήσεται ἐπ᾽ αὐτοῦ οὐ σβεσθήσεται] MS. Sar. cum noſtro codice & reliquis exemplaribus concordat, et voces, οὐ σβεσθήσεται obelo notat. 10 περιθήσει αὐτὸ ἐχόμενον] MS. Ox. Complut. edit. et Ald. περιθήσει αὐτὴν ἐχόμενα. τὴν κατακάρπωσιν] MS. Ox. τὴν κάρπωσιν. 13 ϗ πῦρ διαπαντός] In MS. Sar. vox πῦρ obelo notatur. 14 προσάξουσιν αὐτὴν οἱ υἱοὶ Ἀαρών] Ald. edit. προσοίσουσιν αὐτὴν οἱ υἱοὶ Ἀαρὼν οἱ ἱερεῖς. 15 ϗ ἀφελεῖ ἀπ᾽ αὐτοῦ] Ald. edit. addit ὁ ἱερεύς. τῇ δρακί] MS. Sar. addit αὐτοῦ ſub aſteriſco. σὺν τῷ λιβάνῳ αὐτῆς] MS Sar. Compl. edit. Ald. et Rom. σὺν παντὶ τῷ λιβάνῳ αὐτῆς, et vox παντί in MS. Sar. aſteriſco notatur. 17 ἅγια ἁγίων] MS. Ox. et Sar. Compl. edit. Ald. & Rom. cum Cyrillo addunt ἐστιν. 18 ἅψεται αὐτῶν] Compl. edit. ἅψεται ἀπ᾽ αὐτῶν, malè. 21 πεφυραμένην οἴσει αὐτήν] MS. Ox. geminam verſionem afferre videtur, ζεστὴν πεφυραμένην οἴσει αὐτήν. ἑλικτά] MS. Ox. ἐρικτά. quam lectionem interpres Origenis agnoſcit, illa autem θυσίαν ἐκ κλασμάτων ex alia verſione allata eſſe videntur, ubi etiam οἴσεις, fortè pro οἴσει ſcribendum. ἐκ κλασμάτων] Compl. addit προσοίσει. 22 νόμιμον αἰώνιον] Ald. edit. νόμιμον αἰώνιον. MS. Ox. et Compl. edit. νόμιμον αἰώνιον τῷ κυρίῳ. 25 τὸ ὁλοκαύτωμα] MS. Ox. Compl. edit. et Ald. cum Cyrillo τὰ ὁλοκαυτώματα. σφάζουσι τὰς ἁμαρτίας] MS. Sar. σφάζουσι τὸ περὶ ἁμαρτίας. MS. Ox. et Ald. edit. σφάζουσι ϗ τὸ τῆς ἁμαρτίας. 28 οὗ ἐὰν ἑψηθῇ] MS. Ox. addit ἐπ᾽ αὐτῷ, & MS. Sar. Complut edit. Ald. & Rom. ἐν αὐτῷ. ϗ ἐκκλύσει ὕδατι] MS. Ox. & Sar. Complut. edit. & Ald. ϗ κλύσει ὕδατι. Cyrillus in Leviticum κλύσει ὕδατι, & De adorat. 12. ἐκπλύσει ὕδατι· pro πλυνεῖ fortè & ἐκπλυνεῖ. 30 ἐν τόπῳ ἁγίῳ] MS. Ox. & Sar. Complut. edit. & Rom. ἐν τῷ ἁγίῳ. Cyrillus De adoratione 12. lectionem codicis noſtri ſequitur. 31 τὸν κριὸν τὸν περὶ τῆς πλημμελείας] In MS. Sar. illa τὸν κριὸν τὸν περὶ obelo notantur. 32 τὸ ὁλοκαύτωμα] MS. Ox. Complut. edit. & Ald. τὰ ὁλοκαυτώματα. σφάξουσι τὸν κριὸν τῆς πλημμελείας ἔναντι κυρίου] In MS. Sar. illa τὸν κριὸν & ἔναντι κυρίου obelis notantur. ϗ τὸ αἷμα] MS. Sar. addit αὐτοῦ ſub aſteriſco. 33 ὀσφύν, ϗ πᾶν τὸ στέαρ] Complut. edit. & Ald ὀσφὺν ϗ τὸ στέαρ. τὰ ἐνδόσθια ϗ πᾶν τὸ στέαρ τὸ ἐπὶ τῶν ἐνδοσθίων] In MS Sar. illa, ϗ πᾶν τὸ στέαρ τὸ ἐπὶ τῶν ἐνδοσθίων, obelo notantur. 35 κάρπωμα τῷ κυρίῳ] Ald. edit. κάρπωμα ὀσμὴν εὐωδίας κυρίῳ. 36 ἐν τόπῳ ἁγίῳ ἔδονται αὐτά] MS. Sar. Complut. edit. & Ald. ἐν τόπῳ ἁγίῳ βρωθήσεται. 37 οὕτω ϗ τὸ τῆς πλημμελείας] Cyrillus De adorat. οὕτω ϗ τὸ περὶ τῆς πλημμελείας. 38 προσάγων ὁλοκαύτωμα] Cyrillus, προσάγων ὁλοκαυτώματα. δέρμα τῆς ὁλοκαυτώσεως] MS. Ox. δέρμα τῆς ὁλοκαρπώσεως. αὐτὸς προσφέρει] MS. Ox. & Ald. edit. αὐτὸς προσάγει. 39 ἥτις ποιηθήσεται] MS. Sar. ἥτις τεθήσεται.

CAP. VII.

1 θυσίας σωτηρίου] Complut. edit. θυσίας τῶν εἰρηνικῶν. 2 περὶ αἰνέσεως] Schol. περὶ εὐχαριστίας. ἄρτους ἐκ σεμιδάλεως] MS. Ox. & Complut. edit. ἄρτους ἀζύμους ἐκ σεμιδάλεως. Schol. Ἄλλος φησί, κολλυρίδας. σεμίδαλιν πεφυραμένην] MS. Ox. σεμίδαλιν ζεστὴν ἐκ κολλύρων (fortè ἢ κολλύραν) πεφυραμένην. 3 ἐπ᾽ ἄρτοις ζυμίταις] MS. Ox. ἐπὶ κολλύρων ἄρτων ἀζύμων. ſcribendum potius ζυμιτῶν, & in edit. Ald. pro ἀζυμίταις corrigendum ζυμίταις. τὸ δῶρον αὐτοῦ] MS. Sar. Ald. edit. & Rom. cum Cyrillo De adorat. 12. τὰ δῶρα αὐτοῦ. ἐπὶ θυσίᾳ αἰνέσεως σωτηρίου] MS. Ox. Compl. edit. & Ald. addunt αὐτοῦ.

14 καὶ προσάξει ἓν] MS. Sar. Complut. edit. & Ald. καὶ προσάξει ἀπ' αὐτοῦ ἓν & MS. Ox. καὶ προσοίσει ἀπ' αὐτοῦ ἕν. ἀφαίρεμα κυρίῳ] Schol. ταυτόν ἐστιν ἀφαίρεμα, καὶ ἀφόρισμα καὶ ἐπίθεμα, καὶ καρπώματα ἀπὸ τῶν θυσιῶν ἀφοριζόμενα θεῷ, ἃ γίνεται μέρη τοῦ ἱερέως. 5 ἐν ᾗ ἡμέρᾳ δωρεῖται] Complut. edit. ᾗ ἂν ἡμέρᾳ προσάγῃ, 6 ᾗ ἂν ἡμέρᾳ προσαγάγῃ] Cyrillus De adorat. 10. ᾗ ἂν ἡμέρᾳ προσενέγκῃ. 7 καὶ τὸ καταλειφθὲν ἀπὸ τῶν κρεῶν] In MS. Sar. his verbis præfiguntur sub asterisco, καὶ τὸ καταλειφθὲν ἀπ' αὐτοῦ βρωθήσεται. 8 φαγὼν φάγῃ ἀπὸ τῶν κρεῶν] MS. Ox. βρώσει βρωθῇ ἀπὸ τῶν κρεῶν, τῆς θυσίας τοῦ σωτηρίου αὐτοῦ. In MS. Sar φαγὼν φάγῃ ἀπὸ τῶν κρεῶν τῆς θυσίας τῶν εἰρηνικῶν αὐτοῦ, & illa, τῆς θυσίας τῶν εἰρηνικῶν αὐτοῦ, asterisco notantur. δεχθήσεται αὐτῷ] In MS. Sar. deest αὐτῷ. οὐ λογισθήσεται αὐτῷ] Theodotio φέρων δέξεται. τὴν ἁμαρτίαν λήψεται] Cyrillus De ador. 10. μιανθήσεται, καὶ τὴν ἁμαρτίαν λήψεται. 9 ἐν πυρὶ κατακαυθήσεται] MS. Sar. addit sub asterisco, καὶ τὰ κρέα. 10 ὅ ἐστι κυρίου] Complut. edit. & Ald. ὅ ἐστι κυρίῳ. ἀπολεῖται ἡ ψυχὴ ἐκείνη] Complut. edit. ἐξολοθρευθήσεται ἡ ψυχὴ ἐκείνη. 11 ἡ ψυχὴ ἣ ἂν ἅψηται παντὸς πράγματος ἀκαθάρτου] Procopius, *Quicunque contrectaverit omnem rem impuram. Theodotion, Quicunque inquinaverit se verbo impuro. Aquila, Quicunque conspurcaverit se verbo aliquo inquinato.* τῆς θυσίας τοῦ σωτηρίου] Complut. edit. τῆς θυσίας τῶν εἰρηνικῶν. 14 καὶ εἰς βρῶσιν οὐ φάγεται] MS. Ox. Sar. Ald. & Rom. καὶ εἰς βρῶσιν οὐ βρωθήσεται. Compl. καὶ βρώσει οὐ βρωθήσεται. 15 ὧν προσάξει] MS. Sar. ὧν προσάξεται. Ald. edit. ὧν προσάξετε. ἐκ τοῦ λαοῦ αὐτῆς] MS. Ox. addit ἣ ἐσθίουσα. 19 Καὶ τοῖς υἱοῖς Ισραὴλ λαλήσεις] MS. Sar. & Complut. edit. λάλησον τοῖς υἱοῖς Ισραήλ. θυσίαν σωτηρίου κυρίου] In MS. Sar. & Rom. edit. deest κυρίου. ἀπὸ τῆς θυσίας τοῦ σωτηρίου] MS. Sar. Complut. edit. & Ald. addunt αὐτοῦ. 20 τὸν λοβὸν τοῦ ἥπατος] MS. Ox. Complut. edit. & Ald. τὸν λοβὸν τὸν ἐπὶ τοῦ ἥπατος. προσοίσει αὐτά] Complut. edit. προσάξει αὐτά. Ald. προσοίσει αὐτῷ. 21 τὸ στέαρ ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου] Ald. edit. τὸ στέαρ τὸ ἐπὶ τοῦ στηθυνίου ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον. 22 ἀπὸ τῶν θυσιῶν τοῦ σωτηρίου] Ald. edit. ἀπὸ τῶν θυσιῶν τῶν σωτηρίων. 25 τοῦ ἱερατεύειν] Complut. edit. εἰς τὸ ἱερατεύειν.

CAP. VIII.

2 τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ] MS. Sarravii addit sub asterisco μετ' αὐτοῦ. καὶ τὰς στολὰς αὐτοῦ] MS. Ox. καὶ τὰς στολὰς αὐτῶν. In MS. Sar. & Complut. edit. deest αὐτοῦ. Apud Cyrillum De adorat. 11. desunt illa omnia, καὶ τὰς στολὰς αὐτοῦ. 3 ἐκκλησίασον ἐπὶ τὴν θύραν] Ald. edit. ἐκκλησίας ὁ λαὸς ἐπὶ τὴν θύραν, errore fortè librarii vel typographi. 4 ἐξεκκλησίασε τὴν συναγωγήν] MS. Ox. ἐκκλησίασε τὴν συναγωγήν. Ald. edit. ἐξεκκλησίασε πᾶσαν τὴν συναγωγήν. 6 καὶ προσήνεγκε] MS. Ox. Complut. edit. & Ald. καὶ προσήγαγε. 7 ἔζωσεν αὐτὸν τὴν ζώνην] MS. Sar. ἔζωσεν αὐτὸν τῇ ζώνῃ. ἐνέδυσεν αὐτὸν ὑποδύτην] MS. Ox. & Sar. Complut. edit. & Rom. ἐνέδυσεν αὐτὸν τὸν ὑποδύτην. καὶ ἐπέθηκεν αὐτῷ] MS. Ox. & Sar. Complut. edit. Ald. & Rom. καὶ ἐπέθηκεν ἐπ' αὐτόν. 8 συνέζωσεν αὐτόν] MS. Sar. συνέδυσεν αὐτόν. Ald. edit. ἔζωσεν αὐτόν. συνέσφιγξεν αὐτὸν ἐν αὐτῇ] MS. Ox. & Sar. Compl. & Ald. συνέσφιγξεν αὐτὴν ἐν αὐτῷ. ἐπέθηκεν ἐπ' αὐτὸν] Rom. edit. ἐπέθηκεν ἐπ' αὐτήν. Reliqua omnia exemplaria lectionem codicis nostri sequuntur. τὴν δήλωσιν καὶ τὴν ἀλήθειαν] Aq. & Theod. τοὺς φωτισμοὺς καὶ τὰς τελειώσεις. 9 τὸ ἡγιασμένον ἅγιον] In Complut. edit. deest ἅγιον. 10 ἀπὸ τοῦ ἐλαίου τῆς χρίσεως] MS Sar. & Complut. subjungunt hoc loco, quæ in reliquis exemplaribus paulo infra habentur, καὶ ἔχρισε τὴν σκηνὴν καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτῇ (In Complut. edit. Ald. & Rom. πάντα τὰ σκεύη αὐτῆς) καὶ ἡγίασεν αὐτήν. 11 καὶ ἡγίασεν αὐτὸ καὶ πάντα τὰ σκεύη αὐτοῦ] Reliqua exemplaria καὶ ἡγίασεν αὐτὸ καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτῇ, & in MS. Sar. illa, καὶ ἡγίασεν αὐτό, obelo notantur. Et pro πάντα τὰ ἐν αὐτῇ, πάντα τὰ σκεύη αὐτοῦ, ut in nostro. καὶ ἡγίασεν αὐτά] Complut. edit. ἁγιάσαι αὐτά. 12 καὶ ἐπέχεε Μωϋσῆς] In MS Sar vox Μωϋσῆς obelo notatur. 13 ἐνέδυσεν αὐτοὺς χιτῶνας] Aq. & Theod. ἐνέδυσεν αὐτοὺς ὑποδύτας. ἔζωσεν αὐτοὺς ζώνας] MS. Sar. & Ald. editio, ἔζωσεν αὐτοὺς ζώναις. 14 προσήγαγε Μωϋσῆς τὸν μόσχον] In MS. Sar. vox Μωϋσῆς obelo notatur. καὶ οἱ υἱοὶ Ἀαρὼν] Reliqua exemplaria omnia, καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ. τὰς χεῖρας] MS. Ox. & Sar. Complut. edit. & Ald addunt αὐτῶν. 15 ἔσφαξεν αὐτόν] In MS. Sar. vox αὐτὸν obelo notatur. τῷ δακτύλῳ] MS. Ox. & Sar. cum Complut. edit. & Ald. addunt αὐτοῦ. καὶ ἐκαθάρισε] Schol. τὸ Σαμαρειτικὸν ἔχει καὶ ἱλάσατο. ἄλλη δὲ ἔκδοσις ἐξημάρτησεν. ἐξιλάσασθαι περὶ αὐτοῦ] MS. Ox. & Sar. Complut. edit. & Rom. ἐξιλάσασθαι ἐπ' αὐτοῦ. 16 ἔλαβε Μωϋσῆς] In MS. Sar. vox Μωϋσῆς obelo notatur. 17 τὴν βύρσαν] MS. Ox τὸ δέρμα. κατέκαυσεν αὐτὰ πυρί] In Complut. edit. deest αὐτά. 18 προσήγαγε Μωϋσῆς] In MS. Sar. vox Μωϋσῆς obelo notatur. εἰς ὁλοκαύτωμα] MS. Ox εἰς ὁλοκάρπωσιν. ἔσφαξε Μωϋσῆς] In MS. Sar. vox Μωϋσῆς obelo notatur. 19 ἐκρεανόμησε κατὰ μέλη] Ald. edit. addit αὐτοῦ. MS. Ox. & Complut. edit. ἐκρεοτόμησε κατὰ μέλη αὐτοῦ. 20 ὁλοκαύτωμα ὅ ἐστιν] In MS. Sar. Complut. edit. Ald. & Rom. deest ὅ. MS. Ox. ὁλοκάρπωμα ὅ ἐστιν. κάρπωμά ἐστι τῷ κυρίῳ] MS. Sar. κάρπωμά ἐστι κυρίου. 21 προσήγαγε Μωϋσῆς] In MS Sar. vox Μωϋσῆς obelo notatur. τὸν δεύτερον κριόν] In Complut. edit. deest κριόν. 22 ἄκρον τῆς χειρὸς] Complut. edit. & Ald. addunt αὐτοῦ. Et sic etiam post, ἄκρον τοῦ ποδός. 23 ἐπὶ τὸν λοβὸν τοῦ ὠτὸς τοῦ δεξιοῦ] MS. Sar. & Ald. edit. ἐπὶ τοὺς λοβοὺς τῶν ὤτων αὐτῶν τῶν δεξιῶν. Compl. edit. in singulari legit, ἐπὶ τὸν λοβὸν τοῦ ὠτὸς αὐτῶν δεξιοῦ, atque ita in cæteris, ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς χειρὸς, & τοῦ ποδός. 24 ἔλαβε τὸ στέαρ] MS. Ox. & Ald. edit. ἔλαβε Μωϋσῆς τὸ στέαρ. καὶ τὸ στέαρ τὸ ἐπὶ τῆς κοιλίας] MS. Sar. & Complut. edit. καὶ πᾶν τὸ στέαρ τὸ ἐπὶ τῆς κοιλίας. 26 ἔλαβεν ἄρτον ἕνα ἄζυμον] Complut. edit. ἔλαβε κολλύραν ἄζυμον μίαν. καὶ ἄρτον ἐξ ἐλαίου ἕνα] Complut. edit. καὶ κολλύραν ἄρτου ἐξ ἐλαίου μίαν. Schol. Ἄλλος, κολλύραν. ἐπέθηκεν ἐπὶ τὸ στέαρ] Compl. edit. ἐπέθηκεν ἐπὶ τὰ στέατα. 26 Καὶ ἐπέθηκεν ἅπαντα] MS. Sar. ἐπέθηκεν τὰ πάντα. 27 ἔλαβε Μωϋσῆς] MS. Ox. & Sar. cum edit. Ald. ἔλαβε αὐτὰ Μωϋσῆς. καὶ ἀνήνεγκεν αὐτὰ Μωϋσῆς] In Complut. edit. & Ald deest Μωϋσῆς. ἐπὶ τὸ ὁλοκαύτωμα] MS. Ox. ἐπὶ τὰ ὁλοκαυτώματα. ὅ ἐστιν ὀσμὴ εὐωδίας] In Ald. edit. desunt ὅ ἐστιν. 28 ἀφεῖλε τὸ ἐπίθεμα] Ox ἀφεῖλε τὸ ἀφαίρεμα. Compl. edit. Ald. & Rom. & Philo Alleg. 2. ἀφεῖλεν αὐτὸ ἐπίθεμα. 29 Καὶ ἔλαβε] MS. Ox. καὶ λαβὼν Μωϋσῆς. 31 ἐν τῇ αὐλῇ τῆς σκηνῆς] Complut. edit. παρὰ τὴν θύραν τῆς σκηνῆς. φάγεσθε ταῦτα] MS. Ox. & Sar. & Rom. edit. φάγονται αὐτά. 32 κατακαυθήσεται] MS. Sar. κατακαύσετε. Ald. edit. & Rom. κατακαύσατε. 33 ἕως ἡμέρα πληρωθῇ τελειώσεως ὑμῶν] MS. Ox. ἕως ἡμέρας πληρώσεως, Compl. ἕως ἡμέρας πληρώσεως, ἡμερῶν τελειώσεως ὑμῶν. MS. Sar Ald. & Rom. cum Cyrillo De ador. 11. ἕως ἡμέρα πληρωθῇ, ἡμέρα τελειώσεως ὑμῶν.

34 ᾗ ἐνετείλατο] In Ald. edit. deest ᾗ. τοῦ ποιῆσαι] MS. Ox. & Ald. edit. ποιῆσαι. 35 ἡμέρας καὶ νύκτας] MS. Ox. Compl. edit. Ald & Rom. cum Cyrillo De adorat. 11. ἡμέραν καὶ νύκτα. ἵνα μὴ ἀποθάνητε] Compl. edit. καὶ οὐκ ἀποθανεῖσθε. ἐντέταλταί μοι κύριος ὁ θεός] In MS. Ox. & Sar. Complut. edit. & Ald. desunt ὁ θεός. 36 συνέταξε κύριος τῷ Μωϋσῇ] Complut. edit. συνέταξε κύριος ἐν χερσὶ Μωϋσῆ.

CAP. IX.

2 εἰς ὁλοκαύτωμα, ἄμωμα] Cyrillus εἰς ὁλοκαύτωμα, ἄμωμον. 3 λάλησον, λέγων] MS. Ox. Complut. edit. & Ald. λαλήσεις λέγων. 4 καὶ μόσχον] Ald edit. καὶ μόσχον ἐκ βοῶν. σεμίδαλιν πεφυραμένην] Complut. edit. & Ald. σεμίδαλιν ἀναπεφυραμένην. 5 προσῆλθε πᾶσα συναγωγή] Ald. edit. προσῆλθον πᾶσα συναγωγή. 6 ὃ εἶπε κύριος] Compl. edit. ὃ συνέταξε κύριος. 7 ποίησον τὰ δῶρα] Complut. edit. ποίησον τὸ δῶρον. καθάπερ ἐνετείλατο κύριος τῷ Μωϋσῇ] MS. Sar. καθάπερ ἐνετείλατό μοι κύριος. In Ald. edit. καθάπερ ἐνετείλατο κύριος. 9 ἔβαψε τὸν δάκτυλον] MS. Ox. & Sar. Complut. edit & Ald. addunt αὐτοῦ. 10 καὶ τοὺς νεφρούς] MS. Ox. & Ald. edit. καὶ τοὺς δύο νεφρούς. τὸν λοβὸν τοῦ ἥπατος] MS. Ox. & Sar. cum edit. Aldina, τὸν λοβὸν τὸν ἐπὶ τοῦ ἥπατος. 11 κατέκαυσεν αὐτὰ πυρί] Complut. edit. κατέκαυσεν ἐν πυρὶ & Ald. κατέκαυσε πυρί. *MS.* Sar. κατέκαυσεν αὐτὰ πυρί, & sic statim infrà ἔσφαξαν, pro ἔσφαξεν. 12 καὶ προσέχεαν] MS. Sar. & Compl. addunt αὐτό. 13 προσήνεγκαν αὐτό] MS. Ox. & Ald. edit. προσήνεγκαν αὐτῷ. κατὰ μέλη] MS. Ox & Ald. edit. καὶ τὰ μέλη. Compl edit. μετὰ μέλη, malé. αὐτὰ καὶ τὴν κεφαλὴν] MS. Ox. αὐτοῦ, καὶ τὴν κεφαλήν. In Compl. edit. deest vox αὐτά. 14 ἐπέθηκεν ἐπὶ τὸ ὁλοκαύτωμα] Ald. edit. ἐπέθηκε τὸ ὁλοκαύτωμα. 15 καὶ ἐκαθάρισε] MS. Sar. Complut. edit. Ald. & Rom. addunt αὐτόν. MS. Ox. καὶ ἀπεκτείνησε. 17 καὶ ἔπλησε τὰς χεῖρας] MS. Sar. addit αὐτοῦ. 18 προσέχεε πρὸς τὸ θυσιαστήριον κύκλῳ] Sic & MS. Ox. & Complut. edit. προσέχεε ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον, nisi quòd cum MS. Sar. post προσέχεε addant αὐτό. 19 καὶ τοῦ κριοῦ] MS. Sar. καὶ ἀπὸ τοῦ κριοῦ. τὸ κατακαλύπτον ἐπὶ τῆς κοιλίας] MS. Sar. τὸ κατακαλύπτον τὴν κοιλίαν. 20 καὶ ἐπέθηκε] MS. Sar. καὶ ἐπέθηκαν. 21 ἀφεῖλεν Ἀαρὼν ἀφαίρεμα] MS. Ox. ἀφώρισεν Ἀαρὼν ἀφόρισμα. συνέταξε κύριος τῷ Μωϋσῇ] MS. Sar. Complut. edit. & Ald. συνέταξε Μωϋσῆς. 22 τὰς χεῖρας] MS. Sar. & Compl. edit. addunt αὐτοῦ. κατέβη ποιήσας] MS. Ox. & Ald. edit. κατέβη ποιῆσαι. ὁλοκαυτώματα τοῦ σωτηρίου] MS. Ox. & Sar. cum Complut. edit. ὁλοκαυτώματα, καὶ τὰ τοῦ σωτηρίου. Ald. edit. & Rom. cum Cyrillo De adorat. 11. ὁλοκαυτώματα, καὶ τὰ τοῦ σωτηρίου. 24 ἔπεσαν ἐπὶ πρόσωπον] MS. Ox. & Sar. cum Compl. edit. addunt αὐτῶν.

CAP. X.

1 οἱ υἱοὶ Ἀαρὼν] MS. Sar. Complut. edit. Ald. & *Rom.* οἱ δύο υἱοὶ Ἀαρών. ἔθηκαν ἐπ' αὐτό] MS. Ox. Complut. edit. & Ald. cum Ambrosio ἐπέθηκαν ἐπ' αὐτά. MS. Sar. & Rom. edit. ἐπέθηκαν ἐπ' αὐτό. ἐπ' αὐτὰ θυμίαμα] Complut. edit. & Ald. cum Ambrosio ἐπ' αὐτὰ θυμίαμα. MS. Sar. & Rom. edit. ἐπ' αὐτὸ θυμίαμα. 3 ὃ εἶπε κύριος] Complut. edit. ὃ ἐλάλησε κύριος. καὶ ἐν πάσῃ τῇ συναγωγῇ] MS. Ox. καὶ ἐνώπιον πάσης τῆς γῆς. 4 τὸν Μισαδαί] MS. Ox. & Sar. Compl. edit. & Ald. τὸν Μισαήλ. ἄρατε τοὺς ἀδελφοὺς ὑμῶν] MS. Ox. addit σὺν τοῖς χιτῶσιν αὐτῶν. 5 ὃν τρόπον εἶπε] Complut. edit. cum Ambrosio, ὃν τρόπον ἐλάλησε. 6 τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ τοὺς καταλελειμμένους] In MS. Sar. τοὺς καταλελειμμένους obelo notantur. τὴν κεφαλὴν ὑμῶν] Compl. edit. cum Ambrosio, τὰς κεφαλὰς ὑμῶν. ὃν ἐνεπυρίσθησαν ὑπὸ κυρίου] MS. Sar. ὃν ἐνεπυρίσθησαν ἀπὸ κυρίου. Complut. edit. cum Ambrosio ὃν ἐνεπύρισε κύριος. 7 ἐφ' ὑμῖν] MS. Ox. Complut. edit. & Ald. cum Ambrosio addunt ἐστιν. 7 προσπορευόμενοι ὑμῶν πρὸς τὸ θυσιαστήριον] In MS. Sar. hæc omnia obelo notantur, Philo De Temulentia ἢ προσπορεύεσθε τῷ θυσιαστηρίῳ. 10 Διαστεῖλαι ἀναμέσον] MS. Sar. καὶ διαστεῖλαι ἀναμέσον. ἀναμέσον τῶν ἀκαθάρτων καὶ τῶν καθαρῶν] Ald. edit. ἀναμέσον τῶν ἀκαθάρτων καὶ ἀναμέσον τῶν καθαρῶν. Philo ordinem invertit, ἀναμέσον τῶν καθαρῶν καὶ τῶν ἀκαθάρτων. 11 καὶ συμβιβάσεις] Ald. & *Rom.* καὶ συμβιβάζειν. MS. Ox. & Sar. lectionem codicis nostri confirmant. Schol. Ἄλλος φησὶ φωτίζειν. 12 τοὺς υἱοὺς Ἀαρὼν τοὺς καταλειφθέντας] Ox. Compl. edit. Ald. cum Ambrosio τοὺς υἱοὺς Ἀαρὼν τοὺς καταλειφθέντας. καὶ φάγετε ἄζυμα] Compl. edit. cum Ambrosio καὶ φάγετε αὐτὴν ἄζυμα. & Ald. καὶ φάγετε ἄζυμα. 13 οὕτω γὰρ ἐντέταλταί μοι] Ald. edit. addit κύριος, malé. 14 ἀπὸ τῶν θυσιῶν τοῦ σωτηρίου] Complut. edit & Ald. cum Ambrosio ἀπὸ τῶν θυσιῶν τῶν σωτηρίων. 15 τοῖς υἱοῖς σου καὶ ταῖς θυγατράσι σου] In MS. Sar. illa καὶ ταῖς θυγατράσι σου obelo notantur. 16 τὸν περὶ τῆς ἁμαρτίας ζητῶν ἐξεζήτησε] MS. Ox. τὸν περὶ τῆς ἁμαρτίας ἐν τόπῳ ἁγίῳ ζητῶν ἐζήτησε. ἐθυμώθη Μωϋσῆς] In MS. Sar. vox Μωϋσῆς obelo notatur. τοὺς ἱερεῖς τοὺς υἱοὺς Ἀαρὼν] In MS. Ox. & Sar. Ald. edit. & Rom. cum Ambrosio, desunt illa, τοὺς ἱερεῖς. 17 τὸ περὶ τῆς ἁμαρτίας ἐν τόπῳ ἁγίῳ] Theodor. qu. 10 in Leviticum, τὰ περὶ τῆς ἁμαρτίας ἐν τόπῳ ἁγίῳ. τοῦτο ἔδωκεν ὑμῖν φαγεῖν] In MS. Sar. vox φαγεῖν obelo notatur. Theodoretus ibidem per interrogationem οὐ τοῦτο ἔδωκεν ὑμῖν κύριος φαγεῖν; 18 οὐ γὰρ εἰσήχθη] MS. Ox. & Sar. Complut. edit & Ald. cum Ambrosio, οὐ γὰρ εἰσηνέχθη. κατὰ πρόσωπον ἔσω] In MS. Sar. desunt illa κατὰ πρόσωπον. ὃν τρόπον μοι συνέταξε κύριος] *MS.* Ox. Complut. edit. & Ald. cum Ambrosio ὃν τρόπον συνέταξέ μοι. 19 πρὸς Μωϋσῆν, λέγων] In *MS.* Sar. deest vox λέγων. συμβέβηκέ μοι ταῦτα] *MS.* Sar. Ald. edit. & Rom. συμβέβηκέ μοι τοιαῦτα. φάγομαι τὰ περὶ τῆς ἁμαρτίας] *MS.* Ox. Complut. edit. & Ald. cum Ambrosio, φάγομαι τὸ περὶ τῆς ἁμαρτίας.

CAP. XI.

1 πρὸς Μωϋσῆν καὶ Ἀαρὼν, λέγων] *MS.* Sar. addit sub asterisco πρὸς αὐτούς. 3 πᾶν κτῆνος διχηλοῦν] In *MS.* Sar. vox κτῆνος obelo notatur. 4 καὶ ἀπὸ τῶν διχηλούντων] Ald. edit. καὶ ἀπὸ τῶν μὴ διχηλούντων. καὶ ὀνυχιζόντων ὀνυχιστῆρας] In *MS.* Sar. hæc omnia obelo notantur. κάμηλον, ὅτι ἀνάγει] Ald. edit. κάμηλον, ὅτι οὐκ ἀνάγει. 5 δασύποδα, ὅτι ἀνάγει] Ald. edit. & Rom. cum Cyrillo De ador. 14. δασύποδα, ὅτι οὐκ ἀνάγει. 6 χοιρογρύλλιον ὅτι ἀνάγει] Ald. edit. & Rom. χοιρογρύλλιον, ὅτι οὐκ ἀνάγει. In MS. Sar. & Complut. edit. contra quam in reliquis exemplaribus χοιρογρύλλιον priore loco ponitur, deinde δασύπους, & in MS. Sar. ante ἀνάγει utrobique deest οὐκ, ut in nostro codice & edit. Rom. 8 καὶ τῶν θνησιμαίων] MS. Ox. & Sar. Ald. edit. & Rom. cum Cyrillo addunt, αὐτῶν. ὅτι ἀκάθαρτα ταῦτα ὑμῖν] In *MS.* Sar. Complutens. edit. Ald. & Rom. deest ὅτι. 9 καὶ ταῦτα, ἃ φάγεσθε] Complutens. edit. & Ald. cum Cyrillo, καὶ ταῦτα φάγεσθε. καὶ ἐν ταῖς θαλάσσαις] In *MS.* Sar. καὶ, obelo notatur. 10 [illegible]

λεπίδες] MS. Sar. καὶ λεπίδες. ἐν τῷ ὕδατι] In MS. Sar. hæc obelo notantur. Cyrillus in plurali legit, ἐν τοῖς ὕδασι. 12 καὶ λεπίδες ἐν τῷ ὕδατι] MS Ox. & Sar. Complut. edit. Ald. & Rom. οὐδὲ λεπίδες τῶν ἐν τοῖς ὕδασι. βδέλυγμα τοῦτο ἔσται ὑμῖν] MS. Sar. & Rom. edit. βδέλυγμα τοῦτό ἐστιν ὑμῖν. Apud Cyrillum deest ἐστιν. 14 καὶ ἰκτῖνα] MS. Sar. Complutens. edit. & Rom. cum Cyrillo, καὶ ἴκτινον, καὶ τὸν γύπα, καὶ τὸν ἁλιαίετον. καὶ τὸν γύπα] Reliqua omnia exemplaria cum Cyrillo καὶ τὸν γύπα, καὶ τὸν ἁλιαίετον, καὶ τὸν γύπα. λαρὸν καὶ τὰ ὅμοια αὐτῷ] In MS. Sar. illa καὶ τὰ ὅμοια αὐτῷ obelo notantur. 16 καὶ πάντα κόρακα καὶ τὰ ὅμοια αὐτῷ] Desunt hæc in Ald. edit. malè. 20 πορεύεται ἐπὶ τέσσαρα] MS. Sar. πορεύεται ἐπὶ τεσσάρων, & sic infra versu seq. ut in Complut. edit. & apud Philonem De rerum Divinarum hærede. 21 φάγεσθε ἀπὸ τῶν ἑρπετῶν] MS. Sar. & Ald. edit. φάγεσθε ἀπὸ πάντων τῶν ἑρπετῶν. ἀνώτερον τῶν ποδῶν αὐτοῦ] MS. Ox. ἀνώτερα (& Philo ἀνωτέρω) τῶν ποδῶν αὐτοῦ. MS. Sar. & Complut. edit. ἀνώτερον τῶν ποδῶν αὐτῶν. πηδᾶν ἐν αὐτοῖς] Philo ὥστε πηδᾶν ἐν αὐτοῖς. ἐπὶ τῆς γῆς] MS. Ox. cum Philone, ἀπὸ τῆς γῆς. 25 πλυνεῖ τὰ ἱμάτια] MS. Sar. Complut. edit. Ald. & Rom. addunt αὐτοῦ. 26 ὅ ἐστι διχηλοῦν] Complut. edit. & Ald. ὅ ἐστι διχηλεῦον. οὐκ ἀναμαρυκᾶται] MS. Ox. & Sar. Complut. edit. & Rom. οὐ μηρυκᾶται, & Ald. οὐ μὴ μηρυκᾶται. 22 πᾶς ὁ πορεύεται] MS. Ox. & Complut. edit. πᾶν ὃ πορεύεται. ἐπὶ χειρῶν] MS. Sar. addit αὐτοῦ. ἀκάθαρτα ἔσται ὑμῖν] Reliqua exemplaria ἀκάθαρτά ἐστιν ὑμῖν. 28 πλυνεῖ τὰ ἱμάτια] MS. Sar. Complut. edit. & Rom. cum Cyrillo addunt αὐτοῦ. ἀκάθαρτα ταῦτα ὑμῖν ἐστιν] Ald. edit. ἀκάθαρτα ταῦτα ἔσται ὑμῖν. 29 ἀπὸ τῶν ἑρπετῶν τῶν ἐπὶ τῆς γῆς] MS. Ox. & Sar. cum Complut. edit. ἀπὸ τῶν ἑρπετῶν τῶν ἑρπόντων ἐπὶ τῆς γῆς. κροκόδειλος ὁ χερσαῖος] MS. Sar. addit καὶ τὰ ὅμοια αὐτῷ. 30 καὶ χαλαβώτης] MS. Ox. & Complut. edit. καὶ ἀσκαλαβώτης, & Ald. edit. καὶ καλαβώτης. 31 ἑρπετῶν τῶν ἐπὶ τῆς γῆς] In MS. Sar. illa τῶν ἐπὶ τῆς γῆς obelo notantur. MS. Ox. Complut. edit. & Ald. ἑρπετῶν τῶν ἑρπόντων ἐπὶ τῆς γῆς. ἀπὸ θνησιμαίων αὐτῶν τεθνηκότων] Complut. edit. & Ald. ἀπὸ τῶν θνησιμαίων αὐτῶν. 32 ἐπιπέσῃ ἀπὸ τῶν τεθνηκότων αὐτῶν] Complut. edit. ἐπιπέσῃ ἐπ' αὐτὸ ἐπὶ τεθνηκότων αὐτῶν. MS. Sar. & Ald. edit. ἐπιπέσῃ ἀπ' αὐτῶν ἐπί τι τεθνηκότων αὐτῶν. Rom. edit. cum Cyrillo ἐπιπέσῃ ἀπ' αὐτῶν ἐπ' αὐτὸ τεθνηκότων αὐτῶν. MS Ox. sequitur lectionem codicis nostri. σκεύους ξυλίνου ἢ δερματίνου] MS. Ox & Sar. Complut. edit. Ald. & Rom. cum Cyrillo, σκεύους ξυλίνου ἢ ἱματίου ἢ δέρματος. καὶ καθαρὸν ἔσται] Ald. edit. καὶ μετὰ ταῦτα καθαρὸν ἔσται. 33 πᾶν σκεῦος ὀστράκινον] Ald. edit. πᾶν ἀγγεῖον ὀστράκινον. εἰς ὃ ἂν πέσῃ] MS. Ox. Complut. edit. & Ald. εἰς ὃ ἂν ἐμπέσῃ. ἀπὸ τούτων ἔνδον] Complut. edit. ἀπ' αὐτῶν ἔνδον. αὐτὸ συντριβήσεται] MS. Ox. αὐτὸ συντριβήσεται. 34 ἀκάθαρτον ἔσται] Complut. edit. & Ald. addunt ὑμῖν. 35 πᾶν ὃ ἐὰν πέσῃ] MS. Sar. πᾶν ἐφ' ὃ ἂν ἐπιπέσῃ. Complutens. edit. πᾶν ἐφ' ᾧ ἂν ἐπιπέσῃ. Ald. πᾶν ὃ ἐὰν ἐμπέσῃ, & Rom. πᾶν ὃ ἐὰν ἐπιπέσῃ. 37 ἐὰν δὲ ἐπιπέσῃ τῶν θνησιμαίων] Ald. edit. & Rom. ἐὰν δὲ ἐπιπέσῃ ἀπὸ τῶν θνησιμαίων. MS. Ox. Sar. & Complut. edit. cum codice nostro concordant. ὃ σπαρήσεται] Ald. edit. ὃ σπείρεται. 39 ὅ ἐστιν ὑμῖν τοῦτο φαγεῖν] In MS. Sar. vox τοῦτο obelo notatur. 40 ἐσθίων ἀπὸ τῶν θνησιμαίων τούτων] Complut. edit. & Ald. cum Cyrillo, ἐσθίων ἀπὸ θνησιμαίων αὐτῶν. πλυνεῖ τὰ ἱμάτια] Complut. edit. & Ald. addunt αὐτοῦ, & sic statim ubi hæc verba repetuntur. Ald. edit. addit αὐτοῦ. καὶ λούσεται ὕδατι] Verba hæc quæ bis hoc versu in MS. Ox. prout in nostro occurrunt, in Complut. edit. & Ald. hoc loco desunt. Cyrillus agnoscit, sed illis quæ sequuntur, καὶ ἀκάθαρτος ἔσται ἕως ἑσπέρας, subjungit addendo καὶ καθαρὸς ἔσται. In MS. Sar. posteriore loco desunt καὶ λούσεται ὕδατι. 42 πᾶς ὁ πορευόμενος ἐπὶ κοιλίας, καὶ πᾶς ὁ πορευόμενος] Complut. edit. πᾶν πορευόμενον ἐπὶ κοιλίας, καὶ πᾶν πορευόμενον. ὅτι βδέλυγμα ὑμῖν ἐστιν] Complut. edit. ὅτι βδέλυγμα τοῦτό ἐστιν. In MS. Sar. ὅτι βδέλυγμα ὑμῖν ἐστιν, & vox ὑμῖν obelo notatur. 43 καὶ οὐκ ἀκάθαρτοι ἔσεσθε ἐν αὐτοῖς] Ald. edit. καὶ οὐκ ἀκάθαρτοι ἔσεσθε αὐτοῖς. rectiùs fortasse deletâ negandi particulâ, καὶ ἀκάθαρτοι ἔσεσθε ἐν αὐτοῖς. 44 ὅτι ἐγώ εἰμι κύριος, ὁ θεὸς ὑμῶν] In MS. Sar. voces εἰμι & ὁ θεὸς ὑμῶν obelo notantur. ὅτι ἅγιός εἰμι ἐγὼ κύριος] In MS. Ox. & Sar. & Ald. edit. deest κύριος. & vox εἰμι in MS. Sar. obelo notatur. 46 πάσης ψυχῆς, τῆς κινουμένης] MS. Sar. & Complut. edit. πάσης ψυχῆς ζώσης τῆς κινουμένης, & vox ζώσης in MS. Sar. asterisco notatur. 47 καὶ ἀναμέσον τῶν καθαρῶν] MS. Ox. & Ald. edit. addunt καὶ συμβιβάζειν τοὺς υἱοὺς Ἰσραήλ. τῶν ζωογονούντων] MS. Ox. τῶν ζώντων.

CAP. XII.

2 καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς] Complut. edit. & Ald. cum Ambrosio addunt λέγων. τέκῃ ἄρσεν] Complut. edit. & Ald. cum Ambrosio τέκῃ ἄρσενα. καὶ ἀκάθαρτος ἔσται] In MS. Ox. Complut. edit. Cyrillo De adorat. 15. & Ambrosio deest καί. κατὰ τὰς ἡμέρας τοῦ χωρισμοῦ τῆς ἀφέδρου αὐτῆς] Isychius author est Aquilam vertisse, *secundum dies separationis miseriæ*. Sym. *separationis afflictionis*, & Theod. *separationis doloris ejus*. 4 τριάκοντα ἡμέρας καὶ δέκα] Reliqua omnia exemplaria τριάκοντα καὶ τρεῖς. ἐν αἵματι ἀκαθάρτῳ αὐτῆς] MS. Ox. Complut. edit. & Ambrosius ἐν αἵματι καθαρισμοῦ αὐτῆς. MS. Sar. & Ald. edit. ἐν αἵματι καθαρῷ αὐτῆς. Rom. edit. & Cyrillus lectionem codicis nostri confirmant. ἕως οὗ πληρωθῶσιν] MS. Sar. Complut. edit. Ald. & Rom. cum Cyrillo, ἕως ἂν πληρωθῶσιν. 5 κατὰ τὴν ἄφεδρον] MS. Ox. & Sar. Complut. edit. Ald. & Rom. cum Cyrillo & Ambrosio addunt αὐτῆς. ἑξήκοντα ἡμέρας καὶ μίαν] Reliqua omnia exemplaria ἑξήκοντα ἡμέρας καὶ ἕξ. ἐν αἵματι ἀκαθάρτῳ αὐτῆς] MS. Sar. & Ald. edit. ἐν αἵματι καθαρῷ αὐτῆς. 6 ἀμνὸν ἐνιαύσιον ἄμωμον] In Complut. edit. & Ambrosio deest vox ἄμωμον, & in MS. Sar. obelo notatur. ἢ δύο τρυγόνας] In reliquis omnibus exemplaribus ἢ τρυγόνα. 7 προσοίσει ἔναντι κυρίου] MS. Sar. Complut. edit. Ald. & Rom. cum Cyrillo & Ambrosio προσοίσει αὐτὸν ἔναντι κυρίου. περὶ αὐτῆς ὁ ἱερεύς] In MS. Sar. illa ὁ ἱερεύς, obelo notantur.

CAP. XIII.

2 οὐλὴ σημασία τηλαυγής] MS. Ox. Complut. edit. & Ald. οὐλὴ σημασίας ἢ τηλαυγής. Rom. edit. & Cyrillus De adorat. 15. οὐλὴ σημασίας τηλαυγής. καὶ ἀχθήσεται] MS. Ox. & Ald. edit. καὶ ἐλεύσεται. In Complut. edit. & Rom. cum Cyrillo deest καί. 3 μεταβάλλῃ ἐν τῇ ἁφῇ λευκῇ] MS. Ox. μεταβάλῃ εἰς λευκήν. Complut. edit. μεταβάλλῃ λευκὴν & Ald. μεταβάλλῃ λευκῇ. ταπεινὴ] Schol. Ἀκύλας καὶ Σύμμαχος, κοίλη, βαθυτέρα. ἀπὸ τοῦ δέρματος τοῦ χρωτός] Complut. edit. & Ald. addunt, αὐτοῦ, quæ vox in MS. Sar. obelo notatur. 4 ἐὰν δὲ τηλαυγὴς λευκὴ ᾖ] Ald. edit. & Rom. cum Cyrillo, ἐὰν δὲ καὶ τηλαυγὴς λευκὴ ᾖ. δέρματι τοῦ χρωτός] MS. Sar. Complut. Ald. & Rom. cum Cyrillo addunt αὐτοῦ. οὐ μετέβαλε τρίχα λευκήν] Ald. edit. οὐ μετέβαλε λευκῇ. αὐτὴ δὲ ἐστιν ἀμαυρά] In MS. Sar. hæc omnia obelo notantur. 6 καθαριεῖ αὐτὸν ὁ ἱερεύς] Complut. edit. Ald. & Rom. cum Cyrillo καὶ καθαριεῖ αὐτὸν ὁ ἱερεύς. πλυνάμενος τὰ ἱμάτια] Complut. edit. Ald. & Rom. cum Cyrillo addunt αὐτοῦ. σημασία] Aq. ἐξανάδοσις. Theodor. ἐκβρασμα. 7 ἐὰν δὲ μεταβαλοῦσα μεταπέσῃ ἡ σημασία] Aq. & Symm. ἐὰν δὲ ἐπιδόσει ἐπιδῷ τὸ ἐμφύσημα. 8 ἰδοὺ μετέπεσεν] Aq. ἰδοὺ ἐπέδωκεν. Symm. ἰδοὺ ὑπερέβη, & Theod. ἰδοὺ διακέχυται. Schol. τὸ Σαμαρειτικὸν, ἰδοὺ ἐπλατύνθη. In MS. Sar. οὐ μετέπεσεν. 9 καὶ ἥξει πρὸς τὸν ἱερέα] MS. Ox. καὶ ἐλεύσεται πρὸς Ἀαρὼν τὸν ἱερέα. Complut. edit. & Ald. καὶ ἐλεύσεται καὶ πρὸς τὸν ἱερέα. 11 ἐν τῷ δέρματι τοῦ χρωτός] Cyrillus addit αὐτοῦ. 12 ἐξανθοῦσα ἐξανθήσῃ] MS. Ox. & edit. Rom. cum Cyrillo ἀνθοῦσα ἐξανθήσῃ. ἐν τῷ δέρματι] Cyrillus addit τοῦ χρωτὸς αὐτοῦ. ἀπὸ κεφαλῆς ἕως ποδῶν] Complut. edit. ἀπὸ κεφαλῆς αὐτοῦ ἕως ποδῶν αὐτοῦ. MS. Sarravii & Ald. edit. ἀπὸ κεφαλῆς ἕως ποδῶν αὐτοῦ. 13 καὶ ὄψεται ὁ ἱερεύς] MS. Sar. καὶ ὄψεται αὐτὸν ὁ ἱερεύς. τὸ δέρμα τοῦ χρωτός] Complut. edit. & Ald. cum Cyrillo addunt, αὐτοῦ. καθαριεῖ αὐτόν] MS. Ox. καθαριεῖ αὐτὴν, & Ald. edit. καθαριεῖ αὐτοῦ. ὅτι πᾶν] MS. Ox. ὅτι πᾶσα. 15 τὸν χρῶτα ὑγιῆ] Schol. τὴν σάρκα τὴν ζῶσαν. ὅτι ἀκάθαρτός ἐστι] In Complut. edit. & Ald. cum Cyrillo abest ὅτι. 16 ἀποκαταστῇ] Complut. edit. ἀποκατασταθῇ. μεταβάλῃ λευκή] MS. Ox. Complut. edit. & Ald. μεταβάλῃ λευκόν. 17 καὶ ὄψεται ὁ ἱερεύς] MS. Sar. & Complut. edit. καὶ ὄψεται αὐτὸν ὁ ἱερεύς. καθαριεῖ ὁ ἱερεύς] MS. Ox. καθαριεῖ αὐτόν. καὶ καθαρὸς ἔσται] MS. Ox. καθαρὸς ἔσται. Complut. edit. & Ald. Rom. καθαρός ἐστι, & Cyrillus καὶ καθαρός ἐστι. 20 ἡ ὄψις αὐτοῦ ταπεινοτέρα] MS. Ox. ἡ ὄψις κοιλοτέρα. Complut. edit. ἡ ὄψις αὐτῆς ταπεινοτέρα. λέπρα ἐστίν] Ald. edit. ἁφὴ λέπρας ἐστίν. 21 θρὶξ λευκὴ καὶ ταπεινὸν μὴ ᾖ] MS. Ox. θρὶξ λευκὴ καὶ κοιλοτέρα. ἀφοριεῖ αὐτόν] Complut. edit. & Rom. καὶ ἀφοριεῖ. 22 καὶ μιανεῖ] Ald. edit. καὶ μιάνῃ. 23 κατὰ χώραν μείνῃ] MS. Ox. Complutens. edit. & Ald. κατὰ χώραν αὐτοῦ μείνῃ. ἐν τῷ δέρματι αὐτοῦ] Ald. edit. addit τοῦ ἀσθενοῦς. 24 τηλαυγὲς λευκὸν, πυρρίζον ἢ ἔκλευκον] MS. Ox. τηλαύγημα λευκὸν ἢ πυρρίζον. Complut. edit. τηλαυγὲς ἢ ἔκλευκον πυρρίζον. Ald. edit. τηλαυγὲς λευκὸν, ἢ πυρρίζον ἢ ἔκλευκον. 25 ὄψεται αὐτό] MS. Ox. Compl. edit. Ald. & Rom. ὄψεται αὐτόν. μετέβαλε θρὶξ λευκή] Complut. edit. & Ald. μετέβαλε τρίχα λευκήν. ὄψις αὐτοῦ ταπεινή] MS. Ox. ὄψις αὐτοῦ κοιλοτέρα. 26 ἐὰν δὲ ἴδῃ ὁ ἱερεύς] Compl. ἐὰν δὲ ἴδῃ αὐτὴν ὁ ἱερεὺς, & Ald. ἐὰν δὲ ἴδῃ αὐτὸν ὁ ἱερεύς. καὶ ταπεινόν] MS. Ox. καὶ κοῖλον. 29 ἀνδρὶ ἢ γυναικὶ ἐὰν γένηται] Compl. edit. & Ald. ἀνδρὶ ἢ γυναικὶ ᾧ ἐὰν γένηται· & sic infra in initio sectionis octavæ. 30 ὄψις αὐτῆς ἐγκοιλοτέρα] MS. Ox. Complut. edit. & Ald. ὄψις αὐτῆς κοιλοτέρα. θρὶξ ξανθίζουσα λεπτή] Ald. edit. θρὶξ ἐξανθίζουσα λεπτή. θραῦσμα] Schol. Ἄλλος, ἀπόσπασμα. 32 οὐκ ἔστι κοίλη ἀπὸ τοῦ δέρματος] MS. Ox. οὐκ ἔστι κοιλοτέρα τοῦ δέρματος, & sic rursus statim infra in hac eâdem sectione. 34 πλυνάμενος τὰ ἱμάτια] Compl. edit. addit αὐτοῦ. 36 καὶ ὄψεται ὁ ἱερεύς] MS. Ox. Complut. edit. & Ald. καὶ ὄψεται αὐτὸν ὁ ἱερεύς. περὶ τῆς τριχὸς τῆς ξανθῆς] Complut. edit. & Ald. περὶ τῆς τριχὸς τῆς ξανθιζούσης. ὅτι ἀκάθαρτος] In Complut. edit. & Ald. abest ὅτι. 37 ἐνώπιον μείνῃ] Complut. edit. & Ald. ἐνώπιον αὐτοῦ μείνῃ. 39 ἐξανθεῖ ἐν τῷ δέρματι τῆς σαρκὸς αὐτοῦ] In Complut. edit. desunt illa τῆς σαρκὸς αὐτοῦ. 41 κατὰ πρόσωπον μαδήσῃ] Complut. edit. κατὰ πρόσωπον αὐτοῦ μαδήσῃ. 42 λέπρα ἐστὶν ἐν τῷ φαλακρώματι] MS. Ox. λέπρα ἐστιν ἀνθοῦσα (Complut. edit. ἐξανθίζουσα, & Ald. ἐξανθοῦσα) ἐν τῷ φαλακρώματι. 44 ἄνθρωπος λεπρός ἐστι] MS. Ox. & Complut. edit. addunt ἀκάθαρτός ἐστι. μιανεῖ αὐτόν] MS. Ox. Complutens. edit. Ald. & Rom. μιάνσει μιανεῖ αὐτόν. 45 ἀκατακάλυπτος] Rom edit. cum Cyrillo ἀκάλυπτος. 46 ἔσται αὐτοῦ ἡ διατριβή] Ald. edit. ἔσται αὐτῷ ἡ διατριβή. 47 καὶ ἱματίῳ ἐὰν γένηται] MS. Ox. & Complut. edit. καὶ ἱμάτιον ᾧ ἐὰν γένηται. 48 ἐργασίμῳ δέρματι] Fortè, δέρματος, vel potius σκεύει ἐργασίμῳ δέρματος, ut statim infra. 51 διαχέηται ἡ ἁφή] MS. Ox. διαχέηται ἡ πληγή. λέπρα ἔμμονός ἐστιν] Schol. τὸ Σαμαρειτικὸν, φιλόνεικος· ὅπερ δὲ παλαιωθεῖσαν αὐτὴν εἶπεν, ἀντὶ τοῦ συγγηράσασαν τῷ σώματι, καὶ ἀνίατον. 52 ἐν ᾧ ἐὰν γένηται ἡ ἁφή] MS. Ox. Complut. edit. Ald. & Rom. ἐν ᾧ ἂν ᾖ ἐν αὐτῷ ἡ ἁφή. 53 μὴ διαχέηται ἡ ἁφή] MS. Ox. μὴ διαχέηται ἡ πληγή. 55 καὶ ἰδέ] Complut. edit. καὶ εἰ δέ. 55 ἐστήρικται ἐν τῷ ἱματίῳ] Schol. Ἄλλος, σπανίζουσαν. 57 λέπρα ἐξανθοῦσά ἐστιν] Compl. λέπρα ξανθίζουσά ἐστιν. 59 καθαρίσαι αὐτὸ ἢ μιᾶναι αὐτό] In Complut. edit. abest posterius αὐτό. Reliqua omnia exemplaria cum codice nostro consentiunt.

CAP. XIV.

2 νόμος τοῦ λεπροῦ] MS. Ox. addit ἔσται. 4 ζῶντα καθαρά] Cyrillus in Leviticum ζῶντα καὶ καθαρά. 5 τὸ ὀρνίθιον τὸ ἕν] Cyrillus τῶν ὀρνιθίων τὸ ἕν. 6 κεκλωσμένον κόκκινον] MS. Ox. Ald. edit. & Rom. cum Cyrillo κλωστὸν κόκκινον. In nupera editione operum Cyrilli pro κλωστὸν errore typographi legitur ἀλαστόν. τὸν ὕσσωπον] Complut. edit. et Ald. cum Cyrillo in fœminino legunt τὴν ὕσσωπον. 7 περιρρανεῖ] MS. Ox. ἐπιρρανεῖ. καὶ καθαρὸς ἔσται] MS. Ox. καὶ καθαρίσει αὐτὸν juxta veritatem hebraicam. 8 ξυρηθήσεται] MS. Ox. et Complut. edit. ξυρήσεται, et sic statim infra bis. καὶ καθαρὸς ἔσται] MS. Ox. cum Cyrillo καὶ καθαρισθήσεται. 9 καὶ πλυνεῖ τὰ ἱμάτια] Complut. edit. et Ald. addunt αὐτοῦ. καὶ καθαρὸς ἔσται] Complut. edit. καὶ καθαρισθήσεται. 10 πρόβατον ἐνιαύσιον ἄμωμον] MS. Ox. ἀμνάδα μίαν ἐνιαύσιον ἄμωμον, Complut. edit. et Ald. πρόβατον ἓν ἄμωμον, ἐνιαύσιον. πεφυραμένης] MS. Ox. et Compl. edit. πεφυραμένην. 12 προσάξει αὐτὸν τῆς πλημμελείας] MS. Ox. προσάξει αὐτὸν περὶ τῆς πλημμελείας. καὶ ἀφοριεῖ αὐτά] Ald. edit. addit ὁ ἱερεύς. ἐν τόπῳ ᾧ σφάζουσι] MS. Ox. οὗ σφάζουσι. Complut. edit. Ald. et Rom. ἐν τόπῳ οὗ σφάζουσι. 14 ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς χειρός] Complut. edit. et Ald. addunt αὐτοῦ. ἐπὶ τὸ ἄκρον τοῦ ποδός] Complut. edit. et Ald. addunt αὐτοῦ. 16 καὶ βάψει] MS. Ox. Complut. edit. et Ald. addunt ὁ ἱερεύς. τὸν δάκτυλον] Complut. edit. et Ald. addunt αὐτοῦ. ἐπὶ τῆς χειρός] MS. Ox. Complut. edit. Ald. & Rom. addunt αὐτοῦ. καὶ ῥανεῖ ὁ ἱερεὺς τῷ δακτύλῳ] Complut. edit. & Ald. καὶ ῥανεῖ ἀπὸ τοῦ ἐλαίου τῷ δακτύλῳ. MS. Ox. et edit. Rom. cum codice nostro consentiunt. 17 τὸ ἐν τῇ χειρί] MS. Ox. edit. Ald. τὸ ὂν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, et Rom. τὸ ὂν ἐν τῇ χειρί. τῆς χειρὸς τῆς δεξιᾶς] Complut. edit. et Rom. τῆς χειρὸς αὐτοῦ τῆς δεξιᾶς. ποδὸς τοῦ δεξιοῦ]

δεξιοῦ] Complut. edit et Ald. ποδὸς αὐτοῦ τοῦ δεξιοῦ. ἐπὶ τὸν τόπον τοῦ αἵματος τοῦ τῆς πλημμελείας] MS Ox. ἐπὶ τὸ αἷμα τῆς πλημμελείας. 19 περὶ τοῦ ἀκαθάρτου καθαριζομένου] MS. Ox. Ald. edit. & Rom. περὶ τοῦ καθαριζομένου. Fortè καθαριζομένου, & sic infra sectione sequente. Complut. edit. cum codice nostro consentit. 20 καὶ οἴσει ὁ ἱερεὺς τὸ ὁλοκαύτωμα καὶ τὴν θυσίαν] Complut. edit. καὶ τὴν θυσίαν ἀνοίσει. Ald. edit. & Rom. cum codice nostro concordant, nisi quod pro οἴσει legant ἀνοίσει. 21 ἐὰν δὲ πένηται] MS. Ox. & Ald. edit. ἐὰν δὲ πένης ᾖ. λήψεται ἀμνὸν ἕνα] MS. Ox. λήψεται ἀμνὸν ἕνα περὶ πλημμελείας. Ald. edit. λήψεται ἀμνὸν ἐνιαύσιον ἕνα. εἰς ὃ ἐπλημμέλησεν εἰς ἀφαίρεμα] MS. Ox. εἰς ὃ ἐπλημμέλησεν εἰς ἀφόρισμα. σεμιδάλεως πεφυραμένης] Ald. edit. σεμιδάλεως ἐμπεφυραμένης. 23 εἰς τὸ καθαρίσαι] MS. Ox. εἰς τὸ καθαρισθῆναι. 25 ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς χειρὸς]. Complut. edit. & Ald. addunt αὐτοῦ. τοῦ ποδὸς τοῦ δεξιοῦ] Complut. edit. & Ald. τοῦ ποδὸς αὐτοῦ τοῦ δεξιοῦ. 26 ἐπὶ τὴν χεῖρα τοῦ ἱερέως] Ald. edit. ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτοῦ. 27 τῷ δακτύλῳ τῷ δεξιῷ] Complut. edit. & Ald. τῷ δακτύλῳ αὐτοῦ τῷ δεξιῷ. ἀπὸ τοῦ ἐλαίου] Ald. edit. addit πάλιν. 28 τοῦ ἐπὶ τῆς χειρὸς αὐτοῦ] MS. Ox. Complut. edit. & Ald. τοῦ ὄντος ἐπὶ τῆς χειρὸς αὐτοῦ 29 τὸ δὲ καταλειφθὲν ἀπὸ τοῦ ἐλαίου] MS Ox. Compl. edit. & Ald. τὸ δὲ καταλειφθὲν ἔλαιον. τοῦ καθαριζομένου] MS. Ox. Complut. edit. & Ald. τοῦ καθαρισθέντος. malim καθαριζομένου, & sic alibi. 31 εἰς ὁλοκαύτωμα] MS. Ox. εἰς ὁλοκαύτωσιν. 32 τῇ χειρί] Complut. edit. et Ald. addunt αὐτοῦ. 34 ἐν κτήσει] Complut. edit. cum Cyrillo ἐν κλήρῳ. Theodor qu. 18. neutram agnoscit. καὶ δώσω] Ald. δώσει, mendosè; prout ἥξει pro ἥξει. 36 πρὸ τοῦ εἰσελθόντα] MS. Ox. cum Cyrillo, πρὸ τοῦ εἰσελθεῖν. καὶ οὐ μὴ ἀκάθαρτα γένηται ὅσα ἂν ᾖ ἐν τῇ οἰκίᾳ] MS. Ox. καὶ οὐ μιανθήσεται πάντα τὰ ἐν τῇ οἰκίᾳ. Cyrillus, καὶ οὐ μὴ ἀκάθαρτα γένωνται πάντα ὅσα ἂν ᾖ ἐν τῇ οἰκίᾳ. 37 Καὶ ὄψεται] MS. Ox. & edit. Ald. addunt ὁ ἱερεύς. ταπεινοτέρα] MS. Ox. κοιλοτέρα. 39 ἐπανήξει] Cyrillus πάλιν ἥξει. 42 καὶ ἐξαλείψουσι] Cyrillus author est ἐξαλείψουσι pro ἀπαλείψουσι hoc loco positum esse. 43 μετὰ τὸ ἐξαλειφθῆναι. Compl. μετὰ τὸ ἀπαλειφθῆναι. Cyrillus post ἐξαλειφθῆναι repetit τὴν οἰκίαν. 45 πάντα τὸν χοῦν] Compl. edit. et Ald. cum Cyrillo addunt τῆς οἰκίας. 46 ὁ εἰσπορευόμενος] Cyril. πᾶς ὁ εἰσπορευόμενος. 48 καὶ ἰδοὺ διαχύσει οὐ διαχεῖται] MS. Ox. καὶ ἰδοὺ διαχύσει οὐ διακέχυται. Compl. edit. καὶ ἰδοὺ διακέχυται. μετὰ τὸ ἐξαλειφθῆναι] MS. Ox μετὰ ἀλειφθῆναι, et Compl. edit ut supra μετὰ τὸ ἀπαλειφθῆναι. 49 ζῶντα καθαρά] In Complut. edit. abest vox καθαρά. καὶ τὸ ὕσσωπον] Complut. edit. et Ald cum Cyrillo, καὶ τὴν ὕσσωπον. 51 βάψει αὐτὸ] Complut. edit. et Ald. βάψει αὐτά. Cyrillus utramque lectionem agnoscit 52 ἐν τῷ αἵματι τοῦ ὀρνιθίου καὶ ἐν τῷ ὕδατι] Cyrillus, ἐν τῷ αἵματι τοῦ ὀρνιθίου ἐσφαγμένου, καὶ ἐν τῷ ὕδατι. ἐν τῷ ὑσσώπῳ] Complut. edit. & Ald. cum Cyrillo, ἐν τῇ ὑσσώπῳ. 53 εἰς τὸ πεδίον] Cyrillus addit καθαρόν. καὶ καθαρὰ ἔσται] MS. Ox. & Complut. edit. καὶ καθαρισθήσεται. 56 καὶ τοῦ αὐγάζοντος] MS. Ox. & Complut. edit. καὶ τοῦ αὐγάσματος. 57 καὶ τοῦ ἐξηγήσασθαι] In Complut. edit. deest καί.

CAP. XV.

1 ἐλάλησε] Ald. edit. εἶπε. 2 ἐρεῖς αὐτοῖς] Complut. edit. & Ald. ἐρεῖς πρὸς αὐτούς. ῥύσις ἐκ τοῦ σώματος αὐτοῦ, ἀκάθαρτός ἐστι] Complut. edit. & Rom. cum Cyrillo De adorat. 15. ῥύσις ἐκ τοῦ σώματος αὐτοῦ, ἡ ῥύσις αὐτοῦ ἀκάθαρτός ἐστι. 3 ἧς συνέστηκε τὸ σῶμα] Compl. edit. ἡ συνέστηκεν ἐν τῷ σώματι. διὰ τῆς ῥύσεως] Compl. addit αὐτοῦ. πᾶσαι αἱ ἡμέραι] Usque ad πᾶσα κοίτη desunt in Compl. editione, reliqua exemplaria agnoscunt, & Ald. edit. pro ἧς συνέστηκε legit ὡς συνέστηκε & illis διὰ τῆς ῥύσεως cum MS. Ox, addit αὐτοῦ. 5 καὶ λούσεται ὕδατι] Ald. edit. cum Cyrillo, καὶ λούσεται ὕδατι τὸ σῶμα αὐτοῦ. 6 καθίσῃ ὁ γονορρυής] Ox. & Ald. καθίσῃ ἐπ' αὐτὸ ὁ γονορρυής. 9 ἐπίσαγμα ὄνου ἐφ' ὃ ἂν καθίσῃ] MS. Ox. Complut. edit. & Rom. ἐπίσαγμα ὄνου ἐφ' ὃ ἂν ἐπιβῇ. In Ald. edit. deest vox ὄνου, Isychius verò agnoscit, & esse LXX. interpretum testatur, 10 ἀποθυμένος ὃς ἂν ᾖ] MS. Ox. Complut. edit. & Ald. ἀπτόμενος ἀπὸ πάντων ὅσα ἂν ᾖ. 11 ὅσων ἐὰν ἅψηται] Compl. edit. & Ald. ὅσων ἂν ἅψηται. χεῖρας οὐ νένιπται] MS. Ox. Complut. edit. Ald. & Rom. addunt ὕδατι, & Compl. & Ald. post χεῖρας addunt αὐτοῦ· pro νένιπται verò Complut. legit ἀπένιπται. 12 νιφθήσεται ὕδατι] Compl. edit. πλυθήσεται ὕδατι. καθαρὸν ἔσται] MS. Ox. καθαρισθήσεται. 13 εἰς τὸν καθαρισμόν] Compl. edit. Ald. & Rom. cum Cyrillo addunt αὐτοῦ. λούσεται τὸ σῶμα ὕδατι. Compl. & Ald. λούσεται τὸ σῶμα αὐτοῦ ὕδατι ζῶντι. 15 περὶ τῆς ῥύσεως αὐτοῦ] Compl. edit. & Rom. cum Cyrillo, ἀπὸ τῆς ῥύσεως αὐτοῦ. Ald. edit. ἀπὸ περὶ τῆς ῥύσεως αὐτοῦ, malé. 16 ὃς ἐὰν ἐξέλθῃ] Compl. edit. Ald. & Rom. cum Cyrillo ᾧ ἂν ἐξέλθῃ. 17 ἐφ' ὃ ἐὰν ᾖ] Ox ἐφ' ὃ ἂν γένηται. 18 λούσονται ὕδατι] Cyrillus καὶ λούσονται τὰ σώματα ὕδατι. 24 σκεῦος ὃ ἐὰν αὐτὴ κάθηται ἐπ' αὐτῷ] MS. Ox. & Complut. edit. σκεῦος ἐφ' ᾧ καθίσῃ ἐπ' αὐτό. Ald. σκεῦος ὃ ἐὰν κάθηται ἐπ' αὐτῷ, & Rom. σκεῦος ὃ ἐὰν καθίσῃ ἐπ' αὐτῷ. 25 ἐὰν ῥέῃ ῥύσει αἵματος] MS. Ox. & Complut. edit. & Ald. ἐὰν ῥέῃ ῥύσιν αἵματος. 26 πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ῥύσεως] Ald. edit. addit αὐτῆς. κατὰ τὴν κοίτην τῆς ἀφέδρου] MS. Ox. Complut. edit. addunt αὐτῆς. κατὰ τὴν ἀκαθαρσίαν τῆς ἀφέδρου] Complut. edit. et Ald. addunt αὐτῆς. 27 πᾶς ὁ ἁπτόμενος] Complut. edit. καὶ πᾶς ὁ ἁπτόμενος. πλυνεῖ τὰ ἱμάτια] Complut. edit. & Ald. addunt αὐτοῦ. λούσεται τὸ σῶμα] Ald. edit. addit αὐτοῦ. 28 ἀπὸ τῆς ῥύσεως] Complut. edit. addit αὐτῆς. 29 λήμψεται δύο τρυγόνας] Complut. edit. Ald. & Rom. λήψεται ἑαυτῇ δύο τρυγόνας. 30 εἰς ὁλοκαύτωμα] Complut. edit. & Ald. εἰς ὁλοκαύτωσιν. 31 διὰ τὴν ἀκαθαρσίαν] Complutens. edit. Ald. & Rom. cum Cyrillo & Theodoreto qu 21. addunt αὐτῶν. 33 καὶ ὁ γονορρυής] MS. Ox. καὶ τῷ γονορρυεῖ. Ald. edit. καὶ ἐγονορρύησεν. μετὰ ἀποκαθημένης] Complut. edit. μετὰ ἀποκαθημένης. mendosé.

CAP. XVI.

1 ἐν τῷ προσάγειν] Complut. edit. & Ald. ἐν τῷ προσφέρειν. 2 πρὸς Μωυσῆν, λέγων] In MS. Ox. Complut. edit. & Rom. cum Cyrillo et Theodoreto qu. 122. deest vox λέγων. καὶ μὴ εἰσπορευέσθω] Apud Cyrillum deest καὶ, reliqua omnia exemplaria cum Theodor. qu. 22. agnoscunt; legendum forte μὴ εἰσπορεύεσθαι. 3 καὶ κριὸν] Complut. edit. καὶ κριῷ. εἰς ὁλοκαύτωμα] Cyrillus εἰς ὁλοκάρπωμα. 4 περισκελὲς λινοῦν] Complut. edit. περισκέλιον λινοῦν. ζώνῃ λινῇ ζώσεται] MS. Ox. cum Cyrillo ζώνην λινῆν ζώσονται. Schol. τὸ λινοῦν καὶ λινοῦν. Ἄλλος φησὶ διπλοῦν καὶ διπλῆν. 5 δύο χιμάρους ἐξ αἰγῶν] MS. Ox. & Ald. edit. δύο τράγους ἐξ αἰγῶν, & sic deinceps. 7 τοὺς δύο χιμάρους καὶ στήσει αὐτούς] MS. Ox. & Ald. edit. τοὺς δύο τράγους, καὶ παραστήσει αὐτούς. Complut. etiam edit. legit. παραστήσει. 8 ἐπὶ τοὺς δύο χιμάρους] MS. Ox. Complut. edit. Ald. & Rom. addunt vocem κλήρους, & MS. Ox. cum Ald. edit. legunt τράγους, pro χιμάρους, & sic deinceps. Cyrillus sequitur lectionem codicis nostri. κλῆρον ἕνα τῷ κυρίῳ, καὶ κλῆρον ἕνα τῷ ἀποπομπαίῳ] Schol. Σύμμαχος, τὸν ἀποπομπαῖον οὕτως ὠνόμασεν. ὁ δὲ Ἀκύλας, εἰς τράγον ἀπολελυμένον εἰς τὴν ἔρημον. Aliud Scholion, Ἀκύλας, κλῆρος εἰς κεκρατημένος, καὶ ἀφερχόμενος. 9 καὶ προσοίσει] Compl. edit. καὶ ποιήσει. 10 ὥστε ἀποστεῖλαι] MS. Ox. Complut. edit. & Ald. cum Cyrillo ὥστε ἐξαποστεῖλαι. ἀφήσει] MS. Ox. ἀφεῖναι. Complut. edit. Ald. & Rom. καὶ ἀφήσει. εἰς τὴν ἔρημον] MS. Ox. addit, καὶ λήψεται ὁ τράγος ἐφ' ἑαυτῷ τὰς ἀνομίας αὐτῶν εἰς τὴν ἔρημον, & sic etiam Ald. edit. nisi quòd pro εἰς τὴν ἔρημον legat εἰς γῆν ἄβατον. 12 πλήσει τὰς χεῖρας] Complut edit. & Ald. cum Cyrillo, καὶ πληρώσει τὰς χεῖρας. Complut. etiam χεῖρας addit αὐτοῦ. Rom. edit. cum Theodor. lectionem codicis nostri sequuntur. 14 ῥανεῖ ἑπτάκις ἀπὸ τοῦ αἵματος τῷ δακτύλῳ] Complut. edit. & Ald. cum Cyrillo addunt αὐτοῦ. 15 καὶ οἴσει ἀπὸ τοῦ αἵματος] MS. Ox. Complut. edit. Ald. & Rom. cum Cyrillo καὶ εἰσοίσει τοῦ αἵματος. 16 ἐξιλάσεται τὸ ἅγιον] MS. Ox. cum Theodoreto ἐξιλάσεται περὶ τῶν ἁγίων. 17 πάσης συναγωγῆς υἱῶν Ισραήλ] In Complut. edit. et Ald. abest vox, υἱῶν. 19 τῷ δακτύλῳ] Complut. edit. & Ald. cum Cyrillo addunt αὐτοῦ. 21 τὰς χεῖρας αὐτοῦ] Complut. edit. & Ald. cum Cyrillo, τὰς δύο χεῖρας αὐτοῦ. 23 εἰσπορευομένου αὐτοῦ εἰς τὸ ἅγιον] MS. Ox. εἰσπορευόμενος εἰς τὸ ἅγιον, & Compl. edit. εἰσπορευόμενος αὐτὸς εἰς τὸ ἅγιον. 24 ποιήσει τὸ ὁλοκάρπωμα, καὶ τὸ ὁλοκάρπωμα τοῦ λαοῦ] MS. Ox. cum Complut. edit. ποιήσει τὸ ὁλοκαύτωμα αὐτοῦ καὶ τὸ ὁλοκαύτωμα τοῦ λαοῦ. Ald. edit. in plurali legit τὰ ὁλοκαρπώματα utrobique, & Rom. ποιήσει τὸ ὁλοκαύτωμα αὐτοῦ καὶ τὸ ὁλοκάρπωμα τοῦ λαοῦ. 26 πλυνεῖ τὰ ἱμάτια] Complut. edit. & Ald. addunt αὐτοῦ. 27 ὧν τὸ αἷμα] MS. Ox. & Complut. edit. addunt αὐτῶν. 28 πλυνεῖ τὰ ἱμάτια] Complut. edit. & Ald. addunt αὐτοῦ. ταπεινώσετε τὰς ψυχάς] MS. Ox. cum Theodor. κακώσετε τὰς ψυχάς. 31 σαββάτων ἀνάπαυσις] In Compl. edit. deest vox ἀνάπαυσις. καὶ ταπεινώσετε] Theodor. κακώσετε, ubi τὴν κάκωσιν interpretatur νηστείαν. 32 ἱερατεύειν μετὰ τὸν πατέρα] Ald. edit. ἱερατεύειν αὐτὸν μετὰ τὸν πατέρα. τὴν λινῆν, στολὴν ἁγίαν] Ald edit. τὴν λινῆν αὐτοῦ, στολὴν τὴν ἁγίαν. 33 τὸ ἅγιον τοῦ ἁγίου] Complut. edit. τὸ ἅγιον τῶν ἁγίων. 34 ἐξιλάσκεσθαι] Ald. edit. ἐξιλάσασθαι. ἀπὸ πασῶν τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν] MS. Ox. ἀπὸ πασῶν τῶν ἀκαθαρσιῶν αὐτῶν.

CAP. XVII.

3 ἢ τῶν προσηλύτων, ἢ τῶν προσκειμένων ἐν ὑμῖν] MS. Ox. & Complut. edic. cum Cyrillo in Leviticum hæc verba non agnoscunt, neque in hebræo hoc loco reperiuntur. Cyrillus tamen De adorat. lib. 10. priora ἢ τῶν προσηλύτων omittit, & posteriora retinet. 4 ἀπέναντι τῆς σκηνῆς κυρίου] Complut. edit. & Ald. ἀπέναντι τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου. καὶ λογισθήσεται τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ αἷμα, αἷμα ἐξέχεεν] Compl. edit. & Ald. cum Theod. qu. 23. αἷμα λογισθήσεται τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ, αἷμα ἐξέχεεν. Idem tamen in Leviticum αἷμα λογισθήσεται τῷ ἀνθρώπῳ ὅς ἐκεῖνο αἷμα ἐξέχεεν. καὶ οἴσουσι] Complut. edit. & Ald. addunt αὐτά. Legendum forte αὐτάς· scil. θυσίας, & sic statim infra. καὶ θύσουσι θυσίαν] Complut. edit. καὶ θύσουσι θυσίας. 6 παρὰ τὰς θύρας] Ald. edit. παρὰ τὴν θύραν. 9 ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος ἐκ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ] Ald. edit. ἡ ψυχὴ ἐκείνη ἐκ τοῦ λαοῦ αὐτῆς. 10 καὶ ἐπιστήσω] Apud Cyrillum De adorat. 10. deest καί. 11 δέδωκα αὐτό] Eusebius De demonstrat. 1. δέδωκα τὸ αἷμα. περὶ τῶν ψυχῶν] Eusebius περὶ τῶν ἁμαρτιῶν. 14 οὐ φάγεσθε] MS. Ox. οὐκ ἔδεσθε. 15 καὶ λούσεται ὕδατι] MS. Ox. & Ald. edit. καὶ λούσεται τὸ σῶμα ὕδατι· καὶ καθαρὸς ἔσται] MS. Ox. καὶ καθαρισθήσεται. 16 μὴ πλυνῇ τὰ ἱμάτια] Complut. edit. & Ald. addunt αὐτοῦ, sic etiam post τὸ σῶμα.

CAP. XVIII.

1 καὶ εἶπε κύριος] Complut. edit. & Ald. καὶ ἐλάλησε κύριος. 3 ἐπιτηδεύματα γῆς Αἰγύπτου] Et ita MS. Ox. Complut. edit. cum Eusebio De demonstr. 4. ἐπιτηδεύματα τῆς γῆς Αἰγύπτου. Rom. edit. ἐπιτηδεύματα Αἰγύπτου. Ald. edit. & Theodoretus qu. 24. ἐπιτηδεύματα τῆς Αἰγύπτου. κατῳκήσατε ἐπ' αὐτῆς] MS. Ox. Complut. edit. cum Philone De congressu quærendæ eruditionis gratiâ, cum Theodoreto παρῳκήσατε ἐν αὐτῇ. Ald. edit. παρῳκήσατε ἐπ' αὐτῆς. Philo κατῳκήσατε ἐν αὐτῇ. καὶ ἐν τοῖς νομίμοις αὐτῶν] Compl. edit. cum Eusebio καὶ ἐν τοῖς νόμοις αὐτῶν, Ald. edit. & Rom. καὶ τοῖς νομίμοις αὐτῶν, & Theodoretus καὶ τοῖς νόμοις αὐτῶν. 4 πορεύεσθε ἐν αὐτοῖς] Compl. edit. Ald. & Rom. καὶ πορεύεσθε ἐν αὐτοῖς. 5 ἃ ποιήσας ἄνθρωπος] Complut. edit. & Clem. Alexandr. Strom. 2. ὁ ποιήσας αὐτὰ ἄνθρωπος. Philo ὁ ποιήσας αὐτά. Ald. & Rom. ἃ ποιήσας αὐτὰ ἄνθρωπος. 6 πρὸς πάντα οἰκεῖα] Complut. edit. Ald. & Philo De Gigantibus πρὸς πάντα οἰκεῖον. 19 οὐ προσελεύσῃ] Ald. edit. & Rom. οὐκ εἰσελεύσῃ. 21 λατρεύειν ἄρχοντι] Theodoretus qu. 25. τὸ Ἑβραϊκὸν, μολὼχ ἔχει, καὶ οἱ λοιποὶ δὲ ἑρμηνευταὶ οὕτω τεθείκασι. 22 κοίτην γυναικός] MS. Ox. Complut. edit. Ald. et Rom. cum Clem. Alex. Pædag. 2. 10. κοίτην γυναικείαν. Cyrillus De adorat. 8. lectionem codicis nostri confirmat. 23 παντὸς τετράποδος] Complut. edit. τῶν τετραπόδων. μυσαρὸν γάρ ἐστι] Ald. edit. μυσαρόν ἐστι. Isychius author est Aquilam transtulisse *infectum*, & Symmachum *ineffabile*. 24 ἐξαποστέλλω] MS. Ox. & Rom. edit. ἐξαποστέλλω. Ald. ἀποστέλλω. Complut. edit. & Euseb. De demonstr. 4. cum codice nostro consentiunt. 25 ἐμιάνθη] MS. Ox. Complut. edit. Ald. & Rom. cum Eusebio ἐξεμιάνθη. καὶ ἀνταπέδωκα ἀδικίαν αὐτῶν δι' αὐτήν] MS. Ox. καὶ ἐπισκέψομαι ἀδικίαν αὐτῆς ἐπ' αὐτήν. Complut. edit. Ald. & Rom. καὶ ἀνταπέδωκα ἀδικίαν αὐτοῖς δι' αὐτήν. Eusebius καὶ ἀνταπέδωκα ἀδικίαν αὐτῇ. ἐν τοῖς ἐγκαταλελειμμένοις, ἐπ' αὐτῆς] MS. Ox. Complut. edit. Ald. & Rom. cum Eusebio, τοῖς ἐγκαθημένοις ἐπ' αὐτῆς. 28 ὃν τρόπον προσώχθισε] Aq. ἐξήμεσεν. Symm. ἐξήμεσεν. Theod. ἀπέβαλεν. 29 ἐκ τοῦ λαοῦ αὐτῶν] MS. Ox. Complut. edit. & Ald. ἐκ μέσου τοῦ λαοῦ αὐτῶν. 30 προστάγματά μου] Complut. edit. φυλάγματά μου. τῶν ἀνόμων] MS. Ox. Complut. edit. Ald. & Rom. τῶν νομίμων. ἐγὼ κύριος] Complut. edit. Ald. et Rom. ὅτι ἐγὼ κύριος.

CAP. XIX.

2 λάλησον τῇ συναγωγῇ] Complut. edit. & Ald. λάλησον πάσῃ τῇ συναγωγῇ. 3 φοβείσθω] MS. Ox. φοβηθήσεσθε, 4 ἐπακολουθήσετε] Complut. edit. ἀκολουθήσετε. 5 δεκτὴν] MS. Ox. δεκτά. 7 ἄθυτόν ἐστιν] Aq. ἀπόβλητόν ἐστιν. 8 ὁ δὲ ἔσθων αὐτὸ ἁμαρτίαν λήψεται] Complut. edit. οἱ δὲ ἐσθίοντες αὐτὸ ἁμαρτίαν λήψονται. 11 οὐ ψεύσεσθε, οὐ συκοφαντήσει] Ald. edit. καὶ οὐ ψεύσεσθε οὐδὲ συκοφαντήσει. τὸν πλησίον] Complut. edit. addit αὐτοῦ.

12 τὸ

12 τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ ὑμῶν] MS. Ox. τὸ ὄνομα κυρίου τοῦ θεοῦ ὑμῶν. Ald. edit. & Rom. τὸ ὄνομα τὸ ἅγιον τοῦ θεοῦ ὑμῶν. 13 οὐχ ἁρπάσεις] Complut. edit. οὐχ ἁρπάξεις, & Rom. οὐχ ἁρπᾷ. τοῦ μισθίου] MS. Ox Compl. edit. Ald. & Rom. τοῦ μισθωτοῦ σου. 14 φοβηθήσῃ κύριον τὸν θεόν σου] Complut. edit. et Ald. φοβηθήσῃ τὸν θεόν σου. ἐγώ εἰμι κύριος] Complut. edit. et Ald. ἐγὼ κύριος. 15 οὐ θαυμάσεις πρόσωπον δυνάστου] Complut. edit. Ald. & Rom. οὐδὲ μὴ θαυμάσῃς πρόσωπον δυνάστου. Schol. Ἄλλος φησί, οὐ δοξάσεις πρόσωπον μεγάλου. 16 οὐκ ἐπιστήσῃ ἐφ' αἵματι] Complut. edit. οὐκ ἐπισυστήσῃ ἐφ' αἵματι. Ald. & Rom. οὐκ ἐπιστήσῃ ἐφ' αἷμα. ἐγώ εἰμι κύριος] Complut. edit. et Ald. ἐγὼ κύριος. 18 ἐγώ εἰμι κύριος] Complut. edit. et Ald. ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν. 19 τὰ κτήνη σου] Ald. edit. καὶ τὰ κτήνη σου. κατασπερεῖς διάφορον] Ald. edit. κατασπερεῖς δίφορον. 20 αὕτη οἰκέτις] Complut. edit. & Rom. αὐτὴ ἦν οἰκέτις. οὐκ ἀπηλευθερώθη] Complut. edit. οὐκ ἐλευθερώθη. 22 περὶ τῆς ἁμαρτίας] Ald. edit. addit αὐτοῦ. ἡ ἁμαρτία] Ald. edit. addit αὐτοῦ. 23 εἰσέλθητε] Cyrillus De adorat. εἰσέλθῃς. ξύλον βρώσιμον] Philo περὶ φυτουργίας, ξύλον βρώσεως. καὶ περικαθαριεῖτε] Apud Cyrillum deest καί. Schol. οἱ λοιποί φασι, ἀκροβυστιεῖτε. Nobilius legendum conjicit ἀκροβυστιεῖτε. ὁ καρπὸς αὐτοῦ] Philo τὸν καρπὸν αὐτοῦ. 25 φάγεσθε τὸν καρπόν] Complut. edit. & Ald. addunt αὐτοῦ. ἐγώ εἰμι κύριος] Complut. edit. & Ald. cum Cyrillo ἐγὼ κύριος. μὴ ἔσθετε ἐπὶ τῶν ὀρέων] Sic in omnibus exemplaribus, quid si μὴ ἔσθετε αἷμα ἐπὶ (vel μετὰ) τῶν κρεῶν; Schol. Ἄλλος, οὐ φάγεσθε ἐπὶ τοῦ αἵματος, Nobilius legendum conjicit ἐπὶ τοῦ αἵματος. ὀρνιθοσκοπηθήσεσθε] MS. Ox. Complut. edit. Ald. & Rom. ὀρνιθοσκοπήσεσθε. 27 οὐ ποιήσετε σισόην ἐκ τῆς κόμης τῆς κεφαλῆς ὑμῶν] Aq. οὐ περικυκλώσετε τὸ κλίμα τῆς κεφαλῆς ὑμῶν. Symm. οὐ περιξυρήσετε κύκλῳ τὴν πρόσοψιν τῆς κεφαλῆς ὑμῶν. Theodor. οὐ κυκλώσετε τὸ φαὰθ τῆς κεφαλῆς ὑμῶν. Schol. σισόη ἐστὶν ὁ κρώβυλος· πλέγμα δέ ἐστι τοῦτο ὃ οἱ Ἕλληνες ἔπλεκον ὡς χρονικὸν ἀνάθεμα, καὶ μᾶλλον Σαρακηνοὶ μέχρι νῦν τοῦτο ποιοῦσιν. Cyprianus σισόην interpretatur, *cirrum*. Procopius, *Non radetis in orbem vultum capitis vestri: hæc interpretatio est Symmachi, at LXX interpretes ita interpretati sunt præsentem versum, non in rotundum attondebitis comam.* φθερεῖτε τὴν ὄψιν] Cyprianus *effigiem* interpretatur. Isychius *faciem*. 29 ἐμπλησθήσεται ἀνομίας] MS. Ox. πλησθήσεται ἀνομίας, Complut. edit. Ald. & Rom. cum Clem. Alexandr. Pædag. 3. 3. πλησθήσεται ἀνομίας. Isychius author est LXX interpretes pro ἀνομίας legisse πορνείας. 31 οὐ τοῖς ἐπαοιδοῖς οὐ προσκολληθήσεσθε] Schol. Ἄλλος φησί, μὴ ἐκκλίνητε πρὸς τοὺς θελητὰς καὶ τοὺς γνώστας. ἐγώ εἰμι κύριος] Complut. edit. & Ald ἐγὼ κύριος, & sic statim infrá. 32 ἐξαναστήσῃ] MS. Ox. ἐξαναστήσεις, Philo de Cherubin ἀναστήσῃ. πρόσωπον πρεσβυτέρου] MS. Ox. πρόσωπον πρεσβύτου. ἐγώ εἰμι κύριος] Complut. edit. & Ald. ἐγὼ κύριος. 34 προσπορευόμενος πρὸς ὑμᾶς] MS. Ox. προσπορευόμενος ἐν ὑμῖν. ὅτι προσήλυτοι] MS. Ox. ὅτι πάροικοι. ἐγενήθητε] Complut. edit. ἦτε. ἐγώ εἰμι κύριος] Complut. edit. & Ald. ἐγὼ κύριος. 36 σταθμία δίκαια καὶ χοῦς δίκαιος] MS. Ox. σταθμία καὶ μέτρα δίκαια καὶ χοῦς δίκαιος. Complut. edit. σταθμία δίκαια, καὶ μέτρα δίκαια, καὶ χοῦς δίκαιος. Philo De rerum divinarum hærede lectionem codicis nostri confirmat. 37 φυλάξεσθε πάντα τὸν νόμον μου] Complut. edit. φυλάττετε πάντα τὰ νόμιμά μου. Ald. edit. φυλάξετε πάντα τὸν νόμον μου. Rom. φυλάξεσθε πάντα τὸν νόμον μου. καὶ πάντα τὰ προστάγματά μου] In Complut. edit. deest vox πάντα. ἐγώ εἰμι κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν] Complut. edit. et Ald. ἐγὼ κύριος.

CAP. XX.

2 καὶ τοῖς υἱοῖς Ισραὴλ λαλήσεις] MS. Ox. & Ald. edit. cum Cyrillo De adorat. 7. addunt λέγων. Complut. edit. λάλησον τοῖς υἱοῖς Ισραὴλ λέγων. ἢ τῶν προσγεγενημένων] Rom. edit. ἢ ἀπὸ τῶν γεγενημένων· Reliqua exemplaria cum Cyrillo lectionem codicis nostri confirmant. δῷ ἀπὸ τοῦ σπέρματος] Ald. edit. & Rom. cum Cyrillo, δῷ τοῦ σπέρματος. 3 τὸ ὄνομα τῶν ἡγιασμένων μοι] Complut. edit. τὸ ὄνομα τὸ ἡγιασμένον μοι. 4 ὑπερόψει ὑπερίδωσιν οἱ αὐτόχθονες τῆς γῆς] MS. Ox. ὑποκρύψει ὑπερίδωσιν οἱ αὐτόχθονες τῆς γῆς. Schol. Ἄλλος, ἐὰν κρύψει κρύπτωσιν ὁ λαὸς τῆς γῆς. τοῦ σπέρματος] Ald. edit. ἐκ τοῦ σπέρματος. μὴ ἀποκτεῖναι αὐτόν] Ald. edit. & Rom. τοῦ μὴ ἀποκτεῖναι αὐτόν. 5 ὥστε ἐκπορνεύειν αὐτόν] MS. Ox. Complut. edit. & Ald. ὥστε ἐκπορνεύειν αὐτούς. εἰς τοὺς ἄρχοντας ἐκ τοῦ λαοῦ αὐτῶν] MS. Ox. εἰς τὸν ἄρχοντα ἐκ μέσου τοῦ λαοῦ αὐτῶν. καὶ ἔσεσθε ἅγιοι] MS. Ox. καὶ ἁγιασθήσεσθε καὶ ἔσεσθε ἅγιοι, & Complut. edit. καὶ ἁγιασθήσεσθε καὶ ἔσεσθέ μοι ἅγιοι. ὅτι ἐγὼ ὁ κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν ἅγιός εἰμι] Complut. edit. Ald. & Rom. ὅτι ἅγιος ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν. 8 ἐγὼ κύριος ὑμῶν] In Complut. edit. Ald. & Rom. abest ὑμῶν. 9 κακῶς εἴπῃ] Schol. Ἄλλος φησί, καταράσηται. 10 ἄνθρωπος ὃς ἄν] MS. Ox. & Complut. edit. καὶ ἄνθρωπος ὃς ἄν. Ald. edit. Ἄνθρωπος ὃ ἄν. Rom. edit. cum codice nostro concordat. τοῦ πλησίον] Complut. edit. & Ald. addunt αὐτοῦ. θανάτῳ θανατούσθωσαν] MS. Ox. & Ald. edit. θανάτῳ θανατούσθω. 11 ἐάν τις κοιμηθῇ] MS. Ox. καὶ ἄνθρωπος ὃς ἂν κοιμηθῇ. Ald. edit. & Rom. καὶ ἐάν τις κοιμηθῇ. 12 ἠσεβήκασι γάρ, ἔνοχοί εἰσιν] MS. Ox. ἠσεβήκασι καὶ ἔνοχοί εἰσιν. Complut. et Ald. edit. ἠσέβησαν, ἔνοχοί εἰσιν. Rom. lectionem codicis nostri sequitur. 14 ἀνόμημά ἐστιν] MS. Ox. ἀνομία ἐστιν, & sic rursus statim infrá. 15 ἀποκτενεῖτε] Complut. edit. καὶ ἀποκτενεῖτε. 17 ἁμαρτίαν κομιοῦνται] MS. Ox. ἁμαρτίαν αὐτῶν κομιοῦνται. Complut. edit. ἁμαρτίαν αὐτοῦ λήψεται, & Ald. ἁμαρτίαν αὐτῶν λήψονται. 18 ἀποκαθημένης] Complut. edit. ἀποκαθημμένης, ut supra capite 15. mendosé. ἐξολοθρευθήσονται] Ald. edit. cum Philone de Profugis, ἐξολοθρευθήτωσαν. ἐκ τοῦ γένους] Complut. edit. Ald. & Rom. ἐκ τῆς γενεᾶς. 19 ἀπεκάλυψαν] MS. Ox. Ald. edit. & Rom. ἀπεκάλυψεν. ἁμαρτίαν ἀποίσονται] MS. Ox. & Complut. edit. ἁμαρτίαν αὐτῶν ἀποίσονται. 20 ὃς ἂν κοιμηθῇ] MS. Ox. καὶ ἄνθρωπος ὃς ἂν κοιμηθῇ. μετὰ τῆς συγγενοῦς αὐτοῦ] MS. Ox. μετὰ γυναικὸς θείου αὐτοῦ. τῆς συγγενείας αὐτοῦ] MS. Ox. τοῦ θείου αὐτοῦ. ἄτεκνοι ἀποθανοῦνται] MS. Ox. ἁμαρτίαν αὐτῶν λήψονται, ἄτεκνοι ἀποθανοῦνται. 21 ὃς ἂν λάβῃ] MS. Ox. καὶ ἄνθρωπος ὃς ἂν λάβῃ. Complut. edit. & Ald. καὶ ἀνὴρ ὃς ἂν λάβῃ. ἄτεκνοι ἀποθανοῦνται] Complut. edit. ἄτεκνοι θανοῦνται. Schol. ἀντὶ τοῦ οὐ λογισθήσεται τὸ σπέρμα αὐτῶν εἰς τέκνα. Isychius author est Symmachum et Theodotionem vertisse *sine filiis erunt*. 22 καὶ τὰ κρίματά μου] Complut. edit. & Ald. πάντα τὰ κρίματά μου. ποιήσετε αὐτά] MS. Ox. Complut. edit. Ald. & Rom. καὶ ποιήσετε αὐτά.

προσοχθίσῃ ὑμᾶς] Vide supra, & corrige textum nostrum. Compl. edit. Ald. & Rom. προσοχθίσῃ ὑμῖν. 23 πορεύεσθε τοῖς νομίμοις] MS. Ox. πορεύεσθε νόμοις· Compl. edit. πορεύσεσθε ἐν τοῖς νομίμοις. οὓς ἐξαποστέλλω] MS. Ox. ἃ ἐγὼ ἐξαποστέλλω. 24 γῆν ῥέουσαν γάλα] Ald. edit. γῆν ἥτις ἐστὶ ῥέουσα γάλα. 25 ἀνὰ μέσον τῶν κτηνῶν τῶν ἀκαθάρτων] Complut. edit. & Ald. καὶ ἀνὰ μέσον τῶν ἀκαθάρτων. πετεινῶν τῶν ἀκαθάρτων καὶ τῶν καθαρῶν] Complut. edit. & Ald. πετεινῶν τῶν καθαρῶν καὶ τῶν ἀκαθάρτων, contra quam in hebraico fonte. 26 ὅτι ἐγὼ ἅγιός εἰμι κύριος] Complut. edit. et Ald. ὅτι ἅγιος ἐγὼ κύριος.

CAP. XXI.

1 ἐν ταῖς ψυχαῖς] MS. Ox. ἐπὶ ψυχαῖς. μιανθήσεσθε] MS. Ox. Complut. edit. Ald. & Rom. cum Cyrillo De adorat. 12. μιανθήσονται. 3 ἐπ' ἀδελφῇ] Complut. edit. et Ald. addunt αὐτοῦ. ἐπὶ τούτοις μιανθήσεται. οὐ μιανθήσεται] Rom. edit. cum Cyrillo, ἐπὶ τούτοις μιανθήσεται. οὐ μιανθήσεται. Complut. edit. ἐπὶ τούτοις οὐ μιανθήσεται. 5 οὐ ξυρήσετε] Complut. edit. Ald. & Rom. cum Cyrillo οὐ ξυρηθήσεσθε. 7 ἀπὸ ἀνδρὸς αὐτῆς] Compl. edit. & Ald cum Cyrillo addunt οὐ λήψονται. ἅγιός ἐστι] MS. Ox. Complut. edit. Ald. & Rom. cum Cyrillo, ὅτι ἅγιός ἐστι. 8 τὰ δῶρα] MS. Ox. & Complut. edit. τὰ γὰρ δῶρα. οὗτος προσφέρει] MS. Ox. αὐτὸς προσφέρει. κύριος ὁ ἁγιάζων αὐτούς] Ald. edit. κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν ὁ ἁγιάζων αὐτούς. 10 ἐπὶ τὴν κεφαλήν] MS. Ox. & Complut. edit. addunt αὐτοῦ. τοῦ χριστοῦ καὶ τετελειωμένου] MS. Ox. τῆς χρίσεως καὶ τετελειωμένου τὰς χεῖρας. Complut. edit. τοῦ χρίσματος καὶ τετελειωμένου τὰς χεῖρας αὐτοῦ. ἐνδύσασθαι τὰ ἱμάτια] Complut. edit. ἐνδύσασθαι τὰ ἅγια. οὐκ ἀποκιδαρώσει] MS. Ox. οὐκ ἀπομιτρώσει. Schol. Ἄλλος φησί, οὐκ ἀπομιτρώσει, quod & à Cyrillo expositionis gratiâ additum est ἤτοι οὐκ ἀπομιτρώσει. καὶ τὰ ἱμάτια] Ald. edit. addit αὐτοῦ. 12 οὐ βεβηλώσει τὸ ἡγιασμένον] Ald. edit. οὐ βεβηλώσει τὸ ὄνομα τὸ ἡγιασμένον. ὅτι τὸ ἅγιον ἔλαιον τὸ χριστὸν τοῦ θεοῦ ἐπ' αὐτῷ] Aq. ὅτι ἀφόρισμα ἔλαιον ἀλείμματος θεοῦ αὐτοῦ ἐπ' αὐτῷ. Symm. ὅτι ἄθικτον ἔλαιον τοῦ χρίσματος τοῦ θεοῦ αὐτοῦ ἐπ' αὐτῷ. Theod ὅτι τὸ ναζὲρ ἔλαιον τὸ χριστὸν παρὰ θεοῦ αὐτοῦ ἐπ' αὐτῷ, Euseb. De demonstr. Evangel. lib. 7. 13 ἐκ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ] MS. Ox. ἐκ τοῦ γένους αὐτοῦ. 16 ἐλάλησε] MS. Ox. εἶπε. 17 τινὶ ἐὰν ᾖ ἐν αὐτῷ μῶμος] MS. Ox. ὃς ἔχει ἐν ἑαυτῷ μῶμον. προσφέρειν τὰ δῶρα τοῦ θεοῦ αὐτοῦ] MS. Ox. προσφέρειν τὰ δῶρα αὐτοῦ τῷ θεῷ. 18 πᾶς ἄνθρωπος ᾧ ἂν ᾖ] MS. Ox. ὅτι πᾶς ἄνθρωπος ᾧ ἂν ᾖ. Rom. edit. πᾶς ἄνθρωπος ᾧ ἐστιν. κολοβόριν] Complut. edit. κολοβόχειρ. 20 ἔφηλος] Complut. edit. ἔφηλος τοὺς ὀφθαλμούς. Schol. ἔφηλος, ἀρρώστημα καταμιλαίνειν εἶδος τὴν ἐπ' ἄκρου δέρματος ὄψιν, ἐπ' αὐτοῖς δεικνύμενον μετώποις· πτίλλος δὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς ὁ ἥκιστα μὲν τοῦ βλέπειν ἐστερημένος, ὑγιῶς δὲ τοῦτο ποιεῖν οὐκ ἔχων. 21 πᾶς ᾧ ἐστιν ἐν αὐτῷ μῶμος] MS. Ox. πᾶς ἄνθρωπος ἐν ᾧ ἂν ᾖ ἐν αὐτῷ μῶμος. οὐ προσεγγιεῖ] Complut. edit. Ald. & Rom. cum Cyrillo οὐκ ἐγγιεῖ. θυσίας τοῦ θεοῦ σου] MS. Ox. θυσίας τῷ θεῷ σου. Complut. edit. θυσίας κυρίῳ προσενεγκεῖν] In MS. Ox. & Complut. edit. desunt illa τὰ δῶρα τοῦ θεοῦ. Ald. & Rom. agnoscunt, & in Ald. additur αὐτοῦ. 23 πρὸς τὸ καταπέτασμα οὐ προσελεύσεται] MS. Ox. εἰς τὸ καταπέτασμα οὐκ εἰσελεύσεται. οὐκ ἐγγιεῖ] MS. Ox. οὐ προσελεύσεται. οὐ βεβηλώσει τὸ ἅγιον τοῦ θεοῦ] Complut. edit. & Rom. cum Cyrillo addunt αὐτοῦ. Ald. οὐ βεβηλώσει τὸ ὄνομα τὸ ἅγιον τοῦ θεοῦ αὐτοῦ. ὅτι ἐγώ εἰμι κύριος] Complut. edit. & Ald. cum Cyrillo ὅτι ἐγὼ κύριος.

CAP. XXII.

2 ὅσα ἂν ἁγιάζωσιν] Complut. edit. ὅσα ἂν ἁγιάζουσιν. 3 ἀπ' ἐμοῦ] MS. Ox. ἀπὸ προσώπου μου. ἀκαθαρσία ἐπ' αὐτῷ] Rom. edit. cum Cyrillo, ἀκαθαρσία ἐπ' αὐτῷ ᾖ. ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν] *MS*. Ox. Complut. edit. & Ald. ἐγὼ κύριος. 4 καὶ οὗτος λεπρὸς ἢ γονορρυής] Rom. edit. cum Cyrillo, καὶ οὗτος λεπρῷ ἢ γονορρυεῖ. 5 ὅστις ἂν ἅψηται] MS. Ox. Complut. edit. & *Rom.* cum Cyrillo, ἢ ὅστις ἂν ἅψηται. ἐπ' ἀνθρώπῳ] Complut. edit. ἢ ἐπ' ἄνθρωπον. Ald ἢ ἀπὸ ἀνθρώπου. ἐν ᾧ μιανεῖ] Cyrillus ἐν ᾧ μιαίνει. 6 ἅψηται αὐτῶν] MS. Ox. & Complut. edit. ἅψηται αὐτοῦ. 7 καθαρὸς ἔσται] Ald. edit. ἀκάθαρτος ἔσται, malé. φάγεται τῶν ἁγίων] Complut. edit. φάγεται ἀπὸ τῶν ἁγίων. 8 οὐκ ἔδεται] MS. Ox. Complut. Ald. & Rom. cum Cyrillo, οὐ φάγεται. μιανθῆναι αὐτὸν ἐν αὐτοῖς] Complut. edit. μιανθῆναι ἐν αὐτῷ: 9 καὶ φυλάξουσι] MS. Ox. Ald. edit. & Rom. cum Cyrillo, καὶ φυλάξονται. ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς ὁ ἁγιάζων αὐτούς] Complut. edit. & Ald. cum Cyrillo ἐγὼ κύριος ὁ ἁγιάζων αὐτούς. 10 ἀλλογενὴς οὐ φάγεται] MS. Ox. & Complut. edit. ἀλλογενὴς οὐκ ἔδεται, & sic statim infrá. 11 οὗτος φάγεται] Complut. edit. αὐτὸς φάγεται. ἐκ τῶν ἄρτων αὐτοῦ] MS. Ox. Complut. edit. cum Cyrillo, τὸν ἄρτον αὐτοῦ. φάγονται τῶν ἄρτων αὐτοῦ] MS. Ox. & Complut. edit. φάγονται τὸν ἄρτον αὐτοῦ. 12 τῶν ἀπαρχῶν τῶν ἁγίων] MS. Ox. τὴν ἀπαρχὴν τῶν ἁγίων. *Rom.* edit. τῶν ἀπαρχῶν ἁγίου. οὐ φάγεται] Cyrillus οὐκ ἔδεται. 13 ἐπαναστρέψει ἐπὶ τὸν οἶκον] MS. Ox. ἐπαναστρέψει εἰς τὸν οἶκον. Complut. edit. καὶ ἐπαναστρέψῃ ἐπὶ τὸν οἶκον πατρικόν] Complut. edit. & Ald. cum Cyrillo addunt αὐτῆς. 15 ἃ αὐτοὶ προσφέρουσι] MS. Ox. ἃ αὐτοὶ ἀφορίζουσι. Complut. edit. ἃ αὐτοὶ ἀναφέρουσι. Ald. edit. & Rom. cum Cyrillo ἃ αὐτοὶ ἀφαίρουσι, fortè ἀφορίζουσι. 18 πάσῃ συναγωγῇ] MS. Ox. Complutens. edit. & Cyrillus De adorat. 11. addunt υἱῶν. ἢ ἀπὸ τῶν προσηλύτων τῶν προσκειμένων] Clementis codex, ἢ ἀπὸ τῶν προσκειμένων προσηλύτων. Complut. edit. καὶ ἀπὸ τῶν προσκειμένων. τῷ θεῷ εἰς ὁλοκαύτωμα] MS. Ox. Complut. edit. & Ald. τῷ κυρίῳ εἰς ὁλοκαύτωμα. 20 ὅτι οὐ δεκτὸν ὑμῖν ἐστιν] Complut. edit. & Ald. cum Cyrillo, διότι οὐ δεκτὸν ἔσται ὑμῖν. 21 προσενέγκῃ θυσίαν σωτηρίου] MS. Ox. προσενέγκῃ τὰ δῶρα αὐτοῦ θυσίαν σωτηρίου. εὐχὴν κατὰ αἵρεσιν ἐν ταῖς ἑορταῖς] MS. Ox. Complutens. edit. & Rom. cum Cyrillo, εὐχὴν ἢ κατὰ αἵρεσιν ἢ ἐν ταῖς ἑορταῖς. 22 ἢ λειχῆνας ἔχοντα] Complut. edit. ἢ λιχῆνας ἔχοντα. ταῦτα τῷ κυρίῳ] Cyrillus, ταῦτα τῷ θεῷ. εἰς κάρπωσιν] MS. Ox. εἰς ὁλοκαύτωμα. 23 οὐ προσδεχθήσεται] MS. Ox. Complut. edit. Ald. & *Rom.* cum Cyrillo, οὐ δεχθήσεται. 24 καὶ ἐκτεθλιμμένον] MS. Ox. Complutens. edit. Ald. & Rom. cum Cyrillo, καὶ ἐκτομίαν. οὐ προσάξετε] MS. Ox. & *Rom.* edit. οὐ προσάξεις. 25 ὅτι φθαρτά ἐστιν] MS. Ox. Complut. edit. Ald. & *Rom.* cum Cyrillo, ὅτι φθάρματά ἐστιν. 27 ὑπὸ τὴν μητέρα] Complut. edit. & Ald. cum Cyrillo addunt αὐτοῦ. 28 ἢ τὰ παιδία αὐτῆς οὐ σφάξεις] MS. Ox. Complut. edit. & Ald. cum Cyrillo, καὶ τὸ παιδίον αὐτῆς οὐ σφάξετε. 29 θυσίαν εὐχὴν χαρμοσύνης κυρίῳ] MS. Ox. θυσίαν αἰνέσεως τῷ κυρίῳ.

30 αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ] Complut. edit. τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ. οὐκ ἀπολείψετε] MS. Ox. οὐ καταλείψετε. ἐγώ εἰμι κύριος] Complut. edit. et Ald. ἐγὼ κύριος. 31 ϗ φυλάξεσθε] Complut. edit. φυλάξεσθε. ποιήσετε αὐτάς] MS. Ox. & Complut. edit. addunt ἐγὼ κύριος. 32 τὸ ὄνομα τοῦ ἁγίου] MS Ox. τὸ ὄνομά μου τὸ ἅγιον. 32 ἐγὼ κύριος] Clementis codex & Compl. edit. τὸ ὄνομα τὸ ἅγιόν μου.

CAP. XXIII.

1 ϗ εἶπε κύριος] Complut. edit. et Ald. ϗ ἐλάλησε κύριος. 3 πᾶν ἔργον οὐ ποιήσεις] MS. Ox. Complut. edit. & Ald. πᾶν ἔργον οὐ ποιήσετε. 6 τοῦ μηνὸς τούτου] Ald. edit. τοῦ μηνὸς τοῦ πρώτου. 8 προσάξετε ὁλοκαυτώματα] Complut. edit. προσάξετε ὁλοκαύτωμα. 10 ϗ θερίζητε] Complut. edit. ϗ θερίσητε. ϗ οἴσετε τὰ δράγματα] Rom. edit. cum Cyrillo De adorat. lib. 17. ϗ οἴσετε τὸ δράγμα. MS. Ox. Complut. edit. & Ald. cum Philone, Quòd somnia à Deo mittantur, lectionem codicis nostri confirmant. Idem tamen in Numeros legit ϗ οἴσετε δραγμάτων. 11 ἐπαύριον τῆς πρώτης] Ald. edit. addit τῶν σαββάτων. ἀνοίσει αὐτά] Rom. edit. cum Cyrillo ἀνοίσει αὐτό. 12 φέρητε τὸ δράγμα] MS. Ox. ἀφορίζητε τὸ δράγμα. 13 ἀναπεποιημένης] Cyrillus in Numeros, & De ador. 17. ἀναπεποιημένην. θυσία τῷ κυρίῳ] MS. Ox. & Complut. edit. cum Cyrillo, θυσίαν τῷ κυρίῳ. ὀσμὴ εὐωδίας] MS. Ox. Complut. edit. et Ald. cum Cyrillo, εἰς ὀσμὴν εὐωδίας. ϗ σπονδή] MS Ox. Complut. edit. Ald. & Rom. cum Cyrillo, ϗ σπονδήν. 14 δῶρα τοῦ θεοῦ] Rom. edit. cum Cyrillo δῶρα τῷ θεῷ. 15 ἀριθμήσετε ὑμεῖς] MS. Ox. Complut. edit. & Rom. ἀριθμήσετε ὑμῖν. Cyrillus De adorat. 17. & Theodoretus qu. 32 cum codice nostro consentiunt. 15 τοῦ ἐπιθέματος] MS. Ox. cum Theodoreto τοῦ ἀφορίσματος. Schol. Ἄλλος φησί, ἀφορίσματος. ἑπτὰ ἑβδομάδας ὁλοκλήρους] Complut. edit. & Ald. ἑπτὰ ἑβδομάδας ὁλοκλήρους ἀριθμήσεις, & MS. Ox. ἑπτὰ ἑβδομάδας ἑβδομάδας ὁλοκλήρους ἀριθμήσεις. 17 ἄρτους ἐπίθεμα] MS. Ox. ἄρτους ἀφορισμάτων. ἔσονται] MS. Ox. Ald. edit. cum Cyrillo De adorat 17. ἔσται ὁ ἄρτος ὁ εἷς. πρωτογεννημάτων τῷ κυρίῳ] MS. Ox. πρωτογεννήματα τῷ κυρίῳ. 18 ἐκ βουκολίων] MS. Ox. Complut. edit. Ald. & Rom. ἐκ βουκολίου. Cyrillus cum codice nostro consentit. ἔσονται ὁλοκαύτωμα] Ald. edit. & Rom. ϗ ἔσονται ὁλοκαύτωμα, & Cyrillus ϗ ἔσονται εἰς ὁλοκαύτωμα. 19 ποιήσουσι χίμαρον] MS. Ox. Complut. edit. & Ald. ποιήσετε χίμαρον. εἰς θυσίαν σωτηρίου] MS. Ox. εἰς θυσίαν εἰρηνικῶν. τοῦ πρωτογεννήματος] Complut. edit. τῶν πρωτογεννημάτων, & sic statim infrá. 20 ἐπιθήσει αὐτὰ ὁ ἱερεὺς ἐναντίον κυρίου] MS. Ox. ἀφοριεῖ αὐτὰ ὁ ἱερεύς. ἐπίθεμα] MS. Ox. ἀφόρισμα. ἅγια ἔσονται] MS. Ox. ἁγιασθήσονται, & Ald. edit. ἅγιοι ἔσονται. 21 καλέσετε ταύτην] Ald. edit. καλέσετε αὐτήν. κλητή] MS. Ox. & Rom. edit. cum Cyrillo κλητήν. 22 ὑπολείψῃ] MS. Ox. & Complut. edit. καταλείψεις. Rom. ὑπολείψεις. Ald. edit. cum codice nostro consentit. 24 μνημόσυνον σαλπίγγων] Schol. ἡ τῆς σκηνοπηγίας. Cyrillus De adorat. 17. σαλπίγγων addit αἰώνιον. κλητὴ ἁγία ἔσται ὑμῖν] MS. Ox. Complut. edit. et Ald. cum Cyrillo κλητὴ ἁγία τῷ κυρίῳ. 25 λατρευτόν] Schol. Ἄλλος φησί, δουλευτόν. προσάξετε ὁλοκαύτωμα] Cyrillus προσάξετε ὁλοκαυτώματα. 27 προσάξετε ὁλοκαύτωμα] MS. Ox. & Ald. edit. cum Cyrillo & Athanasio tom. 1. 967. προσάξετε ὁλοκαυτώματα. 28 πᾶν ἔργον οὐ ποιήσετε] MS. Ox. addit ἐν αὐτῇ. 32 ἀπὸ ἑσπέρας ἕως ἑσπέρας] Ald. edit. & Theodor. qu. 32. ἀπὸ ἑσπέρας ἕως δεκάτης τοῦ μηνὸς ἑσπέρας. 35 πρώτη κλητὴ ἁγία] Complut. edit. πρώτη κλητὴ ἁγία ἔσται ὑμῖν, & Ald. edit. πρώτη κλητὴ ἁγία ἔσται. 36 ϗ προσάξετε ὁλοκαύτωμα] MS. Ox. Ald. edit. & Rom. cum Theodor. ϗ προσάξετε ὁλοκαυτώματα. ἐξόδιόν ἐστι] Theodoretus τὸ δὲ ἐξόδιον τὸ τέλος σημαίνει τῶν ἑορτῶν. 37 ἑορταὶ τῷ κυρίῳ] MS. Ox. & Complut. edit. ἑορταὶ κυρίου. ἃς καλέσετε] Ald. edit. addit αὐτάς. καρπώματα τῷ κυρίῳ ὁλοκαρπώματα] Complut. edit. κάρπωμα τῷ κυρίῳ ὁλοκαύτωμα. 39 τῆς ἑβδόμου τούτου] In Complut. edit. deest τούτου. τὰ γεννήματα] Compl. edit. πάντα τὰ γεννήματα. 40 λήψεσθε τῇ πρώτῃ] Complut. edit. & Ald. λήψεσθε ἑαυτοῖς τῇ ἡμέρᾳ τῇ πρώτῃ. Rom. edit. cum Cyrillo λήψεσθε τῇ ἡμέρᾳ τῇ πρώτῃ. ὡραῖον] Schol. Ἄλλοι, ἔνδοξον. κάλλυνθρα] Cyrillus κάλλωπτρα. Schol. Ἄλλος φησί, βαΐα. ξύλων δασεῖς] Complut. edit. Ald. & Rom. cum Cyrillo, ξύλου δασέος. εὐφρανθῆναι] Ald. edit. cum Cyrillo, ϗ εὐφρανθήσεσθε. ἑπτὰ ἡμέρας τοῦ ἐνιαυτοῦ] MS. Ox. & Complut. edit. ϗ ἑορτάσατε αὐτὴν τὴν ἑορτὴν τῷ κυρίῳ ἑπτὰ ἡμέρας τοῦ ἐνιαυτοῦ. 42 κατοικήσει ἐν σκηναῖς] MS. Ox. & Complut. edit. κατοικήσουσιν ἐν σκηναῖς. 44 τὰς ἑορτὰς τοῦ κυρίου] Ald. edit. addit τοῦ θεοῦ.

CAP. XXIV.

2 ἔλαιον ἐλάϊνον] In MS. Ox. & apud Cyrillum De adorat. 10. deest ἐλάϊνον. καῦσαι λύχνον διαπαντός] MS. Ox. ἵνα καίηται λύχνον (fortè λύχνος, vel καίωνται λύχνοι) διαπαντὸς ἔσωθεν. 4 καύσετε τοὺς λύχνους] Complut. edit. καύσουσι τοὺς λύχνους. ἕως πρωΐ] Rom. edit. cum Cyrillo, ἕως εἰς τὸ πρωΐ. 6 ἐπιθήσετε αὐτούς] Complut. edit. ἐπιθήσεις αὐτούς. 7 ἐπιθήσετε ἐπὶ τὸ θέμα] MS. Ox. & Compl. edit. ἐπιθήσεις ἐπὶ τὸ θέμα, & Ald. ἐπιθήσετε ἐπὶ τὸ ἓν θέμα. λίβανον καθαρόν] In Complut. edit. deest καθαρόν. ϗ ἔσονται εἰς ἄρτους εἰς ἀνάμνησιν προκείμενα] Complut. edit. & Ald. ϗ ἔσονται οἱ ἄρτοι εἰς ἀνάμνησιν προκείμενοι. 8 προθήσεται] Complut. edit. προθήσεις, Ald. & Rom. cum Cyrillo lib. 9. De adorat. προθήσεται, qui tamen lib. 10. legit προθήσετε. ἐνώπιον τῶν υἱῶν Ισραήλ] MS. Ox. & Complut. edit. παρὰ τῶν υἱῶν Ισραήλ. Vide Cyrillum De adorat. 9. & 10. prout etiam de iis supra, ϗ ἔσονται οἱ ἄρτοι &c. διαθήκην αἰώνιον] MS. Ox. & Complutens. edit. διαθήκη αἰώνιος. 9 τοῦτο αὐτῶν] Complut. edit. & Ald. τοῦτο αὐτοῦ. 11 τὸ ὄνομα κατηράσατο] Clementis codex τὸ ὄνομα κυρίου κατηράσατο. 12 ϗ ἀπέθεντο] Ald. edit. ϗ ἀπέθετο. ἐν φυλακῇ] MS. Ox. Complut. edit. Ald. & Rom. εἰς φυλακήν. διὰ προστάγματος] MS. Sarravii ἀπὸ προστάγματος. 15 λάλησον ϗ ἐρεῖς] MS. Ox. λαλήσεις ϗ ἐρεῖς. ἄνθρωπος ὃς ἐὰν καταράσηται θεόν] MS. Sarravii, Complut. edit. & Ald. ἄνθρωπος, ἄνθρωπος ὃς ἐὰν καταράσηται θεὸν αὐτοῦ. Isychius author est LXX. gemináſſe vocem ἄνθρωπος, *Homo, homo quicunque maledixerit Deo*, Aquilam verò reddidiſſe, *vir quando blaſphemaverit Deum ſuum*, & Symmachum, *homo qui detraxerit Deo ſuo.* Philo tamen De vita Moyſis lib. 2. cum Origene & Theodoreto, Εἰς τὰ ἄποχα τῆς θείας γραφῆς, lectionem codicis noſtri confirmat. ἁμαρτίαν λήψεται] MS. Sar. ἁμαρτίαν αὐτοῦ λήψεται. 16 λίθοις λιθοβολείτω] MS. Ox. λιθοβολίᾳ λιθοβολείτω, & Compl. λίθοις λιθοβολείτωσαν. πᾶσα συναγωγὴ Ισραήλ] In Complut. edit. & Ald. deest vox Ισραήλ. τελευτάτω] MS. Ox. θανάτῳ τελευτάτω. 17 ἄνθρωπος ἐὰν πατάξῃ ψυχήν] MS. Ox. & Sar. Complut. edit. & Rom. ἄνθρωπος ὃς ἂν πατάξῃ ψυχήν, & Ald. ἄνθρωπος ὃς ἂν πατάξῃ πᾶσαν ψυχήν. ϗ ἀποθάνῃ] In MS. Sar. hæ voces obelo notantur. 18 πατάξῃ κτῆνος ϗ ἀποθάνῃ] In MS. Sar. deſunt illa ϗ ἀποθάνῃ. Complut. edit. πατάξῃ ψυχὴν κτήνους ϗ ἀποθάνῃ. ἀποτισάτω ψυχὴν ἀντὶ ψυχῆς] MS. Ox. & Sar. ἀποτισάτω αὐτὸ ψυχὴν ἀντὶ ψυχῆς, & in MS. Sar. vox αὐτὸ, aſteriſco notatur. 19 ϗ ἐάν τις δῷ] MS. Ox. ϗ ἐὰν ἄνθρωπος δῷ. τῷ πλησίον] MS. Sar. & Complut. edit. addunt αὐτοῦ. 20 δοθήσεται αὐτῷ] MS. Sar. ſub aſteriſco addit ϗ ὁ τύπτων κτῆνος ἀποτισάτω αὐτό, & pro δοθήσεται, legit δώσει. MS. Ox. ſimiliter δοθήσεται αὐτῷ addit ϗ ὁ τύπτων κτῆνος ἐπὰν ἀνέλῃ, ἀποτισάτω αὐτό. 21 πατάξῃ ἄνθρωπον ϗ ἀποθάνῃ] In MS. Sar. illa ϗ ἀποθάνῃ, obelo notantur. 22 ὅτι ἐγώ εἰμι κύριος] MS. Ox. & Sar. cum Complut. edit. & Ald. ὅτι ἐγὼ κύριος. 23 ἐλιθοβόλησαν] MS. Ox. & Complut. edit. κατελιθοβόλησαν. ἐν λίθοις] In MS. Sar. Compl. edit. & Ald. deeſt præpoſitio ἐν, & λίθοις in MS. Ox. & Ald. edit. additur πᾶσα συναγωγή. συνέταξε] MS. Ox. ἐνετείλατο.

CAP. XXV.

2 ἐὰν εἰσέλθητε] Ald. edit. & Rom. ὅταν εἰσέλθητε, MS. Sar. & Ox. Complut. edit. & Cyrillus in Leviticum & De adorat. 17. ἀναπαύσεται τὴν γῆν. ἣν ἐγὼ δίδωμι ὑμῖν] In MS. Sar. hæc omnia obelo notantur. 3 τεμεῖς τὴν ἄμπελόν σου] MS. Ox. τεμεῖς τὸν ἀμπελῶνά σου, & ſic rurſus ſtatim infra. 4 ἀνάπαυσις ἔσται τῇ γῇ] Cyrillus De adorat. 17. addit ὑμῶν. 5 τὰ αὐτόματα ἀναβαίνοντα τοῦ ἀγροῦ σου] MS. Ox. τὰ αὐτόματα τοῦ ἀμπελῶνός σου. τοῦ ἁγιάσματος] Schol. Ἄλλος φησί, τῆς ναζιραίας. Τὸ Σαμαρειτικόν, τῶν χέρσων. 6 ϗ ἔσται τὰ σάββατα τῆς γῆς] MS. Sar. addit σου, & MS. Ox. ὑμῶν. τῷ παροίκῳ] MS. Sar. addit σου. 7 πᾶν τὸ γένημά σου] MS. Sar. πᾶν τὸ γένημα αὐτῆς. MS. Ox. Complut. edit. Ald. & Rom. cum Cyrillo De adorat. 17. πᾶν τὸ γένημα αὐτοῦ. 8 ϗ ἔσονταί σοι ἑπτὰ ἑβδομάδες] MS. Sar. ϗ ἔσονταί σοι ἡμέραι ἑπτὰ ἑβδομάδες. 9 ϗ διαγγελεῖτε σάλπιγγος φωνῇ] Complut. edit. ϗ διαγγελεῖτε σάλπιγγος φωνήν. Ald. ϗ διαγγελεῖται σάλπιγγος φωνή, MS. Sar. & Rom. διαγγελεῖτε σάλπιγγος φωνῇ. MS. Ox. & Cyrillus De adorat. 17. lectionem codicis noſtri ſequuntur. ἐν πάσῃ τῇ γῇ ὑμῶν] In MS. Sar. hæc omnia obelo notantur. τοῦ ἱλασμοῦ] MS. Ox. Complut. edit. & Ald. cum Theodoreto qu. 35. τοῦ ἐξιλασμοῦ. 10 τὸ ἔτος τὸ πεντηκοστὸν ἐνιαυτόν] Ald. edit. & Rom. cum Cyrillo in Leviticum, & De adorat. 17. τὸ ἔτος τὸν πεντηκοστὸν ἐνιαυτόν. MS. Sar. & Complut. edit. cum codice noſtro conſentiunt. In MS. Ox. deeſt vox ἐνιαυτόν. Vacat enim hoc loco prout paulo infra, ἐνιαυτὸς, quæ ex alia verſione in textum irrepſiſſe videntur. ἀπελεύσεται εἷς ἕκαστος] MS. Ox. et Sar. cum Ald. edit. ἀπελεύσεται ἕκαστος. Complut. edit. ἀπελεύσεσθε ἕκαστος. Rom. edit. cum Cyrillo lectionem codicis noſtri confirmant. εἰς τὴν πατρίδα] MS. Ox. & Sar. Complut. edit. & Rom. cum Cyrillo in Levit. & De adorat. 17. εἰς τὴν πατριάν. ἀπελεύσεσθε] Cyrillus De adorat. 17. ἀπελεύσεται. 11 οὐδὲ μὴ ἀμήσητε] Rom. edit. οὐδὲ ἀμήσητε. MS. Ox. & Sar. Complut. edit. & Ald. cum Philone De profugis lectionem codicis noſtri ſequuntur. τὰ αὐτόματα ἀναβαίνοντα αὐτῆς] In MS. Sar. vox ἀναβαίνοντα obelo notatur. 12 ὅτι ἀφέσεως σημασία ἐστίν] MS. Sar. ὅτι ἀφέσεως σημασία αὕτη. 13 ἐπανελεύσεται ἕκαστος εἰς τὴν κτῆσιν αὐτοῦ] Compl. ἐπανελεύσετε ἕκαστος εἰς τὴν κτῆσιν αὐτοῦ. Rom. ἐπανελεύσεται εἰς τὴν ἔγκτησιν αὐτοῦ. MS. Ox. & Sar. cum edit. Ald. lectionem codicis noſtri confirmant. 14 ἀποδῷ] MS. Ox. Complut. edit. ἀποδῷς. ἄνθρωπος τὸν πλησίον] MS. Sar. addit αὐτοῦ. 15 κατὰ ἀριθμὸν ἐνιαυτῶν γεννημάτων] Ald. edit. κατὰ ἀριθμὸν τῶν γεννημάτων. 16 ὅτι ἀριθμὸν γεννημάτων αὐτοῦ] In MS. Sar. deeſt αὐτοῦ. οὕτως ἀποδώσεταί σοι] Ald. edit. αὐτὸς ἀποδώσεταί σοι. 17 ἄνθρωπος τὸν πλησίον] MS. Sar. & Complutenſ. edit. addunt αὐτοῦ. φοβηθήσῃ] Complut. edit. φοβήσῃ. ἐγώ εἰμι κύριος] MS. Ox. & Sar. Complut. edit. & Ald. ἐγὼ κύριος. 18 ποιήσετε πάντα] In MS. Sar. vox πάντα obelo notatur. πάσας τὰς κρίσεις μου] In MS. Sar. vox πάσας obelo notatur. MS. Ox. & Ald. edit. ϗ πάσας τὰς κρίσεις μου. φυλάξασθε] MS. Sar. φυλάξεσθε. 20 ἑβδόμῳ τούτῳ] In MS. Sar. deeſt τούτῳ. 21 ἀποστελῶ] Ald. edit. & Rom. ἀποστέλλω. 22 ἕως ἂν ἔλθῃ τὸ γένημα] MS. Sar. Complut. edit. & Ald. cum Theodoreto qu. 35. ἕως ἂν ἔλθῃ τὰ γενήματα. 23 οὐ πραθήσεται εἰς βεβαίωσιν] Ald. edit. οὐ πραθήσεται εἰς βεβήλωσιν. 25 πένηται ὁ ἀδελφός σου ὁ μετὰ σοῦ] In MS. Sar. illa ὁ μετὰ σοῦ obelo notantur. 25 ἀγχιστεύων ἐγγίζων ἔγγιστα αὐτοῦ] MS. Sar. ἀγχιστεύων αὐτοῦ ἔγγιστα αὐτοῦ. MS. Ox. & Rom. edit. ἀγχιστεύων ὁ ἐγγίζων αὐτοῦ. Compl. edit. ἀγχιστεύων ἢ ὁ ἐγγίζων αὐτοῦ. Ald. ἀγχιστεύων ὁ ἔγγιστα αὐτοῦ. 26 ϗ εὐπορηθῇ τῇ χειρί] MS. Sar. addit αὐτοῦ. τὸ ἱκανόν, λύτρα αὐτοῦ] MS. Ox. τὸ ἱκανὸν τῶν λύτρων αὐτοῦ. 27 ἀπέδοτο αὐτό] In MS. Sar. deeſt αὐτό. ϗ ἀπελεύσεται] Complut. edit. & Ald. ϗ ἐπανελεύσεται. 28 εὐπορηθῇ ἡ χεὶρ αὐτοῦ] MS. Ox. εὕρῃ ἡ χεὶρ αὐτοῦ, & Complut. edit. εὐπορῇ ἡ χεὶρ αὐτοῦ. ἔσται ἡ πρᾶσις] MS. Ox. & Sar. cum Complut. edit. addunt αὐτοῦ. τῷ κτησαμένῳ αὐτὰ ἕως τοῦ ἕκτου ἔτους τῆς ἀφέσεως] MS. Ox. & Complut. edit. τῷ κτησαμένῳ αὐτὴν ἕως τοῦ ἔτους τῆς ἀφέσεως. 29 ἐνιαυτὸς ἡμερῶν ἔσται ἡ λύτρωσις αὐτῆς] MS. Ox. ἐνιαυτὸς ἡμερῶν τῇ πράσει αὐτῆς, ἡμερόδεκτον ἔσται ἡ λύτρωσις αὐτῆς. In MS. Sar. deſunt illa τῇ πράσει αὐτῆς, & pro ἡμερόδεκτον ſcribitur ἡμερόλεγδον. Compl. edit. Ald. & Rom. lectionem codicis noſtri ſequuntur. 31 λογισθήσονται] MS. Ox. & Sar. Complut. edit. Ald. & Rom. cum Cyrillo, λογισθήσονται. διαπαντὸς ἔσονται] Ald. edit. addit αὐταί. 33 ϗ ὃς ἂν λυτρωσάμενος] MS. Ox. Complut. edit. & Rom. cum Cyrillo, ϗ ὃς ἂν λυτρώσηται. MS. Sar. lectionem codicis noſtri confirmat. ἡ διάπρασις αὐτῶν] In MS. Sar. Complut. edit. et Ald. deeſt αὐτῶν. κατάσχεσις αὐτῶν ἐν μέσῳ] MS. Ox. et Sar. cum Complut. edit. αὕτη ἡ κατάσχεσις αὐτῶν ἐν μέσῳ, et in MS. Sar. voces αὕτη ἡ aſteriſco notantur. 34 κατάσχεσις αἰωνία τοῦτο αὐτῶν ἐστιν] MS. Ox. κατάσχεσις αἰωνία αὕτη αὐτῶν ἐστιν, MS. Sar. κατάσχεσις αἰωνία αὐτῶν ἐστιν. Complut. edit. & Ald. κατάσχεσις αἰώνιος τοῦτο αὐτῶν ἐστιν. 35 πένηται ὁ ἀδελφός σου] Rom. edit. ὁ ἀδελφός σου, ὁ μετὰ σοῦ. In MS. Ox. et Sar. cum Complut. edit. deſunt illa, ὁ μετὰ σοῦ. τῇ χειρί] MS. Sar. et Complut. edit. addunt αὐτοῦ. ζήσεταί ὁ ἀδελφός σου μετὰ σοῦ] In MS. Sar. illa, μετὰ σοῦ, obelo notantur. 36 οὐδὲ ἐπὶ πλήθει] MS. Ox. οὐδὲ πλεονασμόν. φοβηθήσῃ τὸν θεόν] MS. Ox. φοβηθήσῃ κύριον τὸν θεόν σου. ἐγὼ κύριος] In MS. Sar. hæ voces obelo notantur, & in Complut. edit. abſunt. 38 ὥστε εἶναι ὑμῶν θεός] MS. Ox. ὥστε εἶναί μου ὑμῶν θεόν. 40 ἕως τοῦ ἔτους τῆς ἀφέσεως ἐργᾶται παρὰ σοί] Complut. edit. ἕως τοῦ ἐν αὐτῷ τῆς ἀφέσεως παρ'

παρ' σοί. 41 ἐξελεύσεται τῇ ἀφέσει] Compl. edit. ἐξελεύσεται ἐν τῇ ἀφέσει ἀπὸ σοῦ αὐτός. In MS. Sar. illa τῇ ἀφέσει obelo notantur. εἰς τὴν γῆν ἑαυτοῦ] MS Ox. addit καὶ τὰ τέκνα αὐτοῦ. κατάσχεσιν τὴν πατρικήν] MS. Ox. & Sar. Complut. edit. et Ald. addunt αὐτοῦ. 42 οὐ πραθήσεται] Complut. edit. οὐ πραθήσονται. 43 φοβηθήσῃ κύριον τὸν θεόν σου] In MS. Sar. & Complut. edit. deest vox κύριον. 44 παῖς καὶ παιδίσκη] MS. Sar. παῖς σου καὶ παιδίσκη σου. ὅσοι κύκλῳ σου εἰσίν] MS. Ox. τῶν κύκλῳ σου. 45 τῶν παροίκων τῶν ὄντων σου ἐν ὑμῖν] MS. Ox. τῶν παροικούντων ἐν ὑμῖν. καὶ ἀπὸ τῶν συγγενῶν αὐτῶν] Complut. edit. καὶ ἀπὸ τῶν συγγενειῶν αὐτῶν τῶν μεθ' ὑμῶν. ὅσοι ἂν γένωνται] Fortè, ὅσοι ἂν γεννῶνται. 46 τοῖς τέκνοις ὑμῶν] MS. Ox. τοῖς υἱοῖς ὑμῶν. κατέχεσθαι εἰς τὸν αἰῶνα] MS. Sar. & Complut. edit. addunt αὐτοὺς κατασχέσει. οὐ κατατενεῖ] Ald. edit. & Rom. addunt αὐτόν. Schol. οὐ κατατενεῖ αὐτὸν ἐν τοῖς μόχθοις· Ἄλλος φησὶ, οὐ παιδεύσει ἐν αὐτῷ ἐμπαιγμῷ. 47 ἀπὸ τῶν ἀδελφῶν ὁ ἀδελφός σου] MS. Sar. addit sub asterisco μετὰ σοῦ. 48 μετὰ τὸ πραθῆναι αὐτῷ] In MS. Sar. vox αὐτῷ obelo notatur. Complut. edit. et Ald. μετὰ τὸ πραθῆναι αὐτόν. 49 ἐκ τῆς φυλῆς τῆς σαρκὸς αὐτοῦ] In omnibus exemplaribus desunt illa τῆς σαρκός. λυτρώσεται αὐτόν] MS. Sar. Complut. edit. & Ald. λυτρώσεται αὐτόν. Rom. edit. lectionem codicis nostri sequitur. ταῖς χερσί] MS. Ox. et Sar. cum Complut. edit. addit αὐτοῦ. λυτρώσεται ἑαυτόν] Ald. edit. λυτρώσεται ἑαυτόν. Rom. edit. λυτρῶται ἑαυτόν. In MS. Sar. vox ἑαυτόν obelo notatur. 50 ἀπέδοτο ἑαυτὸν αὐτῷ] Ita & MS. Ox. Complut. edit. Ald. & Rom. ἀργύριον τῆς πράσεως] MS. Ox. ἀργύριον τῆς πράσεως. ὡς μισθίου] Compl. edit. ὡς ἡμέρα μισθίου. Ald. ὡς ἡμέρα μισθωτοῦ. In MS. Sar. ordo verborum paulo diversus est, ἔτος ἐξ ἔτους ὡς ἡ ἡμέρα μισθίου ἔσται μετ' αὐτοῦ. Schol. Ἄλλος φησὶ, κατὰ ἔτος ὁ μισθὸς τοῦ μισθωτοῦ. 51 ἀπὸ τοῦ ἀργυρίου τῆς πράσεως αὐτοῦ] MS. Ox. ἀπὸ τοῦ ἀργυρίου τῆς κτήσεως αὐτοῦ. 54 ἐξελεύσεται ἐν τῷ ἐνιαυτῷ] MS. Ox. & Sar. cum Rom. edit. ἐξελεύσεται ἐν τῷ ἔτει. Compl. edit. & Ald. καὶ ἐξελεύσεται ἐν τῷ ἔτει. 55 οἰκέται] Rom. οἰκέται εἰσί. In MS Sar. Complut. edit. & Ald. deest εἰσιν prout in nostro. παῖδές μου οὗτοί εἰσιν] In MS. Sar. vox οὗτοι obelo notatur. Ald. edit. παῖδές μου αὐτοί εἰσι.

CAP. XXVI.

1 ποιήσετε ὑμῖν αὐτοῖς] In MS. Sar. deest αὐτοῖς. οὐδὲ γλυπτά] MS. Ox. & Sar. οὐδὲ γλυπτόν. προσκυνῆσαι αὐτῷ] MS. Sar. προσκυνῆσαι αὐτόν. ἐγώ εἰμι κύριος] MS. Sar. & Complut. edit. cum Ambrosio ἐγὼ κύριος. 3 Ἐὰν τοῖς προστάγμασι] MS. Ox. & Complut. edit. cum Cyrillo De adorat. 7. ἐὰν ἐν τοῖς προστάγμασι. φυλάσσησθε] Complutens. edit. cum Ambrosio φυλάξησθε. Cyrillus, φυλάξησθε. 5 ὁ ἀμητὸς τὸν τρυγητόν] MS. Ox. & Sar. & reliqua omnia exemplaria cum Cyrillo & Ambrosio, ὁ ἀλοητὸς τὸν τρυγητόν, illis καὶ κατοικήσετε μετ' ἀσφαλείας ἐπὶ τῆς γῆς ὑμῶν, Ald. edit. & Rom. addunt καὶ πόλεμος οὐ διελεύσεται διὰ τῆς γῆς ὑμῶν, quæ in MS. Ox. & Sar. & Complut. edit. desiderantur. ἐναντίον ὑμῶν φόνῳ] Complut. edit. cum Ambrosio 7 ἐναντίον ὑμῶν ἐν φόνῳ. 8 πέντε ἑκατόν] MS. Ox. πεντήκοντα ἑκατόν· atque ita LXX vertisse author est Isychius. ἐναντίον ὑμῶν] Complut. edit cum Ambrosio ἔμπροσθεν ἐξ ὑμῶν. 9 ἐπιβλέψω ἐφ' ὑμᾶς] Ald. edit. καὶ εὐλογήσω ὑμᾶς, quæ reliqua exemplaria non agnoscunt. 10 φάγεσθε παλαιὰ καὶ παλαιὰ παλαιῶν] Complut. edit. cum Ambrosio φάγεσθε παλαιὰ παλαιῶν. 11 θήσω τὴν διαθήκην μου] MS. Sar. Complut. edit. & Rom. θήσω τὴν σκηνήν μου. Isychius author est LXX reddidisse *testamentum*. 12 ἐμπεριπατήσω] Philo De nominum mutatione περιπατήσω. ἔσεσθέ μοι λαός] Complut. edit. ἔσεσθέ μοι εἰς λαόν. 13 ἐγώ εἰμι κύριος] MS. Sar. & Ald. edit. ἐγὼ κύριος. 15 ὥστε διασκεδάσαι] MS. Sar. & Complut edit. cum Ambrosio addunt ὑμᾶς. 16 ἐπισυστήσω ἐφ' ὑμᾶς] MS. Ox. & Complut. edit. cum Ambrosio, καὶ ἐπιστήσω ἐφ' ὑμᾶς σπουδήν, & MS. Sar. καὶ ἐπιστήσω ἐφ' ὑμᾶς σπουδῇ. Ald. edit. & Rom. καὶ ἐπιστήσω ἐφ' ὑμᾶς. ἀπορίαν, τήν τε ψώραν] In MS. Sar. illa τήν τε ψώραν, obelo notantur. ἴκτερον] Rom. edit. ἴκτερα. σφακελίζοντας] Et sic Complut. edit. cum Ambrosio. Schol. σφακελίζοντα. Ἄλλος φησὶ, σωματολυοῦντα, ἐκτυφλοῦντα. τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν] In MS. Sar. vox ὑμῶν obelo notatur, & sic statim infra post ψυχήν. καὶ ἔδονται] MS. Ox. addit αὐτά. 17 οἱ μισοῦντες] MS. Ox. πάντες οἱ μισοῦντες. 18 παιδεῦσαι ὑμᾶς ἑπτάκις] Compl. edit. & Ald. cum Ambrosio παιδεύσω ὑμᾶς πληγαῖς ἑπτάκις. 19 οὐρανὸν ὑμῖν σιδηροῦν] Complut. edit. & Ald. cum Ambrosio οὐρανὸν ὡς σιδηροῦν. ὡσεὶ χαλκῆν] MS. Sar. ὡσεὶ χαλκόν. 20 ξύλον τοῦ ἀγροῦ ὑμῶν] In MS. Sar. vox ὑμῶν obelo notatur. 22 ἀποστελῶ] Rom. edit. ἀποστέλλω, contra fidem reliquorum omnium exemplarium. θηρία τὰ ἄγρια] In MS. Sar. desunt τὰ ἄγρια. ἐξαναλώσει τὰ κτήνη] MS. Ox. & Sar. ἀναλώσει τὰ κτήνη. ὀλιγοστοὺς ποιήσει] Et ita MS. Sar. & Complut. edit. καὶ ἐρημωθήσονται] MS. Ox. & Sar. Complut. edit. & Ald. cum Ambrosio καὶ ἔρημοι ἔσονται. 23 παιδευθῆτε, ἀλλὰ πορεύησθε] MS. Ox. & Sar. παιδευθῆτε ἀλλὰ πορεύησθε. πρός με πλάγιοι] In MS. Sar. desunt πρός με. 24 θυμῷ πλαγίῳ] MS. Sar. πλαγίως. Schol. Ἄλλος, ἐναντίως. τὸ Σαμαρειτικὸν, ἐμφιλονείκως. 25 εἰς χεῖρας ἐχθρῶν] MS. Sar & Ald. edit. addunt ὑμῶν. 26 σιτοδείᾳ] MS. Ox. σιτοδοσίᾳ. ἀποδώσουσι] MS. Ox. ἀποδώσονται. ἐμπλησθῆτε] MS. Ox. ἐμπλησθήσεσθε. 27 καὶ πορεύησθε πλάγιοι] MS. Sar. & Rom. edit. καὶ πορεύησθε πρός με πλάγιοι. 30 καὶ προσοχθιεῖ ἡ ψυχή μου ὑμῖν] Desunt hæc in Ald. edit. 32 ἐξερημώσω ἐγὼ τὴν γῆν ὑμῶν] In MS. Sar. vox ὑμῶν obelo notatur. 33 ἐπιπορευομένη ἡ μάχαιρα] MS. Ox. ἐπιπορευομένη μάχαιρα. Complut. edit. ἐπιπορευομένη μάχαιρα, & Ambrosius interpretatur *penetrans gladius*. 35 τότε εὐδοκήσει ἡ γῆ τὰ σάββατα αὐτῆς καὶ πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ἐρημώσεως αὐτῆς] In Ald. edit. desunt hæc omnia. MS. Ox. post πάσας τὰς ἡμέρας, ante τῆς ἐρημώσεως αὐτῆς interserit τῆς ζωῆς. καὶ ὑμεῖς ἔσεσθε] In MS. & Sar. vox ἔσεσθε obelo notatur. 35 καὶ εὐδοκήσει ἡ γῆ] In MS. Sar. Complut. edit. et Ald. cum Ambrosio desunt illa ἡ γῆ. ἐσαββάτισεν ἐν τοῖς σαββάτοις ὑμῶν] Apud Theodoretum qu. 37. desunt illa, ἐν τοῖς σαββάτοις ὑμῶν. 36 ἐπάξω δειλίαν] Ald. edit. & Rom. ἐπάξω δουλείαν. MS. Ox, et Sar. et Complut. edit. (vide Ambrosium cum Theodoreto) ἐπάξω δειλίαν. 37 ὑπερόψεται ὁ ἀδελφὸς τὸν ἀδελφόν] MS. Sar. et Complut. edit. cum Ambrosio addunt αὐτοῦ. 39 διὰ τὰς ἁμαρτίας ὑμῶν, ἐν τῇ γῇ τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν τακήσονται] MS. Ox. et Complut. edit. cum Ambrosio διὰ τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν ἐν τῇ γῇ τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν, καὶ διὰ τὰς ἁμαρτίας τῶν πατέρων αὐτῶν τακήσονται, et ante τακήσονται MS. Ox. interserit μετ' αὐτῶν. MS. Sar. διὰ τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν ἐν τῇ γῇ τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν, καὶ ἐν ταῖς ἁμαρτίαις τῶν πατέρων αὐτῶν μετ' αὐτῶν τακήσονται. 40 ὅτι παρέβησαν] MS. Sar. addit αὐτοί. 41 ἐν θυμῷ πλαγίῳ] In MS. Sar. vox θυμῷ obelo notatur. MS. Ox. πλαγίως. ἐντραπήσεται] MS. Ox. τραπήσεται. ἡ ἀπερίτμητος] Schol. Τὸ Σαμαρειτικὸν, ἡ ἀκρόβυστος. 42 τῆς διαθήκης Ιακώβ] MS. Sar. τῆς διαθήκης μου Ιακώβ, & sic etiam ante Ισαὰκ & Αβραὰμ præfigit μου. 43 ἐγκαταλειφθήσεται ἡ γῆ ἀπ' αὐτῶν] In MS. Sar. voces ἀπ' αὐτῶν obelo notantur. προσδέξονται] Schol. Τὸ Σαμαρειτικὸν, ἱλάσονται. προσώχθισαν τῇ ψυχῇ αὐτῶν] Ald. edit. προσώχθισαν ἐν τῇ ψυχῇ αὐτῶν. 44 καὶ ἔτι ὡς ὄντων] Complut. edit. cum Ambrosio καὶ οὕτως ὄντων. ὅτι ἐγώ εἰμι κύριος] Et sic MS. Ox. MS. Sar. ὅτι ἐγὼ κύριος. 45 ἐξ οἴκου δουλείας] In MS. Sar. hæ voces obelo notantur. ἔναντι τῶν ἐθνῶν] MS. Ox. ἐναντίον πάντων τῶν ἐθνῶν. ἐγώ εἰμι κύριος] MS. Sar. Complut edit. & Ald. ἐγὼ κύριος. Vide Ambrosium. κρίματά μου καὶ προστάγματά μου] MS. Ox. & Sar. Complut. edit. et Ald. cum Ambrosio κρίματα καὶ προστάγματα absque pronomine.

CAP. XXVII.

2 καὶ ἐρεῖς αὐτοῖς] Ald. edit. ἐρεῖς πρὸς αὐτοὺς, λέγων. Ὃς ἂν εὔξηται εὐχήν] MS. Ox. & Sar. Complut. edit. & Ald. cum Cyrillo De ador. 16. ἄνθρωπος ὃς ἂν εὔξηται εὐχήν. Theodoretus ad hæc verba, εὐχὴν καλεῖ τὴν ὑπόσχεσιν, οἱ πολλοὶ τάγμα προσαγορεύουσιν. Isychius author est, pro eo quod dictum est *votum fecerit*, Aquilam & Theodotionem transtulisse *superaverit*: Alius ex hebræo verterat *separaverit*. ὥστε τιμὴν τῆς ψυχῆς αὐτοῦ] In MS. Sar. deest αὐτοῦ. MS. Ox. cum Theodoreto qu. 38. ὥστε δοῦναι τιμὴν τῆς ψυχῆς αὐτοῦ. 3 ἔσται ἡ τιμή] MS. Sar. addit αὐτοῦ. ἕως ἑξηκοστοῦ ἔτους] MS. Ox. & Sar. Complut. edit. Ald. & Rom. ἕως ἑξηκονταετοῦς. τῷ σταθμῷ] MS. Sar. τῷ σταθμίῳ, & MS. Ox. τῷ σίκλῳ. 4 τριάκοντα δίδραχμα] MS. Ox. addit ἀργυρίου. 5 ἕως εἰκοστοῦ ἔτους] MS. Ox. & Complut. edit. ἕως εἰκοσαετοῦς. MS. Sar. Ald. edit. & Rom. cum Cyrillo, ἕως εἴκοσι ἐτῶν. ἔσται ἡ τιμή] MS. Sar. addit. αὐτοῦ. δέκα δίδραχμα] MS. Ox. addit ἀργυρίου. 6 πέντε δίδραχμα ἀργυρίου] In MS. Sar. Rom. edit. & Cyrillo deest ἀργυρίου 7 ἀπὸ ἑξήκοντα ἐτῶν] MS. Sar. ἀπὸ ἑξήκοντα ἔτους. ἔσται ἡ τιμή] MS. Sar. & Rom. edit. addunt αὐτοῦ. ἐὰν δὲ θήλεια] MS. Ox. Complut. edit. & Ald. τῆς δὲ θηλείας. 8 τῇ τιμῇ] MS. Sar. & Ald. edit. addunt αὐτοῦ. στήσεται ἐναντίον τοῦ ἱερέως] MS. Sar. στήσεται αὐτὸν ἐναντίον τοῦ ἱερέως. τιμήσεται αὐτὸν ὁ ἱερεύς] Complut. edit. & Ald. cum Cyrillo, οὕτω τιμήσεται αὐτὸ ὁ ἱερεύς. 9 ἀπ' αὐτῶν δῶρον] Ald. edit. ἀπ' αὐτῶν δῶρον. 10 οὐκ ἀλλάξει αὐτό] MS. Ox. & Sar. addunt καὶ οὐκ ἀντιπερεῖ αὐτῷ, quæ in MS. Sar. asterisco notantur. ἀλλάσσων ἀλλάξῃ αὐτό] In MS. Sar. deest αὐτό. καὶ τὸ ἄλλαγμα] MS. Sar. & Theodoretus addunt αὐτοῦ. 12 καὶ καθότι ἂν τιμήσεται] MS. Sar. Complutens. edit. Ald. & Rom. addunt αὐτό. 14 ἀναμέσον καλῆς καὶ ἀναμέσον πονηρᾶς] Schol. τὸ Σαμαρειτικὸν, καὶ διατιμήσεται αὐτὴν ὁ ἱερεὺς εἴτε καλὰ εἴτε σαπρά. 15 ἁγιάσας αὐτήν] In MS. Sar. vox αὐτήν obelo notatur. λυτρώσηται] MS. Sar. Ald. edit. & Rom. λυτρῶται. προσθήσει ἐπ' αὐτό] MS. Sar. προσθήσει ἐπ' αὐτήν. 18 ἐπὶ τὰ ἔτη τὰ ἐπίλοιπα] Ald edit. ἐπεὶ τὰ ἔτη τὰ ἐπίλοιπα, malé. ἕως εἰς τὸν ἐνιαυτόν] MS. Ox. ἕως τοῦ ἐνιαυτοῦ. 19 ἐὰν δὲ λυτρῶται] Complut. edit. ἐὰν δὲ λυτρούμενος λυτρῶται. 20 λυτρῶται τὸν ἀγρόν] MS. Ox. addit αὐτοῦ. 21 ἅγιος τῷ κυρίῳ] Ald. edit. ἅγιος αἰνετὸς τῷ κυρίῳ. ἔσται κατάσχεσις] Complut. edit. Ald. & Rom. addunt αὐτοῦ. 23 τὸ τέλος τῆς τιμῆς ἐκ τοῦ ἐνιαυτοῦ] MS. Ox. ἀπὸ τῆς τιμήσεως τοῦ ἐνιαυτοῦ. τὴν τιμὴν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἅγιον τῷ κυρίῳ] Ald. edit. τὴν τιμὴν ἁγίαν τῷ κυρίῳ. Rom. edit. τὴν τιμὴν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἁγίαν τῷ κυρίῳ. 24 κέκτηται αὐτόν] Complut. edit. addit παρ' αὐτοῦ. 25 σταθμίοις ἁγίοις] Ald. edit. σταθμοῖς ἁγίοις. εἴκοσι ὀβολοί] Complut. edit. εἴκοσι ὀβολοῖς. 26 οὐ καθαγιάσει] MS. Ox. οὐκ ἀλλάξει. ἐάν τε μόσχον] Ald. edit. ἐάν τε μόσχος. 27 ἀλλάξει] MS. Ox. λυτρώσεται. τὸ ἐπίπεμπτον πρὸς αὐτό] MS. Ox. τὸ ἐπίπεμπτον ἐπ' αὐτήν. Ald. edit. τὸ ἐπίπεμπτον αὐτοῦ πρὸς αὐτό. 30 τῷ κυρίῳ ἐστιν, ἅγιον τῷ κυρίῳ] Apud Philonem De congressu quærendæ eruditionis gratiâ, desunt illa τῷ κυρίῳ priore loco. 31 ἐὰν δὲ λυτρῶται λύτρῳ ἄνθρωπος] MS. Ox. ἐὰν δὲ λυτρούμενος λυτρώσηται ἄνθρωπος. Complut. edit. & Ald. ἐὰν δὲ λυτρούμενος λυτρῶται ἄνθρωπος. τὸ ἐπίπεμπτον] Complut. edit. & Ald. addunt αὐτοῦ. πρὸς αὐτό] MS. Ox. ἐπ' αὐτό. Complut. edit. & Ald. ἐπ' αὐτῷ. 32 πᾶν ὃ ἂν ἔλθῃ] Complut. edit et Ald. πᾶν ὃ ἐὰν διέλθῃ. 33 οὐκ ἀλλάξεις καλὸν πονηρῷ] MS. Ox. geminam versionem habet, οὐκ ἐπισκέψεται ἀνὰ μέσον καλοῦ καὶ πονηροῦ, καὶ οὐκ ἀλλάξεις αὐτὸ καλὸν πονηρῷ ἢ πονηρὸν καλῷ. Complut. edit. οὐκ ἀλλάξεις αὐτὸ καλὸν πονηρῷ, & Rom. οὐκ ἀλλάξεις καλὸν πονηρῷ, οὐδὲ πονηρὸν καλῷ. ἀλλάσσων ἀλλάξεις αὐτό] Ald. edit. ἀλλάσσων ἀπαλλάξῃ αὐτό. 34 αὗταί εἰσιν αἱ ἐντολαί] Complut. edit. αὗται αἱ ἐντολαί.

NUMERI.

CAP. I.

1 ἐρήμῳ τῷ Σινᾶ] In MS. Sar. τῷ obelo notatur. ἐξελθόντων αὐτῶν] MS. Ox. ἐξεληλυθότων αὐτῶν. 2 πάσης συναγωγῆς υἱῶν Ισραήλ] In Rom. edit. abest vox υἱῶν. MS. Ox. & Sar. & reliqua omnia exemplaria cum Cyrillo De adorat. 4. agnoscunt. κατὰ συγγενείας αὐτῶν] In MS. Ox. & Rom. edit. deest αὐτῶν· MS. Sar. & reliqua exemplaria lectionem codicis nostri sequuntur. κατ' οἴκους] Basilius in Esaiam ante illa, κατ' οἴκους præfigit κατὰ δήμους. κατὰ ἀριθμὸν ἐξ ὀνόματος αὐτῶν] Complut. edit. κατὰ ἀριθμὸν ὀνομάτων αὐτῶν. κατὰ κεφαλὴν αὐτῶν] Hæc verba in MS. Sar. & Complut. edit prout in hebræo subjunguntur illis πᾶς ἄρσην, secus quàm in reliquis omnibus exemplaribus 3 σὺν δυνάμει] MS. Sar. ἐν δυνάμει. 4 ἕκαστος, ἕκαστος κατὰ φυλήν] Complut. edit. & Rom. sine geminatione ἕκαστος κατὰ φυλήν. ἑκάστου ἀρχόντων] MS. Ox. ἕκαστος ἄρχων. τῷ Ρουβήν] Et sic deinceps in duobus sequentibus, τῷ Συμεών, τῷ Ιούδα, atque ita MS. Ox. reliqua autem omnia exemplaria cum MS. Sar. in omnibus legunt τῶν.

18 πάσαν

18 πᾶσαν συναγωγὴν ἐξεκκλησίασαν] MS. Ox. & Sar. cum reliquis omnibus exemplaribus πᾶσαν συναγωγὴν συνήγαγον. ϗ ἐπεσκέπησαν] MS. Ox. & Complut. edit. ϗ ἐπεσκέψαντο. Rom. edit. ϗ ἐπηξονοῦσαν. MS. Sar. & Rom. edit. lectionem codicis nostri sequuntur. 19 πᾶν ἀρσενικὸν κτ κεφαλὴν] In MS. Sar. πᾶν ἀρσενικὸν obelo notatur. 20 κτ ἀριθμὸν ὀνομάτων αὐτῶν] In MS. Sar. vox αὐτῶν obelo notatur, & pro κτ ἀριθμὸν legitur κτ ἀριθμούς. 21 ἐπίσκεψις αὐτῶν] MS. Sar. ἐπισκοπὴ αὐτῶν. 22 τοῖς υἱοῖς Συμεὼν] MS. Sar. & Ald. edit. ϗ τοῖς υἱοῖς Συμεών. πατριῶν αὐτῶν] MS. Sar. addit sub asterisco ἡ ἐπίσκεψις αὐτῶν. πάντα ἀρσενικὰ] In MS. Sar. desunt hæc verba. Ald. edit. πᾶν ἀρσενικόν. 26 κτ ἀριθμὸν ὀνομάτων αὐτῶν, κτ κεφαλὴν αὐτῶν πάντα ἀρσενικὰ] Hæc verba κτ κεφαλὴν αὐτῶν, in Complut. edit. in tribu Judæ, & reliquis deinceps tribubus absunt, prout in hebræo: & tribus Gad tribui Judæ præponitur. MS. Ox. & Sar. cum Ald. edit. & Rom. ordinem codicis nostri sequuntur, & in MS. Sar. omnia illa αὐτῶν κτ κεφαλὴν αὐτῶν πάντα ἀρσενικὰ in tribu Judæ & reliquis deinceps obelo notantur. 44 ἣν ἐπεσκέψατο] MS. Sar. & Rom. edit. ἣν ἐπεσκέψαντο. ϗ οἱ ἄρχοντες Ισραὴλ δώδεκα ἄρχοντες] MS. Ox. ϗ δώδεκα ἄρχοντες Ισραήλ. κτ φυλὴν μίαν] MS. Ox. κτ κεφαλὴν μίαν. In MS. Sar. illa κτ φυλὴν μίαν obelo notantur. κτ φυλὴν οἴκων πατριᾶς αὐτῶν ἦσαν] In Rom. edit. deest αὐτῶν. MS. Sar. κτ φυλὴν εἰς οἶκον πατριᾶς αὐτῶν ἦσαν. 45 Post illa παρεμβαλοῦσι ἐν Ισραὴλ] MS. Ox. & Sar. ϗ ἐγένοντο πάντες οἱ ἐπεσκεμμένοι, quæ in MS. Sar. asterisco notantur. 47 ἐκ τῆς πατριᾶς αὐτῶν] MS. Ox. & Sar. cum reliquis exemplaribus ἐκ τῆς φυλῆς πατριᾶς αὐτῶν. οὐ συνεπεσκέπησαν] MS. Ox. & Sar. cum Rom. edit. οὐκ ἐπεσκέπησαν. 49 οὐ συνεπισκέψῃ, ϗ τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν οὐ λήψῃ] Cyrillus De adorat. 13. οὐ συνεπισκέψῃ τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν ϗ οὐ λήψῃ. ἐν μέσῳ τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν τῶν υἱῶν Ισραὴλ] MS. Ox. & Sar. & reliqua exemplaria, ἐν μέσῳ τῶν υἱῶν Ισραήλ. 50 ὅσα ἐστὶν ἐν αὐτῇ] In MS. Sar. ἐν obelo notatur. 51 ἀναστήσουσιν αὐτὴν] In Ald. edit. & Rom. deest αὐτήν. MS. Ox. & Sar. ἀναστήσουσιν αὐτὴν οἱ Λευῖται, & illa αὐτὴν οἱ Λευῖται, in MS. Sar. asterisco notantur. 53 ἐναντίοι κύκλῳ] In MS. Sar. vox ἐναντίοι obelo notatur. MS. Ox. ἐναντίον κυρίου κύκλῳ. οὐκ ἔσται ἁμάρτημα] MS. Sar. addit sub asterisco ἐπὶ τὴν συναγωγήν. οἱ Λευῖται αὐτοὶ] In MS. Sar. αὐτοὶ obelo notatur. 54 κτ πάντα ὅσα] MS. Ox. & Sar. Ald. edit. & Rom. κτ πάντα ἃ. Μωυσῇ ϗ Ἀαρὼν] In MS. Sar. illa ϗ Ἀαρὼν obelo notantur.

CAP. II.

2 κτ τάγμα αὐτοῦ] Eusebius De demonstr. 8. κτ τάγματα αὐτοῦ. κτ τὰς σημαίας] Cyrillus De adorat. 10. κτ σημασίας. ἐναντίον κυρίου κύκλῳ] MS. Ox. & Sar. ἐναντίοι κύκλῳ. Complutens. edit. ἐναντίον κύκλῳ. Ald. edit. cum Basilio, Eusebio, & Cyrillo lectionem codicis nostri sequuntur. παρεμβαλοῦσιν οἱ υἱοὶ Ισραὴλ] In MS. Ox. desunt illa οἱ υἱοὶ Ισραήλ· & in MS. Sar. obelo notantur. 3 ϗ οὗτοι παρεμβάλλοντες] MS. Ox. & Sar. & reliqua exemplaria cum Basilio, ϗ οἱ παρεμβάλλοντες. κτ ἀνατολὰς] In MS. Sar. κτ νότον, κτ ἀνατολὰς, & illa κτ νότον obelo notantur. 4 οἱ ἠριθμημένοι] MS. Ox. & Sar. cum reliquis exemplaribus οἱ ἐπεσκεμμένοι, & sic statim infrà. 5 ἐχόμενοι φυλῆς Ισσάχαρ] Ald. edit. ἐχόμενα φυλῆς Ισσάχαρ, & sic statim infrà ἐχόμενα φυλῆς Ζαβουλών. 7 ϗ οἱ παρεμβάλλοντες ἐχόμενοι φυλῆς Ζαβουλὼν] In MS. Sar. illa ϗ οἱ παρεμβάλλοντες obelo notantur. 9 πάντες οἱ ἐπεσκεμμένοι] Ald. edit. πάντες οἱ ἠριθμημένοι. ἐκ τῆς φυλῆς Ιούδα] MS. Ox. & Sar. ἐκ τῆς παρεμβολῆς Ιούδα. πρῶτοι ἀναζεύξουσι] MS. Ox. & Sar. cum reliquis exemplaribus πρῶτοι ἐξαροῦσι. 10 τάγμα παρεμβολῆς] Ald. edit. & Rom. τάγματα παρεμβολῆς. πρὸς λίβα σὺν δυνάμει αὐτῶν] MS. Sar. & Rom. edit. πρὸς λίβα δύναμις αὐτῶν. MS. Ox. πρὸς λίβα δυνάμεις αὐτῶν. Ald. edit. πρὸς νότον σὺν δυνάμει αὐτῶν. 11 δύναμις αὐτοῦ] Ald. edit. δυνάμεις αὐτοῦ, & sic infrà. 12 ἐχόμενοι αὐτοῦ φυλὴ Συμεὼν] MS. Ox. & Sar. & reliqua exemplaria ἐχόμενοι αὐτοῦ φυλῆς Συμεών. 13 οἱ ἠριθμημένοι] Reliqua omnia exemplaria οἱ ἐπεσκεμμένοι, & sic infrà. 16 πάντες οἱ ἠριθμημένοι] MS. Ox. & Sar. Complut. edit. & Rom. πάντες οἱ ἐπεσκεμμένοι. τῆς παρεμβολῆς Ρουβὴν] MS. Ox. τῆς φυλῆς Ρουβήν. δεύτεροι ἀναζεύξουσιν] MS. Ox. & Sar. cum reliquis exemplaribus δεύτεροι ἐξαροῦσιν, & MS. Sar. præfigit copulam καί. ἀνὰ μέσον τῶν παρεμβολῶν] MS. Ox. εἰς μέσον τῶν παρεμβολῶν. MS. Sar. & reliqua exemplaria μέσον τῶν παρεμβολῶν. ϗ ἀναζεύξουσι] MS. Ox. & Sar. cum reliquis exemplaribus, ϗ ἐξαροῦσιν. κτ τάγμα αὐτῶν] MS. Ox. & Sar. & Complut. edit. καθ' ἡγεμονίαν αὐτῶν. Rom. edit. καθ' ἡγεμονίας. Ald. lectionem codicis nostri sequitur. 18 τάγμα παρεμβολῆς] MS. Ox. Compl. edit. & Ald. τάγματα παρεμβολῆς. κτ θάλασσαν] MS. Ox. Complut. edit. Ald. & Rom. παρὰ θάλασσαν. 20 ἐχόμενοι φυλῆς Μανασσῆ] MS. Sar. ἐχόμενοι αὐτῶν φυλῆς Μανασσῆ. Complut. edit. & Ald. ἐχόμενοι φυλὴ Μανασσῆ. 22 ἐχόμενοι φυλῆς Βενιαμὶν] MS. Sar. ἐχόμενοι αὐτῶν φυλῆς Βενιαμίν. Complut. edit. ἐχόμενοι αὐτοῦ φυλὴ Βενιαμίν· sic etiam Ald. nisi quòd desit αὐτοῦ. 24 πάντες οἱ ἠριθμημένοι] MS. Ox. & Sar. Complut. edit. & Rom. πάντες οἱ ἐπεσκεμμένοι. Ald. cum codice nostro consentit. τρίτοι ἀναζεύξουσι] MS. Ox. & Sar. Complut. edit. Ald. & Rom. τρίτοι ἐξαροῦσι, & MS. Sar. præfigit καί, ut superiore sectione. 25 τάγμα παρεμβολῆς Δὰν] MS. Ox. & Complut. edit. τάγματα παρεμβολῆς Δάν. 26 οἱ ἠριθμημένοι] MS. Ox. & Sar. cum reliquis exemplaribus οἱ ἐπεσκεμμένοι. 31 πάντες οἱ ἀριθμηθέντες] MS. Ox. et Sar. Complut. edit. & Rom. cum Cyrillo, πάντες οἱ ἐπεσκεμμένοι. Ald. πάντες οἱ ἠριθμημένοι. σὺν δυνάμει αὐτῶν ἔσχατοι ἀναζεύξουσι] MS. Sar. & Rom. edit. cum Cyrillo, ἔσχατοι ἐξαροῦσι, sine illis σὺν δυνάμει αὐτῶν. κτ τάγμα] MS. Sar. cum Cyrillo, κτ τάγματα. 33 οὐ συνεπεσκέπησαν αὐτοῖς] Complut. edit. & Ald. οὐ συνεπεσκέπησαν ἐν τοῖς υἱοῖς Ισραήλ. Rom. οὐ συνεπεσκέπησαν ἐν αὐτοῖς. MS. Ox. & Sar. cum codice nostro consentiunt. 34 οἱ υἱοὶ Ισραήλ, καθὰ συνέταξε] MS. Sar. Complut. edit. et Ald. οἱ υἱοὶ Ισραήλ, κτ πάντα ἃ συνέταξε, & sic Rom. nisi quòd absit κατά. κτ τάγμα αὐτῶν] MS. Sar. κτ τάγματα αὐτῶν. MS. Ox. & reliqua exemplaria lectionem codicis nostri sequuntur. ἕκαστος ἐχόμενοι κτ δήμους] In MS. Sar. ἕκαστος obelo notatur.

CAP. III.

3 τὰς χεῖρας τοῦ ἱερατεύειν] MS. Ox. & Sar. Complut. edit. & Rom. τὰς χεῖρας αὐτῶν ἱερατεύειν. Ald. edit. τὰς χεῖρας αὐτῶν τοῦ ἱερατεύειν. 5 ἐλάλησε κύριος πρὸς Μωυσῆν, λέγων] Theodoretus qu. 4. in Leviticum, εἶπε κύριος πρὸς Μωυσῆν, absque λέγων. 6 ϗ στήσεις αὐτοὺς] Theodor. ibidem, ϗ στήσεις αὐτούς. 7 φυλακὰς τῶν υἱῶν Ισραὴλ ἔναντι τῆς σκηνῆς] MS. Sar. φυλακὰς πάντων τῶν υἱῶν Ισραὴλ ἔναντι τῆς σκηνῆς. 8 κτ πάντα τὰ ἔργα τῆς σκηνῆς] MS. Ox. ϗ πάντα τὰ ἔργα τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου. 9 ϗ δώσεις τοὺς Λευίτας Ἀαρὼν τῷ ἀδελφῷ σου] In MS. Sar. & Rom. edit. desunt illa τῷ ἀδελφῷ σου, reliqua omnia exemplaria cum Theodoreto & Cyrillo De adorat. 13. agnoscunt. οὗτοι μόνοι εἰσὶν] MS. Ox. & Sar. & reliqua omnia exemplaria cum Cyrillo οὗτοί μοί εἰσιν, & vox μοι in MS. Sar. obelo notatur, quæ apud Theodoretum in Leviticum desideratur. 10 καταστήσεις ἐπὶ τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου] MS. Ox. καταστήσεις αὐτοὺς ἐπὶ τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου. In MS. Sar. illa ἐπὶ τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου obelo notantur. ϗ πάντα τὰ κτ τὸ βωμόν, ϗ τὰ ἔσω τοῦ καταπετάσματος] Hæc omnia in Complut. edit. absunt prout in hebræo, & MS. Sar. obelo notantur. MS. Ox. cum Ald. edit. & Rom. agnoscunt, nisi quòd MS. Ox. pro κτ βωμὸν legat κτ τὸ θυσιαστήριον. 12 λύτρα αὐτῶν ἔσονται] In MS. Sar. hæc verba obelo notantur. 13 ἡγίασα ἐμοὶ πᾶν πρωτότοκον ἐν Ισραὴλ] MS. Sar. & Philo De sacrificiis Abelis & Caini, ἡγίασα ἐμοὶ πᾶν πρωτότοκον Ισραήλ. 15 κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν, κτ δήμους αὐτῶν, κτ συγγενείας αὐτῶν] Complut. edit. κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν, κτ συγγενείας αὐτῶν, & Rom. κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν, κτ δήμους αὐτῶν. MS. Ox. & Sar. cum Ald. editione lectionem codicis nostri sequuntur, & in MS. Sar. illa κτ συγγενείας αὐτῶν obelo notantur. Cyrillus etiam De adorat. lib. 4. & lib. 13. κτ συγγενείας & κτ δήμους, sed ordine diverso in diversis illis locis. ἀριθμήσονται αὐτοὺς] MS. Ox. et Sar. Complut. edit. & Rom. ἐπισκέψασθε αὐτούς. Ald. edit. ἐπισκέψῃ αὐτούς. 16 Καὶ ἠρίθμησεν] MS. Ox. Complut. edit. et Ald. ϗ ἐπεσκέψατο. MS. Sar. & Rom. edit. ϗ ἐπεσκέψαντο. καθὰ συνέταξεν] MS. Ox. & Sar. & reliqua omnia exemplaria ὃν τρόπον συνέταξεν. 21 οὗτοι οἱ δῆμοι τοῦ Γεδσὼμ] MS. Sar. ϗ οὗτοι οἱ δῆμοι Γηρσώμ, & sic ubique per, voces autem ϗ οὗτοι in MS. Sar. obelo notantur. 22 ϗ ἐπάνω, ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν] MS. Ox. & Sar. Complut. edit. & Rom. ϗ ἐπάνω, ἡ ἐπίσκεψις αὐτῶν. Ald. edit. cum codice nostro consentit. 23 ϗ οἱ υἱοὶ Γεδσὼμ] MS. Ox. ϗ οὗτοι δῆμοι Γεδσώμ. κτ θάλασσαν] MS. Ox. & Sar. & reliqua exemplaria præter Aldinum παρὰ θάλασσαν. 24 οἴκου πατριᾶς τοῦ δήμου] In MS. Sar. illa τοῦ δήμου obelo notantur. 26 ἡ σκηνή, ϗ τὸ κάλυμμα, ϗ τὸ κατακάλυμμα τῆς θύρας τῆς σκηνῆς] MS. Sar. ἡ σκηνὴ ϗ ἡ σκέπη, ϗ τὸ κάλυμμα, κτ τῆς θύρας, & voces ϗ ἡ σκέπη, asterisco notantur. MS. Ox. & Compl. edit. ἡ σκηνή, ϗ τὸ κατακάλυμμα τῆς θύρας. Ald. ἡ σκηνή, ϗ τὸ κατακάλυμμα αὐτῆς ϗ τὸ κάλυμμα τῆς θύρας. Rom. ἡ σκηνή, ϗ τὸ κάλυμμα, ϗ τὸ κατακάλυμμα τῆς θύρας. καταπέτασμα τῆς πύλης τῆς αὐλῆς τῆς οὔσης] In MS. Sar. desunt illa τῆς αὐλῆς, & vox οὔσης obelo notatur. ἐπὶ τῆς σκηνῆς] MS. Sar. sub asterisco addit, ϗ ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου κύκλῳ, juxta veritatem hebraicam: in reliquis omnibus exemplaribus prout in nostro desiderantur. 34 ἑξακισχίλιοι ϗ πεντήκοντα] In MS. Sar. ἑξακισχίλιοι διακόσιοι ϗ πεντήκοντα, & illa ϗ πεντήκοντα, obelo notantur. MS. Ox. & Complut. edit. ἑξακισχίλιοι ϗ διακόσιοι. Ald. edit. & Rom. cum codice nostro consentiunt. 36 ἡ ἐπίσκεψις τῆς φυλακῆς] MS. Sar. ἡ ἐπίσκεψις ἡ φυλακή. MS. Ox. ἡ ἐπίσκεψις αὐτῶν ἡ φυλακή. Complut. edit. ἡ ἐπίσκεψις τῆς φυλῆς. Ald. edit. & Rom. lectionem codicis nostri sequuntur. ϗ τὰ ἔργα αὐτῶν] MS. Sar. & Ald. edit. πάντα τὰ ἔργα αὐτῶν. 38 κτ πρόσωπον τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου] MS. Sar. κτ πρόσωπον τῆς σκηνῆς ἀπὸ ἀνατολῶν κατέναντι τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου, & illa ἀπὸ ἀνατολῶν κατέναντι τῆς σκηνῆς, asterisco notantur. MS. Ox. Complut. edit. Ald. & Rom. cum codice nostro consentiunt. ἀπὸ ἀνατολῶν, Μωυσῆς] MS. Sar. κατ' ἀνατολάς, Μωυσῆς, MS. Ox. & Rom. edit. ἀπὸ ἀνατολῆς, Μωυσῆς. Complut. edit. & Ald. lectionem codicis nostri sequuntur. ἀλλογενὴς ὁ προσπορευόμενος] MS. Ox. & Sar. Complut. edit. & Rom. ἀλλογενὴς ὁ ἁπτόμενος. Ald. edit. cum codice nostro consentit. 39 ἐπίσκεψις τῶν Λευιτῶν] Cyrillus ἐπίσκεψις τῶν υἱῶν Λευί. 40 πρὸς Μωυσῆν, λέγων] In MS. Sar. vox λέγων, obelo notatur. λάβε τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν ἐξ ὀνόματος] MS. Ox. λάβε τὸν ἀριθμὸν ἐξ ὀνόματος. MS. Sar. λάβε τὸν ἀριθμὸν ἐξ ὀνομάτων αὐτῶν. Rom. λάβετε τὸν ἀριθμὸν ἐξ ὀνόματος. Complut. edit. & Ald. cum Cyrillo lectionem codicis nostri sequuntur. 41 ἐγὼ κύριος] MS. Sar. addit ἐλάλησα. 42 ἐνετείλατο κύριος αὐτῷ] In MS. Ox. & Rom. edit. deest αὐτῷ· reliqua exemplaria cum Cyrillo agnoscunt. 43 πρωτότοκα ἀρσενικὰ] In MS. Sar. deest τό, ἀρσενικά. 44 ἐλάλησε κύριος πρὸς Μωυσῆν] In MS. Sar. desunt illa πρὸς Μωυσῆν. 46 οἱ πλεονάζοντες] MS. Ox. τῶν πλεοναζόντων. 47 λήψῃ πέντε σίκλους] MS. Sar. λήψῃ πέντε πέντε σίκλους, et alterum πέντε asterisco notatur. κτ κεφαλὴν] Cyrillus κτ κεφαλάς. εἴκοσι ὀβολοὶ ὁ σίκλος] MS. Ox. et Sar. cum Rom. edit. et Cyrillo εἴκοσι ὀβολοὺς τοῦ σίκλου. Complut. edit. εἴκοσι ὀβολοῖς σίκλος. Ald. edit. cum codice nostro consentit. 48 πλεοναζόντων ἐν αὐτοῖς] In MS. Sar. illa ἐν αὐτοῖς obelo notantur. 49 λύτρα τῶν πλεοναζόντων] MS. Sar. & Complut. edit. τὰ λύτρα παρὰ τῶν πλεοναζόντων, et MS. Sar. addit præterea sub obelo ἐν αὐτοῖς. 50 κτ τὸν σίκλον τὸν ἅγιον] MS. Sar. κτ τὸν σίκλον τῶν ἁγίων· 51 ὃν τρόπον συνέταξε κύριος] MS. Sar. Complut. edit. et Ald. ὃν τρόπον ἐνετείλατο κύριος. MS. Ox. & Rom. edit. cum codice nostro consentiunt.

CAP. IV.

2 λάβε τὸ κεφάλαιον] MS. Sar. λάβετε τὸ κεφάλαιον. 3 ἀπὸ εἰκοσαετοῦς] MS. Ox. et Sar. Ald. edit. et Rom. cum Cyrillo De ador. 13. ἀπὸ εἰκοσι ϗ πέντε ἐτῶν. Compl. edit. ἀπὸ εἰκοσαετοῦς ϗ πέντε ἐτῶν. scribendum fortè ἀπὸ τριακονταετοῦς, ut est in hebræo. ἕως πεντήκοντα ἐτῶν] MS. Sar. ἕως υἱῶν πεντήκοντα ἐτῶν, et vox υἱῶν obelo notatur, quæ asterisco potiùs notanda fuerat. πᾶς ὁ εἰσπορευόμενος] MS. Sar. πᾶς ὁ εἰσερχόμενος. 4 τῶν υἱῶν Καὰθ ἐκ μέσου υἱῶν Λευί, κτ δήμους αὐτῶν, κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν] In MS. Ox. Complut. edit. et Rom. cum Cyrillo desiderantur hæc ἐκ μέσου υἱῶν Λευί, κτ δήμους αὐτῶν, κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν, quæ in MS. Sar. obelo notantur. 5 ϗ εἰσελεύσονται] MS. Ox. et Sar. cum Rom. edit. ϗ εἰσελεύσεται. ὅταν ἐξαίρῃ] MS. Sar. & Complut. edit. ὅταν ἐξάρῃ. 6 ἱμάτιον ὅλον ὑακίνθινον] MS. In MS. Sar. vox ἱμάτιον obelo notatur. διεμβαλοῦσι τοὺς ἀναφορεῖς] MS. Sar. et Complut. edit. addunt αὐτῆς. 7 ἱμάτιον ὁλοπόρφυρον] In MS. Sar. vox ἱμάτιον obelo notatur. ϗ τὰ τρυβλία] MS. Sar. ϗ δώσουσιν ἐπ' αὐτῆς τὰ τρυβλία, & illa ϗ δώσουσιν ἐπ' αὐτῆς asterisco notantur. ἐν οἷς σπένδει] MS. Ox. addit ἐν αὐτοῖς. Cyrillus ἐν οἷς σπένδουσι. 8 ἱμάτιον κόκκινον] MS. Sar. sub asterisco addit διάφορον. ϗ διεμβαλοῦσι τοὺς ἀναφορεῖς αὐτῆς] MS. Ox. ϗ ἐμβαλοῦσι δι' αὐτῆς τοὺς ἀναφορεῖς. Complut. edit. ϗ ἐμβαλοῦσι τοὺς ἀναφορεῖς αὐτῆς.

αὐτῆς. Rom. edit. cum Cyrillo, καὶ διεμβαλοῦσι δι' αὐτῆς τοὺς ἀναφορεῖς. MS. Sar. & Ald. edit. lectionem codicis nostri sequuntur. 9 καὶ τοὺς λύχνους αὐτῆς] MS. Ox. καὶ τοὺς δύο λύχνους αὐτῆς. τὰ ἀγγεῖα τοῦ ἐλαίου αὐτῆς] In MS. Ox. & Sar. cum Rom. edit. deest αὐτῆς. ὅσοις λειτουργοῦσιν ἐν αὐτοῖς] MS. Sar. οἷς λειτουργήσουσιν αὐτῇ ἐν αὐτοῖς. MS. Ox. ἐν οἷς λειτουργοῦσιν ἐν αὐτοῖς. Complut. edit. ὅσα λειτουργήσουσιν ἐν αὐτοῖς. Ald. ὅσοις λειτουργοῦσιν ἐν αὐτοῖς, & Rom. cum Cyrillo, οἷς λειτουργοῦσιν ἐν αὐτοῖς. 10 καὶ ἐπιθήσουσιν αὐτὴν ἐπ' ἀναφορέων] In MS. Sar. vox αὐτὴν obelo notatur. 11 καὶ ἐπικαλύψουσιν αὐτό] MS. Sar. & Rom. edit. cum Cyrillo, καὶ καλύψουσιν αὐτό. καὶ διεμβαλοῦσιν] MS. Sar. καὶ ἐμβαλοῦσι. 12 ὅσα λειτουργοῦσιν] MS. Sar. & Complut. edit. ὅσα λειτουργήσουσι. καὶ καλύψουσιν αὐτά] MS. Ox. καὶ κατακαλύψουσιν αὐτά. 13 καὶ ἐπιθήσουσι τὸν καλυπτῆρα] MS. Ox. & Complut. edit. cum Cyrillo, καλυπτῆρα ἐπιθήσουσι. Ald. & Rom. καλυπτῆρα ἐπιθήσει. MS. Sar. cum codice nostro concordat. καὶ ἐπικαλύψουσιν] MS. Sar. καὶ ἐπιθήσουσιν, & MS. Ox. καὶ κατακαλύψουσιν. 14 πάντα τὰ σκεύη αὐτοῦ] In MS. Ox. & Rom. edit. deest αὐτοῦ. ὅσοις λειτουργοῦσιν ἐν αὐτοῖς] MS. Ox. ἐν οἷς λειτουργοῦσιν ἐπ' αὐτῶν. Complut. edit. ἐν οἷς λειτουργήσουσιν ἐν αὐτοῖς. Ald. ὅσοις λειτουργοῦσιν ἐν αὐτοῖς. MS. Sar. & Rom. edit. cum Cyrillo, ὅσοις λειτουργοῦσιν ἐπ' αὐτῷ ἐν αὐτοῖς. καὶ τὸν καλυπτῆρα] Desunt hæc in Complut. edit. καὶ ἐμβαλοῦσι τοὺς ἀναφορεῖς αὐτοῦ] MS. Ox. & Sar. & reliqua exemplaria cum Cyrillo, καὶ διεμβαλοῦσι τοὺς ἀναφορεῖς αὐτοῦ. Post quæ verba desiderantur in Complut. edit. quæ in omnibus reliquis exemplaribus reperiuntur, & sectionem unam codicis nostri constituunt, καὶ λήψονται ἱμάτιον πορφυροῦν, καὶ συγκαλύψουσι (Ald. συγκατακαλύψουσι) τὸν λουτῆρα καὶ τὴν βάσιν αὐτοῦ, καὶ ἐμβαλοῦσιν αὐτὰ (Rom. edit. αὐτό, MS. autem Sar. αὐτὰ, ut in nostro codice) εἰς κάλυμμα δερμάτινον ὑακίνθινον, καὶ ἐπιθήσουσιν ἐπὶ ἀναφορεῖς· quæ omnia in MS. Sar. obelo notantur. 15 καλύπτοντες τὰ ἅγια] MS. Ox. addit τῶν ἁγίων. 16 ἡ θυσία ἡ καθ' ἡμέραν] MS. Ox. ἡ θυσία ἡ καθημερινή. καὶ ἐν πᾶσι τοῖς ἔργοις] MS. Sar. sub obelo addit αὐτοῦ. in Rom. edit. deest καί. 18 μὴ ἐξολεθρεύσητε] MS. Sar. Complut. edit. Ald. & Rom. μὴ ὀλοθρεύσητε. ἐκ μέσου τῶν Λευιτῶν] In MS. Sar. desunt illa, ἐκ μέσου. 19 υἱοὶ αὐτοῦ εἰσπορευέσθωσαν] Rom. edit. υἱοὶ αὐτοῦ προσπορευέσθωσαν. καταστήσουσιν αὐτοὺς ἕκαστον κατὰ τὴν ἀναφορὰν αὐτοῦ] MS. Sar. καταστήσουσιν αὐτοὺς ἕνα ἕκαστον ἐπὶ τὴν δουλείαν αὐτοῦ, κατὰ τὴν ἀναφορὰν αὐτοῦ, & illa, ἐπὶ τὴν δουλείαν αὐτοῦ, asterisco notantur. Complut. edit. καταστήσουσιν αὐτοὺς ἕκαστος εἰς τὴν ἀναφορὰν αὐτοῦ, & sic etiam MS. Ox. nisi quod pro εἰς legat κατά. Ald. edit. & Rom. lectionem codicis nostri sequuntur. 20 ἐξάπινα τὸ ἅγιον] MS. Ox. ἐξάπινα τὰ ἅγια τῶν ἁγίων, & Rom. edit. ἐξάπινα τὰ ἅγια. καὶ ἀποθανοῦνται] MS. Ox. καὶ οὐ μὴ ἀποθανῶσιν. 22 κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν] MS. Ox. & Sar. & reliqua exemplaria καὶ τούτους κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν. 23 καὶ ἐπάνω] In Manuscripto Sarravii sub asterisco additur ἐκεῖ. ἐπισκέψασθαι αὐτούς] A'd. edit. ἐπισκέψασθε αὐτούς· rectiùs. λειτουργεῖν] MS. Sar. sub asterisco addit λειτουργίαν. καὶ ποιεῖν τὰ ἔργα τῆς σκηνῆς] MS. Sar. & Ald. edit. καὶ ποιεῖν τὰ ἔργα ἐν τῇ σκηνῇ. MS. Ox. & Complut. edit. καὶ ποιεῖν τὰ ἔργα αὐτοῦ ἐν τῇ σκηνῇ, & sic etiam Rom. nisi quòd absit copula καί. 25 καὶ τὸ κατακάλυμμα αὐτῆς] MS. Sar. Ald. edit. & Rom. καὶ τὸ κάλυμμα αὐτῆς. καὶ τὸ κατακάλυμμα τῆς θύρας] MS. Sar. & Rom. edit. καὶ τὸ κάλυμμα τῆς θύρας. 26 καὶ τὰ ἱστία τῆς αὐλῆς] MS. Sar. & Ald. edit. καὶ τὸ ἐπίσπαστρον τῆς θύρας τῆς πύλης τῆς αὐλῆς, nisi quòd in Ald. desint illa, τῆς πύλης, quæ ex alia versione allata esse videntur: & in MS. Sar. omnia illa, τῆς θύρας τῆς πύλης τῆς αὐλῆς, asterisco notantur. Complut. edit. καὶ τὸ κατακάλυμμα τῆς θύρας τῆς αὐλῆς. ὅσα ἐπὶ τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου] MS. Sar. & Ald. edit. ὅσα ἐπὶ τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου, καὶ ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου κύκλῳ, & in MS. Sar. illa ὅσα ἐπὶ τῆς σκηνῆς asterisco notantur, prout etiam illa, καὶ ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου κύκλῳ· voces autem intermediæ τοῦ μαρτυρίου obelo notantur. Complut. edit. ὅσα ἐπὶ τῆς σκηνῆς, καὶ ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου. καὶ τὰ σχοινία αὐτῶν, καὶ πάντα τὰ σκεύη τὰ λειτουργικὰ αὐτῶν] In MS. Ox. & Rom. edit. deest αὐτῶν utrobique. καὶ ὅσα λειτουργοῦσιν] MS. Sar. & Ald. edit. καὶ πάντα ὅσα λειτουργοῦσιν. Compl. edit. καὶ ὅσα λειτουργήσουσιν. Rom. ὅσα λειτουργοῦσιν, sine copula. 27 ἔσται ἡ λειτουργία] MS. Sar. & Ald. edit. ἔσται πᾶσα ἡ λειτουργία, & vox πᾶσα in MS. Sar. asterisco notatur. κατὰ πάντα τὰ ἀρτὰ δι' αὐτῶν] MS. Ox. κατὰ πάντα τὰ ἐργαλεῖα δι' αὐτῶν. MS. Sar. Complut. edit. Ald. et Rom. καὶ κατὰ πάντα τὰ ἔργα αὐτῶν. καὶ ἐπισκέψῃ] MS. Ox. καὶ ἐπισκέψασθε. ἐξ ὀνομάτων] Rom. edit. ἐξ ὀνόματος. τὰ ἀρτὰ ὑπ' αὐτῶν] Ald. edit. τὰ ἔργα τὰ δι' αὐτῶν. 28 λειτουργία τῶν υἱῶν Γεδσών] MS. Sar. λειτουργία τοῦ δήμου Γηρσών. 30 ἕως πεντηκονταετοῦς] MS. Sar. ἕως υἱοῦ πεντήκοντα ἐτῶν, & vox υἱοῦ asterisco notatur. πᾶς ὁ εἰσπορευόμενος] MS. Sar. addit sub asterisco εἰς τὴν δύναμιν. 31 τοὺς μοχλοὺς αὐτῆς] In MS. Ox. & Rom. edit. deest αὐτῆς. Post illa καὶ τοὺς στύλους αὐτῆς, καὶ τὰς βάσεις αὐτῆς, in Complut. edit. prout in hebræo, absunt quæ sequuntur, καὶ τὸ κατακάλυμμα τῆς σκηνῆς, καὶ αἱ βάσεις αὐτῶν, καὶ οἱ στῦλοι αὐτῶν, καὶ τὸ κάλυμμα τῆς θύρας τῆς σκηνῆς, quæ in MS. Sar. obelo notantur. Ubi observandum in Ald. edit. & Rom. prout in MS. Ox. & Sar. illa τῆς σκηνῆς, priore loco non reperiri, & pro κάλυμμα scribi κατακάλυμμα. 32 καὶ τοὺς στύλους τοῦ καταπετάσματος τῆς πύλης τῆς αὐλῆς, καὶ τὰς βάσεις αὐτῶν] In MS. Sar. hæc omnia obelo notantur. ἐπισκέψασθε αὐτοὺς, καὶ πάντα τὰ σκεύη] In MS. Sar. voces αὐτοὺς, καὶ πάντα obelo notantur. 35 καὶ ποιεῖν τὰ ἔργα τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου] MS. Ox. & Complutens. edit. ποιεῖν τὰ ἔργα ἐν τῇ σκηνῇ τοῦ μαρτυρίου. In MS. Sar. & Rom edit. omittuntur illa τὰ ἔργα, malé. Ald. sequitur lectionem codicis nostri. 39 καὶ ἕως πεντηκονταετοῦς] MS. Sar. καὶ ἕως υἱοῦ πεντηκονταετοῦς, & voces καὶ & υἱοῦ asterisco notantur. ποιεῖν τὰ ἔργα ἐν τῇ σκηνῇ] MS. Ox. ποιεῖν τὰ ἔργα τῆς σκηνῆς. 41 διὰ φωνῆς κυρίου ἐν χειρὶ Μωυσῆ] In MS. Sar. illa ἐν χειρὶ Μωυσῆ obelo notantur. 43 εἰσπορευόμενος λειτουργεῖν πρὸς τὰ ἔργα] Complut. edit. εἰσπορευόμενος λειτουργεῖν, καὶ ποιεῖν πρὸς τὰ ἔργα. 44 ἐγένετο ἡ ἐπίσκεψις τῆς συγγενείας αὐτῶν κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν] MS. Ox. & Sar. Complut. edit. & Rom. καὶ ἐγενήθη ἡ ἐπίσκεψις αὐτῶν κατὰ δήμους αὐτῶν, κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν, & in MS. Sar. illa, κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν, obelo notantur. Ald. edit. ἐγένετο ἡ ἐπίσκεψις τῆς συγγενείας αὐτῶν κατὰ δήμους αὐτῶν, κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν. 46 καὶ οἱ ἄρχοντες υἱῶν Ισραήλ] MS. Ox. & Sar. Complut. edit. & Rom. καὶ οἱ ἄρχοντες Ισραήλ. Ald. edit. cum codice nostro consentit. 47 πρὸς τὸ ἔργον τῶν ἔργων] MS. Ox. πρὸς τὸ ἔργον τῶν ἁγίων. 48 ἐγενήθησαν οἱ ἐπισκεμμένοι] MS. Sar. & Rom. edit. καὶ ἐγενήθησαν οἱ ἐπισκεπέντες, & MS. Sar. addit αὐτῶν. Complutens. edit. καὶ ἐγενήθησαν οἱ ἐπισκεφθέντες. MS. Ox. & Ald. edit. lectionem codicis nostri sequuntur. 49 καὶ ἐπεσκέπησαν] MS. Sar. addit αὐτοί.

CAP. V.

2 πρόσταξον] Cyrillus De adorat. lib. 14. & lib. 15. λάλησον. Glaphyr. autem in Leviticum legisse videtur, πρόσταξον, in impresso est. προστάξαντος, malé. ἐκ τῆς συναγωγῆς] MS. Ox & Sar. Complut. edit. Ald. & Rom. cum Cyrillo lib. 14. & 15. ἐκ τῆς παρεμβολῆς. 3 ἐξαποστείλατε ἔξω τῆς παρεμβολῆς] MS. Sar. sub asterisco addit ἐξαποστείλατε αὐτούς. 4 καὶ ἐξαπέστειλαν ἔξω] MS. Ox. & Sar. Complut. edit. Ald. & Rom. καὶ ἐξαπέστειλαν αὐτοὺς ἔξω. 6 τοῖς υἱοῖς Ισραὴλ, λέγων] In MS. Sar. vox λέγων, obelo notatur. καὶ παριδὼν παρίδῃ] MS. Sar. & Ald. edit. addunt ἐν κυρίῳ, & παριδὼν in MS. Sar. asterisco notatur. 7 ἐξαγορεύσει τὴν ἁμαρτίαν] MS. Sar. sub asterisco addit αὐτοῦ. ἣν ἥμαρτε] MS. Ox. & Sar. Complut. edit. Ald. & Rom. ἣν ἐποίησε. τὴν πλημμέλειαν] MS. Sar. sub asterisco addit αὐτοῦ. MS. Ox. τῆς πλημμελείας. Complut. edit. Ald. & Rom. cum codice nostro consentiunt. τὸ κεφάλαιον] MS. Sar. addit αὐτοῦ, & omnia illa, τὸ κεφάλαιον αὐτοῦ asterisco notantur. καὶ ἀποδώσει] MS. Sar. addit ἐπ' αὐτό. 8 ὥστε ἀποδοῦναι αὐτῷ τὸ πλημμέλημα πρὸς αὐτόν] In MS. Sar. vox αὐτῷ obelo notatur, & in Complut. edit. desunt illa, πρὸς αὐτόν. τῷ ἱερεῖ ἔσται] In MS. Sar. ἔσται obelo notatur. τοῦ ἐξιλασμοῦ] MS. Ox. & Sar. Complut. edit. Ald. & Rom. cum Theodoreto, qu. 9. in Leviticum, τοῦ ἱλασμοῦ. 9 πᾶσα ἀπαρχὴ, καὶ πάντα] MS. Sar. Complut. edit. & Rom. πᾶσα ἀπαρχὴ κατὰ πάντα. MS. Ox. & edit. Ald. lectionem codicis nostri sequuntur. προσφέρωσι κυρίῳ] In MS. Sar. vox κυρίῳ obelo notatur. 10 τὰ ἡγιασμένα αὐτοῦ ἔσται] MS. Sar. τὰ ἡγιασμένα αὐτοῦ αὐτῷ ἔσται, & vox αὐτῷ asterisco notatur. καὶ ἀνὴρ, ὃς ἂν δῷ τῷ ἱερεῖ, αὐτῷ ἔσται] In MS. Sar. hæc omnia asterisco notantur. 12 ἀνδρὸς ἀνδρὸς ἐὰν παραβῇ ἡ γυνὴ αὐτοῦ] MS. Ox. cum Cyrillo De adorat. 14. ἀνδρὸς ἐὰν παραβῇ ἡ γυνὴ αὐτοῦ. Chrysostomus adversus Judæos lib. 5. ἐὰν παραβῇ γυνὴ κατὰ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς. καὶ παρίδῃ αὐτὸν ὑπεριδοῦσα] In MS. Ox. desunt hæc verba, & in MS. Sar. vox ὑπεριδοῦσα, reliqua omnia exemplaria cum Chrysostomo agnoscunt. 13 μάρτυς μὴ ᾖ κατ' αὐτῆς] MS. Sar. & Rom. edit. cum Cyrillo, μάρτυς μὴ ἦν μετ' αὐτῆς, contra fidem cæterorum omnium exemplarium, et Chrysostomi. 14 καὶ ἐπέλθῃ αὐτῷ πνεῦμα ζηλώσεως] MS. Ox. καὶ ἐπέλθῃ τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς πνεῦμα ζηλώσεως. Chrysostomus, καὶ ἐπέλθῃ ἐπ' αὐτῷ πνεῦμα ζηλώσεως. ἢ ἐπέλθῃ αὐτῷ] Complutens. edit. ἢ ἐπέλθῃ ἐπ' αὐτῷ. 15 καὶ οἴσει τὸ δῶρον] MS. Ox. & Sar. Complut. edit. Ald. & Rom. cum Cyrillo, καὶ προσοίσει τὸ δῶρον, & MS. Sar. sub asterisco addit αὐτῆς. ἔστι γὰρ θυσία] MS. Sar. θυσία γάρ. θυσία μνημοσύνου, ἀναμιμνήσκουσα] MS. Ox. θυσία μνημοσύνου, θυσία ἀναμιμνήσκουσα. 16 καὶ προσάξει αὐτὴν ὁ ἱερεὺς, καὶ στήσει αὐτὴν ἔναντι] MS. Ox. καὶ προσάξει ὁ ἱερεὺς, καὶ στήσει τὴν γυναῖκα ἔναντι κυρίου, & sic Theodoretus qu. 10. in Leviticum ordine verborum paululum immutato. 17 καθαρὸν ζῶν] In MS. Sar. vox ζῶν obelo notatur. καὶ τῆς γῆς τῆς οὔσης] MS. Sar. καὶ ἀπὸ τῆς γῆς τῆς οὔσης. ἐδάφους τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου] In MS. Sar. illa τοῦ μαρτυρίου obelo notantur. 18 καὶ δώσει ἐπὶ τὰς χεῖρας] Ald. edit. καὶ θήσει ἐπὶ τὰς χεῖρας. Theodoretus, καὶ δώσει ἐπὶ τῶν χειρῶν. τὸ ἐπικαταρώμενον τοῦτο] MS. Ox. & Rom. edit. cum Theodoreto & Cyrillo, τοῦ ἐπικαταρωμένου τούτου. MS. verò Sar. Complut. edit. et Ald. lectionem codicis nostri sequuntur. vox autem τοῦτο in MS. Sar. obelo notatur. 19 εἰ μὴ παραβέβηκας] MS. Sar. καὶ εἰ μὴ παραβέβηκας, & copula καὶ asterisco notatur. 20 ἢ μεμίανσαι] Cyrillus εἰ μεμίανσαι, Theodoretus ἢ σὺ μεμίανσαι. 21 τῆς ἀρᾶς ταύτης] In MS. Sar. vox ταύτης obelo notatur. ἐν ἀρᾷ καὶ ἐνόρκιον] Complutens. edit. ἐν ἀρᾷ καὶ ἐν ὅρκῳ. MS. Ox. & Sar. Ald. edit. & Rom. cum codice nostro consentiunt. τὸν μηρόν σου] In MS. Sar. σου asterisco notatur. κοιλίαν σου πεπρησμένην] MS. Ox. κοιλίαν σου διαπεπρησμένην. Complut. edit. legit πεπρησμένην, & postea πρῆσαι, & πεισθήσεται. Cyrillus autem & Theodoretus πεπρησμένην, πρῆσαι, & πρησθήσεται. 23 εἰς βιβλίον] MS. Sar. ἐπὶ βιβλίον. ἐξαλείψει εἰς τὸ ὕδωρ τοῦ ἐλεγμοῦ τοῦ ἐπικαταρωμένου] In MS. Sar. illa, τοῦ ἐπικαταρωμένου obelo notantur. 25 καὶ ἐπιθήσει τὴν θυσίαν ἔναντι κυρίου] In MS. Ox. desunt illa, τὴν θυσίαν. ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον] MS. Ox. & Rom. edit. cum Cyrillo, πρὸς τὸ θυσιαστήριον. 20 καὶ ἀνοίσει αὐτό] Ald. edit. et Rom. cum Cyrillo, καὶ ἀνοίσει. MS. Ox. & Sar. cum Complut. edit. lectionem codicis nostri sequuntur. ποτιεῖ τὴν γυναῖκα τὸ ὕδωρ] MS. Sar. sub asterisco addit καὶ ποτιεῖ αὐτὴν τὸ ὕδωρ. 27 καὶ πρησθήσεται τὴν κοιλίαν] MS. Sar. sub asterisco addit αὐτῆς. 30 ἄνθρωπος ᾧ ἐὰν ἐπέλθῃ ἐπ' αὐτόν] Complutens. edit. ἄνθρωπος ᾧ ἂν ἐπέλθῃ ἐπ' αὐτῷ. MS. Sar. Ald. edit. & Rom. ἄνθρωπος ὃς ἐὰν ἐπέλθῃ ἐπ' αὐτόν. MS. Ox. cum codice nostro concordat. καὶ στήσει τὴν γυναῖκα αὐτοῦ ἔναντι] Complutens. edit. καὶ στήσει αὐτὴν κατέναντι. MS. Ox. & Sar. Ald. edit. & Rom. cum codice nostro consentiunt, & vox αὐτοῦ in MS. Sar. obelo notatur.

CAP. VI.

3 ἁγνισθήσεται ἀπὸ οἴνου] In MS. Ox. Complut. edit. Ald. & Rom. desunt illa, ἀπὸ οἴνου. In MS. autem Sar. habentur, & obelo notantur.

3 καὶ σταμνίον πρόσφατον] Apud Cyrillum De adorat. lib. 16. deest καί. 4 οἶνον ἀπὸ σεμφύλων ἕως γιγάρτου οὐ φάγεται] MS. Sar. οἶνον ἀπὸ σταφυλῶν καὶ ἕως γιγάρτου οὐ φάγεται. Ald. edit. οἶνον ἀπὸ σεμφύλων ἕως γιγάρτου οὐ πίεται, ἀλλ᾽ οὐ μὴ φάγεται ἐξ αὐτῶν. MS. Ox. & Rom. edit. cum Cyrillo lectionem codicis nostri sequuntur. 5 πάσας τὰς ἡμέρας τῆς εὐχῆς τοῦ ἁγνισμοῦ αὐτοῦ] MS. Ox. & Sar. πάσας τὰς ἡμέρας τοῦ ἁγνισμοῦ αὐτοῦ· & sic Rom. cum Cyrillo, nisi quód in iis desit vox αὐτοῦ, quæ in MS. Sar. asterisco notatur. Ald. edit. πάσας τὰς ἡμέρας τῆς προσευχῆς τοῦ ἁγνισμοῦ αὐτοῦ. ὡς ηὔξατο κυρίῳ] MS. Ox. & Sar. Complut. edit. Ald. & Rom. cum Cyrillo, ὅσας ηὔξατο κυρίῳ. τρέφων κόμην τρίχα κεφαλῆς] MS. Sar. & Complut edit. addunt αὐτοῦ, quæ vox in MS. Sar. asterisco notatur. MS. Ox. τρέφων κόμην κεφαλῆς, Ald. edit. & Rom. cum codice nostro consentiunt. 6 τῆς εὐχῆς κυρίῳ] MS. Ox. & Sar. cum Theodor. qu. 11. in Leviticum τῆς εὐχῆς αὐτοῦ κυρίῳ. & vox αὐτοῦ in MS. Sar. asterisco notatur. ἐπὶ πάσῃ ψυχῇ] MS. Ox. ἐπὶ ψυχῇ, & in MS. Sar. vox πάσῃ obelo notatur. 7 ἐπὶ πατρὶ, καὶ ἐπὶ μητρί] MS. Sar. ἐπὶ πατρὶ αὐτοῦ, καὶ ἐπὶ μητρὶ αὐτοῦ, sic etiam ἀδελφῷ & ἀδελφῇ addit αὐτοῦ, quæ vox in omnibus quatuor locis asterisco notatur. οὐ μιανθήσεται ἐπ᾽ αὐτοῖς] MS. Ox. οὐ μιανθήσεται ἐν αὐτοῖς. ὅτι εὐχὴ θεοῦ αὐτοῦ ἐπ᾽ αὐτῷ] MS. Ox. ὅτι εὐχὴ κυρίου ἐπ᾽ αὐτῷ. In MS. Sar. voces ἐπ᾽ αὐτῷ obelo notantur. 9 ἐὰν δέ τις θανάτῳ ἀποθάνῃ ἐπ᾽ αὐτῷ ἐξάπινα] MS. Ox. & Rom. edit. ἐὰν δέ τις ἀποθάνῃ ἐπ᾽ αὐτῷ ἐξάπινα. Philo De agricultura. ἐὰν δέ τις ἀποθάνῃ ἐπ᾽ αὐτῷ ἀφνιδίως, & sic Athanasius, nisi quód pro ἀφνιδίως habeat, ἀφνίδιον. MS. Sar. Compl. edit. & Ald. cum codice nostro consentiunt. τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ ξυρηθήσεται] MS. Sar. sub asterisco addit αὐτήν. 11 περὶ αὐτοῦ ὁ ἱερεύς] In MS. Sar. illa ὁ ἱερεὺς obelo notantur. 12 ᾧ ἡγίασε τῷ κυρίῳ πάσας τὰς ἡμέρας τῆς εὐχῆς] MS. Ox. et Rom. edit. ᾗ ἡγιάσθη κυρίῳ τὰς ἡμέρας τῆς εὐχῆς. MS. Sar. καὶ διαφυλάξει τῷ κυρίῳ τὰς ἡμέρας τῆς εὐχῆς αὐτοῦ, et voces καὶ διαφυλάξει τῷ & αὐτοῦ asterisco notantur. Complut. edit. & Ald. ᾗ ἡγιάσθη πάσας τὰς ἡμέρας τῆς εὐχῆς. Cyrillus cum codice nostro consentit. ἀμνὸν ἐνιαύσιον εἰς πλημμέλειαν] In MS. Sar. desunt illa εἰς πλημμέλειαν. Cyrillus, εἰς ὁλοκαύτωμα πλημμελείας. αἱ πρότερον ἄλογοι ἔσονται] MS. Sar. Complut. edit. & Rom. cum Philone De agricultura et Cyrillo, αἱ πρότεραι ἄλογοι ἔσονται. MS. Ox. αἱ πρότεραι ἀλόγιστοι ἔσονται. Theodoretus qu. 11. in Leviticum, καὶ ἀλόγιστοι ἔσονται αἱ πρότεραι ἡμέραι. Ald. edit. lectionem codicis nostri sequitur. ἐμιάνθη κεφαλή] MS. Ox. & Sar. cum reliquis exemplaribus et Cyrillo, ὅτι ἐμιάνθη ἡ κεφαλή. 13 προσοίσει αὐτός] MS. Sar. addit αὐτόν. 14 εἰς ὁλοκαύτωμα] MS. Sar. et Rom. edit. cum Cyrillo, εἰς ὁλοκαύτωσιν. καὶ κριὸν ἄμωμον] Reliqua omnia exemplaria cum Cyrillo, καὶ κριὸν ἕνα ἄμωμον. 17 καὶ τὸν κριὸν ποιήσει θυσίαν σωτηρίου κυρίῳ] Complut. edit. καὶ τὸν κριὸν ποιήσει θυσίαν κυρίῳ. 18 καὶ ἐπιθήσει τὰς τρίχας ἐπὶ τὸ πῦρ] MS. Sar. καὶ ἐπιθήσει τὰς τρίχας ἐπὶ τῆς κεφαλῆς εὐχῆς αὐτοῦ καὶ θήσει ἐπὶ τὸ πῦρ, & omnia illa, τῆς κεφαλῆς εὐχῆς αὐτοῦ, καὶ θήσει asterisco notantur. MS. Ox. Compl. edit. Ald. & Rom. cum codice nostro consentiunt. ἐπὶ τὴν θυσίαν] Rom edit. ὑπὸ τὴν θυσίαν. 19 καὶ ἐπιθήσει ἐπὶ τὰς χεῖρας] MS. Ox. καὶ ἐπιθήσει ὁ ἱερεὺς ἐπὶ τὰς χεῖρας. μετὰ τὸ ξυρήσασθαι αὐτὸν τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ] Rom. edit. μετὰ τὸ ξυρήσασθαι αὐτὸν τὴν εὐχὴν αὐτοῦ. MS. Sar. Complut. edit. & Ald cum Cyrillo lectionem codicis nostri sequuntur. MS. autem Ox. μετὰ τὸ ξυρήσασθαι αὐτὸν τὴν κεφαλὴν τὴν εὐχὴν αὐτοῦ· scribendum fortè, τῆς εὐχῆς αὐτοῦ. 20 καὶ προσοίσει αὐτὰ ὁ ἱερεύς] In MS. Sar. deest vox αὐτά. Complut. edit. καὶ ἀνοίσει αὐτὰ ἱερεύς. 21 ὃς ἂν εὔξηται κυρίῳ] In MS. Ox. & Ald. edit. cum Cyrillo deest vox κυρίῳ. δῶρον αὐτοῦ κυρίῳ περὶ τῆς εὐχῆς] MS. Sar. & Complut. edit. addunt αὐτοῦ, quæ vox in MS. Sar. asterisco notatur. χωρὶς ὧν ἂν εὕρῃ ἡ χεὶρ αὐτοῦ] Ald. edit. χωρὶς ὧν ἂν εὔξηται ἡ χεὶρ αὐτοῦ, mendosé. ἧς ἂν εὔξηται κατὰ τὸν νόμον ἁγνείας] MS. Ox. ἧς ἂν εὔξηται κατὰ τὸν νόμον ἁγνείας τῷ κυρίῳ. MS Sar. ἧς ἂν εὔξηται οὕτως ποιήσει κατὰ τὸν νόμον ἁγνείας αὐτοῦ· et illa οὕτως ποιήσει et αὐτοῦ asterisco notantur. Complut. edit. ἧς ἂν εὔξηται κατὰ τὸν νόμον ἁγνείας αὐτοῦ. Ald. edit. & Rom. cum Cyrillo lectionem codicis nostri confirmant. 23] De ordine verborum hujus sectionis & sequentis variant inter se codices, MS. Ox & Ald. edit. cum Athanasio De communi essentia Patris, Filii, & Spiritus sancti, Chrysostomo homil. De serpente quam Moyses erexit, et Cyrillo lib. 11. De adorat. ordinem codicis nostri sequuntur, qui statim post verba* hæc, οὕτως εὐλογήσετε τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ, λέγοντες αὐτοῖς, ante benedictionem interserit illa, quæ in MS. Sar. Complut. edit. & Rom. juxta veritatem hebraicam ipsam claudunt, scilicet. καὶ ἐπιθήσουσι τὸ ὄνομά ἐπὶ τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ, καὶ ἐγὼ κύριος εὐλογήσω αὐτούς. In verbis ipsis nulla est varietas, nullum discrimen, nisi quòd Cyrillus pro ἐλεήσαι legat, ἐλεησάτω.

CAP. VII.

1 ἐγένετο τῇ ἡμέρᾳ ᾗ] Rom. edit. cum Cyrillo lib. 10. De adorat. ἐγένετο ἡ ἡμέρα. 2 δώδεκα ἄρχοντες οἴκων] In Complut. edit. deest vox δώδεκα. ἐπὶ τῆς ἐπισκοπῆς] Schol. Ἄλλος, ἀριθμήσεως τοῦ λαοῦ. 3 ἤνεγκαν τὰ δῶρα] Rom. edit. cum Cyrillo De adorat. lib. 10. ἤνεγκαν τὸ δῶρον· reliqua exemplaria cum Cyrillo De adorat. lib. 13. codicem nostrum sequuntur. ἓξ ἁμάξας λαμπηνικάς] MS Ox. ἓξ ἁμάξας κατασκεπαστάς. Schol. Ἄλλος, κατασκευαστὰς (scribendum fortè κατασκεπαστάς) Ἀκύλας σκεπαστὰς ἑρμηνεύει. τὸ δὲ Σαμαρειτικὸν, δυνάμεως ἔχει. Eusebius Emissenus, ἁμάξας λαμπηνικὰς, τὰς διαπόχους λέγει ἃς τινες ζευγώπια καλοῦσι. Alibi λαμπῆναι vocantur ut Judicum 5. 10. et Es. 66. 20. Symmachus κλινῆρας reddit. ἅμαξαν παρὰ δύο ἀρχόντων] MS. Ox. ἅμαξαν μίαν παρὰ δύο ἀρχόντων. καὶ προσήνεγκαν ἐναντίον τῆς σκηνῆς] MS. Ox. et Sar. cum edit. Rom. et Cyrillo, καὶ προσήγαγον ἐναντίον τῆς σκηνῆς, et MS. Sar. προσήγαγον, sub asterisco addit αὐτά. 7 τὰς δύο ἁμάξας] Rom. edit. cum Cyrillo καὶ τὰς δύο ἁμάξας. 12 ἄρχων τῆς φυλῆς Ἰούδα] In MS. Sar. vox ἄρχων obelo notatur. 13 προσήνεγκε τὸ δῶρον] In MS. Sar. vox προσήνεγκε obelo notatur. 18 ἄρχων τῆς φυλῆς Ἰσσάχαρ] In MS. Sar. illa τῆς φυλῆς obelo notantur. 21 ἀμνὸν ἕνα ἐνιαύσιον ἄμωμον εἰς ὁλοκαύτωμα] In MS. Sar. Compl. edit. Ald & Rom. deest vox ἄμωμον. 85 δισχίλιοι, καὶ τετρακόσιοι σίκλοι ἐν τῷ σίκλῳ τῷ ἁγίῳ] MS. Sar. Ald. edit. et. Rom. δισχίλιοι καὶ τετρακόσιοι σίκλοι, σίκλοι ἐν τῷ σίκλῳ τῷ ἁγίῳ. Compl. edit. δισχίλιοι καὶ πεντακόσιοι σίκλοι ἐν τῷ σίκλῳ τῷ ἁγίῳ. 87 ἀμνοὶ ἐνιαύσιοι δώδεκα] MS. Ox. addit ἄμωμοι. 88 μετὰ τὸ πληρῶσαι τὰς χεῖρας αὐτοῦ] In Complut. edit. desunt hæc verba. καὶ μετὰ τὸ χρίσαι αὐτόν] Complut. edit. rectiùs μετὰ τὸ χρίσαι αὐτό, et sine copula καὶ, quæ in utroque Arabico asterisco notatur.

89 καὶ ἤκουσε τὴν φωνὴν κυρίου] In utroque Arabico vox κυρίου asterisco notatur.

CAP. VIII.

2 ὅταν ἐπιθῇς] Complut. edit. & Ald. ὅταν ἐπιθῆς. 3 ἐξῆψε τοὺς λύχνους] Cyrillus De adorat. 9. καὶ ἐξῆψε τοὺς λύχνους. 4 οὕτως ἐποίησε τὴν λυχνίαν] MS. Ox. addit καὶ ἐξῆψεν αὐτήν. 7 οὕτω ποιήσεις τὸν ἁγνισμὸν αὐτῶν] Complut. edit. Ald. & Rom. οὕτω ποιήσεις αὐτοῖς τὸν ἁγνισμὸν αὐτῶν. MS. Ox οὕτω ποιήσεις αὐτοῖς τὸν ἀφαγνισμὸν αὐτῶν. Et sic Cyrillus De ador. lib. 11. sed absque voce αὐτοῖς. ἐπὶ τὸ σῶμα αὐτῶν] MS. Ox. Complut. edit. Ald. & Rom. cum Cyrillo, ἐπὶ πᾶν τὸ σῶμα αὐτῶν. 8 καὶ μόσχον ἐνιαύσιον] Cyrillus καὶ μόσχον ἕνα ἐνιαύσιον. 9 ἔναντι τῆς σκηνῆς] Cyrillus ἐνώπιον τῆς σκηνῆς. 11 ἐργάζεσθαι τὰ ἔργα κυρίου] MS. Ox. ἐργάζεσθαι τὰ ἔργα τῆς σκηνῆς κυρίου. Complut. edit. Ald. & Rom. ὥστε ἐργάζεσθαι τὰ ἔργα κυρίου. 12 ἐπιθήσουσι τὰς χεῖρας αὐτῶν] In MS. Ox. Ald. edit. & Rom. deest vox αὐτῶν. εἰς ὁλοκαύτωμα κυρίῳ] Compl. edit. εἰς ὁλοκαύτωσιν κυρίῳ, & sic Ald. nisi quod desit vox κυρίῳ. 13 ἀπόδομα κυρίῳ] Ald edit. ἀπόδομα κυρίου. MS. Ox. Complut. edit. & Rom. cum Cyrillo, ἀπόδομα ἔναντι κυρίου. 15 καὶ ἀποδώσεις αὐτοὺς ἔναντι κυρίου] MS. Ox. καὶ ἀποδώσεις αὐτοὺς δόμα ἔναντι κυρίου. Complut. edit. καὶ ἀποδώσεις αὐτοὺς δόματα. Ald. edit. & Rom. lectionem codicis nostri sequuntur. ὅτι ἀπόδομα ἀποδεδομένοι] Compl. edit. & Ald. ὅτι ἀπόδομα ἀποδεδομένον. MS. Ox. & Rom. edit. cum codice nostro consentiunt. 17 πᾶν πρωτότοκον ἐξ υἱῶν Ἰσραήλ] Complut. edit. & Rom. πᾶν πρωτότοκον ἐν υἱοῖς Ἰσραήλ. 19 ἀπόδομα δεδομένους] Complut. edit. ἀπόδομα ἀποδεδομένον. καὶ οὐκ ἔσται ἐν τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ] Complut. edit. addit πληγή. In utroque Arabico est vox *darbaton*, asterisco notata, quæ *plagam* significat. MS. Ox. Ald. edit. & Rom. lectionem codicis nostri sequuntur. προσεγγίζων τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ πρὸς τὰ ἅγια] MS. Ox. Ald. edit. & Rom. & Augustinus In Locutionibus cum codice nostro consentiunt. 20 περὶ τῶν Λευιτῶν] MS. Ox. περὶ αὐτῶν. 21 καὶ ἔπλυναν τὰ ἱμάτια αὐτῶν] Rom. καὶ ἐπλύναντο. ἀφαγνίσασθαι αὐτούς] Compl. edit. ἀφαγνίσαι αὐτούς. 22 λειτουργεῖν τὴν λειτουργίαν] Ox. λειτουργοῦντες τὴν λειτουργίαν. 24 εἰσελεύσονται λειτουργεῖν λειτουργίαν ἐν ἔργοις ἐν τῇ σκηνῇ] MS. Ox. cum Rom. edit. εἰσελεύσονται λειτουργεῖν ἐν τῇ σκηνῇ. Philo Quod deterius potiori insidiari soleat, εἰσελεύσονται ἐνεργεῖν ἐν τῇ σκηνῇ. Compl. edit. & Ald. cum Cyrillo De ador. lib. 5. & Augustino in quæstionibus lectionem codicis nostri sequuntur. 25 ἀποστήσεται ἀπὸ τῆς λειτουργίας] Ox. & Ald. edit. ἀποστήσονται ἀπὸ τῆς λειτουργίας, et sic Philo absque ἀπό. καὶ οὐκ ἐργᾶται ἔτι] Philo καὶ οὐκ ἐργάσεται ἔτι, & sic statim infrá. 26 καὶ λειτουργήσει ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ] Compl. edit. καὶ λειτουργήσει μετὰ ἀδελφῶν αὐτοῦ MS. Ox. Ald. edit. et Rom cum Philone codicem nostrum sequuntur. φυλάσσειν φυλακάς] Philo, ὁ δὲ φυλάξει φυλακάς. MS. Ox. Complut. edit. Ald. & Rom. cum codice nostro consentiunt.

CAP. IX.

1 ἐν τῇ ἐρήμῳ] Cyrillus De adorat. 17. ἐν τῷ ὄρει. ἐξελθόντων αὐτῶν] MS. Ox. ἐκπορευομένων αὐτῶν. 3 ποιήσεις αὐτὸ κατὰ καιρὸν αὐτοῦ] MS. Ox. ποιήσουσιν αὐτὸ κατὰ καιρούς. Rom. edit. cum Cyrillo, ποιήσεις αὐτὸ κατὰ καιρούς. Ald καὶ ποιήσεις αὐτὸ κατὰ καιρὸν αὐτοῦ. Compl. edit. ποιήσεις τὸ αὐτὸ κατὰ καιρὸν αὐτοῦ. κατὰ τὴν σύγκρισιν αὐτοῦ ποιήσεις αὐτό] MS. Ox. κατὰ τὴν σύγκρισιν αὐτοῦ ποιήσουσιν αὐτό. 4 ποιῆσαι τὸ πάσχα] In utroque Arabico sub asterisco additur καὶ ἐποίησαν τὸ πάσχα. 5 ἐναρχομένου] MS. Ox. ἐναρχομένῃ. τοῦ μηνός] In utroque Arabico sub asterisco additur πρὸς ἑσπέραν. 6 ἐναντίον Μωϋσῆ καὶ Ἀαρών] In utroque Arabico ἐναντίον Μωϋσῆ καὶ ἐναντίον Ἀαρών posterius autem ἐναντίον asterisco notatur. 7 πρὸς αὐτούς] Rom. edit. πρὸς αὐτόν. ἡμεῖς ἀκάθαρτοι] Chrysostomus homiliâ De simultate sive irâ addit ἐσμέν. ὥστε προσενέγκαι] Rom. edit. cum Cyrillo προσενέγκαι, et Chrysostomus προσενεγκεῖν 8 εἶπε αὐτοῖς] In utroque Arabico vox αὐτοῖς obelo notatur. MS. Ox. post εἶπε αὐτοῖς addit καὶ λαλήσει περὶ ὑμῶν κύριος. 10 ἄνθρωπος ἄνθρωπος] Apud Cyrillum vox ἄνθρωπος non geminatur. ἀκάθαρτος ἐπὶ ψυχῇ ἀνθρώπου] In utroque Arabico ἀκάθαρτος ἐπὶ ψυχῇ τοῦ ἀνθρώπου, & illa τοῦ ἀνθρώπου obelo notantur. ἐν ὁδῷ μακρὰν ἢ ἐν ὑμῖν] Complut. edit. et Rom. cum Cyrillo, ἐν ὁδῷ μακρὰν ὑμῖν. MS. Ox. ἐν ὁδῷ μακρᾷ ἢ ἐν ὑμῖν. et sic rursus statim infrà, ἐν ὁδῷ μακρᾷ οὐκ ἔστι. 13 ὅτι τὸ δῶρον κυρίῳ] Ita Complut. edit. et Rom. MS. Ox. & Ald. edit. ὅτι δῶρον κυρίου. ἁμαρτίαν αὐτοῦ λήψεται] In Complut. edit. deest vox αὐτοῦ. 14 κατὰ τὴν σύνταξιν αὐτοῦ οὕτως ποιήσει αὐτό] MS. Ox. et Rom. edit. κατὰ τὴν σύνταξιν αὐτοῦ ποιήσει αὐτό. Complut. edit. κατὰ τὴν σύνταξιν αὐτοῦ οὕτως ποιήσουσιν αὐτό. Ald. edit. & Cyrillus cum codice nostro consentiunt. νόμος εἷς ἔσται ὑμῖν] Ald. edit. νόμος εἷς ἔσται ἐν ὑμῖν. 15 ἡμέρᾳ ᾗ ἐστάθη] Cyrillus, ἡμέρᾳ ἐν ᾗ ἐστάθη. ἐκάλυψεν ἡ νεφέλη τὴν σκηνὴν, τὸν οἶκον] MS. Ox. & Ald. edit. ἐκάλυψεν ἡ νεφέλη τὴν σκηνὴν καὶ τὸν οἶκον. 17 καὶ μετὰ ταῦτα ἀπῆραν] Apud Cyrillum deest καί. 18 διὰ προστάγματος κυρίου παρεμβαλοῦσιν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ, καὶ διὰ προστάγματος κυρίου ἀπαροῦσιν] In utroque Arabico παρενέβαλον et ἀπῆραν, et quidem ἀπῆραν ante παρενέβαλον. πάσας τὰς ἡμέρας] In utroque Arabico præfigitur copula καὶ, quæ obelo notatur. 19 τὴν φυλακὴν τοῦ θεοῦ] Complut. edit. τὴν φυλακὴν τοῦ κυρίου. 20 ὅταν σκεπάσῃ ἡ νεφέλη] Compl. edit. ὅταν ᾖ ἐπὶ ἡ νεφέλη. καὶ διὰ προστάγματος κυρίου ἐξαροῦσι] MS. Ox. καὶ διὰ φωνῆς κυρίου ἀπαροῦσιν· reliqua exemplaria, καὶ διὰ προστάγματος κυρίου ἀπαροῦσι 21 καὶ ἀπαροῦσιν ἡμέρας ἢ νυκτός. Καὶ ἀναβῇ ἡ νεφέλη, ἀπαροῦσιν ἡμέρας ἢ] In Complut. edit. et Rom. desunt hæc posteriora, καὶ ἀναβῇ ἡ νεφέλη ἀπαροῦσιν ἡμέρας ἤ. MS. Ox. & Ald. edit. cum Cyrillo de adorat. lib. 5. & Augustino in quæst. lectionem codicis nostri sequuntur, & in margine unius Arabici exemplaris hæc similiter supplentur, quæ secundum hebraicam veritatem pleniùs sic forte supplenda sunt, καὶ ἐὰν ἀναβῇ ἡ νεφέλη ἀπαροῦσιν ἢ δύο ἡμερῶν ἢ μηνὸς ἢ ἡμερῶν πλεοναζούσης τῆς νεφέλης, ἐπὶ τῆς σκηνῆς, σκιαζούσης ἐπ᾽ αὐτῆς &c. 22 Post illa πλεοναζούσης τῆς νεφέλης in utroque Arabico sub asterisco additur, ἐπὶ τῆς σκηνῆς. Post illa, καὶ οὐ μὴ ἀπαροῦσιν, Ald. edit. addit ἐν τῷ ἀναχθῆναι αὐτὴν ἐξῆραν, quæ etiam in utroque Arabico, asterisco notantur. 23 φυλακὴν κυρίου ἐφύλαξαν] Rom. edit. φυλακὴν κυρίου ἐφυλάξαντο.

CAP. X.

3 συναχθήσεται πᾶσα ἡ συναγωγή] Ald. edit. συναχθήσεται πρὸς σὲ πᾶσα συναγωγή, et sic in Arabico, in quo illa, πρὸς σὲ asterisco notantur. Reliqua omnia exemplaria cum Cyrillo De adorat. 5. lectionem codicis nostri

nostri sequuntur. 4 ἐν μιᾷ σαλπίσωσι] Ald. edit. ἐν μιᾷ σάλπιγγι σαλπίσωσι· reliqua exemplaria & Cyrill. cum codice nostro consentiunt. προσελεύσονται πρὸς σέ] Cyril. ἐλεύσονται πρὸς σέ. οἱ ἄρχοντες ἀρχηγοὶ Ἰσραήλ] Ox. οἱ ἀρχηγοὶ Ἰσραήλ. Ald. οἱ ἄρχοντες καὶ χιλίαρχοι Ἰσραήλ, & uterque Arabicus codex, οἱ ἄρχοντες χιλίαρχοι Ἰσραήλ, voce χιλίαρχοι asterisco notatâ. 5 παρεμβάλλουσαι ἀνατολάς] MS. Ox. & Complut. edit. παρεμβάλλουσαι κατ' ἀνατολάς. 6 παρεμβάλλουσαι νότον] MS. Ox. & Complut. edit. παρεμβάλλουσαι κατὰ λίβα. Rom. edit. cum Cyrillo παρεμβάλλουσαι λίβα. παρεμβάλλουσαι θάλασσαν] MS. Ox. παρεμβάλλουσαι κατὰ θάλασσαν. Complut. edit. Ald. & Rom. cum Cyrillo, παρεμβάλλουσαι παρὰ θάλασσαν. παρεμβάλλουσαι βοῤῥᾶν] MS. Ox. Compl. edit. Ald. & Rom. cum Cyrillo, παρεμβάλλουσαι πρὸς βοῤῥᾶν. σημασίᾳ σαλπιοῦσιν] Complutens. edit. σημασίαν σαλπιοῦσιν. 8 σαλπιοῦσι τῇ σάλπιγξι] MS. Ox. & Ald. edit. σαλπιοῦσιν ἐν τῇ σάλπιγξι. 9 καὶ σαλπιεῖτε τῇ σάλπιγξι] MS. Ox. Complut. edit. & Rom. cum Theodoreto, qu. 15. in Leviticum καὶ σημανεῖτε τῇ σάλπιγξι. Ald. edit. καὶ σαλπιεῖτε καὶ σημανεῖτε τῇ σάλπιγξι. ἔναντι κυρίου] Complut. edit. addit τοῦ θεοῦ ὑμῶν, & uterque Arabicus codex sub asterisco. 10 καὶ ἔσται ὑμῖν ἀνάμνησις] Compl. edit. καὶ ἔσται ὑμῖν εἰς ἀνάμνησιν. 12 ἐν τῇ ἐρήμῳ τοῦ Σινᾶ] MS. Ox. ἐκ τῆς ἐρήμου τοῦ Σιναί, & Complut. edit. ἀπὸ τῆς ἐρήμου τοῦ Σινᾶ. ἐν τῇ ἐρήμῳ τοῦ Φαράν] MS.Ox. ἐπὶ ἐρήμῳ τοῦ Φαράν. 22 τάγμα παρεμβολῆς Ἐφραίμ] MS. Ox. τάγματα παρεμβολῆς Ἐφραίμ. 24 Ἀβιδὰν υἱὸς Γαδεωνί] Complut. edit. Ald et Rom. Ἀβιδὰν ὁ τοῦ Γαδεωνί. 25 τάγμα παρεμβολῆς υἱῶν Δάν] MS. Ox. Compl. edit. & Ald. τάγματα παρεμβολῆς Δάν. 30 οὐ πορεύσομαι] In Arabico additur μετὰ σοῦ. καὶ εἰς τὴν γενεάν μου] MS. Ox. & Complut. edit. addunt πορεύσομαι, atque ita in Arabico sub asterisco. 31 ἦσθα μεθ' ἡμῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ] In Arabico ἦσθα ἐν τόπῳ μεθ' ἡμῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ, & illa, ἐν τόπῳ asterisco notantur. καὶ ἔσῃ ἐν ἡμῖν πρεσβύτης] MS. Ox. καὶ ἔσῃ μεθ' ἡμῶν καὶ ἐν ἡμῖν πρεσβύτης. In Arabico καὶ ἔσῃ ἐν ἡμῖν μέγας. 32 ὃ ἂν ἀγαθοποιήσῃ] MS. Ox. Complut. edit. Ald. & Rom. ὅσα ἂν ἀγαθοποιήσῃ. 33 post illa κατασκέψασθαι αὐτοῖς ἀνάπαυσιν, sequuntur in Complut. edit. καὶ ἡ νεφέλη κυρίου ἐγένετο σκιάζουσα ἐπ' αὐτοῖς ἡμέρας ἐν τῷ ἐξαίρειν αὐτοὺς ἐκ τῆς παρεμβολῆς, quæ in reliquis exemplaribus caput hoc decimum claudunt, in quibus vox κυρίου abest. 35 ἐξεγέρθητι κύριε] Complut. edit. ἐγέρθητι κύριε. διασκορπισθήτωσαν] Compl. edit. Ald. & Rom. cum Cyrillo καὶ διασκορπισθήτωσαν. φυγέτωσαν πάντες] Compl. edit. καὶ φυγέτωσαν πάντες. Post illa μισοῦντές σε, sequuntur in Arabico sub asterisco ἀπὸ τοῦ προσώπου σου. 36 ἐπίστρεφε κύριε χιλιάδας μυριάδας] MS. Ox. ἐπίστρεφε κύριε εἰς χιλιάδας μυριάδας.

CAP. XI.

1 γογγύζων πονηρά] In Arabico, ὡσεὶ γογγύζων πονηρά, & vox, ὡσεὶ, asterisco notatur. πῦρ παρὰ κυρίου] Præpositio παρὰ in utroque Arabico obelo notatur. 2 ἔτι ἐξεκαύθη ἐν αὐτοῖς πῦρ παρὰ κυρίου] In Ald. edit. & Rom. deest vox πῦρ. MS. Ox. Complut. edit. & Cyrillus De adorat. lib. 5. agnoscunt. 4 ἔκλαιον καὶ οἱ υἱοὶ Ἰσραήλ] Apud Cyrillum De adorat. 5. deest καί. Glaph. verò 2. in Exodum, prout in reliquis omnibus exemplaribus habetur. 5 καὶ τὰ σκόροδα] Compl. edit. cum Cyrillo, καὶ τὰ σκόροδα. 7 ὡσεὶ σπέρμα κορίου] MS. Ox. addit λευκόν. Schol. οἱ λοιποὶ, βδελλίου. 8 ἤλεθον αὐτὸ ἐν τῷ μύλῳ] Ald. edit. ἤλεθον αὐτὸ ἐν τῷ ἐμμύλωνι. Illa ἐν τῷ μύλῳ in uno Arabico obelo notantur, quæ asterisco potius notanda erant. καὶ ἔτριβον ἐν τῇ θυίᾳ] Compl. edit. ἢ ἔτριβον ἐν θυίᾳ. Ald. cum Theodoreto qu. 18. in Leviticum, καὶ ἔτριβον ἐν θυίᾳ. καὶ ἥψεν αὐτό] Apud Theodoretum deest αὐτό, & sic etiam post ἐποίουν. ἐποίουν αὐτὸ ἐγκρυφίας] MS. Ox. ἐποίουν αὐτοῖς ἐγκρυφίας. ὡσεὶ γεῦμα ἐγκρὶς ἐξ ἐλαίου] Schol. Ἄλλος, ἐκ μέλιτος. Ἀκύλας. μαστοῦ ἔλαιον, καὶ Σύμμαχος, μαστοῦ εἰς λίπος. 10 ἕκαστον κατὰ τὴν θύραν αὐτοῦ] Ald. edit. & Rom. cum Cyrillo Glaph. in Exod. 2. ἕκαστον ἐπὶ τῆς θύρας αὐτοῦ. MS. Ox. & Compl. edit. ἕκαστος ἐπὶ τῆς θύρας αὐτοῦ. In utroque Arabico, inter θύρας & αὐτοῦ, interseruntur sub asterisco τῆς σκηνῆς. ἐθυμώθη ὀργῇ κύριος σφόδρα] Apud Cyrillum deest σφόδρα. 11 ἐπιθεῖναι τὴν ὀργὴν τοῦ λαοῦ]. In utroque Arabico ἐπιθεῖναι τὴν ὁρμὴν παντὸς τοῦ λαοῦ, & vox παντὸς asterisco notatur. 12 ἐν γαστρὶ ἔλαβον] Chrysostomus homil. 4. in Jobum ἐγέννησα, qui tamen Homil. 35. in Matthæum lectionem codicis nostri & reliquorum omnium exemplarium retinet. πάντα τὸν λαόν] Apud Theodoretum deest vox πάντα. ἢ ἐγὼ ἔτεκον αὐτούς;] MS. Ox. Complut. edit. et Rom. cum Chrysostom. homil. 4. in Jobum, ἢ ἐγὼ ἔτικον αὐτούς; et Theodoretus ἢ ἐγὼ ἔτικον αὐτόν. λάβε αὐτοὺς εἰς τὸν κόλπον σου, ὡσεὶ ἄραι] Rom. edit. λάβε αὐτὸν εἰς τὸν κόλπον σου ὡσεὶ ἄραι. Theodoretus λάβε αὐτὸν εἰς τὸν κόλπον σου ὡσεὶ λάβοι. Chrysostom. homil. 4. in Jobum βάσταζον αὐτοὺς ὃν τρόπον βαστάζει, qui tamen homil. 35. in Matthæum & homil. 3. ad Hebræos, lectionem receptam & consensu omnium exemplarium confirmatam retinet. 13 δοῦναι παντὶ τῷ λαῷ] Apud Cyrillum deest παντί. 14 φέρειν τὸν λαὸν τοῦτον] In utroque Arabico φέρειν πάντα τὸν λαὸν τοῦτον, & vox πάντα asterisco notatur. ὅτι βαρύ μοί ἐστι] MS. Ox. Ald. edit. & Rom. ὅτι βαρύτερόν μοί ἐστι. εἰ εὕρηκα ἔλεος παρὰ σοί] MS Ox. εἰ εὕρηκα χάριν καὶ ἔλεος παρὰ σοί. Complut. edit. εἰ εὕρηκα χάριν παρὰ σοί. Apud Cyrillum desunt illa εἰ εὕρηκα ἔλεος παρὰ σοί. Ald. edit. & Rom. cum codice nostro consentiunt. 16 οὓς σὺ αὐτοὺς οἶδας] In utroque Arabico voces σὺ αὐτοὺς obelo notantur, & Cyrillus cum Theodoreto legunt οὓς αὐτὸς οἶδας. ὅτι οὗτοί εἰσι] Theodoretus ὅτι αὐτοί εἰσι. καὶ ἄξεις αὐτοὺς εἰς τὴν σκηνήν] MS. Ox. Compl. edit. & Ald. καὶ ἐξάξεις αὐτοὺς εἰς τὴν σκηνήν. Rom. edit. cum Cyrillo, καὶ ἄξεις αὐτοὺς πρὸς τὴν σκηνήν. 17 καὶ ἀφελῶ ἀπὸ τοῦ πνεύματος τοῦ ἐπὶ σοί, καὶ ἐπιθήσω ἐπ' αὐτούς] Cyrillus pro ἐπιθήσω legit θήσω. Eusebius De demonstr. 3. & Theodor. ἐπιθήσω· Epiphanius Adversus hæreses lib. 1. καὶ λήψομαι ἀπὸ τοῦ ἐπὶ σοὶ πνεύματος, καὶ ἐκχεῶ ἐπ' αὐτούς. 18 ὅτι καλὸν ὑμῖν ἐστιν] In MS Sar. deest vox ἐστιν. καὶ δώσει κύριος ὑμῖν κρέα φαγεῖν, καὶ φάγεσθε κρέα] MS. Ox. & Sar. cum Ald. edit. & Rom. καὶ δώσει ὑμῖν κύριος φαγεῖν κρέα &c. & vox φαγεῖν in MS. Sar. obelo notatur. 19 οὐδὲ δύο] MS. Sar. sub asterisco addit ἡμέρας. 20 ἕως μηνὸς ἡμερῶν φάγεσθε] In MS. Sar. vox φάγεσθε obelo notatur. ἐκ τῶν μυκτήρων] MS. Sar. ἐκ τοῦ μυκτῆρος. Complut. edit. ἐκ τῶν μυκτήρων. εἰς χολέραν] Symmachus εἰς ἀπεψίαν authore Theodoreto ἐκ τῆς ἀπειρίας τῆς θείας χάριτος· qui tamen sic explicat, ἡ γὰρ ἀδηφαγία τὴν νόσον εἰσήγαγε, καὶ πολλάκις τὸν θάνατον ἡ θήλατος πηγή. 21 κρέας δώσω αὐτοῖς καὶ φάγονται] MS. Ox. & Sar. Complut. edit. & Ald. κρέα δώσω. Rom. κρέα δώσω αὐτοῖς φαγεῖν καὶ φάγονται. 22 πᾶν τὸ ὄψος] Compl. edit. & Ald. πᾶν τὸ ὄψον. συναχθήσεται] MS. Sar. Compl. Ald. & Rom. συναχθήσεται αὐτοῖς. 23 οὐχὶ ἐξαρκέσει] Compl. ἐκ ἀρκέσει. ἤδη γνώσῃ εἰ ἐπικαταλήψεται] Ald. ἤδη γνώσῃ ἐστι καταλήψεται. Philo De sacrificiis Abelis & Caini ἤδη ὄψῃ ἐπεὶ καταλήψεται. Justinus Martyr Dialogo cum Tryphone ἤδη γνώσῃ εἰ ἐπικαλύψεται, scribendum proculdubio ἐπικαταλήψεται. MS. Ox. & Sar. Compl. edit. & Rom. cum Theodoreto lectionem codicis nostri confirmant. 25 καὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς αὐτόν] MS. Ox. καὶ ἐλάλησε κύριος πρὸς Μωϋσῆν. MS. Sar. Complut. edit. & Rom. καὶ ἐλάλησε πρὸς αὐτόν. 28 ὁ ἐκλεκτὸς αὐτοῦ, εἶπε] MS. Ox. & Sar. ὁ ἐκλεκτὸς εἶπε. 29 μὴ ζηλοῖς σύ μοι;] Rom. edit. μὴ ζηλοῖς ἐμέ. MS. Ox. & Sar. Complut. edit. & Ald. cum Chrysostomo homil. 3. ad Tim. & Theod. qu. 21. in Levit. lectionem codicis nostri sequuntur. καὶ τίς δῴη] Theod. καὶ τίς ἂν δῴη. πάντα τὸν λαὸν κυρίου προφήτας] Chrysostomus homil. 3. ad Timoth. 1. & homilia De serpente quem Moyses erexit, addit vocem εἶναι. ὅταν δῷ κύριος] Chrysostomus homil. De serpente ἐν τῷ δοῦναι κύριον. 31 καὶ ἐξεπέρασεν ὀρτυγομήτραν] MS. Sar. καὶ ἐξεπέρασεν ὀρτυγομήτραν. ὡσεὶ δίπηχυν] MS. Sar. Complut. edit. & Rom. ὡσεὶ δίπηχυ. 32 ὅλην τὴν ἡμέραν] MS. Ox. & Sar. cum Compl. edit. addunt ἐκείνην, quæ vox in MS. Sar. asterisco notatur. καὶ συνήγαγον] Compl. edit. καὶ συνέλεξαν. καὶ ἔψυξαν ἑαυτοῖς ψυγμούς] Ox. καὶ ἔσφαξαν καὶ ἔψυξαν ἑαυτοῖς ψυγμούς. 33 καὶ κύριος ἐθυμώθη εἰς τὸν λαόν] MS. Sar. καὶ ἐθυμώθη κύριος ὀργῇ εἰς τὸν λαόν & vox ὀργῇ asterisco notatur, atque ita in utroque Arabico. Ald. edit. καὶ κύριος ἐθυμώθη σφόδρα εἰς τὸν λαόν. ἐπάταξε κύριος ἐν τῷ λαῷ] MS. Sar. Compl. edit. & Rom. ἐπάταξε κύριος τὸν λαόν. πληγὴν μεγάλην] MS. Sar. πληγῇ μεγάλῃ.

CAP. XII.

1 ἧς ἔλαβεν] MS. Ox. & Sar. Complut. edit. Ald. & Rom. cum Cyrillo Glaph. in Numeros, ἣν ἔλαβε Μωϋσῆς, & vox Μωϋσῆς in MS. Sar. obelo notatur. 2 μὴ Μωϋσῇ μόνῳ] In MS. Sar. vox μόνῳ obelo notatur. ἐλάλησεν κύριος] Rom. edit. λελάληκε κύριος· Reliqua exemplaria cum Cyrillo lectionem codicis nostri sequuntur. οὐχὶ καὶ ἐν ὑμῖν] MS. Ox. & Sar. Complut. edit. Ald. & Rom. habent ἡμῖν, & deest ἐν. 5 ἐξῆλθον οἱ τρεῖς εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου] In MS. Ox. desunt illa εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου, quæ in MS. Sar. obelo notantur. καὶ κατέβη κύριος] In Complut. edit. deest καί. καὶ ἐξήλθοσαν ἀμφότεροι] In Complut. edit. deest καί. 6 καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς] MS. Ox. & Complut. edit. cum Cyrillo καὶ εἶπε κύριος πρὸς αὐτούς. In MS. Sar. voces πρὸς αὐτοὺς obelo notantur. ἀκούσατε τῶν λόγων μου] MS. Sar. cum utroque Arabico ἀκούσατε δὴ τῶν λόγων μου & vox δὴ asterisco notatur. Cyrillus ἀκούσατε τὸν λόγον μου. προφήτης ὑμῶν κυρίῳ] Complut. edit. προφήτης ὑμῶν κυρίου. Cyrillus προφήτης ὑμῖν κυρίῳ, & sic Theodor. qu. 22 in Leviticum, nisi quòd absit vox κυρίῳ. ἐν ὕπνῳ] Cyrillus ἐν ἐνυπνίῳ. 7 οὐχ οὕτως ὡς ὁ θεράπων μου] Rom. edit. οὐχ οὕτως ὁ θεράπων μου. 8 τὴν δόξαν μου εἶδεν] MS. Ox. & Sar. Complut. edit. Ald. et Rom. cum Theodoreto τὴν δόξαν κυρίου εἶδε. Cyrillus cum codice nostro consentit. 9 καταλιπόντες κατὰ] Apud Theodoretum deest κατά. καὶ ἀπῆλθον] Et sic MS. Ox. Complut. edit. & Ald. cum Cyrillo. Rom. καὶ ἀπῆλθεν. 10 νεφέλη ἀπῆλθεν ἀπὸ τῆς σκηνῆς] MS. Ox. & Sar. Complut. edit. Ald & Rom. cum Cyrillo νεφέλη ἀπέστη ἀπὸ τῆς σκηνῆς. πρὸς Μαριάμ] Complut. edit. & Rom. ἐπὶ Μαριάμ· Reliqua exemplaria cum Cyrillo lectionem codicis nostri sequuntur. 11 δέομαι κύριε] Complut. edit. δέομαι κύριέ μου. Ald. edit. δέομαί σου κύριε. 12 μὴ γένοιτο] MS. Sar μὴ δὴ γένηται. MS. Ox. Complut. edit. Ald. & Rom. cum Cyrillo μὴ γένηται. ἐκπορευόμενον] Cyrillus πορευόμενον. ἐκ μήτρας μητρός] MS. Sar. & Complut. edit. addunt αὐτοῦ, quæ vox in MS. Sar. asterisco notatur. ἥμισυ τῶν σαρκῶν] MS. Sar. ἥμισυ τῆς σαρκός. 14 ἑπτὰ ἡμέρας ἀφορισθήσεται ἔξω] Compl. edit. et Ald. ἑπτὰ ἡμέρας ἀφορισθήτω ἔξω. MS. Sar. & Rom. edit. ἑπτὰ ἡμέρας· ἀφορισθήτω ἑπτὰ ἡμέρας ἔξω. MS. Ox. cum Cyrillo & Theodoreto qu. 23. in Levit. ἑπτὰ ἡμέρας· ἀφορισθήσεται ἑπτὰ ἡμέρας ἔξω. ἕως καθαρισθῇ] MS. Ox. cum Cyrillo, ἕως ἂν καθαρισθῇ.

CAP. XIII.

1 καὶ παρενέβαλεν] MS. Ox. & Sar. Complut. edit. Ald. & Rom. cum Cyrillo De adorat. 5. καὶ παρενέβαλον, qui tamen Glaph. in Numeros lectionem codicis nostri sequitur. 2 εἰς κατάσχεσιν· ἄνδρα ἕνα] MS. Sarravii, εἰς κατάσχεσιν ἄνδρα ἕνα ἄνδρα ἕνα, ubi voces, εἰς κατάσχεσιν, prout in Arabico, obelo notantur. illa verò ἄνδρα ἕνα posteriore loco asterisco notantur, quæ etiam in Complut. edit. Ald. & Rom. absunt. κατὰ δήμους πατριῶν αὐτῶν] MS. Ox κατὰ δήμους κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν. ἀποστελεῖς αὐτοὺς, πάντα] In MS. Sar. vox αὐτοὺς obelo notatur. In Arabico, ἀπόστελλε μετ' αὐτῶν πάντα. Et illa μετ' αὐτῶν obelo notantur. 4 καὶ ἀπέστειλεν αὐτούς] MS. Ox. & Sar. Complut. edit. Ald. & Rom. cum Cyrillo, καὶ ἐξαπέστειλεν αὐτούς. 18 καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺς Μωϋσῆς κατασκέψασθαι] MS. Ox. & Ald. edit. καὶ ἐξαπέστειλεν αὐτοὺς Μωϋσῆς ἐκ τῆς ἐρήμου Φαρὰν κατασκέψασθαι. 19 εἰ ὀλίγοι] Complut. edit. Ald. et Rom. ἢ ὀλίγοι. MS. Ox. & Sar. lectionem codicis nostri confirmant. 20 εἰ καλή ἐστιν] Ald. edit. καλή ἐστιν. Rom. ἢ καλή ἐστιν. MS. Ox. & Sar. cum Complut. edit. lectionem codicis nostri sequuntur. τίνες αἱ πόλεις εἰς ἃς] Ald. edit. & Rom. τίνες αἱ πόλεις ἅς. MS. verò Ox. & Sar. cum Complutens. edit. cum codice nostro concordant. 21 ἢ πίων] MS. Sar. εἰ πίων. καὶ αἱ ἡμέραι, ἡμέραι ἔαρος] Ald. edit. καὶ αἱ ἡμέραι, ἡμέρας ἔαρος. malè. In MS. Sar. vox ἔαρος obelo notatur. 22 καὶ ἦλθον ἕως Χεβρών] Ald. edit. & Rom. καὶ ἀπῆλθον ἕως Χεβρών. 23 καὶ κατεσκέψαντο αὐτήν· καὶ ἔκοψαν] In Complut. edit. desunt illa καὶ κατεσκέψαντο αὐτήν, quæ in MS. Sar. & utroque Arabico obelo notantur. ἕνα ἐπ' αὐτοῦ] MS. Sar. ἕνα ἀπ' αὐτοῦ, & voces ἀπ' αὐτοῦ obelo notantur. καὶ ἦρον αὐτόν] Cyrillus De adorat. lib. 5. καὶ ἦραν αὐτό. ἐπ' ἀναφορεῦσι] MS. Sar. addit δυσὶν sub asterisco. 24 τὸν τόπον ἐκεῖνον ἐπωνόμασαν] In reliquis omnibus exemplaribus & Cyrillo præfigitur copula καὶ, quæ in hebræo abest. Pro ἐπωνόμασαν scribendum forte ἐπωνόμασεν. 26 καὶ ἐπέστρεψαν ἐκεῖθεν] Rom. edit. καὶ ἀπέστρεψαν ἐκεῖθεν. 27 ἀπεκρίθησαν αὐτοῖς ῥῆμα] Complut. edit. ἀπεκρίθησαν αὐτοῖς ῥήματα. καὶ ἔδειξαν] MS. Sar. & Ald. edit. addunt αὐτοῖς, quæ vox in MS. Sar. asterisco notatur. 28 καὶ διηγήσαντο αὐτῷ, καὶ εἶπαν] MS. Ox. καὶ διηγήσαντο αὐτοῖς, καὶ εἶπον αὐτῷ. καὶ οὗτος ὁ καρπὸς αὐτῆς] In MS. Sar. deest καί. 29 τὸ κατοικοῦν τὴν γῆν] MS. Ox. & Rom. edit. cum Cyrillo, τὸ κατοικοῦν ἐπ' αὐτῆς. MS. Sar. & reliqua omnia exemplaria lectionem codicis nostri sequuntur. ὀχυραὶ τετειχισμέναι] In MS. Sar. vox τετειχισμέναι asterisco notatur. μεγάλαι σφόδρα] MS. Sar. & Complut. edit.

edit. ϗ μεγάλαι σφόδρα. 30 ϗ ὁ Εὐαῖος] In MS. Sar. & utroque Arabico hæ voces obelo notantur. κατοικεῖ ἐν τῇ ὀρεινῇ]· MS. Ox. κατοικοῦσιν ἐν τῇ ὀρεινῇ. ϗ παρὰ τὸν Ιορδάνην ποταμόν] In MS. Ox. deest vox ποταμόν. 31 ϗ εἶπαν αὐτῷ, οὐχὶ ἀλλά] In MS. Sar. & utroque Arabico voces illæ αὐτῷ, οὐχὶ ἀλλὰ obelo notantur. ὅτι δυνατοί] Complut. edit. ὅτι δυνάμενοι. 32 ἐκ ἀναβαινομένων ὅτι] In utroque Arabico vox ὅτι obelo notatur, cum voces similiter ἐκ ἀναβαινομένων obelo notandæ sint, in hebræo enim nihil est quod iis respondeat. μὴ δυνώμεθα] Complutens. edit. μὴ δυνησόμεθα. 33 ἔκτασιν τῆς γῆς] Schol, τὸ Σαμαρειτικόν, ὄνειδος κατὰ τῆς γῆς· legendum fortè ἔνστασιν. αὐτὴν κατασκέψασθαι] In MS. Sar. vox αὐτὴν asterisco notatur. ϗ πᾶς ὁ λαός] In MS. Sar. deest πᾶς. ἑωράκαμεν ἐν αὐτῇ] MS. Ox. ἑωράκαμεν ἐκεῖ. Complut. edit. & Ald. ἑωράκαμεν ἐπ' αὐτῆς. 34 ἑωράκαμεν τοὺς γίγαντας] MS. Sar. & uterque Arabicus addunt sub asterisco υἱοὺς ἐνὰχ ἐκ τῶν γιγάντων.

CAP. XIV.

1 ἔδωκεν φωνήν] MS. Sar. addit sub asterisco αὐτῶν. Rom. edit. ἐνέδωκε φωνήν. Cyrillus De adorat. 5. δέδωκε φωνήν. 3 εἰ ἀποθάνομεν] In MS. Ox. & Complut. edit. deest εἰ. ϗ τὰ παιδία ἡμῶν] In Complut. edit. & Rom. cum Cyrillo deest ἡμῶν. MS. Ox. & Sar. cum Ald. edit. agnoscunt. ἔσονται εἰς διαρπαγήν] MS. Ox. ἔσονται ἐν τῷ πολέμῳ εἰς διαρπασμόν. βέλτιον ἡμῖν ἐστιν] Rom. edit. βέλτιόν ἐστιν. Reliqua omnia exemplaria cum Cyrillo lectionem codicis nostri sequuntur. 4 ϗ εἶπαν ἕτερος] Complut. edit. et Ald. ϗ εἶπεν ἕτερος. τῷ ἑτέρῳ] MS. Sar. addit αὐτοῦ. 5 ἐπὶ πρόσωπον] MS. Sar. addit sub asterisco αὐτῶν. ἐναντίον πάσης συναγωγῆς] In MS. Sar. & utroque Arabico, ἐναντίον πάσης ἐκκλησίας συναγωγῆς, & vox ἐκκλησίας asterisco notatur. 7 ἡ γῆ ἣν κατεσκεψάμεθα αὐτήν] MS. Sar. ἡ γῆ ἣν παρήλθομεν ἐν αὐτῇ, ϗ κατεσκεψάμεθα αὐτήν, & illa παρήλθομεν ἐν αὐτῇ, ϗ obelo notantur. ἀγαθή ἐστι σφόδρα σφόδρα] MS. Ox. καλή ἐστι σφόδρα σφόδρα. 9 μὴ ἀποστάται γίνεσθε] In MS. Sar. vox γίνεσθε obelo notatur, ita ut pro ἀποστάται scribendum forte sit ἀποστῆτε. μὴ φοβηθῆτε τὸν λαόν] MS. Sar. μὴ φοβεῖσθε τὸν λαόν. κατάβρωμα ἡμῖν] MS. Ox. κατάβρωμα ὑμῶν, & Complut. edit. κατάβρωμα ὑμῖν. ἀφέστηκε γὰρ ὁ καιρὸς ἀπ' αὐτῶν] MS. Sar. ἀφέστηκε γὰρ ὁ καιρὸς αὐτῶν ἀπ' αὐτῶν, & vox αὐτῶν priore loco, asterisco notatur: legendum forte τὸ κῦρος, nisi quod hebraica vox hoc loco interdum σκιάν, σκέπην & στέγην significat, & pro iis à LXX interpretibus usurpatur. 10 ὤφθη ἐν νεφέλῃ] In Arabico ἐν τῇ νεφέλῃ, quæ & obelo notantur. ἐν πᾶσιν τοῖς υἱοῖς Ισραήλ] MS. Ox. ἐπὶ πᾶσι τοῖς υἱοῖς Ισραήλ. In Rom. edit. deest ἐν. 11 παροξύνει με] Philo De migratione Abrahami παροξυνοῦσι. πιστεύουσί μοι] MS. Sar. & Philo πιστεύουσί μοι. ἐν πᾶσιν τοῖς θαυμασίοις] MS. Ox. & Sar. Compl. & Rom. cum Philone, ἐν πᾶσι τοῖς σημείοις. Ald. ἐπὶ πᾶσι τοῖς σημείοις. 12 πατάξω αὐτούς] MS. Ox. ἀφεῖς με, ϗ πατάξω αὐτούς. ποιήσω σε ϗ τὸν οἶκον τοῦ πατρός σου] In MS. Sar. & Arabico illa, ϗ τὸν οἶκον τοῦ πατρός σου obelo notantur, & in Compl. edit. absunt. 14 ὅτι σὺ εἶ κύριος ἐν τῷ λαῷ τούτῳ, ὅστις ὀφθαλμοῖς κατ' ὀφθαλμοὺς ὀπτάζῃ κύριε] MS. Sar. & Compl. edit. pro ὀπτάζῃ κύριε legit ὀπτάζῃ σὺ κύριε, & MS. Ox. cum Eusebio De demonstr. lib. 5. ὀπτάνῃ σὺ κύριε, qui Aquilam locum integrum sic reddidisse author est. ὅτι σὺ εἶ κύριε ἐν ἐσχάτῳ τοῦ λαοῦ τούτου ὃς ὀφθαλμὸν ἐν ὀφθαλμοῖς ὁρᾷ σὺ κύριε ἐφέστηκεν. ἐπ' αὐτῶν] Ald. edit. ἐφέστηκεν ἐπ' αὐτόν, malé. 16 εἰσαγαγεῖν αὐτούς] MS. Ox. & Sar. cum Complut. edit. Ald. et Rom. εἰσαγαγεῖν τὸν λαὸν τοῦτον. ὤμοσεν αὐτοῖς] MS. Ox. ὤμοσε τοῖς πατράσιν αὐτῶν. κατέστρωσεν αὐτούς] MS. Sar. ϗ κατέστρωσεν αὐτούς. 17 ὑψωθήτω ἡ χείρ σου] MS. Ox. & Sar. cum Ald. edit. & Rom. ὑψωθήτω ἡ ἰσχύς σου. Complutens. edit. lectionem codicis nostri sequitur. 18 ϗ ἀληθινός] In utroque Arabico hæ voces obelo notantur. ἀδικίας ϗ ἁμαρτίας] In MS. Sar. illa, καὶ ἁμαρτίας obelo notantur. καθαριεῖ τὸν ἔνοχον] In MS. Sar. & in Arabico voces τὸν ἔνοχον obelo notantur. 20 ϗ εἶπε κύριος πρὸς Μωϋσῆν] In Arabico illa πρὸς Μωϋσῆν obelo notantur, neque Complut. edit. agnoscit. ἵλεως αὐτοῖς εἰμι] In MS. Sar. vox αὐτοῖς obelo notatur. 21 ϗ ζῶν τὸ ὄνομά μου] Ald. edit. ϗ ἀεὶ ζῶν τὸ ὄνομά μου. Theodoretus qu. 27. in Leviticum, καὶ ζῇ τὸ ὄνομά μου. In MS. verò Sar. & Arabico illa, ϗ ζῶν τὸ ὄνομά μου obelo notantur. 22 ἐν τῇ ἐρήμῳ ταύτῃ] In MS. Sar. & Arabico vox ταύτῃ obelo notatur, & in Rom. edit. abest: reliqua exemplaria cum Cyrillo Glaph. in Numeros agnoscunt. 23 ἀλλ' ἢ τὰ τέκνα αὐτῶν ἅ ἐστι μεθ' ἐμοῦ ὧδε (Complut. edit. addit σήμερον) ὅσοι οὐκ οἴδασιν ἀγαθὸν ἢ κακόν, πᾶς νεώτερος ἄπειρος, τούτοις δώσω τὴν γῆν] In MS. Sar. & Arabico hæc omnia obelo notantur. οὐκ ὄψονται αὐτήν] In Arabico, ϗ οὐκ ὄψονται αὐτήν, & ϗ obelo notatur. 24 ὅτι ἐγενήθη πνεῦμα ἕτερον] In Rom. edit. deest vox ἐγενήθη. Reliqua exemplaria cum Cyrillo & Athanasio ad Serapionem Spiritum non esse creaturam, lectionem codicis nostri confirmant. ϗ εἰσάξω] In Rom. edit. deest ϗ, reliqua verò omnia exemplaria cum Cyrillo agnoscunt. εἰς τὴν εἰσῆλθεν] Athanasius, εἰς τὴν ἐκλάσθη, & Cyrillus εἰς τὴν εἰσῆλθον. ϗ τὸ σπέρμα αὐτοῦ] MS. Ox. addit μετ' αὐτόν. 25 κατοικοῦσιν ἐν τῇ κοιλάδι] Ald. edit. κατοικήσουσιν ἐν τῇ κοιλάδι. ἀπάρατε ὑμεῖς εἰς τὴν ἔρημον] In MS. Sar. ὑμεῖς, sub obelo additur vox αὐτοί. ὁδὸν θάλασσαν ἐρυθράν] Complut. edit. ὁδὸν θαλάσσης ἐρυθρᾶς. 27 ἃ αὐτοὶ γογγύζουσιν] In MS. Sar. vox γογγύζουσιν obelo notatur. ἣν ἐγόγγυσαν] MS. Sar. ἣν αὐτοὶ ἐγόγγυσαν, & Compl. edit. ἣν αὐτοὶ γογγύζουσι. 28 εἰ μὴν ὃν τρόπον] Compl. edit. Ald. & Rom. ἢ μὴν ὃν τρόπον λελαλήκατε] MS. Sar. & Ox. & reliqua exemplaria addunt εἰς τὰ ὦτά μου, prout in hebræo. 29 ϗ οἱ κατειλεγμένοι] MS. Sar. ϗ πάντες οἱ κατειλεγμένοι, & vox πάντες asterisco notatur. ἐγόγγυσαν ἐπ' ἐμοί] Ald. edit. ἐγγόγγυζον. Rom. ἐγόγγυζεν, malé. 30 ἐπ' αὐτῆς] MS. Sar. ἐν αὐτῇ. 31 εἰς διαρπαγὴν ἔσονται] Complut. edit. & Ald. εἰς διαρπαγὴν ἔσεσθε. Rom. ἐν διαρπαγῇ ἔσεσθε. εἰσάξω αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν] In MS. Sar. illa εἰς τὴν γῆν obelo notantur. ϗ κληρονομήσουσι τὴν γῆν] In MS. Ox. & Compl. edit. desunt hæc omnia. ἣν ὑμεῖς ἀπέστητε ἀπ' αὐτῆς] In MS. Sar. vox ὑμεῖς obelo notatur, & in Arabico illa ἀπ' αὐτῆς. MS. Ox. ἀφ' ἧς ὑμεῖς ἀπέστητε ἀπ' αὐτῆς. 33 ϗ ἀνοίσουσι] Schol. Ἄλλος, βαστάζοντες. τὴν πορνείαν αὐτῶν] MS. Ox. & Sar. Complut. edit. Ald. & Rom. τὴν πορνείαν ὑμῶν. ἀναλωθῇ] MS. Sar. & Ald. edit. ἐξαναλωθῇ. 34 κατεσκέψασθε] MS. Sar. ἐπεσκέψασθε. ἡμέραν τοῦ ἐνιαυτοῦ] In MS. Sar. & in Arabico voces hæ geminantur, & posteriore loco asterisco notantur. λήψεσθε τὰς ἁμαρτίας] In utroque Arabico sub obelo præfigitur καί. θυμὸν τῆς ὀργῆς μου] In MS. Sar. illa τῆς ὀργῆς obelo notantur. 35 εἰ μὴν οὕτω] MS. Sar. Complut. edit. & Rom. ἢ μὴν οὕτω. Ald. ὑμῖν οὕτω, malé. ποιήσω τῇ συναγωγῇ] In MS. Sar. & utroque Arabico, ποιήσω πάσῃ τῇ συναγωγῇ, & vox πάσῃ asterisco notatur. 36 πρὸς τὴν συναγωγήν] In MS. Sar. πρὸς πᾶσαν τὴν συναγωγήν, & vox πᾶσαν asterisco notatur. 37 ἄνθρωποι οἱ κατείπαντες] MS. Ox. ἄνθρωποι ἐκεῖνοι οἱ κατείπαντες. 39 τὰ ῥήματα ταῦτα] In MS. Sar. & Ambrosio πάντα τὰ ῥήματα ταῦτα, & vox πάντα asterisco notatur. 40 ἐπὶ τὴν κορυφήν] MS. Ox. & Sar. Complut. edit. & Rom. εἰς τὴν κορυφήν. ἰδοὺ οἵδε] In MS. Ox & Complut. edit. deest οἵδε. 41 ἵνα τί ὑμεῖς] MS. Sar. ἵνα τί τοῦτο ὑμεῖς, & vox τοῦτο asterisco notatur. οὐκ εὔοδα ἔσται ὑμῖν] In MS. Sar vox ὑμῖν asterisco notatur. 42 ἐστι κύριος μεθ' ὑμῶν] MS. Ox. ἔστι κύριος μεθ' ὑμῶν. 44 διαβιασάμενοι] Ald. edit. διαβησάμενοι, malé. ἐκ μέσου τῆς παρεμβολῆς] In MS. Ox. Complut. edit. et Rom. deest vox μέσου. MS. Sar. cum Ald. edit. agnoscunt. 45 ϗ ἐτρέψαντο αὐτούς] Forte ἐτρέψατο. ϗ ἀπεστράφησαν εἰς τὴν παρεμβολήν] Hæc verba in MS. Sar. & utroque Arabico, obelo notantur, & in Complut. editione desiderantur.

VARIANTES LECTIONES ex Annotatis viri summi & incomparabilis D. HUGONIS GROTII in universa Biblia, cum ejusdem de iis judicio, collectæ opera ac studio Doctissimi Viri Thomæ Piercii Presbyteri, Rectoris Ecclesiæ de BRINGTON in Comitatu NORTHAMPTONIENSI.

AD GENESIN.

CAP. II.

v. 6. Ascendebat] In antiquissimo codice, quo usus est Saadias, appofita hic erat negans particula. Quod non improbem, si adsit plurium codicum consensus, ut rationem reddat Moyses cur hortum illum de quo jam aget, Deus inter magna flumina constituerit, nempe quia de cœlo, adhuc suam puritatem retinente, non cadebant imbres,& recens facta aquarum à terris in suos alveos discessione nullæ novæ scatebræ è terrâ ebulliebant. Nam quod hic in Hebræo est אד, πηγὴ est LXX interpretibus, & fons Latinis, ὀμβρισμὸς, ut hic posuit Aquila, aut ἐπιβλυσμὸς, ut Symmachus. Frequens autem est illis LXX, ut & Novi Testamenti Scriptoribus, πηγὴ ponere pro qualicunque humoris eruptione. 11. Hevilath] In Hebræo est חוילה sed Syri pro ה ponunt ח, et sæpe addito ע dicunt אחוילע. 17 morte morieris] Syri interpretes hic habebant, morsuli eris: quod notant Ambrosius & Hieronymus.

CAP. III. v. 1. Callidior] LXX φρονιμώτερος. Aquila πανοῦργος. 15 Ipsa] Hebræus textus & LXX habent Ipse, eos sequitur Irenæus IV. 78. & Cyprianus Testimonio XI. libri II. adversus Judæos. Insidiaberis] Videtur esse ex lectione Græca τηρήσεις, pro quo alii codices habent τειρήσεις. i. e. conteres, quod propiùs accedit ad Hebræum vocabulum.

CAP. IV. v. 7. Statim in foribus peccatum aderit] Longè aliter Hebr. hæc legêre Græci, οὐκ ἐὰν ὀρθῶς προσενέγκῃς, ὀρθῶς δὲ μὴ διέλῃς, ἥμαρτες; ἡσύχασον· quam interpretationem sequitur & Julianus, nisi quod pro ἥμαρτες recitat ἁμάρτημα, sensu eodem. 8 Egrediamur foras] Græcè διέλθωμεν εἰς τὸ πεδίον. Quod addit & Samariticus, ut notatum & Hier. & Cyril. Addidere & Syrus & Hierofolymitanus & Jonathan. In Hebræo per compendium id omittitur. 16 in terra] Omissum hic nomen terræ נוד Græcis ναίδ. 21 & organo] Hebraicè עוגב, Græci κιθάραν. At Chaldæus אבובא.

CAP. V. v. 18. 162. annis] De multis discrepantiis quæ in hoc & sequentibus capitibus circa numeros annorum apparent in codicibus Hebr. Samaritanis, Græcis, Capellus optimè egit. 22. ambulavit Enoch cum Deo] Græci vertunt, εὐηρέστησεν Ενὼχ τῷ Θεῷ. Idem sensus apud Syrum. 24 & non apparuit, quia tulit eum Deus] Samaritanus, Accepit eum Angelus ejus. Onkelos, non occidit eum Deus: i. e. non passus est mori. Jonathan, sublatus fuit, & ascendit in cœlum ex mandato coram Domino. Vide ad Hebræos 11. 5. 29 Iste consolabitur nos] Sensus idem, sed etymologia nomini non respondet: itaque rectiùs Græci pro ינחמנו legerunt יניחנו, verterunt enim διαναπαύσει, quod originem nominis exactè ostendit. Sic & Philo citat, pejorem infidiari meliori. In Hieronymiano nominum indice, Noe, cessatio, requies. Samaritanus Paraphrastes, Sustentabit opera nostra, & oppressionem manuum nostrarum. i. e. erit ad ruris opera Vicarius noster.

CAP. VI. v. 4. Gigantes autem erant] Symmachus non male, οἱ βίαιοι. Aquila, οἱ ἐπιπίπτοντες. Isti sunt potentes] הגברים, quod mutatione levi literæ affinis potest dici הכבירים, οἱ κάβειροι, Græcis Θεοὶ δυνατοὶ, Virgilio Dii magni, divi, repertores navigationis, Piratæ haud dubiè. 6 Pœnituit eum] Onkelos & Jonathan, ותב במימריה reversus est in verbum suum. i. e. in se. Symmachus ἀπέστρεψεν. At Aquila μετεμελήθη. 14 arcam] Nomen ex similitudine ad quam facta erat. κιβωτὸν dixere hic LXX. Et sic Matthæi interpres 24. 38. Luc. 17. 27. 1 Pet. 3. 20. At λάρνακα eodem planè sensu Apollodorus in Bibliotheca.

CAP. VII. v. 4. Substantiam] יקום, quod hic in Hebræo est, interpretibus Abenefdrâ & Kimchi, significat quicquid vivit. Ad originem si spectes est, quod se erigit, unde ἀνάστημα hic vertêre Græci. At alibi ὑπόστασιν.

CAP. VIII. v. 4. Armeniæ] Generali nomine. Vetus nomen habuere Ararat, dicti postea Gordyæi: quod nomen hic habet Josephus, duo Chaldæi interpretes, & Arabs, sed literâ unâ corruptâ. 7 Qui egrediebatur & non revertebatur] Sic & Græci omnes, καὶ ἐξελθὼν οὐκ ἀνέστρεψε. Unde apparet olim hic variâsse codices. Hebræa lectio sic exponi potest, ut corvus dicatur modò longiùs avolasse ab arca, modò eam propius advolasse, sic tamen ut in arcam non intraret. 13 exsiccata] Nondum plene, ut sensu altero. Ideo Græci hic posuere ἐξέλιπε τὸ ὕδωρ· in sequenti verò ἐξηράνθη. In Hebræo quoque verba differunt חרבו & יבשה. 21 Et dixit] In Hebræo hic additur ad cor suum. Theodotion ad verbum πρὸς καρδίαν αὐτοῦ, pro quo Symmachus πρὸς ἑαυτόν. ab adolescentia sua] ἐκ νεότητος αὐτοῦ. Onkelos, מזעיריה à parvitate. Rabbi Salomo, ex quo exceptus est à visceribus matris suæ, hyperbole tali qualis est Psal. 58. 4. & 71. 6. Esa. 48. 8. Job 31. 18.

CAP. XIV. v. 1. Ponti] Ita Aquila. In Hebræo est אלסר. Rex Gentium] i. e. Convenarum. Symmachus παμφυλίας. 5 Raphaim] Græci, τοὺς γίγαντας. Chaldæus, גבריא. Zuzim] At LXX legerunt, עזים, ἔθνη ἰσχυρά. cum eis] בהם: sic & Græci, ἅμα αὐτοῖς. Chaldæus autem ut nomen loci accepit, & Syriacum in morem productâ terminatione extulit בהמתא.

CAP. XV. v. 2. filius procuratoris] LXX משק, hic pro nomine proprio ejus qui pater aut progenitor Eliezeris fuerit, accepêre. Nec aliter Julianus apud Cyrillum. Latinus Aquilam & Theodotionem sequi maluit. 11 abigebat eas Abram] Sufflando. Ita textus Hebræus quo utitur, Sic & Aquila ἀποσοβῶν. At LXX συνεκάθισεν αὐτοῖς Ἀβράμ, facta derivatione à ישב, non à נשב. quod non improbandum, ut indicetur mora diutina Abrahami posterûm in Ægypto. 12 Sopor] Atque ita Aquila, qui καταφορὰν, Symmachus, qui κάρον, vertunt. At LXX ἔκστασιν posuere, quibus consentit & Maimonides.

CAP. XVII. v. 14. Masculus cujus præputii caro circumcisa non fuerit, delebitur anima illa de populo suo] Chaldæus qui non præciderit carnem præputii sui. Ma'è hic nescio à quo additum in Græco, τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ. Quomodo fæpe citat Augustinus.

CAP. XX. v. 16. Mementoque te deprehensam] ונכחת. i. e. recta. Quod Chalꞏæus supplet fuisti. LXX verò, esto. πάντα ἀλήθευσον· hoc malim.

CAP. XXI. 3. Isaac] Γέλωτα dixit Eupolemus. 13 in gentem magnam] Ex Græco. At Jonathan, in populum prædatorem. Non malè. Nam גוי de nationibus barbaris magis dicitur; de bene moratis עמים. Sic λαὸς populus sanctus; cæteri, ἔθνη, unde ἐθνικός. Ita quod præcedit גוי erit adversativa. Et illud Isaac tibi semen significabit morum quoque filius. 16 è regione] Ex Græco. At Hebræum מנגד rectè vertas eminus, ut apparet Psal. 38. 12. Collato Psalmi implemento, Mat. 26. 58. & 27. 35. Marc. 22. 54. & 23. 49. Luc. 22. 54. & 23. 49. Sic & 2 Reg. 2. 7. & cap. 14. 25.

CAP. XXII. v. 2. Tolle] In Hebræo appositum est נא, quod est adhortantis. 12 Propter me] Additum hoc ex Græco, Samaritano, & Syriaco. Qui consensus ostendit in Hebræis codicibus id olim fuisse.

CAP. XXVI. v. 18. Servi patris sui Abraham] Sic Samaritanus, Syrus, LXX, qui omnes pro בימי videntur legisse עבדי, quod interdum παῖδες, interdum δοῦλοι vertitur. 20 calumniam] Græci ἀδικία· Id esset עשק cum Schin dexteri puncti. At nunc in Hebræo finistrum fcribitur. Apparet ea discrimina olim non fuisse. 33 abundantiam] Hic quoque Latinus legit Schin finistrum. At Græci dextrum, ut Hebræi codices nunc habent, Schibham, juramentum, Hebraice, ὅρκος, Græcè, unde nomen Beersheba supra vers. 23. sit per prolepsin.

CAP. XXVII. v. 29. tribus] In Hebræo לאמים. Regna Chaldæus, LXX ἄρχοντες.

CAP. XXVIII. v. 19. quæ prius Luza vocabatur] Accepit אולם pro mera affirmatione, ut & Aquila. At LXX & alii, pro parte nominis, καὶ Ουλαμλοὺζ ἦν ὄνομα τῇ πόλει τὸ πρότερον.

CAP. XXX. v. 11. Feliciter] Hebraice, venit turma, Græci alii, ἐν τύχῃ, alii εὐτυχία.

CAP. XXXI. v. 7. decem vicibus] Aquila, δέκα ἀριθμούς. Symmachus, δεκάκις ἀριθμῷ. Bene Eusebius, ὁ Σύρος δεκάκις ἀντὶ τοῦ πολλάκις.

CAP. XXXII. v. 23. traductisque omnibus] Illud omnibus videtur fuisse in codicibus Hebræis quibusdam, ob tantum consensum Samaritani, Syri, Græci, Latini.

CAP. XXXVI. v. 24. invenit aquas calidas] Legit הימים: At nos הימם, i. e. mulos, Græci Hebræam vocem retinuere ἰαμείν.

CAP. XXXVII. 2. Sedecim] In Hebræo est 17. Quod sequuntur Græci. 25 Ismaelitas] Onkelos Saracenos posuit, rectè. Erat συνοδία, seu caravana, ex variis Arabum populis; unde mox Madianitæ vocantur.

CAP. XXXVIII. v. 5. Quo nato ultra parere cessavit] Hebraicè, Erat in Chezib, cum ipsa eum pareret. Græcè, αὕτη δὲ ἦν ἐν Χασβὶ ἡνίκα ἔτεκεν αὐτούς. Locum esse apparet Jos. 15. 44. Micha 1. 14. ubi scribitur præposito א, quod in nominibus propriis frequens. Hic autem sic appellatur hic locus per πρόληψιν. 18 & armillam] ὁρμίσκον LXX, στρεπτὸν Aquila. 21 ubi est mulier] In Hebræo הקדשה, quod πόρνη vertitur à LXX. 23 certe mendacii nos arguere non potest] In Hebræo, ne simus ludibrio: Græci, μήποτε καταγελασθῶμεν. Non malè.

CAP. XXXIX. Eunuchus] Sic & supra 37. 36. Ubi Græca versio τῷ σπάδοντι. Quod obstat quo minus εὐνοῦχον hic ex origine magis quam ex usu cubiculi præpositum intelligamus. Chaldæus vertit רבא quasi dicas megistana. 2 In cunctis prospere agens] LXX, ἀνὴρ ἐπιτυγχάνων· Aquila, κατευοδούμενος· Symmachus, εὐοδούμενος, non malè omnes. 11 ut intraret Joseph domum] Nomen Joseph ad sensum clariorem addendum hic censuère & LXX. Samarites quoque & Syrus.

CAP. XLI. v. 3. in ipsa amnis ripa] Quod additur hic in locis virentibus, neque in Hebræo est, neque in Græco. Error inde ortus, quod ubi in Græco est, παρὰ τὰς βόας, Latinus, παρὰ τὰς ὄχθας, legit. 8 conjectores] Vox חרטמים non Hebraica est, sed Ægyptiaca. LXX vertunt ἐξηγητάς. Aquila, κρυφιασάς. Symmachus, μάγους. At in Exodo & Daniele dicuntur ἐπαοιδοὶ· alibi in Exodo φαρμακοί. Cum quibus nominibus bene conveniunt Magorum instituta, Plinio & aliis memorata. 34 Præpositos] ἐπιμέλητας. Græcam vocem hic usurpant Jonathan, & Hierosolymitanus. LXX τοπάρχας. Onkelos, [מהימנין], quomodo Syrus solet interpretari ἐπίτροπος. 43 genu flecterent] quæ hic in textu est vox אברך, & ipsa Ægyptia est, credo πυλωρὸς quidam. Ideoque omissus à LXX. Onkelos ex Syriaco interpretatur Pater regis, nam רך pro rege Syriacum. Sed alia lingua Ægyptia, alia Syriaca. Sunt qui Pater tener transferunt, quasi duæ voces essent Hebrææ. Sunt qui ab Hebræa voce ברך formant, ut hic Latinus, parum probabiliter. 45 Salvatorem mundi] Vocem hic Ægyptiam quæ Hebraice scribitur צפנת פענח LXX & Josephus scribunt ψονθομφανήχ. Interpretantur autem Josephus idem, & Philo, Onkelos, Jonathan, Rabbi Solomo, Rabbi Levi, omnes κρυπτῶν εὑρετήν. Quare ab hac sententia discedendum non est.

CAP. XLIII. v. 11. *Parisice venimus*] בנים. *LXX* εἰρηνικοί. Aquila ὀρθοί. Symmachus ἀπλοῖ.

CAP. XLIV. v. 2. *Scyphum*] *LXX* τὸ κόνδυ. Aquila σκύφον, Symmachus φιάλην. 31 *eum non esse nobiscum*]. Ex Græco qui ad sensum explendum μεθ' ἡμῶν addidit. *Mecum* Samaritanus & Syrus.

CAP. XLVI. v. 21. *Et Echi & Ros & Mophim*] In Hebræo אחי וראש מפים. Vetus in libris error, ut ex Græco apparet. At si quis conferat locum Num. 26. 38, 39. videbit hic scriptum olim fuisse אחירם רשפופם. Faciles tales lapsus in nominibus propriis.

CAP. XLIX. v. 6. *In cœtu illorum non sit gloria mea*] Melius Chaldæus, *cum illi inter se coirent, non descendit gloria mea.* Legit תחת, non תחד & sumpsit tum hoc, tum quod præcessit תבא, in sensu præterito. *Suffoderunt murum*] Græci & Hierosolym., *exciderunt taurum*. 10 *Non auferetur sceptrum de Juda*] ἐκ ἐκλείψει, יסור. Vox est & in Zacharia & quidem conjuncta cum voce שבט. i. e. *sceptri*, ubi Græci, καὶ σκῆπτρον Αἰγύπτου περιαιρεθήσεται, qui locus hunc egregie illustrat. Chaldæus יסור per יעבר bene expressit. Judæi commento novo per שבט aut tribum aut castigationes volunt intelligi, contra interpretes Veteres omnes, quorum Aquila σκῆπτρον dixit, ubi LXX ἄρχων, Symmachus ἐξουσία, Chaldæi שלטן sensu plane eodem. *Et Dux de femore ejus*] ex Græco καὶ ἡγούμενος ἐκ τῶν μηρῶν αὐτοῦ. Pro *Duce* Hebræus textus habet מחקק, quod optimè explicat Chaldæus *Scribæ*. i. e. Doctoris Vocabulo. Tales autem & Duces populi rectè dicuntur, ad scientiam scilicet. Unde Aquila ἀκριβαστὴν vertit, non incommode. Pro illo *de femore ejus* in Hebræo est, *de inter pedes ejus*. *donec veniat qui mittendus est*] Verba quæ hic sunt Hebræa Judæi nuperi mirè distorquent, interpretantes alii *Silo* locum, alii Saulem, alii Nebuchodonozorum. At Rabbini veteres omnes Messiam hic indicari consentiunt. Sed vocem ipsam horum alii interpretantur aliter. Aliqui enim interpretantur *Silo* בנו *filium ejus*, à secundinis deducto vocabulo; alii *pacificum* à שלה verbo. Græci addidere participium τὰ ἀποκείμενα αὐτῷ. Alii Græci interpretes clariùs posuere ᾧ ἀπόκειται, nempe πάντα, *cui omnia servantur, cujus est regni jus*, ait Rabbi Salomo, post Hierosolymitanum Paraphrasten. Justinus adversus Tryphonem, modò his modò illis verbis utitur, affirmatque codices LXX sui temporis habuisse ᾧ ἀπόκειται, quod de quibusdam codicibus facilè credo. Mihi maximè se probat versio Latina, ut sit שילה pro שילוח. Quid enim facilius, quàm aut variante dialecto aut scripturâ aberrante, mutari inter se literas tam vicinas & soni & figuræ? *Et ipse erit expectatio Gentium*] יקהת pro diverso significatu in Hebræo vicinisque linguis diversis modis vertitur; putà προσδοκία, *expectatio, obedientia, aggregatio*. Hierosolymitanus hic, *Ei servituræ sunt regna terræ*. Bereschith Rabba hoc loco: *Futurum est, ut Gentes sæculi deferant munera Messiæ filio David*. 14 *Issachar asinus fortis*] חמר גרם. At *LXX* qui vertunt τὸ καλὸν ἐπεθύμησεν legisse חמד satis apparet. 22 *& decorus aspectu*] pro עלי עין videtur legisse עליון, ut & *LXX* qui verterunt ζηλωτός. *Filiæ discurrerunt super murum*] At *LXX* pro בנות צעדה עלי־שור legêre בני נער עלי שוב υἱός μου νεώτατος πρός με ἀνάστρεψον, unde apparet quanta fuerit codicum diversitas. 23 *jurgati sunt*] Legit & hic interpres & Rabbi Salomo, quasi esset à רוב, non à רבב, ut nunc legimus: sed quod habet Hebræus codex melius cum sequentibus convenit. Et sic legere Græci, ἐλοιδόρουν.

CAP. L. v. 5. *Quod fodi mihi*] Sic & Græci. Melius alii *Emi*, quomodo כרה sumitur Deut. 2. 6. Oseæ. 3. 2. Et inde מכר & מכרה *pretium*. Sumendum autem videtur *emi* pro *ex empto acquisivi*. Emerat enim Abraham ab Hemore Act. 7. vers. 10. Titulus Authoris est titulus hæredis. 19 *Num Dei possumus resistere voluntati?*] In Hebræo nunc est, *Num quid pro Deo ego?* Sym. μὴ γὰρ ἀντὶ Θεοῦ εἰμι ἐγώ; Aliqui interrogatione per negationem explicatâ, ὅτι μὴ ἀντὶ Θεοῦ ἐγώ. At olim pro התחת fuit in codicibus Samaritanis vetustioribus quàm quæ nunc habemus, הירא; unde est, quod Scholiastæ Græci vertunt, καὶ γὰρ φοβούμενος Θεὸν εἰμι ἐγώ. Quod non est cur displiceat. Nam sic & Chaldæus. 24 *vobiscum*] Hoc, aut ad sensum explendum aut ex codicibus aliis apponunt Samaritanus, Syrus, LXX. quos Latinus sequitur.

AD EXODUM.

CAP. III. v. 19. *nisi per manum validam*] Sic & Græci ἐὰν μή. Et, sensus id exigit, ut apparet infrà. 6. 1. Videtur ergo fuisse in Hebræo בלא non ולא, quod sensum faceret ab historia alienum.

CAP. IV. v. 24. *occurrit ei Dominus*] יהוה. Aquila Θεός, Symmachus & Theodotion, κύριος. At *LXX* ad sensum magis quam ad vocem ἄγγελος.

CAP. VI. v. 3. *Adonai*] pro יהוה, ut Hebræi legunt, ad servandam reverentiam nomini præcipuo. 9 *Propter angustiam spiritus*] *LXX* ἀπὸ τῆς ὀλιγοψυχίας. At alia vetus versio ad corporis vitium ex laboribus contractum retulit dicens, ἀπὸ κολοβότητος πνεύματος. *& opus durissimum*] Hic addunt codices Samaritani hujus temporis, *Et dixerunt Mosi, desiste a nobis ut serviamus Ægyptiis, quia melius est nobis servire Ægyptiis, quam mori in deserto.* Omissionis hujus causa reddita, frivola est. 20 *Patruelem suam*] Sic & Græci. Revera fuit amita, idque vox Hebræa significat. Mutarunt quidam, malè.

CAP. VII. v. 1. *Deum Pharaonis*] Hebraicè אלהים. Onkelos *Principem* transtulit. Jonathan *timorem Pharaonis*, ac si Deus esset. Rabbi Solomo, *judicem*, optime. 22 *incantationibus suis*] Et hic vox Ægyptia est, לטי, quam *LXX* in Ægypto versati transferunt, ταῖς φαρμακείαις. Alii, ἐν ἠρεμαίοις. Alii, διὰ τῶν ἀποκρύφων, *arcanis artibus*, quales magorum esse solebant.

CAP. XI. v. 8. *Et omnis populus qui subjectus est tibi*] Hebr. *qui in pedibus tuis*, nisi forte hic fuerit ante literæ unius valde similis factam mutationem ברגלין *sub vexillis tuis*.

CAP. XII. v. 5. *Agnus absque macula*] שה tam de caprugno, quàm de ovillo genere, partum significat. Itaque unâ voce Latinâ reddi nequit. *LXX* laxius nomen sumpsere πρόβατον. תמים τέλειον *LXX*. Alii ἄμωμον.

16 *nihil operis*] *LXX* hic addunt *servilis*. 40 *in Ægypto*] LXX addunt, καὶ ἐν τῇ γῇ Χαναάν. In quibusdam libris additur etiam post κατῴκησαν, καὶ οἱ πατέρες αὐτῶν. Aliter hic habere LXX quam Hebræos codices notatum in utroque Thalmude. Illud *& in terra Canaan* ex *LXX* additum & Samaritano. Rabbi Salomon Jarchi vult subintelligi, *& in terris abiit*.

CAP. XIII. v. 18. *Armati ascenderunt*] In Hebræo חמשים *quintati*. Theodotion πεμπταίζοντες. Id *LXX* interpretantur *generatione quinta*. At Kimchi, *accincti quintam costam militaliter*. Nam nomen חמש pro *quinta costa* est. 2. Sam. 2. 23. Hunc sensum secuti Aquila, & Symmachus verterunt hic καθωπλισμένοι. Et ipsi LXX. Josh. 1. 14. εὔζωνοι. Et eodem libro 4. 12. διεσκευασμένοι.

CAP. XIV. v. 13. *quos nunc videtis*] Legit ut nos כי אשר. At LXX כאשר. ὃν τρόπον.

CAP. XVIII. v. 24. *Quæ illi suggesserat*] Hic Samaritanus codex inserit versus qui infra sunt Deut. 1. & 9. ad 17. Pari de causa ei quam supra in simili additione observavimus. Vetus hoc esse in Samaritano ex Procopio Gazæo ad Deuteronomii locum apparet. Qui autem sequitur hic versus, is in eodem codice omittitur, ut non necessarius, quia ex superioribus 21. & 23. sensus idem satis intelligitur, verum neque additione, neque detractione opus.

CAP. XIX. v. 4. *Ægyptiis*] Sic & Græci & Samaritanus. Quare lectio recepta in Hebræo melior, quàm quæ est in aliis libris במצרים.

CAP. XX. v. 12. *non occides*] LXX ponunt hoc præceptum post illa, *non mœchaberis, non furaberis*.

CAP. XXI. v. 22. *Sed ipsa vixerit*] Hebraicè ולא יהיה אסון, *& non fuerit mors*. Similiter versu sequente. At Græci legerunt in utroque loco אסמון. vertunt enim ἐξεικονισμένον.

CAP. XXIV. v. 10. *Et viderunt Deum Israel*] Et sic Hebræi: Chaldeus, *gloriam Dei*. *LXX* τὸν τόπον οὗ εἱστήκει ὁ Θεός.

CAP. XXVI. v. 5. *Ita insertas*, &c.] Græci, ἐκ τοῦ ἑνὸς μέρους εἰς τὴν συμβολήν. In Samaritano vetere fuit ut Græci referunt, διαδεχόμεναι συμβολαὶ, μία πρὸς μίαν ἀντιπρόσωποι κατὰ τὸ προσέχειν ἀλλήλαις, satis perspicuè. 17 *incastraturæ*] i. e. *Cardines*: ut hic Chaldæus & Syrus. LXX dixere ἀγκωνίσκους. At Symmachus κάμπας.

CAP. XXVII. v. 4. *omnia vasa ex ære fabricabis*] Sic & Græci. Abundat ergo hic particula ל, aut in Scriptura, aut in sensu, ut et infra 19.

CAP. XXVIII. v. 4. *Cydarim*] Græci quidam πῖλον (*pileolum*,) alii *mitram*. 18 *Carbunculus*] ἄνθραξ *LXX*. Quos sequitur Chrysostomus. 19 *Lyncurius*] Hic hyacinthum habet Chrysostomus. 20 *Chrysolithus*] Chrysostomo, *Beryllus*. *Iaspis*] ὀνύχιον Chrysostomo. In hac lapidum recensione cum Hieronymo congruit Josephus, Belli Judaici l. 15.

CAP. XXXI. v. 4. *Et ære*] Plus hic est in Græco, quàm in Hebræo aut Latino; καὶ τὴν ὑάκινθον, καὶ τὴν πορφύραν, καὶ τὸ κόκκινον τὸ νηστόν. Addunt quidam codices, καὶ τὴν βύσσον τὴν κεκλωσμένην.

CAP. XXXII. v. 1. *Videns autem populus*] Tota hæc historiæ pars abest à Josepho, verito, credo, Romanos offendere. 18 *vocem cantantium*] Minus rectè Samaritani codices שונות: quod Græci Scholiastæ vertunt φωνὴν ἁμαρτιῶν.

CAP. XXXIII. v. 7. *Extendit*] *Sibi* addit textus Hebræus. 12 *nomine*] Græci, παρὰ πάντας. *Faciem tuam*] LXX, σεαυτόν. Quidam Græci, δόξαν. Sed in Hebræo est, *viam tuam*.

CAP. XXXVI. v. 1. *ut scirent fabrè operari quæ in usus sanctuarii necessaria sunt*] In Hebræo *ad opus ministerii Sanctimoniæ*. *LXX*. πάντα τὰ ἔργα κατὰ ἅγια, καθήκοντα, ubi rectius legas, πάντα τὰ ἔργα ἅγια κατὰ τὰ καθήκοντα, præsertim cum tres postremas voces, sed omisso ἅγια, habeant libri aliqui. 8 *Feceruntque*] Est hic transpositio in Græco: sequuntur enim hic illa quæ in Hebræo & Latino faciunt caput 39. usque ad versum 30. Deinde porrò ea quæ in Hebræo & Latino hic habemus ad versum 37. Postea additamenta quædam & versus 21. cap. 38. Inde caput 37. ubi in initio quædam desunt in Græco. Fini ejus capitis addita *labri* mentio. Post id ea quæ sunt nobis capite 38. 24. ad finem. Deinde post additamenta quædam, sequuntur ea quæ habemus 39. 31. ad finem usque. Caput verò libri ultimum in Græcis est, ut in Hebræis & Latinis. Præterea in harum partium particulis mira discrepantia.

CAP. XXXIX. v. 29. *Scripseruntque in ea opere gemmario*] Qualia solent esse ἔκτυπα. Quam ob causam hic in LXX Salmasius legendum putat, non ἐκπεπυπωμένα, sed ἐκτετυπωμένα.

AD LEVITICUM.

CAP. VI. v. 2 *Depositum quod fidei ejus creditum fuerat*] Omisit hic Latinus quod in Hebræo est, viz. ובתשומת יד *in positione manus*. Quidam Græci, ἐν πρόσθεσει χειρός. LXX, ἢ περὶ κοινωνίας. 6 *juxta æstimationem mensuramque delicti*] Pro ביום legit בדם. Nam דם sæpe est *æstimatio*. At Græci, ita ut nunc in Hebræo habemus, & explicant, ᾗ ἡμέρᾳ ἐλεγχθῇ· *cum primum peccasse se cognoverit*. Bene.

CAP. XIII. v. 51. *Si lepra perseverans est*] *LXX*, ἔμμονος. Alii ex vetere Samaritano φιλόνεικος, *dominans* Arabibus.

CAP. XVI. v. 8. *Capro emissario*] Ex Græco ἀποπομπαίῳ quod LXX habent. Hebræa vox composita ex עז, quod *caprum capramve* significat & אזל, quod est *abire*. Unde alii vertere ἀφιέμενον. *LXX* v. 26. διεσταλμένον εἰς ἄφεσιν. Aquila ἀπολελυμένον εἰς τὴν ἔρημον.

CAP. XVII. v. 4. *Et non obtulerit ad ostium tabernaculi*] Quod hic addunt LXX ὥστε ποιῆσαι αὐτὸ εἰς ὁλοκαύτωμα ἢ σωτήριον κυρίῳ δεκτὸν εἰς ὀσμὴν εὐωδίας, poni debuerat post illa, ἔξω τῆς παρεμβολῆς· & deinde sequi, καὶ ἐπὶ τὴν θύραν τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου μὴ ἐνέγκῃ αὐτὸ, ὥστε προσενέγκαι δῶρον τῷ κυρίῳ ἀπέναντι τῆς σκηνῆς κυρίου καὶ λογισθήσεται τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ αἷμα. Sed confusæ sunt duæ versiones: altera quæ interpretamentum commodum generalibus illis verbis adhibuerat: altera quæ Hebræum κατὰ πόδας sequebatur: unde secuta Repetitio inanis, quæ & ex Græco LXX in Samaritanum fluxit. Nam Samaritani quos nunc habemus codices facti sunt ad

Græca

Græca exemplaria, ex quo Samaritani ab Justiniano coacti sunt suscipere Christianismum.

CAP. XX. v. 20. *Absque liberis morientur*] ערירים: Sic & Græci, ἄτεκνοι. At Sadducæi legere ערים, & interpretati sunt *nudi morientur*.

CAP. XXV. v. 5. *uvas primitiarum tuarum*] Quidam Græci, τῆς γαζαρίας, subaudi γῆς, separatæ seu requietæ illius terræ. Samaritanus Græcis citantibus τῶν χέρσων, bene: sunt enim οἱ χέρσοι agri inculti. LXX non male, τοῦ ἁγιάσματος terræ sepositæ extra usum eo tempore & sic Hebraicè נזר.

CAP. XXVII. v. 14. *Considerabit eam*] Hebraice, ויהעריבו *& æstimaverit eam*. LXX καὶ τιμήσεται αὐτὸν, & sic vetus versio Samaritana referentibus Græcis.

AD NUMEROS.

CAP. IV. v. 14. *& inducent vectes*] Omnino videtur hic ab exscriptoribus illis quos sequuti sunt Masoretæ omissum aliquid, nempe quod est in LXX secundum quasdam editiones; καὶ λήψονται ἱμάτιον πορφυροῦν, καὶ συγκαλύψουσι τὸν λουτῆρα καὶ τὴν βάσιν αὐτοῦ καὶ ἐμβαλοῦσιν αὐτὸ εἰς κάλυμμα δερμάτινον ὑακίνθινον, καὶ ἐπιθήσουσιν ἐπὶ φορεῖς. Vetus esse hoc apparet tum ex Samaritano antiquo, tum ex Origene Homilia IV. ad Numeros. 25 *Velamen ianthinum*] Hebr. hic habent מכסה, quod κάλυμμα solet verti. *i. e. operculum*. At vetusti codices habuêre מסכה pro מסך, quod est *oppansum*, ἐπίσπαστρον. Et sic Græci quidem codices ex Samaritano. Sic & quos nunc habemus codices Hebræi Samaritanâ literâ.

CAP. V. v. 3. *Cum habitaverim vobiscum*] *LXX*, ἐν οἷς ἐγὼ καταγίνομαι ἐν αὐτοῖς. In Hebræo ad verbum, *in quorum medio ego*. Ubi pro *ego* Chaldæus posuit שכינתי, ἡ ἐμὴ σκήνωσις.

CAP. X. v. 5. *Ego Dominus Deus vester*] Hic incerta quædam habet codex Samaritanus minimè necessaria, desumpta ex Deut. 6. 1.

CAP. XI. v. 15. *Ne tantis malis afficiar*] In Hebræo nunc est ברעתי. ut est in Græco, τὴν κάκωσιν: sed fuit olim in Hebræo ברעתך, *te male tractari*: sed quia id de Deo sonabat durius, ideo à posterioribus mutatum est ut & alia quædam. 20 *in nauseam*] *LXX*, εἰς χολέραν· derivantque à זור, quod *abalienationem* significat. At Symmachus ἀπεψίαν· derivatque à זרה quod est *dispergere*.

CAP. XII. v. 3. *vir mitissimus*] legit ענו, rectè: non עני, ut Hebræi quidam. 12 *ne fiat hæc quasi mortua, & ut abortivum*] & abundat. Fuit hic in antiquis codicibus אמנו *matris nostræ*, & בשרנו *carnis nostræ*, non malè. Sed melius fluit quod nunc legitur comparativè. LXX, μὴ γένηται ὡσεὶ ἴση θανάτῳ, ὡσεὶ ἔκτρωμα ἐκπορευόμενον ἐκ μήτρας μητρὸς, καὶ κατεσθίει τὸ ἥμισυ τῶν σαρκῶν αὐτῆς.

CAP. XV. v. 30. *quæ per superbiam*] Hebr. *in manu excelsa*, pro quo Chaldæus posuit בריש, quasi dicas, *capitosè, cerebrosè*.

CAP. XVI. v. 15. *Quod ne asellum quidem unquam acceperim ab eis*] Nihil mutandum. *LXX* tamen legerunt חמוד οὐκ ἐπιθύμημα αὐτῶν εἴληφα. Et eos secutus, ut sæpe, Samaritanus Christianorum codex. 30 *Sin autem novam rem fecerit Dominus*] Hebræi, *Si creationem creaverit Dominus*: legunt enim אם בריאה יברא. At Græci legerunt, אם בארה יבאר, ἀλλ' ἢ ἐν χάσματι δείξει κύριος. Nam באר vertitur διασφῆν, & בארה idem esse quod באר monstrat plurale בארות φρέατα, λάκκοι. Legendum autem in LXX χάσματι, non ut quidam libri habent φάσματι, ostendunt et libri antiquiores. & Augustinus in quæstionibus ad hunc locum. 38 *in mortibus peccatorum*] Hebr. *Sanctificata sunt thuribula peccatorum istorum in animabus eorum*, & sic *LXX*.

CAP. XVII. v. 8. *Germinasse*] Fuit *gemmasse* פרח.

CAP. XX. v. 6. *Clamaveruntque ad Dominum, Domine Deus*, &c.] Totum hoc de Clamore, non est in Hebræo, nec in Græco, sed nec in Chaldæis, quæ quidem nunc habemus.

CAP. XXI. v. 14. *Sicut fecit in mari rubro*] Hebræa hic obscura sunt, credo unius literæ facto dispendio, alteràque paulum mutatâ. Sensus enim exigit sic fore את־מואב בסופה, *contra Moabum in Supha*, supple, *feliciter bellatum est*, את pro *contra* sæpe usurpatur. Variasse hîc Scripturam ex LXX discas, qui pro והב habent ζωὸβ, nisi & ibi olim μωὰβ fuerit. XXXIII v. 19. *ut mentiatur*] *LXX* διαρτηθῆναι. Alii, ψευσθῆναι. Philo διαψευσθῆναι.

CAP. XXIV. v. 7. *Tolletur propter Agag rex ejus, & auferetur regnum illius*] Melius in Hebræo, *Exaltabitur præ Agag rex ejus, & elevabitur ejus regnum*. LXX, & Symmachus pro מאגג, legerunt מגוג. Habent enim illi, ὑψωθήσεται ἢ Γὼγ βασιλεία. Symmachus propius ad Hebræum, ὑψωθήσεται ὑπὲρ Γὼγ βασιλεὺς αὐτοῦ. Sed verius quod in Hebræo legitur. 21 *Cineum*] *Salmæum* Chaldæus. 22 *Et fueris electus de stirpe Cin*] Male *Kain* Legunt Hebræi. Legit Latinus בחור non לבער. At *LXX* legerunt, כי אם יהיה לבער קן ערמה vertunt enim, καὶ ἐὰν γένηται τῷ Βεὼρ νοσσιὰ πανουργίας. Sensus in Hebræo est, *attamen erit Cin depastui*. 23 *Assumptaque parabola*] Plus hîc legere Græci. Præmittunt enim, καὶ ἰδὼν τὸν Ὢγ, i. e. *conspiciens regnum Basan*.

CAP. XXXII. v. 3. *Et Beon*] Sic & in Hebræo. Sed cogitandum an non scriptum fuerit מעון, ut infra 38. & Josh. 13. 18. 12 *Et noluerunt sequi me*] Hebr. *non compleverunt post me*. 33 *Et dimidiæ tribui Manassis*] Ex hoc loco subintelligenda est dimidia tribus Manassis: in eis locis ubi supra Rubenis & Gadis fit mentio. Samaritanus ut in aliis, ita hic nimiæ diligentiæ, etiam locis superioribus dimidiam hanc tribum semper addidit. Quod & in Scholiis Græcis hic annotatum.

CAP. XXXIII. v. 30. *Et de Moseroth*, &c.] Sed contrarium planè iter describitur nobis, Deut. 10. 6, 7. verum ea duo commata exscriptoris errore ibi posita sunt.

AD DEUTERONOMIUM.

CAP. I. v. 15. *Decanos*] Desideratur hîc ושטרים: quod hîc γραμματεῖς dixere Græci, Hebr. *moderatores*. *qui docerent vos singula*] *LXX* τοῖς κριταῖς ὑμῶν. Hebr. *per tribus vestras*.

CAP. IV. v. 19. *adores ea & colas*] Græci, πλανηθεὶς προσκυνήσῃς. Sic & Chaldæus hoc loco. Alii, non minus probabiliter, *Dejicias te & incurves te*, posito *&* pro *aut*. *quæ creavit Dominus Deus tuus in ministerium cunctis Gentibus*] Latinus hic addit *in ministerium*.

CAP. VI. v. 8. *movebuntur inter oculos vestros*] Vide an Latinus scripserit *non movebuntur*. Nam in Græco est ἀσάλευτα. Hebr. *frontalia* aut *conspicilla*.

CAP. X v. 6. *filii autem Israel moverunt castra*, &c.] Hoc comma, & quod sequitur videri potest errore quodam librarii irrepsisse in locum alienum. Neque enim huc quicquam pertinent, atque itineratio alia est, Num. 33. 31. veterem tamen errorem esse ex Græco cognoscas.

CAP. XIV. v. 1. *Non vos incidetis*] Græci libri hic habuerunt οὐ φοιβήσετε· ut ex Cyrillo & Theodoreto apparet.

CAP. XXIII v. 17. *Scortator*] In Hebræo קדש, *meretorius*, *catamitus*, Græcè πορνεύων. Hic *LXX* addunt, οὐκ ἔσται τελεσφόρος ἀπὸ θυγατέρων Ἰσραὴλ, καὶ οὐκ ἔσται τελισκόμενος ἀπὸ υἱῶν Ἰσραήλ. Quod nec in Hebræo est, nec in Latino.

CAP. XXIV. v. 11. *Et ille tibi proferat quod habuerit*] *Quod habuerit* non est in Hebræo, aut in *LXX*, sed pro eo, *pignus foras*. 21 *non colliges remanentes racemos*] Hebr. *ne racemato*: LXX, οὐκ ἐπανατρυγήσῃς. Aquila, οὐκ ἐπιφυλλίσεις.

CAP. XXV. v. 12. *Nec flectaris super eam ullâ misericordiâ*] LXX, *non parcet oculus tuus super eam*. In Hebræo *super eam* deest.

CAP. XXXII. v. 2. *Concrescat ut pluvia*] Legit יערף, ut Masoretæ. At Chaldæus, & Græci, יערב, *grata sit*, προσδοκάσθω. 8 *filiorum Israel*] *LXX* pro ישראל, tribus literis omissis, legêre אל, quod vertitur, *angelorum Dei*. 10 *Invenit eum in terra deserta*] Sic & Aquila, & Theodotio. At *LXX*, αὐτάρκησεν αὐτὸν, *necessaria tribuit ei*. Ita etiam Chaldæus.

CAP. XXXIII v. 12. *Quasi in thalamo tota die morabitur*] Legit non חפף, *protexit*: sed חפה. At Græci legerunt ut Masoretæ, ὁ θεὸς σκιάζει ἐπ' αὐτῷ. 17 *cornua rhinocerotis*] Hebr. *monocerotis*, & sic *LXX*. Et Syris & Arabibus רים *monoceros*; ut Hebræis ראם. 25 *Sicut dies juventutis tuæ, ita & senectus tua*] Sumpsit nempe דבאך pro זובך à זוב, quod est *fluo*. Dies fluxus, sunt senectus. *LXX*, ὡς αἱ ἡμέραι σου ἡ ἰσχύς σου. Congruit hoc Hebræo quod habemus. Alii legerunt דבריך fama tua. Alii, רבעך pro זבעך, *colores tui*. Optima est interpretatio Græca. 27 *Habitaculum ejus sursum*] Hebr. *Protectio ut Deus sempiternus*. *LXX*, καὶ σκεπάσει σε θεοῦ ἀρχὴ, *& teget te Dei Principatus*, אלהי קדם, non θεοῦ ἀρχὴ, sed θεὸς ἀρχῆς, quomodo fortè scripserunt *LXX*. vox קדם vertitur πρὸ αἰώνων, Psal. 55. 22. & alibi.

AD JOSUEN.

CAP. I v. 1. *Josue filium Nun*] *LXX*, Ἰησοῦ υἱῷ ναυῆ· ναυῆ videtur scribarum esse vitium pro ναύν.

CAP. VIII v. 12. *Bethel*] Sic & Hebræi libri quibus utimur. At Orientales libri בית־און: Et Græci quidam codices Βηθαυὸν. Et ubi in Hos. 4. 15 est *Bethaven*, Jonathan posuit *Bethel*. ut est etiam in Amos 5. 5. *Bethel*. 9 *ex occidentali parte ejusdem civitatis*] Ex Hebræo quo utimur in quo לעיר. At Orientales Codices לעי, ut supra 9. Sic & Græci quidam, ἀπὸ τῆς θαλάσσης τῆς γαί. Nec aliter hic Chaldæus. At *LXX*. omittunt γαί. Et marginalis Masoreticus pro לעיר habet לעי. 32 *Deuteronomium legis*] Hebræi, *in exemplum legis*. In *LXX* desunt omnia à versu 29 ad finem capitis.

CAP. X. v. 13. *in libro justorum*] Hebr. *in libro recti*. In *LXX* deest hæc clausula: videtur poema aliquod fuisse ἐπινίκιον in quo ישראל contractè ישר dicebatur, quasi cæteris gentibus æquitate præstans.

CAP. XIII. v. 3. *A fluvio turbido qui irrigat Ægyptum*] Heb. *A Sichor qui est ante* (vel *supra*) *Ægyptum*. At *LXX* pro שיחור videntur legisse שאין, vertunt enim ἀπὸ τῆς ἀοικήτου τῆς κατὰ πρόσωπον Αἰγύπτου, *ab inhabitata quæ ad faciem Ægypti*. 4 *Ad meridiem vero sunt Hevæi*] Bene illud quidem והעוים trahit ad novam periodum, contra quam habet Hebræa distinctio, quæ cum præmisisset se quinque numeraturam, numerat sex.

CAP. XIX. v. 2 *Et Sabee*] שבע in Hebræo nunc legitur: sed שמע legisse *LXX* apparet, qui vertunt σαμαά. Et שמע hic locus vocatur supra 15. 26. ubi in Græco malè σαλμαά scribitur pro σαμαά. Videtur idem esse locus qui Nehem. 11. 26. scribitur ישוע ubi forte fuerit ישמע præposita ad vocem litera י, ut supra 16. 3. & alibi.

CAP. XXI. v. 36. *De tribu Ruben*] Duo hæc commata in antiquissimis Hebræorum Codicibus non fuere: itaque nec Masora hos numerat. Quare adjecti videntur ex Paralipomenis ut censet Kimchi; unde venere in versiones Græcam, Syram, Latinam, & in Chaldaicorum codicum quosdam: Reperiuntur enim & in libris quibusdam voces paulum mutatæ, ut מגרשיה pro מגרשה, item קדמת, aut קדימות pro קדמות.

CAP. XXII. v. 2. *Fecistis omnia*] ex Hebræo, שמרתם. At שמעתם legêre Græci; vertunt enim ἀκηκόατε *audistis omnia*.

CAP. XXIV. v. 11. *pugnaveruntque contra vos*] Sic & Hebræus textus. Græci, ἐπολέμησαν πρὸς ὑμᾶς, *bellaverunt contra nos*. 30 *Thamnathsare*, Jud. 2. 9. idem dicitur *Timnathcheres* in altero horum locorum literæ sunt transpositæ. Latinus utrobique *Thamnathsare*. Græci codices variant.

IN LIBRUM JUDICUM.

CAP. I. v. 16. *Cinæi*] Chaldæus שלמי & hic, & Gen. 15. 19. & alibi.

CAP. X. v. 16. *Qui doluit super miseriis eorum*] *LXX* proximè ad Hebræum,

bræum, ὠλιγώθη ἡ ψυχὴ αὐτοῦ ἐν κόπῳ Ἰσραήλ. Hoc ut malè fonans omifit Jonathan. Maimonides vult hic ב poni pro מ in voce בעמלו, ut Lev. 8. 32. & 25. 52.

CAP. XVIII. v. 30 *Filii Moyfi*] Legit interpres משה non מנשה, ut Hebræi codices habent, fed emendatiores Nun fufpenfo, quo Maforetæ indicarunt hanc literam effe παρένθετον. *Gerfamus Mofis filius.* Exod. 18. 2. 1 Paralip. 26 24.

CAP. XIX v. 2. *Quæ reliquit eum*] Sic *LXX*. Quidam Græci codices habent ὠργίσθη αὐτῷ, *irata eft ei*. In Hebræo eft, *Scortata eft eum eo* à זנה. Priores videntur legiffe à זנח.

AD LIB. I. SAMUELIS.

CAP. I. v. 11. *Domine exercituum*] In Hebræo יהוה צבאות. At plus videtur fuiffe in codicibus aliis. Nam *LXX* vertunt κύριε ἐλωὶ σαβαώθ. 16 *de filiabus Belial*] Hebr. *nequam*. *LXX* λοιμῶν in *ebriam*. Theodotio τῆς ἀποστασίας. Græci modo vertunt παράνομοι, modo ἀσεβεῖς, modo ἄφρονες.

CAP. II. v. 32. *Et videbis æmulum tuum in Templo*] Hebr. *opprefforem in Santtuario*, feu *anguftiam habitaculi*. *LXX* hic multum variant.

CAP. III. v. 13. *noverat indigne agere filios fuos*] In Hebræo eft, מקללים להם fed notant Hebræi pro להם olim fuiffe לי: & fic legerunt *LXX*, vertunt enim ὅτι κακολογοῦντες θεὸν οἱ υἱοὶ αὐτοῦ. 21 *juxta verbum Domini*] Hebr. *in verbo Domini*. Hic adduntur quædam à *LXX*.

CAP. V. v. 6. *in fecretiori parte natium*] In Hebræo fcribitur עפלים, legitur טחרים; ut & Deut. 28. 27. Quibus locis *LXX* εἰς τὰς ἕδρας, & εἰς τὰς ἕδρας. Symmachus, κατὰ τῶν κρυπτῶν αὐτῶν αἱ ἕδραι. Aquila, referente Theodoreto, φαγέδαιναν putat. 9 *Et computrefcebant prominentes extales eorum*] In Hebræo fenfus videtur effe, *Et ante ignotæ illis fuerant marifcæ*, vel, *occultæ invalefcebant in eos hæmorrhoides*. LXX hic multum variant.

CAP. VI. v. 18. *Ufque ad Abel magnum*] Legitur nunc in Hebræo אבל: fed *LXX* legerunt אבן, vertunt enim λίθου. Et fic etiam Tremellius.

CAP. X. v. 19. *Et dixiftis, Nequaquam*] Apparet hunc interpretem pro לו legiffe לא quomodo legerunt & *LXX*, & Aben Efdra.

CAP. XIII. v. 5. *triginta millia curruum*] Nimium hoc præ numero equitum qui fequitur. Itaque funt qui poftremas duas literas abjiciendas cenfent, ut fint *tria millia* שלש אלף.

CAP. XVII. v. 12. *Grandævus inter viros*] Multa hic defunt in *LXX*. At non in Latino. Pro באנשים libri quidam habent verbum בשנים, quod non malè loco convenit. *Et prophetabat*] Chaldæus, *infaniebat*.

CAP. XXV. 6. *Sit fratribus meis & tibi pax*] Legit hic interpres לאחי. At noftrum Hebræum habet לחי, quod Græci vertunt εἰς ὥρας, *in horas*.

CAP. XXVI. v. 5. *dormientem in tentoriis*] LXX, ἐν λαμπήνῃ. Hebraicè, *in ambitu plauftrorum*. *Lampene* vocatur currus regius.

CAP. XXVIII. v. 6. *habentem Pythonem*] LXX, ἐγγαστρίμυθον.

CAP. XXXI. v 3. *& vulneratus eft vehementer a fagittariis*] Hebr. *timuitque valde a fagittariis*. LXX, εἰς τὰ ὑποχόνδρια. Theodotio, εἰς τὸ μέρος ἐγγὺς τοῦ ἥπατος. Quomodo legerint, quæramus.

AD LIB. II. SAMUELIS.

CAP. I. v. 19. *Inclyti*] הצבי, *decor*. At *LXX* legêre צב à צבי: vertunt enim illi στήλωσον. Aquila, ἀκρίβασον.

CAP. II. v. 23. *in inguine*] Hebr. *ad quintam*, fcilicet *coftam*. *LXX* ἐπὶ τὴν ψόαν.

CAP. III. v. 29. *& tenens fufum*] imò fcipionem. *LXX*, κρατῶν σκυτάλης. Aquila *cæcum* explicat. Hebr. *qui nititur fcipione.*

CAP. V. v. 23. *ex adverfo Pyrorum*] Plures *moros* interpretantur. *LXX*, *prope plorationem*, legentes א pro ח transferentes hic τοῦ κλαυθμῶνος.

CAP. VI. v. 1. *triginta millia*] *LXX*, *feptuaginta millia* ponunt. Vera lectio videtur effe *trecenta millia* quo nos trahit c. 12. cum initio capitis fequentis. Paralip. 1. Hebr. *triginta millia*. 2 *Super quam* &c.] Bis hic in Hebræo eft שם, fed priore loco fortè fuerit שם *ibi*.

CAP. VII. v. 21. *Propter verbum tuum*] At in Paralip. 17. ubi cætera eadem, eft *propter fervum tuum*. Quomodo & hic legêrunt in libris fuis *LXX*, vertunt enim διὰ τὸν δοῦλόν σου.

CAP. VIII. v. 1. *frenum tributi*] In Hebræo eft *frenum Ama*. LXX, τὴν ἀφωρισμένην, *feparatam*. 4 *mille feptingentis equitibus*] *LXX*, χίλια ἅρματα, καὶ ἑπτὰ χιλιάδας ἱππέων, quomodo eft in 1 Paralip. 18. 3. Jam olim variavit numerorum Scriptura.

CAP. X. v. 18. *Septingentos currus*] Rectius 1 Paralip. 19. 18. *feptem millia curruum*. Error numeri hic commiffus ab exfcriptoribus. *Sobach*] At 1 Paralip. 19. 18. *Sophath*. Utrum rectius non dixerim. Ea variatio eft in Hebræo.

CAP. XIII. v. 18. *talari tunica*] In Hebræo eft פסים. פסים, & *particulam* fignificat, & *volam* quæ pars manus. Hinc quidam verterunt *variam* i. e. πολύμιτον, *verficolorem*: quidam *manuleatam*, quam Græci & hic Symmachus ita verterat, dixêre χειριδωτόν. *LXX*, & Aquila hic καρπωτὸν, *intextam fructibus*. 21 *& noluit*, &c.] Refiduum hujus verfus eft in Græco & Latino: fed non in Hebræo.

CAP. XIV. v. 17. *ut fiat verbum*] Potius optantis eft ut *LXX* fumpfere, εἴη δὴ, non εἰ ἤδη, ut vulgo legitur.

CAP. XV. v. 7. *Poft quadraginta autem annos*] Haud dubius hic error Scripturæ additis ad vocem ארבע literis duabus. Quatuor enim anni interceffertunt; fic Jofephus & Theodoretus; & hoc verum effe res ipfa loquitur.

CAP. XVI. v. 12. *Si forte refpiciat Dominus afflictionem meam*] Legit בעוני, ut & *LXX*. Libri alii habent בעיני: i. e. *in oculum meum*. Sed notant Hebræi fuiffe olim בעינו, ut dicatur, *fi forte refpiciat Dominus in oculum fuum*. i. e. ad fe redeat: mutatum hoc quia videbatur fonare durius.

CAP. XVII. v. 19 *quafi ficcans ptifanas*] Hebr. *& expandiffet fuper illud molam*. Hebræam vocem הרפות, ut obfcuram *LXX* hic reliquêrunt. 20 *guftata paululum aqua*] Legit hic interpres מאגם. At Græci מיכל. Nam quod nunc in Hebræo habemus מיכל pro *rivo* nufquam alibi comparet. 25 *Jetra de Jefraeli*] Una litera mutata videtur hic olim fuiffe pofitum ישמעאלי, ut 1 Paralip. 2. 17.

CAP. XXIV. v. 7. *Tranfierunt prope mænia Tyri*] LXX, *& venerunt in Mapfar Tyri*. Quod eodem modo reftituendum in Græco Jofh. 19. 20. quo loco Græci pro ציר male videntur legiffe עין & copula in Græco abundat. 13 *aut feptem annis*] At *LXX tres*, quomodo in Hebræo, 1 Paralip. 21. 12. Videntur numeri olim per notas fcripti, ut & apud gentes alias; & inde facilis mutatio.

AD LIB. I. REGUM.

CAP. I. v. 18. *Te mi Domine*] Tam interpres hic, quam LXX legerunt אתה, ubi nunc in Hebræo legimus ועתה.

CAP. XII. v. 16. *Vade in tabernacula tua, Ifrael*] Olim legebatur לאלהיך *ad Deos tuos*, vel *ad Deum tuum*.

CAP. XIV. v. 1. *In tempore illo*, &c.] Tota hæc hiftoria ufque ad comma 21. non eft in *LXX*. 21 *Quadraginta*] Putant viri docti errorem effe numeri, & fcriptum fuiffe *viginti*; afferuntque in argumentum fuæ fententiæ, cap. 3. 7. 1 Paralip. 22. 5. & 10 8. & 11. 17.

CAP. XV. v. 21. *reverfus eft in Therfa*] Sic & *LXX* mutatis punctis, ut fit à שוב, non à ישב.

CAP. XX. v. 1. *Benhadad*] LXX, *filius Adar*. Hoc caput apud LXX eft 21. Et caput 21. apud eos eft noftrum 20.

CAP. XXI. v. 20. *Num inveniſti me inimicum tibi*] Legit איבך, non ut nos in Hebræo legimus איבי. *LXX* confentiunt cum Hebræo.

CAP. XXII. v. 48. *non erat nunc Rex*] Addi debet ex Hebræo, *fed Prorex*. Quatuor hic verfus defunt in *LXX*.

AD LIB. II. REGUM.

CAP. VI. v. 25. *Et quarta pars cabi ftercoris columbarum*] Ex Græco. In Hebræo textu hic eft חריונים, fed quia ea vox longo ufu facta eft fpurcior legitur pro ea hic דביונים: & Efaiæ 36. 12. pro ea צואתם.

CAP. VIII. 10. *Dic ei, fanaberis*] Legit לו, ut Critici Hebræi notant in margine, non לא, ut eft in textu. Sic & *LXX* ζωῇ ζήσῃ.

CAP. IX. v. 13. *In fimilitudinem tribunalis*] Hebr. *ad os* five *offa graduum*, i. e. non faftigio graduum. Hebræam vocem גרם, *Garem* fervarunt *LXX*. 32 *Quæ eft ifta?*] *LXX*, τίς εἶ σύ; Legerunt מי את. At nos in Hebræo habemus, מי אתי, *quis mecum?*

CAP. XI. v. 19. *Et (berethi & Phelethi legiones*] Errore quodam hæ voces in hunc locum irrepferunt. Nam in *LXX* eft τὸν Χορρὶ, καὶ τὸν Ρασίμ, retentis Hebræis vocibus. In Paralip. pro his vocibus aliæ funt.

CAP. XII. v. 13. *hydriæ*] *LXX*. θύρας ἀργυρᾶς. At legendum videtur θυΐαι, i. e. *thuribula*. 17 *in Aphec*] Sic & LXX. Hebr *fortiter*, feu *in vehemente*.

CAP. XV. v. 1. *Anno 27.*] Viri valde docti putant erratum in numeris, nec plus fcribendum quam 17. *Azarias*] Crediderim verum ejus nomen fuiffe עזיה per dagefh. 8 *XXXVIII*] viri valde docti putant fcriptum olim 28.

CAP. XVI. v. 6. *Et Idumæi venerunt in Ailam*] Legit ארומים *Idumæi*, ut & LXX. At verius eft ארמים, Syri, ut habet Hebræus textus, & Jofephus. Non folent Reges potentes quæ ab hoftibus ceperunt, iis reddere quorum olim fuerunt.

CAP. XVII. v. 34. *neque cuftodiunt ceremonias ejus*] Illud *neque* eft ex Hebræo quod nunc legitur אינם. Sed apparet LXX legiffe אתם Chaldaico more, i. e. *ipfi*. Deinde bene verterunt כחקתם, non *ceremonias ejus*, fed *fuas*, patrias fc. & avitas. Et fenfus fane cum prioribus rectius fic cohæret.

CAP. XVIII. v. 29. *de manu mea*] Legit מידי, ut habent Orientalium Judæorum libri, non מידו, ut noftri & quibus ufi funt LXX. 34 *Ana & Ava*] Miror Symmachum *Ana & Ava*, quafi verba effent, non propria nomina interpretatum.

AD LIB. I. CHRONICORUM.

CAP. VI. v. 28. *Vaffeni & Abia*] Credibile eft fcriptum fuiffe ושני האביה, *& fecundus Abia*: Primogeniti nomen, quod fuit Joel 1 Sam. 8. 2. quia minus clarus fuit hic reticetur.

CAP. VII. 1 *Jafub*] Sic nominatur & Num. 26. 23. Unde conjectura omiffum per incuriam ש Gen. 46. 13.

I. PARALIP.

CAP. IX. v. 35. *Nomen uxoris*] Sic & LXX. Legerunt ergo non אחתו, ut nunc habent editi codices Hebræi, fed אשתו. Nec defunt libri Hebræi qui fic habeant, ut dubitari non debeat quia multæ funt lectiones difcrepantes, etiam non annotatæ à Maforetis.

CAP. XI. v. 25. *Ad auriculam fuam*] LXX, ἐπὶ τὴν πατριάν αὐτοῦ. Legerunt enim משפחתו. Viri pereruditi putant fcriptum duabus literis mutatis משמרתו, *fuper cuftodiam fuam.*

CAP. XIII. v. 9. *ad aream Chidon*] videtur hic כידן scriptum pro נכון, quod est 2 Sam. 6. 6. Abest hæc vox hic in Græcis.

CAP. XXIV. v. 6. *unam domum*, &c.] Græci Hebraico loquendi genere sic exprimunt εἷς οἶκος τῷ Ἐλεάζαρ, καὶ εἷς οἶκος τῷ Ἰθάμαρ, unde apparet legisse eos bis אחד אחד, pro quo nunc legitur prius אחז אחז, deinde אחז אחז, minus commodè. 27. *Filius quoque Merari Ozian & Soamar & Zachur & Hebri*]. *LXX*, υἱοὶ αὐτοῦ ἰσοὰμ καὶ σακχοὺρ, καὶ ἀβαί. Sed has voces omnes errore quodam huc irrepsisse sunt qui censent, ducti argumento loci. cap. 18. 21, 22, 23.

II. PARALIP.

CAP. II. v. 16. *ratibus*] In Hebræo, רפסודות. Ex Græco, ῥαψωδία. Non Ezdræ tantum, sed & Danielis temporibus; Græca quædam vocabula in Hebræum Chaldæumque sermonem commercio penetraverunt.

CAP. VI. v. 42. *Ne averteris*] Aliæ editiones Latinæ *averseris*, rectiùs.

CAP. X. v. 16. *Rege duriora dicente*] Hebr. *Rege non audiente illos*, Quidam codices addunt, ראו ante כי, i. e. *cum videret populus se a rege non audiri.*

CAP. XIII. v. 2. *Michaia*] In Hebræo מיכיהו: sed credibile est olim scriptum fuisse מעכה, quomodo est supra, & in libris Regum.

CAP. XV. v. 19. *ad trigesimum quintum*] Quidam hic legunt *quintum annum*, ob id 1 R. 15. 16.

CAP. XVI. v. 1. *trigesimo sexto*] Alii legendum putant *vicesimo*. 14 *& unguentis meretriciis*] Putavit esse Masculinum pro fœminino זונות: sed est vox Chaldæa, terminatione tantum Hebræa significatque varia genera cujusque rei.

CAP. XVII. v. 6. *etiam excelsa*] Legit ועוד, ut nunc habent Hebræi codices. Eruditi tamen viri existimant scriptum hic olim fuisse ולא, ut conveniat hæc historia cum c. 20. 33. & 1 Reg. 22. 14.

CAP. XXII. v. 2. *quadraginta duorum*] Rectior lectio *LXX*, ἐτῶν εἴκοσι καὶ δύο. 6. *Ochozias*] Per errorem videtur hic in Hebræo irrepsisse עזריהו, pro אחזיהו. 10. *Et interfecit*] Vix est ut reperiatur hæc vox דבר pro *perdere*. Hinc quidam præferunt eos codices qui hic habuere ותאבד, quomodo 2 Reg. 11. 1.

CAP. XXIV. v. 24. *Ignominiose*] Illud non est in Hebræo.

CAP. XXVIII. v. 15. *unxissentque propter laborem*] *Propter laborem* non est in Hebræo, aut in *LXX*. *qui & afflixit eum, & nullo resistente vastavit*] Hebr. *angustia affecit eum*, non autem *confirmavit eum*. Eruditi putant על hic positum pro אל: præterea duas literas לא hic abundare, & versu sequente delendum esse לא.

AD LIB. ESDRÆ.

CAP. IV. v. 1.] Etiam hujus capitis commata sex prima desunt in *LXX*. 6. *In regno autem Assueri*] Editiones quædam Latinæ hic adjiciunt, *ipse est Artaxerxes*. Sic in Estheræ libro *Ahasuerus* est *Artaxerxes*, Græcis & Josepho. 24 *Tunc intermissum*, &c.] Græci post hæc inserunt ea quæ sunt in libro Apocrypho, qui Esdræ tertius dicitur, c. 3. Quæ & Josephus habet.

AD LIB. NEHEMIÆ.

CAP. II. v. 13. *dissipatum*] המ Hebræa vox habet hic literam מ qualis initio aut media voce scribi solet, positam in fine. Et sic Esa. 9. 17. Puto primi Scriptoris licentiam imitatos exscriptores.

CAP. III. v. 30. *post eum*] Quidam Hebræi codices habent hic & paulo post, ut & infra 4. 16. & 5. 16. אחרי, *post me*.

CAP. V. v. 15. *depresserunt*] Hebr. *prægravabant*. In Græco Sixtinæ editionis hic est ἐξουσιάζοντας.

AD LIB. ESTHER.

LXX huic historiæ Somnium quoddam Mordochæi præmittunt quod non est in Latino aut Hebræo.

CAP. VII. v. 9. *Dixitque Harbona*] LXX, *Bugathan*. In Josepho, Σαβουχάδας· unde apparet quantum in nominibus Propriis variaverint codices.

CAP. IX. v. 6. *Extra 10. Filios Agagitæ, hostis Judæorum*] Mutavit interpres ordinem qui in Hebræo est, ubi nomina propria præcedunt, sequitur id quod commune est. Planè in hoc libro major quam in aliis libris fuit interpretum libertas; forte & librorum in scribendo varietas.

AD LIB. JOB.

CAP. III. v. 5. *Et involvatur amaritudine*] Eruditi quidam putant hic poni כמרירי Resh repetitâ pro כמרי: i. e. *sacerdotes diei*, qui dierum fata distinguunt.

CAP. VII. v. 20. *Et factus sum mihimetipsi gravis*] Hanc scripturam non esse illam antiquissimam etiam Masoretæ fatentur. Vetustissima enim scriptio fuit non עלי, sed עליך. unde LXX, εἰμὶ δὲ ἐπὶ σοὶ φορτίον, *sum autem super te onus*.

CAP. XIII. v. 10. *faciem ejus*] Legit פניך. Et sic Chaldæus, Symmachus, Theodotion; quamvis in Hebræo hodierno sit פנים.

CAP. XIV. v. 3. *eum tecum*] Legit אתו, ubi nos habemus אתי, *me tecum*. 19. *è alluvione paulatim terra consumitur: & hominem ergo similiter perdes*] Hebr. sic, *inundatione abripis è pulvere terræ sponte nascentia ejus: ita spem mortalis perdis.*

CAP. XV. v. 20. *Cunctis diebus impius superbit*] Melius LXX, πᾶς ὁ βίος ἀσεβοῦς ἐν φροντίδι· *omnis vita impiis in solicitudine*. Ad verbum ex Hebræo, *totâ vitâ impius est* ἑαυτὸν τιμωρούμενος.

CAP. XVIII. v. 7. *Arctabuntur gressus virtutis ejus*] At LXX pro יצרו legerunt יצדו, θηρεύσαισαν, & pro צעדי legerunt צערי, quod vertunt ἐλάχιστοι, minus commode.

CAP. XXIII. v. 2. *In amaritudine est sermo meus*] מרי שחי. At *LXX* pro מרי legerunt מידי, ἐκ χειρός μου, *de manu mea est increpatio. manus plaga mea*] sed pro ידי *LXX* legerunt ידו *manus ejus*. 7 *proponat æquitatem contra me*] Hebr. *Illic rectus disputans cum eo.* Longè aliter hæc & alia legere *LXX*.

CAP. XXIV. v. 5. *Præparant panem liberis*] In Hebræo est *solitudo ei alimentum liberis*, sed & *LXX*, & Symmachus aliis vocalibus legerunt ערבה: vertunt enim ἡδὺς & ἡδύνθη. 6. *agrum non suum demetunt*] Pro בלילו, quod vertitur *pabulum ejus*, legit divisis vocibus בלי לו. Nec aliter Chaldæus, & LXX. Ita & de hac lectione quin sit verior, dubitandum non arbitror.

CAP. XXVII. v. 19. *Dives cum dormierit, nihil secum auferet*] LXX, καὶ οὐ προσθήσει. Sed legendum videtur, προσθήσεται.

CAP. XXVIII. vers. 17. *vel vitrum*] Sic & *LXX*, & Chald. Alii Græci ponunt χρύσαλλος. 18. *excelsa & eminentia*] Hebr. *Sandastri* aut *unionis*. Pro *Sandastro* quidam transferunt *coralia*. Pro *unione carbunculum*, sive *Pyropum*. In vetere dicto Latino est, *Probitas est carbunculus*.

CAP. XXXII. v. 3. *condemnassent Job*] Sic emendarunt legis periti, posueruntque את איוב, cum olim legeretur יהוה. 6 *idcirco demisso capite veritus sum*] In textu, *expavi & timui*. In Chaldæo דחל est *timere*. Literæ autem ד & ז sunt affines, faciléque inter se commutantur.

CAP. XXXVI. v. 11. *Complebunt dies suos in bono*] Sic & *LXX* legerunt ut nos, יכלו non male, quanquam alii codices habent יבלו: i.e. *vetustissent dies eorum*.

CAP. XXXVII. v. 9. *Ab Arcturo frigus*] Ab *Arcto* puto scripsisse interpretem. Græci quidam retinent ipsam vocem μαζὼρ, & infra 38. 38. μαζουρώθ.

CAP. XLI. v. 3. *Non parcam ei, & verbis potentibus, & ad deprecandum propositis*] Est hic חין pro חן quia Jod antiquitus etiam pro tsere scribebatur.

AD LIB. PSALMORUM.

PSA. IV. v. 3. *gravi corde*] Sic & *LXX*. Apparet eos legisse in Hebræo כבדך *aggravatio vestra*. Sic & Chaldæus hic. Hebr. *Quousque gloriam meam in dedecus?* 5. *Irascimini & ne peccate*] Potest verti, *Irascimini, at ne peccate*. *Ita* נגזי scribendum erit cum punctis Indicativi.

PSA. V. v. 9. *dirige in conspectu tuo vitam meam*] Legit לפניך דרכי, ut & *LXX*. In nostro Hebræo est לפני דרכך. Ego illud præferam.

PSA. VII. v. 8. *Et exurge Jehova Deus meus*] Legit hic אלי cum chiric, non patach sub Lamed. *LXX* quoque sic legerunt. Nec aliter Syrus, aut Arabs.

PSA. XI. v. 1. *transmigra in montem velut passer*] Latinus hic & *LXX* legerunt נודו הר כצפור: non ut nos nunc legimus נודו הרכם צפור.

PSA. XIV. v. 3. *non est qui faciat bonum, non est usque ad unum*] Hic quæ inveniuntur Rom. 3. 13.-18. in quosdam codices Græcos, item Latinos, Arabicos, Æthiopicos inserta sunt.

PSA. XV. v. 3. *opprobrium*] Syrus pro חרפה legit hic חרמה, *anathema*.

PSA. XVI. *Tituli inscriptio*] Latinus, & *LXX* legerunt hic מכתב non ut nos מכתם. 9. *Lingua mea*] Ex LXX, qui videntur pro כבודי legisse non levi differentia לשוני, quomodo & Lucas Act. 2. 26. 10. *sanctum tuum*] חסידיך. In hac voce Hebræa post ד abundat י, quod et Scheva præcedens ostendit.

PSA. XVII. v. 14. *Saturati sunt filiis*] Hic in LXX vitio scriptorum, factum est ut pro υἱῶν irreperet ὑῶν aut ὑείων, quod & in Arabicum, & in Romanum Psalterium fluxit. Estque ejus corruptæ lectionis apud Arnobium, Paulinum, & Augustinum mentio.

PSA. XVIII. v. 11. *& ascendit super Cherubim*] Videtur olim pro כרוב scriptum fuisse רכוב quod *currum* significat: ut in loco persimili, Psal. 104. 3. 35 *& posuisti*] Ex *LXX*. Legerunt nimirum נחת, non ut nos nunc, נחתה.

PSA. XIX. v. 5. *sonus eorum*] Apparet olim duplicem fuisse lectionem, קום quod nunc in Hebræo habetur, unde ὁ κανὼν, apud Aquilam; & קולם, unde *LXX* posuere ὁ φθόγγος αὐτῶν. Quos sequitur Paulus, Rom. 10. 8, quomodo & hîc Syrus, & Arabs, & Chrysostomus.

PSA. XX. v. 10. *exaudi nos*] Legerunt יעננו, non ut nostri codices Hebræi habent יעננו.

PS. XXII. v. 1. *Pro susceptione matutina*] *Lxx*, ὑπὲρ τῆς ἀντιλήψεως τῆς ἑωθινῆς. i. ad implorandũ manè Dei auxilium. Videntur *LXX* pro eo quod habemus אילת legisse עזרת. 2. *delictorum meorũ*] Apparet hinc *LXX* legisse שגגתי. At rectius est in hodierno textu שאגתי, quod Aquila vertit τοῦ βρυχήματός μου, Symmachus, τῆς ὠρυγῆς μου. Alii, τῆς βοήσεώς μου· alii, τῆς δεήσεώς μου. 18 *foderunt manus meas, & pedes meos*] Hic duplex antiquitus lectio. Utramque Chaldæus conjunxit. Hebræi testantur fuisse כארו per ἐπένθεσιν literæ א. *LXX*, ὤρυξαν. Aquila, ᾔσχυναν. Nulla ergo hic fraus Christianorum, inter quos est & interpres Æthiops: utraque lectio potest defendi.

PSA. XXIV. v. 2. *fundavit eum*] Hebr. *eam*. 7. *introibit Rex gloriæ*] Arca. 2 Sam. 6. 12. ib. *Portas*] Ut intromittatur Arca.

PSA. XXV. v. 1.] Commata in hoc Psalmo non sunt bene distincta. Nam secundum comma debet incipere ibi בך, & quintum ibi למען, & initio versus 17. deest vox קום *surge*. Verba autem illa הרחיבו ad finem usque accessio esse debent versus præcedentis, non novum comma.

PSA. XXX. v. 8. *præstitisti decori meo salutem*] apparet LXX legisse hic non בהררי, *in monte meo*, sed להדרי, à הדר vel הדר, quod est *Dominari*, & sic Syrus & Arabs.

PSA. XXXI. v. 16. *fortes mea*] LXX, κλῆροί μου, pro quo librarii scripserunt καιροί μου, inde hæc versio.

PSA. XXXIII. v. 15. *Qui finxit sigillatim corda eorum*] LXX, κατὰ μόνας. Legisse videntur יחיד, non יחד.

PSA. XXXVII. v. 3. *& pasceris in divitiis ejus*] Hebr. *& pascere fide*: alii, *roborare veritate*: alii, *nutri te in fide*: alii, *pasce*: i. e. doce fidem. Syrus *inquire veritatem*. 20. *at honorificati fuerint*, *& exaltati*] Hebr. *at pretiosum equorum*, i. e. pinguedo eorum consumitur, puta in Holocaustis. 28. *in æternum conservabuntur*] Incipere hic debet novus versus & ל auferri. Sic & Psal. 89. 3. est עולם positum pro לעולם. Talia qui annotat nullam Masoretis facit injuriam. Aliter deerit in Alphabeto hoc ע, quod quis crediderit? 35. *Et elevatum supra Cedros Libani*] Legerunt LXX non ut nos, אזרח, sed ארזים quod tam longe non abit quam quòd pro רענן legerunt לבנן. 36. *& transivi*] *LXX*, unde hoc sumptum est, legerunt ואעבר. Quos sequuntur, ut firme semper, Syrus & Arabs.

PSA. XXXVIII. v. 20. *vivunt*] Syrus pro חיים videtur legisse חנם, *ad me spectantes*.

PSA. XXXIX. v. 6. *mensurabiles*] Fuit haud dubiè in Græco παλαιστὰς pro παλαιστιαίας quod Symmachus vertit ὡς σπιθαμάς. Ex hac bona lectione fluxit corrupta παλαιὰς quam sequuntur Ambrosius, Apollinaris & Psalterium Romanum, &c.

PSA. XL. v. 5. *nomen*] Fuit ergo illic Schin forte cum tsere in voce שם, cum Hebræi Schin lene cum Camets habeant, & exponant *posuit*. 7. *aures autem perfecisti mihi*] Hebr. *perfodisti*. LXX ergo habuerunt ὦτία, quod & Scholia multa ostendunt: qui repofuerunt σῶμα versionem aptârunt ad locum, Hebr. 10. 5. At is scriptor, ut & alii, sæpe loca citat magis κατὰ διάνοιαν, quàm κατὰ λέξιν.

PSA. XLIV. v. 13. *Et non fuit multitudo in commutationibus eorum*] Hebr. *neque lucrum fecisti ex pretio eorum*: LXX, ἐν τοῖς ἀλλάγμασιν αὐτῶν, *in pretio eorum*: Corruptè quidam codices habuêre ἐν ἀλαλάγμασι, quod vitium in Psalterium Romanum, & Æthiopicum fluxit, & in Augustinum qui vertit *jubilationibus*.

PSA. XLVII. v. 10. *Principes populorum congregati sunt cum Deo Abraham*] Hebr. *adjunxerunt se populo Abraham*. LXX legerunt עם cum Chiric, non ut nos, cum patach.

PSA. XLVIII. v. 15. *Ipse reget nos in sæcula*] variæ lectiones varias hoc loco & versiones peperere. *LXX*, & Symmachus legêre עלמות per holem ad ain, & putarunt esse pro לעולמים *sæcula*, subaudito, ut & alibi, ל: Alii, iisdem literis, sed cum patach sub ain, & schurech ante ultimam *à pueritiâ*. Alii iisdem literis, vocalibus aliis, vertunt *in absconditò*. Alii dividunt voces על־מות & על sumpto pro עד, interpretantur *ad mortem*. Et hoc in versione ex Hebræo sequitur Hieronymus, ut & Kimchi.

PSA. XLIX. v. 13. *non intellexit*] Legerunt יבין. At nostri codices, ילין: i. e. *non pernoctavit*.

PSA. LIV. v. 1. *Pro populo qui à sanctis longe factus est, David in tituli inscriptionem, cum tenuerunt eum allophyli in Geth*] *LXX* videntur pro יונת legisse אמת, & pro אלם legisse אלים, & pro מכתם legisse מכתב. Ex Hebræo versio hæc optime fluit. *Principi cantorum de columba muta, Carmen columnæ inscribendum de eo tempore quo tenebatur à Philistinis in Geth*.

PSA. LXIII. v. 1. *in deserto Idumeæ*] scribendum hic, & in exemplaribus Græcis *Judææ*, tum ex textu Hebræo, tum ex historia 1 Sam. 22. 5. & cap. 23. 14, 15. 2. *quam multipliciter tibi caro mea*] Putarunt LXX כמה esse compositum ex כ & מה. At melius Hebræi pro uno verbo sumunt quod *desiderare* significat: Itaque Aquila vertit ἐπετάθη, Symmachus ἱμείρεται.

PSA. LXV. v. 1. *Canticum Jeremiæ*, &c.] Habetur hoc solum in quibusdam exemplaribus versionis *LXX*.

PSA. LXVI. v. 1. *Canticum Psalmi Resurrectionis*] videtur Græca Ecclesia hoc addidisse.

PSA. LXXII. v. 16. *Et erit firmamentum*] Legit in LXX στήριγμα, quæ lectio pridem invaluit, cum corrupta sit ἐκ τοῦ δράγμα, *pugillus frumenti*.

PSA. XCIX. v. 9. *Sicut aranea meditabuntur*] Forte legerunt aliter quam nos. 10 *& amplius eorum*] legerunt ורבם τὸ πλεῖον αὐτῶν. At in Hebræo est ורהבם. i. e. *ipsum robur ejus*.

PSA. XCII. v. 11. *& senectus mea in misericordia uberi*] LXX legerunt aliter quam est in hodierno Hebræo.

PSA. XCVI. v. 10 *Dominus regnavit*] Hic libros quosdam Græcos addidisse ἀπὸ ξύλου affirmat Justinus, Tertullianus, & alii, urgentes pro Cruce contra Judæos.

PSA. CIX. v. 11. *scrutetur fœnerator*] Illaqueat. LXX legerunt יבקש. Nos hodie legimus ינקש.

PSA. CX. v. 4. *secundum ordinem Melchisedech*] noster textus Hebræus habet על־דברתי מלכי־צדק. i.e. *secundum meam constitutionem, O rex mi juste*.

PSA. CXIX. v. 28. *dormitavit*] Hebr. *stillavit*. LXX ἔσταξε & inde librarii additis duabus literis fecere ἐνύσταξε, quod est *dormitavit*. 32 *Legem pone mihi*] Hebr. *Doce me*. 109. *in manibus meis*] Quidam pro μου habet σου, quod sequitur Apollinaris, Æthiops, Arabs, Psalterium Romanum.

PSA. CXXIX. v. 3. *Prolongaverunt iniquitatem suam*] Legerunt LXX למעונתם: In Hebræo melius sic למענותם, *protraxerunt sulcos suos*.

PSA. CXXX. v. 4. *Et propter legem tuam sustinui te Domine*] Hebr. *ut reverenter colaris*. LXX pro תורא legerunt תורה. 6 *a custodia matutina usque ad noctem*] Hebr. *quam excubiarum erga matutinum, excubantium ad matutinum usque*.

PSA. CXXXII. v. 15. *Viduam ejus benedicens benedicam*] Hebr. melius, *viatico ejus benedicendo benedicam*. Aquila, ἐπισιτισμὸν αὐτῆς. Sym. τὰ ἐπιτήδεια αὐτῆς. LXX verterunt θήραν, ut citat Hieronymus. Sed librarii literâ unâ mutatâ fecerunt χήραν, quod sequuntur Hilarius, Apollinaris, Arabs, Æthiops, Psalterium Romanum. & Gallicum, tam facilè fluunt errores.

PSA. CXXXIII. v. 3. *Sion*] Eruditi probabile putant vocem minus frequentem שיאן, qui est Hermon, mutatam in vocem similis soni ציון.

PSA. CXXXIX. v. 3. *Et funiculum meum investigasti*] Hebr. *cubatum meum*. Credibile est LXX, κοῖτον vertisse, pro quo librarii σχοῖνον scripserunt, unde hæc versio. 4. *non est sermo*] Hic quoque λόγος scripserunt *LXX*. Sed librarii pro λόγος scripsere δόλος, quod sequuntur Psalterium vetus, Hilarius, Augustinus. 15 *& substantia mea in inferioribus terræ*] LXX hic pro רקמתי, legerunt רבשי.

PSA. CXLIV. *adversus Goliath*] Non est in Hebræo. Sed fuit olim in Hexaplis ut & nunc in LXX.

PSA. CXLV. v. 13. *fidelis Dominus*, &c.] versus hic est in *LXX*, Latino, Syro, Arabe. Non est dubitandum quin versus hic in Hebræis codicibus exciderit librariorum culpâ. Nam deest versus qui a Litera Nun incipiat. Quomodo ad hoc respondebunt qui nos jubent per omnia Masoretarum stare decretis.

AD LIB. PROVERB.

CAP. III. v. 12. *Et quasi Pater in filio complacet*] Bene ex Hebræo Latinus *LXX* non addictè sequitur, nisi in Psalmorum versione ea quæ nunc recepta est. At *LXX* legerunt non וכאב sed ויכאב: id enim est μαστιγοῖ· & inter ב & ירצה subintellexerunt *quem*; quales ἐλλείψεις frequentes Hebræis.

CAP. V. v. 19. *delectare*] In Græco συμπεριφερόμενος, πολλοστὸς ἔσῃ. Apparet *LXX* legisse שגה cum sinistro puncto in prima litera, sic enim significat *multiplicari*. At cum puncto dextro inter alia *delectari* significat, Hab. 3. 1.

CAP. VIII. v. 22. *Possedit me*] Sic etiam Aquila, Symmachus & Theodotion. At *LXX* & Chaldæus, *Creavit me*.

CAP. XIII. v. 8. *Pauper est*, *increpationem non sustinet*] *LXX* πτωχὸς δὲ οὐχ ὑφίσταται ἀπειλήν. Alii, ὁ δὲ πένης ἐπιτίμησιν. Videntur pro שמע, legisse חמק, hoc sensu, *dives avertit periculum a se pecuniis*, *pauper non manet sed fugit*.

CAP. XV. v. 33. *Timor*, &c.] Hebræam lectionem secutus hic est Latinus, non *LXX*, qui vertunt ἀποκριθήσεται αὐτῇ, ab ענה, quod est *respondere*. Tum vero & capita apud *LXX* in hoc libro distincta aliter, & multæ sententiæ aut omissæ aut additæ, ut in Eclogis fieri solet: quæ causa est cur & eædem sententiæ in hoc libro diversis in locis inveniantur positæ, quia ad plures quasi titulos referri poterant.

CAP. XVIII. v. 19. *frater qui adjuvatur*, &c.] Et sic *LXX* videntur legisse non נפשע, sed נושע sono accedente.

CAP. XXIV. v. 23. *Hæc quoque sapientibus*] Melius ל per genitivum transferas, ut sæpe, *Hæc quoque sapientum*. Quæ sequuntur sententiæ adjectæ sunt è sapientum libris post Solomonem ante Ezechiæ tempora.

AD ECCLESIASTEN.

CAP. V. v. 8. *& insuper universæ*] Videtur hic ו esse pro ב. Sed Hebr. rectius, *Jam emolumentum terræ pro omnibus est*; *Regi de agro servitur*.

CAP. VII. 28. *Dixit Ecclesiastes*] Sic etiam *LXX*. Palam est legisse eos אמרה הקהלת, non ut nunc in Hebræo est אמרה קהלת.

CAP. VIII. v. 2. *Ego os regis observo*] Non *observo*, sed *observa* legendum est. Et sic *LXX* post Hebr. אני supplendum *vos moneo*, aut aliquid tale. 6. *& multa hominis afflictio*] At *LXX* pro רעת legerunt דעת, & verterunt γνῶσις. 10 *Et laudabantur*] ut in *LXX* ἐπῃνέθησαν. Apparet eos legisse וישתבחו, pro quo nos habemus וישתכחו.

CAP. IX. v. 1. *ut curiose intelligerem*] ולבור את־כל־זה. pro quo *LXX* legerunt ולבי ראה את־כל־זה, καρδία μου σύμπαν εἶδε τοῦτο. 4. *nemo est*, &c.] In Hebræo כי מי אשר יבחר אל־כל־החיים. Sed monent nos Hebræi pro יבחר rescribendum יחבר. *Quisquis sociatur viventibus de eo spes est*.

CAP. X. v. 4. *Quia curatio*] Est quidem מרפא *Curatio*. Sed in hoc libro, & Proverbiorum frequens est ut א pro ה ponatur. Ita significabit hic *otium*, sive *vitam privatam*. 8. *Qui fodit foveam incidet in eam*] גומץ est vox Chaldaica, quam sæpe usurpat interpres Chaldæus, ubi in Hebræo est בור.

CANTICUM CANTICORUM.

CAP. III. v. 9. *Ferculum sibi fecit*] In Hebræo est אפריון *thronus*. Id esse Græcum φορεῖον credidit Hieronymus. Et sic vertunt *LXX*. φορεῖον est *Lectica* aut simile quid.

CAP. IV. v. 1. *Absque eo quod intrinsecus latet*] Videntur legisse LXX & hic & bis infra מבלעדי. At in Hebræo nostro *intra comam tuam*.

CAP. VII. v. 9. *Guttur tuum sicut*, &c.] Longe aliter legerunt *LXX*, quam nunc in Hebræo est, nempe sic דובב שפתי וישני משחים. Nam דבר per ἱκανῦν vertitur, 1 Sam. 20. 11. Et LXX hic habent ἱκανούμενος. At Symmachus σφυριζόμενος. Legit igitur is דובב, non male. In Hebræo

Hebræo quod nos habemus mirus est sensus, *ad rectitudines faciens loqui labia dormientium*,

CAP. VIII. v. 6. *atque flammarum*] In nomine hoc, sc. שלהבתיה abundat ש, ut apud Chaldæos sæpe.

AD ESAIAM.

CAP. II. v. 21. *Talpas*] legit hic interpres unâ voce חפרפרות ut & Aben-Esdras, qui & ipse *Talpas* intelligit. Nullum fere est Animantis genus, quod non in aliqua parte Ægypti sit cultum pro numine. 22 *Et vitias*] vox hebræa *Involucra* significat, circum frontem, ut videtur. Miror Græcos hoc tot verbis exprimere τὰ ὑακίνθινα καὶ τὴν βύσσον ζωὴν χρυσῷ καὶ ὑακίνθῳ συμπεπλεγμένα.

CAP. VII. v. 8. *Et adhuc sexaginta & quinque anni & desinet Ephraim esse populus*] Videtur omnino error esse in Scriptura Hebræa, addito ו ad שש nam ab hoc tempore ad deportationem decem tribuum quam fecit Salmanassar. 2 Reg. 17. sunt anni sex & quinque, i. e. undecim; Ex quibus duo pertinent ad ultima tempora Phaceæ Regis; novem autem ad tempora Oseæ. Vid. 2 Reg. 15. 27. & 16. 1. & 18 10. Videbis hæc esse verissima: at Hebræi ut codicum suorum fidem tueantur, hos 65 annos retro trahunt ad id tempus quo Amosius contra Syrum & Israelitas vaticinari cœperat.

CAP. VIII. v. 22. *& non poterit avolare de angustia sua*] in Hebræo, *non avolabit qui constrictus fuerit isto tempore*: melius autem hæc verba capiti huic attexuere Græci & Latinus, quàm Hebræi capiti quod sequitur. Sed in Græcis ἀπορηθήσεται scriptum videtur pro ἀποπτήσεται.

CAP. IX v. 5. *Quia omnis violenta prædatio cum tumultu, & vestimentum mistum sanguine erit in combustionem, & cibus ignis*] In Hebræo sic est: *Omnis pugna bellantium* (solet esse) *cum strepitu & vestimentis involutis sanguine*. (Hæc vero erit ut) *pabulum ignis ad combustionem*.

CAP. X. v. 13. *Quasi potens*] Hic כ habet Patach, א vero sine puncto est, quæ Scriptura Syriaca est, ut apparet Jerem. 25. 36.

CAP. XIII. v. 20. *Et replebuntur Domus eorum Draconibus*] *Viverris*. Sic Hebræi: in Græco ἤχου. Sed credo eos retinuisse vocem Hebræam, & scripsisse ὤχιμ. *Et pilosi saltabunt ibi*] Δαιμόνια vertunt Græci. sc. γεγυιωμένα, ut hic explicat Kimchi. Alii *scopas*, aut *σεσς* hic volunt intelligi. 22. *Et respondebunt ibi ululæ in ædibus ejus*] *Alternis canent feles feræ in palatiis*. Sic Chaldæus.

CAP. XIV. v. 9. *suscitavit tibi gigantes*] rectius *mortuos*. Nam sic sumi solet רפאים quam vocem Hebræam hic retinuere Interpretes Græci quidam. 32 *Et quid respondebitur nuntiis Gentis*] Legit. ut nos nunc in hebræo מלאכי, at Græci מלכי βασιλεῖς ἐθνῶν, i. e. quid ad hæc dicent reges illi gentium vicinarum?

CAP. XV. v. 5. *Vitulam consternantem*] Scripsit interpres, ut quidam libri habent, *conternantem*, i. e. trimam. τριετής apud Græcos.

CAP. XIX. v. 6. *Et deficient flumina*] Hic in verbo Hebræo והאזניחו abundat Aleph. 13. *Emarcuerunt principes Mempheos*] Est hic in Hebræo נף, sed rectius scribitur Oseæ 9 6. מף. Sic mons ei adsitus μέμφι Herodoto. *Deceperunt Ægyptium angulum populorum ejus*] Pro Patach putem hic fuisse Holem פנת שבטיה: id est, eximii tribuum, ut Jud. 20. 2.

CAP. XXI. v. 8. *Et clamavit leo*] Legerunt Græci אוריה. i. e. Urias ille nominatus supra, 8. 2. quis enim dignior in specula collocari, quàm Sacerdos?

CAP. XXIII. v. 6. *Transire Maria*] In Hebræo: *in Tharsisch*, id est, ite in Tartessum. Græci, ἀπέλθατε εἰς Καρχηδόνα.

CAP. XXIV. v. 23. *Et erubescet Luna, & confundetur Sol*] Hæc LXX cùm putarent male sonitura apud Platonicos, quales erant Ægyptii Reges, pro החפרה legerunt ונפרסה *frangetur*, pro לבנה, mutatis tantum punctis לבנה quod est *later* pro חמה mutato Patach in holem, חמה quod est murus: itaque verterunt τακήσεται ἡ πλίνθος καὶ πεσεῖται τὸ τεῖχος, sensu non malo. Retinenda tamen lectio recepta, & per Solem & Lunam intelligendæ imagines Solis & Lunæ, quæ per translationem dicuntur erubituræ, quod suos cultores servare nequiverint.

CAP. XXVI. v. 1. *Urbs fortitudinis nostræ Sion*] Non est *Sion* in Hebræo, sed glossematis vice additum. 14. *numquid glorificatus es?*] In Hebræo, *Gloriam tibi acquisivisti*. At Græci legerunt non נכבדת, sed נכבדים, ἐνδόξοις.

CAP. XXVIII. v. 1. *væ coronæ superbiæ, ebriis Ephraim & flori decidenti*] LXX hoc loco legerunt Schin cum sinistro puncto. Vertunt enim οἱ μισθωτοί. 16. *qui crediderit non festinet*] Est hoc ex hodierno Hebræo לא יחיש sed apparet olim fuisse לא יבוש. Nam LXX hic habent ὁ μὴ καταισχυνθῇ, quomodo & Petrus, 1. 2. 6. & hæc lectio haud dubie meliorem sensum facit. 25. *feret Gith*] *Melanthium* Græcis, ut hic habent LXX. *Nigellam* Latinis ex Græco.

CAP. XXIX. v. 3. *Et circundabo quasi sphæram in circuitu tuo*] Castra, sicut pilam, (id est, rotundata) tibi circumjiciam, pro כדור quasi pila, LXX legerunt כדוד ὡς Δαυίδ.

CAP. XXX. v. 24. *commistum migma comedent*] ἄχυρα ἀναπεποιημένα in κριθῇ habent hic LXX. In Hebræo est, *miscuit Afinus*, ἀναποιεῖν pro *miscere* frequens interpretibus.

CAP. XXXII. v. 7. *ad perdendos mites in sermone mendacii*] Ut homines miseros, (id est, עניים quomodo legunt Masoretæ) per calumniam opprimat. 14. *Tenebræ & palpitatio facta sunt super speluncas in æternum*] Legit עפל ובחן, at nos habemus עפל ובחן sensu optimo.

CAP. XXXIII. v. 3. *A voce Angeli fugerunt populi*] In Hebræo est, *a sono terribili*. Græci, Διὰ φωνὴν τοῦ φόβου. Strepitum Angeli adventantis intelligit: ita ut Latinus rem hic magis expresserit ex 2 Reg. 19. 35. quàm verba.

CAP. XL. v. 6. *Et omnis gloria ejus quasi flos agri*] Sic & Græci: καὶ πᾶσα δόξα ἀνθρώπου· ut & Petrus 1. 1. 24 legerunt nimirum non חסדו, sed הדרו & rectius.

CAP. XLI. v. 1. *Taceant ad me insulæ*] In Hebræo *Tacete*, sed sensu eodem. i. e. cum silentio admiramini. At LXX legerunt non החרישו, sed החדשו vertunt enim ἐγκαινίζεσθε.

CAP. XLII. v. 19. *Quis cæcus nisi qui venundatus est*] Legit hic interpres non משלם sed משבר. Græci משלטן οἱ κυριεύοντες αὐτῶν. Lectio in Hebræo recepta non mala est, si vertas, *sicut fœderatus*: nempe Dei, populus Israeliticus.

CAP. XLIV. v. 20. *Pars cinis est*] Legit רבעה: nam רבע *quartam* proprie: improprie etiam alias partes significat. Græci legerunt רעה. Videtur lectio recepta non mala hoc sensu, *pascitur cinere cor deceptum*.

CAP. XLV. v, 2. *Et aperiam coram eo januas & portæ non claudentur. Ego ante te ibo, & gloriosos terræ humiliabo. Portas æreas conteram, & vectes ferreos confringam*] Hæc omnia significant facturum Deum, ut ei nihil obstet. Latinus interpres ubi nos habemus הדורים *inæqualia*, quod Græci vertunt ὄρη, legit הדורים. Sensus in hebræo bonus est: *iniqua loca adæquabo*. 25. *Dicet mea sunt justitiæ & imperium: ad eum venient, & contundentur omnes qui repugnant ei*] Hic lectio quàm secuti sunt LXX melior est, nempe לי pro לו ut illud לי יאמר sit quasi repetitio illius לי genere loquendi Hebræis non infrequente.

CAP. XLVIII. v. 10. *Ecce excoxi te, sed non quasi argentum*] In Hebræo, *non in argentum*. At LXX legerunt בכסף ולא שברתיך πέπρακά σε οὐχ ἕνεκεν ἀργυρίου, eodem sensu quo infra, 52. 3.

CAP. XLIX. v. 5. *Et Israel non congregabitur. Gloriosus ero in oculis Domini*] Puto veram esse lectionem scriptam in textu לא quam sequitur Latinus, non illam in margine לו: sensus est, Etiamsi Israel ad mea monita nolit converti, ego tamen Deo placebo, &c.

CAP. L. v. 4. *Erigit mane, mane erigit mihi aurem, ut audiam quasi magistrum*] In Hebræo, *à mane ad mane excitat mihi aurem ut audientiam præbeam, sicut Doctores*, sc. discipulis facere solent At LXX ultimam vocem cum sequentibus connectunt & videntur legisse בלמודים: idem enim valet ἡ παιδεία κυρίου ἀνοίγει μου τὰ ὦτα, quod ὁ κύριος ἐν παιδείᾳ ἀνοίγει μου τὰ ὦτα.

CAP. LI. v. 19. *sicut oryx illaqueatus*] Miror qui legerint LXX, qui habent ὡς σευτλίον ἡμίεφθον· aut Chaldæus qui posuit *ut lagunculæ confractæ*.

CAP. LIII. v. 8. *Propter scelus Populi mei percussi eum*] In Hebræo est *plaga ipsi*. Supple evenit, populi summo errore ac crimine, quidam codices Hebræi hic habuerunt לו, sed למו idem significat. Neque enim exemplis caret ם ἐπενθετικόν.

CAP. LVII. v. 2. *Veniat pax & requiescat in cubili suo qui ambulavit in directione sua*] Legit hic interpres non ut nos נכחו, sed נכבו. 3. *vos autem accedite huc filii auguratricis*] secutus est quod nos habemus ענוה. Sed & Chaldæus & Græci legerunt עונה, cum *He* paragogico, sensu meliore, υἱοὶ ἄνομοι, sive ἄνομοι, ut hic habent LXX. 21. *non est pax impiis dicit Dominus Deus*] Scripsit puto interpres *Dominus meus*, ut est in Hebræo & Chaldaico, nisi forte Græcum sequi maluit: nam Græci libri alii habent ὁ Θεός, alii ὁ κύριος ὁ Θεός.

CAP. LX. v. 4. *De latere surgent*] scripsit Interpres, *sugent*. *Lac sugent* habet in Commentariis *Hieronymus*. videtur ergo pro צד legisse שד at Chaldæus & Græci pro האמנה videntur legisse תעמדנה 18. & *occupabit salus muros tuos*] Videtur legisse קריה à קרה, sed ut nos habemus legerunt & Græci & Chaldæus. 21. *Germen plantationis meæ, opus manus meæ ad glorificandum*] Legit מטעי, ut Masoretæ in margine posuerunt, putantes sc. id significari, istos reduces velut à Deo consitos in terra avita. Sed potest retineri lectio quæ est in textu מטעו.

CAP. LXI. v. 8. *Odio habens rapinam in holocausto*] Et Græci & Chaldæus illud עולה legerunt punctis aliis, ut sit à עול non à עלה: vertunt enim illi, ἁρπάγματα ἐξ ἀδικίας. Chaldæus, *Abominabilis est coram me falsitas & violentia*. & hoc magis probo.

CAP. LXIII. v. 3. *Conculcavi eos in ira mea*] Est ex hebræo בחמתי, LXX legerunt כעפרות, aut simile aliquid: vertunt enim ὡς γῆν. 6, *Inebriavi eos in indignatione mea*] At Chaldæus pro ואשכרם legit ואשברם quod est, *confregi eos*. 9. *In omni tribulatione eorum non est tribulatus*] i. e. non est defatigatus eos adjuvando. Sed Hieronymus notat legi pro לא posse לו, ut sensus sit, in omni eorum angustia ipsi angustia fuit. i. e. ipse indoluit illorum malis.

CAP. LXV. v. 1. *Quæsierunt me qui ante non interrogabant*] Videntur quidam codices habuisse שאלוני הדרשתי. quod ἐμφανὴς ἐγενόμην vertit Apostolus Rom. 10. in fine, nec aliter credo legisse LXX, qui verterunt ἐμφανὴς ἐγενήθην. 23. *Neque generabunt in conturbatione*] Ex hebræo לבהלה: at LXX legerunt לאלה εἰς κατάραν, quod Chaldæus bene interpretatur, *ad mortem*, sc. ἀωρον, quæ inter κατάρας.

CAP. LXVI. v. 2. *Nisi ad pauperculum*] עני τὸν ταπεινόν, ut hic vertunt LXX, id est modeste de se sentient, at Chaldæus ענו *mansuetum*. Sæpe hæ voces ejusdem originis & vicini significatus inter se permiscentur. 3. *Qui recordatur Thuris quasi qui benedicat Idolo.*] Chaldæus pro און legit עון vertit enim *rapinam*. 17. *Post januam*] Sic vertit hic Interpres, quod in hebræo legimus אחד אחר ut & Græci, ἐν τοῖς προθύροις, sensu non malo. at Chaldæus haud dubie legit אחר אחר, id est alius post alium, magno agmine. Si tamen lectio recepta retinenda est אחד sumem pro Sole Deo Assyriorum, qui nomen habebat, unde & latinum est, quod solus sit in suo genere, nec simile habeat. 19. *In Africam*] Ex Græcis qui legerunt פוט ubi nos habemus פול. Chaldæus tamen פולא, id est, πύλαι, portæ Caucasiæ. *In Italiam*] In hebræo est תבל nec aliter legere aut Græci aut Chaldæi. at potest dubitari, an quidam codices habuerint איתל.

AD JEREMIAM.

CAP. II. v. 10. *Mutavit gloriam suam in Idolum*] כבודו. Sed olim fuit כבודי *meam majestatem*. Sed quia illa vox posterioribus temporibus mirabilem quandam Dei præsentiam significare cœperat, ideo mutarunt hoc scribæ

ſcribæ, ut & *Pſ.* 106. 20. 20 *A ſæculo confregiſti jugum meum, rupiſti vincula mea*] Sic & Græci vertunt Ϛυνέτριψας καὶ διέῤῥηξας. legerunt ergo שברת & נתקת, in ſecunda perſona, & עלי, ubi Hebræa nunc lectio & Chaldæus habent primam, & עלך. Hieronymus etiam in Commentario græcam lectionem ſequitur. neuter ſenſus eſt incommodus. *Et dixiſti, non ſerviam*] לא אעבור, at Chaldæus legit לא העבור, ut & in hebræo margine ſcribitur, hoc ſenſu, promiſiſti te non ultra facturum talia contra legem, & fœdus. 24. *Attraxit ventum amoris ſui*] Legit hic Interpres & alii תאבתה, ubi nos habemus תאותה, id eſt *occurſus ſui*, nempe *auram obviam*.

CAP. III. v. 1. *Nunquid non contaminata & polluta erit mulier illa?*] Græci, quos hic interpres ſequitur, legerunt אשה pro ארץ.

CAP. IV. v. 16. *Cuſtodes venire*] Eſt χλευασμὸς, ex ambiguo. Theodotio pro נצרים, legit בצרים *vindemiatores*.

CAP. V. v. 24. *Plenitudinem annuæ meſſis cuſtodientem nobis*] Græci Interpretes legerunt שבעות, cum ſchin notato in ſiniſtro cornu. at Chaldæus & Hebræi codices cum ſchin notato in dextro.

CAP. IX. v. 6. *Habitatio tua in medio dolio renuerunt ſcire me*] Pro illis vocibus בְּבֻרמה, מרמה *LXX* legerunt מרבה במרבה, quod eſt τόκος ἐπὶ τόκῳ.

CAP. XI. v. 9. *Inventa eſt conjuratio in viris Juda*] Quod hic in Hebræo eſt קשר in Chaldæo eſt דמרדן. Quæ vox rebellionem aut defectionem à rege ſignificat.

CAP. XV. 12. *Nunquid federabitur ferrum ferro ab Aquilone & Æs*] Multam hic fuiſſe verſionum varietatem notat Hieronymus, ea inde nata, quod alii legere ירע ut & nos habemus; Theodotio vero ידע *cognoſcit*. rurſum illud ירע alii derivant à רוע, ut ſit *nocebit*, alii à רעה, ut ſit *federabitur*, quomodo & Chaldæus accepiſſe videtur. ſenſus autem hic, eſto Judæi ſint duri ut ferrum, ego tibi ero pro duplici muro, altero chalybeo, altero aheneo.

CAP. XVI. v. 7. *Non frangent inter eos lugenti panem, & non dabunt eis potum calicis ad conſolandum ſuper patre tuo, &c.*] Apparet & hunc interpretem & *LXX* legiſſe לחם, non להם, melius haud dubie.

CAP. XIX. v. 2. *Quæ eſt juxta introitum Portæ fictilis*] Hebraice החרסות, aut החרסית nam duplex eſt lectio. præfero hanc interpretationem, ut illa fuerit porta, extra quam figuli fragmenta fictilium abjiciebant.

CAP. XXII. v. 15. *Nunquid regnabis quoniam confers te Cedro?*] Pro ארז quod *cedrum* ſignificat *LXX* manifeſte legerunt אחז, ut ſenſus eſſe poſſit longe optimus. *Ideone te feliciter regnaturum putas, quod Achaz i exemplo peccas?*

CAP. XXXI. v. 2. *Invenit gratiam in deſerto populus*] Hic pro חן *LXX ſenes* legiſſe חם, recte obſervat Hieronymus. 8. *Inter quos erunt cæcus & claudus*] At *LXX* legerunt בעצרה פסח, id eſt tanquam in feſto Paſchatis, quo maxima multitudo confluebant. 32. *Et ego dominatus ſum eorum, dicit Dominus*] Vertere licet, *Et ego eorum maritus manſiſſem*. Sed *LXX* pro בעלתי legerunt בחלתי, ideoque verterunt ἐγὼ ἠμέλησα αὐτῶν. 40 *& univerſam regionem mortis*] Græci Hebræam vocem retinuere השרמות ἀσαρημώθ. Hieronymus legit השרמות derivatque à שרה & מות, quorum illud *Regionem*, hoc *mortem* ſignificat.

CAP. XXXIII. v. 16. *Et hoc eſt nomen, quod vocabunt eum, Dominus*] idem ſenſus qui ſupra 23. 6. niſi quod ibi de populo, hic de civitate agitur, & ideo ibi eſt יקראו hic vero יקרא לה, pro quo tamen *LXX* & Chaldæus legerunt לו, & ad Judam referunt.

CAP. XL. v. 14. *Scito quod Baalis Rex filiorum Ammon miſit Iſmael filium Nathaniæ percutere animam tuam*] Græci libri quidem hic habent βασίλισσα βασιλέως υἱῶν Ἀμμὼν, id eſt, *Regina* (mater) *Regis Ammon*; tutelam ſc. regii Pueri gerens: pro שלח ergo legerunt שלחה, pro illo *ſcito*, in Hebræo eſt, *an plane ſcis?* i. e. annon intellexiſti rem tanti momenti?

CAP. XLIII. v. 12. *& amicietur terra Ægypti ſicut amicitur Paſtor pallio ſuo*] Terra Ægypti eſt hic ablativus, pro ſpoliis Ægypti. At Græci legerunt חטה, quod eſt interdum *purgare*, & explicant: ita perpurgabit Ægyptum, ut Paſtor abollam ſuam pediculis repurgat.

CAP. XLVII. v. 5. *Et reliquiæ vallis earum*] *LXX* pro עמקם legerunt ענקים, Ενακεὶμ, placet mihi hæc lectio. Nam reliquias Enacim fuiſſe illis in locis apparet Num. 13. 29.

CAP. 48. v. 30. *Ego ſcio jactantiam ejus & quod non ſit juxta eam virtus ejus, nec juxta quod poterat conata ſit facere*] Legit hic interpres poſt Græcos בידיו, *quod in manu ejus erat*, quod poterat. 31. *Ad viros muri fictilis lamentantes*] Græci hic retinuerunt Hebræam vocem κεὶρ ἀρεσὲθ· quare 16. 6. vocem mutilatam repone, κεὶρ ἀρεσὲθ· & 11. pro ἐγκαίνισας, ſcribe κεὶρ ἀρές. 45. *& devorabit partem Moab*] *Angulum Moab*, in Hebræo: at Chaldæus legit פאות, & explicat *principes*.

CAP. XLIX. v. 1. *Filiæ ejus igni ſuccendentur*] urbes minores ut & infra 3. Græci pro בנות legerunt במות.

CAP. L. v. 38. *Et in portentis gloriantur*] At Græci legere איים: minus rectè.

CAP. LI. v. 13. *Venit finis tuus, pedalis præciſionis tuæ*] Græci pro אמת בצעך legere אמן במעיך. 39 *ut ſopiantur*] Sic & Græci. ὅπως καρωθῶσιν. legerunt ſc. non יעלזו, quod eſt *exſultent*, ut nos habemus, ſed יעלפו, quomodo & Chaldæus legit. 40. *Deducam eos quaſi agnos ad victimam, & quaſi Arietes cum Hædis*] Sed pro כרים Chaldæus legit שרים *Tauri*. 59 *Saraias autem erat princeps prophetiæ*] Et Græci & Chaldæus non מנוחה legerunt, ſed מנחה.

AD EZECHIELEM.

CAP. III. v. 15. *& ſede ubi illi ſedebant*] Interpretes ſecuti ſunt lectionem marginis, quæ eſt אשב. Textus habet אשר, ubi forte fuerit אשבר, ut ſenſus ſit, veniſſe ad regionem illam quæ eſt inter Chaboram, & flumen alterum quod Ptolemæus vocat Σαοκόραν quâ in parte illi morabantur.

CAP. VI. v. 9. *Quia contrivi cor eorum fornicans*] *LXX* legerunt non נשברתי, ſed נשבעתי, ὀμώμοκα. Chaldæus autem Niphal ſumit pro Pohal. *confringam cor eorum inſipiens.* 14.] Hieronymus ſuſpicatur irrepſiſſe ד pro ר, & ſcriptum olim fuiſſe רבלתה, ut ſit eadem Reblatha, cujus meminit Jeremias 39. at receptæ lectioni favent Chaldæus & Græci, videnturque mihi optime quidam interpretes vertere, *faciam terram* (Judæam) *deſolationem & vaſtiorem Deblatha*, quod eſt Deſertum Moabiticum.

CAP. VII. v. 13. *Et vir in iniquitate vitæ ſuæ non confortabitur*] Nequis ſe male agendo putet tutum fore. *LXX* legerunt עין non עון quod & Hieronymo notatum. 25. *anguſtia ſuperveniente*] קפדה pro quo *LXX* legerunt כפרה.

CAP. VIII. v. 17. *Et ecce applicant ramum ad nares ſuas*] Scribitur quidem אפם ſed olim אפי ſcriptum fuiſſe teſtantur Hebræi, & זמורה, *canticum* ridicule vocari ventris crepitum: quo ſenſu ea vox & in Aruch reperitur.

CAP. IX. v. 2. *Et atramentarium ſcriptionis ad renes ejus*] Nempe ut ſcriberet id quod infra dicitur v. 4. pro קסת, κέσυ poſuere Aquila & Theodotio, *LXX* pro ספר legunt ספיר, malè.

CAP. XI. v. 15. *Fratres tui, fratres tui viri propinqui*] גאלתך. *LXX* legerunt גלותך. i. e. *deportationes tuæ.* i. e. tecum deportati.

CAP. XVI. v. 43. *Et non feci juxta ſcelera tua in omnibus abominationibus tuis*] Legit Hieronymus עשיתי, ut & *LXX.* alii, עשית, & exponunt *non feciſti cogitationem de omnibus abominationibus tuis*.

CAP. XIX. v. 7. *Didicit viduas facere*] Chaldæus legit וירע אלמנותיו, *corrupit palatia eorum*. Optimé.

CAP. XXI. v. 10. *Qui moves ſceptrum filii mei, ſuccidiſti omne lignum*] Mira verba in quibus mirè ſe torquent interpretes. *LXX* aliter legiſſe apparet, nimirum ni fallor אל כשיל זבח בוז מאסרת כל־עץ. vertunt enim ἑτοίμη εἰς παράλυσιν σφάζε, ἐξουθένει, ἀπόθου πᾶν ξύλον. ut facile diſrumpat omnia. 14 *Qui obſtupeſcere eos facit*] Sic & Græci, & Chaldæus, legerunt ergo החרדת, non ut nos החדרת in *cubiculis*.

CAP. XXII. v. 6. *Ecce principes Iſrael ſinguli in brachio ſuo fuerunt in te*] *LXX* mutatâ vocali in זרעו, πρὸς τοὺς συγγενεῖς αὐτοῦ, id eſt, conſanguineis ſuis contrarii fuere, quos Hebræi זרע vocant.

CAP. XXIV. v. 10. *congere oſſa*] In Hebræo עצים *ligna*. Nec aliter Chaldæus & Græci: at Latinus legit עצמים. 14. *Juxta vias & juxta inventiones tuas te judicabo*] Græci quos hic interpres ſequitur legerunt שפטיך, at noſter Textus & Chaldæus שפטוך *punient te*. nempe Chaldæi meo juſſu.

CAP. XXVI. v. 2. *Implebor, deſerta eſt*] Ego ex illius ruinis creſcam: at Græci & Chaldæus legerunt המלאה, aut א ſumpſerunt pro ה: vertunt enim, *quæ plena fuerat deſerta eſt*.

CAP. XXVII. v. 5. *Abietibus de Sanir extruxerunt te cum omnibus tabulatis maris*] Latinus in Hebr. legit לחתים. contra *LXX*, pro את כל legerunt una voce אהכל, vertunt enim ταρσοὺς, id eſt, *Apluſtria*. 6. *Quercus de Baſan dolaverunt in remos tuos*] אלונים alii *quercus* vertunt, alii *ulmos*, aut *Pinus*. Sed Chaldæus habeat בלוטין quæ vox & Chaldæis & Arabibus ſignificat *Quercus*. *Et tranſtra tua fecerunt ex ebore Indico*] Pro קרשך *tranſtra tua*, græci legerunt קדשך, τὰ ἱερά σου. 11. *Et Pygmæi qui erant in turribus tuis pharetras ſuſpenderunt in muris tuis per gyrum*] *LXX* ג omiſſo, legere מדים μῆδοι. Chaldæus vero, ſecunda litera mutata, videtur legiſſe גפרים. Interpretatur enim *Cappadoces*. 13. *Et vaſa ærea adduxerunt populo tuo*] *Mercatui ſuo* מערבך: ſic Græci & Chaldæus. Videtur latinus legiſſe מערך Celebritas æris in Aſia. *Plin.* 34 2. 16. *Syrus negotiator tuus propter multitudinem operum tuorum*]. *LXX* pro ארם male legere אדם, quod & idem obſervat Hieronymus. 23. *Ipſi negotiatores tui multifariam involucris Hyacinthi*] *LXX* hic voces duas Hebræas retinuere, ἐν μαχαλὶμ καὶ χαλίμ.

CAP. XXVIII. v. 14. *Tu cherub extenſus & protegens*] Videtur Hieronymus legiſſe ממשך non ממשח: ſenſus ſic eſt melior.

CAP. XXIX. v. 7. *Et diſſolviſti omnes renes eorum*] Melius *lumbos eorum*. Græci συνέκλασας αὐτῶν πᾶσαν ὀσφύν. legerunt ergo & hi, & Latinus, immo & Chaldæus ערצת non עמדת melius haud dubie.

CAP. XXX. v. 17. *juvenes Heliopoleos*] און in Hebræo Textu, quod recte legi poteſt *On*, & ſic ſcribitur *Gen* 41. 45.

CAP. XXXII. v. 30. *Qui deducti ſunt cum interfectis*] Rectè: at *LXX* pro אשר legere אשור ἀσσύρ. 32. *Quia dedi terrorem meum in terra viventium.*] Ita legitur in Margine. At Textus habet חתיתו *terrorem ejus*. τὸν φόβον αὐτοῦ, *LXX*.

CAP. XXXVI. v. 23. *Coram iis*] Sic & Chaldæus & Græci, qui omnes legere לעיניהם, non ut nos habemus לעיניכם.

AD DANIELEM.

CAP. I. v. 11. *Ad Malaſſar*] Theodotion legit ד pro ר, ejus enim verſio habet Ἀμελσάδ. alii codices habent μελσάδ.

CAP. V. v. 1. *Baltſaſſar Rex*] Græci ש in τ mutant, ut & ipſi Chaldæi ſæpe itaque ſcribunt Βαλτάσαρ.

CAP. VI. v. 18. *Cibique non ſunt allati coram eo*] *Cantus muſici adducti ad eum non fuere*. Ita Rabbi Saadia, quem ſequitur Jacchiades. putant enim דחון litera tranſpoſita dictum pro חדון.

CAP. VIII. v. 13. *Alteri neſcio cui*] τῷ φελμουνὶ. Symmachus, *LXX*, Aquila, Theodotio, Clemens Conſtitutionum 7. 36. retinuere Hebræum φελμονὶ, vel φελμουνί.

CAP. XI. v. 6. *Et tradetur ipſa, & qui adduxerunt eam adoleſcentes ejus*] Illud הילדה, quod hic vertitur *Adoleſcentes*, ab aliis *Genitor*, optime ſcribes cum patach ſub Jod. 24. *Et contra firmiſſimas cogitationes inibit*] Scripſerat Interpres, *contra firmiſſima*. Græci legere על־מבצרים

ἐν Αἰγύπτῳ, ut idem dicatur quod in sequentibus.

CAP. XII v. 2. *Et alii in opprobrium, ut videant semper*] Legit hic Interpres לראון, ubi nos habemus melius לדראון, quomodo & Græci legere.

AD OSEEN.

CAP. II. v. 12. *Et ponam eam in saltum*] ליער. At *LXX*, ut *Hieronymus* notat, legerunt לעד, εἰς μαρτύριον. Vides quam vetus sit scribendi varietas: lectio quâ nos utimur melior est, ut indicant sequentia.

CAP. IV. v. 7. *Gloriam eorum in ignominiam commutabo*] Aiunt Rabbini olim fuisse כבודי: id est, *gloriam meam*, nempe Terram Israelis dedecore afficiam, sed mutatum hoc a Sapientibus, quia sc. temporibus serioribus כבוד usurpari cœpit in solo sensu potentiæ majestatisque Divinæ.

CAP. 5. v. 7. *Nunc devorabit eos mensis*] Græci non חדש legerunt, sed חסיל, ut hic notat Hieronymus.

CAP. VI. v. 7. *Ipsi autem sicut Adam transgressi sunt pactum*] Græci pro עברו legunt עבר, participialiter.

CAP. VII. v. 16. *Reversi sunt ut essent absque jugo*] Tam Chaldæus, quam Latinus על sumpsere pro עול: & forte ubi nunc est Chametz, in libris aliis fuit Holem.

CAP. VIII. v. 1. *In gutture tuo sit Tuba*] *LXX* in suis codicibus minus recte habuerunt אל־חק כאפר: εἰς κόλπον αὐτῶν ὡς γῆ. 9. *Quia ipsi adscenderunt ad Assur, Onager solitarius sibi*] *LXX* hic pro פרא, quod *Onagrum* significat, legerunt פרח, quod est ἀνέθαλε.

CAP. IX. v. 8. *Speculator Ephraim cum Deo meo, Propheta laqueus ruinæ factus est, super omnes vias ejus, insania in domo Dei ejus*] Duræ sunt omnes hujus loci expositiones, facilior se offert, si עם legas, non subscripto Hiric, sed Patach. 12 *Sed & væ eis*] *LXX* & Theodotion pro בשורי legerunt בשרי ut notat Hieronymus. 13. *Ephraim ut vidi, Tyrus erat fundata in pulchritudine*] Aquila, Symmachus, & Theodotion צור legere per Holem, pro Schurech, at *LXX* צור θήραν. quod ideo dico, ut vetus scripturæ varietas appareat.

CAP. X. v. 13. *Quia confisus es in viis tuis, in multitudine fortium tuorum*] Pro דרכך *LXX* legerunt רכבך, ἐν τοῖς ἅρμασί σου.

CAP. XI. v. 6. *Et consumet electos ejus*] Græci legerunt בידו.

CAP. XII. v. 8. *Omnes labores mei non invenient iniquitatem quam peccavi.*] Tam Græci quam Chaldæus legerunt יגיעך & לך.

CAP. XIII. v. 2. *His ipsi dicunt: immolate homines vitulos adorantes*] Duplex hic fuit lectio; Aquila legit ישקין vertit enim καταφιλοῦντες. melior forte erit lectio *LXX*, ישקטון, id est, *quiescant vituli*. 5. *Ego cognovi te in Deserto, in terra solitudinis*] Cognoscere sæpe est diligere, sed *LXX*, & Chaldæus legerunt רעתיך *pavi te*.

CAP. XIV. v. 5. *Quia aversus est furor meus ab iis*] *quia aversus est furor ab eo*, supple *populo*: נו : at Orientis codices habuerunt ממני, *à me: abiit à me ira*.

AD JOELEM

CAP. I. v. 17. *Computruerunt jumenta in stercore suo*] Legerunt *LXX*. & Hieronymus פרות, nos habemus פרדות, id significat *grana* Chaldaice.

AD AMOSUM.

CAP. I. v. 1. *In pastoribus*] Pro נקדים *LXX* legerunt נקרים: & verterunt ἐν νακκαρεὶμ, pro quo ἐν ἀκκαρεὶμ in quibusdam libris scriptum est. 4. *Et devorabit domos Benadad*] Græci pro ד legerunt ר in hoc nomine.

CAP. IV. v. 13. *Et annuncians homini eloquium suum*] In Hebræo, *consilium suum*. *LXX* pro מה שחו legerunt משיחו τὸν χριστὸν αὐτοῦ.

AD MICÆAM.

CAP. I. v. 10. *In domo pulveris pulvere vos conspergite*] In textu est התפלשתי, sed in margine התפלשי.

CAP. VI. v. 7. *Aut in multis millibus Hircorum pinguium*] Sic & Græci: ἐν μυριάσι χιμάρων πιόνων· legerunt vero aliter quam in Hebræo est ברבבות נחלי שמן *In denis millibus fluentorum olei*. Quæ lectio si vera est, per *fluenta* intelligenda sunt vasa maximæ capacitatis. 9. *Audite Tribus & quis approbabit istud?*] alii, *audite virgam, & eum qui constituit eam*. Ut sit מי pro אשר ut alibi, at Chaldæum apparet legisse שמען מטה רמי ועדה. 10. *Adhuc ignis in domo impii*] Legit אש cum *tsere*, non cum *hiric*: sic & Græci.

AD HABACUCUM.

CAP. I. v. 5. *Et videte, admiramini, & obstupescite*] Græci pro תמהו legisse videntur התמו in imperativo Niphal à תמם quod est ἀφανίζεσθε, mihi lectio quæ est in nostris libris Hebræis, quam & Hieronymus & Chaldæus sequuntur, non sordet. 12. *Et non moriemur.*] נמות לא, ut nunc legitur: olim fuit תמות לא, quod Chaldæus sequitur optime: *non morieris tu*.

CAP. II. v. 4. *Ecce qui incredulus est, non erit recta anima ejus in semetipso*] Apparet *LXX* legisse עלפה & נפשו, sensu optimo. *Justus autem in fide sua vivet*] Legerunt Græci אמונתי *fide mea*. i. e. *in me*. 16. *Et consopire*] Legit הרעל: at nostri codices habent הערל.

CAP. III. v. 2. *Domine opus tuum in medio annorum vivifica illud.*] Græci pro שנים legerunt hoc loco חיים. 5. *Ante faciem ejus ibit mors*] Græci דבר legere, cum alio puncto, dicunt enim λόγος.

AD SOPHONIAM.

CAP. II. v. 14. *Corvus in superliminari*] Apparet & *LXX* & Hieronymum legisse ערב ubi nos habemus חרב: probat illorum lectionem locus Esaiæ similis, 34. 2. Chaldæus legit חרב vertitque, *desolabunt portam ejus*.

CAP. III. v. 9. *Quia tunc reddam populis labium electum, ut invocent omnes in nomine Domini*] Pro ברורה quod est *purum*, Græci legerunt ברדה εἰς γενεὰν αὐτῆς, ut & Hieronymus notavit.

AD AGGÆUM.

CAP. II. v. 8. *Et implebo domum istam gloria*] *LXX* hic pluraliter legere חמדות cum *Holem*, τὰ ἐκλεκτὰ, minus recte.

AD ZACHARIAM.

CAP. V. v. 3. *Quæ egreditur super faciem omnis terræ*] Pro נקה Theodotion legit נכה *verberabitur*.

CAP. IX. v. 9. *Et salvator*] Mirum est, Latinum Græcos, & Chaldæum in hoc consensisse ut *salvatorem* verterent: nam in Hebræo legitur נושע. Aut ergo in codicibus melioribus quam quibus usi sunt Masoretici, scriptum fuit מושיע, aut (quod mirum est) omnes in eo convenerunt, ut passivum positum crederent pro activo, quomodo נדברו sumitur, *Psal*. 119. 23.

CAP. XI. v. 7. *Et alteram vocavi funiculum*] Sic & Græci, σχοίνισμα: unde apparet vocem חבלים ab iis lectam cum vocalibus aliis, quam quas asscripsere Masoretici, nam eadem vox aliter lecta aut *dissipantes* significat, aut *funes*: posterior autem lectio plane sensui congruit. 11. *Et cognoverunt sic pauperes gregis qui custodiunt mihi, quia verbum Domini est*] *LXX* hic pro כן עניי legerunt una voce minus recte כנעני quod & Hieronymus notavit.

CAP. XII. v. 10. *Et adspicient ad me quem confixerunt*] Legit אלי, ut nos habemus, alii libri habent אליו, sed perinde est. *LXX* commutatis literis perquam similibus legerunt רקדו ἀνθ' ὧν κατωρχήσαντο. 11 *Sicut planctus Adadremmon in campo Mageddon*] *LXX* legerunt הדר ראון.

AD MALACHIAM

CAP. I. v. 13. *Et exsufflatis illud*] והפחתם, at *LXX* legerunt והפחתים, καὶ ἐξεφύσησα αὐτά· ita enim est in editione Sixtina omnium emendatissima, optimo sensu.

CAP. II. v. 3. *Ecce ego projiciam vobis brachium*] Legit ut Græci זרע, cum *Holem* ante *Aiin*, nostri libri habent cum *Patach* ante *Aiin*, זרע, id est, *Semen*. Sensus autem Græcus est optimus.

AD JUDITHAM.

CAP. II. v. 14. *A torrente Mambra*] In Latino fuerat credo, *Abre*, unde imperiti scribæ fecere *Mambræ*, ex loco *Gen*. 13.18.

AD ESTERIS *additamenta*.

CAP. XIV. v. 16. *Quod abominer signum superbiæ*] Hæc, ut & de trinoctii continentia apud Tobiam, videntur à Christiano aliquo addita.

AD LIBRUM SAPIENTIÆ.

CAP. IX. v. 4. *Da mihi sedium tuarum assistricem Sapientiam*] Scripsit puto *Assestricem*, πάρεδρον, latine potuit dicere *Assessorem*: nam ejus soni verbalia fœminino aptantur generi, ut *Dea sponsor* apud Ovidium. 7. *Altare, similitudinem Tabernaculi sancti tui, quod præparasti ab initio*] Deest *Et*; vult enim à Solomone structum & Altare & Sanctum Sanctorum, quod imago est Cœli illius inconspicui, *&c.*

CAP. X. v. 7. *Et incredibilis animæ memoria stans pigmentum salis*] Recte vertas, *incredulæ animæ*: ἀπιστούσης. deinde *columna salis*, στήλη.

CAP. XI. v. 8. *Qui cum minuerentur.*] Non est hoc in Græco, sed connectendo melius sensui additum ab Interprete.

CAP. XII. v. 16. *Et ab hoc quod omnium Dominus es, omnibus te parcere facis.*] Puto scripsisse Interpretem: *& hoc quod omnium Dominus es, omnibus te parcere facit*. Ita enim in Græco, & sensus idem qui supra 11. 27. 22. *Cum ergo das nobis disciplinam*] Puto scripsisse Interpretem, *Cum ergo das nobis Disciplinam*. Non enim tempus designatur, sed ostenditur Deum multo lenius agere cum Israelitis, quam cum Idololatris.

CAP. XIV. v. 24. *Per invidiam occidit.*] Puto scripsisse Interpretem, *per insidiam*. λοχῶν ἀναιρεῖ.

CAP XVII. v. 14. *Aliquando animæ deficiebant traductione*] Scripsit Interpres, *Traditione*: id enim respondet Græco παραδόσει. 18. *Imago tenebrarum quæ superventura erat illis*] *Quæ superventura erant illis*, scripsit Interpres, nempe post hanc vitam exactam.

AD ECCLESIASTICUM.

CAP. I. v. 26. *Exercitatio autem peccatoribus sapientia.*] Male scriptum est *Exercitatio* pro *Exsecratio*.

CAP. XIII. v. 22. *Quæ communicatio sancto homini ad Canem?*] Est error Exscriptoris; nam Interpres haud dubie scripsit *Hyænæ ad Canem*, quomodo est in Græco. Sed imperitus *Hyænæ* mutavit in *homini*, ac demum ad implendum sensum, addidit *Sancto*: tanta est Naturæ pugna inter *Hyænam* & *Canem*, ut conspecta Hyænæ umbra, Canes obmutescant, *Plin.* 8. 10. *Aut quæ pars diviti ad pauperem?*] Et hic error est Exscriptoris. Nam Interpres *Pax* scripsit, εἰρήνη.

CAP. XIV. v. 10. *Oculus malus ad mala & non saturabitur pane indigens, & in tristitia erit super mensam suam.*] Conjunxit duas lectiones. Nam ubi alii libri habent ἐλλιπής, ibi alii ἐν λύπῃ.

CAP. XX. v. 23. *Et ab imprudenti persona perdet eam: personæ autem acceptione perdet se.*] Duplex Interpretatio ἐκ διττογραφίας nata irrepsit in Textum.

CAP. XXII. v. 14. *Non erudietur qui non est sapiens in bono, &c.*] Varias Interpretationes ex varia lectione in unum miscuerunt exscriptores. 31. *Amicum salutare non confundar*] Scripsit Interpres *Salvare*, est enim in Græco σκεπάσαι.

CAP. XXV. v. 14. *Et obcæcat vultum suum tanquam ursus, & quasi saccum ostendit.*] Hic quoque, ut alibi, duæ lectiones in Græco diversæ, duas nobis Interpretationes peperere, quarum utraque tandem in Textum recepta est.

CAP. XXX. v. 23. *Et thesaurus sine defectione sanctitatis*] Interpres scripsit *sanctitas*. 24. *Miserere animæ tuæ placens Deo, & contine, &c.*] Hic quoque pari de causa interpres quædam addidit. 25. *Et non est utilitas in illa*] Hoc in Græcis quibusdam deest, sed est in Sixtina, & sine eo brevior hæc est periodus cæteris & sensus est optimus. v. 27. *Splendidum cor & bonum in epulis est*] Ordo hujus Sententiæ in Sixtina, in Græco, & in Latino, alius est, atque alius.

CAP. XXXI. v. 2. *Cogitatus præscientiæ avertit sensum, &c.*] Legit multo aliter quam nos habemus in Græco, nempe, μέριμνα ἀγρυπνίας ἀπαιτήσει αἴσθησιν, καὶ ἀρρώστημα βαρὺ ἐκνήψει θυμόν· sed Græcus sensus optimus est, & huic loco conveniens, si pro ἐκνήψει scribas ἐκνίψει. 5. *Et qui sequitur consumptionem replebitur ea.*] Nihil hoc ad præsentem materiam, legimus in Græco, καὶ ὁ διώκων διαφορὰν, αὐτὸς πλησθήσεται. At olim scriptum fuisse pro certo habeo: καὶ ὁ διώκων διάφορον, αὐτὸς ὀλισθήσεται. 9. *Fecit enim mirabilia in vita sua*] Legit, ἐν ζωῇ αὐτοῦ. Nos habemus ἐν λαῷ αὐτοῦ. 19 *Utere quasi homo frugi his quæ tibi apponuntur, &c*] Aliter hæc in Græco habent, καὶ ἐπὶ παντὶ ῥήματι διανοοῦ. (alii libri habent, πράγματι, sensu eodem.) 31 *Sic vinum corda superborum arguet.*] Legit καρδίας, ut in Sixtinâ est; non ἐν καρδίᾳ, ut in aliis: pendet hoc ab eo quod præcessit δοκιμάζει. At rectè legit ἐν μέθῃ, non ἐν μάχῃ ut habet Sixtina. 41. *Verba improperii non dicas illi, & non premas illum in repetendo*] Legit ἐν ἀπαιτήσει, ut est in quibusdam libris: at melior lectio altera, ἐν ἀπαιτήσει.

CAP. XXXII. v. 4. *Loquere major natu*] Alii codices habent, λάλησον πρεσβυτέρῳ· alii, λάλησον πρεσβύτερε· rectè. 16. *Et illic lude & age conceptiones tuas, & non in delictis*] Legit, μὴ ἐν ἁμαρτίαις. Sed melior est Sixtinæ: ἐκεῖ παῖζε καὶ ποίει τὰ ἐνθυμήματά σου, καὶ μὴ ἁμάρτῃς λόγῳ, &c. 25. *Nec credas te viæ laboriosæ*] ἀπροσκόπῳ habent quidam codices: at Sixtinus, ἀπροσκόπῳ. Sed legendum, ἀπροσκοπήτῳ. i. e. non bene exploratæ. 27. *In omni opere tuo crede ex fide animæ tuæ*] In Sixtina est: ἐν παντὶ ἔργῳ πίστευε τῇ ψυχῇ σου. In aliis: ἐν παντὶ ἔργῳ ἀγαθῷ, &c. Veram lectionem monstrant sequentia. Legendum enim: ἐν παντὶ ἔργῳ σοῦ πίστευε τῇ ψυχῇ σου.

CAP. XXXIII. v. 6. *Equus emissarius*] Scripsit, puto, Interpres, *Equus admissarius*. Nam in Græco, ἵππος εἰς ὀχείαν. 13. *Sit tibi quasi anima tua*] Sic Græci multi; ἔστω σοι ὡς ψυχή σου. Sixtina (sed ex margine ut puto) ἔστω σοι ὡς σύ.

CAP. XXXIV. v. 12. *Et plurimas verborum consuetudines*] Legit, ut quidam, καὶ πλείονα τῶν λόγων μου συνέσεώς μου. Hanc lectionem veram putem præ altera: καὶ τὰ πλάσματα. 14. *Spiritus timentium Deum quæritur*] Legit ζητηθήσεται. Sed rectius in Græco ζήσεται.

CAP. XXXV. v. 12. *Et in bono oculo ad inventionem facito manuum tuarum*] Legit, καθ' εὕρεμα χειρός. Sed haud dubie legendum, καθ' εὕρημα χειρός. 24. *Donec reddas hominibus secundum actus suos & secundum opera Adæ, &c.*] Aliter legit quàm in Græco habemus. Habemus autem sic: καὶ ἀνταποδώσει ἀνθρώπῳ κατὰ τὰς πράξεις αὐτοῦ, καὶ τὰ ἔργα ἀνθρώπων, &c. verum pro certo habeo illa, τὰ ἔργα τῶν ἀνθρώπων, nata ex glossemate illius, κατὰ τὰς πράξεις αὐτοῦ, deinde exscribentium nimiâ diligentiâ in Textum recepta, qui rectius sic habebit: καὶ ἀποδώσει ἀνθρώπῳ κατὰ τὰς πράξεις αὐτοῦ καὶ κατὰ ἐνθυμήματα αὐτοῦ.

CAP XXXVI. v. 10. *Et memento finis*] In Græcis multis, μνήσθητι ἐργῆς. Sed in Sixtina melius, μνήσθητι ὁρισμοῦ. 13. *Et hæreditabis eos sicut ab initio*] Est in Græco precativum, κατακληρονομήσαι. In aliis codicibus, κατακληρονομῶν. Notet lector in exemplari quod secuta est Sixtina editio paginarum hic factam transpositionem magnam. Latini Interpretis exemplar melius habuit. 17 *Et suscita prædicationes, &c.*] Lege ut in Sixtina est: καὶ ἔγειρον προφητείας, &c. non ut in aliis est codicibus, προφήτας.

CAP. XXXVII. v. 6. *Non obliviscaris amici tui*] Legit hic interpres: μὴ ἀμνημονήσῃς, quomodo & in Sixtina est: male in aliis μὴ μνημονεύσῃς. 10. *Ne forte mittat sudem*] pro κλῆρον quod nos in Græco legimus, Interpres recte legit, σκληρὸν, durum aliquid, quale *sudes*. 21 *Verbum nequam immutabit cor, ex quo partes quatuor oriuntur*] Aliter legit quam nos habemus. Lectio Græca non una est. Optimè in Sixtina, distinctione tantum immutata, ἴχνος ἀλλοιώσεως καρδίας τέσσαρα μέρη ἀνατέλλει. 25 *Et fructus sensus illius laudabilis*] Legit αἰνετὸς, quod melius huic loco convenit quam πιστός. Utraque lectio invenitur in Græcis. Sed in Græco plus est, ἐπὶ σώματος.

CAP. XXXVIII. v. 2. *Et à Rege accipiet donationem*] Legit δόμα, ut in Sixtina, non ut in aliis, δόξαν. 15. *Incidet in manus medici*] Legit, ἐμπεσεῖ, nos habemus per optativum ἐμπέσοι. 23. *Memor esto judicii mei*] κρίμα μου sed rectius in Sixtina est, κρίμα αὐτοῦ. 29. *Vapor ignis uret carnes ejus*] *Liquabit*, τήξει, id enim rectiùs quàm quod alii libri habent, πήξει. 30. *Vox mallei invocat aurem ejus*] Scripsit interpres, *vox mallei innovat aurem ejus*: est enim in Græco καινιεῖ. Quod autem quidam codices post ζεύγους addunt, καὶ ἄκμονος, id rectiùs in aliis deest.

CAP. XXXIX. v. 13. *Et nomen ejus requiretur*] Legit, ζητηθήσεται. At nos habemus ζήσεται, *vivet*, non male. *proderit illi*] Legit hic interpres εὖ ποιεῖ αὐτῷ, rectè, non ut nos habemus: ὅτι ὡς δυσχρηστία ἐπλεονάσθη. 21. *opera Domini universa bona valde*] Quod hic in Sixtina sequitur, καὶ πᾶν πρόσταγμα ἐν καιρῷ αὐτοῦ ἔσται, &c. & quod inter ista interjiciunt libri alii, οὐκ ἔστιν εἰπεῖν τί τοῦτο ἐστι· non in omnibus fuisse exemplaribus ex Latino apparet. 32. *Hæc omnia sanctis in bona*] Legit, εἰς ἀγαθά. Sed melius libri alii, πάντα ταῦτα τοῖς εὐσεβέσιν ἀγαθά. 35. *Grando*] Legit χάλαζα, ut est in Sixtina, sed alii libri habent θάλασσα. 37. *Necessitate præparabuntur*] Legit, εἰς χρείας, ut est in Sixtina, non ut in aliis, εἰς χεῖρας.

CAP. XL. v. 6. *Et ab eo in somnis quasi in die respectus*] Legit σκοπιᾶς. Græci codices nunc habent σκοπιᾶς. Sed vera lectio est σκοπιαῖς.

CAP. XLI. v. 12. *Et si nati fueritis in maledictione nascemini*] Secutus est lectionem vitiosam. Vera est; ἐὰν γὰρ πληθυνθῆτε, &c. deinde illud πληθυνθῆτε, quod est obscurius, aliquis exposuit per γεννηθῆτε. Quidam & pro ἀπώλειαν scripsere pari sensu κατάραν. Sed commodissima est quam posuimus lectio. 14. *Nomen autem impiorum delebitur*] In Græco legendum οὐκ ἀγαθῶν, non οὐκ ἀγαθόν. Et quod in quibusdam est ἁμαρτωλῶν, ex glossemate in Textum male irrepsit. 19. *Reveremini*] Legendum ἐντράπητε, ut in Sixtina, pro quo male in aliis ἐντραπήσεσθαι. 25. *Et ab aversione vultus cognati*] Bene legit συγγενοῦς, ut est in Sixtina, non ut in aliis, εὐγενοῦς.

CAP. XLII. v. 11. *Et objectione plebis*] In Græco ἔκκλητον λαοῦ scribitur. Sed rescribendum ἔγκλητον λαοῦ, *accusatam à populo*. 20 *Qui est ante sæculum*] Rectior est lectio ὅς ἐστι, quam quæ in Sixtina, καὶ ἕως ἐστί.

CAP. XLIII. v. 5. *Festinare fecit iter*] Est recta lectio, κατέσπευσε, quam habet Sixtina, præ κατέπαυσε, quod habent editiones aliæ. 6 *Et luna in omnibus in tempore suo*] καὶ σελήνη ἐν πᾶσιν εἰς καιρὸν αὐτῆς. Sed melior alia lectio: εἰς στάσιν εἰς καιρὸν αὐτῆς· nam ἐπίσης, quod quidam codices habent, ex glossemate esse puto. 10. *Mundum illuminans in excelsis Dominus*] Legit κόσμον & κύριος. Sed melior lectio: κόσμος φωτίζων ἐν ὑψίστοις κυρίου. 14. *Acceleravit nivem*] Hic quoque pro κατέσπευσε, quod est in Sixtina, quidam codices male habent κατέπαυσε. 17. *In conspectu ejus, &c.*] Est hic & in Sixtina transpositio: ordo melior in aliis codicibus Græcis, ut prius de Tonitru agatur, deinde de Ventis. 25. *Cogitatione sua placavit abyssum, & plantavit in illo Dominus insulas*] Græce habemus λογισμῷ αὐτοῦ ἐκόπασεν ἄβυσσον καὶ ἐφύτευσεν ἐν αὐτῇ νήσους. Sed legendum est, ἄβυσσος, deinde, ἐφύτευσεν ἐν αὐτῇ νήσους· quantum peccent scribæ per ignorantiam, aut studium perversum Religionis, ex hoc loco intelligas: quidam enim sic scripsere: καὶ ἐφύτευσεν αὐτὴν Ἰησοῦς. quod & in Latina quædam exemplaria irrepsit: *& plantavit illum Dominus Jesus*. 28 *Propter ipsum confirmatus est itineris finis*] Legit δι' αὐτὸν εὐοδοῖ τέλος αὐτοῦ, ut est in quibusdam codicibus. Sed melior videtur lectio altera: δι' αὐτὸν εὐοδοῖ ὁ ἄγγελος αὐτοῦ. Nam ἄβυσσος æque masculinum ac fœmininum est.

CAP. XLIV. v. 2. *Multam gloriam fecit Dominus*] ἔκτισεν est in Græco: sed rectiùs legas, ἐκτήσατο. Sequitur enim in Græco quod in Latino abest, ἐν αὐτοῖς. 13 *Et filii eorum propter illos usque in æternum manent*] Interpres hic secutus est meliorem lectionem quæ est in Sixtina: ἕως σπέρμα αὐτῶν, καὶ τέκνα αὐτῶν δι' αὐτοὺς ἕως αἰῶνος μενεῖ. Sic enim distinguendum.

CAP. XLV. v. 1. *Dilectus Deo & hominibus Moses*] Ea lectio quam hic Interpres secutus est, ἠγαπημένος & Μωσῆς, non ἠγαπημένον & Μωσῆν, mihi placet. 4. *Sanctum fecit illum*] Videtur legisse, αὐτὸν ἡγίασεν, pro quo in Sixtina, una litera mutata, αὐτοῦ ἡγίασεν· in aliis, αὐτοῦ ἡγίασεν αὐτόν. 26 *Sacrificia Domini edent*] Legit Interpres, φάγωνται, non ut in Sixtina φάγονται. 30 *Principem sanctorum & Gentis suæ*] Legit προστάτην, ut & nunc Græci Codices. Sed omnino legendum προστάτην ἁγίων καὶ λαοῦ αὐτοῦ.

CAP. XLVI. v. 1. *Jesus filius Nave*] Ex Ναυῆ facto Ναυῆ per errorem exscriptoris. *Hostes ipse Dominus percussit*] Legit πολεμίους, καὶ κύριος. Sed melior lectio quam habemus: τοὺς γὰρ πολέμους κυρίου αὐτὸς ἐπήγαγε. 17 *Cognitus est verbis suis fidelis quia vidit Deum lucis*] Et *per verba cognitus est fidus in visis*. Nam πιστὸς ὁράσεως est in Sixtina, quod in aliis male desideratur. Latinus autem id legit, sed corrupte.

CAP. XLVII. v. 3. *Cum leonibus lusit*] Est in Sixtina ἔπαιξεν. Verum alii codices habent ἐπεξένωσεν, i. e. *apud Leones divertit*. *Nunquid non occidit Gigantem?*] οὐχὶ deest in plerisque codicibus Græcis. Sed est in Sixtino, & est Admirantis. 15 *Cui subjecit Deus omnes hostes*] In Græcis quibusdam: καὶ ἐνδοξάσθη ὡς ὁ θεὸς κατέπαυσε κυκλόθεν αὐτοῦ. At in Sixtina brevius: ᾧ ὁ θεὸς κατέπαυσε κυκλόθεν, id est, τὰ κυκλόθεν. *Eruditus es in Juventute*] Rectius in Sixtina legitur ἐσοφίσθης, & ἐν νεότητί σου, quam cum aliis ἐσοφίσθη, & ἐν νεότητι αὐτοῦ. 19. *Et in nomine, &c.*] Partes hujus commatis recte connectuntur in quibusdam cod. nec male post illud,

addi, πάσης τῆς γῆς. 29. *Et Jerobiam filium Nabath*] υἱὸν ΝαϐὰτR in Sixtina; at alii codices habent υἱὸς Ναβὰτ, ut subaudiatur *fuit*, qui.

CAP. XLVIII. v. 10. *Qui scriptus es in judiciis temporum lenire*, &c.] Variant hic multum Græcæ Lectiones, & inter se, & à Latina.

CAP. XLIX. v. 7. *Dederunt*, &c.] ἔδωκε hic rectius legitur quàm ἔδωκαν. 11. *Benefacere illis*, &c.] ἀγαθῶσαι est in Sixtina. Sed rectius legi puto εὐθῦναι· cujus Glossema κατορθῶσαι in alios libros irrepsit.

CAP. L. v. 1. *Corroboravit Templum*] ἐστερέωσε τὸν ναὸν, ut in Sixtina, non τὸν λαὸν, ut in aliis. 5. *Qui prævaluit amplificare civitatem*] Legit ἰσχύσαντα πόλιν ἐμπολιορκῆσαι. Sed alii libri habent, καὶ ἐνίσχυσας πολιορκ... 20. *Et in magna domo auctus est sonus suavitatis plenus*] Ita est in Sixtina: ἐν πλήθει οἴκῳ ἐγλυκάνθη μέλος, non male. Alia exemplaria habent ἐν πλείονι ἤχῳ. 23. *Et iteravit orationem suam*, &c.] Legit ἐδεδευτέρωσεν, & ἐπέδειξατο. Sed vera est lectio quæ in plurimis Cod. extat: ἐν περισσευομένῳ ἐπεδείξατο τὴν εὐλογίαν παρὰ ὑψίστου. 25. *Det nobis jucunditatem cordis*] Hoc male abest ab aliis codicibus. Est autem in Sixtina, δῴη ἡμῖν εὐφροσύνην καρδίας. 28. *Qui sedent in monte Sehir*] ἐν ὄρει Σηείρ, pro quo nunc legimus, ἐν ὄρει Σαμαρείας. Lectionem hanc quam in suis codicibus Græcis interpres Latinus repetit, præferam, &c. 31 *Quia lux Dei vestigium ejus est*] Hic ubi Latinus hunc sermonem finit, finit & Sixtina Græca editio. alii vero libri præterea ascribunt, καὶ τοῖς εὐσεβέσιν ἔδωκε σοφίαν, εὐλογητὸς κύριος εἰς τὸν αἰῶνα. γένοιτο, γένοιτο.

CAP. LI. v. 12. *De manibus Gentium*] est quidem in Sixtina, & ἐθνῶν, sed alii codices satis bene habent, ἐχθρῶν. 13. *Exaltasti super terram habitationem meam*] In Græcis plerisque: ἀνύψωσα ἀπὸ ὀργῆς ἱκετείαν μου. In Sixtina vero: ἀνύψωσα ἐπὶ γῆς ἱκετείαν μου. Unde media lectio vera exurgit ἀνύψωσα ἀπὸ γῆς ἱκετείαν μου. 25. *Et in faciendo eam confirmatus sum*] In Sixtino est, καὶ ἐν ποιήσει λιμοῦ διηκριβωσάμην· & annotatur alios libros habere καὶ ἐν ποιήσει μου. Media lectio vera: καὶ ἐν ποιήσει μου διηκριβωσάμην. 26. *Inspiciatiam ejus luxi*] Recte legit, καὶ τὰ ἀγνοήματα αὐτῆς ἐπένθησα. Pro quo in quibusdam libris male, ἐπενόησα. 37. *In misericordia ipsius*] Legit ἐπὶ τῷ ἐλέει αὐτῆς, non αὐτοῦ.

AD LIBRUM BARUCHI.

CAP. I. v. 17. *Et non credidimus diffidentes in eam*] Hic tres versiones diversæ illius, καὶ ἠπειθήσαμεν αὐτῷ, in unam coaluerunt, scribentium vitio.

CAP. II. v. 21 *Inclinate numerum vestrum*] Male admodum in Græcis omnibus κλίνατε τὸν νῶμον, cum et ex Latino interprete, & ex sensu apparet legendum, τὸν ὦμον. 25. *Et in emissione*] Versionum Græcarum aliæ habent ἐν ἀποστολῇ, pro quo aliæ ἐν λοιμῷ. 33. *Reminiscentur*] Recte legit, ὅτι μνησθήσονται· non ut nunc in Græcis scribitur, ὅτι μνησθήσομαι. 34. *Dominabuntur eis*] Melius in aliis codicibus Latinis *ejus*. nam in Græco est κυριεύσουσιν αὐτῆς, sc. τῆς γῆς.

CAP. V. v. 8. *Obumbraverunt*] Legit ἐσκίασαν, pro quo nos habemus ἐσκίασαν.

CAP. VI. v. 19. *Et vestimentum ipsorum, & non sentiunt*] Legit recte in Græco καὶ τὸν ἱματισμὸν αὐτῶν καὶ οὐκ αἰσθάνονται. in nostris codicibus καὶ illud desideratur. 51. *Unde ergo notum est quia non sunt Dii?*] Sequitur interpres Græcum, quale nunc est. Sed excidit negativa particula. Recta enim est lectio: πῶς οὖν γνωστόν ἐστιν, ὅτι οὐκ εἰσὶν θεοί.

AD MACCABAICUM I.

CAP. I. v. 60. *Secundum edictum Regis*] Legit κατὰ τὸ σύγκριμα τοῦ βασιλέως, in nostris Græcis male excidit κατ'.

CAP. II. v. 2. *Gaddis*] Bene legit in Græco, Γαδδὶς (Josepho Γαδδὴς) non ut nos habemus, Ιαδδὶς. 16. *Constanter steterunt*] Legit hic interpres συνέστησαν, non ut nos habemus, συνήχθησαν, & ut puto, rectius. 33. *Resistitis & nunc adhuc*] In græco est, ἕως τοῦ νῦν ἐξελθόντες ποιήσατε κατὰ τὸν λόγον τοῦ βασιλέως. Sed apparet latinum legisse, ἕως ποτὲ· νῦν ἐξελθόντες, &c. 67. *Vindicate vindictam*] Videtur legisse ἐκδικήσατε ἐκδίκησιν, non male. In nostris græcis illud verbum excidit, aut constructio est κατὰ συλλήψιν.

CAP. III. v. 48. *Et expanderunt libros Legis, de quibus scrutabantur Gentes similitudinem simulacrorum suorum*] Est sic in quibusdam codicibus Græcis· at in aliis plenius, περὶ ὧν ἐξηρεύνων τὰ ἔθνη τοῦ ἐπιγράφειν ἐπ' αὐτῶν τὰ ὁμοιώματα τῶν εἰδώλων αὐτῶν. 8. *Gazer civitatem*] In Græco legitur τὸ Γαζὴρ· sed Ιαζὴρ legendum, nam Josephus habet Ιάζωρον. 26. *Et in Alimis*] ἐν Ἀλέμοις hic in Græcis: sed legendum videtur literis transpositis ἐν Μαλλέοις. *Et in Casphor*] In Græco χασφὼρ. sed rescribendum χάσφωμα, χάσφωμα Josepho. 66. *Perambulabat Samariam*] Pro Σαμάρειαν, lege Μάρισαν, ex Josepho. nam Samaria longe abest ab iis locis, ubi tunc Bellum gerebatur.

VI. v. 1. *Elymaidem in Perside*] Secutus est hoc loco interpres Josephum qui urbem vocat Elymaida, quia in hoc libro quem plerunque sequitur, legerat, Ελυμαΐς, &c. cum hoc tempore syncerior extet lectio, ἐν Ἐλυμαΐδι ἐν τῇ Περσίδι. 38. *In Legionibus ejus*] Legit Latinus φάλαγξιν' sed quam nos habemus in Græco lectionem, φάραγξιν, apparet ex Josepho veram esse, qui ductum Peditem ἐπὶ τὰ στενὰ dicit. 39. *In clypeos aureos & æreos*] In Græco tantum est, χρυσᾶς ἀσπίδας: at in Josepho, τάς τε χρυσᾶς καὶ χαλκᾶς ἀσπίδας. 39. *Eleazer filius Saura*] In Græco Ελεάζαρος ὁ Σαυαρὰν· sed legendum, ut in aliis est Codicibus, Αυαράν.

CAP. VII. v. 19. *Bethzecha*] Scripsit interpres *Bethzetha* in Græco Βηζαιθ pro Βηθζαιθ, Josepho Βηθζηθώ. 22. *In Israel*] Legit ἐν Ισραήλ· quod rectius, quam quod nunc habemus in Græco, ἐν Ιερουσαλήμ. Natus error ex Scriptionum compendiis ΙΛ ΙΛΜ.

CAP. VIII. v. 1. *Quæ postulantur*] Legit hic interpres προστιθεμένοις, non προσερχομένοις ut quidam habent Libri. 30 *Hi aut illi*] In Græco recte, ἐάν τε καὶ ἐάν τε, non ἐάν τε ἢ ἐάν τε, ut legisse videtur interpres.

IX. v. 50. *Et in Bethoron*] In Græco Βαιθὴλ· & in Josepho Βεθήλαν, legendum forte Βιθὴρ, & in Josepho Βεθηρὰν. 69. *Iratus*] Legit interpres ὠργίσθη, melius sane quam ὀργίσθησαν.

X. v. 71. *Bellorum*] Legit πολέμων, non ut nos habemus, πόλεων, hanc tamen lectionem confirmat Josephus, hunc scriptorem plurimum sequens.

CAP. XI. 3. *Ptolemæus*] Recte legit interpres Πτολεμαῖος, non ut nos in Græco, Πτολεμαΐδος. 49. *Ad Emalchuel*] Puto recte scriptum hoc nomen in Latino, & inde emendandum Græcum, ut pro Ειμαλκουὲ, legatur Ελμαλκουὲλ.

CAP XIII. v. 37. *Et Bahem*] τὴν Βαΐνην in Græco, sed legendum, ut legit interpres Latinus τὴν Βαΐν.

CAP. XIV. v. 23. *Scripsimus*] Legit ἐγράψαμεν, pro quo in Græco est ἔγραψαν. 35. *Actum Simonis*] Πίστιν *fidem Simonis*. Sed quia interpres scriptum reperit compendio πν. legit πρᾶξιν, quomodo & quidam habent libri Græci.

CAP. XV. *Et in Siden*] *Pamphyliæ urbem*, nisi forte legendum Σιδῆνα. In Græco Sixtino est, καὶ εἰς Σίδην. *Et in Rhodum*] Hoc nomen male deest in Græcis nonnullis. 27. *Et noluit ea accipere*] Legit ut nos habemus in Græco, καὶ οὐκ ἠβούλετο. Sed Josephus vult nos legere καὶ ἠξ.

AD MACCABAIUM II.

CAP. I. v. 19. *In valle ubi puteus erat altus & siccus*] In Græco: ἐν κοιλώματι φρέατος τάξιν ἔχοντος ἀνύδρου. Pro quo eruditi recte monent scriptum olim fuisse βάθος ἔχοντος ἄνυδρον, quod probo.

CAP. III. v. 4. *Contendebat, obsistente sibi Principe Sacerdotum, iniquum aliquid in Civitate moliri*] Legit in Græco, quomodo est in Sixtina: διηνέχθη τῷ Ἀρχιερεῖ περὶ τῆς κατὰ τὴν πόλιν παρανομίας. At mihi verior videtur lectio aliorum librorum: ἀγορανομίας.

CAP. IV. v. 21. *Propter Primates*, &c.] Puto interpretem scripsisse *Primatus*. In Gr. διὰ τὰ πρωτοκλήσια, vel πρωτοκλισία. Scribendum arbitror πρωτοκλισία. 29. *Sostratus autem prælatus est Cypriis*] Legit: Σώστρατος δὲ ἐκράτησεν ἐπὶ τῶν Κυπρίων. Sed nos habemus in libris Græcis omnibus: Σώστρατος δὲ Κράτητα τὸν ἐπὶ τῶν Κυπρίων. 40 *Duce quodam Tyranno*] Προηγησαμένου τινὸς Τυράννου, ut est in Sixtino; nam in aliis, Αὐράνου.

CAP. V. v. 9. *Et qui multos de patria sua expulerat peregrè periit.*] Bene legit in Græco, ὁ συχνοὺς τῆς πατρίδος ἀποξενώσας, ut est in Sixtino, non ὥσπερ χοῦς, ut est in aliis editionibus. 24. *Odiosum principem*] Legit hic interpres, μυσάρχην, cum Græci codices nunc omnes habeant μυσάρχην.

CAP. VI. v. 1. *Antiochenum*] Scriptum fuisse credo per compendium αντν. pro Αντιόχειον. Librarii inde fecere αθ. id est, Αθηναῖον.

CAP. VII. v. 28. *Ex nihilo fecit*] ἐξ οὐκ ὄντων. Alii libri habent οὐκ ἐξ ὄντων.

CAP. VIII. v. 23. *Ad hoc etiam ab Esdra lecto illis sancto libro*] Legit ἔτι δὲ καὶ δι' Εσδρα. At nos habemus: ἔτι δὲ καὶ Ελεάζαρον παραναγνοὺς τὴν ἱερὰν βίβλον. Ego legendum puto ἔτι δὲ καὶ Ελεαζάρε παραναγνοὺς τὴν ἱερὰν βίβλον. 27. *Stillans in illos*] Legit στάξαντος αὐτοῖς, ut est in quibusdam libris. Sixtina habet τάξαντος prius præfero.

CAP. XI. v. 21. *Mensis Dioscori*] Legit Διοσκόρου, pro eo quod Græci codices habent Διὸς Κορινθίου, mendose haud dubie. Ego scriptum fuisse puto Δίου. 36. *conferentes*] Legit ἐπισκεψάμενοι, quomodo habet & Sixtina. Sed præpono lectionem quæ est in libris aliis, ἐπισκεψάμενοι.

CAP. XIV. v. 3. *Temporibus commistionis*] Legit ut in Sixtina est ἐν τοῖς τῆς ἐπιμιξίας χρόνοις. Male in aliis libris, ἀμιξίας· 19 *Theodotium*] Pro *Theodotion*; rectius in aliis Latinis, *Theodotium*. Est enim in Græco Θεόδοτον 21. *Et singulis sellæ prolatæ sunt & positæ*] In Sixtina est καὶ παρ' ἑκάστου διαφόρους ἔθεσαν δίφρους. In aliis, παρ' ἑκάστου δίφρους ἔθεσαν δίφρους. 38. *Continentiæ propositum*] In Græco, τῆς ἀμιξίας κρίσιν, &c.] ubi non dubitem pro ἀμιξίας rescribendum ἐπιμιξίας, faventibus libris quibusdam.

CAP. XV. v. 39. *Concedendum est mihi*] Legit ἀρεστόν μοι, nos habemus τοῦτο ἐφικτόν μοι.

AD MACCABAICUM. III.

καὶ ἄλλων ὁμοθυμαδὸν] Ita quædam editiones. At Sixtina: ὁ μὲν οὖν Αρχιερεὺς Σίμων ἐξ ἐναντίας τοῦ ναοῦ κάμψας τὰ γόνατα καὶ τὰς χεῖρας προτείνας εὐτάκτως, ἐποιήσατο τὴν δέησιν τοιαύτην. Διὰ τε τῶν προαποδεδειγμένων συμπτωμάτων] Sic recte in Sixtina: male in aliis συμπτόμων. Τὰς ἐνεσωμασμένας] Alii codices ἐνσωματωμένας. Sed vera lectio est ἀνομωμένας. προσγεγραμμένας] Legendum ut in Sixtina προσεγγισγραμμένας. Τότε καταφρονηθέντες] Rectius in Sixtina κατεφρονημένοις. ἰδίαν οἰκείαν] Rectius in Sixtina οἰκίαν.

AD MAT-

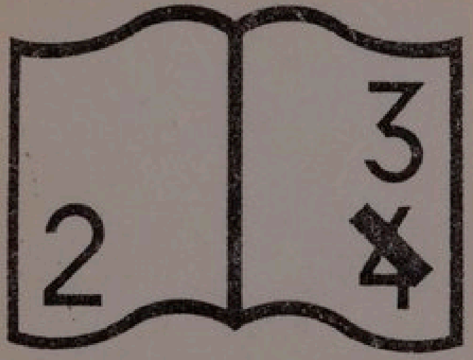

Pagination incorrecte — ~~date incorrecte~~

NF Z 43-120-12

AD MATTHÆUM.

Εὐαγγέλιον κατὰ Ματθαῖον] Vetus Inscriptio non habuit nude εὐαγγέλιον, sed εὐαγγέλιον Ἰησοῦ Χριστοῦ, ut est initio Marci.

CAP. I. v. 18. ἡ γέννησις] Olim plerique codices habuere γένεσις· non multum interesse videtur, utro legamus modo. 23 ἕξει] Ita rectius quam ἔχει, quod legere videtur Hieronymus. καλέσουσι] Non dubitem sequi optimorum codicum & Syri interpretis fidem. Præsertim cùm ita jam olim legerint Origenes & Chrysostomus. καλέσεις, quod quidam codices & Eusebius sequuntur, est à Græco *LXX* senum, qui hic Hebraismum secuti sunt.

CAP. II. v. 11. τοὺς θησαυροὺς] Quædam exemplaria Epiphanii tempore habebant hoc loco πήρας, quod ex interpretamento evenisse arbitror.

CAP. III. v. 8. Καρπὸν ἄξιον τῆς μετανοίας] Lucas plurali numero dixit καρποὺς ἀξίους, quod hoc loco in codices quosdem pervasit, sequente Syro. Sed illam lectionem Latinus & plurimi codices præferunt. 11. πνεύματι ἁγίῳ καὶ πυρί] Librarii audaciores delerunt hoc loco voculam πυρὶ, quod in quibusdam codicibus videre est.

CAP. IV. v. 10. ὕπαγε] Quod in quibusdam codicibus additur ὀπίσω μου, aliunde assutum est, quod & Syrus & Græci ad hunc locum Scriptores ostendunt.

CAP. V. v. 10 αὐτῶν ἐστιν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν] Clementis temporibus diverso modo hic locus legebatur. Ipse citat ὅτι αὐτοὶ υἱοὶ Θεοῦ κληθήσονται, quod ex sequenti commate irrepsit. Ab aliis legi testatur ὅτι αὐτοὶ ἔσονται τέλειοι, atque etiam, ὅτι ἕξουσι τόπον ὅπου οὐ διωχθήσονται, quæ omnia glossemata esse arbitror explicantia quid esset βασιλεία τῶν οὐρανῶν hoc loco. 22. εἰκῇ] Hanc vocem Syrus Interpres tam propriam hoc loco existimavit, ut retinere eam maluerit quàm vertere. Quo minus accedendum Hieronymo hanc vocem eradenti ex quorundam exemplarium fide. Præsertim cùm Græcos interpretes eam legisse appareat, & Justinus ipse ita proferat hanc sententiam; deinde & Irenæus duobus locis, l.2. c 56. & lib. 4. c.31. 32. καὶ ὃς ἐὰν ἀπολελυμένην γαμήσῃ, μοιχᾶται] Abfuisse hanc particulam à quibusdam exemplaribus testatur August. at nunc in omnibus legitur, ut & infra, c.19. 45. γένησθε υἱοὶ τοῦ πατρὸς] In quibusdam codicibus pro υἱοὶ legebatur ὅμοιοι, interpretamento in textum recepto, quod ex Chrysostomo apparet. 46. Pro [οἱ τελῶναι] quidam codices scribebant οἱ ἐθνικοί. 47 Ἀσπάζησθε τοὺς ἀδελφοὺς] Quod hic quidam codices habent φίλους, ex interpretamento est.

CAP. VI. v. 1. τὴν δικαιοσύνην ὑμῶν] Cùm ita legisse Syrum & Arabem appareat, nec desit librorum auctoritas, omnino hic accidisse arbitror (quod alibi sæpe) ut altera lectio ex interpretamento glossematis nata sit. Quia enim δικαιοσύνη in sensu ἐλεημοσύνης erat glossema; id est, vox minus usitata, & Judæis Hellenisticis quam Græcis notior, ideo asscripta est vox altera usus frequentioris. 13. ἀπὸ τοῦ πονηροῦ] Quod sequitur [*Quoniam tuum est regnum, potestas, & gloria, in secula seculorum*] cùm in vetustissimis exemplaribus Græcis non extiterit, extet autem & in Syriaco & in Latino contextu, & in Arabico, argumentum nobis exhibet unde discamus, non Arabicam tantum & Latinam, sed & Syriacam versionem factam esse postquam Ecclesiarum λειτουργία formam certam acceperat: nam ex Græciæ consuetudine cœpta est ascribi hæc δοξολογία magis, quam pars precationis, Latinis omnibus ignota: sed & *Amen* apparet non à Christo additum, sed ex more veteris Ecclesiæ publicam vocum recitationem eâ voce approbantis. 18. ἀποδώσει σοι] ἐν φανερῷ, quod pauciores hic addunt, ex locis superioribus repetitum est. 25. τί φάγητε καὶ τί πίητε] Assentior codicibus ita scribentibus.

CAP. VII. v. 14. τί στενή] Ita hoc loco legisse Græcos apparet, ita Syrum, ita Latinum interpretem: nihil mutandum. 25. Τεθεμελίωτο] Ita hæc vox extat in omnibus codicibus, cum usus postularet ἐτεθεμελίωτο.

CAP. X. v. 8, καθαρίζετε] Quod hic quidam ascribunt νεκροὺς ἐγείρετε, id non miror abesse à vetustissimis exemplaribus, neque agnosci à Græcis hunc locum exponentibus: Nullum enim mortuum ab Apostolis vitæ redditum legimus, ante Christi Resurrectionem: adjectum ex aliis locis eò est credibilius, quia Syrus & Latinus non eodem loco ponunt hoc membrum. 10. μηδὲ ῥάβδον] ῥάβδον non ῥάβδους legerunt Syrus & Latinus. 12. Ἀσπάσασθε αὐτήν] Alii postea, cum non putarent satis cohærere quod sequitur, ἡ εἰρήνη ὑμῶν, voces aliquot ex Luca huc infarserunt. 23. Διώκωσιν] Quia erat obscurius, adjecta est olim interpretatio διώκωσιν ἐκ τῆς πόλεως ταύτης, quæ deinde (ut fieri solet) in aliquorum codicum textum admissa est. 25. Βεελζεβοὺβ] Ita Syrus, ita Latini veteres, ita Hebræus Sermo, quod alii scribunt Βεελζεβούλ, aut scriptoris aut pronunciationis est corruptio, quæ in postremas literas sæpe incidit.

CAP. XII. v. 14. συμβούλιον ἔλαβον] Et hoc loco quidam codices ex interpretamento habent συμβούλιον ἐποίησαν. 20. ἕως ἂν ἐκβάλῃ εἰς νῖκος τὴν κρίσιν] Non assentior Hieronymo suspicanti omissum hic aliquid exscribentium vitio.

CAP. XIII. v. 8. ὃ μὲν] ὃ cum accentu; ita enim optimi codices. 54. ἐν τῇ συναγωγῇ] Id rectius puto, quam quod Syrus & Latinus posuerunt, *in Synagogis*. 55. Καὶ Ἰωσῆς καὶ Σίμων] etiam & hic quidam codices habent Ἰωσὴφ, ex vetere interpretamento haud dubie.

CAP. XIV. v. 3. Φιλίππου] Cum nomen hoc extet in Marci exemplaribus omnibus in antiquissimis etiam Matthæi & Lucæ, atque omnibus istis locis apud Syrum & Latinum interpretes, solicitanda lectio non est.

CAP. XV. v. 39. Μαγαδάν] Ita olim habuit Græca lectio, ut ex Hieronymo & Augustino apparet, atque etiam nunc optimæ notæ codices. Ita & Latinus vetus. Quare cum nunc etiam exemplaria quædam μαγαδὰν habeant, ea Scriptura pluribus testimoniis niti videtur.

CAP. XVI. v. 20. ἵνα μηδενὶ εἴπωσιν ὅτι αὐτός ἐστιν ὁ Χριστός] Ita omnino legendum, quomodo habet Syrus, vetustissimaque tum Græca cum Latina exemplaria. Et apparet non aliter legisse aut olim Origenem, aut postea Ambrosium, aut serius Theophylactum: quod nonnulli codices hic habent Ἰησοῦς, haud dubie interpretamentum fuit.

CAP. XVIII. v. 28. εἴ τι ὀφείλεις] Non ausim movere hanc veterum codicum lectionem. Nam solet εἰ sæpe non Conditionem, sed Generalitatem significare. 35. τὰ παραπτώματα αὐτῶν] Vetustis codicibus, qui hæc verba habent adjecta, cum Chrysostomo & Theophylacto astipulatur Syrus Interpres.

CAP. XIX. v. 9. μὴ ἐπὶ πορνείᾳ (non εἰ μὴ ἐπὶ)] Ita vetus editio Complutensis. Atque ita legit Syrus: i.e. *cum non sit adultera*. 17. τί με ἐρωτᾷς περὶ τοῦ ἀγαθοῦ; εἷς ἐστιν ὁ ἀγαθός] Cum & vetustiora & emendatiora exemplaria hanc lectionem præferant, quam secutus est tum vetus quo nunc utimur Latinus Interpres, tum illi codices quibus usi sunt Augustinus, Hieronymus, atque alii, multo est credibilius, lectionem alteram ex Marco & Luca huc traductam (quod sæpe accidit) quam istam aliunde irrepsisse. Antiquitas tamen diversæ lectionis vel inde apparet, quod apud Origenem utriusque fit mentio: Et Syrus ita hic habet ut in Marco & Luca est. εἷς ἐστιν ὁ ἀγαθός] Ut Antiqui codices habent, recte Syrus interpretatur addito Dei nomine. 20. ἐφυλαξάμην] Quod sequitur, ἐκ νεότητός μου, nunc quidem hic & apud Syrum legitur. Sed Antiqui libri Latini non habebant, unde suspicari licet ex Marco aut Luca adjectum.

CAP. XX. v. 4. ὃ ἐὰν ᾖ δίκαιον] Quæ verba & infra commate 7. repetunt nunc libri Græci; quos Syrus sequitur: at olim subintelligebantur, ut ex priscis Latinis exemplaribus apparet. 22. μέλλω πίνειν] Quod hic in quibusdam exemplaribus sequitur, καὶ τὸ βάπτισμα ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι βαπτισθῆναι, & commate sequenti, τὸ βάπτισμα ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι βαπτισθήσεσθε, quandoquidem & Hilarius, Ambrosius & Hieronymus non agnoscunt videri possunt interpretamenti causa ex Marco adjecta, & codices Græci discrepant, veterem tamen esse & hanc & huic similes adjectiones, apparet ex Syro & Origene.

CAP. XXI. v. 30. ἐγὼ κύριε] Recta lectio, Syro etiam agnoscente, interque Græcos Theophyl: Euthym: lectiones alias ex interpretamento natas non dubito.

CAP. XXII. v. 10. ὁ γάμος] Ita plerique codices, nec aliter legerunt Origenes & Theophylactus. Unde quod alii habent νυμφών· ex interpretamento credendum est venisse, quod tamen sequitur Syrus, sive quod ita legit, sive quod sensum reddere voluit apertiorem.

CAP. XXIII. v. 8. εἷς γάρ ἐστιν ὑμῶν ὁ διδάσκαλος ὁ Χριστός] Omnino διδάσκαλος legendum: quomodo & Syrus legit. Nam voci Rabbi & Rabboni scriptores nostri ubique reddunt διδάσκαλε, nusquam καθηγητά. 13. Quod hic in multis exemplaribus jampridem legitur comma, Οὐαὶ δὲ ὑμῖν γραμματεῖς καὶ φαρισαῖοι ὑποκριταὶ, ὅτι κατεσθίετε τὰς οἰκίας τῶν χηρῶν, καὶ προφάσει μακρὰ προσευχόμενοι· διὰ τοῦτο λήψεσθε περισσότερον κρίμα· judico παρεμβεβλημένον· cujus rei mihi magnum indicium est, quod qui habent codices, alii præponunt isti sententiæ de clavibus, alii subtexunt. Fermè enim videas quæ situ variant, aliunde adjecta; ut hic & Marco & Luca, additis mutatisque verbis ad implendam cohærentiam.. Græcus Evangeliorum Indiculus, quem Canonem vocant, ad quem provocare Hieronymus solet, quique factus est ex optimis codicibus, in Matthæo hoc Comma non habet, Origenes tam diligens librorum scrutator non agnoscit: habent quidem libri Syriaci, at Latini antiquissimi non habent; proinde hæc pars major videtur: adde quod detrahendi nulla fuit causa, addendi aliqua. 25. καὶ πάσης ἀκαθαρσίας] Hanc lectionem quam Latinus sequitur, si veterum codicum accedat auctoritas, cæteris præferam. Inde enim natæ videntur lectiones aliæ propinquitate vocis: ut ἀκρασίας, quod quanquam Origeni lectum videtur, repudio, quia nusquam Pharisæi, quod sciam, ejus vitii arguuntur: & ἀδικίας, ex interpretamento, quod Syrus sequitur 35. Ζαχαρίου υἱοῦ Βαραχίου] Ut iste Zacharias patrem Jojadam, ita Propheta patrem habuit Barachiam: ita ut videri possint exscriptores peccasse memoriæ fiduciâ, quia Prophetæ Zachariæ Patrem noverant, nec de altero Zacharia succurrebat: quibus accedit, quod codex Hebræus Nazaræorum, quem non frustra & hoc etiam loco consuluit Hieronymus, eadem hæc habebat: sed pro Barachiæ nomine nomen Jojadæ: nec causa erat, cur hac in re aut Nazaræorum aut Ebionitarum fides argueretur, vetustatem tamen lectionis nostræ, quam magno consensu tuentur Græci, Latini, Syri codices, una res potest defendere, quod apud Hebræos sæpe nomina mutarentur in alia ejusdem aut vicini significatus, quomodo Rex Solomo dicebatur Jedidias. Et eadem est significatio in nomine Jojadæ, quæ in nomine Barachiæ.

CAP. XXIV. v. 6. Δεῖ γὰρ πάντα] Latinus interpres pro πάντα legit ταῦτα. Syrus autem conjunctim πάντα ταῦτα, quod cum & codicum quorundam fide muniatur, præferendum puto. 18. τὰ ἱμάτια] Singulari numero vertunt Syrus & Latinus. *Penulam* intelligi non dubito, nec tamen mutem Gr. lectionem.

31. Μετὰ σάλπιγγος φωνῆς μεγάλης] Hic quædam exemplaria habent σάλπιγγος καὶ φωνῆς. 36. οὐδὲ οἱ ἄγγελοι τῶν οὐρανῶν] Non multum refert an hic legatur id quod addunt quidam, οὐδὲ ὁ υἱὸς, necne: cum apud Marcum nemo deleat. Mihi vero probabilius est, quibusdam codicibus additum ex Marco, quàm deletum ex Matthæo: nulla enim erat delendi causa, cum in Marco relinqueretur, addita autem sæpe videmus aliqua ex scriptorum inter se collatione: nec me movet, quod Marcus Matthæi Historiam contraxit, non enim ita se Matthæo adstrinxit, ut non alicubi mutaret verba, adderet etiam aliquid; Petro, ut credi par est, siquid supra cæteros meminerat, suggerente. Interpretes qui *filii* hic faciunt mentionem, ad Marcum respexere: quod ex Origene apparet qui de filio hic agit, cum tamen edita ab Origene exemplaria istas voces hoc loco non haberent, ut testatur Hieronymus. Ab hac lectione stant Syrus, Latinus, & codicum pars multo major. 49. ἰδεῖν εἰ ἔρχεται] Ita multi codices. Ita Syrus: Ita Latinus, & Græci Interpretes nonnulli: quare pars hæc major videtur.

CAP. XXV. 1. Εἰς ἀπάντησιν τοῦ νυμφίου] Non de nihilo est quod & Latinus & Syrus addunt καὶ νυμφῆς· atque ita legisse Origenem credet siquis ejus lectioni diligenter attenderit: suspicari licet omissum ab his qui non videbant quomodo virgines, *i.e.* fideles dicerentur sponte occurrere, cum ipsi sint ecclesia, *i.e.* sponsa. Sed id neminem movere debuit. 9. Μήποτε] Recta lectio, & haud dubie ἔλλειψις recusationis cujus ratio redditur. 13. οὐδὲ τὴν ὥραν] Interpretamentum est quod hic Græci codices non omnes adjiciunt ἐν ᾗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται, ignoratum Syro, Latino, Arabi. 16. ἐποίησεν] A quibusdam substitutum est Interpretamentum ἐκέρδησεν. 29. Καὶ ὃ ἔχει] ὃ ἔχει facto ὃ δοκεῖ ἔχειν, ut Lucas loquitur, quod & hic quidam codices, sed ex Luca ni fallor.

CAP. XXVI. v. 3. Οἱ Ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς] Vocem γραμματεῖς non legit Latinus: at Syrus & Arabs legerunt. 26. εὐλογήσας] Immo & hic quidam Græci codices habuerunt εὐχαριστήσας, atque ita citant veteres, inter alios Basilius, ex Interpretamento scilicet. 40. οὕτως οὐκ ἰσχύσατε] Non assentior iis qui οὕτως à sequentibus interstinguunt. 72. καὶ λέγει αὐτοῖς] Ita codices Antiqui, & Syrus: quare illud τοῖς ἐκεῖ putem interpretamentum esse prolatum ab iis qui non meminerant αὐτοῖς Hellenistis dici more Hebræo, etiam ubi nomen non antecessit. 74. Καταναθεματίζειν] In manuscripto vetustissimo qui ex Græcia in Angliam venit est hic καταθεματίζειν, sicut et in Apoc. XXII. 3. κατάθεμα.

CAP. XXVII. 9. Διὰ Ἱερεμίου] Quod quidam existimant ab audace Librario adjectum nomen Jeremiæ, cum Matthæus Prophetam nominasset, probare non possum, quia video jam ab Origenis temporibus laboratum, ut hic nodus solveretur, qui labor supervacuus fuerat, si qua exemplaria caruissent nomine Jeremiæ: nec enim potuit unius exscriptoris Error in omnia exemplaria manare; multo credibilius est, à Syro id nomen omissum, quia constabat in scriptis Jeremiæ istud non reperiri. At agnoscit Arabs, & Latinus, & quicquid est veterum. 34. ὄξος μετὰ χολῆς] Ita pleraque exemplaria & Syrus. Nec aliter legit Origenes diligens exemplarium Inquisitor. Nec tamen Latinum interpretem culpo, qui *vinum* vertit, ut nec eos qui Græco margini ad vocem ὄξος adjecere οἶνον interpretamenti gratiâ: quod postea in contextum quorundam librorum irrepsit. 35. βάλλοντες κλῆρον] Quod in quibusdam libris hic sequitur, ἵνα πληρωθῇ, ex Joanne adjectum non dubito: quia Græca optima exemplaria, multa etiam Latina non habent; nec agnoscit Syrus Arabe antiquior: etiam Origenes non legit. 42 πιστεύσομεν αὐτῷ] Hanc lectionem veriorem arbitror. 43. εἰ θέλει αὐτόν] Nullo modo sollicitanda est hæc lectio. 52 τῶν κεκοιμημένων ἁγίων ἠγέρθη] Quidam putant mortuo Christo hos mortuos statim resurrexisse, quod aliquos movit, ut in eo quod sequitur legerint non μετὰ τὴν ἔγερσιν, αὐτοῦ sed αὐτῶν, inter quos est Arabs Interpres, & inter Græcos Glycas. Sed vero est similius, &c. 55 καὶ Ἰωσῆ μήτηρ] Pro *Jose* veteres quidam Codices & Græci & Latini habebant *Joseph*, sed idem est nomen.

CAP. XXVIII. v. 8. ὡς δὲ ἐπορεύοντο ἀπαγγεῖλαι] Verba hæc cum sint in plerisque codicibus, & Syrus Græcique Interpretes agnoscant, delere non ausim. 10. τοῖς ἀδελφοῖς μου] Non consanguineis, at quidam volunt, sed Discipulis. Unde & lectio altera Μαθηταῖς μου, ex veteri Interpretamento in textum quorundam Codicum penetravit.

AD MARCUM.

CAP. I. v. 2. ὡς γέγραπται ἐν Ἡσαΐᾳ τῷ προφήτῃ] De hujus Scripturæ veritate dubitari miror, cùm præter codicum auctoritatem, & Irenæum ita citantem, manifesta sit veterum interpretum, Syri, Latini, Arabis consensio. Nec vero Porphyrius adduxisset hunc locum contra Christianos, nisi ea constans fuisset codicum lectio, nec Christiani in solvenda Porphyrii objectione laborassent. Adde quod hujus lectionis mutandæ causa apparet, alterius mutandæ nulla esse potuit. 11. ἐν σοὶ εὐδόκησα] Ita Syrus & Latinus, & codices Græci aliquot. Quod alii habent, ἐν ᾧ, ex Matthæo est. 24. ἦλθες ἀπολέσαι ἡμᾶς] Percunctative legendum puto, ut apud Matthæum. 34. ὅτι ᾔδεισαν αὐτόν] Adjecit aliquis ex Luca, Interpretamenti causa, χριστὸν εἶναι, quod non esse genuinum vetusti codices & antiqui Interpretes evincunt.

CAP. II. v. 17. καλέσαι δικαίους, ἀλλὰ ἁμαρτωλούς] Subauditur εἰς μετάνοιαν. Quod adjectum est in codicibus Græcis non omnibus, & in epistola Barnabæ, ubi eadem ponitur quæ hic est sententia: cum olim abfuisse & Syrus & Græci Interpretes testentur, & antiquissimus ille qui in Anglia est manuscriptus. 23. καὶ ἐγένετο παραπορεύεσθαι] Hanc lectionem & Syrus sequitur. Quare quod alii minus vetusti Codices habent ἐγένετο πάλιν, puto venisse ex Latina versione in qua *Iterum* positum est μεταβατικῶς, ni fallor; solet enim iste Interpres nonnunquam adjicere aliquid ut infra quoque com. 24.

CAP. III. v. 4. ἀπολέσαι] Apparet ita legisse Syrum & Latinum: quare cùm nunc quoque sint codices qui hanc lectionem præferant, ita potius scribendum videtur. 5. ἀποκατεστάθη ἡ χεὶρ αὐτοῦ] Ita Latinus, Syrus, & Arabs: quare assentior existimantibus ὑγιὴς ὡς ἡ ἄλλη, Interpretamenti loco adjectum ex Matthæo. Nam & alibi Marcus sine adjectamento usurpat, ut cap. 8. v. 25. 14. καὶ ἐποίησε Δώδεκα] Quod nonnulli codices hic adjiciunt, οὓς καὶ ἀποστόλους ὠνόμασεν, cum prisci interpretes non agnoscant, haud dubito natum ex interpretamento. 18. Θαδδαῖον] Λεββαῖον habent quædam exemplaria, pro quo alios scripsisse Λευὶν ex Origene conjicio. Certe & Theodoretus videtur ita legisse; citat enim Θαδδαῖος ὁ καὶ Λεβί. 27. οἰκίαν αὐτοῦ διαρπάζει] Διαρπάζει est & apud Matthæum: nec aliter legit Syrus, & magis Hebraismum sapit. 29. αἰωνίου ἁμαρτίας] Κρίσιν pro *condemnatione*, aut *supplicio* passim in his libris reperimus. Sed cum præter veterem Latinum interpretem codices Antiqui habeant ἁμαρτίας, probabilius est ita scriptum à Marco, κρίσιν autem fuisse interpretamentum Hebraismi, quo *peccatum* sumitur pro pœna peccati.

CAP. IV. v. 8. ἐν τριάκοντα, καὶ ἐν ἑξήκοντα καὶ ἐν ἑκατόν] Atque ita apparet legisse veteres interpretes; quare ita potius legendum quam ἕν. Vide ad v. 20. 10 οἱ περὶ αὐτὸν σὺν τοῖς δώδεκα] Hoc autem περὶ αὐτὸν veteres explicarunt μαθηταὶ αὐτοῦ laxiore notione, quod deinde in textum quorundam codicum penetravit: voculas σὺν τοῖς quas omisit Latinus interpres retinendas censeo: nam & Græci agnoscunt & Syrus, & optimi codices. 20 ἐν τριάκοντα, &c.] Hic Syrum ἐν legisse apparet: nec dubium quin multi exscriptores id prætulerint, ut vitarent τὸ σολοικοφανές· credibilius tamen est, ita fuisse scriptum ut supra commate 8. Nam & in Matthæo est similis repetitio. 21. ἔρχεται] Non dubito quin vera hæc sit lectio, vel eo argumento, quo sæpe utor, quod diversa ejus interpretamenta in textum irrepserunt. Alii enim codices habent καίεται, alii ἅπτεται, quorum alterum legit Arabs يوقل At Syrus eo antiquior legit ἔρχεται, ut & Latinus. 25 ἐν ᾧ μέτρῳ μετρεῖτε μετρηθήσεται ὑμῖν, καὶ προστεθήσεται ὑμῖν τοῖς ἀκούουσιν] Lectionis hujus veritatem defendunt codices antiqui, & veteres Metaphrastæ; à quorum consensu ut sæpe monui, non est temere recedendum. 37 γεμίζεσθαι] Ita interpretes veteres: ut agnoscas βυθίζεσθαι esse interpretamentum. 40. τί δειλοί ἐστε; οὔπω πῶς οὐκ ἔχετε πίστιν] Hanc veram puto lectionem.

CAP. V. v. 11. πρὸς τῷ ὄρει] Ita Syrus legit, Lucas ἐν τῷ ὄρει. 15. τὸν ἐσχηκότα τὸν λεγεῶνα] Cum & Syrus, & Arabs agnoscant, retinendum censeo: eoque magis, quia credibilius est deletum esse ab iis qui supervacuum putabant, quam ab aliis additum. 19. καὶ ἠλέησέ σε] Ita optimi codices, quos Latinus sequitur. 23. ἵνα ἐλθὼν ἐπιθῇς] Qui hic deesse aliquid putarunt adjecerunt ἐλθέ, quod non legit Syrus. 33 πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν] Ita veteres interpretes: nec dubito quin quod præterea habent codices alii adjectum sit ex Lucæ Historia. 34. ὕπαγε εἰς εἰρήνην] Ita & Lucas, male mutarunt quidam in ἐν εἰρήνῃ. 41. αὐτῇ] Rectè, neque mutandi causa.

CAP. VI. 1. ἐξεπλήσσοντο] Quod quidam codices habent ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ, puto additum ex Latino interprete, qui ad sensum explendum quædam interdum verba addit. ὅτι καὶ δυνάμεις τοιαῦται — γίνονται] rectius est ὅτι — γίνονται, quam quod alii habent ἵνα γίνωνται. 3. ὁ τέκτων] P. 261. ad Mat. 13. 55. aut memoria fefellit Origenem aut Marci exemplaria eo tempore aliam habuerunt scripturam. Diserte enim dicit οὐδαμοῦ τῶν ἐν ταῖς ἐκκλησίαις φερομένων εὐαγγελίων τέκτων αὐτὸς ὁ Ἰησοῦς ἀναγέγραπται. Ἰωσῆτος] Videtur mihi hæc vera esse lectio, ad Græcam flexionem perducto nomine. Nam & infra XV. 40. ita habent optimi codices, quod qui non intellexerunt, reposuerunt vocem ἄκλιτον. 7. τοὺς δώδεκα] Ita loqui solus Marcus: quare quod alii addunt μαθητὰς αὐτοῦ, haud dubie ex Matthæo adjectum est. 14. τὸ ὄνομα αὐτοῦ] Ita legendum censeo, ut ὄνομα sit quarti casus pro quo Interpretamenti vice quidam substituerunt ἀκοὴν αὐτοῦ. καὶ ἔλεγεν] Videndum num qui codices habeant ἔλεγον, sicut olim legebant Latini. Nam Marcum ferme sequitur Lucas. 15. ὅτι προφήτης ἐστὶν ὡς εἷς τῶν προφητῶν] Miror dubitari de hac lectione, quam codices plurimi præferunt, & præterea Syrus, & Arabs, & Latinus interpretes: adde quod interpositum ἢ sensum nullum reddit: cum hujus lectionis aperta sit sententia. 31. Δεῦτε ὑμεῖς ὑπάγωμεν αὐτοὶ κατ' ἰδίαν] Hunc in modum legisse mihi videtur Syrus, cum in aliis codicibus desit ὑπάγωμεν, in aliis ὑμεῖς & αὐτοὶ· mihi ista lectio non displicet, ut sit αὐτοὶ positum pro ὑμεῖς. 32. καὶ ἀπῆλθον εἰς ἔρημον τόπον] Etiam quæ hoc loco in codices quosdam irrepsit lectio ἀναβάντες εἰς τὸ πλοῖον ostendit ab aliquo interpolatum esse Græcum Textum ad modum Latinæ versionis. 33. καὶ προῆλθον αὐτούς] Quod hic nostri codices post ista verba habent, καὶ συνῆλθον πρὸς αὐτὸν, supervacaneum est, nec agnoscitur aut a Syro aut a Latino. Quare cum alii codices habeant ἦλθον & αὐτοῦ, suspicari licet initio scriptum à Librariis καὶ ἦλθον πρὸς αὐτοῦ, quod interpretamentum erat eorum quæ posuimus Marci verborum; sed postea cum in Textum irrepsisset, mutatum, ne bis idem diceretur. 54. ἐπιγνόντες αὐτὸν] ἔλλειψις. Subintelligitur, quod expressit Matthæus οἱ ἄνδρες τοῦ τόπου quod & hic à Syro est additum, & ex interpretamento in quosdam Græcos Codices se insinuavit, cum non agnoscat Latinus.

CAP. VII. v. 4. Ἀπὸ τῆς ἀγορᾶς] Supple ἐλθόντες. Qui deesse aliquid putarunt addiderunt ἐὰν ἔλθωσι, quod à Syro non agnoscitur, nec necessarium est. 5. κοιναῖς] ἀνίπτοις quod quidam habent codices interpretamentum ex commate 2 supra: Latinus quoq; legit κοιναῖς. Nec aliter Syrus: nam & supra is pro κοιναῖς τοῦτ' ἔστιν ἀνίπτοις interpretatus est *illotis manibus*. 8. καὶ ἄλλα παρόμοια τοιαῦτα] Lectionem hanc tuentur constanter codices Græci, & Latinus interpres, & infra locutio eadem occurrit. 22. Ἀπάγουσι] Pluralem numerum codices boni præferunt, atque ita legit Latinus.

CAP. VIII. v. 3. Ἥκασι] Hanc lectionem tuetur veterum interpretum Auctoritas. 10. Δαλμανουθά] Ita Syrus, Arabs, Latinus, & præstantissimi codices, & Græci scriptores ad hunc locum: quare quod alii libri pridem habuerunt μαγεδὰν, Μαγδαλὰ, interpretamentum est ex Matthæo. 15. Ἡρῴδου] Ita Prisci interpretes; quare quod alii habent Ἡρῳδιανῶν ex Annotatione natum est. 25. καὶ ἐποίησεν αὐτὸν ἀναβλέψαι] Cum hoc non haberet Syrus, & aliter legerit Latinus, unde nata est altera lectio, καὶ ἤρξατο ἀναβλέψαι, fieri potest ut adjectum sit ab eo qui vim impositarum secundo manuum voluit exprimere. ἅπαντα] Cum & codices quidam ita habeant, atque

que ita legerint Syrus & Latinus, præferenda hæc lectio videtur.

CAP. IX. v. 1. Miror hoc comma in quibusdam codicibus inchoare novam lectionem, cum rectius adhæreat præcedentibus, quomodo Divisionem instituisse videntur Græci. 16. πρὸς αὐτοὺ] Ita Syrus legit, Discipulos intelligens: quod omnino exigere videtur comma 14. supra. 18. ῥήσσει αὐτὸν καὶ ἀφρίζει] Syrus hic pro ἀφρίζει legisse videtur ζτριγγάζει cum tamen μετ' ἀφροῦ sit etiam apud Lucam. 20. ἐσπάραξεν αὐτὸν] Syrus legisse videtur ἔῤῥηξεν, Latinus ἐτάραξεν utcunque ab interpretamento natum videtur. ἀφρίζων] forte hic τρίζων & supra τρίζει legit Syrus; nostram lectionem defendit Lucas & rei convenit. 37. οὐκ ἐμὲ δέχεται] μόνον ex interpretamento adjectum. 40. καθ' ὑμῶν ὑπὲρ ὑμῶν] Ita optimi codices, ita Syrus, Arabs, & Latinus; quare mutari non debet. 49. πᾶς γὰρ πυρὶ ἁλισθήσεται] Josepus Scaliger mutandam lectionem dixit, & scribendum πᾶσα γὰρ πυεὰ· volebat autem πυεὰν vocem esse novam à Marco confictam ad exprimendam vim vocis Hebrææ אשה. Sed ea vox πυεὰ neque apud Græcum nec apud Hellenistam ullum legitur; nequid mutare audeam absterret tanta codicum consensio, neque vero necesse est.

CAP. X. v. 17. γονυπετήσας αὐτὸν] Non movenda lectio, nam & supra 1.40. est γονυπετῶν αὐτὸν. 29. ἢ γυναῖκα] Agnoscit Syrus, & codices: neque inducendi causam video. 46. Βαρτίμαιος] Quod alicubi legisse se dicit Hieronymus *Barsemiæ* puto non alterius significatus, sed corruptæ esse pronuntiationis. 50. Ἀναστὰς] Ita & Syrus. Quare non dubito quin alterum ἀναπηδήσας substitutum sit in codicibus Græcis mutatis ad Latinum exemplar.

CAP. XI. v. 1, εἰς Βηθφαγῆ] Quod aliqui libri habent Βηθσφαγῆ, puto esse ex corrupta pronuntiatione. 10. Βασιλεία τοῦ πατρὸς ἡμῶν Δαβὶδ] Quod hic ex superiori commate quidam codices repetunt ὀνόματι κυρίου vetus non est, ut præter Syrum Latinus docet, sed habet Arabs. 27. καὶ πρεσβύτεροι] Quod additur in libris quibusdam λαοῦ ex veteri interpretamento est: nam nec Syrus nec Latinus agnoscunt.

CAP. XII. v. 20. ἑπτὰ ἀδελφοὶ ἦσαν] Ita plurimi codices & Syrus: quare οὖν ex Latino videtur adjectum. 31. ὁμοία αὐτῇ] Ita congruenter Matthæo legerunt Syrus & Latinus, à quibus cur discedendum sit non video.

CAP. XIII. v. 9. καὶ εἰς τὰς συναγωγὰς δαρήσεσθε] Veram hanc esse lectionem quam præferunt antiqui codices non dubito ab ignaris ejus dicendi generis varie interpolatam. Nam alii καὶ post vocem συναγωγὰς addiderunt, alii pro εἰς τὰς συναγωγὰς reposuerunt ἐν ταῖς συναγωγαῖς. 14. τὸ ἐρημώσεως] Quod hic in quibusdam codicibus additur τὸ ῥηθὲν ὑπὸ Δανιὴλ τοῦ προφήτου puto ex Matthæo adjectum: nam Latini non agnoscunt. 34. ἐξουσίαν] Ita Syrus.

CAP. XIV. 15. ἐστρωμένον] In quibusdam libris ἕτοιμον ex Matthæo adjectum. Nec enim agnoscit Latinus quanquam habet Syrus. 19. μή τι ἐγώ] Recte monet vir diligentissimus, quod in quibusdam codicibus adjicitur καὶ ἄλλος μή τι ἐγώ, ex interpretamento natum videri. Nam nec Syrus, nec Latinus, nec Arabs agnoscunt; neque cohæret cum illo καθ' εἷς. 22. Λάβετε] φάγετε quod hic aliqui codices additum habent, ex Matthæo venit. Nam veteres Metaphrastæ non agnoscunt. Et deest in codicibus quibusdam. Sic & infra v. 34 quidam codices additum habent μετ' ἐμοῦ. 45 ῥαββὶ ῥαββί] Ita optimi codices, & Syrus: quare lectio altera ex Matthæo profluxit. 69 Πάλιν ἤρξατο] Omnino assentior iis qui πάλιν cum ἤρξατο conjungunt: quomodo & Latinus interpres videtur accepisse. Nec terrere quenquam debet hac in parte Codicum auctoritas: nam cum veteres libros sine distinctionibus scribi solitos, &c.

CAP. XV. v. 3. Πολλά] Quod hic addunt codices quidam αὐτὸς δὲ οὐδὲν ἀπεκρίνατο ex Matthæo adjectum est. Nam nec Latinus, nec Arabs agnoscunt. 7. δεδεμένος στασιαστῶν ... συστασιαστῶν ... οἵτινες ... πεποιήκεισαν] Hanc lectionem præferendam censeo, quam secuti sunt & Syrus & Latinus. ἀναβοήσας] Apparet ita legisse Syrum & Græcos. Quare quod Vaticanus codex habet ἀναβὰς accedit ad ea argumenta quibus moveor ut credam quædam Marci exemplaria ad Latinam versionem mutata. 11. ἀνέσεισαν τὸν ὄχλον] Non puto aliter legisse Syrum, nec eum, qui Syrum sæpe sequitur, Arabem. 25. ἦν δὲ ὥρα τρίτη] Lectionis mutandæ causam non video, tanto Syri, Arabis, Latini consensu. 34 ἐλωΐ] Vetera exemplaria non omnia ita habuere. Nam ἠλεὶ (quod idem est cum eo quod apud Matthæum ἠλὶ) citat Eusebius. 36. λέγων ἄφετε] At Syrus legit hoc loco ἔλεγον· quod exemplaria Græca quædam habere dicuntur. Omissus Nominativus mutandæ causam dederit. 43. ἐλθὼν] Ita legisse videntur Syrus & Latinus. Et sane omnes ferme codices ita habent. 46. καὶ ἀγοράσας] In quibusdam codicibus Josephi nomen ex interpretamento repetitur.

CAP. XVI.] Omissam à Marco Resurrectionis historiam nonnulla volunt exemplaria, sed Latinus, Syrus, & Arabs omissam nolunt. Quare quod in quibusdam Græcis exemplaribus hæc pars aut tota, aut ab illis verbis ἀναστὰς (nam in verbis ἐφοβοῦντο γὰρ desiisse quosdam libros & Gregorius Nyssenus docet, & manuscripti quidam ostendunt) omissa fuit, exscriptoribus tribuendum est, qui in hac parte esse putaverunt cum Matthæi verbis ἀσύμφωνον πόλεμον, quam omissionis causam & Hieronymus reddit. 2. Ἀνατείλαντος τοῦ ἡλίου] Duæ illæ lectiones, ἔτι ἀνατείλαντος, cujus Nyssenus meminit, & ἀνατέλλοντος quam exemplaria nonnulla præferunt, natæ sunt ex interpretamento. 9 Ἀναστὰς δὲ] Imperiti aliqui expunxerunt hoc Comma simili temeritate qua totam hanc lectionem à quibusdam omissam diximus.

AD LUCAM.

CAP. I. v. 29. ἡ δὲ ἰδοῦσα] Ita legit & Syrus. Neque recte ad mutandum quosdam movit quod sequitur, διεταράχθη τῷ λόγῳ. 35. γεννώμενον ἐκ σοῦ] Illud ἐκ σοῦ omnino retinendum censeo. Nam præter Syrum Arabs quoque agnoscit, & veteres scriptores. 46] Si recte Origenem intelligo, hic dicit in quibusdam codicibus omissum Mariæ nomen, & proinde à quibusdam creditum hoc carmen esse Elizabethæ, quos refellit & librorum & Interpretum & veterum qui verbis hinc depromptis utuntur Auctoritas.

CAP. II. v. 5. αὐτῷ γυναικί] Offendit quosdam male illud γυναικί, quod agnoscit Latinus, & vetera exemplaria. 14. ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία] εὐδοκία, non εὐδοκίας aut εὐδοκίᾳ habet consensus Græcorum Codicum, & apparet Græcos scriptores constanter eum in modum legisse. Nam quod ex Origenis Homilia in hunc locum affertur nullius est ponderis, cum Græca Origenis non habeamus. — At Syrus & Arabs retento nominativo Copulam interjecerunt, quasi aliter hiaret Oratio. 21. καὶ ἐκλήθη τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦς] Non est mutanda lectio. 22. τοῦ καθαρισμοῦ αὐτῶν] Cum plerique codices, etiam ille vetustate conspicuus qui in Anglia est, habeant αὐτῶν, Origenes ita legerit, nec aliter Syrus, erat omnino hæc lectio retinenda. Nam Arabs Syro recentior est, & non raro Latinum sequitur. 38. τοῖς προσδεχομένοις ἀπολύτρωσιν ἐν Ἱερουσαλὴμ] Lectionem hanc esse veram præter Græcorum Codicum consensum, Syrus docet, & Irenæus qui ita legit.

CAP. III. v. 1. ἡγεμονεύοντος] Id est, ἐπιτροπεύοντος, quod interpretamentum in codicibus quibusdam contextum occupavit. 24. τοῦ Ἠλὶ, τοῦ Μελχί] Sic in antiquis exemplaribus fuisse, argumentis quibusdam persuadeor. Irenæus diserte docet suo tempore tantum LXXII extitisse γενεὰς in Luca. Africanus vero non minus aperte citat Lucæ verba his duobus nominibus hoc loco omissis. 36. τοῦ Σαλὰ, τοῦ Ἀρφαξὰδ] Sic habent MS. Græci aliquot, quorum meminit Beza. Et quod potissimum est, antiquissimâ literâ scriptus unus qui Lugdunensis Ecclesiæ fuit Cantabrigiam postea delatus; & alter in Angliam è Græcia nuper missus. Irenæi quoque numerus ostendit Cainani nomen non lectum eo tempore. Nec ejus quæ nunc apparet indicia reperias ante quartum seculum. Africanus id nomen non agnoscit. Crediderim, à scriptore aliquo libri, unde multa exemplaria fluxerunt, ex penultimo hujus Commatis capite nomen Cainanis hoc loco errore quoque repositum.

CAP. IV. v. 6. τὴν δόξαν αὐτῶν] Ita & Latinus legit. At Syrus αὐτῆς, ut referatur ad ἐξουσίαν. Sed rectum puto αὐτῶν. αὐτὴν] τὴν δόξαν, quomodo & Syrus legit. 8. εἶπεν ὁ Ἰησοῦς, γέγραπται, προσκυνήσεις] Hæc haud dubie vetustior est lectio, quam & Latinus & Syrus agnoscit, & Origenes et Ambrosius. Post quos omnes addi in Græcis codicibus atque etiam Arabicis cœpit, ὕπαγε ὀπίσω μου Σατανᾶ, & post γέγραπται additum γὰρ, nimirum ex aliorum locorum collatione. Nec quisquam est Græcorum Theophylacto antiquior, qui ista verba hoc loco agnoscat. 18 κηρύξαι] quod ante hinc vocem habent codices quidam ἰάσασθαι τοὺς συντετριμμένους τὴν καρδίαν, non fuisse in libris Græcis veteribus ex Origene apparet. Sed nec in antiquissimis Latinorum codicibus, ex Ambrosii in hunc locum explicatione facile est conjectu. Quare cum & nunc antiqui codices supersint qui hanc particulam non habeant, probabilius est, additum ex Isaia & interpretibus LXX, quam ab aliis exscriptoribus omissam. 26. Σάρεπτα τῆς Σιδῶνος] Non tacendum duxi, vetustissimum codicem hic pro Σιδῶνος habere Σιδωνίας, ut apertius sit regionis vocabulum.

CAP. V. 7. ὥστε βυθίζεσθαι αὐτά] Quod hic additur παρά τι videtur mihi adjectum ab his qui genus hoc loquendi emolliendum putabant; quos et Syrus ambiguitatis evitandæ causa est secutus. Latinorum codicum vetustissimi videntur hoc non habuisse 26. ἔκστασις ἔλαβεν ἅπαντας] Iis non accedendum qui hic aliquid delendum suspicantur. 36. οὐ συμφωνεῖ ἐπίβλημα] Deest ἐπίβλημα in antiquissimo codice qui in Anglia.

CAP. VI. v. 5. καὶ τοῦ Σαββάτου] Quod hic habent insertum nonnulli codices, de eo qui Sabbato opus faciebat, cui dictum est a Christo beatum esse ipsum si nosset quid ageret; sin minus, legis violatorem, spurium esse non dubito. Nam neque Metaphrastæ veteres, nec qui ad hunc locum scribunt ejus meminere Historiæ. 7. κατηγορίαν αὐτοῦ] Satis Græce nec de lectione dubitandum. 9. ἐπερωτήσω ὑμᾶς τι] Ita legit & Syrus. 10. ἀποκατεστάθη ἡ χεὶρ αὐτοῦ] Verba illa, ὑγιὴς ὡς ἡ ἄλλη, videntur ex Matthæo adscripta, nam multi codices non habent, nec agnoscit Latinus. Syrus agnoscit illud ὡς ἡ ἄλλη, non illud ὑγιής. 35. μηδὲν ἀπελπίζοντες] Legit omnino Syrus μηδέν' ἀπελπίζοντες. At Græci scriptores & Latinus interpres vetus legunt μηδέν. 43. οὐ γάρ ἐστι δένδρον] Quanquam γὰρ illud Syrus & Arabs non habeant, tamen cum Græci codices præferant, habeat Latinus, agnoscat & interpretetur Theophylactus, delere non ausim; nec satis est causæ.

CAP. VII. v. 12. καὶ αὐτὴ ἦν χήρα, καὶ ὄχλος τῆς πόλεως ἱκανὸς σὺν αὐτῇ] Hæc frequentior lectio, à qua stant Syrus & Latinus. Nec video quid obstet. 15. ἔδωκεν αὐτὸν τῇ μητρὶ] Manuscriptus autem ille in Anglia vetus apertius exprimit verbo ἀπέδωκεν. 25. ὑπάρχοντες] Cum ita legerint Latinus & Syrus, alteram lectionem διάγοντες apparet interpretamentum esse. 30. Τίνι οὖν ὁμοιώσω] Qui putarunt Lucam interlocutum verbis Christi, infarserunt hic εἶπε δὲ ὁ κύριος· sed hoc assumentum multi codices Græci Latinique non habent. Nec Ambrosius legit, nec Theophylactus, nec Euthymius, sed nec Syrus nec Arabs: quare non dubito pronuntiare, esse παρεμβεβλημένον. 45. εἰσῆλθεν] Cum hanc lectionem Græci codices nonnulli adhuc præferant, & præter Syrum Arabs eam agnoscat, præferendam alter censeo, quanquam ad sensum non multum refert.

CAP. VIII. v. 3. ὑπαρχόντων αὐταῖς] αὐτοῖς habent Græci codices optimi, Syrus, & Latini exemplaria quædam. 27. ἐκ τῆς πόλεως] Hanc partem Latino omissam agnoscunt Syrus & Arabs. 38. ἐδεῖτο δὲ] Ita legit & Syrus: multoque id præstant lectioni alteri. 51. καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην] Hunc ordinem Nominum ponunt Syrus & Latinus: quod sequendum puto, cum & Græci codices accedant. 54. ἐκβαλὼν ἔξω πάντας] Hanc lectionem cum Syro Arabs quoque agnoscit; credibile est omissam à Latino, quod non videret quomodo hoc conciliari posset.

CAP. IX. 1. τοὺς δώδεκα αὐτοῦ] Differens codicum lectio; cum alii adjiciant μαθητῶν, alii ἀποστόλων, indicio mihi est, utrumque natum ex interpretamento. 4. καὶ ἐκεῖθεν ἐξέρχεσθε] Apparet ita legisse Græcos & Syrum: quare retinenda est hæc lectio 23. καθ' ἡμέραν] Retinendum omnino: non agnoscunt Syrus, Arabs, Latinus. 38. ἐπίβλεψον ἐπὶ τὸν υἱόν μου, ὅτι μονογενής ἐστί μοι] Ita legisse Latinum apparet. At Syrus & Arabs hunc in modum ἐπίβλεψον ἐπ' ἐμὲ ὅτι υἱὸς μονογενής ἐστί μοι. Consulant vetustos codices Græcos siquibus est copia. 39. Κράζει] Post hoc verbum Latinus legit

καὶ ῥάσσει, quod interpretamentum esse videtur ex Marco additum, aut ex eo quod infra est commate 42. Syrus id ipsum habuisse videtur ante illud καὶ μάζει. ib. Σωτηρίδιον ἀυτ᾽ὸν] Non temere rejicienda est altera lectio, ζωογονίσει. 44. εἰς τὰ ὦτα] agnoscit hanc lectionem Syrus, sed & Arabs. 48. ἔσται] Retinendam puto hanc lectionem quam agnoscit & Syrus. 50. καθ᾽ ἡμῶν] ὑμῶν legisse non Syrum tantum, sed & Arabem & Latinum. 52. χώραν] Ita legit Theophylactus, & Tertullianus, Syrus quoque & Arabs. 54. ὡς καὶ Ἡλίας ἐποίησεν]. Præter Syrum Arabs agnoscit: & Tertullianus suo tempore ita legit, quare credibile est in Latinis ab aliquo expunctum, qui verebatur ne locus hic Marcioni faveret. 55. Hoc comma cum sequenti deest in Manuscripto qui in Anglia est: forte quod exscriptori asperius dicta hæc esse viderentur. 56. οὐκ ἦλθε ψυχὰς ἀπολέσαι] Ita legit Syrus & Latinus. Quare quod post ψυχὰς à nonnullis est positum ἀνθρώπων, interpretamentum videtur, antiquum tamen, quando & Arabs legit.

CAP. X. v. 1. ἑβδομήκοντα] De lectionis hujus veritate ob consensum codicū Græcorum & Syri, dubitandum non arbitror. Quod Latinus posuit 72 non aliunde est quam ex antiqua Traditione. 11. εἰς τοὺς πόδας ὑμῶν] præter Syrum Arabs quoque hanc particulam, & vetus ille in Anglia Manuscriptus agnoscit. 21. τῷ πνεύματι] ἁγίῳ quod addunt Syrus & Latinus non agnoscit Arabs, neque Græcorum codicum pars antiquior: adjectum ab iis videri potest qui cum Didymo existimarunt, quoties πνεύματι additur articulus, Sp. sanctum intelligi. ib. στραφεὶς πρὸς τοὺς μαθητὰς κατ᾽ ἰδίαν, εἶπε ταῦτα] Cum habeant hanc particulam Syrus & Arabs, credibilius est ab aliis ideo omissam, quia sequenti commate idem loquendi genus repetitur.

CAP. XI. v. 1. Credibile est in Græcis codicibus adjecta ex Matthæo quæ Lucas omiserat, cum non extent in Latinis antiquis illa, *Qui es in cœlis*: item *fiat voluntas tua ut in Cœlo, ita in Terra* (quod & Græci codices quidam omittunt:) item, *sed Libera nos à malo*. 33. εἰς κρυπτὸν] Ita Syrus & Latinus: atque id malo quam quod alii codices præferunt κρύπτην. 42. ὅτι ἀποδεκατοῦτε] Cur quis hic malit οἱ quam ὅτι, sane nihil probabilis causæ video. 45. Datur hinc colligi, quod in commate superiore habent Græci libri, & ex illis Syrus & Arabs, γραμματεῖς καὶ φαρισαῖοι ὑποκριταὶ, aliunde adjectum; nam & Latinus interpres id non legit. 52. ὅτι ἤρατε τὴν κλεῖδα] Vetus quidam Annotator ἤρατε exposuerat ἐκρύψατε non male; quod & in Textum alicubi penetravit. 53. Δεινῶς ἐνέχειν] Συνέχειν, quod quidam codices habent, legisse videtur Arabs; at recentior ista est lectio quam et Syrus agnoscit. ibid. ἀποστοματίζειν] Non videtur discedendum ab hac lectione quam tot codices stabiliunt.

CAP. XII. v. 15. ὅτι οὐκ ἐν τῷ περισσεύειν τινὶ ἡ ζωὴ αὐτοῦ ἐστιν ἐκ τῶν ὑπαρχόντων αὐτοῦ] Hæc est receptior lectio, à qua mihi non videntur recedere vetusti interpretes. 49. εἰ ἤδη ἀνήφθη] Ita habent omnes antiqui codices à quibus nulla est causa recedendi. 51. ἀλλ᾽ ἢ διαμερισμὸν] Videntur exemplaria quibus usus est Tertullianus ex Matthæo habuisse μάχαιραν. διαμερισμὸν hic constanter agnoscunt interpretes.

CAP. XIII. v. 9. εἰς τὸ μέλλον] Probo hanc lectionem, quam veteres codices tuentur. 15. ὑποκριτὰ] Singulariter legit Syrus. 25. ἐγερθῇ] Ita Syrus & Arabs. Latinum apparet legisse εἰσέλθῃ· sed illud præferendum. 34. ἀφίεται ὑμῖν ὁ οἶκος ὑμῶν] ἔρημος hic in quibusdam libris ex Matthæo adscriptum est, cum optimi codices non habeant; & Græci scriptores, sed & quidam Latini non agnoscant.

CAP. XIV. v. 17. ἀπὸ μιᾶς] Jam olim Arabs totam præteriit, ut solet non intellecta.

CAP. XV. v. 30. ὁ καταφαγών σου τὸν βίον] σου à Latino prætermissum, recte agnoscunt Syrus & Arabs.

CAP. XVI. v. 8. ὅτι οἱ υἱοὶ] Interpretamenti causa adjectum à nonnullis, διὸ λέγω ὑμῖν, quod subaudiri satis est.

CAP. XVII. v. 35. καὶ ἡ ἑτέρα ἀφεθήσεται] Quod hic in quibusdam codicibus legitur de *repertis in agro*, ex Matthæo adjectum non dubitabit qui animadverterit à Græcis Scriptoribus discrimen hoc loco Matthæi & Lucæ diserte annotari.

CAP. XVIII. v. 6. καὶ μακροθυμῶν ἐπ᾽ αὐτοῖς] Ita habet vetustissimus ille in Anglia Manuscriptus. Ita legit Chrysostomus, ita Latinus Interpres, ita Syrus & Arabs: quare hanc lectionem retinendam puto, eoque magis, quia qui aliter habent codices non habent eodem modo; alii καὶ omittunt, alii ejus loco καὶ reponunt, ut appareat variè interpolatum locum. 14. παρ᾽ ἐκεῖνον] non dubito quin ita scripserit Lucas, quia & multi codices hanc lectionem retinuerunt, & cæteros inde corruptos apparet, ut ἢ γὰρ ἐκεῖνος, quod quidam libri habent, & παρ᾽ ἐκείνῳ, quod legit Latinus: at Latini vetustiores legerunt παρ᾽ ἐκεῖνον, idemque Syrus & Arabs exprimunt. 31. τῷ υἱῷ τοῦ ἀνθρώπου] Hæc frequentior lectio.

CAP. XIX. v. 23. ἐγὼ σὺν τόκῳ ἂν ἔπραξα αὐτό] Rectius in Manuscripto illo in Anglia, σὺν τόκῳ ἂν αὐτὸ ἔπραξα. 26. λέγω γὰρ ὑμῖν] Non puto aliter habuisse Græcos codices, quibus usi Syrus & Arabs, sed supplendi sensus causa addiderunt. 41. ἔκλαυσεν ἐπ᾽ αὐτῇ] Agnoscunt hoc comma Latinus, Syrus, Arabs; at Epiphanius testatur suo tempore non extitisse in publice receptis exemplaribus. Mutarunt homines temerarii & delicati, quibus flere Christo indignum videbatur.

CAP. XX. v. 34. ἐκγαμίσκονται] Manuscriptus ille antiquus & hic & paulo post ἐκγαμίζονται, quod usitatius. 47. Μακρὰ] Ita legendum, non μακρᾷ.

CAP. XXI. v. 6. ταῦτα ἃ θεωρεῖτε] Non accedo interrogationis notam interponentibus: neque vero Syrus aliter accepit. 11. Videtur Syrus codice usus qui hoc loco voces aliquot additas haberet. 25. ἐν ἀπορίᾳ] Nec puto aliter legisse Syrum, sed rem ipsam expressisse addito gestu.

CAP. XXII. v. 17. καὶ δεξάμενος τὸ ποτήριον] Non est quod duo hæc commata suspecta habeamus, cum & Græci codices & Latini agnoscant, & Arabici, sed & Syricorum nonnulli. Interpolandi causam nonnullis præbuit Matthæi oratio. 29. Κἀγὼ διατίθεμαι ὑμῖν καθὼς διέθετό μοι ὁ πατήρ] Libri quidam vetustissimi sic habent, διατίθεμαι ὑμῖν διαθήκην. 31. Σίμων] Latinus & Syrus legerunt Σίμωνι· at recepta lectione stat Arabs, & veteres Latini scriptores. 36. φερέτω] Qui imperativum in futurum vertunt, eos apparet offensos præcepti sibi non intellecti novitate: sed lectionem receptam defendit Interpretum consensus. 42. εἰ βούλει παρενεγκεῖν] Hoc loquendi genus non intellectum mutandæ Scripturæ locum præbuit. 43. ἄγγελος ἀπ᾽ οὐρανοῦ] Illaudabilis fuit & superstitio & temeritas eorum qui hanc particulam *de sudore* deleverunt. 63. Δέροντες] Omisit Syrus, quia sequitur ἔπταιον. 66. ἀνήγαγον] videtur hæc lectio verior quam ἀπήγαγον.

CAP. XXIII. v. 15. ἀνέπεμψε γὰρ αὐτὸν πρὸς ἡμᾶς] Hæc lectio cum multis codicibus fulciatur, & Arabi videatur placuisse, mihi non displicet; sequentia enim rectius cohærent. Syrus legit, ἀνέπεμψα γὰρ αὐτὸν πρὸς αὐτόν. 23. καὶ τῶν ἀρχιερέων] Agnoscunt has voces Syrus & Arabs, neque supervacuæ sunt. 33. τὸν καλούμενον κρανίον] Si codices astipularentur, legerem κρανίων, quomodo & Latinum interpretem legisse suspicor, aut κρανίου, quomodo legisse videtur Epiphanius. 41. οὐδὲν ἄτοπον] vetus quidam explicator exposuerat πονηρὸν, quod in quorundam librorum textu legitur. 46. παραθήσομαι] Probo hanc lectionem eo magis, quia apud LXX in Psalmo ita legitur. 54. ἡμέρα ἦν παρασκευῆ] recta lectio.

CAP. XXIV. v. 1. καὶ τινες σὺν αὐταῖς] Delere has voces non licet, quas & libri plurimi, & Syrus & Arabs agnoscunt. 18. παροικεῖς ἐν Ἱερουσαλὴμ] ἐν deest in pluribus codicibus. 32. καιομένη] De lectionis hujus veritate non dubito, cùm consentiant Syrus, Latinus, Arabs. 34. λέγοντας] Veram hanc esse lectionem cur nobis videatur supra diximus (ad v. 13.) fieri enim potest ut inibi pro λέγοντας codices quidam habuerint λέγοντες· quomodo annon legerit & Latinus & alii interpretes dubitari potest; recte tamen rem inspicienti magis placebit recepta lectio λέγοντας. 36. εἰρήνη ὑμῖν] Post hæc verba, ἐγώ εἰμι, μὴ φοβεῖσθε, (quod nunc in Græcis codicibus deest) legerunt Syrus, Latinus, Arabs: quare videndum ne elapsum sit scribarum incuria, cùm & Ambrosius agnoscat; consulant antiquos codices si quibus est copia. 43. καὶ λαβὼν ἐνώπιον αὐτῶν ἔφαγε] Consulendi & hic veteres codices, nam præter Latinum Arabs quoque addit, καὶ λαβὼν τὰ περισσεύματα ἔδωκεν αὐτοῖς· neque ut supervacuum videri potest. Ἀμὴν additum ab Ecclesia, quæ lectionem Evangelii hoc acclamatione excipere solebat. 1 Cor. 14. 16.

AD JOHANNEM.

CAP. I. v. 21. ὁ προφήτης εἶ σύ;] Græci Articulum & legunt & urgent. 28. ἐν Βηθαβαρᾷ] Lectionem hanc vetustiorem esse magno consensu Græci tradunt. Syriacum & Arabicum exemplar ex serioribus Græcis versum aut depravatum, nec est mirandum in multis Latinis codicibus pro Bethabara scriptum Bethania, cum frequens sit ut nomen minus notum in notius à librariis mutetur.

CAP. III. v. 25. μετὰ Ἰουδαίου] Sic habent antiquissima exemplaria Chrysost. & post eum Græci, etiam Nonnus ἑβραίου μετὰ φωτός. Nec aliter Syrus: quare hæc lectio sequenda videtur. 39. μένει ἐπ᾽ αὐτόν] Quod alii libri habent μένει, quomodo & Syrus hic vertit, est interpretamentum.

CAP. IV. v. 5. Συχάρ] Σιχὰρ habent Græci codices plerique & Syriacus, & in Latinis legitur, & suo tempore lectum notat Hieronymus: alii codices Συχὰρ, & hoc sequitur Arabs: pro ἐμ autem quòd ἀρ scribitur, putat librariorum vitium esse Hieronymus: alii rectius pronuntiationem corruptam temporibus putant. 35. ἔτι τετράμηνός ἐστι] At Manuscriptus vetus sine ἔτι habet τετράμηνός ἐστι. τὶς βασιλικὸς] Hæc lectio non tantum meliorum codicum fide nititur, sed & Syri & Arabis auctoritate. 46. Ἰάσηται αὐτοῦ τὸν υἱὸν] αὐτοῦ non αὐτὸν legerunt omnes veteres interpretes: quare id rectius.

CAP. V. v. 4. κατέβαινεν ἐν τῇ κολυμβήθρᾳ] At Manuscriptus vetus ille pro κατέβαινεν habet ἐλούετο, quod non improbo. 15. ἐζήτουν αὐτὸν ἀποκτεῖναι] Hoc ideo hic in quibusdam libris omissum, quia repetitum ex sequentibus credebatur. Sed habent Syrus & Arabs. 41. παρὰ ἀνθρώπων] In Manuscripto illo antiquissimo παρὰ ἀνθρώπου.

CAP. VI. v. 11. διέδωκε τοῖς ἀνακειμένοις] Cùm & Græca quædam exemplaria sic habeant, & Syrus & Latinus, credibilius est illas voces τοῖς μαθηταῖς, οἱ δὲ μαθηταὶ, adjectas ab iis qui medicinam adferre voluerunt ei quam sibi fingebant repugnantiæ. 36. καὶ οὐ πιστεύετε] In Manuscripto illo vetere est πιστεύετέ μοι. 45. καὶ μαθών] Vetus Manuscriptus post μαθὼν adjicit ἀλήθειαν.

CAP. VII. v. 1. οὐ γὰρ ἤθελεν] Videtur antiquissima lectio fuisse, οὐκ ἐδύνατο, quod mutatum à delicatis. 8. ὑμεῖς ἀνάβητε εἰς τὴν ἑορτὴν ταύτην] Omnino fuit hæc vetus Scriptura: nam si οὔπω fuisset Porphyrii tempore, nunquam hinc Christum calumniatus esset de mendacio; nam in voce οὔπω fuisset nodi solutio quem ut evaderent alii οὔπω scripserunt, alii οὐκ ἀναβαίνω νῦν, alii rursum deleverunt ταύτην· quibus omnibus nihil opus. 26. ἀληθῶς ἔγνωσαν] ἀληθῶς, id est certis indiciis: quod qui non intellexerunt, posuerunt ἀληθῶς ante ἐστιν, quod secutus est Syrus: postea utrumque in quosdam codices irrepsit. 39. οὔπω γὰρ ἦν πνεῦμα] Ita puto scriptum fuisse: nam ἅγιον quod Græci codices, nec omnes, habent, & sequitur Arabs, Syrus & Latinus veteresque scriptores non agnoscunt: itaque explicandi causa adjectum est: sicut in Græcis quibusdam ἐπ᾽ αὐτοῖς, & in nonnullis, *datus*, ad vitandam calumniam Macedonianorum, quibus tamen minime opus est.

CAP. VIII. De Historia Adulteræ jam olim fuit Quæstio, & nunc est: ego plane arbitror initio nec à Matthæo scriptam in Hebræo Evangelio, nec à Johanne in Græco. Vetustiora Græca exemplaria & Syriacum non habent, at habent Latina quædam, seriora Græca & Arabicum. Fuisse in Nazaræorum Hebræo satis ex Hieronymo constat. Quod quidam putant à Novatianis erasam, credibile non est, cùm ex Eusebio & Hieronymo satis appareat, ante ea tempora desideratam. 36. ἐλευθερώσει] Quidam libri pro ἐλευθερώσει habent & hic ἱκέσωσι, sed ex Interpretamento, ut arbitror. 49. διελθὼν διὰ μέσου αὐτῶν] Videtur hoc additum

additum ex dicto Lucæ loco interpretamenti causa, ut et quod sequitur καὶ παρῆγεν οὕτως, ex initio capitis sequentis. Nam et vetustissimi codices Græci non habent, & in Latinis deest. At in Syriaco & Arabico asscriptum est.

CAP. IX. v. 8. ὅτι προσαίτης ἦν] Cùm in hanc lectionem consentiunt Latinus, Syrus, Arabs, & quidam Græci codices, omnino præferendam censeo. 27. καὶ οὐκ ἠκούσατε] Sic & Syrus & Arabs, quare hanc lectionem præferendam censeo, sed cum interrogandi nota.

CAP. X. v. 8. Πάντες ὅσοι ἦλθον] Πρὸ ἐμοῦ quod Nonnus et Arabs legerunt, puto rectius omitti, cum præter Latinum & Syrum multa Græcorum exemplaria consentiant: et credibilius est adjectum hoc interpretamentum, quam sine causa erasum. 29 ὁ πατήρ μου ὃς δέδωκέ μοι μείζων πάντων ἐστί] Sic habent non Græci tantum, sed & Syrus & Arabs. Quare omnino videtur hæc verior lectio.

CAP. XI. v. 1. Μαρίας καὶ Μάρθας τῆς ἀδελφῆς αὐτῆς] Habet hic paulo aliter Syrus. Sed Græcam lectionem præter Latinum Arabs confirmat. 17. ἐλθὼν οὖν ὁ Ἰησοῦς] Adjicit Manuscriptus εἰς Βηθανίαν. 31. λέγοντες] *Cogitantes*, ut recte hic exponit Syrus. Hinc in quosdam Græcos contextus irrepsit interpretamentum δόξαντες. 41. οὗ ἦν ὁ τεθνηκὼς κείμενος] Latinus hoc non habet. Sed nec Syrus, nisi quod Articulo addito refert se ad id quod supra dictum erat: at habent pleraque exemplaria Græca & Arabs; quare retinendum puto.

CAP. XII. v. 7. εἰς τὴν ἡμέραν τοῦ ἐνταφιασμοῦ τετήρηκεν αὐτό] Qui hoc loquendi genus non intellexerunt, mutarunt lectionem ut esset, *In diem sepulturæ meæ servat illud*, quod non Latini tantum codices habent, sed & Græci quidam; habuit & codex quo usus est Nonnus. At Syrus recte. 32. πάντας ἑλκύσω] Πάντας habent plerique codices Græci, & Syrus. 47. καὶ μὴ φυλάξῃ] Ita habent quidam codices & ille in Anglia antiquissimus: sequitur Latinus, Nonnus. Quare hæc lectio vulgatæ πιστεύσῃ, quam sequitur Arabs, præferenda videtur.

CAP. XIII. vers. 30. ὅτε ἐξῆλθε] Ita habent, & cum superioribus connectunt Græci codices longe plurimi & Syrus. Nam qui habent ὅτε οὖν ἐξῆλθε, non alii sunt quam qui toti facti sunt ad Latinum exemplar.

CAP. XIV. v. 2. εἰ δὲ μὴ εἶπον ἂν ὑμῖν] Hic interpungit Syrus: nec dubito quin id rectum sit.

CAP. XVI. 22. λύπην μὲν νῦν ἔχετε] Antiquus ille in Anglia Manuscriptus pro ἔχετε, habet ἕξετε. 31. Ἄρτι πιστεύετε] Puto rectius legi sine Interrogatione.

CAP. XVII. v. 24. πρὸ καταβολῆς κόσμου] Non est interstinguendum complete post κόσμου.

CAP. XVIII. v. 13. καὶ ἀπήγαγον] Cum modo dixisset primum ductum ad Annam, tacite satis indicavit inde ductum ad Caiapham. Quod cum quidam deesse putarent Textui addiderunt, ut ex Cyrillo discimus, contra omnes qui nunc extant codices & interpretes. 20. ὅπου πάντοτε οἱ Ἰουδαῖοι] Vulgo & hic est πάντοτε, repetitum, ni fallor, ex loco superiore: at πάντες legerunt Syrus, Arabs, Latinus. 24. ἀπέστειλεν αὐτὸν] οὖν abest à plerisque codicibus, & rectius ut opinor.

CAP. XIX. v. 27. ἀπ' ἐκείνης τῆς ὥρας] Manuscriptus quem sæpe jam laudavi, habet τῆς ἐκείνης τῆς ἡμέρας. 42. ὅτι ἐγγὺς ἦν τὸ μνημεῖον] Per παρένθεσιν legendum.

CAP. XX. v. 25. δάκτυλόν μου εἰς τὸν τύπον τῶν ἥλων] Puto veram esse hanc lectionem quam secutus est Latinus, & ostendit vetustissimus ille in Anglia Manuscriptus, & malè apud alios repeti τύπον. Syrus autem utroque loco legit τόπον, quod itidem non probo.

CAP. XXI. v. 3. ἐξῆλθον] Huic voci rectius præponitur καὶ, ut est in vetere illo Manuscripto.

AD ACTA APOST.

CAP. I. v. 10. ἐν ἐσθῆτι λευκῇ] Manuscriptus vetustissimus habet ἐν ἐσθήσεσι λευκαῖς· sed parum id refert.

CAP. 2. v. 23. Διὰ χειρῶν ἀνόμων] In Manuscripto veteri est διὰ χειρὸς ἀνόμων· non male. 24. οὐκ ἦν δυνατὸν κρατεῖσθαι αὐτὸν ὑπ' αὐτοῦ] Arabs legit ὑπ' αὐτῶν, nempe τῶν ὠδίνων.

CAP. 4. v. 25. Δαβὶδ τοῦ παιδός σου] In veteri illo MS. est, ὁ τοῦ πατρὸς ἡμῶν διὰ πνεύματος ἁγίου στόματος Δαβὶδ παιδός σου εἰπών· ubi transpositæ à scriba voces videntur.

CAP. 5. v. 41. ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος τοῦ Ἰησοῦ] In Manuscripto illo veteri non additur τοῦ Ἰησοῦ· parique modo in Epist Johan. 3. 7. legitur in eodem MS. ὑπὲρ γὰρ τοῦ ὀνόματος· nimirum ἀντονομαστικῶς.

CAP. 6. v. 8. πλήρης πίστεως καὶ δυνάμεως] In MS. quem dixi & in aliis MS. est πλήρης χάριτος· & sic legere Syrus & Latinus.

CAP. 7. v. 17. ὤμοσεν ὁ Θεὸς] Codex ille qui in Anglia hic habet ὡμολόγησεν, quomodo legit & Latinus. 30. ἐν φλογὶ πυρὸς] MS. ille πυρὶ φλογός, quomodo legit Latinus.

CAP. 8. v. 39. πνεῦμα κυρίου ἥρπασε τὸν Φίλιππον καὶ οὐκ εἶδεν αὐτὸν οὐκέτι ὁ εὐνοῦχος] MS. ille vetus sic habet πνεῦμα ἅγιον ἐπέπεσεν ἐπὶ τὸν εὐνοῦχον, ἄγγελος δὲ κυρίου ἥρπασε τὸν Φίλιππον, καὶ οὐκ εἶδεν, &c. quomodo & alios quosdam habere codices notatum Erasmo & Bezæ, & sic citat ipse Hieronymus.

CAP. 9. v. 5. ὁ δὲ κύριος εἶπε] In Manuscripto illo, ὁ δὲ ἐγώ εἰμι ὁ Ἰησοῦς ὁ Ναζαραῖος ὃν σὺ διώκεις. ἀλλὰ ἀνάστηθι· quomodo & multos alios habere libros observatum est ab aliis. 20. ἐκήρυσσε τὸν Χριστὸν ὅτι οὗτος] Melius in Manuscripto ἐκήρυσσε τὸν Ἰησοῦν ὅτι.

CAP. X. v. 39. καὶ ἡμεῖς ἐσμὲν μάρτυρες] *MS.* ille ὑμεῖς μάρτυρες πάντων, non male.

CAP. 13. v. 6. διελθόντες δὲ τὴν νῆσον] In Manuscripto ὅλην τὴν νῆσον. 20. καὶ μετὰ ταῦτα ὡς ἔτεσι τετρακοσίοις καὶ πεντήκοντα] Rectius codex ille in Anglia, & alii quibus usus est interpres Latinus. Illa ὡς ἔτεσι τετρακοσίοις καὶ πεντήκοντα, connectunt cum præcedentibus, & deinde ponunt μετὰ ταῦτα. 23. ἤγειρε] MS. in Anglia & alii libri perveteres habent ἤγαγε. 33. ὡς καὶ ἐν τῷ ψαλμῷ τῷ δευτέρῳ γέγραπται] Olim scriptum fuit τῷ πρώτῳ, ut plures ex Hieronymo monuere quia olim in Hebræis codicibus, Psalmi, qui nunc primus & secundus dicitur, cohærebant. 41. ᾧ οὐ μὴ πιστεύσητε] Alii codices habent ὃ· quomodo & codex LXX interpretum. 42. εἰς τὸ μεταξὺ σάββατον] omnino legendum εἰς τὸ μεταξὺ σαββάτων. 44. τῷ δὲ ἐρχομένῳ σαββάτῳ] Melius *MS.* τῷ δὲ ἐχομένῳ Σαββάτῳ. 45. ἀντιλέγοντες καὶ βλασφημοῦντες] Illa, ἀντιλέγοντες καὶ, sicut in aliis multis libris desunt, ita & in illo optimo MS.

CAP. 13. v. 8 περιεπεπατήκει] *MS.* περιεπάτησε.

CAP. XV. v. 20. καὶ τοῦ πνικτοῦ καὶ τοῦ αἵματος] Fuere jam olim codices in quibus deerat πνικτοῦ· fuere & in quibus post αἵματος additum καὶ ὅσα μὴ θέλωσιν αὐτοῖς γίνεσθαι, ἑτέροις μὴ ποιεῖν· sed in plurimis codicibus inque versionibus omnibus & apud Origenem VII. contra Celsum aliosque hoc abest, illud vero adest, & certe prius illud huc pertinet, non & alterum. 29. ἔρρωσθε] Vetustissimi codices hoc loco, sic non habuere, sed φερόμενοι ἐν πνεύματι ἁγίῳ. 33. πρὸς τοὺς ἀποστόλους] *MS.* ille, ut multi alii, rectius, πρὸς τοὺς ἀποστείλαντας αὐτούς. 34. ἔδοξε δὲ Σίλᾳ ἐπιμεῖναι αὐτοῦ] Hoc comma *MS.* ille non habet, ut nec interpres Syrus. 37. ἐβουλεύσατο] *MS.* ille vetus, & multi alii, pro ἐβουλεύσατο habet ἐβούλετο, quomodo legit & Syrus.

CAP. 16. v. 3. ᾔδεισαν γὰρ ἅπαντες τὸν πατέρα αὐτοῦ ὅτι Ἕλλην ὑπῆρχεν] MS. simplicius habet, ᾔδεισαν γὰρ ἅπαντες ὅτι Ἕλλην ὁ πατὴρ αὐτοῦ ὑπῆρχε. 7. ἐπείραζον κατὰ τὴν Βιθυνίαν] In Manuscripto est εἰς τὴν Βιθυνίαν. 16. ἔχουσαν πνεῦμα Πύθωνος] MS. tamen πνεῦμα πύθωνα, quod non probem. 33. καὶ οἱ αὐτοῦ] MS. καὶ οἱ οἰκεῖοι αὐτοῦ πάντες.

CAP. 17. v. 14. πορεύεσθαι ὡς ἐπὶ τὴν θάλασσαν] Habet quidem MS. ille & alii ἕως sed ὡς verius arbitror. 15. οἱ δὲ καθιστῶντες] In MS. est καθιστάνοντες. 27. ζητεῖν τὸν κύριον] In MS. τὸν Θεόν, quia κύριος in his libris plerumque est Jesus.

CAP. 18. vers. 7. τινὸς ὀνόματι Ἰούστου] *Titi* legere et Syrus et Arabs: quidam codices habent utrumque nomen Τίτου Ἰούστου. 17. πάντες οἱ Ἕλληνες] Non est Ἕλληνες in illo Manuscripto, neque Latinus in suis legit.

CAP. 19. v. 16. καὶ κατακυριεύσας αὐτῶν] ἀμφοτέρων pro αὐτῶν habet et ille Manuscript. 27. κινδυνεύει ἡμῖν] Omnino legendum est ἡμῶν, quomodo et Syrum et Arabem arbitror legisse. 37. ἀγοραῖοι] ἀγόραιοι scribendum, si Suidam sequimur et Glossarium.

CAP. XX. v. 4. Σώπατρος Βεροιαῖος] In Manuscripto illo vetere, ut in multis aliis, est hic Σώπατρος Πύῤῥου Βεροιαῖος. 7. συνηγμένων τῶν μαθητῶν] In Manuscripto συνηγμένων ἡμῶν. 28. τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ] Manuscript. ille habet τοῦ κυρίου, et multi alii, et Syrus sic legit, qui vertit *Christi*: facilis lapsus compendiosæ scriptionis Θυ pro Χυ.

CAP. 21. vers. 6. καὶ ἀσπασάμενοι ἀλλήλους] In Manuscripto est προσδεξάμενοι ἀπησπασάμεθα ἀλλήλους. 15. ἐπισκευασάμενοι] Sic et MS. non ἀποσκευασάμενοι.

CAP. 22. vers. 16. τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου] In Manuscripto illo, et in aliis, τὸ ὄνομα αὐτοῦ· quomodo et Syrus legit. 30. καὶ ἐκέλευσεν ἐλθεῖν] Melius MS. συνελθεῖν. Non enim eos ad se vocavit, sed in loco Majorum eos convenire jussit.

CAP. 23. v. 6. υἱὸς Φαρισαίου] In MS. est υἱὸς Φαρισαίων· id est ex patre et matre natus ejus instituti. 23. καὶ δεξιολάβους διακοσίους] MS. δεξιοβόλους διακοσίους.

CAP. 24. v. 1. μετὰ δὲ πέντε ἡμέρας] *In* Manuscripto μετὰ δέ τινας ἡμέρας. ib. μετὰ τῶν πρεσβυτέρων] Melius MS. μετὰ τῶν πρεσβυτέρων τινῶν. 16. συνείδησιν ἔχων] Melius alii codices ἔχειν. 20. εἴ τι εὗρον] *In* MS. τί εὗρον interrogative.

CAP. 25. v. 6. ἡμέρας πλείους, ἢ δέκα] Alii libri οὐ πλείους ἢ δέκα· at MS. οὐ πλείους ὀκτώ, ἢ δέκα· quod verum puto. ib. εἰς τὴν περὶ τούτου ζήτησιν] MS. non habet εἰς.

CAP. 26. v. 28. Χριστιανὸν γενέσθαι] *In* MS. Χριστιανὸν ποιῆσαι.

CAP. 27. v. 2. μέλλοντες πλεῖν] MS. μέλλοντι πλεῖν. 5. εἰς Μύρα τῆς Λυκίας] MS. et alii Λύστρα. 8. ᾧ ἐγγὺς πόλις Λασαία] *In* MS. ᾧ ἐγγὺς πόλις ἦν Ἄλασσα. et puto hanc veram esse lectionem. 13. Εὐροκλύδων] MS. Εὐρακύλων, haud obscura commutatione δ in λ, quarum literarum perquam vicini sunt ductus in MSS. vera lectio est quam secutus est Latinus interpres Εὐρακύλων. 19. ἐῤῥίψαμεν] ἔῤῥιψαν habet MS. ille, nec aliter legit Latinus.

CAP. 28. v. 3. φρυγάνων πλῆθος] *In* Manuscripto φρυγάνων τι πλῆθος. 23 διαμαρτυρόμενος] *In* Manuscripto est παρατιθέμενος. 27. τὸ σωτήριον τοῦ Θεοῦ] *In* Manuscripto τοῦτο τὸ σωτήριον. 29. πολλὴν ἔχοντες ἐν ἑαυτοῖς ζήτησιν] Comma hoc totum, sicut non fuit in codicibus Græcis, quibus usi sunt Syrus et Arabs, ita nec in vetere illo Manuscripto comparet.

AD ROMAN.

CAP. I. v. 31. ἀσυνέτους, ἀσυνθέτους] Videri potest esse παρονομασία, at non est. Syrus non nisi unam legit. ἀσυνθέτους, quæ vera est.

CAP. III. v. 3. ἠπίστησαν] Manuscriptus hic habet ἠπείθησαν, non malé. 22. διὰ πίστεως Ἰησοῦ Χριστοῦ] In Manuscripto planius est, διὰ πίστεως ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. Ib. εἰς πάντας καὶ ἐπὶ πάντας τοὺς πιστεύοντας. 25. διὰ τῆς πίστεως] In Manuscripto deest τῆς πίστεως. 27. τὸν ἐκ πίστεως Ἰησοῦ] In Manuscripto est τὸν ἐκ πίστεως Θεοῦ, non malé. Nam fides per Jesum fertur in Deum. 28. λογιζόμεθα οὖν] In Manuscripto λογιζόμεθα γὰρ, q. d. Hæc enim cogitamus quæ cogitare debemus, justitiam nobis sine labore Dei dono advenisse. 31 ἱστῶμεν] MS. eodem sensu ἱστάνομεν.

CAP. IV. v. 11. ἔλαβε περιτομῆς] Manuscripti plurimi, & ille in Anglia, habent περιτομήν, & sic legit Syrus. 15 οὗ γὰρ] Melius MS. ille οὗ δέ.

CAP. V. v. 2. τῇ πίστει] In Manuscripto ἐν τῇ πίστει· quæ Paulo usitatius: & solent facile excidere literæ repetitæ. 6. ἔτι] Legerunt hic alii εἰ, alii εἰς τό, sed ἔτι rectum est, & construitur cum ὄντων ἀσθενῶν. 7. ὑπὲρ δικαίου] Syrus legit ὑπὲρ ἀδίκου, sensu optimo. 13. οὐκ ἐλλογεῖται] In Manuscripto οὐκ ἐλλογεῖτο, nec aliter legit & Syrus & Theophylactus. Recta locutio fuerat ἐνελογεῖτο, sed omissi augmenti habemus & alia exempla. 17. τῷ τοῦ ἑνὸς παραπτώματι] In Manuscripto est ἐν ἑνὶ παραπτώματι.

CAP. VI. v. 1. ἐπιμενοῦμεν] In Manuscripto illo in Anglia est ἐπιμένωμεν. Rectè. 15. ἁμαρτήσομεν] Manuscriptus hic etiam habet ἁμαρτήσωμεν. Rectè.

CAP. VII. v. 2. τοῦ ἀνδρός] Hoc abesse potest, sicut abest in plurimis Manuscriptis. 6. ἀποθανόντες] Alii codices habent ἀποθανόντος, cujus lectionis & Origenes meminit. Quomodo & Chrysostomum legisse apparet ex ejus interpretatione, ὁ δεσμὸς δι' οὗ κατειχόμεθα ἐνεκρώθη. 9. ἔζησεν] Puto rectius legi ἔζησεν quàm ἀνέζησεν. 18. οὐχ εὑρίσκω] In Manuscripto pro eo est οὔ, nempe παράκειται. 23. ἐν τῷ νόμῳ] Malè ita scribitur, cùm libri correctiores habeant τῷ νόμῳ.

CAP. 8. v. 11. τοῦ ἐνοικοῦντος αὐτοῦ πνεύματος] Non paulò melior est lectio altera τὸ ἐνοικοῦν αὐτοῦ πνεῦμα· Quomodo legere Syrus, Latinus, Origenes, Chrysostomus, Oecumenius, & alii. 24. τί καὶ ἐλπίζει] In Manuscripto τί καὶ ὑπομένει. 28. ἀγαπῶσι τὸν Θεὸν πάντα, &c.] MS. non malè, πάντα συνεργεῖ ὁ Θεὸς εἰς τὸ ἀγαθόν.

CAP. IX. v. 5. ἐπὶ πάντων Θεός] Ex Syro apparet in Vet. Codicibus abfuisse Θεός, quod consuetæ locutioni Pauli melius convenit, qui cum de Patre & Filio loquitur, Patri nomen Dei, Filio nomen Domini tribuere solet. Et sic fuisse in vetustis codicibus Cypriani, sic etiam legisse Hilarium, nec aliter videri legisse Chrysostomum notavit Erasmus. 15. οἰκτείρω] In Græco οἰκτειρῶ, melius. 28. λόγον γὰρ, &c.] In Paulino textu, qualem nunc habemus, satis absurdum est poni primum γὰρ, deinde ὅτι. Omnino hæc lectio interpolata est ex LXX. Vetus autem lectio extat in Manuscripto illo quem toties laudo, & sic habet, λόγον γὰρ συντελῶν καὶ συντέμνων ποιήσει Κύριος ἐπὶ τῆς γῆς, quæ sufficiunt, satisque exprimunt id quod vult Esaias.

CAP. X. v. 5. Μωσῆς γὰρ, &c.] Non pauló melius MS. Μωσῆς γὰρ γράφει ὅτι τὴν δικαιοσύνην τὴν ἐκ νόμου ὁ ποιήσας ἄνθρωπος ζήσεται ἐν αὐτῇ.

CAP. XI. v. 1. μὴ ἀπώσατο ὁ Θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ] In Manuscripto hic non minus quam infra additur ὃν προέγνω, quod rectum puto. Et ita apparet legisse Origenem, Chrysostomum, Oecumenium, & alios: ut optimum sit ἀντίθετον verborum προέγνω & ἀπώσατο. 2. λέγων] Abest in Manuscripto. Bene. 6. εἰ δὲ ἐξ ἔργων, οὐκ ἔτι ἐστὶ χάρις, ἐπεὶ τὸ ἔργον οὐκ ἔτι ἐστὶν ἔργον] Hæc recte desunt in Manuscripto, nec legit Latinus interpres, sed nec Origenes, nec Ambrosius, nec Chrysostomus. 21. μή πως οὐδὲ σοῦ φείσηται] In Manuscripto tantum est, οὐδὲ σοῦ φείσεται, quomodo & Syrus legit. 25. παρ' ἑαυτοῖς] MS. hic habet ἐν ἑαυτοῖς, quomodo Esaiæ v. 21. 30. ὥσπερ γὰρ καί] In Manuscripto abest καί.

CAP. XII. v. 13. χρείαις] Quidam codices habuere μνείαις. Sed hoc receptius præfero. 17. ἐνώπιον πάντων ἀνθρώπων] ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ καὶ ἐνώπιον πάντων ἀνθρώπων, quomodo idem monitum habes, 2 Cor. 8. 7.

CAP. XIV. v. 5. ἕκαστος ἐν τῷ] MS. ἕκαστος τῷ. 9. ἀπέθανε καὶ ἀνέστη καὶ ἀνέζησεν] In Manuscripto tantum est ἀπέθανε καὶ ἔζησε. Et sic videtur legisse Latinus & Theophylactus. 11. ἐπουρανίων, καὶ ἐπιγείων, καὶ καταχθονίων] Hæc huc non pertinent neque habentur in libris melioribus, neque Syrus id legit, neque Arabs, neque Origenes, neque Chrysostomus, neque Oecumenius. Irrepsit huc in quibusdam libris ex loco Philip. 11. 10. 16. ὑμῶν] Syrus & Latinus legerunt ἡμῶν. 21. ἢ σκανδαλίζεται ἢ ἀσθενεῖ] Hæc absunt in Manuscripto, neque legit Syrus. 23. ἁμαρτία ἐστίν] Post hæc verba in Manuscripto illo quo sæpe utimur, non minus quam in aliis MS. vetustissimis sequuntur commata tria quæ fine Epistolæ habemus. Et hoc loco illa legisse apparet Chrysostomum, Oecumenium, Theophylactum. Videtur Paulus primum finire voluisse Epistolam, sed postea aliquanto plus, quam speraverat, nactus temporis, alia quædam adjecisse. Marcionis exemplaria hic Epistolam finiebant, teste Hieronymo.

CAP. 15. v. 2. ἕκαστος γὰρ ὑμῶν] MS. ἕκαστος ἡμῶν, quod cum præcedentibus melius cohæret. 8. λέγω δέ] MS. λέγω γάρ. 19. πνεύματος Θεοῦ] In MS. πνεύματος ἁγίου, quomodo citat Athanasius. 24. ὡς ἐάν] In MS. ὡς ἄν, & sic legere Græci Patres. Sic ὡς ἄν, 1 Cor. 11. 34. Ib. εἰς τὴν Ἱσπανίαν] MS. εἰς Σπανίαν· Alii codices εἰς τὴν Σπανίαν. Scribit sic Strabo, Glos. vetus, & Scholiastes Juvenalis ad Satyram 14. & Martianus Capella. Sic habent & codices Justini & Curtii Manuscripti. 28. Ἱσπανίαν] Libri meliores Σπανίαν. 29. εὐλογίας τοῦ εὐαγγελίου τοῦ Χριστοῦ] In Manuscripto, ut & in aliis, εὐλογίας Χριστοῦ, quomodo legit & Origenes, & Ambrosius & Lat. interpres.

CAP. VI. v. 3. Πρίσκιλλαν] Origenes hoc loco docet Πρίσκαν scriptum fuisse hoc loco quomodo & habent quidam Manuscripti & legit Latinus; & conjicit eandem esse quæ in Actis *Priscilla* dicitur. Rectè. v. 5. τῆς Ἀχαΐας] Ἀσίας legit Origenes & Latinus interpres: Et nunc quoque nonnulli codices sic habent, & sic quoque aliquoties citat Hieronymus; & id rectum arbitror. Nam ἀπαρχὴ Achaiæ, non Epænetus, sed Stephanas, 1 Cor. 16. 15. 8. Ἀμπλίαν τόν] MS. habet Ἀμπλιᾶτον, quomodo & Origenes legit & Latinus. 20. συντρίψει] In Manuscripto est συντρίψαι. Nec aliter legere Syrus, Latinus, & Origenes. Ad finem Epistolæ. Πρὸς Ῥωμαίους ἐγράφη, &c.] Annotationes istæ quæ Paulinis Epistolis adjungi solent, nullius sunt autoritatis; quia nec in omnibus exemplaribus apparent, & aliis sunt aliæ, discrepantque & in Syriacis & Arabicis.

AD CORINTHIOS I.

CAP. I. v. 15. ἐβάπτισα] MS. habet ἐβαπτίσθητε, quomodo & Latinus legit, pari sensu. 20. τούτου] Non est in MS. nec ea opus. 22. σημεῖον] In MS. est pluraliter σημεῖα. ib. ζητοῦσι] In MS. est ἐπιζητοῦσι.

CAP. II. v. 1. τὸ μαρτύριον] In Manuscripto est τὸ μυστήριον. Vide Rom. 16. 25. & sic habuit codex quo usus est Ambrosius, & is quo usus Syrus. 4. πειθοῖς ... λόγοις] πειθοῖς Græcum non esse multi notarunt: Legendum πειθοῖ· sicut infra 13. ἐν διδακτοῖς &c. Syrus legit ἐν πειθοῖ & λόγων, sensu non malo: quomodo legit & Eusebius, & videtur legisse Origenes Philocalia cap. 17. Sed quod dixi præfero. 9. ἃ] MS. ὅσα. 10. αὐτοῦ] In MS. abest. 11. ἀνθρώπων] Nihil opus illo ἀνθρώπων, & abest in Manuscripto. Ib. οἶδεν] In Manuscripto est ἔγνω. 13. ἁγίου] In Manuscripto non exprimitur, nec opus. 15. ἀνακρίνει μέν] In Manuscripto ἀνακρίνει τά.

CAP. IV. v. 9. ὅτι] Deest in Manuscripto. 13. βλασφημούμενοι] In Manuscripto est δυσφημούμενοι. 14. νουθετῶ] In Manuscripto νουθετῶν, rectè: ut cohæreat cum illo ὡς.

CAP. V. v. 1. ὀνομάζεται] In Manuscripto deest, quod nec Latinus in suo habuit codice. 3. ὡς] In Manuscripto deest: non malé. 10. καὶ] Illud καὶ in Manuscripto non comparet, & abest rectius. 12. καὶ τούς] Abest καὶ in Manuscripto rectè. 13. κρίνει] Rectius κρινεῖ. Ib. ἐξαρεῖτε] In Manuscripto ἐξάρατε. Melius alii codices ἐξαίρετε, sicut præcessit κρίνετε· nam ista cohærent, parenthesi, ut diximus, interposita.

CAP. VI. v. 4. ἀνὰ μέσον τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ] Apparet ex Syro scriptum hic olim fuisse ἀνὰ μέσον τοῦ ἀδελφοῦ καὶ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ. Nam ἀνὰ μέσον de uno non dicitur. Repetitio earundem vocum, ut sæpe, occasionem dedit posteriores omittendi. 19. δοξάσατε δή] Quidam codices habuere δοξάσατε ἄρατε. Unde imperiti Scribæ fecere ἄρατε. Ib. ἅτινά ἐστι τοῦ Θεοῦ] Hæc particula, & illa καὶ ἐν τῷ πνεύματι ὑμῶν, abest in Manuscripto; sicut & abfuit à codicibus quibus usi Latini. Græci verò & Syrus & Arabs hæc legerunt.

CAP. VII. v. 3. εὔνοιαν] Manuscriptus ille & alii hic habent ὀφειλήν, eodem sensu, ita ut videatur alterum illud esse hujus interpretamentum. 14. τῷ ἀνδρί] MS. ἀδελφῷ. 17. ἑκάστῳ ὡς ἐμέρισεν ὁ Θεός] MS. ἑκάστῳ ὡς ὁ Κύριος ἐμέρισεν. 35. συμφέρον] MS. habet σύμφορον, pari sensu. 38. ἐκγαμίζων bis] MS. bis γαμίζων. Ib. κοιμηθῇ] MS. ἀποθάνῃ.

CAP. VIII. v. 2. εἰδέναι] MS. habet ἐγνωκέναι, ut una vox ter repetatur. 8. οὔτε ἐὰν μή, &c.] In Manuscripto est inversus ordo, οὔτε γὰρ ἐὰν μὴ φάγωμεν ὑστερούμεθα, οὔτε ἐὰν φάγωμεν περισσεύομεν. 9. ἀσθενοῦσι] In Manuscripto ἀσθενέσιν. 11. Καὶ ἀπολεῖται ὁ ἀσθενῶν ἀδελφός] In Manuscripto paulo aliter, Ἀπόλλυται γὰρ ἐν τῇ σῇ γνώσει ὁ ἀδελφός, δι' ὅν.

CAP. 9. v. 1. Οὐκ εἰμί, &c.] In Manuscripto melius crescit oratio, Οὐκ εἰμὶ ἐλεύθερος; οὐκ εἰμὶ Ἀπόστολος; Et sic legisse Syrum & Arabem apparet. 10. ὅτι ἐπ' ἐλπίδι, &c.] MS. ὅτι ὀφείλει ἐπ' ἐλπίδι ὁ ἀροτριῶν ἀροτριᾶν καὶ ὁ ἀλοῶν ἐπ' ἐλπίδι τοῦ μετέχειν. 13. προσεδρεύοντες] MS. παρεδρεύοντες. 21. Θεῷ ... Χριστῷ] MS. Θεοῦ ... Χριστοῦ, pari sensu, & sic legere Græci qui ad hunc locum scripsere.

CAP. X. v. 1. δέ] MS. γὰρ, melius: Quomodo & Latinus legit & Ambrosius aliique. Bene cohæret id cum sequentibus. 3. τὸ αὐτό] In Manuscripto non est τὸ αὐτό, neque hic neque in sequente membro, sed τὸ πνευματικὸν ἔφαγον βρῶμα & τὸ πνευματικὸν ἔπιον πόμα. 9. τὸν Χριστόν] Omnino legendum est τὸν Θεόν, quomodo est in vetustissimo illo Manuscripto. Error commissus ex notis ΘΝ. & ΧΝ. 11. τύποι] MS. τυπικῶς. 28. εἰδωλόθυτον] MS. ἱερόθυτον. 29. τοῦ γὰρ Κυρίου ἡ γῆ καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς] Rectius forte omittentur, ut male repetita: neque enim habet ea hoc loco Manuscriptus. Syrus quoque, Latinus, Arabs non legerunt. 30. Εἰ δέ] In MS. deest δέ· ut cohæreat cum superioribus.

CAP. XI. v. 17. παραγγέλλων οὐκ ἐπαινῶ] MS. παραγγέλλω οὐκ ἐπαινῶν, quomodo & Latinum legisse apparet & Syrum. 24. κλώμενον] Quidam MS. θρυπτόμενον, non malé. 27. τοῦ κυρίου ἀναξίως] Veteres libros multos hic post ἀναξίως habuisse τοῦ κυρίου docent nos Ambrosius & Chrysostomus hoc loco secundum quasdam editiones: Oecumenius quoque hic: Basilius cap. ultimo libri primi, & Quæstione tertia libri 2. Augustinus contra Donatistas l. 5. c. 8. & l. 9. contra Fulgentium. 31. εἰ γάρ] *MS.* εἰ δέ. Ib. ἐκρινόμεθα] ἐκρίνομεν habent Chrysostomus, Oecumenius.

CAP. XII. ἀνάθεμα Ἰησοῦν] *MS.* ἀνάθεμα Ἰησοῦς, ut sit oratio μιμητική. 13. εἰς ἓν πνεῦμα ἐποτίσθημεν] *MS.* ἓν σῶμά ἐσμεν. 24. τῷ ὑστεροῦντι] Manuscript. τῷ ὑστερουμένῳ. 31. κρείττονα] Manuscript. μείζονα.

CAP. XIII. v. 2. οὐδέν εἰμι] *MS.* οὐδὲν ὠφελοῦμαι. 10. οὐδὲν αὐτῶν] In Manuscripto deest. 19. διὰ τοῦ νοός] *MS.* τῷ νοΐ. 26. ἑρμηνείαν ἔχει] In Manuscripto hæc omnia paulo aliter scripta sunt ψαλμὸν ἔχει, ἀποκάλυψιν ἔχει, γλῶσσαν ἔχει, ἑρμηνείαν ἔχει. 34. ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ] MS. ἐν ταῖς ἐκκλησίαις. Ib. ἀλλ' ὑποτάσσεσθαι] *MS.* simplicius ἀλλ' ὑποτασσέσθωσαν τοῖς ἀνδράσι. 38. ἀγνοεῖ] In Manuscripto ὅτι Θεοῦ ἐστιν ἐντολή. 40. πάντα] Melius in MS. & aliis quibusdam libris πάντα δέ.

CAP. XV. v. 25. τοὺς ἐχθρούς] *MS.* τοὺς ἐχθροὺς αὐτοῦ. 36. ζωοποιεῖται] *MS.* ζωογονεῖται. 49. φορέσομεν] Alii codices habent φορέσωμεν, & sic legerunt Syrus, Arabs, & sic citat Origenes contra Celsum. 51. πάντες μὲν οὐ] Variant hic libri. Optime *MS.* οἱ πάντες μὲν οὐ κοιμηθησόμεθα· οὐ πάντες δὲ ἀλλαγησόμεθα. *Neque omnes obdormiemus*: i. e. moriemur: *neque omnes mutabimur*. Veram hanc lectionem ostendunt sequentia. 52. ἐγερθήσονται] *MS.* ἀναστήσονται.

CAP. XVI. v. 1. λογίας] Nisi codicum consensus me retineret, libens hic legerem εὐλογίας. 2. ὅ, τι ἂν εὐοδῶται] In Manuscripto clarius ὅ, τι ἂν εὐοδωθῇ. 7. ἐλπίζω δέ] Melius in Manuscripto ἐλπίζω γάρ. 9. ἐνεργής] Melius in aliis codicibus ἐναργής. Ita apparet legisse hic Ambrosium.

AD CORINTHIOS II.

CAP. I. v. 5. εἴτε δὲ θλιβόμεθα] In Manuscripto εἴτε παρακαλούμεθα, ut pendeat hoc à verbo præcedente περισσεύει. 6. καὶ σωτηρίας] Prætereundum non duxi in Manuscripto verba præcedentia alio posita ordine, hunc in modum, παρακλήσεως καὶ σωτηρίας, εἴτε παρακαλούμεθα ὑπὲρ τῆς ὑμῶν παρακλήσεως τῆς ἐνεργουμένης ἐν ὑπομονῇ τῶν αὐτῶν παθημάτων ὧν καὶ ἡμεῖς πάσχομεν καὶ ἡ ἐλπίς. 8. ὑπέρ

8. ὑπὸ] *MS.* ἀεί. 10. καὶ γίνεται] Hoc neque Græci commentatores legerunt, neque Syrus. 12. ἀπόντι] *MS.* ἀγιότητι. 13. ἀλλ' ἢ ἃ, &c.] *MS.* ἀλλ' ἀναγινώσκετε, καὶ ἐπιγινώσκετε. Veram lectionem eſſe arbitror quam ſecutus eſt Syrus ἀλλ' ἃ ἀναγινώσκετε καὶ ἐπιγινώσκετε. 17. τὸ ναὶ ναὶ, καὶ τὸ οὒ οὔ] Omnino legendum hic eſt, quomodo hic legit Syrus τὸ ναὶ, καὶ τὸ οὔ· i. e. ut propterea aliud faciam aliud dicam. 20. καὶ ἐν αὐτῷ τὸ Ἀμήν] In Manuſcripto διὸ καὶ δι' αὐτοῦ τὸ Ἀμήν. Et ſic legit & interpretatus eſt Syrus.

CAP. II. v. 10. καὶ γὰρ ἐγὼ εἴ τι, &c] In Manuſcripto eſt quomodo & Latinus legit, καὶ γὰρ ὃ κεχάρισμαι, εἴ τι κεχάρισμαι, δι' ὑμᾶς. Simplicius legit Arabs, ὃ κεχάρισμαι κεχάρισμαι δι' ὑμᾶς. 16. θανάτου ··· ζωῆς] *MS.* ἐκ θανάτου ··· ἐκ ζωῆς.

CAP. IV. v. 4. αὐγάσαι αὐτοῖς] In Manuſcripto eſt διαυγάσαι & deeſt αὐτοῖς, non malé.

CAP. V. v. 10. τὰ διὰ τοῦ] Optima exemplaria habent τὰ ἴδια τοῦ, & ſic legit Latinus.

CAP. VI. v. 16. βελίαλ] Quidam libri habent βελίαρ.

CAP. VII. v. 12. πρὸς ὑμᾶς] Sic Græci: At Syrus, & fortè melius, caret illo πρὸς ὑμᾶς, quod & in aliis codicibus deeſt.

CAP. X. v. 13. μέτρα] Videtur ſcripſiſſe Paulus μέτρον, & ita legiſſe Syrus & Arabs. 16. εἰς τά] Videtur Syrus legiſſe εἰς τό.

CAP. XI. v. 1. μικρὸν τῇ ἀφροσύνῃ] Melius codices alii, μικρόν τι τῆς ἀφροσύνης. 10. οὐ σφραγίσεται] Melius alii codices, οὐ φραγήσεται.

CAP. XII. v. 7. ἵνα μὴ ὑπεραίρωμαι] Hæc verba in Manuſcripto hic non reperiuntur; & ſatis eſſet ſupra eſſe poſita. 11. καυχώμενος] In Manuſcripto deeſt. Nam ἄφρων hic idem valet quod καυχώμενος. 19. λαλοῦμεν· τὰ δὲ πάντα] Puto auferendam διαστολὴν poſt λαλοῦμεν & legendum λαλοῦμεν τὰ δὲ πάντα.

CAP. XIII. v. 1. ἔρχομαι] In Manuſcripto eſt planius ita ut ſuprà, ἑτοίμως ἔχω ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς. Et ſic legit Syrus. 4 ἐν αὐτῷ] *MS.* σὺν αὐτῷ, non malé. 5. ἑαυτοὺς δοκιμάζετε] Deeſt hoc in Manuſcripto. 13. Ἀμήν] Deeſt in Manuſcripto: additum hoc ab Eccleſia Corinthiaca, quæ id reſpondere ſolebat, quoties Epiſtola hæc lecta eſt.

AD GALATAS.

CAP. I. v. 3. κυρίου ἡμῶν] In Manuſcripto deeſt ἡμῶν. 18. Πέτρον] MS. Κηφᾶν, & ſic in omni hac Epiſtola, & credo ſic ſcripſiſſe Paulum, ſed eaſcriptorem repoſuiſſe inter Græcos notius.

CAP. II. v. 1. δεκατεσσάρων] Aſſentior codicibus ſi qui pro δεκατεσσάρων habent τεσσάρων. Cum enim numeri per notas ſcriberentur facile fieri potuit ut ante δ per errorem ι adderetur. 4. καταδουλώσωνται] *MS.* καταδουλώσουσι. 6 πρόσωπον, &c.] In Manuſcripto πρόσωπον ὁ θεὸς οὐ λαμβάνει, rectiùs. 9. καὶ Κηφᾶς] In Manuſcripto deeſt, quod rectius arbitror. ἵνα ἡμεῖς] *MS.* ἡμεῖς μέν. 11. Πέτρος] In Manuſcripto rurſum Κηφᾶς. 13. συνυπεκρίθησαν] Si codices vetuſti aſſentirentur, legendum hic putarem συνυπεκλίθησαν, & mox τῇ ὑποκλίσει; & certè ſic legit Syrus. 14. τί τι] *MS.* πῶς τι, eodem ſenſu. 16. εἰδότες ··· νόμου] In Manuſcripto additur ὅτι ἐξ ἔργων νόμου. 18. συνίστημι] Manuſcript. συνιστάνω, pari ſenſu.

CAP. III. v. 1. ἐν ὑμῖν] In Manuſcripto melius omittitur. 5. ἐξ ἔργων νόμου] *MS.* ἐξ ἔργων νόμου τὸ πνεῦμα ἐλάβετε, nec aliter putem ſcripſiſſe Paulum. 10. ἐπικατάρατος] *MS.* ὅτι ἐπικατάρατος, ut et v. 13. 15. κατὰ ἄνθρωπον λέγω] In Manuſcripto hic additur ἀδελφοί, quod & Latinus & Syrus legerunt. 17. εἰς Χριστόν] *MS.* deeſt. 19. τί οὖν, &c.] Melius alii codices τί οὖν ὁ νόμος; τῶν παραβάσεων χάριν προσετέθη. Lectio Irenæi ὁ νόμος τῶν πράξεων προσετέθη, minus huic loco convenit. Ib. ᾧ] Alii codices ὅ. 23. συγκεκλεισμένοι] *MS.* συγκλειόμενοι. 28. πάντες ··· Ἰησοῦ] Manuſcript. brevius ac ſimplicius habet, ἅπαντες γὰρ ὑμεῖς ἐστε ἐν Χριστῷ.

CAP. IV. v. 6. ὑμῶν] *MS.* ἡμῶν non malé. 8. μὴ φύσει] *MS.* φύσει μή. 15. τίς οὖν ἦν ὁ] *MS.* ποῦ οὖν ὁ, quomodo & alii habent codices perveteres. 17. ἐκκλεῖσαι] Syrus legit ἐγκλεῖσαι, quomodo & multi codices Græci habent. Ib. ὑμᾶς] Sic & *MS.* non ἡμᾶς. 25. τὸ γάρ] *MS.* τὸ δέ. Ib. δουλεύει δέ] *MS.* δουλεύει γάρ. 30. παιδίσκης] *MS.* παιδίσκης αὐτῆς. 31. ἀδελφοί] *MS.* ἡμεῖς ἀδελφοί.

CAP. V. v. 1. Τῇ, &c.] Hæc ſic rectè cohærent, male in quibuſdam codicibus divulſa, ita ut pars horum cap. præcedenti adhæreat. 7. ἀνέκοψε] MS. ἐνέκοψε, non ut quidam volunt ἀνέκοψε. 11. σταυροῦ] *MS.* σταυροῦ τοῦ Χριστοῦ. 18. ὑπὸ νόμον] Male in quibuſdam codicibus, ὑπὸ νόμου. 24. Χριστοῦ] *MS.* Χριστοῦ Ἰησοῦ.

CAP. VI. v. 10. ὡς] Aut ἕως ſcriptum fuit, aut ὡς poſitum pro ἕως. 15. ἰσχύει] *MS.* ἐστιν. 16. στοιχήσουσι] *MS.* στοιχοῦσιν.

AD EPHESIOS.

CAP. I. v. 1. ἁγίοις] *MS.* ἁγίοις πᾶσι. 6. ἐν ᾗ] *MS.* pari ſenſu ἧς. 7. χάριτος] *MS.* χρηστότητος. 11. ἐκληρώθημεν] *MS.* ἐκλήθημεν, non malé. 14. ὅς ἐστιν] *MS.* ὅ ἐστιν, pari ſenſu. 18. διανοίας] *MS.* καρδίας. 20. καὶ ἐκάθισεν] *MS.* καὶ καθίσας αὐτόν. Ib. ἐν δεξιᾷ] *MS.* ἐκ δεξιῶν.

CAP. II. v. 7. τὸν ὑπερβάλλοντα πλοῦτον] *MS.* ὑπερβάλλον πλοῦτος, quaſi πλοῦτος eſſet neutrum declinationis tertiæ. Et ita perpetuo in illo libro poni ſolet cum adjectivis neutris. 17. καὶ τοῖς ἐγγύς] *MS.* καὶ εἰρήνην ὑμῖν τοῖς ἐγγύς.

CAP. III. v. 2. τῆς χάριτος τοῦ θεοῦ] *MS.* τῆς χάριτος αὐτοῦ. 3. ἐγνώρισέ μοι] *MS.* ἐγνωρίσθη μοι, quomodo & Latinus legit & Syrus. 8. πάντων] In Manuſcriptis & in aliis libris additur τῶν ἁγίων. 14. τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ] In Manuſcripto deſunt, & ſine illis melius cohærent ſequentia, & ſuo quoque tempore à Græcis hæc abfuiſſe docet nos Hieronymus: ſenſus idem manet. 20. ἡμῖν] Manuſcript. ὑμῖν.

CAP. IV. v. 6. ὑμῖν] *MS.* deeſt. 14. πρὸς τὴν μεθοδείαν τῆς πλάνης] *MS.* πρὸς τὰς μεθοδείας τῆς πλάνης τοῦ διαβόλου. 16. ἑνὸς ἑκάστου μέρους] *MS.* melius ἑκάστου μέλους. 32. ὁ Χριστός] Plerique & optimi codices habent ὁ θεὸς ἐν Χριστῷ. Sic legit & Syrus & Chryſoſtomus & Theophylactus & Latinus.

CAP. V. v. 4. τὰ οὐκ ἀνήκοντα] *MS.* ἃ οὐκ ἀνῆκεν. 9. τοῦ πνεύματος] *MS.* τοῦ φωτὸς, quod cum præcedentibus melius cohæret. 14. ἐπιφαύσει σοι ὁ Χριστός] Alii codices hic habuere ἐπιψαύσεις τοῦ Χριστοῦ, ſed minus rectè, ni fallor. 19 ᾄδοντες] *MS.* ἐν χάριτι ᾄδοντες, non male. 21. Χριστοῦ] Alii libri habent Θεοῦ. Sed *MS.* habet Χριστοῦ, nec aliter Syrus & Arabs. 27. παραστήσῃ αὐτὴν ἑαυτῷ] *MS.* fortè rectiùs, αὐτὸς ἑαυτῷ παραστήσῃ. 30. ἐκ τῆς σαρκὸς αὐτοῦ, καὶ ἐκ τῶν ὀστέων αὐτοῦ] In Manuſcripto abſunt, & poteſt fieri ut aliquis ad marginem adſcripſerit. 31. πρὸς τὴν γυναῖκα] *MS.* τῇ γυναικί.

CAP. VI. v. 12. τοῦ αἰῶνος] In Manuſcripto abeſt, quomodo legerunt & Syrus & Latinus. Ib. τὰ πνευματικά] Apparet Syrum legiſſe τῷ πνεύματι, recté. 21. πάντα] Syrus non legit πάντα· & rectius ſine eo cohæret oratio: notatum etiam in quibuſdam libris eam vocem non extare. 23. ἀγάπη] *MS.* ἔλεος.

AD PHILIPPENSES.

CAP. I. v. 1. σὺν ἐπισκόποις] Ita plerique codices & Syrus, non ut Chryſoſtomus & ſecuti eum Græci legunt συνεπισκόποις. 16. ἐπιφέρειν] *MS.* ἐγείρειν, quomodo & Latinum legiſſe apparet. ib. Οἱ μὲν ἐξ, &c.] In Manuſcripto præcedit οἱ μὲν ἐξ ἀγάπης, &c. ſequitur vero οἱ δὲ ἐξ ἐριθείας. Simili codice uſus eſt Latinus. 18. πλήν] *MS.* πλὴν ὅτι, non malé.

CAP. II. v. 2. τὸ ἕν] *MS.* τὸ αὐτό. 4. ἀλλὰ καὶ, &c.] *MS.* ἀλλὰ καὶ τὰ ἑτέρων ἕκαστος τοῦτο φρονεῖτε. 13. ὁ θεὸς γάρ ἐστιν ὁ ἐνεργῶν] *MS.* θεὸς γάρ ἐστιν ὁ ἐνεργῶν δυνάμεις. 14. ὀργῆς] Codices plerique habent γογγυσμῶν· & ita legerunt & Syrus & Latinus. 24. ἐλεύσομαι] In Manuſcripto additur πρὸς ὑμᾶς. 26. ὑμᾶς] In Manuſcripto recte additur ἰδεῖν· & ita apparet hic legiſſe Syrum. 30 παραβουλευσάμενος] Omnino legendum eſt παραβολευσάμενος. Latinus interpres recepto vetuſtior poſuerat hic: *Parabolatus eſt animam ſuam.*

CAP. III. v. 11. τῶν νεκρῶν] *MS.* τὴν ἐκ νεκρῶν. 13. οὐ] *MS.* οὔπω· recte. 16 κανόνι] In Manuſcripto deeſt. 21. εἰς τὸ γενέσθαι αὐτό] In Manuſcripto deeſt.

CAP. IV. v. 3. Καὶ ἐρωτῶ] *MS.* Ναὶ ἐρωτῶ. 7. τοῦ θεοῦ] *MS.* τοῦ Χριστοῦ. 13. Χριστῷ] In Manuſcripto deeſt. 18. παρ' Ἐπαφροδίτου] In Manuſcripto hic non ponitur. 23. μετὰ πάντων ὑμῶν] *MS.* μετὰ τοῦ πνεύματος ὑμῶν quomodo legit & Latinus.

AD COLOSSENSES.

CAP. I. v. 2. Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ] In multis codicibus Græcis & Latinis abeſt hic, ut & in Syriaco. 4. τὴν εἰς] *MS.* ἣν ἔχετε εἰς· quomodo legit & Latinus. 6. καὶ αὐξανόμενον] In Manuſcripto abeſt. 10. ὑμᾶς] Abeſt in Manuſcripto, non male. Ib. εἰς τὴν ἐπίγνωσιν] *MS.* τῇ ἐπιγνώσει. 14. διὰ τοῦ αἵματος αὐτοῦ] Videntur aſcripta hic ex Epheſ. 1. 7. Nam *MS.* non magis hoc habet quam Syrus, & Latinus, & Ambroſius. 23. διάκονος] In *MS.* amplius eſt κῆρυξ καὶ Ἀπόστολος. 27. ὅς ἐστι] *MS.* ὅ ἐστι. 28. ἄνθρωπον ἐν] *MS.* ἄνθρωπον τέλειον ἐν· & ſic legit Latinus.

CAP. 2. v. 7. ἐν αὐτῇ] In Manuſcripto deeſt. 11. τῶν ἁμαρτιῶν] In Manuſcripto deeſt, ut & in Latino. 17. τὸ δὲ σῶμα τοῦ Χριστοῦ] *MS.* hæc verba trahit ad ſequentem periodum, τὸ δὲ σῶμα τοῦ Χριστοῦ, μηδεὶς ὑμᾶς καταβραβευέτω. Meminit hujus diſtinctionis Photius, & Iſychius ad Leviticum 15. 22. τῇ ἀποχρήσει] Oecumenius & Theophylactus legerunt τῇ ἀποχρήσει.

CAP. 3. v. 14. ἥτις ἐστί] *MS.* ὅ ἐστι. 15. τοῦ θεοῦ] *MS.* τοῦ Χριστοῦ. 16. τοῦ Χριστοῦ] *MS.* τοῦ θεοῦ. Ib. ἐν τῇ καρδίᾳ] *MS.* ἐν ταῖς καρδίαις. 20. ἐν Κυρίῳ] Melius alii codices Κυρίῳ. 21. ἐρεθίζετε] *MS.* παροργίζετε. 22. τὸν θεόν] *MS.* τὸν κύριον. 24. τῷ γὰρ κυρίῳ] *MS.* τῷ κυρίῳ Χριστῷ.

CAP. 4. v. 2. λαλῆσαι] *MS.* ἐν κυρίῳ λαλῆσαι. 8. ἵνα γνῷ τὰ περί] Legendum ex Manuſcripto ἵνα γνῶτε quomodo eſt Eph. 6. 22. 12. στῆτε] Latinus legit ἦτε. Ib. πεπληρωμένοι] *MS.* πεπληροφορημένοι. 13. ζῆλον πολύν] *MS.* πολὺν πόνον· Quomodo & Latinus legit. 16. Λαοδικείας] Hæc vera lectio, non ἐκ Λαοδικείας.

D THESSALONICENSES I.

CAP. I. v. 1. ἀπὸ θεοῦ, &c.] Illa ἀπὸ θεοῦ, & ſequentia abſunt in codicibus nonnullis: neque ea legit Syrus. 3. ἔμπροσθεν τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς ἡμῶν] Hoc neque Syrus legit, neque Arabs. 5. εἰς ὑμᾶς] *MS.* πρὸς ὑμᾶς, eodem ſenſu. 6. καὶ τοῦ κυρίου] Syrus ἐν τῷ κυρίῳ. *MS.* καὶ θεοῦ.

CAP 2. v. 7. ἤπιοι] Latinus legit νήπιοι. At Græci codices & interpretes ἤπιοι. 11 καὶ μαρτυρόμενοι] abeſt in Manuſcripto. 12. καλοῦντος] *MS.* καλέσαντος. 19. καυχήσεως] *MS.* ἀγαλλιάσεως.

CAP. 3. v. 2. διάκονον τοῦ θεοῦ καὶ συνεργὸν ἡμῶν] In quibuſdam codicibus διάκονον τοῦ θεοῦ, in quibuſdam συνεργὸν ἡμῶν deeſt. Ib. παρακαλέσαι ὑμᾶς περὶ τῆς] *MS.* παρακαλέσαι ὑπὲρ τῆς. 13. ἁγιωσύνῃ] *MS.* δικαιοσύνῃ. Ib. ἁγίων] Libri optimi habent ἁγίων. Quod quidam habent ἀγγέλων eſt interpretamentum ex 2 Theſſ. 1. 1. Matth. 16. 27. & 25. 31. Deut. 33. 2.

CAP. 4. v. 1. θεῷ] In Manuſcripto additur, καθὼς καὶ περιπατεῖτε· quod & Latinus legit. 8. καὶ δόντα] Abeſt καὶ à Manuſcripto. 13. κεκοιμημένων] *MS* κοιμωμένων· non male.

CAP. V. v. 4. κλέπτης] Puto melius habere Manuſcriptum κλέπτας. 6. καὶ οἱ] Abeſt καὶ in Manuſcripto. 17. τοῦτο γὰρ, &c] *MS.* clarius, τοῦτο γάρ ἐστι θέλημα θεοῦ εἰς ὑμᾶς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. 27. ὁρκίζω] *MS.* ἐνορκίζω.

AD

AD THESSALONICENSES II.

CAP. I. v. 1. Σιλουανὸς] Puto esse verum quod notat Hieronymus hic Σίλας olim scriptum fuisse non Σιλουανός. 4. καυχᾶσθαι] MS. ἐγκαυχᾶσθαι. 5. ἔνδειγμα] Theophylactus clarius habet εἰς ἔνδειγμα· nec aliter legit Syrus. 12. καὶ ὑμεῖς] MS. καὶ ἡμεῖς.

CAP. 2. v. 4. ὥστε αὐτὸν] Aut scribendum hic αὑτὸν, quod liberum nobis, cùm veteres codices istas spirituum, quos vocant, notas non habuerint, aut αὑτὸν scribendum pro ἑαυτὸν· quæ mutatio frequens est etiam apud idoneos scriptores. 8. ἀναλώσει] MS. ἀνελεῖ. Et videtur sumptum hoc ex Esa. 11. 21. ubi in Græco ἀνελεῖ. 10. ἐν τοῖς ἀπολλυμένοις] In Manuscripto τοῖς ἀπολλυμένοις, sine ἐν· nec aliter legit Latinus. 11. πέμψει] MS. πέμπει. 17 καὶ στηρίξαι, &c.] MS. καὶ στηρίξαι (π. τὰς καρδίας) ἐν παντὶ ἔργῳ καὶ λόγῳ ἀγαθῷ. Pari codice usus fuit Latinus interpres.

CAP. 3. v. 3. ὁ κύριος ὃς] MS. ὁ θεὸς ὃς καί. Et ita legit Latinus. 6. παρέλαβον] MS. παρελάβοσαν Bœoticâ flexione. 16. τρόπῳ] Probo lectionem quam secutus est Latinus interpres, & Græci quidam, sc. τόπῳ· ut 1 Cor. 1. 2.

AD TIMOTHEUM I.

CAP. I. v. 1. καὶ σωτῆρος ἡμῶν] In Manuscripto & codicibus plurimis est σωτῆρος ἡμῶν καὶ· rectè. Nam sic & ad Titum. Mutarunt qui meminerunt σωτῆρος nomen plerisque in locis tribui Christo. 4. ζητήσεις] MS. ἐκζητήσεις. ib. οἰκονομίαν] Quidam libri habent οἰκοδομὴν· sed illud rectius. 16. πρώτῳ] Quidam codices hic habent πρώτην, sensu eodem. 17. σοφῷ] In Manuscripto deest: Et sic quidem Latini legerunt.

CAP. 2. v. 6. τὸ μαρτύριον] MS. deest. 7. εἰς ὃ ἐτέθην] MS: ὃ ἐπεστάθην.

CAP. 3. v. 1. Πιστὸς ὁ λόγος] Quidam codices hic habent ἀνθρώπινος λόγος· et sic etiam in quibusdam fuisse loco superiore. 1. 15. notavit Hieronymus. Nimirum natus hic error ex scribendi compendiis non dissimilibus πξ & αξ. 3. μὴ αἰσχροκερδῆ] Deest in Manuscripto, ut & in Syriaco & Latino. 14. τάχιον] MS. ἐν τάχει· sensu eodem. 16. θεὸς] Suspectam nobis hanc lectionem faciunt interpretes veteres, Latinus, Syrus, Arabs & Ambrosius, qui omnes legerunt ὃ· Addit Hincmarus opusculo 55. illud θεὸς hic positum à Nestorianis· Sensum bonum facit illud ὃ ἐφανερώθη.

CAP. 4. v. 1. πνεύμασι πλάνης] Latinus habet πνεύμασι πλάνης· Græci plerique πνεύμασι πλάνοις, quomodo & Latini non pauci legere. 3. ἀπέχεσθαι] Nihil opus mutare lectionem ut legamus ἀντέχεσθαι; quod contendit Isidorus Pelusiota Epistolarum 4. 102. 6. ᾗ] MS. οἷς. 10. καὶ ὀνειδιζόμεθα] MS. καὶ ἀγωνιζόμεθα· non male. 12. ἐν πνεύματι] Hoc non habet Latinus, neque Syrus, neque Chrysostomus.

CAP. 6. v. 5. διαπαρατριβαὶ] In aliis libris est παραδιατριβαὶ· quod rectum. ib. ἀφίστασο ἀπὸ τῶν τοιούτων] In Manuscripto deest. Deest & in aliis multis & in Latino. Addiderunt ii qui sensum putarunt sine his non plenum, cum contra se res habeat. 9. ἀνοήτους] Sic legit Latinus, non ἀνονήτους. 11. πραότητα] In Manuscripto est πραϋπάθειαν. Et videtur sic legisse Hesychius. Est enim apud eum πραϋπάθεια, πραότης. 13. ζωοποιοῦντος] MS. ζωογονοῦντος, pari sensu. 17. ἐν τῷ θεῷ] MS. ἐπὶ τῷ θεῷ. 19. τῆς αἰωνίου] MS. τῆς ὄντως sensu eodem. Et Latinus sic legit; vertit enim *veram vitam*. 20. παρακαταθήκην] MS. & hic, & 2 Tim. 1. 12, & 14. παραθήκην. 21. μετὰ σοῦ] MS. μεθ' ὑμῶν.

AD TIMOTHEUM. II.

CAP. I. v. 5. λαμβάνων] MS. λαβών. 6. τοῦ θεοῦ] MS. τοῦ χριστοῦ. 11. ἐθνῶν] In Manuscripto deest.

CAP. 2. v. 7. δῴη] MS. δώσει. Quomodo & Syrus videtur legisse. 15. τῷ θεῷ] MS. τῷ χριστῷ. 16. κενοφωνίας] MS. hic ut & supra 1 Tim. 6. 20. κενοφωνίας habet, non καινοφωνίας. 22. εἰρήνην, &c.] MS. εἰρήνην μετὰ πάντων τῶν ἀγαπώντων τὸν κύριον. 25. ἀληθείας] MS. addit ἐλθεῖν.

CAP. 3. v. 3. ἄστοργοι, ἄσπονδοι] De his vide ad Rom. 1. 31. Et forte inde huc infarcta sunt: nam desunt in Syriaco. 6 ἐπιθυμίαις, &c.] MS. distinctius habet, ἐπιθυμίαις καὶ ἡδοναῖς ποικίλαις. 8. Ἰαμβρῆς] Latini interpretis Græcum exemplar habuit Μαμβρῆς. Et sic Magus iste vocatur Numenio. Nec aliter in Thalmudico titulo De Oblationibus. 9 ἄνοια] MS. διάνοια. 14. τίνος] MS. τίνων, à me & Barnaba. 17. ἐξηρτισμένος] Melius alii codices, ἐξηρτισμένος. Syrus comma posuit post ἀγαθὸν, & copulam ante ἐξηρτισμένος.

CAP. 4. v. 2. παρακάλεσον] Deest apud Syrum. 5. κακοπάθησον] Additur hic in Manuscripto ὡς καλὸς στρατιώτης Χριστοῦ Ἰησοῦ. 10. Κρήσκης] Codices nonnulli hic habent Κρίσκης, quomodo Cynicus ille Justini Martyris hostis Tatiano dicitur. Nomen hoc in Syriaco male legitur *Crispus*, in Arabico *Crisicus*. 14. ἀποδῴη] MS. ἀποδώσει· quomodo legit Syrus, atque ita fortè responsor ad Orthodoxos 125. At Clemens Alexandrinus legit ἀποδῴη Strom. 7. 18. καὶ ῥύσεταί με] In Manuscripto nova hic est periodus: ῥύσεταί με sine καί. 20. Μιλήτῳ] Omnino legendum censeo Μελίτῃ· Nam & Arabs hic eam vocem habet, quâ Melitem appellat Act. 28. 1.

AD TITUM.

CAP. I. v. 4. ἔλεος] Hoc à codicibus quibusdam hic abfuisse ex Origene & aliis discimus, nec legit Syrus. 5. κατέλιπον] MS. ἀπέλιπον. ib. ἐπιδιορθώσῃ] MS. ἐπιδιορθώσῃς. 9. πιστοῦ λόγου] Ambrosius hic legit ἀνθρωπίνου λόγου: quem errorem ex scribendi compendio natum diximus 1 Tim. 3. 1. ib. ἐν τῇ διδασκαλίᾳ τῇ ὑγιαινούσῃ] MS. pro his verbis habet καὶ ἐν πάσῃ θλίψει. 10. καὶ ἀνυπότακτοι] Melius abest καὶ in MS. 12. ἀργαὶ] Favorinus citat ἀργοὶ, & exponit γαστρώδεις.

CAP. 2. v. 7. ἀδιαφθορίαν … ἀφθαρσίαν] MS. ἀφθορίαν· cujus interpretamentum illud ἀφθαρσίαν, quod à pluribus codicibus abest: neque id legere Chrysostomus, Oecumenius, Theophylactus. 15. λάλει] MS. δίδασκε.

CAP. 3. v. 5. τὸν αὐτοῦ ἔλεον] MS. τὸ αὐτοῦ ἔλεος. ib. διὰ λουτροῦ παλιγγενεσίας] MS. διὰ τοῦ λουτροῦ. 10. αἱρετικὸν] Syrus hic habet αἱρεσιώτην. Arabs נאהל i. *ignarum*.

AD HEBRÆOS.

CAP. I. v. 1. ἐσχάτων] MS. ἐσχάτου. 3. αὐτοῦ] Manuscripti, in quibus spiritus Grammaticales distinguuntur, habent αὑτοῦ, & ita legit Cyrillus 8. contra Julianum. ib. δι' ἑαυτοῦ] In Manuscripto deest. 9. ἀνομίαν] MS. ἀδικίαν, pari sensu. 12. ὡσεὶ περιβόλαιον ἑλίξεις αὐτοὺς] MS. ἑλίξεις αὐτοὺς ὡς ἱμάτιον. ib. ἑλίξεις] Videri possit hoc in Græcum textum irrepsisse pro ἀλλάξεις ex loco Esaiæ 34. 4.

CAP. 2. v. 9. χάριτι] Quidam codices jam olim habuere χωρὶς, quod sequuntur hic nonnulli codices Syriaci & Ambrosius 2. de fide ad Gratianum: unde apparet non debere hujus Scripturæ mutatæ culpam in Nestorium aut Nestorianos conjici.

CAP. 3. v. 9. ἔργα μου] Ponenda interpunctio post μου, ut in Hebræo & editione Sixti Græca. Et id exigunt quæ sequuntur infra 17. & ipsa historiæ series. 10. ἐκείνῃ] MS. ταύτῃ. 15. ἐν τῷ λέγεσθαι] Hoc quidam connectunt cum præcedentibus. Chrysostomus & qui eum sequuntur Græci cum iis quæ sequuntur, φοβηθῶμεν οὖν, ubi nos novam habemus Sectionem, non alia de causa quam quia ita visum est exscriptoribus, cum Græci aliis utantur Sectionibus. 17. τισὶ δὲ] MS. τίσιν δὲ καί. ib. ἁμαρτήσασιν] MS. ἀπειθήσασιν· forte ex Glossemate.

CAP. 4. v. 2. συγκεκραμένους] Ita habent MS. non pauci: sed bona videtur lectio συγκεκραμένος. Potest tamen ferri & altera. 3. εἰσερχόμεθα] MS. εἰσερχώμεθα· non malè. 4. ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ] Abest in MS. 7. εἴρηται] MS. clarius προείρηται.

CAP. 5. v. 3. ὑπὲρ] MS. περί. 5. γενηθῆναι] Manuscriptus γενέσθαι.

CAP. 6. v. 3. ποιήσομεν] MS. ποιήσωμεν. 10. τοῦ κόπου] In MS. deest ut & in Latino.

CAP. 7. v. 11. ἐπ' αὐτῇ νενομοθέτητο] MS. ἐπ' αὐτῆς νενομοθέτηται. 13. προσέσχηκε] MS. προσέσχε· & est vox bene Græca, significatque *operam dare*. Alii libri habent προσέσχηκε. 14. ἱερωσύνης] MS. ἱερέων. 17. μαρτυρεῖ] MS. μαρτυρεῖται. 19. ἐγγίζομεν] MS. ἐγγίζωμεν. 26. ἡμῖν] *MS.* ἡμῖν καί. 27. ἀνενέγκας] *MS.* προσενέγκας, ut supra v. 1, 3, 7. & infra sæpe.

CAP. 8. v. 1. ἐπὶ τοῖς] *MS.* ἐν τοῖς· 4. εἰ μὲν γὰρ] *MS.* εἰ μὲν οὖν. ib. τῶν ἱερέων] Deest in Manuscripto. 10. διαθήκη] *MS* διαθήκη μου. 12. καὶ τῶν, &c.] Syrus & Latinus unam tantum vocem legerunt hoc loco, & Græci quidam (quomodo in Hebræo) ita ut altera horum videri possit irrepsisse ex Glossemate.

CAP. 9. v. 1. σκηνὴ] In *MS.* abest illud σκηνὴ, ut & in Syro & Latino, & rectè. Est enim natum ex Glossemate, nec legerunt id Chrysostomus & secuti eum Græci. 2. ἁγία] Non ἁγία scribendum sed ἅγια, ut ex sequentibus apparet, & supra 8. 2. 9. καθ' ὃν] *MS.* καθ' ἣν· quomodo & Græcos quosdam legisse apparet. 10. δικαιώμασι] *MS.* δικαιώματα· neque aliter legit Syrus. 14. αἰωνίου] Ita habent optimi codices, & ita legit Theophylactus, ut & Syrus. Græci alii & Latini ἁγίου. ib. ἡμῶν] Quidam libri habent ὑμῶν· sed ἡμῶν est in Manuscripto, & sic Syrus legit, & ita versum habent quidam codices Latini. 27. καθ' ὅσον] Alii dices habent καθ' ὃ· forte scriptum fuit καθὼς· Syrus איכנא: Latinus *quemadmodum*. 28. σωτηρίαν] *MS.* addit διὰ πίστεως· non malé.

CAP. 10. v. 2. ἐπεὶ ἂν] *MS* οὐκ ἂν· quomodo & Græci expositores legerunt, & monent id pronunciandum cum interrogationis nota. ib. κεκαθαρμένους] *MS.* habet κεκαθαρισμένους, non malé. 12. αὐτὸς] *MS.* οὗτος. ib. ἐν τῇ δεξιᾷ] *MS* ἐκ δεξιῶν. 15. εἰρηκέναι] *MS.* προειρηκέναι· sed nihil refert. 17. ἁμαρτιῶν, &c.] Post hoc subauditur εἴρηκε. Quidam codices etiam adscriptum habent τότε εἴρηκε. 22. ἐῤῥαντισμένοι] *MS.* ῥεραντισμένοι· ex Dialecto ut puto aliqua. 34. δεσμοῖς μου, &c.] Legendum, ut in Manuscripto est, δεσμίοις· quomodo infra 13. 3. Et apparet hic ita legisse Syrum & Latinum. ib. ἑαυτοῖς] *MS.* ἑαυτοὺς, & deest ἐν οὐρανοῖς, ut & in Latino. 38. δίκαιος] *MS.* δίκαιός μου· & ita scriptum in multis codicibus Græcis Abacuci. ib. πίστεως] Syrus hic legit πίστεώς μου· quomodo est in Hebræo.

CAP. 11. v. 3. τὰ βλεπόμενα γεγονέναι] *MS.* τὸ βλεπόμενον γεγονέναι. 4. λαλεῖται] *MS.* λαλεῖ. 8. καλούμενος] *MS.* ὁ καλούμενος· ut sit πρόληψις. 11. ἔτεκεν] Abest in Manuscripto: Bene. Nec aliter legit Latinus. 13. ἰδόντες] Quod hic post ἰδόντες quidam codices habent καὶ πεισθέντες, id abest in Manuscripto. 34. ἐνεδυναμώθησαν] *MS.* ἐδυναμώθησαν. 37. ἐπειράσθησαν] Hæc vox in textum irrepsit ἐκ διττογραφίας· Quod nec Syrus legit, nec Chrysostomus, nec Theophylactus. 39 τὴν ἐπαγγελίαν] *MS.* τὰς ἐπαγγελίας· quomodo plerumque hic scriptor loquitur ubi de veteribus promissis agit.

CAP. 12. v. 1. εὐπερίστατον] Plurimi codices habent εὐπερίσπαστον· & sic legerunt Syrus & Latinus. 15. ἐνοχλῇ] Apparet ex Deut. 29. 18. legendum hic ἐν χολῇ. 19. προστεθῆναι] *MS.* προσθεῖναι. 24. παρὰ τὸν] Legendum est παρὰ τὸ· quomodo legerunt Græci veteres & Syrus. 25. ἐκφυγόντες] *MS.* ἐξέφυγον. 26. σείω] *MS* σείσω, bene. 28. αἰδοῦς καὶ εὐλαβείας] *MS.* εὐλαβείας καὶ δέους.

CAP. 13. v. 9. περιφέρεσθε] *MS.* παραφέρεσθε, i. *ne infanite*. Et ita videtur legisse Latinus cùm vertit *abduci*, ut & Syrus. ib. περιπατήσαντες] *MS.* περιπατοῦντες. 11. περὶ ἁμαρτίας] Absunt in Manuscripto. 17. ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ὑμῶν] *MS.* ponit post ἀποδώσοντες. 18. πεποίθαμεν] *MS.* πειθόμεθα, pari sensu. 21. ἔργῳ] *MS.* λόγῳ καὶ ἔργῳ. 23. ἀδελφὸν] In Manuscripto erant literæ aliquæ detritæ, videbaturque scriptum fuisse ἀδελφὸν ὑμῶν, quomodo fuit & in exemplaribus quibus usi sunt Syrus & Latinus.

IN EPISTOLAM JACOBI.

CAP. 1. v. 12. ἀνὴρ] MS. ἄνθρωπος. ib. ὁ κύριος] Abest in Manuscripto. Nec aliter legerunt & acceperunt Syrus & Latinus. 19. ὥστε] MS. ἴστε· & sic legit Latinus. 21. περισσείαν] MS. περίσσευμα. 23. ὅτι] Deest in Manuscripto, ut & apud Syrum. 27. θρησκεία] In Manuscripto connectitur hoc non male cum præcedentibus, hoc modo, θρησκεία γὰρ· & sic legit Syrus.

CAP. 2. v. 3. αὐτῷ] Abest in Manuscripto. 3. ὧδε] Abest in Manuscripto. 5. κληρονόμους] Illud καὶ rectius abest in Manuscripto. 6. ὑμῶν] MS. ὑμᾶς. 11. τηρήσῃ] MS. πληρώσῃ. 13. κατακαυχᾶται] MS. non male. κατακαυχάσθω. Et hunc sensum sequitur Syrus. 15. καὶ λειπόμενοι] Pro καὶ in Manuscripto est ἤ. 18. ἐκ τῶν ἔργων] Cum & Manuscripti plurimi, & ille optimus quo utimur, & Latinus & Syrus & Arabs legerint χωρὶς τῶν ἔργων· omnino præstat eam nos lectionem sequi. 25. ἀγγέλους] Quidam codices habent hic (sicut habetur 11. 31.) κατασκόπους. Et sic vertunt Syrus & Arabs.

CAP. 3. v. 6. καὶ ἡ γλῶσσα. &c.] MS. καὶ ἡ γλῶσσα πῦρ, ὁ κόσμος τῆς ἀδικίας, ἡ γλῶσσα καθίσταται, ad quam lectionem propius accedit Latinus interpres. Sed Syrus optime legisse videtur ἡ γλῶσσα πῦρ τῷ κόσμῳ τῆς ἀδικίας καθίσταται. ib. φλογιζομένη] Forte scribendum φλογιζομένη· quomodo legisse videtur Syrus. 9. τὸν θεὸν] MS. τὸν κύριον. ib. γεγονότας] MS γεγενημένους. 12. ἁλυκὸν, &c.] Recte hic MS. ὅτι ἁλυκὸν γλυκὺ ποιῆσαι ὕδωρ, i. quomodo Latinum interpretem puto scripsisse, *Neque falsa dulcem potest facere aquam.* 14. εἰ δὲ] MS. εἰ δὲ ἄρα. ib. κατακαυχᾶσθε] MS. καυχᾶσθε. 16. ἐκεῖ] MS. non male ἐκεῖ δὲ.

CAP. 4. v. 2. φονεύετε] Sunt qui legunt φθονεῖτε· non male, nisi quis malit φονεύετε. 6. διὸ usque ad finem versus] Cum absint hæc ob optimis MSS. & à Latinis codicibus nonnullis, credibile est hunc locum, ut ab eo quod hic tractatur alienum, annotatum fuisse in margine ex 1 Pet. 5 6 deinde, ut fieri solet, irrepsisse in textum. Et his omissis sensus melius cohæret. 7. ἀντίστητε] MS. ἀντίστητε δὲ. 11. καὶ κρίνων] MS. ἢ κρίνων. 12. νομοθέτης] MS. adjicit καὶ κριτὴς, & sic legere Latinus, Syrus, Arabs. ib. τὸν ἕτερον] MS. τὸν πλησίον, sensu eodem, & ita legerunt Syrus & Latinus. 13. καὶ αὔριον] Alii codices ἢ αὔριον· quomodo legerunt Syrus, & Latinus. ib. πορευσόμεθα] Hoc, & quæ sequuntur verba tum hic tum infra v. 15. in futuro legerunt Syrus, Latinus, Arabs, & sic optimi habent codices Græci, non in potentiali. 14. τὸ τῆς] MS. τὰ τῆς. ib. ἔστιν] Rectius ἐστὶν quam ut in aliis codicibus quibusdam ἔσται. Et sic legere Syrus, Latinus, Arabs. 15. καὶ ποιήσομεν] Rectius Latinus & Syrus legere ποιήσομεν absque καὶ præcedente. 16. καλὸν ποιεῖν] Syrus legit τὸ καλὸν sine ποιεῖν· non male.

CAP. 5. v. 3. ὡς πῦρ] Arabs videtur legisse ὡς πῦρ ὅ. Mon male MS. repetit vocem ὁ ἰὸς post σάρκας ὑμῶν. 5. ἐν ἡμέρᾳ] MS. ἐν ἡμέραις. 10. ἀδελφοί ... μου] MS. ἔχετε quod ponit post μακροθυμίας, & deest μου. ib. ὀνόματι] Alii codices plenius habent ἐν ὀνόματι. 11. ὑπομένοντας] MS. melius ὑπομείναντας· quomodo legerunt & Syrus & Latinus. 12. εἰς ὑπόκρισιν] Syrus Latinus, Arabs legerunt ὑπὸ κρίσιν. 16. ἐξομολογεῖσθε, &c.] In MS. connectitur hoc cum superioribus non male hoc modo ἐξομολογεῖσθε οὖν ἀλλήλοις τὰς ἁμαρτίας. 20. ψυχὴν] MS. τὴν ψυχὴν αὐτοῦ.

IN EPISTOLAM I PETRI.

CAP. I. v. 12. Οἷς, &c.] MS. Οἷς ἀπεκαλύφθη αὐτὰ οὐχ ἑαυτοῖς, ὑμῖν δὲ διηκόνουν. Sed præfero id quod Latinus hic sequitur. 16. γίνεσθε] MS. ἔσεσθε· quomodo apud LXX duobus Levit. locis. 20 ἐσχάτων] MS. ἐσχάτου. 22. διὰ πνεύματος] Deest hoc in Manuscripto non minus quam in Latino & Syriaco. ib. ἐκ καθαρᾶς καρδίας] in Manuscripto tantum est ἐκ καρδίας· quomodo Rom. 6. 17. & ita legit Latinus. 23. λόγου ζῶντος θεοῦ] MS. ζῶντος θεοῦ, ut apertum sit ζῶντος cum voce θεοῦ, non cum voce λόγου hic conjungi. Sumpta enim verba ex Dan. 6. 26. 25. τὸ ῥῆμα τὸ] In Manuscripto deest.

CAP. 2. v. 21. ἐπιποθήσατε] Adjicit hic MS. cum Syro & Latino εἰς σωτηρίαν recte. 5. οἰκοδομεῖσθε] MS. ἐποικοδομεῖσθε· nec aliter legit & Latinus. 7. λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας, καὶ] Recte puto in Syriaco abesse hæc omnia, & translata huc ex Matth. 21. 42. neque enim huc pertinent. MS. secundum locutionem receptiorem λίθος habet pro λίθον. 18. σκολιοῖς] Syrus duo habet adjectiva; quare videtur legisse δυσκολοῖς καὶ σκολιοῖς. Facile autem fieri potuit ut à librariis de duabus vicinis vocibus altera omitteretur. 19. χάρις] Addit MS. παρὰ τῷ θεῷ· quomodo legit & Syrus. 20. κολαφιζόμενοι] Videntur & Syrus & Arabs legisse κολαζόμενοι quanquam potest & κολαφιζόμενοι ferri, ut sit species pro genere. 21. ὑπὲρ] MS. περὶ· quod recte cohæret cum sequentibus. 24. ἁμαρτίαις] MS. ἁμαρτίαις ὑμῶν.

CAP. 3. v. 7. χάριτος] MS. ποικίλης χάριτος. ib. ἐκκόπτεσθαι] Latinus recte legit ἐγκόπτεσθαι. 8. φιλόφρονες] MS. ταπεινόφρονες· & inde est quod Latini quidam codices hic habent *humiles.* 9. εἰδότες] Deest in Manuscripto & in Syro. 10. ἀγαπᾷν, καὶ ἰδεῖν] Syrus rectius legit καὶ ἀγαπῶν ἰδεῖν· est enim ex Psal. 34. 13. ib. αὐτοῦ ... αὐτοῦ] Utroque loco abest in Manuscripto. 13. μιμηταὶ] MS. ζηλωταὶ· non male. 14. Ἀλλ' εἰ καὶ] MS. εἰ. 15. αἰτοῦντι] MS. ἀπαιτοῦντι· non male. ib. μετὰ] MS. non male ἀλλὰ μετὰ, & bene hæc conjunxit. 17. θέλει &c.] MS. θέλοι. Quidam Latini vertunt, *si velit Spiritus Dei,* quia voces per compendia scriptæ θεμα & πνευμα, vicinæ sunt. 18. περὶ ἁμαρτιῶν] MS. plenius περὶ ἁμαρτίας ὑπὲρ ὑμῶν. 21. ὃ] In Manuscripto optimo & aliis hic est ὅ, ut nempe id referatur ad ὕδωρ, non ut idem significetur sed simile. 22. ἐν δεξιᾷ τοῦ θεοῦ] Hic in quibusdam Græcis codicibus aliquanto plus fuisse docet Latina versio.

CAP. 4. v. 1. ἐν σαρκὶ] MS. rectius σαρκί. 3. κατειργάσασθαι] Melius κατειργάσθαι, quomodo videtur legisse & Syrus. 8. καλύψει] καλύπτει. 14. τὸ τῆς δόξης καὶ τὸ] MS. τὸ τῆς δόξης, καὶ δυνάμεως καὶ τό. Sed vera lectio est τὸ τῆς δόξης καὶ δυνάμεως, τό. ib. κατὰ μὲν usque ad finem versus] Absunt à Manuscripto non minus quam à Latino & Syro & Arabe. 16. τῷ μέρει] MS. locutione Latina τῷ ὀνόματι. Nec aliter legit Syrus.

CAP. 5. v. 2. ἑκουσίως] MS. ἑκουσίως κατὰ τὸν θεόν· Et sic legit Latinus. 5. ὑποτασσόμενοι] In Manuscripto deest, ut & in Latino & Syro. ib. ἐγκομβώσασθε] MS. ἐγκομβώσατε. 6. καιρῷ] MS. καιρῷ τῆς ἐπισκοπῆς. 10. καταρτίσαι, &c.] MS. καταρτίσει, στηρίξει, σθενώσει, & abest ὑμᾶς & θεμελιώσαι· nec aliter legit Latinus. 11. Αὐτῷ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων] In Manuscripto tantum est αὐτῷ τὸ κράτος, &c. 12. εἰς ἣν ἑστήκατε] MS. εἰς ἣν στῆτε. 14. ἐν φιλήματι ἀγάπης] Syrus legit ἐν φιλήματι ἁγίῳ.

IN EPIST. II PETRI.

CAP. I. v. 2. ἡμῶν] MS. deest. 3. διὰ δόξης καὶ ἀρετῆς] MS. ἰδίᾳ δόξῃ καὶ ἀρετῇ. 5. καὶ αὐτὸ τοῦτο δὲ] MS. καὶ αὐτοὶ δέ. 8. ὑπάρχοντα] MS. παρόντα. 10. βεβαίαν ὑμῶν τὴν κλῆσιν] MS. plenius, ut & alii multi, ἵνα διὰ τῶν καλῶν ἔργων βεβαίαν ὑμῶν τὴν παράκλησιν. Latinus in suo Græco habuit διὰ τῶν καλῶν ἔργων· sed κλῆσιν non παράκλησιν. 12. διὸ οὐκ ἀμελήσω] MS. διὸ μελλήσω· inusitate: & tamen Latinus videtur sic legisse. 17. τοιᾶσδε ὑπὸ τῆς μεγαλοπρεποῦς δόξης, Οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητὸς εἰς ὃν ἐγὼ εὐδόκησα. 20. ἐπιλύσεως] Omnino assentior iis qui ἐπηλύσεως legendum censent; quod cum sequentibus melius cohæret.

CAP. 2. v. 2. ἡ ὁδὸς τῆς] MS. ἡ δόξα τῆς. 11. παρὰ Κυρίῳ] Abest in Manuscripto, & recte. 12. φυσικὰ γεγεννημένα] MS. γεγεννημένα φυσικά. At Latinus φύσει quod rectum puto. 13. ἀπάταις αὐτῶν] Recte Latinus legit ἀγάπαις, quomodo & Judas loquitur. Sed auferendum αὐτῶν, quod Arabs non legit. 14. μοιχαλίδος] MS. μοιχείας· quod rectum puto. Et ita legit Latinus qui vertit *adulterii.* ib. ἀκαταπαύστους] Melius Latinus legit ἀκαταπαύστου. ib. πλεονεξίαις] Ita MS. non πλεονεξίας ut alii codices. 15. τοῦ Βοσὸρ] Arabs legit hic Βεώρ, & præposuit vocem quæ *filium* significat. Quod non improbem si exemplaria vetera faveant. Nam בעור paterBalaami. 16 παραφρονίας] Latinus hic παραφρονίαν legit. 17. νεφέλαι] MS. distinctius ὁμίχλαι. 19. ὑπάρχοντες] MS. ὄντες. Nihil refert. 20. εἰ γὰρ] Alii libri εἰ γάρ. Sed vera lectio est οἱ γὰρ, ut series sequentium indicat. 21. ἐπιστρέψαι ἐκ ... αὐτοῖς] MS. εἰς τὰ ὀπίσω ἀνακάμψαι ἀπὸ ... αὐτῷ.

CAP. 3. v. 2. ὑμῶν] Alii habent ἡμῶν. Ego utrumque infercum puto. 3. ἐμπαῖκται] MS. ἐν ἐμπαιγμονῇ ἐμπαῖκται· & sic Latinus legit vertens, *in deceptione illusores.* Augustinus citat expressius ad Græcum *illusione illudentes.* 7. τῷ αὐτῷ] Latinus legit τῷ αὐτοῦ. 9. εἰς ἡμᾶς] MS. δι' ὑμᾶς *nostri causa.* 13. κατὰ τὸ ἐπάγγελμα αὐτοῦ] MS. καὶ τὰ ἐπαγγέλματα αὐτοῦ. Nec aliter hic legit Latinus. ib. κατοικεῖ] MS. οἰκεῖ. 14 ἀμώμητοι] MS. ἄμωμοι. 16. ἐν αἷς] MS. ἐν αἷς.

IN EPIST. I JOHANNIS.

CAP. I. v. 3. ὑμῖν] MS. καὶ ὑμῖν. 4. ὑμῶν] Ita habent codices & plurimi & optimi, recte. 3. ἐπαγγελία] MS. ἀγγελία. Nec aliter legere aut Syrus aut Latinus.

CAP. 2. v. 4. ἔγνωκα] MS. ὅτι ἔγνωκα. 5. ὅτως] Supervacaneum est, & deest in Manuscripto, Latino & Syro. 7. ἀδελφοί] MS. ἀγαπητοί. Nec aliter legerunt aut Syrus aut Latinus. Et ἀπ' ἀρχῆς hic deest in Manuscripto, apud Syrum autem & Latinum deest hoc ipsum in membro sequente. 8. ἐν ὑμῖν] Forte ἐν ἡμῖν, ut in Manuscripto. ib. σκοτία] MS. σκιά. 12. τεκνία] MS. παιδία, melius. 10 γράφω] MS. ἔγραψα. 15. τῷ κόσμῳ] MS. τοῦ θεοῦ. 17. αὐτοῦ] MS. deest. 10. ὅτι] Abest in Manuscripto, non male. 23. ἔχει] Addit hic MS. quod & alii Manuscripti habent, & Latinus & Syrus, ὁ ὁμολογῶν τὸν υἱὸν καὶ τὸν πατέρα ἔχει. 29. ὅτι] MS. ὅτι καί.

CAP. 3. v. 1. κληθῶμεν] Addit MS. quod & Latinus legit & Syrus, καὶ ἐσμέν. 3. ἐὰν] MS. ὅταν. 5. ἡμῶν] Deest in Manuscripto. 7. Τεκνία] Manuscripti παιδία, non male. 14. ὁ μὴ, &c.] MS. τῷ ἀδελφὸς ὁ μὴ ἀγαπῶν. 19 γινώσκομεν] MS. γνωσόμεθα. 20. ὅτι μείζων] Hoc ὅτι abest in Manuscripto, & bene: neque legit Latinus. 21. ἡμῶν] Prius ἡμῶν abest in Manuscripto.

CAP 4. v. 3. Χριστὸν ἐν σαρκὶ ἐληλυθότα] In MS. deest. Quod autem Socrates dicit Hist. Eccles. 7. 32. ab initio hic scriptum fuisse πᾶν πνεῦμα ὁ λύει τὸν Ἰησοῦν, sed à Nestorianis id sublatum: id quanquam verum non arbitror, agnosco tamen istam lectionem esse veterem; non ex Latino tantum interprete, sed & ex Irenæo 3. 18. Sed arbitror non ita scriptum primitus à Johanne, sed mutatum ut congrueret in Gnosticorum illos, qui alium dicebant esse Jesum, alium Christum, alium Μονογενῆ. 6. ἐκ τούτου] MS. ἐν τούτῳ. 7. ἀγαπῶν] MS. ἀγαπῶν τὸν θεόν. 10. αὐτὸς] MS. ἐκεῖνος. 16. πεπιστεύκαμεν] MS. πιστεύομεν. 18. φοβούμενος] Arabs recte legit κολαζόμενος. 19. ἡμεῖς] MS. ἡμεῖς οὖν· quomodo in suis codicibus habuerunt & Syrus & Latinus. 19. ὅτι αὐτὸς] MS. ὅτι θεὸς, & infra v. 21. ἀπὸ θεοῦ.

CAP. 5. v. 2. τὰ τέκνα τοῦ θεοῦ ... τὸν θεὸν] Trajectionem horum verborum libenter facerem, si librum aliquem veterem haberem auctorem. 6. δι' αἵματος] MS. αἵματος καὶ πνεύματος. ib. τῷ αἵματι] MS. πνεύματι. ib. ἡ ἀλήθεια] Tam Syrus quàm Arabs legerunt fine articulo, quod rectius. 7. Ὅτι usque ad finem v. 8.] MS. non aliud hic habet, quam ὅτι τρεῖς εἰσιν οἱ μαρτυροῦντες τὸ πνεῦμα, καὶ τὸ ὕδωρ, καὶ τὸ αἷμα· non adjecto illo, καὶ οἱ τρεῖς εἰς ἕν εἰσι, quod & Syrus & Arabs legere. Ego hanc quam à MS. posui lectionem, & quæ à multis aliis confirmatur libris veteribus veram puto. 9. ὅτι] MS. ὅτι. 10. μαρτυρίαν] MS. μαρτυρίαν τοῦ θεοῦ. ib. τῷ θεῷ] Latinus legit τῷ υἱῷ· quod rectius. 13. τοῖς πιστεύουσιν, &c.] MS. melius ἵνα εἰδῆτε ὅτι ζωὴν ἔχετε αἰώνιον, οἱ πιστεύοντες εἰς τὸ, nec aliter legere Syrus, Latinus, Arabs. 14. θέλημα] MS. ὄνομα. 16. ἁμαρτάνοντα μὴ] MS. μὴ ἁμαρτάνοντα ἁμαρτίαν. 13. ὁ γεννηθεὶς ἐκ τοῦ θεοῦ] Sic legerunt & Syrus & Arabs. Et sic habet MS. non ἡ γέννησις τοῦ θεοῦ. 20. ἥκει] Syrus & Arabs videntur legisse ἧκε, puto & Latinus. ib. τὸν ἀληθινὸν] MS. & Latinus τὸν ἀληθινὸν θεόν. ib. Ἰησοῦ Χριστοῦ] Non est in Manuscripto nec in Latino.

AD JOHANNEM II.

Verf. 1. ϗ οὐκ ἐγώ] MS. οὐκ ἐγὼ δέ. 2. μένουσαν] MS. ἐνοικοῦσαν, fenfu eodem. 3. ἔσται μεθ' ὑμῶν] Deeft in MS. 4. παρά] MS. ἀπό. 8. ἀπολέσωμεν, &c.] MS. ἀπολέσητε ἃ εἰργάσασθε· quæ melius cohærent cum eo quod præceffit. Nec aliter legit Latinus. 12. ἀλλὰ ἐλπίζω ἐλθεῖν] MS. ἐλπίζω γὰρ γίνεσθαι. 13. τῆς ἐκλεκτῆς] Alii libri Εὐδοκίης, quod verum puto, ut fit nomen proprium ficut Ἐκλεκτή: alii, ἐκλεκτῆς fine articulo.

AD JOHANNEM III.

Verf. 1. ϗ εἰς τοὺς ξένους] Lege ut in MS. ϗ τοῦτο ξένους· & fic legit Latinus. 7. αὐτοῦ ··· ἐθνῶν] MS. ἐθνικῶν fine αὐτοῦ. 8. ἀπολαμβάνειν] MS. ὑπολαμβάνειν. 9. τῇ] MS. τι τῇ· at Latinus, ἂν τῇ. 12. οἴδατε] MS. οἶδας. 13. οὐ θέλω] MS. οὐκ ἐβουλήθην· 15. οἱ φίλοι] MS. οἱ ἀδελφοί.

AD JUDAM.

Verf. 1. ἡγιασμένοις] MS. ἠγαπημένοις quomodo legit Latinus. 3. κοινῆς] MS. κοινῆς ἡμῶν: pro quo Latinus legit κοινῆς ὑμῶν. 4. μόνον Θεὸν ϗ δεσπότην τὸν κύριον] MS. μόνον δεσπότην ϗ κύριον· datur Chrifto nomen δεσπότου etiam 2 Petri 2. 18. ubi de iifdem hominibus agitur. 5. εἰδότας ὑμᾶς ἅπαξ τοῦτο] MS. εἰδότας ἅπαξ πάντα· quomodo & Latinus legit. 5. ὁ κύριος] Quod hic in Latino eft *Jefus* venit ex Græcorum librorum compendio in quibus fcriptum fuit ις. pro κς. 7. ὑπέχουσαι] MS. ὑπερέχουσαι. 12. ἀγάπαις] Nonnulli codices ἀπάταις, errore manifefto. 15. ἀσεβεῖς αὐτῶν] Abeft αὐτῶν in MS. 18. ἐν ἐσχάτῳ χρόνῳ ἔσονται] MS. ἐπ' ἐσχάτου χρόνου ἐλεύσονται. 22. ἐλεεῖτε διακρινόμενοι] MS. ἐλέγχετε διακρινομένους· nec aliter legit Latinus. 23. πυρὸς ἁρπάζοντες] Sequitur in MS. οὓς δὲ ἐλεεῖτε ἐν φόβῳ. 24. αὐτούς] MS. ἡμᾶς· at Latinus legit ὑμᾶς, non male: quomodo & Rom. 16. 25. quem locum ob oculos videtur habuiffe Judas. Ib. ἀμώμους] MS. ἀμέμπτους, ut 1 Theff. 3. 13. 25. ἡμῶν] MS. addit διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ Κυρίου. ib. ϗ νῦν, &c.] MS. πρὸ παντὸς τοῦ αἰῶνος ϗ νῦν. Sic legit & Latinus.

IN APOCALYPSIN JOHANNIS.

CAP. 1. v. 2. ϗ ἅτινά εἰσι, ϗ ἃ χρὴ γενέσθαι] MS. optimi hæc non habent, nec aliter legit Latinus: ex commate infra 19. huc irrepfere. 5. ἀγαπήσαντι] MS. ἀγαπῶντι, ut indicetur perpetua dilectio. ib. λούσαντι ··· ἀπό] MS. λύσαντι ··· ἐκ· meminit utriufque lectionis Arethas. 6. ἡμᾶς, &c.] MS. ἡμῖν βασιλείαν τῷ Θεῷ. 8. Α ϗ τὸ Ω] MS. Ἄλφα ϗ τὸ Ω· non male. 9. ϗ ὑπομονῇ] Græci non videntur legiffe ϗ ὑπομονῇ. Poteft tamen id ferri fi βασιλείαν interpreteris jus ad regnum. 12. ἐλάλει] MS. λαλεῖ quafi in re præfenti. 13. τῶν ἑπτά, &c.] MS. τῶν λυχνιῶν ὁμοίωμα υἱοῦ ἀνθρώπου. 16. ϗ ἔχων] In MS. deeft ἔχων. 20. ἃς εἶδες] In MS. deeft, ut & in Latino.

CAP. 2. v. 2. ϗ ὅτι] In MS. deeft ϗ, ita ut ὅτι fit explicatio conftantiæ. 3. ϗ, &c.] In MS. alius eft ordo verborum, quem fequitur codex Latinus, ϗ ὑπομονὴν ἔχεις ϗ ἐβάστασας. 6. ἃ] Abeft in MS. fenfu falvo. 7. παραδείσου] MS. ἐν τῷ παραδείσῳ. 8. τῆς ἐν] MS. τῷ ἐν. ib. πρῶτος] MS. πρωτότοκος. 9. οἶδα, &c.] In MS. tantum eft, οἶδά σου τὴν θλίψιν. 10. ἕξετε] MS. ἔχητε, i. *ut habeatis anguftias*. 13. οἶδα, &c.] MS. οἶδα ποῦ κατοικεῖς· quomodo legit & Latinus. ib. ἐν αἷς ··· πιστός] MS. ὁ πιστός μου & delet ἐν αἷς. 14. τῷ Βαλὰκ βαλεῖν] MS. τῷ Βαλὰκ βασιλεῖ. 16. ὁμοίως μετανόησον] MS. ὁμοίως μετανόησον οὖν ut ὁμοίως pertineat ad præcedens comma; & fit πλεονασμὸς in οὖν & ὁμοίως. Et quia ifte πλεονασμὸς quofdam offenderet, eo factum eft, ut in quibufdam hic codicibus ὁμοίως mutaretur in ὃ μισῶ. 17. φαγεῖν] In MS. deeft; quomodo legit Latinus. 18. ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ] Deeft αὐτοῦ in MS. ut in Latino. 20. ἀφεῖς τὴν γυναῖκά σου τὴν Ἰεζαβέλ] Sic & MS. & ita legerunt veteres omnes. Scriptum autem hic per incuriam ἀφεῖς pro ἐᾷς. ib. ἡ λέγει] MS. ἡ λέγουσα. 22. κλίνην] MS. φυλακήν· quod irrepfit per errorem ex v. 10. 24. τοῖς λοιποῖς] Ita MS. non ϗ τοῖς λοιποῖς.

CAP. 3. v. 2. ἔμελλες ἀποβαλεῖν] MS. ἔμελλον ἀποθανεῖν· quomodo legit Latinus. 3. ἐπὶ σέ] Deeft in Manufcripto. 7. κλείσει αὐτήν] Deeft αὐτήν in Manufcripto. ib. εἰ μὴ ὁ ἀνοίγων, ϗ, &c.] Κλείων, ϗ οὐδεὶς ἀνοίγει. Latinus hæc & præcedentia legit ut in MS. 10. ὅτι ἐτήρησας] MS. ϗ ἐτήρησας, & fic legit Latinus. 12. ἡ καταβαίνει] MS. ἡ καταβαίνουσα· quod fatis redolet locutionem Johannis, qui rectis uti folet pro obliquis. 18. ἔγχρισον ἐπὶ τούς] MS. ἐγχρῖσαι τούς. 20. ϗ εἰσελεύσομαι] Abeft ϗ in codicibus quibufdam. Neque legit Latinus.

CAP. 4. v. 3. ϗ ἐπὶ τοῦ θρόνου καθήμενος] MS. brevius ϗ ὁ καθήμενος· nec aliter Latinus. ib. ὁμοία] MS. & alii multi habent ὅμοιος Attice. 5. φωναί, ϗ βρονταί] In plurimis MS. eft βρονταὶ ϗ φωναί. 7. ὡς ἄνθρωπος] MS. ὡς ἀνθρώπου· quomodo & Latinus. 8. ἅγιος, &c.] In plurimis MS. ter tantum legitur, ut apud Efaiam. 11. ὁ ἅγιος] Abeft in Manufcripto, ut & in Latino.

CAP. 5. v. 10. βασιλεῖς] MS. βασιλείαν. Et ita hic legit Latinus. ib. βασιλεύσομεν] Alii MS. habent, ut & Latinus legit βασιλεύσουσιν. 14. προσεκύνησαν] Quod hic in nonnullis codicibus additur, ζῶντι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, deeft in Manufcripto.

CAP. 6. v. 8. ϗ ὑπὸ τῶν θηρίων] MS. ϗ τὸ τέταρτον τῶν θηρίων. 9. μαρτυρίαν τοῦ ἀρνίου] In MS. & aliis libris deeft τοῦ ἀρνίου· quomodo legit Latinus. 11. ἐδόθησαν &c.] MS. ἐδόθη αὐτοῖς ἑκάστῳ στολὴ λευκή. 12. σάκκος] MS. σάκκος ὅλη. 13. σειομένη] MS. σαλευομένη. 14. ἐκινήθησαν] MS. ἀπεκίνησαν.

CAP. 7. ἐπὶ τῆς γῆς] Deeft in Manufcripto. ib. πᾶν δένδρον] MS. δένδρου. 9 ϗ ἰδού, &c.] MS. locutione magis Hebraica, ὄχλον πολύν, ϗ ἀριθμῆσαι.

CAP. 8. v. 3. λιβανωτόν] Puto legendum λιβανωτὸν, ita ut χρυσοῦν fit Attice dictum quomodo v. 5. legendum puto. ib. ταῖς προσευχαῖς] Latinus legit τὰς προσευχάς, & recte. 4. ταῖς προσευχαῖς τῶν] Puto Latinum hic legiffe τῶν προσευχῶν τῶν, & recte. 5. αὐτόν] Lege αὐτήν. 7. μεμιγμένον] MS. μεμιγμένα, & fic legit Latinus. ib. κατεκάη] Additur in MS. ϗ τὸ τρίτον τῶν δένδρων· per errorem ut puto. 12. σκοτισθῇ] MS. μὴ φανῇ.

CAP. 9. v. 2. καπνός] MS. καπνὸς καμίνου μεγάλης. 4. μόνους ··· αὐτῶν] Abfunt in MS. 5. βασανισθῶσι] MS. βασανισθήσονται. 6. φεύξεται] MS. φεύγει. 10. ἐξουσίαν ἔχουσι] MS. ἡ ἐξουσία αὐτῶν· at Latinus legit, ut quidam codices habent, ϗ κέντρα ἐν ταῖς οὐραῖς αὐτῶν· ϗ ἡ ἐξουσία αὐτῶν, &c. 11. ἄγγελον τῆς ἀβύσσου] MS. τὸν ἄρχοντα τῆς ἀβύσσου τὸν ἄγγελον.

CAP. 10. v. 4. ϗ μετὰ ταῦτα γράφειν] Melius alii, μὴ ταῦτα γράψῃς. 6. τὴν γῆν, &c.] Defunt τὴν γῆν, & fequentia in MS. 7. τελεσθῇ] MS. ϗ ἐτελέσθη. 9. δός μοι ··· βιβλαρίδιον] MS. δοῦναί μοι ··· βιβλιδάριον. ib. κοιλίαν] Forte cum MS. legendum καρδίαν.

CAP. 11. v. 5. ἔσω] Deeft in MS. 7. τὸ θηρίον τό] MS. τὸ θηρίον τὸ τέταρτον· fed puto fcriptum fuiffe τὸ τέταρτον.

CAP. 12. v. 3. δέκα] Quidam codices ἑπτὰ per errorem ex notis Numeralibus. 11. τὸν ποταμὸν ὅν] MS. τὸ ὕδωρ ὅ.

CAP. 13. v. 1. ὀνόματα] Multi libri ὄνομα· id vero eft *Urbs æterna*. 4. τῷ δεδωκότι] MS. ὅτι ἔδωκε. τίς δύναται] MS. ϗ τίς δύναται· quomodo legit & Latinus. 5. βλασφημίαν] MS. βλάσφημα· non malé. ib. ποιῆσαι] Sic & MS. fine voce πόλεμον quæ mox v. 7. fequetur. 6. τὸ στόμα αὐτοῦ βλασφημίαν] MS. τὸ ὄνομα αὐτοῦ εἰς βλασφημίας· non malé. Nec aliter hic legit Latinus. 7 ϗ νικῆσαι αὐτούς] Abfunt hæc in MS. & hujus commatis præcedentia. Et fatis comprehenduntur in verbis ante pofitis. ib. φυλήν] MS. φυλὴν ϗ λαόν· quomodo legit & Latinus. 9. αἰχμαλωσίαν] MS. εἰς αἰχμαλωσίαν, εἰς αἰχμαλωσίαν, &c. quod non improbo. 13. πληγή, &c.] MS. ἡ πληγὴ αὐτοῦ.

CAP. 14. v. 6. εὐαγγελίζεσθαι τούς] MS. εὐαγγελίζεσθαι ἐπὶ τούς. 8. ἐκ τοῦ] MS. ἡ ἐκ τοῦ· quomodo & Latinus legit. 10. ἐν τῷ ποτηρίῳ] MS. ἐκ τοῦ ποτηρίου. 12. ὧδε ··· ὧδε οἱ] MS. ὧδε ἡ ··· οἱ· quomodo legit hic Latinus. 13. τὰ δέ] MS. τὰ γάρ· quomodo & legit Latinus. 18. ἐξῆλθεν] Deeft in MS. ib. ϗ ἐκραύγασε] MS. ἐφώνησε fine καί.

CAP. 15. v. 3. τῶν ἁγίων] MS. τῶν ἐθνῶν. 4. τίς οὐ μή, &c.] MS. τίς οὐ μὴ φοβηθῇ ἐνώπιόν σου κύριε, ὅτι τὰ ἔθνη, omiffis quæ in medio. 6. λίνον] Libri quidam λίθον, & fic legit Latinus: per errorem fcribarum, ut puto.

CAP. 16. v. 1. τὰς φιάλας] MS. τὰς ἑπτὰ φιάλας· quomodo legit & Latinus. 2. εἰς τούς] MS. ἐπὶ τούς· non male. 9. τὸ ὄνομα τοῦ] MS. ἐνώπιον τοῦ. 13. τρία] Abeft in MS. 17 ἀπὸ τοῦ ναοῦ τοῦ οὐρανοῦ] MS. ἐκ τοῦ ναοῦ fine τοῦ οὐρανοῦ & fic Latinus. 18. οἱ ἄνθρωποι ἐγένοντο] MS ἄνθρωπος ἐγένετο.

CAP. 17. v. 1. ἦλθεν] MS ἐξῆλθεν. 4 πορφύραν] MS. πορφυροῦν, fc. ἱμάτιον. ib. ϗ τὰ ἀκάθαρτα τῆς] Ita & MS. At alii codices habent ϗ ἀκαθάρτητος quomodo videtur legiffe Latinus; Arethas vero ϗ τῶν ἀκαθάρτων τῆς. 5. πορνῶν] Arethas habet πορνειῶν· & ita legit Latinus. 8. βλέποντες] MS. βλεπόντων· non male. 16. ϗ τὸ θηρίον] Arethas habet ἐπὶ τὸ θηρίον, & libri multi: nec aliter legit Latinus. 17. ϗ ποιῆσαι γνώμην μίαν] Abfunt à MS. ut & à Latino.

CAP. 18. v. 2. δαιμόνων] MS. δαιμονίων· quomodo LXXII שעירים Efa. 13. 21. vertunt. 3. πέπωκε] MS. πέπτωκε· & fic legit Latinus. 6. ὑμῖν] Abeft à MS. non male. 12. ξύλον] MS. σκεῦος. 13. κινάμωμον] MS. addit ϗ ἄμωμον. 14. εὑρήσεις αὐτά] MS. αὐτὰ εὑρήσουσι. 17. τῶν πλοίων πλέων] MS. τόπον πλέων, fupple τὸν τόπον. Unde corrigenda Lat. verfio *in locum*, non *in lacum*. Quidam codices poft πλέων addunt ϗ ναῦται· fed nihil eo opus. 18 τὸν καπνόν] MS τὸν τόπον· & fic legit Latinus. 19. κλαίοντες ϗ πενθοῦντες] Deeft in MS. 21. μύλον] MS. μυλικόν· non male. 22 πάσης τέχνης] Deeft in MS.

CAP. 19. v. 11. καλούμενος] Deeft in MS. 20. μετ' αὐτοῦ ὁ] MS. οἱ μετ' αὐτοῦ, ὁ.

CAP. 20 v. 2. τὸν ὄφιν τὸν ἀρχαῖον] MS. ὁ ὄφις ὁ ἀρχαῖος. 3. ἐπάνω αὐτοῦ] MS. ἐμμεναῖς αὐτόν. 4. πεπελεκισμένων] MS. πεπολημένων· fed puto fcribam fcribere voluiffe πεπολεμένων. 8. ὧν ὁ ἀριθμός] MS. cum Hebraifmo ὧν ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν.

CAP. 21. v. 1. ϗ ἡ, &c.] MS. ϗ τὴν θάλασσαν οὐκ εἶδον ἔτι. 2. Ἱερουσαλήμ] MS. Ἱερουσαλὴμ καινήν· quomodo legit & Latinus. 3. οὐρανοῦ] MS. θρόνου. 6 τῆς πηγῆς] Deeft in *MS.* 8 φαρμακεῦσι] *MS.* φαρμακοῖς. ib. τοῖς ψευδέσι] *MS.* τοῖς ψεύσταις. 10. τὴν μεγάλην] Abeft in *MS.* ut & in Latino. 23. ἐν αὐτῇ] MS. αὐτῇ.

CAP. 22. v. 2. ϗ ἐντεῦθεν] *MS.* ϗ ἐκεῖθεν· non male. 3. κατανάθεμα] *MS.* κατάθεμα. 5. ἐκεῖ] *MS.* ἔτι· quomodo legit Latinus. ib. λύχνου ϗ φωτός] *MS.* φωτὸς λύχνου, ϗ φῶς· eodem nomine diverfe conftructo. 8. ἔμπροσθεν τῶν ποδῶν] *MS.* πρὸ ποδῶν. 11. ϗ ὁ ῥυπαρὸς ῥυπαρευθήτω] Alii libri ϗ ὁ ῥυπῶν ῥυπωσάτω ἔτι. Defunt in *MS.* videntur tamen retinenda: & legit hanc particulam Cyprianus ib. δικαιοσύνην ποιησάτω] Ita *MS.* 14. οἱ ποιοῦντες τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ] *MS.* οἱ πλύνοντες τὰς στολὰς αὐτῶν· & fic legit Latinus. 18. ἑπτά] Multi codices Græci non habent, ut nec Latinus. Pro ἐπιθήσει *MS.* habet ἐπιθήσει, & mox ἀφελεῖ· & fic legit Latinus, & ita citantur verba apud Aretham. 20. ναὶ ἔρχου] Deeft ναὶ in Manufcripto, ut & in Latino. 21 Ἡ χάρις, &c.] In Manufcripto nihil aliud eft quam Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου τοῦ Ἰησοῦ μετὰ πάντων.

Ne vacarent fequentes paginæ hæc fubjicere placuit.

ΣΥΜΒΟΛΟΝ ΤΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ.

Πιστεύω εἰς Θεὸν Πατέρα παντοκράτορα, ποιητὴν οὐρανοῦ ϗ γῆς· ϗ εἰς Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ Κύριον ἡμῶν, συλληφθέντα ἐκ πνεύματος ἁγίου, γεννηθέντα ἐκ Μαρίας τῆς παρθένου· παθόντα ἐπὶ Ποντίου Πιλάτου, σταυρωθέντα, θανόντα, ϗ ταφέντα· κατελθόντα εἰς ᾅδου· τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστάντα ἐκ νεκρῶν· ἀνελθόντα εἰς οὐρανούς, καθεζόμενον ἐν δεξιᾷ τοῦ πατρὸς παντοκράτορος· ὅθεν μέλλει ἔρχεσθαι κρῖναι ζῶντας ϗ νεκρούς. Πιστεύω εἰς πνεῦμα ἅγιον· πιστεύω τὴν ἁγίαν ἐκκλησίαν καθολικήν, ἁγίων κοινωνίαν, ἄφεσιν ἁμαρτιῶν, σαρκὸς ἀνάστασιν, ζωὴν αἰώνιον. Ἀμήν.

Η ΕΝ ΤΗ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΝΙΚΑΙΑΝ ΣΥΝΟΔΩ ΕΚΤΕΘΕΙΣΑ ΠΙΣΤΙΣ.

Πιστεύομεν εἰς ἕνα Θεὸν Πατέρα παντοκράτορα, ποιητὴν οὐρανοῦ ϗ γῆς, ὁρατῶν τε πάντων ϗ ἀοράτων· ϗ εἰς ἕνα Κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ τὸν μονογενῆ, τὸν ἐκ τοῦ Πατρὸς γεννηθέντα πρὸ πάντων τῶν αἰώνων· φῶς ἐκ φωτός, Θεὸν ἀληθινὸν ἐκ Θεοῦ ἀληθινοῦ· γεννηθέντα, οὐ ποιηθέντα, ὁμοούσιον τῷ Πατρί· δι' οὗ τὰ πάντα ἐγένετο· τὸν δι' ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους ϗ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν κατελθόντα ἐκ τῶν οὐρανῶν, ϗ σαρκωθέντα ἐκ πνεύματος ἁγίου, ϗ Μαρίας τῆς παρθένου, ϗ ἐνανθρωπήσαντα· σταυρωθέντα τε ὑπὲρ ἡμῶν ἐπὶ Ποντίου Πιλάτου, ϗ ταφέντα. ϗ ἀναστάντα τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ

ϗ

κατὰ τὰς γραφάς, καὶ ἀνελθόντα εἰς τοὺς οὐρανούς, καὶ καθεζόμενον ἐκ δεξιῶν τοῦ Πατρός· καὶ πάλιν ἐρχόμενον μετὰ δόξης κρῖναι ζῶντας καὶ νεκρούς. οὗ τῆς βασιλείας οὐκ ἔσται τέλος. Καὶ εἰς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, τὸ λαλῆσαν διὰ τῶν προφητῶν· εἰς μίαν ἁγίαν καθολικὴν καὶ ἀποστολικὴν ἐκκλησίαν. Ὁμολογῶ ἓν βάπτισμα εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν. προσδοκῶ ἀνάστασιν νεκρῶν, καὶ ζωὴν τοῦ μέλλοντος αἰῶνος.

ΣΥΜΒΟΛΟΝ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ.

Ὅστις βούλεται σωθῆναι, πρὸ πάντων χρὴ κρατεῖν τὴν καθολικὴν πίστιν· ἣν εἰ μή τις ὑγιῆ καὶ ἀμώμητον τηρήσῃ, ἄνευ δισταγμοῦ εἰς τὸν αἰῶνα ἀπολεῖται. Πίστις δὲ ἡ καθολικὴ αὕτη ἐστίν, ἵνα ἕνα Θεὸν ἐν τριάδι καὶ τριάδα ἐν μονάδι σεβώμεθα· μήτε συγχέοντες τὰς ὑποστάσεις, μήτε τὴν οὐσίαν μερίζοντες. ἄλλη γάρ ἐστιν ἡ ὑπόστασις τοῦ Πατρός, ἄλλη τοῦ Υἱοῦ, ἄλλη τοῦ ἁγίου Πνεύματος. Ἀλλὰ Πατρὸς καὶ Υἱοῦ καὶ ἁγίου Πνεύματος μία ἐστὶν ἡ θεότης, ἴση ἡ δόξα, συναΐδιος ἡ μεγαλειότης· οἷος ὁ Πατὴρ τοιοῦτος ὁ Υἱός, τοιοῦτο καὶ τὸ ἅγιον Πνεῦμα. ἄκτιστος ὁ Πατήρ, ἄκτιστος ὁ Υἱός, ἄκτιστον καὶ τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον· ἀκατάληπτος ὁ Πατήρ, ἀκατάληπτος ὁ Υἱός, ἀκατάληπτον καὶ τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον· αἰώνιος ὁ Πατήρ, αἰώνιος ὁ Υἱός, αἰώνιον καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον. Πλὴν οὐ τρεῖς αἰώνιοι, ἀλλ' εἷς αἰώνιος· ὥσπερ οὐδὲ τρεῖς ἀκατάληπτοι, οὐδὲ τρεῖς ἄκτιστοι, ἀλλ' εἷς ἄκτιστος, καὶ εἷς ἀκατάληπτος. Ὁμοίως, παντοδύναμος ὁ Πατήρ, παντοδύναμος καὶ ὁ Υἱός, παντοδύναμον καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον. πλὴν οὐ τρεῖς παντοδύναμοι, ἀλλ' εἷς παντοδύναμος. Οὕτω θεὸς ὁ Πατήρ, Θεὸς ὁ Υἱός, Θεὸς καὶ τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον· πλὴν οὐ τρεῖς θεοί, ἀλλ' εἷς Θεός. Ὁμοίως Κύριος ὁ Πατήρ, Κύριος ὁ Υἱός, Κύριος καὶ τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον. πλὴν οὐ τρεῖς Κύριοι, ἀλλ' εἷς ἐστι Κύριος· ὅτι ὡς ἰδίαν μίαν ἑκάστην ὑπόστασιν Θεὸν καὶ Κύριον ὁμολογεῖν τῇ χριστιανικῇ ἀληθείᾳ βιαζόμεθα, οὕτω τρεῖς θεοὺς ἢ τρεῖς Κυρίους λέγειν, τῇ καθολικῇ εὐσεβείᾳ κωλυόμεθα. Ὁ Πατὴρ ἀπ' οὐδενός ἐστι ποιητός, οὔτε μὴν κτιστός, οὐ δὲ γεννητός· ὁ Υἱὸς ἀπὸ τοῦ Πατρὸς μόνου ἐστίν, οὐ ποιητός, οὐ κτιστός, ἀλλὰ γεννητός· τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον ἀπὸ τοῦ Πατρός, καὶ τοῦ Υἱοῦ, οὐ ποιητόν, οὐ κτιστόν, οὐ δὲ γεννητόν, ἀλλ' ἐκπορευτόν. Εἷς οὖν Πατήρ, οὐ τρεῖς πατέρες. εἷς Υἱός, οὐ τρεῖς υἱοί· ἓν πνεῦμα ἅγιον, οὐ τρία πνεύματα ἅγια. Κἂν ταύτῃ τριάδι οὐδὲν πρότερον ἢ ὕστερον, οὐδὲν μεῖζον ἢ ἔλαττον, ἀλλὰ ὅλαι αἱ τρεῖς ὑποστάσεις καὶ συναΐδιοι εἰσὶν ἑαυταῖς καὶ ἴσαι. ὥστε κατὰ πάντα (καθὼς εἴρηται) καὶ τὴν μονάδα ἐν τριάδι σέβεσθαι δεῖ, καὶ τὴν τριάδα ἐν μονάδι. ὁ γοῦν βουλόμενος σωθῆναι, οὕτω περὶ τριάδος φρονείτω.

Πλὴν ἀναγκαῖόν ἐστι πρὸς αἰώνιον σωτηρίαν, ὅπως καὶ τὴν ἐνσάρκωσιν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἔτι ὀρθῶς πιστεύσῃ· ἔστι γὰρ πίστις ὀρθή, ἵνα πιστεύωμεν, καὶ ὁμολογῶμεν ὅτι ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, Θεὸς ἄνθρωπός ἐστι, Θεὸς ἐκ τῆς οὐσίας τοῦ πατρὸς πρὸ αἰώνων γεννηθείς, καὶ ἄνθρωπος ἐκ τῆς οὐσίας τῆς μητρὸς ἐν τῷ αἰῶνι τεχθείς. Τέλειος Θεός, καὶ τέλειος ἄνθρωπος, ἐκ ψυχῆς λογικῆς καὶ ἀνθρωπίνης σαρκὸς ὑφιστάμενος, ἴσος τῷ πατρὶ κατὰ τὴν θεότητα, ἐλάττων τοῦ πατρὸς κατὰ τὴν ἀνθρωπότητα. ὃς εἰ καὶ Θεὸς καὶ ἄνθρωπός ἐστιν, οὐ δύο ὅμως, ἀλλ' εἷς ἐστι Χριστός. εἷς δέ, οὐ τροπῇ τῆς θεότητος εἰς σάρκα, ἀλλὰ προσλήψει τῆς ἀνθρωπότητος εἰς θεόν. εἷς πάντως, οὐ συγχύσει τῆς οὐσίας, ἀλλ' ἑνότητι τῆς ὑποστάσεως. καὶ γὰρ ὡς ψυχὴ λογικὴ, καὶ ἡ σάρξ, εἷς ἐστιν ἄνθρωπος· οὕτω καὶ ὁ θεάνθρωπος, εἷς ἐστι Χριστός. Ὃς ἔπαθε διὰ τὴν σωτηρίαν ἡμῶν, κατῆλθεν εἰς ᾅδου, ἀνέστη τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ, ἐκ τῶν νεκρῶν. ἀνῆλθεν εἰς οὐρανούς, κάθηται ἐκ δεξιῶν τοῦ πατρὸς καὶ θεοῦ παντοκράτορος, ὅθεν ἥξει κρῖναι ζῶντας καὶ νεκρούς. οὗ τῇ παρουσίᾳ πάντες οἱ ἄνθρωποι ἀναστήσονται μετὰ τῶν σωμάτων αὐτῶν, καὶ ἀποδώσουσιν ἐξ ἰδίων ἔργων τὴν ἀπολογίαν, καὶ οἱ μὲν τὰ ἀγαθὰ πράξαντες πορεύσονται εἰς ζωὴν αἰώνιον· οἱ δὲ τὰ φαῦλα, εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον. Αὕτη ἐστὶν ἡ καθολικὴ πίστις, ἣν ἐὰν μή τις πιστῶς πιστεύσῃ, σωθῆναι οὐ δυνήσεται.

Η ΕΚΤΕΘΕΙΣΑ ΠΑΡΑ ΤΗΣ ΕΝ ΚΑΛΧΗΔΟΝΙ ΣΥΝΟΔΟΥ ΠΙΣΤΙΣ.

Ἑπόμενοι τοίνυν τοῖς ἁγίοις πατράσιν, ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν ὁμολογεῖν υἱὸν τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, καὶ συμφώνως ἅπαντες ἐκδιδάσκομεν· τέλειον τὸν αὐτὸν ἐν θεότητι, καὶ τέλειον τὸν αὐτὸν ἐν ἀνθρωπότητι θεόν· ἀληθῶς, καὶ ἄνθρωπον ἀληθῶς, τὸν αὐτὸν ἐκ ψυχῆς λογικῆς καὶ σώματος· ὁμοούσιον τῷ πατρὶ κατὰ τὴν θεότητα, καὶ ὁμοούσιον ἡμῖν κατὰ τὴν ἀνθρωπότητα. κατὰ πάντα ὅμοιον ἡμῖν, χωρὶς ἁμαρτίας, πρὸ αἰώνων μὲν ἐκ τοῦ πατρὸς γεννηθέντα κατὰ τὴν θεότητα, ἐπ' ἐσχάτων δὲ τῶν ἡμερῶν τὸν αὐτὸν δι' ἡμᾶς καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν ἐκ μαρίας τῆς παρθένου καὶ θεοτόκου κατὰ τὴν ἀνθρωπότητα· ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν Ἰησοῦν Χριστὸν υἱὸν Κύριον μονογενῆ ἐν δύο φύσεσιν, ἀσυγχύτως, ἀτρέπτως, ἀδιαιρέτως, ἀχωρίστως γνωριζόμενον, οὐδαμοῦ τῆς τῶν φύσεων διαφορᾶς ἀνῃρημένης διὰ τὴν ἕνωσιν, σωζομένης δὲ μᾶλλον τῆς ἰδιότητος ἑκατέρας φύσεως, καὶ εἰς ἓν πρόσωπον καὶ μίαν ὑπόστασιν συντρεχούσης, οὐχ ὡς εἰς δύο πρόσωπα μεριζόμενον, ἢ διαιρούμενον, ἀλλ' ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν υἱὸν μονογενῆ θεὸν λόγον καὶ Κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, καθάπερ ἄνωθεν οἱ προφῆται περὶ αὐτοῦ καὶ ἡμᾶς αὐτὸς ὁ Χριστὸς ἐξεπαίδευσε, καὶ τὸ τῶν πατέρων ἡμῖν παραδέδωκε σύμβολον.

ΕΚ ΣΟΦΡΟΝΙΟΥ, ΚΑΙ ΔΩΡΟΘΕΟΥ.

Ματθαῖος ὁ καὶ Λευΐ, ἀπόστολος ἀπὸ τελωνῶν, ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ πρῶτος διὰ τοὺς ἐκ περιτομῆς πιστεύσαντας εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ γράμμασι καὶ ῥήμασιν Ἑβραϊκοῖς συνέταξε· μετέφρασε δὲ τοῦτο Ἰωάννης ἀπὸ τῆς Ἑβραΐδος γλώττης, εἰς Ἑλληνίδα, ὡς λέγουσι.

Μάρκος ὁ εὐαγγελιστής, καὶ πρῶτος Ἀλεξανδρείας ἐπίσκοπος, Ἀλεξανδρεῦσι καὶ πάσῃ τῇ περιχώρῳ αὐτῆς ἐκήρυξε τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Κυρίου, ἀπὸ Αἰγύπτου καὶ μέχρι Πενταπόλεως. ἐπὶ δὲ τῆς βασιλείας Τραϊανοῦ, ἐν Ἀλεξανδρείᾳ κάλων λαβὼν κατὰ τοῦ τραχήλου, καὶ συρεὶς ἀπὸ τῶν καλουμένων βουκόλου τόπων ἕως τῶν καλουμένων ἀγγέλων, ἐκεῖ ἐκάη πυρὶ ὑπὸ τῶν εἰδωλομανῶν, καὶ ἐκεῖ ἐτάφη ἐν τοῖς βουκόλου.

Λουκᾶς ὁ εὐαγγελιστὴς Ἀντιοχεὺς μὲν τὸ γένος ἦν, ἰατρὸς δὲ τὴν τέχνην· συνεγράψατο δὲ τὸ μὲν εὐαγγέλιον κατ' ἐπίδειξιν Πέτρου τοῦ ἀποστόλου· τὰς δὲ πράξεις τῶν ἀποστόλων κατ' ἐπίδειξιν Παύλου τοῦ ἀποστόλου· συνεπεδήμησε γὰρ τοῖς ἀποστόλοις, καὶ μάλιστα τῷ Παύλῳ, οὗ καὶ μνημονεύσας ὁ Παῦλος ἔγραψε ἐν ἐπιστολῇ, Ἀσπάζεται ὑμᾶς Λουκᾶς ὁ ἰατρὸς ὁ ἀγαπητὸς ἐν Κυρίῳ· Ἀπέθανε δὲ ἐν Ἐφέσῳ, καὶ ἐτάφη ἐκεῖ.

Ἰωάννης ὁ ἀδελφός, ὁ καὶ εὐαγγελιστὴς τοῦ Κυρίου γενόμενος, ὃν καὶ ἠγάπα ὁ Κύριος, ἐν μὲν τῇ Ἀσίᾳ ἐκήρυξε τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ· ὑπὸ δὲ Τραϊανοῦ βασιλέως ἐξωρίσθη ἐν τῇ νήσῳ Πάτμῳ διὰ τὸν λόγον τοῦ Κυρίου. ἐκεῖ δὲ ὢν καὶ τὸ ἅγιον εὐαγγέλιον ἔγραψε, καὶ ἐξέδωκεν ἐν Ἐφέσῳ διὰ Γαΐου τοῦ ξενοδόχου, καὶ διακόνου, ᾧ καὶ Παῦλος ὁ ἀπόστολος μαρτυρεῖ, λέγων Ῥωμαίοις, Ἀσπάζεται ὑμᾶς Γάϊος ὁ ξένος μου καὶ ὅλης τῆς ἐκκλησίας. Μετὰ δὲ τὴν τελευτὴν Τραϊανοῦ ἐπάνεισιν ἀπὸ τῆς νήσου ὁ μακάριος Ἰωάννης, καὶ τεθαμμένος ἐν Ἐφέσῳ, καὶ ἔζησεν ἔτη ρκ.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΤΩΝ Η ΤΕΤΡΑΣ ΟΣΑ ΓΡΑΦΕΙ θαύματα Χριστοῦ τοῦ θεανθρώπου λόγου.

ΜΑΤΘΑΙΟΣ.

Τὰ Ματθαίου πρώτιστα κάθαιρε τοῖς λόγοις
Πρώτιστα λέπραν ἐξιᾶται τῷ λόγῳ,
Καὶ παιδίον ῥώννυσιν Ἑκατοντάρχου,
Ὁ πυρετὸς δὲ πενθερᾶς φεύγει Πέτρου,
Βάλλει τε μακρὰν καὶ νόσων ποικιλίας.
Θάλασσαν ἱστᾷ καὶ καταιγίδα ζάλης,
Σὺν ἀγέλῃ χοίρων τε δαίμονας πνίγει,
Παραλυτικὸς τὴν κλίνην ἐπηρμένος,
Αἱμορροοῦσαν ἐξιᾶται κρασπέδῳ,
Καὶ πνοὴν δὲ ποιεῖ τὴν Ἰαείρου κόρην.
Τυφλοῖς δὲ δυσὶ τοῦ φάους βρύσιν χέει,
Φεύγει ὁ δαίμων, καὶ λαλεῖ κωφὸς μέγας.
Ῥώννυσι δεσμὰ τῆς χειρὸς ἐν σαββάτῳ,
Σατὰν δέ, καὶ πήρωσιν αὐτοῦ ἑνὸς λύει
Ἐν πέντε δ' ἄρτοις πεντακισχιλίους τρέφει,
Καὶ δώδεκα πίμπλησι φορμοὺς ἐκ κόρου,
Κατὰ θαλάσσης ἀβρόχοις διατρέχει.
Πνεῦμα διώκει θυγατρὸς Χαναναίας,
Ἄρτοις δ' ἐν ἑπτὰ τοὺς τετρακισχιλίους
Τρέφει διαρκῶς, ἄτερ ἑπτὰ σπυρίδων,
Μορφὴν ἀμείβει προσβαλὼν Θαβωρίῳ
Παῖδα διώκει τῶν σεληνῆς ὀργίων,
Ἐξ Ἱεριχὼ τὸ σκότος τυφλῶν λύει,
Χωλούς τε πηροὺς ὑγιεῖς φράσοι δύο,
Ξηρὰν συκῆν δείκνυσιν ἐξ ἀκαρπίας.
Σταυρῷ δ' ἐπαρθείς, φωσφόρον κρύπτει ζόφῳ,
Θεῖον καταπέτασμα ῥήγνυται δόμου,
Ἡ γῆ τρομεῖται, καὶ διχάζονται πέτραι,
Νεκροὶ δὲ πολλοὶ κατέλειψαν τοὺς τάφους.
Αὐτὸς δ' ἀναστὰς ἐν τρισὶ τῶν ἡμερῶν.
Ὤφθη μαθηταῖς ἀλλ' ἐνεργῶν μυρία.

ΜΑΡΚΟΣ.

Ὁ δ' αὖγε Μάρκος προστίθησι καὶ τάδε,
Τὸν δαίμονα πόρρωθεν ἐκβάλλει λόγῳ,
Παραλυτικὸν συνάγει στέγη μέσῃ
Πνεῦμα διώκει τῆς κόρης Φοινικίσσης,
Μογιλάλου τε τὴν πέδην γλώσσης λύει.
Ἔπειτα τυφλὸς πρὸς τὸ φῶς ἀναβλέπει,
Καὶ Βαρτιμαῖος εἶδεν ἡλίου σέλας.

ΛΟΥΚΑΣ.

Λουκᾶς δὲ πολλὰ συντόμως διαγράφει,
Καὶ ταῦτα λαλῶν προσφέρει σοὶ καὶ τάδε,
Τὴν ἄγραν ἀβρὰν τὴν καλὴν τῶν ἰχθύων,
Ἐν Ναῒν ἐπεὶ τὸν μόνον χήρας γόνον
Τὴν χείσασαν μόρους δὲ τῷ λόγῳ χεῖρε:
Τήν δ' αὖγε συγκύπτουσαν ὤρθωσε ξένως,
Ὑδρωπικοῦ τε συστολὴν γαστὴρ φέρει,
Καὶ τοὺς δέκα λεπρῶσιν ἐν λόγῳ ξέει,
Καὶ τὰ ἄλλα πάντα προσφυῶς διαγράφει.

ΙΩΑΝΝΗΣ.

Βροντῆς δ' ὁ παῖς, μάλιστα χαίρει τοῖς λόγοις,
Χριστοῦ πρὸ πάντων οὐ τόσον τεράστιοις
Ὕδωρ πρὸς οἶνον ἐν Κανᾷ γάμῳ τρέφει,
Μακρόν τε παράλυσιν ἐν στοᾷ λύει,
Καὶ Σιλωὰμ δείκνυσι τυφλὸν ἐμβλέπειν,
Σῷοι λόγῳ Λάζαρον ἐξ ᾅδου φίλον,
Τὸ δ' αὖγε μακρὸν τῆς γραφῆς Ἰωάννου,
Περὶ θεοῦ λόγοι καὶ πνεῦμα ἅμα,
Καὶ διαθήκης ὑστέρας μυστηρίων,
Ἀποκρύφων ἄλλων τε μυστικωτέρων.

ΠΑΡΑΒΟΛΑΣ ΔΕ ΕΝΤΑΥΘΑ ΤΕΣΣΑΡΩΝ ΑΘΡΕΙ Εὐαγγελιστῶν τοῖς Θεοῦ λόγοις φίλος.

ΜΑΤΘΑΙΟΣ.

Ταύτας Ματθαῖος εὐστόχως διαγράφει,
Πρώτη μὲν οἴκου πρὸς πέτραν ἱδρυσμένου,
Σπόρου πεσόντος ὡς ἔτυχεν εἰς χθόνα,
Ἄλλος σπόρος δὲ συμμιγεὶς ζιζανίοις,
Δένδρον μέγα νάπυος ἐκ βραχυτάτου.
Ζύμην ἀλεύρου τοῖς σάτοις κεκρυμμένην,
Ὠνητὸν ἀγρὸν τοῦ χρυσοῦ πολλοῦ χάριν,
Πολύτιμόν τε μαργαρίτην ἐμπόρου.
Πανάγρον αὖθις ἐκ σαγήνης ἰχθύων,
Καὶ τὸ πλανηθὲν ἐξ ἑκατὸν ἀγέλης,
Πολλὴν ὀφειλὴν τῶν ταλάντων μυρίων,
Ἄνισον ἴσην ἐργατῶν μισθαρνίαν.
Τοὺς ἐνδεκάξ πρὸς λόγους πεπραχότας,
Εἰς ἄμπελον δὴ πατρικὴν ἀθυμοῦντας,
Κακοὺς γεωργοὺς καὶ φονεῖς τοῦ δεσπότου.
Φίλοι γέμοι καὶ γάμου πανδαισία,
Μωρῶν, φρονίμων παρθένων αἱ λαμπάδες,
Δούλοις νέμων τάλαντα τύχῃ δεσπότης,
Τὰ δεξιᾶς πρόβατα σὺν εὐωνύμοις.

ΜΑΡΚΟΣ.

Μάρκος δὲ τούτων τέσσαρας μόνας λέγει
Δισσῶν σπόρων ἄνισον εἰσφορᾶς δόσιν,
Καὶ τῶν λεγόντων ἐκκοπεῖν ζιζανίων,
Τοῦ νάπυος τε καὶ υἱὸν τοῦ δεσπότου,
Ὃς ἀμπελῶνος εἶχε τὸν κλῆρον μόνος.

ΛΟΥΚΑΣ.

Παραβολὰς πλείους δὲ Λουκᾶς συγγράφει,
Μεθ' ὧν ἀριθμεῖ δὲ νυνὶ γεγραμμένας,
Πρώτιστος οἶκος ἀσφαλὴς ὑπὲρ πέτρας.
Εὖ πολλὰ παθὼν καὶ φίλων ἔνθεν πλέον,
Λῃσταῖς πεσὼν ἄνθρωπος ἐξ ὁδοιπόρων,
Αἰτῶν ἀκαίρως λαμβάνων ἐκ τῆς βίας,
Ὄντα πονηρὸν τὸν λίθον καὶ σκορπίον,
Οὐ μὴ διδοῦσιν ἀντ' ἄρτου καὶ ἰχθύος.
Ἑπτὰ πονηρῶν πνευμάτων συνοικία,
Μένοντι δοῦλος ἐκ γάμου τὸν δεσπότην,
Μετὰ δὲ κόπρον καὶ συκῆν τεμεῖν δέον.
Σάρωσις οἴκου, καὶ χαρὰ δραχμῆς ξένη,
Πατὴρ ἀσώτου συμπαθὴς ὑπὲρ φύσιν,
Οἰκονόμος τε τῆς καλῆς ἀδικίας
Κλέπτων προμηθῶς ἐκ χρεῶν ἄλλων χάριν,
Ἕλκη Λαζάρου, καὶ κάμινος πλουσίου,
Κριτὴς ἀδικῶν, καὶ ξένη χήρας βία.
Οἱ κλεὶς τελώνης καὶ φαρισαίου τῦφος.
Καὶ μνῶν μερισμός. ἰσαριθμοῦσι τοῖς δέκα
Τύποις ὁ Λουκᾶς, ὁ δ' Ἰωάννης μόνος
Οὐκοῦν λόγον πέπραχε τύπων οὐδ' ὅλως,
Ἄλλων δὲ πολλῶν μυστικωτέρων λόγων.

ΠΡΑΞΕΙΣ ΤΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ.

Καὶ πράξεων δὴ τὰ τεράστια σκόπει.
Ἀνέρχεται μὲν εἰς πόλους ὁ δεσπότης,
Οὐδ' αὖγε παράκλητος ἔρχεται κάτω.
Καὶ Πέτρος ἀνίστησι χωλὸν ἐν πύλαις,
Ἀνανίας καὶ Σάπφειρα νεκροῦνται ξένως,
Βαπτίζεται δὲ πρὸς Φιλίππου Κανδάκης,

φάος

Φαῦλος μέγα σβέννυσι τὰς Παύλου κόρας,
Τὸν Αἰνέαν ῥώννυσι Πέτρος ἐκ κλίνης,
Καὶ τῇ Ταβιθᾷ τὴν ψυχὴν πάλιν νέμει,
Σκεῦος μέγα πάνζωον ἄνωθεν βλέπει·
Σφάττει τὸν Ἰάκωβον Ἡρώδης ξίφει.
Τυφλὸν δὲ ποιεῖ τὸν Ἐλύμαν ὁ Παῦλος.
Χωλὰς τὰ βάσεις συμποδοῖ πρὸς τῇ σφυρᾷ,
Βάλλει δὲ καὶ Πύθωνος πνεῦμα μακρόθεν,
Σεισμὸς ποδῶν, ῥήγνυσι δεσμὰ σὺν Σίλᾳ,
Χρωτὸς τὰ σουδάρια τὰς νόσους λύει,
Ζωοῖ δὲ τὸν Εὔτυχον ἀπὸ θυρίδος.
Πρὸς Ἀγρίππαν, Φήλικα καὶ τὴν Βερνίκην,
Διάλογοι κράτιστοι, καὶ πλοῦς εἰς Ῥώμην,
Ναυάγιον, προσφέρεις ἐνθάδε ξένη
Καὶ τὴν ἔχιδναν εἰς Μελίτην κλινούσει,
Καὶ γαστέρα σφίγγει δὲ πυρετὸς Πουπλίου,
Πρὸς τὴν Ῥώμην ἔπειτα διδάσκει τρέχων.

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΠΑΥΛΟΥ.

Ἐπιστολῶν μὲν δεκατέσσαρας κλήσεις Παύλου.
Πρὸς Ῥωμαίους πρώτιστα τὴν πρώτην γράφει,
Τὴν δευτέραν, τρίτην τε πρὸς Κορινθίους,
Ἠδ' αὖ τετάρτην πρὸς Γαλάτας ἔγραψεν,
Πέμπτην δὲ σαφῶς ἐστὶ πρὸς Ἐφεσίους.
Ἕκτην ἔχεις δὲ τὴν πρὸς Φιλιππησίους,
Μετὰ δὲ ταύτην ἐστὶν ἡ πρὸς Ῥοδίους,
Οὓς Κολοσσαεῖς ἐκ Κολοσσοῦ προσγράφει,
Διττὰς μετ' αὐτὰς τοῖς Θεσσαλονικεῦσι,
Πρὸς Τιμόθεον τὰς δύο στέλλει πάλιν,
Πρὸς Τίτον στέλλει δὲ τὴν δωδεκάτην,
Ἔχεις πρὸς Φιλήμονα τὴν ἄλλην πάλιν,
Ἐν ὑστέροις δὲ τὴν πρὸς Ἑβραίους γράφει,
Οὗσαν δεκάτην καὶ τετάρτην ἐν λόγῳ.

ΠΙΝΑΞ ΠΕΡΙΕΧΩΝ ΤΑΣ ΕΚ ΤΗΣ ΠΑΛΑΙΑΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ ΠΑΡΑΛΕΙΦΘΕΙΣΑΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΚΑΙΝΗΝ ΜΑΡΤΥΡΙΑΣ ΑΛΛ' ΟΥ ΤΑΣ ΑΥΤΑΣ

λέξεις, μόνον δὲ τὴν αὐτὴν διάνοιαν ἐχούσας.

GENES.

1.1. Πίστει νοοῦμεν κατηρτίσθαι τοὺς αἰῶνας. Heb. 11. 3.
1.1. Οὐρανοὶ ἦσαν ἔκπαλαι. 2 Pet. 3. 5.
1.27. Ἀδὰμ πρῶτος ἐπλάσθη. 1 Tim. 2.13.
2.22. Οὐ γάρ ἐστιν ἀνὴρ ἐκ γυναικός. 1 Cor. 11. 8.
3. 4. Ὁ ὄφις Εὔαν ἐξηπάτησεν ἐν τῇ πανουργίᾳ αὐτοῦ. 2 Cor. 11. 3.
3. 6. Ἀδὰμ οὐκ ἠπατήθη. 1 Tim. 2. 14.
4. 4. Πίστει πλείονα θυσίαν Ἄβελ παρὰ Κάϊν προσήνεγκε τῷ Θεῷ. Heb. 11. 4.
4. 8. Ἀπὸ τοῦ αἵματος Ἄβελ τοῦ δικαίου. Mat. 23.35.
4. 8. Οὐ καθὼς Κάϊν ἐκ τοῦ πονηροῦ ἦν. 1 Joan. 3. 12.
4. 8. Οὐαὶ αὐτοῖς, ὅτι τῇ ὁδῷ τοῦ Κάϊν ἐπορεύθησαν. Judæ 12.
5. 24. Πίστει Ἐνὼχ μετετέθη. Heb. 11. 5.
6. 12. Ὅτε ἅπαξ ἐξεδέχετο ἡ τοῦ Θεοῦ μακροθυμία. 1 Pet. 3. 20.
6. 13. Πίστει χρηματισθεὶς Νῶε. Heb. 11. 7.
6. 22. Ὄγδοον Νῶε δικαιοσύνης κήρυκα. 2 Pet. 2. 5.
7. 4. Ὥσπερ ἦσαν ἐν ταῖς ἡμέραις ταῖς πρὸ τοῦ κατακλυσμοῦ. Mat. 24.37.
9. 6. Πάντες οἱ λαβόντες μάχαιραν, ἐν μαχαίρᾳ ἀπολοῦνται. Mat. 26. 52. Apoc. 13. 10.
12. 4. Πίστει καλούμενος Ἀβραάμ. Heb. 11. 8.
14. 18. Οὗτος γὰρ ὁ Μελχισεδέκ. Heb. 7. 1.
16. 15. Ἀβραὰμ δύο υἱοὺς ἔσχεν, ἕνα ἐκ τῆς παιδίσκης. Gal. 4. 22.
17. 11. Καὶ ἔδωκεν αὐτῷ διαθήκην περιτομῆς. Act. 7. 8 Rom. 4. 8.
18. 10. Πίστει καὶ αὐτὴ Σάρρα. Heb. 11. 11.
18. 12. Ὡς Σάρρα ὑπήκουσε τῷ Ἀβραάμ. 1 Pet. 3. 6.
19. 25. Καὶ πόλεις Σοδόμων καὶ Γομόρρας. 2 Pet. 2. 6.
19. 25. Ὡς Σόδομα καὶ Γόμορρα. Judæ 7.
19. 26. Μνημονεύετε τῆς γυναικὸς Λώτ. Luc. 17. 32.
19. 26. Ὁμοίως καὶ ὡς ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις Λώτ. ἤσθιον, ἔπινον, ἠγόραζον. Luc. 17.27.
21. 1. Ἀβραὰμ υἱὸν ἔσχεν ἐκ τῆς ἐλευθέρας. Gal. 4. 23.
21. 1. Πίστει προσενήνοχεν Ἀβραάμ. Heb. 11. 17.
22. 9. Ἀβραὰμ ἀνενέγκας τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον. Jac. 2. 21.
22. 16. Καθὼς ἐλάλησε πρὸς τοὺς πατέρας ἡμῶν. Luc. 1. 55.
25. 22. Ῥεβέκκα ἐξ ἑνὸς κοίτην ἔχουσα Ἰσαάκ. Rom. 9. 10.
25. 31. Μήτις πόρνος ἢ βέβηλος ὡς Ἡσαῦ, ὃς ἀντὶ βρώσεως μιᾶς ἀπέδοτο τὰ πρωτοτόκια. Heb. 12. 16.
27. 28. Πίστει περὶ μελλόντων εὐλόγησεν. Heb. 11. 20.
48. 15. Πίστει Ἰακὼβ ἀποθνήσκων. Heb. 11. 21.
49. 10. Ὃν ἔγραψε Μωσῆς ἐν τῷ νόμῳ Joan. 1. 46.
50. 24. Πίστει Ἰωσὴφ τελευτῶν. Heb. 11. 22.

EXOD.

2. 2. Πίστει Μωσῆς γεννηθείς. Heb. 11. 23.
2. 11. Πίστει Μωσῆς μέγας γενόμενος. Heb. 11. 24.
2. 11. Μωσῆς ἰδών τινα ἀδικούμενον. Act. 7.24.
3. 2. Καὶ πληρωθέντων ἐτῶν τεσσαράκοντα. Act. 7.30.
12. 11. Πίστει πεποίηκε τὸ πάσχα. Heb. 11. 28.
14. 22. Εἰς τὸν Μωσῆν ἐβαπτίσαντο. 1 Cor. 10. 2.
14. 22. Πίστει διέβησαν τὴν ἐρυθρὰν θάλασσαν. Heb. 11. 29.
16. 15. Οἱ πατέρες ὑμῶν ἔφαγον τὸ μάννα. Joan. 6. 49.
16. 15. Ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἔδωκεν αὐτοῖς φαγεῖν. Joan. 6.31.
16. 15. Πάντες τὸ αὐτὸ βρῶμα πνευματικόν. 1 Cor. 10.3.
17. 6. Ἔπινον γὰρ ἐκ πνευματικῆς ἀκολουθούσης πέτρας. 1 Cor. 10. 4.
19. 6. Ἔθνος ἅγιον, λαὸς εἰς περιποίησιν. 1 Pet. 2. 9.
19. 12. Κἂν θηρίον θίγῃ τοῦ ὄρους. Heb. 12. 20.
19. 16. Οὐ γὰρ προσεληλύθατε. Heb. 12. 18.
24. 8. Λαληθείσης γὰρ πάσης ἐντολῆς. Heb. 9. 19.
32. 6. Μηδὲ εἰδωλολάτραι γίνεσθε. 1 Cor. 10. 7.
26. 1. Σκηνὴ κατεσκευάσθη ἡ πρώτη. Heb. 9. 2.

LEVIT.

12. 3. Ἐν σαββάτῳ περιτέμνετε ἄνθρωπον. Joan. 7. 22.
2. 3. Ὅτε ἐπλήσθησαν ἡμέραι ὀκτώ. Luc. 2. 21.
12. 4. Ὅτε ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τοῦ καθαρισμοῦ. Luc. 2. 22.
12. 6. Καὶ τοῦ δοῦναι θυσίαν, κατὰ τὸ εἰρημένον ἐν νόμῳ. Luc. 2. 24.
14. 4. Προσένεγκε τὸ δῶρον ὃ προσέταξε Μωσῆς. Mat. 8. 4. Marc. 1. 44.
16. 14. Εἰ γὰρ τὸ αἷμα ταύρων καὶ τράγων. Heb. 9. 13.
16. 17. Καὶ πᾶν τὸ πλῆθος τοῦ λαοῦ ἦν προσευχόμενον ἔξω. Luc. 1. 10.
19. 15. Μὴ ἐν προσωποληψίαις. Jac. 2. 1.
19. 17. Ἐὰν ἁμαρτήσῃ εἰς σε ὁ ἀδελφός σου. Mat. 18. 15. Luc. 17. 3.
20. 15. Ἐν δὲ τῷ νόμῳ Μωσῆς ἡμῖν ἐνετείλατο τὰς τοιαύτας λιθοβολεῖσθαι. Joan. 8. 5

NUMER.

8. 16. Πᾶν ἄρσεν διανοῖγον μήτραν. Luc. 2. 23.
9. 18. Πατέρες ἡμῶν πάντες ὑπὸ τὴν νεφέλην. 1. Cor. 10. 1.
11. 7. Ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἔδωκεν αὐτοῖς φαγεῖν. Joan. 6. 31.
31. 7. Ὡς δὲ Μωσῆς ἐν ὅλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ. Heb. 3. 2.
14. 37. Ὧν τὰ κῶλα ἔπεσεν ἐν τῇ ἐρήμῳ. Heb. 3. 17.
14. 36. Μηδὲ γογγύζετε, καθὼς καί τινες αὐτῶν. 1 Cor. 10. 10.
16. 1. Τῇ ἀντιλογίᾳ τοῦ Κορὲ ἀπώλοντο. Judæ 11.
19. 3. Ὧν γὰρ εἰσφέρεται ζώων τὸ αἷμα. Heb. 13. 11.
20. 10. Ἔπινον γὰρ ἐκ πνευματικῆς ἀκολουθούσης πέτρας. 1 Cor. 10. 4.
21. 5. Μηδὲ ἐκπειράζωμεν τὸν Χριστόν. 1 Cor. 10. 9.
21. 9. Καθὼς Μωσῆς ὕψωσε τὸν ὄφιν ἐν τῇ ἐρήμῳ. Joan. 3. 14.
22. 23. Ὑποζύγιον ἄφωνον ἐν ἀνθρώπου φωνῇ φθεγξάμενον. 2 Pet. 2. 16.
22. 39. Τῇ πλάνῃ τοῦ Βαλαὰμ μισθοῦ ἐξεχύθησαν. 2 Pet. 2. 15. Judæ 11.
24. 14. Διδαχὴν Βαλαάμ, ὃς ἐδίδασκεν τὸν Βαλάκ. Apoc. 2. 14.
25. 6. Μηδὲ πορνεύωμεν, καθώς τινες αὐτῶν ἐπόρνευσαν. 1 Cor. 10. 8.
26. 64. Κατεστρώθησαν ἐν τῇ ἐρήμῳ. 1 Cor. 10. 5.
28. 8. Σάββασιν οἱ ἱερεῖς ἐν τῷ ἱερῷ τὸ σάββατον βεβηλοῦσιν. Mat. 12. 5.

DEUTER.

1. 16, 17. Μὴ ἐν προσωποληψίαις ἔχετε. Jac. 2. 1. 9.
10. 17. Οὐ γάρ ἐστι προσωποληψία παρὰ τῷ Θεῷ. Rom 2. 11. Act. 10. 34. Col. 3. 25. Eph. 6. 9.
17. 6. Ἀθετήσας τις νόμον. Heb. 10. 28.
18. 1. Οὐκ οἴδατε ὅτι οἱ τὰ ἱερὰ ἐργαζόμενοι, ἐκ τοῦ ἱεροῦ ἐσθίουσιν; 1 Cor. 9. 13.
24. 1. Ὃς ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα. Mat. 5. 31. 19. 7. Marc. 10. 4.

JOSUE.

2. 1. Ὁμοίως δὲ καὶ Ῥαὰβ ἡ πόρνη. Jac. 2. 25.
6. 20. Πίστει τὰ τείχη Ἱεριχὼ ἔπεσε. Heb. 11. 30.
6. 20. Πίστει Ῥαὰβ ἡ πόρνη. Heb. 11. 31.

SAMUEL. I.

21. 6. Οὐκ ἀνέγνωτε τί ἐποίησε Δαβίδ, ὅτε ἐπείνασεν. Mat. 12. 3. Mar. 2. 25. Lu. 6. 4

REGUM I.

2.10 Ἐξὸν εἰπεῖν μετὰ παρρησίας πρὸς ὑμᾶς περὶ τοῦ πατριάρχου Δαβίδ. Act. 2. 29. 13. 36
10. 1. Βασίλισσα νότου. Mat. 12. 42. Luc. 11. 31.
17. 1. Ἐκλείσθη ὁ οὐρανὸς ἐπὶ ἔτη τρία. Luc. 4. 25.
17. 1. Ἠλίας ἄνθρωπος ἦν ὁμοιοπαθὴς ἡμῖν. Jac. 5. 17.

REGUM II.

4. 29. Μηδένα κατὰ τὴν ὁδὸν ἀσπάσησθε. Luc. 10. 4.
5. 13. Πολλοὶ λεπροὶ ἦσαν. Luc. 4. 27.

PARAL. I.

23. 13. Καὶ οὐχ ἑαυτῷ τις λαμβάνει τὴν τιμήν, ἀλλ' ὁ καλούμενος. Heb. 5. 4.

JOB.

1. 21. Οὐδὲν εἰσηνέγκαμεν εἰς τὸν κόσμον. 1 Tim. 6. 7.
5. 17. Μακάριος ἀνὴρ ὃς ὑπομένει πειρασμόν. Jac. 1. 12.
34. 19. Οὐκ ἔστι προσωπολήπτης ὁ Θεός. Act. 10. 34.

PSALM.

41. 10. Ὁ μὲν υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑπάγει. Mat. 26. 24. Marc. 14. 21. Luc. 22. 21
13. 25. Δαβὶδ ᾐτήσατο εὑρεῖν σκήνωμα τῷ Θεῷ Ἰακώβ. Act. 7. 46.

PROVERB.

11. 31. Εἰ ὁ δίκαιος μόλις σώζεται. 1 Pet. 4. 18.
17. 27. Ἔστω πᾶς ἄνθρωπος ταχὺς εἰς τὸ ἀκοῦσαι, βραδὺς εἰς τὸ λαλῆσαι. Jac. 1. 19
20. 9. Ἐὰν εἴπωμεν ὅτι ἁμαρτίαν οὐκ ἔχομεν. 1 Joan. 1. 8.
24. 23. Μὴ ἐν προσωποληψίαις. Jac. 2. 1.
25. 6. Μὴ κατακλιθῇς εἰς τὴν πρωτοκλισίαν. Luc. 14. 8.

ESAI.

8. 14. Ἰδοὺ οὗτος κεῖται εἰς πτῶσιν καὶ ἀνάστασιν. Luc. 2. 34.
13. 10. Εὐθέως μετὰ τὴν θλίψιν τῶν ἡμερῶν ἐκείνων ὁ ἥλιος σκοτισθήσεται. Mat. 24. 29. Marc. 13. 24.
41. 8. Ἀντελάβετο Ἰσραὴλ τοῦ παιδὸς αὐτοῦ. Luc. 1. 54.
54. 1. Μακάριαι αἱ στεῖραι. Luc. 23. 29.
58. 7. Ἐπείνασα γάρ, καὶ ἐδώκατέ μοι φαγεῖν. Mat. 25. 35.
63. 2. Περιβεβλημένος ἱμάτιον βεβαμμένον αἵματι. Apoc. 19. 13.

JEREM.

2. 21. Ἄνθρωπός τις ἦν οἰκοδεσπότης. Matt. 21. 33. Marc. 12. 1. Luc. 20. 9.
18. 6. Μὴ ἐρεῖ τὸ πλάσμα τῷ πλάσαντι; Rom. 9. 20.

EZECH.

39. 2. Καὶ ὅταν τελεσθῇ τὰ χίλια ἔτη. Apoc. 20. 7.
12. 21. Ποῦ ἐστιν ἡ ἐπαγγελία τῆς παρουσίας αὐτοῦ; 2 Pet. 3. 4.
18. 7. Ἐπείνασα, καὶ ἐδώκατέ μοι φαγεῖν. Mat. 25. 35.

DANIEL.

7. 10. Καὶ χιλιάδες χιλιάδων. Apoc. 5. 11.
12. 7. Καὶ ὁ ἄγγελος ὃν εἶδον ἑστῶτα ἐπὶ τῆς θαλάσσης. Apoc. 10. 5.

JOEL.

3. 15. Ὁ ἥλιος σκοτισθήσεται. Mat. 24. 29. Marc. 13. 24.

MICH.

2. 10. Οὐκ ἔχομεν ὧδε μένουσαν πόλιν. Heb. 13. 14.
4. 7. Βασιλεύσει ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰακώβ. Luc. 1. 33.

VARIANTES LECTIONES GRÆCÆ NOVI TESTAMENTI.

Habes hic (benigne lector) varias lectiones Graecas Novi Testamenti, per collationem plurimorum codicum antiquorum optimæ notæ, summo studio collectas, & in unum corpus digestas quo facilius de iis judicare possis. Ut autem intelligas quibus notis singuli codices designentur, visum est eas hic breviter explicare. Et quia sæpius citatur sub nomine (Cant.) *vetustissimum exemplar Evangeliorum & Actorum, quod ex Cœnobio B. Irenæi Lugdunensis nactus erat Theod. Beza, & Academiæ Cantabrigiensi donavit, libuit hic apponere ejusdem Bezæ epistolam ad eandem Academiam, in qua judicium suum de hoc MS. (quo sæpius usus est in annotationibus suis in N. Test.) aperit. Lectiones vero variantes MS. nostri celebris, Alexandrini, quia in Bibliis nostris post Græcum textum in qualibet pagina apponuntur, non necesse erat hic subjicere. Vale & fruere.*

B. W.

Steph. Rob. Stephani lectiones variæ quas ad marginem interiorem editionis suæ in Fol. annotavit, & ex sexdecem exemplaribus collegit, quæ per numeros suos exprimuntur. Primum erat Complutense, quod etiam in Bibliis Regiis extat, quod olim ad antiquissima exemplaria fuit excusum, cui cum Stephani mirus est in plurimis consensus. Secundum exemplar vetustiss. ex Italia. Tertium, 4. 5. 6. 7. 8. 10. 15. ea quæ ex Bibliotheca Regis Galliæ habuit: cætera, viz. 11. 12. 13. 14. 16. quæ undique corrogare licuit. Cum plures sunt numeri plura exemplaria designantur.

Cant. Evangelia & Acta Græco-Lat. MS. exemplar illud vetustissimum, quod Cantabrigiensi Academiæ donavit Theod. Beza. Habet κεφάλαια respondentia Canonibus Eusebianis: & lectionum distinctionem usui Ecclesiastico accomodatam: vide Bezæ epistolam.

Clar. Epistolæ S. Pauli Græco-Lat. MS. antiquissimum fratrum Puteanorum. Hunc codicem Claro-montanum suum vocat Beza in annotationibus postremis, & existimat esse alteram partem codicis sui vetustissimi: scriptus est literis majoribus, versio Latina a vulgata sæpe differt ubi utraque cum Græco convenit; unde probabile est, versionem Latinam esse antiquam illam qua utebatur Ecclesia Latina ante Hieronymi emendationem.

Gon. Quatuor Evangelia MSS. in Collegio Gonvilli & Caii in Academia Cantabrigiensi, quondam Communitatis Fratrum Minorum Oxoniæ. Nullam habent annotationem κεφαλαίων, Lectionum aut στίχων.

Em. Epistolæ S. Pauli Græce in Collegio Emmanuelis Cantabrig. liber (teste D. Jamesio in Catalogo librorum MSS. utriusque Academiæ) præstans ob antiquitatem, minutis characteribus descriptus.

Goog. Evangelia MSS. Henrici Googe, S. T. D. & Collegii S. Trinitatis apud Cantabrig. nuper socii. Habet hic liber distinctionem ordinariorum κεφαλαίων (sed non quæ Eusebianis Canonibus sunt accommodata) & Lectionum Ecclesiasticarum cum præfixo Menologio. Liber ex Oriente advectus est.

Mont. Novum Testamentum quod olim fuit fratris Froy Franciscani, postea Thomæ Clementis, deinde Guilielmi Clerk, & nuper Thomæ Montfortii, S. T. D. Cantabrig. In Evangeliis habet utraque κεφάλαια tum ordinaria tum Eusebiana cum στίχων numero.

Lin. Quatuor Evangelia, Acta & Epistolæ, vetustissimum exemplar in Collegio Lincolniensi Oxoniæ.

Magd. 1. Novum Testamentum integrum, excepta Apocalypsi, in Coll. Magd. Oxon.

Magd. 2. Epistolæ ad Romanos & Corinthios, cum Oecumenio, in Magd. Coll. Oxon.

Nov. 1. Quatuor Evangelia, Acta, & Epistolæ S. Pauli cum scholiaste, in Novo Collegio Oxon.

Nov. 2. Acta, & septem Epistolæ Canonicæ, cum alio scholiaste Græc. MSS. in Novo Collegio Oxon.

Bodl. 1. Quatuor Evangelia MSS. in Bibliotheca Bodleiana.

Trit. al. Bodl. 2. Evangelium S. Johannis (quod Joh. Trithemii aliquando fuit) in Bibliotheca Bodleiana.

March. Velef. Lectiones variæ quatuor Evangeliorum collectæ per Marchionem Velesium Petrum Fraxardum Hisp. facta Collatione sexdecem exemplarium, quorum octo erant ex Bibliotheca Regis Hispaniæ Laurentiana.

Bib. Wech. Biblia Græca V. & N. T. Francofurt impressa Typis Wechelianis, quorum editionem procuravit Francis. Junius & lectiones varias annotavit, tum ex Stephano, tum ex aliis.

EPISTOLA THEODORI BEZÆ.

INCLYTÆ MODISQUE OMNIBUS CELEBRATISSIMÆ ACADEMIÆ CANTABRIGIENSI,

Gratiam & pacem a Deo Patre ac Domino nostro Jesu Christo.

Quatuor Evangeliorum & Actorum Apostolicorum Græco-Latinum exemplar, ex S. Irenæi Cœnobio Lugdunensi ante aliquot annos nactus, mutilum quidem illud, & neque satis emendate ab initio ubique descriptum, neque ita ut oportuit habitum (sicut ex paginis quibusdam diverso charactere insertis, & indocti cujuspiam Græci Calogeri barbaris adscriptis alicubi notis apparet) vestræ potissimum Academiæ, ut inter vere christianas vetustissimæ plurimisque nominibus celeberrimæ, dicandum existimavi, Reverendi Domini & Patres, in cujus sacrario tantum hoc venerandæ (nisi forte fallor) vetustatis monimentum collocetur.

Etsi vero nulli melius quam vos ipsi quæ sit huic exemplari fides habenda æstimarint, hac de re tamen vos admonendos duxi, tantam a me in Lucæ præsertim Evangelio repertam esse inter hunc codicem & cæteros quantumvis veteres discrepantiam, ut vitandæ quorundam offensioni asservandum potius quam publicandum existimem. In hac tamen non sententiarum sed vocum diversitate, nihil profecto comperi, unde suspicari potuerim a veteribus illis hæreticis fuisse depravatum. Imo multa mihi videor deprehendisse observatione digna; quædam etiam sic a recepta scriptura discrepantia, ut tamen cum veterum quorundam & Græcorum & Latinorum Patrum scriptis consentiant: non pauca denique quibus vetusta Latina editio corroboratur: quæ omnia pro ingenii mei modulo inter se comparata, & cum Syra & Arabica editione collata, in majores meas annotationes a me nuper emendatas & brevi (Deo favente) prodituras congessi.

Sed age, res hæc tota vestri, sicuti par est, judicii esto. Tantum a vobis peto (Reverendi Domini & Patres) ut hoc qualecunque summæ in vestram amplitudinem observantiæ meæ veluti monimentum, ab homine vestri studiosissimo profectum, æqui bonique consulatis. D. Jesus Servator noster, & universe vobis omnibus, & privatim singulis, totique adeo christianissimæ Anglorum genti magis ac magis pro bonitate singulari sua benedicat.

Genevæ, VIII. Idus Decembris, Anno Domini CIↃ IↃ LXXXI.

Vestræ totius inclytæ Academiæ dignitati addictissimus,

THEODORUS BEZA.

Est hoc exemplar venerandæ vetustatis ex Græcia, ut apparet ex barbaris Græcis quibusdam notis ad marginem adscriptis, olim exportatum, & in S. Irenæi Monasterio, Lugduni, ita ut hic cernitur mutilatum, postquam ibi in pulvere diu jacuisset, repertum, oriente ibi Civili bello, Anno Domini 1562.

EVANGELIUM secundum MATTHÆUM.

CAP. I.

Vers. 3. Ζαρὰ] In MS. Magd. emendatur Θάρα. v. 4. Ναασσὼν bis] MS. Mont. utrobique Ἀασσών. v. 5. ἐκ τῆς Ῥαχὰβ] In MS. Em. deest. Ib. τὸν Ὠβὴδ ἐκ τῆς Ῥούθ· Ὠβὴδ δὲ ἐγέννησε] In MS. Em. desunt. v. 7. ἐγέννησε posterius] Em. deest. v. 8. ἐγέννησε τὸν Ἰωράμ· Ἰωρὰμ δὲ] Desunt in Gon. sed ascribuntur in margine alia manu. v. 11. τὸν Ἰεχονίαν] MS. Lin. τὸν Ἰωακείμ. MSS. Bod. 1. Mont. Gon. Bib. Wech. cod. vetustiss. τὸν Ἰωακείμ· Ἰωακεὶμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰεχονίαν. Sed in Gon. postea deleta sunt. Steph. 14. τὸν Ἰακείμ· Ἰακεὶμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰεχονίαν. v. 12. Ab hoc versu incipit textus Latinus in Cant. v. 13. Ἀβιοὺδ bis] Bodl. 1. Lin. Βιούδ. In Em. desunt. ib. Ἐλιακεὶμ] Cant. Lat. *Eliacib.* v. 14. τὸν Ἀζὼρ· Ἀζὼρ δὲ ἐγέννησε] In Gon. desunt. v. 16. Ἰησοῦς ὁ λεγόμενος] In Em. desunt. v. 18. πρὶν ἢ συνελθεῖν] Lin. desunt; eadem & sequens αὐτοὺς in Bodl. 1. v. 20. Ab hoc versu incipit Græcus textus MS. Cant. ib. ἐστιν ἁγίου] MS. Cant. ἁγίου ἐστιν. v. 21. καλέσεις] Mont. καλέσουσι· sed in marg. καλέσεις. v. 22. διὰ] Cant. Steph. 2. διὰ Ἡσαΐου. ib. λέγοντος] Lin. deest. v. 23. ἕξει] Mont. λήψεται. Ib. καλέσουσι] Cant. March. Veles. Steph. 2. καλέσεις. v. 25. ἐγίνωσκεν] Cant. Steph. 2. ἔγνω.

CAP. II.

V. 1. ἐν ἡμέραις Ἡρώδου τοῦ βασιλέως] Goog. desunt. Ib. Ἱεροσόλυμα] Steph. 3. 5. 8. 12. Ἱερουσαλήμ. v. 3. πᾶσα] Cant. deest. v. 4. παρ' αὐτῶν] Cant. Lin. deest. v. 5. οὕτω] Cant. Goog. Gon. Mont. Bodl. 1. οὕτως. v. 6. γῆ Ἰούδα] Mont. Steph. 2. τῆς Ἰουδαίας. ib. ἡγεμόσι] Steph. 2. μή. v. 8. εἶπε] Cant. εἶπεν αὐτοῖς. ib. ἀκριβῶς] Bodl. 1. deest. ib. ἐπὰν] Cant. ὅταν. v. 9. ἔστη] Cant. ἐστάθη. ib. τὸ παιδίον] Cant. τοῦ παιδίου, Lat. *supra puerum.* v. 11. εὗρον] Cant. Gon. Goog. Mont. Em. Comp. Steph. omn. εἶδον. ib. τὸ παιδίον] Cant. τὸ παιδίον, ut & v. 13. 14. 20. 21. v. 13. Ἀναχωρησάντων &c.] Cant. αὐτῶν δὲ ἀναχωρησάντων. Mont. Ἀναχωρησάντων δὲ τῶν μάγων. ib. ἀπολέσαι] Steph. 6. ἀποκτεῖναι. ib. αὐτὸ] Cant. αὐτόν. v. 16. κατωτέρω] Cant. Veles. Steph. 2. κάτω. ib. ἠκρίβωσε] Cant. ἠκρίβωσεν. v. 17. ὑπὸ] Cant. Steph. 2. ὑπὸ Κυρίου διά. Et in Steph. 2. τοῦ προφήτου deest. v. 18. ἤθελε] Cant. Steph. 2. ἤθελησε. v. 20. πορεύου] Mont. πορεύθητι. v. 21. ἐγερθεὶς] Cant. διεγερθείς. v. 22. ἐπὶ] Gon. deest. ib. ἐκεῖσε] Cant. Gon. Goog. ἐκεῖ. v. 23. ἐλθὼν] Nov. 1. ἀπελθών.

CAP. III.

V. 1. δὲ] Cant. deest. v. 3. ὑπὸ] Cant. διά. v. 4. ἦν] Cant. deest. v. 6. Ἰορδάνῃ] Gon. Mont. Steph. 2. Ἰορδάνῃ ποταμῷ. v. 8. καρποὺς ἀξίους] Cant. Gon. Goog. March. Veles. Comp. Steph. omn. καρπὸν ἄξιον. Cant. Lat. *fructum dignum.* v. 9. ἐκ] Steph. 4. καὶ ἐκ. ib. λέγω usque ad finem versus] Em. desunt. v. 10. δὲ καὶ] Deest καὶ in Cant. v. 11. μὲν] Steph. 14. μὲν οὖν. ib. καὶ πυρὶ] Gon. Magd. Goog. Em. Bodl. 1. Lin. Comp. Steph. 3. 4. 5. 6. 7. 12. deest. In Cant. Lat. *& igni.* v. 12. αὐτοῦ] Bodl. 1. Gon. Lin. Steph. 6. 8. 9. deest. ib. ἀποθήκην] Steph. 6. 8. 9. ἀποθήκην αὐτοῦ. v. 16. A septimo ad hunc versum Græcus textus Cant. alia manu scriptus est. ib. ἀνέβη εὐθὺς] Cant. εὐθὺς ἀνέβη· sed Lat. *ascendit mox.* ib. καταβαῖνον] Steph. 2. addit ἐκ τοῦ οὐρανοῦ. Cant. καταβαίνοντα. v. 17. λέγουσα, Οὗτός ἐστιν] Cant. λέγουσα πρὸς αὐτὸν, Σὺ εἶ.

CAP. IV.

V. 3. προσελθὼν ... εἶπεν] Cant. προσῆλθεν ... καὶ εἶπεν αὐτῷ. v. 4. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς] Cant. ἀποκριθεὶς ὁ δὲ Ἰησοῦς. ib. ἐπὶ] Cant. Gon. ἐν. v. 4. ἐκπορευομένῳ

διὰ

διὰ σόματ@-] Desunt in Cant. Græc. sed in Cant. Lat. *in omni verbo Dei.* v. 7. ἐκ ἐκπειράσεις] Cant. ὁ πειράσεις. v. 8. δείκνυσιν] Cant. ἔδειξεν. v. 9. λέγει] Cant. εἶπεν. v. 10. ὕπαγε] Cant. Gon. Goog. Mont. Em. Steph. 2. 4.6. 7.8.9.12.14. Comp. addunt ὀπίσω με. v. 12. ὁ Ἰησοῦς] Cant. Mont. deest. v. 15. γῆ] Cant. Græc. deest; & in Lat. ib. Νεφθαλείμ] Cant. Νεφθαλείν· sed in Lat. *Nephthalim.* v. 16. σκότει] Cant. τῇ σκοτείᾳ. ib. εἶδε] Cant. εἶδον. ib. καὶ τοῖς καθημένοις] Cant. οἱ καθήμενοι. v. 18. περιπατῶν] Cant. Steph. 2. παράγων. Cant. Lat. *transiens.* ib. ὁ Ἰησοῦς] Cant. Gon. Goog. Mont. Em. deest. ib. παρὰ] Magd. περί. v. 19. ὑμᾶς] Cant. March. Velef. Steph. 2. 9. ὑμᾶς γενέσθαι. v. 20. εὐθέως] Gon. Steph. 4. 5. 9. deest. v. 23. ὁ Ἰησοῦς] Cant. ponit ante ὅλην. ib. καὶ κηρύσσων] Cant. deest καί. v. 24. καὶ δαιμονιζομένους] Deest in Mont. ib. ἐθεράπευσεν αὐτοὺς] Cant. Steph. 2. πάντας ἐθεράπευσε. Ib. καὶ παραλυτικούς, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτοὺς] Em. desunt.

CAP. V.

V. 2. ἐδίδασκεν] Cant. ἐδίδαξεν. v. 4.] Quartus & quintus versus in Cant. tam Græco quam Latino transponuntur. v. 9. αὐτοὶ] Cant. deest. v. 10. ἐστιν] Cant. ἐστε (f. ἔσται ut & Steph. 2.) v. 11. ὀνειδίσωσιν ··· διώξωσιν] Cant. transmutat. ib. πᾶν &c.] Cant. καθ' ὑμῶν πᾶν πονηρὸν ἕνεκεν δικαιοσύνης. ib. πονηρὸν] Mont. Nov. 1. deest. ib. ἕνεκεν ἐμοῦ] Steph. 2. ἕνεκα δικαιοσύνης. v. 12. τοῖς οὐρανοῖς] Cant. τῷ οὐρανῷ. ib. πρὸ] Cant. ὑπάρχοντας πρό. v. 13. μωρανθῇ] Lin. Nov. 1. μωρανθῇ. ib. ἁλισθήσεται] Nov. 1. ἀρτυθήσεται. ib. ἔτι] Cant. deest. v. 18. Ἀμὴν γὰρ] Steph. 5. Ἀμὴν ἀμήν. in Bodl. 1. Lin. γὰρ deest. ib. νόμου] Mont. νόμου καὶ τῶν προφητῶν. v. 19. ὃς δ' ἂν usque ad οὐρανῶν v. 20.] Cant. desunt, tam in Græc. quam Lat. v. 22. Ῥακὰ] Cant. Ῥαχά, Lat. *Raccha.* ib. μωρὲ] Steph. 8. τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ, μωρέ. v. 24. διαλλάγηθι] Cant. Steph. 2. καταλλάγηθι. ib. ἐλθὼν] Goog. προσελθών. ib. πρόσφερε] Ita emendatur in Cant. sed Lat. *offeres.* v. 25. ὅτου] Lin. Bodl. 1. Nov. 1. ὅ. ib. μετ' αὐτοῦ] Cant. ponit ante ἐν τῇ. ib. παραδῷ σε bis] Cant. παραδῷ. ib. ἀντίδικος] Gon. ἀντίδικός σου. ib. ἀντίδικος τῷ κριτῇ] Desunt in Nov. 1. usque ad παραδῷ σε ὑπηρέτῃ. ib. βληθήσῃ] Steph. 2. βληθῇς. v. 27. τοῖς ἀρχαίοις] Cant. Magd. Lin. Goog. desunt. v. 28. βλέπων] Gon. ἐμβλέπων. Mont. βλέψας. ib. αὐτὴν] Cant. Mont. Goog. Em. αὐτῆς. v. 29. σου ὁ δεξιὸς] Cant. ὁ δεξιός σου. ib. βληθῇ εἰς γέενναν] Cant. March. Velef. ἀπέλθῃ εἰς γέενναν. Steph. 2. εἰς γέενναν ἀπέλθῃ. v. 30] Hic versus deest in Cant. & Goog. v. 31. ὅτι] Cant. δέ. Goog. ὅτι. v. 32. ὅτι] Cant. deest. ib. ὃς ἂν ἀπολύσῃ] Mont Steph. 3.4. 5. 6. 8. πᾶς ὁ ἀπολύων. ib. μοιχᾶσθαι] Cant. Steph. 2. μοιχευθῆναι. ib. καὶ ὃς usque ad finem versus] Em. desunt. v. 33. Πάλιν] Steph. 12. Πάλιν. v. 36. μίαν τρίχα, &c] Cant. ποιῆσαι τρίχα μίαν λευκὴν ἢ μέλαιναν. Steph. 8. λευκὴν ποιῆσαι μέλαιναν. v. 37. ἔστω] Mont. ἔσται. v. 38. καὶ ὀδόντα] Cant. ὀδόντα. v. 39. σου] Bodl. 1. Nov. 1. Lin. deest. ib. δεξιάν σου σιαγόνα] Cant. tantum σιαγόνα σου, ut & Lat. v. 40. τῷ θέλοντι] Cant. ὁ θέλων. ib. ἄφες] Cant. ἀφήσεις. v. 41. δύο] Cant. Steph. 2. ἔτι ἄλλα δύο. March. Velef. ἄλλα δύο. & in Lat. Cant. *adhuc alia duo.* v. 42. δίδου] Cant. δός. ib. τὸν θέλοντα] Cant. τῷ θέλοντι. ib. ἀπὸ σοῦ] Cant. desunt. ib. ἀποστραφῇς] Mont. ἀποστρέψῃς. v. 44. τοὺς μισοῦντας] Cant. Gon. Mont. Goog. Em. Comp. Magd. Bodl. 1. Steph. omn. τοῖς μισοῦσι. ib. Καλῶς ποιεῖτε τοὺς μισοῦντας ὑμᾶς] Nov. 1. desunt. ib. καὶ προσεύχεσθε ὑπὲρ τῶν ἐπηρεαζόντων ὑμᾶς] Gon. desunt. v. 46. ἔχετε] Cant. ἕξετε, & in Lat. *habebitis.* March. Velef. Steph. 2. ἕξετε. ib. τὸ αὐτὸ] Cant. οὕτως. v. 47. ἀδελφοὺς] Gon. Steph. omn. Goog. Comp. Mont. Magd. Lin. Nov. 1. Bodl. 1. φίλους. ib. τελῶναι οὕτω] Cant. March. Velef. Steph. 2. 4. ἐθνικοὶ τὸ αὐτό. Gon. ἐθνικοὶ οὕτω. Magd. τελῶναι τὸ αὐτό. v. 47] Hic versus deest in Em. v. 48. ἐν οὐρανοῖς] March. Velef. Steph. 2. 3. 5. 7. οὐράνιος. emendatum est in Cant. ὁ οὐράνιος· sed videtur primum fuisse ἐν τοῖς οὐρανοῖς, nam & Lat. *in cœlis.*

CAP. VI.

V. 1. προσέχετε] Gon. καὶ προσέχετε. ib. ἐλεημοσύνην] March. Velef. Steph. 2. δικαιοσύνην. v. 2. ἀπέχουσι] Mont. ὅτι ἀπέχουσι. v. 3. γνώτω] Mont. ἐπιγνώτω. v. 4. ᾖ &c.] Cant. ἡ ἐλεημοσύνη σου ᾖ. ib. ἐν τῷ φανερῷ] Cant. desunt. Ib. αὐτὸς] Magd. Lin. Nov. 1. Steph. 4.6.8. Bodl. 1. deest. v. 5. ὥσπερ] Cant. ὡς. ib. φιλοῦσιν] Cant. φιλοῦσιν στῆναι. ib. προσεύχεσθαι] Cant. καὶ προσευχόμενοι. ib. ἂν] Cant. deest, ib. ὅτι] Cant. deest. v. 6. ἐν τῷ κρυπτῷ] Gon. desunt. ib. ἐν τῷ φανερῷ] Cant. desunt. v. 8. ἔχετε] March. Velef. ἕξετε. ib. αἰτῆσαι αὐτὸν] Cant. ἀνοῖξαι τὸ στόμα. Steph. 2. ἀνοῖξαι στόμα. v. 9. προσεύχεσθε] March. Velef. προσεύξεσθε. v. 13. ὅτι σοῦ usque ad finem versus] Cant. Steph. 2. desunt. Sed ἀμήν habetur in Steph. ib. καὶ ἡ δύναμις] Mont. desunt. v. 14. γὰρ] Gon. deest, & in Cant. superscribitur. ib. καὶ ὑμῖν] Cant. ὑμῖν. v. 15. καὶ παραπτώματα αὐτῶν] Cant. desunt. ib. ἀφήσει] Cant. ἀφήσει ὑμῖν. v. 16. αὐτῶν. Cant. ἑαυτῶν. ib. ὅτι] Cant. Magd. deest. v. 17. ἄλειψαί] Cant. ἄλειψον. v. 18. ὅπως] Cant. ἵνα. ib. τῷ κρυπτῷ] Cant. in utroque loco κρυφαίῳ. ib. ἐν τῷ φανερῷ] Cant. Comp. Steph. omn. Goog. Em. desunt. Magd. ταῦτα γὰρ πάντα. v. 24. οὐδεὶς] Steph. 8. Comp. οὐδεὶς οἰκέτης. v. 21. ὑμῶν] Em. ὑμῶν εἶπεν ὁ Χριστός. v. 22. σου] Mont. deest. v.24. οὐδεὶς] Steph. Comp. οὐδεὶς οἰκέτης. v. 25. καὶ τί] Mont. Goog. ἢ τί. v. 27. μεριμνῶν] Gon. deest. v. 33. καὶ] Mont. deest. v.34. ἀρκετὸν] Mont. ἀρκετὸν γάρ. ib. τὰ ἑαυτῆς] Bib. Wech. al. ἑαυτῇ.

CAP. VII.

V. 2. Ἐν ᾧ] Steph. 8. μὴ καταδικάζετε, καὶ οὐ μὴ καταδικασθῆτε, ἐν ᾧ. ib. ἀντιμετρηθήσεται.] Gon. Goog. Em. Lin. Nov. 1. Bodl. 1. μετρηθήσεται. v. 6. τὸ ἅγιον] Steph. 4. 9. τὰ ἅγια. v. 9. Ἢ τίς ἐστιν] Magd. Ἢ τίς. Mont. Τίνα δέ. ib, ἄνθρωπος &c.] Mont. τὸν πατέρα αἰτήσει ὁ υἱὸς ἄρτον, μὴ λίθον ἀποδώσει αὐτῷ; Sed in imo pag. habetur vulgata lectio. v. 10. καὶ ἐὰν &c] Mont. Ἢ καὶ ἰχθὺν, μὴ ἀντὶ ἰχθύος ὄφιν ἐπιδώσει αὐτῷ; ἢ κρέα ἐὰν αἰτήσῃ αὐτὸν, ἐπιδώσει σκορπίον; Sed in imo pag. habetur vulgata lectio. Hic versus deest in Gon. v. 12. οὕτω] Mont. deest. v. 14. ὅτι] Magd. Gon. Steph. omn. Goog. Em. Comp. τί. v. 15. ἔσωθεν δέ εἰσι λύκοι ἅρπαγες] Gon. desunt. v. 17. τὸ δὲ σαπρὸν] Totum hoc membrum deest in Gon. v. 18. καρποὺς καλοὺς] Mont. καρπὸν καλόν. Lin. Bodl. 1. καρποὺς ἀγαθούς. ib. οὐδὲ] Steph. 8. οὐδὲ πάλιν. v. 19. Πᾶν] Goog. Steph. 6. Πᾶν οὖν. v. 22. κύριε κύριε] Magd. κύριε. ib. καὶ τῷ σῷ ὀνόματι δαιμόνια ἐξεβάλομεν] Em. desunt. ib. δαιμόνια] Nov. 1. δαιμόνια πολλά. v. 23. Καὶ] Mont. deest. ib. οἱ] Mont. Nov. 1. Steph. 6. 8 πάντες οἱ. v. 24. ὁμοιώσω αὐτὸν] Steph. March. Velef. ὁμοιωθήσεται. v. 29. γραμματεῖς] March. Velef. γραμματεῖς αὐτῶν καὶ Φαρισαῖοι.

CAP. VIII.

V. 2. ἐλθὼν] Mont. προσελθών. ib. προσεκύνει] Mont. Em. Lin. προσεκύνησεν. v. 3. αὐτοῦ] Magd. ἀπ' αὐτοῦ. v. 5. τῷ Ἰησοῦ] Gon. Mont. Goog. Em. Magd. Lin. Nov. 1. Bodl. 1. Comp. Steph. omn. αὐτῷ. v. 8. λόγον] Mont. Comp. Steph. 3. 5. 6. 7. 8. 9. 12. Goog. Em. λόγῳ. v. 10. ἔπι] Gon. εἶπε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ καί. v. 11. πολλοὶ] Em. deest. v. 13. σοι] Em. deest. ib. ἐν τῇ ὥρᾳ ἐκείνῃ] Mont. ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης. ib. ἐκείνῃ] Mont. Gon. Lin. Nov. 1. Bodl. 1. Steph. 4. 12. 14. addunt καὶ ὑποστρέψας ὁ ἑκατόνταρχος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ εὗρε τὸν παῖδα αὐτοῦ ὑγιαίνοντα. Sed in Lin. Nov. 1. desunt ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ, & in Steph. ultimum αὐτοῦ. v. 14. Ἰησοῦς] Mont. deest. v. 15. αὐτοῖς] Gon. Mont. Goog. αὐτῷ. v. 20. Καὶ] Goog. deest. v. 21. αὐτοῦ] Goog. deest. ib. πρῶτον] Steph. 3. 5. 7. deest. v. 24. καλύπτεσθαι] Gon. κατακαλύπτεσθαι. ib. κυμάτων] Gon. κυμάτων· ἦν γὰρ καὶ ὁ ἄνεμος ἐναντίος αὐτοῖς. v. 25. αὐτοῦ.] Mont. Goog. Magd. Lin. Nov. 1. Bodl. 1. deest. v. 27. ποταπός] Cant. Lat. *qualis.* v. 28. καὶ ἐλθόντι αὐτῷ] Gon. ἐλθόντος δὲ αὐτοῦ. Cant. Lat. *& veniente eo.* ib. Γεργεσηνῶν] Gon. Γαδαρηνῶν. Cant. Lat. *Gerasenorum.* v. 29. Ἰησοῦ] Mont. deest. v. 32. εἰς τὴν ἀγέλην τῶν χοίρων] Gon. εἰς τοὺς χοίρους. Cant. Lat. *in porcos.* ib. Καὶ εἶπεν usque ad Καὶ ἰδοὺ] Em. desunt. Sed inveniuntur alia manu alibi scripta. ib. καὶ τὰ τῶν δαιμ.] Cant. Lat. *omnia de Dæmoniacis.*

CAP. IX.

V. 1. ἐμβὰς] Steph. 6. ἐμβὰς ὁ Ἰησοῦς. v. 2. θάρσει] Bodl. 1. deest. ib. σοι] Gon. Steph. omn. Comp. deest. Em. σου. ib. σου] Cant. Gr. deest. sed Lat. *peccata tua.* v. 4. τὰς ἐνθυμήσεις] Gon. τοὺς διαλογισμούς. ib. εἶπεν] Cant. Mont. εἶπεν αὐτοῖς. ib. ὑμεῖς] Cant. deest. v. 5. σοι] Cant. Gon. Magd. Lin. Nov. Bodl. 1. Steph. σου. Mont. autem σοι αἱ ἁμαρτίαι σου. Cant. Lat. *tibi peccata.* v. 6. ἐξουσίαν ἔχει] Cant. ponit post ἀνθρώπου. ib ἐγερθεὶς] Cant ἔγειρε καί. ib. τὴν κλίνην] Mont. τὸν κράββατον. v. 8. ἐθαύμασαν] Cant. Gon. Steph. 2. ἐφοβήθησαν. v. 9. ὁ Ἰησοῦς] Cant. ponit post ἐκεῖθεν. ib. ἠκολούθησεν] Cant. ἠκολούθει. v. 10. καὶ ἰδοὺ] Cant. ἰδέ. v. 11. καὶ ἰδόντες] Cant. ἰδόντες δέ. ib. ὁ διδάσκαλος ὑμῶν] Cant. ponit ante μετ. ib. ἐσθίει] Goog. Steph. 14. ἐσθίει καὶ πίνει. v. 12. Ἰησοῦς] Cant. deest. v. 13. εἰς μετάνοιαν] Cant. desunt, ut & in Steph. 2. 14. v. 15. μὴ] Cant. μήτι. ib. ὅσον] Lin. Nov. 1. Bodl. 1. ὅσον χρόνον. ib. νυμφῶνος] Cant. νυμφίου. Lat. *sponsi.* ib. πενθεῖν] Cant. Mont. νηστεύειν. ib. ἀπαρθῇ] Cant. Steph. 2. ἀρθῇ. ib. νηστεύσουσιν] Cant. νηστεύσουσιν ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις. v. 16. ἐπίβλημα] Cant. Lat. *commissuram panni novi.* ib. αἴρει] Cant. αἴρεται. v. 17. ῥήγνυνται οἱ ἀσκοί] Cant. ῥήσσει ὁ οἶνος ὁ νέος τοὺς ἀσκούς. Lat. *rumpit vinum novellum utres.* ib. ἐκχεῖται] Cant. ἀπόλλυται. ib. ἀπολοῦνται] Cant. deest. Mont. Goog. Lin. Nov. 1. ἀπόλλυνται. ib. ἀλλὰ usque ad finem] Magd. Em. desunt. ib. ἀλλὰ βάλλουσιν] Cant. βάλλουσιν δέ. ib. ἀμφότερα] Cant. Gon. Mont. Goog. Steph. omn. ἀμφότεροι. v. 18. αὐτοῦ] Mont. δὲ αὐτοῦ. ib. λαλοῦντος] Mont. λέγοντος. ib. αὐτοῖς] Mont. Magd. Goog. deest. ib. ἄρχων] March. Velef. ἄρχων τις προσελθών. ib. ἐλθὼν] Cant. Gon. Mont. Em. εἰσελθών. Magd. Bodl. Comp. Steph. 3. 5. 12. εἷς ἐλθών. Goog Mont. Magd. præponunt τίς. Steph. 2. 6. 8. 14. Comp. τις προσελθὼν τῷ Ἰησοῦ. & ἄρχων εἷς ἐλθών. ib. λέγων] Gon. March. Velef. λέγων Κύριε. ib. ὅτι] Cant. Magd. Mont. deest. v. 19. ἠκολούθησεν] Cant. Bib. Wech. al. ἠκολούθει. ἔτη] Steph. 2. ἔτη ἔχουσα ἐν τῇ ἀσθενείᾳ. v. 21. Ἐὰν] Bodl. 1. ὅτι ἐάν. ib. μόνον ἅψ.] Cant. ἅψ. μόνον. v. 22. Ἰησοῦς] Cant. deest. ib. ἐπιστραφεὶς] Mont. στραφείς. Cant. ἔστη στραφείς, & in Lat. *conversus stetit.* ib. σε] Bodl. 1. σε, ὕπαγε εἰς εἰρήνην. v. 24. Λέγει αὐτοῖς] Cant. ἔλεγεν. ib. αὐτοῦ] Mont. αὐτοῦ εἰδότες ὅτι ἀπέθανεν. v. 25. εἰσελθὼν] Cant. ἐλθών. ib. τῆς χειρὸς] Cant. τὴν χεῖρα. v. 26. αὕτη] Cant. Steph. 2. αὐτοῦ. ib. αὐτῷ] Cant. deest. Gon. τῷ Ἰησοῦ. v. 27. ἡμᾶς] Gon. Steph. 14. Mont. ἡμᾶς Κύριε. v. 28. Εἰσελθόντι δὲ] Cant. Καὶ ἔρχεται. ib. εἰς] Magd. αὐτῷ εἰς, ut & Gon. & Mont. ib. προσῆλθον] Cant. καὶ προσῆλθον. ib. τυφλοὶ] Cant. δύο τυφλοί. ib. Ἰησοῦς] Cant. Lin. Nov. 1. deest. v. 29. ὀφθαλμῶν] Cant ὀμμάτων. ib. αὐτῶν] Em. deest: sed additur in margine. ib. λέγων.] Cant. καὶ εἶπεν. v. 30. αὐτῶν] Cant. ponit post ὀφθαλμοί. Steph. 4. αὐτῶν παραχρῆμα. ib. ὁ Ἰησοῦς] Cant. deest. v. 31. ὅτι] Cant. Gon. Mont. Em. Comp. Steph. omn. deest. ib. ἐφάνη] Cant. ponit post οὕτως. v. 34.] Hic versus deest in Cant. tam Græco quam Latino. v. 35. ἐν τῷ λαῷ] Cant. Magd. desunt. Steph. 8. addit καὶ πολλοὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ. v. 36. ἐκλελυμένοι] Cant. Comp. March. Velef. Steph. 2. 3. 4. 5. 7. Gon. Mont. Goog. ἐσκυλμένοι. Sed in margine Mont. habetur altera lectio. ib. ὡσεὶ] Cant. Gon. ὡς.

CAP. X.

V. 1. πνευμάτων] Steph. 4. 8. κατὰ πνευμάτων. ib. μαλακίαν] Steph. 8. addit ἐν τῷ λαῷ. ib. ἀποστόλων] Bib. Wech. al. μαθητῶν. ib. δὲ] Cant. deest. v. 3. ὁ ἐπικληθεὶς Θαδδαῖος] Cant. desunt. ib. ὁ Κανανίτης] Steph. 2. 8. Κανανaῖος. Cant. Χαναναῖος. v. 4. Λεββαῖος] March. Velef. Κανναῖος. ib. ὁ Ἰσκαριώτης] Goog. Em. ὁ Σκαριώτης. & Cant. Lat. *Scariotes.* ib. καὶ παραδοὺς] Mont. ὁ παραδιδούς. Gon. ὁ καὶ παραδιδούς. v. 5. δώδεκα] Em. μαθητάς. ib. λέγων] Cant. καὶ λέγων. ib. καὶ εἰς πόλιν Σαμαρειτῶν μὴ εἰσέλθητε] Gon. Em. desunt. Sed habentur in marg. utriusque. ib. Σαμαρειτῶν] Scriptum primo fuit in Cant. Σαμαριτάνων. v. 6. πορεύεσθε δὲ] Cant. ὑπάγετε. v. 7. λέγοντες] Cant. λέγοντες, μετανοεῖτε. v. 8. θεραπεύετε] Cant. θεραπεύσατε. ib. νεκροὺς ἐγείρετε] Gon. Goog. Em. Magd. Lin. Bodl. 1. Steph. 2. 4. 5. 7. Comp. desunt. Cant. ponit ante λεπρούς. ib. καθαρίζετε] Cant. καθαρίσατε. v. 9. μηδὲ bis] Cant. μήτε. ib. μὴ] Cant. μήτε. Gon. 11. μηδέ. v. 10. μηδὲ ter] Cant. μήτε. ib. ῥάβδον] Steph. 2. 3. 4. 5. 7. 8. 9. 11. 12. Comp. ῥάβδους. ib. τῆς τροφῆς αὐτοῦ.] Steph. 14. τοῦ μισθοῦ αὐτοῦ. ib. ἐστιν] Cant. Magd. deest. v. 11. Εἰς ἣν &c.] Cant. Ἡ πόλις εἰς ἣν ἂν εἰσέλθητε εἰς αὐτήν. v. 12. αὐτήν] Cant. Comp. March. Velef. Steph. 2. 3. 6. 14. αὐτήν, λέγοντες, εἰρήνη τῷ οἴκῳ τούτῳ. v. 13. Καὶ] Cant. deest. ib. ἐλθέτω] Cant. ἔσται, in Lat. *erit.* Magd. Steph. 4. εἰσελθέτω. ib. ἐὰν δὲ μὴ ᾖ ἀξία] Cant. εἰ δὲ μήγε, in Lat. *alioquin.* v. 14. ὃς ··· δέξηται ··· ἀκούσῃ] Steph. 8. ὅσοι ··· δέξωνται ··· ἀκούσωσιν. ib. τῆς οἰκίας ἢ τῆς πόλεως ἐκείνης] Cant. tantum ἔξω τῆς πόλεως, in Lat. *foras civitate.* Mont. addit ἢ τῆς κώμης. ib. ὑμῶν] Steph. 14. ὑμῶν ἐπ' αὐτῇ. v. 15. Γομόῤῥων] Cant. Steph. 3. 6. 9. Γομόρας, in Lat. *Gomorræ.* ib. ἐγὼ] Mont. deest. ib. ἀκέραιοι] Cant. ἁπλούστατοι. v. 17. δὲ] Cant. deest. ib. ἐν ταῖς συναγωγαῖς] Cant. εἰς τὰς συναγωγάς. v. 18. ἡγεμόνας δὲ] Cant. ἡγεμόνων. Gon. ἡγεμόνας. ib. βασιλεῖς ἀχθήσεσθε] Cant. σταθήσεσθε, & in Lat. *stabitis.* v. 19. παραδιδῶσιν] Cant. Mont. March. Velef. Steph. 14. Gon. Bodl. παραδώσουσιν. ib. δοθήσεται γὰρ &c.] integrum hoc membrum deest in Cant. & Gon. v. 20. ὑμῶν] deest in Cant. Gr. non in Lat. v. 23.

v. 23. ἐν τῇ πόλει ταύτῃ] Gon. Steph. 4. ἐκ τῆς πόλεως ταύτης. ib εἰς τὴν ἄλλην] Cant. Steph. 2. ἐὰν δὲ ἐν τῇ ἄλλῃ διώκωσιν ὑμᾶς φεύγετε εἰς τὴν ἄλλην. Steph. 8. κἂν ἐκ ταύτης ἐκδιώξωσιν ὑμᾶς, φεύγετε εἰς τὴν ἑτέραν. ib. γὰρ] Cant. Magd. Em. deest. ib. τελέσητε] Steph. 4. πληρώσητε. ib. ἂν] Mont. ἕ. v. 24. αὐτοῦ] Cant. Goog. deest. v. 25. ϗ ὁ δοῦλος ὡς ὁ Κύριος αὐτοῦ] Magd. desunt. ib. ἐκάλεσαν] Cant. Steph. 2. καλοῦσιν. Gon. ἐπεκαλέσαντο. Goog. Em. Magd. Lin. Nov. 1. Bodl. 1. ἐπεκάλεσαν. v. 27. εἰς τὸ] Gon. πρὸς τό. v. 28. ἀποκτεῖναι] Cant. σφάξαι. ib. δὲ] Mont. deest. ib. ἐν γεέννῃ] Cant. εἰς γέενναν. v. 29. ὑμῶν] Gon. Bodl. 1. Comp. Steph. 9. ὑμῶν ἐν τοῖς οὐρανοῖς. v. 30. Ὑμῶν δὲ] Cant. Ἀλλά. ib. κεφαλῆς] Cant. κεφαλῆς ὑμῶν. v. 31. φοβηθῆτε] Cant. φοβεῖσθε. v. 32. ἐν αὐτῷ] Cant. desunt. v. 33. αὐτὸν κἀγὼ] Cant. κἀγὼ αὐτόν. v. 34. ἐπὶ τὴν γῆν· οὐκ ἦλθον βαλεῖν εἰρήνην] Em. desunt. v. 37. ϗ ὁ φιλῶν usque ad finem versus] Cant. desunt, tam in Lat. quam Græco. v. 38. ὃς] Mont. Lin. Nov. ὃς μή. v. 39. ϗ ὁ] Cant. ὁ δέ. v. 41. ϗ ὁ δεχόμενος usque ad finem versus] Desunt in Cant. tam Lat. quam Gr. v. 42. μικρῶν] March. Velef. Steph. 2. ἐλαχίστων. ib. ψυχροῦ] Cant. ὕδατος ψυχροῦ. ib. μόνον] Steph. 2. 5. deest, ut in Cant. & Gon. ib. ἀπολέσῃ] Cant. ἀπόληται.

CAP. XI.

V. 1. ἐτέλεσεν] Goog. Bodl. 1. συνετέλεσεν. ib. Ἰησοῦς] Gon. Ἰησοῦς τοὺς λόγους τούτους. v. 2. Χριστοῦ] Cant. Mont. Ἰησοῦ. ib. δύο τῶν] Cant. διὰ τῶν, in Lat. per discipulos. v. 4. ϗ ἀποκριθεὶς] Cant. ἀποκριθεὶς δέ. v. 5. ϗ χωλοὶ περιπατοῦσι] Cant. desunt. ib. νεκροὶ] Cant. ϗ νεκροί. v. 7. ἐξήλθετε] Cant. ἐξήλθατε, ut & v. 8, & 9. v. 8. ἱματίοις] Cant deest. v. 10. γὰρ] Cant. deest. v. 15. ἀκούειν] Cant. deest. v. 16. παιδαρίοις] Cant. Gon. Mont. Goog. Comp. Steph. omn. Em. March. Velef. παιδίοις. ib. ἐν ἀγοραῖς] Mont. Gon. Goog. Lin. Steph. 5. 7. 9. Nov. 1. Bodl. 1. ἐν ἀγορᾷ. Cant. καθημένοις ἐν τῇ ἀγορᾷ. ib. ϗ προσφωνοῦσι τοῖς ἑταίροις (Gon. Mont. Goog. ἑτέροις) αὐτῶν. Καὶ λέγουσι] Cant. προσφωνοῦντα τοῖς ἑτέροις λέγουσι. v. 17. ὑμῖν] Cant. deest. v. 18. γὰρ] Steph. 6. γὰρ πρὸς ὑμᾶς. ib. πίνων usque ad πίνων proximi versus] Gon. desunt. v. 20. ἤρξατο] Mont. Gon. Goog. Lin. Nov. 1. Steph. 3. Bodl. 1. ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς. v. 21. Χοραζὶν] Cant. Χοραζεὶν & Lat. Chorozain. Steph. 2. March. Velef. Χοραζαὶμ, ib. Βηθσαϊδὰ] Cant. καί. ib. Βηθσαϊδὰν] Cant. Lin. Gon. Nov. 1. Goog. Steph. 4. 6. 12. March. Velef. Βηθσαϊδά. ib. ἐγένοντο] Cant. ἐγεγόνησαν. ib. σποδῷ] Cant. Steph. 6. σποδῷ καθήμεναι. v. 23. Καπερναοὺμ] Cant. March. Velef. Καφαρναούμ. ib. ἡ ἕως] Cant. Steph. 2. March. Velef. μὴ ἕως. Cant. Lat. ne usque ad cælum exaltaveris. ib. τοῦ οὐρανοῦ] Cant. Mont. desunt. ib. ἕως] Cant. ἢ ἕως, in Lat. aut usque. ib. ὑψωθεῖσα] Steph. 2. ὑψωθήσῃ ib. καταβιβασθήσῃ] Cant. Steph. 2. March. Velef. καταβήσῃ. ib. ἐγένοντο] Cant. ἐγενήθησαν. v. 24. ἢ σοὶ] Cant. Steph. 2. ἢ ὑμῖν. v. 25. σοὶ] Gon. σε. v. 29. πρᾷος] Cant. πραΰς.

CAP. XII.

V. 1. τοῖς σάββασιν] March. Velef. τῷ σαββάτῳ, ut & v. 5. ib. τίλλειν στάχυας] Cant. τοὺς στάχυας τίλλειν. v. 2. ἰδόντες] Cant. Steph. 2. 8. ἰδόντες αὐτούς. ib. σαββάτῳ] Steph. 4. τοῖς σάββασιν. v. 3. Ὁ δὲ] Lin. Nov. 1. Καί. ib εἶπεν] Bodl. 1. Em. Ἰησοῦς εἶπεν. ib. αὐτὸς] Cant. Steph. 2. Mont. deest. v. 4. Θεοῦ] Mont. Θεοῦ ἐπὶ Ἀβιαθὰρ ἀρχιερέως. ib. προθέσεως] Cant. προθέσεως, in Lat. propositionis. ib. οὓς οὐκ ἐξὸν ἦν] Cant. ὃ οὐκ ἦν ἐξὸν, in Lat. quod non licebat. v. 5. τοῖς] Cant. ἐν τοῖς. v. 6. δὲ] Cant. γάρ. ib. μείζων] Cant. Goog. Gon. Magd. Steph. omn. μεῖζον] in Cant. Lat. major est. v. 8. ϗ] Cant. Gon. Goog. Steph. deest. ib. γὰρ] Magd. deest. v. 10. ἦν] Cant. Mont. Steph. 2. 6. & 14. ἦν ἐκεῖ. v. 11. ἔσται] Cant. Gon. ἐστίν. ib. ἄνθρωπος] Bodl. 1. deest. ib. ἐξ ὑμῶν] Cant. ἐν ὑμῖν. ib. ἕξει] Cant. ἔχει. ib. ἐὰν … τοῦτο] Cant. desunt. ib. εἰς βόθυνον] Gon. desunt. ib. κρατήσει] Cant. κρατεῖ. v. 12. καλῶς ποιεῖν] Cant. Em. καλοποιεῖν. v. 13. ἀνθρώπῳ] Em. Steph. 7. Comp. ἀνθρώπῳ τῷ ἐξηραμμένην ἔχοντι τὴν χεῖρα. ib. ἀποκατεστάθη] Goog. ἀποκατεστάθη ἡ χεὶρ αὐτοῦ. v. 14. ἔλαβον] Steph. ἐποίησαν. ib. ἐξελθόντες] Cant. ponit ante οἱ. v. 15. ἐθεράπευσεν αὐτοὺς πάντας. Καὶ ἐπετίμησεν] Cant. πάντας δὲ οὓς ἐθεράπευσεν ἐπετίμησεν, in Lat. omnes autem quos curavit comminatus est eis, ut. ib. μὴ] Gon. deest. ib. αὐτὸν] Mont. deest. ib. ἔλαβον] Steph. 8. ἐποίησαν. v. 18. ὃν] Cant. εἰς ὅν. ib. εἰς ὃν] Cant. ἐν ᾧ. v. 20. κάλαμον συντετριμμένον] Cant. desunt. Sed in margine versus Latini habentur a manu recentiori, Harundinem quassatam. v. 21. ἐν] Gon. Mont. Goog. Em. Lin. Nov. 1. Bodl. 1. deest. v. 22. τυφλὸν ϗ] Desunt in Cant. Gr. & Lat. v. 23. ὁ υἱὸς] Lin. Nov. 1. Comp. ὁ Χριστὸς ὁ υἱός. v. 25. Εἰδὼς] Cant. Steph. 28. Ἰδών. ib. ὁ Ἰησοῦς] Cant. deest. ib. καθ᾽ ἑαυτῆς] Cant. ἐφ᾽ ἑαυτὴν bis. ib. σταθήσεται] Cant. στήσεται. v. 26. ϗ εἰ] Cant. εἰ δὲ καί. v. 27. ϗ εἰ] Cant. εἰ δέ. ib. ἐκβάλλουσι. Mont. Steph. 4. 14. ἐκβαλοῦσι. ib. ὑμῶν &c.] Cant. κριταὶ ἔσονται ὑμῶν. v. 28. ἐγὼ] Cant. Gon. Mont. Em. ponunt post Θεοῦ. Bodl. 1. deest. v. 31. τοῖς ἀνθρώποις] Mont. deest. v. 32. τούτῳ τῷ] Comp. Steph. 2. 5. 6. 7. 8. 9. 11. 12. 14. Gon. Mont. Goog. Em. τῷ νῦν. v. 33. ϗ τὸν καρπὸν αὐτοῦ καλὸν] Gon. desunt. v. 35. τῆς καρδίας] Cant. Gon. Steph. 7. Mont. Goog. Em. Magd. Bodl. 1. deest. ib. τὰ ἀγαθὰ] Cant. Gon. Mont. Goog. Magd. deest. v. 36. ἀργὸν] Steph. 14. πονηρόν. ib. ἐὰν λαλήσουσιν] Cant. λαλήσουσι. v. 37. ϗ ἐκ] Cant. Comp. Steph. omn. excepto octavo. ἢ ἐκ, sed in Lat. & de. ib. καταδικασθήσῃ] Lin. Steph. 4. καταδικασθήσῃ. v. 38. τινες] Cant. αὐτῷ τινες. ib. ϗ Φαρισαίων] Gon. desunt. v. 40. ἦν] Cant. deest, sed in Lat. erat. ib. ὁ υἱὸς] Cant. Gon. ϗ ὁ υἱός. v. 41. ἐν τῇ κρίσει] Lin. desunt. ib. ὧδε.] Em. deest. v. 43. δὲ] Gon. deest. v. 44. ἐπιστρέψω] Cant. εἰς τὸν οἶκόν μου ἐπιστρέψω. Gon. ὑποστρέψω. ib. εὑρίσκει] Cant. εὑρίσκει τὸν οἶκόν μου. ib. σεσαρωμένον] Cant. ϗ σεσαρωμένον. & sic primo fuit in Mont. v. 45. παραλαμβάνει] Mont. λαμβάνει. ib. ἑαυτοῦ] Cant. αὐτοῦ. ib. ἔσχατα] Cant. ἔσχατα αὐτοῦ, in Lat. novissima ejus. v. 46. Ἔτι &c. Cant. λαλοῦντος δὲ αὐτοῦ. ib. αὐτῷ λαλῆσαι] Cant. λαλῆσαι αὐτῷ. v. 47. ἔξω ἑστήκασι] Cant. Bodl. 1. ἑστήκεισαν ἔξω. Lin. Nov. 1. ἔξω. ib. σοι λαλῆσαι] Cant. λαλῆσαί σοι. Steph. σε ἰδεῖν. v. 48. καί τινες] Cant. ἢ τινές, in Lat. aut qui sunt. v. 49. αὐτοῦ] Cant. deest. v. 50. ἂν ποιήσῃ] Cant. ποιεῖ. ib. αὐτὸς] Mont. Gon. Lin. Nov. 1. ἐστί. ib. ἀδελφὸς] Mont. καὶ ἀδελφός, & Steph. 6. 9.

CAP. XIII.

V. 1. δὲ] Mont. deest. ib. ἐξελθὼν] Cant. ἐξῆλθε καί. Ib. ἀπὸ τῆς οἰκίας] Cant. desunt. v. 3. σπείρειν] Cant. Mont. Goog. Em. Lin. Nov. 1. Bodl. 1. σπεῖραι. ib. πολλὰ] Bodl. 1. deest. v. 4. ἦλθε] Cant. ἦλθον. ib. πετεινὰ] Mont. Magd. Steph. 3. 6. πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ. v. 5. Ἄλλα] Cant. ἄ. ib. εὐθέως] Cant. εὐθύς. v. 6. δὲ] Mont. deest. ib. ἐκαυματίσθη] Cant. ἐκαυματίσθησαν. ib. ἐξηράνθη] Cant. ἐξηράνθησαν. v. 7. ἐπὶ … ἀπέπνιξαν] Cant. εἰς … ἔπνιξαν. v. 11. ὃ δέδοται] Steph. 6. 12. ἐν παραβολαῖς. v. 13. αὐτοῖς λαλῶ] Cant. λαλῶ αὐτοῖς, sed in Lat. loquor eis. ib. ὅτι usque ad ἡ προφητεία v. seq.] Cant. ἵνα βλέποντες μὴ βλέπωσιν, ϗ ἀκούοντες μὴ ἀκούσωσιν, ϗ μὴ συνῶσιν, μήποτε ἐπιστρέψωσιν, ϗ τότε πληρωθήσεται ἐπ᾽ αὐτοῖς. Steph. 6. ἵνα βλέποντες μὴ βλέπωσι, ϗ ἀκούοντες μὴ ἀκούωσι μηδὲ συνῶσι, ϗ τότε πληρωθήσεται αὐτοῖς. ib. ἐπ᾽] Magd. Bodl. 1. Lin. Nov. 1. Goog. Em. deest. ib. λέγουσα] Cant. λέγουσα, πορεύθητι, ϗ εἰπὲ τῷ λαῷ τούτῳ. ib. ἀκούσετε … βλέψετε] Steph. 4. 9. ἀκούσητε … βλέψητε. v. 6. ἀκούει] Cant. ἀκούουσιν· ita & Lin. & Nov. 1. & Bodl. 1. v. 17. ἃ] Mont. ἃ ὑμεῖς. ib. εἶδον] Cant. ἠδυνήθησαν ἰδεῖν. v. 19. ἁρπάζει] Steph. 6. αἴρει. ib. ἐσπαρμένον] Cant. σπειρόμενον. ib. αὐτοῦ] Cant. αὐτῶν· sed in Lat. ipsius. ib. τῆς βασιλείας] Bodl. 1. deest. v. 21. εὐθὺς] Cant. Gon. Goog. Lin. Nov. 1. εὐθέως. ib. δὲ] Steph. 5. καί. v. 22. σπαρεὶς] Cant. σπειρόμενος. v. 23. τὸν λόγον] Cant. ponit post ἀκούων. Steph. 4. τὸν λόγον τοῦτον. v. 23. δὴ] Lin. Nov. 1. Bodl. 1. deest. ib. συνιὼν] Cant. συνιείς. ib. τριάκοντα] Steph. 5. 6. τριάκοντα· ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω. Bodl. 1. τριάκοντα, ταῦτα λέγων ἐφώνει. v. 24. ἀγρῷ αὐτοῦ] Cant. ἰδίῳ ἀγρῷ. v. 27. οἰκοδεσπότου] Cant. addidit ἐκείνου. ib. σῷ] Gon. Lin. Nov. 1. deest. ib. πόθεν] Mont. πῶς. ib. ἔχει] Gon. deest. v. 28. οἱ δὲ, &c.] Cant. λέγουσιν αὐτῷ οἱ δοῦλοι. ib. ἔχει] Cant. deest. v. 29. ὁ δὲ ἔφη] Cant. λέγει αὐτοῖς. ib. αὐτοῖς] Cant. καί. Mont. αὐτοῖς καί. ib. σῖτον] Cant. σῖτον σὺν αὐτοῖς. v. 30. ἄφετε] Mont. ἄφετε οὖν. ib. συναυξάνεσθαι, &c.] Cant. ἀμφότερα συναυξάνεσθαι ἕως. ib. εἰς] Cant. deest. ib. αὐτά, τῷ] Cant. τῷ. ib. τὸν δὲ usque ad finem versus] Bodl. 1. desunt. ib. συναγάγετε] Cant. συλλέξατε, in Lat. colligite. ib. μου] Em. deest. v. 31. παρέθηκεν] Cant. ἐλάλησεν. ib. ὁμοία ἐστὶν] Mont. ὡμοιώθη. v. 32. σπερμάτων] Steph. λαχάνων. ib. μεῖζον] Lin. Nov. 1. Comp. Steph. 3. 4. Bodl. 1. μεῖζον πάντων· ut & Goog. ib. ἐλθεῖν] Comp. κατελθεῖν. v. 33. ἐλάλησεν αὐτοῖς] Desunt in Cant. Græc. & Lat. Gon. addit Ἰησοῦς. Steph. 8. addit λέγων. ib. ἐνέκρυψεν] Gon. Mont. Goog. Em. Comp. Lin. Nov. 1. ἔκρυψεν, & Steph. omn. v. 36. ὁ Ἰησοῦς] Cant. deest. αὐτοῖς] Cant. deest. ib. σπέρμα] Bodl. 1. σπόρον. v. 39. ἐστὶν] Magd. τούτου. v. 40. συλλέγεται] Cant. συλλέγονται. ib. κατακαίεται] Cant. κατακαίονται. Gon. Mont. Goog. Em. Lin. Nov. 1. Bodl. 1. Comp. & Steph. omn. καίεται. ib. τούτου] Cant. deest. v. 42. βαλοῦσιν] Cant. βάλλουσιν, & in Lat. mittunt. v. 43. ἐκλάμψουσιν] Cant. λάμψουσιν. ib. τοῦ πατρὸς αὐτῶν] Gon. Steph. 14. τῶν οὐρανῶν. v. 44. πάλιν] Cant. deest. ib. τῷ ἀγρῷ] Cant. Goog. deest. ib. ἄνθρωπος] Cant. τις. ib. πάντα] Mont. deest. ib. πωλεῖ] Cant. ponit ante πάντα. Mont. ante ὅσα. v. 45. ἀνθρώπῳ] Gon. deest. v. 46. Ὃς εὑρὼν] Cant. Steph. 2. 14. εὑρὼν δέ. ib. ἕνα] Cant. deest. ib. πέπρακε πάντα ὅσα] Cant. ἐπώλησε ἅ. v. 47. ἐστὶν] Mont. deest. ib. ἐκ παντὸς γένους] March. Velef. interjicit, ἰχθύων συναγαγούσῃ. v. 48. Ἣν ὅτε] Cant. Ὅτε δέ. ib. ἀναβιβάσαντες] Cant. ἀνεβίβασεν αὐτήν. ib. ϗ] March. Velef. ponit ante ἐπί. ib. καλὰ] Cant. κάλλιστα. v. 49. αἰῶνος] Cant. κόσμου. v. 50. αὐτοὺς] Gon. deest. v. 51. λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς] Cant. March. Velef. desunt. Κύριε] Cant. March. Velef. deest. v. 52. ὁ δὲ εἶπεν] Cant. λέγει. ib. εἰς τὴν βασιλείαν] Cant. ἐν τῇ βασιλείᾳ. Em. τῇ βασιλείᾳ. ib. αὐτοῦ] Mont. deest. v. 54. τῇ συναγωγῇ] Em. ταῖς συναγωγαῖς. ib. τούτῳ] Cant. Steph. 2. τούτῳ πᾶσα. Gon. deest. v. 55. Ἰωσῆς] Cant. Magd. Ἰωάννης. ib. ϗ Σίμων] Mont. Σίμων. v. 56. τούτῳ] Bodl. 1. αὐτῷ. ib. ταῦτα πάντα] Cant. πάντα ταῦτα. v. 57. πατρίδι αὐτοῦ] Cant. πατρίδι. ib. ϗ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ] Bodl. 1. desunt. v. 58. τὴν ἀπιστίαν] Cant. τὰς ἀπιστίας, in Lat. propter incredulitates.

CAP. XIV.

V. 1. τῷ] Cant. δὲ τῷ. v. 2. ἐστὶ] Cant. Steph. 2. μήτι ἐστί. ib. Βαπτιστὴς] Cant. Steph. 2. 4. addunt ὃν ἐγὼ ἀπεκεφάλισα. ib. αὐτὸς] Mont. ἐστί. v. 3. ϗ ἔθετο] Mont. desunt. ib. Φιλίππου] Cant. deest. v. 5. ἐφοβήθη] Lin. Nov. 1. Bodl. 1. Steph. 4. 5. ἐφοβεῖτο. v. 6. γενεσίων δὲ γενομένων] Cant. γενεσίοις δὲ γινομένοις. Gon. γενεσίοις δὲ ἀγομένοις. ib. τῆς Ἡρωδιάδος] Cant. αὐτοῦ Ἡρωδιάς, sed in Lat. Cant. filia Herodiadis. v. 7. αἰτήσηται] March. Velef. αἰτήσηται ἀφ᾽ αὐτοῦ. v. 8. δός] Cant. εἶπε δός. ib. ἐπὶ πίνακι] Cant. desunt. v. 9. δὲ] Cant. deest. ib. τοὺς ὅρκους] March. Velef. τὸν ὅρκον. ib. ϗ τοὺς] Cant. ϗ διὰ τούς. v. 11. ἤνεγκε] Gon. Mont. ἤνεγκεν αὐτήν. v. 12. σῶμα] Steph. 9, 14. πτῶμα αὐτοῦ, Steph. 8. πτῶμα. Gon. σῶμα αὐτοῦ. in Lat. Cant. corpus ejus. ib. ἐλθόντες] Em. ἀπελθόντες. v. 13. Καὶ ἀκούσας] Cant. Mont. ἀκούσας δέ. v. 14. ὁ Ἰησοῦς] Cant. Mont. deest. ib. πολὺν ὄχλον] Cant. ὄχλον πολύν. ib. ἐπ᾽ αὐτοὺς] Bodl. 1. αὐτοῖς. Cant. περὶ αὐτῶν. Gon. Mont. Goog. ἐπ᾽ αὐτοῖς. ib. ἀρρώστους] Cant. ἀρρωστοῦντας. v. 15. τοὺς ὄχλους] Lin. Nov. 1. τὸν ὄχλον. ib. εἰς τὰς κώμας] Goog. desunt. Mont. εἰς τὰς κύκλῳ κώμας. v. 16. Ἰησοῦς] Cant. Mont. deest. ib. αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν] Cant. ὑμεῖς φαγεῖν αὐτοῖς. v. 17. αὐτῷ] Gon. deest. v. 18. ὧδε] Cant. deest. v. 19. τοὺς ὄχλους] Cant. τὸν ὄχλον. ib. τοὺς χόρτους] Cant. Mont. τὸν χόρτον. ib. ϗ λαβὼν] Cant. ἔλαβεν. Gon. Mont. Em. Goog. λαβών. In Bodl. 1. desunt usque ad ἀναβλέψας. ib. μαθηταῖς] Mont. μαθηταῖς αὐτοῦ. v. 21. γυναικῶν ϗ παιδίων] Cant. παιδίων καὶ γυναικῶν. v. 22. Ἰησοῦς … αὐτοῦ] Cant. Mont. desunt. Magd. Ἰησοῦς. ib. αὐτὸν] Cant. deest. v. 24. ἤδη &c. Cant. ἦν εἰς μέσον τῆς θαλάσσης. v. 25. ἀπῆλθε] Mont. ἦλθε. ib. πρὸς &c.] Cant. περιπατῶν πρὸς αὐτούς. in March. Velef. Ἰησοῦς deest. v. 26. Καὶ &c.] Cant. Οἱ δὲ μαθηταὶ ἰδόντες αὐτόν. Mont. Ἰδόντες δὲ αὐτὸν οἱ μαθηταί. ib. τὴν θάλασσαν] Cant. Mont. τῆς θαλάσσης. v. 27. Εὐθέως δὲ] Cant. εὐθὺς δέ. Gon. εὐθέως. ib. ὁ Ἰησοῦς] Cant. Lin. Nov. 1. deest. v. 28. αὐτῷ] Lin. Nov. 1. Em. Goog. deest. ib. πρὸς &c.] Cant. ἐλθεῖν πρὸς σέ. v. 29. Ὁ δὲ] Cant. Ὁ δὲ Ἰησοῦς. v. 31. εὐθέως δὲ] Lin. Nov. 1. ϗ εὐθέως. v. 32. ἐμβάντων] Cant. ἀναβάντων. v. 33. ἐλθόντες] Mont. deest. ib. Θεοῦ υἱὸς] Cant. υἱὸς Θεοῦ. ib. εἶ] Cant. εἶ σύ. v. 34. εἰς] Cant. ἐπί. ib. Γεννησαρὲτ] Cant. Γεννησαρὲτ, sed in Lat. Gennasar. March. Velef. Γεννησάρ. Steph. 2 Γεννησαρὲ, & 3. Γεννησαρέθ. v. 35. περίχωρον] March. Velef. χώραν. v. 36. μόνον] Lin. Nov. 1. Bodl. 1. ϗ μόνον. ib. διεσώθησαν] Mont. ϗ ἐσώθησαν.

CAP. XV.

V. 1. τῷ Ἰησοῦ οἱ] Cant. πρὸς αὐτόν. ib. γραμματεῖς &c] Cant. Φαρισαῖοι ϗ γραμματεῖς. v. 2. νίπτονται] Mont. νίπτωσι. v. 3. αὐτοῖς] Mont. deest. v. 4. ἐνετείλατο λέγων] Cant. εἶπεν. ib. σου] Cant. Goog. Em. deest. v. 5. ϗ οὐ] Cant. Mont. οὐ. ib. μὴ] Gon. deest. ib. αὐτοῦ] Mont. deest. ib. ἢ τὴν μητέρα αὐτοῦ] Cant. desunt. Gon. Mont. Goog. ἢ τὴν μητέρα. v. 6. τὴν ἐντολὴν] Cant. τὸν λόγον. v. 8. Ἐγγίζει μοι … τῷ στόματι αὐτῶν ϗ] Cant. desunt. ib. ἀπέχει] Cant. ἐστίν. v. 11. οὐ τὸ] Cant. οὐ πᾶν τό. ib. ἐκπορευόμενον] Lin. Nov. 1. ἐξερχόμενον. v. 12. αὐτοῦ] Cant. Mont. deest. ib. εἶπον] Cant. Mont. λέγουσιν. ib. τὸν λόγον] Mont. deest. v. 13. ἀποκριθεὶς] Bodl. 1. deest. v. 14. ὁδηγοί εἰσι τυφλοὶ] Cant. March. Velef. Steph. 2. 8. τυφλοί εἰσιν ὁδηγοί. ib. αὐτοὺς] Cant. τοὺς τυφλούς. ib. βόθυνον] Cant. Steph. 2. βόθρον. ib. πεσοῦνται] Goog. Lin. Nov. 1. ἐμπεσοῦνται] ut & Cant. & Em. sed

sed March. Velef. πίπ]ουσι. v. 16. Ἰησοῦς] Cant. deest. ib. ἀκμὴν] Cant. ἔτι, in Lat. adhuc. v. 17. οὔπω] Cant. οὐ. v. 18. ἐξέρχεται usque ad διαλογισμοὶ seq.] Mont. desunt. v. 18. κἀκεῖνα κοινοῖ] Cant. ἐκεῖνα κοινωνεῖ, in Lat. communicant: sed in margine, coinquinant. v. 19. πορνεῖαι, κλοπαί, ψευδομαρτυρίαι] Con. desunt. v. 20. κοινοῦντα] Cant. κοινωνοῦντα, & in Lat. quæ communicant: sed in margine, coinquinant. ib. τὸ δὲ usque ad finem versus] Mont. desunt. v. 21. ἐκεῖθεν] Mont. deest. ib. εἰς] Bodl. 1. ἐκεῖθεν εἰς. v. 22. γυνὴ] Comp. γυνή τις. ib. ἐκραύγασεν αὐτῷ] Cant. Steph. 2. ἔκραξεν ὀπίσω αὐτοῦ. ib. υἱὲ] Cant. Lin. Nov. 1. υἱός. v. 24. ἀπεστάλην] Lin. Nov. 1. ἀπέσταλκα. ib. πρόβατα.] Cant. ταῦτα. v. 25. ἐλθοῦσα προσεκύνει] Lin. Nov. 1. προσελθοῦσα προσεκύνησεν. v. 26. εἶπεν] Mont. αὐτῇ. ib. ἔστι καλὸν] Cant. Steph. 2. ἔξεστι. in Lat. licet. ib. βαλεῖν] Magd. δοῦναι. v. 27. ἐσθίει] Cant. ἐσθίουσι. v. 30. χωλοὺς, τυφλοὺς, κωφοὺς] Cant. χωλοὺς, τυφλούς. Mont. κωφοὺς, χωλοὺς, τυφλούς. ib. κυλλοὺς] Cant. Lat. sideratos. ib. παρὰ] Cant. ὑπό. ib. τοῦ Ἰησοῦ] Cant. Lin. Nov. 1. αὐτοῦ. ib. αὐτοῦ] Cant. πάντας. v. 31. αὐτοῦ] Steph. 2. addit πάντας. ib. τοὺς ὄχλους] Cant. τὸν ὄχλον. ib. κυλλοὺς ··· χωλοὺς] Cant. καὶ κυλλοὺς (in Lat. sideratos, ut v. 30.) ··· καὶ χωλούς. ib. κυλλοὺς ὑγιεῖς] March. Velef. desunt. ib. κωφοὺς] Bib. Wech. al. κωφοὺς ἀκούοντας, ἀλάλους. ib. λαλοῦντας] Gon. ἀκούοντας. v. 32. ὄχλον] Cant. ὄχλον τοῦτον. ib. ἡμέρας] Cant. ἡμέραι. ib. τρεῖς] Cant. εἰσιν καί. v. 33. πόθεν] Cant. Steph. 2. πόθεν οὖν. v. 34. ὁ Ἰησοῦς] Mont. deest. ib. εἶπον] Cant. εἶπεν αὐτῷ. v. 35. ἐκέλευσε τοῖς ὄχλοις] Cant. παραγγείλας τῷ ὄχλῳ. v. 36. καὶ λαβὼν] Cant. ἔλαβεν. ib. καὶ] Cant. deest. ib. ἔδωκε] Cant. ἐδίδου. ib. τῷ ὄχλῳ] Gon. τοῖς ὄχλοις. v. 37. ἦραν] Cant. ponit post κλασμάτων. v. 38. χωρὶς γυναικῶν καὶ παιδίων] Cant. desunt. v. 39. ἀνέβη. Cant. ἐνβαίνει. Mont. Gon. ἀνέβη. ib. Μαγδαλὰ] March. Velef. Μαγαδάν. Cant. τῆς Μαγδαλὰν, in Lat. Magadan. Steph. 2. Μαγαδάν.

CAP. XVI.

V. 1. ἐπηρώτησαν αὐτὸν] Cant. αὐτὸν ἐπηρώτησαν. ib. ἐκ τοῦ οὐρανοῦ] Gon. ponit post αὐτοῖς. v. 2. αὐτοῖς] Cant. deest. ib. Εὐδία] March. Velef. Εὐδία ἔσται. v. 3. καὶ πρωῒ usque ad Ὑποκριταὶ] Magd. March. Velef. desunt. ib. οὐρανὸς] Cant. ἀήρ, in Lat. rubet enim triste cœlum. ib. Ὑποκριταὶ] Cant. deest. ib. δύνασθε] Steph. 4. 5. 7. 9. Mont. Em. συνίετε. Steph. 8. δοκιμάζετε v. 4. καὶ μοιχαλὶς] Cant. desunt. ib. ἐπιζητεῖ] Cant. ζητεῖ. ib. τοῦ προφήτου] Cant. deest. v. 5. οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ] Cant. desunt. ib. ἐπελάθοντο ἄρτους] Cant. ἐπελάθοντο οἱ μαθηταὶ ἄρτους. v. 6. καὶ Σαδδουκαίων] Mont. desunt. ib. δὲ Ἰησοῦς] March. Velef. desunt. v. 7. Οἱ δὲ] Cant. τότε, in Lat. tunc cogitabant. v. 8. αὐτοῖς] Cant. Magd. deest. ib. ἐλάβετε] Cant. March. Velef. Steph. 2. ἔχετε. in Lat. habetis. v. 9. τοὺς πέντε] Cant. ὅτε τοὺς πέντε. ib. τῶν πεντακισχιλίων] Cant. τοῖς πεντακισχιλίοις. v. 10. τετρακισχιλίων] Cant. τοῖς τετρακισχιλίοις. v. 11. ἄρτου] Gon. Mont. Steph. 4. 8. ἄρτων. ib. ὑμῖν] Cant. deest. ib. προσέχειν] Steph. 3. 4. 5. προσέχετε δέ. v. 12.] Hic versus deest in Gon. ib. τοῦ ἄρτου] Cant. deest. v. 13. ἐλθὼν] Mont. ἐξελθών. ib. αὐτοῦ] Cant. deest. v. 14. οἱ μὲν] Cant. deest. v. 15. αὐτοῖς] Steph. 5. Mont. αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς. v. 16. εἶπε] Cant. εἶπεν αὐτῷ. v. 17. Καὶ ἀποκριθεὶς] Cant. ἀποκριθεὶς δέ. ib. αὐτῷ] Cant. deest. ib. Ἰωνᾶ] Bib. Wech. al. Ἰωάννα. v. 18. ταύτῃ τῇ πέτρᾳ] Cant. ταύτην τὴν πέτραν. v. 19. καὶ δώσω σοι] Cant. σοὶ δώσω. ib. καὶ ὃ ἐὰν λύσῃς usque ad finem versus] Gon. desunt. ib. ἐν τοῖς] Mont. καὶ ἐν. v. 20. διεστείλατο] Cant. ἐπετίμησεν, in Lat. comminatus est. Mont. Bodl. 1. διεστείλατο. ib. αὐτοῦ] Cant. deest. ib. αὐτός] Cant. ἐστίν. ib. Ἰησοῦς] Lin. Nov. 1. Mont. Goog. Steph. 5. 7. 8. deest. v. 21. ἀπὸ] Cant. ὑπό. ib. τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ] Cant. καὶ μετὰ τρεῖς ἡμέρας. ib. ἐγερθῆναι] Cant. Bodl. 1. ἀναστῆναι. ut Lin. & Nov. 1. v. 22. ἐπιτιμᾷν &c.] Cant. αὐτῷ ἐπιτιμᾷν καὶ λέγειν. ib. ἵλεως] March. Velef. οὐ γένοιτο. v. 23. σκάνδαλον] Cant. ἐπιστραφείς. ib. μου εἶ] Cant. εἶ ἐμοί. ib. τῶν ἀνθρώπων] Cant. τοῦ ἀνθρώπου. v. 27. ἀγγέλων] Cant. Steph. 2. ἁγίων ἀγγέλων. ib. τὴν πρᾶξιν] Gon. March. Velef. Steph. 14. τὰ ἔργα. v. 28. Ἀμὴν] Gon. Ἀμὴν δέ. Mont. Steph. 14. Ἀμὴν γάρ. ib. ἑστηκότων] Cant. Mont. ἑστώτων. ib. βασιλείᾳ] Steph. 9. δόξῃ. ib. αὐτοῦ] Gon. τῶν οὐρανῶν.

CAP. XVII.

V. 1. Καὶ] Cant. Καὶ ἐγένετο. ib. ἀναφέρει] Steph. 2. Cant. ἀνάγει. & post ἰδίαν Cant. habet λίαν. v. 2. μετεμορφώθη] Cant. μεταμορφωθεὶς ὁ Ἰησοῦς. ib. καὶ ἔλαμψε] Cant. ἔλαμψε. ib. τὸ φῶς] Cant. March. Velef. Bib. Wech. al. χιών. v. 3. ὤφθησαν] Cant. ὤφθη. v. 4. μίαν Ἠλίᾳ] Cant. Mont. Ἠλίᾳ μίαν. v. 5. αὐτοῦ ἀκούετε] Cant. ἀκούετε αὐτοῦ. ib. φωτεινὴ] Steph. 4. φωτός. ib. ᾧ] March. Velef. ᾧ ἐγώ. v. 6. Καὶ ἀκούσαντες] Cant. ἀκούσαντες δέ. v. 7. προσελθὼν ὁ Ἰησοῦς] Cant. προσῆλθεν ὁ Ἰησοῦς καί. ib. ἐγέρθητε] Cant. ἐγείρεσθε, in Lat. surgite. March. Velef. αὐτοῖς, ἐγέρθητε. v. 8. τὸν Ἰησοῦν μόνον] Cant. μόνον τὸν Ἰησοῦν. v. 9. Καταβαινόντων αὐτῶν] Cant. Καταβαίνοντες. ib. ἀναστῇ] Cant. ἐγερθῇ. v. 10. αὐτοῦ ··· πρῶτον] March. Velef. desunt. v. 11. Ἰησοῦς] Cant. deest. ib. αὐτοῖς ··· πρῶτον καὶ] Cant. desunt. ib. ἀποκαταστήσει] Cant. ἀποκαταστῆσαι. v. 12. ὅτι] Bodl. ὅτι καί. ib. Ἠλίας] Magd. deest. ib. οὐκ] Gon. deest. ib. ἐπέγνωσαν αὐτὸν] Steph. 9. ἐπίσταντο αὐτῷ. ib. ἐν] Cant. Bodl. 1. Gon. Mont. Goog. deest. ib. οὕτω usque ad finem versus] Cant. ponit post finem versus 13. v. 14. ἐλθόντων αὐτῶν] Cant. ἐλθών. March. Velef. ἐλθόντος αὐτοῦ. ib. προσῆλθεν] Bodl. 1. Magd. Lin. Nov. 1. προσῆλθεν. ib. ἄνθρωπος] Steph. 5. 6. Bodl. 1. Mont. ἄνθρωπός τις. ib. αὐτῷ] Cant. ἔμπροσθεν αὐτοῦ. Comp. Steph. omn. Gon. Goog. Magd. Lin. Nov. 1. αὐτόν. v. 15. πάσχει] Bib. Wech. al. ἔχει. ib. καὶ πολλάκις] Cant. καὶ ὁπότε. v. 16. αὐτὸν θεραπεῦσαι] Cant. θεραπεῦσαι αὐτόν. ib. προσήνεγκα] Steph. 9. 14. & Gon. προσηνέγκαν. v. 17. ἔσομαι] Cant. ponit post ὑμῶν. v. 18. ἐθεραπεύθη] Goog. Bodl. 1. Lin. Nov. 1. ἰάθη. v. 20. Ἰησοῦς] Cant. deest. ib. εἶπεν] Cant. Mont. λέγει. ib. γὰρ] Goog. deest. ib. ἐντεῦθεν] Cant. ἔνθεν. v. 21. δὲ] Mont. deest. ib. ἐκπορεύεται] March. Velef. ἐκβάλλεται. v. 22. ἀναστρεφομένων δὲ αὐτῶν] Cant. αὐτῶν δὲ ἀναστρεφομένων. ib. ἀνθρώπων] Gon. Bodl. 1. Steph. 9. ἀνθρώπων ἁμαρτωλῶν. Mont. ἁμαρτωλῶν ἀνθρώπων. v. 23. τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ] Cant. μετὰ τρεῖς ἡμέρας. ib. ἐγερθήσεται] Gon. ἀναστήσεται. ib. καὶ ἐλυπήθησαν σφόδρα] Mont. desunt. v. 24. ἐλθόντων δὲ] Cant. καὶ ἐλθόντων. τῷ Πέτρῳ] Cant. ponit post εἶπον. ib. εἶπον] Lin. Nov. 1. εἶπον αὐτῷ. v. 25. Λέγει] Mont. Καὶ λέγει. ib. ὅτε εἰσῆλθεν] Cant. εἰσελθόντι. ib. δὲ] Bodl. 1. καί. v. 26. Hic versus deest in Gon. ib. ὁ Πέτρος] Cant. deest. v. 27. εὑρήσεις] Cant. εὑρήσεις ἐκεῖ.

CAP. XVIII.

V. 2. ὁ Ἰησοῦς] Mont. deest. ib. παιδίον] Cant. παιδίον ἕν. v. 4. τοῦτο] Lin. Nov. 1. deest. v. 5. τοιοῦτον] Cant. Bodl. 1. Magd. addunt ἕν. v. 6. μύλος ὀνικὸς] Bib. Wech. al. λίθος μυλικός. ib. ἐπὶ] Magd. Lin. Nov. 1. Bodl. 1. Gon. Mont. Goog. Em. Steph. omn. Comp. εἰς. ib. θαλάσσης] Mont. addit, ἢ ἵνα σκανδαλίσῃ ἕνα τῶν μικρῶν τούτων, sed delebantur a correctore aliquo. v. 7. ἐκείνῳ] Cant. Em. deest. v. 8. αὐτὰ] Cant. αὐτόν. ib. κυλλὸν] Cant. Lat. sideratum. ib. χεῖρας ··· πόδας] Cant. πόδας ··· χεῖρας. v. 9. Καὶ εἰ] Cant. Τὸ αὐτὸ εἰ καὶ, in Lat. similiter & si. ib. τοῦ πυρὸς] Cant. deest. v. 10. τῶν μικρῶν τούτων] Cant. τούτων τῶν μικρῶν τῶν πιστευόντων εἰς ἐμέ. v. 11. Σῶσαι] Mont. Lin. Nov. 1. Bodl. 1. ζητῆσαι καὶ σῶσαι. v. 12. Τί] Cant. Τί δέ. ib. ἀφεὶς] Cant. ἀφίησιν. ib. πορευθεὶς] Cant. πορευόμενος. v. 14. ὑμῶν] Gon. ἡμῶν. Mont. μου. ib. εἷς] Cant. ἕν. v. 15. καὶ ἔλεγξον] Cant. Lin. Nov. 1. Goog. ἔλεγξον. v. 16. μαρτύρων] Cant. deest. v. 17. αὐτῶν] Magd. deest. Mont. αὐτοῦ. ib. καὶ ὁ] Cant. καὶ ὡς ὁ. v. 18. Ἀμὴν] Mont. Ἀμὴν γάρ. ib. τῷ οὐρανῷ postremum] Cant. τοῖς οὐρανοῖς. v. 19. Πάλιν ἀμὴν] Ita Steph. omn. sed Cant. Mont. Πάλιν δὲ ἀμήν. Gon. Goog. Ἀμήν. Bib. Wech. al. Πάλιν. ib. ὅτι] Mont. Lin. Nov. 1. deest. ib. ἐὰν δύο ὑμῶν] Cant. δύο ἐὰν, & ἐξ ὑμῶν habet, & ponit post συμφωνήσωσιν. ib. αὐτοῖς] Lin. Nov. 1. ὑμῖν. v. 20. ἐκεῖ] Cant. παρ' οἷς οὐκ. v. 21. αὐτῷ &c.] Cant. Πέτρος εἶπεν αὐτῷ. Goog. ὁ Πέτρος εἶπε. v. 24. προσηνέχθη] Cant. προσήχθη. v. 25. αὐτοῦ] Cant. deest. v. 26. οὖν] Cant. δέ. ib. δοῦλος] Cant. Steph. 2. 4. 8. δοῦλος ἐκεῖνος. ib. προσεκύνει αὐτῷ] Bib. Wech. alicubi, παρεκάλει αὐτόν. ib. κύριε] Cant. deest. ib. σοι] Cant. deest. v. 28. εἴ τι] Em. Bib. Wech. al. ὅ, τι. v. 29. εἰς τοὺς πόδας αὐτοῦ] Cant. Em. desunt. ib. παρεκάλει αὐτὸν] Em. desunt: sed habentur in margine, ut & priora. ib. πάντα] Steph. 4. 7. 9. 12. 14. Comp. deest. v. 31. δὲ] Cant. οὖν. Mont. deest. v. 32. αὐτὸν] Lin. Nov. 1. deest. ib. αὐτῷ] Cant. deest. v. 33. ἔδει] Cant. Steph. 2. ἔδει οὖν. v. 34. σὺν] Cant. Em. deest. ib. αὐτῷ] Cant. deest. v. 35. μου] Steph. 4. ὑμῶν. ib. ἐπουράνιος] Cant. Mont. Magd. Lin. Nov. 1. οὐράνιος. ib. ποιήσει ὑμῖν] Cant. ὑμῖν ποιήσει, & ponit ante ὁ πατήρ. ib. τὰ παραπτώματα αὐτῶν] Cant. deest.

CAP. XIX.

V. 1. ἐτέλεσεν] Cant. ἐλάλησεν. v. 3. αὐτῷ · οἱ] March. Velef. deest αὐτῷ. ib. λέγοντες] Cant. λέγουσιν, & in Lat. dicunt; sed nunc corrigitur, & fit λέγοντες. ib. αἰτίαν] Steph. 5. ἁμαρτίαν. v. 4. αὐτοῖς] Cant. deest. v. 5. πατέρα] Goog. πατέρα αὐτοῦ. ib. προσκολληθήσεται] Cant. κολληθήσεται. ib. τῇ γυναικὶ] Goog. Lin. Nov. 1. πρὸς τὴν γυναῖκα. v. 6. σὰρξ μία] Cant. μία σὰρξ, in Lat. una caro. ib. συνέζευξεν] Cant. συνέζευξεν εἰς ἕν. ib. χωριζέτω] Cant. ἀποχωριζέτω. v. 7. Λέγουσιν] Magd. Ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπον. ib. αὐτὴν] Cant. March. Velef. deest. v. 8. Μωσῆς] Cant. ponit post ὑμῖν. ib. οὐ γέγονεν] Cant. Em. οὐκ ἐγένετο. v. 9. ὅτι] Cant. deest. ib. μὴ ἐπὶ πορνείᾳ] Cant. παρεκτὸς λόγου πορνείας, in Lat. excepta ratione adulterii. ib. καὶ ὁ ἀπολελυμένην γαμήσας μοιχᾶται] Cant. desunt. v. 10. ἀνθρώπου] Cant. ἀνδρός. v. 11. δὲ] Lin. Nov. 1. δὲ Ἰησοῦς. ib. καί εἰσιν] Duo posteriora Eunuchorum genera in Mont. transponuntur. v. 13. προσηνέχθη] Cant. προσηνέχθησαν. ib. τὰς χεῖρας] Cant. ponit post ἐπιθῇ. ib. μαθηταὶ] Gon. μαθηταὶ αὐτοῦ. v. 14. εἶπεν] Cant. εἶπεν αὐτοῖς. ib. καὶ μὴ κωλύετε (Cant. κωλύσετε) αὐτὰ] Mont. desunt. v. 15. αὐτοῖς] Cant. ponit post χεῖρας. ib. εἷς] Goog. Lin. Nov. 1. Bodl. 1. εἷς τις. Mont. νεανίσκος. ib. εἶπεν] Cant. λέγει. ib. ἀγαθὲ] Cant. deest. v. 17. λέγεις ἀγαθὸν] Cant. Steph. 4. 8. March. Velef. ἐρωτᾷς περὶ τοῦ ἀγαθοῦ; sed Cant. non habet articulum τοῦ. Cant. Lat. Quid me interrogas de bono? ib. οὐδεὶς usque ad finem versus] Cant. Steph. 4. 8. March. Velef. εἷς ἐστιν ὁ (deest ὁ in Cant.) ἀγαθός. March. Velef. addit etiam ὁ Θεός. ib. εἰσελθεῖν] Cant. ἐλθεῖν, & ponit post ζωήν. ib. τήρησον] Cant. τήρει. v. 18. οὐ μοιχεύσεις] Mont. deest. v. 19. μητέρα] Comp. μητέρα σου. v. 20. πάντα ταῦτα] Cant. Mont. ταῦτα πάντα. ib. ἐφυλαξάμην] Cant. ἐφύλαξα. ib. μου] Cant. deest. v. 21. οὐρανῷ] Cant. οὐρανοῖς. v. 22. δὲ] Cant. deest. v. 24. Πάλιν δὲ] Bib. Wech. al. Καὶ πάλιν. ib. διελθεῖν] Mont. Lin. Nov. 1. Magd. Steph. 5. 7. 8. 12. 14. εἰσελθεῖν. ib. τοῦ Θεοῦ] Bib. Wech. al. τῶν οὐρανῶν. ib. εἰσελθεῖν] Cant. ponit ante εἰς τήν. Mont. διελθεῖν. v. 25. αὐτοῦ] Cant. deest. ib. σφόδρα] Cant. καὶ ἐφοβήθησαν σφόδρα. v. 26. ἐστι] Mont. Gon. Em. Lin. Nov. 1. Goog. deest. v. 27. ἰδοὺ] Steph. 6. κύριε ἰδού. v. 28. αὐτοῖς] Cant. αὐτῷ, in Lat. ei. ib. ὑμεῖς] Cant. αὐτοί, in Lat. vos. ib. μοι, ἐν] Hanc distinctionem habent Steph. 3. 4. 5. 7. 12. ib. δώδεκα] Cant. δύο δέκα. v. 29. οἰκίας] Steph. 2. 7. Lin. Nov. 1. οἰκίαν. ib. ὃς] Cant. Mont. ὅστις. Lin. Nov. 1. ὃς ἄν. ib. ἢ μητέρα ··· ἢ γυναῖκα] Cant. desunt.

CAP. XX.

V. 1 ἐξῆλθεν] Gon. ἦλθεν. v. 2. Συμφωνήσας δὲ] Gon. Em. Goog. Καὶ συμφωνήσας. v. 3. ἐξελθὼν] Cant. διεξελθών. ib. τὴν τρίτην ὥραν] Cant. ὥραν τρίτην. v. 5. πάλιν] Cant. πάλιν δέ. ib. ὥραν] Cant. ponit post ἕκτην. ib. ἐποίησεν usque ad ὥραν] Magd. desunt. v. 6. ὥραν] Cant. deest. ib. ἐξελθὼν] Cant. ἐξῆλθεν καί. ib. ἑστῶτας] Gon. deest. ib. ἀργοὺς] Cant. March. Velef. deest. ib. τί] Gon. διὰ τί. v. 7. ἐμισθώσατο] Cant. Steph. 3. 14. Gon. ἐμισθώσατό με. ib. καὶ ὃ ἐὰν ᾖ δίκαιον λήψεσθε] Cant. March. Velef. desunt. v. 9. Καὶ ἐλθόντες] Cant. ἐλθόντες οὖν. v. 10. ἐλθόντες δὲ] Cant. καὶ ἐλθόντες. ib. πλείονα ··· καὶ ἔλαβον] Cant. πλεῖον ··· ἔλαβον δέ. v. 12. ὅτι] Cant. deest. ib. ἡμῖν αὐτοὺς] Cant. αὐτοὺς ἡμῖν. ib. καύσωνα. Steph. 7. 12. cum interrogandi nota καύσωνα; v. 13. εἶπεν ἑνὶ αὐτῶν] in Mont. primo fuit εἶπεν αὐτοῖς, sed correctum est alia manu. Cant. ἑνὶ αὐτῶν εἶπεν. ib. Συνεφώνησάς μοι] Steph. 8. Συνεφώνησά σοι. v. 14. τούτῳ] Cant. ponit post ἐσχάτῳ. v. 15. ἢ οὐκ] Cant. Οὐχ. ib. ἐν τοῖς ἐμοῖς] March. Velef. desunt. v. 17. μαθητὰς] Cant. deest. ib. ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ] Steph. 8. Mont. καὶ ἐν τῇ ὁδῷ. in March. Velef. ἐν τῇ ὁδῷ desunt. v. 18. θανάτῳ. Καὶ παραδώσουσιν αὐτὸν] Goog. desunt. v. 20. ἀπ'] Cant. ἀπ'. v. 21. λέγει] Mont. ἡ δὲ λέγει. ib. εἶπε] Lin. Nov. 1. deest. ib. εὐωνύμων] Mont. Gon. Bodl. 1. Magd. Goog. addunt σου. v. 22. πιεῖν] Cant. ponit post ποτήριον. ib. μέλλω πίνειν. καὶ] Steph. 4. 5. 14. πίνω ἤ. ib. καὶ τὸ usque ad λέγουσιν] Cant. March. Velef. Steph. 2. 8. desunt. ib. αὐτῷ] Cant. deest. v. 23. Καὶ] Cant. deest. ib. αὐτοῖς] Cant. αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς. ib. καὶ τὸ usque ad τὸ δὲ] Cant. March. Velef. Steph. 2. 8. Gon. desunt, sed habentur in margine Gon. ib. μου ἐκ] Cant. Magd. Gon. ἐκ. ib. δοῦναι] Cant. Mont. τοῦτο δοῦναι. ut & Steph. 2. 3. 14. v. 25. εἶπεν] Cant. εἶπεν αὐτοῖς. ib. οἴδατε] Gon. οἶδα. v. 26. ἔσται] Gon. ἔσται. Cant. ἐστιν, in Lat. est. ib ἔστω] Cant. Steph. 2. 3. 7. 12. 14. Comp. ἔσται. v. 27. εἶναι] Lin. Nov. 1. θέλει. ib ἔστω] Cant. Goog. ἔσται.

Item v. 29.] Inter versum 28 & 29 interponuntur in MS° Cant. hæc. Ὑμεῖς δὲ ζητεῖτε ἐκ μικροῦ αὐξῆσαι, καὶ ἐκ μείζονος ἔλαττον εἶναι. Εἰσερχόμενοι δὲ καὶ παρακληθέντες δειπνῆσαι, μὴ ἀνακλίνεσθε εἰς τοὺς ἐξέχοντας τόπους, μήποτε ἐνδοξότερός σου ἐπέλθῃ, καὶ προσελθὼν ὁ δειπνοκλήτωρ εἴπῃ σοι, Ἔτι κάτω χώρει, καὶ καταισχυνθήσῃ. Ἐὰν δὲ ἀναπέσῃς εἰς τὸν ἥττονα τόπον, καὶ ἐπέλθῃ σου ἥττων, ἐρεῖ σοι ὁ δειπνοκλήτωρ, Σύναγε ἔτι ἄνω, καὶ ἔσται σοι τοῦτο χρήσιμον. *Vos autem quæritis de minimo crescere, & de magno minui: Introeuntes autem & rogati cœnare, ne discubueritis in eminentibus locis, ne forte dignior te superveniat, & accedens cœnæ invitator dicat tibi, Adhuc deorsum accede, & confundaris: Si autem discubueris in minimum locum, & superveniat minor te, dicit tibi invitator cœnæ, Collige adhuc superius; & erit tibi hoc utile.* ib. ἠκολούθησεν αὐτῷ ὄχλος πολύς] Cant. ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοί. ib. ἐκπορευομένων αὐτῶν] Steph. 6. ἐκπορευομένου αὐτοῦ. v. 30. ἀκούσαντες ... ἔκραξαν] Cant. ἤκουσαν ... καὶ ἔκραξαν. ib. κύριε υἱὸς] Cant. υἱέ. v. 31. ἐλέησον &c.] Cant. κύριε ἐλέησον ἡμᾶς υἱέ. v. 33. ἀνοιχθῶσιν &c.] Cant. ἀνοιγῶσιν οἱ ὀφθαλμοὶ ἡμῶν. v. 34. αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοὶ] Steph. 2. 8. desunt.

CAP. XXI.

V. 1. ὁ Ἰησοῦς Cant. deest. ib. μαθητὰς] Gon. Bodl. 1. μαθητὰς αὐτοῦ. Mont. ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτῶν. v. 2. πορεύθητε] Cant. Mont. πορεύεσθε. ib. τὴν κώμην] Gon. deest. ib. ἀπέναντι] Cant. κατέναντι. v. 3. εἴπῃ τι] Cant. Steph. 2. τί ποιεῖτε; ib. εὐθέως δὲ] Cant. καὶ εὐθέως. ib. ἀποστελεῖ] Comp. & Steph. omn. Lin. Nov. 1. Goog. ἀποστέλλει. v. 4. ὅλον] Cant. deest. v. 5. καὶ prius] Cant. Mont. deest. v. 6. καὶ ποιήσαντες] Cant. Mont. ἐποίησαν. ib. προσέταξεν] Cant. συνέταξεν. v. 7. Ἤγαγον] Cant. Καὶ ἤγαγον. ib. ἐπάνω αὐτῶν] Cant. ἐπ' αὐτόν. ib. ἱμάτια αὐτῶν] Cant. ἱμάτια. ib. καὶ ἐπέθηκαν ἐπάνω αὐτῶν τὰ ἱμάτια αὐτῶν] Magd. desunt. ib. ἐπεκάθισαν] Ita Bib. Wech. al. Gon. Goog. Em. ἐπεκάθισεν. Cant. ἐκάθητο. Mont. Magd. ἐκάθισαν. Lin. Steph. 3. 14. Nov. 1. ἐκάθισεν. ib. αὐτῶν] Cant. αὐτοῦ. v. 8. ἐστρώννυον] Cant. ἔστρωσαν. v. 9. προάγοντες] Cant. Steph. 2. προάγοντες αὐτόν. ib. ἔκραζον] Cant. ἔκραξαν. v. 11. ὄχλοι ἔλεγον] Cant. πολλοὶ εἶπον. ib. Ἰησοῦς] Cant. ponit post προφήτης. v. 14. τυφλοὶ καὶ χωλοὶ] Magd. Bodl. 1. Gon. Mont. Goog. Em. χωλοὶ καὶ τυφλοί. v. 16. ὅτι] Cant. deest. ib. ἀκούεις] Steph. 5. οὐκ ἀκούεις. v. 18. ἐπανάγων] Cant. παράγων] v. 19. μίαν] Mont. deest. ib. ἡ συκῆ] March. Velef. deest. v. 20.] Hic versus & duo sequentes desunt in Magd. v. 21. κἂν ... εἴπητε] Cant. καὶ ... ἐὰν εἴπητε. v. 23. ἐλθόντι αὐτῷ] Cant. Steph. 2. 8. ἐλθόντος αὐτοῦ. v. 24. ἐρωτήσω] Cant. Gon. ἐπερωτήσω. ib. λόγον ἕνα] Cant. Goog. ἕνα λόγον. v. 25. ἦν] Cant. Mont. deest. v. 28. ἄνθρωπος] Mont. Gon. Goog. Steph. 5. 6. 14. Magd. Lin. Nov. 1. Bodl. 1. ἄνθρωπός τις. ib. ἐν τῷ ἀμπελῶνι] Cant. εἰς τὸν ἀμπελῶνα. v. 29. ἀπῆλθε] Cant. ἀπῆλθεν εἰς τὸν ἀμπελῶνα. v. 30. Καὶ προσελθὼν] Cant. προσελθὼν δέ. ib. δευτέρῳ] Cant. Gon. Mont. Em. Goog. Lin. Nov. 1. ἑτέρῳ. ib. ἐγὼ κύριε] Cant. ἐγὼ κύριε ὑπάγω. Bib. Wech. al. ναὶ κύριε. al. ἐγὼ ὑπάγω. Mont. ὑπάγω κύριε. v. 31. ἐποίησε] Cant. ponit post πατρός. Gon. ante ἐκ. ib. ὁ πρῶτος] Cant. ὁ ἔσχατος. in Lat. *novissimus.* v. 32. οὐ] Cant. deest. Mont. οὐ δέ. v. 33. τις] Cant. deest. ut & in Magd. v. 34. καρπῶν] Gon. καρπῶν αὐτῶν v. 35. αὐτοῦ] Mont. deest. v. 36. πάλιν] Cant. πάλιν δοῦλ. v. 27. δὲ] Gon. deest. ib. πρὸς αὐτοὺς] Cant. αὐτοῖς. Lin. Nov. 1. Bodl. 1. εἰς αὐτούς. ib. λέγων] Mont. λέγων, ἴσως. v. 38. κατάσχωμεν] Cant. σχῶμεν, in Lat. *habeamus.* v. 39. ἐξέβαλον &c.] Cant. ἀπέκτειναν καὶ ἐξέβαλον ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος. v. 42. ὃν] Cant. deest. v. 43. ὅτι] Lin. Nov. 1. deest. v. 44.] Hic versus deest in Cant. Græc. & Lat. v. 45. Φαρισαῖοι] Bodl. 1. Steph. 4. γραμματεῖς. v. 46. ἐφοβήθησαν] Magd. ἐφοβοῦντο. ib. ἐπειδὴ] Cant. ἐπεί.

CAP. XXII.

V. 1. αὐτοῖς] Cant. ponit post παραβολαῖς. v. 4. ἀπέστειλεν] Steph. 8. ἀποστέλλει. ib. ἡτοίμασα] Mont. Magd. ἡτοίμασαν. Cant. ἡτοίμακα. ib. σιτιστὰ] Mont. Bodl. 1. σιτευτά. v. 5. ὁ μὲν ... ὁ δὲ] Cant. οἱ μὲν ... οἱ δέ. ib. εἰς αὐτοῦ] Cant. ἐπὶ αὐτόν. v. 7. Ἀκούσας δὲ] Magd. Mont. Gon. Em. Bodl. 1. Goog. Lin. Nov. 1. Καὶ ἀκούσας. Cant. ἀκούσας, & ponit post βασιλεύς. ib. ὁ βασιλεὺς] Cant. Ἐκεῖνος ὁ βασιλεύς. Gon. Mont. Lin. Nov. 1. Bodl. 1. Em. Goog. ὁ βασιλεὺς ἐκεῖνος. Comp. & Steph. omn. ὁ βασιλεὺς ἐκεῖνος. ib. τὰ στρατεύματα] Cant. τὸ στράτευμα. v. 8. ἕτοιμος] Gon. deest. v. 10. ἐκεῖνοι] Cant. αὐτοῦ. ib. ὅσους] Cant. οὕς. ib. γάμος] Steph. 8. νυμφών. v. 11. οὐκ] Cant. μή. v. 12. εἰσῆλθες] Cant. ἦλθες. v. 13. Δήσαντες &c.] Cant. Ἄρατε αὐτὸν ποδῶν καὶ χειρῶν, καὶ βάλετε αὐτὸν εἰς. ib. ἐκβάλετε] Mont. Gon. βάλλετε. v. 15. ἔλαβον] Mont. ἔλαβον κατὰ τοῦ Ἰησοῦ. ib. ὅπως] Cant. πῶς, in Lat. *quomodo.* v. 16. αὐτῷ] Cant. πρὸς αὐτόν. ib. ἐν ἀληθείᾳ] Cant. ἐπ' ἀληθείας. Em. desunt. v. 17. Εἰπὲ οὖν ἡμῖν] Cant. desunt. v. 20. Καὶ] Cant. deest. ib. αὐτοῖς] Cant. Steph. 8. March. Velef. αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς] v. 21. αὐτῷ] Cant. deest. v. 24. ἐάν] Mont. ἵνα ἐάν. ib. ἐπιγαμβρεύσει] Cant. ἵνα ἐπιγαμβρεύσῃ, in Lat. *ut nubat.* ib. τὴν γυναῖκα αὐτοῦ] Cant. desunt. v. 25. δὲ] Cant. deest. ib. αὐτοῦ τῷ] Gon. τῷ. v. 26. Ὁμοίως] Bodl. 1. Ὁμοίως δέ. v. 30. ἐκγαμίζονται] Cant. γαμίζονται. ib. θεοῦ] Cant. θεοῦ ἐν οὐρανῷ. v. 32. ὁ θεὸς] Cant. deest. v. 34. ἐπὶ τὸ αὐτὸ] Cant. ἐπ' αὐτόν, in Lat. *ad eum.* v. 36. μεγάλη] Cant. ponit post νόμῳ. v. 37. Ὁ δὲ Ἰησοῦς] Cant. Ἰησοῦς, & ponit post αὐτῷ. ib. εἶπεν] Cant. Lin. Nov. 1. Gon. Mont. Em. Goog. ἔφη. v. 38. πρώτη καὶ μεγάλη] Cant. μεγάλη καὶ πρώτη. March. Velef. πρώτη καὶ μεγίστη. v. 39. αὐτῇ] Cant. ταύτῃ. v. 40. ταύταις] Bodl. 1. Magd. ταύταις δέ. v. 43. πνεύματι] Mont. πνεύματι ἁγίῳ. ib. κύριον &c.] Cant. καλεῖ αὐτὸν κύριον. v. 44. ὑποπόδιον] Cant. Steph. 2. 8. ὑποκάτω. v. 45. καλεῖ] Cant. Steph. 2. 3. 5. 14. ἐν πνεύματι καλεῖ. v. 46. αὐτῷ ἀποκριθῆναι] Cant. Bodl. 1. Goog. ἀποκριθῆναι αὐτῷ.

CAP. XXIII.

V. 1. ὁ Ἰησοῦς] Cant. ponit post ἐλάλησε. v. 2. Μωσέως καθέδρας] Cant. καθέδρας Μωϋσέως. v. 3. ὑμῖν τηρεῖν] Cant. desunt. March. Velef. ὑμῖν. ib. καὶ ποιεῖτε] Magd. desunt. ib. κατὰ δὲ ἔργα αὐτῶν μὴ ποιεῖτε] Lin. Nov. 1. desunt. v. 4. γὰρ] Mont. δέ. ib. τῷ δὲ] Cant. αὐτοὶ δὲ τῷ. v. 5. δὲ] Cant. Gon. Steph. 2. γάρ. ib. τῶν ἱματίων αὐτῶν] Cant. March. Velef. desunt. v. 6. τὴν &c.] Steph. 8. τὰς πρωτοκλισίας. v. 8. Καθηγητὴς] Mont. Em. Steph. 3. Lin. Nov. 1. Goog. διδάσκαλος. ib. ὁ Χριστὸς] Cant. March. Velef. deest. v. 9. ὑμῶν] Cant. ὑμῖν, in Lat. *vobis.* ib. ἐν τοῖς οὐρανοῖς] Steph. 8. οὐράνιος. Steph. 5. addit πάντες δὲ ὑμεῖς ἀδελφοί ἐστε. v. 10. εἷς &c.] ὅτι καθηγητὴς ὑμῶν εἷς ἐστιν. v. 11. δὲ] Cant. deest. ib. ὑμῶν] Mont. ἐν ὑμῖν. ib. ἔσται ὑμῶν] Gon. desunt. v. 14. τῶν οὐρανῶν] Mont. Gon. τοῦ θεοῦ, & Steph. 4. 5. Hic versus deest in Cant. v. 15. ποιῆσαι] Cant. Steph. 2. ἵνα ποιήσητε. v. 17. ἁγιάζων] Cant. ἁγιάσας. v. 19. Μωροὶ καὶ τυφλοὶ] March. Velef. desunt. Cant. Steph 4. 8. Τυφλοί. v. 21. ὀμόσας] Cant. Steph. 5. ὀμνύων, ut & Magd. ib. κατοικοῦντι] Cant. Lin. Nov. 1. Steph. 2. 6. 8. 9. 12. & Comp. Gon. Goog. κατοικήσαντι. v. 25. παροψίδος] Mont. Steph. 3. 14. παροψίδος τοῦ πίνακος. ib. γέμουσιν] March. Velef. deest. ib. ἐξ ἁρπαγῆς] Gon. Steph. 5. 6. 7. 14. ἐξαρπαγῆς. Cant. Lin. ἁρπαγῆς. ib. ἀκρασίας] Gon. Em. Goog. Magd. Bodl. 1. Steph. 4. 5. 6. 7. 9. 12. Comp. ἀδικίας. v. 26. καὶ τῆς παροψίδος] Cant. desunt. ib. ἐκτὸς αὐτῶν] Cant. ἔξω αὐτῶν. Steph. 2. 9. 12. ἐκτὸς αὐτοῦ. v. 27. οἵτινες ἔξωθεν μὲν φαίνονται ὡραῖοι, ... γέμουσιν] Cant. ἔξωθεν ὁ τάφος φαίνεται ὡραῖος ... γέμει. v. 28. ἀνομίας] Magd. Lin. Nov. 1. Bodl. 1. καὶ ἀνομίας. v. 30. ἤμεθα bis] Lin. Nov. 1. Bodl. 1. Bib. Wech. al. utrobique ἦμεν. v. 32. πληρώσατε] Cant. Mont. ἐπληρώσατε, in Lat. Cant. *implestis.* v. 34. ἰδοὺ] Lin. Nov. 1. Magd. deest. ib. καὶ ἐξ αὐτῶν μαστιγώσετε ἐν ταῖς συναγωγαῖς ὑμῶν] Cant. desunt. v. 35. ἐφονεύσατε] Steph. 5. ἐφόνευσαν. v. 36. ἥξει] Gon. Mont. Em. Magd. Bodl. 1. Comp. Steph. omn. ὅτι ἥξει. v. 37. αὐτὴν] Cant. Steph. 2. σέ. ib. ἠθελήσατε] March. Velef. ἠθέλησας. v. 38. ἀφίεται] March. Velef. ἀφήσεται. ib. ὑμῖν] Steph. 4. 5. 9. 14. deest, ut & in Lin. & Nov. 1. v. 39. οὐ] Cant. Mont. Gon. ὅτι οὐ. ib. Κυρίου] Cant. θεοῦ, in Lat. *Dei.*

CAP. XXIV.

V. 1. ἐπορεύετο] Cant. Steph. 8. March. Velef. ponunt post ἱεροῦ. ib. προσῆλθον] Lin. Nov. 1. Goog. προσῆλθον αὐτῷ. ib. αὐτοῦ &c.] Steph. 8. αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ. v. 2. Ἰησοῦς] Cant. Steph. 8. ἀποκριθείς. ib. οὐ] Cant. Steph. 2. 4. 5. 6. 8. deest. ib. οὐ μὴ] Cant. ὅτι οὐ μή. ib. μὴ] Cant. Gon. Goog. Magd. deest. v. 3. αὐτῷ] Lin. Nov. 1. deest. ib. τῆς παρουσίας] Cant. παρουσίας σου. ib. αἰῶνος] Gon. αἰῶνος τούτου. v. 6. Μελλήσετε] Cant. Steph. 2. Μέλλετε. ib. πάντα] Cant. deest. Magd. ταῦτα πάντα. Steph. 9. πάντα ταῦτα. March. Velef. ταῦτα. v. 7. καὶ λοιμοὶ] Cant. desunt. v. 9. θλίψιν] Steph. 8. θλίψεις. v. 11. ἐγερθήσονται] Cant. ἐξεγερθήσονται. v. 14. τοῦτο] Cant. Lin. Nov. 1. ponunt post εὐαγγέλιον. v. 16. ἐπὶ] Cant. εἰς. v. 17. καταβαινέτω] Cant. Magd. καταβάτω. ib. τὶ] Cant. Bib. Wech. al. τι. ib. αὐτοῦ] Cant. deest. v. 18. ὀπίσω] March. Velef. deest. ib. τὰ ἱμάτια] Steph. 2. 3. 8. March. Velef. Cant. Goog. Comp. τὸ ἱμάτιον. v. 19. θηλαζούσαις] Cant. θηλαζομέναις. v. 20. ἐν σαββάτῳ] Lin. Nov. 1. Gon. Goog. Steph. 3. 6. 7. 9. 12. σαββάτῳ. Cant. Bodl. 1. Mont. σαββάτου, ut & Steph. 4. 5. 8. 14. ib. τότε] Mont. deest. ib. οὐ γέγονεν] Cant. οὐκ ἐγένετο] ib. ἕως τοῦ νῦν] Gon. desunt. ib. οὐδ' οὐ] Cant. οὐδέ. v. 23. ἢ ὧδε] Cant. Steph. 8. March. Velef. ἢ ἐκεῖ. Mont. ἢ ἰδοὺ ἐκεῖ. v. 24. πλανῆσαι] Cant. March. Velef. Steph. 2. πλανηθῆναι. Lin. Nov. 1. Bodl. 1. πλανᾶν. v. 27. φαίνεται] Cant. φαίνει. ib. καὶ ἡ] Cant. Mont. Gon. Magd. ἡ. v. 28. γὰρ] Cant. deest. ib. οἱ] Cant. Lin. Nov. 1. καὶ οἱ. v. 29. φέγγος] Lin. Nov. 1. Bodl. 1. φῶς. ib. ἀπὸ] Cant. Bodl. 1. ἐκ. v. 30. ἐν τῷ οὐρανῷ] Cant. Steph. 2. τοῦ ἐν οὐρανοῖς. ib. τότε κόψονται] Cant. κόψονται τότε. ib. πᾶσαι] Bodl. 1. deest. ib. πολλῆς] Cant. March. Velef. Steph. 2. ponunt post δυνάμεως. v. 31. καὶ φωνῆς] Magd. Lin. Nov. 1. deest. ib. μεγάλης] Bib. Wech. al. πολλῆς. v. 32.] Ante hunc versum habentur in Cant. Ἀρχομένων δὲ τούτων γίνεσθαι, ἀναβλέψατε καὶ ἐπάρατε τὰς κεφαλὰς ὑμῶν, διότι ἐγγίζει ἡ ἀπολύτρωσις ὑμῶν. *Incipientibus autem his fieri, respicite & levate capita vestra, quia adproperat redemptio vestra.* ib. ἐγγὺς] Cant. ἐγγύς ἐστιν. v. 33. ὅταν ἴδητε πάντα ταῦτα] Em. desunt. v. 34. Ἀμὴν] Gon. Steph. 4. 8. Ἀμὴν δέ. ib. οὐ] Cant. ὅτι οὐ. v. 35. παρελεύσονται] Cant. Lin. Nov. 1. παρελεύσεται. v. 36. καὶ τῆς] Steph. 5. ἤ. ib. εἰ] Cant. οὐδὲ ὁ υἱός, εἰ. ib. μου] Steph. 3. 4. 5. 8. 9. deest, ut & in Cant. v. 37. δὲ] Cant. γάρ. v. 38. ταῖς πρὸ] Cant. ἐκείναις πρό. ib. ἐκγαμίζοντες] Cant. γαμίζοντες. ib. ἧς ἡμέρας] Cant. τῆς ἡμέρας ἧς. v. 39. καὶ ἡ] Cant. ἡ. v. 40. παραλαμβάνεται ... ἀφίεται] March. Velef. παραληφθήσεται ... ἀφήσεται. v. 41.] Hic versus deest in Gon. Sed in Cant. Steph. 2. insuper adduntur, δύο ἐπὶ κλίνης μιᾶς, εἷς παραλαμβάνεται, καὶ εἷς ἀφίεται, in Lat. *Duo in lecto, unus adsumetur, & unus relinquetur.* ib. μύλωνι] Steph. 3. 4. 6. μύλῳ. v. 43. τὴν οἰκίαν] Steph. 8. τὸν οἶκον. v. 44. ὥρᾳ] Cant. ponit post δοκεῖτε. ib. οὐ δοκεῖτε] in Lin. Nov. 1. & in marg. Mont. οὐκ οἴδατε. v. 45. ἄρα] Cant. γάρ, in Lat. *enim.* ib. αὐτοῦ] Cant. deest. ib. θεραπείας] Steph. 8. οἰκετείας. Mont. οἰκίας. Sed superscribitur altera lectio. ib. τοῦ διδόναι] Cant. δοῦναι. Gon. τοῦ δοῦναι. v. 46. ποιοῦντα οὕτως] Cant. οὕτως ποιοῦντα. v. 48. ἐκεῖνος] Lin. Nov. 1. deest. ib. ὁ κύριός μου] Cant. μου ὁ κύριος. v. 49. συνδούλους] Cant. Mont. Steph. 6. 8. 9. 14. συνδούλους αὐτοῦ. ib. ἐσθίειν καὶ πίνειν] Cant. Gon. Magd. Steph. 2. 6. 8. 14. March. Velef. ἐσθίῃ δὲ καὶ πίνῃ. v. 51. θήσει] Cant. ponit ante μετά.

CAP. XXV.

V. 1. ὁμοιωθήσεται] Gon. ὡμοιώθη. ib. νυμφίου] Cant. νυμφίου καὶ τῆς νύμφης. March. Velef. νυμφίου, καὶ τῇ νύμφῃ. v. 2. ἦσαν &c.] Cant. ἐξ αὐτῶν ἦσαν μωραί, καὶ πέντε φρόνιμοι. v. 3. Αἵτινες] Cant. Αἱ οὖν. ib. ἔλαιον] Cant. Bodl. 1. ἔλαιον ἐν τοῖς ἀγγείοις αὐτῶν. v. 4. αὐτῶν. prius] Cant. deest. v. 6. ἔρχεται] Cant. deest. v. 7. ἐκεῖναι] Cant. deest. v. 9. οὐκ] Cant. Steph. 3. 6. 7. 12. Em. οὐ μή. ib. πορεύεσθε] Bodl. 1. πορευθέντες. v. 10. Ἀπερχομένων δὲ αὐτῶν] Cant. Ἕως ὑπάγουσιν. v. 11. ἔρχονται] Cant. ἦλθον ib. καὶ] Cant. deest. v. 13. ἐν ᾗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται] Cant. March. Velef. Steph. 2. desunt. v. 14. γὰρ] Cant. deest. ib. αὐτοῖς] Gon. deest. v. 15. τὴν ἰδίαν δύναμιν] Cant. τὴν δύναμιν αὐτοῦ. Mont. τὴν δύναμιν. v. 16. ἐποίησεν] Cant. March. Velef. Steph. 2. 8. ἐκέρδησεν. v. 17. ὡσαύτως] Cant. ὁμοίως. Mont. ὡσαύτως δέ. ib. δύο] Cant. δύο τάλαντα λαβών. ib. καὶ αὐτὸς] Gon. desunt. v. 18. ἀπελθὼν] Cant. Gon. Steph. 2. 4. deest. ib. ἀπέκρυψε] Cant. Lin. Mont. ἔκρυψε. v. 20. ἐκέρδησα] Cant. March. Velef. Steph. 2. ἐπεκέρδησα. ib. ἐπ' αὐτοῖς] Cant. desunt. v. 21. δὲ] Cant. Mont. deest. ib. ἐπὶ] Cant. ὅτι ἐπί, in Lat. *quia in.* v. 22] Hic & sequens versus in Cant. desunt. v. 24. δὲ καὶ] Cant. δέ. ib. εἰληφὼς] Gon. λαβών. ib. σὺ] Cant. deest. ib. ὅθεν] Cant. ὅπου, & Lin. v. 25. ἀπελθὼν ἔκρυψα] Cant. ἀπῆλθον καὶ ἔκρυψα. v. 26. ᾔδεις] Magd. Em. εἰ ᾔδεις. v. 27. βαλεῖν] Magd. καταβαλεῖν. v. 28. τὰ δέκα] Cant. τὰ πέντε. v. 29. παντὶ] Cant. deest. ib. περισσευθήσεται] Cant. περισσευθήσεται. ib. ἀπὸ] Cant. deest. ib. ἔχει] Mont. Gon. Goog. Magd. Steph. 4. 8. 9. 14. March. Velef. Comp. δοκεῖ ἔχειν. v. 30. ἐκβάλλετε] Cant. βάλετε ἔξω. ib. ὀδόντων] Em. ὀδόντων· ταῦτα λέγων ἐφώνει, ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω. v. 31. ἅγιοι] Cant. Mont. deest. τότε usque ad finem versus] Lin. desunt. v. 32. συναχθήσεται] Cant. Mont. Gon. Em. Bodl. 1. συναχθήσονται. v. 37. κύριε] Mont. deest. v. 38.] Hic versus deest in Mont. v. 39. ἀσθενῆ] Cant. ἀσθενοῦντα. v. 40. τῶν ἀδελφῶν] Gon. τῶν ἐλαχίστων τῶν ἀδελφῶν. v. 41. ἡτοιμασμένον] Cant. Steph. 2. ὃ ἡτοίμασεν ὁ πατήρ μου. v. 44. αὐτῷ] Cant. Gon. Mont. Goog. Em. Magd. Lin. Nov. 1. Bodl. 1. deest. ib. ἐμοὶ] Mont. desunt. v. 45. ἀμὴν] Bodl. 1. ἀμὴν γάρ. ib. τῶν] Bodl. 1. τῶν ἀδελφῶν μου τῶν.

CAP. XXVI.

V. 1. ἐτέλεσεν] Gon. ἔλεγεν. ib. πάντας] Lin. Nov. 1. Goog. deest. ib. αὐτοῦ] Cant. deest. v. 2. οἴδατε] Cant. deest. v. 3. καὶ οἱ γραμματεῖς] Cant. Gon. Bodl. 1. March. Velef. Steph. 2. 4. desunt. v. 4. κρατήσωσι δόλῳ] Cant. Mont. Gon. Bodl. 1. Goog. δόλῳ κρατήσωσι. ib. καὶ ἀποκτείνωσιν] Mont. desunt. Gon. ἀπολέσωσι. v. 6. λεπροῦ] Cant. λεπρώσου. Sed ως deletur. v. 7. βαρυτίμου] Cant. Bodl. 1. Steph. 2. 4. 6. 8. πολυτίμου. ib. τὴν κεφαλὴν] Cant. τῆς κεφαλῆς. ib. ἀνακειμένου] Cant. Græc. addit αὐτοῦ, sed in Lat. deest. v. 8. αὕτη] Mont. αὕτη τοῦ μύρου. v. 9. τὸ μύρον] Cant. Mont. March. Velef. deest. v. 10. εἶπεν] Gon. λέγει. ib. αὐτοῖς] Mont. deest. v. 11. ἔχετε] March. Velef. ἕξετε. Hic versus deest in Magd. v. 13. Ἀμὴν] Gon. Ἀμὴν γάρ. ib. ὅπου] Mont. ὅτι ὅπου. ib. μνημόσυνον] Steph. 4. μαρτύριον. v. 14. Ἰσκαριώτης] Cant. Σκαριώτης, in Lat. *Scariotes*. ib. εἶπε] Cant. ϗ εἶπεν αὐτοῖς. v. 15. ἀργύρια] Cant. στατῆρας, in Lat. *stateras*. v. 16. παραδῷ] Cant. παραδῷ αὐτοῖς. ut Steph. 2. v. 17. αὐτῷ] Cant. Gon. Bodl. 1. Lin. Nov. 1. deest. v. 18. ποιῶ] Cant. ποιήσω. v. 19. συνέταξεν] Mont. Steph. 6. 9. προσέταξεν. v. 20. δώδεκα] March. Velef. δώδεκα μαθητῶν αὐτοῦ. Steph. 8. δώδεκα μαθητῶν. v. 21. ἀμὴν] Steph. 6. ἀμὴν, ἀμήν. v. 22. αὐτῷ] Cant. deest. ib. ἕκαστος] Cant. Mont. εἷς ἕκαστος. v. 23. ὁ ἐμβάψας μετ' &c] Cant. Steph. 2. ὁ ἐμβαπτόμενος τὴν χεῖρα μετ' ἐμοῦ εἰς τὸ τρυβλίον. March. Velef. habet ἐμβαπτόμενος, & ponit τὴν χεῖρα ante ἐν. v. 24. ὁ μὲν] Cant. ὁ μὲν ὄντως. ib. δι' οὗ ὁ] Gon. δι' οὗ σκάνδαλα γίνονται, ϗ ὁ. ib. παραδίδοται] March. Velef. παραδοθήσεται. ib. καλὸν] Cant. διὰ τοῦτο καλόν. v. 25. εἶπε] Mont. εἶπεν αὐτῷ. v. 26. Ἐσθιόντων &c.] Cant. Αὐτῶν δὲ ἐσθιόντων. ib. εὐχαριστήσας] Ita Steph. 3. 6. 7. 8. 9. 12. 14. Sed Lin. Nov. 1. Cant. Bib. Wech. in quibusdam εὐλογήσας. ib. ϗ ἐδίδου &c.] Cant. ϗ δοὺς τοῖς μαθηταῖς εἶπε. Gon. ϗ ἔδωκε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ. Mont. ϗ τοῖς μαθηταῖς εἶπε. v. 28. περὶ] Cant. ὑπέρ. ib. ἐκχυνόμενον] March. Velef. ἐκχυθησόμενον. ib. γὰρ] Bodl. 1. Lin. Nov. 1. Magd. deest. v. 29. ὅτι] Cant. deest. ib. τούτου] Mont. deest. ib. πίνω] Cant. πιῶ. v. 31. ὁ Ἰησοῦς] Lin. Nov. 1. deest. v. 33. εἰ ϗ] Cant. Gon. Em. εἰ. ib. ἐγὼ] Gon. ἐγὼ δέ. v. 34. ἀμὴν] Gon. ἀμὴν, ἀμήν. ib. ἐν] Cant. deest. v. 35. ὁμοίως ϗ] Gon. Mont. Em. Goog. Comp. Steph. 5. 6. 9. 12. ὁμοίως δέ. v. 36. ἔρχεται] Gon. εἰσέρχεται. ib. Γεθσημανῆ] Cant. Γεθσημανεί, in Lat. *Gethsamani*. ib. μαθηταῖς] Cant. Gon. Mont. Em. μαθηταῖς αὐτοῦ. ib. ἕως οὗ] Cant. ἕως ἄν. v. 37. ἤρξατο] Gon. ἤρξαντο. ib. ἀδημονεῖν] In Lat. Cant. *deficere*. v. 38. αὐτοῖς] Mont. Em. Goog. Magd. Lin. Nov. 1. αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς. v. 39. προελθὼν] Cant. Mont. Gon. προσελθών. v. 40. ϗ ἔρχεται] Gon. Mont. καὶ ἀναστὰς ἀπὸ τῆς προσευχῆς ἔρχεται. ib. μαθητὰς] Cant. μαθητὰς αὐτοῦ. ib. τῷ Πέτρῳ] Mont. αὐτοῖς. ib. οὕτως οὐκ] March. Velef. Steph. 3. 6. 7. 12. 14. οὕτως; οὐκ. v. 42. ἐὰν] Magd. deest. ib. ἀπ' ἐμοῦ] March. Velef. Cant. desunt. v. 43. εὑρίσκει &c] Cant. πάλιν εὗρεν. Lin. Nov. 1. Goog. εὗρεν. Steph. 5. 8. Ἐλθὼν πάλιν, εὗρεν αὐτοὺς καθεύδοντας. v. 44. Ἀπελθὼν πάλιν] Cant. Πάλιν ἀπελθών. Magd. Ἀπελθών. ib. ἐκ τρίτου] Cant. πάλιν. v. 45. ἁμαρτωλῶν] Steph. 9. ἀνθρώπων ἁμαρτωλῶν. v. 46. ἄγωμεν] Gon. Mont. ἄγωμεν ἐντεῦθεν. ib. ἤγγικεν] Lin. Nov. 1. Goog. Bodl. 1. deest. v. 47. ϗ ἔτι] Cant. ἔτι δέ. ib. ἰδοὺ] Gon. deest. v. 50. Ὁ δὲ &c.] Cant. Εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς. ib. ἑταῖρε] Cant. ponit post πάρει. v. 51. πατάξας] Cant. ἐπάταξεν. Lin. Nov. 1. κρατήσας. v. 52. Ἀπόστρεψον] Lin. Nov. 1. Ἐπίστρεψον. ib. σου] Mont. Bodl. 1. deest. ib. 52. ἀπολοῦνται] Comp. Steph. 5. 6. 9. 14. ἀποθανοῦνται. v. 53. μοι] Steph. 8. μοι ἄρτι. v. 54. πληρωθῶσιν] Cant. Steph. 2. πληρωθήσονται. v. 55. ξύλων] March. Velef. ξύλων ἀπεσταλμένοι. ib. με.] Lin. Nov. 1. Comp. Steph. omn. με; cum interrogatione. ib. ἐκαθεζόμην] Cant. ἐκαθήμην. ib. διδάσκων] Cant. Goog. ponunt post ἱερῷ. v. 58. αὐτῷ] Mont. deest. ib. ἀπὸ] Steph. 4. 5. 8. Gon. Magd. deest. v. 59. ϗ οἱ πρεσβύτεροι] Cant. desunt. ib. θανατώσωσι] Gon. ἀπολέσωσι. v. 60. εὗρον] Steph. 5. εὕρισκον. ib. πολλῶν &c.] Bodl. 1. desunt omnia. Cant. πολλοὶ προσῆλθον ψευδομάρτυρες, ϗ οὐχ εὗρον τὸ ἑξῆς. ib. οὐχ εὗρον] March. Velef. Comp. desunt. ib. προσελθόντες] Cant. προσῆλθον. ib. δύο] Mont. δύο τινές. ib. εἶπον] Cant. ϗ εἶπον. v. 61. οὗτος ἔφη] Cant. τοῦτον ἠκούσαμεν λέγοντος. ib. διὰ &c] March. Velef. μετὰ τρεῖς ἡμέρας. v. 63. Καὶ ἀποκριθεὶς] Cant. Ἀποκριθεὶς δέ. ib. ἐξορκίζω] Cant. ὁρκίζω. ib. εἰ σὺ] Madg. Bodl. 1. εἰ σὺ εἶ. Lin. εἰ. ib. τοῦ θεοῦ] Gon. Bodl. 1. Mont. Steph. 4. τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος. v. 64. ἀπ'] Cant. ὅτι ἀπ'. v. 65. ὅτι] Cant. deest. v. 66. ἀποκριθέντες … εἶπον] Cant. ἀπεκρίθησαν … ϗ εἶπον. v. 67. οἱ δὲ ἐρράπισαν] Cant. ἄλλοι δὲ ἐρράπισαν αὐτόν. v. 70. ἔμπροσθεν] Gon. ἐνώπιον. Mont. Em. Goog. Bodl. 1. Magd. Lin. Nov. 1. Steph. 6. 7. 12. ἔμπροσθεν αὐτῶν. ib. λέγεις] Cant. λέγεις οὐδὲ ἐπίσταμαι. v. 71. Ἐξελθόντα δὲ αὐτὸν] Cant. Ἐξελθόντος δὲ αὐτοῦ. in Steph. αὐτὸν deest. ib. ἄλλη] Cant. March. Velef. ἄλλη παιδίσκη. ib. τοῖς ἐκεῖ, ϗ] Lin. Nov. 1. Gon. Em. Goog. Steph. 5. 7. 9. αὐτοῖς ἐκεῖ, καί. v. 72. ὅτι] Cant. deest. Steph. 2. λέγων. v. 73. ϗ σὺ] Cant. desunt. ib. δῆλόν σε ποιεῖ] Cant. ὁμοιάζει. v. 70. καταθεματίζειν] Cant. Gon. Mont. Em. Goog. Lin. Nov. 1. Bodl. 1. Magd. Comp. Steph. omn. καταθεματίζειν. v. 75. αὐτῷ ὅτι] Cant. Mont. desunt.

CAP. XXVII.

V. 1. ἔλαβον] Cant. Steph. 2. ἐποίησαν. ib. τοῦ λαοῦ] Goog. deest. ib. ὥστε θανατῶσαι] Cant. ἵνα θανατώσωσιν. Ab hoc versu deest folium in Cant. Græc. i. e. usque ad v. 12. v. 4. ἀθῷον] March. Velef. Steph. 8. δίκαιον, & Cant. Lat. *justum*. ib. τί πρὸς ὑμᾶς] Lin. Nov. 1. πρὸς ἡμᾶς. v. 5. τὰ] Bodl. 1. τὰ τριάκοντα τὰ ἀργύρια. v. 6. ἐξ αὐτῶν] Cant. Lat. desunt. v. 8. ἀγρὸς] March. Velef. ἀκελδαμα, τοῦτο ἐστιν, ἀγρός. in Cant. Lat. *Echeldemach, hoc est, ager*. Totus hic versus in Magd. deest. v. 11. Ὁ δὲ] Mont. Τότε. ib. Ἰησοῦς] Gon. deest. ib. λέγεις] Cant. Lat. *dixisti*. v. 17. δῶ] Cant. δέ. v. 19. αὐτοῦ] Lin. Nov. 1. ἡ αὐτοῦ. ut & Bodl. 1. v. 22. ποιήσω] Cant. Goog. ποιήσομεν. ib. αὐτῷ] Cant. deest. v. 23. Ὁ δὲ ἡγεμὼν ἔφη] Cant. Λέγει αὐτοῖς ὁ ἡγεμών. ib. οἱ δὲ usque ad σταυρωθήτω] Gon. desunt. v. 24. χεῖρας] Mont. χεῖρας αὐτοῦ. ib. ἀπέναντι] Cant. κατέναντι. ib. εἰμι] Cant. εἰμι ἐγώ. ib. τοῦ δικαίου] Cant. deest. v. 26. παρέδωκεν] Cant. παρέδωκεν αὐτοῖς. Magd. παρέδωκεν αὐτόν. ib. σταυρωθῇ] Cant. σταυρῶσιν αὐτόν. v. 28. ἐκδύσαντες αὐτὸν] Cant. ἐνδύσαντες αὐτὸν ἱμάτιον πορφυροῦν ϗ χλαμύδα, in Lat. *Et vestientes eum tunicam purpuream & chlamydem*. ib. αὐτῷ] Goog. deest. ib. κοκκίνην] Cant. κοκκίνην περιέθηκαν αὐτῷ. v. 29. ϗ κάλαμον usque ad ϗ] Em. desunt. ib. ἐπὶ τὴν δεξιὰν] Cant. Steph. 2. ἐν τῇ δεξιᾷ. ib. ἐνέπαιζον] Cant. Bodl. 1. ἐνέπαιξαν. ib. ὁ βασιλεὺς] Cant. βασιλεῦ. v. 30. εἰς] Mont. deest. v. 32. Κυρηναῖον] Cant. εἰς ἀπάντησιν αὐτοῦ, in Lat. *obviam sibi venientem*. v. 33. ὅς ἐστι λεγόμενος] Cant. Gon. ὅ ἐστι. Mont. Steph. 3. ὅ ἐστι μεθερμηνευόμενον. Em. Goog. Lin. Nov. 1. ὅ ἐστι λεγόμενον. v. 34. ὄξος] Cant. March. Velef. Steph. 2. οἶνον. v. 35. ἵνα usque ad finem versus] In Cant. Bodl. 1. Lin. Nov. 1. Gon. Em. Goog. Steph. omn. & Comp. & Syro Interprete desunt. ib. ὑπὸ] Mont. διά. v. 37. Ἰησοῦς] Gon. Mont. Nov. 1. deest. v. 39. τὰς κεφαλὰς] Cant. τὴν κεφαλήν. v. 40. ὁ] Cant. οὐα ὁ in Lat. *va*. Steph. 2. καὶ ὁ, ut & March. Velef. v. 41. ϗ πρεσβυτέρων] Cant. desunt. Steph. omn. addunt ϗ Φαρισαίων. ib. ἔλεγον] Cant. λέγοντες. ib. σῶσαι] Steph. 3. 4. 5. 7. 9. 12. 14. σῶσαι; ib. αὐτῷ] Lin. Nov. 1. Bodl. 1. Magd. Gon. Mont. Em. Goog. Steph. omn. ἐπ' αὐτῷ. ib. εἰ … Ἰσραὴλ] Cant. desunt. v. 43. πέποιθεν] Cant. εἰ πέποιθεν, in Lat. *si confidit*. ib. νῦν] Gon. Magd. deest. v. 44. συσταυρωθέντες] Cant. σταυρωθέντες σύν. ib. αὐτῷ] Cant. Gon. Mont. Goog. Magd. αὐτόν. v. 46. σαβαχθανί] Cant. Ζαφθάνει, primo, sed correctum a recentiori manu, σαφθάνει, in Lat. *Zapthani*. Magd. ἀσαχθανί. Lin. Nov. 1. βαχθανί. v. 47. ὅτι] Cant. deest. v. 48. δραμὼν] Gon. προσδραμών. v. 49] Hic versus deest in Gon. ib. ἔλεγον] Cant. εἶπον. ib. σώσων] Cant. ϗ σώσει. Lin. Nov. 1. Bodl. 1. σῶσαι. v. 50. πάλιν] Gon. Lin. Nov. 1. Bodl. 1. deest. v. 51] Ante hunc versum Steph. 4. 8. interserunt. Ἄλλος δὲ λαβὼν λόγχην, ἔνυξεν αὐτοῦ τὴν πλευράν, ϗ ἐξῆλθεν ὕδωρ ϗ αἷμα. v. 51. δύο] Cant. δύο μέρη. v. 52. ἠγέρθη] Cant. ἠγέρθησαν. v. 53. εἰσῆλθον] Cant. ἦλθον. v. 53. ἐνεφανίσθησαν] Cant. Steph. 2. ἐνεφάνησαν, sed ισ suprascripto in Cant. v. 55. ἐκεῖ] Cant. Lin. καί. Nov. 1. ἐκεῖ ϗ, ut & Bodl. 1. & Steph. 6. 8. v. 56. Ἰωσῆ] Cant. Ἰωσὴφ, in Lat. *Joseph*. v. 57. ἐμαθήτευσε] Cant. ἐμαθητεύθη. v. 58. προσελθὼν] Cant. προσῆλθε καί. ib. τὸ σῶμα] Gon. deest. v. 59. λαβὼν] Cant. παραλαβών. ib. αὐτὸ] Magd. ἐν. v. 60. ἔθηκεν] Gon. ἔθετο. v. 61. ἀπέναντι] Cant. κατέναντι. v. 62. Φαρισαῖοι] Gon. πρεσβύτεροι. v. 63. μετὰ] Cant. ὅτι μετά. v. 64. νυκτὸς] Cant. March. Velef. Steph. 2. 13. deest. ib. εἴπωσι] Cant. ἐροῦσι. ib. ἠγέρθη] Goog. Lin. Nov. 1. Bodl. 1. ὅτι ἠγέρθη. v. 65. δὲ] Gon. Mont. deest. ib. κουστωδίαν] Cant. φύλακας, in Lat. *custodes*. Sed corrigitur κουστωδίαν. v. 66. λίθον] Gon. τάφον. ib. τῆς κουστωδίας] Cant. primo τῶν φυλάκων, sed corrigitur ut prius. March. Velef. τῆς κουστωδίας.

CAP. XXVIII.

V. 1. σαββάτων] March. Velef. Σαββάτου. v. 2. ἄγγελος usq; ad προσελθὼν] Gon. desunt. ib. ἀπὸ τῆς θύρας] Cant. March. Velef. desunt. Lin. Nov. 1. Mont. Bodl. 1. Steph. 5. 6. 8. 9. ἀπὸ τῆς θύρας τοῦ μνημείου. v. 4. ἐγένοντο] Cant. ἐγενήθησαν. ib. ὡσεὶ] Cant. ὡς, ut v. 3. v. 5. δὲ] Gon. deest. v. 6. εἶπε] Steph. 14. εἶπεν ὑμῖν. v. 7. ἀπὸ τῶν νεκρῶν] Cant. March. Velef. desunt. ib. ἰδοὺ] Cant. deest. ib. προάγει] Bodl. 1. Magd. Lin. Nov. 1. προάξει. v. 8. Καὶ] Gon. deest. v. 9. Ὡς δὲ usque ad ϗ ἰδοὺ] Cant. Gon. desunt. ib. τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ] Bodl. 1. desunt. ib. αὐτοῦ] Cant. ponit post πόδας. v. 10. ἀδελφοῖς] Comp. μαθηταῖς. ib. ὄψονται] Cant. ὄψεσθε, in Lat. *videbitis*. v. 12. ἀργύρια ἱκανὰ] Cant. Steph. 2. March. Velef. ἀργύριον ἱκανόν. v. 15. μέχρι τῆς σήμερον] Cant. ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας. v. 17. αὐτῷ] Cant. deest. Bodl. 1. αὐτόν. v. 18. οὐρανῷ] Cant. οὐρανοῖς. v. 19. πορευθέντες] Cant. πορεύεσθε. ib. οὖν] Cant. νῦν. Gon. Mont. Goog. Lin. Nov. 1. Bodl. 1. Comp. Steph. omn. deest. v. 20. εἰμι] Cant. ponit ante μεθ'. ib. ἀμὴν] Cant. deest.

Ad finem Goog. habentur hæc. ἐξεδόθη ὑπ' αὐτοῦ τοῦτο μετὰ χρόνους ὀκτὼ τῆς τοῦ Χριστοῦ ἀναλήψεως.

EVANGELIUM *secundum* MARCUM.

CAP. I.

VErs. 2. ἐν τοῖς Προφήταις] Cant. Mont. Steph. 2. 8. March. Velef. ἐν Ἠσαΐᾳ τῷ Προφήτῃ. ib. ἐγὼ … ἔμπροσθέν μου] Cant. desunt. v. 3. αὐτοῦ] Cant. τοῦ θεοῦ ἡμῶν, in Lat. *Dei nostri*. v. 4. βαπτίζων] Cant. ponit post ἐρήμῳ. v. 5. πάντες] March. Velef. Steph. 8. ponunt post Ἱεροσολυμῖται, ut & Cant. ib. ποταμῷ] Cant. deest. v. 6. τρίχας] Cant. δέρριν, sed in Lat. *pilos cameli*. ib. ϗ ζώνην δερματίνην περὶ τὴν ὀσφὺν αὐτοῦ] Cant. desunt. Gr. & Lat. v. 7. ϗ ἐκήρυσσε &c.] Cant. ϗ ἔλεγεν αὐτοῖς, Ἐγὼ μὲν ὑμᾶς βαπτίζω ἐν ὕδατι, ἔρχεται δὲ ὀπίσω μου ὁ ἰσχυρότερός μου, οὗ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς λῦσαι τὸν ἱμάντα τῶν ὑποδημάτων αὐτοῦ, ϗ αὐτός. ib. τῶν ὑποδημάτων] Steph. 8. 5. τοῦ ὑποδήματος. v. 8. ἐβάπτισα] Steph. 2. βαπτίζω. ib. ἐν ὕδατι] Bodl. 1. Lin. Nov. 1. deest. ib. ἁγίῳ] Lin. Nov. 1. ἁγίῳ ϗ πυρί. v. 9. ὑπὸ Ἰωάννου] Lin. desunt. Cant. ponit post Ἰορδάνην. v. 10. εὐθέως] Cant. deest. ib. ἀπὸ Cant. ἐκ.] ib. σχιζομένους] Cant. March. Velef. Steph. 2. ἠνοιγμένους. ib. πνεῦμα] Mont. πνεῦμα τοῦ θεοῦ. March. Velef. πνεῦμα ἅγιον. ib. ὡσεὶ … ἐπ'] Cant. ὡς … εἰς. ib. ἐπ'] March. Velef. ϗ μένον ἐπ'. v. 11. ἐγένετο] Cant. deest. ib. ᾧ] Cant. March. Velef. Steph. 3. 4. 8. σοί. v. 12. πνεῦμα] Cant. Steph. 2. πνεῦμα τὸ ἅγιον. ib. ἐκβάλλει] March. Velef. ἐξέβαλεν. v. 13. ἐκεῖ] Cant. deest. ib. ἐν τῇ ἐρήμῳ] Steph. 3. desunt. ib. πειραζόμενος] Cant. ϗ πειραζόμενος. March. Velef. Steph. 8. ϗ νύκτας τεσσαράκοντα, πειραζόμενος. v. 14. Μετὰ δὲ] Cant. Καὶ μετά. v. 15. Καὶ] Cant. deest. v. 16. Περιπατῶν δὲ] Cant. March. Velef. Steph. 2. 3. ϗ παράγων. ib. τοῦ Σίμωνος] Bib. Wech. in Cod. quibusdam deest. ib. βάλλοντας] Cant. Steph. 2. 4. 8. ἀμφιβάλλοντας. ib. ἀμφίβληστρον] Steph. 8. March. Velef. ἀμφίβληστρα. Cant. τὰ δίκτυα. v. 17. ὁ Ἰησοῦς] Gon. deest. v. 18. αὐτῶν] Cant. αὐτῶν πάντα. v. 19. ἐκεῖθεν] Cant. deest. ib. ὀλίγον] Magd. Nov. 1. deest. ib. δίκτυα] Mont. Steph. 2. 3. δίκτυα αὐτῶν. v. 20. ἀπῆλθον ὀπίσω αὐτοῦ] Cant. Steph. 2. ἠκολούθησαν αὐτῷ. v. 21. εἰσπορεύονται] Cant. εἰσεπορεύοντο. Mont. διεπορεύοντο. Steph. 5. εἰσπορεύεται. ib. ἐδίδασκε] Cant. ἐδίδασκεν αὐτούς. v. 22. ἐπὶ] Steph. πάντες ἐπί. ib. ϗ οὐχ] ϗ deest in Cant. ib. αὐτοῖς] Magd. deest. ib. γραμματεῖς] Mont. γραμματεῖς αὐτῶν. v. 23. αὐτῶν] Cant. deest. v. 24. Ἔα] Cant. deest. ib. οἶδά σε] Steph. 8. οἴδαμέν σε. v. 25. ὁ Ἰησοῦς] Cant. deest. ib. ἐξ αὐτοῦ] ἐκ τοῦ ἀνθρώπου πνεῦμα ἀκάθαρτον· ϗ ἐξῆλθε τὸ πνεῦμα τὸ ἀκάθαρτον, in Lat. *exi de homine spiritus immunde: & exiit spiritus immundus*. March. Velef. ἐκ τοῦ ἀνθρώπου. v. 26. σπαράξαν … κράξαν] Cant. σπαράξας … κράξας. ib. τὸ πνεῦμα τὸ ἀκάθαρτον] Cant. desunt. ib. ἐξ] Cant. ἀπ'. v. 27. αὐτοὺς] Gon. Cant. Mont. Em. Goog. Magd. Bodl. 1. Steph. 6. March. Velef. ἑαυτούς. ib. τί

... Cant. desunt. ib. ἡ καινὴ αὕτη] Cant. ἐκείνη ἡ καινὴ αὕτη ἡ ... ib. καὶ ἐξεῖλαι] Cant. desunt; ut & in Magd. v. 28. Ἐξῆλθε δὲ] Cant. Καὶ ἐξῆλθε. ib. περίχωρον] March. Velef. χώραν. v. 29. Καὶ &c.] Cant. Ἐξελθὼν δὲ ἐκ τῆς Συναγωγῆς, ἦλθεν. ib. ἐξελθόντες ἦλθον] Steph. 2. 5. ἐξελθὼν ἦλθε. v. 30. Ἡ δὲ &c.] Cant. Κατέκειτο δὲ ἡ πενθερὰ Σίμωνος πυρέσσουσα. v. 31. προσελθὼν] Cant. προσελθὼν ἐκτείνας τὴν χεῖρα κρατήσας, in Lat. *extendens manum apprehensam*. Sed postea omittuntur κρατήσας τῆς χειρός. ib. εὐθέως] Cant. ponit ante ἀφῆκεν. ib. διηκόνει] Mont. ἠγέρθη καὶ διηκόνει. v. 32. ἔφερον] Cant. ἤνεγκαν. Lin. φέρουσι. v. 33. θύραν] Cant. Steph. 2. θύραν αὐτοῦ. v. 34. πολλοὺς ἔχοντας ποικίλαις νόσοις] Cant. tantum αὐτούς. ib. καὶ δαιμόνια ἔχοντας ἐξέβαλεν] Cant. καὶ τοὺς δαιμόνια πολλὰ ἐξέβαλεν αὐτὰ ἀπ' αὐτῶν, in Lat. *& qui dæmonia habebant ejiciebat illa ab eis*. Mont. καὶ δαίμονας πολλοὺς ἐξέβαλε. ib. τὰ δαιμόνια] Cant. αὐτά. ib. αὐτὸν] Bodl. 1. Goog. ut & Steph. 5. 6. 8. 9. αὐτὸν Χριστὸν εἶναι. Mont. Cant. addunt αὐτὸν, καὶ ἐθεράπευσε πολλοὺς κακῶς ἔχοντας ποικίλαις νόσοις, καὶ δαιμόνια πολλὰ ἐξέβαλεν. v. 35. ἔννυχον] Cant. Steph. 6. 8. 12. ἔννυχα. ib. ἀπῆλθεν] Cant. deest. ib. ἐξῆλθε] Lin. ἐξῆλθεν εἰς ἔρημον τόπον. ib. εἰς] Steph. 2. 3. Comp. ὁ Ἰησοῦς εἰς. v. 36. κατεδίωξαν] March. Velef. Bib. Wech. al. κατεδίωξεν. ib. ὁ Σίμων] Cant. τότε Σίμων, in Lat. *tunc Simon*. v. 37. εὑρόντες] Cant. ὅτε εὗρον. ib. λέγουσιν] March. Velef. ἔλεγον. v. 38. ἄγωμεν] Bib. Wech. al. ἄγωμεν ἀλλαχοῦ. ib. εἰς τὰς &c.] Cant. Steph. 2. March. Velef. εἰς τὰς ἐγγὺς κώμας, καὶ εἰς τὰς πόλεις. ib. ἐξελήλυθα] March. Velef. Goog. Steph. 3. Lin. Nov. 1. ἐλήλυθα. v. 39. κηρύσσων] Nov. 1. Lin. διδάσκων. ib. ἐν ταῖς συναγωγαῖς] Cant. εἰς τὰς συναγωγάς. v. 40. παρακαλῶν] Cant. ἐρωτῶν. ib. καὶ γονυπετῶν αὐτὸν] Cant. desunt: & in Mont. αὐτὸν deest. ib. αὐτῷ] Cant. deest. ib. ὅτι] Cant. deest. Steph. 8. κύριε. v. 41. Ὁ δὲ Ἰησοῦς σπλαγχνισθεὶς] Cant. καὶ ὀργισθεὶς, in Lat. *& iratus*. ib. χεῖρα] Cant. χεῖρα αὐτοῦ. v. 42. εἰπόντος αὐτοῦ] Cant. Steph. 2. 8. desunt. v. 44. μηδὲν] Cant. Mont. Bodl. 1. Steph. Comp. deest. ib. ἱερεῖ] March. Velef. ἀρχιερεῖ. v. 45. πολλὰ] March. Velef. deest. ib. αὐτὸν δύνασθαι] Cant. desunt. ib. ἤρχοντο] March. Velef. συνήρχοντο.

CAP. II.

V. 1. πάλιν εἰσῆλθεν] Cant. εἰσελθὼν πάλιν. Gon. εἰσῆλθεν ὁ Ἰησοῦς πάλιν. Em. Lin. Nov. 1. Bodl. 1. εἰσῆλθε πάλιν. ib. ἡμερῶν] March. Velef. ἡμερῶν ὀκτώ. ib. εἰς οἶκον] Cant. Steph. 8. ἐν οἴκῳ. Mont. ἐκεῖ εἰς οἶκον. v. 2. μηκέτι χωρεῖν] Em. μὴ συγχωρεῖν. ib. αὐτοῖς τὸν] Cant. πρὸς αὐτούς. ib. καὶ ἐλάλει αὐτοῖς τὸν λόγον] Em. desunt. v. 4. προσεγγίσαι] Steph. 8. προσενέγκαι. ib. διὰ τὸν ὄχλον] Cant. ἀπὸ τοῦ ὄχλου. ib. ὅπου] Cant. ὅπου ὁ Ἰησοῦς. ib. ἐξορύξαντες] Cant. deest. ib. ἐφ' &c.] Cant. ὅπου ἦν κατακείμενος, in Lat. *quo erat jacens*. v. 5. σοὶ αἱ ἁμαρτίαι σου] Cant. σοῦ αἱ ἁμαρτίαι, sed in Lat. *tibi peccata tua*. v. 6. αὐτῶν] Cant. αὐτῶν λέγοντες. v. 7. οὗτος] Gon. deest. ib. οὕτως] Mont. deest. ib. λαλεῖ βλασφημίας] Cant. March. Velef. λαλεῖ; βλασφημεῖ· in Cant. Lat. *blasphemat*. ib. εἷς] Cant. deest. v. 8. εὐθέως] Cant. Em. deest. ib. αὐτοὶ] Cant. deest. ib. οὕτως] Gon. Mont. Em. Goog. Magd. Bodl. 1. Comp. Steph. omn. οὕτως αὐτοί. v. 9. ἀφέωνταί σοι] Lin. Nov. 1. Bodl. 1. Steph. 3. 6. 7. 8. 9. Em. ἀφέωνταί σου. Cant. ἔγειρε, ἆρον τὸν κράβαττόν σου εἰς τὸν οἶκόν σου, ἢ εἰπεῖν, ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι. v. 10. ἀφιέναι] Cant. Mont. Lin. Nov. 1. Bodl. 1. Goog. ponunt post γῆς. v. 11. σοὶ λέγω] Mont. desunt. ib. ἔγειραι καὶ] Cant. Mont. ἔγειρε. v. 12. κράβαττον] Mont. κράβαττον αὐτοῦ. ib. λέγοντας] Cant. καὶ λέγειν. v. 13. πάλιν] Cant. deest. v. 14. παράγων] Gon. παράγων ὁ Ἰησοῦς· ita & Magd. ib. Λευΐν] Cant. Ἰάκωβον, in Lat. *Jacobum*. ib. τελώνιον] Gon. deest. v. 15. ἐν τῷ κατακεῖσθαι αὐτὸν] Cant. κατακειμένου αὐτοῦ. ib. καὶ] Cant. deest. ib. καὶ ἠκολούθησαν] Cant. οἳ καὶ ἠκολούθησαν. March. Velef. οἳ καὶ ἠκολούθουν. Steph. 8. καὶ ἠκολούθουν. v. 16. ἰδόντες αὐτὸν ἐσθίοντα] Cant. καὶ ἰδόντες ὅτι ἤσθιεν. ib. τελωνῶν ··· ἁμαρτωλῶν bis] Cant. utrobique, ἁμαρτωλῶν ··· τελωνῶν. ib. ἔλεγον] Cant. καὶ ἔλεγον. ib. τί ὅτι] Cant. March. Velef. Steph. 2. διατί. ib. καὶ πίνει] Cant. desunt. Lin. Nov. 1. Bodl. 1. March. Velef. Steph. 8. καὶ πίνει ὁ διδάσκαλος ὑμῶν. v. 17. αὐτοῖς] Cant. deest. ib. οὐκ ἦλθον] Magd. οὐκ ἐλήλυθα. Steph. 8. οὐ γὰρ ἦλθον. ib. εἰς μετάνοιαν] Cant. March. Velef. Steph. 2. 8. desunt. v. 18. τῶν Φαρισαίων] Cant. Mont. Φαρισαῖοι. ib. ὁ Ἰησοῦς] Cant. deest. v. 19. Ὅσον usque ad finem versus] Cant. desunt. v. 20. ἐκείναις ταῖς ἡμέραις] Cant. Mont. ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ. v. 21. Καὶ] Cant. Mont. Steph. 4. 5. 6. 8. 9. deest. ib. ἐπιρράπτει] Cant. ἐπισυρράπτει. ib. ἱματίῳ παλαιῷ] Cant. Steph. 2. 8. ἱμάτιον παλαιόν. ib. αὐτοῦ] Cant. deest. Mont. ἀπ' αὐτοῦ. ib. τοῦ] Cant. ἀπὸ τοῦ. v. 22. ῥήσσει] Cant. ῥήξει. ib. ὁ νέος ··· ἐκχεῖται] Cant. desunt. ib. ἀλλὰ usque ad finem versus] Cant. desunt. v. 23. παραπορεύεσθαι &c.] Cant. Steph. 2. πάλιν αὐτὸν ἐν τοῖς σάββασι διαπορεύεσθαι. Bib. Wech. al. ἐν τῷ παραπορεύεσθαι &c. ib. ὁδὸν ποιεῖν] Cant. desunt. ib. τίλλοντες] Cant. τίλλειν. v. 24. Καὶ οἱ] Cant. οἱ δέ. ib. ποιοῦσιν] Cant. Mont. March. Velef. Steph. 2. ποιοῦσιν οἱ μαθηταί σου. ib. αὐτῷ] Cant. deest. ib. ἐν] Cant. Mont. Lin. Nov. 1. deest. ib. ἔξεστι] Cant. ἔξεστιν αὐτοῖς. Mont. ἔξεστι ποιεῖν. v. 25. Καὶ αὐτὸς ἔλεγεν] Cant. Καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν. ib. αὐτοῦ] Cant. αὐτοῦ ὄντες. v. 26. πῶς] Cant. deest. ib. ἐπὶ Ἀβιάθαρ τοῦ ἀρχιερέως] Cant. desunt. ib. προθέσεως] Cant. προθέσεως. ib. ἔδωκε &c.] Cant. ἔδωκε τοῖς μετ' αὐτοῦ οὖσι, & ponit ante οὓς οὐκ. v. 27.] Hic versus deest in Cant. v. 28. Ὥστε] Cant. Λέγω δὲ ὑμῖν.

CAP. III.

V. 1. ἐξηραμμένην] Cant. ξηράν. v. 2. παρετήρουν αὐτὸν εἰ] Cant. παρετηροῦντο αὐτὸν εἰ ἐν. ib. αὐτὸν] Cant. deest. v. 3. τῷ ἀνθρώπῳ] Mont. deest. ib. ἐξηραμμένην] Steph. 2. 8. ξηράν. Cant. ponit post χεῖρα. ib. ἔγειραι εἰς τὸ μέσον] Cant. ἔγειρε καὶ στῆθι ἐν μέσῳ. v. 4. λέγει αὐτοῖς] Cant. εἶπε πρὸς αὐτούς· τί. Steph. 5. λέγει αὐτοῖς· τί. cum interrogatione post σάββασι. ib. τοῖς] Cant. ἐν τοῖς. ib. ἀγαθοποιῆσαι ··· σῶσαι] Cant. τί ἀγαθὸν ποιῆσαι ··· σῶσαι μᾶλλον. v. 5. πωρώσει] Cant. νεκρώσει. ib. σου] Gon. deest. ib. αὐτοῦ] Cant. αὐτοῦ εὐθέως. March. Velef. αὐτῷ. ib. ὑγιὴς ὡς ἡ ἄλλη] Cant. March. Velef. desunt. v. 6. Καὶ ἐξελθόντες] Cant. March. Velef. Ἐξελθόντες δέ. ib. εὐθέως] Cant. deest. ib. ἐποίουν] Cant. ποιοῦντες, in Lat. *faciebant*. v. 7. Καὶ ὁ] Cant. Ὁ δέ. ib. ἀνεχώρησε ··· αὐτοῦ πρὸς] Cant. αὐτοῦ ἀνεχώρησεν εἰς. ib. πολὺ πλῆθος] Steph. 2. March. Velef. πολὺς ὄχλος. ib. ἠκολούθησαν αὐτῷ] Cant. desunt. March. Velef. Steph. 4. 8. Comp. ἠκολούθησαν αὐτῷ· & March. Velef. ponit post Ἰουδαίας. In Gon. Mont. Goog. deest αὐτῷ. v. 8. ἀπὸ τῆς ··· Τύρον καὶ Σιδῶνα ··· ὅσα ··· ἦλθον] Cant. τῆς ··· Τύρου, καὶ οἱ περὶ Σιδῶνος ··· ἃ ··· ἦλθεν. ib. πλῆθος] Gon. καὶ πλῆθος. v. 9. αὐτὸν] Cant. αὐτὸν πολλοί. v. 10. αὐτοῦ] Cant. ἐν αὐτῷ. v. 11. ὅταν] Cant. ὅταν οὖν. ib. προσέπιπτεν ··· ἔκραζε, λέγοντα] Cant. Mont. προσέπιπτον ··· ἔκραζον λέγοντες. ib. ἔκραζε] Nov. 1. ἀνέκραζε. ib. ὅτι] Cant. deest. ib. ὁ υἱὸς] Steph. 4. ὁ ἅγιος υἱός.

v. 13. ἀπῆλθον] Cant. ἦλθον. v. 14. Καὶ usque ad καὶ ἵνα] Gon. desunt. ib. δώδεκα] Bib. Wech. in quibusdam additur, οὓς καὶ Ἀποστόλους ὠνόμασεν. ib. κηρύσσειν] Cant. κηρύσσειν τὸ Εὐαγγέλιον. v. 15. ἔχειν] Cant. March. Velef. καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς. v. 17. τοῦ Ἰακώβου] Gon. Mont. αὐτοῦ. v. 18. Ματθαῖον] Mont. Ματθαῖον τὸν τελώνην. ib. Θαδδαῖον] Cant. Steph. 2. Λεββαῖον. ib. Κανανίτην] Cant. March. Velef. Steph. 2. Καναναῖον. v. 19. Ἰούδαν Ἰσκαριώτην] Cant. Ἰούδας Σκαριώτης, in Lat. *Judas Scariotes*. ib. ἔρχονται] Cant. Bodl. 1. εἰσέρχονται. v. 20. ὄχλος] Mont. ὄχλος πολύς. ib. μὴ] Steph. 6. μηκέτι. ib. αὐτοὺς] Cant. deest. ib. ἄρτον] Cant. ἄρτους. v. 21. ἀκούσαντες οἱ παρ'] Cant. ὅτι ἤκουσαν περί. Mont. ἀκούσαντες οἱ περί. ib. αὐτοῦ] Cant. αὐτοῦ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ λοιποί. v. 22. ὅτι] Cant. deest. v. 23. αὐτοῖς] Cant. deest. ib. ἔλεγεν] Cant. ἔλεγεν ὁ κύριος Ἰησοῦς. v. 25.] Hic versus deest in Gon. & Bodl. 1. ib. σταθῆναι] Cant. ἑστάναι, & ponit post ἐκείνη. v. 26. εἰ] Cant. ἐάν. ib. ἔστη &c.] Lin. Nov. 1. Bodl. 1. Magd. Mont. ἀνέστη. Cant. σατανᾶν ἐκβάλλει, μεμέρισται ἐφ' ἑαυτόν. v. 27. δύναται] March. Velef. δυνήσεται. ib. σταθῆναι] Cant. σταθῆναι ἡ βασιλεία αὐτοῦ. ib. οὐ δύναται οὐδεὶς] Cant. Mont. Gon. Em. Goog. Magd. Lin. Nov. 1. Bodl. 1. οὐδεὶς δύναται. Steph. 8. ἀλλ' οὐδεὶς δύναται. ib. αὐτοῦ] Cant. deest. ib. τὴν οἰκίαν] Mont. τὰ σκεύη. ib. διαρπάσαι] Cant. διαρπάζει, in Lat. *diripiet*. Mont. Gon. Goog. Steph. 3. 5. 7. 12. Comp. διαρπάσῃ. v. 28. τὰ ἁμαρτήματα] Cant. ponit post ἀνθρώπων. v. 29. Ὃς δ' ἂν] Cant. Ἂν δέ τις, in Lat. *Si quis autem*. ib. εἰς] Cant. deest. ib. ἔχει] March. Velef. ἕξει. ib. εἰς τὸν αἰῶνα] Cant. desunt. ib. ἐστιν] Cant. March. Velef. ἔσται. ib. κρίσεως] Cant. March. Velef. Steph. 2. ἁμαρτίας. Mont. κολάσεως. v. 30. ἔχει] Cant. ἔχειν, in Lat. *habere*. v. 31. Ἔρχονται] Cant. Καὶ ἔρχεται. Mont. ἔρχονται οὖν. ib. ἀπέστειλαν] Lin. Nov. 1. Bodl. 1. ἀπήγγειλαν. ib. φωνοῦντες αὐτὸν usque ad εἶπεν] Magd. desunt. v. 32. ὄχλος περὶ αὐτὸν] Cant. πρὸς τὸν ὄχλον. Hic versus deest in Gon. ib. καὶ αἱ ἀδελφαί σου] Bib. Wech. in quibusdam desunt. v. 33. ἀπεκρίθη ··· λέγων] Mont. ἀποκριθεὶς λέγει. ib. μου] Mont. deest. ib. ἢ] Mont. Bodl. 1. Steph. 4. 8. καί. ib. μου] Cant. deest. v. 34. κύκλῳ &c.] Cant. τοὺς κύκλῳ καθημένους, in Lat. *qui in circuitu ejus sedebant*. ib. κύκλῳ] Mont. deest. ib. λέγει] Cant. εἶπεν. ib. ἴδε] Cant. Mont. Lin. Nov. 1. ἰδέ. v. 35. μου, καὶ μήτηρ] Cant. καὶ μήτηρ μου. Mont. Gon. Em. Goog. Bodl. 1. Lin. Nov. 1. μου, καὶ μήτηρ μου.

CAP. IV.

V. 1. παρὰ] Cant. πρός. ib. ἐν τῇ θαλάσσῃ] Cant. πέραν τῆς θαλάσσης. ib. πρὸς τὴν θάλασσαν] Cant. πέραν τῆς θαλάσσης. Gon. ἐν τῇ θαλάσσῃ. ib. ἐπὶ τῆς γῆς] Cant. desunt. Em. ἐπὶ τὴν γῆν. v. 2. πολλὰ] Cant. πολλαῖς. v. 3. τοῦ σπεῖραι] Cant. deest. v. 4. ἐγένετο] Cant. deest. ib. ἦλθε] Cant. ἦλθαν. ib. τοῦ οὐρανοῦ] Gon. Mont. Em. Goog. Magd. Lin. Nov. 1. Bodl. 1. Steph. 3. 4. 6. 7. deest. ib. κατέφαγεν] Cant. κατέφαγαν. v. 5. ἄλλο δὲ] Cant. Καὶ ἄλλα. ib. ἔπεσεν] Cant. ἔπεσαν. ib. τὸ πετρῶδες ὅπου] Cant. τὰ πετρώδη, καὶ ὅτι. ib. βάθος] Lin. Nov. 1. Bodl. 1. βάθους. ib. γῆς] Cant. τὴν γῆν, in Lat. *altitudinem terræ*. v. 6. Ἡλίου δὲ ἀνατείλαντος] Cant. καὶ ὅτε ἀνέτειλεν ὁ Ἥλιος. ib. ἐκαυματίσθη ··· ἐξηράνθη] Cant. ἐκαυματίσθησαν ··· ἐξηράνθησαν. v. 7. συνέπνιξαν] Cant. ἀπέπνιξαν. v. 8. εἰς] Cant. ἐπί. ib. αὐξάνοντα] Cant. αὐξανόμενον. ib. ἔφερεν] Cant. φέρει, in Lat. *adferet*. ib. ἓν ter] Comp. Steph. omn. ἐν ter. ib. τριάκοντα ··· ἑξήκοντα ··· ἑκατὸν] March. Velef. τριακοστὸν ··· ἑξηκοστὸν ··· ἑκατοστόν. v. 9. αὐτοῖς] Cant. Gon. Mont. Em. Goog. deest. ib. ὁ ἔχων] Cant. ὃς ἔχει. ib. ἀκουέτω] Cant. ἀκουέτω, καὶ ὁ συνιὼν συνιέτω. v. 10. Ὅτε δὲ] Cant. Καὶ ὅτε. ib. ἠρώτησαν] Cant. ἐπηρώτων. ib. σὺν] Cant. μαθηταὶ αὐτοῦ. ib. σὺν τοῖς δώδεκα] Cant. desunt. ib. τὴν παραβολὴν] Cant. τίς ἡ παραβολὴ αὕτη, in Lat. *quæ esset parabola ista*. v. 11. γίνεται] Cant. Em. λέγεται. v. 12. ἀφεθῇ] Cant. ἀφεθήσομαι, in Lat. *dimittam*. v. 13. πάσας] Gon. deest. v. 15. ὅπου] Cant. Steph. 2. οἷς. ib. αἴρει] Cant. ἀφαιρεῖ. v. 16. ὁμοίως ··· εὐθέως] Cant. desunt. v. 17. ἢ] Cant. καί. ib. σκανδαλίζονται] Cant. σκανδαλισθήσονται. v. 18. οὗτοί εἰσιν] Cant. March. Velef. Steph. 8. ἄλλοι εἰσίν. Gon. Mont. Em. Goog. desunt. Bodl. 1. Lin. Nov. 1. Magd. οὗτοί εἰσιν οἱ εἰς τὰς ἀκάνθας σπειρόμενοι. ib. οὗτοι posterius] Deest in Steph. 4. 5. 7. 9. v. 19. τοῦ αἰῶνος τούτου] Cant. τοῦ βίου. ib. ἡ ἀπάτη τοῦ πλούτου] Cant. ἀπάται τοῦ κόσμου, in Lat. *errores mundi*. ib. καὶ αἱ περὶ τὰ λοιπὰ ἐπιθυμίαι] Cant. desunt. ib. ἄκαρπος γίνεται] Cant. ἄκαρποι γίνονται. v. 21. ἔρχεται] Cant. Steph. 2. ἅπτεται. Bib. Wech. al. καίεται. v. 22. τι κρυπτὸν ὃ ἐὰν] Cant. κρυπτὸν ἀλλ' ἵνα. in Gon. Mont. Goog. τι deest. v. 23. Εἴ τις ἔχει] Magd. ὁ ἔχων. v. 24. ἐν ᾧ usque ad καὶ] Bib. Wech. in quibusdam vet. ponuntur ad finem versus seq. ubi & repetuntur τοῖς ἀκούουσιν, καὶ προστεθήσεται ὑμῖν. ib. μετρηθήσεται] Lin. Nov. 1. Bodl. 1. Steph. 5. 9. ἀντιμετρηθήσεται. ib. καὶ προστεθήσεται ὑμῖν τοῖς ἀκούουσιν] Cant. Steph. 2. desunt: in March. Velef. deest τοῖς ἀκούουσιν. v. 25. δοθήσεται] Cant. προστεθήσεται. v. 26. ἐὰν] Cant. deest. ib. ἄνθρωπος] Bodl. 1. Em. deest. v. 27. ἐγείρεται] Cant. ἠγέρθη. v. 28. Αὐτομάτη γὰρ] Cant. Ὅτι αὐτομάτη, in Lat. *quoniam ultro*. ib. στάχυν] Cant. στάχυας, in Lat. *spicam*. ib. πλήρη σῖτον] Cant. πλήρης ὁ σῖτος. v. 29. Ὅταν δὲ] Cant. Καὶ ὅταν. v. 30. τίνι] Steph. 6. 8. πῶς. ib. ὁμοιώσωμεν] Lin. ὁμοιώσω. Steph. 4. ὁμοιώσομεν. ib. ποίᾳ] Steph. 6. 8. τίνι. v. 31. Ὡς] Cant. Ὁμοία ἐστί. ib. τῶν ἐπὶ] Cant. ἃ εἰσιν ἐπί. ib. κόκκῳ] Steph. 2. 5. 6. 7. 8. Gon. Mont. Goog. Comp. κόκκον. v. 32. Καὶ ὅταν σπαρῇ, ἀναβαίνει] Cant. desunt. ib. μείζων] Cant. ponit ante πάντων. v. 33. πολλαῖς] Gon. deest. ib. αὐτοῖς] Cant. deest. v. 34. αὐτοῖς] Steph. 6. αὐτοῖς τὸν λόγον. ib. πάντα] Cant. αὐτούς. v. 35. ὀψίας γενομένης] Lin. Nov. 1. desunt. ib. πέραν] March. Velef. ἐναντίον. v. 36. ἀφέντες] Cant. ἀφίουσι. ib. πλοιάρια] Cant. March. Velef. Steph. 6. 9. πλοῖα. ib. ἦν] Cant. πολλὰ ἦσαν. ib. αὐτοῦ] Mont. αὐτῶν. v. 37. γίνεται] Cant. ἐγένετο. ib. τὰ δὲ] Cant. καὶ τά. ib. αὐτὸ] Cant. deest. ib. γεμίζεσθαι] Cant. γεμίζεσθαι τὸ πλοῖον. Steph. 6. βυθίζεσθαι. v. 38. ἐπὶ τῷ] Cant. Mont. Steph. 8. ἐν τῷ. ib. διεγείρουσιν ··· καὶ] Cant. διεγείραντες. v. 39. τῇ θαλάσσῃ] Cant. ponit post ἀνέμῳ. ib. πεφίμωσο] Cant. καὶ πεφιμώθητι. v. 40. οὕτω] Cant. Steph. 2. 8. deest. ib. πῶς οὐκ] Cant. Steph. 2. 8. March. Velef. οὔπω. v. 41. ὁ ἄνεμος &c.] Cant. ἡ θάλασσα καὶ οἱ ἄνεμοι. ib. αὐτῷ] Cant. deest.

CAP. V.

V. 1. ἦλθον] Steph. 8. 9. ἦλθεν. ib. τῆς θαλάσσης] Cant. deest. ib. Γαδαρηνῶν] Cant. Γερασηνῶν, in Lat. *Gerasenorum*. March. Velef. Steph. 8. 9. Γεργεσηνῶν. Steph. 2. Γερασηνῶν. v. 2. ἐξελθόντι αὐτῷ] Cant. Steph. 2. ἐξελθόντων αὐτῶν. Steph. 6. 8. ἐξελθόντος αὐτοῦ. ib. ἄνθρωπος] Cant. ponit ante ἐκ. v. 3. κατοίκησιν] Lin. Nov. 1. Bodl. 1. οἴκησιν. ib. μνημείοις] Gon. Mont. Em. Gog. Lin. Nov. 1. Comp. Steph. omn. μνήμασι. ib. οὐδεὶς] Cant. Steph. 8. οὐκέτι οὐδείς. v. 4. Διὰ usque ad ἰσχυε] Cant. Ὅτι πολλάκις αὐτὸν δεδεμένον πέδαις καὶ ἁλύσεσιν ἐν αἷς ἔδησαν διεσπακέναι. ib. συντετρίφθαι] Cant.

Cant. συντετριφέναι. ib. οὐδεὶς αὐτὸν ἴσχυε] Cant. μηδένα αὐτὸν ἰσχύειν. v. 5. Καὶ διαπαντὸς] Cant. desunt. ib. μνήμασι] Cant. μνημείοις. v. 6. ἀπὸ] Mont. deest. v. 8. αὐτῷ] Cant. αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς. v. 9. ὄνομα] Cant. ὄνομά ἐστιν. ib. λέγων] Cant. deest. ib. Λεγεὼν ὄνομά μοι] Cant. ἐστί μοι ὄνομα Λεγεών. v. 11. τὰ ὄρη] Cant. Gon. Mont. Goog. Lin. Nov. 1. Bodl. 1. March. Velef. Comp. Steph. omn. τῷ ὄρει. ib. μεγάλη] Cant. deest. v. 12. βοσκομένη] Steph. 8. βοσκομένων. ib. παρεκάλεσαν] Cant. Mont. March. Velef. Steph. 3. παρεκάλουν. ib. πάντες] Cant. March. Velef. Steph. 3. 8. 9. deest. ib. οἱ δαίμονες λέγοντες] Cant. τὰ δαιμόνια εἰπόντα. ib. εἰσελθωμεν] Cant. ἀπέλθωμεν. v. 14. Καὶ ἐπέτρεψεν αὐτοῖς εὐθέως ὁ Ἰησοῦς] Cant. ϗ εὐθέως Κύριος Ἰησοῦς ἔπεμψεν αὐτοὺς εἰς τοὺς χοίρους. Gon. Καὶ ἔπεμψεν αὐτοὺς &c. ib. ἦσαν δὲ] Cant. desunt. v. 14. τοὺς χοίρους] Cant. Steph. omn. αὐτούς. ib. ἀνήγγειλαν] Cant. Gon. Mont. ἀπήγγειλαν. v. 15. τὸν δαιμονιζόμενον] Cant. αὐτὸν τὸν δαιμονιζόμενον. ib. ϗ] Cant. Magd. deest. ib. τὸν ἐσχηκότα τὸν Λεγεῶνα] Cant. March. Velef. Bib. Wech. cod. vetustiss. desunt. v. 16. Καὶ διηγήσαντο] Cant. Gon. Em. Goog. Magd. Bib. Wech. al. Διηγήσαντο δέ. In Lin. Nov. 1. Bodl. 1. Καὶ deest. ib. τῷ] Cant. αὐτῷ τῷ. v. 17. ἤρξαντο παρακαλεῖν] Cant. παρεκάλουν. ib. ἀπελθεῖν] Cant. ἵνα ἀπέλθῃ. v. 18. ἐμβάντος] Cant. March. Velef. Steph. 3. 6. 8. ἐμβαίνοντος. ib. παρεκάλει] Cant. ἤρξατο παρακαλεῖν. v. 19. Ὁ δὲ Ἰησοῦς οὐκ] Cant. Καὶ οὐκ. ib. ἀλλὰ λέγει … ἀνάγγειλον … ὁ Κύριος] Cant. ϗ εἶπεν … διάγγειλον … ὁ Θεός. ib. ϗ] Cant. ὅτι. v. 21. ἐν τῷ πλοίῳ] Cant. Lin. Nov. 1. Bodl. 1. desunt. ib. πάλιν] Cant. deest. ib. συνήχθη] Cant. πάλιν συνήχθη. ib. ἐπ'] Cant. πρός. ib. ϗ ἦν] Cant. desunt. v. 22. ἰδοὺ] Cant. deest. ib. εἷς] Cant. τις. ib. ὄνομα Ἰάειρος, ϗ ἰδὼν αὐτὸν] Cant. desunt. ib. πίπτει] Cant. ϗ προσέπεσεν. v. 23. Καὶ usque ad τὸ] Cant. Παρακαλῶν αὐτὸν ϗ λέγων. ib. ἵνα ἐλθὼν ἐπιθῇς αὐτῇ τὰς χεῖρας] Cant. ἐλθὲ, ἅψαι αὐτῆς ἐκ τῶν χειρῶν σου, in Lat. *veni, tange eam de manibus tuis*. March. Velef. ἐλθὲ, ἐπιθὲς αὐτῇ τὴν χεῖρά σου. Steph. 2. ἐλθὲ, ἵνα ἐλθὼν &c. ib. ζήσεται] Cant. Steph. 2. ζήσῃ. v. 24. ἀπῆλθεν] Cant. ὑπῆγεν. v. 26. παρ'] Cant. deest. ib. εἰς … ἐλθοῦσα] Cant. ἐπί. v. 27. ἐν τῷ ὄχλῳ] Cant. ponit post αὐτοῦ. ib. ἥψατο] Cant. ϗ ἥψατο. v. 28. Ἔλεγε γὰρ] Cant. Λέγουσα ἐν ἑαυτῇ. ib. τῶν ἱματίων αὐτοῦ] Cant. τοῦ ἱματίου ἑαυτοῦ. v. 30. ὁ Ἰησοῦς] Magd. deest. Cant. ϗ ὁ Ἰησοῦς, & ponit post ἐπιγνούς. ib. ἐξ αὐτοῦ] Cant. ἀπ' αὐτοῦ. ib. ἐπιστραφεὶς] Cant. ϗ ἐπιστραφείς. Magd. ϗ στραφείς. ib. ἔλεγε] Cant. εἶπεν. v. 31. Καὶ &c.] Cant. Οἱ δὲ μαθηταὶ αὐτοῦ λέγουσιν αὐτῷ. v. 32.] Hic versus deest in Magd. v. 33. ϗ τρέμουσα] Cant. διὸ πεποιήκει λάθρα, in Lat. *quod fecerat occultum*. Gon. desunt. ib. ἐπ'] Cant. deest. ib. τὴν ἀλήθειαν] Bib. Wech. exemp. quædam, τὴν αἰτίαν αὐτῆς ἔμπροσθεν πάντων. v. 34. Ὁ δὲ] Cant. Ὁ δὲ Ἰησοῦς. ib. εἰς εἰρήνην] Bib. Wech. al. ἐν εἰρήνῃ. v. 35. λέγοντες] Cant. λέγοντες αὐτῷ. v. 36. εὐθέως] Cant. deest. ib. τὸν λόγον λαλούμενον] Cant. τοῦτον τὸν λόγον. v. 37. αὐτῷ &c.] Cant. παρακολουθῆσαι αὐτῷ. ib. Ἰακώβου] Cant. Mont. αὐτοῦ. v. 38. ἔρχεται … τὸν οἶκον] Cant. ἔρχονται … τὴν οἰκίαν. ib. κλαίοντας ϗ ἀλαλάζοντας] Cant. κλαιόντων ϗ ἀλαλαζόντων. v. 40. Καὶ] Cant. Οἱ δέ. ib. ὁ δὲ] Cant. αὐτὸς δέ. ib. πάντας] Cant. τοὺς ὄχλους ἔξω. ib. εἰσπορεύεται] Cant. Mont. εἰσεπορεύετο. ib. ἀνακείμενον] Cant. deest. Bib. Wech. al. κείμενον. Magd. κατακεκλιμένον, sed in ora libri habetur eodem, ut videtur, charactere, κείμενον. v. 41. τῆς χειρὸς] Cant. τὴν χεῖρα. ib. αὐτῇ] Cant. αὐτῇ Ῥαββί. Bib. Wech. al. αὐτῷ. ib. ταλιθὰ] Cant. θαβιτά, in Lat. *thabita*. v. 42. ἦν γὰρ] Cant. ἦν δέ. ib. ἐξέστησαν] Cant. ἐξέστησαν πάντες. v. 43. πολλὰ] Cant. deest. ib. δοθῆναι] Cant. δοῦναι.

CAP. VI.

V. 2. σαββάτου] Cant. ἡμέρᾳ σαββάτων, Lat. *die sabbatorum*. ib. ἐξεπλήσσοντο] Cant. March. Velef. Steph. 2. ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ. ib. ὅτι] Magd. Bodl. 1. Lin. Nov. 1. deest. Cant. Steph. 3. 7. ἵνα. v. 3. ἀδελφὸς δὲ] Cant. ϗ ἀδελφός. ib. ϗ Ἰούδα usque ad ϗ οὐκ] Mont. desunt. ib. ὧδε. Steph. 5. πᾶσαι ὧδε. v. 4. ἔλεγε δὲ] Cant. ϗ ἔλεγε. v. 5. ἐκεῖ] Gon. οὐδὲ ἐκεῖ. ib. ὀλίγοις ἀῤῥώστοις] Mont. ὀλίγους ἀῤῥωστοῦντας. v. 6. ἀπιστίαν] Cant. πίστιν, sed Lat. *incredulitatem*. v. 7. τοὺς δώδεκα] Cant. τοὺς δώδεκα μαθητάς. Steph. 5. τοὺς δώδεκα μαθητὰς αὐτοῦ. ib. ϗ ἤρξατο &c.] Cant. ἀπέστειλεν αὐτοὺς ἀνὰ δύο. ib. ἐδίδου] Cant. δούς. v. 9. ἐνδύσασθαι] March. Velef. Steph. 6. 8. ἐνδύσασθε. B. Wech. ἐνδύσασθε. v. 10. ἐκεῖ] Mont. deest. v. 11. τῇ ὑποκάτω] Cant. March. Velef. deest. ib. ἀμὴν usque ad versum seq.] Cant. March. Velef. Steph. 2. 8. desunt. v. 13. ἤλειφον] Cant. ἀλείψαντες. ib. ϗ ἐθεράπευον] Cant. ἐθεράπευον. Mont. ϗ ἐθεράπευον αὐτούς. v. 14. Ἡρώδης] Steph. 6. Ἡρώδης τὴν ἀκοὴν Ἰησοῦ. ib. ἔλεγεν] Cant. ἐλέγοσαν. Mont. ἔλεγον. ib. βαπτίζων] Cant. Magd. Lin. Nov. 1. Bodl. 1. March. Velef. Steph. 4. βαπτιστής. ib. ἠγέρθη] Cant. ἐγήγερται, & ponit ante ἐκ. v. 15. Ἄλλοι] Cant. Magd. Mont. Ἄλλοι δέ. ib. προφήτης ἐστὶν ὡς] Cant. desunt. v. 16. ὅτι] Cant. deest. ib. Ἰωάννην] Cant. deest. ib. οὗτός] March. Velef. deest. ib. ἐστιν αὐτὸς] Bib. Wech. al. desunt. v. 17. Αὐτὸς γὰρ ὁ] Bib. Wech. al. Ὁ γάρ. v. 18. ὅτι] Cant. deest. ib. σοὶ] Cant. deest. v. 19. ἐνεῖχεν] Cant. Lat. *Herodes autem insidiabatur*. v. 20. ἅγιον] Cant. ἅγιον εἶναι. ib. ἐποίει] Steph. 8. ἠπόρει. v. 21. ὅτε] Cant. deest. ib. γενεσίοις] Cant. Steph. 2. γενεθλίοις. ib. αὐτοῦ, ϗ] In Cant. αὐτοῦ deest. v. 22. Καὶ εἰσελθούσης] Cant. Εἰσελθούσης δέ. ib. αὐτῆς] Cant. Steph. 8. αὐτοῦ. ib. ὃ ἐὰν θέλῃς] Cant. ὃ θέλεις. v. 23. Καὶ usque ad ἕως] Gon. desunt. ib. αὐτῇ] Cant. αὐτῇ πολλά. ib. ὅτι ὃ ἐὰν] Cant. εἴ τι ἄν. ib. ἕως ἡμίσους] Cant. ϗ τὸ ἥμισυ, in Lat. *licet dimidium*. v. 24. βαπτιστοῦ] Steph. 8. βαπτίζοντος. v. 25. εὐθέως μετὰ σπουδῆς] Cant. desunt. ib. ᾐτήσατο &c.] Cant. εἶπε, δός μοι ἐπὶ πίνακι ὧδε τὴν. ib. ἐξαυτῆς] Steph. 2. 4. deest. v. 26. Καὶ] Cant. deest, sed Lat. *Et contristatus*. ib. βασιλεὺς] Cant. βασιλεὺς ὡς ἤκουσεν· ut & Steph. 2. ib. διὰ] Cant. ϗ διά. ib. ἀθετῆσαι] March. Velef. λυπῆσαι. v. 27. Καὶ] Cant. Steph. 2. Ἀλλά. ib. ὁ βασιλεὺς] Cant. deest. v. 28. αὐτοῦ … αὐτὴν] Cant. desunt. v. 29. Καὶ ἀκούσαντες] Cant. Ἀκούσαντες δέ. v. 30. αὐτῷ] Mont. deest. ib. ϗ ὅσα] Cant. Lin. Nov. 1. ὅσα. v. 31. αὐτοῖς] Cant. Mont. ὁ Ἰησοῦς αὐτοῖς. ib. ὑμεῖς αὐτοὶ κατ' ἰδίαν] Cant. Steph. 2. ὑπάγωμεν. March. Velef. κατ' ἰδίαν. ib. ηὐκαίρουν] Cant. Steph. 2. εὐκαίρως εἶχον, in Cant. Lat. *spatium habebant*. v. 32. ἀπῆλθον &c.] Cant. ἀναβάντες εἰς τὸ πλοῖον, ἀπῆλθον εἰς ἔρημον τόπον. Steph. 2. ἀναβάντες εἰς τὸ πλοῖον, ἀπῆλθον κατ' ἰδίαν. ib. οἱ ὄχλοι] Steph. omn. deest. v. 33. αὐτὸν] Cant. March. Velef. deest. Lin. Nov. 1. Bodl. 1. Steph. 3. 6. 8. 9. αὐτούς. ib. πρὸς αὐτὸν] Steph. 2. αὐτοῦ· in March. Velef. ϗ συνῆλθον desunt. v. 34. εἶδεν &c.] Cant. ϗ ἰδὼν πολὺν ὄχλον ὁ Ἰησοῦς. v. 35. Καὶ ἤδη] Cant. Ἤδη δέ. ib. αὐτοῦ] Cant. ponit post λέγουσιν. ib. τόπος] March. Velef. τόπος ἐστί. ib. πολλὴ] March. Velef. deest, sed addit παρῆλθεν. v. 36. κύκλῳ] Cant. March. Velef. Steph. 2. ἔγγιστα. ib. κώμας] Cant. εἰς τὰς κώμας, ἵνα. ib. ἄρτους τί &c.] Cant. τι φαγεῖν. Steph. 8. τί φάγωσιν. March. Velef. βρώματα ἃ φάγωσιν. v. 37. Ὁ δὲ] Cant. Καί. ib. αὐτοῖς] Cant. αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς. ib. λέγουσιν] March. Velef. ἔλεγον. v. 38. Ὁ δὲ] Cant. Καί. ib. ϗ] Cant. deest. ib. λέγουσιν] Cant. Mont. λέγουσιν αὐτῷ. ib. πέντε] Cant. πέντε ἄρτους. v. 39. αὐτοῖς] Cant. ὁ Ἰησοῦς. ib. συμπόσια] Mont. unum deest. Cant. κατὰ τὴν συμποσίαν, in Lat. *secundum contubernia*. v. 40. ἀνὰ … ἀνὰ] Cant. κατὰ … κατά. v. 41. αὐτοῖς] Cant. κατέναντι αὐτῶν. v. 44. τοὺς ἄρτους] Cant. deest. ib. ὡσεὶ] Cant. Gon. Mont. Em. Goog. Magd. Lin. Nov. 1. Bodl. 1. March. Velef. Comp. Steph. omn. deest. v. 45. εὐθέως] Cant. εὐθέως ἐξεγερθείς. ib. προάγειν] Cant. Mont. προάγειν αὐτόν. ib. ἕως αὐτὸς ἀπολύσῃ] Cant. αὐτὸς δὲ ἀπολύει, in Lat. *dum ipse dimitteret*. v. 47. ἦν] Cant. ἦν πάλιν. ib. μέσῳ τῆς θαλάσσης] Cant. μέσῃ τῇ θαλάσσῃ. ib. ϗ αὐτὸς μόνος ἐπὶ τῆς γῆς] Mont. desunt. v. 48. εἶδεν] Cant. Bib. Wech. al. ἰδών. ib. ἐν τῷ ἐλαύνειν] Cant. ϗ ἐλαύνοντας. ib. πρὸς αὐτοὺς] Cant. ὁ Ἰησοῦς. Mont. πρὸς αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς. v. 50. γὰρ αὐτὸν εἶδον] Cant. desunt. ib. εὐθέως] Cant. deest. ib. μετ' αὐτῶν, ϗ λέγει αὐτοῖς] Cant. πρὸς αὐτοὺς λέγων. v. 51. λίαν] Cant. deest. ib. ἐν ἑαυτοῖς] Lin. deest. ib. ϗ ἐθαύμαζον] March. Velef. desunt. ib. ἐκ περισσοῦ] Cant. περισσῶς. v. 52. ἦν γὰρ] Steph. 2. 6. 8. ἀλλ' ἦν. v. 53. ἦλθον] Cant. ἐκεῖθεν ἦλθον. ib. Γεννησαρὲτ] Cant. Γεννησάρ, in Lat. *Gennesar*. ib. ϗ προσωρμίσθησαν] Cant. desunt. ib. αὐτὸν] Steph. 9. αὐτὸν οἱ ἄνδρες τοῦ τόπου. v. 55. ὅλην] Cant. ϗ ὅλην. ib. περιχώρον] March. Velef. χώραν. ib. κραββάτοις] Cant. κραβάττοις, in Lat. *grabatis*. ib. τοὺς κακῶς &c.] Cant. φέρειν πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας. ib. ὅπου &c.] Cant. περιφέρειν γὰρ αὐτοὺς ὅπου ἂν ἤκουσαν τὸν Ἰησοῦν εἶναι. v. 56. ὅπου] Cant. που. ib. ἀγοραῖς] Cant. Steph. 2. πλατείαις. ib. ἥπτοντο] Cant. Steph. 2. 8. ἥψαντο. ib. αὐτοῦ] Cant. αὐτόν.

CAP. VII.

V. 2. ἀνίπτοις] Gon. ἀνίπτοις χερσί. ib. ἄρτους] Cant. αὐτούς. Lin. Nov. 1. ἄρτων. ib. ἐμέμψαντο] Cant. κατέγνωσαν, in Lat. *vituperaverunt*. v. 3. ἐσθίουσι] Cant. ἐσθίουσιν ἄρτον. v. 4. ἀγορᾶς] Cant. March. Velef. Steph. 2. ἀγορᾶς ὅταν ἔλθωσιν. ib. κρατεῖν] Cant. αὐτοῖς τηρεῖν. v. 5. Ἔπειτα] Steph. 2. 8. Καί. ib. γραμματεῖς] Cant. γραμματεῖς λέγοντες. ib. ἀνίπτοις] Cant. March. Velef. Steph. 2. κοιναῖς. v. 6. καλῶς] Bodl. 1. Lin. Nov. 1. Magd. ὅτι καλῶς. ib. ἀπέχει] Cant. ἀφέστηκε. March. Velef. ἐστίν. Bib. Wech. al. ἄπεστιν. v. 8. Ἀφέντες usque ad βαπτισμοὺς] Cant. desunt. ib. παρόμοια τοιαῦτα πολλὰ ποιεῖτε] Cant. ἃ ποιεῖτε τὰ τοιαῦτα πολλά. Bib. Wech. al. παρόμοια τούτοις &c. ib. ϗ ποτηρίων] Gon. desunt. v. 9. τηρήσητε] Cant. στήσητε, in Lat. *tractatis*. v. 10. σου] Cant. deest. v. 11. ἐὰν] Mont. ὅτι ἐάν. ib. πατρὶ] Cant. πατρὶ αὐτοῦ. ib. μητρὶ] Bodl. 1. μητρὶ αὐτοῦ. v. 12. ϗ οὐκ ἔτι ἀφίετε] Cant. οὐκ ἀφίετε, in Lat. *jam non missum facitis*. ib. ἔτι] Lin. Nov. 1. deest. ib. αὐτοῦ … αὐτοῦ] Cant. desunt. Lin. αὐτοῦ …. v. 13. ὑμῶν] Cant. ὑμῶν τῇ μωρᾷ, in Lat. *traditionem vestram stultam*. v. 14. πάντα] Cant. March. Velef. Steph. 2. 8. πάλιν. Em. ὁ Ἰησοῦς πάντα. ib. πάντες] Steph. 5. 8. deest. v. 15. ἐκπορευόμενα ἀπ' αὐτοῦ] Cant. Bib. Wech. al. ἐκ τοῦ ἀνθρώπου ἐκπορευόμενα. Mont. ἐκπορευόμενα ἐξ αὐτοῦ ἐστι. v. 17. οἶκον] Cant. τὴν οἰκίαν. ib. οἱ] Steph. 8. ὑπό. v. 19. Ὅτι οὐκ] Cant. Οὐ γάρ. ib. εἰσπορεύεται] Cant. εἰσέρχεται. ib. αὐτοῦ] Cant. Bodl. 1. ponunt post καρδίαν. ib. ἀφεδρῶνα ἐκπορεύεται] Cant. ὀχετὸν ἐξέρχεται. Mont. Steph. 9. ἀφεδρῶνα ἐκβάλλεται. ib. καθαρίζον] Cant. Mont. καθαρίζειν, in Lat. Cant. *purgans*: & in marg. Mont. καθαρίζον. v. 20. ἐκεῖνο] Cant. ἐκεῖνα, in Lat. *illa*. v. 22. ἀσέλγεια … βλασφημία &c.] Gon. Mont. March. Velef. ἀσέλγειαι &c. Steph. 4. 9. ἀσέλγειαι. Steph. 4. βλασφημίαι &c. Comp. ἀσέλγειαι &c. Cant. hoc modo recenset: πορνεία, κλέμματα, μοιχεῖαι, φόνος, πλεονεξία, δόλος, πονηρία, ἀσέλγεια, πονηρὸς ὀφθαλμὸς, βλασφημίαι, ὑπερηφανία, ἀφροσύνη. v. 24. μεθόρια] Cant. Steph. 8. ὅρια. ib. ϗ Σιδῶνος] Cant. desunt. v. 25. Ἀκούσασα &c.] Cant. Γυνὴ δὲ εὐθέως ὡς ἀκούσασα. Steph. 8. Ἀλλ' εὐθὺς ἀκούσασα &c. ib. αὐτῆς] Cant. deest. ib. πρὸς] Mont. εἰς. v. 26. Συροφοίνισσα] Cant. Φοίνισσα. Steph. 3. 8. Συροφοινίκισσα. Comp. Steph. 4. 5. 6. 7. 9. 12. Σύρα φοίνισσα. Mont. Gon. Em. Goog. Συροφοινίκισσα. Bib. Wech. al. Συροφοίνισσα al. Ἑλληνὶς, in Lat. Cant. *Syrophœnissa*. ib. ἐκ] Cant. ἀπό. v. 27. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν] Cant. ϗ λέγει. v. 28. ἀπεκρίθη, ϗ λέγει αὐτῷ] Cant. ἀπεκρίθη αὐτῷ λέγουσα. Gon. ἀπεκρίθη λέγει αὐτῷ. ib. ϗ γὰρ] Cant. ἀλλὰ καί. ib. ἐσθίει] Cant. ἐσθίουσιν. v. 29. ὕπαγε] Cant. ponit ante διά. v. 30. τὸ δαιμόνιον … τὴν θυγατέρα] Hæc duo membra transponuntur in Cant. ib. τῆς κλίνης] Cant. τὴν κλίνην. v. 31. ἐξελθὼν] Mont. Lin. Nov. 1. ἐξελθὼν ὁ Ἰησοῦς. ib. ϗ Σιδῶνος] Cant. desunt. March. Velef. Steph. 2. 8. ἦλθε διὰ Σιδῶνος. ib. πρὸς τὴν] Cant. διὰ Σιδῶνος εἰς. v. 32. κωφὸν] Cant. Steph. 2. κωφὸν καί. v. 33. ἀπολαβόμενος] Comp. ἐπιλαβόμενος. ib. πτύσας] Cant. ponit statim post ἰδίαν. v. 34. ἐφφαθὰ] Cant. ἐφφεθὰ, in Lat. *effecta*. v. 35. εὐθέως] Cant. deest. ib. διηνοίχθησαν] Cant. ἠνοίγησαν. v. 36. μηδενὶ] Cant. Steph. 2. μηδενὶ μηδέν. ib. ὅσον δὲ αὐτὸς αὐτοῖς διεστέλλετο] Cant. desunt: in Bodl. 1. αὐτοῖς deest. ib. μᾶλλον] Cant. οἱ δὲ αὐτοὶ μᾶλλον. ib. περισσότερον] Cant. Mont. περισσοτέρως.

CAP. VIII.

V. 1. πάμπολλου] Cant. δὲ ταῖς. ib. παμπόλλου] Mont. Cant. Gon. Steph. 2. 8. πάλιν πολλοῦ. ib. τί] Cant. αὐτῶν τί. ib. ὁ Ἰησοῦς] Cant. Mont. Gon. deest. ib. αὐτοῦ] Cant. Gon. deest. v. 2. ἡμέρας] Cant. Gon. Mont. Steph. omn. excepto tertio. ἡμέραι. ib. προσμένουσί μοι] Cant. τρεῖς εἰσιν ἀπό ποτε ὧδέ εἰσιν. v. 3. Καὶ ἐὰν &c.] Cant. Καὶ ἀπολῦσαι αὐτοὺς νήστεις εἰς οἶκον οὐ θέλω, μὴ ἐκλυθῶσιν, in Lat. *Et dimittere eos jejunos nolo in domo, ne fatigentur*. ib. τινὲς γὰρ] Cant. ὅτι καί τινες ἐξ. ib. μακρόθεν] Cant. Mont. ἀπὸ μακρόθεν. v. 4. ὧδε] Cant. deest. v. 6. ἄρτους] Cant. Lin. Nov. 1. Steph. 4. ἄρτους καί. v. 7. εὐλογήσας] Cant. εὐχαριστήσας. Mont. αὐτὰ εὐλογήσας. Steph. 5. 8. 9. εὐλογήσας αὐτά. ib. εἶπε &c.] Cant. ϗ αὐτοὺς ἐκέλευσε παρατεθῆναι. ib. αὐτὰ] Mont. deest. v. 8. Ἔφαγον δὲ] Cant. Καὶ ἔφαγον. ib. ἐχορτάσθησαν] Mont. addit πάντες. ib. περισσεύματα] Cant. τὸ περίσσευμα τῶν. v. 10. εὐθέως ἐμβὰς] Cant. αὐτὸς ἀνέβη. ib. ἦλθεν] Cant. ϗ ἦλθεν. ib. μέρη Δαλμανουθὰ] Cant. Bib. Wech. vet. ὄρια Μαγαιδὰν, in Lat. Cant. *partes Magidan*. Steph. 2. ὅρια Μαγδαλά. v. 11. ἐξῆλθον] Cant. ἐξήλθοσαν. ib. αὐτῷ] Cant. σὺν αὐτῷ. v. 12. αὐτοῦ] Cant. deest. ib. σημεῖον ἐπιζητεῖ] Cant. ζητεῖ σημεῖον. ib. εἰ] Steph. 4. οὐ. v. 14. λαβεῖν] Cant. οἱ μαθηταὶ λαβεῖν. Mont. Lin. Nov. 1. Steph. 5. οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ λαβεῖν. ib. ϗ εἰ] Cant. εἰ. v. 15. ὁρᾶτε] Cant. deest. ib. ὅτι] Magd. deest. ib. ἔχομεν] Cant. εἶχαν. Lin. Nov. 1. ἐλάβομεν. v. 17. διαλογίζεσθε] Cant. διαλογίζεσθε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν. Mont. διαλογίζεσθε ἐν ἑαυτοῖς. ib. ἔτι &c.] Cant. ἐστὶν ἡ καρδία &c. ib. ὑμῶν] Lin. Nov. 1. deest. v. 18. ϗ οὐ] Cant. οὐδέ. v. 19. πόσους] Cant. ϗ πόσους. ib. δώδεκα] Em. δέκα. v. 20. ἑπτὰ] Gon. ἑπτὰ ἄρτους. ib. πόσων σπυρίδων πληρώματα] Cant. March. Velef. πόσας σπυρίδας. v. 21. λέγει] Cant.

Cant. Goog. λέγει. ib. ὡ] Cant. Goog. Steph. 3. 6. εἶπω. v. 22. Βηθσαϊδὰν] Cant. Βηθανίαν· in Lat. *Vethaniam*. v. 23. ἐπιλαβόμενος τῆς χειρὸς] Cant. λαβόμενος τὴν χεῖρα. ib. ἐπιθεὶς τὰς χεῖρας αὐτῷ] Madg. desunt. v. 24. ἔλεγε] Cant. λέγει, ut & March. Veles. ib. ὅτι … ὁρῶ] Cant. Mont. Steph. 5. 6. Comp. desunt. v. 25. Εἶτα] Cant. Καί. ib. ἐποίησεν αὐτὸν] Cant. March. Veles. Steph. 2. ἤρξατο. ib. ϗ ἀνέβλεψε] Cant. March. Veles. Steph. 2. ὥστε ἀναβλέψαι. Bib. Wech. al. ϗ διέβλεψε διαυγῶς πάντα. ib. ἅπαντας] Cant. March. Veles. Steph. 2. πάντα. v. 26. λέγων] Cant. ϗ λέγει αὐτῷ. ib. μηδὲ εἰς τὴν κώμην εἰσέλθῃς] Cant. Mont. ὕπαγε εἰς τὸ οἶκόν σου. ib. μηδὲ εἴπῃς τινὶ] Cant. μηδενὶ εἴπῃς. Mont. ϗ ἐὰν εἰσέλθῃς εἰς τὴν κώμην, μηδενὶ μηδὲν εἴπῃς. ib. ἐν τῇ κώμῃ] Cant. εἰς τὴν κώμην. v. 27. τὰς κώμας Καισαρείας] Cant. Καισαρείαν. ib. αὐτοῖς] Cant. deest. v. 28. Οἱ δὲ usque ad ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος] Mont. desunt. ib. ἀπεκρίθησαν] Cant. addit αὐτῷ λέγοντες. ib. ϗ ἄλλοι … ἕνα] Cant. ἄλλοι δὲ ὡς ἕνα. v. 29. Καὶ &c.] Cant. Αὐτὸς δὲ ἐπηρώτα αὐτούς. Steph. 8. Καὶ αὐτὸς ἐπηρώτα αὐτούς. ib. ὁ Χριστὸς] Steph. 8. ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ. v. 30. λέγωσι] Cant. εἴπωσιν. v. 31. ἀπὸ] Cant. ὑπό. Steph. 4. ἀπὸ τῶν υἱῶν τῶν ἀνθρώπων, ἀπό. Bib. Wech. al. eadem, sed omissis πρεσβυτέρων, ϗ ἀρχιερέων, ϗ γραμματέων. v. 32. ϗ προσλαβόμενος αὐτὸν ὁ Πέτρος] Gon. desunt. ib. αὐτὸν] Cant. deest. v. 33. αὐτῷ] Lin. Nov. 1. deest. v. 34. αὐτοῖς] Cant. deest. ib. ὅστις] Cant. Mont. March. Veles. Steph. 8. εἴτις. ib. ὀπίσω μου] March. Veles. μοι. ib. ἀκολουθεῖν] Bib. Wech. quidam ἐλθεῖν. v. 35.] Hic versus deest in Em. ib. ψυχὴν] Magd. Lin. Nov. 1. Bodl. 1. σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν, ὃς δ' ἂν ἀπολέσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ (Magd. τὴν ψυχὴν ἑαυτοῦ) ἕνεκεν. ib. ἐμοῦ ϗ] Cant. desunt. ib. ἂν] Cant. deest. v. 37.] Hic versus deest in Mont. v. 38. γὰρ] Cant. ib. ἐπαισχυνθῇ με … ἐπαισχυνθήσεται αὐτὸν] March. Veles. ὁμολογήσῃ ἐν ἐμοὶ … ὁμολογήσει ἐν αὐτῷ.

CAP. IX.

V. 1. ὧδε ἑστηκότων] Cant. ἑστηκότων μετ' ἐμοῦ. v. 2. ἀναφέρει] Cant. Steph. 2. ἄγει. v. 3. οἷα &c.] Cant. ὡς οὐ δύναταί τις λευκᾶναι ἐπὶ τῆς γῆς. v. 5. ἦσαν συλλαλοῦντες] Cant. συνελάλουν. ib. λέγει] Cant. εἶπεν. ib. ϗ ποιήσωμεν] Cant. θέλεις ποιήσω. v. 6. ἦσαν γὰρ ἔκφοβοι] Cant. ἔκφοβοι γὰρ ἐγένοντο. v. 7. λέγουσα] Magd. Bodl. 1. deest. v. 8. ἐξάπινα] Cant. εὐθέως. ib. οὐκέτι] Gon. deest. ib. ἀλλὰ] Cant. εἰ μή. ib. μεθ' ἑαυτῶν] Cant. desunt. v. 9. Καταβαινόντων δὲ … ἀπὸ] Cant. Καὶ καταβαινόντων … ἐκ. ib. ἃ εἶδον] Cant. ἃ εἴδοσαν, & ponit ante διηγήσωνται. v. 10. Καὶ] Cant. Οἱ δέ. Em. Οἱ δὲ καί. ib. τί ἐστι] Em. desunt. ib. τὸ ἐκ &c.] Cant. ὅταν ἐκ νεκρῶν ἀναστῇ, in Lat. *quod a mortuis surrexisset*. v. 11. ὅτι] Cant. Bodl. 1. deest. v. 12. Ἠλίας μὲν] Cant. εἰ Ἠλίας. ib. πρῶτον, ἀποκαθιστᾷ] Cant. πρῶτος, ἀποκαθιστάνει. ib. ϗ πῶς] Steph. 3. καθώς. v. 14. πρὸς] Cant. πρός. v. 15. ὄχλος] Mont. ὁ λαός. ib. ἰδὼν αὐτὸν ἐξεθαμβήθη] Cant. ἰδόντες τὸν Ἰησοῦν ἐξεθαμβήθησαν. March. Veles. ἰδὼν Ἰησοῦν ἐξεθαμβήθη, ϗ ἐξεφοβήθησαν. ib. προστρέχοντες] Cant. προσχαίροντες, in Lat. *gaudentes*. v. 16. τοὺς γραμματεῖς … πρὸς αὐτοὺς] Cant. αὐτοὺς … ἐν ὑμῖν. v. 17. ἀποκριθεὶς … εἶπε] Cant. ἀπεκρίθη αὐτῷ. ib. ἄλαλον] Cant. ἄλαλον ϗ κωφόν. v. 18. ὅπου] Gon. ὅπου δ' ἄν. ib. αὐτὸν] Cant. Gon. deest. ib. ἴσχυσαν] Cant. ἴσχυσαν ἐκβαλεῖν αὐτό. v. 19. Ὁ δὲ] Cant. καί. ib. αὐτοῖς] Cant. Steph. 8. αὐτοῖς. ib. ἕως πότε ἀνέξομαι ὑμῶν] Mont. desunt. v. 20. πρὸς αὐτὸν] Cant. desunt. ib. εὐθέως] Cant. deest. ib. ἐσπάραξεν] Cant. March. Veles. Steph. 2. ἐτάραξεν. v. 21. ὡς] Steph. 8. ἐξ οὗ. Mont. ἐξ ὧ, sed in marg. οὗ. ib. παιδιόθεν] Cant. ἐκ παιδός. v. 22. Καὶ] Cant. deest. ib. ἔβαλε] Cant. βάλλει, & ponit post ὕδατα. ib. ὕδατα] March. Veles. ὕδωρ. ib. ἡμῖν] Cant. ἡμῖν κύριε. v. 24. ἔλεγε] Cant. λέγει. ib. κύριε] Cant. deest. v. 25. Ἰδὼν δὲ ὁ] Cant. Καὶ ὅτε εἶδεν. ib. λέγων] Cant. εἰπών. ib. τὸ ἄλαλον] Mont. τὸ ἀκάθαρτον ϗ ἄλαλον. v. 26. κράξαν … σπαράξαν] Cant. κράξας … σπαράξας. ib. αὐτόν, ἐξῆλθεν] Cant. ἐξῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ. ib. ὡσεὶ … λέγειν] Cant. ὡς … λέγοντας. v. 27. αὐτὸν τῆς χειρὸς] Cant. March. Veles. Steph. 8. Comp. τῆς χειρὸς αὐτοῦ. v. 28. εἰσελθόντα αὐτὸν] Cant. March. Veles. Steph. 8. εἰσελθόντος αὐτοῦ. ib. ὅτι ἡμεῖς] Cant. Mont. διὰ τί ἡμεῖς. Steph. 3. διὰ τί, in 9. Τί ὅτι. v. 31. ἀνθρώπων] Cant. ἀνθρώπου, sed in Lat. *hominum*. Steph. 4. ἀνθρώπων ἁμαρτωλῶν. ib. ἀποκτανθεὶς] Cant. deest. ib. τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ] Cant. Steph. 2. 8. μετὰ τρεῖς ἡμέρας. ib. παραδίδοται] March. Veles. μέλλει παραδίδοσθαι. v. 33. Καὶ ἦλθε] Cant. Καὶ ἦλθοσαν. March. Veles. Καὶ ἦλθον. Mont. ἦλθε δέ. ib. πρὸς ἑαυτοὺς] Cant. desunt. v. 34. γὰρ] Mont. δέ. ib. ἐν τῇ ὁδῷ] Cant. desunt. ib. μείζων] Cant. March. Veles. Steph. 2. μείζων γένηται αὐτῶν. v. 35. Καὶ] Cant. Τότε. ib. ϗ λέγει usque ad finem versus] Cant. desunt. v. 37. ἓν] Cant. deest. ib. ἐπὶ] Cant. ἐν. v. 38. δὲ] Cant. Mont. deest. ib. λέγων] Cant. ϗ εἶπε. ib. ἡμῖν] Cant. μεθ' ἡμῶν. ib. ὃς οὐκ ἀκολουθεῖ ὑμῖν] Cant. March. Veles. desunt. v. 39. Ἰησοῦς] Cant. ἀποκριθείς. ib. αὐτὸν] Cant. deest. v. 40. γὰρ] Mont. deest. ib. ὑμῶν bis] Lin. Nov. 1. Steph. 8. 9. utrobique ἡμῶν. v. 41. ἀμὴν λέγω ὑμῖν] Gon. desunt. ib. οὐ] Cant. Lin. ὅτι οὐ. v. 42. μικρῶν] Cant. Bodl. 1. μικρῶν τούτων. ib. πιστευόντων εἰς ἐμὲ] Cant. πίστιν ἐχόντων. ib. λίθος μυλικὸς] Cant. μύλος ὀνικὸς, in Lat. *mola*. ib. βέβληται &c.] Cant. εἰς τὴν θάλασσαν ἐβλήθη. v. 43. ἀπελθεῖν] Cant. Bib. VVech. vet. βληθῆναι. ib. εἰς τὸ] Cant. ὅπου ἐστὶ τό. ib. τὸ πῦρ τὸ ἄσβεστον] March. Veles. τοῦ πυρὸς ἀσβέστου. v. 45. ζωὴν] Cant. ζωὴν αἰώνιον. v. 47. ἐὰν] Cant. εἰ, & ponit post σου. ib. ἀπελθεῖν] Ita Cant. Steph. 2. βληθῆναι. ib. τοῦ πυρὸς] Cant. deest. v. 49. Πᾶς γὰρ πυρὶ ἁλισθήσεται, ϗ] Em. desunt. ib. ϗ πᾶσα] Cant. πᾶσα γάρ. Totum hoc membrum deest in Mont. ib. ἁλὶ] Gon. deest.

CAP. X.

V. 1. διὰ τοῦ] Cant. Mont. deest. ib. συμπορεύονται … ὄχλοι] Cant. συνέρχεται … ὄχλος. v. 2. προσελθόντες οἱ Φαρισαῖοι] Cant. desunt. v. 4. Οἱ δὲ εἶπον] Cant. desunt. ib. γράψαι] Mont. δοῦναι. Cant. δοῦναι, γράψαι. v. 5. Ἰησοῦς] Cant. deest. ib. ὑμῖν τὴν] Cant. Μωυσῆς τήν. v. 6. κτίσεως] Cant. deest. ib. αὐτοὺς] Cant. deest. ib. ϗ εἶπεν] Lin. Nov. 1. Bodl. 1. desunt: sed habetur in Comp. v. 7. πρὸς τὴν &c.] Steph. 2. τῇ γυναικί. v. 10. ἐν τῇ οἰκίᾳ] Cant. εἰς τὴν οἰκίαν. ib. αὐτοῦ] Cant. αὐτοῦ λόγου. v. 12. ἀπολύσῃ τὸν ἄνδρα αὐτῆς] Cant. ἐξέλθῃ ἀπὸ τοῦ ἀνδρός. ib. γαμηθῇ ἄλλῳ] Cant. ἄλλον γαμήσῃ. v. 13. μαθηταὶ] Cant. μαθηταὶ αὐτοῦ. v. 14. παιδία] Cant. παιδάρια. ib. τοῦ Θεοῦ] Steph. 4. τῶν οὐρανῶν. v. 15. ἀμὴν] Gon. bis. ib. εἰσέλθῃ] Cant. εἰσελεύσεται, & ponit post αὐτήν. v. 16. τιθεὶς … ηὐλόγει] Cant. ἐτίθει … ϗ εὐλόγει. v. 17. προσδραμὼν εἷς] Steph. 3. Ἰδού τις πλούσιος προσδραμών. Mont. Προσελθὼν εἷς πλούσιος. Lin. Nov. 1. Bodl. 1. Goog. Προσελθών τις. ib. αὐτὸν] Bib. Wech. al. ἔμπροσθεν αὐτοῦ. ib. ἐπηρώτα αὐτὸν] Cant. ἠρώτα αὐτόν, λέγων. ib. ποιήσω ἵνα] Steph. 4. ποιήσας. ib. αἰώνιον] Em. deest. v. 18. εἷς] Cant. μόνος εἷς. v. 19. φονεύσῃς] Cant. πορνεύσῃς, sed in Lat. *occides*: in Mont. φονεύσῃς primo loco ponitur. ib. μὴ ἀποστερήσῃς] Gon. Em. desunt. ib. σου] Cant. deest. v. 20. ταῦτα &c.] Cant. πάντα ταῦτα ἐφύλαξα. ib. μου] Steph. 3. μου τί ἔτι ὑστερῶ; v. 21. ὕπαγε] Steph. 3. 6. εἰ θέλεις τέλειος εἶναι, ὕπαγε. ib. ἄρας τὸν σταυρὸν] Cant. March. Veles. Steph. 2. desunt. ib. σταυρὸν] Steph. 6. σταυρόν σου. v. 22. στυγνάσας ἐπὶ … ἀπῆλθε] Cant. ἐστύγνασεν ἐπὶ τούτῳ … ϗ ἀπῆλθε. ib. κτήματα πολλὰ] Cant. πολλὰ χρήματα. v. 24. μαθηταὶ] Cant. μαθηταὶ αὐτοῦ. ib. πάλιν] Gon. deest. v. 25.] Cant. hunc versum præponit vers. 24. ib. Εὐκοπώτερόν &c.] Cant. Ταχέιον κάμηλος (sed in Lat. *camelum*) διὰ τρυμαλιᾶς ῥαφίδος διελεύσεται, ἤ. Comp. Lin. Nov. 1. Εὐκοπώτερον γάρ. ib. εἰσελθεῖν] Cant. deest. Pro priore εἰσελθεῖν Steph. 3. 4. διελθεῖν. v. 27. ἀδύνατον] Cant. τοῦτο ἀδύνατόν ἐστι. ib. ἀλλ' οὐ παρὰ τῷ Θεῷ] Cant. παρὰ δὲ τῷ Θεῷ δυνατόν. ib. πάντα usque ad finem versus] Cant. Lin. Bodl. 1. desunt. v. 28. Καὶ ἤρξατο] Mont. Lin. Nov. 1. Goog. Ἤρξατο δέ. Gon. Ἤρξατο. v. 29. Ἀποκριθεὶς δὲ] Mont. Καὶ ἀποκριθείς. ib. εἶπεν] Cant. deest. ib. οἰκίαν] Cant. deest. ib. ἢ πατέρα] Cant. deest. ib. ἢ γυναῖκα] Cant. March. Veles. deest. ib. ϗ τοῦ] Cant. ἢ ἕνεκεν τοῦ. Mont. Gon. Em. Goog. ϗ ἕνεκεν τοῦ, ut & Lin. Nov. 1. Bodl. 1. v. 30. Ἐὰν] Cant. Ὃς ἄν. ib. νῦν] Cant. deest. ib. ϗ μητέρας] Lin. Nov. 1. Bodl. 1. Goog. Steph. 3. 5. 6. ϗ πατέρα, ϗ μητέρα. Mont. Gon. Bib. Wech. al. ϗ πατέρας, ϗ μητέρας. ib. διωγμῶν] Cant. διωγμοῦ. ib. αἰώνιον] Cant. αἰώνιον λήψεται. v. 32. ϗ ἀκολουθοῦντες ἐφοβοῦντο] Mont. Cant. desunt. ib. πάλιν] Mont. πάλιν ὁ Ἰησοῦς. v. 34. ϗ μαστιγώσουσιν αὐτὸν] Cant. desunt. ib. ϗ ἐμπτύσουσιν αὐτῷ] Mont. desunt. ib. ϗ ἀποκτενοῦσιν αὐτὸν] Cant. desunt. ib. τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ] Cant. Steph. 2. 8. μετὰ τρεῖς ἡμέρας. v. 35. λέγοντες] Cant. ϗ λέγουσιν αὐτῷ. ib. ἵνα ὃ ἐὰν αἰτήσωμεν] Cant. ἂν σε ἐρωτήσωμεν. v. 36. εἶπεν] Cant. λέγει. ib. θέλετε ποιῆσαί με] Cant. ποιήσω. v. 37. Οἱ δὲ] Cant. Καί. ib. σου] Cant. deest. v. 38. Ἰησοῦς] Cant. Ἰησοῦς ἀποκριθείς. ib. ϗ τὸ] Cant. Steph. 8. ἢ τό. v. 39. αὐτῷ] Cant. deest. v. 40. ϗ ἐξ] Cant. Steph. 8. ἢ ἐξ. ib. μου] Cant. Mont. deest. v. 41. Καὶ] Cant. deest. ib. δέκα] Cant. λοιποὶ δέκα. v. 43. γενέσθαι] Cant. εἶναι, & ponit post ὑμῶν. v. 44. ὑμῶν γενέσθαι] Cant. ὑμῶν εἶναι. Mont. March. Veles. Steph. 8. ἐν ὑμῖν εἶναι. ib. πάντων] Cant. ὑμῶν. v. 46. ἀπὸ Ἱεριχὼ] Cant. ἐκεῖθεν. ib. ϗ τῶν] Cant. μετὰ τῶν. v. 47. Ναζωραῖος] Cant. Ναζωρηνός, in Lat. *Nazarenus*. Steph. 3. 8. 9. Ναζαραῖος. ib. ἐστιν] Mont. παρέρχεται. v. 49. εἶπε] March. Veles. ἐκέλευσε. Steph. 6. 8. εἶπε, φωνήσατε. ib. ϗ φωνοῦσι &c.] Cant. οἱ δὲ λέγουσι τῷ τυφλῷ. ib. ἔγειραι] Gon. deest. v. 50. ἀναστὰς] Cant. Bib. Wech. cod. antiq. 2. ἀναπηδήσας. March. Veles. ἐξαλλόμενος. ib. τὸν Ἰησοῦν] Cant. αὐτόν. v. 51. λέγει] Cant. εἶπεν, & ponit post Ἰησοῦς. v. 52. ὕπαγε] Mont. ἀνάβλεψον. ib. εὐθέως] Mont. deest. ib. τῷ Ἰησοῦ] Cant. αὐτῷ.

CAP. XI.

V. 1. ἐγγίζουσιν] Cant. Steph. 2. ἤγγιζεν. ib. Βηθφαγὴ] Cant. March. Veles. deest. ib. λέγει] Cant. εἶπεν. v. 2. εἰς αὐτὴν] Cant. deest. March. Veles. ἐκεῖσε. ib. κώμην] Steph. 3. πόλιν. ib. ὃν] Bodl. 1. Steph. 3. 8. Nov. 1. Lin. ὃν οὔπω. v. 3. ποιεῖτε τοῦτο] Cant. λύετε τὸν πῶλον. ib. ὧδε] Cant. πάλιν ὧδε. v. 4. Ἀπῆλθον δὲ ϗ] Cant. Καὶ ἀπελθόντες. v. 6. αὐτοῖς] Cant. deest. ib. ἐνετείλατο] Cant. εἰρήκει αὐτοῖς. Mont. Gon. Steph. 5. ἐνετείλατο αὐτοῖς. v. 7. ἐπέβαλον] Cant. ἐπιβάλλουσιν. ib. αὐτῷ] Cant. αὐτοῦ. ib. ἐκάθισεν ἐπ' αὐτῷ] Cant. καθίζει ἐπ' αὐτόν. v. 8. τὰ ἱμάτια] Steph. 4. τοὺς χιτῶνας. ib. εἰς] Cant. deest. v. 9. ὡσαννὰ] Cant. deest. v. 10. ἐν ὀνόματι Κυρίου] Cant. March. Veles. deest. v. 11. εἰσῆλθεν] Cant. deest. ib. ὁ Ἰησοῦς] Cant. March. Veles. deest. ib. ϗ ἱερὸν] In Cant. deest καί. ib. δώδεκα] Cant. δώδεκα μαθητῶν. v. 12. ἐξελθόντων αὐτῶν] Cant. ἐξελθόντα. v. 13. συκῆν μακρόθεν] Cant. ἀπὸ μακρόθεν συκῆν. ib. εἰ ἄρα &c.] Cant. ἰδεῖν ἐάν τι ἐστὶν ἐν αὐτῇ. ib. ἐλθὼν ἐπ' αὐτὴν οὐδὲν εὗρε] Cant. μηδὲν εὑρών. ib. φύλλα] Mont. φύλλα μόνον. v. 14. Καὶ] Cant. deest. ib. ὁ Ἰησοῦς] Cant. March. Veles. deest. v. 15. ἔρχονται] Steph. 8. ἔρχονται πάλιν. Cant. εἰσελθών. ib. εἰσελθὼν &c.] Cant. ὅτε ἦν ἐν τῷ ἱερῷ. ib. ἐκβάλλειν] Cant. ἐκβάλλειν ἐκεῖθεν. ib. κατέστρεψε] Cant. deest. v. 17. οὐ] Cant. deest. ib. ὅτι] Cant. deest. v. 19. ἔξω] Cant. ἐκ. v. 21. ἐξήρανται] Cant. ἐξηράνθη. v. 22. ἔχετε] Cant. Mont. εἰ ἔχετε. v. 23. γὰρ … ὅτι] Cant. desunt. Mont. γάρ. ib. ὅτι ἃ &c.] Cant. τὸ μέλλον ὃ ἂν εἴπῃ, γενήσεται αὐτῷ. March. Veles. ὅτι ὃ λέγει γινέσθω, γενήσεται αὐτῷ. v. 24. λαμβάνετε] Steph. 8. ἐλάβετε. March. Veles. Steph. 2. λήψεσθε, ut & Cant. ib. προσευχόμενοι] Cant. προσεύχεσθε καί. ib. ὑμῶν] Cant. deest. v. 26. ἀφήσει] Cant. ἀφήσει ὑμῖν. ib. ὑμῶν] Hic addit Bodl. 1. Λέγω δὲ ὑμῖν αἰτεῖτε, ϗ δοθήσεται ὑμῖν· ζητεῖτε, ϗ εὑρήσετε· κρούετε, ϗ ἀνοιγήσεται ὑμῖν· πᾶς γὰρ ὁ αἰτῶν λαμβάνει, ϗ ὁ ζητῶν εὑρίσκει, ϗ τῷ κρούοντι ἀνοιγήσεται. v. 27. ἔρχονται] Cant. Steph. 2. ἔρχεται. ib. πρεσβύτεροι] Cant. Steph. 2. addunt τοῦ λαοῦ. v. 28. ϗ τίς usque ad finem versus] Cant. Bib. Wech. vet. 3. desunt. v. 29. Ἰησοῦς] Mont. deest. ib. ἐρῶ] Cant. ἐγὼ λέγω. v. 30. ἀποκρίθητέ μοι] Lin. Nov. 1. Bodl. 1. Goog. desunt. v. 31. ἐλογίζοντο] Cant. Lin. Nov. 1. Bodl. 1. Mont. Steph. 2. 3. 8. διελογίζοντο. ib. ἐὰν] Cant. Steph. 2. τί εἴπωμεν; ἐάν. ib. ἐρεῖ] Cant. λέγει ἡμῖν. v. 32. Ἀλλ'] Cant. Gon. Ἐάν. ib. ἐφοβοῦντο] March. Veles. φοβούμεθα. Cant. φοβοῦμεν, sed suprascripto θα. ib. εἶχον] Cant. Steph. 2. ᾔδεισαν. ib. ὄντως] Cant. ἀληθῶς. Steph. 6. 9. deest. v. 33. τῷ Ἰησοῦ] Cant. αὐτῷ. ib. ϗ ὁ &c.] Cant. Mont. ἀποκριθεὶς δὲ (δὲ deest in Cant.) ὁ Ἰησοῦς αὐτοῖς] Cant. αὐτῷ, sed Lat. *illis*.

CAP. XII.

V. 1. λέγειν] March. Veles. Steph. 8. λαλεῖν. v. 2. ἵνα usque ad finem versus] Cant. ἀπὸ τοῦ καρποῦ τοῦ ἀμπελῶνος δώσουσιν αὐτῷ. v. 3. Οἱ δὲ] Cant. καί. ib. κενὸν] Cant. κενὸν πρὸς αὐτόν. v. 4. κἀκεῖνον] Cant. οἱ δὲ κἀκεῖνον. ib. λιθοβολήσαντες] Cant. March. Veles. Steph. 8. deest. ib. ἀπέστειλαν ἠτιμωμένον] Cant. March. Veles. Steph. 8. ἠτίμησαν. v. 5. πάλιν] Cant. deest. ib. ἀπέστειλε] Cant. ἀπέστειλε δοῦλον. ib. τοὺς … τοὺς] Cant. οὓς … ἄλλους. v. 6. αὐτοῦ] Cant. deest. ib. ἀπέστειλε ϗ αὐτὸν πρὸς αὐτοὺς] Cant. κἀκεῖνον ἀπέστειλεν. ib. ὅτι] Lin. Nov. 1. ἴσως. v. 7. γεωργοὶ] Steph. 6. γεωργοὶ θεασάμενοι αὐτὸν ἐρχόμενον πρὸς αὐτούς. Mont. γεωργοὶ ἰδόντες αὐτόν. ib. Ἐκεῖνοι δὲ οἱ] Cant. March. Veles. Οἱ δέ. ib. εἶπον] Cant. εἶπαν, ut semper. ib. ὅτι] Cant. deest. v. 8. ἔξω] Cant. αὐτὸν ἔξω. v. 9. γεωργοὺς] Steph. 6. γεωργοὺς τούτους. v. 12. ἀπῆλθον] Cant. ἀπῆλθαν. v. 13. πρὸς αὐτὸν] Cant. desunt. Gon. πρὸς αὐτούς. ib. ἀγρεύσωσι] Cant. Steph. 2. παραδώσωσι. v. 14. Οἱ δὲ ἐλθόντες λέγουσιν αὐτῷ] Cant. Καὶ ἐπηρώτων αὐτὸν οἱ Φαρισαῖοι. ib. ἔξεστι] Cant. Mont. Bib. Wech. al. εἰπὲ οὖν ἡμῖν, ἔξεστι. Steph. 2. εἰπὲ οὖν, ἔξεστι. ib. κῆνσον Καίσαρι δοῦναι] Cant. ἡμᾶς δοῦναι ἐπικεφάλαιον Καίσαρι, in Lat. *nobis dare tributum Cæsari*. ib. δῶμεν, ἢ μὴ δῶμεν] Cant. desunt. March. Veles. δῶμεν. v. 15. εἰδὼς] Cant. Ἰησοῦς ἰδών. v. 17. Καὶ ἀποκριθεὶς] Cant. Ἀποκριθεὶς δέ. ib. αὐτοῖς] Cant. deest. v. 19. ὅτι] Cant. deest. ib. ϗ καταλίπῃ γυναῖκα] Lin. Nov. 1. Bodl. 1. desunt. Cant. ϗ γυναῖκα ἔχῃ. ib. αὐτοῦ] Mont. deest. v. 20. Ἑπτὰ ἀδελφοὶ ἦσαν] Cant. Ἦσαν οὖν παρ' ἡμῖν ἑπτὰ ἀδελφοί. Mont. Ἑπτὰ ἀδελφοὶ ἦσαν παρ' ἡμῖν. Steph. 2. 8. ἑπτὰ οὖν &c. ib. ἀποθνήσκων] Cant. ἀπέθανε, καί.

V. 21. καὶ οὐδὲ αὐτὸς ἀφῆκε] Bib. Wech. vet. μὴ καταλιπών. ib. καὶ ὁ τρίτος ὡσαύτως] Cant. desunt. v. 22. Καὶ] Cant. Καὶ ὡσαύτως. ib. ἐσχάτη usque ad finem versus] Cant. καὶ ἡ γυνὴ ἀπέθανε. Steph. 3. 5. 8. ἔσχατον &c. v. 23. ὅταν ἀναστῶσι] Cant. Steph. 2. 8. desunt. v. 24. Καὶ &c.] Cant. Ἀποκριθεὶς δέ. ib. εἰδότες] Cant. γινώσκοντες. ib. Θεοῦ] Cant. Θεοῦ εἰδότες. v. 25. γαμίσκονται] Cant. γαμίζουσι. ib. οἱ ἐν τοῖς οὐρανοῖς] Mont. Θεοῦ ἐν οὐρανῷ. v. 26. ὡς] Steph. 6. 8. πῶς. v. 27. Θεὸς ζώντων] Cant. deest Θεός. v. 28. τῶν γραμματέων] Gon. γραμματεύς. ib. ἀκούσας αὐτῶν συζητούντων] Mont. desunt. ib. εἰδὼς] Cant. καὶ ἰδών. Steph. 6. 8. ἰδών. ib. αὐτοῖς] Mont. deest. ib. αὐτὸν] Cant. αὐτὸν λέγων, διδάσκαλε. v. 29. Ὁ δὲ &c.] Cant. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ. ib. ὅτι πρώτη πασῶν τῶν ἐντολῶν] Cant. πάντων πρώτη. Mont. ὅτι πρώτη πάντων ἐντολή ἐστι. ib. ἡμῶν, κύριος] March. Velef. σου, ὁ Θεός· in Gon. deest κύριος. v. 30. κύριον] Mont. deest. ib. καὶ ἐξ ὅλης τῆς διανοίας σου] Cant. desunt. v. 31. Καὶ δευτέρα] Cant. Δευτέρα δέ. ib. αὕτη] Gon. Steph. 5. 7. αὐτῇ. Cant. ταύτῃ. v. 32. καλῶς] Cant. καλῶς εἶπες· omisso εἶπας quod sequitur. ib. Θεὸς] Gon. Em. Lin. Nov. 1. Bodl. 1. Goog. deest. ib. ἄλλος] Cant. deest. v. 33. καρδίας] Gon. καρδίας σου. ib. συνέσεως ... ψυχῆς] Cant. δυνάμεως ... ψυχῆς αὐτοῦ. ib. καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος] Cant. desunt. ib. πλεῖον] Steph. 8. περισσότερον. v. 34. αὐτὸν] Cant. Steph. 6. 8. deest. ib. οὐκέτι] Cant. deest. v. 35. ἔλεγε &c.] Cant. διδάσκων ἐν τῷ ἱερῷ εἶπε. v. 36. Αὐτὸς γὰρ] Cant. Καὶ αὐτός. ib. εἶπεν] Cant. Em. λέγει. ib. ὑποπόδιον] Cant. ὑποκάτω. v. 37. λέγει] Mont. καλεῖ. v. 38. Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ἐν τῇ διδαχῇ αὐτοῦ] Cant. Ὁ δὲ διδάσκων ἅμα ἔλεγεν αὐτοῖς. ib. τῶν θελόντων] Cant. καὶ τῶν πλάνων, sed in Lat. *& qui volunt*. ib. ἀγοραῖς] Cant. ἀγοραῖς ποιεῖσθαι. v. 40. κατεσθίοντες τὰς] Cant. κατεσθίουσι. ib. προφάσει] Cant. ὀρφανῶν προφάσει, in Lat. *pupillorum sub obtextu*. v. 41. βάλλει] Cant. ἔβαλλον. ib. χαλκὸν] Cant. πολλά· quæ sequuntur in hoc versu desunt. v. 42. Καὶ &c.] Cant. Ἐλθοῦσα δέ. ib. μία] Mont. deest. ib. πτωχὴ] Cant. deest. v. 43. τοὺς] Cant. ὁ Ἰησοῦς τούς. ib. λέγει] Cant. εἶπε. v. 44. γὰρ] Cant. γὰρ οὗτοι. ib. περισσεύοντος αὐτοῖς] Cant. Steph. 6. περισσεύματος αὐτῶν.

CAP. XIII.

V. 1. τῶν] Cant. Mont. Gon. ἐκ τῶν. ib. οἰκοδομαὶ] Cant. οἰκοδομαὶ τοῦ ἱεροῦ. v. 2. Καὶ] Gon. deest. ib. ὁ Ἰησοῦς &c.] Cant. ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς. ib. βλέπεις] Cant. Bib. Wech. al. βλέπετε. ib. οὐ μὴ] Cant. ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι οὐ μή. Mont. ἀμὴν λέγω σοι ὅτι οὐ μή. ib. λίθος] Cant. Goog. Lin. Nov. 1. Bodl. 1. Steph. 6. 8. ὧδε λίθος. ib. καταλυθῇ] Cant. addit καὶ διὰ τριῶν ἡμερῶν ἄλλος ἀναστήσεται ἄνευ χειρῶν. v. 3. αὐτοῦ] Mont. deest. v. 5. Ὁ δὲ &c.] Cant. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς. ib. αὐτοῖς ἤρξατο λέγειν] Cant. εἶπεν αὐτοῖς. v. 6. ὅτι] Cant. deest. ib. εἰμι] Mont. εἰμι ὁ Χριστός. v. 7. θροεῖσθε] Cant. θορυβεῖσθε. ib. γενέσθαι] Steph. 9. March. Velef. ταῦτα γενέσθαι, B. Wech. γενέσθαι ταῦτα. v. 8. ἔσονται ... καὶ ταραχαὶ] Cant. March. Velef. desunt. v. 9. Ἀρχαὶ] Cant. March. Velef. Steph. 2. 6. Ἀρχή. ib. ταῦτα] Mont. ταῦτα πάντα. ib. βλέπετε δὲ ὑμεῖς ἑαυτοὺς] Cant. desunt. ib. γὰρ ὑμᾶς] Cant. ἵνα ὑμᾶς αὐτοὺς, & ponit ante παραδώσουσι. ib. εἰς συναγωγὰς] Bib. Wech. vet. ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν. ib. σταθήσεσθε] Goog. Bib. Wech. al. ἀχθήσεσθε. v. 10. εὐαγγέλιον] Cant. addit ἐν πᾶσι τοῖς ἔθνεσι. v. 11. Ὅταν δὲ] Cant. Καὶ ὅταν. ib. μελετᾶτε] Cant. deest. Steph. 9. προμελετᾶτε. ib. τοῦτο] Cant. αὐτό. v. 12. Παραδώσει δὲ] Cant. Καὶ παραδώσει. ib. τὸ ῥηθὲν ὑπὸ Δανιὴλ τοῦ προφήτου] Cant. March. Velef. Steph. 2. 8. desunt. ib. ὅπου οὐ δεῖ] Bib. Wech. vet. ἐν τόπῳ ἁγίῳ. ib. νοείτω] Cant. νοείτω τί ἀναγινώσκει. v. 15. Ὁ δὲ] Cant. Καὶ ὁ. ib. εἰς τὴν οἰκίαν] Mont. deest. v. 16. εἰς τὰ] Cant. deest. v. 17. δὲ] Cant. deest. v. 18. ἵνα usque ad finem versus] Cant. ἵνα μὴ χειμῶνος γίνωνται, in Lat. *hyeme veniunt*. March. Velef. ἵνα μὴ γένηται χειμῶνος. Bib. Wech. al. ἵνα μὴ χειμῶνος ταῦτα γένηται ἢ σαββάτου. alias ἵνα χειμῶνος μὴ γένηται. ib. χειμῶνος] Mont. χειμῶνος μηδὲ σαββάτου. v. 19. θλίψις &c.] Cant. March. Velef. Steph. 2. θλίψεις οἷαι οὐκ ἐγένοντο τοιαῦται. ib. τοιαύτη] Bib. Wech. in quibusdam deest. ib. ἣν ἔκτισεν ὁ Θεὸς] Cant. desunt. ib. καὶ οὐ μὴ γένηται] Cant. March. Velef. Steph. 2. οὐδὲ μὴ γένηται. v. 20. ἡμέρας] Cant. ἡμέρας διὰ τοὺς ἐκλεκτοὺς αὐτοῦ. Mont. Bodl. 1. ἡμέρας ἐκείνας. v. 22. ψευδόχριστοι καὶ] Cant. desunt. ib. δώσουσι] Cant. ποιήσουσι. ib. καὶ τοὺς] Cant. τούς. v. 24. φέγγος] Lin. Nov. 1. φῶς. v. 25. τοῦ ... ἐκπίπτοντες] Cant. οἱ ἐκ τοῦ ... πίπτοντες. Steph. 3. ἐκ τοῦ ... πίπτοντες. ib. αἱ ἐν τοῖς οὐρανοῖς] Cant. τῶν οὐρανῶν. v. 26. ἐν νεφέλαις] Cant. ἐπὶ τῶν νεφελῶν. ib. πολλῆς] Mont. Steph. 3. 5. 9. ponunt post δόξης. v. 27. αὐτοῦ bis] Cant. deest. ib. ἐπισυνάξει] Bib. VVech. al. ἐπισυνάξουσι. ib. ἄκρου] Cant. ἄκρων. v. 28. μάθετε] Gon. μαθέ. ib. φύλλα] Cant. φύλλα ἐν αὐτῇ. ib. ὅτι] Cant. ὅτι ἤδη. v. 29. ταῦτα ἴδητε] Cant. ἴδητε ταῦτα πάντα. Mont. πάντα ἴδητε. v. 30. Ἀμὴν] Lin. Nov. 1. Bodl. 1. Ἀμὴν, ἀμήν. ib. μέχρις] Cant. Lin. Nov. 1. ἕως. v. 32. καὶ τῆς] Cant. Steph. 3. 5. 6. 8. 9. 12. ἢ τῆς. ib. πατὴρ] Mont. πατὴρ μόνος. v. 33. καὶ προσεύχεσθε] Cant. desunt. ib. ἐστὶν] Cant. deest. ib. Βλέπετε] Lin. Nov. 1. Bodl. 1. deest. v. 34. ἀπόδημος] Cant. ἀποδημῶν. v. 35. γὰρ] Gon. deest. v. 36. ἐλθὼν] Cant. Em. ἐξελθών. v. 37. Ἃ δὲ] Cant. Ἐγὼ δέ. ib. πᾶσι λέγω] Cant. desunt.

CAP. XIV.

V. 1. καὶ τὰ ἄζυμα] Cant. desunt. ib. ἐν δόλῳ] Cant. deest. v. 2. δὲ] Cant. Steph. 8. γάρ. ib. μὴ ... μήποτε] Cant. μήποτε .... ib. τοῦ λαοῦ] March. Velef. τῷ λαῷ. v. 3. αὐτοῦ] Cant. τοῦ Ἰησοῦ. ib. ἐν Βηθανίᾳ] Mont. deest. ib. νάρδου πιστικῆς πολυτελοῦς] Cant. desunt, sed in Lat. *pistici pretiosi*. ib. συντρίψασα τὸ ἀλάβαστρον] Bodl. 1. desunt. Cant. θραύσασα τὸ ἀλάβαστρον. ib. αὐτοῦ &c.] Cant. ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ. v. 4. Ἦσαν δὲ &c.] Cant. Οἱ δὲ μαθηταὶ αὐτοῦ διεπονοῦντο καὶ ἔλεγον, in Lat. *Discipuli autem ejus indigni ferebant & dicebant*. ib. γέγονεν] Cant. deest. v. 5. γὰρ] Cant. deest. ib. τοῦτο πραθῆναι] Cant. πραθῆναι τὸ μύρον τοῦτο. Mont. τοῦτο τὸ μύρον πραθῆναι. ib. τριακοσίων δηναρίων] Cant. * τ', in Lat. * CCC. v. 6. εἶπεν] Cant. εἶπεν αὐτοῖς. ib. αὐτῇ] Em. deest. ib. εἰς ἐμέ] Cant. Mont. Gon. Em. Goog. Lin. Nov. 1. Comp. Steph. omn. ἐν ἐμοί. v. 7. ἑαυτῶν] Cant. ὑμῶν. v. 8. εἶχεν] Steph. omn. ἔσχεν. ib. εἰς] Cant. πρός. v. 9. τοῦτο] Cant. deest. v. 10. εἷς τῶν] Cant. ἐκ τῶν. ib. αὐτοῖς] Cant. deest. v. 11. ἀκούσαντες] Cant. deest. v. 12. αὐτοῦ] Cant. deest. ib. ἵνα] Cant. σοὶ ἵνα. ib. καὶ λέγει αὐτοῖς] Cant. λέγων. v. 14. ὅπου] Cant. Gon. Steph. 6. 8. μου ὅπου. ib. ὅτι] Lin. Nov. 1. Bodl. 1. deest. ib. τὸ πάσχα &c.] Cant. μετὰ τῶν μαθητῶν μου φάγομαι τὸ πάσχα. v. 15. μέγα] Cant. οἶκον μέγαν. ib. ἕτοιμον] March. Velef. Steph. 7. deest. ib. ἐκεῖ] Cant. κἀκεῖ. v. 16. εὗρον] Cant. Steph. 2. ἐποίησαν. v. 17. Καὶ ὀψίας] Cant. Ὀψίας δέ. v. 18. εἶπεν] Cant. λέγει. Gon. εἶπεν αὐτοῖς. ib. ὁ Ἰησοῦς] Gon. deest. v. 19. καὶ ἄλλος, μήτι ἐγώ] Cant. March. Velef. desunt. v. 20. ἀποκριθεὶς εἶπεν] Cant. λέγει. March. Velef. εἶπεν. v. 21. μὲν] Steph. 4. μὲν οὖν. ib. ὑπάγει] Cant. Steph. 2. παραδίδοται. ib. γέγραπται] Cant. ἐστι γεγραμμένον. ib. ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου] Cant. desunt. v. 22. Ἰησοῦς] Cant. deest. ib. εὐλογήσας] Cant. εὐλόγησε καί. Mont. καὶ εὐλογήσας. ib. φάγετε] Cant. deest, ut & in Steph. 2. 8. v. 24. καινῆς] Cant. deest. ib. τὸ] Cant. ὑπέρ. v. 25. Ἀμὴν] Cant. Steph. 3. 4. 5. Ἀμὴν δέ. ib. οὐκέτι] Cant. deest. ib. πίω] Cant. προσθῶ πιεῖν. v. 27. Καὶ] Cant. τότε. ib. πάντες] Cant. πάντες ὑμεῖς. ib. ἐν ἐμοὶ ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ] Cant. desunt. ib. διασκορπισθήσεται τὰ πρόβατα] Cant. τὰ πρόβατα διασκορπισθήσονται. Gon. διασκορπισθήσονται. ib. πρόβατα] Steph. 9. πρόβατα τῆς ποίμνης. v. 28. Ἀλλὰ μετὰ] Gon. Μετὰ δέ. v. 29. ἔφη] Cant. λέγει. ib. εἰ] Cant. ἐάν. ib. ἀλλ'] Comp. ἐν σοί, ἀλλ'. ib. οὐκ ἐγὼ] Cant. ἐγὼ οὐ σκανδαλισθήσομαι. v. 30. ὅτι] Mont. Gon. Goog. Lin. Nov. 1. ὅτι σύ. ib. σήμερον ἐν] Cant. deest. ib. ἢ δὶς] Cant. desunt. v. 31. Ὁ δὲ] Gon. Ὁ δὲ Πέτρος. ib. ἐκ περισσοῦ] Cant. Mont. Lin. Nov. 1. Bodl. 1. ἐκπερισσῶς. Bib. VVech. al. περισσῶς. ib. ἔλεγε] Cant. ἐλάλει. Mont. λέγει. ib. μᾶλλον] Cant. deest. v. 32. τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ] Cant. αὐτοῖς. ib. ἕως] Mont. ἕως ἀπελθών. v. 34. Καὶ] Cant. Τότε. ib. γρηγορεῖτε] Mont. Comp. addunt μετ' ἐμοῦ. v. 35. ἐπὶ] Cant. Gon. Steph. 2. 6. ἐπὶ πρόσωπον ἐπί. ib. ἵνα] Cant. ponit post ἐστι. ib. ὥρα] Cant. ὥρα αὕτη. v. 36. σοὶ] Cant. σοί ἐστιν. ib. ἀλλὰ τί σὺ] Cant. ἀλλ' ὡς σὺ θέλεις. v. 37. ἴσχυσας] Cant. Gon. Steph. 2. ἰσχύσατε. ib. γρηγορῆσαι] Mont. ἀγρυπνῆσαι. Em. γρηγορῆσαι μετ' ἐμοῦ. v. 38. ἵνα] Cant. deest. ib. τὸν αὐτὸν λόγον εἰπὼν] Cant. desunt. v. 40. ὑποστρέψας] Cant. ἐλθών. ib. βεβαρημένοι] Cant. καταβαρέμενοι. Mont. addit ὕπνῳ. Gon. Goog. Nov. 1. Bodl. 1. Steph. 3. 6. 8. καταβαρυνόμενοι. v. 41. ἀπέχει] Mont. Lin. Bodl. 1. ἀπέχει τὸ τέλος. ib. ἰδοὺ usque ad proximum ἰδοὺ] Em. desunt. v. 42. ὁ &c.] Cant. ἤγγικεν ὁ παραδιδούς με. v. 43. εὐθέως] Cant. deest. ib. Ἰούδας] Cant. addit Σκαριώτης. Mont. Gon. March. Velef. Steph. 3. addunt Ἰσκαριώτης. ib. ὢν] Cant. Mont. deest. ib. παρὰ] Gon. March. Velef. Steph. 6. ἀπεσταλμένοι παρά. v. 44. δὲ] Mont. γάρ. ib. σύσσημον αὐτοῖς] Cant. σημεῖον. Mont. σημεῖον αὐτοῖς. ib. ἀπαγάγετε] Cant. addit αὐτόν. v. 45. ἐλθὼν εὐθέως] Cant. desunt. Gon. deest ἐλθών. ib. λέγει] Cant. Mont. Lin. Nov 1. Bodl. 1. Em. λέγει αὐτῷ. ib. ῥαββί, ῥαββί] Cant. ῥαββεί. Mont. Gon. χαῖρε ῥαββί· ut & March. Velef. v. 46. ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας αὐτῶν] Cant. τὰς χεῖρας αὐτῷ. Hic versus deest in Em. v. 47. Εἷς δέ τις τῶν παρεστηκότων] Cant. καί τις. v. 48. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ] Cant. ὁ δέ. ib. ὡς] Cant. deest. v. 50. πάντες ἔφυγον] Mont. οἱ μαθηταὶ ἔφυγον πάντες. v. 51. Καὶ &c.] Cant. Νεανίσκος δέ τις. ib. ἠκολούθει] Steph. 8. συνηκολούθει. ib. αὐτῷ] Cant. αὐτοὺς, in Lat. *illos*. ib. οἱ νεανίσκοι] Cant. Steph. 2. 8. deest. v. 53. ἀρχιερέα] Mont. Steph. 3. addunt Καϊάφαν. ib. καὶ &c.] March. Velef. καὶ συνῆλθον οἱ ἱερεῖς. ib. αὐτῷ] Cant. Em. deest. v. 54. ἔσω] Cant. deest. ib. πρὸς τὸ φῶς] Gon. desunt. March. Velef. πρὸς τὸ πῦρ, & ponit post ὑπηρετῶν. v. 55. εἰς τὸ θανατῶσαι] Cant. ἵνα θανατώσουσιν. v. 56. κατ'] Cant. καὶ ἔλεγον κατ'. Mont. deest. v. 57. τινες] Cant. ἄλλοι. ib. κατ' &c.] Cant. καὶ ἔλεγον κατ' αὐτοῦ. v. 58. Ὅτι usque ad ὅτι] Mont. desunt. ib. τοῦτον] Cant. deest. ib. οἰκοδομήσω] Cant. ἀναστήσω. v. 60. τὸν Ἰησοῦν] Mont. αὐτόν. v. 61. Ὁ δὲ ἐσιώπα] Cant. Ἐκεῖνος δὲ ἐσίγα. Mont. Gon. Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐσιώπα. ib. πάλιν ὁ ἀρχιερεὺς ἐπηρώτα αὐτὸν] Cant. desunt. ib. αὐτῷ] Cant. αὐτῷ ὁ ἀρχιερεύς. Mont. deest. ib. εὐλογητοῦ] Lin. εὐλογημένου. Bib. Wech. Θεοῦ ζῶντος. v. 62. εἶπεν] Cant. ἀποκριθεὶς λέγει αὐτῷ. Nov. 1. εἶπεν αὐτῷ. ib. καὶ ἐρχόμενον] Cant. desunt, sed in Lat. *& venientem*. ib. μετὰ] Steph. 6. ἐπί. v. 63. αὐτοῦ] Gon. deest. ib. λέγει] Cant. καὶ λέγει. v. 64. τῆς &c.] Gon. πάντες τῆς &c. Steph. 6. πάντως τῆς. Cant. τὴν βλασφημίαν αὐτοῦ. Mont. πάντες τὴν βλασφημίαν τοῦ στόματος αὐτοῦ. March. Velef. τὴν βλασφημίαν. ib. φαίνεται] Cant. δοκεῖ. ib. εἶναι] Cant. deest. v. 65. αὐτῷ] Cant. τῷ προσώπῳ αὐτοῦ. ib. καὶ περικαλύπτειν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ] Cant. desunt. ib. κολαφίζειν ... λέγειν] Cant. ἐκολάφιζον ... ἔλεγον. ib. προφήτευσον] Mont. Em. Steph. 6. addunt ἡμῖν Χριστὲ (Steph. deest) τίς ἐστιν ὁ παίσας σε; ib. οἱ ὑπηρέται] Cant. deest. v. 66. κάτω] Cant. deest. ib. ἔρχεται] Cant. ἔρχεται πρὸς αὐτόν. v. 67. Ἰησοῦ] Mont. deest. v. 68. σὺ] Cant. deest. v. 69. Καὶ ἡ &c.] Cant. Πάλιν δὲ ἰδοῦσα αὐτὸν ἡ παιδίσκη. ib. αὐτὸν] Cant. καὶ αὐτός. Gon. καὶ αὐτός. v. 70. Ὁ δὲ πάλιν ἠρνεῖτο] Cant. desunt. ib. τῷ Πέτρῳ] Cant. deest. ib. καὶ ἡ λαλιά σου ὁμοιάζει] Cant. March. Velef. desunt. v. 71. ὀμνύειν] Cant. λέγειν. ib. τοῦτον] Cant. Em. deest. v. 72. Καὶ] Cant. Καὶ εὐθέως. ib. ἐκ δευτέρου] Mont. δεύτερον. Bib. Wech. quidam εὐθύς. ib. ἀνεμνήσθη] Bib. VVech. al. εὐθὺς ἀνεμνήσθη. ib. αὐτῷ] Cant. deest. ib. ὅτι usque ad καὶ] Cant. desunt. ib. ἐπιβαλὼν ἔκλαιε] Cant. ἤρξατο κλαίειν.

CAP. XV.

V. 1. ἐπὶ τὸ] Cant. deest. ib. ποιήσαντες ... δήσαντες ... ἀπήνεγκαν] Cant. ἐποίησαν ... καὶ δήσαντες ... ἀπήγαγον εἰς τὴν αὐλήν. v. 2. αὐτὸν] Gon. deest. ib. ὁ δὲ] Cant. καί. ib. εἶπεν αὐτῷ] Cant. αὐτῷ λέγει. ib. ἀποκριθεὶς] Lin. Nov. 1. deest. v. 3. κατηγόρουν] Cant. κατηγοροῦσι. ib. αὐτὸς δὲ οὐδὲν ἀπεκρίνατο] Lin. Nov. 1. Bodl. 1. Bib. VVech. in quibusdam, desunt: habentur autem in Comp. Steph. 6. v. 4. καταμαρτυροῦσιν] Cant. March. Velef. Steph. 2. κατηγοροῦσιν. v. 6. ἀπέλυεν] March. Velef. εἰώθει ἀπολύειν. v. 7. συστασιαστῶν] Cant. Lin. Nov. 1. στασιαστῶν. ib. οἵτινες ... πεποιήκεισαν] March. Velef. ὃς ... πεποιήκει. v. 8. ἀναβοήσας] Cant. ἀναβὰς ὄχλος. ib. αἰτεῖσθαι] Cant. αἰτεῖσθαι αὐτόν. v. 9. ἀπεκρίθη &c.] Cant. ἀποκριθεὶς λέγει αὐτοῖς. ib. ὑμῖν] Cant. deest. v. 10. ἐγίνωσκε] Cant. ᾔδει. v. 11. ἀνέσεισαν] Cant. ἔπεισαν. ib. τὸν ὄχλον] Cant. τῷ ὄχλῳ. Mont. deest. v. 12. πάλιν] Cant. deest. ib. ὃν λέγετε βασιλέα] Cant. βασιλεῖ. v. 13. ἔκραξαν] Cant. Bodl. 1. ἔκραξαν, λέγοντες. ib. σταύρωσον] Bodl. 1. Em. bis habet. v. 14. οἱ δὲ usque ad finem versus] Gon. desunt. v. 15. βουλόμενος τῷ ὄχλῳ τὸ ἱκανὸν ποιῆσαι] Cant. desunt. ib. καὶ] Cant. τὸ δέ. ib. παρέδωκε] Bodl. 1. παρέδωκεν αὐτοῖς. v. 16. ἔσω τῆς αὐλῆς] Cant. March. Velef. Steph. 2. εἰς τὴν αὐλήν. ib. ὅ ἐστι πραιτώριον] March. Velef. τοῦ πραιτωρίου. v. 17. ἐνδύουσιν] Cant. ἐνέδυσαν. ib. πορφύραν] Mont. χλαμύδαν κοκκίνην. ib. πλέξαντες] Cant. deest. v. 18. αὐτὸν] Lin. Nov. 1. Bodl. 1. Gon. Em. Goog. Bib. VVech. al. αὐτὸν, καὶ λέγειν. v. 19. αὐτοῦ &c.] Cant. αὐτὸν καλάμῳ εἰς τὴν κεφαλήν. ib. καὶ τιθέντες usque ad ἐξέδυσαν] Cant. desunt. v. 20. ἐξέδυσαν] Cant. καὶ ὅτε ἐξέδυσαν. ib. πορφύραν] Mont. χλαμύδα. ib. τὰ ἴδια] Cant. deest. Gon. αὐτοῦ τὰ ἴδια. ib. αὐτὸν] Cant. deest. v. 22. φέρουσιν] Cant. March. Velef. Steph. 2. ἄγουσι. Comp. v. 24. διεμέριζον] Cant. Gon. Mont. Em. Goog. Steph. 3. 5. 6. 7. 9. διαμερίζονται. ib. τίς τί ἄρῃ] Cant. desunt. v. 25. ἐσταύρωσαν] Cant. ἐφύλασσον. v. 26. Καὶ ἦν] Cant. Ἦν δέ. ib. ὁ βασιλεὺς] Cant. οὗτός ἐστιν ὁ βασιλεύς. v. 27. αὐτοῦ] Cant. deest. v. 28.] Hic versus deest in Cant. v. 29. παραπορευόμενοι] Cant. παράγοντες. ib. αὐτῶν] Cant. Gon. deest. v. 30. καὶ κατάβα] Cant. March. Velef. Steph. 8. καταβάς. v. 31. Ὁμοίως καὶ] Cant. desunt. ib. πρὸς] Cant. εἰς. v. 32.

v. 32. Ὁ Χριστὸς] Mont. Εἰ ὁ Χριστός ἐστιν. ib. συνεσταυρωμένοι] Cant. addit σὺν αὐτῷ. Gon. Mont. Em. Goog. Lin. Nov. 1. Bodl. 1. Steph. 6. addunt αὐτῷ. v. 33. Γενομένης δὲ] Cant. Καὶ γενομένης. v. 34. ἐβόησεν ὁ Ἰησοῦς] Cant. ἐφώνησε. ib. λέγων] Cant. Bodl. 1. deest. ib. σαβαχθανὶ] Cant. Ζαφθάνει, in Lat. Zaphthane. ib. με ἐγκατέλιπες] Cant. ὠνείδισάς με· sed in Lat. dereliquisti me. v. 35. ἰδοὺ] Cant. deest. ib. φωνεῖ] Cant. φωνεῖ οὗτος. v. 36. Δραμὼν δὲ] Cant. Καὶ δραμών. ib. γεμίσας] Cant. πλήσας. ib. ἐπότιζεν αὐτὸν λέγων] Cant. desunt. ib. ἄφετε] Cant. Mont. Gon. Lin. Nov. 1. Bodl. 1. Steph. 2. 4. ἄφες. v. 38. δύο] Cant. δύο μέρη. v. 39. ἐξ] Cant. ἐκεῖ ἐξ. Gon. αὐτῷ ἐξ. ib. ἐξ ἐναντίας αὐτοῦ] Cant. Gon. desunt. ib. ὅτι] Cant. deest. v. 41. καὶ διηκόνουν αὐτῷ] Cant. desunt. ib. προσάββατον] Cant. πρὶν σάββατον. v. 43. Ἦλθεν] Mont. Lin. Nov. 1. Gon. Goog. Ἐλθών. ib. σῶμα] Cant. πτῶμα. v. 44. πάλαι ἀπέθανε] Cant. ἤδη ἐτεθνήκει. v. 45. ἀπὸ] Cant. παρά. ib. σῶμα] Cant. πτῶμα αὐτοῦ. v. 46. Καὶ ἀγοράσας] Cant. March. Velef. Steph. 9. Ὁ δὲ Ἰωσὴφ ἀγοράσας. ib. καθελὼν] Cant. λαβών. ib. τῇ σινδόνι] Cant. εἰς τὴν σινδόνα. ib. τοῦ μνημείου] Cant. addit καὶ ἀπῆλθεν. Gon. addit ἀπῆλθεν. v. 47. Ἰωσῆ] Cant. Ἰακώβου, in Lat. Jacobi. ib. ἐθεώρουν ποῦ τίθεται] Cant. ἐθεάσαντο τόπον ὅπου τέθειται.

CAP. XVI.

V. 1. Καὶ usque ad ἠγόρασαν] Cant. desunt. ib. ἠγόρασαν] Cant. Καὶ πορευθεῖσαι ἠγόρασαν. ib. ἐλθοῦσαι] Cant. deest. ib. ἀλείψωσιν αὐτὸν] Mont. ἀλείψωσι τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. Goog. ἀλείψωσι τὸν Ἰησοῦν. Cant. αὐτὸν ἀλείψωσι. v. 2. ἀνατείλαντος] Steph. 3. ἔτι ἀνατείλαντος. Cant. ἀνατέλλοντος. v. 3. ἐκ] Cant. ἀπό. ib. μνημείου] Cant. μνημείου, ἦν γὰρ μέγας σφόδρα, quæ proximo versu desunt. v. 4. Καὶ &c.] Cant. Καὶ ἔρχονται, καὶ εὑρίσκουσιν ἀποκεκυλισμένον τὸν λίθον. v. 6. Ὁ δὲ λέγει αὐτοῖς] Cant. Καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ ἄγγελος. ib. ἐκθαμβεῖσθε] Cant. φοβεῖσθε. ib. τὸν Ναζαρηνὸν] Cant. deest. ib. ἐσταυρωμένον] Steph. 6. 7. habent cum interrogatione. ib. ἴδε ὁ τόπος] Cant. ἴδετε ἐκεῖ τὸν τόπον αὐτοῦ. v. 7. εἴπατε] Cant. καὶ εἴπατε. ib. Πέτρῳ] Gon. Πέτρῳ ὅτι ἠγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν. ib. ὅτι προάγει] Cant. ἰδοὺ προάγω. Gon. καὶ ἰδοὺ προάγει. ib. αὐτὸν … εἶπεν] Cant. με … εἴρηκα. v. 8. Καὶ ἐξελθοῦσαι] March. Velef. Αἱ δὲ ἐξελθοῦσαι. ib. ἔφυγον] Comp. Steph. omn. ταχὺ ἔφυγον. ib. δὲ … τρόμος] Cant. γὰρ … φόβος. ib. γὰρ] Bib. Wech. in vet. MS. hæc adduntur, Πάντα δὲ τὰ παρηγγελμένα τοῖς περὶ τὸν Πέτρον συντόμως ἐξήγγειλαν. Μετὰ δὲ ταῦτα καὶ αὐτὸς ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ ἀνατολῆς καὶ ἄχρι δύσεως ἐξαπέστειλε δι᾽ αὐτῶν τὸ ἱερὸν καὶ ἄφθαρτον κήρυγμα τῆς αἰωνίου σωτηρίας. v. 9. Ἀναστὰς δὲ πρωῒ] Cant. Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἀναστὰς ὁ Ἰησοῦς πρωῒ. March. Velef. Em. Goog. Lin. Nov. 1. Bodl. 1. Ἀναστὰς δὲ ὁ Ἰησοῦς πρωῒ. ib. σαββάτου] Steph. 3. 6. σαββάτων, ut & Bodl. 1. ib. ἐφάνη] Cant. ἐφανέρωσε. v. 10. τοῖς] Cant. αὐτοῖς τοῖς. v. 11. ἠπίστησαν] Cant. καὶ οὐκ ἐπίστευσαν αὐτῷ. v. 14. ἐγηγερμένον] Mont. addit ἐκ νεκρῶν. v. 15. αὐτοῖς] Cant. πρὸς αὐτούς. ib. ἅπαντα] Cant. deest. ib. πάσῃ] Hinc usque ad finem in Cant. recentiori manu scribuntur, tam Græce quam Latine. v. 16. Ὁ] Cant. Ὅτι ὁ. v. 18. Ὄφεις] Cant. Καὶ ἐν ταῖς χερσὶν ὄφεις. v. 19. Κύριος] March. Velef. Mont. Steph. 3. Κύριος ὁ Ἰησοῦς. v. 20. ἐξελθόντες] Steph. 5. ἀκούσαντες. ib. ἀμήν] Bib. Wech. in plerisque abest.

EVANGELIUM secundum LUCAM.

CAP. I.

VErs. 8. αὐτὸν] March. Velef. Ζαχαρίαν. v. 9. Κυρίου] Cant. Gon. Θεοῦ. v. 11. τοῦ θυμιάματος] Gon. deest. v. 12. ἐπέπεσεν] Mont. Lin. Nov. 1. Bodl. 1. ἐπέπεσεν. v. 13. Εἶπε δὲ] Cant. Καὶ εἶπε. ib. σοὶ] Cant. deest. v. 14. σοὶ] Magd. σοὶ, καὶ ἀγαλλίασις, ut & Bodl. 1. v. 16. ἐπὶ] Bib. Wech. al. πρός. v. 20. πληρωθήσονται] Cant. πλησθήσονται. v. 21. προσδοκῶν] Cant. προσδεχόμενος. Gon. ἐκδεχόμενος. ib. ἐν τῷ] Cant. ἐπὶ τῷ. v. 23. ἀπῆλθεν] Cant. τότε ἀπῆλθεν. v. 24. αὐτοῦ] Em. Ζαχαρίου. v. 26. τῆς Γαλιλαίας] Cant. τὴν Γαλιλαίαν, in Lat. Galileam. ib. ᾗ ὄνομα Ναζαρὲτ] Cant. desunt. v. 28. γυναιξὶν] Bodl. 1. γυναιξὶν, καὶ εὐλογημένος ὁ καρπὸς τῆς κοιλίας σου. v. 29. ἰδοῦσα] March. Velef. Bib. Wech. al. ἀκούσασα. Cant. deest. ib. αὐτοῦ] Cant. deest. ib. ποταπὸς] Cant. ἐν ἑαυτῇ ποταπός. v. 30. Μαριὰμ] Cant. Μαρία. v. 33. τοὺς αἰῶνας] Cant. Lin. Nov. 1. τὸν αἰῶνα. v. 34. Εἶπε δὲ] Cant. Καὶ εἶπε. ib. ἔσται] Gon. Em. Steph. 4. 6. 9. ἔσται μοι, ut & Bodl. 1. v. 35. γεννώμενον] March. Velef. Comp. addunt ἐκ σοῦ. v. 37. παρὰ] Steph. 7. deest. v. 38. Εἶπε δὲ] Cant. Καὶ εἶπε. v. 39. Μαριὰμ] Iterum Cant. Μαρία, ut & vers. 56. ib. Ἰούδα] Bib. Wech. al. Δαβίδ. v. 41. τὸ βρέφος] Cant. deest: sed pro αὐτῆς habet τῆς Ἐλισαβὲτ τὸ βρέφος αὐτῆς. v. 42. ἀνεφώνησε] Gon. Em. ἀνεβόησε. v. 43. ἔλθῃ] Mont. deest. v. 47. σωτῆρί μου] March. Velef. σωτηρίῳ. Bib. Wech. al. σωτηρίῳ μου. v. 48. ὅτι] Cant. Κύριος ὅτι. March. Velef. deest. v. 49. μεγαλεῖα] March. Velef. Steph. 8. μεγάλα. ib. ὁ δυνατὸς] Cant. ὁ Θεὸς ὁ δυνατός. Lat. Dominus qui potens est. v. 50. γενεὰς γενεῶν] March. Velef. ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεάς. Em. Lin. Nov. 1. Bodl. 1. γενεὰν καὶ γενεάν, ut & Steph. 4. 12. Mont. γενεὰν καὶ γενεάς. Steph. 8. γενεὰς καὶ γενεάς. v. 55. τῷ … τῷ σπέρματι] Mont. Nov. 1. τὸ … τὸ σπέρμα. ib. εἰς τὸν αἰῶνα] Gon. Bodl. 1. Em. Goog. Steph. 5. ἕως αἰῶνος. v. 56. ὡσεὶ] Cant. deest. v. 60. Ἰωάννης] Cant. τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰωάννης. v. 61. τῷ ὀνόματι τούτῳ] Cant. τὸ ὄνομα τοῦτο. Gon. ἐπὶ τῷ &c. v. 62. τί, τι] Cant. ὅτι. v. 63. λέγων] Cant. deest. ib. αὐτοῦ] Cant. hic addit καὶ παραχρῆμα ἐλύθη ἡ γλῶσσα αὐτοῦ. v. 64. παραχρῆμα, καὶ ἡ γλῶσσα αὐτοῦ] Cant. desunt: post αὐτοῦ Comp. addit διηρθρώθη. v. 65. φόβος] Cant. φόβος μέγας, & ponit ante ἐπί. v. 66. τῇ καρδίᾳ] Cant. τῆς καρδίας. ib. καὶ χεὶρ] Cant. Steph. 8. καὶ γὰρ χείρ. ib. ἦν] Cant. Gon. deest. v. 67. καὶ προεφήτευσε λέγων] Cant. καὶ εἶπε. v. 68. τῷ λαῷ] March. Velef. τοῦ λαοῦ. v. 70. τῶν ἁγίων &c.] Cant. ἁγίων προφητῶν αὐτοῦ τῶν ἀπ᾽ αἰῶνος. v. 71. ἐξ ἐχθρῶν] Cant. ἐκ χειρὸς ἐχθρῶν. v. 72. καὶ] Cant. deest. v. 75. τῆς ζωῆς] Cant. March. Velef. Steph. 2. 8. deest. v. 76. σὺ] Cant. Bib. Wech. al. σὺ δέ. v. 77. αὐτῶν] Em. ἡμῶν. v. 79. τοῖς] Cant. φῶς τοῖς.

CAP. II.

V. 3. ἰδίαν] Cant. ἑαυτοῦ. ib. πόλιν] Cant. Steph. 2. πατρίδα. v. 4. τὴν Ἰουδαίαν] Cant. γῆν Ἰούδα. ib. διὰ usque ad finem versus] Cant. postponit versui quinto. v. 5. γυναικὶ] Cant. Steph. 8. deest. v. 6. Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ εἶναι αὐτοὺς ἐκεῖ] Cant. Ὡς δὲ παρεγένοντο. ib. ἐπλήσθησαν] Cant. ἐτελέσθησαν. v. 7. διότι usque ad finem versus] Em. desunt. ib. αὐτοῖς] March. Velef. αὐτῇ. v. 8. Καὶ ποιμένες] Cant. Ποιμένες δέ. v. 9. καὶ δόξα Κυρίου περιέλαμψεν αὐτοὺς] Em. desunt. ib. Κυρίου] Cant. deest. v. 10. παντὶ] Cant. καὶ παντί. v. 11. σήμερον] Goog. deest. v. 12. σημεῖον] Cant. σημεῖον ἔσω. ib. κείμενον] Cant. deest. v. 14. εὐδοκία] Cant. March. Velef. εὐδοκίας. v. 15. καὶ οἱ ἄνθρωποι] Steph. 8. desunt. v. 17. τούτου] Cant. deest. v. 21. ἐπλήσθησαν] Cant. συνετελέσθησαν. ib. αὐτὸν] Ita Steph. 2. 3. 4. 7. 8. 9. Comp. sed Bodl. 1. τὸ παιδίον. ib. καὶ ἐκλήθη] Cant. ὠνομάσθη. ib. κοιλίᾳ] Cant. κοιλίᾳ μητρός. v. 22. αὐτῶν] Lin. Nov. 1. Cant. Mont. Bib. Wech. al. αὐτοῦ. Comp. March. Velef. αὐτῆς. ib. αὐτὸν] Em. οἱ γονεῖς τὸ παιδίον Ἰησοῦν. v. 24. εἰρημένον] March. Velef. Steph. 5. γεγραμμένον. v. 25. ἰδοὺ] Cant. deest. ib. εὐλαβὴς] Bib. Wech. al. εὐσεβής. v. 26. Καὶ &c.] Cant. Κεχρηματισμένος δὲ ἦν. v. 27. Ἐθισμένον] Cant. ἔθος. v. 32. ἐθνῶν] Cant. deest. v. 33. Ἰωσὴφ] Cant. March. Velef. ὁ πατὴρ αὐτοῦ. Steph. 8. ὁ πατήρ. ib. αὐτοῦ] Cant. deest. v. 34. αὐτοὺς] Steph. 9. αὐτόν. ib. ἀντιλεγόμενον] March. Velef. ἀντιλεξόμενον. v. 36. ἦν] Cant. deest. ib. αὕτη] Cant. καὶ αὕτη. ib. ἑπτὰ] Cant. ponit post ἔτη. v. 37. ὡς] Cant. deest. Steph. 8. 14. ἕως. ib. ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ] Cant. τοῦ ναοῦ. v. 38. αὕτη] Cant. deest. ib. Κυρίῳ] Cant. Θεῷ. ib. ἐν Ἱερουσαλὴμ] March. Velef. Steph. 4. ἐν τῷ Ἰσραήλ. v. 39. Ναζαρὲτ] Cant. addit καθὼς ἐρρέθη διὰ τοῦ προφήτου ὅτι Ναζωραῖος κληθήσεται. v. 40. παιδίον] Cant. παιδίον Ἰησοῦς. ib. πνεύματι] Cant. March. Velef. Steph. 2. deest. ib. ἐπ᾽ αὐτὸ] Cant. ἐν αὐτῷ. v. 41. Καὶ ἐπορεύοντο] Cant. Ἐπορεύοντο δέ. v. 42. ὅτε] Gon. ὡς. ib. ἐτῶν δώδεκα] Cant. αὐτοῦ ἔτη ιβ. ib. ἑορτῆς] Cant. ἑορτῆς τῶν ἀζύμων. v. 43. ἔγνω Ἰωσὴφ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ] Cant. March. Velef. Steph. 8. ἔγνωσαν οἱ γονεῖς· quibus addit Cant. αὐτοῦ. v. 44. Νομίσαντες δὲ] Cant. καὶ νομίσαντες. v. 45. αὐτὸν] Cant. March. Velef. deest. ib. ζητοῦντες] Cant. ἀναζητοῦντες. v. 46. ἐν τῷ ἱερῷ] Lin. Nov. 1. deest. v. 48. αὐτὸν] Gon. March. Velef. deest. ib. ἐξεπλάγησαν καὶ πρὸς αὐτὸν] Mont. desunt, sed habentur in margine. ib. ὀδυνώμενοι] Cant. addit καὶ λυπούμενοι. v. 50. Καὶ αὐτοὶ] Cant. Αὐτοὶ δέ. v. 51. καὶ ἦλθεν] Cant. desunt. ib. καὶ ἡ] Cant. ἡ δέ. ib. τὰ ῥήματα] Goog. ταῦτα. v. 52. ἀνθρώποις] Cant. παρὰ ἀνθρώπων.

CAP. III.

V. 1. Τιβερίου] Bodl. 1. deest. ib. ἡγεμονεύοντος] Cant. March. Velef. Steph. 2. ἐπιτροπεύοντος· in Lat. Cant. procurante. ib. καὶ τετραρχοῦντος τῆς Γαλιλαίας] Cant. desunt. v. 2. ἀρχιερέως] Bib. Wech. al. ἀρχιερέων. v. 3. λέγοντος] Cant. March. Velef. deest. v. 4. αὐτοῦ] Cant. ὑμῶν. v. 6. τοῦ Θεοῦ] Cant. Κυρίου. v. 7. οὖν] Cant. δέ. ib. ὑπ᾽] Cant. ἐνώπιον. v. 8. καρποὺς ἀξίους] Cant. καρπὸν ἄξιον. ib. ἄρξησθε] Cant. Steph. 8. δόξητε. v. 9. τῶν δένδρων] March. Velef. τοῦ δένδρου. ib. καρπὸν καλὸν] Cant. καρποὺς καλούς. ib. ἐκκόπτεται … βάλλεται] March. Velef. ἐκκοπήσεται … βληθήσεται. v. 10. ποιήσομεν] Cant. Steph. 2. ποιήσωμεν, ἵνα σωθῶμεν. v. 12. τελῶναι] Cant. τελῶναι ὁμοίως. ib. βαπτισθῆναι] Mont. Gon. Goog. Lin. Nov. 1. Bodl. 1. Steph. 3. 5. addunt ὑπ᾽ αὐτοῦ. ib. ποιήσομεν] Cant. Steph. 2. ποιήσωμεν, ἵνα σωθῶμεν, ut vers. 10. v. 13. πρὸς αὐτοὺς] Cant. αὐτοῖς. Em. desunt. ib. πλέον] Magd. deest. ib. πράσσετε] Cant. πράσσειν, suprascripto πράττετε, & ponit post πλέον. v. 14. αὐτὸν] Cant. deest. ib. καὶ ἡμεῖς] Cant. deest. ib. ποιήσομεν] Cant. hic iterum addit ἵνα σωθῶμεν. ib. καὶ &c.] Cant. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς. v. 16. Ἀπεκρίνατο &c.] Cant. Ἐπιγνοὺς τὰ διανοήματα αὐτῶν εἶπεν. ib. μὲν &c.] Cant. ὑμᾶς βαπτίζω ἐν ὕδατι εἰς μετάνοιαν. ib. ἔρχεται δὲ ὁ] Cant. ὁ δὲ ἐρχόμενος. ib. μου] Cant. μου ἐστίν. ib. τῶν ὑποδημάτων αὐτοῦ] Cant. τοῦ ὑποδήματος. ib. ἁγίῳ] Em. deest. v. 17. αὐτοῦ] Cant. deest. v. 18. παρακαλῶν] Cant. Steph. 2. παραινῶν. ib. τὸν λαὸν] Lin. Nov. 1. τῷ λαῷ. v. 19. Φιλίππου] Cant. Goog. Em. Magd. Lin. Nov. 1. Bodl. 1. Steph. 4. 6. 7. 8. 9. deest. v. 22. ὡσεὶ … ἐπ᾽ … ἐξ] Cant. ὡς … εἰς … ἐκ τοῦ. ib. λέγουσαν] Cant. deest. ib. σὺ εἶ usque ad finem versus] Cant. υἱός μου εἶ σὺ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε. v. 23. Καὶ αὐτὸς ἦν ὁ] Cant. Ἦν δέ. ib. ὢν] Cant. deest. ib. ἐνομίζετο] Cant. ἐνομίζετο εἶναι. ib. υἱὸς Ἰωσὴφ usque ad Ζοροβάβελ vers. 27.] Cant. hoc modo enumerat ex Matth. υἱὸς Ἰωσὴφ, τοῦ Ἰακὼβ, τοῦ Ματθὰν, τοῦ Ἐλεάζαρ, τοῦ Ἐλιοὺδ, τοῦ Ἰαχεὶν, τοῦ Σαδὼκ, τοῦ Ἀζὼρ, τοῦ Ἐλιακεὶμ, τοῦ Ζοροβάβελ, & sic deinceps: τοῦ Σαλαθιὴλ, τοῦ Ἰεχονίου, τοῦ Ἰωακεὶμ, τοῦ Ἐλιακεὶμ, τοῦ Ἰωσία, τοῦ Ἀμὼς, τοῦ Μανάσση, τοῦ Ἐζεκία, τοῦ Ἄχας, τοῦ Ἰωθὰμ, τοῦ Ὀζία, τοῦ Ἀμασία, τοῦ Ἰωᾶς, τοῦ Ὀχοζίου, τοῦ Ἰωρὰμ, τοῦ Ἰωσαφὰδ, τοῦ Ἀσὰφ, τοῦ Ἀβιούδ. v. 24. Ματθὰτ] Lin. Nov. 1. Magd. Ματθὰν, ut & Gon. Mont. Goog. ib. Ἰαννὰ] Bib. Wech. al. interseritur τοῦ Ἐλεάζαρ, τοῦ Φαρὲς, inter Ἰαννὰ & Ἰωσήφ. ib. Ἰωσὴφ] Inter hunc & Mattathiam Bib. Wech. al. interponunt τοῦ Ἰωεὶμ, τοῦ Ἰούδα. v. 25. Ματταθίου] Bib. Wech. Ματταθίου, τοῦ Ματτὰθ, τοῦ Ἰακώβ. ib. Ἀμὼς] Inter Ἀμὼς & Ναοὺμ Bib. Wech. al. habetur τοῦ Λευὶ, τοῦ Ἰσαάκ. ib. Ναοὺμ] Inter Ναοὺμ & Ἐσλὶ Bib. Wech. vet. inserit τοῦ Συμεὼν, τοῦ Ἀβραάμ. ib. Ἐσλὶ] Inter Ἐσλὶ & Ναγγαὶ Bib. Wech. legit antiquus τοῦ Ἰούδα, τοῦ Θαρά. ib. Ναγγαὶ] Gon. Em. Ἀγγαί. ib. τοῦ Ἀμὼς, τοῦ Ναοὺμ, τοῦ Ἐσλὶ, τοῦ Ναγγαὶ, τοῦ Μαὰθ] Magd. desunt. v. 26. Ἰωσὴφ] Magd. Steph. 4. 8. 9. Ἰωσήχ. v. 28. Ἰωσὴ] Lin. Nov. 1. Magd. Bib. VVech. al. Ἰωσῆ. Steph. 8. Ἰησοῦ. v. 30. Ἰωνὰν] Magd. Gon. Ἰωάννα. Mont. Goog. Lin. Nov. 1. Ἰωνάμ. ib. Ἐλιακεὶμ] Lin. Nov. 1. Ἰωακείμ. v. 31. Μαϊνὰν] Steph. 8. Μεννά. v. 32. Σαλμὼν] Bodl. 1. Σαλμών. v. 33. Ἀρὰμ] Em. Goog. Bodl. 1. Lin. Nov. 1. Ἀρὰμ, τοῦ Ἰωράμ. v. 37. τοῦ Καϊνὰν] Cant. deest.

CAP. IV.

V. 1. εἰς τὴν ἔρημον] Cant. ἐν τῇ ἐρήμῳ. v. 2. Διαβόλου] Cant. Σατανᾶ. ib. ὕστερον] Cant. deest. ib. καὶ εἶπεν] Cant. εἶπε δέ. v. 3. τῷ λίθῳ τούτῳ ἵνα γένηται ἄρτος] Cant. ἵνα οἱ λίθοι οὗτοι ἄρτοι γένωνται. v. 4. ἀπεκρίθη … πρὸς αὐτὸν λέγων] Cant. ἀποκριθεὶς … εἶπε. ib. ὅτι] Cant. deest. ib. Θεοῦ] Em. ἐκπορευομένῳ διὰ στόματος Θεοῦ. v. 5. ὁ Διάβολος] Cant. March. Velef. deest. ib. ὑψηλὸν] Cant. ὑψηλὸν λίαν. ib. τῆς οἰκουμένης] Cant. Steph. 2. 4. τοῦ κόσμου. v. 6. αὐτῶν] Cant. τούτων. v. 7. ἐὰν] Steph. 3. ἐὰν πεσών. v. 8. Ὕπαγε ὀπίσω μου Σατανᾶ] Cant. March. Velef. Steph. 2. 7. 8. desunt. ib. γὰρ] Cant. Gon. Goog. Em. Mont. Lin. Nov. 1. Magd. Steph. 2. 3. 4. 5. 7. 8. 9. Comp. deest. v. 11. ὅτι] Cant. Gon. Mont. Goog. Lin. Nov. 1. Bodl. 1. deest. v. 12. ὅτι εἴρηται] Cant. γέγραπται. v. 13. καιροῦ] Cant. χρόνου. v. 14. περιχώρου] March. Velef. χώρας.

v. 15

v. 15. αὐτῶν] Cant. deest. ib. πάντων] Mont. αὐτῶν, sed in margine πάντων. v. 16. Καὶ ἦλθεν] Cant. Ἐλθὼν δέ. Em. Καὶ ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς. ib. ϗ … αὐτῷ] Cant. desunt. ib. τῶν σαββάτων] March. Velef. τοῦ σαββάτου. v. 17. βιβλίον Ἠσαΐου τοῦ προφήτου] Cant. ὁ προφήτης Ἠσαΐας. ib. ἀναπτύξας] Bib. Wech. al. ἀνοίξας. ib. τὸ βιβλίον] Cant. deest. v. 18. ἀπέσταλκέ με] Cant. ἀπέσταλμαι, sed in Lat. misit me. ib. ἰάσασθαι usque ad finem versus] Cant. desunt. v. 19. δεκτὸν] March. Velef. δεκτὸν, ϗ ἡμέραν τῆς ἀνταποδόσεως. v. 21. ὅτι] Cant. deest. Hic versus deest in Em. ut & prius membrum versus sequentis. v. 22. ἐπὶ] Em. Steph. 6. οἱ ὄχλοι ἐπί. v. 23. ἐν τῇ] Cant. εἰς. v. 24. ἀμὴν] Cant. ἀμὴν ἀμήν. ib. ὑμῖν] Gon. deest. v. 25. ἐπὶ] Cant. deest. v. 26. Σιδῶνος] Cant. Σιδωνίας, in Lat. Sidonia. v. 27. ἐν τῷ Ἰσραὴλ] Lin. Nov. 1. desunt; sed habentur in marg. Nov. 1. Cant. ponit ante ἐπί. v. 29. εἰς τὸ] Cant. ὥστε. v. 31. Γαλιλαίας] Cant. Γαλιλαίας τὴν παραθαλάσσιον ἐν τοῖς ὁρίοις Ζαβουλὼν ϗ Νεφθαλείμ, in Lat. ad maritimum in finibus Zabulun & Nephthalim. ib. αὐτοὺς] Lin. Nov. 1. Mont. deest. v. 32. ὅτι usque ad finem versus] Em. desunt. v. 33. Καὶ ἐν … ἦν] Cant. Ἦν δὲ ἐν. ib. πνεῦμα δαιμονίου ἀκαθάρτου] Cant. March. Velef. δαιμόνιον ἀκάθαρτον. v. 34. Ἔα] Cant. Mont. deest, ut & in Lin. Nov. 1. v. 35. ϗ ἐπετίμησεν] March. Velef. ἐπέπληξε. ib. ἐξῆλθεν] Cant. ἀνακραυγάσαν τὸ ἐξῆλθεν. Steph. 2. ϗ ἀνακραυγάσαν ἐξῆλθεν. v. 36. θάμβος] Cant. addit μέγας. ib. πνεύμασι] Mont. Steph. 6. δαίμοσι. v. 37. ἐξεπορεύετο ἦχος] Cant. ἐξῆλθεν ἡ ἀκοή. v. 38. εἰσῆλθεν] Cant. Mont. Lin. Nov. 1. Bodl. 1. ἦλθεν. Em. εἰσῆλθεν ὁ Ἰησοῦς. ib. Σίμωνος] Cant. Steph. 2. Σίμωνος ϗ Ἀνδρέου. ib. συνεχομένη] Cant. κατεχομένη. v. 39. ἐπιστὰς] Cant. ἐπιστραφείς. ib. δὲ ἀναστᾶσα διηκόνει] Cant. ὥστε ἀναστῆσαι διακονεῖν. v. 40. εἶχον … ἤγαγον] Cant. εἶχαν … ἔφερον. ib. αὐτῶν] Cant. deest. v. 41. ἀπὸ] Steph. 4. πολλὰ ἀπό. ib. κράζοντα] Cant. κραυγάσαντα. ib. ὁ Χριστὸς] Cant. March. Velef. deest. v. 42. ἔρημον] Mont. ἔτερον. ib. ἐζήτουν … κατεῖχον] Cant. ἐπεζήτουν … ἀπεῖχον. v. 43. ϗ &c.] Cant. Mont. δεῖ με ϗ εἰς τὰς ἄλλας πόλεις εὐαγγελίσασθαι. ib. ὅτι εἰς τοῦτο] Cant. εἰς τοῦτο γάρ. v. 44. ἐν ταῖς συναγωγαῖς] Cant. εἰς τὰς συναγωγάς.

CAP. V.

V. 1. ϗ αὐτὸς ἦν ἑστὼς] Cant. ἑστῶτος αὐτοῦ, in Lat. stante illo. ib. παρὰ] Mont. Goog. Nov. 1. περί. v. 2. ἀπέπλυναν] Cant. ἔπλυνον. v. 3. τῶν πλοίων] Cant. πλοῖον. ib. ἀπὸ &c.] Cant. ἐπαναγαγεῖν ἀπὸ τῆς γῆς ὅσον ὅσον. ib. ἐδίδασκεν &c.] Cant. ἐν τῷ πλοίῳ ἐδίδασκε. v. 4. Ὡς] Cant. Ὅτε. ib. εἰς] Bodl. 1. πρός. v. 5. Καὶ &c.] Cant. Ὁ δὲ Σίμων ἀποκριθείς. ib. ἐπιστάτα] Cant. Steph. 2. διδάσκαλε. ib. χαλάσω τὸ δίκτυον] Cant. οὐ μὴ παρακούσομαι. ib. τὸ δίκτυον] Steph. 4. 8. τὰ δίκτυα. v. 6. τοῦτο ποιήσαντες] Cant. εὐθὺς χαλάσαντες τὰ δίκτυα. ib. διερρήγνυτο &c.] Cant. ὥστε τὰ δίκτυα ῥήσσεσθαι. ib. αὐτῶν] Lin. Nov. 1. addunt ὥστε μὴ δύνασθαι ἀγαγεῖν αὐτό. v. 7. συλλαβέσθαι] Cant. βοηθεῖν. ib. ϗ ἦλθον ϗ] Cant. ἐλθόντες οὖν. ib. ὥστε] Cant. Steph. 2. ὥστε παρά τι. ib. αὐτὰ] Cant. deest. v. 8. Ἰδὼν δὲ Σίμων Πέτρος] Cant. Ὁ δὲ Σίμων. ib. τοῖς γόνασι τοῦ Ἰησοῦ] Cant. αὐτοῦ τοῖς ποσί. ib. λέγων] Cant. λέγων παρακαλῶ. v. 9. ϗ πάντας τοὺς σὺν αὐτῷ] Cant. desunt. ib. ᾗ] Cant. ὧν. v. 10. Ὁμοίως &c.] Cant. Ἦσαν δὲ κοινωνοὶ αὐτοῦ Ἰάκωβος ϗ Ἰωάννης υἱοὶ Ζεβεδαίου. ib. ϗ εἶπε &c.] Cant. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, δεῦτε, ϗ μὴ γίνεσθε ἁλιεῖς ἰχθύων, ποιήσω γὰρ ὑμᾶς ἁλιεῖς ἀνθρώπων. v. 11. Καὶ &c.] Cant. Οἱ δὲ ἀκούσαντες πάντα κατέλειψαν ἐπὶ τῆς γῆς, καί. v. 12. πλήρης λέπρας] Cant. λεπρός. ib. πεσὼν] Cant. ἔπεσεν. ib. ἐδεήθη αὐτοῦ] Cant. desunt. v. 13. Καὶ ἐκτείνας] Cant. ἐκτείνας δέ. ib. εἰπὼν] Cant. λέγων. ib. ἡ λέπρα ἀπῆλθεν ἀπ᾽ αὐτοῦ] Cant. ἐκαθαρίσθη. v. 14. ἀλλὰ ἀπελθὼν] Cant. ἀπελθὼν δέ. ib. εἰς μαρτύριον αὐτοῖς] Cant. ἵνα εἰς μαρτύριον ἦ ὑμῖν τοῦτο. Ὁ δὲ ἐξελθὼν ἤρξατο κηρύσσειν ϗ διαφημίζειν τὸν λόγον, ὥστε μηκέτι δύνασθαι αὐτὸν φανερῶς εἰς πόλιν εἰσελθεῖν· ἀλλὰ ἔξω ἦν ἐν ἐρήμοις τόποις, ϗ συνήρχοντο πρὸς αὐτὸν, ϗ ἦλθε πάλιν εἰς Καφαρναούμ. v. 15. ὑπ᾽ αὐτοῦ] Cant. Mont. Bodl. 1. desunt. v. 16. ἐν ταῖς ἐρήμοις] March. Velef. ἐν τῇ ἐρήμῳ. v. 17. ϗ αὐτὸς ἦν διδάσκων] Cant. αὐτοῦ διδάσκοντος· in Mont. ϗ αὐτὸς desunt: in March. Velef. pro ἦν est ἦτο. ib. ϗ ἦσαν &c.] Cant. συνελθεῖν τοὺς Φαρισαίους ϗ Νομοδιδασκάλους. ib. οἳ ἦσαν ἐληλυθότες] Cant. ἦσαν δὲ συνεληλυθότες. Mont. Lin. Nov. 1. Bodl. 1. οἳ ἦσαν συνελθόντες. ib. ϗ Ἱερουσαλὴμ] Cant. deest. ib. ϗ δύναμις Κυρίου ἦν] Cant. desunt. ib. εἰς τὸ] Cant. τοῦ. v. 19. διὰ ποίας] Mont. Goog. Lin. Nov. 1. Bodl. 1. πῶς. Gon. διὰ ποίας ὁδοῦ. In Steph. 2. 3. 4. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. διὰ deest. ib. ἀναβάντες] Cant. ἀνέβησαν. ib. διὰ usque ad εἰς] Cant. ϗ ἀποστεγάσαντες τοὺς κεράμους ὅπου ἦν καθῆκαν τὸν κράββατον σὺν τῷ παραλυτικῷ. v. 20. Καὶ ἰδὼν … εἶπεν αὐτῷ· ἄνθρωπε] Cant. Ἰδὼν δὲ Ἰησοῦς … λέγει τῷ παραλυτικῷ. ib. σοὶ] Cant. deest. v. 21. Φαρισαῖοι] Cant. addit ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν. ib. τίς ἐστιν οὗτος, ὃς] Cant. τί οὗτος. ib. μόνος] Cant. εἷς. v. 22. ἀποκριθεὶς εἶπε πρὸς αὐτοὺς] Cant. λέγει αὐτοῖς. ib. ὑμῶν] Cant. Steph. 2. ὑμῶν πονηρά. v. 24. παραλελυμένῳ] Cant. Mont. Lin. Nov. 1. Bodl. 1. Steph. 8. παραλυτικῷ. ib. ἄρας τὸ κλινίδιόν σου] Cant. ἆρον τὸν κράββατόν σου, καί. v. 25. ἐφ᾽ ᾧ κατέκειτο] Cant. March. Velef. Steph. 2. τὴν κλίνην. v. 26. Καὶ usque ad ϗ ἐπλήσθησαν] Cant. desunt. ib. ὅτι] Cant. deest. v. 27. μετὰ ταῦτα ἐξῆλθε, ϗ ἐθεάσατο] Cant. ἐλθὼν πάλιν παρὰ τὴν θάλασσαν τὸν ἐπακολουθοῦντα αὐτῷ ὄχλον ἐδίδασκεν· ϗ παράγων εἶδεν. ib. τελώνην ὀνόματι Λευΐν] Cant. Λευεὶ τὸν τοῦ Ἀλφαίου. ib. εἶπεν] Cant. λέγει. v. 29. κατακείμενοι] Cant. ἀνακείμενοι. v. 31. Καὶ ἀποκριθεὶς] Cant. Ἀποκριθεὶς δέ. v. 32. ἐλήλυθα] Cant. ἦλθον. v. 33. ὁμοίως ϗ οἱ τῶν Φαρισαίων] Cant. ϗ οἱ μαθηταὶ τῶν Φαρισαίων, & ponit post Ἰωάννου. ib. σοὶ] Cant. μαθηταί σου. ib. ἐσθίουσι ϗ πίνουσιν] Cant. οὐδὲν τούτων ποιοῦσιν. v. 34. Ὁ δὲ] Cant. Ὁ δὲ Ἰησοῦς. ib. μὴ usque ad finem versus] Cant. μὴ δύνανται οἱ υἱοὶ τοῦ νυμφῶνος ἐφ᾽ ὅσον ἔχουσι τὸν νυμφίον μεθ᾽ αὐτῶν νηστεύειν. v. 36. ἱματίου] Cant. ἀπὸ ἱματίου. ib. καινοῦ] Cant. καινοῦ σχίσας, in Lat. scindens. ib. σχίζει … συμφωνεῖ] Steph. 2. 4. 8. σχίσει … συμφωνήσει. ib. καινοῦ] Cant. καινὸν ἐπίβλημα. v. 37. ἀσκοὺς, ϗ] Cant. ἀσκοὺς παλαιοὺς, καί. v. 38. βλητέον … συντηροῦνται] Cant. βάλλουσι … τηροῦνται. v. 39.] Hic versus deest in Cant.

CAP. VI.

V. 1. Ἐγένετο δὲ] Cant. Καὶ ἐγένετο. ib. δευτεροπρώτῳ] Cant. Lat. secundo primo. ib. ϗ ἔτιλλον &c.] Cant. οἱ δὲ μαθηταὶ αὐτοῦ ἤρξαντο τίλλειν. v. 2. εἶπον αὐτοῖς] Cant. ἔλεγον αὐτῷ. ib. τί &c.] Cant. ἴδε τί ποιοῦσιν οἱ μαθηταί σου τοῖς σάββασιν ὃ οὐκ ἔξεστι. ib. ποιεῖν] March. Velef. deest. v. 3. Καὶ ἀποκριθεὶς] Cant. Ἀποκριθεὶς δέ. ib. οὐδὲ] Cant. οὐδέποτε. ib. μετ᾽ αὐτοῦ ὄντες] Cant. σὺν αὐτῷ. v. 4. Ὡς εἰσῆλθεν] Cant. Εἰσελθών. ib. ἔλαβε ϗ] Cant. desunt. ib. οὓς οὐκ ἔξεστι] Cant. οἷς οὐκ ἐξὸν ἦν. ib. μόνους τοὺς ἱερεῖς] Cant. Bodl. 1. μόνοις (Bodl. 1. μόνον) τοῖς ἱερεῦσι. v. 5. αὐτοῖς]

Em. αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς. Hunc versum Cant. ponit post vers. 10. v. 6.] Ante hunc versum habentur in Cant. Steph. 2. Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ θεασάμενός τινα ἐργαζόμενον τῷ σαββάτῳ, εἶπεν αὐτῷ· ἄνθρωπε εἰ μὲν οἶδας τί ποιεῖς, μακάριος εἶ· εἰ δὲ μὴ οἶδας ἐπικατάρατος, ϗ παραβάτης εἶ τοῦ νόμου. ib. Ἐγένετο &c.] Cant. Εἰσελθόντος αὐτοῦ πάλιν εἰς τὴν συναγωγὴν σαββάτῳ ἐν ᾗ ἦν ἄνθρωπος ξηρὰν ἔχων χεῖρα. v. 7. αὐτὸν] Steph. 3. 4. 5. 6. Comp. deest. ib. κατηγορίαν] Cant. κατηγορῆσαι. ib. αὐτοῦ] Lin. Nov. 1. Steph. 3. 5. 8. κατ᾽ αὐτοῦ. v. 8. ᾔδει] Cant. γινώσκων. ib. ϗ εἶπε &c.] Cant. λέγει τῷ τὴν χεῖρα ἔχοντι ξηράν. ib. εἰς τὸ μέσον] Cant. ἐν τῷ μέσῳ. ib. ὁ δὲ … ἔστη] Cant. ϗ … ἐστάθη. v. 9. ἐπερωτήσω] Steph. 8. ἐπερωτῶ. ib. τί] Cant. March. Velef. Steph. 8. εἰ. ib. τοῖς σάββασι] Cant. Steph. 8. τῷ σαββάτῳ. ib. ἀπολέσαι] Gon. Mont. Em. Goog. Lin. Nov. 1. Bodl. 1. ἀποκτεῖναι. Cant. Em. addunt οἱ δὲ ἐσιώπων. v. 10. εἶπε τῷ ἀνθρώπῳ] Cant. ἐν ὀργῇ λέγει τῷ ἀνθρώπῳ, in Lat. in ira dicit homini. Gon. Mont. Em. Goog. Bodl. 1. Lin. Nov. 1. εἶπεν αὐτῷ. ib. ὁ δὲ ἐποίησεν οὕτω] Cant. March. Velef. Steph. 2. ϗ ἐξέτεινε. In Mont. Lin. Nov. 1. οὕτω deest. ib. ὑγιὴς] Cant. Steph. 2. deest. ib. ἄλλη] Hic habet Cant. vers. quintum. v. 11. διελάλουν] Cant. διελογίζοντο. ib. τί ἂν ποιήσειαν τῷ Ἰησοῦ] Cant. πῶς ἀπολέσουσιν αὐτόν. v. 12. ταύταις ἐξῆλθεν … προσεύξασθαι] Cant. ἐκείναις ἐξελθεῖν αὐτὸν … ϗ προσεύχεσθαι. ib. τοῦ Θεοῦ] Cant. deest. v. 13. ὠνόμασε] Cant. Magd. ἐκάλεσε. v. 14. Σίμωνα] Cant. πρῶτον Σίμωνα. ib. ὃν ϗ ὠνόμασε Πέτρον] March. Velef. desunt. ib. Ἰωάννην] Cant. Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ οὓς ἐπωνόμασε Βοανηργὲς, ὅ ἐστιν υἱοὶ βροντῆς, καί. v. 15. Θωμᾶν] Cant. Θωμᾶν, τὸν ἐπικαλούμενον Δίδυμον. v. 17. ϗ Ἱερουσαλὴμ, ϗ τῆς παραλίου Τύρου ϗ Σιδῶνος] Cant. ϗ ἄλλων πόλεων. ib. οἳ ἦλθον] Cant. ἐληλυθότων. v. 20. ἐπάρας] Cant. ὅτι ἄρας. ib. αὐτοῦ posterius] Cant. deest. ib. πτωχοὶ] Em. addit τῷ πνεύματι. v. 21. μακάριοι οἱ κλαίοντες νῦν· ὅτι γελάσετε] Cant. desunt. v. 22. ὑμᾶς] Cant. deest. v. 23. ἰδοὺ γὰρ] Cant. ὅτι. v. 24. ὅτι] March. Velef. οἱ. v. 25. ὅτι] Bib. Wech. al. νῦν· ὅτι. v. 26. ὑμῖν] Steph. omn. deest. ib. πάντες] Steph. omn. deest. v. 29. πάρεχε] Cant. πάρεχε αὐτῷ. v. 31. ὁμοίως] Cant. deest. v. 32. ἁμαρτωλοὶ] Cant. ἁμαρτωλοὶ τοῦτο ποιοῦσι. v. 33. ἐὰν … τὸ αὐτὸ] Cant. εἰ … τοῦτο. v. 34. τὰ ἴσα] Cant. deest. v. 37. Καὶ] Cant. Steph. 2. deest. v. 38. τῷ γὰρ αὐτῷ μέτρῳ ᾧ] Cant. ᾧ γὰρ μέτρῳ. v. 39. Εἶπε δὲ] Cant. Ἔλεγε δὲ καί. Steph. 8. εἶπε δὲ καί. v. 40. αὐτοῦ] Cant. deest. v. 41. ἰδίῳ] Cant. σῷ. v. 42. ἀδελφέ] Cant. deest. ib. τὸ ἐν τῷ usque ad ὑποκριτὰ] Cant. ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου, ϗ ἰδοὺ ἡ δοκὸς ἐν τῷ σῷ ὀφθαλμῷ ὑπόκειται. v. 43. γὰρ] Cant. deest. ib. καρπὸν σαπρὸν] Cant. καρποὺς σαπρούς. v. 44. γὰρ] Gon. deest. ib. ἐξ ἀκανθῶν συλλέγουσι] Cant. ἐκλέγονται ἐξ ἀκανθῶν. ib. ἰδίου καρποῦ] Cant. καρποῦ αὐτοῦ. v. 45. ἄνθρωπος posterius] Cant. deest. ib. θησαυροῦ τῆς καρδίας αὐτοῦ] Cant. desunt. v. 46. καλεῖτε] Cant. λέγετε. ib. λέγω] Gon. ἐγὼ λέγω ὑμῖν. v. 49. προσέρρηξεν] Cant. συνέρρηξεν. ib. εὐθέως ἔπεσεν] Mont. συνέπεσεν. ib. ἐκείνης] Gon. deest.

CAP. VII.

V. 1. Ἐπεὶ &c.] Cant. Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσε ταῦτα τὰ ῥήματα λαλῶν. ib. αὐτοῦ] Gon. ταῦτα. ib. εἰς τὰς ἀκοὰς τοῦ λαοῦ] Cant. desunt. ib. εἰσῆλθεν] Cant. ἦλθεν. v. 2. δοῦλος] Cant. παῖς. ib. κακῶς ἔχων] Gon. ὑπάρχων. ib. ἔντιμος] Cant. τίμιος. v. 3. Ἀκούσας δὲ] Cant. Καὶ ἀκούσας. ib. πρὸς αὐτὸν] Cant. deest. v. 4. πρὸς τὸν Ἰησοῦν] Cant. desunt. ib. παρεκάλουν] Cant. ἠρώτων. v. 6. Ὁ δὲ &c.] Cant. Ἐπορεύετο δὲ μετ᾽ αὐτῶν ὁ Ἰησοῦς. ib. ἀπὸ] Cant. deest. v. 7. Διὸ usque ad ἀλλὰ] Cant. desunt. v. 8. ϗ τῷ ἄλλῳ ἔρχου, ϗ ἔρχεται] Mont. Gon. desunt: sed habentur in marg. Gon. v. 9. αὐτὸν] Cant. Mont. deest. ib. τῷ ἀκολουθοῦντι αὐτῷ ὄχλῳ] March. Velef. τοῖς ἀκολουθοῦσιν αὐτῷ ὄχλοις. Mont. Cant. Lin. Nov. 1. Bodl. 1. αὐτῷ deest. ib. λέγω ὑμῖν] Gon. desunt. Cant. Em. ἀμὴν λέγω ὑμῖν. ib. οὐδὲ &c.] Cant. οὐδέποτε τοσαύτην πίστιν εὗρον ἐν τῷ Ἰσραήλ. v. 10. δοῦλον] Cant. deest. v. 11. ἐγένετο ἐν] Cant. deest. ib. αὐτῷ] Mont. Gon. Lin. Nov. 1. deest. ib. ἱκανοὶ] Cant. March. Velef. Steph. 2. 8. deest. ib. πολὺς] Gon. τῆς πόλεως. v. 12. Ὡς δὲ] Cant. Ἐγένετο δὲ ὡς. ib. ϗ ἰδοὺ] Cant. deest. ib. αὐτῇ χήρα] Cant. αὐτῇ χήρα οὔσῃ. Magd. Bib. Wech. al. αὕτη ἦν χήρα. ib. ὄχλος … ἱκανὸς] Cant. πολὺς ὄχλος. ib. σὺν] Cant. συνεληλύθει. v. 13. Καὶ ἰδὼν] Cant. ἰδὼν δέ. ib. αὐτὴν ὁ Κύριος] Cant. ὁ Ἰησοῦς. v. 14. νεανίσκε] Cant. νεανίσκε, νεανίσκε. v. 16. ἐγήγερται] Cant. ἐξηγέρθη. ib. αὐτοῦ] Steph. 3. 5. addunt εἰς ἀγαθόν. v. 17. ϗ ἐν πάσῃ τῇ περιχώρῳ] Lin. desunt. v. 18.] Pro hoc versu Cant. habet ἐν οἷς ϗ μέχρι Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ, ὃς. ib. τούτων] Steph. 6. τῶν ἔργων αὐτοῦ. v. 19. τινας … ὁ Ἰωάννης] Cant. desunt. ib. ἔπεμψε &c.] Cant. λέγει, πορευθέντες εἴπατε αὐτῷ. v. 20. Παραγενόμενοι δὲ] Cant. Καὶ παραγενόμενοι. ib. ἄλλον] Cant. Em. ἕτερον. v. 21. αὐτῇ δὲ τῇ ὥρᾳ] Bib. Wech. al. ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ. ib. τυφλοῖς πολλοῖς ἐχαρίσατο τὸ] Cant. τυφλοὺς ἐποίει. v. 22. ὁ Ἰησοῦς] Cant. Bib. Wech. al. deest. ib. ἀπαγγείλατε … ἃ εἴδετε ϗ ἠκούσατε] Cant. εἴπατε … ἃ εἶδον ὑμῶν οἱ ὀφθαλμοὶ, ϗ ἃ ἤκουσαν ὑμῶν τὰ ὦτα. ib. κωφοὶ] Cant. ϗ κωφοί. v. 24. ἀγγέλων] Steph. 3. 5. 6. μαθητῶν. ib. πρὸς τοὺς ὄχλους] Cant. Gon. Mont. Em. Goog. Lin. Nov. 1. Bodl. 1. τοῖς ὄχλοις. ib. ἐξεληλύθατε] Cant. ἐξήλθατε, ut & vers. 25, & 26. v. 25. ὑπάρχοντες] Cant. Steph. 2. 3. διάγοντες. v. 26. προφήτου] Bib. Wech. vet. 3. deest. v. 27. οὗτος] Steph. 6. οὗτος γάρ. ib. ἐγὼ] Cant. deest. ib. σου prius] Cant. Magd. deest. ib. ἔμπροσθέν σου] Cant. desunt. v. 28. Λέγω usque ad ὁ δὲ] Cant. præponit vers. 27. ib. προφήτης] Lin. Steph. 3. 5. 8. deest. ib. ὁ δὲ μικρότερος] Cant. λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι ὁ μικρότερος αὐτοῦ. v. 29. πᾶς] Gon. deest. ib. ϗ οἱ τελῶναι] Bodl. 1. desunt. ib. τὸ Θεὸν βαπτισθέντες] Magd. desunt. v. 30. εἰς ἑαυτοὺς] Cant. deest. v. 31. εἶπε δὲ ὁ Κύριος] In Steph. omn. deest. v. 32. ϗ λέγουσιν] Cant. λέγοντες. ib. ὑμῖν] Cant. March. Velef. deest. v. 33. ἄρτον … οἶνον] Cant. desunt. v. 35. πάντων] Cant. Em. Magd. Bib. Wech. in quibusdam deest. v. 36. τὴν οἰκίαν … ἀνεκλίθη] Cant. τὸν οἶκον … κατεκλίθη. v. 37. ἥτις ἦν] Cant. deest. ib. ἐπιγνοῦσα] Cant. Bodl. 1. γνοῦσα. Mont. Magd. Goog. ϗ ἐπιγνοῦσα. ib. μύρου] Mont. Lin. Nov. 1. Bodl. 1. addunt βαρυτίμου. v. 38. αὐτοῦ] Gon. τοῦ Ἰησοῦ. Bodl. 1. deest. ib. ὀπίσω] Cant. Steph. 6. 8. ponunt ante παρά. ib. ὀπίσω κλαίουσα … τῆς κεφαλῆς] March. Velef. desunt. ib. ἤρξατο βρέχειν] Cant. τοῖς δάκρυσιν ἔβρεξε. v. 39. ὁ καλέσας αὐτὸν] Cant. παρ᾽ ᾧ κατέκειτο. ib. λέγων] Cant. deest. ib. ἥτις ἅπτεται] Cant. ἡ ἁπτομένη. v. 40. φησὶ] Cant. ἔφη. v. 41. Δύο] Cant. Steph. 2. Ὁ δὲ εἶπε δύο. ib. ἕτερος] Cant. ἕτερος δηνάρια. v. 42. δὲ] Cant. deest, ut vers. 43. ib. αὐτῶν, εἰπὲ] Cant. desunt. v. 44. τῷ Σίμωνι εἶπε] Cant. ἔφη τῷ Σίμωνι. ib. ὕδωρ] Cant. ϗ ὕδωρ. ib. τῆς κεφαλῆς] Cant. deest. v. 45. εἰσῆλθον] Steph. 6. 14. εἰσῆλθεν. v. 46. μου τοὺς πόδας] Cant. deest. v. 47. ἀφέωνται] Bib. Wech. al. ὅτι ἀφέωνται. ib. αἱ ἁμαρτίαι αὐτῆς αἱ πολλαὶ] Cant. αὐτῇ πολλά. ib. ὅτι usque ad finem versus] Cant. desunt. v. 50. εἰς εἰρήνην] Cant. ἐν εἰρήνῃ.

CAP.

CAP. VIII.

V. 1. κώμην] Steph. 4. χώραν. ib. δώδεκα] Gon. Steph. 5. δώδεκα Ἀπόστολοι. ib. σὺν αὐτῷ] Cant. μετ' αὐτοῦ. v. 2. ἀπὸ ··· ἀφ'] Cant. ὑπὸ ··· ἐξ. ib. πνευμάτων πονηρῶν] Steph. 6. præponit καὶ νόσων καὶ μαστίγων. ib. ἑπτὰ] Cant. deest. Mont. Lin. Nov. 1. Bodl. 1. πολλά. v. 3. αἵτινες] Cant. αἵτινες καί. ib. αὐτῷ] Cant. Steph. 4. 7. 9. 12. 14. αὐτοῖς. ib. αὐταῖς] Cant. αὐτῶν. v. 4. Συνιόντος ··· διὰ παραβολῆς] Cant. Συνελθόντος ··· παραβολὴν τοιαύτην πρὸς αὐτούς. v. 5. αὐτὸν ··· τοῦ οὐρανοῦ] Cant. desunt. v. 6. ἔπεσεν] Cant. ἔπεσε, ut & v. 7, & 8. ib. ἀγαθὴν] Cant. ἀγαθὴν καὶ καλήν. v. 9. λέγοντες] March. Velef. Cant. Steph. 2. 8. deest. v. 10. βλέπωσι] Cant. ἴδωσι. v. 13. ἐπὶ] Cant. deest. v. 15. ἐν τῇ καλῇ γῇ] Cant. εἰς τὴν καλὴν γῆν. ib. ἐπὶ] Gon. deest. ib. καλῇ καὶ] Cant. deest. ib. λόγον] Cant. λόγον τοῦ Θεοῦ. ib. ὑπομονῇ] Cant. Magd. addunt ταῦτα λέγων ἐφώνει (Magd. ἔφη) ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω. Gon. Em. Lin. Nov. 1. Bodl. 1. Goog. addunt ὁ ἔχων ὦτα &c. v. 17. γενήσεται ··· ὃ οὐ γνωσθήσεται] Cant. ἔσται ··· ἀλλὰ ἵνα γνωσθῇ. v. 18. αὐτῷ] Steph. 2. αὐτῷ, καὶ προστεθήσεται. ib. καὶ ὃ δοκεῖ ἔχειν] Cant. ponit post sequens membrum. v. 19. μήτηρ] Cant. μήτηρ αὐτοῦ. v. 20. Καὶ ἀπηγγέλη] Cant. Ἀπηγγέλη δέ. Mont. Lin. Nov. 1. Καὶ ἀπηγγέλθη. ib. αὐτῷ, λεγόντων] Cant. αὐτῷ, ὅτι. March. Velef. αὐτῷ. Steph. 3. 5. αὐτῶν λεγόντων. Bib. Wech. αὐτῷ, αὐτῶν λεγόντων. ib. ἰδεῖν σε θέλοντες] Cant. ζητοῦντές σε. v. 21. πρὸς αὐτοὺς] Cant. αὐτοῖς. ib. καὶ ποιοῦντες αὐτόν] Mont. desunt. in Cant. Magd. Lin. Nov. 1. αὐτὸν deest. v. 22. Καὶ ἐγένετο] Cant. Ἐγένετο δέ. ib. καὶ αὐτὸς ἀνέβη] Cant. ἀναβῆναι αὐτόν. v. 23. ἀνέμου] Cant. ἀνέμου πολλή. v. 24. ἐπιστάτα, ἐπιστάτα] Cant. κύριε, κύριε. ib. τοῦ ὕδατος] Cant. deest. ib. ἐπαύσαντο] March. Velef. Steph. 3. 5. ἐπαύσατο. ib. γαλήνη] Steph. 3. 4. 5. γαλήνη μεγάλη. v. 26. Καὶ] Cant. deest. ib. Γαδαρηνῶν] Cant. March. Velef. Steph. 2. Γερασηνῶν. Steph. 8. Γεργεσηνῶν. v. 27. Ἐξελθόντι δὲ αὐτῷ ··· ὑπήντησεν] Cant. Καὶ ἐξελθόντος ··· καὶ ὑπήντησεν. ib. τις ··· ἐκ ··· καὶ ··· οἰκίᾳ] Cant. ἀπὸ ··· ὃς ··· οἰκίαν. ib. μνήμασιν] Cant. Lin. μνημείοις. v. 28. καὶ ἀνακράξας] Cant. ἀνέκραξε. Mont. ἀνακράξαι. ib. προσέπεσεν αὐτῷ, καὶ] Cant. desunt. ib. Ἰησοῦ] Gon. Cant. deest. ib. τοῦ Θεοῦ] Cant. deest. v. 29. Παρήγγελλε ··· πνεύματι ··· ἐξελθεῖν] Cant. Ἔλεγε ··· δαιμονίῳ ··· ἔξελθε. ib. καὶ ἐδεσμεῖτο ··· διαρρήσσων ··· ἠλαύνετο] Cant. ἐδεσμεῖτο γὰρ ··· διέρρησσε ··· ἠλαύνετο γάρ. v. 30. λέγων] Lin. Nov. 1. Bodl. 1. deest. ib. λεγεών] Cant. λεγεὼν ὄνομά μοι. ib. ὅτι &c. Cant. πολλὰ γὰρ ἦσαν δαιμόνια. v. 31. Καὶ παρεκάλει αὐτὸν] Cant. Παρεκάλει δέ. ib. ἀπελθεῖν] Steph. 6. 9. εἰσελθεῖν. v. 32. ἱκανῶν] Cant. deest. ib. βοσκομένων] Steph. 2. 3. 5. βοσκομένη. ib. καὶ παρεκάλουν] Cant. παρεκάλουν δέ. ib. ἵνα usque ad finem versus] Cant. ἵνα εἰς τοὺς χοίρους εἰσέλθωσιν· ὁ δὲ ἐπέτρεψεν αὐτοῖς. v. 33. εἰσῆλθεν] Cant. ὥρμησαν. ib. καὶ ὥρμησεν] Cant. ὥρμησε δέ. v. 34. γεγενημένον] Cant. γεγονός. ib. ἔφυγον] Cant. ἔφυγαν. ib. ἀπελθόντες] Cant. Gon. Mont. Em. Goog. Magd. Lin. Nov. 1. Bodl. 1. March. Velef. deest. v. 35. Ἐξῆλθον usque ad παρὰ] Cant. Παραγενομένων δὲ ἐκ τῆς πόλεως καὶ θεωρησάντων καθήμενον τὸν δαιμονιζόμενον, σωφρονοῦντα καὶ ἱματισμένον καθήμενον παρά. ib. πρὸς] Mont. Lin. Nov. 1. εἰς. ib. καὶ] Cant. deest. v. 36. δὲ] Cant. γάρ. ib. δαιμονισθεὶς] Cant. λεων (sed suprascripto λεγαιών) in Lat. *Legion*. March. Velef. ἀπὸ τοῦ λεγεῶνος. v. 37. Καὶ ἠρώτησαν] Cant. Ἠρώτησαν δέ. ib. περιχώρου] March. Velef. χώρας. ib. Γαδαρηνῶν] Cant. March. Velef. Γερασηνῶν. Steph. 8. Γεργεσηνῶν. ib. ἅπαν τὸ πλῆθος τῆς περιχώρου] Cant. πάντες καὶ ἡ χώρα. ib. ὅτι φόβῳ] Cant. φόβῳ γάρ. ib. αὐτὸς δὲ ἐμβὰς εἰς τὸ πλοῖον] Cant. ἐμβὰς δέ. v. 38. Ἐδέετο δὲ αὐτοῦ] Cant. Ἠρώτα δὲ αὐτόν. ib. ὁ Ἰησοῦς] Cant. deest. v. 39. ὑπόστρεφε ··· καὶ διηγοῦ] Cant. πορεύου ··· διηγούμενος. ib. ἀπῆλθε ··· κηρύσσων] Cant. ἀπελθὼν ··· ἐκήρυσσε. ib. ὅλην] Cant. deest. v. 40. ἀπεδέξατο ··· ὁ ὄχλος] Cant. ὑπαντῆσαι ··· τὸν ὄχλον. ib. γὰρ] Lin. Nov. 1. δέ. v. 41. ἰδοὺ ἦλθεν ··· αὐτὸς] Cant. ἐλθὼν ··· οὗτος. ib. ὑπῆρχε, καὶ] Cant. desunt. ib. παρὰ ··· τὸν οἶκον] Cant. ὑπὸ ··· τὴν οἰκίαν. v. 42. Ὅτι usque ad αὐτὸν] Cant. Ἦν γὰρ θυγάτηρ αὐτῷ μονογενὴς ἐτῶν δώδεκα, ἀποθνήσκουσα· καὶ ἐγένετο ἐν τῷ πορεύεσθαι. ib. συνέπνιγον] March. Velef. Steph. 8. συνέθλιβον. v. 43. γυνὴ] Lin. Nov. 1. Mont. Gon. γυνή τις. ib. ἥτις usque ad finem versus] Cant. ἣν οὐδεὶς ἴσχυεν θεραπεῦσαι. ib. εἰς ἰατροὺς] Gon. Mont. Em. Goog. Steph. omn. Lin. Nov. 1. Magd. ἰατροῖς. v. 44. ὄπισθεν ··· τοῦ κρασπέδου] Cant. desunt. v. 45. Καὶ usque ad ἀρνουμένων] Cant. Ὁ δὲ Ἰησοῦς γνοὺς τὴν ἐξελθοῦσαν ἐξ αὐτοῦ δύναμιν, ἐπηρώτα, τίς μου ἥψατο. ib. μετ' αὐτοῦ] Cant. σὺν αὐτῷ. ib. τίς ὁ &c.] Cant. iterum τίς μου ἥψατο. v. 46. Ἰησοῦς] Cant. deest. v. 47. αὐτῷ] Cant. deest. March. Velef. ἐπὶ τοὺς πόδας αὐτοῦ. v. 48. Θάρσει] Cant. deest. ib. εἰς εἰρήνην] Cant. ἐν εἰρήνῃ. v. 49. ἔρχεταί τις παρὰ] Cant. ἔρχονται ἀπό. ib. λέγων] Cant. λέγοντες. ib. μὴ] Cant. μηκέτι. v. 50. ἀκούσας] Cant. March. Velef. ἀκούσας τὸν λόγον. ib. αὐτῷ] March. Velef. τῷ πατρὶ τῆς παιδός. ib. λέγων] March. Velef. deest. v. 51. εἰσελθὼν] Gon. Mont. Em. Goog. March. Velef. ἐλθών. ib. οὐδένα] Cant. σὺν αὐτῷ τινα. Steph. 8. οὐδένα σὺν αὐτῷ. ib. τῆς παιδὸς] Cant. Steph. [illegible] τοῦ κορασίου. v. 52. οὐκ] Cant. οὐ γάρ. ut & Steph. 8. ib. ἀπέθανεν] March. Velef. addit ἡ παῖς. Em. τὸ κοράσιον. v. 54. ἐκβαλὼν ἔξω πάντας καὶ] Cant. March. Velef. Steph. 2. 8. desunt. v. 55. διέταξεν] Cant. ἐπέταξεν. v. 56. καὶ ἐξέστησαν οἱ γονεῖς αὐτῆς] Cant. οἱ δὲ γονεῖς αὐτῆς θαυμάζοντες ἐξέστησαν.

CAP. IX.

V. 1. δὲ] Bodl. 1. deest. ib. μαθητὰς αὐτοῦ] Cant. Gon. Mont. Magd. Goog. Lin. Nov. 1. Bodl. 1. desunt. March. Velef. Steph. 8. Ἀποστόλους αὐτοῦ. v. 2. ἀσθενοῦντας] Cant. ἀσθενεῖς. v. 3. πρὸς αὐτοὺς] Mont. Lin. Nov. 1. αὐτοῖς. ib. ῥάβδους] Cant. March. Velef. Steph. 8. ῥάβδον. v. 4. ἐκεῖθεν] March. Velef. Steph. 9. ἐκεῖθεν μή. v. 5. ἀπὸ τῆς] Cant. ἐκ τῆς. Lin. Nov. 1. Mont. τῆς. ib. ἀποτινάξατε] Cant. ἐκτινάξατε, & ponit ante τόν. ib. ἐπ' αὐτοὺς] Magd. αὐτοῖς· sed in marg. ἐπ' αὐτούς. v. 6. Διήρχοντο κατὰ τὰς κώμας] Cant. κατὰ πόλεις καὶ ἤρχοντο. v. 7. Ἤκουσε] Cant. Ἀκούσας. Em. deest. ib. ὑπ' αὐτοῦ πάντα, καὶ] Cant. desunt. ib. διηπόρει] Cant. ἠπορεῖτο. ib. ἐγήγερται ἐκ νεκρῶν] Cant. ἐκ νεκρῶν ἀνέστη. v. 8. εἷς] Cant. deest. v. 9. Καὶ εἶπεν] Cant. Εἶπε δέ. v. 10. ὑπεχώρησε] Cant. ἀνεχώρησε. ib. τόπον ἔρημον] Cant. deest. ib. πόλεως καλουμένης] Cant. κώμην λεγομένην. March. Velef. ὅς ἐστι. v. 11. θεραπείας] Cant. θεραπείας αὐτοῦ πάντας. v. 12. ἀπελθόντες] Cant. πορευθέντες. ib. τὸν ὄχλον] Gon. March. Velef. τοὺς ὄχλους. ib. καὶ ἄρωσιν ἀποστρεψόμεν] Cant. desunt. v. 14. ἀνὰ] Cant. ὡσεὶ ἀνά. v. 15. καὶ κατέκλιναν ἅπαντας] Cant. desunt. v. 16. εὐλόγησεν] Cant. Steph. 2. προσηύξατο καὶ εὐλόγησεν. ib. αὐτοὺς] Cant. ἐπ' αὐτούς. ib. καὶ κατέκλασε] Cant. desunt. ib. τῷ ὄχλῳ] Cant. τοῖς ὄχλοις. v. 17. περισσεῦσαν αὐτοῖς] Cant. περίσσευμα. Steph. 2. περίσσευμα αὐτοῖς. v. 18. αὐτὸν] Cant. αὐτούς. ib. προσευχόμενον Cant. deest. v. 19. ἄλλοι δὲ ὅτι usque ad finem versus] Cant. ἢ ἕνα τῶν προφητῶν. ib. ἀνέστη] Lin. Nov. 1. Bodl. 1. deest. v. 20. τοῦ Θεοῦ] Cant. υἱὸν τοῦ Θεοῦ. v. 21. εἰπεῖν] Cant. λέγειν. v. 22. ἀπὸ ··· τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ] Cant. ὑπὸ ··· μεθ' ἡμέρας τρεῖς. ib. ἐγερθῆναι] Cant. Mont. Bodl. 1. Lin. Nov. 1. ἀναστῆναι. v. 23. ἐλθεῖν] Cant. ἔρχεσθαι. ib. καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καθ' ἡμέραν] Cant. desunt. ib. καθ' ἡμέραν] Mont. Gon. Em. Goog. Lin. Nov. 1. Bodl. 1. Steph. 4. 7. 9. 12. 14. Comp. deest. v. 24. ἂν] Lin. deest. v. 25. κερδήσας] Cant. ἐὰν κερδήσῃ. ib. ὅλον] Gon. deest. ib. ἀπολέσας ἢ ζημιωθεὶς] Cant. ἀπολέσαι ἢ ζημιωθῆναι. v. 26. λόγους] Cant. deest. ib. αὐτὸν καὶ] Gon. deest. ib. πατρὸς] Cant. πατρὸς αὐτοῦ. ib. ἁγίων] Mont. Gon. deest. v. 27. ὑμῖν] Cant. ὑμῖν ὅτι. ib. τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ] Cant. τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ. v. 29. τὸ εἶδος] Cant. ἡ ἰδέα. ib. ἕτερον] Cant. ἠλλοιώθη. v. 30. οἵτινες ἦσαν] Cant. ἦν δέ. v. 31. ἔλεγον] Cant. ἔλεγον δέ. Mont. καὶ ἔλεγον. ib. ἔμελλε] Cant. μέλλει. ib. ἐν] Cant. εἰς. ib. ἔξοδον] Em. δόξαν. v. 33. διαχωρίζεσθαι ··· πρὸς τὸν] Cant. διαχωρισθῆναι ··· τῷ. ib. καὶ ποιήσωμεν] Cant. θέλεις ποιήσω, in Lat. *vis facio.* sed emendatur, ποιήσωμεν. v. 35. ἐγένετο] Cant. ἦλθεν. ib. λέγουσα] Gon. deest. ib. εὐλογητὸς] Cant. Steph. 6. 8. addunt ἐν ᾧ ηὐδόκησα. v. 36. καὶ αὐτοὶ] Cant. αὐτοὶ δέ. ib. οὐδὲν] Cant. Bodl. 1. deest. ib. ἑωράκασι] Cant. ἐθεάσαντο. v. 37. ἐν τῇ ἑξῆς ἡμέρᾳ] Cant. διὰ τῆς ἡμέρας, in Lat. *per diem.* ib. κατελθόντων αὐτῶν] Cant. κατελθόντα αὐτόν. ib. συνήντησεν ··· ὄχλος πολὺς] Cant. συνελθεῖν ··· ὄχλον πολύν. v. 39. Καὶ &c.] Cant. Λαμβάνει γὰρ αὐτὸν ἐξαίφνης πνεῦμα, καὶ ῥήσσει. ib. κράζει] March. Velef. Steph. 2. κράζει καὶ ῥήσσει. ib. αὐτὸν] Cant. deest. ib. ἀπ' αὐτοῦ] March. Velef. deest. ib. συντρίβον] Cant. συντρίβει. Bib. Wech. in vet. quibusdam. συντρίβοντος. v. 40. ἐκβάλωσιν αὐτὸ] Cant. ἀπαλλάξωσιν αὐτόν. v. 41. προσάγαγε ὧδε] Cant. προσένεγκε. v. 42. συνεσπάραξεν] Cant. συνετάραξεν. ib. ἰάσατο τὸν παῖδα] Cant. ἀφῆκεν αὐτόν. ib. αὐτὸν] Cant. τὸν παῖδα. v. 43. ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς] Cant. March. Velef. Steph. 8. ἐποίει. v. 44. ὦτα] March. Velef. καρδίας. v. 45. ἐρωτῆσαι αὐτὸν] Cant. ἐπερωτῆσαι. 46. Εἰσῆλθε δὲ διαλογισμὸς ἐν αὐτοῖς] Cant. desunt. v. 47. ἰδὼν] Steph. 3. 5. 6. εἰδώς. ib. αὐτὸ παρ' ἑαυτῷ] Cant. παρ' ἑαυτόν. v. 48. αὐτοῖς] Cant. deest. ib. ὃς ἐὰν ἐμὲ δέξηται, δέχεται] Cant. desunt. ib. ὑπάρχων] Cant. deest. v. 50. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν] Cant. εἶπε δέ. ib. κωλύετε] Cant. κωλύετε αὐτόν. Steph. 6. 8. κωλύετε· ὃ γάρ ἐστι καθ' ἡμῶν. ib. καθ'] Lin. Nov. 1. Bodl. 1. Mont. μεθ'. ib. ἡμῶν ··· ἡμῶν] Cant. March. Velef. Magd. ὑμῶν ··· ὑμῶν. v. 51. συμπληροῦσθαι] Cant. πληροῦσθαι. v. 52. κώμην] March. Velef. Steph. 9. πόλιν. v. 55. δὲ] Em. δὲ ὁ Ἰησοῦς. ib. καὶ εἶπεν] March. Velef. deest. In Magd. desunt usque ad καὶ v. 56. ib. ἐστε ὑμεῖς] Cant. March. Velef. deest. v. 56. Ὁ γὰρ usque ad καὶ] Cant. Gon. desunt. v. 57. Ἐγένετο δὲ] Cant. καὶ ἐγένετο. ib. ἀπέρχῃ] Cant. ὑπάγεις. ib. κύριε] Cant. March. Velef. deest. v. 59. κύριε] Cant. deest. ib. ἀπελθόντι] Lin. Nov. 1. March. Velef. Steph. 3. 4. 5. 9. ἀπελθεῖν. v. 6. Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς] Cant. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ. ib. ἀπελθὼν] Cant. πορευθείς. v. 62. Εἶπε &c.] Cant. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ. ib. ἐπιβαλὼν &c.] Cant. εἰς τὰ ὀπίσω βλέπων, καὶ ἐπιβάλλων τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπ' ἄροτρον. ib. βλέπων] Steph. 3. 6. 9. στραφείς.

CAP. X.

V. 1. Μετὰ δὲ ταῦτα ἀνέδειξεν ὁ Κύριος] Cant. Ἀνέδειξε δέ. ib. ἑβδομήκοντα] Cant. March. Velef. Bib. Wech. vetustissim. exempl. οβ'. Steph. 6. ἑβδομήκοντα μαθητάς. ib. δύο] Magd. Em. δύο δύο. ib. πᾶσαν &c.] Cant. πάντα τόπον καὶ πόλιν. ib. αὐτὸς] Cant. deest. ib. ἔρχεσθαι] Lin. Nov. 1. Bodl. 1. Mont. διέρχεσθαι. v. 2. οὖν] Cant. δέ. ib. μὲν ··· οὖν] Cant. desunt. v. 3. ἄρνας] Magd. πρόβατα. ib. ἐν μέσῳ] Cant. μέσον. v. 5. εἰσέρχησθε] Cant. εἰσέλθητε. v. 6. ἀνακάμψει] Cant. ἀναστρέψει ἡ εἰρήνη ὑμῶν. v. 7. ἐστι] Cant. deest. v. 9. ἀσθενεῖς] Cant. ἀσθενοῦντας. ib. ἤγγικε] Mont. ὅτι ἤγγικε. ut & Lin. Nov. 1. v. 10. εἰσέρχησθε] Cant. εἰσέλθητε. v. 11 ὑμῶν] Cant. addit εἰς τοὺς πόδας. Em. Steph. 2. 3. 5. 8. addunt εἰς τοὺς πόδας ὑμῶν. ib. ἀπομασσόμεθα] Magd. ἀποπτυσσόμεθα. ib. ἐφ' ὑμᾶς] Cant. deest. v. 12. δὲ] Gon. Mont. Em. Goog. Magd. Lin. Nov. 1. Bodl. 1. deest. ib. ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ] Cant. desunt. ib. ἔσται] Cant. ἔσται ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ. v. 13. καὶ σοι Βηθσαϊδὰ] Cant. καὶ Βηθσαϊδά. ib. ἐγένοντο] Cant. ἐγενήθησαν. v. 14. ἐν τῇ κρίσει] Cant. desunt. v. 15. ὑψωθεῖσα &c.] Cant. μὴ ὑψωθήσῃ; ἢ ἕως ᾅδου καταβήσῃ. in Lat. *nunquid exaltaberis*, &c. v. 16. ἐμὲ ἀθετεῖ &c.] Cant. ἐμοῦ ἀκούων, ἀκούει τοῦ ἀποστείλαντός με. v. 17. ἑβδομήκοντα] Cant. March. Velef. Steph. 2. οβ'. v. 19. δίδωμι] Steph. 10. δέδωκα. ib. οὐ μὴ] Cant. deest. 20. πνεύματα] Cant. δαιμόνια. ib. δὲ] Lin. Nov. 1. Bodl. 1. Bib. Wech. al. δὲ μᾶλλον. Sed in Steph. omn. deest μᾶλλον. ib. τοῖς οὐρανοῖς] Cant. τῷ οὐρανῷ. v. 21. πνεύματι ὁ Ἰησοῦς] Cant. πνεύματι τῷ ἁγίῳ. Steph. 2. 3. 8. addunt. τῷ ἁγίῳ. ib. καὶ στραφεὶς πρὸς τοὺς μαθητὰς εἶπε] Mont. March. Velef. Steph. 8. desunt. ib. μαθητὰς] Magd. μαθητὰς αὐτοῦ. v. 23. Καὶ στραφεὶς] Cant. Στραφεὶς δέ. ib. κατ' ἰδίαν] Cant. Steph. 2. αὐτοῖς. March. Velef. αὐτῷ. ib. βλέπετε] Cant. addit καὶ ἀκούοντες ἃ ἀκούετε. v. 24. καὶ βασιλεῖς] Cant. deest. ib. ἀκούετε] Cant. ὑμεῖς ἀκούετε. v. 25. Καὶ ἰδοὺ ··· ἀνέστη] Cant. Ἀνέστη δέ. v. 25. διδάσκαλε] Cant. deest. v. 27. ἐξ ὅλης τῆς quater] Cant. ἐν ὅλῃ τῇ. ib. καὶ ἐξ ὅλης τῆς διανοίας σου] Cant. desunt. v. 29. δικαιοῦν ἑαυτὸν] Cant. ἑαυτὸν δικαιῶσαι. v. 30. εἶπεν] Cant. εἶπεν αὐτῷ. ib. αὐτὸν] Cant. deest. ib. τυγχάνοντα] Cant. deest. ib. Ὑπολαβὼν] March. Velef. Ἀναβλέψας. v. 31. κατέβαινεν] Cant. καταβαίνων. v. 32.] Hic versus deest in Gon. ib. ἐλθὼν] Cant. deest. ib. ἰδὼν] Cant. ἰδὼν αὐτόν. v. 35. ἐξελθὼν] Cant. March. Velef. deest. ib. αὐτῷ] Cant. March. Velef. deest. ib. ἐγὼ] Cant. deest. v. 36. τίς οὖν &c.] Cant. τίνα οὖν δοκεῖς. v. 37. οὖν αὐτῷ] Cant. δέ. v. 38. αὐτοὺς] Cant. αὐτόν. ib. καὶ αὐτὸς εἰσῆλθεν] Cant. εἰσελθεῖν. v. 39. Ἰησοῦ] Cant. March. Velef. Steph. 8. κυρίου. ib. τὸν λόγον] Gon. Mont. Lin. Nov. 1. Steph. 5. 9. 12. Comp. τῶν λόγων. ib. αὐτοῦ] Cant. deest. v. 40. ἐπιστᾶσα] Cant. ἐπιστάθεις. ib. μοι συναντιλάβηται] Cant. μοι ἀντιλάβηται. v. 41. μεριμνᾷς καὶ] Cant. deest. ib. τυρβάζῃ] Steph. 8. θορυβάζῃ. ib. περὶ πολλά· Ἑνὸς δέ ἐστι χρεία] Cant. desunt. v. 42. δὲ ··· ἀπ'] Cant. desunt.

CAP. XI.

V. 1. ὡς] Cant. ϗ ὡς. ib. πρὸς αὐτὸν] Magd. deest. v. 2. Εἶπε δὲ αὐτοῖς] Cant. Ὁ δὲ εἶπε. ib. προσεύχησθε] Cant. addit μὴ βαττολογεῖτε ὡς οἱ λοιποὶ, δοκοῦσι γάρ τινες ὅτι ἐν τῇ πολυλογίᾳ αὐτῶν εἰσακουσθήσονται· ἀλλὰ προσευχόμενοι. ib. ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς] March. Velef. desunt. in Magd. desunt ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. ib. σου· ἐλθέτω] Cant. σου ἐφ' ἡμᾶς ἐλθέτω. ib. βασιλεία σου] Cant. Magd. deest σου. v. 3. τὸ καθ' ἡμέραν] Cant. March. Velef. σήμερον. v. 4. τὰς ἁμαρτίας] Cant. τὰ ὀφειλήματα. Gon. τὰ παραπτώματα. ib. ϗ γὰρ αὐτοὶ] Cant. ὡς ϗ ἡμεῖς. ib. παντὶ ὀφείλοντι ἡμῖν] Cant. τοῖς ὀφειλέταις ἡμῶν. ib. ἀλλὰ usq; ad finem versus] Magd. March. Velef. desunt. v. 5. πρὸς αὐτοὺς] Cant. deest. ib. εἴπῃ] Cant. March. Velef. Steph. 2. 3. 5. 6. ἐρεῖ. v. 6. μου] Cant. μοι. Mont. Em. Goog. Lin. Nov. 1. deest. ib. ὁδοῦ πρός με] Cant. ἀγροῦ. v. 7. θύρα] Mont. Lin. Nov. 1. Bodl. 1. θύρα μου. ib. εἰς τὴν κοίτην εἰσὶν] Cant. ἐν τῇ κοίτῃ ἐστί. ib. σοι] March. Velef. statim scribit ϗ εἰ μενῶ κρούων. v. 8. εἰ ϗ] Cant. desunt. ib. αὐτοῦ φίλον] Cant. αὐτὸν φίλον αὐτοῦ. v. 10. ἀνοιγήσεται] Cant. Steph. 2. ἀνοίγεται. v. 11. Τίνα δὲ] Cant. Em. Τίς δὲ ἐξ. ib. αἰτήσει] March. Velef. αἰτεῖ, & delet ὁ υἱός. ib. εἰ] Cant. Mont. Gon. Goog. Lin. Nov. 1. ἤ. v. 12. Ἢ &c.] Cant. Ἐὰν δὲ ϗ ὠὸν αἰτήσῃ. v. 13. ὑπάρχοντες] Cant. Magd. Em. ὄντες. ib. ἀγαθὰ] Nov. 1. deest. ib. πατὴρ] Steph. 6. πατὴρ ὑμῶν. ib. ἐξ οὐρανοῦ] March. Velef. οὐράνιος. ib. πνεῦμα ἅγιον] Cant. ἀγαθὸν δόμα. March. Velef. Steph. 6. 8. πνεῦμα ἀγαθόν. v. 14. Καὶ ἦν usque ad finem versus] Cant. Ταῦτα δὲ εἰπόντος αὐτοῦ, προσφέρεται αὐτῷ δαιμονιζόμενος κωφὸς, ϗ ἐκβαλόντος αὐτοῦ, πάντες ἐθαύμαζον. v. 15. Τινὲς δὲ] Cant. Καί τινες. ib. δαιμόνια] Cant. Steph. 2. 3. 5. 7. ϗ (Cant. ὁ δὲ) ἀποκριθεὶς εἶπε, πῶς δύναται Σατανᾶς Σατανᾶν ἐκβάλλειν; (Cant. ἐκβαλεῖν) v. 17. εἰδὼς] Cant. ἰδών. ib. ἐρημοῦται] March. Velef. ἐρημωθήσεται. ib. πίπτει] Cant. πεσεῖται. v. 19. Εἰ usque ad δὲ ὑμῖν] Lin. Nov. 1. desunt; ut & in Mont. & Gon. sed in eorum marg. habentur. v. 20. δὲ] Cant. δὲ ἐγώ. v. 22. Ἐπὰν] Cant. Ἐάν. ib. αὐτοῦ … νικήσῃ αὐτὸν] Cant. desunt. ib. σκῦλα] Steph. 3. σκῦλη. ib. διαδίδωσι] March. Velef. διαδώσει. v. 25. ϗ] Cant. deest. v. 26. Τότε Cant. deest. ib. ἑπτὰ ἕτερα] Cant. ἄλλα ἑπτά. ib. πνεύματα] Mont. deest. ib. ἐκεῖ] Cant. deest. v. 28. Αὐτὸς δὲ] Cant. Ὁ δέ. ib. αὐτὸν] Cant. deest. v. 29. πονηρὰ] Cant. March. Velef. Steph. 6. 8. γενεὰ πονηρά. ib. ἐπιζητεῖ] Steph. 6. 8. ζητεῖ. ib. τοῦ προφήτου] Cant. deest. v. 31. ἐν τῇ κρίσει] Cant. desunt. ib. ϗ ἰδοὺ πλεῖον Σολομῶντος] Gon. desunt. v. 32.] Hic versus deest in Cant. ib. Νινευῖ] Mont. Gon. Em. Magd. Lin. Nov. 1. Νινευῖται. v. 33. φέγγος] Cant. Gon. φῶς. v. 34. σώματος … ὀφθαλμὸς] post utrumque addit Cant. σου. ib. ϗ ὅλον] Cant. πᾶν. Magd. Mont. Em. Goog. Bodl. 1. ὅλον· ut & in Lin. Nov. 1. ib. ἐστὶν] Mont. Gon. March. Velef. Steph. 3. ἔσται. ib. σκοτεινὸν] Steph. 3. 5. σκοτεινὸν ἔσται. v. 35. Σκόπει οὖν μὴ] Cant. Εἰ οὖν. ib. σκότος ἐστὶν] Cant. σκότος, σκότος πόσον. Hic versus deest in Magd. v. 36.] Hic versus deest in Cant. v. 37. Ἐν δὲ τῷ λαλῆσαι] Cant. desunt. ib. ἠρώτα αὐτὸν] Cant. Ἐδεήθη δὲ αὐτοῦ. ib. ὅπως παρ' … αὐτῷ] Cant. ἵνα … μετ' αὐτοῦ. v. 38. ἰδὼν ἐθαύμασεν ὅτι] Cant. March. Velef. Steph. 2. ἤρξατο διακρινόμενος ἐν ἑαυτῷ λέγειν, διὰ τί. v. 39. κύριος] Magd. Ἰησοῦς. ib. Φαρισαῖοι] Cant. Φαρισαῖοι ὑποκριταί. v. 40. ἔξωθεν … ἔσωθεν] Cant. ἔσωθεν … ἔξωθεν. v. 41. δότε] Steph. 3. 4. 5. πάντα δότε. ib. ἐστὶν] Cant. Steph. 6. ἔσται. v. 42. ταῦτα usque ad finem versus] Cant. desunt. Steph. 6. 8. ταῦτα δὲ &c. v. 43. ἀγοραῖς] Cant. addit ϗ πρωτοκλισίας ἐν τοῖς δείπνοις. v. 44. γραμματεῖς Φαρισαῖοι ὑποκριταὶ] March. Velef. desunt. ib. ὑποκριταὶ] Cant. deest. ib. ὡς τὰ] Cant. deest. v. 46. τοῖς φορτίοις] Cant. deest. v. 48. ϗ συνευδοκεῖτε] Cant. μὴ συνευδοκεῖν. Mont. ὅτι συνευδοκεῖτε. ib. αὐτῶν τὰ μνημεῖα] Cant. desunt. v. 49. ϗ ἡ σοφία τοῦ θεοῦ εἶπεν] Cant. desunt. ib. ἀποστελῶ] Cant. ἀποστέλλω, in Lat. mitto. v. 50. ἐκζητηθῇ] Bodl. 1. Mont. ἐκδικηθῇ· sed in margine Mont. ἐκζητηθῇ & ζητηθῇ. ib. ἀπὸ] Cant. deest. v. 51. Ἄβελ] Mont. Steph. 3. 4. 5. Ἄβελ τοῦ δικαίου. ib. Ζαχαρίου] Cant. Ζαχαρίου υἱοῦ Βαραχίου. ib. ἀπολομένου] Cant. ὃν ἐφόνευσαν ἀνὰ μέσον. ib. οἴκου] Cant. ναοῦ. v. 52. ἤρατε] Cant. Steph. 2. ἐκρύψατε. ib. κλεῖδα] Cant. κλεῖν. ib. αὐτοὶ] Cant. ϗ αὐτοί. ib. εἰσερχομένους] Cant. εἰσπορευομένους. v. 53. αὐτοῦ] Cant. Em. deest. ib. αὐτοὺς] Cant. αὐτοὺς ἐνώπιον παντὸς τοῦ λαοῦ. ib. γραμματεῖς … Φαρισαῖοι] Cant. Φαρισαῖοι … νομικοί. ib. ἀποστοματίζειν αὐτὸν] Cant. συμβάλλειν αὐτῷ, in Lat. committere illi. March. Velef. ἐπιστομίζειν. Steph. 4. 8. ἀποστομίζειν. ib. ἐνέχειν] Cant. ἔχειν. Mont. Goog. Steph. 5. Comp. συνέχειν. v. 54. αὐτὸν] Cant. αὐτῷ. ib. θηρεῦσαι usque ad finem versus] Cant. ἀφορμήν τινα λαβεῖν αὐτοῦ, ἵνα εὕρωσι κατηγορῆσαι αὐτοῦ.

CAP. XII.

V. 1. Ἐν usque ad ἤρξατο] March. Velef. Περιεστηκότων δέ. Cant. Πολλῶν δὲ ὄχλων συμπεριεχόντων κύκλῳ, ὥστε ἀλλήλους συμπνίγειν. ib. αὐτοῦ] Cant. deest. v. 2. δὲ] Cant. γάρ. ib. ὃ οὐκ ἀποκαλυφθήσεται] Cant. ὃ φανερωθήσεται. v. 3. ἀκουσθήσεται] March. Velef. λεχθήσεται. v. 4. ϗ μετὰ ταῦτα μὴ] Cant. τὴν δὲ ψυχὴν μὴ δυναμένων ἀποκτεῖναι, μηδέ. v. 5. φοβηθῆτε] Cant. deest. ib. ἐμβαλεῖν] Cant. βαλεῖν, & ponit post γέενναν. v. 7. ἠρίθμηνται] Cant. ἠριθμημέναι εἰσί. ib. φοβεῖσθε· πολλῶν] Cant. φοβηθῆτε· πολλῶν γάρ. ib. διαφέρετε] Cant. Mont. Gon. Lin. Nov. 1. Bodl. 1 Steph. 4. 5. Comp. addunt ὑμεῖς. v. 8. πᾶς] Cant. ὅτι πᾶς. ib. ϗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὁμολογήσει] Gon. ὁμολογήσω κἀγώ. v. 9.] Hic versus deest in Gon. ib. ἐνώπιον] Cant. Mont. Em. Magd. Lin. Nov. 1. Bodl. 1. ἔμπροσθεν. ib. ἀπαρνηθήσεται ἐνώπιον] Cant. ἀρνηθήσεται ἔμπροσθεν. v. 10. τῷ δὲ εἰς] Cant. εἰς δέ. ib. βλασφημήσαντι] Cant. deest. v. 11. ἐπὶ] Cant. εἰς. ib. ϗ τὰς ἀρχὰς] Mont. deest. ib. μεριμνᾶτε] Cant. Em. προμεριμνᾶτε. ib. ἢ τί] Cant. deest. v. 12. ἃ δεῖ εἰπεῖν] March. Velef. τί δεῖ εἰπεῖν ὑμᾶς. v. 14. δικαστὴν ἢ μεριστὴν] Cant. κριτήν. v. 15. τῆς] Cant. Steph. 2. 8. πάσης. ib. αὐτοῦ] Cant. deest. Steph. 4. 7. 12. 14. αὐτῷ. ib. αὐτοῦ] Cant. αὐτῷ. v. 18. μείζονας οἰκοδομήσω] Cant. ποιήσω αὐλὰς μείζονας. March. Velef. μείζονας ποιήσω. ib. τὰ γεννήματα] Steph. 8. τὸν σῖτόν μου. ib. ϗ τὰ ἀγαθά μου] Cant. Lin. desunt. v. 19. κείμενα usque ad εὐφραίνου] Cant. desunt. v. 20. δὲ] Cant. οὖν. ib. τίνι] Cant. March. Velef. Steph. 2. τίνος. v. 21.] Hic versus deest in Cant. v. 22.] Ante hunc versum Cant. Magd. Em. Steph. 3. 4. 6. 7. 9. interserunt hæc, Ταῦτα (Cant. addit δὲ) λέγων, ἐφώνει· ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω & in marg. Mont. quoque. v. 22. ὑμῶν] Cant. deest. ib. φάγητε] Gon. φάγητε, ἢ τί πίητε. v. 23. Ἡ] Cant. Magd. Ἡ γάρ. Mont. Lin. Nov. 1. Οὐχ ἡ. Steph. 5. 6. Οὐχὶ ἡ. v. 24. τοὺς κόρακας] Cant. τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ. ib. οὐ … οὐδὲ … ταμεῖον οὐδὲ] Cant. οὔτε … οὔτε … οὔτε ταμεῖον οὔτε. ib. αὐτοὺς] Cant. αὐτά. ib. πόσῳ μᾶλλον] Cant. οὐχί. ib. τῶν πετεινῶν] March. Velef. αὐτῶν. v. 25. μεριμνῶν] Em. deest. v. 26. Εἰ usque ad τί] Cant. desunt. ib. τί] Cant. καί. ib. μεριμνᾶτε] Cant. τί μεριμνᾶτε. v. 27. αὐξάνει· οὐ κοπιᾷ, οὐδὲ νήθει] Cant. οὔτε νήθει, οὔτε ὑφαίνει. v. 28. ἐν τῷ ἀγρῷ] Cant. Magd. τοῦ ἀγροῦ. v. 30. τοῦ κόσμου] Gon. deest. ib. ἐπιζητεῖ &c.] Cant. ζητεῖ· οἶδε γὰρ ὁ πατὴρ ὑμῶν. v. 31. Πλὴν ζητεῖτε] Cant. Ζητεῖτε δέ. March. Velef. Πλὴν ζητεῖτε πρῶτον. ib. θεοῦ] March. Velef. addit καὶ τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ. ib. ταῦτα] Gon. deest. ib. πάντα] Steph. 6. 8. 9. deest. v. 32. φοβοῦ] Lin. φοβηθῆτε. ib. ὅτι] Cant. ὅτι ἐν αὐτῷ. v. 35. Ἔστωσαν … αἱ ὀσφύες] Cant. Ἔστω ἡ ὀσφὺς, in Lat. sit lumbus. ib. περιεζωσμέναι] Cant. περιεζωσμένη. v. 37. διακονήσει αὐτοῖς] Cant. καὶ ἐὰν ἔλθῃ τῇ ἑσπερινῇ φυλακῇ, ϗ εὑρήσει, οὕτως ποιήσει. v. 38. ἔλθῃ] Cant. deest. ib. φυλακῇ bis] Cant. deest utrobique. ib. ἐν τῇ] Cant. deest. ib. ϗ εὕρῃ οὕτω] Cant. desunt. ib. εἰσι] Mont. deest. ib. οἱ δοῦλοι] Cant. deest. v. 39. δὲ] Gon. καί. ib. ἐγρηγόρησεν ἂν καὶ] Cant. desunt. ib. ἀφῆκε διορυγῆναι τὸν οἶκον αὐτοῦ] Cant. desunt. v. 40. οὖν] Cant. δέ. v. 41. Εἶπε δὲ] Cant. Καὶ εἶπε· ut v. 42. ib. ἢ καὶ πρὸς πάντας] Cant. desunt.] v. 42. ἐστὶν] Bib. Wech. ἔσται. ib. ϗ φρόνιμος] Cant. ὁ φρόνιμος ὁ ἀγαθός. v. 43. εὑρήσει] Cant. εὑρήσει αὐτόν. v. 44. Ἀληθῶς] Cant. Ἀμήν. ib. ὅτι] Gon. deest. v. 45. ἐσθίειν τε &c.] Cant. ἐσθίειν δὲ ϗ πίνειν ϗ μεθυσκόμενος. v. 46. τοῦ δούλου ἐκείνου] Cant. αὐτοῦ. v. 47. ϗ μὴ usque ad δαρήσεται] Gon. desunt. ib. ἑτοιμάσας μηδὲ] Cant. desunt. v. 48. ἐδόθη … πολὺ ζητηθήσεται] Cant. ἔδωκε … ζητήσει. ib. παρ' αὐτοῦ] Cant. ἀπ' αὐτοῦ περισσότερον. v. 50. δὲ] Magd. deest. ib. οὗ] Cant. Magd. ὅτου. v. 51. δοῦναι … ἀλλ' ἢ] Cant. ποιῆσαι … ἀλλά. v. 52. ἐνὶ] Cant. deest. ib. ἐπὶ … ἐπὶ] Cant. ἐν … ἐν. v. 53. ϗ υἱὸς usque ad θυγατρὶ] Gon. desunt. ib. πατρὶ] Cant. March. Velef. πατρὶ αὐτοῦ. ib. αὐτῆς] Cant. deest. v. 54. ὄμβρος] Cant. ὅτι ὄμβρος. v. 55. ὅτι] Cant. deest. v. 56. τὸν δὲ] Cant. τὸν δὲ τόν. ib. πῶς] Cant. deest. ib. δοκιμάζετε] Steph. 8. οὐκ οἴδατε δοκιμάζειν. v. 57. Τί δὲ] Cant. desunt. ib. κρίνετε] Steph. 6. διακρίνετε. v. 58. ἀπηλλάχθαι] Cant. ἀπαλλαγῆναι. ib. κατασύρῃ] Cant. κατακρίνῃ. v. 59. καὶ τὸ &c.] Cant. ἀποδῷς τὸν ἔσχατον κοδράντην.

CAP. XIII.

V. 2. ἁμαρτωλοὶ] Cant. ponit post ἐγένοντο. v. 3. ὡσαύτως] Cant. ὁμοίως. v. 4. ἐν τῷ] Cant. τοῦ. ib. ὅτι] Cant. deest. Steph. 3. 5. 6. 8. αὐτοί. ib. κατοικοῦντας ἐν] Cant. ἐνοικοῦντας. v. 6. δὲ] Lin. deest. ib. ἐν αὐτῇ] Cant. ἐπ' αὐτῆς. ib. οὐχ εὗρεν] Cant. μὴ εὑρών. v. 7. δὲ] Cant. deest. ib. ἔτη] Cant. March. Velef. Steph. 3. 8. ἔτη ἀφ' οὗ. ib. ἔκκοψον] Cant. φέρε τὴν ἀξίνην, ἔκκοψον. Steph. 8. ἔκκοψον οὖν. ib. ἵνατί … καταργεῖ] Steph. 4. ἵνα μὴ … καταργῇ. v. 8. ϗ τοῦτο τὸ ἔτος] Cant. ἔτι τοῦτον τὸν ἐνιαυτόν. ib. κοπρίαν] Cant. κόφινον κοπρίων. March. Velef. Steph. omn. & Comp. κόπρια. v. 10. ἐν] Gon. ὁ Ἰησοῦς ἐν. ib. μιᾷ τῶν συναγωγῶν] Cant. τῇ συναγωγῇ αὐτῶν. ib. ἐν τοῖς σάββασι] Cant. τῷ σαββάτῳ. v. 11. ἦν &c.] Cant. ἐν ἀσθενείᾳ ἦν πνεύματος. v. 12. προσεφώνησε, καὶ] Cant. desunt. ib. τῆς] Cant. ἀπὸ τῆς. v. 14. ἔλεγε τῷ ὄχλῳ] Cant. ponit ante ὅτι. v. 15. Ἀπεκρίθη … ϗ] March. Velef. Ἀποκριθείς. ib. οὖν … κύριος] Cant. δὲ … Ἰησοῦς. ib. Ὑποκριτὰ] Comp. Steph. 3. 7. 12. 14. Ὑποκριταί. ib. ἢ τὸν] Cant. ϗ τόν. v. 17. ταῦτα λέγοντος αὐτοῦ] Cant. desunt. ib. κατῃσχύνοντο πάντες] Cant. κατῃσχύνθησαν. ib. πᾶσιν] Cant. πᾶσιν οἷς ἐθεώρουν. v. 18. ϗ τίνι ὁμοιώσω αὐτήν] Lin. desunt. ib. εἰς δένδρον μέγα] Cant. δένδρον. ib. ἐν τοῖς κλάδοις] Cant. ὑπὸ τοὺς κλάδους. v. 20. τίνι &c.] Cant. τίνι ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ, ϗ τίνι ὁμοιώσω αὐτήν; v. 21. ἐζυμώθη] Cant. ζυμωθῇ. v. 23. ὀλίγοι] Cant. ὀλίγοι εἰσί. ib. εἶπε πρὸς αὐτοὺς] Cant. ἀποκριθεὶς εἶπε. v. 24. πύλης] Cant. Steph. 2. 8. θύρας. ib. ἰσχύσουσιν] Cant. εὑρήσουσιν. v. 25. οὗ &c.] Cant. ὅταν ἂν ὁ οἰκοδεσπότης εἰσέλθῃ. ib. ἐγερθῇ] Steph. 2. εἰσέλθῃ. ib. τὴν θύραν] Cant. deest. ib. καὶ ἀποκριθεὶς ἐρεῖ ὑμῖν] Gon. desunt. ib. κύριε] March. Velef. deest. ib. πόθεν ἐστὲ] March. Velef. πόθεν ἦτε. v. 26. ἐφάγομεν] Cant. κύριε ἐφάγομεν. v. 27. οὐκ οἶδα] Cant. οὐδέποτε εἶδον. ib. πόθεν ἐστὲ] Cant. Lin. Nov. 1. desunt. ib. τῆς ἀδικίας] Cant. ἀνομίας. v. 31. ἡμέρᾳ] Gon. deest. v. 31. αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ] Cant. ταύτῃ τῇ ὥρᾳ. ib. τινες Φαρισαῖοι] Cant. αὐτῷ τινες τῶν Φαρισαίων. ib. αὐτῷ] Cant. deest. ib. θέλει] Cant. ζητεῖ. v. 32. ἐπιτελῶ] Cant. ἀποτελοῦμαι. ib. τρίτῃ] Lin. τρίτῃ ἡμέρᾳ. v. 34. ὄρνις] Mont. Nov. 1. ἐπισυνάγει ὄρνις. v. 35. ὑμῖν] Gon. Lin. deest. ib. ἔρημος] Magd. Steph. 4. 6. 7. 12. 14. deest. ib. ὅτι] Cant. deest.

CAP. XIV.

V. 1. ἐλθεῖν] Cant. εἰσελθεῖν. v. 2. τις] Cant. deest. v. 3. λέγων, εἰ] Cant. desunt. Gon. λέγων. ib. εἶπε] Bodl. 1. deest. v. 4. ϗ] March. Velef. αὐτὸς δέ. ib. ἰάσατο] Cant. ἰασάμενος, & ponit post καί. v. 5. ἀποκριθεὶς] Cant. Steph. 2. 3. 4. 8. deest. ib. ὑμῶν ὄνος] Cant. ἐξ ὑμῶν πρόβατον. Steph. 4. 6. 7. 12. 14. ὑμῶν υἱός. ib. ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου] Cant. ponit post ἐμπεσεῖται. v. 6. Καὶ &c.] Cant. οἱ δὲ οὐκ ἀπεκρίθησαν. v. 7. δὲ] Cant. Bodl. 1. δὲ καί. v. 8. ὑπό τινος] Cant. desunt. ib. γάμους] Cant. γάμον. ib. ᾖ κεκλημένος ὑπ' αὐτοῦ] Cant. ἥξει. v. 9. ϗ αὐτὸν] Bodl. 1. κἀκεῖνον. ib. ἄρξῃ] Cant. ἔσῃ, sed in Lat. incipiens. v. 10. τότε] Cant. ϗ τότ. v. 11. ταπεινωθήσεται … ὑψωθήσεται] Cant. ταπεινοῦται … ὑψοῦται. v. 12. σου] Cant. deest. ib. μηδὲ ἀδελφούς σου] Mont. desunt. ib. μηδὲ τοὺς συγγενεῖς σου] Cant. desunt. ib. γείτονας πλουσίους] Cant. τοὺς γείτονας μηδὲ τοὺς πλουσίους. v. 15. αὐτῷ] Cant. Mont. deest. ib. ἄριστον] Steph. omn. Gon. Em. Goog. Lin. Nov. 1. ἄριστον. v. 18. αὐτῷ] Cant. deest. ib. ἐξελθεῖν ϗ] Cant. ἐξελθών. v. 19.] Hic versus deest in Bodl. 1. Habetur in marg. sed charactere plane diverso. ib. ἐρωτῶ σε, ἔχε με παρῃτημένον] Cant. διὸ οὐ δύναμαι ἐξελθεῖν. v. 20. ἕτερος] Cant. ἄλλος. ib. ἔγημα, καὶ διὰ τοῦτο] Cant. ἔλαβον, διό. v. 21. ἐκεῖνος] Cant. deest. ib. ταῦτα] Cant. πάντα ταῦτα. ib. τότε] Cant. ϗ. ib. εἰσάγαγε] Cant. ἔνεγκε. v. 23. δοῦλον] Cant. δοῦλον αὐτοῦ. v. 24. ἀνδρῶν ἐκείνων] Cant. ἀνθρώπων. ib. δείπνου] Mont. Gon. Em. Magd. Lin. Nov. 1. Steph. 3. 6. 7. 9. addunt πολλοὶ γάρ εἰσι κλητοὶ, ὀλίγοι δὲ ἐκλεκτοί. v. 25. αὐτῷ] Gon. τῷ Ἰησοῦ. ib. πολλοὶ] Cant. deest. ib. πρὸς αὐτοὺς] Cant. αὐτοῖς. v. 26. μητέρα] Cant. μητέρα αὐτοῦ. v. 27.] Hic versus deest in Bodl. 1. ib. ὅστις] Cant. ὅς. ib. βαστάζει] Gon. λαμβάνει. ib. ἔρχεται] Mont. Lin. Nov. 1. ἀκολουθεῖ. v. 28. Τίς γὰρ] Cant. Τίς δέ. ib. τὰ πρὸς] Cant. εἰς. v. 29. ϗ μὴ ἰσχύοντος ἐκτελέσαι] Cant. μὴ ἰσχύσῃ οἰκοδομῆσαι, καί. v. 30. ὅτι] Cant. deest. v. 31. ἑτέρῳ βασιλεῖ] Magd. Mont. Lin. Nov. 1. desunt. Bodl. 1. βασιλεῖ. ib. οὐχὶ] Cant. οὐκ εὐθέως. v. 33. πᾶς ἐξ ὑμῶν] Cant. ϗ ἐξ ὑμῶν πᾶς.

ἐσι. ib. πᾶσι τοῖς ἑαυτοῦ ὑπάρχουσιν] Cant. Bodl. 1. τοῖς ὑπάρχουσιν αὐτοῦ. v. 34. δὲ] Cant. δὲ καί. Em. deest. ib. μωρανθῇ] Lin. Nov. 1. μωρανθῇ.

CAP. XV.

V. 2. ὅτι] Bodl. 1. deest. v. 3. λέγων] Cant. deest. v. 4. ἔχων] Cant. ὃς ἕξει. ib. ὁ καταλείπει] Cant. οὐκ ἀφίησι. ib. πορεύεται ἐπὶ] Cant. ἀπελθών. ib. ἕως] Cant. ζητεῖ ἕως. Gon. Lin. ἕως οὗ. v. 6. Καὶ ἐλθὼν] ἐλθὼν δέ. ib. οἶκον] Mont. οἶκον αὐτοῦ, ut & Nov. 1. v. 7. Λέγω] Cant. λέγω δέ. v. 8. ἐὰν ἀπολέσῃ] Cant. καὶ ἀπολέσασα. ib. δραχμὴν] Cant. deest. ib. σαροῖ] March. Velef. καθαιρεῖ. ib. ὅτου] Cant. deest. v. 10. γίνεται] Cant. March. Velef. Steph. 2. ἔσται. v. 13. τὴν οὐσίαν αὐτοῦ] Cant. τὸν αὐτοῦ τὸν βίον. v. 15. αὐτοῦ] Cant. deest. v. 16. γεμίσαι τὴν κοιλίαν αὐτοῦ] Cant. χορτασθῆναι. v. 17. τοῦ] March. Velef. ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ. ib. λιμῷ] Cant. ὧδε λιμῷ. March. Velef. Steph. 8. λιμῷ ὧδε. v. 19. Καὶ] Cant. Steph. 3. 5. 6. 8. deest, ut & v. 21. v. 21. καὶ usque ad finem versus] Cant. desunt. v. 22. ἐξενέγκατε] Cant. March. Velef. Steph. 2. 8. ταχέως ἐξενέγκατε. ib. πόδας] Cant. March. Velef. πόδας αὐτοῦ. v. 23. ἐνέγκαντες] Cant. ἐνέγκατε. Mont. Lin. Nov. 1. Bodl. 1. ἐξενέγκαντες. ib. φαγόντες] Cant. φάγωμεν καί. v. 24. καὶ … ἦν] Em. Cant. desunt, ut & v. 32. in Cant. ib. εὑρέθη] Cant. ἦν εὑρέθη. v. 25. καὶ ὡς ἐρχόμενος ἤγγισε] Cant. ἐλθών, καὶ ἐγγίσας. v. 26. εἴη ταῦτα. Cant. τί θέλει τοῦτο εἶναι. Steph. 8. τίνα ἂν εἴη ταῦτα. v. 27. αὐτῷ] Cant. deest. ib. μόσχον τὸν σιτευτὸν] Cant. σιτευτὸν μόσχον αὐτῷ. v. 28. οὖν] Cant. ὁ δέ. ib. παρεκάλει] Cant.* ἤρξατο, sed in Lat. rogabat. v. 29. πατρὶ] Cant. πατρὶ αὐτοῦ. ib. ἐντολήν &c.] Cant. παρέβην σου ἐντολήν. ib. ἔριφον] Cant. ἔριφον ἐξ αἰγῶν. ib. εὐφρανθῶ] Cant. ἀριστήσω. v. 30. Ὅτε &c.] Cant. Τῷ δὲ υἱῷ σου τῷ καταφαγόντι. ib. τὸν βίον] Cant. πάντα. Mont. Lin. Nov. 1. Bodl. 1. τὴν οὐσίαν. ib. ἦλθεν] Cant. καὶ ἐλθόντι. ib. αὐτῷ] Cant. deest. v. 31. τέκνον] Cant. deest.

CAP. XVI.

V. 1. αὐτοῦ] Cant. deest. v. 2. αὐτὸν] Cant. deest. ib. σου. οὐ] Cant. οὐ. v. 3. ἀπ' ἐμοῦ] Cant. μου. v. 4. τῆς] Cant. ἐκ τῆς. v. 5. τοῦ κυρίου] Magd. deest. v. 6. βάτους] Cant. κάδους, in Lat. ficlos. Em. March. Velef. Steph. 2. 8. κάδους. ib. καὶ εἶπεν] Cant. εἶπεν δέ. ib. σου] Gon. deest. ib. τὸ γράμμα] Cant. τὰ γράμματα, in Lat. tuas literas, ut & v. 7. ib. καθίσας ταχέως] Cant. desunt. v. 7. Σὺ δὲ πόσον ὀφείλεις; ὁ δὲ εἶπεν] Cant. desunt. ib. καὶ λέγει] Cant. ὁ δὲ λέγει. v. 8. ὅτι οἱ] Cant. Steph. 2. διὸ λέγω ὑμῖν. v. 9. μαμωνᾶ τῆς ἀδικίας] Cant. ἀδίκου μαμωνᾶ. ib. ἐκλίπητε] Cant. ἐκλίπῃ. v. 10. ἐλαχίστῳ] Cant. ὀλίγῳ. ib. ἐστι] Cant. γίνεται. v. 11. τὸ ἀληθινὸν usque ad ὑμέτερον v. 12.] Gon. Lin. desunt. v. 14. πάντα καὶ] Cant. desunt. Mont. καί. ib. ὑπάρχοντες] Em. ὄντες. v. 15. ἐνώπιον] Mont. Lin. Nov. 1. ἔμπροσθεν. ib. ἐστιν] Cant. Mont. Goog. deest. v. 16. Ἰωάννου] Cant. addit προεφήτευσαν. ib. πᾶς εἰς] Cant. ὁ βουλόμενος εἰσελθεῖν εἰς. ib. καὶ πᾶς εἰς αὐτὴν βιάζεται] Lin. Em. desunt. v. 18. καὶ πᾶς] Cant. March. Velef. πᾶς deest. ib. ἀπὸ ἀνδρὸς] Cant. Em. desunt. v. 19. Ἄνθρωπος δέ τις] Cant. Steph. 2. Εἶπε δὲ καὶ ἑτέραν παραβολήν· Ἄνθρωπός τις. ib. εὐφραινόμενος] Cant. καὶ εὐφραινόμενος. v. 20. ἦν … ὃς] Cant. desunt. v. 21. πλουσίου] March. Velef. addit καὶ οὐδεὶς ἐδίδου αὐτῷ, quæ etiam habentur in margine Mont. ib. ἀπέλειχον] Cant. ἔλειχον. v. 22. ὑπὸ τῶν ἀγγέλων] Cant. ponit post Ἀβραάμ. ib. ἐτάφη. Καὶ &c.] March. Velef. ἐτάφη ἐν τῷ ᾅδῃ. ἐπάρας δέ. v. 23. τοῖς κόλποις] Cant. March. Velef. τῷ κόλπῳ. ib. αὐτοῦ] Cant. αὐτοῦ ἀναπαυόμενον. v. 25. Σὺ] Cant. deest ut & in Mont. v. 26. ὅπως Mont. Lin. Nov. 1. Bodl. 1. ἵνα. ib. ἐντεῦθεν] Mont. Gon. Goog. Lin. Nov. 1. Magd. ἔνθεν. Cant. deest. ib. πρὸς ἡμᾶς διαπερῶσιν] Cant. ὧδε διαπερᾶσαι. v. 27. πάτερ] Cant. πάτερ Ἀβραάμ. v. 28. ἵνα] Cant. deest. v. 29. Λέγει] Cant. Εἶπε δέ. ib. ἔχουσι usque ad ἀλλ' ἐὰν v. 30.] Gon. desunt. v. 30. ἀπὸ] Cant. ἐκ. v. 31. ἀκούουσιν] Cant. ἀκούσωσιν. ib. πεισθήσονται] Cant. καὶ ἀπέλθῃ πρὸς αὐτοὺς, πιστεύσουσιν.

CAP. XVII.

V. 1. μαθητὰς] Cant. Gon. Magd. Bib. Wech. in aliquibus, μαθητὰς αὐτοῦ. ib. οὐαὶ] Cant. πλὴν οὐαί. v. 2. Λυσιτελεῖ] Cant. Συμφέρει δέ. ib. μύλος ὀνικὸς] Cant. March. Velef. Steph. 2. 6. 8. λίθος μυλικός. ib. περίκειται … ἔρριπται] Cant. περιέκειτο … ἔρριπτο. v. 3. δὲ] Cant. Steph. 5. deest. v. 4. εἰς σὲ] Cant. Lin. Nov. 1. Bodl. 1. desunt. ib. ἑπτάκις τῆς ἡμέρας] Cant. τὸ ἑπτάκις. ib. ἐπὶ σὲ] Cant. πρὸς σέ. Gon. Goog. Em. Magd. Lin. Nov. 1. Bodl. 1. desunt. ib. ἀφήσεις] Cant. ἄφες. v. 6. Εἶπε δὲ ὁ κύριος] Cant. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς. ib. ἂν τῇ] Cant. ἂν τῷ ὄρει τούτῳ, μετάβα ἐντεῦθεν ἐκεῖ, καὶ μετέβαινεν, καὶ τῇ. ib. ταύτῃ] Cant. deest. ib. ἐκριζώθητι &c.] Cant. μεταφυτεύθητι εἰς τὴν θάλασσαν. v. 7. ἐξ &c.] Cant. ἔχων ὑμῶν δοῦλον. ib. ὃς εἰσελθόντι] Cant. Lin. Nov. 1. Bodl. 1. addunt αὐτῷ. March. Velef. βοῦς, ὃς εἰσελθόντι. Steph. 4. ὃς ἐλθόντι. ib. ἐρεῖ] Cant. μὴ ἐρεῖ αὐτῷ. in Mont. deest, & quæ sequuntur usque ad proximum ἐρεῖ· sed habentur in margine. v. 8. οὐχὶ] Cant. deest. ib. αὐτῷ] Em. deest. ib. σὺ] Cant. deest. v. 9. ἐκείνῳ] Cant. deest. ib. αὐτῷ] Gon. Mont. Goog. Em. Magd. Bodl. 1. deest. v. 10. πάντα τὰ διαταχθέντα [illegible]] Cant. ὅσα λέγω. v. 11. διὰ μέσου] Cant. μέσον. v. 12. ἀπήντησαν] Cant. ὅπου ἦσαν. ib. οἳ] Cant. καί. v. 13. αὐτοὶ ἦραν φωνὴν, λέγοντες] Cant. ἔκραξαν φωνῇ μεγάλῃ. ib. ἐλέησον ἡμᾶς] Cant. Lin. Nov. 1. βοήθησον ἡμῖν, ut & Bodl. 1. v. 14. ἰδὼν] Cant. ἰδὼν αὐτούς. ib. αὐτοῖς] Cant. addit θεραπεύεσθε. ib. ἱερεῦσι] Magd. ἀρχιερεῦσι. ib. καὶ ἐγένετο] Cant ἐγένετο δέ. v. 15. ἰάθη] Cant. Em. ἐκαθαρίσθη. v. 16. παρὰ] Cant. πρός. Mont. Lin. Nov. 1. ἐπί. Gon. περί. ib. εὐχαριστῶν αὐτῷ] Cant. desunt. ib. καὶ αὐτὸς ἦν] Cant. ἦν δέ. v. 17. οὐχὶ] Cant. αὐτοῖς, οὐκ. ib. δὲ] Cant. deest. v. 18. Οὐχ εὑρέθησαν &c.] Cant. Ἐξ αὐτῶν οὐδεὶς εὑρέθη ὑποστρέφων ὃς δώσει δόξαν. March. Velef. Οὐχ εὑρέθη ὑποστρέψας &c. v. 19. ἡ πίστις] Cant. ὅτι ἡ πίστις. v. 20. θεοῦ usque ad μετὰ] Gon. desunt. v. 21. ἐκεῖ] Cant. ἐκεῖ μὴ πιστεύσητε. ib. ἰδοὺ γὰρ ἡ] Magd. ἡ γάρ. ib. ἐστιν] Gon. deest. v. 22. δὲ] Cant. οὖν. ib. ὅτε ἐπιθυμήσετε] Cant. τοῦ ἐπιθυμῆσαι ὑμᾶς. ib. ἡμερῶν] Cant. ἡμερῶν τούτων. ib. ἰδεῖν] Cant. deest. v. 23. ἐκεῖ] Bib. Wech. ἐκεῖ ὁ Χριστός. v. 24. ὑπ' οὐρανὸν &c.] Cant. ὑπὸ τὸν οὐρανὸν ἀστράπτει. ib. ἐν τῇ ἡμέρᾳ αὐτοῦ] Cant. desunt. v. 27. ἦλθεν ὁ] Cant. ἐγένετο. ib. κατακλυσμὸς] Cant. κατακλυσμὸς τοῦ ὕδατος. v. 29. δὲ] Cant. deest. v. 30. ᾗ … ὁ υἱὸς] Cant. ἐν τῇ … τοῦ υἱοῦ. ib. ἀποκαλύπτεται] Cant. ᾗ ἀποκαλυφθῇ. March. Velef. ἀποκαλυφθήσεται. v. 31. τῇ ἡμέρᾳ] March. Velef. τῇ ὥρᾳ. ib. ἐπιστρεψάτω] Cant. ἐπιστραφήτω. v. 33. ἐὰν ζητήσῃ … σῶσαι] Cant. ἐὰν θελήσῃ ζωογονῆσαι …. ib. καὶ ὃς] Mont. Lin. Nov. 1. Bodl. 1. ὃς δ'. ib. ἀπολέσῃ αὐτήν] In Cant. deest αὐτήν. v. 34. παραληφθήσεται … ἀφεθήσεται] Cant. παραλαμβάνεται … ἀφίεται. ib. καὶ ὁ usque ad versum 36] Em. desunt: sed habetur in margine. v. 36. Cant. Mont. Steph. 2. 3. 6. 7. Comp. præponunt huic versui Δύο ἔσονται (ἔσονται deest in Cant.) ἐν τῷ ἀγρῷ, ὁ εἷς παραληφθήσεται, καὶ ὁ ἕτερος ἀφεθήσεται· quæ habentur etiam in margine Em. v. 36. αὐτῷ] Cant. deest. ib. σῶμα] Em. πτῶμα. ib. οἱ] Mont. Goog. Lin. Nov. 1. καὶ οἱ.

CAP. XVIII.

V. 1. προσεύχεσθαι] Magd. addit αὐτούς. ib. ἐκκακεῖν] Bodl. 1. addit αὐτούς. v. 2. Λέγων] Cant. Mont. deest. v. 4. χρόνον] Cant. χρόνον τινά. ib. εἶπεν ἐν ἑαυτῷ, εἰ καὶ] Cant. ἦλθεν εἰς ἑαυτὸν, καὶ λέγει, εἰ. v. 5. ταύτην] Cant. deest v. 7. καὶ μακροθυμῶν &c.] Bib. Wech. καὶ λέγω, μακροθυμῶν ἐπ' αὐτοῖς ποιήσω τὴν ἐκδίκησιν. ib. λέγω] Comp. Steph. 12. καὶ λέγω. v. 9. λοιποὺς] Cant. λοιποὺς ἀνθρώπους. ib. τὴν παραβολὴν ταύτην] Cant. desunt. v. 10. ὁ ἕτερος] Cant. εἷς. v. 11. πρὸς] Cant. καθ'. v. 13. εἰς τὸ] Cant. March. Velef. deest εἰς. v. 14. εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ] Cant. desunt. ib. ἢ γὰρ ἐκεῖνος] Cant. μᾶλλον παρ' ἐκεῖνον τὸν Φαρισαῖον. March. Velef. Steph. 2. 8. παρ' ἐκεῖνον. v. 15. καὶ τὰ βρέφη] Cant. παιδία. ib. ἐπετίμησαν] Cant. ἐπετίμων. v. 16. προσκαλεσάμενος αὐτὰ, εἶπεν] Cant. προσεκαλεῖτο αὐτὰ, λέγων. v. 17. Ἀμὴν] Cant. Ἀμὴν γάρ. v. 18. λέγων] Cant. deest. v. 19. &c.] Cant. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ. v. 20. σου posterius] Cant. deest. v. 21. μου] Cant. deest. v. 22. Ταῦτα] Cant. deest. ib. πάντα] Steph. 3. ὕπαγε, πάντα. ib. διάδος] Cant. Mont. Magd. Lin. Nov. 1. Bodl. 1. δός. ib. οὐρανῷ] Cant. τοῖς οὐρανοῖς. v. 25. τρυμαλιᾶς ῥαφίδος εἰσελθεῖν] Cant. τρήματος βελόνης διελθεῖν. ib. ἢ usque ad finem versus] Gon. desunt. v. 28. ἀφήκαμεν πάντα καὶ] Cant. τὰ ἴδια ἀφέντες. v. 29. ὅτι] Cant. deest. ib. ἀδελφοὺς] Cant. ἀδελφοὺς, ἢ ἀδελφάς. ib. τέκνα] Cant. τέκνα ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ. v. 30. Ὃς οὐ] Cant. Ἐάν. Gon. Καὶ οὐ. ib. πολλαπλασίονα] Cant. ἑπταπλασίονα. v. 31. δὲ] March. Velef. δὲ ὁ Ἰησοῦς. ib. πρὸς αὐτοὺς] Cant. αὐτοῖς. ib. τῷ υἱῷ] Cant. March. Velef. Steph. 2. περὶ τοῦ υἱοῦ. v. 32. Παραδοθήσεται γὰρ] Cant. Ὅτι παραδοθήσεται. ib. καὶ ὑβρισθήσεται] Cant. desunt. March. Velef. καὶ μαστιγωθήσεται. ib. καὶ ὑβρισθήσεται, καὶ ἐμπτυσθήσεται] Gon. desunt. v. 34. τοῦτο] Cant. deest. v. 35. αὐτὸν] Mont. τὸν Ἰησοῦν, ut & Lin. Nov. 1. v. 39. Καὶ οἱ] Cant. Οἱ δέ. ib. σιωπήσῃ] Cant. σιγήσῃ. ib. πολλῷ] Cant. deest. Totus hic versus deest in Magd. v. 40. πρὸς αὐτὸν] Cant. deest. v. 42. ὁ Ἰησοῦς] Cant. ἀποκριθείς. v. 43. λαὸς] Steph. 6. ὄχλος. ib. αἶνον] Cant. δόξαν.

CAP. XIX.

V. 1. ὀνόματι] Lin. Nov. 1. ἦν. ib. καλούμενος] Cant. March. Velef. deest. ib. καὶ αὐτὸς] Cant. ὅς. ib. καὶ ἦν] Cant. desunt. v. 4. προδραμὼν] Cant. προλαβών. Bib. Wech. al. προσδραμών. v. 5. ὡς &c.] Cant. ἐγένετο ἐν τῷ διέρχεσθαι αὐτὸν ἐκεῖ, καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ζακχαῖε. ib. σήμερον γὰρ] Cant. ὅτι σήμερον. ib. λέγοντες] Cant. deest. v. 8. κύριον] March. Velef. Bodl. 1. Em. Ἰησοῦν. v. 9. ὅτι] Lin. Nov. 1. deest. v. 11. αὐτοὺς] Cant. deest. v. 12. οὖν] Cant. δέ. ib. ἑαυτῷ] Cant. deest. v. 13. ἕως] Cant. ἐν ᾧ. v. 14. αὐτοῦ] Cant. deest. ib. ἀπέστειλαν] Cant. ἔπεμψαν. v. 15. ἐν τῷ] Cant. desunt. ib. ἐπανελθεῖν] Nov. 1. προσελθεῖν. ib. καὶ εἶπε] Magd. εἶπε. ib. τούτους] Cant. deest. v. 17. Καὶ] Cant. Ὁ δέ. ib. εὖ ἀγαθὲ] Lin. Nov. 1. εὖγε. v. 18. καὶ ἦλθεν ὁ δεύτερος, λέγων] Cant. ὁ ἕτερος ἐλθὼν εἶπεν. v. 21. Ἐφοβούμην γὰρ] Cant. Ὅτι ἐφοβήθην. ib. Ὅτι &c.] Cant. ἄνθρωπος γὰρ εἶ αὐστηρός. ib. ἔσπειρας] Steph. 6. addit καὶ συνάγεις ὅθεν οὐ διεσκόρπισας· quæ habentur etiam in margine Mont. v. 22. Λέγει δὲ] Cant. ὁ δὲ εἶπεν. In Bodl. 1. deest δέ. ib. αὐτῷ] In Mont. suprascribitur ὁ κύριος αὐτοῦ. ib. κρινῶ σε] March. Velef. κρίνω. ib. αἴρων] Cant. αἴρω. ib. ἔσπειρα] In Steph. 6. & in marg. Mont. adduntur, καὶ συνάγων ὅθεν οὐ διεσκόρπισα. v. 23. Καὶ διατί] Cant. Διατί οὖν. ib. ἐπὶ τὴν τράπεζαν] Comp. τοῖς τραπεζίταις. v. 24. Καὶ τοῖς &c.] Cant. Εἶπε δὲ τοῖς παρεστῶσι. ib. ἀπ' αὐτοῦ] Lin. Nov. 1. αὐτόν. ib. τὴν μνᾶν] Cant. deest. ib. δότε] Cant. ἀπενέγκατε. v. 25.] Hic versus deest in Cant. v. 26. γὰρ] Gon. deest. ib. δοθήσεται] Cant. προστεθήσεται. March. Velef. Steph. 9. δοθήσεται καὶ περισσευθήσεται. v. 27. ἐκείνους] Mont. Gon. Magd. deest. ib. θελήσαντάς με βασιλεῦσαι] Cant. θέλοντάς με βασιλεύειν. ib. μου] Cant. addit καὶ τὸν ἀχρεῖον δοῦλον ἐκβάλετε εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς, καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων. v. 28. ἔμπροσθεν] Cant. deest. ib. ἀναβαίνων] Cant. ἀναβαίνων δέ. v. 29. ἐγένετο] Gon. deest. v. 30. Εἰπὼν] Cant. Λέγων. ib. δεδεμένον] Cant. deest. March. Velef. τῆς ὄνου δεδεμένον. ib. πώποτε … αὐτὸν] Cant. desunt. ib. λύσαντες] Cant. καὶ λύσαντες. v. 31. διατί λύετε] Cant. desunt. ib. αὐτῷ] Cant. deest. v. 32. Ἀπελθόντες δὲ] Cant. Καὶ ἀπελθόντες· quæ sequuntur usque ad finem versus 33. desunt. ib. αὐτοῖς] March. Velef. Steph. 6. αὐτοῖς ἑστῶτα τὸν πῶλον. v. 34. Οἱ δὲ εἶπον] Cant. ἀπεκρίθησαν ὅτι. v. 35. ἤγαγον αὐτὸν] Cant. ἀγαγόντες τὸν πῶλον. ib. πρὸς Ἰησοῦν] Cant. desunt. ib. καὶ ἐπιρρίψαντες] Cant. ἐπέρριψαν. ib. τὸν πῶλον] Cant. αὐτὸν, καί. v. 36. ἐν τῇ ὁδῷ] Cant. deest. v. 37. Ἐγγίζοντος δὲ αὐτοῦ] Cant. Ἐγγιζόντων δὲ αὐτῶν. ib. τῇ καταβάσει … ἤρξαντο] Cant. τὴν κατάβασιν … ἤρξατο. ib. ἅπαν τὸ πλῆθος τῶν μαθητῶν] March. Velef. πάντες οἱ ὄχλοι τῶν κελαδούντων. ib. φωνῇ μεγάλῃ] Cant. desunt. ib. περὶ πασῶν] Cant. περὶ πάντων. Mont. desunt, sed habentur in margine. ib. δυνάμεων] Cant. γινομένων. v. 38. Βασιλεὺς] Cant. εὐλογημένος ὁ βασιλεὺς, & ponit post κυρίου. Gon. deest. v. 39. Καί τινες] Cant. Τινὲς δέ. v. 40. Καὶ ἀποκριθεὶς] Cant. ἀποκριθεὶς δέ. ib. εἶπεν] Cant. λέγει. v. 42. καίγε] Cant. deest. ib. σου prius] Cant. Gon. deest. v. 43. ἐπὶ σὲ] Cant. ponit post βαλοῦσιν. ib. περιβαλοῦσιν] Cant. βαλοῦσιν. Gon. ἐπιβαλοῦσιν. ib. σοι] Cant. deest. v. 44. ἐν σοὶ] Cant. deest. v. 45. Καὶ εἰσελθὼν] Cant. Ἐλθὼν δέ. ib. ἀγοράζοντας] Cant. ἀγοράζοντας, καὶ τὰς τραπέζας τῶν κολλυβιστῶν ἐξέχεεν, καὶ τὰς καθέδρας τῶν πωλούντων * αἱ περιστεραί. v. 46. ὅτι] Cant. ὅτι ὁ. ib. ἐστιν] Gon. κληθήσεται. Steph. 8. ἔσται. v. 47. ἐζήτουν αὐτὸν ἀπολέσαι] Cant. March. Velef. ponunt post λαοῦ. v. 48. τὸ, τί] Cant. τί. ib. ὁ] Cant. αὐτῷ ὁ. ib. ἐξεκρέματο &c.] Cant. ἐκρέματο αὐτοῦ ἀκούειν.

CAP. XX.

V. 1. Καὶ ἐγένετο] Cant. Ἐγένετο δέ. ib. ἐκείνων] Cant. Lin. Nov. 1. Magd. Steph. 2. 4. 8. deest. ib. ἱερεῖς] Ita Steph. 3. 4. 6. 7. 12. Cant. Bib. Wech. quidam ἀρχιερεῖς. v. 2. λέγοντες] Cant. Steph. 2. deest. ib. ἢ] Cant. καί. v. 3. ἐρωτήσω] Cant. ἐπερωτήσω. ib. καὶ εἴπατέ] Cant. ὃ εἴπατέ. March. Velef. Gon. καὶ ἀποκρίθητέ. v. 5. συνελογίσαντο] Mont. Lin. Nov. 1.

διελο-

διελογίζοντο. Magd. διελογίσαντο. v. 6. Ἐὰν δὲ] Cant. Καὶ ἐάν. ib. ἐξ] Cant. ἀπὸ τοῦ. ib. πᾶς &c.] Cant. λιθάσει ἡμᾶς ὁ λαὸς ἅπας. ib. πεπεισμένος &c.] Cant. πεπεισμένοι γάρ εἰσι. ib. εἶναι] Cant. γεγονέναι. v. 7. εἰδέναι] Cant. εἰδέναι αὐτοὺς τό. v. 9. Ἤρξατο δὲ πρὸς τὸν λαὸν λέγειν] Cant. Ἔλεγε δέ. ib. τις] Cant. Mont. Gon. Goog. Em. Magd. Lin. Nov. 1. deest. ib. γεωργοῖς, καὶ] Cant. γεωργοῖς, αὐτὸς δέ. v. 10. Καὶ ἐν καιρῷ] Cant. Καιρῷ δέ. ib. οἱ δὲ γεωργοὶ δείραντες] Cant. δείραντες δέ. v. 11. προσέθετο πέμψαι] Cant. ἔπεμψεν. ib. δείραντες] Gon. τύψαντες. v. 12. προσέθετο πέμψαι τρίτον· οἱ δὲ] Cant. τρίτον ἔπεμψε. ib. ἐξέβαλον] Cant. ἐξαπέστειλαν κενόν. v. 13. Εἶπε δὲ] Cant. Ὁ δὲ & ponit εἶπε post ἀμπελῶνος. ib. ἴσως] Cant. τυχόν. ib. ἰδόντες] Cant. deest. v. 14. οἱ γεωργοὶ] Cant. March. Velef. deest. ib. ἑαυτοὺς] Cant. ἀλλήλους. ib. δεῦτε] March. Velef. deest. v. 15. αὐτὸν] Mont. Goog. deest. ib. αὐτοῖς] Cant. deest. v. 16. τούτους] Cant. deest. ib. ἀκούσαντες δὲ] Cant. οἱ δὲ ἀκούσαντες. v. 19. ἐζήτησαν] Cant. March. Velef. Steph. 2. 4. 5. ἐζήτουν. ib. καὶ ἐφοβήθησαν] Cant. ἐφοβήθησαν δέ. ib. τὸν λαὸν] Mont. Lin. Nov. 1. Em. Goog. Magd. Bodl. 1. Steph. 6. 7. 9. 12. 14. Comp. deest. ib. ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ] Bodl. 1. desunt. ib. εἶπε] Cant. εἴρηκε, & ponit ante τὴν. v. 20. παρατηρήσαντες] Cant. ἀποχωρήσαντες. ib. εἰς] Cant. deest. ib. λόγου] Cant. λόγων. Bib. Wech. al. λόγων. al. λόγοις. ib. τῇ ἀρχῇ καὶ τῇ ἐξουσίᾳ τοῦ ἡγεμόνος] Cant. τῷ ἡγεμόνι. v. 21. οὐ] Cant. Steph. 2. οὐδενός. v. 23. Κατανοήσας] Cant. Ἐπιγνούς. ib. πανουργίαν] Cant. πονηρίαν. ib. πειράζετε] Gon. addit ὑποκριταί. ib. ἐπιδείξατε] Cant. δείξατε. ib. δηνάριον] Cant. τὸ νόμισμα. Mont. Magd. Bodl. 1. Gon. Steph. 3. 4. 5. 8. δηνάριον· οἱ δὲ ἔδειξαν· καὶ εἶπε. v. 25. Ὁ δὲ εἶπεν] Cant. εἶπε δέ. ib. τοίνυν] Cant. τὰ τοῦ. Em. οὖν. v. 26. καὶ οὐκ ἴσχυσαν] Cant. καὶ οὐκ ἴσχυσαν δέ. ib. ἐπιλαβέσθαι &c.] Cant. αὐτοῦ ῥῆμα ἐπιλαβεῖν. v. 27. ἀντιλέγοντες] Cant. λέγοντες. v. 28. ἀποθάνῃ] Cant. ἀποθάνῃ ἄτεκνος. ib. καὶ οὗτος ἄτεκνος ἀποθάνῃ] Cant. desunt. v. 29. Ἑπτὰ &c.] Cant. Ἦσαν παρ' ἡμῖν ἑπτὰ ἀδελφοί. v. 30.] Hic versus deest in Cant. v. 31. Καὶ &c.] Cant. Καὶ ὁ δεύτερος καὶ ὁ τρίτος ὡσαύτως οἱ ἑπτά. ib. ἑπτὰ] Lin. Nov. 1. deest. ib. οὐ κατέλιπον τέκνα] Cant. οὐκ ἀφῆκαν τέκνον. ib. τέκνα] March. Velef. σπέρμα. v. 32. δὲ πάντων] Cant. desunt. Gon. πάντων. v. 33. ἐν usque ad οἱ] Gon. desunt. ib. γίνεται] Cant. March. Velef. Steph. 8. ἔσται. v. 34. Καὶ ἀποκριθεὶς] Cant. desunt. ib. αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς] Cant. πρὸς αὐτούς. ib. γαμοῦσι &c.] Cant. γεννῶνται καὶ γεννῶσι, γαμοῦσι καὶ γαμοῦνται. v. 35. τῆς ἐκ] Cant. τῶν. v. 36. δύνανται] Cant. μέλλουσι. ib. καὶ υἱοί εἰσι τοῦ θεοῦ] Cant. τῷ θεῷ. ib. ὄντες] Magd. γεγονότες. v. 37. καὶ Μωσῆς ἐμήνυσεν] Cant. Μωυσῆς ἐδήλωσεν. v. 40. δὲ] Magd. γάρ. ib. λέγουσι] Bib. Wech. al. λέγουσί τινες. v. 42. εἶπεν ὁ] Cant. λέγει. v. 43. ἂν θῶ] Cant. θῶ. ib. ὑποπόδιον] Cant. ὑποκάτω. v. 44. καλεῖ] Cant. λέγει. v. 45. αὐτοῦ] Cant. αὐτῶν. v. 47. κατεσθίουσι] Cant. κατέσθοντες. ib. προσεύχονται] Cant. προσευχόμενοι.

CAP. XXI.

V 2. ἐκεῖ] Cant. deest. ib. λεπτὰ] Cant. λεπτά, ὅ ἐστι κοδράντης. v. 4. περισσεύοντος αὐτοῖς] Bib. Wech. al. περισσεύματος αὐτῶν. ib. ἔβαλε] Steph. 9. 14. addunt, ταῦτα λέγων ἐφώνει, Ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν ἀκουέτω. v. 6. ἃ] Cant. Bib. Wech. al. deest. ib. λίθῳ] Cant. λίθῳ ἐν τοίχῳ ὧδε. v. 7. αὐτοὶ] Cant. αὐτὸν οἱ μαθηταί. ib. ὅταν μέλλῃ ταῦτα γίνεσθαι] Cant. τῆς σῆς ἐλεύσεως. v. 9. πτοηθῆτε] Cant. φοβηθῆτε. v. 10. Τότε λέγει αὐτοῖς] Cant. desunt. ib. ἔθνος] Cant. γὰρ ἔθνος. v. 13. δὲ] Cant. deest. v. 14. εἰς τὰς καρδίας] Cant. ἐν ταῖς καρδίαις. ib. ὑμῶν] Lin. deest. v. 15. ἀντειπεῖν οὐδὲ] Cant. desunt. Goog. Bodl. 1. Nov. 1. ἀντειπεῖν ἤ. v. 20. γνῶτε] Cant. γνώσεσθε. v. 21. ἐκχωρείτωσαν] Cant. μὴ ἐκχωρείτωσαν. v. 23. δὲ] Cant. deest. ib. θηλαζούσαις] Cant. θηλαζομέναις. 24. ἄχρι usque ad finem versus] Gon. desunt. pro ἄχρι Cant. Mont. Lin. Nov. 1. Bodl. 1. ἄχρις οὗ. ib. καιροὶ ἐθνῶν] Cant. desunt. v. 25. ἐν ἀπορίᾳ] Cant. καὶ ἀπορία. v. 26. τῶν οὐρανῶν] Cant. αἱ ἐν τῷ οὐρανῷ. v. 27. μετὰ &c.] Cant. καὶ δυνάμει πολλῇ καὶ δόξῃ. v. 28. καὶ ἐπάρατε] Desunt in textu Cant. sed habentur in margine. ib. ὑμῶν] Cant. deest. v. 30. ἤδη βλέποντες ἀφ' ἑαυτῶν] Cant. τὸν καρπὸν αὐτῶν. March. Velef. ἤδη ἐξ ἑαυτῶν. v. 31. γινόμενα] Cant. deest. v. 32. ὅτι] Gon. Lin. Nov. 1. deest. ib. ἂν] Cant. ταῦτα. v. 33. παρελεύσεται bis] Cant. utrobique παρελεύσονται. v. 34. δὲ] Gon. Cant. deest. v. 35. πάντας] Cant. deest. v. 36. οὖν] Cant. δέ. ib. καταξιωθῆτε] Magd. Bib. Wech. al. κατισχύσητε. ib. ταῦτα] Mont. Gon. Goog. Lin. Nov. 1. Bodl. 1. Comp. Steph. omn. deest. ib. σταθῆναι] Cant. στήσεσθε. v. 37. τὰς δὲ νύκτας ἐξερχόμενος] Cant. deest.

CAP. XXII.

V. 2. Καὶ ἐζήτουν οἱ] Cant. Οἱ δὲ, & ponit ἐζήτουν post γραμματεῖς. ib. ἀνέλωσιν] Cant. ἀπολέσωσιν. ib. γὰρ] Cant. δέ. v. 3. ἐπικαλούμενον] Cant. Magd. καλούμενον. ib. τοῦ ἀριθμοῦ] March. Velef. deest. v. 4. καὶ τοῖς στρατηγοῖς τὸ] Cant. desunt. ib. αὐτοῖς] Cant. deest. v. 5. ἀργύριον] Mont. Steph. 3. 6. 14. ἀργύρια. v. 6. ἐξωμολόγησε] Cant. ὡμολόγησε. Magd. συνεξωμολόγησε. ib. αὐτοῖς] Cant. deest. v. 9. εἶπον] Cant. εἶπαν, ut sæpius. v. 10. αὐτοῖς] Cant. deest. ib. εἰσελθόντων ... εἰς τὴν πόλιν] Cant. εἰσερχομένων ... ἐν τῇ πόλει. ib. συναντήσει] Cant. ἀπαντήσει. v. 11. σοι] Cant. deest. v. 12. ἀνώγεον μέγα] Cant. ἀνάγαιον οἶκον, in Lat. superiorem domum. v. 13. εἰρήκει αὐτοῖς] Cant. εἰρήκει αὐτός, in Lat. dixerat illis. v. 14. δώδεκα] Cant. deest. v. 16. ὅτι] Cant. deest. ib. οὐ μὴ φάγω ἐξ] Cant. μὴ φάγομαι ἀπ'. ib. πληρωθῇ] Cant. καινὸν βρωθῇ, in Lat. novum edatur. v. 17. τοῦτο, καὶ] Cant. καὶ deest. v. 18. ὅτι] Cant. ἀπὸ τοῦ νῦν. v. 19. τὸ ὑπὲρ usque ad finem versus 20.] Cant. desunt. v. 20. αἵματι] Lin. Bodl. 1. ὀνόματι. ib. ἐκχυνόμενον] March. Velef. ἐκχυθησόμενον. v. 21. μετ' ἐμοῦ] Cant. Magd. deest. v. 22. καὶ ὁ μὲν] Cant. Ὅτι μὲν ὁ. ib. τῷ ἀνθρώπῳ] Cant. deest. v. 23. Καὶ αὐτοὶ] Cant. Αὐτοὶ δέ. ib. ἐξ αὐτῶν] Cant. deest. v. 34. αὐτῶν δοκεῖ εἶναι] Cant. τίς ἂν εἴη. v. 25. αὐτῶν posterius] Cant. deest. v. 26. νεώτερος] Cant. μικρότερος. v. 27. Τίς usque ad οὐχὶ] Cant. desunt. ib. οὐχὶ] Cant. μᾶλλον ἤ, in Lat. magis quam qui recumbit. ib. οὐχὶ usque ad finem versus] Magd. desunt. ib. ἐγὼ &c.] Cant. ἐγὼ γὰρ ἐν μέσῳ ὑμῶν ἦλθον. ib. ὡς] Cant. οὐχ ὡς ὁ ἀνακείμενος, ἀλλ' ὡς. v. 28. Ὑμεῖς δὲ] Cant. Καὶ ὑμεῖς. ib. ἐστε &c.] Cant. ηὐξήθητε ἐν τῇ διακονίᾳ μου ὡς ὁ διακονῶν, in Lat. crevistis in ministerio meo sicut qui ministrat. v. 29. μου] Cant. deest. v. 30. ἐν τῇ βασιλείᾳ μου] Magd. Em. Steph. 4. 7. 9. 12. 14. desunt. In Cant. μου deest. ib. θρόνων] Cant. δώδεκα θρόνους. Gon. Steph. 16. δώδεκα θρόνων. v. 31. κύριος, Σίμων] March. Velef. κύριος Σίμωνι. v. 32. καὶ σύ ποτε ἐπιστρέψας] Cant. σὺ δὲ ἐπίστρεψον καί. v. 33. αὐτῷ] Gon. deest. ib. κύριε] Mont. Lin. Nov. 1. Bodl. 1. deest. v. 34. πρὶν ἢ] Cant. ἕως ὅτου. March. Velef. Steph. 3. 5. 12. ἕως οὗ. ib. τρὶς] Cant. τρίς με. v. 36. εἶπεν οὖν αὐτοῖς] Cant. Ὁ δὲ εἶπεν. ib. ἀράτω] Cant. Steph. 2. αἰρεῖ. ib. πωλησάτω ... ἀγορασάτω] Cant. Mont. Goog. Nov. 1. Comp. Steph. 4. 6. 7. 9. 12. 14. πωλήσει ... ἀγοράσει. v. 37. ὑμῖν] Cant. deest. ib. ἔτι] Cant. Gon. deest. ib. τελεσθῆναι] Lin. πληρωθῆναι. ib. γὰρ τὰ] Cant. τό. v. 38. ἱκανόν ἐστι] Cant. ἀρκεῖ. v. 39. αὐτοῦ] Cant. deest. v. 40. εἰσελθεῖν] Cant. εἰσέλθητε. v. 41. Καὶ αὐτὸς] Cant. Αὐτὸς δέ. ib. ἀπεσπάσθη] Cant. ἀπεστάθη, in Lat. recessit. v. 42. εἰ &c.] Cant. invertit membra hujus versus. ib. παρενεγκεῖν] Cant. Lin. Bodl. 1. March. Velef. Steph. 2. 5. παρένεγκε. v. 43. αὐτῷ] Bodl. 1. deest. ib. ἄγγελος] Nov. 1. Mont. ἄγγελος κυρίου. v. 45. πρὸς] Cant. Mont. Nov. 1. ἐπί. ib. μαθητὰς] Bodl. 1. μαθητὰς αὐτοῦ. v. 46. τί] Cant. deest. v. 47. ὄχλος] Cant. ὄχλος πολύς. ib. λεγόμενος] Cant. καλούμενος. ib. Ἰούδας] Cant. Ἰούδας Ἰσκαριώθ. ib. προήρχετο αὐτῶν] Cant. Lin. Bodl. 1. προῆγεν αὐτούς. ib. καὶ usque ad finem versus] Cant. καὶ ἐγγίσας ἐφίλησε τὸν Ἰησοῦν. ib. αὐτὸν] Cant. Mont. Gon. Goog. Lin. Nov. 1. Bodl. 1. addunt τοῦτο γὰρ σημεῖον δεδώκει αὐτοῖς· ὃν ἂν φιλήσω αὐτός ἐστιν. v. 49. ἐσόμενον] Cant. γενόμενον. ib. αὐτῷ κύριε] Cant. τῷ κυρίῳ. [v. 50. οὖς] Cant. ὠτίον, in Lat. auriculam. ib. ἁψάμενος &c.] Cant. ἐκτείνας τὴν χεῖρα, ἥψατο αὐτοῦ, καὶ ἀπεκατεστάθη τὸ οὖς αὐτοῦ. v. 52. ὁ Ἰησοῦς] Cant. deest. ib. παραγενομένους] Gon. ἐλθόντας. ib. ἱεροῦ] Cant. λαοῦ. ib. ἐξεληλύθατε] Cant. ἐξήλθατε. Gon. Lin. Magd. ἐξήλθετε. ib. ξύλων] Gon. ξύλων συλλαβεῖν. v. 53. μεθ' ὑμῶν] Gon. deest. v. 54. καὶ εἰσήγαγον αὐτὸν] Cant. March. Velef. desunt. In Mont. Gon. Lin. Nov. 1. Bodl. 1. αὐτὸν deest. ib. ἠκολούθει] Cant. ἠκολούθει αὐτῷ ἀπό. v. 55. Συγκαθισάντων αὐτῶν] Cant. περικαθισάντων. ib. ὁ ... ἐν μέσῳ] Cant. καὶ ὁ ... μετ'. ib. αὐτῶν] Cant. αὐτῶν θερμαινόμενος, in Lat. calfaciens se. v. 57. αὐτὸν] Cant. Magd. deest. sed in Lat. Cant. eum. ib. γύναι] Cant. deest. v. 58. ἔφη, καὶ σὺ ἐξ αὐτῶν εἶ] Cant. εἶπε τὸ αὐτό. ib. Πέτρος] Cant. deest. v. 60. ὃ] Cant. τί. v. 61. Καὶ στραφεὶς] Cant. Στραφεὶς δέ. ib. κύριος] Cant. Mont. Lin. Nov. 1. Bodl. 1. Ἰησοῦς. ib. ὁ Πέτρος ... ὅτι] Cant. desunt. ib. ἀπαρνήσῃ] Steph. 3. 5. 8. σήμερον ἀπαρνήσῃ. ib. τρὶς] Cant. addit μὴ εἰδέναι με. v. 62. ὁ Πέτρος] Cant. Gon. Mont. Goog. Lin. Nov. 1. Bodl. 1. deest. v. 63. Καὶ οἱ] Cant. Οἱ δέ. ib. τὸν Ἰησοῦν] Cant. αὐτόν. ib. δέροντες] Cant. deest. v. 64. αὐτὸν &c.] Steph. 3. αὐτοῦ τὸ πρόσωπον, ἐπηρώτων. ib. ἐπηρώτων αὐτὸν λέγοντες] Cant. ἔλεγον. v. 65. ἕτερα] Cant. ἄλλα. ib. αὐτὸν] Cant. αὐτοῦ, sed Lat. eum. v. 67. εἰ] Cant. deest. ib. εἰπὲ ἡμῖν] Mont. desunt. ib. εἶπε δὲ] Cant. ὁ δὲ εἶπεν. Em. καὶ εἶπεν. v. 68. δὲ καὶ] Cant. desunt. v. 69. νῦν] Cant. νῦν δέ. v. 70. οὖν] Cant. deest. ib. πρὸς αὐτοὺς ἔφη] Cant. εἶπεν αὐτοῖς. v. 71. μαρτυρίας] Cant. μαρτύρων. ib. αὐτοὶ] Cant. deest. ib. ἠκούσαμεν] Lin. ἠκούσατε.

CAP. XXIII.

V. 1. ἀναστὰν ἅπαν τὸ πλῆθος αὐτῶν] Cant. ἀναστάντες. v. 2. ἔθνος] Cant. Gon. Goog. Lin. Steph. 3. 5. 8. ἔθνος ἡμῶν. ib. λέγοντα] Cant. λέγοντα δέ. v. 3. ἀποκριθεὶς αὐτῷ ἔφη] Cant. ἀπεκρίθη αὐτῷ λέγων. ib. ἔφη] Gon. εἶπε. v. 5. ὅτι] Cant. deest. v. 6. Γαλιλαῖος] Cant. ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, & ponit ante ὁ. v. 7. Καὶ ἐπιγνοὺς] Cant. ἐπιγνοὺς δέ. Gon. Καὶ γνούς. ib. πρὸς &c.] Cant. τῷ Ἡρώδῃ ὄντι αὐτῷ. ib. ταύταις] Cant. ἐκείναις. v. 8. Ἰησοῦν] Bodl. 1. Χριστόν. ib. ἐξ ἱκανοῦ] Lin. ἐξ ἱκανοῦ χρόνου. Cant. ἐξ ἱκανῶν χρόνων, & ponit post αὐτόν. ib. πολλὰ] Cant. Gon. deest. ib. γινόμενον] Gon. deest. v. 11. αὐτὸν] Gon. deest. ib. σὺν] Em. καὶ ἐμπαίξας σύν. ib. Πιλάτῳ] Cant. Πιλάτῳ· ὄντες δὲ ἐν τῇ ἀηδίᾳ, in Lat. Cum essent autem in lite. v. 12. Ἐγένοντο δὲ φίλοι ὅ, τε] Cant. ἐγένοντο φίλοι, & ponit post Ἡρώδης. v. 13. τὸν] Cant. πάντα τόν. v. 14. προσηνέγκατε] Cant. κατηνέγκατε. ib. καὶ ἰδοὺ ἐγὼ] Cant. κἀγὼ δέ. ib. ἐν τῷ &c.] Cant. αἴτιον ἐν αὐτῷ. ib. ὧν κατηγορεῖτε κατ' αὐτοῦ.] Cant. deest. v. 15. ἰδοὺ] Cant. deest. ib. ἀνέπεμψα &c.] Steph. 3. 5. 14. ἀνέπεμψε γὰρ αὐτὸν πρὸς ἡμᾶς. v. 17.] Hunc versum Cant. postponit versui 19. v. 18. αἶρε τοῦτον] Bis ponitur in Cant. v. 22 οὖν. Cant. δέ. ib. προσεφώνησεν] Cant. addit αὐτούς. Steph. 2. 8. προσεφώνησεν αὐτοῖς. v. 21. ἐπεφώνουν] Cant. ἔκραξαν. ib. λέγοντες] Cant. deest. ib. σταύρωσον bis] Cant. utrobique σταυροῦ. v. 22. πρὸς αὐτοὺς] Magd. αὐτοῖς. ib. οὐδὲν αἴτιον] Cant. οὐδεμίαν αἰτίαν. Steph. 6. 8. οὐδὲν ἄξιον. ib. εὗρον] Cant. εὑρίσκω. ib. αὐτὸν] Em. deest. v. 23. καὶ τῶν ἀρχιερέων] March. Velef. Steph. 8. desunt. v. 25. αὐτοῖς] Cant. Steph. 4. 7. 12. Comp. Gon. Em. Goog. Magd. deest. Lin. Nov. 1. Bodl. 1. τὸν Βαραββᾶν, ut & Mont. ib. διὰ στάσιν καὶ φόνον] Cant. ἕνεκα φόνου. v. 26. Καὶ ὡς] Cant. ὡς δέ. ib. αὐτὸν] Gon. αὐτὸν οἱ στρατιῶται. ib. Σίμωνός &c.] Cant. τινα Σίμωνα Κυρηναῖον ἐρχόμενον. v. 27. πολὺ] Cant. deest. ib. γυναικῶν] Cant. γυναῖκες. v. 28. ἐπ' ἐμὲ] Cant. ἐμέ, μηδὲ πενθεῖτε. ib. πλὴν ἐφ'] Cant. ἀλλ'. ib. ὅτι] Cant. deest. v. 29. ἰδοὺ ἔρχονται] Cant. ἐλεύσονται. ib. ἐθήλασαν] Cant. ἐξέθρεψαν. v. 32.] Hic versus deest in Magd. v. 33. ἀπῆλθον] Cant. ἦλθαν. ib. καλούμενον] Lin. Bodl. 1. λεγόμενον. ib. κρανίον] Nov. 1. κραν… v. 34. Ὁ δὲ usque ad διαμεριζόμενοι] Cant. desunt, sed recentiore manu ascribuntur margini. ib. διαμεριζόμενοι ... ἔβαλον] Cant. διεμερίζοντο ... βαλόντες. v. 35. θεωρῶν] Cant. ὁρῶν. March. Velef. προσδεχόμενος. ib. ἐξεμυκτήριζον δὲ] Cant. ἐμυκτήριζον δὲ αὐτόν. Gon. addit αὐτόν. ib. καὶ οἱ ἄρχοντες σὺν αὐτοῖς] Cant. desunt. ib. λέγοντες] Cant. καὶ ἔλεγον αὐτῷ. ib. ἔσωσε, σωσάτω ἑαυτὸν] Cant. ἔσωσας, σεαυτὸν σῶσον. ib. εἰ &c.] Cant. εἰ υἱὸς εἶ τοῦ θεοῦ, εἰ Χριστὸς εἶ ὁ ἐκλεκτός. v. 36. καὶ ὄξος προσφέροντες αὐτῷ] Cant. ὄξος τε προσέφερον. v. 37. Καὶ] Cant. deest. ib. εἰ σὺ εἶ ὁ] Cant. Χαῖρε ὁ. ib. σῶσον σεαυτὸν] Cant. περιτιθέντες αὐτῷ καὶ ἀκάνθινον στέφανον. v. 38. γεγραμμένη ... καὶ ... καὶ] Cant. ἐπιγεγραμμένη. ib. οὗτός ἐστιν] Cant. ponit post Ἰουδαίων. v. 39. κρεμασθέντων] Cant. deest. ib. λέγων usque ad finem versus] Cant. desunt. v. 40. οὐδὲ] Cant. ὅτι οὐ. v. 41. μὲν] Cant. ἐσμέν, καὶ ἡμεῖς μέν. in Lat. & nos sumus, & nos quidem juste. ib. ἄτοπον] Cant. Steph. 2. πονηρόν. ib. οὗτος δὲ οὐδὲν ἄτοπον ἐποίησε] Gon. desunt. v. 42. Καὶ ἔλεγε τῷ Ἰησοῦ] Cant. Καὶ στραφεὶς πρὸς τὸν κύριον εἶπεν αὐτῷ. ib. ὅταν &c.] Cant. ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς ἐλεύσεώς σου, in Lat. in die adventus tui. v. 43. Καὶ &c.] Cant. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ ἐπιπλήσσοντι in Lat. ... qui objurgat. ib. ἀμὴν λέγω σοι] Cant. θάρσει. v. 44. Ἦν δὲ] Cant. Καὶ ἦν. v. 45. Καὶ ἐσκοτίσθη] Cant. Ἐσκοτίσθη δέ. ib. καὶ usque ad finem versus] Cant. desunt, sed habentur post versum 46. v. 46. παραθήσομαι] Cant. παρατίθημι. March. Velef. Steph. 2. 3. παρατίθεμαι 6. 9. παρα-

παρατίθημι, in Lat. Cant. *commendo*. ib. ϗ ταῦτα εἰπὼν ἐξέπνευσεν] Em. desunt. ib. ϗ ταῦτα] Cant. τοῦτο δέ. v. 47. Ἰδὼν δὲ ὁ] Cant. Καὶ ὁ. ib. τὸ γενόμενον] Cant. φωνήσας. v. 48. ὄχλοι &c.] Cant. ἐπὶ θεωρίᾳ ὄχλοι θεωρήσαντες. ib. ἑαυτῶν &c.] Cant. τὰ στήθη ϗ τὰ μέτωπα, ὑπέστρεφον, in Lat. *pectora & frontes, revertebantur*. v. 49. μακρόθεν] Cant. ἀπὸ μακρόθεν. v. 50. ἀνὴρ] Cant. deest. v. 51. τῇ πράξει] March. Velef. ταῖς πράξεσιν. ib. ϗ αὐτὸς] Cant. Bodl. 1. desunt. v. 52. Οὗτος] Cant. Καί. v. 53. αὐτὸ prius] Cant. deest. ib. αὐτὸ σινδόνι] Cant. τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ ἐν σινδόνι. ib. ἔθηκεν αὐτὸ] Cant. ἔθηκαν αὐτόν. Mont. Lin. ἔθετο. Nov. 1. ἔθηκεν. ib. μνήματι λαξευτῷ] Cant. μνημείῳ λελαξευμένῳ. ib. κείμενος] Cant. addit, ϗ θέντος αὐτοῦ, ἐπέθηκε μνημείῳ λίθον ὃν μόγις εἴκοσι ἐκύλιον. Gon. addit, ϗ προσεκύλισε λίθον μέγαν ἐπὶ τὴν θύραν τοῦ μνημείου. v. 54. Καὶ usque ad finem versus] Cant. Ἦν δὲ ἡμέρα προσαββάτου. ib. ϗ] Gon. ἡ δὲ Em. Goog. Lin. Nov 1. Bodl. 1. Comp. Steph. omn. deest. v. 55. Κατακολουθήσασαι &c.] Cant. Κατηκολούθησαν δὲ δύο γυναῖκες. ib. ϗ] Mont. Goog. Nov. 1. deest. ib. αὐτῷ] Cant. deest. ib. ἐκ ··· ἐθεάσαντο] Cant. ἀπὸ ··· ϗ ἐθεάσαντο. ib. μνημεῖον] Cant. μνῆμα αὐτοῦ. ib. ϗ ὡς ἐτέθη τὸ σῶμα αὐτοῦ] Cant. desunt. v. 56. κατὰ τὴν ἐντολὴν] Cant. desunt.

CAP. XXIV.

V. 1. Τῇ δὲ μιᾷ] Cant. Μιᾷ δέ. ib. τῶν σαββάτων] March. Velef. τοῦ σαββάτου. ib. ἦλθον] Cant. ἤρχοντο. ib. ἀρώματα] Cant. deest. ib. αὐταῖς] Cant. addit, ἐλογίζοντο δὲ ἐν ἑαυταῖς τίς ἄρα ἀποκυλίσει τὸν λίθον. v. 2. Εὗρον δὲ] Cant. Ἐλθοῦσαι δὲ εὗρον. v. 3. Καὶ εἰσελθοῦσαι] Cant. Εἰσελθοῦσαι δέ. ib. τοῦ κυρίου Ἰησοῦ] Cant. desunt. v. 4. διαπορεῖσθαι] Cant. ἀπορεῖσθαι. ib. τούτου] Cant. τούτῳ. ib. ϗ ἰδὲ] Cant. ἰδέ. ib. ἐσθήσεσιν ἀστραπτούσαις] Cant. March. Velef. ἐσθῆτι ἀστραπτούσῃ. v. 5. Ἐμφόβων &c.] Cant. Ἔνφοβοι δὲ γενόμεναι ἔκλιναν τὰ πρόσωπα. ib. εἶπον] Cant. οἱ δὲ εἶπαν. v. 6. οὐκ ἔστιν ὧδε, ἀλλ' ἠγέρθη] Cant. desunt. ib. μνήσθητε ὡς] Cant. μνήσθητε δὲ ὅσα. v. 7. λέγων] Cant. Mont. Lin. Nov. 1. deest. ib. ἁμαρτωλῶν] Cant. deest. v. 9. ἀπὸ τοῦ μνημείου] Cant. desunt. v. 10. Ἦσαν δὲ] Cant. Gon. desunt. ib. ἔλεγον] Cant. ἔλεγαν. v. 11. αὐτῶν] Cant. ταῦτα. v. 12.] Hic versus deest in Cant. v. 13. Καὶ ἰδὲ ··· ἦσαν] Cant. Ἦσαν δέ. ib. ᾗ ὄνομα] Cant. ὀνόματι. ib. Ἐμμαοὺς] Cant. Οὐλαμμαοὺς, in Lat. *Ulammaus*. v. 14. Καὶ αὐτοὶ] Cant. desunt. ib. ὡμίλουν &c.] Cant. ὡμίλουν δὲ πρὸς ἑαυτούς. v. 15. αὐτὸς] Cant. deest. v. 17. Εἶπε δὲ πρὸς αὐτοὺς] Cant. Ὁ δὲ εἶπεν. ib. ἀλλήλοις] Cant. ἑαυτούς. ib. καὶ ἐστε] Cant. deest. Bib. Wech. al. καὶ ἔστησαν. v. 18. ϗ ἐκ] Cant. ἐκ. v. 19. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς] Cant. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ. ib. οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ] Cant. desunt. ib. ἐναντίον] Cant. ἐνώπιον. v. 21. σὺν] Cant. ἐπί. ib. ταύτην] Cant. deest. ib. ἐγένετο] Cant. γέγονεν. v. 22. ἐξ ἡμῶν] Cant. deest. v. 24. εἶδον] Cant. ἐκ εἴδομεν. v. 25. Καὶ αὐτὸς] Cant. Ὁ δέ. ib. τοῦ πιστεύειν] Cant. deest. v. 26. Οὐχὶ] Cant. Ὅτι, in Lat. *Quod*. v. 27. ἀρξάμενος ἀπὸ] Cant. ἦν ἀρξάμενος. ib. πάσαις] Cant. deest. v. 28. προσεποιεῖτο] Steph. 2. 8. προσεποιήσατο. v. 29. ἐστὶ] Cant. deest. ib. ϗ εἰσῆλθε τοῦ μεῖναι σὺν αὐτοῖς] Mont. Lin. Nov. 1. Bodl. 1. desunt. ib. τοῦ μεῖναι σὺν αὐτοῖς] Cant. μεῖναι μετ' αὐτῶν. March. Velef. σὺν αὐτοῖς. v. 31. Αὐτῶν &c.] Cant. λαβόντων δὲ αὐτῶν τὸν ἄρτον ἀπ' αὐτοῦ ἠνοίγησαν οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν. v. 32. Καὶ] Cant. Οἱ δέ. ib. ἀλλήλους] Cant. ἑαυτούς. ib. καιομένη] Cant. Steph. 2. κεκαλυμμένη. ib. ἦν ἐν ἡμῖν] Cant. desunt. ib. ϗ ὡς διήνοιγεν] Cant. ὡς ἤνοιγεν. v. 33. ἀναστάντες] Cant. ἀναστάντες λυπούμενοι. v. 35. ὡς] Cant. ὅτι. v. 36. αὐτὸς ὁ Ἰησοῦς ἔστη] Cant. αὐτὸς ἐστάθη. Lin. Nov. 1. Mont. ϗ αὐτὸς ἔστη. ib. ϗ λέγει αὐτοῖς, εἰρήνη ὑμῖν] Cant. desunt. v. 37. Πτοηθέντες δὲ] Cant. Αὐτοὶ δὲ πτοηθέντες. ib. πνεῦμα] Cant. φάντασμα. v. 38. Καὶ] Cant. Ὁ δέ. ib. διατί] Cant. ἱνατί. ib. ταῖς καρδίαις] Cant. τῇ καρδίᾳ. v. 39. με] Cant. deest. ib. ὅτι] Cant. τό. ib. θεωρεῖτε] Cant. βλέπετε. v. 40.] Hic versus deest in Cant. ib. ἐπέδειξεν] Em. Magd. Lin. Nov. 1. Bodl. 1. ἔδειξεν. v. 41. αὐτοῖς] Cant. deest. v. 42. Οἱ δὲ] Cant. Καί. ib. ϗ ἀπὸ μελισσίου κηρίου] Cant. desunt. v. 43. λαβὼν] March. Velef. φαγών. ib. ἔφαγεν] March. Velef. τὸ περισσὸν λαβὼν ἔδωκεν αὐτοῖς. v. 44. Εἶπε δὲ] Cant. Καὶ εἶπε. ib. λόγοι] Cant. λόγοι μου. ib. ἔτι ὢν] Cant. ἐν ᾧ ἤμην, in Lat. *cum essem*. ib. Μωσέως] Lin. deest. v. 46. ϗ οὕτως ἔδει] Cant. desunt. ib. ἐκ νεκρῶν] Cant. deest. v. 47. εἰς πάντα] Cant. ὡς ἐπὶ πάντα. ib. ἀρξάμενον] Cant. March. Velef. Bib. Wech. al. ἀρξαμένων. v. 48. Ὑμεῖς δὲ] Cant. Καὶ ὑμεῖς, sed in Lat. *Vos autem*. ib. ἐστε] Cant. deest. v. 49. ἰδὲ] Cant. deest. ib. τοῦ πατρός ··· Ἱερουσαλὴμ] Cant. desunt. ib. οὗ] Cant. ὅτου. v. 50. ἕως εἰς] Cant. πρός. ib. ϗ ἐπάρας] Cant. ἐπάρας δέ. ib. αὐτοῦ] Cant. deest. v. 51. διέστη] Cant. ἀπέστη. ib. ϗ ἀνεφέρετο εἰς τὸν οὐρανὸν] Cant. desunt. v. 52. προσκυνήσαντες αὐτὸν] Cant. desunt. v. 53. ϗ εὐλογοῦντες] Cant. desunt. ib. ἀμὴν] Cant. deest.

Ad finem habentur in Goog. Τέλος τοῦ κατὰ Λουκᾶν ἁγίου εὐαγγελίου.
Ἐξεδόθη τοῦτο μετὰ χρόνους ιε'. τῆς τοῦ Χριστοῦ ἀναλήψεως.

EVANGELIUM *secundum* JOHANNEM.

CAP. I.

Vers. 2.] Hic versus deest in Em. & Bodl. 1. v. 3. οὐδὲ ἓν] Cant. οὐδέν. In Steph. 3. hoc modo distinguuntur, οὐδὲ ἕν. ὃ γέγονεν, ἐν αὐτῷ &c. v. 4. ἦν prius] Cant. ἐστίν. ib. αὐτό. Lin. Nov. 1. Bodl. 1. αὐτόν. v. 6. ὄνομα] Cant. ἦν ὄνομα. v. 12. δὲ] Cant. deest. v. 13. ἐκ θελήματος σαρκὸς] Trit. desunt. v. 14. πλήρης] Cant. Steph. 2. 4. πλήρη. v. 16. Καὶ ἐκ] Cant. Ὅτι ἐκ. ib. ἡμεῖς πάντες] Hinc usque ad ῥαββὶ ὃς v. 26. cap. 3. Græcus textus desideratur. v. 21. ϗ λέγει, οὐκ εἰμὶ] Gon. Em. καὶ ἀπεκρίθη, οὔ. ib. ὁ usque ad finem versus] Em. desunt. v. 22. Εἶπον οὖν αὐτῷ] Gon. desunt. ib. τί λέγεις περὶ σεαυτοῦ] Trit. desunt. v. 25. αὐτὸν] Magd. deest. v. 26. ἐν] Steph. 5. 14. ὑμᾶς ἐν. v. 27. ἐγὼ] Gon. deest. ib. εἰμὶ ἄξιος] Magd. ἱκανός. ib. ὑποδήματος] Steph. 5. addit ἐκεῖνος ὑμᾶς βαπτίσει ἐν πνεύματι ἁγίῳ ϗ πυρί. v. 28.] Hic versus deest in Trit. ib. Βηθαβαρᾶ] Steph. omn. Βηθανίᾳ. v. 29. ὁ Ἰωάννης] Gon. Magd. deest. v. 31. ἐγὼ] Lin. Nov. 1. deest. v. 36. θεοῦ] Gon. addit, ὁ αἴρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου. v. 37. αὐτοῦ] Gon. deest. v. 39. ἴδετε] Steph. 8. ὄψεσθε. v. 40. παρὰ Ἰωάννου, ϗ ἀκολουθησάντων] Em. desunt. v. 41. πρῶτος] March. Velef. Steph. 3. 14. πρῶτον. v. 42. Ἰωνᾶ] Steph. 8. Ἰωάννου. v. 43. ὁ Ἰησοῦς] Mont. Goog. Em. Lin. Nov. 1. Bodl. 1. deest. ib. αὐτῷ] Magd. Bodl. 1. αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς. v. 48. γινώσκεις] March. Velef. ἔγνως. v. 50.] Hic versus deest in Trit. v. 51. Καὶ λέγει αὐτῷ] Mont. Lin. Nov. 1. desunt.

CAP. II.

V. 3. ὑστερήσαντος] Gon. ὑστερήσαντες. v. 4. Λέγει] Gon. Καὶ λέγει. v. 6. κείμεναι] Magd. deest. v. 10. πρῶτον] Bodl. 1. deest. ib. τότε] Magd. deest. v. 12. ἔμειναν] Mont. Lin. Nov. 1. ἔμεινεν. v. 14. ϗ πρόβατα usque ad ϗ τῶν κολλυβιστῶν v. 16.] Gon. desunt. v. 15. φραγέλλιον] March. Velef. Steph. 8. ὡς φραγέλλιον. ib. σχοινίων] Comp. Bib. Wech. omnes antiqui, σχοινίου. v. 17. κατέφαγε] Steph. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 10. 11. 12. 13. καταφάγεται. v. 22. ἔλεγε] Lin. Bodl. 1. ἔλεγεν αὐτοῖς. v. 23. αὐτοῦ] Bodl. 1. deest. v. 24. πάντας] Bodl. 1. Bib. Wech. al. πάντα. v. 25. τὶς] Trit. deest. ib. ἐν] Trit. Magd. Lin. Nov. 1. Bodl. 1. ἦν ἐν.

CAP. III.

V. 1. αὐτῷ] Mont. Steph. 4. deest. v. 2. τὸν Ἰησοῦν] Gon. Em. Trit. Magd. αὐτόν. v. 3. ὁ Ἰησοῦς] Lin. Nov. 1. deest. v. 5. ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι] Mont. Nov. 1. desunt. ib. ἐὰν] Magd. ὅτι ἐάν. ib. γεννηθῇ] March. Velef. ἀναγεννηθῇ, ut bis v. præcedenti. v. 9. ταῦτα] Mont. Lin. Nov. 1. ταῦτα εἶναι. v. 16.] Hucusque defuit textus Lat. in Cant. v. 18. κρίνεται] Cant. Lat. *judicabitur*. ib. εἰς τὸ ὄνομα] Cant. Lat. *in nomine*. v. 20. τὰ ἔργα αὐτοῦ] Cant. Lat. *opera ejus de luce*. Bib. Wech. al. additur, ὅτι πονηρά ἐστι. v. 25. Ἰουδαίων] Goog. Em. Magd. Steph. omn. Ἰουδαίου. Cant. Lat. *ad Judæos*. v. 26.] Hic reddit textus Græcus Cant. v. 27. τοῦ οὐρανοῦ] Mont. Lin. Nov. 1. Bodl. 1. τῶν οὐρανῶν. v. 28. ἐγὼ] Cant. deest. v. 30. ἐμὲ] Magd. Trit. Nov. 1. Bodl. 1. ἐμὲ δέ. v. 31. ὁ ὢν ἐκ] Cant. ὁ δὲ ὢν ἀπό. ib. ἐπάνω πάντων ἐστί, Καὶ] Cant. desunt. v. 32. τοῦτο] Cant. deest. v. 36. Ὁ] Cant. Ἵνα ὁ. ib. μένει] Magd. Bib. Wech. al. μενεῖ.

CAP. IV.

V. 1. κύριος] Cant. Mont. Goog. March. Velef. Lin. Nov. 1. Bodl. 1. Ἰησοῦς, ut & ed. Comp. v. 3. Ἰουδαίαν] Cant. Em. Bodl. 1. Ἰουδαίαν γῆν. ib. πάλιν] Trit. Magd. Mont. Goog. Gon. Lin. Nov. 1. Bodl. 1. deest. v. 5. Ἔρχεται] Trit. Ἔρχεται ὁ Ἰησοῦς. v. 6. ὡσεὶ] Cant. ὡς. March. Velef. δὲ ὡσεί. v. 7. Ἔρχεται] Em. Καὶ ἔρχεται. v. 9. οὖν] Mont. Lin. Nov. 1. Bodl. 1. deest. ib. οὔσης] Cant. deest. ib. οὐ usque ad finem versus] Cant. desunt. v. 12. αὐτοῦ] Cant. deest. v. 14. Ὃς δ' ἂν πίῃ] Cant. Ὁ δὲ πίνων. ib. ἐγὼ usque ad πεινάσῃ] Gon. desunt. ib. δώσω] Cant. ἐγὼ δώσω. v. 17. εἶπεν] Gon. εἶπεν αὐτῷ. ib. ἔχω posterius] Cant. ἔχεις, in Lat. *quia virum non habes*. v. 19. σὺ] Cant. deest. v. 23. ἀλλ'] Lin. Nov. 1. deest. v. 24. Πνεῦμα usq; ad ἐν] Em. desunt, sed recentiori manu in ora libri scribuntur. v. 25. οἶδα] Steph. 4. 8. οἴδαμεν. v. 27. εἶπε] Cant. εἶπεν αὐτῷ. ib. ἐθαύμασαν] Steph. 3. ἐθαύμαζον. v. 28. τοῖς ἀνθρώποις] Magd. πολίταις. v. 29. οὗτος] Cant. ἐκεῖνος. v. 30. Ἐξῆλθον οὖν] Cant. Καὶ ἐξῆλθον. In Trit. Lin. Nov. 1. Mont. Gon. Goog. οὖν deest. v. 31. δὲ] Cant. deest. ib. μαθηταὶ] Mont. Goog. μαθηταὶ αὐτοῦ. v. 33. Ἔλεγον &c.] Cant. Ἔλεγον δὲ ἐν ἑαυτοῖς οἱ μαθηταί. v. 34. ποιῶ] Cant. ποιήσω. ib. τελειώσω] Mont. Bodl. 1. τελειῶ. v. 35. ὅτι] Mont. desunt. In Cant. Em. Lin. ἔτι deest, ut & in Steph. 2. 4. 5. 8. Comp. ib. τετράμηνόν] Cant. Gon. Mont. Goog. Em. Lin. Nov. 1. Comp. Steph. omn. τετράμηνος. v. 36. ἵνα] Bodl. 1. deest. v. 38. κεκοπιάκατε ··· κεκοπιάκασι] Cant. ἐκοπιάσατε ··· ἐκοπίασαν. v. 42. Τῇ τε] Cant. Τῇ δέ. ib. λαλιὰν] Cant. μαρτυρίαν. v. 43. Καὶ ἀπῆλθεν] Cant. desunt. v. 45. ἐδέξαντο ··· Ἱεροσολύμοις] Cant. ἐξεδέξαντο ··· Ἱερουσαλήμ. ib. ἑορτῇ] Trit. Magd. Lin. Nov. 1. Bodl. 1. addunt, Καὶ αὐτοὶ γὰρ ἦλθον εἰς τὴν ἑορτήν. v. 46. ὁ Ἰησοῦς] Cant. Gon. deest. ib. ϗ ἦν] Cant. ἦν δέ. v. 47. αὐτὸν] Cant. deest. v. 49. μου] Cant. deest. Magd. pro παιδίον habet υἱόν. v. 50. ζῇ· ϗ] Deest ϗ in Cant. v. 51. αὐτοῦ] Cant. deest. ib. ἀπήντησαν] Cant. Magd. ὑπήντησαν. ib. ἀπήγγειλαν λέγοντες] Cant. ἤγγειλαν αὐτῷ. ib. παῖς] Cant. υἱός, ut Trit & Magd. v. 52. οὖν] Gon. δέ. v. 53. ἐκείνῃ] Nov. 1. deest. ib. ὥρᾳ] Lin. ὥρᾳ ἰάθη. ib. ὅτι] Lin. Nov. 1. deest.

CAP. V.

V. 2. Ἔστι] Bib. Wech. al. Ἦν. ib. ἐπὶ τῇ προβατικῇ] Bib. Wech. al. προβατικὴ, ut etiam in margine Mont. Cant. vero ἐν τῇ προβατικῇ. ib. ἐπιλεγομένη] Cant. λεγομένη. ib. Βηθεσδὰ] Cant. Βηζαθὰ, in Lat. *Belzetha*. March. Velef. Βηθσαϊδά. v. 3. ταύταις] Mont. ταύτῃ. ib. κατέκειτο] Cant. ἐν κατέκειντο. ib. πολὺ] Cant. deest. ib. ἐκδεχομένων] Cant. Steph. 2. παραλυτικῶν ἐκδεχομένων. Magd. ἀπεκδεχομένων. v. 4.] Hic versus deest in Cant. ib. γὰρ] March. Velef. Steph. 3. 9. γὰρ κυρίου. ib. ἐτάρασσε] Comp. Steph. 4. 6. 12. ἐταράσσετο. v. 5. τις] Cant. deest. ib. ὀκτὼ] Cant. Gon. Em. Magd. ϗ ὀκτώ. ib. ἀσθενείᾳ] Cant. ἀσθενείᾳ αὐτοῦ, & Steph. 4. 8. v. 6. ἤδη] Bodl. 1. deest. v. 7. ἀπεκρίθη] Cant. λέγει. ib. καταβαίνει] Em. addit, ϗ λαμβάνει ἴασιν. v. 8. Ἔγειρε] Cant. ϗ ἔγειρε. v. 9. εὐθέως] Cant. deest. ib. ἦρε] Cant. ἐγερθεὶς ἦρε, in Lat. *surgens sustulit*. ib. ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ] Cant. desunt. v. 10. ἐκ] Cant. Lin. Steph. 2. 4. 8. 9. ϗ ἐκ. ib. κράββατον] Cant. Gon. March. Velef. κράββατόν σου. March. Velef. κράββατόν σου. v. 11. Ἀπεκρίθη] Lin. Bodl. 1. Ὁ δὲ ἀπεκρίθη. v. 12.] Hic versus deest in Em. & Magd. sed defectus in Magd. videtur signari notula quadam. ib. οὖν] Cant. deest. v. 13. Ὁ δὲ ἰαθεὶς] Cant. Ὁ δὲ ἀσθενῶν. ib. ἐστιν] Cant. ἦν. v. 14. εἶπεν] Mont. Bodl. 1. Lin. Nov. 1. λέγει. v. 15. ὁ] Cant. ἐν ὁ. ib. ἀνήγγειλε] Cant. Gon. ἀπήγγειλε. ib. αὐτὸν] Cant. με, in Lat. *me sanum*. v. 16. ϗ ἐζήτουν αὐτὸν ἀποκτεῖναι] Cant. March. Velef. Steph. 2. 8. desunt. v. 17. ἀπεκρίνατο] Cant. ἀπεκρίθη, ut & v. 19. v. 18. Διὰ] Gon. ϗ διά. v. 19. υἱὸς] Cant. υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου. ib. ἀφ' ἑαυτοῦ οὐδὲν] Cant. τι ἀφ' ἑαυτοῦ. ib. ποιῇ] Cant. March. Velef. Steph. 2. ποιήσῃ. v. 20. φιλεῖ] Cant. ἀγαπᾷ. ib. δείκνυσιν] Cant. δεικνύει. ib. ἃ usque ad ἵνα] Em. desunt. ib. αὐτὸς ποιεῖ] Cant. ἂν αὐτὸς ποιῇ. ib. δείξει] Cant. δείκνυσιν. v. 24. ὅτι] Cant. deest. ib. μεταβέβηκεν] March. Velef. μεταβήσεται. v. 25. τοῦ υἱοῦ] Mont. Lin. Nov. 1. deest. In margine autem Lin. habetur. ib. ζήσονται] Cant. ζήσουσιν. v. 26. Ὥσπερ] Cant. Ὡς. ib. πατὴρ] Cant. πατὴρ ὁ ζῶν. v. 28. αὐτοῦ] March. Velef. τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ. v. 29. ἐκπορεύσονται] Cant. ἐξελεύσονται. ib. πράξαντες] Cant. πράσσοντες. v. 30. πατρὸς] Cant. Trit. Steph. 2. 3. 8. deest, ut & in March. Velef. v. 32. περὶ ἐμοῦ] Em. με. ib. οἶδα] Cant. οἴδατε, in Lat. *scitis*. Mont. Lin. Nov. 1. οἴδαμεν. ib. ἣν] Cant. Steph. 2. αὐτοῦ ἦν. v. 34. ἀνθρώπου] Cant. ἀνθρώπων. v. 36. Ἐγὼ δὲ] Lin. Ἐγὼ γάρ. ib. τελειώσω] Em. πληρώσω.

Mont. Nov. 1. τελέσω. ib. ἐγὼ] Cant. deest. ib. ἀπέσταλκε] Cant. Mont. Lin. Nov. 1. ἀπέστειλε. v. 37. αὐτὸς μεμαρτύρηκε] Cant. ἐκεῖνος αὐτὸς μαρτυρεῖ. v. 38. ἀπέστειλεν] Cant. Mont. Lin. Nov. 1. ἀπέσταλκε. v. 40. ζωὴν] Cant. ζωὴν αἰώνιον. v. 41. ἀνθρώπων] Steph. 3. 4. 5. 6. ἀνθρώπου. v. 44. ἀλλήλων] Steph. 4. 5. Goog. Magd. ἀνθρώπων. ib. ζητεῖτε] Bodl. 1. ζητοῦντες.

CAP. VI.

V. 1. τῆς Γαλιλαίας] Bib. Wech. al. deest. ib. τῆς] Trit. Lin. Nov. 1. Bodl. 1. τῆς. Cant. εἰς τὰ μέρη τῆς, in Lat. *in fines Tiberiadis.* v. 2. Καὶ] Cant. deest. ib. ἑώρων] Cant. ἐθεώρων. ib. αὐτοῦ] Cant. deest. v. 3. Ἀνῆλθε δὲ] Cant. Ἀπῆλθεν οὖν. v. 4. Ἦν δὲ ἐγγὺς] Cant. Ἐγγὺς ἦν. v. 5. ὀφθαλμοὺς] Mont. Lin. Nov. 1. ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ. ib. λέγει] Cant. καὶ λέγει. v. 7. Ἀπεκρίθη] Cant. Ἀποκρίνεται. ib. τι] Cant. deest. v. 10. Εἶπε δὲ] Cant. Εἶπεν οὖν. v. 11. Ἔλαβε δὲ] Cant. Ἔλαβεν οὖν. ib. ἄρτους] Cant. Gon. πέντε ἄρτους. ib. τοῖς μαθηταῖς, οἱ δὲ μαθηταὶ] March. Velef. Steph. 8. desunt. ib. τοῖς ἀνακειμένοις] Hoc etiam deest in March. Velef. ib. εὐχαριστήσας διέδωκε] Cant. ηὐχαρίστησε καὶ ἔδωκε. ib. ὁμοίως] Cant. ὁμοίως δέ. v. 12. κλάσματα] Mont. Goog. Lin. Nov. 1. Bodl. 1. τῶν κλασμάτων. ib. ἀπόληται] Cant. ἀπόληται ἐξ αὐτῶν. v. 13. οὖν] Cant. δέ. ib. κριθίνων] March. Velef. addit καὶ ἐκ τῶν ἰχθύων. ib. ἐπερίσσευσε] Cant. ἐπερίσσευσεν. v. 14. ὁ Ἰησοῦς] Cant. deest. ib. ἀληθῶς] Cant. deest. v. 15. αὐτὸν ἵνα] Bodl. 1. αὐτὸν deest. ib. ἀνεχώρησε] March. Velef. ἔφυγε. ib. πάλιν] Trit. Magd. Comp. & Steph. omn. deest. ib. μόνος] Cant. addit κἀκεῖ προσηύχετο, in Lat. *& ibi orabat.* v. 17. πέραν] Cant. εἰς τὸ πέραν. ib. σκοτία ἤδη ἐγεγόνει] Cant. ἔλαβε δὲ αὐτοὺς ἡ σκοτία. ib. οὐκ] Cant. Steph. 2. 8. οὔπω. ib. Ἰησοῦς] Steph. 3. addit εἰς τὸ πλοῖον. v. 19. ὡς σταδίους] Cant. στάδια ὡσεί. v. 21. Ὁ δὲ] Gon. Ὁ δὲ Ἰησοῦς. ib. ἐγένετο] Cant. ἐγγίσθη. v. 22. ἰδὼν] Cant. ἶδον, in Lat. *viderunt.* ib. ἐκεῖνο εἰς ὃ ἐνέβησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ] March. Velef. Steph. 8. desunt. In Cant. deest ἐκεῖνο. ib. αὐτοῦ] Cant. τοῦ Ἰησοῦ. ib. πλοιάριον ··· μόνοι] Cant. πλοῖον ··· μόνον. ib. ἀπῆλθον] Mont. deest, ut & in Lin. Nov. 1. v. 23. Ἄλλα &c.] Cant. Ἄλλων πλοιαρίων ἐλθόντων. ib. εὐχαριστήσαντος τοῦ κυρίου] Cant. desunt. March. Velef. εὐχαριστήσαντος τῷ θεῷ καὶ κυρίῳ. v. 24. ἐνέβησαν αὐτοὶ εἰς τὰ πλοῖα] Cant. ἔλαβον ἑαυτοῖς πλοιάρια. ib. τὸν Ἰησοῦν] Lin. Nov. 1. αὐτόν. v. 25. αὐτὸν] Mont. deest. ib. γέγονας] Cant. March. Velef. Steph. 2. ἐλήλυθας. v. 26. σημεῖα] Cant. addit καὶ τέρατα, in Lat. *& prodigia.* v. 27. ὑμῖν δώσει] Cant. δίδωσιν ὑμῖν. v. 28. ποιοῦμεν] Cant. ἐργασόμεθα. Steph. ποιῶμεν. ib. ἐργαζώμεθα] Cant. ποιήσωμεν. v. 35. δὲ] Cant. οὖν. ib. πεινάσῃ] Cant. πεινάσει πώποτε. v. 37. ἔξω] Cant. deest. v. 38. ποιῶ] Cant. ποιήσω. ib. με] Cant. Steph. 4. με πατρός. Gon. deest. v. 39. Τοῦτο usque ad ἵνα] Em. desunt. ib. ἐξ αὐτοῦ] Cant. μηδέν. ib. ἀλλὰ] Cant. ἀλλ' ἵνα. v. 40. δὲ] Cant. Steph. 3. 4. 8. γάρ. ib. πέμψαντός με] Cant. πατρός μου. ib. ἐγὼ] Cant. deest. v. 41. οὖν] Cant. δέ. v. 42. οὗτος] Trit. deest. ib. οὗτος &c.] Cant. ἑαυτὸν ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ καταβεβηκέναι. ib. Ἰησοῦς] Lin. Steph. 4. deest. v. 45. οὖν] Cant. deest. ib. ἀκούσας] Cant. Gon. Em. Goog. Trit. Lin. Nov. 1. Steph. omn. præter 3. 8. Comp. ἀκούων. v. 46. πατέρα] Cant. θεόν. v. 49. τὸ μάννα] Cant. τὸν ἄρτον, & post ἐρήμῳ habet τὸ μάννα. v. 50. ἵνα usque ad finem versus] Gon. desunt. v. 51. ἣν ἐγὼ δώσω] Cant. March. Velef. desunt. Trit. addit ὑμῖν. v. 52. πρὸς ἀλλήλους οἱ] Gon. desunt. v. 53. φάγητε] Cant. λάβητε. v. 54. μου τὴν ··· μου τὸ] Cant. αὐτοῦ τὴν ··· αὐτοῦ τό. v. 55. καὶ usque ad finem versus] Cant. desunt. ib. ἀληθῶς ··· ἀληθῶς] Steph. 3. 5. 8. ἀληθὴς ··· ἀληθής. v. 56. αὐτῷ] Cant. Steph. 2. addunt hic, καθὼς ἐν ἐμοὶ ὁ πατὴρ, κἀγὼ ἐν τῷ πατρί· Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ἐὰν μὴ λάβητε τὸ σῶμα τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου, ὡς τὸν ἄρτον τῆς ζωῆς, οὐκ ἔχετε ζωὴν ἐν αὐτῷ. v. 57. ἀπέστειλε] Cant. ἀπέσταλκε. ib. τρώγων] Cant. Steph. 2. λαμβάνων. ib. ζήσεται] Cant. ζῇ. v. 58. τὸ μάννα] Cant. deest. ib. τρώγων] Mont. Gon. Goog. Lin. Nov. 1. Steph. 7. Comp. τρώγων μου. v. 59. Καπερναοὺμ] Cant. Steph. 2. addunt σαββάτῳ. v. 61. Εἰδὼς δὲ] Cant. Ὡς οὖν ἔγνω. ib. ἐν ἑαυτῷ ὅτι] Cant. ὅτι ἐν ἑαυτοῖς. v. 62. ὅπου] Cant. οὗ. v. 63. λαλῶ] Cant. March. Velef. Steph. 3. 4. 8. λελάληκα. v. 64. παραδώσων] Cant. Lin. παραδιδούς. v. 65. μου] Cant. deest. v. 67. οὖν] Cant. δέ. v. 68. Ἀπεκρίθη οὖν] Cant. Εἶπε δέ. ib. αὐτῷ] Bodl. 1. deest. v. 69. ὅτι] Cant. σὺ ὅτι. ib. ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς] Cant. ὁ ἅγιος. ib. τοῦ ζῶντος] Cant. March. Velef. Steph. 8. deest. v. 70. αὐτοῖς] Cant. deest. ib. ὁ Ἰησοῦς] Cant. ὁ Ἰησοῦς λέγων. Trit. Gon. Lin. Nov. 1. Bodl. 1. deest. v. 71. Ἰσκαριώτην] Cant. Σκαριώθ. ib. ὢν] Cant. deest.

CAP. VII.

V. 1. μετὰ ταῦτα] Bodl. 1. desunt. v. 3. σου οἱ] Cant. Mont. οἱ. Magd. οἱ σου. v. 5. ἐπίστευον] Cant. ἐπίστευσαν. ib. αὐτὸν] Cant. αὐτὸν τότε. v. 8. ταύτην] Cant. Steph. 3. 5. 8. deest. ib. οὔπω ἀναβαίνω] March. Velef. ἐγὼ οὐκ ἀναβήσομαι. Cant. οὐκ ἀναβαίνω. v. 9. δὲ] Cant. Em. deest. ib. αὐτοῖς] Cant. Steph. 3. αὐτός. ib. ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ] Cant. εἰς τὴν Γαλιλαίαν. v. 10. οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ] Em. desunt. ib. εἰς τὴν ἑορτὴν] Gon. desunt. ib. ὡς] Cant. deest. v. 12. τοῖς ὄχλοις] Cant. March. Velef. Steph. 2. τῷ ὄχλῳ. v. 14. μεσούσης] Cant. μεσαζούσης. v. 15. Καὶ ἐθαύμαζον] Cant. Ἐθαύμασαν οὖν. v. 21. αὐτοῖς] Cant. deest. ib. πάντες] Cant. ὑμεῖς. v. 23. Εἰ] Cant. Steph. 2. Εἰ οὖν. Bib. Wech. al. Εἰ οὖν περ. ib. ἐμοὶ] Cant. Steph. 2. πῶς ἐμοί. v. 26. μήποτε] Cant. μήτι. ib. ἀληθῶς] Cant. March. Velef Bodl. 1. Steph. 2. 3. 8. Comp. deest. v. 28. οἴδατε, καὶ] Trit. Lin. Nov. 1. οἴδατε, καὶ οἴδατε. v. 29. ἀπέστειλεν] Cant. ἀπέσταλκεν. v. 31. ὅτι] Cant. Mont. Lin. Nov. 1. deest. ib. μήτι] Cant. Em. μή. ib. τούτων] Cant. Mont. Goog. Nov. 1. Steph. 2. 8. deest. ib. ἐποίησεν] Cant. ἐποίει. v. 32. οἱ] Cant. δὲ οἱ, Steph. 9. οὖν οἱ. ib. ταῦτα] Cant. deest. ib. ἀρχιερεῖς] Magd. ἱερεῖς. March. Velef. ἄρχοντες. Cant. ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι. Bodl. 1. Nov. 1. Φαρισαῖοι καὶ οἱ ἀρχιερεῖς. Lin. Φαρισαῖοι καὶ οἱ ἄρχοντες. v. 33. αὐτοῖς] Steph. omn. deest. v. 35. ὅτι ἡμεῖς οὐχ εὑρήσομεν αὐτὸν] Mont. Lin. desunt. in Cant. ἡμεῖς deest. ib. μὴ] Cant. μήτι. v. 36. οὗτος] Mont. deest, ut & in Lin. Nov. 1. v. 37. πρὸς με] Cant. deest. v. 39. ἅγιον] Cant. Steph. 2. ἅγιον ἐπ' αὐτοῖς. March. Velef. δεδομένον. in Lat. Cant. *in eos.* ib. οὐδέπω] Cant. Em. οὔπω. v. 40. Πολλοὶ] Cant. March. deest. ib. τὸν λόγον] Cant. αὐτοῦ τῶν λόγων τούτων. March. Velef. τῶν λόγων τούτων αὐτοῦ. Em. τὸν λόγον τοῦτον. Steph. 3. 8. τῶν λόγων τούτων. ib. ἔλεγον] Cant. ἔλεγον ὅτι. Hinc usque ad μὴ v. 41. desunt in Gon. v. 41. Ἄλλοι usque ad proximum ἄλλοι] Bodl. 1. desunt. ib. ὁ prius] Lin. Nov. 1. ἀληθῶς ὁ. ib. ἄλλοι δὲ] March. Velef. τινὲς δέ. Cant. Mont. Goog. Em. ἄλλοι. v. 42.] Hic versus deest in Con. ib. ὅπου] Cant. ὅτι. ib. ὁ Χριστὸς ἔρχεται] Cant. ponit ante ὅπου. v. 43. ἐν τῷ ὄχλῳ] Cant. εἰς τὸν ὄχλον, & ponit post ἐγένετο. v. 46. οἱ] Cant. δὲ οἱ. ib. ἄνθρωπος posterius] Cant. addit λαλεῖ. v. 48. ἐπίστευσεν] Cant. πιστεύει. v. 50. εἷς ὢν ἐξ αὐτῶν] Cant. ponit ante ὁ. v. 51. ἡμῶν] Mont. deest. ib. παρ' &c.] Cant. ··· παρ' αὐτοῦ. ib. γνῷ τί ποιεῖ] Cant. ἐπιγνωσθῇ τί ἐποίησεν. v. 52. ἴδε] Cant. March. Velef. Steph. 2. ἴδε τὰς γραφάς. ib. ἐγήγερται] Cant. March. Velef. Steph. 2. ἐγείρεται. v. 53. ἐπορεύθη] Cant. Magd. ἐπορεύθησαν, ut & March. Velef. In Lin. Nov. 1. Bodl. 1. Mont. ἀπῆλθεν. Hic versus deest in Trit.

CAP. VIII.

V. 1. Ἰησοῦς δὲ] Em. Καὶ ὁ Ἰησοῦς. ib. ἐπορεύθη] Magd. ἐπορεύετο. v. 2. πάλιν] Steph. 2. 9. πάλιν βαθέος. ib. παρεγένετο] Em. παρῆλθεν. Cant. παραγίνεται. ib. λαὸς] Magd. ὄχλος. ib. πρὸς αὐτὸν] Lin. Nov. 1. Mont. deest. ib. πάλιν] Bodl. 1. πάλιν βαθέος ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς, & in fine versus habentur hæc: ἐν τισι ἀντιγράφοις οὕτως. ib. καὶ καθίσας ἐδίδασκεν αὐτοὺς] Cant. desunt. v. 3. πρὸς αὐτὸν] Cant. Em. Magd. Steph. 4. 9. deest. ib. γυναῖκα &c.] Cant. ἐπὶ ἁμαρτίᾳ γυναῖκα εἰλημμένην. ib. κατειλημμένην] Gon. καταληφθεῖσαν. v. 4. Λέγουσιν] Em. Εἶπον. ib. αὐτῷ] Gon. Steph. 5. αὐτῷ πειράζοντες. Cant. αὐτῷ ἐκπειράζοντες αὐτὸν οἱ ἱερεῖς ἵνα ἔχωσι κατηγορίαν αὐτοῦ, in Lat. *tentantes eum sacerdotes ut haberent accusare eum.* ib. αὕτη &c.] Mont. Lin. Nov. 1. Bodl. 1. Comp. Steph. 4. 7. 9. 14. ταύτην εὕρομεν ἐπαυτοφώρῳ μοιχευομένην. ib. κατειλήφθη] Cant. κατείληπται. Magd. εἴληπται. v. 5. Ἐν δὲ &c.] Cant. Μωϋσῆς δὲ ἐν τῷ νόμῳ ἐκέλευσεν. ib. Μωϋσῆς ἡμῖν] Mont. Magd. Lin. Nov. 1. Bodl. 1. Steph. 3. 7. 9. 14. Comp. ἡμῖν Μωϋσῆς. ib. λιθοβολεῖσθαι] Cant. Em. March. Velef. Steph. 4. 6. 7. 9. 14. λιθάζειν. Bib. Wech. al. λιθάζεσθαι. ib. οὖν] Cant. δὲ νῦν. ib. λέγεις] Magd. Em. Steph. 4. 9. 14. Bodl. 1. λέγεις περὶ αὐτῆς. v. 6. Τοῦτο usque ad ὁ δὲ] Cant. desunt. ib. κατηγορεῖν] Mont. Em. Magd. Lin. Nov. 1. Bodl. 1. Steph. 4. 7. 9. 14. Comp. κατηγορίαν κατ'. ib. ἔγραφεν] Cant. Gon. κατέγραφεν. Magd. κατεγέγραφεν. ib. μὴ προσποιούμενος] Ita Comp. Steph. 3. 4. 5. 9. Sed in Magd. desunt. Lin. Nov. 1. Bodl. 1. καὶ προσποιούμενος. v. 7. ἀνακύψας εἶπε πρὸς αὐτοὺς] Cant. ἀνέκυψε καὶ εἶπεν αὐτοῖς. Magd. ἀνέκυψε καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς. Em. Bib. Wech. al. ἀναβλέψας εἶπεν αὐτοῖς. v. 8. κάτω &c.] Cant. κατακύψας τῷ δακτύλῳ κατέγραφεν. ib. γῆν] Em. addit, ἑνὸς ἑκάστου αὐτῶν τὰς ἁμαρτίας. Οἱ δὲ ἀκούσαντες] Cant. Ἕκαστος δὲ τῶν Ἰουδαίων. ib. καὶ ὑπὸ τῆς συνειδήσεως ἐλεγχόμενοι] Cant. March. Velef. Magd. Steph. 8. Comp. desunt. ib. ἐξήρχοντο εἷς καθεῖς] Cant. ἐξήρχετο. ib. ἕως τῶν ἐσχάτων] Cant. March. Velef. Steph. 3. 5. desunt. ib. ὁ Ἰησοῦς] Cant. deest. ib. οὖσα] Ita Steph. omn. Sed Bib. Wech. al. ἑστῶσα. v. 10. καὶ μηδένα θεασάμενος πλὴν τῆς γυναικὸς] Cant. Em. Magd. March. Velef. desunt. ib. εἶπεν αὐτῇ, γύναι] Cant. εἶπε τῇ γυναικί. Em. Bib. Wech. al. εἶδεν αὐτὴν, καὶ &c. ib. γύναι] Mont. Gon. Goog. Bodl. 1. deest. ib. ἐκεῖνοι οἱ κατήγοροί σου] Cant. desunt. In Magd. Bodl. 1. ἐκεῖνοι deest. v. 11. Ἡ δὲ εἶπεν] Cant. κἀκείνη εἶπεν αὐτῷ. ib. εἶπε δὲ αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς] Cant. ὁ δὲ εἶπεν. ib. κατακρίνω] March. Velef. Steph. 5. κατακρινῶ. ib. πορεύου καὶ] Cant. ὕπαγε, καὶ ἀπὸ τοῦ νῦν. Magd. Lin. Nov. 1. Mont. Em. Steph. 4. 7. 9. 12. 14. Comp. πορεύου, καὶ ἀπὸ τοῦ νῦν. v. 12.] Hucusque ab initio capitis (viz. historia adulteræ) desunt omnia in MS. Trit. ib. αὐτοῖς] Mont. deest. v. 14. καὶ ποῦ] Cant. Mont. Goog. Steph. 3. 4. Nov. 1. Comp. ἢ ποῦ. ib. ἀληθής] Cant. ἀληθινή. ib. ὑμεῖς usque ad finem versus] Gon. Em. Magd. desunt. v. 16. ἀληθής] Cant. ἀληθινή. ib. μόνος] Cant. μόνος ἐγώ. ib. πατὴρ] Cant. deest. v. 19. ὁ Ἰησοῦς] Cant. ὁ Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν αὐτοῖς. ib. εἰ usque ad finem versus] Gon. desunt. ib. ᾔδειτε ··· ᾔδειτε] Lin. Nov. 1. Mont. εἴδητε utrobique: sed in margine Mont. ᾔδειτε utrobique habetur. v. 20. ὁ Ἰησοῦς] Cant. deest. v. 21. ὁ Ἰησοῦς] Cant. deest. ib. με] Magd. με, καὶ οὐχ εὑρήσετέ με. v. 23. εἶπεν ··· ἐγὼ] Cant. ἔλεγεν ··· ἐγὼ δέ. v. 24.] Hic versus deest in Bodl. 1. ib. ἐὰν usq; ad finem versus] Magd. desunt: sed in margine habentur ἐὰν μὴ πιστεύσητε ὅτι ἐγώ εἰμι. charactere, ut videtur, recentiore. ib. πιστεύσητε] Cant. πιστεύσητέ μοι. v. 25. Καὶ εἶπεν] Cant. εἶπεν οὖν. v. 26. λαλεῖν] Mont. Gon. Nov. 1. καὶ λαλεῖν. ib. καὶ κρίνειν] Trit. desunt. v. 27. ὅτι] Steph. 6. οὖν ὅτι. ib. αὐτοῖς &c.] Cant. Steph. 2. αὐτοῦ (in Lat. *suum.*) λέγει τὸν θεόν. March. Velef. αὐτοῦ ἔλεγε τὸν θεόν. v. 28. ὁ Ἰησοῦς] Cant. πάλιν ὁ Ἰησοῦς. ib. μου] Cant. deest. v. 29. ὁ πατὴρ] Cant. deest. v. 33. αὐτῷ] Cant. πρὸς αὐτὸν, καὶ εἶπον. Mont. Lin. Nov. 1. καὶ εἶπον αὐτῷ. ib. οὐδενὶ δεδουλεύκαμεν] Cant. οὐ δεδουλεύκαμεν οὐδενί. ib. ὅτι] Cant. Lin. Nov. 1. deest. v. 34. τῆς ἁμαρτίας] Cant. deest. v. 35. ἐν τῇ οἰκίᾳ ··· ὁ] Cant. εἰς τὴν οἰκίαν ··· ὁ δέ. v. 38. λαλῶ] Cant. ταῦτα λαλῶ. ib. ὃ &c.] Steph. 3. 4. 8. ἃ ἠκούσατε παρὰ τοῦ πατρός. ib. ποιεῖτε] Cant. ταῦτα ποιεῖτε. v. 39. λέγει αὐτοῖς] Cant. εἶπεν οὖν. v. 40. ἤκουσα] Cant. ἤκουσε, in Lat. *audivit.* v. 41. Ὑμεῖς] Cant. Ὑμεῖς δέ. ib. οὐ γεγεννήμεθα] Cant. οὐκ ἐγεννήθημεν. v. 43. posterius] Trit. Magd. Lin. Nov. 1. Bodl. 1. ὅτι οὐ. v. 44. πατρὸς prius usq; ad proximum πατρὸς] Em. desunt. v. 45. δὲ] Cant. deest. ib. λέγω] Cant. λαλῶ. v. 46.] Hic versus deest in Cant. ὑμεῖς tantum occurrit. ib. ἐλέγχει] March. Velef. ἐλέγξει. v. 47. ὅτι ἐκ τοῦ θεοῦ οὐκ ἐστέ] Cant. desunt. v. 48. αὐτῷ] Trit. Bodl. 1. deest. v. 49. Ἰησοῦς] Trit. deest. ib. ἀτιμάζετε] March. Velef. Steph. 8. ἠτιμάσατε. v. 51. ἐάν τις] Cant. Steph. 2. ὃς ἄν. v. 52. εἰς τὸν αἰῶνα] Cant. deest. v. 53. πατρὸς ἡμῶν] Cant. deest. ib. σὺ] Cant. Mont. Steph. 3. 4. 8. Trit. Lin. Nov. 1. Bodl. 1. deest. v. 55. εἴπω] Lin. Nov. 1. Mont. ἐγὼ εἴπω. v. 57. οὔπω] Cant. οὐδέπω. v. 58. Εἶπεν] Cant. Εἶπεν οὖν. ib. γενέσθαι] Cant. deest. v. 59. Ἦραν οὖν] Cant. Τότε ἦραν. ib. Ἰησοῦς δὲ] Mont. Lin. Nov. 1. ὁ δέ. ib. ἐκρύβη] Cant. Lat. *abscondit se.* ib. διελθὼν usque ad finem versus] Cant. March. Velef. desunt.

CAP. IX.

V. 1. παράγων] Magd. March. Velef. παράγων Ἰησοῦς. ib. γενετῆς] Cant. Steph. 2. addunt καθήμενον. v. 2. αὐτοῦ] Cant. deest. ib. λέγοντες] Cant. March. Velef. deest. v. 3. οὗτος ἥμαρτεν] Gon. deest. v. 4. Ἐμὲ δεῖ] Cant. Ἡμᾶς δεῖ, in Lat. *oportet nos.* v. 6. ἐπέχρισε τὸν πηλὸν] Cant. ἐπέχρισεν αὐτοῦ τὸν πηλὸν ··· Cant. deest. ib. τοῦ τυφλοῦ] Cant. March. Velef. αὐτοῦ. v. 7. αὐτῷ] Cant. deest. v. 8. τυφλὸς] Cant. March. Velef. Steph. 2. 8. προσαίτης. Lat. Cant. *mendicus.* v. 9. ἄλλοι δὲ ὅτι] Cant. ἕτερος δὲ ὅτι. March. Velef. ἄλλοι δέ, οὐκ ἀλλ'. Steph. 8. ἄλλοι ἔλεγον, οὐχὶ ἀλλ'. ib. ἐκεῖνος] Steph. 4. ἐκεῖνος δὲ. v. 10. Ἔλεγον] Cant. Εἶπον. v. 11. Ἀπεκρίθη] March. Velef. Ἀπεκρίθη ἄνθρωπος ἐκεῖνος ὁ λεγόμενος Ἰησοῦς. ib. ἐπέχρισε] Lin. Nov. 1. & Bodl. 1. ἔχρισε. ib. τὴν κολυμβήθραν] Cant. deest. ib. τοῦ] Cant. τὸν. ib.

ib. ἀπελθὼν &c.] Cant. ἀπῆλθον οὖν καὶ ἐνιψάμην, καὶ ἦλθον βλέπων. v. 12. αὐτῷ] Cant. λέγει αὐτοῖς. v. 13. Ἄγουσιν] Cant. Καὶ ἄγουσιν. v. 15. ἠρώτων] Cant. ἐπηρώτων. v. 16. ὁ ἄνθρωπος] Mont. Lin. Nov. 1. deest. ib. ἄλλοι] Cant. ἄλλοι δέ. v. 17. Λέγουσι] Cant. Λέγουσι δέ. Steph. 8. Λέγουσιν Lin. Nov. 1. Λέγουσιν αὐτῷ. ib. πάλιν] Cant. deest. v. 18. περὶ αὐτοῦ] Lin. deest. ib. ὅτι τυφλὸς καὶ ἀνέβλεψεν] Cant. desunt. ib. ὅτου] Cant. οὗ. ib. αὐτοῦ] Cant. deest. v. 19. ἠρώτησαν ... λέγοντες] Cant. ἐπηρώτησαν ... εἰ ἔστιν v. 21. ἐκ δευτέρου prius] Lin. Nov. 1. deest. ib. ἢ usque ad αὐτὸς] Em. desunt. v. 22. Χριστὸν] Cant. Χριστὸν εἶναι. v. 23. ὅτι] Cant. deest. ib. ἐπερωτήσατε] Cant. ἐρωτᾶτε. v. 24. ἐκ δευτέρου τὸν ἄνθρωπον] Cant. αὐτὸν ἐκ δευτέρου. v. 25. καὶ εἶπεν] Cant. deest. v. 26. δὲ] Cant. Mont. οὖν. ib. πάλιν] Cant. deest. ib. πῶς] Cant. καὶ πῶς. v. 27. Ἀπεκρίθη αὐτοῖς] Cant. Ὁ δὲ εἶπεν. v. 28. Ἐλοιδόρησαν οὖν] Cant. Οἱ δὲ ἐλοιδόρησαν. ib. δὲ] Cant. deest. v. 29. Θεὸς] Cant. Θεὸς, καὶ ὅτι Θεὸς ἁμαρτωλῶν οὐκ ἀκούει. v. 30. αὐτοῖς] Cant. Gon. deest. ib. γὰρ τοῦτο] Cant. τοῦτο οὖν. v. 31. δὲ] Cant. deest. ib. τούτου ἀκούει] Trit. desunt. v. 34. καὶ εἶπον αὐτῷ] Cant. αὐτῷ, καὶ εἶπαν. v. 35. Ἤκουσεν usque ad καὶ] Gon. desunt. Cant. Καὶ ἤκουσεν &c. ib. εὑρὼν ... εἶπεν] Cant. εὗρεν ... δὲ εἶπε. ib. Θεοῦ] Cant. ἀνθρώπου. v. 36. τίς] Comp. καὶ τίς. v. 37. Εἶπε δὲ] Cant. Ἀπεκρίθη. v. 38. καὶ] March. Velef. καὶ πεσών. ib. αὐτῷ] Cant. αὐτόν. v. 40. Καὶ ἤκουσαν] Cant. Ἤκουσαν δέ. ib. ταῦτα] Cant. March. Velef. deest. v. 21. Εἶπεν] Cant. Gon. Εἶπεν οὖν. ib. ἡ οὖν ἁμαρτία] Cant. Steph. 2. αἱ οὖν (οὖν deest in Cant.) ἁμαρτίαι. ib. μένει] Cant. Steph. 2. μένουσι.

CAP. X.

V 1. ἀναβαίνων] Cant. deest. v. 2. ποιμήν ἐστι] Cant. αὐτός ἐστιν ὁ ποιμήν. v. 3. καλεῖ] Cant. φωνεῖ. v. 4. πρόβατα] Cant. πάντα. v. 7. ὅτι] Mont. Magd. Lin. Nov. 1. deest. v. 8. Πάντες] Cant. deest. ib. πρὸ ἐμοῦ] Trit. Magd. Em. Steph. 4. 5. 6. 7. 12. 14. Comp. deest, ut & in March. Velef. ib. εἰσὶ] Steph. 5. ἦσαν. v. 10. ἐγὼ] Cant. ἐγὼ δέ. ib. περισσὸν ἔχωσιν] Cant. desunt. v. 11. τίθησιν] Cant. March. Velef. Steph. 2. δίδωσιν. v. 12. αὐτὰ] Cant. deest. ib. τὰ πρόβατα] Cant. deest. v. 13. ὁ δὲ μισθωτὸς φεύγει] Cant. desunt. v. 14. γινώσκομαι ὑπὸ τῶν ἐμῶν] Cant. γινώσκουσί με τὰ ἐμά, ut & March. Velef. Steph. 2. 8. v. 15. μου] Cant. Mont. Nov. 1. deest. ib. τίθημι] Cant. δίδωμι. v. 18. ἀλλ' ἐγὼ τίθημι αὐτὴν ἀπ' ἐμαυτοῦ] Cant. Em. desunt. ib. λαβεῖν] Cant. ἆραι. ib. ἔχω πάλιν] Em. desunt. ib. μου] Cant. deest. v. 19. πάλιν] Em. deest. v. 20. δὲ] Cant. οὖν. ib. δαιμόνιον] Cant. ὅτι δαιμόνιον. Steph. 9. δαιμόνιον ἔχων. v. 22. τὰ] Cant. Lin. Nov. 1. deest. ib. καὶ] Cant. deest. v. 25. αὐτοῖς] Cant. deest. ib. εἶπον] Cant. March. Velef. λαλῶ. ib. πιστεύετε] Cant. πιστεύετέ μοι. ib. ταῦτα] Cant. αὐτὰ, in Lat. ipsa. v. 26. οὐ γὰρ] Cant. Magd. ὅτι οὐκ. ib. τῶν ἐμῶν] Mont. deest. ib. καθὼς εἶπον ὑμῖν] March. Velef. desunt. v. 27. ἀκούει] Hic Mont. addit ὅτι ἐκ ἐστὲ ἐκ τῶν προβάτων τῶν ἐμῶν ex versu præcedenti. v. 28. οὐχ ἁρπάσει] Cant. οὐ μὴ ἁρπάσῃ. v. 29. ὃς δέδωκε] Cant. ὁ δεδωκώς. v. 31. πάλιν] Cant. March. Velef. deest. v. 32. μου] Cant. deest. v. 33. αὐτῷ] Cant. λέγοντες αὐτῷ. Nov. 1. Lin. οὖν. Mont. deest. ib. λέγοντες] March. Velef. deest. ib. σὺ] Cant. deest. v. 34. ὑμῶν] Cant. deest. ib. ἐγὼ εἶπα] Cant. ὅτι ἐγὼ εἶπον. Steph. 8. 9. 12. ὅτι ἐγὼ εἶπα. v. 36. ἡγίασε] Bodl. 1. ἠγάπησε. v. 38. πιστεύητε] Cant. March. Velef. Steph. 2. θέλητε πιστεύειν, Lat. Cant. vultis credere. ib. καὶ πιστεύσητε] Cant. deest. ib. ἐν αὐτῷ] Cant. March. Velef. Bib. Wech. cod. vet. ἐν τῷ πατρί. v. 39. Ἐζήτουν οὖν] Cant. Καὶ ἐζήτουν. ib. πάλιν] Cant. deest. ib. τῆς χειρὸς] March. Velef. τῶν χειρῶν. v. 41. καὶ ἔλεγον] Gon. λέγοντες. ib. ὅτι μὲν] Cant. desunt. Trit. μέν. Gon. ὅτι. ib. ἀληθῆ] Mont. Nov. 1. ἀληθῶς. v. 42. ἐκεῖ] March. Velef. deest.

CAP. XI.

V. 1. ἀπὸ Βηθανίας] Lin. deest. v. 2. αὐτῆς] Cant. deest. ib. θριξὶν] Magd. θριξὶ τῆς κεφαλῆς. ib. ἧς ὁ] Cant. ἧς καὶ ὁ. v. 3. ἀδελφαὶ] Cant. ἀδελφαὶ αὐτοῦ. ib. αὐτὸν] Cant. τὸν Ἰησοῦν. v. 4. ἀσθένεια] Cant. ἀσθένεια αὐτοῦ. v. 5. ἠγάπα] Cant. ἐφίλει. v. 6. ἔμεινεν] Cant. ἔμεινεν ὁ Ἰησοῦς. ib. ἐν ᾧ ἦν] Cant. ἐπὶ τῷ. v. 7. ἔπειτα] Cant. εἶτα. ib. μαθηταῖς] Cant. Em. μαθηταῖς αὐτοῦ. v. 8. μαθηταὶ] Cant. μαθηταὶ αὐτοῦ. v. 9. εἰσιν ὧραι τῆς ἡμέρας] Cant. ὥρας ἔχει ἡ ἡμέρα. v. 11. κεκοίμηται] Cant. κοιμᾶται. ib. ἵνα ἐξυπνίσω] Cant. τοῦ ἐξυπνίσαι. v. 12. οὖν] Cant. οὖν αὐτῷ. v. 14. εἶπεν] Trit. Lin. Nov. 1. Bodl. 1. εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς. Magd. εἶπεν ὁ Ἰησοῦς. ib. Λάζαρος] Cant. Λάζαρος ὁ φίλος ἡμῶν. v. 16. συμμαθηταῖς] Cant. addit αὐτοῦ. Nov. 1. μαθηταῖς. v. 17. Ἐλθὼν ... εὗρεν] Cant. Ἦλθεν ... καὶ εὗρεν. ib. ὁ Ἰησοῦς] Mont. deest. Cant. ὁ Ἰησοῦς εἰς Βηθανίαν. ib. ἤδη ἔχοντα] Cant. ἔχοντα, & ponit post μνημείῳ. v. 18. ὡς] Cant. deest. v. 19. Καὶ πολλοὶ] Cant. Steph. 8. Πολλοὶ δέ. ib. Ἰουδαίων] Cant. Ἱεροσολυμιτῶν. ib. τὰς περὶ] Cant. deest. March. Velef. Steph. 2. 8. τήν. ib. αὐτῶν] Cant. deest. v. 21. ἐτεθνήκει] Cant. ἀπέθανεν. v. 23. ὁ &c.] Cant. σου ὁ ἀδελφός. v. 24. ἐν τῇ ἀναστάσει] Magd. deest. v. 25. εἶπεν] Steph. 6. 9. εἶπεν οὖν. v. 26. ζῶν καὶ] Em. deest. v. 27. αὐτῷ] Cant. Magd. deest. ib. Θεοῦ] March. Velef. Θεοῦ ζῶντος. ib. ἐρχόμενος] March. Velef. ἐλθών. v. 28. λάθρα] Cant. σιωπῇ. ib. εἰποῦσα] Cant. addit ὅτι. v. 29. ἐγείρεται] Cant. ἠγέρθη. v. 30. Οὔπω δὲ] Cant. Οὐ γάρ. Bib. Wech. vet. Οὔπω γάρ. v. 31. λέγοντες] Cant. Steph. 2. 8. δόξαντες. v. 32. Ἰησοῦς] Em. Χριστός. ib. αὐτὸν] Cant. deest. ib. εἰς] Cant. πρός. ib. αὐτῷ] Cant. Mont. Lin. Nov. 1. deest. v. 33. κλαίουσαν] Mont. deest. ib. συνελθόντας αὐτῇ] Cant. συνεληλυθότας μετ' αὐτῆς, & ponit post κλαίοντας. Mont. Gon. Lin. Nov. 1. συνεληλυθότας αὐτῇ. ib. ἐνεβριμήσατο usque ad finem versus] Cant. ἐταράχθη τῷ πνεύματι ὡς ἐμβριμώμενος. v. 34. Κύριε] Gon. deest. v. 35. Ἐδάκρυσεν] Cant. Καὶ ἐδάκρυσεν. v. 37. τυφλοῦ] March. Velef. γεγεννημένου. ib. ποιῆσαι] Bodl. 1. deest. v. 38. εἰς] Cant. ἐπί. v. 39. γὰρ] Cant. deest. v. 41. Ἦραν οὖν] Cant. Ὅτε οὖν ἦραν. ib. οὗ ἦν ὁ τεθνηκὼς κείμενος] Cant. March. Velef. Steph. 2. 4. 8. desunt. ib. οὗ ἦν] Mont. Lin. Nov. 1. ὅπου ἔκειτο. ib. ἄνω] Magd. εἰς τὸν οὐρανὸν ἄνω. ib. ὁ] Cant. καὶ ὁ. ib. ὀφθαλμοὺς] Cant. ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ. v. 42. δὲ] Cant. deest. v. 43. ταῦτα] March. Velef. ταῦτα εὐθύς. v. 44. ἐξῆλθεν] Cant. Steph. 2. εὐθὺς ἐξῆλθεν. v. 45. οἱ ἐλθόντες ... καὶ θεασάμενοι] Cant. τῶν ἐλθόντων ... ἑωρακότες. ib. Μαρίαν] March. Velef. Μαρίαν καὶ Μάρθαν. v. 46. εἶπον] Cant. εἶπαν. ib. ἃ] Cant. ὅ. Mont. Goog. Nov. 1. ὅσα. v. 47. ὅτι] Cant. deest. ib. πολλὰ] Cant. τοιαῦτα. v. 49. Καϊάφας] March. Velef. Καϊάφας ὄνομα. v. 50. διαλογίζεσθε] Cant. λογίζεσθε. ib. ἡμῖν] Cant. Magd. March. Velef. ὑμῖν. v. 51. ἐκείνου] Cant. deest. v. 52. διεσκορπισμένα] Cant. ἐσκορπισμένα. v. 53. συνεβουλεύσαντο] Cant. ἐβουλεύσαντο. v. 54. ἐκεῖθεν] Cant. deest. ib. χώραν] Cant. χώραν Σαμφουρεὶν, in Lat. Sapfurim. Steph. 2. χώραν Σαμφουρείμ. ib. αὐτοῦ] Cant. deest. ib. κἀκεῖ usque ad finem versus] Magd. desunt. v. 55. καὶ ἀνέβησαν] Cant. ἀνέβησαν οὖν. ib. πρὸ τοῦ] Cant. πρὶν τό. v. 56. τὸ] Cant. καὶ τόν. ib. δοκεῖ ὑμῖν] Cant. March. Velef. δοκεῖτε. v. 57. ἐντολὴν] Bodl. 1. deest.

CAP. XII.

V. 1. ἐκ νεκρῶν] Cant. Trit. Steph. 8. addunt ὁ Ἰησοῦς. v. 2. Ἐποίησαν οὖν] Cant. Καὶ ἐποίησαν. ib. συνανακειμένων] Cant. Magd. ἀνακειμένων σὺν, ut & Mont. Goog. Em. v. 3. λαβοῦσα] Cant. λαμβάνει. ib. λίτραν μύρου νάρδου πιστικῆς] Cant. λίβαν πιστικῆς νάρδου, in Lat. libram pistici unguenti. ib. ἤλειψε] Cant. καὶ ἤλειψεν. ib. ἡ δὲ] Cant. καὶ ἡ. v. 4. Σίμωνος] Cant. March. Velef. deest. ib. μαθητῶν αὐτοῦ] Em. δώδεκα. ib. Ἰσκαριώτης] Cant. ἀπὸ Καρυώτου, in Lat. Caryoto. ib. ὁ &c.] Cant. ὃς ἔμελλεν παραδοῦναι αὐτόν. v. 6. εἶχε, καὶ] Cant. ἔχων. v. 7. ἄφες] March. Velef. ἄφετε. ib. εἰς ... τετήρηκεν] Cant. Steph. 8. ἵνα εἰς ... τηρήσῃ. v. 8.] Hic versus deest in Cant. v. 9. Ἔγνω &c.] Cant. Ὄχλος δὲ πολὺς ἐκ τῶν Ἰουδαίων ἤκουσαν. ib. μόνον] Cant. deest. ib. καὶ τὸν] Cant. τόν. ib. ἐκ] Cant. Ἰησοῦς ἐκ. v. 11. τῶν Ἰουδαίων] Cant. ponit ante διά. ib. τὸν Ἰησοῦν] Magd. αὐτόν. v. 13. ὑπάντησιν] Cant. συνάντησιν. Mont. Gon. Goog. Lin. Nov. 1. ἀπάντησιν. ib. ἔκραζον] Cant. ἐκραύγαζον, λέγοντες. Magd. καὶ ἔλεγον. ib. εὐλογημένος] Cant. εὐλογητός. v. 16. ἔγνωσαν] Cant. ἐνόησαν. ib. ἐπ' αὐτῷ] Cant. περὶ αὐτοῦ. v. 17. ὅτε] Magd. ὅτε καί. Steph. 2. 8. ὅτι. v. 19. ὠφελεῖτε] March. Velef. ὠφελοῦμεν. ib. κόσμος] Cant. March. Velef. Steph. 6. 8. κόσμος ὅλος. v. 22. καὶ πάλιν] In Cant. deest καί. ib. λέγουσι] March. Velef. ἔλεγον. v. 24. φέρει] Mont. Lin. Nov. 1. ἐκφέρει. v. 26. ἐμοὶ] Cant. τίς μοι. ib. ἐκεῖ] Cant. deest. ib. πατὴρ] March. Velef. πατήρ μου. v. 28. ὄνομα] Cant. hic addit, ἐν τῇ δόξῃ ᾗ εἶχον παρὰ σοὶ πρὸ τοῦ τὸν κόσμον γενέσθαι, in Lat. in gloria quam habebam apud te antequam mundus fieret. ib. σου] Steph. 4. μου. ib. οὖν] Cant. οὖν λέγουσα. ib. οὐρανοῦ] March. Velef. οὐρανοῦ, λέγουσα. v. 39. ἑστὼς] Cant. Magd. ἑστηκώς. ib. καὶ] Cant. deest. ib. βροντὴν γεγονέναι] Cant. ὅτι βροντὴ γέγονεν. ib. ἄλλοι] Mont. ἄλλοι δέ. ib. ἄγγελος] Cant. ὅτι ἄγγελος. v. 30. γέγονεν] Cant. March. Velef. Steph. 2. ἦλθεν. v. 31. τούτου] Cant. March. Velef. Steph. 2. 5. 8. deest. ib. ἐκβληθήσεται] Cant. βληθήσεται. v. 32. ἐκ] Cant. ἀπό. ib. πάντας] Cant. Lin. March. Velef. Steph. 2. πάντα, in Lat. Cant. traham omnia. v. 34. ὅτι] Gon. Mont. Goog. Em. deest. v. 35. χρόνον] March. Velef. deest. ib. ἵνα usque ad πιστεύετε. v. 36.] Trit. desunt. ib. μεθ' ὑμῶν] Cant. March. Velef. Steph. 2. 3. 8. ἐν ὑμῖν. ib. ἕως] Steph. 2. σοῦ ἕως. Cant. σοῦ ὡς, in Lat. cum. v. 36. ἀπελθὼν] Cant. ἀπῆλθε καί. v. 37. αὐτοῦ] Bodl. 1. deest. v. 38. ἡμῶν] Mont. αὐτῶν ἡμῶν, sed αὐτῶν videtur expungi. v. 39. ὅτι πάλιν] Cant. καὶ γάρ. v. 40. τοὺς ὀφθαλμοὺς, καὶ πεπώρωκεν αὐτῶν] Cant. desunt. ib. νοήσωσι] Cant. μὴ νοήσωσι. March. Velef. μὴ νοήσωσι. v. 41. Ταῦτα] Cant. Ταῦτα δέ. ib. αὐτοῦ] Cant. Steph. 2. τοῦ Θεοῦ αὐτοῦ. v. 44. δὲ] Cant. οὖν. ib. εἶπεν] Cant. ἔλεγεν. v. 45. Καὶ] Cant. deest. Totus hic versus deest in Em. v. 47. πιστεύσῃ] Cant. March. Velef. Steph. 2. φυλάξῃ. In Lat. Cant. custodierit. v. 48. ὁ λόγος usque ad ἐν] Gon. desunt. v. 50. ἐγὼ] Cant. deest.

CAP. XIII.

V. 1. ἐλήλυθεν] Cant. ἦλθεν. ib. αὐτοῦ] Gon. deest. v. 2. Ἰούδα &c.] In Gon. Mont. Lin. Nov. 1. Bodl. 1. deest Ἰούδα. March. Velef. ἵνα αὐτὸν παραδῷ Ἰούδας Σίμωνος Ἰσκαριώτης. ib. Ἰσκαριώτου] Cant. ἀπὸ Καρυώτου, in Lat. a Caryoto. v. 3. ὁ Ἰησοῦς] Cant. deest. ib. πρὸς] Cant. ὅτι πρός. v. 4. ἱμάτια] Cant. ἱμάτια αὐτοῦ. v. 5. βάλλει ὕδωρ] Cant. λαβὼν ὕδωρ βάλλει. March. Velef. ἔβαλεν ὕδωρ. v. 6. καὶ] Cant. deest. v. 8. οὐ μὴ] Cant. κύριε οὐ μή. ib. αὐτῷ] Cant. deest. v. 9. Σίμων] Cant. deest. ib. μου] Cant. Mont. deest. v. 10. ἢ τοὺς πόδας νίψασθαι] Cant. τὴν κεφαλὴν νίψασθαι, εἰ μὴ τοὺς πόδας μόνον. Mont. εἰ μὴ ἢ τοὺς &c. ib. ἀλλ' ἐστι] Cant. ἐστὶ γάρ. v. 11. γὰρ] Cant. γὰρ ὁ Ἰησοῦς. ib. διὰ usque ad finem versus] Cant. desunt. v. 12. αὐτοῦ] Cant. deest. v. 14. καὶ ὑμεῖς] Cant. πόσῳ μᾶλλον καὶ ὑμεῖς. v. 15. ἐγὼ] Mont. Goog. Bodl. 1. deest. v. 17. αὐτὰ] Gon. Mont. ταῦτα. ib. ἐστε] March. Velef. ἔσεσθε. v. 18. οἶδα] Steph. 3. 4. γὰρ οἶδα, ut & Magd. ib. ὑμῶν] Magd. δέ. v. 20. λέγω ὑμῖν] Lin. desunt. ib. ὁ δὲ] Cant. καὶ ὁ. v. 21. ἀμὴν] Deest semel in Lin. Nov. 1. v. 22. οὖν εἰς] Cant. δὲ πρὸς, ut & Lin. Nov. 1. Bodl. 1. v. 23. ὃν] Cant. ὃ καί. v. 24. πυθέσθαι τίς ἂν εἴη] Cant. addit οὗτος. Steph. 8. καὶ λέγει αὐτῷ εἰπὲ, τίς ἐστι. March. Velef. καὶ εἶπεν αὐτῷ, τίς ἐστι. v. 25. δὲ] Cant. οὖν. ib. ἐκεῖνος] Magd. ἐκεῖνος οὕτως. v. 26. ὁ Ἰησοῦς] Cant. αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, καὶ λέγει. ib. ἐγὼ βάψας] Cant. ἂν ἐγὼ ἐμβάψας. ib. ἐμβάψας] Cant. βάψας. ib. ἐπιδώσω, καὶ ἐμβάψας τὸ ψωμίον] Gon. desunt. v. 27. μετὰ τὸ ψωμίον τότε] Cant. desunt. In Steph. 8. τότε deest. ib. λέγει οὖν] Cant. καὶ λέγει. v. 29. ἐπεὶ] Cant. ὅτι. v. 30. ἦν δὲ νὺξ ὅτε ἐξῆλθε] Gon. desunt. Steph. 8. aliter distinguit, viz. ἦν δὲ νύξ. Ὅτε οὖν ἐξῆλθε. v. 31. Λέγει ὁ Ἰησοῦς] Mont. Nov. 1. addunt τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς. Lin. Bodl. 1. Εἶπεν ὁ κύριος τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς. v. 32. Εἰ ὁ Θεὸς ἐδοξάσθη ἐν αὐτῷ] Cant. Gon. desunt. v. 33. ὅτι] Gon. deest. v. 34. καθὼς] Cant. καθὼς κἀγώ. Magd. καθὼς ἐγώ. Steph. 3. ἵνα καθὼς deleto ἵνα sequente. Hinc usq; ad finem versus desunt in Gon. Em. v. 35. τούτῳ] Cant. τοῦτο γάρ. v. 36. ἀπεκρίθη] Cant. λέγει. ib. ὑπάγω] Cant. Bodl. 1. Lin. Nov. 1. ἐγὼ ὑπάγω. ib. νῦν ἀκολουθῆσαι] Cant. συνακολουθῆσαι ἄρτι. v. 37. ὁ Πέτρος] Cant. deest. ib. ἀκολουθῆσαι] Cant. συνακολουθῆσαι. ib. ἄρτι] Mont. Lin. Nov. 1. Bodl. 1. deest. ib. κύριε] March. Velef. deest. v. 38. αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς] Cant. ὁ Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν αὐτῷ. ib. οὐ] Cant. ὅτι οὐ.

CAP. XIV.

V. 1. Μὴ] Cant. March. Velef. Steph. 2. Καὶ εἶπε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, μή. v. 2. πορεύομαι] Cant. Mont. ὅτι πορεύομαι. v. 3. Καὶ usque ad πάλιν] Lin. Nov. 1. Bodl. 1. desunt. ib. καὶ ἑτοιμάσω] Cant. Steph. 9. ἑτοιμάσαι. ib. πρὸς ἐμαυτὸν] Lin. Nov. 1. Bodl. 1. desunt. suprascribuntur in Mont. sed diverso atramento. ib. ἦτε] Cant. ἴδητε, in Lat. exitis. v. 4. ἐγὼ] Cant. deest. v. 5. Θωμᾶς] Cant. Θωμᾶς ὁ λεγόμενος Δίδυμος. ib. δυνάμεθα τὴν ὁδὸν εἰδέναι] Cant. τὴν ὁδὸν οἴδαμεν. v. 7. με] Gon. deest. ib. ἐγνώκειτε ἂν] Cant. γνώσεσθε. ib. μου] Trit. deest. ib. γινώσκετε] March. Velef. γνώσεσθε. In Bodl. 1. Lin. Nov. 1. καὶ τὸν πατέρα μου ἐγνώκειτε ἂν desunt, ut & in Gon. v. 8. κύριε] Trit. deest. cujus loco habet καί. v. 9. τοσοῦτον χρόνον] Cant. τοσούτῳ χρόνῳ. ib. ἔγνωκας &c.] March. Velef. ἐγνώκατέ με Φίλιππε, ὁ ὁρῶν ἐμὲ, ὁρᾷ καὶ τὸν πατέρα. v. 10. λαλῶ] Cant. λελάληκα. ib. ὑμῖν] Gon. deest. ib. αὐτὸς] Cant. deest. v. 11. Πιστεύετέ μοι] March. Velef. Οὐ πιστεύετε cum interrogatione. ib. μοι] Cant. deest. v. 12. με] Cant. deest. ib. καὶ μείζονα τούτων ποιήσει] Gon. desunt. v. 13. αἰτήσητε] Steph. 4. 14. αἰτήσητέ με. Marc. Velef. aut hic addit τὸν πατέρα aut v. seq. v. 15. τὰς ἐμὰς] Gon.

Magd. μου. v. 21. ὁ δὲ ἀγαπῶν με] Gon. desunt. ib. ϗ ἐμφανίσω αὐτῷ ἐμαυτὸν] Gon. desunt. v. 22. Ἰσκαριώτης] Cant. ἀπὸ Καρυώτου, in Lat. *Ascariotes*. ib. τί γέγονεν] Cant. τί ἐστιν. v. 23. τὸν λόγον] Steph. 9. τὰς ἐντολάς. ib. ἐλευσόμεθα] Cant. ἐλεύσομαι. ib. μονὴν παρ' αὐτῷ] Cant. πρὸς αὐτὸν μονήν. ib. ποιησόμεθα] Cant. ποιήσομαι. v. 24. τηρεῖ] Cant. τηρήσει. ib. λόγους] Lin. Nov. 1. τὸν λόγον. ib. λόγος] Cant. λόγος ὁ ἐμός. v. 26. πατὴρ] Cant. πατήρ μου. ib. πάντα] Steph. 6. ταῦτα. v. 27. εἰρήνην τὴν ἐμὴν δίδωμι ὑμῖν] Gon. desunt. v. 28. εἶπον ··· μου] Cant. desunt. v. 29. πρὶν γενέσθαι] Cant. addit μοι. v. 30. ἔχει] Steph. 3. 4. εὑρήσει. ib. οὐδὲν] Cant. οὐδὲν εὑρεῖν. v. 31. ὁ πατὴρ] Cant. deest.

CAP. XV.

V. 1. ἀληθινὴ] Steph. 4. 8. ἀληθινή, ὑμεῖς τὰ κλήματα. v. 2. αἴρει ··· καθαίρει] March. Velef. ἀρεῖ ··· καθαρεῖ. ib. καρπὸν φέρῃ] Cant. καρποφορῇ. ib. καθαίρει] Cant. καθαρεῖ. v. 3.] Hic versus & sequens usque ad ἀφ' ἑαυτοῦ deest in Cant. sed ascribitur oræ codicis eodem fere charactere. v. 4. Μείνατε usque ad καθὼς] Gon. desunt. v. 5. Ἐγὼ] Cant. ἐγὼ γάρ. v. 6. αὐτὰ] Cant. αὐτό. v. 7. Ἐὰν] Cant. Ἐὰν δέ. ib. αἰτήσεσθε] Steph. 9. αἰτήσασθε. v. 8. γενήσεσθε] Cant. March. Velef. Steph. 2. 3. 8. γένησθε. v. 10. Ἐγὼ] Cant. κἀγώ. v. 11. Ταῦτα] Cant. Ταῦτα δέ. ib. μείνῃ] Cant. March. Velef. Steph. 2. 9. ᾖ. v. 14. Ὑμεῖς] Cant. Ὑμεῖς γάρ. ib. ὅσα] Cant. ἅ. ib. ποιῆτε] Cant. ποιήσητε. v. 15. λέγω] March. Velef. λέξω. ib. αὐτοῦ] Lin. Nov. 1. deest. ib. ἃ] Cant. ὅσα. v. 16. ἵνα ὑμεῖς] Magd. Lin. Nov. 1. ὑμεῖς deest. v. 17. ἵνα] Cant. deest. v. 18. ὑμῶν] Cant. deest. v. 19. δὲ] Gon. Cant. deest. ib. ἐστὲ] Cant. ἦτε, suprascripto autem ἐστέ. v. 20. τοῦ λόγου οὗ] Cant. τοὺς λόγους οὕς. v. 21. πάντα] Cant. deest. ib. ὑμῖν] Cant. εἰς ὑμᾶς. v. 22. περὶ] Lin. διά. v. 24. πεποίηκεν] Cant. ἐποίησεν. ib. ἑωράκασι] Lin. ἑωράκασί με. ib. ϗ ἐμὲ] Cant. μέ. v. 25. ἵνα] Lin. Nov. 1. deest. ib. λόγος] Lin. Nov. 1. νόμος. v. 26. πατρὸς, bis] Cant. πατρός μου utrobique. v. 27. δὲ] Cant. deest.

CAP. XVI.

V. 3. ὑμῖν] Trit. Magd. Em. Lin. Nov. 1. Bodl. 1. Steph. omn. deest. v. 4. Ἀλλὰ ··· ἵνα] Cant. desunt. sed a moderna manu adduntur. ib. αὐτῶν] Cant. deest. v. 6. ἡ usque ad Συμφέρει v. 7.] Gon. desunt. v. 7. γὰρ] Mont. Gon. Goog. Trit. Magd. Lin. Nov. 1. Bodl. 1. γὰρ ἐγώ. ib. ἐὰν δὲ usque ad finem versus] Gon. Em. desunt. v. 9. δὲ] Mont. Gon. Lin. Nov. 1. deest. ib. μου] Cant. deest. v. 10. οὐ θεωρεῖτέ με] March. Velef. Bib. Wech. al. οὐκ ἐπιστεύσατε. v. 11. δὲ] Bodl. 1. deest. v. 12. λέγειν] Lin. λαλεῖν. ib. βαστάζειν] Cant. αὐτὰ βαστάζειν. v. 13. δὲ] Cant. deest. ib. ὁδηγήσει ὑμᾶς] Cant. ἐκεῖνος ὑμᾶς ὁδηγήσει. ib. εἰς &c.] Cant. ἐν τῇ ἀληθείᾳ πάσῃ. v. 14.] Hic versus deest in Mont. & Gon. ib. λήψεται] Steph. 2. 5. 6. 7. 9. 14. Comp. λαμβάνει. v. 15. εἶπον] Mont. Lin. Nov. 1. Bodl. 1. εἶπον ὑμῖν. v. 16. οὐ θεωρεῖτε] March. Velef. οὐκέτι ὄψεσθε. Iterum atque iterum loco θεωρεῖτε est ὄψεσθε. Steph. 8. οὐκέτι θεωρεῖτε. ib. ὅτι usque ad finem versus] Cant. desunt. ib. ἐγὼ] Magd. Em. Goog. deest. v. 17. οὐ θεωρεῖτε] Cant. οὐκέτι ὄψεσθε. v. 18. Ἔλεγον usque ad λέγει] Cant. desunt. Latine etiam; sed Græce supplentur diversa manu. ib. τί λαλεῖ] Cant. ὃ λέγει. v. 19. οὖν] Cant. deest. ib. ἐρωτᾷν] Cant. ἐπερωτῆσαι περὶ τούτου. ib. μικρὸν usque ad ϗ ὄψεσθε] Em. desunt. v. 20. ὅτι] Lin. Nov. 1. Mont. Bodl. 1. deest. ib. δὲ] Cant. deest. v. 21. ἡμέρα] Cant. Steph. 2. ἡμέρα. ib. θλίψεως] Cant. Steph. 2. λύπης. v. 22. ἕξετε] Cant. ἕξετε. v. 23. ὅτι ὅσα ἂν] Cant. ἐάν τι. March. Velef. εἴ τι ἄν. v. 25. ἀναγγελῶ] Cant. ἀπαγγελῶ. v. 26. πατέρα] Cant. πατέρα μου. v. 27. ϗ πεπιστεύκατε] Gon. deest. ib. ἐξῆλθον] Cant. deest. v. 28. ἐλήλυθα] Cant. ἐξῆλθον ϗ ἦλθον. ib. πάλιν ἀφίημι τὸν κόσμον] Gon. desunt. v. 30. ἀπὸ] Cant. παρά. v. 31. ὁ Ἰησοῦς] Cant. Lin. Nov. 1. deest. v. 32. νῦν] Cant. deest, sed suprascribitur a manu recentiori. ib. πατὴρ] Mont. πατήρ μου. v. 33. ἕξετε] Mont. Em. Bib. Wech. al. ἕξετε.

CAP. XVII.

V. 1. ἐπῆρε ··· ϗ εἶπε] Cant. ἐπάρας ··· εἶπε. ib. ἵνα ϗ] ϗ deest in Cant. & Trit. ib. σου] Em. deest. ut in Bodl. 1. v. 2. δώσῃ αὐτοῖς] Cant. ἔχῃ. Steph. 6. δώσῃ αὐτῷ. v. 4. τὸ] Cant. ϗ τό. v. 5. τὸν κόσμον εἶναι] Cant. γενέσθαι τὸν κόσμον. v. 6. ἐκ τοῦ κόσμου] Bodl. 1. deest. v. 7. ἔγνωκαν] Steph. 6. ἔγνωκα. v. 8. ἃ δέδωκάς] Cant. σου ἃ ἔδωκας. ib. ϗ ἔγνωσαν] Cant. deest. v. 9. οὐ περὶ τοῦ κόσμου ἐρωτῶ] Cant. desunt in textu, sed habentur in margine. v. 10. ἐμά] Cant. ἐμά ἐστι. v. 11. ἐν τῷ] Cant. ἐν τούτῳ τῷ. ib. ἔρχομαι] Cant. addit, οὐκ ἔτι εἰμὶ ἐν τῷ κόσμῳ, ϗ ἐν τῷ κόσμῳ εἰμί. ib. ὀνόματί σου] ϗ ὅτε ἤμην μετ' αὐτῶν ἐν τῷ κόσμῳ suprascribitur in Cant. sed Lat. versio non respondet: & ἐγὼ ἐτήρουν αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνόματί σου additur. ib. οὓς] Cant. ὅ, in Lat. *quod*. Lin. Nov. 1. Steph. omn. ᾧ. sed emendatur οὓς in Cant. ib. ἡμεῖς] Gon. addit ἓν ἐσμέν. v. 12. ἐν τῷ κόσμῳ] Cant. deest. Eadem verba desunt in March. Velef. forte hoc in loco. v. 13. ἐν τῷ] Cant. ἐν τούτῳ τῷ. v. 14. ἐμίσησεν] Cant. μισεῖ. ib. ἐκ τοῦ] Cant. ἐκ τούτου τοῦ. ib. καθὼς usque ad finem versus] Cant. desunt. v. 16. ἐκ τοῦ] Cant. ἐκ τούτου τοῦ. ib. ἐγὼ] Mont. deest. v. 17. σου] Cant. deest. v. 18. τὸν bis] Cant. utrobique τοῦτον τόν. v. 20. πιστευόντων] Lin. Nov. 1. Bodl. 1. Gon. Goog. πεπιστευκότων. Em. Comp. Steph. omn. πιστευσόντων. v. 21. ἡμῖν ἓν] ἓν deest in Cant. v. 22. ἐσμὲν] Cant. deest. v. 23. Ἐγὼ &c.] Cant. Gon. Σὺ ἐν ἐμοί, κἀγὼ ἐν αὐτοῖς. ib. ϗ ἵνα] Cant. ἵνα. ib. ἐμὲ] Cant. σύ με. v. 24. οὓς] Cant. ὅ. ib. τὴν ἐμὴν] Cant. deest. v. 25. ϗ ὁ] Cant. ὅ. ib. κόσμος] Cant. addit οὗτος, corrupte. ib. ἔγνων] Cant. ἔγνωκα.

CAP. XVIII.

V. 1. τῶν Κέδρων] Cant. τοῦ Κέδρου. March. Velef. τοῦ Κέδρων. v. 4.] ἐξελθὼν εἶπεν] Cant. ἐξῆλθε ϗ λέγει. v. 5. ὁ Ἰησοῦς] Cant. Lin. Nov. 1. deest. v. 7. τίνα] Cant. λέγων, τίνα. ib. εἶπον] Lin. Nov. 1. εἶπον αὐτῷ, ut & Mont. Cant. vero εἶπον πάλιν. v. 8. ὁ Ἰησοῦς] Cant. αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς. Mont. Lin. Nov 1. Bodl. 1. αὐτοῖς. v. 9. ἐκ] Cant. deest. v. 10. Σίμων οὖν] Cant. Τότε Σίμων. ib. τῷ δούλῳ] Cant. τοῦ δούλου ἐκείνου. v. 11. σου] Cant. Mont. Goog. Trit. Lin. Nov. 1. Bodl. 1. deest. v. 13. ἀπήγαγον] Cant. Trit. ἤγαγον. ib. αὐτὸν] Cant. deest. Hic novus character incipit in Cant. v. 14. Ἦν δὲ] Cant. Ὢν δὲ καί. Lin. Nov. 1. Bodl. 1. Ἦν δὲ καί. ib. ἀπολέσθαι] Cant. ἀποθανεῖν. v. 16. τῇ θύρᾳ] Mont. Gon. Lin. Nov. 1. τὴν θύραν. ib. ὁ ἄλλος] Mont. Lin. Nov. 1. Bodl. 1. ἐκεῖνος. v. 18 ἀνθρακιὰν πεποιηκότες] March. Velef. πρὸς τὰς ἀνθρακιάς. v. 20. ὅπου πάντοτε] Magd. Bib. Wech. al. ὅπου πάντες. v. 22. αὐτοῦ] Em. deest. v. 28. ἦν δὲ usque ad ἵνα μὴ] Mont. desunt. v. 29. αὐτοὺς] Steph. 8. αὐτοὺς ἔξω. v. 31. οὖν] Cant. δέ. v. 32. τοῦ Ἰησοῦ] Gon. τοῦ Θεοῦ. v. 34. ἄλλοι σοι εἶπον] Steph. 3. 4. ἄλλος σοι εἶπε. ib. Ἀπεκρίθη] Cant. Καὶ ἀπεκρίνατο. v. 38. αἰτίαν] Mont. αἰτίαν θανάτου. v. 40. πάλιν] Mont. Goog. Lin. Nov. 1. deest.

CAP. XIX.

V. 3. Καὶ] March. Velef. Steph. 3. 8. 9. ϗ ἤρχοντο πρὸς αὐτόν, καί, quæ habentur etiam in margine Mont. ib. ἔλεγον] Magd. ἔλεγον αὐτῷ. v. 4. οὖν] Cant. Gon. deest. v. 5. ἔξω] March. Velef. deest. ib. λέγει] Em. λέγει ὁ Πιλάτος. v. 6. λέγει] Cant. Mont. Gon. Goog. Em. Lin. Nov. 1. March. Velef. Steph. 2. 3. 4. 5. 9. 12. αὐτὸν λέγει. v. 7. ἡμῶν] Cant. March. Velef. deest. v. 9. εἰσῆλθεν] Cant. εἰσῆλθον. v. 10. ἐξουσίαν ἔχω σταυρῶσαί σε, ϗ] Trit. desunt. v. 11. εἶχες] Cant. ἔχεις, sed in Lat. *haberes*. v. 12. ἔκραζον] Cant. ἐκραύγασαν. Magd. ἐκραύγαζον. ib. πᾶς] Cant. πᾶς γάρ. v. 13. τοῦτον τὸν λόγον] Cant. March. Velef. Steph. 3. 5. 8. 12. Comp. τούτων τῶν λόγων. ib. δὲ] Cant. deest. v. 14. δὲ ὡσεὶ ἕκτη] Cant. ἦν ὡσεὶ τρίτη. Mont. ἦν ὡς ἡ ἕκτη. ib. ἕκτη] Bib. Wech. al. τρίτη. Sic legit Nonnus vetustiss. Paraphrast. & vetus Camerarii codex, & ita scriptum fuisse in αὐτογράφῳ S. Johannis, quod in Ecclesia magna Ephesina suo tempore servatum erat, testatur author Chronici Alexandrini, quod continuatum est ad tempora Heraclii Imperat. circa annum Christi 620. vide Gerh. Vossii Harmon. Evang. de passione, & Isaac. Casaubon. exercit. 16. ad annum 34. Baron. n. 162. & Joh. Boysium defens. Vulg. Lat. in locum. Cum Chronico Alexand. consentiunt MS. unum Petri Alexand. apud Reverendiss. Usserium, & alterum apud Petav. l. 12 de Doctr. Temp. c. 19. ubi eadem verba de hora tertia ex αὐτογράφῳ S. Johannis Ephesi servato. Hieron. in Psalm. 77. & Theophyl. inter veteres; Cajetanus & Beza inter recentiores, censent corrigendum Johannem ex Marco, & legendum τρίτη. Probabile est librarium confudisse Episemon ϛ cum Γ. ut videtur Hieronymo in dict. psalm. & aliis apud Theophyl. in Joh. 19. v. 15. ἐκραύγασαν] Cant. ἐκραύγαζον. v. 16. δὲ] Cant. οὖν. ib. ἀπήγαγον] Steph. 3. 4. 5. 7. 12. ἤγαγον. ib. παρέλαβον usque ad finem versus] Eliduntur in Mont. quorum loco in margine habentur, οἱ δὲ παραλαβόντες αὐτὸν ἐπέθηκαν αὐτῷ τὸν στέφανον. ib. ἀπήγαγον] Cant. Gon. Mont. Goog. Trit. Magd. Lin. Nov. 1. Bodl. 1. Steph. 3. 4. 5. 7. 12. ἤγαγον. March. Velef. ἤγαγον αὐτόν. Bib. Wech. in quibusdam additur εἰς τὸ πραιτώριον. al. legunt ἤγαγον αὐτὸν εἰς τὸ σταυρῶσαι. v. 17. εἰς τὸν] Gon. Em. εἰς τόπον. ib. ὃς λέγεται] March. Velef. deest. v. 23. ἐποίησαν] Cant. ποιήσαντες. v. 24. οὖν] Cant. δέ. v. 27. ἐκείνης] Ita Comp. Steph. 6. 9. 14. Sed in Trit. αὐτός. Lin. Nov. 1. Bodl. 1. deest. v. 28. εἰδὼς] Steph. 4. 5. 7. 12. 14. ἰδών. ib. τετέλεσται] Em. τετήρηται. Mont. τέτελε. ib. τελειωθῇ] Cant. πληρωθῇ. v. 29. οἱ δὲ πλήσαντες σπόγγον ὄξους] Mont. Bodl. 1. Lin. Nov. 1. desunt. Sed ascribuntur margini Mont. una cum μετὰ χολῆς. v. 30. τετέλεσται] Cant. τετελείωται. Steph. 6. addit περὶ αὐτοῦ. ib. πνεῦμα] Trit. addit, ὡς δὲ ἐξέπνευσεν ἐσχίσθη τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ μέσον ἀπὸ ἄνωθεν ἕως κάτω. v. 31. ἦν prius] Cant. deest. v. 35. ἵνα] Cant. ἵνα καί. v. 36. συντριβήσεται] Cant. συμβιβάζετε. ib. αὐτοῦ] Mont. Gon. Lin. Nov. 1. Steph. 4. ἀπ' αὐτοῦ. v. 39. σμύρνης] Gon. ϗ σμύρνης.

CAP. XX.

V. 1. τῶν σαββάτων] March. Velef. τοῦ σαββάτου. Ib. τοῦ μνημείου] Cant. Lat. *ostio monimenti*. v. 2. Τρέχει] March. Velef. Ἔδραμεν. ib. ἦραν] Magd. ἀπῆραν. v. 2. προέδραμε] Lin. Nov. 1. Bodl. 1. ἔδραμε. Cant. etiam habet ἔδραμε, sed expungitur, & προέδραμε ascribitur margini. v. 8. οὔπω ϗ] Cant. οὔπω ϗ οὐκ, sed in Lat. negatio deest. v. 9. γὰρ] Cant. δέ. v. 11. τὸ μνημεῖον] Cant. Goog. Magd. Steph. 3. 6. 7. 8. 12. τῷ μνημείῳ. v. 12. ἐν λευκοῖς καθεζομένους] Cant. deest, sed in Lat. *in albis sedentes*. ib. ἔκειτο] Bib. Wech. al. ἐτέθη. v. 13. κλαίεις] Cant. κλαίεις; τίνα ζητεῖς; v. 15. ἐβάστασας] Cant. ἦρες. v. 16. στραφεῖσα] Cant. στραφεῖσα δέ. v. 17. δὲ] Cant. οὖν. v. 18. ὅτι] Cant. αὐτοῖς ὅτι. ib. ταῦτα] Cant. ἅ. v. 19. οὖν] Lin. Nov. 1. Bodl. 1. δέ. ib. συνηγμένοι] Cant. deest. v. 20. αὐτοῖς] Cant. Mont. deest. ib. αὐτοῦ] Cant. αὐτοῖς. ib. μαθηταὶ] Cant. μαθηταὶ αὐτοῦ. v. 21. ὁ Ἰησοῦς] Cant. deest. ib. πέμπω] Cant. ἀποστέλλω. v. 22. Καὶ] Cant. deest. ib. ἐνεφύσησε] Steph. 2. ἐνεφύσησεν αὐτοῖς. v. 23. ἀφίενται ··· κρατῆτε] Cant. ἀφέωνται ··· κρατήσητε. v. 24. ἦν] Steph. 8. ἦν ἐκεῖ. v. 25. ἑωράκαμεν] Cant. Mont. ὅτι ἑωράκαμεν. ib. ἐν ταῖς χερσὶν] Cant. εἰς τὰς χεῖρας. ib. καὶ βάλω ··· ϗ βάλω] Cant. invertit hæc duo membra. ib. τύπον] Lin. Nov. 1. Bodl. 1. τόπον. ib. τὴν χεῖρά μου] Cant. μου τὰς χεῖρας. v. 26. ὁ] Cant. οὖν ὁ. ib. αὐτοῦ] Lin. Nov. 1. deest. v. 27. δάκτυλόν σου] σου deest in Trit. v. 28. Καὶ] Cant. Bib. Wech. al. deest. v. 29. Θωμᾶ] Cant. Mont. Gon. Goog. Em. Trit. Magd. Lin. Nov. 1. Bodl. 1. deest. v. 31. ἐστὶν ὁ Χριστὸς υἱὸς] Cant. Χριστὸς υἱός ἐστιν. ib. ζωὴν] Cant. Steph. 2. 8. ζωὴν αἰώνιον.

CAP. XXI.

V. 1. Μετὰ ταῦτα] Em. desunt. ib. πάλιν] Mont. Goog. Lin. Nov. 1. Bodl. 1. deest. ib. τοῖς μαθηταῖς] Cant. Gon. Em. τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ. Mont. Goog. Bodl. 1. τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ἐγερθεὶς ἐκ νεκρῶν. v. 2. ὁ ἀπὸ] Cant. ὃς ἦν ἀπό. ib. τοῦ] Cant. υἱοί. Magd. υἱοὶ τοῦ. v. 3. αὐτοῖς] Cant. τότε. ib. εὐθὺς] Cant. deest. v. 4. εἰς τὸ] Cant. ἐπὶ τόν. v. 5. αὐτοῖς] Lin. deest. v. 6. ἔβαλον οὖν] Cant. οἱ δὲ ἔβαλον. ib. ἴσχυσαν] March. Velef. Steph. 2. ἴσχυον. v. 7. ἐστιν] Cant. ἡμῶν ἐστιν. ib. ὅτι] Lin. Nov. 1. Bodl. 1. deest. ib. ἔβαλεν ἑαυτὸν] Cant. ἥλατο, in margine autem ἔρριψεν. v. 10. ἀπὸ] Cant. ἐκ. v. 11. ἐπὶ &c.] Cant. μεστὸν ἐπὶ τὴν γῆν. v. 12. ὁ Ἰησοῦς] Trit. deest. ib. μαθητῶν] March. Velef. ἀνακειμένων. v. 13. οὖν ὁ] Cant. deest. ib. λαμβάνει] March. Velef. ἔλαβε. ib. δίδωσιν] Cant. εὐχαριστήσας ἔδωκεν. March. Velef. ἐδίδου. Steph. 2. εὐχαριστήσας δίδωσιν. v. 15. Ἰωνᾶ] Cant. Ἰωάνου, in Lat. *Joannis*, ut v. 16. & 17. Steph. 8. Ἰωαννᾶ, ut & v. 16. & 17. March. Velef. Ἰωάννου, ut & v. 16. & 17. ib. σὺ] Cant. deest. ib. αὐτῷ] Cant. αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς. ib. ἀρνία] Cant. πρόβατα. v. 16. πάλιν δεύτερον] Cant. δεύτερον ὁ κύριος. In March. Velef. deest δεύτερον. ib. πρόβατα] March. Velef. ἀρνία. ib. σὺ πάντα] Cant. πάντα. ib. ὁ Ἰησοῦς] Cant. deest. v. 18. ἄλλος σε ζώσει] Cant. ἄλλοι σε ζώσουσι. v. 19. Τοῦτο] Cant. Ταῦτα. v. 20. κύριε] Cant. αὐτῷ κύριε. ib. παραδιδοὺς] Cant. παραδιδούς. v. 21. ἰδὼν] Cant. οὖν ἰδών. v. 22. μένειν] Cant. March. Velef. μένειν οὕτως. v. 23. ὅτι] Cant. ϗ ἔδοξαν. ib. αὐτῷ] Cant. αὐτό, in Lat. *illud*. ib. ὅτι] Cant. deest. v. 25. Ἰησοῦς] Cant. Χριστὸς Ἰησοῦς. ib. Ἀμήν] Cant. deest.

Habentur in MS° Goog. Τὸ κατὰ Ἰωάννην εὐαγγέλιον ἐξεδόθη μετὰ χρόνον λβ΄. τῆς τοῦ Χριστοῦ ἀναλήψεως.

ACTUS APOSTOLORUM.

CAP. I.

Titulus in Magd. est Λουκᾶ Εὐαγγελιστοῦ πράξεις Ἀποστόλων. V. 2. ἀνελήφθη] Cant. ponit ante ἐντειλάμενος, & hic habet καὶ ἐκέλευσε κηρύσσειν τὸ εὐαγγέλιον. v. 4. συναλιζόμενος] Cant. συναλισκόμενος, sed a correctore aliquo συναλιζόμενος, in Lat. conviviens. Mont. Nov. 1. 2. συναυλιζόμενος, sed in Nov. 1. eraditur. Cant. praterea addit μετ' αὐτῶν. ib. ἠκούσατέ μου] March. Velef. ἠκούσατε (λέγει) διὰ στόματός μου. v. 5. ἁγίῳ] Cant. ἁγίῳ, καὶ ὃ μέλλετε λαμβάνειν. ib. ἡμέρας] Cant. ἡμέρας ἕως τῆς Πεντηκοστῆς. v. 6. ἀποκαθιστάνεις] March. Velef. ἀποκαθιστάνεις. v. 7. Εἶπε δὲ] Cant. καὶ εἶπε. v. 8. μοι] Cant. μου. v. 9. Καὶ ταῦτα εἰπὼν] Cant. ταῦτα εἰπόντος αὐτοῦ. ib. βλεπόντων αὐτῶν usque ad finem versus] Cant. νεφέλη ὑπέβαλεν (pro ὑπέλαβεν) αὐτὸν, καὶ ἀπήρθη ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν. v. 10. ἐσθῆτι λευκῇ] March. Velef. ἐσθήσει λευκαῖς. v. 11. εἰς τὸν οὐρανὸν] Cant. Lin. Mont. deest. ib. ἐλεύσεται] Lin. Nov. 1. ἐλεύσεται πάλιν. ib. αὐτὸν] Nov. 2. deest. v. 14. ὁμοθυμαδὸν] Nov. 2. deest. ib. καὶ τῇ δεήσει] Cant. March. Velef. deest. ib. γυναιξὶ] Cant. addit καὶ τέκνοις, in Lat. & filiis. v. 15. Καὶ ἐν] Cant. ἐν δέ. ib. μαθητῶν] March. Velef. Steph. 11. ἀδελφῶν. ib. ὀνομάτων] March. Velef. ἀνθρώπων. v. 16. ἔδει] Cant. δεῖ, in Lat. oportet. v. 17. Ὅτι] March. Velef. Ὃς. ib. σὺν] Cant. March. Velef. ἐν. v. 18.] Hinc usque ad vers. 11. cap. seq. desunt omnia in Nov. 2. ib. πρηνὴς γενόμενος] March. Velef. ἀποκρεμάμενος. ib. ἀδικίας] Cant. ἀδικίας αὐτοῦ. v. 20. αὐτοῦ] Cant. March. Velef. αὐτῶν. ib. ἔστω] Cant. ᾖ. ib. ἐπισκοπὴν] Cant. Lat. episcopatum. ib. λάβοι] Cant. March. Velef. Steph. 2. 11. λαβέτω. v. 22. Ἰησοῦς] Cant. Ἰησοῦς Χριστός. v. 23. Ἰωσὴφ] Steph. 4. Ἰωσῆ. ib. Βαρσαβᾶν] Cant. Βαρναβᾶν, in Lat. Barnabas. v. 24. σὺ] Cant. deest. ib. ἐκ &c.] Cant. Magd. Lin. Nov. 1. Bib. Wech. al. ὃν ἐξελέξω ἐκ τούτων τῶν δύο ἕνα, ut & Mont. v. 25. κλῆρον] Cant. March. Velef. Steph. 2. τόπον. v. 26. κλήρους] Steph. 10. αὐτοῖς κλήρους. ib. ἕνδεκα] Cant. ΙΒ', in Lat. XII.

CAP. II.

V. 1. ἐν τῷ] Cant. ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις τοῦ. ib. τὴν ἡμέραν] March. Velef. τὰς ἡμέρας. ib. ἦσαν ἅπαντες] Cant. ὄντων αὐτῶν πάντων. Lin. Mont. Bib. Wech. al. addunt Ἀπόστολοι. v. 2. Καὶ] Cant. Καὶ ἰδού. ib. ὅλον] Cant. πάντα. ib. καθήμενοι] Cant. καθεζόμενοι. v. 3. ἐκάθισέ τε] Cant. καὶ ἐκάθισαν. v. 6. ὅτι] Cant. καί. ib. ἤκουον εἷς] Nov. 2. ἤκουσεν. ib. τῇ ἰδίᾳ &c.] Cant. λαλοῦντας ταῖς γλώσσαις αὐτῶν. v. 7. πάντες] Cant. Nov. 1. deest. ib. πρὸς ἀλλήλους] March. Velef. deest. v. 8. τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ] Cant. τὴν διάλεκτον. v. 11. αὐτῶν] March. Velef. ἠκούσαμεν. v. 12. ἄλλος] Nov. 1. deest. ib. ἄλλον] Nov. 1. ἀλλήλους. Cant. ἄλλον ἐπὶ τῷ γεγονότι καί. v. 13. χλευάζοντες ἔλεγον] Cant. διαχλευάζοντες λέγοντες. Nov. 2. διαχλευάζοντες ἔλεγον. ib. γλεύκους] Cant. ἐπὶ γλεύκους. v. 14. ἕνδεκα] Cant. δέκα Ἀποστόλοις, sed a correctore fit ἕνδεκα. ib. ἐπῆρε] Cant. ἐπῆρε πρῶτος. ib. ἀπεφθέγξατο αὐτοῖς] Cant. εἶπε. v. 16. τοῦτο] Cant. deest. v. 17. Καὶ] Cant. deest. ib. ὁ Θεὸς] Cant. Κύριος. ib. ὑμῶν bis] Cant. αὐτῶν utrobique. ib. ὑμῶν bis] Cant. desunt. ib. ἐνύπνια] Nov. 1. Steph. 10. 11. Comp. ἐνυπνίοις. v. 18. ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις] Cant. desunt. ib. καὶ προφητεύσουσι] Cant. deest. v. 19. αἷμα, καὶ πῦρ, καὶ ἀτμίδα καπνοῦ] Cant. desunt. v. 20. καὶ ἐπιφανῆ] Cant. deest. v. 22. καὶ αὐτοὶ] Cant. αὐτοί. v. 23. λαβόντες] March. Velef. deest. ib. χειρῶν] Cant. χειρὸς, in Lat. per manus. v. 24. ἀνέστησε] Nov. 2. ἀνέστησεν ἐκ νεκρῶν. ib. θανάτου] March. Velef. Steph. 2. ᾅδου. v. 25. κύριον] Cant. κύριόν μου. v. 27. ᾅδου] Cant. ᾅδην. v. 29. μνῆμα] Cant. μνημεῖον. ib. ἐν] Cant. παρ'. v. 30. ὀσφύος] Cant. καρδίας, in Lat. pracordia. ib. τοῦ θρόνου] Cant. Nov. 2. τὸν θρόνον. v. 31. Προϊδὼν ἐλάλησε περὶ τῆς] Cant. desunt: sed in marg. recentiori charactere habentur Προειδὼς &c. ib. οὐ κατελείφθη] Cant. Nov. 2. οὔτε ἐγκατελείφθη. Mont. Lin. οὐκ ἐγκατελείφθη. ib. ἡ ψυχὴ αὐτοῦ] March. Velef. desunt. ib. εἰς ᾅδου] Cant. ἐν ᾅδῃ, in Lat. apud inferos. v. 32. τοῦτον] Cant. οὖν, in Lat. ergo. v. 33. τοῦτο ὃ νῦν ὑμεῖς] Cant. ὑμῖν ὃ καί. March. Velef. alias, ταύτην τὴν δωρεὰν ἣν νῦν, alias, τοῦτον ὃν νῦν ὑμεῖς. v. 34. λέγει δὲ] Cant. εἴρηκε γάρ. ib. εἶπεν ὁ] Cant. λέγει. v. 36. αὐτὸν] Cant. deest. v. 37. Ἀκούσαντες δὲ] Cant. Τότε πάντες οἱ συνελθόντες καὶ ἀκούσαντες. ib. εἶπόν τε] Cant. καί τινες ἐξ αὐτῶν εἶπαν. ib. λοιποὺς] Cant. deest. ib. τί ... ἀδελφοί] Cant. τί οὖν ... ἀδελφοί, ὑποδείξατε ἡμῖν. v. 38. ἔφη &c.] Cant. πρὸς αὐτούς φησι. ib. ἐπὶ] Cant. ἐν. ib. Ἰησοῦ] Cant. τοῦ κυρίου Ἰησοῦ. v. 39 ὑμῖν ... ὑμῶν] Cant. ἡμῖν ... ἡμῶν. v. 40. παρεκάλει] Cant. Mont. παρεκάλει αὐτοὺς, ut & Lin. Nov. 2. v. 41. ἀσμένως ἀποδεξάμενοι] Cant. πιστεύσαντες. Deest ἀσμένως in March. Velef. v. 42. Ἦσαν δὲ] Cant. Καὶ ἦσαν. ib. τῇ διδαχῇ] Nov. 2. ὁμοθυμαδὸν τῇ διδαχῇ. v. 43. ἐγίνετο] Mont. March. Velef. Steph. 11. Nov. 2. Lin. addunt ἐν (Nov. 2. Lin. εἰς) Ἱερουσαλήμ· φόβος τε ἦν μέγας (Mont deest) ἐπὶ πάντας αὐτούς. (Mont. March. Velef. Lin. deest αὐτούς.) v. 45. τὰ κτήματα καὶ τὰς] Cant. ὅσοι κτήματα εἶχον, ἤ. ib. αὐτὰ] Cant. αὐτὰ καθ' ἡμέραν. ib. καθότι] Cant. τοῖς. v. 46. Καθ' ἡμέραν τε] Cant. Πάντες τε. ib. ὁμοθυμαδὸν] Cant. deest. ib. κλῶντές τε κατ' οἶκον] Cant. καὶ κατ' οἴκους ἀν ἐπὶ τὸ αὐτὸ, κλῶντές τε. v. 47. Αἰνοῦντες] March. Velef. Συναινοῦντες. ib. λαὸν] Cant. κόσμον. ib. ἡμέραν] Cant. addit ἐπὶ τὸ αὐτό. ib. τοὺς σωζομένους] Nov. 2. τοῖς σωζομένοις. ib. τῇ ἐκκλησίᾳ] March. Velef. deest. Prius verbum cap. seq. huic versui adjungit Steph. 2. 5. posito δὲ post Πέτρος.

CAP. III.

V. 1. Ἐπὶ τὸ αὐτὸ δὲ] Cant. Ἐν δὲ ταῖς ἡμέραις ταύταις. ib. ἱερὸν] Cant. addit τὸ δειλινὸν, in Lat. ad vesperum. v. 2. Καὶ] Cant. Καὶ ἰδού. ib. ὑπάρχων] Cant. deest. ib. λεγομένην] Mont. καλουμένην. ib. παρ' αὐτῶν] Cant. παρ' αὐτῶν, in Lat. ab his. v. 3. Ὃς] Cant. Οὗτος ἀτενίσας τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ καί. ib. ἐλεημοσύνην] Cant. αὐτοὺς ἐλεημοσύνην. Nov. 2. ἐλεημοσύνην λαβεῖν. v. 4. Ἀτενίσας] Cant. Ἐμβλέψας. ib. βλέψον] Cant. ἀτένισον. v. 5. ἐπεῖχεν] Cant. ἀτενίσας. v. 6. ἔγειραι καὶ] Cant. deest. v. 7. ἤγειρε] Nov. 2. ἤγειρεν αὐτόν. ib. παραχρῆμα δὲ] Cant. καὶ παραχρῆμα ἐστάθη, καί. v. 8. ἔστη] Nov. 1. ἀνέστη. ib. περιεπάτει] Cant. addit χαιρόμενος. ib. περιπατῶν καὶ ἁλλόμενος καὶ] Cant. desunt. v. 10. ἦν] Nov. 2. αὐτός. ib. καθήμενος] Cant. καθεζόμενος. ib. συμβεβηκότι] Cant. γεγενημένῳ. v. 11. Κρατοῦντος &c.] Cant. Ἐκπορευομένου δὲ τοῦ Πέτρου καὶ Ἰωάννου συνεξεπορεύετο κρατῶν αὐτοὺς, οἱ δὲ θαμβηθέντες ἔστησαν ἐν τῇ στοᾷ. ib. τοῦ ἰαθέντος χωλοῦ] Nov. 2. αὐτοῦ. v. 12 Ἰδὼν &c.] Cant. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος εἶπε πρὸς αὐτούς. ib. ἰδίᾳ] Cant. ἡμῶν τῇ ἰδίᾳ. ib. εὐσεβείᾳ] March. Velef. ἐξουσίᾳ. v. 13. Ἰσαὰκ, καὶ] Nov. 2. March. Velef. Cant. Θεὸς Ἰσαὰκ, καὶ Θεός. ib. Ἰησοῦν] Cant. Ἰησοῦν Χριστόν. ib. παρεδώκατε] Cant. παρεδώκατε εἰς κρίσιν. ib. αὐτὸν] Nov. 2. deest. ib. ἀπολύειν] Cant. ἀπολύειν αὐτὸν θέλοντος. v. 14. ἠρνήσασθε] Cant. ἐβαρύνατε, in Lat. gravastis. v. 15. ὃν] Cant. deest. v. 16. ἐστερέωσε] Cant. ὅτι ἐστερέωσε. v. 17. νῦν] Cant. νῦν ἄνδρες. ib. οἶδα ὅτι] Cant. ἐπιστάμεθα ὅτι. ib. ἐπράξατε] Cant. addit πονηρὸν, in Lat. iniquitatem, ut & Mont. v. 18. ἃ] Cant. ὅ. ib. αὐτοῦ] Cant. deest. ib. Χριστὸν] Cant. Nov. 2. addunt αὐτοῦ. v. 20. προκεκηρυγμένον] Steph. omn. προκεχειρισμένον. v. 21. ὧν] Bib. Wech. al. ἀεὶ ὤν. ib. ἀπ' αἰῶνος] Cant. deest. v. 22. γὰρ] Cant. Mont. Lin. Nov. 2. deest. ib. πρὸς τοὺς πατέρας] Nov. 2. deest. Cant. Mont. Lin. addunt ἡμῶν. v. 23. λαοῦ] Nov. 2. λαοῦ αὐτῆς. v. 24. προκατήγγειλαν] Cant. Magd. Nov. 1. 2. κατήγγειλαν. v. 25. Ὑμεῖς] Nov. 2. Ὑμεῖς δέ. v. 26. Ἰησοῦν] Cant. deest. ib. ἀπέστειλεν] Cant. ἐξαπέστειλεν. ib. τῶν πονηριῶν ὑμῶν] March. Velef. τῆς πονηρίας αὐτοῦ. Steph. 4. τῶν πονηριῶν αὐτοῦ, posito ὑμῶν post ἕκαστος.

CAP. IV.

V. 1. λαὸν] Cant. λαὸν τὰ ῥήματα ταῦτα. ib. αὐτοῖς] Cant. deest. ib. καὶ ὁ στρατηγὸς τοῦ ἱεροῦ] Cant. desunt. v. 2. καταγγέλλειν usque ad finem versus] Cant. ἀναγγέλλειν τὸν Ἰησοῦν ἐν τῇ ἀναστάσει τῶν νεκρῶν, in Lat. adnuntiarunt Jesum in resurrectione mortuorum. ib. ἐν τῷ Ἰησοῦ] March. Velef. εἰς τὸν Ἰησοῦν. ib. τὴν ἐκ] Nov. 1. Lin. Magd. τῶν. v. 3. ἐπέβαλον] Cant. ἐπιβαλόντες. ib. ἔθεντο] Mont. Lin. Nov. 2. ἔθεντο αὐτούς. ib. αὔριον] Cant. ἐπαύριον. v. 4. καὶ &c.] Cant. ἀριθμός τε ἐγενήθη ἀνδρῶν ὡς. v. 5. αὔριον] Cant. ἡμέραν. ib. συναχθῆναι &c.] Cant. συνήχθησαν οἱ ἄρχοντες καὶ οἱ πρεσβύτεροι. ib. εἰς] Cant. Nov. 2. ἐν. v. 6. Ἄνναν &c.] Cant. Nov. 2. ponunt omnia in casu recto. ib. Ἰωάννην] Cant. Ἰωνάθας. v. 8. Ἰσραὴλ] Cant. Lin. λαοῦ Ἰσραήλ. March. Velef. Ἰσραὴλ, ἀκούετε. Nov. 2. Ἰσραὴλ, ἀκούσατε. v. 9. ἀνακρινόμεθα] Cant. addit ἀφ' ὑμῶν. v. 11. οἰκοδομούντων] Cant. Nov. 2. οἰκοδόμων. v. 12. ἡ σωτηρία] Cant. deest. ib. οὔτε] Cant. οὐ. ib. ὑπὸ τὸν οὐρανὸν] Magd. deest. v. 13. καὶ ἰδιῶται] Cant. deest. ib. τε] Nov. 2. δέ. v. 14. βλέποντες] Lin. θεωροῦντες. ib. εἶχον] Cant. εἶχον ποιῆσαι ἤ. v. 15. δὲ] Cant. deest. ib. ἀπελθεῖν] Cant. ἀπαχθῆναι, in Lat. abire. v. 16. τοῖς ἀνθρώποις τούτοις, ὅ μὲν γὰρ] Nov. 2. desunt. ib. φανερὸν ... ἀρνήσασθαι] Cant. φανερώτερόν ἐστιν ... ἀρνήσασθαι. v. 17. Ἀλλ'] Cant. deest, in Lat. vero habetur Sed. ib. πλεῖον] Cant. πλέον τι. ib. ἀπειλῇ] Cant. March. Velef. deest. ib. αὐτοῖς] Cant. ἐν αὐτοῖς. v. 18. Καὶ καλέσαντες] Cant. Συγκατατιθεμένων δὲ αὐτῶν τὴν γνώμην, φωνήσαντες. ib. παρήγγειλαν αὐτοῖς] Cant. Nov. 2. Lin. παρήγγειλαν, ut & Mont. ib. τὸ καθόλου] Cant. κατὰ τό. v. 19. Ὁ δὲ ... ἀποκριθέντες] Cant. Ἀποκριθεὶς δέ. v. 21. μηδὲν] Cant. μή. Nov. 2. μηδέ. ib. τὸ] Cant. αἰτίαν τι. ib. Θεὸν ἐπὶ τῷ γεγονότι] March. Velef. τὸ γεγονός. v. 22. τοῦτο] Cant. deest. v. 23. δὲ] Cant. Lin. δὲ οἱ Ἀπόστολοι. v. 24. ἀκούσαντες] Cant. ἀκούσαντες καὶ ἐπιγνόντες τὴν τοῦ Θεοῦ ἐνέργειαν. ib. Δέσποτα σὺ ὁ Θεὸς] Bib. Wech. vet. Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν. v. 25. Ὁ διὰ στόματος] Cant. Ὃς διὰ πνεύματος ἁγίου διὰ τοῦ στόματος λαλήσας. March. Velef. Ὁ ἐν πνεύματι ἁγίῳ διὰ στόματος. Nov. 2. Ὁ τοῦ πατρὸς ἡμῶν διὰ πνεύματος ἁγίου στόματος. Bib. Wech. vet. Ὁ πνεύματι ἁγίῳ διὰ τοῦ πατρὸς ὑμῶν. ib. εἰπὼν] Cant. deest. v. 27. ἐν τῇ πόλει ταύτῃ] Madg. desunt, ut & in Lin. Nov. 1. sed habentur in Steph. 2. 4. 5. 10. 11. v. 29. πάσης] Nov. 2. deest. v. 30. σε] Cant. deest. ib. παρρησίας] Cant. παρρησίας παντὶ τῷ θέλοντι πιστεύειν. v. 32. μία] Cant. μία, καὶ οὐκ ἦν διάκρισις ἐν αὐτοῖς οὐδεμία. In Lat. διάκρισις redditur accusatio. ib. αὐτοῦ] Nov. 2. deest. v. 33. Κυρίου Ἰησοῦ] Cant. Steph. 10. 11. Comp. addunt Χριστοῦ. March. Velef. Nov. 2. Ἰησοῦ Χριστοῦ Κυρίου ἡμῶν. v. 34. κτήτορες] Cant. κτήτορες ἦσαν. v. 35. ἑκάστῳ] Cant. ἑνὶ ἑκάστῳ. v. 36. Ἰωσῆς] Nov. 2. March. Velef. Steph. 10. Ἰωσήφ. ib. ὅ ἐστι μεθερμηνευόμενον] Nov. 1. 2. μεθερμηνευόμενος. ib. λευίτης, Κύπριος] Cant. Κύπριος, λευίτης. v. 37. Ὑπάρχοντος &c.] Mont. Ὑπάρχοντος αὐτοῦ ἀγρόν. ib. ἀγροῦ] Cant. χωρίου. ib. πωλήσας] March. Velef. πωλήσας αὐτὸν καί. ib. παρὰ] Nov. 2. πρός.

CAP. V.

V. 2. τιμῆς] March. Velef. τιμῆς τοῦ χωρίου. ib. αὐτοῦ] Cant. Nov. 2. deest. v. 3. Πέτρος] March. Velef. addit πρὸς τὸν Ἀνανίαν. ib. Ἀνανία] Cant. πρὸς Ἀνανίαν. ib. ἐπλήρωσεν] March. Velef. ἐπείρασεν. ib. τὸ] Steph. 4. εἰς τό. v. 4. σοὶ] Cant. deest. ib. τὸ πρᾶγμα] Cant. ποιῆσαι τὸ πονηρόν. v. 5. Ἀκούων ... τούτους] Cant. Ἀκούσας ... τούτους, παραχρῆμα. ib. ταῦτα] Cant. Nov. 2. deest. v. 6. αὐτὸν] Nov. 2. deest. v. 8. αὐτῇ] Cant. Nov. 2. πρὸς αὐτήν. ib. εἰπέ μοι] Cant. ἐπερωτήσω σε. March. Velef. εἰπέ μοι, γύναι. v. 9. εἶπε] Cant. deest. v. 10. Ἔπεσε δὲ] Cant. Καὶ ἔπεσε. ib. παρὰ τοὺς πόδας] Cant. πρὸς τοὺς πόδας. Nov. 2. ἐνώπιον. Nov. 1. ἐπὶ τοὺς πόδας. ib. ἐξενέγκαντες] Cant. συστείλαντες ἐξήνεγκαν, καί. ib. πρὸς] Nov. 2. αὐτὴν πρός. v. 12. ἅπαντες] Cant. ἅπαντες ἐν τῷ ἱερῷ. v. 13. Τῶν &c.] Cant. Καὶ οὐδεὶς τῶν λοιπῶν. v. 14. προσετίθεντο πιστεύοντες ... πλήθη] March. Velef. προσετίθετο πιστευόντων ... πλῆθος. v. 15. κατὰ] March. Velef. εἰς. Steph. 4. 10. 11. καὶ εἰς. ib. ἀσθενεῖς] Cant. Nov. 2. ἀσθενεῖς αὐτῶν. ib. κλινῶν] Cant. Nov. 2. March. Velef. Steph. 4. 10. 11. κλιναρίων. ib. αὐτῶν] Cant. Steph. 2. addunt ἀπηλλάσσοντο γὰρ ἀπὸ πάσης ἀσθενείας ὡς (Cant. ὡς) εἶχεν ἕκαστος αὐτῶν (αὐτῶν deest in Steph. 2.) March. Velef. addit καὶ ἀπαλλάσσωνται πάντες ἀπ' ἀσθενειῶν αὐτῶν. v. 16. οἵτινες ἐθεραπεύοντο ἅπαντες] Cant. καὶ ἰῶντο πάντες. v. 18. αὐτῶν] Cant. Nov. 2. deest. ib. δημοσίᾳ] Cant. addit καὶ ἐπορεύθη εἷς ἕκαστος εἰς τὰ ἴδια. v. 19. Ἄγγελος &c.] Cant. Τότε διὰ νυκτὸς ἄγγελος Κυρίου ἀνέῳξεν. ib. ἤνοιξε] Nov. 2. March. Velef. ἀνοίξας. v. 20. σταθέντες] Mont. πορευθέντες. ib. τῷ λαῷ] Cant. Lin. deest. v. 21. αὐτοῦ] Cant. αὐτοῦ ἐγερθέντες τὸ πρωΐ. ib. συνεκάλεσαν] Cant. καὶ συγκαλεσάμενοι. v. 22. οὐχ] Cant. March. Velef. Steph. 2. καὶ ἀνοίξαντες τὴν φυλακὴν οὐχ. ib. ἐν τῇ φυλακῇ] Cant. Steph. 2. ἔσω. v. 23. ἔξω] Cant. Mont. Steph. omn. deest. ib. πρὸ] Cant. Nov. 2. ἐπί. v. 24. ἱερεὺς καὶ ὁ] Cant. Lin. Nov. 2. desunt. ib. αὐτῶν] Nov. 2. αὐτῶν πρὸς ἑαυτούς. v. 25. λέγων] Cant. Mont. Lin. Nov. 1. Magd. deest. v. 26. ἐφοβοῦντο] Cant. φοβούμενοι. ib. ἵνα] Cant. deest. v. 27. ἀρχιερεὺς] Cant. ἱερεὺς, in Lat. Pontifex. v. 29. Ἀποκριθεὶς usque ad πειθαρχεῖν] Cant. desunt. ib. ἀνθρώποις] Cant. addit ὁ δὲ Πέτρος εἶπε πρὸς αὐτούς. ib. ἁμαρτιῶν] Cant. τῶν ἁμαρτιῶν ἐν αὐτῷ. v. 32. αὐτοῦ] Cant. Mont. deest; sed suprascribitur in Cant. ib.

ib. τῶν] Cant. πάντων τῶν. v. 34. ἐν τῷ συνεδρίῳ] Cant. ἐκ τοῦ συνεδρίου. v. 35. αὐτοὺς] Cant. τοὺς ἄρχοντας καὶ τοὺς συνεδρίους. ib. ἐπὶ τοῖς ἀνθρώποις τούτοις] Mont. desunt. v. 36. μέγαν] Nov. 1. deest, sed habet Comp. Steph. 4. 10. ib. προσεκολλήθη] Cant. March. Velef. Mont. Lin. Magd. Steph. omn. προσεκλίθη. ib. ὡσεὶ] Cant. Mont. Lin. ὡς. ib. ἀνῃρέθη] Cant. addit αὐτὸς δι' αὐτοῦ. ib. διελύθησαν] Cant. deest: sed minutiore charactere additur fini lineæ. v. 37. ἱκανὸν] Cant. πολύν. ib. πάντες] Cant. deest. v. 38. νῦν] Cant. νῦν εἰσιν ἀδελφοί, sed expuncto εἰσιν. ib. αὐτοὺς] Mont. αὐτοὺς μὴ μιάναντες τὰς χεῖρας. ib. αὕτη] Nov. 1. deest. v. 39. δύνασθε] Cant. Mont. Lin. Nov. 2. δυνήσεσθε. ib. αὐτὸ] Nov. 2. αὐτούς. Cant. αὐτοὺς οὔτε ὑμεῖς οὔτε βασιλεῖς οὔτε τύραννοι· ἀπέχεσθε οὖν ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων τούτων. v. 41. οὖν] Cant. οὖν Ἀπόστολοι. ib. αὐτοῦ] Cant. deest. Mont. Lin. Nov. 2. Ἰησοῦ. v. 42. τε] Cant. δέ. ib. Ἰησοῦν] Cant. τὸν Κύριον Ἰησοῦν.

CAP. VI.

V. 1. αὐτῶν] Cant. αὐτῶν ἐν τῇ διακονίᾳ τῶν Ἑβραίων. v. 2. εἶπον] Cant. εἶπον πρὸς αὐτούς. ib. ἡμᾶς &c.] Cant. καταλιπόντας ἡμᾶς. v. 3. Ἐπισκέψασθε &c.] Cant. Τί οὖν ἐστιν, ἀδελφοί, ἐπισκέψασθε. ib. ἄνδρας &c.] Cant. ἐξ ὑμῶν αὐτῶν ἄνδρας. ib. ἁγίου] Cant. deest. v. 4. προσκαρτερήσομεν] Cant. ἐσόμεθα προσκαρτεροῦντες. Steph. 11. 13. προσκαρτερήσωμεν. v. 5. λόγος] Cant. λόγος οὗτος. ib. πλήθους] Cant. πλήθους τῶν μαθητῶν. ib. Στέφανον ἄνδρα] Mont. Lin. ἄνδρα Στέφανον ὀνόματι. ib. πίστεως καὶ] Mont. deest: sed ascribitur margini. v. 6. οὓς ἔστησαν] Cant. οὗτοι ἐστάθησαν. ib. καὶ] Cant. οἵτινες. v. 7. Θεοῦ] Cant. Κυρίου. v. 8. πίστεως] Mont. Lin. Nov. 2. Steph. 2. 4. 10. 11. March. Velef. χάριτος. ib. λαῷ] Cant. Lin. Steph. 2. 4. λαῷ διὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ. v. 9. τῆς λεγομένης] Lin. τῶν λεγομένων. ib. καὶ Ἀσίας] Deest in Cant. Lat. & videtur recentius addi in Græc. v. 10. Καὶ οὐκ] Cant. Οἵτινες οὐκ. ib. σοφίᾳ] Cant. Steph. 2. σοφίᾳ τῇ οὔσῃ ἐν αὐτῷ. ib. πνεύματι] Cant. Steph. 2. addunt ἁγίῳ. ib. ἐλάλει] Cant. Steph. 2. addunt διὰ τὸ ἐλέγχεσθαι αὐτοὺς ὑπ' αὐτοῦ μετὰ πάσης παρρησίας· μὴ δυνάμενοι οὖν ἀντοφθαλμεῖν τῇ ἀληθείᾳ. v. 11. λαλοῦντος] Nov. 2. λέγοντος. v. 13. Ἔστησάν τε] Cant. Καὶ ἔστησαν. ib. ψευδεῖς] Cant. ψευδεῖς κατ' αὐτοῦ. ib. ὁ] Nov. 2. ὅτι ὁ. ib. βλάσφημα] Cant. deest. ib. τούτου] Cant. Nov. 1. Magd. deest. v. 15. Ἀτενίσαντες &c.] Gon. Ἠτένιζον δὲ αὐτῷ πάντες. Ita videtur fuisse ex vestigiis literarum erasarum, quamvis emendetur secundum edita. ib. εἶδον] Cant. καὶ εἶδον. ib. ἀγγέλου] Cant. ἀγγέλου ἑστῶτος ἐν μέσῳ αὐτῶν.

CAP. VII.

V. 1. εἰ] Cant. Steph. 2. τῷ Στεφάνῳ, εἰ. ib. ἄρα] Nov. 2. deest, ut & in Mont. ib. ταῦτα] Cant. τοῦτο. v. 2. ἀκούσατε] Nov. 2. ἀκούσατέ μου. v. 4. Τότε] Cant. Τότε Ἀβραάμ. ib. ἐν Χαῤῥὰν] Nov. 1. εἰς Χαῤῥάν. ib. κἀκεῖθεν] Cant. κἀκεῖ (suprascripto θεν) ἦν, in Lat. & ibi erat. ib. κατοικεῖτε] Cant. addit καὶ οἱ πατέρες ἡμῶν οἱ πρὸ ἡμῶν. v. 5. ποδός· καὶ] Cant. March. Velef. ποδός· ἀλλ'. ib. αὐτῷ … αὐτὴν] In Lin. Cant. Bib. Wech. vet. permutantur. v. 6. οὕτως] Nov. 1. March. Velef. Steph. 4. αὐτῷ. ib. Θεὸς] Cant. Θεὸς πρὸς αὐτόν. ib. αὐτοῦ] Bib. Wech. al. Nov. 2. σου. ib. αὐτὸ] Cant. March. Velef. Steph. 2. αὐτούς. v. 7. εἶπεν ὁ Θεὸς] March. Velef. λέγει ὁ Κύριος. v. 8. καὶ Ἰσαὰκ] Nov. 1. 2. Lin. Magd. τὸν Ἰσαάκ. v. 11. ὅλην τὴν γῆν] Cant. ὅλης τῆς γῆς. ib. τὴν γῆν Αἰγύπτου] March. Velef. τὴν Αἴγυπτον. v. 13. ἐν τῷ … ἐγένετο] Cant. ἐπὶ τῷ … ἐγνώσθη. ib. τοῦ Ἰωσὴφ] March. Velef. αὐτοῦ. v. 14. Ἰακὼβ] Nov. 2. deest. ib. αὐτοῦ] Lin. Nov. 1. 2. Magd. deest. ib. ψυχαῖς &c.] Cant. ο' καὶ ε' ψυχαῖς. v. 15. δὲ] Cant. deest. v. 16. μετετέθησαν] Cant. μετήχθησαν. v. 17. ὤμοσεν] Cant. ἐπηγγείλατο. Nov. 2. March. Velef. ὡμολόγησεν. v. 18. ἕτερος] Nov. 2. March. Velef. Steph. 10. 11. ἕτερος ἐπ' Αἴγυπτον. ib. ᾔδει τὸν] Cant. ἐμνήσθη τοῦ. v. 19. πατέρας ἡμῶν] Cant. ἡμῶν deest. ib. ζωογονεῖσθαι] March. Velef. ζωοποιεῖσθαι. v. 20. παιδὸς] Nov. 2. Lin. παιδὸς αὐτοῦ. v. 21. Ἐκτεθέντα δὲ αὐτὸν] Cant. Nov. 2. March. Velef. Steph. 2. 11. Ἐκτεθέντος δὲ αὐτοῦ. Addit etiam Cant. Steph. 2. παρὰ τὸν ποταμόν. ib. αὐτὸν] Mont. Lin. deest. v. 22. πάσῃ σοφίᾳ] Cant. πᾶσαν τὴν σοφίαν. ib. ἔργοις] Cant. Nov. 2. ἔργοις αὐτοῦ. v. 23. ἐπληροῦτο] Nov. 2. ἐπληρώθη. v. 24. ἀδικούμενον] Cant. Steph. 2. addunt ἐκ τοῦ γένους, in Lat. de genere suo. ib. Αἰγύπτιον] Cant. Steph. 2. addunt καὶ ἔκρυψεν αὐτὸν ἐν τῇ ἄμμῳ. v. 26. μαχομένοις] Cant. addit καὶ εἶδεν αὐτοὺς ἀδικοῦντας. ib. συνήλασεν] Cant. Mont. συνήλλασσεν. ib. ἐστε ὑμεῖς] Cant. Τί ποιεῖτε, & ponit ante Ἄνδρες. v. 27. εἰπὼν] Cant. εἴπας. v. 30. Καὶ] Cant. Καὶ μετὰ ταῦτα. ib. αὐτῷ] Lin. Μωυσῇ. ib. φλογὶ πυρὸς] Nov. 2. March. Velef. Steph. 10. πυρὶ φλογός. v. 31. προσερχομένου δὲ] Cant. καὶ προσερχομένου. ib. ἐγένετο &c.] Cant. ὁ Κύριος εἶπεν αὐτῷ, λέγων. ib. φωνὴ Κυρίου πρὸς αὐτὸν] Nov. 2. desunt. March. Velef. addit λέγουσα. v. 32. ὁ Θεὸς … ὁ Θεὸς] Nov. 2. desunt. v. 33. Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ Κύριος] Cant. Καὶ ἐγένετο φωνὴ πρὸς αὐτόν. ib. ἐν ᾧ] Cant. ἐφ' ᾧ. v. 34. μου] Cant. deest. ib. ἤκουσα] Cant. ἀκήκοα. v. 35. δικαστὴν] Cant. Nov. 2. Lin. addunt ἐφ' ἡμῶν. Mont. Steph. 10. addunt ἐφ' ἡμᾶς. ib. ἀπέστειλεν] Cant. ἀπέσταλκεν. ib. ἐν] Cant. March. Velef. Steph. 4. 11. σύν. v. 37. Κύριος] Cant. deest. ib. ὑμῶν] Cant. Nov. 2. deest. ib. αὐτοῦ ἀκούσεσθε] Magd. desunt. v. 38. ἡμῶν … ἡμῖν] Nov. 2. ὑμῶν … ὑμῖν. ib. λόγια] Bib. Wech. al. λόγον. v. 39. Ὧ] Cant. Ὅτι· sed in Lat. Cui. ib. ἐστράφησαν ταῖς καρδίαις] Cant. ἀπεστράφησαν τῇ καρδίᾳ. Nov. 1. Lin. ἐστράφησαν τῇ καρδίᾳ. ib. αὐτῶν] Cant. deest. v. 40. γέγονε] Nov. 2. ἐγένετο. v. 43. ὑμῶν] Cant. Nov. 2. deest. ib. Βαβυλῶνος] Bib. Wech. al. Δαμασκοῦ. v. 44. ὁ λαλῶν] March. Velef. αὐτοῖς ὁ Θεὸς ὁ λαλῶν. v. 46. Θεῷ] Cant. οἴκῳ. v. 48. Ἀλλ' οὐχ ὁ ὕψιστος] Cant. Ὁ δὲ ὕψιστος οὐ. ib. ἐν &c.] Cant. κατοικεῖ ἐν χειροποιήτοις ὡς. ib. ὁ προφήτης] March. Velef. διὰ προφήτου. v. 49. μοι] Cant. μου ἐστί. ib. ἢ τίς] Cant. ποῖος. ib. μου] Cant. μου ἐστίν. v. 51. τῇ καρδίᾳ] Cant. καρδίαις. Steph. 10. ταῖς καρδίαις ὑμῶν. March. Velef. ταῖς καρδίαις. ib. ὡς] Cant. καθώς. ib. ὑμῶν καὶ ὑμεῖς] Cant. καὶ ὑμῶν, sed in Lat. vestri & vos. v. 52. τοὺς προκαταγγείλαντας] Cant. αὐτοὺς τοὺς προκαταγγέλλοντας. ib. δικαίου] Steph. 4. δικαίου τούτου οὗ νῦν. ib. γεγένησθε] Cant. Nov. 2. ἐγένεσθε. v. 54. Ἀκούοντες] Cant. Lin. Ἀκούσαντες. ib. ταῦτα] Cant. αὐτοῦ. v. 55. δὲ] Cant. Lin. δὲ Στέφανος. Nov. 2. Στέφανος δὲ ὑπάρχων. ib. πνεύματος] Nov. 2. Steph. 10. πίστεως καὶ πνεύματος. ib. Ἰησοῦν] Cant. τὸν Κύριον. v. 56. τοῦ Θεοῦ] March. Velef. τῆς δυνάμεως τοῦ Θεοῦ. v. 58. ἔξω] Steph. 4. αὐτὸν ἔξω. ib. ἐλιθοβόλουν] Cant. addit αὐτόν. ib. αὐτῶν] Mont. Magd. Nov. 1. deest. ib. νεανίου] Cant. addit τινός. v. 59. Ἰησοῦ] Mont. Lin. Ἰησοῦ Χριστέ. v. 60. Κύριε] Cant. March. Velef. λέγων, Κύριε. ib. ἐκοιμήθη] March. Velef. addit ἐν Κυρίῳ.

CAP. VIII.

V. 1. μέγας] Cant. μέγας, καὶ θλίψις. ib. πάντες τε] Cant. Nov. 1. 2. Steph. 9. 10. 11. 12. πάντες δέ. Mont. Lin. καὶ πάντες. ib. Ἀποστόλων] Cant. Ἀποστόλων, οἳ ἔμειναν ἐν Ἱερουσαλήμ. v. 2. δὲ] Cant. τε. ib. ἐποιήσαντο] Cant. Nov. 1. 2. ἐποίησαν. v. 3. Σαῦλος δὲ] Cant. Ὁ δὲ Σαῦλος. v. 5. Χριστὸν] Cant. addit ὡς δὲ ἤκουον πάντες οἱ ὄχλοι· sed in Lat. desunt. v. 6. τε] Nov. 2. Steph. 4. 10. 11. δέ. ib. τε οἱ ὄχλοι] In Cant. tantum suprascribuntur. v. 7. ἐθεραπεύθησαν] Cant. ἐθεραπεύοντο. v. 8. Καὶ &c.] Nov. 2. Lin. deest Καί. Cant. χαρά τε μεγάλη ἐγένετο. v. 9. προϋπῆρχεν] Cant. προϋπάρχων. v. 10. πάντες] Magd. Nov. 1. deest. ib. μεγάλη] Cant. March. Velef. Steph. 2. 10. 11. καλουμένη μεγάλη. v. 12. Ὅτι] Cant. Lin. Ὡς. ib. καὶ τοῦ ὀνόματος] March. Velef. ἐν τῷ ὀνόματι. v. 13. σημεῖα &c.] Magd. δυνάμεις καὶ σημεῖα γινόμενα. ib. μεγάλας] Nov. 1. deest. v. 14. Ἱεροσολύμοις] Cant. Ἱερουσαλήμ. ib. ἀπέστειλαν] Mont. Lin. ἐξαπέστειλεν. v. 16. Οὔπω] Cant. Nov. 2. Οὐδέπω. ib. ἦν] Mont. Lin. ἦν πνεῦμα ἅγιον. ib. ὑπῆρχον] Nov. 2. ἦσαν. ib. Ἰησοῦ] Cant. Nov. 1. Ἰησοῦ Χριστοῦ. v. 17. ἐπετίθουν] Nov. 2. ἐπετίθεσαν. v. 18. Θεασάμενος] Cant. Nov. 2. Ἰδών. v. 19. Λέγων] Cant. Steph. 2. Παρακαλῶν καὶ λέγων. v. 20. αὐτὸν] Ab hoc loco per aliquot paginas deficit Latina versio. v. 21. ἐνώπιον] Cant. Nov. 2. ἔναντι. v. 22. Θεοῦ] Cant. Κυρίου. ib. καὶ δεήθητι τοῦ Θεοῦ] Nov. 2. desunt. v. 23. χολὴν πικρίας] Cant. πικρίαν χολῆς. v. 24. εἶπε] Cant. εἶπε πρὸς αὐτοὺς, παρακαλῶ. ib. ὑπὲρ] Mont. περί. ib. Κύριον] Lin. Θεόν. ib. μηδὲν] Nov. 2. Lin. μή. ib. ἐπ' ἐμὲ] Cant. μοι τούτων τῶν κακῶν. ib. εἰρήκατε] Cant. Steph. 2. addunt ὃς (Cant. μοι, ὃς) πολλὰ κλαίων οὐ διελίμπανεν. v. 25. Κυρίου] Mont. Lin. Θεοῦ. ib. ὑπέστρεψαν] Cant. Nov. 2. March. Velef. Steph. 2. ὑπέστρεφον, idem Steph. etiam εὐηγγελίζοντο. ib. Ἱερουσαλὴμ] Cant. Ἱεροσόλυμα. ib. κώμας] March. Velef. χώρας. ib. εὐηγγελίσαντο] March. Velef. Nov. 2. Bib. Wech. al. εὐηγγελίζοντο. ib. πολλὰς usque ad finem versus] Nov. 1. desunt. v. 26. δὲ] Lin. deest. ib. ἀνάστηθι, καὶ πορεύου] Cant. ἀναστὰς πορεύθητι. v. 27. τῆς βασιλίσσης] Cant. βασιλίσσης τινός. ib. ὃς] March. Velef. deest. v. 28. καὶ] Cant. Mont. deest. ib. ἀνεγίνωσκε] Ita Comp. Steph. 10. Sed Cant. ἀναγινώσκων. Magd. Nov. 1. 2. καὶ ἀνεγίνωσκε. v. 29. Φιλίππῳ] Hinc deficit Græcus textus in Cant. per aliquot paginas. v. 31. ἐὰν] Mont. εἰ. v. 32. ἀνοίγει] March. Velef. ἤνοιξε. v. 33. αὐτοῦ] March. Velef. ἀφῃρέθη. v. 34. ἑτέρου] Mont. Lin. ἄλλου. v. 36. ἐπορεύοντο] Bib. Wech. vet. addit συζητοῦντες μετ' ἀλλήλων. ib. τι] Lin. Mont. τό. ib. τί κωλύει] March. Velef. τίς κωλύει. v. 37.] Hic versus deest in Magd. Nov. 1. Lin. Comp. Mont. Steph. 4. 5. 9. 13. Syr. interp. ib. ὁ Φίλιππος] Nov. 2. αὐτῷ. v. 39. Κυρίου] Nov. 2. Bib. Wech. cod. vetustiss. ἅγιον ἔπεσεν (Nov. 2. ἐπέπεσεν) ἐπὶ τὸν εὐνοῦχον, ἄγγελος δὲ Κυρίου.

CAP. IX.

V. 2. ἀγάγῃ] Lin. εἰσαγάγῃ. v. 3. καὶ &c.] Nov. 2. ἐξαίφνης τε αὐτὸν περιήστραψε φῶς ἐκ. v. 4. φωνὴν λέγουσαν] Nov. 1. φωνῆς λεγούσης. v. 5. Εἶπε δὲ] March. Velef. Ὃς εἶπε. ib. Κύριος εἶπεν] Nov. 2. desunt. ib. Ἰησοῦς] Steph. 11. Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος. ib. σκληρὸν usque ad ἀνάστηθι] Magd. Lin. Nov. 1. 2. Comp. Steph. omn. desunt, in quibus legitur tantum διώκεις· ἀλλ' ἀνάστηθι. v. 7. πάλιν, καὶ] Lin. Steph. 4. 5. πάλιν κἀκεῖ. ib. τί σε] Nov. 2. ὅτι σε. v. 8. οὐδένα] March. Velef. οὐδέν. v. 9. ἦν] March. Velef. ἦν ἐκεῖ. v. 11. Ταρσέα] Nov. 2. τῷ γένει Ταρσέα. ib. ἐν ὁράματι] March. Velef. deest. v. 13. ὁ] Nov. 1. αὐτῷ ὁ. ib. ἀκήκοα] Nov. 2. ἤκουσα. v. 15. ἐστί μοι οὗτος] Mont. καὶ ἐστί μοι. v. 16. αὐτῷ] Nov. 2. deest. v. 17. Ἰησοῦς] Magd. Lin. Nov. 1. Mont. Steph. 5. 9. 13. deest. v. 18. παραχρῆμα] Magd. Nov. 1. 2. March. Velef. Steph. 5. 9. 13. deest. v. 19. ὁ Σαῦλος] Lin. Mont. March. Velef. deest. ib. τῶν ἐν] Nov. 1. τῶν ὄντων ἐν. v. 20. ἐν ταῖς συναγωγαῖς] March. Velef. εἰσελθὼν εἰς τὰς συναγωγάς. v. 21. ἀγάγῃ] Nov. 1. ἀναγάγῃ. ib. ἐπὶ] Mont. εἰς, sed in marg. ἐπί. v. 22. καὶ] Steph. 11. τῷ λόγῳ, καί. v. 24. παρετήρουν τε] Nov. 2. παρετήρουν δὲ καί. v. 25. αὐτὸν] Nov. 2. ponit post καθῆκαν. v. 26. Σαῦλος] Mont. Lin. Παῦλος. v. 27. τοῦ Ἰησοῦ] Mont. Nov. 1. τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ. Nov. 2. Ἰησοῦ τοῦ Κυρίου. v. 28. καὶ ἐκπορευόμενος] Magd. Steph. 4. 9. 13. Comp. deest. ib. ἐν] Magd. Steph. 4. 13. Comp. εἰς. v. 29. ἐπεχείρουν] Nov. 2. ἐπεχείρουν. March. Velef. ἐζήτουν. v. 30. αὐτὸν bis] Mont. Lin. deest utrobique. ib. καὶ] Steph. 11. καὶ νυκτός. v. 31. Αἱ &c.] Nov. 2. March. Velef. Steph. partim 4. partim 2. omnia ponunt numero singulari. v. 34. Ἰησοῦς ὁ] Nov. 2. ὁ Κύριος Ἰησοῦς, ut & March. Velef. v. 35. Σάρωνα] Magd. Nov. 1. Steph. 11. Ἀσσάρωνα. v. 37. αὐτὴν] Nov. 2. deest. v. 38. δύο ἄνδρας] Magd. Nov. 1. Lin. Mont. Steph. 9. 13. desunt. ib. αὐτῶν] March. Velef. ἡμῶν. v. 39. συνελθεῖν] Mont. συνελθεῖν. ib. παρέστησαν] March. Velef. περιέστησαν. ib. μετ' αὐτῶν οὖσα] March. Velef. αὐταῖς. v. 43. ἱκανὰς] Nov. 2. τινάς.

CAP. X.

V. 1. ἦν] Mont. Lin. Nov. 1. 2. deest. v. 3. ὡσεὶ] Nov. 2. ὡς περί. Steph. 4. 10. περί. v. 4. καὶ ἔμφοβος] Hic redit textus Latinus in Cant. ib. εἶπε δὲ] Mont. ὁ δὲ εἶπεν. ib. ἐνώπιον] Nov. 2. ἔμπροσθεν. ib. σὺ ἐστι] March. Velef. Τί εἰ. v. 5. τινα &c.] Ita Steph. 10. Sed Magd. Nov. 1. Lin. Mont. τὸν ἐπικαλούμενον Πέτρον. v. 6. οὗτος usque ad finem versus] Magd. Mont. Nov. 1. 2. Lin. desunt. v. 7. τῷ Κορνηλίῳ] Nov. 2. March. Velef. αὐτῷ. v. 9. ἐκείνων] Nov. 2. αὐτῶν. ib. ἕκτην] Nov. 2. ἐννάτην. v. 10. ἐκείνων] Nov. 2. αὐτῶν. ib. ἐπέπεσεν] Nov. 2. ἐγένετο. Magd. Nov. 1. ἔπεσεν. v. 11. δεδεμένον] March. Velef. deest. ib. καὶ καθιέμενον] Nov. 2. deest. March. Velef. καὶ καθιέμενον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ. v. 12. τῆς γῆς] Lin. March. Velef. Nov. 2. Steph. 4. 10. ponunt post ἑρπετά. Nov. 2. etiam præponit τὰ ἐπί. ib. καὶ τὰ θηρία] March. Velef. deest. Lin. καὶ τὰ θηρία τῆς γῆς, & post οὐρανοῦ ponit. Cant. Lat. Quadrupedia & serpentes & volatilia cœli. v. 14. πᾶν] Hic redit textus Græcus in Cant. ib. ἢ] Nov. 2. Steph. 10. καί. v. 15. Καὶ φωνὴ] Cant. φωνῆς δὲ, Lat. Et vox. ib. ἐκ δευτέρου] Nov. 1. deest. v. 16. καὶ πάλιν ἀνελήφθη] Lin. Mont. εὐθέως ἀνελήφθη πάλιν. M. Velef. εὐθέως ἀνελήφθη. Nov. 2. πάλιν deest. v. 17. διηπόρει] Cant. ἐγένετο, διηπόρει, Lat. intra se factus est, hæsitabat. ib. διερωτήσαντες] Cant. ἐπερωτήσαντες. Comp. διερωτήσαντες καὶ μαθόντες. v. 19. ἐνθυμουμένου] Cant. Mont. Magd. Lin. διενθυμουμένου. Nov. 2. διανοουμένου. ib. τρεῖς] Cant. Mont. Magd. Lin. Nov. 1. Steph. 4. 5. 9. 13. deest. v. 20. διότι] Cant. Nov. 2. ὅτι. v. 21. Καταβὰς δὲ] Cant. Τότε καταβὰς ὁ. ib. τοὺς usque ad εἶπεν] Cant. Magd. Nov. 1. 2. March. Velef. Steph. 2. 4. 9. 10. 13. desunt. ib. τίς ἡ] Cant. τί θέλετε; τίς ἡ, in Lat. Quid vultis? quæ causa? v. 22. εἶπον] Cant. εἶπον πρὸς αὐτόν. ib. Κορνήλιος] Cant. Κορνήλιός τις. v. 23. Εἰσκαλεσάμενος οὖν] Steph. 2. Cant. Τότε εἰσαγαγών. March. Velef. Εἰσαγαγὼν οὖν. ib. αὐτοὺς ἐξένισε] Steph. 2. Cant. Πέτρος ἐξένισεν αὐτούς. ib. τῇ δὲ] Mont. καὶ τῇ. ib. ὁ Πέτρος] Cant. Steph. 2. March. Velef. ἀναστάς. Lin. Nov. 2. ἀναστὰς ὁ Πέτρος. v. 24. Καὶ τῇ] Cant. Τῇ δέ. ib. εἰσῆλθον] Cant. εἰσῆλθεν, in Lat. ingressus

gressus est. ib. προσδοκῶν αὐτοὺς] Cant. προσδεχόμενος αὐτοὺς, καί. v. 25. Ὡς δὲ &c.] Cant. προσέγγιζοντος δὲ τοῦ Πέτρου εἰς Καισαρείαν, προσδραμὼν εἷς τῶν δούλων διεσάφησεν παραγεγονέναι αὐτόν, ὁ δὲ Κορνήλιος ἐκπηδήσας ϗ συναντήσας αὐτῷ, πεσὼν πρὸς τοὺς πόδας προσεκύνησεν αὐτῷ· in Lat. sustinuit: *Cum appropinquaret autem Petrus in Cæsaream, procurrens unus ex servis nunciavit venisse eum; Cornelius autem exiliens & obvius factus est ei, procidens ad pedes ejus adoravit.* v. 26. ἀνάστηθι] Cant. τί ποιεῖς. Steph. 2. ἀνάστηθι, τί ποιεῖς. ib. κἀγὼ] Mont. Lin. Steph. 4. 10. ϗ γὰρ ἐγώ. ib. αὐτὸς] Cant. deest. ib. εἰμι] Cant. εἰμι, ὡς ϗ σύ. v. 28. Ἔφη τε πρὸς αὐτοὺς] Nov. 2. desunt. ib. ἐπίστασθε] Cant. βέλτιον ἐπίστασθε, in Lat. *melius scitis.* ib. ἀλλοφύλῳ] Cant. ἀνδρὶ ἀλλοφύλῳ, in Lat. *ad allophylum.* ib. ἔδειξε] Cant. ἐπέδειξε. v. 29. μεταπεμφθεὶς] Cant. Mont. Steph. 2. 4. addunt ὑφ' ὑμῶν. v. 30. ταύτης τῆς] Cant. τῆς ἄρτι. ib. ἤμην νηστεύων] March. Velef. desunt. ib. ϗ ··· ὥραν] Cant. desunt. March. Velef. τὴν ··· ὥραν. v. 31. Κορνήλιε] Mont. Lin. deest. v. 32. ἐν οἰκίᾳ &c.] Nov. 2. παρά τινι Σίμωνι βυρσεῖ. ib. Σίμωνος] Steph. 10. Σίμωνός τινος. ib. ὃς παραγενόμενος λαλήσει σοι] Nov. 2. desunt. In March. Velef. ὃς παραγενόμενος deest. v. 33. ἔπεμψα] Nov. 1. μετέπεμψα. ib. σύ τε ··· παραγενόμενος] Cant. σὺ δὲ ··· ἐν τάχει παραγενόμενος. ib. τοῦ Θεοῦ] March. Velef. σοῦ. Nov. 2. τοῦ Κυρίου. ib. ἀκοῦσαι] Cant. ἀκοῦσαι βουλόμενοι παρὰ σοῦ, in Lat. *audire volumus a te:* sed βουλόμενοι notulis expungitur. ib. πάντα] Cant. deest. ib. ὑπὸ] Cant. ἀπό. ib. Θεοῦ] March. Velef. Κυρίου. v. 34. στόμα] Nov. 2. στόμα αὐτοῦ. v. 36. Τὸν] Cant. Τὸν γάρ. ib. Κύριος] Mont. Lin. εἷς. v. 37. ῥῆμα] Cant. deest. ib. ἀρξάμενον] Cant. ἀρξάμενος γάρ, in Lat. *cum incepisset enim.* v. 38. ὡς ἔχρισεν αὐτὸν] Cant. ὃν ἔχρισεν· suprascribitur αὐτόν, sed alia manu. ib. ὃς] Cant. οὗτος. v. 39. ἐσμὲν] Cant. Nov. 2. deest. ib. πάντων] Cant. αὐτοῦ. ib. ὃν] Cant. Magd. Nov. 1. 2. Lin. Steph. 4. 5. 10. 13. Mont. ὃν καί. ib. ἀνεῖλον] Cant. ἀνεῖλαν. v. 40. τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ] Cant. μετὰ τὴν τρίτην ἡμέραν, in Lat. *post tertium diem.* v. 41. συνεπίομεν αὐτῷ] Cant. addit ϗ συνεστράφημεν. ib. αὐτὸν] Cant. deest. ib. νεκρῶν] Cant. νεκρῶν ἡμέρας μ', in Lat. *dies XL.* v. 42. παρήγγειλεν] Cant. ἐνετείλατο. ib. ὑμῖν] Nov. 1. 2. Lin. ἡμῖν. ib. αὐτὸς] Cant. οὗτος. v. 43. ὀνόματος] Nov. 2. αἵματος. ib. πάντα τὸν πιστεύοντα] March. Velef. πάντες οἱ πιστεύοντες. v. 44. Ἔτι] Nov. 1. Ἔτι δέ. ib. ἐπέπεσε] Cant. Nov. 2. ἔπεσε. v. 45. ἁγίου] Mont. Lin. Θεοῦ ϗ τοῦ ἁγίου. v. 46. γλώσσαις] Cant. Lat. *prævaricatis linguis.* ib. τότε ἀπεκρίθη] Cant. εἶπε δέ. v. 47. μὴ] Mont. Lin. Nov. 2. deest. ib. τούτους] Cant. αὐτούς. ib. καθὼς] Cant. ὥσπερ. Nov. 2. ὡς. v. 48. Προσέταξέ τε] Cant. Τότε προσέταξεν. Mont. Lin. Nov. 2. Προσέταξε δέ. ib. τοῦ Κυρίου] Cant. Mont. Nov. 2. Lin. Ἰησοῦ Χριστοῦ. Steph. 4. 10. 11. τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ. ib. ἠρώτησαν] Cant. παρεκάλεσαν. ib. ἐπιμεῖναι] Cant. πρὸς αὐτοὺς ἐπιμεῖναι. March. Velef. ἐπιμεῖναι παρ' αὐτοῖς.

CAP. XI.

V. 1. Ἤκουσαν usque ad λέγοντες vers. 2.] Cant. Ἀκουστὸν δὲ ἐγένετο τοῖς Ἀποστόλοις, ϗ τοῖς ἀδελφοῖς, οἱ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ. Ὁ μὲν Πέτρος διὰ ἱκανοῦ χρόνου ἠθέλησε πορευθῆναι εἰς Ἱεροσόλυμα, ϗ προσφωνήσας τοὺς ἀδελφοὺς, ϗ ἐπιστηρίξας αὐτοὺς πολὺν λόγον ποιούμενος διὰ τῶν χωρῶν διδάσκων αὐτοὺς, ὃς ϗ κατήντησεν αὐτοῖς, ϗ ἀπήγγειλεν αὐτοῖς τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ· Οἱ δὲ ἐκ περιτομῆς ἀδελφοὶ διεκρίνοντο πρὸς αὐτόν. Eadem Latine quoque in Cant. habentur. v. 2. Καὶ ὅτε] Nov. 2. Ὅτε δέ. Nov. 1. Lin. Καὶ ὅτε. Steph. 13. deest. v. 3. εἰσῆλθες, ϗ συνέφαγες] Nov. 2. Steph. 4. 10. 11. εἰσῆλθε, ϗ συνέφαγεν. v. 5. ἄχρις] Cant. ἕως. v. 7. Ἤκουσα δὲ] Cant. Nov. 2. Καὶ ἤκουσα. ib. φωνῆς λεγούσης] Cant. φωνὴν λέγουσαν. v. 8. πᾶν] Cant. Nov. 2. deest. v. 9. Ἀπεκρίθη &c.] Cant. Ἐγένετο δὲ φωνὴ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πρός με. ib. μοι] Nov. 2. deest. v. 12. μηδὲν διακρινόμενον] Cant. desunt. Nov. 2. μηδὲν διακρίνοντα. ib. σὺν ἐμοὶ] Mont. Lin. deest. v. 13. ἄνδρας] Cant. Mont. Lin. Nov. 2. March. Velef. deest. v. 15. λαλεῖν] Cant. λαλεῖν αὐτοῖς. ib. ἐπέπεσε ··· ὥσπερ] Cant. ἔπεσε ··· ὡς. v. 17. ὁ Θεὸς] Cant. deest. ib. Κύριον] Nov. 2. Κύριον ἡμῶν. ib. δὲ] Cant. Nov. 2. Steph. 10. deest. ib. δυνατὸς] Mont. deest. ib. τὸν Θεόν] Cant. addit τοῦ μὴ δοῦναι αὐτοῖς πνεῦμα ἅγιον πιστεύσασιν ἐπ' αὐτῷ. Steph. 2. 11. τοῦ μὴ δοῦναι αὐτοῖς πνεῦμα ἅγιον. v. 18.] Hic versus deest in Mont. v. 19. ἐπὶ Στεφάνῳ] Cant. ἀπὸ τοῦ Στεφάνου· sed expungitur τοῦ. ib. μόνον] Cant. μόνοις. v. 20. Ἰησοῦν] Cant. Ἰησοῦν Χριστόν. v. 21. Καὶ ἦν] Cant. Ἦν δέ. ib. ἐπὶ] Mont. Nov. 2. πρός. ib. μετ' αὐτῶν] Steph. 10. Comp. μετ' αὐτῶν τοῦ ἰᾶσθαι αὐτούς. v. 22. διελθεῖν] March. Velef. deest. v. 25.] Sic habetur hic versus & seq. in Cant. Ἀκούσας δὲ ὅτι Σαῦλός ἐστιν εἰς Ταρσὸν ἐξῆλθεν ἀναζητῶν αὐτόν, ϗ ὡς συντυχὼν παρεκάλεσεν αὐτὸν ἐλθεῖν εἰς Ἀντιόχειαν. Οἵτινες παραγενόμενοι ἐνιαυτὸν ὅλον, συναχθῆναι ὄχλον ἱκανὸν ἐν ἐκκλησίᾳ ϗ διδάξαι, ϗ τότε πρῶτον χρηματίσαι ἐν Ἀντιοχείᾳ τοὺς μαθητὰς Χριστιανούς. ib. ὁ Βαρνάβας] Nov. 2. March. Velef. deest. v. 26. αὐτὸν bis] Nov. 2. deest utrobique. in Mont. Lin. prius deest: in Magd. Nov. 1. posterius. v. 27. Ἀντιόχειαν] Cant. addit, ἦν δὲ πολλὴ ἀγαλλίασις. in Lat. *erat autem magna exultatio.* v. 28. Ἀναστὰς δὲ] Cant. Συνεστραμμένων δὲ ἡμῶν ἔφη. ib. ἐσήμανε] Cant. σημαίνων. ib. μέλλειν] Mont. Nov. 1. 2. deest. ib. Καίσαρος] Cant. March. Velef. deest. v. 29. Τῶν δὲ μαθητῶν] Cant. Οἱ δὲ μαθηταί. ib. αὐτῶν] Mont. Lin. deest. v. 30. πρὸς] Mont. deest.

CAP. XII.

V. 1. δὲ] Mont. Lin. deest. ib. ἐκκλησίας] Cant. addit ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ. v. 2. Ἀνεῖλε δὲ] Cant. Καὶ ἀνεῖλε. v. 3. Καὶ ἰδὼν] Nov. 2. Ἰδὼν δέ. ib. Ἰουδαίοις] Cant. addit ἡ ἐπιχείρησις αὐτοῦ ἐπὶ τοὺς πιστούς, in Lat. *comprehensio ejus super credentes.* ib. ἦσαν δὲ ἡμέραι τῶν ἀζύμων] Magd. desunt. v. 4. Ὃν ϗ] Cant. Τοῦτον. ib. ἔθετο] March. Velef. ἔβαλεν. ib. αὐτὸν] Cant. deest. v. 5. προσευχὴ &c.] Cant. Πολλὴ δὲ προσευχὴ ἦν ἐν ἐκτενείᾳ περὶ αὐτοῦ ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας πρὸς τὸν Θεὸν περὶ αὐτοῦ. ib. ὑπὲρ] Mont. περί. v. 6. προάγειν] Nov. 2. προσαγαγεῖν. Mont. Lin. ἄγειν. Steph. 2. 4. προσάγειν. v. 7. ἐπέστη] Cant. ἐπέστη τῷ Πέτρῳ. ib. πατάξας] Cant. νύξας. ib. ἐξέπεσον] Cant. Nov. 2. ἐξέπεσαν. ib. αὐτοῦ] Cant. ponit post χειρῶν. v. 8. τε] Cant. Mont. Nov. 2. δέ. ib. περίζωσαι] Cant. Nov. 2. ζῶσαι. v. 9. αὐτῷ] Cant. Nov. 2. deest. ib. δὲ] Cant. γάρ, ut & Nov. 2. v. 10. τὴν πύλην τὴν σιδηρᾶν τὴν φέρουσαν εἰς] Mont. desunt. ib. ἐξελθόντες] Cant. Steph. 2. ἐξελθόντες κατέβησαν τοὺς ζ' βαθμούς, καί. Cant. Lat. *descenderunt septem gradus.* v. 12. Συνιδών τε] Cant. Καὶ συνιδών. Mont. Συνιδὼν δὲ ὁ Πέτρος. Nov. 2. Lin. Συνιδὼν δέ. ib. ϗ] Comp. ἀδελφοὶ καί. v. 13. τοῦ Πέτρου] Cant. Mont. αὐτοῦ. Lin. deest. v. 14. εἰσδραμοῦσα δὲ] Cant. ϗ εἰσδραμοῦσα. v. 15. ἔλεγον] Cant. ἔλεγον πρὸς αὐτὴν, τυχόν. v. 16. Πέτρος] Cant. deest. ib. δὲ εἶδον] March. Velef. δὲ τὴν θύραν εἶδον. Cant. δὲ ϗ ἰδόντες. v. 17. διηγήσατο αὐτοῖς] Cant. ἐξῆλθε ϗ διηγήσατο αὐτοῖς. In Lin. αὐτοῖς deest.

v. 18. ἐκ ὀλίγος] Cant. deest. Nov. 2. μέγας. v. 20. δὲ] Cant. γάρ. ib. ὁ Ἡρώδης] Cant. Mont. Lin. deest. ib. ὁμοθυμαδὸν δὲ παρῆσαν πρὸς αὐτὸν] Cant. οἱ δὲ ὁμοθυμαδὸν ἐξ ἀμφοτέρων τῶν πόλεων παρῆσαν πρὸς τὸν βασιλέα. ib. τοῦ βασιλέως] Cant. αὐτοῦ. ib. αὐτῶν τὴν χώραν] Cant. τὰς χώρας αὐτῶν. Mont. Lin. αὐτῶν τὴν πόλιν. March. Velef. αὐτῶν αἱ χῶραι. ib. ἀπὸ] Cant. ἐκ. ib. τῆς βασιλικῆς] March. Velef. αὐτοῦ. v. 23. τὴν δόξαν] Mont. Lin. αἶνον. ib. σκωληκόβρωτος &c.] Cant. καταβὰς ἀπὸ τοῦ βήματος γενόμενος σκωληκόβρωτος ἔτι ζῶν ϗ οὕτως ἐξέψυξεν· in Lat. — *vermibus comestus adhuc vivens, & sic expiravit.* v. 25. Παῦλος] Magd. Nov. 1. 2. Lin. Σαῦλος. ib. ἐξ] Cant. Nov. 2. ἀπό. Mont. Nov. 1. Lin. Bib. Wech. al. εἰς. ib. εἰς Ἀντιόχειαν] Ita Comp. Steph. 10. sed in Magd. Nov. 1. 2. Lin. Bib. Wech. al. deest. ib. ἐπικληθέντα] Mont. ἐπικαλούμενον.

CAP. XIII.

V. 1. τινὲς] Cant. Lin. deest. ib. ὅ, τε] Cant. ἐν οἷς ἦν καί. ib. καλούμενος] Cant. ἐπικαλούμενος. ib. Μαναὴν] Steph. 2. Μαναήλ. v. 3. ἀπέλυσαν] Cant. deest. v. 4. Οὗτοι] Cant. Οἱ. Nov. 2. Αὐτοί. ib. κατῆλθον] Cant. καταβάντες δέ· sed Lat. *descenderunt Seleuciam.* v. 5. Καὶ γενόμενοι] Cant. Γενόμενοι δέ. ib. Θεοῦ] Cant. Κυρίου. ib. ὑπηρέτην] Cant. ὑπηρετοῦντα αὐτοῖς. v. 6. Διελθόντες δὲ] Cant. Διελθόντων δὲ αὐτῶν. Nov. 2. Διεξελθόντες. ib. τὴν] Cant. Mont. Nov. 2. Lin. March. Velef. Steph. 4. 10. 11. ὅλην τήν. ib. τινὰ] Cant. Mont. Lin. ἄνδρα τινά. Nov. 2. Steph. 5. 10. ἐκεῖ ἄνδρα τινά. March. Velef. τινα ἄνδρα. ib. ᾧ ὄνομα] Cant. ὀνόματι καλούμενον. Nov. 2. ὀνόματι. ib. Βαριησοῦς] Steph. 5. Βαρ Ἰησοῦν, 4. 13. Βαριησοῦν. v. 7. προσκαλεσάμενος] Cant. συγκαλεσάμενος. ib. ἐπεζήτησεν] Cant. ϗ ἐζήτησεν. v. 8. πίστεως] Cant. πίστεως ἐπειδὴ ἥδιστα ἤκουεν αὐτῶν, in Lat. *quoniam libenter audiebat eos.* v. 10. εὐθείας] Cant. οὔσας εὐθείας· sed expungitur οὔσας. v. 11. ἄχρι ··· παραχρῆμα δὲ] Cant. ἕως ··· ϗ εὐθέως. ib. ἐπέπεσεν] Cant. ἔπεσεν. v. 12. Τότε ἰδὼν] Cant. Ἰδὼν δέ. ib. ἐπίστευσεν] Cant. ἐθαύμασε ϗ ἐπίστευσε τῷ Θεῷ. v. 13. ἀποχωρήσας] Mont. Lin. ἀναχωρήσας. Nov. 1. ὑποχωρήσας. v. 14. συναγωγὴν] Nov. 2. συναγωγὴν τῶν Ἰουδαίων. v. 15. εἰ] Cant. Nov. 2. Steph. 11. 14. εἴ τις. ib. λόγος] Cant. λόγος σοφίας, in Lat. *Si quis est sermo & intellectus.* ib. παρακλήσεως πρὸς] Steph. 4. 10. παρακλήσεως, πρός. v. 17. Ἰσραὴλ] Mont. Magd. Nov. 1. Lin. deest. v. 18. τεσσαρακονταετῆ χρόνον] Cant. ἔτη μ'. v. 19. κατεκληροδότησεν] Cant. Mont. Magd. Nov. 1. 2. Lin. Steph. 4. 5. 9. κατεκληρονόμησεν. ib. αὐτῶν. Καὶ μετὰ &c.] March. Velef. αὐτῶν ὡσεὶ μετὰ τετρακόσια ϗ πεντήκοντα ἔτη· ϗ μετὰ ταῦτα ἔδωκε κριτάς. Bib. Wech. cod. antiq. αὐτῶν ὡς ἔτεσι τετρακοσίοις πεντήκοντα· ϗ μετὰ ταῦτα ἔδωκε κριτάς. Cant. pro αὐτῶν ··· ὡς habet τῶν ἀλλοφύλων ··· ἕως. In Nov. 2. αὐτῶν deest, & ϗ μετὰ ταῦτα ponuntur post πεντήκοντα. v. 21. ὁ Θεὸς] Mont. Nov. 1. deest. v. 22. τοῦ Ἰεσσαὶ] Cant. Mont. υἱὸν Ἰεσσαί. v. 23. Τούτου &c.] Cant. Ὁ Θεὸς οὖν ἀπὸ τοῦ σπέρματος αὐτοῦ. ib. ἤγειρε] Nov. 1. Lin. March. Velef. Steph. 9. 11. 13. ἤγαγε. ib. σωτῆρα Ἰησοῦν] Mont. Lin. Steph. 9. 11. 13. σωτηρίαν. In Nov. 1. Ἰησοῦν deest. v. 24. εἰσόδου] March. Velef. παρουσίας. ib. παντὶ τῷ λαῷ] Magd. Nov. 1. desunt. v. 25. ἄξιος] Nov. 2. ἱκανός. v. 26. λόγος] Nov. 2. Steph. 5. λόγος οὗτος. ib. ταύτης] Nov. 2. deest. ib. ἀπεστάλη] Cant. Mont. Nov. 2. Lin. ἐξαπεστάλη. v. 27. ἀγνοήσαντες ··· κρίναντες] Cant. ἀγνοοῦντες ··· ϗ κρίνοντες. v. 28. αἰτίαν] Mont. deest. ib. εὑρόντες] Cant. εὑρόντες ἐν αὐτῷ. ib. ᾐτήσαντο Πιλάτον ἀναιρεθῆναι αὐτὸν] Hæc deerant in Cant. sed recentiori manu additur ᾐτήσαντο Πιλάτον ἀναιρεθῆναι. Hæc præterea adduntur, κρίναντες αὐτὸν παρέδωκαν Πιλάτῳ ἵνα εἰς ἀναίρεσιν. v. 29. καθελόντες] Cant. ᾐτοῦντο τὸν Πιλάτον τοῦτον μὲν σταυρῶσαι, ϗ ἐπιτυχόντες πάλιν ϗ καθελόντες. v. 30. Ὁ usque ad finem versus] Cant. Ὃν ὁ Θεὸς ἤγειρεν. v. 31. Ὃς] Cant. Οὗτος. ib. ἐπὶ ἡμέρας πλείους] Cant. ponit post Ἱερουσαλήμ. ib. εἰσι] Cant. ἄχρι νῦν εἰσι. March. Velef. ἕως τοῦ νῦν εἰσι. Mont. Nov. 2. Lin. εἰσι νῦν. Steph. 5. 10. 11. νῦν εἰσι. v. 32. πατέρας] Cant. πατέρας ἡμῶν. v. 33. αὐτῶν, ἡμῖν] Cant. ἡμῶν. ib. Ἰησοῦν] Cant. τὸν Κύριον Ἰησοῦν Χριστόν. ib. ὡς ϗ] Cant. οὕτως γάρ. ib. ἐν τῷ &c.] Cant. ἐν τῷ πρώτῳ Ψαλμῷ γέγραπται, in Lat. *in primo Psalmo scriptum est.* ib. σε] Cant. addit Αἴτησαι παρ' ἐμοῦ, ϗ δώσω σοι ἔθνη τὴν κληρονομίαν σου, ϗ τὴν κατάσχεσίν σου τὰ πέρατα τῆς γῆς, in Lat. *Postula a me, & dabo tibi gentes hereditatem tuam, & possessionem tuam terminos terræ.* v. 35. Διὸ ··· ἐν] Cant. desunt. v. 37. ἤγειρεν] Nov. 2. March. Velef. ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν. v. 38. τοῦτο ὑμῖν] Mont. Lin. τοῦτο. ib. ἀπὸ] Cant. μετάνοια ἀπό. v. 39. πᾶς ··· δικαιοῦται] Cant. σύμπας ··· δικαιοῦται παρὰ Θεῷ. v. 40. Βλέπετε ··· ἐπέλθῃ] Mont. βλέπε ··· ἔλθῃ. ib. ἐφ' ὑμᾶς] Cant. Nov. 2. deest. v. 41. θαυμάσατε] Steph. 4. 10. 11. Comp. addunt ϗ ἐπιβλέψατε. ib. ἔργον ᾧ] Nov. 1. ὅτι ὁ Θεὸς σταυροῦται ϗ ἀποθνήσκει ὅ. Steph. omn. ἔργον ὅ. In Cant. Mont. Magd. ἔργον deest. v. 42. δὲ] Nov. 2. Lin. Cant. δὲ αὐτῶν. ib. ἐκ τῆς συναγωγῆς τῶν Ἰουδαίων] Cant. March. Velef. Nov. 2. Lin. desunt. ib. εἰς τὸ] Nov. 1. τοῦτ' ἔστιν εἰς τὸ ἑσπέριον εἰς τό. ib. ῥήματα &c.] Nov. 2. Lin. ῥήματα ταῦτα sine τὰ ἔθνη, quod deest etiam in Cant. & Mont. & pro μεταξὺ Cant. habet ἑξῆς. v. 43. αὐτοῖς] Magd. Nov. 1. deest. ib. σεβομένων] March. Velef. addit τὸν Θεόν. ib. ἐπιμένειν] Cant. Mont. Nov. 2. Lin. προσμένειν. ib. Θεοῦ] Cant. addit Ἐγένετο δὲ καθ' ὅλης τῆς πόλεως διελθεῖν τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ· in Lat. *Factum est autem per omnem civitatem transire verbum Dei.* v. 44. ἀκοῦσαι &c.] Cant. Steph. 2. ἀκοῦσαι Παύλου πολὺν τὸν λόγον ποιησαμένου περὶ τοῦ Κυρίου, Καὶ ἰδόντες. ib. Θεοῦ] Mont. Nov. 2. Lin. Κυρίου. ib. πᾶσα] Cant. ὅλη. v. 45. τοῖς ὑπὸ] Cant. τοῖς λόγοις τοῖς ὑπό. ib. λεγομένοις] Mont. Lin. λαλουμένοις. ib. ἀντιλέγοντες ϗ] Mont. March. Velef. Nov. 2. Lin. Steph. 2. deest. v. 46. εἶπον] Cant. εἶπαν πρὸς αὐτούς. v. 47. τέθεικα &c.] Cant. ἰδοὺ φῶς τέθεικά σε τοῖς ἔθνεσι. v. 48. Ἀκούοντα δὲ] Cant. ϗ ἀκούοντα. ib. ἐδόξαζον] Cant. ἐδέξαντο, in Lat. *exceperunt.* ib. τὸν λόγον τοῦ Κυρίου] Mont. Lin. τὸν Θεὸν ϗ τὸν λόγον τοῦ Κυρίου. Cant. τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ. ib. τεταγμένοι] March. Velef. προτεταγμένοι. v. 49. Διεφέρετο δὲ] Cant. Καὶ διεφέρετο. ib. δι'] Mont. Lin. καθ'. v. 50. ϗ τὰς] Cant. Mont. Lin. Nov. 2. ϗ deest. ib. διωγμὸν] Cant. θλίψιν μεγάλην ϗ διωγμόν. v. 51. τῶν] Nov. 1. ἀπὸ τῶν. ib. αὐτῶν] Nov. 2. deest. ib. ἦλθον] Cant. κατήντησαν. v. 52. Οἱ δὲ] Mont. Nov. 2. Lin. Οἱ τε.

CAP. XIV.

V. 1. ὥστε] Cant. πρὸς αὐτοὺς ὥστε. ib. πλῆθος] Cant. addit Οἱ δὲ ἀρχισυνάγωγοι τῶν Ἰουδαίων, ϗ οἱ ἄρχοντες τῆς συναγωγῆς ἐπήγαγον αὐτοῖς διωγμὸν κατὰ τῶν δικαίων, in Lat. *Archisynagogæ Judæorum, & principes synagogæ incitaverunt persecutionem adversus justos:* omissis autem Οἱ δὲ ἀπειθοῦντες Ἰουδαῖοι ἐπήγειραν. v. 2. ἀπειθοῦντες] Mont. March. Velef. Lin. Nov. 2. Steph. 4. ἀπειθήσαντες. ib. ἀδελφῶν] Cant. addit ὁ δὲ Κύριος ἔδωκε ταχὺ εἰρήνην, in Lat. *Dominus autem dedit confestim pacem.* v. 3. διέτριψαν] Cant. διατρίψαντες.

v. 4.

V. 4. Ἐσχίσθη δὲ] Cant. Ἦν δὲ ἐσχισμένον. ib. τῆς πόλεως] Nov. 2. deest. ib. οἱ δὲ] Cant. ἄλλοι δέ. ib. Ἀποστόλοις] Cant. addit κολλώμενοι διὰ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, in Lat. *adhaerentes propter verbum Dei*. v. 6. εἰς] Mont. Lin. οἱ Ἀπόστολοι εἰς. ib. Λύστραν] Cant. εἰς Λύστραν. ib. περίχωρον] Cant. περίχωρον ὅλην. v. 7.] Ante hunc versum Cant. Steph. 2. habent καὶ ἐκινήθη ὅλον τὸ πλῆθος ἐπὶ τῇ διδαχῇ. Ὁ δὲ Παῦλος καὶ Βαρνάβας διέτριβον (διέτριψαν Cant.) ἐν Λύστροις. ib. ὑπάρχων] Cant. Mont. Nov. 2. Lin. deest. ib. ἐν Λύστροις] Cant. deest. v. 8. λαλοῦντος] Cant. λαλοῦντος ὑπάρχων ἐν φόβῳ. Nov. 1. λέγοντος. ib. ὃς ἀτενίσας αὐτῷ] Cant. ἀτενίσας δὲ αὐτῷ ὁ Παῦλος. v. 9. φωνῇ] Cant. Nov. 2. Steph. 2. 5. 10. 11. Comp. addunt σοὶ λέγω, ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ (Χριστοῦ deest in Nov. 2.) ib. ὀρθὸς] Cant. addit καὶ περιπάτει, καὶ εὐθέως παραχρῆμα. v. 12. αὐτῷ] Lin. Nov. 2. Cant. Mont. deest. ib. τοῦ συνάγειν] Bib. Wech. al. τὰ συνάγων. ib. Ὁ δὲ ἱερεὺς ... ἤθελε θύειν] Cant. Οἱ δὲ ἱερεῖς ... ἐνέγκαντες ... ἤθελον ἐπιθύειν. ib. ταύρους] Cant. ταύρους αὐτοῖς. v. 14. Ἀκούσαντες δὲ οἱ Ἀπόστολοι] Cant. Ἀκούσας δέ. ib. εἰσεπήδησαν] Cant. καὶ ἐξεπήδησαν. Nov. 2. ἐξεπήδησαν. v. 15. ὑμᾶς ... ἐπιστρέφειν ... ὃς ἐποίησε] Cant. ὑμῖν τὸν Θεὸν ὅπως ... ἐπιστρέψητε ... τὸν ποιήσαντα. v. 16. ἀγαθοποιῶν] Nov. 2. ἀγαθοεργῶν. v. 17. αὐτοῖς] Mont. Nov. 2. Lin. Bib. Wech. cod. antiq. addunt ἀλλὰ παρέδωσαν ἕκαστον εἰς τὰ ἴδια· διατριβόντων δὲ αὐτῶν καὶ διδασκόντων. Cant. addit διατριβόντων αὐτῶν καὶ διδασκόντων. ib. ἡμῖν] Steph. 4. 11. ὑμῖν. v. 18. δὲ] Nov. 2. Lin. Cant. Mont. Bib. Wech. vet. deest. ib. Ἰουδαῖοι] Cant. τινὲς Ἰουδαῖοι, & ponit ante ἀπό. ib. καὶ πείσαντες τοὺς ὄχλους] Cant. καὶ διασείσαντες τοὺς ὄχλους. Mont. Lin. Nov. 2. Bib. Wech. vet. καὶ διαλεγομένων αὐτῶν παρρησίᾳ, ἀνέπεισαν τοὺς ὄχλους ἀποστῆναι ἀπ' αὐτῶν, λέγοντες ὅτι οὐδὲν ἀληθὲς λέγουσιν, ἀλλὰ πάντα ψεύδονται. ib. λιθάσαντες] Nov. 2. λιθοβολήσαντες. v. 19. ζῶν] Lin. Mont. ὁ Παῦλος ζῶν. v. 20. πάλιν] Cant. Λύστραν πάλιν. v. 23. Καὶ διελθόντες] Cant. Διελθόντες δέ. v. 24. λόγον] Mont. Lin. λόγον τοῦ Κυρίου. Bib. Wech. al. λόγον τοῦ Θεοῦ, al. λόγον τοῦ Κυρίου. ib. Ἀττάλειαν] Cant. addit εὐαγγελιζόμενοι αὐτούς. v. 26. ἐποίησεν ὁ Θεὸς μετ' αὐτῶν] Cant. ὁ Θεὸς ἐποίησεν αὐτοῖς μετὰ τῶν ψυχῶν αὐτῶν. v. 27. ἐκεῖ] Cant. Mont. Nov. 2. Lin. deest.

CAP. XV.

V. 1. κατελθόντες] Nov. 1. ἐξελθόντες. ib. Ἰουδαίας] Steph. 11. addit τῶν πεπιστευκότων ἀπὸ τῆς αἱρέσεως τῶν Φαρισαίων. ib. περιτέμνησθε] Cant. Steph. 2. περιτμηθῆτε, καί. Nov. 2. περιτμηθῆτε. ib. Μωϋσέως] Cant. Steph. 2. Μωϋσέως περιπατῆτε. ib. δύνασθε] Nov. 2. δυνήσεσθε. v. 2. οὖν] Cant. Mont. Nov. 2. Lin. δέ. ib. συζητήσεως] Cant. Mont. Lin. Nov. 1. 2. Steph. 4. 5. 11. 13. Comp. ζητήσεως. March. Velef. deest. ib. πρὸς αὐτοὺς] Cant. σὺν αὐτοῖς. ib. ἔταξαν usque ad finem versus] Cant. ἔλεγεν γὰρ ὁ Παῦλος μένειν οὕτως καθὼς ἐπίστευσαν διϊσχυριζόμενος· οἱ δὲ ἐληλυθότες ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ παρήγγειλαν αὐτοῖς τῷ Παύλῳ καὶ Βαρνάβᾳ καί τισιν ἄλλοις ἀναβαίνειν πρὸς τοὺς Ἀποστόλους καὶ πρεσβυτέρους εἰς Ἱερουσαλήμ, ὅπως κριθῶσιν ἐπ' αὐτοῖς περὶ τοῦ ζητήματος τούτου. ib. ἐξ αὐτῶν] March. Velef. ἐξ ἄλλων. v. 4. ἀπεδέχθησαν] Cant. Mont. Lin. παρεδέχθησαν. Cant. addit etiam μεγάλως, in Lat. *mire*. ib. ἀνήγγειλάν τε] Cant. ἀπαγγείλαντες. v. 5. Ἐξανέστησαν δέ] Cant. Οἱ δὲ παραγγείλαντες αὐτοῖς ἀναβαίνειν πρὸς τοὺς πρεσβυτέρους, ἐξανέστησαν λέγοντές τινες· omisso λέγοντες quod sequitur. ib. πεπιστευκότες] Steph. 11. τῶν πεπιστευκότων. v. 6. τότε] Mont. deest. v. 7. συζητήσεως] Mont. Nov. 2. Lin. ζητήσεως, ut vers. 2. ib. ἀναστὰς ... εἶπε] Cant. ἀνέστησεν ἐν πνεύματι ... καὶ εἶπε. ib. λόγον τοῦ] Cant. Lin. λόγον τοῦ Κυρίου καὶ τοῦ. v. 8. Καὶ ὁ] Cant. Ὁ δέ. ib. αὐτοῖς] Cant. ἐπ' αὐτούς. v. 11. διὰ τῆς χάριτος] Mont. τῇ χάριτι. ib. Χριστοῦ] Mont. Nov. 1. Lin. deest. v. 12. Ἐσίγησε δὲ πᾶν] Cant. Συγκατατιθεμένων δὲ τῶν πρεσβυτέρων τοῖς ὑπὸ τοῦ Πέτρου εἰρημένοις. v. 13. Ἀπεκρίθη Ἰάκωβος λέγων] Cant. Ἀναστὰς Ἰάκωβος εἶπεν. v. 14.] Cant. Nov. 2. deest. v. 15. τούτῳ] Cant. οὕτως, in Lat. *sic*. ib. καθὼς] Mont. Lin. ὡς. v. 16. Μετὰ ... ἀναστρέψω] Cant. Μετὰ ... δὲ ἐπιστρέψω. ib. κατεσκαμμένα] Mont. Lin. κατεστραμμένα. ib. καὶ ἀνορθώσω] Nov. 1. καθὼς αἱ ἡμέραι τοῦ αἰῶνος, καὶ ἀνορθώσω. v. 17. Κύριον] Cant. Θεόν. ib. πάντα] Cant. deest. v. 18. Γνωστὰ ... ἐστι] Cant. March. Velef. Γνωστὸν ... ἐστι. Bib. Wech. Comp. Ἃ ἐστι γνωστά. ib. ἐστι usque ad finem versus] Nov. 1. deest. ib. τῷ Θεῷ πάντα τὰ ἔργα] Cant. March. Velef. τῷ Κυρίῳ τὸ ἔργον. ib. αὐτοῦ] Comp. αὐτῷ. v. 20. ἀπὸ] Cant. Nov. 2. deest. ib. καὶ τοῦ πνικτοῦ] Cant. desunt. ib. αἵματος] Cant. Steph. 2. 10. addunt καὶ ὅσα ἂν (ἂν deest in Cant.) μὴ θέλωσιν ἑαυτοῖς γίνεσθαι, ἑτέροις μὴ ποιεῖν (Cant. ποιεῖτε.) Quæ addunt etiam vers. 29. post πορνείας, quo loco etiam ed. Comp. addit: sed pro θέλωσιν Comp. Steph. al. habent θέλετε. v. 21. κατὰ] March. Velef. ὅπως κατά. v. 22. ἐπικαλούμενον] Cant. Nov. 2. καλούμενον. ib. Βαρσαβᾶν] Cant. Βαῤῥαβᾶν, in Lat. *Barrabas*. v. 23. διὰ χειρὸς] Cant. ἐπιστολὴν διὰ χειρός. March. Velef. διὰ χειρῶν. ib. τάδε] Cant. περιέχουσαν τάδε. ib. καὶ οἱ ἀδελφοὶ] Mont. desunt. Cant. ἀδελφοί. v. 24. ἐτάραξαν] Cant. ἐξετάραξαν. ib. λέγοντες περιτέμνεσθαι καὶ τηρεῖν τὸν νόμον] Cant. March. Velef. desunt, v. 26. τὰς ψυχὰς] Cant. τὴν ψυχήν. ib. Χριστοῦ] Cant. addit εἰς πάντα πειρασμόν, in Lat. *in omnem temptationem*. v. 28. τούτων] In Nov. 2. deest. v. 29. καὶ πνικτοῦ] Cant. deest. ib. πορνείας] Vide vers. 20. ib. ἐξ] Cant. ἀφ'. ib. εὖ πράξετε] Cant. εὖ πράξατε φερόμενοι ἐν τῷ ἁγίῳ πνεύματι. v. 30. ἦλθον] Cant. ἐν ἡμέραις ὀλίγαις κατῆλθον. Mont. Nov. 2. Lin. Steph. 4. 10. 11. κατῆλθον. v. 32. ὄντες] Cant. ὄντες πλήρεις πνεύματος ἁγίου. ib. πολλοῦ] Cant. deest. v. 33. μετ' εἰρήνης] Mont. deest. ib. ἀποστόλους] Cant. Nov. 2. ἀποστείλαντας αὐτούς. March. Velef. ἀποστειλάντας αὐτούς. v. 34. αὐτοῦ] Steph. 2. addit μόνος δὲ Ἰούδας ἐπορεύθη. Hic versus deest in Mont. & Magd. & Nov. 1. v. 35. Παῦλος δὲ] Cant. Ὁ δὲ Παῦλος. March. Velef. μόνος δὲ Ἰούδας ἐπορεύθη εἰς Ἱερουσαλήμ. Παῦλος δέ. v. 36. ἡμῶν] Cant. Nov. 2. Steph. 10. 11. deest. ib. κατηγγείλαμεν] Nov. 2. ἐκηρύξαμεν. v. 37. ἐβουλεύσατο] Nov. 2. March. Velef. Steph. 10. 11. ἐβούλετο. ib. καλούμενον] Cant. Mont. Lin. March. Velef. Steph. 10. 11. ἐπικαλούμενον. v. 38. ἠξίου τὸν ἀποστάντα] Cant. οὐκ ἐβούλετο, λέγων ἀποστάντα. ib. αὐτοῖς] Cant. deest. ib. μὴ συμπαραλαβεῖν τοῦτον] Cant. εἰς ὃ ἐπέμφθησαν τοῦτον εἶναι σὺν αὐτοῖς, in Lat. *in quod missi erant, non adsumerent secum*. v. 39. οὖν] Cant. Mont. Lin. δέ. ib. τόν τε Βαρνάβαν παραλαβόντα ... ἐκπλεῦσαι] Cant. τότε Βαρνάβας παραλαβὼν ... ἐπλεύσεν. v. 40. ἐπιλεξάμενος] Cant. ἐπιδεξάμενος, in Lat. *suscepit*. ib. Θεοῦ] Cant. Mont. Lin. Κυρίου. ib. ὑπὸ] Cant. ἀπό. ib. ἐκκλησίας] Cant. addit παραδιδοὺς τὰς ἐντολὰς τῶν πρεσβυτέρων. March. Velef. παραγγείλας τὰς ἐντολὰς τηρεῖν, alias φυλάσσειν τῶν Ἀποστόλων, καὶ τῶν πρεσβυτέρων, quod ultimum servat Vulgata.

CAP. XVI.

V. 1. Κατήντησε δὲ] Cant. Διελθὼν δὲ τὰ ἔθνη ταῦτα κατήντησεν. Steph. 4. 5. 10. Nov. 2. addunt καί. ib. ἐκεῖ] Nov. 1. deest. ib. τινὸς Ἰουδαίας] March. Velef. χήρας. In Cant. Mont. Nov. 2. Lin. τινὸς deest, ut & in Steph. 4. 5. 10. 11. v. 3. τὸν πατέρα αὐτοῦ] Mont. Nov. 2. Lin. ὁ πατὴρ αὐτοῦ, & ponit post Ἕλλην. v. 4. Ὡς δὲ διεπορεύοντο] Cant. Διερχόμενοι δέ. ib. παρεδίδουν usque ad Ἀποστόλων] Cant. ἐκήρυσσον καὶ παρεδίδοσαν αὐτοῖς μετὰ πάσης παῤῥησίας τὸν Κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν ἅμα παραδιδόντες καὶ τὰς ἐντολάς. v. 6. Διελθόντες] Cant. Nov. 2. Lin. Διῆλθον. ib. λαλῆσαι τὸν λόγον] Cant. μηδενὶ λαλῆσαι τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ. v. 7. Ἐλθόντες] Cant. Γενόμενοι δέ. Nov. 2. Lin. Steph. 3. Mont. Ἐλθόντες δέ. ib. Μυσίαν] Nov. 2. Ἀσίαν. ib. ἐπείραζον] Cant. ἤθελον, in Lat. *volebant*. ib. κατὰ] Cant. Mont. Nov. 2. Lin. Steph. 4. 5. 11. εἰς. ib. πορεύεσθαι] Mont. Nov. 2. Lin. πορευθῆναι. ib. πνεῦμα] Cant. Nov. 2. Steph. 4. 5. 11. addunt τοῦ Ἰησοῦ. v. 8. Παρελθόντες ... κατέβησαν] Cant. Διελθόντες ... κατήντησαν. v. 9. ὅραμα] Cant. ἐν ὁράματι. ib. ἀνὴρ &c.] Cant. ὡσεὶ ἀνὴρ Μακεδών τις ἦν ἑστὼς κατὰ πρόσωπον αὐτοῦ. Steph. 2. ὡσεὶ ἀνήρ. ib. αὐτὸν] Cant. deest. v. 10. Ὡς usque ad ὅτι] Cant. Διεγερθεὶς οὖν διηγήσατο τὸ ὅραμα ἡμῖν καὶ ἐνοήσαμεν. ib. ἐξελθεῖν] Mont. Lin. ἐλθεῖν. ib. Κύριος] Nov. 2. Lin. Mont. Θεός. ib. αὐτοὺς] Cant. τοὺς ἐν τῇ Μακεδονίᾳ. v. 11. Ἀναχθέντες οὖν] Cant. τῇ δὲ ἐπαύριον ἀχθέντες, in Lat. *alia die producti*. ib. τῇ τε] Cant. καὶ τῇ. ib. εἰς] Cant. ἡμέρᾳ εἰς. v. 12. Ἐκεῖθέν τε] Cant. Mont. κἀκεῖθεν. ib. πρώτη τῆς μερίδος] Cant. κεφαλή. ib. αὐτῇ] Nov. 2. Lin. ταύτῃ. v. 13. πόλεως] Cant. March. Velef. Steph. 2. πύλης. ib. ἐνομίζετο] Cant. ἐδόκει· in Lat. *videbatur*. ib. συνελθούσαις] Cant. συνεληλυθυίαις. v. 15. ὁ] Cant. πᾶς. Nov. 2. αὐτὴ καὶ ὁ. ib. Κυρίῳ] Cant. Θεῷ. ib. αὐτῆς] Cant. διὰ τοῦτο, in Lat. *per hoc*. v. 17. κατακολουθήσασα] Cant. Nov. 2. κατακολουθοῦσα. ib. καταγγέλλουσιν] Cant. εὐαγγελίζοντες. v. 18. διαπονηθεὶς &c.] Cant. ἐπιστρέψας δὲ ὁ Παῦλος τῷ πνεύματι καὶ διαπονηθεὶς εἶπε. ib. ἐξελθεῖν] Cant. ἵνα ἐξέλθῃς. ib. ἐξῆλθεν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ] Cant. εὐθέως ἐξῆλθεν. v. 19. Ἰδόντες δὲ οἱ κύριοι αὐτῆς] Cant. Ὡς δὲ εἶδον οἱ κύριοι τῆς παιδίσκης. ib. ὅτι &c.] Cant. ἀπεστερῆσθαι τῆς ἐργασίας ἧς εἶχον δι' αὐτῆς. v. 21. ἔθη] Cant. τὰ ἔθνη, in Lat. *gentes*. ib. οὐδὲ] Magd. ἤ. ib. ἐστι] Cant. ὑπάρχουσι. v. 22. συνεπέστη ὁ ὄχλος] Cant. πολὺς ὄχλος συνεπέστησαν. ib. αὐτῶν, καὶ] Cant. αὐτῶν κράζοντες, τότε. v. 23. τηρεῖν] Cant. τηρεῖσθαι. v. 24. Ὃς] Cant. Ὁ δέ. ib. εἰληφὼς] Cant. λαβών. Nov. 2. λαμβάνων. ib. εἰς τὸ ξύλον] Cant. ἐν τῷ ξύλῳ. ib. αὐτῶν] Nov. 2. αὐτοῦ. v. 25. μεσονύκτιον] Cant. μέσον τῆς νυκτός. v. 26. ἀνεῴχθη] Cant. ἀνελύθη. v. 27. Ἔξυπνος δὲ] Cant. Καὶ ἔξυπνος. v. 29. ἔντρομος] Cant. ὑπάρχων. ib. προσέπεσε] Cant. addit πρὸς τοὺς πόδας, sed expungitur. ib. Σίλᾳ] March. Velef. addit ἐπὶ τοὺς πόδας. v. 30. προαγαγὼν ... ἔξω] Cant. προήγαγεν ... ἔξω τοὺς λοιποὺς ἀσφαλισάμενος. ib. ἔφη] Cant. εἶπεν αὐτοῖς. Nov. 2. εἶπε. v. 31. ὁ] Nov. 2. Lin. Mont. πᾶς ὁ. v. 32. καὶ πᾶσι] Cant. Nov. 2. Lin. Mont. σὺν πᾶσι. v. 33. Καὶ παραλαβὼν αὐτοὺς] Mont. desunt. v. 34. τε] Cant. Nov. 2. Lin. δέ. ib. αὐτοῦ] Nov. 2. deest. ib. ἠγαλλιάσατο ... πεπιστευκὼς] Lin. ἠγαλλιάσαντο ... πεπιστευκότες. ib. πανοικὶ ... τῷ Θεῷ] Cant. σὺν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ ... ἐπὶ τὸν Θεόν. v. 35. ἀπέστειλαν οἱ στρατηγοὶ] Cant. Steph. 2. συνῆλθον οἱ στρατηγοὶ ἐπὶ τὸ αὐτὸ εἰς τὴν ἀγορὰν, καὶ ἀναμνησθέντες τὸν σεισμὸν τὸν γεγονότα, ἐφοβήθησαν, καὶ ἀπέστειλαν. ib. ἀνθρώπους] Nov. 2. ἄνδρας. ib. ἐκείνους] Cant. Steph. 2. addunt οὓς ἐχθὲς παρέλαβες. v. 36. Ἀπήγγειλε δὲ ὁ δεσμοφύλαξ] Cant. Καὶ εἰσελθὼν ὁ δεσμοφύλαξ ἀπήγγειλε. ib. τοὺς ... ἐν εἰρήνῃ] Cant. desunt. Nov. 2. ἐν εἰρήνῃ. v. 37. δείραντες] Cant. ἀναιτίους δείραντες, in Lat. *anetios caesos*. ib. ἔβαλον] Mont. ἔβαλον ἡμᾶς. ib. αὐτοὶ] Nov. 2. Lin. αὐτοὶ ἡμᾶς. v. 38. Ἀνήγγειλαν] Cant. Mont. Nov. 2. Lin. Ἀπήγγειλαν. Bib. Wech. vet. quidam Ἤγγειλαν sine δὲ τοῖς στρατηγοῖς. ib. ταῦτα usque ad finem capitis] Cant. Steph. 2. ταῦτα τὰ ῥηθέντα πρὸς τοὺς στρατηγούς· οἱ δὲ ἀκούσαντες ὅτι Ῥωμαῖοί εἰσιν, ἐφοβήθησαν· καὶ παραγενόμενοι μετὰ φίλων πολλῶν εἰς τὴν φυλακὴν παρεκάλεσαν αὐτοὺς ἐξελθεῖν, εἰπόντες, Ἠγνοήσαμεν τὰ καθ' ὑμᾶς ὅτι ἐστὲ ἄνδρες δίκαιοι. Καὶ ἐξαγαγόντες παρεκάλεσαν αὐτοὺς, λέγοντες, Ἐκ τῆς πόλεως ταύτης ἐξέλθετε, μήποτε πάλιν συστραφῶσιν ὑμῖν ἐπικράζοντες καθ' ὑμῶν. Ἐξελθόντες δὲ ἐκ τῆς φυλακῆς ἦλθον (εἰσῆλθον Cant.) πρὸς τὴν Λυδίαν· καὶ ἰδόντες τοὺς ἀδελφοὺς διηγήσαντο ὅσα ἐποίησε Κύριος αὐτοῖς παρακαλέσαντες αὐτούς. (Cant. addit καὶ ἀπῆλθον.) v. 39. ἐξελθεῖν] Nov. 2. ἀπελθεῖν ἀπό. v. 40. εἰς] Mont. Magd. Nov. 1. 2. Lin. πρός.

CAP. XVII.

V. 1. καὶ Ἀπολλωνίαν ἦλθον] Cant. καὶ κατῆλθον εἰς τὴν Ἀπολλωνίαν, κἀκεῖθεν. v. 2. Κατὰ δὲ] Cant. Καὶ κατά. ib. τῷ Παύλῳ] Cant. ὁ Παῦλος. ib. διελέγετο] Cant. Nov. 2. διελέχθη. ib. ἀπὸ] Cant. ἐκ. v. 3. ὅτι] Nov. 1. αὐτοῖς ὅτι. v. 4. τῶν τε σεβομένων] Cant. πολλοὶ τῶν σεβομένων. ib. Ἑλλήνων] Nov. 2. deest. ib. γυναικῶν τε] Cant. καὶ γυναῖκες. v. 5. Ζηλώσαντες] Magd. Cant. Steph. 7. 13. deest. ib. δὲ οἱ] Cant. οἱ δέ. ib. οἱ ἀπειθοῦντες] March. Velef. deest. ib. προσλαβόμενοι] Cant. συστρέψαντες. Steph. 7. 13. ponunt ante δὲ οἱ. ib. καὶ ὀχλοποιήσαντες] Cant. deest. ib. ἐθορύβουν] Cant. ἐθορυβοῦσαν. ib. ἐπιστάντες τε ... ἀγαγεῖν] Cant. καὶ ἐπιστάντες ... ἐξαγαγεῖν. v. 6. βοῶντες ... ἥκασι] Cant. βοῶντες καὶ λέγοντες ... οὗτοί εἰσι. ib. οἰκουμένην] March. Velef. πάλιν. Nov. 2. οἰκουμένην ὅλην. v. 8. Ἐτάραξαν δὲ] Cant. Καὶ ἐτάραξαν. v. 11. εὐγενέστεροι] Cant. εὐγενεῖς, in Lat. *nobiliores*. v. 12. Πολλοὶ] Cant. Τινές. ib. ἐπίστευσαν] Cant. ἐπίστευσαν, τινὲς δὲ ἠπίστησαν. ib. οὐκ ὀλίγοι] Cant. ἱκανοὶ ἐπίστευσαν. v. 13. καὶ ἐν usque ad κἀκεῖ] Cant. λόγος Θεοῦ κατηγγέλη εἰς Βέροιαν, καὶ * ἐπίστευσαν, καὶ ἦλθον πρὸς αὐτόν. ib. σαλεύοντες] Cant. Mont. Nov. 2. Lin. March. Velef. Steph. 4. 5. 10. 11. Comp. addunt καὶ ταράσσοντες. ib. ὄχλους] Cant. ὄχλους οὐ διελίμπανον. v. 14. Εὐθέως δὲ τότε τὸν] Cant. Τὸν μὲν οὖν. ib. πορεύεσθαι ὡς] Cant. ἀπελθεῖν. v. 15. αὐτὸν] Cant. Mont. deest. ib. Ἀθηνῶν] Cant. addit παρῆλθε δὲ τὴν Θεσσαλίαν· ἐκωλύθη γὰρ εἰς αὐτοὺς κηρύξαι τὸν λόγον, in Lat. *transiit vero Thessaliam; vetatus est enim super eos predicare sermonem*. ib. ἐντολὴν ... ἵνα ὡς τάχιστα] Cant. ἐντολὴν παρὰ Παύλου ... ὅπως ἐν τάχει. v. 17. ἡμέραν] Nov. 1. deest. ib. παρατυγχάνοντας] March. Velef. παρακύσαντας. Cant. παρατυχόντας, in Lat. *qui forte aderant*. v. 18. ὅτι] Cant. deest. ib. αὐτοῖς] Nov. 1. 2. deest. v. 19. Ἐπιλαβόμενοι &c.] Cant. Μετὰ δὲ ἡμέρας τινὰς ἐπιλαβόμενοι αὐτοῦ ἤγαγον ἐπὶ Ἄρειον πάγον πυνθανόμενοι καὶ λέγοντες. v. 20. εἰσφέρεις] Cant. φέρεις ῥήματα. Nov. 1. ib. φέρεις. v. 21. ξένοι] Cant. εἰς αὐτοὺς ξένοι. v. 22. ἔφη] Nov. 2. εἶπε. ib. ὑμᾶς] Lin. deest. v. 23. γὰρ] Lin. δέ. ib. ἐπεγέγραπτο] Cant. ἦν γεγραμμένον. ib. ὃν οὖν ἀγνοοῦντες εὐσεβεῖτε] Magd. desunt. ib. ὃν ... τοῦτον] Cant. ὃ ... τοῦτο. v. 25. τινὸς] Cant. deest. ib. αὐτὸς διδοὺς] Cant. ὅτι αὐτὸς ὁ δούς. ib. κατὰ] Nov. 2. March. Velef. Steph. 4. 10. καὶ τά. v. 26. αἵματος] March. Velef. deest. ib. ἐπὶ πᾶν τὸ πρόσωπον] Nov. 2. ἐπὶ παντὸς προσώπου. In Nov. 1. ἐπὶ πᾶν deest. ib. προτεταγμένους] Mont. Nov. 1. 2. Lin. March. Velef. Steph. 4. 5. 9. 13. Comp. προστεταγμένους. v. 27. ζητεῖν τὸν Κύριον] Cant. μάλιστα ζητεῖν * τὸ θεῖόν ἐστι, in Lat. *quærere quod divinum est*. Nov. 1. 2. Lin. ζητεῖν τὸν Θεόν. ib. ἀπὸ ἑνὸς ... ὑπάρχοντα] Cant. ὂν ἀφ' ἑνός. v. 28. ἐσμεν] Cant. ἐσμεν τὸ καθ' ἡμέραν. ib.

ib. ποιητῶν] Cant. deest. ib. τοῦ γὰρ] Cant. τοῦτο γάρ. Magd. αὐτοῦ γάρ. v. 29. χρυσῷ] Cant. ἢ τῷ χρυσῷ. v. 30. ἀγνοίας] Cant. ἀγνοίας ταύτης. ib. πᾶσι] Cant. ἵνα πάντας. Nov. 2. πάντας. v. 31. διότι] Cant. καθότι. Nov. 2. καθό. ib. ἐν ᾗ μέλλει] Cant. deest. ib. ἐν ἀνδρὶ] Cant. ἀνδρὶ Ἰησοῦ. ib. παρασχὼν] Cant. παρέχειν. v. 34. Ἀρεοπαγίτης] Cant. addit εὐσχήμων, in Lat. *complacens*, ut vers. 12. ib. καὶ γυνὴ ὀνόματι Δάμαρις] Cant. desunt.

CAP. XVIII.

V. 1. Μετὰ δὲ ταῦτα χωρισθεὶς ὁ Παῦλος] Cant. Ἀναχωρήσας δέ. ib. ἐκ] Cant. ἀπό, ut & vers. 2. v. 2. διατεταχέναι] Cant. Mont. Nov. 1. Lin. τεταχέναι. ib. Ῥώμης] Cant. addit οἳ * κατῴκησαν εἰς τὴν Ἀχαΐαν, in Lat. *qui & demorati sunt in Achaiam.* ib. αὐτοῖς] Cant. αὐτοῖς ὁ Παῦλος. v. 3. εἰς] Cant. deest. ib. παρ' αὐτοῖς] Cant. Nov. 2. πρὸς αὐτούς. ib. ἦσαν γὰρ σκηνοποιοὶ τὴν τέχνην] Cant. desunt. v. 4. Διελέγετο &c.] Cant. Εἰσπορευόμενος δὲ εἰς τὴν συναγωγήν. ib. σάββατον] Cant. σάββατον διελέγετο, καὶ ἐντιθεὶς τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ. March. Veles. σάββατον, παρεντιθέμενος τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ. ib. τοὺς Ἰουδαίους καὶ] Cant. δὲ οὐ μόνον Ἰουδαίους, ἀλλὰ καί. v. 5. Ὡς δὲ κατῆλθον] Cant. Παρεγίνοντο δέ. ib. συνείχετο τῷ πνεύματι] Cant. συνείχετο τῷ λόγῳ. March. Veles. ἐνέκειτο τῷ λόγῳ. ib. τὸν Χριστὸν] Cant. εἶναι τὸν Χριστὸν Κύριον. Nov. 2. εἶναι Χριστόν. Steph. 5. 10. εἶναι τὸν Χριστόν. ib. Ἰησοῦν] Cant. addit Πολλοῦ δὲ λόγου γινομένου, καὶ γραφῶν διερμηνευομένων. v. 6. Ἀντιτασσομένων] Nov. 2. Ἀνθισταμένων. ib. τὰ ἱμάτια] Cant. ὁ Παῦλος τὰ ἱμάτια αὐτοῦ. Nov. 2. Lin. τὰ ἱμάτια αὐτοῦ. ib. τὴν κεφαλὴν] Nov. 2. τὰς κεφαλάς. ib. ἀπὸ τοῦ] Cant. ἀφ' ὑμῶν. ib. πορεύσομαι] Cant. πορεύομαι, in Lat. *vado*. v. 7. ἐκεῖθεν] Cant. ἀπὸ Ἀκύλας. ib. ἦλθεν] Cant. Mont. Lin. εἰσῆλθεν. ib. Ἰούστου] March. Veles. Steph. 10. Τίτου Ἰούστου. ib. σεβομένου] Bib. Wech. al. φοβουμένου. v. 8. τῷ Κυρίῳ] Cant. εἰς τὸν Κύριον. ib. ἐβαπτίζοντο] Cant. addit πιστεύοντες τῷ Θεῷ διὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. v. 10. σοί] Cant. deest. v. 11. Ἐκάθισέ τε] Steph. 2. addit ἐν Κορίνθῳ. Cant. Καὶ ἐκάθισεν ἐν Κορίνθῳ. ib. ἐν αὐτοῖς] Cant. αὐτούς. v. 12. ἀνθυπατεύοντος] Cant. Mont. Nov. 1. Steph. 11. ἀνθυπάτου ὄντος. ib. τῷ Παύλῳ] Cant. συνλαλήσαντες μεθ' ἑαυτῶν ἐπὶ τὸν Παῦλον. ib. ἤγαγον] Cant. ἐπιθέντες τὰς χεῖρας ἤγαγον. v. 13. Λέγοντες] Cant. καταβοῶντες καὶ λέγοντες. v. 14. Ἰουδαῖοι] Cant. March. Veles. ἄνδρες Ἰουδαῖοι. v. 15. ζήτημα] March. Veles. Steph. 10. 11. ζητήματα. ib. ἐστι] Cant. ἔχετε. ib. γὰρ] Cant. deest. ib. ἐγὼ] Nov. 2. deest. ib. βούλομαι] Cant. θέλω. v. 17. οἱ Ἕλληνες] March. Veles. deest., Nov. 2. οἱ Ἰουδαῖοι. ib. Σωσθένην] Cant. ὅταν Σωσθένην. ib. καὶ οὐδὲν τούτων τῷ Γαλλίωνι ἔμελε] Eraduntur ea quæ pro his ponuntur in Cant. Græc. in Lat. *tunc Gallio fingebat eum non videre.* v. 18. ἐξέπλει] Cant. ἔπλευσεν. v. 19. Κατήντησε ··· κἀκείνους] Cant. Καταντήσας ··· καὶ τῷ ἐπιόντι σαββάτῳ ἐκείνους. ib. αὐτοῦ] Cant. Mont. Lin. ἐκεῖ. ib. διελέχθη] Cant. διελέγετο. v. 20. παρ' αὐτοῖς] Nov. 2. deest. v. 21. Ἀπετάξατο] Cant. Ἀποταξάμενος καί. Nov. 2. Ἀποταξάμενος αὐτοῖς, καί. ib. δεῖ usque ad πάλιν] March. Veles. Nov. 2. desunt. ib. ἑορτὴν τὴν] Cant. ἑορτὴν ἡμέραν. ib. καὶ ἀνήχθη] Cant. Nov. 2. ἀνήχθη. v. 22. Καὶ κατελθὼν] Mont. Lin. Κατελθὼν ὁ Παῦλος. Nov. 1. καὶ καταβάς. ib. ἀναβὰς] Cant. καὶ ἀναβάς. v. 23. πάντας] Nov. 2. deest. v. 24. εἰς Ἔφεσον] Cant. ἐν Ἐφέσῳ. v. 25. οὗτος] Cant. Ὅς. ib. τὴν ὁδὸν] Cant. ἐν τῇ πατρίδι τὸν λόγον. Nov. 2. τὸν λόγον. ib. τοῦ Κυρίου] Cant. Nov. 2. Ἰησοῦ. Mont. Lin. Χριστοῦ. v. 26. ἀκούσαντες δὲ] Cant. καὶ ἀκούσαντες. ib. τοῦ Θεοῦ] Nov. 2. March. Veles. τοῦ Κυρίου. v. 27. Βουλομένου &c.] Cant. Ἐν δὲ τῇ Ἐφέσῳ ἐπιδημοῦντές τινες Κορίνθιοι, καὶ ἀκούσαντες αὐτοῦ, παρεκάλουν διελθεῖν σὺν αὐτοῖς εἰς τὴν πατρίδα αὐτῶν, συγκατανεύσαντος δὲ αὐτοῦ οἱ Ἐφέσιοι ἔγραψαν τοῖς ἐν Κορίνθῳ μαθηταῖς, ὅπως ἀποδέξωνται τὸν ἄνδρα, ὃς ἐπιδημήσας εἰς τὴν Ἀχαΐαν * πολὺ συνεβάλλετο ἐν ταῖς ἐκκλησίαις. Mont. Κειμένης &c. ib. μαθηταῖς] Nov. 1. ἀδελφοῖς. ib. πολὺ τοῖς πεπιστευκόσι] Mont. πολὺ πλῆθος τῶν πεπιστευκότων. ib. διὰ τῆς χάριτος] March. Veles. desunt. v. 28. δημοσίᾳ] Cant. δημοσίᾳ διαλεγόμενος καί. ib. εἶναι &c.] Cant. τὸν Ἰησοῦν εἶναι Χριστόν.

CAP. XIX.

V. 1. Ἐγένετο δὲ &c. Παῦλον διελθόντα] Cant. Θέλοντος δὲ τοῦ Παύλου κατὰ τὴν ἰδίαν βουλὴν πορεύεσθαι εἰς Ἱεροσόλυμα, εἶπεν αὐτῷ τὸ πνεῦμα ὑποστρέφειν εἰς τὴν Ἀσίαν. διελθὼν δέ. ib. ἐλθεῖν] Cant. ἔρχεται. Mont. Lin. κατελθεῖν. v. 2. εἶπον ··· εἰ] Cant. desunt. ib. εὑρὼν] Cant. λαμβάνουσί τινες. v. 3. Εἶπέ τε] Cant. Εἶπε δέ. Mont. Lin. Ὁ δὲ εἶπε. March. Veles. Αὐτὸς δὲ εἶπε. ib. πρὸς αὐτοὺς] Nov. 2. March. Veles. deest. ib. εἶπον] Cant. ἔλεγον. v. 4. τῷ] Steph. 4. 11. τουτέστι τῷ. ib. Ἰησοῦν] Cant. deest. v. 5. δὲ] Cant. δὲ τοῦτο. ib. Ἰησοῦ] Cant. Steph. 2. addunt Χριστοῦ (deest in Steph. 2.) εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν. v. 6. ἦλθε] Cant. εὐθέως ἐπέπεσε. v. 7. δεκαδύο] Cant. Nov. 2. δώδεκα. v. 8. εἰς] Cant. ὁ Παῦλος εἰς. ib. συναγωγὴν] Cant. συναγωγὴν ἐν δυνάμει μεγάλῃ. ib. μῆνας] Nov. 1. ἡμέρας. ib. Θεοῦ] Cant. Κυρίου. v. 9. Ὡς δέ τινες] Cant. Τινὲς μὲν οὖν αὐτῶν. ib. ὁδὸν] March. Veles. ὁδὸν τοῦ Κυρίου. Steph. 4. 11. ὁδὸν τοῦ Θεοῦ. ib. τοῦ πλήθους] Cant. τοῦ πλήθους τῶν ἐθνῶν. Nov. 1. παντὸς τοῦ πλήθους. ib. τινὸς] Cant. Steph. 2. addunt ἀπὸ ὥρας Ε΄ ἕως δεκάτης. v. 10. ἀκοῦσαι τὸν λόγον] Cant. ἤκουσαν τοὺς λόγους. ib. Ἰησοῦ] Cant. Nov. 2. deest. v. 12. ἢ] Cant. Steph. 4. 5. 10. 11. καί. ib. ἐξέρχεσθαι] Cant. ἐκπορεύεσθαι. ib. Ἰησοῦ] Mont. Lin. deest. ib. ὁρκίζομεν] Cant. March. Veles. ὁρκίζω. Nov. 2. ἐξορκίζομεν. ib. τὸν] March. Veles. Steph. 11. διὰ τόν. v. 14. Ἦσαν &c.] Cant. Ἐν οἷς καὶ υἱοὶ Σκευᾶ τοῦ ἱερέως ἠθέλησαν τὸ αὐτὸ ποιῆσαι, ἔθος εἶχον τοὺς τοιούτους ἐξορκίζειν, καὶ εἰσελθόντες πρὸς τὸν δαιμονιζόμενον, ἤρξαντο ἐπικαλεῖσθαι τὸ * ὄνομα, λέγοντες, παραγγέλλομέν σοι ἐν Ἰησοῦ ὃν Παῦλος * ἐξελθεῖν κηρύσσει. v. 15. Ἀποκριθὲν δὲ] Cant. Τότε ἀποκριθέν. ib. εἶπε] Cant. Mont. Nov. 2. Lin. εἶπεν αὐτοῖς. v. 16. κατακυριεῦσαν] Cant. κυριεύσας. Nov. 2. κρατήσας. Comp. Steph. 5. 9. 10. 13. κατακυριεύσας. ib. αὐτῶν prius] Cant. Nov. 2. March. Veles. Steph. 2. 4. 11. ἀμφοτέρων. v. 17. ἐπέπεσε φόβος] Cant. φόβος ἔπεσεν. v. 18. πεπιστευκότων] Cant. πιστευόντων. v. 19. καὶ συνεψήφισαν τὰς τιμὰς αὐτῶν] Nov. 1. desunt. ib. ἀργυρίου] Nov. 1. χρυσίου. Lin. ἀργυρίου αὐτῶν. v. 20. ὁ usque ad finem versus] Cant. ἴσχυσε, καὶ ἡ πίστις τοῦ Θεοῦ ηὔξανε καὶ ἐπληθύνετο. v. 21. Ὡς δὲ ἐπληρώθη ταῦτα] Cant. Τότε. v. 22. Ἀποστείλας δὲ] Cant. Καὶ ἀποστείλας. ib. εἰς τὴν Ἀσίαν] Cant. ὀλίγον ἐν τῇ Ἀσίᾳ. v. 23. ὁδοῦ] March. Veles. ὁδοῦ τοῦ Κυρίου. v. 24. ἀργυροῦς] Mont. Lin. addunt ἴσως κιβώρια μικρά. Quod Scholion e margine irrepsisse videtur. v. 25. Οὓς] Cant. Οὗτος omisso καὶ sequente. ib. ἐργάτας] Cant. τεχνίτας. ib. εἶπεν, ἄνδρες] Cant. ἔφη πρὸς αὐτούς, ἄνδρες συντεχνῖται. ib. ἡμῶν] Cant. Nov. 2. ἡμῖν. v. 26. ὅτι] Cant. deest. ib. Ἐφέσου, ἀλλὰ] Cant. ἕως Ἐφέσου, ἀλλὰ καί. ib. οὐκ εἰσὶ ··· ὅτι] Cant. τίς ποτε ··· ὅτι οὗτοι. ib. χειρῶν] Mont. Lin. χειρῶν ἀνθρώπων. v. 27. λογισθῆναι, μέλλειν δὲ καὶ καθαιρεῖσθαι] Cant. λογισθήσεται, καὶ καθαιρεῖσθαι μέλλει. ib. τὴν μεγαλειότητα] Steph. 4. 5. 10. τῆς μεγαλειότητος.

v. 28. Ἀκούσαντες δὲ] Cant. Ταῦτα δὲ ἀκούσαντες. ib. θυμοῦ] Cant. Steph. 2. addunt δραμόντες εἰς ἄμφοδον, in Lat. Cant. *currentes in amphodum.* v. 30. εἴων αὐτὸν οἱ μαθηταὶ] Cant. οἱ μαθηταὶ ἐκώλυον. v. 31. ὄντες] Cant. ὑπάρχοντες. v. 32. πλείους] Cant. πλεῖστοι. v. 33. τὴν χεῖρα] Cant. March. Veles. Steph. 4. 11. τῇ χειρί. v. 34. ἐπιγνόντων] Comp. Steph. omn. ἐπιγνόντες. ib. ὡς ἐπὶ] Mont. Lin. ὥστε περί. v. 35. Καταστείλας] Cant. Καταστείσας. ib. Ἐφεσίων] Cant. ἡμετέραν. ib. θεᾶς] Cant. Nov. 2. deest. ib. καὶ τοῦ] March. Veles. καὶ τῆς. v. 37. τούτους οὔτε ··· οὔτε] Cant. τούτους ἐνθάδε μήτε ··· μήτε. ib. τὴν θεὰν] Mont. Lin. τὸν θεόν. Nov. 1. 2. τὴν θεόν. v. 38. Δημήτριος] Cant. addit οὗτος. ib. πρὸς &c.] Cant. ἔχουσι πρὸς αὐτούς τινα λόγον. v. 39. περὶ ἑτέρων] Nov. 2. Steph. 10. περαιτέρω. March. Veles. περὶ ἑτέρου. v. 40. ἐγκαλεῖσθαι &c.] Cant. σήμερον ἐγκαλεῖσθαι στάσεως. ib. ὑπάρχοντος] Cant. ὄντος. ib. οὗ] Mont. Magd. Lin. Nov. 1. οὐ οὐ. ib. τῆς] Nov. 2. Lin. περὶ τῆς.

CAP. XX.

V. 1. προσκαλεσάμενος] Nov. 2. μεταπεμψάμενος. ib. μαθητὰς] Cant. μαθητὰς πολλὰ παρακαλέσας. Mont. Nov. 2. Lin. Steph. 4. 5. 11. μαθητὰς παρακαλέσας. ib. καὶ &c.] Steph. 4. 5. 11. ἀσπασάμενος τε. ib. πορευθῆναι] Cant. deest. Mont. Nov. 2. Lin. πορεύεσθαι. v. 2. τὰ μέρη] Cant. πάντα τὰ μέρη. ib. αὐτοὺς] Cant. deest. v. 3. γενομένης] Cant. γενηθείσης. ib. μέλλοντι ἀνάγεσθαι] Cant. ἠθέλησαν ἀναχθῆναι. ib. ἐγένετο γνώμη τοῦ] Cant. εἶπε δὲ τὸ πνεῦμα αὐτῷ. v. 4. Συνείπετο δὲ αὐτῷ] Cant. Μέλλοντος οὖν ἐξιέναι αὐτοῦ. In Nov. 1. αὐτῷ deest. ib. Σώπατρος] Cant. Σώπατρος Πύρρου. March. Veles. Σωσίπατρος Πύρρου. Steph. 4. 9. 13. Σωσίπατρος. Steph. 5. 10. 11. Nov. 2. Comp. Σώπατρος Πύρρου. ib. Δερβαῖος] Cant. Δουβέριος, in Lat. *Duverius*. ib. Ἀσιανοὶ] Cant. Ἐφέσιοι. v. 5. ἡμᾶς] Cant. αὐτόν. v. 6. ἄχρις ἡμερῶν πέντε] Cant. πεμπταῖοι, in Lat. *quintani*. ib. οὗ] Cant. ἐν ᾗ καί. v. 7. μιᾷ] Cant. μιᾷ πρώτῃ. ib. τῶν μαθητῶν] Cant. Nov. 2. March. Veles. Steph. 4. 10. ἡμῶν. v. 8. λαμπάδες] Cant. ὑπολαμπάδες. ib. ἦσαν] Steph. omn. & Comp. ἦμεν. v. 9. Καθήμενος] Cant. Nov. 2. Καθεζόμενος. ib. τῆς θυρίδος, καταφερόμενος] Cant. τῇ θυρίδι κατεχόμενος. ib. ἀπὸ] Cant. Nov. 1. ὑπό. ib. ἤρθη] Cant. ἐπήρθη. v. 10. αὐτῷ] Cant. ἐπ' αὐτῷ. ib. συμπεριλαβὼν] Cant. addit καί. Nov. 2. addit αὐτόν. v. 12. Ἤγαγον δὲ τὸν παῖδα] Cant. ἀσπαζομένων δὲ αὐτῶν ἤγαγε τὸν νεανίσκον. v. 13. προελθόντες ἐπὶ] Cant. κατελθόντες εἰς. ib. μέλλων] Cant. Nov. 2. ὡς μέλλων. ib. Ἄσσον hic & versu seq.] Nov. 2. Νῆσον. v. 15. καὶ μείναντες ἐν Τρωγυλλίῳ] Nov. 2. March. Veles. desunt. v. 16. ὅπως &c.] Cant. μήποτε γενηθῇ αὐτῷ κατάσχεσίς τις. ib. εἰ δυνατὸν ἦν αὐτῷ] Cant. desunt. v. 17. μετεκαλέσατο] Cant. μετεπέμψατο. v. 18. εἶπεν αὐτοῖς] Cant. ὁμοῦ τε ὄντων αὐτῶν εἶπε πρὸς αὐτούς. March. Veles. καὶ ὁμόσε ὄντων εἶπεν &c. Steph. 2. ὁμόσε ὄντων αὐτῶν, (al. ὁμοθυμαδὸν) εἶπεν &c. ib. ἐπίστασθε] Cant. ἐπίστασθε ἀδελφοί. Steph. 4. 11. ἀδελφοὶ ἐπίστασθε. ib. πῶς] Cant. ὡς τριετίαν καὶ πλεῖον πῶς. v. 19. μετὰ] Nov. 2. μεθ' ὑμῶν μετά. ib. πολλῶν] Cant. deest. v. 20. ὑμᾶς] Cant. deest. v. 21. τὴν εἰς &c.] Cant. διὰ τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ. v. 22. εἰδὼς] Cant. γινώσκων. v. 23. πόλιν] Cant. πᾶσαν πόλιν. March. Veles. πάσας πόλεις. ib. διαμαρτύρεται] Cant. Nov. 2. Steph. 4. 5. 10. addunt μοι. ib. μένουσιν] Cant. March. Veles. Steph. 2. addunt μοι (deest in Steph. March. Veles.) ἐν Ἱεροσολύμοις. v. 24. μετὰ χαρᾶς] Cant. March. Veles. deest. ib. οὐδενὸς λόγον ποιοῦμαι] March. Veles. οὐδὲν τούτων φοβοῦμαι. ib. ἣν ἔλαβον] Cant. τοῦ λόγου ὃν παρέλαβον. March. Veles. τοῦ λόγου ὃν &c. Nov. 2. ὃν παρέλαβον. ib. τιμίαν ἐμαυτῷ] March. Veles. τιμιωτέραν ἐμαυτοῦ. ib. διαμαρτύρασθαι] Cant. Steph. 2. addunt Ἰουδαίοις καὶ Ἕλλησι. ib. Κυρίου] Nov. 1. 2. Lin. Κυρίου Ἰησοῦ. v. 25. τοῦ Θεοῦ] Cant. τοῦ Ἰησοῦ. Nov. 2. deest. v. 26. ἐγὼ] Cant. Nov. 2. εἰμι. ib. πάντων] Mont. Lin. Steph. 10. 13. πάντων ὑμῶν. v. 28. τοῦ Θεοῦ] Cant. Nov. 2. τοῦ Κυρίου. Mont. Lin. Magd. Steph. 4. 5. 11. 13. Comp. τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ. v. 29. τοῦτο] Cant. Nov. 2. deest. ib. βαρεῖς] March. Veles. ἅρπαγες. v. 30. ἀποσπᾶν] Cant. ἀποστρέφειν. v. 31. ἕκαστον] Cant. Steph. 4. 10. 11. addunt ὑμῶν. v. 32. ἀδελφοὶ] Cant. Mont. Lin. deest. ib. Θεῷ] Cant. Lin. Κυρίῳ. ib. ἐποικοδομῆσαι] Cant. οἰκοδομῆσαι ὑμᾶς. ib. ὑμῖν] Cant. deest. ib. πᾶσιν] Cant. τῶν πάντων. v. 33. οὐδενὸς] Cant. οὐδενὸς ὑμῶν. v. 34. χρείαις μου] Cant. χρείαις μου πᾶσιν, sed corrigitur. ib. αὐταὶ] Cant. μου. v. 35. τῶν λόγων] March. Veles. τοῦ λόγου. v. 36. αὐτοῖς] Nov. 2. deest. v. 38. ᾧ εἰρήκει] Cant. deest.

CAP. XXI.

V. 1. ὑμᾶς] Nov. 1. deest. Lin. Nov. 2. ἡμᾶς. ib. ἤλθομεν] Cant. ἤκομεν. ib. ἑξῆς εἰς τὴν] Cant. ἐπιούσῃ εἰς. ib. Πάταρα] Cant. Πάταρα καὶ Μύρα. v. 2. Φοινίκην] Hinc usque ad vers. 10. verbo προφήτης textus Græcus in Cant. deest. v. 3. καὶ κατήχθημεν εἰς Τύρον] Nov. 2. desunt. Lin. Καὶ κατήλθομεν. v. 4. Καὶ ἀνευρόντες] Mont. Lin. Nov. 2. Ἀνευρόντες δέ. ib. ἐπεμείναμεν] Nov. 2. ἐπέμειναν. ib. αὐτοῦ ··· οἵτινες] Cant. Lat. *apud eos ··· quidam.* ib. ἀναβαίνειν &c.] Nov. 2. ἐπιβαίνειν εἰς Ἱεροσόλυμα. v. 5. ἐξελθόντες ἐπορευόμεθα] Cant. Lat. *sequenti autem die exeuntes ambulamus viam nostram.* ib. προσηυξάμεθα] Nov. 2. προσευξάμενοι. v. 6. Καὶ ἀσπασάμενοι] Nov. 2. Ἠσπασάμεθα. ib. ἐπέβημεν εἰς τὸ πλοῖον] Cant. Lat. desunt. Nov. 2. καὶ ἀνέβημεν &c. v. 8. οἱ περὶ τὸν Παῦλον] Cant. Lat. Nov. 2. March. Veles. Steph. 4. 10. Comp. desunt, & pro ἦλθον substituunt ἤλθομεν, quod & Lin. quoque. ib. ὄντος] March. Veles. ὄντος ἑνός. v. 10. ἡμῶν] Nov. 1. deest. v. 11. τάδε λέγει τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον] Nov. 2. desunt. ib. δήσουσιν] Nov. 2. δήσουσιν αὐτόν. v. 12. Ὡς δὲ ἠκούσαμεν ταῦτα] March. Veles. Ὁ δὲ ἀκούσαντες. ib. ἡμεῖς τε καὶ οἱ ἐντόπιοι] Cant. ἡμεῖς τὸν Παῦλον. ib. ἀναβαίνειν] Cant. ἐπιβαίνειν. v. 13. Ἀπεκρίθη δὲ] Cant. Εἶπε δὲ πρὸς ἡμᾶς. ib. Παῦλος] Mont. Lin. Steph. 10. Παῦλος, καὶ εἶπε. ib. συνθρύπτοντες] Cant. θορυβοῦντες. ib. δεθῆναι] Cant. addit βούλομαι. ib. Ἰησοῦ] Cant. Ἰησοῦ Χριστοῦ. v. 14. εἰπόντες ··· Κυρίου] Cant. εἰπόντες πρὸς ἀλλήλους ··· Θεοῦ. v. 15. τὰς ἡμέρας ταύτας] Cant. τινὰς ἡμέρας. ib. ἀποσκευασάμενοι] Cant. ἀποταξάμενοι, in Lat. *refecimus.* March. Veles. Steph. 10. παρασκευασάμενοι. Mont. Nov. 1. 2. Lin. Steph. 4. 5. 11. 13. Comp. ἐπισκευασάμενοι. ib. ἀνεβαίνομεν] Mont. ἀνέβημεν. v. 16. Συνῆλθον δὲ καὶ τῶν μαθητῶν] Cant. desunt, sed ascribuntur margini charactere recentiori. ib. δὲ καὶ] Steph. 4. 10. καί τινες τῶν. ib. ἄγοντες παρ' ᾧ ξενισθῶμεν] Cant. οὗτοι δὲ ἤγαγον ἡμᾶς παρ' ᾧ ξενισθῶμεν καὶ παραγενόμενοι εἰς τινὰ κώμην ἐγενόμεθα παρά. ib. Μνάσωνι] March. Veles. Ἰάσωνι. v. 17. Γενομένων δὲ ἡμῶν εἰς] Cant. Lat. *Inde exeuntes venimus.* ib. ἀσμένως ἐδέξαντο] Cant. ὑπεδέξαντο δὲ ἡμᾶς ἀσμένως, in Lat. *susceperunt autem nos cum lætitia.* Steph. 4. ἀσπασάμενοι ἐδέξαντο.

v. 18. εἰσίει] Mont. εἰσῆλθε. ib. πρεσβύτεροι] Mont. addit συνηγμένοι. v. 19. αὐτοὺς ἐξηγεῖτο] Cant. διηγεῖτο. v. 20. Κύριον] Mont. Nov. 2. Lin. Θεόν. ib. εἶπόν τε] Cant. εἰπόντες. ib. αὐτῷ] Cant. deest. ib. Ἰουδαίων] Cant. ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ. Mont. ἐν τοῖς Ἰουδαίοις. ib. πάντες] Cant. πάντες * εἰσι. v. 21. Κατηχήθησαν] Cant. Κατήχησαν, in Lat. *diffamaverunt*. ib. πάντας] Cant. ὄντας, in Lat. *sunt*. ib. τοῖς ἔθνεσι] Cant. ἐν τοῖς ἔθνεσι (sed ν videtur expungi) αὐτοῦ, in Lat. *gentes ejus ambulant*. Steph. 11. τοῖς ἔθνεσι πιστεύουσι περιέρχεσθαι. v. 22. δεῖ πλῆθος συνελθεῖν] Nov. 2. desunt. In Magd. συνελθεῖν deest. ib. γὰρ ὅτι ἐλήλυθας] Nov. 2. ὅτι ἐληλυθότες. v. 24. ἐπ' αὐτοῖς] Cant. εἰς αὐτούς. ib. γνῶσι] Cant. Nov. 2. Lin. γνώσονται. ib. ὧν] Nov. 2. περὶ ὧν. v. 25. ἡμεῖς] Cant. οὐδὲν ἔχουσι λέγειν πρὸς σέ, ἡμεῖς γάρ. ib. μηδὲν τοιοῦτον τηρεῖν αὐτούς, εἰ μὴ] March. Velef. desunt. ib. αἷμα, καὶ πνικτὸν] Cant. καὶ πνικτὸν deest. Nov. 2. αἷμα πνικτόν. ib. φυλάσσεσθαι &c.] March. Velef. ἀπέχεσθαι ἑαυτοὺς εἰδωλοθύτου, καὶ αἵματος, καὶ πνικτοῦ, καὶ πορνείας. v. 26. ἐχόμενῃ] Cant. ἐπιούσῃ. ib. εἰσήει ··· ὅπως οὖ] Cant. εἰσῆλθε ··· ὅπως. v. 27. Ὡς &c.] Cant. Συντελουμένης δὲ τῆς ἑβδόμης ἡμέρας. ib. συντελεῖσθαι] Nov. 2. συμπληροῦσθαι. ib. Ἰουδαῖοι ··· ἐπέβαλον] Cant. Ἰουδαῖοι ἐληλυθότες ··· ἐπιβάλλουσιν. v. 28. κεκοίνωκε] Cant. ἐκοινώνησε, in Lat. *communicavit*. v. 29. προεωρακότες] Magd. Mont. Nov. 1. Lin. Bib. Wech. al. ἑωρακότες. ib. ἐνόμιζον] Cant. ἐνομίσαμεν. v. 30. τοῦ λαοῦ] Nov. 2. deest. ib. αὐτὸν] Cant. deest. v. 33. Τότε ἐγγίσας] Magd. Nov. 1. Lin. Mont. Ἐγγίσας δέ. v. 34. ἄλλο τι] Cant. ἄλλα. ib. ἐβόων] Cant. Nov. 2. ἐπεφώνουν. ib. μὴ δυνάμενος δὲ] Cant. καὶ μὴ δυναμένου αὐτοῦ. v. 35. ὅτε ··· συνέβη] Cant. εἰς ··· συνέβη τὸν Παῦλον. ib. αὐτὸν] Cant. deest. ib. ὄχλου] Cant. λαοῦ. v. 36. τοῦ λαοῦ] Cant. deest. ib. κρᾶζον] Nov. 2. κράζοντες. ib. αἶρε] Cant. αἴρεσθαι. v. 37. ὁ Παῦλος] Cant. deest. ib. λέγει &c.] Nov. 2. εἶπε. Cant. τῷ χιλιάρχῳ ἀποκριθεὶς εἶπε. ib. εἰπεῖν τι] Cant. λαλῆσαι. v. 38. Οὐκ ἄρα] Cant. Οὐ. ib. ἄνδρας] Nov. 2. deest. v. 39. Ταρσεὺς] Cant. ἐν Ταρσῷ δέ. ib. οὐκ ἀσήμου πόλεως πολίτης] Cant. γεγεννημένος. ib. ἐπίτρεψον] Cant. συγχωρῆσαι. v. 40. αὐτοῦ] Cant. τοῦ χιλιάρχου. ib. κατέσεισε ··· τῷ λαῷ. πολλῆς δὲ] Cant. κατασείσας ··· πρὸς αὐτούς, πολλῆς τῆς ἡσυχίας.

CAP. XXII.

V. 2. προσεφώνει] Cant. Mont. Nov. 1. Lin. προσφωνεῖ. Nov. 2. προσεφώνησε. ib. παρέσχον ἡσυχίαν] Cant. ἡσύχασαν. v. 3. πεπαιδευμένος] Cant. παιδευόμενος. ib. ὑπάρχων] Cant. deest. ib. Θεοῦ] March. Velef. νόμου. v. 4. Ὃς] Cant. Καί. ib. ἄχρι] Cant. Mont. Lin. μέχρι. ib. φυλακὰς] Cant. φυλακήν. v. 5. μαρτυρεῖ ··· πᾶν] Cant. μαρτυρήσει ··· ὅλον. ib. πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς] Cant. παρὰ τῶν ἀδελφῶν. v. 6. Ἐγένετο δέ μοι πορευομένῳ καὶ ἐγγίζοντι] Cant. desunt. v. 7. Ἔπεσά τε] Cant. Καὶ ἔπεσον. v. 9. καὶ ἔμφοβοι ἐγένοντο] Lin. March. Velef. desunt. v. 10. Κύριος] Cant. deest. ib. περὶ πάντων ὧν τέτακταί σοι] Mont. τί σε δεῖ. ib. τέτακταί σοι] M. Velef. δεῖ σε. ib. ποιῆσαι] Lin. ποιεῖν. ib. πάντων] Hinc deest folium in Cant. viz. usque ad καὶ φυλάσσων vers. 20. v. 12. εὐσεβὴς] Mont. Nov. 1. 2. Lin. Comp. Steph. omn. εὐλαβής. March. Velef. deest. ib. Ἰουδαίων] Nov. 1. 2. Lin. Comp. Steph. omn. ἐν Δαμασκῷ Ἰουδαίων. v. 13. εἰς αὐτὸν] Cant. Lat. deest. v. 15. τοῦ Κυρίου] March. Velef. Nov. 2. αὐτοῦ. Cant. Lat. *ejus*. v. 18. σου τὴν μαρτυρίαν περὶ ἐμοῦ] Cant. Lat. *testimonium meum*. v. 20. ἐξεχεῖτο] Nov. 2. ἐξεχύνετο. ib. μάρτυρός σου] Steph. 5. Comp. πρωτομάρτυρός σου. Steph. 10. πρῶτος μάρτυρος. ib. τῇ ἀναιρέσει αὐτοῦ] Cant. Lat. desunt. v. 23. αὐτῶν] Cant. deest. Steph. 10. αὐτῶν ἐπὶ πλεῖον. ib. ἀέρα] Cant. οὐρανόν. v. 24. ἄγεσθαι] Cant. Nov. 2. εἰσάγεσθαι. ib. ἐπεφώνουν αὐτῷ] Cant. κατεφώνουν περὶ αὐτοῦ. v. 25. προέτεινεν] Cant. προέτειναν. Steph. 10. 11. Comp. προσέτειναν. ib. αὐτὸν] Nov. 2. deest. ib. ὁ Παῦλος] Cant. deest. ib. ἑστῶτα] March. Velef. ἀρεστῶτα ἑαυτῷ. Steph. 10. ἐφεστῶτα. ib. εἰ &c.] Cant. εἰ ἔξεστιν ὑμῖν ἄνθρωπον Ῥωμαῖον καὶ ἀκατάκριτον μαστίζειν. v. 26. Ἀκούσας &c.] Cant. Τοῦτο ἀκούσας ὁ ἑκατοντάρχης ὅτι Ῥωμαῖον αὐτὸν λέγει. ib. ἀπήγγειλε τῷ χιλιάρχῳ] Cant. March. Velef. τῷ χιλιάρχῳ καὶ (deest καὶ in Cant.) ἀπήγγειλεν αὐτῷ. ib. λέγων] Cant. deest. v. 27. Προσελθὼν δὲ ··· εἶπεν αὐτῷ] Cant. Τότε προσελθὼν ··· ἐπηρώτησεν αὐτόν. ib. εἰ] Cant. Mont. Nov. 1. 2. Lin. Steph. 4. 10. deest. ib. ἔφη, ναί] Cant. εἶπεν, εἰμί. v. 28. Ἀπεκρίθη τε ὁ χιλίαρχος] Cant. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ χιλίαρχος εἶπεν. ib. πολλοῦ] Cant. οἶδα πόσου. ib. πολιτείαν] March. Velef. πόλιν. ib. ὁ δὲ Παῦλος] Cant. Παῦλος δέ. v. 29. Εὐθέως οὖν] Cant. Τότε. ib. ἀπ' αὐτοῦ] Hinc omnia usque ad finem libri desiderantur in Cant. MS. tam Græce quam Latine. v. 30. ἀπὸ τῶν δεσμῶν] Nov. 2. March. Velef. desunt. ib. ἐλθεῖν] Nov. 2. March. Velef. συνελθεῖν. ib. ὅλον] Nov. 2. πᾶν. ib. αὐτῶν] Nov. 2. deest.

CAP. XXIII.

V. 1. ἡμέρας] Steph. 10. ὥρας. v. 2. ἐπέταξε] Nov. 2. ἐκέλευσε. v. 3. κάθῃ κρίνων] March. Velef. καθήμενος κρίνεις. v. 5. ἄρχοντα] Nov. 1. ὅτι ἄρχοντα. ib. σου] Lin. deest. v. 6. τὸ δὲ] Nov. 1. καὶ τό. ib. Φαρισαίου] Nov. 2. March. Velef. Bib. Wech. al. Φαρισαίων. v. 7. καὶ τῶν Σαδδουκαίων] Magd. desunt. ib. ἐσχίσθη] March. Velef. ἐλύθη. v. 9. οἱ γραμματεῖς] March. Velef. deest. Nov. 2. Steph. 4. 10. 11. τινὲς τῶν γραμματέων. ib. τοῦ μέρους τῶν] March. Velef. τινὲς τῶν. ib. εἰ δὲ] March. Velef. τί εἰ. ib. μὴ θεομαχῶμεν] March. Velef. deest. v. 10. εὐλαβηθεὶς] Nov. 2. φοβηθείς. ib. καταβὰν] Magd. Nov. 1. καταβῆναι καί. Lin. αὐτὸ præponit. v. 11. Παῦλε] Nov. 2. deest. v. 12. τινὲς τῶν Ἰουδαίων] Nov. 2. οἱ Ἰουδαῖοι. ib. λέγοντες] Nov. 1. deest. v. 13. πεποιηκότες] Nov. 2. ποιησάμενοι. v. 14. ἀναθέματι] Lin. deest. v. 15. σὺν τῷ] Steph. 11. 13. καὶ τῷ. ib. αὔριον] Nov. 2. March. Velef. deest. v. 17. ἔφη] Nov. 2. εἶπε. ib. ἀπάγαγε] Lin. ἐπανάγαγε. Nov. 1. ἄπαγε. ib. ἔχει usque ad καί φησιν vers. 18.] Nov. 1. desunt. v. 18. καί φησιν] Lin. εἰπών. ib. προσκαλεσάμενος] March. Velef. deest. v. 19. ἐπυνθάνετο] March. Velef. καὶ ἐπύθετο αὐτόν. v. 23. στρατιώτας] Steph. 4. 10. στρατιώτας ἐνόπλους. v. 24. ἵνα] Nov. 2. ὅπως. v. 28. δὲ γνῶναι] Nov. 2. τε ἐπιγνῶναι. v. 30. εἰς τὸν ἄνδρα μέλλειν ἔσεσθαι ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων] March. Velef. ἣν ἐπίμασιν αὐτῷ. In Nov. 2. omnia desunt præter ἔσεσθαι. ib. ἐξαυτῆς ἔπεμψα] March. Velef. ἔπεμψα αὐτόν. ib. ἔρρωσο] Lin. Nov. 1. ἔρρωσθε. v. 31. Ἀντιπατρίδα] Nov. 2. πατρίδα. v. 33. εἰσελθόντες] Nov. 2. March. Velef. ἐλθόντες. v. 34. ὁ ἡγεμὼν] Nov. 2. March. Velef. deest. v. 35. ὅταν καὶ] In Nov. 2. καὶ deest.

CAP. XXIV.

V. 1. τῶν πρεσβυτέρων] Nov. 2. Steph. 4. 5. 10. 11. πρεσβυτέρων τινῶν. v. 3. κατορθωμάτων] Nov. 2. διορθωμάτων πολλῶν. v. 5. λοιμὸν] Lin. deest. ib. στάσιν] Nov. 2. March. Velef. Steph. 4. 10. 11. στάσεις. v. 6. καὶ κατὰ usque ad παρὰ σοῦ vers. 8.] Magd. Lin. Nov. 1. desunt. v. 7. ἀπήγαγε] March. Velef. ἀφείλετο αὐτόν. Steph. 8. ἀφείλετο καὶ πρὸς σὲ ἀπέστειλε. Comp. ἀφείλετο. v. 8. οὗ] Steph. 11. ὧν. v. 9. συνέθεντο] Steph. omn. συνεπέθεντο. v. 10. κριτὴν] Nov. 2. Steph. 4. 5. 10. 11. κριτὴν δίκαιον. ib. εὐθυμότερον] March. Velef. Steph. 4. 10. εὐθύμως, ut & Nov. 2. v. 11. γνῶναι] Steph. 2. Lin. ἐπιγνῶναι. ib. ἢ] Magd. Nov. 1. 2. Lin. deest. v. 13. με] Nov. 2. Steph. 4. Comp. deest. ib. δύνανται] Steph. 4. 10. δύνανταί σοι. Bib. Wech. al. δυνήσονταί σοι. Nov. 2. σοὶ δύνανται. v. 14. πατρῴῳ Θεῷ] March. Velef. τῷ πατρὶ καὶ τῷ Θεῷ μου. ib. καὶ τοῖς] Nov. 2. Steph. 4. 5. 11. καὶ τοῖς ἐν τοῖς. v. 16. ἔχειν] Nov. 1. 2. Lin. Steph. 5. 10. 13. Comp. ἔχων. v. 17. προσφορὰς] March. Velef. προσφορὰς καὶ εὐχάς. v. 12. ἀπὸ τῆς &c.] Nov. 2. τῶν ἀπὸ τῆς ··· Ἰουδαίων. ib. δεῖ] Nov. 2. March. Velef. Steph. 4. 10. ἔδει. ib. εἴ τι &c.] Comp. Steph. omn. εἴ τι ἔχοιεν. In Nov. 1. 2. Lin. εἰ deest. v. 22. διαγνώσομαι] March. Velef. ἀκούσομαι. Steph. 10. ἀκριβέστερον διαγνώσομαι. ib. τὰ καθ' ὑμᾶς] March. Velef. ὑμῶν. v. 23. τὸν Παῦλον] Nov. 2. αὐτόν. v. 24. γυναικὶ] Nov. 2. ἰδίᾳ γυναικί. ib. αὐτοῦ] Nov. 1. 2. Lin. deest. ib. Χριστὸν] Nov. 2. Lin. Steph. 10. 11. 13. Χριστὸν Ἰησοῦν. v. 25. ἔσεσθαι] Nov. 2. deest. v. 26. ὑπὸ] Nov. 1. 2. Lin. αὐτῷ ὑπό. ib. ὅπως λύσῃ] Nov. 1. ἵνα ἀπολύσῃ. ib. ὡμίλει] Nov. 2. διήγετο. v. 27. τε χάριτας] March. Velef. Steph. 4. 10. δὲ χάριν.

CAP. XXV.

V. 2. Ἐνεφάνισαν δὲ] March. Velef. Ἐνετύχησάν τε. Steph. 4. 10. Ἐνεφάνισάν τε. ib. ὁ ἀρχιερεὺς] Nov. 2. March. Velef. Steph. 4. 10. οἱ ἀρχιερεῖς. v. 3. κατ'] Nov. 2. Steph. 10. περί. v. 4. ἐν τάχει] Lin. deest. v. 5. τοῦτῳ] March. Velef. τοῦτῳ ἔγκλημα. Comp. Steph. 4. 5. 11. τοῦτῳ ἄτοπον. ib. τούτῳ] Nov. 2. τούτῳ ἄτοπον. v. 6. πλείους ἢ] Nov. 2. March. Velef. Steph. 5. 10. 11. οὐ πλείους ὀκτὼ ἤ. v. 7. περιέστησαν] Nov. 2. Steph. 4. 10. περιέστησαν αὐτόν. v. 11. γὰρ] Nov. 2. οὖν. ib. αὐτοῖς] Nov. 2. τούτοις. v. 12. Καίσαρα ἐπικέκλησαι] Nov. 2. Lin. desunt: & pro ἐπὶ quod sequitur habent πρός. v. 13. τινῶν] Nov. 2. deest. v. 14. ἀνέθετο] Steph. 8. 11. Comp. ἀνέθετο. v. 15. αὐτοῦ] March. Velef. deest. ib. δίκην] Steph. 4. 10. καταδίκην. v. 16. τινα ἄνθρωπον] Steph. 10. τινι ἀνθρώπῳ. ib. εἰς ἀπώλειαν] Steph. 10. deest. v. 18. ἐγὼ] March. Velef. ἐγὼ τὸ πονηρόν. Nov. 2. Steph. 4. 10. 11. ἐγὼ πονηράν. v. 20. τούτου] Nov. 2. Steph. 10. τούτων. v. 21. πέμψω] Steph. 4. 5. 10. 11. ἀναπέμψω. v. 22. ἀκούσῃ] Magd. ἀκούσω. v. 24. τοῦτον &c.] March. Velef. τοῦτον τὸν ἄνθρωπον, &c. Steph. 11. τοῦτον; περὶ τούτου ἅπαν τό. v. 25. καταλαβόμενος] Steph. 11. κατελαβόμην. ib. Σεβαστὸν] Lin. addit Καίσαρα. ib. αὐτὸν] Nov. 2. deest. v. 26. κυρίῳ] Nov. 2. Steph. 4. 10. 11. κυρίῳ μου. ib. γράψαι] March. Velef. Steph. 4. 10. γράψω.

CAP. XXVI.

V. 1. ἐπιτρέπεται] Steph. 4. 10. ἐπιτέτραπται. ib. ὑπὲρ] Nov. 2. Steph. 4. 10. περί. ib. χεῖρα] Nov. 2. χεῖρα αὐτοῦ. v. 3. γνώστην] Nov. 2. ἐπιστάμενος γνώστην. ib. σε] Steph. 5. σε εἰδώς. Steph. 10. σε ἐπιστάμενος. v. 6. πατέρας] Nov. 2. Steph. 4. 5. 10. πατέρας ἡμῶν. v. 7. Εἰς ἣν] March. Velef. Ἐν ᾗ. ib. βασιλεῦ Ἀγρίππα] Nov. 2. deest. v. 14. λέγουσαν] Nov. 2. λέγουσαν. ib. καὶ λέγουσαν] Magd. Nov. 2. deest. v. 15. ὁ δὲ] Nov. 2. ὁ δὲ Κύριος. v. 16. σοι] Nov. 2. deest. v. 17. λαοῦ] Steph. 4. 11. λαοῦ τῶν Ἰουδαίων. ib. ἀποστέλλω] Nov. 2. Steph. 4. 10. ἐξαποστελῶ. v. 20. ἀπήγγελλον] Nov. 2. Steph. 4. Comp. ἀπήγγελλον. Steph. 10. κατήγγελλον. ib. τὸν Θεὸν] Nov. 2. Steph. 4. 5. 11. τὸν ζῶντα Θεόν. v. 21. ἐν τῷ] Nov. 2. ὄντα ἐν τῷ. ib. ἐπειρῶντο] March. Velef. addit λέγοντές μοι. v. 22. παρὰ] Nov. 2. ἀπό. v. 24. ἀπολογουμένου] March. Velef. λαλοῦντος καὶ ἀπολογουμένου. v. 25. Ὁ δὲ] Nov. 2. Ὁ Παῦλος. v. 29. εἶπεν] Nov. 2. Lin. ἔφη. ib. πολλῷ] March. Velef. Steph. 4. μεγάλῳ. v. 31. πράσσει] March. Velef. ἔπραξεν. v. 32.] Usque ad εἰ μὴ desunt in Lin.

CAP. XXVII.

V. 1. ἡμᾶς] March. Velef. αὐτόν. Lin. Steph. 5. τοὺς περὶ τὸν Παῦλον. ib. παρεδίδουν] March. Velef. καὶ παραδίδοσθαι. Steph. 8. 11. παρεδίδου. v. 2. μέλλοντες πλεῖν] Nov. 2. March. Velef. Steph. 4. 5. μέλλοντι πλεῖν ἐπί. v. 4. ἀνέμους] Lin. * τόπους ἀνέμους. v. 5. κατήλθομεν] Steph. 4. Comp. κατήχθημεν. ib. εἰς Μύρα] March. Velef. εἰς Λύστραν. v. 6. ὑμᾶς] Nov. 1. 2. Lin. ἡμᾶς. v. 9. παρῄνει ὁ Παῦλος] March. Velef. παρεκάλει αὐτούς. v. 16. κατέχομεν] Nov. 2. deest. ib. Κλαύδην] Bib. Wech. al. Καύδην. v. 17. μὴ εἰς] Steph. 4. 10. μήπως εἰς. ib. τὸ σκεῦος] Nov. 1. τὰ ἱστία. ib. ἐφέροντο] Nov. 2. ἐφερόμεθα. v. 19. ἐῤῥίψαμεν] Nov. 2. Steph. 4. 11. ἔῤῥιψαν. v. 20. οὐκ ὀλίγου] Magd. πολλοῦ. v. 22. οὐδεμία] Nov. 2. March. Velef. Steph. 10. οὐδεμιᾶς. v. 23. οὗ εἰμι ὃ καὶ] Nov. 2. οὗ ἐγώ. v. 25. ὅτι] Nov. 1. deest. v. 28. βραχὺ δὲ] March. Velef. βραχὺ δὲ ἐκεῖθεν. ib. καὶ πάλιν βολίσαντες] March. Velef. desunt. v. 29. ἐκπέσωμεν] Ita Lin. Steph. 4. 5. 9. 10. 13. Bib. Wech. in excusis quibusdam ἐκπέσωσι. ib. τέσσαρας] Nov. 1. deest. v. 33. τροφῆς] Steph. 4. 11. τινὸς τροφῆς. ib. προσδοκῶντες ἄσιτοι διατελεῖτε] Nov. 2. ἐπιτελεῖτε προσδοκῶντες καὶ ἄσιτοι διαμένετε. v. 34. προσλαβεῖν] Nov. 2. μεταλαβεῖν. ib. οὐδενὸς γὰρ] March. Velef. ὅτι οὐδενός. ib. πεσεῖται] Nov. 2. Lin. ἀπολεῖται. v. 35. κλάσας] Lin. deest. v. 39. ἐδύναντο] Nov. 1. 2. Lin. δυνατόν. v. 41. τῶν κυμάτων] March. Velef. τοῦ σάλου.

CAP. XXVIII.

V. 1. τότε] Nov. 1. οἱ περὶ τὸν Παῦλον. Steph. 5. 10. οἱ περὶ τὸν Παῦλον ἐκ τοῦ πλοὸς τότε. Comp. ib. Μελίτη] March. Velef. Μιτυλήνη. v. 3. ἐκ ··· διεξελθοῦσα] Comp. Steph. 4. 10. ἀπὸ ··· διεξελθοῦσα. v. 5. ἀποτινάξας] Nov. 1. 2. ἀποτιναξάμενος. v. 6. νεκρὸν] March. Velef. καὶ ἀποθανεῖν. v. 11. ἀνήχθημεν] Nov. 1. Steph. 5. 8. 13. ἤχθημεν. v. 14. ἐπ' αὐτοῖς] Steph. 4. οἱ μετρίως ἐπ' αὐτοῖς. Nov. 2. Steph. 10. παρ' αὐτοῖς. ib. ἐπιμεῖναι] Lin. ἐπιμείναντες. v. 16. ἤλθομεν] Steph. 4. 5. 10. εἰσήλθομεν. ib. ὁ usque ad τῷ δὲ] March. Velef. desunt. v. 17. τὸν Παῦλον] Nov. 2. αὐτόν, ut & March. Velef. ib. λαῷ] March. Velef. ἡμῶν. ib. ἢ τοῖς &c.] March. Velef. ἢ τῷ ἔθει τῷ πατρῴῳ. v. 19. ἐχ usque ad finem versus] Lin. desunt. v. 23. αὐτῷ] Nov. 2. deest. ib. ἧκον] Nov. 2. ἦλθον. v. 24. οἱ μὲν] Nov. 2. οἱ μὲν αὐτῶν. ib. λεγομένοις] Lin. addit ὑπὸ τοῦ Παύλου. v. 27. βαρέως] Nov. 2. αὐτῶν βαρέως. v. 28. τὸ] Nov. 2. τοῦτο τό. v. 31. Θεοῦ] Lin. Θεοῦ, καὶ θεραπεύων πᾶσαν νόσον. ib. Χριστοῦ] Nov. 1. Lin. deest.

EPISTOLA

EPISTOLA ad ROMANOS.

CAP. I.

Vers. 3. γινομένε] March. Velef. γινομένε αὐτῷ. v. 4. Χειςῦ] Magd. 1. deest. v. 9. μυ] March. Velef. Steph. 11. μοι. v. 10. Πάντοτε] Bib. Wech. in vet. & D. Chryfoftomo deeft. v. 13. ἵνα] Magd. 2. deeft. v. 16. τῦ Χειςῦ] March. Velef. deeft. v. 17. ζήσεται] March. Velef. ζῆ. v. 18. ἀδικία] March. Velef. τῦ Θεῦ ἐν ἀδικία. v. 25. τῶν καρδιῶν] March. Velef. τῆς καρδίας. v. 27. ἐν τῇ πλάνῃ αὐτῶν] Em. defunt. v. 30. καταλάλες, θεοςυγεῖς, ὑβριςὰς] Lin. defunt. v. 32. ... ἀλλὰ καὶ] March. Velef. οἱ αὐτὰ ... ἀλλὰ οἱ. ib. ἐπιγνόντες] Clar. ἐπιγνόντες, ὐκ ἐνόησαν.

CAP. II.

V. 1. κρίνεις] Comp. κρίματι κρίνεις. v. 4. καταφρονεῖς] Lin. deeft: fed videtur effe margini afcriptum. v. 5. ὀργὴν] Lin. deeft. v. 16. εὐαγγέλιόν μυ] Magd. Nov. 1. deeft. v. 17. Ἴδε] March. Velef. Steph. 4. 11. Comp. Εἰ δὲ. v. 18. θέλημα] March. Velef. θέλημα αὐτῦ. v. 20. τῆς γνώσεως] Nov. 1. deeft. v. 23. τῦ νόμυ] Magd. deeft. v. 26. λογιϑήσεται] Bib. Wech. al. ϖραπήσεται.

CAP. III.

V. 2. ἐπιςεύθησαν] Magd. 1. ἐπιςεύσαν. ib. Πολὺ] Bib. Wech. al. Πολλή. v. 3. κατηργήσει] March. Velef. καταργήσει. v. 4. γινέσθω] March. Velef. γινέσθω. v. 6. τὸν κόσμον] March. Velef. τῦτον τὸν κόσμον. v. 9. ϖροητιασάμεθα] March. Velef. ϖροαιτιασάμεθα. v. 10. ὅτι] Nov. 1. Magd. 1. 2. Steph. 2. Comp. deeft. v. 11. ὐκ ἔςιν ὁ ἐκζητῶν τὸν Θεὸν] Em. defunt. v. 19. ἐν τῷ νόμῳ] Steph. 11. ὑπὸ νόμον. v. 25. ἁμαρτημάτων. Ἐν τῇ &c.] Magd. 1. 2. ἁμαρτημάτων ἐν τῇ ἀνοχῇ τῦ Θεῦ· ϖρὸς. v. 26. Ἰησῦ] March. Velef. Ἰησῦ Χειςῦ. Steph. 4. Comp. Ἰησῦν. v. 27. καύχησις] March. Velef. καύχησίς σε. v. 28. ὖν] Steph. 4. 10. γὰρ. v. 30. Ἐπείπερ] Steph. 4. 5. Εἴπερ. ib. δικαιώσει] March. Velef. δικαιοῖ. v. 31. ἱςῶμεν] March. Velef. ἱςαμεν. Steph. 11. ςυνιςάνομεν.

CAP. IV.

V. 1. πατέρα] Steph. 4. 11. ϖροπάτορα. ib. εὑρηκέναι] March. Velef. ponit ftatim poft ἐρῦμεν. v. 6. δικαιοσύνην] March. Velef. addit (hic, ut puto) κατὰ χάριν τῆς χάριτος τῦ Θεῦ. v. 9. ϖεριτομὴν] March. Velef. addit μόνον μόνον. Clar. ϖεριτομὴν μόνον. v. 10. ὐκ ufque ad finem verfus] Defunt in Em. v. 11. ϖεριτομῆς] Steph. 5. 10. ϖεριτομὴν. v. 15. γὰρ] Steph. 11. δέ. v. 16. μόνον] Magd. 2. deeft. v. 17. ἐπίςευσε] March. Velef. ἐπίςευσας. ib. ὡς] Lin. εἰς. v. 18. σπέρμα σε] March. Velef. addit ὡσεὶ τὰ ἄςρα τῦ ὐρανῦ, καὶ ἡ ἄμμος τῆς θαλάσσης. v. 23. αὐτῷ] March. Velef. αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην. v. 24. Ἰησῦν] March. Velef. Ἰησῦν Χειςόν. v. 25. δικαίωσιν] Steph. 4. δικαιοσύνην.

CAP. V.

V. 2. ἔσχήκαμεν] March. Velef. ἔχομεν ... ἡμῶν. v. 6. Ἔτι γὰρ] March. Velef. Εἰς τί γάρ. Clar. Ἔτι γάρ, fed legendum Εἰς τί· nam Codicis verfio habet Ut quid, & iterum ἔτι repetitur poft ἀσθενῶν. v. 10. τῷ Θεῷ] Lin. deeft. v. 11. καυχώμενοι] Steph. 11. καυχώμεθα. v. 13. ἐλλογεῖται] March. Velef. ἐνελογεῖτο. v. 16. ἁμαρτήσαντος] March. Velef. ἁμαρτήματος. v. 17. τῆς δωρεᾶς] Steph. 5. 11. τὴν δωρεάν. v. 18. δικαιώματος] Clarom. δικαιώματα.

CAP. VI.

V. 3. ἀγνοεῖτε] Lin. March. Velef. Steph. 4. ἀγνοεῖτε, ἀδελφοί. ib. Ἰησῦν] Lin. deeft. v. 4. ζωῆς] Magd. 1. 2. ἐν, ut & Nov. 1. & Lin. v. 12. αὐτῇ] Lin. Bib. Wech. al. deeft. Steph. 9. 10. αὐτῷ. ib. ἐν] Lin. Bib. Wech. al. deeft. v. 15. ἐν] Steph. 11. ἐν ἑαυτῷ, ut cap. fequenti verf. 7. v. 17. Χάρις] March. Velef. Χάριτι. v. 21. εἴχετε τότε] Lin. deeft. March. Velef. εἴχετε τότε ἐν ἐκείνοις.

CAP. VII.

V. 2. ἀνὴρ] March. Velef. ἀνὴρ αὐτῆς, ut & verf. feq. v. 3. νόμυ] March. Velef. νόμυ τῦ ἀνδρός. v. 4. ἑτέρῳ] Nov. 1. ἑτέρῳ ἀνδρί. Comp. ἀνδρὶ ἑτέρῳ. ib. καρποφορήσωμεν] March. Velef. καρποφορήσηται. v. 6. ἀποθανόντες] March. Velef. θανάτε. Clar. τῦ θανάτε· fic legit Origenes alia lectione improbata. Bib. Wech. al. ἀποθανόντος, ut Chryfoftomus. v. 8. κατειργάσατο] Lin. κατειργάσατο. v. 15. θέλω] March. Velef. θέλω ἀγαθόν. ib. μισῶ] March. Velef. μισῶ κακόν. v. 25. Εὐχαριςῶ τῷ Θεῷ] Clar. March. Velef. Ἡ χάρις τῦ Θεῦ. Steph. 11. Χάρις δὲ &c. ib. τῷ μὲν νοῒ] Steph. 10. τῷ νοΐ μυ.

CAP. VIII.

V. 1. μὴ ufque ad finem verfus] Clar. defunt Græce & Latine. ib. ἀλλὰ κατὰ πνεῦμα] March. Velef. defunt, ut & in Syro interprete, & in nonnullis exemplaribus. v. 5. πνεύματος] March. Velef. πνεύματος φρονῦσι. v. 7. ἔχθρα εἰς Θεὸν] March. Velef. ἐχθρὸν τῷ Θεῷ. v. 19. ἀλλ' ἐν πνεύματι] Lin. defunt. v. 10. ζωὴ] March. Velef. ζῆ. v. 11. τὸ ἐνοικῦν αὐτῦ πνεῦμα] March. Velef. τὸ ἐνοικῦντος αὐτῦ &c. Lin. Steph. 11. Comp. τῦ ἐνοικῦντος αὐτῦ πνεύματος. Et ita hunc locum allegant D. Athanafius & Bafilius. v. 13. τῦ σώματος] Clar. τῆς σαρκός. v. 15. πάλιν] Lin. deeft. v. 17. κληρονόμοι] Steph. 11. συγκληρονόμοι. v. 18. γὰρ] Steph. 10. δέ. v. 20. ἐπ'] March. Velef. αὐτὴν ἐπ'. v. 21. τῆς δόξης] Magd. 1. deeft. Nov. 1. ponit poft δόξης. v. 23. ἀλλὰ] March. Velef. ἐκεῖνα, ἀλλά. ib. αὐτοὶ] Clar. ἡμεῖς αὐτοί. ib. υἱοθεσίαν] March. Velef. υἱοθεσίαν τῶν ὑῶν τῦ Θεῦ. ib. τῦ πνεύματος] Magd. 1. deeft. v. 25. ἐλπίζομεν] Magd. 1. deeft. v. 26. ταῖς ἀσθενείαις] March. Velef. Steph. 9. 11. τῇ ἀσθενείᾳ. v. 28. ὅτι] Steph. 5. 10. γὰρ. ib. ὑπὲρ] March. Velef. ὑπὲρ ἁγίοις. v. 29. συμμόρφους] March. Velef. συμμόρφους γίνεσθαι. v. 35. Χειςῦ] Magd. 2. Θεῦ. v. 37. ἀγαπήσαντος] Steph. 5. 11. addunt Χειςῦ. v. 38. ἀρχαὶ] Em. ἀρχαί, ὔτε ἐξυσίαι. ib. μέλλοντα] March. Velef. μέλλοντα, ὔτε ἰσχύς. v. 39. ὕψωμα] Clar. δύναμις, ὔτε ὕψωμα. Sequens Τίς deeft.

CAP. IX.

V. 1. Χειςῷ] March. Velef. Χειςῷ Ἰησῦ. v. 2. μεγάλη] Magd. 2. deeft. v. 4. αἱ διαθῆκαι] March. Velef. ἡ διαθήκη. v. 7. ὅτι] March. Velef. οἱ. v. 10. κοίτης] March. Velef. κοίτης. v. 11. γὰρ] Lin. deeft. ib. γεννηθέντων] Steph. 11. addit αὐτῶν. v. 15. καὶ οἰκτειρήσω ὃν ἂν οἰκτείρω] Em. defunt. v. 20. Μενῦνγε] March. Velef. delet. v. 23. Καὶ] Steph. 4. deeft. v. 24. ἡμᾶς] Magd. 2. deeft. v. 25. ἠγαπημένην] March. Velef. addit καὶ τὴν ὐκ ἠλεημένην, ἠλεημένην. v. 32. νόμυ] March. Velef. Steph. 5. 10. deeft.

CAP. X.

V. 1. τῦ Ἰσραὴλ] Clar. March. Velef. Steph. 5. 11. αὐτῶν. v. 3. ἰδίαν δικαιοσύνην] Clar. δικαιοσύνην deeft. v. 5. γράφει] March. Velef. ἔγραψε. ib. ὅτι] March. Velef. ponit ante τὴν. ib. αὐτὰ] Clar. March. Velef. Steph. 5. 10. deeft. ib. ζήσεται ἐν αὐτοῖς] March. Velef. ἐν αὐτῇ ζήσεται. v. 8. λέγει] Clar. March. Velef. Lin. Steph. 4. 11. λέγει ἡ γραφή. ib. ἐν τῷ] Steph. 5. σφόδρα ἐν τῷ. v. 14. πῶς ufque ad proximum πῶς] Lin. defunt. v. 17. Θεῦ] Steph. 5. 9. 10. Χειςῦ. v. 21. ἀντιλέγοντα] March. Velef. ἀντιλέγοντα μοι.

CAP. XI.

V. 2. λέγων] Clar. deeft. v. 3. ψυχήν μυ] Em. ψυχήν μυ λαβεῖν αὐτήν. v. 5. γέγονεν] March. Velef. Θεῦ σωζόμενον γέγονεν. v. 6. εἰ δὲ ἐξ ufque ad finem verfus] Clar. defunt, ficut & in Verfione, non fecus ac in Vulgata; nec ea agnofcunt Origenes, Chryfoftomus & Ambrofius. In March. Velef. εἰ δὲ ἐξ ἔργων defunt. v. 7. ἐπιζητεῖ] March. Velef. Steph. 4. ἐπεζήτει. ib. ἡ δὲ ἐκλογὴ ἐπέτυχεν] Lin. Magd. 1. defunt. v. 9. αὐτῶν] March. Velef. αὐτῶν ἐνώπιον αὐτῶν. v. 13. γὰρ] Steph. 11. δέ. ib. ἐγὼ] Em. deeft. v. 21. μήπως] Steph. 10. deeft. v. 31. αὐτοὶ] Steph. 4. αὐτοὶ ὕςερον. v. 32. Θεὸς τοὺς πάντας] March. Velef. Θεὸς τὰ πάντα.

CAP. XII.

V. 2. συσχηματίζεσθε ... μεταμορφῦσθε] Lin. Steph. 9. 11. συσχηματίζεσθαι ... μεταμορφῦσθαι. v. 3. χάριτος] Steph. 4. 11. χάριτος τῦ Θεῦ. ib. παντὶ τῷ ὄντι] March. Velef. πᾶσι τοῖς ὖσι. Nov. 1. παντὶ τῷ παρόντι. ib. πίςεως] Steph. 5. χάριτος. v. 11. καιρῷ] Em. Magd. 1. 2. Nov. 1. Lin. March. Velef. Steph. 4. 5. 9. 10. 11. Comp. Κυρίῳ. v. 17. ἐνώπιον] March. Velef. ὐ μόνον ἐνώπιον τῦ Θεῦ, ἀλλὰ ἐνώπιον. v. 19. ἐκδικῦντες] March. Velef. ἐκδικῦντες. ib. ἐκδίκησις] March. Velef. ἐκδίκησιν, καί. v. 20. Ἐὰν ὖν] March. Velef. Steph. 4. 9. 11. Ἀλλ' ἐάν.

CAP. XIII.

V. 1. ἐξυσίαι] March. Velef. Clar. deeft. v. 2. δὲ] Nov. 1. γάρ. ib. ἑαυτοῖς] March. Velef. αὐτοὶ ἑαυτοῖς. v. 3. τῶν &c.] Clar. Steph. 5. τῷ ἀγαθῷ ἔργῳ, ἀλλὰ τῷ κακῷ. March. Velef. τῦ ἀγαθῦ ἔργυ, ἀλλὰ τῦ κακῦ. v. 9. ὐ ψευδομαρτυρήσεις] Lin. Magd. 1. deeft. v. 10. τῷ πλησίον] March. Velef. Comp. τὸ πλησίον.

CAP. XIV.

V. 2. ἐσθίει] March. Velef. ἐσθιέτω. v. 5. μὲν] Lin. μὲν γάρ. v. 6. καὶ ὁ μὴ φρονῶν τὴν ἡμέραν, Κυρίῳ ὐ φρονεῖ] March. Velef. Clar. & ejufdem Verfio defunt, ficut in Vulgata: nec ea legunt Origenes & Ambrofius. ib. εὐχαριςεῖ γὰρ] Nov. 1. καὶ εὐχαριςεῖ. v. 8. τῷ Κυρίῳ ζῶμεν] Lin. defunt. ib. ἀποθνήσκομεν] Em. ἀποθάνομεν. v. 9. Χριςὸς καὶ] Lin. deeft. ib. καὶ ἀνέζησεν] March. Velef. deeft. Em. Magd. 1. 2. Comp. Steph. omn. ἔζησεν. Lin. καὶ ἔζησεν. v. 11. γόνυ] Comp. addit ἐπεςράφησαν καὶ ἐπιγνῶσι καὶ κατακαυθῶσιν. Quæ habentur quoque, fed alia manu, in margine Em. v. 14. Κυρίῳ] Em. Χριςῷ. v. 15. δὲ] Steph. 4. 5. 9. γάρ. ib. ἀπόλλυε] Em. κατάλυε· fed in marg. eadem manu γὰρ ἀπόλλυε. v. 16. ὑμῶν] March. Velef. ἡμῶν. v. 18. τύτοις] March. Velef. Steph. 4. τύτῳ, ut & Lin. ib. Χριςῷ] Em. Θεῷ. ib. Θεῷ] Em. Χριςῷ. v. 19. ἀλλήλυς] March. Velef. ἀλλήλυς τηρῶμεν. v. 22. ἐνώπιον τῦ Θεῦ] Magd. 2. defunt. v. 23. Fini huic capitis in Magd. 1. 2. Nov. 1. Lin. Comp. Em. Steph. omn. afcribuntur tres ultimi verfus cap. 16. idque fraude Marcionis ut D. Hieronym. teftatur, qui Epiftolam ad Rom. hoc loco terminari voluerit. Hoc etiam in loco exponuntur a Chryfoftomo.

CAP. XV.

V. 2. γὰρ] Steph. 13. δέ. In cæteris omnibus deeft. Em. Nov. 1. Lin. Magd. 1. Comp. deeft. v. 4. καὶ τῆς] Nov. 1. Em. καὶ διὰ τῆς. Magd. 1. διὰ τῆς. v. 8. δὲ] Lin. Steph. 4. 5. γάρ. v. 9. ὕμνεσι] March. Velef. Steph. 4. 13. Comp. addunt Κύριε. v. 14. ἀγαθωσύνης] March. Velef. ἀγάπης. ib. ἀλλήλυς] Nov. 1. Em. Steph. 5. 11. Comp. ἄλλυς. v. 16. εἰς τὰ] Steph. 9. εἰς πάντα τὰ. v. 18. τολμήσω ... κατειργάσατο] March. Velef. τολμῶ ... κατεργάζεται. v. 19. Θεῦ] March. Velef. Θεῦ ἁγίυ. Steph. 11. ἁγίυ. v. 20. φιλοτιμέμενον εὐαγγελίζεσθαι] March. Velef. ἐκήρυξα τὸ εὐαγγέλιον τῦτο. v. 22. ὑμᾶς] March. Velef. ὑμᾶς, καὶ ἐκωλύθην μέχρι νῦν. v. 24. ἐλεύσομαι ϖρὸς ὑμᾶς] Clar. defunt. v. 28. δι' ὑμῶν] Magd. 1. δι' ἐμῦ. v. 30. τῦ Πνεύματος] March. Velef. τῦ Πνεύματος ἁγίυ. ib. ϖροσευχαῖς] Clar. ϖροσευχαῖς ὑμῶν.

CAP. XVI.

V. 3. Πρίσκιλλαν] Clar. March. Velef. Lin. Magd. 1. 2. Em. Steph. 5. 9. 11. 13. Πρίσκαν. Ita & Origenes. v. 5. Ἀχαΐας εἰς Χειςὸν] March. Velef. vel Ἀσίας ἐν Χειςῷ Ἰησῦ, vel τῆς ἐκκλησίας τῆς Ἀσίας ἐν Χειςῷ Ἰησῦ. In Steph. 5. Ἀσίας &c. in Steph. 7. ἐν Χειςῷ. v. 8. Ἀμπλίαν τὸν] Bib. Wech. al. Ἀμπλιάτον. v. 11. Ἀσπάσασθε Ἡρωδίωνα τὸν συγγενῆ μυ] Lin. defunt. v. 15. Ἰυλίαν] Steph. 13. Ἰυνίαν. v. 16. τῦ] Lin. Steph. 4. 5. 11. πᾶσαι τῦ. ib. Χειςῦ] Magd. 2. Θεῦ. v. 18. Ἰησῦ] Nov. 1. deeft. ib. καὶ εὐλογίας] Magd. 2. καὶ καινῆς ἀπάτης. Nov. 1. deeft. v. 19. πάντας] March. Velef. πάντα τόπον. v. 20. ὑμῶν prius] Nov. 1. deeft. ib. μεθ' ὑμῶν] Step. 11. addit ἀμήν. v. 22. Κυρίῳ] Em. addit Ἀσπάζεται ὑμᾶς Γάϊος ὁ ξένος μυ καὶ τῆς ἐκκλησίας ὅλης] March. Velef. ὅλη ἡ ἐκκλησία. v. 23. τῆς ἐκκλησίας ὅλης] March. Velef. ὅλη ἡ ἐκκλησία. v. 25.] Vide verf. 23. cap. 14. v. 27. ᾧ ἡ] Nov. 1. αὐτῷ. In Comp. deeft ᾧ. ib. αἰῶνας] Steph. 4. αἰῶνας τῶν αἰώνων.

Infcriptio ad finem hujus Epiftolæ abeft a Clar. ficut & cæteræ omnes. Ad finem Em. habetur Στίχων φα'.

EPISTOLA I. ad CORINTHIOS.

CAP. I.

VErs. 2. ἁγίοις] Bib. Wech. al. ἁγίοις σύμπασι. v. 6. μαρτύριον] Steph. 15. κήρυγμα. ib. Χριστοῦ] Em. Θεοῦ. v. 8. ἡμέρᾳ] March. Velef. ἡμέρᾳ τῆς παρουσίας. Claromontanus codex παρουσίᾳ. v. 10. γνώμῃ] March. Velef. γνώσει. v. 13. Μεμέρισται] Steph. 11. Μὴ μεμέρισται. v. 14. Θεῷ] Lin. Θεῷ μου. v. 15. ἐβάπτισα] March. Velef. Steph. 4. 5. ἐβαπτίσθητε. Steph. 11. ἐβαπτίσθη. v. 18. γὰρ] Lin. deest. v. 22. σημεῖον] March. Velef. σημεῖα. v. 23. Ἕλλησι] March. Velef. Steph. 4. 11. ἔθνεσι, ut & Clarom. v. 26. ὑμῶν] Nov. 1. ἡμῶν. v. 27. ἵνα usque ad proximum ἵνα] Magd. 2. desunt. v. 28. τοῦ Θεοῦ] Ita Steph. omn. Magd. 2. Bib. Wech. in excusis quibusdam αὐτοῦ. v. 29. αὐτοῦ] Em. τοῦ Θεοῦ.

CAP. II.

V. 1. μαρτύριον] Em. Steph. 4. μυστήριον. ib. Θεοῦ] Idem Steph. Χριστοῦ. v. 6. οὐδὲ τῶν ἀρχόντων αἰῶνος τούτου, οὐδὲ] Magd. 1. desunt. v. 9. ἃ] March. Velef. ὅ. v. 10. δὲ] Lin. γάρ. v. 12. ὑπὸ] Lin. ἐκ. v. 13. διδακτοῖς] March. Velef. Steph. 11. διδαχῇ. v. 16. ὃς συμβιβάσει] March. Velef. ἢ ὃς συμβιβάσει.

CAP. III.

V. 1. Καὶ] Nov. 1. Καὶ γάρ. v. 2. καὶ οὐ] Deest καὶ in Steph. 4. 5. 11. v. 3. διχοστασίαι] March. Velef. deest. ib. σαρκικοί] March. Velef. ἄνθρωποι. v. 5. Τίς ... Παῦλος, τίς δὲ Ἀπολλῶς, ἀλλ' ἢ διάκονοι δι' ὧν] March. Velef. Τί ... Ἀπολλῶς; τί δὲ Παῦλος; διάκονοι αὐτοῦ εἰσ. v. 9. γεώργιον] Bib. Wech. al. γεώργιόν ἐστε. v. 10. ἕκαστος δὲ βλεπέτω ὡς ἐποικοδομεῖ] Magd. 1. desunt. v. 13. ἀποκαλύπτεται] March. Velef. ἀποκαλυφθήσεται. ib. δοκιμάσει] Lin. αὐτὸ δοκιμάσει. v. 17. οἵτινες] March. Velef. ὅς. v. 18. ἑαυτὸν] Lin. deest. v. 20. γινώσκει] March. Velef. ἔγνω. v. 21. ὑμῶν] Nov. 1. ἡμῶν. v. 23. Ὑμεῖς] Nov. 1. Ἡμεῖς.

CAP. IV.

V. 1. Χριστοῦ ... Θεοῦ] Lin. Θεοῦ ... Χριστοῦ. v. 2. ζητεῖται] Steph. 5. 11. 15. ζητεῖτε, ut & Lin. v. 6. ἡμῶν] Bib. Wech. al. ὑμῶν. ib. φρονεῖν· ἵνα μὴ] March. Velef. deest. ib. φυσιοῦσθε] March. Velef. φυσιοῦσθω. v. 8. ἐβασιλεύσατε ... ἐβασιλεύσατε] March. Velef. βασιλεύετε ... βασιλεύετε. ib. καὶ ὄφελόν γε ἐβασιλεύσατε] Em. desunt. v. 14. νουθετῶ] Steph. 5. 11. νουθετῶν. v. 16. γίνεσθε] March. Velef. γίνεσθε καθὼς κἀγώ. Bib. Wech. vet. γίνεσθε καθὼς ἐγώ. Steph. 11. καθὼς ἐγὼ Χριστοῦ. v. 17. Χριστῷ] Steph. 4. 5. 11. Χριστῷ Ἰησοῦ.

CAP. V.

V. 1. ὀνομάζεται] March. Velef. Steph. 5. deest. v. 2. ἐξαρθῇ] Lin. ἀρθῇ. ib. ποιήσας] Lin. πράξας. v. 5. Ἰησοῦ] Steph. 11. ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Nov. 1. ἡμῶν Ἰησοῦ. Comp. Ἰησοῦ Χριστοῦ. v. 6. ζυμοῖ] Clar. δολοῖ. Versio ejus Latina in hoc & sequenti versu nihil differt a Vulgata, nisi quod οὖν, *igitur*, vers. 7. deest. v. 7. οὖν] Magd. 1. Steph. 4. 10. 13. 15. deest. v. 11. ἐάν τις ἀδελφὸς] March. Velef. αὐτοῖς ὁ ἀδελφός. ib. ἢ] Ita Steph. 10. 13. Comp. ἤ. v. 13. κρίνει] Steph. 4. 5. 9. 10. κρινεῖ. ib. καὶ ἐξαρεῖτε] March. Velef. ἐξάρατε. Lin. Steph. 11. καὶ ἐξάρετε. Steph. 5. 9. ἐξαίρετε. Comp. καὶ ἐξαιρεῖτε.

CAP. VI.

V. 2. οὐκ] Steph. 4. 11. ἢ οὐκ. ib. κρίνεται] March. Velef. κριθήσεται. v. 4. καθίζετε] March. Velef. καθίζετε κριτάς. v. 5. διακρῖναι] Em. Lin. ἀνακρῖναι. v. 7. ἀποστερεῖσθε] Em. ἀδικεῖσθε. v. 19. τὸ σῶμα] March. Velef. τὰ μέλη. Em. Lin. Steph. 4. 9. 11. τὰ σώματα. v. 20. δοξάσατε] March. Velef. δοξάσατε καὶ βαστάσατε. ib. καὶ ἐν τῷ πνεύματι ὑμῶν, ἅτινά ἐστι τοῦ Θεοῦ] In Clar. & ejus Versione, & March. Velef. desunt; ut & in Vulgata.

CAP. VII.

V. 1. μοι] Lin. deest. v. 3. Τῇ] Lin. Τῇ δέ. ib. ὀφειλομένην εὔνοιαν] Steph. 5. ὀφειλήν· ut & Clemens lib. 3. Strom. Pro εὔνοιαν alicubi τιμὴν substituitur. v. 5. τῇ νηστείᾳ καὶ] Clar. Steph. 5. 11. deest: nec agnoscunt Chrysostomus & Theophylactus. ib. ὁ Σατανᾶς] Magd. 1. deest. v. 7. γὰρ] Lin. δέ. v. 8. μείνωσιν] March. Velef. διαμείνωσιν. v. 13. αὐτὸς] Lin. οὗτ. ib. ἀφιέτω αὐτὸν] March. Velef. ἀφιέτω τὸν ἄνδρα. v. 14. γυναικὶ ... ἀνδρὶ] March. Velef. Bib. Wech. lib. antiq. γυναικὶ πιστῇ ... ἀνδρὶ πιστῷ. Post γυναικὶ Clar. addit τῇ πιστῇ. v. 19. καὶ ἡ ἀκροβυστία οὐδέν ἐστιν] Nov. 1. desunt. v. 20. Ἕκαστος] Em. Ἕκαστος δέ. v. 30. ὁ καιρὸς] Steph. 4. 11. ὅτι ὁ καιρός. ib. τὸ] Steph. omn. tollunt punctum ante τὸ. v. 33. γυναικί. Μεμέρισται &c.] March. Velef. Steph. 5. 11. γυναικὶ καὶ μεμέρισται· καὶ ἡ γυνὴ ἡ ἄγαμος καὶ ἡ παρθένος μεριμνᾷ. v. 35. εὐπρόσεδρον] Lin. Steph. 2. 11. Comp. εὐπάρεδρον. Steph. 4. 5. εὐπρόσδεκτον. v. 36. γαμείτωσαν] March. Velef. ἐὰν γαμῇ. v. 37. καρδίᾳ ... καρδίᾳ αὐτοῦ] Lin. καρδίᾳ αὐτοῦ ... ἰδίᾳ καρδίᾳ. ib. & vers. 38. ποιεῖ ter] Steph. 5. ποιήσει. v. 38. Ὥστε καὶ ὁ ἐκγαμίζων, καλῶς ποιεῖ] Magd. 2. Lin. desunt. Clar. ὁ γαμίζων τὴν παρθένον ἑαυτοῦ &c. v. 39. αὐτῆς posterius] Em. Lin. Nov. 1. deest. v. 40. ἐστιν] March. Velef. ἔσται.

CAP. VIII.

V. 2. εἰδέναι] Lin. ἔγνω. v. 4. ἕτερος] Clar. Lin. deest. v. 6. Ἀλλ' ἡμῖν] March. Velef. ἡμῖν δέ. v. 8. παρίστησι] Steph. 4. 11. παραστήσει. v. 9. ἀσθενοῦσιν] Steph. 5. 11. ἀσθενέσιν.

CAP. IX.

V. 1. Ἀπόστολος ... ἐλεύθερος] March. Velef. ἐλεύθερος ... Ἀπόστολος, quomodo & Steph. 4. 11. v. 8. ταῦτα] Magd. 1. deest. v. 9. μὴ τῶν] Lin. μὴ περὶ τῶν. v. 10. τῆς ἐλπίδος αὐτοῦ μετέχειν, ἐπ' ἐλπίδι] March. Velef. Steph. 11. ἐπ' ἐλπίδι τοῦ μετέχειν. v. 12. ἐχρησάμεθα] Magd. 2. ἐχρησάμην. v. 16. δὲ] Steph. 5. 9. 11. Lin. γάρ. v. 20. ὡς] Lin. deest. v. 21. ἵνα] March. Velef. Steph. 11. μὴ ὢν αὐτὸς ὑπὸ νόμον, ἵνα. ib. Θεῷ ... Χριστῷ] Bib. Wech. al. Θεοῦ ... Χριστοῦ. v. 23. Τοῦτο δὲ] Clar. March. Velef. Πάντα δέ. Sic Chrysostomus. ib. εὐαγγέλιον] Steph. 11. addit τοῦ Θεοῦ. v. 25. οὖν] Steph. 5. deest. v. 27. Ἀλλ' ὑπωπιάζω] Versio Clar. *Sed lividum facio.*

CAP. X.

V. 1. δὲ] Lin. Steph. 5. γάρ. v. 2. ἐβαπτίσαντο] Lin. ἐβαπτίσθησαν. v. 9. Χριστὸν] Lin. Κύριον. ib. ἐπείρασαν] Lin. ἐξεπείρασαν. v. 11. τύποι συνέβαινον] Steph. 9. 11. τυπικῶς συνέβαινεν. v. 13. εἴληφεν] March. Velef. εἰληφέτω. ib. ὑμᾶς posterius] Em. deest. v. 14. διόπερ &c.] Comp. διὸ ἀδελφοί μου ἀγαπητοί. v. 16. τὸν ἄρτον] March. Velef. Steph. 4. ὁ ἄρτος. ib. Χριστοῦ posterius] Em. αὐτοῦ. v. 17. ἄρτου] March. Velef. ἄρτου, καὶ ἐκ τοῦ ἑνὸς ποτηρίου. v. 19. ὅτι usque ad finem versus] ὅτι εἰδωλόθυτόν ἐστί τι· οὐχ ὅτι εἴδωλόν ἐστί τι. Sic in Clar. cujus Latina Versio; *Quia simulacro immolatum est aliquid: non quod idolum sit aliquid*; Cum negatione citat Tertullianus de Spectac. c. 13. & de Corona militis cap. 7. v. 24. ἕκαστος] March. Velef. deest. v. 28. τοῦ γὰρ usque ad finem versus] Hic desunt in Clar. March. Velef. Steph. 11. ut & in Vulgata, Syra & Arabica Versionibus. v. 29. ἄλλης] March. Velef. ἀλλοτρίας.

CAP. XI.

V. 10. ἐξουσίαν] March. Velef. περιβόλαιον. ib. κεφαλῆς] March. Velef. κεφαλῆς ἑαυτῆς. v. 13. Ἐν ὑμῖν αὐτοῖς] Clar. Ὑμεῖς αὐτοί. v. 16. αἱ ἐκκλησίαι] March. Velef. ἡ ἐκκλησία. v. 17. παραγγέλλων (March. Velef. παραγγέλλω) οὐκ ἐπαινῶ] Lin. Steph. 5. 11. παραγγέλλω οὐκ ἐπαινῶν. v. 23. Ἰησοῦς] Magd. 2. Nov. 1. Ἰησοῦς Χριστός. v. 24. κλώμενον] March. Velef. παραδιδόμενον. v. 25. αἵματι] Nov. 1. ὀνόματι. ib. ὁσάκις ἂν πίνητε] Nov. 1. desunt. v. 27. ἀναξίως] Nov. 1. Lin. Steph. 7. 10. 11. addunt τοῦ Κυρίου, ut & Magd. 1.

CAP. XII.

V. 2. ὅτι] Comp. Steph. 4. 5. ὅτε. Magd. 1. Bib. Wech. al. deest. v. 3. Κύριον Ἰησοῦν] March. Velef. Steph. 5. Κύριος Ἰησοῦς. v. 5. καὶ ὁ] Magd. 1. ὁ δέ. v. 9. ἄλλῳ δὲ usque ad finem versus] Magd. 2. Lin. desunt. ib. χαρίσματα] March. Velef. χάρισμα. v. 10. ἐνεργήματα] March. Velef. ἐνέργημα. v. 11. ἰδίᾳ] March. Velef. deest. v. 12. τοῦ ἑνὸς] March. Velef. Steph. 9. 11. deest. ib. σῶμα] March. Velef. deest. v. 13. εἰς ἓν σῶμα usque ad vers. seq.] Bib. Wech. vet. sic, εἰς ἓν πόμα ἐποτίσθημεν εἰς ἓν πνεῦμα. ib. πνεῦμα] Magd. 1. 2. Nov. 1. πόμα. ib. ἐποτίσθημεν] Lin. ἐφωτίσθημεν. v. 15. οὐ παρὰ τοῦτο οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ σώματος] Nov. 1. desunt. v. 20.] Hic versus deest in Lin. v. 23. ἀτιμότερα] Clar. addit μέλη. v. 24. Τὰ usque ad ἀλλ'] Lin. desunt. ib. τὸ σῶμα] Nov. 1. deest. v. 27. μέρους] March. Velef. μέλους. v. 28. γένη] March. Velef. ἑρμηνείας. ib. γλωσσῶν] Bib. Wech. additur in veteris editionis exemplaribus ἑρμηνείας γλωσσῶν. v. 31. κρείττονα] Lin. Steph. 4. 5. 11. μείζονα.

CAP. XIII.

V. 1. ἠχῶν] Lin. deest. v. 2. καυθήσωμαι] Bib. Wech. al. καυχήσωμαι. v. 4. ἡ ἀγάπη οὐ ζηλοῖ] Magd. 1. ἡ ἀγάπη deest. ib. ἡ ἀγάπη postremum] March. Velef. deest. v. 5. Οὐκ ἀσχημονεῖ] March. Velef. Οὐ φιλοτιμεῖ. v. 8. εἴτε γλῶσσαι, παύσονται] Lin. desunt. v. 9. γὰρ] Nov. 1. Steph. 9. 10. 13. 15. Comp. δέ. v. 12. δὲ] Nov. 1. ὡς δέ. ib. ἐν] Steph. 4. 11. ὡς ἐν. v. 13. τούτων] Bib. Wech. al. πάντων.

CAP. XIV.

V. 2. γλώσσῃ] Steph. 11. γλώσσαις. ib. ἀκούει] Steph. 11. ἀκούει αὐτοῦ. ib. πνεύματι] March. Velef. πνεῦμα. v. 3. οἰκοδομὴν] March. Velef. πρὸς οἰκοδομήν. v. 10. φωνῶν] March. Velef. γλωσσῶν. ib. αὐτῶν] Bib. Wech. al. deest. v. 19. διὰ τοῦ νοός] Clar. Steph. 4. 9. 11. τῷ νοΐ. v. 22. ἡ δὲ προφητεία] March. Velef. αἱ δὲ προφητεῖαι. ib. καὶ ἐπὶ prius] Steph. 5. 11. deest. v. 26. διδαχὴν ἔχει, γλῶσσαν ἔχει] Nov. 1. desunt: διδαχὴν ἔχει deest in Magd. 1. ib. γλῶσσαν ἔχει, ἀποκάλυψιν ἔχει] Magd. 2. Lin. desunt. v. 31. πάντες] Steph. 5. ἕκαστοι. v. 33. ἁγίων] March. Velef. Lin. Steph. 11. addunt διδάσκω. v. 34. ὑμῶν] Steph. 4. deest. ib. ἐπιτέτραπται] Lin. Steph. 4. 11. ἐπιτρέπεται. ib. ὑποτάσσεσθαι] Iidem ὑποτασσέσθωσαν. v. 38. ἀγνοείτω] March. Velef. ἀγνοεῖται. v. 38. ἀδελφοί] Nov. 1. Magd. 2. Lin. Steph. 4. 10. 11. ἀδελφοί μου. v. 40. Πάντα] Steph. 4. 11. Πάντα δέ.

CAP. XV.

V. 5. εἶτα τοῖς δώδεκα] Clarom. καὶ μετὰ ταῦτα τοῖς ἕνδεκα. Ita legit S. Ambrosius, sicque nonnullos legisse commemorat S. Augustinus l. 3. de consensu Evang. c. 33. March. Velef. εἶτα τοῖς ἕνδεκα. v. 10. αὐτοῦ] Lin. τοῦ Θεοῦ. v. 11. ἐπιστεύσατε] Steph. 4. ἐπιστεύσαμεν. v. 23. οἱ τοῦ Χριστοῦ] March. Velef. addit οἱ εἰς τὴν παρουσίαν αὐτοῦ ἐπίστευσαν. v. 25. ἐχθροὺς] Steph. 11. ἐχθροὺς αὐτοῦ. v. 26. Ἔσχατος] March. Velef. Ἐσχάτως. v. 29. τῶν νεκρῶν posterius] Nov. 1. αὐτῶν τῶν νεκρῶν. March. Velef. Steph. 4. 9. 11. αὐτῶν. v. 31. ἀποθνήσκω] Lin. ἀποθνήσκοντες. ib. ἡμετέραν] March. Velef. Steph. 4. 10. 13. Comp. ὑμετέραν. ib. καύχησιν] Steph. 11. addit ἀδελφοί, ut & Lin. sed post ἔχω. v. 32. ἀποθνήσκομεν] March. Velef. ἀποθανοῦμεν. v. 34. δικαίως] March. Velef. δίκαιοι. v. 36. ἀποθάνῃ] Clar. ἀποθάνῃ πρῶτον. v. 38. ἠθέλησε] March. Velef. θέλει. v. 39. σὰρξ ἀνθρώπων] Magd. 1. 2. Lin. Nov. 1. March. Velef. deest σάρξ. ib. σὰρξ κτηνῶν] March. Velef. σὰρξ deest. v. 42. σπείρεται usque ad finem versus] Lin. desunt. v. 44. ἔστι] Lin. Steph. 5. 14. εἰ ἔστι excluso sequenti καί. v. 45. Ἀδὰμ prius] Magd. 1. deest. v. 47. ὁ Κύριος &c.] Clar. abest: abest etiam dictio *cœlestis*. March. Velef. ἐξ οὐρανοῦ ἐπουράνιος. v. 49. φορέσομεν] Clar. March. Velef. Steph. 4. 10. 13. Comp. φορέσωμεν. Versio Clar. *portemus*. v. 50. κληρονομῆσαι οὐ δύναται] Magd. 2. οὐ κληρονομήσουσι. v. 51. πάντες μὲν &c.] March. Velef. πάντες ἀναβιώσομεν, ἀλλ' οὐ πάντες ἀλλαγησόμεθα. Versio Clar. (nam Græca eraduntur) *omnes quidem resurgemus, non omnes autem immutabimur.* v. 52. Σαλπίσει γὰρ] March. Velef. addit σάλπιγξ. v. 54. τὸ φθαρτὸν τοῦτο ἐνδύσηται ἀφθαρσίαν] March. Velef. deest. ib. κέντρον ... νῖκος] Lin. March. Velef. νῖκος ... κέντρον. Clar. νεῖκος ... κέντρον. Versio autem ejus *victoria ... stimulus*: unde forte scribendum νεῖκος.

CAP. XVI.

V. 2. σαββάτων] Bib. Wech. al. σαββάτων τὴν κυριακήν. v. 19. ἐνεργὴς] March. Velef. ἐναργής. v. 12. ἀδελφοῦ] Clar. addit δηλῶ ὑμῖν ὅτι. March. Velef. addit γνωρίζω ὑμῖν ὅτι. v. 15. Στεφανᾶ] Clar. Lin. Steph. 11. addunt καὶ Φορτουνάτου. March. Velef. addit καὶ Φορτουνάτου καὶ Ἀχαϊκοῦ, ut vers. 17. v. 19. ἐκκλησίᾳ] March. Velef. παρ' οἷς καὶ ξενίζομαι. Clar. παρ' οἷς καὶ ξενίζομαι· sic quoque S. Ambrosius. v. 23. Κυρίου] Magd. 2. Κυρίου ἡμῶν. ib. Χριστοῦ] Em. Magd. 1. deest.

In fine Clar. habetur Πρὸς Κορινθίους α' ἐπληρώθη, ἄρχεται πρὸς Κορινθίους β'. Versio Lat. *Ad Corinthios I. explicit, incipit ad Corinthios II.* Em. ad finem habet Στίχων ωε'.

EPISTOLA

EPISTOLA II. ad CORINTHIOS.

CAP. I.

VErs. 4. ὅτι] Nov. 1. Lin. Em. ἐν. v. 6. σωτηρίας τῆς usque ad finem versus] March. Veles. σωτηρίας ὅτι παρακαλούμεθα ὑπὲρ τῆς ὑμῶν παρακλήσεως καὶ σωτηρίας τῆς ἐνεργουμένης τῇ ὑπομονῇ τῶν &c. ib. ὑπομονῇ] Steph. 10. addit σωτ. v. 7. Καὶ ἡ ἐλπὶς ἡμῶν βεβαία ὑπὲρ ὑμῶν] Magd. 1. 2. Nov. 1. Lin. Steph. 4. 7. 10. 11. 13. Em. Comp. ponunt v. 6. post παράσχομεν. v. 10. τηλικούτου θανάτου] March. Veles. τηλικούτων κινδύνων. v. 11. ἡμῶν] Nov. 1. Em. Steph. 4. 7. 10. 13. Comp. ὑμῶν. v. 13. ἀναγινώσκετε &c.] March. Veles. ἀναγινώσκετε καὶ ἐπιγινώσκετε. ib. ἢ καὶ ἐπιγινώσκετε] Magd. 1. 2. deest. v. 14. Ἰησοῦ] Lin. Comp. ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. v. 17. ναὶ ναί, καὶ τὸ οὒ οὔ] March. Veles. ναί, καὶ τὸ οὔ. Bib. Wech. al. ναὶ καὶ οὔ. v. 18. ἡμῶν] Nov. 1. deest. v. 19. ἡμᾶς] Em. Magd. 1. 2. Lin. Nov. 1. deest. v. 20. καὶ ἐν αὐτῷ] Lin. Steph. 11. διὸ καὶ δι' αὐτοῦ.

CAP. II.

V. 3. λύπην ἔχω] March. Veles. Steph. 11. Comp. λύπην ἐπὶ λύπῃ ἔχω. Lin. λύπην ἐπὶ λύπῃ σχῶ. v. 10. χαρίζεσθε] March. Veles. ἐχαρίσατε. v. 17. θανάτου ··· ζωῆς] Steph. 11. ἐκ θανάτου ··· ἐκ ζωῆς. v. 18. ὡς] Lin. ὥσπερ. ib. πολλοί] Em. Lin. Steph. 7. λοιποί.

CAP. III.

V. 1. εἰ μή] March. Veles. Steph. 5. ἢ μή. ib. συστατικῶν] March. Veles. deest. v. 6. διακόνους] Gon. Magd. 1. 2. Nov. 1. Lin. διακόνοις. ib. γράμματος ··· πνεύματος] March. Veles. γράμματι ··· πνεύματι. v. 9. κατακρίσεως] Nov. 1. κρίσεως. ib. δόξα] March. Veles. ἐν δόξῃ. v. 10. οὐδέ] Em. Steph. 9. 15. Comp. οὐ. v. 13. τὸ τέλος τοῦ] March. Veles. τὸ πρόσωπον τοῦ. v. 14. σήμερον] Lin. σήμερον ἡμέρας.

CAP. IV.

V. 4. αὐγάσαι] Lin. Steph. 9. 11. διαυγάσαι. ib. αὐτοῖς] Lin. deest. ib. Θεοῦ] Steph. 4. 11. Comp. Θεοῦ τοῦ ἀοράτου. v. 5. Κύριον] Magd. 2. deest. ib. Ἰησοῦ] Lin. Χριστόν. Steph. 4. Χριστοῦ. v. 6. τοῦ Θεοῦ] Lin. αὐτοῦ. ib. ἐν προσώπῳ] Steph. 5. διὰ τῆς παρουσίας. v. 8. παντί] March. Veles. πᾶσι. v. 10. σώματι] March. Veles. σώμασι, ut & Lin. v. 14. διά] Lin. March. Veles. Steph. 5. σύν. v. 17. Τὸ γὰρ παραυτίκα] March. Veles. addit πρὸς καιρὸν καί. v. 18. ἀλλὰ τὰ μὴ βλεπόμενα] Lin. desunt.

CAP. V.

V. 1. οἰκοδομήν] March. Veles. ὅτι οἰκοδομήν. v. 3. ἐνδυσάμενοι] March. Veles. ἐκδυσάμενοι. v. 4. ἐπειδή] Em. Nov. 1. 2. Lin. Nov. 1. Steph. omn. ἐφ' ᾧ. v. 5. Θεός] Steph. 10. Θεός, καὶ χρίσας ἡμᾶς. v. 10. πρὸς ἃ ἔπραξεν Em. Gon. Magd. 1. desunt. ib. κακόν] Lin. φαῦλον. v. 11. ἐλπίζω] Steph. 11. ἐλπίζομεν. v. 12. καύχηματος] Em. καυχήσεως. v. 14. Χριστοῦ] Magd. 2. Lin. Θεοῦ. ib. εἰ] Steph. 4. 11. 13. deest. v. 15. αὐτῶν] Em. Magd. 1. πάντων. Magd. 2. αὐτῶν πάντων. v. 15. γινώσκομεν] March. Veles. ἐγνώκαμεν. v. 18. Ἰησοῦ] Lin. deest. v. 19. Ὡς] Steph. 5. deest.

CAP. VI.

V. 4. παντί] March. Veles. πᾶσι. v. 9. ἐπιγινωσκόμενοι] Magd. 1. μὴ ἐπιγινωσκόμενοι. ib. ὡς παιδευόμενοι, καὶ μὴ θανατούμενοι] Nov. 1. desunt. v. 13. αὐτήν] March. Veles. αὐτὴν ἔχοντες. v. 14. ἀνομίᾳ] Nov. 1. ἀτιμίᾳ. ib. τίς δέ] Lin. ἢ τίς. v. 15. Βελίαλ] Magd. 2. Em. Lin. Nov. 1. Βελίαρ. v. 16. ὑμεῖς ··· ἐστε] Lin. Steph. 5. 9. 11. ἡμεῖς ··· ἐσμέν.

CAP. VII.

V. 1. ἀγαπητοί] Lin. ἀδελφοί. ib. ἁγιωσύνην] Nov. 1. δικαιοσύνην. v. 2. ἐπλεονεκτήσαμεν] Nov. 1. ἐφθείραμεν. v. 10. ἀμεταμέλητον] Magd. 1. ἀμεταμέλητον. March. Veles. ἀμεταπείστον. ib. κατεργάζεται] Magd. 2. ἐπιφέρει. v. 11. κατηργάσατο] March. Veles. κατεργάζεται. v. 12. οὐδὲ εἵνεκεν τοῦ ἀδικηθέντος] Magd. 1. desunt. ib. ἡμῶν ··· ὑμῶν] Em. Magd. 1. 2. Lin. Nov. 1. March. Veles. Comp. ὑμῶν ··· ἡμῶν. v. 13. παρακεκλήμεθα &c.] In Lin. March. Veles. Steph. 4. 11. 13. hoc modo distinguuntur, παρακεκλήμεθα· ἐπὶ δὲ τῇ παρακλήσει ὑμῶν (ἡμῶν March. Veles.) περισσοτέρως μᾶλλον. v. 15. παντί] March. Veles. πᾶσι. v. 16. ὅτι] Steph. 11. ὥστε ὅτι.

CAP. VIII.

V. 4. διακονίας] Nov. 1. διακονίας. ib. δέξασθαι ἡμᾶς] Em. Magd. 1. 2. Lin. Nov. 1. March. Veles. Steph. 9. 10. 11. 13. desunt. Item in Clar. Syro & Arabe. v. 6. προενήρξατο] Magd. 1. καὶ ἐνήρξατο. v. 7. παντί] March. Veles. πᾶσι. v. 9. ὑμεῖς ··· πλουτήσητε] Magd. 1. ἡμεῖς ··· πλουτήσωμεν. v. 12. τις] March. Veles. Steph. 11. 13. deest. v. 16. τὴν αὐτήν] Bib. Wech. al. τοσαύτην. v. 14. ἀδελφόν] Steph. 11. ἀδελφὸν ἡμῶν. v. 19. σὺν τῇ] Magd. 2. Lin. March. Veles. Steph. 5. 11. ἐν τῇ. ib. αὐτοῦ] Lin. deest. Nov. 1. Steph. 5. αὐτῶν. v. 21. Προνοούμενοι] Steph. 5. 13. Προνοοῦμεν γάρ. v. 22. πολλάκις] Nov. 1. deest. v. 23. δόξα] March. Veles. δόξης. v. 24. καὶ εἰς] Gon. Magd. 1. 2. Lin. Nov. 1. Steph. omn. Comp. καὶ deest.

CAP. IX.

V. 4. τῆς καυχήσεως] Clar. March. Veles. deest. Nec hoc nomen legit S. Ambrosius. v. 6. δέ] March. Veles. δὲ λέγω. v. 8. παντί] March. Veles. πᾶσι. v. 9. αἰῶνα] Lin. March. Veles. Steph. 5. αἰῶνα τοῦ αἰῶνος. v. 10. χορηγήσαι, καὶ πληθύναι ··· αὐξήσαι] Lin. March. Veles. Steph. 11. χορηγήσει καὶ πληθυνεῖ ··· αὐξήσει. ib. τὰ γενήματα] March. Veles. τὴν αὔξησιν τῶν γενημάτων. ib. δικαιοσύνης] Lin. διακονίας. v. 11. Ἐν παντί] March. Veles. Ἵνα ἐν πᾶσι. v. 13. κοινωνίας] Nov. 1. διακονίας.

CAP. X.

V. 5. αἰχμαλωτίζοντες] Lin. αἰχμαλωτεύοντες. v. 6. πληρωθῇ] Steph. 11. παράβασιν καὶ πληρωθῇ. ib. ὑμῶν] Lin. πρότερον ὑμῶν. v. 8. ἵνα αἰσχυνθήσομαι] Magd. 2. οὐ καταισχυνθήσομαι. ib. περισσότερον] Lin. περισσόν. ib. ὁ Κύριος] Lin. ὁ Θεός. v. 12. οὐ συνιοῦσιν] March. Veles. deest. v. 15. ἐλπίδα] Lin. ἐλπίδα δέ. ib. περισσείαν] March. Veles. addit, ὅτι.

CAP. XI.

V. 1. μικρόν τῇ ἀφροσύνῃ] March. Veles. Steph. 5. 11. μικρόν τι τῆς ἀφροσύνης. March. Veles. quoque ponit μου post ἀφροσύνης. v. 3. ἀπὸ τῆς] March. Veles. καὶ τῆς ἁγνότητος ἐκ τῆς. v. 4. λαμβάνετε] Nov. 1. ἐλάβετε. v. 6. ἐν usque ad finem versus] March. Veles. dupliciter legit, vel, ἐν πᾶσι δὲ φανερωθέντες ὑμῖν, vel, ἐν πᾶσι δὲ φανερωθεὶς ὑμῖν. v. 9. ἀδελφοί] Steph. 9. ἀδελφοί μου. ib. παντί] March. Veles. πᾶσι. v. 10. φραγήσεται] March. Veles. καταρραγήσεται. v. 14. θαυμαστόν] Lin. θαῦμα. v. 17. κύριον] Lin. Χριστόν. v. 21. ἠσθενήσαμεν] Clar. March. Veles. ἠσθενήσαμεν ἐν τούτῳ τῷ μέρει. v. 23. εἶπον] March. Veles. addit, καὶ ἐγώ. ib. πληγαῖς ··· φυλακαῖς] Clar. invertit. v. 31. ἡμῶν] Nov. 1. deest. v. 32. θέλων] Clar. deest. v. 33. ἐξέφυγον] March. Veles. ὅπως ἐξέφυγον.

CAP. XII.

V. 1. Καυχᾶσθαι &c.] March. Veles. Εἰ καυχᾶσθαι δεῖ (οὐ συμφέρει δέ). Lin. Εἰ καυχᾶσθαι δεῖ &c. v. 2. τοιοῦτον] Magd. 1. τοιοῦτον ἄνθρωπον. v. 3. ἄνθρωπον] Magd. 1. deest. v. 6. εἰς ἐμὲ ··· με] March. Veles. με ··· εἰς ἐμέ. v. 7. ἵνα μὴ ὑπεραίρωμαι] March. Veles. desunt. v. 9. ἥδιστα οὖν μᾶλλον] March. Veles. ἡδέως οὖν. v. 10. διωγμοῖς, ἐν] Lin. διωγμοῖς καί. v. 11. καυχώμενος] March. Veles. Clar. Steph. 4. 5. deest. v. 12. ἐν σημείοις] Lin. σημείοις τε. ib. τοῦ ἀποστόλου] March. Veles. τῆς ἀποστολῆς μου. ib. ἐν ὑμῖν] March. Veles. ἐφ' ὑμᾶς. v. 14. τρίτον] Lin. Steph. 5. 11. Comp. τρίτον τοῦτο. v. 16. κατεβάρησα] Lin κατενάρκησα. v. 17. τινα] March. Veles. διά τινος. v. 20. ἀκαταστασίαι] March. Veles. addit, ἐν ὑμῖν ὦσι. v. 21. ἐλθόντα με] Lin. ἐλθόντος μου.

CAP. XIII.

V. 1. Τρίτον] Lin. March. Veles. Steph. 5. 9. 11. Comp. Ἰδοὺ τρίτον. v. 2. γράφω] Clar. deest. ut & in March. Veles. qui ὑμῖν addit post ἀπὼν. v. 4. γάρ] Steph. 11. deest. ib. ζησόμεθα] March. Veles. ζῶμεν. Lin. ζήσομεν. v. 6. γνώσεσθε] March. Veles. γινώσκετε. v. 4. Εὐχόμεθα] March. Veles. Steph. 9. Εὐχόμεθα. v. 7. πρὸς τόν] Em. Magd. 1. 2. Lin. Nov. 1. πρὸς τὸν Θεόν. v. 9. ὅταν] March. Veles. ὅτι. v. 13. κυρίου] March. Veles. Steph. 4. 5. 10. κυρίου ἡμῶν. ib. Θεοῦ] In margine Gon. additur καὶ πατρός. Eadem clausula in Clar. additur quæ in Epistola priori. Subscriptio τῆς Μακεδονίας deest in Em. sed addit στίχων φζ.

EPISTOLA ad GALATAS.

CAP. I.

VErs. 3. ἡμῖν] Em. Nov. 1. Lin. ὑμῖν. ib. ἡμῶν] March. Veles. ponit post πατρός. v. 4. ὑπέρ] Magd. Gon. Em. περί. v. 5. τῶν αἰώνων] Lin. deest. v. 6. Χριστοῦ] Lin. Ἰησοῦ Χριστοῦ. Nov. 1. Bib. Wech. al. Θεοῦ. v. 15. καλέσας] Nov. 1. κλήσας με.

CAP. II.

V. 2. δοκοῦσι] March. Veles. δοκοῦσιν εἶναί τι. v. 3. ἠναγκάσθη] March. Veles. addit, ἀλλά. v. 6. δοκούντες] March. Veles. δοκοῦντες εἶναί τι. Ἰάκωβος &c.] Clar. tam Græc. quam Lat. *Petrus & Jacobus & Johannes.* v. 11. Πέτρος] March. Veles. Steph. 11. Κηφᾶς. v. 13. Βαρνάβας συναπήχθη] Steph. 5. 13. Βαρνάβαν συναπαχθῆναι. ib. αὐτῶν τῇ ὑποκρίσει] March. Veles. αὐτῶν εἰς τὴν ὑπόκρισιν. v. 14. Πέτρῳ] March. Veles. Steph. 11. Κηφᾷ. v. 16. Εἰδότες] Steph. 9. 11. Εἰδότες δέ. ib. ἐπιστεύσαμεν] March. Veles. πιστεύομεν.

CAP. III.

V. 1. ἐν ὑμῖν] Nov. 1. deest. v. 6. καθὼς] March. Veles. καθὼς γέγραπται. v. 9. εὐλογοῦνται] March. Veles. εὐλογηθήσονται. v. 10. ὑποκατάρατοι] Em. Lin. Nov. 1. ἐπικατάρατος. v. 12. ἄνθρωπος] Clar. deest. ib. ζήσεται] March. Veles. ζῇ. v. 13. γέγραπται γάρ] Lin. ὅτι γέγραπται. v. 15. Ἀδελφοί] Lin. deest. v. 18. δι'] Nov. 1. ἐξ. v. 19. τῶν παραβάσεων] March. Veles. τῆς παραβάσεως. v. 27. Χριστόν] Nov. 1. Χριστὸν Ἰησοῦν.

CAP. IV.

V. 4. γενόμενον] Steph. 4. 7. 11. 15. γεννώμενον. v. 7. Χριστοῦ] Lin. Ἰησοῦ Χριστοῦ. v. 14. μου prius] Lin. deest. v. 15. τίς οὖν ἦν] March. Veles. Steph. 4. 5. ποῦ οὖν. In Lin. ἦν deest. v. 17. ὑμᾶς] Bib. Wech. al. ἡμᾶς. v. 20. ἀπορῶμαι] Nov. 1. ἀπορῶ. v. 21. ἀκούετε] March. Veles. Steph. 11. ἀναγινώσκετε. v. 24. αὗται] March. Veles. πάντα. v. 25. ὄρος ἐστὶν ἐν τῇ] Nov. 1. ὄρος ἐστὶν ἐν ὑμῖν. Em. ὄρος ἐστὶν ἐν τῇ. ib. δέ] Steph. 5. 9. 11. γάρ, ut & Lin. v. 26. πάντων] Steph. 4. 5. deest. v. 28. Ἡμεῖς ··· ἐσμέν] Steph. 5. Ὑμεῖς ··· ἐστέ. v. 31. ἐλεύθερας] March. Veles. adjungit priora verba Cap. seq. hoc modo, ἐλεύθερας, τῆς ἐλευθερίας ᾗ Χριστὸς &c. Steph. 4. 5. 11. ἐλεύθερας τῇ ἐλευθερίᾳ ᾗ Χριστὸς ἡμᾶς ἠλευθέρωσε. Στήκετε οὖν, καί.

CAP. V.

V. 6. γάρ] Lin. deest. v. 7. ἀνέκοψε] Magd. Em. Lin. Nov. 1. Steph. omn. ἐνέκοψε. v. 9. ζυμοῖ] Clar. δολοῖ. Versio ejus ut Vulgata. v. 10. ὅστις ἂν ᾖ] March. Veles. ὅπως αὐτὸς ἐστιν. v. 11. ἀδελφοί] Lin. ἀδελφοί μου. ib. σταυροῦ] Lin. σταυροῦ τοῦ Χριστοῦ. v. 13. ἀγάπης] March. Veles. ἀγάπης πνεύματος. v. 14. πληροῦται] Lin. πεπλήρωται. v. 17. ἃ ἄν] March. Veles. ἅ τινα. v. 18. Εἰ καὶ] Lin. Nov. 1. Εἰ δέ. v. 19. μοιχεία] March. Veles. deest. v. 22. εἰρήνη] March. Veles. εἰρήνη, ἀνοχή. ib. ἐγκράτεια] March. Veles. ἐπιείκεια, ἐγκράτεια, ἁγνεία.

CAP. VI.

V. 1. ἀναπληρώσατε] Lin. ἀναπληρώσετε. ib. ἄνθρωπος] Steph. 4. addit ἐξ ὑμῶν. v. 12. Ὅσοι] March. Veles. Ὅσοι γάρ. v. 13. περιτεμνόμενοι] Magd. Nov. 1. Steph. 5. 7. Comp. περιτετμημένοι. Ad finem hujus Cap. subscribitur in Em. Στίχων ΣΛΓ.

EPISTOLA

EPISTOLA ad EPHESIOS.

CAP. I.

VErs. 1. ἁγίοις] Steph. 11. ἁγίοις πᾶσι. v. 3. Εὐλογητὸς usque ad ὁ εὐλογήσας] Nov. 1. desunt. ib. Χριστῷ] Magd. Em. Lin. Nov. 1. Comp. Steph. omn. ἐν Χριστῷ. v. 6. ἐν ᾗ] Steph. 5. 9. ἧς. ib. ἠγαπημένῳ] Clar. addit, υἱῷ αὐτοῦ. v. 10. Εἰς οἰκονομίαν] March. Veles. ἐν οἰκονομίᾳ. ib. τά τε ἐν] Magd. Em. Nov. 1. τὰ ἐπί. v. 11. πρόθεσιν] Steph. 11. πρόθεσιν τοῦ Θεοῦ τοῦ. v. 14. περιποιήσεως] Nov. 1. addit ἡμῶν. v. 15. ἁγίους] Steph. 10. ἁγίους, ἀδελφοί. v. 16. ὑμῶν posterius] Lin. deest. ib. ἐπί] Steph. 11. πάντοτε ἐπί. v. 17. ἐν ἐπιγνώσει] March. Velef. εἰς ἐπίγνωσιν. v. 18. διανοίας] Em. Magd. Lin. Nov. 1. March. Velef. Comp. Steph. omn. καρδίας. v. 20. ἐκάθισε] March. Velef. Bib. Wech. Steph. 9. 11. Καθίσας. v. 22. πάντα τῇ ἐκκλησίᾳ] March. Velef. πᾶσαν τὴν ἐκκλησίαν.

CAP. II.

V. 1. ἁμαρτίαις] Clar. Steph. 11. ἁμαρτίαις ὑμῶν. v. 3. τὰ θελήματα] March. Velef. τὸ θέλημα. ib. διανοιῶν] Nov. 1. ἐπιθυμιῶν. v. 4. διὰ] Lin. κατά. ib. ἀγάπην αὐτοῦ] Gon. Em. αὐτοῦ εὐαγγελίαν. v. 5. χάριτι] Clar. March. Velef. οὗ τῇ χάριτι. v. 11. τὰ ἔθνη] March. Velef. οἱ ἦτε τὰ ἔθνη. v. 12. Ὅτι] March. Velef. Οἵ. v. 15. Τὴν ἔχθραν] Hic & v. 16. March. Velef. τὰς ἔχθρας. v. 17. καὶ τοῖς] Clar. καὶ εἰρήνην τοῖς. v. 19. συμπολῖται] March. Velef. πολῖται. v. 22. πνεύματι] March. Velef. πνεύματι ἁγίῳ. v. 20. αὐτοῦ] Clar. λίθου αὐτοῦ.

CAP. III.

V. 1. ἐθνῶν] Steph. 11. addit πρεσβεύω. al. κεκαύχημαι. v. 3. ἐγνώρισε] March. Velef. Steph. 5. 9. 11. ἐγνωρίσθη. v. 5. πνεύματι] Comp. πνεύματι ἁγίῳ. v. 7. τὴν δοθεῖσαν] Lin. March. Velef. Steph. 9. 11. τῆς δοθείσης. v. 9. κοινωνία] Em. Magd. Lin. Nov. 1. March. Velef. Comp. Steph. omn. οἰκονομία. ib. διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ] Clar. desunt: nec illa legunt Syrus, Hieronymus & Ambrosius. v. 16. αὐτοῦ, δυνάμει] March. Velef. αὐτοῦ δύναμιν. v. 20. ὑπὲρ] Clar. deest.

CAP. IV.

V. 4. ὑμῶν] Nov. 1. ἡμῶν. v. 6. ὑμῖν] Lin. Nov. 1. Steph. 7. 13. Comp. ἡμῖν. v. 7. χάρις] Steph. 11. χάρις αὕτη. v. 17. λοιπὰ] Clar. Bib. Wech. al. deest. v. 19. ἀπηλγηκότες] March. Velef. Clar. ἀπηλπικότες. Clar. Lat. *Qui desperantes:* sic & Ambrosius. ib. πάσης ἐν πλεονεξίᾳ] Lin. καὶ πάσης πλεονεξίας. v. 28. ταῖς χερσὶν] March. Velef. Steph. 9. 11. Comp. ταῖς ἰδίαις χερσίν. v. 29. τῆς χρείας] Clar. March. Velef. τῆς πίστεως. Ita legit S. Ambrosius. v. 31. καὶ ὀργὴ] Magd. deest. ib. εἰς ἡμέραν] March. Velef. ἐν ἡμέρᾳ. v. 32. ὁ Θεὸς ἐν Χριστῷ] Pro his Steph. 13. Θεός. Comp. Χριστός.

CAP. V.

V. 4. τὰ οὐκ ἀνήκοντα] March. Velef. ἃ οὐκ ἀνῆκε. ib. μᾶλλον] Steph. 5. μόνον. v. 5. ὅς ἐστιν εἰδωλολάτρης] March. Velef. ὅ ἐστιν εἰδωλολατρεία. v. 9. τοῦ πνεύματος] March. Velef. Clar. Steph. 5. 11. τοῦ φωτός. Ita legit Syrus interpres & Theophylactus. Clar. Lat. *Fructus enim luminis.* v. 15. οὖν] March. Velef. οὖν ἀδελφοί. v. 18. ἀλλὰ] Steph. 11. ἀλλὰ μᾶλλον. ib. ἐν πνεύματι] March. Velef. τοῦ πνεύματος ἁγίου. v. 19. τῇ καρδίᾳ] Clar. March. Velef. ταῖς καρδίαις. v. 21. Θεοῦ] Steph. 4. 9. 13. Comp. Χριστοῦ. v. 22. ὑποτάσσεσθε] March. Velef. Steph. 5. 9. 11. ὑποτασσέσθωσαν. v. 27. αὐτὴν] Clar. March. Velef. Steph. 5. 11. αὐτός. v. 29. ὁ Κύριος] Steph. 11. Χριστός. v. 31. πατέρα] Magd. Lin. Nov. 1. πατέρα αὐτοῦ. v. 33. ἄνδρα] March. Velef. ἄνδρα αὐτῆς.

CAP. VI.

V. 7. τῷ] Nov. 1. Steph. 5. 9. 11. Comp. 2. ὡς τῷ. v. 8. Εἰδότες &c.] Clar. Εἰδότες ὅτι ἕκαστος ὃ ἂν ποιήσει. v. 9. ὑμῶν αὐτῶν] March. Velef. Steph. 5. Comp. καὶ αὐτῶν καὶ ὑμῶν. Nov. 1. ὑμῶν καὶ αὐτῶν. v. 12. τοῦ αἰῶνος] Clar. March. Velef. deest. v. 18. ἐν πνεύματι] Nov. 1. deest. ib. αὐτὸ τοῦτο] Clar. αὐτόν. Lat. *in illo.* v. 19. δοθείη] Em. Lin. Nov. 1. δοθῇ. Ad finem capitis habetur in Em. Στίχων τιβ'. Hanc Epistolam sequitur Epistola ad Colossenses in Clar.

EPISTOLA ad PHILIPPENSES.

CAP. I.

VErs. 3. μνείᾳ ὑμῶν, Πάντοτε ἐν πάσῃ] Lin. desunt. v. 8. ἐν] March. Velef. τὸ ἐν. v. 9. ἐν ἐπιγνώσει καὶ πάσῃ αἰσθήσει. v. 10. Χριστοῦ] Lin. Κυρίου. v. 14. λαλεῖν] Clar. λαλεῖν τοῦ Θεοῦ. Lin. Steph. 9. 11. τὸν Θεοῦ λαλεῖν. v. 16. & 17.] Clar. March. Velef. invertunt ordinem horum versuum, & pro ἐπιφέρειν Clar. habet ἐγείρειν. Versio Clar. hujusmodi est. *Quidam ex charitate, scientes quia in defensionem Evangelii positus sum: Quidam autem ex dissentione Christum adnuntiant non sancte existimantes tribulationem suscitare vinculis meis.* Syrus eundem versuum ordinem sequitur. v. 21. ἀποθανεῖν] Lin. θανεῖν. v. 22. τοῦτο] March. Velef. οὐ. v. 23. γὰρ] Em. Steph. omn. Comp. δέ. ib. πολλῷ] Lin. Steph. 5. 11. πολλῷ γάρ. v. 30. ἀκούετε ἐν ἐμοί] March. Velef. ἠκούσατε περὶ ἐμοῦ.

CAP. II.

V. 2. Πληρώσατε usque ad τὴν] Nov. 1. desunt. v. 4. σκοπεῖτε] March. Velef. Steph. 11. σκοποῦντες. ib. ἕκαστος] March. Velef. deest. v. 5. φρονείσθω] Clar. φρονεῖτε. v. 10. Ἰησοῦ] Nov. 1. αὐτοῦ. v. 12. πολλῷ] Nov. 1. deest. v. 14. γογγυσμῶν] Comp. ὀργῆς. ib. καὶ διαλογισμῶν] Nov. 1. deest. v. 19. ὑμῶν] Magd. ὑμῶν ταχέως. v. 22. εἰς] Lin. Τιμόθεος εἰς. ib. εὐαγγέλιον] Steph. 11. addit Χριστοῦ. v. 23. πέμψαι] March. Velef. πέμψαι πρὸς ὑμᾶς. v. 26. ὑμᾶς] Em. Magd. Lin. Steph. 7. 11. ὑμᾶς ἰδεῖν. ib. ὅτι ἠσθένησε] Clar. αὐτὸν ἠσθενηκέναι. v. 28. αὐτὸν] Lin. αὐτὸν Ἐπαφρόδιτον. v. 29. παραβουλευσάμενος τῇ ψυχῇ] March. Velef. παραδοὺς τὴν ψυχὴν αὐτοῦ. Clar. παραβολευσάμενος τῇ ψυχῇ. Versio Lat. *Parabolatus animam suam.*

CAP. III.

V. 1. ἀσφαλὲς] March. Velef. ἀναγκαῖον. v. 3. Θεῷ] Em. Steph. 4. 11. 15. Comp. Lin. Nov. 1. Θεοῦ. v. 13. οὐ] Steph. 13. οὔπω. v. 15. ἀποκαλύψει] March. Velef. ἀπεκάλυψε. v. 17. ἡμᾶς] March. Velef. ἡμῶν. v. 21. εἰς τὸ γενέσθαι αὐτὸ] Clar. desunt.

CAP. IV.

V. 3. Καὶ ἐρωτῶ] Clar. Ναὶ ἐρωτῶ, ut & Em. Lin. Nov. 1. v. 8. ἔπαινος] March. Velef. ἔπαινος τῆς παιδείας. Clar. ἔπαινος ἐπιστήμης. v. 16. ἐν Θεσσαλονίκῃ] March. Velef. εἰς Θεσσαλονίκην. v. 18. τῷ Θεῷ] Lin. τῷ Κυρίῳ. v. 19. πληρώσαι πᾶσαν χρείαν] March. Velef. πληρώσῃ πᾶσαν ἐπιθυμίαν. v. 22. πάντες] Nov. 1. deest. v. 23. ἡμῶν] Em. Lin. Nov. 1. deest. ib. πάντων] Clar. March. Velef. Steph. 5. τοῦ πνεύματος. Finit hæc Epistola in Clar. ut præcedentes, Πρὸς Φιλιππησίους ἐπληρώθη, ἄρχεται πρὸς Θεσσαλονικεῖς. Em. ad finem habet Στίχων σή'.

EPISTOLA ad COLOSSENSES.

CAP. I.

VErs. 4. τὴν εἰς] Lin. ἣν ἔχετε εἰς. ib. ἁγίους] March. Velef. ἁγίους ἔχετε. v. 6. κόσμῳ] March. Velef. addit ἐστί. ib. καρποφορούμενον] March. Velef. Steph. 7. 11. Comp. addunt καὶ αὐξανόμενον· quomodo junguntur postea. v. 10. ὑμᾶς] Lin. deest. ib. εἰς τὴν ἐπίγνωσιν] March. Velef. Steph. 5. 11. ἐν τῇ ἐπιγνώσει. v. 12. τῷ πατρὶ] March. Velef. Steph. 5. 9. 11. Comp. τῷ Θεῷ καὶ πατρί. v. 14. διὰ τοῦ αἵματος αὐτοῦ] Em. Magd. Lin. March. Velef. Steph. 4. 5. 9. 13. 15. Comp. desunt. v. 20. τοῦ αἵματος] Steph. omn. deest. ib. δι' αὐτοῦ] Steph. 9. 11. deest. v. 21. θανάτου] Lin. Steph. 9. 11. θανάτου αὐτοῦ. v. 24. Νῦν] Clar. March. Velef. Bib. Wech. al. Ὃς νῦν. v. 25. ἐγενόμην] Lin. deest. v. 26. νυνὶ δὲ] Steph. 9. 11. ὁ νῦν. v. 27. ἐν ὑμῖν] Bib. Wech. al. εἰς ὑμᾶς. v. 28. πάντα ἄνθρωπον posterius] Nov. 1. March. Velef. Comp. deest. Prius autem deest in Lin. v. 29. ἐν ἐμοὶ] Magd. deest.

CAP. II.

V. 1. γὰρ] Steph. 11. δέ. ib. Λαοδικείᾳ] Steph. 11. Λαοδικείᾳ, καὶ τῶν ἐν Ἱεραπόλει. v. 2. συμβιβασθέντων] March. Velef. Steph. 5. 9. 11. συμβιβασθέντες. ib. πατρὸς καὶ τοῦ] Magd. πατρὸς τοῦ. v. 4. μή τις] Lin. μηδείς. v. 7. αὐτῇ] March. Velef. αὐτῷ. v. 11. τῶν ἁμαρτιῶν] March. Velef. Clar. deest. ib. σαρκὸς] March. Velef. σαρκὸς, ἀλλά. v. 13. ἡμῖν] Steph. 5. 9. ὑμῖν. v. 14. τοῖς δόγμασιν] March. Velef. τοῦ δόγματος. v. 20. οὖν] Steph. 4. 10. 11. 13. δογματίζεσθε, Μὴ &c.] March. Velef. δογματίζεσθε, Μὴ ἅψησθε, μηδὲ γεύσησθε, μηδὲ θίγητε.

CAP. III.

V. 3. Χριστῷ ἐν τῷ Θεῷ] Lin. Θεῷ ἐν Χριστῷ. v. 8. κακίαν] Nov. 1. deest. v. 12. οἰκτιρμῶν] Em. March. Velef. Steph. 5. 10. 11. 13. Comp. οἰκτιρμοῦ. v. 13. Χριστὸς] Clar. Κύριος. v. 14. ἀγάπην] March. Velef. ἀγάπην ἔχετε. v. 14. τῆς τελειότητος] Clar. *unitatis.* ἑνότητος. ib. Θεοῦ] Steph. 11. Χριστοῦ. v. 16. ἐν τῇ καρδίᾳ] Clar. March. Velef. ἐν ταῖς καρδίαις. Lin. καὶ ψάλλοντες ἐν ταῖς καρδίαις. ib. Κυρίῳ] Clar. Θεῷ. v. 19. πικραίνεσθε] Steph. 4. παραπικραίνεσθε. v. 21. ἐρεθίζετε] Lin. March. Velef. Steph. 11. παροργίζετε. v. 22. Θεὸν] Lin. Κύριον. v. 23. ἐργάζεσθε] Em. ἐργαζόμενοι. v. 25. προσωποληψία] March. Velef. addit, παρὰ τῷ Θεῷ.

CAP. IV.

V. 1. οὐρανοῖς] Lin. οὐρανῷ. v. 3. Χριστοῦ] Magd. Θεοῦ. v. 7. ὑμῖν] Lin. deest. v. 8. γνῷ ..... ὑμῶν] Steph. 11. γνῶτε ..... ἡμῶν. v. 9. πάντα] March. Velef. οἱ πάντα. v. 11. συνεργοὶ] Clar. συνεργοί μου. ib. Χριστοῦ] Lin. Χριστοῦ Ἰησοῦ. v. 12. πεπληρωμένοι] Steph. 11. πεπληροφορημένοι. v. 13. ζῆλον] Clar. κόπον. March. Velef. Steph. 5. ἀγῶνα. 11. πόθον. v. 15. αὐτοῦ] Lin. Steph. 4. 10. αὐτῶν. v. 16. καὶ τὴν &c.] March. Velef. καὶ ἡ ἐκ Λαοδικείας ὑμῖν ἀναγινωσκηται. v. 18. χάρις μεθ'] March. Velef. χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μεθ'. In Clar. finit hæc Epistola ut aliæ, Πρὸς Κολασσαεῖς ἐπληρώθη, ἄρχεται πρὸς Φιλιππησίους. Em. ad finem habet, Στίχων σή'.

EPISTOLA ad THESSALONISENSES I.

CAP. I.

VErs. 1. ἀπὸ usque ad finem versus] March. Velef. desunt. v. 3. τοῦ κόπου τῆς] March. Velef. καὶ κόπου καὶ τῆς. v. 6. Καὶ] Lin. deest. ib. Κυρίου] Lin. Steph. 11. Χριστοῦ. v. 7. τύπους] March. Velef. Steph. 5. 9. τύπον. v. 10. ῥυόμενον] March. Velef. ῥυσάμενον.

CAP.

CAP. II.

V. 5. καθὼς οἴδατε] Lin. deest. v. 7. ἤπιοι] Lin. March. Velef. Clar. Steph. 9. νήπιοι. v. 11. ὡς ἕνα ἕκαστον ὑμῶν] Magd. desunt. v. 12. καλοῦντος] March. Velef. Steph. 9. καλέσαντος. ib. Θεοῦ] Nov. 1. Χριστοῦ. v. 13. λόγον] March. Velef. αὐτὸν οὐ ὡς λόγον. v. 15. ἰδίους] Clar. deest. March. Velef. ἡμᾶς. v. 16. ὀργὴ] Clar. ὀργὴ τοῦ Θεοῦ. v. 18. καὶ ἐνέκοψεν] Nov. 1. ἐνέκοψεν. v. 19. Χριστοῦ] March. Velef. Χριστοῦ ἐστι. Magd. Nov. 1. deest.

CAP. III.

V. 2. καὶ συνεργὸν ἡμῶν] March. Velef. desunt. ib. ὑμῶν] Steph. 9. ἡμῶν. v. 12. τῇ ἀγάπῃ] March. Velef. τὴν ἀγάπην ὑμῶν. v. 13. ἁγιωσύνῃ] Steph. 9. δικαιοσύνῃ. ib. ὑμῶν] Gon. Lin. Nov. 1. ἡμῶν. ib. ἀμὴν] March. Velef. Nov. 1. ἀμήν. ib. Χριστοῦ] Em. deest.

CAP. IV.

V. 1. Θεῷ] Clar. Lin. March. Velef. Steph. 9. Θεῷ, καθὼς καὶ περιπατεῖτε. Sic S. Ambrosius. v. 6. καθὼς] Lin. Nov. 1. καθὼς καί. v. 8. εἰς ἡμᾶς] Steph. omn. εἰς ὑμᾶς. v. 9. ἔχετε] March. Velef. Steph. 5. ἔχομεν. v. 11. ἰδίαις] Clar. deest. v. 13. θέλω] Em. Magd. Lin. Nov. 1. March. Velef. Steph. 4. 5. 10. 11. Comp. θέλομεν. ib. κεκοιμημένων] Em. Magd. Lin. March. Velef. Steph. 13. κοιμωμένων. ib. ἵνα μὴ λυπῆσθε] Nov. 1. desunt. v. 18. τούτοις] Nov. 1. τούτοις τοῦ πνεύματος.

CAP. V.

V. 3. τῇ ··· ἐχούσῃ] March. Velef. ταῖς ··· ἐχούσαις. v. 4. ἡμέρα] March. Velef. ἡμέρα ἐκείνη. ib. Ὑμεῖς δὲ] Nov. 1. Ὑμεῖς γάρ. v. 5. Πάντες] Lin. Πάντες γάρ. ib. υἱοὶ posterius] Magd. deest. v. 18. ὑμᾶς] March. Velef. πάντας ὑμᾶς. v. 21. δοκιμάζετε] Nov. 1. δοκιμάζοντες. v. 24. ποιήσει] Comp. ποιήσει τὴν ἐλπίδα ὑμῶν βεβαίαν. v. 27. ἐπιστολὴν] March. Velef. ἐπιστολὴν ταύτην. Ad finem Em. habet. Στίχων ρϛʹ.

EPISTOLA II. ad THESSALONICENSES.

CAP. I.

Vers. 5. Ἔνδειγμα] Em. ἐνδείγματι. ib. εἰς τὸ καταξιωθῆναι ὑμᾶς τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ. Em. desunt. ib. εἰς usque ad ὑπὲρ] Em. desunt. ib. τῆς βασιλείας] March. Velef. ἐν τῇ βασιλείᾳ. v. 6. θλίψιν] March. Velef. ἀνταπόδοσιν. v. 7. Ἰησοῦ] Comp. Ἰησοῦ Χριστοῦ. v. 8. πυρὶ φλογὸς] Clar. March. Velef. φλογὶ πυρός. ib. Χριστοῦ] Em. deest. v. 9. Κυρίου] Lin. Κυρίου Θεοῦ. v. 10. πιστεύουσιν] Em. Magd. Lin. March. Velef. Steph. 5. 7. 11. 13. Comp. πιστεύσασιν. v. 12. Χριστοῦ] Em. Nov. 1. deest.

CAP. II.

V. 2. νοὸς] Clar. Nov. 1. νοὸς ὑμῶν. v. 3. ἁμαρτίας] Lin. Steph. 5. 9. ἀνομίας. v. 4. πάντα March. Velef. Bib. Wech. vet. πᾶν τό. ib. ὡς Θεὸν] Steph. 5. deest. ib. ὅτι εἰμὶ] March. Velef. ὡς ἂν ᾖ. v. 8. αὐτοῦ posterius] March. Velef. αὐτόν. v. 13. Κυρίου] Clar. March. Velef. Θεοῦ. ib. ὑμᾶς] March. Velef. ἡμᾶς. ib. ἀπ' ἀρχῆς] March. Velef. ἀπαρχάς. Lin. ἀπαρχήν.

CAP. III.

V. 3. ὁ Κύριος] Clar. ὁ Θεός. v. 4. παραγγέλλομεν] March. Velef. παρηγγείλαμεν. ib. καὶ ποιήσετε] Em. Magd. desunt. v. 5. Κύριος] Nov. 1. Θεός. v. 6. παρέλαβε] Em. Steph. 5. 7. 9. 10. 13. Comp. Lin. March. Velef. παρέλαβον. Nov. 1. παρελάβετε. v. 8. ἐργαζόμενοι] Em. Magd. ἐργαζόμενοι. v. 9. ὅτι ··· ἔχομεν] March. Velef. ὡς ··· ἔχωμεν. v. 11. Ἀκούομεν] March. Velef. Ἠκούσαμεν. v. 16. τρόπῳ] Clar. Bib. Wech. al. τόπῳ. Ita Ambrosius & Chrysostomus. Ad finem Clar. habet, Πρὸς Θεσσαλονικεῖς ἐπληρώθη, ἄρχεται πρὸς Τιμόθεον αʹ. Em. Στίχων ρϛʹ.

EPISTOLA I. ad TIMOTHEUM.

CAP. I.

Vers. 1. Θεοῦ] Steph. 11. τοῦ πατρὸς ἡμῶν Θεοῦ, deletis σωτῆρος & Χριστοῦ. Comp. Θεοῦ πατρὸς, καὶ, deleto καὶ Κυρίου. ib. καὶ Κυρίου] Nov. 1. deest. v. 2. γνησίῳ] March. Velef. ἀγαπητῷ. v. 9. Εἰδὼς] March. Velef. Εἰδότες. v. 10. ἀνδροφόνοις] Magd. deest. v. 11. Κατὰ] March. Velef. Ἡ δὲ κατά. v. 12. ἐνδυναμώσαντι] Steph. 11. ἐνδυναμοῦντι. v. 13. ἠλεήθην] March. Velef. ἠλεήθην ὑπὸ Θεοῦ. v. 17. ἀφθάρτῳ] Clar. ἀθανάτῳ. Versio ejus Lat. *immortali*. Sed in Græco textu immutatum est alia manu & atramento, ut appareat ἀφθάρτῳ. ib. σοφῷ] March. Velef. deest. v. 19. πίστιν] Steph. 4. 11. πίστιν.

CAP. II.

V. 6. τὸ μαρτύριον &c.] Steph. 13. τὸ μυστήριον &c. March. Velef. οὗ τὸ μαρτύριον καιροῖς ἰδίοις ἐδόθη. v. 7. ἐν Χριστῷ] Em. Gon. Magd. Clar. Steph. 5. 9. 13. deest. v. 9. κοσμίῳ] Nov. 1. πμία. v. 13. πρῶτος] Steph. 13. πρῶτον. v. 15. μείνωσιν] March. Velef. μείνῃ.

CAP. III.

V. 1. Πιστὸς] Clar. Ἀνθρώπινος. v. 2. κόσμιον] March. Velef. κόσμιον, σώφρονα. v. 3. μὴ αἰσχροκερδῆ] Em. Magd. Clar. Steph. 4. 5. 9. 7. 16. deest. Abest quoque a Syro interprete. ib. ἀφιλάργυρον] Nov. 1. ἀφιλόνεικον. v. 10. Ἐστω] Clar. καὶ οὕτω. v. 14. γράφω] March. Velef. γράφω, τέκνον Τιμόθεε. ib. ἐλθεῖν] March. Velef. μὴ ἐλθεῖν. ib. τάχιον] Clar. ἐν τάχει. v. 15. δεῖ] March. Velef. δεῖ σε. v. 16. Θεὸς] Clar. March. Velef. ὅ. •Versio Clar. ut Vulgata. Sed in Clar. alia manu & atramento extra lineæ seriem addita est litera θ, & ambesa paululum ο ut appareret Sigma; sed præpostera emendatio facile conspicitur. Sic legit S. Ambrosius. ib. ἀγγέλοις] Steph. 4. ἀνθρώποις.

CAP. IV.

V. 1. πίστεως] Bib. Wech. cod. vetustiss. hic addit, ἔσονται γὰρ νεκροῖς λατρεύοντες, ὡς καὶ ἐν τῷ Ἰσραὴλ ἐσεβάσθησαν. ib. πλάνοις] March. Velef. Steph. 4. 7. 10. 11. Comp. πλάνης. v. 11. ὀνειδιζόμεθα] Lin. ἀγωνιζόμεθα. ib. ἠλπίκαμεν] March. Velef. ἐλπίζομεν. ib. Σωτὴρ] Nov. 1. πατὴρ deleto ἀνθρώπων quod sequitur. v. 12. ἐν πνεύματι] Clar. deest. Abest quoque a Syro interprete. v. 14. τῶν χειρῶν] Lin. deest. v. 16. Ἐπίμενε] March. Velef. Steph. 5. πρόσεχε.

CAP. V.

V. 4. μανθανέτωσαν] March. Velef. μανθανέτω. ib. καλὸν καὶ] Em. Magd. Lin. Nov. 1. Steph. 4. 5. 9. 10. 11. deest. v. 5. ἤλπικεν] March. Velef. ἐλπίζει. ib. προσμένει] March. Velef. προσμενέτω. v. 7. παράγγελλε] March. Velef. παράγγελλε. v. 13. ἅμα δὲ καὶ ἀργαὶ] Em. Magd. 1. Lin. Nov. 1. καὶ ἀργαί. v. 14. νεωτέρας] Lin. Nov. 1. νεωτέρας χήρας. v. 16. Ἡ πιστὴ] March. Velef. deest. ib. καὶ μὴ] March. Velef. ἵνα μή. v. 21. Κυρίου] Magd. τοῦ Κυρίου. ib. ἐκλεκτῶν ἀγγέλων] Nov. 1. ἐκλεκτῶν αὐτοῦ. ib. πρόσκλισιν] Em. Lin. Nov. 1. Steph. 4. 5. 9. 10. 11. πρόσκλησιν.

CAP. VI.

V. 1. Θεοῦ] Clar. Κυρίου. v. 2. ὅτι ἀδελφοί εἰσιν· ἀλλὰ μᾶλλον δουλευέτωσαν] Em. desunt. v. 4. γίνεται] Clar. γεννῶνται. v. 5. παραδιατριβαὶ] Steph. omn. διαπαρατριβαί. ib. ἀφίστασο ἀπὸ τῶν τοιούτων] Clar. desunt. v. 8. ἀρκεσθησόμεθα] March. Velef. ἀρκεσθῶμεν. v. 9. παγίδα] Clar. March. Velef. παγίδα τοῦ Διαβόλου. Ibidem Versio Clar. habet, ut Vulgata, *desideria multa inutilia & nociva.* Græcus tamen textus ἐπιθυμίας ἀνοήτους &c. v. 15. δείξει] Steph. 9. δείξει ἡμῖν. v. 17. ἐν τῷ νῦν αἰῶνι] Clar. τοῦ νῦν αἰῶνος. v. 19. αἰωνίου] Clar. March. Velef. Steph. 9. ὄντως. Sic S. Ambrosius & Syrus interpres. Finit hæc Epistola ut cæteræ in Clar. In Em. habetur, Στίχων σλʹ.

EPISTOLA II. ad TIMOTHEUM.

CAP. I.

Vers. 2. πατρὸς] Magd. 1. πατρὸς ἡμῶν. v. 6. ἀναμιμνήσκω] Steph. 9. πιστῶς καὶ ὁσίως. v. 9. κλήσει] March. Velef. κλήσει αὐτοῦ. v. 12. παραθήκην] Em. καλὴν παραθήκην. Nov. 1. Steph. 9. Comp. παρακαταθήκην, & v. 14. v. 15. Φύγελλος] Em. Nov. 1. οἶδε. ib. Φύγελλος] March. Velef. Φιλητός. v. 17. σπουδαιότερον] Clar. σπουδαίως. in Lat. *solicite.*

CAP. II.

V. 3. Σὺ οὖν] Clar. deest. v. 5. στεφανοῦται] March. Velef. στεφανωθήσεται. v. 7. δῴη] March. Velef. δώσει. v. 10. αἰωνίου] March. Velef. οὐρανίου. v. 13. ἑαυτὸν] Lin. Steph. 5. γὰρ ἑαυτόν. v. 14. Κυρίου] Nov. 1. Θεοῦ. v. 16. προκόψουσιν] March. Velef. προκόπτουσιν. v. 17. ἕξει] March. Velef. ἕξει. v. 19. Χριστοῦ] Lin. Nov. 1. Em. Steph. 4. 5. 10. Comp. Κυρίου. v. 22. μετὰ τῶν] Lin. Steph. 9. μετὰ πάντων τῶν. v. 25. ἀντιδιατιθεμένους] March. Velef. addit τῇ ἀληθείᾳ. v. 26. τῆς ··· παγίδος] March. Velef. τῶν ··· παγίδων.

CAP. III.

V. 2. γὰρ] Nov. 1. deest. v. 7. μανθάνοντα] Lin. μανθάνοντες. ib. ἐπίγνωσιν] Em. γνῶσιν. ib. ἐλθεῖν δυνάμενα] March. Velef. ἐλθοῦσαι. v. 9. ἐκείνων] Nov. 1. τὸ ἐκείνων. v. 12. Ἰησοῦ] Lin. deest.

CAP. IV.

V. 1. οὖν ἐγὼ] Clar. desunt. In Lin. & Steph. 5. 9. οὖν deest. v. 2. λόγον] Steph. 9. λόγον τοῦ Θεοῦ. v. 3. διδασκαλίας] Steph. 4. πίστεως καὶ διδασκαλίας. v. 5. πληροφόρησον] March. Velef. σωφρόνησον. v. 8. πᾶσι] Clar. deest. v. 13. φέρε] March. Velef. φέρε μετὰ σοῦ. v. 14. ἀποδῴη] March. Velef. Steph. 5. ἀποδώσει. v. 18. ῥύσεται] March. Velef. ἐρρύσατο. v. 19. Πρίσκαν] March. Velef. Nov. 1. Comp. Πρίσκιλλαν. v. 21. ἀσπάζεται] March. Velef. ἀσπάζονται. v. 22. ἡ χάρις μεθ' ὑμῶν] Clar. ἔρρωσο ἐν εἰρήνῃ. Versio Lat. *vale in pace.* Ita quoque apud S. Ambrosium. Finit hæc Epist. in Clar. ut aliæ. Πρὸς Τιμόθεον β ἐπληρώθη, ἄρχεται πρὸς Τίτον. Em. habet Στίχων ροβʹ. In Subscriptione a τῆς usque ad ἐγράφη], Bib. Wech. deest in quibusdam antiquis.

EPISTOLA ad TITUM.

CAP. I.

Vers. 4. γνησίῳ] March. Velef. ἀγαπητῷ. ib. Ἐλεος] Clar. March. Velef. deest. Abest quoque ab Ambrosio, Hieronymo & Syro interprete, atque Origenes in Epistola ad Titum non invenitur. v. 7. οἰκονόμον] Nov. 1. διάκονον. ib. αἰσχροκερδῆ] Steph. 11. αἰσχρολόγον. v. 9. ἐλέγχειν] Magd. διελέγχειν.

CAP. II.

V. 5. ἁγνὰς] March. Velef. ἁγνὰς, νηφαλέοις. ib. Θεοῦ] Steph. 4. Θεοῦ, καὶ ἡ διδασκαλία, V. 7. ἀδιαφθορίαν, σεμνότητα] March. Velef. ἐν τῇ ἀδιαφθορίᾳ, ἐν τῇ σεμνότητι. ib. ἀφθαρσίαν] Clar. March. Velef. verſio Lat. Clar. deeſt. V. 10. πᾶσιν] Steph. 4. 5. πᾶσιν ἀνθρώποις. V. 11. ἡ σωτήριος] March. Velef. τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν. V. 14. περιφρονείτω] Nov. 1. Steph. 10. καταφρονείτω.

CAP. III.

V. 8. τούτων] Steph. 7. τούτου. ib. πεπιστευκότες. March. Velef. πιστεύοντες. V. 15. χάρις] Clar. χάρις τοῦ Κυρίου. Finit hæc Epiſtola in Clar. ut præcedentes. Em. ad finem habet, Στίχων ϛζʹ.

EPISTOLA ad PHILEMONEM.

CAP. I.

VErſ. 2. τῇ ἀγαπητῇ] Clar. deeſt. V. 6. ἐνεργὴς] March. Velef. ἐναργής. ib. παντὸς] Nov. 1. March. Velef. Steph. 10. Comp. παντὸς ἔργου. V. 7. Χάριν] March. Velef. Bib. Wech. al. Χαράν. V. 12. σὺ δὲ αὐτόν] March. Velef. ὡς. V. 15. ἄρα] March. Velef. ἄραν ἀπὸ σοῦ. V. 18. ἀπέτισον] Clar. ἀποδώσω. V. 19. Κυρίῳ] Steph. 11. Χριστῷ. Em. ad finem habet. Στίχων λζʹ. Subſcriptio in Lin. eſt. Ἐπιστολὴ πρὸς Φιλήμονα καὶ Ἀπφίαν δεσπότας τοῦ Ὀνησίμου καὶ πρὸς Ἄρχιππον τὸν Διάκονον τῆς ἐν Κολασσαῖς ἐκκλησίας. Ἐγράφη ἀπὸ Ῥώμης διʼ Ὀνησίμου τοῦ οἰκέτου.

EPISTOLA ad HEBRÆOS.

CAP. I.

VErſ. 2. ἐσχάτων] Lin. March. Velef. Em. Steph. 4. 5. 7. 10. Comp. ἐσχάτου. V. 3. ἁμαρτιῶν ἡμῶν, ἐκάθισεν] March. Velef. ἁμαρτιῶν, καθίζει. V. 9. ἀνομίαν] Nov. 1. ἀδικίαν. V. 12. ἑλίξεις] Nov. 1. March. Velef. ἀλλάξεις.

CAP. II.

V. 7. καὶ κατέστησας uſque ad finem verſus] Em. Magd. Lin. Nov. 1. deſunt. V. 10. διὰ παθημάτων τελειῶσαι] March. Velef. διὰ παθήματος αὐτὸν τελειῶσαι.

CAP. III.

V. 1. Χριστὸν] Clar. deeſt. V. 6. οὗ] Steph. 5. ὅς. V. 8. πειρασμοῦ] Lin. παραπικρασμοῦ. V. 9. με, καὶ] In Clar. deeſt με. ib. μου &c.] Steph. 4. ſic diſtinguit, μου. τεσσαράκοντα ἔτη προσώχθισα &c. V. 10. ἐκείνῃ] Steph. 5. 9. ταύτῃ. V. 11. Ὡς] March. Velef. Οἷς. V. 12. ἀδελφοὶ] Nov. 1. ἀδελφοί μου. V. 17. κῶλα] March. Velef. πτώματα. V. 18. εἰς τὴν κατάπαυσιν αὐτοῦ] March. Velef. deſunt.

CAP. IV.

V. 1. ὑμῶν] March. Velef. Steph. 4. ἡμῶν. V. 2. συγκεκραμένος] Em. Lin. Nov. 1. Steph. 4. 5. 7. 10. 11. Comp. συγκεκραμένους. ib. ἀκούσασιν] March. Velef. ἠκουσμένοις. V. 7. ὑμῶν] Steph. 4. ὑμῶν, ὡς ἐν τῷ παραπικρασμῷ. ib. καθὼς εἴρηται] Nov. 1. deeſt. Lin. καθὼς προείρηται. V. 8. αὐτοὺς] Steph. 10. 11. αὐτός. V. 14. κρατῶμεν] March. Velef. κρατῶμεν τῆς ἐλπίδος ἡμῶν. V. 15. ταῖς] Nov. 1. ἡμῖν ταῖς. V. 16. χάριτος] March. Velef. χάριτος αὐτοῦ.

CAP. V.

V. 3. ταύτην] March. Velef. Steph. 11. ταῦτα. V. 6. Σὺ] Nov. 1. Σὺ εἶ. V. 8. υἱὸς] March. Velef. υἱὸς τοῦ Θεοῦ. V. 9. πᾶσιν] Clar. ponit ante τοῖς. V. 12. λογίων] March. Velef. Steph. 11. 13. λόγων.

CAP. VI.

V. 10. τοῦ κόπου] Clar. March. Velef. Steph. 5. deeſt. Abeſt quoque a Syro interprete. Nov. 1. τοῦ κόπου, καί. V. 12. κληρονομούντων] March. Velef. κληρονομησόντων. V. 18. προκειμένης] Nov. 1. addit ἡμῖν. V. 19. τῆς ψυχῆς] Nov. 1. τῆς ἐλπίδος.

CAP. VII.

V. 5. ἐξεληλυθότας] Nov. 1. ἐξελθόντας. V. 6. ἐπαγγελίας] Nov. 1. εὐλογίας. V. 9. λαμβάνων] March. Velef. λαβών. Em. ἀπολαμβάνων. V. 14. ἱερωσύνης] Clar. March. Velef. ἱερέων. V. 17. Σὺ] Nov. 1. Σὺ εἶ. ut v. 22. Lin. Nov. 1. ib. κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδὲκ] M. Velef. deſunt.] niſi ad v. 21. ſpectet.] V. 25. παντελὲς] M. Velef. διηνεκές. ib. τοὺς προσερχομένους] M. Velef. προσερχόμενος. ib. αὐτῶν] March. Velef. ἡμῶν. V. 27. ἔπειτα] Lin. ἔπειτα δέ.

CAP. VIII.

V. 2. ὁ Κύριος] March. Velef. ὁ Θεός. V. 4. τῶν ἱερέων] Clar. deeſt. ib. κατὰ τὸν νόμον] Magd. deeſt. V. 11. τὸν πολίτην] Em. Steph. 5. 10. 11. Comp. Lin. τὸν πλησίον. ib. ἕκαστος poſterius] Lin. deeſt. V. 12. καὶ τῶν ἀνομιῶν αὐτῶν] March. Velef. deſunt.

CAP. IX.

V. 1. σκηνὴ] Clar. Em. Nov. 1. deeſt. Abeſt quoque a Syro interprete, & Em. Magd. Habetur autem in margine Em. alia manu. V. 3. ἅγια] Steph. 4. 13. τὰ ἅγια τῶν. V. 6. εἰσίασιν] March. Velef. εἴσῃσαν. V. 9. ἥτις τὸν &c.] March. Velef. ὅτι τοῦ καιροῦ ἐνεστηκότος, καθʼ ἣν. ib. καθʼ] Steph. 5. καθίστηκε, καθʼ. V. 10. ἐπικείμενα] March. Velef. ἐπικειμένοις. V. 14. αἰωνίου] Clar. March. Velef. Lin. ἁγίου. ib. Θεῷ] Steph. 4. 9. Comp. Θεῷ ἡμῶν. ib. καθαριεῖ] March. Velef. ἐκαθάρισε. V. 15. κεκλημένοι] Steph. 13. κληρονόμοι. ib. κληρονομίας] Steph. 4. ζωῆς. V. 27. ὅσον] Bib. Wech. al. ζ.

CAP. X.

V. 1. αὐταῖς] Em. Magd. Nov. 1. deeſt. ib. προσφέρουσιν] Nov. 1. προσφέρει. V. 2. οὐκ ἂν] In March. Velef. Steph. 5. Comp. οὐκ deeſt. V. 6. εὐδόκησας] Steph. 13. ἐζήτησας. V. 7. Θεὸς] Nov. 1. Θεός μου ἐβουλήθην. V. 8. θυσίαν καὶ προσφορὰν] Clar. θυσίας καὶ προσφοράς. V. 9. ὁ Θεὸς] Lin. deeſt. Nov. 1. ὁ Θεός μου. V. 10. ἐσμὲν οἱ διὰ] Steph. 5. 7. 9. ἐσμὲν διά. V. 11. ἱερεὺς] Steph. 4. Comp. ἀρχιερεύς. V. 16. διδοὺς] March. Velef. δώσω. V. 17. Καὶ] Steph. 10. Ὕστερον λέγει, καί. 9. Τότε εἴρηκε. V. 27. μέλλοντος] March. Velef. Steph. 11. μέλλων. V. 30. λέγει Κύριος] Clar. deeſt. ib. Κύριος κρινεῖ] Clar. ὅτι κρινεῖ Κύριος. V. 34. δεσμοῖς] March. Velef. δεσμίοις, ut & Steph. 5. 7. ib. ἑαυτοῖς] March. Velef. ὑμᾶς. Steph. 4. 5. ἑαυτούς. ib. ἐν οὐρανοῖς] Clar. March. Velef. deeſt. V. 35. ἀποβάλητε] Clar. ἀπολλύητε. V. 38. ζήσεται] March. Velef. ζῇ. V. 39. ὑποστολῆς] March. Velef. ὑποστολῆς υἱοί.

CAP. XI.

V. 4. λαλεῖται] Steph. 5. 9. λαλεῖ. V. 5. Ηὑρίσκετο] Steph. 9. Ηὑρίσκετο. V. 6. δεῖ τὸν] Lin. δεῖ πρῶτον τόν. V. 11. αὐτὴ] Nov. 1. deeſt. ib. Σάῤῥα] March. Velef. Clar. Σάῤῥα στεῖρα. Steph. 2. Comp. Σάῤῥα στεῖρα οὖσα. V. 12. ταῦτα] March. Velef. τόπου. V. 13. καὶ πεισθέντες] Magd. March. Velef. Em. deeſt, ut & in Lin. Nov. 1. ib. μὴ λαβόντες] Lin. μὴ λαμβάνοντες. V. 21. αὐτοῦ] Nov. 1. deeſt. V. 25. πρόσκαιρον] March. Velef. πρόσκαιρος. V. 29. ξηρᾶς] Clar. ξηρᾶς γῆς. ib. κατεπόθησαν] Steph. 11. κατεποντίσθησαν. V. 34. ἔφυγον] March. Velef. ἐτράποντο. V. 37. ἐπειράσθησαν] Nov. 1. deeſt.

CAP. XII.

V. 1. περικείμενον] March. Velef. κείμενον. ib. εὐπερίστατον] Comp. ἀπερίστατον. V. 2. Θεοῦ] Nov. 1. πατρός. ib. ἐκάθισεν] March. Velef. καθίζει. Lin. Nov. 1. κεκάθικεν. V. 3. γὰρ] Comp. οὖν. V. 5. διαλέγεται] March. Velef. λαλεῖ, λέγων. V. 7. Εἰ παιδείαν] Clar. Εἰς παιδείαν. March. Velef. Ἐν παιδείᾳ. V. 9. πνευμάτων] Nov. 1. πατέρων. V. 10. ἐπαίδευον] Clar. ἐπαίδευον ἡμᾶς. V. 11. ἀποδίδωσι] March. Velef. ἀποδώσει. V. 18. κεκαυμένῳ] March. Velef. προσεστῶ. V. 19. μὴ] Comp. deeſt. V. 20. ἢ βολίδι κατατοξευθήσεται] Lin. Nov. 1. Gon. deſunt. V. 24. κρείττονα] Steph. 5. 7. 9. 10. 11. Comp. κρεῖττον. V. 25. οὐρανῶν] March. Velef. οὐρανῶν χρηματίζοντα ὑμῖν. V. 26. σείω] March. Velef. Steph. 5. σείσω. V. 28. λατρεύωμεν] Comp. Steph. 7. 10. 11. 13. λατρεύομεν.

CAP. XIII.

V. 4. πόρνους δὲ] Clar. πόρνους γάρ. V. 14. ἔχομεν] Steph. 4. deeſt. V. 15. τουτέστι] Nov. 1. deeſt. V. 21. ἔργῳ] Clar. deeſt. V. 23. ἀδελφὸν] Clar. ἀδελφὸν ἡμῶν. V. 24. Ἰταλίας] March. Velef. addit ἀδελφοί. Ad finem in Clar. nihil adjectum eſt quia, ut apparet, ſpatium deerat.

EPISTOLA JACOBI CATHOL.

CAP. I.

VErſ. 5. πᾶσιν] Nov. 2. deeſt. ib. ἁπλῶς] March. Velef. ἀφθόνως. V. 8. ἀνὴρ] Lin. Ἀνὴρ γάρ. V. 9. τῷ ὕψει] March. Velef. τῇ ὑψώσει. V. 13. πειράζομαι] March. Velef. πειράζεται. V. 17. ἀπὸ] Nov. 1. παρά. V. 18. Βουληθεὶς] Steph. 10. Βουληθεὶς γάρ. ib. τῶν αὐτοῦ κτισμάτων] March. Velef. τοῦ κτίσματος αὐτοῦ. V. 19. Ὥστε] March. Velef. Ἴστε. V. 22. ῥ ··· λόγου] Steph. 13. ὅσω ··· νόμου. Nov. 2. ῥ ··· λόγων. V. 23. λόγου] In margine Lin. habetur νόμου pro λόγου. ib. ἐν] Steph. 10. ὡς ἐν. V. 25. τέλειον τὸν τῆς] March. Velef. τελείας τῆς. ib. ἐπιλησμονῆς] Steph. 13. ἐπιλήσμων.

CAP. II.

V. 1. προσωποληψίαις] Nov. 1. προσωποληψίᾳ. V. 4. Καὶ οὐ διεκρίθητε] March. Velef. Ὁ διακρίνετε. V. 5. τούτου] Magd. Nov. 1. 2. deeſt. V. 8. τὴν γραφὴν] March. Velef. τὰς γραφάς. V. 16. καὶ χορτάζεσθε] Lin. deeſt. V. 18. ἐκ τῶν] March. Velef. ἐκτός. Steph. 11. χωρίς. V. 24. τοίνυν] Nov. 2. deeſt. V. 25. ἀγγέλους] Lin. Nov. 2. ἀγγέλους τοῦ Ἰσραήλ. Steph. 11. κατασκόπους.

CAP. III.

V. 1. ληψόμεθα] March. Velef. λαμβάνετε. V. 5. ὀλίγον] March. Velef. ἡλίκον. V. 6. φύσεως] Steph. 10. addit ἡμῶν, quod quoque in margine Lin. habetur. V. 8. ἀκατάσχετον] March. Velef. Steph. 10. ἀκατάστατον. V. 12. ἐλαίας] March. Velef. σταφυλάς. ib. τις &c.] Comp. Steph. 10. εἴ τις σοφὸς καὶ ἐπιστήμων δειξάτω. V. 14. τῇ καρδίᾳ] March. Velef. ταῖς καρδίαις. ib. κατακαυχᾶσθε] Nov. 1. καυχᾶσθε. V. 17. εὐπειθὴς] March. Velef. addit τοῖς ἀγαθοῖς συγκατατιθεμένη.

CAP. IV.

V. 1. μάχαι] Nov. 2. πόθεν μάχαι. ib. ὑμῖν] Nov. 1. 2. ἡμῖν. V. 2. οὐκ ἔχετε δὲ] Nov. 2. καὶ οὐκ ἔχετε ut & Lin. In Nov. 1. δὲ deeſt. V. 4. καὶ μοιχαλίδες] March. Velef. deeſt. V. 5. ἐπιποθεῖ] Nov. 1. 2. Lin. ἐπιποθεῖν. ib. κατῴκησεν ἐν ἡμῖν] March. Velef. κατοικεῖ ἐν ὑμῖν. V. 7. ἀντίστητε] Nov. 1. ἀντίστητε δέ. V. 9. καὶ κλαύσατε] Nov. 2. deeſt. V. 11. καὶ κρίνων] Steph. 10. 11. 13. ἢ κρίνων. ib. οὐκ] Nov. 1. Steph. 7. 10. οὐκέτι. V. 12. νομοθέτης] Nov. 2. Lin. March. Velef. Steph. 4. 7. 10. 11. addunt καὶ κριτής. ib. Σὺ &c.] Steph. 4. 11. Σὺ δὲ τίς εἶ ὁ κρίνων τὸν πλησίον; ib. ἕτερον] March. Velef. πλησίον σου. V. 13. καὶ αὔριον] March. Velef. Steph. 4. 10. ἢ αὔριον. Inter hunc verſum & præcedentem interſeruntur in Nov. 2. ὅτι οὐκ ἐν ἀνθρώπῳ, ἀλλʼ ἐν Θεῷ τὰ διαβήματα ἀνθρώπων κατευθύνεται. ib. ἕνα] Nov. 2. deeſt. V. 16. καυχᾶσθε] Steph. 10. κατακαυχᾶσθε.

CAP. V.

V. 1. ἐπερχομέναις] Steph. 4. 11. addunt ὑμῖν. V. 3. ὑμῶν ὡς] Lin. Nov. 1. Steph. 10. Comp. ὑμῶν. ὡς. ib. ἐν] March. Velef. ὑμῖν ὀργὴν ἐν. V. 4. αἱ βοαὶ τῶν θερισάντων] March. Velef. ἡ βοὴ αὐτῶν. V. 6. Κατεδικάσατε] March. Velef. Ἠγάπησε. ib. δίκαιον &c.] Steph. 9. δίκαιον, οὐκ ἀντιτασσόμενον ὑμῖν. ib. ἀντιτάσσεται] March. Velef. ἀντετάξατο. V. 7. ἀδελφοὶ] Steph. 10. ἀδελφοί μου. ib. ὁ γεωργὸς] Nov. 2. deeſt. ib. ὑετὸν] March. Velef. Steph. 13. deeſt.

v. 9. ἀδελφοί] Nov. 1. 2. deest. ib. κριθῆτε] Steph. omn. κατακριθῆ-
τε. v. 10. τῆς κακοπαθείας &c. March. Velef. ἀδελφοί μου κακοπαθείας, καὶ τῆς
μακροθυμίας, καὶ τῆς κακοπαθείας, καὶ τῆς ὑπομονῆς. v. 11. πολύσπλαγχνος] Lin.
Nov. 1. Steph. 9. Comp. πολυεύσπλαγχνος. ib. ὁ Κύριος] Nov. 2. deest. v.
12. ὑμῶν] Steph. 11. ὁ λόγος ὑμῶν. ib. εἰς ὑπόκρισιν] March. Velef. Steph.
11. ὑπὸ κρίσιν. v. 15. ἀφεθήσεται] March. Velef. Steph. 10. ἀφεθήσονται.

v. 16. ἀλλήλοις] Nov. 2. Steph. 2. ἐν ἀλλήλοις. v. 17. ἐπὶ τῆς
γῆς] March. Velef. ponit statim post βρέξαι. ib. βρέξαι] Steph. 4. 10.
11. βρέξαι ὑετόν. v. 18. τὸν καρπὸν] Lin. τοὺς καρπούς. v. 19. Ἀδελφοί]
Steph. 4. 10. 11. Ἀδελφοί μου. ib. ἀπὸ] Steph. 10. 11. ἀπὸ τῆς ὁδοῦ, ut &
Nov. 2. v. 20. ψυχὴν] Steph. 4. 10. 11. ψυχὴν αὐτοῦ. ib. καλύψει] March.
Velef. καλύπτει.

EPISTOLA I. PETRI.

CAP. I.

Vers. 2. πρόγνωσιν] Steph. 5. πρόθεσιν. v. 3. πολὺ] March. Velef. μέγα.
ib. ζῶσαν] Steph. 13. ζωῆς. v. 5. ἀγαλλιᾶσθε] March. Velef. ἀγαλλιάσεσθε.
v. 6. λυπηθέντες] March. Velef. λυπεῖσθαι. Lin. Nov. 2. Steph. 5. 13. λυπη-
θῆναι. v. 8. εἰδότες] Steph. 10. ἰδόντες. ib. ὁρῶντες] March. Velef. ὁρῶν-
τες πιστεύετε. v. 9. ψυχῶν] March. Velef. ψυχῶν ὑμῶν. v. 12. ἡμῖν] Magd.
Nov. 1. 2. March. Velef. Steph. 4. 5. 10. 13. ὑμῖν. ib. εἰς ἃ] March. Velef.
ἐν ἃ. v. 16. γίνεσθε] Nov. 2. March. Velef. Steph. 4. ἔσεσθε. v. 20. ἐσχά-
των] Nov. 2. ἐσχάτου. v. 21. πιστεύοντας] March. Velef. Steph. 13. πιστούς. v.
22. ἡγνικότες ··· τῆς ἀληθείας] March. Velef. ἁγνίζοντες ··· τῆς ἀγάπης. ib.
διὰ πνεύματος ··· ἀνυπόκριτον] March. Velef. desunt. v. 23. Θεοῦ] Nov. 2.
deest. v. 24. ἀνθρώπου] March. Velef. Steph. 2. Nov. 2. αὐτῆς. ib. ἄνθος
χόρτου] Lin. χόρτος.

CAP. II.

V. 2. τὸ λογικὸν, ἄδολον] March. Velef. λογικοὶ καὶ ἄδολοι. ib. αὐξηθῆτε]
Nov. 1. 2. Lin. March. Velef. Steph. 4. 10. 11. 13. addunt εἰς σωτηρίαν. v. 5.
οἰκοδομεῖσθε] Nov. 2. Lin. ἐποικοδομεῖσθε. ib. ἱεράτευμα] Nov. 2. Steph. 4. 10.
εἰς ἱεράτευμα. v. 6. Διὸ καὶ] Magd. Lin. Nov. 1. 2. Bib. Wech. al. Διότι. ib.
ἐν τῇ γραφῇ] March. Velef. ἡ γραφή. v. 7. λίθον] March. Velef. Steph. 13.
λίθος. v. 8. Οἳ] Nov. 2. Ὅσοι. ib. λόγῳ] Nov. 2. λίθῳ. v. 9. εἰς περιποίη-
σιν] March. Velef. τῆς περιποιήσεως. v. 11. Ἀγαπητοί] Steph. 5. Ἀδελφοί. ib.
παρακαλῶ ··· ἀπέχεσθαι] March. Velef. post utrumque addit ὑμᾶς. v. 15. φι-
μοῦν] Steph. 13. ὑμᾶς φιμοῦν. ib. τῶν ἀφρόνων] Lin. deest. v. 19. Χάρις]
Steph. 4. Χάρις Θεοῦ. Steph. 10. παρὰ τῷ Θεῷ. 11. χάρις Θεῷ. Nov. 2. χάρις
παρὰ Θεῷ. ib. Θεοῦ] Nov. 2. ἀγαθήν. v. 20. Ποῖον γὰρ κλέος] March. Velef.
Ποία γὰρ χάρις. ib. κολαφιζόμενοι ὑπομενεῖτε] Steph. 10. 13. κολαζόμενοι ὑπομενεῖτε.
ib. τοῦτο] March. Velef. μακροθυμίας, αὕτη ἡ. v. 21. ἔπαθεν] Nov. 2. Steph. 4. 9.
ἀπέθανεν. ib. ἡμῶν ··· ἡμῖν] Steph. 4. 9. ὑμῶν ··· ὑμῖν. v. 23. κρίνοντι] March.
Velef. κρίνοντι ἑαυτόν. v. 24. αὐτοῦ] Nov. 1. 2. Steph. 4. 10. deest.

CAP. III.

V. 2. ἁγνὴν] March. Velef. ἁγίαν. v. 3. ἐμπλοκῆς ··· περιθέσεως] March.
Velef. ἐμπλοκὴ ··· περίθεσις. v. 7. συγκληρονόμοι] March. Velef. Steph. 10. 11.
συγκληρονόμοις. ib. ζωῆς] Steph. 4. 11. ποικίλης ζωῆς. Lin. Nov. 1. Comp. ζώ-
σης. ib. ἐκκόπτεσθαι] Nov. 2. Lin. M. Velef. Steph. 4. 5. 9. 11. Comp. ἐγκόπτε-
σθαι. v. 8. Τὸ δὲ τέλος] March. Velef. Ἐν τῇ πίστει δέ. ib. φιλόφρονες] Lin.
Steph. 4. 10. 11. 13. ταπεινόφρονες. March. Velef. φιλοταπεινόφρονες. v. 9. ἐκληρώ-
σατε] Steph. 11. ἐκληρώθητε. v. 12. Κυρίου] Nov. 2. deest. v. 13. μιμηταὶ]
March. Velef. Steph. 4. 10. ζηλωταί. v. 14. Ἀλλ᾽ εἰ] Steph. 4. 10. Εἰ δέ.

v. 15. Θεὸν] Steph. 11. Χριστόν. ib. μετὰ] Steph. 4. 10. ἀλλὰ μετά. v. 16. ἀ-
γαθὴν] Steph. 10. ἁγνήν. ib. ὡς κακοποιῶν] March. Velef. deest. v. 18. ἁμαρ-
τιῶν] Steph. 4. 10. 11. ἁμαρτιῶν ἡμῶν. ib. ἔπαθε] March. Velef. Steph. 4. 10.
ἀπέθανε. Nov. 2. ὑπὲρ ἡμῶν ἔπαθε. ib. θανατωθεὶς ··· ζωοποιηθεὶς] March.
Velef. θανατωθέντας ··· ζωοποιηθέντας. v. 19. πνεύμασι] March. Velef. πνεύ-
ματι. Steph. 11. κατακεκλεισμένοις πνεύμασι. v. 20. ἅπαξ ἐξεδέχετο] Nov. 1. 2.
Steph. 4. 5. 7. 11. Comp. ἀπεξεδέχετο. ib. ὀλίγαι] March. Velef. Steph. 4. 11.
ὀλίγοι. v. 21. Ὃ καὶ ἡμᾶς] Comp. Ὧ, & καὶ ἡμᾶς ponit post νῦν. v. 22.
Θεοῦ] March. Velef. addit, καταπιὼν τὸν θάνατον ἵνα τῆς αἰωνίου ζωῆς κληρονόμοι
γενώμεθα.

CAP. IV.

V. 1. ὑπὲρ ἡμῶν] March. Velef. desunt. v. 2. ἐπιθυμίαις] Nov. 2. ἐπιθυ-
μίαις ἀγαθαῖς. ib. σαρκὶ] Lin. Χριστῷ. v. 3. ἡμῖν] March. Velef. deest. ib. τοῦ βί-
ου] March. Velef. deest. ib. θέλημα] Nov. 2. βούλημα. ib. ἐπιθυμίαις] Nov. 2.
deest. v. 6. ἀνθρώποις] Nov. 2. ἄνθρωπον. v. 7. ἤγγικε] March. Velef. ἐγγίσει.
v. 8. καλύψει] Lin. Nov 1. 2. March. Velef. Steph. 4. 10. 11. 13. καλύπτει.
v. 9. γογγυσμῶν] March. Velef. Steph. 4. 10. γογγυσμοῦ. v. 10. οἰκονόμοι]
Steph. 5. κληρονόμοι. v. 11. τῶν αἰώνων] Nov. 1. deest. v. 13. καθὸ κοινωνεῖ-
τε] March. Velef. κοινωνοῦντες. v. 14. τῆς δόξης] March. Velef. τῆς τιμῆς
τῆς δόξης τῆς δυνάμεως τοῦ Θεοῦ. Steph. 4. 10. 11. Nov. 2. τῆς δόξης καὶ δυνάμεως.
ib. τὸ Θεοῦ] March. Velef. αὐτοῦ. ib. ἀναπαύεται] Nov. 1. March. Velef. Steph.
4. Comp. ἀναπέπαυται. ib. κατὰ μὲν usque ad finem versus] March. Velef.
desunt. v. 15. γὰρ] March. Velef. δέ. ib. κακοποιὸς] Nov. 2. Steph. 10. κα-
κοῦργος. v. 16. μέρει] March. Velef. Steph. 4. ὀνόματι. v. 18. σώζεται]
March. Velef. σωθήσεται. v. 19. ὡς] Steph. 13. deest. ib. ἀγαθοποιΐᾳ] Lin.
March, Velef. Steph. 4. 10. ἀγαθοποιΐαις.

CAP. V.

V. 1. τοὺς] Steph. 4. 11. οὖν τούς. ib. ὁ] Comp. ὡς. ib. ἀποκαλύπτεσθαι]
Lin. deest. v. 2. ἑκουσίως] March. Velef. Steph. 10. 11. ἑκουσίως κατὰ Θεόν.
v. 3. τῶν κλήρων] Lin. τοῦ κλήρου. ib. τύποι] M. Velef. τύπος. ib. ποιμνίου]
M. Velef. ποιμνίου ἀνυπόκριτοι. v. 5. Ὁμοίως] Nov. 2. Ὁμοίως δὲ οἱ. ib. ὑπο-
τασσόμενοι] M. Velef. deest. Steph. 13. ὑποτάσσεσθε. v. 6. καιρῷ] M. Velef.
Steph. 4. 11. καιρῷ ἐπισκοπῆς. v. 8. ὅτι] Lin. Nov. 1. 2. deest. ib. κατα-
πίῃ] Lin. Steph. 4. 5. 9. 11. καταπιεῖν. v. 10. καταρτίσαι ··· στηρίξαι, σθενώσαι,
θεμελιώσαι] In Lin. Nov. 1. 2. March. Velef. Steph. 4. 10. 13. ponuntur
in futuro. Sed in March. Velef. deest θεμελιώσει. v. 11. κράτος] Nov. 2.
Lin. Καὶ τὸ κράτος. ib. τῶν αἰώνων] Nov. 2. deest. v. 12. ἑστήκατε] March.
Velef. ἵστατε. Steph. 4. 10. 13. στῆτε. v. 24. ἀγάπης] Nov. 1. March. Velef.
Steph. 4. ἁγίῳ.

EPISTOLA II. PETRI.

CAP. I.

Vers. 1. Συμεὼν] Comp. Steph. 4. 11. 13. Σίμων. ib. Θεοῦ] Steph. 13. Κυ-
ρίου, & delet καὶ σωτῆρος. v. 2. πληθυνθείη] March. Velef. πληρωθείη. ib. Ἰη-
σοῦ] Nov. 2. Ἰησοῦ Χριστοῦ. Steph. 4. 11. Comp. Χριστοῦ Ἰησοῦ. v. 3. ζωὴν]
Steph. 13. ζωήν, αἰωνίαν. ib. δεδωρημένης] March. Velef. δεδωρημένα. ib. διὰ δό-
ξης καὶ ἀρετῆς] Nov. 2. March. Velef. ἰδίᾳ δόξῃ καὶ ἀρετῇ. v. 4. ὧν] March.
Velef. οὗ. Steph. 11. ὅν. ib. ἐν ἐπιθυμίᾳ] Steph. 14. ἐπιθυμίας καί. v. 5. Καὶ
αὐτὸ τοῦτο δὲ] March. Velef. Ὑμεῖς δέ. Steph. 11. καὶ αὐτοὶ δὲ τοῦτο. v. 8. ὑμῖν
ὑπάρχοντα] March. Velef. ἐν μεθ᾽ ὑμῶν παρόντα. Steph. 4. 11. 13. ὑμῖν παρόντα.
v. 9. ἁμαρτιῶν] Nov. 1. 2. ἁμαρτημάτων. v. 10. βεβαίαν ··· ποιεῖσθαι] Nov. 2.
March. Velef. Steph. 4. 11. 13. ἵνα διὰ τῶν καλῶν ἔργων βεβαίαν ··· ποιῆσθε.
v. 11. αἰώνιον] Steph. 4. ἐπουράνιον. v. 12. Διὸ οὐκ ἀμελήσω] March. Velef. Δι᾽
ὃ ἄρξομαι. Steph. 11. Δι᾽ ὃ οὐ μελλήσω. v. 14. ταχινὴ] Nov. 2. ταχίστη. ib.
σκηνώματος] Nov. 1. σώματος. v. 15. Σπουδάσω] Nov. 1. Σπουδάσατε. ib.
μετὰ] Magd. Nov. 1. 2. μετά. v. 16. σεσοφισμένοις] March. Velef. ἀδιδάκτοις.
ib. παρουσίαν] March. Velef. πρόγνωσιν. v. 17. ἐγὼ] Nov. 1. deest. ib. εὐδόκησα]
March. Velef. addit, αὐτοῦ ἀκούετε. v. 19. τὸ &c.] Steph. 5. τῶν προφητικῶν λό-
γων. v. 20. ἐπιλύσεως] Steph. 13. ἐπιδύσεως.

CAP. II.

V. 1. ἐν τῷ λαῷ] Steph. 13. desunt. v. 2. ἀπωλείαις] Magd. Lin. Nov. 1. 2.
March. Velef. Steph 4. 5. 7. 10. 11. 13. Comp. ἀσελγείαις. ib. ὁδὸς] Steph. 13.
δόξα. v. 4. ζόφου] March. Velef. ᾅδου. ib. εἰς ··· τετηρημένους] March. Velef.
κολαζομένους εἰς ··· τηρουμένους. Lin. Steph. 4. 11. 13. εἰς ··· κολαζομένους τηρεῖν,
Steph. 5. 9. 10. Comp. Nov. 1. 2. εἰς ··· τηρουμένους. v. 6. μελλόντων
ἀσεβεῖν] Lin. desunt. v. 7. ἀθέσμων] March. Velef. ἀθέσμων ἀδικίαις καί. v. 8.

ἀνόμοις] Steph. 4. 13. ἀθέσμοις. ib. ἐβασάνιζεν] March. Velef. ἐβασάνιζον. v.
10. τρέμουσι] March. Velef. τρέμουσι παρεισάγοντες. v. 11. παρὰ Κυρίῳ] March.
Velef. Steph. 13. deest. Steph. 4. Κυρίου. v. 12. φυσικὰ] Nov. 2. deest. ib. γε-
γεννημένα] March. Velef. Steph. 13. deest. v. 14. μοιχαλίδος] March. Velef.
μοιχείας. v. 15. τοῦ Βοσὸρ] March. Velef. ἐκ Βοσόρ. v. 16. παρανομίας] March.
Velef. παραφρονίας. ib. ἄφωνον] March. Velef. ἄφωνον ζῶον. ib. παραφρονίαν]
Lin. Steph. 4. 13. παραφρονησίαν. v. 17. νεφέλαι] Lin. Steph. 4. 10. 11. 13. καὶ
ὁμίχλαι. ib. λαίλαπος] March. Velef. λαιλάπων. v. 18. ὄντως] March. Velef.
ὀλίγοις. Comp. ὀλίγον. Steph. 11. 13. ὀλίγως. v. 21. δικαιοσύνης] Steph. 4.
ἀληθείας. ib. ἐπιστρέψαι ἐκ] Steph. 4. 11. εἰς τὰ ὀπίσω ἀνακάμψαι ἀπό. March.
Velef. εἰς τὰ ὀπίσω ἐπιστρέψαι ἐκ. Steph. 13. ἐπιστρέψαι εἰς τὰ ὀπίσω ἐκ.

CAP. III.

V 1. ἤδη] March. Velef. ἰδέ. v. 2. ἁγίων] Nov. 1. deest. ib. τῆς ··· ἐντο-
λῆς] March. Velef. ἐντολῶν. ib. καὶ σωτῆρος] Nov. 2. Ἰησοῦ Χριστοῦ. v. 3. ἐσχά-
των] March. Velef. Steph. 4. 10. ἐσχάτου. ib. ἐμπαῖκται] March. Velef ἐν
ἀπάτῃ ἐμπαῖκται. Steph. 4. 10. 11. 13. ἐμπαιγμονῇ ἐμπαῖκται. v. 7. αὐτοῦ]
March. Velef. Steph. 10. 11. τῷ αὐτῷ. Lin. Nov. 1. 2. τῷ αὐτοῦ. v. 8. ἀγα-
πητοί] Steph. 4. 10. ἀδελφοί. v. 9. εἰς &c.] Steph. 10. 13. εἰς ὑμᾶς. M. Velef.
Steph. 4. δι᾽ &c. v. 10. ἐν νυκτὶ] M. Velef. deest. ib. στοιχεῖα δὲ καυσούμενα λυ-
θήσονται] Nov. 1. desunt. v. 11. οὖν] Steph. 4. δέ. Steph. 10. 13. οὕτως. v. 12.
τήκεται] Nov. 2. March. Velef. Steph. 10. Comp. τακήσεται. v. 13. τὸ
ἐπάγγελμα] March. Velef. Steph. 4. τὰ ἐπαγγέλματα. v. 15. ἡμῶν] March.
Velef. ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. In Nov. 2. ἡμῶν deest. v. 17. ἀγαπητοί] March.
Velef. Steph. 11. ἀδελφοί. v. 18. Χριστοῦ] Steph. 13. Χριστοῦ καὶ Θεοῦ πατρός.
ib. δόξα καὶ] Lin. δόξα καὶ τὸ κράτος. ib. νῦν &c.] Steph. 4. νῦν καὶ ἀεὶ, καὶ εἰς
τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

EPISTOLA I. JOHANNIS.

CAP. I.

Vers. 4. ἡ χαρὰ ὑμῶν] March. Velef. χαρῆτε καὶ ἡ χαρὰ ὑμῶν. v. 5. ἐπ-
αγγελία] Magd. Em. Lin. Nov. 1. 2. March. Velef. Steph. 4. 9. 11. ἀγγε-
λία. v. 7. καθαρίζει] Steph. 5. 10. καθαριεῖ. 4. καθαρίσει.

CAP. II.

V. 3. αὐτὸν] March. Velef. τὸν Θεόν. v. 4. τηρῶν] Lin. ποιῶν. ib. ἀλή-

θεια] Steph. 11. ἀλήθεια τοῦ Θεοῦ. v. 7. Ἀδελφοί] Nov. 2. March. Velef.
Steph. 4. 5. 10. 11. Ἀγαπητοί. v. 9. τῇ σκοτίᾳ] Magd. τῷ σκότει.
v. 12. τεκνία] Steph. 10. 13. παιδία. v. 13. Γράφω] Steph. 4. Ἔγραψα.
v. 14. Γράφω] Nov. 2. Steph. 4. 5. 10. 11. ἔγραψα. ib. ἔγραψα usque
ad proximum ἔγραψα] March. Velef. Complut. desunt. v. 15. πα-
τρὸς] Nov. 2. Θεοῦ καὶ πατρός. v. 17. τοῦ Θεοῦ] Nov. 1. αὐτοῦ.

v. 20. πάντα] Steph. 13. πάντες. v. 23. ἔχει] Nov. 2. Lin. Steph. 4. 10. 11. 13. addunt ὁ ὁμολογῶν τὸν υἱὸν, καὶ τὸν πατέρα ἔχει. v. 27. μένει] March. Velef. Steph. 4. 5. 10. 11. μένετε. ib. τὸ αὐτὸ] Nov. 2. Steph. 4. 10. 11. 13. τὸ αὐτό. ib. μένετε] March. Velef. Steph. 4. 10. 11. μένατε.

CAP. III.

V. 1. κληθῶμεν] Nov. 2. Steph. 4. 5. 11. 13. καὶ ἐσμέν. v. 3. ἐκεῖνος] Lin. αὐτός. v. 6. αὐτὸν posterius] Nov. 2. deest. v. 7. Τεκνία] Nov. 2. Τεκνία μου. v. 10. ποιῶν δικαιοσύνην] March. Velef. ὢν δίκαιος. v. 11. ἀγγελία] Steph. 5. 10. ἐπαγγελία. ib. ἀγαπῶμεν] March. Velef. ἀγαπᾶτε. nisi ad alium locum spectet. v. 13. μου] Nov. 2. deest. v. 16. Ἐν] Steph. 10. Καὶ ἐν. ib. ἐγνώκαμεν] Lin. γινώσκομεν. ib. ἀγάπην] Comp. ἀγάπην τοῦ Θεοῦ. v. 17. ἀπ' αὐτοῦ] Magd. Nov. 2. deest. v. 18. μου] Nov. 2. deest. v. 19. γινώσκομεν] Nov. 2. Lin. Steph. 5. 10. γνωσόμεθα. 13. γινωσκόμεθα. v. 22. λαμβάνομεν] March. Velef. λαψόμεθα. v. 23. τῷ ὀνόματι τοῦ υἱοῦ] Nov. 2. τῷ υἱῷ. ib. ἡμῖν] Nov. 1. deest.

CAP. IV.

V. 1. γινώσκετε] Magd. March. Velef. γινώσκεται. Steph. 13. γινώσκομεν, 11. γινώσκεται. v. 3. ὃ μὴ ὁμολογεῖ τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν ἐν σαρκὶ ἐληλυθότα] March. Velef. ὃ καταλύει τὸν Ἰησοῦν. ib. ὃ ἀκηκόατε] Steph. 4. ὅτι ἀκηκόαμεν. March. Velef. σεὶ ὃ ἀκηκόατε. ib. τὸ τοῦ Ἀντιχρίστου] March. Velef. ὁ Ἀντίχριστος. v. 4. αὐτοὺς] March. Velef. αὐτόν. v. 8. ἐκ ἔγνω τὸν Θεὸν] Steph. 4. ἐ γινώσκει τὸν Θεόν. 13. ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐκ ἔστι. v. 9. Ἐν] Steph. 4. 10. Ὅτι ἐν. ib. ὁ Θεὸς] Nov. 2. deest. v. 10. αὐτὸς] March. Velef. αὐτὸς σωτῆρα. v. 16. αὐτῷ] Magd. αὐτῷ μένει, ut & Nov. 1. 2. v. 19. Ἡμεῖς] Steph. 4. 11. Ἡμεῖς οὖν. ib. αὐτὸν] Lin. τὸν Θεόν. ib. αὐτὸς πρῶτος] Steph. 4. 11. ὁ Θεὸς πρῶτον.

CAP. V.

V. 2. αὐτοῦ] Nov. 1. deest. ib. τηρῶμεν] March. Velef. ποιῶμεν. v. 4. τὸ γεγεννημένον] Steph. 4. πᾶς ὁ γεγεννημένος. v. 5. Τίς] Nov. 2. Steph. 5. 10. Τίς δέ. v. 6. ὕδατος] Steph. 4. 5. 10. ὕδατος καὶ πνεύματος. ib. ὕδατι καὶ τῷ αἵματι] Nov. 2. Lin. αἵματος καὶ πνεύματος ἁγίου (ἁγίου deest in Nov. 2.) Χριστὸς Ἰησοῦς. ib. ὕδατι] Steph. 5. 11. πνεύματι. ib. τὸ πνεῦμα] March. Velef. ὁ Χριστός. v. 7.] Hic versus deest in Magd. ib. ἐν τῷ usque ad πνεῦμα vers. 8.] Lin. Nov. 1. 2. desunt. ib. ἐν τῷ οὐρανῷ] Steph. 4. 5. 7. 9. 10. 11. 13. deest. ib. ἓν] Comp. εἰς τὸ ἕν. v. 8. ἐν τῇ γῇ] Magd. deest. v. 9. ἣν] March. Velef. τοῦ Θεοῦ ἡ μείζων ἐστὶν, ὅτι. Steph. 4. 5. ὅτι. 10. μεμαρτύρηκε] Steph. 4. 5. 11. μαρτυρεῖ τοῦ Θεοῦ. ib. Θεῷ] March. Velef. Steph. 4. 11. υἱῷ. v. 12. υἱὸν] March. Velef. Steph. 11. υἱὸν τοῦ Θεοῦ. v. 13. ἔγραψα] March. Velef. γράφω. ib. τοῖς πιστεύουσιν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ] March. Velef. Steph. 4. 5. desunt. ib. καὶ ἵνα πιστεύητε] March. Velef. Steph. 4. 5. οἱ πιστεύοντες. v. 15. ᾐτήκαμεν] March. Velef. αἰτοῦμεν. v. 16. Ἐάν τις ἴδῃ] March. Velef. Ὅσοι εἰδεν. ib. αἰτήσει &c.] March. Velef. αἰτήσω, καὶ δοθήσεται αὐτῷ ζωή. v. 18. ὁ γεννηθεὶς ἐκ] March. Velef. γέννησις. v. 20. Οἴδαμεν δὲ] Lin. Nov. 2. Steph. 5. 10. Καὶ οἴδαμεν. ib. ἀληθινὸν] Lin. March. Velef. Steph. 4. 5. 10. 11. addunt, Θεόν. ib. ἐσμὲν] March. Velef. ὦμεν. ib. ἐν τῷ *** Ἰησοῦ Χριστῷ] March. Velef. desunt. v. 21. Τεκνία] Steph. 11. Τεκνία μου. ib. ἑαυτοὺς] Nov. 1. Steph. 5. 9. 10. ἑαυτά.

JOHANNIS II. EPISTOLA.

Vers. 2. Διὰ τὴν ἀλήθειαν] Nov. 2. desunt. ib. ἡμῶν] March. Velef. ὑμῶν. v. 3. Ἔσται] March. Velef. Εἴη. Nov. 2. Ἔσται δέ. ib. Κυρίου] Lin. deest. v. 5. γράφων] Steph. 5. 11. 13. γράφω. ib. εἴχομεν] Steph. 10. ἔχομεν. v. 6. ἵνα] Lin. Nov. 1. 2. March. Velef. Steph. 4. 5. 10. ponunt ante καθώς. v. 7. εἰσῆλθον] Nov. 2. March. Velef. ἐξῆλθον. ib. ἐρχόμενον] March. Velef. ἐλθόντα. ib. ἀπ'] Steph. 10. ὁ τις ἐκ ὁμολογεῖ Ἰησοῦν Χριστὸν ἐν σαρκί, v. 8. ἀπολέσωμεν ἃ εἰργασάμεθα *** ἀπολάβωμεν] Lin. Nov. 2. March. Velef. Steph. 4. 5. 10. 11. ἀπολέσητε ἃ εἰργάσασθε *** ἀπολάβητε. v. 11. πονηροῖς] March. Velef. addit, ἰδὲ προείρηκα ὑμῖν ἵνα ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ Κυρίου μὴ αἰσχυνθῆτε. v. 12. ἀλλὰ ἐλπίζω ἐλθεῖν] March. Velef. Steph. 4. 5. 10. ἐλπίζω γὰρ γενέσθαι. Nov. 2. ἐλπίζω γὰρ ἐλθεῖν. Lin. ἀλλὰ ἐλπίζω γενέσθαι. ib. ἡμῶν] March. Velef. Steph. 9. 10. ὑμῶν. Lin. Nov. 1. deest. v. 13. Ἀμήν] March. Velef. deest.

JOHANNIS III. EPISTOLA.

Vers. 3. γὰρ] Steph. 4. 5. deest. v. 4. τούτων] Steph. 5. ταύτης. ib. χαρὰν] March. Velef. Steph. 10. χάριν. v. 5. καὶ εἰς τοὺς] Lin. καὶ τοῦτο. March. Velef. καὶ τοῦτο εἰς τούς. v. 7. αὐτοῦ] Ita Comp. Steph. 11. Sed Magd. Lin. Nov. 1. 2. Bib. Wech. al. deest. ib. λαμβάνοντες] Steph. 5. 10. λαβόντες. ib. ἀπὸ] Lin. πας'. ib. ἐθνῶν] Lin. Steph. 10. ἐθνικῶν. v. 8. τῇ ἀληθείᾳ] March. Velef. Steph. 4. 11. τῆς ἀληθείας. v. 9. τῇ] Steph. 10. τί τῇ. v. 10. καὶ μὴ] March. Velef. καὶ μὴ ὡς. ib. βουλομένους] March. Velef. δεχομένους. Steph. 5. 10. ἐπιδεχομένους. v. 11. ἑώρακε] March. Velef. ὁρᾷ. v. 12. οἴδατε] Lin. Nov. 2. March. Velef. 4. 5. 10. οἶδας.

JUDÆ EPISTOLA.

Vers. 1. ἡγιασμένοις] March. Velef. Steph. 4. 10. ἠγαπημένοις. v. 2. πληθυνθείη] March. Velef. πληρωθείη. v. 3. κοινῆς] Nov. 2. Lin. Steph. 5. 10. κοινῆς ἡμῶν. 4. 11. κοινῆς ὑμῶν. v. 4. δεσπότην Θεὸν] Comp. Θεὸν καὶ δεσπότην. In Nov. 2. Θεὸν deest. v. 5. ὑμᾶς] Nov. 2. March. Velef. Steph. 5. 10. deest. ib. ἅπαξ τοῦτο, ὅτι ὁ Κύριος] March. Velef. πάντα, ὅτι &c. Steph. 5. πάντα, ὅτι Ἰησοῦς ἅπαξ. 4. 11. ὅτι ὁ Θεὸς λαόν. v. 9. ἐτήρησαν] Steph. 4. 11. ἐπιτιμήσει. v. 11. ὅτι τῇ] March. Velef. οἱ ἐν τῇ. v. 12. ἀγάπαις ὑμῶν] March. Velef. ἀγάπαις αὐτῶν. Steph. 5. εὐωχίαις ὑμῶν. ib. ἀπὸ ἀνέμων] March. Velef. ἄπλοι. ib. συνευωχούμενοι] Steph. 5. 10. Comp. ὑμῖν. v. 14. ἁγίαις] Lin. ἁγίαις ἀγγέλων. Steph. 11. ἁγίων ἀγγέλων. v. 15. ἀσεβείας αὐτῶν] Steph. 5. 10. deest. In Nov. 2. deest ἀσεβείας. ib. σκληρῶν] Steph. 10. 11. σκληρῶν λόγων. v. 16. πορευόμενοι] Comp. addit, τῇ ἀσεβείᾳ καὶ τῇ παρανομίᾳ. ib. ὑπέρογκα] March. Velef. τὴν ἀναξιότητα. v. 18. Ὅτι] March. Velef. Οἱ. ib. ἐν ἐσχάτῳ χρόνῳ] March. Velef. ἐσχάτοις χρόνοις. Nov. 2. Steph. 5. 10. ἐπ' ἐσχάτου χρόνου. Lin. Steph. 4. 11. ἐπ' ἐσχάτου χρόνου. ib. ἔσονται] Lin. Nov. 2. March. Velef. Steph. 4. 5. 10. 11. ἐλεύσονται. v. 19. ψυχικοὶ] Steph. 4. 5. 10. 11. ἑαυτοὺς ψυχικοί. v. 20. ὑμῶν] March. Velef. Steph. 5. 10. Comp. ἡμῶν. v. 22. ἐλεεῖτε διακρινόμενοι] Lin. March. Velef. Steph. 4. 5. 10. ἐλέγχετε διακρινομένους. v. 23. ἐν φόβῳ] Lin. Nov. 2. March. Velef. Steph. 4. 5. 10. 11. deest. ib. ἁρπάζοντες] Lin. Nov. 2. March. Velef. Steph. 4. 10. addunt, οὓς δὲ ἐλεεῖτε ἐν φόβῳ. Steph. 11. οὓς δὲ ἐλέγχετε ἐν φόβῳ. v. 24. αὐτοῦ] Lin. Nov. 2. March. Velef. Steph. 4. 5. 10. 11. deest. ib. ὑμᾶς] Nov. 2. Steph. 11. ἀπταίστους στῆσαι. ib. ἀγαλλιάσει] March. Velef. addit ἐν τῇ ἀποκαλύψει Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. v. 25. σοφῷ] March. Velef. Steph. 5. 10. deest. ib. σωτῆρι ἡμῶν] Lin. ἡμῶν καὶ σωτῆρι. ib. ἡμῶν] March. Velef. Steph. 4. 10. addunt διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ (τοῦ deest. in March. Velef.) Κυρίου ἡμῶν. Lin. Nov. 2. addunt. διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ. ib. ἐξουσία] March. Velef. addit, πρὸ παντὸς αἰῶνος] Lin. Nov. 2. Steph. 4. 10. addunt, πρὸ παντὸς αἰῶνος. ib. πάντας] Nov. 2. deest. ib. αἰῶνας] March. Velef. αἰῶνας τῶν αἰώνων.

APOCALYPSIS JOHANNIS.

CAP. I.

Vers. 2. ὅσα τε εἶδε] Comp. ὅσα εἶδε, καὶ ἅτινά εἰσι, καὶ ἃ χρὴ γενέσθαι μετὰ ταῦτα. v. 4. ὃ] Steph. 15. Θεοῦ ὁ. v. 6. βασιλεῖς] Steph. 15. March. Velef. Comp. βασιλείαν. v. 8. Κύριος] Idem Steph. & Comp. Κύριος ὁ Θεός. ib. συγκοινωνὸς] March. Velef. Steph. 15. 16. Comp. κοινωνός. ib. Ἰησοῦ Χριστοῦ] Steph. 15. Comp. ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. v. 11. ἐγώ usque ad ὁ] Steph. 15. Comp. desunt. ib. ἐκκλησίαις] March. Velef. Steph. 15. 16. Comp. ταῖς ἐκκλησίαις. v. 12. ἐπέστρεψα] Steph. 15. Comp. ἐπέστρεψα ἐκεῖ. ib. ἐλάλησε] March. Velef. Steph. 15. Comp. ἐλάλει. v. 19. ἃ] Steph. 15. 16. Comp. οὖν ἅ.

CAP. II.

V. 1. τῆς Ἐφεσίνης] Steph. 16. Comp. τῆς ἐν Ἐφέσῳ. v. 3.] Hic versus deest in March. Velef. In Steph. 15. 16. hoc modo habetur. Καὶ ὑπομονὴν ἔχεις, καὶ ἐβάστασας διὰ τὸ ὄνομά μου, καὶ οὐκ ἐκοπίασας. v. 4. Ἀλλ'] March. Velef. Ἀλλ' ὀλίγα. v. 5. ταχὺ] March. Velef. deest. v. 6. μισεῖς] March. Velef. μεμίσηκας. v. 7. ἐν μέσῳ &c.] March. Velef. Steph. 15. ἐν τῷ παραδείσῳ τοῦ Θεοῦ μου. v. 9. τὴν βλασφημίαν] March. Velef. βλασφημοῦν. v. 13. καὶ ἐν] Steph. 15. Comp. deest. v. 14. ἐν τῷ] March. Velef. Steph. 15. Comp. τόν. v. 15. ὃ μισῶ] Steph. 15. ὁμοίως. v. 17. φαγεῖν ἀπὸ] March. Velef. Steph. 15. desunt. ib. τοῦ μάννα τοῦ κεκρυμμένου] March. Velef. τὸ μάννα κεκρυμμένον. v. 19. καὶ τὰ ἔσχατα] March. Velef. Steph. 15. Comp. deest. v. 20. ὀλίγα] Steph. 15. Comp. ἀφεῖς τὴν γυναῖκά σου Ἰεζάβελ, ἣ λέγει ἑαυτὴν προφῆτιν, καὶ διδάσκει, καὶ πλανᾷ. v. 21. καὶ οὐ μετανόησεν] March. Velef. Steph. 15. 16. Comp. καὶ ὁ θέλει μετανοῆσαι. March. V. μετανοήσαι. v. 22. αὐτῶν] Steph. 15. 16. Comp. αὐτῆς. v. 24. τὰ βάθη] March. V. τὰ βάθος. v. 27. συντριβήσεται] Steph. 15. 16. Comp. συντρίβεται.

CAP. III.

V. 1. πνεύματα] Steph. 15. 16. Comp. ἑπτὰ πνεύματα. ib. ὅτι] Bib. Wech. vet. καὶ. v. 2. μέλλει ἀποθανεῖν] Bib. VVech. al. ἔμελλες ἀποβάλλειν. ib. Θεοῦ] Steph. 15. Comp. Θεοῦ μου. vers. 3. καὶ ἤκουσας, καὶ τήρει] Comp. desunt. v. 4. Ἔχεις] Steph. 15. 16. Comp. Ἀλλ' ἔχεις. v. 5. ὁμολογήσομαι] Steph. 15. 16. Comp. ἐξομολογήσομαι. v. 7. οὐδεὶς κλείει usque ad finem versus] Iidem. οὐδεὶς κλείσει αὐτὴν, εἰ μὴ ὁ ἀνοίγων· καὶ οὐδεὶς ἀνοίξει. v. 8. καὶ οὐδεὶς] Iidem. ἣν οὐδεὶς. v. 9. δίδωμι] March. Velef. δίδω. v. 11. Ἰδοὺ] Steph. 15. Comp. deest. v. 12. ἡ καταβαίνουσα ἐκ] Steph. 15. 16. Comp. ἡ καταβαίνει ἀπό. v. 14. τῆς ἐκκλησίας Λαοδικέων] Steph. 15. Comp. τῆς ἐν Λαοδικείᾳ ἐκκλησίας. v. 17. ὅτι] Iidem. deest. v. 18. ἔγχρισον] Steph. 15. ἵνα ἐγχρίσῃς.

CAP. IV.

V. 3. Καὶ ὁ καθήμενος ἦν] Comp. ed. desunt. In March. Velef. καὶ deest. v. 3. ὅμοιος] March. Velef. Comp. ὁμοία. v. 4. εἶδον] Steph. 15. Comp. deest. v. 6. θάλασσα] Comp. ὡς θάλασσα. v. 8. καθ' ἑαυτὸν εἶχον] March. Velef. Steph. 15. Comp. καθ' ἓν αὐτῶν ἔχον. ib. ἅγιος] In Steph. 16. & Comp. sexies continue iteratur. v. 9. εὐχαριστίαν] March. Velef. εὐλογίαν. v. 10. Πεσοῦνται] March. Velef. προσέπεσον. ib. προσκυνήσουσι *** βαλοῦσι] March. Velef. προσεκύνουν *** ἔβαλλον. Steph. 15. προσκυνήσουσι *** βάλλουσι. v. 11. ὁ Κύριος] Steph. 15. 16. Comp. ὁ Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν ὁ ἅγιος. ib. εἰσι] Steph. 15. 16. ἦσαν.

CAP. V.

V. 1. ὄπισθεν] March. Velef. Comp. ἔξωθεν. v. 4. καὶ ἀναγνῶναι] March. Velef. Steph. 15. deest. v. 5. λέγει] March. Velef. εἶπεν. ib. ὢν] Steph. 15. Comp. deest. v. 8. ἔχοντες] March. Velef. ἔχοντα. v. 9. ἡμᾶς] March. Velef. ἡμῶν. ib. ἐκ] March. Velef. ἐκ Κυρίας. v. 10. Steph. 15. Comp. αὐτούς. ib. βασιλεῖς καὶ ἱερεῖς] Iidem βασιλείαν. v. 11. πρεσβυτέρων· καὶ] March. Velef. πρεσβυτέρων· καὶ ἦν ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν μυριάδες μυριάδων, καὶ χιλιάδες χιλιάδων. Steph. 15. Comp. πρεσβυτέρων· καὶ ἦν ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν μυριάδες μυριάδων, καί. v. 12. πλοῦτον] March. Velef. πλοῦτος. v. 13. ἐν τῷ οὐρανῷ] March. Velef. Steph. 15. Comp. ὅσα ἐπὶ τῆς γῆς. ib. ὅσα ἐστί] March. Velef. ἐν τῇ θαλάσσῃ. ib. αἰώνων] Steph. 15. Comp. addunt Ἀμήν. v. 14.

v. 14. ἔλεγον] Steph. 15. 16. Comp. λέγοντα τό. ib. ἔπεσαν] March. Velef. ἔπεσαν ἐπὶ πρόσωπα αὐτῶν. ib. ζῶντι εἰς αἰῶνας τῶν αἰώνων] Steph. 15. Comp. defunt.

CAP. VI.

V. 1. ὅτι] March. Velef. Steph. 15. Comp. ὅτι. ib. σφραγίδων] March. Velef. Comp. ἑπτὰ σφραγίδων. v. 6. λέγουσαν] March. Velef. λεγόντων. v. 7. λέγουσαν] March. Velef. Comp. ed. λέγοντος. v. 8. ἀκολουθεῖ μετ' αὐτοῦ] March. Velef. Steph. 15. ἠκολούθει αὐτῷ. ib. αὐτοῖς] March. Velef. Steph. 15. Comp. αὐτῷ. ib. ὑπὸ τῶν θηρίων] March. Velef. τοῖς θηρίοις. v. 9. γῆν] Steph. 15. Comp. τὸ ἀρνίον γῆν. v. 11. ἐδόθησαν ἑκάστοις στολαὶ λευκαὶ] Steph. 15. ἐδόθη αὐτοῖς στολὴ λευκή. ib. μικρὸν] Steph. 15. Comp. deest. ib. πληρώσονται] March. Velef. Comp. πληρωθῶσι. Steph. 15. πληρώσωσι. v. 12. σελήνη] Steph. 15. 16. Comp. σελήνη ὅλη. v. 15. δυνατοὶ] Steph. 15. Comp. ἰσχυροί.

CAP. VII.

V. 1. πνέῃ ἄνεμος ἐπὶ] March. Velef. πνέωσιν ἐπ'. ib. ἐπὶ πᾶν] March. Velef. Comp. ed. ἐπὶ τι. v. 5. ἐσφραγισμένοι] Bib. Wech. In multis exemplaribus neque hic neque in decem proxime sequentibus locis habetur illud ἐσφραγισμένοι. v. 10. σωτηρία] March. Velef. Steph. 15. Comp. σωτηρία Θεῷ ἡμῶν. v. 11. θρόνου ··· πρόσωπον] Steph. 15. 16. Comp. θρόνου αὐτοῦ ··· πρόσωπα. March. Velef. θρόνου ··· πρόσωπα. v. 13. λέγων] March. Velef. καὶ ἔλεγε. v. 14. Κύριε] Steph. 15. 16. Comp. Κύριέ μου. ib. ἐπλάτυναν] Bib. Wech. in codicibus impressis ἔπλυναν. ib. στολὰς αὐτῶν ἐν] March. Velef. Comp. αὐτὰς ἐν. v. 17. ζώσας] March. Velef. Steph. 15. ζωῆς.

CAP. VIII.

V. 3. θρόνου] March. Velef. θρόνου τοῦ Θεοῦ. v. 5. λιβανωτὸν] March. Velef. λιβανωτὸν χρυσοῦν. v. 7. τρίτον τῶν] Steph. 15. τρίτον τῆς γῆς κατεκάη, καὶ τὸ τρίτον τῶν. v. 8. πυρὶ] Steph. 15. Comp. deest. v. 9 τῶν κτισμάτων &c.] March. Velef. τοῦ κτίσματος τῶν ἐχόντων ψυχὰς ἐν τῇ θαλάσσῃ. v. 11. τρίτον] March. Velef. τρίτον τῶν ὑδάτων, ut & Steph. 15. Comp. v. 13. ἀγγέλου] March. Velef. Comp. ed. ἀετοῦ. ib. τῆς σάλπιγγος] March. Velef. deest.

CAP. IX.

V. 2. καμίνου] Steph. 15. Comp. καμίνου καιομένης. v. 3. καπνοῦ] March. Velef. καπνοῦ τοῦ φρέατος. v. 4. ἐῤῥέθη] March. Velef. παρηγγέλλη. v. 7. ὅμοιοι χρυσῷ] Steph. 15. Comp. χρυσοῖ. v. 8. ὡς] March. Velef. ὡς οἱ ὀδόντες. v. 10. εἶχον hic & verf. 11.] March. Velef. utrobique ἔχον. ib. κέντρα &c.] Steph. 15. Comp. καὶ κέντρα· καὶ ἐν ταῖς οὐραῖς ἐξουσίαν ἔχουσι τοῦ ἀδικῆσαι. v. 11. καὶ ἐν usque ad finem versus] March. Velef. Ἑλληνιστὶ δὲ Ἀπολλύων, Ῥωμαϊστὶ ἔχων ὄνομα Ἐξτέρμινανς. v. 13. ἐνώπιον] March. Velef. ἐνώπιον τῶν ὀφθαλμῶν. v. 16. στρατευμάτων τοῦ] March. Velef. τοῦ στρατεύματος. ib. ἱππικοῦ, δύο] Steph. 15. Comp. ἵππου. Steph. 16. τῶν ἵππων. v. 18. Ὑπὸ] March. Velef. Καὶ ὑπό. Steph. 15. 16. Comp. Ἀπό. Qui etiam addunt πληγῶν post τριῶν. v. 19. Αἱ usque ad αἱ γὰρ] March. Velef. Steph. 15. 16. Comp. Ἡ γὰρ ἐξουσία τῶν ἵππων ἐν τῷ στόματι αὐτῶν ἐστι, καὶ ἐν ταῖς οὐραῖς αὐτῶν.

CAP. X.

V. 1. ἄλλον] Steph. 15. Comp. deest. ib. στῦλοι] March. Velef. στῦλος. v. 2. βιβλαρίδιον] Steph. 15. 16. βιβλίον. Comp. βιβλιδάριον. ib. θάλασσαν ··· τὴν γῆν] Steph. 15. 16. Comp. τῆς θαλάσσης ··· τῆς γῆς. v. 4. μοι] Iidem deest. v. 5. αὐτοῦ] Iidem addunt δεξιάν. v. 7. τελεσθῇ] March. Velef. τελεσθήσεται. ib. τοῖς &c.] Steph. 15. 16. Comp. τοὺς δούλους αὐτοῦ τοὺς προφήτας. v. 8. καὶ ἡ φωνὴ ἣν ἤκουσα ··· λαλοῦσα ··· λέγουσα] March. Velef. καὶ ἤκουσα φωνῆς ··· λαλούσης ··· λεγούσης. ib. ἐν τῇ χειρὶ] March. Velef. ἐκ τῆς χειρός. v. 9. δεῖ] Steph. 15. δοῦναι.

CAP. XI.

V. 1. ῥάβδῳ] Comp. addit καὶ εἱστήκει ὁ ἄγγελος. v. 2. ἔσωθεν] March. Velef. Comp. ed. ἔξωθεν. v. 4. Θεοῦ] March. Velef. Steph. 15. Comp. Κυρίου. v. 6. ἐν ταῖς &c.] March. Velef. Steph. 15. Comp. τὰς ἡμέρας τῆς προφητείας αὐτῶν. v. 8. πτώματα] March. Velef. σώματα. ib. ἡμῶν] March. Velef. Steph. 15. αὐτῶν. v. 9. βλέψουσιν] Steph. 15. Comp. βλέπουσιν. ib. μνήματα] Comp. ed. μνῆμα. v. 13. ὥρᾳ] Steph. 15. 16. Comp. ἡμέρᾳ. v. 15. ἐγένοντο αἱ βασιλεῖαι] March. Velef. Steph. 15. 16. Complut. ἐγένετο ἡ βασιλεία. ib. κόσμου] March. Velef. κόσμου τούτου. ib. αἰώνων] March. Velef. addit Ἀμήν. v. 16. Θεοῦ &c.] Steph. 15. 16. θρόνου τοῦ Θεοῦ οἱ κάθηνται. ib. καὶ ὁ ἐρχόμενος] Steph. 15. 16. Comp. deest. v. 19. αὐτοῦ] Steph. 15. Comp. τοῦ Κυρίου. ib. καὶ σεισμὸς] Steph. 15. 16. Comp. deest.

CAP. XII.

V. 2. κράζει] March. Velef. Steph. 15. 16. Comp. ἔκραζε. v. 4. σύρει] March. Velef. ἔσυρε. v. 6. ἔχει] March. Velef. εἶχε. ib. τρέφωσιν] March. Velef. τρέφη. v. 7. ἐπολέμησαν] March. Velef. ἐπολέμουν. Steph. 15. Comp. τοῦ πολεμῆσαι. v. 8. ἴσχυσαν ··· αὐτῶν] Steph. 15. Comp. ἴσχυσεν ··· αὐτῷ. v. 12. τοῖς κατοικοῦσι τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν] March. Velef. Steph. 15. Comp. τῇ γῇ καὶ τῇ θαλάσσῃ. v. 14. ὅπου τρέφεται] Steph. 15. Comp. ὅπως τρέφηται. v. 17. Ἰησοῦ] Steph. 15. Comp. deest.

CAP. XIII.

V. 1. ὄνομα] March. Velef. Steph. 15. Comp. ὀνόματα. v. 2. ὡς] March. Velef. ὡς πόδες. ib. καὶ τὸν θρόνον αὐτοῦ] March. Velef. defunt. v. 3. ἐθαυμάσθη ἐν ὅλῃ τῇ γῇ] March. Velef. Steph. 15. Comp. ἐθαύμασεν ὅλη ἡ γῆ. v. 4. τὶς δύναται] March. Velef. καὶ τίς δυνήσεται. Steph. 15. 16. Comp. τίς δυνατός. v. 7. αὐτῷ] Bib. Wech. Comp. αὐτῷ ἐξουσία. ib. φυλὴν] March. Velef. φυλὴν καὶ λαὸν, ut & Steph. 15. v. 8. προσκυνήσουσιν] March. Velef. προσεκύνησαν. ib. τὰ ὀνόματα &c.] Steph. 15. Comp. τὸ ὄνομα ἐν τῷ βιβλίῳ. v. 10. Εἴτις] March. Velef. Ὅστις εἰς. v. 11. δύο] Steph. 15. 16. Comp. deest. v. 12. ποιεῖ τὴν] March. Velef. ἐποίησε τὴν, ut & proximum ποιεῖ mutat. Bib. Wech. Comp. ἐποίει τήν. v. 13. ποιῇ καταβαίνειν] Steph. 15. 16. Comp. καταβαίνῃ, & ponit ponit οὐρανοῦ. v. 14. πλανᾷ] March. Velef. ἐπλάνησε. ib. τοὺς] Steph. 15. 16. Comp. τοὺς ἐμοὺς τούς. ib. ἔχει] Steph. 15. 16. Comp. εἶχεν. ib. πληγὴν &c.] Steph. 15. 16. πληγὴν, καὶ ἔζησεν ἀπὸ τῆς μαχαίρας. v. 16. ἵνα δώσῃ αὐτοῖς] March. Velef. pro illis habet ἔχειν. Pro δώσῃ Steph. 15. 16. habent δώσωσιν. Comp. ed. δῶσιν. ib. χάραγμα] Steph. 15. 16. Comp. χαράγματα.

CAP. XIV.

V. 1. τοῦ πατρὸς] Steph. 15. Comp. αὐτοῦ, καὶ τὸ ὄνομα τοῦ πατρός. v. 2. καὶ φωνὴν ἤκουσα] March. Velef. καὶ φωνὴν ἣν ἤκουσα ὡς. Steph. 15. Comp. ἡ φωνὴ ἣν ἤκουσα ὡς. v. 3. ᾄδουσιν] March. Velef. ᾖδον. v. 4. οὗτοι posterius] Steph. 15. Comp. οὗτοι ὑπὸ Ἰησοῦ. v. 5. δόλος] March. Velef. Steph. 15. Comp. ψεῦδος. v. 6. καθοικοῦντας] March. Velef. Steph. 15. Comp. καθημένους. v. 7. λέγοντα] March. Velef. Steph 15. Comp. λέγων. ib. Θεὸν] Steph. 15. Comp. Κύριον. ib. καὶ θάλασσαν] March. Velef. θάλασσαν, καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς. v. 8. ἄγγελος] Steph. 15. Comp. addunt δεύτερος, & delent ἡ πόλις & ὅτι. v. 9. τρίτος ἄγγελος] Steph. 15. Comp. ἄλλος ἄγγελος τρίτος. ib. λαμβάνει] March. Velef. λάβῃ. v. 11. τοῦ βασανισμοῦ] March. Velef. τῶν βασανισμῶν. v. 13. ναὶ] March. Velef. ἤδη. v. 15. σοὶ] Steph. 15. Comp. deest. v. 18. βότρυας] March. Velef. Steph. 15. 16. Comp. βότρυας τῆς ἀμπέλου. v. 19. αὐτοῦ εἰς τὴν γῆν] March. Velef. αὐτοῦ τὸ ὀξύ.

CAP. XV.

V. 2. καὶ ἐκ τοῦ χαράγματος αὐτοῦ ἐκ] March. Velef. defunt. ib. τοῦ ὀνόματος] Steph. 16. τῶν ὀνομάτων. v. 3. ἁγίων] March. Velef. αἰώνων. Steph. 15. Comp. ἐθνῶν. v. 4. ὅσιος] Steph. 15. Comp. ἅγιος. v. 5. ἰδοὺ] Steph. 15. Comp. deest. v. 6. ναοῦ] Comp. ed. οὐρανοῦ. Steph. 15. ναοῦ οἳ ἦσαν. ib. λίνον] March. Velef. λίθον.

CAP. XVI.

V. 1. φιάλας] March. Velef. Comp. ed. ἑπτὰ φιάλας. v. 2. πρῶτος] March. Velef. πρῶτος ἄγγελος. ib. τὴν &c.] Bib. VVech. al. τῇ εἰκόνι αὐτοῦ προσκυνοῦντας. v. 4. ἄγγελος] March. Velef. deest. v. 5. Κύριε] Steph. 15. Comp. deest. ib. ὅτι] March. Velef. ὅς. v. 7. ἐκ τοῦ θυσιαστηρίου] March. Velef deest. v. 13. πνεύματα] March. Velef. ἐξελθεῖν τὰ ἀκάθαρτα πνεύματα. ib. ὅμοια βατράχοις] Steph. 15. Comp. ὡς βάτραχοι. v. 14. ἐκπορεύεσθαι] March. Velef. καὶ ἐκπορεύονται. Steph. 15. Comp. ἃ ἐκπορεύεται. ib. τῆς γῆς, καὶ] Steph. 15. Comp. deest, ut & March. Velef. v. 16. Συνήγαγον] March. Velef. Συνάξει. v. 17. τοῦ οὐρανοῦ] March. Velef. deest. v. 18. φωναὶ &c.] In Bib. Wech. al. ponuntur omnia in singul. v. 21. αὐτῆς] Steph. 15. 16. αὕτη.

CAP. XVII.

V. 4. γυνὴ ἡ] March. Velef. Comp. ed. ἦν. ib. βδελυγμάτων] March. Velef. βδελύγματος. ib ἀκαθάρτητος] Steph. 15. Comp. τὰ ἀκάθαρτα τῆς. v. 5. πορνῶν] March. Velef. πορνειῶν. Steph. 15. Comp. πόρνων. v. 8. ὅ,τι] March. Velef. ὅ. ib. καίπερ ἐστιν] March. Velef. deest. v. 9. ὅπου] March. Velef. ἐφ' ὧν. v. 11. αὐτὸς ὄγδοος] March. Velef. αὐτὸ ὄγδοον. v. 12. λαμβάνουσι &c.] March. Velef. λήψονται μετὰ τὸ θηρίον. v. 13. διαδιδώσουσιν] Steph. 15. Comp. διδόασιν. v. 15. καὶ ὄχλοι] March. Velef. deest. v. 16. ἐπὶ τὸ] Steph. 15. Comp. καὶ τό. v. 17. καὶ ποιῆσαι μίαν γνώμην] March. Velef. defunt.

CAP. XVIII.

V. 1. ἄγγελον] March. Velef. Steph. 15. Comp. ἄλλον ἄγγελον. v. 2. ἐν ἰσχύϊ, φωνῇ μεγάλῃ] Steph. 15. Comp. ἰσχυρᾷ φωνῇ. In March. Velef. φωνῇ μεγάλῃ deest. v. 5. ἠκολούθησαν] March. Velef. ἔφθασαν. Steph. 15. Comp. ἐκολλήθησαν. v. 8. Κύριος] March. Velef. deest. v. 9. αὐτὴν] March. Velef. αὐτῇ, & ponit post κόψονται. Steph. 15. Comp. deest. v. 10. τοῦ βασανισμοῦ] March. Velef. τῶν βασανισμῶν. v. 11. κλαίουσι καὶ πενθοῦσι] March. Velef. Steph. 15. Comp. κλαύσουσι καὶ πενθήσουσι. ib. ἀγοράζει] March. Velef. ἀγοράσει. v. 12. βύσσου καὶ πορφύρας] Steph. 15. βυσσίνου καὶ πορφυροῦ. v. 13. κινάμωμον] March. Velef. κινάμωμον καὶ ἄμωμον. ib. σωμάτων] March. Velef. ἀνδραπόδων. v. 14. ἀπῆλθον] March. Velef. Steph. 15. Comp. ἀπώλοντο. ib. εὑρήσῃς] March. Velef. εὑρήσωσι. v. 15. τούτων] March. Velef. ἀνθρώπων. v. 17. τῶν πλοίων ὁ ὅμιλος] March. Velef. τῆς λίμνης πλέων. Steph. 15. Comp. τῶν πλοίων πλέων. v. 18. καπνὸν] March. Velef. τόπον. v. 21. οὕτως] March. Velef. τούτῳ. ib. ἅγιοι] Steph. 15. Comp. ἅγιοι, καὶ οἱ.

CAP. XIX.

V. 1. φωνὴν] March. Velef. Steph. 15. Comp. ὡς φωνήν. ib. ὄχλου πολλοῦ] March. Velef. ὄχλων πολλῶν. ib. λέγοντες] March. Velef. Steph. 15. Comp. λεγόντων. ib. ἡ σωτηρία] March. Velef. ὁ αἶνος. ib. ἡ δόξα usque ad finem versus] Steph. 15. Comp. ἡ δύναμις καὶ ἡ δόξα τοῦ Θεοῦ. v. 2. ὅτι] March. Velef. ὅς. v. 6. ὄχλου πολλοῦ] March. Velef. σάλπιγγος μεγάλης, vel ὄχλου μεγάλου. ib. λέγοντας] March. Velef. Comp. λεγόντων. ib. Θεὸς] Steph. 15. Comp. Θεὸς ἡμῶν. v. 8. καθαρὸν καὶ λαμπρὸν] March. Velef. λαμπρὸν καὶ λευκόν. v. 12. ὄνομα γεγραμμένον, ὃ] Steph. 15. Comp ὀνόματα γεγραμμένα, καί. v. 13. καλεῖται] March. Velef ἐκλήθη. v. 15. ὀξεῖα] March. Velef. Steph. 15. Comp. δίστομος. v. 16. τὸ ὄνομα] March. Velef. deest. v. 17. καὶ συνάγεσθε] March. Velef. delet συνάγεσθε. Steph. 15. συνάχθητε. ib. τοῦ μεγάλου] March. Velef. Comp. τὸ μέγα τοῦ. v. 20. μετὰ τούτου] Steph. 15. ὁ μετ' αὐτοῦ. ib. τὴν καιομένην ἐν] March. Velef. τοῦ καιομένου, καί. v. 21. ἐκπορευομένῃ] Steph. 15. Comp. ἐξελθούσῃ.

CAP. XX.

V. 2. σατανᾶς] Steph. 15. Comp. addunt ὁ πλανῶν τὴν οἰκουμένην ὅλην. v. 3. ἔκλεισεν] Bib. VVech vet. ἔδησεν. ib. πλανήσῃ] Steph. 15. πλανᾷ. v. 4. τὸ μέτωπον ··· καὶ ··· τὴν χεῖρα] March. Velef. τὰ μέτωπα ··· ἢ ··· τὰς χεῖρας. v. 5. ἀνέζησαν] March. Velef. Comp. ἔζησαν. v. 6. μετ' αὐτοῦ] Steph. 15. μετὰ ταῦτα. v. 7. ὅτι ἐτελέσθησαν] Bib. VVech. al. ὅταν τελεσθῇ. ib. πλανῆσαι] March. Velef. καὶ πλανήσει. ib. συναγαγεῖν] March. Velef. καὶ συνάξει. v. 12. Θεοῦ] March. Velef. Steph. 15. Comp. θρόνου. v. 13. ἐν αὐτοῖς] March. Velef. Comp. ἑαυτῶν. v. 14. θάνατος] Steph. 15. Comp. addunt ἡ λίμνη τοῦ πυρός. v. 15. εἴτις] March. Velef. ὅστις.

CAP. XXI.

V. 2. ἐγὼ Ἰωάννης] Steph. 15. Comp. defunt, & εἶδον ponunt post καινήν. v. 4. ὁ Θεὸς] Steph. 15. Comp. deest. v. 5. λέγει] March. Velef. εἶπε. v. 6. εἰμι] Steph. 15. Comp. γέγονα. v. 7. πάντα] March. Velef. ταῦτα. v. 8. ἀπίστοις] Steph. 15. Comp. ἀπίστοις, καὶ ἁμαρτωλοῖς. v. 9. πρὸς μὲ] March. Velef. Steph. 15. Comp. deest. v. 10. τὴν μεγάλην] Steph. 15. deest. v. 11. τιμιωτάτῳ] March. Velef. τιμίῳ. v. 12. ἀγγέλους] March. Velef. γωνίας. v. 14. ἐν αὐτοῖς] Steph. 15. Comp. ἐπ' αὐτῶν. ib. ὀνόματα] March. Velef. δώδεκα ὀνόματα. v. 15. κάλαμον] March. Velef. μέτρον καλάμινον. ib. καὶ τὸ τεῖχος αὐτῆς] Steph. 15. Comp. defunt.

desunt. v. 21. διαφανὴς] Steph. 15. Comp. διαυγής. v. 23. ἐφώτισεν] March. Velef. φωτίσει. v. 24. τῶν σωζομένων] March. Velef. Steph. 15. Comp. deest. ib. ἐν τῷ φωτὶ] Steph. 15. Comp. διὰ τοῦ φωτός. Bib. Wech. in nonnullis ita legitur, Καὶ περιπατήσουσι τὰ ἔθνη διὰ τοῦ φωτὸς αὐτῆς. ib. φέρουσι] Steph. 15. φέρουσιν αὐτῷ.

CAP. XXII.

V. 1. καθαρὸν] March. Velef. deest. v. 2. ἐντεῦθεν posterius] March. Velef. Steph. 15. ἐκεῖθεν. v. 3. κατανάθεμα] Steph. 15. Comp. κατάθεμα. v. 5. ἐκεῖ] March. Velef. ἔτι. ib. λύχνου, καὶ φωτὸς] March. Velef. φωτὸς τοῦ λύχνου, μηδὲ φωτός. ib. φωτίζει] March. Velef. φωτίσει. Steph. 15. Comp. φωτιεῖ. v. 6. ἁγίων] March. Velef. Steph. 15. Comp. πνευμάτων τῶν. v. 7. Ἰδοὺ] Steph. 15. Comp. Καὶ ἰδού· sed vers. 12. expungunt Καί. v. 8. ὁ βλέπων &c.] March. Velef. ὁ βλέψας καὶ ἀκούσας ταῦτα. v. 9. λέγει] March. Velef. εἶπε. ib. λόγους] March. Velef. λόγους τῆς προφητείας. v. 11. ῥυπῶν ῥυπωσάτω] Comp. ῥυπαρὸς ῥυπαρευθήτω. ib. δικαιωθήτω] Steph. 15. Comp. δικαιοσύνην ποιησάτω. v. 13. ἀρχὴ καὶ τέλος] March. Velef. ponit post ἔσχατος. v. 14. ποιοῦντες τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ] March. Velef. πλύνοντες τὰς στολὰς αὐτῶν ἐν τῷ αἵματι τοῦ ἀρνίου. ib. ἔσται] March. Velef. ᾖ. v. 16. ὀρθρινὸς] Steph. 15. Comp. πρωϊνός. v. 17. ἐλθὲ … ἐλθὲ … ἐλθέτω] Steph. 15. Comp. ἔρχου … ἔρχου … ἐρχέσθω. v. 18. Συμμαρτυροῦμαι γὰρ] Steph. 15. Comp. Μαρτυρῶ ἐγώ. ib. πρὸς ταῦτα, ἐπιθήσει] Comp. ἐπ' αὐτά, ἐπιθήσαι. v. 19. βίβλου] Steph. 15. Comp. ξύλου. v. 21. ὑμῶν] Steph. 15. Comp. τῶν ἁγίων.

FRANCISCI LUCÆ BRUGENSIS

Notæ ad Varias Lectiones Editionis Græcæ Evangelii secundùm MATTHÆUM.

CAP. I.

VErs. 11. Ἰωσίας δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰεχονίαν καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ] Decimusquartus e sedecim vetustis codicibus, cum quibus Parisienses olim contulerunt Græcam Novi Testamenti editionem, legit Ἰωσίας δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰακείμ, Ἰακεὶμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰεχονίαν καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ. Ubi generationem unam studiose ab aliquo adjectam non dubium est esse, ad evitandas difficultates illas, quas in Commentario tractavimus. Nam ut a cæteris Græcis libris non agnoscitur illa generatio, ita neque a Syricis aut Latinis, neque ab ullis omnino tractatoribus, nominatim, inter veteres, Hieronymo atque Ambrosio Latinis, & Authore operis in Matthæum imperfecti atque Euthymio Græcis: ut præteream, Jechoniæ filii Joakim, non plures, sed unicum fratrem reperiri in sacris litteris, Sedechiam inquam, 1 Paralip. 3. vers. 16. nec Ἰωσίαν dictum esse patrem, sed Ἰωακείμ. Quare temerarium est, ex unius, ejusque alieni, nec visi fortasse, codicis, auctoritate, veterem & quidem constantem mutare sacræ scripturæ lectionem: quod fecit Theodorus Beza, cujus translatio est; *Josias autem genuit Jakim; Jakim autem genuit Jechoniam & fratres ejus.* V. 14. ἐγέννησε τὸν Ἀχείμ· Ἀχεὶμ δὲ] Legitur & Ἀχείμ, ut Latine; quin & Ἀχεὶν, ut Syriace. V. 22. διὰ τοῦ προφήτου] Secundus Parisiensium codex β. addit Ἡσαΐου· cui, cum cæteris Græcis libris, refragantur Latini & Syrici. Non dubium est quin adjectum sit *Isaiæ* nomen, præpostera alicujus diligentia. V. 23. καὶ καλέσουσι τὸ ὄνομα] Idem ille secundus codex scribit καλέσεις, *vocabis*, pro καλέσουσι, *vocabunt*. Atqui καλέσεις esse Prophetæ, καλέσουσι vero Evangelistæ, præter Latinos & Syricos libros, etiam ea docent quæ ad Prophetam olim notavimus.

CAP. II. V. 1. εἰς Ἱεροσόλυμα] In quatuor exemplaribus, γ. ε. κ. ιϛ. est εἰς Ἱερουσαλήμ. V. 2. προσκυνῆσαι αὐτῷ] In quibusdam libris est quartus casus αὐτὸν, loco tertii αὐτῷ· utrumque admittit illius verbi constructio. V. 6. Καὶ σὺ Βηθλεὲμ γῆ Ἰούδα, οὐδαμῶς ἐλαχίστη εἶ] Secundus codex legit Καὶ σὺ Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας, μὴ ἐλαχίστη εἶ; *Et tu Bethlehem Judææ, numquid minima es?* quæ lectio spuria est, & de industria ficta contra omnium fidem. ibid. ἐκ σοῦ γὰρ ἐξελεύσεται] Quidam libri addunt μοὶ (ἐκ σοῦ γάρ μοι) quod quanquam Propheta dixerit, Latini tamen & Syri Novi Testamenti codices, quin & meliores Græci, omittunt. V. 11. εἶδον τὸ παιδίον] Sic legunt meliora exemplaria Græca, Regium ex Complutensi, omnia Parisiensium, Euthymii textus, denique Syra ipsa, εἶδον, *viderunt*, pro eo quod in aliis est, Latino consentanee, εὗρον, *invenerunt*. V. 16. καὶ κατωτέρω] Secundus Parisiensium liber habet positivum κάτω, *infra*, quo modo Latinus vertit, pro comparativo κατωτέρω, *inferius*. V. 17. τὸ ῥηθὲν ὑπὸ Ἱερεμίου τοῦ προφήτου, λέγοντος] Rursus secundus ille codex a reliquis varians, scribit, τὸ ῥηθὲν ὑπὸ Κυρίου διὰ Ἱερεμίου, λέγοντος· *quod dictum est a Domino per Jeremiam, dicentem:* quo in scribendo modo imitatus videtur superiora loca, 1. vers. 22. & 2. vers. 15.

CAP. III. V. 6. ἐν τῷ Ἰορδάνῃ] Exemplaribus δ. & ε. additur ποταμῷ, *fluvio*, ut Syro: cætera omittunt cum Latino. Marcus cap. 1. vers. 5. illud constanter legit. V. 8. καρπὸν ἄξιον] Hoc modo, singulari inquam numero, legunt optimi quique Græci libri, consentanee Latinæ editioni. Nam qui in quibusdam libris est numerus pluralis καρποὺς ἀξίους, quanquam exstet & Syriace, esse videtur Evangelii secundum Lucam, cap. 3. vers. 8. V. 9. ἐκ τῶν λίθων] Quartus codex præponit καὶ conjunctionem, quo clarius exprimatur emphasis. V. 11. καὶ πυρὶ] Septem Parisiensium Græci codices α. γ. δ. ε. ϛ. ζ. ιδ. omittunt illud καὶ πυρὶ, adstipulantibus Græcis enarratoribus Theophylacto atque Euthymio: atque videri possit illud ex Luc. 3. vers. 16. huc adjectum fuisse. Cæterum vetustiores tractatores iis codicibus suffragantur qui addunt, Chrysostomus, Auctor operis imperfecti, Hilarius, Hieronymus; quibus & Latini ac Syrici libri volunt. Conjiciunt quidam, erasum illud ab aliquibus fuisse, odio hæreticorum, qui ad Christi baptismum igni seu cauterio volebant utendum. V. 12. τὸν σῖτον αὐτοῦ εἰς τὴν ἀποθήκην] Sextus codex addit μου; (τὸν μου σῖτον,) Idem cum octavo & nono transfert pronomen αὐτοῦ e medio in finem, ita ut jungatur voci ἀποθήκην, quod tametsi Syro consonet, recepta lectio certior est. V. 16. καταβαῖνον] Frustra addit secundus codex ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, *e cælo*.

CAP. IV. V. 10. Ὕπαγε ὀπίσω μου σατανᾶ] Sic legunt Regia Biblia cum aliis octo Parisiensium, ita tamen ut notent, ab aliis libris omitti, ὀπίσω μου, quod certe omittunt multi codices, quibus Syricum Evangelium, & Enarratores, Chrysostomus, manifestiusque Origenes tractatu in Matthæum primo, Hieronymus, & Euthymius, suffragantur. Similis varietas est in libris Latinis, sed omissio est, ut plerorumque, ita & optimorum. Credo ego, illud ὀπίσω μου, non hujus esse loci, sed ex capite 16. vers. 23. huc adjectum. V. 17. Ἀπὸ τότε] Non est præmittenda conjunctio καί. V. 19. καὶ ποιήσω ὑμᾶς] Addunt deinde Græci codices secundus & nonus γενέσθαι, Syro Latinoque consentanee, quod tamen plerique non agnoscunt. V. 20. Οἱ δὲ εὐθέως ἀφέντες] Immerito transfigitur verbum εὐθέως ab exemplaribus δ. ι. θ.

CAP. V. V. 3. ὅτι αὐτῶν ἐστὶ] Non est legendum ἔσται, *erit*, quod est in θ. pro ἐστὶ, *est*. V. 11. ἕνεκεν ἐμοῦ] Errore sumto ex versu proxime præcedenti scribit β. ἕνεκα δικαιοσύνης. V. 18. Ἀμὴν γὰρ λέγω] Quintum exemplar, loco conjunctionis γὰρ, repetit ἀμὴν, contra omnium fidem. V. 22. ὁ ὀργιζόμενος τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ εἰκῆ] D. Augustinus libri primi Retractationum cap. 19. testatur a suis Græcis libris abesse εἰκῆ, *sine causa*: quibus hodie consentit codex Græcus Bibliothecæ Vaticanæ, &, ex B. Hieronymi emendatione, vulgata editio Latina. Cæteri Græci libri quos vidimus, suffragantibus tractatoribus Græcis, & Syricis exemplaribus, omnes illud legunt: nec facile est illis auferendum, ut nullo modo Latinis addendum, qua de re alias egimus latius. ibid. ὃς δ' ἂν εἴπῃ μωρὲ] Octavum antigraphum legit ὃς δ' ἂν εἴπῃ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ μωρέ. Addidit scriptor, id quod ἀπὸ κοινοῦ ex superioribus subaudiendum esse, etiam Hieronymus monet. V. 25. καὶ εἰς φυλακὴν βληθήσῃ] Eodem sensu legitur in 2. codice βληθῇς. V. 27. ὅτι ἐρρέθη τοῖς ἀρχαίοις] Ab aliis codicibus non agnoscitur τοῖς ἀρχαίοις, *antiquis*, Syricæ editioni conformiter. V. 30. βληθῇ εἰς γέενναν] In uno exemplari, eoque secundo, est εἰς γέενναν ἀπέλθῃ, propius ad editionem Latinam, quæ habet, *eat in gehennam*. V. 32. ὅτι ὃς ἂν ἀπολύσῃ] In manuscriptis γ. δ. ε. ϛ. κ. est ὅτι πᾶς ὁ ἀπολύων, eodem tamen sensu. ibid. ποιεῖ αὐτὴν μοιχᾶσθαι] Secundus codex, pro μοιχᾶσθαι, *mæchari*, habet passivum μοιχευθῆναι, *vitiari*, *stuprari*: quæ mutatio, consilio sapientioris quam oportuit, accidit. ib. καὶ ὃς ἐὰν ἀπολελυμένην γαμήσῃ, μοιχᾶται, *& qui dimissam duxerit, adulterat.*] D. Augustinus libri, De adulterinis conjugiis, cap. 10. annotat, pericopen hanc, in nonnullis codicibus Græcis ac Latinis non haberi: quasi ex cap. 19. vers. 9. huc esse potuisset assumta: vel, quod ipse arbitratur, *quia explicatus hic sensus putari potuit in eo quod superius dictum est, facit eam mæchari: quomodo enim dimissa fit mæcha, nisi fiat qui eam duxerit mæchus?* Porro nos illud hodie constanter legimus apud Latinos, Græcos, & Syros. V. 33. Πάλιν ἠκούσατε] In duodecimo exemplari, pro πάλιν, *iterum*, quod legitur etiam Latinis & Syris, est πλὴν, *præterea*. V. 36. λευκὴν ἢ μέλαιναν ποιῆσαι] In octavo codice, sublata disjunctiva ἢ, est λευκὴν ποιῆσαι μέλαιναν· ita ut planus sensus sit, unum album capillum reddere nigrum, aut e contra. Atqui, non Græce tantum, sed & Latine ac Syriace, Disjunctiva legitur. V. 41. μετ' αὐτοῦ δύο] In β. est μετ' αὐτοῦ ἔτι ἄλλα δύο, *cum illo adhuc alia duo*: id quod non dubium est auctum esse ex Latino, cujus exemplaria quædam legunt, *cum illo & alia duo*. V. 44. καλῶς ποιεῖτε τοῖς μισοῦσιν ὑμᾶς] In aliis legitur pro tertio quartus casus, τοὺς μισοῦντας. V. 45. ὅπως γένησθε υἱοὶ] Unus Chrysostomus pro υἱοὶ, *filii*, diserte legit ὅμοιοι, *similes*. V. 46. τίνα μισθὸν ἔχετε] Rursus β. pro præsenti ἔχετε habet futurum ἕξετε, adeo libenter consonat editioni Latinæ: tametsi Latinus interpres futurum dedisse potuit, non quod Græce legerit, sed quod præsens futuri loco positum intellexerit. V. 47. τοὺς ἀδελφοὺς ὑμῶν] Ita cum Græcis quibusdam exemplaribus Latina & Syra legunt. In plurimis autem aliis Græcis, illius loco scribitur τοὺς φίλους ὑμῶν, id quod alibi non invenio. ibid. οὐχὶ καὶ οἱ τελῶναι οὕτω ποιοῦσιν] Hæc vulgaris lectio, conformis Syro, iterum publicanos huc adfert. Atqui vetusti codices, 2. & 4. adstipulante non solum editione Latina, sed & enarratore Chrysostomo, habent οὐχὶ καὶ οἱ ἐθνικοὶ τὸ αὐτὸ ποιοῦσιν. V. 48. ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς] Exemplaria 2. 3. 5. & 7. legunt οὐράνιος, *cælestis*, Latino conformiter, pro eo quod alia habent ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, *qui in cælis est*.

CAP. VI. V. 1. προσέχετε τὴν ἐλεημοσύνην ὑμῶν] Secundus codex pro τὴν ἐλεημοσύνην, *eleemosynam*, legit τὴν δικαιοσύνην, *justitiam*, quo modo est Latine: qua de re consule Commentarium. V. 4. αὐτὸς ἀποδώσει σοι] Antigrapha 4. 6. & 8. omittunt αὐτὸς, *ipse*, conformiter Latinæ editioni. Alia addunt cum Syriaco Evangelio: quando, vel redundat Hebraico more, vel Emphaseos gratia exprimitur, quo dilucidius Deus Pater opponatur hominibus, a quibus alii mercedem vanam referunt. ibid. αὐτὸς ἀποδώσει σοι ἐν τῷ φανερῷ] D. Augustinus circa initium libri secundi De sermone Domini in monte, testatur, ab iis quæ consuluit Græcis exemplaribus, omissum fuisse ἐν τῷ φανερῷ· quibus hodie consonat codex Græcus Bibliothecæ Vaticanæ, &, ex B. Hieronymi haud dubium correctione, vulgata editio Latina. Cæteri Græci libri quos vidimus, suffragantibus tractatoribus Græcis, & Syricis exemplaribus, omnes illud legunt: nec facile est illis auferendum, ut neque Latinis addendum, qua de re latius egimus in Notationibus nostris in varias Bibliorum lectiones. V. 6. ἐν τῷ φανερῷ] Eadem librorum, editionum, tractatorumque, varietas est hic, quæ mox vers. 4. V. 8. πρὸ τοῦ ὑμᾶς αἰτῆσαι αὐτόν] Quod hujus loco legit 2. exemplar πρὸ τοῦ ὑμᾶς ἀνοῖξαι τὸ στόμα, *antequam vos aperueritis os*, Commentarius est. V. 13. ὅτι σοῦ ἐστιν ἡ βασιλεία καὶ ἡ δύναμις καὶ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας] Unus Parisiensium Græcus codex omittit hæc verba, secundus inquam ille: unus eorundem Latinus codex addit, S. Germani latus, quem vocant. Hunc ad Græca, illum ad Latina, castigatum, vehemens mihi suspicio est, cum ex hoc loco (eo quod cæteri omnes libri, Græci addant, Latini omittant) tum ex aliis pluribus. Porro Græcis libris qui addunt, suffragantur enarratores Græci, Chrysostomus, Theophylactus, Euthymius, &, sive is Græcus sive Latinus fuerit, Auctor operis in Matthæum imperfecti; Denique Syricus Interpres. Latinis libris omittentibus adstipulantur Latini tractatores, Tertullianus, Cyprianus, Hieronymus, Ambrosius, libris quinto & sexto De Sacramentis, Augustinus, & posteriores; Denique modus ipse recitandi orationem Dominicam in Ecclesia Latina, jam inde ab Apostolorum, credo, temporibus continuus. Verisimile fit, a Græcis, ad Evangelii textum adscriptam fuisse hanc coronidem, ex liturgia, aut solemni alioqui consuetudine, ex quali Angelicæ salutationi adnectunt, ὅτι σωτῆρα ἔτεκες τῶν ψυχῶν ἡμῶν, *quia salvatorem peperisti animarum nostrarum*; quæ similiter non sunt Evangelii verba. V. 18. ἀποδώσει σοι ἐν τῷ φανερῷ] Omnes Parisiensium Græci codices, numero sedecim, qui quidem manuscripti sunt plerique, cum aliis non paucis, omittunt illud ἐν τῷ φανερῷ hoc loco, quod legerunt superioribus versibus quarto & sexto: quibus consona sunt Syra. Vaticanum exemplar & editio Latina, constantia sibi, ut non superioribus, ita nec hoc loco agnoscunt. Cæterum, quod in Notationibus addidimus, Chrysostomus & Origenes videntur illud etiam hoc loco legisse, nisi forte ex superioribus subaudierint. V. 24. οὐδεὶς δύναται] Quod exemplaria primum & octavum interjiciunt οὐδεὶς οἰκέτης δύναται, additum est ex Luc. 16. vers. 13. V. 34. μεριμνήσει τὰ ἑαυτῆς] Hæc vulgaris est lectio Græcorum codicum, cujus sensus est, *curabit sua*, solicitus erit de rebus suis. Est porro alia in codice Victoriano, cujus in Commentario meminimus, μεριμνήσει ἑαυτῇ, *solicitus erit sibi ipsi*, quæ videtur veteris Interpretis fuisse, quin & veterum Patrum, Cypriani, cum in orationem Dominicam, tum lib. 3. ad Quirinum, cap. 11. & Augustini lib. contra Adimantium, cap. 4. quorum versio habet, *nam crastinus dies ipse cogitabit sibi*. Atqui sensus lectionis idem unus est utriusque.

CAP. VII. V. 1. ἵνα μὴ κριθῆτε] Sequitur in octavo codice μὴ καταδικάζετε, καὶ οὐ μὴ καταδικασθῆτε, id quod ex Luc. 6. v. 37. huc allatum adjectumque esse, quemadmodum etiam contigit Latinis libris, indubium est. V. 6. Μὴ δῶτε τὸ ἅγιον τοῖς κυσὶ] Exemplaria quartum & nonum legunt τὰ ἅγια, numero

plurali:

plurali: quem ad modum, clarioris sententiæ ergo, locum mutatum fuisse arbitror. v. 12. οὕτω καὶ ὑμεῖς ποιεῖτε αὐτοῖς] Hæc recepta est lectio, Syro conformis. Chrysostomi interpres notat, in aliquibus exemplaribus, pro οὕτω haberi ταῦτα· ego in duobus, & Theophylacto Romæ impresso, neutrum legi, nec οὕτω, nec ταῦτα, quo modo & veriora Latinæ editionis antigrapha scribunt, *& vos facite illis*. ibid. οὗτος γάρ ἐστιν ὁ νόμος] Quidam Græci codices, Jansenio teste, cum Euthymio enarratore, legunt οὕτως, *sic*, pro οὗτος, *hæc*: *Sic enim est lex*; quod sit, sic determinant, sic præscribunt Lex & Prophetæ. Verum illud ita consulto ab aliquibus mutatum fuisse videtur, ad evitandas difficultates quæ ex germana moventur lectione: quas movet inter alios Beatus Augustinus, cum in proprio loci commentario, tum libri de Trinitate octavi c. 7. v. 13. οἱ εἰσερχόμενοι δι' αὐτῆς] Hæc recepta est lectio, conformis Latinæ, *qui intrant per eam*. Porro exemplaria 6. 8. & 12. pro εἰσερχόμενοι, *intrant*, legunt ἐρχόμενοι, *incedunt*, quomodo & Syrus vertit *d'ozelin, qui vadunt*. v. 14. Τί στενὴ ἡ πύλη] Sic in melioribus est libris, Complutensi, Regio, & Parisiensium omnibus, suffragantibus Theophylacto atque Euthymio Græcis enarratoribus, adhæc Syriaca interpretatione, denique verioribus exemplaribus interpretationis Latinæ. Quare spurium est, quod in quibusdam legitur ὅτι pro τί, quemadmodum quod Latine *quoniam* pro *quam*. v. 16. μήτι συλλέγουσι] Quidam codices legunt μήπως, *numqui*, pro μήτι, *numquid*, contra probatiorum, Latinorum item & Syricorum, denique, inter Græcos enarratores, Euthymii manifeste, fidem. v. 18. οὐδὲ δένδρον σαπρὸν] Octavum exemplar addit πάλιν· οὐδὲ πάλιν, *neque rursus*, vel *neque contra*: id quod alibi non invenimus. v. 19. Πᾶν δένδρον μὴ ποιοῦν] Sextum exemplar addit particulam οὖν (Πᾶν οὖν δένδρον) sed, quod mihi videtur, loco non congruentem, uti ab aliis non legitur. v. 3. οἱ ἐργαζόμενοι τὴν ἀνομίαν] Exemplaria 6. & 8. præponunt πάντες· quod ut non legitur Syriace, ita Evangelio adjectum videtur ex Psalmi 6. vers. 9. tam Græce a quibusdam, quam Latine ab aliis, ut est Psalmus ille frequens, primus eorum qui pœnitentibus serviunt. v. 24. ὁμοιώσω αὐτὸν ἀνδρὶ] In quarto codice est ita ut in Latinis & Syricis, hic quemadmodum proximo loco vers. 26. ὁμοιωθήσεται, *adsimilabitur*, vel *similis erit*. In aliis plerisque est ὁμοιώσω αὐτὸν, *adsimilabo eum*, quomodo & apud D. Hilarium Latine legitur, *similem æstimabo*. Varietatis meminit Græcus Enarrator Euthymius.

CAP. VIII. V. 5. εἰσελθόντι δὲ αὐτῷ] Ita legunt meliores libri, αὐτῷ pro τῷ Ἰησοῦ, Latinæ editioni conformiter. v. 8. ἀλλὰ μόνον εἰπὲ λόγῳ] Multi codices scribunt εἰπὲ λόγον, *dic verbum*, id est, effare sermonem, pronuntia sententiam. Octo autem Parisiensium, inter quos est Complutensis, habent, ita ut Latinus Interpres & Syrus legerunt, εἰπὲ λόγῳ, *dic verbo*; sed nullum in re discrimen est. Luc. 7. vers. 7. omnes posteriori hoc modo legunt. v. 11. καὶ ἀνακλιθήσονται μετὰ Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακὼβ, ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν] Horum loco Euthymius legit καὶ ἀνακλιθήσονται ἐν τοῖς κόλποις τοῦ Ἀβραὰμ, *& recumbent in sinibus Abrahæ*, Chrysostomo diserte adstipulante: *Recumbent autem*, id est, *requiescent*, inquit. v. 13. τῷ ἑκατοντάρχῳ] In multis est τῷ ἑκατοντάρχῃ prima declinatione. ibid. ἐν τῇ ὥρᾳ ἐκείνῃ] Posthæc in nonnullis exemplaribus, nominatim δ. ιϛ. ιδ. sequitur καὶ ὑποστρέψας ὁ ἑκατόνταρχος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ, εὗρε τὸν παῖδα ὑγιαίνοντα, *& reversus Centurio in domum suam in illa ipsa hora, invenit puerum sanum*. Id quod mihi videtur ab aliquo ex Luca huc esse additum, mutatis verbis ad modum narrandi quo hactenus usus fuerat Matthæus; conferantur cum istis Lucæ verba, cap. 7. vers. 10. v. 14. Καὶ ἐλθὼν ὁ Ἰησοῦς] In Regia & contemporaneis editionibus, εἰσελθὼν, *ingressus*, legitur, pro eo quod est in aliis, conformiter Latinæ & Syriacæ editionibus, ἐλθὼν, *cum venisset*. v. 15. καὶ διηκόνει αὐτῷ] Sic legunt exemplaria primum, tertium, quintum, septimum, &, ex primo, quod est Complutense, Regium. In aliis pro singulari αὐτῷ est plurale αὐτοῖς. Eadem varietas est tam in Syricis, quam in Latinis libris. Latini habent, alii *ei*, alii *eis*: Syriaci typis excusi ܠܗܘܢ *lehum* plurale, manuscriptus ܠܗ *leh* singulare. Crediderim ego, ex Marco & Luca, Matthæo, Græce certe, mutatum fuisse singulare *ei* cum plurale *eis*; idque temere, cum illi quidem plurium ante meminerint, Matthæus autem solius Jesu. v. 17. τὰς ἀσθενείας ἡμῶν ἀνέλαβε] In Regia & æqualibus editionibus est ἀνέλαβε, quasi dicat, in humeros accepit, pro eo quod est in aliis, Latino conformiter, ἔλαβε, *accepit*. v. 21. ἐπίτρεψόν μοι πρῶτον ἀπελθεῖν] Quartus codex omittit πρῶτον, contra aliorum omnium fidem.

CAP. IX. V. 1. Καὶ ἐμβὰς εἰς τὸ πλοῖον] Non est addendum ὁ Ἰησοῦς. v. 5. ἀφέωνταί σου αἱ ἁμαρτίαι] Ita est in Regia editione, & omnibus Parisiensium exemplaribus, σου, *tua*, pro σοὶ *tibi*. v. 8. ἰδόντες δὲ οἱ ὄχλοι ἐθαύμασαν] In secundo Græcorum codicum est ἐφοβήθησαν, id quod supicor esse ex Latino mutatum, quod habet, *timuerunt*. Verisimilius est Interpretem legisse ἐθαύμασαν, quod in Commentario diximus. v. 11. ἰδόντες] Addit codex ιδ. καὶ τινες· id quod uti Latine & Syriace non legitur, ita D. Augustinus lib. 2. de conf. Evang. cap. 27. annotat, a Marco positum, non a Matthæo. v. 13. ἀλλ' ἁμαρτωλοὺς εἰς μετάνοιαν] Parisiensium exemplaria β. & ιβ. tollunt εἰς μετάνοιαν· quibus Syra adstipulantur, & optimi quique libri Latini, denique B. Augustinus loco mox citato, ubi docet a solo Luca fuisse additum illud *ad pœnitentiam*. Porro libris plerisque Græcis, quibus illud etiam hic legitur, volunt Græci Enarratores, Chrysostomus, Theophylactus, atque Euthymius. Nihilominus tamen crediderim ego, illud jam olim Græce Matthæo & Marco, ex Luca fuisse adjectum. v. 17. καὶ ἀμφότερα συντηροῦνται] Sic legit textus Regius ex vetustis exemplaribus, pro ἀμφότερα genere neutro, quod est in aliis ἀμφότεροι genere masculino: nam & οἶνος & ἀσκὸς Græcis masculina sunt. v. 18. ἰδοὺ ἄρχων εἷς] Ita legendum videtur, quo modo & Latine ad verbum est & Syriace. Quidam libri omittunt εἷς, quidam substituunt τις. v. 19. ἠκολούθησεν αὐτῷ, *sequutus est eum*] Ita legunt Græci libri. Unus β habet ἠκολούθει, *sequebatur*, quomodo Latine est. v. 20. αἱμοῤῥοοῦσα δώδεκα ἔτη] Ita Græci, Syrici, & Latini libri. Unus β Græcus addit δώδεκα ἔτη ἔχουσα ἐν τῇ ἀσθενείᾳ, *duodecim annos habens in ea infirmitate*: id quod ideo adjectum videtur, quod dure cohæreat δώδεκα ἔτη cum αἱμοῤῥοοῦσα. v. 26. ἡ φήμη αὕτη] In β. rursus, pro αὕτη, est αὐτοῦ, *ejus*, quod sit, de eo; dissimiliter etiam Latinæ editioni. v. 27. ἐλέησον ἡμᾶς] Omitte quod sequitur in quodam codice Κύριε. v. 30. αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοὶ] Interjicit quartus codex παραχρῆμα, *ilico*. v. 33. οὐδέποτε ἐφάνη] Quidam libri præponunt ὅτι, quod optimi quique omittunt: quod nec Latine expressum est, uti tamen plerumque alias quando Græcis legitur. v. 35. καὶ πᾶσαν μαλακίαν] Sequitur in plerisque omnibus codicibus Græcis, ἐν τῷ λαῷ, *in populo*: id quod duo, α & ιβ. non legunt, conformiter Latino & Syro. Nam & verisimile est huc adjectum esse ex versu 23. capitis 4. superioris. Quod deinde adhuc sequitur in ν. καὶ πολλοὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ, *& multi sequuti sunt eum*, & ipsum adjectitium est. v. 36. ὅτι ἦσαν ἐσκυλμένοι] Ita legunt sex Parisiensium exemplaria, & ex eorum primo, Complutensi inquam, Regium: quæ lectio fuit & interpretum Latini ac Syri. Alii libri pro ἐσκυλμένοι habent ἐκλελυμένοι· vide Commentarium.

CAP. X. V. 1. ἐξουσίαν πνευμάτων] Quod quartum & octavum exemplaria addunt κατὰ πνευμάτων, subaudiendum est, non legendum: vide Commentarium. ibid. καὶ πᾶσαν μαλακίαν] Non addas ἐν τῷ λαῷ, quod est in octavo codice: nec enim est hujus loci, sed supra, 4. vers. 23. v. 4. Σίμων ὁ Κανανίτης] In secundo & octavo codicibus est Κανανᾶος, ea forma qua Latinus & Syrus utuntur. Majoris momenti est, quod in Commentario disputatur, legendumne sit Κανανίτης aut Κανναῖος. v. 8. λεπροὺς καθαρίζετε, νεκροὺς ἐγείρετε] Illud νεκροὺς ἐγείρετε merito fortassis posset omitti, prout ipsa Regia Biblia obeliscum prægunt, idque ob eas causas quas alias dedimus intelligendas. Novem Parisiensium exemplaria & Syrica Imperatoris editio prætereunt, suffragantibus Enarratoribus Euthymio & Theophylacto. v. 10. μηδὲ ῥάβδους] Parisiensium exemplaria primum, 2. 3. 4. 5. 7. 8. 9. 11. 12. & ex primo, quod est Complutense, Regium, legunt numero plurium μηδὲ ῥάβδους, *neque virgas*. Porro singulari numero μηδὲ ῥάβδον, qui est in aliis exemplaribus, præter Latinum Interpretem, favere videntur Græci Tractatores. ibid. τῆς τροφῆς αὐτοῦ ἐστιν] Pro τῆς τροφῆς in 14. exemplari legitur τοῦ μισθοῦ, ex Luc. 10. v. 7. v. 12. ἀσπάσασθε αὐτήν] Nihil amplius esse legendum, nec addendum esse quod sequitur in Regio & aliis quibusdam libris λέγοντες, εἰρήνη τῷ οἴκῳ τούτῳ, puto in Notationibus a nobis monstratum esse. v. 13. εἰσελθέτω ἡ εἰρήνη] Ita est in Regio opere & quarto Parisiensium codice, verbum compositum εἰσελθέτω, *ingrediatur*, pro eo quod est in aliis, Latino conformiter, simplici ἐλθέτω. v. 14. Καὶ ὃς ἐὰν μὴ δέξηται ὑμᾶς μηδὲ ἀκούσῃ] Non est legendum ex octavo codice, numero plurium, Καὶ ὅσοι ἂν μὴ δέξωνται ὑμᾶς μηδὲ ἀκούσωσι. ibid. τῶν ποδῶν ὑμῶν] Quod additur in 14. exemplari ἐπ' αὐτῇ, sumtum est ex Luc. 9. vers. 5. v. 15. Ἀμὴν λέγω ὑμῖν] Noli addere γὰρ, quod est in ν. & ιδ. v. 19. Ὅταν δὲ παραδιδῶσιν ὑμᾶς] Exemplar 14. legit aoristum παραδῶσιν. v. 23. ἐν τῇ πόλει ταύτῃ] Exemplar quartum habet ἐκ τῆς πόλεως ταύτης, contra omnium fidem. ibid. φεύγετε εἰς τὴν ἄλλην] Codex octavus pergens addit in hæc verba, Κἂν ἐκ ταύτης ἐκδιώξωσιν ὑμᾶς, φεύγετε εἰς τὴν ἑτέραν, *Et si ex hac exegerint vos, fugite in aliam*. Secundus vero addit in ista, Ἐὰν δὲ ἐν τῇ ἄλλῃ διώκωσιν ὑμᾶς, φεύγετε εἰς τὴν ἄλλην, *Si autem in hac alia persequuntur vos, fugite in aliam*. Cæterum additia sunt ista, omninoque prætermittenda. ibid. οὐ μὴ τελέσητε] Quod in quarto exemplari est πληρώσητε, illius expositio est. v. 25. Βεελζεβοὺλ] Atqui Βεελζεβοὺβ, quomodo habet exemplar secundum, litera ultima βῆτα, legendum esse, non λάμβδα, Βεελζεβοὺλ, docet Commentarius: quod quidem ut manifestum, deinde semper sequimur. v. 28. ἀπὸ τῶν ἀποκτεινόντων] Hæc melior esse scriptura videtur, præsentis inquam temporis, ea quæ aoristum habet ἀποκτεινάντων. v. 29. ἄνευ τοῦ πατρὸς ὑμῶν] Quod sequitur in nono codice τοῦ ἐν οὐρανοῖς, aliunde huc adscitum est. v. 42. ἕνα τῶν μικρῶν τούτων] Secundum exemplar pro τῶν μικρῶν scribit τῶν ἐλαχίστων, ut Latino respondeat. ibid.] Exemplaria secundum & quintum omittunt μόνον, quod a reliquis legitur, suffragantibus editionibus Latina & Syra.

CAP. XI. V. 16. ὁμοία ἐστὶ παιδίοις] Sic lege ex melioribus libris potius quam παιδαρίοις. ibid. ἐν ἀγορᾷ] Sic legunt Regia Biblia & exemplaria Parisiensium, quintum, septimum, nonum, conformiter editioni Latinæ. In aliis est pluralis numerus ἐν ἀγοραῖς, *in foris*. v. 18. Ἦλθε γὰρ Ἰωάννης] Non addas πρὸς ὑμᾶς, *ad vos*, quod sextus codex. v. 20. Τότε ἤρξατο] Omitte ὁ Ἰησοῦς, quod est in tertio exemplari, tametsi Syriace legatur. v. 21. Χοραζὶν] In 2. exemplari est Χοραζαΐμ· vide Commentarium. ibid. Βηθσαϊδὰ] Sic legendum est ex pluribus libris, non ex aliis Βηθσαϊδὰν, addita ad finem litera ν. ibid. καὶ σποδῷ] Non est addendum καθήμεναι, *sedentes*, ex sexto codice. v. 23. ἡ ἕως τοῦ οὐρανοῦ ὑψωθεῖσα, ἕως ᾅδου καταβιβασθήσῃ] Vaticanus codex & Parisiensium Italicus, id est, secundus, interrogando legunt μὴ ἕως τοῦ οὐρανοῦ ὑψωθήσῃ; ἕως ᾅδου καταβήσῃ, id quod consonat Latinæ editioni. Syriaca editio receptæ Græcorum lectioni favet: qua de re latius in Notationibus, quas sæpe diximus. v. 24. ἢ σοὶ] Non est hoc mutandum cum ἢ ὑμῖν, ex secundo codice.

CAP. XII. V. 2. Οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἰδόντες] Quod sequitur in secundo & 8. exemplaribus αὐτοὺς, subaudiendum est, non legendum. ibid. ἐν σαββάτῳ] Ita legunt codices Græci, excepto quarto Parisiensium, qui habet plurali numero ἐν τοῖς σάββασιν. Latine hic legitur *sabbatis*, Græce *sabbato*: versu superiori Græce *sabbatis*, Latine *sabbato*: confunduntur enim hæc quod ad sensum. v. 3. ὅτε ἐπείνασεν αὐτὸς καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ] Quinque Parisiensium antigrapha, conformiter Latino & Syro, omittunt pronomen αὐτὸς, quod alia clarius addunt. v. 6. τοῦ ἱεροῦ μεῖζόν ἐστιν ὧδε] Parisiensium omnia exemplaria legunt μεῖζον neutro genere, *Templo majus quid est hic*; subauditur enim τι. Quod quidem energiam videtur habere majorem, & consonare ei quod infra, vers. 41. & 42. dicitur; *Et ecce plus quam Jonas, plus quam Salomon, hic*. v. 8. τοῦ σαββάτου] Regium & omnia Parisiensium exemplaria omittunt καὶ, Syrica editione adstipulante: id quod alia addunt (καὶ τοῦ σαββάτου) suffragante editione Latina, habetque emphasim minime negligendam, apud alios Evangelistas constanter legitur. v. 10. ἄνθρωπος ἦν] Sequitur in secundo, sexto, octavo, & decimoquarto ἐκεῖ, *illic*, quod & Syriace legitur. Latina porro editio cum aliis Græcis libris subaudit illud. v. 13. Τότε λέγει τῷ ἀνθρώπῳ] Quod sequitur in nonnullis libris τὴν ἐξηραμμένην ἔχοντι τὴν χεῖρα, superfluum est, prout etiam Regius illud obelisco transfigit. v. 14. συμβούλιον ἔλαβον] Exemplar octavum pro ἔλαβον legit ἐποίησαν, quo modo Latine est *faciebant*. v. 21. Καὶ τῷ ὀνόματι] Sic legunt Regium & omnia Parisiensium. Alia addunt ἐν præpositionem, Καὶ ἐν τῷ, quemadmodum Latini libri ac Syrici: vide Commentarium Matth. 7. vers. 22. v. 23. Μήτι οὗτός ἐστιν ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς Δαβίδ;] Exemplar Regium ex Complutensi addit ὁ Χριστὸς, quod non alibi reperio. v. 25. Εἰδὼς δὲ ὁ Ἰησοῦς] Ita legendum est, non ἰδὼν quod est in 2. codice. v. 32. οὔτε ἐν τῷ νῦν αἰῶνι] Sic legit Regium ex Complutensi cum aliis novem Parisiensium exemplaribus, pro eo quod

quod est in aliis οὔτε ἐν τούτῳ τῷ αἰῶνι. V. 35. ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ θησαυροῦ] Addunt libri quidam τῆς καρδίας, quod non est hujus Evangelii, sed illius quod est secundum Lucam, cap. 6. vers. 45. V. 36. πᾶν ῥῆμα ἀργὸν] Minime legendum est πονηρὸν pro ἀργόν. V. 37. καὶ ἐκ τῶν λόγων σου] Exemplar secundum habet ἢ ἐκ τῶν, qui sensus est, non ipsa verba Evangelii. V. 47. ζητοῦντές σοι λαλῆσαι] Quod in 6. exemplari est ζητοῦντές σε ἰδεῖν, Lucæ est cap. 8. vers. 20. V. 50. αὐτός μου ἀδελφὸς] Sextum & nonum exemplaria addunt conjunctionem αὐτός μου ἀδελφός.

CAP. XIII. V. 4. καὶ ἦλθε τὰ πετεινὰ] Quod addunt tertius & sextus codex τοῦ οὐρανοῦ, ex Luca sumtum est, apud quem illud ab omnibus legitur, præterquam a Syro. V. 11. ἐκείνοις δὲ οὐ δέδοται] Ita legendum est: nam quod quidam habent ἐκείνοις δὲ ἐν παραβολαῖς, rursus ex secundum Lucam Evangelio acceptum est. V. 13. 14. ὅτι βλέποντες οὐ βλέπουσι, καὶ ἀκούοντες οὐκ ἀκούουσιν, οὐδὲ συνιοῦσι. καὶ ἀναπληροῦται ἐπ᾽ αὐτοῖς ἡ προφητεία] Horum loco legit codex sextus ἵνα βλέποντες μὴ βλέπωσι, καὶ ἀκούοντες μὴ ἀκούωσι, μηδὲ συνιῶσι. Καὶ τότε πληρωθήσεται αὐτοῖς ἡ προφητεία, manifeste accommodatus Lucæ Evangelio celeberrimo in templis. ibid. καὶ ἀναπληροῦται ἐπ᾽ αὐτοῖς] Præter sextum illum, quinque alii Parisiensium codices, γ. ζ. η. θ. ιβ. omittunt ἐπὶ præpositionem, quam alii præponunt voci αὐτοῖς. ibid. ἀκοῇ ἀκούσετε (&c.) καὶ βλέποντες βλέψετε] Sic legitur & Latine, Auditu audietis (&c.) & videntes videbitis. In 4. & 9. est ἀκούσητε & βλέψητε, quod crediderim aliunde huc esse translatum, eo quod propius consonet cum verbis Hebraicis. V. 19. καὶ ἁρπάζει τὸ ἐσπαρμένον] Evangelii secundum Lucam est αἴρει, quod sextus codex legit loco ἁρπάζει. V. 21. ἢ διωγμοῦ] Ita legit & Syrus. Quintus ex Græcis habet καὶ διωγμοῦ, ut Latinus. V. 23. Ὁ δὲ τριάκοντα] Quod sequitur in quinto & sexto codicibus ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω, non est hujus loci. V. 24. ἀνθρώπῳ σπείραντι] Sic lego ex Regia editione & manuscriptis Parisiensium 3. & 14. conformiter editioni Latinæ, quæ habet, homini qui seminavit, ipsique sententiæ loci. Alii codices scribunt σπείροντι, tempus præsens, pro aoristo. V. 32. μεῖζον πάντων τῶν λαχάνων ἐστὶ] Sic legunt boni libri, cum Euthymii enarratoris textu, & editionibus Latina ac Syriaca, aliis omittentibus πάντων. ibid. ὥστε κατασκηνοῦν] Sic Regia editio ex Complutensi legit compositum κατασκηνοῦν, eodem sensu quo alii libri simplex ἐλθεῖν. V. 33. ἐλάλησεν αὐτοῖς] Quod octavum exemplar addit λέγων, intelligendum est, non legendum, cum nec Syriace addatur, nec Latine, nec denique Græce, nisi in illo uno. ibid. ἐνέκρυψεν εἰς ἀλεύρου] In aliis est simplex ἔκρυψεν, eodem sensu. V. 40. καὶ πυρὶ καίεται] Similiter est in aliis κατακαίεται. ibid. τοῦ αἰῶνος] Rectius omittitur τούτου quam addatur. V. 43. τοῦ πατρὸς αὐτῶν] Noli hujus loco legere τῶν οὐρανῶν, quod est in 14. codice. V. 46. ὃς εὑρὼν ἕνα] In 2. & 14. exemplaribus est εὑρὼν δὲ ἕνα, ut Latine & Syriace. V. 54. ἡ σοφία αὕτη] Superfluit quod additur in secundo codice πᾶσα ἡ σοφία αὕτη. V. 55. Ἰάκωβος καὶ Ἰωσῆς] Codex Vaticanus pro Ἰωσῆς legit Ἰωσὴφ, quemadmodum Latini libri: vide Notationes Marci 15. v. 47.

CAP. XIV. V. 2. οὗτός ἐστιν Ἰωάννης] Exemplar secundum præponit μήτι οὗ, numquid hic: id quod adjectum est conciliandi Matthæi gratia cum Luca cap. 9. vers. 9. ibid. Ἰωάννης ὁ βαπτιστὴς] Quidam libri subjungunt ὃν ἐγὼ ἀπεκεφάλισα· quod quidem certum est addititium esse, ex Marc. 6. v. 16. huc assutum. V. 5. ἐφοβήθη τὸν ὄχλον] In 4. & 5. exemplaribus legitur præterito imperfecto ἐφοβεῖτο. V. 12. ἦραν τὸ σῶμα] Octavus codex habet πτῶμα, id quod est Marci cap. 6. vers. 29. Sequitur in 9. & 14. αὐτοῦ, quod, etsi addat etiam Syrus, nolim tamen idcirco Græce addere. V. 34 τὴν γῆν Γεννησαρὲτ] Quidam libri scribunt Γεννησαρὲθ, quidam Γεννησαρέ· res eadem unum est, imo & idem unum nomen.

CAP. XV. V. 4. τὴν μητέρα] Hæc exemplaria addunt, illa demunt σου· res est parvi momenti. V. 14. ὁδηγοί εἰσι τυφλοὶ τυφλῶν] In exemplaribus secundo & octavo, quæ libenter consonant editioni Latinæ, legitur hoc verborum ordine τυφλοί εἰσιν ὁδηγοὶ τυφλῶν· quo & Syriace quidem legitur, sed non patitur ejus linguæ ratio priorem ordinem. ibid. εἰς βόθυνον] In secundo exemplari est εἰς βόθρον, eodem sensu. V. 19. φόνοι, μοιχεῖαι] Quædam exemplaria pro φόνοι, cædes, legunt φθόνοι, invidiæ: atqui & Latina & Syrica lectio facit pro priori φόνοι. V. 22. γυνή τις Χαναναία] Regia Biblia ex Complutensibus legunt τις (mulier quædam Chananæa) quod alia omittunt. ibid. ἐκραύγασεν αὐτῷ λέγουσα] In secundo exemplari est ἔκραξεν ὀπίσω αὐτοῦ λέγουσα, clamavit post eum dicens, nemine alio adstipulante. V. 27. καὶ γὰρ τὰ κυνάρια] In exemplari tertio est καὶ γὰρ καὶ τὰ κυνάρια, quod Latino respondet; Nam & catelli. V. 30. καὶ ἐθεράπευσεν αὐτοὺς] Exemplar secundum addit πάντας, omnes, quod alibi non legitur. V. 31. καὶ ἐδόξασαν] In tribus Parisiensium codicibus est ἐδόξαζον, glorificabant, præterito imperfecto, ut Latine. V. 33. πόθεν ἡμῖν] Secundum exemplar addit, quod est Latine, οὖν, ergo· πόθεν οὖν ἡμῖν. V. 39. εἰς τὰ ὅρια] Perperam scriptum fuit in quodam codice εἰς τὰ ὄρη, in montes, cum non tantum reliqui libri Græci, sed & Latini omnes & Syrici reclament. ibid.] Pro Μαγδαλὰ est in exemplari secundo Μαγεδὰν, quomodo Latine legimus, & quidem verisimilius, quod in Commentario docuimus.

CAP. XVI. V. 3. οὐ δύνασθε] In exemplaribus 4. 5. 7. 9. est οὐ συνίετε, quam expositionem esse alicujus, probabile est: quemadmodum id quod est in octavo οὐ δοκιμάζετε, ex Luc. 12. vers. 56. sumtum esse, non est dubium. V. 8. οὐκ ἐλάβετε] Ita habet & Syrus. Secundum exemplar legit ut Latinus οὐκ ἔχετε. V. 11. οὐ περὶ ἄρτου] In quarto & octavo est ἄρτων plurali numero. ibid. οὐ περὶ ἄρτου εἶπον ὑμῖν, προσέχειν ἀπὸ τῆς ζύμης] Exemplaria tertium, quartum, quintum legunt οὐ περὶ ἄρτου (vel ἄρτων) εἶπον ὑμῖν προσέχειν, προσέχετε δὲ ἀπὸ τῆς ζύμης· Non de pane dixi vobis cavere, cavete autem a fermento: s. εἶπον, dixi. Huic legendi modo vult Syrus, qui habet, Non de pane dixi vobis, sed ut caveretis a fermento. V. 15. Λέγει αὐτοῖς] Exemplar quintum addit id quod Latine additur ὁ Ἰησοῦς, Jesus. V. 20. ὅτι αὐτός ἐστιν Ἰησοῦς ὁ Χριστὸς] Quidam Græci libri omittunt Ἰησοῦς (ε. ζ. η.) quibus vult Syriaca editio, & Origenis in Matthæum, Ambrosii in Lucam, Commentarius: vide Latinas varietates. V. 26. Τί γὰρ ὠφελεῖται] In 2. codice est ὠφεληθήσεται, futuro tempore. V. 27. μετὰ τῶν ἀγγέλων] Exemplar secundum, Syro adstipulante, addit ἁγίων. ibid. κατὰ τὴν πρᾶξιν αὐτοῦ] In 14. codice est τὰ ἔργα pro τὴν πρᾶξιν· vide Latinas varietates. V. 28. Ἀμὴν λέγω ὑμῖν] Quod additur in 14. codice ὅτι; nusquam alibi invenio. ibid. ἐν τῇ βασιλείᾳ] Id quod nonus codex habet ἐν τῇ δόξῃ, expositio alicujus est.

CAP. XVII. V. 1. καὶ ἀναφέρει αὐτοὺς] In 2. codice est καὶ ἀνάγει αὐτοὺς, quod propius accedit ad Latinum ducit, nisi quod φέρειν & ἄγειν sæpe permutentur. V. 2. ὡς τὸ φῶς] In secundo iterum codice est ὡς χιὼν, sicut nix, quemadmodum est Latine: qua de varietate aliud dicere nequeo, quam quod secundum illud exemplar, β, Latinæ editioni, contra alia omnia, sæpe consonet, & aliquando erroribus potius ejus editionis insolitis, quam germanæ lectioni: vide Latinas varietates. V. 5. νεφέλη φωτεινὴ] In 4. exemplari est νεφέλη φωτὸς, nubes lucis, Hebraico idiotismo. V. 12. καὶ οὐκ ἐπέγνωσαν αὐτὸν] In exemplari nono est καὶ οὐκ ἐπίστευσαν αὐτῷ, & non crediderunt ei. ibid. ἐποίησαν ἐν αὐτῷ] Exemplaria 2. & 9. omittunt ἐν præpositionem (ut certe superfluit sensui) sed quæ Syriace exprimitur, ut & Latine, ex Syriaco sive Hebraico idiotismo. V. 14. ἄνθρωπος γονυπετῶν αὐτὸν] In duobus exemplaribus additur ἄνθρωπός τις, homo quidam: in multis est αὐτῷ pro αὐτόν. V. 16. καὶ προσήνεγκα αὐτὸν] In 9. & 14. legitur plurali numero καὶ προσήνεγκαν αὐτὸν, & obtulerunt eum, quod sit, & oblatus est. Atqui, non Latine tantum, sed & Syriace, singularis numerus constans legitur. V. 22. ἀνθρώπων] Exemplar 9. addit ἁμαρτωλῶν, peccatorum.

CAP. XVIII. V. 6. ἐπὶ τὸν τράχηλον] In aliis est εἰς τράχηλον. V. 11. ἦλθε γὰρ] Totum hunc versiculum undecimum quidam annotant omitti a nonnullis Græcis libris. Atqui Syriace & Latine constanter legitur, ut prætercam tractatores, etiam Græcos, qui eum diserte exponunt, Chrysostomum, Theophylactum, Euthymium. V. 19. Πάλιν ἀμὴν λέγω] A quibusdam codicibus omittitur ἀμὴν, quemadmodum a Latina & Syrica editionibus. Atqui ut Regius, ita veteres omnes Parisiensium, legunt. V. 26. Ὁ δοῦλος] Exemplaria β. δ. η. addunt ἐκεῖνος, ut Latine est ille. ibid. προσεκύνει αὐτῷ, adorabat eum] ita legunt plerique codices Græci; quidam παρεκάλει, rogabat. V. 28. εἴ τι ὀφείλεις] Rectius legitur, ὅ, τι, quod, ut est in aliis libris, quam εἴ τι, siquid. V. 29. εἰς τοὺς πόδας αὐτοῦ] Quidam libri Græci omittunt hæc verba, consentanee Latinis, quemadmodum supra vers. 26. a nemine leguntur, ubi eisdem verbis utitur Evangelista, narrans servi erga dominum demissionem. Atqui Syriace & in plerisque omnibus Græcis libris exstant. ibid. καὶ πάντα ἀποδώσω σοι] Sex Parisiensium codices, α. δ. ζ. θ. ιβ. ιδ. omittunt πάντα, quod tamen & Latine legitur, & Syriace. V. 31. τὰ γενόμενα] Legendum potius est priori loco γινόμενα præsenti tempore, posteriori γενόμενα aoristo, Latino conformiter, ut est in aliis libris, quam utrobique γενόμενα aoristo. V. 33. Οὐκ ἔδει καί σε] Annotant Parisienses, a 2. codice addi οὖν. Annotat alius a suo manuscripto Latine abesse ergo: Nonne ergo oportuit & te. Syriace non legitur οὖν, ergo. V. 35. καὶ ὁ πατήρ μου] Non est legendum καὶ ὁ πατὴρ ὑμῶν, ut est in quarto exemplari.

CAP. XIX. V. 3. κατὰ πᾶσαν αἰτίαν] Codex quintus pro αἰτίαν legit ἁμαρτίαν, quæ expositio non dubium alicujus fuit. V. 9. μὴ ἐπὶ πορνείᾳ] Sic legunt omnes Parisiensium antiqui codices, cumque illis Regius ex Complutensi. Alii quidam præponunt εἰ conjunctionem, εἰ μὴ ἐπὶ, quæ fuit lectio Latini Interpretis, cujus editio constanter habet, nisi ob fornicationem: lege Commentarium. V. 17. Τί με λέγεις ἀγαθόν; οὐδεὶς ἀγαθὸς, εἰ μὴ εἷς, ὁ Θεὸς] Hæc ut Regiorum Bibliorum, ita plerorumque omnium exemplarium, est lectio, adstipulantibus libris Syricis, & Enarratoribus Theophylacto atque Euthymio. Cæterum exemplaria, Vaticanum, & inter Parisiensia 2. atque 8. Latinis libris consonantia, scribunt, Τί με ἐρωτᾷς περὶ τοῦ ἀγαθοῦ; εἷς ἐστιν ὁ ἀγαθός. Origenes tractatu 8. in Matthæum, utramque lectionem ponit & exponit: Augustinus lib. 2. de cons. Evang. cap. 63. Matthæi Evangelio tribuit, Quid me interrogas de bono? Marci & Lucæ, Quid me dicis bonum? id quod ego credo verum esse, ob rationes alias a nobis expositas. V. 24. Πάλιν δὲ] Ita est & Syriace. In quibusdam est Καὶ πάλιν, similiter Latino. ibid. ῥαφίδος διελθεῖν] In quinque vetustis codicibus est εἰσελθεῖν pro διελθεῖν. V. 27. Ἰδοὺ ἡμεῖς] Sextum exemplar præponit Κύριε, qua in re singulare est. V. 29. ὃς ἀφῆκεν οἰκίαν] Singulari numero οἰκίαν, quo modo est & Latine, scribunt codices 2. & 7. cum Regio. In aliis est οἰκίας numero plurium.

CAP. XX. V. 4. & 7. εἰς τὸν ἀμπελῶνα] Non est addendum pronomen μου, quod in quibusdam libris invenitur. V. 13. συνεφώνησάς μοι;] Octavum exemplar legit συνεφώνησά σοι; conveni tecum? quod illi singulare est. V. 17. ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ εἶπεν] In 8. rursus est, quod nusquam alibi, transposita conjunctione, καὶ ἐν τῇ ὁδῷ εἶπεν. V. 22. ὃ ἐγὼ μέλλω πίνειν] Exemplaria 4. 5. & 14. scribunt ὃ ἐγὼ πίνω· quod respondet quidem ei quod sequitur, ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι, sed videndum an non ex Marco utrumque transcriptum sit. ibid. καὶ τὸ βάπτισμα ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι βαπτισθῆναι, & v. 23. καὶ τὸ βάπτισμα ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι βαπτισθήσεσθε] Leguntur hæc a Græcis libris Græcisque Interpretibus, Syro adstipulante, tam secundum Matthæum quam secundum Marcum, nisi quod secundum & octavum exemplaria omittant secundum Matthæum, conformia Latinis libris Latinisque tractatoribus, Hilario, Ambrosio, Hieronymo, & posterioribus, qui illa in solo agnoscunt Marco. V. 23. οὐκ ἔστιν ἐμὸν δοῦναι] Codices 2. 3. & 14. addunt τοῦτο δοῦναι, hoc dare. V. 26. ἔστω ὑμῶν διάκονος] In codicibus, α. β. γ. ζ. ιβ. & ιδ. est futurum ἔσται, pro imperativo ἔστω, res eodem redit. V. 29. Καὶ ἐκπορευομένων αὐτῶν] Sextus codex habet numerum singularem Καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ· cui Syrus suffragatur scribens, Cumque exiret Jesus. Atqui ut in reliquis Græcis, ita & in Latinis libris, est numerus pluralis. V. 34. ἀνέβλεψαν αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοὶ] Exemplaria 2. & 8. auferunt duo hæc verba αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοὶ, credo ut Latinæ editioni respondeant: vide Commentarium.

CAP. XXI. V. 1. καὶ ἦλθον εἰς Βηθφαγῆ] Parisiensium exemplaria manuscripta omnia legunt Βηθσφαγῆ, præposito σ ante φ. Atqui prior scriptura, ut Latino, ita & Syro respondet. V. 2. τὴν κατέναντι ὑμῶν] Alii ἀπέναντι, quod idem unum est. V. 3. Καὶ ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ τι] Exemplar 2. addit ποιεῖτε· Et si quis vobis dixerit, quid facitis. ib. εὐθέως δὲ ἀποστελεῖ αὐτοὺς] Alii libri pro futuro tempore legunt præsens ἀποστέλλει. Cæterum futurum Marci Evangelio consonat, tractatoribus Hilario & Auctore operis in Matth. imperfecti suffragantibus. V. 7. καὶ ἐπεκάθισεν ἐπάνω αὐτῶν] In quibusdam libris est ἐπεκάθισεν, quod est insedit, in quibusdam ἐκάθισεν, sedit, (ad quem modum Syriace est equitavit,) in aliis ἐπεκάθισαν, collocarunt, sive sedere fecerunt, consentanee editioni Latinæ. Rursus pro ἐπάνω αὐτῶν, super eos, sive ut est Latine desuper, quidam typis excusi codices scribunt ἐπάνω αὐτῆς, super eam, scilicet asinam; Syrus super eum, scilicet pullum; eadem, ut arbitror, ratione, qua Latine in verbis proxime præcedentibus, quidam scribunt eum pro eos. V. 9. οἱ προάγοντες] In 2. codice additur αὐτὸν, eum, quod

quod Syriace quidem similiter additur, sed ut non exstat Latine, ita nec apud plerosque omnes Græce. ibid. ὡσαννὰ] Vox, etsi duplex, una est tamen, nequaquam distrahenda in duas, ut fit a plerisque, ὡς ἀννά. ibid. εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος] Quidam habent nomen εὐλογητὸς pro participio εὐλογημένος. v. 16. ἀκούεις τί οὗτοι λέγουσιν] Exemplar 5. præponit οὐκ, non audis. v. 23. καὶ ἐλθόντι αὐτῷ] Exemplaria 2. & 8. legunt genitivos absolute positos καὶ ἐλθόντος αὐτοῦ eodem sensu. v. 28. ἄνθρωπός τις εἶχε] Non omittas τις, ut quidam libri, quod etiam Latine & Syriace exstat. v. 30. καὶ προσελθὼν τῷ δευτέρῳ] In quibusdam codicibus, pro δευτέρῳ, secundum, est ἑτέρῳ, alterum: qui, cum Latinæ Syriacæque editioni respondeant, videntur hac parte veriores. ibid. ἐγὼ κύριε] Quidam legunt ναὶ κύριε, quidam ὑπάγω κύριε, quidam ἐγὼ κύριε ἐγὼ ὑπάγω· quæ omnia verisimile est fuisse substituta, ab iis qui non intellexerint primam illam germanamque lectionem ἐγὼ κύριε, ego domine, quæ ut est plerorumque Græcorum codicum, ita est & Syricorum. v. 45. οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ φαρισαῖοι] Omnes constanter legunt οἱ φαρισαῖοι, non οἱ γραμματεῖς, quod est in 4. codice suppositum.

CAP. XXII. V. 4. Πάλιν ἀπέστειλεν ἄλλους] Octavus codex legit præsens ἀποστέλλει. v. 7. ὁ βασιλεὺς ἐκεῖνος] Cum Regio, omnia Parisiensium exemplaria notantur addere ἐκεῖνος. v. 20. Καὶ λέγει αὐτοῖς] Octavum exemplar addit ὁ Ἰησοῦς, consentanee Latino & Syro. v. 44. ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου] Pro ὑποπόδιον scribunt β. & η. ὑποκάτω. v. 45. Εἰ οὖν Δαβὶδ] Subjiciunt exemplaria β. γ. η. ιδ. ἐν πνεύματι, quod ut Latina & Syra non agnoscunt, ita repetitum videtur a studioso ex vers. superiori 43.

CAP. XXIII. V. 8. εἷς γάρ ἐστιν ὑμῶν ὁ καθηγητὴς, ὁ Χριστὸς] In quinto exemplari pro καθηγητὴς legitur διδάσκαλος. ibid. πάντες δὲ ὑμεῖς ἀδελφοί ἐστε] Illud idem antigraphum quintum, verba ista, ex hoc loco, quo ab omnibus aliis, etiam Latinis & Syricis, leguntur, transfert in versum proximum, proxime post verba ista εἷς γάρ ἐστιν ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. Quo quidem loco videri possint melius convenire: sed verendum ne de industria hic mutatus sit liber, ad tollendam difficultatem quæ prima fronte se offert. v. 18. μωροὶ καὶ τυφλοὶ] Sic legunt etiam Syriaca: sed Latina omittunt hic μωροὶ καὶ, quemadmodum & exemplaria Græca 2. & 8. v. 20. ἐν τῷ κατοικήσαντι αὐτὸν] In aliis legitur præsens κατοικοῦντι, pro aoristo κατοικήσαντι. v. 24. γέμουσιν ἐξ ἁρπαγῆς] Melius legitur in manuscriptis ε. ς. ζ. ιδ. conjunctim ἐξαρπαγῆς, quam in aliis divisim ἐξ ἁρπαγῆς. ibid. καὶ ἀδικίας] Sic legitur ut in Complutensi & Regio, ita in manuscriptis 4. 5. 6. 7. 9. & 12. ἀδικίας, injustitia, Syro conformiter, pro eo quod in aliis ἀκρασίας, intemperantia. v. 25. καὶ τὸ ἐκτὸς αὐτῶν] Pro numero plurali αὐτῶν, qui exstat & Syriace, exemplaria β. θ. ιϛ. scribunt singularem αὐτοῦ. Latine neutrum exstat. v. 34. ὃν ἐφονεύσατε] In 5. codice legitur tertia persona ἐφόνευσαν. v. 35. ὅτι ἥξει ταῦτα πάντα] Non videtur omittendum ὅτι quod in optimis quibusque libris legitur. v. 37. ἰδοὺ ἀφίεται ὑμῖν] Quatuor exemplaria δ. ε. θ. ιδ. omittunt pronomen ὑμῖν, contra fidem reliquorum, consonantium Latinæ & Syriacæ editioni.

CAP. XXIV. V. 1. ἐπορεύετο ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ] Octavus codex legit eo ordine quo Latina Syriacaque editio, ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ ἐπορεύετο. v. 2. ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν] Secundum & octavum exemplaria scribunt cum Latinis ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν. ibid. οὐ βλέπετε ταῦτα πάντα] Regia aliaq; exemplaria præponunt negationem οὐ, cum Syrica editione, sed β. δ. ε. ς. & η. rectius omittunt cum Latina. v. 17. ἆραι τὰ ἐκ τῆς οἰκίας αὐτοῦ] Sic legunt plurimi boni libri. Alii cum Latino Interprete legunt numero singulari ἆραί τι. v. 18. ἆραι τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ] In Regiis aliisque est numero singulari τὸ ἱμάτιον, quemadmodum Latine, in aliis est plurali τὰ ἱμάτια. v. 20. μηδὲ ἐν σαββάτῳ] In aliis, omissa præpositione, est, quibusdam σαββάτῳ, quibusdam σαββάτου. v. 30. ἐν τῷ οὐρανῷ] Exemplar 2. legit τοῦ ἐν οὐρανοῖς, id quod ad Filium hominis refertur, non ad signum. v. 31. μετὰ σάλπιγγος καὶ φωνῆς μεγάλης] Sic legunt Regia Biblia post Complutensia, cum tribus aliis exemplaribus, quemadmodum & Latina editio. Alii libri omittunt conjunctionem καί. v. 34. ἀμὴν λέγω ὑμῖν] Exemplaria 4. & 8. addunt δὲ, ἀμὴν δέ. v. 36. εἰ μὴ ὁ πατήρ μου μόνος] Judico omittendum pronomen μου (εἰ μὴ ὁ πατὴρ μόνος) sequutus antigrapha γ. δ. ε. η. θ. & editiones Syriacam ac Latinam. v. 42. ἐν τῷ μύλωνι] Exemplaria 3. 4. 6. legunt, sed eodem sensu, μύλῳ pro μύλωνι. ibid. secundum Parisiensium manuscriptum addit δύο ἐπὶ κλίνης μιᾶς, εἷς παραλαμβάνεται, καὶ εἷς ἀφίεται· sed incorrupta lectio, adscribit hoc Lucæ proprium, quemadmodum alibi ostendimus. Nam quod veteres illud hic exponant fit, quia simile est sententiis iis quæ hic leguntur; cæteroqui, Auctor imperfecti, Titus & Euthymius, diserte testantur, duos in lecto a Luca, duos in agro a Matthæo, nominatos fuisse. v. 49. τοὺς συνδούλους] Quanquam a plerisque omittitur pronomen αὐτοῦ, additur tamen a 6. 8. 9. & 14. exemplaribus, conformiter editionibus Latinæ ac Syricæ, & Græco Euthymii textui. ibid. ἐσθίειν δὲ καὶ πίνειν] In antigraphis 2. 6. 8. & 14. legitur ἐσθίῃ δὲ καὶ πίνῃ, quomodo est & Latine.

CAP. XXV. V. 9. μήποτε οὐκ ἀρκέσῃ] In quibusdam legitur μήποτε οὐ μὴ ἀρκέσῃ, in quibusdam μήποτε οὐκ ἀρκέσει. v. 13. οὐδὲ τὴν ὥραν] Quod sequitur in Regio & plerisque libris ἐν ᾗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται, ut Latine non legitur, nec Syriace, ita neque in exemplaribus Græcis β. γ. η. v. 16. καὶ ἐποίησεν ἄλλα πέντε] Exemplaria 2. & 8. pro ἐποίησεν scribunt ἐκέρδησεν, expositionis haud dubium causa. v. 18. ἀπελθὼν ὤρυξεν] Secundum & quartum omittunt ἀπελθὼν, etiam contra Latina & Syra. v. 20.] Pro ἐκέρδησα ἐπ' αὐτοῖς secundus codex unicam habet vocem ἐπεκέρδησα, Latino conformiter superlucratus sum. Quidam alii codices scribere dicuntur ἐν αὐτοῖς pro ἐπ' αὐτοῖς. v. 29. καὶ ὁ δοκεῖ ἔχειν] Ita legitur in 1. 4. 8. 9. 14. & Regiis exemplaribus, suffragante editione Latina: in aliis legitur καὶ ὁ ἔχει, adstipulante Syro. v. 41. τὸ ἡτοιμασμένον τῷ διαβόλῳ] Exemplar 2. legit ὃ ἡτοίμασεν ὁ πατήρ μου τῷ διαβόλῳ· quo modo legunt veteres Latini, Irenæus lib. 3. c. 35. Cyprianus sermone de eleemosyna, Augustinus in Psalmum 85. Leo sermone de jejunio decimi mensis, Auctor libri de mirabilibus sacræ Scripturæ lib. 1. c. 2. Quem præparavit aut paravit, pater meus diabolo.

CAP. XXVI. V. 3. καὶ οἱ γραμματεῖς] Exemplaria 2. & 4. hoc auferunt, conformiter Latinæ editioni; quod pleraque legunt conformiter Syriacæ. v. 7.] Pro βαρυτίμου, in quibusdam libris est πολυτίμου, nominatim in iis qui Latinæ editioni libenter respondent, 2. & 8. v. 13. εἰς μνημόσυνον αὐτῆς] Non recte scribit 4. exemplar εἰς μαρτύριον αὐτῆς. v. 16. ἵνα αὐτὸν παραδῷ] Exemplar 2. addit αὐτοῖς, eis, quod tamen nec Latine aut Syriace additur. v. 19. ὡς συνέταξεν] In 6. & 9. legitur ὡς προσέταξεν. v. 20. μετὰ τῶν δώδεκα] Exemplar 8. addit μαθητῶν, conformiter Latino & Syro. v. 21. ἀμὴν λέγω ὑμῖν] Sextus codex repetit ἀμὴν, contra omnium fidem. v. 23. ὁ ἐμβάψας μετ' ἐμοῦ ἐν τῷ τρυβλίῳ τὴν χεῖρα, οὗτος] Secundum exemplar scribit ὁ ἐμβαπτόμενος τὴν χεῖρα μετ' ἐμοῦ εἰς τὸ τρυβλίον, οὗτος, quæ potius secundum Marcum est lectio. v. 26 καὶ εὐλογήσας ἔκλασε] Parisiensium exemplaria 3. 6. 7. 8. 9. 12. 14. pro εὐλογήσας scribunt εὐχαριστήσας, quibus suffragantur Græci tractatores, Chrysostomus, Titus, Theophylactus, & Euthymius. Latini porro & Syriaci libri volunt aliis exemplaribus, quæ legunt εὐλογήσας. v. 28. τοῦτο γάρ ἐστι τὸ αἷμά μου] Quædam exemplaria omittunt conjunctionem γὰρ cum Syro; pleraque addunt cum Latino. v. 35. οὐ μή σε ἀπαρνήσομαι] Codices α. ς. θ. ιβ. ιδ. scribunt subjunctivo modo, seu potius potentiali, ἀπαρνήσωμαι, abnegavero. ibid. ὁμοίως δὲ καὶ πάντες] Sic legunt Regia Biblia post α. ε. ς. θ. ιδ. Alia omittunt δὲ, autem, Latino conformiter. v. 40. οὕτως οὐκ ἰσχύσατε] Exemplaria 3. 6. 7. 12. 14. post οὕτως ponunt interrogationis notam, οὕτως; οὐκ ἰσχύσατε· quo modo & Latina quædam exemplaria scribunt. v. 43. Καὶ ἐλθὼν εὑρίσκει αὐτοὺς πάλιν καθεύδοντας] In exemplaribus 5. & 8. legitur Καὶ ἐλθὼν πάλιν, εὗρεν αὐτοὺς καθεύδοντας· quo ordine etiam legunt Latina & Syra. v. 45. εἰς χεῖρας ἁμαρτωλῶν] Non est addendum ἀνθρώπων, hominum: ex codice 9. qui ea in re est singularis. v. 48. Ὁ δὲ παραδοὺς αὐτὸν] In aliis libris est præsens Ὁ δὲ παραδιδοὺς αὐτόν v. 50. ἐφ' ᾧ πάρει] Quidam annotat etiam legi ἐφ' ὃ πάρει; quarto, nam tertio casu. v. 52. ἐν μαχαίρᾳ ἀποθανοῦνται] Huic lectioni, quæ est codicum Parisiensium 5. 6. 9. ac 14. & Complutensis cum Regio, consonant Syra: alteri, quæ pro ἀποθανοῦνται, morientur, scribit ἀπολοῦνται, peribunt, adstipulatur editio Latina. v. 60. Καὶ οὐχ εὗρον, καὶ πολλῶν ψευδομαρτύρων προσελθόντων οὐχ εὗρον] Sic legunt Græci libri plerique omnes, quo modo & apud Origenem, Theophylactum, & Euthymium Græcos, ut quidem Latine nobis versi exstant, legitur. Parisienses notant, primo exemplari, id est, Complutensi, deesse posterius καὶ cum posteriori οὐχ εὗρον, hoc modo, Καὶ οὐχ εὗρον πολλῶν προσελθόντων ψευδομαρτύρων· quo modo legitur, non solum Latine, sed etiam Syriace, eo excepto quod Syrus conjunctionem repetat, hoc sensu; Et non invenerunt, etiam multis falsis testibus productis. v. 63. ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ] Quartum exemplar addit τοῦ ζῶντος, sed non est sequendum. v. 70. ἔμπροσθεν πάντων] Exemplaria 6. 7. & 12. interjiciunt vocem αὐτῶν, quæ est Syriace, non tamen Latine legitur. v. 71. Ἐξελθόντα δὲ αὐτὸν] Exemplar 8. omittit pronomen αὐτὸν hoc loco, eo quod mox repetatur. ibid. καὶ λέγει τοῖς ἐκεῖ, καὶ οὗτος ἦν] Codices 5. 7. 9. sic legunt & distinguunt, καὶ λέγει αὐτοῖς, ἐκεῖ καὶ οὗτος ἦν· quæ etiam Syri, tum distinctio, tum lectio est, ita ut hallucinatus sit illius Interpres vertens; Et ait illis qui illic aderant, erat & iste cum Jesu Nazareno, pro eo quod vertere debuisset; Et ait illis; Illic erat etiam iste cum Jesu Nazareno. Cæterum vulgaris lectio probatior est. v. 72. ὅτι οὐκ οἶδα] Secundus codex pro ὅτι scribit λέγων, quod quanquam est clarius, non tamen verius. v. 74. καταναθεματίζειν] In aliis est ἀναθεματίζειν.

CAP. XXVII. V. 33. ὅς ἐστι λεγόμενος] Exemplar 3. scribit ὃ ἐστι μεθερμηνευόμενον, quod ex Marco acceptum est, cap. 15. vers. 22. v. 34. ὄξος] Sic legunt etiam Syra, suffragantibus enarratoribus Græcis, Chrysostomo, ejusque discipulis. Exemplar 2. consentanee Latinæ editioni, scribit οἶνον, vinum, pro ὄξος, acetum: vide Commentarium. v. 35. βάλλοντες κλῆρον] Quod sequitur in libris vulgaribus ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ τοῦ προφήτου· διεμερίσαντο τὰ ἱμάτιά μου ἑαυτοῖς, καὶ ἐπὶ τὸν ἱματισμόν μου ἔβαλον κλῆρον, a Regio codice obelisco prænotatur, ab omnibus Parisiensium exemplaribus, inter quæ est editio Complutensis, omittitur. Græci enarratores, Chrysostomus, Titus, & Theophylactus, non attingunt. Euthymius Commentario etiam suo haud obscure docet sibi non lectum fuisse. Origenis textus non habet, quanquam Commentarius videatur agnoscere, his verbis; Et sunt usque nunc, qui ipsum quidem non habentes; vestimenta autem, verba in scripturis posita, habent, nec ipsa ad plenum, sed ex parte, nihilominus hoc ipsum propheta dicente mysterium, quod nunc est impletum. Multi Latini auctores annotant abfuisse a suis exemplaribus Græcis. Non videntur igitur hæc Græce addenda, cum præter hæc nec Syriace legantur, nec Latine legenda in Latinis varietatibus doceamus. Verisimile est, ad marginem hic annotata ex Johan. 19. vers. 19. aut Psal. 21. vers. 19. tandem in textum irrepsisse. v. 40. Ὁ καταλύων τὸν ναὸν] Non præponas Græce οὐὰ, quod est in 2. exemplari, tametsi Latine addatur Vah. v. 41. καὶ πρεσβυτέρων καὶ φαρισαίων] Videtur addendum καὶ φαρισαίων, quod omnia Parisiensium exemplaria, & post Complutense Regia addunt, suffragante Syro: quamvis Latina editio, cum quibusdam aliis Græcis codicibus, haud agnoscat. v. 42. ἑαυτὸν οὐ δύναται σῶσαι] A pluribus manuscriptis additur nota interrogationis. ibid. καὶ πιστεύσομεν ἐπ' αὐτῷ] Omnia Parisiensium exemplaria addunt ἐπὶ, sicut Regia Plantini Biblia. v. 46. λαμὰ σαβαχθανί] Notant Parisienses, pro λαμὰ, in quibusdam codicibus scribi λειμὰ, in quibusdam λιμὰ, in aliis λεμά. Varietas nata est, partim ex ignoratione linguæ Hebraicæ, partim ex diversarum apud Hebræos vocalium suppletione. v. 49. ἴδωμεν εἰ ἔρχεται Ἠλίας σώσων αὐτόν] His verbis exemplaria 4. & 8. subjiciunt ἄλλος δὲ λαβὼν λόγχην, ἔνυξεν αὐτοῦ τὴν πλευρὰν, καὶ ἐξῆλθεν ὕδωρ καὶ αἷμα· Alius autem accepta lancea confodit ipsius latus, & exiit aqua & sanguis. Quod quanquam & apud Chrysostomum legatur, non est tamen aut hujus loci aut hujus Evangelistæ, sed proprium est Johanni, cap. 19. vers. 34. narranti hoc post mortem Domini Jesu. Cæterum videtur istud & in Latinis quibusdam exemplaribus Evangelii secundum Matthæum lectum fuisse, circa tempora Clementis Papæ V. & Concilii Viennensis. Hinc enim nata fuit opinio quorundam, Jesu adhuc vivi latus lancea apertum fuisse: quam damnavit cum Concilio illo Pontifex, docens, Johannem tenuisse rectum factæ rei ordinem, narrando, Christo jam mortuo, quod unus militum lancea latus ejus aperuit. Lege Clementinam 1. & ejus glossam. v. 55. Ἦσαν δὲ ἐκεῖ γυναῖκες] Exemplaria 6. & 8. interjiciunt conjunctionem καὶ γυναῖκες, & mulieres, quæ videtur esse Evangelii secundum Marcum, cap. 15. vers. 40. v. 56. ἡ τοῦ Ἰακώβου καὶ Ἰωσῆ μήτηρ] Pro Ἰωσῆ, quod legitur etiam Syriace, quædam exemplaria Græca scribunt Ἰωσὴφ, quemadmodum Latina editio Joseph. Origenes tractator Græcus etiam legit Ἰωσὴφ, quod Commentarius ejus loquitur, nisi fuerit ab Interprete auctus. Alii Græci tractatores, ut plerique omnes Græci libri, Ἰωσῆς scribunt, Epiphanius in hæresim 78. Theophylactus, Euthymius, atque adeo Latinus Hieronymus libri adversus Helvidium capitibus 6. & 7. non semel. v. 64. οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ νυκτὸς] Vocem νυκτὸς alia exemplaria omittunt, cum Latina; alii addunt, cum Syriaca editione.

CAP. XXVIII. V. 2. ἀπὸ τῆς θύρας] Hoc, nec quid amplius, legunt Græci plerique omnes codices, Syro adstipulante. Sed exemplaria 5. 6. 8. & 9. addunt τοῦ

... Latinus nullum agnofcit horum omnium verborum. v. 6. ... κ᾽ ἐδῶ εἶπε] Non addas ὑμῖν, quod eft in 14. exemplari. v. 8. ... ἀπαγγεῖλαι τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ] .Sequitur in Regio & plerifque omnibus codicibus ὡς δὲ ἐπορεύοντο ἀπαγγεῖλαι τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, *Ut autem ibant nuntiatum difcipulis ejus*: quod quanquam etiam apud Theophylactum & Euthymium legatur, non dubito tamen quin fit omittendum. Inprimis enim, Interpres Latinus & Syrus id non legerunt, ut neque Latine neque Syriace additur. Deinde, non tantum Latini Patres omittunt, verumetiam Chryfoftomus, cujus hic eft Commentarius: *Cum etiam exiviffent cum timore & gaudio, & ecce Jefus occurrit illis* &c. Ad hæc Parifienfes ex 2. exemplari transfigunt illa verba ἀπαγγεῖλαι τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, & forte obelifcus quo transfigunt, errore delapfus eft in hæc pofteriora verba, cum effet collocandus ante ὡς δὲ ἐπορεύοντο, ita ut omnia complecteretur. Præterea, his fublatis manet integra fententia, additis autem dure cohærent fequentia καὶ ἰδοὺ ὁ Ἰησοῦς &c. quanquam fimilis loquendi modus inveniatur fupra. 9. v. 10. & frequenter apud Lucam. Poftremo, videntur addita hæc verba, ab iis qui intellexerunt, occurfum Jefu, de quo loquitur verfus 9. fubfequens, accidiffe, cum mulieres irent nuntiatum difcipulis ea de quibus hactenus hoc capite actum eft: quod verum non effe, Commentarius nofter oftendit. v. 10. ἀπαγγείλατε τοῖς ἀδελφοῖς μου] Cave pro ἀδελφοῖς *fratribus* fcribas μαθηταῖς *difcipulis*. v. 12. ἀργύρια ἱκανὰ ἔδωκαν τοῖς στρατιώταις] Pro pluralibus ἀργύρια ἱκανά, fecundus codex fcribit fingulari ἀργύριον ἱκανόν, quo modo videri poffit & Latinus interpres legiffe. v. 13. ἡμῶν κοιμωμένων] Non eft legendum fecundæ perfonæ pronomen ὑμῶν, quod eft in quibufdam libris, pro primæ ἡμῶν, quod eft in plerifque omnibus: quia etiam Latina primæ perfonæ pronomen fervant, & præfertim Syrus, apud quem non eft tam facilis lapfus ex uno in aliud quam apud Latinos & Græcos. v. 19. πορευθέντες οὖν μαθητεύσατε] Manufcripta Parifienfium omittunt conjunctionem οὖν. Atqui alii libri, fuffragantibus Interpretibus Latino & Syro, illam legunt.

Notæ ad Varias Lectiones Editionis Græcæ Evangelii fecundum MARCUM.

CAP. I.

VErf. 2. ὡς γέγραπται ἐν τοῖς προφήταις] Parifienfium codices, octavus, &, cui confonat nofter ad Vaticanum collatus, fecundus, pro ἐν τοῖς προφήταις, legunt ἐν Ἠσαΐᾳ τῷ προφήτῃ. Sic quoque legunt Evangelium Latinum, exemplaribus mire inter fe concordibus, & editio Syriaca. Sic Latini tractatores omnes, cum recentioribus veteres, nominatim Hieronymus, & alii a nobis citati in Notationibus prolixioribus. Sic inter Græcos, Auctor homiliarum in Marcum, Chryfoftomo adfcriptarum. Denique, nifi fic Græce legiffet Porphyrius, rem in calumniam vertere non potuiffet. Quare quod in plerifque hodie Græcis libris exftat ἐν τοῖς προφήταις *in prophetis*, & fequuntur enarratores Græci ætate pofteriores Theophylactus & Euthymius, certum eft de induftria effe fuppofitum, ad vitandam difficultatem, quæ ex germana lectione ἐν Ἠσαΐᾳ τῷ προφήτῃ *in Ifaia propheta*, oritur. v. 5. καὶ οἱ Ἱεροσολυμῖται, καὶ ἐβαπτίζοντο πάντες] Exemplar octavum jungit πάντες omnes cum οἱ Ἱεροσολυμῖται, quemadmodum Latina & Syra. v. 7. τῶν ὑποδημάτων αὐτοῦ] Non eft legendum, quod in 5. & 8. libris eft, τὸ ὑπόδημα, numero fingulari. v. 8. ἐγὼ μὲν ἐβάπτισα] Sic lege, tametfi in fecundo codice fit præfens βαπτίζω, quo non male fignificetur, in media actione hæc a Johanne effe dicta. In fine verfus non addas καὶ πυρί, nec etiam effe hujus Evangeliftæ. v. 10. σχιζομένους τοὺς οὐρανούς] In 2. exemplari, pro σχιζομένους, eft ἠνεῳγμένους *apertos*, quo modo Latine ad verbum. v. 11. ἐν ᾧ εὐδόκησα] Ex Parifienfium manufcriptis 3. 4. & 8. fuffragantibus Evangelio Latino & editione Syriaca, legendum credo ἐν σοί, potius quam quod eft in aliis codicibus ἐν ᾧ, perfona mutata. v. 12. εὐθὺς τὸ πνεῦμα] Codex fecundus addit τὸ ἅγιον explicationis ergo. v. 13. καὶ ἦν ἐκεῖ ἐν τῇ ἐρήμῳ] Codex tertius aufert ἐν τῇ ἐρήμῳ, alius ἐκεῖ: videtur enim alterum fupereffe. Latine non legitur *ibi illic*: at Syriace utrumque exftat, ut in plerifque libris Græce. ibid. ἡμέρας τεσσαράκοντα] Octavus codex addit καὶ νύκτας τεσσαράκοντα cum textu Latino. v. 16. περιπατῶν δὲ παρὰ τὴν θάλασσαν] In exemplaribus fecundo & tertio legitur καὶ παράγων παρά, quomodo Latine *& præteriens fecus*. ib. τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ τοῦ Σίμωνος] Omnia Parifienfium exemplaria, & ex eorum uno, Complutenfi inquam, Regia editio, fic legunt; addunt τοῦ Σίμωνος, vitandæ amphibologiæ caufa: id quod tamen, cum aliis Græcis libris, Latini & Syrici non agnofcunt. ib. βάλλοντας ἀμφίβληστρον. Exemplaria 2. 4. 8. pro βάλλοντας habent ἀμφιβάλλοντας, quafi dicas *circumponentes*, vel *circumjicientes*. Rurfus 8. fcribit plurali numero ἀμφίβληστρα, quemadmodum eo numero latine legitur *retia*. v. 19. καταρτίζοντας τὰ δίκτυα] Secundus codex & tertius addunt αὐτῶν cum Syro: quod alii codices cum Latino non agnofcunt.. v. 20. ἀπῆλθον ὀπίσω αὐτοῦ] Hujus loco idem ille fecundus codex fcribit, ut eft latine, ἠκολούθησαν αὐτῷ *fecuti funt eum*. v. 22. καὶ ἐξεπλήσσοντο] Non addas πάντες, quod exemplar quintum. v. 24. ἀλλὰ ζῶ τίς εἶ] Octavum exemplar, pro fingulari οἶδα, fcribit plurale οἴδαμεν, contra aliorum fidem. v. 29. ἐξελθόντες ἦλθον] Sic legunt exemplaria pleraque omnia, confonantibus Latinis & Syris. Secundum & quintum, cum Euthymii textu, fcribunt numero fingulari ἐξελθὼν ἦλθεν *egreffus venit*: quod quidem fuppofitum arbitror, quia proxime de folo Chrifto præcedat mentio. Atqui refpicitur ad fuperiora. v. 11. *Et ingrediuntur in Capharnaum*. v. 33. πρὸς τὴν θύραν. Quod additur in fecundo codice, αὐτοῦ, nufquam alibi lego. v. 34. ὅτι ᾔδεισαν αὐτόν] Addunt codices 2. 5. 8. Χριστὸν εἶναι, quod nec Latine nec Syriace legitur, ut neque in emendationibus Græcis. Puto ex Luca huc effe a quibufdam tranflatum. Luc. 4. v. 41. v. 35. καὶ ἀπῆλθεν Ἰησοῦς] nomen Ἰησοῦς omittitur a Latinis & Syricis libris, græco Euthymii textu adftipulante. v. 36. καὶ κατεδίωξαν] Ita legitur, numero plurali, in plerifque omnibus libris, fuffragante Græco Euthymii textu, necnon Syrico. In quibufdam eft κατεδίωξεν, numero fingulari, Latino fuffragante. v. 38. εἰς τὰς ἐχομένας κωμοπόλεις] Ita Græce legitur, Euthymio explicante. Porro fecundum exemplar habet εἰς τὰς ἐγγὺς κώμας καὶ εἰς τὰς πόλεις fed jamdiu difcimus, exemplar illud, pro audacis fcribæ arbitrio, difcrepare frequenter a cæteris, & fere quidem ad Latinam editionem mutatum: quanquam fi hoc voluit ille hoc loco, non tanta opus fuerat mutatione, fed una folum voce in duas diftracta. εἰς τὰς ἐχομένας κώμας καὶ πόλεις (*in proximos*, habet Interpres *vicos & civitates*) quo modo & Syrus legiffe videtur, qui eodem modo vertit quo Latinus. ib. εἰς τοῦτο γὰρ ἐξελήλυθα] Sic eft in plerifque omnibus Græcis exemplaribus & Euthymii textu, quod eft, *in hoc enim egreffus fum*. Tertius codex habet ἐλήλυθα *veni*: quomodo verifimile eft legiffe interpretes Latinum & Syrum, qui vertunt: *Ad hoc enim veni*. v. 40. ὅτι ἐὰν θέλῃς] Octavus codex pro ὅτι legit κύριε, quod Matthæi eft. v. 42. καὶ εἰπόντος αὐτοῦ] Sic plerique Græcorum codicum, cum Latina editione. Porro 5. & 8. omittunt εἰπόντος αὐτοῦ cum textu Syrico. v. 44. ὅρα μηδενὶ μηδὲν εἴπῃς] Multi Græci codices addunt alterum μηδέν, Atticifmo a Latino idiomate alieno; quo duæ negationes magis negant. Verum in Complutenfi eifque quæ ex ea funt editionibus, & octavo Parifienfium exemplari, μηδέν non eft adfcriptum.

CAP. II.

V. 1. ὅτι εἰς οἶκόν ἐστι] Quod in 8. codice legitur ἐν οἴκῳ, expofitio eft veræ lectionis. V. 4. καὶ μὴ δυνάμενοι προσεγγίσαι αὐτῷ] Sic legit etiam Syrus: *Et cum non poffent appropinquare ei*. Porro in 8. codice, pro προσεγγίσαι eft προσενέγκαι *offerre*, quomodo legit Interpres Latinus. v. 8. ὅτι οὕτως αὐτοὶ διαλογίζονται] Non eft omittendum αὐτοί. v. 9. ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι] Ita eft & Latine. Porro in quinque exemplaribus eft σου *tua* pro σοι *tibi*. Syriace eft utrumque. v. 14. Λευῒν τὸν] Quidam codices fcribunt Λευΐν, alii Λευί, optimi Λευΐν. Idem unum eft nomen, quod arbitror, ab his declinatum, illis ἄκλιτον. v. 15. καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ] Octavus codex utitur præterito imperfecto ἠκολούθουν, ut Latina editio. v. 16. τί ὅτι μετὰ τῶν τελωνῶν] Secundus codex fcribit διατί *quare*, ut Latinus, pro τί ὅτι *quid quod*. ib. ἐσθίει καὶ πίνει] Addit octavus codex ὁ διδάσκαλος ὑμῶν, ut fere Latini *magifter vefter*. vide Latinas varietates. v. 17. οὐκ ἦλθον καλέσαι] Rurfus in 8. codice eft, ut Latine, οὐ γὰρ ἦλθον. ib. ἀλλὰ ἁμαρτωλούς] Subdunt plerique libri εἰς μετάνοιαν, fuffragantibus Theophylacto atque Euthymio: id quod 2. & 8. non legunt, uti nec Latine aut Syriace legitur, quod eft argumentum, nec Interpretes Latinum & Syrum id olim Græce legiffe. vide Matthæum. v. 21. καὶ οὐδεὶς ἐπίβλημα] A quinque exemplaribus, Latino ac Syro conformiter, omittitur conjunctio καί, quæ ab aliis præponitur minus fcite. v. 23. καὶ ἐγένετο παραπορεύεσθαι αὐτόν] Secundus codex, ut Latino rurfus confonet, addit πάλιν *iterum*; quidam alii addunt ἐν τῷ παραπορεύεσθαι, quod quidem optime congruit ei quod Latinus & Syrus dederunt *cum ambularet*. v. 24. ἴδε τί ποιοῦσιν] Iterum 2. exemplar cum Latinis addit οἱ μαθηταί σου. quanquam in Latinis varietas fit.

CAP. III.

V. 4. ἢ ἀποκτεῖναι] Quidam annotat, in duobus exemplaribus legi ἢ ἀπολέσαι· quæ lectio Latino Syroque confentanea fit, & quidem melior, Commentarii noftri judicio. v. 7. καὶ πολὺ πλῆθος] Secundum exemplar πολὺς ὄχλος, ut Latine. ib. ἠκολούθησαν αὐτῷ. Primum, 4. & 8. exemplaria habent numero fingulari ἠκολούθησεν, ut Interpres Latinus, *fequuta eft*. v. 11. ὅτι σὺ εἶ ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ] Quintus codex addit ἅγιος, quod eft aliunde huc adfcitum. v. 16. καὶ ἐπέθηκε τῷ Σίμωνι] Ante hæc verba habent nonnulli codices πρῶτον Σίμωνα, probabiliter admodum, qua de re lege Commentarium. v. 17. Βοανεργὲς] Legendum forte tranfpofitis literis Βοαρνεγὲς, de quo lege Notationes; vel potius, expuncta o litera Βανεργὲς, de quo Commentarium. v. 27. οὐδεὶς δύναται] Octavus codex præponit ἀλλά, id quod explicationis caufa videtur adjectum, cum alibi non legatur. ib. καὶ τότε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ διαρπάσει] In quibufdam libris, pro futuro Indicativi, eft Conjunctivus διαρπάσῃ, qui Græco fermoni aptius convenit, quam Hebraico, quem Evangelifta videtur imitatus. v. 29. αἰωνίου κρίσεως] Sic legit etiam Syrus. Secundus Codex, pro κρίσεως, habet ἁμαρτίας, ut Latinus. v. 31. ἔρχονται οὖν] In quibufdam libris impreffis eft καὶ ἔρχονται, ut Latine *& veniunt*. ib. οἱ ἀδελφοὶ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ. Rurfus eft in quibufdam impreffis codicibus, verfo ordine, ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ οἱ ἀδελφοί, ut Latine & Syriace. v. 32. εἶπον δὲ αὐτῷ] In uno codice fcriptum invenitur καὶ λέγουσιν αὐτῷ Latino conformiter. ib. καὶ οἱ ἀδελφοί σου] Quinque Parifienfium codices, cum Regia editione, addunt καὶ αἱ ἀδελφαί σου· quod ut non Latine, ita nec Syriace legitur, nec addendum proinde eft Græce, v. 33. ἢ οἱ ἀδελφοί μου] Quartum & 8. Parifienfium exemplaria, confonantia Latino & Syro, habent καὶ *&* pro ἢ *aut*. v. 34. καὶ περιβλεψάμενος κύκλῳ τοὺς περὶ αὐτὸν καθημένους] Ita legunt Regius & meliores libri. Quidam habent καὶ περιβλεψάμενος τοὺς κύκλῳ περὶ αὐτὸν μαθητὰς καθημένους· quomodo legiffe videntur Interpretes Latinus & Syrus (præpofito inquam articulo τοὺς adverbio κύκλῳ) nifi quod μαθητὰς cum prioribus libris omiferint.

CAP. IV.

V. 4. καὶ ἦλθε τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ] Non videtur addendum τοῦ οὐρανοῦ, quod ut quatuor Parifienfium libri non agnofcunt, ita nec Interpres Syrus. Latini libri fimiliter variant, fed videtur illud Lucæ proprium effe. v. 8. καὶ ἔφερεν, ἐν τριάκοντα, καὶ ἐν ἑξήκοντα, καὶ ἐν] Manufcripta Parifienfium fcribunt ἐν tertio hic repetitum, non afpero fpiritu, ita ut fignificet *unum*, quomodo vertit Latinus, fed leni, ita ut fit præpofitio. Vide Commentarium. v. 9. καὶ ἔλεγεν] Non addas αὐτοῖς, quod quidam. v. 15. ὅπου σπείρεται] Ita eft & Latine, *ubi feminatur*: quare loci fenfus eft, quod in c. legitur, εἰς pro ὅπου. v. 18. καὶ οὗτοί εἰσιν] In 8. codice eft καὶ ἄλλοι εἰσίν, ut Latine. Quod autem mox repetitur οὗτοί εἰσιν, codices 5. 6. 7. 8. omittunt, Latine agnitum. Vide Commentarium. V. 21. μήτι ὁ λύχνος ἔρχεται] Ut non eft his verbis præponenda vox ἰδέτε, ita pro ἔρχεται non eft legendum αἴθεται, quod eft in 2. exemplari, nec καίεται, quod eft in alio, nec denique ἅπτεται. Sunt hæc, partim ex fimilibus locis, partim ex conjecturis accepta. v. 22. ὃ ἐὰν μὴ φανερωθῇ] Non legas ὃ μὴ ἵνα φανερωθῇ. v. 24. 25. βλέπετε τί ἀκούετε· ἐν ᾧ μέτρῳ μετρεῖτε, μετρηθήσεται ὑμῖν, καὶ προστεθήσεται ὑμῖν τοῖς ἀκούουσιν. ὃς γὰρ ἂν ἔχῃ, δοθήσεται αὐτῷ· καὶ ὃς οὐκ ἔχει, καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ᾽ αὐτοῦ] Sic legunt Regius & optimi quique libri, confpirantibus Latinis & Syricis, & faventibus Theophylacti atque Euthymii enarrationibus. Porro quidam

quidam libri invertunt ordinem, & repetunt quædam, hoc pacto, βλέπετε τί ἀκούετε, καὶ προστεθήσεται ὑμῖν τοῖς ἀκούουσιν. ὃς ἔχει γὰρ, δοθήσεται αὐτῷ· καὶ ὃς οὐκ ἔχει, καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ. ἐν ᾧ μέτρῳ μετρεῖτε, μετρηθήσεται ὑμῖν τοῖς ἀκούουσι, καὶ προστεθήσεται ὑμῖν· haud recte, meo judicio. v. 24. μετρηθήσεται ὑμῖν] In exemplaribus quinto & nono legitur ἀντιμετρηθήσεται, quod Matthæi est cap. 7. v. 2. ib. καὶ προστεθήσεται ὑμῖν τοῖς ἀκούουσιν] Deerant hæc verba in 2. exemplari, ut desunt in quibusdam Latinis libris, nec a Theophylacti expositione attinguntur. Cæterum ut in plerisque & Græcis & Latinis libris exstant, ita & in Syricis, Euthymii enarratione suffragante: nisi quod participium illud τοῖς ἀκούουσιν, nec Latine legatur, nec ab Euthymio tractetur. v. 30. τίνι ὁμοιώσωμεν τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, ἢ ἐν ποίᾳ παραβολῇ παραβάλωμεν αὐτήν] Exemplaria 6. & 8. pro τίνι, legunt πῶς, & pro ποίᾳ scribunt τινι, quæ non sunt magni momenti. Pluris refert, quod pro conjunctivis legantur futuri indicativi, in 4. exemplari ὁμοιώσομεν, in primo παραβαλοῦμεν· qua de re lege Commentarium. v. 31. ὡς κόκκῳ σινάπεως] Sex Parisiensium exemplaria 1. 2. 5. 6. 7. 8. legunt quarto casu ὡς κόκκον. v. 34. οὐκ ἐλάλει αὐτοῖς] Superfluit quod in 6. exemplari repetitur τὸν λόγον. v. 36. καὶ ἄλλα δὲ πλοιάρια ἦν μετ' αὐτοῦ] Codices sextus & nonus legunt πλοῖα, quemadmodum Latine est *naves*. v. 37. ὥστε αὐτὸ ἤδη γεμίζεσθαι] In sexto codice est βυθίζεσθαι, quod est in profundum iret sive mergeretur. v. 40. τί δειλοί ἐστε οὕτω; πῶς οὐκ ἔχετε πίστιν;] Ita legunt Græci & Syrici codices, Euthymio manifeste suffragante; quod est: *Quid timidi estis adeo? quomodo non habetis fidem?* Latinus loco trium vocularum οὔπω, πῶς οὐκ, unicam habet οὔπω *nondum*, quo modo legitur in 2. & 8. Græcanicis exemplaribus.

CAP. V. V. 1. καὶ ἦλθον εἰς τὸ πέραν] Ita est & Latine, *venerunt*. Octavum porro & nonum exemplaria legunt numero singulari ἦλθεν *venit*, conformiter Syro. ib. εἰς τὴν χώραν τῶν Γαδαρηνῶν] Ita Græca pleraque omnia exemplaria, cum hic apud Marcum, tum apud Lucam cap. 8. v. 26. scribunt, Γαδαρηνῶν *Gadarenorum*: quo modo Syrus secundum tres ipsos Evangelistas uniformiter & constanter habet. In 8. & 9. Græcis exemplaribus, hic secundum Marcum est, Γεργεσηνῶν *Gergesenorum*: quam lectionem hic esse probatiorum librorum, annotant, Victor Antiochenus, Theophylactus, & is cujus scholia Euthymii scholiis admista sunt: nam secundum Matthæum cap. 8. v. 28. Græci libri constanter id legunt. Porro secundus Græcorum codicum hic apud Marcum Γερασηνῶν scribit: quo modo apud omnes Evangelistas in Latinis omnibus conformiter est, *Gerasenorum*: quanquam mutatum opinor Græcum istum ad Latinos, uti alias frequenter. Adducor autem ut credam, Matthæum Γεργεσηνῶν *Gergesenorum* dixisse; Marcum & Lucam (qui in describendis historiis sibi mutuo fere consonant) Γαδαρηνῶν *Gadarenorum*, denique Latinum Interpretem ubique dedisse *Gerasenorum*. Quibus tribus nominibus eandem regionem significari existimo, sitam trans Jordanem, in tribu Manasse, antiquitus a Gergesæis habitatam, quam Strabo Gadaridem vocat. Lege nostrum in Matthæum Commentarium. v. 2. καὶ ἐξελθόντι αὐτῷ] Hæc recepta est lectio, conformis Latinæ: *Et exeunti ei*. Codices 6. & 8. habent καὶ ἐξελθόντος αὐτοῦ *& egresso eo*, quibus favet Syrus; 2. scribit καὶ ἐξελθόντων αὐτῶν *& egressis illis*. Pluralem numerum alibi nisi in hoc uno non lego. v. 3. ἐν τοῖς μνήμασι] Ita est in melioribus libris, pro eo quod in aliis μνημείοις, quamquam idem unum sit. ib. καὶ οὔτε ἁλύσεσιν] Subdit exemplar 8. οὐκέτι. *Et neque catenis amplius*: id quod alibi non lego, nisi forte respondeat ei quæ Latine est voculæ *jam*. v. 5. ἐν τοῖς μνήμασι καὶ ἐν τοῖς ὄρεσιν ἦν] Hoc ordine legunt Regia Biblia & qui ex illis sunt rivuli, quo etiam est Latine & Syriace: Nam alii Græci codices invertunt ordinem, ἐν τοῖς ὄρεσι καὶ ἐν τοῖς μνήμασιν ἦν. v. 11. ἦν δὲ ἐκεῖ πρὸς τὸ ὄρει] Sic legunt Complutensia & quæ ex illis sunt Biblia, sic omnia Parisiensium manuscripta, sic Euthymii textus, sic denique editiones Latina & Syriaca, πρὸς τῷ ὄρει *ad montem*, numero singulari: quanquam vox Syra addito uno apiculo fiat pluralis. Quare melius est illud quam quod in aliis libris legitur plurali numero πρὸς τὰ ὄρη *ad montes*: tametsi erat tota hæc regio maxima ex parte aspera, intercursantibus montibus Galaad. ib. βοσκομένη] Ita est & Latine, referturque ad ἀγέλη· βοσκομένων, quod est in 8. codice, ad χοίρων. v. 12. καὶ παρεκάλεσαν αὐτὸν] In tertio codice est præterito imperfecto παρεκάλουν, quomodo Latine & Syriace. ib. πάντες οἱ δαίμονες] Ex 3. 8. & 9. Parisiensium exemplaribus, conformibus editioni Latinæ & Syriacæ, videtur omittendum πάντες. v. 13. ἦσαν γὰρ ὡς δισχίλιοι] In codice Regio & qui ex eo sunt, legitur ἦσαν γὰρ, in aliis rectius ἦσαν δέ. Verisimile est autem utrumque adjectitium esse, ubi nec Latinus nec Syrus aliud legere, quam ὡς δισχίλιοι. v. 14. οἱ δὲ βόσκοντες τοὺς χοίρους] Ita in omnibus pene legitur libris. In uno octavo, Latino & Syro conformiter, est αὐτοὺς *eos*, pro τοὺς χοίρους *porcos*, aptius; quod mihi quidem videtur. v. 15. καὶ σωφρονοῦντα τὸν ἐσχηκότα τὸν λεγεῶνα] Secundum exemplar omittit hæc verba τὸν ἐσχηκότα τὸν λεγεῶνα, Latinæ editioni accommodatum, verisimile est. v. 18. καὶ ἐμβάντος αὐτοῦ] Ex 3. 6. & 8. exemplaribus, Latinæ editioni consonantibus, legendum potius videtur præsens ἐμβαίνοντος. v. 33. ἵνα ἐλθὼν ἐπιθῇς] Secundus codex præponit ἐλθὲ, male imitatus textum Latinum: qua ratione & mox scribit ζήσῃ pro ζήσεται.

CAP. VI. V. 2. καὶ πολλοὶ ἀκούοντες ἐξεπλήσσοντο] Præsenti tempore ἀκούοντες legitur etiam Latine: tria autem exemplaria aoristum ἀκούσαντες habent: qua ratione & Syrus præterito utitur. Porro secundum exemplar adjicit superioribus verbis ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ, quo consonet editioni Latinæ, ubi similiter additur *in doctrina ejus*. ib. καὶ δυνάμεις τοιαῦται διὰ τῶν χειρῶν αὐτοῦ γίνονται; Ita legit Regia editio, quo modo & legisse videtur Latinus Interpres. Alii libri præponunt ὅτι, tertius & septimus, præposito ἵνα scribunt subjunctivo modo γίνωνται. vide Commentarium. v. 3. οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ τέκτων, ὁ υἱὸς Μαρίας] Quidam annotat in antiquis aliquot libris legi οὐκ οὗτός ἐστιν ὁ τοῦ τέκτονος υἱὸς καὶ Μαρίας; *Nonne hic est ille fabri filius & Mariæ?* id quod ego quidem nusquam invenio, ut non Græce, ita nec Latine aut Syriace, refragantibus & veteribus tractatoribus; & si quidem usquam inveniatur, verisimile est emendationem esse imperiti Lectoris, persuasi artem fabrilem non potuisse decere Christi Majestatem. ib. καὶ οὐκ εἰσὶν αἱ ἀδελφαὶ αὐτοῦ] Sequitur in 5. codice πᾶσαι, quod ex Matthæo huc esse assutum videtur. v. 7. καὶ προσκαλεῖται τοὺς δώδεκα] Non addas μαθητὰς αὐτοῦ, quod exemplar quintum. v. 9. καὶ μὴ ἐνδύσησθε δύο χιτῶνας] Exemplaria sextum & octavum legunt ἐνδεδύσθαι, quibus favent Latina & Syra. Plerique vero libri, pro modo infinito, legunt imperativum ἐνδύσησθε *induamini*, qui durius hæret. v. 11. ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀνεκτότερον ἔσται Σοδόμοις ἢ Γομόρροις ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως, ἢ τῇ πόλει ἐκείνῃ] Hunc versiculum omittunt Græci codices 2. & 8. quorum testimonium, si non tam studiose faverent editioni Latinæ quam faciunt, multum valere possit ad adstruendam sententiam illorum, qui putant hunc versiculum, Græce Marco ex aliis Evangelistis adjectum esse. v. 14. ὁ βασιλεὺς Ἡρώδης] Sequitur in 6. codice τὴν ἀκοὴν Ἰησοῦ, id quod Matthæi est cap. 14. v. 1. ib. Ἰωάννης ὁ βαπτίζων] Quartum exemplar legit ὁ βαπτιστὴς pro βαπτίζων: sed est participium nominis loco positum, more Hebræo, quod facile intellexerunt Interpretes. v. 15. ὡς εἷς τῶν προφητῶν] Alii libri præponunt conjunctionem ἢ *aut*, ut sit hæc sententia: Alios dixisse, Jesum esse prophetam novum a Deo missum, vel certe unum aliquem ex veteribus illis prophetis, qui resurrexerit: quasi cunctabundi præ admiratione non satis nossent utrum pronuntiare de Jesu deberent, novusne esset propheta, an unus ex antiquis redivivus. Latine & Syriace non legitur disjunctiva illa: quo modo Marci narratio, respondet ipsius Lucæ narrationi cap. 9. v. 8. v. 20. καὶ ἀκούσας αὐτοῦ] Melius ἀκούσας *audito eo*, quam id quod in septimo exemplari est ἀκούων *audiens eum*. ib. πολλὰ ἐποίει] Quæ est recepta lectio, consonat Latino & Syro: nam singularis est illa, quæ est in 8. codice, πολλὰ ἠπόρει *multum hæsitabat*. v. 22. τῆς θυγατρὸς αὐτῆς τῆς Ἡρωδιάδος] Nullo modo pro αὐτῆς legendum est αὐτοῦ, quod est in 8. codice: nec enim, aut Herodis fuit filia, aut Herodias appellata. v. 25. ἵνα μοι δῷς ἐξαυτῆς] Non est omittendum, quod omittunt codices 2. & 4. ἐξαυτῆς, tum quia Latine & Syriace legitur, tum quia est ejus loco quod Matthæus habet ὧδε, denique quia emphasin habet conformem menti saltatricis. v. 26. περίλυπος ὁ βασιλεὺς] Superfluit quod subditur in 2. exemplari ὡς ἤκουσε *ut audivit*. v. 31. δεῦτε ὑμεῖς αὐτοὶ κατ' ἰδίαν εἰς] Quod est in 2. exemplari δεῦτε ὑπάγωμεν εἰς, Syro consonat. v. 33. καὶ εἶδον αὐτοὺς ὑπάγοντας] Superfluit quod in codicibus quibusdam sequitur οἱ ὄχλοι *turbæ*. ibid. καὶ ἐπέγνωσαν αὐτὸν πολλοί] Exemplaria 3. 6. 8. & 9. legunt αὐτοὺς *eos*, pro αὐτὸν *eum*, quibus Syricum Evangelium adstipulatur. Vide Commentarium. ibid. καὶ προῆλθον αὐτοὺς, καὶ ἦλθον πρὸς αὐτὸν] Varia est admodum pericopes istius lectio, atque adeo verisimile est totam adjectitiam esse. Latinus omnino non legit posteriorem partem: & quidem variant ii a quibus legitur. Nonnulli enim ἦλθον *venerunt*, alii συνῆλθον *convenerunt*, quidam πρὸς αὐτὸν *ad eum*, quidam αὐτῷ *eo* scribunt. Priorem partem omnino non habuit Thomas Cajetanus Græce. Neutram denique agnoscit Interpres Syrus, ut & Euthymius Græcanicus Scholiastes. Quocirca adducor ut credam, additum primo fuisse ab aliquo, Commentarii loco, καὶ προῆλθον αὐτοὺς, id quod tandem in textum irrepserit. Hujus difficultatem cum alii animadverterent, mutasse cum ἦλθον seu συνῆλθον πρὸς αὐτόν. Postremo ab aliis utrumque conjunctum fuisse: id quod tandem invaluerit. v. 36. εἰς τοὺς κύκλῳ ἀγροὺς] In secundo exemplari est ἔγγιστα pro κύκλῳ· id quod Latinæ editioni respondet, legenti *proximas*. ibid. ἀγοράσωσιν ἑαυτοῖς ἄρτους· τί γὰρ φάγωσιν οὐκ ἔχουσι. In 8. codice horum loco est ἀγοράσωσιν ἑαυτοῖς τί φάγωσι, proxime editioni Latinæ. v. 37. ἀγοράσωμεν. δώσομεν] Euthymii textus habet ἀγοράσομεν *ememus*, δώσομεν *dabimus*. Syrus quoque futuris utitur, sed quæ utroque modo verti possint. v. 52. ἦν γὰρ ἡ καρδία] Exemplaria β. ς. & η. legunt ἀλλ' ἦν ἡ καρδία. Atqui priori lectioni Latina Syraque adstipulantur. v. 53. Γεννησαρὲτ] sive per unicum ν sive per duplex scribas, licet. v. 54. ἐπιγνόντες αὐτὸν] Addit codex nonus οἱ ἄνδρες τοῦ τόπου *ejus loci viri*. & quidem Latini libri cum aliis Græcis non legunt, viderique proinde possit ex Matthæo illud huc esse adjectum, nisi & Syrus hic legeret, & eo addito mollior esset hujus loci participiorum junctura. v. 56. ἐν ταῖς ἀγοραῖς] Secundum exemplar legit ἐν ταῖς πλατείαις, qua voce Latinus utitur. ib. ὅσοι ἂν ἥπτοντο] In secundo & octavo codicibus est pro imperfecto aoristus ἥψαντο.

CAP. VII. V. 4. καὶ ἀπὸ ἀγορᾶς] Addit exemplar secundum, ὅταν ἔλθωσι, sequutum errorem plerorumque Latinorum codicum. Vide Latinas varietates. v. 5. ἔπειτα ἐπερωτῶσιν] In secundo & octavo est καὶ ἐπερωτῶσι, quo modo & Latine, necnon Syriace. ibid. ἀλλὰ ἀνίπτοις] Secundus codex habet ἀλλὰ κοιναῖς, ut est Latine. v. 14. πάντα τὸν ὄχλον] Exemplaria 2. & 8. pro πάντα legunt πάλιν, quo modo Latinus Interpres legisse videtur. Syrus πάντα. ibid. ἀκούετέ μου πάντες] Non est omittendum πάντες, quod omittitur ab ε. & η. v. 18. 19. οὐ νοεῖτε] Non est legendum οὔπω νοεῖτε, nec ver. proximo ἐκβάλλεται pro ἐκπορεύεται, quæ Matthæi sunt. v. 22. ἀσέλγειαι] Ita legimus numero multitudinis ex α. δ. θ. exemplaribus, quibus Græca Regis editio & textus Latinus consonant. In aliis est singulari numero ἀσέλγεια. v. 24. εἰς τὰ μεθόρια] Non est legendum ὅρια, ut est in 8. codice, quanquam Latine sit *fines*. v. 25. ἀκούσασα γὰρ] Octavus codex addit εὐθὺς (tametsi cum conjunctione ἀλλὰ, ἀλλ' εὐθὺς ἀκούσασα) quod conforme est tam Syro quam Latino. v. 26. Σύρα φοινίκισσα] Ita est, ut in Regiis Bibliis, sic & apud Euthymium. In quibusdam est Σύρα φοίνισσα. In multis unica dictione Συροφοίνισσα aut Συροφοινίκισσα. Sed præferendum videtur συροφοίνισσα, quod etiam Latinus dedit, cum Justinus Martyr, Dialogo cum Tryphone habito, & Tertullianus libro adversus Marcionem tertio, regionis Syrophœnices meminerint. v. 31. ἐκ τῶν ὁρίων Τύρου καὶ Σιδῶνος, ἦλθε] Parisiensium codices 2. & 8. legunt ἐκ τῶν ὁρίων Τύρου ἦλθε διὰ Σιδῶνος *ex finibus Tyri venit per Sidonem*, quemadmodum est Latine. Atqui multum vereor ne ex Latina editione mutati sint: libenter enim illi consonant contra alios omnes, id quod hactenus sæpe vidimus. Lege Commentarium. v. 33. καὶ ἐπιλαβόμενος αὐτὸν] Sic legunt Regia Biblia ex Complutensibus, ἐπιλαβόμενος, quo modo legit & Latinus Interpres, dum vertit *apprehendens*. In plerisque vero codicibus est ἀπολαβόμενος *abducens*.

CAP. VIII. V. 1. παμπόλλου ὄχλου] Exemplaria 2. & 8. scribunt πάλιν πολλοῦ *iterum multa*, rursus ut editioni Latinæ respondeant. Vide Commentarium. v. 3. εἰς οἶκον αὐτῶν] Quintum exemplar legit οἴκους numero plurali. ibid. μακρόθεν ἥκουσι] In septem exemplaribus, pro primo aoristo, est secundus ἧκασι. v. 6. εὐχαριστήσας] Exemplar quartum præponit καὶ conjunctionem.

junctionem. v. 7. καὶ εὐλογήσας] Quintum 8. & 9. Parisiensium exemplaria addunt αὐτὰ, καὶ εὐλογήσας αὐτὰ: quod si non est legendum, eo quod sequatur εἶπε παραθεῖναι καὶ αὐτὰ, at subaudiendum venit, cum & Latine & Syriace exprimatur. v. 10. εἰς τὰ μέρη Δαλμανουθά] Exemplar 2. habet εἰς τὰ ὅρια Μαγδαλά, ex Matthæi Evangelio, in quo tamen Μαγδαλὰ legitur, quo modo alterum hic exemplar scribit Μαγδαλὰ pro Δαλμανουθά. Cæterum Δαλμανουθὰ germana Marci scriptura est. Lege Latinas varietates. v. 11. συζητεῖν αὐτῷ, ζητοῦντες παρ' αὐτοῦ] Annotat quidam, in quibusdam codicibus Latinis, scriptum fuisse συζητεῖν αὐτῷ καὶ ζητεῖν παρ' αὐτοῦ; in uno συζητοῦντες παρ' αὐτοῦ. Atqui prima scriptura, ut est celeberrima, ita Syriacæ Latinæque editioni respondet: nisi quod Syriace sit *Et petebant ab illo*, quod pro secunda faciat. v. 12. εἰ δοθήσεται] *si dabitur*, In quarto exemplari pro εἰ est οὐ: sic & in quodam Latino manuscripto invenimus *non* pro *si*. Sed glossa est hæc, non textus. v. 14. καὶ ἐπελάθοντο] Exemplar 5. Parisiensium addit οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, expositionis causa. v. 15. καὶ τῆς ζύμης Ἡρώδου] Quidam notat, in libris quibusdam, pro Ἡρώδου haberi Ἡρωδιανῶν: quod ego quidem nusquam vidi, sive in exemplaribus, sive in tractatoribus Marci. v. 21. πῶς οὐ συνίετε] In exemplaribus tertio & 6. est οὔπω *nondum*, quo modo est & Latine ac Syriace, pro οὐ *non*. In impressis quibusdam libris est νοεῖτε pro συνίετε. v. 24. βλέπω τοὺς ἀνθρώπους ὡς δένδρα περιπατοῦντας] Sic legunt exemplaria antiqua 5. & 6. ex Complutensibus Bibliis Regia, adstipulantibus Latina & Syriaca editionibus, necnon commentario illo qui Chrysostomo adscribitur. Pleraque exemplaria Græca addunt voculas duas ὅτι & ὁρῶ, hoc modo, βλέπω τοὺς ἀνθρώπους, ὅτι ὡς δένδρα ὁρῶ περιπατοῦντας *Video homines, quoniam velut arbores cerno ambulantes*: quæ ex commentario in textum irrepsisse possint, quanquam Euthymius non obscure declarare videatur a se lectas. v. 26. καὶ ἐποίησεν αὐτὸν ἀναβλέψαι] Ita legitur in omnibus codicibus, suffragantibus Euthymii & Theophylacti textibus: nisi quod 2. codex habeat καὶ ἤρξατο ἀναβλέψαι, quo modo est Latine, & in commentariis Victoris Antiocheni, illoque qui Chrysostomo adscribitur. Syrus hanc pericopen omittit. ibid. καὶ ἀποκατεστάθη καὶ ἀνέβλεψε] Sic legunt Regia Biblia ex Complutensibus. Alia scribunt καὶ ἐνέβλεψε: quædam καὶ διέβλεψε: secundum, ὥστε ἀναβλέψαι, ad quem modum Latinus Interpres vertit *ita ut videret*, quod legitur & apud Victorem ac Chrysostomum ut Latine sunt versi. ibid. τηλαυγῶς ἅπαντας] Sic pleraque omnia exemplaria Græca legunt, masculinum ἅπαντας *omnes*, consonantibus Euthymii & Theophylacti textibus. Exemplar autem 2. legit neutrum πάντα *omnia*, suffragantibus editionibus Latina ac Syriaca, & commentario illo Chrysostomo adscripto: atque hoc, neutrum inquam, congruentius videtur. v. 26. λέγων· μηδὲ εἰς τὴν κώμην εἰσέλθῃς, μηδὲ εἴπῃς τινὶ ἐν τῇ κώμῃ] Hæc est vulgata lectio, cui adstipulatur editio Syriaca. Quidam codices scribunt λέγων· ἐὰν εἰς τὴν κώμην εἰσέλθῃς, μηδενὶ εἴπῃς μηδὲ ἐν τῇ κώμῃ. Hoc propius accedit ad versionem Latinam, cujus author vertit ac si legisset λέγων, ὕπαγε εἰς τὸν οἶκόν σου, καὶ ἐὰν εἰς τὴν κώμην εἰσέλθῃς, μηδενὶ εἴπῃς: est enim ejus versio: *dicens, Vade in domum tuam, & si in vicum introieris, nemini dixeris*. Porro hæc omnium commodissima foret lectio Græca, si in Græcis libris exstaret. Author homiliarum illarum apud Chrysostomum, diserte explicat illud *Vade in domum tuam*, sed pro hoc *& si in vicum introieris nemini dixeris*, legit atque interpretatur hoc, *Et in vicum ne introieris, & nemini dixeris*; quo modo & Theophylacti, Victoris, atque Euthymii commentaria intelligunt, hunc prohiberi, ne in vicum ingrediatur; quod est primo propositæ lectionis. v. 29. λέγει αὐτοῖς] Non est mutandum cum ἐπηρώτα αὐτοὺς, ex octavo codice, cum & Syra & Latina receptæ lectioni suffragentur. ibid. Σὺ εἶ ὁ Χριστὸς] Octavus codex addit ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, quemadmodum & Syrica editio *Filius Dei viventis*. Cæterum verisimile fit hæc ex Matthæo huc esse adjecta, cap. 16. ver. 16. v. 31. καὶ ἀποδοκιμασθῆναι] Quod sequitur in quarto exemplari ἀπὸ τῶν υἱῶν τῶν ἀνθρώπων, superfluit. v. 34. ὅστις θέλει ὀπίσω μου ἀκολουθεῖν] In 8. codice est εἴτις *si quis*, quemadmodum Latine, pro ὅστις *quisquis*: Rursus in primo & nono, quibus Regii codices consonant, est ἀκολουθεῖν *sequi*, etiam ut Latine, pro ἐλθεῖν *venire*.

CAP. IX. V. 2. καὶ ἀναφέρει] In secundo est καὶ ἀνάγει, quemadmodum secundum Matthæum. v. 3. καὶ μετεμορφώθη] Non est addendum καὶ ἐν τῷ προσεύχεσθαι αὐτοὺς μετεμορφώθη *& dum orant illi transfiguratus est*. v. 5. καὶ ποιήσωμεν] In quibusdam libris est ποιήσομεν *faciemus*, futuro indicativi: id quod Syrus quidem præmittit, sed non fit hoc illo verisimilius. Quidam in aliis legit, θέλεις ποιήσωμεν *vis faciamus*, quod Matthæi est. v. 6. τί λαλήσῃ] Euthymius enarrator legit τί λαλήσει futuro indicativi, id est, *quid dicturus esset*: & interpretatur, nescisse Petrum quid aliud melius loquuturus esset, vel loqui posset, quam scilicet, cum videret Mosem & Eliam parare abitum, optaret rogaretque spectaculi illius voluntatem esse perpetuam. Alius quidam annotat, in quibusdam scribi τί λαλῆσαι modo infinito, in eundem sensum. ibid. ἦσαν γὰρ ἔκφοβοι] In aliis est ἐκφοβοῦ. v. 12. καὶ πῶς γέγραπται] In 3. exemplari pro καὶ πῶς est καθὼς *sicut*. v. 19. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς αὐτῷ] Sic puto legendum esse, ut Syriace, ita Græce, quamvis in 8. codice numero plurium legatur αὐτοῖς ut Latine. v. 21. ὡς τοῦτο γέγονεν] Iterum respondet Latino 8. codex, pro ὡς legens ἐξ οὗ *ex quo*. v. 22. καὶ εἰς τὸ ὕδωρ] In aliis libris est καὶ εἰς ὕδατα. v. 27. κρατήσας τῆς χειρὸς αὐτοῦ] In aliis exemplaribus est κρατήσας αὐτὸν τῆς χειρὸς *prehendens eum manu*, eodem sensu. v. 28. καὶ εἰσελθόντα αὐτὸν] In octavo codice sunt genitivi absoluti positi καὶ εἰσελθόντος αὐτοῦ *& ingresso eo*. ibid. ὅτι ἡμεῖς] In nono exemplari est τί ὅτι ἡμεῖς *quid quod nos*; in 3. διὰ τί ἡμεῖς *quare nos*. sunt hæ explicationes lectionis germanæ. v. 31. εἰς χεῖρας ἀνθρώπων] Exemplar quartum addit ἁμαρτωλῶν *peccatorum*. ibid. τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ] Codices β. & η. id est 2. & 8. habent μετὰ τρεῖς ἡμέρας, quod est alterius loci, supra 8. ver. 31. v. 34. τίς μείζων] Rursus 2. codex, ex Latino, quod verisimile est, addit γένηται αὐτῶν. v. 35. ἔσται πάντων ἔσχατος] In 4. codice, pro futuro indicativi ἔσται *erit*, est imperativus ἔστω *sit*, qui sensus est loci. v. 37. οὐκ ἐμὲ δέχεται, ἀλλὰ τὸν] Hæc est germana lectio, Latino Syroque conformis. Altera quæ est quorundam librorum, οὐκ ἐμὲ δέχεται μόνον, ἀλλὰ καὶ τὸν, illius interpretatio est. v. 40. ὃς γὰρ οὐκ ἔστι καθ' ὑμῶν, ὑπὲρ ὑμῶν ἐστι] Non mutes secundæ personæ pronomina, cum pronominibus primæ, ut quidam libri. Vide Latinas varietates.

CAP. X. V. 2. ἐπηρώτων αὐτὸν] *Interrogabant eum*, quo modo est Latine. In aliis libris est ἐπηρώτησαν αὐτὸν *interrogaverunt eum*. V. 6. ἐποίησεν αὐτοὺς ὁ θεὸς] Subdit Regius codex ex Complutensi καὶ εἶπε, qua de re vide Latinas varietates. v. 14. ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ] Quartus codex pro τοῦ θεοῦ habet τῶν οὐρανῶν, non dubito quin ex Matthæo cap. 19. v. 14. nam & Syriace & Latine hic *Dei* est. v. 17. προσδραμὼν τις καὶ] In plerisque libris est εἷς pro τίς. In tertio exemplari legitur ἰδοὺ τις πλούσιος προσδραμὼν καὶ *ecce quidam dives procurrens &*, quæ adjectitia esse videntur. ibid. τί ποιήσω ἵνα ζωὴν] Quartus codex legit τί ποιήσας ζωὴν, quæ Lucæ scriptura est. v. 20. ἐκ νεότητός μου] Tertius codex addit hic, id quod Matthæi est, τί ἔτι ὑστερῶ; v. 21. ἕν σοι ὑστερεῖ] Addunt 3. & 6. exemplaria εἰ θέλεις τέλειος εἶναι similiter ex Matthæo. Frequens est enim, evangelia ex se mutuo augeri a librariis quando plura eandem historiam narrant. ibid. ἄρας τὸν σταυρὸν] Secundus codex istud omittit, Latinæ editioni similiter. Reliqui legunt cum Syrica editione & interpretibus Theophylacto atque Euthymio. Sextus codex addit etiam σου *tuam*. Vide Commentarium. v. 25. εὐκοπώτερόν ἐστι] In uno codice additur γὰρ *enim*: quod ut ab aliis Græcis, ita a Latinis & Syricis libris, non agnoscitur: est autem Evangelii secundum Lucam. ibid. τῆς ῥαφίδος εἰσελθεῖν] In quibusdam est διελθεῖν: eadem varietas & secundum Matthæum est. Vetus Interpres utrobique διελθεῖν legisse videtur. ibid. ἢ πλούσιον εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσελθεῖν] Annotat quidam hæc verba a duobus vetustis codicibus abesse, ut certe facile est illa ex præcedenti versiculo subaudire. Cæterum etiam Latine & Syriace constanter a nobis leguntur. v. 30. καὶ μητέρας] Hujus loco in tribus exemplaribus (γ. ς. ι.) est καὶ πατέρα καὶ μητέρα: quæ lectio aptissima esset & desideratissima, si plurali numero exstaret καὶ πατέρας καὶ μητέρας. Porro recepta lectio Latino consonat & Syro. v. 34. καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστήσεται] Quod secundo & octavo libris est καὶ μετὰ τρεῖς ἡμέρας, aliunde acceptum est. v. 38, & 39.] Octavus codex, ut Latino respondeat, legit utrobique ἢ *aut*, pro eo quod etiam Syrus servat καὶ *&*. v. 43. ἔσται ὑμῶν διάκονος] Pro ἔσται non est legendus imperativus ἔστω, qui in uno exemplari legitur. Matthæi enim esse videtur: sicut & illud Matthæi est, quod codex 8. ver. proximo, pro ὑμῶν γενέσθαι, habet ἐν ὑμῖν εἶναι, vel certe Latinæ editionis secundum Marcum. v. 47. ὅτι ὁ Ἰησοῦς ὁ ναζωραῖος ἐστι] Quidam libri, loco ω vocalis ultimæ, quæ est in secunda syllaba vocis ναζωραῖος, scribunt vocalem primam α, ναζαραῖος, primigenia lingua utrumque permittente. ibid. ὁ υἱὸς Δαβὶδ Ἰησοῦ] In duobus libris scribitur vocandi casu υἱὲ, in uno non legitur Ἰησοῦ, quod neque Syriace. v. 49. εἶπεν αὐτὸν φωνηθῆναι] Duo exemplaria, præter fidem aliorum, habent εἶπε, φωνήσατε αὐτὸν *Dixit; vocate eum*. 6. & 8. v. 51. ῥαββουνὶ] Ut Regium, ita omnia Parisiensium exemplaria, media diphthongo scribunt ῥαββουνὶ, pro ῥαββονί. v. 52. καὶ ἠκολούθει τῷ Ἰησοῦ] Codex septimus & primus, ex quo etiam Regius, habent aoristum ἠκολούθησε: sed præteritum imperfectum Latinæ Syriacæque editioni respondet.

CAP. XI. V. 1. καὶ ὅτε ἐγγίζουσιν] Exemplar 2. habet præteritum imperfectum singulare ἤγγιζεν, quod non videtur verum esse. ibid. εἰς Βηθφαγὴ] Tametsi Parisiensium omnia exemplaria & hic legant Βηθσφαγὴ, addito σ, quemadmodum in Matthæo, adulterinum tamen hoc esse videtur. v. 2. ὑπάγετε εἰς τὴν κώμην] Non legas πόλιν *civitatem*, quod est in 3. exemplari, pro κώμην *vicum*. ibid. ἐφ' ὃν οὐδεὶς] Exemplaria tertium & octavum addunt ἐφ' ὃν οὔπω οὐδεὶς, quod & Latinus Interpres legit. v. 7. καὶ ἐκάθισεν ἐπ' αὐτῷ] In quibusdam libris extat quarto casu ἐπ' αὐτὸν, eodem sensu *super eum*, scilicet pullum. In quibusdam numero plurali ἐπ' αὐτῶν *super ea*, scilicet vestimenta. In quibusdam genere fœminino ἐπ' αὐτὴν *super eam*, scilicet asinam, quod non est hujus loci. v. 8. πολλοὶ δὲ τὰ ἱμάτια αὐτῶν] In 4. codice, pro τὰ ἱμάτια, legitur τοὺς χιτῶνας *tunicas*, quod nullam habet verisimilitudinem. ibid. ἐκ τῶν δένδρων] In uno codice scriptum erat ἐκ τῶν ἀγρῶν *ex agris*. v. 10. εὐλογημένη] Codex tertius præponit καὶ conjunctionem, conformiter Syro. Sequitur ἡ ἐρχομένη βασιλεία ἐν ὀνόματι κυρίου, τοῦ πατρὸς ἡμῶν Δαβίδ] Malim omittere ἐν ὀνόματι κυρίου, ex eo quem citat Auctor quidam vetusto codice Græco, cui adstipulantur editiones Latina & Syriaca. Plerique quidem interponunt illud ἐν ὀνόματι Κυρίου *in nomine Domini*, quod referatur ad ἐρχομένη, sitque idem quod *Deo faciente*: sed ut sententiam turbat, ita sane adjectum repetitumque videtur ex ver. superiori. v. 15. καὶ ἔρχονται εἰς Ἱεροσόλυμα] Non est addenda vox πάλιν, addita ab octavo codice. v. 24. πιστεύετε ὅτι λαμβάνετε] In 8. exemplari pro λαμβάνετε est ἐλάβετε, in 2. λήψεσθε. v. 26. εἰ δὲ ὑμεῖς οὐκ ἀφίετε, οὐδὲ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ἀφήσει τὰ παραπτώματα ὑμῶν] A multis exemplaribus omittitur, putaturque huc adscitus ex Matth. 6. ver. 15. Cæterum non omittitur ab antiquis exemplaribus Parisiensium, nec a Regiis post Complutense, nec a Syriaca editione, ut neque a Latina. Quare alii existimant, omissam fuisse incuria Scribarum, qui fere soleant labi, quoties eadem dictio diversas claudit sententias. v. 27. καὶ ἔρχονται πάλιν] Unum exempar β. contra omnium fidem, legit ἔρχεται numero singulari. ibid. καὶ οἱ πρεσβύτεροι] Solum illud exemplar addit τοῦ λαοῦ *populi*. v. 31. καὶ ἐλογίζοντο] Exemplar β. γ. η. pro simplici legunt compositum verbum διελογίζοντο, quod est in Matthæo. ibid. ἐὰν εἴπωμεν] Rursus solum illud β. pro ἐὰν *si*, legit τί *quid*. v. 32. ἀλλ' εἴπωμεν] Sic optima quæque Græca exemplaria, nec ἐὰν addunt nec τί, sed tantum ἀλλ' εἴπωμεν legunt, Euthymio adstipulante. ibid. ἅπαντες γὰρ εἶχον] Et hic exemplar illud β, pro εἶχον *habebant*, scribit ᾔδεισαν *noverant*. ibid ὅτι ὄντως] Non omittas ὄντως, quod codices sextus & nonus.

CAP. XII. V. 4. κἀκεῖνον λιθοβολήσαντες ἐκεφαλαίωσαν, καὶ ἀπέστειλαν ἠτιμωμένον] Horum loco octavus codex legit, ut est Latine, κἀκεῖνον ἐκεφαλαίωσαν, καὶ ἠτίμησαν. v. 6. ὅτι ἐντραπήσονται] Non est legendum ἴσως pro ὅτι. v. 7. ἐκεῖνοι δὲ οἱ γεωργοὶ] Subdit codex sextus θεασάμενοι αὐτὸν ἐρχόμενον πρὸς αὐτοὺς, qui commentarius est, non textus. v. 9. καὶ ἀπολέσει τοὺς γεωργοὺς] Addit codex sextus τούτους. v. 13. ἵνα αὐτὸν ἀγρεύσωσι] Secundum exemplar legit παγιδεύσωσι, ut secundum Matthæum. v. 14. ἔξεστι κῆνσον Καίσαρι δοῦναι] Secundum & Sextum exemplaria præponunt εἰπὲ οὖν *Dic igitur*, id quod nusquam alibi invenio, nisi quod videatur ex Matthæo irrepsisse. v. 20. ἑπτὰ ἀδελφοὶ ἦσαν] Exemplaria 2. & 8. addunt οὖν *ergo*: quod Latine quidem legitur, sed additum ab Interprete claritatis gratia. v. 22. ἐσχάτη πάντων] Ita est & Latine.

In

In tribus manuſcriptis γ. ϛ. ϛ. eſt ἔσχατον, neutrum loco adverbii. v. 23. ἐν τῇ οὖν ἀναστάσει, ὅταν ἀναστῶσι] Ita legitur & Latine. Atqui ſecundum & octavum exemplaria, Latino hic diſſentientia, omittunt hæc verba ὅταν ἀναστῶσι *cum reſurrexerint*, conformiter Syro: videri enim poſſint ſuperflua. v. 27. οὐκ ἔστιν ὁ θεὸς θεὸς νεκρῶν] Sic quidam repetunt nomen θεὸς, quemadmodum Græce Matthæus: alii non repetunt, ut nec Latina & Syra. v. 28. εἰδὼς ὅτι καλῶς αὐτοῖς ἀπεκρίθη] Exemplaria 6. & 8. pro εἰδὼς *intelligens*, legunt ἰδὼν *videns*, conformiter Latino ac Syro. v. 31. καὶ δευτέρα ὁμοία, αὕτη] Codices quintus & 7. pro primo caſu αὕτη, legunt 3. αὐτῇ, quo modo eſt etiam Syriace ac Latine. v. 34. ἰδὼν αὐτὸν] Exemplaria 6. & 8. omittunt pronomen αὐτὸν, ſimiliter editioni Latinæ, quod alia pleraque addunt ſimiliter Syriacæ. v. 40. καὶ προφάσει μακρὰ προσευχόμενοι] Non eſt ſcribendum nomen μακρᾷ, loco adverbii μακρά. v. 44. ἐκ τοῦ περισσεύοντος αὐτοῖς ἔβαλον] In 6. codice legitur ἐκ τοῦ περισσεύματος αὐτῶν ἔβαλον, id quod huic codici ſingulare eſt, quanquam congruentius fortaſſe, quia ſequitur ἐκ τῆς ὑστερήσεως, non autem ἐκ τοῦ ὑστεροῦντος.

CAP. XIII. V. 2. βλέπεις ταύτας] Quidam annotat in aliis exemplaribus legi plurale βλέπετε, quod tamen eſt etiam contra Latina & Syra. ibid. οὐ μὴ ἀφεθῇ] In exemplaribus 6. & 8. ſubjungitur ὧδε *hic*, quod etiam Syriace additur: ſed ut non legitur a pleriſque codicibus Græcis, ita neque a Latinis, ſecundum Marcum. v. 8. ἀρχαὶ ὠδίνων] In exemplaribus 2. 6. & 8. eſt numerus ſingularis ἀρχὴ, quemadmodum Latine. v. 11. μηδὲ μελετᾶτε] Unus codex 3. ſcribit προμελετᾶτε *præmeditemini*. v. 14. τὸ ῥηθὲν ὑπὸ Δανιὴλ τοῦ προφήτου] Legunt hoc plerique omnes Græci codices cum Syriacis, ſuffragantibus enarratoribus Græcis Theophylacto atq; Euthymio. Omittunt vero tanquam Matthæo proprium, duo Pariſienſium exemplaria, ſecundum (cui conſentit noſtra ad Vaticanum collatio) & octavum, cum Latina editione, cui adſtipulatur D. Auguſtinus epiſtola 80 & lib. 2. De conſenſu cap. 77. v. 25. καὶ οἱ ἀστέρες τοῦ οὐρανοῦ ἔσονται ἐκπίπτοντες] Sic habent pleraque omnia exemplaria. In duobus 3. & 6. legitur καὶ οἱ ἀστέρες ἔσονται ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πίπτοντες. Huic lectioni Syra, illi Latina volunt. v. 26. μετὰ δυνάμεως πολλῆς καὶ δόξης] Sic legunt etiam Latina & Syra. Quare minus probabilis eſt lectio exemplarium 3. 5. 9. poſtponentium τὸ πολλῆς, voci δόξης. v. 28. καὶ ἐκφύῃ τὰ φύλλα] Sic ſcribunt exemplaria 1. 3. 6. & Regia poſt primum, ἐκφύῃ pro ἐκφυῇ, verbum pro nomine. v. 32. καὶ τῆς ὥρας] In ſex Pariſienſium manuſcriptis pro καὶ legitur disjunctiva ἤ. v. 34. καὶ δοὺς τοῖς δούλοις αὐτοῦ τὴν ἐξουσίαν] Quidam annotat, in quibuſdam codicibus, pro ἐξουσίαν *poteſtatem*, ſcribi οὐσίαν *ſubſtantiam*: quod certe Euthymii textus habet, quanquam Commentarius non agnoſcat. Cæteroqui & Græce & Latine & Syriace eſt ἐξουσίαν *poteſtatem*.

CAP. XIV. V. 2. ἔλεγον δὲ] Octavus codex pro δὲ legit γὰρ, ut Latina editio. v. 6. εἰργάσατο ἐν ἐμοί] Ita legunt plerique omnes libri ἐν ἐμοί, pro eo quod alii εἰς ἐμέ, quemadmodum non v. 8. ἔσχεν pro εἶχεν. v. 14. ποῦ ἐστι τὸ κατάλυμα] Exemplaria 6. & 8. addunt pronomen μου cum editione Latina; alia pleraque omnia omittunt cum Syriaca. v. 15. ἐστρωμένον, ἕτοιμον] Septimum Pariſienſium exemplar omittit ἕτοιμον, conformiter Latino; Alia omnia addunt, conſentanee Syro. Lege Commentarium. v. 16. καὶ εὗρον καθὼς] Secundus codex pro εὗρον legit ἐποίησαν, contra omnium fidem. v. 19. καὶ ἄλλος, μήτι ἐγώ; Quidam annotat, hæc verba defuiſſe in duobus codicibus: ut ſane deſunt Latine ac Syriace, & ſeries ipſa contextus loquitur ea redundare. v. 21. ὁ μὲν υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑπάγει] Exemplar 4. addit ὁ μὲν οὖν υἱός, 2. vero pro ὑπάγει ſcribit παραδίδοται: quibus in rebus ſunt ſingularia. v. 22. λάβετε, φάγετε] Exemplaria 2. & 8. omittunt φάγετε, conformiter editionibus Latinæ & Syriacæ. v. 25. ἀμὴν λέγω ὑμῖν] Tria exemplaria addunt conjunctionem δὲ. V. 27. τὰ πρόβατα] Non addas τῆς ποίμνης, quod ex Matthæo quidam huc adſcripſerunt. v. 29. καὶ εἰ πάντες σκανδαλισθήσονται ἐν σοί] Regia Biblia ex Complutenſibus addunt ἐν σοὶ *in te*, quod alia omittunt. v. 30. ὅτι σὺ σήμερον] Plerique libri omittunt pronomen σὺ, quod tamen & Latine & Syriace additur, non parva cum Emphaſi. v. 31. ὁ δὲ ἐκ περισσοῦ] Secundum exemplar pro ἐκ περισσοῦ ſcribit περισσῶς. v. 34. καὶ λέγει αὐτοῖς] Quædam exemplaria hoc jungunt verſui præcedenti, lectum per infinitivum καὶ λέγειν αὐτοῖς. ibid. καὶ γρηγορεῖτε] Non addas μετ' ἐμοῦ, quod neque Latine aut Syriace legitur. Veriſimile eſt acceptum ex ſimili loco Matth. 26. v. 38. v. 35. ἔπιπτεν ἐπὶ τῆς γῆς] Non interjicias ἐπὶ πρόσωπον, quod ſimiliter acceptum eſt ex Matth. 26. v. 39. Nam Marcus ejus loco ait ἐπὶ τῆς γῆς. v. 36. ἀλλ' οὐ τί ἐγὼ θέλω] Non eſt omittendum verbum θέλω. v. 37. οὐκ ἴσχυσας] Quidam libri legunt numero plurali οὐκ ἰσχύσατε, ſed male, etiam contra Latina & Syra: Matthæi enim eſt ἰσχύσατε cap. 26. 40. v. 40. βεβαρημένοι] Pro hac voce aliquot libri ſubſtituunt καταβαρυνόμενοι. v. 43. παραγίνεται Ἰούδας] Exemplar 3. addit ὁ Ἰσκαριώτης, conformiter Latino & Syro. ibid. παρὰ τῶν ἀρχιερέων] Exemplar 6. præponit ἀπεσταλμένοι, quod ſubaudiri poteſt, addi non debet. v. 45. χαῖρε ῥαββί] Plerique omnes libri, omiſſo χαῖρε, congeminant ῥαββί, conformiter Syro. Quidam annotat, in duobus exemplaribus, tantum ſcriptum fuiſſe ῥαββί, idque ſemel, quibus Latinæ editionis vetuſta exemplaria ſuffragantur. Regii codices legunt quod diximus, χαῖρε ῥαββί, quemadmodum legitur ſecundum Matthæum cap. 26. v. 49. v. 51. καὶ κρατοῦσιν αὐτὸν οἱ νεανίσκοι] Regia, ut pleraque alia exemplaria, addunt οἱ νεανίσκοι, quod tamen omittunt manuſcripta 2. & 8. Latina & Syriaca editionibus ſuffragantibus. v. 53. πρὸς τὸν ἀρχιερέα] Tertio codici, explicationis gratia, additum eſt Καϊάφαν ex Matthæo, quanquam etiam Syriace legatur. v. 59. καὶ οὐδὲ οὕτως ἴση ἦν ἡ μαρτυρία αὐτῶν] Quidam legunt plurali numero καὶ οὐδὲ οὕτως ἴσαι ἦσαν αἱ μαρτυρίαι αὐτῶν contra antiquorum codicum fidem. v. 62. μετὰ τῶν νεφελῶν] Exemplar ſextum habet ἐπὶ τῶν νεφελῶν, quod eſt Matthæi cap. 26. v. 64. v. 64. ἠκούσατε τῆς βλασφημίας] Exemplar ſextum interjicit πάντως *omnino*. v. 65. προφήτευσον] In eodem exemplari ſequitur τίς ἐστιν ὁ παίσας σε: verum illud ex Matthæo aut Luca acceptum eſt.

CAP. XV. V. 3. οἱ ἀρχιερεῖς πολλά] Sequitur in editione Complutenſi, & quæ ex ea eſt Regia, αὐτὸς δὲ οὐδὲν ἀπεκρίνατο, ſed quod Latinus textus & Syrus, cum pleriſque omnibus Græcis exemplaribus, haud agnoſcunt. Veriſimile eſt additum ab aliquibus fuiſſe ex Matth. 27. v. 12. v. 4. Pro καταμαρτυροῦσιν] Exemplar ſecundum ſcribit κατηγοροῦσιν, quod proprius accedit ad verſionem vulgatam *accuſant*. v. 11. ἀνέσεισαν τὸν ὄχλον] Quidam annotat a nonnullis legi ἀνέπεισαν *perſuaſerant*: verum illud ex Matth. 27. v. 20. acceptum eſſe, veriſimile eſt. v. 16. ἔσω τῆς αὐλῆς] Exemplar 2. legit εἰς τὴν αὐλήν. v. 18. ἀσπάζεσθαι αὐτὸν] Non addas καὶ λέγειν, quod neque Latine aut Syriace legitur. ibid. χαῖρε ὁ βασιλεῦ] Ita optimi quique codices, ὁ βασιλεὺς legunt primo caſu, pro quinto βασιλεῦ: ponitur enim nonnunquam primus loco quinti. v. 22. καὶ φέρουσιν αὐτὸν] Exemplar ſecundum legit ἄγουσιν pro φέρουσιν, explicationis gratia. ibid. ἐπὶ γολγοθᾶ τόπον] Codices 3. 4. 7. ſcribunt γολγοθᾶν, Græco more inflexum. v. 24. διεμέριζον τὰ ἱμάτια αὐτοῦ] Sex exemplaria, pro imperfecto διεμέριζον habent præſens διαμερίζονται. v. 29. οὐὰ ὁ καταλύων τὸν ναὸν] Non legas οὐαὶ *væ*, quod eſt male precantis, pro οὐὰ *vah*, quod eſt irridentis. v. 30. σῶσον σεαυτὸν, καὶ κατάβα] Exemplar octavum ſcribit σῶσον σεαυτὸν καταβάς, quemadmodum Latina editio. v. 31. ἑαυτὸν οὐ δύναται σῶσαι] Omnia Pariſienſium manuſcripta addunt notam interrogationis. v. 32. σταυρωθέντες] In ſexto codice additur pronomen αὐτῷ *ei*, ſicut etiam Syriace. v. 34. ὁ θεός μου, ὁ θεός μου] Non eſt omittendum alterum μου. v. 36. λέγων· ἄφετε, ἴδωμεν] Syrus habet pluraliter καὶ ἔλεγον, exemplaria 2. & 4. ſcribunt ſingulariter ἄφες. Videri igitur queat legendum καὶ ἔλεγον· ἄφες, ἴδωμεν, propter rationes in Latinis varietatibus declaratas. v. 43. καὶ τολμήσας] Non eſt omittenda conjunctio καὶ, quæ multis codicibus omittitur. v. 46. καὶ ἀγοράσας σινδόνα] in nono exemplari legitur ὁ δὲ Ἰωσὴφ ἀγοράσας σινδόνα, quemadmodum habent Latina & Syriaca editiones.

CAP. XVI. V. 2. ἀνατείλαντος τοῦ ἡλίου] Exemplar tertium præponit ἔτι. v. 6. τὸν ἐσταυρωμένον] Quidam addunt notam interrogationis, ſed minus apte, quod videtur: vaticinatur enim Angelus, quid illæ in animo habeant. v. 8. καὶ ἐξελθοῦσαι] Sequitur in quibuſdam libris ταχὺ, quod meliores omittunt: veriſimile eſt, acceptum ex Matth. 28. v. 8. v. 9. ἀναστὰς δὲ] D. Hieronymus epiſtolæ 150. ad Hedibiam quæſtione tertia, teſtatur hunc locum, ab his verbis uſque ad finem hujus Evangelii, a pleriſque Græciæ libris ſuo tempore abſuiſſe: & Euthymius hoc loco: *Quidam*, inquit, *interpretum aſſerunt, hoc loco completum eſſe Marci Evangelium*; ut certe Victor Antiochenus illud huc uſque nec ultra enarrat. Atqui, ut omnes hodie, tam Græci quam Latini & Syriaci libri, hoc capitulum legunt, ſuffragantibus veteribus Patribus & Græcis & Latinis, a quibus paſſim citatur, prout ab Irenæo libri tertii adverſus hæreſes cap. 11. Athanaſio in Synopſi divinæ ſcripturæ, Auguſtino lib. 3. de conſ. Evang. & Theophylacto in proprio commentario, univerſum citra hæſitationem vel exponitur vel agnoſcitur: ita nihil dubitandum eſt de ejus auctoritate, poſtquam a Catholica Eccleſia receptum eſt, nominatim a Conſilio Tridentino ſeſſione quarta. Occaſionem autem huic varietati dederat, quod hæretici quidam, Manichæi; veriſimile eſt; huic capitulo, ubi dicitur verſu 14. *quia iis qui viderant eum reſurrexiſſe, non crediderunt*, adjecerant hæc verba: *Et illi ſatisfaciebant, dicentes; Seculum iſtuc iniquitatis & incredulitatis ſubſtantia eſt, quæ non ſinit per immundos ſpiritus veram Dei apprehendi virtutem, idcirco jam nunc revela juſtitiam tuam*; D. Hieronymo teſte lib. 2. adverſus Pelag. c. 6. Quæ cum ſpuria ac proinde omittenda eſſe facile deprehenderetur: factum eſt ut & cætera ab imperitis hac occaſione omiſſa ſint. Quia autem illis omiſſis mutilum cenſebatur hoc Evangelium (ut vere erat) eo quod non apte finiretur; hinc alii quidam, congrui finis loco, adjecerunt πάντα δὲ τὰ παρηγγελμένα, τοῖς περὶ τὸν Πέτρον συντόμως ἐξήγγειλαν. μετὰ δὲ ταῦτα, καὶ αὐτὸς ὁ Ἰησοῦς, ἀπὸ ἀνατολῆς καὶ ἄχρι δύσεως, ἐξαπέστειλε δι' αὐτῶν τὸ ἱερὸν καὶ ἄφθαρτον κήρυγμα τῆς αἰωνίου σωτηρίας· quod eſt, *Omnia autem quæ ipſis fuerant nuntiata, continuo Petro & iis qui cum illo renuntiarunt. Poſtea vero etiam ipſe Jeſus, ab Oriente ad Occidentem uſque, promulgavit per eos ſacram illam & incorruptam prædicationem æternæ ſalutis*: quæ omnia adulterina ſunt, & ab alio prorſus auctore quam Marco profecta. Quare non eſt recedendum, ab ea quæ hodie vulgata eſt, Græcorum, Latinorum, Syriacorumque librorum editione, in qua nihil eſt, quod vel cum cæterorum Evangeliſtarum narratione pugnet, vel diverſi a Marco auctoris ſtylum arguat. ibid. ἀναστὰς δὲ] Regium exemplar ſubjungit ὁ Ἰησοῦς, ſed pleraque illud omittunt cum Syro. Nam & Latina editio variat. ibid. πρωῒ, πρώτῃ σαββάτου] Exemplaria tertium & ſextum ſcribunt numero plurali σαββάτων. v. 19. ὁ μὲν οὖν κύριος] Tertius codex ſubjungit Ἰησοῦς, quod ſimiliter Latine & Syriace additur. v. 20. ἐκεῖνοι δὲ ἐξελθόντες] Pro ἐξελθόντες, in quinto exemplari ſcribitur ἀκούσαντες, nulla, quod noverim, fide.

Notæ ad Varias Lectiones Editionis Græcæ Evangelii ſecundum LUCAM.

CAP. I.

VErſ. 22. καὶ διέμενε κωφὸς] In aliis libris, pro aoriſto, qui Latinæ editioni conſonat, eſt præteritum imperfectum διέμενε. v. 34. πῶς ἔσται τοῦτο] Exemplaria quartum, ſextum, nonum, addunt μοι pronomen (πῶς ἔσται μοι τοῦτο) quod alia omittunt conformiter Latino & Syro. v. 35. τὸ γεννώμενον ἐκ σοῦ ἅγιον] Non eſt omittendum ἐκ σοῦ, tametſi a multis omittatur, quod veteres Græci agnoſcunt & urgent, quemadmodum oſtendimus ad varietates Latinas. v. 37. παρὰ τῷ θεῷ] Ex ſeptimo codice non omittas τῷ, quod etiam Latine exſtat. v. 49. ἐποίησέ μοι μεγαλεῖα] In octavo exemplari eſt μεγάλα. v. 50. εἰς γενεὰς γενεῶν] Exemplaria 4. & 12. ſcribunt εἰς γενεὰν καὶ γενεὰν: quomodo & exemplar quoddam Latinum legit. Octavum habet εἰς γενεὰς καὶ γενεὰς· quomodo fere manuſcripta Latina *in progenies & progenies*. v. 55. εἰς τὸν αἰῶνα] In quinto exemplari legitur ἕως αἰῶνος. v. 64. καὶ ἡ γλῶσσα αὐτοῦ διηρθρώθη] A pleriſque omnibus libris omittitur

omittit vox διεφθάρη, conformiter Latino & Syro. v. 66. καὶ χεὶρ κυρίου] Octavum exemplar interjicit γὰρ (καὶ γὰρ χεὶρ) ut Latinæ consonet editioni. v. 75. πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς ἡμῶν] Codices secundus & octavus omittunt τῆς ζωῆς, conformiter Latino ac Syro.

CAP. II. V. 3. εἰς τὴν ἰδίαν πόλιν] Exemplar secundum pro πόλιν scribit πατρίδα, qua in re est singulare. v. 5. τῇ μεμνηστευμένῃ αὐτῷ γυναικὶ] Exemplaria secundum & octavum omittunt vocem γυναικὶ, conformiter Syro. Atqui ut pleraque Græca, ita omnia Latina exemplaria illud addunt: videturque de industria sublatum, ab iis qui existimarint, contraria esse μεμνηστευμένην & γυναῖκα. v. 15. καὶ οἱ ἄνθρωποι οἱ ποιμένες] Rursus exemplar octavum omittit καὶ οἱ ἄνθρωποι, idque conformiter Latino & Syro. v. 21. τοῦ περιτεμεῖν αὐτὸν] Hoc modo ut in Regiis, ita in pluribus est libris, etiam secundo & octavo. Atqui aliis plerisque, qui pro relativo αὐτὸν scribunt nomen τὸ παιδίον, adstipulantur Syra. Similis varietas invenitur Latine. v. 22. τοῦ καθαρισμοῦ αὐτῆς] Hoc modo legunt Regia Biblia ex Complutensibus, αὐτῆς fœmininum numeri singularis, consentiente editione Latina. Alii plerique Græci libri, pro singulari αὐτῆς, scribunt plurale αὐτῶν, consentiente Syriaca editione, & legentibus non solum, verumetiam interpretantibus, Origine homil. 14. in Lucam, & Euthymio in proprio hujus loci commentario. v. 24. κατὰ τὸ εἰρημένον] Quintum exemplar habet γεγραμμένον. v. 33. καὶ ἦν Ἰωσὴφ] Pro Ἰωσὴφ octavus codex habet ὁ πατὴρ, sicut Latina editio: aliis codicibus retinentibus Ἰωσὴφ, suffragatur Syra. v. 34. καὶ εὐλόγησεν αὐτοὺς] Non legas ex nono codice singulare αὐτὸν, pro plurali αὐτοὺς, quod est in aliis omnibus, adstipulantibus editionibus Latina & Syrica, & Theophylacto diserte interpretante. v. 37. χήρα ὡς ἐτῶν] Sic cum Regiis pleraque omnia exemplaria, conspirante Syro: in octavo & 14. pro ὡς est ἕως, quæ fuit lectio Latini Interpretis. v. 38. λύτρωσιν ἐν Ἱερουσαλὴμ] Pro ἐν Ἱερουσαλὴμ exemplar Vaticanum habet τοῦ Ἰσραὴλ, exemplar quartum Parisiensium ἐν τῷ Ἰσραὴλ. Similis varietas exstat Latine. v. 40. καὶ ἐκραταιοῦτο πνεύματι] Secundus codex cum editione Latina omittit πνεύματι, quod & Titus enarrator omittit, subaudit enim corpore. Alii codices addunt cum editione Syriaca, quod etiam Theophylactus, & clarius Euthymius, interpretantur. Supra 1. v. 80. ab omnibus concorditer de Johanne legitur. v. 42. ἀναβάντων αὐτῶν] In octavo codice est præsens ἀναβαινόντων, ut Latine ascendentibus. v. 43. καὶ οὐκ ἔγνω Ἰωσὴφ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ] Rursus in octavo codice est καὶ οὐκ ἔγνωσαν οἱ γονεῖς αὐτοῦ, sicut Latine & non cognoverunt parentes ejus.

CAP. III. V. 1. ἡγεμονεύοντος Ποντίου] Secundum exemplar pro ἡγεμονεύοντος dicit ἐπιτροπεύοντος, quod est procurante, quomodo Latine legitur. v. 8. καὶ μὴ ἄρξησθε λέγειν] In octavo codice scriptum erat, ut secundum Matthæum, δόξητε pro ἄρξησθε. v. 10. τί οὖν ποιήσομεν] Non addas vel hic vel infra, v. 12. ex secundo codice ἵνα σωθῶμεν ut salvemur, quod nullus alius legit. v. 12. βαπτισθῆναι] Codices tertius & quintus addunt ὑπ' αὐτοῦ, quod alibi non lego. v. 18. παρακαλῶν] Hanc vocem exponens secundus codex legit παραινῶν. v. 19. τῆς γυναικὸς τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ Φιλίππου] Parisiensium exemplaria 4. 6. 7. 8. 9. & Euthymii scholiastæ textus, omittunt nomen Φιλίππου: quod quæ legunt, alia habent ante, alia post τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ. Vide Latinas varietates. ibid. ὧν ἐποίησε] Secundum exemplar legit ὧν ἐποίει quæ faciebat. v. 23.] Pro ἀρχόμενος incipiens, Euthymius legit & exponit ἐρχόμενος veniens seu incedens, nulla verisimilitudine. v. 26. τοῦ Σεμεΐ, τοῦ Ἰωσὴφ] Sic est in plerisque libris, suffragantibus Latinis & Syricis. In tribus Parisiensium pro Ἰωσὴφ est Ἰωσίχ. v. 29. τοῦ Ἰωσῆ, τοῦ Ἐλιέζερ] In octavo codice, pro Ἰωσῆ, quomodo est & Syriace, legitur Ἰησοῦ, quomodo Latine: in alio est Ἰησῶ. ibid. τοῦ Ἰωρεὶμ, τοῦ Ματθὰτ] Non legas Ματθὰ pro Ματθάτ. v. 36. τοῦ Καϊνὰν, τοῦ Ἀρφαξὰδ] Nihil moratus Theodorus Beza auctoritatem sive Evangelistæ sive LXXII Interpretum, manu temeraria, ne dicam sacrilega, expunxit omisitque τοῦ Καϊνὰν, sequutus, quod ait, auctoritatem Mosis.

CAP. IV. V. 5. τὰς βασιλείας τῆς οἰκουμένης] Exemplaria secundum & quartum, pro τῆς οἰκουμένης, legunt τοῦ κόσμου, quod Matthæi est c. 4. v. 8. v. 7. σὺ ἐὰν οὖν προσκυνήσῃς] Exemplar tertium ex Matthæo addit πεσών. ibid. ἔσται σου πάντα] Sic legunt, Regium, Complutense, & omnia vetusta Parisiensium exemplaria. In aliis pro πάντα est πάντων, quo modo Latine legitur. v. 8. καὶ ἀποκριθεὶς αὐτῷ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς· ὕπαγε ὀπίσω μου Σατανᾶ, γέγραπται, προσκυνήσεις. Hæc verba ὕπαγε ὀπίσω μου Σατανᾶ, Græci codices, Vaticanus, & Parisiensium secundus, septimus, octavus non agnoscunt, ut neque editiones Latina & Syriaca, nec Tractatores, Origenes, Ambrosius, Beda, & posteriores Latini. Probabile est huc ex Matthæo fuisse adscriptum, tametsi Euthymius legat. Similiter addiderunt quidam γὰρ conjunctionem post verbum γέγραπται, quam, præter nostra, octo Parisiensium exemplaria omittunt, suffragantibus similiter Latina & Syrica editionibus. v. 11. καὶ ὅτι ἐπὶ χειρῶν] Quidam transfodiunt conjunctionem ὅτι, ut non legitur in Psalmo, neque hic Syriace. Cæterum Interpres Latinus eam hoc loco legit. v. 22. καὶ ἐθαύμαζον] Sextus codex addit οἱ ὄχλοι turbæ, superflue. v. 35. εἰς μέσον] Sequitur in secundo exemplari καὶ κραυγάσαν & exclamasset, quod ex Mar. 4. v. 26. acceptum videtur. v. 36. τοῖς ἀκαθάρτοις πνεύμασι] Exemplar sextum pro πνεύμασι scribit δαίμοσι, qua in re est singulare. v. 38 εἰς τὴν οἰκίαν Σίμωνος] Secundum exemplar addit καὶ Ἀνδρέου, ex Marco, contra omnium fidem. v. 41. ἐξήρχετο δὲ καὶ δαιμόνια] Male addit quartus codex πολλὰ multa.

CAP. V. v. 5. ἐπιστάτα] Secundus codex scribit διδάσκαλε, quæ interpretatio est veræ lectionis. ibid. χαλάσω τὸ δίκτυον] Exemplaria 4. 8. legunt numero plurali τὰ δίκτυα retia. v. 7. ὥστε βυθίζεσθαι αὐτά] Secundus codex addit παρά τι pene, cum Syro & quibusdam Latinis codicibus. v. 17. εἰς τὸ ἰᾶσθαι αὐτοὺς] Ita est etiam tam Syriace quam Latine, necnon apud enarratorem Euthymium manifeste. Annotat porro quidam, se legisse in uno codice αὐτὸν pro αὐτοὺς, eamque putat germanam esse lectionem, ut αὐτὸν referat Ἰησοῦν, & a parte anteriori construatur; hoc sensu: Adfuissem illic virtute Domini, ut ipse Jesus sanaret eos, nempe qui opus habebant. v. 19. καὶ μὴ εὑρόντες ποίας] Meliores libri hoc modo legunt, omisso διὰ (διὰ ποίας) quod addunt alii. v. 22. ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν] Secundus codex addit πονηρὰ, sequutus errorem scribarum Latinorum, potius quam Matthæi evangelium. Vide Latinas varietates. v. 24. εἶπε τῷ παραλελυμένῳ] In octavo codice est τῷ παραλυτικῷ. v. 25. ἄρας ἐφ' ᾧ κατέκειτο] Secundi Exemplaris scriptor dedit ἄρας τὴν κλίνην, imitatus quorundam Latinorum librorum lectionem. Vide Latinas varietates. v. 30. οἱ γραμματεῖς αὐτῶν] Quidam libri omittunt αὐτῶν, conformiter Syro: sed melioribus, qui id legunt cum Euthymii textu, Latina consonant. v. 36. σχίζει, καὶ τῷ παλαιῷ οὐ συμφωνεῖ] Ita est & Latine: Rumpit & veteri non convenit. Porro exemplaria 2. 4. & 8. legunt futuro tempore, σχίσει, συμφωνήσει, rumpet, conveniet.

CAP. VI. V. 5. καὶ τοῦ σαββάτου] Sequitur in exemplari Parisiensium secundo, τῇ αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ θεασάμενός τινα ἐργαζόμενον τῷ σαββάτῳ, εἶπεν αὐτῷ· Ἄνθρωπε, εἰ μὲν οἶδας τί ποιεῖς, μακάριος εἶ· εἰ δὲ μὴ οἶδας, ἐπικατάρατος καὶ παραβάτης εἶ τοῦ νόμου. quod est: Eodem die cum quendam conspexisset operantem sabbato, dixit ei, Homo, siquidem nosti quid agas, beatus es: sin autem non nosti, execrabilis es & trangressor legis. Verum hæc ab Ecclesia non agnoscuntur. v. 6. ἐν ἑτέρῳ] Plerique libri præponunt καὶ, quod Latine etiam legitur. v. 7. παρετήρουν δὲ] Additur in aliis Græcis libris αὐτὸν· quod Syriace exstat, Latine non. ibid. εἰ ἐν τῷ σαββάτῳ θεραπεύσει] Quidam addunt αὐτὸν, quod alii rectius omittunt. ibid. ἵνα εὕρωσι κατηγορίαν αὐτοῦ] Codices 3. 5. & 8. addunt κατ' (κατ' αὐτοῦ) quod si non legendum, at subaudiendum videtur. v. 9. ἐπερωτήσω ὑμᾶς] In 8. codice legitur præsenti tempore ἐπερωτῶ, ut fere Latine interrogo. Syriace est futurum. ibid. τί ἔξεστι] Sic est in plerisque omnibus Græcis & Syriacis libris. Porro idem ille octavus codex legit εἰ ἔξεστι, quemadmodum Latina. Vide Commentarium. ibid. ἢ ἀποκτεῖναι] Non pauci libri, Latino Syroque adstipulante, legunt ἢ ἀπολέσαι. v. 10. ὁ καὶ ἐποίησεν οὕτω] Secundum exemplar horum loco legit καὶ ἐξέτεινε. Vide Commentarium. ibid. ἡ χεὶρ αὐτοῦ ὑγιὴς] Rursus exemplar secundum omittit ὑγιὴς, quemadmodum Syrus: & quanquam adscriptum illud hic esse opiner ex Matthæo, ex illius tamen unius Græci exemplaris auctoritate, nolim Græce omitti. Vide varietates Latinas. v. 26. καὶ ὅταν καλῶς εἴπωσιν ὑμᾶς οἱ ἄνθρωποι] Quidam libri addunt ὑμῖν post καὶ & πάντες ante οἱ ἄνθρωποι, sed nulli ex antiquis Parisiensium. Syriace legitur ὑμῖν, sed omittitur πάντες· Latine contra, πάντες fere legitur, fere autem omittitur ὑμῖν. v. 28. προσεύχεσθε ὑπὲρ] Quidam libri præmittunt καὶ conjunctionem, quemadmodum Syrus. v. 37. καὶ μὴ κρίνετε] Quintum & septimum Parisiensium exemplaria, conformia Latino & Syro, omittunt conjunctionem καί. v. 39. εἶπε δὲ παραβολὴν] Octavus codex addit καὶ παραβολὴν, quemadmodum est Latine.

CAP. VII. V. 11. καὶ ἐγένετο ἐν τῇ ἑξῆς] Octavus codex habet ἐν τῷ ἑξῆς, ut subaudias καιρῷ, juxta id quod Latinus Interpres vertit Deinceps. Receptæ lectioni favet Syrica editio, exprimens vocem ἡμέρᾳ· Et factum est die postero. ibid. οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἱκανοὶ] Secundus & octavus codices omittunt ἱκανοὶ, quemadmodum Latini & Syriaci. v. 15. τὸν λαὸν αὐτοῦ] Tertius & quintus codices addunt εἰς ἀγαθὸν, quod non est hujus loci. v. 18. περὶ πάντων τούτων] Sextus codex addit τῶν ἔργων αὐτοῦ, ex Commentario aliquo. v. 24. τῶν ἀγγέλων Ἰωάννου] Tres libri pro τῶν ἀγγέλων legunt μαθητῶν, 3. 5. 6. Huic lectioni Syrus, illi Latinus adstipulatur. v. 27. οὗτός ἐστι περὶ οὗ] Exemplar sextum addit γὰρ ex Matthæo. v. 28. μείζων ἐν γεννητοῖς γυναικῶν προφήτης] Exemplaria 3. 5. & 8. omittunt vocem προφήτης, quam & Theophylactus omisisse videtur, ut nec legitur apud Euthymium. Atqui cum plerisque omnibus Græcis libris, agnoscunt eam Latinus & Syrus veteres Interpretes, & inter veteres tractatores Ambrosius. Videri possit omissa fuisse ab eis qui Johannis laudem amplificare studuerint, præsertim cum Matthæus, cujus scriptura celebrior esset, nihil hujusmodi restrictionis addiderit. v. 31. τίνι οὖν ὁμοιώσω] Omnia Parisiensium Græca exemplaria, suffragantibus Syricis multisque Latinis, concorditer omittunt, id quod alia quædam his verbis præponunt εἶπε δὲ ὁ κύριος. v. 41. δύο χρεωφειλέται] Secundum exemplar præmittit ὁ δὲ εἶπε· quod non esse legendum, sed subaudiendum, cætera exemplaria Græca cum Latinis docent, tametsi Syrus expresserit: Dixit ei Jesus. v. 45. αὕτη δὲ ἀφ' ἧς εἰσῆλθεν] Legendum ut 6. & 14. codices, εἰσῆλθεν tertia persona, pro eo quod in plerisque omnibus est libris εἰσῆλθον, prima. Vide Latinas varietates.

CAP. VIII. V. 1. κατὰ πόλιν καὶ κώμην] Contra omnium fidem est in quarto codice χώραν pro κώμην. ibid. καὶ οἱ δώδεκα σὺν αὐτῷ] Male addit quintus codex ἀπόστολοι. v. 2. αἳ ἦσαν τεθεραπευμέναι] Nihilo majoris momenti est quod sequitur in sexto antigrapho ἀπὸ νόσων καὶ μαστίγων καὶ· hæc enim in eo comprehenduntur quod mox sequitur καὶ ἀσθενειῶν. v. 3. αἵτινες διηκόνουν αὐτῷ] Exemplaria 4. 7. 9. 12. & 14. pro singulari αὐτῷ, legunt plurale αὐτοῖς, cum Syro. Latina editio & ipsa nonnihil variat. v. 5. κατεπατήθη αὐτὸ] Euthymii textus præponit καὶ pro etiam, quod alibi non lego. v. 9. λέγοντες τίς εἴη ἡ παραβολὴ αὕτη] Plerique libri præponunt λέγοντες, quod omittitur a 2. & 8. exemplaribus, adstipulantibus editionibus Latina & Syra: nec videtur loco convenire, nisi pro εἴη legas ἐστὶ, ita ut sit recta oratio. v. 18. δοθήσεται αὐτῷ] Exemplar secundum subjungit καὶ περισσευθήσεται, quod non est hujus loci, sed Matthæi 13. v. 12. v. 20. καὶ ἀπηγγέλη αὐτῷ λεγόντων] Unus Græcus codex omittit λεγόντων cum Latino Interprete. Duo alii legunt αὐτῶν pro αὐτῷ, ut sit ipsis dicentibus. Syrus horum loco aliud non habet quam, Et dixerunt illi. v. 24. ἐπιστάτα] Plerique Græci codices, suffragantibus Syricis, geminant nomen ἐπιστάτα, quemadmodum fieri solet ab iis qui in extremo periculo constituti citam alicujus opem implorant. Porro Græcus Regii operis textus, & alii quidam, ut Latina editio, semel scripsisse contenti sunt. ibid. καὶ ἐπαύσαντο] Ita numero inquam multitudinis, fere legunt codices Græci, suffragantibus Syricis. Duo autem, tertius & quintus, ita ut Latine est, ἐπαύσατο habent, numero singulari. ibid. καὶ ἐγένετο γαλήνη] Non est addendum μεγάλη, quod in quibusdam hic legitur, ex prioribus Evangelistis assumptum. v. 26. εἰς τὴν χώραν τῶν Γαδαρηνῶν] In 8. exemplari est Γεργεσηνῶν; in secundo Γερασηνῶν, ex arbitrario arbitraria, quod existimo, emendatione: tametsi 8. exemplar sibi constet infra ver. 37. & utrumque Marc. 5. v. 1. ubi hac de varietate latius. v. 31. εἰς τὴν ἄβυσσον ἀπελθεῖν] In sexto & nono est εἰσελθεῖν, erronee, quod arbitror. v. 32. ἀγέλη χοίρων ἱκανῶν βοσκομένων] Ita est & Latine: Grex porcorum multorum pascentium. Porro secundus, tertius & quintus codices habent βοσκομένη pascens, quo modo etiam Syrum scriptum & versum est. v. 34. τὸ γεγενημένον] In aliis est τὸ γενόμενον. v. 42. οἱ ὄχλοι

ζωόπτησον αὐτὸς] In octavo codice eſt ζωόπτησον. v. 43. ἥτις ἰατροῖς προσαναλώσασα] Ita legitur in optimis quibuſque libris, pro eo quod in aliis ἥτις εἰς ἰατρούς. v. 51. οὐδένα εἰσῆ Πέτρον] Octavus codex addit οὐδένα ζωὺ αὐτῷ neminem ſecum, conformiter Latino. ibid. ϗ Ἰωάννlω ϗ Ἰάκωβον] Ab aliis libris præponitur Jacobus: qui ordo Latinis & Syricis libris conſonat. ibid. ϗ τὸν πατέρα τῆς παιδὸς] In ſecundo exemplari eſt τῦ κορασίου. v. 52. οὐκ ἀπέθανε] Sic legitur etiam Latine. Octavum exemplar habet οὐ γὰρ ἀπέθανεν, non enim mortua eſt. v. 54. ἐκβαλὼν ἔξω πάντας ϗ] Secundum & octavum exemplaria, omiſſis his verbis, legunt αὐτὸς δὲ κρατήσας. Latino conſentanee: qua de re latius in Commentario.

CAP. IX. V. 1. τοὺς δώδεκα μαθητὰς αὐτοῦ] Octavus codex pro μαθητὰς habet ἀποςόλους, quemadmodum Latina editio. Syrus neutrum habet. v. 3. μήτε ῥάβδους] Rurſus 8. codex conformiter Latino legit ῥάβδον numero ſingulari. V. 4. ϗ ἐκεῖθεν ἐξέρχεσθε] Quemadmodum eſt Latine unus codex qui omittat negationem: ita Græce unus (9) qui addat ϗ ἐκεῖθεν μὴ ἐξέρχεσθε. v. 11. ἰᾶτο] In 6. & 8. codicibus eſt ἰάσατο. v. 15. ϗ ἀνέκλιναν ἅπαντας] In aliis pro quarto caſu eſt primus ἅπαντες. Vide Latinas varietates. v. 16. εὐλόγησεν αὐτοὺς] Rejiciendum eſt illud quod additur a 2. exemplari προσηύξατο ϗ εὐλόγησεν oravit & benedixit: nullius eſt enim auctoritatis. v. 17. ϗ ἤρθη τὸ περισσεῦσαν. In 2. & 4. eſt τὸ περίσσευμα, quod idem unum eſt. v. 23. καθ' ἡμέραν] Græcorum librorum, alii legunt particulam hanc; alii, primus, 4. 7. 9. 12. 14. demunt. His ſuffragantur enarratores Theophylactus & Euthymius, dum non attingunt: illis volunt veteres interpretes Latinus & Syrus, qui expreſſerunt. v. 31. τὴν ἔξοδον αὐτοῦ] D. Chryſoſtomus homilia in Matthæum 57. legit & exponit τὴν δόξαν αὐτοῦ. Euthymius notat ita legi in quibuſdam exemplaribus, exponens & ipſe, qui crux gloria fuerit Chriſti. Atqui vetus hoc fuiſſe mendum, ſatis loquuntur conſonantia hodie exemplaria Græca, conſpirantibus Latina & Syrica editionibus. v. 35. ὁ ἀγαπητὸς] Exemplaribus 6. & 8. additum eſt hic ex Matthæo ἐν ᾧ εὐδόκησα. v. 39. ϗ ἐξαίφνης κράζει] Subdit exemplar ſecundum ϗ ῥήσσει, ut Latinæ editioni reſpondeat, quæ ſimiliter ſubjicit & elidit. Cæteroqui non eſt iſtud ſive Græce ſive Syriace, viderique poſſit Latine huc eſſe adjectum ex ver. 42. ſubſequente. ibid. ζυντρίβον αὐτὸν] Minus probatur quod in quibuſdam codicibus eſt ζυντρίβοντος αὐτόν. v. 43. οἷς ἐποίησεν] Exemplar 8. ſcribit οἷς ἐποίει ut propius reſpondeat Latino, quaſi aoriſtus non poſſit imperfecto reddi. v. 47. ὁ δὲ Ἰησοῦς ἰδὼν] In quibuſdam codicibus eſt εἰδὼς cum cognoviſſet, quo modo & Syrus vertit idah. Atqui vulgaris lectio Latino conſonat. v. 50. μὴ κωλύετε] Sequitur in codicibus ſexto & 8. οὐ γάρ ἐστι καθ' ὑμῶν Non enim eſt adverſum nos: quod ſuperfluum eſſe non dubium eſt. v. 52. εἰς κώμlω Σαμαρειτῶν] Ita eſt etiam Syriace. Codex nonus pro κώμlω legit πόλιν, quemadmodum eſt Latine. v. 59. ἐπίτρεψόν μοι ἀπελθόντι] Quod exemplaria tertium, quartum, quintum & nonum, pro ἀπελθόντι legunt ἀπελθεῖν, Evangelii ſecundum Matthæum eſt. v. 62. ϗ βλέπων εἰς τὰ ὀπίσω] In tribus libris pro βλέπων eſt ςραφείς.

CAP. X. V. 1. ϗ ἑτέρους ἑβδομήκοντα] & v. 17. ὑπέστρεψαν δὲ οἱ ἑβδομήκοντα] Hæc eſt conſtans lectio Græcorum librorum, niſi quod unus eorum quos invenerimus, priori loco, alter poſteriori, ſcribit ἑβδομήκοντα δύο, ut Latini libri. Lege Notationes olim a nobis editas. v. 11. ἐκ τῆς πόλεως ὑμῶν] Quod ſequitur in exemplaribus, ſecundo, tertio, quinto, & octavo, εἰς τοὺς πόδας ἡμῶν, quamvis legatur apud Syrum, non videtur tamen hujus eſſe loci, ſed Matth. 10. v. 14. vel Marci 6. ver. 11. v. 20. χαίρετε δὲ] Non addas μᾶλλον. v. 21. ἠγαλλιάσατο τῷ πνεύματι] Exemplaria Græca 2. 3. & 8. addunt ἁγίῳ, ut Syriaca & integriora Latina. Vide Latinas varietates. v. 22. πάντα μοι παρεδόθη] Ante hæc verba legunt plerique Græci codices cum Syricis ϗ ςραφεὶς πρὸς τοὺς μαθητὰς εἶπε Et converſus ad diſcipulos dixit, Cæterum octavus Pariſienſium codex & noſter Regius, cum Latina editione, ea non agnoſcunt. Ac videri poſſint in textum relata, ex alicujus ad marginem adnotatione, volentis docere, eadem hic ſubaudienda, quæ mox verſu 23. exprimuntur: cum tamen potius, ex eo quod illic ſequantur, intelligere hic oporteat, Salvatorem, non ad diſcipulos ſe convertiſſe, ſed manſiſſe vultu ad Patrem in cœlos defixo. v. 23. κατ' ἰδίαν εἶπε] Secundus codex omittit κατ' ἰδίαν ut Latini, & ejus loco legit αὐτοῖς. Vide Commentarium. v. 36. παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ, ἤκουε τὸν λόγον αὐτοῦ]. Pro Ἰησοῦ in octavo codice eſt κυρίου, quemadmodum Latine & Syriace; Pro quarto caſu τὸν λόγον in α. ε. θ. ιδ. eſt ſecundus pluralis τῶν λόγων. v. 41. ϗ τυρβάζῃ] Octavus ϗ θορυβάζῃ.

CAP. XI. V. 2. γενηθήτω τὸ θέλημά σου, ὡς ἐν οὐρανῷ ϗ ἐπὶ τῆς γῆς] Exemplar Bibliothecæ Vaticanæ omittit hanc partem, conformiter editioni Latinæ. v. 4. ϗ γὰρ αὐτοὶ ἀφίεμεν] Sunt qui addant ϗ, hoc modo, ϗ γὰρ ϗ αὐτοὶ, etenim & ipſi. v. 5. ϗ εἴπῃ αὐτῷ] Exemplaria 2. 3. 5. & 6. pro εἴπῃ ſcribunt futurum indicativi ἐρεῖ, quod & Latine legitur. v. 8. ὅσων χρῄζει] Exemplaria Pariſienſium omnia, pro genitivo plurali ὅσων, ſcribunt accuſativum ſingularem ὅσον· utrique enim caſui jungitur χρῄζω, ſed cum illo vertendum potius quotquot opus habet, cum hoc quotquot eſt. v. 10. ϗ τῷ κρούοντι ἀνοιγήσεται] Secundus codex, pro ἀνοιγήσεται, legit præſens ἀνοίγεται aperitur. v. 11. τίνα δὲ ὑμῶν τὸν πατέρα] In quibuſdam codicibus legitur pro quarto primus caſus, τίς δὲ ὑμῶν τὸν πατέρα, quemadmodum Latine. v. 13. ὁ πατὴρ ὁ ἐξ οὐρανοῦ] Sextus codex addit pronomen ſecundæ perſonæ ὁ πατὴρ ὑμῶν, quod etiam Latine & Syriace legitur. ib. πνεῦμα ἅγιον] Exemplaria 6. & 8. pro ἅγιον ſanctum, quod Græce & Syriace vulgo legitur, habent ἀγαθὸν bonum, cum Latina editione. Verſui 15. finienti in hæc verba ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια, quatuor libri ſubjiciunt καὶ ἀποκριθεὶς εἶπε, πῶς δύναται Σατανᾶς Σατανᾶν ἐκβάλλειν; quod non eſt hujus loci, ſed ex Marco acceptum cap. 3. v. 23. v. 22. ϗ τὰ σκῦλα αὐτοῦ διαδίδωσι] Tertium exemplar pro τὰ σκῦλα ſpolia, ſcribit τὰ σκεύη vaſa: id quod eſt ex aliis Evangeliſtis huc adſumtum. v. 29. ἡ γενεὰ αὕτη πονηρά ἐστι.] Exemplaria 6. & 8. conſentanee editioni Latinæ, addunt alterum γενεὰ (ἡ γενεὰ αὕτη πονηρά ἐστι.) Alii Græci libri omittunt poſterius γενεὰ cum textu Syrico. v. 33. εἰς κρύπτlω τίθησιν] Omnia Pariſienſium exemplaria antiqua, cum Regia, pro adjectivo κρυπτὸν occulto ſeu abſcondito, legunt ſubſtantivum κρύπτlω cryptam. v. 34. φωτεινόν ἐστιν] Exemplar tertium, pro præſenti ἐστὶν eſt, habet futurum ἔσται erit, quomodo Latine & Syriace legimus. Illud idem cum quinto, in fine hujus verſiculi, poſt vocem σκοτεινὸν, addit ἔσται erit, ſicut Latina & Syra: id quod alia exemplaria Græca relinquunt ſubaudiendum. v. 38. ὁ δὲ φαρισαῖος ἰδὼν, ἐθαύμασεν ὅτι οὐ πρῶτον ἐβαπτίσθη] Exemplar ſecundum habet ὁ δὲ Φαρισαῖος ἤρξατο διακρινόμενος ἐν ἑαυτῷ λέγειν, διατί οὐ πρῶτον ἐβαπτίσθη, quæ fuit lectio veteris Interpretis. v. 41. τὰ ἐνόντα] Sequitur adjectum in tribus exemplaribus πάντα, quod cum aliis nec Latina aut Syra agnoſcunt. ibid. καθαρὰ ὑμῖν ἐστι] Futurum ἔσται, quod legitur in 6. codice, explicatio eſt præſentis ἐστί. v. 42. ταῦτα ἔδει ποιῆσαι] Exemplaria 6. & 8. addunt conjunctionem δὲ autem, quemadmodum Latina & Syra editiones, quam alia exemplaria omittunt. v. 44. οὐαὶ ὑμῖν γραμματεῖς ϗ φαρισαῖοι ὑποκριταὶ, ὅτι ἐστὲ ὡς τὰ μνημεῖα] Sic legitur, non tantum Græce, ſed & Syriace. Manuſcriptum η. conformiter Latinæ editioni, omittit hæc verba γραμματεῖς ϗ φαρισαῖοι ὑποκριταὶ, quæ veriſimile eſt addititia eſſe, qua de re lege Commentarium. v. 51. ἀπὸ τοῦ αἵματος Ἄβελ] Sequitur τοῦ δικαίου in codicibus tertio, quarto, quinto, quod non eſt hujus loci, ſed Matt. 23. v. 35. v. 52. ὅτι ἤρατε] In exemplari ſecundo pro ἤρατε eſt ἐκρύψατε abſcondiſtis, qui eſt ſenſus germanæ lectionis. v. 53. δεινῶς ἐνέχειν] Regius textus ex Complutenſi, pro ἐνέχειν, quod in pleriſque eſt, habet συνέχειν. ibid. ἀποστοματίζειν] Quartus & octavus codices ὑποστομίζειν· quidam Euthymii Interprete annotante ἐπιστομίζειν.

CAP. XII. V. 7. πολλῶν στρουθίων διαφέρετε ὑμεῖς] Codices, quintus, quartus, primus, & ex hoc Regius, addunt ὑμεῖς, quod videri poſſit huc adſcriptum ex Matthæo 10. ver. 13. v. 15. ἀπὸ τῆς πλεονεξίας] Exemplaria 2. & 8. pro articulo τῆς, ſcribunt nomen πάσης, conformiter editionibus Syriacæ & Latinæ. ibid. ἡ ζωὴ αὐτοῦ] In 4. 7. 12. & 14. pro ſecundo caſu αὐτοῦ, eſt tertius αὐτῷ. v. 18. πάντα τὰ γενήματά μου] Octavus codex ſcribit πάντα τὸν σῖτόν μου, qua in re eſt ſingulare. v. 21. ϗ μὴ εἰς θεὸν πλουτῶν] Sequitur in exemplaribus γ. δ. ε. ζ. & θ. ταῦτα λέγων ἐφώνει, ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω· quod nec Latine nec Syriace exſtat hoc loco. v. 23. ἡ ψυχὴ πλεῖόν ἐστι] Exemplaria 5. & 6. præponunt οὐχὶ nonne, ex Matth. 6. v. 25. haud dubie huc adſcriptum. v. 31. ϗ ταῦτα πάντα] Non videtur omittendum πάντα, tametſi a 6. 8. & 9. exemplaribus abſit. v. 56. πῶς οὐ δοκιμάζετε] Octavum exemplar habet πῶς οὐκ οἴδατε δοκιμάζειν; v. 59. ϗ τὸ ἔσχατον λεπτὸν] Ita eſt & in omnibus Pariſienſium codicibus: in aliis eſt neutro genere τό.

CAP. XIII. V. 5. ἀλλ' ἐὰν μὴ μετανοῆτε] In quibuſdam libris, pro præſenti, eſt aoriſtus μετανοήσητε, quemadmodum Latina pœnitentiam egeritis. v. 7. ἰδοὺ τρία ἔτη] Subdit octavus codex ἀφ' οὗ, ut exprimat id quod Latine legitur ex quo: quemadmodum mox ubi ſequitur ἔκκοψον αὐτlω, addit οὖν, quia Latine eſt ergo. ibid. ἱνατί ϗ τlω γlω καταργεῖ] Quartum exemplar habet ἵνα μὴ ϗ τlω γlω καταργῇ, Ne etiam terram occupet. v. 8. ϗ βάλω κόπρια] Ita eſt & in omnibus Pariſienſium: in aliis eſt generis fœminini numero ſingulari κοπρίαν. v. 15. ὑποκριταί] In aliis libris legitur numero ſingulari ὑποκριτὰ, conſentiente Syro: plurale autem ab Euthymio diſerte explicatur. v. 24. διὰ τῆς στενῆς πύλης] Secundus codex cum 8. pro πύλης legit θύρας, contra aliorum omnium fidem. v. 25. ἀφ' οὗ ἂν ἐγερθῇ] Pro ἐγερθῇ eſt εἰσέλθῃ in ſecundo, ut Latine intraverit. v. 34. τοὺς ἀπεσταλμένους πρὸς αὐτlω] Quidam in uno codice legit participium præſens ἀποστελλομένους, quo modo eſt Latine. v. 35. ἰδοὺ ἀφίεται ὑμῖν ὁ οἶκος ὑμῶν ἔρημος] Manuſcripta 3. 4. 5. 6. 7. 8. omittunt vocem ἔρημος, adſtipulantibus Euthymio & Theophylacto, tamquam huc adjectam ex ſimili loco Matthæi, cap. 23. v. 37. Vide Latinas varietates.

CAP. XIV. V. 5. ϗ ἀποκριθεὶς πρὸς αὐτοὺς εἶπε] Exemplaria 2. 3. 4. 8. omittunt ἀποκριθεὶς conformiter Syro, quod alia legunt conſentanee Latino. ibid. τίνος ὑμῶν ὄνος ἢ βοῦς] Codices 4. 6. 7. 12. & 14. pro ὄνος aſinus, legunt υἱὸς filius, ſuffragante Syro, & Enarratoribus Tito ac Theophylacto. Euthymius porro alteri lectioni favet; ut & Latina editio. v. 15. ὃς φάγεται ἄριςον] Regium ex Complutenſi & reliqua omnia Pariſienſium exemplaria ſcribunt ἄριςον prandium, quomodo etiam legitur apud Euthymium & Theophylactum. Porro alia exemplaria ſcribunt ἄρτον panem, conſonantibus editionibus Latina & Syra. v. 24. μου τοῦ δείπνου] Sequitur in 3. 6. 7. & 9. codicibus πολλοὶ γάρ εἰσι κλητοὶ, ὀλίγοι δὲ ἐκλεκτοί; ſed ſuperflue: non enim eſt hujus loci.

CAP. XV. V. 10. χαρὰ γίνεται] Secundus pro γίνεται habet ἔσται, ut Latine non ſolum, verum etiam ut Græce ſupra v. 7. nam & Latine utrobique eſt futurum erit, Syro conſentiente. v. 17. ἐγὼ δὲ λιμῷ ἀπόλλυμαι] Octavus interjicit ὧδε hic, ſuffragante Latino & Syro. v. 19. ϗ οὐκέτι εἰμὶ ἄξιος] Exemplaria γ. ε. ς. η. omittunt ϗ conjunctionem, quam Syriaca editio addit, nam Latina variat. v. 21. ϗ οὐκέτι] Et hic β. & ε. omittunt ϗ conjunctionem, idque conformiter editioni Latinæ, in qua nullam hoc loco varietatem inveni: nam Syriaca addit ut ſupra. v. 22. ἐξενέγκατε] Exemplaria præponunt adverbium ταχέως cito, ut editio Latina. v. 26. ἕνα τῶν παίδων] Nec δούλων addendum eſt, nec αὐτοῦ, quæ neque vel a Latina vel a Syriaca editione agnoſcuntur.

CAP. XVI. V. 6. ἑκατὸν βάτους ἐλαίου] Exemplaria 2. & 8. pro βάτους ſcribunt κάδους, ut eſt Latine cados; Syrus metretas. Metreta nomen eſt Græcum, batus Hebraicum, cadus tribus linguis commune, unius ejuſdemque menſuræ. v. ὅτι οἱ υἱοὶ τοῦ αἰῶνος τούτου] Secundus codex his verbis præponit διὸ λέγω ὑμῖν propterea dico vobis, quod alibi non legitur. v. 19. ἄνθρωπος δέ τις lω] Rurſus ſecundus codex his verbis præponit εἶπε δὲ ϗ ἑτέραν παραβολlω, & conſequenter omittit conjunctionem δέ· quæ profecto manifeſte adulterina ſunt.

CAP. XVII. V. 1. πρὸς τοὺς μαθητὰς] Addit αὐτοῦ ſuos, quod Latine quoque & Syriace legitur, in tribus exemplaribus Græcis, ut quidam annotat. v. 2. εἰ μύλος ὀνικὸς] In exemplaribus ſecundo, 6. & 8. eſt εἰ λίθος μυλικός. Huic lectioni Latina, illi Syra ſuffragantur. v. 3. ἐὰν δὲ ἁμάρτῃ] Quintum exemplar omittit δὲ autem, adſtipulantibus editionibus Syrica & Latina. v. 4. ἐπιστρέψῃ ἐπί σε] Quidam libri omittunt ἐπί σε. quod in aliis legitur conformiter Latino ac Syro. v. 7. εἰσελθόντι ἐκ τοῦ ἀγροῦ] Quartus codex pro εἰσελθόντι habet ἐλθόντι. v. 23. ἢ ἰδοὺ ἐκεῖ] Non eſt addendum ὁ Χριςὸς poſt ἐκεῖ. v. 36. δύο ἔσονται ἐν τῷ ἀγρῷ, ὁ εἷς παραληφθήσεται, ϗ ὁ ἕτερος ἀφεθήσεται.] Hoc Regia Biblia ex Complutenſibus legunt, cum quatuor aliis Pariſienſium codicibus β. γ. ς. ζ. ſuffragante Syriaca editione. Complures autem Græci codices omittunt, ſuffragantibus enarratoribus,

enarratoribus, Euthymio, Theophylacto, & Auctore operis in Matthæum imperfecti. Et hi quidem, Auctor imperfecti atque Euthymius, in Matthæum scribentes, annotant Matthæum posuisse duos in agro, pro eo quod Lucas duos in lecto. Eadem varietas est in libris Latinis. v. 37. ὅπου τὸ σῶμα] In aliis libris est πτῶμα· sed veram lectionem esse σῶμα, & hoc quidem Lucæ, illud Matthæi esse, testatur Euthymius. ibid. καὶ οἱ ἀετοὶ] Alii libri omittunt καὶ. Vide Latinas varietates.

CAP. XVIII. V. 8. ναὶ λέγω ὑμῖν] Plerique libri omittunt ναὶ, conformiter Latinis & Syricis. v. 9. εἶπε δὲ πρός τινας] Alii libri interponunt καὶ cum Latinis, alii omittunt cum Syricis. v. 13. εἰς τὸ στῆθος αὐτοῦ] Exemplaria 3. & 8. omittunt εἰς præpositionem. v. 14. ἢ γὰρ ἐκεῖνος] A quibusdam omittitur γὰρ, a 2. & 8. legitur παρ' ἐκεῖνον. v. 22. πάντα ὅσα ἔχεις] Non est præponendum ὕπαγε, quod in tertio codice legitur ex prioribus Evangeliis, quanquam etiam Syriace apud Lucam exstet. v. 31. τῷ υἱῷ τοῦ ἀνθρώπου] Exemplar 2. imitatum editionem Latinam, scribit περὶ τοῦ υἱοῦ.

CAP. XIX. V. 21. καὶ θερίζεις ὃ οὐκ ἔσπειρας] Exemplar sextum addit καὶ συνάγεις ὅθεν οὐ διεσκόρπισας, quemadmodum & versu 22. proximo addit καὶ συνάγων ὅθεν οὐ διεσκόρπισα· verum illud haud dubium ex Matthæo huc translatum est, qui hoc scripsit loco ejus quod habet Lucas αἴρεις ὃ οὐκ ἔθηκας, αἴρων ὃ οὐκ ἔθηκα. v. 23. τοῖς τραπεζίταις] Sic Regia Biblia ex Complutensibus. Alii libri hujus loco legunt, quod Latino Syroque conforme est, ἐπὶ τὴν τράπεζαν. v. 26. δοθήσεται] Exemplar 9. addit καὶ περισσευθήσεται, quod non est hujus Evangelii, sed illius quod secundum Matthæum cap. 13. v. 12. & 25. v. 29. v. 32. καθὼς εἶπεν αὐτοῖς] Sextus codex addit, quod Latine additur, ἑστῶτα τὸν πῶλον *stantem pullum*. v. 46. οἶκος προσευχῆς ἐστιν] In octavo codice, pro præsenti ἐστιν, quod Latino consonat & Syro, legitur futurum ἔσται.

CAP. XX. V. 1. τῶν ἡμερῶν ἐκείνων] Non omittas ἐκείνων, tametsi exemplaria, secundum, quartum, & octavum, cum Latina editione, omittant. ibid. οἱ ἀρχιερεῖς] Non mutes cum ἱερεῖς, tametsi nonnulli codices id faciant. v. 2. λέγοντες] Non est omittendum ex fide unius β. tametsi Syrica editio consentiat. v. 19. καὶ ἐφοβήθησαν] Multi libri addunt vocem τὸν λαόν· quam sex Parisiensium exemplaria, & ex Complutensibus Regia omittunt: quanquam & Latinus & Syrus Interpretes eam legerint. v. 20. ἵνα ἐπιλάβωνται αὐτοῦ λόγου] In 2. codice est numero plurali τῶν λόγων. v. 21. καὶ οὐ λαμβάνεις πρόσωπον] Rursus in 2. Codice pro οὐ est οὐδενός· Latine tamen & Syriace nihil amplius est quam οὐ *non*. v. 24. ἐπιδείξατέ μοι δηνάριον] Sequitur in 3. 4. 5. & 8. exemplaribus, οἱ δὲ ἔδειξαν. καὶ εἶπε] *Illi autem ostenderunt. Et ait.* quæ adjectitia esse, manifestum vel ex eo fit, quod nec a Latinis & Syris agnoscantur. v. 35. οὔτε ἐκγαμίσονται] Ita est in Regiis ἐκγαμίσονται futurum, a præsenti, sive ἐκγαμίζονται, sive ἐκγαμίσκονται, quod est in plerisque libris, Syro conformiter. Latina variant. v. 47. καὶ προφάσει μακρὰ προσεύχονται] Citra dubium scribendum est adverbium μακρά, non, quod in Regiis & plerisque est libris, nomen μακρᾷ.

CAP. XXI. Versui quarto subjicitur a nono & 14. exemplaribus ταῦτα λέγων ἐφώνει, ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω] Verum id alius non legit hoc loco. v. 16. καὶ ὑπὸ γονέων, καὶ συγγενῶν, καὶ φίλων, καὶ ἀδελφῶν] In aliis is est ordo, ut ἀδελφῶν ponatur proxime post γονέων, probatus etiam Latinis ac Syris. v. 25. ἐν ἀπορίᾳ] Euthymius legisse videtur ἐν ἀποῤῥοίᾳ, jungens sequentibus, hoc sensu: Per defluxum resonante mari ac fluctu. *Defluxum*, inquit, *dicit*, *Tranquillitatem ventorum*: *Nam absque ventis resonabit præter naturam mare ac fluctus ejus.* v. 26. ἐν τῇ οἰκουμένῃ] Alii libri omittunt ἐν præpositionem, Latino consentanee. v. 24. καὶ ἀφνίδιος] Exemplaria 3. 5. 6. legunt adverbium ἀφνιδίως. v. 36. ἐκφυγεῖν πάντα] Alii libri addunt ταῦτα πάντα, prout etiam Latini.

CAP. XXII. V. 5. ἀργύριον δοῦναι] Exemplaria 3. 6. & 14. pro singulari ἀργύριον, legunt plurale ἀργύρια, id quod prope accedit ad Matthæum scribentem τριάκοντα ἀργύρια. v. 30. ἐν τῇ βασιλείᾳ μου] Hoc omittunt quidam Græci libri, quinque Parisiensium, suffragantibus Euthymii & Theophylacti commentariis: sed plerisque qui addunt, adstipulantur editiones Syriaca & Latina. ibid. καὶ καθίσησθε ἐπὶ θρόνων] Omnia Parisiensium exemplaria, & ex Complutensi Regium, scribunt futurum indicativi καθίσεσθε· atqui conjunctivus καθίσησθε, ut quadrare aptius videtur, ita respondet editioni Latinæ. Mox decimussextus codex, voci θρόνων præponit δώδεκα, sed quod alibi non inveniatur. v. 34. πρὶν ἢ τρὶς ἀπαρνήσῃ] In tribus codicibus, 3. 5. & 12. pro πρὶν ἢ *priusquam*, legitur ἕως οὗ *usque quo*, quod est Evangelii secundum Johannem cap. 13. ver. 38. v. 36. ὁ ἔχων βαλάντιον, ἀράτω] Secundum exemplar legit futurum indicativi ἀρεῖ, contra alia omnia. ibid. πωλήσει τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ, καὶ ἀγοράσει μάχαιραν] Regium exemplar ex Complutensi, cum sex aliis Parisiensium, legit futura indicativi, πωλήσει, ἀγοράσει· sed imperativa πωλησάτω ac ἀγορασάτω, respondent, & Græcorum commentariis, & editioni Latinæ. v. 41. εἰ βούλει παρενεγκεῖν] Exemplaria secundum & 5. pro infinitivo, legunt imperativum παρένεγκε, similiter Latinæ editioni. v. 47. φιλῆσαι αὐτόν] Quod sequitur in Bibliis Regiis τοῦτο γὰρ σημεῖον δεδώκει αὐτοῖς, ὃν ἂν φιλήσω, αὐτός ἐστι, quanquam Syriace legatur, in plerisque tamen omnibus Græcis libris haud exstat, ut nec Latina editio agnoscit. Verisimile est, ex prioribus Evangelistis, huic, ad marginem, commentarii loco, adscriptum, in textum tandem relatum esse. v. 61. ὅτι πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι] Non addas σήμερον *hodie*, quod quidam. v. 64. καὶ περικαλύψαντες αὐτὸν, ἔτυπτον αὐτοῦ τὸ πρόσωπον, καὶ ἐπηρώτων] Tertius codex non amplius habet quam καὶ περικαλύψαντες αὐτοῦ τὸ πρόσωπον, ἐπηρώτων· omittit voculas αὐτὸν & ἔτυπτον, sed male (opinor) contra fidem Latinorum & reliquorum Græcorum codicum. Syrus similiter legit voculas illas, sed versu superiori omittit δέροντες *cædentes*. Certe videri possit alterum superfluere, vel versu 63. δέροντες, vel versu 64. αὐτὸν ἔτυπτον, quanquam non facile id statuendum est. v. 66. καὶ ἀπήγαγον αὐτὸν] Rectius in aliis libris est ἀνήγαγον.

CAP. XXIII. V. 1. ἤγαγεν αὐτὸν] In quibusdam libris scribitur plurale ἤγαγον, quod legit Latinus Interpres. v. 2. διαστρέφοντα τὸ ἔθνος] Exemplaria 3. 5. & 8. addunt pronomen ἡμῶν, conformiter Latino & Syro, quod alia omittunt. v. 15. ἀνέπεμψα γὰρ ὑμᾶς πρὸς αὐτὸν] Sic legunt plerique omnes libri cum Latinis & Syricis. Quidam Parisiensium γ. ε. ιδ. scribunt e converso ἀνέπεμψε γὰρ αὐτὸν πρὸς ἡμᾶς *remisit enim eum ad nos*. v. 20 προσεφώνησε] Exemplaria secundum & octavum addunt αὐτοῖς, quemadmodum Latine & Syriace legitur *ad eos*. v. 21. οἱ δὲ ἐπεφώνουν] In quibusdam libris est simplex ἐφώνουν. v. 22. οὐδὲν αἴτιον θανάτου] Sic legitur etiam Latine. Exemplaria 6. & 8. pro αἴτιον legunt ἄξιον. Syrus utrumque junxit, ut paraphrastem aliquando agit: *Nullam causam dignam morte*. v. 23. καὶ τῶν ἀρχιερέων] Octavum exemplar omittit istud, quemadmodum Latina editio: Syriaca vero legit. v. 25. ἀπέλυσε δὲ αὐτοῖς] Quidam codices omittunt αὐτοῖς, quod tamen etiam Latine & Syriace legitur. v. 41. οὐδὲν ἄτοπον ἔπραξε] Secundus codex explicat ἄτοπον per πονηρόν. v. 46. παραθήσομαι τὸ πνεῦμά μου] Pro futuro παραθήσομαι, reperitur præsens παρατίθεμαι in exemplaribus secundo, tertio, quinto, παρατίθημι in sexto & 9. ad quem modum Latinus & Syricus Interpres dederunt præsentia. v. 54. καὶ σάββατον ἐπέφωσκε] Omnia Parisiensium exemplaria omittunt conjunctionem καὶ, nescio quo consilio.

CAP. XXIV. V. 18. σὺ μόνος παροικεῖς Ἱερουσαλὴμ] Sic Regius textus & sex alia Parisiensium exemplaria omittunt præpositionem ἐν, quam alii addunt. v. 21. καὶ αὐτὸς προσεποιεῖτο] In secundo & octavo est προσεποιήσατο. v. 32. καιομένη ἦν ἐν ἡμῖν] Exemplar 2. pro καιομένη *ardens*, legit κεκαλυμμένη *obtectum*.

Notæ ad Varias Lectiones Editionis Græcæ Evangelii secundum JOHANNEM.

CAP. I.

VErs. 3. καὶ χωρὶς αὐτοῦ ἐγένετο οὐδὲ ἕν, ὃ γέγονεν. ἐν αὐτῷ ζωὴ ἦν] Exemplar tertium distinguit hoc modo καὶ χωρὶς αὐτοῦ ἐγένετο οὐδὲ ἕν. ὃ γέγονεν, ἐν αὐτῷ ζωὴ ἦν. De hac interpungendi diversitate lege Latinas varietates: prior fere Græcorum, posterior Latinorum Interpretum est, quanquam & Cyrillus posteriorem sequatur. v. 14. πλήρης χάριτος] Manuscripta secundum & quartum, pro primo casu πλήρης, legunt quartum πλήρη; quem & Theophylactus legisse videtur, cum referat ad δόξαν, non ut Nonnus & Euthymius ad λόγος. v. 26. ἐγὼ βαπτίζω ἐν ὕδατι] Codices 5. & 12. addunt ὑμᾶς: sed quod, ut non a plerisque Græcis, ita nec a Latinis ac Syriacis, agnoscatur. v. 27. τοῦ ὑποδήματος] Sequitur in quinto exemplari ἐκεῖνος ὑμᾶς βαπτίσει ἐν πνεύματι ἁγίῳ καὶ πυρὶ, quod non est hujus loci, sed Matth. 3. v. 11. v. 28. ταῦτα ἐν Βηθανίᾳ ἐγένετο] Ita legunt, ut Regia Biblia, sic omnia Parisiensium Græca exemplaria, præter alia alias a nobis nominata, adstipulantibus editionibus Latina & Syriaca. Alii libri pro Βηθανίᾳ scribunt Βηθαβαρᾷ, quos emendatiora esse exemplaria Chrysostomus cum Theophylacto & Euthymio discipulis suis credit. Hac de varietate latius olim in Notationibus egimus. v. 39. ὥρα ἦν] Sic Regius ex Complutensi & omnes Parisiensium codices, omittunt conjunctionem δὲ, quam alii addunt cum Latinis & Syriacis. v. 41. εὑρίσκει οὗτος πρῶτος] Antigrapha γ. & ιδ. pro πρῶτος legunt πρῶτον, consentiente editione Latina, & adstipulante Græca Nonni paraphrasi. v. 42. ὁ υἱὸς Ἰωνᾶ] Pro Ἰωνᾶ, in octavo codice est Ἰωάννου, quemadmodum Nonnus poeta ait Ἰωάννao. Vide infra 21. v. 15.

CAP. II. V. 15. καὶ ποιήσας φραγέλλιον ἐκ σχοινίων] Octavus codex addit ὡς φραγέλλιον, conformiter Latino; cæteri omittunt ὡς, similiter Syro. Aliud exemplar pro plurali σχοινίων legit singulari σχοινίου, quo modo & Syra scribuntur. v. 17. κατέφαγέ με] In aliis, pro futuro καταφάγεται, est aoristus κατέφαγε. v. 22. ὅτι τοῦτο ἔλεγεν αὐτοῖς] Pronomen αὐτοῖς, ut aufertur ab omnibus Parisiensium Græcis exemplaribus, ita a Latina versione & Syriaca.

CAP. III. V. 25. ἐκ τῶν μαθητῶν Ἰωάννου μετὰ Ἰουδαίων] Omnia Parisiensium exemplaria, præter Complutense, legunt numero singulari Ἰουδαίου, quo modo legit & Syriaca editio, addens *had*, *uno* (*cum Judæo uno*) & exponunt enarratores, Chrysostomus, Theophylactus, Euthymius, & Nonnus paraphrastes. Porro Cyrillus Alexandrinus & Latina editio, Latinique tractatores, adstipulantur numero plurali Ἰουδαίων.

CAP. IV. V. 1. ὡς οὖν ἔγνω ὁ Ἰησοῦς] Pro Ἰησοῦς, quod legitur etiam Latine ac Syriace, multi Græci libri habent κύριος. v. 14. γενήσεται ἐν αὐτῷ] Exemplaria tertium & nonum omittunt præpositionem ἐν. v. 25. οἶδα ὅτι Μεσσίας ἔρχεται] Exemplaria quartum & octavum legunt plurale οἴδαμεν, pro singulari οἶδα, quod tamen est etiam Latine ac Syriace. v. 27. καὶ ἐθαύμασαν] In tertio codice est præteritum imperfectum ἐθαύμαζον, ut Latine. v. 35. ὅτι τετράμηνός ἐστι] Multi libri addunt ἔτι *adhuc*, conformiter Latino. Rursus quidam pro masculino scribunt neutrum τετράμηνον. v. 41. ἐπίστευσαν εἰς αὐτὸν] Legitur εἰς αὐτὸν, etiam Syriace: sed plerique libri omittunt. Latini similiter variant.

CAP. V. V. 2. ἐπὶ τῇ προβατικῇ κολυμβήθρᾳ] Sic cum Regio, plerique omnes libri, scribunt, prius nomen tertio, posterius primo casu. Quidam utrumque scribunt tertio casu ἐπὶ τῇ προβατικῇ κολυμβήθρᾳ. Theophylacti Romæ excusi textus, commentario consentiente, omissis præpositione & articulo, utrumque scribit primo casu προβατικὴ κολυμβήθρα. Lege Latinas varietates, & Notationes nostras in varias Bibliorum lectiones. ibid. Ἑβραϊστὶ Βηθεσδὰ] Non temere mutandum Βηθεσδὰ cum Βηθσαϊδὰ, docemus in varietatibus Latinis. v. 3. ξηρῶν] Sequitur in secundo codice παραλυτικῶν, quod nullus alius legit. v. 4. ἄγγελος γὰρ] Exemplaria tertium & nonum subjiciunt κυρίου, quemadmodum editio Latina.

ibid. ϗ ἐπέχειν] In quatuor est ἐπεχείρει. v. 5. ἐν τῇ ἀσθενείᾳ] Sequitur αὐτοῦ in octavo & quarto, ut Latine *sua*. v. 10. οὐκ ἔξεστι] Non præponas conjunctionem καί. v. 16. ϗ ἐζήτουν αὐτὸν ἀποκτεῖναι] Hoc plerique omnes codices legunt, Syro consentiente: secundus & octavus omittunt, cum editione Latina, & Nonno Græco paraphraste, adstipulante quoque Cyrilli commentario. v. 30. τοῦ πέμψαντός με πατρός] A secundo, tertio & octavo antigraphis omittitur πατρός, conformiter editionibus Syriacæ ac Latinæ. v. 32. ἡ μαρτυρία] Non subjicias ex β. pronomen αὐτοῦ. v. 41. δόξαν παρ' ἀνθρώπων] In quatuor est singulare ἀνθρώπου. v. 44. δόξαν παρὰ ἀλλήλων λαμβάνοντες] Non mutes ἀλλήλων cum ἀνθρώπων, quod est in quarto & quinto.

CAP. VI. V. 11. διέδωκε τοῖς μαθηταῖς, οἱ δὲ μαθηταὶ τοῖς ἀνακειμένοις] Octavum exemplar non aliud habet quam διέδωκε τοῖς ἀνακειμένοις, cui Interpretes Latinus & Syrus, necnon Nonnus poeta, suffragantur. ib. ὅσον ἤθελον] In quibusdam libris est ὅσον ἤθελε numero singulari, *quantum volebat*, scilicet Jesus: quod cum non perinde inveniatur in bonis libris, minoris est auctoritatis. Nam & contradicunt Latini Syricique codices. v. 15. πάλιν ἀνεχώρησεν εἰς τὸ ὄρος] Multi libri omittunt πάλιν, adstipulante Syro: multi addunt, adstipulante Latino. v. 17. ϗ οὐκ ἐληλύθει] In 2. & 8. codicibus est οὔπω *nondum*, pro eo quod ex aliis exemplaribus Latino Syroque consonat, οὐκ *non*. ibid.] Ei quod sequitur πρὸς αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς non est addendum εἰς τὸ πλοῖον, quod additur a tertio codice. v. 22. ἐκεῖνο εἰς ὃ ἐνέβησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ] Legunt hanc pericopen plerique omnes hodie Græci codices, suffragantibus Syricis. Unus porro Parisiensium octavus omittit, adstipulantibus Latinis: cui vult & Nonnus Græcus Paraphrastes, dum illius loco addit ἀνέμπλοος *non navigans* (εἰ μὴ νηὸς μία μούνη ἀνέμπλοος *nisi una solum navis non navigans*) in diversum longe sensum. Porro facile potest pericope illa intelligi ex eo quod sequitur: *Et quia non introisset cum discipulis suis Jesus in navem, sed soli discipuli ejus abiissent.* Syri eam legunt hoc pacto: *Nisi illa quam conscenderant discipuli*: quod autem postremum est versus, *sed soli discipuli ejus abiissent*, quia eis quæ præcedunt satis sit significatum, omittunt. Similiter potuerit Interpres Latinus, hoc ἐκεῖνο εἰς ὃ ἐνέβησαν, οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, siquidem legerit, prætermisisse, quia eis quæ sequuntur satis significetur. v. 24. ἐνέβησαν αὐτοὶ] Quidam legunt ϗ αὐτοὶ *& ipsi*, quod non exstat sive Latine sive Syriace. v. 25. πότε ὧδε γέγονας] Pro γέγονας in secundo exemplari est ἐλήλυθας *venisti*, quæ est expositio veræ lectionis. v. 28. τί ποιῶμεν] In aliis est modo conjunctivo sive potentiali ποιήσωμεν. v. 38. τοῦ πέμψαντός με] Non addas ex 4. codice πατρός. v. 40. τοῦτο δέ ἐστι τὸ θέλημα] Exemplaria 3. 4. & 8. cum versu superiori legatur δὲ *autem*, hoc versu scribunt γὰρ *enim*, conformiter Syriacæ editioni & paraphasi Nonni. Latini libri similiter variant. v. 42. οὐχ οὗτός ἐστιν Ἰησοῦς] Non est omittendum nomen *Jesus* cum quarto codice. v. 45. πᾶς οὖν ὁ ἀκούων] In aliis, pro præsenti ἀκούων, est aoristus ἀκούσας, conformis Latino. v. 55. ἀληθῶς ἐστι] In exemplaribus γ. ε. θ. bis hoc versu, pro adverbio, legitur nomen ἀληθής. v. 56. κἀγὼ ἐν αὐτῷ] Quæ sequuntur in 2. codice καθὼς ἐν ἐμοὶ ὁ πατὴρ, κἀγὼ ἐν τῷ πατρί. ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, Ἐὰν μὴ λάβητε τὸ σῶμα τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου, ὡς τὸν ἄρτον τῆς ζωῆς, οὐκ ἔχετε ζωὴν ἐν αὐτῷ, nullus alius hoc loco legit. v. 57. ϗ ὁ τρώγων με] Rursus in 2. codice pro τρώγων est λαμβάνων. v. 58. ὁ τρώγων τοῦτον τὸν ἄρτον] Non addas pronomen μου. v. 59. ἐν Καπερναούμ] Quod sequitur in β. σαββάτῳ, verisimile est aliunde huc adscitum esse, tametsi legatur apud D. Augustinum in titulo tractatus 27. v. 63. ἃ ἐγὼ λαλῶ ὑμῖν] Tres codices, pro præsenti λαλῶ, scribunt præteritum λελάληκα, ut Latina editio. v. 69. τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος] Octavum exemplar, cum Nonni paraphrasi & Latina editione, omittit ζῶντος, quod legit Syriaca editio cum plerisque omnibus libris Græcis. v. 70. ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς] Non est omittendum nomen ὁ Ἰησοῦς.

CAP. VII. v. 8. ἀνάβητε εἰς τὴν ἑορτὴν ταύτην] Exemplaria 3. 5. &. 8. omittunt ταύτην pronomen, quod tamen etiam Latine ac Syriace additur. v. 9. ταῦτα δὲ εἰπὼν αὐτοῖς, ἔμεινεν] Exemplar 3. pro tertio casu αὐτοῖς, legit primum singularem αὐτὸς, hac distinguendi ratione, ταῦτα δὲ εἰπὼν, αὐτὸς ἔμεινε· cui suffragantur Latina & Syra. v. 12. ἐν τοῖς ὄχλοις] Secundus codex scribit ἐν τῷ ὄχλῳ, numero singulari, ut est Latine. v. 23. εἰ περιτομὴν λαμβάνει] Idem codx addit conjunctionem οὖν, quæ tamen nec Latine legitur. ibid. ἐμοὶ χολᾶτε] Et hic addit ac præponit πῶς, singulariter. v. 26. μήποτε ἀληθῶς ἔγνωσαν οἱ ἄρχοντες, ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός] Plerique libri repetunt adverbium ἀληθῶς post ἐστιν· sed Regius ex Complutensi, & Parisiensium β. γ. η. Nonno paraphraste & editione Latina suffragantibus, rectius omittunt. Syrus posteriori hoc loco legit, sed non priori. v. 31. πλείονα σημεῖα] Non videtur addendum τούτων, quod in quibusdam libris sequitur. v. 32. ἤκουσαν οἱ φαρισαῖοι] Nonum exemplar interponit οὖν *igitur*. v. 33. εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς] Sic Regium ex Complutensi, & omnia Parisiensium exemplaria, omittunt pronomen αὐτοῖς, Euthymio adstipulante, quod alii libri addunt. Syrus non legit, Latini codices variant. v. 39. οἱ πιστεύοντες εἰς αὐτὸν] Non mutes præsens, cum aoristo πιστεύσαντες, ex octavo codice. ibid. οὔπω γὰρ ἦν πνεῦμα ἅγιον] Sequitur in secundo exemplari ἐπ' αὐτοῖς, in Vaticano δεδομένον, quemadmodum in Latina editione & Syriaca, *datus*. Græci tractatores non legunt, sed subaudiunt ejusmodi quid. Vide Latinas varietates. v. 40. ἀκούσαντες τὸν λόγον] In tertio & octavo est τῶν λόγων τούτων, ut Latine. v. 52. ἐρεύνησον ϗ ἴδε] Sequitur in 2. codice τὰς γραφὰς, quod quidam Latini libri subjiciunt voci ἐρεύνησον. ibid. οὐκ ἐγήγερται] Rursus 2. codex, ut Latini, οὐκ ἐγείρεται.

CAP. VIII. Versum ultimum capitis superioris καὶ ἐπορεύθη ἕκαστος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ] & primum reliquosque hujus octavi capitis, ad duodecimum usque, complectentes historiam mulieris in adulterio deprehensæ, multi Græci codices olim, aut omiserunt, aut obelisco confoderunt, quod testatur Euthymius in hunc locum scribens, ubi & ait, Nullum hæc esse interpretatum; ut certe, Chrysostomus, Nonnus, & Theophylactus Græci, quos nos vidimus, ea minime attingunt, sicut & absunt ab Evangelio Syriaco. Cæterum de canonica & sacrosancta horum veritate, quod genuina ac legitima sint hujus Evangelii pars, non est dubitanti relictus locus, postquam id Consilii Tridentini definitione declaratum est. Nam si multi olim Græci hæc omiserunt, multi e diverso legerunt. Chrysostomus enim, etsi proprio loco, homilia inquam 51. in hoc Evangelium, hæc minime attingat: paulo post tamen, homilia inquam 60. (ubi in aliud, verisimile est, incidisset evangelii exemplar) meminit historiæ de adultera, quam nec Athanasius præterit in Synopsi veteris ac novi testamenti, quanquam versui 20. hujus capitis postponere videatur. Denique Hieronymus lib. 2. adversus Pelagianos cap. 6. *In evangelio secundum Johannem*, inquit, *In multis & Græcis & Latinis codicibus invenitur de adultera muliere.* Sed his verbis non adserit Hieronymus, hæc etiam in aliquibus Latinis codicibus defuisse: nullam enim fuisse in Latinis codicibus varietatem, ut nec hodie est, intelligere licet ex D. Ambrosio lib. 7. epistola 58. ad Studium, B. Augustino, aliisque Latinis tractatoribus, qui absque ulla varietatis exemplarium mentione hæc enarrant: quæ, D. Augustinus lib. 2. de adulterinis conjugiis cap. 7. asserit, nonnullos veræ fidei inimicos, abstulisse de codicibus suis; Græcis nimirum. Porro quia Græci fere persuasi fuere hæc superfluere, idcirco illi licentius ea mutarunt & variarunt, quemadmodum liquet ex variis lectionibus subsequentibus, quæ reperiuntur in Græcis exemplaribus hodie exstantibus, minimeque omittentibus plerisque. v. 2. ὄρθρου δὲ πάλιν] In 4. & 9. exemplaribus sequitur βαθέος· quod additur quidem & apud Euthymium, sed Latine non exstat. v. 3. πρὸς αὐτὸν γυναῖκα] Eadem exemplaria, tam editione Latina quam Euthymii textu adstipulante, omittunt πρὸς αὐτόν. v. 4. λέγουσιν αὐτῷ] Sequitur in quinto exemplari, consonante Euthymii textu, πειράζοντες, quod Latine non additur. ibid. ταύτην εὕρομεν ἐπαυτοφώρῳ μοιχευομένην] Sic legit Regius codex ex Complutensi, cum quatuor aliis Parisiensibus antigraphis & Euthymii textu. In quibusdam vero est αὕτη ἡ γυνὴ κατελήφθη ἐπαυτοφώρῳ μοιχευομένη, quemadmodum Latine. v. 5. ἐν δὲ τῷ νόμῳ ἡμῶν Μωσῆς ἐνετείλατο] Sic Biblia Regia cum antigraphis Parisiensium α. ε. ζ. θ. ιδ. Alii libri, loco secundi casus ἡμῶν præpositi, scribunt tertium ἡμῖν, postpositum voci Μωσῆς, quemadmodum cum Euthymio Interpres Latinus. ibid. λιθοβολεῖσθαι] In 4. 6. 7. 9. & 14. est λιθάζειν, in quibusdam λιθάζεσθαι. ibid. σὺ οὖν τί λέγεις] Quartus, nonus, & 14. codices, addunt cum Euthymio περὶ αὐτῆς, quod Latine non legitur. v. 6. ἵνα ἔχωσι κατηγορίαν κατ' αὐτοῦ] Sic cum Regio α. δ. ζ. θ. ιδ. & textus Euthymii: alia vero exemplaria, cum editione Latina, ἵνα ἔχωσι κατηγορεῖν αὐτοῦ. ibid. εἰς τὴν γῆν μὴ προσποιούμενος] Sic iterum cum Regio scribunt α. γ. δ. ε. θ. Sed alii libri, cum Euthymio & editione Latina, omittunt illud μὴ προσποιούμενος *Dissimilans*. v. 9. ϗ ὑπὸ τῆς συνειδήσεως ἐλεγχόμενοι] *redarguente ipsos conscientia.* Hoc præteritur a codicibus primo, octavo, aliisque, ab Euthymio, ab editione denique Latina. ibid. ἕως τῶν ἐσχάτων] *usque ad postremos*, ut Latine hoc non legitur, ita nec in Græcis exemplaribus γ. ε. Porro Euthymii textus cum aliis addit. ibid. ἐν μέσῳ οὖσα] Sic omnes Parisiensium libri cum Euthymio, οὖσα, pro eo quod est in aliis, Latino conformiter, ἑστῶσα. v. 10. ϗ μηδένα θεασάμενος πλὴν τῆς γυναικὸς, εἶπεν αὐτῇ] Horum loco, exemplaria quædam & Euthymii textus, hoc solum scribunt εἶδεν αὐτὴν ϗ εἶπεν αὐτῇ. Latina editio nec hoc quidem habet εἶδεν αὐτὴν καὶ, sed solummodo, εἶπεν αὐτῇ. ibid. ποῦ εἰσιν] Alii libri cum Euthymii textu & editione Latina præponunt γύναι aut ἡ γυνή. v. 11. οὐδὲ ἐγώ σε κατακρίνω] Exemplar 5. suffragante editione Latina, scribit futurum κατακρινῶ. ibid. καὶ ἀπὸ τοῦ νῦν μηκέτι. Alii libri omittunt ἀπὸ τοῦ νῦν. v. 14. ϗ ποῦ ὑπάγω] Exemplaria α. γ. δ. pro conjunctiva ϗ, scribunt disjunctivam ἤ, Latinæ editioni similiter. v. 25. ὅτι καὶ λαλῶ ὑμῖν] Quidam libri divisim scribunt ὅ, τι, tanquam relativum, quo modo Nonnus paraphrastes illud accepit. Sed Chrysostomus cum Theophylacto & Euthymio exponunt conjunctim scriptum ὅτι, ut plerique libri scribunt, tanquam conjunctionem. Vide Notationes nostras prolixiores. v. 27. οὐκ ἔγνωσαν] Sequitur in sexto codice οὖν, conjunctio illativa, cujus loco Latine & Syriace præponitur ϗ *&*. ibid. ὅτι τὸν πατέρα αὐτοῖς ἔλεγεν] Secundum exemplar legit ὅτι τὸν πατέρα αὐτοῦ λέγει τὸν θεὸν, ut plerique Latini codices. Genitivum singularem αὐτοῦ, pro dativo plurali αὐτοῖς, legunt & alii quidam Græci libri, sed non addunt τὸν θεόν. Vide Latinas varietates. v. 29. οὐκ ἀφῆκέ με μόνον ὁ πατήρ] Octavus codex, conformiter Syro, præponit ϗ, quæ & Latine additur in plerisque exemplaribus, sed non sequente nomine patris. v. 38. ϗ ὑμεῖς οὖν ὃ ἑωράκατε παρὰ τῷ πατρὶ ὑμῶν, ποιεῖτε. Exemplaria 3. 4. 8. scribunt καὶ ὑμεῖς οὖν ἃ ἠκούσατε παρὰ τοῦ πατρὸς ὑμῶν, ποιεῖτε, quomodo legitur & apud Chrysostomum: sed Nonnus, Theophylactus, & Euthymius adstipulantur lectioni vulgari, prout etiam Latina & Syra. v. 42. εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς] Sic cum Regiis Bibliis codices 3. & 12. Syriacaque editio. Alii codices interjiciunt conjunctionem οὖν, sicut Latini. v. 49. καὶ ὑμεῖς ἀτιμάζετέ με] In octavo codice, pro præsenti, est aoristus ἠτιμάσατε, quemadmodum Latine præteritum *inhonorastis*. v. 51. ἐάν τις τὸν λόγον] Secundus pro ἐάν τις legit ὃς ἂν *quicumque*, ut Syrus. v. 53. τίνα σεαυτὸν σὺ ποιεῖς] Tertius, quartus, & octavus omittunt σύ.

CAP. IX. V. 1. τυφλὸν ἐκ γενετῆς] Non addas καθήμενον, quod secundus codex. v. 8. ὅτι τυφλὸς ἦν] Codices secundus & octavus pro τυφλὸς habent προσαίτης, quemadmodum editiones Latina & Syriaca. v. 9. ἄλλοι δὲ, ὅτι ὅμοιος] Exemplar octavum scribit ἄλλοι ἔλεγον, οὐχὶ, ἀλλ' ὅμοιος. quomodo Syriace legitur, &, si omittas ἔλεγον, Latine quoque. ibid. ἐκεῖνος ἔλεγεν] Exemplar 4. interponit Conjunctionem ϗ, ut Latina & Syra. v. 17. λέγουσιν οὖν] Sic exemplar 8. cum Regiis Bibliis, addit οὖν, suffragante editione Latina, quod alii omittunt conformiter Syro. v. 36. ϗ τίς ἐστι κύριε] Sic Regia Biblia ex Complutensibus, præponunt ϗ, quod alii libri omittunt cum Latino & Syro. v. 41. ἡ οὖν ἁμαρτία ὑμῶν μένει] Exemplar 2. scribit numero plurali αἱ οὖν ἁμαρτίαι ὑμῶν μένουσιν.

CAP. X. V. 8. πάντες ὅσοι ἦλθον] Sic Regia Biblia ex Complutensibus, cum ex aliis Parisiensium exemplaribus, πρὸ ἐμοῦ, quod alii libri addunt, omittunt, suffragantibus editionibus Latina & Syriaca, nec non inter Græcos enarratores Euthymio manifestissime. ibid. κλέπται εἰσὶ] Quintum exemplar pro εἰσὶ scribit ἦσαν, male. v. 11. τὴν ψυχὴν αὐτοῦ τίθησι] Exemplar 2. pro τίθησιν habet δίδωσιν, quo modo legunt plerique Latini libri *Dat*: Nam Syriaci servant *ponit*. v. 14. καὶ γινώσκομαι ὑπὸ τῶν ἐμῶν] Sic scribit etiam Syrus. Porro 2. & 8. inter Græcos Parisiensium codices, habent, ϗ γινώσκουσί με τὰ ἐμὰ, quemadmodum editio Latina *& cognoscunt me mea.* v. 21. μὴ δαιμόνιον] Non addas ἔχειν, quod nonus codex.

v. 26.

v. 26. καθὼς εἶπον ὑμῖν] Hoc cum plerique codices jungunt eis quæ præcedunt, suffragantibus plerisque enarratoribus Græcis: duo, γ. & δ. cum Euthymio, connectunt subsequentibus. v. 32. διὰ ποῖον αὐτῶν ἔργον] Exemplaria 4. & 7. legunt numero plurali ἔργων. Latina editio favet numero singulari. v. 34. Ἐγὼ εἶπα] Codices κ. θ. ιδ. præponunt conjunctionem ὅτι, quemadmodum editiones Latina & Syriaca. v. 38. κἂν ἐμοὶ μὴ πιστεύητε] Exemplar 2. κἂν ἐμοὶ μὴ θέλητε πιστεύειν, ut Latina.

CAP. XI. V. 19. πρὸς τὰς περὶ τὴν Μάρθαν] Exemplaria secundum & octavum scribunt πρὸς τὴν Μάρθαν, quæ explicatio est prioris lectionis. v. 31. λέγοντες, Ὅτι ὑπάγει] Eadem hic pro λέγοντες scribunt δόξαντες, *putantes*, conformiter Syro. v. 41. οὗ ἦν ὁ τεθνηκὼς κείμενος] Eadem exemplaria una cum 4. omittunt hæc verba, consentanee editionibus Latinæ & Syriacæ, necnon paraphrasi Nonni: quanquam Euthymius ea diserte legat. v. 54. εἰς τὴν χώραν] Addit secundus codex Σαμφουρείμ, qua in re est singularis, ut nec alibi legi mentionem regionis *Samphurim*. ibid. εἰς Ἐφραὶμ λεγομένην] Octavus codex pro Ἐφραὶμ habet Ἐφρέμ, ut est etiam apud Nonnum: quinetiam Latine legitur *Ephrem*, sed fortassis Interpres, vocales αι, non divisim legit, at conjunctim, ut diphthongum, extulitque non *Ephraim*, sed *Ephrem*, prout etiam Syra utroque efferri possunt modo. D. Hieronymi libro de locis Hebraicis exemplaria variant, *Ephraim*, *Ephram*, *&c.* v. 57. καὶ οἱ ἀρχιερεῖς] Exemplaria 3. 4. 6. auferunt καὶ conjunctionem; minus recte, opinor, tametsi nec Latine nec Syriace addatur.

CAP. XII. V. 1. ὃν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν] Octavus codex addit ὁ Ἰησοῦς, conformiter Latino & Syro. v. 7. εἰς τὴν ἡμέραν τοῦ ἐνταφιασμοῦ μου τετήρηκεν αὐτό] Idem octavus codex, ut libenter consonat editioni Latinæ, scribit ἵνα εἰς τὴν ἡμέραν τοῦ ἐνταφιασμοῦ μου τηρήσῃ αὐτό· cui suffragatur illa ad Vaticana collatio, quam in Notationibus prolixioribus citavimus; quinetiam Nonni poetæ paraphrasis. v. 17. ὅτε τὸν Λάζαρον] Pro ὅτε, *quando*, quod est in plerisque libris, Latina editione adstipulante, codices 2. & 8. legunt ὅτι, *quod*, Syrico testamento & Græco Nonni carmine diserte suffragantibus. v. 19. ἴδε ὁ κόσμος] Additur ὅλος a codicibus 6. & 8. a Latina & Syrica editionibus, denique a Nonno poeta. A plerisque vero Græcis libris hodie omittitur. v. 28. δόξασόν σου τὸ ὄνομα] Quartus codex habet pronomen primæ personæ μου, pro secundæ σου, quod est in plerisque omnibus, Latinis & Syris suffragantibus. v. 31. τοῦ κόσμου] Multi libri addunt τούτου cum Syro, quod alii demunt cum Latino. v. 32. πάντας ἑλκύσω] Ita legunt omnes pene libri Græci, cum Syricis, & tractatoribus Græcis. In uno β. est neutro genere πάντα, quemadmodum in Latinis & codicibus & tractatoribus. v. 41. τὴν δόξαν αὐτοῦ] Et hic β. præponit τοῦ Θεοῦ ipsi αὐτοῦ, quod nequeo probare. v. 47. καὶ μὴ πιστεύσῃ] Tertio hic β. pro πιστεύσῃ legit φυλάξῃ, ut Latina & Syra.

CAP. XIII. V. 2. Καὶ δείπνου γενομένου] In 2. exemplari, pro aoristo γενομένου, est præsens γινομένου, *Cum cœna fieret*, contra editionem Latinam, quæ habet *Et cœna facta*. v. 18. ἐγὼ οἶδα] Exemplaria 3. & quartum interjiciunt conjunctionem γὰρ, conformiter Syro, quæ ab aliis omittitur, quemadmodum Latine. v. 24. πυθέσθαι τίς ἂν εἴη] Horum loco est in octavo codice καὶ λέγει αὐτῷ, εἰπὲ τίς ἐστι· fere ut Latine, *Et dixit ei, Quis est?* v. 27. τότε εἰσῆλθεν] Rursus octavus codex omittit τότε, quemadmodum quædam exemplaria Latina. v. 30. ἦν δὲ νύξ· ὅτε ἐξῆλθε· λέγει] Idem codex hæc verba sic distinguit ac legit, ἦν δὲ νύξ· ὅτε οὖν ἐξῆλθε, λέγει, eodem prorsus modo quo Latina editio, *Erat autem nox. Cum ergo exisset, Dixit*. v. 34. καθὼς ἠγάπησα ὑμᾶς, ἵνα καὶ ὑμεῖς] In tertio exemplari hoc ordine leguntur hæc verba, ἵνα καθὼς ἠγάπησα ὑμᾶς, καὶ ὑμεῖς.

CAP. XIV. V. 1. Μὴ ταρασσέσθω] Exemplar 2. præponit Καὶ εἶπε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, quemadmodum exemplaria Latina minus emendata: vide Latinas varietates. v. 3. Καὶ ἐὰν πορευθῶ καὶ ἑτοιμάσω] Exemplar nonum legit Καὶ ἐὰν πορευθῶ ἑτοιμάσαι, quemadmodum Syrum: nam Latina editio priori eique vulgatæ Græcorum lectioni consentit. v. 13. Καὶ ὅ,τι ἂν αἰτήσητε] Non videtur hic addendum pronomen με, quod est in 4. & 14. codicibus: vide Latinas varietates. v. 22. καὶ τί γέγονεν] Noli omittere καί. v. 23. τὸν λόγον μου τηρήσει] In nono est τὰς ἐντολάς μου τηρήσει, *mandata mea servabit*. v. 26. ὑμᾶς διδάξει πάντα] Non mutes πάντα cum ταῦτα quod est in sexto codice. v. 30. ὁ τοῦ κόσμου ἄρχων] Quidam libri addunt τούτου, quemadmodum Latina editio. ibid. καὶ ἐν ἐμοὶ οὐκ ἔχει οὐδέν] Codices tertius & quartus scribunt εὑρήσει, *inveniet*, pro ἔχει, *habet*, quod consonat Latino ac Syro.

CAP. XV. V. 1. ἡ ἄμπελος ἡ ἀληθινή] Quod sequitur in codicibus 4. & 8. ὑμεῖς δὲ τὰ κλήματα, non est hujus versus, sed quinti. v. 7. αἰτήσεσθε καὶ γενήσεται ὑμῖν] Tria exemplaria pro αἰτήσεσθε, *petetis*, quod est etiam Latine, legunt αἰτήσασθε, *petite*, modo imperandi. Syrus legit modo infinito αἰτήσασθαι, *petere*. v. 11. ἐν ὑμῖν μείνῃ] Exemplaria 2. & 9. pro μείνῃ, *maneat*, habent ᾖ, *sit*, ut Latina & Syra.

CAP. XVI. V. 3. Καὶ ταῦτα ποιήσουσιν ὑμῖν] Omnia Parisiensium exemplaria omittunt ὑμῖν, conformiter Syro, quod tamen Latine legitur. v. 14. ὅτι ἐκ τοῦ ἐμοῦ λήψεται] Septem Parisiensium codices scribunt præsens λαμβάνει, pro futuro λήψεται. Atqui futurum consonat Latino, Syro, Græcorum Commentariis, & versui denique proximo: quanquam Regius textus versu proximo λαμβάνει dicat, cum hic scripserit λήψεται. v. 16. καὶ οὐ θεωρεῖτέ με] In octavo codice, pro οὐ, est οὐκ ἔτι, quemadmodum Latine *jam non*. v. 21. ὅτι ἦλθεν ἡ ὥρα αὐτῆς] Secundus codex pro ὥρα habet ἡμέρα· Syrus *dies partus*.

CAP. XVII. V. 2. δώσῃ αὐτοῖς ζωὴν αἰώνιον] Exemplar nonum mutat plurale αὐτοῖς, quod legitur etiam Latine, cum singulari αὐτῷ. v. 7. Νῦν ἔγνωκαν ὅτι] Hæc vera est lectio, conformis editioni Latinæ. Porro sextus Parisiensium codex, pro tertia plurali ἔγνωκαν, scribit primam singularem ἔγνωκα, conformiter Syro: cujus scripturæ meminit Theophylactus, eamque, Chrysostomum præceptorem sequutus, merito reprehendit. v. 11. τήρησον αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνόματί σου, οὓς δέδωκάς μοι] Pro accusativo plurali οὓς, quem legit etiam Latinus Interpres (*quos dedisti mihi*) omnia Parisiensium exemplaria, scribunt dativum singularem ᾧ, relatum ad illud quod proxime præcedit nomen ὀνόματι (*quod dedisti mihi*) posito relativo eodem casu cum antecedente. Huic dativi casus lectioni favent Syra non solum, verum etiam enarrationes Euthymii & Theophylacti. Denique Cyrilli Commentarius, ut Latine versus exstat, quam pertinaciter legit masculinum plurale *quos*, tam constanter explicat neutrum singulare *quod*, docens, quomodo pater filio, quod æternum habuerat, nomen Deitatis, dederit ut homini. v. 12. οὓς δέδωκάς μοι ἐφύλαξα] Rursus octavus codex, pro οὓς hic legit ᾧ, præcedentibus jungens, & conjunctionem καὶ præponens verbo ἐφύλαξα, sed nemine favente, nisi uno Cyrillo. v. 20. ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν πιστευόντων] Sic Biblia Regia cum omnibus Parisiensium exemplaribus & Syrico textu. Alii porro libri, pro participio præsentis temporis πιστευόντων, legunt futuri temporis πιστευσόντων, suffragante editione Latina. Quinetiam Græci enarratores, si non legerunt, certe intellexerunt futurum.

CAP. XVIII. V. 14. Ἦν δὲ Καϊάφας ὁ συμβουλεύσας] *Erat autem Caiphas qui consilium dederat*] His verbis præmittit textus, Cyrilli Alexandrini Græci tractatoris, prout Latine versus exstat, Commentario additus; *Miserunt autem eum ligatum ad Caipham pontificem*, quod sit, ἀπέστειλαν δὲ αὐτὸν δεδεμένον πρὸς Καϊάφαν τὸν ἀρχιερέα· id quod, Theodorus Beza, in Textum suæ versionis transtulit, mutato numero plurali in singularem, hoc modo; *Is vero* (Annas) *misit eum vinctum ad Caipham pontificem*: quod fecit etiam Franciscus Nansius ad Nonni paraphrasin; temere uterque. Non enim his verbis Evangelista declaravit, Jesum ab Anna transmissum ad Caipham: sed id fecit, tacita usus transitione, quod Commentarius noster docet. Nusquam enim alibi exstant ea verba hoc versu, nec apud alium ullum veterem tractatorem sive Græcum sive Latinum inveniuntur: &, si etiam Cyrilli Commentarius diligentius introspiciatur, magna dubitandi causa deprehenditur, num legerit ea verba Cyrillus. Subjicit enim illi textui Cyrillus hujusmodi Commentarium; *Auctoritate atque consilio impietatis in Christum præfuit Caiphas, & paulo post quasi fructum sui consilii vinctum Jesum suscipiet*: ubi non tantum non explicat ea verba *Miserunt autem eum ligatum ad Caipham pontificem*; verum etiam significat, non hic, sed postea, nimirum versu 24. ea a se lecta fuisse. Verum quidem est, quod in versum 24. hoc modo scribat; *Quasi currentem equum narrandi progressum Evangelista utiliter revocat, & ad priora rursus orationem reducit. Quare sic? quia negationem Petri tertio factam exponere voluit.* Sed ego illud intelligerem de his maxime verbis; *Erat autem Simon Petrus stans & calefaciens se*, nisi sequeretur; *Repetit ergo breviter, & missum ab Anna* JESUM *ad Caipham iterum dicit, Petrumque interrogatum exponit*, &c. quis enim ausit dicere, suppostitium esse adverbium *iterum*? Quare, etsi non est res certa, magna tamen causa dubitandi est, an Cyrilli textui verba illa *Miserunt autem*, &c. non fuerint studiose ab aliquo addita. Certe enim videri possit, Cyrilli locum alterum alteri ita conciliari posse, ut quando dicit, *paulo post a Caipha suscipiendum esse Jesum vinctum*, loquatur de verbis disertis, quibus hoc postea dicitur: & rursus cum dicit, *missum ab Anna* JESUM *ad Caipham iterum dicit*, loquatur de eo, quod id prius dictum fuerat, tacito insinuandi modo. Operæpretium foret Græcum Cyrilli exemplar consulere posse. Quidquid sit, neutiquam referenda in textum Evangelii vers. 14. sed tacite intelligenda sunt, ea verba, *Miserunt* aut *misit autem eum ligatum ad Caipham pontificem*. v. 24. Ἀπέστειλεν αὐτὸν ὁ Ἄννας δεδεμένον πρὸς Καϊάφαν τὸν ἀρχιερέα] Annotant quidam auctores, a nonnullis exemplaribus addi conjunctionem οὖν, *ergo*: Ἀπέστειλεν οὖν αὐτὸν, quæ & legitur apud Cyrillum, ut Syriace additur δὲ, *autem*: vide varietates Latinas, & Commentarium nostrum, hoc ipso loco. v. 29. Ἐξῆλθεν οὖν ὁ Πιλάτος πρὸς αὐτοὺς] Exemplar octavum addit ἔξω, *foras*, quod additur etiam Latine & Syriace. v. 34. ἢ ἄλλοι σοι εἶπον περὶ ἐμοῦ] Exemplaria 3. & 4. scribunt numero singulari ἢ ἄλλος σοι εἶπε περὶ ἐμοῦ; contra omnium aliorum fidem. v. 40. Ἐκραύγασαν οὖν πάλιν] Quidam libri cum editione Syriaca omittunt πάλιν, quod tamen plerique omnes cum Latina editione addunt.

CAP. XIX. V. 3. Καὶ ἔλεγον] His verbis manuscripta Parisiensium 3. 8. 9. præponunt Καὶ ἤρχοντο πρὸς αὐτὸν· id quod etiam Latinus Interpres legit, quod testatur his verbis; *Et veniebant ad eum & dicebant*. Cæterum Syrus hoc non agnoscit. v. 6. σταύρωσον αὐτόν] Alii libri omittunt αὐτόν, alii addunt. Similis varietas est Latine. v. 13. ἀκούσας τοῦτον τὸν λόγον] In quibusdam libris legitur secundo casu numeri pluralis, ἀκούσας τούτων τῶν λόγων. v. 14. ὥρα δὲ ὡσεὶ ἕκτη] Auctores aliquot notant in uno codice, pro ἕκτη, *sexta*, legi τρίτη, *tertia*. Atqui videtur mutatio illa de industria facta fuisse, ex opinione Theophylacti & aliorum quorundam, ita conciliantium Marcum, cap. 15. vers. 25. cum Johanne hoc loco, quod hoc loco, errore notariorum, ἕκτη scriptum sit, cum τρίτη scribendum fuisset, ut est apud Marcum. Scholiastes Nonni, pro certo habet, τρίτη secundum Johannem a Nonno lectum fuisse: atqui ego pro certo teneo ἕκτη eum legisse. Paraphrasis Nonni est; *Eratque protensa tertia mortifera hora.* Si tertia fuit protensa, quomodo fuerit ὡσεὶ τρίτη, *circiter tertia?* Nonnus pro eisdem habens, horam fuisse circiter sextam, & horam tertiam fuisse protensam, hoc pro illo est usus, eadem opera Marcum cum Johanne concilians, hac ratione, quod tertia fuerit protensa, id est, spatium illud medium, quod est inter signum tertiæ & signum sextæ horæ, longe fuerit progressum, ac proinde imminuerit sexta. v. 16. καὶ ἀπήγαγον] Quinque manuscripta legunt simplex ἤγαγον, cui alii libri addunt εἰς τὸ σταυρῶσαι, alii εἰς τὸ πραιτώριον· verum hæc superfluunt, addita a sciolis, tametsi εἰς τὸ πραιτώριον legatur apud Euthymium. v. 28. εἰδὼς ὁ Ἰησοῦς] Sic etiam est Latine & Syriace, εἰδὼς, *sciens*. Cæterum exemplaria Parisiensium 4. 5. 7. 12. & 14. pro εἰδὼς, *sciens*, scribunt ἰδὼν, *videns*. ibid. ἤδη τετέλεσται] Non addas περὶ αὐτοῦ. v. 36. Ὀστοῦν οὐ συντριβήσεται ἀπ' αὐτοῦ] Codicum alii omittunt, alii addunt præpositionem ἀπό· addentibus suffragantur editiones Latina & Syriaca, cum Nonni paraphrasi. v. 40. ἐν ὀθονίοις] Et hic omittitur ab aliis libris præpositio.

CAP. XX. V. 11. πρὸς τὸ μνημεῖον] In quibusdam libris est dativo casu πρὸς τῷ μνημείῳ. v. 22. ἐνεφύσησε] Sequitur in secundo codice αὐτοῖς, suffragante Syro. Atque plerisque libris, qui illud omittunt, Latina editio adstipulatur. v. 29. Ὅτι ἑώρακάς με] Quidam libri addunt Θωμᾶ· Regius cum aliis omittit, Syro suffragante. v. 31. ζωὴν ἔχητε] Codices 2. & 8. interjiciunt αἰώνιον, conformiter Syro: quod plerique omnes omittunt, cum editione Latina, faventibus Euthymio & Theophylacto.

CAP. XXI. V. 6. ἑλκύσαι ἴσχυσαν] Exemplaria 3. & 8. pro aoristo ἴσχυσαν, scribunt imperfectum ἴσχυον, ut editio Latina *valebant*. v. 13. καὶ δίδωσιν αὐτοῖς] Exemplar secundum, conjunctioni καὶ subjicit participium εὐχαριστήσας, contra aliorum omnium fidem, Chrysostomo ipso ejusque discipulis annotantibus, quod non egerit jam Jesus sicut antea, non suspexerit in cœlum, &c. v. 15. 16. 17. Σίμων Ἰωνᾶ] Pro Ἰωνᾶ octavum exemplar ubique habet Ἰωαννᾶ· cui favet Nonnus poeta scribens Ἰωάννao (nec enim scripturæ vitium subesse, loquitur mensura carminum) denique Hieronymus, scribens in cap. 16. Matthæi, quem citavimus ad varietates Latinas.

FRANCISCI LUCÆ BRUGENSIS

Notæ ad Varias Lectiones Editionis Latinæ Evangelii secundùm MATTHÆUM.

CAP. I.

VErs. 2. Abraham genuit Isaac: Isaac autem] Male a libris quibusdam additur autem post Abraham, & ab aliis tollitur post Isaac. v. 18. Mater ejus Maria] Legendum est ejus, juxta Sixtina Biblia non solum, verum & juxta antiqua manuscripta, eaque respondentia Græco ac Syro; non Jesu, quod est in quibusdam libris ex consuetudine recitationis Ecclesiasticæ. Cum enim Evangelium Vigiliæ Nativitatis Domini incipiat ab his verbis, necessario illic ponendum fuit Jesu pro ejus, quod hic minime necessarium est, cum ejus ad Christum referatur, cujus statim præcedit mentio: imo videri possit, de alio quopiam quam de Christo Evangelista ordiri sermonem, si Jesu legas pro ejus; id quod etiam obsit sensui. v. 23. Et vocabunt nomen ejus] Sic legendum est hoc loco ex Sixtinis cæterisque optimis libris, vocabunt numero plurali, non tantum Græco & Syro, sed & Hieronymo in septimum Isaiæ caput suffragante. Quare spuria sunt quæ a nonnullis leguntur vocabitur & vocabis: lege Græcas varietates.

CAP. II. Vers. 1. & 5. In Bethlehem Judæ] Sic legunt optimi libri ex B. Hieronymi castigatione, Judæ sive Juda, non Judææ, quod est in quibusdam conformiter Græco: quanquam res eadem sit, de quo lege Commentarium. v. 6. Qui regat] In aliis est futuro indicativi reget, quomodo Græce ποιμανεῖ: varietas scripturæ nil varians sensum. v. 14. Qui consurgens] Sic meliores libri consurgens, pro simplici surgens, quo alii utuntur. v. 23. Quod dictum est per Prophetas] Quidam libri legunt Prophetam numero singulari: sed meliores, suffragantibus Græcis, Prophetas habent, numero plurium; quibus veteres Tractatores tam Latini quam Græci volunt. Syrica editio ita punctis affecta est, ut Prophetam numero singulari reddat: verum mutatis situ duobus apiculis, pluralis est numerus.

CAP. III. V. 2. Appropinquavit enim regnum cœlorum] Sic legunt Sixtina Biblia post vetera manuscripta, nominatim Brugense D. Donatiani, appropinquavit præterito tempore, non futuro appropinquabit; quibus Græca Syraque & B. Hilarius adstipulantur. Quare Epanorthotes ille noster annotat; Appropinquavit enim, juxta Græcum, antiquos & Hieronymum; moderni appropinquabit. Quin & ratio ipsa futurum rejicit; Prophetarum enim fuit dicere Appropinquabit regnum cœlorum; aliquando propinquum erit: Christus autem ejusque prodromus Johannes, factum esse propinquum prædicarunt. Et quod quæso aliud hi tempus prædicarint, quo futurum esset regnum cœlorum propinquum, quum jam propinquissimum, quinimo præ foribus esset? Unde non ita diu post Salvator Judæis; Pervenit, inquiebat, in vos regnum Dei. v. 3. Hic est enim qui dictus est] Sic legendum est juxta exemplaria integriora, suffragantibus Græcis & Syris, non de quo dictum est. v. 7. Quis demonstravit vobis] Neutiquam legendum est futuro tempore demonstrabit. ibid. Fugere a ventura ira] Inter alia, manuscripta Biblia Cathedralium Ecclesiarum Audomarensis & Brugensis, legunt futura, quomodo est Græce μελλούσης, pro ventura. v. 9. Quoniam potens est Deus] Sic legunt optimi quique libri, potens est, non potest. v. 10. Excidetur & in ignem mittetur] Quatuor exemplaria notavit Johannes Hentenius legere Exciditur & in ignem mittitur, præsenti tempore, non futuro: de quorum fide si constaret, præferenda haud dubium foret lectio ista priori: ut enim magnam adfert imminentis periculi emphasin, ita sibi faventes habet libros Græcos & Syricos, atque inter veteres patres Cyprianum, ubi orationem Dominicam explanat, sub finem. v. 12. Triticum suum in horreum] Hæc Bibliorum Sixtinorum lectio, vera est lectio antiquorum codicum, etiam Epanorthote teste: cui & libri Græci plerique omnes adstipulantur, quod ex Græcis varietatibus discere licet. Quare non est legendum triticum in horreum, omisso pronomine, ut quidam libri habent; neque triticum in horreum suum, pronomine juncto posteriori nomini, ut alii. v. 15. Tunc dimisit eum] Injuria omittuntur a quibusdam libris hæc verba. v. 16. Baptizatus autem Jesus confestim ascendit] Nomen Jesus & adverbium confestim non sunt auferenda, ut a quibusdam libris auferuntur. ibid. Et venientem super se] Interpres vertit super se, juxta codices antiquos, non super ipsum, quod habent quidam novi: qua de re latius in Notationibus olim editis.

CAP. IV. V. 4. Non in solo pane vivit homo] Etsi libri nonnulli futuro tempore vivet legant, quemadmodum est Græce: tamen plerique omnes, & quidem optimi quique, præsenti tempore servant vivit, ita ut intelligere liceat, Latinum Interpretem, sensum non verbum reddidisse, quemadmodum fecit & Syrus. v. 6. Quia Angelis suis mandavit de te] Non pauca nec contemnenda manuscripta, pro præterito tempore mandavit, scribunt futurum mandabit, adstipulantibus codicibus Græcis ac Syricis, necnon Hebræo & LXXII. v. 7. Rursum scriptum est] Sic distinguunt præter alios, antiqui Epanorthotæ codices, ut rursum sequentibus jungatur, non præcedentibus. v. 10. Tunc dicit ei Jesus; Vade Satana] Non est omittendum adverbium tunc, nec addendum est retro aut post me: quod ex Matth. 16. vers. 23. aut Mar. 8. vers. 33. huc a quibusdam adjectum credo: lege Græcas varietates & Notationes nostras prolixiores. v. 13. In Capharnaum maritima] Superfluit quod addunt codices quidam civitatem maritimam: porro accusandi casu, quemadmodum Græce est, scribunt vetusti quidam libri, pro auferendi casu maritima. v. 15. Via maris] Latina Complutensis Regiaque editio legit, ita ut est Græce, viam maris, quarto casu. ibid. Galilæa Gentium] Sic legunt, cum Sixtinis Bibliis, Regia editio & alia quædam exemplaria, primo casu Galilæa, conformiter Græco. In multis aliis libris est Galilææ secundo casu, ubi subaudire oportet terra aut regio. ibid. Populus qui sedebat in tenebris] Quod libri quidam, pro sedebat, legunt ambulabat, huc ex Propheta adsumtum est, cum Matthæus aut ejus Interpres, sententiam Prophetæ reddens, non verba adnumerans, καθήμενος, sedens, dixerit, uti est & Syriace. v. 16. In regione umbræ mortis] Præter duos codices quos notavit Johannes Hentenius, Biblia manuscripta, Ecclesiarum Cathedralium Audomarensis ac Brugensis, & Cœnobiorum Lobiensis ac Clarimarisci, spectatissima illa, legunt & umbra mortis, Græco Syroque conformiter. In aliis est umbræ mortis, quo modo Interpres vertit Prophetam, qui conjunctionem non addit. v. 17. Appropinquavit enim] In paucioribus Latinis libris est hoc loco error ille, qui supra 3. vers. 2. futuri appropinquabit scripti pro præterito appropinquavit. v. 18. Ambulans autem Jesus] Sic est etiam Græce. Porro a quatuor illis quæ mox nominavimus Bibliis manuscriptis, omittitur vox Jesus Syriaca editione adstipulante. v. 24. Et abiit opinio ejus] Quod duo codices legunt fama pro opinio, glossam esse suspicor, pro textu obscuriore substitutam. v. 25. Et de Jerosolymis] Omittitur præpositio de, a quibusdam bonis libris.

CAP. V. V. 1. Videns autem Jesus turbas] Correctores Bibliorum Sixtinorum non judicarunt omittendum nomen Jesus (quod legitur etiam Syriace) quo clarior sit sententia, tametsi a veteribus plerisque manuscriptis Græco conformiter omittatur. v. 8. Beati mundo corde] Græce est οἱ καθαροὶ, mundi, primo casu, quem in Latinis libris nondum invenimus, quanquam ad sensum parum referat. v. 9. Quoniam filii Dei] Donatianica Biblia, inter alia, & antiqua Epanorthotæ, addunt pronomen Quoniam ipsi, quod etiam Græce legitur. v. 11. Cum maledixerint vobis & persec.] Non est addenda vox homines, quæ a melioribus libris abest, adstipulantibus Græcis & Syris: videtur ex Luc. 6. v. 22. huc translata. v. 20. Dico enim vobis] Sic cum Sixtinis Bibliis manuscripta exemplaria emendatiora, sic Græca, sic Syra: quare non est mutandum enim cum autem. v. 22. Omnis qui irascitur fratri suo] Non est addendum sine causa, quod jam olim ex hac editione Divus Hieronymus sustulit: lege Græcas varietates & Notationes prolixiores. v. 24. Et vade prius reconciliari fratri tuo] Plerique libri legunt reconciliari modo infinito: sed imperandi modo reconciliare, scribunt, inter alios, Brugensis, Lobiensis, & antiqui Epanorthotæ, conformiter Græco & Syro. ibid. Offeres munus tuum] Brugense manuscriptum, pro futuro offeres, legit imperativum offer, juxta Græca & Syra, necnon B. Augustinum, eo libro quo hunc Domini sermonem tractat. v. 30. Abscide eam] Sic est in Sixtinis Bibliis ex veteribus manuscriptis, voce deducta a cædo, pro eo quod alia habent abscinde a scindo. Simile infra 18. vers. 8. Mar. 9. vers. 43. & alibi. v. 32. Et qui dimissam duxerit, adulterat] De ea quæ olim B. Augustino observata est hujus sententiæ a quibusdam omissione, lege Græcas varietates. v. 37. Sit autem sermo vester] Hoc verborum ordine legunt boni libri, pro Sit sermo autem vester. v. 38. Et dentem pro dente] Non recte a quibusdam exemplaribus omittitur conjunctio. v. 39. In dexteram maxillam] Non esse omittendum dexteram, quod olim a quibusdam libris abfuit, docuimus in Notationibus in varias Bibliorum lectiones. v. 40. Et ei qui vult tecum judicio contendere] Sic legunt optimæ fidei exemplaria, omissa præpositione in judicio. v. 41. Vade cum illo & alia duo] Quidam libri tollunt vocem alia, quod Græce non legatur, quodque nihil amplius intelligendum videatur, quam duplum concedendum, simplum extorquenti, quemadmodum de maxilla & veste præcessit. Atqui, ut pleraque, ita cum Sixtinis optima quæque editionis nostræ exemplaria, τὸ, alia, legunt: quod etiam B. Augustinus & imperfecti operis Auctor, pervetusti tractatores, explicant. Existimarim itaque veterem Interpretem dedisse illud, nec tam Græce legisse (tametsi in secundo Parisiensium Græco codice inveniatur) quam de suo addidisse, ne, propterea quod converterat μίλιον mille passus, ambigua esset oratio. Vidit enim, illo addito, in sententia nullam discrepantiam fieri; non enim ita urgere Dominum alterum miliare, quasi non & tertium & quartum ferri velit, potius quam resistat quis malo. Porro & conjunctionem (& alia duo) egregia exemplaria manuscripta omittunt. v. 46. Si enim diligitis] Manuscriptum Brugense habet conjunctivum diligatis, conformiter Græco ἀγαπήσητε. ibid. Quam mercedem habebitis] In duobus codicibus a Johanne Hentenio annotatis, est præsens habetis: quibus volunt Græca, Syra, & imperfecti operis Auctor. v. 48. Pater vester cœlestis] Non legas qui in cœlis est, pro cœlestis; sicut nec e diverso Græce οὐράνιος, pro ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

CAP. VI. V. 4. Reddet tibi] Unus ille Parisiensium codex qui addit in palam, vel Græco accommodatus est, vel servat scripturam, quam olim emendavit Hieronymus sublato illo in palam, seu palam: lege varietates Græcas, & nostras in Biblia Notationes. v. 6. Tu autem cum oraveris] In aliis bonis libris est futurum indicativi orabis, pro conjunctivo oraveris. ibid. Et clauso ostio] Additur pronomen tuo, a multis bonis libris, conformiter Græco & Syro. v. 7. Sicut ethnici] Non est addendum faciunt; quod cum Sixtinis Bibliis antiqua manuscripta omittunt, & tam Græca quam Syra ignorant. v. 10. Adveniat regnum tuum] In quibusdam libris legitur simplex verbum veniat, quemadmodum Græce ἐλθέτω. v. 11. Panem nostrum supersubstantialem da nobis hodie] Quidam codices scribunt quotidianum, quomodo ante Hieronymum editio ista habuit: unde adhuc consuetudo sic recitandæ Dominicæ orationis. Hieronymus mutavit quotidianum cum supersubstantialem, ut propius exprimeret Græcam vocem ἐπιούσιον. Quare Sixtina Biblia, & fide dignissima quæque, tum nostra tum Epanorthotæ manuscripta, legunt supersubstantialem: lege Notationes. v. 13. Sed libera nos a malo] Sequitur in codice S. Germani lato, a Parisiensibus notato; Quia tuum est regnum & potentia & gloria in secula seculorum: quod ex Græco additum esse, non dubium est: lege varietates Græcas. ibid. A malo. Amen] Vetera manuscripta, Brugense, Clarimariscense, Lobiense, & tria Audomarensia, omittunt Amen, quibus Syriaci libri typis excusi suffragantur. At Syriacum manuscriptum, Græcique omnes libri quos vidi, iis adstipulantur Latinis exemplaribus quæ addunt Amen. Cyprianus & Augustinus non attingunt: Hieronymus cum Euthymio diserte explicat, vocatque signaculum Dominicæ orationis, ut est confirmandi particula, quemadmodum docet idem duabus ad Marcellam epistolis, & Apostolus ipse 1 Corinth. 14. vers. 16. v. 15. Si autem non dimiseritis hominibus] Tria ex nostris manuscriptis addunt peccata eorum, conformiter Græco; alia demunt, similiter Syriaco, & emendationi Sixtinæ. ibid. Nec pater vester dimittet vobis peccata vestra] Quidam boni libri omittunt vobis, quod neque Græce exstat. v. 16. Ut appareant hominibus] In aliis libris, pro composito, legitur simplex verbum pareant, minus congrue. ibid. Quia receperunt mercedem suam] Ut Sixtina Biblia, ita vetera manuscripta, non omittunt quia, adstipulantibus Græcis &

& Syro: tametsi sensui superfluat, nec legatur superioribus versibus secundo & quinto. v. 22. Lucerna corporis tui est oculus tuus] *Inter alia, Lobbiense manuscriptum omittit pronomina* tui & tuus, *consentanee editionibus Græca & Syriaca, citationique B. Hieronymi in Dialogo adversus Luciferianos. Credi possint addita, sive ex Evangelio Lucæ (cap. 11. vers. 34.) sive quod accommodando similitudinem subjungat Salvator:* Si oculus tuus fuerit simplex: *ubi, post Græca & Syra, Regii operis Latinus textus addit conjunctionem;* Si igitur oculus tuus. v. 25. Quid manducetis] *Quod D. Hieronymus annotat, quibusdam codicibus addi,* neque quid bibatis, *jam nulla addunt, licet Græce & Syriace legatur: lege Commentar.* v. 30. Quanto magis vos modicæ fidei?] *Optima quæque manuscripta nostra legunt* minimæ *pro* modicæ, *ita ut* modicæ, *ex aliis locis celebrioribus, quibus id vertit Interpres (ut infra 8. ver. 26. & 14. v. 31.) huc transumtum videri possit.* v. 33. Quærite ergo primum regnum Dei] *Antiqui codices Epanorthotæ, & ex nostris Brugensis ac Lobbiensis, pro* ergo *legunt* autem, *quod est Græce ac Syriace.* v. 34. Sufficit diei] *Non est addendum* enim.

CAP. VII. V. 1. Ut non judicemini] *Hoc Matthæi est; Lucæ cap. 6. v. 37.* Et non judicabimini: *unde etiam illud huc translatum est a quibusdam* Nolite condemnare ut non condemnemini, *quanquam, ut consimile esset ei quod præcedit, mutatum sit,* & non condemnabimini *cum* ut non condemnemini. *Non tantum enim Græca & Syra, sed & fide dignissima quæque Latina manuscripta, cum Sixtinis Bibliis, illud hoc loco ignorant, faventibus Tractatoribus veteribus, Hilario, Hieronymo, Augustino, Chrysostomo, & imperfecti operis Auctore, ut & a recentioribus plerisque omnibus prateritur.* v. 4. Sine ejiciam] *Non est præponendum* frater, *quod ut non legitur in Græcis & Syricis, ita neque in emendatioribus Latinis codicibus. Lucæ similiter est cap. 6. vers. 42.* ibid. Et ecce trabs est] *Antiqui nostri libri scribunt* trabes *pro* trabs. *Utraque forma Latinis nota est.* v. 6. Et conversi dirumpant vos] *Nec antiqui libri addunt* canes (& canes conversi) *quod ex scholio in scripturæ seriem haud dubium est devenisse: legunt autem quidam* disrumpant *pro* dirumpant. v. 11. Nostis bona data dare] *Quidam boni libri omittunt* data, *tametsi Græce Syriaceque legatur.* v. 12. Ut faciant vobis homines] *Non est addendum* bona, *quod jam olim sublatum est a castigatore.* ibid. Et vos facite illis] *Quidam libri præponunt* ita (ita & vos) *adstipulantibus Græcis plerisque codicibus ac Syricis, & inter veteres Cypriano atque Augustino. Sed integerrima quæque hujus editionis exemplaria, tum nostra tum Epanorthotæ, cum Sixtinis, omittunt, quibus & Græca quædam consentiunt, de quibus in varietatibus Græcis.* v. 13. Quia lata porta & spatiosa via est] *Quidam boni libri omittunt verbum substantivum* est. v. 14. Quam angusta porta & arcta via est] *Non est legendum* quoniam *vel* &, *pro* quam: *vide Græcas varietates. A quibusdam autem libris abest* est. v. 19. Excidetur & in ignem mittetur] *Quemadmodum Græce & Syriace est præsenti tempore* Exciditur & in ignem mittitur, *ita etiam Latine scriptum esse in pervetustis exemplaribus, annotant quidam; sed qualia ego non viderim.* v. 23. Discedite a me qui operamini] *Recte sustulit Sixtina correctio vocem* omnes, *ut quæ ab optimis quibusque Latinis libris omittatur, conformiter Syricis & Græcis plerisque omnibus. Et quanquam Psalmi 6. vers. 9. ad quem hic alluditur, addatur; videri tamen possit hic in Evangelio non sine gratia omissa: vide Græcas varietates.* v. 25. 27. Et descendit pluvia] *Non est omittenda conjunctio* &, *etiam Epanorthotæ judicio, quæ Græce quoque & Syriace legitur.* v. 29. Et non sicut Scribæ eorum] *Quidam antiqui libri omittunt* & *conjunctionem, quam alii, Græco Syroque similiter, præponunt: plerique vero addunt pronomen* eorum, *Syro consentanee, quod aliqui rursus Græco conformiter auferunt.*

CAP. VIII. V. 1. Cum autem descendisset] *Non est addendum nomen* Jesus, *quod ab antiquis libris, Græco & Syro consonantibus, abest.* v. 9. Nam & ego homo sum sub potestate constitutus] *Multi antiqui libri, consentanee Græco ac Syro, omittunt vocem* constitutus, *quæ ex Luc. 7. vers. 8. huc adscripta creditur.* v. 10. Audiens autem Jesus] *Non addas pronomen* hæc. v. 11. Cum Abraham & Isaac] *Non est omittenda* & *conjunctio.* v. 13. In illa hora] *Legendum est* in, *non* ex. v. 15. Et ministrabat eis] *Sic legunt cum Sixtino antiqui libri nostri,* eis *numero plurali, Brugens. Lob. Leod. Clarmar. & Audomarensia tria: alii libri habent* ei *numero singulari. Similis varietas est tam in Syricis quam in Græcis codicibus: lege varietates Græcas.* v. 17. Et ægrotationes nostras portavit] *Quidam boni libri, Græco similiter, non repetunt, sed e proximo intelligendum relinquunt, pronomen* nostras. *Atqui etiam Syriace repetitur, & apud Prophetam Hebraicis.* v. 18. Jussit ire trans fretum] Τὸ discipulos, *quod interponunt quidam, antiqua exemplaria respuunt, conformiter Græco & Syro. Quare merito correctores Sixtini textu expulerunt. Quidam* discipulos, *ut Hilarius; quidam* turbas, *ut Chrysostomus, subaudiunt: tametsi illud longe sit verisimilius.* v. 20. Et dicit ei Jesus; Vulpes] *Brugense & Lobbiense manuscripta omittunt* & *conjunctionem, consentanee Syro, quam alii libri præponunt similiter Græco.* ibid.] *Pro* nidos *manuscriptum Brugense legit* tabernacula. ibid. Ubi caput reclinet] *Sic legunt optimi quique libri, omisso pronomine* suum, *consentanee editioni Græcæ: nam Syrus pro more linguæ suæ adjecit.* v. 25. Et accesserunt ad eum discipuli ejus, & suscitaverunt eum] *Quidam vetusti libri omittunt* ad eum discipuli ejus, *tametsi* discipuli ejus *Græce & Syriace addatur.* v. 26. Et dicit ei Jesus; Quid timidi] *Nomen* Jesus, *quamvis Syriace legatur, omittitur a Græcis & multis Latinis libris.* v. 28. Et cum venisset] *Non hic ex quibusdam libris addas* Jesus, *etiamsi Syrus exprimat.* Venisset *autem numero singulari legendum est, non plurali* venissent, *qui error est in libris nonnullis.* v. 29. Venisti huc] *Non est præponendum adverbium* cur. v. 31. Si ejicis nos hinc] *Plerique libri omittunt adverbium* hinc, *cum Græcis ac Syricis.* v. 32. Et ecce impetu abiit] *Vox* magno, *quam interjiciunt quidam, non hic, sed Marci 5. vers. 13. ab Interprete data est.* v. 33. Nuntiaverunt omnia] *Superfluit* hæc, *quod addunt quidam* (hæc omnia.) v. 34. Rogabant ut] *Similiter redundat hic* eum; Rogabant eum ut.

CAP. IX. V. 1. Et ascendens in naviculam] *Omittendum est quod additur in quibusdam libris nomen* Jesus. v. 5. Dimittuntur tibi peccata tua] *Sic cum Sixtinis Bibliis, manuscripta Brugense, Clarmariscense, & Lobbiense ex nostris, similiter editioni Syriacæ. Alia omittunt* tua, *ut Græce alterum duntaxat legitur, aut* σου, *aut* σοι: *vide Græcas Varietates.* v. 13. Sed peccatores] *Quod in nonnullis codicibus sequitur* ad pœnitentiam, *ut a plerisque, ita ab omnibus bonis præteritur, suffragantibus Syricis: quippe quod hujus loci non sit, sed Luc. 5. vers. 32. lege Græcas varietates.* v. 17. Et vinum effunditur] *Quidam libri omittunt* &, *quod tamen Græce legitur.* v. 18. Accessit & adorabat] *Sic legendum,* adorabat *imperfectum, potius quam perfectum* adoravit. ibid. Domine, filia mea modo defuncta est] *Quædam manuscripta, nominatim tria nostra & unum Clarmariscensis Ecclesiæ, omittunt* Domine, *consentanee Græco & Syro.* ibid. Impone manum tuam super eam] *Multi boni libri auferunt pronomen* tuam, *quanquam Græce ac Syriace addatur.* v. 24. Dicebat; Recedite] *In quodam codice, pro* dicebat, *est* dixit ad eos, *propius ad Græca, ubi est* λέγει αὐτοῖς, dicit illis. v. 25. Et tenuit manum ejus] *Quod sequitur in multis libris;* Et dixit, Puella surge, *non hujus loci est, sed Luc. 8. v. 54. Nam hic, ut non a Sixtinis, ita nec ab antiquis libris, nec a Græcis codicibus aut Syricis agnoscitur.* v. 38. Ut mittat operarios] *Notat Epanorthotes, antiquorum codicum hoc loco lectionem esse,* ejiciat *pro* emittat *aut* mittat: *id quod & nos ita fere invenimus. Lucæ decimo, inquit ille, est* mittat, *Luc. 10. vers. 2. Utraque versio bona est, ex eodem uno verbo* ἐκβάλλῃ, *sed* ejiciat *singularis emphaseos.*

CAP. X. V. 2. Duodecim autem Apostolorum] *Non est legendum hoc loco* Discipulorum *pro* Apostolorum. v. 3. Jacobus Alphæi] *Cum Sixtinis Bibliis Lobbiense manuscriptum, Græco consentaneum & reliquæ hoc loco enumerationi, omittit* & *conjunctionem: quam alii libri præponunt nomini* Jacobus, *cum obscuret conjugationis rationem ab Evangelista significatam.* ibid. Et Thaddæus] *Regium opus ex Complutensi habet;* Et Lebbæus qui cognominatus est Thaddæus: *quod cum alibi non inveniam, adducor ut credam ex Græco adjectum esse.* v. 4. Et Judas Iscariotes] *Ita scribunt meliores libri hoc loco. Alii* Scariotes *habent, omissa* I *litera initiali: lege Commentarium.* v. 5. Præcipiens eis, dicens] *Multi boni libri interponunt* & *conjunctionem* (& dicens) *tametsi Græce illa non legatur.* v. 7. Quia appropinquavit regnum cœlorum] *Sic legunt etiam antiqui libri,* appropinquavit *præteritum, Epanorthote quoque teste, quod Græco consonat & Syro. Nam futurum* appropinquavit, *nullius est auctoritatis.* v. 8. Infirmos curate, mortuos suscitate] *Manuscriptum H litera signatum, B. Hieronymo suffragante, omittit* τὸ mortuos suscitate, *quod alii libri addunt, parva similitudine veri: quanquam judico merito relictum esse a Correctoribus Sixtinis, ut certe vetus est, & facile potuit ab Interprete fuisse datum: lege varietates Græcas, & Notationes prolixiores in varias Bibliorum lectiones, denique Commentarium.* v. 10. Dignus est enim operarius cibo suo] *Annotat Epanorthotes, ex antiquis libris, legendum hic esse* cibo suo; *secundum Lucam autem cap. 10. vers. 7.* mercede sua. v. 12. Salutate eam dicentes, Pax huic domui] *Hæc verba,* dicentes, Pax huic domui, *omittuntur a manuscriptis duobus Latinis, Syricis libris, & plerisque Græcis, denique ab Euthymio inter Græcos, & inter Latinos B. Hieronymo, non in textu solum, verum & in Commentario; id quod in Notationibus, quas sæpe diximus, monstratum a nobis est. Videri possint huc adjecta, ex Evangelio secundum Lucam, cap. 10. vers. 5. ubi habes* dicite pax huic domui, *loco ejus quod hic dicitur* salutate eam: *quanquam hic & a D. Hilario exponantur.* v. 13. Veniet pax vestra. Pax vestra revertetur] *Sic legunt cum plerique tum optimæ editionis nostræ codices, conformiter Syro. In quibusdam porro pro futuris indicativi, sunt conjunctiva,* veniat, revertatur, *suffragante Græco, & inter tractatores Hilario.* v. 14. De domo vel civitate] *Manuscriptum quoddam a Johanne Hentenio notatum addit* illa (vel civitate illa) *quod Græce quoque legitur & Syriace.* v. 18. Et ad præsides & ad reges] *Hoc ordine legunt etiam Græci libri & Syrici: quem invertentes Latini quidam habent;* Et ad reges & ad præsides. v. 22. Et eritis odio omnibus propter] *Quidam boni libri tollunt, quidam addunt* hominibus. *Illis volunt Græca.* v. 23. Fugite in aliam] *Vetus codex Ecclesiæ nostræ, continens quatuor Evangelia, signatus F, addit;* Et cum in aliam persequentur vos, fugite in tertiam; *qualia & Græce a quibusdam addita notavimus ad varietates Græcas.* v. 26. Nihil enim est opertum, quod non revelabitur, & occultum quod non scietur] *Sic legunt cum Sixtinis Bibliis antiqui codices, futura indicativi, pro iis quæ in aliis sunt conjunctivis,* reveletur, sciatur: *quæ quidem esse Lucæ, annotat Epanorthotes, Luc. 12. vers. 2.* v. 28. Et animam & corpus] *Non est omittenda conjunctio* &, *vel priori loco.* v. 30. Vestri autem capilli] *Plerique libri tam scripti quam impressi interjiciunt* & (& capilli) *consentanee Græco ac Syro.* v. 39. Perdet illam] *Ita legendum est futuro indicativi* perdet, *non imperativo* perdat, *quomodo legitur in manuscripto Brugensi.*

CAP. XI. V. 12. Rapiunt illud] *Alii codices antiqui habent* Diripiunt illud. v. 17. Cecinimus vobis] *Exemplar illud Ecclesiæ nostræ quod mox diximus signari litera F, legit* Cecinimus vobis tibiis: *addit vocem* tibiis, *quæ certe necessaria est ad exprimendam integram significationem Græci verbi* ηὐλήσαμεν· *sed ex Luca eam huc adjecisse crediderim. Luc. 7. vers. 32.* v. 30. Et onus meum leve] *Antiqui libri, cum Epanorthote, tum nostri, repetunt verbum* est; Leve est.

CAP. XII. V. 2. Quod non licet facere] *Sic legunt, ut Sixtina Biblia, ita quatuor codices ab Hentenio ad Bibliorum marginem notati, conformiter Græco & Syro. Alii libri addunt pronomen* eis (quod non licet eis) *minus recte, ut quod nec legunt posteriores Evangelistæ: constat enim Pharisæorum fuisse sententiam, factum illud Discipulorum Christi prohibitum fuisse generali sabbati mandato.* v. 10. Et ecce homo] *Unus Hentenii liber addit* erat, *ex Græco.* v. 18. Ecce puer meus quem elegi] *Male addunt quidam* electus quem elegi. v. 20. Arundinem quassatam non confringet] Conteret *quod legunt quidam, ex Propheta sumptum est.* v. 25. Omne regnum divisum contra se, desolabitur] *Manuscriptum Brugense, legit præsenti tempore* desolatur, *quomodo est Græce, pro futuro* desolabitur. v. 30. Et qui non congregat mecum, spargit] Dispergit *quod est in quibusdam, non Matthæi est, sed Luc. 11. vers. 23.* v. 31. Spiritus autem blasphemia] *Sic legendum est juxta emendationem Sixtinam: id quod quidam ita correxerunt, ut pro nominativo* blasphemia, *ponerent genitivum* blasphemiæ, *& genitivum* spiritus *acciperent pro nominativo, imperite.* v. 32. Qui autem dixerit contra Spiritum sanctum] *Quidam codices repetunt* verbum, *refragantibus melioribus, Græcis quoque & Syricis, qui e proximo illud subaudiendum relinquunt.* v. 44. Invenit eam vacantem] *Tria bona manuscripta, Græco conformiter, omittunt pronomen* eam. v. 47. Foris stant quærentes te] *Nonnulli libri habent* quærentes loqui tecum, *nonnulli* quærentes te alloqui, *quæ ex Græco mutata sunt.* v. 50. Ipse meus frater]

Egregia

Egregia quædam manuscripta præponunt conjunctionem &, etiam fratris nomini (& frater) quæ quidem magnam adfert orationi emphasim.

CAP. XIII. V. 3. Ecce exiit qui seminat seminare] Male in quibusdam libris additur semen suum: ex Luca enim, cujus scriptura, quod in Ecclesia Evangelii loco legatur, familiarior est, Matthæo adjectum esse constat. v. 4. Et venerunt volucres cœli] Multi boni libri omittunt vocem cœli: quibus Græci codices plerique omnes cum Syricis adstipulantur. Verisimile est similiter ex Luca huc esse translatum. v. 8. Aliud centesimum, aliud sexagesimum, aliud tricesimum] Sic reddidit eleganter Interpres, juxta sensum, numero ordinali. Nec enim probabilis est illius manuscripti lectio, quod verba Græca κατὰ πόδα imitatum habet: Aliud centum, aliud sexaginta, aliud triginta. v. 11. Nosse mysteria] Male alii libri numero singulari mysterium legunt, ex posterioribus rursus Evangelistis. v. 12. Et quod habet auferetur ab eo] Infra 25. vers. 29. legitur & quod videtur habere. v. 14. Et adimpletur in eis] Hæc melior est lectio, quam illa quæ est aliorum librorum, ut adimpleatur vel adimpleretur, cum Græco etiam illa consonat ac Syro. Quidam porro antiquus codex omittit in præpositionem ante eis, cui Græci aliquot suffragantur. ibid. Prophetia Isaiæ dicentis] Pro genitivo dicentis, in aliis bonis est nominativus dicens, consentanee prototypo Græco. v. 16. Quia vident (&c.) quia audiunt] Sic legendum est, non qui vident, qui audiunt; conjunctio inquam legenda est, non pronomen. v. 20. Qui autem super petrosa] Non legas petram pro petrosa, substantivum pro adjectivo. v. 28. Vis imus] Latina Regis editio addit igitur; Vis igitur imus: quod quidem est Græce, sed non Syriace; ut nec in vetustis Latinis manuscriptis, magis quam in Sixtinis Bibliis. v. 33. In farinæ satis tribus] Luc. 13. vers. 21. est sata tria. v. 36. Edissere nobis parabolam] In quibusdam est dissere, sed pro edissere accipiendum; in nonnullis Enarra, quod est alterius Interpretis. v. 43. Qui habet aures audiendi] Quædam antiqua manuscripta auferunt vocem audiendi, nescio qua auctoritate. v. 47. Et ex omni genere piscium congreganti] Quidam libri omittunt piscium, ut nec Græce nec Syriace agnoscitur: sed quia vetustissimi & optimi quique illud legunt, videtur ab Interprete additum. v. 48. Elegerunt bonos in vasa] Non addas sua, quod quidam. v. 51. Dicunt ei; Etiam] Tametsi Græce & Syriace addatur Domine: vetustiores tamen & fide digniores Latini libri, quos viderimus, cum Sixtina editione illud non legunt. v. 55. Et fratres ejus, Jacobus & Joseph] Pro Jacobus quidam boni libri habent Jacob, pro Joseph autem, Græci & Syriaci Joses: qua de re late egimus in Notationibus ad locum Mar. 15. v. 47.

CAP. XIV. V. 2. Hic est Johannes Baptista] Non addas quem ego decollavi. v. 3. Propter Herodiadem uxorem] Subsequitur in quibusdam libris impressis Philippi: quod Græce quidem & Syriace legitur, sed cum desit plerisque omnibus, atque optimis quidem, Latinis codicibus, clarum fit non esse Latine legendum, ut quod Interpres non dederit. v. 6. In medio] Quidam addunt triclinio, quæ glossa est, non textus. v. 12. Tulerunt corpus ejus] Bonorum librorum, alii legunt, alii auferunt, pronomen ejus. v. 14. Et misertus est eis] Eis legendum est, tertio casu pluralis numeri, non ejus, secundo singularis. v. 19. Discipuli autem turbis] Superfluit quod quidam libri addunt dederunt: nam nec Græce legitur, quanquam Syrus addat apposuerunt. v. 22. Et statim compulit] Sic legunt Sixtina Biblia ex D. Hieronymi castigatione, non jussit, sed compulit, quod Græce Syræque vocis vim exprimit: lege D. Hieronymi Commentarium. v. 32. Et cum ascendissent] Quidam numero singulari scribunt ascendisset; male.

CAP. XV. V. 2. Transgrediuntur traditionem] Sic est, numero singulari, ut in Sixtinis, ita in multis aliis bonis libris, Græco similibus: quibus & series ipsa historiæ adstipulatur: de unica enim traditione est quæstio, quæ & exprimitur. Minoris itaque facienda est altera lectio, traditiones numero plurali. v. 4. Honora patrem] Antiquorum codicum, alii addunt, alii demunt, tuum. v. 5. Quodcunque est ex me] Annotat quidam, abesse a nonnullis manuscriptis verbum substantivum est: quæ lectio nobis probata, adstruitur Commentario. v. 9. Doctrinas & mandata hominum] Absque media conjunctione & legunt vetusti quidam libri Latini, conformiter Græcis, quin & textui Prophetæ Hebraico. Syricum Evangelium in eandem sententiam habet, doctrinas quæ (sunt) mandata hominum. Alii vetusti libri, cum quibus Sixtina Biblia addunt conjunctionem, respondent Græcæ editioni virorum LXXII, quam hac præcipue parte Salvator sequutus est: erat enim ea, illo tempore, non minus, ne dicam magis, Judæis in usu, quam fons Hebraicus. v. 12. Audito verbo hoc] Abest ab antiquis codicibus non paucis pronomen hoc: sed quia non lectum, subaudiendum est, visum fuit Correctoribus illud relinquendum, ut non pauca alia similia. v. 14. Et duces cæcorum] Conjunctio &, ab optimis quibusdam manuscriptis ignoratur, ut a Græcis omnibus ac Syricis. v. 31. Mutos loquentes] Sequitur in Regio opere ex Complutensi; Debiles sanos: id quod adjectum esse ex Græco, clarum facit Commentarius. v. 33. Panes tantos] In quibusdam manuscriptis emendatum est manu posteriore panes tanti: sed placuit Interpreti uti Antiptosi, quod etiam Epanorthotes annotat. v. 36. Et gratias agens] Quidam libri, inter quos est Brugensis ille D. Donatiani, omittunt & conjunctionem, suffragantibus codicibus Græcis. v. 38. Erant autem qui manducaverunt] Quidam libri præterito plusquam perfecto legunt manducaverant. ibid. Quatuor millia hominum] Brugense illud manuscriptum, pro hominum legit virorum, quomodo est & Græce & Syriace.

CAP. XVI. V. 2. 3. Facto vespere dicitis] Et cætera usque ad finem tertii versus non potestis scire, quomodo olim a quibusdam immerito omissa fuerint, pluribus aliis ostendimus. Cæterum merito omitti a plerisque verbum scire, quod postremum addunt quidam (non potestis scire) pro quo etiam quidam habent cognoscere, nostra sententia est, nec aliud legendum quam non potestis, ut non est aliud in plerisque libris Græcis quam οὐ δύνασθε, subaudito ex præcedentibus verbo διακρίνειν, dijudicare. ibid. v. 3. Faciem ergo cœli] Nonnulli libri præponunt hypocritæ, Græco Syroque conformiter: sed plerique omnes, & quidem optimi quique, cum Sixtinis, demunt, viderique possit, cum ex Græco textu, tum ex Luc. 12. vers. 56. huc esse adsumtum. Nam & conjunctio ergo subsequens, non perinde admittit illud. v. 4. Nisi signum Jonæ prophetæ] Quidam libri addunt prophetæ adstipulantibus Græcis & Syricis, alii omittunt. v. 7. 8. Intra se, intra vos] Alii legunt inter pro intra. v. 8. Sciens autem Jesus dixit] Quædam exemplaria, Græco & Syro conformiter, legunt; alia auferunt, pronomen eis (dixit eis.) v. 9. Quinque panum in quinque millia] Tria manuscripta Ecclesiæ S. Audomari & unum Clarimarisci, habent conjunctionem & loco præpositionis in; Quinque panum & quinque millia. Fons si consulatur, probabile fit, Interpretem vertisse Quinque panum quinque millium, absque media sive conjunctione sive præpositione, (ut a quibusdam legitur secundus casus millium) quod a sciolis mutatum sit. v. 10. Septem panum in quatuor millia] Eadem est hujus loci ratio quæ proximi. v. 13. Quem dicunt homines esse Filium hominis?] Regia editio ex Complutensi, cum alio uno atque altero exemplari, addit pronomen me; Quem me dicunt &c. suffragantibus libris Græcis, necnon Syricis, B. Hilario quoque tractatore. Atqui ut plerique omnes, ita optimi quique & fide dignissimi libri, cum Sixtinis, non agnoscunt τὸ me, ut nec B. Hieronymi Commentarius. Nullo itaque modo legendum Latinis est, quod Græcis etiam obscuritatem adfert in re clara. Verisimile est, Interpreti illud non lectum Græce; ac omnino explicationem esse illius Filium hominis, quæ in textum irrepserit. v. 19. Erit ligatum & in cœlis. Erit solutum & in cœlis] Exemplaria manuscripta multa & insignia, suffragantibus Græcis & Syricis libris, omittunt illud & (& in cœlis) utroque loco. v. 20. Quia ipse esset Jesus Christus] Hæc est lectio Latinorum codicum plerorumque, & quidem optimorum quorumque: quibus & Græca pleraque exemplaria suffragantur, & D. Hieronymi Commentarius. Quidam Latini libri omittunt nomen Jesus, sex ab Hentenio adnotati; quidam etiam Græci, tres Parisiensium ι. ζ. η. His volunt, Syrica editio, & veteres tractatores Origenes atque Ambrosius. Crediderim ego, vocem illam Jesus, quæ sensui obest, additam olim a librario quopiam sciolo fuisse, non quidem Latinæ editioni (videtur enim illam Interpres dedisse) sed Græcæ. v. 23. Vade post me Satana] Pro post me quidam boni libri habent retro, quod tamen ex Mar. 8. vers. 33. sumtum videri possit. v. 27. Secundum opera ejus] Multa bona manuscripta, tum nostra, tum Epanorthotæ, pro plurali opera, legunt singulari opus, Græco textu suffragante, ubi est κατὰ τὴν πρᾶξιν αὐτοῦ, quanquam in 14. Parisiensium exemplari sit κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ. Verisimile est, & istud τὰ ἔργα, & illud quod Latine legi solet opera, ex alio huic simili loco acceptum, ut illo Psal. 61. vers. 12. Tu reddes unicuique juxta opera sua, vel illo Rom. 2. vers. 6. Qui reddet unicuique secundum opera ejus: quanquam, quod ad sensum, nihil referat utro modo legatur.

CAP. XVII. V. 1. Assumit Jesus] Antiqui codices Epanorthotæ cum quibusdam nostris ita legunt, ut Sixtina Biblia, assumit præsenti tempore. Alii codices legunt assumsit præterito tempore. Porro illud eo magis probandum est, quod sequatur præsenti tempore ducit, in omnibus quos viderimus. Annotat Epanorthotes, in Ecclesia legi assumsit, duxit, tempore præterito. v. 2. Facta sunt alba sicut nix] Non dissimilis vero sit conjectura, Latine non minus quam Græce & Syriace, scriptum fuisse sicut lux, idque mutatum esse cum sicut nix, primum ob summam vocularum lux & nix affinitatem, quæ non est sive Græce sive Syriace, deinde, quod Marcus nivis meminerit; denique quod albedo nivi magis propria sit quam luci. Atqui, si reliquorum Evangelistarum, Marci inquam & Lucæ, verba consideres, videbis ab illis duo attribui vestimentis Christi, unum quod alba fuerint, alterum quod lucida. Marcus; Vestimenta, inquit, ejus facta sunt splendentia, candida (alba) nimis velut nix. Lucas; Et vestitus ejus albus refulgens. Hoc igitur est & quod Matthæus vult, dum ait alba sicut lux. v. 4. Tibi unum, Moysi unum] Alii libri interjiciunt conjunctionem (& Moysi unum) conformiter Græco ac Syro. v. 7. Surgite & nolite] A quibusdam bonis libris abest &, quod nec Syriace exstat. In aliis legitur, Græco conformiter. v. 9. Præcepit eis Jesus] Manuscripta integerrimæ fidei, Brugense, Lobiense, Clarmariscense, & D. Audomari duo, demunt pronomen eis: quod quanquam Græce addatur, Interpres tamen, pro decoro orationis, videri possit maluisse omittere, & verbo præcepit dare casus præcedentes descendentibus illis, qui alioqui Græce absolute ponuntur: etsi secundum Marcum hoc non observarit. v. 11. Elias quidem venturus est] Subjiciunt quidam codices primum, ex Græco, non dubium, emendati. v. 16. Respondens autem Jesus] Librorum, alii addunt, conformiter Græco; alii demunt, consentante Syro, conjunctionem autem. v. 19. Et dixerunt] Bonorum librorum, alii addunt ei, alii omittunt. Syriace legitur, Græce non. ibid. Ejicere illum] Nicolaus Zegerus annotat, in codice Corsendoncensi legi illud neutro genere, quod in nostris non invenio. v. 20. Dixit illis Jesus] Quidam boni libri addunt, cum Græcis & Syris, alii tollunt nomen Jesus. ibid. Transi hinc illuc] Optimi quique nostri Latini libri, omittunt illuc, quod licet Græce legatur, non tamen exstat Syriace. v. 24. 25. Didrachma] Ita legendum est neutro genere, numero plurali; non didrachmam numero singulari generis fœminini.

CAP. XVIII. V. 8. Abscide eum] Vetera manuscripta cum Sixtinis Bibliis constanter legunt abscide a cædo, pro abscinde a scindo. Pro eum porro, Regius textus ex Complutensi legit ea, quemadmodum est Græce. v. 9. Bonum est tibi cum uno oculo in vitam] Ita legunt meliores libri, etiam Epanorthotæ, cum uno oculo, pro eo quod est in aliis unum oculum habentem. Quidam conjiciunt legendum unoculum, quomodo est Græce μονόφθαλμον. v. 12. Nonne relinquit] Hæc lectio merito probatur, præ ea quæ futuro tempore scribit relinquet. ibid. In montibus] Male in quibusdam libris habetur in deserto: id quod ex Luc. 15. vers. 4. sumtum esse, etiam Epanorthotes annotavit. v. 13. Quia gaudet super eam] Ita legitur in multis libris, præsens tempus, Græco conformiter; in aliis est futurum gaudebit. v. 14. Ut pereat unus] D. Donatiani codex legit neutro genere unum: quo modo & quidam legit Græce ἕν, ut referat, inquit, παιδίον. v. 15. Lucratus eris] Unum manuscriptum, pro futuro eris, legit præsens es, quod quidem Græco similius est, ἐκέρδησας. v. 16. Si autem te non audierit] Quidam annotat abesse pronomen te ab uno codice manuscripto, quomodo abest ab editione Græca, etsi non Syriaca. Nos in tribus manuscriptis, & apud Epanorthoten, invenimus transpositum, Si autem non te. ibid. Adhibe tecum adhuc unum] Codex D. Donatiani omittit adhuc, conformiter editioni Syriacæ, quod in aliis legitur similiter Græce. v. 17. Si autem Ecclesiam] Manuscripta Brugense & Lobiense addunt & (& Ecclesiam) quod Græce quoque & Syriace legitur. v. 22. Dicit illi Jesus] Ita legunt optimi quique libri, Græco consentanee, dicit præsenti tempore, non præterito dixit. v. 24. Qui debebat ei decem] Omittitur ab aliis libris pronomen ei.

CAP. XIX. V. 4. Quia qui fecit hominem] Optimi nostrorum librorum tollunt hominem & homines, Græco consentanee. Ex Commentario (verisimile est) irrepsit in textum. v. 5. Dimittet homo] Quidam libri habent relinquet homo, ex Genesi aut Epistola ad Ephesios, quod notat Epanorthotes: meliores enim hic legunt dimittet. v. 7. Dare libellum] In aliis bonis libris est dari passive,

passive, pro activo dare. v. 10. Causa hominis] Nostra vetera manuscripta legunt tertio casu homini, pro secundo casu hominis, qui in plerisque libris exstat Græco consentanee. v. 12. Qui seipsos castraverunt] Antiqui libri Epanorthotæ, &, ex nostris, Brugensis ille D. Donatiani, habent Qui seipsos eunuchizaverunt; vocem fictam ad imitationem Græci verbi εὐνούχισαν. v. 14. Sinite parvulos, & nolite eos prohibere ad me venire] Quidam manuscriptus codex transponit verba hunc in modum; Sinite parvulos venire ad me, & nolite prohibere eos. Et quanquam hoc ordine etiam Syrus legat, tamen Marci & Lucæ eam existimo esse scripturam, non Matthæi. ibid. Talium est enim] Non est omittenda conjunctio enim, quæ & Græce & Syriace exstat, quanquam omittatur a quibusdam antiquis libris. v. 18. Dicit illi; Quæ?] Non est legendum nominativo casu ille, sed dativo illi. v. 19. Honora patrem tuum] Quidam boni codices omittunt tuum; alii Græco & Syro consentanee addunt. ibid. Et matrem tuam] Quædam manuscripta auferunt pronomen tuam: quibus Græci libri adstipulantur, præter Regium ex Complutensi addentem καὶ τὴν μητέρα σου. ibid. Et diliges proximum] Conjunctio copulans additur, non tantum ex Græcis & Syris, quantum ex optimis Latinis exemplaribus. v. 20. Omnia hæc custodivi a juventute mea] Illud a juventute mea, Epanorthotes sentit huc additum ex Marco & Luca. Nam quanquam Græca Syraque illud, non minus secundum Matthæum, quam secundum Marcum & Lucam, legant: Latina tamen exemplaria antiqua docere intelligit, illud Græce secundum Matthæum Interpreti non lectum, nec Latine proinde datum fuisse: ut certe etiam nostra antiqua manuscripta illud omittunt. v. 21. Vade, vende quæ habes] Noli legere, Vade & vende omnia quæ habes, additis voculis &, & omnia.

CAP. XX. V. 1. Simile est regnum] Conjunctio enim quæ Græce Syriaceque additur, nec Latine videtur omittenda, postquam in duobus Jansenii & quidem nostris Latinis manuscriptis exstat. v. 4. & 7. Ite & vos in vineam meam] Quædam tum Latina tum Græca exemplaria, Syro consentanee, utroque loco ignorant pronomen meam. Porro quod Nicolaus Zegerus legendum putat, posteriori loco ut priori: Et quod justum fuerit accipietis; ego potius Græcis Syricisque exemplaribus superfluere existimem, quam Latinis deesse. Hilarius & Hieronymus non videntur illud agnovisse: lege Commentarium. v. 15. Quod volo facere] In meis tametsi Græce Syriaceque exstet, & a veteribus legatur, ego tamen non existimem, quod Zegerus, nostræ editioni adjiciendum. v. 17. Duodecim discipulos] Non addas pronomen suos. v. 21. Et unus ad sinistram] Sic legendum est, unus, non alius, quod Marci est. v. 23. Ad dexteram meam vel sinistram] In quibusdam libris est & conjunctiva, pro disjunctiva vel, Græco conformiter. v. 25. Potestatem exercent in eos] Non est legendum inter eos, ut quidam legunt male, pro in eos. v. 28. Animam suam redemtionem] Non addas in præpositionem, in redemtionem.

CAP. XXI. V. 1. Et cum appropinquassent Jerosolymis, & venissent] Sic legunt omnes boni libri, numero plurali, conformiter Græco: Quod in aliis est singulari numero appropinquasset, venisset, tametsi Syrus sic legat, ex Ecclesiastico officio mutatum notat Epanorthotes. ibid. Misit duos discipulos] Non addas suos, quod ex Luca quidam huc adscripserunt. v. 3. Et confestim dimittet eos] Sic legendum est, futuro tempore, dimittet, non præsenti dimittit: vide Græcas varietates. v. 4. Hoc autem totum factum est] Additur totum consentanee Græco & Syro, quod tamen quidam boni libri omittunt. v. 5. Sedens super asinam] Alii libri præponunt & conjunctionem, conformiter Græco ac Syro. v. 7. Et imposuerunt super eos] Quidam, loco pluralis eos, quod sicut legitur Græce ut Latine; scribunt singulare eum, cujus loco Syrus dixit pullum. Sed hæc de industria mutata videri queant, ad evitandam difficultatem, quæ ex recepta lectione putatur emergere. v. 9. Filio David] Cave legas quintum casum o fili, ut quidam, pro tertio filio. v. 16. Jesus autem dixit eis] Præsens dicit, pro præterito dixit, legunt libri nostri integriores, conformiter Græco. v. 17. Ibique mansit] Quod quædam manuscripta addunt Et docebat eos de regno Dei, Epanorthotes ex Ecclesiastico officio acceptum notat. v. 21. Tolle & jacta te in mare] Ita vulgo legitur: quam lectionem esse depravatam, quanquam citra detrimentum sententiæ, legendumque imperativis passivis Tollere & jactare in mare, non solum Græca loquuntur, sed & similia loca Mar. 11. vers. 23. & Luc. 17. vers. 6. Quamvis ergo non suppetant exemplaria quæ scribant tollere & jactare; tamen res est adeo clara, judicio Epanorthotæ, hanc esse Interpretis scripturam, ut sine difficultate in textum recipiendam putet, annotans literam r, mutatam esse in t, ubi legitur tolle te. v. 24. Respondens Jesus] Non addas autem, tametsi Græce legatur. v. 25. Baptismus Johannis unde erat?] Antiqui libri constanter legunt Baptismum, non Baptismus. Usus est enim Interpres hac voce, non hic tantum, sed & secundum Marcum & Lucam, tanquam si Latine dicatur neutro genere baptismum: quod & facit D. Augustinus non semel, scribens in caput primum Evangelii secundum Johannem, quin & illo posterior D. Gregorius homilia 20. in Evangelia. v. 26. Omnes enim habebant Johannem] Alii Latini libri cum Græcis legunt præsens habent, pro imperfecto habebant, quod Marci esse putatur a nonnullis. v. 27. Ait illis & ipse] Non est omittendum medium illud &, quod etiam Græce legitur. ibid. Nec ego dico vobis] Non est legendum futurum dicam, sed præsens dico. v. 28. Hodie operare in vinea mea] Ita lege ex Bibliis Sixtinis, modum imperativum operare, & casum sextum vinea mea, conformiter Græco; potius quam modum infinitum operari, aut casum quartum vineam meam. v. 30. Eo Domine] Quidam conjiciunt, pro verbo eo, legendum esse pronomen ego, quod est Græce & Syriace. v. 31. Dicunt ei, Primus] Quidam libri omittunt pronomen ei, quod tamen etiam Græce legitur & Syriace. Pro primus porro, olim, D. Hieronymo teste, nonnulla exemplaria legere novissimus: quæ lectio fuit D. Hilarii, dicit enim Pharisæorum responsionem fuisse, voluntati patris juniorem obedisse, eum qui spondens fefellit; in qua deinde enucleanda mire se torquet: sed adulterina fuit ea scriptura, exemplarium minime verorum. ibid. Præcedent vos in regnum Dei] Sic legendum est, cum Sixtinis Bibliis, quarto casu regnum, potius quam sexto regno. Porro pro futuro præcedent, in aliis libris est præsens præcedunt, consentanee Græco & Syro. v. 32. Venit enim ad vos] Non legas autem pro enim. v. 33. Et ædificavit turrim] Non addas in medio ejus, quod quidam ex Isa. 5. vers. 2. huc adscripserunt. v. 37. Verebuntur filium meum] Omittendum est forsitan, quod ex Luc. 20. vers. 13. huc adjectum a quibusdam fuit. v. 41. Et vineam suam locabit] Quidam boni libri, nominatim Ecclesiæ nostræ, omittunt pronomen suam, consentanee Græco & Syro. ibid. Qui reddant ei fructum] Sic legunt cum Sixtinis Bibliis antiqui libri, conjunctivum reddant, pro futuro indicativi reddent.

CAP. XXII. V. 1. Eis dicens] Non postponas eis; Dicens eis. v. 3. Et misit servos suos] Non legas numero singulari servum suum, quomodo, Hieronymo teste, olim quidam: ex Lucæ Evangelio, vero simile est. Luc. 14. v. 17. v. 5. Ad negotiationem suam] Quidam boni libri omittunt pronomen suam, quod tamen etiam Græce & Syriace exstat. v. 6. Et contumeliis affectos] Libri Ecclesiæ nostræ & Clarmariscensis legunt numero singulari contumelia. v. 13. Ligatis manibus & pedibus ejus] Hic ordo Græco & Syro consentaneus est: verum manuscripta nostra præponunt pedes manibus; Ligatis pedibus ejus & manibus. v. 14. Multi enim sunt vocati] Non est legendum autem pro enim, tametsi in multis antiquis libris sit autem. v. 15. Ut caperent eum] Legendum est pronomen eum, non autem nomen Jesum, quod ex officio Ecclesiastico acceptum est. v. 17. Licet censum dare Cæsari] Non est mutandum activum dare cum passivo dari. v. 30. Sed erunt sicut] In plerisque libris, pro futuro erunt, legitur præsens sunt, Græco conformiter. v. 37. Ex toto corde tuo, & in tota anima tua] Sic etiam libri antiqui, priori loco legunt ex, posteriori in.

CAP. XXIII. V. 13. Væ autem vobis] Non est omittenda conjunctio autem. ibid. Quia clauditis] Alii legunt pronomen qui, pro conjunctione quia, quæ Græce exstat. v. 14. Væ vobis Scribæ & Pharisæi hypocritæ, quia comeditis domos viduarum, orationes longas orantes: propter hoc amplius accipietis judicium] Hunc versum plurimi boni Latini codices omittunt, etiam tres hujus nostræ Audomarensis Ecclesiæ manuscripti: a quibus autem legitur, variis & loco & modo legitur: D. Hieronymus & alii quidam Tractatores non agnoscunt: Canones Evangeliorum solis Marco & Lucæ ascribunt: prout hæc latius a nobis declarata sunt in Notationibus nostris prolixioribus. Quare videri possit ex D. Hieronymi correctione jugulandus & prætermittendus versus iste: nisi propter auctoritatem veterum Tractatorum, Græcorum, & inter Latinos Hilarii, consultum haud esset illum prorsus expungere. v. 15. Quicunque juraverit per templum] Non addas Dei. v. 18. Cæci, quid enim majus est] Regia Biblia, haud dubium ex Complutensibus, addunt, Stulti & cæci quid; quemadmodum est Græce & Syriace: Atqui reliqui Latini libri non agnoscunt τὸ stulti hoc loco. v. 20. Et in eo qui habitat in ipso] Non est legendum antecedens templo pro relativo ipso. v. 24. & 25. Calicis & paropsidis] Alii loco vocalis quartæ scribunt primam, parapsidis: utroque enim modo vox effertur. v. 24. Intus autem pleni estis rapina] Meo judicio, salvo meliore, legenda est tertia persona sunt, pro secunda estis: sic enim scribunt vetera manuscripta nostra (D. Donatiani unum, D. Audomari duo, & Clarimarisci unum) cum antiquis Epanorthotæ, & septem ab Hentenio annotatis, & aliis. Cæterum septem illa Hentenii signantur legere plena sunt neutro genere: nostra vero retinent masculinum pleni. Neutrum genus melius congruat sermoni Latino: sed masculinum certius est, & in eundem sensum accipiendum. Huic lectioni tertiæ personæ diserte suffragantur Græca & Syra. v. 25. Ut fiat id quod deforis est mundum] Videtur addendum & (ut fiat & id) quod ut legitur Græce & Syriace, ita a pluribus bonis libris. v. 28. Qui ædificatis sepulchra] Omnes boni libri quos vidimus, hic legunt qui, tametsi Græce sit conjunctio ὅτι, quia: Syrum ambiguum est. v. 33. Ideo ecce ego mitto] Non est addendum Ideo dico vobis, ecce ego mitto. v. 36. Sub alas] Non addas pronomen suas. ibid. Et noluisti] Quædam manuscripta, conformiter Græco & Syro, legunt numero plurali noluistis.

CAP. XXIV. V. 12. Et quoniam abundavit iniquitas] In aliis libris est futurum abundavit, quod Græco consonat, pro præterito abundavit. v. 20. In hyeme vel sabbato] Alii libri omittunt in præpositionem. v. 23. Ecce hic est Christus aut illic] A quibusdam libris omittitur est conformiter Græco: a quibusdam repetitur ecce (aut ecce illic) sed non eadem fide. v. 28. Illic congregabuntur & aquilæ] Illuc adverbium motus ad locum legendum videtur ex antiquis libris, non illic: similiter omittenda conjunctio & (& aquilæ) quæ nec Græce aut Syriace additur. v. 30. Cum virtute multa] Annotat vetus Epanorthotes, secundum Matthæum multa, secundum Lucam magna legendum esse. v. 33. Quia prope est in januis] Non est interponendum conjunctio, est & in. v. 34. Donec omnia hæc fiant] Non est omittendum pronomen hæc. v. 36. Neque angeli cœlorum] Quod quidam libri addiderunt olim, adduntque hodie, neque filius; D. Hieronymus, sequutus meliora exemplaria, sustulit, nostram hanc corrigens editionem. Quare legendum hic non est secundum Matthæum, etsi a veteribus tractatoribus non paucis hic explicetur, sed relinquendum est Marco proprium. v. 38. Et nuptui tradentes] Alii legunt nuptum pro nuptui. v. 42. Duabus molentibus] Subjiciunt multi codices Latini; Duo in lecto, unus assumetur, & unus relinquetur. Cæterum non esse illud Evangelii secundum Matthæum, quanquam multi veterum Patrum illud hic exponant, sed Evangelii secundum Lucam, clare docuimus in Notationibus nostris prolixioribus, quibus Sixtina Biblia suffragantur. v. 43. Qua hora fur venturus esset] Boni libri legunt optativum esset, non indicativum est. v. 44. Quia qua nescitis hora] In quibusdam libris est quia qua hora nescitis, conformiter Græco; In aliis quia nescitis qua hora; In aliis denique quia qua hora non putatis, quod postremum est Lucæ cap. 12. vers. 40. v. 47. Super omnia bona sua] Quidam libri omissa voce bona legunt super omnia sua.

CAP. XXV. V. 11. Novissime vero veniunt] Non est omittendum vero, quod etiam Græce & Syriace legitur. v. 13. Vigilate itaque] Quod quidam libri adjungunt & orate, non est hujus loci. v. 18. Fodit in terram] In aliis bonis libris est terra, sexto casu, ut Græce. v. 22. Ecce alia duo lucratus sum] Sic legendum est hoc loco: nam vicesimi versus est verbum, non simplex, sed compositum superlucratus. v. 27. Oportuit ergo te] Non addas & te. v. 31. Et omnes angeli cum eo] Non est addendum ejus; Angeli ejus. v. 38. Et cooperuimus te] Unum Clarimarisci & tria Ecclesiæ nostræ Audomarensis manuscripta omittunt pronomen te, conformiter Græco. v. 41. Tunc dicet & his] Non est addenda vox Rex; Tunc dicet Rex. ibid. Qui paratus est diabolo] Codex D. Donatiani, pro verbo simplici paratus, legit compositum præparatus. v. 42. Et non dedisti mihi potum] Hic legitur potum, supra vero bibere, annotante Epanorthote. v. 44. Aut sitientem] Non est omittenda conjunctio aut.

CAP. XXVI. V. 2. Ut crucifigatur] Non est addenda interrogationis nota, quam addunt manuscripta multa: pronunciando enim dictum est, non interrogando. v. 10. Quid molesti estis huic mulieri?] Alii boni libri omittunt pronomen huic. ibid. Opus enim bonum operata est in me] Manuscriptorum exemplarium, alia omittunt conjunctionem enim, similiter editioni Syriacæ: alia addunt, conformiter Græcæ. v. 11. Me autem non semper habetis] Futurum habebitis, posteriori hac versus parte, legunt multi vetusti codices: alii autem, ut est Græce, scribunt tempus præsens habetis. v. 14. Qui dicebatur Judas Iscariotes] Quidam antiqui libri legunt præsens dicitur, pro imperfecto dicebatur. Sed & Scarioth habent pro Iscariotes, in quo miror eos variare a forma Græca. v. 17. Prima autem die Azymorum] Quædam manuscripta omittunt vocem die, conformiter Græco. v. 23. At ipse respondens ait] Legenda est adversativa at, non copulativa &. ibid. In paropside] Antiqui libri scribunt primam vocalem loco quartæ, in parapside: vide supra 23. vers. 24. v. 24. Per quem Filius hominis tradetur] Pro futuro tradetur, est in quibusdam libris præsens traditur, consentanee Græco & Syro. v. 25. Qui tradidit eum, dixit] Non est interponendum conjunctio & dixit. v. 28. Hic est enim sanguis meus] Etsi quædam Cypriani exemplaria, epistola 63. legant neutro genere Hoc est enim, & eum vertendi modum, patiantur etiam Græca: nulla tamen ratione hic masculinum cum neutro hoc mutandum est. ibid. Qui pro multis effundetur] Male quidam legunt vobis pro multis: nam vobis Lucæ est, cap. 22. vers. 20. multis autem Matthæi & Marci. Porro etsi Græce & Syriace sit præsens effunditur: Latinus tamen Interpres futurum effundetur dedit: nec simplex fundetur, sed compositum effundetur, quale est Græce. v. 39. Sed sicut tu] Non est addendum verbum vis. v. 40. Et venit ad discipulos suos, &] Quædam exemplaria manuscripta omittunt pronomen suos, conformiter Græco. ibid. Sic non potuistis] Quidam libri collocant interrogationis notam post adverbium sic: nonnulli, pro plurali potuistis, habent singulare potuisti; sed hoc quidem male. v. 45. Ecce appropinquavit hora] Licet antiqui libri legant futurum appropinquabit, retinendum tamen est præteritum appropinquavit, quod tam sententia, quam Græca & Syra, requirunt. v. 46. Ecce appropinquavit qui me tradet] De hoc præterito appropinquavit, idem judicium est quod de superiori. Porro futurum tradet, quidam libri mutant cum præsenti tradit, quod quidem conforme est Græco ac Syro. v. 50. Amice, ad quid venisti?] Multi antiqui libri, pro quid interrogativo, manifeste scribunt relativum quod, enunciando non interrogando legendum: Et quidem videri possit error ex eo natus, quod multi eam voculam contracte scribant, ita ut utroque modo legi queat: sic tamen non legunt tantum, verum etiam interpretantur, Remigius a D. Thoma ad Cathenam citatus, & ipse D. Thomas in proprio Commentario; Ad quod venisti, supplent hoc fac. Quinetiam Euthymius sic intelligit Græca: Ad quod venisti sc. hoc citra simulationis velamen operare: crediderim istos studiose interrogationem vitasse, eo quod judicarent, non fuisse inquirendum Jesu propositum Judæ, quod non ignoraret: vide Commentarium nostrum. v. 53. Et exhibebit mihi modo] Hæc est germana lectio editionis Latinæ, consonantis Syricæ: tametsi quidam Latini libri cum Græcis, τὸ modo rejiciant in prius hujus periodi membrum. v. 59. Principes autem sacerdotum] Optimi quique libri sic legunt, principes numero plurali, non princeps singulari, suffragantibus Græca & Syriaca editionibus. v. 61. Reædificare illud] Interpres dedit verbum compositum reædificare, tametsi Græce & Syriace sit simplex ædificare. v. 63. Si tu es Christus Filius Dei] Non addas vivi, quod quidam codices, ut nec Græca & Syra illud agnoscunt. Est enim alterius loci, supra 16. vers. 16. v. 64. Dicit illi Jesus] Legendum est præsens dicit, non præteritum dixit. ibid. Sedentem a dextris virtutis Dei] Multa exemplaria manuscripta, antiqua & fide digna, omittunt Dei, conformiter Græco & Syriaco: quod legitur Luc. 22. vers. 69. loco prorsus simili. v. 67. Alii autem palmas] Interlinearis glossa notat, quod pro palmas, alias legatur alapas: id quod ex Marco fortassis est sumtum. ibid. In faciem ejus dederunt] Antiqua Ecclesiæ nostræ manuscripta unanimiter legunt tertium casum ei, pro secundo ejus; sicut & Clarimarisci exemplar. v. 71. Vidit eum alia ancilla] Quidam libri omittunt ancilla, quia neque Græce Syriaceve legitur: sed videtur vox illa ab Interprete suppleta. v. 72. Quia non novi hominem] In quibusdam bonis libris est Quia non novissem hominem, nisi hoc potius esset versus 74. subsequentis. v. 73. Accesserunt qui stabant] Non addas ad eum. ibid. Vere & tu ex illis es] Non omittas &. v. 75. Verbi Jesu quod dixerat] Non est legendum verbi quod dixerat ei Jesus, quod est Evangelii secundum Marcum. ibid. Priusquam gallus cantet] In quodam manuscripto præponitur quia, quemadmodum Græce & Syriace.

CAP. XXVII. V. 3. Et senioribus, dicens] Non addas populi; Et senioribus populi, quod quidam. v. 8. Propter hoc vocatus est ager ille Haceldama, hoc est, ager sanguinis] Vix dubium est, quin voculæ istæ tres Haceldama, hoc est, ex Act. 1. vers. 19. additæ sint huic Evangelio, quia neque Græce neque Syriace hic leguntur; tantum, Propter hoc vocatus est ager ille, ager sanguinis. v. 9. Quod dictum est per Jeremiam prophetam] Non dubito, salvo superiorum judicio, quin sit omittendum nomen Jeremiam, juxta fidem veteris illius Evangelii manuscripti, quod citavimus in Notationibus nostris prolixioribus, adservati in collegio societatis Jesu Lovaniensi. Nam & Augustinus lib. 3. de cons. Evang. cap. 7. testatur, suo tempore a quibusdam Latinis codicibus abfuisse: quod etiam Lyranus annotat in antiquis libris haud legi. Huc accedit Syriacum Evangelium, quod nullum hic prophetam nominat. Suffragatur denique mos Evangelistæ, qui ita consuevit plerumque scripturas laudare, Quod dictum est per prophetam, nullo propheta nominatim expresso sup. 1. v. 22. & 2. v. 6. 15. 23. & 13. v. 35. & 21. v. 4. Quare doctissimi quique viri hodie sentiunt ita potius legendum esse, nullius prophetæ nomine addito, Jansenius, Maldonatus, Baronius. Quidam, etiam Veterum, conjiciunt pro Jeremiam legendum esse Zachariam (locus enim præsens, ex Zacharia sumtus est, non ex Jeremia) sed nullos adferunt codices qui legant Zachariam. Nam quod Jeremiæ potius nomen additum fuerit quam Zachariæ, ex eo profectum fuisse videtur, quod apud Interpretes LXX. quorum editio olim erat in vulgari usu, exstet Jeremiæ 32. clara historia de agro, quem Jeremias jussu Domini emerit a suo patruele: Zachariæ autem prophetia, ut apud illos legitur, plurimum ab Evangelistæ testimonio distet. v. 12. Et senioribus] Non addas populi. v. 15. Quem voluissent] Sic legendum est numero plurali, non singulari voluisset. v. 16. Tunc vinctum insignem] Non addas unum, quod quidam. v. 17. Quem vultis dimittam vobis, Barabbam, an Jesum qui dicitur Christus?] Origenis Commentario adscriptus textus sic legit: Quem v. d. vobis, Jesum Barabbam, an Jesum qui dicitur Christus? Et ne putetur error esse notariorum, sic commentatur ipse Auctor: In multis exemplaribus non continetur, quod Barrabbas etiam Jesus dicebatur, & forsitan recte, ut ne nomen Jesu conveniat alicui iniquorum: & paulo post; Et puto quod in hæresibus tale aliquid superadditum est, ut habeant aliqua convenientia dicere fabulis suis, de similitudine nominis Jesu & Barabbæ. Hæc Origenes recte. Erroris ansa ex eo accepta fuit, quod existimatum fuerit, distinctionis causa additum fuisse qui dicitur Christus, quod additum potius fuit commendationis causa. v. 32. Exeuntes autem] Ita legendum est, verbum compositum exeuntes, non simplex euntes. ibid. Hominem Cyrenæum] Non addas venientem obviam sibi, aut venientem de villa; quod quidam ex Marco & Luca huc transtulerunt. v. 33. Qui dicitur Golgotha] Quarta vocali, non prima, legunt secundam syllabam vocis Golgotha, libri meliores, id quod Hebræo & Syro consentit. v. 35. Sortem mittentes] Quod sequitur in Sixtinis Bibliis & quibusdam antiquis manuscriptis: Ut impleretur quod dictum est per prophetam dicentem; Diviserunt sibi vestimenta mea, & super vestem meam miserunt sortem, ab aliis antiquis manuscriptis omittitur, nominatim, duobus Ecclesiæ Cathedralis Audomaropolitanæ, uno Lobiensis, & uno Clarmariscensis. Hentenius annotavit tredecim manuscripta quæ omittant: Lyranus & Epanorthotes negant in antiquis libris suis exstare, adduntque Hieronymo non fuisse lectum. Certe Hieronymi Commentarius loquitur lectum ab ipso non fuisse, licet textui, ut est nobis excusus, adscribatur. Hilarius ad hæc non attingit. Augustinus præterea, conferens inter se scripta Evangelistarum de vestium Christi partitione, tam tractatu 118. in Johannem, quam lib. 3. de cons. Evang. c. 12. hæc secundum Matthæum non agnoscit. Denique nec Christianus Druthmarus, vetus ante annos 500. enarrator Evangelii secundum Matthæum, ea habet. Non videntur igitur hæc Latine hoc loco legenda (quæ etiam Nicolai Zegeri sententia est) cum præter hæc omnia, nec Syriace legantur (quamvis is qui Syra Latine interpretatus est, Latine addiderit) nec Græce legenda esse, in Græcis varietatibus doceamus: quanquam nec facile delenda sint prorsus. Verisimile est autem, ad marginem hic annotata, ex Evangelio secundum Johannem, aut potius ex Psalmi 21. v. 19. tandem in textum irrepsisse. v. 37. Hic est Jesus] Non addas Nazarenus, hoc enim Johanni proprium est, cap. 19. vers. 19. v. 40. Vah qui destruis] Non est omittendum vah, quod plerique omnes Latini libri addunt, adstipulantibus, Græco uno, & altero Syriaco, manuscriptis. Hinc enim intelligitur, Latinus Interpres illud dedisse, licet Græci plerique omnes codices, cum Syriacis, qui typis excusi sunt, illud omittant. ibid. Qui destruis templum Dei, & in triduo illud reædificas] Tertia persona, destruit, reædificat, legunt optima nostra manuscripta Latina, nominatim tria hujus Ecclesiæ Cathedralis & unum Abbatiæ Clarimarisci: eaque genuina esse videtur lectio editionis vulgatæ, addentis interjectionem vah, prout latius docuimus in Notationibus nostris prolixioribus: licet in multis libris, pro tertia persona, legatur secunda destruis, reædificas, eaque ex Græco recte etiam vertatur. v. 42. Et credimus ei] Quamvis Græce & Syriace, ut in quibusdam Latinis libris, legatur futuro tempore credemus: Interpres tamen vertit præsens credimus, quod emaculatissima quæque manuscripta, Sixtinis Bibliis consonantia, testatum faciunt. v. 43. Liberet nunc si vult eum] Nostri libri jungunt pronomen eum cum verbo liberet: Sixtina Biblia rectius adjungunt verbo vult. Græce & Syriace repetitum adjungitur utrique verbo: sed si subaudiendum est ad alterum, facilius est illud ex communi sensu subaudire ad prius verbum liberet quam ad posterius vult. v. 46. Eli, Eli] Non legas, addita o vocali, Eloi, Eloi: hoc enim est Marci, illud Matthæi. ibid. Lama sabactani] Varie scribuntur hæc verba Hebraica, & hic & Marci 15. vers. 34. utpote peregrina Latinis. Biblia manuscripta hujus Ecclesiæ Cathedralis, in Matthæo scribunt lamazaptani, in Marco lema sabactani. Codex quatuor Evangeliorum ejusdem Ecclesiæ manuscriptus, in Matthæo habet lamazaptani, in Marco lama sabathani. Alter sed minoris formæ, in Matthæo lama sabacthani, in Marco lemazab-dani. Biblia Clarimarisci, in Matthæo lama zaptani; in Marco lama sabathani. Biblia Ecclesiæ Cathedralis Brugensis, in Marco habent lamasaphthani. Nicolaus Zegerus in suo Epanorthote ad Matthæum, testatur Caroli Magni codicem & D. Donatiani Brugensem habere lamazaptani, Gemblacensem vero lema sabacthani. Lyranus legit lamazabtani, monet enim legendum esse, duabus dictionibus, lama azabtani, posteriori dictioni præposita litera ain, quæ sonet a formatum in gutture. Hæc varietas possit nos in dubitationem adducere, utrum Evangelistæ scripserint, & Salvator clamaverit, Syriace sive Chaldaice sabactani, an Hebraice azabtani: de lama enim, quin sit per se una dictio, eaque legenda vocali prima utraque syllaba, & unico m, non est dubium, quanquam parvi referat, si duplici m, aut alia vocali legatur. Nam qui libri habent lamazaptani, lamazaphtani, aut lemazabdani, insignes certe, omnino favent Hebræo azabdani, prout recte monet Lyranus: facile enim, dum ex duabus dictionibus unam faciunt, absumunt alterum a, & pro litera b, scribunt tenuem p, aut adspiratam ph: Nam & sunt hæ literæ ejusdem organi, labiorum scilicet, ac proinde facile inter se permutabiles. Biblia impressa Lugduni anno Domini 1522. manifeste legunt lama azabthani, cum aliis nonnullis impressis. Sed plerique impressi codices, ut &, quos vidimus, omnes Græci libri impressi, habent λαμὰ σαβαχθανί· nec Parisienses ex manuscriptis suis Græcis ullam notarunt lectionis varietatem. Hoc autem Chaldaicum sive Syriacum est, quanquam scribendum potius foret σαβακτανὶ· & Syriaca voce hic usum Dominum, sententia Epiphanii est, sub finem ubi refutat hæresin 69. Ariomanitarum. v. 61. Erat autem ibi] Omnes boni libri, scribunt erat numero singulari, quanquam Latinus sermo facile postularet numerum pluralem erant. Græce est ἦν, quod ita est singulare, ut pluraliter aliquando accipiatur.

CAP. XXVIII. V. 3. Et vestimentum ejus sicut nix] In aliis bonis libris est vestimenta numero plurali, quanquam singulari numero adstipulentur Græca. Quidam addunt facta sunt alba, quod non est hujus loci, sed illius qui exstat supra 17. vers. 2. v. 6. Venite & videte locum] Quidam antiqui codices omittunt & conjunctionem, conformiter Græco & Syro. v. 7. Et ecce præcedit vos] Non est mutandum præsens præcedit cum futuro præcedet. ibid. Ecce prædixi vobis] In uno Ecclesiæ nostræ manuscripto legitur tertia persona sicut dixit vobis, quod spurium est, & ex Marc. 16. vers. 7. acceptum. In tribus aliis, pro composito prædixi, est simplex dixi, quemadmodum est etiam Græce & Syriace. v. 15. Sicut erant edocti] Tria nostræ & unum Clarmariscensis

marisc[e]nsis Ecclesiæ lectissima manuscripta, cum aliis quibusdam, habent simplex docti, quod & Græco conformius, & per se congruentius videtur, quam compositum edocti. v. 17. Quidam autem dubitaverunt] Non est addendum pronomen eorum, quod quidam Latini libri addunt, tametsi Syriace addatur. v. 19.

Euntes ergo docete] Non mutes ergo cum autem. v. 20. Usque ad consummationem seculi] Manuscripta Biblia Ecclesiarum Audomarensis & Clarmariscensis addunt Amen, sicut additur Græce & Syriace.

Notæ ad Varias Lectiones Editionis Latinæ Evangelii secundum MARCUM.

CAP. I.

VERS. 2. Viam tuam ante te] Exemplaria manuscripta Ecclesiæ nostræ Audomaropolitanæ, tria numero, & unum Cœnobii Clarmariscensis, omittunt ante te, quibus Syriaca editio suffragatur. Legitur ante te, ut in Sixtinis & in plerisque aliis Latinis exemplaribus quæ vidimus, ita in omnibus Græcis. Propheta non scripsit illud nisi semel, hoc inquam loco: nam additum ab Evangelistis est illud quod in medio versiculi est ante faciem tuam. v. 5. In Jordanis flumine] Antiqui codices nostri scribunt Jordane sexto casu, quomodo est & Græce, pro Jordanis secundo. v. 6. Pilis cameli] Legendum est numero singulari cameli, non plurali camelorum. v. 7. Venit fortior me] Cave legas futurum veniet pro præsenti venit. v. 8. Ego baptizavi vos aqua] Quidam antiqui libri addunt in præpositionem (in aqua) prout Græce & Syriace additur. v. 10. Et spiritum] Non addas sanctum, quod frustra quidam. v. 15. Appropinquavit regnum Dei] Non est legendum futurum appropinquabit, sed præteritum, ut secundum Matthæum. v. 19. Et ipsos componentes retia in navi] Integerrima hujus Ecclesiæ & Abbatiæ Clarmariscensis Biblia, consentanee Græco & Syro, legunt hoc ordine Et ipsos in navi componentes retia: quo loco esse legendum τὸ in navi, etiam Epanorthotes dat intelligendum. v. 24. Venisti perdere nos] Non est addendum ante tempus, quod quidam hic adscripserunt ex Matth. 8. vers. 29. v. 27. Etiam spiritibus immundis] Pro etiam quædam manuscripta legunt &, quod est æquivalens: quædam neutrum legunt, male. v. 45. In desertis locis esset] Quidam boni libri manuscripti, pro optativo esset, legunt infinitivum esse.

CAP. II. V. 1. Intravit Capharnaum post dies] Spurium est quod additur in quibusdam libris octo: Post dies octo. v. 2. Et convenerunt multi] Quidam codex ab Hentenio annotatus addit confestim: Et confestim convenerunt, Græcis conformiter: quod alii cum Syris non agnoscunt. ibid. Ita ut non caperet] Sic cum Sixtinis legere videntur meliores libri, caperet numero singulari: alii habent plurali numero caperent: lege Commentarium. v. 8. Spiritu suo] Non legas Spiritu sancto. v. 14. Vidit Levi Alphæi] Antiqui libri tum nostri tum Epanorthotæ habent Levin declinatum quarto casu ad morem Græcorum: quod alii scribunt Levi tanquam indeclinabile. v. 15. Qui & sequebantur eum] Plerique addunt &, quidam demunt; Qui sequebantur eum. Existimo ego vocularum istarum alteram esse omittendam, sive & sive qui. Qui Græce & Syriace non legitur: & non exstat in quibusdam Latinis libris: crediderim Interpretem mutasse & cum qui. v. 16. Manducat & bibit magister vester] Sex codices ab Hentenio annotati tollunt magister vester, concinentes Græco ac Syro. Videri possit, ea verba, Marco ex Matthæo a librariis fuisse adjecta, & Pharisæos Jesum lacerantes præ contemtu ne nominasse quidem: cæterum B. Augustinus in Marco ut in Matthæo ea legisse videtur, si consideres cap. 27. lib. 2. de consensu Evangelistarum. v. 17. Non necesse habent sani medico] Brugensis, Lobiensis, & antiqui Epanorthotæ, medicum legunt quarto casu; moderni, inquit Epanorthotes, medico, sexto casu. v. 22. Et nemo mittit vinum novum] Pro novum iidem libri legunt novellum. Epanorthotes, infra novum ait, in fine scilicet istius versus. ibid. Alioqui dirumpet vinum utres] Sic legendum ex optimis libris, dirumpet futuro, pro præsenti dirumpit; quemadmodum & mox effundetur pro præsenti effunditur, tametsi Græce præsentis temporis sint verba. ibid. In utres novos mitti debet] Quod sequitur in quibusdam libris & ambo conservantur, non Evangelii secundum Marcum est, sed secundum Matthæum. v. 23. Cum Dominus sabbatis ambularet. Alii libri omittunt Dominus, cum Græcis. ibid. Et Discipuli ejus cœperunt] Manuscripta Lobiense & Leodiense, quemadmodum & Syrus, omittunt &, sensu clariore. ibid. Cœperunt progredi] Brugense, Lobiense, Leodiense, Clarmariscense, & tria Audomarensia, fide dignissima manuscripta, cum aliquot Zegeri, legunt prægredi, quod est antecedere, non progredi: & quanquam hoc similius sit Græco, quod habet ὁδὸν ποιεῖν iter facere, illud tamen clariorem habet sensum, & ab Interprete videtur datum atque intellectum. v. 24. Ecce quid faciunt] Quidam boni libri addunt discipuli tui, quod in aliis non exstat conformiter Græco ac Syro, quos sequuti correctores textu illud expulerunt. Et quidem citra dubium intelligendum venit: sed fieri potuerit, ut Pharisæi, ira tumentes, nullo illos dignati sint nomine. v. 26. Nisi sacerdotibus] Quidam libri addunt solis, quod non est hujus Evangelistæ. ibid. Et dedit eis qui] Quidam libri addunt alterum &; Et dedit eis & qui: quod conforme foret Græco ac Syro; si modo τὸ & præponeretur eis; Et dedit & eis qui. Atqui interpres claritatis causa omisit alterum illud &.

CAP. III. V. 5. Contristatus super cæcitate] Antiqui nostri libri legunt quartum casum cæcitatem, non sextum cæcitate. ibid. Et restituta est manus illi] Brugense manuscriptum, pro illi legit ejus, quomodo est Græce & Syriace. v. 6. Exeuntes autem Pharisæi statim] Hoc ordine legunt meliores libri, consentanee Græcæ editioni ac Syricæ. In aliis præponitur adverbium statim nomini Pharisæi. ibid. Consilium faciebant adversus eum] Brugense & Lobiense exemplaria scribunt Jesum pro eum. v. 7. Jesus autem cum] In quibusdam antiquis est Et Jesus cum, Græco Syroque similiter. v. 8. Et trans Jordanem] Quibusdam libris explicationis ergo additum est de (& de trans) quod alii meliores omittunt. v. 9. Ut navicula sibi deserviret] Male legitur in quibusdam libris; Ut in navicula sibi deservirent, addita præpositione & mutato numero singulari cum plurali. v. 10. 11. Quotquot habebant plagas. Et spiritus immundi] Quædam vetera manuscripta addunt autem (Quotquot autem) quod Syro consonat. Eadem cum quibusdam aliis hoc modo interpungunt: Quotquot habebant plagas, & spiritus immundi. Ex illis unum Audomarense legit tertium casum immundis, alterum Clarmariscense inter lineas annotat quartum immundos. Lege Commentarium. v. 14. Et fecit ut essent duodecim cum illo] Sentio legendum hoc verborum ordine, Et fecit duodecim ut essent cum illo: id enim non tantum Græca & Syra loquuntur, verum etiam series ipsa contextus. Nam si legas ut vulgo Et fecit ut essent duodecim cum illo, non perinde cohæret id quod sequitur & ut mitteret eos prædicare. ibid. Et ut mitteret eos prædicare] Non addas evangelium, quod quidam. v. 16. Nomen Petrus] Unum manuscriptum Ecclesiæ nostræ, conformiter Græco legit nomen Petrum, quarto casu. v. 17. Boanerges] Videtur efferendum Banerges, expuncta vocali quarta o, quemadmodum in Commentario; vel Bonareges, transpositis literis, quod in Notationibus, diximus. Ad posteriorem modum accedit idem illud Ecclesiæ nostræ manuscriptum, in quo est Boanne reges. v. 19. Et Judam Iscarioten] Antiqui libri Scarioth legunt pro Iscarioten. v. 21. Et cum audissent sui] Nequaquam addas discipuli, quod inepte quidam. v. 26. Et non poterit stare] Quidam boni libri, Græco ac Syro similiter, habent præsens potest, pro futuro poterit. v. 27. Ingressus in domum] Quidam liber addit ejus (in domum ejus) quod quidem Græco consonat, nec dissonat a Syro. v. 29. Non habebit remissionem in æternum, sed reus erit] Quædam exemplaria, conformiter Græco, scribunt præsens tempus habet, pro futuro habebit. Unde colligas proxime legendum similiter cum Græcis præsenti tempore: Sed reus est, quo modo scriptum invenitur in codice Leodiensi.

CAP. IV. V. 1. Cœpit docere] Quidam libri interjiciunt nomen Jesus, male. ibid. Ita ut navim ascendens] Addunt quidam boni libri in præpositionem, quæ etiam Græce ac Syriace legitur. v. 4. Et venerunt volucres cœli] Antiqua nostra manuscripta omittunt cœli, quemadmodum etiam Syrus, & quidam Græci libri. v. 8. Unum triginta, unum sexaginta, & unum centum] Hanc germanam lectionem Evangelii secundum Marcum esse, emaculatissima manuscripta cum Sixtinis Bibliis diserte docent. Nam quia semel Interpres reddidit numerum ordinalem pro cardinali, Matt. 13. v. 8. idcirco etiam huc varietatem adduxit Scribarum temeritas, ut dicerent, Unum trigesimum, unum sexagesimum, & unum centesimum. v. 10. Duodecim, parabolam] Sic legas parabolam numero singulari, pro eo quod quidam parabolas: nec addas exponere, quod alii. v. 19. Et sine fructu efficitur] Non est legendum numero plurali efficiuntur. v. 20. Unum triginta, unum sexaginta, & unum centum] Eadem est ratio hujus versus, quæ octavi superioris. Subsequitur autem hic in quodam manuscripto; Qui habet aures audiendi, audiat; superflue. v. 22. Quod non manifestetur] Non mutes manifestetur cum reveletur. ibid. Sed ut in palam veniat] Hæc est germana lectio Evangelii secundum Marcum, Græco consentanea. Ex Matthæo porro & præsertim Luca, quidam correxerunt quod non in palam &c. v. 24. Et adjicietur vobis] Quidam libri ab Hentenio annotati omittunt hæc verba, sed nostri nequaquam. V. Beda explicat ea, & alii Latini post eum, Lyranus, Richelius &c. Denique Græce & Syriace adduntur, nisi quod Parisienses annotarint abesse a secundo codice Græco. Alius liber ab Hentenio annotatus, non solum legit verba illa, verum etiam adjicit qui auditis, scribens, Et adjicietur vobis qui auditis: sic enim habent Græca omnia & Syriaca exemplaria, secundo illo Parisiensium manuscripto excepto. v. 28. Deinde plenum frumentum in spica] Pro frumentum non est scribendum fructum. v. 29. Et cum produxerit fructus] Ita legunt Sixtina Biblia: sed quia, ut nomen fructus Græce est primi casus, ita manuscripta exemplaria omnia quæ vidimus, addunt pronomen se (Et cum se produxerit fructus) omnino videtur Interpres dedisse pronomen illud se: cui servato quidam præposuerunt præpositionem ex (& cum ex se) eodem consilio quo alii illud abstulerunt, nimirum, ut clara esset sententia, nomine quidem fructus accepto quarto casu, nomine autem terra subaudito ex versu præcedente: lege Commentarium. v. 32. Et cum seminatum fuerit, ascendit] Male legitur in quibusdam libris natum pro seminatum: nec minus male additur in arborem, quod ex Matthæo aut potius Luca huc esse adscriptum, indubium est. v. 36. Assumunt eum ita ut erat in navi] Quidam codices Latini legunt erant, numero plurium, sed male.

CAP. V. V. 5. Dixit; Quid mihi & tibi] In Brugensi & Lobiensi manuscriptis est; Dicit ei; Quid &c. ibid. Jesu Fili Dei altissimi] Antiqui libri tum Epanorthotæ tum nostri legunt summi pro altissimi, quod altissimi Epanorthotes notat esse Evangelii secundum Lucam cap. 8. vers. 28. v. 8. Dicebat enim illi] Non est addendum Jesus, sed subaudiendum. v. 9. Et dicit ei; Legio] Brugense manuscriptum, Syro conforme, omittit & conjunctionem: Lobiense & Leodiense scribunt præteritum dixit pro præsenti dicit, tolluntque pronomen, Græco suffragante, ubi legitur, Et respondit dicens, Legio. v. 11. Grex porcorum magnus, pascens] Quod subsequitur quibusdam in libris in agris, transfodiendum est: nam ut non Græce neque Syriace legitur, ita abest & ab antiquis codicibus Latinis. ibid. In mare ad duo milia] Non est legendum, in mare: erant autem quasi ad duo milia, quomodo legitur in quodam libro, tametsi ita sit Græce: vide varietates Græcas. v. 15. Et veniunt ad Jesum] Non est legendum præteritum venerunt, sed præsens veniunt. ibid. Et sanæ mentis] Subdit codex Corsendoncensis cum qui habuerat legionem, ex Græco, verisimile est: lege Commentarium. v. 19. Et non admisit eum] Sic multi boni, & quidem plerique libri, Syro suffragante: Brugense & Lobiense, spectatissima exemplaria, legunt Jesus autem non admisit eum, suffragante Græco: quanquam in Lobiensi sit permisit, quod non videtur esse ab Interprete datum. Prius videri possit germanum; posterius, claritatis gratia substitutum. v. 21. Et cum transcendisset] Non est legendum Et cum ascendisset. v. 23. Impone manum] In aliis bonis libris est manus numero plurium, Græco consentanee. ibid. Ut salva sit & vivat] Nicolaus Zegerus docet, Latine, ut Græce, legendum esse futurum vivet: sed nullum citat Latinum exemplar, ut neque nos vidimus aliquod. v. 34. Ille autem dixit ei] Non est legendum Jesus pro ille. v. 35. Veniunt ab archisynagogo] Sic legendum est ex correctione Sixtina, juxta exemplaria manuscripta non pauca, suffragantibus Græcis & Syricis: non est addendum nuntii, nec legendum quarto casu ad archisynagogum, qui error plerosq; libros invasit. v. 40. Et ingreditur] Plerique libri habent plurale ingrediuntur: sed singulare, quod est Sixtinorum Bibliorum, respondet Græco ac Syro. v. 41. Talitha cumi] Multi libri erronee

Tabitha legunt, mutam pro liquida, sumta erroris occasione ex simili historia Act. 9. vers. 40. ubi Petrus resuscitat discipulam quandam, cujus nomen proprium Tabitha, quod interpretatum, ait Lucas, dicitur Dorcas, caprea. Porro Talitha nomen est appellativum, quod interpretatum puellam significat. v. 42. Et obstupuerunt] Non est addendum omnes. v. 43. Et dixit dari illi manducare] Quidam libri pro dixit habent jussit, quæ interpretatio est sumta ex Luc. 8. vers. 55. Porro date quoque imperativus, non est substituendus pro infinito passivo dari.

CAP. VI. V. 3. Nonne hic est faber] Non est legendus genitivus fabri, pro nominativo faber. v. 4. Nisi in patria sua, & in domo sua, & in cognatione sua] Antiqui libri & nostri & Epanorthotæ legunt hoc ordine, nisi in patria sua, & in cognatione sua, & in domo sua, præponunt cognationem domui, concinentes Græcis & Syris: lege Commentarium. v. 5. Virtutem ullam] Hoc Marci est: id autem quod habent quidam virtutes multas, Matthæi est cap. 3. vers. 58. v. 11. Et quicunque non receperint vos, nec audierint vos] Injuria libri quidam omittunt hæc verba vos nec audierint vos, quæ ab optimis leguntur, adstipulantibus Græcis & Syricis. v. 13. Et sanabant] Sic legunt Sixtina Biblia ex antiquis manuscriptis exemplaribus, consentanee Græco & Syro, activum plurale sanabant. Non est igitur legendum, aut passivum sanabantur, aut singulare sanabat. v. 14. Et dicebat; Quia Johannes] V. Beda & S. Thomas, in hujus loci Commentariis, clarissime dicebant legunt, numero plurali. Hoc modo etiam D. Augustinus lib. 2. de cons. Evang. cap. 43. non semel nec ambigue legit: lectio ista, & narrationi Lucæ, & ordini ipsius Marci, optime convenit, de qua Jansenius doctissime disserit. Et quanquam codices Evangeliorum, Græci, Latini, Syrici, concorditer dicebat numero singulari habeant: non tamen dubito quin genuina Latinæ nostræ editionis lectio sit numerus pluralis, fretus auctoritate Bedæ & Thomæ, qui citra controversiam nostræ editionis codicibus sunt usi. Nam Augustinus, etsi magnum auctoritatis pondus huic lectioni addat, non tamen eandem prorsus habuit qua nos utimur Latinam editionem. v. 21. Herodes natalis sui cœnam fecit] Ita legendum ex melioribus libris, pro eo quod alii habent in natali suo, quanquam ex Græco ad verbum hac ratione vertas. v. 25. Petivit dicens] Præteritum petivit est, ut in Bibliis Sixtinis, ita in bonis manuscriptis Latinis, quemadmodum & in Græco: in aliis bonis est præsens petit. v. 27. Sed misso spiculatore] Quidam Latinus codex addit confestim: quod Græce quidem & Syriace legitur, sed videtur Latinus Interpres non dedisse. Porro pro spiculatore, S. Donatiani Biblia scribunt, vocali, non tertia, sed secunda, speculatore, id quod & Græco consentaneum est & probatur a Commentario nostro. v. 28. Et decollavit eum in carcere: & attulit caput ejus in disco] Verba ista absunt a duobus manuscriptis Ecclesiæ nostræ, errore scribarum necne, equidem dubito. Exstant & Græce & Syriace, addito supposito qui abiens: Latine absque expresso supposito obscura sunt. v. 37. Date illis vos manducare] Non est omittendum pronomen vos, singularis emphaseos illud. v. 40. Per centenos & quinquagenos] Fide dignissima manuscripta, repetunt præpositionem per, Græco conformiter. v. 48. Et videns eos laborantes in remigando] Quidam liber habet vidit præteritum tempus: sed alii, & quidem optimi, retinent videns participium. v. 52. Non enim intellexerunt de panibus] In vetustis quibusdam manuscriptis legitur præteritum plusquam perfectum intellexerant, pro perfecto intellexerunt, quod est in aliis.

CAP. VII. V. 3. Tenentes traditionem seniorum] Melior est hæc scriptura, quippe Græcæ consentanea, ea quæ plurali numero habet traditiones. v. 4. Et a foro] Addititium est quod sequitur in quibusdam libris venientes, omissum ut a Sixtinis, ita ab omnibus bonis, adstipulantibus Beda tractatore & editionibus Græca ac Syriaca. v. 5. Et Scribæ: Quare] Non interponas participium dicentes, quod quidam. v. 6. Longe est a me] In quibusdam bonis codicibus pro simplici verbo est, legitur compositum abest, quomodo & Græce usus est verbi compositi ἀπέχει. In aliis legitur verbo simplici, ut est secundum Matthæum. v. 7. Doctrinas & præcepta hominum] Eadem est hic lectionis ratio quæ secundum Matthæum, quibusdam antiquorum codicum interponentibus, quibusdam negligentibus, copulativam; Doctrinas præcepta. Pro his sunt libri Græci & Syriaci Evangelistæ, sed & prototypon Prophetæ. Pro illis facere possit editio LXX duorum senum. v. 8. Tenetis traditionem hominum] Ita legendum numero singulari, ut ex Sixtinis, ita ex melioribus manuscriptis, Græco respondentibus: pro eo quod alii habent numero plurali traditiones, quanquam hoc intelligendum putem. v. 9. Bene irritum facitis præceptum Dei] Sic legendum est etiam ex antiquis libris, Græco & Syro conformibus, præsens facitis, non præteritum fecistis. v. 15. Illa sunt quæ communicant hominem] Brugensis, Leodiensis, & antiqui Epanorthotæ libri, legunt, coinquinant, pro communicant. v. 19. Quia non intrat in cor ejus, sed in ventrem vadit, & in secessum exit] Multi antiqui codices legunt præterito tempore introiit sive introivit; quidam eorum mox etiam exiit. Sed intrat & exit, præsenti tempore quod est in aliis, & Græco respondet, aptius congruere videtur. Porro quod post ea verba sed in ventrem sequitur vadit, tria Ecclesiæ nostræ, unum Clarimarisci, & vetusta Zegeri manuscripta omittunt, quod nec in Beda exstat: subaudiunt autem e propinquo intrat. Certe nec Græce nec Syriace ullum hic additur verbum. Videri itaque possit, ex Matthæo huc esse adjectum, τὸ vadit. v. 26. Erat enim mulier gentilis] Videtur legendum esse, non enim, sed autem, ex optimis manuscriptis, Græco & Syro respondentibus, Bedæ tractatoris textu consentiente. v. 28. At illa respondit & dixit ei] Antiqua exemplaria nostra, dicit præsenti tempore, quomodo & Græca habent, pro præterito dixit. v. 29. A filia tua] In aliis est de filia tua. v. 31. Ad mare Galilææ, inter] Non addas quæ aut quod est inter. v. 37. Et surdos fecit audire] Non est omittenda conjunctio &.

CAP. VIII. V. 1. Cum turba multa esset] Non est addendum cum Jesu, licet officio Ecclesiastico sit additum, ubi historia ista recitatur Evangelii loco, Dominica sexta post Pentecosten. v. 8. Quod superaverat] In uno scripto est supererat. v. 9. Erant autem qui manducaverant] In aliis est præteritum perfectum manducaverunt. v. 10. In partes Dalmanutha] Plerique codices D. D. Augustino & Hieronymo visi, ut in Matthæi, ita & hoc loco in Marci Evangelio, pro Dalmanutha legerunt Magedan. Sed qui nunc extant Latini libri, similiter & Syrici, quinetiam plerique omnes Græci, hic secundum Marcum Dalmunatha scribunt: ea quæ late a nobis in Notationibus olim dicta sunt. Hoc jam addendum, ex eo videri posse, Dalmanutha genuinam esse secundum Marcum lectionem, quod, cum nusquam alibi ejus loci mentio fiat, ab ipso Marco quidem scriptus sit, ab aliis vero, qui arbitrati sunt Marci Evangelium a Matthæi dissidere, si unum Magedan, alterum Dalmanutha dicat, hoc ex illo correctum sit. v. 12. Si dabitur generationi isti signum] In quodam codice legimus pro si, non, expositionis causa substitutum. v. 13. Ascendit iterum navim & abiit] In quibusdam antiquis libris, nominatim tribus Ecclesiæ nostræ, & uno Clarimarisci, Græco similiter, legitur; Ascendens iterum navim abiit. v. 15. Videte & cavete] Quidam boni libri, duo Ecclesiæ Audomarensis, unus Lobiensis, quartus Clarimariscensis, Græco Syroque similiter, omittunt mediam conjunctionem &. v. 19. Quot cophinos] Alii libri præponunt conjunctionem &, sed quæ sensui obsit, ut nec exstat aut Græce aut Syriace. v. 20. Quando & septem panes] Hic plures codices omittunt & conjunctionem, male. v. 22. Et veniunt Bethsaidam] Nostri antiqui libri non declinant nomen proprium, sed scribunt Bethsaida, pro Bethsaidam, ut alii cum Græcis. v. 28. Johannem Baptistam] Tà alii, quod præponunt quidam, superfluum est, ex Matthæo huc adscitum, quod etiam notat Epanorthotes. v. 32. Cœpit increpare eum] Redundat quod subjiciunt quidam libri; Dicens, Domine propitius esto tibi, nam hoc non erit tibi. Matthæi enim illud proprium est. v. 37. Aut quid dabit homo commutationis pro anima sua?] Hæc secundum Marcum germana scriptura est; secundum Matthæum autem ista; Aut quam da. ho. commutationem pro anima sua? v. 38. Qui enim me confusus fuerit &c. & Filius hominis confundetur eum] Ita prorsus legendum est omnium judicio, confusus, confundetur, non confessus, confitebitur. Errori causam dedere, tam insolens Interpretis phrasis, quam loca Matth. 10. vers. 32. & Luc. 12. vers. 8. ibid. Cum Angelis sanctis] Spurium est suis, quod quidam adjiciunt, quidam pro sanctis substituunt.

CAP. IX. V. 1. Et post dies sex assumit] Ab hoc versu exordiuntur Sixtina Biblia nonum caput, jungentia præcedentem proxime versiculum præcedenti capiti, quem alii plerique libri faciunt initium noni capitis, minus congrue. ibid. Et post dies sex assumit] Ita est, præsenti tempore, ut in Sixtinis, ita in quibusdam aliis bonis libris, Græco suffragante: in aliis est assumsit præterito tempore: sed præsens tempus probatur etiam eo quod subsequitur præsenti ducit. ibid. Seorsum solos] Male est in quibusdam codicibus primus casus solus, pro quarto solos. v. 2. Splendentia & candida nimis] Conjunctio &, ut a Latinis quibusdam, ita a Græcis omnibus libris ommittitur. v. 4. Et, faciamus tria] Quidam omittunt & conjunctionem, male: nam etiam Græcus & Syrus illam legunt. v. 14. Et confestim omnis populus videns Jesum] In optimis nostris manuscriptis, Græco Syroque consentanee, legitur pronomen eum, pro nomine Jesum. ibid. Et accurrentes] Sic legendum est prima vocali, non quarta occurrentes. v. 18. Qui respondens, eis dixit] Ita scribendum Latine cum Sixtinis Bibliis, tametsi in quibusdam Latinis & plerisque Græcis sit ei numero singulari. v. 21. In ignem] Repetunt conjunctionem & manuscripta Biblia Ecclesiarum Audomarensis, Lobiensis & Clarimariscensis, Græco respondentia; Et in ignem. ibid. Et in aquas] Ita legunt boni libri, non aquam numero singulari. v. 22. Omnia possibilia sunt credenti] Ab aliis bonis codicibus non legitur verbum sunt, quemadmodum nec a Græcis. v. 25. Et exclamans] In aliis bonis libris est simplex clamans. v. 32. Qui cum domi essent] Ita legendum, essent, numero plurium, quod etiam Commentario docetur. v. 34. Erit omnium novissimus] Non est addendum, Erit quasi omnium, &c. v. 36. Non me suscipit] Redundant solum, quod quidam ex Commentario addunt, annotante etiam Epanorthote. v. 39. Qui enim non est adversum vos, pro vobis est] Quidam Latini & quidam Græci libri habent primæ personæ pronomina, adversus nos, pro nobis est: sed ut plerique tam Græci quam Latini servant secundam personam, ita & Syriaci. v. 40. Calicem aquæ] Quod quidam subdunt frigidæ, est alterius loci, videlicet Matth. 10. vers. 42. teste etiam Epan. v. 42. Abscide illam] Sic est in veteribus manuscriptis a cædo, pro eo quod alia habent abscinde a scindo. v. 43. 45. 47. Non moritur, & ignis non extinguitur] D. Donatiani codex legit futuro tempore Non morietur, & ignis non extinguetur, quomodo est apud Prophetam. v. 48. Omnis enim igne salietur] Non est interponenda vox homo.

CAP. X. V. 5. Scripsit vobis] Non addas Moses. v. 6. Fecit eos Deus] Quidam antiqui Latini codices subjungunt & dixit; sic & quidam Græci, nominatim Regius, ϗ εἶπεν. Atqui, cum Syro, plerique tum Latini tum Græci libri, omittunt, viderique possit ex Matthæo huc esse adjectum, qui constanter illud legit capite 19. vers. 5. v. 11. Adulterium committit super eam] Super eam legendum, non, ut quidam, super terram. v. 15. Quisquis non receperit regnum Dei] Male legitur a quibusdam verbum Dei. v. 17. In viam] Alii libri habent sextum casum in via, pro eo qui etiam Græce est quarto in viam. ibid. Rogabat eum. Magister] Quidam boni libri addunt dicens cum Syro, plures omittunt cum Græco. v. 20. Magister hæc omnia] Non est hic addendum Magister bone. v. 28. Et cœpit ei Petrus dicere] Non est addendum post hæc, quod a nonnullis additur. v. 30. Qui non accipiat] In quibusdam libris est conjunctivus accipiat, qui consonat Græco λάβῃ, in quibusdam præsens indicativi accipit, in aliis accipiet futurum indicativi. v. 32. Et sequentes timebant] Non legas dicebant pro timebant; nec addas pronomen eum. ibid. Quæ essent ei eventura] Libri nostri antiqui habent simplex ventura, pro composito eventura. v. 35. Quodcunque petierimus] Non est addendum a te. v. 37. Et alius ad sinistram tuam] Boni libri non omittunt pronomen tuam. v. 40. Non est meum dare vobis] Omittitur vobis a manuscripto Constantiensi, quod quidam testatur, & a quibusdam aliis ab Hentenio annotatis: quæ Græca Syriacaque editionibus sibi constantibus consentiunt. v. 46. Et veniunt Jericho] Antiqui libri constanter legunt Jerichum, tanquam quartum casum a primo Jerichus, non tantum nostri, sed & Epanorthotæ. Sed quia insolens est illa declinandi forma, visum est etiam Epanorthotæ retinere Jericho indeclinatum. v. 47. Jesu fili David] In bonis quibusdam libris, quemadmodum & in exemplaribus Græcis, est hic verborum ordo; Fili David Jesu. v. 49. Præcepit illum vocari] Jussit quod habent quidam libri, Lucæ est; præcepit Marci.

CAP. XI. V. 1. Et cum appropinquarent] Ita legendum est numero plurali appropinquarent, non singulari appropinquaret, tametsi ita habeat Syrus. ibid. Mittit duos] Non legas præteritum misit. v. 2. Pullum ligatum] Quidam ex Evangelio Lucæ huic addunt asinæ (Pullum asinæ ligatum) id quod minime sequendum est. v. 3. Et siquis vobis dixerit] Superfluit aliquid, quod quidam addunt. v. 5. Dicebant illis] Legendum est dicebant numero plurali, non

non dicebat singulari. v. 6. Et dimiserunt eis] Quarto casu eos legunt antiqui codices Epanorthotæ, consentanee Græco ac Syro. In aliis libris est tertius casus eis, ut subaudias pullum. v. 7. Et imponunt illi vestimenta sua] Quidam codices Epanorthotæ, & ex nostris, Brugensis inter alios, legunt imponentes, pro eo quod in plerisque, Græco ac Syro consentanee, & imponunt. ibid. Et sedit super eum] In aliis legitur sexto casu super eo. v. 18. Timebant enim eum] Non legas conjunctionem vero pro enim. v. 22. Habete fidem Dei] Male a quibusdam libris omittitur vox Dei. v. 23. Tollere & mittere] Ita legunt plerique omnes libri, imperativa passiva, conformiter Græco: perperam itaque in quibusdam sunt imperativa activa, tolle & mitte. v. 24. Et evenient vobis] In antiquis quibusdam manuscriptis est venient pro evenient; in uno fiet. v. 30. Baptismus Johannis de cœlo erat] Antiqui libri legunt constanter baptismum pro baptismus, quemadmodum secundum Matthæum. v. 31. Dicet: Quare ergo non] Non est addendum pronomen nobis (dicat nobis) quod nec Græce legitur, tametsi Syrus addat. v. 32. Timemus populum] Complura exemplaria ex melioribus legunt præteriti imperfecti personam tertiam timebant, Græco similiter, pro prima persona præsentis timemus, quæ* videri possit esse Matthæi. v. 33. Dicunt Jesu] Pro præsenti dicunt, non legas præteritum dicebant aut dixerunt; nec omittas & proxime, ubi dicitur: Et respondens Jesus.

CAP. XII. V. 1. In parabolis loqui] Manuscriptum quoddam legit parabolice loqui. ibid. Et circumdedit sepem] Antiqui libri Epanorthotæ, & inter nostros Brugensis, legunt sepe sexto casu, pro quarto sepem. Minime vero addendum hic est pronomen ei. v. 3. Et dimiserunt vacuum] Nec hic addas pronomen eum. v. 4. Et illum in capite vulneraverunt] Manuscripta Biblia Audomarensia & Brugensia, omissa in præpositione, legunt: & illum capite. v. 14. Nec enim vides in faciem hominum] Non est omittenda præpositio in, nec mutandus facile numerus pluralis hominum cum singulari hominis. ibid. Licet dari] In plerisque bonis libris est passivum dari, tametsi Græce sit activum δοῦναι, idem quod in cæteris Evangeliis. v. 15. Qui sciens versutiam illorum] Quidam libri, pro versutiam legunt simulationem, ex alia versione. v. 16. At illi attulerunt ei] Hic legitur attulerunt, secundum Matthæum obtulerunt. ibid. Et inscriptio] Secundum Matthæum vertit superscriptio, hic inscriptio. v. 25. Sed sunt sicut Angeli in cœlis] Non est hic addenda vox Dei, quæ Mat. est cap. 22. v. 30. v. 27. Sed vivorum] Hic lege vivorum; secundum Matthæum viventium. v. 29. Dominus Deus tuus] Ex nostris libris meliores, consentanee Græco Evangelio & Syriaco, necnon legi ipsi Hebraicæ, scribunt noster, pronomen primæ personæ, non secundæ vester aut tuus: Dominus Deus noster. ibid. Deus unus est] Quidam libri legunt Dominus, cum Græcis, Syriacis, & Hebraicis: Dominus unus est. v. 32. Quia unus est Deus] Duo manuscripta Ecclesiæ nostræ, cum uno Leodiensi, & altero Clarimariscensi, omittunt vocem Deus, conformiter Syro, quam alia addunt similiter Græco. v. 34. Et nemo jam audiebat eum interrogare] Quædam antiqua exemplaria addunt amplius, id quod tamen ex altera interpretatione vocis ἔτι videtur additum, quam interpres suo more vertit jam. v. 37. Eum libenter audivit] In nostris antiquis libris, consentanee Græco, fere est imperfectum audiebat, pro perfecto audivit.

CAP. XIII. V. 7. Oportet enim hæc fieri] Antiqua nostra manuscripta omittunt pronomen hæc, conformiter Græco. v. 8. Gens contra gentem, & regnum super regnum] Pro contra legendum esse super, priori hujus sententiæ membro, ut posteriori, intelligere videmur ex antiquis nostris manuscriptis. v. 19. Erunt enim dies illi tribulationes tales] Legendus est nominativus pluralis tribulationes, non genitivus singularis tribulationis. v. 20. Breviavit dies] In quibusdam antiquis libris, pro præterito breviavit, est futurum breviabit: sed Græce & Syriace præteritum legitur. v. 22. Signa & portenta] Hic portenta, secundum Matthæum prodigia, legit Latina editio incorrupta. v. 26. In nubibus] Non est addendum cœli. v. 28. Cognoscitis quia] Non est legendus imperativus cognoscite, pro indicativo cognoscitis, tametsi ex ancipiti verbo Græco uterque possit verti. v. 32. De die autem illo vel hora] Meliores libri legunt disjunctivam vel pro copulativa &.

CAP. XIV. V. 2. Dicebant autem] Sic legunt cum Sixtinis alii quidam Latini libri, conformiter Græco, quo modo legitur & apud V. Bedam, & secundum Matthæum quoque. Alii plerique libri habent enim pro autem. ibid. Ne forte tumultus fieret in populo] Alia exemplaria pro in populo scribunt populi: & hoc quidem Marci esse, illud Matthæi, annotat Epanorthotes. v. 3. Et cum esset Bethaniæ] Non est addendum nomen Jesus, nec omittendum Bethaniæ. ibid. Nardi spicati] Sic habent cum Sixtinis Bibliis omnes libri Latinæ editionis incorrupti, scripti & excusi, veteres & novi, ita ut dubium esse non possit, quin legendum sit spicati, pro eo quod quidam minoris fidei codices habent pistici, mutati vel ex Græco Marci textu, vel ex Johannis Evangelio, cap. 12. v. 3. Copiosius de hoc disputavimus in Notationibus olim editis. v. 4. Indigne ferentes intra semetipsos, & dicentes] Quidam boni libri omittunt & conjunctionem, junguntque τὸ intra semetipsos, cum dicentes; sed contra fidem plerorumque, consentientium Græcis & Syricis. v. 7. Habetis vobiscum] Et mox Non semper habetis. Meliores libri utrobique scribunt præsens habetis, conformiter Græco; non futurum habebitis. v. 8. Quod habuit hæc, fecit] Monet Epanorthotes legendum esse fœmininum hæc, non neutrum hoc: quemadmodum & mox, quarto casu sepulturam legendum est, non sexto sepultura. v. 10. Et Judas Iscariotes] Libri antiqui, etiam Epanorthotæ, legunt Scariotes, absque litera I in initio. v. 14. Ubi est refectio mea] A quibusdam libris additur & diversorium meum, quod ex Luca huc transcripsit sciolus, ignorans ejusdem rei alteram esse interpretationem. v. 20. Qui intingit mecum manum in catino] Variant hic libri vetusti, nostri certe & Zegeri: alii enim addunt, alii omittunt manum. Addentibus suffragantur antiqui codices Epanorthotæ; omittentibus Græca & Syra: videri que possit huc additum ex Mat. 26. v. 23. v. 21. Per quem Filius hominis traditur] Unus quidam liber legit præsenti tempore traditur, conformiter editioni Syriacæ & Græcæ. ibid. Si non esset natus] Sic lege secundum Marcum; secundum Matthæum autem Si natus non fuisset. v. 25. De hoc genimine] Antiqui codices omittunt pronomen hoc, quod Matthæo esse proprium annotat Epanorthotes. v. 27. Omnes scandalizabimini in me] Multa Latina exemplaria auferunt in me, quod tamen legunt alia cum Syriacis & Græcis. ibid. Et dispergentur oves] Non est addendum gregis, quod Matthæi est c. 26. v. 31. v. 29. Etsi omnes scandalizati fuerint in te] Regia Biblia ex Complutensibus, ut Græce, ita etiam Latine, addunt in te, quod Sixtina quoque Biblia sequuntur. v. 34. Et vigilate] Non addas mecum, quod non est hujus loci, sed Mat. 26. v. 38. v. 37. Una hora vigilare] Nec est hujus loci mecum, sed Mat. 26. v. 40. v. 38. Spiritus quidem promptus est] Duo manuscripta hujus Ecclesiæ Cathedralis omittunt verbum est, conformiter editionibus Græcæ & Syriacæ. ibid. Caro vero infirma] Matth. 26. v. 41. pro vero legitur autem. v. 43. Judas Iscariotes] In antiquis libris est Judas Scarioth. ibid. A summis sacerdotibus] Non est præponendum participium missi. v. 45. Ave Rabbi] Multi boni libri omittunt Ave, ut Matth. proprium cap. 26. v. 49. v. 47. Unus autem quidam de circumstantibus] Notat Epanorthotes ab antiquis libris omitti quidam: quam lectionem ego facile probarem, etiamsi Græce addatur quidam, si quæ ego vidi antiqua exemplaria responderent. v. 49. Sed ut impleantur Scripturæ] In aliis bonis libris legitur verbum decompositum adimpleantur. v. 52. At ille, rejecta sindone] Pro rejecta, quidam libri habent relicta: quod quidem Græce & Syriace ita legitur, sed Interpres neglecto verbo rem dedit, si exemplarium constantiæ fides est adhibenda. v. 53. Et convenerunt omnes] Pro præterito convenerunt, manuscripta Brugense & Lobiense legunt, conformiter Græco, præsens conveniunt. Nullo autem modo addendum est in unum, quod addunt quidam codices non boni. v. 54. Et sedebat cum ministris ad ignem & calefaciebat se] Alius est ordo verborum in optimis nostris manuscriptis, ut etiam in Græca & Syriaca editionibus: postponitur enim τὸ ad ignem: Et sedebat cum ministris, & calefaciebat se ad ignem. v. 55. Quærebant adversus Jesum testimonium] Non addas falsum, quod solius Matth. est cap. 26. v. 59. v. 58. Ego dissolvam templum hoc] Ita legitur etiam Græce, futuro tempore dissolvam: in quibusdam tamen bonis libris scribitur præsens dissolvo, prout etiam Syrus vertit, sed is addit consequenter & præsens ædifico, quod Latine non lego, ut nec Græce. ibid. Et per triduum] Quidam legunt & post triduum: sed Matth. est post cap. 26. v. 61. Marci per. v. 61. Et dixit ei] Pro præterito dixit, legitur ab optimis manuscriptis, Græco consonantibus, præsens dicit. ibid. Tu es filius Dei benedicti] Vox Dei omittitur ab antiquis Epanorthotæ manuscriptis, a septem Hentenii, & a quatuor nostris, nominatim tribus hujus Ecclesiæ Cathedralis S. Audomari, & celeberrimo illo Ecclesiæ D. Donatiani Brugensis, suffragantibus editionibus Græca & Syra. v. 62. A dextris virtutis Dei] Nec hic addenda videtur vox Dei. Quare Epanorthotes annotat, vocem Dei, non Matthæi aut Marci, sed Lucæ esse cap. 22. versu 69. v. 68. Et gallus cantavit] Non est addenda vox statim, quæ est alterius loci. v. 69. Cum vidisset illum ancilla] Vox alia, quam hic addunt quidam codices, ex Matthæo accepta est, cap. 26. v. 70.

CAP. XV. V. 6. Unum ex vinctis] Hæc est lectio editionis nostræ secundum Marcum: nam secundum Matthæum est unum vinctum. v. 7. Qui cum seditiosis erat vinctus] In quodam manuscripto hujus Ecclesiæ Cathedralis, signato litera F. expuncta erant qui & erat, nec aliud legebatur quam Cum seditiosis vinctus, quæ lectio, ut consonat Græco, ita verisimiliter germana est nostræ editionis: Erat autem qui dicebatur Barabbas, cum seditiosis vinctus. Eam qui non intellexerunt, addiderunt superiora; verisimile est; quinetiam conjunctionem & præposuerunt ei quod sequitur: Qui in seditione. v. 8. Sicut semper faciebat illis] Male suppletur hic locus in quodam manuscripto per diem solemnem, ut dimitteret unum vinctum. v. 15. Et tradidit Jesum] Quidam libri antiqui addunt eis Jesum: sed verisimile est eis esse Evangeliorum, secundum Matth. cap. 27. v. 22. & secundum Johannem cap. 19. v. 16. v. 16. Duxerunt eum in atrium] Antiqui libri addunt adverbium intro, consentanee Græco & Syro: Duxerunt eum intro in atrium. v. 20. Ut crucifigerent eum] Quidam libri omittunt pronomen eum, quippe superfluum, quod tamen Græce etiam legitur. v. 25. Erat autem hora tertia] D. Hieronymus tractans Psalmum 77. vel quisquis est illius commentarii auctor, errore scriptorum, tertia hic legi putat, pro sexta: sed non est verisimile. v. 28. Et cum iniquis reputatus est] Quidam antiqui libri legunt deputatus pro reputatus; mutam d pro liquida r. v. 29. Vah qui destruis templum Dei, & in tribus diebus reædificas] Epanorthotæ judicio, sequuti sua antiqua manuscripta, legendum est, tertia persona, destruit, ædificat, non secunda destruis, ædificas; simplex verbum ædificat, non compositum reædificat; Templum absolute, non addita voce Dei; hoc modo: Vah qui destruit templum, & in tribus diebus ædificat: cui suffragantur & nostra manuscripta. Denique subaudiendum est pronomen illud, non adscribendum (Ædificat illud) quod quidam. v. 31. Summi sacerdotes illudentes] Antiqui codices Epanorthotæ, nostri quoque Brugen. Lob. Leod. Clarimarisc. & Audomarensis ille qui est signatus littera E. legunt verbum simplex ludentes, pro composito illudentes. Vide Commentarium nostrum. v. 34. Lama sabactani] Lege ea quæ notavimus Matth. 27. versu 46. v. 36. Dicens; Sinite, videamus] Annotavimus olim, videri locum hunc depravatum, neque adhuc possumus mutare sententiam: quanquam vetus est error, si error est. Fortasse pro participio singulari dicens; legendum est verbum plurale dicebant aut dixerunt, prout habet Evangelium Syriacum: Et dixerunt; Sinite, videamus; aut potius numero singulari Sine videamus. Sunt quidam libri, tam Græci quam Latini, quos alias nominavimus, qui singulari sine scribunt: quod judicium est, verbum dicendi ab aliquibus plurali numero lectum fuisse. Cum enim hic sermo sit de uno & pluribus, si verba, quæ prolata fuisse narrantur, ad unum dirigantur, intelliguntur a pluribus prolata fuisse: quanquam sinendi verbum, sive pluraliter sive singulariter legas, non multum refert. v. 38. A summo usque deorsum] Annotat Epanorthotes, secundum Matthæum legendum esse a summo, secundum Marcum a sursum, quod tamen nos in nostris codicibus non invenimus. v. 40. Erant autem & mulieres] Nec est addendum adverbium ibi (erant autem ibi & mulieres) nec legendum est ibi pro &. v. 41. Et cum esset in Galilæa] Latinus textus Bibliorum Regiorum præponit relativum quæ (quæ & cum esset)

quod

quod tam congruit sententiæ quam Græcæ editioni. v. 42. Quod est antesabbatum] Ut Græce προσάββατον, ita Latine antesabbatum, unica dictio est, minime distrahenda in duas. v. 44. Interrogavit eum] Non est legendum præteritum imperfectum interrogabat pro perfecto.

CAP. XVI. V. 7. Quia præcedit vos] Non magis hic quam secundum Matthæum, mutandum est præsens præcedit, cum futuro præcedet. ibid. Sicut dixit vobis] Cave legas primam personam dixi, pro tertia dixit, tametsi Matthæus scribat Ecce prædixi vobis. v. 2. Surgens autem mane] Sic legunt libri boni, cum Syro & plerisque omnibus exemplaribus Græcis. Alii boni libri addunt nomen Jesus (surgens autem Jesus) quibus suffragatur editio Græca Bibliorum Regiorum. v. 14. Illis undecim apparuit] Non addas nomen Jesus; ut nec paulo post a mortuis, ubi dicitur qui viderant eum resurrexisse. v. 19. Et sedet a dextris Dei] Optima manuscripta nostra fere legunt præteritum sedit, conformiter Græco ac Syro, pro præsenti sedet.

Notæ ad Varias Lectiones Editionis Latinæ Evangelii secundum LUCAM.

CAP. I.

Vers. 8. Cum sacerdotio fungeretur] Manuscripta nostra addunt nomen Zacharias, quod alii libri omittunt consentanee Græco & Syro. v. 28. Ave gratia plena] Non est interponendum nomen Maria. v. 29. Quæ cum audisset] Duo manuscripta ab Hentenio annotata, unum ex nostris, Brugense, & quædam alia Zegeri, pro audisset, scribunt vidisset, concinentibus Græcis libris ac Syricis, & Divo Ambrosio adstipulante qui habet: Ipsa autem ut vidit eum mota est, &c. v. 30. Invenisti enim gratiam apud Deum] Non est omittenda conjunctio enim, nec mutandum Deum cum Dominum. v. 35. Quod nascetur ex te sanctum] Manuscripta Biblia Ecclesiarum Cathedralium D. Donatiani & S. Audomari, cum aliis exemplaribus ab aliis annotatis omittunt illud, ex te, quibus Græci libri plerique adstipulantur. Atqui plerique Latini libri, consentientibus Syriacis & nonnullis Græcis, nominatim Complutensi ac Regiis, illud servant: quod quidem Titus Bostrorum Episcopus & legit & interpretatur clarissime. Athanasius autem epistola ad Epictetum Corinthiorum Episcopum etiam urget adversus hæreticos illos, qui Christi corpus non ex virginis corpore formatum volebant. Verisimile est igitur, ab hujus farinæ hominibus, erasum aliquando fuisse illud ex te. v. 45. Et beata quæ credidisti, quoniam perficientur ea quæ dicta sunt tibi a Domino] Plerique & quidem antiqui quidam libri sic legunt, secunda persona credidisti, tibi. Porro alii, & quidem multi antiqui, Epanorthotæ aliorumque, scribunt tertiam personam credidit, ei. Græca ad utramque lectionem ambigua sunt, quod in Notationibus prolixioribus ostendimus. v. 50. A progenie in progenies] Ita usus Ecclesiasticus. Porro antiqui libri evangeliorum, tum nostri tum Epanorthotæ & Zegeri, scribunt In progenies & progenies. Unus In generationem & generationem. Similis est in Græcis varietas. Sententia eadem una est. v. 54. Recordatus misericordiæ suæ] Ita rursum Ecclesiasticus usus, quem legendi modum, utpote commodiorem, ex D. Hieronymi emendatione profectum, arbitratur Zegerus. Nam manuscriptorum antiquorum pleraque, pro recordatus, scribunt memorari, quo modo ad verbum vertas ex Græco. v. 66. Quis putas puer iste erit] Rursus manuscripta, pro masculino quis, fere legunt neutrum quid, ex Græco ambiguo. v. 68. Redemptionem plebis suæ] Pro genitivo plebis, in antiquis libris non paucis, est dativus plebi, consentanee Græco.

CAP. II. V. 4. In civitatem David] Sic cum Sixtinis Bibliis Regia, consentiente Græco ac Syro: obscurum est enim, quod alii libri omittunt præpositionem in. ibid. Quia non erat eis locus] Quidam libri habent pronomen numeri singularis ei: sed meliores servant plurale eis, adstipulantibus editionibus Græca & Syrica. v. 11. Quia natus est vobis] Nec omittendum est secundæ personæ pronomen vobis, nec mutandum cum primæ personæ nobis. v. 13. Multitudo militiæ cœlestis] Notat Epanorthotes, pro militiæ, quosdam legere ex antiphona exercitus: alios utrumque jungere militiæ cœlestis exercitus: neutrum probat. v. 14. Gloria in altissimis Deo] Non mutes altissimis cum excelsis. ibid. Hominibus bonæ voluntatis] Quidam libri præmittunt præpositionem in, sicut textus Græcus: in hominibus. v. 15. Quod factum est, quod Dominus ostendit nobis] Hæc, ut est Bibliorum Sixtinorum, ita & antiquorum exemplarium lectio, conformis Græco ac Syro. Quare non mutanda cum hac aliorum, Quod factum est, quod fecit Dominus & ostendit nobis. v. 18. Mirati sunt & de his] Unus atque alter liber omittunt mediam conjunctionem &, quæ certe obscuritatem parit, nec legitur aut Græce aut Syriace. Ambrosius quoque: A pastoribus, inquit, populus ad Dei reverentiam congregatur: mirati enim sunt de iis quæ dicebantur a pastoribus ad ipsos. v. 21. Ut circumcideretur puer] Quædam antiqua manuscripta omittunt puer, nominatim Brugensia & Audomarensia Biblia, ut & quidam libri Græci. Alia addunt faventibus plerisque Græcis, ad hæc Syriacis, & D. Ambrosii Commentario. v. 26. Nisi prius videret] Non omittas adverbium prius. v. 33. Et erat pater ejus & mater mirantes] Interpres vertit singulare erat ex Græco ἦν, quod tamen pluraliter aliquando accipitur contractum ex ἦσαν. Simile Matth. 27. ver. 61. Porro quod subsequitur pater ejus & mater, non est mutandum cum Joseph & mater ejus, quod quidam fecerunt imitati Græcos codices. v. 37. Et hæc vidua usque ad] Non est addendum verbum substantivum erat. v. 38. Qui expectabant redemptionem Israel] Pro fœminino redemptionem nullo modo legendum est masculinum redemptorem, quod legitur apud Bedam: sed pro Israel, olim annotavimus, manuscripta antiqua scribere Jerusalem: quibus jam accedere observavimus tria hujus Audomarensis, & unum Clarmariscensis Ecclesiæ. Porro τὸ Jerusalem, dicebamus debere, vel genitivum esse quietis, si sequi placeat Græca pleraque omnia exemplaria, quæ addunt præpositionem in; vel positum intelligi pro ipsius Jerusalem, si sequaris Syra, quæ absque præpositione addunt notam genitivi. v. 40. Et confortabatur] Non addas spiritu, quod codex unus aut alter. Vide Græcas varietates. ibid. Et gratia Dei erat in illo] Non substituas cum pro in. v. 42. Ascendentibus illis Jerosolymam] Quidam antiqui libri addunt, quidam auferunt, præpositionem in. v. 46. Audientem illos & interrogantem eos] Manuscriptorum quædam omittunt, alia addunt posterius eos. v. 50. Non intellexerunt verbum] Non est omittendum τὸ verbum. v. 51. In corde suo] Non præponas participium conferens, quod quidam, acceptum ex versu superiori 19.

CAP. III. V. 9. Ad radicem arborum posita est] Hæc, ut Bibliorum Sixtinorum, ita multorum codicum lectio, quæ vocem radicem numero singulari, arborum plurali scribit, consonat Græco. In aliis libris quibusdam legitur radices pluraliter, quibusdam arboris singulariter: quorum hoc minime verisimile est. ibid. Excidetur & in ignem mittetur] Hentenius unum exemplar attulit, quod legat exciditur & in ignem mittitur, præsenti tempore, quo modo legitur Græce & Syriace: de quo tale esto judicium quale Matthæi 3. ver. 10. v. 16. Veniet autem fortior me, cujus] Manuscriptum D. Donatiani cum aliis Epanorthotæ, legit præsens tempus venit, pro futuro veniet. Quidam ad hæc libri, cum Syro typis excuso, addunt post me (fortior me post me) sed alii plerique cum Græco & Syro manuscripto omittunt. Marci est, cap. 1. v. 7. v. 19. Uxore fratris sui] Quod quidam Latinus liber typis excusus & multi Græci addunt Philippi, quanquam Syriace legatur, videtur huc esse adjectum ex Mar. 6. ver. 17. Certe variant Græci codices; porro Latina omnia manuscripta cum Sixtinis Bibliis tollunt, ita ut, quicquid tandem sit de germana Græcorum lectione, Latinis constet non esse legendum, ut quod Interpres non dederit. v. 20. Et inclusit Johannem in carcere] Alii libri, pro sexto, scribunt quartum casum carcerem. v. 22. In te complacui mihi] Ita legunt Sixtina Biblia, prima persona complacui, pro tertia complacuit, quæ est in aliis plerisque libris. v. 31. Qui fuit Melea] Sic cum Sixtinis Bibliis legunt unum Clarmariscensis & tria Ecclesiæ nostræ Audomaropolitanæ manuscripta Melea, ut est Græce & Syriace, non Melpha, media vocali e; mutata cum muta adspirata ph, quod est in plerisque aliis.

CAP. IV. V. 1. Regressus est ab Jordane] Non est mutandum regressus est, quod est, revertit, cum egressus est. ibid. A spiritu] Alii libri habent in pro a, eodem sensu. ibid. In desertum] Sic legunt cum V. Beda optimi libri, quarto casu; adstipulantibus Græcis. In aliis est sexto casu in deserto. v. 2. Et consummatis illis esuriit] Notat Hentenius in quodam codice addi postea, quod superfluere arbitror, licet Græce legatur & Syriace. v. 4. Quia non in solo pane vivit homo] In aliis libris legitur futurum tempus vivet, similiter archetypo Græco, pro præsenti vivit. v. 5. Et duxit illum diabolus in montem excelsum, & ostendit illi] Antiquissimi & lectissimi codices, nominatim Brug. Lob. Leod. Clarmar. & tres Ecclesiæ S. Audomari, omittunt hæc verba in montem excelsum: quæ alii addunt, non absque varietate tamen, cum quidam excelsum, quidam altissimum scribant. Videri possint ea ex Evangelio secundum Matthæum huic fuisse adscripta, nec interpreti fuisse Græce lecta: quanquam nunc exstent & Græce & Syriace. Jam exemplar illud vetustum cœnobii D. Germani Pratensis, ad muros Parisienses siti, quod Jacobus Faber testatur servare, eundem tentationum Jesu a diabolo ordinem, in hoc Evangelio, quem habet Matthæi Evangelium, nihil moror, cum sit singulare. Nam quod D. Ambrosius in Lucam scribens, eo ordine explanat quo narrat Matthæus: non raro Ambrosius, in Lucam licet scribat, Matthæi textum edisserit. Lege Notationes nostras prolixiores. v. 7. Tu ergo si adoraveris] Non addas procidens, quod ex Matthæo quidam. v. 9. Super pinnam templi] Annotat Epanorthotes, secundum Lucam legendum esse pinnam, secundum Matthæum pinnaculum. v. 10. Mandavit de te] Pro præterito mandavit, præstantissima manuscripta Brugense & Lobiense, adstipulantibus editionibus Græca & Syriaca, legunt futurum mandabit. v. 14. Et regressus est Jesus] Ita legendum est, regressus, quod est reversus, non egressus aut ingressus. Simile supra v. 1. v. 18. Sanare contritos corde] Hæc verba, ut a Sixtino & plerisque aliis libris, ita & a Græcis ac Syriacis nostris, Euthymio exponente, leguntur. Verum manuscripta quædam Latina, nominatim D. Donatiani unum, S. Bernardi ad Clarummariscum unum, & D. Audomari tria, omittunt ea, quemadmodum omittuntur ab Origene, homilia 32. in Lucam, hunc locum enarrante, & ab Eusebio lib. 9. demonstr. Evang. cap. 10. atque Augustino lib. 2. de cons. Evang. cap. 42. locum citantibus. V. Beda, ut primum adducit hujus loci textum, non legit ea: tamen an non explicet postea, sit dubium. Explicat enim, sed ita ut pro eisdem habere videatur, cum iis verbis quæ sequuntur Dimittere confractos in remissionem. Fortassis existimavit duplicem esse versionem rei ejusdem, ad quam sententiam accedit Forerius scribens in Isaiam, Editio LXX. Interpretum, quomodo recitatur a D. Hieronymo ad Prophetam, utrumque habet, quemadmodum legitur hoc Evangelii loco: eadem ut seorsum Græce exstat impressa, Eusebio jam laudato adstipulante, habet solum illud sanare contritos corde, omisso altero dimittere fractos in libertatem: quod quidem Hebræo fonti similius est. Theophylactus in hoc evangelium scribens, prius enarrat, posterioris non meminit: Ambrosius neutrum attingit, etsi reliqua non prætereat. v. 23. Quanta audivimus] Non est præmittendum Dixerunt Pharisæi ad Jesum. v. 27. Et nemo eorum mundatus est] Non addas a lepra. v. 28. Omnes in synagoga ira] Non est omittendum illud in synagoga. v. 34. Scio te quis sis, sanctus Dei] Quidam libri scribunt conjunctionem quia, hoc sensu, Scio te quod sis sanctus Dei: sed Interpres dedit pronomen quis, aut certe qui, positum pro quis, quomodo est Græce. v. 36. Imperat immundis spiritibus] Non est auferendum epitheton immundis. v. 38. Surgens autem Jesus] Quædam manuscripta omittunt nomen Jesus, conformiter Græco: quod alia addunt, similiter Syro.

CAP. V. V. 3. Rogavit eum a terra reducere pusillum] Alii boni libri habent, Rogavit eum ut a terra reduceret pusillum. Hanc probat Epanorthotes: illam attribuit modernis, ut loquitur. v. 7. Ita ut pene mergerentur] Quidam libri addunt pene, similiter Syris: alii omittunt, similiter

liter Græcis. v. 12. Et procidens in faciem] Quidam libri Græco conformiter, omittunt & conjunctionem. v. 16. Secedebat in desertum] In Brugensi & aliis quibusdam manuscriptis legitur in deserto, sexto casu, quemadmodum Græce ἐν ταῖς ἐρήμοις. v. 17. Ad sanandum eos] Male quidam libri pro eos legunt infirmos. v. 20. Quorum finem ut vidit] Non addas nomen Jesus, tametsi Syriace legatur. v. 22. Quid cogitatis in cordibus vestris] Quidam libri addunt mala, male: nam Matthæi illud, non Lucæ est. v. 25. Consurgens coram illis] Antiqui libri nostri legunt verbum simplex surgens, pro composito consurgens. ibid. Tulit lectum in quo jacebat] Rursus libri antiqui tollunt vocem lectum, conformiter Græcis libris. Nam Syrus interpretans illud in quo jacebat, ejus loco scribit lectum suum. Creditur explicationis gratia a quibusdam addita Latina vox lectum. v. 26. Et stupor apprehendit omnes, & magnificabant Deum] Zegerus partem istam in dubium vocat, quod in uno manuscripto non invenerit eam nisi ad marginem. Atqui fieri facile possit, ut scribam fugerit pars ista, quam postea ad marginem statuerit, præsertim cum non tantum in cæteris Latinis libris manuscriptis impressisque, sed in Græco ac Syro, similiter constanterque legatur. Nam quod ait, huic simile mox consequi, nihil refert: quodque ex Ambrosio colligere nititur, parum movet. v. 32. Non veni vocare justos] Bonorum librorum, quidam addunt conjunctionem enim (non enim veni) quidam Græco ac Syro conformiter tollunt. v. 35. Cum ablatus fuerit] Antiquorum manuscriptorum, alia præponunt & conjunctionem, Græco similiter; alia tollunt, consentanee Syro.

CAP. VI. V. 4. Quos non licet manducare] Alii libri habent licebat imperfectum, pro præsenti licet. v. 6. Factum est autem & in alio] Quidam libri omittunt & conjunctionem, quemadmodum Syra & quædam Græca. v. 9. Interrogo vos] Tres codices ab Hentenio annotati legunt futuro tempore interrogabo, conformiter Græco & Syro. v. 10. Et restituta est manus ejus] Quidam libri addunt sanitati, quemadmodum Græce fere additur ὑγιὴς sana, alii, & quidem optimi, cum Sixtino, rectius omittunt, sicut Syrici. Non dubito quin ex Matthæo huc adscriptum sit, tam Græcum ὑγιὴς, quam Latinum sanitati. v. 11. Quidnam facerent Jesu] Ita legendum est, & non, ut quidam, addita præpositione, de Jesu. v. 15. Matthæum & Thomam] Hoc ordine legunt etiam Græca & Syra. Quædam antiqua manuscripta præponunt Thomam. v. 16. Et Judam Jacobi] Plerique libri præponunt & conjunctionem, ut Syrum: tres Ecclesiæ nostræ, & unus Clarmariscensis, manuscripti, omittunt, ut Græcum. ibid. Et Judam Iscarioten] Antiqui libri legunt Scarioth pro Iscarioten. v. 17. Et descendens cum illis] Hujus loco quidam legunt, Et descendens Jesus de monte, quod ex officio Ecclesiastico acceptum esse clarum est. ibid. Et maritima & Tyri] Latinus textus Regiorum Bibliorum, & quædam exemplaria Nicolai Zegeri, consonantia editionibus Græcæ & Syriacæ, omittunt & conjunctionem ante vocem Tyri. v. 24. Quia habetis consolationem vestram] In multis bonis libris est relativum qui: sed conjunctio quia respondet Græco. v. 26. Væ cum benedixerint vobis homines] Quidam libri addunt alterum vobis post væ; male: multi ante homines inserunt adjectivum omnes, Syris & plerisque Græcis omissum. ibid. Secundum hæc enim faciebant pseudoprophetis patres eorum] Non omittas conjunctionem enim, nec mutes pseudoprophetis quinquesyllabum cum prophetis trisyllabo, quod quidam ex loco simili supra versu 23. v. 29. Præbe & alteram] Non addas pronomen ei. v. 33. His qui vobis benefaciunt] Sic legendum est, non ut quidam his qui vos diligunt. v. 37. Dimittite & dimittemini] Brugense manuscriptum, pro dimittemini, legit dimittetur vobis. v. 38. Mensuram bonam & confertam] Omittunt & conjunctionem plerique libri nostri antiqui, Græco consentanei. ibid. Eadem quippe mensura] Non legas vero pro quippe. v. 39. In foveam cadunt] Sic cum Sixtino legunt plures boni libri, cadunt præsenti tempore: in quibusdam est futuro tempore cadent, conformiter Græco. v. 42. Trabem non videns] Noli mutare participium videns cum verbo vides. v. 45. De malo thesauro] Meliores libri fere non hic repetunt cordis sui, tametsi Græce & Syriace repetatur. v. 46. Quid autem vocatis me] Non legas enim pro autem. v. 48. Fundamentum super petram] Vetera manuscripta etiam Epanorthotæ, scribunt fundamenta numero plurali. ibid. Fundata enim erat super petram] Non addas firmam petram. v. 49. Qui autem audit & non facit] Exemplar Donatianicum legit: Qui autem audivit & non fecit, Græco consentanee. ibid. Et continuo cecidit] Antiqui codices Epanorthotæ, & quidam nostri, habent concidit: alias cecidit, ait Epanorthotes.

CAP. VII. V. 3. Et salvaret servum ejus] Epanorthotes legendum dicit sanaret, juxta libros antiquos, quibus e nostris consentiunt Brug. Lobb. Leod. Sed Græcus, inquit, & moderni, habent salvaret. v. 4. Dicentes ei] Quædam exemplaria omittunt pronomen ei, conformiter Græco ac Syro. v. 11. Deinceps ibat in civitatem] Non est addendum nomen Jesus ex officio Ecclesiastico. v. 22. Quæ audistis & vidistis] Ordo verborum in vetustis codicibus, conformis Græco & Syro, est Quæ vidistis & audistis. v. 23. Quicunque non] In aliis bonis est qui non. v. 24. Cœpit de Johanne] Non addas nomen Jesus, tametsi Syrus addat. ibid. Arundinem vento agitatam] Pro agitatam, pleraque antiqua manuscripta, tum nostra tum Epanorthotæ, legunt moveri: notatque Epanorthotes Matthæi esse agitatam. Matth. 11. v. 7. v. 27. Hic est de quo] Non addas enim, quod quidam ex Matth. v. 28. In regno Dei] Sic legendum est hoc loco; secundum Matthæum autem in regno cœlorum. v. 29. Baptizati baptismo] Brugense & quædam alia manuscripta, pro sexto casu baptismo, legunt quartum baptismum, phrasi ea quæ est Græce. v. 31. Ait autem Dominus: Cui ergo] Multi boni Latini, nec pauciores boni Græci libri, suffragantibus Syricis, omittunt illud ait autem Dominus. v. 32. Cantavimus vobis tibiis] Non est hic omittenda vox tibiis, ut secundum Matth. v. 33. Venit enim Johannes] In aliis libris est autem, sed enim respondet Græco ac Syro. v. 37. Quod accubuisset in domo] Non est addenda vox Jesus. v. 39. Quæ & qualis est mulier] In aliis libris pro est legitur esset. v. 40. Et alius quinquaginta] A quibusdam libris abest & conjunctio, quemadmodum mox proximo versu pronomen illis: Non habentibus illis. v. 42. Quis ergo eum plus diligit] In quibusdam libris est futurum diliget, quemadmodum Græce. v. 44. Et capillis suis tersit] Hoc modo legitur etiam Syrice. Annotat porro Zegerus, quosdam Latinos codices, legere quemadmodum est Græce: Et capillis capitis sui tersit. v. 45. Hæc autem ex quo intravit] Ita legendum est ex Sixtino & optimis libris, nominatim Brugensi, Lobbiensi, unoque Audomarensi, intravit tertia persona, pro prima intravi, adstipulantibus Syrica editione, & quibusdam exemplaribus Græcæ, denique ipsa historiæ serie, qua docetur, mulierem hanc ingressam domum, dudum post ipsum Jesum. supra ver. 37.

CAP. VIII. V. 1. Per civitates & castella] Multi boni libri, singulari numero, conformiter Græco, scribunt per civitatem & castellum. Illa lectio; hujus expositio est. v. 2. Uxor Chuzæ] Brugense manuscriptum habet Chuza. v. 3. Quæ ministrabant ei] Duo Ecclesiæ nostræ & unum Clarmariscensis manuscripta habent numero plurali eis, adstipulante Syro. Græca magis variant quam Latina. v. 4. Cum autem turba plurima convenirent] Alii libri legunt singulare conveniret, ut Græca. v. 13. Nam qui supra petram] Non addas, hi sunt. ibid. Qui ad tempus credunt] Quædam exemplaria legunt qui relativum, adstipulantibus libris Græcis; alia conjunctionem quia. v. 18. Videte ergo quomodo audiatis] Quanquam conjunctivus audiatis Latinior sit: indicativus tamen auditis, est in optimis quibusque manuscriptis, Græco conformiter. Porro quomodo non est hic mutandum cum quid: hoc enim Marci, illud Lucæ est. v. 19. Et non poterant adire eum] Antiqui libri, repetita præpositione ad, fere legunt ad eum. Sed procul absit ut pro adire legas audire, quod est ἀκούειν. v. 23. Et navigantibus illis] Rursus antiqui libri, conspirantibus Græcis, habent Navigantibus autem illis. ibid. Et complebantur] Spurium est quod quidam codices legunt compellebantur pro complebantur, quod est implebantur. v. 24. Increpavit ventum & tempestatem aquæ. In quibusdam Ecclesiæ Audomarensis libris est increpavit vento & tempestati aquæ. v. 26. Et navigaverunt ad] Manuscripti codices optimi, tum nostri tum Epanorthotæ, Græco & Syro adstipulante, legunt Enavigaverunt autem ad, quod Commentario declaratur. v. 29. Agebatur a dæmonio in deserta] Ita legendum est: Male est enim in quibusdam sextus casus numeri singularis deserto. v. 39. Redi in domum tuam] Quidam ex optimis libris omittunt in præpositionem. v. 40. Erant enim omnes] Cum Sixtinis Bibliis tria nostra & unum Clarmariscensis Ecclesiæ manuscripta, conformiter Græco & Syro, legunt enim, pro autem, quod alii. v. 43. Mulier quædam erat] Verisimile est Interpretem scripsisse, ita ut est Græce, mulier quæ erat. v. 46. Nam ego novi] Multi boni libri addunt & conjunctionem (nam & ego novi) tametsi nec Græce illa nec Syriace addatur. v. 49. Venit quidam ad principem synagogæ] Diu quæsita, inventa est tandem, genuina hujus loci lectio, in manuscripto Ecclesiæ nostræ continente quatuor Evangelia, F. litera insignito, quod habet non ad principem casu quarto, ut vulgo, sed a principe casu sexto; sic enim esse legendum, Græca & Syra clamant, mutatione facta ab iis qui non intellexerunt hanc loquendi formam: uti & secundum Marcum cap. 5. vers. 35. mutaverant ab archisynagogo cum ad archisynagogum, quod illic notavimus. ibid. Noli vexare illum] Sic legunt cum Sixtino libri antiqui illum: notatque Epanorthotes magistrum esse Evangelii secundum Marcum, quanquam & hic Græce Syriaceque legatur. v. 52. Non est mortua puella sed dormit] Duo Audomarensis & unum Clarmariscensis Ecclesiæ manuscripta tollunt vocem puella, cum Græcis libris & Syricis. Notat Epanorthotes Matth. 9. v. 24. & Marci 5. v. 39. addi puella. v. 55. Et jussit illi dari manducare] Sic legendum ex Sixtinis Bibliis & optimis manuscriptis, dari passivum Græco similiter, pro dare activo.

CAP. IX. V. 3. Nihil tuleritis in via] Non est legendum in viam quarto casu, si meliores sequaris libros: sed intelligendus est sextus casus pro quarto positus, ut alias frequenter. v. 4. Et inde ne exeatis] Unus codex ab Hentenio annotatus omittit negationem, conformiter Græco & Syro: Et inde exeatis. v. 6. Circuibant per castella] Non est omittenda præpositio per, tametsi omittatur a codice Donatianico. v. 15. Et discumbere fecerunt omnes] Huic lectioni receptæ suffragatur Syrus, dum utitur verbo conjugationis Hiphil. Quorundam librorum lectio est, Et discubuerunt omnes, qua quidem non repetitur res eadem, ut priora illa. Græca similiter variant. v. 19. Et dixerunt: Johannem Baptistam] Non est interponenda vox alii, quæ Evangelii secundum Matthæum est. v. 28. Petrum & Jacobum & Johannem] Manuscripta quædam antiqua præponunt Johannem Jacobo, Græco conformiter. Aliis, quæ Jacobum præponunt Johanni, consonant Syra. v. 29. Et vestitus ejus albus & refulgens] Optima nostra manuscripta, absque media conjunctione &, legunt albus refulgens, similiter editioni Græcæ. v. 32. Petrus vero & qui cum illo erant] Non addunt sed subaudiunt erant, manuscripta Ecclesiæ Audomaropolitanæ, cum Græcis libris & Syris. v. 37. Occurrit illis turba multa] Manuscripta nostra meliora, Græco consentanee, legunt singulare illi. Illis autem quod in aliis est plurali numero, consentit Syro. v. 47. Apprehendit puerum & statuit] Optimi nostri libri, Græco similiter, legunt apprehendens puerum statuit. v. 49. Quia non sequitur nobiscum] Non est addendum pronomen te (non sequitur te) quod optimi libri, cum Sixtino & Græcis, non agnoscunt, quanquam Syrus explicationis gratia addat. v. 50. Et ait ad illum Jesus] Quædam exemplaria scribunt plurali numero ad illos, conformiter Syro: sed optima, numero singulari ad illum, consentanee Græco. ibid. Nolite prohibere] Non est præponendum Sinite illos &, id quod aliunde quidam huc adsciverunt. ibid. Qui enim non est adversum vos, pro vobis est] Sic legunt, ut Sixtinus, ita optimi libri Latini, suffragante Syro. Sex ab Hentenio annotati habent prima persona adversum nos, pro nobis est, adstipulante Græco. v. 51. Ut iret in Jerusalem] Antiqui codices omittunt in præpositionem, tametsi Græce addatur. V. 53. Euntis in Jerusalem] Eadem hujus loci ratio est. v. 54. Et consumat illos] Quod sequitur in quibusdam Latinis libris sicut & Elias fecit, tametsi Græce & Syriace legatur, ut non est Sixtini, ita nec optimorum librorum, videturque Interpres non dedisse neque Græce legisse. Tractatores, Ambrosius, Titus, Theophylactus, & Euthymius, annotant, Apostolos ad Eliam respexisse: ex hujusmodi fortassis annotatiuncula ad marginem scripta, potuerit illud in textum, etiam Græcum, irrepsisse. v. 56. Non venit animas perdere] Non addas hominum, quod quidam (animas hominum) tametsi legatur Græce: nec enim Latinus tantum, sed & Syrus omittit,

tur. v. 57. Sequar te quocunque ieris] *Non subdas* Domine, *quod quidam, licet in Syricis & Græcis plerisque libris legatur: nam cum Sixtino antiqui verique codices Latini non agnoscunt.* v. 58. Dixit illi Jesus] *Antiqui libri nostri præmittunt conjunctionem* & *cum Græcis, &* ait *legunt pro* dixit. *ibid.* Ubi caput reclinet] *Quidam antiqui libri addunt* suum (caput suum) *cum Syro; plures omittunt, cum Græco.* v. 59. Primum ire & sepelire] *Quidam antiqui libri non addunt hic & conjunctionem* (& sepelire) *quemadmodum nec Græca editio. Matthæi itaque conjicio propriam esse conjunctionem illam, cap.* 8. v. 21. v. 60. Tu autem vade, & annuntia] *Alii libri omittunt* &, *quod nec legitur Græce aut Syriace.* v. 61. His quæ domi sunt] *Alii libri masculino genere legunt* his qui domi sunt. v. 62. Nemo mittens manum suam ad aratrum & respiciens retro] *Antiqui libri nostri habent* in *pro* ad, *&* adspiciens *pro* respiciens.

CAP. X. *V.* 1. Et alios septuaginta duos] *Et infra versu* 17. Reversi sunt autem septuaginta duo. *Hæc est constans lectio Latinorum librorum, nisi quod in uno manuscripto invenerimus, priori loco* viros *pro* duos, *posteriori* viri *pro* duo. *Non minus constans est lectio Græcorum & Syriacorum librorum, omittentium* duos *&* duo, *nimirum* septuaginta *dumtaxat scribentium, nisi quod unus codex Græcus priori loco, alter posteriori addat* δύο duo. *De hac varietate late disseruimus in Notationibus nostris prolixioribus, allatis in medium iis quæ pro utravis parte faciunt.* v. 2. In messem suam] *Manuscripta optima nostra omittunt pronomen* suam, *tametsi Græce & Syriace legatur, tam hic quam Matth.* 9. v. 38. v. 4. Nolite portare] *Non est addenda conjunctio* ergo. v. 6. Requiescet super illum] *Antiqua nostra manuscripta Brug. Lobb. Leodiensia, Clarmarisc. & tria Audomarensia, pro masculino* illum, *legunt fœmininum* illam, *ut subaudias domum, adstipulante Beda, qui non solum ita legit, sed & interpretatur, cum ait:* Pax requiescit in domo, si in ea fuerat filius pacis. *quæ quidem verba, Beda ex D. Gregorio accepit, hom.* 17. *in Evangelia.* v. 9. & 11. Appropinquavit] *Præteritum legendum est, quod cum Sixtinis Bibliis servant manuscripta Audomarensia, & Clarmariscense, non futurum* appropinquabit, *licet hoc in quibusdam antiquis sit.* v. 10. In quamcunque autem] *Non videtur omittendum* autem, *quod etiam Græce & Syriace legitur.* v. 13. Væ tibi Corazain] *Manuscripti libri, cum Sixtinis Bibliis, non minus hoc loco scribunt* Corazain *per* n *tertiam liquidam, quemadmodum Græca & Syra, quam secundum Matthæum, licet quidam per* m *secundam liquidam dicant* Corazaim. v. 21. In ipsa hora exsultavit] *Unum manuscriptum addit* Jesus, *Græco & Syro conformiter. ibid.* Exsultavit Spiritu sancto] *Sic cum Sixtino legunt antiqui libri, suffragantibus Syricis & quibusdam Græcis, pro eo quod alii omittunt* sancto, *alii addunt* in *præpositionem.* v. 22. Quis sit Filius, nisi pater; & quis sit Pater] *In antiquis plerisque libris, pro* quis, *utrobique est* qui, *eodem sensu.* v. 30. Suspiciens autem Jesus] *Nullo modo pro* suscipiens, *quod est, accipiens partes respondendi, legendum est* suspiciens, *quod est, sursum adspiciens.*

CAP. XI. *V.* 1. Sicut docuit & Johannes] *Antiqui libri, conformiter Græco ac Syro, legunt hoc ordine:* Sicut & Johannes docuit. v. 2. Pater, sanctificetur] *Exemplaria antiqua cum Sixtinis Bibliis non agnoscunt* noster quis es in cœlis. *Quædam addunt, ex ea forma qua Dominicam orationem recitare consuevimus. ibid.* Adveniat regnum tuum] *Non subjicias hic* Fiat voluntas tua, sicut & in cœlo & in terra, *quod quidam libri, tametsi Græce & Syriace legatur: qua de re late egimus in Notationibus nostris in varias Bibliorum lectiones.* v. 3. Da nobis hodie] *Alii codices scribunt* hodie, *alii* quotidie. *Hoc verisimilius fit esse editionis Latinæ secundum Lucam, nam illud Matthæi indubitato est.* v. 4. Et ne nos inducas in tentationem] *Nec hoc loco adjiciendum est ex quibusdam libris* Sed libera nos a malo: *quod tametsi Græca & Syra legant, non fit tamen verisimile esse hujus Evangelii.* v. 11. Aut piscem] *Quædam manuscripta, nominatim Brugense, addunt* si: Aut si piscem. *Græce est* ἢ καὶ ἰχθὺν *si & piscem. Syriace: Et si piscem rogaverit eum.* v. 13. Pater vester de cœlo] *Non est addenda vox* cœlestis, *quam omnes boni libri omittunt.* v. 17. Desolabitur, & domus supra domum cadet] *Plures boni libri legunt præsenti tempore* desolatur, cadit, *quemadmodum est etiam Græce, pro futuris* desolabitur & cadet, *quæ leguntur ab aliis. Crediderim vero Interpretem dedisse* super, *quod sit adversus, pro* supra (*ut facilis hic est lapsus*) *neque enim sensus est, domum unam casuram supra alteram.* v. 20. Profecto pervenit in vos] *In duobus manuscriptis Ecclesiæ nostræ, pro* pervenit, *est* prævenit, *utrumque admittente voce Græca* ἔφθασεν. prævenit in vos, *occupavit vos inexpectatum. Vide Commentarium.* v. 22. Auferet in quibus confidebat, & spolia ejus distribuet] *Multi boni libri habent* aufert, distribuit, *præsenti tempore, Græco Syroque conformiter, pro futuris* auferet, distribuet. v. 23. Qui non est mecum, contra me est. *Antiqui libri legunt* adversum: contra *reservant Matthæo.* v. 24. Ambulat per loca inaquosa] *In aliis libris est verbum compositum* perambulat: *cæterum* inaquosa *non est mutandum cum* arida, *quod Evangelii secundum Matthæum est.* v. 25. Invenit eam scopis mundatam] *Alii libri omittunt pronomen* eam. *ibid.* Scopis mundatam & ornatam] *Manuscripta Ecclesiæ S. Audomari, & unum Clarmariscense, cum V. Beda, omittunt duo hæc verba* & ornatam, *sicut & antiqua Epanorthotæ, qui notat ea esse Matthæi. Græce tamen & Syriace etiam hic secundum Lucam ea leguntur.* v. 26. Septem alios spiritus secum] *Alii libri omittunt* secum, *conformiter Græco.* v. 29. Nisi signum Jonæ prophetæ] *Antiqui libri hic non addunt* Prophetæ, *quod notat Epanorthotes Matthæi esse, cap.* 12. *vers.* 39. *quanquam Græce Syriaceque etiam hic legatur.* v. 31. Et ecce plusquam Salomon hic] *Antiqui codices legunt* plus Salomone, *conformiter Græco, pro* plus quam Salomon, *quod Epanorthotes Matthæo attribuit, cap.* 12. v. 42. v. 23. Et ecce plus quam Jonas hic] *Eadem hujus loci est ratio quæ proximi, antiquis legentibus* plus Jona. v. 36. Si ergo corpus tuum totum] *Non est omittenda vox* totum. v. 42. Sed væ vobis Pharisæis] *Non videtur mutandus dativus* Pharisæis *cum nominativo* Pharisæi. *ibid.* Quia decimatis] *Sic est etiam Græce. Alii boni libri, pro conjunctione, legunt relativum* Qui decimatis. *Syrum est ambiguum.* v. 44. Quæ non apparent] *Pro* apparent, *Glossa interlinearis annotat legendum, vel* parent, *vel* patent. *Unus ex nostris libris, Lobbiensis, scribit* parent, *reliqui* apparent, *nullus* patent, *quanquam nec hæc lectio est a loco aliena.* v. 46. Qui oneratis homines] *Quidam libri antiqui scribunt pronomen* qui: *sed alii cum Græcis habent conjunctionem* quia. v. 51. A sanguine Abel] *Non addas* justi, *quod Matth. est cap.* 23. *ver.* 35. v. 52. Quia tulistis] *Alias legitur* qui. v. 53. Cum autem hæc] *Multi antiqui libri omittunt conjunctionem* autem, *tametsi Græce addatur.*

CAP. XII. *V.* 1. Turbis circumstantibus] *Non legas* concurrentibus. v. 2. Nihil autem opertum est] *Sic legunt optimi quique libri cum Græco & Syro* autem *pro* enim. v. 3. Et quod in aurem] *Potius quartus casus legendus videtur, quam sextus* aure. v. 4. Non habent amplius quid faciant] *In aliis libris est* quod *pro* quid. v. 7. Multis passeribus pluris estis vos] *Omittitur ab optimis libris nostris* vos, *quemadmodum a plerisque Græcis. Matthæi videtur esse cap.* 10. *vers.* 31. v. 8. Confessus fuerit me (*&c.*) confitebitur illum] *Quidam libri legunt* in me, in illo, *qua de re olim egimus in Notationibus nostris.* v. 9. Negabitur coram Angelis Dei] *Nostri antiqui libri habent compositum* denegabitur, *similiter Græco, pro eo quod alii habent simplici* negabitur. v. 12. Quid oporteat vos dicere] *Antiqui libri, tum Epanorthotæ, tum nostri, scribunt* quæ *numero plurali, & tollunt pronomen* vos, *Græco consentanee:* Quæ oporteat dicere. v. 22. Animæ vestræ quid manducetis, neque corpori quid induamini] *Antiqui libri nostri non magis addunt pronomen,* animæ vestræ, *quam* corpori vestro: *nec legunt* induamini, *sed* vestiamini. *Epanorthotes Matthæo adscribit alteram lectionem. Matth.* 6. *versu* 25. v. 23. Et corpus plus quam vestimentum] *Manuscripta Ecclesiæ nostræ inter alia, omittunt* plus, *consentanea editioni Græcæ.* v. 27. Considerate lilia] *Non addas* agri, *quod quidam ex Matth.* 6. *ver.* 28. *ibid.* Nec Salomon] *Quidam libri præponunt* quia, *quod tamen nec Græce exstat hoc loco.* v. 30. Hæc enim omnia] *Non est legendum* autem *pro* enim. *ibid.* Quoniam his indigetis] *Non interjicias vocem* omnibus. v. 31. Verumtamen quærite primum regnum Dei & justitiam ejus: & hæc omnia] *Vetera manuscripta constanter tollunt* primum & justitiam ejus, *leguntque,* Verumtamen quærite regnum Dei: & hæc omnia: *quibus Græca & typis excusa Syra suffragantur (nam manuscriptum Syriacum addit* & justitiam ejus) *denique post D. Ambrosium Beda enarrator adstipulatur: Quare videri possint adjectitia illa esse* primum & justitiam ejus, *ex Matth.* 6. v. 33. *huc adscripta.* v. 35. Et lucernæ ardentes in manibus vestris] *Præter manuscripta complura, alias a nobis citata, tria hujus Ecclesiæ Audomaropolitanæ, & unum Clarmariscensis, omittunt* in manibus vestris, *quibus suffragantur Græca ac Syra, & adstipulatur V. Beda, tum hic, tum clarius infra ad versum* 49. *De reliquis tractatoribus & auctoribus, qui pro hac, qui pro illa lectione faciant, diximus in Notationibus ad varias Bibliorum lectiones.* v. 41. Ait autem ei Petrus] *Quædam manuscripta Latina omittunt pronomen* ei, *tametsi refragentur Græca & Syra.* v. 42. Quem constituit Dominus] *Duo codices ab Hentenio annotati, pro* constituit, *legunt futurum* constituet, *conformiter Græco & Syro.* v. 43. Cum venerit Dominus] *Interpres non addidit pronomen* ejus, *tametsi legatur Græce & Syriace.* v. 44. Vere dico vobis] *Non est hic legendum* Amen *pro* vere, *sed secundum Matth.* v. 45. Percutere servos & ancillas] *Optima nostra Latina manuscripta legunt* pueros, *pro eo quod alii* servos. v. 47. Et non præparavit] *Non est addendum pronomen* se, *licet forte subaudiendum.* v. 49. Nisi ut accendatur] *Quidam vetusti libri omittunt* ut, *consonante textu V. Bedæ.* v. 51. Pacem veni dare in terram] *Quidam libri, pro quarto casu, legunt sextum,* terra, *qui Græce est. Porro hic legendum est* dare, *Matth.* 10. v. 34. mittere. v. 53. Dividentur pater in filium *&c.*] *Quidam conjiciunt, legendum esse numero singulari* dividetur, *quo modo est Græce & Syriace: quod eo est verisimilius, quod Latini libri suum* dividentur *fere adjungant versui superiori:* Et duo in tres dividentur, *quo scilicet aptius congruat.* v. 54. Dicebat autem & ad turbas] *Non omittas medium* & *pro* etiam *positum. ibid.* Et ita fit] *Quidam antiqui legunt futurum* fiet *pro præsenti* fit. v. 58. Ne forte trahat te ad judicem] *Non hic legendum est* tradat *pro* trahat, *sed mox* tradat te exactori.

CAP. XIII. *V.* 4. Sicut illi decem & octo] *Codex D. Donatiani præponit conjunctionem* & *adverbio* sicut, *Bedæ textus postponit. Græce & Syriace legitur conjunctio* ἢ aut, *loco adverbii* sicut. v. 5. Sed si pœnitentiam non egeritis] *Annotat etiam Epanorthotes, in antiquis libris, hic quidem esse* egeritis, *supra autem ver.* 3. habueritis. v. 6. Dicebat autem & hanc similitudinem] *Alii libri omittunt* &, *consentanee Græco ac Syro.* v. 12. Quam cum videret Jesus] *In quibusdam antiquis manuscriptis, pro* videret *est præteritum* vidisset. *ibid.* Vocavit eam ad se] *Pronomen* eam *aufertur ab antiquis tum nostris tum Epanorthotæ, conformiter Bedæ textui & Græcæ editioni.* v. 15. Respondens autem ad illum Dominus dixit] *In plerisque vetustis manuscriptis est* Respondens autem ad illum Dominus, *conformiter Græco & Syro, nisi quod in Syro, pro* Dominus *est* Jesus, *quemadmodum & in uno veteri manuscripto. ibid.* Hypocritæ, unusquisque vestrum] *Quidam libri cum Syro legunt singulare* hypocrita: *sed plurale, ut est in melioribus, ita etiam a Beda explicatur. Græca similiter variant.* v. 18. Et cui simile æstimabo illud] *Videtur, ex bonis manuscriptis, addendum quidem* esse (simile esse) *sed non mutandum* æstimabo *cum* existimabo. v. 24. Quærent intrare] *Non videtur mutandum futurum* quærent, *quod conforme est Græco & Syro ipsique sententiæ, cum præsenti* quærunt, *quod est in multis antiquis manuscriptis, & ipso Beda.* v. 25. Incipietis foris stare] *Manuscripta nostra pleraque omnia cum Sixtinis Bibliis, omittunt* & *conjunctionem, ab aliis præpositam verbo* incipietis: *quam certe Interpres non videtur dedisse, tametsi legatur Græce Syriaceque, ex eo quod mutata orationis serie verterit* incipietis, *non* inceperitis. v. 27. Omnes operarii iniquitatis] *Hujus loco non est scribendum* Maledicti in ignem æternum. v. 30. Qui erunt primi: & sunt primi, qui erunt novissimi] *Sic emendarunt, post alios correctores, Sixtini, ut utrobique legatur futuro tempore* erunt, *ex suis haud dubium codicibus, quibus V. Beda diserte suffragatur: nam & Græce est* ἔσονται, *& Syriace* ܢܗܘܘܢ nehevoun, *futuro tempore, denique præcedentibus hæc lectio aptissime cohæret. Cæterum manuscripta nostra Latina omnia legunt utrobique præteritum imperfectum* erant: *cujus etsi sensus eodem redeat, videri tamen posset acceptum ex imitatione similium locorum Matthæi & Marci.* v. 32. Ite & dicite] *Quædam manuscripta tollunt* & *conjunctionem.* v. 33. Et sequenti die ambulare] *Manuscripta antiqua tum*

nostra

[i]stra tum Epanorthota, omittunt die, *V. Beda suffragante.* v. 34. Qui [m]ittuntur ad te] *In quibusdam libris, pro præsenti* mittuntur, *legitur præ[te]ritum* missi sunt: *etsi vero etiam Græca præteritum fere legant, non dubi[tan]tum tamen quin ex Matth. hoc mutatum sit.* v. 35. Ecce relinquetur vobis [do]mus vestra deserta] *Plerique codices addunt* deserta, *quemadmodum etiam [S]yra: sed optima manuscripta, nominatim tria Ecclesiæ nostræ Audomarensis [c]um uno Clarmarisensis, omittunt, adstipulantibus, inter Græcos enarratores, [E]uthymio & Theophylacto, inter Latinos Beda. Nam etsi adscriptum sit* deserta *[te]xtibus Bedæ & Theophylacti: commentaria tamen eorum, si presse considerentur, [lo]quuntur non fuisse eis lectum. Quocirca non dubito, quin vox ista, huic [lo]co Lucæ addita sit ex Matthæo, tam Græce quam Latine: similis enim va[rie]tas est codicum Græc. Cæterum pronomen* vobis, *neutiquam est omittendum.*

CAP. XIV. *V.* 1. Cum intraret Jesus] *Nomen* Jesus *omittunt ex no[st]ris manuscriptis meliora, conformiter Græco & Syro.* v. 7. Dicens ad il[lo]s] *Unum manuscriptum omittit* ad illos, *quod tamen etiam Græce & Sy[r]iace legitur.* v. 12. Neque vicinos, divites] *Non est interjiciendum alte[ru]m* neque: Neque divites. *ibid.* Te & ipsi reinvitent] *Codex Donatia[n]icus habent simplex* invitent, *cum tamen etiam Græce compositum sit.* v. 13. Claudos & cæcos] *Manuscripta nostra Brug. Lobb. Clarm. & tria Audoma[r]ensia, omittunt mediam conjunctionem* &, *conformiter Græco ac Syro.* v. 14. [I]n resurrectione justorum] *Non scribas* retributione *pro* resurrectione. v. 15. Beatus qui manducabit] *Regius codex habet præsens* manducat: *at[q]ui etiam Græce & Syriace legitur futurum.* v. 27. Et qui non bajulat [c]rucem suam & venit post me, non potest meus esse discipulus] *Quidam libri omittunt hunc versiculum, tanquam aliunde huc adscriptum, sed nulla [a]uctoritate fulciti.* v. 28. Non prius sedens] *Quidam libri habent* non[n]e, *& hic & infra* v. 31. *sed non rectius videtur.* v. 34. Si autem sal [e]vanuerit] *Antiqui libri tum nostri tum Epanorthotæ addunt* quoque (sal [q]uoque) *conformiter Syro, quod alii omittunt similiter Græco.*

CAP. XV. *V.* 8. Si perdiderit drachmam unam] *Non est prætermitten[d]a* & *conjunctio. ibid.* Nonne accendit lucernam] *Unum manuscriptum [p]ro* nonne *habet* non, *de quo in Notationibus in varias Bibliorum lectio[n]es. ibid.* Et everrit domum] *Ita recte emendarunt Romani correctores, pro [e]vertit quod plerique omnes libri habent,* everrit, *quod est verrit sive scopat, [u]t ait Epanorthotes noster manuscriptus. Omnes enim hactenus annotarunt ita [e]sse legendum, quia sic clare & Græca & Syra habeant: sed fere defuerunt [l]ibri. Hentenius invenit unum, qui scribat* verrit: *nos in Regio textu, ex [C]omplutensi expresso, & in Missali Romano Pii Quinti jussu edito, Domi[n]ica tertia post Pentecosten, quemadmodum jam in Sixtinis Bibliis, legimus [e]verrit. Zegerus indicat ita apud Chrysologum legi. D. Gregorius homil.* 34. *[i]n Evangelia, etsi exponat* evertit, *quod est perturbat, notat tamen in aliis co[d]icibus scribi* emundat; *quomodo certe habet Ambrosius initio epistolæ primæ* & mundans domum suam. *Fuit hæc altera versio, quam si Interpres sequutus [f]uisset, aut certe vertisset* & scopis mundat domum, *ut supra* 11. *ver.* 25. *[n]on fuisset relictus depravationi locus. ibid.* Donec inveniat] *Non est adden[d]um pronomen* eam. *V.* 14. Et postquam omnia consummasset] *Vetusti codi[c]es fere habent* consummasset: *unus notatur habere* consumsisset, *alter* dissipas[s]et, *quo modo & Beda. Græca vox δαπανήσω non ambigue significat consumere [a]c dissipare.* v. 17. Quanti mercenarii in domo patris mei] *Antiquorum co[d]icum, alii omittunt* in domo, *alii addunt. Omittentibus volunt Græca, ad[d]entibus Syra. Ambrosii & Bedæ textus omittunt, commentaria non perinde [s]unt clara.* v. 19. Jam non sum dignus] *Plura antiqua manuscripta, una [c]um textu V. Bedæ, præponunt* & (& jam non sum) *sicut & Syra: nam Græ[c]a variant.* v. 22. Et calceamenta in pedibus ejus] *Pronomen* ejus *omittitur [a]b omnibus nostris manuscriptis, conformiter editioni Græcæ & commentario Bedæ.* v. 24. Et cœperunt epulari] *Non est addendum* omnes. v. 26. Et interrogavit quid hæc essent] *Manuscripta nostra numero plurali habent* quæ hæc essent; *sicut & textus Bedæ.* v. 28. Pater ergo illius] *Non mutes* er[g]o *cum* autem. v. 31. At ipse dixit illi] *Non est legenda conjunctio copu[l]ativa* &, *loco adversativæ* at.

CAP. XVI. *V.* 1. Et ad discipulos] *Non omittas* & *pro* etiam *posi[t]um.* v. 6. At ille dixit] *Non est mutandum præteritum* dixit, *cum præ[s]enti* dicit. v. 11. Quod verum est quis credet vobis] *Noli scribere* cre[d]at, *pro futuro* credet; *multoque minus* vestrum *pro* verum, *quod hic oppo[n]itur iniquo, quemadmodum versu proximo* vestrum *alieno.* v. 18. Omnis [q]ui dimittit] *Quidam antiqui libri præponunt* & *conjunctionem, sed quæ nec Græce legatur nec Syriace, meliusque certe omitti videatur.* v. 19. Qui in[d]uebatur] *Manuscripta nostra legunt* & *conjunctionem, conformiter Græco [a]c Syro, & Latino Bedæ textui, pro relativo* qui. v. 21. Et nemo illi da[b]at] *Hæc verba a quibusdam antiquis libris leguntur, a pluribus ignoran[t]ur. His suffragantur, inprimis Beda, deinde Evangelium Græcum, deni[q]ue Syriacum. Conjiciunt quidam adjecta huc esse ex historia filii prodigi, [s]upra* 15. v. 16. *ibid.* Ulcera ejus] *In quibusdam vetustis libris est* vulne[r]a, *sed servandum est* ulcera, *quod est ἕλκη.* v. 23. Elevans autem oculos] *[Q]uædam manuscripta omittunt conjunctionem* autem, *duo nominatim hujus [E]cclesiæ: qua omissa, licet Latinum textum ita distinguere:* In inferno ele[v]ans oculos: *quemadmodum distinguuntur textus Græcus & Syricus, quam[q]uam non sine addita conjunctione:* Et in inferno elevans oculos. v. 31. Re[s]urrexit, credent] *Non addas pronomen* ei, *ut quidam.*

CAP. XVII. *V.* 3. Si peccaverit in te frater tuus] *Complura manu[s]cripta, & quidem nostra omnia, septem numero, omittunt* in te, *consentien[t]e Syriaca editione & tractatore Beda. Porro Græci libri illud addunt, suf[f]ragante D. Ambrosii commentario.* v. 6. Si habueritis (&c.) dicetis huic (&c.) & obediet vobis] *Manuscripta optima fere legunt:* Si haberetis (&c.) diceretis huic (&c.) & obediret vobis. *Altera lectio acce[p]ta videtur ex Matth.* 17. v. 20. v. 7. Arantem aut pascentem] *In qui[bu]sdam vetustis libris, etiam Epanorthotæ, additur* boves (boves pascentem) *[no]minatim in Brugensi; in quibusdam* oves, *duobus hujus Ecclesiæ, E. & F. Complures libri neutrum legunt, consonante Beda: neque Græce est ho[r]um alterum, duntaxat ποιμαίνοντα: sed si alterum horum addere oportet, fa[ci]unt Græca iis potius qui* oves *addunt; quam qui* boves, *quia ποιμαίνειν pro[p]rie de pastoribus ovium dicitur. Quocirca & D. Ambrosius* oves *aut legit, [a]ut intelligit: & Syrus agens Paraphrastem vertit:* Ducentem par boum aut pascentem oves: *bobus enim arabatur. ibid.* Dicat illi; Statim transi] *Quidam libri, pro conjunctivo* dicat, *habent indicativum* dicit, *tam hoc quam proximo versu: quidam ita distinguunt, ut* statim *adjungatur iis quæ præce[d]unt:* Dicit illi statim; Transi. v. 20. Respondens eis dixit] *Alii pleriq; libri habent* Respondens eis & dixit, *quomodo legitur etiam Græce Syriaceque.* v. 23. Ecce hic & ecce illic] *Quidam libri antiqui legunt absque media conjunctione* &: *quanquam Græce interjiciatur* aut, *Syriace* &. v. 28. Similiter sicut factum est] *Non est omittendum adverbium* sicut. v. 31. In illa hora] *Sic nobis legendum videtur Latine, tametsi Græce & Syriace, & in quibusdam Latinis libris, pro* hora *legatur* die. v. 35. Duo in agro, unus assumetur, & alter relinquetur] *Hoc plerique Latini libri legunt, suffragantibus quibusdam Græcis, editione Syriaca, & enarratoribus Ambrosio ac Beda. Porro quidam Latini libri omittunt: præter eos quos citavimus in Notationibus nostris in Biblia, unus hujus Ecclesiæ Audomarensis, signatus litera F. His favent plerique Græci & libri & enarratores: vide Græcas varietates. Verisimile est, hunc versiculum, Lucæ ex Matthæo fuisse adscriptum; quemadmodum Matthæo ex Luca, similem versic. de duobus in lecto.* v. 37. Illuc congregabuntur & aquilæ] *Quidam antiqui libri, conformiter Syro, non interponunt* &. *Græca similiter variant.*

CAP. XVIII. *V.* 9. Parabolam istam] *Non subdas* dicens. v. 10. Ascenderunt in templum] *Alii libri scribunt imperfectum* ascendebant. v. 13. Mihi peccatori] *Minime addendum est* Amen. v. 15. Quod cum viderent] *Non videtur mutandum neutrum* quod *cum masculino* quos. v. 28. Ait autem Petrus] *Ei pronomen quod addunt libri quidam cum Syro, alii plerique Græco consentanee non legunt.* v. 31. Jesus duodecim] *Non addas* discipulos suos, *quod quidam ex Matth.* v. 35. Cum appropinquaret Jericho] *Non est interjiciendum nomen* Jesus.

CAP. XIX. *V.* 8. Dixit ad Dominum] *Non mutes* Dominum *cum* Jesum. v. 9. Eo quod & ipse filius sit Abrahæ] *Non est omittendum* &. v. 21. 22. Homo austerus] *Vetera manuscripta scribunt* austeris, *tanquam si tertia declinatione diceretur, quemadmodum contrarium* lenis. v. 23. Ut ego veniens] *Alii libri pro* ut *legunt copulativam* & *conformiter Græco. ibid.* Exegissem illam] *In quibusdam libris pro fœminino legitur neutrum* illud, *f. argentum: nam quæ præcedit vox Græca ἀργύριον, neutro genere & pecuniam significat & argentum.* v. 26. Quia omnia habenti dabitur & abundabit] *Codices antiqui, nostri, Zegeri, Epanorthotæ, & aliorum, omittunt* & abundabit, *Syriis & plerisque omnibus Græcis consonantibus. Matth. esse proprium cap.* 13. v. 12. & 25. v. 29. *annotat etiam Epanorthotes.* v. 29. Cum appropinquasset] *Non addas nomen* Jesus. v. 30. Quod contra est] *Non est addendum pronomen* vos (quod contra vos est] *quod ex prioribus Evangelistis quidam huc adscripserunt: nam cum Sixtinis Bibliis antiqui libri, Græco conformiter, illud omittunt.* v. 37. Omnes turbæ discipulorum] *Sic legendum est,* discipulorum, *quomodo est in Sixtino & aliis quibusdam libris; aut certe, ut in nonnullis,* discentium, *Græco Syroq; conformiter; non* descendentium, *quod est in plerisque, Beda suffragante.* v. 46. Domus orationis est] *Hic legendum est* est; *at secundum Mat. & Mar.* vocabitur.

CAP. XX. *V.* 3. Respondens autem Jesus] *Nomen* Jesus, *meliores libri nostri cum Græcis omittunt. ibid.* Interrogabo vos] *Non legas præsens* interrogo, *loco futuri.* v. 4. Baptismus Johannis de cœlo erat] *Antiqui libri legunt* baptismum *pro* baptismus, *hic ut secundum Matth. & Marc.* v. 5. Cogitabant intra se] *Inter* non *intra invenio in melioribus libris nostris, quod & melius esse videtur.* v. 9. Homo plantavit] *Boni libri omittunt* quidam, *quod nec Græce legitur.* v. 10. Et in tempore misit] *Quidam addunt* vindemiæ *aut* fructuum: *verum hæc ex commentario in textum irrepserunt.* v. 14. Cogitaverunt intra se] *Legendum videtur potius* inter *quam* intra; inter se; *mutuo scil. quanquam Syrus vertat* in animabus suis. v. 20. Ut traderent eum] *In multis libris legitur* &, *quemadmodum etiam Syr. verum* ut *propius accedit Græco.* v. 21. Et non accipis personam] *Non est addendum vox* hominis. v. 24. Respondentes dixerunt ei] *Quidam libri omittunt pronomen* ei, *sicut nec Græce nec Syr. illud legitur.* v. 26. Et mirati in responso ejus] *Non legas numero plurali* responsis. v. 28. Et hic sine liberis fuerit] *In aliis libris pro* liberis *est* filiis. v. 30. Et ipse mortuus est sine filio] *Legendum est* filio *numero singulari, non plurali* filiis; *juxta manuscripta veriora: quanquam proximis duobus versibus Interpres dederit plurale, non enim numeri hic ratio habetur, sed speciei.* v. 32. Novissime omnium] *In quibusdam libris est nomen* novissima: *adverbium Græco consonat.* v. 34. Neque nubent neque ducent uxores] *Ita est, ut in Sixtinis Bibliis, ita & in melioribus manuscriptis. In quibusdam bonis, pro futuris leguntur præsentia:* Neque nubunt neque ducunt uxores, *similiter Syro. Græca variant.* v. 36. Neque enim ultra] *Non est omittenda conjunctio* enim, *quæ etiam Græce & Syriace exstat.* v. 39. Dixerunt ei; Magister] *Alii libri omittunt pronomen* ei, *conformiter Græco.*

CAP. XXI. *V.* 8. Et tempus appropinquavit] *Ita legendum est tempore præterito* appropinquavit, *non futuro* appropinquabit. v. 9. Sed nondum statim finis] *In aliis libris est* non *pro* nondum, *Græco similiter.* v. 11. Et signa magna erunt] *Sequitur in manuscripto codice Ecclesiæ nostræ Audomaropolitanæ, continente quatuor Evangelia, signato litera F.* & tempestates: *quod & D. Gregorius homil.* 35. *in Evang. admonet a quibusdam libris addi. Gregorio antiquior Origenes Græcus, tractatu* 28. *in Matth. annotat a Luca adjici* & hyemes (*sic enim vertit ejus Interpres, quod alii* tempestates) *denique Syriacum testamentum, postquam dixit* Et signa magna e cælo apparebunt, *subdit:* Et hyemes *seu* tempestates magnæ erunt. v. 17. Et eritis odio omnibus] *Non addas* hominibus, *quod quidam.* v. 20. Tunc scitote quia appropinquavit desolatio ejus] *Non est legendum numero singulari* scito, *nec futuro tempore* appropinquabit. v. 21. Fugiant ad montes] *In aliis bonis libris legitur* in *pro* ad. v. 36. Ista omnia quæ futura sunt] *Non legas* ventura *pro* futura. v. 38. Et omnis populus manicabat ad eum] *Ita cum Sixtino legunt plerique omnes codices* manicabat: *sed quia insolens est ea vox, quidam eam mutarunt cum* manitabat, *quidam cum* mane ibat, *quidam cum* mane accelerabat, *quidam denique cum* diluculo veniebat, *quemadmodum ostendimus in Notationibus prolixioribus: his enim modis exponenda est ea vox.*

CAP. XXII. *V.* 2. Quomodo Jesum interficerent] *Alii libri pro nomine* Jesum *legunt pronomen* eum, *conformiter Græco ac Syro.* v. 3. Qui cognominabatur Iscariotes] *Libri antiqui suo more* Scarioth *habent pro* Iscariotes. v. 10. Occurret vobis homo quidam] *Optimi nostrorum librorum omittunt* quidam.

D

quidam.. v. 13. Sicut dixit illis] Non est addendum nomen Jesus. v. 19. Quod pro vobis datur] Non est legendum tradetur pro datur: nam tradetur ex Apostolo 1 Corinth. 11. v. 24. acceptum est. v. 20. Hic est calix novum testamentum] Male legunt quidam Hic est calix novi testamenti. v. 22. Per quem tradetur] Unum manuscriptum habet præsens traditur, quemadmodum est Græce ac Syriace. v. 26: Fiat sicut minor] Manuscripta nostra Brug. Lobb. Clarmar. Leod. & Audomarensia tria, cum textu V. Bedæ, pro minor scribunt junior, quomodo ad verbum vertas ex Græca voce νεώτερος. v. 31. Ait autem Dominus; Simon, Simon] Non mutes priorem vocativum Simon cum dativo Simoni. v. 34. At ille dixit] Non est mutandum conjunctio adversativa at, cum copulativa &. v. 36. Sed nunc qui habet sacculum, tollat] Non mutes tollat cum futuro indicativi tollet. v. 37. Dico enim vobis] Quidam pro enim scribunt autem, male. v. 43. Apparuit autem illi Angelus de cœlo, confortans eum: & factus in agonia prolixius orabat. 44. Et factus est sudor ejus, sicut guttæ sanguinis decurrentis in terram] Hi duo versiculi, tametsi olim defuerint in quibusdam & Græcis & Latinis libris, testibus Hilario lib. 10. de trinitate, & Hieronymo lib. 2. adversus Pelagianos cap. 6. hodie tamen a nullis libris absunt, nec Latinis, nec Græcis, nec Syriacis: ut certe jam palam est, temere aliquando fuisse a quibusdam omissos. v. 55. In medio atrii] Quidam libri antiqui, pro secundo casu atrii, consonante editioni Græcæ, scribunt sextum atrio. v. 63. Et viri qui tenebant illum] Quidam libri pro illum legunt Jesum, ut est Græce & Syriace, sed non meliores. v. 64. Et percutiebant faciem ejus] Manuscriptum Ecclesiæ nostræ quod F. litera notavimus, pro faciem legit caput (quamquam utramque annotet lectionem) quod nusquam alibi lego. ibid. Prophetiza, quis est] Non hic addas nobis Christe, quod Matth. est cap. 26. v. 68.

CAP. XXIII. V. 2. Tributa dare Cæsari] Alii libri legunt passivum dari, pro activo dare. v. 5. Commovet populum] Optimi quique codices habent præsens commovet, quo modo etiam legitur Græce, non præteritum commovit. ibid. Incipiens a Galilæa] Multi boni libri præponunt copulativum &, quam alii Græco conformiter omittunt. v. 8. Eo quod audierat multa de eo] Alii libri pro audierat scribunt audiret. v. 9. At ipse nihil illi respondebat] Ut non est mutandum adversativum at cum copulativo &, ita non omittendum pronomen illi: sed neque autem vertendum in etiam, aut accusantes in accusabant, ubi sequitur: Stabant autem principes sacerdotum & scribæ constanter accusantes eum. v. 12. In ipsa die] Quidam libri habent ex pro in. v. 15. Nam remisi vos ad illum] Epanorthotes notat in hæc verba: Nam remisi vos ad illum, Græcus, antiqui, habent; moderni, Nam remisit illum ad vos, sed male. hæc ille. Unde intelligere licet, etiam Latinos quosdam codices sic legere, quemadmodum Græci illi de quibus diximus ad varietates Græcas: Nam remisit illum ad nos. v. 16. Emendatum ergo] Cave mutes conjunctionem ergo cum pronomine ego. v. 35. Et stabat populus spectans] Quidam codices cum textu juncto commentariis Bedæ & Sixtinis Bibliis, ita legunt, atque omnino sic legendum est, ex θεωρῶν contemplans Græco, & ejusdem significationis Syrico vocabulo; spectans inquam, simplex verbum, quod ab imperitis mutatum est cum verbo composito exspectans, quamvis hoc antiqui omnes, quos ego quidem habeo, codices contineant. Forte adspectans scripserit interpres, quod facile degenerarit in exspectans. ibid. Si hic est Christus Dei electus] Non legas verbum unicum dilectus pro duobus Dei electus, ut quidam. v. 36. Offerentes ei, & dicentes] Quidam libri omittunt conjunctionem &, alii interponunt, idque conformiter Græco ac Syro. v. 38. Scripta super eum] In quibusdam antiquis libris est compositum inscripta, pro simplici scripta. v. 40. Quod in eadem damnatione es] Quia obscurius dixerat Interpres quod ex ὅτι, quidam mutarunt cum quia, alii cum qui. v. 41. Nam digna factis recipimus] Non mutes præsens recipimus, cum præterito recepimus. v. 45. Et obscuratus est sol] Origines tractatu 35. in Matthæum annotat his verbis: In quibusdam exemplaribus (Lucæ) non habetur Tenebræ factæ sunt, & obscuratus est sol, sed ita, Tenebræ factæ sunt super omnem terram sole deficiente. Et forsitan ausus est aliquis, quasi manifestius aliquid dicere volens, pro & obscuratus est, ponere deficiente sole, existimans quod non aliter potuissent fieri tenebræ, nisi sole deficiente. Puto autem magis quod insidiatores Ecclesiæ Christi mutaverunt hoc verbum, &c. v. 54. Et dies erat Parasceues] Manuscriptum D. Donatiani, pro genitivo parasceues, legit nominativum parasceue, quemadmodum Græca.

CAP. XXIV. V. 11. Et non crediderunt illis] Antiqui libri nostri, pro præterito perfecto crediderunt, legunt imperfectum credebant, conformiter Bedæ textui & Græco fonti. v. 12. Linteamina sola posita] Non est omittendum sola. v. 28. Et appropinquaverunt] In quibusdam libris est imperfectum appropinquabant. v. 39. Et pedes] Non additur meos in melioribus libris, tametsi Græce legatur & Syriace. v. 49. Et ego mitto promissum] Biblia Regia addunt ecce (& ecce ego) sicut Græca, quod alii libri omittunt ut Syra. Rursus pro præsenti mitto, quod consonat fonti Græco, in quibusdam est futurum mittam, similiter Syro. ibid. Quousque induamini virtute] Quidam antiqui libri, pro sexto casu virtute, habent quartum virtutem. v. 53. Amen] In fine hujus Evangelii, a Sixtino & aliis quibusdam bonis libris additur, conformiter Græcis & Syris: a quibusdam omittitur, ut nec Beda inter Latinos, & Euthym. inter Græcos tractatores, agnoscunt.

Notæ ad Varias Lectiones Editionis Latinæ Evangelii secundum JOHANNEM.

CAP. I.

Vers. 3. Et sine ipso factum est nihil, quod factum est, in ipso vita erat] Consulto prudenterque usi sunt correctores Sixtini, ambiguo hoc distinguendi modo, quo illud quod factum est, & præcedentibus jungi potest & subsequentibus: eo quod diversi auctores diversimode distinguant atque intelligant, Chrysostomus priori modo, Augustinus posteriori. v. 9. Venientem in hunc mundum] Quidam antiqui libri omittunt pronomen hunc, plures addunt. v. 15. Hic erat quem dixi] Non mutes imperfectum erat cum præsenti est. v. 18. Ipse enarravit] Non est mutandum verbum compositum cum simplici narravit. v. 26. Quem vos nescitis] Antiqui codices fere scribunt quem vos non scitis. v. 29. Altera die vidit] In quibusdam legitur Postera die videt, sed minus spectatis. ibid. Ecce qui tollit peccatum mundi] Manuscripta Brugens. Lobb. & Audomarensia tria, omittunt adverbium ecce, conformiter Græco ac Syro. Porro singulare peccatum, non est commutandum cum plurali peccata. v. 31. Sed ut manifestetur in Israel] Antiqui codices fere omittunt præpositionem in, intelligentes, quod notat etiam Epanorthotes, Israel esse dativi casus (propter quod & exemplaria quædam scribunt Israeli) id quod conforme est Græco textui. v. 42. Filius Jona] Non scribas Johanna aut Johannis, pro Jona, hoc quidem loco, monente quoque Epanorthote. Vide infra 21. v. 15. v. 45. Et prophetæ] Cave legas & prophetis sexto casu. v. 51. Videbitis cœlum apertum] Regius textus præponit amodo, conformiter Græco ac Syro.

CAP. II. V. 2. Vocatus est autem & Jesus] Non omittas medium &. v. 3. Dicit mater Jesu ad eum] Non præteritum dixit legendum est, sed præsens dicit. Similiter, inquit Epanorthotes, infra, dicit, per totam seriem de nuptiis. v. 21. Et tu in tribus diebus] Quidam antiqui libri omittunt præpositionem in tametsi ea Græce addatur. v. 22. Quia hoc dicebat] Non addas de corpore suo.

CAP. III. V. 2. Hic venit ad Jesum nocte] Antiqui fere legunt eum, pro Jesum, tametsi nomen Jesum etiam Græce & Syriace exstet. v. 3. Nisi quis renatus fuerit denuo] Antiqui libri nostri, pro composito renatus, scribunt hoc loco verbum simplex natus, conformiter Græco: nam & sequitur denuo, quod iterationem significat. Infra ver. 5. constanter legitur renatus. v. 4. Iterato introire & renasci] Pro iterato quidam scribunt iterum, quidam rursus. Pro renasci & hoc loco habent nostra manuscripta simplex nasci, Græco similiter: iterum enim ad utrumque referunt, & ad introire, & ad nasci. v. 5. Ex aqua & Spiritu sancto] Antiqui codices fere omittunt sancto, consentientibus D. Augustino in hunc locum & S. Ambrosio lib. 3. de Spiritu sancto cap. 11. nec non editionibus Græca & Syriaca. v. 8. Sed nescis unde veniat aut quo vadat] Rursus in antiquis nostris manuscriptis, pro nescis leguntur duæ voces non scis, & pro disjunctiva aut legitur conjunctio copulativa &, Græco Syroque consentanee: sed nihil variant sensum omnes istæ verborum varietatulæ. v. 17. Filium suum in mundum] Non omittas in mundum. v. 18. Quia non credit in nomine] Manuscripta Brugens. Clarm. Lob. & Audomarensia duo, inter alia legunt præteritum credidit, confomiter Græco ac Syro, pro præsenti credit. v. 20. Omnis enim qui male agit] In quibusdam libris, pro adverbio male, reperitur nomen mala, v. 22. In terram Judæam] Alii libri converso ordine legunt In Judæam terram. Hæc lectio consonat Græco, illi favet Syrum, quod habet in terram Judææ. v. 25. Facta est autem quæstio] Hujus Ecclesiæ Manuscripta cum Clarmariscensi legunt ergo, similiter Græco: alia servant autem cum Syro. v. 31. Qui est de terra, de terra est] Non est omittendum alterum de terra est: nec auferenda posteriori loco præpositio de. v. 33. Qui accepit ejus testimonium] Quidam libri adjiciunt autem, quod Syriace quidem additur, sed non Græce. Quidam mutant præteritum accepit, cum præsenti accipit: Græce præteritum exstat. v. 36. Non videbit vitam] Non addas æternam.

CAP. IV. V. 4. Per Samariam] Superfluit quod quidam libri addunt mediam. v. 5. Quæ dicitur Sichar] D. Hieronymus, epistolæ 27. cap. 6. quæ est epitaphium Paulæ, obiter annotat, plerosque errantes, pro Sichem, legere Sichar, quamquam nec Græci aut Syrici libri hodie aliter legant quam Sichar, ubi canina litera r postrema legitur. v. 6. Hora erat quasi sexta] Sic est non tantum in melioribus libris, verumetiam in autographo Græco, omissa conjunctione autem. v. 18. Et nunc quem habes] Male quidam adverbium nunc mutarunt cum pronomine hunc. v. 21. Quia venit hora] In quibusdam bonis libris est futurum veniet, pro præsenti venit, ex Græco ἔρχεται. v. 30. Exierunt ergo de civitate] Non videtur omittendum ergo, quod Græce etiam legitur: nam Syriace ejus loco est &. v. 31. Rogabant eum discipuli] Quidam libri addunt ejus, Græco ac Syro conformiter. v. 32. Ille autem dicit eis] In aliis libris, pro præsenti dicit, est præteritum dixit. v. 33. Discipuli ad invicem] Huc non est adjiciendum pronomen ejus. v. 34. Voluntatem ejus qui misit me] Non est supponendum nomen patris mei, pro pronomine ejus. v. 36. Et congregat fructum] Non est addendum relativum qui. v. 37. In hoc enim est] Non redundat conjunctio enim. v. 41. Et multo plures crediderunt in eum] Latinorum librorum, quidam addunt consentanee editioni Syriacæ; quidam omittunt, in eum. Græcorum librorum similis est varietas. v. 48. Non creditis] In quibusdam libris est futurum credetis. v. 51. Et nuntiaverunt dicentes] Non addas pronomen ei.

CAP. V. V. 2. Est autem Jerosolymis probatica piscina] Alii addunt præpositionem super vel in probatica. Prior, ut Bib. Sixt. ita plerorumque Lat. lib. tam manu quam typis scriptorum, lectio est: cui adstipulantur Latini tractatores, præter recentiores, Beda & libro de locis Hebraicis Hieronymus; nec non inter Græcos Theophylactus, dum absque præpositione & legit & explicat, piscina cur probatica dicta fuerit. Denique favet huic lectioni Syriacum Evangelium, quod habet Est autem illic in Jerusalem locus quidam ablutionis qui vocatur. Altera lectio quæ addit præpositionem super, est non paucorum Latinorum librorum, tum manu tum typis scriptorum (nam qui habent in præpositionem, sunt illi solummodo typis excusi, & quidem minoris fidei) quibus volunt libri Gr. qui constanter addunt præpositionem ἐπὶ, ea tamen varietate, ut quidam scribant nomina probaticæ & piscinæ eodem casu, tertio inquam (ἐπὶ τῇ προβατικῇ κολυμβήθρᾳ) plerique diverso, prius tertio, posterius primo casu, ἐπὶ τῇ προβατικῇ κολυμβήθρα· ut & Latina scriptura super probatica piscina, ambigua est ad utrumque, ut utrumque nomen accipias, vel eodem casu, vel diverso, prius sexto, posterius primo. Græcis libris consonant auctores Græci, Nonnus & Euthymius, quorum ille paraphrasi, hic enarratione sua, intelligit, ad probaticam seu in probatica, fuisse piscinam. Hæc alias a nobis latius tractata sunt in Notationibus. ibid. Quæ cognominatur Hebraice Bethsaida] Ita legunt meliores libri, præsens cognominatur, non imperfectum cognominabatur. Porro pro Bethsaida, quidam libri impressi scribunt Bethesda, ut etiam quidam Græci pro Βηθεσδὰ scribunt Βηθσαϊδά· sed ut Latinos illos ex Græcis consulto esse mutatos, dubium non est; ita Græcos hos ex Latinis credibile est. Recepta Græcorum lectio est Βηθεσδὰ Bethesda, quod prout scribitur a Syro, significat domum misericordiæ: Latinorum Bethsaida, quod interpretari licet domum piscationis. utra verior, incertum. Lege Notationes nostras prolixiores. v. 9. Sanus factus est homo ille] Quidam boni libri omittunt pronomen ille, nomen enim homo nullo

nullo modo omittendum est. v. 10. Qui sanatus fuerat] Participium sanatus non est commutandum cum nomine sanus. v. 24. Et in judicium non venit] Non scribas futurum veniet pro præsenti venit. ibid. Sed transiit a morte in vitam] Præteritum transiit respondet commentario Bedæ, & textui Græco: præsens transit fere est in nostris manuscriptis: futurum transiet rejiciendum est, & exploditur, ut a Beda, ita & a D. Augustini tractatu. Denique præpositio in a quibusdam mutatur cum ad. v. 27. Et potestatem dedit ei judicium facere] Multi libri addunt & aut etiam ante judicium, conformiter Græco ac Syro: verum nec Augustinus nec Beda illud agnoscunt. v. 28. Audient vocem Filii Dei] Antiqui libri tum nostri tum Epanorthotæ, consentanee Græcis ac Syriacis, pro Filii Dei, scribunt pronomen ejus. Supra v. 25. legendum vocem Filii Dei, notat Epanorthotes. v. 30. Non possum ego] Pro ego male a quibusdam substituitur conjunctio ergo: quinetiam male mox præponitur conjunctio sed, ante Sicut audio judico, quanquam Syrus addat: ut & in fine versus, superflue additur nomen patris, tametsi & sit in quibusdam libris Græcis. v. 32. Verum est testimonium] Non subjicias pronomen ejus. v. 36. Quæ dedit mihi pater] Non omittas pronomen mihi. v. 43. Et non accipitis me] In aliis libris est præteritum accepistis: sed præsens accipitis conforme est etiam Græco ac Syro.

CAP. VI. V. 3. Subiit ergo in montem] Non est legendum abiit pro subiit. v. 10. Dixit ergo Jesus; Facite] Sic legunt antiqui libri cum Græcis & Syricis, præteritum dixit, non præsens dicit. ibid. Erat autem fœnum] Brugensis D. Donatiani codex, pro autem scribit enim, contra alios omnes tamen. v. 13. Ex quinque panibus ordeaceis] Non addas & duobus piscibus, quod quidam. v. 19. Ambulantem supra mare] Alii libri habent super. v. 21. Ad terram in quam ibant] Quidam boni libri omittunt præpositionem in, alii addunt in vel ad, quomodo est Græce εἰς ἣν ὑπῆγον. v. 23. Gratias agente Domino] Ita emendarunt Correctores Sixtini e suis aliorumque libris: absque dubio enim id Græca volunt, εὐχαριστήσαντος τοῦ κυρίου (quanquam Nonnus intelligat genitivos esse, non absolute positos, sed rectos a præcedenti nomine ἄρτον) id & Syrica, quæ ad verbum habent: Quum benedixisset Jesus. Nostra manuscripa legunt Domino, sed æque agentes primo casu. Res certa est, ab imperitis notariis, ablativum agente mutatum cum nominativo agentes; & tandem etiam Domino cum Deo, Gratias agentes Deo, quæ est multorum codicum scriptura. v. 28. Ut operemur opera Dei] Non addas bona. v. 33. Panis enim Dei est] Non est mutanda vox Dei cum voce verus. v. 36. Et vidistis me & non creditis] Ut non est scribendum præsens videtis pro præterito vidistis: ita nec præteritum credidistis pro præsenti creditis. v. 37. Ad me veniet] Non legas præsens venit pro futuro veniet. v. 39. Hæc est autem voluntas] Conjunctio autem non est mutanda cum enim, hoc certe loco, sed facile infra v. 40. loco prorsus simili: priori enim loco autem, posteriori enim, legendum esse, videntur, non tantum optima manuscripta, cum libris Syriacis & quibusdam Græcis, verumetiam sententia ipsa exigere. Cæterum ut in multis Latinis, ita in plerisque Græcis libris, utrobique exstat δὲ autem. ibid. Non perdam ex eo] Non addas quidquam. v. 41. Ego sum panis vivus] Vox vivus omittitur ab omnibus nostris manuscriptis, & plerisque aliorum, conformiter Græco ac Syro: videturque non hujus esse loci, sed infra v. 51. v. 43. Nolite murmurare in invicem] Non est omittenda præpositio; quæ etiam Græce ac Syriace exstat: nam in invicem dixit interpres pro inter vos mutuo. v. 45. Est scriptum in prophetis] Non legas in proverbiis. v. 61. Et quis potest eum audire] Sex eaque optima manuscriptorum nostrorum, cum aliis, auferunt conjunctionem &, consentanee Græco ac Syro. v. 65. Qui essent non credentes] Eadem manuscripta nostra, Brug. Lobb. Leod. Clarm. & Audomarensia duo, cum aliis Zegeri, auferunt ex his verbis negationem non: sed refragantur Græca ac Syra, cum aliis Latinis libris, quamvis Cyrilli commentario adjunctus textus similiter omittat. v. 69. Et nos credidimus] Hæc Sixtinorum Bibliorum lectio, qua pro præsenti credimus, quod vulgo legitur, scribitur præteritum credidimus, conformis est D. Augustini, non tantum textui, verum etiam tractationi, & autographo Græco. ibid. Christus Filius Dei] Non addas vivi, quod pauci quidam libri ex Græco. v. 70. Respondit eis Jesus] Non addas ergo, neque & dixit. v. 71. Judam Simonis Iscariotem] Quidam antiqui libri scribunt de Juda Simonis Schariothis: sed prior lectio, ut est in aliis antiquis libris; ita consonat Græco.

CAP. VII. V. 1. Post hæc autem ambulabat] Quidam boni libri omittunt autem conformiter Syro: Græce tamen ejus loco est καὶ &. ibid. In Galilæam, non enim volebat in Judæam ambulare] Pauci quidam libri, pro quarto casu, scribunt sextum, Galilæa; Judæa, similiter ut textus Græcus. v. 4. Manifesta teipsum] Pro imperativo, cave legas præsens indicativi manifestas. v. 6. Semper est paratum] Quidam libri, pro simplici est, scribunt compositum adest. v. 8. Ego autem non ascendo] Quidam libri omittunt autem conformiter Græco ac Syro, quidam mutant cum enim. Sunt pauci qui pro non scribant nondum, quemadmodum est Græce ac Syriace, sed contra D. Augustinum aliosque tractatores Latinos, quinetiam Cyrillum Græcum. Denique nonnulli habent futurum ascendam, pro præsenti ascendo; probato a Græcis & Syris. v. 12. Et murmur multum] Plerique libri incongrue habent masculino genere multus. v. 25. Quem quærunt interficere] Non addas Judæi. v. 26. Et ecce palam loquitur] Non est omittendum &, nec mutandum cum atqui, sed ita exponendum. v. 29. Ego scio eum, quia ab ipso sum] Sic legendum est, non autem ut multi codices: Ego autem scio eum, & si dixero quia nescio eum ero similis vobis mendax; & ego scio eum quia ab ipso sum: non enim sunt hæc hujus loci, sed huc adjecta ex sequentis cap. 8. v. 55. quod monet etiam Epanorthotes noster manuscriptus. Zegerus, qui putat hoc a Cyrillo hic & legi & exponi, fallitur, dum Judocum Clichtovæum legit pro Cyrillo. v. 32. Et miserunt principes] Quidam libri addunt sacerdotum, conformiter Græco ac Syro; sed ut non Sixtinus, ita nec meliores. ibid. Ut apprehenderent eum] Non substituas nomen Jesum, pro pronomine eum. v. 33. Dixit ergo eis Jesus] Manuscripta nostra fere omittunt pronomen eis, quod neque a Syricis legitur libris, neque a melioribus Græcis. ibid. Et vado ad eum] Non mutes pronomen eum cum nomine Patrem. v. 34. & 36. Quæritis me] Non videtur scribendum præsens quæritis pro futuro quæretis, quod etiam Græce ac Syriace legitur. v. 39. Nondum enim erat Spiritus datus] Hæc est germana lectio editionis Lat.; Syr. et quorundã etiã Græcorũ codicum, deniq; non paucorum veterum; præsertim Lat. auctoritate probata. Pauci codices Latini, vel omittunt participium datus, vel mutant cum nomine sanctus, ut plerique omnes codices Græci; Græcis tractatoribus ita suffragantibus, ut doceant, datus subaudiendum esse; nominatim Theophylactus. Lege Notationes nostras prolixiores. v. 46. Sicut hic homo] Non addas loquitur, tametsi Syrus addat, sed subaudias e proximo. v. 50. Dixit Nicodemus] Pro præterito dixit, nostra manuscripta habent præsens dicit, conforme Græco. v. 52. Scrutare scripturas] Multi boni libri omittunt vocem scripturas, consentientibus Græcis ac Syricis. ibid. Propheta non surgit] Unus codex habet præteritum surrexit, quod est etiam Græce, quidam futurum surget: sed surgit præsens, Latinæ editionis est; positum pro non solet surgere.

CAP. VIII. V. 6. Hoc autem dicebant] Manuscripta nostra numero plurali scribunt hæc, sed singulare est etiam Græce. v. 7. Cum ergo perseverarent] Rursus manuscripta nostra pleraque pro ergo scribunt autem, idque Græco similiter. v. 9. Audientes autem] Non subjicias pronomen hæc. ibid. Et remansit solus Jesus] Exemplaria Brugens. Clarm. Lobb. & Audomarensia duo, omittunt nomen Jesus quod tamen etiam Græce additur. v. 11. Dixit autem Jesus] Quidam libri interjiciunt pronomen ei, Græco conformiter. ibid. Et jam amplius] Non omittas jam. v. 12. Non ambulat in tenebris] Duo meliora hujus Ecclesiæ manuscripta, unum Clarmariscense & quinque ab Hentenio annotata, pro præsenti ambulat, scribunt futurum ambulabit, suffragantibus D. Augustino & editionibus Græca ac Syra. v. 14. Unde venio aut quo vado] Brugense & Lobbiense manuscripta habent unde veniam aut quo vadam, quod quidem Latinius est. v. 24. Moriemini in peccato vestro] Bis hoc legitur isto versu, semel plurali numero in peccatis vestris, iterum singulari in peccato vestro. Atqui utrobique plurale legunt Græca & Syra, nec non pauci quidam Latini libri; sed non integriores illi. v. 25. Principium qui & loquor vobis] Hæc est Latinorum plerorumque omnium codicum lectio, qui relativum generis masculini: pro quo unum manuscriptum legit quod, duo quia. Græci libri fere scribunt conjunctionem ὅτι quæ declarat quia, adstipulantibus enarratoribus Chrysostomo ejusque discipulis, & inter Latinos Augustino: quidam tamen divisim scribunt ὅ, τι, pro relativo neutro quod, suffragante Nonno. Lege Notationes nostras in varias Bibliorum lectiones. v. 27. Quia patrem ejus dicebat Deum] Antiqui libri tum nostri tum aliorum, pro genitivo singulare ejus, legunt dativum pluralem eis, quibus Augustinus suffragatur, & plerique Græci necnon & Syriaci codices, quinetiam tractatores Græci, Chrysostomus, Nonnus, & Euthymius. Est altera hoc loco varietas, quorumdam Latinorum librorum, omittentium vocem Deum, conformiter Græcis plerisque libris ac Syriacis; & enarratoribus, Græcis quidem, Chrysostomo, Nonno, Theophylacto, atque Euthymio, Latino autem Augustino. Cæterum ut plerique, ita integerrimi quique; Latini libri, servant Deum, quod potuit Interpres explicationis causa addidisse. De his latius in Notationibus prolixioribus. v. 29. Et non reliquit me solum] Manuscripta nostra Brugens. Lobb. Clarmar. & Audomarensia tria omittunt & conjunctionem, sicut plerique omnes Græci codices, & sicut D. Augustinus: ex illis Brugense, Clarmariscense, & unum Audomarensium, legunt etiam præsens relinquit, sed non eadem fide. v. 31. Ad eos qui crediderunt ei Judæos] Ita legendum est, monente etiam Epanorthote, Judæos, non ex Judæis. v. 33. Responderunt ei] Non addas ergo. v. 35. Filius autem monet] Conjunctio autem, a quibusdam similiter Syro additur; a plerisque Græco conformiter tollitur. v. 38. Ego quod vidi apud Patrem meum] Pronomen meum omittitur a plerisque Latinis libris, & quidem optimis nostris: sed qui addunt consentiunt Græcis ac Syricis. v. 42. Ego enim ex Deo processi] Non est mutandum nomen Deo cum pronomine eo. v. 45. Ego autem si veritatem dico, non] Pro si, in antiquis tum nostris tum Epanorthotæ pluribusque aliis legitur quia, conformiter Græco & Syro: quod certe sententia ipsa videtur exigere, prout ab Euthymio enarratore urgetur. Monet autem Epanorthotes, non hic, sed versu proximo, legendum esse si, ubi dicitur: Si veritatem dico vobis, quare &c. v. 46. Quis ex vobis arguet me] Manuscripta Audomarensia duo, unum Lobbiense, & quædam alia, pro futuro arguet, habent præsens arguit, conformiter Græco & Syro. v. 49. Et vos inhonorastis me] Quidam Latini libri habent præsens inhonoratis, quemadmodum Græci & Syrici. v. 54. Quia Deus vester est] Manuscripta Brugens. Clarm. Lobb. & Audomarensia tria, scribunt primæ personæ pronomen noster, sicut Syri, pro secundæ vester, quod est Græce. v. 56. Vidit & gavisus est] Manuscripta nostra antiqua, & non pauci alii Latini libri, præponunt & conjunctionem, etiam ipsi vocabulo vidit, quemadmodum Græca & Syra.

CAP. IX. V. 1. Et præteriens Jesus] Antiqui libri fere omittunt nomen Jesus, conformiter Græco ac Syro. v. 4. Venit nox] Non mutes præsens venit cum futuro veniet. v. 8. Itaque vicini & qui viderant eum prius] Voci vicini non est addendum pronomen ejus, tametsi Syriace legatur: sed plusquam perfectum viderant, multi boni libri, nominatim unus D. Donatiani, unus Clarmarisci, tres S. Audomari, mutant cum imperfecto videbant quod Græcæ lectioni propius respondet. v. 11. Vade ad natatoria] Plerique libri, pro neutro plurali natatoria, scribunt fœmininum singulare natatoriam, quale est Græce. ibid. Et abii, lavi, & video] Alii codices præponunt conjunctionem etiam verbo lavi (& lavi) necnon præsens video mutant cum præterito vidi, quod legitur Græce. v. 16. Alii autem dicebant] Manuscripta nostra, Græco conformiter, omittunt conjunctionem autem, quam alii libri addunt cum Syro. v. 30. In hoc enim mirabile est] Non est omittenda conjunctio enim. v. 40. Et audierunt quidam ex Pharisæis] Exemplaria nostra manuscripta omittunt quidam, conformiter Græco ac Syro.

CAP. X. V. 8. Omnes quotquot venerunt] Non est addendum ante me, quod quidam addiderunt ex quibusdam libris Græcis. v. 9. Ego sum ostium] Non addas ovium, quod non est hujus versus, sed septimi superioris. v. 11. Animam suam dat] Manuscripta Brugense & Lobb. cum antiquis Epanorthotæ, pro dat, legunt ponit, conformiter Græco & Syro. Epanorthotes recentioribus libris adscribit dat. ibid. Pro ovibus suis] A quibusdam libris abest pronomen suis, ut etiam a Græcis. v. 14. Et cognosco meas] Non interjicias nomen oves; quod quidam. v. 15. Pro ovibus meis] Quidam libri ab Hentenio annotati omittunt pronomen meis, consentanee Græco & Syro. v. 17. Ut iterum sumam eam] Nonnulla manuscripta pro ut scribunt copulativam &: verum ut, & ab Augustino legitur, & a Græcis ac Syriacis. v. 18. Et potestatem habeo ponendi eam] Manuscripta nostra antiqua, septem numero, omittunt istud &, Græcæ editioni similiter. v. 26. Quia non estis ex ovibus meis] Sequitur in textu Regio, sicut dixi vobis, quemadmodum etiam Græce ac Syriace: verum Latini libri manuscripti illud cum D. Augustino ignorant & prætereunt. v. 29. Pater meus quod dedit mihi, majus omnibus est] Hæc est Latinorum et librorum & tractatorum scriptura. Nam quæ est in quibusdam

dam impressis libris, neutro genere mutato cum masculino : Pater meus qui dedit mihi, major omnibus est, Græcorum est tam auctorum quam codicum. Syrum ad utramque lectionem ambiguum est. ibid. Et nemo potest] Non præponas conjunctionem ideo. v. 31. Sustulerunt ergo lapides] Sic Biblia Sixtina, cum antiquis Epanorthotæ libris, & Brugensi ex nostris, addunt ergo, consentanee Græco & Syro. Porro iterum, quod præterea additur a quibusdam libris ex Hentenii recognitione annotatis, tametsi Græce & Syriace similiter legatur, non agnoscitur ab illis. v. 36. Vos dicitis quia blasphemas] Sic legendum est secunda persona blasphemas.

CAP. XI. V. 1. Mariæ & Marthæ sororis ejus] Ita Sixtina Biblia ex vetustis manuscriptis, scribunt singulare sororis, conformiter libris Græcis : qui cum pro ejus habeant αὐτῆς, manifestum est τὸ ejus, non ad Lazarum referendum, sed Mariam. Quidam antiqui libri scribunt plurale sororum, tanquam ejus ad Lazarum referatur : quibus certe suffragatur Lyranus, horum loco A Bethania, de castello Mariæ & Marthæ sororum ejus, scribens : Ex Bethania castello, frater Mariæ & Marthæ. v. 8. Judæi lapidare] Non mutes lapidare cum interficere. v. 11. Et post hæc dicit eis] Quidam libri habent singulare hoc, cum Græcis. v. 13. De dormitione somni] Non scribas duplici i, somnii. v. 15. Et gaudeo propter vos] Non est mutandum & copulativum, cum adversativo sed. v. 16. Ut moriamur cum eo] Nec hic mutanda est ut causativa, cum & copulativa conjunctione. v. 20. Martha ergo ut audivit] Rursus quidam libri commutant ergo cum autem, male. v. 27. Filius Dei vivi] Multi antiqui codices omittunt vivi, consentanee Græco ac Syro, tanquam aliunde acceptum. ibid. Qui in hunc mundum venisti] Quidam libri ab Hentenio annotati auferunt pronomen hunc, quod tamen verisimile est ab Interprete esse datum. v. 29. Surgit cito] Quædam manuscripta, pro præsenti surgit, quod est etiam Græce, habent præteritum surrexit, quod Syriace. v. 32. Non esset mortuus frater meus] Supra v. 21. est hic verborum ordo : frater meus non fuisset mortuus. v. 37. Oculos cæci nati] Manuscripta antiqua, Epanorthotæ, nostra, aliorumque, omittunt nati, quod neque Græce aut Syriace additur, nisi quod ἐκ γενετῆς dicatur illius cæci. ibid. Ut hic non moriretur] Manuscripta nostra interponunt & conjunctionem : Ut & hic, conformiter Græco ac Syro. v. 44. Dixit eis Jesus] Rursus manuscripta nostra antiqua, septem numero, pro præterito dixit, scribunt præsens dicit, prout textus Græcus. v. 45. Ad Mariam & Martham] Jam quarto manuscripta nostra omnia, uno excepto, nec non antiqui libri Epanorthotæ, cum D. Augustino, omittunt & Martham, conspirantibus Græcis & Syriacis codicibus. Supra v. 19. utraque nominata fuit. ibid. Quæ fecit Jesus] Hoc denique loco auferunt manuscripta nostra nomen Jesus, quod tamen & Græce & Syriace additur. v. 47. Concilium & dicebant] Non interponas adversus Jesum. ibid. Quid facimus] Non est mutandum præsens facimus, cum futuro faciemus. v. 48. Nostrum locum & gentem] Antiqui libri Epanorthotæ, cum plerisque nostrum, geminant conjunctionem & locum & gentem, conformiter Græco quam male quidam ab Hentenio annotati, præponunt pronomini nostrum. v. 49. Caiphas nomine] Manuscripta Hentenii, Epanorthotæ, nostra, aliorumque, fere omittunt nomine, conformiter Græco, quod alii libri addunt consonante Syro. v. 50. Quia expedit vobis] Multi boni libri habent pronomen primæ personæ nobis, ut etiam Græca & Syra. v. 52. Sed ut Filios Dei] Quidam libri Latini cum Græcis, & Syricis, interjiciunt conjunctionem : Sed ut & Filios Dei.

CAP. XII. V. 3. Nardi pistici] Recentiores quidam libri, qui pro neutro pistici, legunt fœmininum pisticæ, ex Græco mutati sunt. ibid. Et extersit pedes ejus capillis suis] Alii libri hoc verborum ordine legunt : Et extersit capillis suis pedes ejus, Græco ac Syro conformiter. v. 4. Dixit ergo unus] Quidam boni libri legunt præsens dicit, quemadmodum est Græce, pro præterito dixit. ibid. Judas Iscariotes] Antiquiores libri legunt Scariothes. v. 6. Ea quæ mittebantur portabat] Male quidam, simplex verbum portabat, mutarunt cum composito exportabat, non assequnti, ut oportebat, commentarium D. Augustini. v. 7. Sinite illam] Antiqui Epanorthotæ, Hentenii, & nostra, manuscripta, legunt, non plurale sinite, sed singulare sine, conformiter Græco ac Syro. ibid. Ut in diem sepulturæ meæ servet illud] Hæc est germana lectio Latinæ editionis. Altera, quæ est recentiorum quorundam codicum typis excusorum, In diem sepulturæ meæ servavit illud, ex Græco mutata est. Porro multi Latini libri, pro quarto casu diem, legunt sextum die, sed minus verisimiliter. v. 8. Me autem non semper habetis] Pro præsenti habetis, quod respondet Græco, alii libri scribunt futurum habebitis. v. 19. Post eum abiit] Legendum est præterito tempore abiit, non præsenti abit. v. 27. Pater salvifica me] Donatianica Biblia habent Pater salvum me fac, quemadmodum Interpres solet vertere. v. 28. Vox de cœlo] Non subdas dicens. v. 40. Et non intelligant corde] Manuscripta nostra, non legunt, sed e proximo subaudiendum relinquunt, non, conspirantibus D. Augustini tractatu & libris Græcis cum Syricis. v. 42. Et ex principibus] Non videtur omittendum &, quod licet non ab omnibus antiquis libris, tamen a Græcis & Syriacis additur. v. 47. Sed ut salvificem] Donatianicum manuscriptum sed ut salvam faciam, ut supra vers. 27.

CAP. XIII. V. 2. In cor] Non addas Judæ. ibid. Judas Simonis Iscariotæ] Quidam librorum typis excusorum ita legunt, genitivum Iscariotæ, alii nominativum Iscariotes. Sic & quidam librorum manuscriptorum habent Scariothis, alii Scariothes. Græce est genitivus Ἰσκαριώτου, Syra ambigua sunt Scariouto. v. 5. Deinde mittit aquam] Sic legunt cum Sixtinis Bibliis multi antiqui codices, conformiter Græco, præsens mittit, pro præterito misit. v. 7. Scies autem postea] Non est omittenda conjunctio autem. v. 8. Non habebis partem mecum] Quatuor exemplaria ab Hentenio notata, pro futuro habebis, quod est in antiquis, legunt præsens habes, quod est Græce. v. 12. Et accepit vestimenta sua cum recubuisset] Prima conjunctio & non est transferenda in medium sententiæ, ante cum recubuisset. v. 18. Qui manducat mecum panem] Cave legas meum pro mecum. ibid. Levabit contra me] Tria Hentenii exemplaria, & unum nostrum, pro futuro levabit, habent præteritum levavit, conformiter Græco ac Syro. v. 27. Introivit in eum] Manuscripta Nicolai Zegeri, nostra, aliaque, præponunt adverbium tunc, conformiter Græco ac Syro. v. 38. Pro me pones] Non legas præsens ponis, pro futuro pones ; nec affirmando, quod interrogandum legendum est.

CAP. XIV. V. 1. Non turbetur cor vestrum] His verbis non est præponendum Et ait discipulis suis, quod optima quæque manuscripta, cum Græcis ac Syricis libris, prætereunt, adstipulantibus tractatoribus tam Græcis quam Latinis. Ut autem hoc non est præponendum, ita nec istud, quod alii libri habent, neque formidet, postponendum : est enim, non hujus loci, sed versus 27. subsequentis. v. 6. Et veritas] Non omittas conjunctionem. v. 7. Et amodo cognoscetis eum] Duo manuscripta in margine Lovaniensium Bibliorum annotata, pro futuro cognoscetis, legunt præsens cognoscitis, conformiter Græco ac Syro, nec non tractatui D. Augustini. v. 9. Et non cognovistis me] Unum Hentenii manuscriptum legit numero singulari cognovisti, cui præter Græca ac Syra & Græcorum commentaria, favet D. Augustini tractatio. ibid. Qui vidit me, videt & Patrem] In quibusdam libris legitur præterito tempore Qui vidit me, vidit & Patrem, quemadmodum Græce. ibid. Quomodo tu dicis] Rursus quidam libri præponunt & conjunctionem, quemadmodum Græci & Syrici. v. 10. Non creditis quia ego in Patre] Pro plurali creditis, manuscripta nostra aliorumque legunt singulare credis, adstipulantibus, non solum Græcis & Syriacis libris atque auctoribus, verumetiam D. Augustino disertis verbis. Porro infra ver. 11. citra controversiam plurale legendum est. v. 13. Et quodcunque petieritis Patrem] Quinque manuscripta nostra, Brugens. Lob. Clarm. & Audomarensia duo, aliaque Hentenii, Zegeri, & Epanorthotæ, omittunt Patrem, consentanee Græco, & Syro, ac faventibus tractatoribus veteribus, Augustino, & Græcis, nisi quod Nonnus hujusmodi quid addat paraphrasten agens. Eo porro modo, Latinis quibusdam codicibus, adjectum fuisse videtur hoc nomen, Patrem, quemadmodum quibusdam Græcis pronomen me, de quibus in varietatibus Græcis. v. 14. Si quid petieritis me] Manuscripta exemplaria complura, in ea quæ hic repetitur sententia, omittunt me, quemadmodum mox Patrem, nixa eisdem fundamentis : ac videri quidem possit, vox Patrem congruentior quam vox me, ut etiam exemplar unum Patrem hic legebat loco me : sed utriusque omissionem crediderim genuinam. v. 17. Quia non videt eum] Quidam antiqui libri scribunt præteritum vidit, pro præsenti videt, quod est Græce. ibid. Vos autem cognoscetis eum] In aliis libris est præsens cognoscitis, consentanee libris Græcis ac Syris, pro futuro cognoscetis, quod tamen Nonnus Græcus paraphrastes agnoscit. ibid. Quia apud vos manebit] Quidam notat pro futuro manebit, quod explicat D. Augustinus, legi a quibusdam manuscriptis, præsens manet, quod est Græce ac Syriace, explicantibus Euthymio & Theophylacto. Sed facile est, Græce pro μένει manet, mutato accento legere μενεῖ manebit, quemadmodum fecit Nonnus, quod constat ex ejus paraphrasi. v. 19. Vos autem videtis me] Sic cum Sixtinis Bibliis manuscripta optima quæque, faventibus codicibus Græcis. Quidam autem libri, præsens videtis mutant cum futuro videbitis : & quanquam illi minoris sint fidei, consentiunt tamen Syriacæ editioni, & D. Augustini Græcorumque enarratorum expositionibus. v. 26. Et suggeret vobis omnia] Quoddam egregium manuscriptum omittit omnia.

CAP. XV. V. 2. Tollet eum] Non mutes futurum tollet cum præsenti tollit, etiamsi ita sit in uno manuscripto ab Hentenio annotato, respondente Græca & Syriaca editionibus : Interpres enim, præsentia hujus versiculi verba, ut pro futuris posita accepit. v. 6. Et arescet] Quidam libri, pro futuro arescet, scribunt præsens arescit. Græce est præteritum exaruit, quod Interpres pro futuro haud dubium accepit, quemadmodum Euthymius manifeste. ibid. Et colligent eum & in ignem mittent] Rursus quidam libri mutant futura hæc cum præsentibus, colligunt, mittunt, ut Syriace & Græce legitur : sed jam diximus aliquoties, Interpretem accepisse tempus unum pro alio. Majoris momenti est quod pro singulari eum, quidam codices habeant plurale eos, nominatim duo nostri, iique integriores hujus Ecclesiæ Audomarensis. Eum circa dubium refert palmitem, cujus præcessit mentio : cui lectioni favent Interpres Syrus & Nonnus paraphrastes, qui Græce legisse videntur αὐτὸ numero singulari. Porro eos, refert palmites numero plurium, quorum tacita mentio includitur in verbo colligendi, quod non perinde consuevit de uno dici : atque hoc modo legimus nos Græce αὐτὰ viz. τὰ κλήματα, Euthymio diserte suffragante. ibid. Et ardet] id est, ita ut ardeat. Complura manuscripta legunt numero plurium & ardent, etiam quædam eorum quibus præcessit singulare eum : quo magis videri possit Interpres dedisse pluralia eos & ardent. nam plurale ardent, congruere non potest præcedente singulari eum. Græce est singulare καίεται, quod singulariter quidem vertendum est, si præcedat singulare αὐτὸ eum, ut fecerunt Syrus & Nonnus : pluraliter autem, si plurale αὐτὰ eos, ut fecit Euthymius. Cæterum, utrovis modo sive legas sive vertas, sententia est eadem. v. 15. Jam non dicam vos servos] Non pauca nostra & Hentenii manuscripta, pro futuro dicam habent præsens dico, conformiter Græco ac Syro: v. 21. Sed hæc omnia facient] Non omittas omnia. v. 26. Spiritum veritatis] Interpres dedit quartum casum, id quod Græca patiuntur, non primum spiritus. v. 27. Et vos testimonium perhibebitis] Pro futuro perhibebitis, in quibusdam legitur præsens perhibetis, nominatim in illo hujus Ecclesiæ qui in Capitulo adservatur, idque consentanee Græco ac Syro : quanquam præsens est loco futuri.

CAP. XVI. V. 5. Et nunc vado] Manuscripta nostra omnia, pro copulativa &, legunt adversativam at, conformiter Græco ac Syro. v. 7. Ut ego vadam] Non est interponendum & ; neque mox addendum ego, cum sequitur si enim non abiero, tametsi Græce & Syriace legatur. v. 9. Quia non crediderunt in me] Quidam antiqui libri legunt crediderunt præteritum, alii cum Græcis & Syricis præsens credunt. v. 11. Jam judicatus est] Manuscripta nostra omnia, uno Leodiensi excepto, omittunt adverbium jam, suffragantibus Græcis ac Syricis libris, necnon D. Augustini tam tractatione quam textu favente : quanquam apud Theophylactum & Græce & Latine additur ἤδη jam. v. 13. Docebit vos omnem veritatem] Annotat D. Augustinus, alios codices habere deducet vos in omni veritate : quæ lectio, propius quidem exprimit Græcam scripturam, ὁδηγήσει ὑμᾶς εἰς πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν, sed non exstat hodie in libris Latinis. v. 16. Modicum & jam non videbitis me] In uno manuscripto est præsens videtis, ut Græce : sed Interpres intellexit præsens positum esse loco futuri, quomodo etiam Syrus. v. 19. Cognovit autem Jesus] Lobiensia Biblia, habent ergo, quod est Græce, pro autem, quod cum plerisque omnibus Latinis libris habent Syriaci. ibid. Quia dixi] Non addas pronomen vobis. v. 22. Nemo tollet a vobis. Non est mutandum futurum tollet, cum præsenti tollit, tametsi Græce sit præsens. v. 23. Et in illo die me non rogabitis quidquam] In quibusdam antiquis libris est interrogabitis, in pluribus rogabitis. D. Augustinus legit rogabitis, monens, & hanc Latinam vocem rogare, & Græcam ἐρωτᾶν, ambiguam esse, ad petere & interrogare. v. 26. In illo die] Manuscripta

scripta nostra omittunt in præpositionem. v. 27. Quia vos me amastis] Antiquiora manuscripta legunt præsens amatis, consentanee enarrationi D. Augustini. Cæterum Græce & Syriace præteritum exstat. v. 32. Et non sum solus] Cave addas tamen.

CAP. XVII. V. 1. Ut filius tuus] Lobiense manuscriptum interponit &, quemadmodum Græca: alia omittunt, ut Syra. v. 3. Solum Deum verum] Multi antiqui libri legunt hoc verborum ordine solum verum Deum, quo etiam Augustinus & Græca editio. v. 20. Non pro eis autem rogo tantum] Manuscripta nostra, pronomen relativum eis, mutant cum demonstrativo his, suffragantibus D. Augustini lectione & Græca editione, τούτων. ibid. Sed & pro eis] Non omittas &. v. 21. Sicut tu pater in me] Librorum antiquorum, alii addunt & (sicut & tu) alii cum Græcis & Syriacis omittunt. v. 25. Mundus te non cognovit] Exemplaria, Lobiense, Leodiense, & Audomarensia tria, cum textu D. Augustini, præponunt & conjunctionem (& mundus) consentanee Græco ac Syro.

CAP. XVIII. V. 4. Super eum] Sic cum Sixtinis Bibliis legunt antiqua manuscripta, eum, non se. v. 11. Mitte gladium tuum in vaginam] Quidam antiqui libri omittunt pronomen tuum, ut & Syrus, licet Græce addatur. ibid. Non bibam illum?] Transfodiendum est, quod quidem libri addunt Non vis ut bibam illum: tametsi additum sit etiam libris veterum. v. 13. Erat enim socer Caiphæ] Non legas autem pro enim. v. 16. Discipulus alius] Quædam exemplaria interponunt pronomen ille, quod magis congruat, si suffragentur exemplaria emaculatiora. v. 20. Locutus sum mundo] Non addas in præpositionem. v. 22. Unus assistens ministrorum] Non est mutandus nominativus assistens cum genitivo assistentium. v. 24. Et misit eum Annas ligatum ad Caipham pontificem] Ut observavi olim, in uno aut altero manuscripto, emisit vocem unam, scriptam pro duabus & misit: ita id facile probem, nam Græce quoque nihil aliud legitur quam ἀπέστειλεν amandavit seu emisit. Cæterum verisimile sit, deesse conjunctionem tum Græce tum Latine, & addendam, non tam &, quam autem, quæ legitur Syriace, aut ergo quæ apud Cyrillum, & apud Bezam annotantem se ex fide duorum codicum restituisse particulam οὖν· quam & Toletus Græce legi affirmat. Nam & copulativam, adscriptam fuisse videri possit, ab iis qui intellexerunt: Et hoc gesto misit eum Annas, quasi post inflictam Jesu alapam miserit Annas Jesum ad Caipham: quod non est verum, tametsi multi, etiam veteres, ejus sententiæ sint. Quidam, parentheseos nota includi volunt hunc versiculum: alii suspicantur, non suo loco positum sive Latine sive Græce aut Syriace, sed scriptum ab Evangelista fuisse proxime ante versum decimumquintum: Sequebatur autem Jesum &c. ubi quidem optime congruat, sed nos in Commentario sequuti sumus, id quod probatius est. v. 26. Dicit ei unus ex servis pontificis] Optimi nostri libri omittunt pronomen ei, conformiter Græco. v. 28. A Caipha in prætorium] Multi libri antiqui legunt ad Caipham, qui vetus est error, quo etiam D. Augustinus hunc locum tractans falsus fuit. Nam tam ex Græco quam ex Syro, certum est legendum esse a Caipha, pro eo quod est, a domo Caiphæ: quomodo habent cum Sixtinis manuscripta Biblia Ecclesiarum Audomarensis & Clarmariscensis, ut etiam, quod Epanorthotes annotat, Biblia Caroli, haud dubium, Magni, quæ Aquisgrani exstant. Synecdoche est, qua res possessa indicatur nomine possessoris. v. 39. Est autem consuetudo vobis] Quidam insignes libri omittunt istud vobis, tametsi Græce & Syriace legatur. v. 40. Clamaverunt ergo rursum omnes] Quidam libri manuscripti cum Græcis addunt, alii omittunt ergo.

CAP. XIX. V. 3. Et dabant ei alapas] Quidam pro alapas legunt palmas, quomodo vertit Interpres Matth. 26. vers. 67. v. 4. Exivit ergo iterum Pilatus] Addunt ergo Sixtina & Regia Biblia, consonantia Græco. v. 5. Exiit ergo Jesus] Unum manuscriptum addit foras, prout additur Græce & Syriace. v. 6. Crucifige, crucifige eum] Quidam boni libri omittunt eum: similis varietas est Græce. v. 7. Et secundum legem debet mori] Unus liber ab Hentenio annotatus, & Regia Biblia, addunt pronomen nostram, ut Græca ac Syra. v. 12. Et exinde quærebat] Antiquorum codicum, quidam legunt ut Syra, quidam demunt conjunctionem &, ut Græca. ibid. Omnis enim qui se regem facit] Conjunctio enim additur in bonis manuscriptis, quemadmodum & Syriace, licet Græce non legatur. v. 13. Pilatus autem] Optima manuscripta, consentanee Græco, legunt ergo pro autem, quod exstat Syriace. ibid. Lithostrotos] Cave legas Lichostrotos, tertia alphabeti litera. v. 16. Et eduxerunt] Non addas pronomen eum, quod quidam libri. v. 25. Stabant autem juxta crucem] Non legas singulare stabat pro plurali stabant. v. 26. Et discipulum stantem] Non omittas participium stantem, sed neque mutes cum composito adstantem, quanquam ita sit Græce. v. 27. Accepit eam discipulus in sua] Legendum esse neutrum plurale sua, prout Romani correctores scripserunt, non fœmininum singulare suam, olim fuse docuimus in Notationibus nostris prolixioribus. v. 28. Quia omnia] Plerique libri interponunt adverbium jam, Græco consentanee. v. 30. Et inclinato capite tradidit spiritum] Sequitur in uno vetere codice; Cum autem exspirasset, velum templi scissum est a summo usque deorsum: id quod etiam Cyrillus, Græcus tractator, & legit & interpretatur hoc loco. Atqui certum est, ex prioribus Evangeliis huic a quibusdam adscriptum fuisse, ac propterea a Johanne omissum fuisse, quia cæteri Evangelistæ dixerant. v. 40. Et ligaverunt illud linteis] Sic legitur etiam Græce, quanquam optima quæque manuscripta, habeant pronomen masculinum eum, quod ad Jesum referatur, pro neutro illud, quod ad corpus refertur, & congruit verbis textus. v. 41. In quo nondum quisquam positus erat] Plusquam perfectum fuerat est in optimis manuscriptis pro imperfecto erat. v. 42. Posuerunt Jesum] Legendum videtur Jesum, juxta meliores libros conformes Græco & Syro, non ejus loco pronomen eum.

CAP. XX. Et vidit lapidem sublatum] Pro sublatum non legas revolutum: hoc enim est priorum Evangeliorum. v. 2. Tulerunt Dominum] Non addas pronomen meum, quod huic loco non quadrat, sicut quadrat infra v. 13. v. 4. Et venit primus ad monumentum] Brugense manuscriptum legit comparativum prior, in alio est adverbium prius, pro nomine superlativo primus. v. 9. Quia oportebat] In quibusdam libris est oporteret. v. 12. Et vidit duos angelos] Unum manuscriptum, pro præterito, legit præsens videt, ut Græca. v. 19. Die illo, una sabbatorum] Quidam libri, pro masculino illo, legunt fœmininum illa: id quod congruentius videri possit, ne statim mutetur genus sine causa, nisi plerique libri aliter scriberent. ibid. Et stetit in medio] Non addas discipulorum. v. 21. Dixit ergo eis iterum] Regius textus addit Jesus, conformiter Græco ac Syro. v. 22. Hæc cum dixisset] Manuscriptorum, alia sic legunt, plurale hæc, cum Syro: alia habent singulare hoc cum Græco. v. 25. Nisi videro in manibus ejus fixuram clavorum] Pro fixuram, manuscripta quinque, nominata in Notationibus nostris prolixioribus, & duo hujus Ecclesiæ, quæ jam a nobis observata adduntur, legunt figuram, ut Græce est τὸν τύπον, quod est, typum, figuram, vestigium: pro quo Syrus legit τὸν τόπον, quod est, locum. v. 29. Quia vidisti me Thoma] Manuscripta nostra & Zegeri omittunt Thoma, conformiter Syro: Græcorum librorum similis est varietas. v. 31. Quia Jesus est Christus Filius Dei] Cave omittas nomen Christus. ibid. Vitam habeatis in nomine ejus] Non videtur addenda vox æternam, etiamsi sit in quibusdam veteribus manuscriptis.

CAP. XXI. V. 1. Manifestavit se iterum Jesus discipulis] Ita, cum Sixtinis Bibliis, quatuor libri ab Hentenio annotati, & Regiorum Bibliorum textus, addunt vocem discipulis, prout etiam Græca ac Syra. v. 4. Mane autem facto] Manuscripta nostra aliique codices addunt jam, ut Græce additur ἤδη, quod tamen Syrus omittit. ibid. Quia Jesus est] Non mutes nomen Jesus cum pronomine ipse. v. 6. Mittite in dexteram] Non addas ergo. ibid. Miserunt ergo] Nec hic addas nomen rete, sed subandias. v. 7. Tunica succinxit se] Quædam vetera exemplaria legunt tunicam quarto casu. v. 8. Non enim longe erant a terra] Non est mutandus numerus pluralis erant cum singulari erat. v. 12. Et nemo audebat discumbentium] Unum manuscriptum ab Hentenio annotatum, pro discumbentium, quod est, convivarum, legit discentium, quod est, discipulorum, quomodo Græce & Syriace est τῶν μαθητῶν, discipulorum: nec infrequens est Latinis patribus voce discentium uti pro discipulorum. v. 13. Et accipit panem & dat eis] Quidam libri præterita scribunt, accepit, dabat, pro præsentibus, accipit, dat, Græco textui consonantibus. v. 14. Manifestatus est Jesus discipulis suis] Non omittas pronomen suis. v. 15. 16. 17. Simon Johannis] Duo manuscripta ab Hentenio annotata, pro Johannis scribunt Jona, ut pleraque omnia exemplaria Græca. Syrus habet Barjona, quemadmodum Matth. 16. vers. 17. nimirum exprimens bar fili, quod Græce ac Latine subauditur. Porro Græca quædam exemplaria favent lectioni Latinorum vulgatæ, de quibus in varietatibus Græcis: & omnino, D. Hieronymo auctore, legendum hoc loco esse Johannis, manifestum ex eo est, quod scribit in illum Matthæi locum: ubi ponens hic legi Johannis, recenset ut probabilem illorum sententiam, qui putant Jona, quod secundum Matthæum legitur, scriptorum vitio depravatum esse ex Johanna (quod sit Johannis) una detracta syllaba, quanquam possit esse contractum Jona ex Johanna, ac proinde idem unum esse nomen, nam & supra 1. vers. 42. Jona legitur. v. 17. Tu omnia nosti] Manuscripta nostra aliorumque legunt scis pro nosti. ibid. Dicit ei; Pasce] Unum Hentenii manuscriptum interponit nomen Jesus, conformiter Græco ac Syro. v. 18. Extendes manus tuas] Non mutes futurum indicativi, cum præsenti conjunctivi, extendas. ibid. Quo tu non vis] Alii boni libri omittunt pronomen tu. v. 22. 23. Sic eum volo manere donec veniam, quid ad te?] Fuse olim tractavimus in Notationibus nostris, triplicem hujus loci lectionem; unam per adverbium similitudinis sic, alteram per conjunctionem conditionalem si, tertiam per utrumque conjunctum si sic; & quidquid faceret pro unaquaque, adferre conati fuimus. Plerique Latini libri cum Latinis tractatoribus primam servant: quidam Latini libri, cum Syricis ac plerisque Græcis tum libris tam tractatoribus, secundam: tertia in quibusdam Latinis & quibusdam Græcis libris exstat. Hoc solum habemus quod jam addamus, secundam, quæ est per conjunctionem conditionalem Si eum volo, utroque loco integre ac manifeste, citraque omnem rasuram & corruptelæ suspicionem, exstare etiam in manuscripto codice quatuor Evangeliorum, vetusto illo & emaculato, qui in Capitulo Ecclesiæ hujus Cathedralis S. Audomari adservatur: eamque lectionem probari, ab iis qui ab eo tempore in hoc Evangelium scripserunt, doctissimis viris, Francisco Toleto & Johanne Maldonato. v. 23. Et non dixit ei Jesus; Non moritur] Quidam libri addunt quia (quia non moritur) conformiter Græco, alii rectius omittunt. v. 25. Mundum capere posse eos] Manuscripta antiqua nostra, & Nicolas Zegeri, omittunt posse, consentanee Græco.

VARIÆ LECTIONES NOVI TESTAMENTI VULGATÆ LATINÆ EDITIONIS AB LUCA Brugense, Hentenio, aliisque Theologis Lovaniensibus collectæ; & cum codicibus Græcis, Syriacis, Bibliis Regis, veterumque Ecclesiæ Patrum & scriptorum versionibus & explicationibus collatæ.

Explicatio Notarum quæ in his Lectionibus occurrunt.

* Asteriscus sive stellula, significat eorum, quibus præfigitur, additionem. – Obelus sive veru, rejectionem. ⁖ Hujuscemodi tria punctula, alterius dictionis, ad ambiguitatem ejus, quæ in textu est, tollendam, positionem.

MS. designat exemplaria MSS. Latina, quorum numerus fere adjungitur.

R. indicat lectionem concordare cum Bibliis Regiis.

Rab. sic Rabanum legere significat, Aug. Augustinum, Hier. Hieronymum, B. Bedam, Greg. Gregorium, Hil. Hilarium, Am. Ambrosium, Rad. Radulphum, Pr. Primasium: Nomen vero expressius positum, ut Hieron. insinuat ex ejus colligi Commentariis ita lectum, licet in ejus textu legatur aliter: & sic in reliquis.

G. ostendit lectionem congruere textui Græco Bibliorum Regiorum. G. q. cum aliis quibusdam Græcis exemplaribus.

S. Syriacum textum Regii operis notat.

MS. q. MSS quædam sic legere significat.

o. Significat lectiones illas esse exigui momenti.

Q. N. hoc est, Quære Notationes, librum scilicet Lucæ Brugensis singularem: ubi de his varietatibus uberius differitur.

Observandum etiam has notas referri ad Edit. Bibl. Lovan. A. 1584.

MATTHÆUS.

CAP. I.

VErs. 23. *Vocabunt*] Vocabitur. o.

CAP. II. V. 1. *Judæ*] Judææ 7. MS. G. v. 6. *regat*] reget 5 MS. G. v. 14. *consurgens*] surgens 3. MS. G. S.

CAP. III. V. 2. *appropinquabit*] appropinquavit 4 MS. R. Hil. G. S. v. 3. *qui dictus*] de quo dictum. o. v. 9. *potens est*] potest MS. v. 10. *excidetur & in ignem mittetur*] exciditur & in ignem mittitur, 4 MS. G. S. v. 16. *se*] ipsum 1 MS. Q. N.

CAP. IV. V. 4. *vivit*] vivet 2 MS. R. G. v. 6. *mandabit*] mandavit MS. q. Hier. v. 10. *vade*] * retro 5 MS. G. Q. N. v. 15. *via*] viam 2 MS. G. v. 16. *Galilææ*] Galilæa 2 MS. R. G. S. ib. *sedebat*] ambulabat MS. H. ib. *umbræ*] & umbra 3 MS. R. G. S. v. 17. *appropinquabit*] appropinquavit 11 MS. R. G. S. v. 24. *opinio*] fama 2 MS. G. S.

CAP. V. V. 1. *autem*] * Jesus MS. Hier. S. v. 9. *quoniam*] * ipsi 2 MS. R. G. S. v. 11. *vobis*] * homines MS. q. Hier. v. 23. *suo*] * sine causa MS. G. S. Q. N. v. 25. *reconciliari*] reconciliare 6 MS. R. G. S. v. 39. – *dexteram*] Q. N. v. 40. – *in*] MS. G. S. v. 41. – *alia*] 6 MS. G. S. v. 42. *avertatis*] aversatus fueris, Aug. v. 46. *habebitis*] habetis 2 MS. Hier. G. v. 48. *cœlestis*] qui in cœlis est, 2 MS. G. S.

CAP. VI. V. 4. *tibi*] * in palam 1 MS. G. S. Q. N. v. 6. *ostio*] * tuo MS. Hier. G. S. ib. *tibi*] * in manifesto G. S. Q. N. v. 7. *ethnici*] * faciunt MS. q. R. v. 10. *Adveniat*] Veniat 2 MS. G. S. v. 11. *supersubstantialem*] quotidianum 11 MS. Q. N. v. 13. *inducas*] inferas Q. N. v. 16. – *quia*] MS. S. v. 18. *tibi*] * in propatulo G. q. Q. N. v. 22. – *tui*] 6 MS. G. S. ib. – *tuus*] 5 MS. G. S. ib. *Si*] * igitur 1 MS. R. G. S. v. 30. *minimæ*] modicæ MS. R. Hil. Hier. G. S. v. 33. *ergo*] autem MS. G. S.

CAP. VII. V. 1. *Judicemini*] Nolite condemnare ut non condemnamini, MS. q. v. 4. *tuo*] * Frater MS. q. Hier. v. 11. – *data*] MS. q. Hier. v. 12. *homines*] * ita 5 MS. G. S. v. 14. *Quam*] Quoniam 3 MS. G. q. v. 19. *excidetur*] exciditur G. S. ib. *mittetur*] mittitur G. S. v. 23. *me*] * omnes MS. G. q. v. 29. – *eorum*] 4 MS. Hier. G.

CAP. VIII. V. 9. – *constitutus*] 14 MS. Hier. G. S. v. 16. *ei*] eis MS. Hier. G. q. S. v. 17. *ægrotationes*] * nostras MS. Hier. S. v. 18. *jussit*] * discipulos MS. q. Hil. Hier. v. 25. – *ad eum*] MS. G. S. * discipuli ejus, MS. R. G. S. v. 26. *eis*] * Jesus MS. S.

CAP. IX. V. 1. *ascendens*] * Jesus MS. Hier. G. q. v. 5. *peccata*] * tua MS. Hier. S. v. 13. *peccatores*] * ad pœnitentiam 2 MS. Hil. G. v. 18. *adorabat*] adoravit MS. S. ib. – *Domine*] 13 MS. Hier. G. S. v. 24. *dicebat*] dixit ad eos 1 MS. G. S. v. 26. *ejus*] * & dixit; Puella, surge o. v. 38. *emittat*] ejiciat 6 MS. Hil.

CAP. X. V. 3. – *&*] G. v. 4. *&*] * Lebbæus qui cognominatus est, 1 MS. R. G. S. v. 8. – *mortuos suscitate*] MS. G. Q. N. v. 12. – *dicentes, Pax huic domui*] 2 MS. Hier. G. q. S. Q. N. v. 13. *veniet*] veniat MS. Hil. G. ib. *revertetur*] revertatur MS. Hil. G. v. 14. *civitate*] * illa 1 MS. G. S. v. 22. *omnibus*] * hominibus o. v. 27. *aure*] aurem G.

CAP. XI. V. 23. *nunquid usque in cœlum exaltaberis? usque*] quæ usque in cœlum exaltata es, usque, Q. N.

CAP. XII. V. 2. – *eis*] 4 MS. R. G. S. v. 10. *homo*] * erat 1 MS. R. G. S. v. 20. *judicium*] * Q. N. v. 31. *blasphemia*] blasphemiæ, o. v. 47. *te*] loqui tecum 2 MS. te alloqui R. G. S. v. 50. *meus*] * & 9 MS. G. q.

CAP. XIII. V. 3. *seminare*] * semen suum o. v. 8. *centesimum, aliud sexagesimum, aliud tricesimum*] centum, aliud sexaginta, aliud triginta, 1 MS. G. sic paulo post vers. 23. v. 11. *mysteria*] mysterium o. v. 14. *& adimpletur*] ut adimpleatur o. ib. *dicens*] dicentis MS. Hier. S. v. 28. *vis*] * igitur R. G. v. 36. *edissere*] dissere MS. Hier. enarra, MS. v. 38. ⁖ *nequam*] τȣ̃ πονηρȣ̃. v. 47. – *piscium*] 3 MS. R. G. S. v. 51. *Etiam*] * Domine MS. R. G. S. v. 55. *Joseph*] Joses G. S. Q. N.

CAP. XIV. V. 3. *uxorem*] * Philippi 2 MS. R. Hier. G. S. v. 12. *corpus*] * ejus MS. Hier. G. q. S. v. 22. *jussit*] compulit 8 MS. R. Hier. G. S. v. 32. *ascendissent*] ascendisset o.

CAP. XV. V. 2. *traditionem*] traditiones MS. q. Hier. v. 9. – *&*] 5 MS. G. S. v. 14. *sunt*] * &, o. v. 33. *tantos*] tanti 1 MS. G. v. 36. – *&*] 6 MS. o.

CAP. XVI. V. 2. – *Facto vespere dicitis, Serenum erit, rubicundum est enim cœlum: Et mane, Hodie tempestas, rutilat enim triste cœlum. * Faciem ergo cœli dijudicare nostis: signa autem temporum non potestis **] – Q. N. * Hypocritæ MS. G. S. * scire MS. Hier. G. q. S. v. 4. – *prophetæ*] MS. q. v. 9. *in*] & 3 MS. R. v. 10. *millia*] millium MS. R. ib. *in*] & 2 MS. R. v. 13. *Quem*] * me 3 MS. R. G. S. at Hier. se non legisse aperte loquitur. v. 19. – *&*] 9 MS. Hier. G. S. v. 20. – *Jesus*] 6 MS. G. Q. S.

CAP. XVII. V. 1. *assumit*] assumpsit MS. S. v. 11. *est*] * primum 1 MS. R. G. S. v. 17. *Respondens*] * autem MS. R. Hier. G.

CAP. XVIII. V. 8. *eum*] ea R. G. v. 22. *Dixit*] Dicit 3 MS. Hier. G.

CAP. XIX. V. 4. *fecit*] * hominem MS. q. R. v. 20. – *a juventute mea*] 8 MS. v. 21. *vende*] * omnia MS. q.

CAP. XX. V. 1. *est*] * enim 2 MS. G. S. v. 4. *vineam*] * meam MS. Hier. G. q. v. 7. *vineam*] * meam MS. G. q. Addunt hic quoque G. & S. Et quod justum fuit accipietis. v. 22. *sum*] Q. N. v. 23. *&*] vel MS. q. ib. – *vobis*] G. S. Q. N.

CAP. XXI. V. 5. *asinam*] asinum Q. N. v. 7. *eos*] eum MS. S. sed contradicunt G. v. 21. *Tolle*] Tollere G. S. ib. *jacta te*] jactare G. v. 26. *habent*] habebant MS. q. Hieron. v. 31. *Eo*] Ego G. Q. N.

CAP. XXIII. V. 3. *vobis*] * servare G. S. v. 14. – *Væ vobis Scribæ & Pharisæi hypocritæ: quia comeditis domos viduarum, orationes longas orantes, propter hoc amplius accipietis judicium*] 10 MS. Q. N. v. 19. *debet*] * Stulti & R. G. S. v. 26. *pleni estis*] plena sunt 7 MS. G. S. v. 35. *Barachiæ*] Jojada Q. N. v. 37. *noluisti*] noluistis 4 MS. G. S.

CAP. XXIV. V. 6. *enim*] autem G. S. v. 20. – *in*] 2 MS. G. v. 36. *cœlorum*] * neque filius 3 MS. Q. N. ib. *solus pater*] pater solus MS. G. v. 41. *relinquetur*] * duo in lecto: unus assumetur, & unus relinquetur MS. Hil. G. q. Q. N.

CAP. XXV. V. 1. – *& sponsæ*] G. Q. N. v. 2. *fatuæ*] G. & S. invertunt.

CAP. XXVI. V. 5. *fieret*] fiat G. S. v. 11. *habetis*] habebitis MS. q. v. 13. ⁖ *ejus*] αὐτῆς. v. 14. *dicebatur*] dicitur 6 MS. v. 17. – *die*] 5 MS. G. v. 24. *tradetur*] traditur 2 MS. G. S. v. 28. *Hic enim est sanguis meus novi testamenti, qui pro multis effundetur*] Q. N. *effunditur* G. S. Q. N. v. 40. *Sic non*] Sic non MS. Hier. G. S. v. 46. *appropinquavit*] appropinquabit o. ib. *tradet*] tradit 5 MS. G. S. v. 53. *possum*] * modo 2 MS. G. ib. – *modo*] 2 MS. G. v. 59. *Principes*] Princeps MS. q. v. 61. *post*] per G. S. ib. *reædificare*] ædificare 1 MS. G. S. v. 63. *Dei*] * vivi MS. G. q. v. 71. – *ancilla*] 3 MS. G.

CAP. XXVII. V. 8. – *Haceldama, hoc est*] G. S. Q. N. v. 9. – *Jeremiam*] 1 MS. S. Q. N. v. 33. *Golgotha*] Golgoltha Q. N. v. 34. *vinum*] acetum MS. v. 35. – *ut impleretur quod dictum per prophetam dicentem, Diviserunt sibi vestimenta mea; & super vestem meam miserunt sortem*] 5 MS. Hier. G. S. v. 40. – *Vah*] 2 MS. G. S. ib. *destruis*] destruit MS. ib. *reædificas*] reædificat MS. Q. N. v. 43. *vult*] * eum G. S. v. 56. *Joseph*] Jose G. S.

CAP. XXVIII. V. 3. *vestimentum*] vestimenta MS. q. v. 6. – *&*] 3 MS. G. S. v. 7. *præcedit*] præcedet MS. q.

MARCUS.

CAP. I.

VErs. 2. *Isaia propheta*] prophetis G. Q. N. v. 10. *Spiritum*] * sanctum o. v. 24. *venisti*] * ante tempus o. v. 45. *esset*] esse MS. q. B.

CAP. II. V. 1. *dies*] * octo MS. q. B. v. 2. *&*] * confestim 1 MS. G. ib. *caperet*] caperent 6 MS. B. G. v. 14. *Levi*] Levin 9 MS. G. v. 16. – *magister vester*] 6 MS. G. S. v. 17. *medico*] medicum MS. B. v. 22. *novum*] novellum MS. B. ib. *dirumpit*] dirumpet MS. R. B. v. 24. *faciunt*] * discipuli tui MS. B. G. q. v. 27. *eis*] * &, MS. R. etiam, G. S.

CAP. III. V. 8. *&*] * de MS. v. 17. *Boanerges*] Bonareges Q. N. v. 26. *poterit*] potest MS. G. S. v. 27. *domum*] * ejus 1 MS. R. G. S. v. 29. *habet*] habebit MS. q.

CAP. IV. V. 8. *triginta*] tricesimum. ib. *sexaginta*] sexagesimum. ib. *centum*] centesimum MS. q. v. 20. *triginta, sexaginta, centum*] ut supra vers. 8. v. 23. *sed ut in palam veniat*] quod non veniat in palam MS. S. v. 24. – *& adjicietur vobis*] 8 MS. G. q. * qui auditis 1 MS. R. G. S. v. 29. *cum*] * ex MS. q. R. v. 32. *seminatum*] natum o. ib. *ascendit*] * in arborem o.

CAP. V. V. 7. *altissimi*] summi 6 MS. v. 23. *manus*] manum MS. v. 35.

v. 35. ad archisynagogum] ab archisynagogo 11 MS. G. quibus favent Syri, legunt enim, E domo principis synagogæ. v. 43. dixit] jussit MS. q. B.

CAP. VI. V. 11. - nec audierint vos] MS. q. v. 13. sanabant] sanabantur MS. q. B. v. 14. dicebat] dicebant Q. N. v. 21. natalis sui] in natali suo 8 MS. v. 27. misso] * confestim 1 MS. G. S. v. 48. videns] vidit 1 MS. G. S.

CAP. VII. V. 6. est] abest 8 MS. G. v. 7. doctrinas] * & MS. q. v. 9. facitis] fecistis o. v. 26. enim] autem 1 MS. B. G. S. v. 31. Tyri, venit per Sidonem] Tyri & Sidonis venit Q. N. v. 32. deprecabantur] deprecantur G.

CAP. VIII. V. 1. esset] * cum Jesu o. v. 8. superaverat] superat 1 MS. v. 10. Dalmanutha] Magedan Q. N. v. 19. - &] 1 MS. G. S. v. 28. dicentes] * Alii MS. R. B. v. 38. confusus] confessus o, ib. confundetur] confitebitur o.

CAP. IX. V. 2. assumit] assumpsit MS. B. S. v. 22. aqua] aquam MS. G. v. 33. esset] essent MS. B. S. v. 40. vos pro vobis] nos pro nobis, MS. G. q.

CAP. X. V. 17. via] viam 5 MS. B. G. ib. eum] * dicens MS. B. S. v. 38. baptismo] baptismum MS. G. v. 39. baptisma] baptismo MS. R. B. v. 40. - vobis] 6 MS. G. S. v. 43. major] * in vobis G. S.

CAP. XI. V. 5. dicebant] dicebat MS. q. v. 32. timebant] timemus MS. q. B.

CAP. XII. V. 25. angeli] * Dei o. v. 29. tuus] vester MS. G. q. noster 7 MS. G. S. v. 30. Deus] Dominus 7 MS. G. S.

CAP. XIV. V. 1. enim] autem 1 MS. B. G. S. v. 2. populi] in populo MS. R. B. S. v. 3. spicati] pistici 2 MS. G. Q. N. v. 7. habetis] habebitis MS. q. v. 20. - manum] 9 MS. G. S. v. 21. tradetur] traditur 1 MS. G. S. v. 25. quia] quod MS. q. B. ib. de] * hoc MS. q. v. 27. - in me] 10 MS. B. ib. oves] * gregis MS. G. q. v. 29. fuerint] * in te R. G. v. 41. tradetur] traditur G. S. v. 42. tradet] tradit G. S. v. 43. lignis] * missi MS. G. q. v. 52. rejecta] relicta MS. G. S. v. 58. per] post MS. B. v. 62. - Dei] 8 MS. G. S. ib. virtutis] * Dei o.

CAP. XV. V. 8. ascendisset] vociferata esset G. S. Q. N. v. 29. destruit] * destruis MS. R. Q. N. ib. templum] * Dei o. ib. ædificat] reædificat MS. R. Q. N. v. 36. dicens; Sinite] Q. N. v. 40. Joseph] Jose G. S. ib. Salome] * quæ R. G. S. v. 47. Joseph] Jose G. S. Q. N.

CAP. XVI. V. 7. præcedit] præcedat MS. q. B. v. 9. autem] * Jesus MS. B. R. G. v. 19. sedit] sedet MS. q. B.

LUCAS.

CAP. I.

VErs. 8. fungeretur] * Zacharias MS. q. Ambr. v. 29. audisset] vidisset 3 MS. Ambr. G. S. v. 35. - ex te] 8 MS. G. q. v. 45. credidit] credidisti. ib. ei] tibi MS. Amb. Q. N. v. 50. a progenie in progenies] in generationem & generationem 1 MS. G. q. in progenies & progenies 8 MS. G. q. S. v. 54. recordatus] memorari 11 MS. R. G. v. 68. plebis] plebi 8 MS. G.

CAP. II. V. 2. - a] Amb. G. S. v. 4. Judæam] * in 1 MS. R. G. S. v. 7. eis] ei MS. q. Amb. v. 14. pax] * in 5 MS. G. ib. bonæ voluntatis] bona voluntas G. S. v. 33. pater ejus] Joseph MS. R. G. S. ib. mater] * ejus MS. R. G. S. v. 34. contradicetur] contradicitur Aug. G. v. 37. vidua] * erat MS. q. R. v. 39. Israel] Jerusalem 23 MS. G. S. Q. N.

CAP. III. V. 7. ∻ ostendit] ὑπέδειξεν. v. 9. arborum] arboris MS. S. ib. excidetur, & in ignem mittetur] exciditur & in ignem mittitur 1 MS. G. S. v. 16. veniet] venit MS. Amb. G. S. v. 19. sui] * Philippi R. G. S. v. 31. Melcha] Melca G. S.

CAP. IV. V. 2. deserto] desertum MS. Amb. G. S. ib. - &] G. ib. illis] * postea 3 MS. R. G. S. v. 4. vivet] vivit MS. Amb. S. Q. N. v. 34. qui] quia 8 MS. quis G. v. 41. es] * Christus G. S.

CAP. V. V. 7. ut] * pene MS. Amb. G. q. S. v. 12. - &] 5 MS. G. S. v. 22. cogitatis] * mala MS. Amb. G. q.

CAP. VI. V. 4. dedit] * & G. v. 9. Interrogo] Interrogabo 3 MS. G. S. v. 10. est] * sanitati MS. G. ib. ejus] * ut altera G. S. v. 11. facerent] * de o. v. 18. - &] 1 MS. R. G. S. v. 24. quia] qui MS. q. Amb. v. 26. Væ] * vobis 3 MS. G. q. S. ib. - omnes] 1 MS. G. S. ib. pseudoprophetis] prophetis o. v. 29. præbe] * ei MS. S. v. 39. cadunt] cadent 5 MS. R. G.

CAP. VII. V. 3. salvaret] sanaret 1 MS. v. 11. ibat] * Jesus MS. q. Amb. ib. Naim] Nain G. S. v. 24. vento] * agitatam MS. R. G. S. v. 31. - ait autem Dominus] 12 MS. G. q. S. v. 33. autem] enim 6 MS. G. S. v. 42. ergo] * eorum G. S. v. 43. diligit] diliget MS. G. S. v. 45. intravi] intravit MS. G. q. S.

CAP. VIII. V. 13. quia] qui 2 MS. G. v. 18. audiatis] auditis 7 MS. G. v. 23. complebantur] compellabantur o. v. 24. dicentes] * Præceptor G. q. S. v. 26. Et navigaverunt] Enavigaverunt autem MS. G. S. v. 46. eam] * & o. v. 49. ad principem] a principe G. S. v. 55. dare] dari 6 MS. G.

CAP. IX. V. 3. in via] in viam MS. G. S. v. 4. - ne] 1 MS. G. S. v. 14. autem] enim G. S. v. 19. dixerunt] * Alii 1 MS. v. 37. illi] illis MS. S. v. 50. vos, pro vobis] nos, pro nobis 6 MS. R. G. v. 54. dicimus] dicamus G. ib. illos] * sicut & Elias fecit 8 MS. G. S. v. 57. ieris] * Domine MS. G. S. * Et MS. G. v. 58. caput] * suum MS. Amb. S. v. 60. vade] * & o. v. 61. qui] quæ MS.

CAP. X. V. 1. - duos] G. S. Q. N. v. 17. - duo] G. S. Q. N. v. 21. exultavit] * Jesus 1 MS. G. S. ib. spiritu] in spiritu sancto MS. S. spiritu sancto 1 MS. G. q. v. 30. Suscipiens] Suspiciens o. v. 42. plurima] plura MS.

CAP. XI. V. 3. tuum] * Fiat voluntas tua sicut in cœlo & in terra 8 MS. G. S. Q. N. ib. hodie] quotidie 21 MS. G. S. v. 8. - si ille perseveraverit pulsans] 2 MS. G. S. v. 11. Quis autem ex vobis patrem petit panem] Q. N. v. 13. vester] * cœlestis MS. q. v. 17. desolabitur] desolatur 5 MS. G. ib. cadet] cadit 5 MS. G. v. 22. auferet] aufert 9 MS. G. S. ib. distribuet] distribuit 7 MS. G. S. v. 25. invenit] * eam MS. R. S. v. 36. & sicut] ut si cum. Ex G. S. & syllabarum vicinitate videri potest, Interpretem sic vertisse.

CAP. XII. V. 2. autem] enim MS. R. Ambr. v. 8. fuerit] * in 1 MS. G. S. ib. illum] in illo 1 MS. G. S. Q. N. v. 9. negabitur] denegabitur 6 MS. G. v. 12. quid] quæ 3 MS. Amb. G. ib. - vos] 3 MS. Amb. G. v. 15. cujusquam] cuiquam G. v. 31. - primum] 21 MS. Amb. G. S. ib. Dei] * & justitiam ejus o. v. 35. - in manibus vestris] 26 MS. Amb. G. S. Q. N. v. 42. constituit] constituet 2 MS. G. S. v. 51. terram] terra MS. G.

CAP. XIII. V. 5. habueritis] egeritis 4 MS. v. 15. Hypocrita] Hypocritæ MS. R. Amb. G. v. 18. simile] * esse 2 MS. ib. æstimabo] existimabo 4 MS. v. 20. æstimabo] existimabo 3 MS. v. 30. erunt, erunt] erant o. v. 33. - die] 4 MS. G. v. 34. mittuntur] missi sunt MS. G. S. v. 35. relinquetur] relinquitur G. S. ib. - deserta] 2 MS. G. q.

CAP. XIV. V. 8. fueris] * ab aliquo G. S. v. 15. manducabit] manducat R. v. 28. non] nonne MS. q. R. v. 34. sal] * quoque MS.

CAP. XV. V. 4. nonne] non Q. N. v. 8. nonne] non 1 MS. ib. evertit] everrit 1 MS. R. G. S. ib. inveniat] * eam MS. S. v. 30. suam] tuam G. S.

CAP. XVI. V. 6. cados] batos G. Hier. q. 6. ad Algasiam. v. 14. hæc] * & G. v. 19. &] qui MS. v. 21. divitis] * & nemo illi dabat MS. q. v. 23. est in inferno. Elevans autem] est. Et in inferno elevans, Aug. serm. 25. de diversis, & alibi G. S. v. 26. chaos] chasma est Græce, quod hiatum significat: cujus significationis est Syriaca vox.

CAP. XVII. V. 3. - in te] 19 MS. S. v. 7. pascentem] * boves o, oves Amb. G. S. v. 8. dicit] dicat 7 MS. R. v. 28. - &] 4 MS. G. v. 31. hora] die 3 MS. G. S. v. 35. - duo in agro: unus assumetur, & alter relinquetur] 4 MS. G. q. Q. N.

CAP. XVIII. V. 9. ista] * dicens MS. q.

CAP. XIX. V. 8. Dominum] Jesum MS. S. v. 15. - &] 6 MS. G. S. v. 26. dabitur] * & abundabit MS. G. q. v. 29. contra] * vos o. v. 37. descendentium] discipulorum 5 MS. G. S. v. 42. cognovisses] scires Hier. in c. 2. Michææ, & alibi.

CAP. XX. V. 9. homo] * quidam MS. G. q. S. v. 10. tempore] * vindemiæ 6 MS. Amb. legisse videtur fructuum. v. 14. heres] * venite G. S. v. 20. &] ut 6 MS. G. v. 35. nubunt, neque ducunt] nubent neque ducent MS. R. G. ib. neque] * enim 4 MS. G. S.

CAP. XXI. V. 17. omnibus] * hominibus MS. q. v. 38. manicabat] mane ibat 3 MS. manitabat 1 MS. Q. N.

CAP. XXII. V. 10. homo] * quidam MS. q. v. 22. tradetur] traditur 1 MS. G. S. v. 26. junior] minor MS. S. v. 31. Simon, Simon] Simoni, Simon o. v. 36. tollat] tollet MS. G. q. S. ib. vendat] vendet G. S. ib. emat] emet G. S. v. 43. Apparuit autem illi Angelus de cœlo, confortans eum. Et factus in agonia, prolixius orabat. Et factus est sudor ejus sicut guttæ sanguinis decurrentis] Q. N. decurrentes G. v. 49. percutimus] percutiemus G. S. v. 63. illum] Jesum MS. R. G. S.

CAP. XXIII. V. 5. Commovet] Commovit MS. q. v. 11. - &] o. v. 35. expectans] spectans MS. R. G. S. v. 36. ei] * & 3 MS. G. S. v. 40. quod] qui MS. S. quia MS. G. v. 46. commendo] commendabo G. quo modo in Psalmis etiam R. H. G. & C. habent. v. 53. eum] illud G. S.

CAP. XXIV. V. 25. invenerunt] viderunt G. S. v. 29. intravit] * ut maneret G. S. v. 32. loqueretur] * nobis G. S. v. 39. pedes] * meos 3 MS. G. S. v. 49. Et] * ecce 1 MS. R. G. ib. mitto] mittam MS. S.

JOHANNES.

CAP. I.

VErs. 4. nihil quod factum est. In] nihil. Quod factum est in MS. Aug. G. q. v. 9. - hunc] 5 MS. S. v. 28. Bethania] Bethabara Q. N. v. 29. Altera die vidit] Postera die videt 3 MS. G. ib. peccatum] peccata MS. q. v. 31. in Israel] Israeli MS. Aug. G. S. v. 42. Jona] Johanna MS. q. Johannis G. q. v. 51. vobis] * modo R. G. S.

CAP. III. V. 2. ∻ magister] διδάσκαλος. v. 3. natus] renatus MS. q. R. ib. denuo] desuper G. v. 4. nasci] renasci MS. q. R. v. 5. spiritu] * sancto MS. Aug. v. 8. &] aut MS. q. v. 13. ∻ ascendit] ἀναβέβηκεν. v. 18. credidit] credit MS. q. v. 20. male] mala 5 MS. G. S. v. 33. Qui] * autem MS. Aug. S.

CAP. IV. V. 5. Sichar] Sichem legendum putat Hier. v. 7. erat] * autem MS. q. v. 21. veniet] venit 2 MS. G. S. v. 41. crediderunt] * in eum 5 MS. G. S. v. 42. mundi] * Christus G. S. v. 46. regulus] Q. N. v. 49. creditis] credetis MS. G. S.

CAP. V. V. 2. - super] 30 MS. Q. N. in, MS. ib. Bethsaida] Bethesda Hier. G. S. v. 4. autem] enim G. S. v. 24. transiet] transit 7 MS. Aug. G. S. v. 27. etiam] & 4 MS. Aug. G. ib. Judicium facere, quia filius hominis est. Nolite mirari hoc] Q. N. v. 28. ejus] filii Dei o. v. 32. testimonium] * ejus MS. G. q. S. v. 36. dedit] * mihi MS. R. G. S. v. 43. accipitis] accepistis MS. q.

CAP. VI. V. 7. unusquisque] eorum G. S. v. 10. Dicit] Dixit MS. G. S. v. 13. ordenceis] * & duobus piscibus o. v. 21. terram] * in MS. ad

MS.

MS. Aug. G. S. v. 22. *una*] Q. N. v. 23. *agente Domino*] agentes Deo MS. v. 39. *enim*] autem MS. Aug. G. S. v. 40. *autem*] enim MS. Aug. G. q. S. v. 41. *panis*] * vivus MS. R. v. 43. *murmurare*] * in 4 MS. G. S. v. 61. - *&*] MS. Aug. G. S. v. 69. *credimus*] credidimus 1 MS. Aug. G. v. 70. *Dei*] * vivi 2 MS. Aug. G. S. v. 71. *Judam*] de Juda MS. S. ib. *Iscariotem*] Scariotis MS. S.

CAP. VII. V. 1. *hæc*] autem MS. R. G. ib. *Galilæam*] Galilæa MS. G. S. ib. *Judæam*] Judæa 2 MS. G. S. v. 8. *ego*] * autem o. ib. *non*] nondum 3 MS. G. S. ib. *ascendo*] ascendam MS. q. v. 12. *multos*] multum 2 MS. Aug. v. 26. *Et*] Atqui MS. v. 32. *principes*] * sacerdotum 1 MS. G. S. v. 39. - *datus*] 1 MS. Aug. sanctus 4 MS. G. Q. N. v. 47. *homo*] * loquitur MS. S. v. 52. *Scrutare*] * scripturas MS. Aug. G. q. ib. *surgit*] surrexit 1 MS. R. G. S.

CAP. VIII. V. 6. *terra*] terram MS. G. v. 7. *ergo*] autem 3 MS. G. v. 8. *terra*] terram MS. G. v. 9. *autem*] * hæc MS. q. v. 12. *ambulat*] ambulabit 5 MS. Aug. G. S. v. 24. *peccato vestro*] peccatis vestris 1 MS. Aug. G. S. v. 25. *qui*] quia 2 MS. Aug. G. quod 1 MS. Q. N. v. 27. *eis*] ejus MS. G. q. Q. N. ib. - *Deum*] 3 MS. Aug. G. S. v. 38. *Patrem*] * meum 4 MS. Aug. G. S. v. 46. *arguet*] arguit 4 MS. G. S. v. 49. *inhonorastis*] inhonoratis MS. R. G. S.

CAP. IX. V. 1. - *Jesus*] 8 MS. G. S. v. 8. *vicini*] * ejus 1 MS. S. ib. *viderant*] videbant 7 MS. Aug. G. v. 12. *Et dixerunt*] Dixerunt ergo 1 MS. G. v. 17. *qui*] quia G. v. 21. *loquatur*] loquetur G. v. 22. - *esse*] 3 MS. Aug. G. v. 25. - *eis*] 4 MS. Aug. G. v. 27. *&*] * non G. S. v. 39. - *eis*] 1 MS. G. S. v. 42. *Peccatum*] * ergo MS. G. S.

CAP. X. V. 8. *venerunt*] * ante me 1 MS. G. q. v. 11. *dat*] ponit MS. R. G. S. ib. - *suis*] 6 MS. G. S. v. 15. - *meis*] 5 MS. G. S. v. 26. *meis*] * sicut dixi vobis R. G. S. v. 29. *quod dedit mihi, majus*] qui dedit mihi, major R. G. S. v. 31. *Sustulerunt*] * ergo iterum 4 MS. R. G. S.

CAP. XI. V. 1. *languens*] infirmus 1 MS. ib. *sororis*] sororum o. ib. ÷ *ejus*] αὐτῆς. v. 11. *hæc*] hoc MS. G. v. 27. *Dei*] * vivi MS. q. ib. - *hunc*] 7 MS. S. v. 29. *surgit*] surrexit MS. S. v. 37. *cæci*] * nati MS. q. ib. *ut*] * & 3 MS. Aug. G. S. v. 47. *facimus*] faciemus MS. Aug. S. v. 48. *tollent*] * & 9 MS. G. v. 49. - *nomine*] 8 MS. Aug. G. v. 50. *nobis*] vobis o. v. 52. *ut*] * & MS. G. S. v. 54. *Ephrem*] Ephraim G. Hier. l. de locis Hebraicis, Syra utro modo legantur, licet.

CAP. XII. V. 3. *pistici*] Q. N. v. 7. *Sine*] Sinite o. ib. *diem*] die MS. q. ib. *servet*] Q. N. v. 8. *habebitis*] habetis 4 MS. G. v. 28. *cælo*] * dicens MS. q.

CAP. XIII. V. 5. *misit*] mittit 8 MS. G. v. 8. *habebis*] habes 4 MS. G. v. 18. *levabit*] levavit 3 MS. R. G. S.

CAP. XIV. V. 1.] * Et ait discipulis suis MS. q. G. q. v. 7. *cognosceretis*] cognoscitis 2 MS. Aug. G. S. v. 9. *cognovistis*] cognovisti 1 MS. Aug. G. S. ib. *videt me, videt*] vidit me vidit 5 MS. G. ib. *patrem*] * Et 2 MS. R. G. S. v. 10. *credis*] creditis o. v. 13. *petieritis*] * patrem MS. q. v. 14. - *me*] 3 MS. Aug. G. v. 18. *cognoscitis*] cognoscetis MS. Aug. ib. *manebit*] manet MS. G. S. v. 30. - *hujus*] G.

CAP. XV. V. 2. *tollet*] tollit 1 MS. G. S. ib. *purgabit*] purgat G. S. v. 6. *arescet*] arescit 2 MS. S. ib. *colligent eum*] colligunt eos 3 MS. G. ib. *mittent*] mittunt 4 MS. G. S. ib. *ardet*] ardent 4 MS. G. v. 15. *dico*] dicam MS. q. Aug. v. 26. *spiritum*] spiritus MS. S. G. autem dubia sunt. v. 27. *perhibebitis*] perhibetis 5 MS. G. S.

CAP. XVI. V. 5. *Et*] At 1 MS. cui favent Aug. G. S. habent enim: Nunc autem. v. 7. *enim*] * ego R. G. v. 9. *credunt*] crediderunt MS. q. Aug. v. 13. *docebit vos omnem veritatem*] deducet vos in omni veritate MS. teste Aug. G. S. v. 16. - *jam*] G. S. ib. *videbitis*] videtis 1 MS. G. v. 22. *tollet*] tollit 1 MS. G.

CAP. XVII. V. 1. *ut*] * & G.

CAP. XVIII. V. 11. *non*] * vis ut MS. q. Aug. v. 13. *illius*] Q. N. v. 16. *discipulus*] * ille 6 MS. G. S. v. 18. *calefaciebant se*] calefiebant 7 MS. G. S. v. 24. - *Et misit*] G. Emisit 1 MS. Q. N. v. 28. *a Caipha*] ad Caipham MS. Aug.

CAP. XIX. V. 4. *Exivit*] * ergo R. G. S. v. 5. *Jesus*] * foras R. G. S. v. 6. - *eum*] 6 MS. G. q. v. 7. *legem*] * nostram 1 MS. R. G. S. v. 12. *habet*] * Et MS. S. ib. *omnis*] * enim MS. Aug. S. v. 16. *eduxerunt*] * eum 3 MS. S. v. 17. *Hebraice*] * autem MS. Aug. S. v. 26. *stantem*] astantem R. G. S. v. 27. *sua*] suam MS. q. Q. N.

CAP. XX. V. 9. *oportebat*] oporteret MS. v. 12. *vidit*] videt MS. G. S. v. 21. *eis*] * Jesus R. G. S. v. 25. *fixuram*] figuram 5 MS. G. Q. N. v. 29. - *Thoma*] MS. Aug. G. S.

CAP. XXI. V. 1. *Jesus*] * discipulis 4 MS. R. G. S. v. 12. *discumbentium*] discentium 1 MS. discipulorum G. S. v. 13. *accipit*] accepit MS. Aug. G. S. ib. *dat*] dabat MS. S. v. 15. *Johannis*] Jona, & bis infra 2 MS. G. S. v. 17. *scis*] nosti MS. ib. *ei*] Jesus 1 MS. G. S. v. 18. *quo*] * tu MS. q. v. 22. *Sic*] Si 3 MS. R. G. S. Si sic 9 MS. q. Q. N. v. 23. *Sic*] Si 4 MS. G. S. Si sic MS. Q. N.

ACTA APOSTOLORUM.

CAP. I.

VErs. 4. *convescens*] Q. N. v. 14. ÷ *ejus*] αὐτοῦ. v. 15. *hominum*] nominum 1 MS. G. Q. N. v. 20. *eorum*] ejus 4 MS. B. G. S.

CAP. II. V. 1. *complerentur*] compleretur G. v. 3. ÷ *ignis*] πυρός. v. 4. *variis*] aliis MS. G. v. 7. *dicentes*] * adinvicem MS. G. S. v. 8. *audivimus*] audimus 1 MS. G. S. v. 11. *audivimus*] audimus 1 MS. G. S. v. 22. *sicut*] * & 5 MS. G. S. v. 29. *quem*] * & 4 MS. G. S. v. 33. *hunc quem*] hoc donum quod MS. S.

CAP. III. V. 11. *teneret*] tenerent MS. videret o. v. 12. *pietate*] potestate MS. v. 16. *videtis*] vidistis o. ib. *dedit*] * illi 1 MS. R. G. S. v. 18. *qui*] quæ 5 MS. G. quemadmodum S. v. 24. *sunt*] * & 5 MS. G. S.

CAP. IV. V. 2. *Jesum*] Jesu 7 MS. G. v. 8. *seniores*] * Israel 3 MS. G. * audite MS. S. v. 24. *tu*] * Deus 2 MS. R. G. S. v. 32. - *unum*] 5 MS. G. v. 33. - *nostri*] 6 MS. G. S. v. 36. *Barnabas*] Barsabas o.

CAP. V. V. 3. *Petrus*] * ad Ananiam o. ad eum MS. G. q. S. v. 8. - *mulier*] 6 MS. G. S. v. 15. *& liberarentur omnes ab infirmitatibus suis*] 5 MS. G. S. v. 34. *foras ad breve homines fieri*] pusillum foras Apostolos secedere 5 MS. G. S. v. 36. *qui*] quicunque 5. MS. G. ib. *redacti*] redactus est 10 MS. v. 38. - *itaque*] 1 MS. G. S. v. 39. *eos*] illud 2 MS. G. S.

CAP. VI. V. 5. *Timonem*] Timotheum o. v. 6. *Dei*] Domini MS. q.

CAP. VII. V. 5. *&*] sed o. v. 6. - *ei*] 6 MS. G. v. 7. *dixit Deus*] dicit Dominus MS. q. v. 14. *cognationem*] * suam MS. R. G. S. v. 31. *Domini*] * dicens MS. q. v. 34. - *&*] 5 MS. G. S. v. 40. *Moyses enim hic*] Moysi enim huic MS. q. v. 44. - *Deus*] 4 MS. G. S. v. 48. *propheta*] per prophetam o. v. 51. *restitistis*] restitistis o. v. 56. *dextris*] * virtutis o. v. 60. - *dicens*] 3 MS. G. ib. *obdormivit*] * in Domino o.

CAP. VIII. V. 4. *verbum*] * Dei MS. S. v. 11. *magicis suis*] * magiis G. S. * artibus 9 MS. v. 12. *&*] in MS. S. v. 16. *venerat*] supervenerat 1 MS. R. G. v. 27. *Candaces*] Candacis MS. q. R. v. 33. *tolletur*] tollitur 1 MS. G. S. v. 36. *quis*] quid 1 MS. G. S.

CAP. IX. V. 9. *erat*] * ibi o. v. 20. *in synagogas, prædicabat*] in synagogis prædicabat 8 MS. G. S. v. 25. *discipuli*] * ejus MS. q. v. 34. *sanet*] sanat 5 MS. G. S.

CAP. X. V. 11. *vidit*] videt 1 MS. G. v. 15. *Quæ*] Quod MS. v. 25. *adorabit*] * eum o. v. 41. *tnis*] * per dies quadraginta 1 MS. Q. N.

CAP. XI. V. 8. *quia*] * omne R. G. S. v. 9. *autem*] * mihi R. G. S. v. 23. *omnes*] * in MS. q. v. 28. *Claudio*] Cæsare 1 MS. G. S.

CAP. XII. V. 4. *tradens*] tradensque o. ib. *custodiendum*] ad custodiendum eum MS. R. G. S. v. 8. *caligas tuas*] sandalia tua G. S. v. 13. *eo*] Petro 3 MS. G. v. 16. *aperuissent*] * ostium o.

CAP. XIII. V. 7. *Bar-jesu*] Barieu MS. Q. N. v. 33. *nostris*] vestris o. eorum vobis 1 MS. G. q. Q. N. ib. - *secundo*] 1 MS. primo MS. G. q. Q. N. v. 37. *suscitavit*] * a mortuis o. v. 38. *annuntiatur*] * & 1 MS. R. G. S. v. 43. *& colentium * advenarum*] * Deum MS. R. & etiam advenæ, seu proselyti qui timebant Deum S. ÷ καὶ τῶν σεβομένων προσηλύτων hoc est, & colentium proselytorum G.

CAP. XIV. V. 2. *fratres*] * Deus autem pacem facit MS. & G. q. teste Beda. v. 7. *erant*] * Et commota est omnis multitudo in doctrina eorum, Paulus autem & Barnabas morabantur Lystris MS. B. R. G. q. v. 9. *voce*] * Tibi dico, In nomine Domini Dei Jesu Christi MS. B. G. S. v. 16. *nostra*] vestra 1 MS. G. q. v. 18. *lapidantesque Paulum*] & lapidato Paulo MS. G. S. v. 24. *Pergen*] Perge 1 MS. G. S.

CAP. XV. V. 2. *aliis*] illis R. G. S. v. 23. *eorum*] * epistolam continentem hæc 4 MS. hæc G. hoc modo S. v. 34. - *Judas autem solus abiit*] 7 MS. G. S. * Jerusalem o. nam etsi G. q. præcedentia habeant verba, hanc tamen dictionem in nullis invenimus. v. 38. *opus*] * quo missi fuerant MS. q. v. 42. - *præcipiens custodire præcepta Apostolorum & seniorum*] 4 MS. G. S.

CAP. XVI. V. 1. *viduæ*] cujusdam Judææ 3 MS. R. G. S. v. 6. *verbum*] * Dei MS. S. v. 12. *consistentes*] conferentes o. v. 22. *cucurrit*] concurrit MS. G. ib. ÷ *magistratus*] οἱ στρατηγοὶ, * & o. ib. *eorum*] suis 1 MS. Q. N.

CAP. XVII. V. 6. *orbem*] urbem o. v. 12. *viri*] virorum MS. B. G. v. 17. *aderant*] aderant MS. audierant o. v. 18. *seminator verborum*] seminiverbius MS. B. G. v. 22. - *superstitiosos*] superstitiosiores 2 MS. G. S. v. 27. *aut*] & R. G. S.

CAP. XVIII. V. 4. - *interponens nomen Domini Jesu*] MS. R. G. S. minus vero probandæ videntur illæ MS. quæ totum hunc versum tollunt. v. 10. *nemo apponetur tibi ut noceat te*] nullus nocere poterit tibi 3 MS. S. v. 11. *autem*] * ibi MS. quibus favent G. q. & S. addunt enim, in Corintho. v. 24. *genere*] natione MS. v. 26. *Domini*] Dei 5 MS. R. G.

CAP. XIX. V. 9. *viam*] viæ 1 MS. ib. *Domini*] 1 MS. G. at Syri, viam Dei, legunt. v. 13. - *&*] R. B. G. v. 20. *confirmabatur*] confortabatur 1 MS. invalescebat G. v. 23. - *Domini*] 5 MS. G.

CAP. XX. V. 4. *eum*] * usque in Asiam 3 MS. G. S. ib. *Sosipater*] Sopater 5 MS. G. S. v. 14. *invenisset*] convenisset 1 MS. v. 16. - *die*] 1 MS. G. ib. *Pentecosten*] Pentecostes R. G. S. v. 24. *ministerium*] * verbi o. v. 29. *rapaces*] graves 1 MS. G. S. autem lupi efferi. v. 33. *&*] aut MS. G. S. ib. *concupivi*] * sicut o.

CAP. XXI. V. 7. *explicita*] expleta 12 MS. G. v. 9. - *unus*] 2 MS. G. v. 16. *Jasonem*] Mnasonem MS. G. S. v. 39. *municeps*] civis MS. R.

CAP. XXII. V. 12. *vir*] * timoratus 1 MS. R. G. justus S. v. 16. *ablue*] abluere 3 MS. G. S. autem dubia sunt. v. 17. *stuporem mentis*] Q. N. v. 28. *civitatem*] civilitatem MS. R. B. πολιτείαν G. jus municipii S.

CAP. XXIII. V. 3. *sedens judicas*] sedes judicans R. G. S. v. 6. *Pharisæorum*] Pharisæi R. G. S. v. 13. - *viri*] 5 MS. G. at R. & S. legunt. v. 18. *Paulus*] * vocans MS. R. G. S. v. 25. - (*Timuit enim ne forte raperent eum Judæi, & occiderent, & ipse postea calumniam sustineret, tanquam accepturus pecuniam*) 9 MS. G. S. v. 35. *cum*] * & 4 MS. G.

CAP. XXIV. V. 6. *apprehensum*] apprehendimus 2 MS. B. G. S. ib. - *voluimus secundum legem nostram judicare. Superveniens autem tribunus Lysias, cum vi magna eripuit eum de manibus nostris, jubens accusatores ejus ad te venire*] 3 MS. B. G. q. Q. N. v. 14. *patri*] patrio 2 MS. G. S. ib. - *meo*] 7 MS. G. v. 19. *tumultu*] * Et apprehenderunt me, clamantes & dicentes, Tolle inimicum nostrum MS. q.

CAP. XXV. V. 21. *ad Augusti cognitionem*] Augusti cognitioni MS. v. 24. *Jerosolymis*] * & hic 4 MS. G. S.

CAP.

Cap. XXVI. V. 3. *omnia*] omnes R. G. S. v. 7. *in qua*] in quam 1 MS. G. S. v. 17. *populis*] populo 2 MS. G. S. v. 21. - *volentes me*] 4 MS. G. S. v. 31. *fecit*] facit 2 MS. G.

Cap. XXVII. V. 2. *Adrumetinam incipientes*] Adrumentinam MS. Q. N. incipientem MS. G. q. S. v. 5. *Lystram*] Myræ G. S. v. 9. *quod*] * & 6 MS. G. v. 9. *consolabatur*] consulebat S. πείθων, id est, suadebat, admonebat G. * eos MS. v. 17. *navem*] * & 3 MS. G. S.

Cap. XXVIII. V. 1. *Mitylene*] Melita R. G. S. v. 6. *&*] aut R. G. ib. *expectantibus*] sperantibus MS. q. v. 17. *plebem*] legem o.

EPISTOLA ad ROMANOS.

Cap. I.

Vers. 3. - *ei*] 2 MS. G. S. v. 13. *habeam*] * & 4 MS. Amb. G. q. S. v. 15. *ita*] itaque 9 MS. Amb. S. v. 17. *vivit*] vivet 2 MS. R. G. S. v. 18. - *Dei*] 1 MS. G. S. v. 20. - *ita*] 2 MS. G. S. v. 25. *mendacium*] mendacio 2 MS. G. S. v. 28. *conveniunt*] convenit 1 MS. S. v. 32. - *non intellexerunt*] G. S. Q. N. ib. - *qui*] 1 MS. G. S. ib. - *qui*] 1 MS. G. S.

Cap. II. V. 1. *quæ*] qui 1 MS. G. v. 4. *contemnis, ignorans*] contemnis? ignoras MS. Amb. S. Q. N. v. 5. *die*] diem 2 MS. S. v. 7. *quærunt*] quærentibus MS. Amb. G. Q. N. v. 12. *lege*] * & 2 MS. G. S. v. 16. *cogitationum accusantium, aut etiam defendentium*] cogitationibus accusantibus, aut etiam defendentibus MS. Amb. Q. N. v. 18. - *ejus*] 1 MS. G.

Cap. III. V. 3. *evacuavit*] evacuabit 5 MS. R. G. v. 4. *Est*] Esto G. v. 6. - *hunc*] 4 MS. S. v. 9. *Causati*] Præcausati 1 MS. R. G. S. v. 25. *propitiationem*] propitiatorem 1 MS. Amb. S. & possunt hoc modo etiam verti G. v. 27. - *tua*] 1 MS. G. S. v. 30. *justificat*] justificabit 3 MS. G.

Cap. IV. V. 2. *operibus*] * legis MS. Amb. v. 5. - *secundum propositum gratiæ Dei*] 2 MS. G. S. v. 8. *imputavit*] imputabit 6 MS. R. Amb. G. v. 9. *circumcisione*] * tantum MS. Amb. ib. - *manet*] 3 MS. G. S. v. 16. - *ut*] Amb. S. ib. *gratiam*] * ut 1 MS. Amb. G. S. v. 17. *cui credidisti*] cui credidit 2 MS. G. v. 18. - *ei*] 1 MS. Amb. G. S. ib. - *sicut stellæ cœli, & arena maris*] 1 MS. Amb. G. S. v. 19. *suum*] * jam 2 MS. G. v. 23. - *ad justitiam*] 3 MS. G. ib. - *Christum*] 1 MS. G.

Cap. V. 1. *habeamus*] habemus G. Q. N. v. 2. *per fidem*] fide 1 MS. G. ib. - *filiorum*] G. S. v. 8. *quoniam*] * si o. Q. N. ib. *essemus*] * secundum tempus MS. v. 13. *imputabatur, cum lex non esset*] imputatur cum lex non est 5 MS. G. v. 16. *peccatum*] peccantem 5 MS. G. v. 24. *in mortem*] in morte 1 MS. G. S.

Cap. VI. V. 3. *ignoratis*] * fratres MS. G. S. v. 17. *qua*] quam Amb. G. S. v. 21. - *in illis*] 5 MS. G.

Cap. VII. V. 2. *vivente*] viventi G. S. ib. *legi*] lege Amb. G. S. ib. - *ejus*] 1 MS. G. ib. *soluta*] liberata 1 MS. G. v. 3. - *viri*] 1 MS. G. S. v. 6. *mortis*] mortui G. S. Verum textus conformis est MS. R. Amb. G. q. v. 15. *volo*] * bonum MS. S. ib. *odi*] * malum MS. v. 25. *Gratia*] * autem MS. G. q. ib. *Dei*] Deo G. Q. N.

Cap. VIII. V. 1. *ambulant*] * sed secundum spiritum G. at textus noster Amb. consonat & S. v. 7. *inimica est Deo*] inimicitia est in Deum 1 MS. S. ib. *est subjecta*] subjicitur 3 MS. G. S. v. 10. *vivit*] vita 1 MS. Amb. G. S. ib. *justificationem*] justitiam 1 MS. G. S. v. 16. - *enim*] 5 MS. Amb. G. S. v. 20. - *eam*] 5 MS. G. ib. *in spe*] in spem MS. Q. N. v. 23. - *Dei*] 5 MS. Amb. G. S. v. 28. - *sancti*] G. S. v. 30. *glorificavit*] magnificavit 19 MS. Amb. v. 32. *filio*] * suo MS. q. ib. *donavit*] donabit G. S. v. 33. *Quis accusabit adversus electos Dei? Deus qui justificat*] Q. N. v. 34. *qui*] * & 1 MS. Amb. G. S. v. 35. - *ergo*] Amb. G. S. v. 37. *propter*] per Aug. G. S. Q. N. v. 39. - *neque fortitudo*] 1 MS. Amb. G. S. Q. N.

Cap. IX. V. 1. *Christo*] * Jesu MS. Amb. v. 4. *testamentum*] testamenta 3 MS. Amb. G. S. v. 7. *qui*] quia 15 MS. R. Amb. G. S. v. 10. - *illa*] 2 MS. G. illi 4 MS. hic S. ib. *concubitu*] concubitum G. S. ib. *patris nostri*] patre nostro 5 MS. G. S. v. 15. *cui*] cujus MS. ib. *miserebor*] misereor G. v. 19. *Dicis*] Dices R. G. S. v. 22. *apta*] aptata MS. R. Amb. G. S. v. 25. - *& non dilectam, dilecta*] 8 MS. Q. N. v. 28. ∴ *verbum*] λόγον. v. 31. *sectando*] sectans 6 MS. G. S.

Cap. X. V. 5. *Moyses enim scripsit, quoniam justitiam quæ ex lege est, qui fecerit homo, vivet in ea*] Q. N. v. 8. - *scriptura*] 3 MS. G. S. v. 9. *suscitavit*] excitavit 4 MS. v. 13. *quicunque*] qui 1 MS. G. S. v. 16. *obediunt*] obedierunt 2 MS. G. S. v. 21. - *mihi*] 6 MS. R. Amb. G. S.

Cap. XI. V. 4. *genua*] * ante MS. q. ib. - *Baal*] MS. q. v. 5. - *salvæ*] 2 MS. G. S. Q. N. v. 9. *eorum*] * coram ipsis MS. S. v. 11. - *sic*] G. S. v. 13. *quamdiu*] ad quantum G. Q. N. ib. *honorificabo*] honorifico 1 MS. G. S. v. 19. *Dicis*] Dices 2 MS. G. S. v. 32. *omnia*] omnes Aug. G. S. Q. N. v. 33. *divitiarum*] * & G. S.

Cap. XII. V. 1. *rationabile*] rationale Q. N. v. 2. *quæ sit voluntas Dei bona, & beneplacens, & perfecta*] Q. N. v. 10. *Charitatem*] Charitate 4 MS. G. Q. N. v. 11. *Domino*] Tempori Amb. Q. N. v. 13. *Necessitatibus*] Memoriis Q. N. v. 17. - *non tantum coram Deo, sed etiam*] G. S. v. 19. *vindictam*] vindicta 1 MS. R. G. * & MS. q.

Cap. XIII. V. 1. *ordinata*] ordinatæ 2 MS. G. S. v. 5. *necessitate*] necessitati MS. Q. N. v. 10. *proximi*] proximo 1 MS. G. q. S. v. 12. *præcessit*] Q. N. v. 14. *induimini*] induitę 4 MS. Amb. S. G. vero utrovis modo transferri possunt.

Cap. XIV. V. 1. *manducet*] manducat 1 MS. G. S. v. 6. *sapit*] * & qui non sapit diem, Domino non sapit G. S. v. 9. *Christus*] * & 10 MS. Amb. G. S. ib. *resurrexit*] revixit 6 MS. Q. N. v. 11. *flectetur*] flectet 5 MS. G. S. v. 14. *ipsum*] seipsum G. S. v. 16. *nostrum*] vestrum 1 MS. R. G. v. 19. - *custodiamus*] 6 MS. G. S. v. 21. *offenditur*] offendit 4 MS. Amb. G.

Cap. XV. V. 2. *vestrum*] nostrum 4 MS. G. q. S. v. 4. *scripta*] antescripta G. S. v. 12. *cum*] eo 3. MS. G. v. 13. *&*] in 1 MS. G. S. v. 16. - *&*] 5. MS. G. v. 17. *Jesu*] * In iis quæ G. v. 18. *efficit*] effecit 1. MS. G. S. v. 20. *prædicavi*] annitens prædicare G. S. v. 22. *vos*] * & prohibitus sum usque adhuc o. v. 23. - *præcedentibus*] G. S. ib. *annis*] * sed 2 MS. v. 24. *capero*] * veniam ad vos, nam G. ib. *videam*] videbo 2. MS. Amb. G. S. v. 25. *proficiscar*] proficiscor 1 MS. G. S. ib. - *in*] MS. v. 27. *facti sunt Gentiles*] factæ sunt gentes 1 MS. Amb. G. S. v. 29. *benedictionis*] evangelii G. S. v. 30. - *sancti*] 1 MS. G. S. ib. - *pro me*] MS. q. v. 31. *oblatio*] * in Jerosolymam 14. MS. G. ib. - *in Jerusalem*] 14. MS. G. Q. N. v. 32. *ut*] & 9 MS. Amb. G S. ib. *refrigerer*] requiescam 1. MS. G. S.

Cap. XVI. V. 5. *Asiæ*] Q. N. ib. *Christo*] * Jesu MS. q. v. 6. *nobis*] vobis MS. Amb. G. q. S. v. 7. *Juliam*] Iuniam 1 MS. R. G. S. v. 10. *Aristobuli*] * domo MS. S. At textus consentit G. v. 15. *Olympiadem*] Olympiam G. S. v. 19. *omnem locum*] omnes G. S. v. 20. *conterat*] conteret 4. MS. Amb. G. S. v. 23. *universa ecclesia*] universæ ecclesiæ 6. MS. Amb. G. S. v. 27. - *cui*] 1. MS. R. G. S. Q. N. ib. - *honor*] 1. MS. Amb. G. S. ib. - *&*] 3 MS.

I CORINTH.

Cap. I.

Vers. 10. *in eodem sensu, & in eadem scientia*] eadem mente & eadem sententia 3 MS. G. S. v. 14. *Deo*] * meo MS. S. v. 16. *alium*] * vestrum o.

Cap. II. V. 1. *in sublimitate*] per sublimitatem 2 MS. G. v. 12. - *hujus*] 3 MS. S. v. 13. *Spiritus*] * sancti 2. MS. G. v. 14. *quia*] ea quæ 4. MS. quæ 2 MS. ib. *examinatur*] examinantur 6. MS. R. Q. n. v. 16. *Domini, qui instruat eum*] Domini? aut quis instruxit eum MS. q.

Cap. III. V. 4. *homines*] carnales 3 MS. G. S. v. 11. *quod*] qui 3 MS. v. 13. - *Domini*] 3 MS. G. S.

Cap. IV. v. 8. *regnetis*] regnaretis 9 MS. ib. *regnemus*] regnaremus 5 MS. v. 16. *estote*] * sicut & ego Christi MS. G. q.

Cap. V. V. 4. *sic*] * hoc 1 MS. G. S. ib. *Jesu*] * Christi 9 MS. G. S. v. 5. - *nostri*] 3 MS. Amb. G. ib. - *Christi*] 3. MS. G. q. v. 7. *Expurgate*] * igitur 4 MS. G. verum nec in S. nec in G. q. invenitur. ib. *nostrum*] * pro nobis G. S.

Cap. VI. V. 2. *de*] * hoc in MS. Amb. v. 11. *quidom*] quidam 1 MS. R. Ambros. G. S. v. 13. *has*] hanc o. hæc o. v. 18. *omne*] * enim MS. S. v. 19. *sunt*] est MS. Amb.

Cap. VII. V. 5. *vacetis*] * jejunio & R. G. S. v. 8. *permaneant*] maneant 12. MS. G. v. 24. *frater*] fratres 3 MS. R. G. S. ib. *permaneant*] maneant o maneat MS. Amb. G. S. v. 26. *ergo*] enim MS. autem MS. q. v. 34. *divisus est. Et mulier innupta & virgo*] divisa est mulier & virgo. Quæ innupta est 2 MS. G. Q. N. v. 35. *observandi*] obsecrandi MS. R. v. 36. - *si*] 1 MS. G. S. v. 39. *est*] * a lege MS. q.

Cap. VIII. V. 6. *illum*] illo MS. Amb. S. v. 7. *autem*] * cum MS. q. v. 11. *scientia*] conscientia MS. q.

Cap. IX. v. 2. *Et*] MS. Amb. G. v. 10. *utique*] * hoc MS. G. q. S. v. 13. - *Et*] 8. MS. G.

Cap. X. V. 7. *idololatræ*] idolorum cultores 2. MS. S. v. 13. *apprehendat*] apprehendit R. G. S. v. 17. *omnes qui*] nam omnes 6. MS. Ambros. G. S. ib. *pane*] * est de uno calice MS. v. 26. *Domini*] * enim MS. Amb. G. S. v. 27. *infidelium*] * ad cœnam MS. q. v. 28. *immolatum*] immolatitium 7. MS. Amb. v. 29. *aliena*] alia 3 MS. Amb. G. S. v. 31. - *aliud*] 2 MS. Amb. G. S.

Cap. XI. V. 6. *mulier*] * & 21 MS. G. S. v. 7. - *suum*] 5 MS. Ambros. G. v. 10. *potestatem*] velamen MS. ib. *mulier*] * suum MS. S. v. 16. *ecclesia*] ecclesiæ 2 MS. G. v. 22. *Laudo*] Laudabo G. S. ib. *vos in hoc? non*] MS. G. q. v. 24. *tradetur*] frangitur Amb. G. S.

Cap. XII. V. 3. *Jesu*] Jesum MS. G. S. v. 10. *sermonum*] linguarum G. S. v. 13. *in uno spiritu potati sumus*] unum spiritum potavimus 1 M. S. Amb. S. v. 27. *de membro*] ex parte G. in loco vestro. S. ib. *linguarum*] * interpretationes sermonum MS Amb.

Cap. XIII. V. 1. - *velut*] G. v. 3. - *ita*] 3. MS. Amb. G. S. v. 13. *manent*] manet 5. MS. G.

Cap. XIV. v. 2. *Spiritu*] Spiritus o. v. 3. - *ad*] 3 MS. G. S. v. 11. - *hoc*] 2 MS. G. S. v. 16. *qui supplet locum idiotæ*] quis supplet locum idiotæ? o. v. 21. *lege*] * enim MS. q. Amb. v. 22. *prophetiæ*] prophetia 1 MS. Amb. R. G. v. 23. *quod*] quid MS. v. 32. *subjecti sunt*] subjectus est MS. Amb. S. v. 33. - *doceo*] 2. MS. G. S. Q. N. v. 38. *ignorabitur*] ignoret. G. S. Q. N. v. 40. - *in*] 1 MS. Amb. G. S.

Cap. XV. V. 21. *quidem*] enim 3. MS. G. v. 23. - *qui*] 2. MS. G. S. ib. *adventum*] adventu 1 MS. Amb. G. S. ib. - *crediderunt*] 2 MS. v. 26. *Novissima*] Novissime MS. q. v. 31. *per*] propter MS. Q. N. v. 34. *justi*] juste 4 MS. G. S. v. 35. *dicit*] dicet 4. MS. G. S. ib. *venient*] veniunt 8 MS. G. v. 38. *vult*] voluit 8. MS. Amb. G. v. 39. *alia*] * quidem 1 MS. Amb. G. ib. *alia*] * vero 1 MS. Amb. G. v. 42. *surget*] surgit 1 MS. G. S. v. 51. *Omnes quidem resurgemus: sed non omnes immutabimur*] Q. N. v. 52. - *tuba*] 8 MS. S. Q. N. v. 54. *autem*] * corruptum hoc induerit incorruptionem, & 1 MS. G. S.

Cap. XVI. V. 12. - *vobis notum facio, quoniam*] 3 MS. G. S. v. 15. - *& Fortunati*] * G. S. Q. N. * & Achaici. o. v. 19. *vos*] * omnes MS. S. ib. *ecclesia*] * apud quos & hospitor MS. Amb. v. 23. - *Christi*] MS. q. Amb.

II CORINTH.

CAP. I.

VErs. 6. *salute*] * sive consolamur pro vestra consolatione MS. Q. N. ib. - *& salute*] 15 MS. Amb. S. ib. *tolerantiam*] in tolerantiam 9 MS. G. Q. N. v. 7. *Et spes nostra firma est*] Ut spes nostra firma sit MS. v. 11. *nobis*] vobis 4 MS. G. Q. N. v. 12. - *hoc*] 2 MS. S. v. 13. *legistis*] legitis 2 MS. G. ib. *cognoscitis*] cognovistis o. Q. N. v. 18. *fuit*] fit 10 MS. v. 20. *nostram*] per nos Amb. G. S. v. 21. *nos vobiscum*] vos nobiscum 3 MS. G. Q. N. ib. *Christo*] Christum 1 MS. G. Q. N.

CAP. II. V. 4. *quam charitatem habeam*] charitatem quam habeo G. S. Amb. habeo 3 MS. v. 10. *donastis*] donatis 3 MS. G. S.

CAP. III. V. 6. *litera, sed Spiritu*] literæ, sed Spiritus MS. G. v. 9. - *in*] 8 MS. Amb. G. S. v. 12. *utimur*] utamur 1 MS. Amb. v. 14. *quoniam*] quod 6 MS. R. G. S.

CAP. IV. *fulgeat*] * eis 2 MS. R. Amb. G. S. v. 5. - *nostrum*] 2 MS. G. v. 6. - *ipse*] 11 MS. Amb. qui 3 MS. G. *ipse qui* S. v. 7. *sit virtutis*] virtutis sit G. S. v. 9. *derelinquimur*] * humiliamur, sed non confundimur MS. v. 17. - *in*] 2 MS. G. S.

CAP. V. V. 13. *excedimus*] excidimus MS. Syra tranferuntur: Insanimus similiter verti possunt Græca. Textus conformis est Amb.

CAP. VI. V. 1. *autem*] * & 7 MS. Amb. G.

CAP. VII. V. 3. *condemnationem*] * vestram MS. S. v. 12. *vobis*] * ad vos 6 MS. G.

CAP. VIII. V. 6. *vobis*] vos 2 MS. Amb. G. ib. - *insuper*] 6 MS. G. S. v. 8. *ingenium*] ingenuum 1 MS. G. Pro ingenium bonum Amb. tantum legit Bonum: Syri, constantiam. v. 15. *multum*] * habuit 11 MS. Amb. S. v. 23. *vos*] vobis MS. Amb. S. ib. *gloria*] gloria 2 MS. G.

CAP. IX. V. 9. *æternum*] seculum seculi MS. G. q.

CAP. X. *Deus*] Dominus] 3 MS. Amb. G. S.

CAP. XI. V. 17. *Deum*] Dominum 2 MS. G. S. v. 21. - *in hac parte*] 1 MS. G. S. v. 23. - *& ego*] 2 MS. Amb. G. S. v. 26. *profundum*] profundo 1 MS. R. Amb. G. v. 33. - *sic*] 4 MS. Amb. G. S.

CAP. XII. V. 6. *quis*] * in 1 MS. G. S. ib. - *in*] 5 MS. Amb. G. S. v. 11. *fui*] feci MS. R. Amb. Q. N. v. 12. *Apostolatus mei*] Apostoli 6 MS. Amb. G. S.

CAP. XIII. V. 2. *præsens*] * bis 4 MS. G. S. Q. N. v. 3. *vobis*] vos 1 MS. G. v. 4. *vivemus*] vivimus 9 MS. G. v. 6. *cognoscitis*] cognoscetis 9 MS. Amb. G. S.

EPIST. ad GALAT.

CAP. II.

VErs. 2. - *aliquid esse*] 7 MS. Hier. G. majores esse MS. q. v. 4. - *sed*] MS. q. v. 5. - *Quibus*] 15 MS. Amb. Q. N. ib. *subjectioni*] subjectione 3 MS. Q. N. v. 6. - *aliquid*] 6 MS. Hier. G. v. 11. *Cephas*] Petrus MS. R. Hier. G. v. 16. *credimus*] credidimus 3 MS. Hier. G.

CAP. III. V. 1. *obedire*] credere 21 MS. Hier. Q. N. v. 6. *Sicut*] * scriptum est MS. q. v. 7. *Cognoscite*] Cognoscitis 6 MS. Hier. Q. N. v. 11. *vivit*] vivet 3 MS. R. Hier. G. S. v. 19. *transgressiones*] trangressionem MS. S. v. 21. *posset*] possit 3 MS.

CAP. IV. V. 6. *filii*] * Dei MS. Hier. v. 14. *vestram*] meam R. G. Textus consonat MS. & Hier. v. 24. *a*] in o.

CAP. V. V. 7. *obedire*] * Nemini consenseritis o. Q. N. v. 8. *Persuasio*] * hæc MS. G. vestra Hier. S. v. 13. *charitatem*] * spiritus MS. v. 20. - *impudicitia*] 9 MS. Hier. G. S. v. 24. - *suam*] 1 MS. Hier. G.

CAP. VI. V. 6. *verbo*] verbum 5 MS. Hier. G. S. v. 12. *Quicunque*] * enim o.

EPIST. ad EPHES.

CAP. I.

VErs. 6. - *filio suo*] 2 MS. Hier. G. Q. N. v. 9. *in dispensatione*] in dispensationem 2 MS. G. S. v. 15. *Domino*] Christo MS. q. Syri habent; In Domino nostro Jesu Christo. v. 18. *agnitione*] agnitionem MS. v. 23. *supra omnem Ecclesiam*] super omnia ipsi Ecclesiæ 5 MS. Hier G. S. ib. *ipsius*] * & MS. S.

CAP. II. V. 1. *vos*] * convivificavit MS. q. v. 3. *voluntatem*] voluntates 2 MS. Hier. G. v. 11. *vos*] * qui MS. q. ib. - *eratis*] 2 MS. Hier. G. S. v. 14. *inimicitias*] inimicitiam 4 MS. Hier. G. S. v. 16. *Et*] Ut MS. Hier. ib. *inimicitias*] inimicitiam 8 MS. Hieron. G. S. ib. *semetipso*] Q. N.

CAP. III. V. 10. *innotescat*] * nunc R. Hier. G. ib. *principibus*] principatibus 3 MS. R. Hier. G. S. v. 15. *cœlis*] cœlo 9 MS. v. 16. *virtutem*] virtute 3 MS. R. Hier. G. S. ib. *interiori homine*] interiorem hominem 3 MS. Hier. G.

CAP. IV. V. 4. *sicut*] * & MS. Hier. v. 22. *Deponite*] Deponere MS. R. Hier. G. S. v. 29. *fidei*] opportunitatis 3 MS. G. Q. N. v. 30. *in die*] in diem 8 MS. G. S.

CAP. V. V. 4. *pertinet*] pertinent 1 MS. R. Hier. G. S. v. 5. (*quod est idolorum servitus*)] qui est idolorum servus R. G. Q. N. v. 11. *autem*] * & 4 MS. Hier. G. v. 13. *manifestatur*] manifestat 1 MS. S. Q. N. v. 18. *Spiritu*] * sancto o. v. 23. - *ejus*] 7 MS. Hier. G. S. v. 26. *verbo*] * vitæ MS. q. v. 27. *ipse*] ipsam 1 MS. R. G. At textus Hier. & G. q. consentit. v. 33. *autem*] * 7 MS. Hier. G. ib. - *suum*] 7 MS. Hier. G.

CAP. VI. V. 13. *in omnibus perfecti*] omnibus perfectis 1 MS. G. Q. N. v. 23. *Patre*] * nostro MS. q.

EPIST. ad PHILIP.

CAP. I.

VErs. 1. *diaconibus*] diaconis 2 MS. G. v. 18. *annuntietur*] annuntiatur 1 MS. G. v. 22. *hic*] hoc R. G. v. 24. *carne*] * magis 4 MS. G. valde Ambr. v. 30. *audistis*] auditis 1 MS. Amb. G. S.

CAP. II. V. 1. *miserationis*] ac miserationes 7 MS. Amb. G. S. v. 10. *cœlestium*] * & 2 MS. G. S. v. 22. *Evangelio*] Evangelium 1 MS. G.

CAP. III. V. 3. - *&*] 4 MS. Amb. G. S. ib. *confidentiam*] * & 2 MS. Amb. G. S. v. 9. *Christi*] * Jesu MS. q. v. 10. *passionum*] passionis MS. q. v. 15. *revelavit*] revelabit 6 MS. R. G. S. v. 17. *nostram*] nos 1 MS. G.

CAP. IV. V. 1. - *meum*] 1 MS. G. ib. - *mea*] Amb. v. 2. *Euchodiam*] Euodiam 3 MS. R. G. S. Euhodiam Amb. v. 8. - *disciplinæ*] 2 MS. G. S. v. 17. *in ratione vestra*] in rationem vestram 2 MS. Amb. G.

EPIST. ad COLOS.

CAP. I.

VErs. 12. *Deo & Patri*] Patri 2 MS. Amb. G. q. Deo Patri 19 MS. S. Q. N. v. 14. *redemptionem*] * & MS. S. v. 25. *vobis*] vos 2 MS. Amb. G.

CAP. II. V. 2. *Dei*] * & 3 MS. R. G. ib. *Patris*] * & 7 MS. R. G. S. v. 6. *Dominum*] * nostrum MS. Amb. G. v. 7. - *in illo*] o. in ea 3 MS. Amb. G. S. v. 11. *corporis*] * peccatorum G. Q. N. ib. *carnis*] * sed o. v. 14. *decreti*] decretis 3 MS. Amb. G. S. v. 16. - *festi*] o. v. 20. - *hujus*] 2 MS. G. S. v. 21. *Ne tetigeritis, neque gustaveritis, neque contrectaveritis*] Ne tetigeris, neque gustaveris, neque contrectaveris MS. G. S.

CAP. III. V. 1. - *cum*] 1 MS. G. S. v. 4. *Cum*] * autem MS. G. q. S. enim 12 MS. v. 11. *est*] * masculus & fœmina MS. v. 14. - *habete*] 1 MS. Amb. G. S. v. 16. *vosmetipsos*] * in MS. q. v. 17. *Christi*] * facite 9 MS. S. v. 19. *uxores*] * vestras MS. Amb. S. v. 20. - *in*] MS. q. Amb. v. 25. - *apud Deum*] 2 MS. G. S.

CAP. IV. V. 9. *Omnia*] qui omnia MS. q. v. 16. *eam quæ Laodicensium est, vos legatis*] ea quæ Laodicensium est vobis legatur MS. q. v. 18. *Gratia*] * Domini nostri Jesu Christi MS. q.

I THESSALON.

CAP. I.

VErs. 1. *pax*] * a Deo Patre nostro & Domino Jesu Christo 3 MS. R. G. v. 8. *sed*] * & 1 MS. G. S.

CAP. II. V. 2. *habuimus*] habuerimus 1 MS. v. 7. - *vobis*] 4 MS. G. S. ib. *oneri*] honori 1 MS. ib. *parvuli*] lenes 2 MS. G. S. Q. N. v. 13. - *illud*] 5 MS. Amb. G. v. 16. *prævenit*] pervenit MS. S. Q. N. ib. *enim*] autem 8 MS. Amb. G. S.

CAP. III. V. 12. *Charitatem*] Charitate Amb. G. * vestram MS. S.

CAP. IV. V. 1. - *sicut & ambulatis*] sic & ambuletis MS. R. - G. S. Q. N. v. 2. *dederim*] dederimus 2 MS. R. G. S. v. 6. *sicut*] * & 2 MS. Amb. G. S. v. 8. - *hæc*] 2 MS. G. v. 15. *in adventu*] in adventum 6 MS. Amb. G. v. 17. *Christo*] Domino 4 MS. G. S. Domino Christo Amb.

CAP. V. V. 3. *in utero habenti &*] parturientis 1 MS. habentis MS. q. v. 27. - *hæc*] 2 MS.

II THESSALON.

CAP. I.

VErs. 3. *uniuscujusque*] * omnium 3 MS. R. Amb. G. S. v. 5. *habeamini*] * in o. v. 6. *tribulationem*] retributionem o. v. 11. *bonitatis*] * suæ MS. q. CAP.

CAP. II. V. 2. - *missam*] 1 MS. G. S. v. 4. *tanquam*] quia 1 MS. G. v. 13. *vos*] nos MS. Q. N. v. 20. *in quam*] ad quod 20 MS. G. S.

CAP. III. V. 4. *præcipimus*] præcepimus MS. Amb. S. v. 11. *Audivimus*] Audimus 1 MS. G.

I EPISTOLA ad TIMOTH.

CAP. I.

Vers. 2. - &] 4 MS. Amb. G. v. 9. *sciens*] scientes. o. v. 12. *confortavit*] * in o. v. 15. - *hunc*] 1 MS. S. v. 16. *informationem*] deformationem o.

CAP. II. V. 6. - *cujus*] 14 MS. G. S. ib. - *confirmatum est*] 14 MS. Q. N. v. 15. *permanserint*] permanserit MS. Q. N.

CAP. III. V. 2. *ergo*] enim o. ib. - *pudicam*] 5 MS. Q. N. v. 4. *cupidum*] * sed MS. q. v. 14. *scribo*] * fili Timothee MS. q.

CAP. IV. V. 7. - *autem*] 13 MS. Amb. v. 10. *quia speramus*] quod speravimus 1 MS. G. v. 13. *exhortationi*] * & MS. Amb. S.

CAP. V. V. 4. *discat*] discant 2 MS. G. S. v. 5. *speret*] sperat 10 MS. Amb. S. speravit 3 MS. R. G. Q. N. ib. *instet*] instat 10 MS. Amb. R. G. S. v. 8. *Si quis*] Istud ad viduam pertinere admonent Græcanica scholia. Itaque *Si quis*, pro *Si qua* positum esset. v. 14. *retro*] * post o. v. 16. &] ut MS. q. v. 18. *infrenabis*] alligabis MS. G. S. v. 24. *autem*] & 4. MS. R. Amb. G.

CAP. VI. V. 7. - *hunc*] 1 MS. S. v. 9. - *Diaboli*] 1 MS. Amb. G. S. ib. *multa*] & MS. q. v. 16. *imperium*] * in MS. S.

II EPISTOLA ad TIMOTH.

CAP. I.

Vers. 2. *misericordia*] * & MS. S. v. 3. *Deo*] * meo MS. ib. *progenitoribus*] * meis MS. S. v. 9. - *sua*] 4 MS. Amb. G. S. v. 14. *Scis*] * enim. o. v. 15. *Phigelus*] Phigellus 5. MS. R. G. Q. N. Philetus. o.

CAP. II. V. 4. - *Deo*] 1 MS. Amb. G. S. v. 5. *coronatur*] coronabitur. o. v. 8. - *Dominum*] 6 MS. Amb. G. S. v. 14. *Domino*] Deo MS. q. ib. - *ad*] in 5 MS. quod S. - 5 MS. ib. - *enim*] MS. G. S. ib. - *est*] 5 MS. G. S. ib. - *nisi*] 2 MS. G. S. Q. N. v. 17. *proficiunt*] proficient 7 MS. R. Amb. G. S. ib. *serpit*] serpet 7 MS. R. G. S. v. 25. - *veritati*] 10 MS. Amb. G. S. Q. N. v. 26. *captivi*] capti 3 MS. Amb.

CAP. III. V. 16. *corrigendum*] corripiendum MS. q.

CAP. IV. V. 5. *Sobrius esto*] 2 MS. Amb. G. S. Q. N. v. 11. *ministerium*] ministerio MS. q. v. 14. *reddet*] reddat 7 MS. R. Amb. G. Q. N. v. 16. *imputetur*] reputetur 2 MS. v. 17. *impleatur*] impleretur 6. MS. Amb. v. 18. *Liberavit*] Liberabit autem 3 MS. Amb. G. S. v. 19. *Priscam*] Priscillam MS. R. Amb. G. S. Q. N. v. 21. *Salutant*] Salutat 3 MS. Amb. G. S. v. 22. *vobiscum*] nobiscum. G. q. tecum S.

EPISTOLA ad TITUM.

CAP. I.

Vers. 8. *benignum*] * prudentem 17. MS. R. Q. N. v. 9. *sit*] * & 4. MS. G. S.

CAP. II. V. 5. - *sobrias*] 3. MS. G. S. Q. N. v. 7. *in integritate & gravitate*] integritatem, gravitatem 1 MS. G. S. Textus conformis est Hier. v. 11. *salvatoris nostri*] salutaris 1 MS. G. S. forte interpres noster legit σωτῆρος pro σωτηρίου.

EPISTOLA ad PHILEMON.

Vers. 6. *omnis*] * operis 2 MS. R. G. Q. N. ib. - *quod est*] quæ est 5 MS. - 4. MS. R. G. ib. - *in vobis*] in nobis 7 MS. Amb. G. - MS. Q. N. v. 11. - *tibi*] 3 MS. G. v. 12. *ut*] id est 6 MS. Hier. G. v. 20. *Domino*] Christo MS. Hier. G. 4. S.

EPISTOLA ad HEBRÆOS.

CAP. I.

Vers. 2. *novissime*] novissimus MS. G. S. v. 3. *sedet*] sedit 1 MS. G. v. 12. *mutabis*] involves 1 MS. G. S. v. 14. *capient*] capiunt MS. q. R. B. Q. N.

CAP. II. V. 5. - *Deus*] 2 MS. G. S. v. 9. ÷ *gratia*] χωρὶς v. 10. *passionem*] passiones 6 MS. G. S. ib. *consummare*] consummari MS. q.

CAP. III. V. 1. *Jesum*] * Christum 6 MS. G. S. v. 19. *introire*] * in requiem ipsius MS. q.

CAP. IV. V. 3 *perfectis*] factis 4 MS. G. S. v. 10. *sicut*] * & MS. q. v. 14. *teneamus*] * spei nostræ. o. v. 16. *gratia*] ejus MS. B. S.

CAP. V. V. 7. *offerens*] * & 10 MS. G. S. v. 8. *filius*] * Dei MS. q. v. 11. *interpretabilis*] in interpretabilis 10 MS. R. G. S. Q. N.

CAP. VII. V. 9. *accepit*] accipit 6 MS. G. Q. N. v. 14. *sacerdotibus*] sacerdotio 1 MS. R. G. S. v. 25. *accedens*] accedentes 13 MS. R. G. S. Q. N. ib. *nobis*] eis 7 MS. G. S.

CAP. VIII. V. 2. *Dominus*] Deus MS. B. S.

CAP. IX. V. 7. *offert*] offeret MS. B. v. 12. *aut*] & MS. G. S. v. 14. *emundavit*] emundabit MS. R. G. S. ib. *nostram*] vestram 7 MS. G. q. v. 26. *in consummatione*] in consummationem MS. q. ib. *destitutionem*] destructionem 15 MS. Q. N.

CAP. X. V. 16. *Dando*] Dabo MS. Haymo S. v. 30. *vindictam*] vindicta 1 MS. G. S. v. 30. *retribuam*] reddam 4 MS. ib. - *Quia*] 3 MS. G. S. v. 38. *vivit*] vivet R. G. S. v. 39. - *filii*] 6 MS. G. S.

CAP. XI. V. 6. - *Deo*] 5 MS. G. Q. N. v. 17. *qui*] in quo MS. q. B. v. 34. *effugaverunt*] effugerunt 4. MS. G. S.

CAP. XII. V. 1. - *ad*] 9 MS. G. S. v. 2. *sedet*] sedit 2 MS. G. S. v. 4. - *enim*] 1 MS. G. S. v. 11. *reddet*] reddit 6 MS. G. v. 18. *accessibilem*] accensibilem 4 MS. R. G. S. v. 19. *audierunt*] audierant 1 MS.

CAP. XIII. V. 1. - *in vobis*] 5 MS. G. Q. N. v. 2. *placuerunt*] latuerunt 1 MS. G. Q. N. v. 9. *stabiliri*] stabilire MS. v. 25. - *fratres*] 8. MS. G. S.

EPISTOLA JACOBI.

CAP. I.

Vers. 5. *affluenter*] simpliciter. G. S. v. 18. *voluntarie*] * enim MS. B. G. q. v. 25. *in lege perfecta*] in legem perfectam 1 MS. G. S.

CAP. II. V. 8. *scripturas*] scripturam R. G. S. v. 13. *fecit*] fecerit 2 MS. v. 18. *dicit*] 3 MS. R. G. v. 20. - *otiosa*] mortua 5 MS. R. G. S.

CAP. III. V. 1. *sumitis*] sumemus G. S. v. 2. *potest*] potens 1 MS. G. v. 3. *Si*] Sicut MS. ib. *equis fræna*] equorum frænos Q. N. ib. *etiam*] 4. MS. B. G. S. v. 4. *Et ecce*] Ecce & MS. G. ib. - *autem*] tamen MS. q. - 3 MS. B. G. S. v. 5. *quantus*] quantulus G. S. v. 12. *falsa*] falsam 1 MS. G. Q. N. v. 14. - *sint*] 7 MS. G. S. v. 17. - *bonis consentiens*] 4 MS. G. S.

CAP. IV. V. 4. *Adulteri*] * & adulteræ 1 MS. R. G. v. 5. *An*] Aut MS. ib. *dicat: Ad invidiam concupiscit*] dicat ad invidiam? Concupiscit Q. N. ib. *vobis*] nobis 1 MS. G. S. v. 11. - *meis*] 6 MS. G. v. 12. - *enim*] 1 MS. G. v. 14. *est*] * enim 1 MS. R. G.

CAP. V. V. 3. - *vobis iram*] 7 MS. G. Q. N. v. 5. *Adduxistis*] Addixistis] 6 MS. G. S. Q. N. v. 6. - &] 1 MS. G. ib. - &] MS. G. ib. *restitit*] resistit 7 MS. G. v. 8. *appropinquabit*] appropinquavit 5 MS. G. S. v. 10. *fratres*] * exitus mali & longanimitatis, & MS. B. v. 13. *Tristatur*] * autem MS. q. v. 20. *ejus*] suam MS. Q. N. ib. *operit*] operiet 3 MS. R. Beda G. S.

I EPIST. PETRI.

CAP. I.

Vers. 6. *exultabitis*] exultatis 6 MS. G. v. 7. *revelatione*] revelationem o. v. 8. - *creditis*] 1 MS. G. S. v. 9. *animarum*] * vestrarum MS. S. v. 12. *quem*] quam S. G. S. v. 13. *perfecte*] perfecti MS. q. ib. *revelatione*] revelationem MS. q. v. 15. *Sanctum*] * ut o. v. 21. *Deo*] Deum 1 MS. G. S. v. 25. *vobis*] vos MS. R. G.

CAP. II. V. 2. *rationabiles*] rationabile 4 MS. R. B. G. S. v. 3. ÷ *tamen*] 3 MS. G. S. ib. *dulcis*] suavis 3 MS. v. 5. *domos spirituales*] domus spiritualis 3 MS. R. G. Q. N. v. 8. *quod*] quo 3 MS. B. G. Q. N. v. 11. - *obsecro vos*] 2 MS. G. v. 20. *gloria*] gratia MS. q. ib. *facientes*] & 3 MS. B. G. S. ib. *patienter*] patientes 4 MS. B. G. S. v. 21. *nobis, vobis*] vobis, vobis MS. G. q. nobis, nobis 3 MS. G. q. S. Q. N. v. 23. *se injuste*] juste G. Q. N.

CAP. III. V. 2. *castam*] sanctam MS. v. 4. *qui*] quod MS. q. v. 8. *In fide*] In fine 4 MS. G. S. S. Q. N. v. 11. *Declinet*] * autem MS. q. v. 14. &] ut MS. q. v. 15. *spe*] * & fide MS. Q. N. v. 18. - *nostris*] 5 MS. G. ib. *mortificatus quidem carne, vivificatus*] mortificatus quidem carne, vivificatus 5 MS. G. S. v. 19. *spiritu*] spiritibus MS. G. S. Q. N. v. 21. *vos*] nos 3 MS. R. G. Pro lectione textus faciunt B. S. & ut videtur Scholiastes Græcanicus.

CAP. IV. V. 4. *in quo*] in quibus nunc obstupescunt 13 MS. ib. *admirantur*] peregrinantur 3 MS. G. v. 6. - *in*] 1 MS. G. S. v. 7. *appropinquabit*] appropinquavit 8 MS. G. S. v. 8. *vosmetipsis*] vosmetipsos 3 MS. G. S. v. 12. *peregrinari*] mirari MS. B. S. Q. N. v. 14. *quod est honoris, gloriæ, & virtutis Dei, & qui est ejus spiritus : super vos requiescet*] gloria Dei spiritus in vobis requiescit 1 MS. S. gloriæ & Dei Spiritus in vobis requiescit 3 MS. G. Q. N. v. 18. *justus*] * quidem. o. ib. *salvabitur*] salvatur 2 MS G. S.

CAP. V. V. 1. - *qui*] MS. Q. S. v. 3. *forma facti gregi*] forma facti gregis MS. B. S. ib. - *ex animo*] G. S. v. 13. *coelecta*] collecta o.

II PETRI.

CAP. I.

VErs. 1. *Simon*] Simeon 1 MS. G. q. v. 2. - *Christi*] 10 MS. G. q. v. 3. *donata sunt*] donata est 7 MS. G. utramque lectionem agnoscit Beda. v. 4. *quem*] quæ 7 MS. G. quam 8 MS. B. Textus consentit G. q. v. 8. *si vobiscum assint*] vobis cum adsint 5 MS. Utrovis modo intelligi possunt Græci. v. 16. *indoctas*] doctas 3 MS. Q. N. ib. *præscientiam*] præsentiam 5 MS. R. G. ib. ∻ *illius*] ἐκείνου.

CAP. II. V. 7. - *injuria ac*] 1 MS. R. G. impudica 1 MS. Q. N. v. 9. *Dominus*] Deus MS. q. v. 10. ∻ *sectas*] δόξας. ib. - *introducere*] 6 MS. G. v. 11. *se*] * a Domino 1 MS. R. G. v. 13. *coinquinationis*] coinquinationes 1 MS. G. v. 16. - *animal*] 4 MS. B. G. * in MS. R. B. G. v. 18. *Superba*] Superbia o.

CAP. III. V. 9. *promissionem suam*] promissi 4 MS. G. promissis MS. q. v. 12. *Domini*] Dei 1 MS. G. v. 13. *secundum*] & o. v. 15. *nostri*] * Jesu Christi MS. q.

I JOHAN.

CAP. I.

VErs. 4. - *gaudeatis, &*] 3 MS. Aug. G. S.

CAP. II. V. 4. *eum*] Deum MS. q. v. 8. - *&*] R. Aug. G. S. v. 14. *Scribo*] Scripsi 1 MS. G. q. S. ib. *patrem*] Q. N. ib. *Scribo vobis juvenes*] Scripsi vobis adolescentes 3 MS. G. S. v. 17. *transit*] transibit MS. q. Aug. v. 22. *non*] 5 MS. Q. N.

CAP. III. V. 10. *non est justus*] non facit justitiam R. G. S. v. 11. *diligatis*] diligamus R. Aug. G. v. 17. *substantiam*] * hujus MS. q.

CAP. IV. V. 3. *solvit Jesum*] Q. N. ib. *Antichristus*] Antichristi G. Q. N. v. 4. *eum*] eos 4 MS. G. S. v. 10. *ipse*] * prior MS. q. v. 14. - *suum*] 1 MS. G. v. 17. *charitas*] * Dei MS. q. ejus S. v. 20. *videt*] vidit MS. R. G. v. 21. *a Deo*] ab eo 5 MS. Aug. G. S.

CAP. V. V. 5. *est*] * autem MS. q. v. 6. *Christus*] Spiritus G. S. v. 7. - *in cœlo, Pater, Verbum, & Spiritus sanctus: & hi tres unum sunt. Et tres sunt qui testimonium dant*] 5 MS. B. S. Q. N. v. 8. - *& hi tres, unum sunt*] 15 MS. R. G. Q. N. v. 12. *filium*] * Dei MS. G. q. v. 13. *scribo*] scripsi 7 MS. B. G. S. v. 14. *eum*] Deum MS. q. v. 15. *postulamus*] postulavimus 2 MS. G. S. v. 16. *petat, & dabitur ei vita, peccanti*] petet, & dabit ei vitam, peccantibus 6 MS. G. S. v. 17. *peccatum*] * non G. S.

II JOHAN.

VErs. 11. *maligni*] * Ecce prædixi vobis, ut in die Domini non confundamini MS.

III JOHAN.

VErs. 4. *Majorem horum, non habeo gratiam*] Majus horum non habeo gaudium R. G. Q. N. v. 6. *benefacies, deducens*] benefaciens, deduces o. v. 11. *Deum*] eum MS. q.

JUDÆ EPISTOLA.

VErs. 3. *supercertari*] supercertare 2 MS. Q. N. v. 10. *Imperet tibi*] Increpet te MS. G. v. 11. *qui*] qua 3 MS. R. G. ib. - *in*] 5 MS. G. v. 12. *circumferuntur*] conferuntur R. Q. N. v. 15. *eum*] Deum MS. q. v. 16. *superbiam*] superba 4 MS. R. G. v. 18. *in novissimo tempore*] in novissimis temporibus MS. ib. *in impietatibus*] impietatum 4 MS. G. in impietate MS. q. v. 20. *nostræ*] vestræ 8 MS. B. G. q. v. 21. *vosmetipsos*] ipsos vos 3 MS. v. 24. - *in exultatione*] o. ib. - *in adventu Domini nostri Jesu Christi*] 3 MS. B. G.

APOCALYPSIS.

CAP. I.

VErs. 13. - *aureorum*] 1 MS. Pr. G. v. 15. *aurichalco*] aurichalco libani Pr. G. χαλκολιβάνῳ.

CAP. II. V. 1. - *Et*] 7 MS. G. v. 4. - *pauca*] 9 MS. Pr. G. v. 8. *vivit*] vixit R. G. v. 19. - *tuam*] 1 MS. Pr. G. v. 22. *mittam*] ego mitto 1 MS. R. Pr. G. v. 23. *in mortem*] in morte 8 MS. G. v. 24. *dico*] * & MS. G. q. ib. *altitudinem*] altitudines 5 MS. G. v. 26. *&*] * qui 3 MS. v. 27. - *&*] 1 MS. Pr. G.

CAP. III. V. 2. *invenio*] inveni 3 MS. Pr. G. v. 20. *aperuerit*] * mihi MS. q. Pr.

CAP. IV. V. 1. - *cito*] 7 MS. Pr. R. G. v. 2. *post hæc. Statim*] Post hæc statim MS. q. Et 5 MS. R. G. v. 5. *qui*] quæ 2 MS. R. G.

CAP. V. V. 5. *dixit*] dicit 6 MS. Pr. G. v. 9. - *Domine*] 3 MS. Pr. G. v. 10. *regnum*] reges G. ib. *regnabimus*] regnabunt 12 MS. G. Q. N. v. 12. *divinitatem*] divitias Pr. G. v. 14. - *in facies suas*] Pr. G. ib. - *viventem in secula seculorum*] 7 MS. G. verum R. Pr. & G. q. legunt.

CAP. VI. V. 6. *dicentium*] dicentem 6 MS. R. Pr. G. ib. ∻ *Bilibris*] χοῖνιξ. ib. ∻ *bilibres*] χοίνικες. v. 13. *de cœlo*] cœli 2 MS. v. 14. *insulæ*] insula R. G.

CAP. VII. V. 1. *ne flarent*] ne flaret ventus 4 MS. G. v. 3. *&*] neque 4 MS. Pr. G.

CAP. VIII. V. 3. - *de*] 2 MS. G. Q. N. ib. - *Dei*] 7 MS. Pr. G. v. 5. *thuribulum*] * aureum MS. q. v. 12. *noctis*] nox 3 MS. nocti 5 MS. Q. N. v. 13. *vocibus*] * tubæ 2 MS. G.

CAP. IX. V. 5. *datum*] dictum o. ib. *cruciarentur*] cruciarent R. G. Textus conformis est G. q. v. 8. *sicut*] * dentes MS. q.

CAP. X. V. 1. *columnæ*] columnæ 1 MS. R. Pr. G.

CAP. XI. V. 16. - *Amen*] 6 MS. Pr. G.

CAP. XII. V. 2. - *&*] 5 MS. R. G. Q. N. ib. *clamabat*] clamat 9 MS. G. q. v. 3. *ejus*] suis 2 MS. R. v. 6. *pascant*] pascat o. v. 7. - *magnum*] 5 MS. Pr. G.

CAP. XIII. V. 2. *sicut*] * pedes MS. q. v. 10. *vadit*] vadet MS. Pr. v. 15. *faciat*] facit MS. G. Q. N.

CAP. XIV. V. 5. - *ante thronum Dei*] 4 MS. G. Q. N. v. 6. *cœli*] cœlum 1 MS. R. v. 7. *mare & omnia quæ in eis sunt*] & mare MS. Pr. G.

CAP. XV. V. 3. *tuæ*] * Domine o. ib. *seculorum*] sanctorum 2 MS. G. q. Q. N. v. 6. *lapide*] lino 2 MS. R. G. Quibus accedit Pr. legens, Vestiti antea munda.

CAP. XVI. V. 2. *primus*] * angelus MS. q. v. 3. - *angelus*] 5 MS. Pr. v. 5. *aquarum*] quartum o. ib. *quia*] qui MS. q. v. 8. - *angelus*] MS. q. v. 10. - *angelus*] MS. q. v. 12. - *angelus*] MS. q. v. 13. *prophetæ*] * exire MS. Pr. v. 17. - *angelus*] MS. q.

CAP. XVII. V. 4. *abominatione*] abominationum 11 MS. Pr. G. ib. *ejus*] Pr. legit, plenum abominationum & immunditiæ fornicationis totius terræ. Cui consentit Aretha Græcus. v. 10. - *&*] 7 MS. G. v. 12. *accipient*] accipiunt 5 MS. Pr. G. ib. *post bestiam*] cum bestia Pr. quomodo G. rectissime vertuntur.

CAP. XVIII. V. 2. *fortitudine*] forti voce 18 MS. G. Q. N. v. 5. *Deus*] Dominus MS. q. v. 8. *est*] * Dominus R. G. ib. *judicabit*] judicavit 4 MS. R. G. v. 12. *margaritæ*] margariti MS. G. ib. *cocci*] coccini 5 MS. R. G. v. 13. *cinnamomum*] cinnamomi Pr. Q. N. * & amomum o. v. 15. *horum*] hominum o. v. 20. *Exulta super eam cœlum*] Exultate super eam cœli 7 MS. Pr.

CAP. XIX. V. 1. *turbarum*] tubarum o. v. 2. *Laus, & gloria, & virtus Deo nostro est*] Salus & virtus, & gloria Dei nostri R. G. Q. N. v. 3. *dixerunt*] dixit R. G. v. 6. *turbæ*] tubæ o. v. 11. *cum*] in 2 MS. G. v. 13. *vocatur*] vocabatur MS. v. 15. *gladius*] * ex utraque parte MS. R. Pr. G. Q. N. v. 20. *ardentis &*] ardens 2 MS. Alia nonnulla legunt, ardentis sulphure: Pr. habet, ardentis igne & sulphure; Græca legunt ardens in sulphure.

CAP. XX. V. 4. - *ejus*] 5 MS. Pr. G. v. 11. *eis*] eorum Pr. ab eis o.

CAP. XXI. V. 4. *quæ*] quia 1 MS. R. Pr. G. v. 11. *iaspidis, sicut crystallum*] iaspidi crystallizanti G. Q. N. v. 12. *angelos*] angulos o. v. 15. *arundineam*] arundinem 6 MS. Pr. G. Q. N. v. 16. *arundine*] * aurea MS. q. v. 23. *illuminavit*] illuminabit MS. q.

CAP. XXII. V. 1. *vivæ*] vitæ MS. R. Pr. G. v. 5. *illuminat*] illuminabit MS. R. Pr. G. Textus conformis est G. q. v. 9. *verba*] * prophetiæ MS. q. Pr. v. 11. *justificetur*] justitiam faciat 9 MS. G. Q. N. v. 14. *Beati qui lavant stolas suas*] Q. N. * in sanguine agni o.

Hebræa, Chaldæa, Græca & Latina nomina Virorum, Mulierum, Populorum, Idolorum, Urbium, Fluviorum, Montium, cæterorumque locorum quæ in Bibliis utriusque Testamenti leguntur in veteri interprete, cum aliquot appellativis Hebraicis, Chaldaicis, & Græcis vocibus: adjecta eorum expositione & explicatione. Locorum præterea descriptio ex Cosmographis.

Typographus Christiano lectori S.

*NE quid tibi deesset, Christiane lector, quod sacra tua studia juvare queat, libellum hunc de interpretatione nominum propriorum quæ passim in scripturis sacris leguntur, prout in editione vulgata Latina a vetere interprete scripta sunt, emendatiorem multo quam antea tibi impressum damus. In quo præter diligentem locorum descriptionem ex optimis quibusque auctoribus, Ptolemæo, Plinio, Pomponio Mela, Strabone, Josepho, Volaterrano, & quibusdam recentioribus viris in hac re diligentissimis; singula nomina literis Hebraicis cum suis apicibus, & punctis adscripsimus ex suis locis: quos si quando conferre libeat, ut ii promptius occurrant, & velut digito commonstrentur, ultra libri & capitis indicationem adjectus est & versuum numerus. Quoniam autem vetus interpres in scriptura istorum propriorum nominum ut plurimum LXX interpretes sequutus est, etiam Græcis characteribus ipsa nomina ex LXX adjecimus. Ne autem mireris quædam appellativa nomina, tanquam propria interseri, hoc ideo factum esse scito, quod vetus interpres, etiam LXX nonnunquam, propria quædam nomina vertit ut appellativa; cujusmodi, Murus cocti lateris, pro Cir-heres; Tentatio pro Massa. *Ad hæc, nomina quorum characteres proprii ignorabantur, quibus dictiones fuerunt conscriptæ, ut Abaron, D. literam adjunctam habent, quæ dubiam esse interpretationem indicaret: sicut Græca nomina, ut ἄζεχ, G. literam, quæ petitam esse a Græcis interpretationem significat. Feliciter utere hoc libello, ac vale.*

Notandum, Literis minoribus Alphabeti quæ hic inter capitum & versuum numeros interseruntur, scil. a. b. c. d. &c. designari sectiones capitum in antiquis codicibus Vulg. Lat. factas antequam versuum distinctio apponeretur, Nomina item Græca esse secundùm editionem Bibl. Reg. & Complut. quæ quomodo cum nostra conveniunt vel ab ea differunt, ex variis nostris Lectionibus Græcis ℣ς ο΄. quibus B. Complut. cum nostris collata sunt, quisque perspicere potest.

A A

אהרן ἀαρών — AAron, Mons sive Montanus: aut docens, vel concipiens. Filius Amran, Exod. 4. c. 14. & 1 Par. 6. a. 2.

Aaronitæ, Idem, pluralis numeri, 1 Par. 27. c. 17.

אחסבי — Aasbai, Confidens in me, vel frater circundans: aut ex Hebræo & Syro, frater senectutis. Filius Machati, 2 Reg. 23. d. 34.

אבדון ἀβαδδών — Abadon, Exterminans, vel perditio. Abyssus, Apo. 9. b. 11.

אבנה — Abana, Lapideus, vel ædificatio: sive pater obsecro nunc. Nomen fluvii Damasci, 4 Reg. 5. d. 12. Varia est lectio in Hebraico codice, nam legitur & אמנה

עברים — Abarim, Transitus, pluralis numeri, sive transeuntes: aut furores, vel prægnantes: aut Syriace, frumenta. Mons est Moabitarum contra Jericho, supra Jordanem, idem ille cum montanis Arabiæ, in quorum vertice est mons Nebo in summitate Phasga, ubi Israelitæ castra fixerant XLI. mansionem Eremi, Numer. 21. c. 11. ubi legitur Jeabarim: & 33. f. 48. morte Mosis notus, Num. 27. c. 12. Deut. 32. g. 49. Testatur Hieronymus in locis Hebr. ostendi Abarim, ascendentibus de Libyade in Hesebon antiquo vocabulo juxta montem Phogor, nomen pristinum retinentem, a quo circa eum regio usque nunc appellatur Phasga.

Abaron, Idem, singularis numeri: vel robur, aut fortitudo. D. Filius Mathathiæ filii Johannis, 1 Mach. 2. a. 5.

Abacuc, Vide Habacuc.

אבא — Abba, Pater, Syrum est, Mar. 14. d. 36. Rom. 8. c. 15. Gal. 4. a. 6.

עבדא — Abda, Servus, aut servitus: vel ex Græco & Syro, nubes ista. Pater Adoniram, 3 Reg. 4. a. 6. & 2 Esd. 11. c. 16.

עבדי — Abdai, Servus aut servitus: vel nubes abundans. Pater Cis Levitæ, 2 Par. 29. c. 11.

עבדאל — Abdeel, Servus Dei, vel nubes abundantiæ Dei. Pater Selemiæ, Jerem. 36. f. 26.

עבד מלך — Abde-melech, Servus regis, vel servus consilii. Nomen Æthiopis cujusdam eunuchi, Jerem. 38. b. 8.

עבדנגו — Abdenago, Servus claritatis, vel servus anxius, aut faciens splendorem. Nomen viri qui & Azarias dicitur, Dan. 1. b. 44.

עבדי — Abdi, Servus meus, aut servitus, vel nubes abundans. Filius Maloch filii Azabiæ, 1 Par. 6. a. 7.

עבדיה — Abdias, Servus Domini. Dispensator domus regis Achab, 3 Reg. 18. a. 3. & 2 Par. 34. c. 12. Propheta item, Abd. 1. a. 1.

עבדיאל — Abdiel, Servus Dei, aut nubes abundantiæ Dei. Filius Guni, e tribu Gad, 1 Par. 5. b. 15.

עבדון — Abdon, Servus aut nubes judicii. Filius Michai sive Micha, 2 Par. 34. b. 19. qui 4 Reg. 22. c. 12. Achobor dicitur. Nomen item civitatis in tribu Aser, Jos. 21. c. 30. 1 Par. 6. g. 47. Fuit & nomen judicis in Israel, Judic. 12. d. 12.

עבד — Abed, Servus vel operarius. Nomen viri, 1 Esd. 8. a. 6.

אבל — Abel per א, Luctus. Civitas quæ (ut Hieronymus inquit) duodecim a Gadaris miliaria, Orientem versus, distat, 1 Regum 6. d. 18. & 3 Reg. 15. d. 20. & 4 Reg. 15. f. 29. Est & villa in septimo Philadelphiæ lapide, ubi Jephte cum Ammonitis manum conseruit.

הבל — Abel per ה in principio, Vanitas, sive anhelitus: aut Syriace, vapor. Filius Adam, Gen. 4. a. 2.

אבלה — Abela, Luctus, Nomen urbis, 2 Reg. 20. e. 15. quæ & Abel. Vide paulo ante: tantum ה est additum ad motum.

אבל מים — Abel-maim, Luctus aquarum, Civitas, quam (ut narrat historia Paralipomenon, 2 Par. 16. a. 4.) rex Asa per Benadan Syrum expugnavit, 3 Reg. 15. d. 20.

אבל מחולה — Abel-mehula, Luctus infirmitatis, aut luctus chori, vel tympani: sive ex Hebræo & Syro, luctus veniæ. Nomen loci, Judic. 7. f. 22. & 3 Reg. 4. b. 10. & 19. c. 16. Hieronymus in locis Hebraicis ait vicum esse in Aulone.

אבלהשטים — Abel-satim, Luctus spinarum, sive declinationum, aut prævaricationum. Non procul a Jordane locus in deserto ad Meridiem Moabitarum, Num. 33. f. 49. Illic fuit XLII. mansio Judæorum. Dicitur & Sitim sive Setim, Num. 25. a. 1.

אבן בהן — Aben-boen, Lapis pollicis, aut pollex, vel lapis in eis. Nomen loci, Jos. 18. c. 17.

אבץ — Abes, Ovum sive cœnosus, aut lineus. Nomen civitatis in tribu Issachar, Jos. 19. b. 20.

אבצן — Abesan, Pater scuti, aut patris scutum vel arma, aut pater frigiditatis. Nomen judicis in Israel de Bethlehem, Jud. 12. c. 8.

אבישלום — Abessalom, Pater pacis, sive pater consummationis, sive pater retributionis, aut patris pax, sive patris consummatio, sive patris retributio. Pater Maacha, sive Michai matris Abiam, 3 Reg. 15. a. 2. qui 2 Par. 13. a. 2. dicitur Uriel.

אבגתא — Abgatha, Pater torcularis, vel patris torcular. Eunuchus Assueri regis Persarum, Esth. 1. b. 10.

אבי — Abi, Pater meus. Mater Ezechiæ regis Judæ, 4 Reg. 18. a. 2 quæ 2 Par. 29. a. 1. dicitur Abia.

אביה — Abia, pater Domini, aut voluntas Domini. Mater Ezechiæ regis Judæ. 2 Par. 29. a. 1. quæ 4 Reg. 18. a. 2. dicitur Abi. Filius Samuelis prophetæ, 1 Reg. 8. a. 2. & 1 Par. 6. b. 29. Filius item Roboam, 1 Par. 3. b. 10. qui 3 Reg. 14. g. 31. dicitur Abiam juxta quædam exemplaria Hebræa. Uxor Esron filii Phares, 1 Par. 2. c. 24. Filius item Jeroboam, 3 Reg. 14. a. 1.

אבי עלבון — Abi-albon, Pater superintelligens, aut pater superædificans: aut ex Hebræo & Syro, pater injuriæ. Nomen viri. 2. Reg. 23. d. 30. 1 Par. 11. f. 32. dicitur Abiel.

אבים — Abiam, Pater maris. Filius Roboam, 3 Reg. 14. g. 31. & 15. a. 1. qui Abia, 1 Par. 3. b. 10. dicitur.

אביסף vel אביאסף — Abiasaph, sive Abisaph. Pater congregans, sive pater consummans vel finiens. Filius Core, 1 Par. 6. c. 33. & 9. c. 19. Exod. 6. d. 24. Filius Elcanæ, 1 Par. 6. b. 23. & 9. c. 19.

אביתר — Abiathar, Pater excellens, aut pater residui vel remanentis: sive pater explorationis vel contemplationis, aut pater funiculi. Filius Achimelech sacerdotis, 1 Reg. 22. d. 21. & ipse Achimelech, Marc. 2. d. 26.

אבידע — Abida, Pater scientiæ, vel scientia patris. Filius Madian filii Abrahæ, Gen. 25. a. 4.

אבידן — Abidan, Pater judicii: aut ex Hebræo & Syro, pater meus iste. Filius Gedeonis, Num. 1. b. 11.

אביאל — Abiel, Pater meus Deus. Filius Seror, 1 Reg. 9. a. 1. Pater Ner, 1 Reg. 14. g. 50. Nomen item cujusdam alterius. 1 Par. 11. f. 32. qui 2. Reg. 23. d. 30. dicitur Abi-albon.

אביעזר — Abiezer, Pater adjutorii, sive patris adjutorium, vel pater atrii, aut patris atrium. Filius Manasse, Josue 17. a. 2. Unus ex fortibus David, 2 Reg. 23. d. 27. & 1 Paral. 7. d. 19. Alius item Judic. 6. g. 34.

Abiezerita, Vide Ezer.

אבי גבעון — Abi-gabaon, Pater collis, sive pater calicis, vel scyphi, aut pater dorsi peccati. Vertendum ex Hebræo, princeps Gabaon, cujus nomen erat Jahiel, & uxor ejus Maacha, 1 Par. 8. c. 29. & 9. c. 35.

אביגיל — Abigail, Pater exultationis, vel patris exultatio. Nomen uxoris Nabal, 1 Reg. 25. a. 3. & 30. a. 5. Uxor David mortuo Nabal, 1 Paral. 3. a. 1. Est & filia Naas, soror Sarviæ, mater Joab, 1 Paral. 2. b. 16. quæ 2 Reg. 17. g. 25. Abigal dicitur Hebraice. אבגל B. Ambrosius epistola 13. paternæ gratiæ rorem Abigail interpretatur.

אביחיל — Abihail, per ח in penultima, Pater fortitudinis, aut pater exercitus, sive pater divitiarum, aut pater antemuralis, vel pater doloris. Pater Suriel principis Moholitarum, Num. 3. e. 35. ubi corrupte legitur Abihaiel. Uxor item Roboam filii Salomon, 2 Par. 11. d. 18.

אביהיל — Abihail, per ה in penultima, Pater luminis, vel laudis. Uxor Abisur filii Semei, filii Onam, 1 Par. 2. d. 29.

Abilina, Lugens vel plorans, sive pater mansionis, vel murmurationis.

A

rationis. D. Nomen regionis, cui præerat Lysanias a Romanis constitutus, Luc. 3. a. 1.

אבימאל ἀβιμαήλ Abimael, Pater a Deo, vel de Deo. Filius Jectam, Gen. 10. d. 25.

אבימלך ἀβιμέλεχ Abi-melech, Pater regis, sive regum summus, rex dignitate reliquos reges antecellens. Generale nomen est Palæstinorum regum: perinde atque Cæsar Romanorum imperatorum. Rex igitur fuit Geraræ, Gen. 20. a. 3. Filius item Gedeonis, Judic. 8. g. 32. Filius etiam Jerobeseth, 2 Reg. 11. c. 20.

אבינדב ἀμιναδάβ Abi-nadab, Pater spontaneus, aut pater voventis, vel voti, sive pater principis. Filius Isai patris David, 1 Reg. 16. b. 8. Filius Saul, 1 Par. 8. d. 32. Vide etiam 1 Reg. 7. a. 1. & 2 Reg. 6. a. 3. & 1 Par. 2. b. 13. & 9. g. 39. & 10 a. 2. & 13. c. 7.

אבינעם ἀβινόεμ Abinoem, Pater pulchritudinis, vel jucunditatis, aut pater motionis eorum. Pater Barac ducis exercitus populi Judæorum, Judic. 4. a. 6.

אבירם ἀβιρὼν Abiram, Pater celsitudinis, vel electionis, aut pater fraudis, vel projectionis. Primogenitus Hiel reædificatoris Jericho, 3. Reg. 16. g. 34.

אבירם ἀβειρών Abirom, Idem. Heb. Abiram. Filius Eliab, Num. 16. a. 1. Deut. 11. a. 6.

אבישג ἀβισάγ Abisag, Patris ignorantia, vel patris error, sive pater apprehendens vel attingens: aut pater multiplicans. Virgo adolescentula quæ calefaciebat regem David senio confectum, 3 Reg. 1. a. 3.

אבישי ἀβεσσαί Abisai, Patris munus, vel pater muneris. Filius Sarviæ sororis Abigail, frater Joab. 1 Reg. 26. a. 6. & 2. Reg. 10. c. 14. & 1 Paral. 2. b. 16. & 11. e. 20.

אבי־שוע ἀβισουὲ Abi-sue, Pater salutis, vel exclamationis: aut pater respiciens, sive Pater magnificus vel potens. Filius Phinees filii Eleazar filii Aaron, 1 Paral. 6. a. 4. Filius item Bela filii Benjamin filii Jacob, 1 Paral. 8. a. 4.

אבי־שור ἀβισοὺρ Abisur, Pater muri, aut pater bovis, sive pater cantantis, vel pater aspicientis, aut pater rectitudinis. Filius Semei filii Onam filii Jerameel, 1 Paral. 2. d. 29.

אביטל ἀβιτάλ Abital, Pater roris: vel ex Hebræo & Syro, pater umbræ. Mater Saphatiæ filii David, 2 Reg. 3. a. 4. & 1 Par. 3. a. 3.

אבי־טוב ἀβιτώβ Abitob, Pater bonitatis. Filius Mehusim, 1 Par. 8. b. 11.

אבי־הוא ἀβιούδ Abiu, Pater ipse, vel pater est. Filius Aaron, filii Amram, filii Caath, filii Levi, Exod. 6. d. 23. & 1 Par. 6. a. 3.

אבי־הוד ἀβιούδ Abiud, Pater laudis vel confessionis. Filius Bela filii Benjamin filii Jacob, 1 Par. 8. a. 3.

אבינר ἀβεννὴρ Abner, Patris lucerna, vel patris novale. Nomen principis militiæ Saul, filius Ner patruelis Saul, 1 Reg. 14. g. 49.

ἀβώβ Abob, Pater incantationis, vel absconsionis. D. Nomen viri, 1 Mach. 16. c. 15.

ἄβρα Abra, Ancilla vel famula. G. Judith 8. d. 32.

אברהם ἀβραάμ Abraham, Pater multitudinis. Filius Thare, sic nominatus a Deo, cum prius Abram diceretur, Gen. 17. a. 5.

אברם ἀβράμ Abram, Pater excelsus, Filius Thare Chaldæus, Gen. 11. d. 31.

עברון ἀβρὼν Abran, Transitus, aut ira sive imprægnatio, vel nubes cantici: aut Syriace, frumentum. Nomen civitatis, Josue 19. e. 28. Heb. Ebron.

אבשלום ἀβεσσαλὼμ ἀβεσσαλὼμ ἀψάλωμος Absalom, Pater Pacis, sive pater consummationis, sive pater retributionis, aut patris pax, sive patris consummatio, aut patris retributio. Filius David de Maaca, 2 Reg. 3. a. 3. & 1 Par. 3. a. 2.

Absolomi, Pater pacis, sive pater consummationis, vel retributionis. D. Nomen viri, 1 Mach. 15. g. 72.

A C

עכן ἀχὰν Acan, Tribulatio, vel stridor, aut antemurale. Filius Eser filii Seir Horræi, Gen. 36. c. 28.

עקר ἀκάρ Acar, Sterilis, sive enervans, aut evellens, vel truncus. Filius Ram primogeniti Jerameel, 1 Par. 2. d. 27.

הקין ἀκάν Accain, Possessio, sive emptio, aut nidus. Nomen civitatis, Jos. 15. g. 56.

עקרון ἀκκαρὼν Accaron, Sterilitas, sive enervatio, aut evulsio, vel truncus. Nomen urbis in tribu Dan, Jer. 25. e. 20. Jos. 13. a. 3. & 15. f. 44. & 1 Reg. 17. g. 51.

עקרונים ἀκαρωνῖται Accaronitæ, Steriles, sive enervati, aut evulsi vel trunci. Populi, 1 Reg. 5. d. 10.

עקש ἀκκὶς Acces, Perversus aut pravus. Pater Hira, 2 Reg. 23. d. 26. & 1 Par. 11. f. 28.

עכו ἀκχὼ Accho, Compressus, vel confractus. Nomen urbis, Judic. 1. f. 31.

הקוץ ἀκκὼς Accos, Spina, vel æstas, aut tædium, seu vigilia, vel finis. Nomen viri, 1 Par. 24. b. 9. & 1 Esd. 2. c. 59.

עקוב ἀκοὺβ Accub, Vestigium vel supplantatio: aut pravitas, vel calcaneum, sive retributio. Filius Elioenai filii Naariæ, 1 Par. 3. d. 24. & 9. c. 17. & 2. Esd. 8. b. 7.

Aceldema, Vide Haceldema.

אחאב ἀχαὰβ Achab, Frater patris, vel fratris pater, sive arula patris. Filius Amri regis Israel, 3 Reg. 16. f. 29.

אכד ἀχὰδ Achad, Amphora, vel hydria, aut scintilla. Civitas in qua regnavit Nemrod, Gen. 10. b. 11. quæ nunc dicitur Nisibis.

ἀχαΐα Achaia, interpretatur dolor vel tristitia. G. Græciæ regio & peninsula, ipsa enim Ægæo & Ionio cingitur æquore, ab Isthmo incipit: de qua lege Plinium lib. 4. cap. 5. Strabonem in 8. Ptolemæum, lib. 3. cap. 15. Rom. 15. f. 26. & 1. Cor. 16. c. 15.

ἀχαϊκὸς Achaicus, Dolens sive tristis. G. Nomen viri, 1. Cor. 16. e. 11.

עכן ἄχαρ Achan, Conterens, sive conturbans. Filius Charmi filii Zabdi filii Zaræ, Jos. 7. a. 1. & 22. d. 20. qui 1. Par. 2. a. 7. dicitur Achar.

עכר ἄχαρ Achar, Conturbans. Filius Charmi filii Zabdi filii Zaræ filii Judæ, 1. Par. 2. a. 7. qui Jos. 7. a. 1. dicitur Achan.

אחז ἄχαζ Achas, Apprehendens, aut videns. Filius Joatham regis Juda, 4 Reg. 16. a. 1. & 1 Par. 3. e. 13. Qui alias Eliezer, Luc. 3. f. 29. dicitur.

אכזיב Achazib, Mendax, mendacium, aut cessans, sive fluens utique. Nomen urbis tribus Aser, Jud. 1. f. 13. quæ Achzib, Jos. 19. c. 29. dicitur.

אחיה ἀχιά Achia, sive Achias, Frater Domini. Filius Achitob fratris Ichabod, 1 Reg. 14. a. 3. Filius item Jerameel filii Esron, 1 Par. 2. d. 26.

אחימעץ ἀχιμαάς Achimaas, Frater consilii, vel frater consiliarius, aut frater ex ligno. Pater Achinoam uxoris regis Saul, 1 Reg. 14. g. 49. Filius item Sadoc sacerdotis, 2 Reg. 15. f. 36. & 1 Par. 6. a. 8.

אחימן ἀχιμάν Achiman, Frater præparatus, vel frater dexteræ, aut frater quis? Filius Enac, Num. 13. d. 23.

אחימלך ἀχιμέλεχ Achimelech, Frater meus rex, aut frater regis vel consilii. Nomen viri sacerdotis, 1 Reg. 21. a. 1. Item filius Abiathar, 2 Reg. 8. d. 17. qui 1 Par. 18. d. 16. Abimelech dicitur. Achimelech dicitur Abiathar, Mar. 2. d. 16.

אחימות ἀχιμώθ Achimoth, Frater mortis, vel frater mortuus, vel frater dierum. Filius Elcana, 1 Par. 6. b. 25.

ἀχὶμ Achin, Parabo, sive præparabo, vel firmabo. D. Filius Sadoc, Matt. 1. b. 14.

אחינעם ἀχινάαμ Achinoam, Fratris pulchritudo vel jucunditas, aut frater motionis. Nomen uxoris regis Saul, 1 Reg. 14. g. 49. Uxor item David Jezrahelitis, 1 Reg. 25. g. 43. & 1 Par. 3. a. 1.

ἀχιώρ Achior, Fratris lumen, aut frater ignis. D. Dux filiorum Ammon, Judith 5. a. 5.

אחירם ἀχιρὰμ Achiram, Fratris celsitudo vel elatio, aut fratris dolus vel projectio. Filius Benjamin, Num. 26. c. 38.

האחירמי Achiramitæ, Idem p. n. Num. 26. c. 38. δῆμος ἀχιραμί.

אכיש ἀχὶς Achis, Utique est, vel sic est. Rex Geth, 1 Reg. 21. c. 11. Filius Maoch, 1 Reg. 27. a. 2.

אחיסמך ἀχισαμὰχ Achisamech, Frater sustentationis vel firmitatis: aut frater conjungens. Pater Ooliab de tribu Dan, Exod. 31. a. 6.

אחיטוב ἀχιτὼβ Achitob, Frater bonitatis. Pater Achias, 1 Reg. 14. a. 3. Pater Achimelech sacerdotis, 1 Reg. 22. b. 9. Pater item Sadoc, 2 Reg. 8. d. 17. & 1 Par. 6. a. 7. & 9. b. 11.

אחיתפל ἀχιτόφελ Achitophel, Frater ruinæ, vel frater defectus, aut frater insipiditatis, id est rei insulsæ. Consiliarius regis David, 2 Reg. 15. b. 12. Pater Eliam, 2 Reg. 23. d. 33. & 1 Par. 27. d. 33.

עכבור ἀχοβὼρ Achobor, Mus, vel conterens sive comprimens puteum. Filius Michai, 4 Reg. 22. c. 12. Pater item Balanan septimi regis in Edom, Gen. 36. d. 39.

עכור ἀχώρ Achor, Turbatio. Vallis in tribu Juda, Jos. 15. b. 7. ad Septentrionem Jericho haud procul a Galgal: a tumultu & turbatione Israelitici populi appellationem habens, & non ab Achan sacrilego qui illic lapidatus est propter anathematis furtum, Jos. 7. d. 26.

עכסה ἀσχά Achsa, composita, vel adornata, aut lasciviens: sive confractio vel diruptio velaminis. Filia Caleb, 1 Par. 2. f. 49. quæ Jos. 15. d. 16. & Judic. 1. c. 12. Axa scribitur.

אכשף ἀκσάφ Achsaph, Veneficus, sive conterens utique, aut labium utique. Nomen urbis in tribu Aser, Josue 11. a. 1. quæ cap. 19. b. 26. scribitur Axaph. Hæc Hieronymo Chasalus dicitur in octavo lapide Diocæsariæ, ad radicem montis Thabor in campestribus sita.

אכזיב ἀχζίβ Achzib, sive Achziba, Mendax, sive cessans, aut fluens utique. Nomen civitatis in tribu Judæ, Jos. 15. f. 43. & 19. b. 29. In primo capite Michææ. d. 14. legitur. Domos mendacii in deceptionem regibus Israel. Ubi legendum, Domos Achzib in deceptionem, sive in mendacium regibus Israel. Vide Achazib.

עקרן ἀκκαρὼν Acron, Sterilitas, sive enervatio, aut evulsio, vel truncus. Nomen civitatis in tribu Dan, quæ & Accaron appellatur, Jos. 19. d. 28.

A D

עדה ἀδά Ada, Cœtus, vel congregatio, sive ornata, vel testificans, aut transiens, vel præda: aut Syriace, ablata. Altera uxor Lamech, Gen. 4. d. 20. Uxor etiam Esau, filia Elon, Gen. 36. a. 2.

אדד ἀδάρ Adad per א, Interitus, aut nubes, vel vapor, seu fons. Nomen viri Idumæi, 3 Reg. 11. c. 17. qui ibidem paulo ante, versu 14. & paulo post versu 19. scribitur per ה.

הדד ἀδάδ Adad per ה, Sonitus, aut clamor, sive celeusma: seu mamilla, vel dilectio. Filius Badad, rex Edom quartus, Gen. 36. d. 36. Vide 3 Reg. 11. c. 14. & d. 19.

ערעדה ἀδαδά Adada, Testimonium cœtus vel congregationis, aut testimonio ornata: vel testis transitus, sive prædæ ejus, genere fœminino: aut præda suæ prædæ, vel æternitas sui testimonii. Nomen civitatis in tribu Judæ, Jos. 15. d. 21.

Adadezer, Vide Adarezer.

הדדרמון Adadremmon, Celeusma mali-granati, sive altitudinis. Urbs juxta Jezrahelem, quæ hodie vocatur Maximianopolis, Zach. 12. d. 12.

עדיה ἀδία Adaia sive Adaias, Testis Domini, sive ornatus vel præda Domini, aut transitus vel æternitans Domini. Filius Ethan filii Zamma, 1 Par. 6. c. 41. & 8. b. 20. & 1 Esd. 10. d. 29. ubi quædam exemplaria Hebraica legunt, עדיה. Filius item Jeroham, 1 Par. 9. d. 12. Pater Idida matris Josiæ, 4. Reg. 22. a. 1.

אדליא ἀδαλία Adalia, Hauriens, sive paupertas: aut nubes, vel interitus laboris. Filius Aman filii Amadatha, Esth. 9. b. 8.

אדם ἀδάμ Adam, Homo, sive terrenus, aut rufus, vel sanguineus. Nomen primi hominis creati a Deo, Gen. 2. d. 15. Luc. 3. d. 38. Nomen etiam commune quo vocavit Deus hominem & mulierem, Gen. 1. c. 26. Est & nomen urbis, Jos. 3. d. 16.

אדמה ἀδαμά Adama, Terra, aut rufa, aut sanguinea. Urbs Pentapoleos, Gen. 10. c. 18.

אדמי ἀδαμί Adami, Homo, vel humanus, sive terrenus, aut rufus, vel sanguineus, aut nubes, vel vapor, sive interitus aquarum. Nomen civitatis quæ & Neceb dicitur, Jos. 19. c. 33.

Adan, Vide Adin.

הדר ἀδάρ Adar, Pulchritudo, sive habitaculum, aut generatio. Octavus rex

rex in Edom, Gen. 36. d. 39. qui 1 Par. 1. d. 46. dicitur Adad.

הדרעזר Ἀδρααζὰρ Adarezer, Decor aut pulchritudo auxilii, sive habitaculum aut generatio auxilii: aut atrium pulchritudinis sive habitaculi, vel generationis. Filius Rohob, rex Soba, 2 Reg. 8. a. 3. & 3 Reg. 11. d. 23. quibus in locis quædam exemplaria legunt Adadezer, at 1 Par. 18. a. 3. ubique legitur Adarezer.

Ἀδαρσὰ Adarsa, Testificans solem vel surdum, aut testimonium arantis. D. Nomen loci, 1 Mac. 7. f. 40.

Ἀδαζὰ Adazer, Tellus, vel testimonium auxilii. D. Nomen urbis, 1 Mach. 7. g. 45.

אדבאל Ἀδβεὴλ Adbeel, Vapor vel nubes apud Deum vel cum Deo, sive contristari faciens Deus. Filius Ismaelis, Gen. 25. b. 13. & 1 Par. 1. b. 29.

אדרה vel אדר אדר Ἀδδάρ Addar, sive Addara, Pallium, sive potentia, aut magnitudo. Nomen civitatis, Jos. 15. a. 3. Nomen item mensis, sive lunationis duodecimæ: quandoque integre, & aliquando pro parte nostro respondentis Februario, 1 Esd. 6. c. 15. Postremo filius Balæ filii Benjamin, 1 Par 8. a. 2.

Ἀδδὶ Addi, Testis, vel testimonium, sive ornatus, vel transitus, aut præda. Pater Melchi patris Neri, Luc. 3. f. 28.

עדו Ἀδδὼ Addo, Testis, sive ornatus, aut transitus, vel præda. Filius Joha, 1 Par. 6. b. 21. Pater item Barachiæ patris Zachariæ, Zac. 1. a. 1. Nomen prophetæ, יעדי, 2 Par. 9. g. 29. Vide Nehe. 12. a. 4. עדוא.

אדון vel אדן Ἀδδὰν Addon, Dominus, aut basis, vel Syriace, auris. Nomen loci, 1 Esd. 7. e. 6. qui Adon, 1 Esd. 2. c. 57. scribitur.

Ἀδιδὲς Addus, Novitas, vel mensis, aut trituratio. D. Nomen loci, 1 Mac. 13. b. 13.

אלחנן Ἐλανὰν Adeodatus, Latinum est, quod in Hebræo dicitur Elhanan: & interpretatur a Deo datus, sive gratia Dei, aut misericordia vel donum Dei. Filius Saltus, 2 Reg. 21. d. 19. & 1 Par. 20. c. 5.

Ἀδιδὰ Adiada, Testimonium manus, sive testimonium testimonii, aut præda manus. D. 1 Mac. 12. e. 38.

עדיאל Ἀδιὴλ Adiel, Testimonium Dei, sive ornatus, vel transitus Dei, aut præda vel æternitas Dei. Nomen principis, 1 Par. 4. f. 36. Filius Jezra, 1 Par. 9. b. 12. & 27. c. 24.

עדין Ἀδὶν Adin, Deliciosus, sive voluptuosus, aut ornatus: vel Syriace, temporalis. Nomen viri, 1 Esd. 2. a. 15. & 8. a. 6.

עדינא Ἀδινὰ Adina, Idem. Filius Siza, 1 Par. 11. g. 42.

עדיתים Ἀδιθαΐμ Adithaim, Cœtus sive congregationes, aut testimonia. Nomen urbis, Jos. 15. e. 36.

עדלי Ἀδλαὶ Adli, Testis mihi, sive ornatus mihi, aut transitus, vel præda, vel æternitas mihi. Nomen viri, 1 Par. 27. d. 29.

אדמתא Ἀδμαθὰ Admatha, Nubes, vel vapor mortis, sive interitus mortis, vel terrestris, aut rubens. Principis nomen, Esth. 1. c. 14.

אדמים Ἀδομμίμ Adommim, Terreni, vel rufi, aut sanguinei. Nomen loci, Josue 15. b. 7. & 18. c. 17.

אדן Ἀδὰν Adon, Dominus, aut basis: vel Syriace, auris. Nomen loci, 1 Esd. 2. c. 59. qui Addon, 2 Esd. 7. e. 60. scribitur.

יהוה κύριος Adonia, Beatus Hieronymus, Exod. 6. a. 1. pro nomine Dei tetragrammaton, id est quatuor literarum, Adonai transtulit: in aliis autem locis semper interpretatus est Dominus. Chaldæus paraphrastes pro hoc posuit triplex ' hoc modo יי.

אדניה Ἀδωνίας Adonia, sive Adonias, Dominator Dominus, aut basis Domini: vel ex Syro & Hebræo, auris Domini. Filius David ex Aggith, 2 Reg. 3. a. 4. & 1 Par. 3. a. 2.

אדניבזק Ἀδωνιβεζὲκ Adoni-bezec, Domini fulgur, sive Dominus fulguris, aut Dominus in compedibus. Nomen viri, Judic. 1. a. 5.

אדניקם Ἀδωνικὰμ Adonicam, Dominus surrexit. Nomen viri, 1 Esd. 2. a. 13.

אדנירם Ἀδωνιρὰμ Adoniram, Dominus excelsus, sive Dominus celsitudinis, vel elationis. Filius Abda qui erat super tributa Salomonis, 3 Reg. 4. a. 6.

תמוז Θαμμοὺζ Adonis, In Hebræo est Thamuz, id est consumptus, sive incendium: Syrum est. Nomen idoli, Ezec. 8. f. 14.

אדני־צדק Ἀδωνισεδὲκ Adoni-sedec, Domini justitia, sive Dominus justitiæ. Rex Jerusalem, Jos. 10. a. 1.

Ἀδωρα Ador, Generatio, vel habitatio, aut testimonium lucis vel ignis. D. Nomen loci, 1 Mac. 13. c. 20.

הדורם Ἀδωρὰμ Adoram, Decor eorum, aut laus, vel confessio sublimis, sive clamor excelsus. Filius Jectan, Gen. 10. d. 25. & 1 Paral. 18. c. 10. & 2 Par. 10. d. 18.

אדרמלך Ἀδραμέλεχ Adramelec, Pallium regis, sive magnitudo vel potentia regis vel consilii. Filius Sennacherib regis, 4 Reg. 19. g. 36. Esa. 37. g. 38. Deus item Sepharvaim, 4. Reg. 17. f. 31.

Ἀδρία Adria, Nomen maris contra Ravennam, quod per ostia Padi fluvii intratur, sumpto vocabulo ab Adria proxima civitate quæ idem nomen mari Adriatico dedit Straboni in 5. Hoc pelagus Paulus emensus est, Act. 27. e. 27.

Ἀδραμυττηνῷ Adrumetina, In Græco, Adramytena: & interpretatur soliditas munda vel tersa. Adrumetum sive Adrumetium civitas est Mysiæ. Est & Adramitis insula Lyciæ, & Adrumes Adrumetis, civitas Aphricæ. Hieronymus autem aut si quis alius fuit auctor, in Catalogo locorum Actorum Apostolorum indicat Adrumetum esse civitatem in Bazatio regione Aphricæ. Plinius Adrumetum vocat neutro genere, Act. 27. a. 2.

עדלם Ὀδολλὰμ Adullam, Civitas, Jos. 12. d. 15. & 15. e. 35. quæ & Odollam. Vide Odollam.

אדרם Ἀδουρὰμ Aduram, Pallium eorum, sive potentia vel magnitudo eorum: aut vapor excelsus, sive nubes excelsa: aut dolor sive interitus sublimitatis. Nomen viri qui erat super tributa regis David, 2 Reg. 20. g. 24. & 3 Reg. 12. e. 18.

אדורים Ἀδωρὰμ Aduram, In Hebræo Adoraim, Fortitudo vel potentia maris, aut vapor, sive interitus elevatus, vel nubes elevata. Nomen civitatis ædificatæ a Roboam, 2 Par. 11. b. 9.

A E

מצרית Αἰγυπτία Ægyptia, Angustians, sive tribulans, Gen. 16. a. 1.

מצרים Αἰγύπτιοι Ægyptii, Angustiantes, sive tribulantes, Num. 14. b. 13.

Ægyptius, Idem. f. n. Exod. 2. b. 11. מצרי αἰγύπτιος. αἰγύπτιος.

מצרים Ægyptus, Angustiæ, sive tribulationes. Ægyptus ad Occidentem Judææ sita, Aphricæ regio est. Plinius tamen lib. 5. cap. 9. naturalis historiæ, & Pomponius Mela in primo, Asiæ attribuunt proxime Aphricam. Hæc ab Oriente jungitur Assyriæ & Mari rubro: ab Occidente habet Libyam atque Cyrenem: a Meridie limitem qui Syenen ab Æthiopia dirimit, atque Oceanum a Septentrione, mare magnum, sinumque Arabicum & terram ad Syriam usque: irrigatur Nilo. Auctores sunt Josephus lib. 5. cap. 11. de bel. Judaico. Egesippus lib. 4. Inferiorem ejus partem Nilus dextra lævaque divisus, amplexu suo determinat. Ideoque insulam quidam dixerunt Ægyptum: ita se findente Nilo, ut triquetram terræ figuram efficiat. Ideo multi Græcæ literæ vocabulo Δ, deltam appellavere Ægyptum. ita Plinius lib. 5. cap. 9. & Strabo lib. 17. Ptolemæus lib. 4. cap. 6. Ammia. Marcel. lib. 22. Oppida insignia, Sais, Memphis, Siene, Bubastis, Elephantis, Thebæ, Alexandria, Pelusium: testis Mela in 1. Canopus, Bolbis, Sebennis, Pathmis, Mendes, Tanis. Vide Raph. Volaterr. lib. 12. Geographiæ. Non est autem negligendum, Ægyptum prophetis appellatam Misraim a Misraim filio Cham, ejusdem appellationis. Josephus lib. 1. cap. 12. antiq. Judaicarum Mesrim & Mesraim nominatam refert. Hæc quondam Aeria dicta est, veluti Eusebius in Chronicis annotavit. Adde quod Psal. 77. e. 51. & 104. c. 23. Ægyptus dicitur Cham, quod ejus filius Mesraim occupaverit Ægyptum.

עילם Ἐλὰμ αἰλάμ Elam, Adolescens vel virgo, masculini generis, sive occultus, aut seculum. Filius Sem, Gen. 10. c. 21. Filius item Sesac, 1 Paral. 8. c. 24. & 1 Esd. 2. a. 7. Est & nomen Regionis Persici regni, in qua sita sunt Susa: de qua Dan. 8. a. 2. Esa. 11. c. 11. a qua Ælamitæ dicuntur Judæi incolæ Elam, aut Persæ regionem illam habitantes. Ælamitæ videntur poni Act. 2. b. 9. pro ipsis Persis, quod Medis vicinis conjunguntur Persæ. Scribendum Elam & Elamitæ.

עין αἶν Aen, Oculus, sive fons. Nomen civitatis, Jos. 15. e. 32. 1 Paral. 4. f. 32. eadem Civitas quæ & Ain dicitur Jos. 9. a. 7.

Αἰνέας Æneas, Laudatus. G. Nomen viri, Act. 9. f. 33.

Ænon, Vide Enon.

כוש Æthiopia, In Hebræo dicitur Chus: & interpretatur nigra, vel nigredo. αἰθιοπία autem, Græce ardorem sive incendium significat. Æthiopum regio ab Indo flumine consurgens, juxta Ægyptum, inter Nilum & Oceanum, & in Meridie sub ipsa solis vicinitate jacet. Gens ipsa universa primum Ætheria appellata est: deinde Atlantia: mox a Vulcani filio Æthiope, Æthiopia: auctor est Plinius historiæ mundi, lib. 6. cap. 30. Multa de hac congessit Raphael Volaterran. lib. 12. Geographiæ, quem consule: similiter Ptolemæum lib. 4. cap. 7. Plinium in 5. cap. 8. ubi quoque de duabus Æthiopiis clarissime legis, Ezech. 29. c. 10. & 30. a. 4. Nah. 3. b. 9. Esa. 11. c. 11.

כושי vel כושים Æthiops, Hebraice Chusi, id est niger. αἴθοψ ardens, sive ingensus, Act. 8. e. 27. & 2 Par. 14. c. 9.

כשים Æthiopes, Idem, p. n. 2 Par. 12. a. 3. Soph. 2. d. 13. Amos 9. b. 7.

צים χοιναῖοι Æthiopes, Psal. 71. b. 9. & 73. b. 15. In Hebræo est Siim, & interpretatur siccitates, aut naves, sive trieres, sive dæmones.

כשית Æthiopissa, In hebræo dicitur Cusith, & interpretatur nigra. αἰθιοπίσσα vero, ardentem vel incensum significat, Num. 12. a. 1.

A F

Africa, Vide Aphrica.

A G

Ἄγαβος Agabus, Locusta vel festivitas patris. D. Nomen prophetæ, Act. 11. d. 28. & 21. b. 10.

אגג Ἀγάγ Agag, Tectum, vel solarium, quod scilicet est in superiori parte domus. Nomen regis Amalec, 1 Reg. 15. b. 9.

אגגי Ἀγαγαῖος Agagites, Idem, de stirpe Agag, Esth. 3. a. 1.

הגר Ἀγάρ Agar, Advena, sive peregrina, aut ruminans, vel timens. Ancilla Abraham, Gen. 16. a. 1.

הגרי Ἀγαρί Agarai, Advena, sive peregrinus aut ruminans, vel timens, Nomen viri, 1 Par. 11. g. 39.

הגראים Agareni, Idem. Nomen populi, 1 Par. 5. b. 10.

Ἀγαρηνοί Agarenus, Idem, 1 Par. 27. d. 31.

אגא Ἀγὰ Age, Vallis sive profunditas. Pater Semma, 2 Reg. 23. b. 11.

חגי Ἀγγαῖος Aggeus, Festivus, sive solennis, vel gyrans. Nomen prophetæ, Agg. 1. a. 1.

חגי Ἀγγίς Aggi, Idem. Filius Gad filii Jacob, Gen. 46. b. 16.

החגי Aggitæ, Festivitates vel solennitates, vel gyrantes, Num. 26. b. 15. Familiæ nomen, ab Aggi filio Gad.

חגית Ἀγγίθ Aggith, Festiva, vel solennis, vel gyrans. Mater Adoniæ filii David, 2 Reg. 3. a. 4. & 1 Par. 3 a. 2. Vide Haggith.

Ἀγρίππας Agrippa, Latinum est, dictum ab eo quod ægros, id est difficiles partus faciat: vel dicitur ille qui in nascendo prius emittit pedes. Filius Herodis Agrippæ illius inter Herodes tertii qui occidit Jacobum, & in carcerem conjecit Petrum, Act. 25. d. 13.

A H

אחלב Ἀχλάβ Ahalab, Frater cordis, sive lacteus, vel lactans, aut adeps. Nomen urbis, Judic. 1. f. 31.

אחרח Ἀαρά Ahara, Frater redolens, aut pratum odoris. Filius Benjamin 1 Paral. 8. a. 1. qui Gen. 46. c. 14. Gera dicitur.

אחרחל Ἀναρὴλ Aharehel, Alter exercitus, sive novissimus exercitus: aut alter dolor, sive novissimus dolor, aut ovis fratris. Filius Arum, 1. Paral. 4. b. 8.

Ἐφα Ahaiath, Corrupte scriptum, 4. Reg. 17. d. 24. de Cutha & de Ahaithu, pro Ava.

Ahasel, Frater Joab, Vide Asael.

אחשתרי Ἀσθηρί Ahasthari, Cursor, vel veredarius, sive festinatio turturis, aut

aut festinatio exploratoris, sive frater qui explorat : vel ex Syro & Hebræo, princeps turturis, vel princeps explorationis. Filius Ashur ex Maara, 1. Par. 4. a. 6.

אחוא ἀχουά Ahava, Essentia, sive generatio. Fluvii nomen, 1.Esd.8. f. 31.

אחז ἀχάζ Ahaz, Apprehendens sive possidens, aut videns. Filius Micha filii Meribaal, 1. Par.8. d.35.

אחזי ἀχζί Ahazi, Videns, sive apprehendens. Nomen viri, Neh.11. b. 13.

אחר ἀχὲρ Aher, Alter, sive posterior, aut novissimus. Nomen viri, 1. Par. 7. c. 12.

אחי ἀχί Ahi, Frater meus, vel fratres mei. Filius Somer filii Heber filii Bariæ, 1. Par. 7. g. 35.

אחיה ἀχία Ahia, sive Ahias, Frater Domini. Filius Sisa, princeps exercitus Salomonis, 3. Reg. 4. a. 3. & 1.Par. 11. g. 29. Pater Baasa. 4. Reg. 9. b. 9. Fuit & propheta quidam Silonites. 3. Reg. 12. e.15.

אחיאם ἀχιάμ Ahiam, Frater matris, aut frater gentis : Filius Sarar, 2. Reg. 23. d. 33. qui 1. Par. 11. g. 35. dicitur filius Sacar.

אחיקם ἀχικάμ Ahicham, Frater resurgens, vel frater vindicans. Filius Saphan, 4. Reg. 22. c. 12.

אחיעזר ἀχιέζερ Ahiezer, Frater adjutorii, vel fratris adjutorium, aut fratris atrium. Filius Ammisaddai, Princeps tribus suæ Dan, Num. 1. a. 12. & 2. d. 26. & 7. e. 66. & 10. c. 25. & 1. Par. 12. a. 3.

אחיחד ἀχιὼδ Ahihud, Frater unitatis, sive frater acuminis, aut frater ænigmatis vel gaudii, Nomen viri, 1. Par. 8. a. 7.

אחילוד ἀχιλούδ Ahilud, Frater natus, vel frater genitus. Pater Josaphat illius qui erat a commentariis Davidi, 2. Reg. 8. d. 16. & 3. Reg. 4. b. 12.

אחימן ἀχιμάν Ahiman, Frater præparatus, sive frater dexteræ, aut frater meus quid? Nomen viri, 1. Par. 9. c. 17. Filius Enac, Jos. 15. c. 14. Judic. 1. b. 10.

אחימלך ἀχιμέλεχ Ahimelech, Frater meus rex, vel frater regis sive consilii. Nomen viri de filiis Ithamar, 1. Par. 24. a. 3.

אחין ἀχιείμ Ahin, Frater vini, vel fratres. Filius Semidæ filii Galaad, 1.Par. 7. d. 19.

אחינדב ἀχιναδάβ Ahinadab. Frater spontaneus, aut frater voventis vel voti, sive frater principis. Filius Addo, 3. Reg. 4. b. 14.

אחיו ἀδελφοὶ αὐτοῦ Ahio, Frater ejus, vel fratres ejus. Filius Abigabaon, 1. Par. 8. c. 30. Filius item Jehiel, 1.Par. 9. f. 37. Filius Abinadab, 2.Reg. 6. a. 3. Filius Beriha, 1. Par. 8. b. 14.

עיון αἰν Ahion, Intuitus, aut fons, vel oculus. Nomen urbis, 3.Reg. 15. d. 20. &. 4. Reg. 15. f. 29. & 2. Par. 16. b. 4.

אחירע ἀχιρεῒ Ahira, Frater iniquitatis, sive frater socii, aut frater pastoris, vel fratrem confringens. Filius Enan, princeps tribus suæ Nephthali, Num. 1. b. 15.

אחישר ἀχισάρ Ahisar, Frater principis, sive frater directionis vel cantici, aut frater insidians. Præpositus domus Salomonis, 3. Reg. 4. a. 6.

אחישחר ἀσαιὴρ Ahisahar, Frater auroræ, sive frater matutinus, aut frater niger vel nigredinis. Filius Balan filii Jadihel filii Benjamin, 1. Par. 7. c. 10.

אחיהוד ἀχιώρ Ahiud, Frater laudis vel confessionis. Filius Salomi, princeps tribus Aser, Num. 34. d. 27.

אחבן ἀζάν Ahoban, Frater filii, vel fratris filius, sive frater intelligentiæ, aut frater ædificans, vel absconditus. Filius Abisur filii Semei filii Onam, 1. Par. 2. d. 29.

אהד ἀὼδ Ahod, Laudans, sive confitens. Filius Simeonis filii Jacob, Gen. 46. b. 10. Heb. Ohad, qui 1. Par. 4. c. 24. dicitur Jarib.

אחוד ἀὼδ Ahod, Idem. Filius Balan filii Jadihel filii Benjamin, 1. Paral. 7. c. 11.

אחוד ἀὼδ Ahod, Unitas sive gaudium, aut ænigma, vel acumen. Nomen viri, 1. Par. 8. a. 7.

אחוח ἀὼδ Ahoe, Tribulus vel spina, sive fraternitas, aut hamus. Filius Bela filii Benjamin filii Jacob, 1. Par. 8. a. 4.

Ahohimam, 1. Par. 1. c. 39. legendum Homam.

אחוחי ἀχωχί Ahohites, Frater vivus, aut tribulus vel spina mea, 2. Reg. 23. b.9.& 1. Par. 27. a. 4.

אחומי ἀχιμαΐ Ahumai, Pratum aquilarum, vel frater aquarum. Filius Jahath filii Subal, 1. Par. 4. a. 2.

A I

Ai, Urbs Ammonitarum, Vide Hai.

איה αἰά Aia, per א, Vultur, vel heu, sive ubi est? aut insula ejus. Filius Sebeon filii Seir Horræi, Gen. 36. c. 24. & 1. Par. 1. c. 41. Item pater Respha concubinæ Saulis, 2. Reg. 3. b. 7. & 21. b. 11. Est & civitas, 1. Par. 7. f. 28. ubi legitur איה & אוה

עיה αἰά Aia, per ע, Acervus, Neh. 11. d. 31.

אילון αἰλὼν Ajalon, Ilex vel quercus, aut fortitudo, sive cervus. Nomen civitatis constructæ a Roboam, 2. Par. 8. b. 13. & 11. b. 10. & 28. c. 18. Vallis item nomen, Jos. 10. c. 13. Judic. 1. g. 35. quod LXX. reddiderunt tanquam appellativum, ἄρκτοι. Civitas de tribu Dan data Levitis, Jos.21. c. 24. Civitas refugii, 1. Par. 6. f.69. ubi pro Aialon corrupte legitur Helon. Fuit & altera civitas in tribu Zabulon, ut Judic. 12. d. 11. legimus juxta Hebræum, Mortuusque est ac sepultus in Aialon in terra Zabulon.

עית ἀγγαὶ Aiath, Hora sive coacervatio. Est ea urbs Juda aut Benjamin cujus meminit Esaias cap. 10. g. 28. per quam Sennacherib transiit oppugnaturus Jerusalem.

אילת αἰλὼθ Aila, Urbs quæ & Ailath, 4. Reg. 14. f. 22. & 16. a. 6. quam ædificavit Azarias, qui & Ozias dictus est.

Ailam, 1. Par. 8. c. 24. Scribe Ælam. Vide Ælam.

אילות αἰλὼθ Ailath, Ilices, vel quercus, aut cervæ, vel fortitudines. Nomen civitatis regni Edom, ad mare rubrum, unde ex Ægypto Indiam versus & inde ad Ægyptum navigatur. Hæc & Aila dicitur, quam ædificavit Ozias qui & Azarias dictus est, 3. Reg. 9. d. 26. & 2. Par. 8. d. 17. & 26. a 2.

עין αἰν Ain, Oculus, sive fons. Civitas est in termino Judæ ad Orientem, Num. 34. c. 11. quam tribus Iuda, atque Simeonis forte accepit, Ios. 19. a. 7. & 1. Par. 4. f. 32. quæ deinceps Levitis est tradita, Ios. 21. b. 16. Eadem urbs dicitur Aen, iisdem consonantibus & punctis, Hieronymo Bed-hen-nim dicta. Vide Aen.

A L

עילם ἐλάμ Alam, Occultatio, seu contemptus. Nomen viri. 1.Esd. 8. a.7.

עלמת ἀλεμὲθ Alamath, sive Alameth, Occultatio, sive juventus, aut secula, vel super mortem. Filius Ioada, 1. Par. 8. d. 35. & 9. g. 42. Vide Almath.

ἄλκιμος Alcimus, Fortis. G. Nomen sacerdotis impii, 1. Mac. 7. a. 5.

ἀλέξανδρος Alexander, Adjutor virorum, vel auxiliator virilis, vel fortissimus. G. Nomen regis Macedonum, 1. Mac. 1. a. 1. Mar. 15. b. 21. Fuit & vir quidam qui recessit a fide, quem Paulus Satanæ tradidit, 1. Tim. 1. d. 20.

נא ἀλεξάνδρεια Alexandria, Hebraice dicitur No, & interpretatur crudum sive irritatio, aut prohibitio. At Alexandria Græce, Latine dicitur adjutorium virorum, sive auxilium virile vel fortissimum. Chaldæus paraph. pro No, vertit Alexandriam, Iere. 46. f. 25. Inter Ægyptum, Aphricam, & mare quasi claustrum posita, ab Alexandro magno condita in parte Aphricæ, teste Plinio, lib. 5. ca. 10.

ἀλεξανδρεῖς Alexandrini, Adjutores virorum, sive auxiliatores viriles, vel fortissimi. G. Act. 6. c. 9.

ἀλεξανδρεὺς Alexandrinus, Idem. G. Act. 18. f. 24.

עלין ἀλουάν Alian, Folia, vel excelsus. Filius Sobal, 1. Par. 1. c. 40. qui Gen. 36. c. 23. Alvan dicitur.

Alicarnassum, Vide Halicarnassum.

ἀλίμος Alimis, Vestibulum, vel porticus, aut fortitudo. D. Nomen civitatis, 1. Mac. 5. c. 26.

אלון σαλὼν Allon, Quercus vel fortis. Pater Sephei patris Ziza, 1. Par. 4. f. 37.

עלמת ἀλαμὼθ Almath, Occultatio, sive juventus, aut secula, vel supra mortem. Nomen civitatis in Tribu Benjamin, 1. Par. 6. e. 60. Eadem urbs quæ & Almon. Filius item Bechor filii Benjamin, 1. Paral. 7. b. 8. Vide Alamath.

עלמון ἐλμὼν Almon, Occultum, aut juventus, vel seculum ipsius. Civitas tribus Benjamin, Jos. 21. b. 18. Eadem urbs quæ & Almath.

חלוחש ζαλώης Alohes, Incantator, aut tacens. Nomen viri, 2. Esd. 3. c. 21.

ἀλφαῖος Alphæus, Millesimus, vel doctus, aut dux. D. Pater Iacobi apostoli, Mat. 10. a. 3. Marc. 2. b. 14. Luc. 6. e. 15.

עלות γωλὰ Alva. Ascensus ejus, sive prævaricatio ipsius. Civitas Idumæorum, Gen. 36. d. 40.

עלון τωλὰμ Alvan, Superior, vel excelsus, aut Syriace, perversus. Filius Sobal, G. 36. c. 23. qui 1. Par. c 40. dicitur Alian.

אלוש αἰλὰς Alus, Commistio sive conspersio. Nomen loci ad quem descenderunt filii Israel a Daphca ascendentes in terram Chanaan, Num. 33. b. 13.

A M

עמעד ἀμαὰδ Amaad, Populus testimonii, aut populi transitus, vel præda, sive populus æternitatis, Civitas tribus Aser, Jos. 19. d. 26.

המדתא ἀμαδάθος Amadathi, Conturbans legem, vel mensura. Heb. Ammadatha. Pater Aman, Esth. 3. a. 1.

עמל ἀμάλ Amal, Labor, aut iniquitas. Filius Helem, 1. Par. 7. g. 35.

עמלק ἀμαλὴκ Amalec, Populus lambens: vel ex Hebræo & Syro, populus percutiens. Filius Eliphez ex Thamna concubina, Gen. 36. b.12. A quo Amalecitæ.

עמלקי ἀμαλὴκ Amalecitæ, Populi lambentes, vel ex Hebræo & Syro, populi percutientes. Nomen populi, Gen 14. a 7. & 1. Reg. 30. a.1.

Amalecites, Idem. f. n. 1. Reg. 27. c. 8.

אמם ἀμάμ Amam, Mater sive timor eorum, aut ulna sive cubitus eorum. Nomen civitatis in tribu Juda, Jos. 15. d. 25.

המן ἀμάν Aman, Conturbans, aut tumultuans, sive præparans. Nomen principis, Esth. 3. a. 1.

אמנה vel אבנה ἀμανά Amana, Fides, sive veritas, aut credulitas, vel nutrix. Fluvius Damasci, qui & Abana dicitur, 4. Reg. 5. d. 12. Est & mons Ciliciæ, qui & Amanus dicitur, in quo oppidum Bonite est: hic a Syris (ut Plinius inquit lib. 5. cap. 22.) Ciliciam separat. Hujus mentio fit Cantic. 4. c. 8.

אמריה vel אמריהו ἀμ̓ρία Amaria sive Amarias, Dicit Dominus, aut celsitudo Domini : vel ex Syro & Hebræo, agnus Domini. Pater Godoliæ patris Chusi patris Sophoniæ prophetæ, Sopho. 1. a. 1. Filius item Meraioth filii Zaraiæ, 1. Par. 6. a. 7. & 2. Par. 31. c. 15.

עמשא ἀμασὰ Amasa, Populus parcens, sive populum tollens, vel populum elevans. Filius Abigail sororis Sarviæ, cujus Amasæ pater Jether dicebatur, 2. Reg. 17. f. 25. & 1. Par. 2. b. 17. Filius item Hadali, 2. Par. 28. b. 12.

אמצי ἀμασαὶ Amasai, per א in prima, Fortis vel robustus. Filius Bani filii Somer, 1. Par. 6. d. 46.

עמשי ἀμασαὶ Amasai, per ע in prima. Populi munus, vel cum munere. Filius Elcana filii Joel filii Azariæ, 1. Par. 6. c. 24. 12. c. 18. & 15. c. 23. Pater item Mahath, 2. Par. 29. d. 11.

אמציה ἀμασίας Amasia sive Amasias, Fortitudo Domini. Pater Josa principis, 1. Par. 4. f. 34. Filius Eleiæ filii Amasai, 1. Par. 6. d. 45. Nomen item sacerdotis, Amos 7. c. 12. Denique rex Juda filius Joas filii Ochoziæ filii Joram filii Achab, 4. Reg. 14. a. 1. & 1. Par. 3. c. 12.

עמסיה ἀμασίας Amasias, Onus Domini. Filius Zechri, 2. Par. 17. d. 15.

עמשסי ἀμασαὶ Amasai, Populi conculcatio. Nomen viri, 2. Esd. 11. b. 12.

אמתי ἀμαθὶ Amathi, Verax sive timens : aut cubitus, vel famulatus. Pater Jonæ prophetæ, 4. Reg. 14. f. 25.

Amathitis, Idem. D.

המלך βασιλεὺς Amelech, Rex, sive consiliarius, 3. Reg. 22. d. 26. & 2. Par. 18. f. 25. & Jer. 36. f.26. & 38. b.6. in his locis est appellativum, non proprium.

Amen,

אמן ἀμὴν Amen, Fiat, efficiatur, vel firmum fit, aut potius veritas, Deut. 27. c. 15. & 1. Corinth. 14. c. 16.

אמי Ami, Mater, aut timor, sive cubitus, vel Syriace, gens. Nomen viri, 1. Esd. 2. c. 55.

עמינדב ἀμιναδὰβ Aminadab, Populus spontaneus, sive populus vovens, aut populi princeps. Filius Ram filii Efron filii Phares, 1. Paral. 2. b. 10. Pater item Nahasson principis tribus Juda, Num. 1. a. 7. Ruth. 4. d. 20.

חמוטל חמיטל ἀμιτὰλ Amital, Calor roris, aut indignatio roris: vel ex Hebræo & Syro, caloris sui umbra. Mater Joachaz filii Josiæ, 4. Reg. 23. f. 31. Mater item Sedeciæ fratris Joachaz, 4. Reg. 24. d. 18.

עמיזבד ἀμιζαβὰδ Amizabad, Populi dos vel donatio. Nomen viri, 1. Par. 27. a. 6.

עמה ἀμμὰ Amma, Obscurata, sive cooperta: aut populus ejus, sive cum ea. Civitas in tribu Aser, Jos. 19. c. 30.

עמוני ἀμμωνίτης Ammanites, Popularis. f. n. 2. Esd. 2. b. 19.

Ammanitis, Popularis. f. g. 3. Reg. 14. f. 31.

עמעם ἀμμαῦμ Ammaum, Populus abjectus, sive populus obscuratus. D. Nomen civitatis, 1. Mac. 9. c. 50.

עמיאל ἀμιὴλ Ammiel, Populus Dei, sive mecum Deus. Pater Bethsua matris Salomonis, 1. Par. 3. b. 5. quæ & Bethsabee dicta est. Filius item Gemalli, Num. 30. a. 13. Pater Machir de Lodaber, 2. Reg. 9. a. 4. Filius Obed Edom, 1. Par. 26. a. 5.

עמישדי ἀμισαδαὶ Ammisaddai, Populus Omnipotentis, sive mecum Omnipotens, aut mecum devastator. Pater Ahi-ezer principis tribus Dan, Num. 1. a. 12.

עמיהוד (ἐμιοὺδ) & σεμιοὺδ Ammiud, Populus laudis vel confessionis, sive mecum laus vel confessio. Pater Elisama principis tribus Ephraim, Num. 1. a. 10. Pater item Samuel principis tribus Simeon, Num. 34. d. 21. Pater Hutai, 1. Par. 9. a. 4.

עמיחור ἀμιοὺδ Ammiur, Populus libertatis vel foraminis, sive populus albedinis. Pater Tholmai, 2. Reg. 13. g. 37.

עמון ἀμμὼν Ammon, Populus ejus. Viri nomen, 1. Reg. 11. & 14. g. 47. Esa. 11. d. 14.

בן עמי ἀμμὼν Ammon, Gen. 19. g. 35. ubi primo loco legitur Ammon, legendum Ben-ammi, quod interpretatur filius populi mei, qui mox Ammon Hebraice dicitur. Filius Lot ex filia sua minore.

עמוני ἀμμωνίτης Ammoni sive Ammonites, Popularis, 2. Reg. 53. d. 36.

Ammonitæ, Idem. p. n.

מעונים μιναῖοι Ammonitæ, 2. Par. 26. a. 8. ubi dicitur. Et contra Ammonitas: interpretatur habitacula, sive afflicti, aut delinquentes, vel respondentes. Heb. Meonitæ.

עמנית ἀμμανίτιδες Ammonitides, Populares. f. g. 3. Reg. 11. a. 1.

עמנית ἀμμανίτης Ammonitis, Popularis. f. g. 2. Par. 24. g. 26.

אמנון ἀμνὼν Amnon, Fidelis, aut verax, sive nutritius, vel pædagogus, aut matris filius. Primogenitus David, ex Achinoam uxore, 2. Reg. 3. a. 2. & 1. Par. 3. a. 1. Iste diminutive per contemptum dicitur Hebraice אמינון, 2. Reg. 13. d. 20. Nunquid Aminon frater tuus concubuit tecum? quo loco passim legitur Ammon. Filius Simonis, 1. Par. 4. c. 20.

עמוק ἀμὼκ Amoc, Vallis, aut profunditas. Nomen viri, 2. Esd. 2. a. 7.

אמון ἀμὼν Amon, Fidelis, aut verax, seu artifex, vel nutritius, aut pædagogus. Filius Manasse, Rex Juda, 4. Reg. 21. d. 18. & 1. Paral. 3. c. 14. & 2. Par. 33. d. 28. Pater Josiæ, Jer. 1. a. 2. & 25. a. 3. Soph. 1. a. 1. Matt. 1. b. 19. Princeps item Samariæ civitatis, 3. Reg. 22. d. 28. & 2. Paral. 18. f. 25. Tertius quidam, de quo Neh. 7. 58.

המונה πολυάνδριον Amona, Numerans, sive præparans, aut multitudo ejus, sive tumultus ejus: vel Syriace, veritas. Urbs in terra Israel versus mare mortuum quod est in parte Orientali Judææ, juxta quam Gog sepultus jacet, Ezec. 39. d. 16.

אמרי ἀμοῤῥαῖος Amorrhæus, Amarus, aut rebellis, aut loquax. Filius Chanaan, Gen. 10. c. 15.

ἀμοῤῥαῖοι Amorrhæi, idem p. n. Populus qui Libanum montem a tergo Phœnicis tenet. Alius est populus qui Galaad montem, inter flumina Jaboc & Arnonem habitat. Alius quoque qui montana Pharan inter Sina & Cades-barne, Gen. 15. d. 20.

אמוץ ἀμὼς Amos per א in principio, Fortis vel robustus. Pater Esaiæ prophetæ, Esa. 1. a. 1.

עמוס ἀμὼς Amos per ע in principio, Oneratus, vel onerans. Propheta unus ex duodecim, Amos 1. a. 1.

המצה Amosa. Jurgium, vel adinventio, sive azymum, aut compressio, Nomen civitatis tribus Benjamin, Jos. 18. d. 26.

ἀμφίπολις Amphipolis, Vallata vel circundata civitas. G. Civitas Macedoniæ, per quam etiam Paulus profectus est, de qua Volaterr. lib. 8. Geograph. primum Novem viæ appellata. Stephanus Cradennam & Ariadraomum antiquitus vocatam dicit. Alia ejusdem nominis in Syria apud Euphratem a Seleuco condita, quam Turmedam Syri vocant. Hæc Raphael Volater. lib. 8. titulo de Macedonia, Act. 17. a. 1.

ἀμπλίας Ampliatus, Latinum est, a verbo Amplio, amplias. Paulo amicissimus hic fuit, Rom. 16. b. 8.

עמרם ἀμβρὰμ Amram, Populus excelsus, vel manipulus eorum, aut cum excelso. Filius Caath filii Levi, Ex. 6. c. 18. 1. Par. 6. a. 3. & 23. b. 12.

עמרמי ἀμρὰμ Amramites, Idem. f. n. 1. Par. 26. c. 22.

אמרפל ἀμαρφὰλ Amraphel, Loquens ruinam, aut loquens occultum, vel loquens judicium. Rex Sennaar, Gen. 14. a. 1.

אמרי Amri per א, Amarus, vel loquens, sive exaltatio: aut Syriace, aries. Pater Zacchur, Nehem. 3. a. 2.

עמרי ἀμβρὶ Amri per ע, Manipulus, vel dominium, sive populus rebellis vel amarus. Princeps militiæ super Israel, rex tandem constitutus, 3. Reg. 16. d. 16. Mich. 6. d. 15. Pater Athaliæ matris Ochoziæ filii Joram, 4. Reg. 8. g. 26. Filius Bechor filii Benjamin filii Jacob, 1. Par 7. b. 9.

אמי ἀμμὶ Ami, Fortis, vel robustus. Nomen viri, 2. Esd. 11. b. 11.

המתאר ἀμαθὰρ Amthar, Species, sive forma, vel figuratus, vel depictus, sive mortem maledicens. Nomen loci in tribu Zabulon, Jos. 19. b. 13.

A N

ענה ἀνὰ Ana, Respondens, vel cantans, sive affligens, vel pauper. Pater Oolibama uxoris Esau, Gen. 36. a. 2. Filius item Sebeon filii Seir Horræi, Gen. 36. c. 24. & 1 Par. 1. c. 38.

הנע ἀνὰ Ana, Commotio, vel motus. Nomen idoli, vel potius regionis, 4 Reg. 18. g. 34. & 19. c. 13. Esa. 37. c. 13.

ענב ἀνὰβ Anab, Uva, aut Syriace, nodus. Nomen civitatis sive montis, Jos. 11. d. 21. & 15. f. 49.

אנחרת ἀνεῤὲθ Anaharath, Ariditas, aut incensio, vel ira, sive hinnitus, aut raucedo, vel Syriace, suffocatio. Civitas in tribu Issachar, Josue 19. b. 19.

ענמלך Anamelech, Responsio, aut canticum regis, sive afflictio, vel paupertas regis vel consiliarii. Unum ex idolis Sepharvaim, 4 Reg. 17. f. 31. quo loco LXX. non legerunt nomen istud, ideo non transtulerunt.

ענמים ἀἰνεμαμεὶμ Anamim, Fons, sive oculus aquarum: aut responsio, vel afflictio, seu canticum aquarum. Filius Mesraim, Gen. 10. b. 13.

ענן ἀνὰν Anan, Nubes, sive augurium, aut divinatio. Nomen viri, Nehem. 10. b. 26.

ענני ἀνανίας Anani, Nubes, sive auguratio, aut divinatio. Filius Elioenai filii Naariæ, 1 Par. 3. d. 24.

עניה ἀνανίας Anania, sive Ananias, Nubes Domini, aut divinatio Domini. Civitas in qua filii Benjamin habitarunt post Babylonicam captivitatem, 2 Esdr. 11. d. 32. Nomen item viri cujusdam de quo Act. 5. a. 1. Vide Hanania.

ענת ἀνὰθ Anath, Responsio, sive canticum, aut afflictio, sive paupertas. Pater Samgar judicis Israel, Judic. 3. d. 31.

ענתות ἀναθὼθ Anathoth, Idem, p. n. Urbs tribus Benjamin, tribus milliaribus distans a Jerusalem, patria Jeremiæ prophetæ, una ex illis urbibus per quas transiit Sennacherib, cum iret oppugnatum Jerusalem, Esa. 10. g. 30. Jerem. 1. a. 1. Jos. 21. b. 18. Item filius Bechor filii Benjamin filii Jacob, 1 Par. 7. c. 9.

ענתתיה ἀναθωθὰ Anathothia, Responsiones, vel cantica Domini, aut afflictiones, vel inopiæ Domini. Filius Sesac, 1 Par. 8. c. 24.

ענתתי ἐζ ἀναθὼθ Anathothites, Responsio, sive canticum: aut afflictio, sive paupertas, Jer. 29. f. 27.

ἀνδρέας Andreas, Virilis, vel fortissimus. G. Nomen Apostoli, Mat. 4. c. 18. & 10. a. 2. qui ante vocationem suam discipulus erat Joannis Baptistæ, Joan. 1. f. 40.

ἀνδρόνικος Andronicus, Vir victoriosus. G. Nomen viri, 2 Mac. 4. c. 34. & Rom. 16. a. 7.

ענם ἐνὰμ Anem, Responsio, aut canticum eorum, sive afflictio, vel paupertas eorum: aut Syriace, ovis eorum. Nomen civitatis, 1 Par. 6. g. 73.

ענר αὐνὰν ἀνὴρ Aner, Responsio, aut canticum lucernæ, sive affligens lucernam. Frater Membre, Gen. 4. c. 13. Nomen item civitatis in tribu Manasse, 1 Par. 6. f. 70.

עני ἀνὶ Ani, Responsio, sive canticum, sive afflictus, vel pauper. Nomen janitoris & cantoris, 1 Par. 15. b. 18. c. 20.

עניה ἀνανίας Ania, Responsio, aut canticum Domini, sive afflictus vel pauper Domini. Nomen viri, 2 Esdr. 8. a. 4.

אניעם ἀνιὰμ Aniam, Ego populi, sive navis populi, aut dolor, sive fortitudo populi. Filius Samidæ filii Galaad filii Machir filii Manasse, 1 Par. 7. d. 19.

ענים ἀνὶμ Anim, Respondentes, sive cantantes, aut afflicti, sive pauperes. Nomen civitatis, Jos. 15. f. 49.

חנה ἄννα Anna, Gratiosa, sive misericors, aut requiescens, vel donans. Altera uxor Elcanæ, 1 Reg. 1. a. 2. Heb. Hanna. Nomen item prophetissæ cujusdam filiæ Phanuel, de qua Luc. 2. e. 36.

ἄννας Annas, Affligens, vel humilians, aut respondens. D. Nomen pontificis Judæorum, soceri Caiphæ etiam pontificis, Joan. 18. c. 13. Luc. 3. a. 2. & Act. 4. a. 6.

ענוב ἀνὼβ Anob, Uva, aut Syriace, nodus. Filius Cos, 1 Par. 4. b. 8.

ἀντιλίβανος Antilibanus, Excelsus mons ad Septentrionem Judææ ex adverso Libani: de quo Plinius lib. 5. cap. 20. a quo omnis regio supra Libanum ad Orientalem plagam respiciens, Antilibanus appellatur, citra regionem Damasci quæ cecidit in sortem tribus Manasse. Quibusdam videtur non esse mons proprius a Libano, sed jugum, aut cornu in occasum Brumalem protensum, junctum huic circa Cæsaream Philippi: tanta vero magnitudine, ut mons proprius juste dici possit.

ἀντιόχεια Antiochia, Pro vehiculo, vel curru, id est loco currus: sive contra vehiculum vel currum. G. Antiochiæ duæ sunt clarissimæ civitates: altera Syriæ Cœles, alias Emath dicta, Zach. 9. a. 2. חמת ἐμὰθ in hac discipuli primum cœperunt dici Christiani, Act. 11. d. 26. in qua Barnabas & Paulus sunt ordinati, Act. 13. a. 3. De hac multa Procopius lib. 1. de bello Persico. Strabo in 15. Altera Pisidiæ provinciæ, de qua Plinius li. 5. cap. 27. Strab. lib. 12. In hac Paulus & Barnabas prædicarunt, Act. 13. c. 14. & Gal. 2. c. 14.

ἀντιοχεῖς Antiocheni, Idem. p. n. G. 2 Mach. 4. b. 9.

ἀντιοχεὺς Antiochenus, Idem. f. n. G. Act. 6. b. 5.

ἀντίοχος Antiochus, Idem quod Antiochia. G. 1 Mac. 1. b. 11.

ἀντίπας Antipas, Pro omnibus, vel contra omnes. G. Apoc. 2. d. 13.

ἀντίπατρος Antipater, Pro patre, vel contra patrem. G. Filius Jasonis, 1 Mach. 12. c. 16.

ἀντιπατρὶς Antipatris, Palæstinæ civitas nunc diruta, quam Herodes rex Judææ ex patris sui Antipatris nomine vocaverat: de hac Raphael Volaterr. lib. 11. Geographiæ. Ad hanc Paulus ductus est captivus, Act. 23. g. 31.

A Q

A O

אהוד Ἀώδ Aod, Laudans, sive confitens. Filius Gera filii Jemini, Judic. 3. b. 15.

A P

אפדנו Ἀφαδανῶ Apadno, Ornamentum ejus, sive ira judicii ejus. Nomen loci, Dan. 11. g. 46. Quo loco pro Apadno eruditiores interpretes legunt Palatii sui.

Ἀπάμεια Apamea sive Apamia, Expellens vel abigens. G. Jud. 3. d. 14.

Ἀπελλῆς Apelles, Expellens vel abigens. G. Vir commendatus a Paulo, Rom. 16. b. 10.

Aphadno, Vide Apadno.

הפרה Ἀφαρά Aphara, Vacca, sive frugifera: aut accrescens, sive irritans. Urbs tribus Benjamin, Jos. 18. d. 23.

אפרסתכיא Ἀφαρσαθα- χαῖοι Apharsathachæi, Dividentes, sive dilacerantes pavones. Populi nomen, 1 Esdr. 4. b. 9.

אפרסכיא Ἀφαρσαχαῖοι Apharsachæi, Dividentes, sive dilacerantes, 1 Esdr. 5. b. 6. & 6. b. 6.

אפרסיא Ἀφαρσαῖοι Apharsæi, Idem. Populi, 1 Esdr. 4. b. 9.

אפקה vel אפק Ἀφεκά Aphec, sive Apheca, Pelagus vel fortitudo, aut vigor: vel Syriace, exitus. Urbs in tribu Manasse, Jos. 12. d. 18. & 13. a. 4. Est & urbs in tribu Judæ, Jos. 15. f. 53. Hieronymo in locis Hebraicis usque ad suam ætatem castellum grande Apheca nomine, juxta oppidum Palæstinæ. Urbs præterea in tribu Aser, Jos. 19. b. 30. quæ אפיק Hebraice dicitur, Jud. 1. f. 31. juxta vicum Efron civitatis Jezrael, ubi dimicavit Saul in sorte Aser: & ubi Philistiim contra Israel posuerunt castra, 1 Reg. 4. a. 1. & 29. a. 1. ibi Benadad rex Syriæ vincitur, 3 Reg. 20. d. 30.

אפיח Ἀφίχ Aphia, Flans, vel exufflans, sive loquens, aut illaqueans. Filius viri Jemini, 1 Reg. 9. a. 1.

Λιβύη Aphrica, juxta Geographos, maxime Plinium in prologo tertii, tertia orbis pars est inter Asiam & Europam ad Austrum sita, incipiens ab Ægypto, & in Gaditano freto desinens, in qua populi habitant Mauri, Getuli, Numidæ, Garamantes, & Carthago urbs. Mare quo cingitur Aphrica, a Septentrione Libycum, a Meridie Æthiopicum, ab Occidente Atlanticum dicitur: testis Pompo. Mela libro 2. Vide Plinium libro 5. cap. 4. historiæ mundi. Strabo. libro 2. Geographiæ. Hæc Aphrica eadem quoque Libya dicitur, Plinio teste in prologo quinti. Cujus regionis Nahum. 3. b. 9. fit mentio, & alibi sæpe in Scripturis.

פול Φούδ Aphrica, Esa. 66. f. 19. in Hebræo dicitur Pul, & interpretatur Casus vel ruina, aut faba.

פוט Aphrica, Nahum. 3. b. 9. in Hebræo est Put: & interpretatur crassa, vel pinguis, Syrum est. LXX tanquam appellativum esset, transtulerunt hoc nomen, & præcedentibus junxerunt, καὶ οὐκ ἔστι πέρας τῆς φυγῆς σου, & non est finis fugæ tuæ.

הפצץ Ἀφεσσέι Aphses, Comminuens, vel eripiens, aut aperiens, aut destruens. Nomen viri, 1 Par. 24. b. 15.

Aphuthæi, Vide Phuthæi.

Ἀποκάλυψις Apocalypsis, Revelatio. G. Apoc. 1. a. 1.

Ἀπολλῶς Apollo, Perdens, vel destruens. G. Vir quidam Alexandrinus, Act. 18. f. 24.

Ἀπολλοφάνης Apollophanes, Perditionem vel destructionem ostendens. G. Nomen viri, 2 Mach. 10. g. 37.

Ἀπολλωνία Apollonia, Perditio vel destructio. G. Civitas Macedoniæ, per quam Paulus profectus est, Act. 17. a. 1. Achedoro tantum fluvio a Thessalonica divisa. Volater. libr. 8. Geograph. Est & altera in provincia Aphrica quæ dicitur Pentapolis.

Ἀπολλώνιος Apollonius, Perdens, vel destruens. G. Nomen viri quem occidit Judas Machabæus, 1 Mach. 3. b. 10.

Ἀπολλύων Apollyon, Exterminans, vel perdens, vel destruens. G. Apocal. 9. b. 11.

Ἀπόστολος Apostolus, Missus, legatus. G. Sic vocavit Christus quos misit ad prædicandum Evangelium suum, Luc. 6. b. 13.

אפים Ἀφφαΐμ Apphaim, Vultus vel facies, aut furores, sive nares, vel pistores. Filius Nadab filii Semei filii Onan, 1 Par. 2. d. 30.

Ἀπφία Apphia, Producens, vel pullulans. G. Nomen fœminæ, ad Philem a. 2.

Ἀπφοῦς Apphus, Indignationis consilium, aut volans consilium, vel scrutator. D. Filius Mathathiæ filii Johannis, 1 Mach. 2. a. 5.

φόρος Ἀππίου Appii forum, Hieronymus de locis Hebr. in Actis Apostolorum, (si tamen illius sit) putat fuisse nomen fori Romani ab Appio quondam Consule appellatum: a quo & via Appia cognominata fuerit. Verum Appii forum oppidum fuit, longius a Roma quam Aricia distans; quod Horatius lib. 1. Serm. Satyra 5. ostendit his verbis.

Egressum magna me excepit Aricia Roma
Hospitio modico, rhetor, comes Heliodorus,
Græcorum linguæ doctissimus, inde forum Appi
Differtum nautis, cauponibus atque malignis. Ad hanc urbem Paulus venit cum deduceretur Romam, Act. 28. d. 15.

A Q

Aquæ contradictionis, Num. 20. b. 13. d. 24. Psalm. 95. b. 8. Ezec. 47. d. 19. Vide Meribath.

אמה Ἀμμά Aquæ ductus, Heb. Amma. Collis in tribu Benjamin, juxta Giah, & Gabaon, ubi Asael frater Joab confossus fuit ab Abner, 2 Reg. 2. f. 23.

Ἀκύλας Aquila, Latinum est. Vir Judæus ex Ponto, Act. 18. a. 2.

A R

ער Ἀρωήρ Ar, Suscitatio sive vigilia: aut evacuatio, vel denudatio, seu civitas, aut æmulus. Præcipua urbs Moabitarum, ad Arnon sita, Deut. 2. b. 10. d. 18. f. 29. Num. 21. d. 15. f. 27. In Esaia vero, 15. a. 1. Ar-Moab dicitur, non Ar simpliciter.

Ara, Mons, aut prægnans, sive demonstratio. Urbs Assyriorum, cujus recordatur liber primus Par. 5. d. 26. Hieronymus in quæst. Heb. ipsam Rages esse scribit Medorum civitatem, de qua Tob. 1. c. 16. הרא Ἀρρά

Ara, Maledicens, aut videns. Filius Jether, 1 Par. 7. g. 38. ארא Ἀρά

Araas, Ira, vel calor confidentiæ sive protectionis. Pater Thecuæ patris Sellum mariti Oldæ prophetidis, 4 Reg. 22. c. 14. qui 2 Par. 34. c. 21. dicitur Hasra. חרחס Ἀράς

Arab, Insidians, vel multiplicans, aut fenestra, sive locusta. Nomen civitatis in tribu Juda, Jos. 15. f. 52. ארב Ἐρέβ

Araba, Idem. D. Nomen viri, 1 Mach. 15. d. 22. Ἀράβη

Arabathane, Insidiatio fortis, aut fenestræ vel locustæ fortitudo vel donum: aut multiplicatio fortitudinis vel doni. D. Nomen civitatis, 1 Mach. 5. a. 3. Ἀκραβαττήνη

Arabes, Vespertini, aut fidejussores, sive suaves, aut campestres, vel corvi, aut salices, vel mistiones, 2 Par. 26. a. 7. ערביים Ἄραβες

Arabes, Psal. 71. d. 10. In Hebræo est Saba, id est conversio sive captivitas, aut canities, vel sessio, Act. 2. b. 11. שבא Ἄραβες

Arabia, Vespera, aut vespertina, vel fidejussio, sive suavitas: aut corvus, sive corvina, seu desertum, vel salix, aut commista. Regio Asiæ majoris inter Judæam & Ægyptum, Casio monte nobilis, quem Sinam esse affirmant. De hac plura Plinius lib. 5. cap. 11. & lib. 6. cap. 28. Ptolemæus lib. 5. cap. 17. Strabo lib. 16. Pomp. Mela in 2. Hæc (ut scribit auctor de locis Heb. in Actis Apostolorum in Tom. D. Hieronymi) gentes habet multas, Moabitas, Ammonitas, Idumæos, Saracenos aliosque quamplurimos, Ezech. 27. d. 21. hujus fit mentio. Arabum regionem triplicem fecit Ptolemæus: Petræam, Arabiam eam nominat quæ supra Palæstinam ad Casium montem & mare rubrum excurrit. Nomen habet a Petra vetustissimo oppido. Hanc Arabiam Strabo in 16. Nabathæam vocat. Altera, Arabia deserta quæ Felici a Meridie, a Septentrione Syria & Mesopotamiæ parte finitur, ut Ptolemæus libr. 5. cap. 19. scribit; hanc Sceniten, & Arabas illic Scenitas, id est vagos Nomades, & in tabernaculis habitantes nominant Plinius lib. 5. cap. 11. & 24. & Strabo lib. 16. Tertiam Ptolemæus lib. 6. c. 8. Felicem nominat, divitem & Beatæ cognomine inclytam, quæ peninsulæ forma, inter Persicum & Arabicum sinum in Meridiem tenditur, de qua plura Pomp. Mela libr. 3. Geograph. Græcis (ut habet ille) εὐδαίμων appellatur, id est felix, quod sit thurifera, odores creans: hac alias Sabæa dicta est, Job 1. c. 15. Psalm 72. b. 10. In hac Paulus prædicavit, Gal. 1. d. 17. ערב Ἀραβία

Arabia, Psal. 71. c. 15. in Hebræo est Saba, id est Conversio, sive captivitas, aut canities, vel sessio. שבא Ἀραβοί

Arabs, Vespertinus, aut fidejussor, vel suavis sive campestris, aut corvus, vel salix, seu mistio, 2 Esdr. 2. d. 19. ערבי Ἀραβί

Aracæus, Nervus, aut Syriace, fugitivus. Filius Chanaan, Gen. 10. c. 16. qui Arcas oppidum condidit contra Tripolim in radicibus Libani situm. ערקי Ἀρουκαῖος

Arach, Longitudo, sive medicina, vel sanitas. Civitas in qua regnavit Nemrod, Gen. 10. b. 10. Hanc & Edessam vocari testatur Hieronymus in quæst. Heb. super Genesim. ארך Ὀρέχ

Arachites, Longus, vel procerus, sive sanans, aut medicina, 2 Reg. 15. g. 32. ארכי Ἀρχί

Arad, Onager, aut Syriace, draco. Civitas Amorrhæorum ad sortem Juda pertinens, ad Austrum solitudini Cades vicina, in qua habitaverunt filii Obab soceri Moysis in medio Israelis. Refert Hieronymus in locis Hebraicis usque ad suam ætatem ostendi villam ab oppido Malatis quarto lapide, ab Hebron vicesimo, Num. 21. a. 1. Judic. 1. d. 16. ערד Ἀράδ

Aradius, Maledictionis abundantia, aut descendens, vel imperans. Filius Chanaan, Gen. 10. c. 17. ארודי Ἀράδιος

Aradius, Ezech. 27. b. 8. Imperans, aut descendens. ארוד Ἀράδιοι

Arado, Stupor, aut tremor, sive descensio, vel dominium. D. Nomen loci, 1 Mach. 15. d. 23. Ἀράδον

Aram, Celsitudo, aut sublimitas, seu decipiens, aut maledictio eorum. Filius Sem, Gen. 10. c. 23. a quo Armenii, sive Syri Græcis, Genes. 22. d. 21. Num. 23. a. 6. & 1 Par. 2. c. 23. Vide Syria. Filius item Somer filii Heber, 1 Par. 6. g. 37. ארם Ἀράμ

Aram, In Hebræo, Ram. Filius Efron filii Phares, Ruth 4. d. 19. Matt. 1. a. 3. Luc. 3. g. 33. interpretatur excelsus, vel sublimis, aut projiciens. רם Ἀράμ

Arama, Excelsa, sive sublimis, aut vermis, sive projiciens. Civitas tribus Nephthali, Jos. 19. c. 36. הרמה Ῥαμά

Aran, Mons, sive montanus, aut prægnans, sive concipiens, vel cantans, aut præco. Filius Thare patris Abraham, Gen. 11. d. 26. & 1 Par. 23. a. 9. הרן Ἀῤῥάν

Aran, Area, sive exultans, aut maledictio eorum. Filius Dison filii Seir, Gen. 36. c. 28. 1 Par. 1. c. 42. Filius item Jerameel, 2 Par. 2. c. 25. ubi legimus, Et Buna, & Aran: Hebraice legitur Oran. ארן Ἀράν

Arapha, Medicina, sive relaxatio, aut gigantissa, vel montis os, ab ore scilicet; aut mons hic, vel est, in hoc loco. Nomen quorundam gigantum, qui sic dicebantur quod animos videntium se, dissolverent, 2 Reg. 21. c. 16. הרפה Ῥαφά

Ararat, Maledictio tremoris: aut ex Hebræo & Syro, maledictio, sive lux currentis. Est regio Armeniæ, aut ipsa Armenia, 4 Reg. 19. g. 36. Esa. 37. g. 38. Juxta Bocatium, mons est majoris Armeniæ. אררט Ἀραράτ Ἀρμενία

Arari, sive Ararites, Montanus, 1 Paral. 11. g. 35. & 2 Reg. 23. d. 31. הררי Ἀραρί

Arbattis, Fidejussor, vel suavis, aut mistus, vel vespertinus, sive planities. Nomen loci. D. 1 Mach. 5. c. 23. Ἀρβάττοις

Arbathites, Idem, 2 Reg. 23. d. 30. ערבתי Ἀραβωθίτης

Arbee, Quatuor, sive accubatio. Nomen civitatis, quæ & Hebron ארבע Ἀρβόκ

bron & Mambre dicitur; ea eſt Cariath-arbe, ſed hic nomen Cariath, appellativum fecit, Gen. 23. a. 2. & 35. d. 27.

ἀρβηλα Arbella, Suſcitatio vetuſtatis, ſive inſidians ei, vel multiplicans eam, ſive locuſta ejus. D. Terminus Judæ ortum ſolis aſpiciens, de quo Hieronymus in locis Hebraicis. Eſt uſque hodie vicus Arbel trans Jordanem in finibus Pellæ civitatis Palæſtinæ. Et alius hoc vocabulo in campo prægrandi, diſtans ab oppido Legionis millibus novem. Hæc Hieronymus. Strabo lib. 16. hujus etiam meminit, 1 Mach. 9. a. 2.

ארבי ἀρβί Arbi, Locuſta, vel feneſtra: ſive inſidiator, aut multiplicans. Nomen loci, 2 Reg. 23. d. 35.

ἀρχέλαος Archelaus, Princeps pop. li. G. Filius Herodis illius qui innocentes occidit: Rex Judææ, Matt. 2. d. 22.

ארכי Archi, Longitudo, aut ſanitas, vel cicatrix. Nomen populi in forte filiorum Joſeph, Joſ. 16. a. 2.

ἄρχιππος Archippus, Princeps, vel præfectus equorum. G. Nomen viri, Coloſſ. 4. d. 17. ad Philem. a. 2.

ἀρχιτρίκλινος Architriclinus, Princeps triclinii, id eſt, trium menſarum. G. Joan. 2. a. 8.

ארדון ἀρδών Ardon, Imperans, ſive deſcendens, aut maledictionis judicium. Filius Caleb ex Azuba uxore, 1 Par. 2. c. 18.

ארח Area, Via, ſeu ſemita, aut viator: vel odorans, ſive annona, id eſt, diurna portio. Nomen viri, 1 Eſd. 2. a. 5. & Neh. 6. d. 18.

הרבה ἀρεβά Arebba, Magna, ſive multa, aut projiciens, vel litigioſa, ſive mons in ea. Nomen civitatis, Joſ. 15. g. 60.

הרקון Arecon, Vacuus, ſive mons lamentationis: vel mons poſſeſſionis. Nomen civitatis, Joſ. 19. d. 46.

ארד Ared, Imperans, ſive deſcendens. Filius Benjamin, Gen. 46. c. 21.

ארח Aree, Via, ſive ſemita, aut viator, vel odorans, ſive annona. i. diurna portio. Filius Olla, 1 Par. 7. g. 39.

אראלי Areli, Altare, ſive lux Dei, aut viſio Dei. Filius Gad filii Jacob, Gen. 46. b. 16. qui & Ariel dicitur.

Aren, Vide Harim.

ἀρεοπαγίτης Areopagita, De colle Martis. G. Act. 17. g. 34.

ἄρειος πάγος Areopagus, Collis Martis. G. auctore Stephano de urbibus, promontorium Athenis clariſſima Græciæ urbe fuit, in quo judicia necis ferro factæ exercebantur: ſic appellatum quaſi dicas vicum Martis. Nam & Juvenalis Curiam Martis appellat: qua de re Auguſtin. lib. 8. de Civitate Dei, cap. 10. Valerius Max. lib. 2. cap. 1. de inſtitutis antiquis. Unde & Areopagitæ, judices ſeveriſſimi ac innocentiſſimi dicti ſunt.

ἀρέτας Aretas, Virtuoſus, aut placidus. G. Socer Herodis Tetrarchæ, Arabiæ Petrææ & Damaſcenæ civitatis dominus, 2 Mach. 5. b. 8. & 2 Cor. 11. g. 32.

ארונה Areuna, Arca, vel canticum, ſive exultatio: aut lux noſtra, ſive maledictio nunc. Viri nomen, 2 Reg. 24. c. 16. qui 1 Par. 21. c. 15. dicitur Ornan.

ארגב ἀργόβ Argob, Gleba, vel glarea, aut maledictio putei vel dorſi, ſive lux altitudinis. Nomen regionis Baſanitidis, Deut. 3. b. 13. & 3 Reg. 4. b. 13. & 4 Reg. 15. e. 25. quæ in ſortem dimidiæ tribus Manaſſe cecidit, vocata terra Raphaim, Trachonitis & Baſan.

ארידי Aridai, Leo abundans, aut maledictionis abundantia. Filius Aman filii Amadatha, Eſth. 9. b. 9.

ארידתא Aridatha, Leonis lex, ſive maledictionis lex, vel ritus. Filius Aman filii Amadathā, Eſth. 9. b. 8.

אריה Arie, Leo, ſive lux Domini. Nomen loci vel viri, 4 Reg. 15. e. 25.

אריאל ἀριήλ Ariel, Altare, ſive leo Dei, aut lux Dei. Leonem ſignificat, 1 Par. 11. e. 22. At Eſa. 29. a. 1. accipitur pro civitate Jeruſalem, in qua altare holocauſti. In 43. e. 16. vero Ezechielis, altare ſignificat. Eſt & nomen viri, Num. 26. b. 17. & 1 Eſd. 8. c. 16.

אראלי Ariel, Altare, ſive lux Dei, aut viſio Dei. Nomen viri, Num. 26. b. 17. Heb. Areli.

אראלי Arielitæ, Idem. p. n. Num. 26. b. 17.

ἀριμαθαία Arimathæa, Leo mortuus Domino, vel lux mortis Domini. D. Nomen civitatis, Matt. 27. g. 27. Vide Ruma.

אריוך Arioch, Longus, vel procerus, ſive ſatietas, vel ebrietas tua, aut leo tuus. Rex Ponti, Gen. 14. a. 1.

אריסי Ariſai, Sponſus: aut Syriace colonus, ſive venenum. Filius Aman, filii Amadatha, Eſth. 9. b. 9.

ἀρίσταρχος Ariſtarchus, Optimus princeps. G. Nomen viri Macedonis Theſſalonicenſis, Act. 19. f. 29. & 27. a. 2. Coloſſ. 4. b. 10.

ἀριστόβουλος Ariſtobolus, Optimus conſultor, vel optimum conſilium. Magiſter Ptolemæi, 2 Mach. 1. b. 10. Rom. 16. b. 10.

ἀρμαγεδδών Armageddon, Mons Evangelii, vel evangelizationis, aut mons pomorum, vel fructuum. f. electorum. D. Nomen loci, Apocal. 16. c. 16.

ארמיה Armenia, Hebraice dicitur Ararat, ſive potius terra Ararat, ut Ararat ſit nomen viri: & interpretatur maledictio tremoris: aut ex Hebræo & Syro, maledictio, ſive lux currentis. Nomen regionis Orientalis, (nam nomine Orientis, intelligitur Armenia, Gen. 11. a. 2.) ſuper cujus montes requievit arca Noe, Gen. 8. a. 4. Dicitur & Aram, ab Aram filio Sem. Sunt qui opinantur eſſe nomen montis, Eſa. 37. g. 38.

Armenii, Idem.

הרמון Armon, Malum granatum, vel mons numerationis, aut mons præparationis, ſive mons doni ſive muneris. Nomen loci, Amos 4. a. 3. juxta veterem interpr. Alii legentes ארמון, ſic tranſferunt locum, Et dejicietis palatium, dicit Dominus.

ארמני Armoni, Aula, ſive palatium, aut maledictio numerationis, vel præparationis, aut luminis munus. Filius Saul ex Reſpha, 2 Reg. 21. b. 9.

ארנן Arnan, Exultans, ſive arca eorum, aut lux filii: vel lux, aut maledictio permanens vel æterna. Filius Raphaiæ filii Jeſeiæ filii Phaltiæ, 1 Par. 3. d. 21.

Arnon, Idem. Fluvius eſt Moabitarum, qui Joſepho lib. 4. Antiquit. Judaic. cap. 4. de montibus Arabiæ fluit, ac per totam ſolitudinem labens, in Aſphaltiten lacum erumpit, ſejungens Moabitiden & Ammonitida. Hieronymo vero in epiſt. ad Fabiolam de XLII manſionibus, manſ. 39. eſt rupes excelſa in limite Amorrhæorum & Moabitarum, Num. 21. c. 14. Deut. 2. e. 36. Joſ. 12. a. 1. & 13. c. 9. Judic. 11. c. 13. Eſt etiam Arnon civitas Moabitarum & deinceps Sehon regis Amorrhæorum, Num. 21. e. 23. Joſ. 12. a. 1. ארנון ἀρνών

Arod, Imperans, ſive deſcendens. Filius Gad, filii Jacob, Num. 26. d. 17. ארוד

Arod, Onager, aut Syriace, draco. Filius Beriæ, 1 Par. 8. b. 15. ערד

Arodi, Imperantes, ſive deſcendentes. Filius Gad filii Jacob, Gen. 46. b. 16. ארודי

Aroditæ, Idem. Num. 26. b. 17.

Arodites, Idem, 2 Reg. 23. d. 33. ubi nunc Ararites legimus juxta quorundam exemplarium Hebraicorum lectionem. הארדי

Aroer, Myrica, ſive ſuſcitatio vigiliæ, aut vigilia vigiliæ, vel denudatio pellis, aut denudatio æmuli. Urbs Moabitarum ſita ſuper ripam torrentis Arnon, extructa a filiis Gad, Joſ. 12. a. 2. & 13. c. 25. Eſt contra Rabbath, Joſ. 13. c. 25. ceſſit tribui Gad, Judic. 11. f. 33. fit ejus mentio, 1 Reg. 30. g. 28. & 2 Reg. 24. a. 5. Num. 32. g. 34. & 4 Reg. 10. g. 33. Eſt & regio circa Damaſcum, vel (ut alii volunt) Arnonis, cujus meminit Eſaias cap. 17. a. 1. ערער ערוער

Arorites, ab Aroer, Myrica mea, vanitas vel humilitas, aut ſuffoſſio mea, 1 Par. 11. g. 44. ערערי

Arorites, ab Arari, Montanus, 1 Par. 11. f. 28. הררי

Arphad, Lux redemptionis, aut ſternens, ſcilicet aliquid ad reclinandum. Nomen inſulæ in Phœnicia ſitæ non longe a Damaſco. Plinius lib. 5. cap. 31. Pomp. Mela. lib. 1. Eſa. 10. b. 9. & 4 Reg. 18. g. 34. Jer. 49. e. 23. ארפד ἀρφάδ

Arphaxad, Sanans, vel laxans quaſi deprædationem, aut quaſi mammillam: vel laxans aut ſanans ſicut dæmon. Filius Sem, Gen. 10. c. 21. Luc. 3. g. 36. a quo Chaldæi. ארפכשד ἀρφαξάδ

Arſa, Terra, ſive voluntas, aut curſus, ſive maledictionis exitus. Nomen præfecti civitatis Therſæ, 3 Reg. 16. c. 9. ארצא

Arſaces, Elevans ſcutum, aut elevatio ſcuti. G. Nomen viri, 1 Mach. 15. d. 22. ἀρσάκης

Artaba, Genus eſt menſuræ, Dan. 14. a. 2. D. ἀρτάβαι

Artaxerxes, Lumen, ſive maledictio, ſilentium vel feſtinationem ponens, aut fervor lætitiæ. Generale nomen eſt (ut Lyrano in 1 Eſd. cap. 4. & Metaſtheni Perſæ placet) regum Perſarum, quemadmodum Cæſar Romanorum imperatorum, 1 Eſd. 4. b. 7. ארתחששתא ἀρθασασθά

Artaxerxes, Luminis ſive maledictionis ſilentium, vel feſtinationem perſuadens, aut fervor direptionis, 1 Eſd. 7. c. 21. & 8. a. 1. Neh. 2. a. 1. & 5. c. 14. & 13. a. 6. ארתחשסתא ἀρθασασθά

Arteman, Integer, vel incolumis, aut venuſtus. G. Nomen viri, Tit. 3. d. 12. ἀρτεμᾶς

Aruboth, Cataractæ, ſive feneſtræ, aut inſidiæ, vel locuſtæ. Nomen civitatis, 3 Reg. 4. a. 10. ארבות ἀραβώθ

Arum, Excelſus, ſive ſublimis, aut ſeparans, ſive projiciens. Pater Aharehel, 1 Par. 4. b. 8. הרום

A S

Aſa, Medicus, aut ſanans, Syrum eſt. Filius Abian regis, 3 Reg. 15. b. 8. & 1 Par. 3. b. 10. Filius item Helcana, 1 Par. 9. c. 16. אסא ἀσά

Aſaa, Vide Aſaia.

Aſael, Fecit Deus, ſive factura Dei. Filius Sarviæ, 2 Reg. 2. d. 18. Frater item Joab, 2 Reg. 23. d. 24. & 1 Par. 2. b. 16. & 2 Par. 31. e. 13. Corrupte in quibuſdam codicibus ſcribitur Aſahel, ut 1 Par. 11. f. 26. & 27. a. 7. & 2 Par. 17. b. 8. עשהאל ἀσαήλ

Aſaia, Fecit Dominus, ſive factura Domini. Servus Joſiæ regis, 4 Reg. 22. c. 14. Nomen item principis, 1 Par. 4. f. 36. & 6. c. 30. & 9. a. 5. & 15. a. 6. In 2 Par. 34. d. 20. corrupte legitur Aſaæ pro Aſaiæ. עשיה ἀσαΐα

Aſalelphuni, Umbra vel ſubmerſio vultus, aut ſonitus vel tinnitus vultus. Filia Etam, 1 Par. 4. a. 3. הצללפוני

Aſalia, Prope Dominum, ſive ablatio vel ſeparatio Domini. Pater Sapham ſcribæ, 4 Reg. 22. a. 3. ubi corrupte legitur Aſſia. אצליהו

Aſan, Fumus, aut fumigans. Nomen civitatis in tribu Judæ, Joſ. 15. f. 42. & 19. a. 7. & 1 Reg. 30. g. 30. & 1 Par. 4. f. 32. & 6. e. 62. עשן ἀσάν

Aſana, Rubus, aut Syriace, inimicus. Pater Oduia, 1 Paral. 9. b. 7. הסנאה

Aſaph, Congregans, ſive colligens, aut finiens. Filius Barachiæ filii Samua, 1 Par. 6. c. 39. Pater item Zechri, 1 Par. 9. c. 15. אסף ἀσάφ

Aſar-haddon, Ligans acumen, vel lætitiam: aut Syriace, prohibens novitatem vel unitatem. Filius Sennacherib, qui poſt eum regnavit, 4 Reg. 19. g. 37. Eſa. 37. g. 38. אסרחדן

Aſaramel, Beatitudo populi Dei, aut veſtigium circumciſionis. D. nomen loci, 1 Mach. 14. d. 28.

Aſarela, Beatitudo Dei, aut intuens fortem vel quercum, ſive greſſus Dei. Nomen viri, 1 Par. 25. a. 2. אשראלה

Aſarmoth, Vide Haſarmoth.

Aſaſon-thamar, Vide Haſaſon-thamar.

Aſbaim, Damulæ, vel pulchritudines, ſive militiæ. Nomen viri, 2 Eſd. 7. e. 59. הצביים

Aſbel, Ignis vetuſtatis, aut ignis defluens vel decidens. Filius Benjamin, Gen. 46. c. 21. qui 1 Par. 7. b. 11. Jadiel dicitur. אשבל

Aſbelitæ, Idem. p. n. Num. 36. e. 38. אשבלי

Aſcalon, Appenſio vel ſtatera, ſive ignis infamiæ. Civitas ampla Palæſtinæ, ſive ut Joſephus habet libr. 5. cap. 3. Jud. Antiquit. ſuperioris Idumææ quam Judas expugnavit, Judic. 1. d. 18. Ubi Samſon triginta viros percuſſit, Judic. 14. d. 19. quæ a conditore Aſcalo Hymenæi filio id nominis, Stephano teſte, invenit. Hæc ſecundum אשקלון ἀσκαλών

secundum Egesippum lib. 3. cap. 4. septingentis viginti stadiis ab Hierosolyma distat. De qua Volaterr. lib. 11. Geograph. Jer.25. d. 20. Amos 1. b. 8. Soph. 2. a. 4. Zach. 9. a. 5. Ab hac reguli Philistinorum, Ascalonitæ appellantur, Jos. 13. a. 3.

ἀσκάλωνα אשקלוני Ascalona, Idem. D. 1 Mach. 10. g. 86.

ἀσκαλωνῖται Ascalonitæ, Idem. p. n. Populi nomen, Jos. 13. a. 3.

אשכנז ἀσχανάζ Ascenez, Ignis quasi distillans, vel quasi aspergens. Filius Gomer, Gen. 10. a. 3. Populi item quos Græci Rheginos vocant, Jer. 51. c. 26. secundum Josephum. Eusebio autem, gentes sunt Gothicæ.

מעלה עקרבים Ascensus scorpionis. Heb. Maale-acerabbim. Locus tribus Judæ, in parte Australi terræ sanctæ, Jos. 15. a. 3. Judic. 1. g. 36. de quo Hieronymus in locis Hebraicis, qui confinium Amorrhæorum Acrabitenen dictum refert.

ἀσεβαϊμ הצביים Asebaim, Damulæ, sive pulchritudines, aut militiæ. Nomen viri, 1 Esdr. 2. c. 57.

אשדות ἀσηδώθ Asedoth, Effusiones, sive declivia, aut campestria, vel deprædationes. Nomen regionis & civitatis in tribu Reuben, urbs Amorrhæorum, Jos. 10. g. 40. & 12. b. 3. & 13. c. 20.

אצל ἀσήλ Asel, Prope, aut juxta, sive ablatio vel separatio. Filius Elasa filii Rapha, 1 Par. 8. d. 37. 9. g. 43, 44.

עצם ἀσέμ Asem, Os ab osse, aut fortitudo, aut clausura, scilicet oculorum, vel lignum eorum. Civitas in tribu Simeon, Jos. 19. a. 3. Apellatur & Asom, 1 Par. 4. e. 29. iisdem consonantibus & punctis.

עצמונה ἀσεμωνά Asemona, Os nunc, ab osse: sive fortitudo nostra, vel clausura nostra, sive lignum vel consilium numerantis vel præparantis. Urbs tribus Judæ, Jos. 15. a. 4.

אסנה ἀσενά Asena, Periculum, sive infortunium, vel rubus. Nomen viri, 1 Esd. 2. c. 50.

אשנה ἀσενά Asena, Mutatio, vel duplicitas, aut dormitatio, sive ignis nunc. Nomen urbis in tribu Juda, Jos. 15. e. 33.

אסנפר ἀσεναφάρ Asenaphar, Periculum, sive infortunium tauri, aut periculi incrementum. Nomen viri, 1 Esdr. 4. b. 10.

אסנת ἀσενέθ Aseneth, Periculum, sive infortunium. Filia Phutipharis uxor Joseph, Gen. 44. f. 44. & 46. e. 20.

אסיר ἀσείρ Aser, Vinctus, sive incarceratus: aut Syriace, prohibitus. Heb. Asir. Filius Caath filii Levi, 1 Par. 6. b. 22. sive filius Core filii Isaar filii Caath, Exod. 6. d. 24.

אשר ἀσήρ Aser, Beatitudo sive felicitas. Octavus filius Jacob ex Zelpha ancilla Liæ uxoris suæ, Gen. 30. b. 13. Nomen item loci, Jos. 17. b. 11. & 3 Reg. 4. b. 14. Aser consecutus est sortem ad Occidentem & ad Australem partem, id est, ad Austrum vergentem, Jos. 19. c. 34. In chartis male collocatur hæc tribus.

אשרות ἀσηρώθ Aseroth, Nemora, sive luci, aut beatitudines, vel insidiæ, sive gressus. Nomen idoli, Judic. 3. a. 7.

אשחור ἀσχούρ Ashur, Denigratus, sive ignis libertatis, vel albedinis, aut foraminis. Filius Efron filii Phares, ex Abia uxore, 1 Par. 2. c. 24. Pater item Thecuæ, 1 Par. 4. a. 5.

ἀσία Asia, Limosa, vel cœnosa. Minor pars Asiæ quæ tertia pars orbis censetur: ista continet provincias, Phrygiam, Pamphyliam, Ciliciam, Lycaoniam, Galatiam, Cariam, & alias, Ephesum quoque specialiter. Hæc præter Orientalem partem qua ad Cappadociam Syriamque progreditur, undique mari est circumflua. Hanc suspicantur hodie Turciam dici. Auctor Hieronym. hujus multa fit mentio in Actis Apostolorum & epistolis Pauli.

ἀσιανοὶ Asiani, Limosi, vel cœnosi, G. Act. 20. a. 4.

עשיאל ἀσιήλ Asiel, Fecit Deus, sive factura Dei. Filius Saraiæ filii Josabiæ, 1 Par. 4. f. 35.

אשימא ἀσιμά Asima, Delictum, sive positio, aut ignis maris. Nomen idoli virorum Emath, 4 Reg. 17. f. 30.

עציון גבר ἀσιὼν γαβέρ Asion-gaber, Lignum viri vel robusti, aut consilium viri vel robusti. Urbs maritima sita in litore Maris rubri, id est, in ea litoris parte quæ pertinet ad sinum Elamiticum, sic dictum ab Elam. Asion-gaber pertinet ad Idumæam, 3 Reg. 9. d. 26. & 2 Par. 8. d. 17. In Asion-gaber castrametati sunt filii Israel egressi de Hebrona, Num. 33. d. 35. Deut. 2. b. 8.

אסיר ἀσίρ Asir, Vinctus, sive incarceratus: aut Syriace, prohibitus. Filius Jechoniæ, filii Joacim filii Josiæ, 1 Par. 3. c. 17. Filius item Core, 1 Par. 6. b. 22.

ἀσμοδαῖος Asmodæus, Destructor vel dissipator, aut delicti abundantia, vel peccatum abundans, sive ignem mensurans. D. Nomen dæmonii, Tob. 3. b. 8.

ἀσναὰ הסנאה Asnaa, Rubus: aut Syriace, inimicus. Nomen viri, 2 Esd. 3. a. 3.

אצם ἀσόμ Asom, Festinatio eorum, sive jejunans. Sextus filius Isai, 1 Par. 2. b. 15. Filius item Jerameel primogeniti Efron, 1 Par. 2. d 26.

עצם ἀσόμ Asom, Os ab osse, vel fortitudo: sive clausura, scilicet oculorum, aut lignum eorum. Civitas in tribu Simeon, 1 Par. 4. e. 29. quæ dicitur Asem, Jos. 18. a. 3. iisdem consonantibus & punctis.

חצור ἀσώρ Asor, Nomen urbis aut regionis sita in Arabia, Jer. 49. e. 28. Judic. 4. a. 2. Vide Hasor.

אסרחדן ἀσορ ἀδὰν Asor-haddan, Ligans acumen vel lætitiam: aut Syriace, prohibens unitatem vel novitatem. Rex Assur, 1 Esd. 4. a. 2.

עשות ἀσώθ Asoth, Faciens, vel factura, aut tineæ, s. vestimentorum. Filius Jephlat filii Heber, 1 Par. 7. g. 33.

ἀσφὰρ Asphar, Plasmatio onagri, aut festinatio tauri. D. Nomen lacus in agro Thecuæ, 1 Mach. 9. d. 33.

אשפנז ἀσφανέζ Asphenez, Pharetra aspersionis vel distillationis, sive magus aspersus. Præpositus eunuchorum regis Nabuchodonosor, Dan. 1. a. 3.

אשראל ἀσριήλ Asrael, Beatitudo Dei, vel intuitus fortis, aut gressus Dei. Filius Jaleleel, 1 Par. 4. c. 16.

אשריאל Asriel, Idem. Filius Galaad filii Machir filii Manasse, Num. 26. d. 31. qui Jos. 17. a. 2. Esriel dicitur.

האשראלי ἐσεριηλί Asrielitæ, Idem. p. n. Num. 26. d. 31.

אשרים Assedim, Venationes, aut insidiæ, vel latera: aut Syriace, destructiones. Civitas in tribu Nephthali, Jos. 19. c. 35.

השם ἀσὸμ Assem, Nomen, vel nominatus, sive positio, vel positus. Nomen viri, 1 Par. 11. g. 34.

Assia, Vide Asaha.

ἀσιδαῖοι Assidæi, Milvi, vel herodii, aut venantes, vel insidiantes. D. Genus hominum inter Judæos, 1 Mach. 7. b. 13. 2 Mac. 14. a. 6.

ἆσσον Asson, Appropinquatio, vel approximatio. G. Complures sunt hujus nominis urbes, una Lyciæ civitas maritima in edito sita promontorio, adeo ut parum tutum sit accedere. Unde jocus Nicostrati citharœdi, Asson eas, ut citius ad exitii terminos pervenias. Altera in Æolide. Tertia in Mysia. Quarta in Lydia. Quinta in Epiro minore, Cleanthis philosophi patria, quæ eadem & Apollonia fit dicta, suffragante & Plinio in 5. lib. cap. 36. Hanc postremam Paulus adnavigavit, Act. 20. c. 13. & 27. c. 13.

אחשורש ἀσσουῆρος Assuerus, Princeps & caput. Pater Darii regis Medorum, Dan. 9. a. 1. & 1 Esd. 4. b. 5. Hic a Metasthene Persa Artaxerxes Assuerus vocatur.

אשור ἀσσὺρ Assur, Insidians, sive beatus, aut aspiciens, vel gradiens. Filius Sem, Gen. 10. c. 21. de terra Sennaar egressus, Gen. 10. b. 11.

אשורי ἀσυρὶ Assuri, Beatitudo, aut intuitus, vel gressus. Nomen loci, 2 Reg. 2. b. 8.

אשורים ἀσσουριεὶμ Assurim, Insidiantes, sive beati: aut aspicientes, vel gradientes, Filius Dedan filii Jecsan, Gen. 25. a. 3.

Assyrii, Idem. Heb. Assurim. Assyrii post Euphratem loca tenent, amne tantum a Babyloniis divisi. Herodotus eosdem populos cum Syris esse dicit: sed a Græcis Syros, a Barbaris Assyrios vocari. In Assyria autem fuerunt XVIII regna: tam ampla & potens regio fuit. Lege Raphaelem Volater. lib. 11. Geograph. Strabonem lib. 16. Geograph. Assyria est ad Orientem Terræ sanctæ.

אשור Assyrius, Idem. f. n. Esa. 7. c. 17.

עשתרות ἀσταρὼθ Astaroth, Greges, sive divitiæ, aut faciens explorationem, seu tinea legis. Urbs in campestribus Moab in dimidia tribu Manasse, Og regis Basan regia, Deut. 1. a. 3. Jos. 9. b. 10. & 12. b. 4. & 13. d. 12. gigantum terra quos Codorlahomor interfecit, Gen. 14. a. 5. quo loco dicitur Astaroth Carnaim, in supercilio Sodomorum sita, postremo Levitis concessa, 1 Par. 6. f. 71. Fuit & deus Palæstinorum. Josephus lib. 6. cap. 14. Judaic. Antiquit. testis: quem sustulerunt Judæi Samuelis jussu, 1 Reg. 7. a. 3. Est & alius quem adoravit Salomon, 3 Reg. 11. a. 5. ubi עשתרות legitur: a Græcis ἀστάρτη dictum. Vide Astarte. Astaroth, idola formam ovium præ se ferentia.

עשתרות קרנים Astarost-addar, Jos. 18. b. 11. legendum Ataroth-adar.

עשתרתי ἐσταρωθὶ Astarothites, Greges, sive divitiæ, aut faciens explorationem, sive tinea legis, 1 Par. 11. g. 44.

עשתרת ἀστάρτης Astarthen, Idem. Idolum Sidoniorum, quod colebat Salomon, 3 Reg. 11. a. 5. idem quod Astaroth præcedens. De quo & 4 Reg. 23. c. 13. fit mentio: quo in loco Astoreth legendum esset pro Astaroth.

ἀστυάγης Astyages, Civitatis ductor, vel dux. G. Rex Persarum, Dan. 13. g. 64.

ἀσύγκριτος Asyncritus, Incomparabilis. G. Viri nomen, Rom. 16. b. 14.

A T

אטד ἀτάδ Atad, Rhamnus, sive spinetum. Locus trans Jordanem, ubi exequias atque planctus peregerunt filii Israel super morte Jacob, tertio ab Jericho lapide, duobus milibus a Jordane: qui locus dictus est postea Planctus Ægypti, Gen. 50. b. 10. Nunc Bethagla, quod interpretatur locus gyri, eo quod ibi more plangentium circuierunt in funere Jacob. Hieronymus in locis Hebraicis, Hebraice legitur Goren Atad: i. Area Atad.

עטרה ἀταρά Atara, Corona. Altera uxor Jerameel primogeniti Efron filii Phares filii Judæ, 1 Par. 2. d. 26.

עטרות ἀταρώθ Ataroth, Coronæ, sive calamus inebriationis, vel saturitatis: aut ex Syro & Hebræo, consilium inebriationis, vel saturitatis. Civitas in tribu Gad, Num. 32. a. 3. g. 34. Est & nomen regionis in forte filiorum Joseph, Jos. 16. c. 7.

עטרות אדר ἀταρὼθ ἀδάρ Ataroth-addar, Coronæ sive calamus inebriationis, vel saturitatis pallii sive potentiæ aut magnitudinis. Civitas in tribu Ephraim, Jos. 16. b. 5. & 18. b. 11.

אטר ἀτήρ Ater, Sinister, vel clausus. Nomen viri, 1 Esd. 2. a. 16.

עתך ἀθάχ Athach per ע, Hora tua, sive tempus tuum. Nomen civitatis, 1 Reg. 30. g. 30.

התך ἀθάχ Athach per ה, Percutiens, vel humilians, aut subjiciens. Nomen Eunuchi, Esth. 4. b. 5.

עתיה ἀθιὲ Athaias, Hora vel tempus Domini. Nomen viri, 2 Esd. 11. a. 4.

עתלי θαλὶ Athalai, Hora mea, sive tempus meum vel mihi. Nomen viri, 1 Esd. 10. d. 28.

עתליהו γοθολία Athalia, Hora, vel tempus Domino. Mater Ochoziæ filii Joram regis Judæ, filia Amri regis Israel, 4 Reg. 8. g. 26.

אתני ἀθανὶ Athanai, Fortis, sive asininus, aut donans. Filius Zara, filii Adaia, 1 Par. 6. c. 41.

עתר ἰθὲρ Athar, Oratio, aut deprecatio. Nomen civitatis in tribu Simeon, Jos. 19. a. 7.

ἀθῆναι Athenæ, Sine cumulo, vel ab Athena, id est, Minerva, Minervales. G. Civitas Achaiæ, philosophiæ dicata studiis & idolorum cultui, ubi Paulus etiam Christum prædicavit, Act. 17. d. 16. hujus urbis Piræus portus (cujus Terentius in Eunucho meminit) septemplici muro quondam communitus fuisse describitur. Athenæ hodie sub Turcæ imperio sunt, a Barbaris corrupto vocabulo Sethniæ vocantur, Raphaele Volater. libr. 38. Paralipomenon auctore.

ἀθηναῖοι Athenienses, Idem. G. Act. 17. e. 21.

ἀθηνόβιος Athenobius, Minervæ arcus. G. Nomen viri, 1 Mach. 15. f. 32.

Atherthasa

התרשתא Atherſatha, Diſſolvens fundamentum, vel contemplans fundamentum vel potum, ſive turturis fundamentum: aut ex Hebræo & Syro, contemplans annum vel tempus. Filius Achelai, 2 Eſd. 10. a. 1. de quo & 1 Eſd. 2. d. 61. Sic dicebatur & Nehemias, Neh. 7. f. 65. & 8. c. 10.

חמטה Athmatha, Lacerta vel ſtellio. Nomen civitatis in tribu Juda, Joſ. 15. f. 53. Heb. Humeta.

Attalia, Augens, vel nutriens. G. Civitas Pamphyliæ maritima, a Ptolemæo Philadelpho ædificata, juxta Raphaelem Volater. lib. 10. Geographiæ, quam Paulus & Barnabas pertranſierunt, Act. 14. 45.

Attalus, Auctus ſive nutritus. G. Nomen viri, 1 Mac. 15. d. 22.

עוה Ava, Iniquitas. Nomen idoli, 4 Reg. 17. d. 24. & 18. g. 34. & 19. c. 13. Eſa. 37. c. 13.

Auguſtus, Latinum eſt, vel ab augurio dictus, vel (ut alii volunt) ab augendo. Romanorum Imperator ſecundus, patre Octavio ſenatore genitus, Cæſaris nepos, Imperavit annos 56. Hic cum quadrageſimo ſecundo anno imperii ſui firmiſſimam veriſſimamque pacem compoſuiſſet, Chriſtus Dominus in Bethlehem natus eſt; cujus adventui pax iſta famulata eſt, quemadmodum ſcribit Eutropius rerum Romanorum lib. 7. cap. 2. Et Lucas Evangeliſta cap. 2. a. 1. refert ab hoc edictum exiiſſe ut cenſeretur orbis univerſus.

עוים Avim, Iniqui ſive perverſi. Nomen civitatis tribus Benjamin, Joſ. 18. d. 23.

עוית Avith, Iniqua ſive perverſa, aut temporalis. Nomen civitatis in qua regnavit Adad quartus rex in Edom, Gen. 36. d. 35.

Aulon, Vide Vallis ſylveſtris.

חורן Auran, Foramen, ſive libertas, aut albedo. Locus in vicinia Damaſci, Ezec. 47. c. 17. Heb. Hauran.

עוץ Auſitis, Hebraice dicitur Hus, & interpretatur conſilium aut lignum: aut Syriace, affixus aut affixio. Nomen loci, Jer. 25. e. 20.

A X

עכסה Axa, Compoſita vel adornata, aut laſciviens, ſive confractio vel diruptio velaminis. Filia Caleb, Joſ. 15. d. 16. Judic. 1. c. 12. quæ 1 Par. 2. f. 49. Achſa ſcribitur.

אכשף Axaph, Veneficus, ſive utique conterens. Nomen civitatis in tribu Aſer, Joſ. 19. b. 25. quæ cap. 11. a. 1. ſcribitur Achſaph.

A Z

Aza, Vide Gaza.

עזא Aza, Fortitudo, aut capra. Nomen viri, 1 Eſd. 2. c. 47.

Azael, Vide Hazael.

אזניה Azanias, Auris Domini, ſive auſcultatio Domini, vel arma Domini. Nomen viri, 2 Eſd. 10. a. 9.

אזנות תבור Azanoth-thabor, Aures electionis, ſive puritatis: aut ex Hebræo & Syro, aures contritionis vel confractionis. Civitas, terminus tribus Nephthali, Joſ. 19. c. 34.

עזראל Azareel, Adjutorium Dei, ſive atrium Dei. Nomen viri, 1 Par. 12. a. 6. & 25. c. 8.

עזריה Azarias, Auxilium Domini, ſive atrium Domini. Filius Amaſiæ regis Judæ, 4 Reg. 14. e. 21. qui 2 Par. 26. a. 1. Ozias dicitur. Eſt & nomen ſacerdotis, 2 Par. 26. c. 17. Filius Johanan, 2 Par. 28. b. 12. Filius item Ethan filii Zaræ filii Juda, 1 Par. 2. b. 8. Vide & 1 Par. 6. a. 9. & b. 13.

עזריקם Azaricam, ſive Azricam, Auxilium reſurgentis vel vindicantis, aut fortitudo vacua. Nomen viri, 2 Eſd. 11. c. 14.

חזו Azau, Videns aut prophetans. Filius Nachor ex Melcha, Gen. 22. d. 22. Heb. Hazo.

עזז Azaz, Fortis, Pater Bala, 1 Par. 5. a. 8.

עזזיהו Azazias, Fortitudo Domini. Nomen viri, 2 Par. 31. c. 13.

אזבי Azbai, Hyſſopus mea. Nomen viri, 1 Par. 11. g. 37.

עזבוק Azboc, Hircus vel fortitudo vacuitatis, aut fortis diſſipatio. Nomen viri, 2 Eſd. 3. d. 16.

עזקה Azeca, Fortitudo ſive murata, vel ſepta: aut Syriace, annulus. Civitas Amorrhæorum, quæ ſorte ceſſit tribui Juda, Joſ. 15. e. 35. Neh. 11. d. 30. Hieronymo inter Eleutheropolin & Æliam ſita: quo loci Deus grandine & lapidibus gentes perdidit, Joſ. 10. c. 11. Philiſthiim illic caſtra contra Iſrael fixerunt, 1 Reg. 17. a. 1. Hanc reparavit Roboam rex Juda, 2 Par. 11. b. 9. & rex Babylonis eandem debellavit, Jer. 34. b. 7.

עזר Azer, Adjutorium, ſive atrium. Nomen viri, 2 Eſd. 3. e. 19.

עזגד Azgad, Fortis exercitus, aut fortitudo felicitatis: vel ex Hebræo & Syro, fortis ſciſſura. Viri nomen, 1 Eſd. 2. a. 1. & 8. b. 12.

עזיה Azia, Fortitudo Domini, ſive hircus Domini. Nomen viri, 2 Eſd. 11. a. 3.

עזיזא Aziza, Fortitudo, aut fortis. Nomen viri, 1 Eſd. 10. d. 27.

עזמות Azmaveth, Fortis mors, ſive hircus, aut fortitudo mortis. Nomen viri cujuſdam, 2 Reg. 23. d. 30. qui 1 Par. 11. f. 33. dicitur Azmoth, iiſdem conſonantibus & punctis, 1 Eſd. 2. b. 22.

עזמות Azmoth, Idem. Filius Joada filii Achaz, 1 Paral. 8. d. 36. & 12. a. 3. & 27. c. 24. Filius item Jore, 1 Par. 9. f. 42. Nomen præterea cujuſdam alterius, 1 Par. 11. f. 33. qui 2 Reg. 23. d. 30. dicitur Azmaveth iiſdem conſonantibus & punctis.

Azor, Adjutor, vel accinctus: aut Syriace, converſus. D. Filius Eliacim filii Abiud, Matt. 1. b. 14.

אשדודיות Azotidæ, Hebraice dicitur Aſdodioth, & interpretatur deprædatrices, ſive ignis dilectionum, 2 Eſd. 13. d. 23.

אשדודי Azotii, In Hebræo dicitur Aſdodi, id eſt, ignis dilecti vel patrui. Genus populi in terra Chanaan contra Aquilonem.

Azotius, Ignis dilecti vel patrui mei, Joſue 13. a. 3. & 1 Regum 5. a. 3.

אשדוד Azotus, Hebraice dicitur Aſdod, id eſt, deprædatio, ſive ignis dilecti, aut ignis patrui. Inſignis Palæſtinæ urbs inter Aſcalonem & Joppen in tribu Dan, in qua gigantes habitarunt, capta a Joſue duce, Joſ. 11. d. 22. Sorte ceſſit tribui Judæ, Joſ. 15. f. 46. Hæc una e quinque civitatibus Allophylorum, templo Dagon idoli nobilitata, 1 Reg. 6. c. 17. Quam, ut ait Stephanus, condidit quidam e Mari rubro profugus, ex nomine uxoris ſuæ Azes. Volater. lib. 11. Geograph. Cujus in Scripturis multa eſt mentio, Jer. 25. d. 20. Amos 1. b. 8. Soph. 2. a. 4. Zach. 9. a. 6. Eſa. 20. a. 1. & 2 Par. 26. a. 6. In hac Philippus prædicavit Chriſtum, Act. 8. g. 40.

Azriel, Vide Azareel.

עזובה Azuba, Derelicta, ſive deſerta, aut fortitudo ejus in ea. Mater Joſaphat filia Salai, 3 Reg. 22. f. 43. & 2 Par. 20. g. 31. Uxor item Caleb filii Eſron filii Juda, 1 Par. 2. b. 18.

עזור Azur, Adjutus ſive adjutor. Pater Ananiæ prophetæ, Jer. 28. a. 1. Pater item Jezoniæ, Ezech. 11. a. 1.

Azymus, Infermentatus, Act. 12. a. 4. & 1 Cor. 5. c. 7.

עזי Azzi, Fortitudo mea, ſive hircus meus. Nomen viri, 2 Eſdr. 11. c. 22.

B

בעל BAal, Idolum, aut dominans, vel ſubjiciens, aut poſſidens. Baal eſt proprie idolum Sidoniorum, 3 Reg. 16. g. 31. quod idolum aliter dicitur Aſtoreth. Accipitur etiam pro quocunque idolo, Jer. 2. b. 8. Græci Martem putant, Num. 22. g. 40. quod deſtruxit Gedeon, Judic. 6. e. 25. Eſt & nomen loci, 1 Par. 5. d. 23. Filius item Joel, 1 Par. 5. a. 5. Filius Abigabaon, ſive Jahiel, 1 Par. 8. c. 29. & 9. f. 35.

ארבעל Baal, In Oſee 10. d. 15. legitur, vindicavit Baal: quum legendum ſit, vindicavit Arbel: & interpretatur Pugnavit Deus, ſive vindicavit Deus, aut ultus eſt pro Deo.

בעלה Baala, Idolum ejus, aut dominans ei, vel ſubjecta, aut poſſeſſa, ſive in aſcenſione, vel in elevatione. Nomen civitatis in tribu Juda, Joſ. 15. b. 9. quæ & Cariath-jarim & Cariath-baal dicitur.

בעלת Baalath, Subjecta, ſive poſſeſſa: aut in exaltatione, vel aſcenſione. Nomen civitatis in tribu Dan, Joſ. 19. a. 8. d. 44. Civitas a Salomone condita, 3 Reg. 9. c. 18.

בעל ברית Baal-berith, Idolum fœderis vel pacti, aut ſubjiciens vel poſſidens fœdus vel pactum. Nomen idoli, Judic. 9. a. 4.

בעל גד Baal-gad, Idolum fortunæ vel felicitatis, ſeu exercitus: aut ſubjiciens ſive poſſidens felicitatem vel exercitum: aut ex Hebræo & Syro, idolum ſciſſuræ. Nomen montis ſub monte Hermon, Joſ. 11. c. 17. & 13. a. 5.

בעל המון Baal-hamon, Idolum populi, aut dominans populo, aut poſſidens populum. Nomen loci, Cant. 8. c. 11.

בעל חצור Baal-haſor, Idoli atrium vel fœnum, aut poſſeſſor gratiæ vel doni. Locus eſt infra Ephraim urbem Benjamin, 2 Reg. 13. d. 23.

בעל חרמון Baal-hermon, Idolum aut auctor ſive poſſeſſor deſtructionis, ſive anathematis, vel retis, ſive retiaculi, aut dedicati vel conſecrati, Deo ſcilicet. Mons circa Libanum in Paleſtinæ finibus, Judic. 3. a. 3.

בעלי Baali, Idolum meum, ſive dominans mihi, aut ſubjiciens vel poſſidens me, Oſee 2. c. 17.

בעליה Baalia, Idoli dominus, id eſt, deus idoli, vel ſubjiciens aut poſſidens dominus, ſive in aſcenſu vel in cœnaculo. Nomen viri, 1 Par. 12. a. 5.

בעלידע Baaliada, Idolum apertum vel manifeſtatum, ſive poſſeſſor ſcientiæ, Filius David, 1 Par. 14. b. 7.

בעלים Baalim, Idola, ſive dominantes, aut ſubjicientes vel poſſidentes. Nomen idoli, 1 Reg. 7. a. 4. & 2 Par. 28. a. 2. Jer. 2. e. 23. Corrupte 2 Reg. 6. a. 2. de viris Juda legitur: pro de Baale Juda, id eſt, de Cariath-jeharim: ut vides, Joſ. 15. c. 9.

בעל מעון Baal-meon, Idolum habitaculi, vel idolum ex peccato, aut ſubjiciens ſive poſſidens habitaculum, ſive dominium ex peccato. Civitas Amorrhæorum, quæ ſorte obtigit filiis Ruben, Num. 32. g. 38. Joſ. 13. c. 17. Hæc eadem dicitur Beel-meon.

בעל פרצים Baal-pharaſim, Idolum diviſionum, aut ſubjiciens ſive poſſidens diviſiones. Nomen loci in terra Chanaan, 2 Reg. 5. d. 20. & 1 Par. 14. b. 11.

בעל תמר Baal-thamar, Idolum palmæ, aut ſubjiciens, vel poſſidens palmam arborem, aut idolum commutationis, ſive ſubjiciens aut poſſidens commutationem. Vicus juxta Gabaa, in tribu Benjamin, Judic. 20. e. 33.

בענה Baana, In reſponſione, ſive in afflictione, aut in cantico: vel Syriace, deprecatio. Filius Remmon Berothitæ, 2 Reg. 4. a. 2. Pater item Heleb, 2 Reg. 23. d. 29. Filius item Ahilud, 3 Reg. 4. b. 12. Filius etiam Huſi, 3 Reg. 4. b. 14. In his duobus locis ſcribitur בענא.

בעשא Baaſa, In factura, ſive in tinea, aut in compreſſione, vel ſcrutationem tollens. Nomen regis Iſrael, 3 Reg. 15. c. 17. & 2 Par. 16. a. 1. Filius Ahia, 4 Reg. 9. b. 9.

בבל Babel, Confuſio ſive commiſtio. Nomen civitatis, Gen. 11. b. 9. quæ Stephano Seleucia quoque dicta eſt.

Babylonem eſſe duplicem Coſmographorum conſenſus eſt: una in Aſſyria, de qua 4 Reg. 17. d. 24. altera vero in Chaldæa, de qua 4 Reg. 25. a. 1. in campo Senaar, caput regni Chaldæorum, regia Nemrod, ſita ad Orientem terræ Juda, quæ a confuſis labiis nomen habet, teſtes Moſes, Ge. 10. b. 10. & 11. b. 9. Joſeph. lib. 1. ca. 9. Antiq. Judaic. Auguſtinus lib. 16. cap. 4. de civitate Dei. Plura de hac Babylone lege apud Plinium lib. 6. naturalis hiſt. cap. 26. Strabonem lib. 15. & 16. Herodotum lib. 1. Pomp. Melam lib. 1. Ptolem. lib. 5. cap. 20. & 6. cap. 26. Ab hac & regio circumpoſita, Babylonia vocatur. In hac populus Judæorum LXX annis captivus detentus fuit, juxta prophetiam Jeremiæ, cap. 25. c. 12. per Nabuchodono or regem Babyloniorum tranſmigrare coactus, 4 Reg. 25. c. 11. & 2 Par. 36. b. 10. Nunc Seleucia vocata Straboni lib. 16. Geograp.

& Stephano de urbibus. Ipsa Babylonia Mesopotamiæ conjuncta est inter Euphratis ipsius conversiones: Australior est: Syriam tamen Ptolemæo Plinioque non excedit: auctor Raphael Volater. lib. 11. Geograph. Plinius lib. 6. cap. 26. naturalis hist. Strabo in 6. refert eam Tygri & Euphrate irrigari. Hanc Babylonem Darius rex Medorum primus omnium evertit & solo æquavit ita ut postea habitata non fuerit, Esa. 13. a. 1. lege Hieronymum in eo loco. Quidam tertiam faciunt Babylonem ipsam urbem Romam, ex qua B. Petrum primam suam scripsisse epistolam ait Papias Jerosolymitanus, & ex eo Eusebius libr. 2. Ecclesiast. hist. cap. 14. Hieronymus de Ecclesiasticis script. & Beda in 1 Petri 5. eamque per μεταφορὰν ab ipso Petro Babylonem vocatam esse, dum ait: Salutat vos Ecclesia quæ est in Babylone collecta.

Babylonia, Idem.

Βαβυλώνιοι Babylonii, Confusi, sive commisti, 1 Esd. 4. b. 9.

בקבקר Bacbacar, Vacua, vel inanis visitatio, aut matutinatio, vel vapulatio, aut inanis vacca. Viri nomen, 1 Par. 9. c. 15.

Βακχηνορ Bacchenor, Ebrius, vel vinosus. G.

Βακχίδης Bacchides, Idem. G. Nomen viri, 1 Mach. 7. b. 8.

Βακηνορ Bacenor, Puto idem esse nomen cum Bacchenor, & istud esse corruptum. Nomen viri, 2 Mac. 12. f. 35.

בדקר Βαδεκὰρ Badacer, In compunctione, sive in transfixione, aut in confessione, sive vectis frigiditatis, vel sola frigiditas. Nomen ducis exercitus Jehu, 4 Reg. 9. e. 25.

בדד Βαδὰδ Badad, Solitarius, sive in mamilla, vel in dilectione. Pater Adad regis quarti in Edom, Gen. 36. d. 35.

בדיה Βαδαίας Badaias, Solus Dominus, vel vectis Domini. Nomen viri, 1 Esd. 10. d. 31.

בדן Βαδὰν Badan, Vectis, vel solus, aut in judicio. Nomen viri, 1 Reg. 12. b. 11. Filius Ulam filii Sares, 1 Par. 7. d. 17.

בגתא Βαγαθὰ Bagatha, In torculari. Nomen eunuchi, Esth. 1. b. 10.

בגתן Bagathan, In torculari, aut cibum tribuens. Nomen eunuchi, Esth. 2. d. 21. Hoc nomen LXX. non transtulerunt.

בעלים Βαάλιμ Bahalis, In lætitia, sive in arrogantia. Rex filiorum Ammon, Jerem. 40. d. 14.

Βαίαν Bahem, In eis, vel cum eis. D. 1 Mac. 13. e. 37.

בחרים Βαχουρὶμ Bahurim, Electi, sive juvenes, aut in foraminibus, sive in libertatibus. Nomen civitatis in tribu Benjamin, 2 Reg. 3. c. 16.

בלה vel בלהה Βαλλὰ Bala, Inveterata, sive turbata, aut defluens. Nomen civitatis in tribu Simeon, Jos. 19. a. 3. & 1 Paral. 4. c. 29. Ancilla item Rachel uxoris Jacob, Genes. 29. f. 29. uxor item Nephthali, 1 Par. 7. c. 14.

בלע Βαλὰ Bala, Deglutiens, sive destruens. Nomen urbis quæ Segor, item Salissa, sive vitula conternans in sacris literis dicitur, Genes. 14. b. 9. Est & filius Azaz filii Semma filii Joel, 1 Par. 5. a. 7.

בלעם Βαλαὰμ Balaam, Vetustas populi, vel absque populo, sive devoratio, aut destructio eorum. Filius Beor ariolus, Num. 22. a. 5. Jos. 13. c. 22. Est & nomen civitatis, 1 Par. 6. f. 70.

בלהן Βαλαὰν Balaan, Inveteratus, sive turbatus. Filius Eser filii Seir Horræi, Gen. 36. c. 27.

בלק Βαλὰκ Balac, Involvens, aut destruens, vel cum lambente, aut Syriace, cum percutiente. Filius Sephor, Num. 22. a. 1.

בלאדן Βαλαδὰν Baladan, Absque imperio, vel absque judicio, aut vetustas imperantis, vel judicii. Nomen viri, 4 Reg. 20. c. 12. Esa. 39. a. 1.

בלהן Βαλαὰν Balan, Inveteratus, sive turbatus. Filius Jadihel filii Benjamin, 1 Par. 7. c. 11.

בעל חנן Βαλαενὼν Balanan, Idoli gratia vel donum, aut possessor gratiæ vel doni. Filius Achobor, septimus Rex Edom, Gen. 36. d. 39. & 1 Paral. 27. d. 27. Heb. Baal-hanan.

בלדד Βαλδὰδ Baldad, Vetusta dilectio, vel mamilla, sive inveteratus motus, aut absque motu, sive absque dilectione vel mamilla. Nomen viri, Job 8. a. 1.

בעלות Βααλὼθ Baloth, Subjectæ sive possessæ, aut in ascensione. Nomen civitatis in tribu Juda, Jos. 15. e. 24.

בעל שלשה Βαὰλ σαλισὰ Balsalisa, Idolum tertium, aut idolum ducis, vel principis, sive possessor trium, aut possessio ducatus vel principatus. Nomen loci, 4 Reg. 4. g. 42.

בלשאצר Βαλτάσαρ Balsasar, Non portans angustiam, vel non thesaurizans: aut ex Syro & Hebræo, scrutator thesauri. Filius Nabuchodonosor, Dan. 5. a. 1. f. 22. g. 30. & 7. a. 1. & 8. a. 1. Secundum Josephum filius fuit Evilmerodach.

בלטשאצר Βαλτάσαρ Baltassar, Abscondite thesaurizans, sive in malleatore thesaurizans, vel occulte portans angustiam. Nomen prophetæ, qui & Daniel dicebatur, Dan. 1. b. 7. & 5. c. 12.

במהל Βαμαὴλ Bamaal, In circumcisione, aut in mistione. Filius Jephlat filii Heber filii Bariæ, 1 Par. 7. g. 34. ubi corrupte legitur Chamaal.

במות Βαμὼθ Bamoth, Altaria vel excelsa, sive in morte. Nomen vallis, Num. 21. c. 19.

במות בעל Βαμὼθ Βαὰλ Bamothbaal, Altaris, sive excelsa idoli, aut in morte idoli. Civitas in tribu Dan, Jos. 13. c. 17.

בענה vel בענא Βαανὰ Banaa, In motu. Filius Mosa filii Zamri, 1 Paralip. 8. d. 36. & 9. f. 43.

בניה vel בניהו Βαναίας Banaia, sive Banaias, Filius Domini, aut intelligentia Domini, sive ædificatio Domini. Nomen viri, 2 Reg. 23. d. 20. Nomen principis cujusdam, 1 Paralip. 4. f. 36. & 15. b. 20. & 2 Paralip. 31. c. 13. Pater item Pheltiæ, Ezechiel 11. a. 1. Filius Jojadæ, 2 Reg. 8. d. 18.

בני ברק Βανὴ Bane, Filii, aut ædificantes, sive intelligentes. Nomen civitatis in tribu Dan, Jos. 19. d. 45. Quamvis putem legendum Baneberac, ut unius civitatis nomen sit, non duarum, cum Hebræis jungantur hæ duæ voces.

בנעה Βαναὶ Banea, sive Baneas, Filius Domini, aut intelligentia, vel ædificatio Domini. Nomen viri, 1 Esd. 10. d. 25.

בני Βανὶ Bani, Filius meus, aut ædificatio, vel intelligentia mea. Nomen viri, 1 Esd. 10. d. 33. & 2 Esd. 9. a. 4.

בנינו Βανιὰ Baninu, Filii nostri, aut ædificatores nostri, sive intelligentes nos. Nomen viri, 2 Esd. 10. a. 13.

בני Βανὶ Banni, Idem quod Bani. Nomen viri, 2 Reg. 23. d. 36. Filius Somer filii Moholi, 1 Par. 6. d. 44.

בערא Βαασὰ Bara, Incendium, sive expurgatio, aut pastus, vel jumentum sive insipientia, vel in vigilia. Nomen alterius uxoris Saharaim, 1 Par. 8. a. 8.

ברע Βαλλὰ Bara, In malo, sive in socio, aut in clamore, vel in pastu, sive in constructione. Rex Sodomæ, Gen. 14. a. 2.

Βαραββᾶς Barabbas, Filius patris vel magistri, aut filius confusionis, vel ignominiæ. D. Nomen insignis cujusdam latronis, Matt. 27. b. 16. Joan. 18. g. 40.

ברק Βαρὰκ Barac, Fulgur, sive in vanum, vel in vacuum. Nomen civitatis in tribu Dan, Jos. 19. d. 45. Vide Bane. Filius Abinoem, Judic. 4. a. 6.

ברכה Βαραχὰ Baracha, Benedictio, aut genuflexio. Nomen viri, 1 Paral. 12. a. 3.

ברכאל Βαραχιὴλ Barachel, Benedicens Deum, aut genu flectens Deo. Nomen viri, Job 32. a. 2.

ברכיה Βαραχίας Barachia, sive Barachias, Benedicens Domino, aut genu flectens Domino. Pater Zachariæ prophetæ, Zachar. 1. a. 1. Filius Mosollamoth, 2 Paral. 28. b. 12. Filius Zorobabel filii Phadaiæ, 1 Par. 3. d. 20.

ברד Βαρὰδ Barad, Grando, sive in descensu, aut in imperio. Nomen loci in deserto Sur, Gen. 16. d. 14.

בראיה Βαραία Baraia, Creatura Domini, sive impinguatio aut electio Domini, sive in visione. Filius Semei, 1 Par. 8. b. 20.

Βασφὰ Barasa, In egestate, aut filii plasmatio, sive in cursu, vel in beneplacito. D. Nomen civitatis Galaad, 1 Mac. 5. c. 26.

ברד Βαρὰδ Bared, Grando, sive in descensu: aut in imperio. Filius Suthalæ filii Ephraim, 1 Par. 7. d. 21.

בריעה Βαρία Baria, In societate, sive in malitia, aut in ululatione, aut in pastu. Nomen viri, 1 Par. 8. b. 13.

בריח Βαρία Baria, Sera, vel vectis, sive fugitivus, aut in odore. Filius Semeiæ filii Secheniæ, 1 Par. 3. d. 22.

בריעה Βαρία Baria, In malo, sive in clamore, aut in ululatione, vel in pastu. Filius Aser filii Jacob, 1 Par. 7. f. 30. & 8. b. 13. & 23. b. 10. qui Beria Genes. 46. b. 17. dicitur, iisdem consonantibus & punctis.

Βαριησοῦς Barieu, Maleficus, vel magus, sive in nequitia. D. Cognomen pseudoprophetæ, Act. 13. a. 6.

Βαριωνᾶ Bar-jona, Filius columbæ, ex Syro & Hebræo. D. Matthæi 16. c. 17.

Βαρνάβας Barnabas, Filius prophetæ, vel filius consolationis, id est, plenus consolatione, aut ad consolandum valde idoneus. D. Nomen viri, Act. 4. g. 36.

Βαρσαβᾶς Barsabas, Filius reversionis, vel conversionis, aut filius quietis, vel filius juramenti. D. Nomen viri, Act. 1. d. 23. & 4. g. 36.

Barsaith, Vide Barzaith.

Βαρθολομαῖος Bartholomæus, Filius suspendentis aquas. D. Nomen Apostoli, Matt. 10. a. 3. & Luc. 6. c. 14.

Βαρτιμαῖος Bartimæus, Beatus Hieronymus dicit corrupte legi, scribi autem debere Barsemæus: quod Syriace interpretatur filius cæcus, vel filius cæcitatis. D. Nomen cæci cujusdam a nativitate, quem Jesus sanavit, Marc. 10. g. 46.

ברוך Βαρὺχ Baruch, Benedictus, vel genuflexus. Filius Neriæ, Jerem. 32. c. 10.

ברזית Βαρζαὶθ Barzaith, Filius anguli, aut puritas anguli, sive frumentum anguli. Filius Melchiel filii Baree filii Aser filii Jacob, 1 Paralip. 7. f. 31.

בעשיה Βασία Basai, In factura Domini. Filius Melchiæ filii Athanai, 1 Paral. 6. c. 40.

בשן Βασὰν Basan, In dente, sive in ebore: aut in mutatione, vel in somno, seu in dormitatione: aut confusio vel ignominia. Regio Og regis, quæ pascuis ac nemoribus abundans, cecidit in sortem dimidiæ tribus Manasse, Esa. 2. c. 13. & Num. 21. g. 32. quæ & Havoth-air, Deut. 3. c. 14. dicitur, & Terra Raphaim.

חות יאיר

Βασκαμὰ Bascama, Confusio, vel erubescentia iræ vel caloris. D. Nomen loci, 1 Mach. 13. c. 23.

בצקת Βασχὰθ Bascath, Massa, sive inflatio, aut in angustia, vel in effusione. Nomen civitatis in tribu Juda, Josue 15. e. 39. appellatur & Besecath.

בשמת Βασεμὰθ Basemath, Aromata, vel confusio mortis, aut in desolatione, sive in positione, aut in nominibus. Altera uxor Esau, Gen. 26. g. 33. Filia item Salomonis, 3 Reg. 4. b. 13.

בתואל Βαθουὴλ Bathuel, Filiatio Dei, aut mensura Dei, vel desertum Dei. Filius Nachor ex Melcha, Genes. 22. d. 22. Nomen civitatis tribus Simeon, 1 Par. 4. e. 30.

בת Βάτος Batus, Genus mensuræ liquidorum, Ezec. 45. d. 14.

בוי Βαβαὶ Bavai, In væ, id est, in luctu, vel in miseria. Syrum est. Nomen viri, 2 Esd. 3. d. 18.

בחרומי Βαρσαμὶ Bauramites, Eligens aquas, aut eligens quis? Vir, 1 Par. 11. f. 33. qui 2 Reg. 23. d. 30. dicitur Beromi. Heb. Barhumi.

ברחמי

בזתא Βαζαθὰ Bazata, Contemptus vel despectus, sive deprædatio, aut in oliva. Nomen eunuchi cujuspiam, Esth. 1. b. 10.

בזיותיה Βαζιωθιὰ Baziothia, Contemptus vel despectiones ejus, sive prædæ ejus: aut in oliva Domini. Nomen civitatis in tribu Juda, Jos. 15. d. 27.

B E

בען Bean, Vide Beon.

בבי Βαβαὶ Bebai, Pupilla, sive concavus aut vacuus. Nomen viri, 1 Esd. 2. a. 11.

Becbecia, Evacuatio vel dissipatio Domini, sive lagunculaDomini. Nomen viri, Neh. 11. c. 17.

Bacbuc, Vacuitas, aut evacuatio, vel dissipatio, sive laguncula. Nomen viri, 1 Esd. 2. c. 49.

Becher, Primogenitus, aut primitiæ, sive in ariete. Filius Ephraim, Num. 26. d. 35.

Becheritæ, Idem. p. n. Num. 26. d. 35.

Bechor, Idem quod Becher, iisdem consonantibus & punctis scriptum. Filius Benjamin, Gen. 46. c. 21.

Bechorath, Primogenitura, vel primitiæ. Filius Aphia, 1 Regum 9. a. 1.

Bedan, Vide Badan.

Beel-phegor, Idolum hiatus vel aperturæ. Nomen idoli Moabitarum, Osee 9. c. 10. Num. 25. a. 3. Deut. 4. a. 3.

Beelphegor, Apertura sive hiatus. Nomen idoli, Jos. 22. d. 17. Heb. Phegor.

Beelmeon, sive Baal-meon, Idoli habitaculum, vel idolum de peccato, aut possessio habitaculi, vel possessio ex peccato. Nomen civitatis, Ezech. 25. b. 9. & 1 Par. 5. a. 8. Idem oppidum quod Baal-meon dicitur.

Beel-sephon, Idolum Aquilonis, vel idolum occultum speculæ, vel possessor Aquilonis vel speculationis aut secreti. Nomen loci, sive urbis in Ægypto, Exod. 14. a. 2. Num. 33. a. 7. Josephus libr. 2. cap. 13.

Beelteem, Idolum, sive possessor saporis vel gustus aut rationis, vel eloquii. Nomen viri, 1 Esd. 4. b. 8. & 9. c. 17. d. 23.

Beel-zebub, Idolum muscæ, vel possessor muscæ. Nomen idoli Accaronitarum, 4 Reg. 1. a. 2. & Luc. 11. b. 15. Alias Beelphegor appellabatur: a Gentibus Priapus. Dicebatur idolum muscæ a copia muscarum sectantium sanguinem immolatitium.

Beera, Puteus, sive explanatio vel declaratio: aut in luce ejus. Filius Joel, 1 Par. 5. a. 6.

Beeri, Puteus, sive explanans, aut declarans: vel in luce, sive in leone. Pater Judith uxoris Esau, Gen. 26. g. 33. Pater item Osee prophetæ, Osee 1. a. 1.

Beer-ramath, Puteus vel declaratio celsitudinis, aut jaculationis, sive in luce excelsa. Urbs tribus Simeon, Jos. 19. a. 8.

Beer-seba, Vide Bersabee.

Begoai, In corpore meo, sive in gente: aut Syriace intrinsecus. Nomen loci, 2 Esd. 7. b. 7.

Beguai, Idem. Nomen viri, 1 Esd. 2. a. 2.

Begui, idem. Nomen viri, 1 Esd. 8. b. 14.

Behemoth, Multitudinem animalium terrestrium significat. Unde plerumque pro Satanæ potentia accipitur, Job 40. a. 10.

Bel, Vetustus, aut nihil, sive defluens. Nomen idoli Babyloniorum, Esa. 46. a. 1.

Bela, Deglutiens, sive destruens. Filius Benjamin, Gen. 46. c. 21. & 1 Par. 7. b. 7. & 8. a. 1. Num. 26. e. 38. Nomen item urbis quæ alias Segor, Gen. 14. a. 2. dicitur: & Soar, & Salissa, teste Hieronymo. Filius item Beor rex Edom, Gen. 36. c. 33.

Belaitæ, Idem. p. n. Num. 26. e. 38.

Belga, Refrigerium, vel confortatio, aut vetustas vultus. Nomen viri, 1 Par. 24. b. 13. & 2 Esd. 12. a. 4.

Belgai, Refrigerium, sive confortatio, aut vetus vallis. Nomen viri, Nehem. 10. a. 8.

Belial, Perversus, vel absque jugo: sive non ascendens. Pro diabolo sumitur, Jud. 19. f. 22. & 1 Reg. 10. d. 27. Nah. 1. d. 14. & 2 Cor. 6. c. 15.

Belma, Nihilum aut vetustas nimia. D. Nomen loci, Judith 7. a. 3.

Belsan, In lingua, aut in detractione, sive vetustas dentis, aut vetus ebur: aut Syriace, scrutans. Nomen viri, 1 Esd. 2. a. 2.

Ben, Filius, vel ædificans, aut intelligens. Vir de familia Merari, 1 Par. 15. b. 18.

Ben-abinadab, Filius patris spontanei, aut filius patris voventis vel principis. Unus præfectorum annonæ Salomonis, 3 Regum 4. b. 9.

Ben-adad, Filius sonitus vel clamoris, aut filius dilecti aut patrui, sive mamillæ. Rex Syriæ filius Tabremon, 3 Reg. 15. d. 8. Jer. 49. e. 27. & 2 Par. 16. a. 4.

Ben-decar, Filius compunctionis, vel transfixionis. Præfectus annonæ domus Salomonis in Macces, 3 Reg. 4. a. 8.

Bene-jaacan, Filii tribulationis vel laboris, aut ædificatores tribulationis vel laboris, aut intelligentes laborem vel tribulationem. Nomen loci in quo castrametati sunt filii Israel profecti de Moseroth, Num. 33. d. 31.

Ben-ennom, Filius divitiarum suarum, aut filius decipientis vel contristantis eos. Nomen vallis in tribu Benjamin, quæ alias Tophet dicitur, 2 Par. 28. a. 3. & 33. a. 6.

Ben-gaber, Filius viri, aut filius robusti vel potentis. Nomen præfecti annonæ Salomonis in Ramoth-galaad, 3 Reg. 4. b. 11.

Ben-hail, sive Ben-chail, Filius fortitudinis vel exercitus, aut filius divitiarum, vel antemuralis sive doloris. Nomen viri, 2 Par. 17. b. 6.

Ben-hesed, sive Ben-chesed, Filius misericordiæ, vel opprobrii. Nomen præfecti annonæ Salomonis in Aruboth 3 Reg. 4. a. 10.

Ben-hur, Filius libertatis vel foraminis, aut albedinis. Præfectus annonæ regis Salomonis in monte Ephraim, 3 Reg. 4. a. 8.

Beni, Filius meus, aut intelligentia, sive ædificatio mea. Vide Bani.

Benjamin, Filius dexteræ. Filius duodecimus Jacob ex Rachel uxore, ab ipsa matre Ben-oni nominatus, Gen. 35. c. 18. Est & nomen tribus, 3 Reg. 4. b. 18.

Benjamin, 2 Par. 31. c. 15. ubi dicitur, Eden & Benjamin: legendum ex Hebræo Miniamin, & interpretatur de dextera, sive præparatio dexteræ. Nomen viri.

Benni, Idem quod Beni. Nomen viri, 2 Esd. 3. d. 17.

Benno, Filius ejus, aut ædificatio, vel intelligentia ejus. Nomen viri, 1 Par. 24. d. 26.

Bennoi, Ædificatio, aut filiatio: sive in habitaculo meo, aut in pulchritudine. Nomen viri, 1 Esd. 8. g. 33.

Bennui, Ædificatio, vel filiatio: sive in habitaculo meo, aut in pulchritudine. Nomen viri, 1 Esd. 10. d. 30.

Ben-oni, Filius doloris mei. Filius duodecimus Jacob ex Rachel, qui & Benjamin, Gen. 35. c. 18. dicitur.

Benoth, Filiæ, sive intelligentiæ, vel ædificationes. Nomen idoli Babyloniorum, 4 Reg. 17. f. 30.

Ben-zoheth, Filius separationis, aut filius istius formidinis vel contritionis. Filius Jesi frater Zoheth, 1 Par. 4. d. 20.

Beon, In afflictione, vel in responsione, aut in cantico, vel scrutatio earum: aut Syriace, deprecatio. Civitas Amorrhæorum ultra Jordanem, Num. 32. a. 3.

Beor, Incendium, vel expurgatio, aut insipiens sive jumentum, vel pastus. Pater Bela regis Edom, Gen. 36. c. 32. Pater item Balaam arioli, Num. 22. a. 4.

Bera, Puteus, sive explanatio, vel declaratio, aut in luce ejus. Nomen loci, Judic. 9. c. 21. Filius Supha filii Helem, 1 Paralip. 7. g. 38.

Bercos, Filius concisionis vel separationis. Nomen viri, 1 Esd. 2. c. 53.

Berea, Puteus ejus, vel filia ejus, aut declaratio ejus. D. Nomen urbis, 1 Mach. 9. a. 4.

Beresith, Primus liber Legis sic vocatur, id est, in principio: more Hebræorum qui libros ab eorum principiis ut plurimum denominare solent. Græce vero vocatur Γένεσις, id est, generatio, quod ibi generationes cœli & terræ continentur.

Beri, Filius meus, sive purus, vel electus, aut frumentum meum. Filius Supha filii Helem, 1 Par. 7. g. 37.

Beria, In malo, sive in clamore, aut in ululatione, vel in pastu. Filius Aser filii Jacob, Gen. 46. b. 17. qui 1 Par. 7. f. 31. Baria dicitur. Filius item Ephraim, 1 Par. 7. e. 24.

Berith, Pactum, sive fœdus. Nomen idoli Sichimorum, Judic. 9. f. 46.

Bernice, Gravis victoria, vel pondus victoriæ. G. Nomen viri, Act. 25. d. 13.

Berodach, Creans contritionem, vel electio interitus, aut interitus, vel vaporis tui, sive frumentum vel puritas nubis, vel vaporis tui. Rex Babyloniorum, 4 Reg. 2. c. 12. qui Esa. 39. a. 1. dicitur Merodach.

Beromi, Filius caloris, vel indignationis, aut puritas, sive frumentum indignationis, vel fugiens aquam. Heb. Barhumi. Nomen patrium Barhumites, 2 Reg. 23. d. 31. quod 1 Par. 11. f. 33. scribitur Baharumi sive Baharumites.

Beroth, sive Beeroth, Putei, sive explanationes, vel declarationes, aut in luminibus. Una mansionum filiorum Israel in deserto, Deut. 10. b. 6. Item civitas Hevæorum, Jos. 9. c. 17. non longe ab Hai, spatio trium dierum, in tribu Benjamin, Jos. 18. d. 22. & 2 Reg. 4. a. 2. Inde Berothites, 2 Reg. 23. d. 37.

Beroth, Putei, sive pacta, vel puritas, aut cupressus. Nomen urbis, 2 Reg. 4. b. 8. Heb. Berothai.

Berotha, Idem. f. n. Terminus terræ Israeliticæ, Ezechiel 47. c. 16.

Berothitæ, Putei, sive explanationes, vel declarationes, aut in luminibus, 2 Reg. 4. a. 3.

Berothites, Idem. f. n. 2 Reg. 4. a. 2.

Berothites, 1 Par. 11. g. 40. interpretatur puteus sive pactum, vel puritas, aut cupressus.

Berrhœa, Gravis, vel ponderosa. G. Civitas Macedoniæ ad Citorum montem, Act. 17. b. 10.

Berrhœensis, Gravis, vel ponderosus. G. Act. 20. a. 4.

Bersa, In malo, vel in iniquitate, sive in condemnatione, aut filius respiciens. Rex Gomorrhæ, Gen. 14. a. 2.

Ber-sabee, Puteus sonsve juramenti, sive puteus saturitatis, aut puteus septem, nempe aquarum, quas Abraham dederat regi Abimelech pro puteo. Finis atque terminus terræ Israelis ab Austro, Josephus lib. 8. cap. 13. Jud. Antiquit. 1 Reg. 3. d. 20. & 8. a. 2. Item 2 Reg. 24. a. 2. & 3 Reg. 19. a. 3. & 4 Reg. 23. b. 8. Hæc & in sortem filiorum Simeonis cecidit, Jos. 19. a. 2. & 1 Paralipom. 4. e. 28. A juramento & percusso fœdere Abrahæ cum Abimelech rege Gerar, Genes. 21. d. 29. similiter Isaac cum eodem Abimelech, Genes. 26. g. 32. nomen habens. Beer enim fontem significat: Saba jusjurandum, vel septem, quod septem agnas Abimelech de manu Abrahæ acceperit, Genes. 21. b. 13. d. 29. Illic judicabant Joel & Abia filii Samuelis sinistre, 1 Regum 8. a. 2. Hanc nunc Barbari Gibelinam nominant, auctore Volaterrano libr. 11. Eodem loci habitavit aliquandiu Isaac Genes. 28. b. 10. Hanc Ptolemæus Bersanam appellat. Vide Hieronymum in locis Heb. Est in finibus Judææ & Ægypti, Amos 5. b. 5. Neh. 11. d. 26.

Berzelai, Ferreus: aut ex Syro & Hebræo, filius contemptus vel despectus. Vir, 2 Reg. 17. g. 27. qui regem David traduxit Jordanem, 2 Reg. 19. f. 31. Pater item Hadrielis generi Saul sic vocabatur, 2 Reg. 21. b. 9. Est & alius Galaadites, de quo 1 Esd. 2. d. 61. & Neh. 7. f. 63.

Besai, Neh. 7. a. 1. Conculcatio, sive contemptio, vel despectus. Nomen viri.

בצי Besai, Ova, sive cœnosus, vel humidus, aut in navi. Nomen viri, 1 Esd. 2. b. 17. & 2 Esd. 7. c. 23.

בצקת Besecath, Massa, sive inflatio, aut in angustia, vel in effusione. Nomen civitatis tribus Judæ, 4 Reg. 22. a. 1. Eadem & Pascath dicitur.

בסי Besee, Conculcatio, sive contemptio, vel despectus. Nomen viri, 1 Esd. 2. c. 49.

בשלם Beselam, In pace, vel in retributione, vel decoctio eorum. Nomen viri, 1 Esd. 4. b. 7.

בצלאל Beseleel, In umbra Dei. Filius Uri filii Hur filii Caleb ex Ephrata uxore, Exod. 31. a. 2. & 1 Par. 2. c. 20.

בצלות Besluth, sive Besloth, In umbris, aut in assatione: vel Syriace, in oratione. Nomen viri, 1 Esd. 2. c. 52. Neh. 7. e. 54.

בסודיה Besodia, In secreto Domini, sive in consilio Domini. Nomen viri, 2 Esd. 3. b. 6.

בשור Besor, Evangelizatio, sive incarnatio, aut in bove vel in muro. Nomen torrentis in regione Palæstinorum, 1 Reg. 30. b. 9.

בטח Bete, Fiducia, vel confidentia, aut in linitione. Civitatis nomen, 2 Reg. 8. b. 8.

בטן Beten, Venter, sive terebinthus. Nomen civitatis in tribu Aser, Jos. 19. b. 25.

Bethabara, Domus transitus aut iræ: vel Syriace, frumenti. D. Nomen loci trans Jordanem, Joan. 1. d. 28. ubi male Bethania legitur.

בית הכרם Beth-acharem, Domus vineæ, sive domus cognitionis eorum. Nomen loci, Jer. 6. a. 1. & 2 Esd. 3. c. 14.

בית ענת Beth-anath, Domus cantici, vel responsionis, aut domus afflictionis. Nomen civitatis in tribu Nephthali, Jos. 19. c. 38. Judic. 1. g. 33.

Bethania, Domus obedientiæ vel afflictionis, aut domus cantici, sive domus gratiæ Domini. D. Villa in latere montis Oliveti, Matth. 21. b. 17. Luc. 19. d. 29. ubi Salvator noster Lazarum suscitavit, Johan. 11. a. 1. distans ab Jerosolymis stadiis quasi quindecim, Joan. 11. b. 18.

ישבי בית ענת Beth-anithæ, Hebraice legitur, Habitatores Beth-anath, id est, habitatores domus cantici, vel responsionis, aut domus afflictionis. Dicebantur populi qui habitabant in Beth-anath, Judic. 1. g. 33.

Bethanim, Vide Ethanim.

בית ענות Beth-anoth, Idem. Civitas in tribu Juda, Jos. 15. g. 59.

בית הערבה Beth-araba, Domus planitiei, sive domus suavitatis, aut domus fidejussionis, vel domus vespertina, aut domus salicis. Nomen civitatis in tribu Juda, Jos. 15. b. 6. g. 60. Civitas item tribus Benjamin, Jos. 18. d. 22.

בית הרם Beth-aram, Domus celsitudinis, aut domus prægnantium, vel montium eorum. Civitas in tribu Gad, quam ipsi Gaditæ ædificaverunt, Jos. 13. d. 27. Eadem dicitur Beth-aran, Num. 32. g. 36.

בית הרן Beth-aran, Domus montis vel prægnantis, sive domus cantantis, vel praconizantis. Urbs in tribu Gad, Numer. 32. g. 36. quæ & Beth-aram, Jos. 13. d. 27. dicitur. Antea civitas Amorrhæorum.

בית און Beth-aven, Domus vanitatis vel doloris, aut domus fortitudinis vel iniquitatis. Urbs Chananææ terræ tribus Ephraim, in tribu Benjamin collocata, Osee 4. d. 15. & 1 Reg. 13. a. 5.

בית עזמות Beth-azmoth, Domus fortitudinis mortis. Nomen civitatis, 2 Esd. 7. c. 27.

בית ברה Beth-bera, Domus filii ejus, sive domus electa, aut domus puritatis, vel frumenti ejus. Nomen civitatis a Gedeone expugnatæ, Judic. 7. g. 24.

בית בראי Beth-berai, Domus creatoris mei, aut domus sanitatis, vel pinguedinis, vel electionis meæ. Civitas, 1 Par. 4. e. 31. quam inhabitaverunt posteri Simeonis.

Beth-besse, Domus confusionis, vel domus erubescentiæ. D. Nomen urbis in deserto, 1 Mach. 9. f. 42.

בית כר Beth-char, Domus agni, sive domus cognitionis, aut domus fodiens. Urbs juxta quam filii Israel percusserunt Philisthæos, 1 Reg. 7. c. 11.

בית דגון Beth-dagon, Domus frumenti, vel domus piscis. Nomen civitatis in tribu Juda, Jos. 15. e. 41. & 1 Mach. 10. g. 83. Item civitas in tribu Aser, Jos. 19. b. 27.

בית אל Beth-el, Domus Dei. Nomen urbis in tribu Benjamin, sic primum cognominatæ a Jacob, Gen. 12. b. 8. & 1 Par. 7. f. 29. Jud. 4. a. 5. Eadem & Luza dicta, Gen. 28. d. 19. Jud. 1. e. 23. Est & nomen montis 1 Reg. 13. a. 2. Alia est Beth-el, 3 Reg. 13. a. 1.

בית עמק Beth-emec, Domus vallis vel profunditatis. Nomen civitatis in tribu Aser, Jos. 19. b. 27.

בתר Bether, Divisio, sive in turture, aut in exploratione, vel contemplatione: aut Syriace, posterior. Nomen montis, Cantic. 2. d. 16. ubi legitur, Montes Bether.

Beth-esda, Domus effusionis; i. locus ad quem aquæ pluviales confluebant. D. Nomen piscinæ, Joan. 5. a. 2.

בית גדר Beth-gader, Domus muri vel maceriæ. Nomen loci, 1 Paral. 2. g. 52.

בית גמול Beth-gamul, Domus retributionis, sive domus ablactationis, aut domus cameli. Nomen civitatis in terra Moab, Jer. 48. d. 23.

בית חגלה Beth-hagla, Domus festivitatis, vel revolutionis ejus. Nomen civitatis in tribu Juda, Jos. 15. a. 6. & in tribu Benjamin, Jos. 18. d. 19.

בית חנן Beth-hanan, Domus gratiæ sive misericordiæ, vel doni. Nomen civitatis, 3 Reg. 4. a. 9.

Beth-azmaveth, Vide Beth-azmoth.

בית חרון Beth-horon, Domus iræ, sive domus libertatis, aut foraminis, vel albedinis. Civitas est terræ Chanaan quæ ducta sorte, tribui Ephraim obtigit, quemadmodum legis, Jos. 16. a. 3. & 1 Par. 7. e. 25. Hæc Levitis concessa est, Jos. 21. c. 22. A Sara filia Ephraim ædificata, 1 Par. 7. e. 25. Ipsam Salomon reparavit, 3 Reg. 9. c. 17. & 2 Par. 8. a. 5. Fit superioris simul & inferioris Beth-horon passim in Scripturis mentio, Jos. 16. b. 5. & 18. b. 13. &c. 14. & alias non raro.

בתיה Bethia, Filia Domini, vel mensura Domini. Filia Pharaonis uxor Mered, 1 Par. 4. c. 18.

בית הישמות Beth-jesimoth, Domus desolationum, aut domus repositionum, vel nominationum. Urbs in campestribus Moabitarum, quæ forte cessit filiis Ruben, Jos. 13. c. 20. Ezec. 25. a. 9.

בית לבאות Beth-lebaoth, Domus leænarum, aut domus cordis, literæ, vel signi, sive domus venientibus. Nomen civitatis in tribu Simeonis, Jos. 19. a. 6.

בית לחם Beth-lehem, Domus panis, sive domus belli. Beth-lehem duæ sunt: una in tribu filiorum Zabulon, de qua Jos. 19. b. 15. Ex hac erat Abessan Judex populi Israelitici, Judic. 12. c. 8. Alia est tribus Judæ, civitas David, e qua fuit Levita cujus uxorem illicito concubitu necarunt Gabaonitæ, Judic. 19. a. 1. ubi rex David habitabat, 1 Reg. 16. d. 18. Hæc fuit patria Jesu Christo, Mich. 5. a. 2. Mat. 2. a. 6. Olim dicta Ephratha, Gen. 35. c. 19. & 48. a. 2. Hanc Roboam ædificiis munivit, 2 Par. 11. a. 6. Vide multa de hac apud Hieron. in locis Heb. 2 Esd. 2. a. 2. Vocatur & civitas David, Luc. 2. a. 4. Joan. 7. f. 42.

Bethlehemites, Idem, 1 Reg. 16. a. 1. בית הלחמי

בית מעכה Beth-maacha, Domus compressa vel contrita, aut domus fixa. Civitas est Chananææ regionis, ad quam usque persequutus est Joab perduellem Seba, 2 Reg. 20. e. 14.

בית מעון Beth-maon, Domus habitaculi, vel domus ex peccato. Nomen civitatis in terra Moab, Jer. 48. d. 23.

בית מרכבות Beth-marchaboth, Domus quadrigarum, sive domus amaritudinis extinctæ. Nomen civitatis in tribu Simeonis, Jos. 19. a. 3. & 1 Par. 4. e. 31.

בית נמרה Beth-nemra, Domus pardi, sive domus rebellionis vel amaritudinis, aut domus commutationis. Nomen civitatis quam ædificaverunt filii Gad, Numer. 32. g. 36. quæ alias fuerat Amorrhæorum.

בתרון Bethoron, Divisio, sive in exploratione ipsius, aut filia cantici: vel Syriace, posterius. Nomen civitatis, 2 Reg. 2. g. 29.

Beth-phage, Domus oris vallium, vel domus buccæ vallis, sive domus ficuum præcoquarum. D. Villula in monte Oliveti, vicina Bethaniæ: ad quam venit JESUS salvator noster, Matt. 21. a. 1. Luc. 19. d. 29.

בית פלט Beth-phalet, sive Beth-phelet, Domus liberationis sive expulsionis: aut ex Hebræo & Syro, domus vomitus. Civitas in tribu Juda, Jos. 15. e. 26. & 2 Esd. 11. d. 26.

בית פצץ Beth-pheses, Domus divisionis, vel confractionis. Nomen civitatis in tribu Issachar, Jos. 19. b. 21.

בית פעור Beth-phogor, Domus hiatus, sive domus aperturæ. Civitatis nomen in tribu Ruben, Jos. 13. c. 20.

בית רפא Beth-rapha, Domus sanitatis, vel medicinæ, aut domus laxationis. Filius Esthon, 1 Par. 4. b. 12.

בתשבע Beth-sabee, Filia juramenti, vel saturitatis, aut filia septima. Filia Eliam, uxor Uriæ, 2 Reg. 11. a. 3. & 12. f. 24. mater Salomonis, 3 Reg. 1. b. 11. & 2. c. 13. Psal. 50. a. 2.

Beth-saida, Domus frugum vel cibariorum, aut domus venatorum, vel insidiantium. D. Civitas Galilææ, ex qua Petrus & Andreas, & Philippus Apostoli, Joan. 1. f. 44. Matt. 11. c. 21. Luc. 10. c. 13.

בית שמש Beth-sames, sive Beth-semes, Domus solis: vel ex Hebræo & Syro, domus servitii vel ministerii. Ante Abel dicta, Hieronymo teste in quæst. Heb. 2 Par. 28. c. 18. Josephus lib. 6. cap. 1. Urbs ad tribum Juda pertinens, Jos. 15. c. 10. quæ postea filiis Aaronis Levitis est assignata, Jos. 21. b. 16. & 1 Reg. 6. b. 9. & 1 Par. 6. e. 59. & 4 Reg. 14. c. 11. Est alia in tribu Nephthali, Jos. 19. c. 38. e qua pristinos habitatores non potuit expellere tribus Nephthali, Judic. 1. g. 33. Numeratur præterea & alia Beth-semes in sorte filiorum Issachar, Jos. 19. b. 22. Est præterea urbs Ægypti quæ Græcis Heliopolis dicitur, Jer. 43. d. 13.

בית השמשי Beth-samitæ, Idem, 1 Reg. 6. c. 14.

Beth-samites, Idem.

בית שן vel בית שאן Beth-san, Domus dentis vel eboris, aut domus mutationis vel dormitionis, vel Beth-sean, id est, domus tumultus, aut domus opulentiæ. Urbs tribus Manasse in Issachar & Aser, Jos. 17. c. 11. Judic. 1. f. 27. cujus situm habes, 3 Regum 4. b. 12. & 1 Paral. 7. f. 30. quæ Stephano & Josepho libr. 5. cap. 14. Antiquit. Scythopolis appellatur. In hac corpus Saulis suspenderunt Philisthini, 1 Reg. 31. d. 12. & 2 Reg. 21. c. 12. Hieronymus in quæst. Heb. duas Beth-san fuisse scribit.

Beth-semes, Vide Beth-sames.

Beth-semitæ, Idem, Judic. 1. g. 33.

בית השטה Beth-seta, Domus deviationis, aut domus extensionis, sive domus spinæ. Locus Palæstinæ, Judic. 7. f. 22.

בית הישימת Beth-simoth, Domus desolationum, sive domus repositionum, vel nominationum. Eadem civitas quæ & Beth-jesimoth dicitur, Jos. 12. a. 3. Num. 33. f. 49.

בית צור Beth-sor, sive Beth-sur, iisdem literis & punctis, Domus rupis vel fortitudinis, sive domus plasmationis, aut domus obsidionis vel vinculi. Nomen civitatis in montanis locis sitæ in tribu Juda, Jos. 15. g. 57. constructæ a Roboam, 2 Par. 11. b. 7.

בתשוע Beth-sua, Filia salvationis vel exclamationis. Mater Salomonis, 1 Par. 3. b. 5. quæ 3 Reg. 1. b. 11. dicitur Beth-sabee, sive corrupte Bersabee.

Beth-sura

Beth-sura, Idem quod Beth-sor. D. Eadem civitas quæ & Beth-sor, sive Beth-sur, 1 Mach. 4. g. 61.

בֵּיתתַּפּוּח βηθθαφουε Beth-thaphua, Domus pomi, vel inflationis. Nomen civitatis in tribu Juda, Jos. 15. f. 53.

בְּתוּל βατὴλ Bethul, Virgo. Civitas tribus Simeonis, Jos. 19. a. 4.

βαιτυλουὰ Bethulia, Virgo Domini, aut domus parturiens Dominum. D. Nomen urbis, Judith. 6. b. 7.

βαιθζαχαρία Beth-zachara, Domus memoriæ vel recordationis. D. Nomen civitatis, 1 Mach. 6. d. 33.

βηζὼ Beth-zecha, Domus tribulationis, sive domus compedum, aut domus conflationis: vel ex Hebræo & Syro, domus utris. D. 1 Mach. 7. c. 19.

בְּטֹנִים βοτανίμ Betonim, Ventres, vel terebinthi. Civitas in tribu Gad, Jos. 13. c. 26.

בֶּזֶק βεζὲκ Bezec, Fulgur, sive in compedibus. Chananææ urbs regia, Judic. 1. a. 4.

B I

βιθυνία Bithynia, Violenta properatio. G. Provincia Asiæ minoris, quæ & quondam Bebrycia Solino, & deinde Mygdonia dicta est, & major Phrygia, Iera flumine a Galatia disterminata: habet civitatem ejusdem nominis. Hæc ab Heraclea Ponti usque ad os protenditur, quo ex Occidentis parte terminatur, ex Oriente Sangario flumine, ab Austro Epicteto, Ponto vero ab Aquilone. Hæc Raphael Volaterran. lib. 10. Geograph. Vide Plinium lib. 5. cap. 32. Ptolemæum lib. 5. cap. 1. Strabonem libr. 12. Hujus mentio fit, 1 Pet. 1. a. 1.

B L

βλαστὸς Blastus, Germinans, vel producens. G. Nomen viri, Act. 12. d. 20.

B O

βοανεργὲς Boanerges, Beatus Hieronymus docet debere scribi Banereem, quod interpretatur filii tonitrui. Sic a Christo cognominati fuerunt Jacobus & Johannes filii Zebedæi. Marc. 3. c. 17. Heb. Benereges. Aliquando autem Græci verterunt Sevâ in a, ut in hac dictione Manasse: aliquando in o, ut in Solomon, ut sit corruptum Boane, pro bene, vel o pronuntiatum fuerit per oa.

בֻּקִּי βοκκὶ Bocci, Vacuus, aut dissipatio, sive in vomitu. Filius Jogli, princeps tribus filiorum Dan, Num. 34. d. 22. Filius Abisue filii Phinees, 1 Par. 6. a. 5.

בֻּקִּיָּהוּ βοκχίας Bocciau, Evacuatio, vel dissipatio Domini. Nomen viri, 1 Par. 25. a. 4.

בִּכְרִי βοχορὶ Bochri, Primogenitus, vel primitiæ, sive in ariete. Pater Sebe, 2 Reg. 20. a. 2.

בֹּכְרוּ πρωτότοκος Bochru, Idem. Filius Asel filii Elasa, 1 Par. 8. d. 37. & 9. g. 44.

בֹּהַן βαιὼν Boen, Pollex, sive in eis. Lapis in tribu Juda a filio Ruben sic appellatus, Jos. 15. b. 6. Hebræis dicitur Aben-boen, id est, lapis Boen, Jos. 18. c. 17.

בָּנִי βανὶ Boni, Filius meus, aut ædificans, sive intelligens. Filius Somer, 1 Par. 6. d. 46.

καλοὶ λιμένες Boni portus, p. n. Latinæ dictiones sunt. Civitas, opinor, Cretensium, cui nomen καλὴ ἀκτὴ, id est pulchrum litus: cujus meminit B. Stephanus, Act. 27. b. 8.

בֻּנִּי βουνίας Bonni, Ædificans me, sive adoptans, aut intelligens me. Pater Omrai, 1 Par. 9. a. 4. & 2 Esd. 9. a. 4.

בֹּעַז βοὸζ Booz, In fortitudine, aut in hirco. Filius Salmon filii Nahasson, consanguineus Elimelech Bethlehemitæ, Ruth. 2. a. 2. & 4. d. 13. & 1 Par 2. b. 11. Nomen item secundæ columnæ lateris sinistri in porticu Salomonis, 3 Reg. 7. c. 21. & 2 Par. 3. d. 17. tanquam dicat Salomon, in eo fortitudo, in ea domo perennitas, id est, templum quod tibi ædificavi o Domine; nunquam corruet, neque unquam evertetur.

בֹּרִית πόα Borith, Herba acrimoniæ saporis, Jer. 2. e. 22.

בּוֹצֵץ βοζὲς Boses, Cœnum, aut in ipso flos, sive in ipso respiciens. Nomen scopuli, 1 Reg. 14. a. 4.

סְפָרַד ἐυφραθὰ Bosphorus, Hebraice dicitur Sepharad, & interpretatur liber sive codex descendens vel imperans: aut finis vel consummatio descensionis vel imperii. Regionis nomen, Abd. 1. g. 20.

בֶּצֶר βοσὸρ Bosor, Munitio, vel vindemia, sive ablatio, vel prohibitio: aut in angustia, vel in tribulatione. Filius Supha filii Helem, 1 Par. 7. g. 38. Nomen item civitatis Moabitarum trans Jordanem, Orientem versus, ad solitudinem nonnihil vergentis, 1 Mach. 5. c. 26. Deuter. 4. g. 43. Jos. 20. c. 8. & 1 Paral. 6. g. 78. de tribu Ruben Levitis data.

בָּצְרָה βοσὸρρα Bosra, Idem. Civitas in Edom, Gen. 36. d. 33. Esa. 34. b. 6.

בְּעֶשְׁתְּרָה βεεθαρὰ Bosra, In grege ejus, aut in divitiis, sive in tinea legis, vel in tinea explorationis. Hebr. Beesthara. Civitas de media tribu Manasse data Levitis, Jos. 21. c. 27.

B R

בְּרִיעָה βαριὰ Brie, In malitia, vel in societate, aut in clamore, sive in ululatione, vel in pastu. Filius Aser filii Jacob, Num. 26. e. 44.

בְּרִיעִי δῆμος βαριαὶ Brieitæ, Idem. p. n. Num. 26. e. 44.

B U

βουγαῖος Bugæus, Jactator. G. Esth. 12. c. 26.

בּוּל βοὺλ Bul, Germen, sive vetustas, aut defluens. Nomen mensis octavi, nostro Octobri respondentis, 3 Reg. 6. d. 37.

בּוּנָה βουνὰ Buna, Ædificans, sive intelligens, aut adoptans. Filius Jerameel, primogeniti Esron filii Phares, 1 Par. 2. d. 25.

בּוּז βοὺζ Buz, Contemptus, sive deprædatus. Nomen loci in terra Cedar, Jer. 25. e. 23. Filius item Nachor ex Melcha, Gen. 22. d. 21. Pater Jeddo, 1 Par. 5. d. 14.

בּוּזִי βουζὶ Buzi, Idem. Pater Ezechielis prophetæ, Ezech. 1. a. 3.

בּוּזִי βουζίτης Buzites, Idem, Job. 32. a. 2.

C A

קְהָת καὰθ Caath, Congregatio, sive ruga, aut obtusio. Filius Levi filii Jacob, Gen. 46. b. 11. & 1 Par. 6. a. 1.

קְהָתִי δῆμος καὰθ Caathitæ, Congregationes, sive rugæ, aut obtusiones, Num. 26. f. 57. & 1 Par. 6. d. 54.

קַבְצְאֵל κασεὴλ Cabseel, Congregatio Dei. Nomen civitatis in tribu Juda, Jos. 15. d. 21. & 2 Reg. 23. c. 20. & 1 Par. 11. e. 22.

כָּבוּל χαβὼλ Cabul, Compeditus, vel quasi germinans, aut quasi defluens, vel quasi veterascens. Regio Galilææ est, quæ Josepho libr. 8. cap. 5. Antiq. Judaic. lingua Phœnicum a displicendo: aliis, a terra tenaci, ob copiam argillæ qua figuli utuntur, nomen accepit. Hanc Salomon Hiram regi Tyri dedit, 3 Reg. 9. c. 13. Est quoque civitas tribus Aser, Jos. 29. b. 27.

קְדֵמוֹת καδιμὼθ Cademoth, Antiquiores, vel priores, sive orientales; aut incendium, vel incurvatio mortis. Nomen solitudinis, Deut 2. e. 26. sive nomen oppidi in possessione tribus Ruben, quod Jos. 13. c. 18. Cedimoth dicitur.

קָדֵשׁ καδὴς Cades, Sanctitas. Nomen urbis in deserto Sin, in finibus Idumæorum, Numer. 20. d. 22. & 33. e. 36. Appellatur & fons Misphat. Quod autem legitur in fine primi capitis Deuteronomii g. 46. Sedistis ergo in Cadesbarne, &c. legendum tantum in Cades.

קָדֵשׁ בַּרְנֵעַ κάδης βαρνὴ Cades-barne, Sanctitas filii instabilis, aut sanctitas frumenti, vel puritatis commotæ vel instabilis. Est locus in deserto Paran unde exploratores missi sunt a Mosa in Terram sanctam, Deuter. 1. a. 2. Jos. 14. a. 6. Hic locus dicitur simpliciter Cades, Numer. 13. e. 27. Cades-barnea, Jos. 10. g. 41. & 15. a. 3. est nomen loci in terra sancta potius quam urbis, quod in catalogo urbium singulis tribubus assignatarum, nulla sit urbs hoc nomine. קדשה

קְדוּמִים καδημὶμ Cadumim, Antiqui, vel priores, sive Orientales, aut antiquum, sive Orientale mare, aut incendium, vel humiliatio aquarum. Nomen torrentis, Judic. 5. c. 21.

καῖσαρ Cæsar, A cæso matris utero dictus est: vel a Cæsarie, id est, coma vel capillatura, cum qua ortus est: vel quod cæsios, id est, glaucos habuerit oculos, ut quidam volunt, Latinum est, Matth. 22. b. 17.

καισαρεία Cæsarea, Idem. Urbs maritima Palæstinæ, in litore Magni maris sita, quam Herodes Ascalonita pater Herodis tetrarchæ Trachonitidis instauravit in honorem Augusti Cæsaris, quæ prius πύργος Turris Stratonis vocabatur: de qua Josephus lib. 1. bel. Judaici, cap. 3. & cap. 16. Plinius lib. 1. cap. 13. Egesippus libr. 1. capit. 18. de excidio Jerosolymorum: & libr. 3. capit. 19. Similiter lib. 15. cap. 10. Antiq. Judaic. Hujus fit mentio, Act. 9. e. 30. & 10. a. 1. quod in ea Cornelius Centurio baptizatus sit: & 21. b. 6. quod Philippus Evangelista domum in ea habuerit. In hac Cæsarea Herodes etiam templum albo marmore extruxit Augusto Cæsari. Auctor Josephus lib. 15. cap. 12. Antiquit. in qua nepos ejus Herodes Agrippa ab angelo percussus est, Act. 12. d. 23. de hac Raphael Volaterra. libr. 11. Geographiæ. Alia Cæsarea, civitas ad radices Libani sita, juxta Jordanis fontem, a Philippo tetrarcha Iturææ & Trachonitidis, Luc. 3. a. 1. Filio Herodis majoris, & fratre tetrarchæ, qui Johannem decollavit, ampliata, & in Tiberii Cæsaris honorem Cæsarea appellata: quæ mutato deinceps nomine, Paneas dicta est, in provincia Phœnices, ubi Jordanis e duobus oritur fontibus, Ior & Dan. Auctor Hieronymus. Quam magis postea exornans Agrippa in honorem Neronis, Neroniam appellavit, veluti scribit Josephus libro 18. cap. 3. Antiquit. Judaic. & libro 20. cap. 16. ejusdem. Hujus fit mentio Matth. 16. b. 13. Marc. 8. c. 27. Raphael Volaterra. libro 12. hanc primum Leser, deinde Dan, postremo Cæsaream, nunc Belinam vocitatam scribit. Est etiam tertia Cæsarea Cappadociæ Metropolis, cujus similiter in Actis Apostolorum cap. 18. f. 22. fit mentio: Profectus ab Epheso, & descendens Cæsaream, ascendit, & salutavit Ecclesiam. Hebraice dicitur דאר. Vide Dor.

καϊάφας Caiphas, Investigator, vel sagax, seu vomens ore, aut vomitus oris. D. Princeps quidam sacerdotum inter Judæos qui fuit tempore Christi, Matt. 26. f. 57. Joan. 11. f. 49.

קַיִן κάϊν Cain, Possessio, vel possessus. Filius Adam, Gen. 4. a. 1.

קֵינָן καϊνὰν Cainan, Possessor, vel emptor, aut lamentator, vel nidus. Filius Enos, Gen. 5. b. 9. Luc. 3. g. 37.

γάϊος Caius, Lingua latina prisca interpretatur Dominus. Latinum est. Nomen viri Macedoniensis, Actor. 19. f. 29. Hospes Pauli, Rom. 16. d. 23.

כַּלְנוֹ χαλαννὴ Calano, Consummatio ejus, vel totus ipse. Civitas Babyloniæ. Esai. 10. b. 8.

כָּלֵב χαλὲβ Caleb, Quasi cor, aut canis, sive canistrum. Filius Jephone, Num. 13. a. 6. Jos. 14. a. 13. Hinc כלבי qui est de genere Caleb. 1 Reg. 25. a. 3. ἄνθρωπος κυνικός. כָּלִבִּי

καλλισθένης Calisthenes, Pulchrum robur, sive pulchra potentia. G. 2 Mach. 8. g. 33.

קְלִיטָא κωλίτας Calita, Refugium, sive contractio, aut vox declinans. Nomen viri, 1 Esd. 10. c. 23.

Calor, Heb. חמת Populi, 1 Par. 2. g. 55. Vide Emath.

χαλφὶ Calphi, Vox oris, vel consummatum aut perfectum os. D. Nomen viri, 1 Mach. 11. g. 72.

כְּלוּבַי χαλαβὶ Calubai, Caninus, aut canistrum meum, sive totus ipse in me. Filius Esron filii Phares, 1 Par. 2. a. 9. qui ibidem f. 47. dicitur Caleb, ut in aliis locis.

קָמוֹן καμὼν Camon, Resurrectio, sive confirmatio ejus. Nomen loci, Judic. 10. b. 5.

בֵּיתעֵקֶד βαιθακὰθ Camera, Nomen loci, 4 Reg. 10. c. 12. & 14. Hebraice legitur ביתעקד domus alligationis sive tonsionis, id est, in qua pastores tondebant oves suas. Et domum alligationis vocat, quod tempore tonsionis pedes ovium alligantur.

קְמוּאֵל καμουὴλ Camuel, Surrexit Deus, vel suscitavit aut confirmavit eum Deus. Filius Nachor ex Melcha, pater Syrorum, Gen. 22. d. 21. & 1 Par. 27. c. 17. Filius item Sephtan, Num. 34. d. 24.

קָנָה κανὰ Cana, Zelus vel æmulatio, sive possessio, aut lamentatio, vel nidus

dus ejus, aut canna, id eſt, arundo. Eſt Cana major civitas in tribu Aſer, Joſ. 19. c. 28. Eſt & Cana minor in tribu Zebulon, Joan. 2. a. 1. & 4. f. 46.

καναναῖος Cananæus, Sic vocabatur Simon qui fuit unus ex duodecim Apoſtolis, & interpretatur zelotes, aut æmulator, ut habetur Matt. 10. a. 4. Non enim erat ex Chanaan, ſed ex Cana vico Galilææ, quæ in zelum, vel æmulationem convertitur. D.

קנת Canath, Emptio, ſive poſſeſſio, aut lamentatio. Urbs in tribu Manaſſe, quæ & Nobe, Num. 32. g. 42.

κανδάκη Candace, Poſſidens contritionem: aut ex Hebræo & Syro, poſſeſſio munda vel puriſſima. D. Nomen commune omnibus reginis Æthiopum, Act. 8. e. 27.

כפירה Caphara, Leuncula, aut propitiatio, ſive linitio, vel villa, aut oppidum, ſive glacies: aut Syriace, negatio. Nomen civitatis in tribu Benjamin, Joſ. 18. d. 26. Videtur eadem quæ & Caphira dicitur.

καπερναούμ Capharnaum, Ager pœnitentiæ, vel villa conſolationis, aut propitiatio pœnitentis. D. Juxta ſtagnum Genezareth uſque hodie oppidum in Galilæa gentium, ſitum in finibus Zabulon & Nephthali, Matth. 4. b. 13. Luc. 4. d. 23. in quo Chriſtus Centurionis filium ſanum fecit, Matth. 8. a. 3. In hac Chriſtus verſatus eſt multum, & plurima miracula edidit, unde & ejus civitas appellata eſt, Matt. 9. a. 1. & 11. c. 23. Egeſippo lib. 3. cap. 26. eſt fons in regione Genezaris, Capharnaum nomine.

* Capharſalama, Ager, vel villa pacis vel retributionis. D. Nomen urbis quæ & Antipatris, 1 Mach. 7. e. 31.

Caphetetha, Manus doni, aut Syriace, vinculum vel colligatio. D. Nomen muri, 1 Mach. 12. e. 37.

כפירה Caphira, Leuncula, aut propitiatio, ſive linitio, vel villa, aut oppidum, ſive glacies: aut Syriace, negatio. Nomen civitatis, Joſ. 9. c. 17. Eadem videtur eſſe quæ & Caphara dicitur.

כפתרים Caththorim, Sphærulæ vel poma, aut vola vel palma turturum vel exploratorum. Nomen populorum qui Cappadoces dicuntur, Gen. 10. b. 14.

כפתרים Cappadoces, In Hebræo eſt Caphthorim, & interpretatur Sphærulæ, ſive poma, aut vola, vel palma turturum vel exploratorum, Deut. 2. e. 24.

כפתור Cappadocia, Idem. f. n. Aſiæ regio Pontica eſt, Armeniæ confinis, quam ab Oriente claudit, ab Septentrione longo litore in Euxinum expanditur, ſicut anguſto excurſu a Meridie Ciliciam attingit, ab Occaſu Galatia & Paphlagonia reliqua terminata, ut ait Ptolemæus libr. 5. cap. 6. Nomen habet a Cappadoce amne: ejus populi, Cappadoces, antea Leucoſyri dicti: auctor Plinius lib. 6. cap. 3. Strabo lib. 12. a principio. Plura Pomponius Mela lib. 1.

קרקע Carca, Pavimentum ſive frigiditatem diſſolvens. Urbs in tribu Juda, Joſ. 15. a. 3. LXX. ἐπὶ δυσμὰς κάδης.

קרח Caree, Calvus, ſive glacies. Pater Johanan, 4 Reg. 25. f. 23.

קרחים Carehim, Idem. p. n. Nomen loci, 1 Par. 12. a. 6.

Caria, Capitalis. G. Nomen loci, 1 Mach. 15. d. 23.

קרית Cariath, Civitas, vel vocatio: aut lectio, vel occurſus. Nomen civitatis in tribu Benjamin, Joſ. 18. d. 28.

Cariathaa corruptum, pro Caraa. Vide Carcaa.

קריתים Cariathaim, Civitates, aut vocationes, ſive lectiones, vel occurſus. Urbs Moabitarum in tribu Ruben, Joſ. 13. c. 19. Num. 32. g. 37. Jere. 48. a. 1. Ezech. 25. b. 9. ubi olim Emim gigantes habitarunt, Geneſ. 14. a. 5. Inter urbes Nephthali Levitis conceſſas cenſetur, 1 Par. 6. g. 36. Hieronymus in ecloga deſcribit eam juxta Medabam urbem Arabiæ, & appellari Coraiatha.

קרית ארבע Cariath-arbe, Civitas quatuor. Civitas in tribu Juda, ſic dicta ab Arbea ſive Arba qui illam condidit, aut illi præfuit: non autem a quatuor Patriarcharum, Adam, Abraham, Iſaac & Jacob, qui ibi ſepulti ſunt, ſepulchris, ut quidam interpretantur. Joſue 15. c. 13. quæ & Hebron dicitur, Joſue 20. c. 7. Hoc autem nomen fortitus eſt gigas qui quatuor viris robore præſtaret, Joſue 14. d. 15.

קרית ערים Cariath-arim, Civitas civitatum vel oppidorum, aut civitas vigilantium: vel ex Hebræo & Syro, civitas inimicorum. Nomen viri, 1. Eſd. 2. b. 24.

קרית בעל Cariath-baal, Civitas idoli, vel imperantis aut poſſidentis. Civitas in tribu Juda, quæ Carith-jarim dicitur Joſ. 15. g. 59. & 18. c. 14. Jer. 26. f. 20. Dicitur & Baala.

קרית יערים Cariath-jarim, Civitas ſylvarum. Civitas Hevæorum in tribu Juda, Joſ. 15. b. 9. Jer. 26. f. 20. quæ & Cariath-baal, & Baala dicitur Joſ. 15. g. 59. & 18. c. 14. Uno tantum miliario ab Ælia, qua pergimus Dioſpolim, diſtat.

קרית ספר Cariath-ſepher, Civitas literarum. Nomen civitatis in tribu Juda, quæ & Dabir dicitur, Joſue 15. c. 15. & Cariath-ſenna, Joſ. 15. f. 48. In hac civitate floruerunt literæ, unde nomen accepit.

קרית סנה Cariath-ſenna, Civitas rubi: vel ex Hebræo & Syro, civitas inimicitiæ. Civitas in tribu Juda, quæ & Dabir, Joſ. 15. f. 48. & Cariath-ſepher, Joſ. 15. c. 15.

קריות Carioth, Civitates, aut vocationes, ſive lectiones, vel occurſus. Civitas tribus Judæ, Joſ. 15. d. 24. Jer. 48. f. 41.

קרית Carith, Concilio, ſive conſoſſio, aut exterminatio. Nomen torrentis qui eſt contra Jordanem, 3 Reg. 17. a. 3.

כרמל Carmel, Cognitio circumciſionis, vel agnus circumciſus, aut teneritudo illa ſegetum, vel coccinus. Civitas. Vide Carmel.

כרמלית Carmelites, Idem. 1 Par. 11. g. 37.

כרמלית Carmelitis, Idem. fœm. gen. 1 Par. 3. a. 1.

κάρμηλος Carmelus, Idem. Carmelus mons eſt excurrens in mare Mediterraneum unde Latine dici poteſt promontorium, Jerem. 46. e. 17. Carmeli duo ſunt montes: unus Tyriorum Ptolemaidi ad mare imminet. Inde cognomen Carmelus maris accepit, verſus Ortum extenſus tantum ut campum magnum, quem Eſdrelon vocant, ab uno latere claudat. Ideoque a Joſepho tribui Iſſachar aſcriptus: finiſque Zabulonitarum ad mare Galilææ, ſicut Aſſeritarum ad mare magnum, traditur. Ferax eſt admodum vini, Joſ. 19. b. 26. In hoc Elias videns frequenter verſabatur, 3 Reg. 18. c. 19. In hoc etiam Nabal habitavit, 1 Reg. 25. a. 2. Hujus plurima fit mentio ſparſim in Prophetis, 1 Reg. 15. c. 12. Eſaiæ 33. b. 9. Jerem. 24. f. 26. Amos 1. a. 2. & 9. a. 3. Michææ 7. c. 14. Nahum 1. b. 4. Cant 7. b. 5. Vide quoque Joſephum lib. 3. cap. 2. de bello Judaico. Alius in Judæa qua itur in Ægyptum ad Meridionalem plagam, de quo Eſa. 29. f. 27. & Joſ. 25. g. 25. in quo civitas ejuſdem nominis extructa videtur. In his duobus locis poſterioribus legitur Charmel.

קרנים Carnaim, Cornua. Populi civitatis Aſtaroth, Gen. 14. a. 5. Eſt & civitas, 1 Mach. 5. c. 26. Vide Aſtaroth.

κάρνιον Carnion, Cornu. G. Nomen præſidii, 2 Mach. 12. d. 21.

κάρπος Carpus, Fructus, vel fructuoſus. G. Nomen viri, 2. Timoth. 4. c. 13.

קרתה Cartha, Civitas, ſive vocatio, aut lectio, vel occurſus. Civitas Levitarum in Zabulonia tribu, Joſ. 21. d. 34.

תרשיש Carthaginenſes, In Hebræo eſt Tharſis, & interpretatur contemplatio gaudii, vel exploratio marmoris, aut turtur gaudii, ſive chryſolithus lapis. f. pretioſus, aut mare. Nomen populi, Ezech. 27. c. 25.

קרתן Carthan, Civitas, vel vocatio, aut lectio, vel occurſus, ſive frigiditatem dans. Civitas refugii atque Sacerdotum in tribu Nephthali, Joſ. 21. c. 32.

קושיהו Caſaia, Duritia, aut gravitas ejus, ſive ſcandalum ipſius. Pater Ethan, 1 Par. 15. b. 17.

כסלות Caſaloth, Temeritates, ſive fiduciæ, aut ilia. Nomen civitatis, Joſ. 19. b. 12.

Caſbon, Numeratio, vel cogitatio, aut feſtinans filius. D. Nomen civitatis, 1 Mach. 5. d. 36.

כשד Caſed, Quaſi dæmon, aut quaſi deprædator, vel quaſi mammilla, aut quaſi ager. Filius Nachor ex Melcha, Gen. 22. d. 22. a quo Chaldim, id eſt Chaldæi.

קצץ Caſis, Concilio, aut finis. Nomen vallis, Joſ. 18. d. 21.

כסלו Caſleu, Spes, aut temeritas ejus, ſive thronus vel calix illius, aut ilia ejus. Decimus menſis noſtro Decembri quandoque reſpondens. Zach. 7 a. 1.

Caſphin, Argentaria, ſive cupiditas: aut Syriace, verecundia. D. Nomen civitatis 2 Mach. 12. b. 13.

Caſphor, Argenteus, aut deſiderabilis mons. D. Nomen civitatis, 1 Mach. 5. c. 26.

קציעה Caſſia, Speciei genus. Secunda filia Job. Job 42. d. 14.

מחנים Caſtra, Nomen proprium loci trans Jordanem non procul a monte Galaad, qui aliter dicitur Mahanaim, Gen 32. a. 2. & 2 Reg. 2. b. 8. c. 12. g. 29. & 17. g. 27. & 19. f. 32. & 3 Reg. 2. b. 8. Vide Mahanaim. Hæc vox perperam ſcribitur in quibuſdam excuſis codicibus per c minuſculum, in locis citatis.

קטת Cateth, Tædium ſive contentio. Terminus Zabuloniæ tribus, Joſ. 19. b. 15.

C E

קדר Cedar, Nigredo, aut triſtitia. Filius Iſmahelis, Gen. 25. b. 13. & 1 Par. 1. b. 29. Arabiæ item regio eſt Hieronymo in Agarenorum, i. Saracenorum ſolitudine, a Cedar filio Iſmahelis ita cognominata. Ferunt quidam Cedar eſſe civitatem quæ Joſepho Camamala vocatur. Meminit Eſaias cap. 60. b. 7. Ezech. 27. d. 21. Pſal. 120. b. 5. Jer. 2. c. 10.

קדם Cedem, Oriens. Filius Iſmaelis, frater Cedar, Jer. 49. e. 26. qui Cedimoth, Gen. 25. b. 14. Vide Orientis filii.

קדש Cedes, Sanctitas. Urbs eſt in tribu Judæ, ut Joſ. 15. d. 23. Alia urbs Galilææ in Montanis Nephthali, Joſ. 10. g. 41. deputata fugitivis, qui neſcii homicidium perpetraverant, Joſ. 20. c. 22. & Levitis quoque attributa, Joſ. 21. c. 32. & 1 Par. 6. g. 72.

קדמות Cedimoth, Antiquiores, vel priores, aut Orientales: ſive incendium vel incurvatio mortis. Nomen oppidi in poſſeſſione tribus Ruben, Joſue 13. c. 18. quod ſolitudo Cademoth in Deuter. 2. e. 26. dicitur.

קדמה Cedma, Antiquus, vel prior, aut Orientalis. Filius Iſmahelis, Gen. 25. b. 15. Idem dicitur Cedem, Jer. 49. e. 28.

קדמיאל Cedmiel, Antiquitatis vel prioritatis Deus, aut Orientis Deus. Nomen viri, 1 Eſd. 3. c. 9.

קדמני Cedmonæi, Antiquiores, vel priores, aut Orientales. Nomen populi, Gen. 15. d 16.

קדרון Cedron torrens, id eſt, Torrens obſcuritatis. Torrens erat non longe a Jeruſalem, ſitus in valle profunda & obſcura, quæ inter Jeroſolymam & montem Olivarum eſt, 2 Reg. 15. e. 23. & 4 Reg. 23. a. 4. Joan. 18. a. 1. Jer. 31. g. 40.

קהלתה Ceelatha, Cœtus vel congregatio, ſive eccleſia. Nomen loci ad quem venerunt filii Iſrael profecti de Reſſa, Num 33. c. 22.

קעילה Ceila, Diſſolvens eam ſive dividens, aut ſcindens eam, vel fixio ejus. Nomen civitatis in tribu Juda, Joſ. 15. f. 44. & 1 Reg. 23. a. 1. & 1 Par. 4. ſc. 19. & 2 Eſd. 3. d. 17.

קלי Celai, Levis ſive torrefactus, aut vox mea. Nomen viri, Nehem. 12. a. 19.

קליה Celaia, Vox Domini, aut alleviatio Domini, ſive torrefactio. Nomen viri, 1 Eſd. 10. d. 23.

קליטא Celita, Refugium vel contractio, aut vocis declinatio. Nomen viri, 2 Eſd. 8. b. 7.

κεγχρεαί Cenchreæ, Milium, legumen. G. Portus Corinthiorum, ab urbe ſtadia ad LXX. longinquus, Straboni libro 8. Rom. 16. a. 1.

Cendebæus, Zelus, vel poſſeſſio doloris, aut zeli emanatio. D. Nomen ducis, 1 Mach. 15. g. 38.

Cenereth,

כנרת χενερέθ Cenereth, Cithara, vel quasi lucerna. Urbs in tribu Nephthali, Josue 19. c. 25. Est & ad Orientem Judææ mare. Numer. 34. b. 11. Deuter. 3. c. 17. Jos. 13. d. 27. Alias mare Tiberiadis, & lacus Genezarethicus, seu Galilææ dicitur, XL. stadiis in latitudine diffunditur, centumque in longitudine extenditur, teste Josepho libro 3. belli Judaic. cap. 18. per hujus medium Jordanis Judææ amnis profluit. Porro Ptolemæus ex hoc duos facit. Oncelus Chaldæus Paraphrastes vocat, Numer. 34. b. 11. lacum istum five mare ים גינוסר, id est lacum Ginnosar, unde manifestum est Matthæum & Lucam sequutos fuisse nomen Chaldæum potius quam Hebræum.

כנרות χενερὼθ Ceneroth, Idem. p.n. Urbs juxta lacum Genezareth, Josue 12. a. 3. quam Herodes magnificis ornavit ædificiis, atque in honorem Tiberii Cæsaris, Tiberiaden nominavit, a qua & lacus & regio circumjacens nomen invenerunt, ut ait Josephus lib. 18. cap. 4. Antiq. Ben-adad rex Syriæ hanc cepit, 3 Reg. 15. d. 20.

כנרות At Josue 11. a. 2. Ceneroth plurale, est lacus, non nomen urbis: est autem plurale pro singulari, vel plurative usurpatur propter loca ipsi lacui adjacentia.

קנז κανὲζ Cenez, Nidus iste, aut lamentatio hæc, sive possessio vel emptio hæc. Filius Eliphaz, filii Esau ex Ada uxore, Genes. 36. b. 11. Civitas principum Idumæorum, Gen. 36. d. 42.

Cenezæi, Idem. p. n. Nomen populi, Gen. 15. d. 18.

קנזי κενεζαῖος Cenezæus, Idem. Num. 32. b. 12. Hoc LXX. non habent, sed pro eo verterunt διακεχωρισμένος, nescio quam lectionem secuti.

קיני κινεζὶ Ceni, Possessio, vel emptio, sive nidus, aut lamentatio. Regio Philisthinorum, 1 Reg. 27. d. 10.

κηφᾶς Cephas, Petrus a Petra. Syrum est. Sic dictus fuit Simon Petrus frater Andreæ, Joan. 1. f. 42. & 1 Cor. 15. a. 5.

כפירה χαφιρὰ Cephira, Leuncula, aut propitiatio, sive lenitio, aut villa vel oppidum, sive glacies: aut Syriace, negatio. Nomen viri, 1 Esd. 2. b. 28. Est & nomen urbis, 2 Esd. 7. c. 29. Eadem Caphara & Caphira dicitur.

כרתי χερεθὶ Cerethi, Concisio, sive transfossio, vel exterminatio. Populi qui & Philisthiim, ut Lyranus ait in libris differentiarum: sive nomen legionum aut bellatorum Davidis, 1 Reg. 30. d. 14. & 2 Reg. 8. d. 18. & 15. d. 18. & 20. g. 23. & 1 Par. 18. d. 17. Alii dicunt gentem fuisse Palæsthinæ nobilem, quæ incolebat maritimam ejus partem, de qua Ezec. 25. d. 16. pro quo vetus interpr. vertit, interfectores pacis.

כרי χορρὶ Cerethi, 4 Reg. 11. d. 19. Milites, sive cursores, aut arietes. Heb. Cari.

קרוס κηράς Ceros, Uncinus aut incurvatio. Nomen viri, 1 Esd. 2. c. 43.

כסיל χιλ Cesil, Arcturus, nomen stellæ, sive stultitia, aut ilia. Nomen civitatis in tribu Juda, Jos. 15. e. 30.

קשיון κισιὼν Cesion, Duritia, sive stipula, aut cucumerarium. Civitas Levitarum in tribu Issachar, Jos. 19. b. 19.

כתים κίτιοι Cethim, Conterentes, sive contritio maris, aut diadema, sive aurum, vel tinctura: aut ex Syro & Hebræo, coacervatio maris. Filius Iavan, Gen. 10. a. 4. Ab hoc Berosus dicit Italos esse appellatos. Interpres noster, Daniel. 11. e. 31. transtulit Romanos. Vide Italia & Romani. Sunt & Græcorum insulani, Macedones, Esaiæ 23. a. 1. Cyprus quæ & Citium dicitur.

כתליש χαθλὶς Cethlis, Paries est, aut ex Syro & Hebræo, caterva leænæ: vel Syriace, quasi evulsus. Nomen civitatis in tribu Judæ, Jos. 15. e. 40.

קטורה χεττούρα Cetura, Aromatizans, vel fumigans, sive ligata. Altera uxor Abrahæ, Gen. 25. a. 1.

χαβρὶν Chabri, Socius vel particeps, sive incantator, aut livor. D. Nomen civitatis, Judith 8. a. 9.

Chabul, Vide Cabul.

χαιρέας Chæreas, Gaudens, vel lætus. G. Nomen viri, 2 Mach. 10. f. 32.

כלל χαλὰλ Chalal, Consummatio, vel totalitas, aut quasi nox: vel Syriace, corona. Nomen viri, 1 Esd. 10. d. 30.

כלנה χαλάννη Chalanne, Omnes nos, sive omnia hæc: aut consummatio nostra, vel sicut manens, aut quasi murmurans. Civitas in qua regnavit Nemrod, Gen. 10. b. 10. quæ nunc Seleucia a Seleuco rege, & Ctesiphon dicitur, Amos 6. a. 2.

Chalannus, Idem.

כלכל χαλχὰλ Chalcol, Nutriens, sive consummans omnia, aut sustinens omnia. Filius Maol, 3 Reg. 4. d. 31. Filius item Zaræ filii Judæ, 1 Par. 2. a. 6.

כשדים χαλδαία Chaldæa, Quasi dæmones, aut quasi deprædatores, vel quasi mamillæ, aut quasi agri. Regio ad Orientem Judææ inter Babyloniam & Arabiam, Tigrin & Euphratem: de qua Plin. libr. 6. cap. 28. Strabo libr. 16. Volaterr. libr. 11. Geograph. Jer. 50. b. 8. & 51. d. 24. Heb. Chasdim.

χαλδαῖοι Chaldæi, Idem. Populi, Esa. 13. d. 19. Heb. Chasdim. In 2 Par. 36. a. 6. pro Chaldæorum, lege Babylonis sive Babel.

Chaldæus, Idem. f. n.

כלה χαλὰχ Chale, Opportunitas, vel quasi viriditas, vel quasi humiditas, aut quasi tabula. Civitas quam ædificavit Assur, Gen. 10. b. 12.

חלי ἀλὶ Chali, Infirmitas, sive deprecatio, aut expectatio, vel principium, aut gemma, vel monile. Civitas quæ terminus Aser est, Josue 19. b. 25.

חם χὰμ Cham, Calidus, vel calor, aut niger. Filius Noe, Genes. 5. d. 32. Ab hoc sæpe in sacris literis Ægyptus, Terra Cham dicitur, ut Psal. 105. a. 2. testis est Hieronymus in quæstionibus Hebraicis.

כמהם χαμαὰν Chamaam, Sicut illi, aut similes eis, vel quasi turbatio. Nomen urbis juxta Beth-leem, Jer. 41. d. 17. Proprium item nomen viri, 2 Reg. 19. g. 37.

כמוש χαμὼς Chamos, Quasi palpans, aut quasi recedens, vel quasi auferens. Nomen idoli Moabitarum, Num. 21. f. 28. & 3 Reg. 11. b. 7. & 4 Reg. 23. c. 13. & Jer. 48. g. 46.

כנען χανάαν Chanaan, Mercator, vel negotiator, sive contritus, vel confractus, aut recte respondens, vel recte affligens. Filius Cham, Gen. 9. c. 18. & 10. a. 6. In libro Judicum 10. b. 12. legitur Amalec & Chanaan: quum legendum sit Amalec & Maon, quod significat habitaculum, sive delictum, aut ex peccato. Chanaan etiam pro terra Chananæorum accipitur, ut Gen. 11. d. 31. Ut irent in terram Chanaan. Et 13. c. 12. Habitavit in terra Chanaan, & aliis innumeris locis. Terræ autem Chanaan sive Terræ sanctæ limites sunt: Ad Orientem, est Jordanis fluvius & magnus Euphrates: Ad Occidentem, est Ægyptus & Mare magnum, quod Mediterraneum dicitur: Ad Austrum, hoc est Meridiem, jacet desertum Arabiæ: Ad Aquilonem sive Septentrionem mons Libanus eminet.

כנענה χαναὰν Chanaana, Mercatrix, vel negotiatrix, sive contrita, vel confracta, aut recte respondens, vel recte affligens. Pater Sedeciæ prophetæ, 3 Reg. 22. d. 24. Filius Balan filii Jahiel filii Benjamin, 1 Par. 7. c. 11.

χαναναία Chananæa, Idem, Mat. 15. c. 22.

כנענים χαναναῖοι Chananæi, Mercatores, sive negotiatores, aut contriti, vel confracti, sive recte respondentes, vel recte affligentes, Nomen populi, quod omnes gentes Palæstinæ complectitur, quæ inter Jordanem sunt & mare Syriæ, Syriamque & Arabiam Petræam, Genes. 15. d. 28.

χαναναῖος Chananæus, Idem. f. n. Num. 21. a.

כנענית χανανῖτις Chananitis, Idem. f. g. Gen. 46. b. 10.

כנני χαναν̀ι Chanani, Præparatio vel basis mea. Nomen viri, 2 Esd. 9. a. 4.

χάραξ Characa, Involutio aut indumentum, sive pallium. D. Nomen loci, 2 Mach. 12. c. 17.

כרן χαῤῥὰν Charan, Quasi cantans, aut quasi clamans, sive agnus vel cognitio eorum. Filius Dison filii Seir Horræi, Gen. 26. c. 26.

χαῤῥὰν Charan, Ira, sive irascens: vel Syriace, libertas. Mesopotamiæ civitas, ad quam Abraham concessit, ubi & Thare pater ejus mortuus est, Genes. 11. d. 31. Haran Hebraice.

חרן A Charra Syriæ fluvio nomen invenit Stephano. Ibi Romanus cæsus est exercitus, & Crassus dux captus. Lucan.

Assyrias Latio maculavit sanguine Charras. Eadem est Charræ & Charan, Act. 7. a. 2.

כרכמיש χαρχαμὶς Charchamis, Agnus quasi ablatus, aut agnus quasi palpans; vel ex Syro & Hebræo, civitas ablata. Urbs Syriæ sita in ripa Euphratis, Esa. 10. b. 9. Jerem. 46. a. 2. & 2 Par. 35. e. 20.

כרכס χαρκὰς Charchas, Agni cooperimentum, aut agni thronus vel calix, vel quasi tortuosum, non planum. Nomen Eunuchi, Esth. 1. c. 10.

כרמל χαρμὴλ Charmel, Cognitio circuncisionis, vel agnus circuncisus, aut teneritudo illa segetum, vel coccinus. Nomen civitatis tribus Judæ, Jos. 15. g. 54. Item locus in Moab in deserto, in sexto lapide Chebronis contra Orientalem plagam, Esaiæ 29. f. 17.

כרמי χαρμὶ Charmi, Vinea, sive cognitio aquarum, vel agnus aquarum, aut quasi celsitudo. Filius Ruben, Gen. 46. a. 9. & 1 Par. 5. a. 3. Filius item Juda, 1 Par. 4. a. 1. qui Gen. 46. b. 12. dicitur Her. Filius præterea Zabdi filii Zaræ filii Juda, pater Achar sive Achan, Jos. 7. a. 1. Item nomen civitatis, Judith 8. b. 9.

χαρμὶ Charmitæ, Idem, Num. 26. a. 6.

Charran, Vide Charan.

כסלון χασελὼν Chaselon, Fiducia, vel temeritas ejus, sive ilia ejus, aut thronus mansionis, vel calix sive tegumentum mansionis. Pater Elidad principis, Num. 34. d. 21.

כרשנא χαρσενὰ Charsena, Agnus anniculus, sive agnus dormiens vel mutatus. Nomen viri, Esth. 1. c. 14.

כסלחים χασλωνιεὶμ Chasluim, Tegumentum tabularum, vel sedes tabularum, aut sepes vel temeritas vitæ. Filius Mesraim, Genes. 10. b. 14. Hebr. Chasluhim. Populi nomen, qui & Philisthiim, sive corrupte Palæsthini.

כספיא κασφὶε Chasphia, Argentaria, sive cupiditas, aut Syriace verecundia. Nomen regionis quæ a Caspio mari vocabulum sumpsit, ut quidam putant. Nicolaus Lyranus in Babylonis regione locum esse putat, ubi plures Levitarum post captivitatem manserint, 1 Esd. 8. c. 17.

כבון χαββὼ Chebbon, Extinguens vel extinctus, aut quasi intelligens, vel quasi ædificans. Civitas tribus Juda. Jos. 15. e. 40.

χεβρὼν Chebron, Societas, sive participatio, aut adhæsio, sive incantatio, vel livor. D. 1 Mach. 5. g. 65.

χελλὼν Chellon, Consummatio, vel perfectio, aut allevians dolorem vel tristitiam. D. Nomen terræ, Judith 2. c. 13.

כלאב χαλεὰβ Cheleab, Totus vel omnis pater, sive consummatio vel prohibitio patris. Secundus filius David de Abigail uxore Nabal Carmeli, 2 Reg. 3. a. 3.

כלוהו χελία Cheliau, Omnis vel totus ipse, aut consummatio ejus, sive prohibens eum. Nomen viri, 1 Esd. 10. d. 34.

כליון χιλαιὼν Chelion, Consummatus, sive perfectus, aut totus columbinus. Filius Elimelech Bethlemitæ, Ruth 1. a. 2.

כלמד χαλμάδ Chelmad, Quasi docens, aut totus mensurans, sive omne indumentum, consummatio vel cessatio mensuræ vel indumenti. Nomen urbis, Ezec. 27. e. 23.

κυάμων Chelmon, Exercitus præparatio vel numeratio, aut somnium ejus. D. Nomen loci inter Belma & Bethuliam, Judith 7. a. 3.

כלוב χαλὲβ Chelub, Canistrum, vel caninus. Nomen viri, 1 Par. 27. d. 26.

כנה χαναὰν Chenne, Basis, aut rectitudo, sive præparatio. Nomen urbis, Ezech. 27. e. 23.

כרוב χερούβ Cherub, Quasi puer, vel quasi multiplicans, aut quasi pugnans, vel cognitionis, aut scientiæ multitudo. Nomen viri 1 Esd. 2. c. 57. In 2 Regum 22. b. 11. legendum Cherub, non Cherubim.

כרבים χερουβὶμ Cherubim, Idem. p. n. Gen. 3. d. 24.

Chesleth-

Chefeleth-thabor, Temeritates, five fiduciæ, aut ilia electionis, vel puritatis. Nomen civitatis in tribu Zabulon, Iofue 19. a. 12.

Cheflon, Fiducia aut temeritas ejus, five ilia ejus, aut thronus manfionis, vel calix, feu tegumentum manfionis. Nomen villæ in Hierofolymæ finibus, Iof. 15. c. 10.

Chetæa, Confracta, five formidolofa: aut Syriace, defcendens, Ezech. 16. a. 2.

Chetæi, Idem. p. n. 3 Reg. 11. a. 1.

Chidon, Iaculum, vel infortunium, five quafi judicans. Nomen loci, 1 Par. 13. c. 9.

Chimham, Vide Chamaam.

Chium, Aperta, vel apertura. G. Infula inter Cycladas atque Bithyniam: cujus nomen Syra lingua mafticen defignat, eo quod ibi maftix gignatur. Hanc aliqui Chiam appellavere, a Chione Nympha Coos, Act. 20. c. 15.

Chloe, Familiæ Corinthiorum nomen, 1 Cor. 1. b. 11.

Chobar, Fortitudo vel potentia, aut quafi filius, five quafi puritas, vel quafi frumentum, aut jam, id eft quod jam præteriit. Flumen eft in terra Chaldæorum, apud quod Ezechiel vifionem vidit, Ezechiel. 1. a. 3. Hoc quidem Euphratem interpretantur, alii Aborram putant, de quo Ptolemæus & Strabo.

Chodchod, Iafpis, aut hydria hydriæ, Ezech. 27. c. 16.

Chodorlahomor, Quafi generatio fervitutis, aut quafi habitatio fervitutis, five fphærula vel rotunditas manipuli. Rex Ælamitarum, Gen. 14. a. 4.

Chol-hoza, Omnis propheta, five omnis videns, aut omne pectus. Pater Sellom, 2 Efd. 3. c. 15. & 11. a. 5.

Chonenias, Præparatio, aut firmitas, vel rectitudo Domini. Frater Semei, 2 Par. 31. c. 13.

Chorrhæi, Furores, aut libertates, five foramina. Populi gigantes, expulfi a filiis Edom ex monte Seir, Gen. 14. a. 6. qui & Horrhæi Deut. 2. c. 12. dicuntur.

CHRISTUS, Unctus. G.

Chub, Extinguens. Nomen gentis, Ezech. 30. a. 5.

Chun, Præparatio, five placenta: aut Syriace, feneftra. Nomen urbis, 1 Par. 18. b. 8. LXX. ex nomine proprio fecerunt appellativum, ἐκ τῶν ἐκλεκτῶν πόλεων.

Chus, Æthiops aut niger. Filius Cham, Gen. 10. a. 6. b. 8. a quo defcenderunt Æthiopes. Vide Chufi.

Chufai, Senfus, aut feftinans vel filens. Amicus David, 2. Reg. 15. g. 32. 37. & 17. a. 5. c. 15. & 1 Par. 27. d. 33.

Chufan-rafathaim, Æthiops, vel nigredo iniquitatum. Nomen regis, Mefopotamiæ, Iudic. 3. a. 8.

Chufi, Æthiops, aut niger. Pater Seleniæ patris Nathaniæ patris Iudi, filius Jemini, 2 Reg. 18. e. 21. & Ier. 36. d. 14. Legitur Pfal. 7. a. 1. Chufi, quum legendum fit Chus.

Chuza, Videns, aut prophetans, vel vifio, Luc. 8. a. 3. D.

C I

Cibfaim, Congregationes. Civitas ex tribu Ephraim data Levitis, Iof. 21. b. 22.

Cilicia, Volvens, vel revoluta. G. Regio maritima Afiæ in finu Iffico, ubi porticus in Tharfo celebris ad Septentrionem Iudææ, de qua multa Strabo lib. 14. Mela in 1. Plinius libro 5. cap. 27. Ptolemæus in 5. cap. 8. quam Cydnus amnis interfecat, & mons Amanus (ita Hieronymus) a Syria Cœle feparat. Vide Volaterran. libr. 11. Geograph. Ex hac Paulus Apoftolus fuit oriundus, Act. 23. g. 34. & Chriftum in ea prædicavit, Galat. 1. d. 21.

Cin, Poffeffio, vel emptio, five nidus, aut lamentatio. Nomen viri, a quo Cinæi, Num. 24. d. 22.

Cina, Idem. Nomen civitatis in tribu Iuda, Iof. 15. d. 22.

Cinæi, Idem p. n. Nomen populi, Gen. 15. d. 18.

Cinæus, Idem. Num. 24. d. 20. & 1 Reg. 15. a. 6.

Cinoth, Lamentationes, quæ Græce θρῆνοι.

Cir-harefeth, & Cir-hares, id eft, murus lateris. Urbs Moab, præclaris cincta muris, Efaiæ 16. b. 7. d. 11. ubi legitur, Muros cocti lateris.

Cis, Durus, aut ftipula, vel cucumerarium. Filius Abiel, pater Saul regis, 1 Reg. 9. a. 1. Filius Moholim, 1 Par. 23. c. 21. Filius item Abigabaon, 1 Par. 8. c. 29. Sic vocabatur filius Abdai Levitæ, 2 Par. 29. c. 12.

Cifon, Idem. Torrens Galilææ juxta montem Thabor. Hic a monte Thabyrio in mare cadit, Iudic. 4. a. 7. & 3 Reg. 18. g. 39. & Pfal. 82. c. 10.

Citron, Aromatizans, vel fumigans, aut colligatio, vel vinculum, five attediati canticum: aut Syriace, nodus. Civitas in tribu Zabulon, Iudic. 1. f. 30. ubi corrupte legitur Tethron.

Civitas David, 2 Reg. 5. b. 7. & 9.

Civitas palmarum. Vide Urbs palmarum.

Cifterna fira, Nomen loci, 2 Reg. 3. e. 26.

C L

Clauda, Vox fracta, vox flebilis. G. Infula fpectans Cretam inter Meridiem & Occidentem, Act. 27. a. 16.

Claudia, Latinum eft. 2 Tim. 4. d. 21.

Claudius, Idem. Nomen Imperatoris Romanorum, Act. 11. d. 28. & 18. a. 2.

Clemens, Latinum eft, fignificatque mitem, vel modeftum. Nomen viri, Phil. 4. a. 3.

Cleopatra, Gloria patriæ vel patris. G. Filia Ptolemæi, uxor Alexandri, 1 Mach. 10. e. 57.

Cleophas, In Græco Cleopas, & interpretatur gloria omnis, vel omnimoda gloria. Nomen alterius viri qui proficifcens in Emaunta, Chriftum alloquebatur in itinere, Luc. 24. c. 18. Joan. 19. e. 20.

C N

Cnidus, Atriplex, genus herbæ purgativæ vel laxativæ. Infula oppofita Afiæ, 1 Mach. 15. d. 23. Act. 27. b. 7.

C O

Coa, Spes vel congregatio, five linea, aut regula, 3 Reg. 10. d. 28. & 2 Par. 1. d. 15. Juxta veterem interpr. videtur fuiffe infula. Alii autem interpretes, inter quos Sanctes & Vatablus, vertunt locum illum, Ex Ægypto: & congregatio mercatorum regiorum capiebant congregationem equorum, &c.

Cocti lateris murus, Civitas. Vide Cir-harefeth.

Cœlefyria, five Cœles Syria. Curva five depreffa Syria. G. 2 Mach. 3. a. 5. & 10. f. 69.

Coheleth, Ecclefiaftes, vel concionator, Ecclef. 1. a. 1.

Colaia, Vox Domini, aut alleviatio Domini, five torrefactio. Nomen viri, 2 Efd. 11. b. 6.

Colia, Idem. Pater Achab. Jer. 29. e. 21.

Colonia, Latinum eft a colendo, id eft habitando dicta, Act. 16. b. 12.

Coloffenfes, puniti, vel fupplicio affecti. G.

Coloffæ, Punitio vel fupplicium. G. Civitas Phrygiæ quæ eft in Afia minore, Colof. 1. a. 2.

Coo, Vertex vel fummitas. Nomen infulæ, 1 Mach. 15. d. 23. Dicitur & Græce κῶς, & κόως quondam, unde & Plinius admonet dictam fuiffe Ceam & κέαν.

Corban, vel Corbana, Donum vel oblatio, Mar. 7. b. 11.

Core, Calvus vel calvitium, five glacies vel gelu. Filius Ifaar filii Caath filii Levi, Exod. 6. c. 21. & 1 Par. 6. c. 37. in eodem cap. b. 22. dicitur filius Caath. Filius item Hebron fic vocabatur, 1 Par. 2. f. 43. Sic & filius Efau ex Oolibama uxore, Gen. 36. a. 5.

Core, 1 Par. 9. c. 19. ubi dicitur, Sellum vero filius Core, & 26. a. 1. & 2 Par. 31. c. 14. interpretatur vocans, vel legens, aut perdix. Filius Jemna.

Corinthus, Saturitas, vel fatietas, aut ornamentum. G. Civitas Achaiæ maritima, quæ & Ephyra dicebatur, Act. 18. a. 1.

Corinthi, Saturati, vel fatiati, aut ornati. G. Act. 18. c. 8.

Coritæ, Idem fignificat quod קֹרַח. p. n. 1 Par. 9. c. 19. Heb. Corthim.

Corites, Idem. f. n. 1 Par. 9. c. 19.

Cornelius, Latinum eft, a cornu. Nomen viri, Act. 10. a. 1.

Cornu ftibii, Hebraice, Ceren-hapuch. Nomen tertiæ filiæ Job, Job 42. d. 14.

Corozaim, Hoc fecretum, vel hic eft myfterium. D. Galilææ oppidum eft nunc defertum, inquit Hieronymus in ecloga, in fecundo lapide a Capharnao, Luc. 10. b. 13. Mat. 11. c. 21.

Cos, Spina, aut æftas, five tædium, vel vigilia, aut finis. Pater Anob & Soboba, 1 Par. 4. b. 8.

Cofam, Divinans. D. Pater Addi, patris Melchi, Luc. 3. f. 28.

Cozbi, Mendax, aut ceffans, five quafi fluens, aut quafi fluxus. Filia Suri, illa quæ cum Zamri occifa eft, Madianitis, Numer. 25. d. 18.

C R

Crefcens, Latinum eft, a crefcendo. Nomen viri, 2 Tim. 4. b. 10.

Creta, Carnea vel carnalis. G. Græciæ infula inter Cyrenen & Græciam: ab Septentrione, Ægæo perfunditur pelago, fimul & Cretico: ab Auftro autem, Aphricano alluitur, Ægyptium attingente pelagus. Hæc dicta eft ἑκατόμπολις, id eft centum urbibus inftructa: hodie Candia vocatur: ditionis Venetorum eft. De hac lege Strabonem libr. 10. Ptolemæum libr. 3. cap. 19. Plinium in 4. cap. 12. Virgilium 3. Æneid. Pomp. Melam libr. 2. Meminit Lucas Act. 2. b. 11. Paulus ad Titum 1. b. 5. Hieronymus refert hanc famigeratam divitiis, maxime æris, quod prima illic ejus metalli inventio & utilitas fuerit, 1 Mach. 10. f. 67. Act. 27. b. 7.

Cretenfes, Idem. p. n. G. Tit. 1. d. 12.

Cretes, Idem. G. Populi, Act. 2. b. 11.

Crifpus, Latinum eft. Princeps fynagogæ Judæorum, Act. 18. b. 8. & 1 Cor. 1. b. 14.

Cufi, Durus, five ftipula, aut cucumerarium. Filius Abdi filii Maloch, 1 Par. 6. d. 44.

Cutha, Combuftio, five contufio. Regio eft Perfidis, a flumine Cutha (ficuti Jofephus libr. 9. cap. 15. Antiq. Judic. fcriptum reliquit) vocata. Inde Cuthæi, de quibus idem libr. 11. cap. 2. Antiq. in hunc modum fcribit, Salmanafar etenim tranfmigrans Ifraelitas in eorum regione conftituit Cuthæorum gentem quæ prius in interiore parte Perfidis & Mediæ morabatur, 4 Reg. 17. f. 30.

C Y

Cypriarches, Princeps Cypri, vel princeps pulchritudinis. G. 2 Mach. 12. a. 2.

Cyprii, Pulchri. G. Act. 11. c. 20.

Cyprius, Idem. f. n. G. Act. 4. g. 36.

Cyprus, Pulchra, vel pulchritudo. G. Nomen infulæ, 1 Mach. 15. d. 23. Act. 11. c. 19. & 27. a. 4.

Cyprus, Cantic. 1. c. 14. & 4. d. 13. Camphora interpretantur nonnulli, aroma quoddam fic vocatum.

Cyrene, Paries, five trabes, aut frigiditas, vel occurfus. Nomen urbis aut regionis in Affyria, 4 Reg. 16. b. 9. quæ & Pentapolis dicitur a quinque urbibus quibus fulget: hæ funt, Hefperia, alias Berenice dicta, Plinio auctore libr. 5. cap. 5. Apollonia: Ptolemais, antiquo nomine Barce appellata: Arcinoe, aliquando Teuchira vocitata: atque unde terris nomen eft, ipfa Cyrene, omnium harum clariffima. Vide plura in Pomp. Mela libr. 1. Plinio libr. 5. cap. 5. Strabone in 17. Ammiano Marcellino libr. 22. Hujus mentio fit, Act. 2. b. 10.

Cyrenæi, Idem. p. n.

Cyrenenfes,

Cyrenenses, Idem. Act. 6. c. 9. E synagoga Judæorum privatæ sectæ homines.

κυρηναῖος Cyrenensis, Idem. f. n. Act. 13. a. 1.

Cyrenæus, Idem. 2 Mach. 2. e. 24. Matt. 27. d. 32.

κυρίνιος Cyrinus, In Græco Cyrinius, quod interpretatur dominans. Præses Syriæ, Luc. 2. a. 2.

כּוֹרֶשׁ κῦρος Cyrus, Quasi miser, vel quasi hæres, aut venter. Rex Persarum, 1 Esd. 1. a. 1. Act. 13. a. 1.

D

דָּבְרַת Δαβερὰθ DAbereth, Verbum, sive res, aut apes, vel subjectio: aut Syriace, ductrix. Civitas quæ de tribu Issachar data fuit Levitis, Jos. 19. a. 12. & 21. c. 28. Civitas item refugii, 1 Par. 6. g. 72.

דְּבִיר Δαβὶρ Dabir, Oratorium, sive verbum, aut res, vel subjectio: aut Syriace, ductor. Rex Eglon, Jos. 10. a. 3. Nomen urbis in tribu Juda & Simeonis, Jos. 11. d. 21. & 21. b. 15. quæ & Cariath-sepher dicitur, Jos. 15. c. 15. Judic. 1. b. 11. & Cariath-senna, Jos. 15. f. 49. In quam confugiebant qui homicidium imprudentes perpetrarant, 1 Par. 6. e. 58. Est & altera in tribu Gad. Jos. 13. c. 26.

דִּבְרִי Δαβρὶ Dabri, Oratorium, sive verbum meum: aut res vel apes, sive subjectio mea: aut Syriace, ductor meus, Levit. 24. b. 11. Scribe Dibri.

דְּדָן Δαδὰν Dadan, Mamilla, vel dilectio, aut patruus, vel judicans. Filius Regma, Gen. 10. a. 7. Filius Jecsan, Gen. 25. a. 2. Gens Æthiopiæ in Occidente.

דָּגוֹן Δαγὼν Dagon, Frumentum vel piscis. Nomen idoli Philisthinorum, Judic. 16. f. 23. & 1 Mach. 10. g. 84.

דְּלָיָה דְּלָיָהוּ Δαλαία Dalaia, sive Dalaias, Pauper Domini sive exhaustio aut ramus Domini, vel macilentus. Filius Elioenai filii Naariæ, 1 Par. 3. d. 24. Filius Semeiæ, Jer. 36. c. 12.

דְּלִילָה Δαλιλὰ Dalila, Paupertas, vel situla ejus, aut ramus ejus, sive exhauriens, aut macilenta. Nomen mulieris quam amavit Samson, Judic. 16. a. 4.

Δαλμανουθὰ Dalmanutha, Situla præparata, vel exhaustio numerata, sive macies, vel ramus præparatus vel numeratus. D. Nomen regionis, Marc. 8. b. 10.

Δαλματία Dalmatia, Lampas frustratoria, aut fulgur vanitatis. G. Pannoniæ ad Hadriaticum mare regio. De qua plura Plinius lib. 3. naturalis hist. cap. 22. & 25. in quam Titus ad prædicandum Evangelium profectus est, 2 Tim. 4. b. 10.

Δάμαρις Damaris, Uxorcula, sive parva uxor. G. Mulier quæ Paulo prædicante Christo credidit, Act. 17. g. 34.

Damasceni, Sanguinis sacci, vel sanguinis pocula, aut sanguis femorum vel incendiorum vel procuratoris. Populi a Damascene sic dicti, quæ est regio Syriæ inter Libanum & Antilibanum montes ad Septentrionem Judææ, unde describitur terra a Dan usque Bersabee, 1 Reg. 3. d. 19. & 2 Reg. 24. a. 2. in ea est Damascus: a qua tota regio appellationem sumpsit. De hac Mela lib. 1. Plin. lib. 5. cap. 12.

דַּמֶּשֶׂק Δαμασκὸς Damascus, Idem. Filius procuratoris domus Abraham, Gen. 15. a. 2. Est & Damascus potens & insignis Phœnices civitas, quæ quondam in omni Syria tenuit principatum, terminus Judææ ad Septentrionem, Ezec. 47. c. 16. Esa. 7. b. 8. & 10. b. 9. & 2 Reg. 8. a. 6. & 3 Reg. 11. e. 24. quæ Stephano a conditore Damasco Mercurii & Alimedes filio: Justino lib. 36. a Damasco rege: Hieronymo vero in Heb. quæst. a Damasec Eliezer, cujus in libro 1. Mosis fit mentio, nomen accepit, Gen. 15. a. 2. de hac & Ezec. 27. d. 18. Amos 1. a. 5. Cant. 7. a. 4. Jere. 49. f. 24. nunc Saracenorum metropolis. Tertullianus lib. 3. adversus Marcionem, Damascum civitatem Syrophœnices scribit, quæ quondam Arabiæ deputabatur inter Libanum & Antilibanum sita, e qua Paulus per murum demissus fuit, Act. 9. d. 25.

דּוּמֶּשֶׂק Δαμασκὸς Damascus, 4 Reg. 16. b. 10. Similitudo incendii, aut osculi, vel poculi, sive facci, aut similis femori, vel tacitum osculum, aut poculum. Heb. Dumesec. Licet exemplaria quædam Hebraica legant דמשק.

דִּמְנָה Δαμνὰ Damna, Sterquilinium, aut cruentatio, vel taciturnitas, aut similitudo nostra. Civitas in terra Zabulon data Levitis, Jos. 21. c. 35.

דָּן Δὰν Dan, Judicans sive judicium. Nomen loci, Gen. 14. c. 15. Filius item quintus Jacob ex Bala, ancilla Rachel uxoris suæ, Gen. 30. a. 6. Est & civitas in valle Bethrohob procul a Ptolemaide M. P. XIV. contra Boreales partes, non procul ab urbibus Galgalis & Masaloth, regionis quidem tribus Aser, possessionis autem Dan, unde & nomen impositum: antehac Lasem appellata, Jos. 19. d. 47. & Lais, Judic. 18. c. 29. sive Laisa, Esa. 10. g. 30. Ipsa fuit terminus terræ Israel ab Aquilone, 1 Reg. 3. d. 20. Ezec. 27. d. 19. Unde dicitur a Dan usque Bersabee, id est, ab Aquilone Terræ sanctæ ad Austrum. In qua Jeroboam rex Israel vitulum adorandum erexit, 3 Reg. 12. g. 29. Amos 8. d. 14. Hieronymus in Heb. traditionibus Paneas vocatam putat, quæ alias Cæsarea Philippi.

דָּנִיאֵל Δανιὴλ Daniel, Judicium Dei. Nomen prophetæ quem præpositus eunuchorum Nabuchodonosor vocavit Baltassar, Dan. 1. b. 6. Filius item secundus David ex Abigail Carmelitide, 1 Par. 3. a. 1.

דַּנָּה Δεννὰ Danna, Judicium, vel judicans: aut Syriace, ista. Nomen civitatis in tribu Juda, Jos. 15. f. 49.

דָּפְקָה Φαφακὰ Daphca, Pulsatio, sive impulsio. Nomen loci in quem venerunt filii Israel a deserto Sin, Num. 33. b. 12.

Δάφνη Daphne, Laurus. G. 2 Mach. 4. e. 33.

Daphnim, Num. 34. b. 11. ubi dicitur, fontem Daphnim, non est in Hebræo.

דָּרַע Δαραδὰ Dara, Generatio sive habitatio pastoris aut societatis, sive iniquitatis: vel Syriace, brachium. Filius Zaræ filii Judæ, 1 Par. 2. a. 6.

דַּרְקוֹן Δερκὼν Darcon, Generationis vel habitationis possessio vel emptio: aut Syriace, draco. Nomen viri, 1 Esd. 2. c. 54.

דָּרְיָוֶשׁ Δαρεῖος Darius, Requirens, aut inquirens. Rex Medorum, Dan. 5. g. 31. & 1 Esd. 4. b. 5.

דַּרְמֶשֶׂק Δαμασκὸς Darmascus, Generationis aut habitationis procuratio, aut generatio: vel habitatio incendii vel procuratoris. Videtur eadem civitas quæ Damascus, 1 Par. 18. b. 6. & 2 Par. 16. a. 2. & 24. f. 23. & 28. a. 5.

Dathan, Ritus, aut lex. Filius Eliab, Num. 16. a. 1. Deut. 11. a. 6. דָּתָן Δαθὰν

Dathema, Legis præparatio, vel legis munus. D. Nomen urbis 1 Mach. 5. a. 9. Δαθεμὰ

David, Dilectus. Filius Isai, 1 Reg. 17. b. 12. & 1 Par. 2. b. 15. דָּוִד vel דָּוִיד Δαυίδ

D E

Debbaseth, Melliflua, aut infamiam apponens. Nomen civitatis, terminus Zabuloniæ tribus, Jos. 19. a. 11. דַּבָּשֶׁת Δαβασθὲ

Debelaim, Palathæ, id est, massæ ex ficubus compactæ, massæ ficuum siccarum, caricæ. Nomen viri, Osee 1. a. 2. דִּבְלַיִם Δεβηλαΐμ

Debera, Oratorium, sive verbum, aut res, vel apes, aut subjectio: vel Syriace, ductrix. Nomen loci, Jos. 15. b. 7. דְּבִרָה Δαβὶρ

Deblatha, Palatha, id est, massa ficuum siccarum, aut massa de ficubus compacta. Civitas est apud Ezechielem 6. d. 14. quam ego plane רבלתה esse credo. nam similitudo literarum ר & ד sæpenumero multis imponit, propterea quod hæc parvo admodum apice inter se differant. דִּבְלָתָה Δεβλαθὰ

Deblathaim, Idem. p. n. Nomen civitatis in terra Moab, Jer. 48. d. 22. Eadem videtur quæ & Helmon-deblathaim. דִּבְלָתַיִם Δεβλαθαΐμ

Debora, Apes, vel verbum, aut res, sive subjectio: vel Syriace, ductrix. Nutrix Rebeccæ, Gen. 35. b. 8. Uxor item Lapidoth prophetæ, Judic. 4. a. 4. דְּבוֹרָה Δεββώρα

Decapolis, Decem civitatum, sub. regio. G. Regio decem urbium ultra Jordanem ad Orientem Judææ sita, cujus fit mentio, Matt. 4. d. 25. Marc. 5. d. 20. & 7. d. 31. de qua Plinius lib. 5. cap. 18. nat. historiæ, & Hieronymus in ecloga. Δεκάπολις

Decla, Comminutio ejus: vel Syriace, palma arbor. Filius Jectan, Gen. 10. d. 25. דִּקְלָה Δεκλὰ

Denan, Mammilla, vel dilectio earum: aut patruus, vel judicans. Nomen urbis, Jer. 25. e. 23. דְּדָן Δαιδὰν

Dedanim, Idem. p. n. Filii Dedan, Esa. 21. d. 13. דְּדָנִים Δαιδὰν

Delean, Pauper, afflictus, sive pauperis responsio, vel canticum, aut exhausta sive macilenta afflictio vel responsio: vel ex Hebræo & Syro, pauper ovis. Nomen civitatis in tribu Juda, Jos. 15. e. 38. דִּלְעָן Δαλλὰν

Delphon, Stillicidium, aut pauperem respiciens, sive exhaustum vel macilentum respiciens. Filius Aman filii Amadatha, Esth. 9. b. 7. דַּלְפוֹן Δελφὼν

Delos, Manifestata, vel ostensa. G. Nomen insulæ, 1 Mac. 15. d. 23 Δῆλος

Demas, Popularis vel plebeius, aut pinguis. G. Nomen viri, Coloss. 4. d. 14. & 2 Tim. 4. b. 10. Δημᾶς

Demetrius, Cerealis, a Cerere, quam Gentiles deam frumenti putabant. Seleuci filius, 1 Mach. 7. a. 1. Nomen etiam argentarii cujusdam, Act. 19. e. 24. Δημήτριος

Demophon, Populi interfector, aut populi cædes. G. Nomen viri, 2 Mach. 12. a. 2. Δημοφῶν

Denaba, Judicium ejus in ea, aut judicium præbens. Urbs est in Edom, in qua regnavit Bela, Gen. 36. d. 32. דִּנְהָבָה Δενναβὰ

Derbe, Circumsepta, vel vallata. G. Nomen civitatis Lycaoniæ, sive Isauriæ, ut Strabo ait lib. 12. Act. 14. a. 6. Δέρβη

Derbeus, Circumceptus, vel vallatus. G. Act. 20. a. 4. Δερβαῖος

Dessau, Pinguedo, aut cinis. D. Nomen castelli, 2 Mac. 14. c. 16. Δεσσάου

D I

Diabolus, Criminator sive calumniator, aut accusator. G. 1 Mac. 1. e. 38. Luc. 8. b. 12. Joan. 6. g. 70. διάβολος

Diabolus, Habacuc 3. a. 5. in Hebræo, Reseph, & interpretatur volucris, sive flamma, vel lampas, vel sagitta. רֶשֶׁף

Diana, Latinum est: & facta est a die, eo quod habeat lucem æmulam diei. Nam luna hoc nomine appellatur. Nomen deæ quam colebant Ephesii, Act. 19. e. 24. & g. 35. ἄρτεμις

Dibon, Abundans filius, aut abundantia intelligentiæ vel ædificationis: aut Syriace fluxus. Nomen excelsi Moabitarum ubi colebantur idola, Esa. 15. a. 2. Num. 21. f. 29. Jer. 48. d. 18. Est & urbs Moabitarum primo, & postea Sehon regis Amorrhæorum, in tribu Ruben, ultra Jordanem ad Orientem posita, Jos. 13. c. 17. דִּיבוֹן Δαιβὼν

Dibon, Esa. 15. d. 9. ubi legitur, Quia aquæ Dibon repletæ sunt sanguine. Ponam enim super Dibon, &c. in Hebræo habetur Dimon, & interpretatur sanguinolenta, sive sterquilinium. Civitas in tribu Gad sita. Eadem quæ & in tribu Ruben recensetur, sed limitaneam esse urbem ex hoc facile colligitur. דִּימוֹן Δαιβὼν

Dibon-gad, Abundantia filii felicis, aut abundantia intellectus vel ædificationis felicis, sive abundantia filii accincti. Nomen loci, in quo filii Israel fixere tentoria, profecti de Oboth, Num. 33. f. 45. דִּיבֹן גָּד Δαιβὼν γὰδ

Dibre-hajamim, Verba dierum. Sic vocatur liber Chronicorum, Græce autem παραλειπομένων, id est, relictorum, quod in eo libro ea maxime tractentur quæ in libris Regum relicta sunt. דִּבְרֵי־הַיָּמִים

Didymus, Geminus, vel gemellus, qui cum alio uno & eodem partu nascitur. G. Sic dicebatur Thomas Apostolus, Johan. 11. b. 16. & 20. f. 24. Δίδυμος

Dies, Heb. Jemina. Prima filia Job, Job 42. d. 14. יְמִימָה ἡμέρα

Dievi, De generatione, aut existentes, 1 Esd. 4. b. 9. Syrum est. דֶּהָוֵא Δαυαῖοι

Dilaiau, Pauper Domini, sive exhaustio, vel ramus Domini, aut macilentus. Nomen viri, 1 Par. 24. c. 17. דְּלָיָהוּ Δαλαΐα

Dimona, Sterquilinium, sive coacervatio, aut abundans numerus vel munus. Nomen civitatis in tribu Juda, Jos. 15. d. 22. דִּימוֹנָה Διμωνὰ

Dina, Judicium, vel judicans: aut Syriace, ista. Filia Jacob ex Lia uxore, Gen. 30. c. 21. דִּינָה Δίνα

Dinæi, Judices, sive judicia. Nomen populi, 1 Esd. 4. b. 9. דִּינָיֵא Δειναῖοι

Dionysius, Divinitus stimulatus vel compunctus. G. Vir Atheniensis, prædicante Paulo ad fidem CHRISTI conversus, Act. 17. g. 34. Διονύσιος

Diofcorus, Divina faturitas, vel divinum ornamentum. G. Nomen menfis, 2 Mach. 11. d. 21.

Diotrephes, A Jove nutritus. G. Vir peffimus,ut teftatur Joannes in tertia fua epiftola.

Difan, Trituratio, five pinguedo, vel cinis, aut abundans dens vel ebur. Filius Seir Horræi, Gen. 36. c. 21.

Difon, Trituratio, five pinguedo, vel cinis. Filius Seir Horræi, Gen. 36. c. 21. Filius Anæ filii Sebeon, ibidem, 25.

Dithalaffum, Duo maria, five bimaris, qui utrinque mari alluitur,quod in navigatione vix fine periculo evenire folet.G.Act.27. g. 45.

D O

Doch, Commotus, five impulfus, aut comminutus. D. Munitiunculæ nomen, 1 Mach. 16. c. 15.

Dodau, Dilectio, aut mammilla ejus, vel patruus ejus. Nomen viri, 2 Par. 20. g. 37.

Dodanim, Dilecti vel patruelis fomnus,aut mammilla dormientis. Filius Javan, Gen. 10. a. 4. a quo Rhodii.

Dodanim, 1 Par. 1. a. 7. Imperantes,five defcendentes,aut imperantis vel defcendentis fomnus. Heb. Rodanim & Dodanim. Filius Javan, qui Gen. 10. a. 4. dicitur Dodanim.

Doeg, Solicitus, five anxius, aut pifcator. Unus ex paftoribus Saulis, 1 Reg. 21. b. 7.

Dommim, Sanguinei, aut filentes, vel fimiles, vel Syriace, pecuniæ. Nomen regionis, 1 Reg. 17. a. 1.

Domus folis, Græce Heliopolis, urbs Ægypti in qua fol adorabatur. Vide Beth-femes, Jer. 43. d. 13.

Dor, Generatio, vel habitatio. Nomen civitatis maritimæ in tribu Manaffe, Jof. 11. a. 2. & 17. c. 11. Judic. 1. f. 27. & 1 Par. 7. f. 30. & 1 Mach. 15. d. 25. Quidam falfo Stratonis Cæfaream appellatam exiftimant.

Dorcas, Caprea, vel damula. G. Nomen mulieris quæ & Tabitha Syriace dicebatur, Act. 9. g. 39.

Dorda, Habitaculum fcientiæ, vel generatio fcientiæ. Filius Maol, 3 Reg. 4. d. 31.

Doryx, Rapidus, aut velox. D. Ecclef. 24. d. 41.

Dofitheus, Deodatus. G. Nomen ducis, 2 Mac. 12. c. 19.

Dothan, five Dothain, Ritus aut lex. Locus eft ubi Jofeph reperit fratres fuos pecora pafcentes, Gen. 37. d. 16. qui etiam temporibus Hieronymi fupererat in duodecimo a Sebafte miliario contra Aquilonis plagam, 4 Reg. 6. c. 13.

D R

Drufilla, Rore confperfa. G. Uxor Felicis præfidis Judææ, Act. 24. f. 25.

D U

Dudia, Dilectus, aut patruus meus. Nomen viri, 1 Par. 27. a. 4.

Duel, Cognofcite Deum,aut fcientia Dei. Pater Eliafaph principis tribus Gad, Num. 1. b. 14.

Duma, Silentium, vel fimilitudo. Regio quædam Idumææ, ad Auftrum vergens,quæ hodie dicitur Eleutheropolis,viginti diftans milibus,juxta quam funt montes Seir,auctor Hieronymus in comment. In Efaiam. De hac lege Efai. 21. c. 11. Filius Ifmahelis, Gen. 25. b. 14. Eft & civitas in tribu Juda, juxta veterem interpretem & LXX. quos fecutus eft, ῥῦμα Jof. 15. f. 52.

Dura, Generatio, vel habitatio, aut pyra ignis. Vallis provinciæ Babylonis, Dan. 3. a. 1.

E

EBal, Acervus vetuftatis, aut acervus defluens. Filius Sobal filii Seir, Gen. 36. c. 23.

E C

Eccetan, Parvus, five minimus. Nomen viri, 1 Efd. 8. b. 12.

Ecclefiaftes, Concionator,vel congregans, Hebraice Coheleth, id eft, concionator, Ecclefiaftes. 1. a. 1.

Ecbathana, Frater mortis. D. Nomen regionis, 2 Mach. 9. a. 3.

Ecbathanis, Idem. Chaldaice, Ahmatha Metropolis majoris Mediæ a Seleuco, ut inquit Volaterranus libr. 12. feu ut Judith 1. a. 3. dicitur, ab Arphaxato Medo condita, ubi reges, eo quod frigida fit, æftivare folent. Hæc Ptolemæo libr. 6. ἀγβάτανα : Stephano vero interdum ἀγβάτανα, interdum ἐκβάτανα dicitur, 1 Efd. 6. a. 2. quo loco quidam vertunt, fcrinium in quo fchedæ reponebantur & authentica.

Echaia, Frater Domini. Nomen viri, 2 Efd. 10. b. 26.

Echi, Frater meus. Filius Benjamin, Gen. 46. c. 21. qui 1 Par. 8. a. 2. Rapha dicitur.

E D

Eddo, Vapor, aut nubes, vel interitus ejus. Nomen viri, 1 Efd. 8. c. 17.

Edema, Terra, aut rufa, five fanguinea. Civitas in tribu Nephthali, Jof. 19. c. 36.

Eden, Voluptas, five deliciæ : aut Syriace, tempus. Proprium viri, Efa. 37. c. 12. & 4 Reg. 19. c. 12. & 2 Par. 29. c. 11. Cujus filii incoluerunt regionem Syriæ quæ dicitur Thalaffar.

Eder, Grex, five defectio, vel privatio. Filius Mufi, filii Merari, 1 Par. 23. e. 23. Urbs item in tribu Juda, Jof. 15. e. 21. Eft quoque turris nomen ubi filii Jacob tabernaculum fixerunt, Gen. 35. d. 21. ubi legitur, Fixit tabernaculum trans turrem gregis : Hebraice, turrem Eder. Idem, Mich. 4. c. 8. Et tu turris gregis : Hebraice, Et tu turris Eder.

Ediffa, Myrtus : aut Syriace, lætitia. Nomen mulieris, quæ & Efther, Efth. 2. b. 7.

Edna five Ednas, Voluptas : aut Syriace, tempus. Nomen viri, 1 Efd. 10. d. 30.

Ednas, 1 Par. 12. d. 20. Æterna requies, five teftimonium quietis. Princeps militum in Manaffe.

Edom, Rufus, five terrenus, aut fanguineus. Sic cognominatus fuit Efau, Gen. 25. d. 30. & 36. a. 1. Nomen regionis, quæ & Idumæa, 3 Reg. 11. c. 14. Efa. 34. b. 6. Hæc in Syria ad Meridiem Judææ fita, habet Arabiam ab Auftro, Phœniciam a Borea. Alias porro Gabalene, item & Amalechitis ab Amalech vocitatur ut Jofephus lib. 2. cap. 1. indicat. Veruntamen idem Jofephus lib. 5. cap. 3. antiq. duplicem Idumæam ponit, fuperiorem & inferiorem. Superiorem elegit tribus Judæ, quæ in longum quidem extenditur ufque ad Hierofolymam : latitudine vero ufque ad paludem Sodomæ conftituta eft. In hac autem forte civitates erant Afcalon & Gaza : iftam, Palæfthinam alias dicunt. Inferior Idumæa forte ceffit Simeonis tribui : hæc circa Ægyptum eft, & Arabiæ montem. Hæc ille. Edomitæ noluerunt filiis Ifrael tranfitum permittere per terram ipforum, Numer. 20. g. 18. Saul iftos expugnavit, 1 Reg. 14. g. 47. David ipfos fibi fervire fecit, 2 Reg. 8. e. 14. & 1 Par. 19. d. 19.

Edom, Jof. 3. d. 16. Homo, five rufus,aut terrenus,vel fanguineus. Heb. Adam, & eft nomen urbis.

Edrai, Fortitudinis vel magnitudinis acervus, aut nubes,five interitus iniqui aut focii vel paftoris five confractionis. In regione Amorrhæorum urbs regis Og, ubi ipfe contra Ifrael pugnavit & cæfus eft, Deut. 1. a. 3. & 3. a. 1. Num. 21. g. 23. Jof. 12. d. 12. Eft & alia in tribu Nephthali, Jof. 19. c. 37.

E G

Egeus, Meditatio, five loquela, vel gemitus, aut ablatio. Eunuchus Perfarum regis, Efth. 2. a. 3.

Egla, Vitula, aut currus, five rotunda. Uxor David, 2 Reg. 3. a. 5. & 1 Par. 3. a. 3.

Eglon, Vitulus, aut currus, five rotundus. Nomen urbis in tribu Judæ, cujus rex fuit Dabir, Jof. 10. a. 3. & 15. e. 39. Nomen regis Moab, Judic. 3. b. 12.

E L

Ela, Ilex vel quercus, five fortitudo : aut maledictio, vel juramentum, fcilicet imprecationis : aut Syriace, Deus. Civitas Idumæorum, Gen. 36. d. 41. Pater Ofee prophetæ, 4 Reg. 15. f. 30. Filius Caleb filii Jephone, 1 Par. 4. c. 15. Pater Semei præfecti in Benjamin, 3 Reg. 4. b. 18. Filius Ozi, 1 Par. 9. b. 8. Filius Baafa regis Ifrael, 3 Reg. 16. b. 6. & c. 8.

Elad, Dei æternitas, vel Dei teftimonium, aut Dei præda. Filius Suthalæ filii Zabad, 1 Par. 7. d. 22.

Elada, Dei cœtus vel congregatio, aut Dei æternitas five teftimonium, vel Dei præda. Filius Tahath, filii Bared filii Suthalæ filii Ephraim, 1 Par. 7. d. 21.

Elai, Fortis, vel Deus meus. D. Judith 8. a. 1.

Elam, Regio Perfidis in qua erat Sufa regio regum Perfarum, a qua Elamitæ dicuntur, Act. 2. b. 9. Efa. 21. a. 2. in Jer. 49. g. 35. Elam fcribe, non Ælam. Vide Ælam.

Elafa, Dei factura. Filius Helles filii Azariæ filii Jehu, 1 Par. 2. e. 39. Filius Rapha filii Banaa, 1 Par. 8. d. 36. Filius Saphan, Jer. 29. a. 1. Filius Phefhur, 1 Efd. 10. c. 22.

Elath, Cerva, five fortitudo, aut ilex, vel quercus. Nomen civitatis regni Edom,ad quam profecti funt filii Ifrael, egreffi de Hefiongaber, Deut. 2. b. 8.

Elcana, Deus zelotes, aut Dei profeffio, vel Dei calamus, five Deus nidus ejus. Filius Core filii Ifaar, filii Caath, Exod. 6. d. 24. Maritus Annæ matris Samuelis, 1 Reg. 1. a. 4. Alius de quo 1 Par. 12. a. 6. Filius Afir, 1 Par. 6. b. 24. & 2 Par. 28. a. 7.

Elcefæus, Dei durities, vel ferotinus. Viculi nomen in Galilæa, unde Nahum propheta, Nahum 1. a. 1.

Eldaa, Dei fcientia, aut Dei cognitio. Filius Madian filii Abrahæ, Gen. 25. a. 4.

Eldad, Dei dilectio aut dilectus. Nomen viri, fuper quem requievit Spiritus Domini in caftris, Num. 11. f. 26.

Eleale, Dei afcenfio, five Dei holocauftum. Civitas Amorrhæorum in Galaaditide regione, tribui Judæ adfcripta, Efaiæ 15. b. 4. quam ædificaverunt filii Ruben, Num. 32. g. 37.

Eleazar, Dei adjutorium, five Dei atrium. Filius Aaron filii Amram filii Caath filii Levi, Exod. 6. d. 22. & 1 Par. 6. a. 3.

Eleazarus, Idem. Filius Mathathiæ, filii Joannis, 1 Mach. 2. a. 5. Pater item Phinees, filius Mofollamiæ, 1 Par. 9. d. 20.

Electa, Latinum eft, & Græce idem fignificat. Mulier ad quam fcribit Johannes, 2 Joan. 1. a. 1.

Elehanan, Dei gratia, five Dei mifericordia, aut Dei donum. Nomen viri, 2 Reg. 23. d. 24. & 1 Par. 11. f. 26.

Eleph, Mille, five doctrina, aut bos, vel dux. Urbs in tribu Benjamin, Jof. 18. d. 28.

Eleutherus, Liber, vel ingenuus. G. Nomen fluvii, 1 Mac. 11. a. 7.

Eli, Deus meus, Matt. 27. e. 46. Pfal. 22. a. 1.

Elia, Deus Dominus, aut fortis Dominus. Filius Jeroham, 1 Par. 8. e. 26. & 1 Efd. 10. d. 21.

Eliab, Deus meus pater, five Deus patris. Filius Phallu Flii Ruben, Num. 26. a. 8. Primogenitus filiorum Ifai patris David, 1 Reg. 16. b. 6. & 1 Par. 2. b. 13. Filius etiam Helon, princeps tribus fuæ Zabulon, Num. 1. a. 9.

Eliaba, Deus aut fortis abfcondet. Nomen viri, 2 Reg. 23. d. 32. & 1 Par. 11. f. 33.

Eliacim, Dei refurrectio aut affirmatio, five Deus refurrectionis vel firmitatis, aut Deus vindicans. Filius Helciæ, Efaiæ 22. f. 20. & 4 Reg. 18. d. 18. præpofitus domus regis Ezechiæ. Filius item Jofiæ regis, a Pharaone Nechao Joacim appellatus, 4 Reg. 23. g. 34. Pater etiam Jona, Luc. 3. f.

Eliada, Dei fcientia, vel Dei cognitio. Pater Razon, 3 Reg. 11. d. 23. Filius David, 2 Reg. 5. e. 16. & 1 Par. 3. b. 8.

Eliam

אליעם ἐλιὰμ Eliam, Dei populus,aut Deus populi. Filius Achitophel, 2 Reg. 23. d. 34.

אליהו ἠλίας Elias, Deus Dominus, aut fortis Dominus. Nomen prophetæ, 3 Reg. 17. a. 1.

אליסף ἐλισάφ Eliasaph, Deus augens,vel Deus augmentationis,aut Deus finiens. Filius Duel princeps tribus suæ Gad, Num. 1. b. 14.

אלישיב ἐλιασίβ Eliasib, Deus conversionis, aut Dei sessio vel habitatio, sive Dei insufflatio. Filius Elioenai filii Naariæ, 1 Par. 3. d. 24. & 24. b. 11. & 1 Esd. 10. a. 7.

אליאתה ἐλιαθὰ Eliatha, Deus meus tu, aut Deus meus venit. Nomen viri, 1 Par. 25. b. 4.

אליקא ἐλικὰ Elica, Dei pelicanus, aut fortis vomitus. Nomen viri, 2 Reg. 23. d. 25.

ἐλιοὺ Elieu, Nigri, aut circunvoluti, vel retorti. G. Populi, Judith 1. b. 6.

אלידד ἐλιδὰδ Elidad, Dei dilectus, vel Dei dilectio. Filius Chaselon, princeps tribus Benjamin, Num. 34. d. 21.

אליאל ἐλιὴλ Eliel, Deus meus Deus, vel Dei fortitudo, sive Dei potentia. Filius Thohu, 1 Par. 6. c. 34. & 8. b. 19. Mahumites, 1 Par. 11. g. 46. & 2 Par. 31. c. 13.

אליעזר ἐλιέζερ Eliezer, Dei adjutorium, sive Dei atrium. Nomen filii procuratoris domus Abraham, Genes. 15. a. 2. Filius item Moysis, Exod. 18. a. 4. & 1 Par. 23. b. 15. Filius etiam Bechor filii Benjamin filii Jacob, 1 Par. 7. b. 9. Filius Jorim, Luc. 3. f. 29.

אליחרף ἐλιχόρεφ Elihoreph, Dei hyems, aut Deus juventutis, sive forte opprobrium: aut ex Hebræo & Syro, Deus acuminis. Filius Sisa princeps exercitus Salomonis, 3 Reg. 4. a. 4.

אילם αἰλὶμ Elim, Arietes, aut fortes, vel cervi, sive valles. Nomen civitatis Moabitarum, non procul a limite, ad quam pervenerunt filii Israel profecti de Mara, Exod. 15. d. 27. & 16. a. 1. Num. 33. b. 9. Est & nomen putei, Esa. 15. b. 8. aut nomen civitatis, ubi legendum Beer-elim.

אלימלך ἐλιμέλεχ Elimelech, Deus meus rex, aut Dei consilium. Nomen Bethlehemitæ cujusdam mariti Noemi, Ruth. 1. a. 2.

אליועני ἐλιωηνὰ Elioenai, Ad ipsum oculi mei, sive ad ipsum fontes mei, aut ad ipsum afflictio vel paupertas. Filius Naariæ filii Semeiæ filii Sechemiæ, 1 Par. 3. d. 23. & 4. f. 36. Filius item Bechor filii Benjamin filii Jacob, 1 Par. 7. b. 9. & 8. b. 19.

אליהועיני ἐλιωναὶ Elioenai, 1 Par. 26. a. 3. & 1 Esd. 8. a. 4. Ad Dominum oculi mei, aut Deus ipse oculorum meorum.

אליפל ἐλιφὰλ Eliphal, Dei miraculum, vel Dei judicium. Filius Ur, 1 Par. 11. g. 36

אליפלט ἐλιφαλὲθ Eliphalet, Deus liberationis, sive Deus expellens. Filius David, 2 Reg. 5. c. 16. & 1 Par. 3. b. 6. & 14. b. 7. Idem 1 Par. 14. b. 5. Hebraice scribitur אלפלט Elphalet. Est & filius Esec, 1 Par. 8. d. 38.

אליפלהו ἐλιφαλὰ Eliphalu, Deus mirabilis, sive Deus judicii. Nomen sacerdotis. 1 Par. 15. b. 18.

אליפז ἐλιφὰζ Eliphaz, Dei nisus vel conatus, aut Dei obrizum. Filius Esau ex Ada uxore, Gen. 36. a. 4.

אליפלט ἐλιφαλὲτ Eliphelet, Deus liberationis, sive Deus meus expellens. Filius Aasbai, 2 Reg. 23. d. 34. Filius item David, 1 Par. 3. b. 8.

אלישה ἐλισὰ Elisa, Deus est, aut Dei agnus, sive Deus commodans. Filius Javan, Gene. 10. a. 4. Ab hoc Æoles sive Insulæ Ionii maris, Ezech. 27. a. 7.

אלישבע ἐλισάβετ Elisabeth, Deus juramenti, vel saturitatis, sive Dei septenarium. Uxor Aaron filia Aminadab, Exo. 6. d. 23. Uxor item Zachariæ, mater Joannis Baptistæ, Luc. 1. a. 5.

אלצפן vel אליצפן ἐλισαφὰν Elisaphan, Deus Aquilonis, sive Deus absconditus, aut Deus speculator. Filius Oziel filii Caath filii Levi, Exod. 6. c. 22. Filius item Pharnach, Num. 34. d. 25.

אלישפט ἐλισαφὰτ Elisaphat, Deus judicans. Filius Zechri, 2 Par. 23. a. 1.

אלישמע ἐλισαμὰ Elisama, Deus exauditionis, sive Dei exauditio. Filius Ammiud princeps tribus suæ Ephraim, Num. 1. a. 10. & 1 Par. 7. f. 27. Filius item David, 2 Reg. 5. c. 16. & 1 Par. 3. b. 6. & 14. b. 6. Pater Nathaniæ, 4 Reg. 25. g. 25. Sic nominabatur filius Icania filii Sellum filii Sisamoi, 1 Par. 2. e. 41.

אלישע ἐλισσαῖος Eliseus, Dei salus, vel Deus salvans. Nomen prophetæ filii Saphat, 3 Reg. 19. c. 16. & 4 Reg. 3. b. 11. Luc. 4. c. 27. Græce ἐλισσαῖος apud Lucam 4. c. 27. scribitur: at in libris Regum ubique scribitur ἐλισαιέ.

אלישוע ἐλισοὺ Elisua, idem. Filius David, 2 Reg. 5. c. 15. & 1 Par. 3. b. 6.

אליצור ἐλισοὺρ Elisur, Dei fortitudo, sive Dei petra, aut Dei psalmatio vel colligatio. Filius Sedeur princeps tribus suæ Ruben, Num. 1. a. 5.

אליהוא ἐλιοὺ Eliu, Deus meus ipse, aut fortitudo ipsius. Filius Jeroham patris Elcana, 1 Reg. 1. a. 1. Nomen principis militiæ, 1 Par. 12. d. 20. & 26. a. 7. & 27. c. 18.

ἐλιοὺδ Eliud, Deus laudis, sive Deus confessionis, aut Dei laus vel confessio. D. Filius Achim filii Sadoc, Matt. 1. b. 14.

ἑλλὰς Ellas, Vide Hellas.

אלה הדברים Elle-haddebarim, Hæc sunt verba. sic incipit quintus liber legis, qui a Septuaginta Δευτερονόμιον, id est, secundaria lex dicitur, Deut. 17. d. 18. non quod alia sit quam ea quæ in monte Sinai data est, sed quod denuo repetita sit novo pacto per ministerium Mosis coram iis qui priorem in monte Sinai non audierant.

הלל ἐλλὴλ Ellel, Laudans, sive lucifer, aut stultitia. Pater Abdon judicis in Israel, Judic. 12. d. 12.

ἐλμωδὰν Elmadan, Deus mensuræ eorum, vel Deus indumenti eorum. D. Luc. 3. d. 28. In quodam veteri Græco codice legitur Elmadad.

אלמלך ἐλμέλεχ Elmelech, Dei regnum, vel Dei consilium. Nomen civitatis in tribu Aser, Jos. 19. b. 26.

אלמודד ἐλμωδὰδ Elmodad, Dei mensura, aut atrium dilecti. Filius Jectan, Gen. 10. d. 24.

אלנעם ἐλναὰμ Elnaam, Dei pulchritudo, sive Deus monens eos. Pater Josaiæ & Jeribai, 1 Par. 11. g. 46.

אלנתן ἐλναθὰν Elnathan, Deus dedit, sive Dei donum. Filius Achobor, Jer. 26. g. 22. Pater Noestæ matris Ioachim, 4 Reg. 24. b. 8.

אלון ἐλὼμ Elon, Ilex, vel quercus, aut fortis. Filius Zabulon, Gen. 46. b. 14. Judex Israelitici populi, Judic. 12. d. 11. Nomen civitatis

אלון ἐλὼμ in tribu Nephthali, Jos. 19. c. 33. In 3 Reg. 4. a. 9. Hebraice scri-

אילון bitur אילון. Tale fuit nomen patri Basemath & Ada uxorum Esau, Gen. 26. g. 34. & 36. a. 2.

אלני Elonitæ, Idem. p. n. Num. 26. c. 26.

אלפעל ἀλφαὰλ Elphaal, Dei opus, vel Dei operatio. Filius Mehusim, 1 Par. 8. b. 11.

אלתקה ἐλθεκὰ Elthece, Ex Hebræo & Syro, Dei theca vel capsa. Nomen civitatis in tribu Dan, Jos. 19. d. 44. quæ Jos. 21. b. 23. Eltheco dicitur ab interprete, cum in Hebræo eadem sit lectio cum sequente per א in fine.

אלתקא ἐλθεκὼ Eltheco, Idem. Nomen civitatis, Jos. 21. b. 23. quæ Jos. 19. d. 44. dicitur Elthece per ה in fine.

אלתקן ἐλθεκὲν Elthecon, Dei correctio, sive Dei præparatio. Nomen civitatis in tribu Juda, Jos. 15. g. 59.

אתולד ἐλθουλὰδ Eltholad, Dei generatio. Nomen civitatis in tribu Juda, Jos. 15. e. 30. in tribu Simeon, Jos. 19. a. 3.

אלול ἐλοὺλ Elul, Ululatus, sive pernoctatio. Nomen sextæ lunationis, partim Augusto nostro, partim Septembri respondentis, 2 Esd. 6. d. 15. & 1 Mach. 14. d. 27.

אלעוזי ἐλιωζὶ Eluzai, Dei fortitudo. Nomen viri, 1 Par. 12. a. 5.

ἐλυμαΐς Elymais, Panicea, a panico, quod est genus seminis. G. Nomen civitatis in Perside, 1 Mach. 6. a. 1.

ἐλύμας Elymas, Magus, sive corruptor, vel perniciosus. G. Nomen magi, Act. 13. b. 8.

אלזבד ἐλζαβὲδ Elzabad, Dei dotatio. Nomen principis, 1 Par. 12. b. 12. & 26. a. 7.

E M

ἐμαλκουὴλ Emalchuel, Rex Deus, aut regnum Dei, vel nuntius Dei. D. Nomen viri, 1 Mach. 11. d. 39.

הימן αἰμὰν Eman, Multus, aut tumultuans: vel Syriace, fidelis. Filius Zaræ filii Juda, 1 Par. 2. a. 6.

חמת αἰμὰθ Emath, Ira vel indignatio, aut calor, sive murus, aut uter, vel lagena. Urbs sita in finibus Syriæ non procul a Damasco, 4 Reg. 14. f. 25. Jer. 49. f. 23. Etiam colligi potest hanc urbem esse Syriæ. Est etiam nomen regionis quæ ab urbe nomen habet, 4 Reg. 23. g. 33. In 1 Par. 18. a. 3. & c. 9. recte scribitur Hemath. Vide Hieronymum in locis Hebr. Ipsa est terminus Chananæorum a Sidone, Jos. 13. a. 5. cujus mentionem habes 4 Reg. 14. g. 28. & 25. e. 21. Esa. 10. b. 9. & 11. c. 11. Zach. 9. a. 2. Hebr. Hemath.

מאה μεὰ Emath, Nehem. 12. c. 37. interpretatur centum. Heb. Meah. Nomen turris.

אמר ἐμμὴρ Emer, Dicens, vel loquens, sive exaltatio: aut Syriace, agnus. Nomen loci, 1 Esd. 2. c. 36. & 57.

אמים ὀμμίμ Emim, Timores, aut terribiles, vel populi, sive insula aquarum. Gigantes quos expulerunt Moabitæ a terra ipsorum, Deute. 2. c. 11. In Gene. 14. a. 5. non est proprium nomen, sed vertendum Terribiles vel horrendos, quod fecit Chaldæus paraphrastes: sic etiam transferendum esse dicit Hieronymus in quæstionibus suis Hebraicis in Genesin: licet LXX. ὀμμαίους transtulerint. Puto tamen populos esse Raphaim, a Moabitis, Emim dictos: ab Ammonitis vero, Zomzommim, Deut. 2. c. 11. & d. 20.

עמנואל ἐμμανουὴλ Emmanuel, Nobiscum Deus, Esa. 7. c. 14. Matt. 1. d. 23.

ἐμμαοὺς Emmaus, Timens consilium, vel matris aut gentis consilium, seu populus abjectus. D. Nomen castelli distantis ab Jerusalem stadiis 60. Luc. 24. b. 13.

אמר ἐμμὴρ Emmer, Dicens, sive loquens, vel exaltatio: aut Syriace, agnus. Pater Basfhur sacerdotis, Jer. 20. a. 1. & 1 Esd. 2. b. 36. Pater item Mosollamith, 1 Par. 9. b. 12. & 24. b. 12.

E N

ענק ἐνὰχ Enac, Gigas, aut torques, vel monile, sive oneratus: Gigantes, Num. 13. d. 22. quos expulerunt Chananæi, Deut. 2. b. 21.

ענקים ἐνακὶμ Enacim, Idem. p. n. Deut. 2. c. 11.

עין עגלים ἐν ἀγαλλεὶμ En-agallim, Fons sive oculus vitulorum, vel curruum, aut rotunditatum. Nomen vici in principio maris Mortui, Ezech. 47. b. 10.

עינים ἠνάμ Enaim, Fons vel oculus eorum. Villa in tribu Juda, Jos. 15. e. 34. Hodieque villa est Bethemin circa Terebinthum. Hieronymus in locis Hebraicis. Heb. Enam.

עינן αἰνὰν Enan, Nubes, vel augurium, sive fons, aut oculus earum. Nomen villæ sive viculi, Num. 34. b. 9. Ezech. 48. a. 1. Pater item Ahira principis tribus Nephthali, Num. 1. b. 15.

ἐγκαίνια Encænia, Renovatio, vel dedicatio, id est, festum pro renovatione vel dedicatione templi. G. Joan. 10. d. 22.

עין דור vel עין דאר ἐνδώρ En-dor, Fons, sive oculus generationis vel habitationis. Urbs tribus Manasse in Jezrahel juxta Naim urbem sita, Jos. 17. c. 11. & 1 Reg. 28. a. 7. Psal. 82. c. 11.

עין גדי ἐγγαδδὶ En-gaddi, Fons, sive oculus hœdi vel fœlicitatis: aut ex Hebræo & Syro, fons sive oculus incisionis, vel scissuræ. Urbs in tribu Juda juxta mare Mortuum contra Occidentem. Dicitur & Hasason-thamar, 1 Reg. 24. a. 1. Ezech. 47. b. 10. Cantic. 1. d. 14.

עין גנים ἐγγαννὶμ En-gannim, Fons hortorum sive oculus protectionum. Locus tribus Judæ, Jos. 15. e. 34. Et Hieronymo in locis Hebr. est vicus juxta Beth-el. Alia civitas sacerdotum in tribu Issachar, Jos. 19. b. 21.

עין חדה ἀνταδὰ En-hadda, Oculus acutus, vel lætus: aut fons acuminis vel lætitiæ: sive ex Syro & Hebræo, fons vel oculus unus sive novus. Nomen civitatis in tribu Issachar, Jos. 19. b. 21.

עין חצור πηγὴ ἀσώρ En-hasor, Fons sive oculus atrii vel vestibuli, aut fontis fœnum vel herba. Civitas tribus Nephthali, Jos. 19. c. 33.

הנם Ennom, Ecce illi, sive divitiæ eorum: aut decipiens vel contristans eos. Nomen viri, Jos. 15. b. 8. Jer. 7. g. 31. & 4 Reg. 23. c. 10.

עינון αἰνὼν Enon, Nubes, vel obnubilatio, sive fons aut oculus ejus, vel augurium. Terminus Damasci, Ezech. 47. d. 17. Est & Enon juxta Salim oppidum haud longe a Jordane, ubi baptizabat Johannes, sicut Johan.

Johan. 3. c.23. scriptum est. Hieronymus in locis Hebraicis ad suam ætatem locum in octavo lapide Scythopoleos ad Meridiem juxta Salim & Jordanem esse memorat.

Enos, Homo vel vir, sive oblitus aut desperatus. Filius Seth Gen. 4. d. 27. Luc. 3. g. 38.

En-semes, Fons sive oculus Solis, aut ex Hebræo & Syro, fons sive oculus ministerii vel famulatus. Nomen loci, Jos. 18. c. 17.

E P

Epænetus, Laudabilis. G. Amicus Pauli, Rom. 16. a. 5.

Epaphras, Spumans. G. Viri fidelis nomen, Col. 4. c. 12.

Epaphroditus, Venustus, sive jucundus. G. Phil. 2. d. 25.

Epha, Lassus, aut volans; vel Syriace, plicatus vel complicatus. Filius Madian filii Abraæ, Gen. 25. a. 4. Ab eo Arabia Felix, Deserta sive Petræa dicta est Epha, Esai. 60. a. 6. Fuit & nomen concubinæ Caleb, 1 Par. 2. f. 46. Filius Jahaddai, 1 Par. 2. f. 47.

Epher, Pulvis sive hinnulus, aut plumbum. Filius Madian filii Abrahæ, Gen. 25. a. 4. & 1 Par. 1. c. 33. Filius Ezra, 1 Par. 4. c. 17. & 5. d. 24.

Ephesii, Desiderabiles. G. Act. 19. g. 35.

Ephesus, Idem. f. n. G. Minoris Asiæ metropolis, & emporium celeberrimum, Amazonum opus, Ionicarum clarissima, a nomine & ipsa Amazonis appellata, pluribus ante nominibus dicta, Urychia, Ortygia, Ptelea, Arsinoe ab uxore Lysimachi. In hac templum Dianæ celeberrimum, a tota Asia annis CC. ædificatum. Hæc Raphael Volaterran. libr. 10. Geograph. In Epheso etiam Paulus prædicavit, Act. 18. e. 19. Hujus meminit Apostolus, 1 Cor. 16. b. 8. Apoc. 1. c. 11. & 2. a. 1. Extat & Pauli epistola ad Ephesios.

Ephi, Genus est mensuræ, Ezech. 45. d. 34.

Ephod, Superhumerale, aut ornamentum, Judic. 8. f. 27. & 17. b. 5. & 1 Reg. 2. d. 17. & 1 Par. 15. d. 26. Sic vocabatur pater Hamiel, Num. 34. d. 23.

Ephra, Pulverulenta, sive plumbea, aut damula. Civitas Joas patris Gedeonis, sita in tribu Manasse, Judic. 6. b. 11. & 8. f. 32. Est & alia עפרה in tribu Benjamin, quæ Jos. 18. d. 23. dicitur Ophera, licet eadem sit orthographia hujus cum præcedenti in Hebræo, 1 Reg. 13. d. 17.

Ephraim, Frugifer, aut crescens. Filius secundus Joseph, Gen. 41. g. 52. & 1 Par. 6. f. 66. Ab hoc tribus Ephraim nomenclaturam habet, quæ a Jordane flumine usque ad Gazer longitudinem habuit: latitudinem vero, quæcunque a Bethel usque ad campum maximum terminatur, Josepho libr. 5. cap. 3. Jud. antiq. Vide Ezechielem cap. 48. a. 5. Est etiam mons qui inter Jerichontem & Jerosolyma extenditur, & ab hoc fine ascendit contra Septentriones per tractum maris usque Gazeram urbem, quem possederunt filii Joseph, Jos. 16. b. 4. & 17. b. 10. Dictæ sunt quoque decem tribus Israel, sive regnum Israel, Ephraim, ob Jeroboam Ephrathæum, quem primum regem subierunt decem illæ tribus quæ defecerunt a Juda, 3 Reg. 11. e. 26. Esa. 7. a. 2. & 9. c. 9. Osee 5. a. 5. Legimus & Psal. 59. a. 9. Heb. 60. Ephraim fortitudo capitis mei: & Psal. 77. g. 67. Heb. 78. Tribum Ephraim non elegit. Similiter Psal. 107. g. 9. Heb. 108.

Ephratha, Ubertas, sive frugifera, vel crescens, aut incinerata. Uxor fuit Caleb filii Esron post defunctam priorem uxorem Azubam, 1 Par. 4. a. 4. Ipsa peperit ipsi Caleb Hur filium, 1 Par. 2. c. 19. Ab hac Calebis uxore Ephrata urbs nomenclaturam accepit, quæ est in tribu Judæ, Gen. 35. c. 16. Alias Bethlehem dicta, Genes. 48. b. 7. Videtur eadem esse quæ Caleb Ephratha appellatur, 1 Par. 2. e. 24. ubi mortuus est Hesron. Vide de hac re etiam Hieronymum in traditionibus Hebraicis.

Ephratæus, Idem. f. n. Qui est de tribu Ephraim, Judic. 12. b. 5. & 3 Reg. 11. e. 26. vel de Ephratha, id est de Beth-lehem, 1 Reg. 17. b. 12.

Ephree, Cooperimentum iniqui vel socii aut confracti, sive portus iniqui vel socii aut confracti. Rex Ægypti, Jerem. 44. g. 30. Heb. Hophra.

Ephrem, Frugifer, aut crescens. Nomen civitatis, Psal. 77. g. 67. Heb. 78. Heb. Ephraim. Joan. 11. g. 54.

Ephron, Pulvis, sive hinnulus, aut plumbeus. Filius Seor, Gen. 23. b. 8. a quo civitas in tribu Juda, quæ עפרין dicitur, 2 Par. 13. d. 19. & 1 Mach. 5. e. 6.

Epicurei, Adjutores, sive auxiliatores. G. Act. 17. d. 18.

Epinicium, Canticum victoriæ. G. 2 Mach. 8. g. 33.

E R

Erastus, Amabilis G. Minister Pauli, Act. 19. d. 22. Rom. 16. d. 23. & 2 Tim. 4. d. 20.

Erchuæi, Longi, aut sanantes, sive maledictio combustionis. Populi, 1 Esd. 4. b. 9.

Erioch, Longus, aut procerus; sive satietas vel ebrietas tua: aut leo tuus. D. Rex Elicorum, Judith 1. c. 6.

E S

Esaan, Innixus, vel sustentatus, sive ignis afflictionis vel responsionis. Nomen civitatis in tribu Juda, Jos. 15. f. 51. & 52.

Esaias, Salus Domini, Esa. 1. a. 1.

Esau, Faciens, vel operans, aut tinea ejus. Filius Isaac, Gen. 25. e. 25. qui & Edom Gen. 36. a. 1. dicitur.

Eshaal, Ignis idoli, sive ignis dominantis aut subjicientis, vel possidentis. Filius Saul, 1 Par. 8. d. 32. & 9. f. 39.

Esbon, Festinans intelligere, sive festinans ædificare. Filius Bale filii Benjamin, 1 Par. 7. b. 7.

Escol, Botrus, sive orbatio, aut ignis omnis. Frater Mambre, Gen. 14. b. 14. Est & vallis & torrens terræ Chanaan in vicinia Hebronis, Num. 13. e. 23. & 24.

Esdras, Adjutor, sive atrium. Nomen prophetæ sacerdotis, 1 Esd. 7. a. 5.

Esdrelon, Adjutorium fortitudinis, vel quercus auxilii. D. Civitas in campo magno Esdrelon sub Dothan, Judith 1. c. 8.

Esdrin, Adjutorium. D. Nomen viri, 2 Mach. 12. f. 36.

Eseban, Ignis filii, vel ædificantis aut intelligentis. Filius Dison Horræi, Gen. 36. c. 26.

Esebon, Festinatio filii, aut festinatio intelligentis vel ædificantis. Filius Gad filii Jacob, Gen. 46. b. 16. Filius item Bela filii Benjamin filii Jacob, 1 Par. 7. b. 7.

Esec, Violentia, sive calumnia. Frater Aser filii Elasa, 1 Par. 8. d. 38.

Eselias, Liberans vel reservans Dominus, aut prope Dominum. Pater Saphan, 2 Par. 34. b. 7. qui 4 Reg. 22. a. 3. Asalias dicitur ab interprete.

Esem, Os ab osse, sive fortitudo aut lignum eorum, vel consilium eorum, aut clausura. f. oculorum. Civitas in tribu Juda, Josue 15. e. 29.

Eser, Cellarium, sive thesaurus, aut angustians. Filius Seir Horræi, Gen 36. c. 21.

Esna, Mutatio, vel dormitatio, aut iteratio, vel secundatio. Nomen civitatis, Jos. 15. f. 43.

Esphatha, Congregatio, sive collectio, aut consummans vel finiens. Filius Aman filii Amadatha, Esth. 9. b. 7.

Esriel, Beatitudo Dei, aut intuitus fortis, vel gressus Dei. Filius Galaad filii Machir, Jos. 17. a. 2. & 1 Par. 7. c. 15. qui Numer. 26. d. 31. dicitur Asriel.

Esron, Sagitta exultationis, sive divisio cantici: aut atrium vel fœnum. Filius Ruben, Gen. 46. b. 9. Filius item Juda, 1 Par. 4. a. 1. Filius item Phares filii Juda, Gen. 46. b. 12. Nomen præterea loci, Jos. 15. a. 3. Heb. Hesron.

Esronitæ, Idem. Num. 26. c. 21. חצרני

Esthaol, Postulans, aut mulier fortis, vel mulier stulta, sive ignis laboris. Urbs tribus Judæ sive Dan, inter Azotum & Ascalonem in Palæsthina, Jos. 15. e. 33. & 19. c. 41. ubi filii Israel posuerant castra contra Philisthiim, Judic. 13. d. 25. juxta quam sepultus erat Samson, Judic. 16. g. 31. Hieronymo villula Asco dicta.

Esthaolitæ, Idem. p. n. 1 Par. 2. g. 54. אשתאלי

Esthamo, Exauditio, vel mulieris uterus. Nomen civitatis, 1 Reg. 30. g. 28. & 1 Par. 4. c. 17. quæ (ut videtur) dicitur Esthemo & Esthemoa.

Esthemo, sive Esthemoa, Idem. Civitas quæ Aaronis nepotibus e tribu Judæ est assignata, Jos. 21. b. 14. & 1 Par. 6. e. 50. eadem quæ & Esthamo iisdem literis & punctis vocalibus.

Esther, Occulta, sive abscondita, vel demoliens: aut ex Syro & Hebræo, medicinæ exploratio, vel contemplatio, aut medicina turturis. Nomen mulieris quæ & Edissa filia Abihail dicta est, Esth. 2. b. 7.

Esthon, Uxor ejus, aut ignis donum. Filius Mahir, 1 Par. 4. b. 11.

E T

Etam, Avis eorum, sive involutio eorum, vel calamus eorum: aut Syriace, consilium eorum. Nomen viri, 1 Par. 4. a. 3. Est & petra munita quæ in tribu Juda erat, ubi Samson aliquando habitaverat, juxta torrentem, Judic. 15. b. 8. Josephus lib. 5. antiq. cap. 13. Est quoque civitas Judæ, 1 Par. 4. f. 32. a Roboam ædificiis munita, 2 Par. 11. b. 6.

Ethai, Robustus, sive signum meum, aut vomer, sive adventus. Nomen viri, 2 Reg. 15. d. 19. qui & Ithai, 2 Reg. 23. d. 29.

Ethai, Hora, vel tempus, sive paratus. Filius Roboam ex Maacha, 2 Par. 11. d. 20.

Etham, Fortitudo eorum, aut vomer vel adventus eorum, sive signum eorum. Nomen solitudinis, ad quam venerunt filii Israel profecti de Socoth. Eadem dicitur & Sur per ש, Exod. 13. d. 20. Numer. 33. a. 6.

Ethan, Fortitudo sive vomer earum, aut insulæ donum. Vir quidam sapiens, filius Maol, 3 Reg. 4. d. 31. Filius Zaræ filii Juda, 1 Par. 2. a. 6. Filius Cazaiæ, 1 Par. 15. b. 17. Filius Zamma filii Semei, 1 Par. 6. c. 43. Filius Chusi filii Abdi, 1 Par. 6. d. 44.

Ethanim, Robusti, vel fortes, aut munera, sive fortitudo maris. Nomen mensis septimi, qui nostro Septembri respondet, 3 Reg. 8. a. 2. Corrupta exemplaria legunt Bethanim.

Ethbaal, Ad idolum, sive ad dominantem, vel ad subjicientem, sive ad possidentem: aut signum idoli vel dominantis aut subjicientis vel possidentis. Nomen regis Sidoniorum, 3 Reg. 16. g. 31.

Ethecæ, p. n. Ezech. 41. c. 15. Ædificia quædam in atrio templi fundata, seu muro templi juncta. Judæi angulos vocant & statuas. Beatus Hieronymus in 42. cap. Ezech. versu 5. transtulit porticus. Rabbi David Kimhi dicit esse generale vocabulum ad cameram & gazophylacium. LXX. pro eo habent ὑπόφαυσιν.

Etheel, Mecum Deus, sive signum Dei, aut adventus vel vomer Dei. Nomen viri, 2 Esd. 11. b. 6.

Ethæi, Hora mea, vel tempus meum. Filius filiæ Sesan ex servo Ægyptio, 1 Par. 2. e. 36.

Ether, Oratio sive deprecatio. Nomen civitatis in tribu Juda, Jos. 15. f. 42.

Ethi, Hora vel tempus meum. Nomen viri, 1 Par. 12. b. 11.

Ethnan, Donum, aut merces vel signum filii, aut adventus filii. Filius Ashur ex uxore Halaa, 1 Par. 4. b. 7.

E U

Eubulus, Prudens, aut bene consulens. G. Nomen viri, 2 Tim. 4. d. 21.

Euæi, Vide Hevæi.

Euergetes, Benefactor, sive beneficus. G.

Eui,

Evi, Væ, aut deſiderans, vel deſiderium meum. Rex Madianitarum, Num. 31. a. 8.

Evil-merodach, Stulti amaritudinem conterens, aut ſtultus amare contritus. Rex Babylonis, 4 Reg. 25. g. 27.

Eumenis, Mitis, ſive benevolus. G. 1 Mach. 8. b. 8.

Eunice, Bona victoria. G. Mater Timothei, 2 Tim. 1. b. 5.

Euodia, Bonus odor, ſive bene olens. G. Phil. 4. a. 2. Mulieris nomen.

Eupater, Bonus Pater. G.

Eupator, Idem. G. Filius Antiochi, 1 Mach. 6. b. 6.

Euphrates, Frugifer, ſive fructificans, aut creſcens. Magnus fluvius Syriæ Meſopotamiæ e paradiſo promanans Moſi, Geneſ. 2. c. 14. Ptolemæo vero, in Armenia majore oritur in monte Periardæ ad Orientem, in Septentrionem flexus, terræ Chananææ terminus, Deut. 1. b. 7. Joſ. 1. a. 4. Joſephus lib. 1. cap. 2. Judaic. antiquit. Vide Plinium libr. 5. cap. 24. Strabonem lib. 16. Volaterranum lib. 11. Geograph. in fine. Ultra hunc, Aſſyriorum ſita eſt terra. Euphrates dicitur quaſi פרת הוא. Hic fere ſemper in Scriptura dicitur נהר & הנהר, id eſt, fluvius, & ille fluvius, ſive illud flumen, Eſa. 7. c. 20. & 8. b. 7.

Eupolemus, Bene pugnans, vel bonus pugnator. G. Nomen viri, 1 Mach. 8. c. 27.

Eutychus, Felix, aut bene fortunatus. G. Nomen adoleſcentis quem ſuſcitavit Paulus, Act. 20. b. 9.

E Z

Ezechias, Fortitudo Domini, ſive apprehenſio Domini. Rex Juda filius Achaz, 4 Reg. 18. a. 1. & 1 Par. 3. c. 23.

Ezechiel, Fortitudo Dei, ſive apprehenſio Dei. Nomen prophetæ, 1 Par. 24. c. 15. Ezech. 1. a. 3.

Ezechiel, 1 Eſd. 8. a. 5. Videns Deum. Nomen viri, Heb. Jahaziel.

Ezel, Ambulatio, ſive viliſicatio, aut ſtillatio. Nomen lapidis viatorii in agro urbis Saul, ſub quo latuit David in ſupremo digreſſu a Jonatha, 1 Reg. 20. d. 19. LXX non habent.

Ezer, Adjutorium, ſive atrium. Filius Hur primogeniti Ephratha, 1 Par. 4. a. 4. Filius item Suthalæ filii Zabad, 1 Paral. 7. d. 22. & 12. b. 9.

Eziel, Fortitudo Dei, ſive hircus Dei. Filius Haraia, 2 Eſdr. 3. b. 8.

Ezra, Adjutorium, ſive atrium. Nomen viri, 1 Paral. 4. c. 17.

Ezrahites, Indigena, ſive Orientalis, 3 Reg. 4. d. 21.

Ezrel, Adjutorium Dei, ſive atrium Dei. Nomen viri, 1 Eſd. 10. d. 4.

Ezri, Adjutorium ſive atrium meum. Nomen viri, 1 Par. 27. d. 26. At Judic. 6. b. 11. ubi legitur, Ad Joas patrem familiæ Ezri: legendum Ad Joas Abiyezeritam, nam ubi nomen generale componitur ex duobus, aliquando ה, ſecundo præponitur אבי העזרי.

Ezricam, Auxilium reſurgentis vel vindicantis, ſive atrium reſurgentis vel vindicantis. Dux domus Achaz, 1 Par. 3. d. 23. & 28. a. 7. Filius Naariæ filii Semeiæ, 1 Par. 3. d. 23. Filius Haſel filii Elaſa, 1 Par. 8. d. 37.

Ezriel, Auxilium Dei, ſive atrium Dei. Pater Saraiæ, Jer. 36. f. 26. & 1 Par. 5. d. 24.

F

Felix, Latinum eſt. Præſes fuit Judææ, Act. 24. f. 23.

Feſtus, Latinum eſt. Nomen Portii præſidis Palæſtinæ & Judææ, Act. 24. g. 28. & 25. a. 1.

Fortunatus, Latinum eſt. Nomen viri, 1 Cor. 16. c. 17.

G

Gaal, Abjectio, ſive abominatio. Filius Obed, Judic. 9. e. 35.

Gaas, Tempeſtas, vel commotio. Nomen montis juxta Thamnath-ſare, in cujus Septentrionali parte Joſue ſepultus eſt, Joſ. 24. g. 30. Judic. 2. b. 9. & 2 Reg. 23. d. 30.

Gaba, Collis, ſive calix. Civitas tribus Judæ, Eſa. 10. g. 29. quæ & Gabaa dicitur, Joſ. 15. g. 57.

Gabaa, Idem. Nomen ejuſdem civitatis tribus Judæ, Joſ. 15. g. 57. & 4 Reg. 23. b. 8. & 1 Par. 1. a. 6.

Gabaa, ſive Gabaath filiorum Benjamin, & Gabaa Benjamin, & Gabaa Saul, ſunt nomina ejuſdem urbis ſitæ in tribu Benjamin, 1 Reg. 11. b. 4. & 10. d. 26. & 13. c. 16. & 2 Reg. 23. d. 29. quam ædificavit Aſa rex Juda, 3 Reg. 15. e. 22. & 2 Par. 16. b. 6. Eadem eſt civitas quæ Geba, Judic. 20. a. 5. collis urbis Cariath-jarim in quo erat arca Domini. Eſt & alia ab ea quæ eſt in tribu Juda, 1 Par. 2. f. 49.

Gabaa, 1 Reg. 14. a. 2. ubi dicitur, Sub malo granato quæ erat in agro Gabaa. In Hebræo eſt Migron, pro in agro Gabaa & interpretatur, De gutture, aut timor, ſive horrenm ejus.

Gabaath, Collis, aut calix, ſive excelſa hora. Nomen oppidi in tribu Benjamin, Joſ. 18. d. 28. & 2 Reg. 23. d. 29. quod Eſa. 10. g. 29. dicitur Gabaath-Saulis, quod illic domicilium haberet Saul. Vide 1 Reg. 10. d. 26. & 15. g. 34.

Gabaathites, Idem, 1 Par. 12. a. 3.

Gabae, Collis, aut calix. Civitas tribus Benjamin, Joſ. 21. b. 17. quæ Gabee dicitur, Joſ. 18. d. 24. Eadem dicitur & Gabaa, ſive Gabaath Benjamin, ſive Gabaath Saulis. Vide Gabaa filiorum Benjamin.

Gabaon, Collis, vel calix, aut deorſum, vel elevatio iniquitatis. Metropolis Hevæorum, ab Jeroſolymis 50. ſtadiis diſtans, Joſ. 18. d. 25. Jer. 28. a. 1. Hæc e tribu Benjamin, filiis Aaron eſt adſcripta, Joſ. 21. b. 17.

Gabaonitæ, Idem. p. n. 2 Reg. 21. a. 2.

Gabaonites, Idem. f. n. 1 Par. 12. a. 4. Collis meus.

Gabbatha, Eminens, vel excelſum. Græce dicitur λιθόστρωτον id eſt, lapidibus ſtratus, & erat locus editior, vel ſtratum lapideum eminens Jeroſolymis, ubi Judicum erat ſedes, Joan. 19. c. 13.

Gabathon, Dorſum, vel elevatio ejus, aut palpebræ ejus, ſive excelſum donum. Civitas in tribu Dan, Joſ. 21. b. 23. quæ in 19. d. 44. dicitur Gebbethon, iiſdem conſonantibus & punctis.

Gabee, Vide Gabae.

Gabelus, Terminus, vel limes, aut confinium. D. Nomen viri, Tob. 1. c. 17.

Gaber, Vir, aut virilis, vel fortis, aut Syriace, gallus gallinaceus. Filius viri, 3 Reg. 4. b. 19.

Gabim, Ciſternæ, aut locuſtæ, ſive altitudines. Nomen urbis ſitæ in Juda aut Benjamin quæ eſt una ex illis per quas tranſiit Sennacherib cum iret oppugnatum Jeruſalem, Eſa. 10. g. 31.

Gabriel, Vir Deus vel Dei, aut fortitudo Dei, vel fortis meus Deus. Nomen angeli, Dan. 8. e. 16. Luc. 1. b. 26.

Gad, Felix, vel accinctus. Filius Jacob ſeptimus, ex Zelpha ancilla Liæ uxoris ejus, Gen. 30. b. 11. qui 1 Par. 5. c. 18. dicitur גדי Hebraice. Nomen item prophetæ, 1 Reg. 22. a. 5.

Gaddel, Magnus, ſive magnitudo, aut fimbria. Nomen viri, 1 Eſd. 2. c. 46.

Gaddi, Hœdus, ſive felix, aut accinctus, vel Syriace, inciſus. Filius Suſi, princeps tribus Joſeph, Num. 13. b. 12. Nomen loci, 1 Par. 12. b. 8. qui & Gadi dici videtur, cum Hebræis, iiſdem conſonantibus & punctis ſcribatur.

Gaddis, Acervus, vel congeries, ſive felix, vel accinctus vir. D. Filius Mathathiæ, 1 Mach. 2. a. 2.

Gaditæ, De Gad, quod interpretatur hœdus ſive felix vel accinctus, Joſ. 1. c. 12.

Gader, Murus, ſive maceria, vel ſepes. Civitas in tribu Juda, Joſ. 12. d. 13. quæ Joſ. 15. e. 36. dicitur Gedera, & a Stephano Antiochia, item & Seleucia.

Gaderoth, Idem. p. n. Nomen urbis in tribu Juda, 2 Paralip. 28. c. 18.

Gaderothites, Idem. f. n. 1 Par. 12. a. 4. גדרתי

Gadgad, Felicitas felicitatis, aut accinctus exercitus. Nomen loci in quo aliquando caſtrametati ſunt filii Iſael, Num. 33. d. 32. Quæ dictio, Deut. 10. b. 7. Hebraice ſcribitur הגדגדה, eademque eſt interpretatio.

Gadi, Hœdus, ſive felix, aut accinctus: vel Syriace, inciſus. Pater Manahem, 4 Reg. 15. c. 14. Eſt & nomen loci, 2 Reg. 23. d. 36. qui & Gaddi dici videtur, cum Hebræis iiſdem conſonantibus & punctis ſcribatur.

Gador, Murus, ſive maceria, aut ſepes. Nomen loci, 1 Par. 4. f. 39. Eadem videtur eſſe urbs quæ & Gedor, cum Hebræis, iiſdem conſonantibus & punctis ſcribatur.

Gaham, Educens eos, ſive exitus eorum, aut exitus caloris. Filius Nachor ex Roma concubina, Gen. 22. d. 24.

Gaher, Exitus caloris vel iræ. Nomen viri, 1 Eſd. 2. c. 47.

Galaad, Acervus teſtimonii. Filius Machir filii Manaſſe filii Joſeph, Num. 26. d. 29. Pater Jara patris Hari, 1 Par. 5. b. 14. Regio item Galilææ ad Orientem ultra Jordanem, Gen. 31. c. 21. ubi & dimidia tribus Manaſſes accepit poſſeſſionem cum tribubus Ruben & Gad, Num. 32. g. 39. & Deut. 3. c. 15. & Joſ. 13. b. 11. Eſt autem ad tergum Phœnices & Arabiæ, collibus Libani copulatus: extenditur per deſertum ad Amorrhæos, ubi Sehon regnavit, Pſal. 59. b. 9. Heb. 60. & 107. b. 92.

Galaaditæ, Idem. p. n. 4 Reg. 15. d. 25. גלעדים

Galaadites, Idem. f. n. Qui eſt ex Galaad regione, vel ex familia Galaad, Num. 26. d. 29. Judic. 12. c. 7.

Galaaditis, Idem. Nomen loci, 1 Mach. 5. b. 17.

Galal, Rota, ſive revolutio, aut confinium, vel marmor. Nomen viri, 1 Par. 9. c. 15.

Galalai, Idem, 2 Eſd. 12. c. 35. גללי

Galatæ, Lactantes, vel lactei, G. Gal. 3. a. 1.

Galatia, Lactans, vel lactea. G. Alias Gallogræcia Aſiæ minoris provincia, Bythiniæ contermina, a Gallis vocabulum trahens, qui in auxilium a rege Bythiniæ evocati, regnum cum eo, parta victoria, diviſerunt: ſicque deinde Græcis admixti, Gallogræci, deinde Galatæ appellati ſunt. Vide Plinium lib. 5. cap. 32. Ptolem. in 5. cap. 4. & Strabonem in 4.

Galgal, ſive Galgala, Rota, ſive revolutio, vel ablatio, aut acervus acervi, vel revolutio acervi. Nomen civitatis ultra Jordanem, non procul ab Jericho, Oſee 9. d. 15. & 2 Eſd. 12. b. 28. Joſ. 4. d. 20. & 5. c. 8. & 1 Reg. 10. b. 8.

Galilæa, Volubilis, ſive volutabilis, aut rota. Syriæ regio ad Septentrionem Judææ ſita, quæ ab ſolis occaſu Ptolemaide civitate & Carmelo monte diſterminatur. Ab Oriente eam Hippene ſive Joppe & Gadara ſuis finibus reſecant. A Meridiano latere Scythopolis & Samaria ſuis utraque excipiuntur regionibus, nec ultra fluenta Jordanis patiuntur extendi. Septentrionalia ejus a dextro latere Tyrus claudit, ſicut ſcribit Egeſippus lib. 3. cap. 6. de Jeroſolymorum excidio, & Joſephus cap. 2. lib. 3. belli Judaici. Tradunt vero hiſtorici duplicem eſſe Galilæam, ſuperiorem ſcilicet & inferiorem. Superior juxta Tyrum, Sidonem & Cæſaream Philippi ſita eſt, qua gentes attingit ad Aquilonem. Iſta Galilæa Gentium, Eſai. 9. a. 1. Matth. 4. c. 18. appellatur: vel quia illic Gentes uſque ad Salomonis tempora habitarint, vel quod Hiram regi Tyriorum oblata ſit, 3 Reg. 9. b. 11. Hæc in tribu Nephthali ſita eſt. Inferior Galilæa circa Tiberiaden & ſtagnum Geneſareth in tribu Zabulon poſita eſt, de qua Matth. 3. c. 13. & 4. c. 18. Chriſtus frequenter verſatus eſt in Galilæa, Johan. 4. a. 3. Unde etiam Galilæus vocatus eſt, Matth. 26. g. 69. aut propter

propter Nazareth & Capharnaum, in quibus illi domicilium, Luc. 2. g. 51. & 4. c. 16. Quapropter etiam Julianus Imperator Christianos solebat Galilæos nuncupare, quod Eusebius libr. 10. cap. 35. Ecclesiasticæ historiæ, & alias sæpe memorat. Galilæi vero dicti sunt quod vicini sint Gentibus: & Galilæa interpretatur confinium, sicut Jos. 13. a. 2. in Hebræo כל גלילות הפלשתים omnes limites Philisthiim: pro quo vetus interpres habet, Galilæa Philisthiim. Vide Josephum libr. 3. cap. 2. de bello Judaico, & Egesippum lib. 3. cap. 6.

גלילות Galilæa, Jos. 13. a. 2. plurale Heb. Geliloth, significat confinia & limites, vide paulo ante.

Γαλιλαῖοι Galilæi, Volubiles, sive volutabiles, aut rotantes, Luc. 13. a. 1.

Γαλιλαῖος Galilæus, Idem. f. n. Marc. 14. g. 70.

גלים Γαλλίμ Gallim, Coacervantes, sive transmigrantes, vel revolventes, aut discooperientes. Nomen vici Accaronis, unde dicitur fuisse Phalti, qui Michol duxerat uxorem post fugam David, 1 Reg. 25. g. 44. At Esa. 10. g. 30. Filia-gallim, vel Bath-gallim, est nomen urbis sitæ in tribu Benjamin aut Juda, per quam transiit Sennacherib quum iret oppugnatum Hierusalem. In eo autem Esaiæ loco, Filia Gallim scribitur, non Gallim simpliciter.

אגלים Ἀγαλλίμ Gallim, Esa. 15. b. 8. Guttæ, aut gutta maris, sive coacervantes, vel transmigrantes, aut revolventes. Heb. Eglaim. Civitas non procul a limite Moabitarum.

Γαλλίων Gallion, Lactans, vel lacteus. G. proconsul Achaiæ, Act. 18. c. 12.

גמליאל Γαμαλιήλ Gamaliel, Retributio Dei, aut camelus Dei, sive ablactatus Dei. Filius Phadassur, princeps tribus suæ Manasse, Numer. 1. a. 10. quidam item Pharisæus, Actor. 5. f. 34. Præceptor Pauli, Act. 22. a. 3.

גמריה Γαμαρίας Gamarias, Consummatio Domini, sive consumptio Domini. Filius Helciæ, Jerem. 29. a. 3. Filius item Saphan scribæ, Jerem. 36. c. 11.

גמול Γαμουλ Gamul, Retributio, sive ablactatio. Nomen viri, 1 Paralip. 24. c. 16.

גמזו Γαμζώ Gamzo, Etiam iste, aut scirpus vel juncus iste. Nomen urbis, 2 Par. 28. c. 18.

גרב Γαρήβ Gareb, Scabies, aut Syriace, hydria. Nomen collis, Jer. 31. g. 39. Nomen item viri, 2 Reg. 23. d. 38. & 1 Par. 11. g. 40.

גרזים Γαριζίν Garizim, Secures, vel scissores. Mons Samariæ juxta Galgal ultra Jordanem, Sichimorum imminens civitati, Judic. 9. a. 7. & Deut. 11. d. 29. & 2 Mach. 6. a. 2.

גרמי Γαρμί Garmi, Osseus, vel ossa, aut peregrinationis aqua: vel Syriace, causa mea, 1 Par. 4. d. 19.

גשפא Γασφά Gaspha, Appropinquatio oris, sive accedens huc. Nomen loci, 2 Esd. 11. c. 21.

געתם Γοθόμ Gatham, Tactus eorum, vel mugitus eorum, aut mugitus perfecti vel simplicis. Filius Eliphaz filii Esau, ex Ada uxore, Gen. 36. b. 11.

גולן Γαυλών Gaulon, Transmigratio eorum, vel resolutio eorum: aut ex Syro & Hebræo, intus manens. Nomen civitatis refugii in Basan, Jos. 20. c. 8. & 1 Par. 6. f. 71.

עזה Γάζα Gaza, Fortis aut capra. Nomen urbis Palæstinæ, Genes. 10. c. 18. & 1 Reg. 6. d. 17. Act. 8. e. 26. Hæc urbs respectu tribus Juda magis vergebat ad Meridiem quam ad Occidentem, Jos. 10. g. 41. & 4 Reg. 18. b. 8.

גזבר Γαζβαρηνός Gazabar, Thesaurarius, 1 Esd. 1. d. 8. In Hebræo est appellativum, per manum Mithridatis thesaurarii.

גזם Γαζάμ Gazam, Æruca, vel vellus eorum, aut transitus eorum, sive tondens eos. Nomen viri, 1 Esd. 2. c. 48.

עזים Γαζαῖοι Gazæi, Fortes, aut capræ, vel hirci. Nomen populi, Josue 13. a. 3.

Gazaris, Vide post Gazer.

οἱ ἀπὸ τῆς Γάζης Gazenses, Fortes, aut capræ, vel hirci. D. 1 Mach. 11. f. 26.

גזר Γαζήρ Gazer, sive Gazera, Præcissio, aut divisio, vel sententia. Nomen civitatis a Salomone ædificatæ, 3 Reg. 9. c. 15. Jos. 10. f. 33. & 16. a. 3. quæ ex tribu Ephraim data fuit Levitis, Jos. 21. b. 21. & 1 Paral. 6. f. 67. & 7. f. 29. & 14. d. 16. in quarto miliario Nicopolis.

Γαζάρα Gazaris, Idem. D. 1 Mach. 13. g. 54.

Γαζοφυλάκιον Gazophylacium, Ubi gaza, id est, thesauri templi servabantur, ex Persico & Græco, Luc. 21. a. 1.

G E

גבע Γαβαά Geba, Collis, aut calix, sive vas. Nomen civitatis de tribu Benjamin, posteris Aaron datæ, 2 Esd. 11. d. 31. quæ & Gaba, Gabaa, Gabaa Benjamin, & Gabaath dicitur. Vide Gabaa.

גבל Γεβάλ Gebal, Terminus vel limes. Nomen civitatis Syriæ, Psal. 82. b. 8. quæ nunc Gebel dicitur teste Volaterrano: appellatur & Biblus.

גבי Γαβαί Gebbai, Dorsum, sive elevatio, aut cisterna, vel locusta: aut Syriace, exactor. Nomen viri, 2 Esd. 11. b. 8.

גבר Γαβέρ Gebber, Vir, aut virilis, sive fortis: vel Syriace, gallus gallinaceus. Nomen viri, 1 Esd. 2. b. 20.

גבתון Γαβαθών Gebbethon, Dorsum sive elevatio ejus, aut palpebræ ejus, sive excelsum donum. Nomen civitatis Levitis datæ in tribu Dan in terra Philisthinorum, Jos. 19. d. 44. quæ cap. 21. c. 23. dicitur Gabathon. Vide & 3 Reg. 15. f. 27.

גדל Γεδδήλ Geddel, Magnus, sive magnitudo, aut fimbria. Nomen viri, 1 Esd. 2. e. 56.

גדלתי Γοδδολαθί Geddelthi, Magnitudo, aut fimbria. Nomen viri, 1 Paral. 25. b. 4.

גדיאל Γαδιήλ Geddiel, Hœdus Dei, sive felicitatis Deus, aut accinctionis vel expeditionis Deus. Filius Sodi, Num. 13. b. 11.

גדליה Γοδολίας Gedelias, Magnitudo Domini, aut fimbria Domini. Filius Phassur, Jer. 38. a. 1.

גדעון Γεδεών Gedeon, Conterens vel confringens: aut ex Syro & Hebræo, ab ciffio iniquitatis. Filius Joas, judex in Israel, Judic. 6. b. 13. qui Joas & Jerobaal dictus est, Judic. 6. f. 32. Heb. גדעני. Pater Abidan principis tribus Benjamin, Num. 1. a. 11.

גדרה Γαδηρά Gedera, Murus, sive maceria, aut sepes. Nomen civitatis tribus Judæ, Jos. 15. e. 36. quæ a Stephano Antiochia, item & Seleucia vocatur: vetus interpres vertit sepes, 1 Par. 4. d. 23.

גדרי Γεδωρίτης Gederites, Idem. 1 Par. 27. d. 28.

גדרתים Γαδηρά Gedorathaim, Idem. p. n. Nomen urbis in tribu Juda, Jos. 15. e. 36.

גדור Γεδώρ Gedor, Murus, sive maceria, aut sepes. Nomen civitatis tribus Judæ, Jos. 15. g. 58. & 1 Par. 4. c. 18. & 12. a. 7. Eadem videtur esse urbs quæ & Gador, quum Hebræis iisdem consonantibus & punctis scribatur. Filius Phanuel, 1 Par. 4. a. 4. Filius Abigabaon, 1 Par. 8. c. 30.

Γέεννα Gehenna, Vallis deceptionis vel tristitiæ sive divitiarum: aut Syriace, infernus. D. Nomen loci, Matt. 18. b. 9.

גיהנם φάραγξ Ἐννόμ Ge-hennom, Vallis decipiens vel contristans eos, sive vallis divitiarum suarum: aut Syriace, infernus. Nomen vallis, Jos. 15. b. 8. tribui Benjamin datæ, 18. c. 16. Interdum scriptum reperias Ge-ennom.

גיחון Γηών Gehon, Pectus, sive eductio, aut exitus, sive vallis gratiæ vel mansionis. Fluvius qui e paradiso terrestri labitur, Gen. 2. b. 13. Josephus Nilum vocat.

גלבע Γελβουέ Gelboe, Revolutio investigationis, vel scrutationis, aut acervus tumoris vel inflationis: aut ex Hebræo & Syro, revolvens depretionem. Montis nomen, 1 Reg. 28. a. 4. & 31. a. 1. & 1 Par. 10. a. 1.

גלני Γελωνίτης Gelonites, Exultans, sive revolvens, aut transmigrans, aut revelans vel detegens, 2 Reg. 23. d. 34.

גמלי Γαμαλί Gemalli, Retributio vel merces, aut ablactatus, vel camelus. Pater Amiel, Num. 13. b. 13.

גיא המלח Γεμελά Gemelli, Vallis salinarum, aut nautarum, sic interpretatur Hieronymus, 2 Reg. 8. d. 13. Nomen vallis.

Γεννησαρέτ Genesar, sive Genezareth, Hortus principis, vel protectio principis. D. Stagnum Galilææ, juxta quod Christus Apostolos vocavit, Luc. 5. a. 1. alias mare Galilææ & Cinnereth appellatum. Habes elegantissimam hujus lacus, simul etiam regionis vicinæ descriptionem in Egesippo lib. 3. cap. 26. de excidio Jerosolymorum, Marc. 6. g. 53. & 1 Mach. 11. g. 67. Vide Cenereth & Ceneroth.

Γεννησαρέτ Genesar, Matt. 14. d. 34. in Græco Gennesaret: & Hebraice interpretatur hortus vel protectio principis, sive hortus vel protectio ministrantis. D.

Γενναῖος Gennæus, Generosus. G. Nomen viri, 2 Mach. 12. a. 2.

גנתון Γανναθών Genthon, Hortus, vel viridarium, aut protectio ejus. Nomen viri, 2 Esd. 10. a. 6.

גנבת Γανηβάθ Genubath, Furtiva, vel furtum, aut protectio, vel hortus filiæ. Filius Addad Idumæi adversarii Salomonis, 3 Reg. 11. d. 20.

גרא Γηρά Gera, Ruminatio, sive peregrinatio, aut certatio, vel conflictus. Filius Benjamin, Gen. 46. c. 21. qui 1 Par. 8. a. 2. Ahara dicitur: quo loco dicitur filius Bela filii Benjamin. Pater item Aod, Judic. 3. b. 15. Pater item Semei viri de cognatione domus Saul, 2 Reg. 16. b. 5.

גרר Γεραρά Gerara, Peregrinatio, vel certatio, aut conflictus. Metropolis terræ Palæstinæ, in qua natus est Isaac, Gen. 10. c. 19. & 20. a. 1. & 26. a. 1. Ab hac Geraritica regio nomenclaturam sumpsit, 2 Par. 14. d. 13. quæ olim terminus Chananæorum fuit ad Australem plagam.

Γεργεσηνοί Geraseni, In Græco Gergeseni: & Hebraice interpretatur peregrinationi sive conflictui, aut ruminationi appropinquantes. D. Nomen civitatis quæ est ultra Galilæam, Matth. 8. d. 28.

Γαδαρηνοί Geraseni, Marc. 5. a. 1. & Luc. 8. d. 26. in Græco Gadareni: & Hebraice interpretatur septi vel murati. D.

גרגשי Γεργεσαῖοι Gergesæi, Peregrinationi, vel conflictui, aut ruminationi appropinquantes. Populi, Gen. 15. g. 20.

Γεργεσαῖος Gergesæus, Idem. f. n. Filius Chanaan, Gen. 10. c. 16.

Γερρηνοί Gerreni, Incolæ, sive peregrini, aut certantes, vel confligentes. D. Populi, 2 Mach. 13. g. 24.

גרשם Γηρσώμ Gersan, Advena ibi, sive peregrinus nominatus. Filius Mosis, Exod. 2. d. 21. Heb. Gersom.

גרשום Γηρσώμ Gersom, Idem. Filius Mosis, 1 Par. 6. e. 61. f. 71. & 15. a. 7. qui Exod. 2. d. 21. Judic. 18. g. 30. Hebraice dicitur Gersom, licet ibi & aliis aliquot locis corrupte impressum sit Gersam. Est & alius Gersom de filiis Phinees, 1 Esd. 8. a. 2.

גרשון Γηρσών Gerson, Exilium ejus, vel peregrini mutatio. Filius Levi filii Jacob, Gen. 46. b. 11. & 1 Par. 6. a. 1. & 23. b. 6.

גרשני Γηρσών Gersonni, Exul, vel peregrini mutatio, pro Gersonite, 1 Par. 26. c. 21.

Γερσωνεῖ Gersonitæ, Idem, Num. 26. f. 57.

גרות Βαρώθ Geruth, Peregrinatio. Nomen loci, pro quo vetus interpres vertit peregrinantes, Jer. 41. d. 17.

גרזי Γερζεί Gerzi, Securis, sive scissor. Nomen pagi, 1 Reg. 27. c. 8.

גישן Γησών Gesan, Appropinquans, aut vallis mutationis sive eboris vel somni. Filius Jehaddai, 1 Par. 2. f. 47.

גשן Γεσέμ Ἀραβίας Gessen, Appropinquatio, vel approximatio. Regio Ægypti, ubi Jacobus Patriarcha cum suis habitavit liberis, quam nonnulli (ut Hieronymus in Hebraicis quæstionibus auctor est) Thebaidem vocant, Gen. 46. c. 28.

גשור Γεσσούρ Gessur, Vallis aspectus, aut vallis bovis, sive vallis murus, aut pons. Nomen regionis Syriæ, 2 Reg. 3. a. 3. & 1 Par. 2. c. 23. & 3. a. 2.

גשורי Γεσουρί Gessuri, Idem. Regio Syriæ, quæ & Gessur, Deut. 3. b. 14. Jos. 13. a. 2. & 1 Reg. 27. c. 8.

Geth,

Geth, Torcular. Nomen civitatis Palæstinæ a Roboam constructæ, 2 Par. 11. b. 8. Unde Jonas propheta, 1 Reg. 6. d. 17. & 17. g. 51. & 4 Reg. 14. f. 25. Quæ alias & Anthedon, item & Agrippa, auctore Volaterrano lib. 11. dicitur.

Gethaim, Idem. p. n. Nomen civitatis ad quam fugerunt Berothitæ interfectores Isboseth, 2 Reg. 4. a. 3. & 2 Esd. 11. d. 33.

Gethæus, Torcular, 2 Reg. 6. b. 11.

Gethæi, Torcularia. Nomen populi, Jos. 13. a. 3. & 2 Reg. 15. d. 19.

Gether, 1 Reg. 30. g. 27. scribe Jether, & vide יתיר.

Gether, Vallis explorationis vel contemplationis, sive torcular explorationis, aut vallis turturis. Filius Aram, Gen. 10. d. 22. Ab hoc Acarnanii sive Carii (ut refert Hieronymus in quæst. Heb.) originem traxere.

Geth-hepher, Torcular fodiens, vel explorans, sive torcular confundens aut exprobrans. Nomen civitatis in tribu Zabulon, Jos. 19. a. 13.

Geth-remmon, Torcular mali punici, aut torcular excelsum. Nomen civitatis. Duæ autem fuerunt: altera data tribui Dan in possessionem, Jos. 19. d. 45. altera tribui Manasse. Ambæ autem Levitis postea assignatæ, Jos. 21. c. 25.

Gethsemani, Vallis pinguedinum, sive vallis olei, aut vallis pinguissimus. Esa. 28. a. 1. pro Gethsemani, vetus interpres vertit, Vallis pinguium. Scribi debet Ge-semani. D. Nomen vallis quæ est ad radices montis oliveti, Matt. 26. d. 36. Mar. 14. d. 32.

Gezer, Præscissio, sive divisio, aut sententia. Nomen civitatis, 2 Reg. 5. d. 25. Eadem civitas quæ & Gazer dicitur.

Gezem, qui & Gazam, 2 Esd. 7. e. 51. Vide Gazam.

Gezeron, Præscissio doloris, sive fortitudinis, aut divisio, vel sententia doloris sive fortitudinis. D. Nomen civitatis, 1 Mach. 4. b. 15.

Gezonites, Tondens, sive transiens, 1 Par. 11. f. 34.

Gezez, Tondens, aut vellus, sive transitus. Filius Caleb, 1 Paralip. 2. f. 46.

G I

Giah, Eductio, extractio, derivatio, eruptio, aut gemitus, sive suspirium. Nomen loci, 2 Reg. 2. f. 23. in tribu Benjamin: pro quo interpres vertit vallis.

Giblii, Termini vel confinia, aut terminus maris. Populi civitatis Gebal, in Syria habitantes: de qua Psal. 82. b. 8. Heb. 83. Ezec. 27. b. 9. & 3 Reg. 5. d. 18. aut simpliciter Lapicidæ.

Gideroth, Muri, sive maceriæ, aut sepes. Nomen civitatis in tribu Juda, Jos. 15. f. 41.

Giezi, Vallis visionis, aut vallis pectoris. Famulus Elisei, 4 Reg. 4. b. 12.

Gihon, Pectus aut eductio, vel exitus, sive vallis gratiæ vel mansionis. Fons in civitate David, qui aliter dicitur Siloe, Joan. 9. a. 7. & 3 Reg. 1. e. 33. & 2 Par. 32. f. 30. & Esa. 8. c. 6. & apud paraphrasten Chaldæum. Jussit David filium suum Salomonem ungi in regem juxta fontem Gihon, qui optaret regnum filii sui perpetuum & perenne esse, sicuti aquæ Gihon perennes erant. Hæc Hebræi.

Gilo, Exultatio, sive revolutio, vel transmigratio, aut revelatio vel detectio. Nomen civitatis in tribu Juda, Jos. 15. f. 51. & 2 Reg. 15. b. 12.

Gilonites, Exultans, sive revolvens, vel transmigrans, aut revelans, vel detegens, 2 Reg. 15. c. 12.

Gineth, Hortus, vel protectio. Pater Thebni, 3 Reg. 16. e. 21.

Gnidus, Vide Cnidus.

G O

Goatha, Tactus ejus, aut mugitus ejus. Nomen loci non procul a Jerosolyma distantis, Jer. 31. g. 39. Hunc Lyranus Golgotha esse putat.

Gob, Cisterna vel locusta, aut altitudo. Nomen loci, 2 Reg. 21. d. 18.

Godolias, Magnitudo Domini, aut fimbria Domini. Filius Ahicam filii Saphan, 4 Reg. 25. e. 22. Filius item Amariæ, Sophon. 1. a. 1.

Gog, Tectum vel solarium, sive tegulatum. Nomen regis Magorum sive Gogitarum, Ezech. 38. a. 2. & 39. c. 11. Apoc. 20. c. 8. Filius Joel, 1 Par. 5. a. 4.

Golan, Transmigratio sive revolutio: aut ex Syro & Hebræo, intus manens. Nomen civitatis in Basan, Deuter. 4. g. 43. quæ Jos. 20. c. 8. dicitur Gaulon, licet Hebraice Golan legatur, sicut & hic.

Golgotha, Calvaria, ubi scilicet sunt calvariæ mortuorum. Syrum sive Chaldaicum vocabulum, quantum ad terminationem attinet. Mons craniorum est in parte Aquilonari urbis Jerusalem, in quo crucifixus fuit Christus Dominus noster, Joan. 19. d. 17.

Goliath, Transmigratio, aut accumulatio, sive revolutio, vel detectio. Nomen gigantis quem expugnavit David, 1 Regum 17. a. 4.

Gomer, Consummans, vel consumens, aut deficiens. Filius Japheth, Gen. 10. a. 2. a quo Gomeritæ, qui nunc Galatæ dicuntur. Secundum Hebræos, dedit nomen Africæ. Hoc nomen habuit & filia Debelaim uxor Osee, Osee 1. a. 3.

Gomor, Genus mensuræ, id est, decima pars ephi, Exod. 16. g. 36.

Gomorrha, Populus rebellis, aut populus timens, sive manipulus, vel servitus: aut Syriace, lana. Civitas Pentapoleos, ad Orientalem plagam terræ Judææ sita in vicinia Sedom, Gen. 19. e. 23.

Gomorrhæi, Idem. Gen. 18. e. 20.

Gorgias, Terribilis, vel velox. G. Nomen viri, 1 Mach. 3. e. 38.

Gortyna, Pharetra. G. Nomen loci, 1 Mach. 15. d. 23.

Gosem, Appropinquatio, vel approximatio. Nomen duarum regionum, quarum altera est in Ægypto, de qua Gen. 46. c. 28. & 47. a. 1. Altera vero in Terra sancta, in tribu Juda, Jos. 10. g. 41. & 11. c. 16. & 15. f. 51. Pro Gosem legitur Gessen in Latinis & Græcis codicibus, Gen. 46. c. 28. d. 34. & 47. a. 1.

Gossem, Pluvia, aut appropinquatio eorum: vel Syriace, corporalis. Nomen viri, 2 Esd. 2. d. 29.

Gothoniel, Hora, sive tempus meum Deus. Nomen viri, 2 Par. 27. b. 15.

Gozan, Tonsio, aut vellus, sive transitus, vel corpus nutriens: aut ex Syro & Hebræo, intus nutriens. Nomen fluvii in Mesopotamia, 4 Reg. 17. a. 6. & 19. c. 12. & 1 Par. 5. d. 26. Esa. 37. c. 12.

G R

Græci, Hebraice dicitur Jevanim, id est, deceptores vel contristantes, sive cœnosi, aut columbini. Græce vero, robusti vel fortes interpretatur, Joel. 3. b. 6.

Græcia, Esa. 66. f. 19. Ezech. 27. d. 19. In Hebræo est Javan, qui fuit filius Japheth, a quo denominata est Græcia vel Ionia, & interpretatur decipiens, vel contristans, sive cœnosa, aut columbina. Græce vero robusta vel fortis, Act. 20. a. 2.

Græcus, Idem. m. g. Galat. 3. d. 28.

G U

Guel, Redemptio Dei, sive exaltatio Dei. Filius Machi, princeps tribus Gad, Num. 13. b. 15.

Guni, Hortus, sive protegens. Filius Nephthali, Gen. 46. e. 24. & 1 Par. 7. c. 14.

Gunitæ, Idem. Num. 26. f. 48.

Gur, Catulus, sive habitatio, aut collectio, vel timor. Clivus montium Jeblaam, 4 Reg. 9. f. 27.

Gur-baal, Catulus idoli vel dominantis, aut subjicientis vel possidentis: aut peregrinatio, sive timor, aut habitatio idoli vel dominantis aut subjicientis vel possidentis. Nomen loci, 2 Par. 26. a. 7. in quo Arabes habitaverunt. Eadem quæ Gerara.

H

Haba, Absconsio, vel dilectio: aut Syriace, peccatum, vel obligatio. Filius Somer, 1 Par. 7. g. 34.

Habaccuc, Luctator, vel amplexans. Nomen prophetæ, Habac. 1. a. 1.

Haber, Socius, aut particeps, sive incantator, aut livor. Filius Baria filii Aser filii Jacob, 1 Par. 7. f. 32. Judic. 4. b. 11. vir Cinæus.

Haberitæ, Idem. p. n.

Habia, Absconsio Domini, aut dilectio Domini: vel ex Syro & Hebræo, debitum, vel obligatio Domini. Nomen viri, 2 Esd. 7. f. 63. qui 2 Esd. 2. c. 61. dicitur Hobia.

Habor, Socius aut particeps, sive incantatio, aut livor. Nomen fluvii, 4 Reg. 17. a. 6. & 18. c. 11. & 1 Par. 5. d. 26.

Habsanias, Debitum clypei Domini, sive dilectio, vel absconsio clypei Domini. Pater Jeremiæ filii Jezoniæ, Jer. 35. a. 3.

Hacathan, Vide Ecce tan.

Hacel-dema, Ager sanguinis. Syrum est. Nomen agri pecuniis illis quibus Christum vendiderat Judas proditor, empti in sepulturam peregrinorum: qui hodie monstratur in Ælia ad Australem plagam montis Sion, teste Hieronymo in locis Hebraicis, Mat. 27. a. 8. Act. 1. c. 19.

Hachamoni, Sapiens, vel sapientissimus, aut hamus numerationis vel muneris, sive expectatio muneris. Pater Jesbaam, 1 Par. 11. c. 11. Pater Jahiel, 1 Par. 27. d. 32.

Hachelai, Expectans dominum, sive hamus Domini. Pater Atherfatha, 2 Esd. 10. a. 1.

Hachila, Spes in ipsa, aut hamus in ipsa, sive palatum, vel dulcedo in ipsa. Collis est in forte tribus Judæ, ad desertum Ziph, in quo latuit David, 1 Reg. 23. e. 19. & 26. a. 1. arcem habens natura munitissimam, olim ab Herode extructam Mesida nomine, id est, munitionem.

Hacoc, Sculptor, aut scriba, sive legislator. Civitas, 1 Par. 6. g. 75. hæc eadem esse videtur, quæ alias Hucuca dicitur in tribu Nephthali, Jos. 19. e. 34.

Hacupha, Præceptum oris, aut sculptura oris. Nomen viri, 1 Esd. 2. c. 52.

Hacces, Vide Acces.

Hacus, Spina, sive æstas, aut tædium, sive vigilia, vel finis. Nomen viri, 2 Esd. 3. e. 21.

Hadad, Acutus, vel gaudens; aut Syriace, novus vel unitas. Filius Ismahelis, 1 Par. 1. b. 30. qui Gen. 25. b. 15. dicitur חדר Hadar.

Hadali, Cessatio, vel vetatio, aut defectus. Pater Amasa, 2 Par. 28. b. 12.

Hadassa, Novitas, aut mensis: vel ex Syro & Hebræo, unus aries. Nomen civitatis in tribu Juda, Jos. 15. e. 37.

Hadid, Acutus, sive gaudens: aut Syriace, novitas: vel ex Syro & Hebræo, una manus. Civitas, de qua 2 Esd. 11. d. 34.

Hadrach, Acumen, sive gaudium teneritudinis, vel cubiculum tuum: aut ex Syro & Hebræo, unitas, vel novitas teneritudinis. Civitatis nomen, Zach. 9. a. 1. Quidam Syriam fuisse putant. Hieronymus in locis Heb. terram Damasci credidit.

Hadriel, Grex Dei, aut ablatio Dei, sive privatio Dei. Gener Saulis, maritus Merob, 1 Reg. 18. e. 19.

Hadsi, Novitas, aut mensis, aut ex Syro & Hebræo, unius munus, aut novum munus. Nomen loci, 2 Reg. 24. a. 6.

Hagab, Locusta. Nomen viri, 1 Esd. 2. c. 46.

Hagaba, Idem. Nomen etiam viri, 1 Esd. 2. c. 45.

Haggia,

Haggia, Festivitas Domini, vel solennitas Domini, aut gyrus Domini. Filius Merari, 1 Par. 6. c. 29.

Haggith scribendum, non Aggith, cum per ח scribatur Hebraice. Vide Aggith.

Hai, Acervus, vel coacervatio. Civitas Amorrhæorum trans Jordanem supra Jericho sita, juxta Beth-aven, ad Orientalem plagam oppidi Bethel, non longe ab eo distans, Josue 7. a. 2. & 12. c. 9. Cujus regem suspenderunt filii Israel, Jos. 8. f. 23. Hæc Esa. 10. f. 28. Ajath appellatur. Hieronymus in locis Hebraicis Agai quoque appellat. Hujus mentio habetur etiam Gen. 12. b. 8. Jos. 12. b. 9. & 1 Esd. 2. b. 28. Hai autem, cujus mentio fit Jer. 49. a. 3. est Ammonitarum, & scribitur Hebraice עי sine ה emphatico.

Hai, Cumulus. Eadem urbs quæ & העי, Nehem. 11. d. 30. Legendum per ע Ajah, LXX non habent.

Hala, Dolor sive infirmitas maxillæ, sive principium humilitatis vel teneritudinis. Nomen fluvii, 4 Reg. 17. a. 6. & 18. c. 11.

Halaa, Infirmitas, sive rubigo. Altera uxor Ashur, 1 Paralip. 4. a. 5.

Halcath, Portio, sive divisio, aut lenitas, vel lubricatio. Civitas in tribu Aser, data Levitis, Jos. 19. b. 25. Quæ & Helcath dicitur, Jos. 21. c. 30.

Halhul, Dolor, sive principium doloris vel immunditiæ: aut expectatio doloris vel prophanationis, sive obstetricatio doloris. Nomen civitatis in tribu Juda, Jos. 15. g. 58.

Halicarnassus, Caput maritimæ habitationis, vel maritima Cariæ insula. G. Urbs Cariæ, principum regia circa initium Tauri sita, 1 Mach. 15. d. 23.

Hallelu-ja, Laudate Dominum, Psal. 146. a. 1. Heb. 147.

Hamathæus, Indignatio, sive calor: aut murus, sive uter vel lagena. Filius Chanaan, Gen. 10. c. 17. & 1 Par. 1. b. 16. a quo Hamath urbs quam Macedones Epiphaniam nuncupaverunt, alii Antiochiam, ut nonnullis placet. Videtur quibusdam esse urbs tribus Nephthali, quæ Emath dicitur: a qua circumjacens regio sic dicta est.

Hamdan, Cupiditas, aut calor judicii. Filius Disan filii Seir Horræi, Gen. 36. c. 26. qui 1 Par. 1. c. 41. dicitur חמרן Hamran.

Hammoth-dor, Indignatio vel calor generationis, aut pilæ vel sphæræ sive habitationis. Civitas, Jos. 21. c. 32. quæ de tribu Nephthali non solum Levitis, imo etiam profugis homicidis pro tutissimo asylo est assignata.

Hamon, Calor, aut sol, sive ira ejus. Nomen civitatis, Jos. 19. b. 28. & 1 Par. 6. g. 76. in tribu Nephthali.

Hamran, Asinus, vel lutum, aut vinosus. Filius Disan filii Seir Horræi, 1 Par. 1. c. 41. qui Gen. 36. c. 26. dicitur Hamdan.

Hamuel, Calor, sive ira Dei: aut ex Syro & Hebræo, viderunt Deum. Filius Masma, 1 Par. 4. d. 26.

Hamul, Pius, sive misericors. Filius Phares filii Judæ, Genes. 46. b. 12. & 1 Par. 2. a. 5.

Hamulitæ, Idem. p. n. Num. 26. c. 21.

Hanameel, Gratia ex Deo, sive misericordia vel donum a Deo. Filius Sellum patruelis Jeremiæ prophetæ, Jer. 32. a. 7.

Hanan, Gratiosus, vel pius sive misericors, aut donans. Filius Maacha, 1 Par. 11. g. 43. Filius Sizac, 1 Par. 8. c. 22. Filius Asel filii Elasa, 1 Par. 8. d. 37. & 9. g. 44. & 2 Esd. 7. c. 48. & 8. b. 7. Filius Jegedeliæ, Jer. 35. a. 4. & 1 Par. 4. c. 20.

Hananeel, Gratia Dei, sive misericordia Dei, aut donum Dei. Nomen turris Jerosolymæ, 2 Esd. 3. a. 1. Jer. 31. g. 38.

Hanani, Gratiosus, aut donans, vel pius, sive misericors. Pater Jehu prophetæ, 3 Reg. 16. a. 7. & 2 Par. 16. c. 7. Nehem. 12. c. 35.

Hanania, sive Hananias, Gratia Domini, sive misericordia Domini, aut donum Domini. Pater Selemiæ patris Jeriæ, Jer. 37. c. 12. Pater item Sedecræ principis, Jerem. 36. c. 12. Filius Zorobabel filii Phadaia, 1 Par. 3. d. 19. & 8. c. 23. Nomen prophetæ, Jerem. 28. a. 1. Unus item e ducibus regis Oziæ, 2 Paral. 26. b. 11. ubi scribitur Hebraice חנניהו. Etiam hoc nomine vocabatur ille qui cum Daniele propheta a Nabuchodonosor in captivitate enutritus fuit, cui præpositus eunuchorum, Sidrach nomen imposuit, Dan. 1. b. 7.

Hanathon, Gratiæ, vel misericordiæ donum. Civitas in terra Zabulon, Jos. 19. b. 14. Scribendum Nathon, id est, dando, aut dare.

Hanes, Gratiæ vexillum, sive gratiæ tentatio, vel fuga: aut ex Hebræo & Syro, gratiæ miraculum. Civitas Ægypti, Esa. 30. a. 4.

Haniel, Gratia, sive misericordia Dei, aut requies vel donum Dei. Filius Ola, 1 Par. 7. g. 39. Filius Ephod, princeps tribus Manasse, Num. 34. d. 23.

Hanni, Afflictus, vel pauper, sive respondens. Nomen viri, 2 Esd. 12. a. 9.

Hanon, Gratiosus, sive misericors, vel donans, sive requiescens. Filius Naas regis filiorum Ammon, 2 Reg. 10. a. 1. & 1 Paral. 19. a. 2.

Hanun, Idem. Nomen viri, 2 Esd. 3. c. 30.

Hapham, Thalamus eorum, sive coopertura eorum, aut litus eorum. Filius Hir, 1 Par. 7. c. 13.

Hapharaim, Fodientes, aut explorantes, sive confundentes, aut explorans sive confundens mare. Civitas in tribu Issachar, Jos. 19. b. 19.

Haphsi-ba, Voluntas mea in ea. Mater Manasse, 4 Reg. 21. a. 1.

Happhim, Thalami, sive cooperti, aut litus maris. Filius Machir, 1 Par. 7. c. 15.

Harad, Stupor, aut tremor. Nomen fontis, Judic. 7. a. 1.

Harada, Idem. Locus in quo castrametati sunt filii Israel profecti de Sepher, Num. 33. c. 24.

Haraia, Calor, aut ira Domini. Pater Eziel, 2 Esd. 3. b. 8.

Haram, Vide Harim.

Harama, Vide Harma, 1 Reg. 30. g. 30.

Haran, Ira, sive irascens: aut Syriace, libertas. Charræ, civitas Mesopotamiæ, a Charra Syriæ fluvio, in qua habitavit Thare, Gen. 11. d. 32. & 12. a. 5. & 27. g. 44. & 28. b. 10. & 29. b. 4. De qua & 4 Reg. 19. c. 12. Esa. 37. c. 12. Ezech. 27. e. 23. Dicitur & Charan a Græcis, Act. 7. a. 2. Est & nomen viri, 1 Par. 2. f. 46. ubi dicitur, Peperit Haran.

Harbona, Destructio, sive gladius ejus nunc, aut siccitas ejus nunc, sive ira ædificantis vel intelligentis. Nomen eunuchi, Esth. 1. b. 10.

Harem, 2 Esd. 6. d. 35. Vide Harim.

Hareph, Hyems, sive opprobrium, vel adolescentia: aut Syriace, acutus. Nomen viri, 2 Esd. 7. c. 24. & 10. a. 19.

Hares, Sol, aut testa. Nomen montis in quo sita est Ajalon, Judic. 1. g. 35.

Hareth, Sculptura, aut libertas. Nomen villæ ad Occidentem, 1 Reg. 22. a. 5.

Harhur, Calefactus, sive arefactus: aut ira, sive calor albedinis vel foraminis, aut libertatis. Nomen viri, 1 Esd. 2. c. 51.

Harim, Destructus, sive anathematizatus, aut rete, vel retiaculum: sive dedicatum vel consecratum, scilicet Deo. Nomen sacerdotis, 1 Par. 24. b. 8. & 1 Esd. 2. b. 32. & 10. c. 21. & 2 Esd. 7. d. 35. g. 42. & 10. a. 5. b. 27.

Hariph, Hyems, sive opprobrium, vel adolescentia, aut Syriace, acutus. Filius Hur, 1 Par. 2. g. 51.

Harma, sive Harama, Destructio, sive anathema, aut rete, vel retiaculum, sive dedicatum vel consecratum, scilicet Deo. Civitas in tribu Juda & Simeon, Jos. 15. e. 30. & 1 Reg. 30. g. 30. Jos. 19. a. 4. quo loco vetus interpres habet Horma, Judic. 1. d. 17. dicitur Sephath.

Harnapher, Ira tauri, sive ira crescens: aut ex Syro & Hebræo, libertas tauri, sive ira crescens. Filius Supha filii Helem, 1 Par. 7. g. 37.

Harodi, Tremefactus, sive stupefactus, vel caloris aut iræ abundantia. Nomen civitatis, 2 Reg. 23. b. 2.

Haromaph, Destructio, sive anathema oris: aut ex Hebræo & Syro, ira cooperimenti. Filius Jedaia, 2 Esd. 3. c. 10.

Haroseth, Artificium, vel aratura, sive testa, aut silentium, vel surditas: aut Syriace, sylva. Civitas quæ juxta Josephum lib. 5. Antiq. Judaic. super paludem Samachonitidem sita est, quam incoluit Sisara dux exercitus Jabin regis Chananæorum, Judic. 4. a. 2.

Harsa, Artificium, vel aratura, sive testa, aut silentium, vel surditas: aut Syriace, sylva. Nomen viri, 1 Esd. 2. c. 52.

Haruphites, Opprobrium, aut hyems, vel juventus, aut Syriace, acutus, 1 Par. 12. a. 5.

Harus, Incisus, sive aureus, aut solicitus, sive trituratus. Pater Messalemeth matris Amon regis Juda, 4 Reg. 21. d. 19.

Hasaba, Numeratio, sive æstimatio, vel cogitatio, aut artificium, vel festinatio, aut silentium in ea. Filius Zorobabel filii Phadaiæ, 1 Par. 3. d. 20.

Hasabia, sive Hasabias, Numeratio, vel æstimatio, aut cogitatio Domini, sive artificium Domini, aut festinatio, vel silentium in Domino. Filius Amasiæ, 1 Par. 6. d. 45. Princeps Levitarum, 1 Par. 25. a. 3. & 2 Par. 35. b. 9.

Hasadias, Misericordia Domini. Filius Zorobabel filii Phadaiæ, 1 Par. 3. d. 20.

Hasar-moth, Atrium mortis, vel fœnum mortis. Filius Jectan, Gen. 10. d. 25. & 1 Par. 1. b. 20.

Hasar-suhal, Atrium, vel fœnum vulpis, aut fœnum semitæ. Nomen civitatis, 1 Par. 4. e. 28. Hæc & Haser-suhal appellatur, Jos. 19. a. 3.

Hasar-susim, Atrium equorum, aut fœnum equorum. Nomen civitatis, 1 Par. 4. e. 31. quæ & Haser-susa.

Hasason-thamar, Glarea, vel lapillus commutationis, aut divisio sive sagitta palmæ, id est, dactyli. Nomen oppidi, quod & En-gaddi dicitur, Gen. 14. b. 7. & 2 Par. 20. a. 2.

Hasbadana, Festinans, aut cogitans judicium suum, sive silens aut computans judicium suum. Nomen viri, 2 Esd. 8. a. 4.

Hasebia, Numeratio vel æstimatio Domini, aut cogitatio Domini, sive artificium Domini, aut festinatio vel silentium in Domino. Filius Merari, 1 Par. 9. c. 14.

Hasebna, Numeratio, sive festinatio intelligentis aut ædificantis. Nomen viri, 1 Esd. 10. a. 15.

Hasebnia, Numeratio Domini, sive silentium, vel festinatio filii Domini. Nomen viri, Nehem. 9. a. 5.

Hasebonias, Idem. Nomen viri, 2 Esd. 3. b. 20.

Hasem, Silentium eorum, sive festinatio eorum. Nomen viri, 2 Esd. 7. c. 22.

Haser-gadda, Atrium hœdi ejus, vel felicitatis ejus: aut ex Hebræo & Syro, atrium incisionis vel scissuræ. Nomen civitatis in tribu Juda, Jos. 15. e. 27.

Haserim, Atria, sive vestibula, aut sagitta excelsa. Civitas in dorso montis Seir inter Ægyptum & Chananæam, in qua Havim, id est, Hevæi gigantes habitarunt, ad Caphthorim expulsi, Deut. 2. e. 23. alias Haseroth, ut quibusdam videtur appellata.

Haseroth, Atria, sive vestibula. Nomen eremi, per quam transierunt Israelitæ ascendentes in terram Chanaan ex Ægypto, Deut. 1. a. 1. Num. 13. a. 1. & 33. c. 18.

Haser-sual, Atrium vulpis, vel fœnum vulpis, aut semitæ vel pugilli. Civitas in tribu Judæ & Simeonis, Jos. 19. a. 3. quæ 1 Par. 4. e. 28. Hasar-suhal dicitur.

Haser-

חֲצַר־סוּסָה ἀσερσουσιμ Haser-sua, Atrium equi, aut fœnum equi. Civitas in tribu Simeonis, Jos. 19. a. 5. quæ & Haser-susim.

חֲשֻׁם ἀσομ Hasim, Tacentes, sive festinantes, aut silentium vel festinatio maris. Nomen viri, 1 Par. 7. c. 12.

חָשֻׁם ἀσομ Hasom, Silentium, vel festinatio eorum. Nomen viri, 1 Esd. 10. d. 33.

חָצוֹר ἀσωρ Hasor, Atrium, aut fœnum. Civitas regni Jabin Chananæorum regis, quæ & Hesron dicitur, in tribu Nephthali, Jos. 19. c. 36. Judic. 4. a. 2. quam solam Josue incendit, Jos. 11. a. 11. & 1 Reg. 12. b. 9. & 4 Reg. 15. f. 29. quæ principatum tenuerat inter omnia regna Amorrhæorum, Jos. 11. b. 10. & 12. d. 19. Fuit & altera in tribu Juda, Jos. 15. d. 23. Fuit in eadem tribu altera, quæ Hasor-haddatha dicitur, sive Hasor nova, Jos. 15. d. 25.

חַסְרָה ἀσὴς Hasra, Defectus, sive deficiens. Pater Thecuæ patris Sellum mariti Oldæ prophetidis, 2 Par. 34. e. 22. qui 4 Reg. 22. c. 14. dicitur Araas.

חֶשְׁמוֹן ἀσεμὼν Hassemon, Legatio, sive acceleratus numerus, vel festinata portio, aut silentium numeri vel portionis. Civitas tribus Judæ, Jos. 15. e. 27.

חַשּׁוּב ἀσοὺβ Hassub, Æstimatus aut numeratus, sive cogitatio vel artificium. Filius Ezricam, 1 Par. 9. c. 14.

חַשּׁוּב ἀσοὺβ Hasub, Æstimatus, aut numeratus, sive cogitatio vel artificium. Nomen viri, 2 Esd. 11. c. 11.

חָשֻׁם ἀσὸμ Hasom, Silentium, aut festinatio eorum. Nomen viri, 1 Esd. 2. b. 19. & 2 Esd. 8. b. 4.

חֲשׂוּפָא ἀσουφὰ Hasupha, Discooperta, aut exhausta, vel nudata. Nomen viri, 1 Esd. 2. c. 43.

חֲתַת ἀθὰθ Hathath, Contritio, aut timor. Filius Othoniel, 1 Paral. 4. c. 13.

חַטִּיל ἀτιλ Hatil, Peccati ululatio. Nomen viri, 1 Esd. 2. c. 57.

חֲטִיפָא ἀτιφὰ Hatipha, Rapina, sive peccati coma, aut reliquiæ. Nomen viri, 1 Esd. 2. c. 54.

חֲטִיטָא ἀτιτὰ Hatita, Peccati declinatio. Nomen viri, 1 Esd. 2. c. 43.

חַטּוּשׁ ἀτοὺς Hattus, Peccatum derelinquens. Filius Semeiæ filii Secheniæ, 1 Par. 3. d. 22. & 1 Esd. 8. a. 2. Nehem. 10. a. 4. & 12. a. 2.

חַוֹּת־יָאִיר πόλεις ἰαὴρ, ἐπαύλεις ἰαὴρ Havoth-jair, Oppida illuminationis, vel annuntiationes luminis. Havoth-jair sunt oppida LX in regione Basanitide, quæ & expugnavit, & de nomine suo ita appellavit Jair filius Segub nepos Manasse. Hæc LX oppida dicuntur esse in regione Galaad ob vicinitatem Galaad & Basan, Deut. 3. c. 14. & 3 Reg. 4. b. 13. Num. 32. g. 41. Sunt & alia XXX oppida ejusdem nominis in regione Galaad quæ nomen acceperunt a Jair qui fuit unus e Judicibus Israel, Judic. 10. a. 4.

חֲזָאֵל vel חֲזָהאֵל ἀζαὴλ Hazael, Videns Deum. Nomen viri, 3 Reg. 19. c. 17. & 2 Par. 22. b. 6. Successor Ben-adad in regnum Syriæ, 4 Reg. 8. d. 12. Amos 1. a. 4.

חֲזָיָה ἀζία Hazaia, Videns Dominum. Nomen viri, 2 Esd. 11. a. 5.

חֵזִיר ἠζὶρ Hazir, Porcus: aut Syriace, conversus vel reversus. Nomen viri, 2 Esd. 10. a. 20.

עוֹבָל ἐβὰλ Hebal, Acervus vetustatis, sive acervus defluens. Filius Jectan, Gen. 10. d. 28. עֵיבָל Est & mons ultra Jordanem in terra Chanaan, non longe ab Jerichonte, in quo altari constructo posuit Moyses maledictiones & benedictiones. Josephus lib. 4. cap. 6. Antiq. Jud. Scribitur & עֵיבָל, Deut, 11. d. 29. & 27. a. 4.

חֶבֶר vel חֵבֶר χαβὲρ Heber, Gen. 46. b. 17. & 1 Par. 4. c. 18. & 7. f. 32. & 8. b. 17. ubi dicitur, Et Hezeci & Heber: interpretatur socius aut particeps, vel adhærens, sive incantator, aut livor. Item Num. 26. e. 45. filius Brie.

עֵבֶר ἔβερ Heber, Transiens, vel transitus, aut ira, seu prægnans: vel Syriace frumentum. Filius Sale, Gen. 10. d. 23. Luc. 3. g. 35. a quo Hebræi dicti sunt, ut doctioribus placet, 1 Par. 5. b. 13. Filius item Elphaal filii Mehusim, 1 Par. 8. b. 12.

עִבְרִיָּה Hebræa, Transiens, vel irata, aut prægnans, Jer. 34. b. 9.

עִבְרִים ἑβραῖοι Hebræi, Transeuntes, sive irati, aut prægnantes, vel Syriace, frumenta, 1 Reg. 4. b. 6.

עִבְרִי ἑβραῖος Hebræus, Idem. f. n. Gen. 41. b. 12. Jer. 34. b. 9.

עִבְרִי ἀβαὶ Hebri, Idem. Nomen viri, 1 Par. 24. d. 27.

חֶבְרוֹן χεβρὼν Hebron, Societas, sive participatio, vel adhæsio, aut incantatio, vel livor. Civitas in terra Chanaan in montanis Judææ, civitas Amorrhæorum, quondam Philistinorum metropolis. Hæc dicta est & Convallis Mambre quæ est in Hebron, Genes. 13. d. 19. Num. 13. b. 23. & 1 Paral. 3. a. 4. & Arbee, Gen. 23. a. 2. & Cariath-arbe, Jos. 15. c. 13. Filius item Caath filii Levi, Exod. 6. c. 18. & 1 Paral. 2. f. 42. & 6. b. 18. De hac sic Hebræi, Hebron significat metropolim agri Hebronitici, Jos. 21. b. 11. & agrum ipsum cum urbibus illi metropoli subjectis, Jos. 14. d. 13. & 15. d. 13.

עַבְרֹנָה ἑβρωνὰ Hebrona, Transiens, aut irascens. Nomen loci in quo castrametati sunt filii Israel, Num. 33. d. 34.

חֶבְרֹנִי χεβρωνὶ Hebroni, Societas, sive participatio, vel adhæsio, aut incantatio, vel livor. Sunt Hebronitæ, Num. 26. g. 58.

Hebronites, Idem. f. n. 1 Par. 26. d. 21.

חֲכַלְיָה χελκίας Hechelias, Expectans Dominum, sive hamus Domini. Pater Nehemiæ, 2 Esd. 1. a. 1.

הִדַּי ἠδαὶ Heddai, Laudatio, sive confessio, aut clamor. Nomen viri, 2 Reg. 23. d. 30. qui Huri, 1 Par. 11. f. 32. dicitur.

עֵדֶר ἀδερ Heder, Grex, sive defectio, aut privatio. Filius Beriæ, 1 Par. 8. b. 15.

חָגְלָה ἐγλὰ Hegla, Festivitas aut gyratio ejus. Filia Salphaad filii Hepher filii Galaad, Num. 26. d. 33.

חֵילָם vel חֵלָאם χαλαμὰ Helam, Exercitus matris vel gentis sive ancillæ: aut dolor sive expectatio matris vel ancillæ aut gentis, vel somnium. Civitas, 2 Reg. 10. d. 16. & 17. haud procul a Jordane.

Helba, Lac, sive adeps, aut mansit in ea, sive principium vel dolor in ea. Nomen civitatis quæ sorte tribui Aser evenit, Judic. 1. f. 31. חֶלְבָּה ἐλβὰ

Helcath, Portio sive pars, aut lenitas. Civitas quæ de tribu Aser data fuit Levitis, Jos. 21. c. 31. Hæc etiam Halcath dicitur, Jos. 19. b. 25. חֶלְקַת χελκάθ

Helei, Portio sive pars, aut lenis. Nomen viri, 2 Esd. 12. a. 15. חֶלְקָי ἐλκὶ

Helcia, sive Helcias, Portio sive pars Domini, aut lenitas Domini. Pater Eliacim, 4 Reg. 18. d. 18. Esa. 22. f. 20. Est & nomen sacerdotis, 4 Reg. 22. a. 4. Pater item Jeremiæ prophetæ, Jer. 1. a. 1. & 1 Par. 6. a. 13. & 2 Esd. 12. a. 6. חִלְקִיָּה vel חִלְקִיָּהוּ χελκίας

Heleb, Mundus, id est, orbis, vel mustela: aut Syriace, rubigo. Filius Baana, 2 Reg. 23. d. 28. חֵלֶב ἐλεὰβ

Helec, Portio, sive pars, aut levitas. Filius Galaad filii Machir filii Manasse filii Joseph, Num. 26. d. 30. Jos. 17. a. 2. חֵלֶק χελὲγ

Helecitæ, Idem. p. n. Num. 26. d. 30. חֶלְקִי χελεκὶ

Helem, Somnians, aut sanans, sive expectatio eorum, aut dolor eorum. Nomen viri, Zach. 6. d. 14. חֵלֶם ἐλὲμ

Helem, per ה, Percussio. Nomen viri, 1 Par. 7. g. 35. הֵלֶם

Heleph, Mutatio, sive transitus, aut perforatio. Nomen civitatis, Jos. 19. c. 33. Terminus Nephthali. חֵלֶף μοολὰφ

Heles, Armatus, sive liberatus, aut nudatus. Nomen viri, 2 Reg. 23. d. 26. חֶלֶץ

Heli, Elevatio, sive oblatio, aut elevans, vel offerens, seu pila. Nomen sacerdotis illius qui Samuelem unxit in prophetam 1 Reg. 1. a. 3. Pater item Joseph mariti Mariæ virginis, Luc. 3. e. 6. qui Matt. 1. c. 13. dicitur Jacob. עֵלִי ἠλὶ

Heliadh, Vide Eleasaph.

Heliodorus, Solis donum. G. Nomen viri, 2 Mach. 3. b. 7. ἡλιόδωρος

Heliopolis, Hebraice dicitur On, & interpretatur dolor, sive tristitia, aut fortitudo. Græce vero Heliopolis, Solis civitas interpretatur. Urbs Ægypti, Gen. 41. f. 50. quæ Ezec. 30. e. 17. Hebraice dicitur Aven. Hæc urbs vocatur etiam Thebæ. און ἡλιόπολις און

Hellas, Græcia, 1 Mach. 8. b. 9. ἑλλὰς

Helles, Idem quod Heles. Filius Azariæ filii Jehu filii Obed, 1 Par. 2. e. 39. & 11. f. 26. & 27. b. 10. חֶלֶץ ἀλλὰς

Helmon-deblataim, Duo nomina sunt, Helmon quod interpretatur occultatio, sive adolescentia, aut seculum vel contemptus: Deblathaim, palatæ, id est, massæ de ficubus compactæ. Nomen loci in quo castrametati sunt filii Israel profecti de Dibon-gad, Num. 33. f. 47. עַלְמֹן דִּבְלָתַיִם דִּבְלָתַיְמָה

Helon, Fenestra, vel prophanatio, sive dolor, vel infirmitas, Pater Eliab principis tribus Zabulon, Num. 1. a. 9. & 2. a. 7. & 10. b. 16. Est & nomen urbis in terra Moab, quæ Hebraice dicitur, חוֹלוֹן, Jer. 48. d. 21. חֵלֹן χαιλὼμ חֹלוֹן

Hemam, Turbatio eorum, aut tumultus eorum. Filius Lotan filii Horræi, Gen. 36. c. 22. qui 1 Par. 1. c. 39. dicitur Homam. Vide Homam. הֵימָם αἱμὰν

Heman, Multus, aut tumultuans: vel Syriace, fidelis. Filius Moal, 3 Reg. 4. d. 31. Filius Joel, 1 Paral. 6. c. 33. & 15. b. 17. & 16. d. 41. הֵימָן αἱμὰν

Hemath, Vide Emath.

Hemona, Popularis, sive populus noster. Nomen civitatis in tribu Benjamin, Jos. 18. d. 24. עַמּוֹנִי

Hemor, Asinus, sive lutum, aut vinosus: vel Syriace, gravis aut ponderosus. Pater Sichem, Gen. 33. d. 19. & 34. a. 2. Act. 7. b. 16. חֲמוֹר ἐμμὼρ

Hen, Gratia, sive misericordia, aut mansio, vel requies. Nomen viri, Zach. 6. d. 14. LXX non habent. חֵן

Henadad, Gratia vel misericordia dilecti. Nomen viri, 2 Esd. 3. c. 18. חֵנָדָד ἀνναδὰδ

Henoch, Dedicatus, vel disciplinatus, aut morigeratus. Filius Cain, Genes. 4. c. 18. Filius præterea Jared, Gen. 5. c. 18. Luc. 3. g. 12. Filius etiam Madian filii Abrahæ, Gen. 25. a. 4. Filius item Ruben, Gen. 46. a. 9. & 2 Par. 5. a. 3. Civitas item quam Cain extruxit, illique filii nomen indidit, Gen. 4. c. 18. חֲנוֹךְ ἐνὼχ

Henochitæ, Idem. p. n. Num. 26. a. 5. חֲנֹכִי δῆμος τοῦ ἐνὼχ

Hepher, Fodiens, aut explorans, sive opprobrium, vel confusio. Filius Ashur ex Naara uxore, 1 Par. 4. a. 6. Portio regni terræque Chanaan, quam Josue expugnavit, Jos. 12. d. 17. & 4 Reg. 14. f. 25. חֵפֶר ὀφὲρ

Hepherita, Idem. p. n. Num. 26. d. 32. חֶפְרִי

Hephethach, Adaperire, imperativi modi passivæ vocis, Marc. 7. d. 34. הִפָּתַח ἐφφαθὰ

Her, Vigil, aut denudans, vel effundens, sive æmulus, vel civitas. Filius Judæ ex Sue uxore sua, Gen. 38. a. 3. & 1 Par. 4. c. 21. Pater Elmadan, Luc. 3. f. 28. עֵר ἤρ

Heran, Vigilia aut magister earum. Filius Suthala filii Ephraim, Num. 26. d. 36. עֵרָן ἐδὲν

Heranitæ, Idem. p. n. Num. 26. d. 36. הָעֵרָנִי

Hercules, Junonis vel dominatricis gloria. G. 2 Machab. 4. c. 19. ἡρακλῆς

Hered, Imperans, sive descendens. Filius Balæ filii Benjamin, Num. 26. e. 40. Heb. Ared. אַרְדְּ ἀδὰρ

Hered, Jos. 12. d. 14. Onager: aut Syriace, draco. Nomen civitatis. עֵרֶד

Hereditæ, Imperantes, sive descendentes, Num. 26. e. 40. אַרְדִּי δῆμος ὁ ἀδαρὶ

Herem, Destructio, sive anathema, aut rete vel retiaculum, sive dedicatum aut consecratum. s. Deo. Nomen viri, 1 Esdræ 10. d. 31. חָרִם ἠρὰμ

Heri, Vigil, seu denudans, aut effundens, vel civitas mea: aut Syriace, inimicus. Filius Gad filii Jacob, Gen. 46. b. 16. עֵרִי

Heritæ, Idem. p. n. Num. 26. b. 16. עֵרִי

Herma, Destructio, sive anathema, aut rete vel retiaculum, sive dedicatum vel consecratum. f. Deo. Civitas in tribu Juda, Jos. 12. d. 14. Vide Harma.

Herman, Sustentaculum, vel inauris. G. Vir quidam, Rom. 16. b. 14.

Hermes, Mercurius, aut lucrum, vel refugium. G. Viri nomen, Rom. 16. b. 14.

Hermogenes, Mercurio genitus, aut lucri generatio, vel refugium generationis. G. Vir quidam, 2 Tim. 1. d. 15.

Hermon, Destructio sive anathema, vel rete sive retiaculum: aut dedicatum vel consecratum, scilicet Deo. Nomen montis quem Sidonii Sarion, Amorrhæi Sanir vocant, Deut. 3. b. 8. Jos. 13. a. 5. Psal. 88. b. 13. Hebr. 89. Vide item 1 Par. 5. d. 23. Alias dicitur & שיאן Sion, Deut. 4. g. 48. Hic mons quia ad Orientem Terræ sanctæ situs erat, pro Oriente aliquando ponitur, Psal. 88. b. 13. Hebr. 89. A nonnullis traditur, duos esse חרמון nomine montes, unum non procul a Gelboa juxta Jordanem, alterum vero multo altiorem supra Tarachonitidem regionem. Quod equidem haud obscure etiam David, Psal. 41. b. 7. Heb. 42. innuere videtur dum inquit, De terra Jordanis & Hermoniim a monte modico. Doctiores tradunt hoc loco non esse nomen proprium montium, sed Hermoniim, significare Hermonitas, id est, accolas sive incolas montis Hermon.

Hermonii, Idem. p. n. Psal. 41. b. 7. Heb. 42.

Herodes, Pellis gloria, vel pellibus glorians, aut mons gloriæ vel arrogantiæ: aut Syriace, draco ignitus. D. Præses sive procurator Galilææ constitutus a Romanis, Luc. 3. a. 1. rex Judææ, Luc. 1. a. 5.

Herodiani, Idem. p. n. D. Matt. 22. b. 16.

Herodias, Idem. fœm. gen. D. Matt. 14. a. 3.

Herodion, Junonis vel dominatricis cantilena. G. Cognatus Pauli, Rom. 16. b. 11.

Hesebon, Numerus, sive cogitatio, aut festinans intelligere vel ædificare. Nomen civitatis in Galaad Moabitarum, in qua habitavit Sehon rex Amorrhæorum, Esa. 15. b. 4. Num. 21. f. 33. quam ædificaverunt filii Ruben, Num. 32. g. 37. & 1 Par. 6. g. 81.

Heser, Atrium, aut fœnum. Nomen civitatis a Salomone ædificatæ, 3 Reg. 9. c. 15.

Hesli, Prope me, vel juxta me, sive auferens vel separans. D. Pater Nahum patris Amos, Luc. 3. e. 25.

Hesmona, Festinatio numerationis vel muneris, aut festinatio præparationis, vel legatio. Locus in quo castrametati sunt filii Israel profecti de Methca, dividens Ægyptum & fortem tribus Judæ ad mare usque tendentem, Num. 33. d. 29.

Hesrai, Atrium, sive fœnum. Nomen viri, 2 Reg. 23. d. 35. qui Hesro, 1 Par. 11. g. 37. dicitur.

Hesro, Atrium, aut fœnum ejus. Nomen viri, 1 Par. 11. g. 37. qui 2 Reg. 23. d. 35. dicitur Hesrai.

Hesron, Sagitta exultationis, sive divisio cantici, aut atrium vel fœnum. Nomen civitatis, quæ & Hasor in tribu Juda, Jos. 15. a. 3. Filius Ruben, Gen. 46. b. 9. Item filius Juda, sive potius filius Phares filii Juda, Gen. 46. b. 12. & 1 Par. 4. a. 1.

Hesronitæ, Idem. p. n. Num. 26. a. 8.

Heth, Confractio, vel formido, aut stupor: vel Syriace, descensus. Nomen viri, Gen. 23. a. 3. & b. 10.

Hethalon, Contritio mansionis, aut formidabilis mansio, sive involutio ejus. Nomen urbis, terminus Judææ ad Septentrionem, Ezech. 47. c. 15.

Hethæus, Confractus, vel formidans, aut stupens: vel Syriace, descendens. Filius Chanaan, Gen. 10. c. 15, a quo Hethæi.

Hethæi, Idem. p. n. Nomen populi, Genes. 15. d. 20. & 4 Reg. 7. b. 6. Cyprum Hieronymus esse dicit.

Hethim, Idem. p. n. Nomen loci, Judic. 1. f. 26.

Heva, Viva, vel vivens. Prima mulier creata a Deo, Genes. 3. d. 20.

Hevæi, Iniqui, perversi, vel iniquitates, perversitates, subversiones. Populi habitantes ad Meridiem, quos expulerunt Cappadoces, Deut. 2. e. 23. Jos. 13. a. 3. & 4 Reg. 17. f. 31.

Hevæus, Vita mea. f. n. Filius Chanaan, Gen. 10. e. 17.

Hevila, sive Hevilath, Dolens sive parturiens, aut loquens illi, sive annuntians illi. Filius Chus, Gen. 10. a. 7. Filius item Jectan, Gen. 10. d. 29. Nomen item regionis, Gen. 2. b. 11. & 25. b. 18. & 1 Reg. 15. b. 7. Getuli a Josepho dicuntur.

Hezeci, Fortis, sive apprehendens. Filius Elphaal, 1 Paral. 8. b. 17.

Hezecias, 2 Esd. 7. c. 21. Vide Ezechias.

Hezion, Visio vel prophetia. Pater Tabremon patris Benadad regis Syriæ, 3 Reg. 15. d. 18.

Hezir, Porcus: aut Syriace, conversus, vel reversus. Nomen viri, 1 Par. 24. c. 15.

H I

Hiel, Vivit Deus, sive vita Dei. Nomen viri illius qui reædificavit Jericho, 3 Reg. 16. g. 34.

Hierapolis, Sacra civitas. G. Civitas Phrygiæ haud procul a Colossis & Laodicea, Coloss. 4. d. 13.

Hieronymus, Sacrum nomen. G. Nomen viri, 2 Mac. 12. a. 2.

Hiim, Vide Jim.

Hierosolyma, Vide Jerusalem.

Hillel, Vide Ellel.

Hin, Mensura erat liquidorum, Ezech. 4. c. 11.

Hir, Civitas, aut vigil, sive effundens, aut denudans, aut pullus, scilicet asini. Filius Caleb filii Jephone, 1 Par. 4. c. 15. Sunt qui dicant hoc loco legendum esse Hiruela, nomine composito, non autem Hir & Ela: tunc lege interpretationem dictionis Ela, & hujus dictionis Hir.

Hira, Civitas, aut vigil, sive denudatio, aut effusio, vel acervus visionis. Filius Acces, 2 Reg. 23. d. 26. & 38. & 1 Par. 27. b. 9. Vide Ira.

Hiram, Vitæ celsitudo. Rex Tyri, 2 Reg. 5. b. 11. qui 2 Par. 2. a. 3. c. 11. & 4. c. 11. & 8. a. 2. dicitur Huram Hebraice.

Hiram, 2 Par. 2. a. 3. c. 11. & 4. c. 11. & 8. a. 2. Albedo eorum, sive foramen vel libertas eorum, aut destruens, vel anathematizans. Heb. Huram. Rex Tyri, qui 2 Reg. 5. b. 11. dicitur Hiram.

Hiram, Gen. 36. d. 43. & 1 Par. 1. d. 45. Civitas eorum, sive vigilia eorum, aut denudatio, vel effusio eorum, sive acervus excelsus. Civitas Idumæorum.

Hiras, Libertas, aut ira. Nomen viri Odolamitis, Genes. 38. a. 1. c. 12.

Hircanus, Civitatis possessor, seu vigilans æmulator. D. Nomen viri, 2 Mach. 3. b. 11.

Hir-semes, Civitas solis: aut ex Hebræo & Syro, civitas servitii vel ministerii. Civitas in tribu Dan, Jos. 19. d. 41.

Hispania, Rara, id est, pretiosa. G. Europæ regio latissima, Rom. 15. f. 24.

H O

Hoba, Dilectio, vel absconsio: aut Syriace, obligatio vel peccatum. Regio Syriæ ad dextram Damasci, id est,* Euphratem versus, dicta etiam Soba & Sephene, Gen. 14. c. 15.

Hobab, Dilectus. Filius Raguel soceri Moysi, Num. 10. d. 29. Judic. 4. b. 11.

Hobia, Vide Habia.

Hod, Laus, sive confessio. Filius Supha filii Helem, 1 Paral. 7. g. 37.

Hodes, Mensis, aut novitas. Uxor Saharaim, 1 Par. 8. a. 9.

Holda, vel Holdai, Mundus vel orbis, aut mustela: vel Syriace, rubigo. Nomen viri, 1 Par. 27. b. 15. Zach. 6. b. 10. Item prophetis uxor Sellum filii Thecue, 4 Reg. 22. c. 14.

Holofernes, Fortis dux, ex Hebræo & Syro. D. Princeps militiæ regis Nabuchodonosor, Judith 2. a. 5.

Holon, Fenestra, sive prophanatio, aut dolor. Civitas quæ de tribu Judæ seu Simeonis, Levitis data est, Jos. 15. f. 51. & 21. b. 15.

Homam, Tumultus, sive turbatio eorum. Filius Lotan filii Seir, 1 Par. 1. c. 39. qui Gen. 36. c. 22. dicitur Heman.

Homri, Vide Amri.

Hon, Dolor, sive fortitudo, aut iniquitas. Filius Pheleth, Num. 16. a. 1.

Hoppha, Thalamus sive coopertorium, aut litus vel ripa ejus. Nomen viri, 1 Par. 24. b. 13.

Hor, Mons, sive concipiens, aut demonstrans, sive ostendens. Nomen montis, Num. 20. d. 22. & 33. e. 38. in finibus terræ Idumææ ad Meridiem sitæ prope Petram civitatem.

Horam, Mons eorum, sive manifestans eos, aut concipiens eos. Rex Gazer, Jos. 10. f. 33.

Horeb, Desertum vel solitudo, sive destructio, aut siccitas vel gladius. Nomen montis in regione Madianitarum, Exod. 3. a. 1. Psal. 105. c. 19. Heb. 106. Qui סיני alias dicitur, in quo data fuit lex Moysi. Est & nomen petræ, Exod. 17. b. 6.

Horrhæi, Principes, vel liberi, aut ingenui, vel irascentes. Gigantes quos expulerunt filii Edom a monte Seir, Deut. 2. c. 12. d. 22. qui Gen. 14. a. 6. Chorræi dicuntur, iisdem consonantibus & punctis.

Horrhæus, Idem. f. n. Gen. 36. c. 20.

Horem, Destructio, sive anathema, aut rete, vel retiaculum, sive dedicatum aut consecratum. f. Deo. Civitas in tribu Nephthali, Jos. 19. c. 38.

Hori, Princeps, vel liber, aut ingenuus, vel irascens. Filius Lotan filii Seir, Gen. 36. c. 22.

Horma, Jos. 19. c. 29. Excelsa sive projecta, aut vermis. Civitas in tribu Aser.

Horma, Destructio, sive anathema, aut rete, vel retiaculum, sive dedicatum aut consecratum. f. Deo. Nomen loci juxta Hor montem, in quo Israelitæ occiderunt Chananæos, Num. 21. a. 3. Urbs item in tribu Simeon, quæ & Sephath dicebatur, Jud. 1. d. 17. & 1 Par. 4. e. 30. In Jos. 15. e. 30. scribitur Harma: in Josue vero 19. a. 3. Bethul-arma, ubi unica dictio est, quum separatim legendæ sint, duæ enim sunt civitates.

Horonites, Ira, vel furor: aut Syriace, libertas, 2 Esd. 2. b. 10.

Horrim, Vide Horrhæi, Deut. 2. c. 12.

Hosa, Confidens, vel protegens. Nomen viri, 1 Par. 26. b. 10. Nomen item cujusdam janitoris, 1 Par. 16. d. 38. Civitas item quæ tribus Aser terminus est, non procul a mari, inter Tyrum & Axaph, Jos. 19. c. 29.

Hosa, 1 Par. 4. a. 4. Festinans, sive tacens, aut sensualis. Nomen viri.

Hosanna, Salva obsecro, vel salva nunc, Matt. 21. a. 9. Heb. Hosiah-na.

Hotham, Sigillum, aut signaculum, sive clausura. Filius Heber filii Bariæ filii Aser filii Jacob, 1 Par. 7. f. 32. & 11. g. 44.

Hozai, Videns. Nomen prophetæ, 2 Par. 33. d. 19.

Hoziel, Videns Deum. Filius Semei filii Gerson, 1 Paral. 23. a. 9.

Hozriel, Vide Ozriel & Ezriel.

H U

Hucuca, Sculptura, vel præceptum, aut legislatio. Nomen civitatis in tribu Nephthali, Jos. 19. c. 34.

Hul,

חול Hul, Dolor, vel infirmitas, five area, vel præstolatio, aut obstetricatio. Filius Aram, Gen. 10. d. 23. Hic a Josepho lib. 1. Antiquit. Jud. traditur Armeniam instituisse, quam alii verius arbitrantur ab ejus patre nomen invenisse.

חפם Hupham, Thalamus eorum, aut operimentum eorum, five litus vel ripa eorum. Filius Benjamin, Num. 26. e. 39.

חופמי Huphamitæ, Idem. p. n. Num. 26. e. 39.

חור Hur, Libertas, five albedo, aut foramen. Filius Juda filii Jacob, 1 Par. 4. a. 1. qui Gen. 46. b. 12. dicitur Onan. Filius Caleb ex Ephratha uxore, 1 Par. 2. c. 19. Rex item Madianitarum, Num. 31. a. 8.

חורי Hurai, Idem. Nomen viri, 1 Par. 11. f. 32. qui 2 Reg. 2. d. 30. dicitur Heddai.

חורם Huram, Libertas eorum, five albedo eorum, aut foramen eorum. Filius Bela filii Benjamin, 1 Par. 8. a. 5.

חורי חורי Huri, Irascens, vel libertas, five albedo, aut foramen. Pater Saphat, Num. 13. b. 6. Pater Abihail, 1 Par. 5. b. 14.

עוץ Hus, Consilium, aut lignum: vel Syriace, fixus. Filius Aram Gen. 10. d. 23. Is juxta Josephum atque Hieronymum Trachonitidis & Damasci conditor extitit. Nam principatum tenuit inter Palæstinam & Cœlesyriam. Hujus regionis fit mentio in Job 1. a. 1. præterea Thren. 4. d. 21. Sic vocabatur etiam primogenitus Nachor, Gen. 22. d. 21. Filius etiam Dison filii Seir, Gen. 36. c. 28. & 1 Par. 1. c. 42.

חשם Husam, Festinatio eorum, aut silentium eorum, vel sensualitas eorum. Rex tertius qui regnavit in Edom, Gen. 36. d. 34.

חשתי Husathi, Festinans, vel tacens, aut sensualitas. Civitatis nomen, 2 Reg. 21. d. 18.

Husathites, Idem, 1 Par. 27. b. 11.

חושי Husi, Festinans, vel tacens, aut sensualitas. Pater Baana, 3 Regum 4. b. 16.

חשים Husim, Idem. p. n. Altera uxor Saharaim, 1 Par. 8. a. 8. Filius Dan filii Jacob, Gen. 46. c. 23.

H Y

Hymenæus, Carmen nuptiale. G. Nomen viri qui a fide Christi excidit, 2 Tim. 2. c. 17.

I

יבל JAbel, Defluens, five apportans, vel inveterascens, aut germinans, five jubileus, aut buccina. Filius Lamech ex Ada uxore, Gen. 4. c. 20.

יבש Jabes, Siccitas, vel confusio. Pater Sellum, 4 Regum 15. b. 10. A quo Jabes Galaad civitas, Judic. 21. b. 8. & 1 Regum 11. a. 1.

יעבץ Jabes, Tristitia, five dolor. Nomen loci, 1 Par. 2. g. 55. Est & nomen viri, 1 Par. 4. b. 9.

יבש גלעד Jabes-galaad, Siccitas, vel confusio acervi testimonii. Nomen civitatis, Judic. 21. b. 8. & 1 Reg. 11. a. 1. procul VI. M. a Pella pergentibus Gadaram.

יבין Jabin, Intelligens, five ædificans. Rex Asor, Jos. 11. a. 1. Judic. 4. a. 2. Psal. 82. c. 10. Heb. 83.

יבנה Jabnia, Ædificans, aut intelligens. Nomen civitatis, 2 Paral. 26. a. 6.

יבק Jaboc, Evacuatio, vel dissipatio, aut lucta. Nomen vadi in Jordanem profluentis, Gen. 32. f. 22. Jeboc etiam appellatur.

יעקן Jacan, Tribulatio, vel labor, aut ablatio possessionis vel nidi. Filius Eser filii Seir, 1 Par. 1. c. 42. qui in Gen. 36. c. 28. dicitur Acan, Deut. 10. b. 6. עקן

יקנעם Jacanam, Possidens populum, five nidificatio populi. Nomen loci in Carmelo, Jos. 12. d. 22.

יעכן Jachan, Conterens, vel comprimens, five ablatio basis. Nomen viri, 1 Par. 5. b. 13.

יכין Jachin, Confirmet, stabiliat, aut stabile reddat. Filius Simeonis filii Jacob, Gen. 46. b. 10. Nomen item columnæ lateris dextri in porticu Salomonis, 3 Reg. 7. c. 21. & 2 Par. 3. d. 17. quasi dicat, stabile reddat ipsum templum. Nomen item sacerdotis, 1 Par. 9. b. 10.

היכיני Jachinitæ, Idem. p. n. Num. 26. b. 12.

Jachur, 1 Par. 1. b. 31. legendum Jetur. Vide Jetur.

יקים Jacim, Surgens, aut confirmans. Filius Semei, 1 Par. 8. b. 19. & 24. b. 12.

יעקב Jacob, Supplantator, vel calcaneus, aut planta, id est, vestigium. Filius Isaac, Gen. 25. c. 26. & 27. f. 36.

יעקבה Jacoba, Idem. Nomen principis, 1 Par. 4. f. 36.

Jacobus, Idem. Apostolus filius Zebedæi, Matt. 4. c. 20.

ידו Jaddo, Manus ejus, aut potestas ejus, five confessio ejus. Nomen viri, 1 Par. 27. c. 21.

ידע Jada, Sciens, vel cognoscens. Filius Onan filii Jerameël ex Atara uxore, 1 Par. 2. d. 28.

ידעיה Jadaia, Scientia Domini, vel cognitio Domini. Nomen viri, 1 Esd. 2. b. 36.

Jadason, Cognitio ovis, vel cognitio mutationis. D. Judith 1. c. 6.

יחדיהו Jadaias, Simul, vel solus Dominus, aut gaudium, five acumen Domini: vel ex Syro & Hebræo, unus Dominus. Nomen viri, 1 Par. 27. d. 30.

ידיעאל Jadihel, Scientia Dei, vel cognitio Dei. Filius Benjamin, 1 Par. 7. b. 6. & 11. g. 45. qui Gen. 46. c. 21. dicitur Asbel.

ידון Jadon, Judicans, aut litigans, vel manus ejus. Nomen viri, 2 Esd. 3. b. 7.

יגור Jagur, Colonus, vel advena, aut timens, five congregans. Nomen civitatis in tribu Juda, Jos. 15. e. 21.

יחדי Jahaddai, Simul vel Solus ego, aut acutus, vel gaudens: aut Syriace, unitas mea. Nomen viri, 1 Par. 2. f. 47.

יעלא Jahala, Ascendens, aut damula, vel caprea. Nomen viri, 2 Esd. 7. e. 57.

Jahas, In Esaia. Vide Jasa.

יחת Jahath, Confractus, aut formidans, vel stupens: aut Syriace, descendens. Filius Lobni filii Gerson, 1 Par. 6. b. 20. Filius Raia filii Subal, 1 Par. 4. a. 1. & 24. c. 22. Præpositus instaurantibus templum, de filiis Merari, 2 Par. 34. c. 12.

יחזיה Jahazia, Visio Domini, 1 Esd. 10. c. 15.

יחזיאל Jahaziel, Videns Deum, vel visio Dei. Nomen Sacerdotis, 1 Par. 16. a. 6. Filius Hebron, 1 Par. 23. c. 19. Filius Jahath, 1 Par. 24. c. 23. & 2 Par. 20. c. 14.

יעל Jahel, Ascendens, aut damula, vel caprea. Uxor Haber Cinæi, Judic. 4. c. 16.

יחלאל Jahelel, Cœpit Deus, vel inchoatio Dei, aut spes Dei, vel vivat Deo. Filius Zabulon, Gen. 46. b. 14.

יחיאל Jahiel, Vivit Deus. Nomen viri, 1 Par. 15. b. 18. & 16. a. 5. & 23. a. 8. & 29. c. 8. & 2 Par. 21. a. 2. & 29. c. 14. & 31. c. 13. & 35. b. 8. & 1 Esd. 8. b. 9. & 10. a. 3.

יאיר Jair, Illuminans, vel illuminatus. Filius Segub filii Esron e filia Machir filii primogeniti Manasse: unde filius, id est, nepos Manasse sæpe dicitur, 1 Par. 2. c. 22. Deut. 3. b. 14. & 3 Reg. 4. b. 13. Num. 32. g. 41. Jos. 13. d. 30. Fuit & nomen judicis in Israel, Judic. 10. a. 3.

יאירי Jairi, Lux mea, five illuminans, aut illuminatus, Esth. 11. b. 2. non est Hebraicum.

Jairites, Illuminatus, aut flumen, aut fluvialis, 1 Reg. 20. g. 26.

Jairus, Idem. D. Nomen viri, Mar. 5. b. 22. Luc. 8. f. 41.

יעלה Jala, Ascendens, aut damula, vel caprea. Nomen viri, 1 Esdr. 2. c. 56.

יהללאל Jalaleel, five Jaleleel, Laudans Deum, aut claritas, five illuminatio Dei. Nomen viri, 1 Par. 4. c. 16.

יחלאל Jalel, Expectans Deum, aut orans Deum, five incepit Deus. Filius Zabulon, Gen. 46. b. 14. Heb. Jahelel.

Jalelitæ, Idem, Num. 26. c. 26. יחלאלי

ילון Jalon, Manens, five murmurans. Filius Ezra, 1 Par. 4. c. 17.

Jambri, Amaricans, five rebellans, aut commutans. D. Nomen viri, 1 Mach. 9. d. 37.

ימין Jamin, Dextera, vel dexter, aut Auster vel Australis. Filius Simeonis filii Jacob, Gen. 46. b. 10. & 1 Par. 4. e. 24. Filius Ram primogeniti Jerameel, 1 Par. 2. d. 27.

Jaminitæ, Idem. p. n. Num. 26. b. 12. ימני

Jamnia, Ædificans, aut intelligens. Nomen civitatis, 1 Mach. 4. b. 15.

Jamnitæ, Idem. p. n. D. 2 Mach. 12. b. 9.

Jamnor, Maris lucerna, aut dextera lucis, vel dexteræ lumen. D. Nomen viri, Judith 8. a. 1.

ימרה Jamra, Rebellis aut amaricans, five commutatio. Filius Supha filii Helem, 1 Par. 7. g. 37.

ימואל Jamuel, Dies ejus Deus, aut mare Dei. Filius Simeonis filii Jacob, Gen. 46. b. 10. qui 1 Par. 4. d. 24. dicitur Namuel.

יעני Janai, Respondens, five affligens, aut depauperans. Filius Gad, 1 Par. 5. b. 12.

Janne, Respondens, vel incipiens loqui, aut afflictus five humiliatus, vel pauper. D. Pater Melchi patris Levi, Luc. 3. e. 24.

Jannes, Idem. D. Nomen viri qui Legis Mosaicæ acerrimus hostis fuit. Sunt qui putent hunc fuisse unum e Magis qui restiterunt Moysi: quod Paulus confirmare videtur in sua epistola secunda ad Tim. 3. b. 8.

ינוחה Janoe, Requiescens, aut manens, five deducens. Civitas in tribu Ephraim, Jos. 16. c. 6. & 4 Reg. 15. f. 29.

ינום Janum, Dormiens. Civitas in tribu Juda, Jos. 15. f. 53.

יפת Japheth, Dilatatus, aut pulcher, vel persuadens. Filius Noe, Gen. 5. d. 32. Hic Aphricam tenuit secundum Berosum, a quo Gentiles, Judith 2. d. 15.

יפיע Japhia, Illuminans, five apparens, aut gemens. Filius David, 2 Reg. 5. c. 16. & 1 Par. 3. b. 7. & 14. b. 6. Rex item Lachis, Jos. 10. a. 3.

Japhie, Idem. Nomen oppidi in tribu Zabulon, Jos. 19. a. 12.

Japho, Vide Joppe.

ירוח Jara, Odorans, five aspirans, aut luna, vel mensis. Pater Huri, 1 Par. 5. b. 14.

יערה Jara, Sylva, aut favus, five denudans, vel effundens, aut evigilans. Filius Achaz, 1 Paralip. 9. f. 42. qui cap. 8. d. 36. dicitur Joada.

ירמות Jaramoth, Altitudines, five timens mortem, aut projectio mortis. Nomen civitatis in tribu Issachar, data Levitis, Jos. 21. c. 29.

ירח Jare, Luna, vel mensis, five odorans. Filius Jectan, Genes. 10. d. 26.

ירד Jared, Imperans, vel descendens. Filius Maalaleel, Gen. 5. b. 15. Filius item Ezra, 1 Par. 4. c. 18.

ירפאל Jarephel, Sanitas Dei, aut medicina Dei, five relaxans Deus. Civitas in tribu Benjamin, Jos. 18. d. 27.

יריב Jarib, Pugnans, vel objurgans, five multiplicans. Filius Simeonis filii Jacob, 1 Paral. 4. e. 24. qui Genes. 46. b. 10. dicitur Ahod.

יערים Jarim, Saltus, vel sylvæ. Pars montis, Jos. 15. c. 10.

יהצה Jasa, Rixa vel contentio, aut exitus Domini. Nomen civitatis quæ de tribu Ruben, Merari nepotibus data est juxta Josuam ex Hebræo, Num. 21. e. 23. Deut. 2. f. 32. Judic. 11. d. 20. & 1 Par. 6. g. 78. Eadem Jos. 13. c. 18. Jassa dicitur.

יהץ vel יהצה Jasa, Esa. 15. b. 4. Rixa vel contentio. Heb. Jahas. Urbs sita in finibus Moabitarum.

Jaser, Figmentum, five plafmatio, aut tribulans, vel angustians. Vide Jeser.

Jaseritæ, Idem. p. n. Num. 26. f. 49.

Jaser, Rectus aut cantans, five respiciens, aut dominans, vel prævalens. Filius Caleb ex Azuba prima uxore, 1 Par. 2. c. 18. Jos. 21. d. 39. Esa. 16. c. 8. & 9. Loci nomen.

Jasi, Faciens, vel factor meus. Nomen viri, 1 Esd. 10. d. 37.

Jasiel, Dividens Deus, vel dimidians Deus, aut festinatio Dei. Filius Nephthali, Genes. 46. c. 24. quod 1 Par. 7. c. 13. יחציאל scribitur.

Jasiel, 1 Par. 11. g. 47. & 27. c. 21. Opus Dei, vel factura Dei. Vir de Masobia.

Jason, Sanans, vel medicans. G. 1 Mach. 8. c. 17. & 12. c. 16. Nomen viri, Act. 17. b. 7. Rom. 16. d. 21.

Jason, Act. 21. c. 16. Græce Mnason, id est, indagator, aut spondens, vel reminiscens. G.

Jasub, Conversio, aut habitatio, aut sessio. Filius Esaiæ prophetæ, Esa. 7. a. 3. Filius item Issachar, 1 Par. 7. a. 1. qui Gen. 46. b. 13. dicitur Job.

Jasubitæ, Idem. p. n. Num. 26. c. 24.

Jassa, Jos. 13. c. 18. Vide infra.

Jassen, Antiquus, five dormiens. Nomen viri, 2 Reg. 23. d. 32.

Jateba, Benefaciens, vel bonitas ejus, aut divertens vel declinans in ea. Nomen loci, 4 Reg. 21. d. 19.

Jathaneel, Donum Dei. Nomen viri, 1 Par. 26. a. 2.

Javan, Decipiens, vel contristans, aut cœnosus, vel columbus. Filius Japheth, Genes. 10. a. 1. A quo Iones, five Græci, Ezechiel 27. c. 19.

Jaus, Tinea corrosus, aut compressus, vel congregatus. Nomen viri, 1 Par. 23. b. 10.

Jazer, Auxiliator, five adjutor. Urbs Amorrhæorum, five Moab, Esa. 16. c. 9. Num. 21. g. 32. quam construxerunt filii Gad, Num. 32. g. 35. Jos. 13. c. 25.

Jaziel, Aspersio Dei, vel distillatio Dei. Filius Azmoth, 1 Par. 12. a. 3.

Jaziel, Fortitudo Dei. Nomen sacerdotis, 1 Par. 15. b. 18.

Jaziz, Splendor: aut Syriace, discessio. Nomen proprium viri, 1 Paral. 27. d. 31.

I C

Icamia, Resurrectio Domini, aut confirmatio Domini, vel vindicans Dominus. Filius Sellum filii Samoi filii Elasa, 1 Paral. 2. e. 41.

Icces, Vide Acces.

Ichabod, Ubi gloria, aut væ gloriæ. Filius Phinees filii Heli Sacerdotis, 1 Reg. 4. d. 21.

Iconium, Veniens. G. Celeberrima urbs Lycaoniæ est, de qua Plinius lib. 5. cap. 27. Strabo lib. 12. Volater. lib. 10. Geograph. Est aliud Iconium Ciliciæ civitas, cujus Lucas meminit, Act. 14. a. 1. In hac Paulus & Barnabas prædicarunt. Hujus etiam fit mentio in secunda ad Tim. 3. c. 11.

Icutiel, five Jecutiel, Spes Dei, aut congregatio Dei. Nomen viri, 1 Paral. 4. c. 18.

I D

Idaia, Manus Domini, vel confessio Domini. Pater Allon patris Sephei, 1 Par. 4. f. 37.

Idaia, Nehem. 7. d. 38. & 11. b. 9. Zach. 6. d. 14. Scientia Domini. Nomen viri.

Idida, Dilecta, five amabilis, vel manus ejus: aut per translationem, potestas manus ejus. Mater Josiæ, 4 Reg. 22. a. 1.

Idithun, Lex ejus, vel legalis, five laudem vel confessionem dans. Pater Galal, 1 Par. 9. c. 16. Psal. 38. a. 1.

Idox, Jucundus, vel lætus, aut triturans. D. Judith 8. a. 1.

Idumæa, Rufa, vel terrena, aut sanguinea. Regio Syriæ, sic dicta ab Edom filio Esau, Esa. 11. d. 14. & 2 Reg. 8. d. 14. Heb. Edom. Vide Edom.

Idumææ, Idem. p. n. f. g. 3 Reg. 11. a. 1.

Idumæi, Rufi, five terreni, aut sanguinei, 4 Regum 8. f. 21. Idumæi, inquit Volaterranus lib. 11. Geographiæ, in litore Palæstinæ versus Ægyptum & Arabiam siti sunt. Gens ex Nabathæis vicinis Arabiæ populis profecta. Inter hos sunt oppida Philistinorum ab Hebræis appellatorum, qui iidem cum Palæstinis sunt, mutatis literis. Idumæa sita est ad Meridiem respectu Terræ sanctæ.

Idumæus, Idem. f. n. 1 Reg. 21. b. 7.

J E

Je-abarim, Acervi Hebræorum vel transeuntium, aut acervi irascentium vel prægnantium: aut ex Hebræo & Syro, acervi frumenti. Tricesima octava Israelitarum mansio in Moabitarum finibus, Num. 21. c. 11. & 33. f. 44.

Jebahar, Electio five electus. Filius David, 2 Reg. 5. c. 15. & 1 Par. 3. b. 6. & 14. b. 15.

Jebanias, Ædificatio Domini, five filiatio Domini, vel intellectus Domini. Pater Rahuel, 1 Par. 9. b. 8.

Jeblaam, Inveteratio populi, vel defluens populus, aut germinatio populi, five deglutiens eos. Nomen urbis in tribu Manasse, Jos. 17. c. 11. Judic. 1. f. 27. & 4 Reg. 9. f. 27.

Jebnael, Ædificatio Dei, five intellectus Dei. Nomen civitatis, terminus tribus Nephthali, Jos. 19. e. 33.

Jebneel, Idem. Civitas in tribu Juda, Jos. 15. c. 11. Dicitur alias Jamnetorum portus.

Jeboc, Evacuatio, vel dissipatio, aut lucta. Nomen torrentis terminus filiorum Ammon, Num. 21. e. 24. Deut. 2. g. 37. Jos. 12. a. 2. Dicitur & Jaboc, Gen. 32. f. 22.

Jebsem, Aromatizans, vel siccitas eorum, aut confusio, vel erubescentia eorum. Filius Thola filii Issachar filii Jacob, 1 Paral. 7. a. 1.

Jebus, Conculcatio, aut volutatio, vel præsepium. Nomen civitatis quæ & Jerusalem dicitur, Jos. 18. d. 28. Judic. 19. c. 10. In Jos. 18. d. 28. scribitur יבוסי pro יבוס per metonymiam.

Jebusæi, Conculcati, vel volutati, aut præsepia, Gen. 15. d. 20.

Jebusæus, Idem. f. n. Filius Chanaan, Genes. 10. c. 16. & 2 Reg. 5. a. 8. a quo primum Jerusalem, Jebus: & Jerosolymitæ, Jebusæi vocati sunt.

Jecemia, Resurrectio Domini, five confirmatio Domini, aut vindicta Domini. Filius Jechoniæ filii Joacim, 1 Par. 3. c. 18.

Jechelia, Consummatio Domini, vel potestas Domini. Mater Azariæ regis Juda, 4 Reg. 15. a. 2.

Jechonias, Præparatio Domini, aut firmitas Domini. Filius Joacim filii Josiæ, 1 Par. 3. c. 16. Rex Juda, Esth. 2. a. 6. qui Jer. 22. f. 28. & 37. a. 1. Hebraice dicitur Chonias. Dicitur & Joachin, 4 Reg. 24. a. 6. Fuit & Jechonias filius Josiæ, qui Matt. 1. b. 11. & 1 Par. 3. c. 16. dicitur Joacim.

Jechonias, Jerem. 22. f. 28. & 37. a. 1. Præparatus ipse. Hebr. Chonias, qui 1 Par. 3. c. 16. dicitur Jechonias.

Jecmaam, Resurrectio populi, five confirmatio, vel vindicta populi. Civitas in tribu Ephraim, 3 Reg. 4. b. 12. & 1 Par. 6. f. 68. Item filius Hebron, 1 Par. 23. c. 19.

Jecnam, Possessio populi, five emptio, aut nidificatio populi. Nomen civitatis in tribu Zabulon, Jos. 21. c. 34. quæ Jos. 19. a. 11. dicitur Jeconam, iisdem consonantibus & punctis.

Jeconam, Idem. Eadem civitas in tribu Zabulon, Jos. 19. a. 11. quæ Jos. 21. c. 34. Jecnam.

Jecsan, Durities, five scandalum: aut Syriace, collisio. Filius Abrahæ ex Cetura, Gen. 25. a. 2.

Jectan, Parvulus, aut tædium, five contentio. Filius Heber, Gen. 10. d. 25.

Jecthel, Congregatio Dei. Nomen civitatis tribus Judæ, Josue 15. e. 38. Item rupis, 4 Reg. 14. b. 7. Eusebio P. vero רקם dicitur.

Jedaia five Jedei, Scientia Domini, vel cognitio Domini. Nomen sacerdotis, 1 Par. 9. b. 10. & 24. b. 7.

Jedaia, Manus Domini, five confessio Domini. Filius Haromaph, 2 Esd. 3. c. 10.

Jedala, Manus juramenti aut maledictionis five execrationis: aut ex Hebræo & Syro, manus Dei. Civitas in tribu Zabulon, Jos. 19. b. 15. quædam exemplaria habent ידאלה.

Jeddo, Solus ipse, vel unus ipse, aut lætitia ejus, five acumen ejus: vel Syriace, novitas ejus. Filius Buz, 1 Par. 5. b. 14.

Jeddoa, Scitus vel cognitus. Nomen viri, 2 Esdræ 12. a. 11. b. 21.

Jeddu, Manus ejus, five confessio ejus. Nomen viri, 1 Esd. 10. d. 43. & 2 Esd. 12. a. 10.

Jeddua, Scitus aut cognitus. Nomen viri, 2 Esd. 10. a. 21.

Jedebos, Mellifluus, aut manus confusionis vel erubescentiæ. Filius Etam, 1 Par. 4. a. 3.

Jedidiah, Vide Idida.

Jedei, 1 Par. 23. b. 7. Vide Jedaia, Scientia, &c.

Jediel, Unitas Dei, five lætitia Dei, aut acumen Dei: vel ex Syro & Hebræo, renovatio Dei. Nomen principis, 1 Par. 5. d. 24.

Jedihel, Scientia Dei, vel cognitio Dei. Filius Samri, 1 Par. 11. g. 45. Princeps militum, 1 Par. 12. d. 20.

Jedlaph, Distillatio, vel stillicidium: aut ex Hebræo & Syro, manus juncta. Filius Nachor ex Melcha, Gen. 22. d. 22.

Jegaal, Redemptor, vel redemptus, five inquinatus. Filius Semeiæ filii Secheniæ, 1 Par. 3. d. 22.

Jegbaa, Exaltatio, five altitudo. Civitas est, Num. 32. g. 35. Lxx. ϰαὶ ὕψωσαν αὐτάς, quam ædificaverunt filii Gad, Judic. 8. c. 11.

Jegedelia, Magnitudo Domini. Pater Hanan, Jer. 35. a. 4.

Jehedeia, Unus Dominus, aut lætitia Domini, five acumen Domini: aut ex Syro & Hebræo, renovatio Domini. Nomen viri, 1 Par. 24. c. 20.

Jeheth, Confractus vel formidans, aut stupens: vel Syriace, descendens. Nomen viri, 1 Par. 23. b. 10.

Jeheziel, Videns Deum, vel visio Dei. Nomen viri, 1 Paral. 12. a. 4.

Jehias, Vivit Dominus. Sacerdos, 1 Par. 5. c. 23. 15. c. 23.

Jehiel, Abstulit Deus, aut coacervans Deus. Nomen scribæ, 2 Par. 26. b. 11. Nomen item cantoris, 1 Par. 9. f. 35. & 11. g. 44. & 15. c. 18. & 16. a. 5. & 2 Par. 35. b. 9. & 1 Esdr. 8. b. 13. & 10. d. 43. Filius Joel, 1 Par. 5. a. 7. Princeps item Gabaon, ex Hebræo, 1 Par. 9. b. 35.

Jehieli, Vivit Deus. Nomen viri, 1 Par. 26. c. 21.

Jehojachin, Vide Joachin.

Jehojacim, Vide Joacim.

Jehu, Ipse, five existens. Filius Josaphat, 4 Reg. 9. a. 2. Nomen prophetæ filii Anani, 3 Reg. 16. a. 1. Filius Namsi, 3 Reg. 19. c. 17. Filius Obed filii Ophlal, 1 Par. 2. e. 38. Filius Jozabiæ, princeps, 1 Par. 4. f. 35. & 12. a. 3.

Jehuel, Abstulit Deus, aut coacervans Deus. Filius Zara, 1 Par. 9. a. 6.

Jehus, Tinea corrosus, aut compressus, vel congregatus. Filius Esau ex Oolibama, Genes. 36. a. 5. Filius Balan filii Jadihel filii Benjamin, 1 Paralip. 1. c. 25. & 7. c. 11. Secundus filius Esec, 1 Par. 8. d. 39.

Jehus, 1 Par. 8. a. 10. Consilians vel ligneus: aut Syriace, fixus. Filius Saharaim, ex Hodes uxore sua.

Jemai

Jemai, Calefaciens, aut calidus. Filius Thola filii Issachar filii Jacob, 1 Par. 7. a. 2. Heb. Jahemai.

Jemima, Filia Job, Job 42. d. 14. Vide Dies.

Jemini, Dextera, vel dexter. Pater Aphia, 1 Reg. 9. a. 1. & Reg. 16. c. 11. Psal. 7. a. 1. Judic. 3. b. 15. & 19. d. 16.

Jemineus, Idem, 2 Reg. 20. a. 1.

Jemla, Repletio, aut circuncisio. Pater Michææ prophetæ, 3 Reg. 22. b. 8. 9.

Jemlech, Regnans, aut Syriace, consulens. Nomen principis cujusdam, 1 Par. 4. f. 14.

Jemna, Dextera, aut numerans, sive præparans: vel Syriace, constituens. Filius Aser filii Jacob, Gen. 46. b. 17. & 1 Par. 7. f. 30. Pater Core, 2 Par. 31. c. 14.

Jemna, 1 Par. 7. g. 35. Prohibitio, aut impedimentum, sive mare commotum. Filius Helem.

Jemnaitæ, Dexteræ, aut numerantes, sive præparantes, vel constituentes, Num. 26. e. 44.

Jeus, Tinea corrosus, aut compressus sive congregatus. Filius Roboam ex Abihail, 2 Par. 11. d. 19.

Jephdaia, Redemptio Domini. Filius Sesac, 1 Par. 8. c. 25.

Jephlat, Liberatus, aut expulsus. Filius Heber filii Bariæ filii Aser filii Jacob, 1 Par. 7. f. 32.

Jephleti, Idem. Nomen populi in sorte filiorum Joseph, Jos. 16. a. 2.

Jephone, Aspiciens, sive intuens. Pater Caleb, Num 13. a. 7.

Jephonne, Idem. Filius Jether, 1 Par. 7. g. 38.

Jephta, Aperiens. Civitas quæ in sortem tribus Judæ cessit, Josue 15. f. 43.

Jephtahel, Aperiens Deus. Nomen vallis, terminus tribus Zabulonis, Jos. 19. b. 14.

Jephte, Aperiens. Filius Galaad ex meretrice, Judex in Israel, Judic. 11. a. 1.

Jeraa, Luna, aut mensis, sive odoratio. Servus Ægyptius Sesan filii Jesi filii Apphaim, 1 Par. 2. e. 34.

Jerameel, Misericordia Dei: aut ex Syro & Hebræo, dilectio Dei. Filius Efron filii Phares, 1 Par. 2. b. 9.

Jerameelita, Idem. 1 Reg. 27. c. 10.

Jercaam, Extensio eorum, sive viriditas populi, aut sputum populi, vel armatura, vel evacuatio populi. Civitas est quæ sorte missa, tribui Dan obtigit secundum doctores Hebræorum, 1 Par. 2. f. 44

Jercon, Ærugo, aut viriditas, sive sputum, vel armatura aut evacuatio. Civitas in tribu Dan, Jos. 19. d. 46.

Jeremia, sive Jeremias, Celsitudo Domini, vel sublimitas Domini, aut exaltans Dominum. Nomen principis, 1 Par. 5. d. 24. Est & nomen prophetæ filius Helciæ, Jere. 1. a. 1. Fuit & pater Amital matris Sedeciæ, Jer. 52. a. 1.

Jeremiel, Misericordia Dei, aut ex Syro & Hebræo, dilectio Dei. Filius Amelech, Jer. 36. f. 36.

Jerias, Timor Domini, vel visio Domini: aut projectio Domini. Filius Selemiæ filii Hananiæ, Jer. 37. c. 12.

Jeriau, Idem. Filius Hebron, 1 Par. 23. c. 19.

Jeribai, Pugnans, sive objurgans, aut multiplicans. Filius Elnaem, 1 Par. 11. g. 46.

Jericho, Luna vel mensis, aut odor ejus. Civitas opulentissima in Benjamin tribu, ab Jerosolymis CL. & ab Jordane LX. distans stadiis, Num. 22. a. 1. Jos. 2. a. 1. Quam ædificavit Hiel de Beth-el, Heb. יריחו 3 Reg. 16. 34. & 2 Par. 28. c. 15. Matth. 20. d. 29. Luc. 18. f. 35. & 12. a. 1. Nobilis palmetis & balsami viridariis. Unde etiam Civitas palmarum appellatur, Deut. 34. a. 3. & 2 Par. 28. c. 15. & Thamar, Ezec. 48. d. 27.

Jerichontinus, Idem, Jer. 39. b. 15.

Jeriel, Timor Domini, aut visio vel projectio Dei. Filius Thou filii Issachar filii Jacob, 1 Par. 7. a. 2.

Jerimoth, Altitudines, sive timens mortem, aut videns mortem, seu projectio mortis. Filius Bela filii Benjamin filii Jacob, 1 Par. 7. b. 7. Filius item Beciæ, 1 Par. 8. b. 14. & 2 Par. 31. c. 13. Est & nomen civitatis in tribu Juda, cujus rex dicebatur Pharan, Jos. 10. a. 3. & 15. e. 35. In tribu item Issachar data Levitis, quæ Jarimoth, dicitur, Jos. 21. c. 29.

Jerimuth, Idem. Nomen viri, 1 Par. 12. a. 5.

Jerioth, Cortinæ, sive linteamina, aut ululationes sive confractiones. Filius Caleb ex Azuba uxore, 1 Par. 2. b. 18.

Jermai, Altitudo mea, sive timens vel projiciens aquas. Nomen viri, 1 Esd. 10. d. 33.

Jerobaal, Id est, Ulciscatur se Baal, sub. de eo. Vel Causam suam agat sive tueatur Baal, sub. in eum. Nomen Judicis in Israel, qui & Gedeon dicebatur, Judic. 6. f. 32. ubi & ratio hujus nominis ponitur, his verbis. Et vocavit eum in die illo Jerobaal, dicens; Ulciscatur se de eo Baal, 1 Reg. 12. b. 11.

Jerobeseth, Impugnans confusionem vel ignominiam, aut impugnans idolum. Nomen viri. 2 Reg. 11. c. 21.

Jeroboam, Impugnans vel objurgans populum, vel multiplicans populum. Filius Joas filii Joachaz regis Israel, 4 Reg. 14. f. 23. Fuit item alius ejusdem & nominis & regni rex impius 3 Reg. 11. e. 26.

Jeroham, Misericors: aut Syriace, dilectus. Filius Elcana filii Caath, 1 Par. 6. b. 27. & 12. a. 7. & 27. c. 22. Filius Phassur, 1 Par. 9. b. 12. Filius Eliu filii Thau, 1 Reg. 1. a. 1. & 2 Par. 23. a. 1.

Jeron, Timor vel visio, aut projiciens dolorem vel fortitudinem. Civitas in tribu Nephthali, Jos. 19. c. 38.

Jerosolyma, Visio pacis, aut visio perfecta vel consummata, sive timor perfectus vel consummatus. Vide Jerusalem.

Jerosolymæ, Idem.

Jerosolymita, Idem.

Jerosolymitæ, Idem. p. n. Mar. 1. a. 5.

Jersia, Lectulus sive stratum Domini, aut abstulit paupertatem Dominus. Filius Jeroham, 1 Par. 8. c. 27.

Jeruel, Timor Dei, aut visio Dei. Dicitur Vallis benedictionis inter Engaddi & Thecuam, 2 Par. 20. d. 16.

Jerusa, Hæreditas, vel exilium. Mater Joathan filia Sadoc, 4 Reg. 15. g. 33. & 2 Par. 27. a. 1.

Jerusalem, Dicitur quasi ירא-שלם, id est, videbit perfectum vel pacificum. Judææ metropolis a Melchisedecho, teste Josepho, condita, alias Salem, Gen. 14. d. 18. & Psal. 78. a. 3. Hebr. 79. item & Jebus a Jebusæo Chananæi filio, Jos. 18. d. 28. Postremo Helia (ut Volaterr. lib. 11. ait) ab Helio Hadriano dicta est. Is enim imperator partem ejus extruxit: montem Calvarium, Christi sepulchrum, & Golgatha, loca extra mœnia antea sita muro cinxit. Porro hæc olim urbs bifariam divisa est, in superiorem scilicet & inferiorem. Superior in vertice Sionis, una cum templo in ejusdem montis latere sita erat: quæ a conditore interdum civitas Davidis nominabatur. Templo autem adhærebat inferior civitatis pars, 1 Par. 3. b. 4. In fine cap. 18. d. 28. Josue, traditur Jerusalem esse sitam in tribu Benjamin. Hebræi Jerusalaim dicunt, Chaldæi Jerusalem, quos imitati sunt LXX. ubique scribentes Ἱερουσαλήμ, Latini converterunt η in e longum. Matthæus dicere solet Ἱεροσόλυμα, Lucas modo Ἱεροσόλυμα, modo Ἱερουσαλήμ.

Jesaar, Claritas, sive oleum, aut Meridianus. Filius Caath filii Gerson, Num. 3. c. 19.

Jesaaritæ, Idem. p. n.

Jesaia, sive Jesaias, Salus Domini. Nomen viri, 1 Par. 25. c. 15. & 2 Esd. 11. b. 6. Vide Esaias.

Jesamari, Custos vel custodia. Filius Elphaal, 1 Par. 8. b. 18.

Jesana, Dormiens, aut antiqua, vel annosa, sive mutatio. Nomen civitatis, 2 Par. 13. d. 19.

Jesba, Laus, sive tranquillitas. Filius Ezra, 1 Par. 4. c. 17.

Jesbaam, Sedens populus, aut conversio populi, sive insufflatio, aut captivitas populi, Filius Hachamoni, 1 Par. 11. c. 11. Filius Jeroam, 1 Par. 12. a. 6.

Jesbacassa, Est requirens vel deprecans, aut sessio dura, vel insufflatio sive conversio dura, Nomen viri, 1 Par. 25. b. 4.

Jesbi-benob, Sedens in prophetia, vel in locutione, vel in germinatione: aut conversio, sive insufflatio in prophetia, vel in locutione, sive in germinatione: aut captivans in prophetia, vel in loquutione, sive in germinatione. Gigas quidam de quo 2 Reg. 21. c. 16.

Jesboam, Conversio populi, sive sessio populi, aut insufflatio vel captivitas populi. Nomen principis filii Zabdiel, 1 Par. 27. a. 2.

Jesboc, Est vacuus, vel evacuatus: aut Syriace derelictus, vel derelinquens. Filius Abrahæ ex Cetura, Gen. 25. a. 2.

Jescha, Ungens, sive cooperiens, aut protegens, vel obumbrans: aut Syriace, speculans. Filia Aran filii Thare, quæ & Sarai dicebatur, Gen. 11. d. 29.

Jeseias, Salus Domini. Filius Phaltiæ filii Ananiæ filii Zorobabel, 1 Par. 3. d. 21.

Jesema, Appositus, vel nominatus: aut admiratio, sive desolatio. Filius Etam, 1 Par. 4. a. 3.

Jeser, Figmentum, sive plasmatio, aut tribulatio, vel angustians. Filius Nephthali, Gen. 46. c. 24. & 1 Par. 7. c. 13.

Jeseritæ, Idem. p. n. Num. 26. f. 49.

Jesesi, Antiquus, sive sexagenarius, aut exultans, vel est munus. Filius Jeddo, 1 Par. 5. b. 14.

Jesi, Salus, aut respiciens. Filius Apphaim filii Nadab filii Semei filii Onam, 1 Par. 2. d. 31. & 4. d. 20. Pater Phaltiæ, 1 Par. 4. g. 42. & 5. d. 24.

Jesia, sive Jesias, Est Dominus. Filius Izrahia filii Ozi filii Thola, 1 Par. 7. a. 3. & 24. c. 21. Vide 1 Par. 12. a. 6. & 23. c. 20.

Jesiel, Dividens Deus, vel dimidians Deus, aut festinatio Dei. Filius Nephthali, Num. 26. f. 48.

Jesielitæ, Idem. p. n. Num. 26. f. 48.

Jesimon, Desolatio, aut solitudo. Nomen deserti, 1 Reg. 23. d. 24. Pro Jesimon scribitur 1 Reg. 26. a. 2. solitudo.

Jesmachias, Adhærens, vel innitens Domino aut junctus Domino. Nomen viri, 2 Par. 31. c. 13.

Jesmaias, Audiens Dominum, vel obediens Domino. Nomen viri, 1 Par. 27. c. 19.

Jespha, Iaspis, lapis scilicet pretiosus: aut est hic, id est, in hoc loco, vel labium, sive conterens. Filius Beriæ, 1 Par. 8. b. 16.

Jesphan, Absconditus, sive confractus, aut cuniculus. Filius Sesac, 1 Par. 8. b. 22.

Jesraeli, Idem quod Israel, quod interpretatur prævalens sive dominans cum Deo, 2 Reg. 17. f. 25. Ubi alii interpretes legunt, Fuitque Micha filius cujusdam viri, nomine Iithara Israelitæ, &c.

Jessæ, Ens, sive existens, aut munus, vel oblatio. Pater David, Esa. 11. c. 10. qui & Isai dicitur.

Jessui, Planus, sive æqualis, aut ponens, sive positus. Filius Aser filii Jacob, Gen. 46. b. 17. & 1 Par. 7. f. 30. Filius Saul, 1 Reg. 14. g. 49.

Jessuitæ, Idem. p. n. Num. 26. e. 44.

Jesu, Luc. 3. f. 26. In Græco est Jose: & Hebraice potest interpretari Parcens, vel elevatus, aut existens. D.

Jesua, Salvator. Nomen viri, 1 Par. 24. b. 11.

Jesua, Gen. 46. c. 17. & 1 Par. 7. f. 30. Planities sive æqualis, aut ponens, vel positus. Filius Aser filii Jacob.

Jesue, Salvator, 2 Par. 31. c. 15. & 1 Esd. 2. b. 36.

Jesue, 1 Esd. 10. d. 31. Est Dominus. Nomen viri, Heb. Jesia.

JESUS

ישוע JESUS, Salvator. Sic vocatus fuit Christus Dominus noster, Matt. 1. c. 16. Luc. 2. c. 21.

יהושע Jesus, Agg. 1. a. 1. Zac. 3. a. 1. & 6. c. 11. Dominus Salvator, vel Domini salus. Sacerdotis nomen filii Josedec. De quodam Jesu loquitur & Paulus, Coloss. 4. c. 11.

Jesus pro Josue, Act. 7. f. 45.

יטה vel יוטה Jeta, Declinans, vel divertens. Civitas quæ Levitis e tribu Judæ vel Simeonis est data, Jos. 21. b. 16. Eadem videtur esse quæ Jota dicitur, Jos. 15. g. 55. licet plerique diverse sentiant, asserentes hanc alias Jetan dici: illam Jota nempe, alias Loche.

Jeteba, Vide Jateba.

יטבה vel יטבתה Jeteba, sive Jetebatha, Bonitas sua, sive declinans filia ejus, aut declinans desertum. Nomen loci in quo castrametati sunt filii Israel profecti de Gadgad monte, 4 Reg. 21. d. 19. Numer. 33. d. 33. Deut. 10. b. 7.

יחת Jeth, Confringens, vel formidans, aut stupens: vel Syriace, descendens. Filius Gerson filii Levi, 1 Par. 6. d. 43. Heb. Johath.

יתלה Jethela, Pendens, vel suspensio, sive coacervatio. Nomen civitatis in tribu Dan, Jos. 19. d. 42.

יתנן Jethnan, Merces, sive donum: aut Syriace, fumigans. Civitas tribus Judæ, Jos. 15. e. 23.

יתיר Jether, Excellens vel residuus, sive remanens, vel explorans, aut funiculus. Civitas de tribu Juda, Levitis data, Jos. 15. f. 48. & 21. b. 14. & 1 Par. 6. e. 58. Primogenitus Gedeonis, Judic. 8. d. 20. Filius Ezra, 1 Par. 4. c. 17.

יתר Jether, 1 Reg. 30. g. 27. Nomen civitatis, nomen item viri, 1 Par. 7. g. 38. & interpretatur excellens, aut residuum, sive remanens, aut explorans, sive funiculus.

יתר Jether, Idem, 1 Par. 2. b. 17. Ille idem qui & Jethra, 2 Reg. 17. g. 25. dicitur. Filius item Jada filii Onam filii Jerameel, 1 Paral. 2. e. 32. Sic dicitur & Jethro socer Mosis, Exod. 4. e. 18. in codice Hebræo.

יתת Jetheth, Donans. Civitas Idumæorum, Gen. 36. d. 40. 1 Paral. 1. d. 51.

יתמה Jethma, Orphanus, sive admiratio, aut consummatio sive perfectio. Vir Moabites, 1 Par. 11. g. 46.

יתנן Jethnan, Narrabit, vel planget. Civitas, Jos. 15. e. 23.

יתרא Jethra, Excellens, sive residuus, vel remanens, aut explorans, vel funiculus. Pater Amasa filii Abigail sororis David, 2 Reg. 17. g. 25. & Israelites erat. In 1 Par. 2. b. 17. dicitur Jether Ismaelites.

יתרעם Jethraham, Excellentia populi, aut residuus populi, sive exploratio vel funiculus populi. Filius David ex Egla, 2 Reg. 3. a. 5. & 1 Par. 3. a. 3.

יאתרי Jethrai, 1 Par. 6. b. 21. Explorans: aut Syriace, locus. Filius Zara.

יתרן Jethran, Excellens, sive residuus, vel remanens, aut explorans, vel funiculus. Filius Supha filii Helem, 1 Par. 7. g. 37. Filius item Dison filii Seir Horrhæi, Gen. 36. c. 26.

יתרי Jethræus, Idem. Filius Sobal filii Hur primogeniti Caleb, 1 Par. 2. g. 53. & 11. g. 40.

יתרו Jethro, Idem. Socer Mosis, Exod. 3. a. 1. qui Exod. 2. c. 17. dicitur Raguel; & Cini קיני, Judic. 1. d. 16. Vide Raguel & Jether, Exod. 4. e. 18.

יתרי Jethrites, Idem. 2 Reg. 23. d. 38.

קדמות Jethson, Jos. 21. d. 36. In Hebræo est Cedemoth: quod interpretatur antiquiores, vel priores, aut Orientales, sive incendium, vel incurvatio mortis. Nomen civitatis. Vide Cademoth. Non legitur apud LXX.

יטור Jetur, Custodiens, aut ordo vel series: aut Syriace, montanus. filius Ismahelis, Gen. 25. b. 15. & 1 Par. 1. d. 31.

יעוש Jeus, Tinea corrosus, aut compressus, sive congregatus. Filius Roboam ex Abihail, 2 Par. 11. d. 19.

יוזבד Jezabad, Dotatus. Vir Gaderothites. 1 Par. 12. a. 4.

איזבל Jezabel, Insula habitaculi, vel væ habitaculo: aut ex Hebræo & Syro, insula sterquilinii, vel væ sterquilinio. Filia regis Sidoniorum, uxor regis Achab, 3 Reg. 16. g. 31. & 21. b. 5.

איעזר Jezer, Insula adjutorii, sive insula atrii, aut væ adjutorio vel atrio. Filius Galaad filii Machir filii Manasse, Num. 26. d. 30. qui Jos. 17. a. 2. dicitur Abi-ezer.

יעזיר Jezer, 1 Par. 6. g. 81. Auxiliator, sive adjutor. Civitas Amorrhæorum: quæ Levitis & homicidis pro asylo e tribu Gad est attributa. Eadem esse videtur quæ & Jezer dicitur.

איעזרי Jezritæ, De Jezer, quod interpretatur insula adjutorii, sive insula atrii: aut væ adjutorio vel atrio, Num. 26. d. 30.

יזרחי Jezrites, Oriens, aut clarus, 1 Par. 27. b. 8.

יזיה Jezia, vel Jeziah, Distillatio vel aspersio Domini. Nomen viri, 1 Esd. 10. c. 15. d. 25.

יזליאה Jezlia, Distillatio vel aspersio laboriosa. Filius Elphaal, 1 Par. 8. b. 18.

יאזניהו Jezonias, Auscultatio Domini, aut statera Domini, vel arma Domini. Filius Maachati, 4 Reg. 25. f. 23.

יאזניה Jezonias, Jer. 35. a. 3. & 40. c. 8. & 42. a. 1. Ezech. 8. d. 11. & 11. a. 1. interpretatur Nutrimentum Domini, aut auscultatio, vel arma Domini.

יחזרה Jesra, Porcinus: aut Syriace, conversus. Filius Mosollam, 1 Par. 9. b. 12.

יזרעאל Jezrael, Semen Dei, aut distillans contritionem vel malum Deus, sive distillatio amicitiæ Dei, vel aspersio pastoris Dei. Civitas tribus Judæ, Jos. 15. g. 56. & 17. b. 16. & 19. b. 18. Judic. 6. g. 33. & 1 Reg. 25. g. 43. Filius item Osee ex Gomer uxore, Osee 1. b. 3.

יזרעאלי Jezraelites, Idem, 3 Reg. 22. a. 1. Ἰεζραηλίτης

יזרעאלית Jezraelitis, Idem. fœm. gen. 1 Reg. 27. a. 3. Ἰεζραηλῖτις

יזרחיה Jezraia, Oriens Dominus, aut claritas Domini. Nomen viri, 2 Esd. 12. d. 41.

I G

יגאל Igaal, Redemptus, sive coinquinatus. Filius Nathan de Soba, 2 Reg. 23. d. 36.

Igal, Idem. Filius Joseph, Num. 13. b. 8.

I H

יעלם Ihelom, Occultus, sive adolescens, aut caprea eorum, vel seculum. Filius Esau ex Oolibama uxore, Gen. 36. a. 5.

I I

עיים Iim, Acervi, Civitas tribus Judæ, Jos. 15. e. 29.

I L

עילי Ilai, Ascendens, vel superior, aut acervus mihi, 1 Par. 11. f. 29.

Illyricum, Exhilaratio, aut lætificatio. G. Regio Epiri contermina, propinqua Italiæ, Rom. 15. d. 19.

I N

שרף Incendens, Heb. Saraph. Proprium viri, 1 Par. 4. d. 22.

תבערה Incensio, Heb. Thagera. Nomen loci, Num. 11. a. 3.

הדו Indi, De India, quæ Hebraice dicitur Hodu, id est, laudatio sive confessio, aut decora vel pulchra. Regio latissima ad Orientem sita, cujus imperium Assuerus tenuit, Esth. 1. a. 1. Alias Hodu, Hevila, & Chus appellata: cujus spatium ex Strabone lib. 15. Geog. & Plinio lib. 6. cap. 16. intra Indum ab Occasu, a Septentrione Tauri jugis, ab Ortu Æolo pelago, a Meridie suo, hoc est Indico clauditur, spatiosissima ipsa: & non gentium tantum & oppidorum prope innumerorum, sed omnium rerum proventu, ære tantum & plumbo excepto, felix: flumina cum plurima, tum maxima, præcipua tamen Ganges & Indus, quorum irriguo procursu fit ut in udo solo proximantis solis vis nihil non magna quantitate gignat. Maxime autem si reliquas terras cogitas, Orienti supposita videtur. Vide etiam Ptolemæum lib. 7. cap. 1. & Pomp. Melam in 3.

אופיר India, Job 28. c. 19. dicitur Ophir, Cinis, incineratio, fructificatio.

I O

יואב Joab, Paternitas, vel habens patrem, vel voluntarius. Frater Abisai, 1 Reg. 26. a. 6. Filius item Sarviæ filiæ Isai, 2 Reg. 2. c. [illegible]. & 1 Par. 2. b. 16. Filius item Saraiæ, 1 Par. 4. c. 14.

יהואחז Joachas, Domini apprehensio, sive Domini possessio, aut Dominus videns. Filius Josiæ regis Judæ, 4 Reg. 23. f. 34. Filius item Jehu regis Israel, 4 Reg. 10. g. 35. Filius Joram, 2 Par. 21. d. 17. Sic dicitur & pater Joas, 2 Par. 25. f. 23. qui 2 Reg. 14. d. 13. dicitur Ochozias. LXX. eo loco Paral. legunt Ochozias, videtur erratum in codice Hebraico.

יואחז Joachaz, 2 Par. 34. b. 8. Apprehendens, sive possidens, aut videns. Pater Joha, qui a commentariis erat Josiæ regi.

יהויכין Joachin, Domini præparatio, sive Domini firmitas. Filius Joacim, sive Eliacim, 4 Reg. 24. b. 6. quem Jeremias 29. a. 2. & 37. a. 1. vocat Jechoniam.

יהויקים Joacim, Domini resurrectio, sive Domini confirmatio, vel Dominus vindicans. Filius Josiæ regis, qui prius Eliacim dicebatur, 4 Reg. 23. g. 34. & 1 Par. 3. c. 15. Hic dicitur etiam Jechonias, Matth. 1. b. 11.

יויקים Joacim, Nehem. 12. a. 10. Resurgens, sive confirmans, aut vindicans.

יהועדה Joada, Domini cœtus, vel congregatio, aut Domini transitus vel testimonium, vel Domini ornatus vel præda: aut ex Hebræo & Syro, Domini ablatio. Filius Achas filii Micha, 1 Par. 8. d. 36. qui 9. f. 42. dicitur Jara.

יהועדן Joadan, Domini deliciæ, vel Domini voluptas: aut ex Hebræo & Syro, Domini tempus. Mater Amasiæ regis Judæ, 4 Reg. 14. a. 2. & 2 Par. 25. a. 2.

יואח Johah, Fraternitas, vel habens fratrem. Filius Zemma, 1 Par. 6. b. 21. & 2 Par. 29. c. 12. Filius item Jochaz illius qui fuit Josiæ regi a commentariis, 2 Par. 34. b. 8.

Joahe, Idem. Filius Asaph. 4 Reg. 18. e. 18.

Joaha, Idem. 1 Par. 26. a. 4. & 2 Par. 29. c. 12.

Joarim, Domini exaltatus, vel Domini exaltatio. D. Nomen viri, 1 Mach. 2. a. 1.

יואש Joas Diffidens, vel desperans, aut ignitus vel urens. Pater Gedeonis, Judic. 6. b. 11. Filius Achab regis Israel, 3 Reg. 22. d. 26. Filius item Ochoziæ filii Joram filii Achab, 4 Reg. 11. a. 2. & 12. d. 20. & 13. a. 1. & 1 Par. 3. c. 11. item 4 Reg. 14. d. 17. ubi dicitur, Vixit autem Amasias filius Joas, usque ad finem capitis. Filius Joachaz filii Jehu, rex Israel, 4 Reg. 13. b. 9. c. 13. & 14. a. 1. ubi dicitur, In anno secundo Joas. Pater Jeroboam regis Israel, 4 Reg. 14. f. 27.

יהואש Joas, Domini ignis, vel Domini oblatio. Rex Juda, filius Ochoziæ, filii Joram, filii Achab, 4 Reg. 11. d. 21. & 12. a. 2. b. 7. & in principio literæ d. 18. ubi dicitur, Quam ob rem tulit Joas, & 13. d. 25. ubi dicitur, Porro Joas, Item 14. b. 8. c. 13. d. 16.

יועש Joas, 1 Par. 7. b. 8. & 27. d. 28. interpretatur Tinea corrosus, sive compressus, vel congregatus. Filius Bechor filii Benjamin filii Jacob.

יותם Joatham, Consummatus, sive perfectus. Filius Oziæ sive Azariæ regis Juda, 4 Reg. 15. d. 23. & 2 Par. 26. a. 1. a LXX. Ἰωαθὰμ & Ἰωθὰμ transfertur. Filius item Jerobaal sive Gedeonis, Judic. 9. a. 5. Filius item Jahaddai, 1 Par. 2. f. 46. Filius Azariæ filii Amasiæ, 1 Par. 3. c. 12.

איוב Job, Dolens, vel gemens, sive ululans, aut exosus, vel patiens inimicitiam. Nomen viri, Job 1. a. 1.

יוב Job, Gen. 46. c. 13. Dolens, vel gemens, aut ululans. Filius Issachar, qui 1 Par. 7. a. 1. dicitur Jasub.

יובב Jobab, Idem. Filius Jectan, Gen. 10. d. 29. Filius Saharaim ex Hodes uxore, 1 Par. 8. a. 9. Filius item Zaræ, rex Edom, Genes. 36. d. 33.

Jobania,

יבניה Jobania, Ædificatio Domini, five filiatio, aut intellectus Domini. Filius Jeroham, 1 Par. 9. b. 8.

יוכבד ἰωχαβὲδ Jochabed, Gloriofa, aut gravis, vel ponderofa. Filia Levi, uxor Amran filii Caath, filii Levi, Exod. 6. c. 20.

יועד ἰωὰδ Joed, Teftificans, vel ornans, five prædans, aut tranfiens: vel Syriace, auferens. Nomen viri, 2 Efd. 11. b. 7.

יואל ἰωὴλ Joel, Volens, five incipiens, aut jurans. Nomen principis, 1 Par. 4. f. 35. Nomen prophetæ filii Phathuel, Joel. 1. a. 1. Pater Sammua, 1 Par. 5. a. 8. Filius item Gerfom, 15. a. 7. Filius præterea Azariæ, 2 Par. 29. c. 11. Primogenitus Samuelis prophetæ, 1 Reg. 8. a. 2. Filius Gad 1 Par. 5. b. 12.

יועאלה ἰωήλα Joela, Elevatio, five proficiens, aut auferens maledictionem. Filius Jeroham, 1 Par. 12. a. 7.

יועזר ἰωζὴρ Joezer, Adjuvans. Nomen viri, 1 Par. 12. a. 6.

יגלי ἰογλὶ Jogli, Revelatio, aut tranfmigratio, five revolutio, aut exultatio. Pater Bocci, principis tribus Dan, Num. 34. d. 22.

יוחא ἰωχὰ, ἰωζὰ Joha, Vivificans. Filius Bariæ, 1 Par. 8. b. 16. Vir Thofaites, 1 Par. 11. g. 45.

יוחנן ἰωανὰν, ἰωνὰν Johanan, Gratiofus, five donans, aut pius, five mifericors. Filius Caree, 4 Reg. 25. f. 23. Primogenitus Jofiæ regis Juda, 1 Par. 3. c. 15. Filius Azariæ, 1 Paral. 6. a. 9. Filius Elioenai filii Naariæ, 1 Par. 3. d. 24. Principis nomen, 1 Paral. 12. b. 12. Nehem. 12. b. 13.

יהוחנן ἰωναθὰν, ἰωνὰν Johanan, 1 Par. 26. a. 3. & 2 Par. 17. d. 14. & 23. a. 1. & 28. b. 12. & 2 Efd. 10. d. 28. Nehem. 6. d. 18. & 12. d. 41. Domini gratia five Domini donum, aut Domini mifericordia.

ἰωάννα Johanna, Domini gratia, five Domini donum, aut Domini mifericordia. D. Mulier quæ fequebatur Chriftum, uxor Chufæ, Luc. 8. a. 3. & 23. g. 49.

ἰωάννης Johannes, Idem. D. Nomen Apoftoli fratris Jacobi, quorum pater Zebedæus dicebatur, Matth. 4. d. 21. Fuit & nomen præcurforis Chrifti, cognomento Baptiftæ, Luc. 1. f. 63.

יהוידע ἰωαδὲ, ἰωδαὲ Joiada, Domini fcientia, aut Domini cognitio. Nomen facerdotis, 4 Reg. 11. b. 15. Jer. 29. f. 26.

יוידע ἰωδαὲ Joiada, Scitus, aut cognitus, Nehem. 3. b. 6. & 12. a. 10. & 13. d. 28.

יויריב ἰωιαρὶβ Joiarib, Pugnans, vel objurgans, five multiplicans, Nehemiæ 12. a. 19.

יהויריב ἰωαρὶβ, ἰωαρὶμ Joarib, 1 Par. 9. b. 10. & 24. b. 7. Domini pugna, five Domini objurgatio, vel Domini multiplicatio. Nomen facerdotis.

יונה ἰωνᾶς Jona, five Jonas, Columba, five depopulans, vel multiplicans. Nomen prophetæ filii Amathi, 4 Reg. 14 f. 25. Pater Jofeph patris Judæ patris Simeon, Luc. 3. f. 30. Pater item Petri Apoftoli, Johan. 1. f. 42. & 21. c. 15.

יונדב ἰωναδὰβ Jonadab, Spontaneus, vel vovens, five principalis. Filius Semmaa fratris David, 2 Reg. 13. a. 3. Filius item Rechab, Jer. 35. b. 8.

יהונדב ἰωναδὰβ Jonadab, 2 Reg. 13, a. 5. ubi dicitur, Cui refpondit Jonadab, &c. & 4 Reg. 10. d. 15. interpretatur Domini Spontaneus, aut Domini princeps, vel Domini votum. Filius Rechab.

יהונתן ἰωναθὰν Jonathan, Domini donum. Filius Gerfom filii Mofi, Judic. 18. g. 30. Filius Saul, 2 Reg. 1. a. 1. & 1 Par. 8. c. 33. Nomen fcribæ cujufdam, Jer. 37. c. 14.

יונתן ἰωνάθαν Jonathan, Filius Saulis regis, 1 Reg. 13. a. 2. & 14. a. 1. & 21. b. 7. & 1 Par. 10. a. 2. Filius Abiathar facerdotis. 2 Reg. 15. f. 27. & 17. d. 17. & 3 Reg. 1. f. 42. Filius Jada filii Onam filii Jerameel, 1 Par. 2. e. 32. Filius Sage, 1 Par. 11. g. 34. & 1 Efd. 8. a. 6. Filius Afael, 1 Efdræ 10. b. 16. Nehem. 12. a. 11. Filius Caree, Jer. 40. c. 8. In omnibus his locis interpretatur Columbæ donum, vel donans. Ac ubique fcribi debet Jonathan per n in fine, non per s.

יפו ἰόππη Joppe, Pulchritudo, aut decor. Oppidum in ora curvæ Syriæ in monte fitum, una cum portu, qui a Barbaris nunc Sappho appellatur, Jof. 19. c. 45. & 2 Par. 2. d. 16. & 1 Efd. 3. b. 7. Jon. 1. a. 3. & 1 Mach. 10. f. 75. Act. 9. f. 38.

ἰοππῖται Joppitæ, Pulchri, five decori. D. 2 Mach. 12. a. 3.

יורה ἰωρὰ Jora, Temporaneus, aut oftendens, five demonftrans, vel projiciens: aut Syriace, lebes. Nomen viri, 1 Efd. 2. a. 18.

יורי ἰωρὶ Jorai, Idem. Nomen viri, 1 Par. 5. b. 13.

יורם ἰωρὰμ Joram, Excelfus, five fublimis, aut projectus. Filius Thou regis, 2 Reg. 8. c. 10. Filius item Jofaphat, 1 Par. 3. c. 11. qui 3 Reg. 22. g. 51. dicitur Hebraice יהורם.

יהורם ἰωρὰμ Joram, Filius Jofaphat regis Juda, 3 Reg. 22. g. 51. Filius item Achab regis Ifrael, frater Ochoziæ, 4 Reg. 1. d. 17. & 3. a. 1. & 8. d. 25. & 9. d. 15. & 12. d. 18. & 2 Par. 21. a. 4. & 22. a. 1. Matt. 1. b. 8. Eft & nomen facerdotis, 2 Par. 17. c. 7. In omnibus his locis interpretatur Domini celfitudo, aut Domini fublimitas, aut Domini projectio. Præterquam in fine 4 Reg. 9. f. 29. ubi dicitur, Anno undecimo Joram.

ירדן ἰορδάνης Jordanis, Fluvius judicii, aut demonftratio, vel projectio judicii, five defcenfio: aut ex Syro & Hebræo, lebes judicii. Fluvius Judææ, Deut. 1. a. 1. Jof. 1. a. 2. qui ab Hebræis fic dicitur quafi יור דן, id eft, a Dan defluens, defluit enim a Dan, Gen. 13. c. 10. eximiæ dulcedinis, Solino Paneadis: Egefippo vero, Jofephoque, Phiala fonte decurrens, regiones perquam amœnas præterlabitur: mox in lacum, quem multi Genezaram vocant, fe fundit, deinde mare mortuum petit, natura dirum, a quo poftremo abforbetur.

ἰωρεὶμ Jorim, Dominus exaltans, vel Domini exaltatio, aut rivi. D. Nomen viri, Luc. 3. f. 29.

יושה ἰωσία Jofa, Ens, vel exiftens, aut oblivifcens, vel debens. Nomen principis, 1 Par. 4. f. 34.

יהושבע ἰωσαβεὲ Jofaba, Domini faturitas, aut Domini fatietas, vel Domini juramentum, five Domini feptenarium. Filia regis Joram, foror Ochoziæ, 4 Reg. 11. a. 2.

יושב חסד ἰωσὰβ ἐσὲδ Jofab-hefed, Habitaculum, vel fedes mifericordiæ, aut infufflatio, vel converfio mifericordiæ. Filius Zorobabel filii Phadaiæ, 1 Par. 3. d. 20.

יהושבעת ἰωσαβεὲθ Jofabeth, Domini fatietas, vel Domini juramentum, aut Domini feptuplum, five Dominus convertens horam. Nomen mulieris, 2 Par. 22. d. 11. quæ 4 Reg. 11. a. 11. dicitur Jofaba.

יושביה ἰωσαβία Jofabia, Habitaculum vel fedes Domini, five converfio aut infufflatio Domini, vel captivitas Domini. Filius Saraiæ filii Afiel pater Jehu principis, 1 Par. 4. f. 35.

יושיה ἰωσαΐα Jofaia, Æquitas Domini, vel planities Domini, aut apponet Dominus. Filius Elnaem, 1 Par. 11. g. 46.

יהושפט ἰωσαφὰτ Jofaphat, Dominus judex, vel Domini judicium. Filius Afa regis, 2 Reg. 15. e. 24. & 1 Par. 3. b. 10. Filius Ahilud, 2 Reg. 8. d. 16. Filius item Pharvæ, 3 Reg. 4. e. 17. At Joel. 3. a. 2. videtur effe nomen vallis.

יושפט Jofaphat, Judicatus vel judicatio. Vir Mathanites, 1 Par. 11. g. 43.

יהוצדק ἰωσεδὲκ Jofedec, Dominus juftus, vel Domini juftitia. Filius Saraiæ filii Azariæ, 1 Par. 6. a. 14. Pater Jefu facerdotis, Agg. 1. a. 1.

יוצדק Jofedec, 1 Efd. 3. a. 2. & 5. a. 2. & 10. c. 19. Nehem. 12. c. 26. interpretatur Juftificatus vel juftificatio.

יוסף ἰωσὴφ Jofeph, Augmentum, vel præfectus. Undecimus filius Jacob ex Rachel uxore, Gen. 30. d. 24. Pater item Igal, Num. 13. a. 8. Filius Afaph, 1 Par. 25. a. 2.

יהוסף Jofeph, Pfal. 80. a. 1. Heb. 81. Domini augmentum vel Domini profectus.

ἰωσῆς Jofeph, Matth. 13. g. 55. & 27. f. 56. ubi dicitur. Et Jofeph mater, Marc. 6. a. 3. & 15. d. 40. ibi. Et Jofeph mater, & ibi, Maria & Jofeph, & Act. 4. g. 36. in omnibus his locis in Græco eft Jofes: quod Hebraice poteft interpretari parcens, vel elevatus aut exiftens. D.

ἰώσηπος Jofephus, Augmentum vel profectus. D. 1 Mach. 5. b. 18.

יאשיה ἰωσίου Jofias, Ignis Domini, aut urens Dominus. Rex Juda filii Amon filii Manaffe, 4 Reg. 22. a. 3.

יוספיה ἰωσεφία Jofphias, Augmentum vel profectus Domini, aut confummans, vel finiens Dominus. Filius Selomith, 1 Efd. 8. b. 10.

יהושע ἰησοῦς ἰωσήε Jofue, Dominus falvator. Filius Nun, princeps tribus Ephraim, Ofee prius nominatus, Num. 13. b. 17. & 1 Par. 7. f. 27. Poft Moyfen dux populi Ifraelitici, Jof. 1. a. 1.

ישוע ἰησοῦ, ἰησοῦς Jofue, 1 Efdr. 2. a. 6. & 3. a. 2. & 4. a. 3. & 5. a. 2. & 8. g. 33. & 10. c. 18. Item Nehem. 3. e. 19. & 8. b. 7. & 9. a. 4. & 12. a. 1. in omnibus his locis interpretatur Salvator.

יוטה ἰεττὰ Jota, Declinans, vel divertens. Civitas in tribu Judæ, Jof. 15. g. 55. Eadem videtur effe quæ Jof. 21. b. 16. Jeta appellatur. Vide Jeta.

Jovis, τοῦ Διὸς, Obliquus a Ζεὺς Jupiter, quafi juvans pater, Act. 14. b. 13. & 19. g. 35.

יוזבד ἰωζαβὰδ Jozabad, Domini dos, vel Domini dotatio. Nomen fervi Joas regis, a quo occifus eft ipfe Joas, 4 Reg. 12. d. 21. & 1 Par. 26. a. 4. & 2 Par. 17. d. 17. & 24. g. 26.

ἰωζαβὰδ Jozabad, vel Jozabed, Dotatus. Princeps militiæ, 1 Par. 12. d. 20. 1 Efd. 10. c. 21. Nehem. 11 c. 16. & 2 Par. 31. c. 13. & 35. b. 9. & Nehem. 8. b. 7.

יוזבד ἰωζαβὰδ

יוזכר ἰωζαχὰρ Jozachar, Memorans, five mafculinus. Filius Semaar, fervus Joas regis Juda: qui Jozachar occidit ipfum regem Joas, adjutus a Jozabad confervo, 4 Reg. 12. d. 21. Hic. 2 Par. 24. g. 26. dicitur Zabad.

I R

עירא ἰρὰς Ira, Civitas, aut vigil, five denudatio, aut effufio, vel acervus vifionis. Nomen facerdotis, 2 Reg. 20. g. 26. Jethræus quidam, de quo 1 Par. 11. f. 28. Vide Hira.

עירד γαιδὰδ Irad, Onager, five acervus defcenfionis, vel acervi defcenfio, aut acervus imperii: vel Syriace, draco. Filius Enoch, Gen. 4. c. 18.

עירי ἰρὶ Irai, Vigil, aut civitas, five denudans vel evacuans: aut pullus. f. afini. Filius Bela filii Benjamin filii Jacob, 1 Par. 7. b. 7.

I S

יצחק ἰσαὰκ Ifaac, Rifus. Filius Abraham ex Sara, Gen. 17. c. 19. & 21. a. 3. Heb. Ifhac. Scribitur & ישחק per ש finiftrum, loco צ, Jer 33. d. 26. & Amos 7. b. 9. d. 16.

יצהר ἰσαὰρ, ἰσσαὰρ Ifaar, Oleum, five claritas, aut Meridianus. Filius Caath filii Levi, Exod. 6. c. 18. & 1 Par. 6. a. 2. c. 38. & 23. b. 12. qui Num. 3. c. 19. dicitur Ifaar, iifdem tamen confonantibus & punctis.

יצהרי ἰσααρὶ Ifaari, Idem. Nomen viri, 1 Par. 24. c. 22.

Ifaaritæ, Idem. p. n. 1 Par. 26. c. 23.

ישי ἰεσσαὶ Ifai, Munus, aut ens, five exiftens, vel debitor. Pater David quem Græci Jeffæ vocant. Filius Obed filii Booz, Ruth, 4. d. 17. & 1 Reg. 16. a. 3. & 1 Par. 2. b. 12.

Ifaias, Vide Efaias.

יצרי ἰεσρὶ Ifari, Figmentum, five plafmatio, aut tribulans, vel anguftians. Nomen viri, 1 Par. 25. c. 11.

ישבאב ἰεσβαὰβ Isbaab, Seffio vel habitatio patris, aut converfio, vel inflatio, five captivitas patris. Nomen viri, 1 Par. 23. b. 13.

איש בשת ἰεβοσθὲ If-bofeth, Vir confufionis vel ignominiæ, aut viri mora. Filius Saul regis Ifrael, 2 Reg. 2. b. 12.

ἰσκαριώτης Ifcariotes, Hebraice interpretatur, Vir occifionis, vel vir exterminationis vel mortis. Sic cognominatur Judas ille Chrifti proditor, Mat. 10. a. 1. Sunt qui & Ifchariotem dictum exiftiment, per ch fcribentes, quod de tribu Iffachar effet: cui tale cognomen ex ipfo quoque facinore optime conveniat: nam mercede vendidit Chriftum, Iffachar fiquidem ex 30. c. 18. Genefeos, a שכר, quod mercedem fignificat, inclinatum eft.

ישמעאל ἰσμαὴλ Ifmael, Exauditio Dei. Filius Abraham ex Agar ancilla, Gen. 16. c. 11. Filius item Nathaniæ, 4 Reg. 25. f. 25. Filius Afel filii Elafa, 1 Par. 8. d. 38. & 9. g. 44.

Ifmaelitæ,

ישמעאלים Ἰσμαηλῖται Ismaelitæ, Idem. p. n. Gen. 37. f. 25. Populi quos Moyses (ut quidam dicunt) Madianitas vocat: Eusebius Agarenos, sive Saracenos. Alii tamen dicunt Ismaelitas & Agarenos esse nomina duorum populorum.

ישמעאלי Ismaelitis, Idem, 1 Par. 2. b. 17. Ἰσμαηλίτης

ישמיאל Ismiel, Nominatio Dei, aut admiratio vel stupor Dei. Nomen principis, 1 Par. 4. f. 36.

ישראל Ἰσραήλ Israel, Prævalens sive dominans cum Deo. Nomen Jacob, inditum ei ab angelo, Gen. 35. b. 10. Regnum item decem tribuum vocatum est Israel.

ישראלי Ἰσραηλῖται Israelitæ, Idem. p. n. Populi ab Israel sic cognominati, 2 Reg. 3. c. 18.

Israelites, Idem. Levit. 24. b. 10.

ישראלית Israelitis, Idem, fœm. gen. Levit. 24. b. 10. Ἰσραηλῖτις

Israeli, Vide Jesraeli, & Israeli.

ישראלה Ἰσρεηλά Isreela, Prævalens, aut dominans Deus, sive rectitudo Dei, aut canticum Dei. Nomen viri, 1 Par. 25. c. 14.

יששכר Ἰσσάχαρ Issachar, Est merces vel præmium. Nonus filius Jacob ex Lia uxore sua, Gen. 30. c. 18. Nomen tribus, 3 Reg. 4. b. 17.

אשתמה Isthemo, Ignis admirationis vel consummationis, sive ignis perfectionis vel simplicitatis. Civitas in tribu Juda, Jos. 15. f. 50.

איש טוב Is-tob, Vir bonus. Nomen viri, 2 Reg. 10. b. 8.

ישוחיה Isuhaia, Comprimens vel humilians Dominus, seu meditatio Dei. Nomen principis, 1 Par. 4. f. 36.

I T

Ἰταλία Italia, Ab Italo rege dicta est: vel ab Italis, id est, vitulis, eo quod illa regio vitulis abundet. Latinum est, Act. 27. a. 6.

כתים Italia, Num. 24. d. 24. Ezec. 27. a. 6. In Hebræo est Cithim: & interpretatur conterentes, vel contritio maris, sive diadema, aut aurum, vel tinctura, vel ex Syro & Hebræo, coacervatio maris. Regio & patria Romanorum, ab Italo rege vocabulum traxit, quæ ab Aphrico & a Borea Mari magno cincta, reliqua Alpium obicibus obstructa est. Hæc quinque appellata est nominibus: Saturnia, a Saturno primo habitatore, Trogo: Italia, a rege, Plinio: Ausonia, Livio: Oenotria, Dionysio: Hesperia, Virgilio. Vide Volaterr. lib. 4. Geograph.

תובל Italia, Esa. 66. f. 19. Hebraice dicitur Thubal: & interpretatur orbis, aut confusio, vel ignominia, sive portatus vel adductus. Sunt qui Iberes non Italos esse dicant.

Italica cohors, Ab Italia dicta est, Act. 10. a. 1.

איתי Ithai, Robustus, aut signum, vel vomer: aut Syriace, veniens. Filius Rubai, 2 Reg. 23. d. 29. qui & Ethai, 1 Par. 11. f. 31.

איתמר Ἰθάμαρ Ithamar, Insula, palmæ vel dactylorum, aut insulæ commutatio vel permutatio, seu væ palmæ aut commutationi. Filius Aaron filii Amram filii Caath filii Levi, Exod. 6. d. 23. & 1 Par. 6. a. 3.

Ἰτουραία Ituræa, Custodita: vel Syriace, montana, vel montosa. D. Trachonitidis regio juxta desertum Arabiæ: cujus Tetrarcha fuit Philippus, Luc. 3. a. 1. de quo Hieronymus in locis Hebr. A Jetur filio Ismahelis.

יטור Ituræi, Custoditi vel custodiæ, aut coordinati; vel Syriace, montani seu montosi. Populi, 1 Par. 5. c. 19.

J U

יובל Ἰουβάλ Jubal, Defluens, sive apportans, vel inveterascens, aut germinans sive jubileus, vel buccina. Filius Lamech ex Ada uxore, Gen. 4. d. 21.

יובל Jubileus, Buccina, vel defluens, sive apportans, aut germinans, sive inveterascens, Levit. 25. b. 11. Num. 36. b. 4.

יקדעם Jucadam, Incurvatio populi, sive incendium populi. Civitas est in tribu Juda, Jos. 15. g. 56.

יהוכל Juchal, Domini omnia, aut Domini perfectio, sive consummatio. Filius Selemiæ. Jer 37. a. 3. Ἰωαχάλ

יוכל Juchal, Jer. 38. a. 1. interpretatur potens, sive perfectus, vel consummatus, Filius Selemiæ.

יהד Jud, Laudans, sive confitens. Civitas in tribu Dan, Jos. 19. c. 45.

יהודה Ἰούδα Juda. Laudatio, sive confessio. Filius Jacob, Gen. 29. d. 35. Tribus Juda ad Austrum, Jos. 15. a. 1.

Ἰουδαία Judæa, Idem. Judæa aliquando tota terra duodecim tribuum appellatur, velut Marc. 3. a. 7. Psal. 75. a. 2. Hebr. 76. Notus in Judæa Deus. Aliquando duæ tantum tribus, Juda & Benjamin appellitantur, ad distinctionem Galilææ & Samariæ, aliarumque in terra repromissionis regionum. Observabis itaque apud historicos Judæam pertinere ad Palæsthinam: Galilæam vero atque Samariam ad Phœnicem. Neque obscurum est post Salomonis mortem, decem tribus Israel defecisse a Roboam ad Jeroboam Ephratæum, 3 Reg. 12. e. 10. Exinde duæ tribus, Judæ scilicet & Benjamin, quæ semini Davidis adhæserant, nunc domus David, nunc regnum Juda, Jerusalem, aut Benjamin in scripturis potissimum a Prophetis nuncupatæ. Sicut decem tribus quæ defecerant, regnum Israel, domus Jacob & Joseph, Ephraim, regnum Samariæ, Jezrael, Beth-el, Beth-aven appellari notum est.

Judæa quæ & Chananæa, & Repromissionis terra, quæ sancta in Scripturis sacris nuncupata est, Syriæ regio, in Asia majore, ad Orientem habet Mare mortuum, quod & Salsum, Num. 34. a. 3. ubi quondam Sodoma & Gomorrha urbes sitæ erant: ultra quod Jordanis fluvius, qui Mare mortuum ingreditur: deinde Amorrhæi habitant. Post quos Moabitæ terram occupant: deinceps Ammonitæ & Magnus Euphrates. Ultra illos Babylon atque Chaldæorum est regio. Persia deinceps inchoat. Ad Aquilonem Galilæa cubat, in cujus tergo Libanus mons terminus Judææ eminet. Damascus deinde, & Euphrates celebre flumen: ultra quod Syria & Assyria sitæ sunt, quæ respiciunt & extenduntur ad Orientalem plagam. Ulterius Sidon & Tyrus Occidentem versus declinant & extenduntur. Occidentem versus, Philisthiim, quæ Palæsthina & Allophylorum terra dicitur, incipit: ultra quam Mare magnum, quod & Mediterraneum, horret, Exod. 23. g. 31. hoc Palæsthinorum mare appellatur. Ad Meridiem Amalecitæ habitant, Num. 13. f. 30. post quos Seir mons, & Edomitæ, ultra illos Madianitæ sedent, deinde est Mare rubrum: ultra quod Ægyptus sita est ad Occidentem Judææ extensa. Habes paucis verbis limites seu terminos terræ promissionis a Mose & Prophetis.

Judæi Laudantes, sive confitentes, 4 Reg. 25. g. 25. יהודים Ἰουδαῖοι

Judæus, Idem. f. n. Zach. 8. d. 23. יהודי Ἰουδαῖος

Judaia, Laudatio sive confessio Domini. Uxor Ezra, 1 Par. 4. c. 18. יהדיה Ἰουδία

Judaismus, Laudatio, sive confessio. Religio Judæorum, Gal. 1. c. 14. Ἰουδαϊσμός

Judaice, 4 Reg. 18. e. 26. יהודית

Judas, Idem. Filius Mathathiæ filii Johannis, 1 Mac. 2. a. 4. Unus ex duodecim Apostolis, Matt. 10. a. 4. Est & nomen cujusdam Galilæi, de quo Act. 5. g. 37. Ἰούδας

Judi, Idem. Filius Nathaniæ filii Selemiæ filii Chusi, Jerem. 36. c. 14. יהודי Ἰουδίν

Judith, Laudans, sive confitens, aut Judæa. Altera uxor Esau, Gen. 26. g. 34. Fuit & nomen viduæ cujusdam nobilis, Judith 8. a. 1. יהודית Ἰουδίθ, Ἰουδίθ

Julia, Lanuginosa. G. Rom. 16. b. 17. Ἰουλία

Julius, Lanuginosus, vel lanugo. G. Nomen centurionis cujusdam, Act. 27. a. 1. Ἰούλιος

Junia, A Junone, id est dominatrice. G. Nomen viri concaptivi Pauli, Rom. 16. a. 7. Ἰουνία

Jupiter, Vide Jovis.

Justus, Latinum est. Cognomen Joseph qui dicebatur Barsabas, Act. 1. d. 23. Ἰοῦστος

I Z

Izrahia, Oriens Dominus, aut claritas Domini. Filius Ozi filii Thola filii Issachar, 1 Par. 7. a. 3. יזרחיה Ἰεζρία

L

Laabim, Inflammati, sive flammæ, aut gladii. Filius Mesraim, Gen. 10. b. 13. Ab hoc, Libya, quæ prius (ut Hieronymus refert in Hebraicis quæstionibus) Phutensis regio appellata est, nomen habet. להבים Λαβιείμ

Laad, Laudans, vel ad laudandum, vel ad confitendum. Filius Jahath filii Subal filii Juda, 1 Par. 4. a. 2. להד Λαάδ

Laada, Pro ornatu, vel ad congregandum, sive ad testificandum, aut transiens, vel prædans: aut Syriace auferens. Filius Sela filii Judæ, 1 Par. 4. d. 21. לעדה Λααδά

Laadan, Pro voluptate, seu devorans judicium, aut pro ornatu, vel pro testimonio: aut Syriace, ad tempus. Filius Thaan filii Thale, 1 Par. 7. e. 26. לעדן Λααδάν

Laban, Albus, vel candidus, aut later. Frater Rebeccæ filiæ Bathuelis filii Nachor ex Melcha, Gen. 24. d. 29. Est & locus in deserto ubi Moses Deuteronomium prælegit filiis Israel, Deut. 1. a. 1. לבן Λαβάν

Labana, Luna, sive albedo, aut thus, vel later. Civitas sacerdotum in tribu Juda, Jos. 15. f. 42. Eadem videtur quæ & Lebna, Jos. 10. e. 29. dicitur, quum Hebræis, iisdem punctis & consonantibus scribatur. לבנה Λεβνά

Labanath, Idem. Civitas, quæ tribus Aser terminus est, Josue 19. b. 26. לבנת Λαβανάθ

Lacedæmones, Lacus dæmonum, vel puteus insanientium. G. 2 Mach. 5. b. 9. Λακεδαιμόνιοι

Lachis, Ambulans, vel vadens extitit, aut tibimet existens. Civitas tribus Judæ, Jos. 10. a. 3. & 15. e. 39. & 4 Reg. 18. c. 14. Constructa a Roboam, 2 Par. 11. b. 9. לכיש Λαχίς, Λαχείς

Lael, Ipsi Deo, aut ipsi forti, vel potens. Filius Eliasaph principis, Num. 3. c. 24. לאל Δαήλ

Lahela, Humiditas humida, aut tabula humida, vel viridis, sive maxilla humida. Nomen fluvii, 1 Par. 5. d. 26. Scribendum est Hela, abjecto l. Vide suo loco. לחלח Ἀλαέ

Lahem, Panis, vel pugna aut bellum. Nomen loci, 1 Par. 4. d. 22. לחם Λεέμ

Lais, Leo. Nomen urbis sitæ in valle quæ est in regione Rohob, vel potius ex Heb. Beth-rehob, quæ & Dan & Lesem dicta est, Judic. 18. g. 27. Jos. 19. d. 47. ubi male excusum est, Lesemodan, quum sit hoc modo distinguendum, Lesem Dan, id est, vocaverunt Dan ipsam Lesem, quam expugnaverunt. Pater Phaltiel mariti Michol filiæ regis Saul, 1 Reg. 25. g. 44. & 2 Reg. 3. c. 15. Vide Dan & Lesem. ליש Λαισὰ, Λαΐς

Laisa, Leæna. Urbs in Juda aut Benjamin de earum numero per quas transiit Sennacherib dum iret oppugnandum Jerusalem, Esa. 10. g. 30. לישה Λαισά

Lamech, Pauper, vel humiliatus, aut percussus. Filius Mathusael, Gen. 4. d. 18. Nomen etiam filii Mathusala, Gen. 5. d. 25. Luc. 3. g. 36. למך Λάμεχ

Lamma, Ut quid? Mat. 27. e. 46. & Psal. 22. a. 1. למה Λαμά

Lamuel, Illis Deus, vel cum illis Deus, aut cum quo est Deus. Nomen regis. Prover. 31. a. 1. למואל

Laodicea, Populus justus. G. Civitas in Asia minore, haud ita procul ab Hierapoli & Colossis, Col. 4. c. 13. Apo. 1. c. 11. & 3. c. 14. Λαοδίκεια

Laodicenses, Idem. p. n. G. Coloss. 4. d. 16. Λαοδικεῖς

Laomim, Gentes, sive absque aquis. Filius Dedan filii Jecsan, Gen. 25. a. 3. לאמים Λαωμείμ

Lapidoth, Fulgura, vel lampades. Maritus Deboræ prophetidis, Judic. 4. a. 4. לפידות Λαφιδώθ

Lapis adjutorii, Nomen loci, 1 Reg. 7. c. 12. λίθος τοῦ βοηθοῦ אבן העזר

Lasa, Ad clamandum, vel ad salvandum, aut liniendum. Nomen civitatis, quæ Hieronymo in Hebraicis quæstionibus Callirhoe dicitur, Gen. 10. c. 19. לשע Λασά

Lasthenis, Lapidis robur. G. Nomen viri, 1 Mac. 11. c. 32. Λασθένης

Latitudo,

Latitudo, Nomen putei, Gen. 26. e. 22. εὐρυχωρία

Latussim, Malleatores, sive limatores. Filius Dedan filii Jecsan, Gen.25. a.3.

Lazarus, Cui auxilio est Deus. D. Nomen viri, Luc. 16. e. 20. Est & nomen cujusdam alterius in Bethania, amici Christi, fratris Mariæ & Marthæ, Joan. 11. a. 1. quem Christus suscitavit a mortuis, ibidem, f. 44.

L E

Lebana, Luna, sive albedo, aut thus, vel later. Nomen viri, 1 Esd. 2. c. 45.

Lebaoth, Leænæ, sive cordis signum, aut ad introitum. Civitas fortis Judæ, Jos.15.e.32.

Lebbæus, qui cognominatus est Thaddæus, Mat.10. a.3. Ad veniendum. D.

Lebna, Luna, sive albedo, aut thus, vel later. Locus in deserto, ubi XVII Israelitarum mansio fuit, egressorum de Remmon Phares, Num. 33. c. 20. Est & civitas sacerdotum in tribu Juda, Jos.10. e. 29. Dicitur & Labana, Jos.15. f.42. siquidem Hebræis, iisdem punctis & consonantibus scribitur.

Lebni, Vide Lobni.

Lebona, Idem. Nomen oppidi, Judic.21, c.19. λεβωνά

Lecha, Ambulans, vel vadens. Nomen loci, 1 Par.4. d.21.

Lechi, Maxilla. Locus, cui Samson sic nomen indidit, Judic. 15. b. 9.

Leci, Lex, sive doctrina, aut assumptio mea. Filius Semidæ filii Galaad filii Machir filii Manasse, 1 Par.7.d.19. Hebraice, Lichi.

Lecum, Resurgens, vel confirmans, sive ad resurgendum, vel confirmandum. Civitas quæ Nephthaliæ tribus terminus est, Jos. 19. c. 33.

Ledan, sive Leedan, Pro voluptate, vel devorans judicium, sive pro ornatu vel testimonio: aut transitus vel deprædatio earum: aut Syriace, ad tempus. Vir de cognatione Gerson filii Levi, 1 Par. 23. a.7. & 26. c. 21.

Lehemam, Panis eorum, aut pugna vel bellum eorum. Civitas in tribu Juda, Jos.15. f. 40.

Lehemites, Panis meus aut pugna mea, 1 Par.20. c.5.

Lesem, Nomen, vel ponens, aut ipsi nominato vel posito, aut lygurius lapis pretiosus, de quo Exod. 28. c. 19. Nomen urbis in tribu Aser, in possessione vero Dan, Jos. 19. d. 47. quæ & Lais dicitur, & Dan. Hæc ea putatur a plerisque quæ tandem a Philippo Tetrarcha senioris Herodis filio, in honorem Tiberii, Cæsarea Philippi appellata est. Vulgo a Barbaris nunc Belina vocitatur. Vide Dan, Jos. 19. f.47. male scribitur Lesem-dan, pro Lesem, Dan. Vide Lais.

Levi, Copulatus. Tertius filius Jacob ex Lia, Gen. 29. g. 34. Sic vocabatur & Matthæus Apostolus, Mat.9. a.9. Luc.5.e.27. Pater Matthat, Luc.3. e.24.

Leviathan, Copulatio, vel societas sua, aut sibimet traditus. Magnus piscis marinus, Job 40. e.20. Psal.104. c. 26.

Levita, Copulatus, Judic. 17. c. 9.

Levitæ, Idem. p.n. Lev. 25. e. 32.

Levites, Idem. s.n. Act.4. g. 36.

L I

Lia, Laboriosa, vel fatigata. Major filia Laban, Gen.29. d.16.

Libanus, Albus, vel candidus, aut thus, vel cordis filiatio. Mons altissimus teste C. Ptolemæo lib.5. in Syria: a thure quod ibi colligitur, dictus, Deut.1. a.1. Judic. 3. a. 3. Esa. 2. c. 13. in fine Terræ promissionis versus Aquilonem, a quo denominata est terra quæ est circa montem illum, Jos. 13. a. 5. In hoc monte cedri crescunt longissimæ, 3 Reg.5. a.6.

Libertini, Latinum est, filii manumissorum, Act. 6. c.9.

Libya, vel Libye. Heb. dicitur Phut, & interpretatur Aphrica: aut Syriace, crassa vel pinguis. Regio Ægypto contermina, auctore Plinio in prologo 5. Hujus pars est Libya Mareotis, de qua idem in 5. cap. 6. Hieronymus duas Libyas ponit, unam Cyrenaicam, de qua Act. 2. b. 10. Et partes Libyæ, quæ est circa Cyrenen. Hac porta Ægypti in parte Aphricæ prima est, & Mari Libyco cognomentum dedit, post quam Libya Æthyopum usque ad Meridianum pertingens Oceanum. De hac Volater. lib. 12. Geographiæ, Jer. 46. b. 9. Ezec. 27. b.10. & 30. a. 5. & 38. a.5. Nahum 3. b. 9.

Libya, Dan. 11. g. 43. In Hebræo est Lubim, id est, cor maris: vel corda in plurali numero, Act.2. b.10.

Libyes, 2 Par.12. a. 3. & 16.c.8. Nahum 3. c. 9. in Hebræo est Lubim, id est, Cor maris, vel corda, p.n. Populus Libyæ.

Linus, Rete, vel retiaculum. G. Nomen viri, 2 Tim.4. d. 21.

Lithostrotos, Lapidibus stratus. G. Nomen loci in quo sedit Pilatus, Christum nostrum morti adjudicaturus, Joan. 19. c.13.

L O

Lobna, Luna, sive albedo, aut thus, vel later. Civitas sacerdotum in tribu Juda, Jos.21. b.13. & 4 Reg.8. f. 22. & 23. f. 31. & 1 Par.6. e.57. Eadem esse videtur quæ & Lebna & Labana, quæ iisdem punctis & consonantibus notatur.

Lobni, Idem. Filius Gerson filii Levi, Exod.6.c.17. Num.26.g. 58. qui Lebni, Num.3.c.18. 1 Par.6.b.17.

Lobniticus, Idem. Qui est de familia filiorum Lobni, Numeri 3.c. 18.

Lod, Nativitas, vel generatio. Nomen civitatis, quam ædificavit Samad filius Elphaal, 1 Par.8. b.12.

Lodabar, Ipsimet verbum, aut ipsimet pestis vel mors, seu generatio electa: vel ex Hebræo & Syro, nativitas filii. Oppidum Galaad montis, in ambitu, ut videtur 2 Reg.9. b.4.

Lod-hadid, Nascens gaudens, vel nascens acutus: aut ex Hebræo & Syro, generatio vel nativitas nova. Nomen loci, 1 Esd.2. b.33. & 2 Esd.7. d.37.

Lois, Melior, G. Avia Timothei, 2 Tim.1. a.5. λωΐς

Lot, Involutus, sive colligatus, aut coopertus, vel resina pretiosa, quæ dicitur stacte. Filius Aran, Gen. 11. d.27.

Lotan, Idem. Filius Seir Horræi, Gen.36.c.20.

L U

Lucas, Hebraice potest interpretari, Ipsi resurrectio, vel Latine a luce. D. Col.4.d.14. λουκᾶς

Lucius, A luce. Latinum est. Nomen prophetæ, Act. 13. a. 1. Rom.16. d.21.

Lud, Nativitas, vel generatio. Filius Sem, Gen.10.e.22. Ab hoc Lydii dicti.

Ludim, Idem. p.n. Filius Mesraim, Gen.10.b.13.

Luith, Tabulatum, vel tabulæ, aut viriditas. Mons est Lyrano & Hebræorum commentatori in Commentariis super Esaiam, cap. 15.c.5. Eusebio vero Pamphylo, vicus inter Areopolin & Joaram. Aliis inter Petram & Segor. Heb. Luhith.

Luza, Amygdalus, sive discessio, vel declinatio. Civitas Chananææ, quæ cecidit in sortem filiorum Joseph juxta Sichem, in tertio lapide ipsius Sichem, sive Neapoleos, Jos. 16. a. 2. & 18. b. 13. Quæ alias, Gen. 28. d. 19. & 35.b. 6. nuncupatur Beth-el a Jacob. Est & tertia Luza in terra Hethim, a veteris Luzæ proditore condita, Judic. 1. e. 23.

L Y

Lycaonia, Lupina. G. Provincia Asiæ est mediterranea, Tauro a Cilitia Trachea divisa: a Septentrione, Cappadociæ contermina, Volaterr. lib.10. in qua Barnabas & Paulus prædicarunt. Act. 14. a. 6.

Lycia, Idem. G. Provincia Asiæ, 1 Mac.15. d.23. Act.27, a.5.

Lyda, sive Lydda, Stagnum. s. aquarum. G. Civitas Palæsthinæ in littore magni maris sita, quæ Diospolis appellatur, 1 Mach.11. d.34. Act.9. f.35. & g.38.

Lydi, sive Lydii, Nativitas, vel generatio. Populi. Vide Lud, Jer.46. b.9.

Lydia, Idem, Asiæ minoris provincia inter Cariam & Phrygiam auctore Strabone lib. 13. cujus situm his verbis describit Plinius libro 5. cap. 29. Lydia perfusa flexuosi amnis Mæandri recursibus super Ioniam procedit, Phrygiæ ab exortu solis vicina, ad Septentrionem Mysiæ, Meridiana parte Cariam amplectens, Mæonia ante appellata, &c. Hujus mentio fit, Act.16.e.14. Jer.46.b. 10. Ezec. 27. c.10. & 30.a. 5. Esa. 66.f.19. Est & nomen mulieris purpurariæ, de qua Act.16. c.14.

Lysanias, Dissolvens tristitiam. G. Procurator constitutus a Romanis super Abilinam regionem, Luc.3.a.1.

Lysias, Dissolvens, Princeps quidam exercitus, sive tribunus, 1 Mach.3.e.32. Act.24.f.23. & 23. f.26. & 24. b.7.

Lysimachus, Dissolvens pugnam. G. Frater Menelai, 2 Mach. 4. d. 29.

Lystra, Dissolvens. G. Nomen civitatis in Lycaonia, Act.14.a.6.

Lystra, Act.27.a.5. in Græco scribitur Myra, & interpretatur virgultum, sive unguentum odoriferum. G. Civitas Lyciæ. Vide Plinium, lib.5. cap.27. Act. 27. a. 5.

M

Maacha, Compressa, vel attrita, aut fixa. Filius Nachor ex Roma concubina, Gen.22.d.24. Filia Tholmai regis Gessur, 2 Reg.15. 3.a.3. & 1 Par.3.a.2. Filia Abessalom mater Abiam regis, 3 Reg. a.2. quæ 2 Par.13. a. 2. dicitur Michaia. Concubina item Caleb, 1 Par. 2. f.48. Uxor Machir patris Manasse, 1 Par. 7. d. 16. Uxor Jahiæ, 1 Par.9. f.35.

Maachati, sive Machati, Compressus, vel attritus, aut fixus, seu ventris contritio. Pater Aasbai, 2 Reg. 23. d.34. Pater Jezoniæ, 4 Reg. 25. f. 23. Civitas Amorrhæorum super Jordanem juxta montem Hermon, Jos.12. b.5. & 13.b.11. & 1 Par.4. d.19.

Maadi, Solennis, vel festivus, aut ornatus, seu labilis, vel testificans, aut transiens: aut Syriace, auferens. Nomen viri, 1 Esd. 10. d. 34.

Maai, Venter aut coacervatio. Nomen viri, 2 Esd. 12. c. 35.

Maala, Chorus, vel cithara, sive infirmitas: aut Syriace, venia. Filia Salphaad filii Hepher filii Galaad, Num. 26. d.33. Jos. 17. a.3. Heb. Mahala.

Maara, Spelunca, sive evacuatio, aut effusio, vel discooperiens, aut evigilans. Nomen loci, Jos. 13. a. 4.

Maasai, Opus meum. Filius Adiel, 1 Par.9. b. 12.

Maasia, sive Maasias, Opus Domini. Filius Achaz, 1 Par. 15. c. 18. & 2 Par. 28. a. 7. Nomen cujusdam doctoris, 2 Par. 26. b. 11. Pater Sophoniæ, Jer. 21. a. 1. Princeps Civitatis Jerusalem, 2 Par. 34. b.8.

Maasias, Jer. 32. c.12. & 51. g.59. interpretatur protectio, sive confidentia Domini. Pater Neriæ patris Baruch & Saraiæ. Heb. Mahasias.

Maaziau, Fortitudo Domini, vel refugium Domini. Nomen viri, 1 Par. 24. c.18. & 2 Esd. 10. a. 8.

Mabsam, Aromatizans, vel confundens eos. Filius Ismahelis, Gen.25. b.13. & 1 Par.4. e.25.

Mabsar, Munitus, vel muratus, sive prohibens, vel auferens, aut vindemians. Vicus grandis Gabalene, pertinens ad urbem Petram, Gen.36. d.42.

Macces, Finis, vel finiens, sive tœdium, aut evigilans, vel æstas, sive æstuans, aut spinans, Nomen loci, 3 Reg. 4. a. 9.

Maceda, Incendium, aut adoratio, vel incurvatio. Civitas tribus Juda, Jos.10. b.10. & 15. f.41.

Macedo, Hebraice, idem. Græce vero, excelsus vel eminens

E G

G. qui ex Macedonia, 1 Mac.1. a.1. Act.16. b.9.

Macedones, Idem. p.n. G. Act.19. f.29.

Macedonia, Excelsa, vel eminens. G. Provincia. Act.16. b.9.

Maceloth, Ecclesiæ, vel cœtus, aut congregationes. Nomen loci ad quem profecti sunt filii Israel de Harada, Numer.33. d.25.

Maceloth, 1 Par.8. c.31. & 9. g.37. & 27. a.4. Virgæ aut baculi, sive voces, aut levitates, vel despectiones. Filius Abigabaon, filius Jahiel, 1 Par.9. f.35.

Macenias, Possessio Domini, sive emptio Domini, aut pecus vel armentum Domini, sive nidificatio Domini. Sacerdos 1 Par. 15. c.18.

Macha, Compressa, vel attrita, aut fixa. Nomen regis, 2 Reg. 10. b.6.

Machabæus, Percutiens. Græce vero, pugnator. D. Filius Mathathiæ, 1 Mach.2. a.4.

Machati, Vide Maachati.

Machbanai, Miser, sive pauper filius meus, aut paupertas, vel humiliatio filii aut intelligentiæ vel ædificationis. Nomen principis, 1 Par.12. b.13.

Machbena, Paupertas, vel possessio filii ejus, aut paupertas sive percussio intelligentiæ vel ædificantis. Nomen loci, 1 Par.2. f.49.

Machi, Percussor, aut pauper, vel humilis. Pater Guel principis tribus Gad, Num.13. a.16.

Machir, Vendens, sive cognoscens. Filius Manasse, Gen.50.d.23. Pater Galaad, Num.26. d.29. & 1 Par.2. c.21. & 23. & 7. c.14. & 15. Filius Ammihel, 2 Reg.9. b.4.

Machiritæ, Vendentes, sive cognoscentes. Familia quædam, Num.26. d.29.

Machmas, Percussor, vel pauper ablatus, aut percussor, vel pauper palpans, sive tangens vel auferens. Nomen vici magni sive oppidi in confinio Benjamin, & Ephraim, 1 Reg. 13. a. 2. in quo partem impedimentorum deposuit Sennacherib, ut celerius iret oppugnatum Jerusalem, Esa.10. g.28.

Machmas, 1 Esd.2. b.27. Nehem.7. e.31. Occultatio, vel percussoris aut pauperis tributum.

Machmethath, sive Machmathath, Percussoris vel pauperis donum, aut percussoris vel humilis mors. Terminus tribus Manasse in sorte Ephraim, Jos.16. b.6. & 17. b.7.

Machtes. Vide Pila.

Madaba, 1 Mac.9. d.36.37. Vide Medaba.

Madai, Mensura, sive judicans, aut indumentum. Filius Japheth, Gen.10. a.2. Hic primus Medorum genti nomen indidit.

Madan, Litigium, sive judicans, aut mensura, vel indumentum. Filius Abrahæ ex Cetura, Gen.25. a.2.

Madia, Solennitas, vel festivitas Domini, sive adornatio vel testimonium aut fœdus Domini, vel transiens Dominus. Nomen viri, 2 Esd.12. a.5.

Madian, Judicium vel judicans, sive litigans, aut objurgans. Filius Abrahæ ex Cetura, Gen. 25. a.2. & 36. d. 35. A quo civitas trans Arabiam ad Meridiem Judææ sita, in deserto Saracenorum contra Orientem Maris rubri: unde Madianitæ. Alia urbs est juxta Arnonem & Ariopolin, cujus nunc ruinæ tantum demonstrantur, ubi Hobab, sive Jethro socer Mosis sacerdos Madian habitavit, Exod.2. c.15. Act.7. d.29.

Madianita, Madianitæ, Idem.

Madianitæ, Idem. p.n. Gen.37. f.28.

Madianitis, Idem. f.n. f.g. Num.25. b.6.

Madmena, Mensura numeri vel muneris, aut indumenti munus, vel indumenti præparatio, aut numerus vel sterquilinium. Civitas tribus Judæ, 1 Par.2. f. 49. quæ & Bersabee dicitur. Sunt tamen qui sentiant non ipsam esse Bersabee, verum in ejus vicinia sitam. Dicitur & Madmen.

Madon, Jurgium aut indumentum, vel mensura ejus. Civitas regis Jobab, Jos.11. a.1.

Magala, Semita, vel circulus, aut rotunditas, sive currus, vel plaustrum, aut vitula. Nomen loci, 1 Reg. 17. c.20.

Magdalena, Magnifica vel magnificata, aut exaltata, vel turris. D. Mulieris nomen, Mat.27. f. 56. Luc.8. a.2.

Magdal-gad, Turris felix vel accincta, sive magnitudo felicitatis, vel magnitudo accincta. Civitas tribus Judæ, Jos.15. e.37.

Magdal-el, Turris sive magnitudo Dei. Civitas in tribu Nephthali, Jos.19. c.38.

Magdalum, Turris vel magnitudo. Urbs Ægypti, Jer. 44. a.1. Exod.14. a. 2. Num.33. b.7.

Magdiel, Annuntians, vel evangelizans Deum, sive pomum Dei, id est fructus electus Dei. Civitas est Idumæorum principum, Gen. 36. d. 43. & 1 Paral. 1. d. 59. Est & in quibusdam exemplaribus civitas tribus Issachar, Jos. 19. c. 38. sed illic debet legi Magdalel.

Magedan, Matt. 15. d. 39. in Græco, Magdala, & Hebraice interpretatur turris, vel magnitudo. D. Civitas est in litore stagni Genezareth, sive maris Galilææ. Hieronymus hanc regionem nunc Macedan contra Jerasan scribit in locis Hebraicis. A quibusdam dicitur & Dalmanutha regio, & Magdalum, sita inter lacum Genezar & Thabor.

Mageddo, Annuntiatio, vel evangelizatio, aut pomum, sive fructus electus. Civitas in tribu Manasse, Jos. 12. d. 21. & 17. c. 11. quam instauravit Salomon, 3 Reg.9. c.15. & 1 Par. 7. f.29. Locus in quo occisus est Josias, 4 Reg.23. f.29.

Mageddon, Idem. Zach. 12. d.11.

Mageth, Torcular, aut liquefactio. D. Civitas Galaad, 1 Mach. 5. c. 26.

Magi, Sapientes, vel philosophi: aut qui præsunt sacris, id est sacerdotes. Persicum est, Matt.2. a. 1.

Magog, Tegens, vel tegulans, aut tabefactus, vel liquefactus. Filius Japheth, Gen. 10. a. 2. A quo Scythæ genus ducunt, qui primum Magogi dicti sunt, Apoc.20. c.8.

Magron, Timor, sive horreum, aut de gutture. Urbs in Juda aut Benjamin, per quam transiit Sennacherib cum iret oppugnatum Jerusalem, Esa.10. g.28.

Mahalath, Chorus, sive infirmitas: aut Syriace, venia, Psal.52. a.1. Heb.53. & 87. a.1. Heb. 88. in titulo. Uxor Roboam, 2 Par. 11. d. 18.

Mahalon, Idem. Filius Elimelech Beth-lehemitæ, Ruth 1. a. 2.

Mahanaim, numero duali, Castra, turmæ. Nomen loci non procul a monte Galaad, in quo obviam facti sunt angeli patri nostro Jacob, ab ipso propterea impositum, quod duas turmas vidisset in eo loco, suam, & angelorum, Gen. 32. a. 2. Jos. 13. c. 26. d. 30. & 3 Reg. 4. b. 14. Jos. 21. c. 38. & 1 Par. 6. g. 80. Vide Manaim & Castra.

Maharai, Accelerans, sive dotatio, aut montanus, vel de monte meo. Nomen viri, 2 Reg.23. d.28. & 1 Par.11. f.30.

Mahath, Abstergens, aut delens, sive confringens, aut formidans: aut Syriace, percussio. Filius Amasai filii Elcana, 1 Par. 6. c.35. & 2 Par.29. b.12. & 31. c.13.

Mahazioth, Videns signum, aut videns literam. Nomen viri, 1 Par. 25. b.4.

Maheleth, Chorus vel cithara, aut infirmitas: vel Syriace, venia. Tertia uxor Esau, filia Ismahelis, Gen.28. b. 9.

Mahida, Ænigma, aut acumen, vel radens sive abstergens manum: aut Syriace, percussa manus. Nomen viri, 1 Esd. 2. c. 52. & 2 Esd.7. e.54.

Mahir, Pretium. Filius Chelub fratris Sue, 1 Par.4. b.11.

Mahol, Chorus, vel cithara, aut infirmitas, sive arenosus: aut Syriace, venia. Nomen viri, qui fuit Binomius: Ezrahah enim aliter dicitur, unde Etham Ezrahites, id est, filius Ezrah, 3 Reg.4. d. 31.

Mahumites, Nuntians, vel delens, aut radens, vel medullæ. Nomen viri, 1 Par.11. g.46.

Maiman, Dexter, aut aquas præparans. Nomen viri, 1 Par.24. b.9.

Malachias, Angelus, sive nuntius meus. Heb. Malachi. Nomen prophetæ, Malach.1. a.1.

Malachim, Regum. f. liber. Scribendum Melachim.

Malalai, Circuncisio, vel locutio mea. Nomen viri. 2 Esd.12. e. 35. LXX. non transtulerunt.

Malaleel, Laudans Deum, vel illuminatio Dei. Filius Cainan, Gen.5. b.12. Luc.3. g.37. Heb. Mahalaleel.

Malasar, Circuncisio angustiæ, vel vinculi, sive dispensator. Nomen viri, Dan.1. c.11.

Malchus, Rex, vel regnum, aut consiliarius. D. Nomen illius cui Petrus auriculam abscidit, Joan.18. b.10.

Mallotæ, Adimplentes, vel adimpleti. D. Nomen populi, 2 Mach. 4. e. 30.

Maloch, Regnans, aut consulens. Filius Azabiæ filii Amasiæ, 1 Par. 6. d. 44.

Mambre, Rebellis, aut amarus, vel commutans, vel permutans. Civitas, Gen.13. d.18. quæ & Hebron & Arbee dicitur, Gen.23. d. 19. & 35. d. 27. Sunt tamen qui dicunt locum esse in Hebron, dictum in quercubus, procul sex stadiis ab Hebrone. Frater Eschol & Aner, Gen.14. b.13. Heb. Mamre.

Mambres, Idem. sed in Græco scribitur Jambres: & Hebraice potest interpretari mare cum egestate vel paupertate. D. Unus ex illis qui Moysi restiterunt, 2 Tim.3. b.8.

Mammona, Pecunia vel divitiæ, aut cupiditas. Syrum est, D. Luc.16. c.9.

Mamuchan, Paratus, vel certus, aut depauperatus, vel percussus. Dux Persarum, Esth. 1. c. 16.

Mamzer, De scorto natus, Deut.23. a.2.

Man, Donum, aut munus, aut quid? Exod.16. g.31. d. 15.

Manahath, Requies, aut munus, sive præparata formido, vel confractio, aut numerus stuporis: vel ex Hebræo & Syro, præparata descensio, vel numerus descendens. Filius Sobal filii Seir, Gen. 36. c.23. & 1 Par.1. c.40. Est & regionis nomen, 1 Par.8. a.6.

Manahem, Consolator, aut ductor eorum, sive præparatio caloris, aut munus incensum, vel numerans calefactionem. Filius Gaddi, 4 Reg.15. c.14.

Manaim, Castra. Civitas quæ est terminus tribus Gad in regione Galaaditide, Levitis, & in urbem refugii data, Jos. 13. d. 26. & 21. d.38. & 1 Par.6. g.80. & 3 Reg.4. c. 14. Ubique scribendum ex Hebræo, Mahanaim: & idem locus cum eo qui Gen. 32. a.2. Mahanaim scribitur.

Manasse, sive Manasses, Oblitus, aut oblivio. Filius primogenitus Joseph, Gen. 41. f. 51. Pater Esrihel, 1 Par. 7. c. 14. Filius Ezechiæ regis Juda filii Achaz, 4 Reg. 21. a.1. & 1 Par. 3. c. 13. Matt.1. b. 10.

Mane, Numeratus, vel numerans, Dan. 5. g.25.

Man-hu? LXX. interpretantur, τί ἐστι τοῦτο; Quid hoc? rectius, Man-hu, id est, donum est, Exod.16. c.15.

Manlius, Solutus, vel non ligatus. G.

Manna, Idem quod Man, Joan.6. e.49.

Manue, Requies, aut munus. Pater Sampson, Judic.13. a. 2.

Maoch, Compressus, vel attritus, aut fixus. Pater Achis regis Geth, 1 Reg.27. a.2.

Maon, Habitaculum, sive delictum, vel de peccato. Civitas in tribu Juda, Jos. 15. g. 55. Filius Sammai filii Recem, 1 Par. 2. f. 45. Est & nomen solitudinis in campestribus ad dextram Jesimon, 1 Reg. 23. d.24.

Maonathi,

מעונתי Maonathi, Idem. Filius Othoniel filii Cenez, 1 Par.4.c.13.

מעזים Maozim, Fortificati, vel fortitudines, aut refugia. Nomen idoli, Dan.11.f.38.

מרה Mara, Amara, vel amaritudo. Quinta Israelitarum mansio fuit: illuc enim Moyses projecto ligno, amaras aquas in dulces vertit, Exod.15.d.23. Num.33.a.8. μαρά

מהרי Marai, Accelerans, sive dotatio, aut montanus, vel de monte meo. Nomen viri, 1 Par.27.b.13.

מריה Maraia, Amaritudo, vel myrrha Domini, aut docens, vel præceptor Dominus. Nomen viri, 2 Esd.11.a.12.

מריות Maraioth, Amaritudines, vel rebelliones, aut commutationes, vel permutationes. Nomen viri, 2 Esd.12.a.15. Vide Meraioth.

Maran-atha, Dominus noster venit. Syrum est, 1 Cor.16.d.22.

Marcus, Limatus, vel fricatus, aut expolitus, id est, a rubigine absterfus. D. Act.12.c.12. consobrinus Barnabæ, Coloss.4.b.10. Marcus, cognomen cujusdam Johannis, de quo Act.15.g.37.

מרדכי Mardochai, Amara contritio, vel myrrha contrita, sive docens contritionem: aut ex Hebræo & Syro, myrrha purissima. Nomen viri, 1 Esd.2.a.2.

Mardochæus, Idem. Filius Jair filii Semei, patruus Esther, Esth.2.a.5.& 2 Esd.7.b.7.

ים סוף Mare rubrum, ad Austrum Judææ, a Græcis Erythræum mare dicitur, Auctore Pomp. Mela lib.3. Strabone lib.16. Aliis etiam Sinus Persicus & Arabicus, teste Plinio libro 6. cap.24. Hebræis dicitur Jam suph, in est, Mare junceum, vel cannosum, quod ejus in littore abundent junci vel cannæ. Alii volunt ex fundo maris illas prodire & nasci cannas. Observandum etiam, Mare Suph, aliquoties sumi pro Mari salso vel mortuo, quod sit carectosum. Illic juxta rubrum pelagus septima fuit mansio Israelitarum, Num.33.b.10.

מרס Mares, Irroratio, vel distillatio: aut Syriace, apostema vel confractio. Nomen principis cujusdam, Esth.1.c.14.

מראשה Maresa, A capite, vel a principio, aut caput, vel principium, sive hæreditas, aut amaritudo mulieris, vel amara mulier. Civitas in tribu Juda, Jos.15.f.44. eadem quæ & מרשה

מרשה Maresa, 1 Par.4.d.21. & 2 Par.11.b.8.& 14.c.9. & 20.g.37. interpretatur a capite, vel a principio, aut hæreditas, vel amaritudo agri. Civitas in tribu Juda, patria Michææ prophetæ, nam inde מורשתי appellatur, Mich.1.a.1. Quam munivit sive instauravit Roboam, 2 Par.11.b.8. Nomen viri, 1 Par.2.e.42.& 4.d.21.

מערת Mareth, Spelunca, vel evacuatio, aut effusio, sive discooperiens, aut evigilans. Civitas in tribu Juda, Jos.15.g.59.

מרים Maria, Exaltata, vel amaritudinis mare, aut myrrha maris, sive doctrix, vel magistra maris: aut ex Syro & Hebræo, domina maris. Filia Amran filii Caath, soror Aaron & Mosis, Exod.6.e.20. & 15.c.20. Num.12.a.1. Filius Ezra, 1 Par.4.c.17. Nomen item Virginis quæ Christum tulit in utero, Matth.1.c.16. Soror item Marthæ sororis Lazari, Luc.10.g.39. Joan.11.c.19. Hebr. Miriam. De quadam Maria loquitur & Paulus, Rom.16.a.6.

Mariam. Idem. Viri proprium, 1 Par.4.c.17.

מרמות Marimuth, Amaritudo, vel myrrha mortis, aut altitudines sive fraudulentiæ. Nomen viri, 1 Esd.10.d.35.

מרמה Marma, Dolus vel fraudulentia, sive altitudo, vel extollens se. Filius Saharaim ex Hodes uxore sua, 1 Par.8.b.10.

מרסנא Marsana, Amaritudo, aut myrrha rubi vel inimici, aut ostendens rubum vel inimicum. Nomen principis, Esth.1.c.14.

Martha, Provocans, sive amaricans: vel Syriace, domina vel doctrix. D. Soror Mariæ sororis Lazari illius quem suscitavit Christus, Luc.10.g.38. Joan.11.b.20.

Masaa, Corrupte legitur, Jos.21.c.30. De tribu autem Aser, Masaa & Abdon, pro Messal.

משל Masal, Parabola, aut imperans, vel dominans. Civitas in tribu Aser, 1 Par.6.f.74. quæ Jos.19.b.26. dicitur Messal.

Masaloth, Idem. p.n. D. Urbs, 1 Mach.9.a.2.

מצפה Masepha, Speculatio, sive specula, aut cooperimentum, vel expectatio. Civitas in tribu Juda, Jos.15.f.38. quæ alias Maspha dicitur.

משרפות מים Maserephoth, In Hebræo est Maserephoth-maim, id est, adustiones, incendia, combustiones aquarum. Locus est ubi excoquunt aquam ad ignem, refrigerandoque salem faciunt. Commentator Hebræorum super Josue sic inquit, Salinæ sunt ubi aqua maris trahitur ad fossas ad hunc usum factas, & sole siccatur, Jos.11.b.8. & 13.a.6. Regio Sidoniorum.

מושרי Maserei, Stratum, sive auferens, vel tangens socium vel amicum aut pastorem vel malitiam. Filius Sobal filii Hur, primogenitus Caleb ex Ephratha concubina, 1 Par.2.g.53.

משמע Masma, Exauditio, sive audiens, vel obediens. Filius Ismahelis, Gen.25.b.14. & 1 Par.4.e.25.

משמנה Masmana, Pinguedo, aut oleum ejus, sive tangens, vel auferens præparationem vel munus aut numerum. Nomen viri principis, 1 Par.12.b.10.

מצביה Masobia, Statio Domini, sive stans Dominus, aut damula. Nomen loci, 1 Par.11.g.47.

מצפה Maspha, sive Masphe, Speculatio, sive specula, aut cooperimentum, vel expectatio. Civitas in tribu Juda, quam ædificavit Asa rex Juda, 3 Reg.15.e.22. quæ Jos.15.f.38. Masepha dicitur iisdem consonantibus & punctis, & Masphe, Jos.13.d.26. Est & locus Galaad, 1 Reg.22.a.3. & 4 Reg.25.f.23. ubi pactum inierunt Laban & Jacob, Gen.31.g.49.

מצפת Masphath, Speculatio, sive specula, aut cooperimentum, vel expectatio. Civitas quæ & Maspha dicitur in tribu Juda, 1 Reg.7.b.7. Jer.40.b.6.& 41.d.14.& 16.

משרקה Masreca, Sibilus, vel sibilans, aut attractio vanitatis, vel tangens vanitatem vel vacuitatem, aut vitis. Civitas Idumææ, regia Semlæ quinti regis in Edom, Gen.36.d.36. & 1 Par.1.d.47.

Massa, Tentatio. Nomen loci, qui & מריבה jurgium dicitur, Exod.17.b.7.

משא Massa, Onus, sive assumptio: vel aliquando translative, prophetia. Filius Ismahelis, Gen.25.b.14.& 1 Par.1.b.30.

מתן Matthan, Donum, vel lumbus, sive mors eorum: aut Syriace, expectatio, vel spes. Pater Saphatiæ, Jer.38.a.1. Sacerdos Baal, 2 Par.23.d.17.

מתנה Mathana, Idem. Solitudinis nomen, Num.21.d.18.

מתני Mathanai, Idem. Nomen viri, 1 Esd.10.d.33.

מתניה Mathania, sive Mathanias, Donum Domini, vel lumborum Dominus, aut ex Syro & Hebræo, spes Domini. Filius Josiæ, patruus Joachin, frater Joacim sive Eliacim, a Nabuchodonosor Sedecias nominatus, 4 Reg.24.d.17. Filius item Micha, 1 Par.9.c.15. & 2 Par.29.c.13.

מתניהו Mathaniau, Donum Domini, vel lumborum Dominus: aut ex Syro & Hebræo, expectatio Domini. Nomen viri, 1 Par.25.a.4.

מתני Mathanites, Donum, aut lumbus: aut Syriace, spes, vel expectans, 1 Par.11.g.43.

מתת Mathat, Donum, vel donans. D. Pater Heli patris Joseph viri Mariæ, Luc.3.e.24.

Mathat, sive Mathathath, Donum ejus. Nomen viri, 1 Esd.10.d.33.

מתתיה Mathathia, sive Mathathias, Donatus a Domino, vel donum Domini. Pater Judæ Machabæi, 1 Mach.2.a.2. Primogenitus Sellum Coritæ, 1 Par.9.e.31. Sacerdos, 1 Par.15.e.18.

Mathias, Donum Domini. D. Act.1.d.23.

מתושאל Mathusael, Mortem suam postulans, aut mors sua infernus vel sepulchrum. Filius Mauiael, Gen.4.c.18.

מתושלח Mathusala, Mortem suam misit, aut mortis suæ arma: vel ex Hebræo & Syro, mortem suam spolians, vel mortis spolium. Filius Henoch filii Jared, Gen.5.c.21. Luc.3.g.37.

מטרד Matred, Virga descendens, aut virga imperantis, sive lectuli descensio vel imperium: aut Syriace, labor. Pater Meetabel uxoris Ader regis in Edom septimi, Gen.36.g.39.

Mathatha, Idem quod Mathathia, Luc.3.f.31.

Mathathias, Idem. Luc.3.e.26.

Matthæus, Donatus. D. Nomen apostoli, Matth.9.a.9. qui & Levi dictus est, Mar.2.b.14.

Matthias, 2 Mach.14.c.29.

מחויאל Mauiael, Annuntians Deum, aut radens vel delens Deus: vel ex Syro & Hebræo, percussus a Deo. Filius Irad, Gen.4.c.18.

מהומן Mauman, Turbatus, aut tumultuans, vel multitudo. Nomen eunuchi cujusdam, Esth.1.b.10.

M E

מכרתי Mecherathites, Venditio, aut cognitio, 1 Par.11.g.36.

מכמש Mechmas, Percussor, vel pauper ablatus, aut percussor, vel pauper palpans vel tangens, sive auferens. Nomen oppidi in tribu Ephraim, 2 Esd.11.d.31. qui 1 Reg.13.a.2. dicitur Machmas, iisdem consonantibus & punctis.

מכנדבי Mechnedebai, Percussor, vel pauper vovens, sive spontaneus: aut percussio, vel paupertas voventis vel principis aut spontanei. Nomen viri, 1 Esd.10.d.40.

מידבא Medaba, aquæ doloris: vel ex Hebræo & Syro, aquæ manantes. Urbs Arabiæ in tribu Ruben, Num.21.f.30. Jos.13.b.9. & 1 Par.19.b.7. Esa.15.a.2.

Medalaa, Corruptum in quibusdam exemplaribus pro Medaba, Jos.19.a.11.

מידד Medad, Mensurans, sive aquæ dilectionis vel uberum aut patrui. Nomen viri super quem requievit Spiritus Domini in castris, Num.11.f.26.

מדין Meddin, Judicium, sive litigans, aut objurgans. Civitas in tribu Juda, Jos.15.g.61. Hebraice Middin.

מדמנה Medemena, Mensura muneris vel numeri, aut indumenti munus, vel indumenti præparatio, aut sterquilinium. Civitas tribus Judæ, quæ alias Bersabee dicitur, Jos.15.e.31. Per quam transiit Sennacherib cum iret oppugnatum Jerusalem, Esa.10.g.31. Sunt tamen qui Medemena sentiant diversam esse a Bersabee civitatem, sed tamen vicinam.

מדי Medena, Mensura, vel abundans, sive indumentum. Provincia, de qua 1 Esd.6.a.2. Heb. Madai.

Medi, Idem. p.n. Populi, Esa.13.c.17. Act.2.b.9.

Media, Idem. f.n. Provincia Asiæ ab ortu habet Caspios & Parthos, a Meridie Sittacenem & Susianem & Persida, ab Occasu Adiabenen, a Septentrione Armeniam. Plinius auctor libro 6.cap.26. Hanc appellatam a Madai Japheth filio, Josephus lib.1.cap.14. Judaic. antiq. refert. Strabo vero in 11. a Medo Medeæ filio. De hac Ptolemæus lib.6.cap.2. Plinius libro 6.cap.14. Hieronymus ipsam inter flumina Indum & Tigrim collocat, Jer.25.e.25. Huic provinciæ attribuit sacra Scriptura Aracusiam, Parthiam, Assyriam, Persidem, Jer.51.c.28. & 1 Mach.14.a.1.

מהיטבאל Meetabel, Quam bonus Deus, sive benefaciens Deus. Uxor Adar regis in Edom septimi, Gen.36.d.39.

מגביש Megbis, Eminens, vel altitudo. Nomen viri, 1 Esd.2.b.30.

מגפיעש Megphias, Corpus compressum vel congregatum, aut corporis vel vestimenti tinea. Nomen viri, 2 Esd.10.a.20.

מחשים Mehusim, Tacentes, aut festinantes, sive sensuales. Pater Abitob, 1 Par.8.b.11.

מלכה Melcha, Regina, vel consiliatrix. Uxor Nachor filii Thare, filia Aran fratris mariti sui Nachor, Gen.11.d.29. Filia item Salphaad filii Hepher filii Galaad, Num.26.d.33.

Melcha, Luc.3.f.31. Idem. sed in Græco scribitur Melea, & Hebraice interpretatur adimplens, vel adimpletus. D. Pater Eliacim patris Jona.

μελχί Melchi, Rex meus, sive consilium meum. D. Pater Levi patris Matthat, Luc.3. c.24.

מלכיה μελχίας Melchias, Rex Dominus, aut consiliator Dominus. Pater Phassur, Jer. 21. a. 1. Filius Amelech, Jer. 38. b. 6. Filius Athanai filii Zara, 1 Par.6. c.40.

מלכיאל Melchiel, Rex meus Deus, aut regnum Dei, sive consiliator meus Deus. Filius Beriæ filii Aser, Gen.46.b.17. & 1 Par.7.f.31.

מלכיאלי Melchielitæ, Idem. Num.26. c.45. δῆμος ὁ μελχιηλί.

מלכירם Melchiram, Rex excelsus, aut consiliator, vel consilium excelsum. Filius Jechoniæ filii Joacim, 1 Par.3. c.18.

מלכי צדק μελχισεδέκ Melchi-sedec, Rex justitiæ. Sacerdos & rex Solymæ, sive Jerusalem fuit, Gen.14. c.18. Heb.7.a.1.

מלכישוע μελχισουέ Melchisua, Rex salvator, aut rex vel consilium salvatoris vel salutis, sive rex magnificus. Filius Saul, 1 Reg.14. g.49. & 31. a.2. & 1 Par.8. c. 33.

מלכום μολώχ Melchom, Rex eorum, vel consiliator eorum. Idolum quod colebant filii Ammon, 4 Reg.23. c.13. & 1 Par.20. a.2. Jer.49. a.1. qui Moloch, 4 Reg.23. c.10. dicitur.

מלך μέλεχ Melech, Rex, aut consiliarius. Filius Micha filii Meribbaal, 1 Par. 8. d.35.

μελίτη Melite, Melliflua. G. Insula inter Epirum & Italiam, spectans Siciliam ad Septentrionem, Act.28. a.1.

מלוא ἄκρα. μααλώ ἀνάλημμα Mello, Plenitudo, vel repletio. Ambitus montis Sion interior, quem reges incluserant muro. Vel ut alii volunt, urbs non ita procul illinc, cujus cives Abimelech regem sibi constituerunt, Judic. 9. a. 6. Ab hoc loco David cœpit munire Terram, 2 Reg. 5. b.9. Salomon hanc reparavit, 3 Reg. 9. c. 15. & 4 Reg.12. d.20. & 2 Par. 32. b.5.

מלותי μαλλωθί Mellothi, Plenitudo, vel circuncisio. Nomen viri, 1 Par.25. b.4.

מלוך μαλλούχ Melluch, Regnans, vel consulens. Nomen viri, 1 Esd.10.d.32.

Melothi, Idem quod Mellothi. D. Civitas, Judith 2.c.13. In Græco Complutensi non legitur.

מלטיה μαλτίας Meltias, Liberatio Domini. Nomen viri, 2 Esd.3. b. 7.

μέμμιος Memmius, Maculatus, vel vituperatus. D. 2 Mach.11. g. 34.

נף μέμφις Memphis, Hebraice dicitur Noph, & interpretatur favus, aut distillatio, vel elevatio, aut cribrum. Civitas Ægypti, Esa.19. b.13.

מף μέμφις Memphis, Osee 9. b.6. Hebraice dicitur Moph, id est, ab ore: vel Syriace, coopertorium.

Mendacium, Michææ 1.d.14. domos mendacii. Vide Achzib. vide & 1 Par.4. d.22. viri mendacii item.

μενέλαος Menelaus, Potentia, aut robur populi. G. Nomen viri, 2 Mach. 4. d. 23.

μαϊνάν Menna, Numeratus, vel remuneratus, aut præparatus. D. Pater Melcha, sive (ut Græce habetur) Melea, Luc.3. f.31.

מני Menni, Præparatio, vel munus, aut numerus. Nomen regionis, Jer. 51. c. 27.

מנית Mennith, Idem. Urbs in terra Gad, Judic.11. f.33.

מפעת μαιφάαθ Mephaath, Aquarum apparitio, sive aquarum impetus. Civitas Levitarum in tribu Ruben, in terra Moab, Jos.13. c. 18. & 21. d. 36. Jer. 48. c. 21.

מריות μαριώθ Meraioth, Amaritudines, vel rebelliones, aut commutationes vel permutationes. Filius Achitob, 1 Par.9. b.11. Filius Zaraiæ filii Ozi, 1 Par.6. a 6. & 7.d.52. Vide Maraioth.

מרעלה μαραλά Merala, Sopor, vel inebriatio, aut amaritudo ascensionis, vel holocausti, aut myrrhæ holocaustum, sive folium, aut docens holocaustum vel ascensum. Limes est Zabuloniæ tribus, Jos. 19.a.11.

מררי μεραρί Merari, Amarus, sive irritatus, aut provocatus. Filius Levi filii Jacob, Gen.46.b.11. & 1 Par.6. a.1.b.16.

Meraritæ, Idem. p.n. Num.26.g.57. δῆμος ὁ μεραρί.

ἑρμῆς Mercurius, A mercibus dictus est: quia mercaturæ Deus putabatur a Gentibus, Latinum est, Act.14. b.12.

מרגמה σφενδόνη Mercurius, Pro.26. b.8. In Hebræo est Margema. Sunt qui dicant significare fundam qua jaciuntur lapides. Alii acervum lapidum. Potest etiam derivari ab ארגמן, quod significat purpuram: ut sit sensus, Sicut qui ligat lapidem vel saxum in purpura: ita qui tribuit insipienti honorem.

מרד μωρέδ Mered, Rebellis, vel descendens, aut imperans. Filius Bethiæ filiæ Pharaonis, 1 Par.4. c.17.

מרמות μαρειμώθ Meremoth, Amaritudo, sive myrrha mortis, aut altitudines vel deceptiones. Nomen viri, 1 Esd.8. g.33.

מריבה Meriba, Jurgium, contentio. Nomen loci, qui & Tentatio dicitur. Vide Jurgium, Psal.95. b.8.

מריב בעל מרי בעל μεριβαάλ Merib-baal, Rebellio, vel impugnatio idoli vel dominantis, sive subjicientis aut possidentis. Filius Jonathan filii Saul, 1 Par.8.d.34. & 9. g. 39.

מרמות μαριμώθ Merimuth, Fraudulentia, aut amaritudo, vel myrrha mortis, sive altitudines. Nomen viri, 2 Esd. 3. e. 21. & 10. a.5. & 12. a. 3.

מרב μερόβ Merob, Pugnans, sive objurgans, aut multiplicans: vel Syriace, magisterium. Primogenita regis Saul, 1 Reg.14.g.49. & 18.d.17.

מראדך βαρωδάχ μαιωδάχ Merodach, Amara contritio, vel myrrha contrita: aut ex Hebræo & Syro, myrrha purissima. Rex Babyloniorum, Esaiæ 39. a.1. Jer. 50. a.2. qui 4 Reg.20.c.12. dicitur Berodach.

מרום μερώμ Merom, Altitudines. Aqua seu flumen in terra Chanaan, juxta quod Gentes convenerant adversus Israelitas, Jos. 11. a.5. b. 7. Hieronymus in locis Hebraicis Merrum vicum fuisse dicit in XII. milliario urbis Sebastæ juxta Dothain.

מרומי ὕλη ἀγροῦ Merome, Altitudines, sive amaritudo aquarum. Nomen loci, Judic.5. c.18. Ubi alii interpretes pro, in regione Merome, legunt, in excelsis campi.

מרנתי μερωνωθί Meronathites, Cantatio mea, sive exultans, aut exclamans: vel Syriace, dominans, 1 Par.27.d.30. & 2 Esd.3. b.7.

מרוז μερώζ Meroz, Secretum, vel macies. Urbs Galilææ, Judic.5. c. 23.

מש μοσόχ Mes, Auferens, vel tangens. Filius Aram, Gen. 10. c. 23. qui 1 Par.1.b.17. dicitur Mosoch. Ab hoc Mæones traxerunt originem.

מישע μέσα Mesa, Salus, vel aqua salutis, aut aquas aspiciens. Rex Moab 4 Reg. 3. a. 4. Filius item Caleb fratris Gerameel, 1 Par. 2. e. 42.

משלמיהו μεσολεμία Meselemia, Pax Domini, vel perfectio Domini, aut retributio Domini, vel parabola Domini, aut dominium Domini. Nomen viri, 1 Par. 26. a. 1.

משיזבאל μασιζεβήλ Mesezebel, Auferens fluxum Deus: vel ex Syro & Hebræo liberatio vel salus Dei. Pater Barachiæ, 2 Esd. 3. a.4. & 11. d, 24.

μεσοζεβήλ Mesizabel, Idem. Nomen viri, 2 Esd.10. a.21.

Mesollam, Vide Mosollam.

μεσοποταμία Mesopotamia, Majoris Asiæ Syriæque pars. Regio est inter Babyloniam & Arabiam, ad lævam Tigridis fluvii, ubi habitaverunt sapientes Babyloniæ, auctore Strabone libr. 11. & 17. & Ammiano libr. 23. Mesopotamia est inter amnes Tigridem & Euphraten, a Septentrione Tauro excepta, quæ ipso vocabulo Græco in medio fluminum esse posita monstratur. μέσος enim medius: ποταμὸς vero fluvius interpretatur, Act. 7. a. 2. Hebraice vero, Gen. 24. b. 10. Deut. 23. a. 4. Judic. 3. a. 8. & 1 Par. 19. b. 6. & in titulo Psal. 59. a. 2. Heb. 60. dicitur Aram Naharaim, ארם נהרים id est, Syria fluviorum. [duorum,] nam dictio ipsa dualis est numeri. In aliis vero locis pro Mesopotamia, in Hebræo est Padan פדן ארם Aram, quod interpretatur redemptio ædis, vel domus: vel Syriace, parilitas, aut conjunctio ædis. Hæc nomina sortitur & Syria, Gen.25. c. 20. & 28. a.5. b. 6.

עבר הנהר Mesopotamia, Jos. 24. a. 3. in Hebræo est Eber hanaar, id est, trans flumen.

מספר μάσφαρ Mesphar, Numerus, vel narratio, aut librarius vel scriba, sive tributi taurus. Nomen viri, 1 Esd. 2. a.2.

מספרת μασφαράθ Mespharath, Numerans, vel narrans, aut tributi fructificatio vel augmentatio. Nomen viri, 2 Esd.7. b. 7.

מצפה μασσηφά Mesphe, Speculatio, vel specula, aut cooperimentum, vel expectatio. Civitas in tribu Benjamin, Jos.18. d.26.

מצרים μεσραείμ Mesraim, Angustiæ, sive tribulationes. Filius Cham, Gen. 10. a. 6. b. 13. Ab hoc Ægyptus Hebræa lingua Mesraim nuncupatur: quæ & sæpe in Sacris literis dicitur terra Cham, a Cham filio Noe, Psal. 105. d.22. Heb. 106. ut testatur Hieronymus in quæst. Hebraicis.

משא μασσῆ Messa, Onus, vel assumptio: & aliquando translative, prophetia. Regio Judææ juxta Hieronymum in locis Hebraicis, in qua habitaverunt filii Jectan, Gen.10. d.30.

מסה Messa, 4 Reg.11. b.6. Eradicatio, sive conculcatio. Nomen viri.

משאל μασάλ Messal, Postulans, vel postulatus, aut commodatus, sive sepulchrum, vel infernus, aut fovea, sive ablatio, aut tactus Dei. Civitas in tribu Aser, Jos.19. b.26. & 21.d.30. quæ & Massal, 1 Par. 6. g. 74. dicitur.

משלמת μασολλάμ Messalemeth, Solutio, aut pacificatio, vel perfectio, aut retributio, vel parabola mortis, aut dominium mortis. Mater Amon regis Juda, 4 Reg.21. d. 19.

משיח μεσσίας MESSIAS, Unctus. Græce autem dicitur Christus, Joan. 1. f.41. & 4.d.25.

משלם μεσολλάμ Messulam, Pacificus, sive perfectus, aut retribuens, aut parabola eorum, sive potestas eorum. Pater Asalia patris Saphan scribæ, 4 Reg.22. a.3.

מהיטבאל μεταβεήλ Metabeel, Quam bonus Deus, aut benefaciens Deus. Nomen viri, 2 Esd. 6. c. 10.

מתקה μαθεκκά Methca, Dulcedo, aut suavitas. Nomen loci in quo castrametati sunt filii Israel profecti de Thare, Num.33. d.28.

מטרי ἀματταρί Metri, Pluvia, sive custodia, vel carcer. Nomen viri, 1 Reg. 10. c. 21.

מזה μοζέ Meza, Distillatio, vel aspersio, aut ex isto: vel Syriace, incensio vel consumptio. Filius Rahuel filii Esau, Gen.36. b.13.

מי זהב μαιζοόβ Mezaab, Deauratus, vel aquæ auri, sive quid aurum? Pater Matred patris Meetabel uxoris Adar regis in Edom septimi, Gen. 36. d.39. & 1 Par. 1. d. 30.

M I

מימין μιαμίν Miamin, Dexter, aut aquas præparans. Nomen viri, 1 Esd.10. d.25. & 2 Esd.10. a.7. & 12.d. 40.

מבחר μααβάρ Mibahar, Electus, sive electio, aut juventus. Nomen viri, 1 Par. 11. g. 38.

מיכה μιχαίας Micha, Pauper, vel humilis, aut percutiens vel percussus, sive quis hic? id est in hoc loco: sive aquæ hic. Pater Abdon, 2 Par. מיכא 34. d. 20. qui 4 Reg. 22. b.12. dicitur Michaia. Filius Joel, 1 Par. 5. a. 5. Filius Meribbaal filii Jonathan, 1 Par. 8. d. 35. Filius Miphiboseth, 2 Reg. 9. d. 12.

מיכאל μιχαήλ Michael, Quis sicut Deus? aut humilitas, sive paupertas Dei, vel percussio Dei, sive percutiens Deus. Filius Izrahia filii Ozi filii Thola filii Issachar, 1 Par. 7. a. 3. Pater Galaad, 1 Par. 5. b. 13. Pater item Sthur principis tribus Aser, Num. 13. b. 14. Est & nomen Angeli, Dan.10. c. 13.

מיכיה μιχαίας Michaia, Quis sicut Dominus? aut paupertas vel humilitas Domini, sive percutiens Dominus, vel percussio Domini. Pater Achobor, 4 Reg. 22. c. 12. Filius Meribbaal filii Jonathan, 1 Par. 8. d. 34. Mater item Abiam regis Juda, 2 Par.13. a.2. quæ 3 Reg.15.a. 2. dicitur Maacha, 2 Esd.12. d.40.

מיכיהו μιχαίας Michas, Idem. Nomen viri de monte Ephraim, Judic.17. a.1.

מיכיה μιχαίας Michæa, sive Michæas, Idem. Filius Gamariæ filii Sapham scribæ, Jer. 36. c. 11. Filius item Jemla, 3 Reg. 22. b. 8.

מיכה μιχαίας Michæas, Jer. 26. e.18. Michææ 1. a. 1. Pauper vel humilis, aut percutiens, vel percussus, sive quis hic? id est, in hoc loco, vel aquæ hic. Nomen prophetæ qui prophetavit sub Joatham, Achaz, & Ezecia.

מיכל μιχόλ Michol, Quis omnia? q. d. tu. aut quæ perfecta vel consummata? q. d. nulla nisi tu. sive aqua tota, aut aquarum perfectio vel con-

consummatio, seu prohibitio. Nomen filiæ minoris regis Saul, 1 Reg. 14. g. 49.

Middin, Vide Meddin.

μυνδος Mido, Cura, sive consilium. G. Græca exemplaria legunt Myndus, 1 Mach. 15. d. 23.

μιλητος Miletum, Rubra, vel coccinea. G. Civitas in Asia maritima, decem stadiis ab ostio Mæandri amnis secreta, Act. 20. c. 15.

מליכו ἀμαλύχ Milicho, Regnum ejus, vel consilium ejus. Nomen viri, 2 Esd. 12. a. 14.

Minnith, Vide Mennith.

מפיבשת μεμφιβόσθ Miphiboseth, De ore ignominia, sive de ore confusio, aut oris ignominia vel confusio, aut verecundia, vel mora. Filius Jonathæ filii Saul, 2 Reg. 4. a. 4. & 9. b. 11. Hic dicitur & filius Saul præterito patre Jonatha, 2 Reg. 19. e. 24. & 21. b. 7.

משעם μισαάμ Misaam, Salvator eorum, sive respiciens eos, aut auferens, vel tangens populum: vel Syriace, lenitas eorum. Filius Elphaal filii Nehusim, 1 Par. 8. b. 12.

מישך μισάχ Misach, Prolongans, sive attrahens, aut aquas vallans vel sepiens. Vir qui & Misael dicitur, Dan. 1. b. 8.

מישאל μισαήλ Misael, Quis postulatus aut commodatus? sive quis postulans aut commodans? sive abstulit Deus, vel recessit. Nomen viri quem princeps Eunuchorum regis Nabuchodonosor vocavit Misach, Dan. 1. b. 8. Filius item Oziel filii Caath, Exod. 6. c. 22.

מישור Misor, Planities, aut serra, sive murus vel muratus, aut bos, vel bovinus. Heb. legitur Jahesa, Jos. 21. d. 39.

משפט κρίσις Misphat, Judicium. Fons Misphat, sive judicii, alias Cades, Gen. 14. a. 7.

μιτυλήνη Mitylene, Munditia, vel absterfio torcularis. G. Insula contra Asiam, quæ a proximo continenti abest quinquaginta septem millia passus, Act. 20. c. 14.

מתרדת μιθριδάτης Mithridates, Explorans, vel contemplans legem, aut solvens legem, sive mortis descensus vel dominium, 1 Esd. 1. d. 8.

M N

מנה μνᾶ Mna, Libra, talentum, genus ponderis quod continet certum numerum unciarum, Ezec. 45. e. 12. & Luc. 19. b. 13.

μνεσθεὺς Mnestheus, Alacritas, aut ira, vel robur Dei. Nomen viri, 2 Mach. 4. c. 21.

M O

מואב μωάβ Moab, De patre: quoniam de patre eum filia concepit. Filius Lot ex filia sua majore, Gen. 19. g. 36. A quo urbs Arabiæ (quæ alias, ut Eusebius refert, Areopolis dicitur) & regio nomen acceperunt, Esa. 11. d. 14. Est & regnum filiorum Lot ad Orientem Judææ situm, proximum Mari mortuo & Jordani. Est præterea nomen regis, 1 Reg. 12. b. 9. & 22. a. 3. & 1 Par. 4. d. 22.

מאבים Moabitæ, Idem. Deut. 2. b. 9. c. 11. μωαβῖται

מואבי Moabites, Idem. Deut. 23. a. 3. μωαβίτης

מואביות Moabitides, Idem. p. n. f. g. 3 Reg. 11. a. 1. μωαβίτιδες

מואבית Moabitis, Idem. f. n. f. g. Ruth 1. a. 1. & 5. μωαβίτις

מועדיה μααδαί Moadia, Solennitas, vel festivitas Domini, sive adornatio, vel testimonium, aut fœdus Domini, vel transitus Domini. Nomen viri, 2 Esd. 12. a. 17.

מבני μαβοναί Mobonnai, Filius vel filiatio, sive ædificatio, aut intellectus vel intellectio. Nomen viri, 2 Reg. 23. d. 27.

מכנה μαχβινά Mochona, Basis, vel sustentaculum, aut præparatio. Civitas, 1 Esd. 11. d. 28.

מכרי μαχιρί Mochori, Venditio, vel cognitio. Pater Ozi, 1 Paralipom. 9. b. 8.

μωδεείν Modin, Judicium, vel judicatio, aut jurgium. D. Civitatis nomen in monte sitæ ut videtur Baala, super torrentem qui apud Secronam effunditur: patria Machabæorum, ubi est eorum memorabilis sepultura, septem pyramides ex quadrata mole surgentes, 1 Mac. 2. a. 1.

מחלה μααλά Mohola, Chorus, vel cithara, sive infirmitas: aut Syriace, venia. Nomen viri, 1 Par. 7. d. 18.

מחלי μοολί Moholi, Idem. Filius Merari filii Levi, Exod. 6. c. 19.

מולדה μωλαδά Molada, Nativitas, vel generatio. Civitas quæ in tribu tam Judæ quam Simeonis reperitur, Jos. 15. e. 26. & 19. a. 2. & 1 Par. 4. e. 28.

מחלתי μααλαθί Molathi, sive Molathites. Chorus, vel cithara, sive infirmitas: aut Syriace, venia, 1 Reg. 18. e. 19. & 2 Reg. 21. b. 8.

מלכם μελχόμ Molchom, Rex eorum, vel consiliarius eorum. Filius Saharaim ex Hodes uxore, 1 Par. 8. a. 9. Sic vocabatur & Moloch, Ammonitarum idolum, Jer. 49. a. 1.

מוליד μωλίδ Molid, Generatio, vel nativitas, aut circumcisio manus. Filius Abisur filii Semei filii Onam, 1 Par. 2. d. 29.

מלך μολόχ Moloch, Regnans, aut consiliarius. Idolum Ammonitarum, 4 Reg. 23. c. 10. Act. 7. e. 43. quod & Melchom dicitur.

מלכם μολόχ μελχόμ Moloch, 3 Reg. 11. f. 33. Rex eorum, aut consiliarius eorum. Heb. Milchom. Idolum Ammonitarum.

מעץ μαάς Moos, lignum, vel ligneus, sive consiliarius. Filius Ram primogeniti Jerameel, 1 Par. 2. d. 27.

מפים μοφίν Mophim, Ex ore: vel Syriace, cooperimenta. Filius Benjamin, Gen. 46. c. 21.

מורשתי μωρασθίτης Morasthi, Hæres, vel paupertas, aut de paupertate, vel de hæreditate. Vicus contra Orientem Eleutheropoleos, patria Michææ prophetæ, Jer. 26. e. 18.

Morasthites, Idem. Mich. 1. a. 1.

מוריה ἀμωρία Moria, Amaritudo vel myrrha Domini, aut potius doctrina, sive timor Domini, a ירא vel ירה: sive ex Syro & Hebræo, dominatio Domini. Collis, 2 Par. 3. a. 1. qui Terra Visionis, Gen. 22. a. 2. dicitur, a latere montis Sion. Moria, inquiunt doctiores, est mons in tribu Benjamin in quo fuit ædificatum templum a Salomone. Hic mons est multijugus: & in uno e jugis ejus jussus est Abraham immolare filium suum Isaac. Non desunt qui dicant hunc montem partem esse montis Sionis. Rectius sentiunt qui affirmant montem Moria & montem Sion esse eundem montem, quum ex Joelis 3. f. 21. Psal. 2. b. 6. & aliis locis clarum sit, templum Domini fuisse constructum in Sion, & auctor Paralipomenon scribat illud fuisse constructum in monte Moria, Gen. 22. a. 2. & 2 Par. 3. a. 1. Est ergo Moria & Sion idem mons, sed Moria vetus est montis appellatio, & Sion recens.

מוצא μοσά Mosa, Azymum, aut inventus, vel exitus, sive exprimens, vel emungens. Filius Caleb ex Epha concubina, 1 Par. 2. f. 46. Filius Zamri filii Joada, 1 Par. 8. d. 36.

משא μισά Mosa, 1 Par. 8. a. 9. interpretatur Onus, sive assumptio vel prophetia aliquando translative, aut aquarum elevatio. Filius Saharaim ex Hodes uxore.

מסרה μοσηρά Mosera, Eruditio, sive disciplina, aut vinculum: vel Syriace datio vel traditio. Nomen montis ubi Aaron mortuus est & sepultus, Deut. 10. b. 6. qui Hor, Num. 20. d. 27. & Moseroth, Num. 33. d. 30. dicitur.

μασουρούθ Moseroth, Idem. p. n. Locus in quo castrametati sunt filii Israel profecti de Hesmona, Num. 33. d. 30. Eadem quæ Mosera dicitur.

משובב μασουβάβ Mosobab, Reversus, aut aversus, vel conversus. Nomen principis, 1 Par. 4. f. 34.

משך μοσόχ Mosoch, Attrahens, vel prolongans, aut vallans, vel sepiens. Filius Japheth, Genes. 10. a. 2. Ab hoc Cappadoces originem traxerunt, Ezec. 27. c. 30. Filius item Aran, 1 Par. 1. b. 17. qui Gen. 10. f. 23. dicitur Mes.

משלם μεσολλάμ Mosollam, Pacificus, sive perfectus, aut retribuens, vel parabola eorum, sive potestas eorum. Nomen viri, 1 Par. 3. d. 19. & 5. b. 13. & 8. b. 17. & 9. b. 8. Præpositus instauratoribus templi, 2 Par. 34. c. 12.

משלמיהו μεσολλαμία Mosollamia, Pax Domini, sive perfectio Domini, aut retributio Domini, vel parabola, aut dominium Domini. Vide Meselemia, 1 Par. 9. d. 21.

משלמית μασελλιμώθ Mosollamith, Pacifica, sive perfecta, aut retribuens, vel parabola mortis, aut dominium mortis. Filius Emmer, 1 Par. 9. b. 12.

משלמות μασαλλιμώθ Mosollamoth, Pacificatio, aut perfectio, sive retributio, aut parabola mortis, vel dominium mortis. Pater Barachiæ principis, 2 Par. 28. b. 12.

משה μωϋσῆς μωσῆς Moyses, Attractus, vel assumptus, subaudi de aquis, ut Exod. 2. b. 10. legitur. Filius Amram filii Caath filii Levi, 1 Par. 6. c. 38. & 23. b. 13. Act. 7. c. 20. Heb. Mose.

מאוזל μοοζιήλ Mozel, Ambulans, vel vadens. Nomen regionis, Eze. 27. d. 19.

M U

מעונים μεϊνίμ Munim, Habitacula, sive afflicti, aut delinquentes, vel respondentes. Nomen viri, 1 Esd. 2. c. 50.

קיר מואב τεῖχος τῆς μωαβίτιδος Murus-Moab, Urbs Moabitarum, Esa. 15. a. 1.

Murus coeti lateris. Vide Cir-hareseth.

מוסך καθέδρα Musach, Unctio, sive cooperimentum, aut libatio, 4 Regum 16. d. 18.

מושי μουσί Musi, Auferens, vel tangens, aut recedens, vel ablatus. Filius Merari filii Levi, Exod. 6. c. 19. & 1 Par. 6. b. 19.

Musitæ, Num. 3. e. 33.

M Y

μύνδος Mydo, vel potius Myndus, Muta. G. Nomen insulæ in mari Icario, 1 Mach. 15. d. 23.

μυσία Mysia, Scelesta vel abominabilis. G. Provincia Asiæ nunc Æolis dicta, quam Paulus adnavigavit, Act. 16. b. 7. Est & altera ejusdem nominis juxta Danubium flumen. Suntque auctores, qui dicant transisse ex Europa Mesas & Brigas & Hunos, a quibus appellantur in Asia Mysi, Phryges & Bithynii.

N

נהלול vel נהלל ναλμώλ NAalol, Laudatus, sive lucidus, aut stolidus. Civitas Levitarum in tribu Zabulon, Jos. 19. b. 15. & 21. d. 35. & Judic. 1. f. 30.

נעמה νοεμά, νααμα Naama, Pulchra, sive decora, aut movens valde. Civitas in tribu Juda, Jos. 15. f. 41. Mater item Roboam, 3 Reg. 14. e. 21.

נעמן νοεμάν Naaman, Pulcher, sive decorus, aut motum præparans. Filius Benjamin, Gen. 46. c. 21. qui 1 Par. 8. a. 2. dicitur Nohaa. Princeps militiæ regis Syriæ, 4 Reg. 5. a. 1. & Luc. 4. e. 27. Filius item Bela filii Benjamin, 1 Par. 8. a. 2.

נעמתי μιναῖος Naamathites, Pulchritudo, vel jucunditas, sive motus mortis meæ, Job 11. a. 1. & 2. c. 11. & 20. a. 1. & 42. b. 9.

נערה vel נערתה νοορά Naara, sive Naaratha, Puella, vel juvenis, aut excussio, vel vigilans. Terminus tribus Ephraim, Jos. 16. c. 7. Altera uxor Ashur, 1 Par. 4. a. 5.

נערי νααραί Naarai, Pueri mei, vel juvenes mei, sive excutientes, aut vigilantes mei. Nomen viri, 1 Par. 11. g. 37.

נעריה νεαρία Naaria, Puer Domini, aut excussio Domini, sive vigil Domini vel vigilans Dominus. Filius Semeiæ filii Secheniæ, 1 Par. 3. d. 22. & 4. g. 42.

נחש ναάς Naas, Coluber, vel serpens, aut augurans, vel divinans, sive æneus. Civitas, 1 Par. 4. b. 12. Rex Ammonitarum, 1 Reg. 12. c. 12. & 1 Par. 19. a. 2. Est & nomen cujusdam viri de quo 1 Reg. 11. a. 1. & 2 Reg. 17. g. 27.

נביות ναβεώθ Nabaioth, Loquelæ, sive prophetiæ, aut fructus, vel germinationes. Filius Ismahelis, Gen. 25. b. 13. Ab hoc omnis regio ab Euphrate usque ad mare Rubrum usque hodie Nabathena dicitur, quæ pars Arabiæ est, Esa. 60. b. 7.

נבל ναβάλ Nabal, Stultus, vel insipiens. Viri nomen, cujus uxor Abigail dicebatur, 1 Reg. 25. a. 3. & d. 19.

נבט ναβάτ Nabat, Aspiciens, sive intuens. Pater Jeroboam servi Salomonis, 3 Reg. 11. e. 26.

Nabath,

Nabath, Idem. Consobrinus Tobiæ, Tob. 11. d. 20.

נבו Nabo, Loquela, sive prophetia: aut loquens, vel prophetans, sive fructificans, vel germinans. Civitas in terra Moab, in tribu Ruben, Esa. 15. a. 2. & Jer. 48. d. 22. quam ædificaverunt filii Ruben, Num. 32. g. 38. Est & nomen montis ejusdem nominis. Dicitur & Nebo. Idoli præterea nomen, Esa. 46. a. 1.

נבות Naboth, Idem. Nomen viri, 3 Reg. 21. a. 3.

נבו Nabu, Loquela, sive prophetia: aut loquens, vel prophetans sive fructificans aut germinans. Nomen unius ex principibus regis Babylonis, Jer. 39. a. 3. In codicibus Hebræis, unius est nomen proprium, Semegarnebu: Vide Semegar.

נבכדנאצר Nabuchodonosor, Gemitus sive planctus judicii, angustiæ vel pressuræ, sive coartans judicium angustiæ vel pressuræ. Rex Babyloniorum, 4 Reg. 24. c. 10.

נבוכדראצר Nabuchodonosor, In toto Jeremia, excepto cap. 27. a. 8. & 28. c. 11. & 29. a. 1. & 34. a. 1. & 39. a. 1. Ezec. 26. a. 7. & 29. d. 18. & 30. c. 10. In quibus omnibus locis in Hebræo codice scribitur Nabuchodorosor, quod interpretatur gemitus sive planctus generationis, angustiæ vel pressuræ, aut coartatio generationis, angustiæ vel pressuræ.

נבושזבן Nabusezbaz, Loquela, sive prophetia, vel germinatio manans vel fluens: aut ex Hebræo & Syro, fructus vel germinatio liberationis. Nomen viri, Jer. 39. c. 13.

Nabuthæi, Loquentes, sive prophetantes, aut germinantes. D. 1 Mach. 5. c. 25.

נבוזראדן Nabuzardan, Germinatio, vel prophetia extranei sive ventilati aut effusi judicii, vel germinatio, sive prophetia extranei, sive ventilati, aut effusi dominii vel basis. Princeps exercitus regis Babyloniorum, 4 Reg. 25. b. 8.

נחור Nachor, Raucus, vel aridus, aut iratus, vel incensus: aut Syriace, suffocatus. Filius Sarug, Gen. 11. c. 22. Luc. 3. f. 34. Filius item Thare, Gen. 11. d. 27.

נכון Nachon, Paratus, vel certus. Nomen loci, 2 Reg. 6. a. 6.

נדב Nadab, Spontaneus, aut vovens, vel princeps. Filius Aaron, Exod. 6. d. 23. Filius item Semei filii Onam filii Jeremeel, 1 Par. 2. d. 28. Filius Jahiel, 1 Paral. 9. f. 36. Filius Jeroboam, 3 Reg. 14. e. 20.

נדביה Nadabia, Votum Domini, sive spontaneus, aut princeps Domini. Filius Jechoniæ filii Joacim, 1 Par. 3. c. 18.

Nagge, Claritas, vel splendor. D. Nomen viri, Luc. 3. e. 25.

נחבי Nahabi, Occultus, vel absconditus, sive dilectus meus, aut requiescens mecum, sive ductor mecum. Filius Vapsi, Numer. 13. b. 15.

נחליאל Nahaliel, Torrens Dei, sive hæreditas Dei, aut vallis Dei. Locus ubi castra fixerunt Israelitæ, Num. 21. d. 19.

נחם Naham, Consolatio, vel pœnitentia, sive ducens eos, aut requies eorum. Frater Odaiæ mulieris, 1 Par. 4. d. 19.

נעם Naham, 1 Par. 4. c. 15. Filius Caleb filii Jephone, interpretatur pulcher, sive jucundus, aut movens eos.

נחמני Nahamani, Consolator, sive pœnitens, aut requiei munus vel numerus, sive requiei præparatio. Nomen viri, 2 Esd. 7. b. 7.

נחרי Naharai, Naris, sive nasus, aut hinniens, vel calefactio, sive ariditas, vel raucedo: aut Syriace, suffocatio. Armiger Joab, 2 Reg. 23. d. 37. & 1 Par. 11. g. 39.

נחשון Nahasson, Idem. Filius Aminadab, frater Elisabeth uxoris Aaron, Exod. 6. d. 23.

נחת Nahath, Requies, vel ductor: aut Syriace, descensio. Filius Rahuel, filii Esau, Gen. 36. b. 13. & 2 Par. 31. c. 13.

נחום Nahum, Consolator, sive pœnitens, aut ductor eorum. Nomen prophetæ, Nahum 1. a. 1. & 2 Esd. 7. b. 7.

Nain, Pulchritudo, sive jucunditas, vel commotio aut motus eorum. D. Civitas in secundo miliario Thabor montis contra Austrum ad pedem Hermon minoris montis juxta Hendor villam, Luc. 7. b. 11.

ניות Naioth, Pulchritudo, sive decor, aut habitaculum. Nomen loci, 1 Reg. 19. c. 18.

נמשי Namsi, Ablatus, sive auferens, aut tangens, vel dormitionis munus. Pater Jehu regis Israel, 3 Reg. 19. c. 16.

נמואל Namuel, Dormiens Deus, vel dormitio, sive somnus Dei. Filius Simeonis filii Jacob, 1 Par. 4. e. 24. qui Gen. 46. b. 10. dicitur Jamuel.

נמואלי Namuelitæ, Idem. Num. 26. b. 12.

Nanea, id est, Diana, sic enim appellabatur Diana lingua Persica, 2 Mach. 1. c. 13.

נפג Napheg, Imbecillis, aut remissus, aut laxatus. Filius Isaar filii Caath filii Levi, Exod. 6. c. 21. Filius item David, 1 Par. 14. b. 6.

נפיש Naphis, Anima vel refrigeratus, aut requiescens: vel Syriace, multiplicans. Filius Ismahelis, Gen. 25. b. 15. & 1 Par. 5. c. 19.

Narcissus, Stupefactus, vel negligens. G. Nomen viri, cujus meminit Paulus, Rom. 16. b. 11.

נציח Nasia, Victor, sive æternus, aut fortis. Nomen viri, 1 Esdr. 2. c. 54.

נתן Nathan, Dans vel donatus. Filius David, 2 Reg. 5. c. 14. & 1 Par. 3. b. 5. Nomen item prophetæ, 2 Reg. 7. a. 2. Filius item Ethei filii filiæ Sesan ex servo, 1 Par. 2. e. 36.

נתנאל Nathanael, Donum Dei. Frater Semeiæ & Choneniæ, 2 Par. 35. b. 9. Filius Suar, princeps tribus suæ Issachar, Num. 1. a. 8. Quartus filius Isai, 1 Par. 2. b. 14.

Nathanel, Idem.

נתניה Nathania, sive Nathanias, Donum Domini. Pater Ismahelis, 4 Reg. 25. f. 23.

נתן מלך Nathan-melech, Donum regis, sive donum consilii. Nomen Eunuchi, 4 Reg. 23. c. 11.

נתינים Nathinæi, Dati, vel donati, 1 Par. 9. a. 2. & 2 Esd. 7. d. 46.

Nathon, Dare, vel dando. Civitas in tribu Zabulon, Jos. 19. b. 14.

נון Nave, Posteritas, vel stirps, aut filius, vel æternus, seu permanens, vel pulchritudo, sive habitaculum: aut Syriace, piscis. D. Idem qui & Nun, pater Josue, Eccl. 46. a. 1.

נזירים Nazaræi, Separati, sive coronati, aut sanctificati, Thren. 4. b. 7. Amos 2. c. 11. d. 12.

Nazareni, Idem. Sed si per צ scribatur, interpretatur custodientes, vel floridi, aut virgulta. D. Act. 24. b. 5.

נזיר Nazaræus, Separatus, sive coronatus, aut sanctificatus, Judic. 13. a. 5.

Nazaræus, Matt. 2. d. 9. Idem: vel per צ literam, custos, sive flos, aut virgultum. D.

Nazarenus, Idem. f. n. D. Matth. 26. g. 71. & Luc. 4. f. 34. & Marc. 1. c. 24.

Nazareth, Sanctificata, aut separata, vel coronata. Si autem per צ scribatur, interpretatur Custodita, vel florida, aut virgultum. D. Viculus Galilææ juxta montem Thabor, in quo fuit nutritus JESUS salvator noster, Matt. 2. d. 23. Luc. 4. c. 16. ædificata super montem.

N E

Neapolis, Nova civitas. G. Civitas Cariæ aut Thraciæ, Act. 16. b. 11. Hanc vocari Sichem, testis est Hieronymus in Hebraicis quæstionibus.

נבחז Nebahaz, Fructificans vel germinans visionem, aut loquens, vel prophetans. Idolum Hevæorum, 4 Reg. 17. f. 31.

נבי Nebai, Fructificans, vel germinans, aut loquens, vel prophetans. Nomen viri, 2 Esd. 10. a. 19.

נבלט Neballat, Prophetia, sive loquela involuta, vel abscondita, aut germinans, vel fructificans, sive prophetans involute vel abscondite. Civitas, 2 Esd. 11. d. 34.

נבו Nebo, Loquela, sive prophetia, aut loquens, vel prophetans, sive fructificans, vel germinans. Urbs est & mons terræ Moabitarum supra Jordanem contra Jerichunteam civitatem, in sorte tribus Ruben, Num. 32. a. 3. Deut. 32. g. 49. & 34. a. 1. & 1 Par. 5. a. 8. Nomen viri, 1 Esd. 2. b. 29. & 10. d. 43. Vide Nabo.

נבשן Nebsan, Loquela, sive prophetia, aut germinatio dormitationis vel mutationis, sive germinatio vel loquela dentis vel eboris. Nomen civitatis in tribu Juda, Jos. 15. g. 62.

Nebuzar-adan, Vide Nabuzar-adan.

נכו Nechao, Claudus, vel percussus. Nomen Pharaonis regis Ægypti, illius videlicet cui Josias rex Juda fuit in occursum, 4 Reg. 23. f. 29. & 2 Par. 35. c. 20.

נקב Neceb, Foramen, aut maledictio, sive vocatio, aut nominatio, vel explicatio. Civitas tribus Nephthali, quæ & Adami dicitur, Jos. 19. c. 33.

נקודא Necoda, Depictus, sive varius, aut punctuatus, vel pastor, aut incurvatus, vel incensus. Nomen viri, 1 Esd. 2. c. 48. 60.

נחל אשכול Nehel-eschol, Torrens botri, aut vallis botri. Nomen torrentis, Num. 13. e. 25. Ubi apud alios interpretes legitur. Vocatus est locus ille torrens Eschol: qui torrens est in vicinia Hebronis. Eo irrigatur vallis dicta Botri. Vide Eschol.

נחלמי Nehelamites, Somniator, vel somnus, sive torrens, aut vallis aquarum, vel hæreditas aquarum, Jer. 29. f. 24.

נחמיה Nehemias, Consolatio, vel requies Domini, aut pœnitens Dominus, sive directio Domini. Nomen viri, 1 Esd. 2. a. 2.

נעיאל Nehiel, Commotio, vel motus Dei. Civitas quæ terminus est Aser, Jos. 19. b. 27.

נחשתא Nehusta, Ænea, vel ærea, aut augurans, vel serpens, aut serpentina. Mater Joachin, filii Joacim, 4 Reg. 24. b. 8.

נחשתן Nehustan, Æneum, vel cupreum, aut augurium, sive serpentis datum, vel donum, 4 Reg. 18. a. 4.

נמרה Nemra, Leopardus, sive rebellio, aut amaritudo, vel commutatio. Civitas, Num. 32. a. 3.

נמרים Nemrim, Idem. p. n. Regio irrigua, aut locus irriguus in Moabitide, Esa. 15. e. 6.

נמרד Nemrod, Rebellis, vel dormitio descensionis, aut dormiens dominans. Filius Chus, Gen. 10. b. 8.

Neomenia, Novilunium. G. Col. 2. d. 16.

נפת דאר Nephath-dor, Favus habitationis vel generationis, aut distillans sive elevans, vel cribrans habitationem vel generationem. Civitas in tribu Manasse, eadem quæ Dor Dicitur. Vide suo loco, 3 Reg. 4. b. 11. ubi corrupte legitur Nephad-dor. Ex Hebræo verti poterat in omni termino Dor.

נפג Nepheg, Imbecillis, aut remissus, vel laxatus. Filius David, 2 Reg. 5. c. 15. & 1 Par. 3. b. 7.

Nephi, Purificatio. D. 2 Mach. 1. g. 36.

נפתלי Nephthali, Comparatio, vel æquiparatio, aut retorsio, vel tortuositas. Una e tribubus Israel sita supra tribum Aser, si Tobiæ credimus, cap. 1. a. 1. Nomen loci, 3 Reg. 4. b. 15. & 4 Reg. 15. f. 29. Sextus filius Jacob ex Bala ancilla Rachel uxoris ipsius, Jacob, Gen. 30. b. 8.

Nephthalitæ, Idem.

Nephthar, Purificatio. D. 2 Mach. 1. g. 36.

נפתוח Nephtoa, Apertus, sive apertio, sive sculptura. Nomen fontis, Jos. 15. b. 9. & 18. c. 15.

נפתחים Nephtuim, Idem. p. n. Filius Mesraim, Gen. 10. b. 13.

נפוסים Nephusim, Diminuti, aut dilacerati. Nomen viri, 1 Esdræ 2. c. 50.

נר Ner, Lucerna, sive novale. Pater Abner, 1 Reg. 14. g. 51. Pater Cis patris Saul, 1 Par. 8. e. 33. Filius Jahiel, 1 Par. 9. f. 36.

נרגל Neregel, Explorans, vel pedester, sive lucerna discooperta vel

vel coacervata, aut novale difcoopertum vel revolutum. Unus ex principibus regis Babylonis, Jer. 39. a. 3.

νεργὲλ Nergel, Idem. Idolum Cuthæorum, 4 Reg. 17. f. 30.

νηρεὺς Nereus, Lucerna, vel novale. Græce vero magnus interpretatur. D. Nomen viri, Rom. 16. b. 15.

νηρὶ Neri, Lucerna, vel novale. D. Luc. 3. f. 27.

נריה Neri, Jer. 32. b. 12. Lucerna Domini, aut novale Domini, νηρίας Heb. Nerias. Pater Baruch, filius Maafiæ.

νηρίας Nerias, Idem. Jer. 36. a. 4. & 51. g. 59.

νεσὶβ נציב Nefib, Stans, five ftatio, vel erectio, fcilicet alicujus tituli: aut Syriace, plantatio. Civitas in tribu Juda, Jof. 15. f. 43.

נסרך Nefroch, Fuga vel tentatio tenera vel delicata, aut vexillum νεσερὰχ delicatum: vel Syriace, tabula tua. Idolum quod adorabat Sen- ἀσαράχ nacherib, 4 Reg. 19. g. 37. & Efa. 37. g. 38.

νεστεὺς Nefteus, Jejunus, vel jejunans. G.

נטופתי Netophathi, Gutta, five diftillatio, aut gummi. Nomen loci, νετωφαθὶ 1 Par. 2. g. 54.

νετωφαθίτης Netophathites, Idem. 2 Reg. 23. d. 28. & 4 Reg. 25. f. 23. & 1 Par. 11. f. 30.

נטופה Netupha, Gutta, five diftillatio, aut gummi, vel declinatio oris. νετωφὰθ Nomen loci, 1 Efd. 2. b. 22.

Netuphati, Idem. Nomen loci, 2 Efd. 12. b. 28.

νουμήνιος Neumenius, Novus menfis, vel novilunium. G. Filius Antiochi, 1 Mach. 12. c. 16.

N I

νικάνωρ Nicanor, Victor, vel victoriofus. G. 1 Mach. 3. e. 38. Eft & nomen diaconi, Act. 6. b. 5.

νικόδημος Nicodemus, Hebraice interpretatur innocens fanguis: Græce vero, victoria populi. D. Nomen viri Pharifæi, Judæorum principis, Joan. 3. a. 1.

νικολαῖται Nicolaitæ, Victoriæ plebis. G. Apoc. 2. b. 6. d. 15.

νικόλαος Nicolaus, Idem. f. n. G. Nomen diaconi, Act. 6. b. 5.

νικόπολις Nicopolis, Victoriæ civitas, vel victoriofa civitas. Thraciæ civitas, quæ Iftro flumini imminet, ad Titum 3. d. 12.

νίγερ Niger, Latinum eft. Cognomen prophetæ cujufdam, Act. 13. a. 1

שחור Nilus, Hebraice dicitur Sihor, & interpretatur niger vel tur- μαυρόβλοον bidus, aut matutinus. Fluvius Ægypti, Efa. 23. a. 3.

נינוה Ninive, Pulchra, five fpeciofa, aut habitaculum. Civitas quam νινευὶ ædificavit Affur, metropolis Affyriæ, Gen. 10. b. 12. & 4 Reg. 19. g. 36. quæ & Ninus dicitur: Nifibis autem ab Eufebio. Suidas fcribit nomen Ninives fuiffe mutatum in nomen Babylonis a Semiramide regina Affyriorum.

νινευῖται Ninivitæ, Pulchri, five fpeciofi, aut habitacula, Luc. 11. d. 30.

ניסן Nifan, Vexillum, five probatio, aut tentatio, vel fuga: aut Sy- νισὰν riace, miraculum. Menfis refpondens noftro Martio, 2 Efd. 2. a. 1.

N O

נעה Noa, Movens, vel commota. Filia Salphaad filii Epher filii νοὰ Galaad, Num. 26. d. 33. Civitas item quæ terminus eft tribus Zabulon, Jof. 19. a. 13.

נועדיה Noadia, Teftificatio, vel cœtus aut congregatio Domini, five νωαδία ornatus Domini, aut tranfiens Dominus: vel ex Syro & Hebræo, ablatio Domini. Nomen viri, 1 Efd. 8. g. 33.

נבה Nobe, Heb. Nob, 2 Efd. 11. d. 32. Loquela five prophetia, νοβὰ aut loquens vel prophetans, five fructificans, vel germinans. Civitas Sacerdotum, fita in tribu Benjamin non procul a Jerufalem, 1 Reg. 21. a. 1. & 22. b. 9. d. 19. Efa. 10. g. 32.

ναβὲ נבח Nobe, Num. 32. g. 42. Judic. 8. c. 11. Latrans vel latratus. Civitas quæ & Canath dicebatur, in tribu Manaffe, 1 Reg. 21. a. 1.

נודב Nodab, Vovens, five fpontaneus, aut principalis. Nomen viri, ναδαβ 1 Par. 5. c. 19.

νῶε נח Noe, Ceffatio, vel requies. Filius Lamech filii Mathufalæ, Gen. 5. d. 29. Luc. 3. g. 36.

נעמה Noema, Pulchra, five decora, aut movens valde. Filia Lamech νοεμὰ ex Sella uxore fua, Gen. 4. d. 22.

נעמן Noeman, Pulcher, five decorus, aut motum præparans. Filius νοεμὰν Bale filii Benjamin, Num. 26. e. 40.

νοεμανὶ נעמי Noemanitæ, Idem. p. n. Num. 26. e. 40.

נעמי Noemi, Pulchra, five decora. Uxor Elimelech Bethlehemitæ, νωεμὶ Ruth 1. a. 2.

ναγὲ נגה Noga, Claritas, five fplendor. Filius David, 1 Par. 14. b. 6.

νογὲ Noge, Idem. Filius David, 1 Par. 3. b. 7.

נוחה Nohaa, Requiefcens, aut ducens vel ductor. Filius Benjamin, νωὰ 1 Par. 8. a. 2. qui Gen. 46. c. 21. dicitur Naaman.

נפח Nophe, Infufflans, aut timidus, five illaqueans. Nomen loci, Num. 21. f. 30.

נפת Nopheth, Favus, aut cribrum, five diftillatio. Urbs in tribu νοφὲθ Manaffe, Jof. 17. c. 11.

נערן Noraan, Puer, vel juvenis, five excutiens, aut vigilans, vel νοαρὰν movens canticum. Nomen loci, 1 Par. 7. f. 28.

N U

νουμήνιος Numenius, Novus menfis, vel novilunium. G. 1 Machab. 12. c. 16.

נון vel נין Nun, Pofteritas, vel ftirps, aut filius, vel æternus, feu permaναυῆ. νὺμ nens: aut Syriace, pifcis. Pater Ofee cujufdam, Num. 13. a. 9. Pater item Jofue, Jof. 1. a. 1. Filius Elifama filii Ammiud, 1 Par. 7. f. 27.

N Y

νύμφα Nympha, Sponfa. G. Col. 4. d. 15.

O

עבדיה Obadia, Servus Domini, vel operarius Domini. Filius Arnan ὀβδίας filii Raphaiæ filii Jefaiæ, 1 Par. 3. d. 21. Filius Jezrahia filii Ozi, 1 Par. 7. a. 3.

עובל Obal, Perverfitas vetuftatis, aut perverfitas fluxus. Filius Jectan. Vide Hebal.

ὀβδία Obdia, five Obdias, Idem quod Obadia. Filius Afel filii Elafa, 1 Par. 8. d. 38. & 9. g. 44. & 12. b. 9.

עובד vel עבד Obed, Servus, vel operarius. Pater Gaal, Judic. 9. d. 26. Filius ὠβὴδ. ὀβὴδ Booz, pater Ifai, Ruth 4. d. 17. & 1 Par. 2. b. 11. Filius Ophlal filii Zabad, 1 Par. 2. e. 37. & 11. g. 47.

עבד אדם Obed-edom, Servus hominis, vel terreni, aut fanguinei vel ὀβηδεδὸμ rufi. Nomen viri, 2 Reg. 6. b. 10.

עבדיהו Obedia, Servus, vel operarius Domini. Nomen viri, 1 Efd. 8. b. 9. ἀβαδίας

אבת Oboth, Pythones, five utres, aut patres, vel defideria. Nomen ὠβὼθ loci, Num. 21. c. 10. tricefima fexta Ifraelitarum manfio, cum ex Ægypto proficifcerentur in terram Chanaan, Num. 33. f. 44.

O C

אחזת Ochozath, Poffeffio, five apprehenfio, vel collectio, aut vifio, ὀχοζὰθ feu fratris oliva. Amicus Abimelech regis Geraræ, Gen. 26. f. 26.

אחזיהו Ochozias, Apprehenfio, five poffeffio Domini, aut vifio Do- ὀχοζίας mini. Filius Achab regis Ifrael, 3 Reg. 22. g. 50. Filius Joram regis Judæ, 4 Reg. 8. f. 24. & 1 Par. 3. c. 11.

עכרן Ochran, Turbidus, vel conturbans. Pater Phegiel principis ὀχρὰν tribus Afer, Num. 1. b. 13.

O D

הודויה Odaia, five Odaias, Laus Domini, five confeffio Domini. So- ὠδία. ὠδουίας ror Naham, 1 Par. 4. d. 19. & 2 Efd. 9. a. 5.

ὠδαρηνὴ Odaren, Laudis canticum, vel teftimonium arcæ. D. Nomen viri, 1 Mach. 9. g. 66.

עודד Oded, Suftentans, vel tenens, aut erigens. Nomen viri pro- ὠδὴδ phetæ, 2 Par. 15. a. 1. & 28. b. 9.

הודויה Odevia, Laus Domini, five confeffio Domini. Nomen viri. In ὠδουία toto cap. 2 Efd. 10. b. 13. fcribe Odaia.

ὠδουίας Odia, Idem. Nomen viri, 2 Efd. 8. b. 7. הודויה

ὠδουία Odoia, Idem quod Oduia. Nomen viri, 1 Par. 5. d. 24.

עדלם Odollam, Teftimonium, five ornamentum illis, aut teftimoni- ὀδολλὰμ um five ornamentum fuæ miferiæ, vel tranfitus, aut præda fuæ ὀδολλὰμ miferiæ. Civitas in Juda, a Roboam conftructa, 2 Par. 11. b. 7. Mich. 1. d. 15. Videtur effe eadem quæ Adullam dicitur, Jof. 12. d. 15. & 15. e. 35. & 1 Efd. 2. b. 40. Nomen item fpeluncæ, 1 Reg. 22. a. 1.

ὀδολλαμίτης Odollamites, Idem. Gen. 38. a. 1. עדלמי

הודויה Odovia, five Oduia, Laus Domini, five confeffio Domini. Fi- ὠδουία lius Afana, 1 Par. 9. b. 7. Filius Elioenai filii Naariæ, 1 Par. 3. d. 24. & 1 Efd. 2. b. 40.

O G

עוג Og, Subcinericius panis vel torta, aut fubfannatio: vel Syri- ὢγ ace, detentus, aut impeditus. Rex Bafan, Num. 21. g. 33.

O H

הוהם Oham, Væ eis, five tumultuans, vel conturbans. Rex Hebron, ἐλὰμ Jof. 10. a. 3.

אהל Ohel, Tabernaculum, five tentorium, aut fplendor. Filius Zo- ὀὰλ robabel filii Phadaia, 1 Par. 3. d. 20.

אחלי Oholai, Deprecans, vel expectans, aut incipiens, vel dolens, ἀχαὶ five frater mihi. Filius Sefan filii Jefi filii Apphaim, 1 Par. 2. d. 31.

אחלי Oholi, Idem. 1 Par. 11. g. 41. Filius Zabad. ἀχαὶ

O L

Olda, Vide Holda, 2 Par. 34. e. 22.

ὄρος ἐλαιῶν Oliveti mons, five mons olivarum, five olivetum. Mons ad Orientem Jerofolymæ, ut Zach. 14. a. 4. fcribitur, torrente Cedron interfluente, fabbathi habens iter ab Jerufalem, Act. 1. b. 12. Luc. 19. d. 29.

עלא Olla, Elevatio, vel holocauftum, aut infans, vel parvulus, aut ὀλλὰ folium. Pater Haniel, 1 Par. 7. g. 39.

Olon, Vide Holon.

ὀλυμπιάς Olympias, Cœleftis. G.

ὀλυμπᾶν Olympias, Rom. 16. b. 15. Idem. In Græco Olympan.

ὀλύμπιος Olympius, Cœleftis. G. 2 Mach. 6. a. 2.

O M

אומר Omar, Dicens, vel loquens, five amarus vel exaltans. Filius ὠμὰρ Eliphaz filii Efau ex Ada uxore, Gen. 36. b. 11.

אמרי Omrai, Dicens, vel loquens, aut exaltans, five amarus: aut ἀμβρὶ Syriace, agnus. Pater Amri, 1 Par. 9. a. 4.

O N

אונם Onam, Dolor, aut fortitudo five iniquitas eorum. Filius Sobal ὠμὰν filii Seir Horræi, Gen. 36. c. 23. Filius item Jerameel ex Atara ἰανάμ uxore, 1 Par. 2. d. 26.

אונן Onan, Dolor, five iniquitas, aut fortitudo. Filius Judæ ex Sue αὐνὰν uxore fua, Gen. 38. a. 4.

ὀνήσιμος Onefimus, Utilis. G. Nomen viri fidelis, Coloff. 4. b. 9. ad Philem. b. 10.

ὀνησιφόρος Onefiphorus, Utilitatem afferens. G. Vir quidam fidelis, 2 Tim. 1. d. 16.

ὀνίας Onias, Fortitudo Domini, aut navis. D. Summus facerdos apud Judæos, 1 Mach. 12. a. 7.

אונו Ono, Dolor, aut fortitudo, five iniquitas ejus. Civitas quam ὠνῶ ædificavit Samad filius Elphaal, 1 Par. 8. b. 12. In 1 Efd. 2. b. 33. & 2 Efd. 6. a. 2. & 7. d. 37. fit mentio Vallis Ono.

O O

אהלה Oola, Tabernaculum, vel tentorium, five fplendor ejus, ὀολλὰ Ezech. 23. a. 4.

אחלי Ooli, Deprecans, five expectans, aut incipiens, vel dolens, five ἀχαὶ frater mihi. Pater Zabad, 1 Par. 11. g. 41. Hebr. Ahelai.

אהליאב Ooliab, Tabernaculum, vel tentorium patris, aut fplendor ἐλιὰβ patris. Filius Achifamech, Exod. 31. a. 6.

אהליבה Ooliba, Tabernaculum, vel tentorium meum in ea, aut fplen- ὀολιβὰ dor meus in ea, Ezec. 23. a. 4.

Oolibama

אהליבמה ἐλιβεμάς ἐλιβεμά Oolibama, Tabernaculum, vel tentorium meum excelsum, sive splendor excelsorum. Uxor Esau filia Anæ, Gen. 36. a. 2. Civitas Idumæorum principum, Gen. 36. d. 41. & 1 Par. 1. d. 52.

אחזם ὀζάμ Oosam, Apprehensio eorum, sive possessio eorum, aut visio eorum. Filius Ashur ex Naara uxore ipsius, 1 Par. 4. a. 6.

O P

אופז μοφάς Ophas, Aurum obrizum. Nomen loci, Jer. 10. b. 9.

עפל ὀφὲλ Ophel, Turris, aut obscuritas, vel nebula. Nomen muri, 2 Par. 27. b. 3. & 33. c. 14. Aut potius turris Jerosolymæ, non procul a templo, 2 Esd. 3. f. 26.

ὠφάλ Opher, Jos. 12. d. 17. & 4 Reg. 14. g. 25. Vide Hepher.

עפרה ἀφαρά Ophera, Pulvis, aut plumbum, vel hinnulus. Civitas in tribu Benjamin, Jos. 18. d. 23. lege Ophra.

עיפי ὀφεί Ophi, Lassus, aut volans: vel Syriace, plicatus, vel complicatus, aut folium. Nomen viri, Jer. 40. c. 8.

חפים ὀφιμίν Ophim, Thalamus, sive coopertus, aut litus maris. Filius Benjamin, Gen. 46. c. 21. Heb. Huppim.

אופר ὠφείρ Ophir, Cinis, vel incineratio, aut fructificatio. Filius Jectan, Gen. 10. d. 29. Inde Ophira regio, 3 Reg. 9. d. 28. quæ (ut refert Josephus libr. 8.) etiam aurea terra nuncupatur, unde aurum Ophirizum, quod Obrizum vocant.

אפלל ἐφαλά Ophlal, Judicans, vel orans. Filius Zabad filii Nathan filii Ethei, 1 Par. 2. e. 37.

חפני ὀφνί Ophni, Pugnus, vel pugillus, aut cooperiens. Filius Heli sacerdotis, 1 Reg. 1. a. 3. Heb. Hophni.

עפני ἀφνί Ophni, Jos. 18. d. 24. Interpretatur volans, sive lassitudo: aut Syriace, plicatio, vel complicatio. Nomen civitatis.

עפרה ἐφρά Ophra, Pulvis, aut plumbum, vel hinnulus. Filius Maonathi filii Othoniel filii Cenez, 1 Par. 4. c. 14.

O R

עורב ὀρήβ Oreb, Corvus, vel suavis, aut fidejussor, vel commiscens, seu vespertinus. Vir Madianita a tribu Ephraim interfectus, Judic. 7. d. 25. & 8. a. 2. Psal. 82. b. 12. Heb. 83. Esa. 10. f. 26.

קדם κέδμα Orientis filii, pro filiis Cedem, sive Cedma, filii Ismaelis, Jer. 49. e. 28.

ארנן ὀρνάν Ornan, Exultans, sive arca earum, aut lux filii, vel lux sive maledictio permanens vel æterna. Nomen viri, 1 Par. 21. c. 18. qui 2 Reg. 24. d. 20. dicitur Areuna.

הררי ἀῤῥεί Orori, Montanus. Civitas, 2 Reg. 23. d. 33.

הרנים ἀρωνείμ Oronaim, Iræ, vel furores: aut Syriace, libertates. Duo vici, quæ via est ad Assyrios, sive duæ urbes Moabitarum: una superior, altera inferior, Esa. 15. c. 5. Et hanc ob rem vox Hebraica est dualis numeri. Heb. Horonaim. Civitas Moabitarum.

ערפה ὀρφά Orpha, Cervix, vel cervicosa, sive suscitatio oris vel denudatio oris. Uxor Chelion filii Elimelech Bethlehemitæ, Ruth 1. a. 4.

ὀρθωσιάς Orthosias, vel potius Orthosis, idis, Recta, vel rectificata. G. Nomen loci, 1 Mach. 15. g. 37.

O S

הושעיה ὠσαίας Osaias, Salvator Dominus, aut salus Domini. Nomen viri, 2 Esd. 12. c. 32. Jer. 42. a. 1.

הושע αὐσή ὠσηέ Osee, Salvator, aut salus. Filius Ela, 4 Reg. 15. f. 30. Nomen item prophetæ filii Beeri, Osee 1. a. 1. Filius Nun, Num. 13. a. 8. qui ibidem, b. 17. dicitur Josue a Moyse, item filius Ozaziu, 1 Par. 27. c. 20.

עותי ὠθί Othei, Tempus, vel hora mea, aut iniquitas mea. Filius Ammiud filii Amri, 1 Par. 9. a. 4.

הותיר ὠθείρ Othir, Excellens, sive residuus, aut remanens. Nomen viri, 1 Par. 25. a. 4.

עתני ὠθνί Othni, Tempus, sive hora mea. Nomen viri, 1 Par. 26. a. 7.

עתליה ὀθολία Otholia, Tempus Domino, sive hora Domino. Filius Jeroam, 1 Par. 8. c. 26.

עתניאל γοθονιήλ Othoniel, Tempus Dei, sive hora Dei. Filius, id est, nepos Cenez, frater Caleb, Jos. 15. d. 17. & 1 Par. 4. c. 13.

O Z

עזא ὀζά Oza, Fortitudo, aut capra. Horti nomen, 4 Reg. 21. d. 26. Nomen viri, 1 Par. 6. e. 29. & 8. a. 7.

עזה ὀζά Oza, Idem. Filius Abinadab, 2 Reg. 6. a. 3.

עזן ὀζά Ozan, Fortitudo earum, aut capra earum. Pater Phaltiel principis tribus Issachar, Num. 34. d. 26.

עזזיהו ὀζίου Ozaziu, Fortitudo Domini. Nomen viri, 1 Par. 15. c. 21. & 27. e. 20.

אזן שארה ὀζενσαρά Ozen-sara, Auricula carnis vel consanguinitatis, aut auricula fermentata vel remanens, sive statera carnis vel consanguinitatis aut residui. Urbs condita a Sara filia Ephraim, 1 Par. 7. e. 24.

עזי ὀζί Ozi, Fortis, vel fortitudo mea, aut hircus meus. Filius Bocci filii Abisue, 1 Par. 6. a. 5. Filius item Thola filii Issachar, 1 Par. 7. a. 2. vide & 9. b. 8.

אזי ὀζί Ozi, 2 Esd. 3. f. 25. Tunc, sive aut iste. Nomen viri.

עזיהו ὀζίας Ozia, Fortitudo Domini, sive hircus Domini. Filius Amaziæ regis Juda, 2 Par. 26. a. 1. Esa. 1. a. 1. qui 4 Reg. 15. a. 1. dicitur Azairas. Filius Caath filii Levi, 1 Par. 6. b. 23.

יעזיהו ἰοζίας Oziau, Fortitudo Domini. Nomen viri, 1 Par. 24. d. 26.

עזיאל ὀζιήλ Oziel, Fortitudo Dei, sive hircus Dei. Filius Bela filii Benjamin filii Jacob, 1 Par. 7. b. 7. Filius Caath filii Levi, Exod. 6. c. 18. Vide & 1 Par. 4. g. 42. & 2 Par. 29. c. 13.

עזיאלי ὀζιηλί Ozielitæ, Idem. Num. 3. d. 27. & 1 Par. 26. e. 23.

אזני ὀζνί Ozni, Auris, vel auscultatio mea, sive statera. Filius Gad filii Jacob, Num. 26. b. 16.

ὀζενί Oznitæ, Idem. Num. 26. b. 16.

עזריאל ἐσριήλ Ozriel, 1 Paral. 27. c. 19. Adjutorium Dei, sive atrium Dei. Pater Jerimoth.

P

Pacificus, Hebr. ש Selomoh, Cant. 8. d. 11. Vide Salomon. σαλομών

Palæstina, Conspersa, scilicet cinere vel pulvere: sive ruina apposita, vel ruina duplex, aut ruinæ potus, vel cecidit bibens. Est ea Syriæ regio quæ Hebræis dicitur Peleseth, ad mare mediterraneum pertingens, cujus sunt urbes illæ, Azotus, Gaza, Accaron, Geth, Ascalon. Auctor est Josephus libr. 1. Judaicarum antiq. cap. 12. 1 Reg. 6. d. 17. de hac Pomponius Mela in 1. Plinius in 5. cap. 12. & 13. Palæstina non est eadem cum Judæa, quamvis id scribat Ptolemæus in quarta Asiæ tabula, cum diphthongo scribitur juxta Græcorum scripturam. פלשת παλαιστίνη

Palæstini, Idem. p. n. m. g. Gen. 21. d. 33. Populi quos interpretes ἀλλοφύλους, id est, alienigenas vocant. Hi etiam Philistæi dicuntur a veteri interprete Latino, ut 2 Reg. 21. c. 12. d. 18. Judic. 3. a. 3. & sexcentis aliis locis. פלשתים

Palmyra, Hebraice dicitur Thamor, & interpretatur palma, vel dactylus, aut commutatio vel permutatio, sive amaritudo. Urbs Syriæ nobilis, quæ & Hebraice alias Thadmor dicitur. תמר

Palmyra, Hebraice Thadmor, interpretatur confessio vel laus amaritudinis, aut confessionis vel laudis myrrha: sive ex Hebræo & Syro, laus præceptoris vel Domini. Nomen civitatis in Syria, quam ædificavit Salomon, 3 Reg. 9. c. 18. & 2 Par. 8. a. 4. quæ alias Thamor sive Thamar dicitur Hebraice. Hæc ab Hadriano principe, Hadrianopolis dicta fuit. תדמר θαμώρ θαδμώρ

Pamphilia, Tota dilecta vel amabilis. G. Provincia Asiæ ab Ortu Ciliciam habet, ab Occasu Lyciam & Asiæ minoris partem, a Septentrione Galatiam & Cappadociam, a Meridie Mediterraneum mare, quod illic Pamphilii maris nomen habet. Tota Tauri expatiantis jugis septa. De hac Ptolemæus lib. 5. Plinius lib. 5. cap. 27. Pomp. Mela in 1. In hac sita est urbs Perge: cujus meminit Lucas, Act. 13. b. 13. & Mela lib. 1. Volaterranus lib. 10. hanc etiam Mesopiam appellatam scribit. παμφυλία

Paphus, Cypri est civitas, Veneri quondam sacra, in qua ante nuptias puellæ dotem quæsituræ, in honorem Veneris in litore se prostituerunt, ut scribit Justinus lib. 18. De hac Pomponius Mela libr. 2. Strabo in 14. Plinius lib. 5. cap. 31. Hæc frequenti terræmotu lapsa, nunc ruinarum tantum vestigiis, quid olim fuerit, ostendit. Hæc Hieronymus, Act. 13. a. 6. πάφος

Paracletus, Consolator, vel advocatus. G. Joan. 14. b. 16. παράκλητος

Parasceue, Præparatio. G. Luc. 23. g. 54. Joan. 19. g. 43. παρασκευή

Parmena, Permanens. G. Nomen diaconi, Act. 6. b. 5. παρμενᾶς

Parthia, Asiæ majoris est regio circa Persas inter flumen Indum & Arios populos ab Oriente, & Tigrim atque Mediam ab Occasu sita: a Meridie terminatur deserto Carmaniæ, ab Aquilone Hyrcania, teste Plinio libr. 6. cap. 25. Ptolemæus libr. 6. cap. 5. De illis Justinus lib. 41. Strabo in 15. Habes ejus mentionem, Act. 2. b. 9. παρθυαία

Parthi, Lingua Scythica, dicuntur fugaces vel exules. D. Nomen provinciæ, Act. 2. b. 9. πάρθοι

Pascha, Transitus, vel claudicatio. Idem Phase significat, Ezec. 45. f. 21. Matt. 26. a. 2. Marc. 14. b. 12. Joan. 2. b. 13. & 6. a. 4. & 1 Cor. 5. c. 7. Chaldaice dicitur פסחא unde πάσχα, ח mutato in χ, ut in Charan pro Haran. פסח

Patara, Calcata, vel mortifera. G. Civitas Lyciæ provinciæ in Asia, Act. 21. a. 1. πάταρα

Patmos, Lethalis, vel mortifera. G. Exigua insula in Ægæo mari, Sporadum una, Plinio libr. 4. cap. 12. Straboni in 10. ad quam relegatum ferunt Johannem apostolum a Domitiano imperatore Romano, Apocalypsinque scripsisse in ea, Apoc. 1. b. 9. Euseb. lib. 3. cap. 18. Eccl. hist. πάτμος

Patroba, Paternalis. G. Nomen viri, Rom. 16. b. 14. πατρόβας

Patroclus, Patris, vel patriæ gloria. G. Nomen, 2 Machab. 8. b. 9. πάτροκλος

Paulus. Hieronymus in epist. ad Philemonem scribens, admonet mirabilem sonare, ab Hebræis etymologiam mutuatus. Alii, os tubæ, nimirum ex Hebræo & Græco dictionem conflantes. Constat tamen aut Græcam esse vocem, & quietum sonare a verbo παύομαι, aut Romanam sive Latinam pusillum significantem: de qua significatione lege Augustinum cap. 7. De spir. & litera, & serm. 107. in novis sermonibus.

P E

Pelusium, Hebraice dicitur Sin, id est, rubus, teste Strabone libr. 17. Geographicorum. Ægypti est civitas ambitu XX stadiorum: unde nomen est præterfluenti ostio Pelusiaco. Hujus etiam meminit Plinius lib. 5. cap. 9. & 10. Pomp. Mela lib. 2. Josephus lib. 6. cap. 8. & lib. 10. cap. 1. Antiq. Jud. Alias Libna appellata & Sin, Ezec. 30. d. 15. סין σιν

Pentapolis, Quinque civitatum, scilicet regio. G. Syriæ regio ad Orientem Judææ, a quinque civitatibus, Sodoma, Gomorrha, Adama, Seboim, Segor (quibus olim fuerat inclyta) fuit appellata, igne & sulphure eversa, de qua Gen. 19. e. 24. πεντάπολις

Pentateuchus, Quinque volumina, a πέντε quod est quinque: τεῦχος, volumen. Sic vocantur a Græcis quinque libri Moysi, Genesis, Exodus, Leviticus, Numeri, & Deuteronomium: & a Rabinis Hebræorum חומש, id est, quinarius, sive תורה, id est, Lex. πεντάτευχος

Pentecoste, Quinquagesima. G. Act. 2. a. 1. & 20. c. 16. πεντηκοστή

Peregrinantes. Vide Geruth.

Pergamus, Altitudo, vel sublimitas. G. Clarissima Asiæ civitas, atque ipsius Troados, quam Silenus intermeat fluvius, præfluit Cetius profusus Pindaso monte, sicut scribit Plinius lib. 5. cap. 30. hist. mundi. De hac etiam Strabo lib. 13. Geogr. Ad hujus Ecclesiam Johannes apostolus scripsit, Apoc. 1. c. 11. & 2. c. 12. πέργαμος

Perge

Perge, Valde terrestris. G. Pamphiliæ provinciæ urbs est: cujus meminit Plinius in 5. cap. 27. Mela lib. 1. Strabo libr. 14. Lucas, Act. 13. c. 13.

Persa, sive Persis, Frangens, sive dividens, aut ungula, vel gryphus. Est ad Orientem Judææ sita, alta, cincta montibus regio, quæ a Septentrione Mediam, ab Occasu Susianam, ab Oriente duas Carmanias, ab Austro partem Persici sinus habet, auctore Volaterrano lib. 12. Ezech. 27. c. 10. & 38. a. 5.

Persæ, Idem. p. n. Populi, 2 Par. 36. d. 20. Ezec. 27. b. 10.

Persepolis, Persæ civitas. G. 2 Mach. 9. a. 2.

Perses, Frangens, sive dividens, aut ungula, vel gryphus. Qui ex Persa sive Persia est.

Persia, Idem quod Persa.

Persis, Idem. Mulier Paulo charissima, Rom. 16. b. 12.

Petra, Arx, & civitas princeps in regno Moab, in finibus Arabiæ sita, Esa. 16. a. 1. Ab hac, Arabia Petræa dicta est, de qua Egesippus lib. 1. cap. 14.

Petrus, Saxum, vel petra. Nomen unius ex duodecim apostolis, a Christo sic cognominati, Joan. 1. f. 16. qui prius Simon dicebatur, Matt. 4. c. 18. Marc. 3. b. 16.

P H

Phacee, Aperiens. Filius Romeliæ, rex Israel, 4 Reg. 15. c. 25. & 16. a. 1.

Phaceia, Aperiens Dominus. Filius Manahem, 4 Reg. 15. e. 22. Heb. Pecahia.

Phadaia, Redemptio Domini. Pater Zebda matris Joacim, 4 Reg. 22. a. 1. & 23. g. 36. Filius Jechoniæ filii Joacim, 1 Par. 3. e. 18.

Phadassur, Redemptor fortis, vel redimens petra, aut redemptio plasmationis. Pater Gamaliel principis tribus Manasse, Num. 1. a. 10.

Phadon, Redemptio ejus: aut Syriace, jugum vel juga, scilicet boum. Nomen viri, 1 Esd. 2. c. 44.

Phahath-moab, Dux Moab, vel dux ex patre, sive fovea ex patre. Nomen viri, 1 Esd. 2. a. 6.

Phai, Ululans, aut gemens, vel apparens. Nomen urbis Adar regis septimi in Edom, 1 Par. 1. d. 50. quæ Genes. 36. d. 39. dicitur Phahu.

Phalaia, Miraculum Domini, sive occultum Domini. Nomen viri, 2 Esd. 8. b. 7.

Phaleg, Divisio. Filius Heber filii Sale, Gen. 10. d. 25. Luc. 3. g. 35.

Phaleha, Fragmen, vel frustum, aut scissura: vel Syriace, obsequium. Nomen viri, 2 Esd. 10. b. 24.

Phalel, Cogitans, sive orans, aut judicans. Nomen viri, 2 Esdræ 3. f. 25.

Phalet, Liberatio, sive expulsio. Filius Jahaddai, 1 Par. 2. f. 27. Filius Azmoth, 1 Par. 2. f. 47. & 12. a. 3.

Phaleth, Ruina, vel judicatio. Filius Jonathan filii Jada filii Onam, 1 Par. 2. d. 33.

Phallonites, Cadens, sive occultus, 1 Paralip. 11. f. 27. & 27. b. 10.

Phallu, Mirabilis, aut occultus. Filius Ruben filii Jacob, Gen. 46. b. 19. & 1 Par. 5. a. 3.

Phalluitæ, Idem. p. n. Num. 26. a. 5.

Phalti, Liberatio, sive expulsio. Filius Raphu, Num. 13. b. 10. Filius Lais, 1 Reg. 25. g. 44. Est & nomen urbis, 2 Reg. 23. d. 26.

Phaltias, Liberatio Domini, aut expulsio Domini. Filius Ananiæ filii Zorobabel filii Phadaiæ, 1 Par. 3. d. 21. & 4. g. 42.

Phaltiel, Liberatio Dei, aut expulsio Dei. Filius Ozan, Num. 34. d. 36. princeps tribus Issachar. Filius Lais, 2 Reg. 3. c. 15.

Phanuel, Videns Deum, sive facies Dei. Locus juxta torrentem Jaboc, in finibus Amorrhæorum, in Rubenia forte: ubi Jacob qui deinceps Israel, tota nocte luctatus est cum Angelo, Gen. 32. g. 30. ita appellatus quod vidisset illic Dominum. Hæc civitas Gedeonis exercitui panes negavit, cujus turrim propterea destruxit & habitatores occidit, Judic. 8. b. 8. & 17. Hanc Strabo lib. 16. Faciem Dei appellat. Est autem continua Tripoli, apud eamque mons Libanus desinit. Jeroboam ipsam ædificiis reparavit, 3 Reg. 12. f. 25. Fuit hoc nomine pater Gedor, 1 Par. 4. a. 4. Item filius Sesac, 1 Par. 8. c. 25. Pater item Annæ Prophetissæ, Luc. 2. e. 36.

Phara, Frugifer, vel fructificans, aut crescens, sive vacca. Famulus Gedeonis, Judic. 7. c. 10. Nomen item urbis, 1 Machab. 9. e. 51.

Pharai, Hiatus, vel apertio. Nomen viri, 2 Reg. 23. d. 35.

Pharam, Onager eorum, vel ferocitas eorum, aut fructificatio matris, vel taurus matris. Rex Jerimoth, Jos. 10. a. 3.

Pharan, Pulchritudo, sive laus, aut gloriatio, vel propagines. Nomen oppidi, Gen. 14. a. 6. Est item generale nomen deserti Saracenorum trans Arabiam contra Australem plagam, per quod Israel perrexit transiens ex Ægypto in terram Chanaan duce Moyse, in quo sunt multa loco terminata, XVIII. scilicet mansiones, quarum una est Haseroth, Num. 10. b. 12. & 13. a. 1. & 4. e. 27. Accipitur Pharan pro prima parte deserti Arabiæ prope montem Sinai. At Deut. 1. a. 1. pro ultima parte versus terram promissionis. Et Asseroth est in medio, Gen. 14. a. 6. & 21. c. 21. Num. 33. d. 36. dicitur desertum Sin per צ. Est etiam Pharan, mons Sinai contiguus, cujus meminit Abacuc 3. a. 3. Deut. 33. a. 2.

Pharao, Dissipans, vel discooperiens, aut nudans: vel Syriace, vindicans. Rex Ægypti, cui cognomen Nechao, 4 Reg. 23. f. 33.

Pharathon, Dissipatio, vel ruptura, aut denudatio ejus: vel Syriace, vindicta ejus. Civitas in Ephraim in monte Amalec, Judic. 12. d. 15.

Pharathonites, Idem, Judic. 12. d. 13. & 15. & 2 Regum 23. d. 30.

Phares, Divisio. Filius Judæ ex Thamar nuru sua, Gen. 38. g. 29. 1 Par. 4. a. 1.

Phares, 1 Par. 7. d. 16. Eques aut dividens, sive exponens vel declarans. Filius Machir ex Maacha.

Pharesitæ, Divisi, Num. 26. c. 20.

Pharida, Dispersa, divisa, vel jumentum. Vir, 2 Esd. 7. e. 57.

Pharphar, Comminutus, aut fructificatio fructus, sive taurus tauri. Nomen fluvii Damasci, 4 Reg. 5. c. 12.

Pharisæi, Divisi. D. Sectæ nomen apud Judæos, quæ dicebat resurrectionem esse, Act. 13. b. 6.

Pharisæus, Divisus. D. Act. 23. b. 6.

Pharnach, Taurus percutiens, vel percussus, aut contusus, sive fructificatio aromatum. Pater Elisaphan principis tribus Zabulon, Num. 34. d. 25.

Pharos, Pulex, vel culex, sive fructus tineæ. Nomen viri, 1 Esd. 2. a. 3. & 8. a. 3.

Pharsandatha, Revelatio menstrui, vel commotionis suæ, aut equitis commotio, sive stercus menstruorum vel commotionis ejus. Filius Aman filii Amadatha, Esth. 9. b. 7.

Pharua, Floridus: aut Syriace, volans. Nomen viri, 3 Reg. 4. b. 17.

Pharuda, Separatio, vel dispersio. Nomen viri, 1 Esd. 2. c. 55.

Pharurim, Lebetes, sive suburbana, 4 Reg. 23. c. 11. Hebr. Pharvarim.

Phase, Transitus. Vide Pascha.

Phasea, Idem. Nomen viri, 1 Esd. 2. c. 49.

Phaselis, Transitus, vel claudicatio nativitatis vel generationis. D. Nomen loci, 1 Mach. 15. d. 23.

Phaseron, Oris canticum, sive os planum. D. 1 Mac. 9. g. 66.

Phasga, Collis, sive altitudo, aut munitio. Nomen montis Moabitarum, Num. 21. d. 20. Jos. 13. c. 20.

Phashur, sive Phassur, Extendens vel multiplicans libertatem vel principatum, aut expandens foramen vel albedinem. Sacerdos, filius Emmer, Jer. 20. a. 1. Filius item Melchiæ, Jer. 21. a. 1. & 1 Par. 9. b. 12. Pater Gedeliæ, Jer. 38. a. 1. & 2 Esd. 7. d. 41.

Phaspha, Diminutio oris, vel os diminutum. Filius Jether, 1 Par. 7. g. 38.

Phathahia, sive Phathaia, Porta Domini, sive aperiens Dominus. Nomen viri, 1 Esd. 10. c. 23. & 2 Esd. 9. a. 5.

Phathuel, Buccella Dei, sive persuasio Dei, aut dilatatio Dei. Pater Joelis prophetæ, Joel 1. a. 1.

Phathures, Buccella roris, aut persuasio, sive dilatatio ruinæ vel distillationis. Nomen loci in Ægypto, Jer. 44. a. 1. Ezec. 29. c. 14. Idem videtur esse quod Phethros, cum Hebræis iisdem punctis & consonantibus scribatur.

Phau, Ululans, aut gemens, vel apparens. Nomen urbis Adar regis septimi in Edom, Gen. 36. d. 39. quæ 1 Par. 1. d. 49. dicitur Phai.

Phedael, Redemptio Dei. Filius Ammiud princeps tribus Nephthali, Num. 34. d. 28.

Phegiel, Obviatio Dei, sive deprecatio Dei. Filius Ochran princeps tribus suæ Aser, Num. 1. b. 13.

Pheldas, Ruina trituræ, aut judicium trituræ. Filius Nachor ex Melcha, Gen. 22. d. 22.

Pheleia, Miraculum Domini, sive occultum Domini. Filius Elioenai filii Naariæ, 1 Par. 3. d. 24.

Pheleia, Cogitans Dominum, aut orans Dominum, sive judicium Domini. Nomen viri, Nehem. 11. b. 12.

Pheleth, Ruina, sive judicatio. Pater Hon, Num. 16. a. 1.

Phelethi, Idem. Nomen populi sive legionum quarundam David, 2 Reg. 8. d. 18. & 20. g. 23. & 1 Par. 18. d. 17.

Phelethi, 4 Reg. 11. d. 19. In Hebræo est Rasim, & interpretatur cursores.

Phelonites, Cadens, sive occultus, 1 Par. 11. g. 36.

Phelthi, Liberatio, vel expulsio. Nomen viri, de quo 2 Esd. 12. a. 17.

Pheltia, sive Pheltias, Liberatio Domini, aut expulsio Domini. Nomen viri, 2 Esd. 10. a. 22. Filius Banaiæ, Ezec. 11. a. 1.

Phenenna, Gemma, sive facies nostra. Altera uxor Elcanæ, 1 Reg. 1. a. 2.

Pherezæi, Rurales, id est, habitantes in villis absque muro. Nomen populi qui Samariam & Gabaon urbis regionem tenet, Gen. 15. d. 20.

Pherezæus, Idem. f. n.

Phermestha, Ruptura fundamenti, vel rupturam ponens: aut ex Hebræo & Syro taurus anniculus. Filius Aman filii Amadatha, Esth. 9. b. 9.

Phesdomim, Portio vel diminutio sanguinum, aut diminutio tacentium vel assimilantium. Nomen loci, 1 Par. 11. c. 13.

Pheshur, Extendens vel multiplicans libertatem vel principatum, aut expandens foramen vel albedinem. Nomen viri, 1 Esd. 2. b. 38.

Phesse, Transitus, sive claudicatio. Filius Esthon, 1 Par. 4. b. 12.

Phethehia, Porta Domini, sive aperuit Dominus. Nomen viri, 1 Par. 24. c. 16.

Phethros, Buccella roris, aut persuasio vel dilatatio ruinæ, vel distillationis. Nomen regionis, quæ Arabia Petræa dicitur, Esa. 11. c. 11. Idem videtur esse quod Phathures, quum apud

Hebræos iisdem punctis & consonantibus scribatur.

פתרסים πατροσωνιείμ Phetrusim, Idem. p. n. Filius Mesraim, Gen. 10. b. 14.

פיכל φιχὸλ Phichol, Os omnium, id est, omnis lingua, aut oris perfectio, sive consummatio. Princeps exercitus Abimelech regis Geraræ, Gen. 21. c. 22.

פי־החירת εἰρωμαθ Phi-hahiroth, Os vel labium libertatis, aut os sculptum, ab ore, non osse. Nomen loci, in quo castrametati sunt Hebræi, revertentes de Ægypto, Exod. 14. a. 2. sive quarta mansio Hebræorum, Num. 33. b. 8. Ibidem dicitur פני־החירות.

φιλαδελφία Philadelphia, Amor fratris, vel fraternitatis. G. Civitas Decapolis est juxta Plinium lib. 5. cap. 18. & Strabonem in 16. ad cujus Ecclesiam Joannes scripsit, Apoc. 1. c. 11. & 3. b. 7. Dicta in Hebræo Rabbath, id est, magna. Et Civitas aquarum, quod apud eam concipiantur fontes Jaboc fluvii.

φιλάρχης Philarches, Amator principis. G. 2 Mach. 8. g. 32.

φιλήμων Philemon, Deosculans. G.

φιλητὸς Philetus, Amabilis. G. Vir quidam, qui a fide Christi excidit, 2 Tim. 2. c. 17.

φιλιππήσιοι Philippenses, Bellicosi, sive amatores equorum. G.

φίλιπποι Philippi, Bellicosi, sive amatores equorum. G. Macedoniæ urbs apud Stridonem fluvium a conditore Philippo Græciæ domitore sic appellata, Act. 16. b. 12. & 20. b. 6. & 1 Thes. 2. a. 2.

φίλιππος Philippus, Bellicosus vel amator equorum. G. Pater Alexandri regis, 1 Mach. 1. a. 1. Frater item Herodis, procurator Ituræ & Trachonitidis constitutus a Romanis, Luc. 3. a. 1. Est & nomen Apostoli, Matt. 10. a. 2. Johan. 1. f. 43. Nomen cujusdam diaconi, Act. 6. b. 5.

פלשת ἀλλόφυλοι Philisthæa, Conspersa, scilicet cinere vel pulvere, sive ruina apposita, vel ruina duplex, seu ruinæ potus, vel cecidit bibens, Esa. 14. g. 31. Heb. Peleseth.

פלשתים ἀλλόφυλοι Philisthæi, Conspersi, scilicet cinere vel pulvere, aut ruinæ appositæ, vel ruinæ duplices, sive ruinæ potus, aut ceciderunt bibentes, 2 Par. 17. c. 11.

פלשתי φυλιστιῖος Philisthæus, Idem. s. n. 1 Reg. 17. c. 23.

φυλιστιείμ Philisthiim, Idem. p. n. Nomen populi, Gen. 10. b. 14.

Philisthini, Judic. 3. a. 3.

φιλόλογος Philologus, Amator literarum, vel amator verbi. G. Nomen viri, Rom. 16. b. 15.

φιλομήτωρ Philometor, Amator matris. G. Ptolemæus Philometor, 2 Mach. 4. c. 21.

פנחס φινεὲς Phinees, Aspectus, vel facies confidentiæ vel protectionis. Filius Eleazari filii Aaron, Exod. 6. d. 25. Filius item Heli sacerdotis, 1 Reg. 1. a. 3. Hebraice Pinhas.

פינן φινὼν Phinon, Gemma, sive aspiciens, aut os æternitatis, vel os filii: aut ex Hebræo & Syro, os piscis, ab ore, non ab osse. Civitas Idumæorum, Gen. 36. d. 41.

פישון φισὼν Phison, Oris mutatio, sive multitudo, aut extensio. Magnum Indiæ flumen est e paradiso fluens, Gen. 2. b. 11. quod ab Eusebio & Hieronymo in quæst. Hebr. Ganges dicitur, sive Getha Josepho lib. 1. cap. 2. Jud. antiq. Salomon commentator Nilum vocat, Gen. 2. b. 11.

פתם φιθὼμ Phithom, Buccella eorum, aut oris consummatio, sive persuasio vel dilatatio eorum. Nomen urbis quam ædificaverunt filii Israel Pharaoni regi Ægyptiorum, Exod. 1. b. 11.

פיתון φιθὼν Phithon, Buccella ejus, aut persuasio vel dilatatio ejus, vel oris donum. Filius Micha filii Meribbaal, 1 Par. 8. d. 35. & 9. g. 41.

φλέγων Phlegon, Comburens. G. Viri nomen, Rom. 16. b. 14.

פכרת φαχερὲθ Phochereth, Oris exterminatio, vel oris concisio. Nomen viri, 1 Esd. 2. c. 57.

φοίβη Phœbe, Lucida, vel pura. G. Mulieris nomen, Rom. 16. a. 1. Hujus accusativus est Phœben.

φοινίκη Phœnix, sive Phœnicia, Rubea, vel purpurea, aut palma, scilicet, arbor. G. Syriæ pars est, in qua Sidon & Tyrus amplissimæ urbes sitæ sunt Straboni lib. 16. Geograph. De Phœnicia plura Pomponius Mela lib. 1. Geograph. Plinius lib. 5. cap. 12. natural. hist. Hieronymus refert hujus partes Samariam, Galilæam, aliasque regiones, Act. 11. c. 19. Est & portus Cretæ hujus nominis, Act. 27. c. 12.

פעור φογὼρ Phogor, Hiatus, vel apertio. Mons in terra Moab in supercilio Libyadis, respiciens solitudinem, in quem Balac rex Moab Balaam ariolum duxerat ad maledicendum Israeli, Num. 23. d. 28. In hoc Baal a Gentibus fuit cultus, Num. 25. a. 3. Juxta hunc in valle sepultus est Moses, Deut. 34. b. 6. Hic mons aliter dicitur Phegor, ut in illa voce Beel-phegor, Numer. 25. a. 3. Est etiam idolum Moabitarum, Num. 25. d. 18. Deut. 3. e. 29. & 4. a. 3. Jos. 22. c. 17.

פלתי φελλαθὶ Phollathi, Opera mea, sive opus meum. Nomen viri, 1 Par. 26. a. 5.

פורתא φοραθαθὰ Phoratha, Fructificatio, sive multiplicatio, aut sortilegus. Filius Aman filii Amadatha, Esth. 9. b. 8.

פסך φασὴχ Phosech, Fragmentum tuum, sive diminutio tua. Filius Jephlat filii Heber filii Barie, 1 Par. 7. f. 33.

φρυγία Phrygia, Sicca, vel ardens. G. Asiæ minoris regio amplissima, a Septentrione, Galatiæ contermina: a Meridie, Lycaoniæ, Pisidiæ, Mygdoniæ: ab Oriente Cappadociam attingit: ita Plinius lib. 5. cap. 32. nat. hist. Hieronymus scribit duas Phrygias, quarum major Smyrnam habet, minor vero Ilium. Phrygiam peragravit Paulus, Act. 2. b. 10. & 16. b. 6.

φρύξ Phryx, Siccus, vel ardens. G. 2 Mach. 5. d. 22.

פוה φουὰ Phua, Hic, adverbium loci, aut os oris. Filius Issachar, Gen. 46. b. 13. Num. 26. c. 23.

פועה φουὰ Phua, Gemens, vel ululans, aut apparens. Nomen obstetricis cujusdam Hebræorum, Exod. 1. c. 15.

Phua, Angulus, aut coma. Pater Thola ducis in Israel, Judic. 10. a. 1. Filius Issachar filii Jacob, 1 Par. 7. a. 1. פואה φουὰ

Phul, Ruina, aut faba. Rex Assyriorum, 4 Reg. 15. d. 19. & 1 Par. 5. d. 26. פול φοὺλ

Phuaitæ, Aspiciens, vel facies mea, Num. 26. c. 23. פוני φουνὶ

Phunon, Gemma, sive aspiciens. Nomen loci in quo castrametati sunt filii Israel, profecti de Salmona, Num. 33. f. 42. פונן φινὼ

Phur, Sors, Esth. 3. b. 7. פור κλῆρος

Phurim, Sortes, Esth. 9. f. 26. פורים φρουρὶμ κλῆροι

Phut, Aphrica: aut Syriace, crassa vel pinguis. Filius Cham, Gen. 10. a. 6. a quo Libyes. פוט φοὺδ

Phuthæi, Seducens, aut buccella, sive latitudo. Filius Sobal filii Hur primogeniti Caleb ex Ephratha concubina, 1 Par. 2. g. 53. פותי φοθὶ

Phutiel, Aphrica Dei: vel ex Syro & Hebræo, pinguedo Dei. Nomen viri, Exod. 6. d. 25. פוטיאל φουτιὴλ

Phutiphar, Aphricæ taurus: aut ex Syro & Hebræo, saginatus taurus, vel pinguedinis fructificatio. Eunuchus Pharaonis, Gen. 37. g. 36. פוטיפר πετεφρῆ

Phutiphar, Gen. 41. f. 45. & 46. c. 20. ex Syro & Hebræo, pinguedinem dissipans, vel pinguedinis denudatio: aut Syriace, pinguedinis vindicta. Nomen sacerdotis urbis Heliopoleos, soceri Joseph filii Jacob. פוטי פרע πετεφρῆ

Phygellus, Fugitivus. Vir quidam, de quo Paulus, 2 Tim. 1. d. 15. φύγελλος

P I

Pila, Hebraice dicitur Machthes, id est, contusio, vel pila, aut mortariolum. Nomen loci, Soph. 1. c. 11. מכתש κατακεκομμένη

Pilatus, Constringens vel constrictus. Nomen procuratoris Judææ a Romanis constituti, Luc. 2. a. 1. qui Christum morti adjudicavit, Matt. 27. a. 2. c. 26. πιλᾶτος

Pisidia, Picea, id est, pice denigrata. G. Minoris Asiæ provincia est, de qua Plinius lib. 5. cap. 27. Hæc Antiochiam insignem urbem habet. Strabo lib. 12. meminit ipsius, & Lucas, Act. 13. b. 14. & 14. d. 24. πισιδία

Pistica, Fidelis. G. Joan. 12. a. 3. πιστικῆ

Plantationes, Heb. נטעים. Nomen loci, 1 Par. 4. d. 23. נטעים νεταείμ

P O

Polonites, Cadens, aut occultus. Vide Phallonites & Phelonites. פלוני

Ponticus, Ex Ponto regione Asiæ, Act. 18. a. 2. ποντικὸς

Pontius, Marinus. G. Prænomen Pilati procuratoris Judææ, Matt. 27. a. 2. πόντιος

Pontus, Mare. G. Lata regio Asiæ ad mare Ponticum, quod idem & Euxinum, Asiam Europamque disterminans, appellatur, sita. Cappadociam, Armeniam, Colchidem, aliasque provincias complectitur. De hac Strabo libr. 12. Ptolemæus in quinto, ca. 1. Act. 2. b. 9. Hebraice dicitur Elasar: & interpretatur auferens Deus, vel ablatio Dei, sive recedens a Deo, Gen. 14. a. 1. πόντος אלסר

Portius, Vitulus, aut vitulinus. G. Præses Palæstinæ & Judææ, cognomento Festus, Act. 24. g. 28. πόρκιος

Posidonius, Potum præbens. Nomen viri, 2 Mac. 14. c. 19. ποσιδώνιος

P R

Priapus, In Hebræo est Miphleseth, & interpretatur simulachrum, sive tremor, vel concussio. Nomen idoli, 3 Reg. 15. b. 13. & 2 Par. 15. d. 16. מפלצת ἄσπερτι

Prisca, Latinum est. i. antiqua. Adjutor fuit Pauli, Ro. 16. a. 3. πρίσκιλλα

Priscilla, Idem: diminutivum a Prisca. Uxor Aquilæ Pontici, Act. 18. a. 2. πρίσκιλλα

Probatica, Ovina, id est, locus ubi pecora sacrificanda retinebantur. G. Joan. 5. a. 2. προβατικὴ

Prochorus, Expeditus, vel facilis, aut promptus vel paratus. G. Nomen diaconi, Act. 6. b. 5. πρόχορος

Proselytus, Advena, vel peregrinus. G. Act. 2. b. 11. προσήλυτος

P T

Ptolemais, Bellicosa. G. Civitas est in Judæa, maritima prope montem Carmelum, quæ quondam a quodam Ptolemæo sic dicta est, Act. 21. b. 7. & 1 Mach. 5. b. 15. πτολεμαΐς

Ptolemæi, Idem. p. n. G. Sic vocabantur reges Ægypti. πτολεμαῖοι

Ptolemæus, Sulcus qui fit aratro: sive suspendens aquas, aut coadunatio aquarum, Græce vero bellicosus. Filius Dorymini, 1 Mach. 3. e. 38. תלמי πτολεμαῖος

P U

Pubastus, Os conculcationis, vel contemptus, ab ore. Nomen civitatis Ægypti, Ezech. 30. e. 17. Appellatur & vicus Judæorum. פיבסת βούβαστος

Publius, Latinum est, Act. 28. b. 7. Nomen viri. πόπλιος

Pudens, Latinum est. Nomen viri, 2 Tim. 4. d. 21. πούδης

Puteoli, Latinum est. Civitas, colonia Campaniæ, eadem Cea dicta, Act. 28. c. 13. ποτίολοι

P Y

Pygmæi, Hebraice dicitur Gamadim: & interpretatur Nani, vel cubitales. Nomen populi, Ezec. 27. b. 11. גמדים μῆδοι

Pyrrhus, Flavus rubens. Pater Sosipatris, Act. 20. a. 4. πύῤῥος

Q

Quartus, Latinum est. Nomen viri, Rom. 16. d. 24. κούαρτος

Quintus, Latinum est. Prænomen Memnii legati Romanorum, 2 Mach. 11. g. 34. κοίντος

R

Raab, Superba, aut fortis, vel tumultuans. Ægyptum esse quidam memorant, Psal. 86. a. 4. Heb. 87. רהב ῥαὰβ

Raaia, vel Raia, Visio Domini. Filius Sobal filii Juda, 1 Par. 4. a. 2. & 1 Esd. 2. c. 47. & 2 Esd. 7. e. 50. ראיה ῥεΐα

Raamias, Tonitruum Domini, sive malum a Domino, aut socius a Domino, vel pastor a Domino. Nomen viri, 2 Esd. 7. b. 7. רעמיה ῥεεμιὰ

Rabba

Rabba, Multa, five grandis, aut jurgium, five impugnatio. Licet diverſe a Rabbath ſcribatur, videtur tamen eadem eſſe civitas, Joſ. 13. c. 25.

Rabbath, Idem. Civitas filiorum Ammon, Deut. 3. b. 11. & 2 Reg. 12. f. 26. Jer. 49. a. 2. Quam Euſebius Philadelphiam eſſe credit.

Rabbi, Magiſter, Mat. 23. a. 7. Marc. 9. a. 5. Joan. 1. f. 38.

Rabboni, Magiſter, Syrum eſt, Marc. 10. g. 51. Joan. 20. d. 26.

Rabboth, Fœnus, vel uſura, aut multitudo, vel jurgium, five impugnatio. Civitas in tribu Iſſachar, Joſ. 19. b. 20.

Rabſaces, Magiſter, vel præpoſitus bibentium, aut magiſtri oſculum vel ſacculus, five multum bibens aut oſculans, vel magnus ſaccus. Princeps in excercitu Sennacherib, 4 Reg. 18. c. 17.

Rab-ſares, five Rabſaris, Magiſter, vel præpoſitus Eunuchorum. Princeps quidam ſub rege Sennacherib, 4 Reg. 18. c. 17. Item alius ſub rege Nabuchodonoſor, Jer. 39. a. 3.

Raca, Vacuus, vel vanus. D. Matt. 5. c. 22.

Rachal, Suſurro, aut aromatarius, five negotiator. Civitas quam David ſuorum ſpoliorum participem fecit, 1 Reg. 30. g. 29.

Rachel, Ovis. Filia Laban, altera uxor Jacob, Gen. 29. b. 9.

Raddai, Deſcendens, vel dominans. Quintus filius Iſai, 1 Par. 2. b. 14.

Ragau, Socius aut paſtor ejus, five malum vel confractio ejus. Filius Phaleg, 1 Par. 1. b. 25. qui Reu, Gen. 11. c. 19. dicitur, Luc. 3. g. 35. Heb. Reu.

Rages, Tempeſtas, vel commotio. D. Civitas apud Medos, Tob. 1. c. 16.

Raguel, Paſtor Dei, aut amicus Dei, vel confractio Dei. Sacerdos in urbe Madian, ſocer Moyſi, Exod. 2. c. 19. qui Exod. 3. a. 1. dicitur Jethro, & קיני Cinæi, Judic. 1. c. 16. Doctus inter Hebræos in Exod. 2. c. 19. & Judic. 1. c. 19. ſcribit Raguelem fuiſſe patrem Jethro ſoceri Moſis, alias dicti Hobab & קיני.

Rahab, Lata, five dilatata, aut platea. Mulier quæ hoſpitio ſuſcepit exploratores miſſos a Joſue in Jericho, Joſ. 2. a. 1.

Rahabia, Latitudo five platea Domini. Nomen viri, 1 Par. 26. e. 25.

Raham, Vulva, five miſericordia: aut Syriace, amicus. Filius Samma filii Hebron, 1 Par. 2. f. 44.

Rahelaia, Sopor Domini, vel inebrians Dominus, aut ſocius vel paſtor ipſi Domino. Nomen viri, 1 Eſd. 2. a. 2.

Rahuel, Paſtor Dei, aut amicus Dei, vel confractio Dei. Filius Eſau ex Baſemath uxore, Gen. 36. a. 4. Filius Jebaniæ, 1 Par. 9. b. 8.

Ram, Excelſus, vel ſublimis, aut projiciens. Filius Eſron filii Phares, 1 Par. 2. b. 9. Filius item Jerameel primogeniti Eſron, 1 Par. 2. d. 25.

Rama, Excelſa, vel ſublimis, aut projecta. Civitas in tribu Benjamin, haud procul a Gabaon, Joſ. 18. d. 25. Judic. 4. a. 5. & 19. d. 13. quam reædificavit Baaſa rex Iſrael in Juda, 3 Reg. 15. c. 17. Jer. 40. a. 1.

Ramath, Idem quod ראמות Urbs. Vide Joſ. 19. a. 8.

Ramatha, Idem quod Rama. Urbs Syriæ in monte Ephraim de qua 1 Reg. 1. c. 19. & 15. g. 24. Hieronymus in Thamnitica regione juxta Dioſpolin ſitam ſcribit. Vocatur etiam Ramathe, 1 Mach. 11. d. 34.

Ramathaim, Idem quod Rama, dual. num. Per Ramathaim intelligi debent duo oppida ejuſdem nominis, quorum alterum differentiæ cauſa dicebatur רמתים צופים, id eſt, Ramath in qua habitabant viri prophetæ & Sacrarum literarum ſtudioſi, 1 Reg. 1. a. 1. dicitur & רמת המצפה, Joſ. 13. d. 26.

Ramathites, Excelſus, vel exaltatus, aut projiciens vel projectus, 1 Par. 27. d. 27.

Ramath-lechi, Elevatio maxillæ. Locus, Jud. 15. d. 17.

Ramathe, Excelſa, vel ſublimis, aut projecta. D. Civitas, 1 Mac. 11. d. 34. Eadem eſt quæ Ramatha & Ramathaim.

Rameſſes, Tonitruum, vel exprobratio tineæ, aut malum deſens five diſſolvens, vel confractionem diſſolvens, aut confractus a tinea. Civitas eſt in extremis finibus Ægypti ab Iſraelitis condita, olim (ut Hieronymus ait in Hebraicis quæſtionibus) pagus Arcenoitis dicta fuit, Gen. 47. c. 11. Num. 33. a. 3.

Rameth, Sublimis, vel excelſa, aut projecta. Civitas in tribu Iſſachar, Joſ. 19. b. 21. Heb. Remeth.

Ramoth, Idem. p. n. Civitas ſacerdotum atque fugitivorum in tribu Gad, non procul a monte Galaad, Joſ. 13. d. 26. Heb. Ramath. At 1 Reg. 30. g. 27. Hebraice legitur Ramoth-negueb, vetus interpres vertit, Ramoth ad Meridiem.

Ramoth, Deut. 4. g. 43. Joſ. 20. c. 8. & 3 Reg. 22. a. 3. & 1 Par. 6. g. 73. Videns mortem, vel intuitus mortis, vel altitudines. Eadem civitas quæ & Ramoth five Ramath in tribu Gad.

Rapha, Medicina, vel medicus, aut relaxatio, vel gigas. Filius Benjamin, 1 Par. 8. a. 2. qui Gen. 46. c. 21. dicitur Echi. Filius item Baana, 1 Par. 8. d. 37. & 20. d. 6.

Rapha, 1 Par. 7. e. 25. Relaxatio laquei. Nomen viri.

Raphael, Medicina Dei. Vir, 1 Par. 26. a. 7.

Raphaia, Medicina Domini, five relaxatio Domini. Filius Jeſciæ filii Phaltiæ, 1 Par. 3. d. 21. & 4. g. 42. Filius Thola, 1 Par. 7. a. 2. Filius Baana, 1 Par. 9. g. 43.

Raphaim, Gigantes, vel medici, aut relaxati. Populi ſunt quos Moabitæ, Emim: Ammonitæ, Zomzommim vocant, Deut. 2. c. 12. d. 21. Vide Emim. Item nomen vallis juxta Jeruſalem, Joſ. 15. b. 9. Eſa. 17. b. 5. Eadem quæ Ephela dicitur, forſan latius patens ad Auſtrum.

Raphidim, Reclinatoria, five ſtramenta, aut remiſſæ manus, vel medicina manuum. Locus in ſolitudine, non procul ab Horeb monte, ubi undecima Iſraelitarum manſio fuit, Exod. 17. a. 1. Num. 33. c. 14.

Raphon, Medicina, vel relaxatio, aut gigas. D. Locus trans torrentem, opinor Jaboc, 1 Mach. 5. d. 37.

Raphu, Idem. Pater Phalti, Num. 13. b. 10.

Raſias, Secretum Domini, vel myſterium Domini. D. Nomen viri, 2 Mach. 14. f. 37.

Raſin, Voluntas, vel voluntarius, aut curſor five veredarius. Rex Syriæ, 4 Reg. 15. g. 37. & 16. a. 5. & 1 Eſd. 2. c. 48.

Razon, Tenuis, vel macilentus, five ſecretum, aut ſecretarius, vel princeps. Filius Eliada, 3 Reg. 11. e. 23.

R E

Rebe, Quartus vel quadratus, five accubans, vel accubatio. Rex Madianitarum, Num. 31. a. 8. Joſ. 13. c. 21.

Rebecca, Saginata, five impinguata, aut contentio obtuſa, vel contentio impedita. Filia Bathuel filii Nachor, uxor Iſaac, Gen. 22. d. 23.

Rebla, five Reblatha, Rixa, vel magnitudo illi, aut jurgium inveteratum vel conturbatum, five jurgium defluens. Civitas Syriæ, Num. 34. b. 11. & 4 Reg. 23. g. 33. & 25. b. 16. Jer. 39. a. 5 quæ poſtea (ut Hieronymus tradit) Antiochia dicta eſt. ſunt tamen qui id negant. Poſtremo Juſtiniani principis tempore (Volaterrano lib. 11. auctore) Theopolis dici cœpit.

Rebmag, Multitudinem diſſolvens, vel liquefaciens, aut magiſter vel princeps liquefactionis, five magiſter vel princeps liquefactus vel tabefactus. Princeps quidam, cujus meminit Jeremias 39. a. 3.

Reccath, Vacuitas, five ſputum aut ſaliva, vel tempus, quod pars capitis eſt. Civitas in tribu Nephthali, Joſ. 19. c. 35.

Recem, Vacuus, aut vanus, vel pictura varia, aut ſaliva eorum. Civitas in tribu Benjamin, Joſ. 18. d. 27. Nomen ducis, Joſ. 13. c. 21. Filius Hebron, 1 Par. 2. f. 43. Rex item Madianitarum, Num. 31. a. 8. quem Joſephus lib. 4. ſcribit ſui nominis in Arabia condidiſſe urbem: a Græcis poſtea Petram dictam.

Recha, Tenera vel delicata. Nomen viri, 1 Par. 4. c. 12.

Rechab, Quadriga, aut equitatus, vel equitans. Pater Jonadab, 4 Reg. 10. c. 15. Filius Remmon Berothitæ, 2 Reg. 4. a. 2. & 1 Par. 2. g. 55.

Rechabitæ, Idem. p. n. Jer. 35. a. 2. רכבים

Reema, Tonitruum, five exprobratio, aut malum quoddam, five ſocietas quædam, vel confractio quædam. Regio ſic dicta a Regma filio Chus, Ezech. 27. e. 22.

Regina, Hebraice Molecheth: ſoror Bedan, 1 Par. 7. d. 18.

Regma, Idem quod Reema. Filius Chus, Gen. 10. a. 7. & 1 Par. 1. a. 9.

Regom, Lapidans, vel lapidatus, aut purpureus. Filius Jahaddai, 1 Par. 2. f. 47.

Rehum, Pius, miſericors: aut Syriace, amicus. Vir, 1 Eſd. 2. a. 2. & 2 Eſd. 3. d. 17. & 12. a. 3.

Rei, Socius, aut paſtor, five malum, vel confractio mea. Nomen viri, 3 Reg. 1. b. 8.

Reia, Viſio Domini. Filius Joel, 1 Par. 5. a. 5.

Remeia, Sublimis vel excelſus Dominus, aut projectio Domini. Nomen viri, 1 Eſd. 10. d. 25.

Remmon, Malum granatum, five altitudo. Civitas in tribu tam Judæ quam Simeonis, Joſ. 15. e. 31. & 19. a. 7. Item Petra in tribu Benjamin, Judic. 20. g. 47. Vallis item apud Zachariam 14. b. 44. five civitas ſecundum Lyranum, non procul a Mageddo, quæ a quibuſdam nunc Maximianopolis dicitur. Sic vocabatur & pater Baana & Rechab ſervorum Isboſeth, 2 Reg. 4. a. 6. Nomen idoli, 4 Reg. 5. e. 18.

Remmon-phares, Mali granati diviſio, aut malum granatum diviſionis, vel altitudinis diviſio. Decima ſexta Iſraelitarum manſio, Num. 33. c. 19.

Remmono, Malum granatum ejus, five altitudo ejus. Civitas ſacerdotum in tribu Zabulon, 1 Par. 6. g. 77.

Rempha, Pro hoc in Hebræo legitur Chiun, quod interpretatur placenta, id eſt, torta adipe conſperſa, five præparatus, aut compoſitus. Hebræi vero dicunt, Chiun lingua Arabica vel Punica Saturnum ſignificare. Idolum, Amos 5. g. 26. Act. 7. e. 43.

Reſa, Luc. 3. f. 27. Caput, vel voluntas, aut curſus. D. Vir.

Reſen, Frænum. Civitas ab Aſſur ædificata inter Chale & Niniven, Gen. 10. b. 12.

Reſeph, Volucris, aut diabolus, vel ſagitta, ſcilicet ignita. Nomen viri, 1 Par. 7. e. 25.

Reſeph, 4 Reg. 19. c. 12. Eſa. 37. c. 12. Pavimentum, vel extenſio, aut pruna, id eſt, calculus ignitus. Urbs Syriæ, ut ait Hieronymus. Alii dicunt fuiſſe Petram Arabiæ civitatem.

Reſia, Voluntas, aut voluntarius, five curſor, aut veredarius. Filius Olla, 1 Par. 7. g. 39.

Reſpha, Extenſio, five pavimentum, aut pruna, id eſt, calculus ignitus. Concubina Saul, filia Aja, 2 Reg. 3. a. 7.

Reſſa, Irroratio, vel ſtillicidium. Nomen loci, in quo caſtrametati ſunt filii Iſrael profecti de Lebna, Num. 33. c. 21.

Rethma, Juniperus, five ſonitus, aut ſtrepitus. Locus ad quem venerunt filii Iſrael de Aſeroth, Num. 33. c. 18.

Reu, Socius vel amicus, aut paſtor, five malum, aut confractio. Filius Phaleg, Gen. 11. c. 18. qui Ragau, 1 Par. 1. b. 25. dicitur, iiſdem tamen conſonantibus & punctis apud Hebræos.

R H

Rhegium, Ruptura vel fractura: quoniam illic terra rupta eſt inter regnum Neapolitanum & Siciliam. G. Siciliæ civitas maritima, viginti millia paſſuum a promontorio Peloro ſecreta, Act. 28. c. 13.

Rhode, Rosa. G. Nomen puellæ, Act. 12. c. 13.

Rhodochus, Roseus currus. G. Judæus quidam de quo 2 Mach. 13. f. 21.

Rhodus, Rosa. G. Cycladum insularum nobilissima, & ab Oriente prima, quondam Ophiusa vocata, distans a portu Asiæ nonaginta millibus passuum, Act. 21. a. 1. & 1 Mach. 15. d. 23.

R I

ריבי Ribai, Pugnans, vel objurgans, sive multiplicans. Pater Ithai, 2 Reg. 23. d. 29.

רנה Rinna, Canticum, sive exultatio. Filius Simeonis, 1 Paral. 4. d. 20.

ריפת Riphath, Medicina, sive relaxatio, vel bovile, hoc est, ubi boves clauduntur. Filius Gomer, Gen. 10. a. 3. Ab hoc Riphæi dicuntur, qui Paphlagones cognomentum sortiti sunt.

R O

רוהגה Roaga, Saturatus, vel inebriatus meditatione vel eloquio, aut saturatus vel inebriatus abstractione vel separatione. Filius Somer filii Heber, 1 Par. 7. g. 34.

רחבעם Roboam, Dilatans populum, aut latitudo vel platea populi, sive odor vel odorans cum populo. Filius Salomonis, 3 Reg. 11. g. 43. & 1 Par. 3. b. 10.

רגל Rogel, Pes, sive pedestris, aut explorans, vel delator sive accusator: aut Syriace, consuetudo. Fons prope Jerusalem in tribu Juda ad Septentrionem, Jos. 15. b. 8. & 18. c. 16. & 3 Reg. 1. b. 9.

רגלים Rogelim, Idem. p. n. Oppidum Galaad, videtur esse in vicinia Mahanaim, 2 Reg. 17. g. 27.

רגם־מלך Rogom-melech, Lapidans regem vel consiliarium, aut purpura regis vel consiliarii. Princeps Darii regis, Zach. 7. a. 2.

רחב Rohob, Latitudo, sive dilatatio, aut platea. Civitas Levitarum in tribu Aser, Jos. 19. b. 28. & 1 Par. 6. g. 75. Num. 13. d. 22. Rex Soba, 2 Reg. 8. a. 3.

רחביה Rohobia, Latitudo, sive dilatatio Domini, aut platea Domini. Filius Eliezer filii Moysi, 1 Par. 23. b. 17.

רחבות Rohoboth, Latitudines, sive dilatationes, aut plateæ. Civitas Idumææ est prope flumen, patria Saulis Idumæorum regis, Gen. 36. d. 37. Legitur Gen. 10. b. 11. Et ædificavit Ninive, & plateas civitatis. Pro, plateas civitatis, LXX transferunt τὴν Ῥοωβὼθ πόλιν, id est, Rohoboth civitatem: sicque Chaldæus interpres, tunc civitatis nomen erit ab Assur constructæ.

ראומה Roma, Excelsa, sive sublimis, aut rhinoceros, vel intuens nimis. Concubina Nachor fratris Abraham, Gen. 22. d. 24.

Roma, Valens, aut potens vel robusta. G. Civitas Italiæ, 2 Tim. 1. d. 17. Act. 18. a. 2. & 19. d. 21.

Romani, Idem. p. n. G. Joh. 11. f. 48. Act. 2. b. 10. & 22. g. 29.

כתים Romani, Dan. 11. e. 30. Hebraice legitur Chithim, & interpretatur conterentes, vel contritio maris, sive diadema, aut aurum, vel tinctura: aut ex Syro & Hebræo coacervatio maris. Vide Cethim & Italia.

Romanus, Valens, sive potens, aut robustus. G. Act. 2. b. 10. & 16. g. 38.

רמליהו Romelia, Excelsus Domini, sive celsitudo Domini, aut projectus a Domino. Pater Phaceæ regis Israel, 4 Reg. 15. e. 27. & 16. a. 1.

רוממתי עזר Romamthiezer, Exaltans adjutorem, vel auxilium, sive exaltavi atrium. Nomen viri, 1 Par. 25. a. 4.

ראש Ros, Caput, vertex, summitas, sive principium. Filius Benjamin, Gen. 46. e. 21.

עטרות Roth, Coronæ, sive calamus inebriationis vel saturitatis: aut ex Syro & Hebræo, consilium inebriationis vel saturitatis. Civitas tribui Gad data in possessionem, Num. 32. g. 35. Hebr. Atroth, apud LXX non legitur.

R U

ראובן Ruben, Videns filium, sive videte filium, vel visio filii, aut visionis filius. Filius Jacob ex Lia, Gen. 29. f. 32.

Rubenitæ, Idem.

ראובני Rubenites, Idem. 1 Par. 11. g. 42.

Rufus, Latinum est, Marc. 15. b. 21. Rom. 16. b. 13. Vir.

רומה Ruma, Excelsa, sive sublimis, aut projecta. Civitas in tribu Juda, Judic. 9. f. 41. & 4 Reg. 23. g. 36. quæ alias Remphtis, item & Arimathæa, teste Eusebio, vocatur. Legitur Jos. 15. f. 52. Ruma, juxta LXX, ubi ex Hebræo legendum Duma.

רות Ruth, Saturata, vel inebriata. Uxor Mahalon filii Elimelech Bethlehemitæ, Ruth 1. a. 4.

S

שאל Saal, Postulans, sive postulatus, aut commodatus, sive sepulchrum, vel infernus, aut fovea. Nomen viri, 1 Esd. 10. d. 29.

צענים Saananim, Motiones, vel motus dormientis. Civitas est, limes tribus Nephthali, Jos. 19. e. 33.

שעף Saaph, Cogitans, aut qui volat, vel prævolans. Filius Jahaddai, 1 Par. 2. f. 47.

שערים Saaraim, Portæ, sive æstimationes, aut appretiationes, vel capilli, sive hordeum, aut tempestates, sive dæmones, aut pilosi, vel hirci. Civitas in tribu Juda, in qua posteri Simeonis habitaverunt, 1 Par. 4. e. 31. Vide Saraim.

סבא Saba, Conversio, sive captivitas, aut canities, vel sessio. Filius Regma, Genes. 10. a. 7. a quo civitas regalis Æthiopiæ nomen accepit, 3 Reg. 10. a. 1. Esa. 60. b. 6. Hanc Josephus lib. 2. a Cambyse rege, Meroen ex sororis vocabulo cognominatam scribit. Filius item Jectan, Gen. 10. d. 28. Postremo, sic nominabatur filius Jecsan, Gen. 25. a. 3.

סבא Saba, Gen. 10. a. 7. & 1 Par. 1. a. 9. ubi dicitur, Saba & Evila. Psal. 71. c. 10, 15. Esa. 43. a. 3. interpretatur circuitio, aut ebrius: vel Syriace senex. Filius Chus. Inde Sabæi populi qui felicem Arabiam incolunt, sunt dicti. Est & Arabum metropolis nomine Saba, in monte sita.

Sabaa, 1 Reg. 13. d. 18. ubi dicitur, In terra Sabaa: ista non sunt in Hebræo.

שבקתני Sabacthani, Dereliquisti me. Chaldaicum verbum, Matth. 27. e. 46.

סבא Sabæi, Captivantes, sive convertentes, aut cani, vel sedentes. Populi, Job 1. c. 15. Joel 3. b. 8.

סבאים Sabaim, Circuitiones, aut ebrii: vel Syriace, senes, Esa. 45. c. 14. In secundo Esdræ, cap. 7. e. 59. ubi legitur Sabaim, legendum Asbaim. Vide suo loco.

שבם Sabam, Captivitas eorum, aut captivans eos. Civitas, Num. 32. a. 3.

שבמה Sabama, Conversio, sive captivitas nimia, aut canities, vel sessio multa. Civitas quam ædificaverunt filii Ruben, Num. 32. g. 38. Jos. 13. c. 19. Locus hic vitifer in vicinia Jazer, Esa. 16. c. 8. Jerem. 48. e. 32.

שבניה Sabanias, Convertens, vel captivans Dominus, aut intelligens vel ædificans Dominus, sive intellectus vel filiatio Domini. Nomen viri, 2 Esd. 9. a. 4.

צבאות Sabaoth, Exercitus, p. n. sive militiæ, aut fortitudines, Jerem. 11. d. 20. Rom. 9. f. 29. Jacob. 5. a. 4.

שברים Sabarim, Confractiones, sive spes, vel expectationes, aut frumenta. Locus est trans Jordanem in terra Amorrhæorum, qui a frangendo, hoc nominis invenit, quod ibi Israelitarum acies fracta fuerit, Jos. 7. a. 5.

סברים Sabarim, Ezech. 47. c. 16. Circuitus altitudinis: aut Syriace, opiniones, vel cogitationes, aut sperantes, vel spes. Nomen loci qui est inter terminum Damasci & confinium Emath.

שבט Sabat, Sceptrum, vel virga, aut tribus. Mensis quandoque Februario nostro respondens, Zach. 1. b. 7.

סבתה Sabatha, Circuitus, vel circuiens, aut causans: aut Syriace, senectus. Filius Chus, Genes. 10. a. 7. Ab hoc Sabatheni, qui a Græcis Astabari dicuntur, nomenclaturam sortiti sunt, 1 Paralip. 1. a. 9.

סבתכא Sabathaca, Circuiens percussionem, vel causa percussionis: aut ex Syro & Hebræo, senectutis percussio. Filius Chus, Gen. 10. a. 7. & 1 Par. 1. a. 9.

שבתי Sabbathai, Sabbathum meum, vel requies, aut cessatio mea. Nomen viri, 2 Esd. 11. b. 16.

Sabbathismus, Requies, vel cessatio. D. Heb. 4. c. 9.

שבת Sabbathizo, Exod. 16. f. 30.

שבת Sabbathum, Requies, sive cessatio, 4 Reg. 4. d. 23.

שבע Sabee, Septem, vel septimus, aut saturitas, sive juramentum. Civitas in tribu Simeon, Jos. 19. a. 2.

שבר Saber, Confractio, aut spes, vel frumentum. Filius Caleb ex Maacha concubina, 1 Par. 2. f. 48.

סככה Sachacha, Umbraculum, vel operimentum, sive protectio, aut unctio: vel Syriace, speculatio. Civitas in tribu Juda, Jos. 15. g. 61.

שכר Sachar, Merces, sive pretium, aut sicera, vel ebrietas. Nomen viri, 1 Par. 11. g. 35. Filius Obed-edom, 1 Par. 26. a. 4. qui 2 Reg. 23. d. 33. dicitur Sarar.

Sadducæi, Justi, aut justificati: vel Syriace, scissi, vel schismatici. D. Secta inter Judæos, negans esse resurrectionem, Act. 5. d. 17. & 23. b. 7. Luc. 20. e. 27.

צדוק Sadoc, Justus, aut justificatus. Filius Achitob, 2 Reg. 8. d. 17. & 1 Par. 6. a. 8. Est & nomen sacerdotis, 2 Reg. 15. e. 24. Filius item Merajoth, 1 Par. 9. b. 11.

שגיא Sage, Ignorans, sive comprehendens, vel attingens: aut Syriace multus, sive multiplicans. Nomen viri, 1 Par. 11. f. 34.

צחר Sahar, Lucidus, aut candidus. Filius Ashur ex Halaa uxore, 1 Par. 4. b. 7. Filius item Simeon filii Jacob, Genes. 46. b. 10. Heb. Sohar.

שחרים Saharaim, Nigri, vel turbidi, aut matutinantes, vel mane euntes. Nomen viri, 1 Par. 8. a. 8.

Salabim, Respiciens corda, sive pugnus vel pugillus in mari, aut vulpes in mari, vel femita in mari. Vide Salebim.

שעלבני Salaboni, Vulpis intellectus, vel filius, aut vulpis ædificium, vel pugilli, aut pugni ædificium vel intellectus, sive semita ædificii, vel intellectus, aut filii. Nomen loci, 2 Reg. 23. d. 32.

Salabonites, Idem. 1 Par. 11. f. 33.

שלחי Salai, Missio, vel mittens: sive ramus, aut propagines, vel telum, aut arma, scilicet missilia: vel Syriace, spolians, vel spoliatus. Mater Azuba, 3 Reg. 22. f. 42.

שלמיאל Salamiel, Pax Dei, sive perfectio Dei, aut retributio Dei. Filius Surisaddai, princeps suæ tribus Simeon, Num. 1. a. 6.

Salamina, sive Salamis, Commota, vel conquassata, aut fluctuans. G. Insula Cypri, in mari Euboico, contra Athenas, velut auctor est Pomponius Mela lib. 2. & Strabo lib. 14. In ea insula, est ejusdem nominis oppidum, teste Plinio lib. 5. cap. 31. quod postea appellatum Constantia, auctore Hieronymo. Hoc Judæi funditus demoliti sunt, Trajani principis temporibus, extinctis omnibus accolis, velut scribit Eusebius in Chronicis, & Hieronymus. In Salamine Paulus & Barnabas annuntiaverunt sermonem Dei, Act. 13. a. 5.

צלתי Salathi, Umbra, sive tinnitus, aut assans vel torrefaciens: aut Syriace, orans. Nomen principis militum, 1 Par. 12. d. 20.

שאלתיאל Salathiel, Postulatus Dei, sive commodatus Dei. Pater Zorobabel ducis Juda, Agg. 1. a. 1. & 1 Esd. 3. a. 2. c. 8. Filius Jechoniæ filii Joacim, 1 Par. 3. c. 17.

שלח Sale, Missio, vel mittens, sive ramus aut propagines vel telum: aut arma, f. missilia: aut Syriace, spolians vel spoliatus. Filius Arphaxad, Gen. 10. d. 24. Luc. 3. g. 35. dicitur filius Cainan, filii Arphaxad.

Salebim

שעלבים Salebim, Respiciens corda, sive pugnus vel pugillus in mari, aut vulpes in mari, vel semita in mari. Nomen loci, Judic. 1. g. 35. & 3 Reg. 4. a. 9.

סלכה Salecha, Canistrum tuum, aut elevatio, sive conculcatio tua. Civitas est in Basan, Jos. 12. b. 5. Dicitur & Selcha.

סלד Saled, Afflictio: vel Syriace, calefactio, vel adustio. Filius Nadab filii Semei filii Onam, 1 Par. 2. d. 30.

שלם Salem, Consummata, perfecta, completa. LXX interpretantur pacem. Nomen urbis in Sichimis, quæ est in terra Samariæ, civitas Jacob, sita in finibus Ephraim. Videtur quoque dicta Sichem. Hæc non est Jerusalem, Gen. 14. d. 18. & 33. d. 18. Alia fuit Salem, de qua vide Jerusalem.

שלמות Salemoth, Pacificatio, sive perfectio, aut retributio. Nomen viri, 1 Par. 24. c. 22.

שלף Saleph, Evaginans, vel evellens, aut discalceans. Filius Jectan, Gen. 10. d. 26.

שעלים Salim, Vulpes. p. n. aut pugilli, sive pugni, vel semitæ. Nomen loci, 1 Reg. 9. a. 4. Joan. 3. c. 23.

שלישה Salisa, Trina, aut principalis, sive ternaria, vel principissa, aut ducissa. Regio est, 1 Reg. 9. a. 4.

שלם Sallem, Pax sive perfectio, aut retributio. Filius Nephthali, Gen. 46. c. 24. qui Sallum, 1 Par. 7. c. 13. dicitur.

שלמא vel שלמה Salma, Pax sive perfectio, aut retributio, sive vestimentum. Filius Nahasson filii Aminadab, 1 Par. 2. b. 11. qui Salmon & Salma in fine quarti cap. Ruth. dicitur. Filius item Hur primogeniti Caleb ex Ephrata concubina, 1 Par. 2. g. 51.

צלמנע Salmana, Umbra prohibita, aut umbra vel imago commotionis, vel tinnitus commotionis, vel submersio prohibitionis, aut commotionis. Rex Madiam, Judic. 8. b. 6. Psal. 82. c. 12. Heb. 83.

שלמן Salmana, Pacificus sive perfectus, aut retribuens. Nomen regis cujusdam, de quo Osee 10. d. 15.

שלמנאסר Salmanasar, Pax ligata, sive perfectio vel retributio ligata: aut pax, vel perfectio sive retributio nunc ablata, vel nunc recedens. Rex Assyriorum, 4 Reg. 17. a. 3.

שלמיה Salmias, Pax Domini, sive perfectio, aut retributio Domini. Nomen viri, 1 Esd. 10. d. 39.

שלמון Salmon, Pacificus, sive perfectus, aut retribuens. Filius Nahasson filii Aminadab, Ruth 4. d. 21.: qui & ibidem, & 1 Par. 2. b. 11. dicitur Salma.

Salmon, Fluctuatio, vel commotio, aut conquassatio. G. Civitas maritima Cretæ insulæ, Act. 27. b. 7.

צלמנה Salmona, Umbræ munus vel numerus, sive tinnitus numeri vel muneris, aut imago nostra. Locus in quo castrametati sunt filii Israel, profecti de monte Hor, Num. 33. e. 41.

סלוא Salo, Canistrum, vel exaltatio, sive conculcatio, aut æquiparatus. Filius Mosollam, 1 Par. 9. b. 7.

Salome, Pacifica, vel perfecta, aut retribuens. D. Mulieris nomen, Marc. 15. d. 40. & 16. a. 1.

שלמי Salomi, pacificus, sive perfectus, aut retribuens. Pater Abiud principis filiorum Aser, Num. 34. d. 27.

שלמית Salomith, Idem. f. g. Filia Zorobabel filii Phadaiæ, 1 Par. 3. d. 19. Filius Semei, 1 Paral. 23. a. 9. Filius Roboam, 2 Paral. 11. d. 20.

שלמה Salomon, Pacificus. Filius David ex Bethsabee uxore Uriæ, 2 Reg. 5. c. 15. & 12. f. 24. Heb. Selomoh.

Salon, Manens, vel qui manet, aut pacificus, vel abundans: aut Syriace, illudens vel decipiens. D.

צלפחד Salphaad, Umbra formidinis, sive tinnitus formidinis, vel assationis, vel submersionis formido. Filius Hepher filii Galaad filii Machir filii Manasse, Num. 26. d. 33. & 1 Par. 7. c. 15. Heb. Salphahad.

יערי ארגים Saltus polymitarius, Latina sunt. Heb. Jaharæ Orgim, id est sylvæ polymitarii. Pater Adeodati, 2 Reg. 21. d. 19. & 1 Par. 20. c. 5.

סלוא Salu, Canistrum, sive exaltatio, aut conculcatio, vel æquiparatus. Pater Zamri illius qui cum Madianitide occisus est, Num. 25. d. 14.

שלמית Salumith, Pacifica, sive perfecta, aut retribuens. Filia Dabri, Levit. 24. b. 11.

שלשה Salusa, Trinus, vel principalis, aut dux. Filius Supha filii Helem, 1 Par. 7. g. 37.

שמע Sama, Audiens, vel obediens. Civitas in tribu Juda, Jos. 15. d. 20. Nomen item viri, 1 Par. 8. b. 13.

הושמע Sama, Exauditus, sive ipse exaudiens vel obediens. Filius Jechoniæ filii Joacim, 1 Par. 3. c. 18.

שמעה Samaa, Audiens, vel obediens. Frater David, 2 Reg. 21. d. 21. Filius Merari, 1 Par. 6. c. 30, 39. & 12. a. 3.

שמאה Samaa, Nominatus, vel appositus, aut perditio, vel desolatio. Filius Macelloth filii Abigabaon, 1 Par. 8. 32. qui 9. f. 38. dicitur Samaam.

שמאם Samaam, Nomen matris, vel gentis, aut nomen timoris, vel ponens timorem, aut appositus matri vel genti, aut ibi timor, vel mater aut gens. Filius Macelloth, 1 Par. 9. g. 38. qui 8. c. 32. dicitur Samaa.

סמכיהו Samachias, Adhærens Domino, vel innitens, aut junctus Domino. Nomen viri, 1 Par. 26. a. 7.

שמד Samad, Destruens, sive exterminans, aut conterens. Filius Elphaal filii Mehusim, 1 Par. 8. b. 12.

שמעיה Samaia, sive Samaias, Audiens Dominum, vel obediens Domino. Pater Semri patris Idaiæ, 1 Par. 4. f. 37. Filius Joel, 1 Par. 5. a. 4. Alius fuit Gabaonites, qui 1 Par. 12. a. 4. dicitur Hebraice ישמעיה

שמות Samaoth, Desolatio, vel perditio, aut stupor, sive ibi iniquitas, aut nomen iniquitatis, vel desolans, aut perdens iniquitatem. Nomen viri, 1 Par. 27. b. 8.

צמרים Samaraim, Lanæ, aut medullæ, f. arborum. Civitas in tribu Benjamin, Jos. 18. d. 22.

שמרת Samarath, Custodia, vel adamas, aut vepres, vel spina, seu fæx. Filius Semei, 1 Par. 8. b. 21.

צמרי Samaræus, Lana, vel medulla, scilicet arborum. Filius Chanaan, Gen. 10. c. 18. Hic Edessam incoluit.

שמרון Samaria, Custodia, vel adamas, aut vepres, vel spina, seu fæx ejus. Nomen montis. 3 Reg. 16. e. 24. Urbs item Syriæ inter Judæam & Galilæam media, auctore Josepho lib. 3. cap. 2. ab Amri Israelitici populi rege condita. iste enim, Simeron sive Sameron, vel (ut transtulit vetus interpres) Samariam montem a quodam Semer emit: civitatemque quam in montis vertice extruxerat, a vendentis nomine, Simeron, sive, (ut transtulit vetus interpres, 3 Reg. 16. e. 24.) Samariam appellavit. Hac deinde reges Israelitarum pro regia usi sunt. Alias, ut Eusebius testatur, Ecthenias est dicta. Mox post Hircani Judæorum pontificis expugnationem, ab Herode rege iterum ædificata, atque in honorem Augusti, Græco vocabulo σεβαστὴ nominata est. Stephano, Neapolis quoque nominatur, Jos. 11. a. 1. & 4 Reg. 6. f. 24. Esa. 7. b. 9. & 10. b. 9.

שמריהו vel שמריה Samaria, sive Samarias, 1 Par. 12. a. 5. & 1 Esd. 10. d. 32. Custodia Domini, aut adamas Domini, seu vepres vel spina Domini. Nomen viri.

שמרון Samaritani, Custodes, vel adamantini, sive spinosi, aut fæces, vel fæculenti. Populi, Luc. 9. g. 52. & 2 Esd. 4. a. 2.

Samaritanus, Idem. f. n. Luc. 17. d. 16.

Samaritæ, Idem quod Samaritani. 4 Reg. 17. e. 29.

Sameron, Vide Semeron meron.

שמגר Samgar, Nominatus advena, sive ibi peregrinus, vel certans, aut nominis ruminatio, vel desolatio, sive stupor advenæ vel ruminantis aut certantis. Filius Anath, judex in Israel. Judic. 3. d. 31.

שמיר Samir, Custodia, seu vepres, vel spina, aut adamas, vel fæx. Civitas in tribu Juda, in montanis Ephraim, Jos. 15. f. 48. Judic. 10. a. 1. Nomen viri, filius Micha, 1 Par. 24. c. 24.

שמה Samma, Perditio, sive desolatio, vel stupor, aut ibi, sive nomen aut nominatus, vel appositus. Filius Isai patris David, 1 Reg. 16. b. 9. qui 1 Par. 2. b. 13. dicitur Simmaa. Filius Rahuel filii Esau, Gen. 36. b. 13. 17, & 1 Par. 1. c. 37. Filius Supha filii Helem, 1 Par. 7. g. 37.

שמע vel שמא Samma, 1 Par. 2. f. 43. & 8. b. 13. Audiens, vel obediens. Filius Hebron. Filius item Azaz, 1 Par. 5. a. 8. Filius Hota, 11. g. 44.

שמי Sammai, Nomen meum, aut desolatio vel perditio mea, sive stupor, aut cœli. Filius Recem filii Samma, 1 Par. 2. f. 44. Filius Ezra, 1 Par. 4. e. 17.

שמות Sammoth, Nomina, vel desolationes, aut perditiones, sive stupefactiones. Nomen viri, 1 Par. 11. f. 27.

שמוע Sammua, Audiens, vel obediens. Filius Zechur, Num. 13. a. 5. Filius David, 2 Reg. 5. c. 14. qui 1 Par. 3. b. 5. dicitur Simmaa.

Samothrace, Arenosa, & aspera. G. Insula in sinu Pacusiaco, eregione Thraciæ: sic dicta quod eam insulam Samii & Thraces incoluerint, Act. 16. b. 11.

שמרי Samri, Custodiens, sive spina, aut fæx, vel adamas. Nomen viri, 2 Par. 29. c. 12. Pater Jedihel, 1 Par. 11. g. 45.

שמשי Samsai, Sol meus, aut nomen muneris, sive ibi munus: aut Syriace minister. Nomen viri, 1 Esd. 4. b. 8.

Samsame, Nomen auditum, vel famosa auditio. D. Nomen loci, 1 Mach. 15. d. 23.

שמשרי Samsari, Nomen cantantis, vel dominantis, aut ibi cantor, vel ibi dominans. Filius Jeroham, 1 Par. 8. c. 26.

שמשון Samson, Sol ejus, aut nominis iteratio vel secundatio, sive mutatio, vel nomen dormientis, aut ibi dormiens: vel Syriace, servitium, aut ministerium ejus. Melius vertas parvus sol, ut sit diminutivum a שמש Filius Manue, Judic. 13. d. 24.

שמואל Samuel, Positus a Deo, aut nomen ejus a Deo. Filius Ammiud, Num. 34. d. 20. Filius Thola filii Issachar, 1 Par. 7. a. 2. Filius Elcanæ ex Anna uxore altera, Propheta, 1 Reg. 1. c. 20. & 1 Par. 6. c. 33.

שמוע Samua, Audiens, vel obediens. Filius David, 2 Reg. 5. c. 14. & 1 Par. 14. b. 4. qui Sammua 1 Par. 3. b. 5. dicitur, iisdem consonantibus & punctis apud Hebræos.

Samus, Arenosa. G. Insula in mari Ægæo, Act. 20. c. 15. & 1 Mach. 15. d. 23.

סנבלט Sanaballat, Rubus in abscondito, vel in involutione: aut ex Syro & Hebræo, inimicus in abscondito vel in involutione. Nomen viri, 2 Esd. 2. b. 10.

צנן Sanan, Frigiditas, sive scutum, vel arma. Civitas in tribu Juda, Jos. 15. e. 37.

שניר Sanir, Dormiens lucerna, vel novale, sive iteratio vel mutatio, aut secundatio lucernæ vel novalis, aut mutatio vel iteratio, aut secundatio docentis vel ostendentis. Mons qui & Hermon, & Sarion dicitur, Deut. 3. b. 9. Ezec. 27. a. 5. Vide 1 Par. 5. d. 21. Vocatur & ש Sion, Deut. 4. g. 48. Vide Hermon.

סף Saph, Pelvis, crater, phiala, limen, postis qui utrinque in porta erigitur: finis vel consummatio: juncus vel pelagus. Nomen gigantis, 2 Reg. 21. d. 18.

ספי Saphai, Limen, vel superliminare, aut hydria vel phiala, seu finis vel consummatio. Nomen gigantis, 1 Par. 20. c. 4. qui 2 Reg. 21. d. 18. dicitur Saph.

שפם Sapham, Barba, sive labium aut riga eorum, vel confractio aut solitudo eorum. Filius Gad, 1 Par. 5. b. 12.

שפן Saphan, Hericius aut cuniculus, vel chœrogryllus, sive absconditus vel reconditus, aut labium vel ripa, sive confractio earum.

earum. Scriba quidam filius Afalia, 4 Reg. 22. a. 3.

שפט σαφάτ Saphat, Judex, vel judicans. Filius Huri, Num. 13. a. 6. Filius Elisei, 3 Reg. 19. c. 16. Filius Semeiæ filii Secheniæ, 1 Par. 3. d. 22. Filius Gad, 1 Par. 5. b. 12.

שפטיה σαφατίας Saphatia, five Saphatias, Judicans Dominus: five judicium Domini. Filius David ex Abital, 2 Reg. 3. a. 4. & 1 Par. 3. a. 3. Filius Rahuel, 1 Par. 9. b. 8. Vir Aruphites, 1 Par. 12. a. 5. Vide Jerem. 38. a. 1. & 2 Esd. 7. e. 59.

σαπφείρη Sapphira, Narrans, vel numerans, aut libraria vel literaria: aut Syriace, formosa. D. Uxor Ananiæ illius qui Deo mentitus, ad verbum Petri mortuus est, Act. 5. a. 1.

שפמי Saphomites, Labium, vel ripa aquarum, five contritio aquarum, 1 Par. 27. d. 27.

צפון σαφών Saphon, Aquilo, five Absconditus, aut speculator. Nomen loci, Jos. 13. d. 27.

שרה σάῤῥα Sara, Domina, vel princeps. Uxor Abraham, Gen. 17. c. 15. Vide שרי Sarai.

שרח Sara, Gene. 46. b. 17. Nume. 26. e. 46. & 1 Paral. 7. f. 46, Odorans vel domina odoris, aut canticum odoris. Filia Aser filii Jacob.

צרעה Sara, five Saraa, Jos. 19. c. 41. Judic. 13. a. 2. & 16. g. 31, & 2 Esd. 11. d. 29. Lepra, aut scabies. Civitas in tribu Dan. Eadem & Sarea, Jos. 15. e. 33. dicitur.

שארה Sara, 1 Par. 7. c. 24. Caro, vel consanguinitas, aut fermentum, five residuum vel remanens. Filia Ephraim.

שרביה Sarabia, five Sarabias, Siccitas Domini, vel prævalens cum Domino, aut psallens in Domino vel cum Domino. Nomen viri, 1 Esd. 8. a. 4. & 18. e. 24.

שרי Sarai, Domina mea, vel princeps mea. Uxor Abraham, Gen. 11. d. 29. filia Aran fratris mariti sui, quæ & Jescha ibidem dicitur, dicta est & Sara. Vid שרה Sara.

צרעי Sarai, 1 Par. 2. g. 54. Leprosus, vel scaber. Nomen viri.

Saraitæ, Idem. 1 Par. 2. g. 53.

שרי Sarai, 1 Esd. 10. d. 40. Dominus aut princeps meus, si per ש vel canticum meum, si per ש scribatur.

שריה Saraia, five Saraias, Princeps Domini, vel canticum Domini. Filii Cenez, 1 Par. 4. c. 14. & 6. a. 14, & 2 Reg. 8. d. 17. Filius Ezriel, Jer. 36. f. 26. Vide 4 Reg. 25. d. 18.

שערים Saaraim, Idem quod Saraim, Jos. 15. e. 36. & in Reg. 17. g. 52.

שרר Sarar, Umbilicus, aut cogitatio, vel insidiatio, five cantans, vel Dominus. Pater Ahiam, 2 Reg. 23. d. 33. qui 1 Par. 11. g. 35. dicitur Sachar.

שראצר Sarasar, Præpositus thesauri, vel cellarii, aut psallentis thesaurus vel cellarium, seu qui videt angustiam: aut ex Syro & Hebræo, castrametatio angustiantis. Filius Sennacherib, 4 Reg. 19. g. 37. Esa. 37. g. 38. Principis cujusdam nomen, de quo Zac. 7. a. 2.

צרת השחר Sarath-asar, Plasmatio matutina, aut angustia vel colligatio matutina, five angustia vel figura nigredinis. Civitas in tribu Ruben in monte Beth-phogor, Jos. 13. c. 19. Heb. Sarath-asahar.

Sarathi, Leprosus, vel scaber, Vir, 1 Par. 4. a. 2.

Sardi, Sardorum, Princeps jucunditatis, aut canticum lætitiæ, vel id quod remanet vel relinquitur: aut Syriace, cortina. D. Civitas, Apoc. 1. c. 11. & 3. a. 4.

צרעה Sarea, Lepra, vel scabies. Urbs tribus Judæ five Dan, Jos. 15. e. 33. Eadem quæ & Sara five Saraa dicitur.

שריה Sareas, Princeps Domini, aut canticum Domini. Filius Thanehumeth, Jerem. 40. c. 8.

שרביה Sarebias, Siccitas Domini, vel prævalens cum Domino, aut psallens in Domino vel cum Domino. Nomen viri, 2 Esd. 9. b. 4.

סרד Sared, Ablatio dominii vel descensionis: aut Syriace, cortina. Filius Zabulon, Gen. 46. b. 14.

צרדה Sareda, Angustia, vel colligatio dominii vel descensionis, aut psalmatio dominii vel descensionis. Patria regis Jeroboam, 3 Reg. 11. e. 26.

צרדתה Saredatha, Idem. Nomen loci, 2 Par. 4. d. 17.

סרדי Sareditæ. Ablatio dominii, vel descensionis: aut Syriace, cortina, Num. 26. c. 26.

צרפת Sarepta, Angustia buccellæ, vel panis, five conflatio vel conflatorium, aut angustiæ dilatatio vel persuasio. Civitas quasi in medio inter Tyrum & Sidonem sita, 3 Reg. 17. a. 9. quidam Franciam seu Galliam esse dicunt, Abdiæ g. 20.

שרש Sares, Radix, vel catenula. Frater Phares filii Machir, 1 Par. 7. d. 16.

Sareth, 1 Reg. 9. a. 1. non legitur in emendatioribus codicibus Latinis ut nec Hebraice.

סרגון Sargon, Auferens protectionem, vel corpus aut colorem, five auferens hortum: aut Syriace, rete vel retiaculum. Nomen regis, alias Sennacherib dicti, Esa. 20. a. 1.

שעריה Saria, Porta Domini, five æstimatio vel appretiatio, aut capillus Domini, vel hircus Domini, five hordeum vel tempestas Domini, aut dæmonis Dominus. Filius Asel, 1 Par. 8. d. 38, & 9. g. 44. Heb. Saaria.

Sarias, Idem quod Sareas.

שריון Sarion, Lorica, vel planities, aut canticum columbæ. Mons a Sidoniis sic vocatus, quem Amorrhæi Sanir vocant, Deut. 3. b. 9. Vide Sanir & Hermon.

שריד Sarid, Relictus, vel remanens aut principis manus, five canticum manus. Terminus est Zabuloniæ tribus, Jos. 19. a. 10.

שרחן Sarohen, Princeps gratiæ, vel principis gratia, five canticum gratiæ. Civitas in tribu Simeon, Jos. 19. a. 6.

שרון Saron, five Sarona, Planities, aut canticum ejus. Regio est, teste Hieronymo, inter Tabirinum montem & Lacum Tyberiadis, & a Cæsarea usque, ad Joppen se ultra extendens. Hæc pinguis & fertilissima est, 1 Par. 27. d. 29. Esa. 33. b. 9. Act. 9. f. 35. Est & urbis nomen in qua filii Gad habitaverunt, 1 Par. 5. c. 16.

שרוני Saronites, Planities, vel planus, five cantans. Nomen viri, 1 Par. 27. d. 29.

שר סכים Sar-sachim, Præpositus cooperimentorum, vel unctionum. Unus ex principibus regis Babylonis, Jer. 39. a. 3.

צרתן Sarthan, vel Sarthana, Tribulatio five angustia, aut colligatio, five plasmatio, aut figuratio, vel angustiam dans. Locus non procul a Jezrahele, 3 Reg. 4. b. 12. & 7. g. 46. Jos. 3. b. 16.

שרוג Sarug, Palmes, vel sarmentum, five ramus, aut convolutio. Filius Reu, Gen. 11. c. 20. Luc. 3. g. 36.

צרויה Sarvia, Angustia vel tribulatio Domini, aut colligatio five plasmatio vel figuratio Domini. Mater Abisai, filia Isai patris David, 1 Reg. 26. a. 6. & 1 Par. 2. b. 16.

ששבצר Sassabasar, Gaudium in tribulatione vel angustia, aut gaudii perhibitio vel munitio, five gaudium vindemiæ, vel sexta angustia, aut linum vel byssus angustiæ. Princeps in tribu Judæ, 1 Esd. 1. d. 11.

Sasagazi, Qui facit transitum vel tonsionem, aut respiciens transeuntem vel tondentem, five comprimens vellus. Eunuchus regis Assueri, Esth. 2. c. 14. Heb. Saasagaz.

שטן διάβολος Satan, Contrarius, vel adversarius, 2 Reg. 19. d. 22. Zach. 3. a. 1. & Job 1. b. 6.

σατανᾶς Satanas, Idem. Matth. 4. b. 10. & 16. d. 23. Marc. 4. b. 10. Luc. 10. c. 18.

שוה Save, Planities, vel æquitas, aut ponens vel positus. Civitas sive vallis, Gen. 14. a. 5. quæ & Vallis regis ibidem c. 17. dicitur.

שאול Saul, Postulatus, five commodatus, aut fovea, five sepulchrum, vel infernus. Sextus rex in Edom, qui fuit ex Rohoboth, Gen. 36. d. 37. Filius item Simeonis filii Jacob, Gen. 46. b. 10. & 1 Par. 4. d. 24. & 6. b. 24. Filius postremo Cis, 1 Reg. 9. a. 2.

שאולי Saulitæ, de Saul, quod interpretatur postulatus five commodatus, aut fovea, five sepulchrum, vel infernus. Num. 26. b. 13.

σαῦλος Saulus, Postulatus, five commodatus, aut sepultus. sic dicebatur Paulus apostolus ante conversionem, Act. 8. a. 1.

σαύρα Saura, Salamandra, genus lacertæ. G. 1. Mac. 6. e. 43.

S C

Sceva, Dispositus, vel præparatus. Vir Judæus, Act. 19. c. 14.

Scenofactoria, scilicet ars, ex græco ἡ σκηνῆς, & facio verbo Latino: ars faciendi tabernacula, quam artem exercebat Paulus Apostolus, Act. 18. a. 3.

σκηνοπηγία Scenopegia, Festum tabernaculorum. G. Joan. 7. a, 5.

שבלת Schibboleth, Spica, aut fluctus, f. aquarum, five alveus, Judic. 12. c. 6.

Scythæ, Coriarii, vel cerdones. Sunt qui interpretantur poculis vacantes, quod σκύφος genus sit poculi. G. Colos. 3. b. 11.

Scythopolitæ, Coriarii cives. G. 2 Mac. 12. e. 30.

S E

שבע Seba, five Sebe, Septem, vel septimus, five saturitas, vel juramentum. Nomen viri, 1 Par. 5. b. 13. Filius Bochri, 2 Reg. 20. a. 1.

שבניה Sebenia, five Sebenias, Idem quod Sabanias. Nomen viri, 2 Esd. 10. a. 4. & 12. a. 3. Sacerdos quidam, 1 Par. 15. c. 24.

צבעון Sebeon, Stans iniquitas, five inflatio vel tumor peccati: aut Syriace, tinctus vel intingens. Pater Anæ Patris Oolibama alterius uxoris Esau, de filiabus Chanaan, Gen. 36. a. 2.

Sebethai, Vide Sebthai.

צביה Sebia, Damula, vel caprea, aut pulchra vel præcipua, five stans Dominus: aut Syriace, voluntaria. Mater Joas, filii Ochoziæ filii Joran filii Achab. 4 Reg. 12. a. 1. Filius item Saharaim ex Hodes uxore, 1 Par. 8. a. 9.

Sebnia, Idem quod Sabanias. Nomen viri, 2 Esd. 9. a. 5.

צבים Seboim, Damulæ, vel capreæ, five pulchri, vel præcipui, aut inflati: vel Syriace, voluntarii. Urbis nomen, Gen. 10. c. 19.

צבעים Seboim, 1 Reg. 13. d. 18. & 2 Esd. 11. d. 34. Intincti, aut tincturæ, vel stantes acervi. Vallis nomen.

Seboleth, Vide Schibboleth.

שבתי Sebthai, Sabbathum, five requies, vel cessatio. Nomen viri, 2 Esd. 8. b. 7.

שכם Sechem, Pars, five portio, vel humerus, aut matutinatio, vel itio quæ fit mane. Filius Galaad filii Machir filii Manasse, Num. 26. d. 31. Filius Semida, 1 Par. 7. d. 19. Ab hoc, metropolis Samariæ in tribu Manasse, quæ Sichem dicitur. Vide Sichem.

שכמי Sechemitæ, Idem. p. n. Num. 26. d. 31.

Sechen, Jos. 17. a. 2. Scribe Sechem.

שכניה Sechenias, Vicinus Dominus, aut habitatio Domini. Filius Obdiæ filii Avan filii Raphaiæ, 1 Par. 3. d. 21. & 24. b. 11. & 2 Par. 31. c. 15.

Sechia, Protectio, vel ramus Domini, five sepiens, aut vallans Dominus, vel cessatio Domini. Filius Saharaim ex Hodes uxore sua, 1 Par. 8. b. 10.

שכרונה Sechrona, Ebrietas, aut pretium, vel merces ejus. Civitas in tribu Dan, Jos. 15. c. 11.

Secundus, Latinum est Nomen viri, de quo Act. 20. a. 4.

איש Securus, Proprium viri, quod tantum appellativum vertit vetus interpres, 1 Par. 4. d. 22.

צדדה Sedada, Latus ejus, five cibarium aut venatio ejus, vel insidiæ ejus. Terminus est tribus Judæ, Num. 34. b. 8. Ezech. 47. c. 16.

צדקיה Sedecias, Justus Domini, vel justitia Domini. Filius Josiæ regis, sic nominatus a Nabuchodonosor, quum prius Mathanias diceretur, 4 Reg. 24. d. 20. & 1 Par. 3. c. 15. Filius item Hananiæ, Jerem. 36. c. 12. Hoc nomine vocabatur propheta ille blasphemus, 3 Reg. 22. b. 11. filius Chanaana. Fuit & filius Joacim filii Josiæ, 1 Par. 3. c. 15.

Sedei,

Sedei, Omnipotens, vel devastator, aut ager, seu mamilla. D. Baruch 1. a. 1.

Sedeur, Ager luminis, vel ignis, sive ubera luminis, aut omnipotentis lumen, vel devastatoris ignis. Pater Elisur principis tribus Ruben, Num. 1. a. 5.

Segor, Parva. Oppidulum est Sodomorum, in finibus Moabitidis, Gen. 13. b. 10. & 19. e. 22. Esa. 15. c. 5. quod Gen. 14. b. 8. dicitur Bala. Dicitur & vitula conternans, juxta Hieronymum.

Segub, Fortificatus, aut exaltatus. Filius Hiel reædificatoris Jericho, 3 Reg. 16. g. 34. Filius Efron filii Phares, ex filia Machir patris Galaad, 1 Par. 2. c. 21.

Sehesima, Humiliatio jejunii, aut fovea, sive meditatio jejunii, vel superbia maris. Civitas in tribu Issachar. Jos. 19. b. 22.

Sehon, Eradicatio, sive conclusio. Rex Amorrhæorum. Num. 21. e. 21. Jos. 13. b. 10.

Seir, Hispidus, sive pilosus, aut hœdus, vel dæmon, seu hordeaceus, vel tempestas: Mons est Idumææ, inter Asphaltiten & Ægyptum, qui ab Esau hujus montis accola, eo quod esset hirsutus, nomen accepit, 1 Par. 4. g. 42. Esa. 21. c. 11. Est & nomen viri cujusdam Horræi, Gen. 36. c. 20.

Seira, Parva, sive tribulata. Civitas est Idumææ, 4 Reg. 8. f. 21.

Seirath, Hœdus, sive pilosus, aut dæmon, sive tempestas, vel hordeum. Nomen loci, Judic. 3. d. 26.

Sela, Dissolvens, sive discalceans: vel Syriace, illudens, sive decipiens. Filius Judæ ex Sua uxore, Gen. 38. a. 5. & 1 Par. 4. d. 21.

Sela, Costa, sive latus, aut claudicatio. Civitas in tribu Benjamin, Jos. 18. d. 27.

Selahi, Ramus, vel propagines, sive missio vel mittens, aut telum vel arma, scilicet missilia: vel Syriace, spolians, vel spoliatus. Mater matris Josaphat regis Judæ, 2 Par. 20. g. 31.

Selaitæ, Discalceans, sive dissolvens: vel Syriace, illudens, sive decipiens. Nomen familiæ, Num. 26. c. 20.

Selcha, Canistrum tuum, vel elevatio aut conculcatio tua. Civitas regis Og in Basan, Deut. 3. b. 10. & 1 Par. 5. b. 11. Salecha eadem appellatur.

Selebin, Vulpis intellectus, vel filius, aut pugnus vel pugillus intellectus, sive fenestra intellectus vel filii, aut respicientis intellectus. Civitas in tribu Dan, Jos. 19. d. 42.

Selec, Umbra, vel tinnitus lambentis vel percutientis, aut assans vel torrefaciens lambentem vel percutientem. Nomen viri, 2 Reg. 23. d. 37. & 1 Par. 11. g. 39.

Selemiau, Pax Domini, sive perfectio Domini, aut retributio Domini. Nomen viri, 1 Esd. 10. d. 41.

Selemias, Idem. Pater Juchal, Jerem. 38. a. 1. Pater etiam Jeriæ, Jerem. 37. c. 12. Filius Hananiæ, ibidem. Filius Abdeel, Jerem. 36. f. 26.

Selemith, Pacifica, sive perfecta, aut retribuens. Nomen viri, 1 Par. 26. c. 25.

Seleph, Umbra, vel tinnitus concussionis: aut ex Hebræo & Syro, umbra conjuncti. Nomen viri, 2 Esd. 3. g. 30.

Selethai, Umbra, sive assatio, vel torrefactio, aut tinnitus meus: vel Syriace, oratio mea. Filius Semei, 1 Par. 8. b. 20.

Seleucia, Commota, vel conquassata, aut fluctuans. G. Civitas in promontorio Syriæ Antiochiæ sita, a Seleuco Nicanore condita, auctore Josepho libro 18. antiquit. Juda. 16. & Egesippo, lib. 4. cap. 1. quam Paulus peragravit, Act. 13. a. 4. & 1 Mach. 11. a. 8.

Seleucus, Commotus, vel conquassatus, aut fluctuans, G. Pater Demetrii, 2 Mach. 7. a. 1.

Selim, Missi, vel propagines, aut rami, sive arma, scilicet missilia: aut Syriace, spoliantes. Civitas in tribu Juda, Jos. 15. e. 32.

Selha, Umbra, vel assatio, vel torrefactio, sive tinnitus: aut Syriace, oratio. Uxor Lamech, Gen. 4. c. 19.

Sella, 4 Reg. 12. d. 20. Exaltatio, sive conculcatio, vel æquiparatio: aut Syriace, canistrum.

Sellai, Idem. Nomen viri, 2 Esd. 11. b. 8.

Sellem, Pacificus, sive perfectus, aut retribuens. Filius Nephthali, Num. 26. f. 49. qui Gen. 46. c. 24. Sallem, & 1 Par. 7. c. 13. Sallum dicitur.

Sellemitæ, Idem. p. n. Num. 26. f. 49.

Selles, Trinus, aut princeps, vel dux. Filius Helem, 1 Paral. 7. g. 35.

Sellu, Canistrum, aut exaltatio, sive conculcatio, aut æquiparatio. Nomen viri, 2 Esd. 11. a. 7.

Sellum, Pacificus, sive perfectus, aut retribuens. Filius Jabes, 4 Reg. 15. b. 10. Filius Sisamai filii Elasa, 1 Par. 2. e. 40. & 4. e. 25. Filius Josiæ, 1 Par. 3. c. 13. Jer. 22. c. 11. Filius Nephthali, 1 Par. 7. c. 13. qui Gen. 46. c. 24. dicitur Sallem: & Num. 26. f. 49. Sellem. Filius Sadoc, 1 Par. 6. a. 12. Pater Ezechiæ principis, 2 Par. 28. b. 12.

Sellun, Manens, vel qui manet, aut pacificus, vel abundans: aut Syriace, illudens vel decipiens. Filius Cholhoza, 2 Esd. 3. c. 15.

Selmai, Vestis mea. Pater Hagaba, 2 Esd. 7. e. 48.

Selmon, Obscuritas, aut imago ejus, sive umbra muneris, vel numerationis, aut tinnitus numerationis vel muneris. Mons est in Ephraim umbrosus & caliginosus, cujus meminit Judicum liber 9. f. 48. Psal. 67. b. 15. Heb. 68. Est & nomen viri, 2 Reg. 23. d. 28.

Selomith, Pacifica, sive perfecta, aut retribuens. Nomen viri, 1 Esd. 8. b. 10.

Sem, Nomen, vel fama, seu ponens vel positus, aut ibi. Filius Noe, Gen. 5. d. 32. Luc. 3. g. 36.

Semaath, Audiens, vel obediens. Mulier, Par. 24. g. 26.

Semaia, Audiens Dominum, vel obediens Domino. Filius Sechenia, 2 Esd. 3. g. 29.

Semarith, Custodita, vel adamantina, aut spina, vel fæx. Nomen mulieris, 2 Par. 24. g. 26.

Semathei, Nominatus, vel positus, sive desolatus, aut stupefactus. Filius Sobal filii Hur primogeniti Caleb ex Ephratha concubina, 1 Par. 2. g. 53.

Semeber, Nomen, vel fama robusti vel fortis, aut nomen alati vel pennati, seu destruens fortitudinem vel alam aut pennam. Rex Seboim, Gen. 14. a. 2.

Semegar, Aromata peregrini, vel advenæ aut ruminantis, vel certantis. Unus ex principibus rex Babyloniorum, Jer. 39. a. 3. In exemplari tamen Hebraico, Semegar-nabu, unius est nomen proprium, non duorum. Vide interpretationem in Nabu.

Semei, Audiens, vel obediens, aut nomen acervi, vel destruens acervum. Filius Gerson filii Levi, Exod. 6. c. 17. Filius Gera, 2 Reg. 16. b. 7. Filius Phadaia filii Jechoniæ, 1 Par. 3. c. 19. Filius Joel, 1 Par. 5. a. 4. Filius Masma, 1 Par. 4. e. 26. Filius Jeth filii Gerson, 1 Par. 6. c. 42. Frater Choneniæ, filius Heman, 2 Par. 29. c. 14. & 31. c. 13.

Semei, 1 Par. 2. d. 27. Nomen meum, aut desolatio sive perditio mea, vel stupefactio, aut cœli. Filius Onan filii Jerameel ex Atara uxore.

Semeia, sive Semeias, Audiens Dominum, vel obediens Domino. Pater Uriæ prophetæ, 3 Reg. 12. f. 22. Jer. 26. f. 20. Filius Hassub, 1 Par. 9. c. 14. & 2 Esd. 12. d. 41. & 2 Par. 29. c. 13. & 31. c. 15. & 35. b. 9.

Semeias, 1 Par. 25. c. 17. & 27. d. 27. Obediens, sive nomen acervi, aut desolatio acervi. Filius Elisaphan.

Semeiticus, Idem, Num. 3. c. 21.

Semer, Custos, vel adamas, seu vepres, aut spina, vel fæx. Nomen viri, 3 Reg. 16. f. 24.

Semeria, Custodia Domini, aut adamas Domini, seu vepres vel spina Domini. Nomen viri, 1 Esd. 10. d. 41.

Semeron, Vide Samaria, cujus Hebræum est שומרון

Semeron, 2 Par. 13. a. 4. Lanæ, aut medullæ, scilicet arborum. Nomen montis, Heb. Semaraim.

Semeron, Jos. 19. b. 15. Custodia, aut adamas, seu vepres, vel spina, aut fæx. Civitas in tribu Zabulon.

Semeron, Jos. 12. d. 20. Hebraice legitur Semeron meron, & exponitur Custos amaritudinis, vel myrrhæ fortis, vel dolorosæ, aut iniquæ: aut adamas, vel spina, sive fæx myrrhæ, doloris aut iniquitatis, vel fortitudinis.

Semida, Nomen scientiæ, vel cognitionis, aut ponens scientiam: vel desolationis, vel stupefactionis cognitio vel cœlorum scientia. Filius Galaad filii Machir filii Manasse, Num. 26. d. 32. & 1 Par. 7. d. 19.

Semidaitæ, Idem. p. n. Num. 26. d. 32. שמידעי

Semiramoth, Cœlorum altitudines, aut nominis sublimitas. Sacerdotes quidam, 1 Par. 15. b. 18.

Semla, Linteum, sive sinistra ejus, aut nomen illi, vel stupor illi, sive appositus illi. Quintus rex in Edom, Gen. 36. d. 36.

Semlai, Linteum, vel sinister, aut nomen mihi, vel stupefactio mihi, sive appositus mihi. Nomen viri, 1 Esd. 2. c. 46.

Semma, Perditio, sive desolatio, vel stupor, aut ibi: sive nomen, aut nominatus, sive appositus. Filius Age, 2 Reg. 23. b. 11. d. 25.

Semmaa, Audiens, vel obediens. Pater Jonadab, frater David, 2 Reg. 13. a. 3.

Semran, Custodia, aut adamas, seu vepres, vel spina, aut fæx ejus. Filius Issachar filii Jacob, Num. 26. c. 24.

Semranitæ, Idem. p. n. Num. 26. c. 24. שמרני

Semri, Idem. f. n. Filius Samaia, 1 Par. 4. f. 37. Filius Merari, 26. b. 10.

Sen, Deus, aut ebur, vel mutatio, aut dormiens. Nomen loci procul a Lapide adjutorii versus Austrum, quantum Lapis distat a Masphath, 1 Reg. 7. c. 12.

Senaa, Rubus: vel Syriace, inimicus. Civitas, 1 Esd. 2. d. 35.

Senaab, Dens patris, aut mutationis pater, vel dormitio patris. Rex Adamæ, Gen. 14. a. 2.

Sene, Rubus: aut Syriace, inimicus. Rupes opposita rupiBoses, 1 Reg. 14. a. 4.

Senna, Scutum, vel hasta, aut frigus. Nomen loci, Num. 34. a. 4.

Sennaar, Dormientis vigilia, vel suscitatio, aut dentis evacuatio vel denudatio, aut excussio, vel dens æmuli, sive mutatio civitatis. Regio est Babylonis in qua regnavit Nemrod, Gen. 10. b. 10. quæ Babylonia sive Chaldæa interdum dicitur, Esa. 11. c. 11. Heb. Sinar. Pro Sinar Chaldæus paraphr. vertit Babel, Gen. 10. b. 10. & 11. a. 2.

Sennacherib, Rubus destructionis, aut rubus gladii, sive rubus solitudinis, vel siccitatis: aut ex Syro & Hebræo, inimici gladius, vel destructio. Rex Assyriorum, 4 Reg. 18. c. 13.

Sennefer, Dentis, vel eboris thesaurus, aut dormientis thesaurus, vel mutationis angustia, vel thesaurus, aut inimicus angustiæ vel tribulationis. Filius Jechoniæ filii Joacim, 1 Par. 3. c. 18.

Sensenna, Ramus, vel propagines, sive rubus rubi: aut ex Hebræo & Syro, rubus inimici. Civitas in tribu Juda, Jos. 15. e. 31.

Senua, Rubus: vel Syriace, inimica. Nomen viri, 2 Esdr. 11. b. 9.

Seon, Sonitus, sive strepidus, aut murus fortitudinis vel doloris. Civitas in tribu Issachar, Jos. 19. b. 19.

Seor, Candidus, vel lucidus. Pater Ephron. Gene. 23. b. 8. Heb. Sohar.

Seorim,

Seorim, Portæ, sive æstimationes, vel appretiationes, aut capilli, sive hordeum, vel tempestates, aut dæmones, vel pilosi, sive hirci. Nomen sacerdotis, 1 Par. 24. b. 8.

Sepes, Nomen loci, 1 Par. 4. d. 23. γαδηρά

Sepham, Barba vel labium eorum, aut ripa vel litus eorum sive confractio eorum. Filius Hir, 1 Par. 7. c. 12.

Sephama, Barba vel labium ejus, aut ripa vel litus quoddam, sive conterens aut confracta valde. Terminus Judæ ad solis Ortum, Num. 34. b. 10.

Sephamoth, Barbæ vel labia, sive ripa vel litus mortis, aut labium mortis, vel conterens mortem. Civitas quam David suorum spoliorum participem fecit, 1 Reg. 30. g. 28.

Sephar, Liber, aut scriba, sive narratio, aut numerus, vel Syriace, portus. Mons Indiæ, Gen. 11. d. 30.

Sepharvaim, Libri, vel scribæ, aut narrationes, vel numeri : sive liber, vel numerus maris : aut ex Syro & Hebræo, portus maris. Civitas Assyriorum, de qua 4 Reg. 18. g. 34.

Sephath, Specula, sive cooperimentum, aut enatatio, vel expectatio, aut favus. Civitas in qua filii Judæ Chananæos ad unum interfecerunt, eamque Harma nominaverunt, Judic. 1. d. 17. in tribu tam Judæ quam Symeonis, Num. 21. a. 3.

Sephatha, Idem. Nomen vallis, 2 Par. 14. c. 10.

Sephatia, 1 Esd. 2. a. 4. Idem quod Saphatias.

Sephei, Inundatio, sive multitudo. Pater Ziza principis, 1 Par. 4. f. 37.

Sephela, Humilis vel campestris, aut planities, 1 Mach. 12. c. 38. D.

Sepher, Tuba, vel pulchritudo : aut Syriace, bonitas. Mons in quo castrametati sunt filii Israel, profecti de Ceelatha, Numeri 33. c. 23.

Sepher, Civitas, Tob. 1. a. 1.

Sephi, 1 Par. 1. c. 36. Speculator, vel favus, aut cooperimentum, vel expectatio. Filius Eliphaz filii Esau : qui Gen. 36. b. 11. dicitur Sephua, sive Sepho juxta Hebræum.

Sephi, 1 Par. 1. c. 40. Filius Sabal filii Seir Horræi, qui Gen. 36. c. 23. dicitur Sepho : & interpretatur solitudo, vel labium, aut ripa vel litus eorum, sive confractio.

Sephim, Barba, vel labium eorum, aut ripa vel litus eorum, sive confractio eorum. Nomen viri, 1 Par. 26. b. 16.

Sepho, Speculator, sive cooperimentum, aut expectatio vel favus. Filius Eliphaz, Gen. 36. b. 15. qui 1 Par. 1. c. 36. dicitur Sephi per י.

Sepho, Solitudo, vel desertum, aut labium, seu ripa vel litus, aut confractio. Filius Sobal filii Seir Horræi, Gen. 36. c. 23. qui 1 Par. 1. c. 40. dicitur Sedhi per י.

Sephon, Aquilo, vel Aquilonaris, sive absconditus, aut speculator. Filius Gad, Gen. 46. b. 16.

Sephonitæ, Idem. p. n. Num. 26. b. 15. Σαφωνὶ

Sephor, Avis vel passer, aut corona, vel desertum : aut Syriace, mane, id est, matutinum tempus, vel hœdus. Pater Balac, Num. 22. a. 2.

Sephora, Pulchra, aut tuba : vel Syriace, benefaciens, vel bonitas. Nomen obstetricis cujusdam Hebræorum, Exod. 1. c. 15.

Sephora, Exod. 2. d. 21. & 4. f. 25. & 18. a. 2. interpretatur avis vel passer, aut corona vel sertum : aut Syriace, mane, id est, matutinum tempus, vel hœdus. Filia Raguel sive Jethro sacerdotis Madian, uxor Moysis.

Sephtan, Judex, vel judicans. Pater Camuel principis tribus Ephraim, Num. 34. d. 24.

Sephuphan, Cerastes, serpentis genus. Nomen viri, 1 Par. 8. a. 5. Filius Bela filii Benjamin.

Sepulchra concupiscentiæ. Nomen loci, cujus mentio fit, Num. 11. g. 34.

Ser, Angustia, sive tribulatio, aut vinculum, vel colligatio, seu plasmatio, vel fortitudo, aut petra. Civitas in tribu Nephthali, Jos. 19. c. 35.

Seraphim, Ardentes, vel igniti, Esa. 6. a. 1. σεραφὶμ

Serebia, Siccitas Domini, vel prævalens cum Domino, aut psallens in Domino, vel cum Domino. Nomen viri, 2 Esd. 9. a. 5.

Serefer, Princeps thesauri, vel cellarii, aut psallentis thesaurus vel cellarium, vel qui videt angustiam : aut ex Syro & Hebræo, castrametatio angustiantis. Unus ex principibus regis Babyloniorum, Jer. 39. a. 3.

Sereth, Angustia, sive tribulatio, aut vinculum, sive colligatio, seu plasmatio. Filius Ashur ex Halaa, 1 Par. 4. a. 7.

Sergius, Rete, vel retiaculum. G. Nomen proconsulis cognomento Pauli, Act. 13. b. 7.

Seron, Princeps mœroris, vel cantans tristitiam, aut planities. D. Princeps exercitus Syriæ, 1 Mach. 3. b. 13.

Seror, Angustians, sive vinculum, aut colligatio, vel lapillus. Filius Bechorath, 1 Reg. 9. a. 1.

Serva, Leprosa, aut crabro. Mater Jeroboam servi Salomonis, 3 Reg. 11. e. 26. non legitur apud septuaginta.

Sisa, Sextus, vel senarius, aut marmoreus, vel jucundus, vel muneris elevatio. Pater Ahiæ, 3 Reg. 4. a. 3.

Sesac. Munus sacci, aut munus osculi vel poculi, sive donum femoris. Rex Ægypti, 3 Reg. 11. g. 40.

Sesac, 3 Reg. 14. f. 25. & 2 Par. 12. a. 2. ubi dicitur, Ascendit Sesac rex Ægypti : interpretatur vanus, vel vacuus sacculus, aut vanitatis osculum vel poculum, sive vanitatis femur.

Sesac, 1 Par. 8. b. 14. Lini vel byssi saccus, vel senarius, aut sextus saccus, sive lætitiæ osculum vel poculum, aut femur. Filius Bariæ.

Sesach, Linum, vel byssus tua, aut gaudium tuum, sive senarius tuus. Rex Babylonis, Jer. 25. e. 26. & 51. e. 41. secundum commentatorem Hebræorum super Jeremiam : secundum Lyranum vero, Rex Ægypti.

Sesai, Senarius, vel sextus, sive gaudens vel lætus, aut byssinus, vel lineus. Filius Enac, Jos. 15. d. 14. Judic. 1. b. 10.

Sesan, Lilium, sive rosa, vel lætitia, aut linum vel byssus. Filius Jesi filii Apphaim, 1 Par. 2. e. 34.

Seth, Positus, vel posuit. Filius Adam, Gen. 4. d. 25. Num. 24. c. 17. Luc. 3. g. 38.

Sethar, Explorans, aut putrefactus vel putrefaciens. Nomen ducis, Esth. 1. c. 14.

Sethri, Occultus, vel absconditus, aut demoliens, sive refugium meum. Filius Oziel filii Caath filii Levi, Exod. 6. d. 22.

Setim, Expansiones, aut divertentes, sive flagella, vel spinæ. Locus in campestribus Moab, non procul a Jordane & Phogor monte, unde Josue misit exploratores ad investigandam Jerichontis terram, Num. 25. a. 5. Jos. 2. a. 1. Vide Sitim.

Setrai, Exactor, vel præpositus : aut Syriace, obligatio vel contractus. Nomen viri, 1 Par. 27. d. 29.

S I

Siaa, Motus : aut Syriace, adjutorium. Nomen viri, 1 Esd. 2. c. 44.

Siaha, Splendor, vel candor, aut siccitas. Nomen loci, 2 Esd. 11. c. 21.

Siba, Exercitus, vel militia, aut fortitudo, vel cervus, sive navis veniens. Servus Saul, 2 Reg. 9. a. 2. Puer item Miphiboseth, 2 Reg. 16. a. 1.

Siban, Vide Sivan.

Sibboleth, Onus, Judic. 12. c. 6. סבלת

Siceleg, Effusio sextarii vel mensuræ, aut coangustans sextarium vel mensuram. Civitas in tribu Juda & Symeonis, Jos. 15. e. 31. & 19. a. 5. & 1 Reg. 27. b. 6. & 1 Par. 4. e. 30.

Sicera, Heb. ש Sechar, significat omne id quod inebriare potest, Deut. 29. a. 6. Luc. 1. b. 5.

Sichar, Conclusio, vel clausura, aut inebriatio, vel merces. Dicit autem Hieronymus quod corrupte ponitur pro Sichem : quod interpretatur humerus, sive portio, aut matutina itio. Sed in Græco Sichar invenitur. D. Johan. 4. a. 5.

Sichem, Humerus, sive pars, aut matutina itio. Nomen proprium viri, Gen. 33. d. 19. & 34. a. 2. Metropolis item Samariæ in limitibus Manasse, Gen. 12. b. 5. Jos. 20. c. 7. Act. 7. b. 16. quam ædificavit Jeroboam, 3 Reg. 12. f. 25. Hanc postea dictam Neapolim Hieronymus in traditionibus Heb. refert. Dicitur & Sichar corrupte. Filius Emor. Gen. 33. d. 26.

Sichima. Idem: eademque metropolis, Judi. 9. d. 26. & 21. c. 19. Psal. 107. a. 8. Heb. 108.

Sichimi, Idem. Gen. 33. d. 18.

Sichimitæ, Idem. Judic. 9. g. 56.

Siclus, Genus ponderis, Ezec. 45. d. 12. שקל

Sicion, Effusio vel angustia. G. Nomen loci, 1 Mach. 15. d. 23. Exemplaria tamen quædam habent Σικυῶνα Sicyone, id est, Cucumerarium.

Siden, Venatio, aut insidiatio, sive viaticum vel cibarium, aut navis judicii. D. Nomen loci, 1 Mach. 15. d. 23.

Sidon, Idem. Filius Chanaan, Gen. 10. c. 15. & 1 Par. 1. a. 13. Est & urbs in Phœnicia, ad mare sita in termino Judæ, a Sidon filio Chanaan condita, Jos. 11. b. 8. quæ forte ducta, tribui Aser obvenit, Jos. 19. c. 28. Matt. 11. e. 21. Act. 27. a. 3.

Sidonia, Idem. Luc. 4. e. 26.

Sidoniæ, Venatrices, aut insidiatrices, vel cibaria. 3 Regum 11. a. 1.

Sidonii, Idem. p. n. Jos. 13. a. 4. & 3 Reg. 5. b. 6. & 4 Reg. 23. c. 13. & 1 Esd. 3. b. 7. Act. 12. d. 20.

Sidonius, Idem. f. n. Judic. 3. a. 3. צידני

Sidrach, Mamilla tenera, vel delicata, aut deprædatio tenera, sive ager delicatus : aut Syriace, missus tuus. Nomen viri qui & Ananias dicebatur, Daniel. 1. b. 7.

Siha, Splendor, vel candor, aut siccitas. Nomen viri, 1 Esd. 2. c. 43.

Sihor, Niger vel turbidus, aut matutinus. Nilus, Ægypti flumen, Jos. 19. b. 26. & 1 Par. 13. b. 5. ὕδωρ αἰγύπτου

Silas, Considerans, vel animadvertens. G. Nomen viri, Act. 15. d. 22. e. 27. & 18. b. 5.

Silo, Dissolvens, vel discalceans, seu pax, aut abundantia : aut Syriace, illusus vel decipiens. Civitas in tribu Ephraim, Jos. 21. a. 2, & 22. b. 9. Jerem. 7. c. 12. Judic. 21. e. 19.

Siloe, Missus, vel mittens, aut ramus, aut telum, aut arma, s. missilia : aut Syriace, spolians vel spoliatus. Fons, piscina, aut amnis est ad radices montis Sion, perennibus aquis ebulliens, cujus fit mentio Esa. 8. b. 6. Dicitur & Gihon, 3 Reg. 1. e. 33. & 2 Par. 32. g. 39. Johan. 9. b. 7.

Siloe, Gladius, aut fenestra, 2 Esd. 3. d. 15. שלח

Siloni, Manens, vel qui manet, aut pacificus, vel abundans: aut Syriace, illudens vel decipiens, Nomen viri, 1 Par. 9. a. 5.

Silonita, sive Silonites, Idem. 3 Reg. 12. d. 15. & 2 Paralip. 9. g. 29.

Silvanus, Latinum, a silva. Nomen viri, 2 Corin. 1. d. 19. sive per y, si per i scribas, non refert.

Simeon, Audiens, vel exauditio. Secundus filius Jacob ex Lia, Gen. 29. d. 33. & 1 Par. 4. d. 20. Fuit & nomen cujusdam qui CHRISTUM suscepit in ulnas quum inferretur in templum, Luc. 2. d. 28.

Sime-

שִׁמְעֹנִי Simeonitiæ, Idem. p. n. 1. Par. 27. c. 16. συμεών

שִׁמְרוֹן σαμβρών Simeron, Cuſtodia, ſive adamas, vepres vel ſpina, ſeu fæx ejus. Filius Iſſachar, Gen. 56. b. 13, & 1. Par. 7. a. 1.

שִׁמְעָא σαμαά Simmaa, Audiens vel obediens. Filius David, 1. Paralip. 3. b. 5. qui 2. Reg. 5. c. 14. dicitur Samua. Tertius filius Iſai, 1. Paralip. 2. b. 13: qui 1. Reg. 16. b. 9, & 17. b. 13. dicitur Samma.

σίμων Simon, Audiens vel obediens. D. Filius Mathatiæ filii Johannis, 1. Mach. 2. a. 3. Simon magus, Act. 8. b. 9. Nomen apoſtoli, Matth. 10. a. 2. Fuit & alius ſic nominatus, ille qui poſt Chriſtum, crucem coactus bajulavit, Matth. 27. d. 32.

שִׁימוֹן συμών Simon, 1. Para. 4. d. 20, Ponens vel poſitus, aut munus præparationis vel numeri, ſeu pinguedo aut oleum. Nomen viri.

סִין σίν Sin, Rubus. Eremus inter Elim & Sinai, in qua octava Iſraelitarum manſio fuit, Exod. 16. a. 1. & Num. 33. b. 11. Vetus interpres pro hoc tranſtulit Peluſium, Ezech. 30. d. 15.

צִן σίν Sin, Num. 13. d. 22, & 20. a. 1, & 27. c. 14, & 33. c. 36. & 34. a. 3, & Deu. 32. g. 51, & Joſ. 15. a. 1, in omnibus his locis interpretatur arma, vel ſcutum, aut frigiditas. Deſertum in terra Edom, quod alias Cades, vel deſertum Pharan dicitur. Vide Cades.

צִנָּה σινά Sina, Idem, Joſ. 15. a. 3. Mons Arabiæ, Gal. 4. c. 25.

סִינַי σινά Sina, Deut. 33. a. 2. Eccli. 48. a. 7. interpretatur rubus: vel Syriace, inimicitia. Hebr. Sinai. Mons in deſerto Pharan, ſuper quem Lex data fuit Moyſi, Exod. 19. a. 2.

Sinai, Idem, Exod. 16. a. 1. & 19. a. 1.

הַסִּינִי ἀσενναῖος Sinæus, Rubus: aut Syriace, inimicitia. Filius Chanaan, Gen. 10. c. 17. & 1 Par. 1. d. 15.

צִיּוֹן σιών Sion, Acervus, aut tumulus, vel ſpecula, (σκοπατήριον inquit Euſebius Pamph. de demonſt. 5.) aut ſiccitas. Mons Jeroſolymæ (qui alias Mons Domini, item & mons ſanctus dicitur) in cujus vertice erat arx conſtructa: quæ a Davide civitas Davidis eſt vocata, 2. Regum 5. b. 7. Eſt in parte Aquilonari Jeruſalem, Pſal. 47. a. 3. & Eſa. 14. d. 32.

שִׂיאֹן σηών Sion, Deut, 4. g. 48. Sonitus ſive ſtrepitus, aut minus fortitudinis vel doloris. Nomen montis Amorrhæorũ, qui & Hermon dicitur.

צִיעֹר σιώρ Sior, Parvulus, aut navis vigilantis vel ſuſcitati, aut æmuli vel denudati. Civitas in tribu Juda, Joſ. 15. f. 54.

סִרָה σειρά Sira, Olla, lebes, vel ſpina, aut rebellio, 2. Reg. 3. e. 26. Nomen loci.

σιράχ Sirach, Sibilus, aut canticum fratris, vel munus vacuum. D. Eccl. 50. d. 29.

צִיץ ἀσίς Sis, Flos, aut germen, ſive cincinnus, aut aſpectus: vel Syriace, ala vel penna. Clivus eſt, de quo legitur 2. Par. 20. c. 16.

Siſa, Vide Seſa, 3. Reg. 4. a. 3.

שֵׁשַׁי σεσί Siſai, Senarius vel ſextus, ſive gaudens vel lætus, aut byſſinus vel lineus. Filius Enach, Num. 13. d. 23.

סִסְמַי σοσομαΐ Siſamoi, Equus vel hirundo aquarum, aut tinea aquarum: vel Syriace, cæcitas. Filius Elaſa filii Helles, 1. Par. 2. e. 40.

סִיסְרָא σισάρα Siſara, Hirundinem videns, aut tineam, vel equum videns. Vir, 1. Eſd. 2. c. 53. Dux exercitus Jabin regis Chanaan, Judic. 4. a. 2. Magiſter militiæ Aſor, 1. Re. 12. b. 9. Pſa. 82. c. 9. Heb. 83.

שִׁטִּים σχοῖνος Sitim, Expanſiones, vel divertentes ſeu flagella, vel ſpinæ. Nomen torrentis, Joel, 3. d. 18. ubi legitur, Irrigabit torrentem ſpinarum. Vide Setim.

שְׁוָא σουσά Siva, Vanitas, aut elevatio, vel tumultus. Scriba regis David, 2. Reg. 20. g. 25.

סִיוָן Sivan, Rubus, vel ſpinoſus. Nomen menſis, Eſth. 8. e. 9. ubi corrupte legitur Siban.

שִׁיזָא σιζά Siza, Munus hoc, aut munus aſpergens. Pater Adina, 1. Paral. 11. g. 42.

S M

σμύρνα Smyrna, Myrrha, Apoc. 1. c. 11. & 2. b. 8. Clariſſima civitas Ioniæ, auctore Plinio in 5. lib. cap. 29. & Strabone lib. 14.

S O

שֹׁהַם σοάμ Soam, Onyx, lapis pretioſus: aut Syriace, detentio vel mora eorum. Nomen viri. 1. Par. 24. d. 27.

צוֹבָה σουβά Soba, Exercitus, ſive militans, aut præceptum in ea, vel inflatio, aut tumor. Nomen loci, 1. Reg. 14. g. 47. & 2. Reg. 8. a. 3. & 1. Par. 18. a. 3. & Pſal. 59. a. 2.

שׁוֹבָב σωβάβ. σοβάβ Sobab, Reverſus, aut averſus, vel converſus: aut Syriace, ſcintilla. Filius David, 2. Reg. 5. c. 14. & 1. Paral. 14. b. 4. Filius Caleb ex Azuba, 1. Par. 2. c. 18.

שׁוֹבַךְ σωβάχ Sobach, Rete, vel retiaculum, aut cancellus, vel captivitas ſive converſio tua: aut Syriace, columbarium. Magiſter militiæ Adarezer regis, 2. Reg. 10. d. 16.

שׁוֹבַי σωβαΐ Sobai, Converſio, vel captivitas, aut ſeſſio, vel ſedens. Janitor quidam, 1. Eſd. 2. c. 42.

שׁוֹבָל σωβάλ Sobal, Semita, vel ſpica, aut crura, vel femur, ſeu vana vetuſtas. Filius Seir Horræi, Gen. 36. c. 20. Filius Hur primogeniti Caleb ex Ephratha concubina, 1. Par. 2. f. 50. Filius Juda, 1. Paral. 4. a. 2. qui Gene. 46. b. 12. dicitur Sela. Male ſcribitur Pſal. 59. a. 2. Sobal, cum ſcribendum ſit Soba.

שׁוֹבֵק σωβήκ Sobec, Æquiparatus vanitati, vel appoſitus vacuitati vel diſſipationi, aut vana evacuatio: vel Syriace, derelictus. Nomen viri, 2. Eſd, 10. b. 24.

שֹׁבִי σοβί Sobi, Converſio, vel captivitas, aut ſeſſio vel ſedens. Filius Naas de Rabbath filiorum Ammon, 2. Reg. 17. g. 27.

שֶׁבְנָה σωβνάς Sobna, Sede nunc, aut connectere nunc, ſive captiva nunc, vel ædificans, aut qui intelligit. Nomen ſcribæ, 4. Reg. 8. d. 18. Eſa. 22. d. 15.

Sobnas, Idem.

צֹבֵבָה σαβηβά Soboba, Exercitus, vel militia in ea, ſive inflatio vel tumor in ea. Filius Cos, 1. Par. 4. b. 8.

סִבְּכַי σοβαχί Sobochai, Ramus, vel propagines, aut tugurium. Nomen viri, 2. Reg. 21. d. 18. & 1. Par. 20. c. 4.

שׂוֹכֹה σωχώ. σοχί Socho, Protectio, vel vallatio, aut ramus, ſive ceſſatio. Duæ ſunt in tribu Juda hujus nominis civitates, Joſ. 15. e. 35. & f. 48. ubi leges Socoth depravate, 1. Reg. 17. a. 1. & 19. d. 22. & 3. Reg. 4. b. 10. & 2. Paral. 28. c. 18. Urbs conſtructa a Roboam, 2. Par. 11. b. 7.

σοκχώθ σοχώ Sochoth, 3. Reg. 7. g. 46. Vide Socoth.

סֻכּוֹת σοχώθ σοχώθ Socoth, Tabernacula vel tentoria. Tribus Gaddi civitas eſt montis Galaad in vicinia Penuel, in via fugæ Madian munitiſſima, inquit Joſephus, & optima civitas, Joſ. 13. d. 27. Cui Jacob patriarcha hoc nomen impoſuit, Gen. 33. d. 17. Eſt & regio a Græcis τρωγλοδῦτις dicta, quæ ad Rubrum mare excurrit, ubi Troglodytæ habitant, Nume. 33. a. 5. Prima manſio filiorum Iſrael, poſtquam reliquerunt primas ſedes Rameſſes.

סֻכּוֹת בְּנוֹת σοκχώθβανώθ Socoth-benoth, Tabernacula filiarum vel ædificationum, ſive auſcultationes, vel unctiones filiarum, vel ædificiorum. Idolum Babyloniorum, 4. Reg. 17. e. 30.

סוֹדִי σουδί Sodi, Secretum meum. Pater Geddiel, Num. 13. a. 11.

Sodi, Flumen, Baruch 1. a. 4.

σοδόμ Sodoma, Secretum eorum, ſive calx, aut cæmentum eorum. Civitas Syriæ, Gen. 10. c. 19. & 19. a. 1.

סְדֹם σοδόμοι Sodomitæ, Idem, Gen, 13. c. 13.

צֹחָא σωά Soha, Candor, vel ſiccitas. Nomen viri. 2. Eſd. 7. d. 46.

צֹחַר σαάρ Sohar, Lucidus, vel candidus. Filius Simeon filii Jacob, Gen. 46. b. 10. Exod. 6. c. 15.

שְׁחַרְיָה σαραΐα Sohoria, Mane Domini, aut matutinatio Domini, ſive matutinatio Domini, ſeu niger Domini. Filius Jeroam, 1. Par. 8. c. 26.

שֶׁמֶר σεμμήρ. σαμήρ Somer, Cuſtos, vel adamas, ſeu vepres vel ſpina, aut fæx. Filius Moholi filii Muſi, 1. Par. 6. d. 46. Filius Heber filii Bariæ filii Aſer filii Jacob, 1. Par. 7. f. 34.

שְׁמַרְיָה σαμαρία Somoria, Cuſtodia Domini, ſive adamas Domini, aut vepres vel ſpina Domini. Filius Roboam ex Abihail, 2. Par. 11. d. 19.

σώπατρος Sopater, Servans patrem, aut ſalus patris. Viri nomen, Act. 20, a. 4.

וְשׁוֹפָךְ σωφάχ Sophach, Effundens, vel effuſus, aut vanus lecythus. Princeps militiæ regis Adar-ezer, 1. Par. 19. d. 16.

צוֹפַי σωφί Sophai, Speculator, aut favus, ſive natatio, vel cooperimentum, aut expectatio. Filius Elcana, 1. Par. 6. b. 26.

שׁוֹפָן σωφάρ Sophan, Cuniculus, vel chœrogryllus, ſive abſconditus vel reconditus, aut conterens, ſive contractio. Civitas poſſeſſa a filiis Gad, Num. 32. g. 35. In Hebræo hæc dictio jungitur præcedenti dictioni Ataroth, ut ambæ ſint unius civitatis nomen, Ataroth-ſophan. In aliquibus tamen codicibus, & apud alios interpretes ſeparatim invenies.

צוֹפַר σωφάρ Sophar, Matutinus, aut corona ſeu circulus, vel paſſer: aut Syriace, hœdus. Nomen viri, Job. 2. c. 11. & 11. a. 1.

סֹפֵר γραμματεύς Sopher, Scriba, vel liber, aut narrans vel numerans. Appellativum eſt, non proprium: vertendum fuit ſcriba. 4. Reg. 25. e. 19.

סֹפֶרֶת σεφηρά Sophereth, Numerans, vel narrans, ſive narratio, aut librarius vel ſcriba. Nomen viri, 1. Eſd. 2. c. 55.

צוֹפִים σοφίμ Sophim, Speculæ, vel ſpeculantes, ſive cooperti, aut natantes, vel expectantes, aut favus. Mons eſt in tribu Ephraim, 1. Reg. 1. a. 1.

צְפַנְיָה σοφονίας Sophonias, Abſconſio Domini, ſive ſecretum Domini, aut ſpeculator noſter Dominus, vel Aquilo Domini. Sacerdos filius Maaſiæ, 4. Reg. 25. c. 18. Jer. 21. a. 1. & 37. a. 3. Nomen item prophetæ filii Chuſi filii Godoliæ. Soph. 1. a. 1.

שׁוֹפְטִים Sophtim, Judices, & inde liber Judicum, κριταί

שׂוֹרֵק σωρήκ Sorec, Vinea, vel vitis, aut ſibilus vel ſibilans. Torrentis nomen eſt in tribu Dan, in terra Philiſthinorum prope Eſthaol, juxta quem Samſon adamavit Dalila, Judic. 16. a. 4.

צְרִי σουρί Sori, Anguſtiator, ſive vinculum, aut colligatio, vel plaſmatio, aut reſina vel theriaca, ſive petra vel fortis. Nomen viri, 1. Par. 25. a. 3.

σωσίπατρος Soſipater, Salvans patrem, vel ſalus patris. G. Nomen ducis, 2. Macha. 12. c. 19. Cognatus Pauli, Rom. 16. c. 21. In Act. 20. a. 4. Legitur Græce Sopater.

σωσθένης Soſthenes, Salvator potens, vel robuſtus. G. Princeps ſynagogæ Judæorum, Act. 18. e. 17. & 1. Cor. 1. a. 1.

σώστρατος Soſtratus, Salvans exercitum, vel ſalus exercitus. G. Nomen viri. 2. Mach. 4. d. 27.

סוֹטַי σωτάι Sotai, Prævaricatio, ſive declinatio. Nomen viri, 1. Eſ. 2. c. 55.

S P

σπαρτιᾶται Spartiani, Seminati, vel ſeminantes. G. Populi, 1. Mac. 14. c. 20.

σπαρτιᾶται Spartiatæ, Idem. G. 1. Mach. 12. a. 2.

נִינְוֵה νινευΐ Speciosa, Nomen urbis quæ Ninive alio loco dicitur, Sopho. 2. c. 13.

S T

στάχυς Stachys, Spica. G. Pauli amicus, Rom. 1. b. 9. hujus accuſativus eſt Stachyn.

στεφανᾶς Stephanas, Corona, ſive coronata. G. Nomen viri, 1. Cor. 1. b. 16. & 16. c. 15. & 17.

στέφανος Stephanus, Corona, vel coronatus. G. Nomen diaconi, Act. 6. b. 5.

שְׁתַר בּוֹזְנַי σαθαρβουζάνης Sthar-buzanai, Computrefaciens contemnentes me, vel qui explorat contemptores meos. Nomen viri, 1. Eſd. 5. a. 3.

סְתוּר σαθούρ Sthur, Occultus, vel abſconditus, ſeu deſtruens vel demoliens. Filius Michael, princeps tribus Aſer, Num. 13. b. 14.

στωικοί Stoici, ἀπὸ τῆς στοᾶς, id eſt, porticu, in qua diſputabant, ſic philoſophi illi dicti ſunt. G. Act. 17. d. 18.

S U

שׁוּעַ σαυά Sua, Clamans, vel ſalvans, aut potens, vel magnificus ſeu reſpiciens. Pater uxoris Judæ filii Jacob, Gen. 38. a. 2. c. 12.

סוֹא σουά Sua, 4. Reg, 17. a. 4. Modius, vel menſura, aut velamen. Rex Ægypti.

שׁוּחָה σωά Sua, 1. Par. 4. b. 11. Foſſa, aut natatio, ſive humiliatio, aut meditatio, vel loquela, aut germinans. Frater Caleb.

שוע σουα Sua, Clamans, vel salvans, aut potens vel magnificus, seu respiciens. Filius Heber filii Barie, 1. Par.7. f.32.

שועל σουαλ Sual, Vulpes, aut semita, sive pugnus aut pugillus. Filius Supha filii Helem, 1. Par.7. g.36. Est & nomen regionis, 1. Reg. 13. d. 17. ubi mendose in quibusdam codicibus legitur Saul.

צוער σωγάρ Suer, Parvulus, aut praeceptum vigiliae, vel civitatis aut aemuli vel denudationis vel evacuationis: vel Syriace, angustiator. Pater Nathanael principis tribus suae Issachar, Num.1. a.8.

שובאל σεβαήλ Subael, Conversio Dei, sive captivitas Dei, aut sedes Dei. Vir quidam 1. Par.24. c.20.

שבואל σεβιήλ Subuel, Conversio Dei, sive captivitas Dei, aut sedes Dei. Filius Gerson filii Moysi, 1. Par.23. b.16.

שוח σωΐ, σωέ Sue, Loquens, sive orans, aut fossa, vel humiliatio, aut natatio. Filius Abrahae ex Cetura, Gen.25. a.2.& 1. Par.1. c. 32.

שוא σωΐ Sue, 1. Par. 2. f. 49. Vanitas, aut elevatio, vel tumultus. Filius Jahaddai.

סוח σωέ Sue, 1. Par. 7. g. 36. Eradicatio, vel conculcatio. Filius Supha filii Sue.

שוחם σαμεί Suham, Locutio, sive meditatio eorum, aut fovea vel humiliatio eorum, sive natatio vel germinatio eorum. Filius Dan filii Jacob, Num. 26. e. 42.

שוחמי Suhamitae, Idem, Num. 26. e. 43. σαμεί

שוחי Suhites, Meditatio, aut fovea, vel incurvatio, aut humiliatio, sive natatio, aut natans, Job. 2.11.& 8. a. 1. σαυχίτης

שולמית σωλαμίτις Sulamitis, Pacifica, sive perfecta, aut retribuens, Cantic.6.d.12.

שונם σουνάμ. σωνάμ Sunam, Mutatio, sive dormitatio eorum, aut vana dormitatio, vel iteratio, aut secundatio eorum. Civitas de qua 1. Regum 28. a. 4. & 4. Reg.4. b. 8.

שונמית σωναμίτις Sunamitis, Dormiens, vel mutata aut vana dormitio, vel iteratio aut secundatio dormitionis, 3. Reg. 1. a. 3.& 4.Reg. 4. b. 12.

שונם σουνάμ Sunem, Idem quod Sunam. Civitas in tribu Issachar, Jos. 19. b. 18. Eadem quae Sunam.

שוני σουνί Suni, Mutatus, vel dormiens, aut iteratus, vel secundarius. Filius Gad filii Jacob, Gen.46. b.16. Num. 26. b.15.

Sunitae, Idem, Num. 26. b. 15. σουνεί.

צוף σούφ. σούφ. σίφ Suph, Favus, sive specula, aut cooperimentum vel natans, aut expectans. Filius Thau patris Eliu, 1. Reg. 1. a. 1. Filius Elcana filii Joel, 1. Par.6. c.35. Nomen loci, 1. Reg.9. a. 5.

צופח σουφά Supha, Lecythus, aut praeceptum illaqueans, vel praeceptum flatus, sive praeceptum inflationis. Filius Helem, 1. Par.7. g. 35.

שפופם σωφάν Suphan, Conterens eos, sive barba, aut labium eorum, aut ripa vel litus eorum. Filius Benjamin, Num. 26. e. 39. Heb. Sephupham.

שופמי Suphamitae, Idem. Num. 26. e. 39. σωφανί

שור σούρ Sur, Murus, aut bos, vel aspiciens. Syria dicitur, Genes. 16. b. 7. & 20. a. 1. Solitudinis nomen eregione Aegypti, quae & Etham dicitur, 1. Reg. 15. b. 7.

צור σούρ Sur, Pater Cozbi Madianitidis illius quae cum Zambri interfecta est in genitalibus: qui quidem Sur princeps erat Madianitarum, Num. 25. d. 15. & 31. a. 8. Jos. 13. c. 21. Fuit & nomen filii Abigabaon, 1. Par. 8. c. 30. & 9. f. 36. & interpretatur Petra vel fortis, aut obsidens, vel angustians, sive plasmator vel figurator, aut ligatus vel ligans.

צור ἀσὼρ Sur, 4. Reg. 11. a. 6. Recessio sive rebellio. Nomen portae in templo Salomonis.

צוריאל σουριήλ Suriel, Petra Dei, sive fortitudo Dei, aut plasmatio sive figuratio Dei, sive vinculum aut colligatio dei, vel obsidio Dei. Filius Abihaiel, princeps Moholitarum, Num. 3. e. 35.

צורישדי σουρισαδαί Surisaddai, Petra vel fortitudo omnipotentis vel devastantis, aut plasmatio, sive figura omnipotentis vel devastantis, aut vinculum sive obsidio omnipotentis vel devastantis. Pater Salamiel principis tribus Simeon, Num. 1. a. 6.

שושא σουσά Susa, Vanitatis elevatio, aut exultans. Scriba quidam, de quo 1. Par. 18. d. 16.

שושן Σουσοί Susan, Lilium vel rosa, aut laetitia. Metropolis Persici regni, Dan. 8. a. 2. A qua Susiana regio apud Persas nomen accepit, a Dario Hystaspis filio condita. Plinio libr. 6. cap. 27. Hallucinatur autem Plinius: nam condita erat Susa antequam natus esset hic Darius. Straboni vero, Tithoni Patris Memnonis est aedificium, cognominata Stephano a fontibus quibus locus abundat. Hac enim dictione ait in ea regione ita fontem dici. Aurigallus vult dictam non aliter ac Florentiam aut Rhodum, a flore seu rosa, imo vero a liliis. Idem auctor legit perperam apud Stephanum κρηνῶν pro κρίνων, Dan. 8. a. 2. Nehe. 1. a. 1. Esth. 1. a. 1. Lege Josephum lib. 10. cap. 14. & libr. 11. cap. 5. Antiq. Judaic.

שושנכיא σουσαναχαῖοι Susanachaei, Lilia vel rosae, aut gaudium claudorum vel percutientium, 1. Esd. 4. b. 9.

σουσάννα Susanna, Lilium vel rosa, aut laetitia. D. Uxor Joacim, Dan. 13. a.2. Est & nomen alterius mulieris quae Christum sequebatur, Luc. 8. a. 3.

סוסי σουσί Susi, Equus, vel hirundo, aut tinea. Pater Gaddi, Nu.13. a.12.

שותלח σουταλά. σου- Suthala, Plantatio viriditatis vel humiditatis, aut potus humidus, sive ponens humiditatem vel viriditatem. Filius Ephraim, Num.26. d.35. Filius item Zabad filii Tahath, 1.Par. 7. d. 21.

Σαλαά Suthalaitae, Idem, Num.26. d.35.

S Y

שחלחי τοῦ σουταλα Syene, Rubus: vel Syriace, inimicitia. Urbs in confinibus Aethiopiae, supra Alexandriam, versus Meridiem quinquaginta milia stadiorum, Ezech. 29. b.10.

סונה συήνη Sylvanus, Vide Silvanus.

συντύχη Syntyche, Colloquens, vel confabulans. G. Mulieris nomen, Philip. 4. a.2. Hujus accusativus est Syntychen.

סרה σορά Syra, Spina, aut olla vel lebes, sive rebellio, aut recessio. Locus est qui secundum Josephum viginti stadiis ab Hebrone distat, 2. Reg. 3. e. 26.

ארמית σύρα Syra, In Hebraeo est Aramia, quae mulierem de Aram, id est, de Syria, significat: & interpretatur Sublimis, vel excelsa, aut decipiens, 1.Par.7. b.14.

συρακοῦσαι Syracusae, Attrahens violenter. G. Urbs Siciliae sub Pachinno monte, Act. 28. c, 12.

ארם συρία Syria, Hebraice dicitur Aram, & interpretatur excelsa vel sublimis, aut decipiens, vel maledictio eorum. Regio Aram dicta, ab Aram filio Sem, qui Aramaeos instituit, quos Graeci Syros appellant. Inde Syria quondam terrarum maxima, & pluribus distincta nominibus. Vide Mesopotamia, 2. Reg. 8. b. 5. & 4.Re. 16. a. 5. Syria est ad Orientem Terrae sanctae, Esa.9. c.12.

ארם צובה συρία Syria soba, In titulo Psalmi 59. a. 2. Heb. 60. ea est quae Palaesthina dicitur.

συριακός Syriacus, 2. Mach. 15. g.35.

ארמית Syriace, 4. Reg.18. e.26.& 1. Esd.4. b.7. συριςί.

συροφοινίσσα Syrophoenissa, Attracta rubedo, vel attractio purpurea. G. Marc. 7. c. 26.

σύρτις Syrtis, Attrahens, vel attractio. G. Arenosa in mari magno loca, multum terribilia & metuenda, eo quod omnia ad se diripere soleant, & appropinquantes vadoso mari haereant. Hae autem ad mare Aegyptium vicinae sunt, & pariter admiscentur, Act.27.c.26.

ארם σύρος Syrus, Hebraice dicitur Aram, id est, excelsa vel sublimis, aut decipiens, sive maledictio eorum, 2. Reg. 10. b. 6. Gen.22. d. 21. Amos 9. c. 7.

T

טבעות ταβαώθ Tabboth, Annuli vel circuli, aut submersi, vel bonum tempus, aut bona hora. Nomen viri, 1. Esd.2. e.43.

טבח ταβέ Tabee, Jugulatio, vel occisio, aut coquus. Filius Nachor ex Roma concubina, Gen.22. d. 24.

טבאל ταβεήλ Tabeel, Bonus Deus. Nomen viri, 1.Esd.4. b.7. Esa.7. b.6.

טבליהו Tabelias, Intinctus a Domino, vel baptismus Domini, sive bonitas ipsi Domino. Nomen viri, 1.Par. 26. b.11.

ταβέρναι Tabernae, Vide Tres tabernae.

ταβιθά Tabitha, Dorcas, id est, Damula vel caprea. Syrum est, Act. 9. f.36. g.40.

טברמון ταβρεμὼν Tabremon, Bonum malum-granatum, sive bonitas excelsa vel sublimis, aut umbilicus praeparatus vel numeratus vel muneratus. Pater Benadad regis Syriae. 3.Reg. 15. d. 18.

עתה קצין Tacasim, Hora vel tempus principis, sive nunc princeps. Civitas tribus Zabulon, Jos. 19. b. 13. Heb. Ita-casin.

תחת θαάθ Tahath, Subter vel subtus, aut pavor sive formido: vel Syriace, descensio. Filius Asir filii Abiasaph, 1. Par. 6. c. 37. Filius Bared filii Suthalae, 1. Par. 7. d. 20.

ταλιθὰ κοῦμι Talitha cumi, Ex Syro & Hebraeo, Puella surge, Marc.5. d.41.

צען τάνις Tanis, Hebraice dicitur Soan, & interpretatur movens, vel motio sive motus. Soan, maxima Aegypti civitas in ostio Tanitico, ut Strabo libr. 17. indicat. Pro hac ubique fere Chaldaeus interpres טנס vertit, Num.13. d.23. Est etiam Tanis altera, צען Soan etiam dicta Hebraice: distat a Memphi, auctore Josepho, stadiis CLXXX. Hanc celebrant Sacrae literae, ut Psal. 77. b. 12. e. 43. Hebr. 78. Esa. 19. e.13. Ezec.30. a. 4. ubi dicitur, Dabo ignem in Taphnis.

טפת ταφάθ Tapheth, Distillatio, aut gutta, vel parvula. Salomonis filia 3. Reg, 4. b. 11.

תחפניס τεχφενής Taphne, Occulta tentatio vel fuga, aut coopertum vexillum: vel ex Hebraeo & Syro, occultum miraculum. Uxor Pharaonis regis Aegypti, 3. Reg.11. d.19.

צען τανί Taphnis, Ezech.30.d.14. ubi legitur, Igne in Taphnis lege Tanis.

תחפנחס τάφνας Taphnis, Ezech. 30. e. 18. ubi legitur, In Taphnis nigrescet dies. Hebraice legitur Taphnehes. Videtur eadem urbs esse quae & Tanis altera.

תחפנחס ταφνίς Taphnes, sive Taphnis, Operimentum confidentiae vel protectionis, aut occulta confidentia vel protectio. Civitas Aegypti de qua Jerem.2. d.16,& 43. e.7, & 8. b.9, & 44. a. 1, & 46. d. 14.

תענך θανάχ Tanach, Confringens te, vel humilians te, sive respondens tibi. Nomen urbis in tribu Aser. Judic.1. f. 27. Vide Thanach.

טפסר θαφσαρίμ Taphsar, Princeps, vel exercitus, sive parvulos auferens, aut distillationem vel guttam auferens. Nomen appellativum quod interpres vertit ut proprium regionis, Jerem.51. c.27.

תפוח ταφού Taphua, Pomum, vel inflatio aut insufflatio, vel illaqueatio. Villa, terminus Palaesthinae ad Aegyptum, procul XIIII. M. a Raphaim. Est & altera Taphua terrae Manasse, Jos.12. d.17. & 15.e. 34, data filiabus Salphaad, Jos.17.b.7. Filius Hebron, 1.Par.2.f.43.

ταρσεῖς Tarsenses, Alati, vel pennati. G. 2. Mach.4. c.20.

ταρσεύς Tarsensis, Idem. f.n.G.Act.21. g.36.

ταρσός Tarsus, Alata vel pennata. G. Metropolis Ciliciae regionis, unde Paulus Apostolus, Act.21. g.39, & 22. a. 3. Vide Tharsis.

T E

טבחת ταβὰθ Tebath, Jugulatio, vel occisio, aut coquus, seu bene formidans, vel bene confractus. Nomen urbis, 1. Paralip. 18. b. 18. b. 8.

טבת Tebbath, Bona vel bonitas. Nomen loci, Jud.7. g. 23.

טבעות ταβαώθ Tebbaoth, Annuli, vel circuli, aut submersi, seu bonum tempus, vel bona hora. Nomen viri, 2.Esd.7. e.46. ταβαώθ

טבת Tebeth, Idem, Nomen mensis. Esth. 2. c.16.

תחנה Tehinna, Deprecatio, aut misericors, sive gratiosus, vel gratia. Filius Esthon, 1.Para.4. b.12.

טלם Telem, Agnus, sive ros eorum: aut Syriace, Umbra eorum. Civitas in tribu Juda, Jos.15. e.24.

טלמון τελμών Telmon, Ros praeparatus, vel roris praeparatio, aut roris munus, vel ros numeratus: aut ex Syro & Hebraeo umbrae praeparatio vel munus. Nomen viri. 1.Paral.9. c.17,& 1. Esd. 2. c. 42, & 2. Esd. 11. c. 19.

מסה Tentatio, Nomen loci, quod & Jurgium dicitur, Exod.17.b.7. Vide Massa.

Ter-

טרפליא ταρφαλαῖοι Terphalæi, Raptores fatigati vel laboriosi, aut series miraculosa vel ruinosa: aut ex Syro & Hebræo, Mos vel custos miraculi vel ruinæ aut folium arboris. Populi, 1. Esd. 4. b. 9.

Terra visionis, Vide Moria.

τέρτι@ Tertius, Latinum est. Nomen viri, Rom. 16. a. 22.

τέρτυλλ@ Tertullus, Falsa annuntians, vel mendax, aut monstrosus. G. Nomen oratoris cujusdam, accusatoris Pauli, Act. 24. a. 1.

Tethron, Vide Cithron.

T H

תחש τέχ@ Thaas, Hyacinthinus, vel festinans, aut silens. Filius Machor ex Roma concubina, Gen. 22. d. 24. Heb. Thahas.

תבור θαβώρ Thabor, Electio, sive puritas: aut Syriace, contritio vel confractio. Mons est altissimus in medio Galilææ campo, mira sublimis rotunditate. Nam ejus altitudo (ut lib. 4. Egesippus ait) xxx. est stadiorum: vertex autem ipse campestris, xxiii. stadiis jacet. Jere. 46. d. 18. Situs est hic mons ad Occidentem Terræ Sanctæ, unde pro Occidente ponitur, Psal. 88. b. 13. Heb. 89. Chald. Paraphrastes. Civitas in tribu Zabulon Levitis data, 1. Para. 6. g. 77. & 1. Reg. 10. a. 3.

תדעל θαργάλ Thadal, Conterens jugum, seu scientia elevationis vel ascensionis. Rex Gentium Gen. 14. a. 1.

θαδδαῖ@ Thaddæus, Laudans, sive confitens. D. Unus ex Apostolis, Matth. 10. a. 3. qui ibidem juxta lectionem Græcam dicitur Lebbæus, Marc. 3. c. 13.

תחן θαάν Thahan, Deprecans, aut misericors, sive gratiosus vel gratia. Filius Thale, 1. Par. 7. e. 25.

תחת θαάθ Thahath, Subter vel subtus, aut pavor sive formido: vel Syriace, descensio. Vicesimatertia Israelitarum mansio, Num. 33. d. 26. Nomen item viri, 1. Paral. 6. c. 37, & 4. d. 20.

λασαῖα Thalassa, In Græco est Lasæa: & interpretatur spissa, vel prudens. G. Civitas est litoralis Cretæ, haud procul a loco qui Boni portus dicitur, Act. 27. b. 8.

תלשר θαλασσάρ Thalassar, Suspensio principis, vel tumulus principis aut suspendens canticũ, vel tumulus canentis. Regio Syriæ quam incoluerunt filii Eden, Esa. 37. c. 12. Appellatur & Thelassar. 4. Reg. 19. c. 12.

תלאשר

תלח θαλά Thale, Humectatio, aut viriditas, sive humectans aut virescens. Nomen viri, 1. Par. 7. e. 25.

תמר θάμαρ Thamar, Palma, vel dactylus, sive commutatio vel permutatio, aut amaritudo. Uxor Her primogeniti Judæ, Gen. 38. a. 6. Est & urbs Syriæ nobilis, quæ nunc Palmyra dicitur, olim a Salomone constructa, Ezech. 48. d. 28. Hæc ab Hadriano principe Hadrianopolis. Filia item David, 2. Reg. 13. a. 1, & 1. Par. 3. b. 9. Sic vocabatur & filia Absalom, 2. Reg. 14 f. 27.

תמנע θαμνά Thamna, Vetita sive prohibita, aut perfecta vel consummata commotio. Concubina Eliphaz filii Esau. Gen. 36. b. 12. In 1. Par. 1. c. 36. legitur inter filios Eliphaz. Soror Lotan filii Seir Horræi. Civitas Idumæorum. Gene. 36. d. 40.

תמנה θαμνά Thamna, 2. Para. 28. c. 18. Imago vel figura, aut numeratio vel numerans: aut Syriace, constituens. Civitas in tribu Juda, Jos. 15. g. 57.

θαμναθά Thamnas, Idem. Gen. 38. c. 13.

Thamnatha, Idem. Judic. 14. a. 1.

תמני Thamnathæus, Item. Judic. 15. b. 6. θαμναθαῖ@

תמנת סרח θαμναθσαραχ Thamnath-sara, sive Thamnah-sare, Figura vel imago extensa, vel remanens aut fœtens, sive numeratio residua, aut numeratio extensionis vel fœtoris: aut ex Syro & Hebræo, constituta extensio vel fœtor, aut statuta residuitas. Civitas in montanis Ephraim, ab Israelitis Josue duci, tanquam hæreditaria hæreditas attributa, Jos. 19. d. 50. & 24. g. 30. eadem quæ & Thamnath-hares, per literarum transpositionem.

תמנת חרס θαμναθαρές Thamnath-hares, Imago vel figura solis, aut imago vel figura testea vel fictilis, aut numerus solis vel testæ: aut ex Syro & Hebræo, constitutus sol vel testa. Eadem urbs quæ Thamnath-sara vocatur, Judic. 2. b. 9.

תענך θαανάχ Thanach, Confringens te, vel humilians te, sive respondens tibi. Civitas, 3. Reg. 4. b. 12. & 1 Par. 7. f. 29. data dimidiæ tribui Manasse, Jos. 21. c. 25. Judic. 1. f. 27, & 5. c. 19. Vocatur & Thenach, Jos. 17. c. 11, iisdem punctis & consonantibus.

תאנת שלה θηναθσηλώ Thanath-selo, Ficum, vel ficulneam dissolvens vel discalceans vel decorticans, seu ficulnea errans vel mentiens, aut ficulnea abundantiæ vel pacis, seu occasio erroris vel mendacii: aut occasio (f. est) abundantia vel pax. Nomen loci, Jos. 16. b. 6.

תנחמת θανεμαάθ Thanehumeth, Consolatio, vel pœnitentia, aut doni laguncula vel murus, sive donum indignationis vel caloris, aut requies mortis. Pater Saraiæ, 4. Reg. 25. f. 23. Jerem. 40. c. 8.

תפסח θάψα. θαφσά Thaphsa, sive Thapsa, Transitus, vel claudicatio aut pascha, id est, locus ubi pascha fit. Civitas, 3. Reg. 4. c. 24, & 4. Reg. 15. c. 16. Hebraici interpretes dicunt esse nomen regionis sitæ trans Euphratem ad Occidentem Judææ, 3. Reg. 4. c. 7.

תחרע θαρεά Thara, Ululans, aut malefaciens, vel cubiculum malitiæ, aut cubiculum pastoris vel socii: aut Syriace eventus, sive terrestris vel inferior. Filius Micha filii Meribbaal, 1. Paralip. 8. d. 35.

תחרע θαραά Thara, 1. Paral. 9. g. 14, Ira vel contentio prava, aut ira vel contentio socii vel pastoris. Filius Micha.

θαῤῥα Thara, Esth. 12. a. 1, Idem quod Thares, quod interpretatur hæres, aut miser vel exul. D.

תרהקה θαρακά Tharaca, Explorator, vel contemplator obtusus, sive legis hebetudo aut impedimentum, vel turturis obtusio vel hebetudo. Rex Æthiopiæ, 4. Reg. 19. b. 9. Esa. 37. b. 9.

תרחנה θαρανά Tharana, Explorator, vel contemplator gratiæ vel misericordiæ: aut turtur gratiæ vel misericordiæ. Filius Caleb, ex Maacha concubina, 1. Paral. 2. f. 48.

תרח θαρά Thare, Odorans, vel spirans, aut abigens. Filius Nachor, Genes. 11. c. 24. Nomen loci, Nume. 33. d. 27.

תראלה θαρεηλά Tharela, Exploratio, vel turtur maledictionis, aut turtur fortitudinis vel ilicis, aut explorans ilicem vel fortitudinem. Civitas in tribu filiorum Benjamim, Jos. 18. d. 27.

תרש Thares, Hæres, aut miser, vel exul. Eunuchi nomen, Esth. 2. d. 21. non legitur apud Septuaginta.

Tharsæa, Vide Thrasæa.

תרשיש θαρσεῖς Tharsis, Contemplatio gaudii, vel exploratio marmoris, aut turtur gaudii, sive chrysolithus lapis, s. pretiosus, aut mare. Filius Janan, Gene. 10. a. 4. Est & nomen regionis, Cilicia olim dictæ, a Tharsis filio Javan, 3. Reg. 10. d. 22. Psal. 71. c. 10. Heb. 72. Esa. 2. c. 16. Ezech. 10. b. 9. unde ejus regionis metropolis, θ mutata in τ, Tarsus nomen obtinuit. In actis igitur apostolicis ubique scribe hanc dictionem absque aspiratione. Vide Tarsus. Quidam volunt Tharsin nonnunquam Mare mediterraneum significare apud Jonam prophetam, & Psal. 71. b. 10. Heb. 72. At Esa. 23. a. 1, & Jerem. 10. b. 9, capitur pro Africa, teste Jonathan. Quidam capiunt pro mari, Esa. 60. b. 8. Alii in Jona, cap. 1. a. 3. capiunt pro Tuneto aut certe Carthagine urbibus Aphricæ.

תרתק ταρθάκ Tharthac, Concatenatus, sive retrusus, vel conclusus. Idolum Hevæorum, 4. Reg. 17. f. 31.

תרתן θαρθάν Thartan, Explorans, vel contemplans donum, aut turturis donum, vel lex ipsarum. Nomen principis, Esa. 20. a. 1, & 4. Reg. 18. c. 17.

θασσί Thassi, Oblitus, vel obliviscens, aut debitor. D. Filius Matthathiæ filii Johannis, 1. Mach. 2. a. 3.

תתני θαθθαναί Thathanai, Donans, vel donator. Nomen viri, 1. Esd. 5. a. 3.

תו σημεῖον Thau, Signum Ezech. 9. b. 4. c. 6.

תבץ θηβής Thebes, Cœnosus, aut sericeus, vel ovum: aut Syriace, lineus. Urbs terræ Chananææ, Judic. 9. g. 50. & 2. Reg. 11. c. 21.

תבני θαβνί Thebni, Palea, aut fœnum: vel intelligens, aut filiatio. Filius Gineth, 3. Reg. 16. e. 21.

תקל θεκέλ Thecel, Appensio, Daniel 5. g. 25.

תקועה θεκουέ Thecua, Tuba, vel clangor, aut fixa. Civitas in Juda, sex miliaribus a Beth-lehem distans, a Roboam constructa, 2. Reg. 14. a. 2, & 23. d. 26, & 1. Paral. 4. a. 5, & 2. Paral. 11. b. 6, & 20. d. 20. Jerem. 6. a. 2.

תקוה θεκουί Thecua, Spes, vel funiculus, aut linea, vel congregatio. Pater Sellum mariti Holdæ prophetidis, 4. Reg. 22. c. 14: qui Thecuath 2. Par. 34. e. 22. dicitur. Pater item Jaaziæ, 1. Esdr. 10. c. 16.

תוקהת θεκουέ Thecuath, Signum, vel figurationem assumens. Pater Sellum mariti Holdæ prophetidis, 2. Para. 34. e. 22: qui 4. Reg. 22. c. 14. dicitur Thecua.

תקועים Thecueni, Tubæ, vel clangentes, aut fixi. 2. Esd. 3. b. 5, & f. 27. θεκωείμ.

תקועי Thecuites, Idem. f. n. 1 Par. 11. f. 28, & 27. b. 9. θεκωίτης

תקועית Thecuitis, Idem. f. gen. 2. Reg. 14. a. 4. θεκωῖτις

תגלת פלאסר θεγλάθ θαλασάρ Theglath-phalasar, Captivitatem miraculosam, vel ruinosam abstulit vel ligavit: aut ex Hebræo & Syro, captivitatem miraculosam vel ruinosam prohibuit. Rex Assur, 4. Reg. 15. f. 29.

תחן θαανί Thehen, Deprecans, aut misericors, sive gratiosus, vel castrametans. Filius Ephraim, Num. 26. d. 35.

תחני Thehenitæ, Idem. p. n. Num. 26. d. 35. τοῦ θαναί

תלאשר θαλασσά Thelassar, Coacervationem, vel suspensionem auferens, aut coacervationis, vel suspensionis recessus. Regio Syriæ, 4. Reg. 19. c. 12. Eadem dicitur & Thalassar, Esa. 37. c. 12.

תלגת פלנאסר Thelgath-phalnasar, Nivem cadentem prohibens: vel ligans, ex Syro & Hebræo. Rex Assyriorum, 1 Par. 5. a. 6. d, 26. & 2 Par. 28. d. 20. θεγλάθ φαλασάρ

תל חרשא θελαρησά Thel-harsa, Coacervatio, vel suspensio aratri vel surditatis, aut silentii, sive artificii vel testæ: aut ex Hebræo & Syro, acervata vel suspensa sylva. Nomen loci, 1. Esd. 2. c. 59, & 2. Esd. 7. f. 61.

תל מלח θελμελέχ Thel-mela, Acervus salis, vel nautæ, aut suspensio, vel appensio salis vel nautæ. Nomen loci, 1. Esd. 2. c. 59, & 2. Esd. 7. f. 61.

θελμαλέχ

תימא θεμάν Thema, Admiratio, vel consummatio, aut Auster. Filius Ismaelis, Gene. 25. b. 15. Est & nomen loci, de quo Job 6. c. 19. & Jere. 25. e. 23.

תימא θαιμάν Thema, 1. Esd. 2. c. 53, & 2. Esd. 7. e. 55. interpretatur Delens, vel radens, aut abstergens: vel Syraice, percutiens. Nomen viri.

תימן θεμάν Theman, Australis, vel Aphricus, aut consummatus, vel perfectus: aut Syriace, ibi. Civitas principum Idumæorum, quæ a Theman filio Eliphaz ex Ada uxore nomen accepit, Genes. 36. d. 15. Jerem. 49. d. 20. Filius Eliphaz filii Esau ex Ada, Gene. 36. b. 11.

תימני θαιμανί Themani, Perfectissimus, vel Australis: aut Syriace, constitutus. Filius Asshur ex Naara uxore, 1. Para. 4. a. 6. Nomen loci, 1. Para. 1. d. 44.

תימני Themanites, Idem. Job. 4. a. 1. θαιμανίτης

תמנתה θαμνά Themna, Imago, vel figura, aut numeratio, vel numerans: aut Syriace, constituta. Civitas maxima in tribu Dan, sita in monte Ephraim contra Septentrionalem plagam Liddæ, interque Æliam & Diospolim. Inde sub imperio Romano dicta est præfectura Thamnitica, Jos. 19. d. 43.

תענך θαανάχ Thenach, Confringens te, vel humilians te, aut respondens tibi. Civitas in tribu Manasse, Jos. 17. c. 11. Eadem quæ Thanach appellatur: apud Hebræos iisdem punctis & consonantibus scribuntur.

Theodas, Act. 5. f. 36, legendum Theudas.

θεοδότι@ Theodotius, Dei datio, vel Deo datus. G. Nomen viri, 2. Machab. 14. c. 19.

θεόφιλ@ Theophilus, Amicus Dei, vel Deo dilectus. G. Vir ad quem scribit Lucas, Luc. 1. a. 3.

תרפים θεραφίν Theraphim, Simulachra, speciem humanam referentia, Judic. 17. b. 5: vel statuæ, aut figuræ, vel imagines, Oseæ 3. b. 4.

תרצה θερσά Thersa, Complacens, vel volens, aut suavis, vel currens. Civitas est in alto sita monte, qua Israelitarum reges ante conditam

Samariam,

Samariam, pro regia ufi funt, 3. Reg. 14. c.17,& 4.Reg.15.c.14. Fuit & Salphaad filia ejufdem nominis, Num.26. d.33.

תשבי Θεσβίτης Thesbites, Captivans, vel convertens, aut fedens, vel habitans. Qui eft ex Thesba, five Thisba, 3 Reg.17. a.1.

Θεσσαλονίκη Theffalonica, Dei altera victoria, aut fitus five pofitio alterius victoriæ. G. Civitas Macedoniæ, prius Halia nuncupata, Act.17.a.1.

Θεσσαλονικεῖς Theffalonicenfes, Idem. p. n. G. Act.2. a.4.

Θεσσαλονικεύς Theffalonicenfis, Idem. f. n. G. Act.27. a.2.

Θευδᾶς Theudas, Fluens aqua. G. Nomen viri, Act. 5. f. 36. is Judæos feduxit.

תיכון τιχών Thichon, Medius, vel intermedius, aut præparatio. Nomen pagi, Ezech.47. c.16.

תילון Θιλών Thilon, Murmuratio, five acervus ejus, aut fufpenfio ejus. Filius Simon, 1. Para.4. d.30.

Thirfa, vide Therfa.

תירס Θειράς Thiras, Demolitor, five deftructor, aut irrorans vel irroratus. Filius Japheth, Gen.10. a.2. A quo Thirenfes, quos Græci Thraces vocant.

תריא Θειριά Thiria, Exploratio, vel contemplatio. Filius Jaleleel, 1. Paral. 4. c. 16.

תכן Θωχίν Thochen, Medium, vel intermedius, aut præparatus. Civitas, 1. Par. 4. f. 32.

תגרמה Θοργαμά Thogorma, Offeus, vel robuftus, five incolatus nimius, aut peregrinus valde, vel timens valde, feu anxiofa celfitudo. Filius Gomer, Gen. 10. a. 3, & 1. Paral. 1. a. 6. Ab hoc Tygranæi, qui a Græcis Phryges dicuntur, denominati funt. Unde Hebræis Turcæ nominantur, Ezech.27. c.13. Quidam Germanos interpretantur.

תחו Θωχύ Thohu, Vivens, vel nuntians. Filius Eleu patris Jeroham, 1. Reg.1.a.1.

תוח Θοοὲ Thohu, Telum, vel jaculum. Filius Suph filii Elcanæ, 1. Paral. 6. c.34. Heb. Thoah.

תולע Θωλά Thola, Vermis, aut vermiculus, vel coccus aut coccineus. Filius Iffachar, Gene.46. b. 13. Nume.26. c.23, & 1. Para.7. a.2. Filius item Phua, dux in Ifrael, Jud.10. a.1.

תולד Θωλάδ Tholad, Nativitas, vel generatio. Civitas Simeonis, 1. Paral. 4. e. 29.

תולעי Θωλαεί Tholaitæ, Vermes, aut vermiculi, vel coccus, aut coccinei. Nume. 26. c. 23.

תלמי Θολμί Tholmai, Sulcus eft qui fit cum aratro: aut fufpendens aquas, vel coadunatio aquarum. Filius Enac, Jof. 15. d.14. Judi.1. b.10. Nume.13. c.23. Rex Geffur, 2.Reg.3. a.3, & 1.Para.3. a.2.

Θολμαΐ Θολμί Tholomai, Idem. Filius Ammiud rex Geffur, 2. Reg.13. g.37.

Θωμᾶς Δίδυμος Thomas, Geminus, a תאם geminavit: & Græce didymus appellatur, quod interpretatur gemellus, id eft ille qui cum alio, uno & eodem partu nafcitur. D. unus ex Apoftolis, Matth. 10. a. 3. Johan.11. b.16.

תפל Τοφάλ Thophel, Ruina, aut ftultitia, five infulfitas, aut infipiditas. Locus eft in deferto trans Jordanem eregione Jericho, ubi Moyfes quintum librum edidit, Deut.1. a. 1.

תפת Τόφεθ Thopheth, Tympanum, vel fedu&ctio, aut dilatatio. Locus eft in valle filii Ennon, 4.Re.23. c. 10. qui cernitur in Jerofolymæ fuburbanis, ubi quondam parentes filios igni exuftos devovebant, & immolabant dæmonio Moloch, Efa.30. g.33. Jere.7. g.31. & 19. b.6. c.11, & 12. d.13. 14.

Τόπος Thopo, Locus. G. Nomen loci, 1. Mach.9. e. 50. Scribe Topo, vel Tepho.

תיצי Θωσί Thofaites, Diffipatio, vel diffipatus, aut exiens, 1. Paralip.11. g. 45.

תעו vel תעי Θοού Thou, Errans. Rex Emath, 2. Reg.8. c. 9, & 1. Paral. 18. c. 9.

Θρᾶκες Thraces, Afperi, vel faxofi. G. Populi, 2. Mac.12. f. 35.

Θρασέα Thrafea, Audax, vel temerarius. G. 2. Mach. 3. a. 5. ubi male legitur Tharfææ.

תבל Θοβέλ Thubal, Orbis, vel mundanus, aut confufio vel ignominia, feu portatus vel adductus. Filius Japhet, Gene.10.a.2. A quo Iberes (licet quida Italos fufpicentur) originem traxerunt, Ezech. 27. c.13.

Θυάτειρα Thyatira, Odor five facrificium laboris vel contritionis. G. Urbs Lydiæ regionis in Afia minore: Macedonum habitatio, quam nonnulli Myforum ultimam dicunt, Apoc.1. c.11, & 2. g.24.

T I

Τιβεριάς Tiberias, Bona vifio, vel umbilicus, aut confractio. D. Urbs Galilææ ad mare fita, quod ab ipfa civitate appellatur mare Tiberiadis. Johan.6. a.1, & Lacus Genefareth, Vide Genezar. Hanc civitatem olim Cenereth appellatam, Herodes Tetrarcha in honorem Tiberii Cæfaris condidit, & Tiberiadem vocavit, tefte Jofepho lib. 18. capite 4. antiquit. Judaic. & Egefippo lib.2. cap.3. juxta quem Dominus ftupendo miraculo pavit fere quinque millia hominum quinque panibus, Johan.6. a.1.

Τιβέριος Tiberius, Idem. D. Imperator quidam apud Romanos, Luc.3. a.1.

הדקל Τίγρις Tigris, Hebraice dicitur Hidecel, & interpretatur acumen velocitatis, aut acutus fonitus vel vox, feu lætus fonitus, vel læta velocitas: aut ex Syro & Hebræo, una vox, vel unifonus, aut unica velocitas. Fluvius qui Mefopotamiã amplectitur, & in Armeniæ majoris regione caput tollit, mire quam lucido, confpicuoq; fonte in loco edito, qui Elongofine nominatur, Euphratem in finum defert Perficum cum amne Choafpe. Hæc Solinus. Gene.2. c.14.

Τιμαῖος Timæus, Cæcus vel cæcitas. D. Pater Bartimæi, Marc.10. g.46.

Τίμων Timon, Honorabilis, vel pretiofus. Nomen diaconi cujufdam, Act. 6. b.5.

Τιμόθεος Timotheus, Honor Dei, vel honorans Deum, aut pretiofus Deo. G. Difcipulus quidam Paulo charus, de quo Act. 16. a. 1, & 1. Mach. 5. a. 6.

Τιτᾶνες Titan, Judith 16. b.8. Nomen populi.

Τίτος Titus, Honorabilis. G. Nomen viri, cognomento Jufti, Act. 18. b. 7.

T O

Tob, Bonus, five bonitas. Nomen terræ ad quam fugit Jepthe, Judic.11. a.3. Verifimile eft effe in tribu Gad: fugere enim noluit ad alienigenas Ammonitas, vel Geffuri. טוב Τώβ

Tob-adonias, bonus dominator Dominus, aut bona bafis Domini. Nomen viri, 2. Para. 17. b.8. טובאדוניה Τωβαδωνία

Tobia, five Tobias, Bonus Dominus, five bonitas Domini. Nomen viri, 1. Efd.2. c. 60. Zach.6. d.14, & 2. Paralip.17. b. 8. טוביה Τωβίας

Toparchia, Territorium. G. 1. Mach.11. c.28. Τοπαρχία

T R

Trachonitis, Saxofa, vel afpera. G. Syriæ regio, quæ & Ituræa dicta eft, juxta Arabiæ defertum, quod Bofræ jungitur contra Auftralem plagam, quafi ad Damafcum refpiciens, cui præerat Philippus frater Herodis procuratoris Galilææ, Luc.3. a. 1. Τραχωνῖτις

Tres tabernæ, Loci nomen juxta Romam, Act. 28. d. 15. Τρεῖς ταβέρναι

Tripolis, Trium civitatum, f. regio. 2. Mach. 14. a. 1. Τρίπολις

Troas, Perforata. G. Civitas Afiæ, maritima, eadem Antigonia dicta, Act. 16. b. 8. Τρῳάς

Trophimus, Nutritus, vel educatus. G. Vir Ephefius, Act. 20. a. 4, & 21. f. 29. Τρόφιμος

Troglodytæ, Hebraice dicitur Suchiim, & interpretatur uncti vel ungentes, aut cooperti vel obumbrati, id eft, in tabernaculis vel tuguriis habitantes. Populi, 2. Para. 12. a. 3. סכיים Σουχιείμ

Tryphæna, Deliciofa, vel delicata. G. Mulier, Rom. 16. b.12. Τρύφαινα

Tryphon, Deliciofus, vel delicatus. G. Vir quidam, 1. Machab. 11. d. 39. Τρύφων

Tryphofa, Deliciofa, vel delicata. G. Mulier, Ro. 16. b. 12. Τρυφῶσα

T V

Tubal-cain, Mundana poffeffio, vel æmulatio, aut mundi nidus, feu confufionem poffidens, vel ignominiam æmulans. Filius Lamech ex Sella uxore fua, Gen.4. d.22. תובל-קין Θοβέλ

Tubianæi, Paleæ, vel paleati, aut bene refpondentes, vel bene gratificantes. D. Arabes, iidem Nabathæi, 2. Mach. 12. c. 17. legendum Tubiaeni. Τουβιανοί

Tubin, Bene menfurata, vel bona menfura, aut bonum vinum. Nomen loci. D. 1. Mach.5. b.13. Τουβίον

T Y

Tychicus, Cafualis, vel contingens. G. Vir Afianus, Act.20. a. 4. Coloff. 4. b. 7. Τυχικός

Typhonicus, Turbulentus, vel tempeftuofus. Unus e ventis fubitis ac repentinis nomine τύφων, Act. 17. c. 14. Τυφωνικός

Tyrannus, Imperans, vel princeps. G. Efth. 6. c.9. Act.19. b.9. Τύραννος

Tyrii, Hebraice dicitur Sorim, & interpretatur tribulantes, five obfidentes, aut anguftiantes, vel ligantes, five vinculati, vel figurantes, aut plafmantes, five fortes, vel petræ. 2. Efd. 13. c. 16. Act. 12. d. 20. צרים Τύριοι

Tyrius, Idem, f. n. 3. Reg.7. b.14, & 2. Para. 2. c.14. צרי Τύριος

Tyrus, Hebraice dicitur Sor, & interpretatur tribulatio vel obfidio, five anguftia, aut vinculum vel colligatio, feu plafmatio, aut figuratio, vel fortitudo, aut petra. Civitas maritima, munita, metropolis Phœnices: quondam infula feptingentis paffibus divifa a Continente, mari præ alto: fed vix credibili opere, comportatis aggeribus, per Alexandrum Magnum adjuncta Continenti. Eft in tribu Nephthali, vicefimo ferme milliario a Cæfarea Philippi, Jof. 19. b.29. Ifaiæ 23. a.1. Matth.11. c.21. צור Τύρος

V

Vagao, Interior, vel intimus, aut elatus vel elevatus, aut corporeus. D. Nomen viri, Judic.12. b.10. Βαγώα

Vaicra, Et vocavit. Liber Levitici, fic vocatus ab Hebræis: quia fic incipit. ויקרא

Vaiedabber, Et loquutus eft, five loquutufque eft. Liber Numerorum: quia fic incipit. וידבר

Vaiezatha, Afpergens thalamum, vel cubiculum: aut ex Syro & Hebræo, Væ olivæ. Filius Amam filii Amadatha. Efth.9. b.9. ויזתא Βαιζαθά

Vallis pinguium, Heb. גיא שמנים. Nomen loci, Vide Gethfemani. גיא שמנים

Vallis falinarum, 2. Reg.8. d.13. Vide Gemelli. γημελάχ גיא מלח

Vallis fylveftris, five campeftris, Hebraice ע Emechaffidim, vallis eft, quæ poftea palus effecta, lacus Afphaltis cœpit vocari, ut ait Jofephus: cui confentit quod R. Selomoch fcribit in Genefin, his verbis, עמק השדים, vocatur vallis camporum, quod ibi effent campi multi. Nunc autem eft mare falfum: nam fucceffu temporum diffudit fe mare in medio ejus, & facta eft mare falfũ. Gen.14. a.3. עמק השדים φάραγξ

Vania, Nutrimentum Domini five arma Domini. Nomen viri, 1. Efd. 10. d. 36. וניה Ουανία

Vapfi, Fragmentum, vel particula, aut diminutio, vel diminutus. Pater Nahabi principis tribus Nephthali, Num. 13. b. 15. ופסי Ἀβί

Vaffeni, Secundus, vel dualis, five mutat°, aut coccineus, vel dens, aut annus meus. Primogenitus filiorum Samuelis, 1. Paral.6. b.28. ושני καὶ ὁ δεύτερος

Vafthi, Bibens, vel potans, aut duplicans vel ponens, aut ftamen. Uxor Affueri regis, Efth. 1. b. 9. ושתי Ἀστίν

U B

Ubil, Adductus, vel portatus, aut luctuofus vel veterafcens. Nomen viri, 1. Par.27. d.30. אוביל Ἀβίλ

V E

Vel, Aut Deus, five aut fortis, vel defiderans, aut concupifcens Deum. Nomen viri, 1. Efd.10. d.34. אואל Οὐήλ

Velle-femoth, Secundus liber Legis: & interpretatur, Et hæc nomina: quia fic liber ille incipit in Hebræo. Græce autem Exodus vocatur, id eft, exitus: quia in eo filiorum Ifrael exitus de Ægypto continetur. ואלה שמות

U L

Ulai, Fortitudo, vel ftultitia, aut forfitan. Nomen fontis, unde flumen Ubal oritur juxta Danielem, cap. 8. a.2. אולי Οὐλαί

Ulam, Veftibulum, vel porticus, aut fortitudo, vel ftultitia eorum. Filius Sares filii Machir, 2. Paral. 7. d.16. Primogenitus Efec, 1. Par. 8. d. 39. אולם Οὐλάμ

U R

U R

Ur, Ignis, vel lumen, aut lux. Significat etiam vallem. Urbs Chaldæorum, sic dicta (ut quidam volunt) quod in valle sita fit: unde Nachor, Gen.24.b.10.& Thare pater Abraham, Gen.11.d.31. Sic dicebatur pater Elipal. 1. Para. 11.g. 35.

Urbanus, Latinum est. Adjutor Pauli in evangelio, Rom.16.b.9

Urbs, sive civitas palmarum, Deut. 34.a.3. Judic. 3.b. 13. quæ & Jericho dicitur, 2.Paralip.28.c.15.

Uri, Ignis, vel lumen, aut lux. Filius Hur filii Caleb ex Ephrata uxore, 1.Para.2.c.20. Pater Gaber, 3.Reg.4.b.19.

Uria, sive Urias, Ignis Domini, sive lumen Domini, aut lux Domini. Sacerdos quidam, Esaiæ 8. a. 2, & 4. Reg. 16. b. 11. Propheta, filius Semei, de Cariath-jarim, Jerem. 26. f. 20. Maritus Beth-sabee, 2 Reg.11.a.3.& 1. Paralip. 11.g.41.

Uriel, Ignis Dei, aut lumen Dei, sive lux Dei. Pater Maacha sive Michai matris Abiam regis Juda, 2.Para.13.a.2. qui 3 Reg.15 a. 2. dicitur Abessalom. Filius Thahath, 1. Para.6.b.24.

U T

Uthai, Perversitas, aut hora, vel temporalis. Viri nomen. 1 Esd. 8.b.14.

U Z

Uzal, Ambulans, seu velificans, aut distillans. Filius Jectan, Gen.10.d.27.

X

Xanthicus mensis, est mensis Aprilis. G.2.Machab. 11.g.30.

Z

Zabad, Dos, sive dotatus Filius Nathan filii Hethæi filii Sesan. 1.Para.2.e.36, & 2. Para. 24.g. 26,& 1. Esd. 10. d.27,& 33. Filius item Thahath, 1.Para.7. d.20. Filius Ooli, 1.Para.11.g.41.

Zabadæi, Idem.p.n.D.1.Mach.12.e. 31.

Zabadias, Dos Domini, sive dotavit Dominus, aut dotatio Domini. Filius Beriæ, 1.Para.8.b.15,& 27.a.7.

Zabbai, Fluxus, sive fluens. Nomen viri, 1.Esd.10.d.28.

Zabdi, Dos, vel dotatus, sive fluxus abundantia. Pater Charmi patris Achan, Jos.7.a.1. Filius Semei, 1. Para.8. b. 19.

Zabdias, Idem, Nomen viri, 1.Para.27.d.27.

Zabdiel, Dos Dei, sive dotatus Dei. Nomen viri, 1. Paralip. 27. a.2, & 1. Mach. 11.b.17.

Zabina, Fluxus, vel fluens nunc: aut Syriace, venditio, vel emptio. Nomen viri, 1.Esd.10.d.43.

Zabud, Dotatus, vel dos. Filius Nathan sacerdos, 3Reg.4.a.5.

Zabulon, Habitaculum, vel habitans. Decimus filius Jacob ex Lia uxore sua, Gen.30.c. 20. Terminus Zabulon pertinet usque ad Sidonem, Gen.49.b.13.

Zabulonitæ, Idem.p.n.1.Para.27.c.19.

Zabulonites, Idem.f.n.Judic.12.d.11.

Zacchæus, Purus, aut nitidus: vel Syriace, justus aut justificatus. D. Nomen viri, 2 Mach.10.d.19. Luc.19.a.2.

Zacchai, Purus, aut nitidus: vel Syriace, justus. Nomen viri, 1 Esd.2.a.9.

Zacchur, Memor, sive memorans, aut masculinus. Filius Masma, 1 Par.4.e.26,& 24.d. 27.

Zacharias, Memoria Domini, aut masculus Domini. Nomen principis filii Mosollamiæ, 1. Para. 5. a. 7, & 9. d.21. Filius Barachiæ, Esa. 8. a. 2. Filius item Jeroboam filii Joas regis Israel, 4.Reg.14.g. 29.

Zacher, Memoria, sive masculus. Filius Abigabaon, 1 Par. 8. c.31: qui 9. f.37, dicitur Zacharias.

Zamma, Cogitatio, aut scelus, vel turpitudo. Filius Semei filii Jeth, 1.Paral.6.c.42,& filius Jahath filii Lobni, 1. Paral.6.b.20.

Zambri, Cantans, vel psallens, seu vitis, vel palmes, aut amputatio vel præscissio. Regionis nomen, Jer.25.e.25. Filius Salu, Num.25.d.14. Filius Ela filii Baasa, 3. Reg.16.c.9. Filius item Joada filii Ahas, 1. Para.8.d. 36. Scribe ubique Zamri.

Zamira, Cantus, cantio, vel surculus, sive propago. Filius Bechor filii Benjamin filii Jacob, 1 Par.7.b.8.

Zamran, Cantor, sive cantus. Filius Abrahæ ex Cetura, Genes. 25.a.2.

Zamri, Idem quod Zambri. Filius Zaræ filii Juda ex Thamar, 1 Par.2.a. 6.

Zanoe, Oblivio, sive abjectio, vel ista requies, aut ista consolatio. Civitas in tribu Juda, Jos. 15. e.34. & 1 Par.4. c.18,& 2 Es.11.d.30.

Zara, sive Zare, Oriens, vel Orientalis, aut claritas. Filius Rahuel filii Esau, Gen. 36.b. 13. Filius Judæ ex Thamar, Gen. 38. g.30. Filius Simeonis filii Jacob, 1 Par.4.d.24. qui Gen. 46.b.12, Jachin dicitur. Rex Æthiopum, 2 Par. 14.b.9. Filius Gerson filii Levi, 1 Par.6.c.41. Pater Jobab regis Edom. Gen. 36.d.33. Pater item Zabdi patris Charmi, Jos. 7. a.1.

Zarahi, Idem.1.Par.27.b.11.

Zarahias, Oriens Dominus, aut claritas Domini. Filius Ozi filii Bocci, 1 Par.6.a.6.

Zare, Vide Zara.

Zared, Aliena descensio, aut extranea vel sparsa potestas. Torrens in deserto Moab, Num.21.c.12. Deut.2.c.14.

Zarehe, Oriens Dominus, aut claritas Domini. Nomen viri, 1 Esdr.8.a.4.

Zareitæ, Orientales, aut clari, Num.26.b.13.c.20.

Zares, Extranea miseria, vel extranea hæreditas: aut sparsa miseria vel hæreditas: seu surculus vel corona miseriæ vel hæreditatis. Uxor Aman filii Amadathi, Esth.5.c.10.d.14.

Zatham, Oliva eorum, sive iste perfectus, aut iste consummatus, vel iste simplex. Nomen viri, 1 Para.26.c.22.

Zavan, Tremens, aut tremor, vel vexatio. Filius Eser filii Seir Horræi, Gen. 36.c. 27.

Z E

Zeb, Lupus. Nomen viri Madianitis ab Ephraim interfecti, Judic.7.g.25. Psal.82.c.12. Heb.83.

Zebedæus, Dos, sive dotatus, aut fluxus vehemens. Nomen viri, 2 Esd.11.c. 17. Pater Jacobi & Johannis apostolorum, Matthæi, 4.d.21.

Zebedia, Dos Domini, sive dotavit Dominus. Nomen viri, 1 Esd.8.a.8.

Zebee, Victima, aut sacrificium, vel decollatio, aut jugulatio. Rex Madianitarum, Judicum 8.a.5. Psal. 82.c.12. Heb.83.

Zebida, Dotata, sive dotatio. Mater Joacim sive Eliacim, 4.Reg. 23.g.36.

Zebul, Habitaculum: aut Syriace, sterquilinium. Servus Abimelech filii Gedeonis, Judic.9.d.28.

Zechri, Memor, vel memorans, sive masculinus. Filius Isaar filii Caath filii Levi, Exod.6. c.21,& 1 Par.8.b.19,& 9.c.15,& 2 Par. 28. a. 7.

Zechur, Idem. Pater Sammua, Num.13.a.5.

Zelotes, Æmulator. G. Cognomen Simonis Apostoli, Luc. 6. c.15.

Zelpha, Distillatio oris, aut vilitas vel contemptus oris. Ancilla Liæ uxoris Jacob, Gen.29.e.24.

Zemma, Scelus, aut cogitatio sc. perversa. Nomen viri, 2 Par. 29.c.11.

Zenas, Vivens. G. Legisperitus quidam, Tit.3.d.13.

Zephrona, Ex Syro, & Hebræo, falsitas cantici vel exultationis. Terminus est Judæ, Num.34.b.9.

Zetham, Oliva eorum, sive iste perfectus, aut iste consummatus, sive iste simplex. Nomen viri, 1 Par. 23.a.8.

Zethan, Oliva, vel olivetum. Filius Balan filii Jadihel filii Benjamin, 1 Par. 7.c.10.

Zethar, Iste explorans, vel contemplans, aut oliva explorationis vel contemplationis, sive iste turtur, vel oliva turturis. Nomen eunuchi, Esth. 1.b.10.

Zethu, Olivetum. Nomen viri, 2 Esd.10.a.14.

Zethua, Idem. Nomen viri, 1 Esd.2.a.8.

Z I

Zie, Sudor, aut tremor. Nomen viri, 1 Paral.5.b.13.

Zina, Fornicatio: aut Syriace nutrimentum vel arma. Nomen viri, 1 Par.23. b.10.

Zio, Iste: vel Syriace, splendor aut claritas. Nomen secundi mensis, qui Aprilis apud nos dicitur, 3. Reg.6. a.1.

Ziph, Istud os, vel ista bucca: aut Syriace, falsitas, vel falsus. Duæ sunt hujus nominis in tribu Juda civitates: ex quibus altera nomen magnæ dedit solitudini, Jos.15.c.24,& g.55.& 1 Reg.23. b.14.& 1. Par.2.e.42. quam ædificavit Roboam, 2 Par. 11.d.8.

Ziph, Idem. Filius Jaleleel, 1 Par.4.c.16.

Ziphæi, Idem.p.n.1.Reg.23.c.19.

Ziza, Universalis, vel omnimodus, seu bestia, vel fera aut resplendens: vel Syriace, recedens. Filius Jonathan filii Juda filii Onam, 1 Par.2.e.33. Est & nomen principis, 1 Paral.4. f.37.

Z O

Zoheleth, Reptans, vel trahens. Rupes est juxta fontem Rogel nomine, 3.Reg.1.b.9.

Zoheth, Separatio, aut iste stupens vel pavidus, seu iste confractus: vel ex Hebræo & Syro, iste descendens. Filius Jesi, 1 Par.4. d.22.

Zomzommim, Scelus, vel turpitudinem cogitantes, seu scelus sceleratorum. Populi sunt qui alias ab Ammonitis Raphaim nuncupantur, Deut.2.d. 20.

Zoom, Abominans, vel immundus. Filius Roboam ex Abihail, 2 Par.11.d.19.

Zorobabel, Alienus a confusione, aut aliena vel extranea confusio, sive extranea commistio, aut dispersio confusionis vel commistionis, seu surculus commistionis vel confusionis. Dux in Juda, Agg. 1. a. 1. Filius Phadaia filii Jechoniæ, 1 Paral. 3. c. 19, & 1 Esd.2.a.2.

Z U

Zuzim, Postes, vel superliminaria, aut splendentes: vel Syriace, recedentes, aut pecuniæ. In Gen.14.a.5. non est nomen proprium LXX. enim, gentes fortes; Chaldæus interpres robustos, interpretantur; quod & annotavit Hieronymus in quæstionibus in Genesin, dicens sic debere legi in eo loco, Et robusti in Ham; ut sit proprium loci; non autem legatur in eis.

INDEX

INDEX RERUM ET SENTENTIARUM VETERIS AC NOVI TESTAMENTI.

In quo advertendum multas dictiones quæ in initio vocali levi scribi solent, hic ab aspirata incipi, & ediverso, juxta veram orthographiam. Præterea quæ in generalioribus poni solent, hic in specialioribus tantum posuimus : ut quod in dictione Christus poni solet, Christus paralyticum sanat, id nunc in dictione Paralyticus invenies : & ita in similibus. Sunt etiam exacte observandæ diphthongi æ, & œ, ut scias quo quamque dictionem loco quærere oporteat, ut ærugo, fœcundus, fœlicitas, hœdus, mœchus.

A.

A Et Ω Deus, apocal. 1,8. 2,6.22,13.
Aaronis acta leguntur, exod. 4,14. 28,1.29,4.32. lev.2,3.& seq. num. cap.17. & cap.20.heb.9,4.
Abalienari a Deo, Isa.1,4.Osee, 9,10.
Abba,pater, rom.8,15.galath.4,6.
Abarim mons Moabitarum, num.27,12. & in hoc moritur Moyses conspecta promissionis terra,deut.34,5.
Abdemelech, æthiops eunuchus,jerem.38,7.& seq.
abdenago,Vir qui & Azarias dicitur, dan.1.7.
abdias abscondit prophetas Dei,3 reg.18,4.
abdias prophetat adversus Edom.abdi.1, 1.
abdon judex in Israel 40. habens filios, judic. 12,13.
abel pastor ovium gratus Deo, gen.4,2.18. heb.11,4. matth.23.35.
abela civitas in qua habitabant viri sapientes, 2 reg.20,18.
abesam judex in Israel habens 30. filios & totidem filias, jud.12,8.
abire in via cordis sui,vel in pravitate cordis sui,aut in voluntatibus & pravitate cordis sui, isa.57,17. jerem.7,24.& 11, 8.
abia sive abiam rex Juda. 3. reg.15,1.
abiathar filius Achimelech, 1 reg.22,2.& 3 reg.1,2. 22,27.
abgail uxor Nabal, 1 reg.25,3.
abijici a se neminem vult Deus, 2 reg.14, 14.
abimelech rex Geraræ, gen.20,2,3,21. 22.26.5.8.
abimelech filius Gedeonis occisis 70 fratribus regnat super Israel, jud.9.
abinadab vir in cujus domo fuit arca Dei, 1 reg.7,41.
abiron rebellis cum Dathan & Core num.16,1.
abisag pulchra puella, 3 reg.1,3. c.2,17.
abisai frater Joab, 2 reg.20,6.10.
abiu & Nadab, exod.24, 1. levit.10,1.num.3,2.4.
ablactatio Isaac, gen. 21, 8.
ablactatio Samuelis, 1 reg. 1,24.
abluit Deus peccata, isa.4.41. corinth.6.11.
abnegatio sui in Davide,2 reg.15,30.
abnegemus nos, matth.16, 24.
abner acta & mors, a. 1 reg. 16. usque 2 reg.3.
abominatur Deus populum sibi inobedientem, Levit. 26,40.
abominationes gentium prohibet Deus imitari, lev.18, 26. quod non servat tribus Juda, 3 reg.14,24.
abominatio Dei idola & idolatria, deut.27,15.
abominatio coram Deo quod excelsum est coram hominibus, luc. 16,15.
abominatio stans in loco sancto, luc.21, 24.
abrahæ acta leguntur, a gen.11. usque ad 25.
abrahæ fides, rom. 4,9.12.13.heb.11,8. ejusque obedientia, gen. 22, 13. 16. hospitalitas & commiseratio erga proximos, gen.18,& seq.
abrahæ filii qui dicantur, Joan.37,39.Gal. 3,6.29.
absalon acta,a 2 reg.3 usque ad 19.
abscondit faciem suam Deus, deut.31,17,18,& 32,20.
abscondi jubetur Elias, 3 reg.17,3.
abscondit se populus Israel metu, 1 reg.13, 6.
abstinentia Moysi & Eliæ, exod.34,28. 3 reg.19,9.
abundantia rerum servientibus Deo, deut. 8,9.& 28, 47.
abundantia,inopia,2 cor.14.
abundantia rerum temporalium non dat vitam homini, luc.13,15.
abyssus, gen.1,2. Luc.8.31.
abyssus judicia Dei, Psal.35,
Accaronitarum acta, 1 reg.5.10.
accepimus omnia a Deo, 1 corinth. 4,7.
accessus ad Deum per Christum, rom.5, 2. ephes.2.18, & 3,11. heb.7.3.
aceto potatur Christus in siti, matth. 27,48.marc.15, 36. Joan.19,29.
achab acta & mores a, 3 reg. 16. usque ad, 22.
acham lapidatur, & quæ illius erant comburuntur, jos. 7,24.
achaz rex Juda idololatra, 4 reg.16,1.& seq.2 par. 28.isa.7.10.
achias 1 reg.14, 3.
achimaas, 2 reg.17, 17.& 18,19.
achimelech, 1 reg.21,2.2,14.
achinoam uxor David,1 reg.25, 43.
achior judith, 6.7.& 14, 6.
achis, 1 reg.21, 11.& 27,2.
achitophel, 2 reg.15,16, 17.
achor vallis, jos.7,24.
acquisitionis populus Christiani, 1 pet. 2, 9.
Adac uxor Lamech, gen. 4,14,20.
adad adversarius Salomoni, 3 reg. 11,17.
adæ creatio & quæ de eo sequuntur, gen.1.2, 3,4,5.
adam figura futuri Adæ Christi, rom.5. 14.
adam prior & posterior, 1 corinth. 15, 14.
adarezer, 2 reg. 8,3.& 10,16.
adeps hostiarum, levit.7. 23. deut.32,14.
aharendum Deo, deut.4.4. & 11. 22. & 13.4. jos.22. & 23.8.
adhortatur Deus Salomonem ut simplici corde ambulet, 3 reg.9.1.
adhortatur Moyses ad servanda præcepta Dei, deut. 4,1.
adjuratio, 1 reg.22.3. 1 thes.2.12. 2 timoth. 4.1.
adjutores Dei sunt prædicatores, 1 corinth. 3.9.
adjutorium viri est mulier,gen.2,18.
adolescentulæ quales esse debeant, tit. 2.1.
adolescentis modestia, eccl. 32. 2.
adolescens nudus fugiens quum Christus comprehenderetur, marc.14.52.
adoniæ filii Davidis acta, 3 reg.1,2.3.
adonibezec rex, judic.1. 5.6.
adoptati sumus a Deo, ephes. 1.5.rom.6.4.gal.4.5.
adorandus Deus, deut.6,c.10.d. matth.4.1. Apoc.14. 7.& 19.10.
non adorandi Dii alieni, exod.23.24.& 24.1.
adorantes idola puniuntur, judic.2.12.
adoratores veri, joan. 4.13.14.
adorari non vult angelus, apocal. 19.10.22. 2.
adorat Gedeon, judic.7.15.item & Israelitæ, exo.4.31.
adorare aliquem, pro incurvare se coram eo honoris & reverentiæ gratia, gen. 18. 23. 33. 42. 43. 44. & 3 reg.1.
de Advenis quid lex statuat, deut. 24, 19. & 26.11. 12.& 28.43. levit.10.33. exod. 22.9. 21.
adventus Domini, malach.3.2. Isa.35. 1.2.& seq. & 62, 1.2. & seq.
adventus Christi ad judicium, matth. 24.27.37. luc. 39. 2 pet.3.c.22.23.& seq. 2 pet.3,4.12. isa.3. & 13. dan.3.& 7. apoc.3.6.11.
adventum Domini expectant fideles, 1 corinth.1.8.
adventum suum quare differt Dominus,2 pet.3.12.
adversa sustinenda, psal. 4.
adulatio, prov. 24.24.& 27.2. & 28.23.
non adulatur Paulus, 1 thes. 2.15.
non adulterandum, 14. exod.20.gen.26.10.11.
adulter & adultera puniendi, levit.18.20. deut.10. 22.1. cor. 6.9.heb.13.4.
adulterium spirituale, psal.71. versu. 26.
adulterium Davidis, 2 reg.11.4.
advocatus noster, Christus,1 joan. 2. 1.
aduram lapidatur, 3 regum.12.18.
Ædificare pro facere, gen. 2.22.
ædificavit Rachel domum Israel, ruth 4. 11.
ædificavit Deus domos obstetricibus, exod.1,21.
ædificium Dei, Christiani, 1 corinth.3.9.
Ægyptii abominantur Hebræos & pastores ovium, gen.43.42.46.34.
de Ægyptiis multa, exod.11.12. sapien.19.1. Jer. 46.1. Ezech.32.12.
Ægypti destructio plangitur, ezech. 29.& c.30,
Ægyptiorum & Æthiopum captivitas prædicitur, isa.20.3.
in Ægyptum fugit Christus, matth.2.13.
Ægyptii non abominandi, deut. 23. 7.
æmulator Deus, exod.34.14. deut. 4,2.24.& 5.9.
æmulatur Paulus Corinthios, 2 corinth.11.2.
Æneas sanatur a Petro, act.9.34.
Ærugo, propter peccata, 3 reg. 8.37.
Æstu percutiuntur non obtemperantes Deo, deut. 28. 22.
Ætas mundi ultima,nostra, 1 corinth.9.7.
Æthiopum interitus, sopho. 2.12.
affinitatis gradus, levit.18.1. & seq.
afflictiones sequentibus deos alienos, deut.30.17.
afflictionibus exercitati Judæi, deut.8.41.
de afflictionibus liberat Deus, deut. 26. 7.
affligere animas, levit.23.37. isa. 58. 5.
afflictis succurrendum, eccl.7,4.36.
Agabus propheta, act.11.28.& 21.10.
Agag rex Amalecitarum, 1 reg. 15.9.32.
Agar ancilla Saræ, gen. 16. & 21.
ager quomodo serendus,levit.19.19.
agrorum termini non transferendi, deut. 19.19.
Aggæus propheta, 1 Esd. 5. & ejus prophetia, agg.1.
aggravare Cor.1. Reg. 6.6.
agni paschalis ritus Exod. 12.1.& seq.
agnus Christus, Joan. 1.29.
agricola Adam, genesis 3.18.
agricola Esau, genesis, 25.27.
agricola Eliseus vocatur ad prophetiam, 3 reg.19,16. 17.19.
agricola Deus, Joan.15.1.
Agrippa rex, actorum, 26. 1. & sequen.
Ahias propheta, 3 reg. 11. 30.
Ahio filius Abinadab, 3 reg.6.3.
Alapa percutitur Jesus, joan.18.22.
Alcimus impius, 1 macha.7.5.9.55. 2 macha.14.3.
Alexander Antiochi Nobilis filius, 2 macha. 10.1.
Alexander ærarius, 2 tim.4.14.
alienos deos adorantes lapidantur, deut. 17.3.
allegoria de duobus filiis Abrahæ, galath.4.24.
altare terreum & ejus forma, exod.20.24. & seq. c.27,1.
altare thymiamatis, & ejus forma. exod. 30.1. 37. 1.40.5. & seq.
altare holocausti, exod.27.1.& seq.c.38.1.& seq.
altaris expiatio, exod.29.36. levit.16.18.
altari serviens de eo vivere debet, 1 corinth.9.13.
altare nostrum Christus, heb.15.10.
de Amalecitis, exod.17.8. num.24.20. deut.25.17. 1 reg.14.48.
Aman impius suspenditur cum filiis, Esth.7.9.c.9.13.
amaritudo auferenda, ephes.4.31. heb.12.5.
Amasa dux exercitus Absalom, 2 reg.17.25.
Amasias rex Juda, 4 reg.12.22. c.14.1.& seq.
Amasias sacerdos Bethel, amos 7.10.
ambitiosa non est charitas, 1 corinth.13.5.
ambulare cum Deo, genesis 5.22.
ut Ambulemus in viis suis petit Deus, deut. 10.12. c.11.19.
amentia percutiuntur non obtemperantes Deo, deut. 28.28.
amicorum & inimicorum dilectio, matth.5.43.44.
amicos quare dicat Christus Apostolus, joan.15.14.
amicitia hujus mundi,inimicitia apud Deum, Jacob 4.4
amici e mammona parandi, luc.16.9.
de amicis multa legis, prov.12.17. eccl. 6.22.37.
de Ammonitis, gen.19.38. deut.23.3. Judg.11.14. 2. par.20.1.
contra Ammonitas, jerem.49.1. ezech. 25. 1. amos 1.13.
Ammonis incestus, 2 reg.13.6.
Amon rex juda, 4 reg. 21.10.
amare, vide diligere.
amandus Deus ex toto corde, deut. 11.1.
amat Salomon mulieres idololatras, 3 reg.11.1.& seq.
amans parentes plus quam Christum, matth.10.37.
de Amorrhæis, gen. 14. 7. num.32.33. deut. 1. 44. c.20.17. judic.1.34. 3 reg.9.20.
Amos propheta, amos 1. 1.
amphoræ visio, zach. 5.6.
de amplexu multa habes, gen.33.4. c.45.14.
Amram filius Cath. exod. 6.20.
Amri rex Israel, 3 reg.16.16. & seq.
Ananias cum uxore Saphira moritur, act. 5.1.
Ananias discipulus Christi, acto.9. 10.
Ananias princeps sacerdotum, act.23.2.
Anathema Jericho, jos.6.7.& seq.c.7.1.
anathema, qui Christum negat, 1 corinth.16.22.
anathema esse pro fratribus optat Paulus, rom.9.3.
de Ancillis Judæorum, exod.21.7. levit.19.20.c.25.7. deuteronom, 15.17.

ancillæ Agar, gen.16.1. c.21.10.
ancillæ Rachelis & Liæ, gen.30.
ad ancillæ vocem Petrus negat Christum, matth. 26.69.
Andreas & frater ipsius Simon sequuntur christum, joan. 1.40. & ambo ab eo vocantur, matth.4.18.
Andronicus interficitur, 2 machab.4.38.
Angelorum creatio, colos.1.16.
angeli ministri sunt Dei, heb.1.7.
per Angelos data lex, act.7.38. gal. 3.19. heb. 2.2.
angeli hospitio suscepti, gen.18.c.19.1. heb.13.2.
angeli per scalam ascendentes & descendentes, gen. 28.21.
angeli apparent Jacob, gen.28.12.
cum Angelo luctatur Jacob, gen.32.3.
angelus præcedit castra Judæorum, exod.14.23.
angelus Raphael, Tobiæ, 5. usque ad 12.
angelus occidit castra Sennacherib, 4 reg.19.35.
angelus cum Daniele & sociis ejus, dan. 3. 91.6, 35.
angelus Joannem nasciturum annuntiat, lucæ 1.13. & seq.
angelus christum nasciturum & natum annuntiat, lucæ 1.34. c.2.10.
angeli christo ministrant, matth.4.11. eumque confortant in horto, lucæ 22.43.
angeli resurrectionem christi annuntiant, matth.28.5. luc.24.4. joan.20.12.
angelus Herodem percutit, act. 12.23.
angelus Apostolos, & rursum Petrum educit de carcere, act.5.19. c.12.7,8.
angelorum ministerium tempore judicii, matth.24.31. 2 thes.1.7.
angelorum variæ visiones, apoc.7.8.10. 14.15.18.20.
angelorum gaudium super peccatore converso, luc. 15. 10.
angeli custodes puerorum, & item aliorum, mat.18.10. act.12.15.
in Angelum lucis transfigurat se satanas, 2 corinth. 11.14.
in Angustiis constitutos exaudit Deus, deut. 26.7.
angustiæ Annæ, & David, 1 reg.21.5.c.20.1.c.27,11.
anima in sanguine, levit.11.14.
anima pro homine, gen.46.22.
animarum episcopus christus, 1 pet.2.55.
animæ purificantur obediendo evangelio, 1 pet.1.22.
animas commendent Deo afflicti, 1 pet.4.19.
animam suam invenire, matth.10.38.
animalium creatio & nominum ipsorum impositio, gen. 1.30. c.2.19.
animalia munda & immunda levit.11,2. deut.14.4.
animalis homo, 1 corinth.2.14.
animale corpus, 1 corinth. 15.44.
Anna uxor Elcanæ parit Samuelem, 1 reg.1.19.
Anna Tobiæ junioris mater, tobiæ 1.9.c.2.19.c.10.3. c.11.5.
Annas Caiphæ socer, joan. 18.13.
Anna prophetissa, luc.2.36.
Annus distinctus sole, luna & stellis, gen.1.14.
Antichristus quis, 1 joan.2, & 4.2. thes.2.4.
Antichristi potentia, dan.7,25. 8,24.
Antiochus Eupator, 1 mach. 1. 11. c. 6. 15. & seq. 2 mach.10.10.
Antiochus Nobilis, 2 macha 5.1.c.9.1.
Antiochi simulata pœnitentia, 2 macha.9,19.
Antiochenses primum dicti christiani, act.11.26.
Anus quales esse debent, tit.2.3.
Aod judex in Israel, judic.3.15.20.
Aperire os suum Deo, pro vovere, judic.11.36.
Apollo vir doctus in scripturis, act.18.24.
Apollonius a Jonatha devincitur, 1 machab.10.69.
Apostoli testes resurrectionis, Lucæ 24.48. act. 1. 8. c.2.24. c.10.40. item sunt lux mundi & sal terræ, matth.5.4. Item ministri Christi & dispensatores mysteriorum Dei, 1 cor.4.1. adjutores & cooperatores Dei, 1 cor.3.9.
Apostolos mittit christus ad prædicandum, varia præcipiens, ac præmonens quid passuri essent, matth.10.
apostoli primum exhortantur ad pœnitentiam, & deinde christum venisse docent, mar. 6. matth.10.2.
apostoli messuerunt Judæos, 4.38.
apostoli accepto Spiritu sancto loquuntur variis linguis, act.2.4. prædicant in templo & circa domos, act.5.40. conjiciuntur in carcerem, act.4,3. 5,18.
apostoli quare in ecclesia constituti, 1 cor.12.28.
apostolus noster christus, heb.3.1.
apparet Dominus Abrahæ, eumque consolatur, gen.17.1
appropinquat nobis Deus si oramus, deut.4.7.
apum examen Samsonis, judic.14.8.
Aquæ creantur, eisque vis datur piscis gignendi, gen. 1.10.20.
aquas comportantes inter Israelitas, deut.9.9. jos.9.23.
aqua fluminis versa in sanguinem, exod.4.9. c.7.15.
aquæ amaræ, exod.15.23. & seq.
aquæ e petra dantur Israelitis, exod. 17.1.
aquis servientium sibi benedicit Deus, exod.23.25.
aquæ Samsoni datæ e molari dente asini, judic.15.19.
aquæ datæ sine vento & pluvia, 4 reg.3.17.
aquam bibebat Timotheus episcopus, 1 timo.5.23.
aqua & pane cibatur Elias, 3 reg.19.6.
aquam effundunt coram Deo jejuni Israelitæ, agnoscentes peccatum, 1 reg.7.6.
aquam pallio dividunt Elias et Elisæus, 4 reg.2,18.14
aquæ contradictionis, num.20.13.
aqua purgantur spolia quæ igne nequeunt, num.31.23.
de Aquis tribulationum eripit Deus, 2 reg.22.17.
aquæ, populi & gentes, apoc.17.15.
aquam in vinum mutat christus, joan.2.7.
aquas vivas dat christus, dans spiritum sanctum, joan.4.10. c.7.38.
aquæ lavacro consecrati christiani, ephes.5.26.
aquilam non comedunt Judæi, deut.14.9.
Aquila & Priscilla, act.18.2. 1 corinth.16.19.
Aras Gentium destrui jubet Deus, exod.34.13.
Arabum ruina, & quare, isa.13.20. c.21.13.
in Arabiam profectus Paulus, gal.1.17.
Arad rex Chananæus occiditur, num.21.1.
Aran filius Tharæ genuit Lot, gen.11.26.
Arapha gigantis filii a Davide occiduntur, 2 reg.21.16
Arbee quæ & Hebron. gen,35.27.
Arbores in victum hominis creantur verbo Dei, gen. 1,4.8.
arbores fructiferæ reservantur in bello, deut.20.19. quod tamen erga Moabitas servari non vult Deus, 4 reg. 3.14.
arborum præputia auferenda, levit. 19.23.
arbores plenæ fructibus dantur obtemperantibus Deo, levit.26.4. deut.28.41.
arbor bona fructus bonos facit, mala malos, matt.12.33.
arbor non faciens fructum bonum, exciditur, matth.3, 10. 7,17.
arbor vitæ, arbor scientiæ, gen.2,9.13,22.
Arca Noe, gen.6.7,8. & 1 pet.3.20.
arcæ Dei forma & usus, deut. 10, 1. c.31.25. josu.3, 3.4. exod.25.10.c.26.33. & seq. 1 reg.4, 5. 6. 7. 2 reg.6.1. & seq. c.15,24. 3 reg.8,1. & seq.
Arcana Dei non inquirenda curiosius, eccles.3.11.
ad Archangeli vocem mortui surrecturi, 1 thes.4.16.
Architectus Paulus, 1 corinth.3.10.
Arcta via ducit ad vitam, matth. 7.14.
Arcus cœlestis in nubibus, gen.9.13.
Ardore percutiuntur inobedientes Deo, deut.28.22.
Areuna dat arcam Davidi, 2 reg.24.18.
Argentum nulli pretii tempore Salomonis, 3 reg.10.27
argentum, aurum, æs & ferrum in excidio Jericho anathemata erant, i. Domino consecrata, jos.6,19.24.
Arguenda opera mala, ephes.5.13.
arguendus frater, non odiendus, levit. 19.17.
Arida, quæ & terra, gen.1.10.
aridum lignum, infidelis, luc.23.31.
Arioli non consulendi, levit.19.31. deut.18.10.
ariolos & magos aufert Saul, 1 reg.28.3. idem facit Josias, 4 reg.23.24.
Aristarchus concaptivus Pauli, colos.4.10.
arma David contra Goliath, 1 reg. 17.54.
arma Pauli, 2 corinth.10.7.
armatura Dei fides ac justitia, ephes.6.11, & 13.
armentorum offerendorum ritus, levit.1.3.
aromatibus condiuntur corpora mortuorum, gen.50, 2.26.
Arphaxad generatio & ætas, gen.11.10.
Arrhabo & pignus hæreditatis, Spiritus sanctus, 2 cor. 1,22.5,15. ephes.1.13.
arrogantia vitanda, rom.12.17.
Arsaces Demetrium vincit, 1 machab.14,23.
Artaxerxis epistola in Judæos exemplar. esth.13. & pro Judæis, esth.16.
de artificibus quibus consistit civitas, eccles.38.26.
artificum Salomonis numerus, 3 reg,5.15. 2 par.2.14.
Arundo quassata aut vento agitata, matt.11,7.12,20.
Arcem Sion capit David, appellans civitatem David, 2 reg.5.7.
arcis Sion capit obsidio, 1 machab.6.26.
arcem Sion occupat Simon frater Judæ, 1 mach.13, 49. & sequent.
Asa regis Judæ acta, 3 reg.15. 2 par.14,15.16.
Asael frater Joab occiditur, 2 reg. 2,18.21.
Asaph frater Heman cantor, 1 paral.6.39.
Asarhaddon regnavit pro Sennacherib, 4 reg.19.37.
Ascalonem urbem capit Judas, judic.1.18.
Ascendit Christus in cœlum, mar. 16. 19. luc.24.51. act.1.9.
Aseneth uxor Joseph, gen.41.45.
Aser filius Jacob ex Zelpha, gen.30.13. ipsiusque benedictio & sors, deut.33.24. jos.19,24.31.
Aseroth & Baalim idolis serviunt Judæi, judic. 3.5.
Asianis prohibitus est Paulus a Spiritu sancto prædicare evangelium, tandem tamen prædicat, act.16.6. c.19.10.
Asina Balaam loquitur, numer.22.25.
asinis utuntur Israelitæ, gen.43.18. jud.12.14.
asinas patris quærit Saul, 1 reg. 9.3.
asini caput emptum 80. argenteis, 4 reg.6.25.
Asor urbs expugnatur, jos.11.10.
Assueri regis acta habes in libro Esther.
assur de terra Sennar egressus, gen.10.11.
de Assyriis, 4 reg.16,17.18. Isa.10,17.30. nahum.2.13
astaroth idolum adorant Israelitæ, judic. 2, 13. 1 reg. 7.3.
astarthen deam Sidoniorum colit Salomon, 3 reg.11, 5.33.4. reg,23.4.
athalia regina regnat super Judam, 4 reg.11.
atheniensibus annuntiat Paulus christum, act.17,21.22
atrii forma & ejus situs, exod.27,38,40.
Avaritia fugienda, prov.15.27. eccles.10.9. c.49. 3. isa.33.15. jer.8.10. ephes.5.3. luc.12.15.
avaritiam sequuntur filii Samuel judic. 1 reg.8.3.
avari pharisæi irrident Christum, luc.16.14.
avari, rapaces & fures regnum Dei non ingredientur, 1 cor. 6.10.
avari divitis calamitas, eccles.6.2.
avaritia est idolorum servitus, ephes.5.2. colos.3.5.
Audienda Dei vox, exod.15.26. deut.13.3.c.27,9.
audiens vocem Dei est Dei populus, exod.19,5.
audiendus Christus, deut.18,14. & seq. matth.17.5.
ut ipsum audiamus convertit nos Deus, deut,4.10.
ad audiendum veloces, tardi ad loquendum simus, jac.1,19.
ad audiendum verbum suum hortatur Christus, mat. 3.10. mar.4.9. luc.8.8.
aves verbo Dei creantur, gen.1.22.
aves mundæ & immundæ, levit.11, 13.
avium offerendarum ritus, levit.1, 14.
ab Auferente quæ tua sunt, ne repetas, luc.6.30.
Auguria prohibentur, levit.19.26. deut. 18. 10. nec eis credendum est, ecclesiast.34,5.
auriga Israelis Elias, 4 reg.2.12.
auris perforata servis exod.21.6. deut. 15.17.
auri pondus in reditus Salomonis, 3 reg.10.14.
aurum ædificare super fidem in Christum, 1 cor.3.12.
absque auro & argento mittuntur apostoli ad prædicandum, matt.10.9.
auscultari mavult Deus præceptis suis, quam victimas sibi offerri, 1 reg.15.22.
austro flante signum æstus, luc.12.55.
auxilium nostrum a Christo, heb.4,15.16.
auxilium Israel a Deo, deut.33.29.
Axa filia Caleb petit hæreditatem, jos.15.16.
Azarias patri Amasiæ substituitur, 4 reg.14,21.
azarias rex Judæ leprosus, 4 reg.15.1.
azarias propheta, 2 paral.15.1.
azariæ qui & Abdenago oratio, dan.3.25.
azymi panes, exod.12.18.
azymorum solennitas, exod.23.15. c.34.18.
in azymis sincerioris vitæ epulandum, 1 cor.5.7,8.

B.

Baal prophetæ occiduntur ab Elia, 3 reg.18.40. item ab Jehu, 4 reg. 40.19. rursumque ejus sacerdotes occiduntur a Josia, 2 par.23.17.
baal idolo comminuto, Jehu facit ex ejus templo cloacas 4 reg.10.28.
baalim & Astaroth idolis serviunt Israelitæ, judic. 2. 11. c.3.7.c.8.33.
baalpharasim locus, 2 reg.5.20.
baana & Rechab occidunt Isboseth, 2 reg.15.16.
Baasæ regis Israel acta 3 reg.15.16.
Babel turris ædificatur, gen.11.9.
de Babylone vide apocalyp.18.
babylonis eversio, isa.13.14,21.23.47.50.51.
Babylonica captivitas prædicitur, 4 reg.20.17. jer.20.4
Bacchides dux Demetrii regis interficitur, 1 machab. 9,12.32. cum baculo suo mittit Elisæus Giezi ad sanandum filium hospitæ, 4 reg.4.29.
Bala ancilla tradita Racheli, gen.29.29.c.30.3. et seq.
Bala civitas quæ & Segor, gen.14.2.
de Balaam ariolo, num.22,23.25. 2 pet.2.15.
balac rex Moabitarum, num.22.2.c.24.10.
baldad unus amicorum Job, job.8.1.c.18.1.
Baltasar rex Babyloniorum, dan.5.12.
baltasar qui & Daniel propheta, dan.1.7.c.5.1.
banaias occidit Joab, 3 reg.2.34.
baptisma unum, ephes.4.5. & 6.
baptizatur Christus, matth.3.13.
ut baptizaret missus Johannes matth. 21. joan.3.22.
baptizant discipuli Christi, joan.4.1.
baptizari in nomine patris, &c. aut in nomine Jesu, mat.28.19. act.2.38.c.19.3.
non ad baptizandum missus Paulus, quosdam tamen baptizavit, 1 corinth.1.13.

baptizari

baptizari in Christo, Christum induere, rom.6.3. galath.3.17.
baptizabantur quidam superstitiose pro mortuis, 1 corinth. 15.29.
baptizat Christus in Spiritu sancto, matth.3.11.
baptismo baptizari pro ferre mortem, mar. 10.38. & 39.
barrabas latro liberatur, matth. 27.16.
barac & Debora liberarunt Israelem, judi. 4.6.
barbam non radat sacerdos, levit.21.5.
barba tonsa, signum luctus Judæis, isa. 15.2.
barbarorum humanitas erga naufragos, act. 28.2.
barnabas & Paulus segregantur ad prædicandum, act. 13.2.
baruch excipit ex ore Jeremiæ, jer.36.4.
basan terra gigantum, deut. 3.10.
bases aneæ in templo Salomonis, 3 reg.7.27.
bathuel pater Rebeccæ, gen.22.23.
beati qui sint dicendi, matth.5.3.& seq.
beatus qui Jesum novit esse Christum, matth.16.17.
beati viri descriptio, psal. 1.
beatudinis descriptio, psal.118.
beelphegor sequentes occiduntur, deut. 4.3.
beelzebub consulit Ochozias infirmus, 4 reg.1.2.
bel evertit Daniel, dan.14.21.
behemoth ejusque malitia, job 40.10.
bella & lites unde, Jacob 4.1.
bellum propter peccata populi, 3 reg.8.44. levit.26.37.
belli jus in expugnandis urbibus, deut.20.9.
qui ad bellum non ibant, 20.1.c.24.5.
bellat Deus pro obedientibus sibi, jos.23.7. exod.23, 27.29.
belli victoria Deo tribuenda, judic.7.2.7. 1 reg.14.6. 3 reg. 22,17.19.
ben adad regis Syriæ acta, 3 reg.15.20. 4 reg.13.24.
benedixit Deus masculo & fœminæ, quum vim dedit generandi, gen.1.28.c.5.2.
benedicendi populi a sacerdote modus numer. 6.23. gen.48.20.
benedicere Deum, pro gratias agere, gen.14.19.
benedictiones servantibus mandata, exod.23.25. levit. 26.1.
benedictiones in monte Garizim, deut.17.12.
benedicendus Deus post cibum, deut.8.10.mat.26.26.
benedictio pro munere, gen.33.6.& 11. 2 corinth.9.5.
benedicere pro maledicere, 3 reg.21,10.13.job.2.9.
benedictis Dei regnum æternum paratum, matt.25.34.
benefaciendum omnibus, gal.6.10.
beneficia Dei tribuenda suæ bonæ voluntati ac promissioni, 2 reg.7.10.& seq.
beneficiorum commemoratione hortatur Moyses ad servanda Dei mandata, deut. 29.2.8. *idem facit Josue*, jos.24.
benevolentia Pauli erga fratres Judæos, rom. 10. 1. & seq.
benjamin nascitur, gen. 35.18. *vide de eo*, gen.43.44. 46. deut. 33. 12. & *de filiis ipsius*, gen. 46. 19. 1.par.7.6.
benjaminita occisi, & quare, judic. 20.
benigni simus, ephes.4.32. 1 corinth. 3.4.
benignitas Christi apparuit nobis, tit.3.4.
berzellai acta, 2 reg.19. 13. 3 reg.2.7.
beseleel & Oliab artifices, exod.31.2. c.35.30.
bestiæ terræ creantur, gen.1.24.
bestiæ variæ, apocal,11.7. c.13.1.
cum bestiis pugnavit Paulus, 1 corinth. 15.32.
cum bestiis fuit Christus in deserto, mar. 1.13.
Bethel sive Luza, gen. 28.19. judic.1.22. 1 reg. 10.3.
bethlehem quæ & Ephrata, gen.35.19. luc. 2. 15. matth. 2.1.
bethsabee dormit cum Davide, 2 reg.11.3. c.12.24. 3 reg.1.11.
bethsaida civitatis infidelitas, mar. 11.21.
bethsamitæ percussi a Deo, 1 reg.13.& seq.
Bethulia obsidetur ac liberatur, judith. 7.1. c.15.7.
Bibere non possunt Ægyptii aquam fluminis, exod. 7.18.
bibit de torrente Elias, 3 reg.17.4.
bibere non vult David aquam, antea desideratam, 2 reg.23.17.
bigamia Lamech & Esau, gen.4.18. c.36,2.6.
bilinguis homicida, prov.18.8.
Blasphemia in Spiritum sanctum, marc. 3.28.
blasphemia Sennacherib, 4 reg.18,30. 19,11.
blasphemia Nicanoris, 2 mach.15.5.
blasphemus lapidatur, levit.24.14.
blasphemia vitanda, ephes.4.31. coloss.3.8.
blasphemi Syri, 3 reg.20.3. & seq.
blasphemare fecit David inimicos nomen Domini suo adulterio, 2 reg. 12.14.
blasphemias loquitur bestia in Deum & nomen ejus, apoc.13.
Boanerges, Jacobus & Johannes, mar.3.17.
bonus solus Deus, matth.19.16.
bonum non habitat in nostra carne, rom.7.18. & seq.
bonum sectemur, rom.12.9. 1 thess.5.15.
bona prudenter agenda coram hominibus, rom.12.17.
bonum pro malo reddit David, 1 reg.24.18.
bona temporalia danda ministris verbi Dei, galat.6.6.
bona temporalia danda pauperibus, luc.16.1.
bonis abundat obtemperans Deo, deut. 28.11.
Booz acta, ruth.2.3.4.
Bos cornupeta, exod.20.24. c.24.29.
boves in frusta concidit Saul, 1 reg. 11.5.
boum fusilium fabricatio, 2 par.4.3.
bovi trituranti non alligandum os, deut. 25.4. 1 corinth.9.9.
botrus a duobus portatur, num.13.24.
Brachium & potentia Dei ubique audita, 2 reg.8.42.
bravium & vitam æternam arripiamus, philip.3.14.
bubulam comedunt Judæi, deut.14.5.
buccinæ clangor, cum daretur lex, exod.19.16.
buccina clangit Gedeon, judic.6.34.
butyrum dat suis Deus, deut.32. 14.
butyrum & lac dat peregrinis Abraham, gen.18.8.
butyri & mellis torrens, job 20.17.
in butyro lavare pedes, job 29.6.
butyrum & mel comedit Christus, isa.7.15.

C

Cath filii, exod.6.18. jos.21.4.
cadere in faciem suam, gen.17.17. ruth.2.10.
cadere pro mori, 2 reg.3.29.& *alibi frequens*.
cæci duo sanantur a Christo, matth.9.28.
cæcum sanat Christus, marc.8.20.
cæcus natus in gloriam Christi, illuminatur, joan.9.1.
cæcus cæcum ducens, matth.15.14.
cæco non objiciendum offendiculum, levit.19.14.
cæcitate percutiuntur inobedientes Deo, deut.18. 29.
cæcitate percutiuntur hostes Elisæi, 4 reg.6.18.
cæcitas cordis, rom.11.25.4.18.
ob cæcitatem Pharisæorum contristatur Christus, mar.3.5.
cæsus ter virgis Paulus, 2 cor.11.25. act. 16.22.
caduntur Apostoli in concilio, act.5.40.
cælum quod & firmamentum creatur, gen.1.1.
cælum vespere rubicundum, matth.16.2.
cælum suum aperit Deus obedientibus, deut.28. 12. *claudit vero inobedientibus*, deut.11.17.3 reg.8.35.
cæli militiam adorantes lapidabantur, deut. 17.3.
cæli novi & terra nova, 2 pet. 3.7. apocalyps.21,1. & seq.
cælestis homo secundus, Christus, 1 corinth. 15.47.
Cæsari tributa reddenda, matth.22.17. rom.13.6.
Cain nativitas & acta, gen.4.1. joan 3.12.
Caiphæ acta, joan.11.30. matth. 26.4. & seq.
Caius hospes & comes Pauli, rom.16.23. act.19.29.
calceamenta non attrita Judæis in deserto, deut.29.5.
calceamentum solvere, ruth.4. exod.3.5. mar.1.7.
Caleb acta, num.13.9.c.14.11. jos.14. 6.
calendarum sacrificia, ezech. 46. 1.
calix & panis quem in Christi memoriam sumimus, 1 cor.10.16.
calix pro morte & cruce, matth.20.22.c.26. 39.
Callide nihil agendum, deut.15.10.
calvitium super mortuo, deut. 14.1.
calvum vocantes Elisæum devorantur ab ursis, 4 reg. 2.23.
calumniam sustinet inobediens Deo, deut.28.29.
calumnia vitanda, levit.19.13. eccles.4.1.
camelus non edebatur, sed bene camelopardus, deut. 14.7.
in Cana Galilææ primum Christi miraculum, joan. 2.11.
candelabri forma, & situs, exo.25.31.c.37.17.c.40.24.
a Canibus comeditur Jezabel, 4 reg. 9.10.
canes, Gentes a Christo dictæ, matth.15.26.
canes, pseudoprophetæ, phil.3.2.
canis reversus ad vomitum, 2 pet.2.21.
canendum Deo, & gratiæ agendæ, judic.5.1.
canticum Moysi, exod.11. deut.32. *item Mariæ, & Zachariæ cantica*, luc.1.46.68.*item Annæ*, 1 reg.2.1.
canticum Deboræ & Barac. judic. 5. 1.
cantandi in corde psalmi, ephes.5. 10.
cantandum Deo spiritu & mente, 1 cor.14.19.
cantores Davidis, 1 par.6.31.
coram cano capite consurgendum, levit.19. 32.
capharnaum incredula civitas, matth.11,23.
capillus non periturus patienti propter Christum, luc. 21. 18.
capilli capitis numerati, matth.10. 30.
Cappadoces expulerunt Hevæos de terra sua, deut.2.23.
capream & capram comedunt Judæi, deut. 14.4.
captiva mulier ducitur in uxorem, deut.21. 11.
captivitatem minatur Deus Judæis, deut.28.41. & seq. *ex qua reducentur, si ad ipsum convertantur*, deut.30.3.
captivitas Babylonica prædicitur, 4 reg. 20,14.17. jer.25.8.
a captivitate reditus prænuntiatur, ezech. 20. 4,42. jer.29. 10,14.
captivi peccatores, rom.7.14.
caput pulvere consperfum, signum luctus, 1 reg.1.11.
in caput aut caudam constitui, deut.28.13.
in capite funiculus, signum servitutis, 3 reg.20.32.
caput Christi, Deus: viri, Christus: mulieris, vir, 1 cor.11.3.
caput ecclesiæ Christus, ephes.4.15. coloss.1.18.
caput quare non velet vir, 1 corinth.11.4.
carbones ignis super caput congerere, rom.12.20.
carceris Pauli custos credit Christo, act.16.27.
in carcerem conjecti Apostoli, act.5.25. c.12.4.& seq.
in carcerem conjectus Paulus, 2 cor.6.5. c. 11. 23. act.16.23.
cardines terræ creavit Deus, 1 reg.2.8.
cariath-arbe quæ & Hebron, jos.14.15. judic.1.10.
cariath-sepher quæ & Dabir, jos.15.15.
carmina Salomonis, 3 reg.4.32.
caro cum sanguine non edenda, gen.9.4. lev.19.26.
in carnem unam maritus & uxor, gen.2.24.
carnes pluit Deus populo Israel, num.11.4.& 18.
carnibus vescitur Elias, 3 reg.17.6.
caro homo est sine spiritu Dei, gen.6.3.
caro & sanguis pro ipso homine, matt.16.17, joan.1.13.
caro adversatur spiritui, gal.6.12.
carnis prudentia, mors, rom.7.5. c.8.1.
in carne esse, vivere secundum vires humanas, rom.8.3.
carnis curæ & desideria vitanda, rom.13.14.gal. 5. 16.17.
carnalia vocat Paulus, bona temporalia, 1 cor.9.11.
carnales Corinthii ob contentiones & æmulationes, 1 cor.3.1.
caro Christi manducanda, joan.6.50.
carnis stimulus Paulo datus, & quare, 2 cor.12.7.
castitas Dei donum, sap.8.26.27.
castitas Joseph, gen.39.12. *Susannæ*, dan.13.1 *Saræ & Tobiæ*, tobiæ,3.17.
extra castra levandus venter, deut.23.10,& 14.
castrare seipsum ob regnum cælorum, matth.19.12.
super cathedram Moysi sedere, matth.23.2.
Ceila urbs liberatur a Davide, 1 reg.23.2. & sequ.
cellaria obedientium Deus multiplicat, deut. 28.8.
Cendebæus dux exercitus Antiochi, 1 machab,15.38.
centuplum qui accepturi, matth.19.29.
centuriones constituti a Mose, exod.18.21.
centurio aliique christum custodientes fatentur Dei filium, matt.27,34.
ceremonias & sacrificia Judæorum rejicit deus, Isa 1.14.c.66.3 heb.9.10.
cervicis duræ populus Israel, exod.32.9. deut.9.b.6. & 13.
cervum comedunt Judæi, deut.14. 5.
Cetura uxor Abrahæ, gen.25.1.
Chaldæorum ferocitas, jerem. 5.16.
Cham irridet patrem ebrium, gen.9.22.
Chamaam comitatur Davidem, 2 reg.19.37.
Chamos idolum Moabitarum, 3 reg.11.7.4. reg. 23.13.
Chanaan maledicitur, gen.9.25.
Chanaan filii, unde populi Chananæorum, gen.10.13.
Chanaan terra promittitur Abrahæ, gen.11.31.c.12.5.
Chananæi occidunt Israelitas, num.14.43.
Chananæos quare paulatim expulit Deus, exod.23.26.
Chananæos expugnat Judas, judi. 1.3.& 9.
Chananæi tributarii filiis Manasse, Ephraim, Zabulon, Aser & Nephthali, judic.1. 27.& 32.
Chananæa Jesum pro filiæ salute instanter orat, matt. 15.22.
charitas Deus, 1 joan.4.8.& 16.
charitas Dei manifestata fuit cum filium suum pro nobis tradidit, rom.5.5. 1 joan. 4.9.
charitas fidem & spem antecellit, 1 cor.13.1.& 2.
charitas per spiritum sanctum diffunditur, rom. 5.5.
charitatem quando habeamus perfectam, 1 joan. 2.4.
charitatem si quis non habeat, nihil prosunt aliæ virtutes, 1 cor. 13.1.
charitas fraterna commendatur, rom.12.10.
charitatis vis, 1 cor.13. toto capite.
charitatis præcepta, proverb.3.27.
charitatem perpetuo debemus proximo nostro, rom.13.8.
charitas amat, etiam cum sævit, proverb.27.5.
charismata meliora imitemur, 1 cor.12.31.
cherubim ante paradisum voluptatis, gen.3.25.
cherubim forma & situs, exod. 25.18.
chirographum nobis contrarium delevit Christus, colos. 2.14.
Choreæ Israelitarum coram vitulo, exod.32.19.

Christus

Christus Deus æternus, joan.1.13.
Christi nomina, Isa. 9. 6.
per christum instaurata omnia, ephe.1.10.
Christus promissus Adæ salvator, gen. 3. 15. Item Abrahæ, gen. 12. 3.
Christi adventus prædicitur, Num. 24. 17. isa. 40.9.
christus concipitur, luc. 1. 31. nascitur, mat. 1. 18. luc. 2. 7.
christus circumciditur, luc. 2. 21.
christus a Magis adoratur & fugit in Ægyptum, Matt. 2. 11. & seq.
christus baptizatur, Matt. 3. 16.
christus puer in medio doctorum, luc. 2. 46.
christus parentibus subditus, luc. 2. 51.
christus jejunat, 40. diebus, & tentatur a diabolo, matth. 4. 21.
christus angelis minor effectus, Heb. 2. 7. Psal. 8.
christus missus omnibus salutaris, Isa. 61. 1, 3. luc. 2, 16. 4, 43. 5, 21.
christus Dei patris imago, 2 cor.4.4.col.1.15. heb.1.3.
christ⁹ verba patris loquitur, joan.3.34.regnū Messiæ appropinquasse prædicat,hortaturq; ad pœnitentiam, & ut credant evangelio, matt. 4. 12. 17. 9, 36.
christus lux vera, joan. 1, 4. 8. 12. 1 Joan. 1. 5.
christus mediator & advocatus noster, 1 Timoth. 2.5. Heb. 8, 6. 9, 12. 1 joan. 2. 1.
christus apostolus & pontifex noster, heb. 1. 9.
christus caput ecclesiæ, eph. 1, 9. 4, 16.
christus audiendus. matth.17.5. heb.2. 1,2,3.
christus ingemiscit, mar. 8. 2. esurit.matth.4.2. fatigatur ex itinere, joan. 4. 6. flet, infremit & turbat seipsum, joan. 11. 35. luc.19.41.
christus pauperrimus, matth. 8. 20.
christus discumbit apud Matthæum, matth.9. 9. apud pharisæum luc. 7, 3.6.14,4. cœnat apud Lazarum, joan.12.2.
christus reprehensus quod cum peccatoribus manducet matth.9.11.
christus in nuptiis mutat aquam in vinum, joan. 2. 1.
christus se a Deo missum, Deique filium esse probat, joan. 7, 17. 8, 12, 93. 9.
christus via, veritas & vita, joan.14. 6.
christ⁹ medic⁹ peccatorum, mat.9.2.mar.2.6.luc.5.20.
christus pastor bonus joan.10.11. psal.22. jerem.23.5.
christus ostium per quod intratur ad vitam, joan.10.7.
christus super asinam Jerusalem ingreditur, matth.21. 1, 10.
christus lavat pedes discipulorum, eisque tradit suum corpus & sanguinem, joan.13.5. matth. 20. 28.
ut christum comprehendant mittunt pharisæi ministros, joan.7.32,45.
christus morbos corporis & animi sanat, matth. 4. 22.
christus sua voluntate dedit vitam pro peccatis nostris, joan.10.11.
christum vendit Judas sacerdotibus, matth. 26.14,15.
christi anima tristis usque ad mortem, matth. 26.37.
christus mortem deprecatur, matth. 26. 39.
christus morti adjudicatur, matth. 27.35.
christus pro persecutoribus orat, luc.23.32.
christus moritur, matth. 27.50.
christi vulnera, zacha. 13. 7.
christus resurgit, matth. 28.6.
christi triumphus, psal.67. versu 18.
christus ascendit in cœlum, mar. 16. 19. luc. 24. 51. act.1.9.
christus sedet ad dexteram patris, coloss. 3.1. heb.1.13.
christus secundo apparebit, heb.9.28.
christi judicium, matth.16.17. c. 25.21. malac.3.9.
christus cum suis usque ad consummationem seculi, matth. 28.20.
christiani primum dicti Antiochiæ, act. 11.26.
chusai viri probi acta, 2 reg. 15. c. 17, 5. & seq.
ciborum omnium concessio præter suffocatum, gen.9. 3.
cibus immundus, Levit. 11. 34.
cibus nullus christiano immundus est. act. 10.15. rom. 14. 15.
cibus Christi, obedientia patris, joan.4.34.
ciconiam non comedunt Judæi, deut. 14. 17.
cinæi soceri Moysi filii, jua. 1. 16.
cinæorum destructio prædicitur, num. 24. 21.
cinere aspergi caput, signum luctus, 2 reg. 13. 19. judith. 4. 16. esth. 4.1,3. c. 9. 38. job. 42. 6. jere. 6, 26. c. 25. 34.
ciniphes in hominibus & jumentis, exod. 8. 16.
circuncisio præcipitur Abrahæ, gen. 17. 10.
circuncisio secunda sub Josue, jos. 5. 2.
circunciditur christus, luc. 2. 21.
circuncidi Gentes non vult Paulus, Act.15.10.
circuncidit Timotheum Paulus, & quare, act. 16. 3.
circuncidendum præputium cordis, deut. 10.16.c.30, 6. jer. 4,4.
circuncisio in spiritu, rom. 2. 29. col.2.11.deut.30. 6.
Ne circumveniamus fratres nostros, 1 thess. 4. 6.

civitas prima Henoch. gen.4. 17.
civitas Deo relicto alienos adorans deos, comburenda, & cives occidendi, deut.13.16.
civitates refugii, deut. 4. 41. c. 19. 2. jos. 20. 4.
civitatem hic permanentem non habemus, heb. 13.14.
civitas supra montem posita, matth. 5. 14.
clamantes in afflictione respicit Deus. deut. 26. 7. exod. 14. 10. 1 reg.9.16.
clamor peccati Sodomorum, gen. 18. 20.
clamor sanguinis Abel, gen.4. 10.
clamor tollatur a nobis, ephes. 4. 31.
claudicat Jacob, gen. 32. 31.
claudus ex utero matris sanatur, act. 3.2.
claudicare utroque pede, 3 reg. 18. 21.
claves Petro promittit Christus, matth. 1. 19. joan. 20. 22.
clemens Deus in quem vult. exod. 33.19.
cleopatra Ptolemæi filia. 1 machab.10.57.
In cleros ne dominentur presbyteri. 1 pet.5.3.
cœlum, vide cælum.
In cœnis primi recubitus, matt. 23. 6.
cœna Domini cum discipulis, matth.26, 19. & 26.
cœna Domini cum discipulis, matth. 26, 19. & 26.
cœna dominica in memoriam Christi facienda, luc. 22. 14. 1cor.11.24.
cogitatio cordis hominis prava ab adolescentia, gen.6.5.
cogitare bonum ex nobis ne possumus, 2 cor.3.6.
cogitationes cordis non sequamur, num.15.39.
cognoscere Deum est mandata ejus facere, 1 joan. 2. 3.
cognosci a Deo, galat.4.19.
coitus illiciti, levit.18. deut.27.21.
colaphis cæditur Christus, matth.26.67.
collecta, die septimo immolati Phase, deut. 16. 2.8.
collectæ in usus pauperum, 1 cor. 16. 1, 3.
colloquia mala corrumpunt mores bonos, 1 corinth. 15. 33.
columba emissa ex arca, gen. 8. 8.
columna nubis præcedit Israelitas, exod. 13. 21.
columnarum tabernaculi forma, exod. 27. 12.
columnarum ænearum templi Salomonis forma, 2 para. 3. 15.
comam nutrire viro ignominia est, mulieri vero decorum, 1 cor. 11. 4.
coma non attondenda in rotundum, lev.19.27.
comburenda filia sacerdotis fornicans, lev.21.9.
comburendus vivus qui supra filiam uxorem, duxerit matrem ejus, levit. 20. 14.
comburuntur a Deo murmuratores, num. 11. 2.
Non comburendi filii in honorem deorum, deut. 12. 31.
combustum corpus Saul & filiorum, 1 reg. 31. 13.
Ut comedamus dat Deus frumentum,&c. deut.11.15.
Non comedenda morticina, deut. 14. 19.
comessationes vitandæ, proverb. 23. 20. rom. 13. 13.
Postquam comederunt & saturati sunt Israelitæ, conversi sunt ad idola, deut. 31.20.
commodati lex, exod. 22. 14, 25.
commodandum fratri sine usura, deut. 23. 20.
communes manus, non lotæ, mar. 7. 2.
communio rerum omnium fidelibus primis, act. 2. 44.
communicare Christi passionibus, quid sit, 1 pet. 4.13.
concordia res firmissima, proverb. 18. 13.
Ad concordiam exhortatio, rom. 12.
concordia inter fideles sacrificiis anteponitur, matth. 5. 22.
concubina pro uxore, judic. 19. 25. gen. 25. 6.
concubinæ Salomonis trecentæ, 3 reg. 11. 3.
Non concupiscendum, deut.5.21.exod.20.17. 1 corinth. 10. 6.
concupiscit populus carnes, & punitur, num. 11. 29. & seq.
concupiscentiam peccatum esse dixit lex, rom. 7.7,8.
concupiscentia in justificatis, qui tamen illi non obediunt ; rom. 6. 12.
Ex concupiscentiis bella, Jacob. 4. 2. & seq.
concupiscentiæ suffocant verbum Dei, mar.4.19.
condemnatio vitæ alienæ prohibetur, matth. 7, 1. 12,7.
conditio omnium eadem est, sapien. 7. 7.
confidendum in tribulationibus, joan. 16. 33.
confitetur Moyses peccatum populi coram Deo, exod. 2. 30.
confitebatur sacerdos peccata populi, levit.16. 21.
confessio peccati ad Deum, 3 reg.8.28. & seq.
confitentur peccata accedentes ad fidem, matth. 3. 6.
confitentibus peccata datur remissio, 1 joan.1.9.
confiteri Jesum esse Christum, donū Dei est, mat.16.17.
confiteri Deo pro laudare, frequens est in Psalmis.
conflatiles deos ne faciant Israelitæ, exod. 34. 17. lev. 19. 4.
conformes fieri imagini Dei, rom. 8.29.
confortat Deus Paulum, act. 23. 11. 2 timoth. 4. 17.
congregari vel colligi ad populum suum pro mori. gen. 25, 8. 49. 29. Num. 20. 24.
conjugii confirmatio, gen.91. mat. 5,31. 19,5. 1 cor. 7, 1. 25. 32.

Nuper conjugati absolvebantur primo anno a muneribus deut.24.1,5.
conjuratio Absalom, 2 reg.15.15.
conjuratio Samri, 3 reg.16.10,11.
connubium commendatur : heb. 13. 14.
conscientia impii semper pavida, proverb. 28. 1.
conscientiæ tranquillitas optabilis, prov.15,14.
conscientiæ securæ ac lætæ commendatio, prov. 15,13. 17, 12.
conscientiæ testimonium Paulo gloria est, 2 cor. 1. 12.
consecrationis sacerdotum modus, exod.29.1.
consecratio Levitarum, num.8.12.
consepulti Christi per baptismum, rom.6.3.
consilium juvenum sequutus est Roboam, 3 reg.12.14.
consilia Dei nemo novit, rom.11.33.
consilium humanum nihil potest contra Dominum, psal. 32.10,11.isa.19.11.
consilium malum consultori pessimum, eccle. 27.30.
consilia hominum dissipat Deus, psal. 32. 10.
consiliis propriis innitentibus minatur Deus, ezech. 11.2,5.
consilium Achitophel dissipatur, 2 reg.17. 6.
consolator afflictorum Deus, 2 corinth. 1, 4. c. 7, 6. gen. 28, 13. 46, 3.
consolatur suos Christus adversus persecutiones, joan. 15. 26.
consolatio Israel, Christus, luc. 2. 25.
consolemur invicem : maxime pusillanimes, 1 thess.4, 18. c. 5, 14.
conspuitur Christus, matth. 26. mar. 14. 65.
constellationes syderum non sunt metuendæ, Jerem.10.2.
consuetudo mali, indelebilis, Prov. 22. 23.
consulunt Deum Israelitæ, judic. 1, 3. 20, 18. & 28. 1 reg. 10.12.
consulturi Dominum olim adibant prophetas, 1 reg. 2. 9. 4 reg. 22. 13.
De consummatione rerum omnium prophetia, Soph. 1, 2. 4. 6, 12.
contemnentes Deum ignobiles, 1 reg. 2. 30.
contentio opus tenebrarum, rom. 3. 13. 1 Cor. 1,11. 7, 2.
Qui non continent, contrahant matrimonium, 1 cor. 7, 2.
conversis ab impietate promittitur misericordia, isa. 55. 1,2.
ad conversionem veram adhortatio, joel. 2. 2. & seq.
convertamur & efficiamur velut parvuli, mat. 18. 3.
conversis ad se parcit Deus, 3 reg. 8. 35. & 47.
convertitur ad nos Deus memor promissionum, 4 reg. 13.5,23.
convertit Deus populum per tribulationes, deut. 4.
conversatio Gentium ante cognitum Christum, ephe. 2. 11. 1 pet. 4. 6.
conversatio Christianorum in cœlis est, phil. 3. 20.
conversationem sanctorum considerantes imitemur fidem eorum, heb.13. 5,6,7.
convivæ quales admittendi, ecclef. 9. 22.
Ad convivium invitat Tobias timentes deum, tob.2.9.
ad convivia vult Christus pauperes invitari, luc.14.13.
Ad convivia invitati postremum locum occupent, luc. 20. 46.
cooperabatur Christus Apostolis prædicantibus, mar. 16.20.
coquere non licebat cibos in sabbatho, exod. 16. 23.
cor pane fulcitur, judic. 19. 8. psal.103.17.
cor hominis pravum, gen.6.5, deut.29.18. jerem.17.9.
cordis incircuncisio, jer.9.26. deut.10.16.
De corde exeunt cogitationes malæ, matth. 15. 18.
cordium intima novit Deus, 1 reg. 16. 3 reg.8.18.
cor bonum bona loquitur : & contra, malum mala, matth.12.34. & 35. luc. 6, 45.
cor nostrum circuncidit Deus, deut.30.6. ezech.11.19.
In cordibus fidelium leges scripsit Deus, heb. 8. 10.
A corde metitur dona Deus, mar.12.34.
corde toto quærendus Deus, deut.4.29.c.6,5,6.
corde toto convertamur, deut. 30. 6. 1 reg. 7. 3. 4 reg. 23. 3. & 25.
corda nostra inclinanda ad Deum, josu. 24. 24.
In cordis simplicitate ambulandū, 2cor.1.20.1pet.1.22.
In cordis lætitia Deo serviendum, deut. 28.47.
cordis custodia, prov.4. 21. & 23.
core rebellio ac percussio a Deo, num.16.
Apud coriarium hospitatur Petrus, act. 9.43.
cornelio centurioni prædicat Petrus, act. 10,31.44.
cornu & potentia salutis nostræ Deus, 2 reg.22.3.
cornuta & splendens facies Moysi. exod. 34. 29.
corona regni cœlestis reportanda, 1cor.9.25. 2 tim.4.8.
corpus christi, ecclesia, ephes.1.23.
corpus unum sunt omnes fideles, rom.12.4.ephes.4.4.
corpora nostra consecrata christo, 1 cor. 6,15. & seq.
corpus nostrum vas fictile, 2 cor.4.10.domus terrestris, 2 cor.5.6. tabernaculum, 2 cor.5.8. 2 pet.1.13.
corpora resurgentia qualia sint futura, 1 cor. 15. 44.
corpus suum subegit Paulus, 1 cor. 9.17.

H

corozaim

corozaim infidelitatem exprobrat Christus, mat.11.21.
corripit Deus justos in bonum, Job 5. 17. c. 36.10. 2 machab.6,16.
correptio fraterna, prov.25. gal.6.3.
ad correptionem nostram scripta sunt quæ Deus Judæis inflixit, 1 cor.10.6.
corrupta terra coram Deo, gen. 6.11.
cortinarum fabricatio in tabernaculo, exod.36,8.
corvus emittitur ex arca, gen.8.7.
corvorum ministerio pascitur Elias, 3 reg.16,14.
corvum non comedunt Judæi, deut. 14.14.
e costa Adæ creatur mulier, gen.2.22.
coturnices & man pluit Deus Israelitis, exod.16.13. num.11.31.
Cozbi fornicaria occiditur a Phinees, numer.25.15.
Crapula fugienda, luca 21.34.
crassus factus Israel & pinguis reliquit Deum, deut. 31.20.
in crastinum non gloriandum, proverb.27,1.
creator ex creaturis cognoscitur, sap. 13.5. Job 12. ecclef.43.1.
creatio hominis, gen.1.26.
creata omnia per Christum, col.1,15. heb.1,22.
creaturis utitur deus pro sua voluntate, isa.45.7.et seq.
creaturis fidentes decipiuntur, isa.30.13, & 17.
creatura Dei omnis bona, 1 tim.4,4.
creatura omnis vanitati subjecta non volens, rom.8,20.
creaturæ universæ ut prædicetur evangelium, præcipit Christ°, Mar.16.15.idque factū dicit Paul°, col.1.23
creatura nova sumus per fidem in Christum, gal.6.5.
credat oportet qui ad Deum accedit, heb.11.6,11.
credere est donum Dei, matt.13.11.16,17.act.17.32.
ut credam° Jesum esse Christum, idque credendo vitam habeamus, scripsit Joannes evangelium, joan.20.31.
credendo in Christum remittuntur peccata, act.10.43.
credentib° datur Spiritus sanct°, ephes.1.14.joan.4.13.
credenti omnia possibilia, marc.9.23.
credens in Christum non morietur in æternum, joan. 11.25.
credunt multi in nomine Jesu, quibus ipse Jesus non se credit, joan. 2.23.
Cretenses mendaces, tit.1.1,12.
criminatores ne simus, levit.19.16.
Crispus archisynagogus Christo credit, act.18.8.
ad crucem ducitur Christus, matth.27,31.
in cruce quanta fuerit Christi angustia, psal.21.1.
crux sua cuique Christiano ferenda, matth. 10,16. c.16,24. In cruce, & afflictionibus gloriatur Paulus, gal.6,16. 2 corinth.12,7.
crucifigere carnem suam cum concupiscentiis, gal.5.24.
crucifixus mundus Paulo, & Paulus mundo, gal.6.14.
Cuculum non comedebant Judæi, deut.14,15.
culicem excolabant Pharisæi, matth.23,24.
cultus Dei externus sine fide, rejicitur, isa.43,23.
cultus Dei verus, isa 1,16,17. & seq.
cuniculus immundum animal, deut.14,15.
cupiditas inexplebilis, prov.27,20.
cupiditas radix omnium malorum, 1 tim.6,10.
in curiosos nihil agentes, 2 thess.3,11.
a curis hujus vitæ maxime cavendum, luc. 21.34.
cura Dei pro Jacob ne noceat ei Laban, gen.31.24.
cura Dei erga populum suum, jerem.6.14. 1 pet.5.2.
curribus ferratis utuntur Chananæi, jud.1,19.c.4,13.
currus Salomonis 1400. 3 reg.10,26.
currus Israel Elias dicitur ab Eliseo, 4 reg.2,11.
custodit Deus populū ut pupillam oculi sui, deut.32,10.
custos Jacob ubique fuit Deus, gen.28,15.
ut custodiat nos Deus, orandum, num.6.24.
Cygnum non comedunt Judæi, deut.14.16.
Cyri regis Persarum adia, isa.14,4.45,1.5. 1 esdr.1.

D.

DAbir urbs, alias Cariath-senna, sive Cariat-sepher expugnatur, jos.10.38.c.15,15.& 49.
dæmonibus non offerendum, levit.17.7.
dæmoniis et idolis consecrant Israelitæ filios, 4 reg. 17.11.
dæmonia oratione & jejunio expelluntur, matt.17.18.
dæmonia Jesum esse Christum agnoscunt, matth.8.29. mar.3.31.
dæmon confitetur se Jesum nosse & Paulum, act.19.15.
quod dæmonia nobis subdantur non gloriandum, luc.10. 18.19.20.
dæmoniorum doctrinæ quæ sint, 1 tim.4.1.
dæmoniacum sanat Christus, matth.12.22.
dæmoniaci duo sanantur a Christo, matth.8.16.
Dagon deus Philistinorum corruit, 1 reg.5.2.
Dalila meretrix prodit Samsonem, jud.16.
Damascenis vastitas futura ab Assyriis, isa.17.1.
Damasci prædicat Paulus, act.9.19.
Damascus vastatur a rege Assyriorum, 4 reg.16.9.
Damaris mulier credit Christo, act.17.34.
damnationis ministratio, lex, 2 cor.3.6,7.& seq.
de damno facto, exod. 22.1.& seq.
Dan fili° Jacob, gen.30,c.49,16. deut.33.22.jos. 19.47.
Dan viri 600 proficiscuntur Lais, judic. 18 11.
Dan urbs quæ & Lais, judic.18. 29.
Dandum & dabitur nobis, luc.6.38.
dare beatius quam accipere, act. 20.33.
dat omnia Deus, gen.33.11.
datorem hilarem diligit Deus, 2 corinth.9.7.
Danielis acta habes per totum librum ipsius.
Darii Medi acta, dan.5.31.c.6,25.28.1 esdr.6,1.et seq.
Dathan rebellis in Deum, comburitur, num.16,1,12,24.
david ex quibus ortus, Ruth 4.17. & seq.
davidis acta a 1 reg.11. usque 3 reg.2.
david necessitate compulsus comedit panes Deo consecratos, matth.12.3.
davidis commendatio, ecclef. 47.1.
davidis cor rectum coram Deo, 3 reg.14.9.c.15,3.
propter Davidi factas promissiones non aufert Deus regnum a Salomone, 3 reg.11.33.
davide major Christus, matth.22.45.
debita septimo quoque anno remissio, deut.15.2.
debitum & jus inter Christianos, charitas, rom.13.9.
debora nutrix Rebeccæ moritur, gen.35.8.
debora uxor Lapidoth judicat Israelem, judic.4.4.
decalogi præcepta, exod. 20.1.
decalogi repetitio, deut.5.1.
decanos constituit Moyses, exod. 18.21.
decem tribus Israel a Deo ejectæ, isa.9.14,c.17,3,4.
decimæ erant Dei, levit.27.30.
decimis qui alebantur, deut.14.18.
non decipiendus frater, levit.19.11.
decuriones constituit Moyses, deut. 1. 15.
dedicatum templum Salomonis, 3 reg.8.26,63,65.
pro Delicto lex hostiæ, levit.7.1.
demetrii filii Seleuci acta, sparsa a 1 machab.5. usque 2. mach.14.
dentem excutienti dens excutiendus, exod.21.27.levit. 42.20.
depositi lex, exod.22.7.& seq.
non derelinquit Deus populum agnoscentem peccatum, 1 reg.12.22.
derelictū se a Deo clamat in cruce Christ° matt.27.46.
derelinquit Deus derelinquentes se, deut.31.6.8.& 16.
descensus Christi ad inferos, psal.15.v.10.
in desertis moratur Christus, mar. 1.13.
deserunt viam Dei Israelitæ, exod.32.1.5.
desperantium Israelitarum confirmatio, ezech.33.c.37.
desperant Israelitæ de salute, exod. 14. 11. desperat Cain, gen.4.13.
despexit David Deum adulterando, 2 reg.12.13.
desideria nostra ne faciamus, 2 tim.2.22. 1 pet.1.14. c.2,11.
detrahunt Moysi Aaron & Maria, num.12.2.
detractio vitanda, jac.4.11. 1 pet.2,1,12.
detractor occultus cui similis, ecclef.10.20.
deus spirit° est, joan 4.24.De°, christi caput.1 cor.11.3.
deum nemo vidit unquam, joan.1.18.
deus unus, & pater omnium, 1 cor.8.6.
deus non habitat in manufactis templis, act.17. 24.
dei nomen, exod.3.14.
deus ubique est, & cuncta intuetur, jerem.23.24.
deo omnia possibilia, gen.18.14. matt.19.26. luc.1.37.
deo nihil est ab homine adjutorii, job 26.1. & seq.
deum patrem novit, qui Christum novit. joan.14.1.
ex deo omnia & nos per illum, & in illo, rom.11.29.
deus alius non quam Deus Israel, deut.4.35. 1 reg.2.2. 3 reg.18.46.
deus vult cognosci Deus per signa sua, exod.7.17.
Deo & mammonæ servire non possumus, matth.6.24.
Deus non tentandus, deut.6.14.
Deus quos amat, arguit & castigat, heb.12.7. apocal. 3.4. & seq.
a Deo abducens propheta, deut.13.2.
Dei solius est peccata remittere, luc.5,21.
Deo & idolis servientes Samaritani, 4 reg.17.31.
deos alienos si adoraverimus, peribimus, deut. 5, 6. 9.c.6,15.
Dei non sunt, qui manibus fiunt, act. 19.26. Baruc. 6.15.
Deus hujus seculi, satan 2 cor.4.4.
deos pro judicibus accipit etiam scriptura, exod.22.8, 9,28.
Deuteronomium legat rex, & quare, deut.17,18.
Deuteronomium, legis explanatio, deut.1.1.
deuteronomium traditur Levitis & senioribus, deut. 31.9.
deuteronomium legit Josias coram populo, 4 reg.23. 2,3.
ad dexteram Christi sedere volunt filii Zebedæi, mat. 20.21.
Diabolus mulierem seducit, & maledicitur, gen.3.1. & seq.
diabolus Princeps aeris hujus, ephes.2.2. accusator fidelium, Apoc.12.13. adversarius & hostis noster, 1 Pet.5.8. Ephes.6,11.12.
diaboli semen, infideles, matth.13. 28.
diabolum vincimus fide in Christum, 1 joan.°14,15.
diabolo & angelis ejus paratus ignis æternus, matt. 25,41.
diaconorum mores quales esse debeant, 1 tim.3.8.
dies verbo Dei creatur, gen.1.5.
dies longiores aut breviores tribuit deus, deut.30.20.
dies extremi judicii propinqu°, rom.13,12.1 cor.10.11.
dies judicii inopinatus ut fur, thess.5.2.
diei novissimi adventus, apoc.6.18.
dies longissimis temporibus Josue, jos.10.14.
dies boni, 1 pet.3.10. mali, ephes.5.16.
Difficilia quatuor cognitu, prov. 30.8.
difficile nihil est Deo, gen.18.14.
qui diffidens postulat aliquid a Domino, non accipiet, Jac. 1.6.
digiti seni in manibus & pedibus cujusdam gigantis, 2 reg.21.20.
digito Dei scriptæ tabulæ Moysi, exod.31.18.
digitus & potentia Dei, exod.8.19.
dii hominum manu fabricati, deut.4.28.
dii Gentium neminem salvant, Baruch.6.11.
dii vocantur ad quos sermo Dei factus est, joan.10.34.
Dilexit nos prior Deus, 1 Joh.4.11.
quod dilexisset patres, docuit Deus Israelem, deut.4.3.
diligens nos Deus misit filium suum, Joh.3.16. 1 joan. 4.11.
diligunt Deum qui mandata ejus faciunt, 1 joan.5.1.
diligentibus Deum omnia cooperantur in bonum, rom. 8. 28.
diligamus invicem, sicut Christus dilexit nos, rom.12. 10. 1 Joh.3.23. c.4,9.
dilectio proximi, legis impletio, rom.13.8.
diligens Christum implet ejus mandata, joh.14.21, & seq.
diligendi amici et inimici, lev.19.18.mat.5.43,& seq.
diligendus Deus ex toto corde, deut.6.5. luc.10.27.
ut diligamus ipsum, purgat corda nostra Deus, deut. 30.6, & 16.
diluvium temporibus Noe, gen.6.7.8.
dimittit Joseph injuriam fratribus, gen. 50.18.
Dina filia Jacob rapitur, gen.34.1.
Dionysius Areopagita Christo credit, act.17.34.
Diotrephes reprehensus a Johanne, 3 joh.9.
Discalceati domus, quæ erat Israelitis, deut.25.10.
discipuli Christi qui in ejus fide permanent, joh.8.31.
discipuli Christi quo dignoscantur, joh.13.35.
discipul° Christi patrem odit præ Christo, matt.10.42.
disciplina Dei & tribulatio bona, heb.12.5,7,9.
disciplinā non recipientibus minatur Deus, lev.26.14.
disciplinæ Dei utilitas, prov.13, 18.15,5.
discamus timere Deum, deut.14.23. c.31,12.
discordiarum autor detestandus, proverb.6.19.
non dissensionis, sed pacis autor Deus, 1 cor.14.13.
dispensatores evangelii, apostoli, 1 cor.4.1.
disputationes quales vitandæ, tit.3.9,10.
Dives, qui in divitiis non fidit, matt.13,22.
divitibus væ, & quare, luc.6.24. jac.5.1.
de divitibus loquitur Paulus, 1 tim.6.9. & seq.
dives non facile suscipit evangelium, matth. 19.23.
divitis cujusdam parabola, luc. 12.16.
divites Abraham & Lot, gen.13.2.& seq.
divites Jacob & Esau, gen.30,30. c.36,7.
divites reddit Deus mendicos, esurientes autem bonis replet, luc.1.53.
dives beatus qui non fidit in divitiis, ecclef.31.8.
divitis personam non consideret judex, levit.19.15.
divitis & pauperis collatio, ecclef.13.30.
divitiarum & paupertatis autor Deus, prov.22.2.
ob divitias ne obliviscamur Dei, deut.8.13.14.
divitiarum fallacia, marc.4.19.
divitiis renunciandum, luc.16.19.
divitiis & Deo servire, matt.6.19.
divini occidantur, levit.20.28.
divinos ne consulamus, deut.18.14.
divinam naturam quomodo participamus, 2 pet.1.3,4.
divortium non quærant qui connubio juncti sunt, 1 cor.7. 11.
Docti a Deo Christiani, joan.6.45.
doctor fidelium Spiritus sanctus, joan.14.26.
doctores in ecclesia constituti, 1 cor.12.28.
doceamus singuli singulos, 1 thess.5.14.
doctores fugiant quæstium & quæstiones, 1 tim.6.5.11.
docentes placentia et fabulas, 2 tim.3.14.c.4.1.tit.1.3.
doctrina Dei, donum, rom.12.7.
doctrinam eandem tradit Paulus omnibus ecclesiis, 1 cor.14.33.
doctrina sana quæ sit, tit.1.9.
doctrina dæmoniorum quæ sit, 1 tim.4.1.
doctrinam aliam afferentes quam Christi, non sunt recipiendi, 2 Joh.9.col.8.9.

doctrina

doctrina & veritas in rationali judicii, exod. 28.30.
docuit Deus Israelem, deut.4.1.c.32.10.c.33.1.
Docendi filii verbum dei, deut.6,11.19.
Doeg prodit Davidem Sauli, 1 reg.22,9.18.
dolus non erat in ore Christi, 1 pet.2.22.
dolus absit a Christianis, 1 pet.2,1.2.22.
Dominus unus, Deus, deut.6.4. ephes.4.5.
dominus tecum, salutatio, Jud.6.12. ruth.2.4.
dominorum officium in servos, ephes.6.8.
dominari populo in timore dei, 2 reg.23.3.
domus leprosæ consideratio, levit.14.35.& seq.
domus venditio, levit. 25.29.
domus pulchras ubi ædificaverimus, meminerimus dei qui dedit eas, deut. 8.12.
Domus Domini, templum, 2 reg.12.8.
domus dei, Israeliticus populus, Num.12.7.
domus dei spirituales, fideles, 1 pet.2,5.c.4,17.
domus, corpus nostrum, 2 cor.5.1.
domus orationis, domus dei, matt.21,13.
domesticis fidei benefaciendum, galat.6.10.
Donum Dei est quod salvamur, ephes.2.8.
donum dei est fides, matt.16.17. Joh.6,29.
donum dei est scripturas intelligere, luc. 24, 25. & seq.46.
dona dei sunt quæcunque habemus, ut vides de talentis, matt.25.4. & seq.
dona varia dedit Christus ascendens in cœlum, ad ædificationem ecclesiæ, ephes.4,8. 2 pet.1.17.
donum linguarum inferius prophetia, 1 cor.14.3,4,5.
dona dei administremus in alterutrum, 1 pet.4.10.
Dormituri meditemur verbum dei, deut.11.8.
dormire pro mori, gen.47.30. 1 thess.4,14.15.
dormientium primitiæ Christus, 1 cor.15,20.
dormientis cum ancilla punitio, levit.19.20.
Draco magnus in cœlo, præliatur cum Michaele, apoc. 12.3,4,7.
draconem interficit Daniel, dan.14.25.
draco diabolus, ligatus, apoc.20.2.
de dragma perdita, luc.15.8.
Duritia populi Israelitici, deut.9.6.
dux populi Israel, Deus, deut.20.12.
duces quare mittantur a regibus, 1 pet.2.14.
dux incredulus providentiæ Dei moritur, 4 reg.7,2.18.

E.

EBrietas regibus fugienda, prov.31.4.
ab ebrietate & crapula cavendum, luc.21.37.
ebrietatis incommoda, prov.23.1.& seq.
ebriosi regnum Dei non possidebunt, 1 cor.6. 10.
ebrius Noe irridetur a filio, gen.9.21.
ebrius Ela rex Israel occiditur, 3 reg.16.c.item Ammon, 2 reg.13.20. rursum Holofernes, Judith, 13.4. ad hæc Nabal ebrius post decem dies percutitur a Domino, 1 reg.25.36,& seq.
Ecclesia domus dei, 1 tim.3.5.
ecclesia principium habuit in Jerusalem, isa 2,2. Psal. 47.v.2.
ecclesia sponsa Christi, Psalm.44.
ecclesiæ fœlicitas prædicitur, & in ea peccatorum remissio, isa.33.16,19,26.
ecclesia non contendit, 1 cor.11.16.
ecclesiæ Dei concordia, isa.11.6.
Edom quare sic dictus, gen.25.30.& ejus generationes, gen.36.1.
Edom negat transitum Israëlitis, Num.20.14.
Edom recedit a Juda, 4 reg.8.20.
Edomitæ percutiuntur ab Amasia, 4 reg.14.7.
De effœminatis, 3 reg.14,20.22,30.4 reg.23.7.
Egenis succurrendum, prov.28.27.
Egestas inobedientibus Deo, deut. 28.22.
de Eglon rege Moabitarum, Jud.3.12.& seq. Jos.10.3.
egressio filiorum Israel ex Ægypto, exod.12.31, et seq.
Ela rex Israel, 3 reg.16.6,9.
Elatio Corinthiorum reprehenditur, 1 cor.4.16,17.
Elcanæ uxores, 1 reg.1.1.
Eldad & Medad prophetant, Num.11.26,27.
Eleazarus filius Aaron, exod.6,23. Jos.24.1.
Eleazar occidit maximum elephantem, 1 mach.6.43.
Eleazari passio, 2 mach.6.18,24.
electi Christiani ante creatum mundum, ephes.1,4.1 pet.2,4.
electi pauci, matt.20.16.
electio ex gratia Dei, non operibus, rom.9.5,& seq.
electos nemo potest accusare, rom.8,33.
eleemosynæ facienda, & quomodo, luc. 12,33. matth. 6.2,3,4.
eleemosynæ, hostia accepta, phil.4.10,14,18.
de eleemosyna, eccles.17,12.c.29.11,15,16.
elementa calore solvenda, 2 pet,3,10.
elementa mundi quæ dicat Paulus, gal.4.3.
Eliacim, qui & Joacim, 4 reg.23.34.
Eliæ prophetæ acta, a 3 reg.17. usque 4 reg.2.
Elias promissus Mal.4. erat Joannes Baptista, Matt. 11.4. c. 17.10,11,17.
de Elia & Eliseo, luc.4.25.
Eliezer filius Moysi, exod.2.22.
Elimelech Bethlehemita cum uxore Noemi, Ruth.1.2.
Eliphaz amicus Job, job 3,4.5.15.
Elizabeth uxor Aaron, exod.6.23.
Elizabeth uxor Zachariæ parit Joannem, luc.1.57.
Elizei acta 3 reg.19. 4 reg.2. usque 13.
de Eliu amico Job, job 32.34.36.37.
Elon judicat Israelem, Jud.12.11.
eloquens Aaron, exod. 4. 27.
eloquium Dei purum, 2 reg.22.31. psal.17,31.
Elymas magnus Paulo resistens, excæcatur, act.13.8.
Emim populus qualis, deut.2.10.
Emmanuel dictus Christus, isa.7.15. matt.1.23.
in Emaus proficiscuntur duo discipuli, luc.24.13.
Emor occiditur a Simeone, gen.34.27.
Enacim interficiuntur, Josue 11.21. judic.1.20.
encæniorum institutio, 1 mach.4.52.& seq.
Enoch filius Jared transfertur, gen.4,17.c.5,25.
Enoch fides, heb.11.5.
Enos filius Seth, gen. 4.26. vixit 905 annis, gen.5.6.
Epænetus Christianus, rom.16.5.
Epaphras evangelizavit Collossensibus, col.1.7.
Ephesii Dianæ cultores, act.19.2,28,29.
ephod lineo accinctus Samuel, 1 reg.2.18.
ephod accinctus David saltat ante arcam Dei, 2 reg. 6.14.
Ephraim genus & acta, gen.41,52.c.48.
Ephraimitæ insurgunt in Gedeonem, judic.8.1. Item in Jephte, judic.12.
Ephrata quæ & Bethlehem, gen.35,6.
Epicurei & Stoici cum Paulo disputant, act.17,18.
episcopus animarum nostrarum Christus, 1 pet.2.25.
episcopus Timotheus, 1 tim. 46. Item Titus, tit.1.7.
episcopi mores, 1 tim.32. 2 tim. 16. tit. 2 1.
epistolæ Christi fuerunt Corinthii, 2 cor.3.1.
epistolæ Pauli difficiles, 2 pet.3.16.
epulari ac lætari coram Domino, deut.16.11.
epulandum nobis ob pascha nostrum immolatum, 1 cor.5.8.
Equorum Salomonis numerus, 3 reg.4.26.
equos ne multiplicet sibi rex, deut.17.16.
equi albi, rufi, nigri, pallidi visio, apoc.6.2. & seq.
ne erubescamus Christum confiteri, luc.9.26. 2 tim. 2.8.
ne erubescamus patientes propter Christum, 1 pet.4.16.
erudivit Deus Israelem 40 annis, deut.8.5.
Esau nativitas & acta, gen.25. usque ad 36. caput.
ab esca scandalizante fratrem abstinendum, 1 cor.3.13 c.8,13.
esca spiritualis manna, 1 cor.10.3.
Esdras ascendit Jerosolymam, 1 Esd.7.6.
Est & Non, in sermonibus Pauli non fuit, neque in promissionibus Dei, 2 cor.1,17.
Esther reginæ acta, esth.2.4.5.7.14.
esurienti Eliæ ministrat angelus, 3 reg.19.1.
esuriit Christus, matt.4.2.
esurientibus justitiam promittit Deus satietatem, matth.5.6.
Ethai proselytus sequitur Davidem, 2 reg.15.19.
tanquam ethnicus sit, qui non audit ecclesiam, matt. 8.17.
Evangelium est quod Christus mortuus pro peccatis nostris ac sepultus resurrexit, 1 cor.15.1. eph.1,13.
evangelii definitio, rom.1.15.
evangelium pastoribus nuntiatur, luc.2.10.
evangelium in Galilæa a Christo prædicatur, mat.4,23
ut evangelium prædicaret, venit Christus, mar.16.15.
evangelii prædicatoribus debetur victus, matt.10,9. 1 cor.9,7. & seq.
evangelium parit bona dissidia, matth.10.33.
evangelium varie suscipitur, & in paucis facit fructum, matth.13.3.
evangelium non suscipiunt Scribæ & Pharisæi, nec sinunt ut alii illud suscipiant, mat.23,13.& 39.
in evangelii contemptores, 2 thess.2.12.
eucharistiæ sacramentum quomodo sit a Christo institutum, 1 cor.11.24.
ob eucharistiæ indignam sumptionem multi infirmi & mortui, 1 cor.11.25.
Eunice mater Timothei, 2 tim.1.5.
eunuchi non admittebantur in ecclesiam, deut.23.1.
eunuchus credit Christo, act.8.34.& seq.
eunuchi qui seipsos castraverunt propter evangelium, matth.19.12.
evomuit terra Chananæos habitatores suos, lev.18.25. & 28.
Eupator venit in Judæum, 2 mac.13.1.
Euphrates fluvius, gen.2.14.
Eutychum suscitat Paulus, act. 20. 9.
qui se Exaltant humiliabuntur, luc.18.14.
exaltabuntur qui exemplo Christi se humiliant, Philippen.2.9. Luc.14.11.
non exasperandus Deus, 1 reg.12.15.
exaudit Deus Eliam dando ignem, 3 reg.18.21,& 30.
exaudit Deus afflictos clamantes, exod. 22.27.
exauditur Moyses orans pro Israele, deut.9.19.
excæcationis nostræ causa peccatum, isa.59.1,& seq.
excelsa ædificat Jeroboam, 3 reg.12.31.
in excelsis immolabat populus ante templi ædificationem, 3 reg.3,2.
excelsa dissipantur ab Ezechia, 4 reg.18,22. Item a Josia 4. reg.23,13. & ab Asa, 2 par.14,3.
Excommunicandi modus Pauli, 1 cor.5.5.
excommunicandus qui contemnit ecclesiam, mat.18,17.
exemplar nostrum Christus, Joh.13.15. Philip.2. 1.
exemplar vitæ & doctrinæ Pauli, philip.3.4.
exemplar bonorum sit episcopus, tit. 2.7.
ad exemplar in monte monstratum jubetur Moyses omnia facere, exod.25.40.
Exequiæ Jacob, gen.50,7.12.
exhortari posse, dei donum est, rom.12,8.
exhortatio ut Christum adeamus, heb.4,11.c.10.19, 12,22,26,29.
exhortemur invicem per singulos dies, heb.3.13.
existimans se esse aliquid ob dona Dei quæ habet, seipsum seducit, gal.6,3,
exorcistæ vulnerantur a diabolo, act.19.13.
experientia rerum magistra, eccles.34.9.
expiatio juramenti & aliorum peccatorum, levit.5.1. & seq.
expiationis dies, levit.23.27.
exploratores, terræ promissionis detrahentes, occiduntur a Deo, num.13.23. deut.1.41.
exploratores mittuntur in Jericho, jos.2.1.
Ezechiæ acta leguntur, 4 reg.18.2 par.29. isa.37.38.39.
Ezechielis prophetia in libro ipsius.
Ezechielis laudes, eccles.49.50.

F.

FAber erat Joseph pater Christi putativus, mat.13.55.
faber ferrarius primus Tubalcain, gen.4.22.
faber ferrarius non erat in Israel, 1 reg.13,19.
fabulæ vitandæ prædicatoribus, 1 tim.4,17.
fabulas non sunt secuti apostoli, 2 pet.1.16.
in fabulam vulgi fuerunt Judæi inobedientes, deut.28.37.
faciendum aliis quod nobis fieri volumus, matth.7.12.
factor noster Deus, deut.32.6.
factores verbi habentur justi, non auditores, matth.7. 24. & seq. rom.2.24. jac.1.25.
facies dei præcedit Israelitas, exod.33.14.
facie ad faciem locutus Deo Moyses, exod.33.11.
ut faciem suam ostendat Deus, orandum, num.6.25. deut.31.17,18.
juxta faciem non judicat Deus, 1 reg.16.10.
fallit patrem Saulem Michol, 1 reg.19.16,17.
fallit David Saulem, 1 reg.20.1. item regem Achis, 1 reg.27.9,11.
falsi prophetæ operibus cogniti, matt.7.18.
falsum testimonium non dicendum, exod.20.16.
fama bona, prov.15.30.
fames non custodientibus præcepta Dei, levit.26. deut. 28,20,48. 32,24.
fames propter peccata, 3 reg.8.37.
fames in Ægypto, gen. 41. 42,43,44.
fames vehemens in Samaria, 3 reg. 18. 2. item alia in qua mulier filium coctum comedit, 4 reg.6.30.
fames in Jerusalem sub Sedecia, 4 reg.25.3.
in fame fidelis Sarepthana nutritur, 3 reg.17.16,17.
famem fugit Sunamitis, 4 reg.8. item Noemi, Ruth 1.1
famem futuram universo orbi prædicit Agabus propheta, act. 11,28.
fames verbi Dei prædicitur, amos 8,11.
familia curanda, prov.27,27.
familiam suam circumcidit Abraham gen.18.23.
Febri percutiuntur inobedientes, deut.27.22.
a febre socrus Petri sanatur, matth.8.15. item filius reguli, Joh.45,& 60.
fel germinans in corde infidelis, deut.29,18.
feminalibus utitur Aaron, exod.28.42.
feriæ a Judæis celebrandæ, levit.23,2,27.
fermentum non erat in oblationibus, levit.2.11.
fermentum non edebatur diebus paschæ, exod.12.15. 13. 1,2. & seq.
fermenti parabola, matth.13.33.
fermentum pro pestilenti doctrina, matth. 16,6.
fermentum veteris malitiæ expurgandum, 1 cor.5.5.
ferrum natare fecit Eliseus, 4 reg.6.5,6.
ferreum jugum inobedientibus, deut.28,23.& seq.
festa anni tria, levit.23,24. exod. 34.22. deut.16.9.
festivitates Judæorum quare rejicit Deus, Amos 5.21.
festo die quare non captus Christus, matth.26.6.
festuca in oculo fratris, mat.7.3. luc.6,41.
Fici parabola, matt.21,19.c.24,32. luc.13,6.

fides quid sit, heb.11.1.
fides adhibenda verbo Dei, heb.4.2.
fides ex auditu verbi Dei, rom.10.17.
fides Abrahæ in promissiones Dei, gen. 24.2.
fides necessaria accedenti ad Christum, heb.11.6.
fide purificantur corda, act.15,9. Joh.15,12.17.
fidei finis salus animarum, 1 Pet.1.7.
fide resistimus diabolo, 1 pet.5.9.
fidei scutum in omnibus habeamus, ephes.6.16.
fide accipitur spiritus sanctus, gal.3.5,7,8.
fides sine operibus mortua, jac.2.c.20.26.
fides se exerat per opera, 2 pet.1.5.
fidem demonstrant opera, phil.5. 1 joh.2,15.
fides charitatem habeat, 1 tim.1.2.
fidem imitemur apostolorum, heb.13.7.
fide quid fecerint ac passi sint patres, heb.11.30. 21.& ibi multa de fide.
fidem sibi adaugeri orant apostoli, luc.17.5.
pro fide Petri oravit Christus, luc.22.32.
fide accipimus quod petimus, mat. 21.21.
fide plena accedamus ad Christum, heb.10.22.
ad fidem exhortemur invicem, heb.3.12.
fidei probatio est afflictio, 1 pet.1.7.
in fide perseverandum, coloss.1.23.
fideles omnes sunt unum corpus, rom.12.3.
fideles sunt domus Dei, 1 pet.4.19. heb.3.6.
fidelis manet Deus in promissis, 1 cor.1.9.
fidelitas in ministris verbi, 1 cor.4.2.
fidentes in homine, maledicti, jer.17.5.
cum fiducia Christum adeamus, heb.4.16.
figmentum non conqueritur adversus figulum, rom. 9.20.
figulus facit ex luto quod vult, jer.18. 6. isa.45.9.
figura mundi præterit, 1 cor.7.31.
filium suum lactat Anna, 1 reg.1.23.
filii castigandi, prov. 13.24.c.29.15.
filii Israel habitarunt in Ægypto 430.annis, ex.12.40
filii non occidendi pro patribus, deut.24,16. 4 reg.4.7. ezec.18,19.
filii docendi mysterium paschæ, exod.12.21.& seq.
filium suum Solomonem tradit David in manus Nathan prophetæ, 2 reg.12.24.
filii inobedientis pœna, deut.21.20.
filiorum officium erga parentes, ephes.6.1.
filios consecrant idolis Israelitæ, 4 reg.17.17.
filii Abrahæ, fideles, rom.9.7.
in filios Dei adoptati sumus, ephes.1.1.
filii Dei sumus per fidem, gal.3.26.
de filio prodigo parabola, luc.15.11.
filiorum duorum parabola, mat.21,28.
filii Dei sunt qui spiritu Dei aguntur, rom.8.14.
filia prudens, viro suo hæreditas, eccles.22.1.
filiam luxuriosam oportet observare, eccles.42.8.
Fimbriæ per angulos vestimenti, num.15.38.
fimbriæ vestimenti Christi tactu sanatur mulier, mat. 9.20.
fimbriæ vestimenti Christi tactu sanantur infirmi, mat.14.36.
Fingit David insaniam, 1 reg.21.12.
fingit Samuel quod immolet, 1 reg. 16.2.
Finis hominis insperatus, eccles.9.12.
finis omnium appropinquavit, 1 pet.4.7.
Firmamenti creatio, gen.1.6.
Flagellatur Christus, matt.27.26.
flagellatur Paulus, act.16.19.
flagellantur apostoli, act. 5.40.
flagellantur præfecti filiorum Israel, exod.5.14.
Flet Jesus, johan.11,3.5. luc.19.41.
flentes beati, & quare, luc.6.20. & seq.
flendum cum flentibus, rom.12.15.
fluvius irrigans paradisum, gen.2,10.13.14.
Fœcundam facit Deus Liam, gen.29.16.
fœdus Dei cum Noe, gen. 6,18.c.9,12,& seq.
fœlicitate nescit uti stultus, prov.26.3.
fœnum dat Deus jumentis timentium se, deut. 11.15.
non fœnerandum fratri, deut.23.19.
folio volante terrentur Deo non obtemperantes, lev. 26.36.
Fons irrigans terram, gen.2.6.
fons gratiæ & veritatis, Christus, zach.13.1.
Formidolosi non procedant ad bellum, deut.20.8.
Fornax ferrea, Ægyptus, deut.4.20.
Fornicatio vitanda, 1 cor.6.18. 1 thess.4.3.
fornicatio ne nominanda quidem, ephes.5.3.
fornicatorem excommunicat Paulus, 1 cor.5.9.
fornicationes morte puniendæ, quæ, levit.18,22.& seq.
fornicatores regnum Dei non possidebunt, 1 cor.6.4.
fornicatrix comburebatur, gen.38.24.
fornicator Zamri occisus a Phinees, num.25.28.
fornicari cum diis alienis, exod.34,15,16.
Fortis Deus noster, 2 reg.22.3.
fortitudo Dei ostensa in Pharaone, exod.5.& seq.
fortitudo nostra Deus, exod.15.2.
fortitudinem aufert Deus inobedientibus, deut.28.32.
quod Fortunæ vulgo tribuitur, scriptura ad Deum refert, ut patet exod.21,12.
Fractio panis, act.2.46.
Fratris mortui absque liberis uxorem accipiebat alter frater, gen.38.8. deut.25.5.
frater abducens a fide, occidendus, deut.13.6.
fratris nomine compellat Jacob ignotos, gen.29.4.
fratres suos dicit nos Christus, heb.2.12.
pro Fratribus animas ponere debemus, 1 joh.2.9,10, & seq.
fratres sunt omnes Christiani, matth.23.8.
inter fratres primogenitus Christus, rom.8.29.
fratri peccanti remittendum, matth.18.35.
fraternitatem diligamus, rom.12.10. 1 pet.1.17.
fratres sive cognati christi non credunt in eum, joan.7.5
Fraudulenti non salvabuntur, 1 cor.6.8.
fraus ferenda, non inferenda, 1 cor.6,9.10.
a Fructibus cognoscitur arbor, matth.7.16.
fructus justitiæ & peccati, rom.6,21,27.
fructificemus Deo per opera, rom.7.45.
ad frugalitatem adhortatio, prov.27.27.
Fruges consumuntur inobedientibus, deut.28.42.
frumentum dat Deus diligentibus se, deut.11.14.
Fugiendum, si persequantur nos, mat.10.23.
fugit Paulus ne lapidetur, act.14.6.
Furis pœna, exod.22.4.
Fugit Elias Jezabel, 3 reg.19.3.
Fugiunt Christi discipuli, dum ille a Judæis capitur, matth.26.57.
cum fure non versandum, prov.29.24.
furtum non faciendum, exod.20.15.
fures non salvabuntur, 1 cor.6.10.
fures laborent manibus, & quare, ephes.4.28.
furis parabola, matth.24.43. luc.12.33.
fures & latrones vocat Christus Pharisæos, Joh.10.8.
Furore mentis percutit Deus inobedientes, deut.28.28.

G.

Gaal filii Obeb acta, Jud.9. 26. & seq.
Gabaa Benjamin ædificatur, 3 reg.15.22.
Gabaonitarum calliditas, josu.9.22.
Gabaonitæ a quinque regibus obsessi, a Josue liberantur, jos.10,1.& seq.
Gabelus venit ad nuptias Tobiæ, tob.9,8.
Gabriel salutat Mariam, luc.1.26.
Gad filius Jacob, gen.30,11.49,19. jos.22,4.
Gad propheta, 1 reg.22,5. 2 reg.24.11.
Galaad mons quare sic dictus, gen.31,19.
Galatas insensatos Paulus vocat, gal.3.1.
de Gallina pullos congregante, matt.23.37.
Galilæi Christum suscipiunt, joh.4.45.
Gamalielis consilium pro apostolis, act.5.34.
Garizim mons ad benedicendum, deut.27.11.
in Gaudio serviendum Deo, deut.28.47.
gaudent apostoli se affligi propter Christum, act.5.41.
gaudendum in Domino, colos.4.2.
gaudendum cum gaudentibus, rom.12.15.
gaudium a spiritu sancto, rom.14.17.
ut Gauderemus venit Christus, Joh.17.13.
gaudium cordis prorogat vitam, eccles.30.16.
Gazam urbem capit Judas, judic.1.18.
Gazer ubs expugnata a Josue, jos.10.33.
Gedeonis acta leguntur, judic.6.7.8.
in Gehenna ignis perpetuus, marc.9.43,45.
Gehon fluvius, gen.2. 13.
Gemunt filii Dei, & quare, rom.8.23.
Genuit nos Deus, deut. 32.15.
Generandi vim dedit Deus omnibus quæ super terram sunt, gen.1. & 9.1.
Gentes in gloriam Dei creatæ, deut.26.19.
gentes & populos divisit Deus per regiones, deut.32.8.
gentium societatem prohibet Deus Judæis, deut.7.1. & seq.
ne Gentium opera imitemur, ephes.4.17.
gentes peccatores, gal.2.15.
gentium conversatio ante fidem, ephes.2.2.
gentes dicuntur canes a Christo, matt.15.16.
gentes dimisit Deus agere quod vellent, dans tamen eis pluvias,&c. usque ad tempus, act.14.16.
gentium electio, psal.17.v.48. psal.2.v.8.
gentium conversio, isa.2.2.
gentium vocatio per prædicationem, isa.66.18.
gentes convertit Deus, act.11,18. c.14,27.
gentium ingressus in ecclesiam, matth.12,21. luc.2.32. act.28,28.
gentium ingressus fuerunt Samaritani, Joh.4.21.
gentium minister & doctor Paulus, rom.15.16. gal.1. 16. 1 tim.2.7.
gentibus datur Spiritus sanctus, act.10,30.
gentes concives sanctis, eph.2.13.
gentes ne glorientur ob suam electionem, rom.11.25.
gentes meminerint quales fuerint, ephes.2.11.
gentes ex pura misericordia laudant Deum, Judæi vero ex promissionibus, psal.116. rom.15.9.
ex gentibus plures Christo credunt quam ex Judæis, isa.54.3.
Giezi famul' Elisei lepra percutitur, 4 reg.5,20.et seq.
gigantes in terra Chanaan, Num.13.34.
gigantes viri potentes, gen.6.4.
Gladio percutientes gladio peribunt, matt.26.52.
gladii jus, gen.9,6. exod.21,10.13. levit.24,17.
gladium quare portat magistratus, rom.13.4.
gladius spiritus assumendus, ephes.6,17.
Gloria Domini in nube, exod. 16,7.10.
gloria Domini impletur templum, 3 reg.8,11.
in gloriam Domini electus Israel, deut.26.19.
in gloriam Dei infirmatur Lazarus, Joh.11,4.
gloria soli Deo debetur, phil.4,19.20.
in gloriam Dei omnia faciat fidelis, 1 cor.9.15.& seq.
gloria post tribulationes, 1 pet.1.11.
gloriam non quæsivit Paulus, 1 thess.2.13.
gloriæ inanis cupiditas fugienda, gal.5.26.
gloriam ab invicem quærentes non possunt Christo credere, Joh.5,44,12,43.
non gloriandum in suis viribus, aut in dono accepto, 1 cor.4,7.11,16.
gloriandum in Dei cognitione, jer.9.23.
ut glorificetur Deus, fiant opera nostra, matt.5.16.
glorificandus Deus, exod.15.2. deut.28,28.
Godolias moritur, 4 reg.25.25. jer. 41,2.
Gog interitus, ezech.38.11.
Goliath interficitur a Davide, 1 reg.17,23.
Gomor quæ mensura sit, exod.16.52.
Gomorrha comburitur, gen.19.24.
Gradus affinitatis in lege prohibiti, lev.18,6.
græci sapientiam quærunt, 1 cor.1.22.
de grano frumenti cadente in terram, Joh.12.24.
gratia Dei redemptio, rom.7.27. ephes.1.6.
gratia Dei salvamur, ephes.2.8.
gratiæ Deo agendæ post cibum, deut.8.10. matt.26.27.
gratias agit Christus, matth.15,36.
gratiæ Deo semper agendæ, ephes.5,4.& 20.
gratis communicandum evangelium, matt.10.8.
gregem pascens de lacte gregis manducat, 1 cor.9.7.
greges multiplicantur servantibus præcepta, deut.28.4.
Gula opus tenebrarum, rom.13.13.

H.

Habacuc pascit Danielem, dan.14.32.
Habacuc Deo conqueritur de prosperitate malorum, habac.1.1.
habitant fideles confidenter, deut.33.28.
habitaculum Dei terra Chanaan, exod.15.13.
habitaculum Dei facti Christiani per spiritum sanctum, ephes.2.20.
hæreditas levitarum Deus, deut. 18.2.
de hæreditate mortui absque masculo, num.27,7.8. & seq.
hæreditas Dei populus Israel, exod. 15.17.
hæreditas cœlestis datur ex promissione & operibus, gal. 3.18. matt.25.40.tit.3.15. 1 pet.1.3.
hæres universorum Christus, heb.1.3.luc.2.49.
hæreditatem non vult Christus dividere inter fratres, luc.12.13.
hæreses oportet esse, & quare, 1 cor.11,19.
hæretici vitandi, tit.3.10.
hæresis pharisæorum, pro secta bona, act.26.1.
Hai urbs exploratur, ac postea succenditur, jos.7.8.
Haliæetum non comedunt Judæi, deut.14.12.
Hanania falsa prophetia, jer.28.1.
Hanon injuria in servos David, 2 reg.10.1. & seq.
in Haran qui et Charan moritur Thare, gen.11.31,et 32
Hazaelis regis Syriæ acta, 3 reg.19. usque 4 reg.13.
Hebal mons ad maledicendum, deut.27.11,& 29.
hebdomadarum solennitas, exod. 34.22.
Hebdomadarum 70. *visio*, dan.9,24.
Heber nascitur, gen.10.24.c.11,14.
Hebræum se jactat Paulus, 2 cor.11.22.
Hebron qua & Arbee, gen.35.27.
Hebron expugnatur a Josue, omniaque occiduntur cum rege ipsorum, jos.10,36.
Heli sacerdos judicavit Israel 4. *annis*, 1 reg.1,2.3.4.
Heman cantor, 1 paral.6.33.
Hemor occiditur a Simeone & Levi filiis Jacob, gen. 34.26.
Henoch filius Cain, gen.4.19.
Henoch filius Jared translatus a Deo, gen.5.18.
Her filius Judæ occiditur a Deo, gen.38,7.46,12.
herbæ verbo Dei creantur, gen.1.11.
Hermon mons qui & Sarion & Sanir, deut.3.8.
Herodes Ascalonita occidit innocentes, mat.2.13.
Herodis Antipæ opinio de Jesu, mat.14.1.& seq.
Herodes hic natalem suum celebrat, marc.6,16.& seq.
Herodem vocat Christus vulpem, luc.13.33.

Herodes

Herodes & ipsius exercitus spernunt Christum, Luc. 23. 11.
Herodes Agrippa occiso Iacobo Petrum recludit in carcere. Act. 12. 1.
Herodes hic a vermibus consumptus expirat, Act. 12, 19. 10.
Hethæi penitus delendi, Deut. 20. 17.
Heva seducitur a serpente, Gen. 3. 20. 2 Cor. 11, 3.
Hevæos iubet deus deleri, Deut. 20, 17.
Hevæus induratus a Deo resistit Israeli. Ios. 11, 19.
hilarem datorem diligit Deus, 2 Cor. 9. 7.
in Hilaritate miserendum, Rom. 12. 8.
Hiram regis Tyri acta, 2 Reg. 5. 3 Reg. 5, 1. 9, 11.
Hiram artifex ærarius eximius, 3 Reg. 7, 13.
hircus peccatis populi onustus, in deserta emissus, Lev. 16, 15.
Hobab qui & Raguel socer Moysi. Num. 10. 29.
hædus in lacte matris non coquendus, Exod. 23. 19.
hædi a Christo vocantur maledicti, Matt. 25. 32.
holocausti lex, Lev. 6, 9.
holocaustum deverat ignis a Domino, Lev. 6, 26.
Holofernis acta scribuntur, Iudith 7. usque ad 15. cap.
homicidii ultor Deus, Gen. 9, 5.
homicidii lex, Num. 35. 19. Exod. 21. 12.
homicida voluntarius occidendus, non autem involuntarius, Deut. 19, 3.
homicida diabolus ab initio, Ioh. 8, 44.
homo ad imaginem Dei factus, Gen. 1, 26.
homini formato datur anima vivens. Gen. 2, 7.
homo pulvis, Gen. 3, 19.
homini dat Deus vim generandi, Gen. 1. 28
homini providet Deus de victu, Gen. 1, 29.
homo addicitur labori, Gen. 3. 27.
homini omnia subiecta, Gen. 1, 29. 9, 1.
homo in manu Dei, ut lutum in manu figuli Ier. 18, 6.
hominis fragilitas prædicatur, Esa. 40, 6.
hominis cor novit Christus, Ioh. 2. 25.
homines natura filii iræ, Eph. 2, 3.
homo dividitur in spiritum, animam & corpus, 1. Thess. 5, 23.
homo primus, Adam: secundus Christus, 1 Cor. 15, 45.
homo Dei, Moyses, Deut. 13. 3. Ios. 14. 7.
homo exterior, corpus, 2 Cor. 4, 16.
honor tribuendus, cui debetur, Rom. 13. 7.
honor credentibus in Christum, 1 Pet. 2. 7.
honoremus omnes propter Deum. 1 Pet. 2. 13.
honore invicem præveniamus, Rom. 12, 10.
honorificans Deum, eique fidens honoratur ab eo, 1 Reg. 2, 30.
honorificat patrem Christus, Ioh. 8, 49.
horæ diei duodecim, Ioh. 11, 9.
Horeb mons, qui & Sinai, Deut. 1, 2.
horrea benedicuntur obedientibus Deo, Deut. 28, 3.
Horrendum incidere in manus Dei. Heb. 10, 27.
Horrhæi expulsi a filiis Esau, Deut. 2. 22.
hospitales simus invicem, Rom. 12. 13.
hospitalitas Abrahæ & Lot, Gen. 18, 3. 19, 2.
hospitalis Martha Christum suscipit, Luc. 10, 38.
de Hostiis variis, lege Leviticum.
hostia munda, gentium, Malac. 1, 11.
hostiæ & munera Christum significabant, Heb. 6, 18. 19.
hostiam obtulit Christus seipsum, Heb. 7. 27.
hostias reiicit Deus unica Christi hostia contentus Heb. 10, 5.
hostia laudis offeratur per Christum, Heb. 13. 15.
hostibus tradit Deus inobedientes, Deut. 28, 25.
hostibus suis vindictam retribuit Deus, Deut. 32, 41.
Humanæ vitæ vanitas. Psal. 38. v. 8. 9.
Humilitatis laus, Prov. 10, 15.
humilibus & inferioribus se accommodandum, Rom. 12, 16.
humiles & coram mundo abiectos exaltat Deus, Luc. 1, 51.
humilium & afflictorum consolator Deus, 2 Cor. 7, 6.
qui se humiliat exaltabitur, Matt. 23. 12.
humilibus dat Deus gratiam, 1 Pet. 5. 5.
humiliemur sub potenti manu Dei. 1 Pet. 5, 6.
ad humilitatem cordis invitat Christus, Mat. 11, 28. Luc. 14, 8. sic & Paulus Eph. 4, 2.
Hydropicus sabbatho sanatur a Christo, Luc. 14, 2.
hypocrisis, Prov. 12. 20. 30, 11.
hypocritarum cæcitas, Malac. 3, 5.
hypocritæ Iudæi convincuntur, Ierem. 2. 13.
hyssopi fasciculus, Exod. 12, 22.

I.

Iabel invenit tentoria, Gen. 4. 20. & seq.
Iabes Galaad habitatores, Iud. 21. 8. 1. reg. 11, 1. 31, 11.
Iabin rex Chanaan, Iud. 4. 1.
Iacob nativitas & acta, Gen. 25. usque 49.
Iacob dilectus a Deo, rom. 9. 13. malac. 1. 2.
Iacobi & Ioannis vocatio, mat. 4. 21.
Iacobo visus Christus post resurrectionem, 1 Cor. 15. 15.
Iacobus frater Ioannis occiditur, act. 12, 2.
iactantia fugienda. prov. 25, 6.
Iahaziel propheta, 2 paral. 20. 14.
Iahel uxor Heber occidit Sisaram, iudic. 4, 16.
Iair iudex in Israel, iudic. 10. 4.
Iairi principis synagogæ filiam suscitat Christus, mat. 9, 18.
Iannes & Mambres restiterunt Moysi, 2 tim. 3, 8.
Iaphet generatio, gen. 9, 23. 10, 1.
Iared ætas 962. anni. gen. 5, 15. 18, & 20.
Ibin non comedunt Iudæi, deut. 14. 16.
Ichabod nascitur, 1 reg. 4. 21.
in Iconio prædicat Paulus, act. 14. 1.
in Ictu oculi resurgent mortui, 1 cor. 15. 52.
Idola gentium stulta, Isa. 49, 7.
idola unde traxerint originem, sap. 14. 8, 11, 12, 27, 29, 30.
idolorum nulla potentia, isa. 44. 9. 1 cor. 8. 1.
idolum non faciendum, lev. 26, 1.
idola fugienda, deut. 18, 19, 20.
idolorum ac idololatrarum subsannatio, sap. 13. c. 15. 16. isa. 40, 18. 41, 22. 23. 44, 19.
idololatra occidendus, Exod. 22, 18.
idololatriæ mala, sap. 14. 30.
idololatriæ abominationes, Ezech. 8. 3. & seq.
idololatriam omnem abiiciamus. 1 cor. 10, 7.
idololatræ non salvabuntur, 1 cor. 6. 9. & seq.
de idolothytis, 1 cor. 8, 1. 4.
Idumæi non abominandi, deut. 23. 7.
Idumææ vastatio, amos, 6. isa. 11. 14.
Iebus quæ & Ierusalem, Ios. 18. 28.
Iebusæos vult Deus penitus deleri, deut. 20, 17.
Iehu regis Israel acta. 3 regum 19. usque 4 regum 10. 31. 16, 12.
Iehu propheta occiditur a Baasa, 4 reg. 15, 28.
ieiunium quomodo faciendum, mat. 6. 16.
ieiunium quod optat Dominus, Isa. 58. 5, & 6.
ieiunio & oratione eiicitur demonium, mat. 17. 21.
ieiunium sine operibus misericordiæ non est gratum, Zach. 7, 6. 8. isa. 58. 3, 5.
ieiunium prædicat Iosaphat populo, 2 par. 20, 3.
ieiunio animam suam humiliavit Christus, psalm. 34. v. 16.
ieiunavit Christus diebus, matth. 40. 4. 2. similiter Moyses, Exod. 34, 28. item Elias, 3. reg. 19, 8.
ieiunant & orant Paulus & Barnabas, act. 14, 23. ieiunant & Israelitæ, iudic. 20, 26. item David, 2 reg. 1. 12. & 12, 16. viri iabes, 1 reg. 31. 13. Achab, 3 reg. 21. 27. iudith, 8. 6. Esther, 4. 16. Sara, tob. 3. 10. Anna vidua, luc. 2. 37. Esdras 1. Esdræ 8. 23. Ninivitæ. ion. 3. 5.
quod non ieiunent reprehenduntur apostoli a Pharisæis. Mat. 9. 14.
ieiunium proprium non obiiciendum Deo, isa. 58, 4.
Iephte acta. iud. 11. 12.
Ieremiæ genus & acta leges in prophetia ipsius.
Ieremiæ persequutio, Eccle. 49, 8.
in Iericho mittuntur exploratores, ios. 2. 1. & seq.
Iericho destruitur, ios. 6. 1. & seq.
Iericho urbem reædificavit Hiel, 3 reg. 16. 34.
Ierobaal quare vocatus Gedeon, iud. 6. 32.
Ieroboam acta, a 3 reg. 11. usque ad 15. caput.
Ieroboam idololatria, Eccl. 47, 28.
Ierusalem quæ & Iebus, ios. 15. 8. expugnatur a Iuda iudic. 1. 7.
contra Ierusalem prophetant isaias, ieremias & ezech.
Ierusalem transfertur in Babylonem, 4. reg. 24, 14.
Ierusalem restauratur, 2 esd. 3. 8.
in Ierusalem moriturus Christus, luc. 13, 22, 32, 34.
Ierusalem christus ingreditur, mat. 23. 42.
Ierusalem futurum excidium ob contemptum christum mat. 23, 37.
Ierusalem deplorat christus, mat. 23. 30.
Ierusalem civitas nova, Psal. 86. apoc. 3. 12. c. 21, 2.
Ierusalem superna & cœlestis, galat. 4, 21.
Iesus filius Iosedech, zach. 3. 1. hag. 1, 1.
Iesus christi & messiæ nomen, mat. 1, 16. luc. 1. 31.
ad Iesu nomen omnia se subiiciunt, Philip. 2, 10.
Iesum ore confiteri oportet, rom. 10, 9.
Ietro socer Moysi, exod. 3, 1. c. 18, 1.
Iezabel impia acta. 3 reg. 16, 18. 19. 21. 4 reg. 9, 30.
de igne egresso acervos frugum comburente, exod. 22, 6.
de igne in puteo recondito, 2 mach. 1. 18.
per ignem filios consecrant Iudæi, 4 reg. 17, 17. idem fecit achaz 4 reg. 16. 4. quod prohibetur, deut. 18, 10.
ignis non accendebatur in sabbatho, exod. 35, 3.
ignis perpetuus, levit. 6, 13.
ignis consumpturus adversarios fidei, heb. 10, 27.
ignis columna deducens Israelem, exod. 40, 38.
ignea lex, deut. 33, 2.
ignei serpentibus percussi Israelitæ, num. 21, 6.
igneo curru tollitur Elias, 4 reg. 2, 11.
ignobiles qui Deum contemnunt, 1. reg. 2, 30.
ignobilia mundi elegit Deus, 1 cor. 1, 28.
ignoti habiti apostoli cum maxime noti essent Deo, 1 cor. 10, 3.
Illuditur christus, mat. 27, 29. 31.
Imago nulla visa quum daretur lex. deut. 4, 16.
imagines gentium subverti precepit Deus. deut. 7, 5.
ad imaginem Dei factus homo, gen. 1, 27.
imago Dei christus, 2 cor. 4, 4.
imago Dei & gloria, vir 1 cor. 11, 7.
imitandus Deus, ephe. 5, 1.
imitator Christi Paulus, 1 cor. 4, 17.
imitari Paulum quomodo oporteat, 2 thess. 3, 7.
immaculata Dei via, 2 reg. 22, 31.
immisericordes Socothitæ & Phanuelitæ puniuntur. iud. 8, 16.
immolans diis occidatur, exod. 22. 20.
immortalis Deus, 1 tim. 1. 17.
mortalis fuisset Adam, si de ligno scientiæ non edisset, gen. 2, 17. 3, 19.
immunda animalia, deut. 14. 3. lev. 11. 4.
immundum non tangendi lex, num. 19, 13.
immunditia omnis ne nominanda quidem. eph. 5. 3.
imperium Dei contemnentes puniuntur, num. 14, 44.
imperium datum christo, 1 reg. 2, 10.
impius non credens evangelio, 1 pet. 4. 14.
impii & infidelis descriptio, psalm. 1.
impiorum prosperitas ac repentinus interitus, iob. 21. 7, 16. 17.
impii dicuntur a christo scandala, mat. 12. 41.
impii christum negantes quales sint, iudæ 8, & seq.
impiorum gemitus in extremo iudicio, sap. 5. 2. & seq.
impiorum novissima, psal. 72. v. 18.
impiorum cæcitas isa. 27, 4.
Incantatores nulli sint, deut. 18. 11.
incantatores Pharaonis a Deo percussi, exod. 7, 11. 22.
Incarnatio christi, gaudium fidelium, sa. 4, 2.
Incedit Deus adversum nos quando punit, lev. 26, 20. & seq.
incensa, orationes sanctorum, apoc. 8, 3. 4.
de Incessus custodia, prov. 4, 26.
incestus Lot cum filiabus, gen. 19, 33. 34.
incidebant se sacerdotes Baal, 3 reg. 18, 28.
incircuncisus non manducat Phase, exod. 12, 45. 48.
incircuncisa mens, lev. 26, 41.
incircuncisus labiis Moyses, exod. 6, 12.
inclinanda corda ad Deum, ios. 24, 43.
inconstantia, ubi contentio, iac. 3. 16.
incredulitate abiecti Iudæi, rom. 11, 20. 23.
increduli non ingredientur regnum, heb. 3. 19.
incredulitatem apostolorum increpat christus, Mat. 16, 14.
incredulitatem suam ut adiuvet, orat christum pater dæmoniaci. mat. 9. 24.
increduli Nazaræi. mat. 13. 58.
indignatio tollenda a nobis, eph. 4, 31.
indulgentia Heli erga liberos, 1 reg. 2, 29. 3, 13.
induimus christum per baptismum, gal. 3, 27.
ut induamus christum exhortatio, rom. 13, 12.
ne induremus corda nostra adversus proximum. deut. 15, 7.
indurat Deus quem vult, rom. 9, 18.
induravit Deus hevæos, ios. 11, 20.
induravit Deus cor Pharaonis, exod. 7. 8. 9. 11. 14. 18.
induratur a Deo cor Sehon, deut. 2, 30.
per Infamiam & bonam famam exhibeamus nos Dei ministros, 2 cor. 6. 4.
sicut infantes modo geniti simus, 1 Pet. 2. 2.
infantibus similes nos esse oportet, mat. 19. 13. & seq.
infernus describitur, isa. 30. 33.
inferorum potestates non prævalent fidei, mat. 16, 18.
infidelium mentes a satana excæcatæ, 2 cor. 4. 4.
cum Infidelibus nullum commercium habendum, 2 cor. 6, 15.
infirmitates inobedientibus Deo, deut. 7. 15 : 28. 59. exo. 23. 25.
infirmitates non inducit Dominus iis qui custodiunt præcepta ipsius. deut. 7. 15. & seq.
in infirmitate Deus orandus, eccl. 38, 21.
infirmus fide olus manducat, rom. 14. 2.
infirmi fide tolerandi, rom. 14. 1. cor. 8. 10. 11. 12. 1 thess. 5. 14.
infirmitatibus nostris compatitur christus, heb. 4, 15.
infirmitates ob peccata immitti, ioh. 5. 9. matt. 9. 35.
infirmitates ad solam Dei gloriam quandoque immittuntur, ioh. 9, 11. 4.
infirmus presbyteros accersat. iac. 5. 15.
infœcunda nulla, si obediatur Deo, exod. 23. 26.
ingemiscit omnis creatura, rom. 8, 22.
Ingratitudo Laban, gen. 31. 7. item pincernæ Pharaonis

nis, gen. 40. 23. filiorum Ammon, 1 reg. 11. 2. Saulis, 1 reg. 19. 20. Nabal. 1 reg.25. 10. Judæorum, ezech. 20, 8. iſa. 3, 3. mich. 6. 11. oſee, 13. 6. Jeruſalem, ezech. 16, 15. matth. 23. 33, 36 & ſequ.
ingredi viam univerſæ terræ, pro mori, 3 reg. 2. 2.
inimici diligendi, mat. 5. 43. prov. 25, 21.
de inimici malo non gaudendum, prov. 24, 17.
inimicum non ulciſcitur David, 2 reg. 16. 11. parcit & inimico Sauli, 1 reg. 24,7.26,9.
inimicos cibat rex Iſrael, 4 reg. 6, 23.
pro inimicis orat chriſtus, luc. 23, 34.
inimicos ſuos reconciliavit ſibi Deus, coloſ. 1. 21.
iniquitates aufert Deus, deut. 34,1.2.3. &c.
iniquitates hominum deſcribit job, job. 24. 1. & ſeq.
ſuper iniquitate non gaudet charitas, 1 cor. 13, 6.
iniqui non ſalvabuntur, 1 cor. 6. 9.
injuria propria non ulciſcenda, mat. 5, 39.40.
injuriæ ne ſimus memores, lev. 19, 18.
injuriam Joſeph remiſit fratribus, gen. 45. 50, 51.
injuriam Semei fert David, 2 reg. 16, 10.
injuſtitiam abominatur Deus, deut. 25, 16.
innocens nullus apud Deum, exod. 34,7.
innocentia Samuelis, 1 reg. 12, 3.
innocentiam ſuam oſtendit job, job. 31, 1. & ſeq.
inobediens ſacerdoti punitus, deut. 17, 12.
inobedientibus verbo Dei maledict. deut. 28. 15. 3 reg. 13. 19, 20.
inobedientia Adæ nos peccatores conſtituit, Rom. 5. 19.
Inſatiabilia tria & quartum inexplebile, prov. 30. 16.
inſons non occidendus, exod. 23, 7.
ut intelligant Iudæi optat Deus, deut. 32,29.
intelligentia replentur artifices, exod. 31, 3.
cor intelligens Dei erga ſe beneficia, deut. 29,3.
intercedit Abraham pro Sodomitis, gen. 18, 24.
interceſſor noſter Chriſtus, rom. 8,34.
interficiuntur idololatræ a Levitis, exod. 32.27.
interpretatio ſomniorum eſt Dei, gen. 40, 8.
interpretatio, donum Dei eſt, & a ſpiritu Dei, 1 cor. 12, 10.14,12. & ſeq.
interrogandus Deus in infirmitatibus, 4 reg. 1. 16.
invident Paleſthini puteos Abrahæ, gen. 26,14.
invidi filii Laban ob divitias Iacob, gen. 31, 1.
invidia filiorum Iacob in Ioſeph fratrem, gen. 37, 8.
invidet Saul laudem victoriæ Davidi tribui, 1 reg. 18, 10.
invidi fugiendi, prov. 23, 6.
invidit nemini charitas 1 cor. 13, 4.
invidia rejicienda, gal. 5.21. 1 pet. 2, 1.
invocatus deus in tribulatione exaudit, 2 reg. 22,4.
invocantibus deum, ſalus, rom. 10. 12.
invocandus deus corde puro, 2 tim. 2.22.
invocare nomem dei ſuper aliquem, num. 6, 27.
invocantes Baal irridet Elia, 3. reg. 18, 24. 25.
Ioab principis militiæ David acta, 2 reg. 3, 24.11,14. 1.20. 8.10,11, 19. 5. 3 reg. 1, 1. 2.5.& ſeq.28.
Ioachaz acta, 4. reg. 10, 13. 23.
Ioachin ſuccedit fratri Ioachim, 4 reg. 24, & ſeq.
Ioas pater Gedeonis, Iud. 6, 29.
Ioas filius Ochoziæ, & Ioas fil. Ioachaz, 4 reg. 11, 12. 13. 14.
Ioatham filius Gedeonis, jud. 9, 5.7.
Ioatham regnat pro Azaria, 4 reg. 15. 30, 32, 36.
Iob vitam & acta habes in libro ipſius : cujus patientiam imitari debemus, jac. 5. 11.
Iochabed uxor Amram, exod. 6, 20.
Iohanan acta, jer. 40,41.42.43.
Iohanna uxor Chuſæ Chriſtum ſequitur, luc. 8, 3.
Ioannis baptiſtæ nativitas, acta, & mors, luc. 1, 3. matth. 3,11. mar. 9. johan. 1,3.
Iohannes hortatur ad pœnitentiam, Chriſtum veniſſe ſalvatorem annuntians, matt. 3, 1.
Iohannes evang. & Iacobus vocantur a Chriſto, mat. 4. 21.
Iohannes & Iacobus cupiunt ut ignis in Samaritanos deſcendat, luc. 9. 54.
de hoc Iohanne multa apud Evangeliſtas, item in apocalypſi, & in epiſtolis ipſius.
Iohannes Marcus miniſter Pauli, act. 13, 5.
de Iojade pontifice, vide 4 reg. 11. 4,17.
Ionadab filius Semmaa prudens ſecundum carnem, 2 reg. 13. 3.
Ionadab filius Rechab, pius, 4 reg. 10. 15,18.& ſeq.
de Iona, vide ipſius prophetiam.
Ionæ ſigno oſtendit chriſtus ſe tertio die reſurrecturum, mat 12, 39.
Ionathan filius Gerſon, jud. 18,30.
Ionathæ filii Saulis acta & mors, 1 reg. 14, 18. 19. 20. 31.
Ionathas frater Iudæ dux Iudæorum, 1 mach. 9. 11. 12.
Ioppitarum facinus in Iudæos, 2 mach. 12, 3.
Ioram regis Iudæ acta, 3 reg. 22. 4 reg. 8.16, 21.
Ioram frater Ochoziæ, 4 reg. 1, 17.
Ioram filius Achab impius, 4 reg. 2.6.8.9.
Iordanis terra irrigua, gen. 13,10. & ſeq.
per Iordanem ſiccum tranſeunt filii Iſrael, joſ. 3.15.
in Iordane lavatur Naaman, 4 reg. 5.10,14.
Ioſaphat pius rex Iudæ, 3 reg. 15. 22. 4 reg. 3. 17.
Ioſeph filii Iacob acta, a 30. gen. ca. uſque ad finem libri.
Ioſeph fides, heb. 11. 21. ejuſque commendatio. eccl. 49, 17.
Ioſeph ab Arimathæa diſcipulus chriſti, mat. 27,57.
Ioſeph cognominatus Barſabas, act. 4, 36.
Ioſiæ regis Iudæ prænuntiatio, acta & mors, 3 regum, 13, 2. 4 regum 21, 24. c. 22. 23.
Ioſue acta vide, exod. 17,9. c. 24,13.32,17. num. 11, 28.13,14. deut. 1, 38. & toto libro Ioſue.
Ioſue laudes. eccl. 46, 1.
Iram Dei timens Moyſes orat pro populo, deut. 9.19.
ira Dei ſuper omnes deſævit uno peccante, joſ. 22,18.
iram furoris Dei facere, 1 reg. 28, 18.
iratus Deus claudit cœlum, deut. 11, 16.
iræ Dei in populum cauſa, deut. 29, 25.
ira Dei ſuper incredulos. coloſ. 3, 8.
iræ Dei filii ſumus natura. epheſ. 2. 3.
ab Ira ventura liberati ſumus per chriſtum, 1 theſ. 1. 10.
ad iram & ad loquendum tardi ſimus, jac. 2,19.
ira abjicienda, rom. 12, 19.
ad iram provocarunt Deum Iudæi, num, 11, 1.16, 1. 21,1. deut. 9, 17.32,27.
qui iraſcitur fratri, reus eſt judicio, matt. 5. 22.
cum iracundo non ſit tibi amicitia, prov. 22. 24.
cum iracundo non rixandum, eccl. 8. 9.
ire ad patres, pro mori, gen. 15, 15.
ire vel venire ad chriſtum, credere ei, joh. 6, 29.
Iris in nubibus, gen. 9. 14.
irridet Elias deum Baal, 3 reg. 18, 27.
irridentes pueri Eliſeum devorantur, 4 reg. 2,23.
irridetur chriſtus joha. 19, 3.
non irritatur charitas, 2 cor. 13.5.
Iſaac filii Abrahæ prænuntiatio, nativitas & acta, gen. 15,1.17,19.18,6. & 21. uſque ad 27. caput.
Iſaac commendatio, eccleſ. 44. 24.
Iſai pater Davidis, ruth. 4, 17. 1. reg. 16. 17, 3. 1 Paral. 2, 12.
Iſaiæ prophetæ acta, 4 reg. 19,20. Iſ. 1. 6.
Isboſeth acta & mors, 2 reg. 2.3.4.
Iſmaelis vita, gen. 16. 17. 21. 25.
Iſraelem vocat Deus Jacob, gen. 32, 32.
Iſraelitarum ſeu Judæorum vita deſcribitur quinque Libris Moyſi, Joſuæ, Judicum, regum, Eſdræ Machab.
Iſrael quare in populum Dei aſſumptus, & quare rejectus, jer. 13, 11.
Iſraelis ultima converſio & exaltatio, oſee. 2, 16. ſophoniæ. 3,8. mich. 5. 7, 8.
qui Iſraelitæ veri, rom. 9. 6.
Iſrael Dei, chriſtiani. gal. 6.16.
Iſraelita verus Nathanael, joh. 1.49.
Iſrael eſt inexcuſabilis. rom. 10, 19. 21.
Iſraelis excæcatio quare facta, qui tamen poſt gentium plenitudinem ſalvus erit, rom. 11, 25.
Iſraelitæ quare ad juſtitiam per legem non pervenerunt, rom. 9, 31.
Iſſachar, filius Jacob, gen. 30,18.49,14.
Itineris Jacob comes Deus, gen. 28,12,13.35,3.
itineris filiorum Iſrael dux fuit Deus diu ac noctu, exod. 13,21. Jubal citharæ inventor, gen. 4, 21.
Jubilæus annus, levit. 25. 10.
Juda filius Liæ naſcitur, gen. 29. 35.
Judæ conjugium & inceſtus, gen. 38. 1,15.
Judæ ſupra omnes fratres datur regia poteſtas, gen. 49, 8.
Judæ filiorum genealogia, 1 par. 4, 1.
Judæ & Jeruſalem perditio, 4 reg. 21, 11. 23, 26.
Juda dux belli conſtituitur, Jud. 1, 2.
de Juda proditore conqueritur Chriſtus, pſal. 54.
Judas Chriſtum tradit, joh. 18, 2.
Judam proditorem facti pœnitet, mat. 27, 3.
Judas ſuſpenſus crepat medius, act. 1. 16.
de Juda machabæo vide libros machabæorum.
Judæi ex medio nationum ſeparati a Deo in populum ipſius, deut. 4. c. rom. 9. 1.
Judæorum gens obſtinata, iſa. 48. 4. act. 7, 51.
Judæi transferuntur in Babylonem, 4 reg. 25.25.
Judæ & Iſraelis unio, ezech. 37. 16.
Judæ reductio a captivitate, oſee. 6. 11.
Judæorum reliquiæ ſalvandæ, iſa. 10. 21,22.
Judæorum & gentium unio in chriſto, iſa. 19. 23. & ſeq.
Judæi ſub Moyſe baptizati in nube, & in mari, 1 cor. 10. 2.
Ex Iudæis ſalus, Chriſtus, Ioan. 4.22. rom. 9. 5.
ut Iudæos ſalvaret, miſſus chriſtus, mat. 15. 24.
ad Iudæos primum mittuntur Apoſtoli, mat. 10,5.
Iudæi chriſtum Iona et Salomone majorem non audiunt, mat. 12. 41, 42.
Iudæos regno ejiciendos ſuſceptis gentibus oſtendit Chriſtus parabola vineæ, mat. 21, 41.
de Iudæis eſt maxima pars eorum quæ in evangeliis & epiſtolis ſcripta leguntur.
Iudææ captivitas prophetatur, oſee. 8,3. amos 2, 44.
judicat Moyſes populis lites, exod. 18, 13.
in judicio non acquieſcendum plurimorum ſententiæ, ut a vero recedatur, exod. 23,1.
judicii æquitas, exo. 23.2,3,6. levi. 19,35. 24,22.
judicabant juxta legem judices, deut. 17, 8.
judicio non contendendum chriſtianis, matth. 5, 40. 1 corinth. 6, 7.
judicat omnes mortales Deus, gen. 18, 25.
judicat Deus ſecundum corda, non ſecundum faciem, 1 regum 16, 7.
judicium pro afflictione, frequens, ut, 1 pet. 4.17.
Iudicatus eſt qui Chriſto non credit, joh. 3. 18.
Iudicabitur quiſque ſecundum opera ſua, matt. 16. rom. 2. 12. 2 cor. 5. 10.
judicium generale, iſa. 2,12. 27,1.
judicium extremum ſigna præcedent, mat. 24, 15.
ad judicium Chriſtus cum angelis venturus, mat. 25, 31.
Iudicia Dei admiranda ſap. 16.18.
Iudicia Dei juſta, vera, & incomprehenſibilia, rom. 11, 33. apoc. 16.7.
judicaturi Apoſtoli duodecim tribus, mat. 16, 27. 19. 28.
judicare fratrem non oportet, mat, 7. rom. 14, 10. 3.
non judicandum ſecundum faciem, johan. 7. 24.
judicis officium, exo. 33, 1.
judici non obediens occiditur, deut. 17. 12.
judex ne accipiat perſonas, lev. 19, 15.
judicibus non detrahendum, exod. 22. 28.
judex vivorum & mortuorum Chriſtus, act. 10, 42.
Iudith viduæ acta, Iudith 8. uſque ad finem libri.
jugum ferreum Inobedientibus deut, 28, 48.
jugum ſuave chriſti ferendum, matt. 11,29.
juramentum ſuum cuſtodit Deus, deut. 7,8. luc. 1.73.
juramentum factum Gabaonitis, & a Saule violatum, punitionem adfert, 2 reg. 21, 2,
jurat Paulus ad aliorum utilitatem, 2 cor. 1. 17.
non Jurandum per nomen Idolorum, exod. 23, 13. ſed per nomen Dei, deut. 6,23.10,20.
non Jurandum fruſtra, deut. 5. 11.
jurantibus in nomine Domini mendaciter, maledictio, Zac. 5. 3.
juſjurandum exigit Judex a fure, exo. 22. 11.
juramentum in controverſiis, heb. 2. 6.
cum Iuramento negat Petrus chriſtum. matt 26, 72.
non jurandum omnino, matt. 5, 34. jaco. 5,12.
jus gladii, gen. 9. 6. matt. 26, 19.
jus belli in expugnandis urbibus, deut. 20. 10.
jus publicum non violandum, prov. 16, 15.
jus publicum Dei opus eſt, prov. 16,15.
juſtitia & mandata Dei facienda, deut. 27. 10.
juxta Iuſtitiam retribuit Deus cuique, 1 reg. 26. 23.
juſtitiæ victimas immolare, deut. 13, 19.
juſtitiæ Dei comparatione nulla eſt hominis juſtitia, job, 4, 17. 9, 2. 25, 4.
juſtus nemo ſi Deo comparetur, job. 4. 17. pſal. 142. v. 2.
juſtitia noſtra a Deo eſt, per fidem in chriſtum, phil. 3. 9.
pro Iuſtitia ad mortem uſque certandum, eccl. 4. 33.
juſtitiam qui facit ex Deo natus eſt, 1 joan. 2.29.
Iuſtificamur quomodo, tit. 2, 12.3,7. act. 13,31.
juſtificamur fide in chriſtum, rom. 4. 5.
non juſtificamur ex operibus legis, gal. 3, 8.
juſtificati ſecundum chriſtum ambulent, rom. 8. 34.
juſtificamur & condemnamur ex verbis noſtris, mat. 12, 37.
juſtus Deus, deut. 32. 4.
juſtus chriſtus, 1 pet. 2. 20.
juſti & beati, pſal. 31. rom. 4.3.
juſto non eſt lex poſita, gal. 3, 11.
juſtus fide vivit, Heb. 10, 38.
juſtus vix effugit tribulationes, 1 pet. 4,18.
juſtificatus publicanus, luc. 18, 9.
juſtus primum accuſator ſui, prov. 18.17.
juſti poſt judicium ut ſol fulgebunt, matt. 13. 49.
juſto avertenti ſe a via rectu, mors, Ezech. 18. 26.
juſtorum finis incognitus, iſa. 57. 1.
juſti judicabunt impios, prov. 14, 19.
Iuvenum ſequutus conſilium Roboam, punitur, 3 reg. 12, 10. 14.
juvenes quales eſſe debent, tit. 2. 6.
juvenilia deſideria fugienda, 2 tim. 2. 22.
a juventute benefaciendum, eccle. 11,9.12,1. thren. 3.

L.

Laban fratris Rebeccæ acta, gen. 24, 32. usque ad 31. cap.
labiorum fructus, laus Deo exhibita, heb. 13. 5.
labor perpetuus hominis vita, job, 7,1.
labori homo addicitur, gen. 3, 17.
laboribus propriis vivendum, prov. 6.6.1 thess. 4.1.
qui non Laborat, non manducet, 2 thess. 3.8,12.
laborat manibus Paulus, 1 cor. 4.9,12. act. 18,3.
labore omnia florent, prov. 14, 4.
labores manuum ab aliis comeduntur, iis qui Deo sunt inobedientes, deut. 28, 17.
laborantes & onusti peccatis accedunt ad Christum mat. 10. 10.
lacte fluit terra Chanaan, exod. 3, 8.
lac & butyrum peregrinis apponitur, gen. 18,8.
lacte opus parvulis, heb. 5, 12.
lac rationabile concupiscamus, 1 pet. 2. 2.
lactat filium suum Anna, 1 reg. 1,23.
lachrymis pedes Christi rigat peccatrix, luc. 7, 38.
cum Lachrymis monet Paulus fratres, act. 20.19,31.
letatur Deus benefacere nobis, deut. 28, 63.
letitia obedientibus Deo, deut. 16, 15.
Laganorum oblatio, levit. 2,4.
Laici panes quibus vesci omnibus licebat, 1 reg. 21,4.
Lais habitatores occiduntur, judic. 18, 29.
Lamech bigamus & homicida, gen. 4, 23.
lamentatione sua Johannes non pellexit Judæos ad pœnitentiam, matt. 11, 17.
lamina sacræ formæ, exod. 26,29.
languores inobedientibus Deo, deut. 28, 61.
lapides pluit, jos. 10, 11.
lapidem erigit Jacob in titulum gen. 28,18.
lapides collecti in acervum in testimonium fœderis, gen. 31. 45, 46.
lapis vivus Christus, mat. 21. 42. 1 pet. 2. 7. psal. 117. v. 21.
lapis offensionis Christus, 1 pet. 2,8.
lapides vivi Christiani, 1 pet. 2. 4.
lapidatur Naboth innocens, 3 reg. 21. 10, 14.
lapidatur Paulus, act. 14, 19.
lapidare volunt Christum Judæi, Ioan. 8, 5.
lapidetur filius inobediens, deut. 21, 21.
lapidetur blasphemus: lev. 24,14. similiter is qui ligna sabbatho collegit, num. 15, 35.
lapidetur qui dat de semine suo Moloch, lev. 20, 2.
lapidetur abducens a fiducia in Deum, quantumvis amicus. deut. 13, 6.
Laquei mortis, 2 reg. 22,6.
Latitudo cordis datur Salomoni, 3 reg. 4, 29.
Latro alter cum Christo pendens salvatur, luc. 23.39.
Latus Christi aperitur, joan. 19,34.
lavacro regenerationis salvamur, tit. 3,5.
laus nostra Deus, exod. 15,2. deut. 10,21.
in Laudem suam elegit nos Deus, deut. 26, 19.
laudant assidue Deum Apostoli, luc. 24, 53.
laudis hostia offerenda per Christum, heb. 13,15.
laudes immodicæ, suspectæ, prov. 28. 21.
lavatur David & ungitur relicta sui afflictione, 2 reg. 12, 20.
lavabantur pedes hospitio susceptis, judic. 19, 21.
lavabant judæi mortuos, act. 9.37.
de Lazaro quem suscitavit Jesus, joan. 11, 1. & seq. c. 12. & seq.
Lebna expugnatur, jos. 10.29.
Legatione pro Christo fungitur Paulus, 2 cor. 5,20.
leones in gentes impias immissi, 4 reg. 17. 25.
leonem occidit Samson, judic. 14. 6. item David, 1 reg. 17. 34.
a Leone percutitur inobediens propheta, 3 reg. 20. 36.
leo de tribu Juda, apoc. 5, 5.
a Lepra cavendum, deut. 24.8.
lepræ a lepra distinctio, levit. 13,14.
leprosi Samaritani saturantur, 4 reg. 7. 3, 8.
leprosus a Christo sanatur, mat. 8, 2. & seq.
leprosi decem sanantur, luc. 17, 12.
leporem non comedunt Judæi, levit. 11, 6.
levare manum in cœlum solebant juraturi, gen. 14, 22. deut. 32, 40.
Levi nascitur, & occidit Sichimitas, gen. 29, 34. 34, 25.
Levitæ electi in ministerium Dei, nume. 3.39,40.
de Levitis multa in exodo, levitico, num. & deuteronomio.
a Levitis interfecti idololatræ, exod. 32, 27.
in Levitarum locum filii Joseph, jos. 14. 3,4.
lex ignea, deut. 33,2.
lex cum datur, terrentur Israelitæ, exod. 19, 13. 20, 18.19. deut. 5,23. & seq.
lex injustis, homicidis, &c. posita, 1 tim. 1.7. & seq.
varias Leges populo Israelitico datas habes in exodo, levitico, numeris & deuteronomio.
legem explanat Moyses, deut. 1. 5.
legem non faciens, maledictus, deut. 27.26.
lex in corde & ob oculos, levit. 19.19.
ad Legem servandam exhortatio, deut. 4.5.
ante Legem peccatum non putabatur esse peccatum, rom. 5. 13.
lex data per angelos, gala. 3. 17.
per Legem, cognitio peccati, rom. 3. 20.
lex posita propter transgressiones, rom. 5. 20.
lex pædagogus ad Christum, gala. 3. 24.
lex bona, 1 tim. 1.8. rom. 7. 16.
lex Moysi & circuncisio jugum a Petro vocantur, act. 15. 5.
legem nullus Judæorum observabat. joan. 7. 19.
lex non vivificabat, gala. 3.21.
lex & prophetæ duobus mandatis comprehenduntur, mat. 22.40. gala. 5. 14.
legis impletio est proximi dilectio, rom. 13. 10.
lex & prophetæ sabbathis legebantur, act. 13. 15.
legis finis & perfectio, Christus, rom. 10.4.
legem abolevit Christus, & quare, ephe. 2. 15. 2 cor. 3. 19. act. 15. 38. heb. 7. 11.
lex regia dilectio proximi, jacob. 2. 8. & seq.
lex scripta in cordibus fidelium, heb. 8. 10.
legi Dei servit homo mente, rom. 7. 23. quod facere non potest carnis sapientia, rom. 8. 7.
legisperitos reprehendit Christus, luc. 11. 52.
legum conditores iniquos reprehendit Isaias, isa. 10. 1.
Lia parit Ruben, gen. 29. 32.
libamentum lex, levi. 6. 14.
in Libro vitæ scribi, phil. 4. 3.
de Libro Dei deletur peccator, exo. 32. 32.
libri curiosa sectatorum combusti, act. 19. 19.
Libellus repudii, deut. 24. 1.
Liber Paulus non est sua libertate usus, nisi ubi necessarium erat, 1 cor. 9.1.
liberi sunt Christiani, 1 pet. 2. 16. joan. 8. 33. isai. 43. 20.
libertas spiritus, 1 cor. 9. 22. 2 cor. 3. 17.
libertas non danda in occasionem carnis, galat. 5. 13.
liberat de tribulatione Deus, 2 reg. 4. 10, 14, 16.
liberatio ex Ægypto, exod. 13.13.
liberavit nos Christus a peccato, luc. 1.74. joan. 8.32.
Libido opus tenebrarum, rom. 13. 13.
ob Libidinem hominum diluvium, gen. 6. 2.
Ligare & solvere conceditur Apostolis, matt. 18. 18. jo. 20. 22.
Lignum scientiæ boni & mali, gen. 2. 16.
lignorum cæsores inter Israelitas, deut. 29. 1.
lignorum parabola, judic. 9. 8.
ligno immisso, aquæ dulcescunt, exod. 15. 25.
limites non transferendi, prov. 22,28.23,10.
Lingua una in terra, gen. 11.1.
lingua coercenda. 1 pet. 3.10.
linguæ mala, jacob, 3. 2. & seq.
de Linguarum dono, 1 cor. 14. 2. act. 2. 3.
linguæ bona & mala, prover. 12,18.13,1.14,2.
in Linguam venenatam, prov. 26. 2.
lingua lambentes aquam, judic. 7.5.
Lites fugiendæ, prov. 20.3. 2 tim. 2.23.
Literas mortis suæ fert Urias, 2 reg. 11. 15.
litera quæ occidit, lex Moysi est: quæ irritat ad peccatum, quod mortem generat, 2 cor. 3. 6.
Lobna rebellat contra Judam, 4 reg. 8.22.
Locustæ visio, amos. 7. 1.
de Loide avia Timothei, 2 tim. 1. 5.
Longanimitas Dei, salus nostra, 2 pet. 3. 15.
Loquentem Deum non fert populus, exo. 20. 19.
loquitur Christus verba Patris, deut. 18. & seq.
loquacitas fugienda, eccl. 19.1. c. 20.5.
Lot fratris Abrahæ acta, gen. 11.13.19. deut. 2.9.19.
Lot uxor versa in statuam salis, gen. 19.26. luc. 17.32.
Lucas medicus, coloss. 4. 14.
Lucernarum forma, exod. 25.37. levi. 24.2.
lucerna nostra Deus, 2 reg. 22. 29.
Lucerna Israel David, 2 reg. 21. 17.
Lucri gratia docentes, tit. 1.7.
Lucus plantatio, deut. 16. 21.
Luci gentium excidi jubentur, exod. 34.13. quod fecit Ezechias, 4 reg. 18. 4. Item Josias 4 reg. 23.6.
Luctu mulieris Thecuitidis ficto revocatur Absalon, 2 regum 14.4.
Ludunt coram vitulo Israelitæ, exod. 32. 6. & seq.
ludit David coram arca, 2 reg. 6. 5.
Luget Jacob filium suum Joseph, gen. 37. 34.
luget David Amnonem filium, 2 reg. 23. 33.
lugendi non sunt mortui, 1 thess. 4. 17.
lugentibus consolatio promittitur, luc. 6.25.
Lumbi mentis succingendi. 1 pet. 1.13. luc. 12.35.
Luminaria in mundo, Christiani, phil. 2.15.
luminaria sol, luna & stellæ, creantur, gen. 1. 14.
Luna a Deo creata, nocti præest, gen. 1. 16.
lunam, solem ac cœli militiam adorantes occidebantur deut. 17.3.
lunæ gloria alia quam solis, 1 cor. 15. 41.
Lunaticus sanatur a Christo, matt. 17. 15.
Luteres ænei in templo Salomonis, 3 reg. 7. f. 38.
Lux verbo Dei creatur, genes. 1.3.
lux Deus est in quo non sunt tenebræ, 1 joan. 1. 7
lux Christus oculos illuminans, joan. 1,9.3,19.8,9.5.
lux mundi Apostoli, math. 5. 14.
cum Luce societatem habere, 1 joan. 1, 7. 2,9.
lucis opera, omnis bonitas, ephes. 5. 9.
lux gentes post Christum genitum, ephes. 5. 6.
Luxuria & luxus in vino ephes. 5. 18.
Luza, quæ & Bethel, gen. 28. 19.
Lysias dux Antiochi, 1 machab. 3.38.

M.

Maceda urbs capitur, jos. 10.28.
Macedonibus prædicat Paulus act. 16.9.
Maceriam & inimicitias inter gentes ac Judæos abstulit Christus, ephes. 2.14.
Machabæorum & matris eorum passio, 2 mach. 7.4.
Machiritarum possessio, deut. 3. 15.
Madianitas jubet Deus occidi, num. 25,14. 31,2.
Magi Pharaonis, exod. 7, 11. 12.
Magi Christum adorant, matt. 2.7.
ad Magos non declinandum, levit. 19. 31.
Magos abstulit Saul, 1 Reg. 28.3.
Magister noster Christus, matth. 23. 8. joan. 13. 13.
magistri fieri ne ambiamus, matth. 23.8. jaco. 3, 4. 1.
magistri mendaces, quales, 2 pet. 2.1.
magistratibus parendum, rom. 13.1.
magistratui tributum solvit Christus, matth. 17.27.
magistratus Deum timentes, exod. 18.21. deut. 1.13.
magistratui non detrahendum, exod. 22.28.
magistratus malus malo populo datur, job. 34. 30. jos. 29. 10.
magistratus impii, prov. 29. 8.
magnifica Dei erga Israelem, 1 reg. 12. 19.
magnificentia Deo danda, deut. 32.3.
Majestas Dei, quæ & gloria, exod. 40. 35.
Major in ecclesia, quis, mat. 18. 3.
Malcho amputata auricula, joan. 18. 10.
Maledicta terra ob Adæ peccatum, genes. 3. 17.
maledictiones inobedientibus, lev. 26. 15.
maledicere Israelitis non potest Balaam contra Dei voluntatem, num. 22,18.23,14. deut. 23. 44.
maledictiones in monte Hebal, deut. 27. 13.
maledicit Eliseus in nomine Domini pueris ipsum irridentibus, 4 reg. 2. 24.
maledicuntur Gabaonitæ ut perpetuo sint in ministerio, jos. 9. 23.
maledictus, qui legem non implet, galat. 3. 10. deut. 11. 26.
maledictus qui pendet in ligno, deut. 21. 23.
maledictum factus pro nobis Christus, galat. 3.13.
non maledicendum persecutoribus, sed potius benedicendum, luc. 6.28. roma. 12.14. 1 pet. 3.9.
maledicenti non maledicit Christus, 1 pet. 2.23.
maledicenti Semei non maledicit David, 2 reg. 16.10.
maledicentibus benedicit Paulus, 1 corinth. 4. 12.
maledicit Paulus iis qui Galatas abduxerunt ab evangelii veritate, galat. 5. 12.
maledici non possidebunt regnum, 1 corint. 6. 10.
maledicti a Christo hœdi, matth. 25.41.
maledicens nomini Dei lapidatur, levit. 24. 11,15.
Malefacta beneficiis vincenda, roma. 12.17.
Malefici occidendi, deut. 18. 10.
Malum omne, contagiosum, prov. 6. 27.
malum odio habendum, rom. 12. 9.
malum pro malo non reddendum, rom. 12. 9. exemplo Elisei, 4 regum, 6.22.
mala pro bonis non reddenda, prove. 17.13. sicut fecit Nabal Davidi, 1 reg. 25.15. & seq.
mala quæ perfert David, Deo accepta refert, non inimicis, 2 reg. 16. 12.
malum venditionis Joseph Deus vertit in bonum, gen. 50. 15.
mali sumus a corrupta natura, luc. 11.48. gen. 6. 5.
mali & infideles semen diaboli, Matth. 13. 20.
mali e cœtu Christianorum auferendi. 1 corinth. 5. 13.
malitia hominis multa, gen. 6.5.
malitia omnis auferenda, eph. 4. 24. coloss. 3.8.
malitia pueri efficiamur, non sensu, 1 corinth. 14. 20.
malitiæ veteris fermentum a nobis expurgandum, 1 cor. 5.13.
ie Malitia perseverantes pereunt, 1 reg. 12. 25.
Mambre quæ & Hebron dicitur, gen. 23.17, 19.
Mammona iniquo parandi amici, luc. 16.9.
Mamzer non admittendus in ecclesiam, deut. 23. 2.
Manna cibus patribus primum incognitus, deut. 8.3.
Man pluit Israelitis, exod. 16.4.

man fastidit populus, num. 11. 1.
manna deficit, jos. 5. 12.
manna non erat panis verus dans vitam, joan. 6. 31.
Manahem occidit Sellum, 4 *reg.* 15. 16.
Manasses filius Joseph, gen. 41, 51. 48, 1. 13. *jos.* 13, 29. 14, 2. 22, 1. 7.
Manasses rex Juda impius, 4 *reg.* 21.
Mandata servantibus benedictio, exod. 23. 20. *deut.* 11. 27.
per mandatum libido peccandi, rom. 7. 8, 12.
mandatum Christi novum, dilectio, joan. 13. 34.
mandata servat qui diligit, joan. 14. 21. 1 *joan.* 2. 3.
mandata servando vitam æternam haberi docet Christus : mat 19. 17.
mandatis hominum adversantium Deo non attendendum tit. 1. 14.
mandragora Liæ, gen. 30. 14.
non manducet qui non laborat, 2 *thess.* 3. 10.
manducet Christianus in gloriam Dei, 1 *corinth.* 9. 10, 31.
manducare Christi carnem, joan. 6. 52.
manere in Christo, 1 *joan.* 2. 6.
quando Manet Deus in nobis, 1 *joan.* 3. 24.
mansiones paratæ fidelibus, joan. 14. 2.
mansiones filiorum Israel, num. 33. 1.
mansuetudinis commendatio, prov. 16. 19. *eph.* 4. 2. *eccl.* 10. 10.
mansuetudo Pauli, 1 *corinth.* 4. 21.
mansuetissimus Moyses, num. 12. 8.
Manue pater Samsonis, judic. 13. 8.
Manus abscindenda falso testi, deut. 19. 21.
manus Jeroboam arefcit, 3 *reg.* 13. 4.
manus lavare ante cibum, mat. 15. 2.
manus non lavat Christus ante cibum, luc. 11. 38.
manibus nostris operemur, 1 *thess.* 14. 11.
manuum opera fructificare facit Deus obedientibus sibi, deut. 30. 9.
manus propria scandalizans nos, abscindatur, mat. 5. 30.
manus arida sanatur, mat. 12. 10.
Manuum cancellatarum impositione Jacob filiis Joseph benedicit, gen. 48. 14.
manuum impositione sanat Christus, luc. 4. 40.
ut Manus imponeret eis, adducunt pueros ad Christum, mat. 19. 13.
manuum Moysi impositione Josue repletur Spiritu, deut. 34. 9.
manuum impositione replentur Spiritu sancto Christiani. act. 19. 6. 1 *tim.* 4. 14. 2 *tim.* 1. 9.
manum non cito imponat cuiquam Timotheus, 1 *tim.* 5. 21.
manus Domini facta super Eliam, 3 *reg.* 18. 46.
manum Domini nemo evadit, amos 9. 2. *deut.* 32. 39.
manus Dei super aliquem, quum illum percutit, ut de Judæis legimus, judic. 2. 15. 1 *reg.* 7. 13.
in Mara veniunt filii Israel, Exod. 15. 23.
Marcus consobrinus Bernaba, coloss. 4. 10.
Mardochai acta, esth. 4. 6. 13.
Mare dividit Moyses, exod. 14. 16.
Maria sunt congregationes aquarum, gen. 1. 10.
maris fusilis fabricatio, 3 *reg.* 7. 23. 2 *paral.* 4. 2.
maris vitrei visio, apoc. 15. 2.
Margaritæ lapidis pretiosi parabola, mat. 13. 45.
Mariæ virginis acta, luc. 1. 2. *joan.* 2. 5.
Mariæ sororis Moysi acta, exod. 15. 20. *num.* 12, 10. 15. 20, 1. *deut.* 2 4, 9.
Mariæ sororis Marthæ acta, joan. 11, 1. 12, 3. *lucæ.* 10. 39. *mat.* 28. 2.
maria magdalene currit ad monumentum: videt Christum: annuntiat surrexisse, mat. 27. 61, *c.* 28. *joan.* 20.
maritum vocat Sara dominum, gen. 18. 12. 1 *pet.* 3. 6.
de maritorum principatu, esth. 1. 18.
martha hospitio Christum suscipit, luc. 10. 38, 40, 41. *joan.* 12. 2.
marthæ fides 10. 11, 19, 20, 30. *& seq.*
martyrum felicitas, sap. 3. 1, 2.
masculi & fœminæ creatio, gen. 1. 27. *c.* 5. 2.
masculorum concubitores, 3 *reg.* 14, 24. 15, 12, 22. 47. 1 *cor.* 9. 9.
in masspha congregati israelitæ, judic. 20. 1.
matrem qui non honorat, maledictus, deut. 27. 16.
matres & fratres Christi qui sint, matth. 12. 48.
matrem suam commendat Christus Joanni, joan. 19. 27.
matrimonii institutio, gen. 2. 22.
matrimonii casti exemplum in Sara Tobiæ uxore, tob. 3. 16.
matrimonium quomodo sit suscipiendum, tob. 6. 2.
matrimonii commendatio, prov. 18. 22. *heb.* 13. 4.
matrimonium violantes arguuntur, mal. 2. 14.
de matrimonio, 1 *corinth.* 7.
matham sacerdos Baal 4 *reg.* 11. 18.
matthanias qui & Sedecias, 4 *reg.* 24. 17.
mathathia acta, 1 *machab.* 2.
mathias electus in locum Judæ, act. 1. 26.
mathæus vocatur a Christo, mat. 9. 9.
mathusale nascitur, gen. 4. 18.
mathusale ætas, 969. *anni, gen.* 5. 26, 27.
maxilla asini occiduntur Philisthæi, judic. 15. 14.
maxillam percutienti altera danda, mat. 5. 39.
Medad & Eldad prophetant, num. 11. 25.
mediator inter Israelitas & Deum, deuter. 5. 2, 24.
mediator noster Christus, 1 *tim.* 2. 5.
medicina a Deo creata, eccl. 38. 4.
meditandum verbum Dei, deut. 11. 19. *jos.* 1. 8.
mel in cadavere leonis, jud. 14. 18.
melchisedech offert Abraham munera, gen. 14. 18. *heb.* 7. 1.
mello ædificatur a Salomone, 3 *reg.* 9. 24.
membrorum unione Paulus ad concordiam nos hortatur, 1 *corinth.* 12. 16.
membra nostra serviant Deo, rom. 6. 19.
membra nostra templum Spiritus sancti, 1 *corinth.* 6. 19.
membra corporis peccati mortificanda, colos. 3. 5.
memoranda tempora antiqua & Dei opera consideranda, Deut. 32. 7.
mendax omnis homo, isa. 30. 9. *psalm.* 115. *ver.* 2.
mendax giezi, 4 *reg.* 5. 22.
mendaces Spiritui sancto Ananias cum uxore, act. 5. 3.
mendacium non suscipiendum a judice, exod. 23. 1.
mendacii pater diabolus, joan. 8. 44. 1 *joan.* 2, 21.
mendacium fugiendum. ephes. 4. 25.
mendax qui negat Christum, 1 *joan.* 2. 21.
mendax spiritus in prophetis, 3 *reg.* 22. 122.
mendici nulli futuri, si obediatur Deo, deut. 15. 4.
mensæ tabernaculi forma, exod. 25. 23.
menstruosa mulier, lev. 15. 15.
mensuræ æquitas, lev. 19. 35.
mensura qua mensi fuerimus remetietur nobis, marc. 4. 24.
non mentitur Deus, sed præstat promissa, tit. 1. 2. *heb.* 6. 18.
meraritarum sors & urbes, jos. 21. 7. *& seq.*
mercatores terræ flent Babylonem destructam, & quare, apoc. 8. 3.
mercenariorum merces non deneganda, lev. 19. 13. *deut.* 24. 14. *jac.* 5. 4.
mercenarius pastor, joan. 10. 12.
merces persecutionem passis, mat. 5. 12.
merces vinitoribus ex æquo datur, mat. 20. 8.
merces secundum opus, 1 *corinth.* 3. 8.
merces Abrahæ, Deus, gen. 15. 1.
meretrix fugienda, prov. 23. 27.
meretrix & scortator non sint in populo Israel, deut. 23. 18.
meretricis magnæ visio, apoc. 17. 1.
meretrici adhærens efficitur cum ea unum corpus, 1 *cor.* 6. 16.
meretrices ingrediuntur regnum Dei, mat. 21. 31.
mergulum non comedunt Judæi, deut. 14. 17.
merob davidi promissa uxor, 1 *reg.* 18. 17.
mesa rex moab tributarius regi Israel, 4. *reg.* 3. 4.
messia tempus desiderat fidelis, isa. 45. 8.
de messe lex, levit. 19. 9.
messis abundans obedientibus Deo, levit. 26. 5.
messem Joab succendi jubet Absalon, 2 *reg.* 14. 30.
messis multa populi, prædicatione evangelii colligenda, mat. 9. 33. *joan.* 4. 35.
metens segetes relinquat pauperibus, lev. 19. 9.
non metuendum fideli in afflictionibus, deut. 7. 18.
cum metu operemur opera salutis, philip. 2. 12.
micha filius miphiboseth, 2 *reg.* 9. 12.
michæa propheta Dei acta, 3 *reg.* 22.
michas de Ephraim, judic. 17. 1, 4. *& seq.*
michaelis pugna cum dracone, apoc. 12. 7. *judæ,* 9.
michol uxoris Davidis acta, 1 *reg.* 18, 19. 25. 44. 2 *reg.* 3. 13. *& seq.* 6. 16.
militat nemo suis stipendiis, 1 *corinth.* 9. 7.
militibus dat Joannes præcepta, luc. 3. 14.
militia est vita hominis, job. 7. 1.
milvum non comedunt Judæi, deut. 14. 13.
minima terræ quatuor, quæ sunt sapientibus sapientiora, pro. 30. 24.
minimus in regno Dei, mat. 5. 19.
ministri Dei quales, lev. 21. 13, 14.
contra ministros Dei murmurans, contra Deum murmurat, exod. 16. 3, 8.
ministerium reconciliationis accepit Paulus, evangelium nuntians, 2 *corinth.* 5. 18.
ministerium verbi prædicatio evangelii, act. 20. 24.
minister noster Christus, mat. 20. 26. *heb.* 8. 2.
ministeria varia Christianis data, ephes. 4. 7.
ministri Dei prædicatores, 1 *corinth.* 3, 5. 14, 1.
ministris verbi victus debetur, mat. 10. 10.
ministri verbi a Deo petendi, matth. 9. 38.
minister sit qui primatum quærit, mat. 20. 26.
ministrationes spiritus diversæ, 1 *corinth.* 12. 5.
miphiboseth acta, 2 *reg.* 4. 4. 9, 6. 16, 4. 19, 24. *& seq.*
mirabile nomen Dei, judic. 13. 18.
miracula confirmatio verbi, marc. 16. 20.
miraculis Christi glorificatur pater, mat. 15. 31.
miracula per se fieri in gloriam Christi, orant apostoli, act. 4. 29.
miraculis probatus est Christus a patre missus, act. 2. 24.
miraculis inducti multi credunt Christo, joan. 2, 23, 4, 48. 53.
miraculis potuit cognosci Christus, joan. 10. 25.
miraculis mentientes se Christum, mat. 24. 10.
miracula pseudoprophetarum, jerem. 23. 32.
miraculis pseudoprophetarum tentat Deus an diligamus eum, deuter. 13. 3.
miraculis a fide abducens occidendus, deut. 13. 5.
miserationis multæ Deus, exod. 34. 6.
miseretur Deus cujus vult, exod. 33. 19.
miseretur Deus propter promissiones suas, 4 *regum,* 13. 23.
ut misereatur nostri Deus, orandum, num. 6. 25.
misereatur tui Deus, benedictio erat, gen. 43. 29.
miseri sumus, ut felices efficiamur, jacob, 4. 9.
misericors Deus diligentibus se, exod. 20. 34. *deut.* 5. 1.
misericors Deus neminem derelinquit, deut. 4. 31.
in misericordia Deus dives, ephes. 2. 4.
misericordia Dei æterna super timentes eum, luc. 1. 50.
misericordiæ Dei debentur divitiæ cæteraque corpori necessaria, deut. 8. 18.
misericordia Dei pœnitenti promittitur, deut. 30. 2.
misericordia Dei liberamur per Christum, isa. 52. 1.
misericordia motus venit Christus, tit. 3. 5.
miseranti Deo attribuenda salus, rom, 9. 9.
misericordiam Dei erga se confitetur Paulus, ne desperemus 1 *tim.* 1. 2.
misericordiam consequutæ Gentes. rom. 11. 30.
misericordia potior sacrificio, mat. 9. 13. *esec.* 6. 7.
misericordes simus exemplo Dei, luc. 6. 36.
miserendum in hilaritate, rom. 12. 8.
misericordibus misericordia promittitur, matth. 5. 7.
misericordibus benedicit Deus, proverb. 11, 17. 22, 6
misericordia purgantur, proverb. 15, 27. *c.* 16. 6.
misericordia Davidis erga Saul, 1 *reg.* 24, 6. 26, 9.
misericordiæ laus, proverb. 14, 21. 19, 17.
misericordiæ opera quanti faciat Christus, mat. 12, 7. 25. 35.
misphat alias Cades, gen. 14. 7.
missus a Deo Christus, joan. 8. 18.
mites & humiles corde esse discamus a Christo, mat. 11. 29.
mites mansueti quid a Deo accepturi, mat. 5. 5.
mitissimus moyses, num. 12. 3.
mna, Ezech. 45. 12. *luc.* 19. 16.
moab. filius Lot ex filia majore, gen. 19. 37.
de moabitis multa, num, 21. 13. *& seq. deuter.* 29, 3 *reg.* 11. 4 *reg.* 4. 23.
modesti simus, 1 *pet.* 3. 8. *philip.* 45. 5.
modius æqualis, deut. 25. 15.
non mœchandum, exod. 20. 14.
mœrore consumitur inobediens, deut. 28. 65.
mola inferior & superior, deut. 24. 6.
molles non possident regnum Dei, 1 *cor.* 6. 9,
Moloch idolum Ammonitarum, 3 *reg.* 11. 7. *levit.* 20, 2. 3. 4.
moneamus alter alterum, rom. 15. 14.
moneamus nos hymnis &c. coloss. 3. 16.
monet Paulus cum lacrymis, act. 20. 31.
montem Sinai qui tetigisset, lapidandus erat, exod. 19. 12.
mons Gelboe, 1 *reg.* 31. 8. 2 *reg.* 1, 6. 19, 21.
monumenta aperta in morte Christi, matth. 27. 52.
morbos corporis & animi sanat Christus, matth. 8. 13.
morbos ob peccata immitti, matth. 9. 2. *joan.* 5. 14.
ne mordeamus invicem, galat. 5. 15.
mores bonos corrumpunt colloquia prava, 1 *cor.* 15. 33.
mors ex inobedientia, gen. 3. 17. *deut.* 30. 15.
moriendum semel omnibus, heb. 9. 27.
mortem optant Israelitæ. exod. 16. 3. *num.* 15. 2. *item moyses, num.* 21. 7. *rursum job, job.* 6. 8. *item Elias,* 3 *reg.* 19. 4.
mortis dies incertus, luc. 12. 35.
mortuam Saram plangit Abraham, gen. 23. 2.
mortui in tabernaculo lex, num. 19. 14.
mortui ungebantur, gen. 50, 21. 26.
mortui lavabantur, act. 9. 37.
mortuorum exequiis non intersit sacerdos, levit. 21. 11.

a mortuis

a Mortuis nihil quærendum, isa. 8. 19.
mortuos consulit Saul, 1 *reg.* 28, 8. 9. 10.
mortuo apparenti non credit, qui scripturæ non credit, luc. 16. 30.
super Mortuo non incidendæ carnes, deut. 14. 1.
in Mortuis tibicines, matth. 9. 22.
de Mortuis non multum lugendum, 1 *thess.* 4. 16. *eccl.* 22. 11.
mors absorpta per Christum, 1 *cor.* 15. 54.
mori Christus vocat dormire, matth. 9. 24.
morte Petri & aliorum martyrum glorificatur Christus, joan. 21. 19. *phil.* 1. 23.
mortem sibi propinquam dicit Paulus, 2 *tim.* 4. 6.
mori optabat Paulus si expediret, philip. 1. 20.
mortis suæ præmonet Christus Apostolos, matth. 16, 21. 17, 21. 20, 18. *joan.* 7, 30. 14, 2. 16, 19.
mori cupit Christus pro nobis, luc. 12. 50.
mortem deprecatur Christus, matth. 26. 39.
moritur Christus, matth. 27. 50. *joan.* 19. 30.
mortuus Christus pro peccatis nostris, rom. 4, 25. *heb.* 9. 15.
mors stipendium peccati, rom. 5, 10. 11. 12.
ex mortuis primus resurrexit Christus, 1 *cor.* 15.26.
in mortem Christi baptizari, rom. 6. 3.
mortem & resurrectionem Christi prædicat Petrus, act. 2. 25. *& seq.*
mori debemus pro fratribus, 1 *joan.* 3. 14.
mors secunda, apoc. 20, 13. 21, 8.
moriuntur non credentes, id est ira Dei manet super eos, joan. 3. 36.
mortem non vident credentes, joan. 5. 24.
mortui audientes Christum vivent, joan. 5. 25.
morticinium non comedendum, levit. 17. 15. *imo nec tangendum, num.* 19. 13.
mortificanda membra corporis peccati, coloss. 3. 5.
mortificata Davidis voluntas, 2 *reg.* 15. 30.
mortificantur Christiani propter Christum, roman. 8. 36.
Moysi nativitatem & acta habes ab initio exodi usque ad finem Deuteronomii.
Moysi laus, eccl. 45. 1.
Moysi fides, heb. 11. 23.
Moyses quare & quando tegebat faciem, exod. 34.30. 2 *cor.* 3. 13.
Moysi locutum esse Deum credunt Judæi, Christum autem nescire se dicunt, joan. 9, 28. 29.
Moyses Judæos accusaturus, joan. 5. 45.
Moyses & prophetæ scriptura veteris testamenti, luc. 16, 29. 30.
Moysen repulerunt Judæi, act. 7. 37.
per Moysen lex data, joan. 1. 17.
Moyses adventum Christi prædixit, act. 3. 22.
Moyses & Elias in transfiguratione, matth. 17, 3. 4.
Mulæ Davidis imponitur Salomon, 3 *reg.* 1, 33. 38.
mulier creatur e costa Adæ, genesis, 2. 22.
mulier seducitur a serpente, gene. 3. 1.
mulier gloria viri, 1 *corin.* 11. 7. *& adjutorium ejus, genesis,* 2. 18.
mulierem non tangere bonum est, 1 *corint.* 7. 1.
de Muliere multa, 1 *cor.* 11. 6. *& seq.* 14. 12. *& seq. & in prov. & Ecclesiastico.*
mulierum ornatus & mores qui esse debeant, eph. 5. 22. *coloss.* 3. 18.
mulier familiam curet, prov. 12. 4. *tit.* 2. 3.
mulieri non dandus primatus, 1 *timo.* 2. 11.
mulier veste virili ne utatur, deut. 22. 5.
a Muliere initium peccati, eccli. 25. 33.
mulier litigiosa cui comparanda, prov. 27, 15.
mulier bona, eccl. 36. 16.
mulier adultera, prov. 30. 20.
de Muliere forti, prov. 31, 10. 17.
mulieris ira & nequitia, eccl. 25.
mulier vovens, num. 30. 4. *& seq.*
mulier captiva, deut. 21. 11.
mulier formosa & fatua, prov. 11. 22.
mulier litigiosa fugienda, prov. 21, 29. 7, 15.
mulieres cohæredes gratiæ, 1 *pet.* 3. 7.
mulieribus legendum deuteronomium, deuter. 31. 12. *jos.* 8. 35.
mulieres cantant canticum cum Maria, exodus, 15. 20.
mulieres referventur in expugnatione urbium, deuter. 20. 14.
mulier pulchra & prudens Abigail, 1 *reg.* 25. 3.
mulieris prudentis consilium, 2 *reg.* 20. 18.
mulierem Christus in fide instruit, joan. 4, 15. 16. *& seq.*
mulier sanguinis fluxum patiens sanatur a Christo, matth. 9. 20.
mulieres Christum surrexisse prædicant, matth. 28. 5. *& seq.*
mulieribus prædicat Paulus, act. 16. 1.
mulieres salvantur per liberorum generationem, 1 *timot.* 2. 14.
mulier sedens super bestiam coccineam, apoc. 17, 3. 4.
mulo insidet Absalon, 2. *reg.* 18. 9. *& seq.*
mundus nemo coram Deo, job. 25. 4. *& sequent.*
mundi seu mundati Apostoli per fidem, joan. 15. 3.
mundi corde Deum videbunt, matth. 5. 33.
Mundus per Christum factus, joan. 1. 10.
mundus in maligno positus, 1 *joan.* 2, 17. 5, 19.
mundi figura transit, 1 *cor.* 7. 31. 1 *joan.* 2. 17.
mundum non diligamus, 1 *joan.* 2. 15.
mundi amicitia est inimicitia apud Deum, jaco. 4. 4.
mundus non cognovit, joan. 17.21. *& seq. nec Jesum esse Christum verum lumen, joan.* 1. 10.
pro Mundo non orat Christus, joan. 17. 9.
mundi ultima est hac ætas, 1 *cor.* 7. 29.
mundum judicabunt fideles, 1 *cor.* 6. 2.
munera excæcant oculos, deute. 16. 19. *exod.* 23. 8. *eccl.* 20. 31.
munera accipiunt filii Samuel judices & male judicant, 1 *reg.* 8. 2. *non autem Samuel,* 1 *reg.* 12. 3.
munera non accipit Deus, deut. 10. 17,
munera non accipit Eliseus a Naaman: quæ Giezi accipiens leprosus efficitur, 4 *reg.* 5, 16. 20. 26.
mures aurei Philisthinorum, 1 *reg.* 6. 4.
murmuraut Israelitæ, num. 11. *exod.* 15, 16. 17.
murmurat Moyses, num. 11. 11.
murmurans populus interficitur, num. 16. 47. *& seq.*
sine Murmurationibus omnia fiant, philip. 2.14.
non Murmurandum contra Deum, 1 *cor.* 10. 10.
mutatur Saul in alium virum a Spiritu Dei, 1 *reg.* 10. 6.
mutui lex, exod. 22. 14.
mutuum dandum omnibus, deuter. 15, 6. 8. *matth.* 5. 42. *eccl.* 29. 2.
mutuat aliis quia dives, qui servat Dei præcepta, deut. 28. 11. *& seq.*
mutum fecit Deus, exod. 4. 11.
mutus sanatur a Christo, matth. 9. 12.
Mysterium absconditum salus nostra, rom. 16. 25.
mysteriorum Dei dispensator Paulus, 1. *cor.* 4. 1.

N.

Naaman leprosus sanatur, 4 *reg.* 5, 9. 17.
Naas obsidet Jabes Galaad, 1 *reg.* 11. 1.
Nabal impius moritur, 1 *reg.* 25. 38.
Naboth jussu impiæ Jezabel lapidatur, 3 *reg.* 21. 9. 14. 15.
Nabuchodonosor acta, 4 *reg.* 24. 1. *dan.* 1. 2. 3. 4. *jer.* 27. 8. *judith* 1. 2.
Nachor avus Abrahæ, gen. 11, 22. 26. 22, 21.
Nadab & Abiu comburuntur, levit. 10. 1.
Nadab filius Jeroboam rex Israel, 3 *reg.* 14. 15.
Nahasson filius Aminadab, num. 1, 7.
Nahum vaticinatur Dei vindictam in Assyrios, nahum, 1. 1.
Natalis sui cœnam celebrat Herodes, marc. 6. 21.
Nathan prophetæ acta, 2 *reg.* 7. 3 *reg.* 1. 22.
Nathanael verus Israelita, joan. 1. 47.
naturæ impuritas, job. 25, 4. 5.
natus ex Deo qui Christo credit, joan. 1. 3. 1 *joan.* 5. 1.
natus ex Deo peccatum non facit, 1 *joan,* 3. 9.
naufragium Pauli, act. 27. 41.
in Nazareth educatur Christus, matth. 2. 23. *luc.* 4. 16.
Nazareni non honorant Christum, matth. 13. 55. *& seq.* 57. *sed magis præcipitare conantur de monte, luc.* 4. 24. 29.
Nazaræorum lex, num. 6. 153.
Nebo mons, deut. 32. 49.
Nebula impletur templum, 3 *reg.* 8. 10.
non ex Necessitate aut tristitia, sed sponte & hilariter subveniendum est pauperibus, 1 *cor.* 9, 10. 11.
necessitate coactus comedit David panes propositionis, 1 *regum.* 21. 6.
negat Christum Petrus, matth. 26. 70.
negabit nos Christus si negaverimus eum, 2 *timoth.* 2. 12.
Nehemiæ acta, 2 *libro Esdræ, qui & Nehemiæ dicitur.*
Nehemiæ laus, eccl. 49. 15.
Nemrod robustus venator, gen. 10. 9.
Nemus plantat Abraham, gen. 21. 33.
Nephthali, gen. 30. 8. 46. 24. *josu.* 19, 32. 39.
Nervum femoris non comedunt Judæi, gen. 32. 32.
Nicanoris acta, 1 *mach.* 7. 26. 2 *mach.* 15. 1. 38, 35.
Nicodemus magister in Israel, occultus Christi discipulus, joan. 3, 1. 19, 39.
de Nido invento lex, deut. 22. 6.
Ninive ædificatur, gen. 10. 11.
Ninive evertenda prædicitur, nahum 3. 7.
Ninivitarum resipiscentia, jonæ 3. 5. *qui Judæos in judicio condemnabunt, matth.* 12. 41.
Nobe civitatem destruit Saul, 1 *reg.* 22. 19.
noctuam non comedunt Judæi, deuter. 14. 15. *levit.* 11. 16.
Noe nativitas & acta, gen. 5. 6. 7. 8. 9.
Noe arca, 1 *pet.* 3. 20.
Noe fides, heb. 11. 7.
Noe laus, eccl. 44. 17.
Noe justitia præ eo servatus, 2 *pet.* 2, 5. 3, 20.
Noemi uxor Elimelech, ruth. 1. 4.
Nomina imponit Adam cunctis animantibus, genesis 2. 20.
nomina imponebant matres, gen. 29. 30. *judic.* 13. 24.
nomina patrum invocata super Ephraim & Manassen, gen. 48. 16.
nominis boni habenda ratio, eccli. 41. 15.
nomen Dei tempore Henoch cœptum invocari, gene. 4. 26.
nomen Dei sum qui sum, exod. 3, 13. 15.
nomen suum Jehova non indicavit Deus patribus Judæorum, exod. 6. 3.
nomen Dei protectio nostra, proverb. 18. 10.
nomen Dei auditum ubique, 3 *reg.* 8. 42.
in nomine Domini benedicit David populo, 2 *regum* 6. 18.
in nomine Domini maledicit Eliseus pueris ipsum irridentibus, 4 *reg.* 2. 24.
nomen Dei non assumendum frustra, exod. 20. 7.
nomen Dei invocare super aliquem, num. 6. 27.
nomen Dei polluitur perjurio, levit. 19. 12.
novacula non raduntur pili Nazaræorum, num. 6. 5. *judic.* 13. 5. 1 *reg.* 1. 11.
novissima prævidenda, deut. 32. 29.
novissima tempora, 1 *timoth.* 4. 1.
novissimi primi, matth. 20. 16.
Nova creatura in Christo, galat. 6. 15.
in Novitate vitæ ambulandum, in novitate spiritus Deo serviendum, rom. 6, 4. 7, 6.
novus homo, Ephe. 4. 24.
novum testamentum, gene. 3. 15. *heb.* 8, 10. 10, 16. *in peccatorum remissionem, matth.* 26. 28.
Nox verbo Dei creatur, gene. 1. 5.
Nubes discurrentes, deut. 33. 26.
ad Nubis motum movebantur castra Israelitarum, exod. 40. 36. *num.* 9, 17. 20. 21.
in Nube loquitur Deus Moysi, exod. 33, 9. 16, 10.
nubes in occasu orta, pluvia, luc. 12. 54.
nubant qui non possunt continere, 1 *corinth.* 7. 9.
nubere qui prohibent, 1 *timoth.* 4. 3.
nubebant filiæ majores ætate ante minores, gene. 29. 26.
nudi Adam & Heva, gene. 2. 25.
nudus Israel inter hostes exod. 32. 25.
nuditas obedientibus, deuter. 28. 48.
numerantur filii Israel apti ad pugnam, nume. 1. 1.
nuptias celebrat Laban filiæ, gen. 29. 22.
nuptiæ Rebeccæ in timore Dei, gen. 24, 51. 59.
nuptiarum sanctitas, tob. 6. 17.
nuptiis interfuit Christus, joan. 2. 1.
in Nuptiis postremus locus accipiendus, & quare, luc. 14. 8.
nuptialem vestem non habens, matth. 22. 12.
ut Nutrix fovet filios suos, sic Paulus Thessalonicenses, nihil ab eis exigens, 1 *thessalon.* 2. 7.
Nycticoracem non comedunt Judæi, deuter. 14, 18.

O.

Obed filius Ruth, ruth. 4. 17.
Obed edom benedicit Deus, 2 *reg.* 6. 10.
Obed propheta arguit Israelitas, 2 *paralip.* 28. 9.
obediendum voci Dei, deuter. 30. 20. 1 *pet.* 1. 14.
obedientibus verbo Dei benedictio, deut. 11. 27.
non Obediens Saul Deo rejicitur, 1 *reg.* 28. 18.
obedientia victimis potior, 1 *reg.* 15. 22.
obediens Christus patri usque ad mortem, heb. 5. 8. *cujus obedientia salvamur, roman.* 5. 15.
obedientia parentibus exhibenda, exod. 10. 5. *levit.* 19. 3. *deuter.* 5. 16. *tob.* 4. 1.
obediendum Deo potius quam hominibus, act. 5. 29.
obediendum magistratibus ac præpositis, roma. 13. 1. *deuter.* 17, 10. 12. *hebr.* 13. 17.
obedit Christus patri putativo, luc. 2. 51.
obedit Christus voci Josue, jos. 10. 12.
de Oblationibus variis, levit. 2, 3. 6, 9. *nume.* 7, 15. 28. 29.
qui Obliviscuntur Dei peribunt, deut. 18. 9.
ne Obliviscamur Dei, in divitiis, deuter. 6, 12. 8, 11.
oblitus Dei Israel, percutitur, deuter. 32. 18. *judic.* 3. 7. *& seq.*

Obsecrat

Obsecrat Ephesios Paulus, ephe. 4. 1. Romanos, roma. 12. 1. corinthios, 2 corin. 5.28. galatas, galat. 4.12.
Obstetricum Ægyptiarum pietas, exod. 1. 20.
obstinatorum interitus, ezech. 6. 10. & seq.
Occidit Deus quem vult, deut. 32. 39.
occidere vult Dominus Moysen, exod. 4. 24.
occidens hominem moriatur, levit. 24. 17. deut. 19.21.
occidens hominem maledictus, deut. 27. 24.
occidatur gladio, qui gladio occidit, genesis, 9. 6. matth. 26. 52.
de Occisi cadavere, deut. 21. 1.
in Occulto auditum Evangelium prædicaverunt palam apostoli, matth. 10.27.
Ochoziæ filii Achab acta, 3 reg. 22, 40. 4 reg. 1, 2. 5, 18.
ochoziæ filii Joram acta, 4 reg. 8. 24, 25, 26, 9. 27, 29.
ochoziæ filius Joas absconditur, 4 reg. 11. 1, 2.
oculis Dei omnia aperta, heb. 4. 13.
oculum eruenti eruitur oculus, exod. 21. 26.
oculi eruuntur Samsoni, judic. 16. 21
oculi effodiuntur Sedeciæ, 4 reg. 25, 7.
oculos excelsos humiliat Deus, 2 reg. 12. 28.
oculi deficientes inobedientibus Deo, deut. 28. 65.
de Oculi eruitione, matth, 5. 35, 38.
oculos videntes dat Deus obedientibus sibi, deut. 29. 3, 4.
oculus bonus, aut nequam seu malignus, matth. 6.23. Deut. 15. 9, 10.
odientes ipsum punit Deus, deut. 5. 9.
odium cordis prohibetur, levit. 19, 17.
odio habitus Christus a mundo sine causa, joan. 7, 15. 23. 24. 25.
odio sunt Christiani mundo, matth. 10. 22. joan. 15. 18.
odientibus nos benefaciendum, luc. 6. 27.
odientes ipsum diligebat David, 2 reg. 19. 6.
odiens fratrem homicida est, 1 joan. 2. 9.
ab Odientibus liberat Deus invocantes se, 2 reg. 22. 18.
odoratur Deus sacrificium pii. gene. 8. 21.
Offendiculum fratri non objiciendum, rom. 14. 13.
sine Offendiculo sit Christianus, 1 corinth. 9. 12.
offerendarum pecudum, armentorum &c. ritus, lev. 1.
offerendum Deo, non dæmonibus, levit. 17. 8.
non Offerenda hostia vitiosa, deute. 17. 4.
Og rex Basan percutitur, nume. 21. 33. deut. 1. 4, 3, 1. 11.
Olda prophetissa, 2 para. 34. 22.
oleribus vescitur infirmus, roma. 14. 2.
oleum dat Deus diligentibus se, deute. 11. 14.
oleo suo non ungentur inobedientes, deut. 28. 40.
oleum fundit Jacob super lapidem quem erexerat in titulum, gene. 28, 18. 35, 14.
olei sancti confectio, exod. 30, 24. 25.
olea Christus, rom. 11, 24.
oleaster populus gentium, rom. 11. 17.
oleo uncti ab Apostolis sanantur, marc. 6. 13.
oleo ungatur infirmus a presbyteris, jaco. 5. 14.
oleo ungitur rex Saul, 1 reg. 10. 1.
olivarum reliquiæ, advenis, &c. deut. 24. 20.
olla liquefacta, ezech. 24. 3.
Omnipotens Deus, gene. 17, 35. 11, 48. exod. 15. 3. num. 24, 4. 16.
Onan filius Judæ percutitur a Deo, gen. 38, 4. 8.
Onesimus servus Philemonis, phile. 10.
Onesiphori domui misericordia, 2 tim. 1, 16. 4, 19.
Onias summus sacerdos, 2 macha. 4, 1. 33. 34. & seq.
onocrotalum non comedunt Judæi, deut. 14. 18. lev. 21. 18.
onus Christi leve ferendum, mat. 11. 30.
onus grave imponunt populo Scribæ & pharisæi, mat. 23. 4.
onus importabile lex Moysi, act. 15. 28.
onerati & laborantes accedant ad Christum, mat. 11. 29.
onus & infirmitas fratris ferenda, galat. 6. 2.
onus suum quisque portabit, galat. 6. 5.
Ooliab artifex, exod. 31, 6. 35, 34. 36, 1. 38, 23.
Oolla & Ooliba, ezech. 23. 4.
Operimentum tabernaculi, exod. 26, 11. 35, 11.
Ophni & Phinees filii Heli, 1 reg. 1, 3. 2, 34. 4, 11. 17.
in Ophir mittit Salomon classem, 3 reg. 9. 28. item Josaph. 3 regum, 22. 49.
non Opprimendus proximus, levit. 19. 13.
opprimetur inobediens Deo, deut. 28. 33.
opus Dei credere in Christum, joan. 6. 29.
opera Dei perfecta, deut. 32. 4.
opera Dei non scrutanda curiosius, job. 7.13.
opera Dei impervestigabilia, eccl. 8. 17.
opera Dei revocanda in memoriam, deut. 4, 9. 7, 18.
opera legis qui non facit, maledictus, deut. 27, 26.
ut Opera sancta & justa faceremus, electi sumus a Deo & redempti, luc. 1, 73. ephes. 1, 45. 2, 10. tit. 2, 12. 13. 14.
ante Opera bona mundemur oportet per Christum, joan. 9, 4. 15, 3. & seq. tit 2. 11.
opus bonum Deus incipit & perficit in nobis, phil. 1, 4. prov. 16, 3. 20, 11.
opera testantur fidem, phile. 5. heb. 6. 10. mat. 7.16. 2 pet. 1. 20.
opera lucis, ephes. 5, 9. 11.
ad Opera bona provocemus invicem, heb. 10. 24.
operibus bonis præsint credentes, tit. 3. 8.
opera bona non faciens abscindetur de vite Christo, joan. 15. 2.
opera charitatis non habenti non prodest fides, jac. 2, 14. 17. 18.
ad Opera fidei provocat Christus, mat. 5. 16. sic & Paulus, act. 26. 17, 18.
opera misericordiæ, matth. 25, 37.
non propter Opera liberati sumus, tit. 3. 5. ephes. 2. 9.
operum bonorum exemplum episcopus, tit. 2. 7.
opera mala operatur diabolus, ephes. 2. 2.
opera coinquinantia hominem, marc. 7. 18.
opera tenebrarum abneganda, tit. 2, 9, 10, 12. rom. 13. 12.
opera Gentium non imitanda, ephes. 4. 17. levit. 18, 24. 25.
ut Operarios extrudat orandus Deus, mat. 9. 37.
operarius cibo dignus, mat. 10. 10.
operarii iniquitatis, mat. 9, 37.
operandum manibus, 1 thess. 4. 11.
operatur manibus Paulus, act. 18. 3.
opera manuum Israel benedicit Deus, deut. 2. 7. & fructificare facit, deut. 28, 4. 5. 6. 30, 9.
operatus cum Deo Jonatha, 1 reg. 14. 45.
Orat Christus pro nobis joan. 17. 9.
orat Christus pro Petro, luc. 22. 43.
orat Christus apud patrem pro nobis, heb. 7, 22. 9, 24.
ad Orandum spe exorandi exhortatur Christus propositis exemplis, matth. 7. 9. luc. 18. 1.
orando cum fiducia, accipiemus quod petimus, marc. 11. 24.
orandum spiritu & mente, 1 corinth. 14. 14.
orationibus nostris adest Deus deut. 4. 2.
orandi modum docet Christus, mat. 6, 5. 6. 7.
orandum continue, matth. 7. 7. luc. 11, 1. 18, 1. rom. 12. 12. eph. 6. 18. coloss. 4. 3. 1 thess. 5. 25.
in oratione pernoctat Christus, luc. 6. 12.
oratio sine intermissione ab ecclesia pro liberatione Petri, act. 12. 12.
oratio justi assidua multum valet, jac. 5. 17, 18.
in Orationibus unanimiter perseverant apostoli, act. 1. 24.
orat Paulus sine intermissione, 1 thess. 1. 2.
oratione assidua victus Deus, judic. 10, 15. 11. 31.
orat Christus ter eundem sermonem, matth. 26, 36. 39. 41. 42. 44.
orans Christus procidit in faciem, oculos in cœlum attollit, genua ponit, matth. 26. 36. joan. 17. 1. luc. 22. 46. Sic Paulus orat cum fratribus positis in terram genibus, act. 20 36. ephes. 3. 14. item Moyses extensis in monte manibus, exod. 17, 11. 13.
oraturus Christus secedit in deserta, aut in montem, luc. 5, 18. 9, 28. 21, 36. mat. 14. 23. marc. 1. 35.
orat Petrus in superiori parte domus, act. 10. 9.
orent in omni loco viri levantes puras manus, 1 tim. 2. 8.
orat Paulus in litore maris, act. 21. 5. item in templo, 22. 17.
oratione fidelium cupit Paulus juvari, rom. 15. 70. 2 corinth. 1. 7. heb. 13. 18.
orandum pro nobis invicem, jac. 5. 16.
orandum pro Regibus & similibus, 1 timoth. 2. 8.
orat Abraham pro Sodomitis, gen. 18. 23.
orat Moyses, prostratus coram Deo, 40. diebus, & 40. noctibus, objiciens illi suas promissiones, deut. 9. 26. exod. 32. 11.
orat qui benefacit & recedit ab injustitia, eccl. 35. 3.
oret in tristitia constitutus, jac. 5. 13.
oratio & jejunium, act. 13, 3. 14, 22. mat. 17, 11.
oraculi sive propitiatorii forma, exod. 37. 6.
orbis totius desolatio, isa. 24. 4.
orbis descriptio Cæsaris, luc. 2. 1.
Oreb occiditur, judic. 7. 25.
organorum inventor Jubal gen. 4. 25.
ornatus Aaron & filiorum, exod. 28. 6. & seq. 39. 1. & seq.
orphanos non reliquit Apostolos Christus sed misit eis Spiritum sanctum, joan. 14. 18.
Orygem comedunt Judæi, deut. 14. 5.
Os hominis fecit Deus exod. 4. 24.
Oris & oculorum custodia, proverb. 4. 11.
Osculatur Rachelem Jacob, gen. 29. 11.
osculatur Esau fratrem suum Jacob, gen. 33. 4.
osculantur alterutrum Jonathas & David, 1 reg. 20. 41.
in Osculo sancto salutent se Christiani, rom. 16. 16. 2 cor. 13. 12.
osculantur Paulum fratres, act. 20. 37.
osculatur pedes Jesu peccatrix, luc. 7. 38.
osculo Christum prodit Judas, matth. 26. 48, 49.
Osee qui & Josue, num. 13. 9.
Osee regis Israel acta, 4 reg. 15, 30. 17. 1, 2, 3. & seq.
Osee prophetia, osee, 1. 1.
Ossium Elisei contactu resuscitatur mortuus, 4 reg. 13. 21.
ossa Joseph secum effert Moyses, exod. 13. 19.
ossa prophetæ servantur a Josia cæteris combustis, 4 reg. 23. 18.
ossa arida filii Israel, ezech. 37. 1. & seq.
Ostium Christus, joan. 10. 7, 9.
Othoniel judex Israel, judic. 1, 13. 3, 9.
Otium vitandum, proverb. 20, 13. 21, 4.
in Ovium tonsione fiebant convivia, 1 reg. 25. 36. 2 reg. 13. 27.
ovem comedebant Judæi, deut. 14. 4.
ovium parabolam proponit Micheas, 3 reg. 22. 17. item Christus matth. 9. 36.
ovis perditæ & inventæ similitudo, mat. 18. 12.
ovium caulæ multiplicantur obedientibus Deo, deut. 28. 4.
de Ovibus oblatio, levit. 3. 6.
oves errantes Judæi, mat. 15. 24.
oves Christi vocem ejus audiunt, joan. 10. 3.
oves benedicti Dei, matth. 25. 33.
Ovile ecclesia Christi ex Judæis & Gentibus, joan. 10. 16.
Oza & Ahio filii Abinadab, 2 reg. 6, 3. 6. 7. 8.
Oziæ regis Judæ acta, 4 reg. 14. 13. 2 par. 26. 1. & seq.

P.

PAcificus Salomon, 1 paralip. 22. 9.
pacificorum hostiæ, levit. 3, 1. 7, 1. 11, 3.
Pactum Dei cum Noe, genesis 9. 9.
pacti Dei commemoratio, jerem. 14. 21. c. 32. 40.
pacti sui memor Deus non deserit populum suum, 4 reg. 13. 23.
pactum Josiæ & populi cum Deo, 4 reg. 23. 3.
pactum Deus vocat circuncisionem, gen. 17. 13.
Pædagogus erat lex, galat. 3. 24.
pallium Eliæ & Elisæi, 3 reg. 19. 19. 4 reg. 2, 8. 13. 14.
palmas in faciem Christi, mat. 26. 67.
palpat in meridie, inobediens Deo, deut. 28. 29.
pane fulcitur cor, gen. 18. 5. judic. 19. 5. psalm. 103, 16.
panis in sudore vultus comedendus, gen. 3. 19.
non in Pane solo vivit homo, deut. 8. 3. mat. 4. 4.
panes pluit Deus de cœlo, exod. 16. 19.
panibus obedientium sibi benedicit Deus, comeduntque in saturitate, levit. 26. 5.
pane & carnibus per corvum pascitur Elias, 3 reg. 17. 6.
pane & aqua cibatur Elias, 3 reg. 19. 6.
panibus septem 4000. hominum satiati, mat. 15. 33. & seq. item quinque panibus satiantur 5000.
panis laicus, 1 reg. 21, 2. 4.
panes primitiarum sub Eliseo multiplicati, 4 reg. 4. 42.
panum oblatio, levit. 2. 4.
panes propositionis, levit. 24. 5.
panis evangelii, Judæorum primum erat, mat. 15. 26.
panis vitæ, caro Christi, joan. 6, 23. 26.
panis unius & calicis participatio, 1 corinth. 10, 16. 17.
parabolæ Salomonis, 3 Regum 4. 32.
sine Parabolis non loquebatur Christus turbis, matth. 13. 13. marc. 4. 34.
parabolas seorsum interpretatur Christus suis Apostolis, marc. 4. 33.
parabola lignorum, judic. 9. 8.
parabola duarum aquilarum, ezech. 17. 3.
Paracletus promittitur, joan. 14, 16. 15, 26. 16, 8.
e Paradiso voluptatis ejectus Adam, gen. 3. 23.
Paralyticus sanatur a Christo, matth. 9. 2. mar. 2. 10.
Parentes honorandi & timendi, exod. 20. 12. levit. 19. 3.
parentes honorare est illis benefacere, matth. 15. 4. marci 7. 10.
parentes percutiens aut maledicens occidatur, exod. 21. 12.
ob Parentum inhonorationem mittitur populus in exilium, ezech. 22. 7.
parentes doceant filios verbum Dei, deut. 11. 18.
parentes non plus diligendi quam Christus, marc. 10. 37.

Pars Dei Israel, deuter. 32. 9.
Parsimonia opes auget, proverb. 13. 21.
participes Christi facti, hebr. 3. 14.
parvulis legendum deuteronomium, deutero. 31. 12.
parvuli in Christo, 1 corinth. 3. 1.
pascha quid significat, exod. 12.
paschæ mysterium doceantur filii, exod. 12, 3. 7.
paschalis agnus quo modo edendus, exod. 12, 4. 8.
pascha manducat Christus cum discipulis, marc. 26. 19. & seq.
pascha nostrum Christus, 1 corinth. 5. 7.
pascit David unctus jam in regem, oves patris, 1 reg. 17. 34.
pascit David populum Israel, 2 reg. 5, 2. 7, 7,
pascant greges episcopi, 1 petr. 5. 2.
pascens gregem edit de lacte, 1 cor. 9. 7.
passerculus non occiditur sine Dei voluntate, matth. 10. 29.
passiones hujus vitæ, rom. 8. 18.
passionibus Christi communicare, 1 pet. 4. 13.
in Passionibus exultandum, 1 pet. 1. 11. coloss. 1. 24.
passiones & affectus peccati, rom. 7. 5.
Pastores ovium, filii Jacob, gen. 46. 32.
pastores ovium detestabantur Ægyptii, gen. 46. 34.
pastor Christus promittitur, ezech. 34. 23.
pastoribus nuntiatur Christus, natus, luc. 2. 8.
pastor bonus, Christus, joan. 10, 11. 14. 1 pet. 5. 4.
pastores qui intrant per ostium Christum, joann. 10. 2.
pastores populi seductores, jerem. 12. 10.
pastores gregem lacerantes, jerem. 23. 1.
pastores quæ sua sunt quærentes, ezech. 34. 2.
pastoris non corrigientis populum, pœna, ezech. 3. 18.
pastoris evangelici officium, ezech. 33. 2.
Patrum officium erga filios, ephes. 6. 4.
patri non maledicendum, proverb. 20. 20.
patres pro filiis non occidentur, deut. 24. 16.
pater Christianorum Deus, 2 corinth. 6. 18.
pater Christi pater noster, joan. 20. 17.
patrem invocemus Deum, galat. 4, 2. 6.
pater noster, Deus, deut. 32, 6. 7. mar. 23. 9.
patrem quum invocemus Deum, in timore conversemur, 1 pet. 1. 17.
pater Corinthiorum Paulus, 1 corinth. 4. 15.
patiens Deus, exod. 34. 7. rom. 15. 8.
patientia sua provocat Deus ad pœnitentiam, rom. 2, 4. 2 petr. 3. 9.
patientia Dei erga Paulum, 1 tim. 1. 16.
patientiæ exemplum Job, jacobi 5. 11.
patientia Job, job. 1. & 2. item Tobiæ, tob. 2. 12.
patientiæ commendatio, prov. 16. 32.
patientes simus, 1 thess. 5. 12. 2 thess. 1. 4.
in Patientia fructum referentes, luc. 8. 15.
patientia necessaria in tribulationibus, heb. 10. 36.
ut patiamur exemplo Christi vocati sumus, 1 pet. 3, 12. 4, 1.
pati propter justitiam, beatum, 1 pet. 3. 14.
patria Christi, Nazareth, mat. 13. 54.
pavidum cor inobedientibus, deut, 28. 65.
Pauli acta scribuntur in actis Apostolorum & in epistolis ipsius : in Pauli epistolis quædam difficilia intellectu, 2 pet. 3. 16.
Paulus hortatur ad pœnitentiam & fidem in Christum, act. 17, 26. 28. 13, 22. & seq. 18. 5.
Pavor cordibus inobedientium Deo, lev. 26. 36.
Pauperes semper futuri, deut. 15. 11. mat. 26. 11.
pauperi mutuo data pecunia, exod. 22. 25.
pauperes curandi in charitate, deut. 15. 8. eccl. 4. 1.
pauper Christus factus pro nobis, 2 cor. 8. 14.
pauperibus quod fit, Christo fit, mat. 25. 40.
pauperibus abunde largiendum, luc. 19. 18.
pauperes ad convivium vocandi, luc. 14. 13.
pauperum curam habuit Paulus, gal. 2. 10. 1 cor. 16. 1.
pauperis persona non consideranda in judicio, levit. 14. 21.
pauperi non exprobrandum, prov. 14, 31. 17, 5.
pauperes spiritu, mat. 5. 3.
pauper probus diviti improbo præferendus, prover. 28. 6.
pauperem superbum odit Dominus, eccl. 25, 3.
Pauperibus annuntiatur Christus, matt. 11. 5.
paupertas ubique contempta, prov. 14, 32. 19, 17.
paupertas cum timore Dei, prov. 15. 15.
paupertatis author Deus, prov. 14. 33.
in paupertate nascitur Christus, luc. 2. 7.
paupertatem suam objicit Christus Scribæ cupienti eum sequi, luc. 9. 58.
pax vobis salutatio Hebræorum, gen. 43. 23.
pacis author Deus, 1 thes. 5. 23. 1 cor. 14. 33.
pax cum omnibus habenda, rom. 12. 14.
pacifici filii Deo, matt. 5. 9.
pax a domesticis non expectanda Christiano, matth. 10. 34.
pax ab inimicis obedientibus Deo, lev. 26. 6.
pax sub Salomone, 3 reg. 4, 24. 5, 9. 10. 11. 12. & seq.
pax ecclesiæ Dei in Galilæa, Judæa & Samaria, act. 9. 31.
pax Dei incomprehensibilis, philip. 4. 7.
pax in ecclesia, isa. 26, 12. 66, 12.
pax facta a Deo per Christum. col. 1. 20.
pax Gentibus & Judæis, eph. 2, 14. 15. 17. & seq.
pax conscientiæ per fidem, rom. 5. 1.
cum pacem & securitatem putarint esse homines, aderit judicii dies, 1 thess. 5. 3.
pacem Christus apostolis imprecatur, luc. 24. 36. joh. 14, 27. 16, 32. 20, 21. 26.
ad pacem vocati sumus, col. 3. 15.
pacem erga Deum dat fides in Christum, rom. 5. 1.
Peccatum Adæ in omnes, gen. 3. 6. rom. 5. 12.
peccatum qui facit, ex diabolo est, 1 joh. 3, 14. 23.
peccatum stimulus mortis, 1 cor. 15. 65.
peccatum est quod ex fide non fit, rom. 14. 23.
peccatum non inducit quicquid extra hominem est, matth. 15. 11.
peccatum faciens servus est peccati, joh. 8. 34. 2 pet. 3. 4.
peccatores omnes sunt & omnibus Christo opus est, isa. 41, 27. 53, 8. joh. 1, 17. 29.
peccator & impius, quisquis non credit evangelio, 1 pet. 4. 18.
peccati pœna mors, rom. 5. 12.
peccatum per legem cognoscitur, rom. 7. 7.
peccati proprii pœna cuique portanda, jer. 21. 9. ezech. 18. 4. deut. 24. 16.
peccatorum variorum expiatio, levit. 23. 27. num. 15. 24. & seq.
a Peccatis expiatio, lev. 23. 16. num. 19.
peccatorum antiqua confessio, lev. 16. 22.
peccata aufert Deus, num. 14. 18.
a peccatis converti, Dei donum, jer. 21. 14.
ad peccati agnitionem timor & metus, 1 reg. 12. 19.
peccata agnoscentibus, remissio, ezech. 32. 10. levit. 26. 43.
Peccata fide & misericordia purgantur, proverb. 15. 28.
peccatum confitentur Israelitæ, 1 reg. 7, 6. 12. 19.
peccati confessio exigitur antequam dimittatur, num. 5, 6. 7.
ob Peccatum populi contra naturam puniuntur etiam qui non peccaverunt, gen. 19. 15. judic. 20. 21.
peccatum nullum in Christo, 1 pet. 2. 22.
peccatum factus Christus pro nobis, 1 corin. 5. rom. 8. 3. 1 pet. 2. 24.
peccatores venit Christus vocare, mar. 9. 13.
peccatorum remissio ex abundanti misericordia, luc. 1. 77. matt. 1. 21. act. 13. 38.
peccatrici condonantur peccata, quod multum dilexerit, luc. 7. 47.
peccatum in spiritum sanctum irremissibile, marc. 3. 28. matt. 12. 31. 1 johan. 5. 6.
peccato mortui, justitiæ vivamus, 1 pet. 2. 24. 3, 10.
peccatorum nostrorum non recordabitur amplius Deus, heb. 8, 12. 10, 17.
peccantes voluntarie & recedentes a Christo, nulla hostia purgantur, heb. 6. 6.
a peccatorum somno surgendum, rom. 6. 11.
peccatorum multitudinem operit charitas, 1 petri 4. 8.
peccata confitentibus remittentur, mat. 18. 18.
peccantes arguendi coram omnibus ab episcopis, 1 tim. 5. 22.
peccanti fratri semper remittendum, mat. 18. 18.
erga peccatores resipiscentes ostenditur Dei Benignitas in filio prodigo, luc. 15. 20.
super peccatore uno resipiscente quantum sit in cœlis gaudium, luc. 15. 7.
pecudum offerendarum ritus, levit. 1. 10.
Peculiaris Dei populus Israel, deut. 7. 6.
de pecunia deposita apud amicum, exod. 22. 7.
nec pecunia, nec alia res ad usuram fratri danda, deut. 23. 19.
pecuniis constituti sacerdotes a Jeroboam, 3 reg. 13. 33.
pecuniis confidentes difficile regnum Dei ingredientur, marc. 10. 24.
pecunia donum spiritus non possidetur, act. 8. 20.
pediculi in hominibus, exod. 8. 17.
pedes hospitibus lavabantur, gen. 18, 4. 19, 2.
pedes sanctorum servat Deus, 1 reg. 2. 9.
pedes dolet Asa, 3 reg. 15. 23.
pedes Christi ungit peccatrix, luc. 7. 38.
pedes discipulorum lavat Christus, joh. 13. 12.
ad pedes Christi sedet Maria, luc. 10. 39.
pedes calceati ad prædicandum evangelium, ephesi. 6. 15.
pedibus nudis & flens ac operto capite fugit David a facie filii Absalom, 2 reg. 15. 30.
pedibus Dei appropinquantes docentur ab eo, 2 reg. 7. 6. deut. 33. 3.
pelicanum non comedebant Judæi, deut. 14. 15.
pentecostes festum, exod. 23. 15.
penuria rerum inobedientibus, deut. 28. 48.
percutiens hominem moriatur, levit. 24. 18. exod. 21. 12.
percutiens parentes, aut mulierem prægnantem, moriatur, exod. 21, 15. 22.
de perdito bove, ove, aut alia re proximi quid agendum, deut. 22. 1.
peregrinari a corpore fidelibus optabile, 2 corinth. 5. 8.
peregrinamur nunc a Domino, 2 cor. 5. 6.
peregrinatio vita Jacob, gen. 47. 9.
peregrinos amat Deus, deut. 10. 18.
peregrini suscipiendi, exod. 23. 9. deut. 14. 21.
peregrini decimis tertii anni alebantur, deuter. 14. 29.
perfecti simus cum Deo, deut. 18. 13. matth. 5. 48.
ut perfectus sit, hortatur Deus Abraham, gen. 17. 1.
perfectus est, qui est sicut magister suus Christus, luc. 6. 40.
perfectorum, omnibus venditis & datis pauperibus sequi Christum, matth. 19. 21.
ad perfectionem exhortatio, 1 cor. 1, 10. 14, 20.
perfectus qui verbo non labitur, jac. 3. 2.
in periculo Deus adest suis, exod. 14, 15. 16. 18.
ut peripsema omnium Paulus, 1 corint. 4. 13.
non pejerandum, lev. 19. 12.
de Persarum regibus vaticinium, dan. 11. 2.
persecutiones a Deo, psalm. 38. vers. 12.
de persecutionibus inter prædicandum præmonet Christus Apostolos, mat. 10. 23. luc. 21. 12.
persecutionem patientur pie viventes, 2 timoth. 3. 11.
persecutiones scandalizant infirmos, marc. 4. 8.
si persequantur nos fugiendum, matth. 10, 2. 3.
persecutores non timendi, matth. 10. 19.
persecutionem patientes, beati, mat. 5. 10.
pro persequentibus orandum, mat. 5. 44. rom. 12. 14.
ad perseverantiam hortatur Christus, joh. 15. 4.
perseverans salvabitur, matth. 10, 22. 24, 13.
perseverantiam dat Christus fidelibus, 1 corinth. 1. 8.
persona judici non spectanda, levit. 19. 15. deut. 1. 17. 16, 19. prov. 24. 23.
personam Deus non accipit, deut. 10. 17.
pestilentia inobedientibus præceptis Dei, levit. 26. 25.
pestem elegit David, 2 reg. 24. 14.
quicquid petierimus a Deo secundum voluntatem ipsius dabit nobis, 1 joh. 3, 22. 5, 14. 15. 16.
petentibus in fide nihil denegatur, marc. 11. 24.
petentes in nomine Christi obtinebimus, joh. 14, 13. 14.
in petra stat Moyses ad videndum Deum, exod. 33. 21.
e petra datur aqua, exod. 17. 6.
petra scandali Christus, 1 pet. 2. 8.
petra Christus, de qua hauserunt fideles Judæi, 1 cor. 10. 4.
super petram Christum fundata ecclesia, mat. 16. 18.
petræ scissæ in morte Christi, mat. 27. 51.
Petrus ducitur ad Christum ab Andrea, joh. 1. 40.
Petrus & Andreas vocantur, mat. 4. 18.
Petrus & Joannes idiotæ, act. 4. 19.
Petri acta leguntur apud Evangelistas, & acta Apostolorum & galat. 1. 18.
Phaceia rex Israel, 4 reg. 15. 22. & seq.
Phaleg filius Heber, gen. 10, 25. 11, 16. 17.
Phanuelitæ immisericordes, jud. 8. 17.
Pharaonis acta, gen. 12, 17. 40, 2. 41, 45. exod. 1. 5. 9. 12. 14.
Phares & ejus filii, gen. 38, 29. 46, 12.
Pharisæus Paulus, act. 23. 6.
Pharisæi afferunt resurrectionem, act. 23. 8.
de Pharisæis, multa in evangeliis.
Phase ritu perpetuo celebrandum, exod. 12, 11. 21. 43. 48.
Phase Domini præcipitur, deut. 16. 1.
Pheltias moritur, ezech. 11. 13.
Phenenna uxor Helcanæ altera, 1 reg. 1, 2. 4.
Pheresæos penitus excidi jubet Deus, deut. 20. 1. judic. 1. 4.
Phialarum templi fabricatio, 2 paral. 4. 11.
Philetus excidit a Christo, 2 tim. 2. 17.
Philippi vocatio, joan. 1. 43. de hoc plura joan. 12, 21. 14, 8.
Philippus diaconus, act. 8, 26. 21, 8.
Philisthiim e quibus egressi, gen. 10. 14. 1 paral. 1. 12.
de Philisthæis multa, judic. 3, 10. 13. 14. 15. 16. 1 reg. 4, 5. 6. 7. 13. 14. 17. 23. 28. 31. 2 reg. 5, 8. 21. 23.

ne per philosophiam seducamur, colos. 2. 8.
Phinees filius Eleazari, exod. 6. 25. jud. 20. 28.
Phinees occidit Zambri & Cozbi, num. 25. 7. & hujus laus, eccles. 45. 28.
Phinees filius alter Heli, 1 reg. 1. 3.
Phison fluvius, gen. 2. 11.
Phithon urbs ædificatur, exod. 1. 11.
Phygellus defecit a Christo, 2 tim. 1. 15.
Pie volentes vivere in Christo Jesu persecutionem patientur. 2 timoth. 3. 12. act. 14. 21.
Pietas reges facit fœlices, prov. 25. 6.
pietas sperat vitam, tit. 1. 1.
in pietatibus simus assidui, 2 pet. 3. 11.
piger excitatur ad laborem, prov. 6. 6.
piger laborem fugiens in egestate erit, proverb. 20, 21. 22, 13.
pigritiæ incommoda, prov. 24. 30.
in pigrum, proverb. 21, 25. 22, 13. 26, 15.
pigrorum iter quale, prov. 15. 19.
pignora quando reddenda, exod. 22. 26.
de pignoribus vide, deut. 24. 6, 10, 12, 17.
pignus & arrabo promissæ nobis salutis spiritus sanctus, 2 cor. 1, 22. 5, 5.
Pilati acta, joh. 18, 4. 20, 27. 19, 1. 2. 13. & seq.
Pilati uxor nititur Christum a morte liberare. mat. 27. 19.
Pilatus minus peccavit quam Judæi, joh. 1. 9, 8. & seq.
Pilosus Elias, 4 reg. 1. 8.
pinguis Israel derelinquit Deum, deut. 32. 15.
piscina in Jerusalem, joh. 5. 2.
pisces verbo Dei creantur, gen. 1. 21.
pisces mundi & immundi, lev. 11. 9. & seq.
pius solus Deus, apoc. 15. 4.
pios de tentatione & afflictione eripit Deus, 1 pet. 2. 9.
Placatur Deus oratione Moysi, exod. 32. 14.
ut placeamus Deo orat Paulus, heb. 13, 21.
non ut placeret hominibus prædicavit Paulus, sed Deo, 1 thes. 3. 4. galat. 1. 10.
non placere nobis debemus, sed proximo ad ædificationem, rom. 15. 1.
Plagarum modus, deut. 25. 2.
qui plagis multis vapulabunt a Deo, luc. 12. 48.
plagæ Ægyptiorum, exod. 7. 8. 9. 10. 12.
plagæ corporis Christi, psalm. 21. zach. 13. 6.
plangitur Jacob ab Ægyptiis, 70. diebus, gen. 50. 4.
plangitur Moyses, 30. diebus ab Israelitis, deut. 34. 8.
plangitur propheta mortuus ab altero proph. 3 reg. 13. 29.
planctus super mortuum, 2 reg. 11, 27. 14, 1.
plantavit Paulus Corinthios in Christo, 1 cor. 3. 6, 7, 8.
plantans & rigans nihil sunt, sed qui incrementum dat Deus, ibidem.
plantans vineam de fructu ejus edit, 1 cor. 9. 7.
plantatio non plantata a Deo eradicabitur, mat. 15. 13.
plebs Dei, Israel, non est ab eo repulsa, rom. 11. 4, 22.
plenitudo & corpus Christi Ecclesia, eph. 1. 23.
plorandum in hac vita peccatoribus, jac. 4. 9.
plorat populus agnoscens peccatum, deut. 1. 45.
pluit coturnices & man Deus, exod. 16, 4. 13.
pluit lapides, jos. 10. 11.
pluvia de cœlo danda terræ promissionis, deut. 11. 11.
pluviæ temporaneæ & serotinæ obedientibus, ibidem.
pluviæ interdum propter peccata non dantur, 3 reg. 8, 36. 17, 1.
sine pluvia promittit Deus aquas regi Joram, 4 reg. 3. 17.
pœna homicidii, exo. 21. 12. item furis & domus fractæ exo. 22. 2, 3.
pœna talionis, gen. 9. 6. exod. 21. levit. 24. deut. 19. 19.
pœnitet deum, quando immutat quod fecerat, 1 reg. 15. 11. alio modo dicitur pœnitudine non flecti, 1 reg. 15. 35.
pœnitet Deum fecisse hominem, gen. 6. 6.
pœnitenti peccatori vita, ezec. 18, 21. 33, 14. deut. 30, 1. 3 reg. 21. 29.
pœnitentia ad Deum vera, jerem. 4. 8.
pœnitentiam dat Deus, Act. 5, 31. 11, 18. 28. 2 tim. 2. 25.
ad pœnitentiam hortatur Johannes, mat. 3. 2, 11.
pœnitentiam & regnum cœlorum appropinquasse, Joannes, Christus & Apostoli prædicarunt, matth. 3. 2, 4, c. 10. 4. marc. 6. Sic Paulus cum lachrymis, act. 20. 19, 31. Sic & Petrus, act. 2. 38. 3. 19.
pœnitenti fratri remittendum, mat. 18. 22.
polluebant nomen Dei sacrificantes idolo Moloch, lev. 18. 21.
polluitur nomen Dei perjurio, lev. 19. 12.
pollutionis nocturnæ expiatio, deut. 23. 10.
ponderis æquitas, deut. 25. 13, 15. iniquitas, osee, 12. 7.
pontifex non adsit exequiis, levit. 21. b. 10.
pontifex ad quid constitutus, heb. 5. 18, 1.
pontifex noster Christus, heb. 2. 19, 8. 1.
in populos separati homines, deut. 32. 6.
populos diligit deus, deut. 33, 4. 33.
in populum dei assumpti filii Israel, exod. 6, 7. 19, 5. deut. 4, 6. 3 reg. 8, 52.
populis omnibus missus Christus, luc. 2. 10.
populus dei Christiani, 1 pet. 2. 9.
in porcos abeunt dæmones, mat. 8. 32.
ante porcos margaritæ non mittendæ, mat. 7. 6.
porphyrionem non comedunt Judæi, deut. 14. 17.
in porta civitatis sedebant judices, deut. 22. 15.
portæ inimicorum pro potentia, gen. 22, 17. 24, 60.
portæ inferi non prævalebunt adversus ecclesiam, mat. 16. 18.
portavit Deus filios Israel, exod. 19. 4.
possessio Levitarum Deus, deut. 10. 9.
posteriora Dei videt Moyses, exod. 33. 23.
potentia Dei non minuitur, isa. 50. 2.
potentia Dei in vasa iræ, rom. 9. 22.
potestas omnis subdatur Deo, psalm. 23.
potestas omnis a Deo, rom. 13. 1.
potestatibus parendum, rom. 13. 1. 1 pet. 2. 13.
potus immundus, levit. 11. 34.
potus spiritualis, 1 cor. 10. 4.
Præcepta decalogi, exod. 20. 2. deut. 5. 17.
præcepta divina scrutanda, proverb. 3. 1.
præcepta implenda, deut. 6, 2. 8, 1.
præcepta fiant in charitate, 2 joh. 5.
præcepta custodientibus Deus misericors, deut. 7. 9.
præcepta servantibus benedictio, non servantibus maledictio, exod. 23. 22.
præcepta Dei inculcanda filiis, deut. 6. 25.
ad præceptorum Dei observationem exhortatur Moyses beneficiorum commemoratione, deut. 4, 1. 30, 2. & seq. idem facit Josue, jos. 24. 2. & seq. David item Salomonem ad idem hortatur, 3 reg. 2. 3.
præcursor noster Christus, heb. 6. 20.
præda ex æquo dividenda, deut. 20. 14. 1 reg. 30. 22. jos. 22. 8.
prædestinaverat nos Deus ante constitutum mundum, Ephes. 1, 5. 2 tim. 1. 9.
prædestinati, Paulo dicuntur etiam præsciti, rom. 8. 29, 30.
ob prædestinationem non disceptandum cum Deo, rom. 9. 18, 19.
prædicat Christus in navi, mat. 13. 2. marc. 4. 1.
prædicavit Christus semper palam, joh. 18. 20.
prædicare non possunt, nisi missi, Rom. 10. 15.
qui prædicat, sermones Dei prædicet, 1 pet. 4. 11.
prædicantibus apostolis dabat Deus incrementum, act. 2. 47.
prædicatoribus jus conceditur, ut ab eis alantur quibus prædicant, 1 corinth. 9. 4.
prædicatores promittit Deus, isa. 30. 20.
prædicatores mendaces, 2 pet. 2. 1. & seq.
prædo vendens hominem, moriatur, deut. 24. 7.
præfecti Salomonis 550. 3 reg. 9. 22.
prægnantem percutiens rixando, exod. 21. 22.
prægnantes scinduntur a Manahem, 4 reg. 15. 16.
ad prælium docet Deus, 2 reg. 22. 35.
præparanda corda Deo, soli illi fidendo & serviendo, 1 reg. 7. 3.
præpositis obediendum, heb. 13. 7.
præputium nihil prodest Christiano, aut circumcisio, 1 cor. 7, 19.
præputia lignorum auferenda, lev. 19. 23.
præsciti Paulo dicuntur qui & prædestinati, rom. 8, 29.
in præsepio natus Christus, luc. 2. 7.
præsidendum in solicitudine, rom, 12. 11.
ad prandium invitatur Christus a Pharisæo, luc. 11. 37.
presbyteri in singulis civitatibus, act. 14. 23. tit. 1. 5.
presbyteros & episcopos pro eisdem accipit Paulus, act. 20. 28. tit. 1. 5. philip. 1. 1.
presbyteros quales esse oporteat, tit. 1. 6.
ad presbyteros exhortatio, act. 20. 28. 1 pet. 5. 1.
pretio mortis Christi redempti, 1. cor. 6, 20. 7, 23.
primatum tenet Christus, colos. 1. 18.
de primatu contendunt apostoli, mat. 18. 2.
primitiarum lex, num. 5. 8, 9.
primitiæ reddendæ solicite, exod. 22, 29. 34, 26. lev. 23. 10.
primitiæ sacerdotum erant, num. 5, 18.
de primitiis, ezech. 45, 1. 13, 16.
Primitias spiritus habentes Apostoli rom. 8. 23.
primitiæ resurgentium Christus, 1 cor. 15. 26. coloss. 1. 18.
primogenita sua parvipendit Esau, gen. 25, 32. 33.
primogenita, Dei erant, exod. 13, 2. 13. & sæpius alibi.
primogenita Ægyptiorum moriuntur, exod. 12. 29.
primogenituræ jus non dandum filiis ex affectibus, deut. 21, 15. 16. 17.
primogenitus Christus inter fratres, rom. 8. 29. colo. 3. 12. 1 cor. 15.
principes Dei ministri, rom, 13. 3. tit. 3. 1.
principum status mutat Deus, job. 12. 21.
principes quales esse oportet, deut. 1. 12.
ad principes Israel exhortatio, ezech. 45. 7.
in principes pauperum oppressores, amos, 4, 1. 6, 1. sophon. 3. 3.
principis impii, sunt & ministri impii, prover. 29, 12.
principi non maledicendum, exod. 22. 28.
principes ex Judæis multi credunt in Christum, non audentes eum confiteri propter Pharisæos, joh. 12. 42.
principis in terra promissionis portio, ezec. 45, 7. 48, 21. 12.
principis holocaustum spontaneum, Ezech. 46. 12.
principes Judæorum ignorantes crucifixerunt Christum, 1 cor. 2. 6. act. 3. 17.
princeps aeris, diabolus, ephes. 2. 2. colos. 2. 15. joh. 12. 31.
principatus omnis caput, Christus, coloss. 2. 10.
Prisca & Aquila, rom. 16. 3. act. 18, 18. 26. 2 tim. 4. 19.
probanda omnia, 1 thess. 5. 21.
probatio spem auget, rom. 5. 4.
Probemus an simus in fide, 1 cor. 11. 28.
prodigalitas prohibetur, proverb. 5. 9.
prodigia in morte Christi, mat. 27. 51.
proditores Ziphæi, 1 reg. 23. 39.
non prohibendi quomodocunque verbum Dei vere annuntiantes, marc. 9. 38. philip. 1. 14, 15.
projicere sermones Dei, 1 reg. 15. 26.
promissionis terra qualis, deut. 8. 7.
promissiones omnes adimplevit Deus Judæis, jos. 21. 45. 23. 15.
promissiones etiam indignis complet Deus, lev. 26. 44.
promissiones Dei indignis dantur, 1 reg. 2, 30.
propter promissiones Dei ad Abraham, &c. omnia egit Deus erga Judæos. Exod. 2, 24. 6, 3. 1 reg. 12. 19.
promissionum Dei memor Jacob orat, gen. 32. 9.
promissiones Deo objicit orans Moyses pro peccato Israel, exod. 32. 10. deut. 9. 26.
quod promisimus Deo, reddendum, deut. 23. 21.
promissionis verbum Abrahæ factum, rom. 5. 1. & seq.
promissionis filii, rom. 9. 8.
promissiones suas implevit Deus misso filio suo Christo, act. 3, 13. 13, 23.
promissio patris spiritus sanctus, act. 1. 4.
Prophana vitet episcopus, 2 tim. 2. 16.
propheta olim dicebatur Videns, 1 reg. 9. 9.
per prophetas respondebat Deus, 1 reg. 28. 6.
prophetis in visione & per somnium loquebatur Deus, soli Moysi facie ad faciem, num. 12. 6.
propheta Dei loquitur quod illi ponit in os, 3 reg. 22. 22. num 22, 18. 35, 38. 23, 8. 24, 13.
prophetæ Dei autoritas mich. 3, 5. 6. 9. 4 reg. 5, 8.
propheta corripit Jeroboam. 3 reg. 13. 2.
prophetæ centum absconsi, 3 reg. 18, 13.
propheta inobediens verbo Dei occiditur a leone, 3 reg. 13. 18.
prophetæ de salute nostra per Christum, & de remissione peccatorum prophetaverunt, 1 pet. 1. 10. act. 10. 13.
prophetæ cupierunt videre Christum, matt. 13. 17.
prophetæ exemplum patientiæ, jac. 5. 10.
propheta Abraham, gen. 20. 7.
propheta Moysi erat Aaron, exod. 7. 1.
ut prophetet omnis populus optat Moyses, num. 11. 25.
in prophetarum contemptores Judæos, jer. 7. 13. act. 7, 48. 52.
prophetat Elisæus psalte canente, 4 reg. 3, 15. 16.
prophetæ in ecclesia interpretentur, 1 Cor. 12. 28.
prophetarum spiritus prophetis subjectus est, 1 cor. 14. 32.
prophetarum filii pauperes & esurientes, 4 reg. 4, 38. 6, 1.
prophetissa Debora, Judic. 4. item Holda, 4 reg. 22. 14.
propheta falsus unde dignoscitur, deut. 18. 20. jere. 28. 5. & seq.
propheta post eventum sua prophetiæ abducens a Deo, occidatur, deut. 13. 5.
prophetæ falsi 850. solus Elias Dei propheta, 3 reg. 18. 13.
de prophetis falsis conqueritur Jeremias, jere. 14. 13.
prophetas Baal occidit Elias, 3 reg. 18. 40.
ad prophetiam ex agricultura vocatur Elisæus, 3 reg. 19. 22.

propheta noster Christus, deut. 18. 15.
prophetia Dei donum, rom.12.6.
prophetiæ donum optandum, 1 cor.14.3.
prophetiæ interpretatio a Deo, 2 pet. 1. 20,21.
propinquitatis juri quomodo cedebant Judæi, ruth. 4. 4, 6.
propitiatorii forma, exod. 25.10.
propitiatio pro peccatis Christus, 1 joh.2,2.4.1, 10.
propositionis panes, levit.24.5.
propositionis panes comedit David, 1 reg.21.7.luc.6.4.
proselytos faciebant Judæi, matth.23.15.
prospera & adversa a Deo, prov.3.12.
prosperitas impiorum, job.21.7.
prostibuli merces non offerenda, deut.23.18.
protector noster Deus, psal.17,3.31.26,30.3,32. &c.
protector Abrahæ Deus, gen.15,1.20.7.
Proverbium: Num & Saul inter prophetas? 1 reg.10, 12.19,24.
in proverbium facti Judæi, deut.28.37.
Providentia Dei erga servos suos, psal. 144,8. 146,8. pro.15,3.19,17.etiam ab utero matris, psa.138,12.
providentia Dei erga ingratos, 3 reg.18.2.
providentiæ Dei omnia committenda, eccl.11.13.
providentia Dei super Elia, 3 reg.17.3,9.
providentiam Dei negantes, Isa.40.7.
proximorum contemptores, malac.2.10.
proximus omnis indigens ope nostra, luc.10.29.
proximo placendum ad ædificationem, rom.15.2.
proximi dilectio est legis impletio, rom.13.8.
proximi cura cuique commissa, eccl.17.12.
proximi res perdita non negligenda, deut.22.1.
proximo dandum mutuum, eccl. 29, 1. 2.
prudentes & simplices simus, matth.10.15.
prudentia spiritus & carnis, rom. 8.6.
prudens David in omnibus, 1 reg. 18,14.15.
prudentiæ carnis non innitendum, Abdiæ, 1.7,8.
prurigine percutiuntur inobedientes, deut. 28. 27.
Psallendum Deo spiritu & mente, eique gratiæ agendæ, 1 cor.14.26.
Psalmis, hymnis & canticis Deo canendum, eph. 5.15. col.3.16.
psallente Davide recedit spiritus malus a Saule, 1 reg. 16.17,18.
psaltes egregius David, 2 reg.23.1.
a pseudoapostolis cavendum, phil.3.18.
pseudoapostoli operarii subdoli, 2 cor.11.13.
pseudopropheta quomodo dignoscendus, deut. 18. 20.
de pseudoprophetarum doctrina, ezech.13,3.22,25.
pseudoprophetarum miracula, jerem.23.26.
pseudoprophetæ surrecturi, matth.24.11,24.
Ptolemæus rex Ægypti, 1 mac. 10, 51. 11, 3.8. 13. & seq.
Publicani evangelio credunt, matth. 21.31,32.
publicani Deum laudant, luc.7.34,39.
publicani non plus exigant, quam constitutum est eis, luc. 3. 12.
publicani & pharisæi parabola, matth.18.17.
puella vovens, an teneatur voto, num.30.4.
pueris angeli custodes, matth.18.13.
pueri adducuntur ad Christum, matth 19. 13.
puerum amplectitur Christus, marc.9,36.10,14.
puer efficiatur qui vult ingredi regnum Dei, matth. 18. 3.
puerorum est regnum cœlorum, matth.19.14.
pueri non scandalizandi, matth.18.6.
pueri laudant Christum, matth.21.15.
pueritia virgis coercenda, proverb. 13, 24. 22, 18. 23,13.
pueri irridentes Elisæum devorantur ab ursis, 4 reg.2. 23,24.
Pugnator noster Deus, exod.15.3.
pugnat pro Israelitis Deus, exod. 14.18.
pulcherrima Sarai, gen.12.11,14.
pulcherrima Rebecca, gen. 24. 16. item Rachel, genes. 29.17.
pulchra Abigail, 1 reg. 25. 3. item Bethsabee, 2 reg. 11.2. & Thamar, soror Absolom, 2 reg.13.1.
pulchri David & Absalom, 1 reg.16. 12.2 reg.14.25.
pulicem se dicit David præ Saule, 1 reg.26.20.
pulvis homo, gen.3,19.18,27.
pulvere caput aspergebant Judæi dolentes, jos.7.6. 1 reg. 4.12.
pulvis pedum excutiendus in contemptores evangelii, matth.10.14.
ut pupilla oculi custoditus Israel, deut.32.10.
pupillam oculi Dei tangit, qui Christos suos tangit, zac.2.8.
pupillo judicium facit Deus, deut.10.18.
pupilli decimis tertii anni alendi, deut.14.29.
de pupillis, deut. 24, 17. 26,12.27,19. proverb.13,10. eccl.4.10.
purgatio peccatorum per Christum, heb. 1.3.
purificatio Levitarum, num.8.6.
pusillanimes consolandi, 1 thess.5.41.
puteos Abraham obturant Philisthæi, gen.26.15.
puteos a Philisthiim obstructos refodit Isaac, gen. 26. 15.22,32.
Pygargum comedunt Judæi, deut.14.5.
Pythones non consulendi, deut.18.11.
Pythones habentes, moriantur, levit.20.27.
pythonem habentem mulierem consulit Saul, 1 reg. 28. 3.7.
pythones aufert Josias, 4 reg. 23. 24.

Q.

Quærendus Deus toto corde, & sic invenietur, deut. 4. 29.
quæstiones vitandæ, 2 tim.2.23. tit.3.9.
in quæstionarios, 1 tim.6.4.
Quæstus magnus, pium esse, 1 tim.16.6.
sine querela vivendum, phil.21.5. 1 thess.3 13.
quieti simus, 1 thess.4.11.
quinquagenarios constituit Moyses super Israelem, exod.18.21.
quinquagenarii duo cum sibi subditis ad verbum Eliæ igne cœlesti absorpti, 4 reg. 1. 11.
qui stat, videat ne cadat, 1 cor. 10. 12.

R.

RAbba obsidetur a Joab, 2 reg.11.1.
Rabbath urbs Ammonitarum, 2 reg.12.29.
Rabbi cupiebant vocari scribæ & Pharisæi, matth. 23. 7.
Rachelis acta, gen.29,30.31,35.
sicut Rachel fœcunda, ruth.4.11.
radix David Christus, rom.15.12. apoc.22.16.
radix Judæorum sancti patres, rom.11.16.
Raguel sacerdos Madian, exod. 2. 18.
Raguel socer Tobiæ junioris, tob.7,13.8,4.21,10,8,10.
Rahab meretrix, aut potius caupona, jos.2.6.
Rama ædificatur ac destruitur, 3 reg.15.17,21,22.
Ramesses terra datur filiis Israel, gen.47.11.
Ramesses ædificatur, exod.1.11.
rami naturales oleæ, Judæi, rom.11.18.
Ramoth Galaad obsidetur, 3 reg. 22.3.
ranæ super terram Ægypti, exod. 8.7.
rapiuntur bona non obedientium Deo, deut.18.19.
raptores alienarum rerum, 1 cor.6.10.
Raphael deducens Tobiam juniorem, tob.5,6.9,12.
Rationale judicii quale, exod.28,15.39,27.
rationi propriæ non fidendum, deut.12.9. prov. 3. 5.
rationem reddet unusquisque Deo, rom.14.10.
ratio omnibus reddenda de spe nostra si interrogaverint, 1 pet.3.15.
Razin rex Syriæ, 4 reg.16.6, 9.
Raziæ mors, 2 machab.14.37.
Razon adversarius Salomonis, 3 reg.11.23.
Rebecca uxoris Isaac acta, gen. 22,23. 24,25. 26,27. rom.9.10.
rebelles in Moysen deglutiit terra, num. 16. 31. psal. 105.27,28.
rebelles Israelitæ, deut.9.31,37.
rebellio Core, num.16.1.
recalcitravit Israel, 32.15.
non recedendum a Deo, deut. 11.16.
recedere a tergo Domini, 1 reg.12.20.
Rechab occidit regem Isboseth, 2 reg.4.6.9.
Rechabitarum obedientia erga patrem, jerem. 35. 2. & seq.
recipere Christum, sive in eum credere, joh.1.12.
reconciliavit sibi Deus per Christum, rom.5.10.
reconciliemur cum fratre, matth.5.24.
recordatur nostri Deus cum nos liberat, aut aliquid donat, 1 reg.1.17. gen. 30.22.
ut recordemur beneficiorum Dei exhortatio, deut.8.2.
rectoris officium, ecclesi. 32.1.
rectum coram Deo faciendum, exod.15.26.
rectus Deus, deut.32.4.psal.91. ver. ult.
redemptio per sanguinem Christi, 1 pet.1.19.
redemptio quæ, ephes.16.heb.9.12.
redemptor noster Christus, 1 cor.1.30.marc.10.45.
redemptionem percipiemus in die judicii, luc. 21.28.
reductio populi a Babylone, jerem.30.3.
refugii urbes, jos. 20.1. num.35.6. deut.4.41.19,2.
refugium nostrum Deus, 2 reg.22.3. psal.9.10. jerem. 16.19.
regeneratio spirituum per Christum, isa. 65. 16.
regina Saba audit Salomonem, 3 reg. 10. 1, 19.
regiones a filiis filiorum Noe primum divisæ, gen. 10.31.
regiones albæ ad messem, joh.4.35.
regnabit Deus in perpetuum, exod.15.18.
regnabat Deus super Israelem, antequam regem peterent, 1 regum.12.12.
regni lex, 1 reg.8,1.10,25.
regnorum mutatio a Deo, job.34.19.
de regnis quatuor mundi, Dan.7.17.zach.6.1.
regnum Dei sacerdotale, Israel, exod. 19.6.
regni Christi descriptio, Isa.32.1.
regnum Christi æternum, isa. [illegible].7. dan.7.27.
regnare nolentes Christum, jubet coram se occidi, luc. 19.33.
regnum Dei gratis datum, luc.12.32.
regnum Christus disponit suis, luc.22.29.
regnum Dei paratum electis, matth.25.34.
in regnum Dei per multas tribulationes intratur, act. 14.22.
regnum cœlorum ecclesia, matth. 13.52.
de regno Dei multa apud evangelistas.
regnum Dei intra nos, luc.17.21.
regnum Dei primum quærendum, matth.6.33.
regnum Dei quando sit venturum interrogabant Pharisæi, luc. 17.20.
regnum Davidis Christum restituturum credebant Judæi, marc.11.10.act.1.3.
ne regnet peccatum in nobis, rom.6.12.
regula æqua levit.19.35.
regulam Christi sequentes, galat.6.16.
in regula eadem permaneamus, philip.3.16.
religio munda, quæ, jac.1.26.
non relinquit nos Deus, deut.4.29.
relinquentes Deum affliguntur, jos 24. 20. jud. 10. 6.
relinquere patrem, & c. propter Christum, matth.19. 29. luc.18.29.
reliquiæ populi Israel servandæ, jerem.23.1.rom.9.27. 11,5.
remissio jubilæus, levit.25 10.
remissio debiti anno septimo, deut.15.1.
remissio peccatorum gratuita, act.2.38.coloss.1.14.
remittendum ex corde fratribus, coloss.3.8.
renascimur per verbum Dei, 1 pet. 23.2,2.
renatus ex aqua & spiritu sancto, joh.3.4.
Renes accincti in esu agni paschalis, exod.12.11.
ut renovaremur venit Christus, tit.3.5.
renuntiandum omnibus quæ possidemus, luc.14.33.
de reprobis, matth.1.13,14.
reprobum se non esse dicit Paulus, 2 cor. 13. 7.
reptilia terræ creantur verbo Dei, genes. 1. 20, 21, 24,25.
reptile immundum, levit.11.2,44.
repudium permittit Moyses, deut.24. 1. matth. 19. 7.
repulerunt Deum Israelitæ, num.11.20.
requies nulla inobedientibus, deut.28.65.
requies ferentibus jugum Christi, matth.11.24.
in requiem Dei ingressuri credentes, heb.4.3.
requies tribulatis, 2 thess.1.7.
requievit Deus die septimo, gen.2.2.
resipiscere omnes desiderat Deus, 2 pet.3.9.
resipiscentia Israelis, jerem.3.25.
Respæ acta, 2 reg. 3.7.21,8.
respicere dicitur Deus populum, quando a quovis malo liberat, ruth.1.6.
respicit Deus super obedientes, levit.2,25.26,9.
ut respiciat ipsum Deus, orat Israel, deut. 26.7.
respublicæ quando florent, prov 28,16.29,4.
resurrectionem Christi prædixit David, act. 2.31.
resurgunt in morte Christi corpora sanctorum, matth. 27.52.
resurrexit Christus, matth.28.6.act.2, 24,31.
resurrectionis Christi virtus osee 6.1.
resurrexit Christus propter justificationem nostram, rom 4.25.
de resurrectione Christi, 1 cor.15.12,13,21.
resurrexisse Christum testantur apostoli, act.4.33.
resurrectio & vita Christus, joan. 11. 25.
resurgere cum Christo, rom.6.9.
resuscitat Christus in se credentes, joan 6.39.
de resurrectione prophetia, job.14.12.dan.12.2.
resurgent omnes, 2 cor.4.14.
de resurrectione mortuorum, 1 cor.15.12,13,14.
in resurrectione non contrahēt matrimoniū, mat.22.30.
retribuit Deus cuique juxta justitiam, 1 reg.26.23.
retribuit Deus obedientibus se, deut.32.41,43.
Reu nascitur, gen.11.18.
revelat Deus aurem alicujus, cum aliquid illi prænuntiat, 1 reg.20.13. 2 reg.7.27.
rex ad quid constituitur, 3 reg.10.9.
rex justus, prov.29.4,14.
rex qualis esse debet, deut.17.16. & seq.
regibus ebrietas fugienda, prov.31.4.
regis jus, 1 reg.8.9.
regis cor in manu Dei, prov.21.1.
a regis indignatione cavendum, prov.16,14.20,2.
sub rege puero infœlicitas, eccl.10.16.
rex legat deuteronomium. deut. 17. 18.
regem honorificemus, 1 pet.2.17.
pro regibus orandum, 1 tim.2.2.

regem petunt Israelitæ, 1 *reg.* 8, 5. 10, 19.
rex Saul constituitur invitus, 1 *reg.* 10. 24.
rex Salomon petit a Deo sapientiam, 3 *reg.* 3. 11, 12.
rex seculorum immortalis, invisibilis, 1 *tim.* 1. 87.
regem volunt Christum constituere, *joan.* 6. 15.
reges & sacerdotes Dei Christiani, *Apoc.* 1, 5. 5, 10. 1 *pet.* 2. 9.
Rhamni parabola, *judic.* 9. 14, 15.
Rhode puella, *act.* 12. 13.
Ridentibus væ, & quare, *luc.* 6. 25.
rigavit Apollo, 1 *cor.* 3. 6. *Rixa, opus carnis.* *gal.* 5. 29.
de rixantibus, lex, *exod.* 21. 18.
de rixarum suscitatione, *prov.* 10, 12. 15, 18.
Roboam acta, 3 *reg.* 11, 43. 12, 14.
non roboratur homo in fortitudine sua, sed ex solo Deo, 1 *reg.* 2. 9.
rogat Paulus eos quibus evangelizat, 1 *thess.* 4, 1. 10. 5, 12. 2 *thess.* 2. 1.
Roma concubina Nachor, *gen.* 22. 24.
de Romano imperio vaticinium Balaam, *num.* 24. 24.
Romanos venturos timent Judæi *joan.* 11. 48.
Romanum se dicit Paulus, *act.* 16, 37. 22, 25.
Romani neminem condemnant indicta causa, *act.* 25. 16.
Romanis prædicandum evangelium, *act.* 23. 27.
Romam appulit Paulus, *act.* 28. 17.
Romani non prohibent Paulo prædicare omnibus evangelium, *act.* 28. 22. & *seq.*
ros in solitudine, qui & man sive manna, *exod.* 16. 13.
rore caligantes cœli, *deut.* 33. 28.
ros & pluvia non data est tribus annis, temporibus Achab, 3 *reg.* 17. 1.
ros & pluvia non descendant super montes Gelboe, 2 3 *reg.* 1. 21.
rotarum visio, *ezech.* 1. 15, 16. 18. & *seq.* 10. 6. 12.
Ruben nativitas & ejus acta, *gen.* 29, 32. 35, 22. 37, 21. 42, 2. 37. *deut.* 33, 6.
Rubenitæ interficiunt Agarenos, 1 *Paral.* 5. 10.
Rubenitarum habitatio, *jos.* 13. 6.
rubus ardens non comburitur, *exod.* 3, 2. 3.
ruinam præcedit exaltatio, & gloriam dejectio, *prov.* 16. 18.
in ruinam Judæis reliquit Deus Chananæos, *judic.* 2. 3.
ruituros per Christum multos Judæos prædicit Simeon, *luc.* 2. 34.
Ruth acta vide in suo libro.

S.

SAba Regina invisit Salomon, 3 *reg.* 10, 4. 10, 13. *matth.* 12. 24.
Sabbathum benedicit Deus, *gen.* 2. 3. *exod.* 20. 11.
sabbathum præcipitur, *exod.* 16, 23. 20. 8, 10.
sabbathi sanctificatio, *jerem.* 17. 21.
sabbathum quare institutum, *exod.* 20, 10. 23, 12. *deut.* 5. 12.
sabbathum, cujus signum, *exod.* 31. 16. *ezech.* 20. 11.
sabbathi violatores increpantur, *exod.* 16. 25. *num.* 15. 32. 2 *esd.* 13. 15.
sabbathum terræ, *exod.* 25. 10. *levit.* 25. 4.
sabbatho legit Christus prophetas, *luc.* 4. 16.
sabbathum propter hominem factum, & non e diverso, *marc.* 2. 27.
sabbathi Dominus Christus, *matth.* 13. 8.
sabbathis benefaciendum, *matth.* 12. 10, 11.
sabbatho Christus mulierem incurvatam sanat, *luc.* 13. 14.
de sabbatho violato reprehenditur Christus, *joh.* 5, 10. 19, 18. 7, 22. 9, 14. *luc.* 13. 14.
Sabbatha perpetua, *Isa.* 66. 23.
sabbathismus, cessatio ab operibus mortuis, *isa.* 56, 2. 58, 13.
de sabbatho & requie Christianorum post tribulationes, *heb.* 4. 9.
saccus in lumbis signum doloris, 3 *reg.* 20, 31. 21, 27.
sacerdoti Levitico observanda, *lev.* 10, 6. & *seq.* 19. 2.
ad sacerdotis officia qui non suscipiebantur, *lev.* 21. 21.
sacerdotum consecrandorum modus, *exod.* 29. 44.
sacerdos virginem ducat, *lev.* 21. 13.
sacerdotum hæreditas, Deus, *deut.* 18. 1.
sacerdotum officium præcipuum, *malach.* 2. 1.
a sacerdotibus legem accipiat rex, *deut.* 17. 18.
sacerdotis filia fornicans, *levit.* 21. 9.
sacerdotes Baal occiduntur, 3 *reg.* 18, 40. 4 *reg.* 10, 25. 23, 45.
in sacerdotes, *Osee*, 5 *Jer.* 2. 8.
sacerdotum avaritia, *Isa.* 52. 11. *Malach.* 2. 2.
sacerdotum principes fuerunt causa mortis Christi, *matth.* 26. 3, 27. 6, 12, 20, 41, 62. *luc.* 19, 47. 20, 4. 19.
sacerdotes prohibent Christum annuntiari, *act.* 4. 24.
sacerdotum turba obedit fidei, *act.* 6. 7.
sacerdotium Levi translatum, *heb.* 5, 6. 7, 1. 8, 4. *Psal.* 109.
sacerdotes Christiani spirituales, qui hostias spirituales offerunt per Christum, 1 *pet.* 2. *apoc.* 1, 6. 5. 10.
sacerdotale Dei regnum, Israelitæ, *exod.* 19. 6.
sacramentum, Christus natus, 1 *tim.* 3. 16.
Sacramentum Dei revelatum Paulo, *coloss.* 1. 27.
sacrificii lex, *levit.* 6. 14. *deut.* 18. 1.
sacrificia carnalium subsannantur, *Osee* 4. 19.
sacrificia Judæorum polluta, *agg.* 2. 14.
sacrificia veteris legis rejicit Deus, *Psal.* 49. 8. *jer.* 6. 20. *mal.* 2. 13.
sacrificia quæ requirit Dominus, *mic.* 6. 7.
sacrificio misericordia potior, *matt.* 9. 13. *Osee* 6. 7.
sacrificiis major dilectio, *marc.* 12. 33.
sacrificia Deo accepta, *malach.* 3. 4. *psal.* 50. 18. *psal.* 49. 24.
Sacras literas noverat Timoth. ab infantia, 2 *timoth.* 3. 15.
sacrorum vasorum forma, *exod.* 25. 9, 31.
Sadducæi negant resurrectionem, *act.* 23. 6, 7, 8.
Sadoc sacerdos, 1 *reg.* 2. 3. 35.
sagenæ parabola, *matth.* 13. 47.
saga tabernaculi, *exod.* 26. 7.
sagittis suis minatur Deus Israeli, *deut.* 32. 23.
in salis statuam versa uxor Loth. *gen.* 19. 26.
sal seminavit Abimelech super solum urbis Sichem a se vastatæ, *judic.* 9. 45.
salis ardore comburendi inobedientes, *deut.* 29. 23.
sale conditum sacrificium, *levit.* 2. 13.
sale condita victima, *marc.* 9. 49.
sal terræ Apostoli, *matth.* 5. 13.
Sale conditus sit sermo, *coloss.* 4. 6.
sale nascitur, *gen.* 11. 13.
salmana occiditur, *judic.* 8. 5.
salmanassar transfert Israelem in Assyrios, 4 *reg.* 18. 9.
salomonis nativitas & acta, 2 *reg.* 12. 24. *usque* 3 *reg.* 12. 14.
salomonis oratio pro sapientia habenda, *sap.* 9. 1.
salomonis commendatio, *ecclef.* 47. 15, 26.
quæ salomon a Deo expetivit, 3 *reg.* 3. 10. *prov.* 30. 1.
salphaad filiæ, *num.* 27, 1. 36, 2.
saltantem Davidem ridet Michol, 2 *reg.* 6. 14.
salutare in pace, 1 *reg.* 10. 1.
salutatio, Dominus tecum, vobiscum, *judic.* 6. 12. *ruth.* 2. 4.
salutatio Angeli ad Mariam, *luc.* 1. 29.
ad salutationem Mariæ exultat Johannes in utero, *luc.* 1. 41.
salutare in osculo sancto, *philip.* 4. 21.
salutationes in foro, *math.* 23. 7.
salutare neminem per viam, *luc.* 10. 4. 4 *reg.* 4. 29.
Salvator noster Deus, 2 *reg.* 22. 2.
salvat Deus absque gladio, 1 *reg.* 17. 47.
salutem fecisse dicitur Deus, quando dedit victoriam, 2 *reg.* 23. 10, 12.
salvus fieri a morte petit Christus, *johan.* 12. 27.
salvare animam suam, *matth.* 10. 39.
salvator sive liberator Israelis Othoniel, *jud.* 3. 9.
salvator omnium Deus, 1 *tim.* 4. 10.
salutare Dei Christus, *gen.* 49. 8. *luc.* 2. 30.
salutem habemus per Christum, 1 *thess.* 5. 8.
ut salvos faceret peccatores, venit Christus, 1 *tim.* 1. 15.
salus a Deo, *psal.* 3, 8. & 64, 6.
salus vera a Deo petenda, *jerem.* 17. 14.
salus ex Judæis, *joan.* 4. 22. *salutis autor Christus*, *heb.* 2. 10.
salvi facti ex gratia Dei, *eph.* 2. 8.
salutis dies, dies Christi, 2 *cor.* 6. 3.
salus nusquam nisi in Christo, *act.* 4. 12.
salvos nos omnes vult Deus, 1 *tim.* 2. 4.
salvandorum numerus parvus, *luc.* 13. 23.
Samariæ mons, 3 *reg.* 16. 24.
Samariæ mala, *Osee* 14. 1.
samariæ obsidetur, 3 *reg.* 20. 4 *reg.* 6. 24.
samaritæ Deo & dæmonibus serviunt, 4 *reg.* 17. 33.
samaritani parabola, *luc.* 10. 33.
samaritani Christum nolunt recipere, *luc.* 8. 37.
samaritanæ historia, *joh.* 4. 9.
ex samaritanis Christo credunt, *joan.* 4. 39.
samaritanum esse Christum blasphemant Judæi, *johan.* 8. 48.
samaritanis annuntiat Philippus Christum, *act.* 8. 1. *quos simon magus multis annis dementaverat*, *act.* 8. 25.
samgar percutit Philisthæos vomere, *judic.* 3. 31.
samsai scriba, 1 *esdr.* 4. 8, 9.
samsonis acta, *judic.* 13. 14, 15.
samuelis nativitas & acta, 1 *reg.* 1. *usque ad cap.* 25.
samuelis laudes, *eccl.* 46. 16.
sanctificare pro consecrare, *levit.* 27. *sæpius.*
a sanctificatorum esu quibus sit abstinendum, *lev.* 22.
sanctificare annum, hoc est celebrare, *levit.* 25. 10.
sanctificari vult Deus, *levit.* 10. 3.
sanctificare Dominum coram populo, *num.* 20. 13. *deut.* 32. 51.
sanctificemus Christum in cordibus, 1 *pet.* 3. 15.
ut sanctificet pater Apostolos, orat Christus, *Johan.* 17. 17, 19.
sanctificat seipsum patri Christus pro nobis & immolat, *ibid.*
sanctificatio nostra Christus, 1 *cor.* 1. 30.
sanctificati Christiani per Christum, 1 *cor.* 6. 11.
sanctificemus nos, 1 *joan.* 3. 3.
sanctificator noster Deus, *levit.* 20. 8.
sanctus, solus Deus, 1 *reg.* 2. 2.
sancti sumus Deo, *deut.* 14. 21.
sanctos vocat Paulus christianos, *rom.* 16. 2. & *seq.* *eph.* 1. 4. *phil.* 4. 8.
ut sanctos nos faceret & mundos, misit Deus filium suum, *coloss.* 1. 22.
sancti simus in omni conversatione, 1 *pet.* 1. 15.
pro sanctis sive christianis semper orandum, *ephes.* 6. 18.
sancta sanctorum in quæ intravit Jesus, cœlum est, *heb.* 9. 3.
sancti in manu Dei sunt, *deuter.* 33. 2.
sanctus panis, 1 *reg.* 21. 4. *item locus*, *exod.* 3. 5. *jos.* 5. 15.
sanctuarii forma, *exod.* 25. 8.
sanctuarii expiatio, *lev.* 16. 16.
sanctuarium Dei metuendum, *lev.* 19. 30.
sanctuarium Dei terra Chanaan, *exod.* 15. 17.
sanctum non dandum canibus, *matth.* 7. 6.
ad sanctitatem hortatur nos Deus, quod ipse sanctus sit, *levit.* 11, 44. 19, 2. 20, 7. 21. 8.
sanctimoniam sectemur, *heb.* 12. 14.
sanguis anima est omnis carnis, *lev.* 12. 11.
sanguis prohibetur Judæis, *deut.* 12. 16. 23. 27. 15. 23. *gen.* 9. 4.
sanguinem comedens populus peccat, 1 *reg.* 14. 33. 34.
sanguine fiebat expiatio peccatorum, *levit.* 17. 13.
sanguine holocausti aspergitur populus, *exod.* 24. 6.
sine sanguine nihil pene expiabatur in veteri testamento, *Hebræorum* 9. 21.
sanguis Christi petit remissiones, *heb.* 12. 24.
sanguine Christi redemptio, *matth.* 26. 28. *heb.* 9. 12. 1 *pet.* 1. 2.
sanguinem Christi pollutum ducentes, *heb.* 10. 29.
sanguis & aqua exeunt de latere Christi, *joan.* 19. 34.
sanguis pro homine occiso, *judic.* 9. 24.
sanguis uvæ, *deut.* 32. 14.
sanati sumus a peccatis per Christum, 1 *pet.* 2. 24.
sanator noster Deus, *exod.* 15. 2, 26.
Saph gigas occiditur, 2 *reg.* 21. 18.
ut sapiant Judæi, optat Deus, *deut.* 22. 29.
sapientia Judæorum, verbum et præcepta Dei, *deut.* 4. 6.
sapientia timor Domini, *job* 28. 28.
sapientia Dei dives & profunda, *rom.* 11. 33.
sapientia Dei Christus, *luc.* 11. 42. *matth.* 23. 34.
sapientiæ thesauri in Christo, *coloss.* 2. 3.
sapientia Dei abscondita, evangelium quod nunc revelatum est, 1 *cor.* 2. 7.
sapientiam docet spiritus Dei, *job.* 32. 10.
sapientia & cor intelligens, idem, 3 *reg.* 3. 11.
sapientiæ laudes & commoda, *prov.* 1. 2. 3. 4. & *libro Sapientiæ.*
sapientiam petit Salomon, 3 *reg.* 3. 11.
sapientia a Deo postulanda, *jac.* 1. 5.
sapientes in bono, *rom.* 16. 19.
sapiendum quomodo, *rom.* 12. 3.
ne sapiamus alta, *rom.* 11. 20.
sapientia mundi, stultitia apud Deum, 1 *cor.* 1, 17. 3, 19.
sapientia carnis non potest subjici legi Dei, *rom.* 8. 1 *cor.* 3. 19.
sapiens audit consilia, & gaudet argui, *prov.* 13, 14. 25, 12.
sapientes sui amantes vix corriguntur, *prov.* 26. 12.
sapientis & stulti differentia, *ecclef.* 10. 10.
sapiens vir artificiosus, *exod.* 28. 35, 40.
sapientia replentur artifices, *exod.* 31. 2.
sapienter ambulandum, *coloss.* 4. 5.
Sarai sive Saræ uxoris Abrahæ acta, *gen.* 11. 16, 17. 18. 20. 21. 23. *Saræ fides*, *heb.* 11. 11.
Sara obediens Abrahæ & dominum vocans, 1 *pet.* 3. 6.
Sara uxor Tobiæ iunioris, *tob.* 3. 7. 10.
Sarephtana mulier, 3 *reg.* 17. 10.
Sarviæ sororis David filii, 1 *paral.* 2. 16.
Sarviæ filios timet David, 2 *reg.* 3. 39. *unius tamen eorum consilium respuit*, 2 *reg.* 16, 9. 19, 21, 22.
Satan Deus hujus saculi, 2 *cor.* 4. 3.
Satan impetrata a Deo facultate, percutit substantiam & corpus Job, *job* 1, 6, 2, 2.
Satan apostolos appetiverat, *luc.* 22. 3.
Sananæ traditur fornicator, 1 *corinth.* 5. 5.
a Satana impeditur Paulus, 1 *thess.* 2. 18.
Satanas in angelum lucis transfiguratur, 2 *cor.* 11. 14.
Satanas ligatus solvetur, *apoc.* 20. 2, 7.
Satanam vocat Christus Petrum, *marc.* 8. 33.

satiari

Satiati ne obliviscamur Dei, deut. 8.10.
Saturat Deus obedientes sibi, deut. 11.15.
Saturat ne obliviscamur Dei, deut. 6.11. *& seq.*
Saturatus Israel relinquit Deum, deut. 31. 20.
Saturis væ, & quare, luc. 6.25.
Saulis acta, 1 *reg.* 9. *usque ad* 31. *caput.*
Saulis mors nuntiatur Davidi, 2 *reg.* 1.5.
Saulis regnum decrescit, 2 *reg.* 3.1.
Saulis septem filii suspensi, 2 *reg.* 21.7,8.
Saulis & Jonathæ ossa sepelit David, 2 *reg.* 21,6.12.
Saulus qui & Paulus, act. 7,58.13,9.
Scabie percutiuntur inobedientes, deut. 28.27.
ne scandalo sint, præcipit Deus idololatras occidi, deut. 7.26.
scandala sunt impii, matth. 13.41.
scandalum passi Apostoli, matth. 26. 33.
scandalizantur discipuli aliquot a Christo recedentes, joan. 6. 61.
ne scandalo sint Judæi firmi infirmis vescendo quoslibet cibos, 1 *cor.* 8,13.
scandalizati Pharisæi, matth. 15.12.
a scandalis dehortatur Christus, matth. 18.6.
scandalizantur cives Nazareth in Christo, mat. 13.57.
scenofactoriam artem exercet Paulus, act. 18.3.
Scenopegiæ oblationes, ezech. 45. 23.
Schismaticus arguitur, prov. 6.12.
schismata vitanda, 1 *cor.* 1.10.
schismata Corinthiorum vitanda, 1 *cor.* 3.3.
scientia salutis, luc. 1.77.
scientia Jesu Christi, præ qua Paulus cætera arbitratur stercora, phil. 3.8.
arboris scientiæ boni & mali interdictio, gen. 2.17.
scientia veritatis, 2 *tim.* 3.7.
quæ scientia inflet, 1 *cor.* 8.1.
scientiarum dominus est Deus, 1 *reg.* 2.3.
scintillam suam vocat vidua filium suum unicum, 2 *reg.* 14.7.
scortatores ne sint in Israel, deut. 23.17.
scortatio vitanda proverb. 5,3.7,5.
Scribæ cuidam objicit Christus suam paupertatem, matth. 8.19.
scribarum opera reprehendit Christus, matth. 23,2.13.
scribit Deus legem ac mandata, exod. 24.4,12.
scribatur verbum Dei in ostiis, deut. 6.9.11,20.
scripturis non credunt Judæi, joan. 5. 39.
scripturis utitur Christus contra diabolum, matt. 4.4.
scripturis probat Christus se a Patre missum, joan. 5.39.
ut scripturas impleret, venit Christus, luc. 24.27.
scripturis revincit Apollo Judæos, act. 18.28.
scripturas scrutantur viri nobiles Thessalonicensium, act. 17.11.
scripturarum utilitas, 2 *tim.* 3.16. *rom.* 15.4.
scripturis prophetarum attendendum, 2 *pet.* 1.20.
scrutator cordium Deus, rom. 8.27. *jerem.* 17.10.
Sculptile qui facit ut adoretur, maledictus, deuter. 27.15.
scurrilitas vitanda, eph. 5.4.
scutum auxilii Deus, deut. 33.29. *reg.* 22.31.
scuta aurea Salomonis, 3 *reg.* 14.27.
Sebæ acta, 2 *reg.* 20.1,2,6,7.
Secta, opus carnis, gal. 5.20.
secta Christianorum, act. 28.22.
in Sectarum introductores, 2 *pet.* 2. 10.
securitas populo promittitur, exod. 34.
Sedecias falsus propheta, 3 *reg.* 22. 11.
Sedeciæ regis Judæ, qui & Mathanias, acta 4 *reg.* 24. 17.25. 2, 4,7. *jerem.* 37. 39, 52. *ezech.* 12, 12. 21,25.
Sedentes in domo meditemur verbum Dei, deut. 11.9.
seditiosi damnantur, proverb. 24.19.
seductores proficiunt in pejus, 2 *tim.* 3.13.
ut seductor habitus Christus, matth. 27. 63.
seductor quis dicendus, 2 *joan.* 17.
sedulitas patrisfamilias, proverb. 20. 13.
de segete proximi, deut. 23. 25.
Segor civitas servatur, gen. 14,2.19,22.
Sehon occiditur, deut. 2. 31.
Seir mons, deut. 33, 2.
Sela filius Judæ tertius, gen. 38. 5.
Sellum interficit Zachariam, 4 *reg.* 15.10.
Sem generatio, gen. 9, 23. 26.10,31.11,10.
Semei acta, 2 *regum* 16, 7. 19, 18. 3 *reg.* 2, 8. 36. 38,40.
de Semeia prophetia, 3 *reg.* 12. 22.
Sementis & messis non cessent, gen. 8. 22.
Semini dat Deus corpus, 1 *cor.* 15.38.
semen paucum inobedientibus, deut. 28. 38.
seminis fratri suscitandi lex, deut. 25. 5, 7.
semen Abrahæ qui ex Isaac nati sunt, gen. 21. 12,13.
semen Davidis Christus, 2 *reg.* 7. 12.
semen ex Judæis Apostoli, rom. 9. 29.
semen verbum Dei, matth. 13.23,24.
semen tacite fructificans, marc. 4. 27.
seminantis parabola, matth. 13. 1.
quæ seminamus, metemus, galat. 6. 8.
Seminifluus vir, levit. 15, 2. 10, 15.
Semer civitas ædificatur, 3 *reg.* 16. 24.
Semma percutit Philistæos, 2 *reg.* 23. 11.
senum consilium, 3 *reg.* 12. 6.
seniores 70. *super Israelem, num.* 11. 24, 25. *& seq.*
senioribus traditur Deuteronomium, deut. 31. 9.
senes quales esse debeant, tit. 2. 2.
senes honorandi, levit. 19. 32.
senes sensibus florebunt, Isa. 65. 20.
senectutis commendatio, proverb. 16. 30.
Sennacherib exercitus occiditur, 4 *reg.* 19. 30, 36.
in sensum reprobum tradi, Isa. 57.
sensum Dei nemo novit, rom. 11. 34. 1 *cor.* 2. 16.
sensum Christi tenet Paulus, 1 *cor.* 2. 17.
non sensu, sed malitia pueri simus, 1 *cor.* 14. 14.
in sensu suo abundet quisque, rom. 14. 5.
Separatur populus Israel a cæteris populis, lev. 20.24, 25, 26.
Sepelitur Moyses a Deo, sed ignoratur ejus sepulchrum, deut. 34. 6.
quod sepelissent Saulem viri Jabes, benedicuntur a Davide, 2 *reg.* 2. 5.
sepeliri vult propheta in sepulchro alterius prophetæ, 3 *reg.* 13. 31.
sepelitur Joannes Baptista, matth. 14. 12.
sepelitur Christus, matth. 27. 60.
Sephora uxor Moysi, exod. 4. 25.
septuaginta duo discipuli prædicant, luc. 10. 1, 17.
sepulchrum Moysi ignoratur, deut. 34. 6.
sepulchra concupiscentiæ, num. 11. 34, 35.
sepulchrum Christi, matth. 27, 61. 28, 1.
sepulchra dealbata Pharisæi, & quare, matth. 23. 27.
sepulchra prophetarum extruentes, matth. 23. 24.
Sequendus Deus, deut. 13. 2. 1 *reg.* 12. 14.
sequitur Caleb Deum, deut. 1. 36. *jos.* 14. 24.
sequi vestigia Christi, 1 *pet.* 2. 21.
sequi volens Christum scriba propter temporalia, matt. 8. 19, 22.
sequi volens Christum, tollat crucem suam, matth. 10. 38.
Sequentibus Christum nihil deest, ut patet in multiplicatione quinque panum, matth. 14. 13.
sequens christum, animo sit immobilis, matth. 8. 19.
Sergius Paulus, act. 13. 7.
sermonem Dei quærere, i. ejus voluntatem investigare, 1 *reg.* 22. 2.
sermones Dei projicere. i. inobedientem esse, 1 *regum* 15. 26.
sermones Dei loquatur qui loquitur populo, 1 *pet.* 4. 11.
sermo christianorum est est, non non, matth. 5. 37. *jacob.* 5. 12.
in sermone confirmet nos Deus, 2 *thess.* 2, 15. 17.
serit Israel & perdit omnia, & quare, judic. 6.3.
Serpens seducit mulierem & maledicitur, gen. 3. 1, 13, 14.
serpentes igniti immittuntur in populum, num. 21. 6.
serpens æneus erigitur, num. 21. 9. *jos.* 3. 14. *& confringitur,* 4 *reg.* 18. 4.
serpentes, Pharisæi, matth. 23. 33.
serviamus invicem, gal. 5. 13.
servire Deo, jos. 22. 27.
serviendum soli Deo, exod. 23. 25. *heb.* 12. 28. *deut.* 28. 47. *jos.* 24. 2.
servire Deo, & dæmonibus, 4 *reg.* 17. 33.
ut serviremus ei, redemit nos Christus, 1 *thess.* 1. 9. *the.* 1. 9.
servitus, circuncidi, gal. 2. 4.
a servitute legis liberati, heb. 2 15.
servi Judæorum, peregrini, levit. 25. 42, 44.
de servis emendis & liberandis, exod. 21. 2. *deut.* 15. 2.
servus quomodo tractandus, prov. 29. 19, 21.
servi quales esse debeant, ephes. 6. 5.
servus probus Jacob, gen. 31. 38, 39.
servus fidelis erat servus Abraham, gen. 24. 2.
servi regis omnes subditi, 1 *reg.* 8. 11, 12, 13.
servus Dei Moyses fidelissimus, num. 12. 7, 8. *deut.* 34. 5. *heb.* 3. 2.
servi Dei Israelitæ, levit. 25. 55.
servi Dei sumus, liberati a peccato, Joan. 8. 34. *rom.* 6. 20.
servi sumus justitiæ, rom. 6. 18.
servi Dei, omnes nos, quibus data talenta, luc. 12.37, 38. 17, 7, 9.
servus non est major domino, joan. 15. 25.
servus Christi esse non potest, qui quærit hominibus placere, gal. 1. 10.
servus omnium, Paulus, 1 *cor.* 9. 19.
servi peccati, Joan. 8. 34. 2 *pet.* 2. 19.
Sesac Rex Ægypti, 3 *reg.* 11, 40. 14, 25.
Seth nascitur, gen. 4. 25.
Severitas Dei in Judæos rejectos, rom. 11.22.
Siba servi Miphibosethi acta, 2 *reg.* 9. 2,9, 10,11. 16. 1, 2, 3. *& seq.*
Siccitas in Judæa, jerem. 14. 1.
Siceleg civitas Davidis, 1 *reg.* 27, 6. 30, 1.
Siceram non biberunt Judæi 40. *annis, deut.* 29. 6.
Sichem occiditur, gen. 34. 2.
Sichimitæ destruuntur, judic. 9. 46, 47.
Sichem ædificat Jeroboam, 3 *reg.* 12. 25.
Siclus, exod. 30. 13. *ezech.* 45. 12.
in Sidonem sermo Domini, ezech. 28. 21, 22.
Sidrach cum sociis mittitur in fornacem, dan. 3. 12.
signati Dei, apoc. 7. 2.
in Signa constituit Deus solem & lunam, gen. 1. 14.
signum petit Abraham, gen. 15, 8. 17, 11.
signum petit Gedeon, judic. 6. 17.
signis confirmatur Saul, 1 *reg.* 10. 1.
signis confirmatur Jonathas, 1 *reg.* 14. 10.
signum Ezechiæ datum in horologio, 4 *reg.* 20. 20.
signa petunt Judæi, matth. 12. 38.
signa sequentia credentes, marc. 16. 17.
signa præcedentia judicium in sole & luna, matth. 24. 24. *marc.* 13. 22. *luc.* 21. 25.
silentium servandum in tempore, prov. 17. 20.
In Silo domus Dei, jos. 18, 31. 20, 18.
in Silo cessat apparere Deus Heli, 1 *reg.* 3. 4.
Silvanus, 1 *Pet.* 5. 12.
Simeonis acta, gen. 29, 34. 42. 46. 49. *jos.* 19.9.
Simeon suscipit Christum in ulnas, luc. 2. 25.
similæ oblatio, lev. 2. 1.
Simile simili conjungitur, eccl. 13. 19, 20.
Simon frater Judæ, 1 *mach.* 13, 14. 11, 16. 6. 13. 34. 14. 4, 17, 16, 14, 16.
Simon dicitur Petrus, marc. 3. 16.
apud Simonem Pharisæum manducat Christus, luc. 7. 40.
Simon magus, act. 8. 9.
simplex vir Jacob erat, gen. 25. *d.* 27.
ad simplicitatem hortatur Christus, matth. 10. 16.
in simplicitate tribuendum, rom. 12. 8.
in simplicitate conversatus Paulus, 2 *cor.* 1. 12.
simplici corde diligendum, 1 *pet.* 1. 22.
simplices in malo, rom. 16. 19.
simulachrorum servitus, avaritia, col. 3. 5.
simulachrorum cultus fugiendus, act. 15. 20.
simulat David insaniam, 1 *reg.* 21. 13.
simulationes absint a Christianis, 1 *pet.* 2. 1.
Sinai mons, exod. 19. 1. *gal.* 4. 24, 25.
sinapis parabola, matth. 13. 31.
Sion arx quæ & civitas David, 1 *Paral.* 11. 5.
Sisara occiditur, judic. 4, 14. 20. 22.
sitiens David non vult bibere allatam aquam, 2 *reg.* 23.
sitiens Christus potatur aceto, joan. 19. 28.
sitis inobedientibus, deut. 28. 48.
sitientes invitat Christus, joan. 7. 37.
Sobach occiditur, 2 *reg.* 10. 16, 18.
Sobna præfectus Ezechiæ, Isa. 22, 15. 36, 3. 22.
ad sobrietatem exhortatio, 1 *thess.* 5. 6, 8.
ad Sobrietatem sapiendum, rom. 12. 3.
societatem habere cum Deo & ejus filio, est credere in Christum, 1 *joan.* 1. 3.
Socothitæ occiduntur, judic. 8.16.
Socrus Petri sanatur, matth. 8. 41.
de Sodomitis, gen. 13, 14. 18, 19. *ezech.* 16,46,47, 48. 2 *pet.* 2.6.
Sodomitæ subversi, matth. 10.15. *deut.* 29. 23.
Sol verbo Dei creatur, gen. 1. 14.
Sol obedit Josue, jos. 10. 12, 13. *in Sole & luna signa, luc.* 21. 25.
solis & lunæ equi, 4. *reg.* 23. 11.
solennitates Judæorum, exod. 23. 15, 16.
solicitudines hujus sæculi, luc. 8, 14. 14, 18. 21, 35.
a Solicitudine temporalium cavendum, matth. 6.25.
solicitudo Pauli pro Ecclesia, 2 *cor.* 7, 11. 11, 28.
soliciti servare unitatem, ephes. 4.3.
solicitus Deus pro Abraham, gen. 12.17.
solitarii molestia vana, eccles. 4. 9.
solus est Deus, Deus noster, deut. 32. 12.
solus Deus salvat a malis & tribulatione, 1 *regum* 10. 19.
soli Deo serviendum, deut. 10. 20.
in Somnis videt Jacob scalam, gen. 28. 12.
per Somnium loquitur Deus Abimelech, gen. 20. 3.
per Somnium loquebatur Deus prophetis, num. 12. 6.
somnia Joseph, gen. 37. 5, 6, 8.
somnium Madianitæ, judic. 7. 13.
somniorum interpretatio Dei est, gen. 40. 8.
somnia non observanda, levit. 19.26.
Soror Abrahæ erat Sara & uxor, gen. 20. 12.
sortem mittit Josue in dividenda terra coram Deo, jos. 18. 8.

sortem

fortem facit cadere Deus, prov. 16. 33.
in fortem Christi fideles, ephes. 1. 11.
fortem mittunt Apostoli pro Mathia, act. 1. 26.
Sopater comes Pauli, act. 20. 4.
Softhenes princeps synagogæ, act. 18. 17.
ab omni Specie mali abstinendum, 1 thess. 5. 22.
Spectaculum facti mundo Apostoli, 1 cor. 4. 9.
in Speculo fidei Deum intuemur, 1 cor. 13. 12.
de Speculis mulierum factum labrum aneum, exod. 38. 8.
speluncam latronum fecerant domum Dei Iudæi, matt. 21. 13.
spes a Deo, 2 thess. 2. 10.
spes non est de eo quod videtur, rom. 8. 24.
spes in Christo, 1 pet. 1. 21. matth. 12. 21.
sperans in Deum Abia, victor est, 2 Paral. 13. 18.
spes nostra, qua speramus vitam æternam, heb. 9. 15. ephes. 4. 4.
spes, galea nostra, 1 thess. 5. 8.
spe gaudendum, rom. 12. 12.
spes impiorum vana, Sapien. 5. 15.
spe salvi Christiani, rom. 8. 20.
spem augent scripturæ, rom. 15. 4.
spes non confundit, rom. 5. 2.
spicas licebat manu decerpere de segete proximi, deut. 23. 25.
spinæ & tribuli, propter peccatum, gen. 3. 18.
spinea corona coronatur Christus, matth. 27. 24.
spiritus, ventus, gen. 8. 1.
per Spiritum sanctum sanctificatio, 1 pet. 1. 2.
Spiritus sancti missio, joel. 2. 28. act. 2. 2.
Spiritum sanctum promittit Christus Apostolis, luc. 24. 39. joan. 14. 26. act. 1. 8. dat illum, act. 2. 4.
Spiritus sanctus datur obedientibus evangelio, gal. 2. 2.
Spiritus sanctus datus fidelibus, signum est eos esse ex Christi ovibus, eph. 1. 13. est & arrabo ac pignus salutis, 2 cor. 1, 22. 5, 5.
spiritum Dei non habens non est ejus, rom. 8. 9.
Spiritus sancti templum membra nostra, 1 cor. 6. 17.
Spiritum sanctum ne contristemus, eph. 4. 30.
spiritus & caro invicem adversantur, gal. 5. 17.
a Spiritu sancto innovantur, joan. 3. 6, 8. 1 cor. 12. 10, 11, 13.
spiritus Dei dat sapientiam, job 32. 8.
spiritus Dei omnia scrutatur, 1 cor. 2. 10.
Spiritus sanctus facit credere Christo, joan. 3. 5.
Spiritus sanctus testatur conscientiis nostris quod filii Dei, rom. 8. 16.
a Spiritu sancto diffunditur charitas in viscera nostra, rom. 5. 5.
Spiritus sancti opera, gal. 5. 22.
Spiritu Dei facta carnis mortificantur, rom. 8. 13.
Spiritus sanctus orat in nobis, rom. 8. 16.
Spiritus sanctus dat quod fideles respondeant adversariis, matth. 10. 20.
Spiritus sancti gratiæ sunt variæ, 1 cor. 12. 3.
in Spiritum sanctum blasphemia non remittitur, matt. 12. 31.
in Spiritu adorandus Deus, joan. 4. 23.
spiritus bonus petendus, luc. 11. 13.
spiritu simus ferventes, rom. 12. 11.
spiritualis omnia dijudicat, prov. 18. 1
spiritui omni non credendum, 1 joan. 4. 1, 2 3.
spiritu & mente psallendum, 1 cor. 14. 17.
spiritus mendacii in ore prophetarum, 3 reg. 22, 23.
spiritus odii inter Abimelech & Sichimitas, judic. 9. 23.
spiritus mendaces, isa. 19. 14.
spolia hostium ex æquo dividenda, deut. 20. 14.
Sponsa Christi, ecclesia, psal. 44.
Sponsorem instruit Salomon, prov. 6. 1.
Stans videat ne cadat, 1 cor. 10. 12.
Statera æqua, levit. 19. 36.
statuas sicut apud Gentes fieri, prohibet Deus, deu. 16. 22
statuæ gentium confringendæ, exod. 23, 24. 34, 13. deut. 7. 5.
stellæ verbo Dei creatæ, gen. 1. 16.
stellarum septem sacramentum, apoc. 1. 16.
Stephani electio, accusatio, defensio & lapidatio, act. 6. 7.
Stephanæ familia, 1 cor. 1. 16.
sterilis nulla inter obedientes Deo Iudæos, exod. 23. 26.
sterilitas opprobrio Iudæis, luc. 1. 36.
stigmata Christi circumfert Paulus, gal. 6. 17.
stipendium peccati mors, rom. 6. 23.
Stoici & Epicurei cum Paulo disputant, act. 17. 18.
stolis albis amicti in conspectu Agni, qui sint, Apoc. 7. 13.
Struthionem non comedunt Iudæi, deut. 14. 15.
stulti virga castigandi, prov. 26. 3.
de stultis, prov. 12, 13. 14. 15. 16. 17. 18. 23. 26.
stulta mundi elegit Deus, 1 cor. 1. 25.
stultam fecit Deus sapientiam mundi, 1 cor. 1, 20. 3, 18.
Sua uxor Iudæ, gen. 38. 12.
Sua rex Ægypti, 4 reg. 17. 4.
Subcinericei panes, exod. 12. 39.
subditi simus invicem, ephes. 5. 22.
subjecti simus regibus & ducibus, 1 pet. 2. 18.
in Sudore vultus acquirendus victus, gen. 3. 19.
sufficientiam didicerat Paulus, phil. 4. 11. 2 cor. 3. 5.
suffocatum prohibetur, gen. 9. 4.
sulphur super terram inobedientium, deut. 29. 23.
sum qui sum est nomen Dei, exod. 3. 14.
Sunamitis hospita Elisei, 4. reg. 4.
Sunamitis peregrinatur tempore famis, 4 reg. 8. 1.
superbi dejecti a Deo, isa. 29. 19.
superbus, non credens evangelio, 1 tim. 6. 4.
superbis resistit Deus, 1 pet. 5. 5.
non superbe de se sentiendum, phil. 2. 3.
superhumerale quale, exod. 28. 6.
superstitio Atheniensium taxatur. act. 17. 22.
supportemus invicem, ephes. 4. 4, 6, 13, 25.
surdum facit Deus, exod. 4. 11.
surdo non maledicendum, levit. 19. 4.
surdus sanatur, marc. 7. 37.
surgentes verbum Dei meditemur, deut. 11. 19.
sus, immundum animal, levit. 11. 7.
Susannæ historia, Daniel. 13.
suscitabit nos Deus, 1 cor. 6. 14.
suscitandi seminis fratri lex, deut. 25. 5, 7.
suspensus, ipsa die sepeliebatur, deut. 21. 23.
susurro in populo, levit. 19. 16. prov. 26. 20.
Synagoga impia vocatur ad pœnitentiam, Osee 2. 1.
de Syris, 2 reg. 8. 5, 6. 10. 4 reg. 5. 6. 7. 13.

T

in Tabernaculis habitat Abraham, gen. 12. heb. 11.
Tabernaculi forma, exod. 26, 1. 36, 8. 39, 32. & seq.
Tabernaculorum festum, exod. 23. 15.
Tabernaculum corpus nostrum, 2 cor. 5. 4.
Tabitha suscitatur, act. 9. 40.
Tabulæ testimonii, exod. 32. 15, 16.
Tabulas frangit Moyses, exod. 32. 19. aliasque parat, exod. 34. 1.
Taciturnitas laudatur, prov. 17. 27, 28.
Talenta auri 420. allata ex Ophir ad Salomonem, 3 reg. 9. 28.
talentorum parabola, matth. 25. 15.
Talionis lex, gen. 9. exod. 21. 14.
Tectum domus muro muniendum, deut. 22. 8.
Temeritas infelix, prov. 15. 16.
Templum Salominis, 3 reg. 6, 3. 8, 63.
ad Templum qui admittendi, ezech. 44. 9.
Templum Salomonis se rejecturum minatur Deus, si idola coluerint, 3 reg. 9. 7.
Templum diripitur, 4 reg. 14, 13. 25, 1. 12, 13.
Templi restauratio, agg. 1. 8. 1 esdr. 4. 1.
Templi secundi gloria, agg. 2. 2.
Templi eversio prædicitur, Amos 9. 1. Zach. 11. 1.
Templum spoliatur, 2 machab. 5. 15. Violatur, 2 mach. 6. 2.
e Templo ejecti vendentes, 21. 12.
in Templo orant Apostoli, act. 2. 40.
in Templis manufactis non habitat Deus, acto. 7. in quibus habitet, Isa. 66. 3.
Templum Dei membra nostra, 1 cor. 3, 6. 6, 19.
Templum pro corpore, joan. 2. 21.
Tempora distincta, gen. 1, 14. 8, 22.
Temporibus suis omnia fiunt, ecclesi. 3. 11.
Tempora nosse non est nostrum, act. 1. 7.
Tempus vitæ breve, 1 cor. 7. 29.
Tempus redimendum, col. 4. 5.
Tenebræ super abyssum, gen. 1. 2.
Tenebræ Ægypti, exod. 10. 21, 22.
Tenebræ non sunt in Deo, 1 joan. 1. 5.
Tenebræ gentes, ephes. 5. 8.
Tenebrarum opera, rom. 13. 12.
in tenebris est qui odit fratrem, 1 joan. 2. 9, 11.
tenebras Deus illuminat, 2 reg. 22. 29.
tentat Deus populum suum, exod. 15, 24. 25. 16, 4.
tentat Deus Abraham, gen. 22. 1.
tentat nos Deus miraculis pseudoprophetarum, deut. 13. 3.
in tentationibus orandum, psal. 33.
tentandus non est Deus, deut. 6. 16. matth. 4. 7. 1 cor. 10. 9.
tentant Deum Israelitæ petentes aquam, exod. 17. 3.
tentaverunt decies Deum Israelitæ in solitudine, num. 14. 22.
tentatio perpetua vita nostra, job 7. 1.
tentatur Christus, matth. 4. 1. heb. 2. 18.
in tentationibus Christi manserunt cum eo Apostoli, luc. 22. 28.
tentari non sinit nos Deus ultra vires, 1 cor. 10. 13.
tentorii forma, exod. 26. 36.
tepidus evomendus, apoc. 3. 16.
termini non transferendi, deut. 19, 14. 27, 17.
terræ creatio, gen. 1. 1.
terra maledicta, gen. 3. 17.
terræ a quibus primum divisæ, gen. 10. 11.
terra omnis Dei est, exod. 9. 29.
terræ fructus maledictus inobedientibus, deut. 11, 10. 28, 18. 29. 22, 24. & seq. levit. 26. 19.
terræ venditio, levit, 25. 23.
terra bibens imbrem, & non proferens fructus, reproba est, heb. 6. 7.
in terram revertetur homo, gen. 3. 19.
terræ motus in morte & resurrectione Christi, matth. 27, 51. 28, 2.
terra, & quæ in ipsa sunt opera, exurentur in die judicii, 2 pet. 3. 10.
terrenus primus homo, 1 cor. 15. 74.
terribilis Deus noster, deut. 10. 17.
testamentum vetus dedicat Moyses sanguine, exod. 24. 12. heb. 9. 20.
testamenti veteris repetitio, jos. 24. heb. 9. 15.
testamentum novum, heb. 10. 16, 28. matt. 26. 28.
de testamento novo, heb. 8. 8. gal. 3. 15. 1 corinth. 11. 25. 2 cor. 3. 6.
testimonium falsum, exod. 20, 16. 23, 1.
testimonium Dei de filio, 1 joan. 5. 10.
teste uno nemo occidebatur, num. 35. 30.
testium duorum testimonium, deut. 17. 6.
testis falsi pœna, deut. 19. 16. prov. 19. 9.
testes Christi apostoli, luc. 28. 48.
testiculi attriti vel amputati, deut. 23. 1.
Thamar viduæ acta, gen. 38.
Thamar soror Amnon, 2 reg. 13. 1.
Thamar filia Absalom, 2 reg. 14. 27.
Thare generatio, gen. 11. 27.
Thebes civitas oppugnatur. judic. 9. 50.
thesauri templi diripiuntur, 3 reg. 7, 51. 14, 26.
thesauri in terra non recondendi, sed in cœlo, matth. 6. 29.
thesaurus cordis, matth. 12. 35.
thesauri absconditi parabola, matth. 13. 44.
in thesaurizantes, luc. 12. 33.
thesauri sapientiæ in Christo, coloss. 2. 3.
Thessalonicensibus prædicat Paulus, act. 17. 1.
Thola judex Israel, judic. 10. 1.
de Thoma, joan. 11, 16. 14, 5. 20, 24. 21, 2.
Topheth destruitur, 4 reg. 23. 10.
Thou rex Emath, 3 reg. 8. 9.
Thuris oblatio, levit. 2. 1.
Thymiamatis confectio, exod. 30. 35.
Tibicines in mortuis, matth. 9. 23.
Tigris fluvius, gen. 2. 14.
timendus Deus, levit. 19. 32. deut. 6. 2. matth. 10. 28. act. 10. 22.
timendi parentes, levit. 19. 3.
timentibus Deum misericordia, luc. 1. 50.
de timore Dei, deut. 4, 10. 14, 23. 17, 19. 31. 12. exod. 33. 2. prov. 24. 21. mal. 1. 1.
timore Dei revocamur a peccatis, levit. 19. 14.
absque timore, servantes præcepta Dei, levit. 26. 3.
timebunt hostes obedientium Deo, deut. 11. 18.
ut timerentur Israelitæ fecit Deus, deut. 2. 24.
timor tribuendus cui debetur, rom. 13. 7.
in timore dominari populo, 2 reg. 23. 3.
ut sine timore Deo serviremus, redempti sumus, luc. 1. 74.
ne timeamus non datum iri nobis regnum æternum, luc. 12. 50.
de Timotheo Episcopo, 1 cor. 4, 17. 16, 10. phil. 2. 19. act. 16. 1.
tintinnabula in tunica Aaronis, exod. 28. 33.
Titus gentilis non circumcisus, gal. 2. 3.
titulus crucis Christi, matth. 27. 37. marc. 15. 26. joh. 19. 19, 20.
Tobiæ senioris ac junioris acta, in libro Tobiæ.
tonitruis percutiuntur Ægyptii, exod. 9. 23.
tonitrua quum lex datur, exod. 19. 16.
tonante Deo conteruntur Philistæi ad preces Samuelis, 1 reg. 7. 10.
in Tonsione ovium celebrabantur convivia, 1 reg. 25. 36.
tradit Deus idololatras Iudæos in manus diripientium, jud. 2, 3. 6. 4, 1. 6, 1.
tradit Deus hostes in manus Israelitarum, num. 21. 34. deuter. 2. 30, 33. jos. 2. 10, 11. judic. 13, 7. 10. 11. 20.
tragelaphum comedebant Iudæi, deut. 14. 5.
trahuntur a Deo patre ad Christum credentes, joan. 6. 44.
transferuntur Henoch & Helias, gen. 5. 24. 4 reg. 2. 12.
transfiguratur Christus, matt. 17. 2.
transgressione Adæ omnes constituimur peccatores, Genes. 3. 14.
transgressionum expiatio, num. 5. 6.

transit Deus ante populum.i.deducit eum, Deut.31.3.
transire ad numerum.i.recenseri, Exod.30.13.
transitus victima,agnus paschalis, Exod.12.23.
tria quæ bene gradiuntur, Prov.30.29.
per tria movetur terra, Pro.30.21.
tribulationes credentibus Christo,1 Pet.1.10,11.
tribulationes prædicatoribus, 1 Thess.3,4.
tribulationes pati, donum Dei, Phil.1.29.
per tribulationes oportet intrare regnum Dei, Act.14.22.
tribulationes ad probationem, 1 Pet.4.29.
tribulatio patientiam parit, Rom.5.3. 12.12.
tribulationibus convertit nos Deus ad se, Deuter.4.29. Isa.26.16.
ad tribulationes perferendas exhortatio, Joan. 15.19. 16.37. Heb.12.3.
tribulationem patientibus requies, 2 Thess.1.8.
a tribulationibus eripit solus Deus, 1 Reg.10.19.
in tribulatione fidendum & canendum, Isai. 8. 20. Psal.41. vide Exemplo Job, Pauli & Silæ, Job 1. Act. 16.23.
tribulationes non patiantur fideles ob homicidia & hujusmodi, 1 Pet. 4.19.
tribulatio non separat nos a dilectione Dei, Rom.8.35.
tribulationis dies. 4 Reg.19.3.
tribulati oratio ad Deum, Psal. 42. v. 1.
tribulatoribus piorum,pœna æterna, 2 Thess.1.7.
ad tribunal Christi oportet omnes sisti, 2 Cor.5.10.
tribuni constituti super Israelem, Exod18.21.
tribuendum in simplicitate, Rom.12.8.
tribuum fortes, Ezech.48.1.19.
tributaria civitas, Deut.20. 8.11.
tributa reddenda & census, Mat.22.21. Rom.13.77.
tributum solvit Christus, Mat.17.25.
Trinitatis mysterium in verbo, Faciamus, Genes.1.26. 2.8.in verbo, Nobis, Genes.3.22. Item in tribus illis, quos Abraham excepit hospitio, Gen.18.2.
a tristitia mors, Mat.26.38.
tristitia salutaris,& quæ mortem adfert, 2 Cor.7.10.
in tristitia constitutus, oret, Jacob.5.13.
tristis Christus ob cæcitatem Judæorum, Mar.3.6.
non ex tristitia aut necessitate pauperibus subveniendum, 2 Cor.9.7.
trullæ cæmentarii visio, Amos 7.7,8.
Tryphon dux exercitus Antiochi, 1 Mach.13.1.12.14.
tubæ argenteæ, & earum officia, Num 10.2.
tubarum festum, Lev. 23.24.
Tubalcain ærarius, Gen. 4.22.
tunica Aaron, & tunicæ lineæ filiorum ejus, Exod. 28.40.
tunica Christi, Joan.19.23.
turbator terræ Achab, 3 Reg.18.18.
turpiloquium abjiciendum, Ephes.5.4.
cum tympanis canunt Deo mulieres, Exod. 15. 20. Jud.11.34.
tyranni imago, Prov.28. 6.
Tyrus evertenda, Ezech.26.27.

V

Vacca rufa, Num.19.2.
Vaccæ lactantes reducunt arcam Dei, 1 Reg.6.12.14.
Vagao eunuchus, Judith 12.10.
Vaniloquia vitanda, 1 Tim.2.16.
Vanitati subjecta creatura, Rom.8.20.
Vanitates idola, 1 Reg. 12.21. 3 Reg.16.26.
Vasa ad usum tabernaculi, Exod.25. 37.16.
Vasa pro corporibus hominum, 1 Reg.21. 5.
Vasa fictilia, corpora nostra, 2 Cor. 4. 7.
Vasthi regina repudiatur, Esth.1.9.
Vectigal pendendum. Rom.13.7.
Vectium tabernaculi forma. Exod.26.29.
Velum tabernaculi quale, Exod. 26. 31.
Velum templi scissum, Mat.27.51.
Velamen super faciem Mosi, Exod. 34. 33. 2 Cor. 3. 13.
Velamen super cor Judæorum, 2 Cor. 3.4.
Velamen tabernaculi, Heb. 10.20.
Velle & perficere operatur Deus, Philip. 2.13.
Vellus Gedeonis, Judic. 6.37.
Venator robustus Nemrod, Gen.10. 9.
Venator Esau, Gen.25. 28.
de venditionibus, Lev.25.
de venditore, Eccl.26.23.
Vendere & dare pauperibus, Matth. 19.21. Act.2. 45. 34.
Venduntur hostibus inobedientes, Judic. 2.14. Deut. 32. 30.
Venire ad Christum, Joan.6.35.
ventris fructus multiplicatur obedientibus, Deuter. 28. 44.
venter levandus extra castra, Deuter. 23.12, 13.
venundatus Achab, ut faceret malum, 3 Reg. 21. 25.
verax Deus, Exod.34.6. Job.3.33.
verberibus cæduntur impii, Deut. 25. 2.
verbo Dei creatur lux, Gen. 1.3.
verbum Dei sapientia nostra, Deut. 4.2.
ex verbo Dei vitæ ratio petenda, Isa. 8.20.
verbo Dei prædicato convertuntur corda, Jerem. 23. 22.
verbo Dei scortatio vitatur, Prov. 2.16.
de verbo Dei vivo ex Ecclesia manante, Zach.14.8.
verbo Dei pascimur, Matth. 4. 4. sicut patet in Elia, 4 Reg. 8. 2. item in Moyse. Deut. 9. 11. & seq.
verbum Dei quomodo tractandum, Deut.6.6.
verbo Dei obediendum, 1 Reg.15.24.
verbo Dei obedientibus benedictio, Deut. 11.18.
verbi Dei contemptoribus pœna, Isa.28.13,14.
verbi Dei commendatio, Pro.30.1,2.
verbo Dei nihil addendum, Deut.4.2.12.
verbum Dei sit in corde, Deut.6.9. 11.18.
verbum Dei sequendum, Deut.5.5.
verbum Dei filii docendi, Deut. 11.18.
verbum Dei Christus, Johan. 1. 1.
verbum Dei æternum Evangelium, Ephes.1.13.
verbum veritatis, Evangelium, Ephes.1.13.
verbum Dei audiens & faciens cui similis, Matth.7. 24.26.
verbum Dei habitet in nobis, Col.3.16.17.
ut verbum Dei currat, orandum, 2 Thess.2.1.
verbi ministris victus dandus, Rom.15.26.
verbum Dei recte tractet Episcopus, 2 Tim.2.15.
verbi Dei fames, Amos 5. 16.
verbum opportune dictum laudabile, prov.25.11.
verba bona de corde bono, matth.12. 36.
verbo non offendens perfectus, jac. 3. 2.
de omni verbo otioso reddenda ratio, matth. 12. 36.
verborum pugnæ vitandæ, 1 tim. 6. 4.
verbis non contendendum, 2 tim.2. 14.
verecundia Saræ, gen. 18.11.
veritas Dei in promissionibus, gen. 32. 10.
in veritate ambulandum, 3 reg. 2. 4.
in veritate serviendum Deo, jos. 24. 14.
veritas tandem vincit, proverb. 28. 24.
contra veritatem non acquiescendum, mich. 7. 20.
veritas in judicibus, exod. 18. 21.
veritas cinctorium renum, ephes. 6. 14.
veritatem loquamur, ephes. 4. 24.
veritas, Christus, Johan. 14. 6.
veritas, Evangelium, 2 pet. 1. 12.
in resistentes veritati Evangelii, 2 tim. 2. 3, 8.
veritatis doctrina a Deo petenda, zach. 10. 1.
a vero non deviet judex, exod. 23. 2.
vermis mœroris cor rodens, marc. 9. 44., 45, 46.
vesicæ in hominibus, exod. 9. 9.
vespertilionem non comedunt Judæi. deut. 14. 18.
vestimenti textura non sit ex lana & lino, deut.22.11.
vestimentis fimbriæ faciendæ, deut. 22. 13.
vestimentum viduæ loco pignoris non accipiendum, deut. 24. 27.
vestimentorum scissio, Judæis signum tristitiæ & indignationis, Jos. 7. 6. Jud. 11, 35. Matt. 26, 65. 2 Reg. 1, 11.
vestimentum auferenti danda tunica, luca 6. 29.
vestimenta Christi partita, matt. 27. 35.
veste virili non utatur mulier, nec e diverso, deut.22.3.
vestem non habentibus demus, luc. 3.11.
vestitum et victum habentes, simus contenti, 1 tim.6.8.
vestitum & viaticum petit Jacob a Deo, gen. 28. 20.
vestis nuptialis, matt. 22. 11.
vetus testamentum, vide Testamentum.
vetus homo exuendus & crucifigendus, Rom. 6. 6. col. 3. 9.
viæ Dei rectæ & judicia. deut. 32. 4. rom. 11. 33.
de via Dei recedentibus maledictio, deut. 11. 28.
viam Dei deserunt Israelitæ, exod. 32.8.& seq.
via dura, adinventiones & idola adorata, jud. 2. 19.
via regia, num. 21. 22.
via Christus, johan. 14. 6.
via veritatis, 2 pet. 2. 20.
via arcta, matth. 7.14.
viæ Jacob custos Deus, gen. 28. 20.
viam nostram dirigit Deus, 2 reg. 22. 32.
vias suas non dirigit inobediens Deo, deut. 28. 29.
juxta vias cujusque reddit Deus, 3 reg. 8. 32.
viam universæ terræ ingredi, pro mori, jos. 23. 14. 3 reg. 2. 2.
vicinus bonus, prov. 27. 10.
victimas sale salitur, marc. 9. 49.
victimas justitiæ immolare, deut.33. 19.
victimæ & jejunia obstinatis non prosunt, jer. 14.12.
victoria Dei est, 1 reg. 14. 4. gen. 14. 20.
victor David Deo pugnante, 2 reg. 5. 20.
victus parandus in sudore, gen. 3.19.
victum providet Deus omnibus, gen. 1. 29.
victum ac vestitum dat Deus pupillo, viduæ & peregrino, deut. 10. 18.
victus, vide vestitus.
videre Deum nemo potest, exod. 33. 20.
vidit Deum Moyses, exod. 24. 10.
vidit Jacob Deum, gen. 32. 30.
videns pro propheta, 1 reg. 9. 9.
videntes oculi, obedientibus, deut. 29. 4.
de viduis præcepta, exod. 22. 23. deut. 14,29. 24,17, 19, 20, 21. 26, 12.27, 19.
viduæ judicium facit Deus, deut. 10. 18.
viduæ quæ ab iniquo judice crebris interpellationibus judicium habuit, Parabola, lucæ 18. 3, 5.
viduarum ministerium, act. 6. 1.
de viduis junioribus, & iis quæ vere viduæ sunt, 1 tim. 3. 4, 5, 9, 15.
viduæ filius suscitatur, Lucæ 7. 12.
viduarum domos devorant Pharisæi, luc. 20. 47.
vigilandum omnibus, matth. 24, 42. 25, 3.
vigilemus, & sobrii simus, 1 thess. 5. 6.
vigilemus in orationibus, coloss. 4. 4.
villici parabola, lucæ 16. 1.
vinctorum meminerimus, heb. 10, 34. 13, 3.
vindemia abundans obedientibus, levit. 26. 5.
vindemiæ leges, levit. 19. 9. deut. 24. 19.
vindex Deus, 1 Thess. 4. 6.
vindicta Dei est, rom. 12. 19.
vindicta prohibetur, prov. 20. 22. 1 reg. 11. 13.
vindictam reservat David Deo, 1 reg. 24. 11.
Vinea plantata inebriatur Noe, gen. 9. 20.
vinearum leges, exod. 22. 5. deut. 20. 6. 22, 9. 23, 24.
vineæ suæ racemos non comedit inobediens, deuter. 28. 30.
vineæ Dei fructus mali, Isa. 5. 5, 7.
vinum lætificat cor, judic. 9. 13. psal 103. 15.
vinum dat Deus obedientibus, deut. 11. 14. non autem inobedientibus, deut. 28. 39.
vinum quare creatum, eccles. 31, 22.
vinum felle mistum propinatur Christo, matt. 27. 34.
vinum Judæorum, fel draconum, deut. 32. 33.
vino interdicitur sacerdotibus, levit. 10. 9.
vinum non biberunt Judæi 40. annis, deut. 29. 6.
vini potorem Christum criminantur Judæi, matth. 11. 19.
in vinum aqua mutatur, johan. 2. 3.
vino non ebriemur, ephes. 5. 18.
viperarum genimina, matth. 3. 7.
a vipera morsus Paulus, act. 28. 3.
vir ne utatur veste muliebri, nec e diverso, deut. 22. 18.
vir uxorem suam habeat, 1 cor. 7. 2.
de viris multa, 1 cor. 7. 11. eph. 5. 22. col. 3. 18.
virorum raritas in excidio Jerusalem, isa. 4. 1.
vir Dei, propheta, 1 reg. 12,23. 3 reg. 12. 24.
viriliter agamus, deut. 31. 6. Jos. 1. 18. psal. 26 v. ult.
virago aut vira seu virissa dicitur mulier, quod de viro sumpta sit, gen. 2. 23.
vires tribuit Deus, deut. 8. 18.
de viribus diffidit Gedeon, judic. 6. 15.
vim patitur regnum cœlorum, matt. 11. 12.
virga Moysi versa in colubrum, exod. 4. 2.
virga Aaronis germinat, num. 17. 8.
virga percutit petram Moyses, exod. 17. 9.
virga Pauli erga Cor. 1 cor. 4. 21.
virgis ter cæsus Paulus, 2 cor. 11. 25.
virginis constupratæ lex, exod. 22. 16. deut. 22. 28.
virgines raptæ in choreis, judic. 21. 11, 12.
virgines in bello captæ, numer. 31. 18.
de virginibus consilium Pauli, 1 cor. 7. 25, 28. 34. & seq.
virginum parabola, matth. 25. 11.
virginitatem filiæ quomodo testabantur parentes apud Judæos, deut. 22. 15.
viridi ligno Christo non parcitur, luc. 23. 31.
virtus Dei qua salvat, Evangelium, Rom.1.16.
virtute Dei custodimur in fide, 1 Pet.1. 5.
virtute indui ex alto, Luc.24. 49.
virtus in infirmitate perficitur, 2 Cor. 12.10.
virtutes operatur Deus in nobis, Gal. 3.5.
viscera misericordiæ Dei, Luc. 1.78.
per visionem loquitur Deus Abrahæ, Gen.15.1.
in visione raro manifestabat se Deus temporibus Heli in Silo, 1 Reg.3.1.
visio calathorum ficuum, Jer.24.14.
visio quatuor animalium & rotarum, Ezech.1.2. 13.
visitat Deus peccata, cum punit, Exod. 32.34.
vita hominis, vapor, Jac. 4.14.
vitæ hujus tempus breve, 1 Cor.7.29.
vita hominis, militia, Job 7.1.
vita hominis, vanitas, Psal.38.v.6.
vitæ hujus brevitas & miseria per peccatum, Psalm. 89.

vita longior obedientibus parentibus, Ephes. 6.2.
vita longior obedientibus Deo, Deut. 30.19.
vita sua non credit inobediens, Deut. 28.66.
vita æterna Christus, Johan. 14.6. Col. 3.3.
vita per Christum datur, Joh. 1.4.
vita æterna cognoscere Deum solum, & quem misit Jesum Christum, Johan. 17.2.3.
vita æterna revelata nostris temporibus, Ephes. 1.2.
vita æterna datur gratia Dei, Rom. 6.22,23.
vita æterna datur ex observatione mandatorum, Matt. 19.16,17.
vita Christianorum abscondita in Christo, Coloss. 3.4.
vitæ arbor, Gen. 2.9.
vitis Christus, Joh. 15.1.4.5,
quos vitare debeamus, 2 Tim. 3.2.
vitulum aureum adorant Israelitæ, Exod. 32.4.
vitulus aureus dicitur peccatum, Deut. 9.16.
vitulus aureus comminuitur, Exod. 32.24. Deut. 9.21.
vituli aurei, 3 Reg. 12.28. 4 Reg. 17.16.
vitulam suam vocat Sampson uxorem suam, Jud. 14.18.
vivens Deus, Josue 3.10.
vivere facit Deus, & occidit, Deut. 32.39.
vivit anima tua, asseveratio, 1 reg. 1.26.
ut vivamus, mandata servanda, deut. 4.32.47.
vivit homo in verbo Dei etiam in fame, deut. 8.3.
vivendum in lætitia, eccles. 8.10. 9.4.
vivo ego, juramentum Dei, deut. 32.4.
vivit Dominus, jurantis vox, Ruth 3.13. judic. 8.19. 2 reg. 2.27.
vivat rex, 1 reg. 10.24.
vivit Christus in Christianis, gal. 2.20.
vivimus ac morimur in gloriam Dei, rom. 4.7.
vivere Deo opera Dei facere, rom. 6.8.
vivunt omnes Deo, luc. 20.38.
ulcera in hominibus, exod. 9.9.
ulcere percutiuntur inobedientes, deut. 28.35.
ultio non quærenda, lev. 19.18. luc. 9.54.
ultionem capere, Dei est, deut. 32.35.
ulciscitur David injuriam servis suis factam, 2 reg. 10.
ululam non comedunt judæi, deut. 14.18.
umbra vetus testamentum, heb. 8.5.
unanimitas commendatur, philip. 1.27. 2.2.
unctionis oleum, exod. 30.31.
unctio Christi, Spiritus sanctus, 1 Johan. 2.27.
unctio Christi. Dan. 9, 25.
ungebantur reges, 1 reg. 9.16. 10.1 16.12.
ungebantur corpora mortuorum. gen. 50.2.
non unguntur oleo suo inobedientes, deut. 18.20.
unitas fidei Christianorum, joan. 17.22. act. 4.24.
unitas spiritus commendatur, eph. 4.3.
unum sumus in Christo, gal. 3.28.
vocat Adam Deus, ut ostendat ei peccatum suum. Gen. 3.9.
vocatur Samuel a Deo, 1 reg. 3.4.
ut vocaret peccatores, venit Christus, Matth. 9.13.
quos vocavit Deus, credunt, Act. 2. Matth. 20.8.
vocati multi, mat. 20.16. rom. 9.24.
vocatio gentium & judæorum, rom. 15.9.
vocationem nostram, certam faciamus operibus, 2 Pet. 1.10.
vocationis nostræ bravium vita æterna, phil. 3.14.
volatilibus cœli dantur cadavera inobedientium, deuter. 28.26.
voluntate sua creavit Deus omnia, ephes. 1.11. apoc. 4.11.
voluntati Dei omnia tribuit David, 2 reg. 7.18.
voluntati Dei nemo resistit, gen. 50.19.
voluntas Dei immutabilis, pro. 19.21.
voluntate Dei venditus est Joseph, gen. 45.8.
voluntate Dei divisum regnum Roboam, 2 paralip. 11.4.
non volentis est, sed Dei miserentis, rom. 9.16.
voluntas Dei est, ut qui Christo credit, habeat vitam æternam, johan. 6.39.40.
voluntatem patris implere desiderat Christus, johan. 4.34.
voluntatem Dei sciens & non faciens, vapulabis plagis multis, luc. 12.47.
voluntatem Dei faciens, mater, soror, &c. Christi est, Matt. 12.10.
voluntas quidem bona adest Christiano, quam tamen ex se non potest perficere, rom. 7.18.
voluntate Dei excæcati Judæi, sap. 2.19.
voluntati Dei committendum quod agimus, jacob. 4.15.
voluntati Dei committit iter suum Paulus, rom. 15.32.
voluntas propria vitanda, eccles. 18.26.
voluptates seculi impediunt fructum verbi, luc. 8.14.
vomere percussi Philisthæi, judic. 3.41.
vota Dei reddenda, num. 30.3. Deut. 23.2.
vota varia, & redemptio eorundem, lev. 27.2.
vota Jacob, Israelitarum, Jephte, adjecta conditione, gen. 28.20. num. 21.2. judic. 11.20.
votum Annæ, 1 reg. 1.11.
vovere Deo pro consecrare Deo, levit. 27. frequenter.
vox Dei audienda, exod. 15.26. deut. 30.20.
vox non audiebatur cum Anna oraret, 1 reg. 1.13.
vocem suam ut audiamus, convertit nos Deus. deut. 4.12.
vocem Dei non audientes puniuntur, num. 13,33. 14,26. deut. 9.23.
vocum novitates vitandæ, 1 tim. 6.10. & seq.
upupam non comedunt Judæi, deut. 14.18.
urbes refugii, deut. 4.32.
urbium protector deus, 4 reg. 19.34.
urias maritus Bethsabee, 2 reg. 11.8, 10,11, & seq.
urias sacerdos, 4 reg. 16.11.
ursum occidit David, 1 reg. 17.34, 36,37.
usuram capiant ab extraneis Judæi, non a fratribus, deut. 23.20.
ad utilitatem datur spiritus, 1 cor. 12.7.
uva Judæorum uva fellis, deut. 32.32.
vulpes Sampsonis, judic. 15.4.
vulpes foveas habent, matth. 8.20. &c.
vulpes Herodes, luc. 13.32.
vulturem non comedunt Judæi, deut. 14.13.
ut vultum convertat ad nos Deus, orandum, num. 6.26.
vulvam Annæ concluserat Deus, 1 reg. 1.5,6.
uxor prudens, Dei donum, prov. 19.14.
uxores adolescentes quales esse debeant, tit. 2.2.
uxores viris subditæ sint, ephes. 5.22.
de uxorum obedientia edictum Assueri, esth. 5.14. &c.
uxor diligenda, eph. 5.25,28. prov. 5.18,19.
uxor, parentes, aut filii non amentur supra Christum, matth. 10.37.
ab uxore non licet separari, nisi ob solam fornicationem, matth. 5,32. 19,9.
uxores de filiabus Chanaan non licebat Judæis accipere. exod. 34.16.
uxores alienigenas accipientes arguuntur, malac. 2.8.
uxorem ducentes immunes primo anno, deut. 24.5.
de uxore non inventa virgine, deut. 22.13. & seq.
uxoris adulterium, quo modo deprehendi possit, num. 5.13,14.
cum uxore inobedientis Deo dormit alienus, deut. 28.30.
uxor abducens a fide occidenda, deut. 13.6.
uxor Pilati, matth. 27.19.
uxor Lot sit nobis exemplo, luc. 9.60.
uxores Davidis captivæ, 1 reg. 30.3.
uxores & concubinas accipit David in Jerusalem, 2 regum 5.13.
uxores Salomonis 700. & concubinæ, 300. 3 reg. 11.3.

Z

ZAbulonis nativitas & genealogia, genes. 30,20. 46,14. 49,13. deut. 33,18.
de Zachæo publicano, luc. 19.1.
Zacharias filius Jeroboam rex Israel, 4 reg. 14.29.
Zacharias pater Johannis Bapt. & ejus canticum, luc. 1.68.
Zacharias filius Barachiæ, Zachar. 1.2. matth. 23.35. 2 paralip. 24.
Zacharias propheta filius Joiadæ, 2 paral. 24.20.
Zambri, regis Israel acta, 3 reg. 16.15.
Zara filius Judæ, gen. 38.30.
Zeb occiditur, judic. 7.25.
Zebee occiditur, judic. 8.3.
de Zebedæi filiis, matth. 20.20.
Zebel princeps civitatis Sichem, judic. 9.28. & seq.
Zelotes nomen Dei, exod. 20,5. 34.14.
Zelotypiæ lex, num. 5.18.
Zelpha ancilla Liæ, gen. 29,24. 30,9.
Zelus dei in impios, deut. 29.20.
Zelus Moysi & Phinees, exod. 32.19. num. 25.11.
Zelus Eliæ, 3 reg. 18.40,27.
Zelus Jehu pro Deo, 4 reg. 10.16.
Ziphæi produnt Davidem, 1 reg. 23.19.
Zizaniorum parabola, matth. 13.25.
Zomzommim gigantes, deut. 2.20.
Zona pellicea accinctus Elias, 4 reg. 1.8. item Johannes Baptista, matth. 3.4.
Zorobabel filius Salathiel, Agg. 1.1.
Zorobabel & Josue ædificant altare, 1 esdr. 3.1.
Zorobabel typus Christi, agg. 2.22, 24.

FINIS.

In tot linguarum literis, apicibus, & punctis, errata quædam irrepere posse, etiamsi omnis adhibeatur diligentia, nemo rei Typographicæ assuetus ignorat; omnesque editiones Biblicæ, etiam castigatissimæ, testantur. Præcipua, quæ in his Bibliis occurrunt, sequens Catalogus exhibet. Quæ in Latinis Versionibus (exceptis Vulg. Lat. & Translatione Vers. LXX) reperiuntur, non notavimus, quia ex collatione cum textibus propriis, deprehendi possunt: pleraque quæ in Chaldaica Paraphrasi, Versione Samarit. & Æthiopica &c. observata sunt, inter annotationes Tomo ult. habentur.

TOM. I. In Præfat. p. 1. lin. ult. post *est*, pone comma. p. 3. l. 24. lege 1515. Gen. 18. 26. lege יְהוָה. 19. 16. l. בְּחֶמְלַת. 24. 51. וְלֵךְ. 27. 8. אֹתָךְ. v. 21. בְּנִי. 32. 29. וַיְבָרֶךְ. 35. 16. מִבֵּית אֵל. 42. 3. וַיֵּרְדוּ. v. 12. בְּאַתֶּם. 44. 28. אַךְ. 47. 1. מֵאֶרֶץ. v. 6. & 11. בְּאֶרֶץ. Exod. 12. 33. In versione interlineari dele *τῷ* posterius. 18. 15. l. לְחֹתְנוֹ. v. 16. * וְהוֹדַעְתִּי. 28. 14. הָעֲבֹתֹת. v. 31. אֶת־מְעִיל. 29. 27. אֶת־חֲזֵה. Levit. 6. 15. הַמּוּבָח. 10. 15. וַחֲזֵה. 20. 11. גִּלָּה. Num. 11. 11. אֶת־מַשָּׂא. 16. 50. נֶעֱצָרָה. 19. 17. וְנָתַן. 20. 14. אָחִיךָ. 26. 13. הַשָּׁאוּלִי.

TOM. 2. Jos. 6. 13. lege **sex diebus*. 11. 9. l. מַרְכְּבֹתֵיהֶם. Jud. 7. 3. * הַגִּלְעָד. Ruth. 4. 4. אָמַרְתִּי. 4. 11. * וְהַזְּקֵנִים. 1 Sam. 1. 6. הַרְּעִמָה, daghessatâ literâ ר. 5. 9. וַיַּךְ. 10. 20. שֵׁבֶט. v. 24. הַמֶּלֶךְ. 11. 7. גְּבוּל. v. 15. הַגִּלְגָּל pro בַּגִּלְגָּל priore loco. 12. 17. וְיִתֵּן. v. 22. בַּעֲבוּר. 14. 3. אִי־כָבוֹד. 2 Sam. 5. 8. שְׂנֻאֵו. 11. 19. הַמִּלְחָמָה. 1 Par. 15. 24. מַחְצְצְרִים. 2 Par. 6. 14. אֱלֹהִים, absque ה. 14. 6. מְצוּרָה. Esth. 9. 31. הַצּוֹמוֹת.

TOM. 3. Job. 5. 9. נִפְלָאוֹת. Psal. 103. 10. כַּעֲוֹנֹתֵינוּ. Esai. 44. 5. לַיהוָה secundò. Ezech. 32. 31. * חַלְלֵי. 48. 31. עַל־שְׁמוֹת. Dan. 8. 17. אֶצְלִי.

TOM. VI. Inter varias lectiones B. Ascher & B. Napthali sequentia habentur absque designatione locorum. והיה כי. Jud. 21. 22. ממערה גבע. 20. 33. אשר על. 1 Sam. 13. 5. את כל. Esa. 10. 12. אם יהוה. v. 22. והיתה. 28. 4. יון תובל. Ezech. 27. 13. Sic omnino legendum pro און תובל, quod nusquam occurrit.

In Versione Vulgat. Lat.

Tom. 1. Gen. Cap. 24. ver. 39. lege *si noluerit*. 26. 10. *induxeras*. 42. 20. *probare*. Exod. 28. 15. *hyacintho*. 33. 23. *autem autem*. del. *autem*. 36. 38. *bases*. Levit. 6. 3. *pejeraverit*. 13. 3. *mutatos, colorem* del. *comma*. 20. 12. *nuru*. Numer. 20. 12. *velociter*. Deut. 7. 23. *tuus*. 12. 4. *Domino*. 33. 3. *appropinquant*.

Tom. 2. Jos. 9. 5. *induti*. 9. 11. *occurrite*. Judic. 9. 51. *propugnacula*. 20. 27. *super statu* Reg. seu Sam. 1. 13. 12. *holocaustum*. 17. 34. *patris, sui* del. *comma*. 24. 1. *tutissimis*. Reg. 3. 14. 11. *canes*. Reg. 4. 8. 1. *repereris:* Esd. lib. 1. 9. 6. *Deus meus*. Esd. 2. seu Nehem. 7. 14. *septingenti*. 13. 17. *Sabbati?* Esth. 9. 18. *quartodecimo*.

Tom. 3. Psal. 10. 3. *sagittas*. 67. 17. *beneplacitum*. 108. 15. *dispereat*. 114. 6. *humiliatus*. 150. 5. *cymbalis*. Proverb. 6. 17. *sublimes*. 6. 19. *inter*. 8. 36. *peccaverit*. Eccles. 9. 9. *Perfruere*. Esai. 13. 10. *splendebit*. 22. 11. *fecerat*. 31. 5. *exercituum*. 32. 10. *confidentes*. 45. 13. *exercituum*. 46. 4. *ego portabo*. 50. 10. *servi sui?* 60. 2. *autem*. 65. 14. *lætabuntur*. Jerem. 9. 3. *veritatis:* 20. 11. *confundentur* 39. 13. *Babylonis* 42. 18. *exercituum*. 52. 26. *duxit*. Lament. 3. 62. *meditationes*. Ezech. 1. 28. *splendoris* 37. 15. * *ut daret* 34. 6. *requireret*. 41. 9. *domus in* 43. 11. *descriptionem* Amos. 2. 2. *devorabit*. 3. 3. *eis?* Mich. 4. 6. *afflixeram*. 3. 2. *torris*. 8. 17. *juramentum*.

Tom. 4. 3. Esdr. 8. 39. *Ex filiis* 4 Esdr. 15. 50. *Sicut flos* Tob. 12. 3. *poterimus* Esth. 12. *post ver*. 6. *substantias* 14. 8. *manuum suarum*. Sap. 2. 13. *Promittit* 7. 17. *dispositionem* 7. 29. *dispositionem* 9. 18. *placent* 16. 25. *ad voluntatem* Eccles. 1. 2. *dinumeravit* 1. 10. *omnem carnem* 1. 31. *abscondit* 5. 3. *subjiciet* 11. 10. *delicto* 14. 12. *mundi, morte* 24. 24. *agnitionis* 39. 26. *est istud?* Baruch. 3. 19. *surrexerunt* 1 Maccab. 1. 44. *Antiochi*. 2. 1. *illis*. 4. 40. *tubis*. 6. 62. *munitionem*. 2 Maccab. 5. 20. *exaltabitur*.

Tom. 5. S. Matth. 7. 13. *sunt qui* 24. 47. *vobis*. S. Marc. 4. 31. *quod* 12. 41. *gazophylacium* S. Luc. 1. 41. *Spiritu S*. 9. 54. *illos?* Act. Apost. 19. 20. *confirmabatur*. Rom. 3. 7. *judicor?* 5. 4. *probationem*, 1 Cor. 14. 36. *pervenit?* Gal. 4. 15. *perhibeo* Ephes. 5. 4. *gratiarum actio*. Heb. 10. 14. *consummavit* 12. 15. *germinans*. 13. 19. *deprecor*. Jac. 4. 5. *in vobis?* Apocal. 14. 8. *cecidit, cecidit* 16. 21. *sicut talentum*.

In Vers. LXX. Interp. Græca, & in MS. A.

TOm. 1. *Gen. Cap.* 16. 4. *lege* ἠτιμάσθη. 24. 2. l. ἄρχοντι. 40. 5. (ς) MS. A. ἀρχιοινοχόος. 44. 24. τ̃ παιδὸς. 45. 4. ἀδελφὸς. 45. 26. πίστις. 47. 31. προσεκύνησεν. Exod. 1. 1. εἰσπεπορευμένων. 18. 21. δικαίους. *Cap. 25. V. 6. totus hoc modo inclusus uncis [ ] delendus a nostra est*. [Καὶ ἔλαιον εἰς τὴν φαῦσιν, θυμιάματα εἰς τὸ ἔλαιον τῆς χρίσεως, καὶ εἰς τὴν σύνθεσιν τῦ θυμιάματος.] 28. *post. v. 24. ad fin. pag. adde*, Καὶ τὰς δύο ἀσπιδίσκας ἐπιθήσεις ἐπ' ἀμφοτέρους τοὺς ὤμους τῆς ἐπωμίδος κατὰ πρόσωπον. 31. 15. MS. A. (ο) θανάτῳ. 33. 16. MS. A. (ψ) ἐνδοξασθησόμεθα. 34. 1. MS. A. (λ) ὡς τὸ *del*. τὸ. 34. 15. αὐτῶν *del*. τ. 35. 3. Καὶ καὶ, *del*. καὶ. Levit. 2. 8. προσοίσει. 2 MS. A. Κεφ. δ'. *leg*. β'. 3. 2. θύρας. 4. 3. ἀρχιερεὺς. 11. 9. χειμάῤῥοις. 11. 42. βδέλυγμα. 12. 6. ὁλοκαύτωμα. 15. 31. σκηνήν. 26. 25. διαθήκης. Numer. 4. 26. λειτουργοῦσιν. 7. 12. προσφέρων. Deut. 5. 25. φωνήν. 12. 5. MS. A. (θ) ἐπικληθῆναι. 14. 23. βοῶν. 14. 26. ψυχή. 31. 28. γραμματοεισαγωγεῖς.

Tom. 2. Jos. 10. 42. συνεπολέμει. 24. 30. ἐξήγαγεν. Jud. 3. 5. Χαναναίου. 5. 16. ἀγελῶν; 8. 12. ὀπίσω. 1 Sam. seu Reg. 4. 4. MS. A. (ζ) διαθήκης. 14. 36. ὑπολείπωμεν. 26. 22. διελθέτω. 2 Sam. seu Reg. 2. 9. τ̃ Βενιαμίν. 8. 10. ἀπέστειλε. 11. 17. καὶ ἐπολέμουν. 14. 22. κύριέ. 18. 32. εἰρήνη. 23. 17. ποιῆσαι τῦτο. 3 Reg. 7. 45. ἄρδην. 8. 40. MS. A. (α) προσώπου. 55. διαπεπετασμέναι. 13. 33. τῦτο. 4 Reg. 12. 21. πατέρων. 2 Paralip. 6. 32. βραχίονα. 21. 15. πονηρᾷ. 1 Esd. 7. 28. ἀναβῆναι. Nehem. 5. 10. ἐγκαταλίπωμεν. 13. 11. ἔστησα. Esth. 8. 5. ἀποστραφῆναι. 9. 3. τοὺς Ἰουδαίους.

Tom. 3. Job. 2. 5. πρόσωπόν. 10. Ὥσπερ. 3. 23. MS. A. (ω) κύριος. 22. 3. ὁδούς. Psalm. 18. 6. ἀγαλλιάσεται. 21. 23. Διηγήσομαι 26. 4. ἐπισκέπτεσθαι. 36. 6. μεσημβρίαν. 77. 16. ἐξήγαγεν. 121. 8. εἰρήνην.

Proverb. 3. 32. συνεδριάζει. 24. *ubi* 30. 4. συνέστρεψε. 29. *ubi* 31. 14. *in* MS. A. (ρ) τὸν π. Ecclesiast. 2. 7. Ἐκτησάμην. 12. 13. φύλασσε Cantic. 3. *In Tit*. κεφ. γ'. 3. 4. ἠγάπησεν. Esai. 7. 16. καταλειφθήσεται. 13. 10. σελήνη. 17. ὁ λογίζ. *Ib*. 16. MS. A. (ο) ἐνώπιον. 18. 4. Διότι. 22. 23. πατρὸς. 28. 2. καταφερομένη. 33. 13. ἐγγίζοντες. 37. 17. ἄνοιξον. Jerem. 2. 7. ἤγαγον. 4. 7. ἔθνη. 7. 9. ὀμνύετε. 22. 7. κέδρους. 23. 9. συνεχόμενος. *Ib*. MS. A. (λ) ἄνθρωπος. 27. 12. σφόδρα. 36. *In Tit*. κεφ. λς'. 43. 16. Ἀναγγέλλοντες. 32. Ἱερεμίε. 47. 26. Ῥίψω. Lament. 1. 4. αἱ παρθένοι. Ezech. 16. 3. Χετταία. 24. 7. καλύψαι. 34. 5. MS. A. (ι) διεσπάρησαν. 40. 32. διεμέτρησεν. 24. ἐξεδρίας. Dan. 7. 11. MS. A. (ξ) ἀνῃρέθη. Hos. 2. 7. τὸν ἄνδρα. Jon. 1. 15. Ἰωνᾶν. Mich. 4. 13. MS. A. *post* (π) Ἀνάστα *adde* (ρ) θυ-. Ambac. 3. 1. μετά. Sophon. 1. 9. ἐκδικάσω. 14. 5. MS. A (θ) ἕως.

Tom. 4. 3. Esd. 3. 6. περιβαλέσθαι, καὶ ἐν χρυσ. 6. 19. MS. A. (ο) οἰκοδομηθῆναι. Jud. 7. 10. θεραπόντων. 11. 7. αὐτόν. 12. 10. ἐκ ἐκάλεσεν. 16. 8. αὐτόν. Esth. 12. 1. φυλασσόντων. 13. 2. κράτων. 13. 4. ξενίζουσαν. 16. 14. δυναστεύων. Sap. 1. 4. κατεχρέω. 3. 10. ἀποστάντες. 3. 14. πονηρά. 5. 12. τμηθείς. 14. 25. φθορά. 16. 3. γεύσεως. Ecclus. *In Prol. lin. penult*. βουλομένοις. *Ib*. ἐν ἐν, *dele* ἐν. 26. 2. Γυνή. 48. 19. τ̃ πόλιν. 48. 25. ὁράσει. 50. 29. βιβλίῳ. Baruch. 1. 14. ἐν οἴκῳ. 6. 40. ἀξιῶσι. Hist. Susannæ. 27. MS. A. (α) πρεσβύτεροι. Cant. 3. Puer. 57. κύριον. Maccab. 1. 5. 15. Πτολεμαΐδος. 7. 8. Βακχίδην. 9. 38. σκέπην. 11. 18. ὀχυρώμασι. 11. 57. ἀρχιερωσύνην. Maccab. 2. 5. 6. ἐποιεῖτο. 10. 28. ἔχοντες. 14. 27. ἔγραψε. 15. 20. ἐσομένην. Maccab. 3. 6. 2. ξένον.

Tom. 5. S. Matth. 4. 10. προσκυνήσεις 9. 22. Σέσωκέ σε. 19. 9. *In Can. ut in exemp. deest a latere num* ρζ *hic reponendus*. 20. 25. Δεξιῶν. β 21. 33. αἰῶνα. S. Marcus. 2. 8. διαλογίζεσθε. S. Lucas. 1. 42. καρπὸς. 2. 21. MS. A. (κ) περιτεμεῖν. 4. 43. βασιλείαν. 11. 11. ἰχθύν. S. Johan. 1. 33. Πνεύματι. 3. 9. γενέσθαι; 6. 71. Ἰσκαριώτην. Act. Apostol. 7. 2. κατοικῆσαι. 10. 6. παρά τινι. 10. 16. ἀνελήφθη. 16. 16. MS. A. (χ) παρεῖχεν. 21. 18. εἰσῄει. 25. 12. ἐπικέκλησαι; 26. 25. σωφροσύνης. 1 Cor. 1. 14. Εὐχαριστῶ 4. 12. διωκόμενοι. 10. 18. κοινωνοί. 12. 23. περισσοτέραν. 2 Cor. 11. 2. Ζηλῶ γάρ. *ib*. 12. ἐκκόψω. *ib*. 13. ψευδαπόστολοι. Ad Gal. 4. 30. ἐλευθέρας. Ad Philip. 1. 18. καταγγέλλεται. Ad Coloss. 1. 10. ἐπίγνωσιν. 2. Ad Thess. 3. 6. περιπατοῦντος. 2 Tim. 2. 26. παγίδος. Ad Tit. 4. 18. MS. A. (ν) δόξα. Ad Heb. 11. 15. καιρόν. 2 Pet. 2. 3. ἐμπορεύσονται. 1 Joan. 3. 23. MS. A. (τ) Ἰησοῦ Χριστοῦ. 3 Joan. 5 MS. A. (δ) ξένους. Apocal. Joan. 2. 13. πίστιν. 19. 10. προσκύνησον. 20. 4. MS. A. (κ) λοιποί. 12. βιβλίον. *ib*. γεγραμμένων. 22. 19. MS. A. (ζ) ξύλου.

In Translat. Latina Vers. Græc. LXX. Interp.

TOm. I. Genes. Cap. 11. Ver. 9. lege *illos*. c. 18. 6. l. *mensuras*. 34. 3. *virginis*. 36. 2. *filiam*. 40. 18. *Hæc est*. 41. 47. *l. septem*. Erratum in Roman. Exod. 25. 6. delendus est totus. 26. 10. *unius*. 28. post. v. 24. ad fin. pag. adde, *& duas aspidiscas impones super utrosque humeros superhumeralis ad faciem*. 35. 25. del. *&*. Levit. 1. 6. *membratim*. 12. 8. *columbarum*; Numer. 4. 14. *operimentum*. 6. 25. *suam*. 14. 16. *prostravit*. v. 25. *convalle*. Deut. 4. 14. *ingredimini*. 5. 21. *concupisces*. 6. 24. *Timere*. 11. 25. *quemadmodum*. 13. 17. *multiplicet*. 29. 25. *de terra*.

Tom. II. Jos. 17. 13. *exterminarunt*. Judic. 5. 4. *terra*. 1 Sam. 10. 17. *Dominum*. 2 Sam. 4. 8. *inimico*. 6. 21. *populum*. 22. 32. *Dominum*. 1 Reg. 14. 26. *omnes*. Lib. Nehem. 2. 12. *jumentum quod*. v. 13. *murum quem*.

Tom. III. Job 31. 31. *carnibus*. 40. 18. *inundatio*. Psal. 36. 24. *hominis*. 130. 1 *exaltatum*. 142. 7. *spiritus*. 147. *Alleluja*. Proverb. 4. 9. *tuo cap*. 4. 13. *dimittas*. 13. 12. *desiderium*. Esai. 32. 11. *obstupescite*. 36. 12. *Dominum*. Jerem. 11. 19. *memoretur*. 52. 7. *antemurale*. Lam. 5. 16. *peccavimus*. Ezech. 38. 13. *auferendum*. 40. 49. *& latitudo*. Jon. 4. 6. *cucurbitæ*. Zachar. 7. 9. *judicate*.

Tom. IV. Esth. 13. 4. *consummans*. Sapient. 3. 13. *thorum*. Ecclesiast. 5. 5. *propitiato*. 21. 16. *inundatio*. 1 Maccab. 10. 29. *dimitto*. 10. 89. *regum*. 3 Machab. 6. 2. *Omnipotens*.

Tom. V. Matth. 9. 35. *languorem*. Luc. 1. 78. *misericordiæ*. 5. 21. *ratiocinari*. 10. 30. *exuentes*. 20. 31. *similiter*. 1 Cor. 4. 10. *gloriosi*. 15. 43. *seminatur*. 1 Thess. 5. 27. *sanctis*. Tit. 1. 13. *præcise*. Heb. 1. 3. *splendor*.

Tom. VI. *p. 139. inter Err. corr. lin. 3. & 6. pro Gen. leg. Exod. & lin. penult. misericordiæ. p. 140. col. 3. lin. 7.* ἀναμαρτήτως.

Tom. I.

IN *Heb. Sam*. Gen. C. 1. 19. Leg. [illegible] 2. 7. *l*. [illegible] C. 3. 17. [illegible] v. 22. *l*. [illegible] C. 5. 26. [illegible] C. 6. 7. *l*. [illegible] C. 7. 4. [illegible] 8. 2. *l*. [illegible] *v. 19. post* [illegible] *deest* [illegible] C. 9. *l*. [illegible] 10. *v. 4. In Transl. l. Elis*. 13. *l*. [illegible] C. 11. 3. *l*. 3. [illegible] *v*. 17. *l*. [illegible] C. 12. 11. *l*. [illegible] C. 13. 3. *l*. [illegible] C. 16. 5. *l*. [illegible] 19. *v*. 16. *l*. [illegible] 17. *l*. [illegible] 20. 13. [illegible] C. 21. 26. *f. l*. [illegible] C. 22. 3. *l*. [illegible] C. 23. 3. *l*. [illegible] C. 25. 22. *l*. [illegible] *v*. 25. *l*. [illegible] *v*. 34. *l*. [illegible] 27 *v*. 12. *In Tr. l*. inducesque. 16. *l*. [illegible] *v. 30 omittitur* [illegible] 28. 3. *l*. [illegible] *v*. 15. *l*. [illegible] *&* [illegible] C. 30. 27. *l*. [illegible] *v*. 32. *l*. [illegible] C. 31. 31. *In Tr. l. rapias*. C. 36. 6. *l*. [illegible] *v. 35. In Tr. l. Avith*. C. 37. 34. *l*. [illegible] C. 38. 2. *l*. [illegible] C. 41. 28. *l*. [illegible] C. 44. 8. *l*. [illegible] C. 49. 11. *In Tr. l*. palmitem. Exod. 1. 11. *l*. [illegible] 4. 5. *l*. [illegible] *v*. 7. [illegible] *videtur hic & Gen. 27. 19. i. q*. [illegible] C. 12. 11. [illegible] 14. 12. *l*. [illegible] 15. 7, 13. *l*. [illegible] 16. 24. [illegible] 20. 22. *l*. [illegible] 21. 8. *l*. [illegible] *v*. 18. *l*. [illegible] *v*. 29. *l*. [illegible] *v*. 35.

v. 35. *l.* [illegible]. 22. 2. *l.* [illegible]. 28. 41. *l.* [illegible] 29. 20. *l.* [illegible]. *v.* 45. *l.* [illegible] 34. 2. *dele* [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 35. 15. *deest* [illegible]. 36. 12. *l.* [illegible]. 37. 3. *l.* [illegible]. 39. 16. *l.* [illegible] 40. 9. *l.* [illegible]. Levit. 3. 13. *l.* [illegible] 5. 3. *dele* [illegible] *v.* 12. *post* [illegible] *d.* [illegible] 6. 9. *l.* [illegible] 7. 12. *l.* [illegible] C. 10. 9. *In Tr. l.* orrhopygium. *v.* 31. *dele* [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] *ib. l.* [illegible] 11. 40. *l.* [illegible] 13. 5. *l.* [illegible]. 14. 28. *l.* [illegible] 15. 26. *l.* [illegible] 16. 14. *deest* [illegible] 23. 23. *l.* [illegible] 24. 1. *l.* [illegible] 26. 2. *l.* [illegible] *v.* 32. *l.* [illegible] Num. 3. 13. *l.* [illegible] 5. 3. *dele* [illegible] *v.* 22 *l. in Annot. Sam.* putrifaciendum. 6 16. *l.* [illegible] 7. 3. *l.* [illegible] 9. 15. *l.* [illegible]. *v.* 17. *l.* [illegible] 16. 14. *deest.* [illegible] 22. 36. *l.* [illegible] 24. 1. *l.* [illegible] 32. 3. *l.* [illegible] 33. 4. *l.* [illegible] Deut. 15. *v.* 19. *l. operaberis.* 21. *l.* [illegible] 16. 18. *l.* [illegible] 27. 23. *l.* [illegible] 28. 56. *l.* [illegible] *In Versione Samar. Gen.* 1. 27. *l.* [illegible] C. 3. 3. *l.* [illegible]. C. 4. 7. *l.* [illegible]. C. 5. 4. *l* [illegible]. C. 6. 16. *l.* [illegible]. C. 10. 9. [illegible]* *Asteriscus innuit mendum.* C. 11. 3. *l.* [illegible]. C. 13. 5. *l.* [illegible]. C. 20. 7. *l.* [illegible] *v.* 13. [illegible]. C. 26. 14. *l.* [illegible]. C. 27. 19. [illegible] *err. Par.* C. 32. 5. *l.* [illegible] [illegible]. C. 33. 19. *l.* [illegible] *ib. l.* [illegible] C. 37. 23. *l.* [illegible]. C. 40. 7. *l.* [illegible] C. 41. 48. *l.* [illegible]. C. 44. 23. *l.* [illegible]. C. 46. 21. *l.* [illegible] Exod. C. 8. 4. *l.* [illegible]. C. 12. 4. *l.* [illegible]. C. 21. 29. *l.* [illegible] C. 28. 18. *l.* [illegible]. C. 35. 5. [illegible] C. 36. 11. *l.* [illegible] Levit. C. 4. 15. *l.* [illegible]. 11. 16. *l.* [illegible] *v.* 17. *l.* [illegible]. C. 26. 4. [illegible]; *at in P. nostris.* Num. C. 3. 7. *l.* [illegible] 4. 25. *l.* [illegible] 18. 15. *l.* [illegible] 29. 15. *l.* [illegible] 33. 15. *l.* [illegible] 35. 30. *l.* [illegible] Deut. 14. *v.* 2. *l.* [illegible] 16. *l.* [illegible] 29. 10. *l.* [illegible]

TOM. I. *Gen.* 5. 4. *lege* [illegible]. C. 6. 1. *l.* [illegible]. C. 6. 7. *l.* [illegible] *v.* 17. [illegible] C. 8. 20. [illegible] C. 9. 7. [illegible] *v.* 15. [illegible] C. 10. 29. [illegible] C. 11. 3. [illegible] *v.* 25. [illegible] C. 14. 8. [illegible] *v.* 13. [illegible] C. 17. 7. [illegible] *Ib.* [illegible] *c.* 19. 9. [illegible] *c.* 23. 6. [illegible] *v.* 11. [illegible] *c.* 24. 2. [illegible] *v.* 40. [illegible] *v.* 48. [illegible] *c.* 28. 13. [illegible] *v.* 18. [illegible] *c.* 29. 29. [illegible] *c.* 33. 13. [illegible] *c.* 36. 29. [illegible] *c.* 40. 8. [illegible] *c.* 42. 14. [illegible]. Exod. 3. 16. *d. in Tr.* vobis in Ægypto. *c.* 28. 2. [illegible] *c.* 40. 33. [illegible] Levit. 13. 5. [illegible] *c.* 16. 5. *in Tr. l.* expiationum. *c.* 22. 14. [illegible]. *c.* 25. 4. [illegible] *c.* 26. 14. [illegible] Numer. 11. 8. [illegible] 13. 28. [illegible] *c.* 15. 14. [illegible] *c.* 19. 12. [illegible] *c.* 21. 3. [illegible] *c.* 26. 5. [illegible] *v.* 10. [illegible]. *c.* 35. 23. [illegible]. Deuter. 5. 16. [illegible] *c.* 32. 4. [illegible].

TOM. II. Jos. 8. 6. *l.* [illegible] *c.* 17. 4. [illegible] Judic. 19. 10. [illegible] *c.* 20. 6. [illegible] *c.* 20. 25. [illegible] Ruth. 2. 9. [illegible] *v.* 10. [illegible] 1 Sam. 4. 6. [illegible] *c.* 6. 8. [illegible] *c.* 10. 18. [illegible] *c.* 12. 4. [illegible] *c.* 13. 7. [illegible] 2 Sam. 1. 10. [illegible] *c.* 17. 21. [illegible] 1 Reg. 6. 5. [illegible] *c.* 7. 29. [illegible] *c.* 12. 11. [illegible] *v.* 20. [illegible] *c.* 16. 23. [illegible] 2 Reg. 2. 5. [illegible] *c.* 5. 13. [illegible].

TOM. III. Psal. 8. 10. [illegible]. Isai. 44. 11. in Lat. versionis Syr. l. *insensati.*

TOM. IV. 3 Esdr. 6. 18. *l.* [illegible] Tob. 6. 15. [illegible]. Sapient. 18. 13. [illegible]. Ecclus. 10. 33. [illegible] *c.* 38. 29. [illegible]. *Baruchi sine punctis cap.* 1. 12. [illegible] *c.* 2. 5. [illegible] *v.* 28. [illegible]. 1 Machab. 2. 34. [illegible] *c.* 9. 67. [illegible]. 2 Machab. 1. 25. [illegible] *v.* 35. [illegible]. *c.* 2. 7. [illegible]. *c.* 3. 27. [illegible]. *c.* 13. 24. [illegible] *c.* 15. 17. [illegible].

TOM. V. Mar. 4. *p.* 173. 4. *Tit. l.* secundum Marcum. Act. 10. 14. *dele* &.

TOM. VI. *In Excerptis ex Gregorio Syro ad Psal.* 22. 2. [illegible] *prout in apographo l. potius* [illegible], *& locus ita vertendus,* est autem monoceros cervo magno similis. 23. 4. l. Cum unico Nun. *Ad finem Annot. in versionem Æth. N. T. post unumquodque trium* [illegible] *deest* P.

Quæ asterisco notantur, in exemplaribus quibus usi sumus, ita ut in nostris, reperta sunt.

In Vers. Arab.

Tom. 1. Gen. 2. 4. سرج 6. 12. ولما 19. يكون 10. 4. وبدو 15. 17. عابث 16. 2. ادخل 15. وسمي 17. 7. اثبت 19. 34. العد 23. 3. 13. حضرة 24. 11. اناخ 24. 36. شيخوخة 24. 37. اطلقني 24. 48. سجدت 25. 34. وازري 26. 5. — اسحق 26. 31. مضوا 27. 44. واقم 28. 20. نذرا 29. 3. كلامه 31. 34. جميع 32. 17. بين 34. 24. من 37. 11. دحرجوا 41. 56. بلد 35. فصهم 42. 7. واحوية 44. 34. هو 45. 6. حرب 48. 14. البكر 50. 11. العوسج Exod. 3. 19. تمضوا 16. 24. موسي 23. 14. مرات 30. 8. السرج Levit. 2. 6. *l. potius* نردة *quamvis in Par. bis cum* ر 10. الفاضل 5. 4. شعيه 6. 18. هارون 9. 10. موسي 11. 45. لكم 15. 16. الي 26. 45. تستورن 26. 43. ورسومي Numer. 2. 23. واربع 6. 10. الثامن 25. يروفك 15. 14. كذاك 16. 19. لجميعهم تدخلوا 20. 17. بحور 26. 9. تلفعوا Deut. 8. 1. وتدخلوا من عد 13. 17. متلف 17. 18. التورية 23. 9. فاحترس 32. 6. حكيم

Tom. 2. Jos. 2. 7. علق 4. 21. بنوكم 10. 25. اسلكوا 14. 6. *d. in Transl.* Amico ejus Mosi. Judic. 20. 3. القطيع 21. 12. وجد *Ad finem* سعر Ruth 1. 14. تفارقها 3. 10. الاغنياء 3. 13. فامكثي 4. 11. تصير 4. 16. حملت 1 Sam. 12. 2. سيرتي 21. 10. موضوع 24. 4. ورقد 2 Sam. باركهم 18. 3. utiliores 19. 3. تعيب السعب 23. 9. بعده 1 Reg. 1. 26. وبنايا 43. صير 3. 3. البكور 20. حضنها 4. 31. جميع *Ib.* ساع 7. 2. ذراعا 12. 4. جعله 21. 10. سبيت

Tom. 3. Job 37. 19. اقول Psal. 30. 22. In Vers. Arab. Lat. *munita.* 93. 20. يكون 135. 19. رحمة Isai. 65. 16. يباركون Ezech. 3. 19. يموت 14. 14. الرجال

In Versione Persica Pentateuchi.

Gen. 4. 4. بهديهي *oblationem.* 5. 4. روزكاران Exod. 2. 5. نيزار Levit. 11. 32. پيرايهي 27. 18. كم sine 3 punctis.

In ejusdem translatione Lat.

Gen. 2. 12. *Sardonyx.* 17. 14. dele *in.* 15. *tua.* 24. 17. *ipsum* 25. 17. in quibusdam exemplaribus l. *expirans.* 32. 3. *Edom.* 42. 5. *frumentum.* 45. 6. *fames.* Exod. 3. 18. dele *&.* 4. 21. *pertinax.* 9. 14. *ego.* 38. 26. *Dimidium.* Num. 29. 12. *decimaquartá.* Deut. 25. 5. *simul.*

Pag. 48. in annotationibus in Persicam versionem Pent. col. 2. l. 6. pro ﺫ lege و. Pag. 60. in annotat. in Evang. col. 1. lin. 3. ix. lin. 8. *correptus.*

In Pers. Evang. & eorum vers. Lat.

Mat. 1. 6. dele comma post *uxore.* 3. 3. dele *clamantis.* 5. 3. dele *ex eo.* 13. 46. lege *pretiosissimum*, & *illum.* 24. 29. *suum.* Mar. 3. 7. *Galilea.* 3. 18. *toti.* Luc. 6. 44. *cognita.* 17. 20. *percontatus.* Joh. 3. 11. *tibi.* 6. 7. *Producentis.* 13 *collegissent.* 10. 16. *quæ.* 16. 13. داود 19. 27. *discipulo.* In præf. ad Lect. annotationibus D. Gravii præfixa, lin. 10. l. *qua*

In Præf. corrigenda C. pag. 4. lin. 6. lege *Psalmorum & Cant. Cantic. Æthiop. versionem Latinam, ubi a Græca τῶν ό discrepant, procudit, ut & Syriacæ per Job, ubi ab Arabica differt.* ibid. lin. 17. post *vertit*, addantur (*exceptis quibusdam libris, quos transtulit D. Castellus.*)